Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... [...]

. Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... cum apparatu, appendicibus tabulis... Opus totum in sex tomos tributum. Edidit Brianus Waltonus, (Tome 3). 1657.

BIBLIORUM SACRORUM

TOMUS TERTIUS.

איוב : א

CAP. I. א

ille vir erat & :ejus nomen Ijob ,Hus terra in fuit Vir
איש היה בארץ־עוץ איוב שמו והיה האיש ההוא 1
sunt nati Et .malo à recedens & ,Deum timens & ,rectus & ,perfectus
תם וישר וירא אלהים וסר מרע: ויולדו 2
septem ejus res pecuaria fuit Et .filiæ tres & ,filii septem ei
לו שבעה בנים ושלוש בנות: ויהי מקנהו שבעת 3 1
juga quingenta & ,camelorum millia tria & ,pecoris millia
אלפי־צאן ושלשת אלפי גמלים וחמש מאות צמד־ 2
: valde multum famulitium & ,asinæ quingentæ & ,bovis
בקר וחמש מאות אתונות ועבדה רבה מאד 3
ibant Et .Orientis filiis omnibus præ magnus ille vir eratque
ויהי האיש ההוא גדול מכל־בני־קדם: והלכו 4
,mittebant & : suo die vir domum convivium faciebant & ejus filii
בניו ועשו משתה בית איש יומו ושלחו
bibendum ad & ,vescendum ad suas sorores tres vocabantque
וקראו לשלשת אחיתיהם לאכל ולשתות 4
,Jiob mittebat & ,convivii dies circuierunt cùm ,fuit Et .eis cum
עמהם: ויהי כי הקיפו ימי המשתה וישלח איוב 5
ascensiones faciebat ascendere & ,manè in maticabat & ,eos sanctificabat &
ויקדשם והשכים בבקר והעלה עלות 5
peccaverunt Forsitan ;Ijob dicebat nam : ipsorum omnium numerum
מספר כלם כי אמר איוב אולי חטאו
Ijob faciebat sic : suo corde in Deo benedixerunt & ,mei filii
בני וברכו אלהים בלבבם ככה יעשה איוב
,Dei filii venerunt & ,dies fuit Et .diebus cunctis
כל־הימים: ויהי היום ויבאו בני האלהים 6
.eorum medium in Satan etiam venit & ;Dominum super standum ad 6
להתיצב על־יהוה ויבוא גם־השטן בתוכם:
Satan respondit & ? venies Unde :Satan ad Dominus Dixitque
ויאמר יהוה אל־השטן מאין תבא ויען השטן 7
perambulando à & ,terra in circumeundo A : dixit & ,Domino 7
את־יהוה ויאמר משוט בארץ ומהתהלך
tuum cor posuisti Nunquid :Satan ad Dominus Dixitque .ea in 8
בה: ויאמר יהוה אל־השטן השמת לבך 8
,perfectus vir ,terra in ipse sicut non quòd ,Ijob meum servum super
על־עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש תם
Satan respondit Et ?malo à recedens & ,Deum timens ,rectus &
וישר ירא אלהים וסר מרע: ויען השטן את־ 9 9
Nonne ?Deum Ijob timens gratis Nunquid :dixit & ,Domino 10
יהוה ויאמר החנם ירא איוב אלהים: הלא 10
quod omne circa & ,ejus domum circa & ,eum circa sepem posuisti tu
את שכת בעדו ובעד־ביתו ובעד כל־אשר
crepit ejus res pecuaria & ,benedixisti ejus manuum operi ? circuitu à ei
לו מסביב מעשה ידיו ברכת ומקנהו פרץ
;ei quod omne in tange &,tuam manum nunc mitte verùm Et .terra in 11
בארץ: ואולם שלח־נא ידך וגע בכל־אשר־לו 11
.tibi benedixerit tuas facies super non si
אם־לא על־פניך יברכך:

Versio VULG. LAT.

LIBER JOB.

CAP. I.

1 VIr erat in terra Hus, no-
mine Job, & erat vir ille sim-
plex, & rectus, ac timens Deū,
2 & recedens à malo: Natique
sunt ei septem filii, et tres filiæ.
3 Et fuit possessio ejus, septem
millia ovium, & tria millia ca-
melorum, quingenta quoque
juga boum, et quingentæ asinæ,
ac familia multa nimis: erát-
que vir ille magn⁹ inter omnes
4 Orientales. Et ibant filii ejus,
& faciebant conviviū per do-
mos, unusquisque in die suo.
Et mittentes vocabant tres so-
rores suas, ut comederent & bi-
5 berent cum eis. Cúmque in
orbem transissent dies convi-
vii, mittebat ad eos Job, &
sanctificabat illos, consurgénsque
diluculò offerebat holo-
causta pro singulis. Dicebat e-
nim; Ne fortè peccaverint filii
mei, & benedixerint Deo in
cordibus suis. Sic faciebat Job
6 cunctis diebus. Quâdam au-
tem die, cùm venissent filii Dei
ut assisterent coram Domino,
affuit inter eos etiam Satan.
7 Cui dixit Dominus, Unde ve-
nis? Qui respondens, ait; Cir-
cuivi terram, & perambulavi
8 eam. Dixitque Dominus ad
eum; Numquid considerâsti
servum meum Job, quòd non
sit ei similis in terra, homo sim-
plex, & rectus, ac timens Deū,
9 & recedens à malo? Cui re-
spondens Satan, ait; Numquid
10 Job frustrà timet Deum? Nón-
ne tu vallâsti eum, ac domum
ejus, universámque substanti-
am per circuitum, operibus
manuum ejus benedixisti, &
possessio ejus crevit in terra?
11 Sed extende paululùm manum
tuam, & tange cuncta quæ pos-
sidet, nisi in faciem benedixe-
rit tibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΙΩ'Β.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΟΝ α'.

1 † (α) ἌΝθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ Αὐ-
σίτιδι, ᾧ ὄνομα Ἰώβ, † καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐ-
κεῖνος (β) ἀληθινός, ἄμεμπτος, δίκαιος,
θεοσεβής, † ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ
2 πράγματος· † Ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ
3 θυγατέρες (γ) τρεῖς. † Καὶ ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ
πρόβατα ἑπτακισχίλια, † κάμηλοι (δ) τρισχί-
λιαι, † ζεύγη βοῶν πεντακόσια, † (ε) θήλειαι
ὄνοι νομάδες πεντακόσιαι, † καὶ ὑπηρεσία πολ-
λὴ σφόδρα, † καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς
γῆς, † καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εὐγενὴς τῶν
4 ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν. † Συμπορευόμενοι δὲ οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, † (ζ) ἐποιοῦσαν πότον
καθ' ἑκάστην ἡμέραν, † συμπαραλαμβάνοντες
ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτῶν, † ἐσθίειν καὶ
5 πίνειν μετ' αὐτῶν. † Καὶ ὡς ἂν συνετελέσθησαν
αἱ ἡμέραι τοῦ πότου, † (η) ἀπέστελλεν Ἰὼβ καὶ
ἐκαθάριζεν αὐτοὺς ἀνιστάμενος τὸ πρωΐ,
† (θ) καὶ προσέφερε περὶ αὐτῶν θυσίας, κατὰ τὸν
ἀριθμὸν αὐτῶν, † καὶ μόσχον ἕνα περὶ ἁμαρτίας
(ι) περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν· † ἔλεγε γὰρ Ἰώβ, Μή-
ποτε οἱ υἱοί μου (κ) ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κα-
κὰ ἐνενόησαν (λ) πρὸς Θεόν. † (μ) οὕτως οὖν
6 ἐποίει Ἰὼβ πάσας τὰς ἡμέρας. † Καὶ ἐγένετο
ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, † (ν) καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγ-
γελοι τοῦ Θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου,
7 † καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' (ξ) αὐτῶν. † Καὶ
εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, Πόθεν παρα-
γέγονας; † καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κυ-
ρίῳ, εἶπε, † Περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπα-
8 τήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρειμι. † Καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ (ο) ὁ κύριος, † Προσέσχες τῇ διανοίᾳ σου
κατὰ (π) τοῦ παιδός μου Ἰώβ; † ὅτι οὐκ ἔστι (ρ)
κατ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς; † ἄνθρωπος ἄμεμ-
πτος, (σ) ἀληθινός, θεοσεβής, † ἀπεχόμενος
9 ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος; † Ἀπε-
κρίθη δὲ ὁ (τ) διάβολος, καὶ εἶπεν ἐναντίον
τοῦ κυρίου, † Μὴ δωρεὰν Ἰὼβ σέβεται (υ) τὸν κύ-
10 ριον; † Οὐ σὺ περιέφραξας (φ) τὰ ἔξω αὐ-
τοῦ, καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ, † καὶ τὰ (χ) ἔξω
πάντων τῶν ὄντων (ψ) αὐτῷ κύκλῳ; † τὰ δὲ ἔρ-
γα τῶν χειρῶν αὐτοῦ εὐλόγησας; † καὶ τὰ κτήνη
11 αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς; † Ἀλλὰ
ἀπόστειλον τὴν χεῖρά σου, καὶ ἅψαι πάντων
ὧν ἔχει· † (ω) ἦ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλο-
γήσει.

IOB.

CAP. I.

HOmo quidam erat in (a) 1
regione Ausitide, cui nomen Job:
& erat homo ille verax, sine (b)
crimine, justus, colens Deū, absti-
nens ab omni mala re. Nati sunt 2
autē ei filii septem, & filiæ tres.
Et erant pecora ejus oves septies 3
mille, cameli ter mille, juga bo-
um quingenta, fœminæ asinæ
pascuales quingentæ: & (c)
ministerium multum valdè, &
opera magna erant ei super ter-
ram: & erat homo ille (d) no-
bilis, inter eos qui à Solis ortu.
Convenientes autem filii ejus 4
ad invicem, faciebant convivium
per (e) singulos dies, assumentes
simul & tres sorores suas, ut
comederent, & biberent cum eis.
Cúmque (f) consummati essent 5
dies convivii; mittebat Job, et
purificabat eos exurgens manè,
& offerebat pro eis victimas se-
cundùm numerum eorum, & vi-
tulum unum pro peccato, pro a-
nimabus eorum. Dicebat enim
Job, Ne (g) fortè filii mei in
mente sua cogitaverint mala er-
ga Deum. Sic igitur faciebat Job
omnibus diebus. Et factum est 6
sicut dies hæc; & ecce vene-
runt (h) angeli Dei, ut starent
coram Domino, & diabolus ve-
nit (i) cum eis. Et dixit Domi- 7
nus diabolo, Unde ades? & re-
spondens diabolus Domino, di-
xit; Postquàm circuivi terram,
& perambulavi eam, quæ sub
cœlo; adsum. Et dixit ei Do- 8
minus; Attendisti mente tuâ su-
per puerum meum Job? quòd
non est juxta eum in terra? ho-
mo (k) sine crimine, verax, co-
lens Deum, abstinens ab omni ma-
la re? Respondit autem diabolus, 9
& dixit coram Domino; Num
gratis Job (l) colit Dominum?
Nonne tu munîsti ea quæ extra 10
ipsum, et quæ intra domum ejus,
& quæ extrà ex omnibus quæ
sunt in circuitu ejus? opera au-
tem manuum ejus benedixisti, &
pecora ejus multa fecisti super
terram? Sed mitte manum tuam, 11
& tange omnia quæ habet: certè
(m) in faciem te benedicet.

MS. A. Ἰώβ. (α) Ἄνθρωπος ἦν (β) ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινός, θεοσεβής, (γ) τρεῖς. (δ) τρισχίλιοι, (ε) ὄνοι θήλειαι νομάδες πεντακόσιοι, (ζ) ἐποίουν (η) ἀπέστελλεν (θ) προσέφερέν τε θυσίας περὶ αὐτῶν, (ι) ὑπὲρ τῶν ψυχῶν (κ) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν (λ) πρὸς τὸν Θεόν. (μ) οὕτως ἐποίει πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. (ν) καὶ ἦλθον (ξ) αὐτῶν περιελθὼν τὴν γῆν, † καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανόν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν διάβολον, (ο) ὁ Θεός, (π) τοῦ θεράποντός μου (ρ) ἄνθρωπος ὅμοιος αὐτῷ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς; (σ) δίκαιος, ἀληθινός, (τ) διάβολος ἐναντίον κυρίου, Μὴ δωρεὰν (υ) τὸν Θεόν; (φ) αὐτοῦ τὰ ἔξω, (χ) ἔξωθεν (ψ) αὐτῷ κυκλόθεν; (ω) εἰ μὴν

תרגום TARGUM.

א

גבר הוה בארעא דעוץ איוב שמיה והוה גברא ההוא שלים ותריץ דחל מן קדם יי ועדי מן ביש : ואתילידו ליה שבע בנין ותלת בנן : והוה ניתיה 1 2 3
שבעא אלפין דען מן אלפא לכל ברא ותלתא אלפין דגמליא מן אלפא לכל ברתא וחמש מאה פדנין דתורין לגרמיה וחמש מאה אתנן לגרם אתתיה
ופולחנא סגיעא לחדא והוה גברא ההוא רב בנכסין מכל בני מדנחא : ואולין בנוי ועבדין שירותא בית גבר יומיה עד משלם יומי שבעא ומשדרין 4
ומזמנין לתלת אחיתהון למיכל ולמשתי עמהון : והוה כד שלימו יומי שירותא ושדר איוב ומזמנין ומקדים בצפרא ומסק עלון סכומי כולהון ארום אמר 5
איוב דלמא חבון בני וארגיזו קדם יי ברעיונהון הכדין יעבד איוב כל יומיא : והוה ביומא דדינא בריש שתא ואתו כתי מלאכיא למקום בדינא 6
קדם יי ואתי לחוד סטנא במציעהון : ואמר יי לסטנא מנן את אתי ואתיב סטנא קדם יי ואמר מן שוט בארעא למבדק בעובדי בני אנשא ומן מהלכא בה : 7
ואמר יי לסטנא אפשר דשויתא לבך בעבדי איוב ארום לית דכמיה בארעא דעממי גבר שלים ותריץ דחל מן קדם יי ועדי מן ביש : ואתיב סטנא קדם יי 8 9
ואמר האפשר די למגן איוב דחל מן קדם יי : הלא מימרך טללתא אמטולתיה ואמטול ביתיה ואמטול כל דיליה מן חזור חזור עובדי ידוי ברכתא וניתוי 10
תקיפו בארעא : וברם אושיט כדון מחת ידך וקרב בכל די ליה אין לא באנפי מימרך ירגזנך : 11

Versio SYRIACA

* ܟܬܒܐ ܕܐܝܘܒ *

* ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܚܕ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ ܕܐܝܘܒ ܙܕܝܩܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܪܥܐ ܕܥܘܨ. ܐܝܘܒ ܫܡܗ. ܓܒܪܐ ܗܘܐ ܬܡܝܡ ܘܙܕܝܩ. ܘܕܚܠ ܠܐܠܗܐ. ܘܣܛܐ
2 ܡܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܬܝܠܕܘ ܠܗ ܫܒܥܐ ܒܢܝܢ ܘܬܠܬ ܒܢܢ. * ܘܗܘܐ ܩܢܝܢܗ ܫܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܥܢܐ.
3 ܘܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܡܠܐ. ܘܚܡܫܡܐ ܦܕܢܝܢ ܕܬܘܪܐ. ܘܚܡܫܡܐ ܐܬܢܐ. ܘܦܠܚܘܬܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ
4 ܗܘ ܪܒ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܡܕܢܚܐ. * ܘܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܒܢܘܗܝ. ܘܥܒܕܝܢ ܡܫܬܝܐ ܒܝܬ ܓܒܪ
5 ܒܝܘܡܗ. ܘܡܫܕܪܝܢ ܘܩܪܝܢ ܠܬܠܬ ܐܚܘܬܗܘܢ. ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܫܠܡܝܢ ܝܘܡܝ
ܡܫܬܝܐ. ܫܕܪ ܐܝܘܒ ܘܡܩܕܫ ܠܗܘܢ. ܘܡܩܕܡ ܐܝܘܒ ܒܨܦܪܐ. ܘܡܩܪܒ ܥܠܘܢ ܡܢܝܢܐ ܕܟܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ
6 ܐܝܘܒ. ܕܠܡܐ ܚܛܘ ܒܢܝ. ܘܒܪܟܘ ܠܐܠܗܐ ܒܠܒܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܐܝܘܒ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܘܗܘܐ
ܝܘܡܐ. ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܡܠܐܟܐ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ ܐܦ ܣܛܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
7 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. ܘܥܢܐ ܣܛܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ. ܡܢ ܬܚܘܡ ܐܪܥܐ. ܘܡܢ ܗܠܟܬܗ ܒܗ.
8 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ. ܣܡܬ ܠܒܟ ܥܠ ܥܒܕܝ ܐܝܘܒ. ܕܠܝܬ ܐܟܘܬܗ ܒܐܪܥܐ: ܓܒܪܐ ܬܡܝܡܐ
9 ܘܙܕܝܩ. ܘܕܚܠ ܠܐܠܗܐ. ܘܣܛܐ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܥܢܐ ܣܛܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ. ܕܡܓܢ ܕܚܠ
10 ܐܝܘܒ ܠܐܠܗܐ. * ܠܐ ܐܢܬ ܣܝܓܬ ܒܥܕܘܗܝ. ܘܒܥܕ ܒܝܬܗ. ܘܒܥܕ ܟܠܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
11 ܠܗ ܡܢ ܚܕܪܘܗܝ. ܘܥܒܕܐ ܕܐܝܕܘܗܝ ܒܪܟܬ. ܘܩܢܝܢܗ ܣܓܝ ܒܐܪܥܐ. * ܒܪܡ ܫܕܪ ܐܝܕܟ ܘܩܪܘܒ
ܒܟܠܗ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܐܢ ܠܐ ܒܐܦܝܟ ܢܓܕܦ.

Versio ARABICA

* بسم الآب والابن والروح القدس وله المجد ابدا *

* كتاب ايوب الصديق *

* الفصل الاول *

1 * كان رجلا واحدا بارض عوص اسمه ايوب رجل كان صالحا وصديقا وخايفا لله ويبعدا من السوء *
2 * وولد له سبع بنين وثلاث بنات * وكان قنيانه سبعة الاف من الغنم وثلاثة الاف جمل وخمسماية
3 فدان بقر وخمسماية اتان وبقله كثير جدا وكان ذلك الرجل اكبر من جميع بني المشرق * وكان
4 يذهبون بنوه فيصنعون متكا في بيت الرجل ليومه ويبعثون فيدعون ثلاثة اخواتهم لياكلوا
5 ويشربوا معهم * فكانت اذا عادت ايام النكاح بعث ايوب فقدسهم وبكر ايوب في الصباح فاصعد
ذبايح بعدد كلهم من اجل انه قال ايوب لعل بني اخطوا وسموا الله بقلوبهم هكذا كان ايوب
6 يصنع كل الايام * فكان ذات يوم واذا بنوا الوهيم وقفوا قدام الرب وجاء ايضا الشيطان بينهم ليقف
7 قدام الرب * فقال الرب للشيطان من اي مكان اتيت اجاب الشيطان وقال للرب طفت في الارض
8 وسلكت فيها * فقال الرب للشيطان هوذا قد جعلت قلبك على عبدي ايوب الذي ليس مثله
9 في الارض رجل صالح مستقيم ويخاف الله ويبعد من السوء * فاجاب الشيطان وقال للرب اباطلا يخاف
10 الله ايوب * انت حفظت يدك عليه وعلى بيته وعلى بنيه وعلى كل شي له في كل مكان واعمال يديه
11 باركت وقنيانه اكثرت في الارض * ولكن ابسط يدك فاقترب الى كل شي له فانه في وجهك يسمك *

LIBER JOB.

IN NOMINE PATRIS & FILII ET SPIRITUS SANCTI, unius Dei, aggredimur scriptionem libri Job Justi.

VERSIONIS ARABICÆ Translatio Latina.

IN NOMINE PATRIS & FILII ET SPIRITUS SANCTI, cui laus semper.

LIBER JOB JUSTI.

CAP. I.

ERat vir quidam in terra us, cujus nomen Job: vir erat rectus ac justus, & timens Deum, & remotus à 1
malo: Cui nati sunt septem 2
filii, ac tres filiæ: Et fuit 3
ejus possessio septem millia ovium, & tria millia camelorũ, et quingenta juga boum, & quingentæ asinæ, & supellectilia multa valdè: erátque vir ille maximus omnium filiorum Orientis.
Ibántque filii ejus, & fa- 4
ciebant convivium in domo uniuscujusque viri in die suo, & mittebant & vocabant tres sorores suas ut ederent & biberent secum.
Cúmque reverterentur dies 5
convivii, mittebat Job & sanctificabat eos: Et surgens Job diluculò, elevabat hostias juxta numerum omnium eorum: quoniam dicebat Job, Forte filii mei peccaverunt, & contumeliis Deum affecerunt in cordibus suis. Sic Job faciebat omnibus diebus.
Fuit- 6
que dies cùm venissent filii Elohim & stetissent coram Domino, venit quoque satan inter eos ut staret coram Domino.
Dixitque Domi- 7
nus ad satan, Unde venisti? Respondit satan & dixit Domino, Circuivi terram, ambulavique in ea.
Dixit 8
Dominus satani; En jam posuisti cor tuum super servum meum Job, cui non est similis in terra, vir rectus ac justus, & timet Deum, & secedit à malo?
Re- 9
spondítque satan & dixit Domino, num frustrà timet Deum Job?
Tu servâsti 10
manum tuam super eum, & super domum ejus, & super filios ejus, & super omne quod habet in omni loco, & opera manuum ejus benedixisti, & possessionem ejus multiplicâsti in
terra. Sed extende ma- 11
num tuam, & tange omne quod habet; certè in facie tua te conviciis afficiet.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I.

VIr erat in terra *Us* nomine Job, & erat vir ille perfectus & rectus, timens Dominum, & recedens à malo. Et nati sunt ei septem filii, & tres filiæ. Et fuit pos- 1 2 3
sessio ejus septem millia ovium, *mille singulis filiis*, & tria millia camelorum, *mille singulis filiabus*, & quingenta juga boum *sibimetipsi*, & quingentæ asinæ *pro*
uxore sua, & agricultura multa: erátque vir ille dives super omnes filios orientales. Et ibant filii ejus & faciebant convivium per domos, unusquisque in die suo, 4
donec complerentur dies septem: & mittebant, & *invitabant* tres sorores suas, ut comederent & biberent cum eis. Et cùm *peractæ essent* dies convivii, mittebat Job, 5
& invitabat eos, & surgebat diluculo, & offerebat holocausta juxta numerum omnium eorum; quia dicebat Job, Ne fortè peccaverint filii mei, & *provocaverint*
Dominum in *animis* suis: sic faciebat Job cunctis diebus. Et fuit *die* judicii *in principio anni*, & venerunt catervæ angelorum ut starent *in judicio* coram Domino: 6
& venit etiam Sathan inter eos, ut staret coram Domino. Et dixit Dñs ad Sathanam, Unde venis? & *respondit* Sathan coram Dño, *& dixit*; A *circumeundo* in terra, 7
ad scrutandum opera filiorum hominis, & ambulando per eam. Et dixit Dominus ad Sathanam, Nunquid posuisti cor tuum *in* servum meum Job, quòd non est similis 8
ei in terra *gentium*, vir perfectus & rectus, timens à facie Domini & recedens à malo? Et respondit Sathan coram Domino, & ait, Nunquid gratis timet Job coram 9
Domino? Nonne *verbo tuo* protexisti *circa* eum & *circa* homines domus ejus, & *circa* omnia quæ habet per circuitum? operibus manuum ejus benedixisti, & *pos-* 10
sessiones ejus *creverunt* in terra. Veruntamen extende nunc *plagam manus tuæ*, & *tange omnia* quæ possidet, *si non ad faciem verbi tui provocabit te*. 11

אִיּוֹב : ב

quod omne Ecce :Satan ad DOMINUS dixit Et
12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנֵּה כָל־אֲשֶׁר־
: tuam manum mittas ne eum in tantùm : tua manu in ei
לוֹ בְּיָדֶךָ רַק אֵלָיו אַל־תִּשְׁלַח יָדֶךָ
; dies fuit Et .DOMINI faciebus cum à Satan est egressus &
13 וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵעִם פְּנֵי יְהוָה׃ וַיְהִי הַיּוֹם
sui fratris domo in vinum bibentes & comedentes ejus filiæ & ,ejus filii &
וּבָנָיו וּבְנֹתָיו אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם
Boves : dixit & , Ijob ad venit nuncius Et .primogeniti
14 הַבְּכוֹר׃ וּמַלְאָךְ בָּא אֶל־אִיּוֹב וַיֹּאמַר הַבָּקָר
.eorum manus super pascentes asinæ & , arantes fuerunt
הָיוּ חֹרְשׁוֹת וְהָאֲתֹנוֹת רֹעוֹת עַל־יְדֵיהֶם׃
percusserunt pueros & , eos cepit & , Scba est delapsa Et
15 וַתִּפֹּל שְׁבָא וַתִּקָּחֵם וְאֶת־הַנְּעָרִים הִכּוּ
.tibi nunciandum ad ,ego solus ,ego tantùm evasi & ; gladii oris ad
לְפִי־חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
Dei Ignis : dixit & , venit hic & , loquente illo Adhuc
16 עוֹד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר אֵשׁ אֱלֹהִים
: eos edit & , pueris in & , pecore in est succensus & ,cœlo de cecidit
נָפְלָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַתִּבְעַר בַּצֹּאן וּבַנְּעָרִים וַתֹּאכְלֵם
illo Adhuc .tibi indicandum ad , ego solus ,ego tantùm evasi &
17 וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עוֹד זֶה
tria posuerunt Chaldæi : dixit & , venit hic & , loquente
מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר כַּשְׂדִּים שָׂמוּ שְׁלֹשָׁה
& , eos tulerunt & , camelos super vastaverunt & , capita
רָאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל־הַגְּמַלִּים וַיִּקָּחוּם וְאֶת־
, ego tantùm evasi & : gladii oris ad percusserunt pueros
הַנְּעָרִים הִכּוּ לְפִי־חָרֶב וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי
: dixit & ,venit hic & ,loquente illo Adhuc .tibi indicandum ad,ego solus
18 לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃ עַד זֶה מְדַבֵּר וְזֶה בָּא וַיֹּאמַר
sui fratris domo in vinum bibentes & comedentes tuæ filiæ & , tui Filii
בָּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ אֹכְלִים וְשֹׁתִים יַיִן בְּבֵית אֲחִיהֶם
, desertum trans à venit magnus ventus ecce Et .primogeniti
19 הַבְּכוֹר׃ וְהִנֵּה רוּחַ גְּדוֹלָה בָּאָה מֵעֵבֶר הַמִּדְבָּר
, pueros super ceciditque , domus angulos quatuor in tetigit &
וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הַבַּיִת וַיִּפֹּל עַל־הַנְּעָרִים
.tibi indicandum ad ,ego solus ,ego tantùm evasi & : sunt mortui &
וַיָּמוּתוּ וָאִמָּלְטָה רַק־אֲנִי לְבַדִּי לְהַגִּיד לָךְ׃
; suum caput totondit & , suum pallium scidit & , Ijob surrexit Et
20 וַיָּקָם אִיּוֹב וַיִּקְרַע אֶת־מְעִלוֹ וַיָּגָז אֶת־רֹאשׁוֹ
sum egressus Nudus : dixit Et ; se incurvavit & ,terram in se prostravit &
21 וַיִּפֹּל אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר עָרֹם יָצָתִי
DOMINUS : illuc revertar nudus & , meæ matris utero ex
מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה יְהוָה
.benedictum DOMINI nomen sit : cepit DOMINUS & ,dedit
נָתַן וַיהוָה לָקָח יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ׃
insulsum dedit nec , Ijob peccavit non hoc omni In
22 בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב וְלֹא־נָתַן תִּפְלָה
.Deo
לֵאלֹהִים׃

CAP. II. ב

super standum ad , Dei filii venerunt & , dies fuit Et
1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל־
standum ad,eorum medium in Satan etiam venit & ; DOMINUM
יְהוָה וַיָּבוֹא גַם־הַשָּׂטָן בְּתֹכָם לְהִתְיַצֵּב
, Ubi : Satan ad DOMINUS Dixitque .DOMINUM super
2 עַל־יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן אֵי
: dixit & , DOMINO Satan respondit & ? venies unde
מִזֶּה תָּבֹא וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר
.ea in perambulando & , terra in circumeundo A
מִשּׁוּט בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃

Versio VULG. LAT.

12 Dixit ergò Dominus ad Satan; Ecce, universa quæ habet, in manu tua sunt: tantùm in eum ne extendas manum tuam. Egressúsque est Satan à facie
13 Domini. Cùm autem quâdam die filii & filiæ ejus comederent & biberent vinū in domo
14 fratris sui primogeniti, Nuntius venit ad Job, qui diceret; Boves arabant, & asinæ pasce-
15 bantur juxta eos, Et irruerunt Sabæi, tulerúntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego sol⁹ ut nuntiarē tibi.
16 Cúmque adhuc ille loqueretur, venit alter, & dixit; Ignis Dei cecidit è cœlo, & tactas oves puerósque consumpsit, & effugi ego solus ut nuntiarem
17 tibi. Sed & illo adhuc loquente, venit alius, & dixit; Chaldæi fecerunt tres turmas, & invaserunt camelos, & tulerunt eos, necnon & pueros percusserunt gladio, & ego fugi sol⁹ ut nun-
18 tiarem tibi. Adhuc loquebatur ille, & ecce alius intravit, & dixit; Filiis tuis & filiabus vescentibus & bibentibus vinum in domo fratris sui pri-
19 mogeniti, Repentè ventus vehemens irruit à regione deserti, & concussit quatuor angulos domûs, quæ corruens oppressit liberos tuos, & mortui sunt, et effugi ego solus ut nuntiarem
20 tibi. Tunc surrexit Job, & scidit vestimenta sua, & tonso capite corruens in terram, ad-
21 oravit, Et dixit; Nudus egressus sum de utero matris meæ, & nudus revertar illuc: Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Do-
22 mini benedictum. In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est.

CAP. II.

1 FActum est autem, cùm quâdam die venissent filii Dei, & starent coram Domino, venisset quoque Satan inter eos, &
2 staret in conspectu ejus, Ut diceret Dominus ad Satan; Unde venis? Qui respondens ait; Circuivi terram, & perambulavi eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 † (ω) Τότε εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, † Ἰδοὺ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ, (α) δίδωμι ἐν τῇ χειρί σου, † ἀλλ' αὐτοῦ μὴ ἅψῃ. † Καὶ ἐξ-
13 ῆλθεν ὁ διάβολος (β) παρὰ τοῦ κυρίου. † Καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, † οἱ υἱοὶ Ἰὼβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ (γ) ἔπινον οἶνον † ἐν τῇ οἰκίᾳ
14 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν τοῦ πρεσβυτέρου. † Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Ἰὼβ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, † Τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠροτρία, † καὶ αἱ θήλειαι
15 ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμεναι αὐτῶν, † Καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες ᾐχμαλώτευσαν (δ) αὐτὰς, † καὶ τοὺς παῖδας (ε) ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις· σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλ-
16 θον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. † Ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος (ζ), καὶ εἶπε πρὸς Ἰὼβ, † Πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (η), † καὶ κατέκαυσε τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς ποιμένας (θ) κατέφαγεν ὁμοίως· † (ι) σωθεὶς δὲ ἐγὼ μό-
17 νος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. † Ἔτι τούτου λαλοῦντος, (κ) ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος, † καὶ εἶπε πρὸς Ἰὼβ, Οἱ ἱππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν (λ) κεφαλὰς τρεῖς, καὶ ἐκύκλωσαν τὰς καμήλους, καὶ ᾐχμαλώτευσαν αὐτὰς, † καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις· † (μ) ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι.
18 † Ἔτι τούτου λαλοῦντος, ἄλλος ἄγγελος ἔρχεται (ν) λέγων τῷ Ἰὼβ, † Τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων σου † ἐσθιόντων καὶ πινόντων (ξ) παρὰ † τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυ-
19 τέρῳ, † Ἐξαίφνης πνεῦμα μέγα (ο) ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου, † καὶ ἥψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας, † καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδία σου, καὶ ἐτελεύτησαν· (π) ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγ-
20 γεῖλαί σοι. † Οὕτως (ρ) ἀναστὰς Ἰὼβ ἔρρηξε τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ, † καὶ ἐκείρατο τὴν κόμην τῆς (σ) κεφαλῆς, † καὶ πεσὼν χαμαὶ,
21 προσεκύνησε (τ), Καὶ εἶπεν, † Αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ· † ὁ κύριος ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφείλατο· † ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν, (υ) οὕτως ἐγένετο· † εἴη τὸ ὄνομα κυρίου (φ) εὐλο-
22 γημένον. † Ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ (χ) οὐδὲν ἥμαρτεν Ἰὼβ ἐναντίον τοῦ κυρίου· † καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ.

ΚΕΦ. β'.

1 † ἘΓένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, † καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι (α) ἐναντίον κυρίου, † καὶ ὁ διάβολος (β) ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι (γ) ἐναντίον τοῦ κυρίου.
2 † Καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ, Πόθεν σὺ ἔρχῃ; † τότε εἶπεν ὁ διάβολος (δ) ἐνώπιον τοῦ κυρίου, † Διαπορευθεὶς τὴν ὑπ' οὐρανὸν, καὶ (ε) ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν, πάρειμι.

12 Tunc dixit Dominus diabolo; Ecce, omnia quæcunque sunt ei, do in manum tuam: sed ipsum ne tetigeris. Et exivit diabolus à Do-
13 mino. Et erat sicut dies hæc, filii Job, & filiæ ejus bibebant vinum in domo fratris sui senioris.
14 Et ecce nuntius venit ad Job, & dixit ei; Juga boum arabant, & fœminæ asinæ pascebantur con-
15 junctæ eis, Et (δ) venientes prædones prædati sunt eas, & pueros interfecerunt in gladiis: salvatus autem ego solus veni ut
16 annuntiarem tibi. Adhuc (o) isto loquente, venit alius nuntius, & dixit ad Job; Ignis (p) cecidit de cœlo, & combussit oves, & pastores devoravit similiter: salvatus autem ego solus veni ut
17 annuntiarem tibi. Adhuc isto loquente venit alius nuntius, & dixit ad Job; (q) Equites fecerunt nobis capita tria, & circumdederūt camelos, et ceperunt eas, et pueros occiderunt in gladiis: salvatus autem sum ego solus, & veni ut annuntiarem ti-
18 bi. Adhuc isto loquente, alius nuntius advenit, dicens Job; Filiis tuis & filiabus tuis manducantibus, & bibentibus apud fratrē
19 suum seniorem, Repentè (r) spiritus magnus irruit è deserto, & tetigit quatuor angulos domûs, & cecidit domus super parvulos tuos, & mortui sunt: salvatus autem sum ego solus, &
20 veni ut annuntiarem tibi. Sic exurgens Job conscidit (f) vestimenta sua, et totondit comam (t) capitis, et procumbens humi
21 adoravit, Et dixit; Ipse nudus egress⁹ sum de utero matris meæ, nudus et revertar illuc: Dominus dedit, Dominus abstulit: (u) sicut Domino placuit; ita factum
22 est: sit nomen Domini (x) benedictum. In omnibus his, quæ acciderunt ei, nihil peccavit Job coram Domino: et (y) non dedit insipientiam Deo.

CAP. II.

1 FActum est autem ut dies hæc; et venerunt (a) angeli Dei, ut assisterent coram Domino, et diabolus venit in medio eorum, ut
2 assisteret coram Domino. Et dixit Dominus diabolo, Unde tu advenis? Tunc dixit diabolus in conspectu Domini; Postquàm peragravi eam quæ sub cœlo, et obambulavi universam; adsum.

MS.A. (ω) Καὶ εἶπεν (α) ἐν τῇ χειρί σου δέδωκα, ἀλλὰ (β) ἀπὸ προσώπου κυρίου. Καὶ ἐγένετο ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰὼβ (γ) ἤσθιον καὶ ἔπινον (δ) αὐτῶν, (ε) ἐπάταξαν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ ἐσώθην ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον (ζ) πρὸς Ἰὼβ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῦρ (η) ἐστὶ τὴν γῆν, καὶ κατέφαγε τὰ (θ) κατέκαυσεν (ι) καὶ ἐσώθην ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον (κ) ἕτερος ἄγγελος ἔρχεται πρὸς Ἰὼβ, καὶ λέγει αὐτῷ, Οἱ (λ) ἀρχὰς τρεῖς, (μ) καὶ ἐσώθην ἐγὼ (ν) πρὸς Ἰὼβ, λέγων, Τῶν (ξ) παρὰ τῷ υἱῷ σου τῷ (ο) ἦλθεν ἀπὸ τῆς (π) καὶ ἐσώθην ἐγὼ (ρ) ἀκούσας Ἰὼβ, ἀναστὰς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, (σ) κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ κατεπάσατο γῆν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ πεσὼν (τ) τῷ κυρίῳ, Καὶ εἶπεν, (υ) οὕτω καὶ ἐγένετο· (φ) εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐν (χ) οὐχ ἥμαρτεν Ἰὼβ οὐδὲν ἔναντι κυρίου, οὐδὲ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ· καὶ οὐκ Κεφ. β'. MS.A. (α) ἐνώπιον κυρίου, (β) ἐν μέσῳ αὐτῶν ἦλθεν (γ) ἔναντι κυρίου. (δ) ἔναντι κυρίου, (ε) ἐνπεριπατήσας τὴν γῆν, πάρειμι.

תרגום TARGUM.

12 13 וַאֲמַר יְיָ לְסִטְנָא הָא כָּל דְּאִית לֵיהּ מְסִיר בִּידָךְ לְחוֹד לְוָתֵיהּ לָא תוֹשִׁיט יְדָךְ וּנְפַק סִטְנָא בְּהַרְמָנָא מִן קֳדָם יְיָ : וַהֲוָה אִתְחוֹלֵי יוֹמָא שְׁבוּעֲתָא
14 15 וּבְנוֹי וּבְנָתֵיהּ אָכְלִין וְשָׁתָן חַמְרָא בְּבֵית אֲחוּהוֹן בּוּכְרָא : וְאִזְגַּד אֲתָא לְוָת אִיּוֹב וַאֲמַר תּוֹרַיָּא הֲוָאָה רָדְיָן וַאֲתָנָן רָעֲיָן עַל סִטְרֵיהוֹן : וּנְפַלַת בִּתְכֵיף
16 לִילִית מַלְכַּת זְמַרְגַּד וּדְבַרְתִּנּוּן וְיָת עוּלֵימַיָּא קְטָלוּ אוֹכְלוֹסָהָא לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְאִשְׁתְּזֵיבִית לְחוֹד אֲנָא בִּלְחוֹדַי לְחַוָּאָה לָךְ : עַד כְּדוֹן דֵּין מְמַלֵּל וְדֵין
17 אֲתָא וַאֲמַר אִשָּׁתָא מִן קֳדָם יְיָ נְפַלַת מִן שְׁמַיָּא וְאוֹקִידַת בְּעָנָא וּבְעוּלֵימַיָּא וּגְמַרְתִּנּוּן וְאִשְׁתְּזֵיבִית לְחוֹד אֲנָא לִבְלְחוֹדַי לְחַוָּאָה לָךְ : עַד כְּדוֹן דֵּין מְמַלֵּל
וְדֵין אֲתָא וַאֲמַר כַּסְדָּאֵי מַנִּיאוּ תְּלָתָא רֵישֵׁי אוֹכְלוֹסִין וְאִתְפַּשְּׁטוּ עַל גַּמְלַיָּא וְדַבְרִנּוּן וְיָת עוּלֵימַיָּא קְטָלוּ לְפִתְגַם דְּחָרֶב וְאִשְׁתְּזֵיבִית לְחוֹד אֲנָא לִבְלְחוֹדַי
18 לְחַוָּאָה לָךְ : עַד כְּדוֹן דֵּין מְמַלֵּל וְדֵין אֲתָא וַאֲמַר בְּנָךְ וּבְנָתָךְ אָכְלִין וְשָׁתָן חֲמַר בְּבֵית אֲחוּהוֹן בּוּכְרָא : וְהָא זַעְפָּא רַבְּתָא אֲתָת מִסִּטְרֵי מַדְבְּרָא
20 וְקָרִיב בְּאַרְבַּע זָוְיָן דְּבֵיתָא וּנְפַל עַל עוּלֵימַיָּא וּמִיתוּ וְאִשְׁתְּזֵיבִית לְחוֹד אֲנָא לִבְלְחוֹדַי לְחַוָּאָה לָךְ : וְקָם אִיּוֹב וּבְזַע יָת מְעִילֵיהּ וְסַפַּר יָת רֵישֵׁיהּ
21 וּנְפַל עַל אַרְעָא וּסְגִיד : וַאֲמַר עַרְטִילַי נְפַקִית מִן כַּרְסָא דְּאִמִּי וְעַרְטִילַי אֲתוּב לְבֵית קְבוּרְתָּא מֵימְרָא דַּיְיָ יְהַב וּמֵימְרָא דַּיְיָ וּבֵית דִּינֵיהּ נְסִיב יְהֵי שְׁמָא
22 דַּיְיָ מְבָרַךְ : בְּכָל דָּא לָא חָב אִיּוֹב וְלָא מְסַדֵּר מִלֵּי מַחְטֵי קֳדָם יְיָ :

ב

1 2 וַהֲוָה יוֹם דִּינָא רַבָּא יוֹם שְׁבוּק סִרְחָנַיָּא וַאֲתוֹ כִּתֵּי מַלְאֲכַיָּא לְמֵיקַם בְּדִינָא קֳדָם יְיָ וַאֲתָא לְחוֹד סִטְנָא בִּמְצִיעֵיהוֹן לְמֵיקַם בְּדִינָא קֳדָם יְיָ : וַאֲמַר
יְיָ לְסִטְנָא מְנָן אַתְּ אָתֵי וַאֲתֵיב סִטְנָא קֳדָם יְיָ וַאֲמַר מִן לְמֵשׁוּט בְּאַרְעָא לְמִבְדַּק בְּעוֹבָדֵי בְּנֵי נָשָׁא וּמִן מְהַלְּכָא בַּהּ :

Versio SYRIACA.

12 * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ. ܗܐ ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ. ܡܫܠܡ ܒܐܝܕܝܟ. ܒܠܚܘܕ ܒܗ ܠܐ ܬܘܫܛ ܐܝܕܟ.
13 ܘܢܦܩ ܣܛܢܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ. ܘܒܢܘܗܝ ܘܒܢܬܗ ܕܐܝܘܒ. ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ
14 ܘܫܬܝܢ ܚܡܪܐ ܒܒܝܬ ܐܚܘܗܘܢ ܩܫܝܫܐ. * ܘܡܠܐܟܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܝܘܒ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܬܘܪܐ ܕܒܪܝܢ ܗܘܘ ܦܕܢܐ. ܘܐܬܢܐ
15 ܪܥܝܢ ܗܘܝ ܥܠ ܓܒܝܗܘܢ. * ܘܢܦܠܬ ܓܝܣܐ. ܘܕܒܪܬ ܐܢܘܢ. ܘܠܥܠܝܡܐ ܩܛܠܘ ܒܦܘܡ ܣܝܦܐ.
16 ܘܐܫܬܘܙܒܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ. ܕܐܚܘܝܟ. * ܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܐܬܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܘܪܐ ܕܐܠܗܐ ܢܦܠܬ
17 ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܘܩܕܬ ܒܥܢܐ ܘܒܪܥܘܬܐ. ܘܐܟܠܬ ܐܢܘܢ. ܘܐܫܬܘܙܒܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ. ܕܐܚܘܝܟ. * ܥܕ ܗܘ
ܡܡܠܠ. ܐܬܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠܕܝܐ ܐܬܦܠܓܘ ܠܬܠܬܐ ܪܫܝܢ. ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܓܡܠܐ. ܘܕܒܪܘ
18 ܐܢܘܢ. ܘܠܥܠܝܡܐ ܩܛܠܘ ܒܦܘܡ ܣܝܦܐ. ܘܐܫܬܘܙܒܬ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܕܐܚܘܝܟ. * ܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܐܬܐ
19 ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܝܟ ܘܒܢܬܟ. ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ. ܒܒܝܬ ܐܚܘܗܘܢ ܩܫܝܫܐ. * ܘܗܐ ܪܘܚܐ ܪܒܬܐ
ܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܢܩܫܬ ܒܐܪܒܥ ܙܘܝܬܗ ܕܒܝܬܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܛܠܝܐ. ܘܡܝܬܘ. ܘܐܫܬܘܙܒܬ
20 ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܕܐܚܘܝܟ. * ܘܩܡ ܐܝܘܒ ܨܪܝ ܢܚܬܘܗܝ. ܘܓܙ ܪܫܗ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܣܓܕ. * ܘܐܡܪ.
21 ܥܪܛܠܝ ܢܦܩܬ ܡܢ ܟܪܣܗ ܕܐܡܝ. ܘܥܪܛܠܝ ܐܗܦܘܟ. ܡܪܝܐ ܝܗܒ. ܘܡܪܝܐ ܢܣܒ. ܢܗܘܐ ܫܡܗ
22 ܕܡܪܝܐ ܡܒܪܟ. * ܘܒܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܐ ܚܛܐ ܐܝܘܒ. ܘܠܐ ܝܗܒ ܨܘܪܢܐ ܠܐܠܗܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ. ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܡܠܐܟܐ ܠܡܬܩܡ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐ ܐܦ ܣܛܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܠܡܬܩܡ
2 ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܣܛܢܐ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ. ܥܢܐ ܣܛܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ.
ܡܢ ܚܙܪܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܡܗܠܟ ܒܗ.

Versio ARABICA.

12 * فقال الرب للسيطان * فان كل شي له مسلما اليك وفي يديك * ولكن عليه لا تبسط يدك *
13 فخرج السيطان من قدام وجه الرب * وكان يوم بنو ايوب وبناته ياكلون ويشربون عند اخيهم
14 الاكبر * ورسول اتا ايوب فقال له * البقر كانت تسوق الفدادين * والاتن يرتعين الي جانبها
15 * فوقع الجيش وساقها * والغلمان قتلوا بالسيف * وفلتّ انا وحدي وجيت لاخبرك * وبينما هو يتكلم
16 جاه اخر * فقال له * نار من الله سقطت من السماء وسقعت في الغنم والرعيان * فاحرقهم * وفلتّ انا
17 وحدي فجيت لاخبرك * وبينما هو يتكلم فجاه اخر فقال له * الكلدانيون افترقوا ثلاثة فرق *
18 ووقعوا علي الجمال واستاقوها * والغلمان قتلوا بالسيف * وفلتّ انا وحدي وجيت لاخبرك * وبينما هو
19 يتكلم جاء اخر فقال له * بنوك وبناتك كانوا ياكلون ويشربون عند اخيهم الاكبر * فاذا ريح
شديده جات من اقطار القفر * فانسبت في اربع زوايا البيت وسقطت علي الصبيان * فماتوا * وافلتّ
20 انا وحدي وجيت لاخبرك * فقام ايوب وشق ملحفته وجز راسه وسقط علي الارض ساجدا * فقال *
21 عريان خرجت من بطن امي * وعريان اعود * الرب اعطا والرب اخذ * يكون اسم الرب مباركا من الان
22 والي الدهر * وفي هذا كله لم يخطي ايوب ايضا ولا افتري علي الله *

* الفصل الثاني *

1 * فكان ذات يوم فاتوا بنو الوهيم فوقفوا قدام الرب * وجاء السيطان ايضا بينهم * ووقف قدام الرب *
2 * فقال الرب للسيطان * من اين اتيت * اجاب السيطان وقال للرب * طفت في الارض وسلكت فيها *

INTERP. ARABICA.

Dixitque Dominus satani, Omne quod habet, (a) est tibi traditum, & in manibus tuis, sed super eum ne extendas manum tuam : egressúsque est satan è conspectu Domini. 12
Et quâdam die filii Job, ac filiæ ejus comedebant ac bibebant apud fratrem suum natu majorem, 13
Et venit nuntius ad Job, dixitque ei; Boves ducebant juga, & asinæ pascebantur prope eos, 14
Et irruit turma, & duxit eos: & famuli occisi sunt gladio, & evasi ego (b) solus & veni, ut tibi nuntiarem : 15
Adhuc eo loquente venit alius et dixit, Ignis Dei cecidit de cœlo, & succensus est in ovibus & pastoribus, & combussit eos, & effugi ego (c) solus, & veni ut tibi nuntiarem. 16
Adhuc eo loquente venit ad eum alius & dixit, Chaldæi diviserunt se in tres partes, & irruerunt in camelos, duxerúntque eos: & pueri occisi sunt gladio : & evasi ego (d) solus, venique ut nuntiarem tibi. 17
Et dum ipse loqueretur, venit alius & dixit ei; Filii tui & filiæ tuæ edebant & bibebant apud fratrem suum natu majorem, 18
Et ecce ventus vehemens venit ex finibus deserti, & allisit quatuor angulos domûs, & cecidit super filios, & mortui sunt, & evasi ego (e) solus, & veni ut tibi nuntiarem. 19
Surrexitque Job, sciditque pallium suum, & totondit caput suum, ac cecidit super terram adorans, 20
Et ait, Nudus egressus sum de ventre matris meæ, & nudus revertar. Dominus dedit, & Dominus accepit : Sit nomen Domini benedictum ex nunc & usque in seculum. 21
Et in his omnibus non peccavit Job adhuc, neque blasphemavit Deum. 22

CAP. II.

Et quâdam die venerunt filii Elohim, & steterunt coram Domino, & venit sathan quoque inter eos & stetit coram Domino. 1
Dixitque Dominus ad Sathan, Unde venis? Respondit Sathan, & dixit Domino, Circuivi terram & ambulavi in ea. 2

INTERP. SYRIACA.

(a) traditum est in manibus tuis, (b) solus ut tibi (c) solus ut tibi (d) solus ut tibi (e) solus ut tibi.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Dominus ad Sathanam : En universa quæ habet, *tradita sunt* in manu tua; tantùm in eum ne extendas manum tuam : & egressus est Sathanas *cum potestate* 12
à facie Domini. Et factum est die primo hebdomadis, & filii ejus & filiæ ejus comedebant & bibebant vinum in domo fratris sui primogeniti. Et nuncius venit ad 13 14
Job, & ait : Boves arabant, & asinæ pascebantur juxta eos : Et irruit repentè Lilith regina Zamargad, & tulit eos, & pueros occiderunt exercitus ejus in ore 15
gladii ; & evasi tantùm ego solus ut nunciarem tibi. Adhuc iste loquebatur, & alius venit, & ait : Ignis cecidit de cœlo à facie Domini, & combussit oves & pue- 16
ros & consumpsit eos; & evasi tantùm ego solus ut nunciarem tibi. Adhuc iste loquebatur, & alius venit, & ait : Chaldæi constituerunt tres turmas, & diffusi sunt 17
super camelos & tulerunt eos, & pueros occiderunt in ore gladii ; & evasi *tantùm* ego solus ut nunciarem tibi. Adhuc iste loquebatur, & alius venit & ait : Filii 18
tui & filiæ tuæ comedebant & bibebant vinum in domo fratris sui primogeniti : Et ecce turbo magnus venit à latere deserti, & tetigit quatuor angulos domus, & 19
ruit super pueros, & mortui sunt : & evasi *tantùm* ego solus ut nunciarem tibi. Et surrexit Job, & scidit pallium suum, & totondit caput suum, & cecidit super ter- 20
ram & adoravit. Et dixit : Nudus egressus sum de ventre matris meæ, & nudus revertar illuc ad domum sepulturæ : verbum Domini dedit, et *verbum Domini & do-* 21
mus judicii ejus abstulit, sit nomen Domini benedictum. In omnibus his non peccavit Job, neque *instituit* verba blasphemiæ coram Domino. 22

CAP. II.

Et fuit dies judicii magni dies remissionis delictorum, et venerunt catervæ angelorum ut starent in judicio coram Domino, et venit etiam Sathanas in medio eorum, 1
ut staret in judicio coram Domino. Et dixit Dominus ad Sathanan : Unde venis ? et respondit Sathanas Domino, et dixit : A discurrendo in terram ut inquirerem 2
opera filiorum hominum, et ab ambulando in ea.

איוב : ב

tuum cor posuisti Nunquid : Satan ad DOMINUS Dixitque
3 ויאמר יהוה אל־השטן השמת לבך
vir , terra in ipse sicut non quòd , Ijob meum servum ad
אל־עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש
Ipse adhuc & ; malo à recedens & , Deum timens , rectus & , perfectus
תם וישר ירא אלהים וסר מרע ועדנו
eum deglutiendum ad , eum in me incitâsti & , suam perfectionem in tenens
מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעו
Pellem : dixit & , DOMINO Satan respondit Et ? gratis
4 חנם : ויען השטן את־יהוה ויאמר עור
. sua anima pro dabit viro quæ cuncta & , pelle pro
בעד־עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו :
, ejus os ad tange & , tuam manum nunc mitte Veruntamen
5 אולם שלח־נא ידך וגע אל־עצמו
. tibi benedixeris tuas facies ad non si ; ejus carnem ad &
ואל־בשרו אם־לא אל־פניך יברכך :
; tua manu in ipse Ecce : Satan ad DOMINUS Dixitque
6 ויאמר יהוה אל־השטן הנו בידך
à Satan est egressus Et . serva ejus animam veruntamen
7 אך את־נפשו שמר : ויצא השטן מאת
vola à , mala inflammatione in Ijob percussit & ; DOMINI faciebus
פני יהוה ויך את־איוב בשחין רע מכף
se scalpendum ad , testam sibi tulit Et . ejus verticem ad usque & , ejus pedis
8 רגלו ועד קדקדו : ויקח־לו חרש להתגרד
: sua uxor ei dixit Et . cineris medio in sedens ipse & ; ea in
9 בו והוא ישב בתוך־האפר : ותאמר לו אשתו
. morere & , Deo benedic ? tuam perfectionem in tenens tu Adhuc
עדך מחזיק בתמתך ברך אלהים ומת :
etiam : loqueris fatuarum unam loqui Secundùm : eam ad dixit Et
10 ויאמר אליה כדבר אחת הנבלות תדברי גם
non malum & , Deo à suscipiemus bonum
את־הטוב נקבל מאת האלהים ואת־הרע לא
. suis labiis in Ijob peccavit non hoc omni in ? suscipiemus
נקבל בכל־זאת לא־חטא איוב בשפתיו :
, hoc malum omne Ijob socii tres audierunt Et
11 וישמעו שלשת רעי איוב את כל־הרעה הזאת
, Themanites Eliphaz , suo loco è vir venerunt & : eum super veniens
הבאה עליו ויבאו איש ממקמו אליפז התימני
simul convenerunt & ; Nahamathites Sophar & , Suchites Bildad &
ובלדד השוחי וצופר הנעמתי ויועדו יחדו
elevaverunt Et . eum consolandum ad & , ei condolendum ad veniendum ad
12 לבוא לנוד־לו ולנחמו : וישאו
levaverunt & : eum cognoverunt non & , longè à suos oculos
את־עיניהם מרחוק ולא הכירהו וישאו
sparserunt & , suum pallium vir sciderunt & ; fleverunt & , suam vocem
קולם ויבכו ויקרעו איש מעלו ויזרקו
terra in eo cum sederunt Et . cœlum in sua capita super pulverem
13 עפר על־ראשיהם השמימה : וישבו אתו לארץ
eum ad loquens non & ; noctibus septem & , diebus septem
שבעת ימים ושבעת לילות ואין־דבר אליו
. valde dolor creverat quòd videbant quia : verbum
דבר כי ראו כי־גדל הכאב מאד :

CAP. III. ג

. suo diei maledixit & , suum os Ijob aperuit hoc Post
1 אחרי־כן פתח איוב את־פיהו ויקלל את־יומו :
: ea in sum natus , dies Pereat : dixit & , Ijob respondit Et
2 ויען איוב ויאמר : יאבד יום אולד בו
3 obscuritas sit illa Dies . vir est Conceptus : dixit nox &
4 והלילה אמר הרה גבר : היום ההוא יהי חשך
. lux eam super irradiet nec ; desuper Deus illam requirat ne
אל־ידרשהו אלוה ממעל ואל־תופע עליו נהרה :

Versio VULG. LAT.

3 Et dixit Dominus ad Satan;
Numquid considerâsti servum
meum Job, quòd non sit ei
similis in terra, vir simplex
& rectus, ac timens Deum,
& recedens à malo, & ad-
huc retinens innocentiam?
Tu autem commovisti me ad-
versùs eum, ut affligerem eum
4 frustrà. Cui respondens Sa-
tan ait; Pellem pro pelle,
& cuncta quæ habet homo,
5 dabit pro anima sua: Alio-
quin mitte manum tuam, &
tange os ejus & carnem, &
tunc videbis quòd in faciem
6 benedicat tibi. Dixit ergò
Dominus ad Satan; Ecce in
manu tua est, veruntamen
7 animam illius serva. Egres-
sus igitur Satan à facie Do-
mini, percussit Job ulcere
pessimo, à planta pedis usque
8 ad verticem ejus: Qui testâ
saniem radebat, sedens in ster-
9 quilinio. Dixit autem illi uxor
sua, Adhuc tu permanes in sim-
plicitate tua? benedic Deo
10 & morere. Qui ait ad il-
lam, Quasi una de stultis
mulieribus locuta es: si bo-
na suscepimus de manu Dei,
mala quarè non suscipiamus?
In omnibus his non pecca-
11 vit Job labiis suis. Igitur
audientes tres amici Job o-
mne malum, quod accidisset
ei, venerunt singuli de loco
suo, Eliphaz Themanites, &
Baldad Suhites, & Sophar
Naamathites. Condixerant e-
nim, ut pariter venientes vi-
sitarent eum, & consolaren-
12 tur. Cúmque elevâssent pro-
cul oculos suos, non cogno-
verunt eum, & exclamantes
ploraverunt, scissisque vesti-
bus sparserunt pulverem su-
per caput suum in cœlum.
13 Et sederunt cum eo in terra
septem diebus & septem no-
ctibus, & nemo loquebatur
ei verbum: videbant enim
dolorem esse vehementem.

CAP. III.

1 Post hæc aperuit Job os
2 suum, & maledixit diei suo. Et
3 locutus est; Pereat dies in qua
natus sum, & nox in qua di-
ctum est; Conceptus est
4 homo. Dies ille vertatur in
tenebras, non requirat eum
Deus desuper, & non illustre-
tur lumine.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 †Εἶπε δὲ ὁ κύριος πρὸς τὸν (ζ) διάβο-
λον, †Προσέσχες οὖν τῷ θεράποντί μου
Ἰὼβ, †ὅτι οὐκ ἔστι κατ᾽ αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς
γῆς; (η) ἄνθρωπος ἄκακος, †ἀληθινὸς,
ἄμεμπτος, θεοσεβὴς, †ἀπεχόμενος ἀπὸ
παντὸς κακοῦ, ἔτι δὲ ἔχεται ἀκακίας· †Σὺ
δὲ εἶπας (θ) τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπο-
4 λέσαι. †Ὑπολαβὼν δὲ ὁ διάβολος εἶπε
τῷ κυρίῳ, Δέρμα ὑπὲρ δέρματος,
†(ι) ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυ-
5 χῆς αὐτοῦ ἐκτίσει. †Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἀ-
ποστείλας τὴν χεῖρά σου, ἅψαι τῶν ὀστῶν
αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ· †(∴) ἦ μὴν εἰς
6 πρόσωπόν σε εὐλογήσει. †Εἶπε δὲ ὁ
κύριος τῷ διαβόλῳ, Ἰδοὺ παραδίδωμί
σοι αὐτόν· †μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (κ)
7 διαφύλαξον. †Ἐξῆλθε δὲ ὁ διάβολος (※) ἀ-
πὸ τοῦ κυρίου· †καὶ ἔπαισε τὸν Ἰὼβ ἕλκει πο-
8 νηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς. †Καὶ ἔλα-
βεν (λ) ὄστρακον, ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ, †καὶ
ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κοπρίας ἔξω τῆς πόλεως.
9 †Χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος, εἶπεν
(μ) αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, †(ν) Μέχρι τί-
νος καρτερήσεις, λέγων, Ἰδοὺ ἀναμένω
χρόνον ἔτι μικρὸν, προσδεχόμενος τὴν
ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου; †ἰδοὺ γὰρ ἠ-
φάνισταί (ξ) σου τὸ μνημόσυνον ἀπὸ τῆς
γῆς· (ο) †υἱοὶ καὶ θυγατέρες, ἐμῆς κοιλίας
ὠδῖνες καὶ πόνοι, †οὓς εἰς τὸ κενὸν ἐκοπί-
ασα μετὰ μόχθων· †(π) Σύ τε αὐτὸς ἐν σα-
πρίᾳ σκωλήκων κάθησαι διανυκτερεύων
αἴθριος, †(ρ) κἀγὼ πλανωμένη καὶ λάτρις
†τόπον ἐκ τόπου (σ) καὶ οἰκίαν ἐξ οἰκίας,
†προσδεχομένη τὸν ἥλιον πότε (τ) δύ-
σεται, †ἵνα ἀναπαύσωμαι (υ) τῶν μόχθων
μου, †καὶ τῶν ὀδυνῶν αἵ με νῦν συνέχουσιν.
†(※) ἀλλὰ εἰπόν τι ῥῆμα (φ) εἰς κύριον, καὶ τε-
10 λεύτα. †Ὁ δὲ ἐμβλέψας, (χ) εἶπεν αὐ-
τῇ, †Ὥσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναι-
κῶν (ψ) ἐλάλησας. †εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξά-
μεθα ἐκ χειρὸς κυρίου, (ω) τὰ κακὰ οὐχ
ὑποίσομεν; †(α) ἐν πᾶσι τούτοις τοῖς συμ-
βεβηκόσιν αὐτῷ (β) οὐδὲν ἥμαρτεν Ἰὼβ
11 τοῖς χείλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ. †Ἀκού-
σαντες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάν-
τα τὰ ἐπελθόντα αὐτῷ, †παρεγένοντο
ἕκαστος ἐκ τῆς (γ) ἰδίας χώρας πρὸς
αὐτόν· †Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανῶν βασιλεὺς,
†(δ) Βαλδὰδ ὁ (ε) Σαυχέων τύραννος, †(ζ)
Σωφὰρ Μιναίων βασιλεύς· †καὶ παρεγένοντο
(η) πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν, τοῦ παρακα-
12 λέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. †Ἰδόντες
δὲ αὐτὸν πόῤῥωθεν, οὐκ ἐπέγνωσαν· †καὶ
βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ ἔκλαυσαν, †(θ) ῥή-
ξαντες ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ στολὴν, καὶ κατα-
13 πασάμενοι (ι) γῆν, †Παρεκάθισαν αὐτῷ
ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἑπτὰ νύκτας, †καὶ οὐδεὶς
αὐτῶν (κ) ἐλάλησεν· †ἑώρων γὰρ τὴν πλη-
γὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα.

ΚΕΦ. γ΄.

1 †(α) Μετὰ τοῦτο ἤνοιξεν Ἰὼβ τὸ στόμα
αὐτοῦ, †καὶ κατηράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ,
2 (β) Λέγων, †Ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ
3 (γ) ἐγεννήθην, †καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, ἣ εἶπαν,
4 Ἰδοὺ ἄρσεν. †(δ) Ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη σκότος, καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐ-
τὴν ὁ κύριος ἄνωθεν, †μηδὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος·

Dixit autem Dominus ad diabo- 3
lum, Attendisti igitur famulo
meo Job? quòd non est juxta e-
um de iis qui sunt super terram,
homo innocens, verax, irrepre-
hensibilis, timens Deum, absti-
nens ab omni malo: adhuc autem
(b) retinet innocentiam. Tu (c)
verò dixisti substantiam ejus fru-
strà perdere. Suscipiens autem 4
diabolus dixit Domino; Pellem
pro pelle, (d) quæcunque sunt ho-
mini, pro anima sua pendet. A- 5
liquin autem mittens manum
tuam, tange ossa ejus, & carnes
ejus: certè in faciem te benedicet.
Dixit autem Dominus diabolo, 6
Ecce trado tibi eum: tantummo-
dò (e) animam ejus custodi.
Exivit autem diabolus à Domi- 7
no, & percussit Job ulcere ma-
ligno, à pedibus usque ad caput:
Et sumpsit testam, ut (f) saniem 8
raderet, & sedebat in (g) ster-
quilinio extra civitatem. (h) Tem- 9
pore autem multo transacto, di-
xit ei uxor ejus; Quousque su-
stinebis, dicens, Ecce permaneo
tempus adhuc parvum, expectans
spem salutis meæ? Ecce enim de-
letum est memoriale tuum de
terra; filii, & filiæ, mei uteri
dolores, & labores, quos in va-
cuum laboravi cum ærumnis: tu
verò ipse in putredine vermium
sedes, pernoctans sub dio: & e-
go errans, & ancilla, locum (i)
ex loco, & domum è domo, ex-
pectans Solem, quando occidet, ut
requiescam ab ærumnis meis, &
doloribus, qui me nunc premunt.
Sed dicito (k) aliquod verbum
in Dominum, & morere. Ille ve- 10
rò inspiciens dixit ei; Tanquam
una (l) insipientum mulierum
locuta es. Si bona suscepimus
de manu Domini; mala cur non
sustinebimus? In omnibus his,
quæ acciderunt ei, nihil peccavit
Job labiis coram Deo. Cùm au- 11
dissent autē tres amici ejus, mala
omnia quæ supervenerant ei; ad-
venerunt unusquisque è propria
regione ad eum: Eliphaz Tæma-
norum rex, Baldad Sauchæorum
tyrannus, Sophar Minæorum rex:
& accesserunt ad eum (m) una-
nimiter ad consolandum, & vi-
sitandum eum. Cùm vidissent 12
autem eum de longè, non agno-
verunt: & clamantes voce (n)
magnâ ploraverunt, scindentes
unusquisque stolam suam, & a-
spergentes terram, Assederunt 13
(o) ei septem dies, & septem no-
ctes, & nemo eorum locutus est:
videbant enim plagam esse gra-
vem, et magnam valdè.

CAP. III.

Post hæc aperuit Job os su- 1
um, et maledixit diei suæ, Di- 2
cens; Pereat dies in qua natus 3
sum, et nox illa, (a) quâ dixe-
runt; Ecce masculus. (b) Nox illa 4
sit tenebræ, neque requirat eam
Dominus desuper: nec veniat in
eam lumen:

MS.A. (ζ) σατανᾶν, (η) ἄνθρωπος ὅμοιος αὐτῷ, ἄμεμπτος, δίκαιος, ἀληθινὸς, θεοσεβὴς, (θ) τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἀπολέσαι διακενῆς. (ι) καὶ πάντα ὅσα ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, δώσει ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. (∴) εἰ μὴ εἰς (κ) διατήρησον. (※) παρὰ τοῦ (λ) Ἰὼβ ὄστρακον, ἵνα ἀποξέῃ τὸν ἰχῶρα αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐκάθητο (μ) τῷ Ἰὼβ ἡ (ν) Μέχρις τίνος (ξ) τὸ μνημόσυνόν σου (ο) υἱοί σου, καὶ θυγατέρες, τῆς ἐμῆς (π) σὺ δὲ (ρ) καὶ ἐγὼ πλανῆτις (σ) περιερχομένη, καὶ (τ) δύσῃ, (υ) τῶν μόχθων, καὶ τῶν περιεχουσῶν με ὀδυνῶν (※) ἀλλ᾽ (φ) πρὸς (χ) αὐτῇ εἶπεν, Ἵνα τί ὥσπερ (ψ) οὕτως ἐλάλησας. εἰ τὰ μὲν ἀγαθὰ (ω) τὰ δὲ κακὰ (α) ἐν τούτοις πᾶσιν (β) οὐχ ἥμαρτεν Ἰὼβ, οὐδὲ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ ἐναντίον (γ) ἰδίας πόλεως πρὸς αὐτὸν, τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. (δ) Βαλδὰς (ε) Αὐχαίων (ζ) καὶ Σωφὰρ ὁ Μιναίων (η) ὁμοθυμαδὸν πρὸς αὐτὸν, (θ) ῥήξαντες δὲ ἕκαστος (ι) γῆν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, Παρεκάθισαν αὐτῷ (κ) ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν λόγον· ἑώρων γὰρ Κεφ. γ΄. MS.A. (α) Καὶ μετὰ ταῦτα (β) Καὶ ἀπεκρίθη Ἰὼβ, λέγων, (γ) ἐγεννήθην ἐν αὐτῇ, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ εἶπον, (δ) Ἡ ἡμέρα ἐκείνη

תרגום TARGUM.

3 ואמר יי לסטנא אפשר דשויתא לבך בעבדי איוב ארום לית דכמוהי בארעא דעממי גבר שלים ותריץ דחיל מן קדם יי ועדי מן ביש ועוד כדון הוא
4 מתקף בשלימותיה ונריתא מימרי ביה לסלעמותיה מגן : ואתיב סטנא קדם יי ואמר אברא אמטול אברא וכל די לבר נש ימסור אמטול
6 5 נפשיה : ברם אושיט כדון מחת ידך וקריב לגרמיה ולבסריה אין לא באנפי מימרך ירגזנך : ואמר יי לסטנא הא מסיר בידך לחוד ית נפשיה
8 7 נטר : ונפק סטנא בהרמנא מן קדם יי ומחא ית איוב בשיחנא בישא מפרסת רגליה ועד מוקריה : ונסיב ליה פחר לאתקרצפא ביה והוא
10 9 יתב באמצע קטמא : ואמרת ליה דינה אתתיה עד כדון אנת מתקף בשלימותך בריך מימרא דיי ומית : ואמר לה הכמה די ממללן חדא
מן נשיא דעבדין קלנא בבית אבהתהון הכדין אנת ממללא לחוד ית טבא נקבל מן קדם יי וית בישא לא נקבל בכל דא לא חב איוב
11 בספותוהי ברם ברעיניה הרהר במלין : ושמעו תלתא חברי איוב ית כל בישתא הדא דאתת עלוהי [כד חמון ית אילני פרדסיהון די יבישו ולחם
סעודתהון אתהפך לבסרא חיא וחמר משתיהון אתהפך לדמא] ואתו גבר מאתריה [ובהא זכותא אתפציו מן אתר מזמן להון בגהנם] אליפז דמן
12 תימן ובלדד די מן שוח וצופר די מן נעמה ואתחברו כחדא למיתי למנד ליה ולנחמותיה : וזקפו ית עיניהון מן רחיק ולא אשתמודעוהי וארימו
13 קלהון ובכו ובזעו גבר מעיליה ודרקון עפרא על רישהון לצית שמיא : ויתיבו עמיה לארעא שבעא יומין ושבעא לילון ולית די ממלל עמיה
פתגם ארום דחמון ארום סגיא כיבא לחדא :

ג

1 מן בתר כדין פתח איוב ית פומיה ולטט ית יומיה : ואתיב איוב ואמר : יהובד יומא דאתילידית ביה [ומלאכא די ממני על עבור] ולילייא די
3 2 אמר אתברא גבר : יומא ההוא יהי קבלא לא יתבעניה אלהא מן לעלא ולא תפע עלוי שפרפרא :
4

Versio SYRIACA.

3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

Versio ARABICA.

3 * فقال الرب للشيطان انك قد وضعت قلبك على عبدي ايوب الذي ليس مثله في الارض رجلا
صالحا تقيا خايفا لله عادلا من السوء وحتى الآن هو متمسك بصلاحه وانت تغريني به لاهلكه باطلا *
4 5 * فاجاب الشيطان فقال للرب جلد مكان جلد وكل شي للرجل فانه يعطيه فداء نفسه ويفلت * فان
6 كان ليس كذلك فابسط يدك فاقرب الى بشره او الى عظمه فانه في وجهك يشتمك * فقال الرب
7 للشيطان فانه مسلم في يديك ولكن فاحتفظ من نفسه * فخرج الشيطان من قدام وجه الرب *
8 فضرب ايوب بقرحة سوء من موطاء رجليه وحتى دماغه * فاخذ له خزفا ليحرده به وجلس على الرماد *
9 * فقالت له امراته حتى الى الآن ايضا انت متمسك بصلاحك اشتم الاهك ومت * قال لها مثل
10 كلام واحدة من السفيهات تكلمت نعم الله قبلنا وبلواه لا نقبل وفي هذا كله لم يخطي ايوب ايضا
11 ولم افترى على الله بشفتيه * وسمع ثلاثة احباب ايوب جميع هذه البلوى الذي جات عليه
فتواعدوا واتوا اليه كل رجل من بلده اليفاز التيمني وبلداد السوحاني وصوفار النعماتي * فتواعدوا
12 جميعا لياتوه وليسلوا قلبه ويعزوه * فرفعوا اعينهم من بعيد فلم يعرفوه ورفعوا اصواتهم فبكوا وشق
13 كل رجل ملحفه * وذروا ترابا على رؤسهم الى السماء * وجلسوا معه على الارض سبعة ايام وسبعة ليالي *
وليس احد يقول كلمة لانهم راوا انه قد عظمت ضربته جدا *

* الفصل الثالث *

1 2 * ومن بعد ذلك فتح ايوب فاه فلعن يوما ولد فيه وقال * ليهلك اليوم الذي ولدت فيه * والليل
3 الذي قيل فيه انه قد حبل به في ذلك الرجل * ويكون مظلما لا يطلبه الله من فوق * ولا يشرق عليه النور *

INTERP. ARABICA.

Dixit Dominus Sathanæ, Apposuistine cor tuum super servum meum Job, cui non est par in terra, vir rectus & justus ac timens Deum, declinans à malo, & adhuc retinens est suam probitatem? & tu provocas me ut illum perdam immeritò. 3
Respondit Sathan dicens Domino, Pellis pro pelle, & omne quod habet homo dat pro anima sua, & liberatur: 4
Alioquin, extende manum tuam, & tange carnem ejus aut os ejus, & quidem in facie tua conviciabitur tibi. 5
Dixit Dominus Satanæ, Ecce in manibus tuis est traditus, sed serva animam ejus. 6
Egressusque est Satan de coram facie Domini, & percussit Job ulcere malo; à planta pedis et usque ad cerebrum ejus, 7
Sumpsitque sibi testam, ut eâ se raderet, & sedebat super cinere, 8
Dixitque ei uxor ejus, Adhuc constans es in tua innocentia? conviciare Deo tuo & morere, 9
Dixit ei, ut loquitur una è stultis locuta es; beneficia Dei accepimus, tribulationes autem ejus nónne suscipiemus? Et in his omnib' non peccavit Job, neque Deum blasphemavit labiis suis. 10
Perceperúntque tres amici Job omnes has calamitates, quæ venerunt super eum, & condicto tempore venerunt ad eum unusquisque de regione sua, Elifaz Temanites, & Bildad Subites, & Sofar Naamatites: cõdixerũt omnes ut venirent ad eum, & confortarent cor ejus, & consolarentur eum; 11
Levaverúntque de longè oculos suos, & non cognoverunt eum, & elevaverunt voces suas, & plorárunt, & unusquisque scidit suum vestimentũ, & sparserunt pulverem super capita sua versus cœlum, 12
Sederúntq; cum eo super terram septem diebus et septem noctibus, & nullus dicebat verbum, quia viderunt ejus percussionem jam crevisse valdè. 13

CAP. III.

Post hoc aperuit Job os suum, & maledixit diei in qua natus est, (a) dixitque, 1
Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum est, Jam conceptus est ille homo; 2
Et (b) sit tenebrosa, non requirat eã Deus desuper, nec ei oriatur lux: 3

INTERP. SYRIACA.

(a) Et respondens Job dixit, (b) dies illa

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Dominus ad Sathanan: Nunquid posuisti cor tuum ad servum meum Job? quia non est ei similis in terra populorum; vir perfectus & rectus, timens à facie 3
Domini, & recedens à malo: & adhuc ipse retinet perfectionem suam, & commovisti verbum meum adversus eum ut affligeret eum frustrà. Et respondit Sathanas 4
coram Domino & ait: Membrum pro membro, & omnia quæ habet filius hominis, tradet pro anima sua. Veruntamen extende nunc plagam manus tuæ, & tange 5
os ejus & *carnem* ejus, si non in conspectu verbi tui irritabit te. Et dixit Dominus ad Sathanan: Ecce traditus est in manu tua: veruntamen animam illius serva. 6
Et egressus est Sathanas *cum licentia* à facie Domini, & percussit Job scabie pessimâ à planta pedis ejus usque ad verticem ejus. Et tulit sibi testam ut scalperet se cum 7 8
ea: & ipse sedebat in medio cineris. Et dixit ei *Dinah* uxor ejus: Adhuc tu retines simplicitatem tuam? benedic verbo Domini, & morere. Et dixit ei: Sicut lo- 9 10
quitur una de mulieribus quæ operantur ignominiam in domo patris sui, sic tu loqueris: tantummodò bonum recipiemus à facie Domini, & malum non suscipiemus?
In omnibus his non peccavit Job labris suis; *sed in animo suo cogitavit verba.* Et audierunt tres socii Job omne malum istud quod venerat super eum, *cùm vidissent* 11
arbores hortorum suorum arefactas, & panem cibi sui conversum in carnem vivam, & vinum potus sui in sanguinem: & venerunt unusquisque de loco suo, *& ob hoc*
meritum liberati sunt à loco destinato ipsis in Gehenna; Eliphaz qui erat de Theman, & Baldad qui erat de Sua, & Sophar qui erat de Naama, & conjuncti sunt simul
ut venirent & moverent capita sua *in* eum, & consolarentur eum. Et levaverunt oculos suos à longè, & cognoverunt eum: & levaverunt vocem suam & fleve- 12
runt, & sciderunt unusquisque pallium suum, & asperserunt pulverem super capita sua versus cœlum. Et sederunt cum eo in terra septem diebus & septem noctibus, 13
& nemo loquebatur ei verbum, quia videbant quòd crescebat dolor vehementer.

CAPUT. III.

Post hæc aperuit Job os suum, & maledixit diei suo. Et *respondit* Job & ait: Pereat dies in qua natus sum, *& Angelus qui præfectus est conceptui:* & nox, 1 2 3
qua dixit [*quis*,] Creatus est vir. Dies illa sit tenebrosa: Non requirat eam Deus desuper, neque lustretur matutina luce. 4

איוב : ד

illam super habitet : mortis umbra & , obscuritas illam Polluant
5 יגאלהו חשך וצלמות תשכן עליו
illam Noctem .diei amari tanquam illam terreant ; nubes
6 עננה יבעתהו כמרירי יום : הלילה ההוא
numerum in ; anni diebus in adunetur ne , caligo eam tollat
יקחהו אפל אל יחד בימי שנה במספר
, solitaria sit illa nox Ecce .veniat non mensium
7 ירחים אל יבא : הנה הלילה ההוא יהי גלמוד
, diei maledicentes eam Execrentur .illa in canticum veniat non
8 אל תבוא רננה בו : יקבהו אררי יום
:ejus crepusculi stellæ Obtenebrentur .suum luctum suscitare parati
9 העתידים ערר לויתן : יחשכו כוכבי נשפו
.auroræ palpebras in videat nec ; non & ,lucem ad expectet
יקו לאור ואין ואל יראה בעפעפי שחר :
dolorem absondit & , mei uteri fores conclusit non Quòd
10 כי לא סגר דלתי בטני ויסתר עמל
ventre ex ?sum mortuus vulva à non quid Ut .meis oculis ab
11 מעיני : למה לא מרחם אמות מבטן
cur & ? genua me prævenerunt Cur ? expiravi & ,sum egressus
12 יצאתי ואגוע : מדוע קדמוני ברכים ומה
: quiescerem & ,jacerem nunc Etenim ? sugerem quid , ubera
13 שדים כי אינק : כי עתה שכבתי ואשקוט
consulibus & , regibus Cum .mihi esset requies tunc , dormirem
14 ישנתי אז ינוח לי : עם מלכים ויעצי
principibus cum Vel .sibi solitudines ædificantibus , terræ
15 ארץ הבנים חרבות למו : או עם שרים
Vel .argento suas domos implentibus , eis aurum
16 זהב להם הממלאים בתיהם כסף : או
, non parvuli sicut ; essem non , absconditus abortivus sicut
כנפל טמון לא אהיה כעללים לא
requieverunt ibi & terrorem cessaverunt impii Ibi .lucem viderunt
17 ראו אור : שם רשעים חדלו רגז ושם ינוחו
audierunt non ; fuerunt pacati vincti Pariter .robore fessi
18 יגיעי כח : יחד אסירים שאננו לא שמעו
manumissus servus & ; idem ibi magnus & Parvus .exactoris vocem
19 קול נגש : קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי
amaris vita & ; lucem laboranti dedit quid Ut .suo domino à
20 מאדניו : למה יתן לעמל אור וחיים למרי
eam effodiunt & ; ipsa non & , mortem ad Expectantibus ? animo
21 נפש : המחכים למות ואיננו ויחפרהו
cùm exultabunt ; gaudium ad Lætantibus .absconditis thesauris præ
22 ממטמונים : השמחים אלי גיל ישישו כי
texit & ,est abscondita ejus via cujus viro .sepulchrum invenerint
23 ימצאו קבר : לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך
meum suspirium mei panis facies ad Quia ? eum circa Deus
24 אלוה בעדו : כי לפני לחמי אנחתי
pavorem Quia .mei rugitus aqua sicut sunt effusi & ; veniet
25 תבא ויתכו כמים שאגתי : כי פחד
Non .mihi veniet ,sum veritus quod & ; mihi evenit & , expavi
26 פחדתי ויאתיני ואשר יגרתי יבא לי : לא
.tremor venit & ,requievi non & , quievi neque ,fui tranquillus
שלותי ולא שקטתי ולא נחתי ויבא רגז :

CAP. IV. ד

verbum tentabimus Nunquid : dixit & , Themanites Eliphaz respondit Et
1 ויען אליפז התימני ויאמר : הנסה דבר
2 erudivisti Ecce ? poterit quis sermones in cohibere & ? lassaberis , te ad
3 אליך תלאה ועצר במלין מי יוכל : הנה יסרת
tui sermones erexerunt Labentem .roborâsti lassas manus & ; multos
4 רבים וידים רפות תחזק : כושל יקימון מליך
.roborâsti curvantia genua &
וברכים כרעות תאמץ :

Versio VULG. LAT.

5 Obscurent eum tenebræ, & umbra mortis, occupet eum caligo, & involvatur amaritu-
6 dine. Noctem illam tenebrosus turbo possideat, non computetur in diebus anni, nec
7 numeretur in mensibus. Sit nox illa solitaria, nec laude di-
8 gna: Maledicant ei qui maledicunt diei, qui parati sunt
9 suscitare Leviathan: Obtenebrentur stellæ caligine ejus: expectet lucem & non videat, nec ortum surgentis auroræ.
10 Quia non conclusit ostia ventris, qui portavit me, nec abstulit mala ab oculis meis.
11 Quarè non in vulva mortuus sum, egressus ex utero non sta-
12 tim perii? Quarè exceptus genibus? cur lactatus uberi-
13 bus? Nunc enim dormiens silerem, & somno meo requi-
14 escerem: Cum regibus & consulibus terræ, qui ædificant
15 sibi solitudines: Aut cum principibus, qui possident aurum: & replent domos suas
16 argento: Aut sicut abortivum absconditum non subsisterem, vel qui concepti non vi-
17 derunt lucem. Ibi impii cessaverunt à tumultu, & ibi re-
18 quieverunt fessi robore. Et quondam vincti pariter sine molestia, non audierunt vocem
19 exactoris. Parvus & magnus ibi sunt, & servus liber à do-
20 mino suo. Quarè misero data est lux, & vita his, qui in a-
21 maritudine animæ sunt? Qui exspectant mortem, & non venit, quasi effodientes thesau-
22 rum. Gaudéntque vehementer cùm invenerint sepulchrú,
23 Viro cujus abscondita est via, & circumdedit eum Deus te-
24 nebris? Antequàm comedam suspiro: & tanquàm inundantes aquæ, sic rugitus meus:
25 Quia timor, quem timebam, evenit mihi: & quod verebar,
26 accidit. Nónne dissimulavi? nónne silui? nónne quievi? & venit super me indignatio.

CAP. IV.

1 Respondens autem Eliphaz
2 Themanites, dixit; Si cœperimus loqui tibi, forsitan molestè accipies, sed conceptum sermonem tenere quis poterit?
3 Ecce docuisti multos, & ma-
4 nus lassas roborâsti: Vacillantes confirmaverunt sermones tui, & genua trementia confortâsti:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 † Ἐκλάβοι δὲ αὐτὴν σκότος καὶ σκιὰ θανάτου, † (ε) ἐπέλθοι ἐπ᾽ αὐτὴν γνόφος·
6 † καταραθείη ἡ (ζ) ἡμέρα. Καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, † ἀπενέγκοιτο αὐτὴν σκότος· † μὴ εἴη εἰς ἡμέρας (η) ἐνιαυτοῦ, † μὴ δὲ ἀριθ-
7 μηθείη εἰς ἡμέρας μηνῶν. † Ἀλλὰ ἡ νὺξ ἐκείνη εἴη (θ) ὀδύνη, † καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ᾽
8 αὐτὴν εὐφροσύνη, μηδὲ χαρμονή. † Ἀλλὰ καταράσαιτο αὐτὴν ὁ καταρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην, † ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆτος
9 (ι) χειρώσασθαι. † Σκοτωθείη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης· ὑπομείναι, (κ) καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, † καὶ μὴ ἴδοι Ἑωσφόρον
10 ἀνατέλλοντα. † Ὅτι οὐ συνέκλεισε πύλας γαστρὸς μητρός μου, † ἀπήλλαξε γὰρ ἂν (λ)
11 πόνον ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου. † Διατί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτησα; † ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλ-
12 θον, καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπωλόμην; † (μ) Ἱνατί δὲ συνήντησάν μοι (ν) τὰ γόνατα; † ἱνα-
13 τί δὲ μαστοὺς ἐθήλασα (ξ); † Νῦν ἂν κοιμηθεὶς ἡσύχασα, ὑπνώσας δὲ ἀνεπαυσά-
14 μην † Μετὰ βασιλέων (ο) βουλευτῶν γῆς,
15 † οἳ ἐγαυριῶντο ἐπὶ ξίφεσιν, † (π) Ἢ μετὰ ἀρχόντων, ὧν πολὺς ὁ χρυσός, οἳ ἔπλη-
16 σαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργυρίου· † Ἢ ὥσπερ ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρός,
17 † ἢ ὥσπερ νήπιοι οἳ οὐκ εἶδον φῶς. † Ἐκεῖ ἀσεβεῖς (ρ) ἐξέκαυσαν θυμὸν ὀργῆς, † ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι (σ) τῷ σώματι.
18 † Ὁμοθυμαδὸν δὲ (τ) οἱ αἰώνιοι οὐκ ἤκουσαν
19 φωνὴν φορολόγου. † Μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστι, καὶ θεράπων (υ) δεδοικὼς τὸν κύριον
20 αὐτοῦ. † Ἱνατί γὰρ δέδοται τοῖς ἐν (φ) πικρίᾳ φῶς; † ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις ψυχαῖς,
21 † Οἳ (χ) ἱμείρονται τοῦ θανάτου, καὶ οὐ τυγχάνουσιν, † ἀνορύσσοντες (ψ) ὥσπερ θησαυ-
22 ρούς, † Περιχαρεῖς δὲ ἐγένοντο ἐὰν (ω) κα-
23 τατύχωσι; † Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυμα,
24 † Συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ᾽ αὐτοῦ. † Πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου (α) στεναγμός μοι ἥκει, δακρύω
25 δὲ ἐγὼ συνεχόμενος φόβῳ. † Φόβος γὰρ (β) ὃν ἐφρόντισα ἦλθέ μοι, † καὶ ὃν ἐδεδοίκειν
26 συνήντησέ μοι. † Οὔτε εἰρήνευσα, οὔτε ἡσύχασα, οὔτε ἀνεπαυσάμην, ἦλθε δέ μοι ὀργή.

5 Sed (c) excipiant illam tenebræ, & umbra mortis: superveniat in eam (d) caligo: (e) maledicta
6 sit dies Et nox illa: auferant eam tenebræ: (f) non sit in diebus anni, neque numeretur in diebus
7 mensium: Sed nox illa sit (g) dolor, & non veniat super eam
8 lætitia, neque (h) gaudium: Sed maledicat ei, qui maledicit diem illam: (i) qui habet magnum
9 cetum opprimere: Obtenebrescant sydera noctis illius: (k) permaneat, & in lucem non veniat, & non videat Luciferum exo-
10 rientem. Quoniam non conclusit portas ventris matris meæ: abstulisset enim utique laborem ab
11 oculis meis. Quarè enim in ventre non obii? ex utero autem
12 exii, & non protinus perii? ut quid autem occurrerunt mihi genua? quarè autem ubera suxi?
13 Nunc utique dormiens quiescerem; somnum autem capiens re-
14 quiescerem Cum regibus, consiliariis terræ, qui gloriabantur in
15 gladiis, Aut cum principibus, quibus multum fuit aurum, qui compleverunt domos suas argen-
16 to: Aut tanquam abortivum exiens de vulva matris: aut tanquam infantes, qui non viderunt
17 lucem. Ibi impii (l) accenderunt furorem iræ: ibi requie-
18 verunt fatigati corpore: Pariter autem (m) seculares non audie-
19 runt vocem (n) exactoris: Pusillus & magnus ibi est, & servus
20 (o) timens dominum suum. Ut quid enim data est eis, qui in amaritudine sunt, lux; & vita animabus, quæ sunt in doloribus?
21 Qui desiderant mortem, & non contingit illis; effodientes quasi
22 thesauros: Læti autem facti sunt,
23 si fuerint consequuti: Mors vi-
24 ro (p) requies: (q) conclusit enim Deus super eum: Ante escas quippe meas (r) gemitus adest, & (s) fleo ego coarctatus timore.
25 Timor enim, quem verebar, venit mihi; et quem metueram, occurrit
26 mihi; Neque in (t) pace fui, neque in silentio, neque in requie: venit autem mihi (u) ira.

MS.A. (ε) καὶ ἐπέλθοι (ζ) ἡμέρα ἐκείνη Καὶ (η) ἐνιαυτῶν, (θ) ὀδυνηρά, (ι) χειρώσασθαι, (κ) καὶ μὴ ἔλθοι, καὶ μὴ φωτίσαι, μηδὲ ἴδοι (λ) κόπον (μ) Καὶ ἱνατί συνήντησάν (ν) γόνατα; (ξ) μαστοὺς μου; Νῦν (ο) καὶ βουλευτῶν (π) Καὶ μετὰ (ρ) ἔπαυσαν (σ) σώματι. (τ) δι᾽ αἰῶνος οὐκέτι ἤκουσαν (υ) οὐ δεδοικὼς (φ) πικρίᾳ ψυχῆς φῶς; (χ) ὁμείρονται θανάτου, (ψ) αὐτὸν ὥσπερ θησαυρόν, (ω) καὶ κατατύχωσιν θανάτου. Θάνατος γὰρ ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισεν γὰρ ὁ κύριος κατ᾽ (α) στεναγμός μοι ἥκει, (β) ὃν εὐλαβούμην, ἦλθέν μοι, καὶ ὃν

ΚΕΦ. δ᾽.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης,
2 λέγει, † Μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ; † ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου τίς ὑποίσει;
3 † Εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλούς, † καὶ χεῖρας
4 (α) ἀσθενοῦς παρεκάλεσας, † (β) Ἀσθενοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥήμασι, † (γ) γόνασί τε ἀδυνατοῦσι (δ) θάρσος περιέθηκας.

CAP. IV.

1 Suscipiens autem Eliphas The-
2 manites, ait; Num (a) sæpe tibi sermo est habitus in molestia? pondus autem verborum tuorum
3 quis sustinebit? Si enim tu erudivisti multos, & manus infir-
4 mas consolatus es, Et eos qui infirmabantur, erexisti verbis, genibúsque impotentibus fiduciam circumposuisti:

MS.A. (α) ἀσθενέντων (β) Ἀσθενοῦντας δὲ (γ) γόνασιν δὲ (δ) περιέθηκας θάρσος.

תרגום TARGUM.

5 יטנפון יתיה חשוכא וטולי מותא תשרי עלוי עננא יבעתון יתיה היך מרירי יומא [צערא דאצטער ירמיה על חורבן בית מקדשא ויונה באטלקותיה בימא
6 7 דטורסים :] ליליא ההוא ידברניה קבלא לא יתיחד עם יומין טבין דשתא במנין רישי ירחיא לא יעול : הא ליליא ההוא יהי צערא לא תיעול רננא
8 9 [דתרנגול ברא למקלסא] ביה : ילטטוניה נבייא די לטטין יומא דפורענותא דאטימוסא לאדכר באתערותהון אליותהון : יתחשכון כוכבי נשף שיריה
10 11 יסתכי לאנהרא ולא יחמי בתמורי קריצתא : ארום לא אחד פתי דלתתי דהנון דשי כרסי וטמר עמלא מן עיני : למא לא מן רחמא אמות מכרסא כד
12 נפקית ואתנגד : מה דין אקדימו יתי רכוביא ומה תדיא ארום אניק : ארום השתא שכיבית ואשדוך דמכית בכן ינוח לי : עם מלכיא ויעטי ארעא
13 14 15 16 דמשכללין צדין להון : או עם רברביא דדהב להון דממלין קורטוריהון סימא : או היך נפלא דטמיע במעינא לית אפשר דאהי היך טליא דלא חמון
17 18 נהור אוריתא : תמן רשיעיא דעבדו תתובא פסקו רוגז גהנם ותמן ינוחון תלמידיא דאשתלהי חילהון באוריתא : כחדא אסירי מדרשיא שליאו לא
19 20 שמעו ינקי בית רבא קל אמוראה : יעקב דאתקרי זעיר ואברהם דאתקרי קשיש תמן הוא ויצחק עבדא דיי דנפק בר חורין מן כופתא מן קירים דידיה :
21 22 למה יהיב ללעי נהורא וחיי למרירי נפש : דאורכין למותא וליתוי וחפסין ליה מן טומעיא : דהוו חדין לדיצא השתא יחדון ארום ישכחון בית קבורתא
23 24 25 כל אלין מרירתא לגבר די אורחיה מטמרא וטלל אלהא אמטולתיה : ארום קדם סעודתי תנחתי תיעול ונתון היך מוי אכליותי : ארום דלותא דלחית ואתת
26 לותי ומה דדלחית ייתי לי : לא שליית מבסורתא דתורי ואתנן ולא שדוכית מן בסורתא דיקדתא ולא ניחית מבסורתא דגמליא ואתא רוגזא
על בסורתא די בניא :

ד

1 2 3 ואתיב אליפז דמן תימן ואמר : העל נסיון פתגמא דמטא לותך תשתלהי ולמעכבא במליא מן יכול : הא בסנית סגיעין וידיא חלשיא תקפתא :
4 דתקל בחובא יקימון מליך וארכוביא דחמטן בעבירא תחיל :

Versio SYRIACA.

4 5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 [illegible]
9 10 [illegible]
11 12 [illegible]
13 14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 20 [illegible]
21 22 [illegible]
23 [illegible]
24 25 [illegible]
1 [illegible]
2 3 [illegible]
4 [illegible]

Versio ARABICA.

4 5 * يغطيه الظلام وضلال الموت يميل عليه السحاب يبتعونه مريرو النفس * ذلك الليل يغطيه الغمام
6 ذلك اليوم لا يحسب في عدد ايام السنة وفي عدد الشهور لا يدخل فيه * ذلك الليل يكون معدوما ولا
7 8 يدخل فيه التسبحه * يلعنه لاعنو اليوم الذين هم معتادين ان ياتوا لعبادتنا * تظلم كواكب صبحه
9 10 * حين لم ياخذ ابواب ارحام امي وستر العمل من عيني * لماذا لم امت من الرحم ومن البطن لماذا
11 12 خرجت هلكت الان * لماذا ربيني الحجور ومن الاثداء لماذا استرضعت * لعلني الان كنت
13 مضطجعا ساكنا ونايما اكون وساكنا * مع الملوك وسلاطين الارض الذين يبنون لهم الخرايب
14 15 * او مع الصالحين الذين لهم الذهب ومملوه بيوتهم من الفضة * او من الاشياء المدفونة كيف
16 لم اكن مثل الاطفال الذين لم يروا الضوء * فان هنالك الاشرار سكتوا من ان يغضبوا وهناك
17 18 يستريحون الذين نصبوا في حياتهم * وجميع الاسراء سكوت ولا يسمعون صوت المستعبد لهم * الصغير
19 20 والكبير هناك كانوا والعبد الذي يتحرر وسيده * لماذا يعطي النور المتعوبين والحياه لمري نفس
21 * الذين ينتظرون الموت وليس يطلبونه مثل الوديعة * يفرحون ويجمعون ويسرون اذا ما وجدوا قبرا
22 23 * لرجل طريقه مستوره ويحن الله عليه * لان من قدام خبزي صعد تنهدي واسقاط مثل الماء صحيحي
24 25 * لان المخافه التي حسبت جات علي ومن الذي كنت افزع اتاني * لم اسكت ولم اهدا ولم استريح
1 2 وانا الغضب * الفصل الرابع * فاجاب النفار اليمني وقال * ان عددت ان
3 اتكلم معك تضيق ولامساك الكلام عنك من الذي يستطيع * فاني قد ارضيت كثيرا وايدي
4 مرضوضة قد قويتها * الضعفاء لا يقيمون كلامك والركب المرتعده فانك قد قويتها

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

4 *Tegat eam caligo, et umbra mortis, inclinentur super eam nubes, et (c) expetant eam acerbi animo.* 5 *Illam noctem cooperiat caligo, dies illa non computetur in numero dierum anni, & in numerum mensium non ingrediatur,* 6 *Nox illa sit desolata, nec ingrediatur eam laus,* 7 *Maledicant ei maledicentes diei, (d) qui sunt assueti venire ad nostrum obsequium,* 8 *Obscurentur stellæ matutini (e) ejus,* 9 *Quia non (f) abstulit portas vulvæ matris meæ, et non texit laborem ab oculis meis.* 10 *Quarè non mortuus sum inde à vulva, & de utero cur egressus sum? periissem utinam.* 11 *Cur educaverunt me (g) sinus? & cur de uberibus hic suxi?* 12 *Fortè nunc essem jacens, et tranquillus, et dormiens, et quietus,* 13 *Cum regibus, et principibus terræ, qui sibi ædificant ruinas,* 14 *Aut cum (h) felicibus, quibus est aurum, & quorum domus plenæ sunt argento,* 15 *Aut (i) rebus humo sepultis: quomodo non fui sicut infantes, qui non viderunt lucem?* 16 *Quoniam ibi iniqui desinunt irritare, ibique quiescunt qui laboraverunt in vita sua;* 17 *Et omnes captivi silentes sunt, nec audiunt vocem subjicientis eos.* 18 *Parvus & magnus ibi sunt, & servus qui emancipatur (k), & dominus ejus.* 19 *Cur datur lux fessis? (l) et vitam cur videt anima eorum?* 20 *Qui expectant mortem, et non adest? expetunt eam quasi thesaurum.* 21 *Gaudent et congregantur, & lætantur cùm invenerint sepulchrum?* 22 *Viro cujus via est abscondita, & quem Deus protegit?* 23 *Equidem (m) ante luctum meum ascendit gemitus meus, & exundat sicut aqua clamor meus;* 24 *Quoniam timor quem metui, venit super me, & id à quo timebam evenit mihi:* 25 *Non silui, non fui tranquillus, non quievi; tamen venit indignatio.*

CAP. IV.

1 R*Espondit Eliphaz Temanaeus, et dixit;* 2 *Si verba subtexam tecum, (a) fastidis; at sermonem à te continere quis possit?* 3 *(b) Nam ego satisfeci multis, & manus quassatas (c) ego roboravi.* 4 *Infirmi non confirmarent verba tua, etiã genua tremula tu quidem corroborâsti,*

INTERP. SYRIACA.

(c) horrescant eam ut amaritudines diei. (d) qui sunt parati ad excitandã Leviathan, (e) ejus, expectent lucem, & non adsit illi, neque aspiciat radios auroræ, (f) clausit (g) genua? (h) principibus, (i) abortivis absconditis: (k) à dño suo. (l) et vita acerbis animo? (m) ante panem. *Cap. IV.* (a) te angis; (b) Ecce corripuisti multos, (c) corroborâsti.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Coinquinent eã tenebræ, et umbra mortis; habitent in ea nubes; & conturbent eã quasi amaritudo diei, *dolor quo affect' est Jirmejah ob excidiũ dom' sanctuarii, et Jonah* 5
cum ejiceretur in mare Tarsense. Noctem illam occupent tenebræ; ne computetur in dieb' solennib' anni: in numero Kalendarũ mensium non veniat. In nocte illa sit 6 7
tribulatio, non veniat cantus *galli sylvestris ut resonet* in ea. Maledicant ei *prophetæ* qui maledicunt diei ultionis, *quæ parata est*, cùm suscitantur, *commemorare* lamen- 8
tationem suam. Obscurentur stellæ noctis caligine ejus, expectet lucem & non adsit, neque videat surgentem auroram. Quoniam non conclusit *meat'* portarũ *mearum* 9 10
quæ sunt ostia ventris *mei*: nec abscondit laborẽ ob oculis meis. Quare non à vulva mortuus sum? & quando egressus sum de ventre, defeci? Quare prævenerunt me 11 12
genua; & quare ubera, ut sugerem? Jam enim cubarẽ et requiescerẽ: dormirem, tunc quies esset mihi, Cum regib' et consiliariis terræ, qui ædificant sibi solitudines: 13 14
Aut cum principib' quibus est aurũ, qui implent curias suas argento. Aut sicut abortivũ quod absconditũ est in ventre, non subsisterem, vel sicut parvuli qui non vide- 15 16
runt lucem *legis*. Ibi impii qui egerunt pœnitentiã, cessaverunt à tumultu gehennæ, & ibi quieverunt discipuli quorũ virtus laboravit in lege. Simul vincti in gymnasiis 17 18
quieverũt: non audierunt parvuli in domo magistri vocem doctoris. Jacob qui vocat' est parv', et Abraham qui vocat' est vetus, ibi sunt, & Isaac serv' Dñi, qui egressus 19
est liber ab alligatione à *Domino suo*. Quare datur fatigato lux, et vita his qui amaro sunt animo? Qui expectant mortẽ et non venit; et scrutantur eã magis quàm thesauros 20 21
absconditos. Qui lætabantur in exultatione, modò lætantur cùm invenerint domum sepulchri. Omnes hæ amaritudines sunt viro cuj' via abscondita est, & obumbravit 22 23
De' apud eum. Quoniam ante prandiũ meum gemit' me' venit, & fluunt velut aquæ rugit' mei. Quia timor quẽ timebam venit mihi; & quod formidabã, evenit mihi. 24 25
Nonne dissimulavi, quoniam nunciatum est mihi de bobus & asinis? & nonne dormivi quoniam nunciatum est mihi de incendio? & nonne quievi quando 26
nunciatũ est mihi de camelis, & venit indignatio quoniam nunciatũ est mihi de morte filiorum?

CAP. IV.

ET respondit Eliphaz qui erat de Theman & dixit: Nunquid propter tentationem rei quæ ad te pervenit, deficis; & retinere verba quis poterit? Ecce castigabas 1 2 3
multos & manus *infirmas* roborabas. Et corruentem in peccatum suscitabant verba tua, & genua labentia in delictum confortabas. 4

איוב : ה

, te ad usque pertigit ; tulisti ægrè & , te ad venit nunc Quia
5 כי עתה תבוא אליך ותלא תגע עדיך
integritas & , tua expectatio ; tua fiducia tuus timor Nonne . es territus &
6 ותבהל : הלא יראתך כסלתך תקותך ותם
ubi & ; periit innocens ille quis nunc Recordare ? tuarum viarum
7 דרכיך : זכר־נא מי הוא נקי אבד ואיפה
; iniquitatem arantes vidi Quemadmodum ? fuerint succisi recti
8 ישרים נכחדו : כאשר ראיתי חרשי און
; perĳbunt Dei flante A . illum metent , laborem seminantes &
9 וזרעי עמל יקצרהו : מנשמת אלוה יאבדו
; leonis vox & , leonis Rugitus . consumentur ejus naris spiritu à &
10 ומרוח אפו יכלו : שאגת אריה וקול שחל
; præda absque periit major Leo . sunt evulsi leunculorum dentes &
11 ושני כפירים נתעו : ליש אבד מבלי־טרף
; est dictum furtivè verbum me ad Et . se separabunt leonis filii &
12 ובני לביא יתפרדו : ואלי דבר יגנב
. visionibus à ramusculis In . eo de pusillum mea auris suscepit &
13 ותקח אזני שמץ מנהו : בשעפים מחזינות
; mihi occurrit Pavor . homines super soporem cadere in , noctis
14 לילה בנפל תרדמה על־אנשים : פחד קראני
Spiritus Et . fecit pavere meorum ossium multitudinem & ; tremor &
15 ורעדה ורב עצמותי הפחיד : ורוח
. meæ carnis crinem faciet horripilare ; transibit meæ facies super
על־פני יחלף תסמר שערת בשרי :
; meis oculis coram imago : ejus aspectum agnoscam non & , Stabit
16 יעמד ולא־אכיר מראהו תמונה לנגד עיני
? justificabitur Deo præ homo Nunquid . audiam vocem & silens murmur
17 דממה וקול אשמע : האנוש מאלוה יצדק
; credet non suis servis in Ecce ? vir mundabitur suo factore præ an
18 אם מעשהו יטהר גבר : הן בעבדיו לא יאמין
domos habitantes Etiam . gloriationem ponet suis angelis in &
19 ובמלאכיו ישים תהלה : אף שכני בתי־
facies ad , eos conterent ; eorum fundamentum pulvere in quorum , luti
חמר אשר בעפר יסודם ידכאום לפני־
, ponentem non propter : conterentur vesperam ad mane A . tineæ
20 עש : מבקר לערב יכתו מבלי משים
? eis in eorum dignitas est profecta Nonne . peribunt seculum in
21 לנצח יאבדו : הלא־נסע יתרם בם
. sapientia in non & , morientur
ימותו ולא בחכמה :

CAP. V. ה

. obtueberis sanctis de quem ad & : tibi respondens est si , nunc Clama
1 קרא־נא היש עונך ואל־מי מקדשים תפנה :
. invidia interficiet credulum & ; iracundia occidet stultum Quia
2 כי לאויל יהרג־כעש ופתה תמית קנאה :
ejus habitaculo sum imprecatus & , radicantem stultum vidi Ego
3 אני ראיתי אויל משריש ואקוב נוהו
, porta in conterentur & ; salute à ejus filii Elongabuntur . statim
4 פתאם : ירחקו בניו מישע וידכאו בשער
spinis de & , comedet famelicus ejus messem Cujus . eruens non &
5 ואין מציל : אשר קצירו רעב יאכל ואל־מצנים
egredietur non Quia . eorum virtutem sitibundi absorbebit & , eam capiet
6 יקחהו ושאף צמים חילם : כי לא־יצא
Quia molestia germinabit non humo de & : iniquitas pulvere de
7 מעפר און ומאדמה לא־יצמח עמל : כי
. volatum elevabunt prunæ filii & : est natus laborem ad homo
אדם לעמל יולד ובני רשף יגביהו עוף :
ponam Deum ad & ; Deum ad quæram ego Veruntamen
8 אולם אני אדרש אל־אל ואל־אלהים אשים
. meum eloquium
דברתי :

Versio VULG. LAT.

5 Nunc autem venit super te plaga, & defecisti : tetigit te, &
6 conturbatus es. Ubi est timor tuus, fortitudo tua, patientia tua, & perfectio viarum
7 tuarum? Recordare, obsecro te, quis unquam innocens periit? aut quando recti deleti
8 sunt? Quin potiùs vidi eos, qui operantur iniquitatem, & seminant dolores, & metunt
9 eos, Flante Deo periisse, & spiritu iræ ejus esse consum-
10 ptos: Rugitus leonis, & vox leænæ, & dentes catulorum
11 leonum contriti sunt. Tigris periit eò quòd non haberet prædam, & catuli leonis dissi-
12 pati sunt. Porrò ad me dictum est verbum absconditum, & quasi furtivè suscepit auris
13 mea venas susurri ejus. In horrore visionis nocturnæ, quando solet sopor occupare homi-
14 nes, Pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea per-
15 territa sunt: Et cùm spiritus me præsente transiret, inhor-
16 ruerunt pili carnis meæ. Stetit quidam, cujus non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, et vocem quasi auræ
17 lenis audivi. Numquid homo, Dei comparatione justificabitur, aut factore suo purior erit
18 vir? Ecce qui serviunt ei, non sunt stabiles, & in angelis suis
19 reperit pravitatem: Quantò magis hi qui habitant domos luteas, qui terrenum habent fundamentum, consumentur
20 velut à tinea? De manè usque ad vesperam succidentur: & quia nullus intelligit, in æter-
21 num peribunt. Qui autem reliqui fuerint, auferentur ex eis: morientur, & non in sapientia.

CAP. V.

1 Voca ergò, si est qui tibi respondeat, & ad aliquem sanctorum convertere.
2 Verè stultum interficit iracundia, &
3 parvulum occidit invidia. Ego vidi stultum firmâ radice, & maledixi pulchritudini ejus
4 statim. Longè fient filii ejus à salute, & conterentur in porta, & non erit qui eruat.
5 Cujus messem famelicus comedet, & ipsum rapiet armatus, & bibent sitientes divitias ejus.
6 Nihil in terra sine causa fit, & de humo non oritur dolor.
7 Homo nascitur ad laborem,
8 & avis ad volatum. Quam ob rem ego deprecabor Dominum, & ad Deum ponam eloquium meum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 †(ϛ)Νῦν δὲ ἥκει ἐπὶ σὲ πόνος καὶ ἥψατό σου,
6 (ϛ)σὺ ἐσπούδασας. †Πότερον (ζ) οὐχ ὁ φόβος σου ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ, † καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ
7 ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου; † Μνήσθητι οὖν (η) τίς καθαρὸς ὢν ἀπώλετο, † ἢ πότε ἀληθι-
8 νοὶ (θ) ὁλόρριζοι ἀπώλοντο; † Καθ' ὃν τρόπον εἶδον τοὺς ἀροτριῶντας τὰ ἄτοπα, † οἱ δὲ σπείροντες αὐτὰ ὀδύνας θεριοῦσιν
9 (ι) ἑαυτοῖς. † Ἀπὸ προστάγματος κυρίου ἀπολοῦνται, † ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ
10 ἀφανισθήσονται. † Σθένος λέοντος, φωνὴ δὲ λεαίνης, † γαυρίαμα δὲ δρακόντων ἐσβέ-
11 σθη. † Μυρμηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν (κ) βορὰν, † σκύμνοι δὲ λεόντων
12 ἔλιπον ἀλλήλους. † Εἰ δέ τι ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν λόγοις σου, † (λ) οὐθὲν ἄν σοι τούτων κακὸν ἀπήντησε. † πότερον (*) οὐ δέξεταί (μ) μου τὸ οὖς ἐξαίσια παρ'
13 αὐτοῦ; † φόβος δὲ καὶ ἠχὼ νυκτερινή † ἐμ-
14 πίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους, † (ν) φρίκη μοι συνήντησε καὶ τρόμος, † καὶ μεγάλως
15 μου τὰ ὀστᾶ (ξ) διέσεισε, † Καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν, † ἔφριξαν
16 δέ μου τρίχες καὶ σάρκες. † (ο) Ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων, † εἶδον καὶ οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου, † ἀλλ' ἢ αὔραν καὶ φωνὴν
17 ἤκουον. † Τί γάρ; μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς (π) ἐναντίον τοῦ κυρίου; † ἢ ἀπὸ τῶν
18 ἔργων αὐτοῦ ἄμεμπτος ἀνήρ; † Εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, † κατὰ δὲ ἀγγέλων
19 αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. † (ρ) Τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας, (σ) ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἐσμεν, † ἔπαι-
20 σεν αὐτοὺς σητὸς τρόπον, † (τ) Καὶ ἀπὸ πρωΐθεν μέχρι ἑσπέρας οὐκ ἔτι εἰσί, † παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἑαυτοῖς βοηθῆσαι,
21 ἀπώλοντο. † Ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς καὶ (υ) ἐξηράνθησαν, † ἀπώλοντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν.

MS.A. (ϛ) Νυνὶ (ϛ) σὺ δὲ ἐσπούδακας. (ζ) οὐχὶ (η) ὅτι οὐδεὶς καθαρὸς (θ) ὁλόρριζοι (ι) ἐν αὐτοῖς. (κ) βορρὰν, (λ) οὐδὲν ἂν τούτων κακῶν συνήντησέ μοι. (*) οὐκ οὖν (μ) σὺ τὸ οὖς μου ἐξέστασ; Ἐξέστοι γὰρ παρ' αὐτοῦ φόβοι καὶ ἠχὼ νυκτερινή, (ν) φρίκη δέ μοι (ξ) συνέσεισεν, (ο) Καὶ ἀνέστην (π) ἔναντι κυρίου; (ρ) Ἔα δὲ τοὺς (σ) ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐσμεν ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ, (τ) Ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἑσπέρας καὶ οὐκ ἔτι εἰσίν, καὶ παρὰ (υ) ἐπλάνησαν, καὶ παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν, ἀπώλοντο.

ΚΕΦ. ε'. ϛ.

1 † Ἐπικάλεσαι δὲ εἴ τις (α) σοι ὑπακούσεται,
2 † ἢ εἴ τινα (β) ἀγγέλων ἁγίων ὄψῃ. † Καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή, † πεπλανημένον
3 δὲ θανατοῖ ζῆλος. † Ἐγὼ δὲ (γ) ἑώρακα ἄφρονας ῥίζαν βάλλοντας, † ἀλλ' (δ) εὐ-
4 θέως ἐβρώθη αὐτῶν ἡ δίαιτα. † Πόρρω (ε) γένοιντο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας, † κολα-βρισθείησαν δὲ ἐπὶ θύραις ἡσσόνων, † καὶ οὐκ ἔσται
5 ὁ ἐξαιρούμενος. † Ἃ γὰρ ἐκεῖνοι (ζ) συνήγαγον, δίκαιοι ἔδονται, αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ (η) ἐξαίρετοι ἔσονται· † ἐκσιφωνισθείη
6 αὐτῶν ἡ ἰσχύς. † Οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ (θ) ἐκ τῆς γῆς κόπος, † οὐδὲ ἐξ ὀρέων ἀνα-
7 βλαστήσει πόνος. † Ἀλλὰ ἄνθρωπος (ι) γεννᾶται κόπῳ, † νεοσσοὶ δὲ (κ) γυπὸς τὰ ὑψη-
8 λὰ πέτονται. † Οὐ μὴν δὲ (ω) ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου, † κύριον δὲ (λ) τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι,

MS.A. (α) σου εἰσακούσεται, (β) ἁγίων ἀγγέλων (γ) ἑόρακα (δ) οὐδὲ ἡ δίαιτα αὐτῶν ἐβρώθη. (ε) ἐγένοντο (ζ) ἐθέρισαν, (η) ἐξερευθήσονται καὶ ἐξιφωνισθείη (θ) ἐκ γῆς (ι) ἐν κόπῳ γεννᾶται, (κ) γυπῶν (ω) ἀλλ' (λ) τὸν παντοκράτορα ἐπικαλέσομαι,

Nunc autem venit super te labor, & tetigit te: (ϛ) Turbatus es. 5
Nonne timor tuus est in (ζ) stultitia? & spes tua, & iniquitas 6
viæ tuæ? Recordare igitur quis cùm mundus esset, periit, vel 7
quando veraces radicitùs perierunt? Quemadmodùm vidi eos 8
qui arabant absurda: qui autem seminant ea, dolores metent sibi: A præcepto Domini peribunt: 9
à spiritu autem iræ ejus delebuntur. *Robur leonis, & vox leænæ, & gaudium draconum ex- 10
tinctum est. (κ) Myrmicoleon periit, eò quòd non haberet escā: & catuli leonum divisi sunt ab 11
invicém. Si quod (λ) autem verbum verax fuisset in sermonibus tuis; nihil tibi horum malum accidisset. Nunquid non capiet auris mea ab eo (μ) magnifica? 12
(ν) Timore autem, et sonitu nocturno incidens timor super homines, 13
Horror mihi occurrit, & tremor, & valdè ossa mea concussit, 14
Et spiritus in (ξ) faciem meam incurrit; horruerunt autem pili mihi, et carnes: 15
(ο) Surrexi, & non cognovi: vidi, & non erat figura ante oculos meos: sed (π) auram & vocem audiebam: 16
Quid enim? Nunquid homo coram Domino mundus erit, vel de operibus suis inculpabilis vir? 17
Si contra (ρ) servos suos non credit, & adversus angelos suos pravū quid advertit; 18
Habitantes autem domos (σ) luteas, ex quibus & ipsi de eodem luto sumus? Percussit illos tanquam tinea, 19
Et à manè usque ad vesperam ultrà non sunt: eò quòd non possent sibi ipsis subvenire, perierunt: 20
(υ) Insufflavit enim eis, et exaruerunt: interierunt, quia non habebant sapientiam. 21

CAP. V.

Invoca autem, si quis tibi respondeat, vel, si quem angelorum sanctorum aspicias: 1
Etenim stultum perimit ira: (α) errantem autem occidit zelus. 2
Ego autem vidi stultos radicem mittentes; (b) sed statim absumpta est illorum habitatio. 3
Longè fiant filii eorum à salute, & (c) conterantur super januas minorum; & non erit qui eripiat. 4
Quæ enim illi* congregaverunt, (d) justi comedent: ipsi (e) verò de malis non liberabuntur: exhauriatur (f) fortitudo eorum; 5
Non enim (g) prodiet de terra labor, neq; de montibus germinabit molestia. 6
Sed homo nascitur labori: (h) pulli autem vulturis aptissime volitant. 7
Veruntamen ego deprecabor Dominū: Dominum autem omnium dominatorem invocabo: 8

תרגום TARGUM.

ארום כדון תיתי לותך ותשתלהי תמטי נבך ואתבהלתא : הלא דחלתך סכויך סבריך ושלמות אורחתך : אדכר כדון מן דזכי כאברהם הובד והאן תריצין
ביצחק ויעקב אתכחדו : היכמה די חמיתי דראדטובענא עבדי שקרא ופלחי לעות ישחלמון כמניה : מן מימר אלהא יהובדון ומן זעפא דנחיריה ישתיצון :
אבליורת עשו דמתיל לאריא טרפא וקל ארום דמתיל לשחלא מרתיחין כדביא בחטופיהון ורברבני דמתילין לליתא מתפרשין למבזבזתא : היכמה
דאריא יהובד מדלית עדאה היכדין יהובד ישמעאל מדלית זכותא ובנוי לסטיא אתפרשו מן אורחין תריצין : הא ישמעאל דמתיל לאריין יהובד
מדלית זכותא ובנוי דלוט דמתיל לליתא יתפרשון מקהלא : לותי פתגם אתאמר בנטיר ואליפת אודני קצת דאתמצי מנידה : במחשבתא דמן חזותא
בליליא כד נפלת שנתא על בני נשא : דלוחא ערעני ורתיתא וסוגעי אברי דליה : וזיקא על אפי יעבר מצלהבא עלעולא בסרי : יקום ולא אשתמודע
חזויה דמו לקבל עיני חשי וקל סונעין אשמע : אברו ואמר אפשר דבר נש מאלהא יזכי אם מן דעבדיה ידכי גבר : הא בעבדוי נביא לא ימין ובאונדוי ישוי
עילא : כל דכן רשיעיא דשרין בקבורת טנא די בעפרא שיתאסיהון ידכנון קדם זחלא : מצפר לרמש משתפפין מן דלית משוי להון ארכא לעלמא
יהובדון : הלא מדלית זכותא להון אנטל סעיר מנהון ימותון ולא בחכמתא :

ה

קרי כדון האית עני לך ולמן מן קדישיא תתפני : ארום לשטיא יקטול רוגיה דקירים ושבירא תמית טנא דבריתא : אנא חמית שטיא דמתנציב ולטטירת
מדוריה בתכיף : מתרחקין בנוי מפורקנא לעלמא דאתי וישתפפון במעלנא דגהנם ביום דינא רבא ולית דפצי : די חצדיה כפיני ייכלון ופולמוסין במני זינא
ידברוניה ויבוזון לסטיסין נכסיהון : ארום לא נפיק מעפרא שקר ומן אדמתא לא ירבי לעות : ארום בר נש למלעי באוריתא אתברי ובני מזיקי בניבהא
יטוסון : הא ארום בר נש לליעות אתיליד וסופוהי דיד נצין דנתרין מן גומריא ומתגבהין היכדין יעוף : ברם אנא אתבע אולפן מן תקיפא ולאלהא
אשוי מלתי :

Versio SYRIACA.

5 6 * ܗܫܐ ܕܢܦܠ ܠܟ ܐܬܠܐܝܬ. ܘܡܛܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܟ ܘܐܬܒܗܠܬ. * ܗܐ ܕܚܠܬܟ ܗܘܬ ܟܘܒܫܟ. ܘܣܒܪܟ
7 ܘܬܪܝܨܘܬܐ ܕܐܘܪܚܬܟ. * ܐܬܕܟܪ ܗܫܐ. ܡܢܘ ܙܟܝܐ ܕܐܒܕ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܬܪܝܨܐ ܕܐܬܥܩܪܘ. * ܐܝܟܢܐ ܕܚܙܝܬ ܠܕܪܥܝܢ ܥܘܠܐ ܘܙܪܥܝܢ
8 9 ܥܡܠܐ ܢܚܨܕܘܢܝܗ. * ܡܢ ܢܫܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܢܐܒܕܘܢ. ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܕܪܘܓܙܗ ܢܫܠܡܘܢ. * ܢܗܡܬܗ ܕܐܪܝܐ.
10 11 ܘܩܠܐ ܕܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ. ܘܫܢܐ ܕܓܘܪܝܐ ܐܬܬܒܪܘ. * ܐܪܝܐ ܐܒܕ ܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܛܪܦܐ. ܘܒܢܝ ܐܪܝܘܬܐ ܐܬܒܕܪܘ.
12 * ܘܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܠܬܐ ܐܬܐܡܪ ܠܝ. ܘܩܒܠܬ ܐܕܢܝ ܩܠܝܠ ܡܢܗ. * ܒܫܠܝܐ ܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ. ܟܕ ܢܦܠ ܫܢܬܐ
13 14 ܥܡܝܩܬܐ ܥܠ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܕܚܠܬܐ ܩܪܬܢܝ ܘܪܬܝܬܐ. ܘܣܘܓܐܐ ܕܓܪܡܝ ܐܬܬܙܝܥܘ. * ܘܪܘܚܐ ܥܠ ܐܦܝ ܥܒܪܬ.
15 16 ܘܩܡܘ ܣܥܪܐ ܕܦܓܪܝ. * ܘܩܡܬ ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܬ. ܘܠܝܬ ܗܘܐ ܚܙܘܐ ܠܩܘܒܠ ܥܝܢܝ. ܘܫܡܥܬ ܪܛܢܐ. ܘܩܠܐ ܕܐܡܪ
17 18 ܕܠܡܐ * ܒܪܢܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܢܙܕܕܩ. ܐܘ ܩܕܡ ܥܒܘܕܗ ܢܬܕܟܐ ܓܒܪܐ. * ܗܐ ܒܥܒܕܘܗܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢ.
19 ܘܒܡܠܐܟܘܗܝ ܣܐܡ ܬܗܪܐ. * ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܒܬܐ ܕܛܝܢܐ. ܕܫܬܐܣܝܗܘܢ ܡܬܡܟܟܝܢ. ܢܬܡܟܟܘܢ ܩܕܡ
20 21 ܚܫܘܟܐ. * ܡܢ ܨܦܪܐ ܠܪܡܫܐ ܢܬܡܟܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܬܝܬܒܘܢ ܠܥܠܡ ܢܐܒܕܘܢ. * ܗܐ ܫܩܠ
ܝܘܬܪܢܗܘܢ ܡܢܗܘܢ. ܘܫܪܟܢܗܘܢ ܒܗܘܢ ܢܡܘܬܘܢ. ܘܠܐ ܒܚܟܡܬܐ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * ܩܪܝ ܗܫܐ.
2 ܐܢ ܐܝܬ ܕܥܢܐ ܠܟ. ܘܠܘܬ ܡܢ ܡܢ ܩܕܝܫܐ ܬܬܦܢܐ. * ܡܛܠ ܕܠܣܟܠܐ ܢܩܛܠ ܪܘܓܙܐ. ܘܠܫܛܝܐ ܬܡܝܬ ܚܣܡܐ. * ܐܢܐ
3 4 ܚܙܝܬ ܣܟܠܐ ܕܡܫܪܫ. ܘܐܒܕ ܕܝܪܗ ܡܢ ܒܬܪܗ. * ܢܬܪܚܩܘܢ ܒܢܘܗܝ ܡܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܢܬܡܟܟܘܢ ܒܬܪܥܐ. ܘܠܝܬ
5 6 ܕܡܦܨܐ ܠܗܘܢ. * ܕܚܨܕ ܟܦܢܐ ܢܐܟܘܠ. ܘܠܨܗܝܐ ܢܣܦܘܢ. ܘܢܥܒܪ ܨܗܝܐ ܒܡܐܢܝܗܘܢ. * ܡܛܠ
7 ܕܠܐ ܢܦܩ ܡܢ ܥܦܪܐ ܥܘܠܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܢܕܢܚ ܥܡܠܐ. * ܡܛܠ ܕܒܪܢܫܐ ܠܥܡܠܐ ܐܬܝܠܕ. ܘܒܢܝ
8 ܦܪܚܬܐ ܢܪܝܡܘܢ ܓܦܐ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܣܝܡ ܡܠܬܝ.

Versio ARABICA.

5 6 * مِنْ اَجْلِ اَنَّهَا اَلْآنَ جَاتْ عَلَيْكَ فَتَعِبْتَ وَبَلَغَتْ اِلَيْكَ فَتَحَيَّرْتَ * فَالْآنَ مَخَافَتُكَ هِيَ مَلَامَتُكَ وَرَجَاكَ
7 8 وَصَلَاحُ طَرِيقَتِكَ * اُذْكُرِ اَلْآنَ اَيُّ زَاكِي هَلَكَ اَوْ اَيُّ صَالِحٍ بُهِتَ * كَمَا قَدْ رَاَيْتُ اَلَّذِينَ يَحْرُثُونَ فِي
9 اَلْخَطَاءِ وَيَزْرَعُونَ فَاِنَّ عَمَلَهُمْ يَحْصُدُونَ * وَمِنْ نَسَمَةِ اللهِ يَبِيدُونَ وَمِنْ رُوحِ غَضَبِهِ يَفْنُونَ * نَهْمَةُ اَلْاَسَدِ
10 11 وَصَوْتُ جَرْوِ اَلْاَسَدِ وَاَنْيَابُ اَلْاَسَدِ تَنْكَسِرُ * اَلْاَسَدُ يَهْلِكُ مِنْ قَبْلِ اَنْ لَيْسَ لَهُ مُفْتَرَسٌ وَاَبْنَاءُ اَلْاَسَدِ
12 13 يَتَبَدَّدُونَ * وَعَلَيَّ جَوَابُ اَلْقَوْلِ اُرْجِعَ وَقَبِلَتْ اُذْنِي مِثْلَ اَصْغَرَ مِنْهُ * فِي اَلسُّكُوتِ بِرُؤْيَا اَللَّيْلِ فِي وُقُوعِ
14 اَلسِّنَةِ اَلْعَمِيقَةِ عَلَى اَلنَّاسِ * اَلْمَخَافَةُ دَعَتْنِي وَالرَّهْبَةُ وَكُلُّ عِظَامِي تَقَلْقَلَتْ * وَالرُّوحُ عَبَرَ عَلَى وَجْهِي
15 16 وَقَامَتْ شَعْرُ جَسَدِي * وَقُمْتُ وَلَمْ اَفْهَمْ وَلَيْسَ مَنْظَرًا مُقَابِلَ عَيْنِي وَسَمِعْتُ نَغْمَةً وَصَوْتًا يَقُولُ * أَ اَلْاِنْسَانُ
17 18 قُدَّامَ اللهِ يَزْكُوا اَوْ مِنْ صَانِعِهِ يَخْلُصُ اَلرَّجُلُ * فَاِنَّهُ لِعَبِيدِهِ لَا يَاْمَنُ وَفِي مَلَايِكَتِهِ يَجْعَلُ اَلتَّحْيِيرَ * وَاَيْضًا
19 20 اَلَّذِينَ هُمْ حُلُولًا فِي بُيُوتِ اَلطِّينِ اَلَّتِي بِتُرَابٍ مُكَلَّسَةٌ يَتَوَاضَعُونَ قُدَّامَ اَلظَّلَامِ * مِنَ اَلصَّبَاحِ اِلَى
21 اَلْعَشِيِّ يَتَوَاضَعُونَ لِئَلَّا يَجْعَلُوا سُكَّانًا لِلدَّهْرِ وَيُبَادُونَ * فَقَدْ اَخَذَ نَفْعَهُمْ مِنْهُمْ وَبَقِيَّتُهُمْ فِيهِمْ يَمُوتُونَ وَلَا
1 بِالْحِكْمَةِ * اَلْفَصْلُ اَلْخَامِسُ * فَادْعُوا اَلْآنَ اِنْ كَانَ لَكَ مُجِيبًا وَاِلَّا مِنَ اَلْقِدِّيسِينَ
2 3 وَالْتَفِتْ * مِنْ اَجْلِ اَنَّ اَلسَّفِيهَ يَقْتُلُهُ اَلْغَضَبُ وَالسَّخِيفَ تَقْتُلُهُ اَلْحَمِيَّةُ * اِنْ رَاَيْتُ مُنَافِقًا اِسْتَعَامَ وَهَلَكَتْ
4 5 ذُرِّيَّتُهُ مِنْ بَعْدِهِ * بَنُوهُ يَتَبَاعَدُونَ مِنَ اَلْخَلَاصِ وَيَتَوَاضَعُونَ فِي اَلْبَابِ وَلَيْسَ لَهُمْ مُخَلِّصًا * اَلَّذِي
6 يَحْصُدُ جُوعًا يَاْكُلُ وَلِلْعَطَشِ يَسْتَفْرِغُونَ وَيَتَخَلَّلُ اَلْعَطَشُ فِي آنِيَتِهِمْ * مِنْ اَجْلِ اَنَّهُ لَيْسَ يَخْرُجُ مِنَ
7 اَلتُّرَابِ اِثْمٌ وَلَا اَيْضًا مِنَ اَلثَّرَى يَظْهَرُ اَلشَّرُّ * مِنْ اَجْلِ اَنَّ اَلْاِنْسَانَ لِلْعَمَلِ وُلِدَ وَاَبْنَاءُ اَلطَّيْرِ يَرْفَعُونَ
8 اَلْاَجْنِحَةَ * لَكِنِّي اَنَا اَطْلُبُ اِلَى اللهِ وَاِلَى اللهِ اَصْنَعُ كَلِمَتِي

VERS. SYR. & ARAB.
Interp. Lat.

Jam eò quòd evenerit 5
tibi, tu fatigareris ? & pervenerit ad te, obstupesceres? Modò timor tu- 6
us est reprehensio tua, & spes tua, & rectitudo viæ tuæ. Cogita modò quis 7
innocens perierit, aut quis just° confusus sit. ut equidem vidi, qui in peccatis 8
currunt, & seminant, opera sanè sua metunt, Flatu Dei pereunt, & spi- 9
ritu furoris ejus consumuntur, Rugitus leonis, 10
& vox catuli leonis, & canini leonis, franguntur; Leo perit eò quòd 11
non habeat prædam, & catuli leonum dissipantur. Et mihi sermonis re- 12
sponsum datum est, ex quo ferè minimum percepit auris mea. In silen- 13
tio, in visione noctis, quando occupat sopor profundus homines, Ti- 14
mor vacavit me, & pavor, & pleraq; ossa mea contremuerunt, Et spiri- 15
tus transiit super faciem meam, & steterunt pili corporis mei, Et surrexi 16
& nihil intellexi, nec aderat spectrum coram oculis meis; & audivi obmurmurationem, & vocem dicentem, Anne ho- 17
mo coram Deo justificabitur? aut præ factore suo purgabitur vir? Quan- 18
doquidem in servis suis non credit, & in angelis suis ponit stuporem; Quanto magis ii qui ha- 19
bitant in domibus luti, quæ sunt pulvere oblitæ, humiliabuntur coram caligine: A mane usque ad 20
vesperam humiliabuntur, ne habitatores collocentur in æternum, sed pereant. Ecce abstulit utilita- 21
tem eorum ab ipsis, (d) et residui eorum in ipsis morientur, & non in sapientia.

CAP. V.

INvoca autem modò, 1
(a) si quem habes propitium & patronum ex sanctis & convertere. Quo- 2
niam stultum occidit furor, & (b) amentem interficit ira. Equidem vidi 3
iniquum (c) se erigentem, & perire progeniem ejus (d) post ipsum: Et filii 4
ejus recedent à salute, & humiliabuntur in porta, & non habebunt redemptorem. Qui messuerit, 5
famem comedet, & ad sitim evacuabuntur, & (e) penetrabit sitis in vasa ipsorum; Quoniam 6
non egreditur è terra iniquitas, nec de humo emergit malitia: Quia 7
homo ad laborem natus est, & filii volucrum extollunt alas. At ego (f) 8
Deum precor, et ad Deum facio eloquium meum;

INTERP. SYRIACA.
(d) t nomen eorum in ipsis morietur, Ca. v. (a) si quis sit qui respondeat tibi, & ad quemnā ex sanctis converteris? (b) stultum interficit odium. (c) proficere, (d) subitò: (e) possessionem eorum perdet sitis; (f) de Deo exquiro,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nunc enim venit ad te & defecisti: tetigit te & turbat° es. Nonne timor tuus erat expectatio tua: spes tua & perfectio viarū tuarum? Recordare nunc quis est justus 5 6 7
sicut Abraham qui perierit, & ubi recti sicut Isaac & Jacob deleti sunt? Quemadmodum vidi generationē diluvii, operantes iniquitatem & facientes laborem retribu- 8
tionem accipient ab eo. A verbo Dei peribunt, & à turbine naris ejus consumentur. Rugitus Esau, qui comparat° est leoni rapaci, & vox Edom quæ comparata est leæ- 9 10
næ, *sæviunt* sicut ursi in rapina sua, & principes ejus qui comparati sunt leænæ separati sunt ut diripiant prædam. *Sicut leo perit cum non sit ei præda, sic* peribit 11
Ismahel eò quod non habet meritum: & filii ejus prædones qui separati sunt à viis rectis. *Targum aliud*: Ismahel; qui comparatus est *leonibus*, peribit,
eò quòd non habeat meritum: *& filii Lot, qui assimilatus est leoni veteri, separabuntur à congregatione.* Ad me autem dictum est verbū *secretò*, & didicit auris mea 12
aliquid quod redundavit ex eo. In cogitationibus visionis nocturnæ, quando irruit somnus super filios hominum. Timor accidit mihi & tremor, & multitudinem mem- 13 14
brorum meorum pavere fecit. Et turbo super faciem meam transivit: inflammat tempestas carnem meam. Astitit quidam cujus aspectum non agnoscebam; similitudo 15 16
erat in conspectu oculorū meorum: susurrationem, & quasi vocem multorum audiebam. Clamavit & dixit: Nunquid potest filius hominis Dei comparatione justifi- 17
cari, aut factore suo mundior erit vir? Ecce servis suis prophetis non credit, & in angelis suis ponit occasionem. Quanto magis impii qui habitant in sepulchris luti, 18 19
quorum fundamenta sunt in pulvere, conterentur coram verme! De manè usque ad vesperam *contriti* sunt: eò quòd non imponit eis terminum, in æternum peribunt. 20
Nonne quia non est eis justitia, ablatum est auxilium eorum, morientur & non in sapientia? 21

CAP. V.

VOca nunc si est qui tibi respondeat, & ad aliquem ex sanctis respice. Quia stultum interficiet ira Dñi, & insipientem occidet invidia insaniæ. Ego vidi stultum 1 2 3
plantatum, & maledixi habitaculo ejus repentè. Longè sint filii ejus à salute in seculo venturo, & conterantur in portis Gehennæ in die judicii magni, & non sit 4
qui eripiat. Cujus messem famelici comedent, & armati armis bellicis tollent eum, & diripient prædones substantiam ejus. Quoniam non egreditur de pulvere iniqui- 5 6
tas, & de terra non oritur labor. Filius enim hominis ad laborandum in lege creatus est, & filius dæmonum in altum volat. *Targum aliud*: Filius enim hominis *ad la-* 7
borem natus est, & exitus ejus est ad modum scintillarum, quæ sparguntur à prunis & sursum feruntur, sic avolabit. Veruntamen ego quæram doctrinam à fortissimo, 8
& ad Deum ponam eloquium meum.

איוב : ה

9 עשה גדלות ואין חקר נפלאות עד־אין מספר:
10 הנתן מטר על־פני־ארץ ושלח מים על־פני חוצות:
11 לשום שפלים למרום וקדרים שגבו ישע:
12 מפר מחשבות ערומים ולא־תעשינה ידיהם תושיה:
13 לכד חכמים בערמם ועצת נפתלים נמהרה:
14 יומם יפגשו־חשך וכלילה ימששו בצהרים:
15 וישע מחרב מפיהם ומיד חזק אביון:
16 ותהי לדל תקוה ועלתה קפצה פיה:
17 הנה אשרי אנוש יוכחנו אלוה ומוסר שדי אל־תמאס:
18 כי הוא יכאיב ויחבש ימחץ וידו תרפינה:
19 בשש צרות יצילך ובשבע לא־יגע בך רע:
20 ברעב פדך ממות ובמלחמה מידי חרב:
21 בשוט לשון תחבא ולא־תירא משד כי יבוא:
22 לשד ולכפן תשחק ומחית הארץ אל־תירא:
23 כי עם־אבני השדה בריתך וחית השדה השלמה־לך:
24 וידעת כי־שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא:
25 וידעת כי־רב זרעך וצאצאיך כעשב הארץ:
26 תבוא בכלח אלי־קבר כעלות גדיש בעתו:
27 הנה־זאת חקרנוה כן־היא שמענה ואתה דע־לך:

CAP. VI. ו

1 ויען איוב ויאמר:
2 לו שקול ישקל כעשי והיתי במאזנים ישאו־יחד:
3 כי־עתה מחול ימים יכבד על־כן דברי לעו:
4 כי חצי שדי עמדי אשר חמתם שתה רוחי בעותי אלוה יערכוני:
5 הינהק־פרא עלי־דשא אם יגעה־שור על־בלילו:
6 היאכל תפל מבלי־מלח אם־יש־טעם בריר חלמות:
7 מאנה לנגוע נפשי המה כדוי לחמי:

Versio VULG. LAT.

9 Qui facit magna & inscruta-
bilia, & mirabilia absque nu-
10 mero: Qui dat pluviam su-
per faciem terræ, & irrigat a-
11 quis universa: Qui ponit hu-
miles in sublime, & mœrentes
12 erigit sospitate: Qui dissipat
cogitationes malignorum, ne
possint implere manus eorum
13 quod cœperant: Qui appre-
hendit sapientes in astutia eo-
rum, & consilium pravorum
14 dissipat: Per diem incurrent
tenebras, & quasi in nocte sic
15 palpabunt in meridie. Por-
rò salvum faciet egenum à gla-
dio oris eorum, & de manu
16 violenti pauperem. Et erit
egeno spes, iniquitas autem
17 contrahet os suum. Beatus ho-
mo, qui corripitur à Deo: in-
crepationem ergò Domini ne
18 reprobes: Quia ipse vulne-
rat, & medetur: percutit, &
19 manus ejus sanabunt. In sex
tribulationibus liberabit te: &
in septima non tanget te ma-
20 lum. In fame eruet te de mor-
te, & in bello de manu gladii.
21 A flagello linguæ absconderis,
& non timebis calamitatem
22 cùm venerit. In vastitate &
fame ridebis, & bestias terræ
23 non formidabis. Sed cum la-
pidibus regionũ pactum tuum,
& bestiæ terræ pacificæ erunt
24 tibi. Et scies quod pacem
habeat tabernaculum tuum, &
visitans speciem tuam, non
25 peccabis. Scies quoque quo-
niam multiplex erit semen
tuum, & progenies tua quasi
26 herba terræ. Ingredieris in
abundantia sepulchrum, sicut
infertur acervus tritici in tem-
27 pore suo. Ecce, hoc, ut in-
vestigavimus, ita est: quod au-
ditum, mente pertracta.

CAP. VI.

1 Respondens autem Job, di-
2 xit; Utinam appenderentur
peccata mea, quibus iram me-
rui: & calamitas, quam patior,
3 in statera. Quasi arena maris,
hæc gravior appareret: unde
& verba mea dolore sunt ple-
4 na: Quia sagittæ Domini in
me sunt, quarum indignatio e-
bibit spiritum meũ, & terrores
Domini militant contra me.
5 Numquid rugiet onager cùm
habuerit herbam? aut mugiet
bos cùm ante præsepe plenum
6 steterit? Aut poterit comedi
insulsũ, quod non est sale con-
ditum? aut potest aliquis gu-
stare, quod gustatum affert
7 mortem? Quæ priùs nolebat
tangere anima mea, nunc præ
angustia, cibi mei sunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 † Τὸν ποιοῦντα μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα, † ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός,
10 † Τὸν διδόντα ὑετὸν (μ) ἐπὶ τὴν γῆν, † ἀποστέλλοντα ὕδωρ ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν,
11 † Τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς εἰς ὕψος, καὶ ἀπολωλότας ἐξεγείροντα,
12 † (ν) Διαλλάσσοντα βουλὰς πανούργων, † καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀληθές.
13 † Ὁ καταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ (ξ) φρονήσει, † βουλὴν δὲ πολυπλόκων ἐξέστησεν.
14 † (ο) Ἡμέρας συναντήσεται αὐτοῖς σκότος, † τὸ δὲ μεσημβρινὸν (*) ψηλαφήσαισαν ἴσα νυκτί,
15 Ἀπόλοιντο δὲ ἐν πολέμῳ. † ἀδύνατος δὲ
16 ἐξέλθοι ἐκ χειρὸς δυνάστου. (π) Εἴη δὲ ἀδυνάτῳ ἐλπίς, † ἀδίκου δὲ στόμα ἐμφραχθείη.
17 † Μακάριος δὲ ἄνθρωπος ὃν ἤλεγξεν ὁ κύριος (ρ), † νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ ἀπαναίνου.
18 † Αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ, καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν· † (σ) ἔπαισε, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ (τ) ἰάσαντο.
19 † Ἑξάκις ἐξ ἀναγκῶν (υ) σε ἐξελεῖται, † ἐν δὲ τῷ
20 ἑβδόμῳ, (φ) οὐ μὴ ἅψηταί σου κακόν. † Ἐν λιμῷ ῥύσεταί σε ἐκ θανάτου, † (χ) ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρου λύσει σε.
21 † Ἀπὸ μάστιγος γλώσσης (ψ) σε κρύψει, † καὶ οὐ
22 μὴ φοβηθῇς ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. † Ἀδίκων καὶ ἀνόμων καταγελάσῃ· † ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων (ω) οὐ μὴ φοβηθῇς·
23 † Θῆρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσί σοι.
24 † (α) Εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει σου ὁ οἶκος· † ἡ δὲ δίαιτα τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἁμάρτῃ.
25 (β) † Γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ σπέρμα σου, † τὰ δὲ τέκνα σου ἔσται ὥσπερ τὸ παμβότανον
26 τοῦ ἀγροῦ. † (γ) Ἐλεύσῃ δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σῖτος ὥριμος κατὰ (δ) καιρὸν θεριζόμενος, † ἢ ὥσπερ θημωνία ἅλωνος καθ' ὥραν
27 συγκομισθεῖσα. † Ἰδοὺ ταῦτα οὕτως ἐξιχνιάσαμεν· ταῦτά ἐστιν ἃ ἀκηκόαμεν· † σὺ δὲ γνῶθι σεαυτῷ, εἴ (ε) τι ἔπραξας.

ΚΕΦ. ς'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει,
2 † (α) Εἰ γάρ τις ἱστῶν στήσαι μου τὴν ὀργήν, † τὰς δὲ ὀδύνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν.
3 † Καὶ δὴ ἄμμου παραλίας (β) βαρυτέρα ἔσται. † ἀλλ' ὡς ἔοικε τὰ ῥήματά μου ἐστὶ
4 φαῦλα. † Βέλη γὰρ κυρίου ἐν τῷ σώματί μου ἐστίν, † ὧν ὁ (γ) θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ αἷμα, † ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν,
5 κεντοῦσί με. † Τί γάρ; μὴ διακενῆς κεκράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; † εἰ δὲ καὶ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ
6 φάτνης ἔχων τὰ βρώματα; † Εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; † εἰ δὲ καὶ ἔστι
7 γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς; † (δ) Οὐ δύναται γὰρ παύσασθαί μου ἡ ὀργή. † βρόμον γὰρ ὁρῶ τὰ σῖτά μου ὥσπερ ὀσμὴν λέοντος.

MS. A. (μ) ἐπὶ τῆς γῆς, τὸν ἀποστέλλοντα (ν) Τὸν διαλλάσσοντα (ξ) φρονήσει αὐτῶν, βουλὰς δὲ (ο) Ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῖς συναντήσεται σκότος, (*) ψηλαφήσειαν (π) Καὶ εἴη ἀδυνάτῳ ἐλπίς, καὶ ἀδίκου στόμα (ρ) ἐπὶ τῆς γῆς, νουθέτημα (σ) πατάξει, (τ) ἰάσονται. (υ) ἐξελεῖταί σε, (φ) οὐχ ἅψηται (χ) καὶ ἐν πολέμῳ ἐκ χειρὸς σιδήρου ῥύσεταί σε. (ψ) κρύψει σε, καὶ οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. † Καὶ οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ ταλαιπωρίας, † ὅτι ἐλεύσεται ταλαιπωρία. Ἀδίκων (ω) τῆς γῆς οὐ φοβηθήσῃ· (α) † Ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου, † καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ εἰρηνεύσει σοι. † Καὶ γνώσῃ ὅτι ἐν εἰρήνῃ τὸ σπέρμα σου, † καὶ ἐπισκοπὴ τῆς εὐπρεπείας σου, καὶ σὺ μὴ ἁμάρτῃς. Εἶτα γνώσῃ (β) Καὶ γνώσῃ ὅτι (γ) Ἀπελεύσῃ (δ) καιρὸν αὐτοῦ θεριζόμενος, (ε) τί ἐποίησας. Κεφ. ς'. MS. A. (α) Τί γάρ; (β) βαρύτεραί εἰσιν. (γ) θυμὸς ἐκπίνει μου (δ) Οὐ δύναται δέ με παύσασθαι ἡ ψυχή.

9 *Qui facit magna, & non vestigabilia, gloriosaque, & magnifica, quorum non est numerus,*
10 *Qui dat pluviam super terram, qui mittit aquam super (i) eam quæ sub cœlo,*
11 *Qui facit humiles in altitudinem, & suscitat eos qui perierant,*
12 *Qui (k) avertit consilia versutorum, & non facient manus eorum veritatem:*
13 *Qui * capit sapientes in prudentia: consilium autem astutorum (l) disjecit:*
14 *In die (m) occurrent eis tenebræ: in meridie autem palpent tanquam in nocte,*
15 *Et pereant in bello: infirmus autem egrediatur de manu potentis:*
16 *Sit autem (n) infirmo spes, injusti autem os obstruatur.*
17 *Beatus autem homo, quem arguit Dominus: monitionem verò Omnipotentis ne renuas.*
18 *Ipse enim dolere facit, & rursus (o) restituit: percussit, & manus ejus sanaverunt:*
19 *(p) Sexies de necessitatibus te eruet, & in (q) septimo non te tanget malum.*
20 *In fame te liberabit à morte, in prælio verò de manu ferri solvet te:*
21 *A flagello linguæ abscondet te, & non timebis à malis (r) venientibus:*
22 *(s) Injustos, & iniquos deridebis: & feroces bestias non (t) timebis.*
23 *Bestiæ enim feræ pacatæ erunt tibi:*
24 *Deindè scies quòd in pace erit domus tua: (u) habitatio autem tabernaculi tui non peccabit.*
25 *Scies autem quòd multum semen tuum, & filii tui erunt, quasi omnis herba campi,*
26 *Et venies in sepulchrum, tanquam frumentum maturum, quod in tempore messuerunt, vel sicut acervus areæ in tempore comportatus.*
27 *Ecce hæc ita exquisivimus: hæc sunt quæ audivimus: Tu verò scito tibi ipsi, si quid egeris.*

CAP. VI.

1 *Respondens autem Job, dicit;*
2 *Si verò quis (a) appendens, appenderet iram meam, & dolores meos tolleret in statera pariter:*
3 *Et utique arenâ maris * gravior erit. Sed ut videtur, verba (b) mea sunt mala:*
4 *Sagittæ enim (c) Domini in corpore meo sunt; quarum furor earum bibit sanguinem meum: cùm incœpero loqui, stimulant me.*
5 *Quid enim? nunquid (d) frustrà onager clamabit, nisi escas requirens? nunquid & erumpet vocem bos, cùm habeat in præsepe cibos?*
6 *Nunquid potest (e) sine sale edi panis, aut est sapor in sermonibus vanis?*
7 *Non potest enim cessare (f) ira mea: fœtorem enim video escas meas, sicut est odor leonis.*

תרגום TARGUM.

9 עבד רברבן ולית סכום פרישן עד דלית מנין: 10 דיהב מטרא על אפי ארעא דישראל ומשדר מיא על אפי מחוזי עממיא: 11 מטול לשואה מכיכי אולצנא
12 לרומא ואוכמי מסכינותא תקפו פורקנא: דבטל מחשבתהון דמצראי דחכימו לאבאשא לישראל ולא עבדא אידיהון מלכת חכמתהון: 13 מאחד
חכימי פרעה בחכימותהון ומלכת אסטגנינוהי עוקמניא אוחית עליהון: 14 בימם יערעון חשוך והיך ליליא ימששון בטיהרא: 15 ופרק עמיה מן קטלא
דפומהון ומן יד מלך תקיף עמא חשיכא: 16 והות למסכנא סברא ונבלתא דרשיעי טפות פומה: 17 הא טוביה דאברהם גברא חסידא דיכסניה אלהא ואנת
18 ישראל מרדותא דשדי לא תרחיק: 19 ארום הוא מיתי כיבא ומעל סמתירא ימחי וידוי מסין: בשית עקתין יפצנך ובשביעתא לא יקריב ביך ביש: 20 בכפן
21 דמצרים פרקך ממותא ובקרבא דעמלק מקטול סיפא: בנוקא דלישן דבלעם תטמר ביני ענניא ולא תדחל מן חבל מדינאי כד ייתי: 22 לחבל סיחון ולאולצן
23 מדברא תגחך ומן משרית עוג דמתיל לחיות ברא דארעא לא תדחל: ארום עם לוחי אבנא דאתיהיבו בפומבי בחקלא קימך וכנענאי דמתילין לחיות ברא
24 אשלימו עמך: 25 ותנדע ארום שלם בית אולפנך ותוסין מדור בית משכבך ולא תחוב: ותנדע ארום סגיעין בנך ובני בנך היך עסבא דחקלא: 26 תיעול בשלימות
27 שניך בכובא לקבורתא היך מסק גדישא בעדניה: הא דא פשפשנא יתה הכדין היא קבלנה ואנת דע לך:

ו

1 ואתיב איוב ואמר: 2 מאים מתקל יתקל רוגזי ואתרגושתי במסחתא יטלון כחדא: 3 ארום כדון יתיר מחלא דימא יתיקר בגין כן מלי משתלהין: 4 ארום גירי שדי
5 בהדי די ארסהון שתית רוחי ביעותא דמן קדם אלהא יסדרון לקבלי: האפשר דמברים מרודא עלוי דתאה היך ינעי תורא על אספסתיה: 6 האפשר דמתאכל
תבשילא מדלית מלחא אין אית טעם בחלבון ביעתא וחלמונא: 7 הא כמה דלא מתאכל מידי בשש בלא מלחא הכדין לית טעמא בריירא דחלמונא: סריבת
למקרב נפשי הנון מתחשבין היך דוותא לסעודתי: הא סריבת למקרב נפשי הנון עבדין יתי אסתנים והוות מסתיא לסעודתי:

Versio SYRIACA

9 * ܕܥܒܕ ܪܘܪܒܬܐ ܕܠܐ ܣܟܐ܂ ܘܬܕܡܪܬܐ ܕܠܐ ܡܢܝܢܐ܂ * ܕܝܗܒ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ܂ ܘܡܫܕܪ ܡܝܐ ܥܠ ܐܦܝ
10
11 ܫܘܩܐ܂ * ܠܡܣܡ ܡܟܝܟܐ ܒܪܘܡܐ܂ ܘܡܟܝܟܐ ܢܬܬܪܝܡܘܢ ܒܦܘܪܩܢܐ܂ * ܡܒܛܠ ܡܚܫܒܬܐ ܕܚܟܝܡܐ܂ ܘܠܐ
12
13 ܬܥܒܕ ܐܝܕܝܗܘܢ ܚܟܡܬܐ܂ * ܐܚܕ ܚܟܝܡܐ ܒܚܟܡܬܗܘܢ܂ ܘܬܪܥܝܬܐ ܕܢܟܝܠܐ ܡܒܛܠ܂ * ܒܐܝܡܡܐ
14
15 ܢܓܫܫܘܢ ܐܝܟ ܕܒܚܫܘܟܐ܂ ܘܐܝܟ ܕܒܠܠܝܐ ܢܓܫܫܘܢ ܒܛܗܪܐ܂ * ܦܪܩ ܡܢ ܚܪܒܐ ܦܘܡܗܘܢ܂ ܘܡܢ
16 ܐܝܕܐ ܕܥܫܝܢܐ ܠܡܣܟܢܐ܂ * ܘܢܗܘܐ ܠܡܣܟܢܐ ܣܒܪܐ܂ ܘܥܘܠܐ ܢܣܟܪ ܦܘܡܗ܂ * ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
17
18 ܕܡܪܕܝܢܗ ܡܪܝܐ܂ ܘܡܪܕܘܬܗ ܕܡܪܝܡܐ ܠܐ ܬܫܠܐ܂ * ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܚܐ ܘܡܐܣܐ܂ ܘܡܚܐ ܘܐܝܕܘܗܝ ܡܐܣܝܢ܂
19
20 * ܒܫܬ ܐܘܠܨܢܝܢ ܢܦܪܩܟ܂ ܘܒܫܒܥܐ ܠܐ ܢܩܪܘܒ ܠܟ ܒܝܫܐ܂ * ܒܟܦܢܐ ܢܦܪܩܟ ܡܢ ܡܘܬܐ܂ ܘܒܩܪܒܐ ܡܢ
21
22 ܐܝܕܝ ܣܝܦܐ܂ * ܡܢ ܫܘܛܐ ܕܠܫܢܐ ܬܬܛܫܐ܂ ܘܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܬܒܪܐ ܡܐ ܕܐܬܐ܂ * ܥܠ ܒܙܬܐ ܘܥܠ ܟܦܢܐ ܬܓܚܟ܂
23 ܘܡܢ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܠܐ ܬܕܚܠ܂ * ܡܛܠ ܕܥܡ ܟܐܦܐ ܕܒܪܐ ܩܝܡܟ܂ ܘܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܢܫܬܠܡܢ ܠܟ܂ * ܘܬܕܥ
24
25 ܕܫܠܡ ܗܘ ܡܫܟܢܟ܂ ܘܬܣܥܘܪ ܡܫܪܝܟ܂ ܘܠܐ ܬܚܛܐ܂ * ܘܬܕܥ ܕܣܓܝ ܙܪܥܟ܂ ܘܝܠܕܝܟ ܐܝܟ ܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ܂
26
27 * ܘܬܥܘܠ ܒܫܝܢܐ ܠܩܒܪܐ܂ ܐܝܟ ܟܕܝܫܐ ܕܚܛܐ ܒܙܒܢܗ܂ * ܗܕܐ ܒܨܝܢ܂ ܘܗܟܢܐ ܗܝ ܘܫܡܥܢܝܗ܂ ܘܐܢܬ
ܕܥ ܠܟ܂

* ܫܠܡ * ܗ *

1 * ܘܥܢܐ ܐܝܘܒ ܘܐܡܪ܂ * ܠܘܝ ܕܝܢ ܡܬܩܠ ܪܘܓܙܝ܂ ܘܡܕܡ ܕܓܕܫܢܝ ܒܡܣܐܬܐ ܐܟܚܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܗܫܐ
2
3 ܡܢ ܚܠܐ ܕܝܡܐ ܝܩܪ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܠܝ ܒܠܥܝܢ܂ * ܡܛܠ ܕܐܪܘܪܐ ܕܚܝܠܬܢܐ ܒܒܣܪܝ܂ ܘܚܡܬܗܘܢ ܫܬܬ
4
5 ܪܘܚܝ܂ ܘܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܫܓܫܬܢܝ܂ * ܕܠܡܐ ܡܢܥܪ ܥܪܕܐ ܥܠ ܬܕܐܐ܂ ܐܘ ܓܥܐ ܬܘܪܐ ܥܠ ܥܘܠܦܢܗ܂ * ܐܘ ܡܬܐܟܠ
6
7 ܦܬܝܟܐ ܕܠܐ ܡܠܚܐ܂ ܐܘ ܐܝܬ ܛܥܡܐ ܒܪܘܩܐ ܕܚܠܡܘܢܐ܂ * ܡܐܢܬ ܢܦܫܝ ܒܡܚܘܬܗ܂ ܘܐܝܟ ܪܘܝܐ ܡܩܥܐ܂

Versio ARABICA.

9 * الذي صنع كباير بلا منتهى وعجايب لا تحصى * الذي يبعث المطر على وجه الارض * وارسل المياه على
10
11 وجه الاسواق * ليصنع الضعفاء في العلو والمتواضعين يتعظمون بالخلاص * يبطل فكر الحكماء ليلا تتم
12
13 على ايديهم الحيلة * ياخذ الحكماء بحكمتهم وراي الماكرين يبطل * في النهار يتحسسون مثل الظلام
14
15 ومثل الذي في الليل يتحسسون في الظهر * يخلص من السيف افواههم ومن يد العظيم المسكين *
16
17 ويكون للمسكين رجاء والمنافق يسد فاه * طوبا لرجل يودبه الله وموعظة العزيز لا يرفض * من
18
19 اجل انه يكسر ويجبر * ويضرب ويداه تشفي * في ستة كربات يخلصك * وفي السابعة لا يقرب اليك
20
21 السوء * في الجوع يخلصك من الموت * وفي القتال من يدي السيف * من سوط اللسان تستتر * ولا تخاف
22
23 من البلاء اذا ما اتى * على النهب وعلى الجوع تهزي * ومن حيوانات القفر لا ترهب * من اجل انه مع
24 حجارة القفر ميثاقك * وحيوانات القفر سلمت اليك * فتعرف انه سالما خباك * فترجع الى مستقرك
25
26 ولا تخطي * وتعلم ان كثيرا زرعك وولدك مثل عشب الارض * وتدخل بالراحة الى القبر مثل
27 مصعد الكديس في اوانه * هذا فهمناها وكذلك سمعناها * وانت فاقبل اليك * الفصل السادس *
1
2 * فاجاب ايوب وقال * ليت لي من يوزن غيظي والذي اصابني بالميزان معا * من اجل انه من رمال
3
4 البحر اعظم * من اجل ذلك فان اقوالي ممتنعة * لان سهام العزيز في بشري * وحميتها تشرب روحي *
5
6 ويعده الله افزعني * العل يسرح حمار الوحش على الحشيش * او يعج الثور على الجرور * او يوكل
7 البسيع بغير ملح * او يكون طعما في ريق الحماء * ملت نفسي بفكاكها * او يصيح مثل السكران قتالي *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Qui fecit magnalia sine fine, et miracula sine numero: 9
Qui misit pluvias super faciem terræ, & misit aquas super faciem platearum: 10
ut collocet imbecilles in excelso, & humiles exaltentur in salute. 11
Dissipat cogitationem sapientium (g) ne perficiatur per manus eorum astutia. 12
Deprehendit sapientes in eorum sapientia, et intentionem astutorũ dissipat: 13
In die palpabunt quasi in tenebris; & velut is qui est in nocte, palpabunt in meridie: 14
Eruit à gladio ora eorum, et à manu potentis pauperem. 15
Et erit pauperi spes, & iniquus claudet os suum. 16
Beatus vir quem Domin⁹ erudit, & disciplinã excelsi non despicit: 17
Quoniam ipse frangit & consolidat, & percutit, & manus ejus sanant. 18
In sex tristitiis liberabit te, & in septima non accedet ad te malũ. 19
In fame eruet te à morte, & in bello è manib⁹ gladii, 20
(h) A voce linguæ protegêris, neque formidabis (i) tributationẽ cùm venerit: 21
Propter rapinã & famem videbis, neque timebis ob bestiã deserti: 22
Quoniam cum lapidibus deserti est pactum tuum, bestiæ deserti tradent se tibi: 23
Et scies salvum esse tentorium tuum, & reverteris ad tabernaculum tuum, & non peccabis: 24
Et cognosces esse multiplex semen tuum, & sobolem tuam sicut herbam terræ: 25
Et ingredêris cum tranquillitate sepulchrum, sicut acervus frumenti in tempore suo. 26
Hæc intelleximus, et sic audivimus ea: tu ergò (k) resipisce. 27

CAP. VI.

Respondit Job & dixit, 1
utinam adesset qui iram meam & quod evenit mihi, in statera simul appenderet, 2
Quoniam modò crevit magis quàm arenæ maris; proptereà sermones mei sunt detenti: 3
Quia sagittæ potentis sunt in carne mea, & furor earum ebibit spiritum meum, & timor Dei terruit me. 4
Num onager super herbam respirat, et bos mugit super sectum gramen? 5
Num comeditur insipidum sine sale, aut est gustus (a) in succo portulacæ? 6
(b) Desperat animus meus libertatem suam, aut (c) incedit velut ebrius pugna mea. 7

INTERP. SYRIACA.

(g) ne exequantur manus eorum sapientiam. (h) A virga (i) confractionem (k) scito hoc tibi. CAP. vi. (a) in albumine vitelli? (b) Tædet animam meam in percussione sua, (c) vociferatur velut

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui facit magna quorum non est *supputatio*, & mirabilia donec non sit numerus. Qui dat pluviam super faciem terræ Israel, & mittit aquas super faciem *provinciarum* 9 10
populorum. Ut ponat humiles fame in sublime, & denigrati inopia confortentur salute. Qui irritas fecit cogitationes Ægyptiorum, qui callidè cogitaverunt, ut malè 11 12
facerent Israel, & non est operata manus eorum consilium sapientiæ suæ. Qui comprehendit sapientes Pharaonis in sapientia eorum, & consilium astrologorum suorũ 13
perversorum *recidere fecit* super eos. Per diem incurrebant tenebris, & sicut in nocte palpabant in meridie. Et redemit populum suum ab occisione oris eorum, et de 14 15
manu regis fortis populum pauperem. Et fuit pauperi spes, et *flagitium* impii obturavit os suum. Ecce beatus est Abraham vir *pius*, quem corripiebat Deus: et tu 16 17
Israel disciplinam omnipotentis ne abjicias. Quoniam ipse adducit plagam, et adfert medecinam; percutit, et manus ejus sanant. In sex tribulationibus liberabit te, 18 19
et in septima non accedet ad te malum. In fame Ægypti redemit te à morte, et in bello Amalec de occisione gladii. In nocumento linguæ Balaam abscondêris inter 20 21
nubes, et non timebis à vastitate Madianitarum cùm venerit. In vastitate Sion et in fame deserti ridebis, et à castris Og qui comparatus est bestiæ *feræ* terræ, non time- 22
bis. Quoniam cum tabulis lapideis quæ datæ sunt *publicè* in agro, est pactum tuum: et Cananæi qui comparati sunt bestiis agri, inierunt pacem tecum. Et scies quo- 23 24
niam pax erit in *domo* doctrinæ tuæ, et præparabis habitaculum domus sanctuarii tui, et non nocebis. Et scies quia multi sunt filii tui, et filii filiorum tuorum quasi her- 25
ba agri. Ingredieris in perfectione annorum tuorum in senio in *sepulchrum*, sicut tollitur acervus tritici in tempore suo. Ecce hoc scrutati sumus, et ita est: suscipe 26 27
illud: et tu scito tibi.

CAP. VI.

Et respondit Job et dixit: Utinam appendendo appenderetur ira mea; et conturbatio mea in statera levarentur simul. Quoniam nunc arenâ maris gravior esset: ideò 2 3
verba mea deficiunt. Quoniam sagittæ omnipotentis in me sunt, quarũ venenũ bibit spiritus me⁹: turbationes quæ sunt à facie Dei, ordinantur contra me. Nunquid 4 5
potest *rudere* onager super herbam? *quomodo* mugiet bos super pabulum suũ? Nunquid comedi potest pulmentũ absq; sale, aut est gust⁹ in albumine ovi & albugine vi- 6
telli? *Targum aliud: Sicut non comeditur quicquam pulmenti absq; sale, sic non est sapor in mutilagine vitelli.* Quæ renuit tangere anima mea, ipsa reputata sunt quasi in- 7
firmitas prandio meo. *Targum aliud:* Quæ renuit tangere anima mea, ipsa *faciunt me infirmum, & fuit sufficientia* prandio meo.

איוב : ז

? Deus det meam expectationem & ,mea petitio veniat det Quis
8 מי־יתן תבוא שאלתי ותקותי יתן אלוה׃
.me succidat & ,suam manum solvat ; me conterat & , Deus velit Et
9 ויאל אלוה וידכאני יתר ידו ויבצעני׃
; parcet non ,ægritudine in consolidesca & ,mea consolatio adhuc erit Et
10 ותהי עוד נחמתי ואסלדה בחילה לא יחמול
? sperem ut ,mea fortitudo Quæ .Sancti eloquia abscondi non quia
11 כי־לא כחדתי אמרי קדוש׃ מה־כחי כי איחל
lapidum fortitudo An ? meam animam prolongem ut ,meus finis quis &
12 ומה־קצי כי־אאריך נפשי׃ אם־כח אבנים
meum auxilium Nonne ? ænea mea caro an ? mea fortitudo
13 כחי אם־בשרי נחוש׃ האם אין עזרתי
suo socio à Dissoluto ? me à est expulsa subsistentia & ? me in
14 בי ותשיה נדחה ממני׃ למס מרעהו
sunt prævaricati mei Fratres .derelinquet Saddai timorem & ,misericordia
15 חסד ויראת שדי יעזוב׃ אחי בגדו
præ Nigrescentes .transibunt torrentium impetus sicut : torrens sicut
16 כמו־נחל כאפיק נחלים יעברו׃ הקדרים מני־
: excidentur ,effluxerint tempore In .nix occultabitur eis super .gelu
17 קרח עלימו יתעלם־שלג׃ בעת יזרבו נצמתו
: corã viæ semitæ Declinabunt .suo loco de extinguentur eo incalescendo in
18 בחמו נדעכו ממקומם׃ ילפתו ארחות דרכם
; Thema semitas Respexerunt .peribunt & , nihilum in ascendent
19 יעלו בתהו ויאבדו׃ הביטו ארחות תמא
quoniam ,sunt affecti Pudore sibi expectaverunt Seba itinera
20 הליכת שבא קוו למו׃ בשו כי־
nunc Quia .pudore sunt affecti & : illud usque venerunt : speravit
21 בטח באו עדיה ויחפרו׃ כי־עתה
: dixi verè Num .timetis & ,fractionem videbitis : nihil fuistis
22 הייתם לא תראו חתת ותיראו׃ הכי־אמרתי
me liberate Et ? me pro donate vestra facultate de & , mihi Afferte
23 הבו לי ומכחכם שחדו בעדי׃ ומלטוני
, me Docete : me redimetis terribilium manu è & , hostis manu è
24 מיד־צר ומיד עריצים תפדוני׃ הורוני
Quàm .me intelligere facite erravi quo & ; tacebo ego &
25 ואני אחריש ומה־שגיתי הבינו לי׃ מה־
increpans increpabit quid & ! rectitudinis eloquia sunt roborata
נמרצו אמרי־ישר ומה־יוכיח הוכח
ventum in & : cogitabitis sermones increpandum ad Nonne ! vobis ex
26 מכם׃ הלהוכח מלים תחשבו ולרוח
fodietis & ; projicietis pupillum super Etiam ? desperati eloquia
27 אמרי נאש׃ אף על־יתום תפילו ותכרו
super & : me in respicite velitis nunc Et .vestrum sodalem super
28 על־ריעכם׃ ועתה הואילו פנו־בי ועל־
: iniquitas sit ne ,nunc Convertimini .mentiar si ,vestram faciem
29 פניכם אם־אכזב׃ שבו נא אל־תהי עולה
mea lingua in est Nunquid .ea in mea justitia , adhuc revertimini &
30 ושבי עוד צדקי־בה׃ היש־בלשוני
? infortunia intelliget non meum palatum an ? iniquitas
עולה אם־חכי לא־יבין הוות׃

CAP. VII. ז

? ejus dies mercenarii dies sicut & : terram super homini militia Nonne
1 הלא־צבא לאנוש עלי־ארץ וכימי שכיר ימיו׃
.suum opus expectabit mercenarius sicut & ,umbram anhelabit servus Sicut
2 כעבד ישאף־צל וכשכיר יקוה פעלו׃
ærumnæ noctes & ; vanitatis menses mihi accepi hæreditate Sic
3 כן הנחלתי לי ירחי־שוא ולילות עמל
.mihi numerârunt
מנו־לי׃

Versio VULG. LAT.

8 Quis det ut veniat petitio mea : & quod expecto, tribuat
9 mihi Deus ? Et qui cœpit, ipse me conterat : solvat manum suam , & succidat me ?
10 Et hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore, non parcat, nec contradicam sermo-
11 nibus Sancti. Quæ est enim fortitudo mea, ut sustineam ? aut quis finis meus, ut patien-
12 ter agam ? Nec fortitudo lapidum fortitudo mea, nec caro
13 mea ænea est. Ecce , non est auxilium mihi in me, & necessarii quoque mei recesse-
14 runt à me. Qui tollit ab amico suo misericordiam, timo-
15 rem Dñi derelinquit. Fratres mei prætererierunt me, sicut torrens qui raptim transit in
16 convallibus. Qui timent prui-
17 nam, irruet super eos nix. Tempore , quo fuerint dissipati, peribunt : & ut incaluerit, sol-
18 ventur de loco suo. Involutæ sunt semitæ gressuum eorũ: ambulabunt in vacuum, & per-
19 ibunt. Considerate semitas Thema, itinera Saba , & ex-
20 pectate paulisper. Confusi sunt quia speravi : venerunt quoque usque ad me, & pudore
21 cooperti sunt. Nunc venistis : & modò videntes pla-
22 gam meam timetis. Numquid dixi ; Afferte mihi, et de substantia vestra donate mihi ?
23 Vel, Liberate me de manu hostis, & de manu robustorum e-
24 ruite me ? Docete me, & ego tacebo : & siquid fortè igno-
25 ravi, instruite me. Quare detraxistis sermonibus veritatis, cũ è vobis null' sit qui possit
26 arguere me ? Ad increpandum tantùm eloquia concinnatis, et
27 in ventũ verba profertis. Super pupillũ irruitis, & subver-
28 tere nitimini amicũ vestrũ. Veruntamen q̃ cœpistis explete: præbete aurem , & videte an
29 mentiar. Respondete, obsecro, absq; contentione: et loquen-
30 tes id q̃ justũ est, judicate. Et non invenietis in lingua mea iniquitatem : nec in faucibus meis stultitia personabit.

CAP. VII.

1 Militia est vita hominis super terram : & sicut dies mer-
2 cenarii, dies ejus. Sicut servus desiderat umbram, & sicut mercenarius præstolatur finem
3 operis sui : Sic & ego habui menses vacuos , & noctes laboriosas enumeravi mihi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 † Εἰ γὰρ δῴη καὶ (ε) ἔλθοι μου ἡ αἴτησις, † καὶ τὴν ἐλπίδα μου δῴη (ζ) ὁ κύριος.
9 † Ἀρξάμενος ὁ κύριος (η) τρωσάτω με, εἰς
10 τέλος δὲ μή με ἀνελέτω. † Εἴη δὲ (θ) μου πόλις τάφος, ἐφ᾽ ἧς ἐπὶ τειχέων ἡλλόμην, ἐπ᾽ αὐτῆς † (ι) οὐ φείσομαι· οὐ γὰρ ἐψευσάμην (κ) ῥήματα ἅγια θεοῦ μου.
11 † Τίς γάρ μου ἡ ἰσχὺς, ὅτι ὑπομένω; † ἢ τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή;
12 † Μὴ ἰσχὺς λίθων ἡ ἰσχύς μου; † ἢ αἱ
13 σάρκες μου εἰσὶ (λ) χάλκεαι; † Ἢ οὐκ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐπεποίθειν; † βοήθεια δὲ ἀπ᾽
14 ἐμοῦ ἄπεστιν. † (μ) Ἀπείπατό με ἔλεος,
15 (ν) ἐπισκοπὴ δὲ κυρίου ὑπερεῖδέ με. † Οὐ προσεῖδόν με οἱ ἐγγύτατοί μου; † ὥσπερ χειμάρρους ἐκλείπων, † ἢ ὥσπερ (ξ) κῦμα
16 παρῆλθόν με. † Οἵτινές με (ο) διευλαβοῦντο, νῦν ἐπιπεπτώκασί μοι, † ὥσπερ χιὼν
17 ἢ κρύσταλλος πεπηγώς. † Καθὼς (π) τακεῖσα θέρμης γενομένης, οὐκ ἐπεγνώσθη
18 ὅπερ ἦν, † (ρ) Οὕτω κἀγὼ κατελείφθην ὑπὸ πάντων, † ἀπωλόμην (σ) δὲ καὶ
19 ἔξοικος ἐγενόμην. † Ἴδετε ὁδοὺς Θαιμανῶν, (τ) ἀτραποὺς Σαβῶν † οἱ διορῶντες.
20 † Καὶ αἰσχύνην ὀφειλήσουσιν, † οἱ ἐπὶ
21 πόλεσιν καὶ χρήμασι πεποιθότες. † (υ) Ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀνελεημόνως, † ὥστε ἰδόντες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε.
22 † Τί γάρ; μήτι ὑμᾶς ᾔτησα, ἢ τῆς παρ᾽
23 ὑμῶν ἰσχύος ἐπιδέομαι, † Ὥστε σῶσαί με (φ) ἐξ ἐχθρῶν, ἢ ἐκ χειρὸς δυναστῶν ῥύ-
24 σασθαί με; † Διδάξατέ με, ἐγὼ δὲ κωφεύσω· † εἴ τι πεπλάνημαι, φράσατέ μοι.
25 † Ἀλλ᾽ ὡς ἔοικε φαῦλα (χ) ἀληθινοῦ ῥήματα, † οὐ γὰρ (ψ) παρ᾽ ὑμῶν ἰσχὺν αἰτοῦμαι.
26 † Οὐδὲ (ω) ἔλεγχος ὑμῶν ῥήμασί με παύσει, † οὐδὲ γὰρ ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀν-
27 έξομαι. † Πλὴν ὅτι (α) ἐπ᾽ ὀρφανῷ ἐπιπίπτετε, † ἐνάλλεσθε δὲ ἐπὶ φίλῳ ὑμῶν.
28 † Νυνὶ δὲ (β) εἰσβλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῶν, οὐ ψεύσομαι.
29 † Καθίσατε δὴ καὶ μὴ εἴη (γ) ἄδικον, † καὶ πάλιν τῷ δικαίῳ
30 συνέρχεσθε. † Οὐ γάρ ἐστιν (δ) ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον, † ἢ ὁ λάρυγξ μου οὐχὶ σύνεσιν μελετᾷ;

ΚΕΦ. ζ'.

1 Πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς; † καὶ ὥσπερ (α)
2 μισθίου αὐθημερινοῦ ἡ ζωὴ αὐτοῦ; † Ἢ ὥσπερ θεράπων δεδοικὼς τὸν κύριον αὐτοῦ, καὶ (β) τετευχὼς σκιᾶς; † ἢ ὥσπερ μι-
3 σθωτὸς ἀναμένων τὸν μισθὸν αὐτοῦ; † Οὕτως (γ) κἀγὼ ὑπέμεινα μῆνας κενοὺς, † νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομέναι μοί εἰσιν.

MS.A. (ε) ἔλθῃ (ζ) ὁ θεός. (η) τρωσάτω, εἰς τέλος (θ) μοι ἡ πόλις μου τάφος, (ι) οὐ μὴ φείσωμαι· (κ) ἐν ῥήματι ἁγίῳ θεοῦ μου. (λ) χάλκεαι; (μ) Ἀπείπατο δέ με (ν) καὶ ἐπισκοπὴ κυρίου (ξ) κύματα (ο) εὐλαβοῦντο (π) τακεὶς θέρμης γενομένης, οὐκέτι ἐγνώσθη (ρ) Οὕτως καὶ ἐγὼ (σ) τε καὶ (τ) καὶ ἀτραποὺς * ἀστέων οἱ διορῶντες αἰσχύνονται. Αἰσχύνην οἱ ὁρῶντες ὀφειλήσουσιν, οἱ ἐπὶ (υ) Ἀτὰρ δὲ (φ) ἐκ χειρὸς κακῶν, ἢ ῥύσασθαί με ἐκ χειρὸς δυνάστου; (χ) ἀνδρὸς ἀληθινοῦ (ψ) παρ᾽ ὑμῶν ῥῆμα οὐδὲ ἰσχὺν (ω) ὁ ἔλεγχος ὑμῶν τὰ ῥήματά μου παύσει, οὐδὲ * φθέγματος ῥήματος ὑμῶν ἀνέξομαι. (α) ὀρφανῷ (β) ἐμβλέψας (γ) ἄδικον ἐν κρίσει, καὶ πάλιν (δ) ἄδικον ἐν γλώσσῃ μου, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ * λάρυγξ μου σύνεσιν μελετᾷ; Κεφ. ζ'. MS.A. (α) * μισθίου (β) τετυχηκὼς (γ) καὶ ἐγὼ

8 Si enim det, & veniat postulatio mea, & spem meam det Do-
9 minus : Qui cœpit Dominus , vulneret me : in (g) finem au-
10 tem ne me tollat : Sit (h) autem mea civitas sepulchrum, super cujus muros saltabam super eam: non parcã: non enim mentit' sum verba sancta Dei mei.
11 Quæ enim virtus mea, ut sufferam ? aut (i) quod tempus meum, ut susti-
12 neat anima mea ? Nunquid virtus lapidum virtus mea, aut car-
13 nes meæ sunt æneæ ? Aut non in ipso confidebam? Sed adjuto-
14 rium à me recessit : Negavit me misericordia , & visitatio Do-
15 mini me despexit : Propinqui mei non respexerunt me : tanquam torrens deficiens, aut sicut
16 fluctus, transierunt me : Qui verebantur me , nunc irruerunt super me : sicut nix aut gelu
17 concretum. Quemadmodùm quod liquefactum est calore exorto, non cognitum est quod erat:
18 Ita & ego derelictus sum ab omnibus: Perii autem, & exul de
19 domo mea factus sum. Vias (k) Themanorum videte, semitas Sa-
20 beorum intuentes : Et confusionem debebunt, qui in civitatibus
21 & pecuniis confiderunt. Nunc autem, & vos insurrexistis in me sine misericordia. Itaque videntes vulnus meum timete.
22 Quid enim ? nunquid aliquid vos petii, aut fortitudine vestrâ
23 indigeo ? ut salvetis me de inimicis, vel de manu potentium li-
24 beretis me? Docete me, & ego obmutescam : si quid erravi, di-
25 cite mihi : Sed ut (l) videtur , vilia veracis verba : non enim
26 à vobis fortitudinem peto, Neque correptio vestra verbis me sedabit : neque enim eloquutionem
27 sermonis vestri sustinebo. Veruntamen super pupillum irruitis, & insultatis super amicum
28 vestrum. Nunc autem (m) inspiciens in facies vestras , non
29 mentiar. (n) Sedete, obsecro, et non sit injustum, & rursus justo
30 adestote. Non est enim in lingua mea iniquitas, aut fauces meæ nónne intellectum meditantur?

CAP. VII.

1 Nunquid non tentatio est vita hominis super terram? & sicut quotidiani mercenarii vita e-
2 jus ? Aut tanquam servus metuens dominum suum, & consequutus umbrã? aut tanquã mer-
3 cenari' expectans mercedẽ suã ? Sic et ego expectavi menses vanos : & noctes dolorum datæ sunt mihi.

תרגום TARGUM.

מן יהיב יתיתי שילתי וסברי יתן אלהא : ושרי אלהא למסכן יתי יתיר ידיה ויעתיר יתי : ותהי דא תנחומתי ואבוע ברתיתא ולא יחוס על רשיעא
ארום לא כסיתי מלי קדישא : מה חילי ארום אוריך ומה סופי ארום נגרנא נפשי : אין חילא היך אבניא חילי אין בסרי קרים כנחשא : המדלית סיועי
בי וחוכמתא אתברחת מני : לגברא דמנע מן חבריה חסדא ודחלת שדי ישבוק : אחי בזוו היך נגוד נחלא היך מפקנות פצדי נחליא עברין : דשחימין
מן צנתא עליהון יתחיל תלגא : בעדן דחבו דר טובענא אשתרבבו אתמגרו ברתחיה אתמחיאו מן אתריהון : מטול דמקלקלין אסרטי
אורחיהון סלקין ללמא ויהובדון : אסתכו אסרטי תימא הלכתא דומרגד סברו להון : בהיתו ארום אתרחיצו בטעותהון אתו לגבה ואתכסיפו :
ארום כדון הויתון כלא הויתון חמיתון תברא ואתבהלתון : הבקושטא אמרית הבו לי ומן נכסיכון שחדו אמטולתי : ושזבוני מן יד מעיקא
ומן ידיהון דתקיפי פרוקו יתי : אליפו יתי ואנא אשתוק ומה דשליתי אסכילו לי : מה בסימין הנון מלין תריצין ומן דכשר לכסנא יכסן מנכון :
אפשר דלכסנא במליא אתון חשבין ולקבלא אמתילו מלי יאושא : רגיו על יתם תשדון ותחשלון על חבריכון : וכדון שרו אסתכלו בי וקדמיכון
אם אכזב : תובו כדון לא תהי רשיעא ותובו תוב לזכאותי בדה : האית בלישני רשעא אין מוריני לא יתבין רנושתא :

ז

הלא חילא לבר נש עלוי ארעא והיך יומי אגירא יומוי : היך עבדא דשאף טולא והיך אגירא דמודיק סטרידה : הכדין אחסנית לי ירחין דמגן
ולילון דלעות חשיבו לי :

Versio SYRIACA.

8 * ܡܢܘ ܢܬܠ ܠܝ ܕܬܐܬܐ ܫܐܠܬܝ܂ ܘܣܒܪܝ ܢܬܠ ܐܠܗܐ܂ * ܘܢܬܪܥܐ ܐܠܗܐ ܘܢܕܟܝܢܝ܂ ܘܢܦܫܘܛ
9 10 ܐܝܕܗ ܘܢܓܡܪܢܝ܂ * ܘܬܗܘܐ ܬܘܒ ܒܘܝܐܐ ܕܝܠܝ܂ ܘܐܬܚܝܠ ܐܦ ܒܚܝܠܐ ܕܠܐ ܚܘܣܪܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܟܕܒܬ ܒܡܠܬܗ
11 12 ܕܩܕܝܫܐ܂ * ܘܟܡܐ ܗܘ ܚܝܠܝ ܕܐܣܝܒܪ܂ ܘܡܢܘ ܗܘ ܚܪܬܝ ܕܐܓܪ ܪܘܚܝ܂ * ܐܠܘ ܐܝܟ ܚܝܠܐ ܕܟܐܦܐ ܚܝܠܝ܂
13 14 ܐܘ ܒܣܪܝ ܕܢܚܫܐ ܗܘ܂ * ܡܛܠ ܕܥܘܕܪܢܗ ܠܝܬ ܥܡܝ܂ ܘܦܘܪܩܢܗ ܐܬܪܚܩ ܡܢܝ܂ * ܕܟܠܐ ܫܠܡܐ ܡܢ ܚܒܪܗ܂
15 16 ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܡܐ ܫܒܩ܂ * ܐܚܝ ܕܓܠܘ ܐܝܟ ܢܚܠܐ܂ ܘܐܝܟ ܪܕܝܐ ܕܪܕܝܢ܂ * ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܓܠܝܕܐ܂
17 ܥܠܝܗܘܢ ܣܓܝ ܬܠܓܐ܂ * ܘܒܥܕܢܐ ܕܕܢܚ ܥܠܝܗܘܢ ܦܫܪܝܢ܂ ܘܒܚܘܡܗܘܢ ܦܫܪܝܢ ܡܢ ܐܬܪܗܘܢ܂
18 19 * ܢܬܥܩܡܢ ܫܒܝܠܝ ܐܘܪܚܬܗܘܢ܂ ܘܢܣܩܘܢ ܠܬܗܪܐ ܘܢܐܒܕܘܢ܂ * ܕܚܪܘ ܠܐܘܪܚܬܐ ܕܬܝܡܢܐ܂ ܘܫܒܝܠܐ
20 21 ܕܫܒܐ ܣܟܝܘ ܠܗܘܢ܂ * ܒܗܬܘ ܕܬܟܝܠܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܗ܂ ܘܐܬܒܗܬܘ܂ * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
22 ܥܠܝ܂ ܡܛܠ ܕܚܙܝܬܘܢ ܬܘܗܡܐ ܘܕܚܠܬܘܢ܂ * ܠܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂ ܗܒܘ ܠܝ܂ ܐܘ ܡܢ ܢܟܣܝܟܘܢ
23 24 ܣܥܘܪܘ ܚܠܦܝ܂ * ܘܦܨܘܢܝ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝ܂ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܥܫܝܢܐ ܦܪܘܩܘܢܝ܂ * ܐܠܦܘܢܝ܂ ܘܐܢܐ
25 ܐܫܬܘܩ܂ ܘܡܕܡ ܕܛܥܝܬ ܐܘܕܥܘܢܝ܂ * ܠܡܢܐ ܐܣܠܝܬܘܢ ܡܠܬܐ ܕܩܘܫܬܐ܂ ܘܡܢ ܡܢܟܘܢ ܡܟܣ ܘܡܠܦ܂
26 27 * ܘܗܐ ܠܡܟܣܘ ܡܠܐ ܚܫܒܬܘܢ܂ ܘܥܠ ܪܘܚܐ ܕܡܠܝ ܐܬܪܥܝܬܘܢ܂ * ܗܐ ܥܠ ܝܬܡܐ ܡܪܡܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
28 29 ܘܪܚܡܝܟܘܢ ܡܥܩܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܘܗܫܐ ܩܒܠܘ ܘܚܘܪܘ ܒܝ܂ ܘܩܕܡܝܟܘܢ ܠܐ ܐܟܕܒ܂ * ܗܦܘܟܘ ܗܫܐ܂
30 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܥܘܠܐ܂ ܘܗܦܘܟܘ ܘܙܟܘ܂ * ܕܠܡܐ ܐܝܬ ܒܠܫܢܝ ܥܘܠܐ܂ ܐܘ ܦܘܡܝ ܠܐ ܡܡܠܠ ܩܘܫܬܐ܂
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܗܐ ܙܒܢܐ ܗܘ ܠܐܢܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܘܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܕܐܓܝܪܐ ܝܘܡܬܗ܂
2 3 * ܘܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܡܣܟܐ ܠܛܠܠܐ܂ ܘܐܝܟ ܐܓܝܪܐ ܕܡܣܟܐ ܠܫܘܡܠܝ ܥܒܕܗ܂ * ܗܟܢܐ ܐܚܕܬ ܠܝ ܝܪܚܐ
ܣܪܝܩܐ܂ ܘܠܠܝܐ ܕܥܡܠܐ܂ ܠܐ ܐܬܡܢܝܘ ܠܝ܂

Versio ARABICA.

8 9 * من الذي يعطيني ان ياتي مسالتي ورجاي يعطيني * فيرضا الله ويطهرني * ويبسط يده فيكملني .
10 11 * فيكون ايضا عزاي . واستتم ايضا بقوة بلا قدر . من اجل اني لم اكذب بقول القدوس * وكم تكون
12 قوتي حتى اصبر وماذا تكون اخرتي حتى اطيل بروحي * فلو كانت قوتي مثل قوة الحجر . او بشري كان
13 14 نحاسا * فانه ليس عونه معي . وخلاصه قد تباعد مني * الذي يمنع السلام من صاحبه خشية العالي
15 16 يترك * اخوتي كذبوا مثل الاودية . ومثل السواقي الجارية * الذين كانوا يفرعون من الجليد عليهم
17 18 كثر الثلج * وفي ساعة يظهر فيهم يتحللون . ويسكونهم يتحللون من اماكنهم * تعوج سبل
19 20 طرايقهم ويصعدون في التحيير فيهلكون * لما نظروا طرايق التيمن والى مسالك سبا قصدوا * خزوا في
21 الذي توكلوا . بلغوا اليه فبهتوا * وانتم ايضا كنتم علي من اجل انه من قبل ان تروا تحريكا
22 23 فزعتم * الواني قلت لكم هبوا لي . ومن اموالكم ارشوا بدلي * وفكوني من يدي معاندي . او من يد
24 25 العزيز نجوني * فاعلموني وانا اصمت . وماذا طغيت فانبوني * لماذا تدفعون قول الصدق . ومن الذي
26 27 ينصح ويعظ منكم * فالان لتفتيش الكلام تفكرون . وعلي روح كلمي تتفهمون * فهوذا على اليتيم
28 29 تتكبرون . ولاحبايكم تحزنون * والان فاقبلوا وانظروا وقدامكم اتكلم ولا اكذب * توبوا من الان ولا
30 تكونوا مثل الاشرار . عودوا الان وازكوا * العل ترون في لساني اثما . او فمي ليس ينطق بالصدق .
1 2 . الفصل السابع . * فان الان زمانا للناس على الارض * ومثل ايام الاجير ايامه * ومثل ايام العبد الذي
3 يرقب الظل * ومثل الاجير الذي ينتظر تمام فاعله * هكذا ورثت اشهرا بطالة وليالي العمل لم تحسب لي .

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Quis mihi det ut veniat 8
postulatio mea, & spem
meam (d) det mihi: Et 9
placetur Deus, & me
mundet: & extendat
manum suam, & me
perficiat, Sitque de- 10
nuò consolatio mea, &
perficiar quoque virtute
(e) sine mensura, quan-
doquidem non sum men-
titus in sermonem san-
ctissimi; Et quanta est 11
fortitudo mea, ut susti-
neam? & quinam est
finis meus, ut patientiam
habeam? Si esset for- 12
titudo mea ut fortitudo
lapidis, aut caro mea
esset ænea: Quoniam 13
auxilium ejus non est
mecum, & salus ejus
jam recessit à me. Qui 14
prohibet pacem ab ami-
co suo, timorem altis-
simi dereliquit. Fratres 15
mei mentiti sunt, velut
torrentes & sicut ri-
vuli fluentes. Qui ti- 16
mebant glaciem, multi-
plicata est super eos nix;
Et tempore quo exoritur 17
in eos dies, liquescunt,
& in calore suo dissol-
ventur de locis suis:
Et detorquebuntur semi- 18
tæ viarum eorum, &
ascendent in stupore, &
peribunt: Eò quòd re- 19
spexerint ad vias Au-
stri, semitas Sabæ in-
tenderint. Confusi sunt 20
in eo in quo confisi sunt;
ad illud pervenerunt, &
stupore capti sunt. Vos 21
quoque fuistis contra me,
quoniam antequam vi-
disseis perturbationem,
deterriti estis. Quid 22
si dixissem vobis, Date
mihi, aut de bonis ve-
stris fœneramini pro me,
Et liberate me de mani- 23
bus adversariorum meo-
rum, aut de manu po-
tentis eruite me? Do- 24
cete me, & ego silebo:
& qua in re erraverim,
indicate mihi. Quare 25
repellitis sermonem ve-
ritatis? & quis vestrûm
(f) hortatur et cōmonet?
Modò ad verba disqui- 26
renda excogitatis, &
contra spiritū sermonis
mei meditamini. Ecce ad- 27
versùs pupillū elevami-
ni, & amicos vestros
contristatis. Jam verò, 28
admittite & considera-
te, & corā vobis loquar,
& non mentiar. Pœni- 29
teat vos modò, & ne si-
tis velut scelesti; con-
vertimini modò, & inno-
centes estote. Num in 30
lingua mea (g) videtis
iniquitatem, aut os meū
non profert veritatem?

CAP. VII.

Nunc enim tempus 1
est homini super terram,
& sicut dies mercenarii
dies ejus, Et sicut dies 2
servi qui expectat um-
bram, & sicut mercena-
rius qui expectat † ulti-
matum opus factoris sui:
Sic possedi menses otio- 3
sos, & noctes laboris
non sunt computatæ
mihi.

INTERPR. SYRIACA. (d) det Deus: (e) sine inopia, (f) redarguit & increpat? (g) est iniquitas, † ut absolvatur opus suum:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quis det ut veniat petitio mea, & expectationem meam det Deus. Et Deus qui cœpit pauperem me *facere*, solvat manum suam; & divitem me faciat. 8 9
Et hæc erit consolatio mea, & exultabo cùm venerit *furor* super *impium*, & non parcet, quia non celavi verba sancti. Quæ est enim fortitudo mea ut expectem? & quis 10 11
est finis meus cur protraham animam meam? Nunquid sicut fortitudo petrarum est fortitudo mea, aut caro mea est robusta sicut æs? Nunquid non est auxilium in me, 12 13
& sapientia expulsa est à me? Qui prohibet à viro amico suo misericordiam, timorem omnipotentis derelinquit. Fratres mei diripuerunt sicut alveus torrentis, 14 15
sicut egressio rivorum torrentium qui pertranseunt. Qui denigrati sunt propter frigus, contra eos prævalebit nix. In tempore quo peccaverunt generatio diluvii, 16 17
dissipati sunt, consumpti sunt in furore suo, & *deleti sunt* de loco suo. Pro eo quòd dissipaverunt gressus viarum suarum; ascendunt in vanum & peribunt. Con- 18 19
sideraverunt semitas Thema, itinera Zamargadi expectaverunt sibi. Confusi sunt quia speraverunt in idolis suis, venerunt usque illuc, & erubuerunt. Quoniam 20 21
nunc fuistis quasi non essetis; vidistis interitum, & *conturbati fuistis*. Nunquid verè dixi: Date mihi, & de substantiis vestris munera date pro me. Et liberate me de 22 23
manu hostis, & de manu robustorum redimite me. Docete me, & ego tacebo; & si erravi, intelligere facite me. Quàm suaves sunt sermones rectorum! & qui aptus 24 25
est ex vobis ad corripiendum, corripiat. Nunquid ad corripiendum verbis vos cogitatis; & tenebris comparatis verba desperata? Iram super pupillum misistis, & co- 26 27
gitatis contra amicum vestrum. Nunc autem incipite & contemplamini me, & [*videte*] an mentiar coram vobis. Convertimini nunc, ne sit *iniquus*, & convertimini 28 29
adhuc ut justificer in eo. Nunquid est iniquitas in lingua mea, aut guttur meum non intelligit tumultus? 30

CAP. VII.

Nonne militia est filio hominis super terram: & sicut dies mercenarii, dies ejus? Sicut servus qui desiderat umbram, & sicut mercenarius qui expectat mercedem 1 2
operis sui: Sic possedi mihi menses vanitatis, & noctes laboriosas enumeraverunt mihi. 3

איוב : ח

: vesperam est mensura & ,surgam quando ,dixi & ,jacui Si
4 אִם־שָׁכַבְתִּי וְאָמַרְתִּי מָתַי אָקוּם וּמִדַּד־עָרֶב
est Induta .crepusculum ad usque evagationibus sum saturatus &
5 וְשָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עֲדֵי־נָשֶׁף : לָבַשׁ
.se dissolvit & ,se scidit mea cutis :pulveris ramento & ,vermi mea caro
בְּשָׂרִי רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר עוֹרִי רָגַע וַיִּמָּאֵס :
.expectatione fine in defecerunt & :radio præ veloces fuerunt mei Dies
6 יָמַי קַלּוּ מִנִּי־אָרֶג וַיִּכְלוּ בְּאֶפֶס תִּקְוָה :
meus oculus revertetur . non : mea vitæ ventus quod Memento
7 זְכֹר כִּי־רוּחַ חַיָּי לֹא־יָשׁוּב עֵינִי
tui oculi me videntis oculus me intuebitur Non .bonum videndum ad
8 לִרְאוֹת טוֹב : לֹא־תְשׁוּרֵנִי עֵין רֹאִי עֵינֶיךָ
,infernum ad descendens sic ,abiit & nubes Deficit .ego non & ,me in
9 בִּי וְאֵינֶנִּי : כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל
non & ,suam domum ad ultrà revertetur Non .ascendet non
10 לֹא יַעֲלֶה : לֹא־יָשׁוּב עוֹד לְבֵיתוֹ וְלֹא
meum os prohibebo non ego Etiam .ejus locus ampliùs eum cognoscet
11 יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקֹמוֹ : גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ פִּי
amaritudine in confabulabor :mei spiritus angustia in loquar
אֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי אָשִׂיחָה בְּמַר
me super pones quòd ,cetus aut ,ego mare Nunquid .meæ animæ
12 נַפְשִׁי : הֲיָם־אָנִי אִם־תַּנִּין כִּי־תָשִׂים עָלַי
se tollet ,meus lectus me consolabitur ,dixero Si ?custodiam
13 מִשְׁמָר : כִּי־אָמַרְתִּי תְּנַחֲמֵנִי עַרְשִׂי יִשָּׂא
visionibus à & ,somniis in me conteres Et .meū cubile meo eloquio in
14 בְשִׂיחִי מִשְׁכָּבִי : וְחִתַּתַּנִי בַחֲלֹמוֹת וּמֵחֶזְיֹנוֹת
.meis ossibus præ mortem ,mea anima strangulationem elegit Et .me terrebis
15 תְּבַעֲתַנִּי : וַתִּבְחַר מַחֲנָק נַפְשִׁי מָוֶת מֵעַצְמוֹתָי :
quia ,me à cessa : sum victurus seculum in non ,sum Abominatus
16 מָאַסְתִּי לֹא־לְעֹלָם אֶחְיֶה חֲדַל מִמֶּנִּי כִּי־
quod & ,eum magnifices quòd ,homo Quid .mei dies vanitas
17 הֶבֶל יָמָי : מָה־אֱנוֹשׁ כִּי תְגַדְּלֶנּוּ וְכִי־
momenta ad ? matutinis in eum visites Et ? tuum cor eum ad ponas
18 תָשִׁית אֵלָיו לִבֶּךָ : וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים
me dimittes non : me à recedes non Quousque .eum probabis
19 תִּבְחָנֶנּוּ : כַּמָּה לֹא־תִשְׁעֶה מִמֶּנִּי לֹא־תַרְפֵּנִי
tibi operabor quid ,Peccavi ? meam salivam me absorbere ad usque
20 עַד־בִּלְעִי רֻקִּי : חָטָאתִי מָה אֶפְעַל לָךְ
fui & ,tibi occursum in me posuisti quid ut ? hominis custos
נֹצֵר הָאָדָם לָמָה שַׂמְתַּנִי לְמִפְגָּע לָךְ וָאֶהְיֶה
facies transire & ,meam prævaricationem tolles non cur Et ? onus in me super
21 עָלַי לְמַשָּׂא : וּמֶה לֹא־תִשָּׂא פִשְׁעִי וְתַעֲבִיר
,manè me quæres & ,accumbam pulvere in nunc quia ? meam iniquitatem
אֶת־עֲוֺנִי כִּי־עַתָּה לֶעָפָר אֶשְׁכָּב וְשִׁחֲרְתַּנִי
.ego non &
וְאֵינֶנִּי :

CAP. VIII. ח

,hæc loqueris Usquequo :dixit & ,Suchites Bildad respondit Et
1 וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשּׁוּחִי וַיֹּאמַר : עַד־אָן תְּמַלֶּל־אֵלֶּה 2
,judicium pervertet Deus Nunquid ? tui oris dicta validus spiritus &
וְרוּחַ כַּבִּיר אִמְרֵי־פִיךָ : הַאֵל יְעַוֵּת מִשְׁפָּט 3
,ei peccaverint tui filii Si ? justitiam pervertet Saddai an &
וְאִם־שַׁדַּי יְעַוֵּת־צֶדֶק : אִם־בָּנֶיךָ חָטְאוּ־לוֹ 4
,Deum ad surrexeris manè tu Si .eorū prævaricationis manu in eos emisit &
וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם : אִם־אַתָּה תְּשַׁחֵר אֶל־אֵל 5
nunc quia ,tu rectus & ,mundus Si :fueris deprecatus Saddai ad &
וְאֶל־שַׁדַּי תִּתְחַנָּן : אִם־זַךְ וְיָשָׁר אָתָּה כִּי־עַתָּה 6
erit Et .tuæ justitiæ habitaculum reddet pacificum & ,te super suscitabit
יָעִיר עָלֶיךָ וְשִׁלַּם נְוַת צִדְקֶךָ : וְהָיָה 7
Quia .valde crescet tuum novissimum & ,parvum tuum principium
רֵאשִׁיתְךָ מִצְעָר וְאַחֲרִיתְךָ יִשְׂגֶּה מְאֹד : כִּי־ 8
investigationem ad te præpara & ; pristinam generationem nunc interroga
שְׁאַל־נָא לְדֹר רִישׁוֹן וְכוֹנֵן לְחֵקֶר
: eorum patrum
אֲבוֹתָם :

Versio VULG. LAT.

4 Si dormiero, dicam ; Quando
consurgam ? & rursum ex-
pectabo vesperā , & replebor
doloribus usque ad tenebras.
5 Induta ēst caro mea putredine
& sordibus pulveris , cutis
mea aruit , et contracta est.
6 Dies mei velociùs transierunt
quàm à texente tela succiditur,
et consumpti sunt absque ulla
7 spe. Memento quia ventus est
vita mea , et non revertetur
oculus meus ut videat bona.
8 Nec aspiciet me visus homi-
nis : oculi tui in me, et non
9 subsistam. Sicut consumitur
nubes, et pertransit : sic qui
descenderit ad inferos , non
10 ascendet. Nec revertetur ultrà
in domū suam, neq; cognoscet
11 eum ampliùs locus ejus. Qua-
propter et ego non parcam
ori meo, loquar in tribulati-
one spiritûs mei : confabula-
bor cum amaritudine animæ
12 meæ. Numquid mare ego sum,
aut cetus, quia circumdedisti
13 me carcere ? Si dixero ; Con-
solabitur me lectulus meus, et
relevabor loquens mecum in
14 strato meo : Terrebis me per
somnia , et per visiones hor-
15 rore concuties. Quam ob
rem elegit suspendium anima
16 mea, et morté ossa mea. De-
speravi, nequaquàm ultrà jam
vivam : parce mihi, nihil enim
17 sunt dies mei. Quid est homo,
quia magnificas eū ? aut quid
18 apponis erga eū cor tuū? Vi-
sitas eū diluculò, et subitò pro-
19 bas illū : Usquequò non parcis
mihi, nec dimittis me ut glu-
20 tiam salivā meā? Peccavi, quid
faciā tibi, ô custos hominum ?
quarè posuisti me contrarium
tibi, & factus sum mihimetipsi
21 gravis? Cur non tollis pecca-
tū meum, & quarè non aufers
iniquitaté meā? ecce, nunc in
pulvere dormiā : & si manè me
quæsieris, non subsistam.

CAP. VIII.

1 Respondens autem Baldad
2 Suhites, dixit ; Usquequò lo-
quêris talia, & spiritus multi-
3 plex sermones oris tui? Num-
quid Deus supplantat judiciū,
aut Omnipotens subvertit quod
4 justū est? Etiā si filii tui pec-
caverunt ei , & dimisit eos in
5 manu iniquitatis suæ : Tu ta-
men si diluculò consurrexeris
ad Deum, & Omnipotentem
6 fueris deprecatus : Si mundus
& rectus incesseris , statim evi-
gilabit ad te, & pacatū reddet
7 habitaculū justitiæ tuæ: In tan-
tum , ut si priora tua fuerint
parva, & novissima tua multi-
8 plicentur nimis. Interroga
enim generationé pristinam, et
diligenter investiga patrū me-
moriam :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 † Ἐὰν κοιμηθῶ, λέγω, Πότε ἡμέρα; † ὡς δ' ἂν ἀναςῶ, πάλιν, Πότε ἑσπέρα; † πλήρης δὲ (δ) γίνομαι ὀδυνῶν (ε) ἀπὸ
5 ἑσπέρας ἕως πρωΐ. † Φύρεται δέ μου τὸ σῶμα ἐν σαπρίᾳ σκωλήκων, † τήκω δὲ βώλακας γῆς ἀπὸ ἰχῶρος (ζ) ξύ-
6 ων. † Ὁ δὲ βίος μου ἐςὶν ἐλαφρότερος (η) λαλιᾶς, † ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπί-
7 δι. † (θ) Μνήσθητι ἐν ὅτι πνεῦμά μου ἡ ζωή, † καὶ οὐκ ἔτι ἐπανήξουσιν οἱ ὀφθαλμοί
8 μου ἰδεῖν ἀγαθόν. † (ι) Οὐ περιβλέψεταί με ὀφθαλμὸς ὁρῶντός με, † οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔτι εἰμί.
9 † Ὥσπερ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ. † ἐὰν γὰρ ἄνθρωπος καταβῇ εἰς ᾅδην, (κ)
10 οὐκ ἔτι μὴ ἀναβῇ, † Οὐδ' οὐ μὴ ἐπιςρέψῃ εἰς τὸν ἴδιον οἶκον, † (λ) οὐδ' οὐ μὴ
11 ἐπιγνῷ αὐτὸν ἔτι ὁ τόπος αὐτοῦ. † Ἀτὰρ οὖν οὐδὲ ἐγὼ φείσομαι τῷ ςόματί μου, † (μ) λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὤν, † ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου συνεχόμενος.
12 † Πότερον θάλασσά εἰμι ἢ δράκων; (ν) ὅτι κατέταξας ἐπ' ἐμὲ φυλακήν; † (ξ)
13 Εἶπα ὅτι παρακαλέσει με ἡ κλίνη μου, † ἀνοίσω δὲ πρὸς ἐμαυτὸν (ο) ἰδίᾳ λόγον
14 τῇ κοίτῃ μου. (π) Ἐκφοβεῖς με ἐνυπνί-
15 οις, καὶ ἐν ὁράμασί με καταπλήσσεις. † (ρ) Ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχήν μου, † ἀπὸ δὲ θανάτου τὰ ὀςᾶ
16 μου. Οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι, ἵνα μακροθυμήσω. † ἀπόςα ἀπ' ἐμοῦ, κενὸς
17 γάρ μου ὁ βίος. † Τί γάρ ἐςιν ἄνθρωπος ὅτι ἐμεγάλυνας αὐτόν; ἢ ὅτι προσ-
18 έχεις τὸν νοῦν εἰς αὐτόν; † Ἢ ἐπισκοπὴν αὐτοῦ (σ) ποιήσῃ ἕως τὸ πρωΐ;
19 καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐτὸν κρινεῖς; Ἕως τίνος οὐκ ἐᾷς με, οὐδὲ προΐῃ με, † ἕως ἂν
20 καταπίω τὸν πτύελόν (τ) μου; † Εἰ ἐγὼ ἥμαρτον, (υ) τί δυνήσομαι πρᾶξαι, † ὁ ἐπιςάμενος τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων; † διατί ἔθου με κατεντευκτήν σου, † εἰμὶ δὲ
21 ἐπὶ σοὶ φορτίον; (φ) † Διατί οὐκ ἐποιήσω τῆς ἀνομίας μου λήθην, † καὶ καθαρισμὸν (χ) τῆς ἁμαρτίας μου; νυνὶ δὲ εἰς γῆν ἀπελεύσομαι, ὀρθρίζων δὲ οὐκ ἔτι εἰμί.

ΚΕΦ. η'.

1 Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης, λέ-
2 γει, † Μέχρι τίνος λαλήσεις ταῦτα, πνεῦμα (α) πολυρρῆμον τοῦ ςόματός σου; †
3 Μὴ ὁ κύριος ἀδικήσει κρίνων; † ἢ ὁ τὰ πάντα ποιήσας ταράξει τὸ δίκαιον; † (β)
4 Εἰ οἱ υἱοί σου ἥμαρτον ἐναντίον αὐτοῦ, † ἀπέ-
5 ςειλεν ἐν χειρὶ (γ) ἀνομίας αὐτῶν. † Σὺ δὲ ὄρθριζε πρὸς κύριον παντοκράτορα δεό-
6 μενος. † Εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινὸς (δ), δεήσεως ἐπακούσεταί σου, † ἀποκαταςήσει
7 δέ σοι δίαιταν δικαιοσύνης. † Ἔςαι οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα, τὰ δὲ ἔσχατά σου
8 ἀμύθητα. † Ἐπερώτησον (ε) γὰρ γενεὰν πρώτην, † ἐξιχνίασον δὲ κατὰ γένος πατέρων·

4 Si dormiero, dico; Quando (a) dies? & si surrexero, rursus; Quando vesper? repleor autem doloribus à vespera usque ad
5 mané. Et conspergitur corpus meum in putredine vermium: infundo autem glebas terræ à sanie radens: Et vi-
6 ta mea (b) exilior est, quàm loquela: (c) periit autem in
7 vana spe. Recordare ergò, quia spiritus est vita mea; & non revertetur ultrà oculus meus ad cernendum bonum;
8 Non circumspiciet me oculus videntis me: oculi tui in me,
9 & non ultrà sum, Tanquam (d) nubes expurgata de cælo. Si enim homo descenderit ad infernum, ultrà non ascendet:
10 Et non revertetur ampliùs in domum suam, neque cognoscet
11 ampliùs eum locus ejus. Proptereà itaque & ego non parcam ori meo: loquar, cùm (e) in necessitate sim: aperiam (f) amaritudinem animæ meæ com-
12 pressus. Numne mare sum ego, aut draco, quia statuisti
13 super me (g) custodiam? Dixi quia (h) consolabitur me lectus meus: & (i) referam ad meipsum privatim sermo-
14 nem thoro meo. Exterres me per somnia, & per visiones
15 me obstupefacis: (k) Absolves à spiritu meo animam meam: & à morte (l) ossa mea.
16 Non enim in sempiternum vivam, ut (m) longanimiter agam: discede à me: vana est
17 enim (n) vita mea. Quid enim est homo, quòd magnificâsti eum? aut quòd adhibes
18 mentem erga eum? Num (o) visitationem ejus facies usque mané? & in (p) requie ju-
19 dicabis eum? usquequò non sinis me, neque dimittis me, donec deglutiam salivam (q)
20 meā? Si ego peccavi, quid (r) potero facere; qui scis mentem hominum? quarè constituisti me, ut (s) loquerer adversùs te; sum autem super te (t)
21 onus? Quarè non fecisti iniquitatis meæ oblivionem, & purgationem peccati mei? Nunc autem in terram abibo: manè autem surgens ultrà non ero.

CAP. VIII.

1 Respondens autem Baldad
2 Sauchites, ait; Usquequò loquêris hæc, (a) spiritus mul-
3 tiloquus oris tui? Nunquid Dominus injustè aget judicans? aut qui omnia fecit, turbabit
4 (b) justitiam? Si filii tui peccaverunt coram eo, misit in
5 manu iniquitates eorum. Tu autem diluculò surge ad Dominum omnipotentem deprecans:
6 Si mundus es, & verax; deprecationem exaudiet tuam: restituet autem tibi habitaculum
7 justitiæ: Et erunt priora quidem tua pauca, novissima au-
8 tem tua inenarrabilia. Interroga enim generationem primam, & investiga per genus patrum:

MS. A. (δ) γίνομαι (ε) ἀφ' ἑσπέρας (ζ) ξέων. (η) δρομέως, (θ) Μνήσθητι δὲ (ι) Οὐκ ἔτι περιβλέψεταί με ὁ ὀφθαλμός (κ) μὴ ἂν ἀναβῇ ἔτι, Οὐδὲ μὴ ἐπιςραφῇ ἔτι εἰς (λ) οὐδὲ μὴ ἐπιγνῷ αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ ἔτι. Τοιγαροῦν (μ) λαλήσω δὲ ἐν ἀνάγκῃ ὢν τῷ πνεύματός μου, ἀνοίξω τὸ ςόμα μου ἐν πικρίᾳ ψυχῆς συνεχόμενος. (ν) ἐπεὶ κατέταξας κατ' ἐμοῦ (ξ) Εἶπον, Παρακαλέσει (ο) διὰ λόγων ἰδίᾳ τῇ. (π) Διατί ἐκφοβεῖς (ρ) Ἀπαλλάξεις δὲ ἀπὸ πνεύματος τὴν ζωήν μου, τὴν δὲ ψυχήν μου ἀπὸ τοῦ σώματός μου. Οὐ γὰρ (σ) ποιῇ ποιήσεις; (τ) μου ἐν ὀδύνῃ; Εἰ (υ) τί δύναμαί σοι πρᾶξαι, (φ) Καὶ διατί οὐ λήθην ἐποιήσω τῆς ἁμαρτίας μου, (χ) τῆς ἀνομίας. Κεφ. η'. MS. A. (α) πολυρρῆμον (β) Εἰ υἱοί σου (γ) τὴν ἀνομίαν (δ) εἶ, δεήσεώς σου ἐπακούσεται, (ε) ἐρώτησον

תרגום TARGUM.

4 אין שכיבית ואמרית אימתי אקום ועדן נדרת שנתא עד עידן שפרפרא : 5 לבש בסרי מורני וגרגישתא דעפרא משכי רטט ואתמסי :
6 יומי קלילו מן גרדיתא ופסקו מדלית סברא : 7 אדכר ארום היך רוחא חיי לא תתוב עיני למחמי טב : 8 לא תחמינני עיני מחמייא עיניך
9 בי ולא איתי : 9 הכמא דפסק ענן ואזיל הכדין נחית לבי קבורתא לא יסק : 10 לא יתוב תוב לביתיה ולא אשתמודעיה תוב אתריה : 11 לחוד אנא
לא אמנע פומי אמלל בעקת רוחי אשיח במריר נפשי : 12 הכמא דאתתיבו למטבע ביממא דסוף אתחייבית אנא אין כפרעה דאשתקע במצעיה
בחובוי ארום תמני עלי מטרא : 13 הוא היכמא רבא אנא דמתרגף לקטיא אין לויתן דאטימוס לאתחדא ארום תשוי עלי נטירא : ארום
14 אמרית תנחמנני דרגשי יסובר במלי בית משכבי : 15 ותברתני בחלמיא ומחזווניא תבעת יתי : 15 ובחרת שרנוקא נפשי מותא מן קיום גרמי : 16 רחיקית
דלא לעלם אחי פסק מני ארום למא יומי : 17 מה בר נש ארום תרבניה וארום תשוי לותיה לבך : 18 ותסעריניה לצפריא לשעתא תבחנניה : 19 כמה לא
תשבוק מני לא תשלנני עד דאבלע רקי : 20 חבית מה אעבד לך נטריה דבר נשא למא שויתני למארע לך והויתי עלי למטול : 21 ומה דין לא תשבוק מרודי
ותעבר ית עויתי ארום כדון לעפרא אשכוב ותתבעינני ולא איתי :

ח

1 ואתיב בלדד דמן שוח ואמר : 2 עד אימתי תמלל כאלין ועצא רבא מימרי פומך : 3 אפשר דאלהא יעקם דינא ואם שדי יקלקל צדקא : 4 אין בניך חבו
קדמוי ושדרנון באתר מרדיהון : 5 אין את תקדם בצלו קדם אלהא ולות שדי תצלי : 6 אין בריר ותריץ את ארום כדון יתער עלך וישלם ית צדקך : 7 ויהוי
שירותך זעיר וסופך יסגא לחדא : 8 ארום שאל כדון לדר קדמי וכוין לפשפוש אבהתהון :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

4 * فإن هجعت قلت متى أقوم * فسكنت إلى العشي فهجعت واضطربت للصباح * ألبس إذ بشري غبارا
5 وجسدي ترابا * جلدي تقبض وعفن * أيامي أقل من خيط السلك * بادت لأنه ليس رجاء * أذكر أن
6 الروح حية هي * فتعود عيني أن ترى خيرا * لا تراني لي عين تراني * وعيناك فيّ وليس أنا * كما تضمحل
7 السحاب وتذهب * هكذا من يهبط إلى الهاوية لا يصعد * ولا يرجع أيضا إلى بيته * ولا يعرف أيضا مكانه
8
9
10
11 * وأنا أيضا فلا أمسك فمي * أتكلم بكرب روحي وأخبر بمرارة فمي * أبحر أنا أم تنين * حتى تقيم علي
12 الحراس * لأني قلت إني أتعزى وأتقوى من كربة مضجعي * فالآن قد أقلقتني بالأحلام وبالرؤيا أرهبتني
13
14
15 * وأمسكت نفسي من الهلاك * وعظامي من الموت * قد أيست * وليس للدهر أحيا * وترفق بي من أجل
16 أنها عدم أيام حياتي * من هو الإنسان حتى تهلكه وتضع عليه قلبك * وفي الصباح تفتقده * وفي الوقت
17
18
19 عاجلة تمتحنه * حتى متى الآن لا تتركني * ولا تمهلني حتى أبلع ريقي * فإن كنت أخطيت فماذا أصنع بك
20 يا صانع الناس * لماذا جعلتني للفجع * كنت علي ثقل * وحتى متى لا تترك أحواني * وتدرك خطاياي
21 فأنا الآن على التراب أضجع * فتطلبني ولا تجدني *

* الفصل الثامن *

1 * فأجاب بلداد السوحاني * فقال * حتى متى تتكلم بهذا * وروح العظمة ملأت فمك * ألعل الله يجور في
2 القضاء * أو العزيز يظلم في الحكم * إن كان بنوك أخطأوا له * فأتبعهم بخطاياهم * وإن كنت أنت فاطلب
3
4
5 من الله وإلى القوي فتضرع * إن كنت زكيا صالحا * فالآن يستيقظ عليك ويتم عاقبة صلاحك * فيكون
6
7 أوليتك صغيرا وآخرتك جدا تكثر * اسأل الآن عن الأجيال القديمة * وتفهم أخبار آبائهم *
8

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Si dormiero, dico etiam quando surgam? (a) et fui usque ad vesperas, & dormivi, & perturbatus sum usque ad matutinum. 4
Induta est quidem caro mea pulvere, & corpus meum terrâ: pellis mea (b) contracta est, & putrefacta est: 5
Dies mei tenuiores sunt (c) filo sutorio: perierunt, eò quòd non sit spes. 6
Memento quòd spiritus vivens est, & revertetur oculus meus videre bonum. 7
Non apparet mihi oculus, qui me videt, & oculi tui in me, & non sum ego. 8
Sicut dissipatur nubes, & perit, sic qui descendit in foveam non ascendet, 9
Nec revertetur adhuc ad domum suã, nec etiam cognoscet locum suum. 10
Etiam ego non tenebo os meum, loquar in mœrore spiritûs mei, & enarrabo in amaritudine (d) oris mei. 11
Num mare sum ego aut draco, ut constituas super me custodes? 12
Quoniã dixi, Ego consolabor, & confortabor à calamitate cubilis mei. 13
Modò conturbâsti me in somniis, & in visione me terruisti: 14
Et investigâsti animam meam à perditione, et ossa mea à morte. 15
Jam virib⁹ defectus sum, nec in æternum vivã, & lenis in me esto, quoniam (e) nihil sunt dies vitæ meæ. 16
Quis est homo, ut perdas eum, et apponas erga cum cor tuum, 17
Et in matutinis visitas eum, et in momento probas illũ? 18
Quousque jam non dimittes me, neque tempus mihi dabis, ut deglutiam salivam meam? 19
Si peccavi, quid faciam tibi O factor hominum? quare posuisti me (f) in calamitate, & factus es mihi onus? 20
Et quousque non dimittes debita mea, & parces peccatis meis? Ego modò super terra dormiam, quæres me, (g) & non invenies me. 21

CAP. VIII.

Respondítque Beldad Subites, & dixit; 1
usquequo loquêris hæc, & spiritus superbiæ implebit os tuum? 2
Nunquid Deus falsat judicium, aut Potens (a) opprimit in vero? 3
Si filii tui ei peccaverunt, misit eos in peccatis eorum: 4
Sin verò tu, ora Deum, & Potenti supplica. 5
Si es innocens probus, modò expergiscetur ad te, (b) & perficiet finem probitatis tuæ: 6
Et erit initium tuum parvũ, & finis tuus valdè augebitur. 7
Interroga modò antiquas generationes, & intellige historias patrum eorum. 8

INTERP. SYRIACA.
(a) & dimetior (b) consumpta est, (c) tela araneæ: (d) animæ meæ. (e) vanitas (f) ut occurram tibi, (g) & non ero. CAP. viii. (a) pervertit jus? (b) & pacabit habitaculum justitiæ tuæ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si cubui, tum dixi, Quando consurgam? & instabilis fui vespere, & saturatus sum insomnii vagationibus usque ad tempus matutinum. Induta est caro mea vermibus 4 5
& glebâ pulveris: pellis mea contremuit, et tabefacta est. Dies mei velociores sunt radio textoris, & succisi sunt absque spe. Recordare quia sicut ventus est vita mea: 6 7
non revertetur oculus meus ut videat bona. Neque aspiciat me oculus videntis me: oculi tui in verbum meum, & non subsistam. Ecce sicut 8 9
cessat fumus & deficit; sic qui descendit ad sepulchrum, non ascendet. Non revertetur ampliùs in domum suam, neque cognoscet eum ampliùs locus ejus. Verun- 10 11
tamen ego non prohibeo os meum: loquar in tribulatione spiritus mei: meditabor in amaritudine animæ meæ. Nunquid ut Ægyptii qui condemnati sunt ut submer- 12
gerentur in mari rubro, condemnatus sum ego: aut sicut Pharao qui suffocatus est in medio ejus *in peccato suo*, quoniam constituis super me custodiam? *Targum aliud*
Nunquid sicut mare magnum ego sum, quod commovetur ad extrema? An Leviathan cui prope abest ut capiatur, quòd apponis mihi custodiam? Si enim dixi: Con- 13
solabitur me lectus meus; sustinebit verba mea domus strati mei: Terruisti me insomniis, & per visiones conturbas me. Elegit suffocationem anima mea; & mor- 14 15
tem magis quam sustentationem meipsius. Abjeci; nequaquam in sempiternum vivam: dimitte me, quoniam nihil sunt dies mei. Quid est filius hominis quia ma- 16 17
gnificas eum, & quia ponis ad eum cor tuum? Et visitas eum diluculò, & subitò probas illum. Usquequo non parces mihi, nec dimittes me, donec deglutiam sali- 18 19
vam meam? Peccavi: quid faciam tibi custos filiorum hominis? quare posuisti me in contrarium tibi, & factus sum mihimetipsi in onus? Et quare non dimittis 20 21
transgressionem meam, & transfers iniquitatem meam? quoniam nunc in pulvere dormiam, & quæres me, & non ero.

CAP. VIII.

Et respondit Bildad qui erat de Suah, & ait: Usquequo loquêris talia: & sicut ventus magnus erunt verba oris tui? Nunquid Deus subvertet judicium, aut 1 2 3
omnipotens corrumpet justitiam? Si filii tui peccaverunt coram eo, & dimisit eos in locum transgressionis suæ: Si tu manè Deum in oratione præveneris, & ad 4 5
omnipotentem oraveris. Si mundus & rectus es tu, nunc enim confortabitur super te, & *perficiet* pulchritudinem justitiæ tuæ. Et erit principium tuum parvum, 6 7
& novissimum tuum multiplicabitur nimis. Interroga enim nunc generationem priorem, & attende inquisitioni patrum eorum. 8

איוב : ט

Super ~~nostri dies umbra quia ; nescimus & , nos heri~~ Quia [illegible]

9 כִּי־תְמוֹל אֲנַחְנוּ וְלֹא נֵדָע כִּי צֵל יָמֵינוּ עֲלֵי־

suo corde è & , tibi dicent , te docebunt ipsi Nonne .terram

10 אָרֶץ׃ הֲלֹא־הֵם יוֹרוּךָ יֹאמְרוּ לָךְ וּמִלִּבָּם

? luto absque juncus crescet Nunquid ? eloquia proferent

11 יוֹצִאוּ מִלִּים׃ הֲיִגְאֶה־גֹּמֶא בְּלֹא בִצָּה

non , suo virore in eo Adhuc ? aqua absque pratum crescet

12 יִשְׂגֶּה־אָחוּ בְלִי־מָיִם׃ עֹדֶנּוּ בְאִבּוֹ לֹא

semitæ Sic .arescet herbæ omnis facies ad & ; succidetur

13 יִקָּטֵף וְלִפְנֵי כָל־חָצִיר יִיבָשׁ׃ כֵּן אָרְחוֹת

.peribit hypocritæ spes & ; Dei obliviscentium omnium

כָּל־שֹׁכְחֵי אֵל וְתִקְוַת חָנֵף תֹּאבֵד׃

.ejus fiducia araneæ domus & ; ejus spes abscindetur Quem

14 אֲשֶׁר־יָקוֹט כִּסְלוֹ וּבֵית עַכָּבִישׁ מִבְטַחוֹ׃

non & , eam in roborabit : stabit non & , sua domo super Innitetur

15 יִשָּׁעֵן עַל־בֵּיתוֹ וְלֹא יַעֲמֹד יַחֲזִיק בּוֹ וְלֹא

suo horto super & ; Solis facies ad ipse Tener .permanebit

16 יָקוּם׃ רָטֹב הוּא לִפְנֵי־שָׁמֶשׁ וְעַל־גַּנָּתוֹ

ejus radices fontem Super .egredietur tener ejus ramus

17 יֹנַקְתּוֹ תֵצֵא׃ עַל־גַּל שָׁרָשָׁיו

; suo loco è eum deglutierit Si .aspiciet lapidum domum ; intricabuntur

18 יְסֻבָּכוּ בֵּית אֲבָנִים יֶחֱזֶה׃ אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ

; ejus viæ gaudium illud Ecce .te vidi Non : eo in negabit &

19 וְכִחֶשׁ בּוֹ לֹא רְאִיתִיךָ׃ הֶן־הוּא מְשׂוֹשׂ דַּרְכּוֹ

reprobabit non Deus Ecce .germinabunt alio pulvere de &

20 וּמֵעָפָר אַחֵר יִצְמָחוּ׃ הֶן־אֵל לֹא יִמְאַס־

impleat Donec .malignorum manum in apprehendet nec ; perfectum

21 תָּם וְלֹא יַחֲזִיק בְּיַד־מְרֵעִים׃ עַד־יְמַלֵּה

te habentes Odio .jubilatione tua labia & , tuum os risu

22 שְׂחוֹק פִּיךָ וּשְׂפָתֶיךָ תְרוּעָה׃ שֹׂנְאֶיךָ

.ipsum non impiorum tentorium & ; pudore induentur

יִלְבְּשׁוּ־בֹשֶׁת וְאֹהֶל רְשָׁעִים אֵינֶנּוּ׃

CAP. IX. ט

; ita quòd novi Verè : dixit & , Ijob respondit Et

1 2 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ אָמְנָם יָדַעְתִּי כִּי־כֵן

voluerit Si ? Deo cum homo se justificabit quid &

3 וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִם־אֵל׃ אִם־יַחְפֹּץ

.mille ex unum ei respondebit non ; eo cum contendere

לָרִיב עִמּוֹ לֹא יַעֲנֶנּוּ אַחַת מִנִּי־אָלֶף׃

, eum ad induravit quis : robore fortis & , corde Sapiens

4 חֲכַם לֵבָב וְאַמִּיץ כֹּחַ מִי־הִקְשָׁה אֵלָיו

qui ; cognoverunt non & , montes Transferens ? habuit pacem &

5 וַיִּשְׁלָם׃ הַמַּעְתִּיק הָרִים וְלֹא יָדָעוּ אֲשֶׁר

; suo loco è terram Tremefaciens .suo naso in eos subvertit

6 הֲפָכָם בְּאַפּוֹ׃ הַמַּרְגִּיז אֶרֶץ מִמְּקוֹמָהּ

; orietur non & , Soli Dicens .contremiscent ejus columnæ &

7 וְעַמּוּדֶיהָ יִתְפַלָּצוּן׃ הָאֹמֵר לַחֶרֶס וְלֹא יִזְרָח

, solus cœlos Extendens .signabit stellas supra &

8 וּבְעַד כּוֹכָבִים יַחְתֹּם׃ נֹטֶה שָׁמַיִם לְבַדּוֹ

, Has Faciens .maris excelsa super calcans &

9 וְדוֹרֵךְ עַל־בָּמֳתֵי־יָם׃ עֹשֶׂה־עָשׁ

non donec , magna Faciens .austri penetralia & , Chima & , Chesil

10 כְּסִיל וְכִימָה וְחַדְרֵי תֵמָן׃ עֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד־אֵין

transibit Ecce .numerus non donec , mirabilia & ; investigatio

11 חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר׃ הֵן יַעֲבֹר

.eum intelligam non & , præteribit & ; videbo non & , me super

עָלַי וְלֹא אֶרְאֶה וְיַחֲלֹף וְלֹא־אָבִין לוֹ׃

: eum ad dicet quis ? eum faciet restituere quis , rapiet En

12 הֵן יַחְתֹּף מִי יְשִׁיבֶנּוּ מִי־יֹאמַר אֵלָיו

? facis Quid

מַה־תַּעֲשֶׂה׃

Versio VULG. LAT.

9 (Hesterni quippè sumus, &
ignoram' quoniã sicut umbra
10 dies nostri sunt sup terrã:) Et
ipsi docebunt te: loquentur
tibi, & de corde suo proferent
11 eloquia. Numquid virere po-
test scirpus absque humore?
aut crescere carectum sine a-
12 qua? Cùm adhuc sit in flore,
nec carpatur manu, ante
13 omnes herbas arescit: Sic viæ
omnium qui obliviscuntur
Deum, & spes hypocritæ per-
14 ibit: Non ei placebit ve-
cordia sua, & sicut tela ara-
15 nearum fiducia ejus. Innite-
tur super domum suam, & non
stabit: fulciet eam, & non
16 consurget: Humectus vide-
tur antequàm veniat Sol, & in
ortu suo germen ejus egredie-
17 tur. Super acervum petrarum
radices ejus densabuntur, &
inter lapides commorabitur.
18 Si absorbuerit eum de loco
suo, negabit eum, & dicet;
19 Non novi te. Hæc est enim
lætitia viæ ejus, ut rursum de
20 terra alii germinentur. Deus
non projiciet simplicem, nec
porriget manum malignis:
21 Donec impleatur risu os tuum,
22 & labia tua jubilo. Qui ode-
runt te, induentur confusione:
& tabernaculum impiorum
non subsistet.

CAP. IX.

1 2 Et respondens Job, ait; Verè
scio quòd ita sit, & quòd non
justificetur homo compositus
3 Deo. Si voluerit contendere
cum eo, non poterit ei respon-
4 dere unum pro mille. Sa-
piens corde est, & fortis ro-
bore: quis restitit ei, & pa-
5 cem habuit? Qui transtulit
montes, & nescierunt hi quos
6 subvertit in furore suo. Qui
commovet terram de loco suo,
& columnæ ejus concutiuntur.
7 Qui præcepit Soli, & non ori-
tur: & stellas claudit quasi sub
8 signaculo: Qui extendit cœlos
solus, & graditur super fluctus
9 maris. Qui facit Arcturum,
& Oriona, & Hyadas, & in-
10 teriora Austri. Qui facit
magna, & incomprehensibi-
lia, & mirabilia, quorum non
11 est numerus. Si venerit ad
me, non videbo eum: si abi-
12 erit, non intelligam. Si re-
pentè interroget, quis re-
spondebit ei? vel quis di-
cere potest, Cur ita facis?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 † Χθιζοὶ γάρ ἐσμεν, καὶ οὐκ οἴδαμεν·
† (ζ) Σκιὰ γάρ ἐστιν ἡμῶν (η) ἐπὶ
10 τῆς γῆς ὁ βίος· † Ἦ οὐχ οὗτοί σε
διδάξουσι (θ) καὶ ἀναγγελοῦσι, † καὶ
11 ἐκ καρδίας ἐξάξουσι ῥήματα; † Μὴ θάλ-
λει πάπυρος ἄνευ ὕδατος, † ἢ ὑψω-
12 θήσεται βούτομον ἄνευ πότου; Ἔτι ὂν
ἐπὶ ῥίζης, † καὶ οὐ μὴ θερισθῇ, πρὸ τοῦ
πιεῖν † (ι) πᾶσα βοτάνη οὐχὶ ξηραί-
13 νεται; † Οὕτως τοίνυν ἔσται τὰ ἔσχα-
τα πάντων τῶν ἐπιλανθανομένων (κ) τοῦ
κυρίου· ἐλπὶς γὰρ ἀσεβοῦς (λ) ἀπολεῖ-
14 ται· † Ἀοίκητος (μ) γὰρ αὐτοῦ ἔσται
ὁ οἶκος (ν)· † ἀράχνη δὲ αὐτοῦ ἀπο-
15 βήσεται ἡ σκηνή. † Ἐὰν ὑπερείσῃ τὴν
οἰκίαν αὐτοῦ, οὐ μὴ στῇ· † ἐπιλαβομέ-
νου δὲ (ξ) αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑπομείνῃ· †
16 Ὑγρὸς γάρ ἐστιν ὑπὸ ἡλίου· † καὶ ἐκ
σαπρίας αὐτοῦ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ ἐξε-
17 λεύσεται. † (ο) Ἐπὶ συναγωγὴν λίθων
κοιμᾶται· † ἐν δὲ μέσῳ χαλίκων ζήσε-
18 ται. † Ἐὰν καταπίῃ, (π) ὁ τόπος
ψεύσεται αὐτόν. † οὐχ ἑώρακας τοιαῦ-
19 τα, Ὅτι καταστροφὴ ἀσεβοῦς τοιαύτη,
† ἐκ δὲ γῆς (ρ) ἄλλον ἀναβλαστήσει. †
20 Ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ (*) ἀποποιήσηται τὸν
ἄκακον· † πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέ-
21 ξεται. † Ἀληθινῶν δὲ στόμα ἐμπλήσει γέ-
λωτος, † (σ) τὰ δὲ χείλη αὐτῶν ἐξομολο-
22 γήσεως. † Οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐτῶν (τ) ἐν-
δύσονται αἰσχύνην, † δίαιτα δὲ ἀσεβοῦς οὐκ
ἔσται.

ΚΕΦ. Θ'.

1 2 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † Ἐπ' ἀ-
ληθείας οἶδα, ὅτι οὕτως ἐστί· † πῶς γὰρ
3 ἔσται δίκαιος βροτὸς παρὰ κυρίῳ; † Ἐ-
ὰν γὰρ βούληται κριθῆναι (α) αὐτῷ, οὐ
μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ, † ἵνα μὴ ἀντείπῃ
4 πρὸς ἕνα λόγον αὐτοῦ ἐκ χιλίων. † Σο-
φὸς γάρ ἐστι διανοίᾳ, κραταιός τε καὶ
μέγας. † τίς σκληρὸς γενόμενος ἐναν-
5 τίον αὐτοῦ ὑπέμεινεν; † Ὁ παλαιῶν
ὄρη καὶ οὐκ οἴδασιν, † ὁ καταστρέφων
6 αὐτὰ (β) ὀργῇ· † Ὁ σείων τὴν ὑπ'
οὐρανὸν ἐκ θεμελίων, † οἱ δὲ στῦλοι αὐ-
7 τῆς σαλεύονται· † Ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ
(γ) καὶ οὐκ ἀνατέλλει, † κατὰ δὲ ἄ-
8 στρων κατασφραγίζει. † Ὁ τανύσας τὸν
οὐρανὸν μόνος, † καὶ περιπατῶν (δ) ὡς
9 ἐπ' ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης· † Ὁ ποιῶν
Πλειάδα καὶ Ἕσπερον καὶ Ἀρκτοῦρον, καὶ
10 ταμιεῖα Νότου· † Ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ
ἀνεξιχνίαστα, † ἔνδοξά τε καὶ ἐξαίσια,
11 ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. † Ἐὰν ὑπερβῇ με, οὐ
μὴ ἴδω· † (ε) ἐὰν παρέλθῃ με, οὐδ' ὡς ἔ-
12 γνων. † Ἐὰν ἀπαλλάξῃ, τίς ἀποστρέψει;
† ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ, Τί ἐποίησας;

Hesterni enim sumus, & ne- 9
scimus: umbra enim est no-
stra super terram vita. Aut 10
nunquid non hi docebunt te,
& referent, & è corde pro-
ferent verba? Nunquid vi- 11
ret scirpus sine aqua? aut (c)
exaltabitur pratum sine potu?
Adhuc in sua radice consistit, 12
& non metetur: antequàm sa-
tiat omnis herba, nonne are-
scit? Sic igitur erunt novis- 13
sima omnium qui obliviscun-
tur Domini: spes enim impii
peribit: Inhabitabilis enim e- 14
jus erit domus: (d) aranea
autem evadet ejus tabernacu-
lum: Si (e) suffulserit do- 15
mum suam, non stabit: &
eum ceperit, non permanebit:
(f) Humidus enim est sub 16
Sole, & de putredine ejus (g)
germen ejus ascendet. In (h) 17
congregatione lapidum dormit,
in medio autem silicum vivet.
Si (i) absorbuerit; locus men- 18
tietur eum. Non vidisti ta-
lia, Quoniam subversio im- 19
pii talis, de terra autem alte-
rum germinabit. Dominus e- 20
nim non (k) improbabit in-
nocentem, nec ullum munus
impii accipiet: Veracium au- 21
tem os implebit risu, labia au-
tem eorum confessione. Ini- 22
mici autem eorum induentur
confusionem, & tabernaculum
impii non erit.

CAP. IX.

Respondens autem Job, ait; 1
Verè scio, quia ita est, Quo- 2
modò enim erit justus homo
apud Dominum? Si enim vo- 3
luerit judicari cum eo, non
obaudiet ei: ut non (a) con-
tradicat ad unum sermonem
ejus de mille: Sapiens est 4
enim mente, robustúsque &
magnus. Quis durus factus
ante (b) eum permansit? Qui 5
in (c) vetustatem perducit mon-
tes, & nesciunt: qui vertit eos
in ira: Qui commovet (d) 6
eam, quæ sub cælo, à funda-
mentis, & columnæ ejus (e)
quatiuntur: Qui dicit So- 7
li, & non oritur: contra sy-
dera autem signaculum ponit:
Qui extendit cælum solus, & 8
ambulat super mare, tanquàm
super pavimentum. Qui fa- 9
cit Pleiada, & Hesperum, &
(f) Arcturum, & penetralia
Austri. Qui facit magna, & 10
non vestigabilia, gloriosáque,
& mirabilia, quorum non est
numerus. Si transgressus me 11
fuerit, non videbo: si præter-
ierit me, neque sic novi: Si re- 12
moverit, quis restituet? aut quis
dicet ei, Quid fecisti?

MS.A. (ζ) Σκιὰ δέ ἐστιν (η) ὁ βίος ἐπὶ τῆς γῆς· (θ) ῥήματα, † καὶ ἀναγγελοῦσίν σοι σύνεσιν σοφίας; καὶ ἐκ καρδίας σε διδάξουσιν ῥήματα; Μὴ (ι) πᾶς βοτάνην, † ἐὰν δὲ μὴ πίῃ ξηρανεῖται. (κ) τοῦ θεοῦ· (λ) ὀλεῖται· (μ) δὲ ἔσται αὐτοῦ (ν) καὶ ὁ δόμος αὐτοῦ· ἡ δὲ σκηνὴ αὐτοῦ ἀράχνη ἀποβήσεται. Ἐὰν ὑπερείσῃ (ξ) αὐτ., (ο) Ἐπὶ συναγωγῇ (π) αὐτὸν ὁ τόπος ψεύσεται. οὐχ ἑώρακας (ρ) ἄλλο (*) ἀποποιήσεται (σ) καὶ τὰ χείλη αὐτῶν ἀγαλλιάσεως. (τ) ἐνδύσονται αἰσχύνην, καὶ δίαιτα ἀσεβοῦς. Κεφ. Θ'. MS.A. (α) μετ' αὐτοῦ, (β) ἐν ὀργῇ· (γ) μὴ ἀνατέλλειν, καὶ οὐκ (δ) ἐπὶ θαλάσσης ὡς ἐπ' ἐδάφους· (ε) καὶ ἐὰν

תרגום TARGUM.

11 9 אֲרוּם מֵאתְמָלֵי אֲנַחְנָא וְלָא נֵדַע אֲרוּם הֵיךְ טוּלָא יוֹמָנָא עֲלוֹי אַרְעָא : הֲלָא אִנּוּן יַלְּפוּנָךְ וְיֵימְרוּן לָךְ וּמֵרְעוּתְהוֹן וּמֵרַעְיוֹנֵיהוֹן יַפְקוּן מִלִּין : הַאֶפְשַׁר
13 10 12 דְּאִתְנְאֵי גוֹמָא בְּלָא בִּצָּא יִסְגֵּא עִרְקָא בְּלָא מַיָּא : עַד דִּי הוּא בְּנִיוּתֵיהּ לָא אִתְלִישׁ וְקֳדָם כָּל עִסְבָּא יִיבַשׁ : הֵכְדֵין אִסְרַט כָּל דְּשָׁלַיִן אֱלָהָא
16 14 וּסְבַר מְדִילְטוֹר תְּהוֹבַד : דְּיִתְוַוח סִבְרֵיהּ וְהֵיךְ בֵּי מְטוּיָאתָא רוּחְצָנֵיהּ : מִסְתְּמִיךְ עַל בֵּיתֵיהּ וְלָא יְקוּם וְתִתְקַף בֵּיהּ וְלָא יִתְקַיֵּים : רְטִיב הוּא קֳדָם
18 15 17 מַדְנַח שִׁמְשָׁא וְעַל פַּרְווֹנֵיהּ יַנְקוּתֵיהּ תִּפּוֹק : דִּי עַל אִינַר שָׁרְשׁוֹי חַרְשִׁין בֵּית אַבְנַיָּא יְעַיֵּין : אִם יְסַלְעֲמִנֵּיהּ מִן אַתְרֵיהּ וּמְכַדֵּב בֵּיהּ לָא חֲמִית יָתָךְ :
21 19 20 הָא הוּא חֶדְוַות אוֹרְחֵיהּ וּמִן עַפְרָא אוֹחֲרָן יְלַבְלְבוּן : הָא אֱלָהָא לָא יַרְחִיק שְׁלִים וְלָא יַתְקֵף בְּיַד מְבָאֲשִׁין : עַד דִּימַלֵּא חוּכָא פּוּמָךְ וְסִפְוָותָךְ הֵיךְ
22 יַבָּבָא : סָנְאָךְ יִלְבְּשׁוּן בַּהֲתָא וּמַשְׁכְּנָא דְּרַשִׁיעֵי לֵיתוֹהִי :

ט

4 3 2 1 וַאֲתֵיב אִיּוֹב וַאֲמַר : בְּרַם בְּקוּשְׁטָא יְדַעִית אֲרוּם הֵיכְנָא וּמָה יִדְכֵּי בַּר נָשׁ עִם אֱלָהָא : אִם יִצְבֵּי לְמִנְצֵי עִמֵּיהּ לָא יְתִיבִנֵּיהּ חֲדָא מִן אֲלַף : חַכִּימָא
6 5 לִבָּא וְאַלִּים חֵילָא מַן אַקְשֵׁי לְוָתֵיהּ וְאַשְׁלִים : דִּמְסַלֵּק מַלְכִין תַּקִּיפִין הֵיךְ טוּרַיָּא וְלָא יָדְעוּ אֲרוּם הַפִּיכְנוּן בְּרוּגְזֵיהּ : דְּמַרְגִּיז אַרְעָא מֵאַתְרַהּ וְעַמּוּדֶיהָ מִתְרַפְפִין :
9 8 7 דְּאָמַר לְשִׁמְשָׁא וְלָא יִדְנַח וְאַמְטוּל כּוֹכְבַיָּא יַחְתּוֹם בַּעֲנָנֵי : דִּמְתַח שְׁמַיָּא לִבְלְחוֹדֵיהּ וּמְטַיֵּיל עַל רוּם תְּקוֹף יַמָּא : דַּעֲבַד עָשׁ נִפְלָא וְכִימָא וְאִדְרוֹנֵי שִׁתְרֵי
11 10 מוּלַיָּא בִּסְטַר דָּרוֹמָא : דַּעֲבַד רַבְרְבָן עַד דְּלֵית סוֹף וּפְרִישָׁן עַד דְּלֵית מִנְיָן : הָא יַעֲבַר עֲלַי בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא וְלָא אֶחְמֵי וְיַחֲלוֹף וְלָא אִתְבַּיֵּן לֵיהּ : הָא יַחְתּוֹף אֱנָשׁ
12 בְּעָלְמָא וּמַן יְתִיבִנֵּיהּ מַן יֵימַר לֵיהּ מָה אַתְּ עָבֵד :

Versio SYRIACA.

9 10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 14 [illegible]
15 16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 20 [illegible]
21 22 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 4 [illegible]
5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 9 [illegible]
10 11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]

VERS. SYR. & ARAB.
Interp. Lat.

(Nam quod heri extitit, 9
nos nescimus; & (c) sicut
umbra umbræ dies nostri
super terram.) Et en 10
ipsæ docebunt te, & di-
cent tibi; & de cordibus
suis educent sermonem.
Nam multiplicantur pa- 11
ludes in loco sitibundo,
aut viget scirpus ubi
non sunt aquæ? Qui 12
dum in virga sua est non
colligitur, & ante o-
mnem herbam arescit.
Sic sunt semitæ omnis 13
qui obliviscitur Deum, &
spes perversi peribit, Et 14
fiducia ejus frangetur, &
domus araneæ domus e-
jus. Et confidet in domo 15
sua, nec stabit, & appre-
hendet eam, nec perma-
nebit, Velut humiditas 16
est coram sole, & super
undas radices ejus (d)
extenduntur, Et domum 17
lapidum videt. Si era- 18
dicaverit eam de loco
suo, negabit eam, dicens
ei; (e) Ipse te video:
Quoniam investigabit o- 19
mnes vias ejus, & de
terra alius apparebit.
Deus autem non repellit 20
justos, nec tenet manus
iniquorum. Donec im- 21
pleatur os tuum risu, &
labia tua laude; Oso- 22
res tui induentur confu-
sione, & habitaculum
iniqui non reperietur.

Versio ARABICA.

9 10 * فان الذي كان بالامس نحن لا نعرفه * ومثل افياء الظلال ايامنا على الارض * وهوذا هم يعلمونك
11 ويقولون لك * ومن قلوبهم يخرجون الكلام * ألعل يكثر الآجام في الموضع العطشان * او ينبت البردي
12 13 حيث ليس امياه * الذي بينما هو في قصبه لا يقطف * وقبل كل حشيش ييبس * هكذا طرايق كل
14 15 من ينسا الله * ورجاء الحنيف يهلك * ويقطع اتكاله * وبيت العنكبوت بيته * ويتكل على بيته فلا
16 17 يقوم * ويستمسك فلا يثبت * مثل الرطوبة هو قدام الشمس وعلى الامواج اصوله تنبسط * وبيت الحجارة
18 19 يبصر * ان قلعه من مكانه وكذب به * وقال له اني اراك * فانه يفحص جميع طرايقه * ومن التراب آخر
20 21 يشرق * ولا يرفض الله الصالحين * ولا ياخذ بيدي المسيئين * حتى يملي فمك ضحكا وشفتاك تسبيحا
22 * بغضاؤك يلبسون خزيا * ومسكن المنافق لا يوجد *

* الفصل التاسع *

1 2 * فاجاب ايوب وقال * حقا اني لاعلم انه لكذلك ولا يغلب الله احد * ان اراد ان يحاجه فانه واحدا
3 4 من الف لا يجيبه * فانه حكيما قلبه عظيمة قوته * من الذي استصعب عليه فكان سالما * ذلك الذي
5 6 يسير الجبال لا يعلم * والذي يقلبها بغضبه * ذلك الذي زعزع الارض من اواسيها وسكانها يرعدون *
7 8 * ذلك الذي امر الشمس فلم تشرق * وختم على وجه الكواكب * ذلك الذي بسط السماء وحده * ووطي
9 10 على عظمة البحر * ذلك الذي صنع الثريا والعيوق والجبار واطراف التيمن * ذلك الذي صنع الكبائر
11 12 التي لا تنتهي * والقوة التي لا تحصا * فهو ان جاز فليس اراه * وان طاف حوالي ليس استبينه * والان
ان انكسر من الذي يغير عليه * ومن الذي يقول له ماذا صنعت هكذا *

CAP. IX.

R*Espondit Job & di-* 1
xit, Verè scio sic esse, 2
nec vincit Deum quis-
quam: Si velit conten- 3
dere cum eo, non respon-
debit ei unum ex mille.
Sapiens enim est cor e- 4
jus, & fortis ejus poten-
tia. Quis restitit ei, &
evasit incolumis? Qui 5
transfert montes, nescit?
& qui evertit eos in fu-
rore suo? Qui contur- 6
bavit terram à funda-
mentis, & habitores e-
jus contremiscunt: Qui 7
præcepit soli, & non or-
tus est, & clausit super
facies stellarum: Qui 8
extendit cœlum solus,
& calcavit super ma-
gnificentiam maris. Qui 9
fecit Pleiadas, & Arctu-
rum, & Gigantem, &
terminos Austri: Qui 10
fecit magnalia sine fine,
& potentias quæ non nu-
merantur. (a) Quòd si 11
ipse transierit prope me,
non video eum: & si
circum me ierit, non sen-
tio eum. Et modò si fra- 12
ctus fuerim, (b) quis ze-
labit adversus eum; &
quis dicet ei, (†) Cur feci-
sti sic?

INTERP. SYR. (c) sicut umbra sunt dies (d) sustentantur, (e) Non te video. Ca. ix. (a) Ecce si, (b) quis requiret illud de manu ejus; (†) Quid tu facis?

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam ab heri sumus nos, & nescimus, quia sicut umbra sunt dies nostri super terram. Nonne ipsi docebunt te, & dicent tibi, & de *voluntate & mente sua* 9 10
proferent sermones? Nunquid potest crescere scirpus absque cœno, aut crescere carectum absque aqua? Dum est in culmine suo, non evellitur, & ante omne fœ- 11 12
num arescet. Sic semitæ omnium qui ignorant Deum, & spes *à delatore* peribit. Quoniam auferetur spes ejus, & sicut domus araneæ fiducia ejus. Innititur super 13 14
domum suam & non stabit; confortabitur in ea, & non permanebit. Viridis est antequàm oriatur sol, & in horto suo germen ejus egredietur. Super acervum radices 15 16
ejus condensantur: domum lapidum implicabit. Si absorbuerit eum de loco suo, & mentitus fuerit ei, [*dicens*:] Non vidi te: Ecce hoc ipsum est gaudium viæ ejus, 17 18
& de pulvere alio germinabunt. Ecce Deus non projiciet perfectum, neque confortabit manum malignantium. Donec impleat os tuum risu, & labia tua jubilatione, 19 20
Inimici tui induentur confusione, & tabernaculum impiorum non subsistet. 21

CAP. IX.

ET respondit Job & dixit: Verè utique scio quia ita est, & quomodo justificabitur filius hominis cum Deo? Si voluerit contendere cum eo, non respondebit ei 1 2 3
unum de mille. Sapiens corde est & fortis robore: quis arguit eum, & pacem habuit? Qui transfert reges *fortes instar montium*, & nesciunt quòd subvertit eos in ira 4 5
sua. Qui commovet terram de loco suo, & columnæ ejus concutiuntur. Qui dicit ad solem & non oritur, & stellas sigillat nubibus. Qui extendit cœlos solus, & 6 7 8
deambulat per altitudinem fortitudinis maris. Qui fecit arcturum, oriona & hyadas, & cubicula *dominationis* planetarum in latere Australi. Qui facit magnalia ita 9 10
ut non sit finis, & mirabilia ita ut non sit numerus. Ecce transibit super me *in cœlis excelsis*, & non videbo; & abibit, nec intelligam illum. Ecce auferet homi- 11 12
nem *in seculo*, & quis erit qui reducat illum? quis dicet ei: Quid tu facis?

איוב : י

adjutores se incurvaverunt eo sub ; suum nasum avertet non Deus
13 אלוה לא־ישיב אפו תחתו שחחו עזרי
? eo cum mea verba eligam : ei respondebo ego quis Etiam superbiæ
14 רהב׃ אף כי־אנכי אעננו אבחרה דברי עמו׃
me judicare facientem ad ; respondebo non , fuero justus si Qui
15 אשר אם־צדקתי לא אענה למשפטי
quòd credam non ; mihi responderit & , invocavero Si deprecabor
16 אתחנן׃ אם־קראתי ויענני לא־אאמין כי־
multiplicabit & ; me cōteret turbine in Qui . meam vocem auscultaverit
17 יאזין קולי׃ אשר־בשערה ישופני והרבה
sed ; meum spiritum reducere me dabit Non . gratis mea vulnera
18 פצעי חנם׃ לא־יתנני השב רוחי כי
: ecce robustus potentiam ad Si . amaritudinibus me saturabit
19 ישבעני ממררים׃ אם־לכח אמיץ הנה
; me justificavero Si ? me facies convenire quis , judicium ad si &
20 ואם־למשפט מי יועידני׃ אם־אצדק
. me facies perversum & , ego integer : me condemnabit meum os
פי ירשיעני תם־אני ויעקשני׃
. meam vitam reprobabo : meam animam noscam non , ego Perfectus
21 תם־אני לא־אדע נפשי אמאס חיי׃
. consumens ipse , impium & , perfectum ; dixi ideo , ipsum Unum
22 אחת היא על־כן אמרתי תם ורשע הוא מכלה׃
. subsannabit innocentium tentationem ad , subito occidat , flagellum Si
23 אם־שוט ימית פתאם למסת נקים ילעג׃
: operiet ejus judicum facies , impii manu in est data Terra
24 ארץ נתנה ביד־רשע פני־שפטיה יכסה
præ fuerunt leves mei dies Et ? ipse quis ubi , non si
25 אם־לא אפוא מי־הוא׃ וימי קלו מני־
cum Transierunt . bonum viderunt non , fugerunt : cursore
26 רץ ברחו לא־ראו טובה׃ חלפו עם־
Si . escam ad volabit aquila sicut ; Ebeh navibus
27 אניות אבה כנשר יטוש עלי־אכל׃ אם־
. cōfortabo & , meas facies relinquam : mei eloquii obliviscar , me dicere
אמרי אשכחה שיחי אעזבה פני ואבליגה׃
. me mundabis non quòd novi ; meos dolores omnes Timui
28 יגרתי כל־עצבתי ידעתי כי־לא תנקני׃
me lavero Si ? laborabo vanè jam quid ut : ero impius Ego
29 אנכי ארשע למה־זה הבל איגע׃ אם־התרחצתי
30 Tunc : meas volas puritate in mundavero & , nivis aquis in
31 במו־שלג והזכותי בבר כפי׃ אז
. mea vestimenta me abominabuntur & , me demerges foveam in
בשחת תטבלני ותעבוני שלמותי׃
. judicium in simul ingrediemur , ei respondebo , ego sicut vir non Quia
32 כי־לא־איש כמוני אעננו נבוא יחדו במשפט׃
. nos ambos super suam manum ponat , arguens nos inter est Non
33 לא יש־בינינו מוכיח ישת ידו על־שנינו׃
non ejus terror & , suam virgam me desuper Removeat
34 יסר מעלי שבטו ואמתו אל־
sic non quia : eum timebo non & , Loquar . me terreat
35 תבעתני׃ אדברה ולא איראנו כי־לא־כן
. me apud ego
אנכי עמדי׃

CAP. X. יוד

me adversum relinquam , meis vitis in mea anima est Pertæsa
1 נקטה נפשי בחיי אעזבה עלי
Dicam . meæ animæ amaritudine in loquar : meum eloquium
שיחי אדברה במר נפשי׃
quid super me scire fac ; me reum peragas Ne : Deum ad
2 אמר אל־אלוה אל־תרשיעני הודיעני על־מה־
. mecum litiges
תריבני׃

Versio VULG. LAT.

13 Deus, cujus iræ nemo resistere
potest, & sub quo curvantur
14 qui portant orbem. Quantus
ergò sum ego, ut respondeam
ei, & loquar verbis meis cum
15 eo? Qui etiam si habuero
quidpiam justum, non respon-
debo, sed meum judicem de-
16 precabor. Et cùm invocan-
tem exaudierit me, non credo
quòd audierit vocem meam.
17 In turbine enim conteret me,
& multiplicabit vulnera mea
18 etiam sine causa. Non con-
cedit requiescere spiritū me-
um, & implet me amaritudi-
19 nibus. Si fortitudo quæritur,
robustissimus est: si æquitas ju-
dicii, nemo audet pro me te-
20 stimonium dicere. Si justificare
me voluero, os meum con-
demnabit me: si innocentem
ostendero, pravum me com-
21 probabit. Etiam si simplex
fuero, hoc ipsum ignorabit
anima mea, & tædebit me
22 vitæ meæ. Unum est quod lo-
cutus sum, & innocentem
23 & impium ipse consumit. Si
flagellat, occidat semel, &
non de pœnis innocentum ri-
24 deat. Terra data est in ma-
nus impii, vultum judicum
ejus operit: quòd si non ille
25 est, quis ergo est? Dies mei
velociores fuerunt cursore: fu-
gerunt, & non viderunt bo-
26 num. Pertransierunt quasi na-
ves poma portantes, sicut
27 aquila volans ad escam. Cùm
dixero, Nequaquàm ita lo-
quar: commuto faciem meam,
28 & dolore torqueor. Verebar
omnia opera mea, sciens quòd
29 non parceres delinquenti. Si
autem & sic impius sum, quarè
30 frustrà laboravi? Si lotus fuero
quasi aquis nivis, & fulserint
velut mundissimæ manus meæ:
31 Tamen sordibus intinges me,
& abominabuntur me vesti-
32 menta mea. Neq; enim viro
qui similis mei est, responde-
bo: nec qui mecum in judicio
33 ex æquo possit audiri. Non
est qui utrumq; valeat argue-
re, & ponere manum suam in
34 ambobus. Auferat à me vir-
gam suam, & pavor ejus non
35 me terreat. Loquar, & non
timebo eum: neque enim pos-
sum metuens respondere.

CAP. X.

1 Tædet animam meam vitæ
meæ, dimittam adversùm me
eloquiū meū, loquar in amari-
2 tudine animæ meæ. Dicam
Deo, Noli me condemnare:
indica mihi cur me ita judices.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 † Αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται (ζ) ὀργήν, † ὑπ'
αὐτοῦ (η) ἐκάμφθησαν κήτη τὰ ὑπ' οὐ-
14 ρανόν. † Ἐὰν δέ μου (θ) ὑπακούσε-
ται, ἢ διακρινεῖ τὰ ῥήματά μου. † (ι)
15 Ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος, οὐκ εἰσακούσεταί
μου, † τῷ κρίματι αὐτοῦ δεηθήσομαι.
16 † Ἐάν τε καλέσω (κ) καὶ μὴ ὑπακούσῃ,
† οὐ πιστεύω ὅτι εἰσακήκοέν (λ) μου τῆς
17 φωνῆς. † Μὴ γνόφῳ με ἐκτρίψῃ. † πολ-
λὰ δέ μου τὰ (μ) συντρίμματα πε-
18 ποίηκε διὰ κενῆς. † Οὐκ ἐᾷ γάρ με ἀνα-
πνεῦσαι· † ἐνέπλησε δέ με πικρίας, †
19 Ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύει κράτει. † τίς οὖν κρί-
20 ματι αὐτοῦ ἀντιστήσεται; † Ἐὰν γὰρ ὦ
δίκαιος, τὸ στόμα μου ἀσεβήσει· † ἐάν
τε ὦ ἄμεμπτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι.
21 † Εἴτε γὰρ ἠσέβησα, οὐκ οἶδα τῇ ψυχῇ, † (ν)
22 πλὴν ἀφαιρεῖταί μου ἡ ζωή. † Διὸ εἶ-
πον, Μέγαν καὶ δυνάστην ἀπολλύει ὀρ-
23 γή, † Ὅτι φαῦλοι ἐν θανάτῳ (*) ἐξαι-
σίῳ, † ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται. †
24 Παραδέδονται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς,
† πρόσωπα κριτῶν (ξ) αὐτῆς συγ-
καλύπτει. † εἰ δὲ μὴ αὐτός (ο) ἐστι, τίς
25 ἐστιν; † Ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν ἐλαφρότε-
ρος δρομέως· † ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ εἴ-
26 δοσαν. † Ἢ καί ἐστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ,
† ἢ ἀετοῦ πετομένου ζητοῦντος (π) βο-
27 ράν; † Ἐάν τε γὰρ εἴπω, Ἐπιλήσομαι
λαλῶν, † συγκύψας τῷ προσώπῳ στε-
28 νάξω· (ρ) Σείομαι πᾶσι τοῖς μέλεσιν,
† οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῷόν με ἐάσεις. † (σ)
29 Ἐπειδὴ δέ εἰμι ἀσεβής, διὰ τί οὐκ
30 ἀπέθανον; † Ἐὰν γὰρ (*) ἀπολούσωμαι χι-
όνι, καὶ ἀποκαθάρωμαι χερσὶ καθα-
31 ραῖς, † Ἱκανῶς (τ) ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας,
32 † ἐβδελύξατο δέ με (υ) ἡ στολή. † Οὐ γὰρ
εἶ ἄνθρωπος κατ' ἐμέ, (φ) ᾧ ἀντικρι-
νοῦμαι, † ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν
33 εἰς κρίσιν. † (χ) Εἴθε ἦν ὁ μεσίτης ἡ-
μῶν, (ψ) καὶ ἐλέγχων, καὶ διακούων ἀνα-
34 μέσον ἀμφοτέρων. † (ω) Ἀπαλλαξάτω
ἀπ' ἐμοῦ τὴν (α) ῥάβδον, ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ
35 μή με στροβείτω, † Καὶ οὐ μὴ φοβηθῶ,
ἀλλὰ λαλήσω· † (β) οὐ γὰρ οὕτω συνε-
πίσταμαι.

ΚΕΦ. ι'.

1 † (α) Κάμνων τῇ ψυχῇ μου, † στένων
(β) ἐπαφήσω ἐπ' αὐτὸν † τὰ ῥή-
ματά μου. λαλήσω πικρίᾳ ψυχῆς
2 μου συνεχόμενος, † Καὶ ἐρῶ πρὸς Κύ-
ριον, Μή με ἀσεβεῖν δίδασκε· † καὶ δια-
τί με οὕτως (γ) ἔκρινας;

13 *Ipse (g) enim avertit à se*
iram, (h) incurvati sunt ce-
ti, qui sub cœlo: Si verò me 14
audierit, vel dijudicat verba
mea: Quòd si etiam fuero 15
justus, non exaudiet me, ju-
dicium ejus rogabo: Si (i) 16
verò invocavero, & non ex-
audierit, non credam, quòd
exaudiverit vocem meam: 17
Ne (k) caligine me conterat;
multas autem tribulationes me-
as fecit in (l) vanum;
Non enim finit me respirare: 18
implevit autem me amaritu-
dine, Quoniam scilicèt (m) 19
valet potentiâ. Quis igitur
judicio ejus resistet? Quòd 20
si etiam (n) fuero justus,
os meum impia loquetur: sive
(o) fuero sine crimine, pra-
vus evadam. Si enim impiè 21
egi, non novi animo: ve-
runtamen aufertur vita mea.
(p) Quapropter dixi, Ma- 22
gnum & potentem disperdit i-
ra, Quia nequam homines in 23
magna morte eunt, sed justi
deridentur. (q) Traditi e- 24
nim sunt in manus impii: (r)
facies judicum ejus operit.
Quòd si non ipse est; (s) quis
est? (t) Vita autem mea levi- 25
or est cursore: aufugerunt, &
non viderunt. Numquid & 26
est (u) navibus vestigium viæ,
aut aquilæ volantis quærentis
escam? Quòd etsi locutus fu- 27
ero, Obliviscar, dum loquor:
declinans in faciem ingemis-
cam: Commoveor omnibus 28
membris: scio enim, quòd non
insontem me sines: Et quia 29
sum iniquus; quare (x) non
sum mortuus? Nam si lotus 30
fuero nive, & mundatus fuero
mundis manibus; Satis in sor- 31
de me tinxisti; & execratum
est vestimentum. Non es enim 32
homo sicut ego, cui contradi-
cam, ut veniamus pariter in
judicium. Utinam esset nobis 33
medians, & arguens, & dis-
ceptans inter utrumque. Aver- 34
tat à me virgam: timor autem
ejus non me transversum agat:
Et non timebo; (y) sed loquar: 35
non enim (z) sic conscius sum.

CAP. X.

Laborans animâ meâ, ge- 1
mens (a) dimittam super me
verba mea: loquar amaritudi-
ne animæ meæ compressus: Et 2
dicam ad Dominum, Noli me
(b) docere impium esse, & cur
me ita judicasti?

MS.A. (ζ) ὀργῇ, (η) ἐκάμφθη (θ) εἰσακούσῃ, ἢ διακρίνῃ (ι) Ἐάν τε γὰρ (κ) καὶ εἰσακούσῃ, (λ) μου. Μὴ ἐν γνόφῳ (μ) συντρίμματά μοι πεποίηκεν (ν) πλὴν ὅτι ἀφῄρηταί (*) * ἐξαισίῳ ἀπολοῦνται, (ξ) αὐτοῦ (ο) ἐστι. Ὁ δὲ βίος μου ἐλαφρότερός ἐστιν δρομέως· ἀπέδρα, καὶ οὐκ ἴδον. (π) * βορράν; (ρ) Σείομαι γὰρ πᾶσιν (σ) Ἐπειδὴ εἰμι (*) ἀπολούσωμαι (τ) με ἐν ῥύπῳ (υ) ἡ στολή μου. (φ) ᾧ ἀντικρινοῦμαι, (χ) Εἰ γὰρ ἦν (ψ) καὶ ὁ διελέγχων, καὶ διακρίνων (ω) δυεῖν δέ μοι χρεία. Ἀπαλλαξάτω (α) ῥάβδον αὐτοῦ, καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ (β) οὐ γὰρ συνεπίσταμαι ἐμαυτῷ ἄδικον.

MS. A. Κεφ. ι'. (α) Κάμνω δὲ τῇ (β) ἐπ' ἐμαυτὸν ἐπαφήσω τὸν θυμόν μου. Τὰ δὲ ῥήματά μου λαλήσω ἐν πικρίᾳ ψυχῆς συνεχόμενος, (γ) ἔκρινας;

תרגום TARGUM.

14 13 אלהא לא יתיב רוגזיה תחותוי שחן רשיעיא יתברון גיותניא דמסיעין בסוגעא׃ אף כל דכן ארום אנא אתיבניה אבחר פתגמי עמיה׃
17 15 16 דאין זכיית לא אתיב למן דדין יתי אצלי׃ אין קריית ואתיב יתי לא אימין ארום יציית לקלי׃ דעד חוטי בינתא מדקדק עמי ואסגי הלבשושי מגן׃
20 18 לא ישבקנני לאתבא רוחי ארום יסבעגני מרירייא׃ אם לחילא תקיף הא הוא ואין לדינא מן יסהיד עלי׃ אין זכי אנא פומי יחייבנני שלים אנא
22 19 21 ומקלקל יתי׃ שלים אנא לא אנדע נפשי ארחיק חיי׃ חדא מכילא היא בגין כן אמרית שלים וחייב הוא משיצי׃ אין ברוגז ימות בתכיף כד
23 25 24 מתמסמסין זכאין ידחך׃ ארעא אתמסרת ביד חייבא מן קדם יי דינהא יחפי וכותא אין לא דיכי מן הוא׃ יומי קלילו יתיר מן טולא עופא דרהט ערקו
26 28 27 לא חמון טבתא׃ חלפין עם אלפיא דטעינין מגדייא היך נשרא דטיס על מיכלא׃ אין אימר אתנשי מלי אשבק רוגזי ואתגבר׃ כנשית כולהון
31 29 צערי ידעית ארום לא תזכי יתי׃ אנא אתחייב למא דין ללמא אלעי׃ אין אסחיית במי תלגא ודכאית באהלא ידי׃ הכדין בשחותא תטמשנני
30 33 32 ומרחקין יתי כסותי׃ ארום לא בר נש דכמי אתיבניה נעול כחדא בדינא׃ לא אית ביננא מכסין ישוי ידיה על תרויננא׃ יעדי מעלי מחתיה ודחלתיה
34 35 לא תבעתנני׃ אמלל ולא אדחל מניה ארום לא הכנא אנא כחדי׃

י

2 1 אתגוררת נפשי בחיי אשבוק עלי מלי אמלל במרירות נפשי׃ אימר לאלהא לא תחייבנני אודע יתי מטול מה תנצי עמי׃

Versio SYRIACA.

13 14 * ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܗܦܟ ܪܘܓܙܗ. ܘܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܗ ܡܥܕܪܢܐ ܣܓܝܐܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟ ܐܥܢܝܘܗܝ. ܘܐܓܒܐ
15 ܡܠܝ ܩܕܡܘܗܝ. * ܐܢ ܠܐ ܐܙܕܕܩ. ܠܐ ܐܬܥܢܐ. ܘܠܕܝܢܝ ܐܬܟܫܦ. * ܐܢ ܩܪܐ ܐܢܐ ܘܥܢܐ ܠܝ. ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ
16 17 ܕܫܡܥ ܩܠܝ. * ܕܒܥܠܥܠܐ ܡܫܚܩ ܠܝ. ܘܡܣܓܐ ܡܚܘܬܝ ܡܓܢ.
18 * ܘܠܐ ܫܒܩܢܝ ܕܐܬܢܦܫ ܪܘܚܝ. ܡܛܠ ܕܐܣܒܥܢܝ ܡܪܪܐ. * ܐܢ ܒܚܝܠܐ. ܥܫܝܢ ܗܘ.
19 20 ܕܝܢܐ. ܡܢܘ ܢܩܘܡ ܠܘܩܒܠܗ. * ܐܢ ܐܙܕܕܩ. ܦܘܡܝ ܢܚܝܒܢܝ. ܬܡܝܡ ܐܢܐ. ܘܡܥܩܡ ܠܝ. * ܬܡܝܡ ܐܢܐ. ܘܠܐ
21 22 ܝܕܥ ܐܢܐ. ܢܦܫܝ ܐܣܠܝܬ ܚܝܝ. * ܚܕܐ ܗܝ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ. ܕܬܡܝܡܐ ܘܪܫܝܥܐ ܗܘ ܡܫܠܡ. * ܐܢ ܡܚܘܬܐ ܡܩܛܠܐ
23 24 ܡܢ ܫܠܝ. ܠܢܣܝܘܢܐ ܕܙܟܝܐ ܓܚܟ. * ܐܪܥܐ ܐܫܬܠܡܬ ܒܐܝܕܝ ܪܫܝܥܐ. ܘܐܦܝ̈ ܕܝ̈ܢܝܗ ܡܟܣܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܗܘ ܡܢܘ
25 26 ܐܝܟ ܕܝܢܗ ܗܘ. * ܝܘܡܝ ܩܠܝܠܝܢ ܡܢ ܪܗܛܐ. ܥܪܩܘ ܘܠܐ ܚܙܘ ܛܒܬܐ. * ܥܒܪܘ ܥܡ ܐܠܦܐ
27 ܫܦܝܪܐ ܕܡܥܕܪܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܢܫܪܐ ܕܦܪܚ ܥܠ ܡܐܟܘܠܬܗ. * ܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܛܥܐ ܬܘܢܝ. ܐ
28 ܫܒܘܩ ܪܘܓܙܝ ܘܐܬܒܝܐܐ. * ܕܚܠܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܟܐܒܝ. ܝܕܥܬ ܐܢܐ ܕܠܐ ܬܙܟܝܢܝ. ܡܛܠ
29 30 ܕܐܢܐ ܕܠܐ ܡܙܕܕܩ ܐܢܐ ܠܟ. * ܗܐ ܐܢ ܐܬܚܝܒܬ. ܠܡܢܐ ܐܝܟ ܣܪܝܩܘܬܐ ܥܡܠ ܐܢܐ. * ܐܢ ܐܣܚܐ
31 ܒܡܝܐ ܕܬܠܓܐ. ܘܡܕܟܐ ܐܢܐ ܒܒܘܪܝܬܐ ܐܝܕܝ. * ܗܝܕܝܢ ܒܚܡܬܐ ܬܛܒܥܢܝ. ܘܢܬܢܟܦܘܢ ܡܢܝ ܡܐܢܝ.
32 33 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܕܐܝܟܘܬܝ. ܕܐܥܢܐ ܠܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܢܬܩܪܒ ܐܟܚܕܐ ܠܕܝܢܐ. * ܐܠܘ ܗܘܐ ܐܝܬ
34 ܡܟܣܢܐ ܒܝܢܬܢ. ܕܢܣܝܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܬܪܝܢ ܟܠܢ. * ܘܢܥܒܪ ܡܢܝ ܫܒܛܗ. ܘܕܚܠܬܗ ܠܐ ܬܒܥܬܢܝ.
35 * ܐܡܠܠ ܘܠܐ ܐܕܚܠ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *
1 2 * ܚܡܬ ܢܦܫܝ ܒܚܝܝ. ܐܫܒܘܩ ܥܠܝ. ܘܐܡܠܠ ܒܡܪܝܪܘܬܐ ܕܢܦܫܝ. * ܘܐܡܪ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܬܚܝܒܢܝ. ܘܐܘܕܥܢܝ
ܥܠ ܡܢܐ ܕܢܬ ܠܝ.

Versio ARABICA.

13 14 * الله لا يرد غضبه. ولكنه يتواضع معينو الكثير * وانا ايضا اخاطبه وارسم كلامي قدامه * فان لم
15 16 اكن صادقا فلا اجاب. والى دياني اتضرع * فان ظننت انه اذا دعوت يجيبني * فاني لا اصدق حتى يسمع
17 18 صوتي * انه في جميع شعر راسي بالقوة ضربني * واكثر كلامي باطلا * ولم يتركني لتستريح روحي *
19 20 لانه قد اشبعني مرارات * ان كان في القوة فانه قوي * وان كان للحجة فمن يواجهه * ان انا زكوت
21 22 فمي دحضني * وان كنت صالحا عوقني * اصالحا انا لست ادري * قد ابغضت الحياة نفسي * واحدة هي *
23 من اجل هذا فاني اقول ان الصالحين والمنافقين هو يبيدهم * ان كان سوطه فانه بسرعة يقتل * وعلى
24 سخافة الزاكيين يستهزي * الارض جعلها بيد المنافقين * ووجوه الدايّنين مغطية * ولكن غضبه
25 26 من يقاسيه * ايامي اسرع من الركض هربت ولم ترى خيرا * جازت مع سفاين كثيرين للعداء * مثل
27 النسر الذي يطير على ماكلته * مع مرارتي نسيت اخباري * فان تركت فكري او كلامي ضاقت علي
28 29 * وان انا صمت خفت من كل سوء لاني اعلم انك لا تزكيني * وان انا دحضت لماذا مثل العدم تهلكني
30 31 * فان اغتسلت بماء الثلج وتطهرت بطهارة يدي * عند ذلك في العمق تغرقني ويتباعد مني لبوسي
32 33 * من اجل انه ليس هو رجل مثلي فارد عليه * وندخل جميعا في القضاء * فليت الان كان قاضيا
34 35 بيننا * فيضع يده على فم كلينا * ويبعد مني سوطه * ومخافته لا تروعني * فاتكلم ولا افزع منه * من
1 اجل اني لست مواجهه * الفصل العاشر * ضاقت نفسي بحياتي *
2 اهمت همي * واتكلم بمرارة نفسي * فاقول لله * لا تدحضني * واخبرني على ماذا تدينني *

INTERP. ARABICA.

Deus non retrahet furorem suum, & sub ipso 13
humiliabuntur auxiliantes multi. Et ego quoque alloquar eum, & proponam sermones meos 14
coram ipso. Si non fuero verax, non exaudiar, & judici meo 15
supplicabo. (c) Etiamsi arbitrer ipsum, cùm eum invocavero, me exauditurum; non tamen credam, donec audiat vocem meam, 16
Quoniam ipse in singulis pilis capitis mei cum validitate me percussit: & frustrà multiplicabo (d) sermones meos, 17
Et non permisit ut quiesceret spiritus meus; nam saturavit me amaritudinibus (†). 18
Si in fortitudine, ipse est fortissimus: Et si in lite, quis occurrat ei? 19
Si ego innocens fuero, os meo me condemnabit: Et si fuero justus: ipse (e) me detrudet. 20
(f) An sim justus, nescio jam odii vitam meam anima mea. 21
Unum est (proptereà dico ego) quòd justos, & iniquos ipse perdit. 22
Si acciderit flagellum ejus, statim occidit, & stultitiam innocentium deridet. 23
Terram posuit in manu iniquorum, & vultus judicum sunt velati. At furorem ejus quis potest sustinere? 24
Dies mei velocius cursu fugerunt, & non viderunt bonum; 25
Transierunt cum (g) navibus aptissimis ad currendum, velut aquila quæ volat super escam suam. 26
Cùm amaritudine mea oblitus sum narrationum mearum. Si omisero cogitationem meam aut sermones meos, ægrè fero. 27
Et si tacuero, timeo (h) omne malum: quia scio quòd tu me non justificabis. 28
Quòd si reprobatus sum, cur ut (i) nihilum perdis me? 29
Si autem lavero me aquis nivium, & mundavero me in puritate manuum mearum; 30
Tunc in profundum me immerges, & recedet à me indumentum meum: 31
Quoniam ipse non est vir sicut ego, ut respondeam ei, & ingrediamur simul in judicium. 32
Utinam modo esset (k) judex inter nos, ut poneret manum suam super os utriusque nostrûm, 33
Et removeret à me flagellum suum, & formido ejus non me conturbaret: 34
Et loquerer, & cum non formidarem: quoniam ego non sum adversarius ipsius. 35

CAP. X.

Tædet animam meam vitæ meæ, curâ meâ sum anxius, & loquar in amaritudine animæ meæ; 1
Dicam Deo, Ne me reprobes. Indica mihi qua de re me judices? 2

INTERP. SYRIACA. (c) Si invocavero ipse, et responderit mihi; (d) vulnera mea, (†) et tribulationibus inebriavit me. (e) me pervertet. (f) Perfect* si essem, at non cognoscerem: (g) navibus multis inimicorum, (h) omnem augustiam: (i) vanum (k) reprehensor

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Deus non avertit iram suam: sub eo curvantur *impii; confringentur superbi* qui auxiliantur in multitudine. Quanto minus ego respondebo ei, & eligam verba mea 13 14
cum eo? Qui si justificatus fuero, non respondebo: ad judicem meum orabo. Si vocavero, & responderit mihi, non credam quòd auscultaverit vocem meam. 15 16
Usque ad filum capilli conterit me, & multiplicat plagas meas gratis. Non permittit me attrahere spiritum meum, quia satiat me amaritudinibus. Quantum ad for- 17 18
titudinem, robustissimus est; & si ad judicium, quis testificabitur pro me? Si justificatus fuero, os meum condemnabit me; perfectus ego sum, et dissipat me. Per- 19 20
fectus ego sum, nescio animam meam: abjicio vitam meam. Una mensura est: ideò dixi, Perfectum & peccatorem ipse consumit. Si in furore occidit subitò, 21 22
quando tabescent innocentes ridebit. Terra tradita est in manu impii, à facie *Domini judices* ejus *operiunt* justitiâ: si non est hic, quis est? Dies mei velociores sunt um- 23 24
brâ avis volantis; fugerunt, non viderunt bonum. Transierunt cum navibus onustis optimis fructibus, sicut aquila quæ volat ad cibum. Si dixero, Oblivíscar ser- 25 26
monum meorum, dimittam iram meam & confortabor: *Congregavi* omnes tribulationes meas: novi quòd non justificabis me. Ego meipsum condemno: quare 27 28
frustra laboro? Si lotus fuero in aquis nivis, et mundavero sapone manus meas: Tunc in fovea intinges me, et abominabuntur me vestimenta mea. Non est enim 29 30
filius hominis similis mei ut respondeam ei: et ingrediamur simul in judicio. Non est inter nos arguens qui ponat manum suam super nos ambos. Auferat à me 31 32
plagam suam, et timor ejus non me terreat. Loquar, et non timebo eum; neque enim sic ego sum apud me. 33

CAP. X.

Excisa est anima mea in vita mea; dimittam adversus me eloquium meum: loquar in amaritudine animæ meæ. Dicam Deo: Ne condemnes me: indica mihi quare 1 2
contendis mecum?

איוב : י

3 הֲטוֹב לְךָ כִּי־תַעֲשֹׁק כִּי־תִמְאַס יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל־עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ :
4 הַעֵינֵי בָשָׂר לָךְ אִם־כִּרְאוֹת אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה :
5 הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ אִם־שְׁנוֹתֶיךָ כִּימֵי גָבֶר :
6 כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי תִדְרוֹשׁ :
7 עַל־דַּעְתְּךָ כִּי־לֹא אֶרְשָׁע וְאֵין מִיָּדְךָ מַצִּיל :
8 יָדֶיךָ עִצְּבוּנִי וַיַּעֲשׂוּנִי יַחַד סָבִיב וַתְּבַלְּעֵנִי :
9 זְכָר־נָא כִּי־כַחֹמֶר עֲשִׂיתָנִי וְאֶל־עָפָר תְּשִׁיבֵנִי :
10 הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה תַּקְפִּיאֵנִי :
11 עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תְּשֹׂכְכֵנִי :
12 חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי :
13 וְאֵלֶּה צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי כִּי־זֹאת עִמָּךְ :
14 אִם־חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי וּמֵעֲוֹנִי לֹא תְנַקֵּנִי :
15 אִם־רָשַׁעְתִּי אַלְלַי לִי וְצָדַקְתִּי לֹא־אֶשָּׂא רֹאשִׁי שְׂבַע קָלוֹן וּרְאֵה עָנְיִי :
16 וְיִגְאֶה כַּשַּׁחַל תְּצוּדֵנִי וְתָשֹׁב תִּתְפַּלָּא־בִי :
17 תְּחַדֵּשׁ עֵדֶיךָ נֶגְדִּי וְתֶרֶב כַּעַשְׂךָ עִמָּדִי חֲלִיפוֹת וְצָבָא עִמִּי :
18 וְלָמָּה מֵרֶחֶם הֹצֵאתָנִי אֶגְוַע וְעַיִן לֹא־תִרְאֵנִי :
19 כַּאֲשֶׁר לֹא־הָיִיתִי אֶהְיֶה מִבֶּטֶן לַקֶּבֶר אוּבָל :
20 הֲלֹא־מְעַט יָמַי יֶחְדָּל יָשִׁית מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה מְּעָט :
21 בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא אָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת :
22 אֶרֶץ עֵיפָתָה כְּמוֹ אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא סְדָרִים וַתֹּפַע כְּמוֹ־אֹפֶל :

CAP. XI. יא

1 וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר :
2 הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה וְאִם־אִישׁ שְׂפָתַיִם יִצְדָּק :
3 בַּדֶּיךָ מְתִים יַחֲרִישׁוּ וַתִּלְעַג וְאֵין מַכְלִם :
4 וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי בְעֵינֶיךָ :

Versio VULG. LAT.

3 Numquid bonum tibi videtur,
si calumnieris me, & oppri-
mas me opus manuum tuarum,
& consilium impiorum adju-
4 ves? Numquid oculi carnei
tibi sunt: aut sicut videt homo,
5 & tu videbis? Numquid sic-
ut dies hominis dies tui, &
anni tui sicut humana sunt
6 tempora, Ut quæras iniqui-
tatem meam, & peccatum
7 meum scruteris? Et scias quia
nihil impium fecerim, cùm sit
nemo qui de manu tua possit
8 eruere. Manus tuæ fecerunt
me, & plasmaverunt me totum
in circuitu: & sic repentè præ-
9 cipitas me? Memento, quæso,
quòd sicut lutum feceris me, et
10 in pulverem reduces me. Nón-
ne sicut lac mulsisti me, & sic-
11 ut caseum me coagulâsti? Pel-
le & carnibus vestisti me: ossi-
bus & nervis compegisti me:
12 Vitam & misericordiam tri-
buisti mihi, & visitatio tua cu-
13 stodivit spiritum meum. Licèt
hæc celes in corde tuo, tamen
scio quia universorum memi-
14 neris. Si peccavi, & ad ho-
ram pepercisti mihi: cur ab
iniquitate mea mundum me es-
15 se non pateris? Et si impius
fuero, væ mihi est: & si justus,
non levabo caput, saturatus
16 afflictione & miseriâ. Et pro-
pter superbiam quasi leænam
capies me, reversúsque mira-
17 biliter me crucias. Instauras
testes tuos contra me, & mul-
tiplicas iram tuam adversùm
me, & pœnæ militant in me.
18 Quarè de vulva eduxisti me?
qui utinam consumptus essem
19 ne oculus me videret. Fuissem
quasi non essem, de utero trans-
20 latus ad tumulum. Numquid
non paucitas dierum meorum
finietur brevi? dimitte ergò
me, ut plangam paululùm do-
21 lorem meum: Antequàm va-
dam & non revertar, ad ter-
ram tenebrosam, & opertam
22 mortis caligine: Terram mi-
seriæ & tenebrarum, ubi um-
bra mortis, & nullus ordo,
sed sempiternus horror inha-
bitat.

CAP. XI.

1 REspondens autem Sophar
2 Naamathites, dixit; Num-
quid qui multa loquitur, non
& audiet? aut vir verbosus
3 justificabitur? Tibi soli ta-
cebunt homines? & cùm cæ-
teros irriseris, à nullo confuta-
4 beris? Dixisti enim; Purus est
sermo meus, & mundus sum
in conspectu tuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 † Ἦ καλόν σοι (δ) ἐὰν ἀδικήσω; † ὅ-
τι ἀπείπω (ε) ἔργα χειρῶν σου, βου-
4 λῇ δὲ ἀσεβῶν προσέσχες. † Ἦ ὥσπερ
βροτὸς ὁρᾷ, καθορᾷς; † ἢ καθὼς ὁρᾷ
5 ἄνθρωπος, (ζ) βλέψῃ; † Ἦ ὁ βίος
σου (η) ἀνθρώπινός ἐστιν, ἢ τὰ ἔτη σου
6 ἀνδρός, † Ὅτι ἀνεζήτησας τὴν ἀνομίαν
μου, καὶ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας;
7 † (θ) Οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ ἠσέβησα· ἀλ-
λὰ τίς ἐστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν σου ἐξαι-
8 ρούμενος; † Αἱ χεῖρές σου (ι) ἔπλα-
σάν με καὶ ἐποίησάν με, † μετὰ ταῦτα
9 μεταβαλών με ἔπαισας. † Μνήσθητι, ὅτι
πηλόν με ἔπλασας, † εἰς δὲ γῆν με πά-
10 λιν ἀποστρέφεις. † Ἦ οὐχ ὥσπερ γάλα
με ἤμελξας, † (κ) ἐτύρωσας δέ με ἴσα
11 τυρῷ; † (λ) Δέρμα δὲ καὶ κρέας με ἐνέ-
δυσας, † ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις (μ) με ἐ-
12 νεῖρας. † Ζωὴν δὲ καὶ (ν) ἔλεος ἔθου παρ'
ἐμοί, † ἡ δὲ ἐπισκοπή σου ἐφύλαξέ μου
13 τὸ πνεῦμα. † Ταῦτα ἔχων ἐν σεαυτῷ,
οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι· ἀδυνατεῖ δέ
14 σοι (ξ) οὐθέν. † Ἐάν τε γὰρ ἁμάρ-
τω, (ο) φυλάσσεις με, † ἀπὸ δὲ ἀνομίας
15 οὐκ ἀθῷόν με (π) πεποίηκας. † Ἐάν τε
γὰρ ἀσεβὴς ὦ, (ρ) οἴμοι· † ἐὰν δὲ ὦ δί-
καιος, οὐ δύναμαι ἀνακύψαι, † πλήρης
16 (σ) γὰρ ἀτιμίας εἰμί. † Ἀγρεύομαι (τ)
γὰρ ὥσπερ λέων εἰς σφαγήν. † (υ) πάλιν
γὰρ μεταβαλὼν δεινῶς με ὀλέκεις,
17 Ἐπανακαινίζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασιν
(ʼ) μου· † ὀργῇ δὲ μεγάλῃ μοι ἐχρήσω, (φ)
18 ἐπήγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια. † Ἱ-
νατί οὖν ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες, καὶ
οὐκ ἀπέθανον, † ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ
19 εἶδε, Καὶ ὥσπερ οὐκ ὢν (χ) ἐγενόμην;
† διατί γὰρ ἐκ γαστρὸς εἰς μνῆμα οὐκ (ψ)
20 ἀπηλλάγην; † Ἦ οὐκ ὀλίγος ἐστὶν (ω)
ὁ βίος τοῦ χρόνου μου; † ἔασόν με ἀ-
21 ναπαύσασθαι μικρόν, † Πρὸ τοῦ με πο-
ρευθῆναι ὅθεν οὐκ (α) ἀναστρέψω, † εἰς
22 γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφεράν, † Εἰς γῆν
σκότους αἰωνίου, οὗ οὐκ ἔστι φέγγος, οὐδὲ
ὁρᾶν ζωὴν βροτῶν.

ΚΕΦ. ια'.

1 † ΥΠολαβὼν δὲ Σωφὰρ ὁ Μιναῖος, λέ-
2 γει, † Ὁ τὰ πολλὰ λέγων, καὶ ἀντακούσε-
ται· † ἢ καὶ ὁ εὔλαλος οἴεται (α) εἶναι δί-
καιος; † εὐλογημένος (β) γεννητὸς γυ-
3 ναικὸς ὀλιγόβιος. † Μὴ πολὺς ἐν ῥή-
μασι γίνου, † οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἀντικεί-
4 μενός σοι. † Μὴ γὰρ λέγε, Ὅτι καθα-
ρός εἰμι τοῖς ἔργοις, † καὶ ἄμεμπτος ἐν-
αντίον αὐτοῦ.

Aut bonum (c) est tibi, si 3
iniquè egero? quia despexisti
opera manuum tuarum; &
ad consilium impiorum animad-
vertisti? Aut sicut mortalis 4
videt, despectas? aut sicut
homo videt, perspicies? Aut 5
humana est vita tua, aut an-
ni tui sunt viri? Quoniam 6
inquisivisti iniquitatem meam,
& peccata mea investigâsti.
Scis enim me non egisse im- 7
piè: sed quis est qui de ma-
nibus tuis eripiat? Manus tuæ 8
(d) plasmaverunt me, & fe-
cerunt me: posteà (e) mu-
tans percussisti me. Memor 9
esto, quod lutum finxisti me,
& in terram me iterum con-
vertes. Nónne tanquàm lac 10
mulsisti me, & coagulâsti me
æquè, ac caseum? Pelle au- 11
tem & carne vestîsti me, os-
sibúsque & nervis (f) con-
seruisti me: Vitam autem, 12
& misericordiam posuisti apud
me: & visitatio tua custo-
divit spiritum meum. Hæc 13
cùm habeas in teipso; scio
quòd omnia potes: & nihil
tibi evadit impossibile. Quòd 14
si & peccavero, custodis me:
ab iniquitate autem non (g)
insontem me fecisti. Sive e- 15
nim impiè egero, væ mihi:
& si justus (h) fuero, non
possum suspicere: plenus enim
sum opprobrio: Et (i) ca- 16
pior sicut leo ad occisionem.
Iterum enim (k) commutans
sæpe me perdis, (l) Instau- 17
rans in me inquisitionem me-
am: irâ autem magnâ mi-
hi usus es: & induxisti super
me tentationes. Quarè ergò de 18
ventre eduxisti me, & non
sum mortuus? oculus autem
non vidisset me, Et essem, 19
tanquàm non fuissem? Cur e-
nim de utero in monumentum
non sum translatus? Aut nun- 20
quid non est (m) parva vita
temporis mei? Patere me (n)
requiescere pusillùm: Antequàm 21
eam, unde non revertar, ad
terram tenebrosam, & (o) caliginosam, Ad (p) terram tenebrarum 22
æternarum, ubi non est lux, neque est videre vitam hominum.

CAP. XI.

REspondens autem Sophar 1
Minæus, ait; (a) Qui mul- 2
ta dicit; & vicissim audiet:
aut etiam eloquens putat se
esse justum? benedictus natus
mulieris brevis vitæ: Nè mul- 3
tus sis in verbis, cùm nemo
sit, qui contradicat tibi. No- 4
li enim dicere, Quia mundus
sum operibus, & irreprehen-
sibilis ante eum:

MS. A. (δ) ἐστὶν ἐὰν ἀσεβήσω; (ε) με ἔργα (ζ) βλέψεις 5 (η) ἀνθρώπινος, ἢ τὰ (θ) Οἶδα γὰρ (ι) ἐποίησάν με καὶ ἔ-
πλασάν με, μετὰ δὲ ταῦτα (κ) ἔπηξας (λ) Δέρμα καὶ κρέας (μ) ἐνεῖράς με. (ν) ἔλεον (ξ) οὐδέν. (ο) φυλάξεις (π) ἐάσεις. (ρ) οἴμμοι· ἐάν τε ὦ δίκαιος,
οὐ δυνήσομαι ἀνακύψαι, (σ) γάρ εἰμι ἀνομίας. (τ) δὲ (υ) καὶ πάλιν μεταβαλόν με δεινῶς (ʼ) σου (φ) καὶ ἐπήγειρας ἐπ' ἐμὲ (χ) ἐγενόμην; διὰ τί δὲ ἐκ
(ψ) ἀπήλλαξον; (ω) ὁ χρόνος τοῦ βίου μου; (α) ἀναστρέψω, MS. A. Κεφ. ια'. (α) δίκαιος εἶναι; (β) γυναικὸς γεννητὸς

תרגום TARGUM.

3 4 5 הֲתַקִּין קֳדָמָךְ אֲרוּם תְּטַלּוּם אֲרוּם תִּרְחַק לְעוֹתַ יְדָךְ וְעַל מַלְכַּת דְּרַשִּׁיעֵי אוֹפַעְתָּ : הַעַיְנִין כְּבַר בִּשְׂרָא לָךְ אִין כְּמֶחְמֵי בַר נָשׁ תֶּחְמֵי : הֲכְיוֹמֵי בַר נָשׁ
6 7 8 יוֹמָךְ אִין שְׁנָךְ הֵיךְ יוֹמֵי גַּבְרָא : אֲרוּם תִּבְעֵי לְעַוְיָתִי וּלְחוֹבֵי תִּתְבַּע : עַל מַנְדְעָךְ אֲרוּם לָא אִתְחַיַּב וְלֵית מִן יְדָךְ פָּצֵי : יְדָךְ צַיְּרוּנִי וַעֲבָדוּ יָתִי כַּחֲדָא
9 10 חֲזוֹר חֲזוֹר וּפַלְעַמְתָּא יָתִי : אִדְכַּר כְּדוּן אֲרוּם אֵיךְ טִינָא עֲבַדְתָּנִי וּלְעַפְרָא תְּתִיבִנַּנִי : הֲלָא הֵיךְ חַלְבָּא סַנְנְתָּא יָתִי וְהֵיךְ גּוּבְנִין קְרַשְׁתָּא יָתִי :
11 12 13 מַשְׁכָּא וּבִסְרָא אַלְבֵּשְׁתַּנִי וּבְגַרְמַיָּא וְגִידַיָּא אַשְׁתֵּיתַנִי : חַיֵּי וְחִסְדָּא עֲבַדְתָּא עִמִּי וְדִכְרָנָךְ נְטָרַת רוּחִי : וְאִלֵּין אַטְמַרְתָּא בְּלִבָּךְ יְדַעִית אֲרוּם דָּא נַבָּךְ :
14 15 16 אִין חֲבֵית וּנְטַרְתַּנִי וּמִן חוֹבִי לָא תְזַכֵּנַנִי : אִין חַיֵּיבִית חֲבַל עֲלַי מִן דִּינָא רַבָּא וְזַכִּיתִי לָא אָזְקוֹף רֵישִׁי מִן קֳדָם חִיבַיָּא דְּאִסְבַּע חִסּוּדָא וְאַחְמֵי סִגּוּפִי : וְאָרִים
17 18 וִדְיֵיהּ הֵיךְ אַרְיָא תְּצוּד יָתִי וְתָתוּב תִּתְדַּיַּן בִּי : תְּחַדֵּת סַהֲדָךְ לְקִבְלִי וְתַסְגֵּי רוּגְזָךְ בַּהֲדִי מִתְחַלְּפָן מַחְוָתָה מִתְחַלְּיָן גַּבִּי : וּלְמָא מִן רַחְמָא אַפַּקְתַּנִי אֶתְנְגִיד
19 20 21 וְעֵינָא לָא תִּסְכִּנַּנִי : הֵיכְמָה דְּלָא הֲוֵיתִי אֱהֵי מִן כְּרֵיסָא לְבֵי קְבוּרְתָּא אִתְעַל : הֲלָא קְלִילִין יוֹמַי וּפָסְקִין וְשַׁוִּי עֲלַי וְאָנוּחַ זְעֵיר : עַד דְּלָא אֵיזֵיל
22 וְלָא אֶחְזוֹר לְאַרְעָא חֲשׁוֹכָא וְטוּלָא דְּמוֹתָא : אַרְעָא דְתִימוֹרְהָא הֵיךְ קְבַל טוּלֵי מוֹתָא וְלָא סִדְרֵי יָתוּב בְּנֵי נָשָׁא וּמִפַּעְפְּעָא הֵיךְ קְבַל :

יא

1 2 3 וַאֲתֵיב צוֹפַר דְּמִן נַעֲמָה וַאֲמַר : אֶפְשַׁר דְּמַסְגֵּי מִלַּיָּא לָא יִתּוֹתַב וְאִין בַּר נָשׁ מָרֵי סִפְוָן יִזְכֵּי : בְּדַבּוּבָךְ גּוּבְרַיָּא מִשְׁתַּקִּין וְדַחְכַתָּא וְלֵית דְּמַכְסַף : וְתֵימַר
4 דְּכֵי אוּלְפָנִי וּבְרִיר הֲוֵיתִי בְּעֵינָךְ :

Versio SYRIACA.

3–22 [illegible]

1–4 [illegible]

Versio ARABICA.

3 4 * أما كفاك أن ظلمتني * إلا وبغضت عمل يديك * وعلى فكر المنافقين اطلعت * العل عينيك مثل
5 أعين البشر هي * أو مثل نظر الانسان تنظر * أو أيامك مثل أيام الانسان هي * أو سنوك مثل أيام الرجل
6 7 هي * حين تفحص على أحوالي وعلى خطاياي * وأنت تعلم أني بري * وليس من يديك منجا * يداك
8 9 تصنبني في وصنعتني * ومن بعد ذلك تريد أن تدحضني وتغرقني * اذكر أنك مثل الطين صنعتني * والي
10 11 التراب تردني * ومثل اللبن ربيتني ومثل الجبنة مصيبتني * والجلد والبشر البستني * وبالعصب والعظام
12 13 قويتني * والحياة والسلام صنعت معي * ووصاياك حفظها روحي * وهولاي كتمت في قلبك * قد كنت
15 أعلم أن هذه كانت في فكرك ** فان خطيت الويل لي * وان صلحت لم أرفع راسي * شبعت هوانا * وابصرت
16 17 انخفاضي * وان ارتفعت مثل الاسد تصطادني * وترجع متجبرا علي * وتعري سلاحك تجاهي * وتكثر
18 19 غضبك الي * والجنود تبدلها علي * ولماذا من الرحم اخرجتني * هلكت الان وعين لم ترني * وكنت
20 كاني لم اكن * ومن البطن الي القبر ودوني * قليلة هي أيام حياتي * فكف عني فاسكت واستريح قليلا
21 22 * قبل أن أذهب * وأيضا لا أرجع الي الظلمة واطباق الموت * الخاوية مثل القفر وظلال الموت * وليس فيها
صفوف الجيال * وملتهبة مثل السراب *

الفصل الحادي عشر *

1 2 * فاجاب صوفار النعماني فقال * انه بكثرة القول لا يجيب * ولا أيضا الرجل المتكلم بقوله يتزكا * فان
3 على كلامك الاموات يصمتون * انت تتكلم وليس من يمنعك * وان استهزيت فليس احد يعنفك
4 * ويقول انك صالحا سلكت * وزاكيا كنت عند نفسك *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

3 Nonne sufficit tibi quòd oppresseris, sed et despicis opus manuū tuarum, & ad cogitationem scelestorum respexisti?
4 Num oculi tui sunt sicut oculi carnis? aut sicut videt homo, tu vides?
5 Diésne tui sicut dies hominis sūt? an anni tui sicut dies viri sunt:
6 Dum scrutaris delicta mea, et peccata mea,
7 Et tu scis me esse innocentem? cùm nullum sit de manu tua effugiū?
8 Manꝰ tuæ laboraverunt in me, et fecerunt me, et post hoc vis me condemnare, & submergere?
9 Memento quòd tu sicut lutum fecisti me, et ad terram reduces me,
10 Et sicut lac nutrivisti me, & sicut caseum me condensâsti.
11 Et pelle & carne me vestîsti, & nervis ac ossibus me corroborâsti,
12 Et vitam, & pacem mecum fecisti, & mandata tua custodivit spiritus meus:
13 Et hæc abscondisti in corde tuo? Jam sciebam hæc esse in cogitatione tua. (†)
15 Si peccavero, væ mihi; si justificatus fuero, non attollam caput meum: saturatus sum abjectione, & vidi submissionem meam.
16 Si me extollam, sicut leo me venaberis, & reverteris fortificatꝰ cōtra me:
17 Et (l) enudabis arma tua contra me, & multiplicabis furorem tuum adversùm me, & exercitus immutas contra me.
18 Et quare de vulva eduxisti me? periissem modò, & oculus non me vidisset,
19 Et ac si non essem, fuissem, & ab utero ad sepulcrū me transtulissent.
20 Pauci sunt dies vitæ meæ: recede à me, ut sileam & quiescam paululùm,
21 Antequā vadam, & ampliùs non revertar (m) ad tenebras, & opercula mortis,
22 Quæ est desolata velut (n) solitudo & umbra mortis: nec sunt in ipsa ordines generationum, & ardens est velut (o) æstus.

CAP. XI.

1 RESpondit Sofar Naamathites & dixit,
2 Copiam verborū non exaudit, nec quoque vir loquax suo sermone justificabitur:
3 Quoniam ad verba tua mortui silerent. Tu loqueris, & non est qui te cohibeat; & si subsannes, nullus est qui te redarguat,
4 Et dicis te justè incessisse, & innocentem te extitisse (a) apud animam tuam.

INTERP. SYR.

(†) 14. Quod si peccarem, observares me, & à peccatis meis non justificares me. (l) accerses arma (m) ad terram tenebrarū & opercula (n) fovea (o) fovea Cap. xi. (a) in conspectu animæ tuæ.

PARAPH. CHALD. Versio Latina,

Nunquid rectum est coram te si calumnieris, & projicias laborem manus tuæ, & consilium impiorum illustres. Nunquid sunt tibi oculi sicut carnali homini : 3 4
aut sicut videt filius hominis, vides? Nunquid sicut dies filii hominis sunt dies tui? aut anni tui sunt sicut dies viri? Ut quæras iniquitatem meam, & 5 6
peccatum meum requiras? In scientia enim tua non condemnabor, & nullus est qui de manu tua eruat. Manus tuæ formaverunt me, & fecerunt me simul in circuitu, 7 8
& disperdis me. Memento nunc quòd sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Nonne sicut lac depurâsti me, & sicut caseum coagulâsti me? Pelle & 9 10
carne vestîsti me, & ossibus & nervis compegisti me. Vitam & misericordiam fecisti mecum, & memoria tua custodivit spiritum meum. Et hæc abscondisti in corde 11 12
tuo: novi quòd hæc sint apud te. Si peccavi, servâsti me: & ab iniquitate mea non mundabis me? Si peccavi, perditio mihi à *judicio magno*: & si justus fuero, non 13 14
levabo caput meum propter impios, sed satiabor opprobrio, & videbo afflictionem meam. Leva autem manum tuam, sicut leo venaberis me; & conversus judicabis 15 16
me. Innovas testes tuos contra me, & multiplicas iram tuam mecum: mutantur plagæ, militant apud me. Quare enim de vulva eduxisti me? expirâssem, & ocu- 17 18
lus non videret me. Fuissem quasi non essem; de utero ad sepulturam adductus fuissem. Nonne veloces sunt dies mei & deficientes? at pone mihi [*spacium*,] & me 19 20
recolligam paululum. Antequam vadam & non revertar ad terram tenebrosam & umbram mortis: Terram cujus vapor est sicut caligo umbrarum mortis, nec sunt 21 22
ordines ut habitent filii hominum, sed tenebrescit sicut caligo.

CAP. XI.

ET respondit Sophar de Naama, & dixit: Nunquid illi qui multa loquitur non respondetur? & an filius hominis habens labia, justificabitur? Mendacia tua viros 1 2 3
tacere faciunt, & irrides: nec est qui pudore te afficiat. Et dixisti: Munda est doctrina mea, & mundus sum in oculis tuis. 4

איוב : יא

5 וְאוּלָם מִי־יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר וְיִפְתַּח שְׂפָתָיו עִמָּךְ׃
6 וְיַגֶּד־לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה כִּי־כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה וְדַע כִּי־יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֺנֶךָ׃
7 הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד־תַּכְלִית שַׁדַּי תִּמְצָא׃
8 גָּבְהֵי שָׁמַיִם מַה־תִּפְעָל עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה־תֵּדָע׃
9 אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי־יָם׃
10 אִם־יַחֲלֹף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃
11 כִּי־הוּא יָדַע מְתֵי־שָׁוְא וַיַּרְא־אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃
12 וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד׃
13 אִם־אַתָּה הֲכִינוֹתָ לִבֶּךָ וּפָרַשְׂתָּ אֵלָיו כַּפֶּךָ׃
14 אִם־אָוֶן בְּיָדְךָ הַרְחִיקֵהוּ וְאַל־תַּשְׁכֵּן בְּאֹהָלֶיךָ עַוְלָה׃
15 כִּי־אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ מִמּוּם וְהָיִיתָ מֻצָק וְלֹא תִירָא׃
16 כִּי־אַתָּה עָמָל תִּשְׁכָּח כְּמַיִם עָבְרוּ תִזְכֹּר׃
17 וּמִצָּהֳרַיִם יָקוּם חָלֶד תָּעֻפָה כַּבֹּקֶר תִּהְיֶה׃
18 וּבָטַחְתָּ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב׃
19 וְרָבַצְתָּ וְאֵין מַחֲרִיד וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃
20 וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד מִנְהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח־נָפֶשׁ׃

CAP. XII. יב

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
2 אָמְנָם כִּי אַתֶּם־עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת חָכְמָה׃
3 גַּם־לִי לֵבָב כְּמוֹכֶם לֹא־נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם וְאֶת־מִי־אֵין כְּמוֹ־אֵלֶּה׃
4 שְׂחֹק לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה קֹרֵא לֶאֱלוֹהַּ וַיַּעֲנֵהוּ שְׂחוֹק צַדִּיק תָּמִים׃
5 לַפִּיד בּוּז לְעַשְׁתּוּת שַׁאֲנָן נָכוֹן לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃
6 יִשְׁלָיוּ אֹהָלִים לְשֹׁדְדִים וּבַטֻּחוֹת לְמַרְגִּיזֵי אֵל לַאֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ׃
7 וְאוּלָם שְׁאַל־נָא בְהֵמוֹת וְתֹרֶךָּ וְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְיַגֶּד־לָךְ׃
8 אוֹ שִׂיחַ לָאָרֶץ וְתֹרֶךָּ וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃
9 מִי לֹא־יָדַע בְּכָל־אֵלֶּה כִּי יַד־יְהוָה עָשְׂתָה זֹּאת׃

Versio VULG. LAT.

5 Atque utinam Deus loquere-
tur tecum, & aperiret labia sua
6 tibi. Ut ostenderet tibi secre-
ta sapientiæ, & quòd multiplex
esset lex ejus, & intelligeres
quòd multò minora exigaris
ab eo, quàm meretur iniquitas
7 tua. Forsitan vestigia Dei com-
prehendes, & usque ad perfe-
ctum Omnipotenté reperies?
8 Excelsior cœlo est, & quid fa-
cies? profundior inferno, &
9 unde cognosces? Longior ter-
râ mensura ejus, & latior mari.
10 Si subverterit omnia, vel in u-
num coarctaverit, quis contra-
11 dicet ei? Ipse enim novit ho-
minum vanitatem, & videns
iniquitaté, nónne considerat?
12 Vir vanus in superbiam erigi-
tur, & tanquam pullum onagri
13 se liberum natum putat. Tu
autem firmâsti cor tuum, &
expandisti ad eum manus tuas.
14 Si iniquitatem, quæ est in ma-
nu tua, abstuleris à te, & non
manserit in tabernaculo tuo
15 injustitia: Tunc levare pote-
ris faciem tuam absque macu-
la, & eris stabilis, & non time-
16 bis. Miseriæ quoque oblivi-
scêris, & quasi aquarum quæ
17 præterierunt recordaberis. Et
quasi meridianus fulgor con-
surget tibi ad vesperam: &
cùm te consumptum putave-
18 ris, orieris ut Lucifer. Et ha-
bebis fiduciam, propositâ tibi
spe, & defossus securus dormi-
19 es. Requiesces, & non erit
qui te exterreat: & depreca-
buntur faciem tuam plurimi.
20 Oculi autem impiorum defi-
cient, & effugium peribit ab
eis, & spes illorum abomina-
tio animæ.

CAP. XII.

1 RESpondens autem Job, di-
2 xit; Ergò vos estis soli homi-
nes, & vobiscum morietur sa-
3 pientia? Et mihi est cor, sic-
ut & vobis, nec inferior vestri
sum: quis enim hæc, quæ nô-
4 stis, ignorat? Qui deridetur
ab amico suo sicut ego, invo-
cabit Deum & exaudiet eum:
deridetur enim justi simplici-
5 tas. Lampas contempta apud
cogitationes divitum, parata
6 ad tempus statutum. Abun-
dant tabernacula prædonum,
& audacter provocant Deum,
cùm ipse dederit omnia in ma-
7 nus eorum. Nimirùm inter-
roga jumenta, & docebunt te:
& volatilia cœli, & indica-
8 bunt tibi. Loquere terræ, &
respondebit tibi: & narra-
9 bunt pisces maris. Quis i-
gnorat quòd omnia hæc ma-
nus Domini fecerit?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

5 † Ἀλλὰ πῶς ἂν (γ) ὁ κύριος λαλήσαι πρὸς σὲ, † καὶ (δ) ἀνοίξει χείλη αὐτοῦ
6 μετὰ σοῦ; † Εἶτα ἀναγγελεῖ σοι δύναμιν σοφίας, † ὅτι διπλοῦς (*) ἔσται τῶν κατὰ σέ· † καὶ τότε γνώσῃ, ὅτι ἄξιά σοι (*) ἀπέβη
7 ἀπὸ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας. † (ε) Ἢ ἴχνος κυρίου εὑρήσεις, † ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου
8 (ζ) ἃ ἐποίησεν ὁ παντοκράτωρ; † Ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς, (η) καὶ τί ποιήσεις; † βαθύτερα δὲ τῶν ἐν ᾅδου, τί οἶδας;
9 † Ἢ μακρότερα (θ) μέτρου γῆς, ἢ εὔρους θαλάσσης;
10 † Ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ πάντα,
11 τίς ἐρεῖ αὐτῷ, Τί ἐποίησας; † Αὐτὸς γὰρ οἶδεν ἔργα ἀνόμων, † ἰδὼν δὲ (ι) ἄτοπα
12 οὐ παρόψεται. † Ἄνθρωπος δὲ ἄλλως νήχεται (κ) λόγοις· † βροτὸς δὲ γεννητὸς
13 γυναικὸς (λ) ἴσα ὄνῳ ἐρημίτῃ. † Εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου τὴν καρδίαν σου, † (μ) ὑπτιάζεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτὸν, †
14 Εἰ ἄνομόν τί ἐστιν ἐν χερσί σου, πόρρω ποίησον αὐτὸ ἀπὸ σοῦ, † ἀδικία δὲ ἐν
15 διαίτῃ σου μὴ αὐλισθήτω· † Οὕτως γὰρ ἀναλάμψει (ν) σου τὸ πρόσωπον, ὥσπερ ὕδωρ καθαρὸν, † ἐκδύσῃ δὲ ῥύπον, καὶ οὐ
16 μὴ (ξ) φοβηθήσῃ· † Καὶ τὸν κόπον ἐπιλήσῃ, ὥσπερ κῦμα παρελθὸν, (ο) καὶ οὐ
17 πτοηθήσῃ· † Ἡ δὲ εὐχή σου ὥσπερ Ἑωσφόρος, † ἐκ δὲ μεσημβρίας ἀνατελεῖ
18 σοι ζωή· † Πεποιθώς τε ἔσῃ, ὅτι ἐστί σοι ἐλπὶς, † ἐκ δὲ μερίμνης καὶ φροντί-
19 δος ἀναφανεῖταί σοι εἰρήνη· † Ἡσυχάσεις γὰρ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ πολεμῶν σε· † (π) μεταβαλόμενοι δὲ πολλοί σου δεηθήσονται.
20 † (ρ) Σωτηρία δὲ αὐτοὺς ἀπολείψει· † ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν (σ) ἀπώλεια, † ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν (τ) τακήσονται.

ΚΕΦ. ιβ΄.

2 † ὙΠολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † (α) Εἶτα ὑμεῖς ἐστε ἄνθρωποι, † ἢ μεθ᾽ ὑμῶν τελευ-
3 τήσει σοφία; † (β) Κἀμοὶ μὲν καρδία
4 καθ᾽ ὑμᾶς ἐστιν, † Δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος (γ) ἐγενήθη εἰς χλεύασμα· †
5 Εἰς χρόνον γὰρ τακτὸν ἡτοίμαστο (δ) πεσεῖν ὑπὸ ἄλλων, † οἴκους τε (ε) αὐτοῦ ἐκπορθεῖσθαι ὑπὸ ἀνόμων. † οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ μηδεὶς πεποιθέτω πονηρὸς ὢν ἀθῷος ἔσε-
6 σθαι, † (ζ) Ὅσοι παροργίζουσι τὸν κύ-
7 ριον, ὡς οὐχὶ καὶ ἔτασις αὐτῶν ἔσται. † Ἀλλὰ δὴ (*) ἐρώτησον τετράποδα ἐάν σοι (η) εἴπωσι, † πετεινὰ δὲ οὐρανοῦ ἐάν σοι (θ)
8 ἀπαγγείλωσιν. † Ἐκδιήγησαι (ι) γῇ, ἐάν σοι φράσῃ, † (κ) καὶ ἐξηγήσονταί σοι οἱ
9 ἰχθύες τῆς θαλάσσης. † (λ) Τίς οὖν οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τούτοις, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα;

MS. A. (γ) λαλήσαι ὁ κύριος (δ) ἀνοίξῃ (*) ἐστιν (*) παρέβη (ε) Μὴ ἴχνος (ζ) ὧν (η) γῆ δὲ βαθεῖα, καὶ τί ποιήσεις; ἢ βαθύτερα τοῦ (θ) μέτρον γῆς ἔστησας, ἢ εὖρος (ι) ἄτοπον (κ) * ἀλόγοις (λ) * ὄνῳ ἐρημίτῃ. (μ) ἐκτείνας δὲ τὰς χεῖράς σου πρὸς (ν) τὸ πρόσωπόν σου, (ξ) φοβηθῇς· Καὶ τὸν κόπον σου (ο) καὶ οὐ μὴ (π) μεταβαλλόμενοι (ρ) Καὶ σωτηρία αὐτοὺς (σ) ἀπολεῖ, (τ) τακήσονται. † παρ᾽ αὐτῷ γὰρ σοφία καὶ δύναμις. Κεφ. ιβ΄. MS. A. (α) Μὴ ὑμεῖς ἐστε ἄνθρωποι μόνοι, ἢ μεθ᾽ (β) Καὶ ἐμοὶ (γ) ἐγενόμην εἰς χλευασμόν· (δ) πεσεῖν με ὑπ᾽ ἄλλοις, (ε) μου (ζ) Ὅσοι γὰρ ὀργίζουσιν (*) ἐπερώτησον (η) εἴπῃ, πετεινὰ τοῦ (θ) ἀναγγείλῃ. (ι) τῇ γῇ, (κ) καὶ οἱ ἐξηγήσονταί (λ) Ὅτι τίς οὐκ

Cum Translatione LATINA.

5 Sed (b) quomodò Dominus loquetur ad te, & aperiet labia sua tecum?
6 Deindè annuntiabit tibi (c) virtutem sapientiæ, quia duplex erit ad ea, quæ circa te: & tunc scies quia digna eveniunt tibi à Domino, quæ (d) peccâsti.
7 Aut vestigium Domini invenies? aut ad ultima pervenisti, quæ fecit Omnipotens?
8 Sublime (e) est cælum, & quid facies? profundiora autem iis quæ in inferno; quid nôsti?
9 Nónne longiora quàm mensura terræ, vel latitudo maris?
10 Si autem subverterit omnia, quis dicet illi, Quid fecisti?
11 Ipse enim novit opera iniquorum: videns autem absurda non despiciet.
12 Homo verò aliter (f) natat sermonibus: & vir natus mulieris tanquàm onager solitarius.
13 Nam si tu mundum posuisti cor tuum, & (g) extendis manum ad eum;
14 Si iniquum quid est in manu tua, longè facito illud à te, & (h) iniquitas in domo tua non maneat:
15 Sic enim fulgebit facies tua tanquàm aqua pura: exues autem sordem, & non timebis:
16 Et laborem oblivi-scêris tanquàm fluctû qui præterit, & non terreberis:
17 Et oratio tua tanquàm Lucifer erit: (i) de meridie autem orietur tibi vita:
18 Confidénsque eris, quia est tibi spes: & de cura, ac solicitudine (k) apparebit tibi pax.
19 Quiesces enim, & non erit qui oppugnet te: (l) transmutati autem multi rogabunt te;
20 Salus autem eos deseret: spes enim eorum perditio, & (m) oculi impiorum tabescent.

CAP. XII.

1 REspondens autem Job, ait;
2 Itaque vos estis homines: aut vobiscum (a) morietur sapientia?
3 Et mihi quidem cor juxta vos est:
4 Sed justus vir, & sine crimine venit in derisum:
5 In tempus autem statutum paratus fuerat, ut caderet ab (b) aliis, & domus ejus ut devastarentur ab iniquis. Veruntamen nemo confidat, cùm malignus sit, futurum se insontem,
6 Quicunque irritant Dominum, tanquàm inquisitio in eos non sit futura:
7 Sed tamen interroga quadrupedia, si tibi respondeant; volatilia autem cæli, si tibi annuntient:
8 Enarra terræ, si tibi dicat; & exponent tibi pisces maris.
9 Quis igitur non cognovit in omnibus his, quòd manus Domini fecit hæc?

תרגום TARGUM.

5 וּבְרַם מַן יִתֵּן אֱלָהָא מְמַלֵּל וְיִפְתַּח סִפְוָתֵיהּ עִמָּךְ׃ 6 וִיחַוֵּי לָךְ כַּסְיָן דְּחוּכְמְתָא אֲרוּם כּוּפְלָא לְחוּכְמְתָא וְדַע אֲרוּם אַנְשֵׁי לָךְ אֱלָהָא מֵעֲוָיָךְ׃ 7 אֶפְשַׁר דְּפִשְׁפּוּשׁ אֱלָהָא תַּשְׁכַּח אִין עַד סִיפֵי שַׁדַּי תַּשְׁכַּח׃ 8 בְּגַבְהֵי שְׁמַיָּא מָה אַתְּ עָבֵד בְּאוֹרַיְתָא דַּעֲמִיקָא מִן שְׁאוֹל מָה אַתְּ יָדַע׃ 9 דִּנְגִידָא יַתִּיר מִן אַרְעָא מְשַׁחְתַּהּ וּפְתִיָּא יַתִּיר מִן יַמָּא׃ 10 אִין יַחְלוֹף וְיִיחוֹד שְׁמַיָּא בַּעֲנָנֵי וְיִכְנוֹשׁ מַשִּׁרְיָין מַן יְתִיבִנֵּיהּ׃ 11 אֲרוּם הוּא חַכִּים גַּבְרֵי שִׁקְרָא וְאֶפְשַׁר דְּחָמֵי שְׁקַר וְלָא אִתְבַּיַּן׃ 12 וּגְבַר חָרִיף יִתְחַכַּם לִבֵּיהּ וְעִילָא דְּמָרוֹדָא הֵיךְ בַּר נָשׁ אִתְיְלִיד׃ תא וּבַר נָשׁ מְפַלְפֵּל יָדִיק וְעוּלֵם מִסְרְבָן דְּאִתְבַּן גַּבְרָא רַבָּא מִתְעֲבֵד׃ 13 אִין אַתְּ כַּוְּנְתָא לִבָּךְ וְתִפְרוֹס לְוָתֵיהּ בִּצְלוֹ יְדָךְ׃ 14 אִין שְׁקַר בִּידָךְ רַחֵק יָתֵיהּ וְלָא תַּשְׁרֵי בְּמַשְׁכְּנָךְ עַוְלָא׃ 15 אֲרוּם הֵידֵין תִּזְקוֹף אַפָּךְ דְּלָא מוּם וּתְהֵי סְנִין מִחְבּוּלָא וְלָא תִּדְחַל׃ 16 אֲרוּם אַתְּ לְעוּרַת תִּתְנְשֵׁי הֵיךְ מוֹי דַּעֲבָרוּ תִּדְכַּר׃ 17 וּמִטִּהַר יוֹמָךְ יְקוּם גּוּשְׁמָךְ דְּהָלֵךְ בְּגַרְנוּשְׁתָּא דְּפָעְפּוּעָא דְּקַבְלָא הֵיךְ צַפְרָא תֶּהֱוֵי׃ 18 וְתִתְרְחִיץ אֲרוּם אִית סְבַר וְתַתְקִין בֵּי קְבוּרְתָּא לְרוּחְצָן תִּשְׁכּוֹב׃ 19 וְתִרְבַּע וְלָא דְּמָנִיד וִישַׁחֲרוּן אַפָּךְ סַגִּיעִין׃ 20 וְעֵינִין דְּרַשִּׁיעַיָּא תִּשְׁתֵּיצוּן וְשֵׁיזְבוּתָא הוּבַד מִנְּהוֹן וְסִבַּרְתְּהוֹן מַפַּח נַפְשׁ׃

יב

1 וַאֲתֵיב אִיּוֹב וַאֲמַר׃ 2 בְּקוּשְׁטָא אֲרוּם אַתּוּן חַבְרַיָּא וְעִמְּכוֹן תְּסוּף חוּכְמְתָא׃ 3 לְחוּד לִי לִבָּא דִּכְמַתְכוֹן לָא פְּרִישׁ אֲנָא מִנְּכוֹן וְעִם מַן לֵית דִּכְמַת אִלֵּין׃ 4 חוּכָא לְחַבְרֵיהּ אֱהֵי דְּקָרֵי לֶאֱלָהָא וְעָנֵי יָתֵיהּ חַיָּךְ לְזַכָּאָה וּשְׁלִימָא׃ 5 אוֹדָא דְּבַסִּיר לְרַשִּׁיעָא מִן מַחְשַׁבְתָּא שְׁלָיוּ מְכַוַּן לְהַרְפַּתְקֵי זִמְנָא׃ תא בּוֹעֲרָא בְּסִיר לְעֵשָׂו דְּמִן מַחְשַׁבְתָּא רָחִיץ שְׁלָיוּ בְּרַם הוּא מְעַתַּד לְאוֹדְעוּעַת רִגְלָא׃ 6 וּבְנֵי עֵשָׂו דִּשְׁלַיִין בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן יִתְמַסְרוּן לְבִזְוִין וּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל דִּרְחִיצִין יִתְמַסְרוּן לִשְׁאָר אוּמַּיָּא דְּמַרְגְּזִין אֱלָהָא דִּכְמַתְהוֹן זְמַן אֱלָהָא בִּידֵיהּ׃ תא וּבְנֵי יִשְׁמָעֵאל דִּשְׁלַיִין בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן יִתְמַסְרוּן לְבִזְוִין וְעַמּוֹנָאֵי וּמוֹאֲבָאֵי דִּשְׁרַיִן לְרוּחְצָן יִתְמַסְרוּן בְּיַד רַשִּׁיעָא דְּמַרְגְּזִין אֱלוֹהַּ הֵיךְ פַּרְעֹה דְּאַיְתִּי אֱלוֹהַּ עֲלוֹהִי מַחְתָא בִּידֵיהּ׃ 7 וּבְרַם שְׁאֵיל כְּדוֹן בְּעִירֵי וְיַלְּפוּנָךְ וְעוֹפָא דִּשְׁמַיָּא וִיחַוֵּי לָךְ׃ 8 אוֹ מַלֵּיל לְאַרְעָא וְתַלְּפִנָּךְ וִישְׁתְּעוּן לָךְ נוּנֵי יַמָּא׃ 9 מַן לָא יָדַע בְּכָל אִלֵּין אֲרוּם מַחַת יְדָא דַּייָ עֲבָדַת דָּא׃

Versio SYRIACA.

5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 1 2 3 4 5 6 7 8 9 [illegible]

Versio ARABICA.

5 6 *ولكن من الذي يقدر يجاوب الله بالقول. او يرفع شفتيه معك *يوريك سراير الحكمة من اجل ان
7 للحكمة اقفالا. فكنت تعلم ان الله سيترك لك خطاياك *سر الله انت تستطيع ان تعلم. او على منتهى
8 9 العزيز تستطيع ان تقوم *ارتفاع السماء هل تعرف. او غور الهاوية من اين تدري *اطول من الارض
10 11 مسحتها واعرض هي من البحر *فان جاء لياخذ ويجمع من الذي يرده *لانه يعلم متى يكون
12 13 الزمان. وينظر الاثم وهو يتفهم *والرجل الطاهر يتقوى. والجبار يعين الانسان *لو انك اصلحت
14 15 قلبك ورفعت اليه يديك *فان كان اثما في يديك باعده. ولم يحل في مسكنك اثم *وعند ذلك ترفع
16 17 يديك. ومن الضر لا تخاف *وعند ذلك تنسا عملك. ومثل المياه الجارية تساق *ومن الظهر يقف
18 19 الخزي. والظلام يكون مثل الصبح *وتتكل ان لك رجاء وتنام وتستريح *وليس من يوقظك. يطلبون
20 وجهك الكثير *واعين المنافقين تظلم. وفوهم تبيد منهم *ورجاء انفسهم.

.الفصل الثاني عشر.

1 2 *فاجاب ايوب وقال *بالصدق انتم اقوام.
3 4 ومعكم تموت الحكمة *وانا ايضا لي قلب مثلكم. وما كنت باصغر منكم *فمن اصاب مثل هذا.
5 فكان ضحكا لاصحابه. ودعا الله فاجابه الذي يرتضي بالصالحين الذين بلا عيب *ليبعد السفاهة
6 والاثم. وليثبت رجلا متزعزعة *ستباعد مساكن الناهبين. ورجاء الذين يغضبون الله. لان ليس الله
7 8 في قلوبهم *فان كان ليس كذلك فسال الحيوانة فتعلمك. ولطاير السماء فتخبرك *واخبر الارض
9 فتعلمك. ويعلمك سمك البحر *من الذي لم يعلم بهذه كلها. ان يد الرب صنعها.

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

(b) *Sed quis potest Deo re-* 5
spondere in sermone, aut
extollere labia sua tecum,
Et ostendere tibi secreta 6
sapientiæ? (quoniam sa-
pientiæ sunt seræ) sanè
scires quod Deus dimitte-
ret tibi peccata tua. (c)
Secretum Dei potésne 7
scire? aut terminos Po-
tentis vales deprehendere?
Sublimitatem cœli potés- 8
ne percipere? aut profun-
ditatem inferni undenam
percipies? Longior est ter- 9
râ mensura ejus, & la-
tior est mari. Si (d) *ve-* 10
nerit ad accipiendum &
colligendum, quis poterit
eum impedire? Quia scit 11
quando est tempus, & vi-
det iniquitatem, & ipse
intelligit: Vir autem pu- 12
rus confortatur, et Poten-
tissimus auxiliatur homi-
ni. Si tu direxeris cor 13
tuum, & elevaveris ma-
nus tuas ad eum: Si fue- 14
rit iniquitas in manibus
tuis, removebit eam, &
non habitabit in domo tua
scelus. Tunc attolles ma- 15
nus tuas, & (e) *à nocu-*
mento non timebis: Et 16
tunc oblivisceris laboris
tui, et sicut aquæ fluentes
duceris. Et supra meri- 17
diem surget ignominia: &
tenebræ erunt velut ma-
tutinum: Et confides te 18
spem habere, & dormies,
& requiesces, Et non 19
erit qui te excitet: expe-
tent faciem tuam multi,
Et oculi iniquorum ob- 20
scurabuntur, et vis eorum
peribit ab ipsis, & spes a-
nimarum suarum,

CAP. XII.

Respondit Job & di- 1
xit, Cùm veritate vos 2
estis gentes, & vobiscũ
morietur sapientia. Et 3
ego etiam habeo cor sicut
vos, & non sum minor
vobis. Is cui acciderunt 4
similia his, & fuit derisio
amicis suis; invocabit Deũ,
& exaudiet is qui com-
placet sibi in justis qui sunt
sine macula: Revellendo 5
stultitiam & scelus, &
confirmando pedem titu-
bantem. (a) *Elongabun-* 6
tur habitacula prædonum,
& spes illorum qui irri-
tant Deum: quia Deus
non est in cordibus eorum.
Et si non est sic, interroga 7
belluam, & docebit te;
& volucrem cœli, & e-
narrabit tibi: Et expone 8
terræ, & erudiet te, &
erudient te pisces maris.
Quis ignorat quòd manus 9
Domini fecerit omnia?

INTERP. SYRIACA.

(b) Verùm quis me fecit, ut Deo det responsum, & extollat (c) Inquisitionem Dei (d) transierit (e) ab angustia CAP. xii. (a) Transibunt

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Veruntamen quis dabit ut Deus loquatur, & aperiat labia sua tibi! Annunciaret enim tibi secreta sapientiæ, quoniam in duplum est sapientia ejus: & scito quòd remittet ... um ageret te Deus ob tuam iniquitatem. Nunquid investigationem Dei invenies: aut usque ad fines omnipotentis reperies? In altitudine cœli quid tu facies? in lege quæ profundior est inferno, quid tu scies? Cujus mensura longior est terra, & latior mari. Si transierit & clauserit cœlos nubibus, & congregaverit exercitus; quis avertet eum? Quoniam ipse novit viros falsitatis, & quomodo videre potest iniquitatem ut non intelligat? Et vir disertus sapientior fiet in corde suo, & pullus onagri sicut filius hominis nascitur. *Targum aliud: Et homo solers perpendebit; & adolescens refractarius, qui prudens evaserit, vir magnus fiet.* Si tu direxeris cor tuum, & extenderis ad eum in oratione manus tuas: Si qua iniquitas est in manu tua, longè eam facito; neque habitet in tabernaculo tuo iniquitas. Tunc enim levabis vultum tuum absque macula, & eris purgatus à corruptione, & non timebis. Quoniam tu laboris oblivisceris, & quasi aquarum quæ præterierunt recordaberis. Et de meridie dierum tuorum consurget corpus tuum, quod abit in glebam; *quia* obscuritas tenebrarum quasi lux matutina erit. Et confides quoniam est tibi spes, & præparabis domum sepulturæ, & securus dormies. Et cubabis, & non erit qui exterreat, & deprecabuntur faciem tuam plurimi. Et oculi impiorum consumentur, & liberatio peribit ab eis, & spes eorum mœror animæ. 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

CAP. XII.

Et respondit Job & dixit: In veritate quia vos estis socii, & vobiscum deficit sapientia. Veruntamen est mihi cor sicut vobis: non sum ego differens à vobis, & apud quem non sunt sicut ista? Derisio amico ejus sum, qui invocat Deum & respondet ei: irridet justum & perfectum. Torris contemptus est impiis, qui à cogitationibus secur' est, præparans se ad tempus staturũ. *Targum aliud: Fax contempta est Esau, qui à cogitationibus confidenter securus est; sed futurum est ut vacillet ei pes.* Et filii *Esau* qui prosperè degunt in tabernaculis suis, tradentur direptoribus; Filii autẽ *Ismahel qui confidenter agunt*, tradentur *reliquis gentibus, qua* provocant Deum sicut *ipsi, paravit Deus manu sua. Targum aliud.* Et filii Ismahel qui prosperè degunt in tabernaculis suis, tradentur direptoribus, Amonitæ autem et Moabitæ qui morantur confidenter tradentur in manũ impiorũ qui provocant Deũ, sicut Pharao, sup quẽ adduxit Deus plagas manu sua. Veruntamen interroga nunc jumenta, et docebunt te; et aves cœli, et nunciabunt tibi. Aut loquere terræ, et docebit te: et narrabunt tibi pisces maris. Quis nescit omnia hæc, quoniá *plaga man'* Dñi fecit hoc? 1 2 3 4 5 6 7 8 9

איוב : יב

carnis omnis spiritus & ; viventis omnis anima ejus manu in Cujus
10 אשר בידו נפש כל־חי ורוח כל־בשר־
? sibi gustabit cibum palatum & ; probabit sermones auris Nonne .viri
11 איש: הלא־אזן מלין תבחן וחך אכל יטעם־לו:
.intelligentia dierum longitudine & , sapientia decrepitis In
12 בישישים חכמה וארך ימים תבונה:
.intelligentia & , consilium ei : fortitudo & , sapientia ipso Cum
13 עמו חכמה וגבורה לו עצה ותבונה:
non & , virum super claudet : ædificabitur non & , diruet Ecce
14 הן יהרוס ולא יבנה יסגר על־איש ולא
, eas emittet & ; arescent & , aquis in detinebit Ecce .aperietur
15 יפתח: הן יעצר במים ויבשו וישלחם
: persistentia & fortitudo illo Cum .terram subvertent &
16 ויהפכו ארץ: עמו עז ותושיה
, spoliatum consiliarios faciens Ire .faciens errare & , errans ei
17 לו שגג ומשגה: מוליך יועצים שולל
ligavit & , solvit regum Vinculum .infatuabit judices &
18 ושפטים יהולל: מוסר מלכים פתח ויאסר
, spoliatum sacerdotes ire Faciens .eorum lumbis in cingulum
19 אזור במתניהם: מוליך כהנים שולל
discretionem & , veracibus labium Removens .subvertet fortes &
20 ואיתנים יסלף: מסיר שפה לנאמנים וטעם
; principes super despectionem Effundens .tollet senum
21 זקנים יקח: שופך בוז על־נדיבים
de profunda Revelans .debilitavit fortium fortitudinem &
22 ומזיח אפיקים רפה: מגלה עמקות מני־
Multiplicans .mortis umbram lucem ad educit & ; tenebris
23 חשך ויצא לאור צלמות: משגיא
Removens .eas ducit & , gentibus distendens : eas perdit & , gentes
24 לגוים ויאבדם שטח לגוים וינחם: מסיר
absque solitudine in eos facit errare & , terræ populi capitum cor
לב ראשי עם־הארץ ויתעם בתהו לא־
eos facit errare & : lucem non & , tenebram Palpabunt .via
25 דרך: ימששו־חשך ולא־אור ויתעם
.ebrius sicut
כשכור:

CAP. XIII. יג

.sibi intellexit & , mea auris audivit : meus oculus vidit omnia Ecce
1 הן־כל ראתה עיני שמעה אזני ותבן לה:
.vobis à ego cadens non : ego etiam novi , vos scire Sicut
2 כדעתכם ידעתי גם־אני לא־נפל אנכי מכם:
Deum ad altercari & ; loquar Saddai ad ego Attamen
3 אולם אני אל־שדי אדבר והוכח אל־אל
medici , mendacii concinnatores vos verè Et .volam
4 אחפץ: ואולם אתם טפלי־שקר רפאי
esset & ; taceretis tacendo dabit Quis .vos omnes nihili
5 אלל כלכם: מי־יתן החרש תחרישון ותהי
, meam argumentationem quæso Audite : sapientiam ad vobis
6 לכם לחכמה: שמעו־נא תוכחתי
loquemini Deo Nunquid .attendite meorum labiorum litibus &
7 ורבות שפתי הקשיבו: הלאל תדברו
ejus facies Nunquid ? dolum loquemini ei & ? iniquitatem
8 עולה ולו תדברו רמיה: הפניו
quod bonum Nonne ? litigabitis Deo an ? accipietis
9 תשאון אם־לאל תריבון: הטוב כי־
? eum in illudetis , hominem in illudere ut An ? vos inquireret
יחקר אתכם אם־כהתל באנוש תהתלו בו:
.acceperitis facies abscondito in si , vos arguet Arguendo
10 הוכח יוכיח אתכם אם־בסתר פנים תשאון
vos super cadet ejus pavor & ; vos terrebit ejus celsitudo Nonne
11 הלא שאתו תבעת אתכם ופחדו יפל עליכם

Versio VULG. LAT.

10 In cujus manu anima omnis viventis, & spiritus universæ
11 carnis hominis. Nónne auris verba dijudicat, & fauces comedentis, saporem?
12 In antiquis est sapientia, & in
13 multo tempore prudentia. Apud ipsum est sapientia & fortitudo, ipse habet consili-
14 um & intelligentiam. Si destruxerit, nemo est qui ædificet: si incluserit hominem,
15 nullus est qui aperiat. Si continuerit aquas, omnia siccabuntur: & si emiserit eas,
16 subvertent terram. Apud ipsum est fortitudo & sapientia: ipse novit & decipien-
17 tem, et eum qui decipitur. Adducit consiliarios in stultum finem, & judices in stuporem.
18 Balteum regum dissolvit, & præcingit fune renes eorum.
19 Ducit sacerdotes inglorios, &
20 optimates supplantat: Commutans labium veracium, & doctrinam senum auferens.
21 Effundit despectionem super principes, eos, qui oppressi
22 fuerant, relevans. Qui revelat profunda de tenebris, & producit in lucem umbram
23 mortis. Qui multiplicat gentes & perdit eas, & subversas
24 in integrum restituit. Qui immutat cor principum populi terræ, & decipit eos ut frustrà
25 incedant per invium: Palpabunt quasi in tenebris, & non in luce, & errare eos faciet quasi ebrios.

CAP. XIII.

1 Ecce omnia hæc vidit oculus meus, et audivit auris mea, et intellexi singula.
2 Secundùm scientiam vestram et ego novi: nec inferior ve-
3 strî sum. Sed tamen ad Omnipotentem loquar, et disputare
4 cum Deo cupio: Priùs vos ostendens fabricatores mendacii, et cultores perversorum
5 dogmatum. Atque utinam taceretis, et putaremini esse sa-
6 pientes. Audite ergò correptionem meam, et judicium labiorum meorum attendite.
7 Numquid Deus indiget vestro mendacio, ut pro illo loqua-
8 mini dolos? Numquid faciem ejus accipitis, et pro Deo ju-
9 dicare nitimini? Aut placebit ei quem celare nihil potest? aut decipietur ut homo,
10 vestris fraudulentiis? Ipse vos arguet, quoniam in abscondito faciem ejus accipitis.
11 Statim ut se commoverit, turbabit vos, et terror ejus irruet super vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 † (μ) Εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ψυχὴ πάντων (ν) ζώντων, καὶ πνεῦμα παντὸς ἀν-
11 θρώπου. † (ξ) Οὖς μὲν γὰρ ῥήματα διακρίνει, † λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται. †
12 Ἐν πολλῷ χρόνῳ (ο) σοφία, † ἐν δὲ
13 πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη. † Παρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύναμις, † (π) αὐτῷ βουλὴ καὶ σύν-
14 εσις. † Ἐὰν (ρ) καταβάλῃ, τίς οἰκοδομήσει; † (σ) ἐὰν κλείσῃ κατ' ἀνθρώπων,
15 τίς ἀνοίξει; † Ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ, ξηρανεῖ τὴν γῆν· † (τ) ἐὰν δὲ ἐπαφῇ, ἀπ-
16 ώλεσεν αὐτὴν καταστρέψας. † Παρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰσχύς, † (υ) αὐτῷ ἐπιστήμη καὶ
17 σύνεσις. † Διάγων βουλευτὰς (*) αἰχμαλώτους, † κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησε. † (φ)
18 Καθιζάνων βασιλεῖς ἐπὶ θρόνους, † καὶ (χ) περιέδησε ζώνῃ ὀσφύας αὐτῶν. † (ψ) Ἐξ-
19 αποστέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους, † δυνάστας
20 δὲ γῆς κατέστρεψε. † Διαλλάσσων χείλη πιστῶν, † σύνεσιν δὲ πρεσβυτέρων ἔγνω.
21 † Ἐκχέων ἀτιμίαν ἐπ' ἄρχοντας, † τα-
22 πεινοὺς δὲ ἰάσατο. † (ω) Ἀνακαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους, † ἐξήγαγε δὲ εἰς φῶς
23 σκιὰν θανάτου. † Πλανῶν ἔθνη καὶ ἀπολλύων αὐτά, † καταστρωννύων ἔθνη καὶ
24 καθοδηγῶν αὐτά. † Διαλλάσσων καρδίας (α) ἀρχόντων γῆς· † ἐπλάνησε δὲ αὐ-
25 τοὺς ἐν ὁδῷ ᾗ οὐκ ᾔδεισαν. † (β) Ψηλαφήσαισαν σκότος (γ) καὶ μὴ φῶς, † πλανηθείησαν δὲ ὥσπερ ὁ μεθύων.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 † Ἰδοὺ ταῦτα (α) ἑώρακέ μου ὁ ὀφθαλ-
2 μός, (β) καὶ ἀκήκοέ μου τὸ οὖς. † Καὶ οἶδα ὅσα καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε, † (γ) καὶ οὐκ
3 ἀσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν. † Οὐ μὴν δὲ (δ) ἀλλ' ἐγὼ πρὸς κύριον λαλήσω, † ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν βούληται. †
4 (ε) Ὑμεῖς δέ ἐστε ἰατροὶ ἄδικοι, καὶ ἰαταὶ
5 κακῶν πάντες. † Εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι,
6 καὶ ἀποβήσεται ὑμῖν (ζ) σοφία. † (η) Ἀκούσατε δὲ ἔλεγχον τοῦ στόματός μου, †
7 κρίσιν δὲ χειλέων μου προσέχετε. † Πότερον οὐκ ἔναντι κυρίου λαλεῖτε, † ἔναντι δὲ
8 αὐτοῦ φθέγγεσθε δόλον; † (*) Ἢ ὑποστελεῖσθε; (θ) ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ κριταὶ γένεσθε.
9 † Καλόν γὰρ ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς· εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προστεθῆσθε
10 (ι) αὐτῷ, Οὐθὲν ἧττον ἐλέγξει ὑμᾶς. † εἰ δὲ καὶ κρυφῇ (κ) πρόσωπα θαυμάσεσθε,
11 Πότερον (λ) οὐχ ἡ δίνα αὐτοῦ στροβήσει ὑμᾶς, † (μ) ὁ φόβος δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιπεσεῖται ὑμῖν,

10 Si non in manu ejus est anima omnium viventium, & spiritus omnis hominis? Nam
11 (c) auris quidem dijudicat verba, fauces autem cibos gustant:
12 In (d) multo tempore sapientia est, & in multa
13 vita est scientia. Apud eum sapientia, & virtus; ipsi est
14 consilium, & intellectus. Si destruxerit, quis ædificabit? si clauserit contra homines,
15 quis aperiet? Si prohibuerit aquam; siccabit terram: quòd si emiserit, perdidit evertens
16 eam. Apud ipsum potentia, & fortitudo; ipsi scientia, &
17 intellectus. (e) Qui ducit consultores captivos: judices autem terræ, in pavorem misit.
18 Qui collocat reges super sedes, & circumdedit (f) bal-
19 theo lumbos eorum. Qui emittit sacerdotes captivos: Dynastas autem terræ evertit.
20 Qui (g) permutat labia fidelium, intelligentiam autē (h)
21 senum cognovit. Qui effundit ignominiā sup principes: humiles
22 autem sanavit. Qui revelat profunda de tenebris, & produxit in lucem umbram mor-
23 tis. Decipiens gentes, & perdens eas: sternens gentes, & in viam
24 ducens eas. (i) Permutans corda principum terræ; errare fecit eos in via, quam non
25 noverant: (k) Palpent tenebras, & non lucem: (l) errent autem, tanquam ebrius.

CAP. XIII.

1 Ecce hæc (a) vidit oculus
2 meus, & audivit auris mea: Et novi, quæcunque & vos scitis, & non sum minùs intelligens,
3 quàm vos. Veruntamen ego ad Dominum loquar, & arguam in conspectu ejus, si voluerit.
4 Vos autem estis (b) medici injusti, & curatores malorum
5 omnes: Sit autem vobis obmutescere, & evadet vobis sapien-
6 tia. Audite ergò increpationem oris mei, & judicium labiorum meorum animadvertite.
7 Nunquid non coram Domino loquimini, & ante conspectum
8 ejus profertis dolum? An (c) subtrahetis vos? vos autem i-
9 psi judices sitis: Bonum enim si investiget vos: si enim omnia
10 facientes adjiciemini ei; Nihilominùs arguet vos. (d) Quòd & si occultas personas mira-
11 ti fueritis; Nónne commotio ejus versabit vos? Timor autem ab eo cadet super vos:

MS.A. (μ) Ὅτι ἐν χειρὶ (ν) τῶν ζώντων, (ξ) Νοῦς μὲν (ο) Σοφία εὑρίσκεται, ἐν δὲ μακρῷ βίῳ (π) παρ' αὐτῷ (ρ) καταστρέψῃ, (σ) ἐὰν δὲ καὶ ἀποκλείσῃ κατ' ἀνθρώπου, (τ) ἐὰν δὲ καὶ ἐπαφῇ, (υ) παρ' αὐτῷ (*) γῆς αἰχμαλώτους, (φ) Καθίζων (χ) περιζωννύων αὐτοῦ* ζώνῃ ὀσφύος (ψ) Ὁ ἐξαποστέλλων (ω) Ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα (α) ἀρχόντων· ἐπλάνησεν δὲ αὐτοὺς ὁδῷ (β) Ψηλαφήσαισαν (γ) καὶ οὐ φῶς,

Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἑόρακεν (β) καὶ τὸ οὖς μου ἀκήκοεν· (γ) καί γε νεώτερος ὑμῶν οὐκ εἰμὶ ἀσυνετώτερος ὑμῶν. (δ) ἀλλὰ πρὸς κύριον λαλήσω ἐγώ, (ε) Ὑμεῖς γάρ ἐστε (ζ) εἰς σοφίαν. (η) Ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός μου, κρίσιν δὲ (*) Εἰ (θ) αὐτοὶ ὑμεῖς κριταὶ γένεσθαι, καλῶς γε λαλοῦντες, ἐὰν γὰρ ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς, εἰ καὶ τὰ πάντα (ι) ὁδῷ αὐτοῦ, (κ) πρόσωπον* θαυμάσητε, (λ) οὐχὶ δεινὰ αὐτοῦ (μ) φόβος δὲ κυρίου ἐπιπεσεῖται ὑμῖν, καὶ ἀποβήσεται ὑμῶν

תרגום TARGUM.

10 11 די בידיה נפשתא דכל חי ורוחא דכל בסר גבר : הלא אודנא מלין תבחן ומורינא מיכלא יטעם ליה : בקשישיא חכמתא ונגודי יומין בינתא :
12 13 14 15 עמיה חוכמתא וגבורתא דיליה מלכא ובינתא : הא יצדי ולא יתבני יסגור על גבר בקבורתא ולא יתפתח : הא אחד במיא ומתיבשין וכד ישלחנון
16 17 18 מתהפכין בארעא : גביה עושנא וחוכמתא די ליה שלי ומשלי : דמוביל מרי מלכיא כד משתלשלין ונגודיא יתלעב : שושילתא דמלכיא משרי
19 20 21 ואסר קמור בחרציהון : דמוליך רברבניא בבזתא ותקיפיא מקלקל : מעדי קשוט ספותא מהימנין וטעם סביא יסלק : שדי בסרנותא על סרכיא
22 23 ותקוף סלכיא מחליש : מגלי עמיקתא מן חשוכא ומפק לנהורא טולי מותא : מפיש לעממיא ומאבדנון משטח מצודתא לאומיא ודברנון :
24 25 מעדי חכמת לבא דרישי עמא דארעא ומתענון בלמא דלית אורחא : ימששון חשוך ולא נהורא ומתענון היך דרוי :

יג

1 2 3 הא כולא חמת עיני שמעת אודני ואתביננת לה : היך מנדעכון ידעית אוף אנא ולית פריש אנא מנכון : ברם אנא לות שדי אמלל ומכסנא
4 5 6 עם אלהא צבי : וברם אתון מחברי שקר כמאסי אליל ומודרקא דפלטיה סכינא הכדין כולכון : לוי דמשתק תשתקון ותהי לכון לחוכמתא : שמעו נא
7 8 9 כדון מכסנותי ומצות ספותי אציתו : הלאלהא אתון ממללין שקר ולותיה תמללון נכילתא : האפוי תסבון אין לאלהא תנצון : התקין ארום יפשפש
10 11 יתכון אין היך דמתלעבא בבר נש תתלעבון ביה : מכסנא יכסן יתכון אין בטומרא אפוי תסבון : הלא באורקפותיה על בורסי דינא רתיתיה
תבעת יתכון ורתיתיה יפול עליכון :

Versio SYRIACA.

10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

[illegible]

Versio ARABICA.

10 11 * من اجل ان بيك انفس جميع الاحياء وروح كل بشر وانسان * الاذن تسمع الكلام . والحنك يطعم
12 13 الطعام * وفي الاكابر الحكمة * وفي طول الايام البيان * معه الحكمة والجبروت . له الفهم والبيان * فانه ان
14 15 هدم من الذي يبني . وان اغلق في وجه الانسان من الذي يفتح * وان زجر المياه فانها تيبس . وان
16 17 ارسلها اقلبت الارض * له القوة والحكمة . له العظمة والخلاص * يدبر الملوك بالعجب . والديانين يسمه
18 19 * يهبط الملوك الى الباب ويشد الرباط في اوسطهم * يدبر الكهنة بالتعجب والعظماء يحطهم * يبعد
20 21 الكلام من الموعبين . وياخذ الحلم من المشايخ * يلقي السخافة على السلاطين . ومراده الاقوياء يرفضها
22 23 * يظهر الخفيات من الظلام . ويخرج النور من طبايق الموت * يضل الشعوب ويبددها يسطح الامم
24 25 ويرفضها * يسخف قلوب روساء شعب الارض . ويضلهم في حين بلا طريق * يجسون في الظلام ولا في
الضوء ميجسسون الظلمة ولا النور . ويضلهم مثل السكارى . الفصل الثالث عشر . * هوذا
1 هذا كله قد ابصرت عيناي وسمعت اذني وفهمت * مثل معرفتكم فاني انا اعرف . وما كنت بانقص
2 3 منكم * ولكن عند العزيز اتكلم . وبليتي لله اخبر * ولكنكم انتم تتكلمون بالزور وتعالجون الشفا
4 5 بلا شي * فليت كان احد يسكتكم سكوتا ويكون لكم هذه حكمة * فاسمعوا الان موعظتي وانصتوا
6 7 قضاء سمعي * اعلى الله تتكلمون باطلا . وعليه تقولون اثما * ابوجهه تاخذون . او مع الله تدينون * اخيرا
8 9 10 لكم ان يفحصكم . او مثل ما يدين كل انسان تسخصون به * يبكتنا يبكتكم . او بوجهه تاخذون
11 * خافه يرهبكم . وفزعه تسقط عليكم .

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Quoniã in manu ejus sunt 10
animæ omnium viventi-
um, et spiritus omnis car-
nis et hominis. Auris au- 11
dit verba, & palatus gu-
stat cibum, Et in seniori- 12
bus sapientia, & longitu-
dine dierum prudentia.
Cum ipso est sapientia & 13
fortitudo, ipsius est intel-
ligentia & prudentia:
Quia si ipse destruit, quis 14
ædificat? & si claudit in
faciem hominis, quis ape-
riet? Et si increpat aquas, 15
arescunt, & si dimittit
eas, subvertunt terram,
Ipsius est fortitudo & sa- 16
pientia, ipsius est magnifi-
centia & salus: Regit re- 17
ges in stupore, & judices
facit stultos: Et descen- 18
dere facit reges ad portã,
& stringit vinculo renes
eorum. Ducit seniores in 19
stupore, & magnates de-
primit. Removet verba 20
à fidelibus, & tollit in-
tellectum à senioribus: In- 21
jicit imbecillitatem super
principes, & protervitam
potentium (b) despicit:
Eruit abscondita è tene- 22
bris, & educit lumen è
mortis operculo: In erro- 23
rem inducit populos, &
(c) dissipat eos: Proster-
nit gentes, & (d) repellit
eas, (e) Debilitat corda 24
principum populi terræ, et
errare facit eos in stupore
absque via: Palpabunt 25
in tenebris, & non in lu-
ce: palpitabunt tenebras,
& non lucem: & vacil-
lare facit eos sicut ebrios.

CAP. XIII.

Ecce hæc omnia vide- 1
runt oculi mei, & audie-
runt aures meæ, & intel-
lexit. Juxta scientiam 2
vestram ego scio, & non
sum inferior vobis: Sed 3
ad Potentem loquar, &
(a) tribulationem meam
Deo exponam. At verò 4
vos loquimini falsitatem,
& exercetis curationem
absque ulla re. Utinam 5
aliquis esset qui vobis im-
poneret silentium, sanè
esset vobis hoc sapientiæ.
Audite modò hortationẽ 6
meam, & auscultate ju-
dicium labiorum meorũ.
Numquid contra Deum 7
loquimini iniquitatem,
& de eo dicitis (b) sce-
lus? Num personam e- 8
jus accipitis, aut cum Deo
contenditis? Meliùs est- 9
ne vobis, ut probet vos?
an quemadmodum judi-
cat omnem hominem, vos
judicatis eum? Corri- 10
piens corripiet vos: num-
quid faciem ejus accipi-
tis? Timor ejus terreat 11
vos, ac terror ejus cadat
super vos.

INTERP. SYR.

(b) debilitat: (c) disperdit (d) derelinquit (e) Infatuat *CAP. xiii.* (a) redargutionem meam (b) fraudem?

Paraph. Chald. Versio Latina.

In cujus manu anima est omnis viventis, & spiritus omnis carnis viri. Nonne auris verba probat, & palatum cibum gustat sibi? In antiquis est sapientia, & in lon- 10 11
gævis dierum prudentia. Apud eum est sapientia & fortitudo, suum est consilium & intelligentia. Ecce destruet, & non ædificabitur; concludet hominem in sepul- 12 13
chro, nec aperietur. Ecce continebit aquas, & siccabuntur, & cùm emiserit eas, effundentur in terram. Apud eum est fortitudo & sapientia, ipse habet errantem 14 15
& decipientem. Qui ducit consiliarios in catenis, & principes ad insaniam redigit. Catenam regum dissolvit, & accingit balteo lumbos eorum. Qui ducit *ma-* 16 17
gnates inter spolia, & fortes dissipat. Aufert veritatem labiorum veracium, & eloquium senum tollit. Effundit despectionem super principes, & fortitudinem re- 18 19
gum infirmare facit. Qui revelat profunda de tenebris, & producit in lucem umbras mortis. Multiplicat populos, & disperdit eos; extendens rete gentibus, et capit 20 21
eos. Auferens sapientiam cordis principum *populi* terræ, et errare facit eos in vacuum ubi non est via. Palpant tenebras et non lucem, et errare facit eos quasi ebrios. 22 23
24 25

CAP, XIII.

Ecce omnia hæc vidit oculus meus: audivit auris mea, et intellexit sibi. Secundùm scientiam vestram novi etiam ego, nec differo egò à vobis. Veruntamen ad 1 2
omnipotentem loquar: et disputare cum Deo volo. Et vos utique estis coacervantes mendacium; quasi medici idolis, *& caro mortua quam excidit culter*, sic estis 3 4
omnes vos. *Utinam* tacentes taceatis, et sit vobis in sapientiam? Audite nunc correctionem meam, et contentionem labiorum meorum auscultate. Nunquid Deo 5 6
loquemini mendacium, et ad eum loquemini *dolum*? Nunquid faciem ejus accipietis, aut pro Deo contendetis? Nonne rectum esset quòd scrutaretur vos? an quem- 7 8
admodum irridetur filius hominis, irridetis *eum*? Corripiendo corripiet vos, si in abscondito faciem ejus accipitis. Nonne cùm elevatus fuerit super solium judi- 9 10
cii, terror ejus conturbabit vos, et timor ejus irruet super vos. 11

איוב : יד

.vestra tergora luti tergoribus , cineris parabolæ vestræ Memoriæ
12 וזכרניכם משלי־אפר לגבי־חמר גביכם׃
quid me super transeat & ; ego loquar & , me de Tacete
13 החרישו ממני ואדברה־אני ויעבר עלי מה׃
, meis dentibus in meam carnem tollam quid Propter
14 על־מה ׀ אשא בשרי בשני
non , me occidet Ecce ? mea vola in ponam meam animam &
15 ונפשי אשים בכפי׃ הן־יקטלני לא
Etiam .arguam ejus facies ad meas vias veruntamen : sperabo
16 איחל אך־דרכי אל־פניו אוכיח׃ גם־
.intrabit hypocrita ejus facies ad non quia ; salutem in mihi ipse
הוא־לי לישועה כי־לא לפניו חנף יבוא׃
.vestris auribus in meam indicationem & ,meum sermonem audiendo Audite
17 שמעו שמוע מלתי ואחותי באזניכם׃
.ero justus ego quod novi : judicium disposui nunc Ecce
18 הנה־נא ערכתי משפט ידעתי כי־אני אצדק׃
.expirabo & , tacuero nunc quia ? mecum litigabit ipse Quis
19 מי־הוא יריב עמדי כי־עתה אחריש ואגוע׃
non tuis faciebus à tunc : mecum facias ne duo Veruntamen
20 אך־שתים אל־תעש עמדי אז מפניך לא
ne tuus terror & : elonga me desuper tuam Volam .me abscondam
21 אסתר׃ כפך מעלי הרחק ואמתך אל־
.mihi responde & ,loquar vel : respondebo ego & ,voca Et .me terreat
22 תבעתני׃ וקרא ואנכי אענה או־אדבר והשיבני׃
, meam Prævaricationem ? peccata & , iniquitates mihi Quot
23 כמה לי עונות וחטאות פשעי
; abscondes tuam facies quid Ut .me cognoscere fac meum peccatum &
24 וחטאתי הדיעני׃ למה־פניך תסתיר
propulsatum folium Nonne ? tibi inimicum in me reputabis &
25 ותחשבני לאויב לך׃ העלה נדף
scribes Nam ? persequeris siccam stipulam & , confringes
26 תערוץ ואת־קש יבש תרדף׃ כי־תכתב
.mearum pueritiarum iniquitates me facies possidere & ,amaritudines me contra
עלי מררות ותורישני עונות נעורי׃
: meas semitas omnes custodies & , meos pedes cippo in pones Et
27 ותשם בסד ׀ רגלי ותשמור כל־ארחתי
ipse Et .imprimetur meorum pedum radices super
28 על־שרשי רגלי תתחקה׃ והוא
.tinea illud comedit vestimentum ut ; veterascet putredo ut
כרקב יבלה כבגד אכלו עש׃

CAP. XIV. יד

.tremore saturus & , dierum brevis mulieris natus Homo
1 אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע־רגז׃
non & , umbra velut fugit & ; est succisus & , est egressus flos Sicut
2 כציץ יצא וימל ויברח כצל ולא
adduces me & : tuos oculos aperuisti hunc super Etiam .stabit
3 יעמוד׃ אף־על־זה פקחת עיניך ואתי תביא
Non ? immundo ex mundum dabit Quis .tecum judicium in
4 במשפט עמך׃ מי־יתן טהור מטמא לא
ejus mensium numerus , ejus dies definiti Si .unus
5 אחד׃ אם חרוצים ׀ ימיו מספר־חדשיו
, eo desuper Recede .præteribit non & , fecisti ejus statuta : tecum
6 אתך חקו עשית ולא יעבר׃ שעה מעליו
Quia .suum diem mercenarius sicut velit donec , desinet &
7 ויחדל עד־ירצה כשכיר יומו׃ כי
ej* rejuvenescet & : innovabitur adhuc & , fuerit præcisa si , spes ligno est
יש לעץ תקוה אם־יכרת ועוד יחליף ויונקתו
pulvere in & : ejus radix terra in senuerit Si .desinet non
8 לא תחדל׃ אם־יזקין בארץ שרשו ובעפר
.ejus stirps morietur
ימות גזעו׃

Versio VULG. LAT.

12 Memoria vestra comparabitur
cineri, & redigentur in lutum
13 cervices vestræ. Tacete pau-
lisper, ut loquar quodcunque
14 mihi mens suggesserit. Quarè
lacero carnes meas dentibus
meis, & animam meam porto
15 in manibus meis? Etiam si oc-
ciderit me, in ipso sperabo:
veruntamen vias meas in con-
16 spectu ejus arguã. Et ipse erit
salvator meus: non enim ve-
niet in conspectu ejus omnis
17 hypocrita. Audite sermonem
meum, & ænigmata percipite
18 auribus vestris. Si fuero ju-
dicatus, scio quòd justus in-
19 veniar. Quis est qui judice-
tur mecum? veniat: quarè ta-
20 cens consumor? Duo tantùm
ne facias mihi, & tunc à facie
21 tua non abscondar: Manum
tuam longè fac à me, & for-
22 mido tua non me terreat. Vo-
ca me, & ego respondebo ti-
bi: aut certè loquar, & tu re-
23 sponde mihi. Quantas habeo
iniquitates & peccata! scelera
mea & delicta ostende mihi.
24 Cur faciem tuam abscondis, &
arbitraris me inimicum tu-
25 um? Contra folium, quod
vento rapitur, ostendis poten-
tiam tuam, et stipulam siccam
26 persequeris: Scribis enim
contra me amaritudines, et
consumere me vis peccatis
27 adolescentiæ meæ. Posuisti in
nervo pedem meum, et obser-
vâsti omnes semitas meas, et
vestigia pedum meorum con-
28 siderâsti: Qui quasi putredo
consumendus sum, et quasi
vestimentum, quod comedi-
tur à tinea.

CAP. XIV.

1 HOmo natus de muliere,
brevi vivens tempore, reple-
2 tur multis miseriis. Qui quasi
flos egreditur et conteritur,
et fugit velut umbra, et nun-
quam in eodem statu perma-
3 net. Et dignum ducis super
hujuscemodi aperire oculos
tuos, et adducere eum tecum
4 in judicium? Quis potest fa-
cere mundum de immundo
conceptum semine? nónne tu
5 qui solus es? Breves dies ho-
minis sunt, numerus mensium
ejus apud te est: constituisti
terminos ejus, qui præteriri
6 non poterunt. Recede paulu-
lùm ab eo, ut quiescat, donec
optata veniat, sicut mercena-
7 rii, dies ejus. Lignum habet
spem: si præcisum fuerit, rur-
sum virescit, et rami ejus pul-
8 lulant. Si senuerit in terra
radix ejus, et in pulvere emor-
tuus fuerit truncus illius,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 † Ἀποβήσεται δὲ ὑμῶν τὸ γαυρίαμα ἴσα
13 σποδῷ, † τὸ δὲ σῶμα πήλινον. † Κωφεύσατε
ἵνα λαλήσω, καὶ ἀναπαύσωμαι (ν) θυμοῦ,
14 † Ἀναλαβὼν τὰς σάρκας μου τοῖς (ξ)
ὀδοῦσι, † ψυχὴν δέ μου θήσω (ο) ἐν χει-
15 ρί. † Ἐάν με χειρώσηται ὁ δυνάστης, ἐ-
πεὶ καὶ ἦρκται, † (π) ἦ μὴν λαλήσω καὶ
16 ἐλέγξω ἐναντίον αὐτοῦ· † Καὶ τοῦτό μοι
ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν, † (ρ) οὐ γὰρ ἐν-
17 αντίον αὐτοῦ δόλος εἰσελεύσεται. † Ἀκού-
σατε ἀκούσατε τὰ ῥήματά μου, † ἀναγ-
18 γελῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων. † Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου, † οἶδα ἐ-
19 γὼ ὅτι δίκαιος ἀναφανοῦμαι. † Τίς γάρ
ἐστιν ὁ κριθησόμενός μοι, (σ) ὅτι νῦν κω-
20 φεύσω καὶ ἐκλείψω; † Δυεῖν δέ μοι (τ)
χρήσῃ, τότε ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ
21 κρυβήσομαι. † Τὴν (υ) χεῖρα ἀπ' ἐμοῦ
ἀπέχου, † καὶ ὁ φόβος σου μή με κατα-
22 πλησσέτω. † Εἶτα καλέσεις, ἐγὼ δέ σοι
(φ) ὑπακούσομαι· † ἢ λαλήσεις, ἐγὼ δέ
23 σοι δώσω (χ) ἀνταπόκρισιν. † Πόσαι εἰ-
σὶν αἱ ἁμαρτίαι μου καὶ ἀνομίαι μου;
24 (ψ) δίδαξόν με τίνες εἰσί; † Διατί ἀπ'
ἐμοῦ κρύπτῃ, † ἥγησαι δέ με (ω) ὑπεναν-
25 τίον σοι; † Ἢ (α) ὡς φύλλον κινού-
μενον ὑπὸ ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ; † (*) ἢ ὡς
χόρτῳ φερομένῳ ὑπὸ πνεύματος † ἀντί-
26 κεισαί (β) μοι; Ὅτι κατέγραψας κατ'
ἐμοῦ κακά, (γ) περιέθηκας δέ μοι νεότη-
27 τος ἁμαρτίας. † Ἔθου δέ μου τὸν πό-
δα (δ) ἐν κωλύματι, ἐφύλαξας δέ μου
πάντα τὰ ἔργα, † εἰς δὲ ῥίζας (ε) τῶν
28 ποδῶν μου ἀφίκου. (ζ) Ὃ παλαιοῦται
ἴσα ἀσκῷ, ἢ ὥσπερ ἱμάτιον σητόβρω-
τον.

ΚΕΦ. ιδ'.

1 † ΒΡοτὸς γὰρ γεννητὸς γυναικός, ὀ-
2 λιγόβιος, καὶ πλήρης ὀργῆς, † Ἢ ὥσ-
περ ἄνθος ἀνθῆσαν ἐξέπεσεν, † ἀπέδρα
3 δὲ ὥσπερ σκιά, καὶ οὐ μὴ στῇ. † Οὐχὶ
καὶ τούτου λόγον ἐποιήσω, † καὶ τοῦτον
ἐποίησας (α) εἰσελθεῖν ἐν κρίματι ἐνώ-
4 πιόν σου; † Τίς γὰρ (β) καθαρὸς ἔ-
5 σται ἀπὸ ῥύπου; (γ) ἀλλ' οὐθείς, † Ἐὰν καὶ
μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
† ἀριθμητοὶ δὲ μῆνες αὐτοῦ (δ) παρ' αὐτοῦ·
6 † εἰς χρόνον ἔθου, καὶ οὐ μὴ ὑπερβῇ. † Ἀ-
πόστα (ε) ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ἡσυχάσῃ, καὶ
εὐδοκήσῃ τὸν βίον, ὥσπερ ὁ μισθωτός.
7 † Ἔστι γὰρ δένδρῳ ἐλπίς, † (ζ) ἐὰν γὰρ
ἐκκοπῇ, ἔτι ἐπανθήσει, † καὶ ὁ ῥάδαμνος
8 αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλείπῃ. † Ἐὰν γὰρ γηράσῃ
ἐν γῇ ἡ ῥίζα αὐτοῦ, † (η) ἐν δὲ πέτρᾳ τε-
λευτήσῃ, τὸ στέλεχος αὐτοῦ

Evadet autem elatio vestra 12
tanquàm cinis, corpus autem
lutum. Obmutescite ut lo- 13
quar, et requiescam ab ira,
Apprehendens meas carnes den- 14
tibus, & animam meam po-
nam in manu. Licèt oppri- 15
mat me, qui Potens est, quo-
niam & cœpit; tamen lo-
quar, & coram eo arguam:
Et hoc mihi evadet in salu- 16
tem: non enim coram eo do-
lus ingredietur. Audite, audite 17
verba mea; narrabo enim vo-
bis audientibus: Ecce ego 18
appropinquo judicio meo: no-
vi ego, quòd justus apparebo.
Quis est enim qui judicium 19
sit facturus mihi; (e) quia
nunc obmutescam, & defici-
am? Duo (f) autem mihi 20
præbeas: tunc à (g) facie tua
non abscondar: Manum aufer 21
à me, & timor tuus non me
terreat. Deindè vocabis, ego 22
autem tibi obediam: aut (h)
loquêris, ego autem tibi dabo
responsum. Quot sunt pec- 23
cata mea, & iniquitates meæ?
doce me quænam sunt? Cur 24
absconderis à me, & putas me
esse contrarium tibi? Nunquid 25
quasi folium, quod movetur à
vento, vereberis? aut quasi
fœno, quod fertur à spiritu,
opposuisti te mihi? Quoniam 26
scripsisti contra me mala, &
imposuisti mihi peccata juven-
tutis: Et posuisti in (i) im- 27
pedimento pedem meum, &
observâsti omnia opera mea:
& (k) ad radices pedum me-
orum pervenisti: Qui vete- 28
rascit (l) sicut uter, aut velut
vestimentum, quod à tinea com-
estum est.

CAP. XIV.

HOmo enim natus ex muli- 1
ere, brevi vivens tempore, &
plenus (a) iracundiæ, Aut tan- 2
quam flos efflorescens decidit,
aufugit autem velut umbra:
& non stabit. Nunquid & 3
hujus ratione fecisti, & hunc fe-
cisti venire in judiciũ corã te?
Quis enim mundus erit à sor- 4
de? at nemo, Et si unus dies 5
sit vita ejus super terram: di-
numerati enim sunt menses e-
jus (b) ab eo: ad tempus po-
suisti, & non transgredietur.
Discede (c) ab eo, ut requi- 6
escat, & benè velit vitam, sic-
ut mercenarius. Est enim ar- 7
bori spes: Si enim excisa fu-
erit, adhuc pullulabit, & (d)
germen ejus non deficiet: Si 8
enim senuerit in terra radix
ejus, & in (e petra autem
interierit; truncus ejus

MS. A. (ν) θυμῷ μου, (ξ) ὀδοῦσίν μου, (ο) ἐν χερσίν μου. Ἐὰν μή με (π) οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ λαλήσω καὶ ἐλέγξω ὑμᾶς ἐναντίον αὐτοῦ· (ρ) οὐ γὰρ εἰσελεύσεται ἐναντίον αὐτοῦ δόλος. Ἀκούσατέ μου, ἀκούσατέ μου τὰ ῥήματα, (σ) ἵνα νῦν (τ) χρεία, (υ) χεῖρά σου ἀπόσχου ἀπ' ἐμοῦ, (φ) ὑπακούσω· λαλήσεις, (χ) ἀπόκρισιν. (ψ) τίνες εἰσὶν δίδαξόν με. Διατί με ἀποκρύπτῃ, (ω) ὥσπερ ὑπεναντίον σου; (α) ὥσπερ (*) ἢ ὡς χόρτον φερόμενον (β) δὲ μοι. (γ) καὶ περιέθηκάς μοι (δ) ἐν κυκλώματι, καὶ ἐφύλαξές μου (ε) ποδῶν μου (ζ) Οἱ παλαιοῦνται Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ἐν κρίματι εἰσελθεῖν ἐπὶ σοι. (β) ἔσται καθαρὸς (γ) οὐδὲ εἷς, Ἐὰν καὶ μιᾶς ἡμέρας γένηται ὁ βίος (δ) παρ' αὐτῷ. εἰς χρόνον γὰρ ἔθου, (ε) ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα ἡσυχάσω, καὶ εὐδοκήσω μου τὸν βίον, ὥσπερ μισθωτός. (ζ) ἐὰν δὲ καὶ ἐκκοπῇ, πάλιν ἀνθήσει, (η) ἐὰν δὲ πέτραις τελευτήσῃ,

תרגום TARGUM.

12 14 דכרנכון מתיל לקטמא לגב טינא גביכון : שתוקו מני ואמלל אנא ויעבר עלי מדעם : מטול מה אטול בסרי בככי ונפשי אשוי כד על גב ידוי :
13 15 16 הא אין יקטלנני קדמוי אצלי ברם אורחתי קדמוי אכסן : לחוד הוא לי לפורקנא ארום לא קדמוי דילטור יעול : שמעו וקבילו מלתי ותנויי
17 18 19 20 באודניכון : הא כדון סדרית דינא ידעית ארום אנא אזכי : מן הוא דינצי בהדי ארום השתא אשתוק ואתנגיד : לחוד תרתין לא תעבד עמי
21 22 23 הידין מן קדמך לא אטמר : ידך מעלוי ארחק ודחלתך לא תבעתינני : ותקרי ואנא אתיב או אמלל ותתיבנני : כמה לי עוין וחובין מרודי וסורחני
24 25 26 אודעיתני : למה שכינתך תסלק ותחשבנני לבעל דבבא לך : הטרפא דשקיף תתבר וית גלא יבש תרדוף : ארום תכתוב עלי מרירתא
27 28 ותרתנני עוית טליותי : ותשוי בסד רגלי ותנטור כולהון אסרטי על סמיוני רגלי תרשום : והוא היך רקבובית יתבלי היך לבוש דנתריה
זחיל :

יד

1 2 3 בר נש דאתיליד מן אתתא נוץ יומין ושבע רוגזא : היך ניצא נפק ואתמולל וערק היך טולא ולא יקום : לחוד על דין פקחתא עינך ויתי
4 5 תעיל לדינא עמך : מן יתן דכי מן גבר דאסתאב בחובין אלולפון אלהא די הוא חד די ישבוק ליה : אין לא יתיב סרינן יומוי מנין ירחוי גבך גזרתיה
6 7 עבדת ולא יעבר : פסיק מניה ויפסוק מחתיה עד דיקבל סוטריה היך כאגירא ביומיה : ארום אית לאילנא סבר אין יתקץ תוב ישבשב וינקותיה
8 לא תפסוק : אין מתסב בארעא שורשיה ובעפרא יסוף נצביה :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

12 13 *اذكروا ان من التراب سلطانكم • وعلى جانب الطين مسكنكم * فاصمتوا عني فاتكلم ايضا انا • واقول
14 15 جميع الذي جاز علي * ماذا انا اخذ لحمي باسناني • ونفسي موضوعة في يدي * فان هو قتلني • فاياه
16 17 ارجوا فقط • لان طرايقي بين يديه * وهو يكون لي مخلصا من اجل انه لا يدخل قدامه بذيل * فاسمعوا
18 19 سمعا قولي ومعرفتي اقولها قدامكم * فاني ايضا اقرب قضاي • وانا اعلم اني بري * من الذي يحج علي
20 21 حتى الان اسكت واطمان * ولكن كليهما لا تبعد عني • وعند ذلك من بين يديك لا تنساني * ويدك
22 23 لا تبعدها عني ومخافتك لا تفزعني * ادعوني وانا اجيب • او اتكلم فترد علي الجواب * كم لي من الاثام
24 25 والاحواب • اثامي وخطاياي فاعلمني * لماذا ترد وجهك عني وجعلتني لك مثل العدو * للورق اليابس
26 27 المنثور تدوس • او للقش اليابس تطرد * حين كتبت علي التبعة • وتذكر علي ايام صباي * وجعلت
28 رجلي في الوثاق • وتحفظت بجميع طرايقي • وعلى فوة رجلي تنظر * وهو مثل السقاء البالي • ومثل
اللبوس الذي قد اكله السوس • الفصل الرابع عشر •
1 2 * كذلك هو الانسان ولد الامراة وناقص الايام هو • وقابل الافزاع * مثل النبات يخرج ثم ييبس ويحترق •
3 ويذهب مثل الظل ولا يبقا * وايضا على هذا فتحت عينيك • واياه تدخل في القضاء معك * من
4 5 الذي يخرج الطاهر من الدنس • ولا احدا * ان كانت ايام حياته قد انقطعت • وعدد شهوره قد
6 7 انقضت • حدا جعلت لا يتجاوزه * ويقيم حتى يسرع مثل الاجير ايامه * من اجل انه يكون للعود رجا
8 ان هو قطع فانه ايضا يخلف واغصانه لا تنفذ * وان عتق في الارض اصله وفي التراب يموت نباته •

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Mementote quia de terra 12
est principatus vester, &
secus lutum est habitatio
vestra. Silete à me, & 13
loquar ego etiam, & di-
cam omnia quæ super me
transierunt. Quare ego 14
accipio carnē meā dentib
meis, & anima mea posi-
ta in manibus meis. Si ipse 15
occiderit me, in ipso spe-
rabo tantùm; quoniam viæ
meæ in conspectu ejus, Et 16
ipse erit mihi salvator;
quoniam non intrat in
conspectum ejus profan⁹.
Audientes audite sermo- 17
nem meum, & (c) scienti-
am meam dicam coram
vobis: Quoniam ego quo- 18
que exponam judicium
meum, & ego scio me esse
immunem. Quis est qui 19
litigat adversùm me:
ut nūc taceā, & (d) tu-
tus sim? Veruntamen duo 20
hæc ne removeas à me,
& tunc de conspectu tuo
non oblivisceris mei; Ma- 21
num tuam ne elonges à
me, et timor tuus non me
terreat. Voca me, & ego 22
respondebo: aut loquar,
& tu responsum mihi da-
bis. Quot sunt mihi sce- 23
lera & debita? scelera
mea & peccata mea no-
tifica mihi. Cur avertis fa- 24
ciem tuam à me? & po-
suisti me tibi quasi inimi-
cum? Folia sicca dilapsa 25
conculcas, & stipulas
siccas persequeris? Cùm 26
scripseris contra me (e)
vindictam, & commemo-
res adversùm me delicta
juventutis meæ; Et po- 27
sueris pedes meos in vin-
culo, & observaveris
omnes semitas meas, &
consideres vim pedum
meorum: Ipse verò fit 28
quasi utercultus marcidus,
& velut vestimentum,
quod jam comestum est à
tinea.

CAP. XIV.

Sic est homo natus de 1
muliere, & paucorum di-
erum, & susceptibilis ti-
morum est: Sicut ol⁹ egre- 2
ditur, (a) tum exsiccatur,
& comburitur, & abit
velut umbra, & non re-
manet. Etiam super hunc 3
aperuisti oculos tuos, &
adducis eum tecum in
judicium? Quis producit 4
mundum de immundo?
nec ull⁹ quidē, (b) Si dies 5
vitæ ejus præcisi sunt, &
numerus mensium ej⁹ jam
finivit: (c) terminum po-
suisti quē non præteribit,
Permanet donec percur- 6
rant sicut mercenarii dies
ejus. Nam ligno spes est 7
quòd si abscissum fuerit,
rursus germinet, & rami
ejus non pereant. Quòd 8
si senuerit in terra radix
ejus, & in terra mortuum
fuerit germen ejus;

INTERP. SYRIACA.

(c) declarationem meā (d) requiescā? (e) correptionē. Cap. XIV. (a) marcescit, & exsiccatur, & fugit (b) Si dies ejus præcisi (c) legem

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Memoria vestra comparata est cineri: apud lutum sunt dorsa vestra. Tacete à me, & loquar; & transeat super me quicquid fuerit. Quare tollam carnem meam 12 13
dentibus meis, & animam meam ponam quasi in superficie manuum *ejus*? Ecce si occiderit me, coram eo orabo: veruntamen vias meas coram eo arguam. Atta- 14 15
men ipse est mihi in salutem, quoniam non ingredietur coram eo delator. Audite & suscipite verba mea, & conventionem meam in auribus vestris. Ecce nunc or- 16 17
dinavi judicium: scio quoniam justus inveniar. Quis est qui contendat mecum? quoniam nunc si tacuero, emoriar. Attamen duo ne facias mihi: tunc à facie 18 19
tua non abscondar. Manum tuam longè fac à me, & timor tuus ne conturbet me. Et vocabis, & ego respondebo tibi: aut loquar, & respondebis mihi. Quantas 20 21
habeo iniquitates & peccata? scelera mea & delicta mea ostende mihi. Quare majestatem tuam aufers, & arbitraris me inimicum tuum? Nunquid folium quod 22 23
impellitur conteres, & stipulam siccam persequeris? Scribis enim contra me amaritudines, & hæreditare me facis iniquitates adolescentiæ meæ. Et ponis velut 24 25
in nervo pedes meos, & observas omnes semitas meas; & vestigia pedum meorum signâsti. Et quasi putredo corrumpitur, & sicut vestimentum quod consumit tinea. 26 27
28

CAP. XIV.

Filius hominis natus de muliere brevis dierum & satiatus ira: Sicut flos egreditur & conteritur; & fugit velut umbra, & non permanet. Veruntamen super 1 2 3
hunc aperuisti oculos tuos, & me adduces tecum in judicium. Quis dabit mundum *è viro* qui est pollutus in peccatis, nisi Deus qui unus est, qui parcet ei? Si non 4 5
convertatur perplexi erunt dies ejus: numerus mensium ejus apud te est: decreta ei fecisti, & non præteribit. Recede ab eo, & cesset plaga ejus, donec accipiat stipen- 6
dium suum sicut mercenarius in die suo. Habet enim arbor spem si succisa fuerit; adhuc enim germinabit, & ramus ejus non cessabit. Si senuerit in terra radix 7 8
ejus, & in pulvere defecerit plantatio ejus:

איוב : מו

plantatio ſicut meſſem faciet & ; germinabit aquarum odore Ab
9 מריח מים יפרח ועשה קציר כמו־נטע :
ille ubi & , homo obiit & ; infirmabitur & , morietur vir Et
10 וגבר ימות ויחלש ויגוע אדם ואיו :
areſcet & , exiccabitur fluvius & ; mari de aquæ Abierunt
11 אזלו־מים מני־ים ונהר יחרב ויבש :
non cœli non ad uſque , reſurget non & ; jacuit vir Et
12 ואיש שכב ולא־יקום עד־בלתי שמים לא
det Quis .ſuo ſomno à ſuſcitabuntur non & ; expergiſcentur
13 יקיצו ולא יערו משנתם : מי יתן
tuum naſum converti ad uſque me abſcondas ,me abſcondas ſepulchro in
בשאול תצפנני תסתירני עד־שוב אפך
fuerit mortuus Si .mei recorderis & , ſtatutum mihi ponas
14 תשית לי חק ותזכרני : אם־ימות
venire uſque ; expectabo meæ militiæ diebus cunctis ? vivet nunquid , vir
גבר היחיה כל־ימי צבאי איחל עד־בוא
opus ad ; tibi reſpondebo ego & , Vocabis .mei mutationem
15 חליפתי : תקרא ואנכי אענך למעשה
; numerabis meos greſſus nunc Quia ? concupiſces tuarũ manuum
16 ידיך תכסף : כי־עתה צעדי תספור
faſciculo in Signata .meum peccatum ſuper obſervabis non
17 לא תשמור על־חטאתי : חתם בצרור
mons verè Et .mea prævaricatione ſuper conſues & ,mea prævaricatio
18 פשעי ותטפל על־עוני : ואולם הר־
Lapides .ſuo loco è transferetur ſaxum & ; defluet cadens
19 נופל יבול וצור יעתק ממקומו : אבנים
; terræ pulverem ejus ſponte naſcentia inundabit , aquæ contuderunt
שחקו מים תשטף ספיחיה עפר־ארץ
: ibit & ,perpetuum in ei Prævalebis .perdidiſti hominis expectationẽ &
20 ותקות אנוש האבדת : תתקפהו לנצח ויהלך
; neſciet & ,ejus filii fient Incliti .eum emittes & , ejus facies mutans
21 משנה פניו ותשלחהו : יכבדו בניו ולא־ידע
; dolebit eo ſuper ejus caro Veruntamen .eis advertet non & , viloſcent &
22 ויצערו ולא־יבין למו : אך בשרו עליו יכאב
.lugebit ſe ſuper ejus anima &
ונפשו עליו תאבל :

CAP. XV. טו

ſapiens Nunquid : dixit & , Temanites Eliphaz reſpondit Et
1 ויען אליפז התימני ויאמר : החכם
2 ? ſuum ventrem Euro implebit & ; venti ſcientiam reſpondebit
יענה דעת־רוח וימלא קדים בטנו :
? eis in proficies non , ſermonibus & ; proderit non verbo in Arguere
3 הוכח בדבר לא יסכון ומלים לא־יועיל בם :
.Dei facies ad loquelam imminues & ; timorem diſſipabis tu Etiam
4 אף־אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני־אל :
.verſutorum linguam eliges & ; tuum os tua iniquitas docebit Quia
5 כי־יאלף עונך פיך ותבחר לשון ערומים :
teſtimonium reddent tua labia & ; ego non & , tuum os te peraget Reum
6 ירשיעך פיך ולא־אני ושפתיך יענו־
collium facies ad & ? eris natus Adam primus Nunquid .te in
7 בך : הראישון אדם תולד ולפני גבעות
te ad diminuetur & ; audies Dei ſecreto in Nunquid ? es formatus
8 חוללת : הבסוד אלוה תשמע ותגרע אליך
non & , intelliges ? ſciamus non & , nôſti Quid ? ſapientia
9 חכמה : מה־ידעת ולא נדע תבין ולא־
provectus ,nos inter decrepitus etiam ,canus Etiam ? illud nobiſcum
10 עמנו הוא : גם־שב גם־ישיש בנו כביר
; Dei conſolationes te à parum Nonne .diebus tuo patre præ
11 מאביך ימים : המעט ממך תנחומות אל
quid & ; tuum cor te capiet Quid ? tecum lates verbum &
12 ודבר לאט עמך : מה־יקחך לבך ומה־
? tui oculi conniveut
ירזמון עיניך :

Verſio VULG. LAT.

9 Ad odorem aquæ germinabit,
et faciet comam quaſi cùm pri-
10 mùm plantatum eſt: Homo
verò cùm mortuus fuerit, &
nudatus atque conſumpt⁹, ubi,
11 quæſo,eſt? Quomodò ſi rece-
dant aquæ de mari, & fluvius
12 vacuefactus areſcat: Sic ho-
mo cùm dormierit, non reſur-
get; donec atteratur cœlum,
non evigilabit, nec conſurget
13 de ſomno ſuo. Quis mihi hoc
tribuat, ut in inferno prote-
gas me, & abſcondas me, do-
nec pertranſeat furor tuus, &
conſtituas mihi tempus,in quo
14 recorderis mei? Putáſne mor-
tuus homo rurſum vivat? cun-
ctis diebus, quibus nunc mili-
to, expecto donec veniat im-
15 mutatio mea. Vocabis me, et
ego reſpondebo tibi: operi
manuum tuarum porriges dex-
16 teram. Tu quidem greſſus
meos dinumeráſti, ſed parce
17 peccatis meis. Signáſti quaſi
in ſacculo delicta mea, ſed cu-
18 ráſti iniquitatem meam. Mons
cadens defluit, & ſaxum tranſ-
19 fertur de loco ſuo. Lapides
excavant aquæ, & alluvione
paulatim terra conſumitur: &
hominé ergò ſimiliter perdes.
20 Roboráſti eum paululùm ut in
perpetuum tranſiret: immu-
tabis faciem ejus, & emittes
21 eum. Sive nobiles fuerint fi-
lii ejus, ſive ignobiles, non in-
22 telliget. Attamen caro ejus
dum vivet dolebit, & anima
illius ſuper ſemetipſo lugebit.

CAP. XV.

1 RESpondens autem Eliphaz
2 Themanites, dixit; Numquid
ſapiens reſpondebit quaſi in
ventum loquens, & implebit
3 ardore ſtomachum ſuum? Ar-
guis verbis eum qui non eſt æ-
qualis tibi, & loqueris quod
4 tibi non expedit. Quantum
in te eſt, evacuáſti timorem, et
5 tuliſti preces coram Deo. Do-
cuit enim iniquitas tua os tuũ,
& imitaris linguam blaſphe-
6 mantium. Condemnabit te
os tuum, & non ego: & labia
7 tua reſpondebunt tibi. Num-
quid primus homo tu natus es,
8 & ante colles formatus? Num-
quid conſilium Dei audiſti, &
inferior te erit ejus ſapientia?
9 Quid nôſti quod ignoremus?
quid intelligis quod neſciam⁹?
10 Et ſenes & antiqui ſunt in no-
bis,multò vetuſtiores quàm pa-
11 tres tui. Numquid grande eſt
ut conſoletur te Deus? ſed ver-
ba tua prava hoc prohibent.
12 Quid te elevat cor tuum, &
quaſi magna cogitans, attoni-
tos habes oculos?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

9 † Ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνθήσει, † (ϑ) ποιήσει δὲ θερισμὸν, ὥσπερ νεόφυτον. †
10 Ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ᾤχετο, † (ι) πεσὼν
11 δὲ βροτὸς οὐκ ἔτι ἐστί. † Χρόνῳ γὰρ σπανίζεται θάλασσα, † (κ) ποταμὸς δὲ ἐρημωθεὶς ἐξηράνθη. † Ἄνθρωπος δὲ κοιμη-
12 θεὶς (λ) οὐ μὴ ἀναστῇ † ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συῤῥαφῇ, † καὶ οὐκ ἐξυπνι-
13 σθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν. † Εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ᾅδῃ με (μ) ἐφύλαξας, † ἔκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ἡ ὀργὴ, καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνείαν
14 μου ποιήσῃ. † Ἐὰν γὰρ ἀποθάνῃ ἄνθρωπος, ζήσεται † συντελέσας ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ. † (ν) ὑπομενῶ ἕως πάλιν
15 γένωμαι. † Εἶτα (ξ) καλέσεις, ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι, † τὰ δὲ ἔργα τῶν χει-
16 ρῶν σου μὴ ἀπόποιοῦ. Ἠρίθμησας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οὐ μὴ παρ-
17 έλθῃ σε οὐδὲν τῶν ἁμαρτιῶν μου. † Ἐσφράγισας δέ μου (ˣ) τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ, (ο) ἐπεσημήνω δὲ εἴ τι ἄκων παρ-
18 έβην. † Καὶ πλὴν ὄρος (π) πίπτον διαπεσεῖται, † καὶ πέτρα παλαιωθήσεται
19 ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. † Λίθους (ρ) ἐλέανεν ὕδατα, † καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώματος τῆς γῆς· † καὶ
20 ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας. † Ὤσας αὐτὸν εἰς τέλος, καὶ ᾤχετο· † (σ) ἐπέστησας αὐτῷ (τ) τὸ πρόσωπον, καὶ ἐξ-
21 απέστειλας. † Πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ, οὐκ οἶδεν· † (υ) ἐὰν δὲ ὀλίγοι
22 γένωνται, οὐκ ἐπίσταται. Ἀλλ᾽ ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἤλγησαν, † ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ (φ) ἐπένθησεν.

ΚΕΦ. ιε΄.

1 † ΥΠολαβὼν δὲ Ἐλιφὰζ ὁ (α) Θαι-
2 μανίτης, λέγει, (β) † Πότερον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως (γ) πνεῦμα, †
3 καὶ ἐνέπλησε πόνον γαστρὸς, † (δ) Ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ, † καὶ ἐν λόγοις οἷς
4 οὐδὲν ὄφελος; † (ε) Οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον, † συνετελέσω δὲ ῥήματα
5 τοιαῦτα ἔναντι (ζ) τοῦ κυρίου; † Ἔνοχος εἶ ῥήμασι στόματός σου, † (η) οὐδὲ διέ-
6 κρινας ῥήματα δυναστῶν. † (ˣ) Ἐλέγξαι σε τὸ σὸν στόμα καὶ μὴ ἐγὼ, † τὰ δὲ χεί-
7 λη σου (ϑ) καταμαρτυρήσουσίν σου. † Τί γάρ; μὴ πρῶτος (ι) ἀνθρώπων ἐγεννή-
8 θης; † ἢ πρὸ θινῶν ἐπάγης; † Ἢ σύνταγμα κυρίου (κ) ἀκήκοας; † ἢ συμβούλῳ σοι ἐχρήσατο ὁ θεός; † εἰς δέ σε
9 ἀφίκετο σοφία; † Τί γὰρ οἶδας, ὃ οὐκ οἴδαμεν; † ἢ τί (λ) συνίεις σὺ, ὃ οὐ
10 καὶ ἡμεῖς; † Καί γε πρεσβύτης καί γε παλαιὸς ἐν ἡμῖν, † βαρύτερος τοῦ πατρός
11 σου ἡμέραις. † Ὀλίγα ὧν ἡμάρτηκας μεμαστίγωσαι, † μεγάλως ὑπερβαλλόντως λε-
12 λάληκας. † (μ) Τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου; † ἢ (ν) τί ἐπήνεγκαν οἱ ὀφθαλμοί σου,

Ab odore aquæ germinabit, 9
& faciet meſſem,ſicut novel-
la plantatio. Vir verò cùm 10
mortuus fuerit, abiit: &
mortalis, cum ceciderit, non
ultrà eſt. Tempore enim ra- 11
reſcit (f) mare,(g) & flu-
vius deſolatus exaruit. Homo 12
autem cùm dormierit, non u-
tique reſurget: quoadusque
cœlum (h) non ſit conſutum:
& non excitabuntur de ſo-
mno ſuo. Itaque utinam apud 13
inferos me cuſtodiſſes,& abſ-
condiſſes me, donec requieſce-
ret ira tua, & conſtituas mi-
hi tempus, in quo memoriam
mei facias. Si enim mortuus 14
fuerit homo; vivet conſum-
matis diebus vitæ ſuæ: (i)
ſuſtinebo donec rurſus fiam:
Deinde vocabis, & ego obedi- 15
am tibi: ſed opera manuum
tuarum ne repellas. Numerá- 16
ſti autem adinventiones meas,
& non præteribit te ullum pec-
catorum meorum: Signáſti 17
autem in ſacculo iniquitates
meas, & annotáſti, ſi quid
invitus erravi: Et quidem 18
mons cadens decidet, & pe-
tra veteraſcet de loco ſuo:
Lapides levigaverunt aquæ, 19
& demerſerunt aquæ ſupini
cumuli terræ: & (k) pati-
entiam hominis perdidiſti:
Impuliſti eum in finem, & 20
abiit: (l) adjeciſti ei faciem,
& dimiſiſti: Et cùm multi 21
fuerunt filii ejus, neſcit: ſin
autem pauci (m) fuerint, ig-
norat: Sed carnes ejus dolue- 22
runt,& anima ejus luxit.

CAP. XV.

REſpondens autem Eliphaz 1
Themanites, ait; Nunquid ſa- 2
piens reſponſionem dabit ſcien-
tiæ (a) ſpiritus: & (b)
implevit dolorem ventris, Ar- 3
guens in verbis quibus non
oportet, & in ſermonibus, qui-
bus nulla utilitas? Nonne 4
& tu (c) repuliſti timorem,
(d) conſummáſti autem verba
talia coram Domino? Reus es 5
verbis oris tui,neque dijudicáſti
verba potentum: Arguat te os 6
tuum, & non ego: Et labia
tua teſtificabuntur contra te.
Quid enim? nunquid primus 7
homo natus es? aut ante colles
(e) concretus es? Aut (f) con- 8
ſtitutionẽ Domini audiſti? aut
conſiliario te uſus eſt Deus, &
in te pervenit ſapientia? Quid 9
enim nôſti,quod non novimus?
aut quid intelligis tu, quod non
& nos? Sed & ſenex & an- 10
tiquus in nobis eſt patre tuo (g)
gravior diebus: Pauca præ iis 11
quæ peccáſti, accepiſti verbera:
valdè ſupra modum locutus es.
(h) Quid auſum fuit cor tuum? 12
aut quid ſuſtinuerunt oculi
tui,

MS.A. (ϑ) καὶ ποιήσει θερισμὸν, (ι) καὶ πεσὼν βροτὸς (κ) ποταμοὶ δὲ ἐρημωθέντες ξηρανθήσονται. (λ) οὐ μὴ ἀναστῇ καὶ οὐ μὴ ἐξεγερθῇ ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς παλαιωθῇ, καὶ οὐκ (μ) φυλάξεις, κρύψεις δέ με (ν) ὑπομενῶ σε ἕως ἂν πάλιν (ξ) καλέσεις με, ἐγὼ (ˣ) τὰ ἁμαρτήματα ἐν (ο) καὶ ἐπισημήνω εἴ τι (π) * πίπτων πεσεῖται, (ρ) ἐλέανεν (σ) καὶ ἐπέστησας (τ) τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐξαπέστειλας. (υ) ἐάν τε (φ) ἐπ᾽ αὐτῷ ἐπένθησεν. Κεφ. ιε΄. MS.A. (α) * Θεμανίτης, (β) Τίνα ἄρα σοφὸς (γ) πνεύματος; ἐμπλήσει δὲ (δ) Ἐλέγχων με ἐν ῥήμασιν κενοῖς, ἐν λόγοις (ε) Ὅτι καὶ σοὶ (ζ) κυρίου (η) καὶ οὐ (ˣ) Ἐλέγξει (ϑ) καταμαρτυρήσει (ι) ἄνθρωπος (κ) ἀκήκοας; ἢ εἰς σὲ ἀφίκετο σοφία; (λ) σὺ νοήσεις, ὃ οὐχί (μ) Τί ὅτι (ν) Τί σοι

תרגום TARGUM.

9 מן הנית מוי ילבלב ויעביד ואוא היך נצבא : 10 וגברא ימות ויתמקמק אתנגיד בר נש ואן הוא : 11 אזלו מוי מן ימא דסוף והדרו לבית כנשתהון ויורדנא אתנגיב
12 ויתיבש קדם ארונא דיי והדרו על בית פרצידיהון : וברנש שכיב ולא יקום עד דלית שמיא לא יתערון רשיעיא ולא מתערין מבית דמכהון : 13 לוי בבית
14 קבורתא תטשנני תטמרנני עד דיתוב רוגזך תשוי לי גזירא ותדכרנני : אין ימות גברא רשיעא אפשר דיחי מטול היכנא כל יומי חילי אוריך עד דיתי חלופי
15 חיי : 16 תהי קרי ואנא אתיב לך לעובדי אידך תרגג : ארום כדון פסיעתי תמני לא תנטור על סורחני : 17 חתים בספר דכרניא מרודי ותחבר על עויתי : 18 וברם
טור נפל יתר וטינר מסתלק מן אתריה : תא וברם לוט דאתפרש מאברהם דמתיל לטור רם נתר ותקיפא סלק איקר שכנתיה מסדום דהוא אתריה :
19 אבניא שיפא מיא שטפא כתהא עפרא דארעא וסבר בר נש הובדתא : 20 תשלמניה לעלמא ויזיל מתני קלסתריה ותשדרניה : 21 שרין ביקר בנוי ולא
22 יידע ומצטערין ולא יתבין להון : ברם בסריה מן רחשא עלוי כאב ונפשיה בבית דינא עלוי מתאבלא : תא ברם בסריה עד לא יסתחם נולא
עלוהי כאב ונפשיה שבעתא יומי אבלא עלוי מתאבלא בבית קבורתא :

טו

1 ואתיב אליפז דמן תימן ואמר : 2 האפשר דחכימא יתיב דעתא דדמי לזעפא וימלי היך רוח קדומא כרסיה : 3 דמכסן במלין ולא יליף ומליא דלית משמשא
4 בהון : לחוד ארת אין תפש דחלתא ותבצור מלתא קדם אלהא : 5 ארום יאלף סורחנך פומך ותהי בחר לישנא דחכימיא : 6 יחיבנך פומך ולא אנא
7 וספותך יסהדון בך : הא בקדמאי אדם בלא אבא ואמא אתילדתא וקדם גלמתא אתבריתא : 8 אפשר דברזי אלהא תשמע ואטפת לותך חוכמתא : 9 מה
10 ידעתא ולא נדע תתבין ולא נבנא הוא : לחוד סיב וקשיש בנא ודרב מאבוך יומיא : תא לחוד אליפז דסיב ובלדד דקשיש בהדנא וצופר דרב מאבוך
11 יומין : 12 הזעיר מנך נחמתא דאלהא ומללא בניח חיי למללא נבך : מה ילפנך רעיונך ומה מרמזין עינך :

Versio SYRIACA.

9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 [illegible]

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 [illegible]

Versio ARABICA.

9 10 * من رايحة الماء يفرع * ويصنع ورقا مثل المنصوب * والرجل يبلا ويموت * ويبيد الانسان فلا يكون

11 12 * تنفد المياه من البحر والنهر يخرب وييبس * والرجل اذا اضطجع لا يقوم حتى تبلا السماء لا يستيقظون

13 من سنتهم ولا يستنبهون * من الذي صنع انك في الهاوية تخبيني وتسترني حتى يجوز غضبك * وتجعل

14 15 لي ميثاقا لتذكرني * لعل ان مات الرجل يحيا * وجميع ايام شبابه ينتظر ان ياتي كبره * ان تدعوني

16 فاني اجيبك * وعلى عمل يديك افكر * من اجل ان طرايقي الآن لا تحصي * ولا تحفظ على خطاياي

17 18 * اختم في الاصرار اثامي * وابعد مني خطاياي * احقا ان الجبل العظيم يسقط * او الكهف يزول من مكانه

19 20 * الحجر يسحق بالماء ويطحن غبار الارض * رجاء الانسان اهلكت * تعظمه للدهر فيجري * تغير

21 22 وجهه تطلقه * فان كثر بنوه لا يعلم * وان قلوا لم يعرف * ولكن جسده عليه يتوجع * ونفسه عليه

1 تجزع * الفصل الخامس عشر * فاجاب اليفاز التيمني وقال

2 3 * حكيم الروح يجيب بالمعرفة * ويملا بطنه حمية * ليبكت اقاويل لا تنفع * وكلاما ليس فيه

4 5 فضل * وانت ايضا تبطل المخافة وتكثر الكلام قدام الله * حتى يالف فمك الخطا وترضى بلسان

6 7 المكر * فيفضحك فمك ولا انا * وشفتاك يشهدن عليك قدامي * اعساك قبل الناس ولدت او من

8 9 قبل الروابي حبلت * او باسرار الرب سمعت * او ظهرت لك الحكمة * ماذا الذي تعلم ونحن لا نعلمه *

10 او ماذا تفهم وليس هو عندنا * فهوذا فينا الشيخ وايضا فينا الكبير * والذي اقدم ايضا من ابيك

11 12 اياما * ابعد عنك تغيظ الله * وتكلم بالسكون عند نفسك * لماذا ارتفع قلبك * ولماذا تغمض عينيك *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Ab odore aquarum pullulabit, et faciet folia velut plantatum. Vir autem (d) *marcescit, & moritur; & perit homo, nec erit.* 9 10
Deficient aquæ de mari, & flumen destruetur & arescet. 11
Et vir, cùm jacuerit, non resurget: donec marcescat cœlum non excitabuntur à somno suo, nec evigilabunt. 12
Quis faciat ut in inferno abscondas me, & protegas me donec pertranseat furor tuus? & ponas mihi fœdus ut recorderis mei? 13
Anne si moritur vir, vivet? & omnibus diebus juventutis suæ expectat donec veniat sua senectus. 14
Si vocabis me, et ego respondebo tibi, & de opere manuum tuarum cogitabo. 15
Quoniam semitas meas præsentes ne numeres, neq; observes contra me peccata mea. 16
Claude in sacculis scelera mea, & remove à me peccata mea. 17
Verúmne est ingentem montem cadere, aut rupem migrare è loco suo? 18
Lapis conteritur aquis? (e) *& molitur pulvis terræ? spem hominis perdidisti.* 19
Magnificabis eum in æternum, & (f) *curret: confusione faciei ejus dejicies eum:* 20
Adeoque si multiplicati fuerint filii ejus, nescit: & si diminuti fuerint, ignorat (g). 21
At (h) *corpus ejus super eum dolet, & anima ejus super eum consternatur.* 22

CAP. XV.

Respondit Elifaz Temanitez et dixit, 1
Sapiens spiritu respondet cum scientia, & implet ventrem suum irâ, 2
ut arguat dicta quæ non (a) *prosunt, & verba in quibus non est virtus.* 3
Et tu adhuc irritum facis timorem, & multiplicas sermones coram Deo. 4
Ita ut componat os tuum peccatum, & complaceat tibi in lingua doli. 5
Te condemnet os tuum, & non ego: & labia tua testentur contra te in conspectu meo. 6
Num forte ante homines natus es, vel ante colles conceptus? 7
An Domini secreta audivisti, aut apparuit tibi sapientia? 8
Quid scis quod nos nesciamus? aut quid intelligis quod non sit apud nos? 9
Ecce inter nos est senex, & inter nos quoque est grandævus, & qui antiquior est etiam patre tuo diebus. 10
(b) *Remove à te irritationem Dei, & loquere cum tranquillitate apud animam tuam.* 11
Quare elatum est cor tuum? & (c) *quare contrahis oculos tuos,* 12

INTERP. SYRIACA.

(d) moritur, & marcescit. (e) aut sponte nascens à pulvere terræ? (f) incedit. (g) eos (h) caro ejus CAP. XV. (a) sunt recta, (b) Cohibe à te minas Dei, (c) quid annuunt oculi tui,

PARAPH. CHALD. Versio Latina,

Ab amœnitate aquarum germinabit, & faciet ramum sicut plantatio. Vir autem moritur & debilitatur: interit filius hominis, & ubi est? Abierunt aquæ de mari rubro, & reversæ sunt ad locum congregationis suæ: & Jordanis exsiccatus est & aruit ante arcam Domini, & reversæ sunt ad locum alvei sui. Et filius hominis dormit, & non consurgit donec non fiunt cœli: non evigilabunt impii, nec suscitabuntur à domo somni sui. *Utinam* in domo sepulturæ celes me, & abscondas me donec avertatur furor tuus, & ponas mihi statutum ut recorderis mei? Si moriatur vir impius, nunquid potest vivere? propterea omnibus diebus militiæ meæ expectabo, donec veniat immutatio vitæ meæ. Vocabis, & ego respondebo tibi: opera manuum tuarum concupisces. Nunc enim gressus meos numerâsti, ne observes scelera mea. Signatum est in libro memorialium delictum meum, & accumulas super iniquitates meas. Veruntamen mons cadens defluet; & petra transferetur de loco suo. *Targum aliud*: Veruntamen *Lot, qui separatus est ab Abraham, qui similis erat monti excelso, diffluxit, & fortis sustulit gloriam majestatis suæ de Sedom, quæ locus ejus erat.* Lapides comminuunt aquæ, & inundant sponte nascentia pulveris terræ: sic spem filii hominis perdidisti. Perficies eum in seculo, & abibit, immutans vultum ejus, & dimittes eum. Habitant in gloria filii ejus, & nescit; tribulantur, & non attendit eis. Veruntamen caro ejus *à vermibus* super eum dolebit: & anima ejus *in domo judicii* super eum luget. *Targum aliud*: Veruntamen caro ejus antequam claudatur feretrum super eum, dolebit: & anima ejus *septem diebus luctus* super eum luget in domo sepulturæ. 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

CAP. XV.

Et respondit Eliphaz, qui erat de Theman, & ait: Nunquid sapiens potest respondere sententiam quæ similis sit vento, & implebit quasi vento urente ventrem suum. Qui arguit verbis, & nihil docet, & sermonibus in quibus non est utilitas. Attamen si tu multiplicâsses timorem, & minuisses verbum coram Deo. Docebit enim te iniquitatem tuam os tuum, & eliges linguam sapientum. Condemnabit te os tuum & non ego, & labia tua testificabuntur contra te. Nunquid cum primo homine citra patrem et matrem genitus es, et ante colles creatus es? Nunquid in secreto Dei audisti, et extincta est tibi sapientia? Quid nôsti quod nesciamus? quid intelligis quod non sit nobiscum? Veruntamen canus et longævus inter nos, et major patre tuo diebus. *Targum aliud*: Veruntamen *Eliphaz qui canus est*, et *Bildad longævus est nobiscum*, et *Sophar qui major est* patre tuo diebus. Nunquid parum tibi sunt consolationes Dei? et verbum in quiete videtur *loqui* apud te. Quid docet te cogitatio tua, et quid annuunt oculi tui? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

איוב : יו

tuo ore ex protulisti & ; tuus spiritus Deum ad respondit Quia
13 כי־תשיב אל־אל רוחך והוצאת מפיך
natus se justificet quòd & ; sit mundus quòd homo Quid .sermones
14 מלין : מה־אנוש כי־יזכה וכי־יצדק ילוד
fuerunt mundi non cœli & ; credet non suis sanctis in Ecce ? mulieris
15 אשה : הן בקדשיו לא יאמין ושמים לא־זכו
bibens vir ; graveolens & ; abominabilis quia Etiam .ejus oculis in
16 בעיניו : אף כי־נתעב ונאלח איש־שתה
, vidi hoc & ; me audi , tibi Nunciabo ? iniquitatem aquam sicut
17 כמים עולה : אחוך שמע־לי וזה־חזיתי
.suis patribus à celarunt non & ; indicarunt sapientes Quod .narrabo &
18 ואספרה : אשר־חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם :
.eorum mediū in alienus transivit non & ; terra est data solis Eis
19 להם לבדם נתנה הארץ ולא־עבר זר בתוכם :
annorum numerus & ; se excrucians ipse impius diebus Cunctis
20 כל־ימי רשע הוא מתחולל ומספר שנים
pace in ; ejus auribus in timorum Sonitus .timendo sunt abscondita
21 נצפנו לעריץ : קול־פחדים באזניו בשלום
; tenebris à redire credet Non .ei superveniet vastator
22 שודד יבואנו : לא־יאמין שוב מני־חשך
; ubinam panem ad ipse Vagans .gladium ad ipse conspectus &
23 וצפו הוא אלי־חרב : נדד הוא ללחם איה
eum Terrebunt .tenebrarum dies sua manu in est paratus quòd novit
24 ידע כי־נכון בידו יום־חשך : יבעתהו
.hostiliadium ad paratus rex sicut ei prævalebit ; coarctatio & tribulatio
צר ומצוקה תתקפהו כמלך עתיד לכידור :
.se roborabit Saddai ad & ; suam manum Deum ad extendit Quia
25 כי־נטה אל־אל ידו ואל־שדי יתגבר :
.ejus scutorum umbonum densitate in ; collo in eum ad Curret
26 ירוץ אליו בצואר בעבי גבי מגניו :
super lubricum fecit & ; suo adipe in suas facies operuit Quia
27 כי־כסה פניו בחלבו ויעש פימה עלי־
habitabunt non domos , excisas civitates inhabitavit Et .inguine
28 כסל : וישכון ערים נכחדות בתים לא־ישבו
non & ; ditabitur Non .acervos in sunt paratæ quæ : sibi
29 למו אשר התעתדו לגלים : לא־יעשר ולא
.eorum complementum terra in extendetur nec ; ejus facultas stabit
יקום חילו ולא־יטה לארץ מנלם :
; flamma siccabit ejus tenerum ramum , tenebris è recedet Non
30 לא־יסור מני־חשך ינקתו תיבש שלהבת
; errans mendacio in credet Non .ejus oris spiritu in recedet &
31 ויסור ברוח פיו : אל־יאמן בשו נתעה
; complebitur suo die non In .ejus immutatio erit mendacium sed
32 כי־שוא תהיה תמורתו : בלא־יומו תמלא
; ejus acerbam uvam vitis sicut Dejiciet .viruit non ejus ramus &
33 וכפתו לא רעננה : יחמס כגפן בסרו
hypocritæ comitium Quia .ejus florem olea tanquam projiciet &
34 וישלך כזית נצתו : כי־עדת חנף
; laborem Concipere .muneris tentoria peredit ignis & ; solitarium
35 גלמוד ואש אכלה אהלי־שחד : הרה עמל
.fraudem parabit eorum venter & ; mendacium parere &
וילד און ובטנם תכין מרמה :

CAP. XVI. יו

consolatores : multa hæc sicut Audivi : dixit & , Ijob respondit Et
1 ויען איוב ויאמר : שמעתי כאלה רבות מנחמי
2 te roborabit quid aut ? spiritus verbis finis Nunquid .vos omnes miseriæ
3 עמל כלכם : הקץ לדברי־רוח או מה־ימריצך
? responderis si
כי תענה :

Versio VULG. LAT.

13 Quid tumet contra Deum spi-
ritus tuus, ut proferas de ore
tuo hujuscemodi sermones ?
14 Quid est homo, ut immacula-
tus sit, & ut justus appareat
15 natus de muliere ? Ecce in-
ter sanctos ejus nemo immuta-
bilis, & cœli non sunt mundi
16 in conspectu ejus. Quantò
magis abominabilis & inutilis
homo, qui bibit quasi aquam
17 iniquitatem ? Ostendam tibi,
audi me : quod vidi narrabo
18 tibi. Sapientes confitentur,
& non abscondunt patres
19 suos. Quibus solis data est
terra, & non transivit alienus
20 per eos. Cunctis diebus suis
impius superbit, & numerus
annorum incertus est tyranni-
21 dis ejus. Sonitus terroris sem-
per in auribus illius : & cùm
pax sit, ille semper insidias su-
22 spicatur. Non credit quòd re-
verti possit de tenebris ad lu-
cem, circumspectans undique
23 gladium. Cùm se moverit ad
quærendum panē, novit quòd
paratus sit in manu ejus tene-
24 brarum dies. Terrebit eum
tribulatio, & angustia vallabit
eum, sicut regem qui præpara-
25 tur ad prælium. Tetendit e-
nim adversùs Deum manum
suam, & contra Omnipotentē
26 roboratus est. Cucurrit adver-
sùs eum erecto collo, & pingui
27 cervice armatus est. Operuit
faciem ejus crassitudo, & de la-
teribus ejus arvina dependet.
28 Habitavit in civitatibus deso-
latis, & in domib' desertis, quæ
29 in tumulos sunt redactæ. Non
ditabitur, nec pseverabit sub-
stantia ejus, nec mittet in terra
30 radicem suam. Non recedet de
tenebris : ramos ejus arefaciet
flamma, & auferetur spiritu o-
31 ris sui. Non credet frustrà er-
rore decept', quòd aliquo pre-
32 tio redimendus sit. Antequàm
dies ejus impleantur, peribit :
33 & manus ejus arescent. Læde-
tur quasi vinea in primo flore
botrus ejus, & quasi oliva pro-
34 jiciens florem suum. Congre-
gatio enim hypocritæ sterilis,
& ignis devorabit tabernacu-
la eorum, qui munera libenter
35 accipiunt. Concepit dolorem,
& peperit iniquitatem, & ute-
rus ejus præparat dolos.

CAP. XVI.

1 Respondens autem Job, di-
2 xit ; Audivi frequenter talia :
consolatores onerosi omnes
3 vos estis. Numquid habebunt
finem verba ventosa ? aut ali-
quid tibi molestum est si loqua-
ris ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 † Ὅτι θυμὸν ἔῤῥηξας ἔναντι κυρίου, † ἐξήγαγες δὲ ἐκ στόματος ῥήματα τοιαῦ-
14 τα ; † Τίς γὰρ ὢν (ξ) βροτὸς, ὅτι ἔσται
ἄμεμπτος ; † ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γυ-
15 ναικὸς γεννητός ; † Εἰ κατ' ἁγίων οὐ (ο) πι-
στεύει, † οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς ἐναντίον
16 (π) αὐτοῦ. † Ἔα δὲ, ἐβδελυγμένος καὶ
ἀκάθαρτος ἀνὴρ, πίνων (ϱ) ἀδικίας ἴσα
17 ποτῷ. † (σ) Ἀναγγελῶ δέ σοι, ἄκουέ
18 μου, † ἃ δὴ ἑώρακα, ἀναγγελῶ σοι, † Ἃ
σοφοὶ (τ) ἐροῦσιν, καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρες
19 αὐτῶν. † Αὐτοῖς μόνοις ἐδόθη ἡ γῆ, † καὶ
20 οὐκ ἐπῆλθεν ἀλλογενὴς ἐπ' αὐτούς. † Πᾶς
ὁ βίος (υ) ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι, † ἔτη δὲ
21 ἀριθμητὰ δεδομένα δυνάστῃ. † Ὁ δὲ φόβος
αὐτοῦ ἐν ὠσὶν αὐτοῦ· † ὅταν δοκῇ ἤδη (φ)
22 εἰρηνεύειν, ἥξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή. † Μὴ
πιστευέτω ἀποστραφῆναι ἀπὸ σκότους, (χ)
ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδή-
23 ρου, † (ψ) Καταπέτακται δὲ εἰς σῖτα γυ-
ψίν. † οἶδε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὅτι μένει εἰς πτῶ-
μα· † (ω) ἡμέρα δὲ σκοτεινὴ αὐτὸν στρο-
24 βήσει, † Ἀνάγκη δὲ καὶ θλίψις αὐτὸν
καθέξει, † ὥσπερ στρατηγὸς πρωτοστάτης
25 (α) πίπτων· † Ὅτι ἦρκεν χεῖρας (β) ἐν-
αντίον (γ) τοῦ κυρίου, † ἔναντι δὲ κυρίου παν-
26 τοκράτορος ἐτραχηλίασεν. † Ἔδραμε
δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ὕβρει † ἐν (δ) πάχει νώτου
27 ἀσπίδος αὐτοῦ. † Ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσ-
ωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ, † καὶ ἐποίησε
28 περιστόμιον ἐπὶ τῶν (ε) μηρίων. † Αὐλι-
σθείη δὲ πόλεις ἐρήμους, (ζ) εἰσέλθοι δὲ
εἰς οἴκους ἀοικήτους· † ἃ δὲ (η) ἐκεῖνοι
29 ἡτοίμασαν, ἄλλοι ἀποίσονται. † Οὔτε μὴ
πλουτισθῇ, οὔτε μὴ μείνῃ (θ) αὐτοῦ τὰ ὑπ-
άρχοντα· † (ι) οὐ μὴ βάλῃ ἐπὶ τὴν γῆν
30 σκιάν, † Οὐδὲ μὴ ἐκφύγῃ (κ) τὸ σκό-
τος· † τὸν βλαστὸν αὐτοῦ (λ) μαράναι ἄνε-
μος, † (μ) ἐκπέσοι δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος.
31 † Μὴ πιστευέτω ὅτι ὑπομενεῖ, † κενὰ γὰρ
32 (ν) ἀποβήσεται αὐτῷ. † Ἡ τομὴ αὐτοῦ πρὸ
ὥρας φθαρήσεται, † καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ
33 μὴ πυκάσῃ. † Τρυγηθείη δὲ (ξ) ὡς ὄμ-
φαξ πρὸ ὥρας, (ο) ἐκπέσοι δὲ ὡς ἄνθος
34 ἐλαίας. † Μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνα-
τος· † πῦρ δὲ (π) καύσει οἴκους δωροδεκτῶν.
35 † Ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, † ἀποβή-
σεται δὲ αὐτῷ κενά, ἡ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποί-
σει (ϱ) δόλον.

ΚΕΦ. ιϛ'.

1 2 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † Ἀκήκοα
τοιαῦτα πολλὰ, † παρακλήτορες κακῶν
3 πάντες. † Τί γάρ ; μὴ τάξις ἐστὶ ῥήμασι
πνεύματος ; † ἢ τί παρενοχλήσει σοι ὅτι
ἀποκρίνῃ ;

Quòd furorem erupisti ante 13
Dominum, (i) protulisti autem
ex ore verba talia ? (k) Quis 14
enim cùm homo sit, quia erit sine
crimine ? aut tanquàm futurus
justus natus de muliere ? (l)
Si in sanctis non credit, & 15
cœlum non est mundum ante
eum : Sine (m) verò, abomi- 16
natus & immundus vir bi-
bens injustitias quasi potionem ?
Annuntiabo autem tibi, audi 17
me : quæ utique vidi, an-
nuntiabo tibi : Quæ sapientes di- 18
cent & non celaverunt paren-
tes eorum. Ipsis solis data est 19
terra : nec supervenit illis ex-
traneus. Omnis vita impii in 20
(n) solicitudine : anni autem
(o) numerati potenti dati sunt ;
Timor autem ipsius in auri- 21
bus ipsius : cùm putaverit se
esse jam in pace, veniet ejus
(p) subversio. Non credat 22
converti à tenebris : (q) de-
cretus enim est jam in manus
ferri, Et dispositus in escas 23
vulturum : novit autem in
seipso, quòd manet in ruinam :
dies autem tenebrosa ipsum
versabit : Angustia autem & 24
tribulatio ipsum comprimet, si-
cut dux in prima acie deci-
dens : Quia elevavit manus 25
contra Deum, & contra Domi-
num omnipotentem induravit
cervicem. Cucurrit autem con- 26
tra eum injuriâ in crassitudine
dorsi scuti sui. Quia operuit 27
(r) faciem ejus in adipe suo,
& fecit (s) peristomium super
femora. Habitet autem civi- 28
tates desertas, & ingrediatur
in domos nō habitatas : quæ au-
tem illi paraverunt, alii aufe-
rent. Et non ditabitur, nec 29
permanebit substantia ejus : non
immittet super terram umbrā,
Neque effugiet tenebras : stir- 30
pem ejus arefaciet ventus, &
decidat flos ejus. Non cre- 31
dat, quia sustinebit : vana e-
nim evadent ei. Præcisio ejus 32
ante horam corrumpetur ; &
ramus ejus non (t) condensa-
bitur : Vindemietur, sicut a- 33
cerba ante horam, & decidat
tanquàm flos olivæ. (u) Te- 34
stimonium enim impii mors :
& ignis comburet domos eo-
rum qui munera accipiunt.
(x) Concipiet & in ventre gemitus ; evadent autem ei vana, 35
& venter ejus sustinebit dolum.

CAP. XVI.

Respondens autem Job, ait ; 1
Audivi talia multa : consola- 2
tores (a) malorum omnes.
Quid ergò ? nunquid ordo est 3
sermonibus spiritûs ? aut quid
molestum tibi erit, quod respon-
deas ?

MS. A. (ξ) βροτὸς ἔσται (ο) πιστεύει μέμψις, ὁ οὐρανὸς δὲ (π) αὐτοῦ, † ἄστρα δὲ οὐκ ἄμεμπτα. Ἔα δὲ, (ϱ) ἀδικίαν (σ) Ἀναγγέλλω οὖν σοι, σὺ δέ μου ἄκουε, ἃ δὴ ἑώρακα, ἀναγγέλλω (τ) ἀνήγγειλαν, καὶ οὐκ (υ) ἀσεβῶν (φ) εἰρηνεύειν δοκεῖ, τότε ἥξει ἡ καταστροφὴ αὐτοῦ. (χ) ἐντέτακται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας (ψ) † Καταπέπηκται δὲ εἰς ὀξάληψιν, καὶ κατατέτακται εἰς (ω) ἡμέρα σκοτεινὴ στροβήσει αὐτόν, (α) πεπτωκώς· (β) ἔναντι (γ) κυρίου. (δ) παχύνῳ τῆς ἀσπίδος αὐτοῦ. (ε) μηρῶν αὐτοῦ † ταῦτα δὲ αὐτοῦ ὕβρεις. Αὐλισθείη (ζ) καὶ εἰσέλθοι εἰς (η) ἐκεῖνος ἡτοίμασεν, (θ) τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· (ι) οὐδὲ μὴ (κ) σκότος· (λ) μαραίνει (μ) καὶ ἐκπέσοι αὐτοῦ (ν) αὐτῷ ἀναβήσεται. (ξ) ὥσπερ (ο) καὶ ἐκπέσοι ὥσπερ (π) κατακαύσει οἴκους δωροδεκτῶν. Καὶ ἐν γαστρὶ λήμψονται (ϱ) πόνον.

תרגום TARGUM.

13 ארום תתיב לאלהא רוחך ותהנפק מפומך מליא : 14 מה בר נש ארום יזכי וארום יזדכי ילוד אתתא : 15 הא בקדישי עלאי לא יהימין ואנגלי מרומא לא זכאין
16 קדמוי : כל דכן מרחק ומסאב בר נש שתי היך מוי עילתא : 17 אחוי לך קבל מני ודין דחמיתי ואשתעי : 18 די חכימיא יחוון ולא מכדבין מן מסורתא דאבהתהון :
19 הא דשבטוי דיעקב חכימיא יתובון ולא יכסו מטרה דאלפונון אבהתהון : להון בלחודיהון אתיהיבת ארעא ולא עבר חילוני במציעיהון : 20 כל יומי
רשיעא הוא מתפס ומנין שניא אתטישו לתקיפא : תא כל יומי דעשו רשיעא מורכין ליה דיעבד תתובא ולא תב מנין שניא אטמרו לישמעאל תקיפא :
21 קל דלוחיא בנהנם באודניה כד שרין צדיקי בשלמא בחיי עלמא בזויתא ייתנידה : 22 לא יהימין בחיוי למתב מן חשוכא ואטימוס הוא לקטלין בחרבא :
23 מנדד הוא למזונא האן הוא ידע ארום מעתד בידיה יום חשוכא : 24 יבעתוניה עקא ומעיקא יחזרוניה היך מליך דאטימוס לגלונדק : 25 מטול דאושיט לאלהא
ידיה ולות שדי יתגבר : 26 ירהוט לותיה בתוקפא בקושי רום תרסוי : 27 ארום חפא אפוי בשומניה ועבד רוטבא עלוי כפלא : 28 ועבד שכונן בקרוין צדין יתיב
בבתיא דלא יתבין להון די אתעתדו לינורין : 29 לא יתעתר ולא יתקים עתריה דקרח ולא יתמתח לארעא מנהון ומהלין טבתא דדתן ואבירם : 30 לא יעדי
מן חשוכא שבשיה תיבש שלהוביתא ויעדי בזעפא דפומיה דאלהא : 31 לא יהימין בבר נש דבשקרא תעי ארום שקרא תהי פרוניה : 32 בלא יומיה תתמלי
קבורתיה ועוביה לא תהי עפופיא : 33 תא עד לא יומי תתמלי סבתיה וכליתיה לא תהי ננגא : יתר היך גופנא בוסריה ויטלוק היך זיתא לבלביה : 34 ארום
35 סיעת דילטור לצערא ואשתא נמרת משכני שוחדא : דחשלין לעות וממללין שקר ורעיוני כרסהון מתכנין נכלא :

יו

1 2 3 ואתיב איוב ואמר : שמעית כאלין סגיעתא מנחמין דלעות כולכון : האית סוף למלי ויקא או מה יבסמנך ארום תתיב :

Versio SYRIACA.

13 * ܕܡܪܝܡ ܐܢܬ ܥܠ ܐܠܗܐ ܪܘܚܟ. ܘܡܦܩ ܐܢܬ ܡܢ ܦܘܡܟ ܡ̈ܠܐ. * ܡܢܘ ܒܪܢܫܐ ܕܢܙܕܟܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܝܠܝܕ
14 15 ܐܢܬܬܐ. * ܗܐ ܒܩܕܝܫܘܗܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܘܫܡܝܐ ܠܐ ܕܟܝܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܐܦ ܠܐ ܡܣܠܝܐ ܘܡܛܢܦܐ
16 17 ܒܪܢܫܐ. ܕܫܬܐ ܐܝܟ ܡ̈ܝܐ ܥܘܠܐ. * ܐܚܘܝܟ ܫܡܥܝܢܝ. ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܐܫܬܥܐ. * ܕܚܟܝܡܐ ܓܠܝܘ ܘܠܐ ܟܣܝܘ
18 19 ܐ̈ܒܗܝܗܘܢ. * ܠܗܘܢ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܐܬܝܗܒܬ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܥܒܪ ܢܘܟܪܝܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܟܠܗܘܢ ܝܘ̈ܡܬܗ
20 21 ܕܪܫܝܥܐ ܡܬܪܘܪܒ. ܘܡܢܝܢܐ ܕܫ̈ܢܘܗܝ. ܡܛܫܝܢ ܠܥܫܝܢܐ. * ܩܠܐ ܕܕܚܠܬܐ ܒܐܕܢܘܗܝ. ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܒܙܘܙܐ ܢܐܬܐ
22 ܥܠܘܗܝ. * ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܕܢܗܦܘܟ ܡܢ ܚܫܘܟܐ. ܚܙܐ ܚܪܒܐ. * ܢܥܪܘܩ ܠܡܫܦܛܐ ܕܥܘܠܐ. ܐܝܟܐ ܕܗܘ. ܝܕܥ
23 24 ܕܡܛܝܒ ܠܗ ܝܘܡܐ ܕܚܫܘܟܐ. * ܢܒܥܬܘܢܝܗܝ ܐܘܠܨܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܢܚܒܫܘܢܝܗܝ. ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܕܡܛܝܒ
25 26 ܠܩܪܒܐ. * ܡܛܠ ܕܐܪܝܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܘܥܠ ܫܠܝܛܐ ܐܬܥܫܢ. * ܪܗܛ ܥܠܘܗܝ ܒܨܘܪܐ ܩܫܝܐ.
27 ܘܡܥܡܪ ܕܡܚܐ. ܒܥܘܒܝܐ ܕܩܕܠܗ. * ܘܟܣܝ ܐܦܘܗܝ ܒܬܪܒܗ. ܘܥܒܕ ܦܘܩܐ ܥܠ ܚܨܘܗܝ.
28 29 * ܘܥܡܪ ܒܡܕܝܢ̈ܬܐ ܚܪ̈ܒܬܐ. ܘܒܒ̈ܬܐ ܕܠܐ ܡܬܥܡܪܝܢ. ܕܡܛܝܒܝܢ ܠܓ̈ܠܐ. * ܠܐ ܢܥܬܪ. ܘܠܐ ܢܩܘܡ ܚܝܠܗ. ܘܠܐ ܢܬܦܫܛ ܥܠ
30 31 ܐܪܥܐ. * ܘܠܐ ܢܥܒܪ ܡܢ ܚܫܘܟܐ. ܘܣܘܟ̈ܘܗܝ ܢܝܒܫܘܢ ܒܫܠܗܒܝܬܐ. ܢܥܒܪ ܒܪܘܚܐ ܕܦܘܡܗ. * ܘܠܐ
32 ܢܗܝܡܢ ܒܪܢܫܐ ܕܛܥܐ. ܡܛܠ ܕܣܪܝܩܘܬܐ ܗܘܬ ܚܠܦܘܬܗ. * ܘܠܐ ܒܝܘܡܗ ܢܬܡܠܐ. ܘܣܘܟ̈ܘܗܝ ܠܐ
33 34 ܢܥܒܘܢ. * ܢܬܒܙܩ ܐܝܟ ܓܦܬܐ ܒܣܪܗ. ܘܢܦܠ ܐܝܟ ܙܝܬܐ ܢܨܒܬܗ. * ܡܛܠ ܕܟܢܫܐ ܕܥܘܠܐ ܠܚܘܪܒܐ ܢܗܘܐ
35 ܘܢܘܪܐ ܐܟܠܐ ܡܫܟܢܐ ܕܫܘܚܕܐ. * ܒܛܢܘ ܥܡܠܐ ܘܝܠܕܘ ܥܘܠܐ. ܘܟܪܣܗܘܢ ܡܛܝܒܐ ܢܟܠܐ.
1 * ܘܥܢܐ * ܐܝܘܒ * ܘܐܡܪ. * ܫܡܥܬ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܣܓ̈ܝܐܬܐ.
2 ܡܒܝܐܢܐ ܕܥܡܠܐ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ.
3 * ܠܐ ܐܝܬ ܣܟܐ ܠܡ̈ܠܐ ܕܪܘܚܐ. ܐܘ ܡܢܐ ܡܗܪ ܠܟ ܕܬܥܢܐ.

Versio ARABICA.

13 14 * حين ترفع الى الله روحك وتخرج من فمك الكلام * فمن من الناس يزكوا ۔ او من الذي هو ولد
15 16 المراة ان يستطيع ان يتبرا * فانه بقديسيه لا ياتمن ۔ والسماء ليست بطاهرة قدامه * فان ارفض او
17 18 كرب الرجل افيشرب الاثم مثل الماء * اني اخبرك فاسمعني ۔ والذي رايت فاني ابين * فان الحكماء قد
19 20 اظهروا ولم يكتموا من ابايهم * لهم وحدهم اعطيت الارض ولم يدخل غريب بينهم * جميع ايامه
21 المنافق يستكبر ۔ وعدد سنيه يحفظ للقوي * صوت الرهبة في اذنيه ۔ والغفلة ياتي السلاب عليه ۔
22 23 * فلا يصدق انه يرجع من ظلمة ۔ ينظر السيف * فيهرب الى مجهود القضاء ۔ حيث ما يكون فانه يعلم
24 25 انه مستعد له يوم الظلمة * يطلبه الضر ويدركه الضيق ۔ مثل الملك المستعد للقتال * لاجل
26 انه رفع على الله يده ۔ وعلى العزيز تجبر * وعدا عليه بعنق رفيع ۔ وبغلظ الرقبة ۔ بكثير صفوف
27 28 السلاح * وغطا وجهه بثربه ۔ وجعل الثريا فوق العيوق * واسكن القرى الخربة التي لا تسكن ۔
29 30 واستعد للقتال * فلا يبيت ۔ ولا تقوم قوته ۔ ولا يلقي كلاما على الارض * ولا يفارقون الظلمة ۔
31 واغصانه تيبس بالاشتعال ۔ يسعه بروح فمه * ولا يصدق بالكذب المضل ۔ من اجل ان باطلا كان
32 33 نسبه * وفي غير ايامه ييبس ۔ ويداه لا تخضر * يقلع مثل الحصرم لحمه ۔ ويطرح مثل الزيتون نباته ۔
34 35 * لان جماعة الحنفاء تكون للخراب والخلا ۔ والنار تاكل مسكن الاشرار * حبلوا الاثم ۔ وولدوا
العنت ۔ وبطونهم مملوة غشا ۔ الفصل السادس عشر ۔
1 2 * فاجاب ايوب وقال * قد سمعت كثيرا مثل هذا ۔ وانتم تعزوني بالاثم كلكم * فلا تودن روحي
3 بالكلام ۔ وايضا فان تقولون لي فلا اجيب ۔

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Num elevas ad Deum 13
spiritum tuum ? & producis de ore tuo sermones ? Quisnam homi- 14
num est, qui sit innocens? aut quis est natus mulieris, ut possit se justificare? Quandoquidem san- 15
ctis suis non fidit, & cælum non est mundum coram ipso ? Et si despici- 16
atur aut contristetur vir, num bibet iniquitatem velut aquam? Ego verò 17
narrabo tibi : audi me ; et quæ vidi, exponam. Nam 18
sapientes patefecerunt, & non absconderunt (d) à diebus suis : Ipsis solis 19
data est terra, & non ingressus est advena inter eos. Omnibus diebus vi- 20
tæ suæ superbit impius, & numerus annorū ejus servabitur Potenti. Vox ter- 21
roris in auribus ejus, & (e) ex insperato veniet prædo adversus eum. Non 22
credit se reversurum è tenebris : videbit gladium, Et fugiet ad (f) 23
violentiam judicii : ubicunque fuerit, novit (g) sibi paratum esse diem tenebrarum : Persequetur 24
eum tribulatio, & comprehendet eum angustia velut regem paratum ad bellum : Quoniam leva- 25
vit manum suam adversùs Deum, & contra potentem confortatus est: Et 26
cucurrit adversùs eum erecto collo, & pingui cervice cum copia ordinum armorum : Et ope- 27
ruit faciem suam pinguedine suâ, & collocavit Pleiadas super Arcturū :
Et (h) confirmavit oppi- 28
da desolata quæ non habitantur, et præparatus est ad bellū. (i) Non resistet, 29
nec stabit vis ejus, nec effundet verba super terram, Neque recedent à 30
tenebris, & rami ejus arefient flammâ ; & proprii oris spiritu delirabit : Et 31
non credet mendacio decipienti ; quia vana erat ejus planta. Præter dies 32
suos arescit, & manus ejus non invenient : Era- 33
dicabitur velut vitis caro ejus, & projicietur velut oliva planta ejus : Quo- 34
niam congregatio perversorum erit in ruinam & desolationem, & ignis devorabit habitaculū iniquorum. Conceperunt Ini- 35
quitatem, & pepererunt (k) perniciem; & ventres eorum sunt pleni dolo.

CAP. XVI.

Respondit Job & di- 1
xit, Audivi jam multa 2
his similia, & vos omnes me consolamini cum iniquitatē. Nolite affligere 3
animam meam verbis : quòd si ulteriùs mihi loquamini, non respondebo.

INTERP. SYRIACA.

(d) patres eorum: (e) in pace superveniet (f) comminationem (g) in manu sua esse (h) frequentia reddidit (i) Non permanebit, (k) oppressionem ;

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quòd ducas ad Deum spiritum tuum, & proferas de ore tuo sermones. Quid est filius hominis ut justificetur, aut innocens sit natus de muliere ? Ecce in sanctis supe- 13 14
rioribus non credit, & angeli excelsi non sunt mundi coram eo. Quanto magis abominabilis & immundus filius hominis, qui bibit sicut aquam iniquitatem ! Nuncia- 15 16
bo tibi, audi me, & quod vidi narrabo. Quod sapientes annunciaverunt, & non negaverunt quæ tradita sunt à patribus eorum. *Targum aliud : Quod tribus Jaacob* 17 18
sapientes *convertentur* & non *occultabunt de eo quod docuerunt eos patres eorum.* Quibus solis data est terra, & non transiit alienus inter eos. Omnibus diebus impii ipse 19 20
contaminatur, & numerus annorum absconditus est robusto. *Targum aliud :* Omnibus diebus *Esau* impii *expectârunt eum ut pœnitentiam ageret, sed non pœnituit :*
numerus annorum absconditus est *Ismahel* robusto. Vox timorum in gehenna in auribus ejus, quando habitabunt justi in pace in vita æterna, vastitas veniet ei. Non 21 22
credet *in vita sua* reverti à tenebris, & paratus est iis qui occidunt gladio. Vagatur ipse ad escam ubi est, scit quod parata est in manu ejus dies tenebrarum. Contur- 23 24
babunt eum tribulatio & angustia, circundabunt eum sicut regem qui *paratus est ad scabellum.* Quoniam extendit in Deum manum suam, & contra omnipotentem ro- 25
boratus est. Curret ad eum in fortitudine, in duritia umbonis clypeorum ipsius. Et operuit vultum suum pinguedine sua, & fecit arvinam super ilia. Et fecit taber- 26 27
nacula in civitatibus desertis, ut habitaret in domibus quæ erant inhabitabiles, & quæ paratæ erant in acervos. Non ditabitur, neque permanebunt divitiæ *Korach,* 28 29
neque extendetur in terram quicquam ex eis, *& ex illis bona Dathan & Abiram.* Non recedet à tenebris, ramum ejus arefaciet flamma, & auferetur per spiri- 30
tum oris Dei. Non credet *in filio* hominis qui in falsitate errat, quia falsa erit permutatio ejus. Absq; die suo implebitur sepulchrum ejus, & ramus ejus non erit vi- 31 32
rescens. *Targum aliud : Cum nondum fuerit dies ejus* implebitur *senectus ejus, & sponsa ejus non erit nupta.* Excutiet sicut vitis *omphacem* suam, & projiciet sicut 33
oliva ramum suum. Quoniam turma delatoris in tribulatione, & ignis consumpsit tabernacula muneris. Qui cogitant laborem & loquuntur iniquitatem, & cogitatio- 34 35
nes ventris eorum præparant dolos.

CAP. XVI.

Et respondit Job & ait: Audivi sicut hæc multa : consolatores laboris vos omnes estis. Nunquid habebunt finem verba ventosa, aut quid suave tibi erit quia respondes ? 1 2 3

איוב : יז

pro , vestra anima esset utinam , loquar vos sicut ego Etiam
4 גם אנכי ככם אדברה לו יש נפשכם תחת
moverem & ; sermonibus in vos super me adjungerem ; mea anima
נפשי אחבירה עליכם במלים ואניעה
motio & ; meo ore in vos Roborarem .meum caput in vos super
5 עליכם במו ראשי : אאמצכם במו־פי וניד
prohibebitur non , fuero locutus Si .prohiberet meorum labiorum
6 שפתי יחשך : אם־אדברה לא־יחשך
Veruntamen ? abibit me à quid , desiero & ; meus dolor
כאבי ואחדלה מה־מני יהלך : אך־
.meum conventum omnem desolasti , me fecit laborare nunc
7 עתה הלאני השמות כל־עדתי :
mea macies ,me in surrexit & ; fuit testem in , me fecisti rugare Et
8 ותקמטני לעד היה ויקם בי כחשי
, mihi est adversarium & , rapuit ejus Nasus .respondebit meas facies in
9 בפני יענה : אפו טרף וישטמני
suos oculos acuet meus hostis ; suis dentibus in me super frenduit
חרק עלי בשניו צרי ילטוש עיניו
percusserunt opprobrio in ; suo ore in me super Hiarunt .me in
10 לי : פערו עלי בפיהם בחרפה הכו
Deus me Concludet .replebuntur me super simul ; meas maxillas
11 לחיי יחד עלי יתמלאון : יסגירני אל
.me faciet divertere impiorum manus super & ; iniquum ad
אל־עויל ועל־ידי רשעים ירטני :
, meam cervicem in apprehendit & , me contrivit & , eram Quietus
12 שלו הייתי ויפרפרני ואחז בערפי
Circuibunt .scopum in sibi me statuit & ; me dispersit contritum &
13 ויפצפצני ויקימני לו למטרה : יסבו
effundet : parcet non & , meos renes scindet ; ejus magni me super
עלי רביו יפלח כליותי ולא יחמל ישפך
facies super diruptione me Rumpet .meum fel terram in
14 לארץ מררתי : יפרצני פרץ על־פני
super consui Saccum .potens sicut me super curret : ruptionis
15 פרץ ירץ עלי כגבור : שק תפרתי עלי
sunt luscificatæ meæ Facies.meum cornu pulvere in deturpavi & : meam cutem
16 גלדי ועללתי בעפר קרני : פני חמרמרה
non quòd Eo .mortis umbra meis palpebris super & , fletu præ
17 מני־בכי ועל עפעפי צלמות : על לא־
operias ne , Terra .munda mea oratio & ; meis volis in rapina
18 חמס בכפי ותפלתי זכה : ארץ אל־תכסי
Etiam .meo clamori locus sit ne & ; meum sanguinem
19 דמי ואל־יהי מקום לזעקתי : גם־
.excelsis in meus testis & ; meus testis cœlis in ecce nunc
עתה הנה בשמים עדי ושהדי במרומים :
argueret Et .meus oculus stillavit Deum ad : mei socii Interpretes
20 מליצי רעי אל־אלוה דלפה עיני : ויוכח
21 anni Quia .suo sodali hominis filius & , Deo cum vir
22 לגבר עם־אלוה ובן־אדם לרעהו : כי־שנות
.ambulabo , revertar non , semita & ; venient numeri
מספר יאתיו וארח לא־אשוב אהלך :

CAP. XVII. יז

Si .mihi sepulchra ,sunt succisi mei dies : est corruptus meus Spiritus
1 רוחי חבלה ימי נזעכו קברים לי : אם־
2 .meus oculus moraretur eorũ irritationib' in & ; mecum illusores non
לא התלים עמדי ובהמרותם תלן עיני :
meam manum ad ipse quis : tecum mihi pignora , nunc Pone
3 שימה נא ערבני עמך מי־הוא לידי
propterea ; intelligentia ab abscondisti eorum cor Quia ? se percutiat
4 יתקע : כי־לבם צפנת משכל על־כן
ejus filiorum oculi & ; amicis indicabit blandiciem Ad .exaltabis non
5 לא תרמם : לחלק יגיד רעים ועיני בניו
antea gehennæ ignis & ; populorum comparare ad me statuit Et .consumentur
6 תכלינה : והצגני למשל עמים ותפת לפנים
.ero
אהיה :

Versio VULG. LAT.

4 Poteram & ego similia vestri
loqui : atque utinã esset anima
5 vestra pro anima mea : Con-
solarer,& ego vos sermonibus,
& moveré caput meum super
6 vos: Roborarem vos ore meo:
& moverem labia mea, quasi
7 parcens vobis. Sed quid agã?
si locutus fuero, non quiescet
dolor meus : & si tacuero,non
8 recedet à me. Nunc autem op-
pressit me dolor meus, & in
nihilum redacti sunt omnes ar-
9 tus mei. Rugæ meæ testimo-
nium dicunt contra me: & sus-
citatur falsiloquus adversùs fa-
ciẽ meam contradicens mihi.
10 Collegit furorẽ suum in me,&
comminans mihi, infremuit
contra me dentibus suis : ho-
stis meus terribilib' oculis me
11 intuitus est. Aperuerunt super
me ora sua, & exprobrantes
percusserunt maxillam meam,
12 satiati sunt pœnis meis. Con-
clusit me Deus apud iniquum,
et manibus impiorũ me tradi-
13 dit. Ego ille quondam opu-
lentus, repentè contritus sum:
tenuit cervicem meam, con-
fregit me, & posuit me sibi
14 quasi in signum. Circumde-
dit me lanceis suis, convulne-
ravit lumbos meos,non peper-
cit, & effudit in terra viscera
15 mea. Concidit me vulnere su-
per vulnus, irruit in me quasi
16 gigas, Saccum consui super cu-
tem meã, & operui cinere car-
17 nem meam. Facies mea in-
tumuit à fletu, & palpebræ
18 meæ caligaverunt. Hæc pas-
sus sum absque iniquitate ma-
nûs meæ, cùm haberem mun-
19 das ad Deum preces. Terra,
ne operias sanguinem meum,
neque inveniat in te locum la-
20 tendi clamor meus. Ecce enim
in cœlo testis meus,& consci-
21 us meus in excelsis. Verbosi
amici mei : ad Deum stillat o-
22 culus meus. Atque utinam sic
judicaretur vir cum Deo, quo-
modò judicatur filius hominis
23 cum collega suo. Ecce enim
breves anni transeunt : & se-
mitam, per quam non rever-
tar, ambulo.

CAP. XVII.

1 SPiritus meus attenuabitur,
dies mei breviabuntur, & so-
lum mihi superest sepulchrum.
2 Non peccavi, & in amaritudi-
nibus moratur oculus meus.
3 Libera me, Domine, & pone
me juxta te, & cujusvis manus
4 pugnet contra me. Cor eorum
longè fecisti à disciplina, pro-
5 ptereà non exaltabuntur. Præ-
dam pollicetur sociis, & oculi
6 filiorum ejus deficient. Posuit
me quasi in proverbium vulgi,
& exemplum sum coram eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 † (α) Κἀγὼ καθ᾽ ὑμᾶς λαλήσω, † (β) εἰ
ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀντὶ τῆς (γ)
5 ἐμῆς, † Εἶτ᾽ ἐναλοῦμαι ὑμῖν (δ) ῥήμασι·
6 † κινήσω δὲ καθ᾽ ὑμῶν κεφαλήν. † Εἴη δὲ
ἰσχὺς ἐν τῷ στόματί μου, (ε) κίνησιν δὲ χειλέ-
7 ων οὐ φείσομαι. † Ἐὰν γὰρ λαλήσω, οὐκ ἀλγή-
σω (ζ) τὸ τραῦμα· † ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω, τί
8 ἔλαττον τρωθήσομαι; † Νῦν δὲ κατάκοπόν
με πεποίηκε μωρὸν σεσηπότα, † καὶ ἐπελάβου
9 μου. Εἰς μαρτύριον (η) ἐγενήθη, † καὶ ἀνέστη
ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδός μου, κατὰ πρόσωπόν μου ἀν-
10 ταπεκρίθη. † Ὀργῇ χρησάμενος (θ) κατέ-
βαλέ με, † ἔβρυξεν ἐπ᾽ ἐμὲ τοὺς ὀδόντας, βέ-
λη πειρατῶν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμοὶ (ι) ἔπεσε. † ἀκίδαν
11 ὀφθαλμῶν ἐνήλατο, † Ὀξεῖ ἔπαισέ με (κ) εἰς
τὰ γόνατα, † ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον (λ)
12 ἐπ᾽ ἐμοί. † Παρέδωκε γάρ με ὁ κύριος εἰς
χεῖρας (μ) ἀδίκου, † ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔρ-
13 ριψέ με. † Εἰρηνεύοντα διεσκέδασέ με·
† λαβών με τῆς κόμης διέτιλε, † κατέστησέ με
14 ὥσπερ σκοπόν. † Ἐκύκλωσάν με λόγχαις
βάλλοντες εἰς νεφρούς μου, οὐ φειδόμενοι † ἐξέ-
15 χεαν εἰς (ν) τὴν γῆν τὴν χολήν μου. † Κατέ-
βαλόν με πτῶμα ἐπὶ πτώματι, † ἔδραμον (ξ)
16 πρός με δυνάμενοι. † Σάκκον (ο) ἔρραψαν
ἐπὶ βύρσης μου, † τὸ δὲ σθένος μου (π) ἐν γῇ
17 ἐσβέσθη. † Ἡ γαστήρ μου συγκέκαυται ἀπὸ
κλαυθμοῦ, ἐπὶ δὲ (ρ) βλεφάροις μου σκιά.
18 † Ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσί μου, † εὐχὴ
19 δέ μου καθαρά. † Γῆ μὴ ἐπικαλύψῃς ἐφ᾽
αἵματι (σ) τῆς σαρκός μου, μηδὲ εἴη τόπος
20 (*) τῇ κραυγῇ μου. † Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ
(τ) μάρτυς μου, † ὁ δὲ συνίστωρ μου ἐν ὑψί-
21 στοις. † Ἀφίκοιτό (υ) μου ἡ δέησις πρὸς κύ-
ριον, † ἔναντι δὲ αὐτοῦ (φ) στάζοι μου ὁ ὀφθαλ-
22 μός. † Εἴη δὲ (χ) ἔλεγχος ἀνδρὶ ἔναντι
κυρίου, † καὶ (ψ) υἱῷ ἀνθρώπου τῷ πλησίον
23 αὐτοῦ. † Ἔτη δὲ ἀριθμητὰ (ω) ἥκασιν, † ὁ-
δῷ δὲ ᾗ οὐκ ἐπαναστραφήσομαι, πορεύσο-
μαι.

Et ego secundùm vos loquar: Si 4
(b) subjecta esset anima vestra
pro mea; Deindè insultabo in 5
vos verbis, & movebo contra
vos caput. Sit autem fortitudo 6
in ore meo: motui autem labio-
rum non parcam. Si enim lo- 7
quar, non dolebo (c) vulnus.
Quod etsi tacebo, quid minùs
vulnerabor? Nunc autem lassa- 8
tum me fecit, (d) stultum, pu-
trem: (e) & apprehendisti me. In 9
(f) testimonium fuit, & sur-
rexit super (g) me mendacium
meum: contra faciem meam re-
spondit. Iracundiá usus dejecit 10
me: fremuit super me dentibus:
sagittæ piratarum ejus super me
deciderunt: acie (h) oculorum
irruit, (i) Mucrone percussit 11
me in genibus: & simul con-
currerunt in me. Tradidit enim 12
me Dominus in manus injusto-
rum, (k) & super impios pro-
jecit me: In pace cùm essem, 13
discerpsit me, (l) tenens me co-
mà divulsit: statuit me sicut si-
gnum. Circumdederunt me lan- 14
ceis emittentes in renes meos:
non parcentes effuderunt in ter-
ram fel meum. Dejecerunt me 15
ruinam super ruinam: cucurre-
runt erga me potentes: Cilicium 16
assuerunt corio meo, robur autem
meum in terra extinctum est:
Venter meus combustus est à fle- 17
tu, & super palpebras meas (m)
umbra. Injustum autem nihil 18
fuit in manu mea: deprecatio
autem mea munda. Terra, (n) ne 19
operias super sanguinem carnis
meæ, nec sit locus clamori meo:
Et ecce nunc in cœlis est testis 20
meus, & conscius meus in excel-
sis. Perveniat oratio mea ad Do- 21
minum: & coram eo stillet ocu-
lus meus: Sit autem redargutio 22
viro coram Domino, & (o) filii
hominis ad proximum suum. An- 23
ni enim dinumerati venerunt: & viã, per quam non revertar, ambulabo.

MS.A. (α) Καὶ ἐγὼ δὲ καθ᾽ (β) εἴγε ὑπέκειτο ἡ (γ) ἐμῆς ψυχῆς, (δ) λόγοις· (ε) καὶ κίνησιν χειλέων (ζ) τὸ τραῦμά μου· (η) ἐγενήθην, (θ) κατέβαλέν με, ἔβρυξεν δὲ ἐπ᾽ ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, βέλη πειρατηρίων (ι) ἔπεσεν. (κ) ἐπὶ τὰ (λ) ἐπ᾽ ἐμέ. (μ) ἀδίκου, ἐπὶ δὲ ἀσεβέσι (ν) γλισχρῶς τὴν ζωήν μου. (ξ) ἐπ᾽ ἐμὲ δυνατοί. (ο) * ἔρριψαν ἐπὶ βύρσῃ (π) εἰς γῆν ἐσβέσθη. (ρ) βλεφάρων μου σκιὰ θανάτου. Ἄδικον (σ) σαρκός μου. (*) τῇ κραυγῇ (τ) μάρτυς, ὁ δὲ (υ) ἡ δέησίς μου (φ) στάξαι ὁ ὀφθαλμός μου. (χ) ὁ ἔλεγχός μου ἔναντι (ψ) υἱὸς ἀνθρώπου (ω) ἥκουσίν μοι, ὁδῷ

ΚΕΦ. ιζ'.

1 † ΟΛέκομαι πνεύματι φερόμενος, † δέ-
2 ομαι δὲ ταφῆς, καὶ οὐ τυγχάνω. † Λίσσομαι
κάμνων (α) καὶ τί ποιήσας; † ἔκλεψαν δέ
3 μου (β) τὰ ὑπάρχοντα ἀλλότριοι. Τίς ἐστιν
οὗτος; τῇ χειρί μου συνδεθήτω. † Ὅτι καρ-
4 δίαν αὐτῶν (γ) ἔκρυψας ἀπὸ φρονήσεως,
† διὰ τοῦτο (δ) οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς. † Τῇ
5 μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας, † ὀφθαλμοὶ (ε) δὲ ἐφ᾽
6 υἱοῖς ἐτάκησαν. † (ζ) Ἔθου δέ με θρύλη-
μα ἐν ἔθνεσι, (η) γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέ-
βην.

CAP. XVII.

PErco spiritu agitatus: oro 1
autem sepulchrum, & non con- 2
tingit mihi. (a) Preces adhibeo
cum labore; & (b) quid feci?
& furati sunt extranei bona
mea. Quis est iste? manu meâ 3
ligetur. Quia cor eorum (c) 4
abscondisti à prudentia: propter
hoc ne exaltaveris eos. (d) Par- 5
ti nuntiabit mala: & (e) oculi
super filios tabuerunt. Posuisti 6
autem me (f) fabulam in natio-
nibus, & risus illis deveni.

MS.A. (α) καὶ τί ποιήσω; (β) ἀλλότριοι τὰ ὑπάρχοντα. (γ) ἔκρυψαν (δ) ἐν μὴ (ε) δέ μου ἐφ᾽ (ζ) Ἔθου με (η) καὶ ἀπέβην αὐτοῖς * γέλως.

תרגום TARGUM.

4 לחוד אנא כותכון אמלל לוי דאית נפשכון חלופי נפשי אחבר עליכון במליא ואטלטל עליכון במו רישי : אחילכון במו פומי וטלטול ספותי 5
6 יתמנע : אין אמלל לא יפסוק כיבי ואפסוק מה מני ייזל : לחוד כדון שלהיני צדיתא כל סיעתי : ונקפתני לסהיד הוה ואקים לאסהדא עלי 7 8
9 כדבובי על אפי : רוגזיה תבר ונטר לי דבבו עסי עלי בככוי מעיקי היך אזמל חריף עינוי לי : פתחין עלי פומהון בחסודא מחו ליסתי כחדא 10
11 עלי בנסא מתמלאין : ימסרנני אלהא לות מרי זדונא ועל ידי דרשיעין ממרטט יתי : שליוא הויתי ודעדקנני ואחד בקדלי ותברנני ואוקמנני 12
13 ליה לפלנסא : יחזרון עלי גררוי יקטע כליתי ולא יחוס ישדי לארעא מרירתי : יתקפנני תקוף על אפי תקוף ירהוט עלי היך גברא : סקא 15
14 16 חיטית עלוי משכי ופלפלית בעפרא איקרי : אפי מטשטשין מן בכותא ועל תימורי טולי מותא : על דלית חטופא בידי וצלותי דכיא : 17
18 19 ארעא לא תחפין אדמי ולא יהי אתר לקבלתי : לחוד כדון דאית בשמיא מסהדי ומסהיד עלי במרומיא : פרקליטי חברי קדם אלהא ולנת 20
21 עיני : אפשר דמכסן בר נש עם אלהא והיך אנש עם חבריה : מטול דשני מנין אתין ואסרטא דלא אתוב איזל : 21 22

יז

1 2 נפשי מתחבלא יומי דעיכו קבורן מתקנן לי : אין לא מתלעבין בהדי ובפרוניהון תבירת עיני : שוי כדון ערב יתי עמך מן הוא לידי יקים : 3
4 5 ארום לבהון אטשתא מסכלתנו מטול היכנא לא תרומם להום : למפלג על אחוית חבריא ועיני בנוי תשתיצון : ועתדני למתלין בעמיא ונהנב 6
מן לניו אהי :

Versio SYRIACA.

* ܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟܘܬܟܘܢ ܐܡܠܠ. ܐܠܘ ܐܝܬ ܗܘܝ ܢܦܫܬܟܘܢ ܚܠܦ ܢܦܫܝ. ܘܡܚܒܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ ܒ
4 ܡܠܐ. ܘܡܢܝܕ ܗܘܝܬ ܥܠܝܟܘܢ ܪܝܫܝ. * ܐܒܨܐ ܐܢܘܢ ܒܡܠܝܟܘܢ. ܘܡܠܐ ܕܣܦܘܬܝ. ܠܐ ܐܟܠܐ ܡܢܟܘܢ.
5 6 * ܐܢ ܐܡܠܠ ܠܐ ܢܥܒܪ ܡܢܝ ܟܐܒܝ. ܘܐܢ ܐܫܬܘܩ ܡܢܘ ܢܢܝܚܢܝ. * ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܐܠܐܝܢܝ ܘܢܛܪ ܟܠܗܝܢ
7 8 ܣܗܕܘܬܝ. * ܘܐܩܝܡܢܝ ܘܗܘܝܬ ܣܗܕܐ. ܘܩܡ ܥܠܝ ܕܓܠܘܬܝ. ܘܩܕܡܘܗܝ ܡܠܠܬ. * ܘܪܘܓܙܗ ܬܒܪܢܝ
9 ܘܣܚܦܢܝ. ܘܚܪܩ ܥܠܝ ܫܢܘܗܝ. ܒܥܠܕܒܒܝ ܢܓܙܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܥܠܝ. * ܘܦܬܚܘ ܥܠܝ ܦܘܡܗܘܢ.
10 ܒܚܣܕܐ. ܘܡܚܘ ܦܟܝ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܗܘܘ ܥܠܝ. * ܘܐܫܠܡܢܝ ܠܡܠܐܟܐ ܕܥܘܠܐ. ܘܠܐܝܕܝܐ
11 ܕܪܫܝܥܐ ܐܫܠܡܢܝ. * ܫܠܐ ܗܘܝܬ ܘܥܡܠܢܝ. ܘܐܚܕ ܒܩܕܠܝ ܘܦܪܟܢܝ. ܘܐܩܝܡܢܝ ܠܗ ܐܝܟ ܢܝܫܐ. * ܘܐܣܓܝܘ
12 ܥܠܝ ܓܐܪܘܗܝ. ܘܫܕܐ ܒܟܘܠܝܬܝ ܘܠܐ ܚܣ. ܘܐܫܕ ܠܐܪܥܐ ܡܪܪܬܝ. * ܦܪܨܢܝ ܦܪܨܐ ܥܠ ܦܪܨܐ. ܘܪܗܛ ܥܠܝ
13 14 ܐܝܟ ܓܢܒܪܐ. * ܣܩܐ ܚܝܛܬ ܥܠ ܓܘܫܡܝ. ܘܡܠܝܬ ܒܥܦܪܐ ܪܝܫܝ. * ܐܦܝ ܐܬܟܡܪ ܡܢ
15 16 ܒܟܝܐ. ܘܥܝܢܝ ܡܢ ܛܠܠܗ ܕܡܘܬܐ. * ܥܠ ܕܠܐ ܚܛܘܦܝܐ ܒܐܝܕܝ. ܘܨܠܘܬܝ ܕܟܝܐ. * ܐܪܥܐ ܠܐ ܬܟܣܐ ܕܡܝ.
17 18 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܐܬܪܐ ܠܓܥܬܝ. * ܘܗܫܐ ܗܐ ܒܫܡܝܐ ܣܗܕܝ. ܘܝܕܘܥܝ ܒܡܪܘܡܐ. * ܐܚܝ ܘܪܚܡܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ
19 20 ܕܡܥܬ ܥܝܢܝ. * ܠܘ ܕܝܢ ܡܟܣ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܡܟܣ ܒܪܢܫܐ ܠܚܒܪܗ. * ܕܡܢܝܢܐ ܕܫܢܝܐ ܐܬܝܢ.
21 22 ܘܐܘܪܚܐ ܕܠܐ ܐܗܦܘܟ ܐܙܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ * ܪܘܚܝ ܐܬܚܒܠܬ. ܘܝܘܡܝ ܐܬܕܥܟܘ. ܩܒܪܐ
1 ܠܝ ܡܛܝܒ. * ܐܠܘ ܠܐ ܡܒܙܚܢܐ ܥܡܝ. ܘܒܡܪܡܪܢܘܬܗܘܢ ܒܐܬܐ ܥܝܢܝ. * ܣܝܡ ܗܫܐ ܡܫܟܢܬܝ ܠܘܬܟ. ܡܢܘ
2 ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܐܝܕܝ. * ܡܛܠ ܕܠܒܗܘܢ ܟܣܝܬ ܡܢ ܣܘܟܠܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܠܐ ܬܪܝܡ ܐܢܘܢ.
3 4 * ܘܡܫܘܕܥ ܕܢܦܠܘܓ ܠܚܒܪܘܗܝ. ܘܥܝܢܐ ܕܒܢܘܗܝ ܢܚܫܟܢ. * ܘܐܩܝܡ ܫܘܠܛܢܐ ܠܥܡܡܐ.
5 6 ܘܡܣܟܢܐ ܠܐ ܐܦܝܗܘܢ ܗܘܐ.

Versio ARABICA.

4 *وايضا انا مثلكم اتكلم*فليت الان انفسكم كانت بدل نفسي*قد احدثكم بالقول*وبدت
5 6 براسي عليكم*خصمكم بكلامكم*وكلام سمعي لم امنعه منكم*ان تكلمت فلم يذهب وجعي*
7 8 وان سكت فمن الذي يفرج لي*من اجل انه قد اتعبني*وحفظ جميع شهاداتي*واقامني فكنت
9 شاهدا*وقام على كذبي*قدامه تكلمت*غضبه قد كسرني وسلخني*واصر علي باسنانه*اعدائي اعموا
10 11 اعينهم*وعلي فتحوا افواههم بالحقد*وضربوا خدي جميعهم وامتلوا علي حمية*واسلمني الى الملك
12 المنافق*وبيد الفاجر اسلمني*ساكنا كنت فظلمني*واخذ بعنقي وبددني*اقامني له مثل العرض*
13 14 *وكثرت علي سهامه فالقاها في كلايي ولم يرا*القا على الارض مرارتي*ثلمني ثلمة في جوف ثلمة*
15 16 وعدا علي مثلما يعدوا على الجبار*والمسح اكتسيت على جسدي*وغطيت بالتراب راسي*ووجهي
17 18 نسوه من البكاء*ونواظري من ظلال الموت*حين ليس اثم في يدي*وصلاتي طاهرة*فان الارض لا
19 20 تغطي دمي*ولا يكون مكانا لصياحي*وهوذا في السماء شهودي*وعارفي في العلو*اخوتي واحبتي عند
21 الله*فاصب عيني*ليت كان يبكت الانسان الله*مثلما يبكت الرجل صاحبه*الذي عدة سنيه تاتي*
22 1 والى الطريق التي لا يرجع ينطلق* *الفصل السابع عشر* *روحي كربت*وايامي انطفت*
2 3 اعدوا لي حربا*فانه ليس اثم عندي*وفي مرارتهم باتت روحي*اصنع الان سكناي عندك*
4 من هذا الذي يسلم يدي*لان مسكني عندك*قلوبهم منعتها من الفهم*من اجل هذا يرتفعون
5 6 في القسمة*ويتكبر الكئيب على حبيبه*وعيون ابنائهم تظلم*واقمتم سلطانا على الشعوب*وغشاء
على وجوههم يكون*

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

*Ego quoque sicut vos lo- 4
quar. Utinam modò (a)
essent animæ vestræ pro
anima mea : probarem
vos sermone, & move-
rem caput meum super
vos : Disquirerem vos 5
sermonibus vestris, &
verba labiorum meorum
non prohiberem à vobis.
Si loquar, non recedet à 6
me dolor meus ; & si
tacuero, quis me refocil-
labit? Quia jam de- 7
fatigavit me, & obser-
vavit omnia testimonia
mea ; Et constituit me, 8
ac fui testis, & insur-
rexit in me mendacium
meum : coram ipso lo-
cutus sum, Et ira ejus 9
fregit me laceravitque,
& frenduit super me
dentibus suis. Inimici
mei (b) clauserunt ocu-
los suos. Et adversum 10
me aperuerunt ora sua
(c) cum indignatione, &
percusserunt genas meas
simul, & impleti sunt
contra me furore. Et 11
tradidit me angelo im-
pio, & in manum per-
versi tradidit me. Pa- 12
cificus eram, & oppres-
sit me ; & tenuit collum
meum, & dissipavit me:
constituit me sibi tanquã
scopum, Et multiplica- 13
tæ sunt contra me sagit-
tæ ejus, & jaculatus est
eas in renes meos, &
non commotus est pieta-
te : effudit super terram
fel meum, (d) Incussit 14
mihi labem intra labem,
& irrupit in me ac si ir-
rumperet in gigantem.
Unde cilicio indutus sum 15
suprà corpus meum, &
(e) cooperui pulvere ca-
put meum : Et detur- 16
pata est facies mea præ
fletu, & pupillæ meæ ab
umbra mortis ; Cùm non 17
sit iniquitas in manibus
meis, & oratio mea pura.
Quoniam terra non tegit 18
sanguinem meum, & non
est locus clamori meo,
Et (f) ecce in cœlo sunt 19
testes mei, & cognoscen-
tes me, in excelso : Fra- 20
tres meos & amicos me-
os ad Deum profudit o-
culus meus. Utinam ar- 21
gueret homo Deum, sicut
vir proximum suum ar-
guit, Cujus numerus an- 22
norum venit, quique ad
viam per quam non re-
vertetur, proficiscitur.

CAP. XVII.

Spiritus meus contri- 1
status est, et dies mei ex-
tincti sunt, paraverunt
mihi (†) bellũ. Certè non 2
est penes me iniquitas, ta-
men in amaritudinib⁹ il-
lorũ pernoctavit spiritus
meus. Fac modò habi- 3
tationem meam apud te.
Quis est ille qui fœdus
ineat in manu mea, quan-
doquidem habitatio mea
apud te est? Corda eorũ 4
cohibuisti ab intelligẽtia,
propterea extolluntur cũ
divisione. Et exaltatur 5
amicus in amicũ suum, et
oculi filiorũ eorũ obscu-
rabuntur. Et constituam 6
principem (a) super po-
pulos, & velamen super
oculos eorum (b) erit ;

INTERP. SYRIACA.

(a) factæ essent (b) apposuerunt oculos in me. (c) cum probro, (d) Dirumpit me rupturâ intra rupturam, & incurrit in me sicut in gigantem. (e) inquinavi (f) nunc ecce CAP. XVII. (†) sepulchrum. (a) populorum, (b) ero.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Attamen ego sicut vos loquar : utinam esset anima vestra pro anima mea : componerem super vos sermones : moverem super vos caput meum. Roborarem vos ore 4
meo, & motus labiorum meorum prohiberetur. Si locutus fuero non *cessabit* dolor meus : & si cessavero, quid decedet à me? Attamen nunc laborare me facit : 6 7
desolâsti omnem turbam meam. Et confregisti cervicem meam, in testem fuit, & suscitavit in testimonium contra me mendacium meum in faciem meam. Furore suo 8 9
confregit & observavit mihi inimicitiam ; infremuit contra me dentibus suis : *adversarius meus* quasi novaculam acuit oculos suos contra me. Aperuerunt super me 10
os suum in opprobrium, percusserunt maxillas meas, simul contra me repleti sunt ira. Tradidit me Deus superbis, & per manus impiorum convellit me. Opulentus 11 12
eram, & comminuit me : & tenuit cervicem meam, & confregit me, & posuit me sibi in scopum. Circundederunt me sagittæ ejus, succidit renes meos & non peper- 13 14
cit : effudit in terram fel meum. Exarsit in me furore super furorem, cucurrit contra me sicut fortis. Saccum consui super cutem meam, & aspersi super pulvere gloriam 15 16
meam. Facies mea obliterata est fletu, & super palpebras meas umbra mortis. Quoniam non est rapina in manibus meis, & oratio mea munda. Terra ne operias san- 17 18
guinem meum, neq; sit locus clamori meo. Attamen nunc, *quod* est in cœlis testis meus, & testificans super me in excelsis. Paracliti mei socii mei, coram Deo stillat 19 20
oculus meus. Nunquid potest filius hominis arguere cum Deo, sicut homo cum amico suo? Quia annorum numerus venit, & semitam per quam non revertar, am- 21 22
bulabo.

CAP. XVII

Anima mea corrupta est, dies mei succisi sunt, sepulchra parentur mihi. Si non sunt irrisores mecum, & in commutatione eorum manet oculus meus. Pone nunc fide- 1 2
jussorem me apud te : quis est qui *manui meæ spondeat*. Quoniam cor eorum abscondisti ab intellectu, propterea non exaltabis eos. Qui ad dividendum annun- 3 4
ciat sociis, oculi filiorum ejus consumentur. Et statuisti me in proverbia in populis ; & ab interiori gehenna ero. 5 6

7 וַתֵּכַהּ מִכַּעַשׂ עֵינִי וִיצֻרַי כַּצֵּל כֻּלָּם׃
8 יָשֹׁמּוּ יְשָׁרִים עַל־זֹאת וְנָקִי עַל־חָנֵף יִתְעֹרָר׃
9 וְיֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וּטֳהָר־יָדַיִם יֹסִיף אֹמֶץ׃
10 וְאוּלָם כֻּלָּם תָּשֻׁבוּ וּבֹאוּ נָא וְלֹא־אֶמְצָא בָכֶם חָכָם׃
11 יָמַי עָבְרוּ זִמֹּתַי נִתְּקוּ מוֹרָשֵׁי לְבָבִי׃
12 לַיְלָה לְיוֹם יָשִׂימוּ אוֹר קָרוֹב מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ׃
13 אִם־אֲקַוֶּה שְׁאוֹל בֵּיתִי בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃
14 לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי אָתָּה אִמִּי וַאֲחֹתִי לָרִמָּה׃
15 וְאַיֵּה אֵפוֹ תִקְוָתִי וְתִקְוָתִי מִי יְשׁוּרֶנָּה׃
16 בַּדֵּי שְׁאֹל תֵּרַדְנָה אִם־יַחַד עַל־עָפָר נָחַת׃

CAP. XVIII. יח

1 וַיַּעַן בִּלְדַּד הַשֻּׁחִי וַיֹּאמַר׃
2 עַד־אָנָה תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין תָּבִינוּ וְאַחַר נְדַבֵּר׃
3 מַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַבְּהֵמָה נִטְמִינוּ בְּעֵינֵיכֶם׃
4 טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ הַלְמַעַנְךָ תֵּעָזַב אָרֶץ וְיֶעְתַּק־צוּר מִמְּקֹמוֹ׃
5 גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְלֹא־יִגַּהּ שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃
6 אוֹר חָשַׁךְ בְּאָהֳלוֹ וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃
7 יֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנוֹ וְתַשְׁלִיכֵהוּ עֲצָתוֹ׃
8 כִּי־שֻׁלַּח בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃
9 יֹאחֵז בְּעָקֵב פָּח יַחֲזֵק עָלָיו צַמִּים׃
10 טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ וּמַלְכֻּדְתּוֹ עֲלֵי נָתִיב׃
11 סָבִיב בִּעֲתֻהוּ בַלָּהוֹת וֶהֱפִיצֻהוּ לְרַגְלָיו׃
12 יְהִי־רָעֵב אֹנוֹ וְאֵיד נָכוֹן לְצַלְעוֹ׃
13 יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל בַּדָּיו בְּכוֹר מָוֶת׃
14 יִנָּתֵק מֵאָהֳלוֹ מִבְטַחוֹ וְתַצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת׃
15 תִּשְׁכּוֹן בְּאָהֳלוֹ מִבְּלִי־לוֹ יְזֹרֶה עַל־נָוֵהוּ גָפְרִית׃
16 מִתַּחַת שָׁרָשָׁיו יִבָשׁוּ וּמִמַּעַל יִמַּל קְצִירוֹ׃

Versio VULG. LAT.

7 Caligavit ab indignatione oculus meus, & membra mea quasi in nihilum redacta sunt.
8 Stupebunt justi super hoc, & innocens contra hypocritam
9 suscitabitur. Et tenebit justus viam suam, et mundis manibus
10 addet fortitudinem. Igitur omnes vos convertimini, & venite, & non inveniam in vo-
11 bis ullum sapientem. Dies mei transierunt, cogitationes meæ dissipatæ sunt, torquentes
12 cor meum. Noctem verterunt in diem, & rursum post tene-
13 bras spero lucem. Si sustinuero, infernus domus mea est, & in tenebris stravi lectulum
14 meum. Putredini dixi, Pater meus es: mater mea, & soror
15 mea, vermibus. Ubi est ergò nunc præstolatio mea, & patientiam meam quis considerat?
16 In profundissimum infernū descendent omnia mea: putásne saltem ibi erit requies mihi?

CAP. XVIII.

1 RESpondens autem Baldad
2 Suhites, dixit; Usque ad quem finem verba jactabitis? intelligite priùs, & sic loquamur.
3 Quarè reputati sum* ut jumenta, & sorduimus coram vobis?
4 Qui perdis animā tuam in furore tuo, numquid propter te derelinquetur terra, & transferentur rupes de loco suo?
5 Nónne lux impii extinguetur, nec splendebit flamma ignis e-
6 jus? Lux obtenebrescet in tabernaculo illi*, & lucerna, quæ
7 super eum est, extinguetur. Arctabuntur gressus virtutis ejus, & præcipitabit eum consilium
8 suum. Immisit enim in rete pedes suos, & in maculis ejus am-
9 bulat. Tenebitur planta illius laqueo, & exardescet contra
10 eum sitis. Abscondita est in terra pedica ejus, & decipula
11 illius super semitam. Undique terrebūt eum formidines,
12 & involvent pedes ejus. Attenuetur fame robur ejus, & inedia invadat costas illius.
13 Devoret pulchritudinem cutis ejus, consumat brachia illius
14 primogenita mors. Avellatur de tabernaculo suo fiducia ejus, & calcet super eum, quasi
15 rex, interitus. Habitent in tabernaculo illius socii ejus, qui non est, aspergatur in ta-
16 bernaculo ejus sulphur. Deorsum radices ejus siccentur, sursum autem atteratur messis ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 † (θ) Πεπώρωνται γὰρ ἀπὸ ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοί μου, † (ι) πεπολιόρκημαι μεγάλως ὑπὸ πάντων. † Θαῦμα ἔσχεν ἀληθινοὺς (κ) ἐπὶ
8 τούτῳ, † δίκαιος δὲ ἐπὶ παρανόμῳ ἐπανα-
9 σταίη. † Σχοίη δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν, † (λ) καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος.
10 † Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ πάντες ἐρείδετε καὶ (μ) δεῦτε δή, οὐ γὰρ εὑρίσκω ἐν ὑμῖν ἀληθές.
11 (ν) Αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ, † ἐῤῥάγη δὲ τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου.
12 † Νύκτα εἰς ἡμέραν (ξ) ἔθηκα, † φῶς ἐγγὺς
13 ἀπὸ προσώπου σκότους. † Ἐὰν γὰρ ὑπομείνω, ᾅδης μου ὁ οἶκος, † ἐν δὲ γνόφῳ ἔ-
14 στρωταί μου ἡ στρωμνή. † Θάνατον (ο) ἐπεκαλεσάμην πατέρα μου εἶναι, † μητέρα δέ
15 μου καὶ ἀδελφὴν σαπρίαν. † Ποῦ οὖν μου (π) ἔτι ἐστὶν ἡ ἐλπίς; † ἢ τὰ ἀγαθά μου (ρ) ὄ-
16 ψομαι; † Ἦ μετ᾽ ἐμοῦ εἰς (σ) ᾅδην καταβήσονται; † ἢ ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ χώματος καταβησόμεθα;

MS. A. (θ) Πεπήρωνται γὰρ ἀπὸ ὀργῆς σου οἱ (ι) καὶ πεπολιόρκημαι ὑπὸ πάντων μεγάλως. (κ) ἐπὶ τούτοις, δικαίῳ γὰρ παράνομος ἐπανέστη. (λ) καὶ ὁ καθαρὸς χεῖρον (μ) δεῦτε, οὐ γάρ (ν) Καὶ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν δρόμῳ, (ξ) ἔθηκαν, (ο) προσεκαλεσάμην (π) ἔτι ἡ ἐλπίς, (ρ) ὄψομαι ἔτι; (σ) τὸν ᾅδην καταβήσονται;

Cæcati enim sunt ab ira oculi mei: expugnatus sum valdè ab omnibus. 7
Admiratio tenuit veraces super hoc: justus autem super inimicum consurgat. 8
(g) Tenéat autem fidelis viam suam: & purus manibus sumat audaciam. 9
Veruntamen omnes incumbite, & venite, quæso: non enim invenio in vobis veritatem. 10
Dies mei transierunt in strepitu, & (h) rupti sunt articuli cordis mei. 11
Noctem in diem (i) posui: lumen propè à facie tenebrarum. 12
Nam si sustinuero, inferi domus mea erunt: & in caligine stratum est stratum meum. 13
Interitum appellavi patrem meum esse, matrem autem meam, & sororem, tabem. 14
Ubi igitur est mea jam spes? aut bona mea videbo? 15
Aut mecum ad inferos descendent? aut pariter super pulverem descendemus? 16

ΚΕΦ. ιη'.

1 † ὙΠολαβὼν δὲ (α) Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης,
2 λέγει, † Μέχρι τίνος οὐ παύσῃ; † ἐπίσχες,
3 ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν. † (β) Διατί δὲ ὥσπερ τετράποδα σεσιωπήκαμεν ἐναντίον
4 σου; † (γ) Κέχρηταί σοι ὀργῇ. † τί γάρ; ἐὰν (δ) σὺ ἀποθάνῃς, ἀοίκητος (ε) ἡ ὑπ᾽ οὐρανόν; † ἢ καταστραφήσεται (ζ) ὄρη ἐκ
5 θεμελίων; Καὶ φῶς ἀσεβῶν σβεσθήσεται,
6 † καὶ οὐκ (η) ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. † Τὸ φῶς αὐτοῦ σκότος ἐν (θ) διαίτῃ, † ὁ δὲ
7 λύχνος ἐπ᾽ αὐτῷ σβεσθήσεται. † (ι) Θηρεύσαισαν ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
8 σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. † Ἐμβέβληται δὲ ὁ πούς αὐτοῦ ἐν παγίδι, † (κ) ἐν δικτύῳ
9 ἑλιχθείη. † (λ) Ἔλθοισαν δὲ ἐπ᾽ αὐτὸν παγίδες (μ), κατισχύσει ἐπ᾽ αὐτὸν διψῶντας.
10 Κέκρυπται ἐν τῇ γῇ σχοινίον αὐτοῦ, † καὶ ἡ
11 σύλληψις αὐτοῦ (ν) ἐπὶ τρίβων. Κύκλῳ † ὀλέσαισαν αὐτὸν ὀδύναι· πολλοὶ δὲ
12 περὶ πόδας αὐτοῦ ἔλθοισαν Ἐν λιμῷ στενῷ·
† πτῶμα δὲ αὐτῷ (*) ἡτοίμασται ἐξαίσιον.
13 † Βρωθείησαν αὐτοῦ κλῶνες ποδῶν, † κατέδεται δὲ αὐτοῦ (ξ) τὰ ὡραῖα θάνατος.
14 † Ἐκραγείη δὲ ἐκ διαίτης αὐτοῦ ἴασις, † σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη (ο) αἰτίᾳ βασιλικῇ.
15 † Κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ (π) ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, † κατασπαρήσονται τὰ εὐ-
16 πρεπῆ αὐτοῦ θείῳ. Ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται, καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτοῦ.

MS. A. (α) Βαλδὰδ ὁ Αὐχίτης, (β) Ἱνατί δὲ (γ) Κέχρηκε δὲ ὀργῇ. (δ) * σοι (ε) ἔσται ἡ (ζ) ἡ γῆ ἐκ θεμελίων; (η) ἀναβήσεται αὐτοῦ (θ) διαίτῃ αὐτοῦ, ὁ δὲ λύχνος αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτῷ (ι) Θηρεύσαιαν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἐλάχιστοι καὶ σφαλείη αὐτοῦ ἡ βουλή. Ἐμβληθείη δὲ (κ) καὶ ἐν δικτύῳ εἰλιχθείη. (λ) * Ἔλθοιεν δὲ ἐν δὲ (μ) κυκλόθεν, καὶ κατισχύσουσιν ἐπ᾽ αὐτὸν διψῶντες. Κέκρυπται δὲ ἐν (ν) ἐπὶ * τρίβων κυκλόθεν, καὶ ὀλέσαιαν αὐτὸν ὀδύναι, πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι Λιμῷ στενῷ· καὶ πτῶμα αὐτῷ (*) ἡτοίμασται (ξ) τὰ ὦμα. (ο) καὶ αἰτίᾳ βασιλικῇ. (π) καὶ ἐν σώματι αὐτοῦ, κατασπαρήσεται

CAP. XVIII.

REspondens autem Baldad Sauchites, ait; Quousque non cessabis? cohibe te, ut et ipsi loquamur. 1 2
Et cur tanquam quadrupedia tacuimus corā te? 3
(a) Usa est te ira. Quid enim? si tu mortuus fueris, inhabitabilis erit ea quæ sub cælo? aut subvertentur montes à fundamentis? 4
Et lumen impiorum extinguetur, & non (b) procedet lumen eorum. 5
Lux ejus tenebræ in domo, & lucerna super eum extinguetur: 6
Venentur infirmi substantiam ejus; (c) erret autem ejus consilium. 7
Et (d) immissus est pes ejus in laqueum: in rete involvatur. 8
Veniant autem super eum laquei: confortabit super eum (e) sitientes. 9
Absconditus est in terra funiculus ejus, & (f) captio ejus in semita. 10
Per circuitum perdant eum dolores: & (g) multi circa pedes ejus veniant 11
In angustia famis: Ruina autem parata est ● insignis: 12
Comedantur rami pedum ejus, & mors devoret speciosa ejus. 13
Rumpatur autem de habitaculo ejus sanitas: (h) & teneat eum necessitas causâ regali: 14
Habitet in tabernaculo ejus, in (i) nocte ejus. 15
Aspergentur (k) speciosa ejus sulphure: De subtùs radices ejus siccabuntur, & desursùm decidet messio ejus. 16

תרגום TARGUM.

7 8 9 וכהית מן רגיז עיני וקלסתורי היך טולא כולהון : ישתקון תריצי על דא דבי על דילטור יתגבר : ויוחד צדיקא אורחיה ודכי אידיה יוסיף
10 11 12 אתחילותא : וברם כולהון תתובון אתו כדון ולא אשכח בכון חכים : יומי עברו רעיוני אתבטילו לוחי לבבי : ליליא היך יממא ישוון נהורא
13 14 קריב מסלקין מן קדם חשוכא : אין אנא סבר דבי קבורתא ביתי בחשוכא מאכית שוויי : לשחתא קריתי אבא אנת אמי ואחתי לרחשא : והאן
15 16 דיכי סברי ומתינתי מן יסכנה : טנדו לבי קבורתא רתחתן אין כחדא על עפר שרן :

יח

1 2 3 ואתיב בלדד דמן שוח ואמר : עד אימת תשוון הרפתקי למליא תתבינון ומבתר כן נמלל : מא דין אתחשבנא היך בעירא טמענא במחמיכון :
4 דמצער נפשיה ברוגזיה אפשר דאמטולך תשתבק ארעא ושנר יסתלק מן אתריה : תא דטריד נפשיה לנרמיה אפשר דמטולתך תתנשי ארעא
5 6 7 מן למתב ותקיפא יסתלק מן אתריה : לחוד נהור רשיעי יטפי ולא ינהר גיה נוריה : נהור חשך במשכניה ושרגיה אמטולתיה יטפי : יתעיקן פסיעת
8 9 10 תוקפיה ותטלוקניה מלכתיה : מטול דאשתדר במצדתא ברגלוי ועלוי סרגתא יטיל : יאחוד בתקלא דפחא יתקופו עלוי גבריא : טמיע בארעא
11 12 אשליה ואוחדתיה עלוי שבילא : חוור חוור יבעתוניה אתרגושין ומבדרין יתיה לרגלוי : יהי כפן ביר בוכריה וצערא מכון לאנתתיה : תא יהי כפן
13 באנינותיה וצערא מזומן לסטריה : ייכול בוצנין דחפין למשכיה ינפר בנוי מלאך מותא : תא יכול בסרא תקוף משכיה ונפר בגוהי שרוי מותא :
14 15 16 יתער ממשכניה רוחצניה ותובליניה למלך רגושתא : תשרי אנתתיה במשכניה מדלית ליה ויבדר על מדוריה גופריתא : מארעא בנוי ישתיצון ומשמיא
יתער אובדניה : תא מלרע שרשוהי יתיבשון ומן לעיל יתמולל ואויה :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

7 * توجعت من الغضب عيني وافكاري كلها مثل الظلال * يتعجب الصالحون على هذا والزاكي على
9 الاثيم يستعرع * ياخذ الصديق طريقه ويبقى والطاهر اليدين يزداد على القوة * ولكن الان كلكم
11 هلموا عودوا وارجعوا الي ولم اجد فيكم حكيما * بل معبري الايام ومبطلي الفكر ومهلكي
12 قلوب الشعوب * الليل جعلوه نهارا والنور يقربونه من قبل الظلمة * ان انا انتظرت الهاوية فانها
14 بيتي وفي الظلمة سويت مفرشي * للفساد دعوت انت ابي وامي واختي الدودة * فاين الان رجائي
16 واتكالي ورجائي من الذي يجده * بالقوة الى الهاوية ينحدرون وجميعا الى التراب يهبطون *

الفصل الثامن عشر

1 * فاجاب بلداد السوحاني فقال * حتى الى متى تضعون حدا
3 للقول اسمعوا واخيرا نتكلم * لماذا حسبنا مثل البهيمة ونجسنا في عينيك * ايها القاتل نفسه
5 بغضبه فالان من اجلك تترك الارض ويتباعد الجبل من مكانه * وايضا فان سراج المنافقين يطفأ
6 وايضا تخمد لهيب نار * والضوء يظلم في مسكنه وسراجه ينطفي عليه * تضعف خطواته باوجاعه
8 ويعوقه فكره * من اجل انه بسط رجله في المصادة وعلى الشبكة سلك * فامسك الفخ عقبه ويعظم
10 عليه الخابس * مطمورة في الارض حباله ومصيدته على السبيل تستديره * ويغشاه اصناف الحيرة فيبدده
12 حباله * ويكون الجوع داوه والانكسار يثبت على ذريته * فيوكل بالقدرة فراه ويقوده الموت ابكاره
14 ينقطع من مسكنه رجاؤه ويستعبده دواهي الملك * فيحل في مسكنه لانه ليس احد يسكنه على
16 مكانه الكبريت * ومن تحت ييبس عروقه ومن فوق ييبس قطافه *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

7 *Doluit præ furore oculus meus, & cogitationes meæ*
8 *omnes velut umbra. Obstupescent recti super hoc,*
& innocens (c) evomet
9 *super impium: Tenebit justus viam suam; & (d) tutus erit, & mundus manibus augebitur viribus.*
10 *(e) At verò jam omnes conversi rediistis, & venistis ad me, & non invenio inter vos sapientem:*
11 *Sed transfigentes dies otiosis cogitationibus, perdentes corda populorum:*
12 *Noctem faciitis diem, & lucem præponitis tenebris.*
13 *Si expecto infernum, ipse dom⁹ mea est, & in tenebris stravi lectū meū:*
14 *Putredinē vocavi, Tu es pater me⁹, et mater mea et soror mea,*
15 *(f) pulvere. ubi nunc est spes mea, & fiducia mea? & spem meam quis inveniat?*
16 *Cum potentia in infernum descendent, & (g) omnes ad terram labentur.*

CAP. XVIII.

1 *RESpondit Beldad*
2 *Subites, & dixit, usquequò ponetis obstaculum sermoni? Intelligite, tum demum loquemur.*
3 *Cur reputati sumus velut jumentum, & sorduimus coram oculis tuis,*
4 *O occidens animam suam in furore suo? (a) Et modò propter te relinquetur terra, & mons recedet à loco suo?*
5 *Imò etiam lucerna impiorū extinguetur, & sedabitur ardor ignis ejus,*
6 *Et lux obtenebrescet in habitaculo ipsius, et lucerna ejus extinguetur super eum:*
7 *(b) Infirmabuntur passus ejus in doloribus ejus, & submerget eū cogitatio ipsius:*
8 *Eò quòd extendit pedem suum ad rete, & super (c) decipulam ambulavit;*
9 *Tenuitq; laqueus calcaneum ejus, & invalescent adversùs eum (d) laquei:*
10 *Humatæ sunt in terra pedicæ ejus, & reticulum ejus viam circundat.*
11 *Et (e) cooperient eum genera stuporum, & dissipabunt (f) vitā ejus:*
12 *Et erit fames morb⁹ ejus, & fractio confirmabitur super generationes ejus:*
13 *Comedentur magna cum potentia oppida ej⁹, et vi mortis primogenita ejus:*
14 *Abscindetur spes ejus de habitaculo ejus, (g) & sollicitabunt eum infortunia regis,*
15 *Et habitabunt in habitaculo ejus, eò quòd nullus sit: dissipabitur sulphur super (h) locum ejus:*
16 *Deorsum radices ejus siccabuntur, et sursum atterentur vindemiæ ejus;*

INTERP. SYRIACA.

(c) Excutiet se cum impiis (d) constans erit, (e) Verùm ecce (f) vermem. (g) et simul ad terrā descendunt. Cap. xviii. (a) Ecce propter (b) Desolabuntur (c) stoream (d) sitibundi: (e) circundabunt eum series (f) ad pedes ejus: (g) et festinabunt ad eum stupores regis, (h) tectum ejus;

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et caligavit à furore oculus meus, & vultus meus quasi umbra totus est. Tacebunt recti super hoc, justus contra delatorem se confortabit. Et apprehendet rectus 7 8
viam suam, & mundus manibus addet robur. Veruntamen universi vos convertimini, venite nunc, & non inveniam in vobis sapientem. Dies mei transierunt, co- 9 10
gitationes meæ cessaverunt in tabulis cordis mei. Noctem ponent *sicut* diem, lucem propinquam auferunt à facie tenebrarum. Si ego sustinuero, domus sepulturæ domus 11 12
mea erit: in tenebris sternam *stratum meum*. Foveam vocavi, pater meus es tu: mater mea & soror mea vermi [*dixi.*] Et ubi est nunc spes mea, & expectationem 13 14
meam quis intuebitur? Duo corpora in domum sepulturæ descendent, si simul super pulverem commorabuntur. 15 16

CAP. XVIII.

ET respondit Baldad, qui erat de Suach, & ait: Usquequo ponetis vices verbis? intelligite, & post hæc loquamur. Quare reputati sumus sicut jumentum: abs- 1 3 2
conditi sumus in conspectu vestro? Qui tribulat animam suam in ira sua, nunquid propter te derelinquetur terra, & transferetur rupes de loco suo? *Tar-* 4
gum aliud: Qui *fatigat* animam suam *sibiipsi*, nunquid propter te *oblivioni dabitur* terra, ne habitetur, & *fortis* transferetur de loco suo. Attamen lux 5
impiorum extinguetur, & non splendebit *splendor* ignis ejus. Lux obtenebrescet in tabernaculo suo, & lucerna ejus propter eum extinguetur. Artabuntur gressus for- 6 7
titudinis ejus, & projiciet eum consilium suum. Quia immissus est in rete pedes ejus, & super retiaculum deambulabit. Tenebitur offendiculo laquei, prævalebunt 8 9
adversus eum confodientes. Absconditus est in terra funiculus ejus, & pedica ejus super semitam. Per circuitum terrebunt eum tumultus, & dispergent *eum ad* pedes 10 11
ejus. Sit famelicus *filius primogenitus* ejus, & afflictio parata *uxori* ejus. *Targum aliud*: Sit famelicus in inedia ejus, & afflictio parata lateri ipsius. Devoret lucer- 12
nam quæ operit cutem ejus: consumat filios ej⁹ angelus mortis. *Targum aliud:* Devoret *carnem robur cutis* ejus, & consumat filios ejus *principium* mortis. Succidatur 13 14
de tabernaculo suo spes ejus, & deferat eum ad regem terrorum. Habitet uxor ejus in tabernaculo non suo, & exspargatur super habitaculum ejus sulfur. *E terra* 15 16
filii ejus excindentur, & è cœlo decernatur exitium ejus. Targum aliud: Deorsum radices ejus siccabuntur, & sursum abscindetur ramus ejus.

איוב : יח

17 זִכְרוֹ אָבַד מִנִּי־אָרֶץ וְלֹא־שֵׁם לוֹ עַל־פְּנֵי־חוּץ :
18 יֶהְדְּפֻהוּ מֵאוֹר אֶל־חֹשֶׁךְ וּמִתֵּבֵל יְנִדֻּהוּ :
19 לֹא נִין לוֹ וְלֹא־נֶכֶד בְּעַמּוֹ וְאֵין שָׂרִיד בִּמְגוּרָיו :
20 עַל־יוֹמוֹ נָשַׁמּוּ אַחֲרֹנִים וְקַדְמֹנִים אָחֲזוּ שָׂעַר :
21 אַךְ־אֵלֶּה מִשְׁכְּנוֹת עַוָּל וְזֶה מְקוֹם לֹא־יָדַע־אֵל :

CAP. XIX. יט

1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר :
2 עַד־אָנָה תּוֹגְיוּן נַפְשִׁי וּתְדַכְּאוּנַנִי בְמִלִּים :
3 זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי לֹא־תֵבֹשׁוּ תַּהְכְּרוּ־לִי :
4 וְאַף־אָמְנָם שָׁגִיתִי אִתִּי תָּלִין מְשׁוּגָתִי :
5 אִם־אָמְנָם עָלַי תַּגְדִּילוּ וְתוֹכִיחוּ עָלַי חֶרְפָּתִי :
6 דְּעוּ־אֵפוֹ כִּי־אֱלוֹהַּ עִוְּתָנִי וּמְצוּדוֹ עָלַי הִקִּיף :
7 הֵן אֶצְעַק חָמָס וְלֹא אֵעָנֶה אֲשַׁוַּע וְאֵין מִשְׁפָּט :
8 אָרְחִי גָדַר וְלֹא אֶעֱבוֹר וְעַל נְתִיבוֹתַי חֹשֶׁךְ יָשִׂים :
9 כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיט וַיָּסַר עֲטֶרֶת רֹאשִׁי :
10 יִתְּצֵנִי סָבִיב וָאֵלַךְ וַיַּסַּע כָּעֵץ תִּקְוָתִי :
11 וַיַּחַר עָלַי אַפּוֹ וַיַּחְשְׁבֵנִי לוֹ כְצָרָיו :
12 יַחַד יָבֹאוּ גְדוּדָיו וַיָּסֹלּוּ עָלַי דַּרְכָּם וַיַּחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי :
13 אַחַי מֵעָלַי הִרְחִיק וְיֹדְעַי אַךְ־זָרוּ מִמֶּנִּי :
14 חָדְלוּ קְרוֹבָי וּמְיֻדָּעַי שְׁכֵחוּנִי :
15 גָּרֵי בֵיתִי וְאַמְהֹתַי לְזָר תַּחְשְׁבֻנִי נָכְרִי הָיִיתִי בְעֵינֵיהֶם :
16 לְעַבְדִּי קָרָאתִי וְלֹא יַעֲנֶה בְּמוֹ־פִי אֶתְחַנֶּן־לוֹ :
17 רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי וְחַנֹּתִי לִבְנֵי בִטְנִי :
18 גַּם־עֲוִילִים מָאֲסוּ בִי אָקוּמָה וַיְדַבְּרוּ־בִי :
19 תִּעֲבוּנִי כָּל־מְתֵי סוֹדִי וְזֶה־אָהַבְתִּי נֶהְפְּכוּ־בִי :
20 בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי וָאֶתְמַלְּטָה בְּעוֹר שִׁנָּי :
21 חָנֻּנִי חָנֻּנִי אַתֶּם רֵעָי כִּי יַד־אֱלוֹהַּ נָגְעָה בִּי :
22 לָמָּה תִּרְדְּפֻנִי כְּמוֹ־אֵל וּמִבְּשָׂרִי לֹא תִשְׂבָּעוּ :

Versio V U L G. LAT.

17 Memoria illi* pereat de terra,
& non celebretur nomen ejus
18 in plateis. Expellet eum de
luce in tenebras, & de orbe
19 transferet eum. Non erit se-
men ejus neque progenies in
populo suo, nec ullæ reliquiæ
20 in regionibus ejus. In die e-
jus stupebunt novissimi, et pri-
21 mos invadet horror. Hæc sunt
ergò tabernacula iniqui, & iste
locus ejus qui ignorat Deum.

CAP. XIX.

1 RESpondens autem Job, di-
2 xit; Usquequò affligitis ani-
mam meam, & atteritis me ser-
3 monibus? En, decies confun-
ditis me, & non erubescitis
4 opprimentes me. Nempè, etsi
ignoravi, mecum erit ignoran-
5 tia mea. At vos contra me e-
rigimini, & arguitis me op-
6 probriis meis. Saltem nunc
intelligite, quia Deus non æ-
quo judicio afflixerit me, &
7 flagellis suis me cinxerit. Ecce
clamabo vim patiens, & nemo
audiet: vociferabor, & non est
8 qui judicet. Semitam meam
circumsepsit, & transire non
possum, & in calle meo tene-
9 bras posuit. Spoliavit me glo-
riâ meâ, & abstulit coronam
10 de capite meo. Destruxit me
undique, & pereo, & quasi
evulsæ arbori abstulit spem
11 meam. Iratus est contra me
furor ej⁹, & sic me habuit quasi
12 hostem suum. Simul venerunt
latrones ejus, & fecerunt sibi
viam per me, & obsederunt in
13 gyro tabernaculū meum. Fra-
tres meos longè fecit à me, &
noti mei quasi alieni recesse-
14 runt à me. Dereliquerunt me
propinqui mei: & qui me no-
15 verant, obliti sunt mei. In-
quilini domûs meæ, & ancillæ
meæ, sicut alienum habuerunt
me, & quasi peregrinus fui in
16 oculis eorum. Servum meum
vocavi, & non respondit, ore
proprio deprecabar illum.
17 Halitum meum exhorruit uxor
mea, & orabā filios uteri mei.
18 Stulti quoque despiciebāt me,
& cùm ab eis recessissē, detra-
19 hebant mihi. Abominati sunt
me quondā consiliarii mei: &
quem maximè diligebam, aver-
20 satus est me. Pelli meæ, con-
sumptis carnibus, adhæsit os
meum, & derelicta sunt tan-
tummodò labia circa dentes
21 meos. Miseremini mei, mise-
remini mei, saltem vos amici
mei, quia manus Domini teti-
22 git me. Quarè persequimini
me sicut Deus, & carnib⁹ meis
saturamini?

Versio GRÆCA L XX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 † Τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἀπόλοιτο ἐκ γῆς,
καὶ (ρ) ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον
18 ἐξωτέρω. † (σ) Ἀπώσειεν αὐτὸν ἐκ
19 φωτὸς εἰς σκότος. † Οὐκ ἔσται ἐπίγνω-
στος (τ) ἐν λαῷ αὐτοῦ, † οὐδὲ σεσωσμέ-
νος ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν ὁ οἶκος αὐτοῦ.
20 † Ἀλλ' (υ) ἐν τοῖς αὐτοῦ ζήσονται ἕτεροι.
† ἐπ' αὐτῷ ἐστέναξαν ἔσχατοι, † πρώτους
21 δὲ ἔσχε θαῦμα. † Οὗτοί εἰσιν (φ) οἱ οἶκοι
ἀδίκων, οὗτος δὲ ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδότων
τὸν κύριον.

MS.A. (ρ) ὑπάρχει (σ) Καὶ ἀπώσαιεν (τ) ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, (υ) ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ (φ) οἶκοι ἀδίκων, οὗτος δὲ τόπος

ΚΕΦ. ιθ'.

1 † ΥΠολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † (α) Ἕως
2 τίνος ἔγκοπον ποιήσετε (β) ψυχήν μου,
καὶ καθαιρεῖτέ με λόγοις; † γνῶτε μόνον
3 ὅτι ὁ κύριος ἐποίησέ (γ) με οὕτως. Καταλαλεῖτέ μου, οὐκ αἰσχυνόμενοί με (δ) ἐπίκεισθέ
4 μοι. † Ναὶ δὴ (ε) ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ ἐ-
πλανήθην, † (ζ) παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται
πλάνος· λαλῆσαι (η) ῥήματα ἃ οὐκ ἔδει,
τὰ δὲ ῥήματά μου πλανᾶται καὶ οὐκ ἐπὶ
5 καιροῦ. † Ἔα δὲ, ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλύνεσθε,
6 † ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνείδει. † (θ) Γνῶτε
οὖν ὅτι κύριός ἐστιν ὁ (ι) ταράξας, † ὀχύρωμα δὲ αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ ὕψωσεν. † Ἰδοὺ (κ)
7 γελῶ ὀνείδει, οὐ λαλήσω· † κεκράξομαι, καὶ
8 οὐδαμοῦ κρίμα. † Κύκλῳ περιῳκοδόμημαι,
καὶ οὐ μὴ διαβῶ· † (λ) ἐπὶ πρόσωπόν μου
9 σκότος ἔθετο. † (μ) Τὴν δὲ δόξαν ἀπ'
ἐμοῦ ἐξέδυσεν, (ν) ἀφεῖλε δὲ στέφανον ἀπὸ
10 κεφαλῆς μου. Διέσπασέ (ξ) με κύκλῳ καὶ
ᾠχόμην, † ἐξέκοψε δὲ ὥσπερ δένδρον τὴν
11 ἐλπίδα μου. † Δεινῶς (ο) δέ μοι ὀργῇ
ἐχρήσατο, † ἡγήσατο δέ με ὥσπερ ἐχθρόν.
12 † Ὁμοθυμαδὸν (π) δὲ ἦλθον τὰ πειρατήρια αὐτοῦ ἐπ' ἐμοὶ, ταῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσάν
13 (ρ) ἐγκάθετοι. † Ἀπ' ἐμοῦ ἀδελφοί μου
ἀπέστησαν, † ἔγνωσαν ἀλλοτρίους ἢ ἐμέ·
† (σ) φίλοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνα-
14 σιν· (τ) Οὐ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγγύτατοί μου, † (υ) καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνο-
15 μα ἐπελάθοντό μου. Γείτονες (φ) οἰκίας,
θεράπαιναί τε μου, † ἀλλογενὴς ἤμην ἐν-
16 αντίον αὐτῶν. Θεράποντά μου ἐκάλεσα,
καὶ (χ) οὐχ ὑπήκουσε· † στόμα δέ μου
17 (ψ) ἐδέετο· † Καὶ ἱκέτευον τὴν γυναῖκά μου, † (ω) προσεκαλούμην δὲ κολακεύων
18 υἱοὺς παλλακίδων μου· † Οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά
με (α) ἀπεποιήσαντο, † ὅταν ἀναστῶ,
19 κατ' ἐμοῦ λαλοῦσιν. † Ἐβδελύξαντό (β) με
οἱ ἰδόντες με· † (γ) οὓς δὴ ἠγαπήκειν,
20 ἐπανέστησάν μοι. † Ἐν δέρματί μου ἐ-
σάπησαν (ϛ) αἱ σάρκες μου, † τὰ δὲ ὀστᾶ μου
21 (δ) ἐν ὀδοῦσιν ἔχεται. † (ε) Ἐλεήσατέ με,
ἐλεήσατέ με, ὦ φίλοι, † χεὶρ γὰρ κυρίου (ζ)
22 ἡ ἁψαμένη μου ἐστίν. † Διατί με διώκετε
ὥσπερ καὶ ὁ κύριος; † ἀπὸ δὲ σαρκῶν μου
οὐκ ἐμπίπλασθε;

MS.A. (α) Ἕως πότε (β) τὴν ψυχήν μου, καὶ καθαιρεῖταί με (γ) μοι
οὕτως. Καὶ καταλαλεῖταί με, (δ) καὶ ἐπίκεισθαί μοι. (ε) ἐγὼ ἐπ' ἀληθείας (ζ) καὶ ἐν
ἐμοὶ αὐλίζεται (η) ῥῆμα ὃ οὐκ ἔδει, (θ) Γνῶτε ὅτι ὁ κύριός (ι) ταράξας με, (κ)
λαλῶ ὀνείδει, καὶ οὐ (λ) ἐπὶ δὲ ἀτραποῖς μου (μ) Τὴν δόξαν μου ἀπ' ἐμοῦ (ν) καὶ
ἀφεῖλεν (ξ) δέ με (ο) μοι (π) αὐτοῦ ἦλθον τὰ πειρατήρια ἐπ' ἐμέ, (ρ) με ἐγκάθετοι. Ἀπ' ἐμοῦ δὲ ἀπέστησαν ἀδελφοί, (σ) οἱ φίλοι (τ) Καὶ οὐ (υ) οἱ ἰδόντες (φ) οἰκεῖοι, Θερα-
ποντες, * Θεράπαιναι, ἀλλογενὴς ἤμην ἐναντίον αὐτῶν. Θεράποντες δέ με (χ) οὐχ ὑπήκουσάν με· Στόμα (ψ)* ἐδεεῖτο αὐτῶν· (ω) καὶ προσεκαλούμην κολακεύων (α) ἀπέ-
παυσαν, (β) δέ με οἱ ἰδόντες (γ) καὶ οὓς ἠγάπων, (ϛ) Σάρκες (δ) ἐν ὀδοῦσιν (ε) Ἐλεήσατέ μοι, ἐλεήσατέ με, ὦ φίλοι, ἐλεήσατέ με, χεὶρ (ζ) ἐστὶν ἡ ἁψαμένη μου. Διατί δέ με

Memoriale ejus pereat de terra, 17
& erit nomen ei super faciem
(l) extrà: (m) Expellat eum 18
de luce in tenebras. (n) Non 19
erit cognominatus in populo suo,
neque domus ejus salvata in eâ
quæ sub cœlo. Sed in rebus e- 20
jus vivent alii: super eum (o)
gemuerunt ultimi: primos autem
tenuit admiratio. Hæ sunt do- 21
mus impiorum: & hic est locus
eorum, qui non noverunt Do-
minum.

CAP. XIX.

RESpondens autem Job, ait; 1
usquequò molestiam facietis ani- 2
mæ meæ, & destruetis me ver-
bis? scitote tantùm, quia Domi-
nus fecit (a) me sic: (b) Loqui- 3
mini contra me: non reveriti
me, infesti estis mihi: Esto (c) 4
utique in veritate ego erravi,
& apud me moratur (d) error,
loqui verba, quæ non oportebat,
& verba mea errant, & non in
tempore. Sine verò, quoniam su- 5
per me magnificamini: et (e)
insultatis mihi opprobrio. Scito- 6
te igitur quia Dominus est, qui
(f) turbavit, & vallum suum
super me exaltavit. Ecce rideo 7
** opprobrio, non loquar: (g) cla-*
mabo, & nusquam judicium:
In circuitu circumædificatus 8
sum, & non transibo: in (h)
vultu meo tenebras posuit.
Et gloriam à me exuit, & 9
abstulit coronam de capite
meo. Dirupit me undique, & 10
abii: et excidit tanquam arbo-
rem spem meam. Graviter au- 11
tem mihi irâ usus est: & arbi-
tratus est me tanquam inimicum;
unanimiter autem venerunt (i) 12
tentationes ejus super me: viis
meis in circuitu insederunt insi-
diatores. A me fratres mei re- 13
cesserunt, noverunt alienos, quàm
me, & amici mei immisericor-
des facti sunt. Non adhæse- 14
runt mihi proximi mei: & sci-
entes nomen meum obliti sunt
me. Vicini domûs, & ancillæ 15
meæ; alienigena fui coram eis.
Servum meum vocavi, & non 16
obedivit: os autem meum de-
precabatur. Et rogabam uxorem 17
meam: & invocabam blanditiis
filios (k) concubinarum mearum.
Illi verò in (l) seculum me a- 18
versati sunt: cùm exurrexero,
contra me loquuntur. Abomina- 19
ti sunt me, qui me videbant: &
quos dilexeram, consurrexerunt
in me. (m) In cute mea compu- 20
truerunt carnes meæ, et ossa mea
in (n) dentibus hærent. Miseremi- 21
ni mei, miseremini mei, ô amici:
man⁹ enim Domini est, quæ tetigit
me. Quarè me persequimini, sic- 22
ut & Dominus? & de carnibus
meis non satiamini?

תרגום TARGUM.

17 18 19 דִּכְרָנֵיהּ הוֹבַד מִנֵּי אַרְעָא וְלָא שׁוּם לֵיהּ עַל אַנְפֵּי אֻשְׁקָקֵי : יְהַדְּפוּנֵיהּ מִנְּהוֹרָא לַחֲשׁוֹכָא וּמִתֵּבֵל יְגַלּוּנֵיהּ : לָא בַר לֵיהּ וְלָא בַר בְּרָא בְּעַמֵּיהּ וְלֵית מְשֵׁיזִיב
20 21 בְּיָתוֹבֵיהּ : מְטוּל יוֹמֵיהּ אִצְטַדִּיאוּ בַתְרָאֵי וְקַדְמוֹנָאֵי אֲחַדוּ עַלְעוֹלָא : בְּרַם אִלֵּין מַשְׁרְיַת עַוְלָא וְדֵין אֲתַר דְּמָן דְּלָא יְדַע אֱלָהָא :

יט

1 2 3 וַאֲתֵיב אִיּוֹב וַאֲמַר : עַד אִימַת תְּנַקְטוּן נַפְשִׁי וּתְשַׁפְּפוּנַנִי בְּמִלַּיָא : דְּנָן עֲסַר זִמְנִין תְּכַסְּפוּנַנִי לָא תִבְהֲתוּן תִּשְׁתְּמוֹדְעוּן לִי : וּבְרַם בְּקוּשְׁטָא שְׁלֵיתִי גַּבִּי תְּבִית
4 5 6 7 [illegible]
8 9 10 [illegible]
11 12 13 [illegible]
14 15 [illegible]
16 17 18 [illegible]
19 20 21 [illegible]
22 אֲרוּם מָחָתָא דַּיְיָ קְרִיבַת בִּי : לְמָא תִּרְדְּפוּנַנִי דִּכְמַת אֱלָהָא וּמִבִּסְרִי לָא תִסְבְּעוּן :

Versio SYRIACA.

17 ܢܐܒܕ ܕܘܟܪܢܗ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܠܝܬ ܠܗ ܫܡܐ ܥܠ ܐܦܝ ܒܪܝܬܐ. * ܢܕܚܩܘܢܗ ܡܢ ܢܘܗܪܐ ܠܚܫܘܟܐ. ܘܡܢ
18 ܬܐܒܝܠ ܢܥܩܪܘܢܗ. * ܠܐ ܫܡ ܠܗ. ܘܠܐ ܕܘܟܪܢ ܒܥܠܡܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܫܪܟܐ ܒܡܥܡܪܗ. * ܥܠ ܝܘܡܬܗ
19 20 ܢܬܕܡܪܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܘܩܕܡܝܐ ܢܐܚܕ ܐܢܘܢ ܣܡܪܡܪܘܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܗܝܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܕܥܘܠܐ. ܘܗܢܘ ܐܬܪܗ ܕܠܐ
21 ܝܕܥ ܠܐܠܗܐ. * ܘܥܢܐ * ܐܝܘܒ * ܘܐܡܪ. * ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܥܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܢܦܫܝ.
1 2 ܘܡܟܦܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܒܡܠܐ. * ܗܐ ܥܣܪ ܙܒܢܝܢ ܡܚܣܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܘܠܐ ܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܥܝܩܝܢ
3 ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܘܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܛܥܝܬ. ܥܡܝ ܬܒܘܬ ܛܥܝܘܬܝ. * ܘܐܢ ܫܪܝܪܐ ܕܡܬܪܘܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ.
4 5 ܘܡܟܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܒܚܣܕܝ. * ܕܥܘ ܗܫܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܐܥܘܠܢܝ. ܘܡܨܝܕܬܗ ܗܘ ܦܪܣ ܥܠܝ. * ܘܐܢ ܩܥܐ
6 7 ܐܢܐ. ܐܢܫ ܠܐ ܥܢܐ ܠܝ. * ܘܐܢ ܐܩܥܐ ܠܝܬ ܕܢܥܕܪܢܝ. * ܘܐܘܪܚܝ ܣܓܪ ܕܠܐ ܐܥܒܪ. ܘܥܠ ܫܒܝܠܝ ܚܫܘܟܐ
8 ܣܡ. * ܐܫܠܚܢܝ ܐܝܩܪܝ. ܘܐܥܒܪ ܟܠܝܠܐ ܕܪܝܫܝ. * ܣܚܦܢܝ ܡܢ ܟܠ ܦܢܝܢ. ܘܐܙܠܬ. ܘܦܣܩ ܐܝܟ ܩܝܣܐ ܣܒܪܝ.
9 10 * ܘܐܬܩܦ ܥܠܝ ܪܘܓܙܗ. ܘܚܫܒܢܝ ܠܗ ܐܝܟ ܒܥܠܕܒܒܐ. * ܘܐܬܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠܝ ܓܝܣܘܗܝ. ܘܕܫܘ ܥܠܝ
11 ܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܘܫܪܘ ܚܕܪ ܡܫܟܢܝ. * ܐܚܝ ܐܪܚܩܘ ܡܢܝ. ܘܝܕܥܝ ܢܟܪܘ. * ܘܩܪܝܒܝ ܐܬܦܪܫܘ ܡܢ ܠܘܬܝ.
12 13 ܘܝܕܥܝ ܐܬܛܥܝܘܢܝ. * ܘܬܘܬܒܐ ܕܒܝܬܝ ܘܐܡܗܬܝ. ܐܝܟ ܢܘܟܪܝܐ ܚܫܒܘܢܝ. ܘܢܘܟܪܝܐ ܗܘܝܬ ܒܥܝܢܝܗܘܢ.
14 15 * ܠܥܒܕܝ ܩܪܝܬ. ܘܠܐ ܥܢܢܝ. ܘܒܦܘܡܝ ܒܥܝܬ ܡܢܗ. * ܘܗܘܝܬ ܢܘܟܪܝܐ
16 17 ܠܐܢܬܬܝ. ܘܐܬܟܫܦܬ ܠܒܢܝ ܟܪܣܝ. * ܘܐܦ ܛܠܝܐ ܐܣܠܝܘܢܝ. ܩܡܬ ܘܡܠܠܘ ܥܠܝ. * ܐܣܠܝܘܢܝ ܟܠ
18 19 ܒܢܝ ܐܪܙܝ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܬ ܐܬܗܦܟܘ ܥܠܝ. * ܒܡܫܟܝ ܘܒܒܣܪܝ ܐܬܕܒܩܘ ܓܪܡܝ. ܘܐܫܬܘܙܒܬ ܒܡܫܟܐ
20 21 ܕܫܢܝ. * ܚܘܢܘܢܝ ܚܘܢܘܢܝ ܐܢܬܘܢ ܪܚܡܝ. ܡܛܠ ܕܐܝܕܗ ܕܐܠܗܐ ܩܪܒܬ ܒܝ. * ܠܡܢܐ ܪܕܦܝܢ
22 ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܐܝܟ ܐܠܗܐ. ܘܡܢ ܒܣܪܝ ܠܐ ܣܒܥܝܢ.

Versio ARABICA.

17 * يبيد ذكره من الارض ولا يكون له اسم على اوجه البرية * يطردونه من النور الى الظلام * ومن
18 19 الدنيا يبعدونه * فلا اسم يكون له ولا ذكر في اليوم ولا يكون له باقي في مسكنه * وعلى ايامه يتعجب
20 21 الاولون والاخرون ويعي سعورهم * ولكن هذه مساكن المنافقين وهذا مكان الذي لا يعرف الله *
1 2 الفصل التاسع عشر * فاجاب ايوب وقال * حتى متى تؤذون نفسي وتعرضوني
3 بالكلام * فان هذه عشر مرات تعيروني ولا تخزون من ان تخزوني * فان كنت حقا هلكت فعلي
4 5 يكون ضلالي * وان كان بالحق استكبرتم علي وتكتموني وعيرتموني * فاعلموا الان ان الله
6 7 دحضني وحصينته بسطها علي * فان انا صحت فلم يجبني احد وان صرخت فليس من يعدلني *
8 9 طريقي سدها لئلا اجوز ووضع الظلمة على سبلي * وسلبني كرامتي وابعد الاكليل من راسي *
10 11 قلعني من كل جوانبي فذهبت واحد مثل العود رجاي * وشدد علي غضبه وعدني له مثل
12 13 العدو * وجميعا جاب على رسله وداسوا على طرقهم وحلوا حوالي حباي * واخوتي ابعدوا مني
14 15 ومعارفي جاروا * قطع قرابي من عندي ومعارفي نسوني * وسكان بيتي واماي مثل الغريب عدوني
16 17 وغريبا كنت في اعينهم * لعبدي دعوت فلم يجبني وصرعت اليه بقول فمي وخضعت له * كنت
18 19 غريبا لامراتي وتسعت لابن امعاي * وايضا فان المنافقين ارذلوني * فمن فتكلموا في * اردلني اهل
20 جميع سوري وايضا فان احبائي انقلبوا علي * جلدي ولحمي لصقت بعظامي وانفلت لحم
21 22 اسناني * ارحموني ارحموني انتم يا احبائي من اجل ان يد الله اقتربت الي * لماذا تطردوني انتم
ايضا مثل الله ومن لحمي لا تشبعون *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Peribit de terra memoria ejus, & non erit ei nomen super faciem creaturæ. 17
Destruent eum à luce ad tenebras, & à mundo arcebunt eum: Nec erit ei 18
nomen nec memoria (i) in die, nec erit ei superstes in habitaculo suo: Et super 19 20
dies ejus stupebunt (k) priores, et posteriores et horrebunt pili eorũ. Itaq; hujusmodi sunt habitacula 21
impiorum, & hujusmodi locus ejus qui Deum non cognoscit.

CAP. XIX.

RESpondit Job, ac dixit, usquequò vexabitis animam meam, & afflìgitis me verbis? Quoniam ecce decies me carpitis, et non pudet vos me contristare. (a) Si meritò perii, sit super me perditio mea: At si meritò vos elati estis contra me & arguistis me, & probris affecistis; Scitote jam quòd Deus me cõdemnaverit, & rete suum extenderit super me. Si ego (b) clamo, nemo respondet mihi; & si vociferor, non est qui me (c) adjuvet. Circumsepsit vias meas ne pertransirem, & posuit tenebras super vias meas: Et spoliavit me honore meo, & amovit coronam à capite meo: Avulsit me ab omnibus lateribus meis, et abii: & abstulit quasi lignum spem meam: Et corroboravit super me indignationem suam, & reputavit me sibi quasi inimicum: Et simul venerunt contra me Apostoli ejus, super me triverunt vias suas, & habitaverunt circa tabernaculum meum. Et fratres mei recesserunt à me, & noti mei discesserunt: Consanguineos meos amputavit à me; & noti mei obliti sunt mei: Et habitatores domûs meæ & ancillæ meæ quasi peregrinum me reputaverunt; & extraneus factus sum in oculis ipsorum. Servum meum vocavi, & non respondit mihi; & cum deprecatus sum sermone oris mei, ei q; humiliatus sum. Et fui extraneus uxori meæ, & supplicavi filio viscerum meorum. Et impii quoq; me despexerunt; surrexi, & locuti sunt contra me. Aspernati sunt me omnes consiliarii mei, & amici quoq; mei conversi sunt contra me. Pellis mea & caro mea adhæsit ossibus meis, & (d) evasit caro dentium meorum. Miseremini mei, miseremini mei vos O amici mei; quoniam manus Dei tetigit me. Quare persequimini me vos quoq; sicut Deus, & de carne mea non saturamini? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

INTERP. SYRIACA. (i) in mundo, (k) posteriores, & priores horruit pilus eorum. Cap. xix. (a) Et verè, si erravi erit super me error meus: (b) loquor, (c) vindicabit. (d) evasi cum cute dentium meorum.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Memoria ejus pereat de terra, & non sit ei nomen super faciem platearum. Pellant eum de luce in tenebras, & de orbe transferant eum. Non sit ei filius neque filius filii 17 18
in populo suo, neque qui salvetur in tabernaculo suo. Propter diem ejus desolabuntur novissimi, & primos invadit *turbo*. *Et dicent*, Attamen hæc sunt habitacula iniqui, 19 20
& hic est locus ejus qui ignorat Deum. 21

CAP. XIX.

ET respondit Job & dixit: Usq; quò molesti eritis animæ meæ, & conteretis me sermonibus? Jam decies confudisti me, & non erubescitis [*licet*] agnoscatis me. 1 2 3
Attamen verè si ignoravi, mecum morabitur ignorantia mea. Si in veritate contra me magnificamini, & arguitis me opprobrio meo. *Sciant* nunc quoniam Deus ap- 4 5 6
prehendit me, & rete ejus *circumdedit* me. Ecce clamabo vim patiens, & nemo est qui respondeat: orabo, nec erit judicium. Semitam meam sepsit ut non transeam, 7 8
& super itinera mea tenebras posuit. Gloriã meã me exuit, & abstulit coronam capitis mei. Destruxit me per circuitum, & abii: & abstulit quasi lignum spem meam. 9 10
Et invaluit contra me furore suo, & putavit me quasi hostem suum. Simul venerunt contra me turmæ ejus, & straverunt super me viam suam, & castrametati sunt in cir- 11 12
cuitu tabernaculi mei. Fratres meos longe fecit à me, & noti mei facti sunt alieni à me. Cessaverunt propinqui mei, & noti mei obliti sunt mei. Inquilini domus 13 14
meæ & concubinæ meæ sicut alienum reputaverunt me: quasi filius populorum fui in conspectu eorum. Servum meum vocavi, & non respondit mihi, ore meo roga- 15 16
bam eum. Spiritus meus alienus factus est uxori meæ, & deprecabar filium uteri mei. Parvuli quoque despiciebant verba mea; consurgebam & loquebantur de me. 17 18
Abominati sunt me omnes viri secreti mei, & illi quos dilexi, versi sunt in me. Pelli meæ & carni meæ adhæsit os meum, & relictus sum tantùm in pelle dentium me- 19 20
orum. Miseremini mei, miseremini mei vos amici mei, quia plaga *Domini* tetigit me. Quare persequimini me sicut Deus, & de carne mea non saturamini? 21 22

אִיּוֹב : כ

libro in dabit quis : mei sermones scriberentur & nunc dabit Quis
23 מי־יתן אפו ויכתבון מלי מי־יתן בספר
petra in perpetuum in plumbeo & , ferreo stylo In. imprimerentur &
24 ויחקו : בעט־ברזל ועפרת לעד בצור
novissimo & , vivum meum redemptorem novi ego Et .sculperentur
25 יחצבון : ואני ידעתי גאלי חי ואחרון
: hanc contriverint meam pellem postquam Et .staturum pulverem super
26 על־עפר יקום : ואחר עורי נקפו־זאת
, mihi sum visurus ego Quem .Deum videbo mea carne de &
27 ומבשרי אחזה אלוה : אשר אני אחזה־לי
.meo sinu in mei renes Defecerunt .alienus non & ,viderunt mei oculi &
ועיני ראו ולא־זר כלו כליתי בחקי :
est inventa verbi radix & : eum persequimur Cur : dicetis Quia
28 כי תאמרו מה־נרדף־לו ושרש דבר נמצא־
: gladii iniquitates ira quia , gladii faciebus à vobis Timete ? me in
29 בי : גורו לכם מפני־חרב כי־חמה עונות חרב
.judicium quod sciatis ut
למען תדעון שדון :

CAP. XX. כ

meæ cogitationes Idcirco : dixit & , Nahamathites Sophar respondit Et
1 2 ויען צפר הנעמתי ויאמר : לכן שעפי
Correctionem .me in meum sensum propter & , me facient respondere
3 ישיבוני ובעבור חושי בי : מוסר
: mihi respondebit meæ intelligentiæ spiritus & ? audiam meæ ignominiæ
כלמתי אשמע ורוח מבינתי יענני :
? terram super hominem esse positum à , seculo à nôsti hoc Nonne
4 הזאת ידעת מני־עד מני שים אדם עלי־ארץ :
ad hypocritæ lætitia & : propinquo de impiorum laus Quòd
5 כי רננת רשעים מקרוב ושמחת חנף עדי־
ejus caput & ,ejus sublimitas cœlum in ascenderit Si .momentum
6 רגע : אם־יעלה לשמים שיאו וראשו
eum videntes : peribit finem in ejus stercus Velut .attigerit nubem ad
7 לעב יגיע : כגללו לנצח יאבד ראיו
: eum invenient non & , volabit somnium Sicut ? ille Ubi : dicent
8 יאמרו איו : כחלום יעוף ולא ימצאהו
non & , eum vidit Oculus .nocturna visio sicut vagabitur &
9 וידד כחזיון לילה : עין שזפתו ולא
placabunt ejus Filii .ejus locus eum intuebitur ultrà nec ; addet
10 תוסיף ולא־עוד תשורנו מקומו : בניו ירצו
ejus Ossa .suam violentiam reddent ejus manus & , mendicos
11 דלים וידיו תשבנה אונו : עצמותיו
.jacebit pulverem super eo cum & : ejus occultis sunt repleta
מלאו עלומו ועמו על־עפר תשכב :
.sua lingua sub illud celabit , malum ejus ore in dulcuerit Si
12 אם־תמתיק בפיו רעה יכחידנה תחת לשונו :
medio in ,illud prohibebit & : illud derelinquet non & ,eo super Parcet
13 יחמל עליה ולא יעזבנה וימנענה בתוך
aspidum Fel .est versus ejus visceribus in ejus Panis .sui palati
14 חכו : לחמו במעיו נהפך מרורת פתנים
ejus ventre de : eam evomet & ,deglutivit Facultatem .ejus interiori in
15 בקרבו : חיל בלע ויקאנו מבטנו
linguæ eum occidet : suget aspidum Caput .Deus eam expellet
16 ירשנו אל : ראש־פתנים יינק תהרגהו לשון
mellis torrentes ,flumina : rivulos in videbit Non .viperæ
17 אפעה : אל־ירא בפלגות נהרי נחלי דבש
facultatem velut : deglutiet non & , laborem Restituens .butyri &
18 וחמאה : משיב יגע ולא יבלע כחיל
: pauperes dimisit , afflixit Quia .exultabit non & ,ejus permutationis
19 תמורתו ולא יעלס : כי־רצץ עזב דלים
.eam ædificabit non & , rapuit domum
בית גזל ולא יבנהו :

Versio VULG. LAT.

23 Quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei ? quis mihi
24 det ut exarentur in libro Stylo ferreo, & plumbi laminâ,
vel celte sculpantur in silice ?
25 Scio enim quod Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum:
26 Et rursum circumdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deú meum,
27 Quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non alius: reposita est hæc spes
28 mea in sinu meo. Quare ergò nunc dicitis; Persequamur eú, & radicem verbi inveniamus
29 contra eum? Fugite ergò à facie gladii, quoniam ultor iniquitatum gladius est: & scitote esse judicium.

CAP. XX.

1 Respondens autem Sophar
2 Naamathites, dixit; Idcircò cogitationes meæ variæ succedunt sibi, & mens in diversa
3 rapitur. Doctrinam, quâ me arguis, audiam, & spiritus intelligentiæ meæ respondebit
4 mihi. Hoc scio à principio, ex quo positus est homo super
5 terram, Quòd laus impiorum brevis sit, & gaudium hy-
6 pocritæ ad instar puncti. Si ascenderit usque ad cœlum superbia ejus, & caput ejus nu-
7 bes tetigerit: Quasi sterquilinium in fine perdetur: & qui eum viderant, dicent; Ubi est?
8 Velut somnium avolans non invenietur, transiet sicut visio
9 nocturna. Oculus, qui eum viderat, non videbit, neque ultrà intuebitur eum locus suus.
10 Filii ej⁹ atterentur egestate, & manus illius reddent ei dolo-
11 rem suum. Ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ ej⁹, & cum eo in pulvere dormi-
12 ent. Cùm enim dulce fuerit in ore ejus malum, abscondet
13 illud sub lingua sua. Parcet illi, & non derelinquet illud,
14 & celabit in gutture suo. Panis ejus in utero illius vertetur
15 in fel aspidum intrinsecùs. Divitias, quas devoravit, evomet, & de ventre illius extrahet eas
16 Deus. Caput aspidum suget, & occidet eum lingua viperæ.
17 (Non videat rivulos fluminis, torrentes mellis, & butyri.)
18 Luet quæ fecit omnia, nec tamen consumetur: juxta multitudinem adinventionum sua-
19 rum, sic & sustinebit. Quoniam confringens nudavit pauperes: domum rapuit, & non ædificavit eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

23 Τίς γὰρ ἂν (*) δῴη γραφῆναι τὰ ῥήματά μου, τεθῆναι δὲ αὐτὰ ἐν βιβλίῳ εἰς τὸν αἰῶνα;
24 † Ἐν γραφείῳ σιδηρῷ (η) καὶ μολίβῳ, † ἢ
25 ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι; † Οἶδα γὰρ ὅτι (*) ἀέναός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων, ἐπὶ γῆς
26 † (θ) Ἀναστῆσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλῶν ταῦτα· † παρὰ γὰρ κυρίου (ι) ταῦτά μοι
27 συνετελέσθη, † Ἃ ἐγὼ ἐμαυτῷ συνεπίσταμαι, † ἃ (κ) ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακε, καὶ οὐκ ἄλλος, πάντα δέ μοι συντετέλεσται ἐν
28 κόλπῳ. † Εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, Τί ἐροῦμεν (λ) ἔναντι αὐτοῦ, † καὶ ῥίζαν λόγου (μ) εὑρήσομεν
29 ἐν αὐτῷ; † Εὐλαβήθητε (ν) δὴ καὶ ὑμεῖς (ξ) ἀπὸ ἐπικαλύμματος, † θυμὸς γὰρ ἐπ' (*) ἀνόμους ἐπελεύσεται· † καὶ τότε γνώσονται, (ο) ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ὕλη.

MS.A. (*) δῴη (η) ἢ μολίβῳ, (*) ἀέναος (θ) Ἀναστήσει δέ μου τὸ σῶμα τὸ ἀνατλῶν (ι) μοι ταῦτα συνετελέσθη, (κ) οἱ ὀφθαλμοί μου ἑωράκασιν, (λ) ἐναντίον (μ) εὕρησον (ν) δὲ (ξ) ἀπὸ κρίματος, (*) ἀνόμοις (ο) ὅτι οὐδαμοῦ αὐτῶν ἡ ἰσχύς ἐστιν.

ΚΕΦ. κʹ.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Σωφὰρ ὁ Μιναῖος, λέγει,
2 † Οὐχ οὕτως ὑπελάμβανον (α) ἀντερεῖν σε ταῦτα, † καὶ οὐχὶ (β) συνίετε μᾶλλον
3 ἢ καὶ ἐγώ. † Παιδείαν ἐντροπῆς (*) μου ἀκούσομαι, † καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς (γ) συνέσεως ἀπο-
4 κρίνεταί μοι. † Μὴ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς;
5 † Εὐφροσύνη (δ) δὲ ἀσεβῶν πτῶμα ἐξαίσιον, † χαρμονὴ δὲ (ε) παρανόμων ἀπώλεια·
6 † Ἐὰν ἀναβῇ εἰς οὐρανὸν (ζ) αὐτοῦ τὰ δῶρα, † ἡ δὲ θυσία αὐτοῦ νεφῶν ἅψηται.
7 † (η) Ὅταν γὰρ δοκῇ ἤδη κατεστηρίχθαι, τότε εἰς τέλος ἀπολεῖται· † οἱ δὲ εἰδότες
8 αὐτὸν ἐροῦσι, Ποῦ ἐστιν; † Ὥσπερ ἐνύπνιον ἐκπετασθὲν οὐ μὴ εὑρεθῇ, † ἔπτη δὲ
9 ὥσπερ (θ) φάσμα νυκτερινόν. † Ὀφθαλμὸς παρέβλεψε, καὶ οὐ προσθήσει, † (ι) καὶ οὐκ ἔτι
10 προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ. † Τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ (κ) ὀλέσαισαν ἥττονες, † αἱ δὲ χεῖρες αὐτοῦ (λ) πυρσεύσαισαν ὀδύνας.
11 † Ὀστᾶ αὐτοῦ (μ) ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ, † καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμη-
12 θήσεται. (ν) Ἐὰν γλυκανθῇ ἐν στόματι αὐτοῦ κακία, † κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν
13 αὐτοῦ, † Οὐ φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτήν· † καὶ συνάξει αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ δυνη-
14 θῇ βοηθῆσαι ἑαυτῷ. † Χολὴ ἀσπίδος ἐν
15 γαστρὶ (*) αὐτοῦ. † Πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεθήσεται, † (ξ) ἐξ οἰκίας αὐτοῦ
16 ἐξελκύσει αὐτὸν ἄγγελος. † Θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν, † ἀνέλοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα
17 ὄφεως. † Μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων, μηδὲ
18 νομὰς μέλιτος καὶ βουτύρου. † Εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασεν, † (ο) πλοῦτον ἐξ οὗ οὐ γεύσεται· ὥσπερ (π) στρίφνος ἀμάσητος,
19 ἀκατάποτος. † Πολλῶν γὰρ (ρ) δυνατῶν οἴκους (σ) ἔθλασεν· † δίαιταν δὲ (τ) ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔστησεν.

23 Quis enim utique det, ut scripta sint verba mea, & ipsa posita
24 in libro in seculum, Et in stylo ferreo, & plumbo, aut in petris
25 insculpta? Scio enim quia æternus est, qui me resoluturus est super terram, (θ) Ad resuscitan-
26 dam cutem meam, quæ perpetitur hæc. A Domino enim hæc mihi consummata sunt, Quorum ego
27 mihi conscius sum, quæ oculus meus vidit, & non alius: & (p) omnia mihi consummata
28 sunt in sinu. Quòd si (q) & dixeritis, Quid dicemus contra eum, & (r) radicem sermonis in-
29 veniemus in eo? Cavete (s) utique, & vos à tegmine. Ira enim super iniquos veniet, & tunc (t) cognoscent, ubi est eorũ materia.

CAP. XX.

1 Respondens autem Sophar
2 Minæus, ait; Non sic putabam contradicere te his: & non in-
3 telligitis magis, quàm & ego. Eruditionem confusionis meæ audiam; & spiritus ex intelligentia respondet mihi. Nónne hæc nô-
4 sti (a) ab eo, quod olim, ex quo positus est homo super terram?
5 Lætitia (b) autem impiorum ruina insignis: gaudium verò iniquorum est perditio; Si ascende-
6 rint in cœlum dona ejus, & sacrificium ejus tetigerit nubes.
7 Nam cùm visus fuerit jam firmatus esse, tunc in finem peribit: qui autem noverant eum, dicent;
8 ubi est? Tanquam somnium quod avolavit, non invenietur: volavit autem, sicut visio nocturna:
9 Oculus vidit, & non adjiciet; & non ultrà animadvertet eum
10 locus suus. Filios ejus disperdant minores: & ipsæ manus ejus (c) succendant dolores.
11 Ossa ejus impleta sunt juventute ejus, & cum eo super pulverem dormient.
12 Si dulcuerit in ore ejus malignitas, abscondet eam sub lingua
13 sua: (d) Non parcet ei, & non relinquet eam: & (e) colliget eam in medio gutture suo: &
14 non poterit subvenire sibi. (f) Fel
15 aspidis in ventre ejus: Divitiæ iniquè congregatæ evomentur de (g) domo ejus: * extrahet eum angelus.
16 Et (h) furorem draconum sugat: & interficiat illum
17 lingua colubri. Non videat mulctram pecorum, neque (i) pabula
18 mellis, & butyri. In vanum, & frustrà laboravit: divitias, ex quibus non gustabit: (k) tanquam durum quid, quod mandi non
19 potest, nec glutiri: Multorum enim (l) potentum domos fregit, & (m) habitaculum diripuit, & non statuit.

MS.A. (α) σε οὕτως καὶ ἀντειπεῖν σε ταῦτα, (β) συνιέναι μᾶλλον ἢ ἐγώ. (*) συ (γ) συνέσεώς σου (δ) γὰρ (ε) ἀσεβῶν (ζ) τὰ δῶρα αὐτοῦ, (η) Ὅταν δοκῇ ἤδη ἐστηρίχθαι, (θ) φάντασμα (ι) καὶ οὐ προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ ἔκετι. (κ) θλάσειαν (λ) ψηλαφήσουσιν ὀδύνας. (μ) ἐνεπλήσθη (ν) Ἐγλυκάνθη (*) αὐτοῦ καὶ πόνος. Πλοῦτος (ξ) ἐκ κοιλίας αὐτοῦ· ἐξ οἰκίας δὲ αὐτοῦ ἐξελκύσει αὐτὸν ἄγγελος θανάτου. Θυμὸς δὲ δρακόντων θηλάσει, καὶ ἀνέλοι αὐτὸν (ο) χοίνη δὲ πλοῦτον (π) στρύχνον ἀμάσητον, *ἀκαταπάτητον. (ρ) ἀδυνάτων (σ) ἔθραυσεν· (τ) αὐτῶν ἥρπασεν,

תרגום TARGUM.

23 24 25 מן יהב יתי ויכתבון מלי מן יהב בפתקא ויתרשמון : בקולמוס דפרזלא וברכמישא לעלמא בטינרא יתפסלן : ואנא ידעית דפריקי קים ומן בתר
26 27 כדין פורקניה על עפרא יקום : ומן בתר דאתפח משכי תהי דא ומבסרי אחמי תוב אלהא : די אנא אחמי לי ועיני יחמון ולא חילוני שלימו כליתי
28 29 בעובי : ארום תימרון מה נרדף ליה ועקר מלתא נשכח ביה : דחולו לכון מן קדם חרבא ארום כדרגז אלהא על סורחנותא מגרי קטולין דחרבא
מן בגלל דתנדעון דדין קשוט הוא מרי דינא :

כ

1 2 ואתיב צופר דמן נעמה ואמר : מטול דרעיוני מתיבן לי ומטול דרגישתי בי : מרדותא דכסופי אשמע והיך פותא מן ביונתי יתיבנני : הדא ידעתא
3 4 מן אולא מן עדן דאשתוי בר נש עלוי ארעא : ארום בועת רשיעי שצית בעגל וחדות דילטור עד שעתא : אין יסק לצית שמיא זוקפיה ורישיה לעננא
5 6 ימטי : היך רעיה לעלמא יהובד חמוי יימרון האן הוא : היך חלמא יטום ולא ישכחוניה יגלי היך חזותא דליליא : עינא סקרתיה ולא תוסיף
7 8 9 ולא תוב תסכיניה אתריה : בנוי ירעון מסכנין וידוי משלמן תקוף צעריה : גרמוי אתמליאו חיליה ובהדיה על עפרא תשכוב : אין מתבסמא
10 11 12 בפומיה בישתא יכדבנה תחות לישניה : יחוס עלה ולא ישבקנה ויכסנה במצע מוריגיה : מיכליה במעוי אתהפיך ארסא דחורמנין בגויה
13 14 נכסין דבלעם יפלט יתיה מכרסיה יתרכניה אלהא : רישי חורמניא ינק תקטלניה לשן חויא : לא יחזי למחמי בטיפי נהרות נחליא דמן
15 16 17 דובשא ולוי : מתיב לאות חורנא ולא יגמר כדעתריה מתיהב שלחופיה ולא ידוץ : ארום רעע עסקא דמסכנין ביתא אנס ולא בנא
18 19 יתיה :

Versio SYRIACA.

23 * ܡܢ ܢܬܠ ܠܟܠ ܕܢܬܟܬܒܢ ܗܘܝ ܡܠܝ ܘܢܬܪܫܡܢ ܗܘܝ ܒܣܦܪܐ. * ܒܡܚܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܒܐܒܪܐ ܕܐܒܪܐ.
24 ܠܥܠܡ. ܘܥܠ ܟܐܦܐ ܢܬܓܠܦܢ. * ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܦܪܘܩܝ ܚܝ ܗܘ. ܘܒܚܪܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܢܬܓܠܐ. * ܘܥܠ
25 26 ܡܫܟܝ ܗܘ ܕܐܬܟܪܟܘ ܗܠܝܢ ܘܥܠ ܒܣܪܝ. * ܐܢ ܢܚܙܝܢ ܥܝܢܝ ܠܐܠܗܐ ܢܘܗܪܐ ܢܚܙܝܢ. ܟܘܠܝܬܝ ܓܡܝܪܐܝܬ ܣܦ ܗܘ
27 ܡܢ ܐܬܪܝ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܪܕܦܝܢܢ ܠܗ. ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܕܐܫܟܚܘ ܠܗ. * ܘܪܗܛܘ
28 29 ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܚܪܒܐ. ܡܛܠ ܕܚܡܬܐ ܕܚܛܗܐ ܩܪܒܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܕܬܕܥܘܢ ܕܐܝܬ ܕܝܢܐ.

* ܫܠܡ * ܟ *

1 * ܘܥܢܐ ܨܘܦܪ ܢܥܡܬܝܐ. ܘܐܡܪ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܪܥܝܬܝ ܬܦܢܝܢܢܝ. ܘܡܛܠܬܝ
2 ܢܛܪܘ ܠܝ. * ܡܪܕܘܬܐ ܕܡܟܣܢܘܬܝ ܐܫܡܥܟܘܢ. ܘܪܘܚܐ ܕܣܘܟܠܝ ܬܦܢܝܢܢܝ. * ܗܕܐ ܝܕܥܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܡܢ
3 4 ܕܐܬܒܪܝ ܐܕܡ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܢ ܕܐܬܒܪܝ ܐܢܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܡܛܠ ܕܫܘܒܚܗܘܢ ܕܪܫܝܥܐ ܡܢ ܟܪܣܗܘܢ.
5 6 ܘܚܕܘܬܗܘܢ ܕܥܘܠܐ. ܠܫܥܬܐ ܗܝ. * ܐܢ ܢܣܩ ܠܫܡܝܐ ܪܘܡܗ. ܘܪܫܗ ܠܥܢܢܐ ܢܡܛܐ. * ܐܝܟ
7 8 ܛܢܢܐ ܠܥܠܡ ܢܐܒܕ. ܘܚܙܘܗܝ ܢܐܡܪܘܢ ܐܝܟܘ. * ܘܐܝܟ ܚܠܡܐ ܢܦܪܚ. ܘܠܐ ܢܫܬܟܚ. ܘܢܥܒܪ ܐܝܟ ܚܙܘܐ
9 ܕܠܠܝܐ. * ܥܝܢܐ ܕܚܙܬܗ ܠܐ ܬܘܣܦ ܬܚܙܝܘܗܝ. ܘܠܐ ܬܘܒ ܢܚܙܝܘܗܝ ܐܬܪܗ. * ܒܢܘܗܝ ܢܬܪܥܘܢ
10 11 ܒܡܣܟܢܘܬܐ. ܘܐܝܕܘܗܝ ܢܬܦܫܛܢ ܒܝܠܕܗ. * ܓܪܡܘܗܝ ܡܠܝܢ ܡܘܚܐ. ܘܥܡܗ ܥܠ ܥܦܪܐ ܢܫܟܒܘܢ. * ܐܢ
12 13 ܬܚܠܐ ܒܦܘܡܗ ܒܝܫܬܗ. ܘܢܟܣܝܗ ܬܚܝܬ ܠܫܢܗ. * ܢܚܘܣ ܥܠܝܗ ܘܠܐ ܢܫܒܩܝܗ.
14 ܘܢܟܠܝܗ ܒܓܘ ܚܢܟܗ. * ܠܚܡܗ ܒܡܥܘܗܝ ܢܬܗܦܟ. ܡܪܪܬܐ ܕܐܣܦܣ ܒܓܘܗ. * ܘܡܐܟܘܠܬܐ
15 16 ܕܒܠܥ ܢܬܩܝܐ ܡܢ ܟܪܣܗ. ܘܢܦܩܝܗ ܠܗ ܐܠܗܐ. * ܡܪܪܬܐ ܕܐܣܦܣ ܢܝܢܩ. ܘܠܫܢܗ ܕܐܟܕܢܐ ܢܩܛܠܝܘܗܝ.
17 18 * ܠܐ ܢܚܙܐ ܦܠܓܘܬܐ ܕܢܗܪܘܬܐ: ܘܢܚܠܐ ܕܕܒܫܐ ܘܕܚܠܒܐ. * ܢܗܦܘܟ ܠܥܡܠܐ. ܘܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܚܝܠܐ
19 ܕܚܠܦܘܗܝ ܠܐ ܢܗܢܝܘܗܝ. * ܕܐܪܥܐ ܡܣܟܢܐ ܒܡܣܟܢܘܬܐ. ܘܒܝܬܐ ܕܒܙܘܙܬܐ ܠܐ ܢܒܢܐ.

Versio ARABICA.

23 24 * ليت كان احد لهم ان يكتب كلامي فكانت ترسم في سفر * بقلم حديد * وينقش الاثك للدهر
25 وعلي الحجارة تنقش * وانا فاني اعلم ان مخلصي حي * وعلي الفناء على الارض يظهر * وعلي جلدي
26 27 صافت هذه وعلي بشري * فان ابصرت الله عيناي فقد رات النور * كلاي هلاكا هلكت من
28 موقفي * حين تقولون لماذا نطلبه * احسنه هي الكلمة التي وجدوا * ان ابعد اليكم من قدام
29 الحرب * من اجل ان حمية الخطا حربا هي * حتى تعرفوا ان القضاء هناك *
* الفصل العشرون *
1 2 * فاجاب صوفار النعماتي فقال * من اجل سعيي فاجيبوني ومن اجلي فارتقبوا علي * وادب موعظتي
3 4 اسمعكم * وروح فمي يجيبني * قد علمت هذا من العوالم من ان خلق ادم على الارض * من الذي
5 6 صنع الناس على الارض * لان تحمد المنافقين من اجوافهم * وفرح الحنفاء انما هو لوقت قصير * ان
7 صعد الي السماء برفعته * والي السحاب يبلغ راسه * مثل العجاج للدهر يبيد * وناظروه يقولون اين هو
8 9 * ومثل الحلم يطير فلا يوجد * ويشرد مثل رويا الليل * والعين التي ابصرته ايضا لا تعود ان تراه * ولا
10 11 ايضا يتعاهدون مكانه * بنوه ينكسرون بالمسكنة * ويداه تنبسطن في ولده * عظامه مملية مخا * ومعه على
12 13 الارض يضطجعون * ان وقعت في فمه سواته * والغش تحت لسانه يكتمه * فانه يتعجل عليه ولا يتركه *
14 15 ويحبسه في جوف ظلمته * طعامه في امعايه يبرد * ومرار التنين في جوفه * والماكل الذي يبلع يقيها
16 17 من بطنه ويبيده الله * مرار الثعبان يستمصه * ولسان الافعا يقتله * فلا ينظر افتراق الانهار وعيون
18 19 العسل واللبن * يرجع الي النصب ولا ياكل * بقوة عيشه يهنا * حين تفكر ان يترك
المسكين * وبيت الغاصب لا يبنا *

VERS. SYR. & ARAB.
Interp. Lat.

Utinam quis curaret scri- 23
bere sermones meos, et im-
primerentur in libro. Ca- 24
lamo ferreo, et in plumbeo
cælatura in æternum, &
super lapides sculperentur.
Ego quidē scio quòd Sal- 25
vator meus vivens sit, &
in consummatione super
terrā appariturus. Et pel- 26
lem meam (e) angustārunt
hæc, & carnem meam. Si 27
viderint oculi mei Deum,
videbūt lumen. Renes mei
penitùs perierunt de loco
meo, Dum dicitis, Quare 28
persequimur eū? (f) Num
bonum est verbū quod in-
venerunt, (g) ut recedam 29
ad vos à conspectu belli;
quoniam furor peccati est
bellum; ut sciatis (h) ibi
esse judicium.

CAP. XX.

Respondit Sofar Naa- 1
mathites, & dixit; Pro- 2
pter vitæ meæ institutum
respondete mihi, & pro-
pter me (a) observate me,
Et disciplinā correptionis 3
meæ audire vos faciā, &
spirit⁹ (b) oris mei respon-
debit mihi. Jam scivi hæc 4
à seculis, ex eo tempore
quo creatus est Adam su-
per terra, ex quo fecit ho-
mines super terra? Quia 5
gloria impiorum à ventri-
bus eorum, & lætitia per-
versorū est ad breve mo-
mentū. Si ascēderit in cæ- 6
lum (c) in sua sublimitate,
et ad nubes perveniat ca-
put ejus, (d) Sicut fumus 7
in æternum peribit, & vi-
dentes eū dicent; ubi est?
Et velut insomniū evola- 8
bit, & non invenietur, &
velut visio noctis fugiet.
Et ocul⁹ qui eum viderat, 9
non adjiciet ut eū videat,
nec (d) visi abunt locum e-
jus: Filii ejus frangentur 10
paupertate, & manus ejus
extendentur in prolē suā.
Ossa ej⁹ sunt plena medul- 11
lā, & cum eo super terra
jacebunt. Etiamsi (f) posita 12
sit ejus malitia in ore ipsi-
us; & dolum sub lingua
sua contegat: (g) Tamen 13
festinabit ad eum, & non
dimittet eum, et concludet
illū (h) in ventre tenebra-
rum suarū. Cib⁹ ejus vol- 14
vetur in visceribus ipsius,
& fel draconis in ventre
illius: Et escam quam de- 15
glutiit, evomet è ventre
suo; & delebit eum Deus.
Fel (i) aspidis fuget, et lin- 16
gua (k) viperæ occīdet eū.
Non videbit divisionem 17
fluminum, & (l) fontium
mellis, & (m) lactis. Re- 18
vertetur ad laborem, (n)
et non manducabit: virtute
ipsius alter fruetur, Eā 19
quòd cogitaverit dimitte-
re pauperē: et domus præ-
donis non ædificabitur.

INTERP. SYRIACA.

(e) circundederunt hæc, (f) Nam bonum est verbum quod post me invenero, (g) Timete vobis à (h) quòd sit judicium. CAP. xx. (a) expectate me, (b) intellectûs mei (c) elatio ejus, (d) Procellæ instar (e) ampliùs (f) dulcescat ejus (g) Parcet ei, (h) in medio palati sui. (i) viperæ (k) aspidis (l) torrentiū (m) butyri (n) & non absorbebit, secundùm facultatem permutationis ejus, non proderit, Eò quòd

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quis tribuat *mihi* ut scribantur sermones mei: quis det ut signentur in libro? Stylo ferreo & plumbi lamina in æternum in petra sculpantur. Et ego scio quia 23 24
redemptor meus vivit, & post hæc redemptio ejus consurget super *pulverem*. Et postquàm inflata fuerit pellis mea, erit hoc: & de carne mea videbo iterùm Deum. 25 26
Quem ego visurus sum mihi, & oculi mei videbunt, & non alius: consumpti sunt renes mei in sinu meo. Quoniam dicitis: Quid persequimur eum, & radicem verbi 27 28
invenimus contra eum? Timete vobis à facie gladii; quia cùm irascitur Deus super iniquitates, immittit occidentes gladio: ut sciatis quòd judex verus est dominus 29
judicii.

CAP. XX.

Et respondit Sophar qui erat de Naama, & ait: Idcircò cogitationes meæ respondent mihi, & quia sensus meus in me est. Doctrinam verecundiæ meæ audio, 1 2 3
& quasi spiraculū intelligentiæ meæ respondet mihi. Nonne hoc scis ab initio, à tempore quo posit⁹ est homo super terram? Quoniam gaudium impiorum fini- 4 5
tur citò, & lætitia delatoris usque ad momentum. Si ascenderit versus cœlum erectio ejus, & caput ejus ad nubes pertigerit: Sicut stercus ejus in æternum peribit: 6 7
videntes eum, dicent, Ubi est? Sicut somnium avolabit, nec invenietur; & transmigrabit sicut visio noctis. Oculus qui eum intuebatur, non adjiciet [*eum videre*,] nec 8 9
aspiciet eum ultrà locus ejus. Filii ejus *conterent* pauperes, & manus ejus restituent fortitudinem tribulationis suæ. Ossa ejus impleta sunt fortitudine sua, & cum eo 10 11
in pulvere dormiet. Si dulce fuerit in ore ejus malum, *mentietur* illud sub lingua sua. Parcet illi, & non derelinquet illud, & operiet illud in medio gutturis sui. 12 13
Cibus illius in utero ejus vertetur, venenum *aspidum* in medio ejus. Substantias quas devoravit evomet, & de ventre ejus ejiciet eas Deus. Capita aspidum suget: 14 15
occidet eum lingua *serpentis*. Non erit dignus ut videat rivos fluminum, torrentes mellis & butyri. Reddet laborem *alienum*, & non perficiet: cùm *opulentia* ejus 16 17
datur immutat eam, & non exultabit. Quoniam confregit negocium pauperum; domum rapuit, & non ædificavit eam. 18 19

איוב : כא

.evadet non ejus desiderio in ;suo ventre in tranquillum novit non Quia
20 כי לא ידע שלו בבטנו בחמודו לא ימלט:
parcuntur non propterea : eum comedendum ad superstes Non
21 אין שריד לאכלו על כן לא יחיל 20
omnis : ei erit angustia ,suum sufficientiam replendo In .ejus bonum
22 טובו: במלאות ספקו יצר לו כל 21
,suum ventrem replendum ad Fuerit .eum invadet laborantis manus
23 יד עמל תבואנו: יהי למלא בטנו 22
.ejus carne in eum super pluere faciet & : sui nasi iram eum in mittet
ישלח בו חרון אפו וימטר עלימו בלחומו: 23
.æris arcus eum pertransibit : ferri armatura ab Fugiet
24 יברח מנשק ברזל תחלפהו קשת נחושה:
eum super : exibit ejus felle de fulgur & ,corpore de exivit & ,Eduxit
25 שלף ויצא מגוה וברק ממררתו יהלך עליו 24 25
ignis eum perdet : ejus occultis in absconditæ tenebræ Omnis .terrores
26 אמים: כל חשך טמון לצפוניו תאכלהו אש
Revelabunt .ejus tabernaculo in superstes affligetur : sufflatus non
27 לא נפח ירע שריד באהלו: יגלו 26
fructus Migrabit .eum in insurgens terra & : ejus iniquitatem cœli
28 שמים עונו וארץ מתקוממה לו: יגל יבול
impii hominis pars Hæc .ejus nasi die in fluentes : ejus domus 27
29 ביתו נגרות ביום אפו: זה חלק אדם רשע
.Deo à ejus eloquii hæreditas & ,Deo à
מאלהים ונחלת אמרו מאל: 28
29

CAP. XXI. כא

; meum sermonem audiendo Audite : dixit & ,Ijob respondit Et
1 ויען איוב ויאמר: שמעו שמוע מלתי 1
: loquar ego & ,me Ferte .vestræ consolationes hoc sit & 2
3 ותהי זאת תנחומתיכם: שאוני ואנכי אדבר
? meum eloquium hominem ad ego Num .subsannes me loqui post & 3
4 ואחר דברי תלעיג: האנכי לאדם שיחי
,me ad Respicite ? meus spiritus abbreviabitur non cur si & 4
5 ואם מדוע לא תקצר רוחי: פנו אלי
,sum recordatus si Et .os super manum ponite & ,obstupescite &
6 והשמו ושימו יד על פה: ואם זכרתי 5
Cur .tremor meam carnem apprehendit & : sum attonitus &
7 ונבהלתי ואחז בשרי פלצות: מדוע 6
? robore sunt roborati etiam ,senuerunt ,vixerunt impii
רשעים יחיו עתקו גם גברו חיל: 7
eorum germina & : eis cum eorum facies ad stabile eorum Semen
8 זרעם נכון לפניהם עמם וצאצאיהם 8
virga non & ,pavore à pax eorum Domus .eorum oculis in
9 לעיניהם: בתיהם שלום מפחד ולא שבט
: extra semen projecit non & ,gravidavit ejus Bos .eos super Dei 9
10 אלוה עליהם: שורו עבר ולא יגעל
pecus velut Emittent .sterilescet non & ,ejus vacca salvabit 10
11 תפלט פרתו ולא תשכל: ישלחו כצאן
, tympano in Elevabunt .subsilient eorum nati & : suos parvulos 11
12 עויליהם וילדיהם ירקדון: ישאו בתף
bono in vetustate Terent .organi vocem ad lætabuntur & : cithara & 12
13 וכנור וישמחו לקול עוגב: יבלו בטוב
,Deo dixerunt Et .descendent sepulchrum momento in & ,suos dies 13
14 ימיהם וברגע שאול יחתו: ויאמרו לאל
Quid .volumus non tuarum viarum scientiam & ; nobis à Recede 14
15 סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו: מה
occurrerimus quod capiemus utilitatis quid & ? ei serviamus quod Saddai 15
שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע
impiorum consilium : eorum bonum eorum manu in non En ? eo in
16 בו: הן לא בידם טובם עצת רשעים 16
.me à fuit longè
רחקה מני:

Versio VULG. LAT.

20 Nec est satiatus venter ejus
& cùm habuerit quæ cõcupie-
21 rat, possidere non poterit. Non
remansit de cibo ejus, & pro-
pterea nihil permanebit de
22 bonis ej'. Cùm satiatus fuerit,
arctabitur, æstuabit, et omnis
23 dolor irruet super eum. Uti-
nam impleatur venter ejus, ut
emittat in eũ iram furoris sui,
& pluat super illum bellũ suũ.
24 Fugiet arma ferrea, & irruet
25 in arcum æreum. Eductus, &
egrediens de vagina sua, &
fulgurans in amaritudine sua:
vadent & venient super eum
26 horribiles. Omnes tenebræ
absconditæ sũt in occultis ej':
devorabit eum ignis, qui non
succenditur, affligetur relictus
27 in tabernaculo suo. Revela-
bunt cœli iniquitatem ejus, &
terra consurget adversùs eum.
28 Apertum erit germen domûs
illius, detrahetur in die furo-
29 ris Dei. Hæc est pars hominis
impii à Deo, & hæreditas ver-
borum ejus à Domino.

CAP. XXI.

1 RESpondens autem Job, di-
2 xit; Audite, quæso, sermones
meos, & agite pœnitentiam.
3 Sustinete me, & ego loquar, &
pòst mea, si videbitur, verba
4 ridete. Numquid contra ho-
minem disputatio mea est, ut
meritò non debeam contri-
5 stari? Attendite me, & ob-
stupescite, et superponite di-
6 gitum ori vestro: Et ego quan-
do recordatus fuero, perti-
mesco, et cõcutit carnem
7 meam tremor. Quarè ergò
impii vivunt, sublevati sunt,
8 confortatique divitiis? Se-
men eorum permanet coram
eis, propinquorum turba et
nepotum in conspectu eorum.
9 Domus eorum securæ sunt et
pacatæ, et non est virga Dei
10 super illos. Bos eorũ concepit,
et non abortivit: vacca pepe-
rit, et non est privata fœtu
11 suo. Egrediuntur quasi greges
parvuli eorum, et infantes eo-
12 rum exultant lusibus. Tenent
tympanum, et citharam, et
gaudent ad sonitum organi.
13 Ducunt in bonis dies suos, et
in puncto ad inferna descen-
14 dunt. Qui dixerunt Deo; Re-
cede à nobis, et scientiam vi-
15 arum tuarum nolumus. Quis
est Omnipotens ut serviamus
ei? et quid nobis prodest si
16 oraverimus illum? Veruntamen
quia non sunt in manu
eorum bona sua, consilium
impiorum longè sit à me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 † (υ) Οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρ-
χουσιν, † ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται.
21 † Οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς βρώμασιν (φ)
αὐτοῦ, † διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ
22 ἀγαθά. † Ὅταν δὲ δοκῇ ἤδη πεπληρῶσθαι,
θλιβήσεται, † πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ᾽ αὐ-
23 τὸν ἐπελεύσεται. (χ) Εἴ πως εἴη πληρῶσαι
γαστέρα αὐτοῦ, † ἐπαποστείλαι ἐπ᾽ αὐτὸν
θυμὸν ὀργῆς, (ψ) νίψαι ἐπ᾽ αὐτὸν ὀ-
24 δύνας, † Καὶ οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς σι-
δήρου· † (ω) τρώσαι αὐτὸν τόξον (α) χάλκει-
25 ον. † Διεξέλθοι δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέ-
λος, † (β) ἄστρα δὲ ἐν διαίταις (γ) αὐτοῦ.
26 περιπατήσαισαν· † ἐπ᾽ αὐτῷ φόβοι, (δ) Πᾶν
δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομείναι. † κατέδεται (ε)
αὐτὸν πῦρ ἄκαυστον, † κακώσαι δὲ αὐτοῦ ἐπ-
27 ήλυτος τὸν οἶκον. † Ἀνακαλύψαι (ζ)
δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας, † γῆ δὲ
28 ἐπανασταίη αὐτῷ. † Ἑλκύσαι τὸν οἶκον
αὐτοῦ ἀπώλεια εἰς τέλος, † (η) ἡμέρα ὀρ-
29 γῆς ἐπέλθοι αὐτῷ. † Αὕτη ἡ μερὶς ἀν-
θρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, † καὶ κτῆμα
ὑπαρχόντων (θ) αὐτῷ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου.

Non est ejus salus facultatibus; 20
(u) in desiderio suo non salvabitur. Non sunt reliquiæ cibis 21
ejus: propter hoc non florebunt ejus bona. Et cùm putaverit 22
se jam repletum esse, coarctabitur: omnis autem necessitas in
eum superveniet, (o) Si quomodo sit implere ventrem suum, 23
immittat in eum furorem iræ, (p) lavet super eum dolores, Et non 24
salvetur de manu ferri: vulneret eum sagitta ærea: Et pertran- 25
seat per corpus ejus jaculum: (q) sydera autem in tabernaculis
ejus (r) obambulent: super eum timores, Omnes autem tenebræ 26
ei (s) permaneant: comedet eum ignis, qui non (t) accenditur;
lædat (u) advena domum ejus, Et detegat cœlum iniquitates e- 27
jus, & terra insurgat adversùs eum. Trahat domum ejus perdi- 28
tio in finem: dies iræ superveniat ei. Hæc est pars hominis im- 29
pii à Domino, & possessio bonorum ejus (x) à superintendente.

MS.A. (υ) Διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία ἐν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ, οὐδὲ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀγαθά. Ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ (φ) αὐτοῦ. Ὅταν δοκῇ (χ) Καὶ πληρώσει γαστέρα αὐτοῦ, (ψ) ῥίψαι δὲ ἐπ᾽ (ω) τρώσαι δὲ αὐτὸν (α) χάλκειον. Καὶ διεξέλθοι διὰ (β) ἄνδρα δὲ (γ) αὐτοῦ μὴ περιπατήσαι· (δ) Καὶ πᾶν σκότος αὐτὸν ὑπομείναι. (ε) δὲ αὐτὸν πῦρ ἄσβεστον, καὶ κακώσαι αὐτοῦ (ζ) αὐτοῦ (η) καὶ ἡμέραι (θ) αὐτοῦ

ΚΕΦ. κα'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † (α) Ἀκού-
2 σατε ἀκούσατέ μου τῶν λόγων, † ἵνα μὴ
(β) ᾖ μοι παρ᾽ ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις.
3 † Ἄρατέ με, ἐγὼ δὲ λαλήσω, † (γ) εἶτ᾽
4 οὐ καταγελάσετέ μου. † Τί γάρ; (δ) μὴ
ἀνθρώπου μου ἡ ἔλεγξις; † ἢ διὰ τί οὐ θυ-
5 μωθήσομαι; † (ε) Εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ
θαυμάσατε, χεῖρα θέντες (ζ) ἐπὶ σιαγόνι.
6 † Ἐάν τε γὰρ μνησθῶ, ἐσπούδακα· † ἔ-
7 χουσι δέ μου τὰς σάρκας ὀδύναι. † (η) Διὰ
τί ἀσεβεῖς ζῶσι, † πεπαλαίωνται δὲ (θ)
8 καὶ ἐν πλούτῳ; † Ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ
ψυχήν, † τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλ-
9 μοῖς (ι). † Οἱ οἶκοι αὐτῶν εὐθηνοῦσι, φό-
βος δὲ οὐδαμοῦ, † μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ
10 ἔστιν ἐπ᾽ αὐτοῖς. † Ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμο-
τόκησε, † διεσώθη δὲ αὐτῶν (κ) ἐν γαστρὶ
11 ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφαλεν. † Μένουσι δὲ (κ) ὡς
πρόβατα αἰώνια, † τὰ δὲ παιδία αὐτῶν
12 (λ) προσπαίζουσιν, † Ἀναλαβόντες ψαλτή-
ριον καὶ κιθάραν, † καὶ εὐφραίνονται φωνῇ
13 ψαλμοῦ. † Συνετέλεσαν (μ) δὲ ἐν ἀγαθοῖς
τὸν βίον αὐτῶν, † ἐν δὲ ἀναπαύσει ᾅδου
14 ἐκοιμήθησαν. † Λέγει δὲ (ν) κυρίῳ, Ἀ-
πόστα ἀπ᾽ ἐμοῦ, † (ξ) ὁδούς σου εἰδέναι οὐ βούλο-
15 μαι. † Τί ἱκανὸς, ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ;
† καὶ τίς ὠφέλεια, ὅτι (ο) ἀπαντήσομεν αὐ-
16 τῷ; † Ἐν χερσὶ γὰρ (ο) ἦν αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ,
ἔργα δὲ ἀσεβῶν (π) οὐκ ἐφορᾷ.

CAP. XXI.

Respondens autem Job, ait; 1
Audite, audite sermones meos, 2
(a) ut non sit mihi à vobis hæc
consolatio. Sustinete me, ego 3
autem loquar: deinde (b) non
irridebitis me. Quid enim? num- 4
quid hominis est castigatio mea?
aut quare non irascar? Inspicien- 5
tes in me (c) admirabimini, manũ
ponentes super (d) maxillam. Si 6
etenim recordatus fuero, (e)
sollicitus sui: & tenentur carnes
meæ doloribus. Quarè impii 7
vivunt, senuerunt autem & in
divitiis? Semen eorum secun- 8
dũm animam, & filii eorum in
(f) oculis. Domus eorum abun- 9
dant: timor autem nusquam, et
flagellum à Domino non est super
eos. Bos eorum non (g) fœtum 10
immaturum peperit: & salva e-
vasit (h) eorum prægnans, &
non frustrata est. Et permanent, 11
sicut (i) oves æternæ, & parvu-
li eorum ludunt, Sumentes psal- 12
terium, & citharam: & lætan-
tur voce psalmi. Consummave- 13
runt autem in bonis vitam suam,
& in requie inferni dormierunt.
Dicit autem Domino; Recede à 14
me, vias tuas scire nolo. Quid 15
est omnipotens, quia serviemus
ei? Et quæ utilitas, quoniam ob-
viam ibimus ei? Erant enim in 16
manibus eorum bona: opera au-
tem impiorum non inspicit.

MS.A. (α) Ἀκούσατέ μου, ἀκούσατέ μου (β) εἴη μοι αὕτη παρ᾽ ὑμῶν παράκλησις. Βαστάσατέ με, ἐγὼ (γ) εἶτα μή μου καταγελᾶται. (δ) μὴ ἐξ ἀνθρώπου ἡ ἔλεγξίς μου; καὶ διὰ τί (ε) Ἐμβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαυμάσατε, (ζ) ἐπὶ στόμα. (η) Διὰ τί δὲ ἀσεβεῖς (θ) καὶ πλούτῳ (ι) αὐτῶν. (κ) ἡ ἐν γαστρὶ (κ) ὥσπερ (λ) προσπαίζει αὐτοῖς, Ἀναλαμβάνοντα (μ) ἐν ἀγαθοῖς (ν) ὁ ἀσεβὴς τῷ κυρίῳ, (ξ) τὰς ὁδούς (ο) ἀπαντήσομεν (ο) αὐτῶν ἦν (π) οὐ καθορᾷ.

תרגום TARGUM.

20 21 ארום לא ידע דיהי שליו בכרסיה בנושמיה לא ישתזיב : לית משוב למכליה מטול היכנא לא יוריך טוביה : תתמלי סאתיה יתפרע מניה כל אידא
23 25 דלעי תיתניה : יהי למלי כרסיה יגרי ביה תקוף רוגזיה ויחת עלוי מטרין בשלדיה : יערוק מן זיני פרזלא תשלחפניה קשתא דנחשא : שלף
26 27 ונפק מתיקה וברקא ממרירתה יהלוך עלוי דחילא : כל חשוכא טמיע לטשיותיה תגמרניה נור דנהנב דלא נפיח ישרי משוב במשכניה : יפרסמון
28 29 אנגלי מרומא סורחניה ודירי ארעא יקומון למבאשאליה : יטלטל עבור ביתיה משחיה וחמריה מודלפן ביומא דרוגזיה : דין חולק בר נש רשיעא מן
קדם יי ואחסנת מימריה מן קדם אלהא :

כא

1 2 3 4 ואתיב איוב ואמר : שמעו וקבילו מלתי ותהי דא תנחמתכון : סבולו יתי ואנא אמלל ומן בתר דמלליית תדהך : אפשר דאנא לבר נש מלתי ואין
5 6 7 מדין לא תתעיק רוחי : אתפנו לותי ושתוקו ושוון אידא על פומא : ואין דכרית ואתבהלית ואחד בסרי רתיתא : מדין רשיעיא יחון אתקפו לחוד
8 9 10 קנו נכסין : בניהון מכוין קדמיהון עמהון ובני בניהון למחמיהון : בתיהון שלם דליית דלוחא ולית מחת אלהא עליהון : תוריה מבטין ולא יפלט
11 12 13 תשוב תורתיה ולא תתכל : ישדרון היך ענא טליהון ורוביהון יטפון : יטלון בתופין וכנרין ויחדון לקל אבובא : יגמרון בטבא יומיהון ובמרגועא לבי
14 15 16 קבורתא נחתין : ואמרו לאלהא זור מננא ולמחכם אורחתך לא צבינא : מה שדי ארום נפלחניה ומה צרוך אית ביה ארום נצלי במימריה : הא לא
ישתתר בידיהון טוביהון מלכת רשיעי רחקת מני

Versio SYRIACA.

20 21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 28 [illegible]
29 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 9 [illegible]
10 11 [illegible]
12 [illegible]
13 14 [illegible]
15 16 [illegible]
[illegible]

Versio ARABICA.

20 21 * من اجل انه لم يعرف قضاءه في بطنه * وبشهوانه لا ينفلت * وليس احد ينفلت من ذريته * من اجل
22 23 هذا لا يثبت خيره * والمكيال الذي كال يجازى * وكل يد من المنافقين تاتي عليه * ويكون
24 للهلاك فكره * ويغري به حمية غضبه * ويمطر عليه بمحاربته * الذي يفر من سنان الحديد يجوز
25 26 عليه قوس من نحاس * يسيل ويخرج امعاوه * وجلد مرارته ينشق * وعليه تدوم الشدة * وكل الشر
27 مطمورا لذريته * تاكله نار غير منفوخة * وييبس باقي جلده * تظهر السماء خطاياه * والارض تنتقم منه *
28 29 * تظهر اواسي بيته ويجذب في يوم الرجز * هذا نصيب الانسان المنافق من قدام الله * ووراثه
1 كلامه من العلو * * الفصل الحادي والعشرون * * فاجاب ايوب وقال *
2 3 * اسمعوا اسماعا قولي * ويكون فيكم فهما * اصبروا لي فاتكلم * وبعد كلامي فاهزوا * اقول للناس
4 5 قولي * لماذا تضيق روحي * التفتوا الي واعجبوا * وضعوا ايديكم على افواهكم * فاني اذا ذكرت
6 7 8 ارتعدت * واخذ بشري الطلق * من اجل ماذا المنافقون احياء * ويعتق جبابرة القوة * ذريتهم واقفة
9 10 قدامهم * وبنوهم عيانهم * بيوتهم امنة من المخافة * وليس سوط الله عليهم * ثورهم يحبل فلا يعج
11 12 وتعلق بقرته ولا تفسد * مسلحة مثل الغنم بنوهم * واولادهم يطفرون * اخذوا البرابط والمزاهر
13 14 ويفرحون لصوت المزمار * يفنون بالنعيم ايامهم وبسرعة الى الهاوية يهبطون * ويقولون لله ابعد عنا * وان
15 نعرف طرايقك فانا لا نشتهي * ويقولون من هو الله حتى نعبدك او ماذا ننتفع حتى ان نطلب *
16 * فالان ليس بايديهم خلاصهم * وفكر المنافقين استبعد مني *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Quia non cognovit judi- 10
cium suum in ventre suo:
& in concupiscentiis suis
non effugiet: Et nullus 21
evadet de generatione e-
jus. Propterea non dura-
bit bonum ipsius: Et men- 22
sura quâ mensus est, re-
tribuetur ei, & omnis ma-
nus ab impiis veniet super
eum: Et erit ad interitum 23
(o) cogitatio ipsius, &
occupabit illum ira indi-
gnationis ejus, et pluet su-
per eû in sua pugna. Qui 24
fugit à cuspide ferri,
transibit super eum arcus
æneus: Educentur & ex- 25
trahentur intestina ejus, et
cutis fellis ejus disrum-
petur: & super ipsum per-
durabit (p) tribulatio, Et 26
(q) omne malum est abs-
conditum pro generatione
ejus: devorabit eum ignis
non concitatus: & exare-
scet reliqua ejus pellis: Re- 27
velabunt cœli peccata ipsi-
us, & terra vindictam su-
met ab ipso: Aperientur 28
fundamenta domûs ipsius,
raptabitur in die furoris.
Hæc est sors hominis ini- 29
qui à conspectu Dei, &
hæreditas verborum ejus
ab excelso.

CAP. XXI.

RESpondit Job, ac di- 1
xit, Audientes audite ser- 2
monē meū, & sit in vobis
prudentia: Sustinete me, et 3
loquar, et post verba mea
irridete. Dicā homini ser- 4
monem meum, cur coan-
gustatur spiritus meus?
Convertimini ad me, et ob- 5
stupescite, et apponite ma-
nus vestras ori vestro:
Quia cùm memini, hor- 6
reo, & capit carnem meā
(a) dolor partûs. Quare 7
vivi sunt impii, & inve-
terascunt gigantes fortissi-
mi? Progenies eorum 8
perseverat coram ipsis, &
filii ipsorum in conspectu
eorum? Domus eorum 9
sunt securæ à metu, et fla-
gellum Dei non est super
eos? Bos ejus incedit, & 10
non mugit, & vacca ejus
dimissa nil corrumpit?
Corroborati velut oves fi- 11
lii eorum, & nati eorum
saltant? Sumunt fides ac 12
citharas, & congaudent
ad vocem psalmodiæ?
Consumunt dies suos in 13
deliciis, & citò in infer-
num descendunt; Et di- 14
cunt Deo, Recede à nobis,
& cognoscere vias tuas
non cupimus; Et dicunt: 15
Quis est De⁹ ut cum ado-
remus? & quid proderit
nobis, (b) supplicare? (c)
Veruntamen nonne est in 16
manibus eorum (d) salus
eorum? & cogitatio im-
piorum procul abscessit à
me.

INTERP. SYRIACA.

(o) conceptio (p) robur (q) omnes tenebræ absconditæ sunt CAP. XXI. (a) vertigo. (b) ut precemur eum? (c) Ecce non est (d) bonum eorum?

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia non scivit quod esset quietus in ventre suo, in corpore suo non liberabitur. Nihil est quod remaneat de cibo ejus: propterea non expectabit bonum suum. 20 21
Cùm impleta fuerit mensura ejus, vindictam sumet ab eo: omnis manus laborantis veniet ei. Cùm fuerit ad implendū ventrem ejus, mittet in eum furorem iracundiæ 22 23
suæ, & demittet super eum *pluvias in torosam carnem ejus*. Fugiet arma ferrea, confodiet eum arcus æreus. Evaginavit, & eductus est [*gladius*] de vagina *sua*, & *fulgur* 24 25
è felle ejus, invadent super eum terrores? Omnes tenebræ absconditæ sunt in occultis ejus: consumet eum ignis gehennæ qui non est sufflat⁹: habitabit qui evaserit in 26
tabernaculo ejus. Manifestabunt angeli excelsi iniquitatem ejus, & habitatores terræ consurgent ut malefaciant ei. Transferetur frumentum domus illius: oleum & 27 28
vinum ejus defluent in die furoris ejus. Hæc est pars filii hominis impii à facie Domini, & hæreditas verbi ejus à facie Dei. 29

CAP. XXI.

ET respondit Job, & dixit: Audite et suscipite verbum meum, et sit hoc consolationes vestræ. Sustinete me, et ego loquar, et postquam locutus fuero, ridebis. 1 2 3
Nunquid ego ad filium hominis sermonem meum [*facio?*] et si ita est, quare non angustiabitur spiritus meus? Aspicite ad me, et tacete, et ponite manum super os. Et 4 5
si ego recordatus fuero, conturbatus sum, et apprehendit carnem meam tremor. Quare impii vivunt, confortati sunt, *etiam* possederunt divitias. Filii eorum præparati 6 7
sunt coram eis, cum eis, et filii filiorum suorum, videntibus illis. In domibus eorum est pax absq; timore, et non est plaga Dei super eos. Taurus ejus ingravidat, nec 8 9
in irritum *jacit* semen; parit vacca ejus, nec facit abortivum. Mittunt sicut oves parvulos suos, et pueri sui saliunt. Portant tympana et citharas, et lætantur ad 10 11
vocem organi. Consumunt in bono dies suos, et in momento ad sepulchrum descendunt. Et dicunt Deo: Recede à nobis, et scire vias tuas nolumus. 12 13
Quid est omnipotens ut serviamus ei, et quæ erit utilitas *in eo* si oraverimus verbum ejus? Ecce non missum est in manum eorum bonum ipsorum: consilium impi- 14 15
orum longè est à me.

איוב : כב

: eorum exitium eos super veniet & ,extinguetur impiorum lucerna Quoties
17 כמה נר רשעים ידעך ויבא עלימו אידם
3 iratus faciet ad palea sicut Erunt .suo naso in partietur dolores
18 חבלים יחלק באפו: יהיו כתבן לפני רוח
: ejus robur ejus filiis abscondet Deus .turbo eam est furatus gluma sicut &
19 וכמץ גנבתו סופה: אלוה יצפן לבניו אונו
: suum infortunium ejus oculi Videbunt .sciet & ,eum ad reddet
20 ישלם אליו וידע: יראו עיניו כידו
sua domo in ejus voluntas quae Nam .bibet Saddai furore de &
21 ומחמת שדי ישתה: כי מה חפצו בביתו
Deum Nunquid .sunt dimidiati ejus mensium numerus Et ? se post
22 אחריו ומספר חדשיו חצצו: הלאל
morietur Iste ? judicabit excelsos ipse & ,scientiam docebit
23 ילמד דעת והוא רמים ישפוט: זה ימות
ejus Mulctralia .pacificus & ,quietus ipse totus .suae integritatis fortitudine in
24 בעצם תמו כלו שלאנן ושליו: עטיניו
morietur Iste Et .irrigabitur ejus ossium medulla & ; lacte sunt plena
25 מלאו חלב ומח עצמותיו ישקה: וזה ימות
super Pariter .bono in comedit non & ; amaro animo in
26 בנפש מרה ולא אכל בטובה: יחד על
novi En .eos super operiet vermis & ; jacebunt pulverem
27 עפר ישכבו ורמה תכסה עליהם: הן ידעתי
.excogitabitis inique me adversum molimina & ; vestras cogitationes
מחשבותיכם ומזמות עלי תחמסו:
tabernaculum ubi & ? liberalis domus ubi ,dicetis Nam
28 כי תאמרו איה בית נדיב ואיה אהל
transeuntes interrogastis non Nunquid ? impiorum habitaculorum
29 משכנות רשעים: הלא שאלתם עוברי
prohibebitur exitii die in Quia ? dissimulabitis non eorum signa & ? viae
30 דרך ואתתם לא תנכרו: כי ליום איד יחשך
ejus facies super nunciabit Quis .inducentur furorum die in ;malus
31 רע ליום עברות יובלו: מי יגיד על פניו
sepulchra ad ipse Et .ei reddet quis fecit ipse Et ? ejus viam
32 דרכו והוא עשה מי ישלם לו: והוא לקברות
torrentis cespites ei Dulcuerunt .vigilabit acervo super & ,ducetur
33 יובל ועל גדיש ישקוד: מתקו לו רגבי נחל
numerus non ejus faciem ad & ,trahet hominem omnem se post &
ואחריו כל אדם ימשוך ולפניו אין מספר:
remansit vestris responsionibus & : vanum me consolabimini quomodo Et
34 ואיך תנחמוני הבל ותשובתיכם נשאר
? praevaricatio
מעל:

CAP. XXII. כב

proderit Deo Nunquid :dixit & ,Temanites Eliphaz respondit Et
1 2 ויען אליפז התמני ויאמר: הלאל יסכן
voluntas Nunquid .agens prudenter se super proderit sed ? vir
3 גבר כי יסכן עלימו משכיל: החפץ
? tuas vias perficias quod ,lucrum si & ? justificeris quod , Saddai
לשדי כי תצדק ואם בצע כי תתם דרכיך:
? judicium in tecum veniet ? te arguet tui timore prae Nunquid
4 המיראתך יכיחך יבוא עמך במשפט:
Etenim ? tuis iniquitatibus finis non & ,multa tua malitia Nonne
5 הלא רעתך רבה ואין קץ לעונתיך: כי
facies spoliare nudorum ,vestes & ,gratis tuos fratres pignus in capies
6 תחבל אחיך חנם ובגדי ערומים תפשיט:
panem prohibebis famelico & ,propinabis lasso aquam Non
7 לא מים עיף תשקה ומרעב תמנע לחם:
sedebit faciebus acceptus & ; terra ei brachii viro Et
8 ואיש זרוע לו הארץ ונשוא פנים ישב
pupillorum brachia & ,vacue dimisisti Viduas .ea in
9 בה: אלמנות שלחת ריקם וזרעות יתומים
pavor te terruit & ,laquei tui circuitus Propterea .conundetur
10 ידכא: על כן סביבותיך פחים ויבהלך פחד
subito
פתאום:

Versio VULG. LAT.

17 Quoties lucerna impiorum extinguetur, & superveniet eis
inundatio, & dolores dividet
18 furoris sui? Erunt sicut paleæ
ante faciem venti, & sicut favilla quam turbo dispergit.
19 Deus servabit filiis illius dolorem patris: & cùm reddide-
20 rit, tunc sciet. Videbunt oculi
ejus interfectionem suam, &
de furore Omnipotentis bibet.
21 Quid enim ad eum pertinet
de domo sua post se? & si
numerus mensium ejus dimi-
22 dietur? Numquid Deum do-
cebit quispiam scientiam, qui
23 excelsos judicat? Iste moritur robustus & sanus, di-
24 ves & fœlix: Viscera ejus
plena sunt adipe, & medullis
25 ossa illius irrigantur: Alius
verò moritur in amaritudine
animæ absque ullis opibus:
26 Et tamen simul in pulvere
dormient, & vermes operient
27 eos. Certè novi cogitationes
vestras, & sententias contra
28 me iniquas. Dicitis enim,
Ubi est domus principis? &
ubi tabernacula impiorum?
29 Interrogate quemlibet de via-
toribus, & hæc eadem illũ in-
30 telligere cognoscetis. Quia
in diem perditionis servatur
malus, & ad diem furoris du-
31 cetur. Quis arguet coram eo
viam ejus? & quæ fecit, quis
32 reddet illi? Ipse ad sepulchra
ducetur, & in congerie mor-
33 tuorum vigilabit. Dulcis fuit
glareis Cocyti, & post se
omnem hominem trahet, &
34 ante se innumerabiles. Quomodò igitur consolamini me
frustrà, cùm responsio vestra
repugnare ostensa sit veritati?

CAP. XXII.

1 RESpondens autem Eliphaz
2 Themanites, dixit; Numquid
Deo potest comparari homo,
etiam cùm perfectæ fuerit
3 scientiæ? Quid prodest Deo, si
justus fueris? aut quid ei confers, si immaculata fuerit via
4 tua? Numquid timens arguet
te, & veniet tecum in judici-
5 um, Et non propter malitiam
tuam plurimam, & infinitas
6 iniquitates tuas? Abstulisti
enim pignus fratrum tuorum
sine causa, & nudos spoliásti
7 vestibus. Aquam lasso non de-
disti, & esurienti subtraxisti
8 panem. In fortitudine brachii
tui possidebas terram, & po-
9 tentissimus obtinebas eam. Viduas dimisisti vacuas, & lacertos pupillorum comminuisti.
10 Propterea circumdatus es laqueis, & conturbat te formido subita.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 † Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται, † ἐπελεύσεται δὲ αὐτοῖς ἡ καταστροφή, † (ρ) ὠδῖνες δὲ αὐτοὺς ἕξουσιν ἀπὸ
18 ὀργῆς. † Ἔσονται δὲ ὥσπερ ἄχυρα (σ) ὑπ' ἀνέμου, † ἢ ὥσπερ κονιορτὸς ὃν (*) ὑφείλατο λαῖλαψ.
19 † Ἐκλείποι (τ) υἱοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, † ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ γνώσεται.
20 † (υ) Ἴδοιεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ σφαγήν, † (φ) ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ διασωθείη.
21 † Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ (χ) μετ' αὐτοῦ, † καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διῃρέθησαν.
22 † Πότερον οὐχὶ ὁ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην; † αὐτὸς δὲ (ψ) φόνους διακρινεῖ;
23 † Οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κράτει (ω) ἁπλοσύνης αὐτοῦ, † ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν.
24 † Τὰ δὲ ἔγκατα αὐτοῦ πλήρη στέατος, † (α) μυελὸς δὲ αὐτοῦ διακέχυται.
25 † (β) Ὁ δὲ τελευτᾷ ὑπὸ πικρίας ψυχῆς, οὐ φαγὼν (γ) οὐδὲν ἀγαθόν.
26 † Ὁμοθυμαδὸν (δ) δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται, † σαπρία δὲ αὐτοὺς ἐκάλυψεν (ε).
27 † Ὥστε οἶδα ὑμᾶς, ὅτι τόλμῃ ἐπίκεισθέ μοι.
28 † Ὥστε ἐρεῖτε, Ποῦ ἐστιν (ζ) οἶκος ἄρχοντος; † καὶ ποῦ (η) ἐστιν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν;
29 † Ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδόν, † καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ (θ) ἀπαλλοτριώσετε.
30 † Ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπωλείας κουφίζεται ὁ πονηρός, † (ι) εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ (κ) ἀπαχθήσονται.
31 † Τίς ἀπαγγελεῖ (λ) ἐπὶ προσώπου αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, † (μ) καὶ αὐτὸς ἐποίησε; τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ;
32 † Καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπηνέχθη, † (ν) καὶ αὐτὸς ἐπὶ σωρῶν ἠγρύπνησεν.
33 † Ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάῤῥου, † καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται, † καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι.
34 † Πῶς δὲ παρακαλεῖτέ με κενά; † (ξ) τὸ δὲ ἐμὲ καταπαύσασθαι ἀφ' ὑμῶν οὐδέν.

ΚΕΦ. κβ'.

1 † ΥΠολαβὼν δὲ Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης, λέγει,
2 † Πότερον οὐχὶ ὁ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην;
3 † Τί γὰρ μέλει τῷ κυρίῳ, ἐὰν σὺ (α) ἦσθα τοῖς ἔργοις ἄμεμπτος; † ἢ ὠφέλεια (β), ὅτι ἁπλώσῃς τὴν ὁδόν σου;
4 † Ἢ λόγον σου ποιούμενος (γ) ἐλέγξει σε, καὶ συνεισελεύσεταί σοι εἰς κρίσιν;
5 † Πότερον (δ) οὐχ ἡ κακία σου ἐστὶ πολλή, † ἀναρίθμητοι δέ (ε) σου εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι;
6 † Ἠνεχύραζες (ζ) δὲ τοὺς ἀδελφούς σου διακενῆς, † ἀμφίασιν δὲ γυμνῶν ἀφείλου.
7 † Οὐδὲ ὕδωρ διψῶντας ἐπότισας, † ἀλλὰ πεινώντων ἐστέρησας ψωμόν.
8 † Ἐθαύμασας δέ τινων (η) πρόσωπον, † ᾤκισας δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς.
9 † Χήρας δὲ ἐξαπέστειλας κενάς, † (θ) ὀρφανοὺς δὲ ἐκάκωσας.
10 † Τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγίδες, † καὶ ἐσπούδασέ σε πόλεμος ἐξαίσιος.

17 Immò verò, & impiorum lucerna extinguetur, & superveniet eis subversio: dolores autem habebunt eos ab ira:
18 Erunt autem tanquam paleæ sub vento, aut tanquam pulvis, quem abstulit turbo.
19 (k) Deficiant filios bona ejus: retribuet ad eum, & cognoscet.
20 Videant oculi ejus (l) necem suam, & à Domino non salvetur.
21 (m) Quia voluntas ejus in domo ejus cum eo, & numeri mensium ejus divisi (n) sunt.
22 Nunquid (o) non Dominus est, qui docet intellectum, et scientiam? ipse autem (p) homicidia dijudicat.
23 Hic morietur in robore (q) simplicitatis suæ, totus autem benè affectus, & prosperè agens.
24 Et intestina ejus plena sunt adipe, & (r) medulla ejus diffunditur.
25 Ille verò moritur ab amaritudine animæ suæ, cùm non comederit ullum bonum.
26 Simul autem super terram dormiunt, & putredo eos operuit.
27 Itaque scio (s) vos audacter mihi insistere.
28 Quia dicetis, Ubi est domus principis? & ubi est velamen in tabernaculis impiorum?
29 Interrogate eos qui transeunt per viam, & signa eorum non (t) alienabitis:
30 Quoniã in diem perditionis (u) sublimatur malignus: in diem iræ ejus (x) abducentur.
31 Quis annuntiabit in faciem ejus viam ejus, & ipse fecit? quis retribuet ei?
32 Et ipse in sepulchra deductus est, & ipse super acervos vigilavit:
33 Dulces fuerunt ei lapides torrentis; & post eum omnis homo abibit, & ante eum innumerabiles:
34 Quomodò autem consolamini me inaniter? & ut ego ex vobis requiescam, nihil est.

CAP. XXII.

1 REspondens autem Eliphaz
2 Themanites, ait; Nónne Dominus est, qui docet intellectum, & scientiam?
3 Quid enim (a) curæ est Domino, si tu fuisti operibus sine crimine? aut utilitas, quod simplicem facies viam tuam:
4 Aut rationem tuã habens, (b) argues, & veniet tecum in judicium?
5 Nónne malitia tua est multa, & innumerabilia sunt peccata?
6 In pignus autem accepisti fratres tuos in (c) vanum: & amictum nudorum abstulisti:
7 Neque aquâ sitientes potâsti, sed esurientium subtraxisti panem:
8 Et admiratus es quorundam personam: habitare autem fecisti (d) eos, qui super terram.
9 Et viduas dimisisti inanes, & pupillos afflixisti:
10 Igitur circundederunt te laquei, & solicitavit te bellum insigne:

MS. A. (ρ) καὶ ὠδῖνες αὐτοῖς (σ) πρὸ ἀνέμου, (*) ὑφείλατο (τ) υἱοῖς (υ) Ἴδοιεν δὲ οἱ (φ) καὶ ὑπὸ κυρίου μὴ διασωθείη. (χ) μετ' αὐτόν, (ψ) σοφὸς (ω) ἀφροσύνης αὐτοῦ, (α) ὁ δὲ μυελὸς (β) Ὁ δέ γε τελευτᾷ (γ) ἀγαθὸν οὐδέν. (δ) δὲ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπὶ γῆς κοιμηθήσονται, (ε) ἐπὶ γῆς. Ὥστε (ζ) οἶκος ἀρχαῖος; (η) ἐστιν σκέπη (θ) *ἀπαλλοτριωθήσεται. (ι) καὶ εἰς ἡμέραν (κ) ἀπαχθήσεται. (λ) ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ (μ) καὶ ἃ αὐτὸς (ν) καὶ ἐπὶ σωρῷ ἠγρύπνησεν. (ξ) τὸ δὲ ἀφ' ὑμῶν καταπαῦσαί με οὐδέν ἐστιν. Κεφ. κβ'. MS. A. (α) εἰς ἄμεμπτος τοῖς ἔργοις; (β) αὐτῷ, ὅτι (γ) ἐλέγξει σε, καὶ (δ) οὐχὶ (ε) σου αἱ ἁμαρτίαι; (ζ) γὰρ (η) πρόσωπα, *ἐκόμισας δὲ πτωχοὺς ἐπὶ γῆς. (θ) καὶ ὀρφανοὺς

תרגום TARGUM.

17 18 כמה שרגא דרשיעי יטפי וייתי עלהון תבריהון עדבין יפלין ברוגזיה: יהון היך תבנא קדם זעפא וכמוצא דיטלטליניה עלעולא:
19 20 21 אלהא יטשי לבנוי צעריה יפרע לותיה וידע: יחמון עינוי תביריה ומן רוגזיה דשדי ישתי: ארום מה רעותיה בביתיה בתרוי ומנין ירחוי
21 22 23 24 אתפלגו: האפשר דלאלהא ילף מנדעא והוא שמי מרומא דאן: דין ימות בתקוף שלימותיה כוליה שדיך ושליו: ביזוי אתמליאו חלבא ומוקרא
25 26 27 דגרמוי פטים: ודין ימות בנפשא מרירא ולא אכל בטבתא: כחדא על עפרא שכבין ורחשא חפי עליהון: הא גלין קדמי מחשבתכון ומיזמין
18 29 דעלי תחשלון: ארום תימרון האן בית ארכונא והאן פרסא דמשכני דרשיעיא: הלא שילתון עדי אורחא וסמניהון לא תשתמודעון:
30 31 32 ארום ליום תבירא יתמנע ביש ליום רגוזתא יתעלון: מן יחוי קדמוי אורחיה והוא עבד מן ישלם ליה: והוא לקבורין יתובל ועל גדישין יעיר:
33 34 בסימן ליה גרושתא דנחלא ובתרוי כל בר נש ינגד וקדמוי לית מנין: והיך תנחמונני למא ותיובתכון אשתאר בהון שקר:

כב

1 2 3 ואתיב אליפז דמן תימן ואמר: האפשר דלאלהא יאלף גבר וכד ילף אפשר דעליהון משנח: העסקא אית לשדי ארום תזכי ואין ממון ארום
4 5 6 תשלם אורחתך: המדחל מנך יכסנך ייתי עמך בדינא: הלא על בישתך דסגיעא ולית סוף לעויתך: ארום תמשכן אחוך מגן ולבושין דערטילאין
7 8 9 תשלח: לא מיא למשלהי תשקי ומן כפן תמנע לחמא: וגבר נצחן ליה ארעא וסביר אפין יתיב בה: ארמלתא שדרתא סריקתא ואדרעת יתומי תשפף:
10 מטול היכנא חזרנותך פוחין ויבהלנך דלוחא בתכף:

Versio SYRIACA.

17 18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 32 [illegible]
33 34 [illegible]
1 [illegible]
2 3 [illegible]
4 [illegible]
5 6 [illegible]
7 8 [illegible]
9 10 [illegible]

Versio ARABICA.

17 18 * كم ينطفي سراج المنافقين. ويأتي عليهم البوار والفساد. يقسم رجز * ويكونون مثل التبن قدام الريح
19 20 مثل العور التي تحمله الدبور * والله يحفظ نفاقه لذريته ويجازيه. فيعلم * وينظر عيناه بواده. من
21 حمية الله يشرب * وماذا يكون سرور في بيته من بعده. وعدد شهور يحفظ لعقبه * أفلله يحفظون
22 23 24 المعرفه. الذي هو للأعلين يدين * فإن كان هذا يموت بقوة سلامته. وكان متوكلا ساكنا * وجوانبه مملوه
25 26 سربا وعظامه مملية مخا * فهكذا يموت بنفس مرير. ولم ينطلق بخير * جميعا على الأرض يضطجعون
27 28 والدوبه تغطيهم * فالآن علمت فكركم والرأي الذي على فيه أعويتم * لأنكم قلتم أين بيت الصديق.
29 وأين محل مسكن المنافق * أفلا سألتم عابري السبيل. وعلاماتهم لم تعرفوها * من أجل أن ليوم البوار
30 31 يحفظ الفاجر. وليوم الزجر يذكر * من الذي يريه الطريق. وذلك الذي صنع فمن الذي يجازيه.
32 33 * فهو يذهب إلى القبر. وللنعمة يحفظ * تبتلعه حوالج الوادي. وبعده كل أحد يجذب. وقدامه بلا
34 عدد * وإن تسلدوني فإن العدم وتقليب قوله قد كثر قدامي. * الفصل الثاني والعشرون.
1 2 * فأجاب النعار التيمي فقال * العلك مع الله تقول أنت أيها الجبار أنك استويت معه بالحكمة * وماذا
3 4 نفعا أن تبرر طرايقك من خشيتك * فإننا نبكتك وندخل بالقضاء معك * فإن بلواك كثير وليس
5 6 منتهى لخطاياك * لأنك أخذت رهاين أخوتك باطلا. ولبوس العريان سلبت * فلا ماء أسقيت لمكروب.
7 8 9 ومن الجيعان منعت خبزا * ها هنا رجلا يزرع له أرضا. وصاحب الغصب يأخذها منه * والأرملة بعثتها
10 فارغه. وذراع اليتيم حطمت * من أجل هذا احتوليتك الفخاخ. وزعزعتك المخافة بسرعة. *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

17 *Cùm extinguitur lucerna impiorum, & veniet super eos fractura & corruptio, distribuet iram suam :* 18 *Et erunt velut paleæ ante ventum, & velut stipula quam asportat (e) Boreas.* 19 *Et Deus servabit impietate ejus progeniei ipsius, & retribuet ei, & cognoscet :* 20 *Et videbunt oculi ejus interitum suum : de furore Dei bibet.* 21 *Et (f) quodnã erit gaudium ejus in domo ipsius post ipsum ? & numerus mensium ejus asservabitur posteris ejus.* 22 *(g) Nũ Deo asservabitis scientiam, qui (h) detractores judicat ?* 23 *Quòd si hic moriatur in robore tranquillitatis suæ, dum securus est et pacificus,* 24 *Et latera ejus plena adipe, & ossa ejus referta medullâ ;* 25 *Si moritur animo amaro, & non (i) proficiscitur in bono :* 26 *(k) Omnes super terrã jacebunt, & (l) pulvis cooperiet eos.* 27 *(m) Modò cognovi cogitationem vestrum, & consilium quod contra me decrevistis :* 28 *Quia dixistis, ubi est domus justi ? & ubi habitatio tabernaculi impii ?* 29 *Nonne interrogãstis viatores, et signa eorum nonne cognovistis ?* 30 *Quia ad diem fracturæ reservabitur scelestus, & ad diem iræ (n) commemorabitur.* 31 *Quis ostendet ei viam ? et quod commisit, quis reddet ei ?* 32 *Ipse in sepulchrum abibit, & (o) ad vindictam servabitur :* 33 *Deglutient eum (p) brachia fluminis, & post eum quilibet trahetur, & ante ipsum absq; numero.* 34 *(q) Etiam si confortetis me, tamen vanitas & (r) variatio sermonum ejus multiplicata est coram me.*

CAP. XXII.

1 RESpondens autẽ Eli- 2 *faz Temanites ait, Numne cum Deo dicis tu, (a) O gigas, te esse parem in sapientia ?* 3 *Et prodest si (b) justificaveris vias tuas ex timore tuo ?* 4 *Nam nos arguemus te, & intrabimus in judicium tecum (c)* 5 *Etenim tribulationes tuæ multæ, neque est terminus peccatis tuis :* 6 *Quia accepisti pignora fratrum tuorum (d) iniquè, & indumentum nudi (e) spoliasti :* 7 *Et aquam non præbuisti anxio, & à famelico panem continuisti.* 8 *Adest vir qui seminat sibi terrã, et dominus violentiæ sumit eam ab illo.* 9 *Viduam quoq; dimisisti vacuam, et brachium pupilli depressisti.* 10 *Propter hoc circundederunt te laquei, et concussit te metus subitò,*

INTERP. SYRIACA.

(e) turbo. (f) quænam voluntas sua (g) Deũne docetis sapientiã, (h) superbos (i) comedit cum lætitia (k) Simul (l) vermis (m) Ecce (n) adducetur. (o) ad acervum (p) glebæ vallis, (q) Quomodo consolamini me, (r) responsiones sermonũ ejus relictæ sunt coram me. *Cap. xxii.* (a) O vir, (b) Integras feceris (c) Ecce (d) frustrà, (e) detraxisti.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoties lucerna impiorum extinguetur, & veniet super eos interitus eorum: fortes dividet in furore suo. Erunt sicut palea ante ventum ; & sicut stipula quam tulit tur- 17 18
bo. Deus abscondet filiis suis tribulationẽ ejus, ultionem reddet ei, ut sciat. Videbunt oculi ejus interitum suũ, & de ira omnipotentis bibet. Quæ est enim voluntas 19 20
ejus in domo sua post se ? & numerus mensiũ ejus divisus est. Nunquid Deũ potest aliquis docere scientiam ? & ipse cœlos excelsos judicat. Iste morietur in fortitu- 21 22
dine integritatis suæ, totus quietus & pacificus. Mulctra ejus plena sunt lacte, & medulla ossiũ ejus pinguis est. Et iste morietur amaro animo, & non comedit in bonis. 23 24
Simul in pulvere dormiunt, & vermis operit eos. Ecce manifestæ sunt corã me cogitationes vestræ, & machinationes quas super me cogitatis. Dicitis enim: Ubi est do- 25 26
mus principis, & ubi est tentoriũ tabernaculorũ impiorũ ? Nonne interogãstis transeuntes viã, & signa eorũ non cognoscetis ? Quoniam in diem interitus reservatur 27 28
malus, in diẽ quo furores inducentur. Quis annunciabit corã eo viã suam, & quod ipse fecit quis reddet illi ? Ipse enim ad sepulchra ducetur, & super congeriẽ vigila- 29 30
bit. Dulces fuerunt ei glebæ torrentis, & post se omnes filios hominũ trahet, & ante se innumerabiles. Et quomodo consolamini me frustrà, cùm responsio vestra re- 31 32
maneat in *eis* falsa ? 33 34

CAP. XXII.

ET respondit Eliphaz qui erat de Theman, & ait : Nunquid Deũ potest docere *vir* ? & si docuerit, nunquid ad ea providebit ? Quid emolumenti est omnipotenti, si 1 2 3
justus fueris ? & quid lucri, si perfectas reddideris vias tuas ? Nunquid propter timorem tuũ arguet te, & veniet tecum in judiciũ ? Nonne propter malitiã tuam quæ 4 5
multa est, & non est finis iniquitatibus tuis ? Quoniam pignorabas fratres tuos sine causa, & vestibus nudos spoliãsti. Non propinãsti aquam lasso, & à famelico prohi- 6 7
bebas panem. Et viro vincenti sua est terra, et aspectabilis vultu habitabit in ea. Viduas dimisisti vacuas, et brachia pupillorũ contrivisti. Propterea in circuitu tuo 8 10
sunt laquei, et conturbat te timor repentinus ? 9

איוב : כב

te operiet aquarum redundantia & , videbis non , obscuritas Vel
11 או־חשך לא־תראה ושפעת־מים תכסך׃
, stellarum caput vide & ? cœlorum sublimitate in Deus Nónne
12 הלא־אלוה גבה שמים וראה ראש כוכבים
per Nunquid ? Deus novit quid , dixisti Et .sunt excelsæ quià
13 כי־רמו׃ ואמרת מה־ידע אל הבעד
: videat non & , ei absconsio Nubes ? judicabit caliginem
14 ערפל ישפוט׃ עבים סתר־לו ולא יראה
, observabis seculi semitam Nunquid ? perambulabit cœlorum ambitum &
15 וחוג שמים יתהלך׃ הארח עולם תשמר
non & , sunt succisi Qui ? iniquitatis viri calcaverunt quam
16 אשר דרכו מתי־און׃ אשר־קמטו ולא
, Deo Dicentes .eorum fundamento est diffusus Fluvius .tempus
17 עת נהר יוצק יסודם׃ האמרים לאל
implevit ipse Et ? eis Saddai operabitur quid & ,nobis à recede
18 סור ממנו ומה־יפעל שדי למו׃ והוא מלא
.me à est factum longè impiorum consilium & , bono eorum domos
בתיהם טוב ועצת רשעים רחקה מני׃
.eos subsannabit innocens & : lætabuntur & , justi Videbunt
19 יראו צדיקים וישמחו ונקי ילעג־למו׃
devoravit eorum residuum & ,nostra subsistentia fuit succisa non Si
20 אם־לא נכחד קימנו ויתרם אכלה
eis in : habeto pacem & , eo cum quæso Assuesce ? ignis
21 אש׃ הסכן־נא עמו ושלם בהם
, legem ejus ore ex quæso Accipe .boni tuus proventus
22 תבואתך טובה׃ קח־נא מפיו תורה
ad fueris conversus Si .tuo corde in ejus eloquia pone &
23 ושים אמריו בלבבך׃ אם־תשוב עד־
pone Et .tuis tentoriis à iniquitatem elongabis : ædificaberis , Saddai
24 שדי תבנה תרחיק עולה מאהלך׃ ושית־
Eritque .Ophir torrentis petra in & ,munitionem pulverem super
25 על־עפר בצר ובצור נחלים אופיר׃ והיה
Quia .tibi fortitudinum argentum & , tua munitio omnipotens
26 שדי בצריך וכסף תועפות לך׃ כי־
.tuam facies Deum ad elevabis & ,delectaberis Saddai super tunc
אז על־שדי תתענג ותשא אל־אלוה פניך׃
decernes Et .reddes tua vota & ,te exaudiet & , eum ad Orabis
27
28 תעתיר אליו וישמעך ונדריך תשלם׃ ותגזר
.lumen splenduit tuas vias super & , tibi erit firmus & ,sermonem
אמר ויקם לך ועל־דרכיך נגה אור׃
oculis demissum & : exaltatio , dices & , se humiliaverint Cùm
29 כי־השפילו ותאמר גוה ושח עינים
puritate in liberabitur & , innocens insulam Liberabit .salvabit
30 יושע׃ ימלט אי־נקי ונמלט בבר
.tuarum volarum
כפיך׃

CAP. XXIII. כג

. meum eloquium exacerbatio hodie Etiam : dixit & , Ijob respondit Et
1 ויען איוב ויאמר׃ גם־היום מרי שחי
2 , scirem dabit Quis .meum gemitum super est aggravata mea manus
3 ידי כבדה על־אנחתי׃ מי־יתן ידעתי
Disponerem .ejus locum ad usque venirem ; cum invenirem &
4 ואמצאהו אבוא עד־תכונתו׃ אערכה
Scirem correptionibus replerem meum os & , judicium ejus facies ad
5 לפניו משפט ופי אמלא תוכחות׃ אדעה
.mihi diceret quid intelligerem & : mihi responderet eloquia
מלים יענני ואבינה מה־יאמר לי׃
ipse Veruntamen .Non ? mecum disceptabit potentia multa in Nunquid
6 הברב־כח יריב עמדי לא אך־הוא
perpetuum in liberarer & : eo cum arguens rectus Ibi .me in ponet
7 ישם בי׃ שם ישר נוכח עמו ואפלטה לנצח
.me judicante à
משפטי׃

Versio VULG. LAT.

11 Et putabas te tenebras non
visurum, & impetu aquarum
inundantium non oppressum
12 iri? An non cogitas quòd
Deus excelsior cœlo sit, &
super stellarum verticem sub-
13 limetur? Et dicis, Quid enim
novit Deus? & quasi per cali-
14 ginem judicat. Nubes latibu-
lum ejus, nec nostra conside-
rat, & circa cardines cœli per-
15 ambulat. Numquid semitam
seculorum custodire cupis,
quam calcaverunt viri iniqui?
16 Qui sublati sunt ante tempus
suum, & fluvius subvertit fun-
17 damentum eorum: Qui dice-
bant Deo, Recede à nobis: &
quasi nihil posset facere Om-
nipotens, æstimabant eum:
18 Cùm ille impléssset domos eo-
rum bonis: quorum sententia
19 procul sit à me. Videbunt ju-
sti, & lætabuntur, & inno-
20 cens subsannabit eos. Nónne
succisa est erectio eorum, &
reliquias eorum devoravit
21 ignis? Acquiesce igitur ei, &
habeto pacem, & per hæc
22 habebis fructus optimos. Sus-
cipe ex ore illius legem, et pone
sermones ejus in corde tuo.
23 Si reversus fueris ad Omni-
potentem, ædificaberis, &
longè facies iniquitatem à ta-
24 bernaculo tuo. Dabit pro ter-
ra silicem, & pro silice tor-
25 rentes aureos. Eritque Omni-
potens contra hostes tuos, &
argentum coacervabitur tibi.
26 Tunc super Omnipotentem
deliciis afflues, & elevabis ad
27 Deum faciem tuam. Rogabis
eum, & exaudiet te, & vota
28 tua reddes. Decernes rem, &
veniet tibi, & in viis tuis
29 splendebit lumen. Qui enim
humiliatus fuerit, erit in glo-
ria: & qui inclinaverit ocu-
30 los, ipse salvabitur. Salvabi-
tur innocens, salvabitur autem
in munditia manuum suarum.

CAP. XXIII.

1 Respondens autem Job, ait;
2 Nunc quoque in amaritudine
est sermo meus, & manus pla-
gæ meæ aggravata est super
3 gemitum meum. Quis mihi
tribuat ut cognoscam & in-
veniam illum, & veniam us-
4 que ad solium ejus? Ponam
coram eo judicium, & os me-
um replebo increpationibus.
5 Ut sciam verba quæ mihi re-
spondeat, & intelligam quid
6 loquatur mihi. Nolo multâ
fortitudine contendat mecum,
nec magnitudinis suæ mole me
7 premat. Proponat æquitatem
contra me, & perveniat ad vi-
ctoriam judicium meum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 † Τὸ φῶς σοι (ι) σκότος ἀπέβη, † κοι-
12 μηθέντα (*) δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυψε. † (κ) Μὴ
οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ; † τοὺς δὲ
13 ὕβρει φερομένους ἐταπείνωσε; † Καὶ εἶ-
πας, Τί ἔγνω ὁ ἰσχυρός; ἢ κατὰ τοῦ
14 γνόφου κρίνει; † Νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐτοῦ
καὶ οὐχ ὁραθήσεται, † καὶ γῦρον οὐρανοῦ
15 (λ) διαπορεύεται. † Μὴ τρίβον αἰώνιον
φυλάξεις, ἣν (μ) ἐπάτησαν ἄνδρες δί-
16 καιοι, † Οἳ συνελήφθησαν ἄωροι; † πο-
17 ταμὸς ἐπιρρέων οἱ θεμέλιοι αὐτῶν, † Οἱ
λέγοντες, (ν) Κύριος τί ποιήσει ἡμῖν;
† ἢ τί (ξ) ἐπάξεται ἡμῖν ὁ παντοκρά-
18 τωρ; † (ο) Ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους
αὐτῶν ἀγαθῶν, † βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόῤῥω
19 ἀπ' αὐτοῦ. † Ἰδόντες δίκαιοι ἐγέλασαν,
20 † ἄμεμπτος δὲ (π) ἐμυκτήρισεν. † Εἰ μὴ
ἠφανίσθη (ρ) ἡ ὑπόστασις αὐτῶν, † καὶ τὸ
κατάλειμμα αὐτῶν καταφάγεται πῦρ. †
21 Γενοῦ (σ) δὴ σκληρὸς, ἐὰν ὑπομείνῃς, †
(τ) εἶτα ὁ καρπός σου ἔσται ἐν ἀγαθοῖς. †
22 Ἔκλαβε δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ (υ) ἐξη-
γορίαν, † καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ
23 ἐν καρδίᾳ σου. † Ἐὰν δὲ ἐπιστραφῇς καὶ
ταπεινώσῃς σεαυτὸν ἔναντι κυρίου, †
(φ) πόῤῥω ἐποίησας ἀπὸ διαίτης σου (χ)
24 ἄδικον. † Θήσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ, καὶ
25 (ψ) ὡς πέτρα χειμάῤῥου Σωφίρ. † Ἔσται οὖν
σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς ἀπὸ ἐχθρῶν, †
καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὥσπερ ἀργύριον
26 πεπυρωμένον. † Εἶτα (ω) παῤῥησιασθήσῃ
ἐναντίον κυρίου ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐ-
27 ρανὸν ἱλαρῶς. † Εὐξαμένου δέ σου πρὸς
αὐτὸν εἰσακούσεταί σου· † δώσει δέ (α)
28 σοι ἀποδοῦναι τὰς εὐχάς. † Ἀποκαταστήσει
δέ σοι δίαιταν δικαιοσύνης, † ἐπὶ δὲ ὁδοῖς
29 (β) σου ἔσται φέγγος. † Ὅτι ἐταπείνωσας
σεαυτὸν, καὶ ἐρεῖς, (γ) Ὑπερηφανεύσατο, †
30 καὶ κύφοντα ὀφθαλμοῖς σώσει. (δ) Ῥύσε-
ται ἀθῶον, † καὶ (ε) διασώθητι ἐν καθαραῖς
χερσί σου.

Lumen tibi in tenebras con- 11
versum est, & (f) dormien-
tem te aqua operuit. Nónne 12
is qui excelsa habitat, aspicit?
eos autem qui g) contumeliâ
efferuntur, humiliavit? Et di- 13
xisti, Quid novit Fortis? An
per (h) caliginem dijudicat?
Nubes latibulum ejus, & non 14
videbitur, & ambitum cœli
perambulat. Nunquid (i) se- 15
mitam seculi observabis, quam
calcaverunt viri justi, Qui 16
(k) capti sunt immaturi? flu-
men decurrens, fundamenta
eorum, Qui dicunt; Dominus 17
quid faciet nobis? aut quid
(l) inducet nobis Omnipotens?
(m) Ille verò implevit domos 18
eorum bonis: & consilium
impiorum longè est ab eo.
Videntes (n) justi riserunt, & 19
inculpabilis (o) subsannavit:
(p) Si non deleta est substantia 20
eorum, & reliquias eorum com-
edet ignis. Esto utique durus: 21
Si sustinueris, deinde fructus
tuus erit in bonis: Excipe au- 22
tem ex ore illius (q) enuntiatio-
nem, & assume verba ejus in
corde tuo: Sin autem con- 23
versus fueris, & humiliaveris
teipsum coram Domino; procul
fecisti iniquitatem à taberna-
culo tuo. (r) Poneris super 24
aggerem in petra, & tanquam
(s) petra torrentis Sophir. E- 25
rit igitur tuus Omnipotens ad-
jutor ab inimicis, & purum
reddet te, tanquam argentum
examinatum igni. Deinde fi- 26
ducialiter ages coram Domino
inspiciens cœlum hilariter. Et 27
cùm deprecatus fueris ad eum;
exaudiet te, & dabit tibi (t)
reddere vota. Et restituet tibi 28
tabernaculum justitiæ, & su-
per vias tuas erit lumen.
Quoniam humiliâsti (u) te- 29
ipsum, & dices, Elatus est in
superbiam, & demissum oculis
salvabit. Eruet innocentem, & salvaberis (x) munditiâ manuum tuarum. 30

ΚΕΦ. κγ'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † Καὶ δὴ
2 οἶδα ὅτι (α) ἐκ χειρός μου ἡ ἔλεγξίς
ἐστι, † (β) καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα γέγονεν
3 (γ) † ἐπ' ἐμῷ στεναγμῷ. † Τίς δ' ἄρα
γνοίη, ὅτι εὕροιμι αὐτὸν, (δ) καὶ ἔλθοιμι
4 εἰς τέλος; † Εἴποιμι δὲ (ε) ἐμαυτοῦ κρί-
μα, † τὸ δὲ στόμα μου (ζ) ἐμπλῆσαι ἐλέγ-
5 χων. † Γνοίην δὲ ἰάματα ἅ μοι ἐρεῖ, †
6 αἰσθοίμην δὲ τίνα μοι (η) ἀπαγγελεῖ. †
Καὶ εἰ πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεταί μοι, †
7 (θ) εἶτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρήσεται. † Ἀ-
λήθεια γὰρ καὶ ἔλεγχος (ι) παρ' αὐτοῦ, †
† ἐξαγάγοι δὲ εἰς τέλος τὸ κρίμα μου.

CAP. XXIII.

Respondens autem Job, ait; 1
Et quidem scio, quia de manu 2
mea est increpatio: & manus
(a) ejus gravis facta est super
gemitum meum. Quis igitur 3
(b) noverit, quòd inveniam
eum, & dicam (c) in finem?
Et (d) dicam meum ipsius ju- 4
dicium, os autem meum
(e) replere increpationibus: Et
(f) cognoscam sanationes, quas 5
loquetur mihi, & sentiam, quæ
annuntiabit mihi: Et in (g) 6
multa virtute (h) supervenerit
mihi: (i) deinde in minis me
non utetur: Veritas enim, & 7
increpatio est ab eo: educat
autem in (k) finem judicium
meum.

MS. A. (ι) εἰς σκότος (*) δέ σε ὕδωρ (κ) Μὴ ὁ τὰ ὑψηλὰ νέων ἐκ ἐφορᾷ; (λ) διαπορεύσεται. (μ) * ἐπατήκεισαν (ν) Τί ποιήσει ἡμῖν ὁ κύριος; (ξ) ἐπάξει (ο) Ὅτε; (π) ἐμυκτήρισεν αὐτούς. Εἰ μὴ (ρ) ὑπόστασις (σ) δὲ (τ) ἢ ὁ (υ) συνεξηγορίαν, (φ) καὶ πόῤῥω ποίησον (χ) τὸ ἄδικον. Θήσεις ἐπὶ χώματος (ψ) ὥσπερ χειμάῤῥους Ὠφείρ. Ἔσται δέ σοι (ω) ἐν παῤῥησίᾳ σῇ ἔναντι (α) τὰς εὐχάς σου ἀποδοῦναι. (β) σοι (γ) Εἰ ὑπερηφανευσαίμην, (δ) Ῥύσεται δὲ (ε) διασωθήσῃ

Κεφ. κγ'. MS. A. (α) ἐκ χειρῶν μου (β) ἡ χεὶρ (γ) ἐπ' ἐμοὶ, στενάζω δὲ ἐπ' ἐμαυτόν. Τίς γὰρ ἂν γνοίη, (δ) καὶ ὅτι ἔλθοιμι (ε) ἐπ' αὐτῷ (ζ) ἐμπλήσει με ἐλέγχων. Γνοίην δὲ ῥήματα ἅ (η) ἀπαγγέλλει. Καὶ εἰ πολλῇ (θ) καὶ εἰ ἐν ἀπειλῇ οὐ χρήσεταί μοι. (ι) παρ' αὐτῷ,

תרגום TARGUM.

13 11 12 או בחשוכא תשרי לא תחמי וסוגעית מיא תחפנך׃ הלא אלהא בגובהי שמיא וחמי ריש כוכביא ארום זקיפו׃ ותימר מא ידע אלהא האפשר
15 14 דלהלא לאמטתא ידין׃ ענניא טמיר ליה ולא יחמי ותקף רומא דשמיא יטייל׃ האורחא דהוה מן עלמא תנטור די טיילו אנשי שקרא׃
18 16 17 דאתבטילו מן ארעא בלא עדניהון בארעית נהרא אתיך גופהון׃ דאמרין לאלהא זור מננא ומה יעבד שדי להון׃ והוא מלי בתיהון
20 19 טובא ומלכתהון דרשיעי רחקת מני׃ יחמון צדיקיא ויחדון וזכאה ירחך להון׃ אין לא אתמניעו מלמקום ומותרהון גמרת אשתא׃
23 21 22 אליף כדון עמיה ותשלם בהון עללתך טובא׃ גמר כדון מפומיה אוריתא ושוי מימרוי בלבבך׃ אין תתוב עד שדי תתבני תרחק עולתא
26 24 25 ממשכנך׃ ושוי על עפרא כרך תקיף והיך טינרא דנחליא דדהבא דאופיר׃ ויהי שדי כרך תוקפך ומן כסף תקיף רומא דילך׃ ארום היכדין על
29 27 28 שדי תתפרנק ותזקוף קדם אלהא אפיך׃ תצלי קדמוי ויקבל מנך ונדריך תשלם׃ ותגזר מימרא ויקום לך ועל אורחתך יזהר נהורא׃ ארום דרא
30 דאמאך יתעבד גיותן ושוח בסורחנא תפרוק׃ ישזב גבר דליתוי זכאי בזכותך ואשתזב בברירות ידך׃

כג

2 1 ואתיב איוב ואמר׃ לחוד יומנא מריר מימרי מחתי תקפת על תונחתי׃ מן יגזור אנדע ואשכחניה איתי עד מדור בית מוקדשיה׃ אסדר
4 3 קדמוי דין ופומי אמלי מכסנותא׃ אנדע מליא דיתיבנני ואתבין מה יימר לי׃ הבסוגעי חילא ינצי עמי לא ברם הוא ישוי תרעא בי׃ המן תריצא ותקין
7 5 6 עמי ואשתזיב לעלמא מדיאן יתי׃

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

11 12 وكان الظلام لم تبصر * ويغوص الماء يغطيك * هوذا الله رفع السماء فابصر راس الكواكب
13 14 لما ارتفع * وانت تقول ماذا يعرف الله * العلة في جوف الظلام يدين * فان السحاب ستره ولم يروا وعلي
15 16 استواء السماء يسلك * عسي طريق العالم حفظت الذي داسها شعب اثيم بغير حينهم * وفي معبر النهر
17 18 احتبسوا * ولم يذكروا من كون اساسهم * ويقولون لله ابتعد منا * وماذا يصنع بنا الله * وهو قد
19 ملا بيوتهم خيرا * وفكر المنافقين ابتعدت منهم * يبصرون الصديقون * ويفرحون * والزاكي
20 21 يستهزي بهم * ان لم يتواضعوا من قسوتهم * وبقيتهم تاكلهم النار * فاستوي الان معه * وسلم من
22 23 غلاتك الطيبة * اقبل من فمه الناموس وضع كلامه في قلبك * فان تتوب الي الله فانك تبتني * وان
24 25 تبعد الاثم من مسكنك * وتجمع فضة مثل التراب ومثل رمال الاودية ذهب اوفير * يكون الله بعونك
26 27 وفضة بلا حساب تكون لك * وترفع الي الله وجهك * فتصلي قدامه ويسمعك * وتسلم نذورك * وتقول
28 29 قولا فيستقيم لك * وعلي طرقك يشرق الضوء * من اجل ان من قال انه يتواضع فانه يرتفع * والذي
30 يحفظ بصره يخلص * يفلت الزاكي حيث يكون * وينجوا بطهارة يديه *

1 * الفصل الثالث والعشرون * فاجاب ايوب وقال * اليوم ايضا عرفت همي ويد تثقل
2
3 4 علي اوجاعي * من الذي يقدر ان يجعلني استطيع البلوغ الي مجلسه * واصب قدامه قضاي
5 6 واملا فمي بحاوره * فاعلم ما الذي يجيبني * وافهم ماذا الذي يقول لي * ويكون القوة يقضي علي
7 ولا مخافة يضع علي * فهناك بالعدل كنت اقضي معه * وكنت اركوا وافلت من القضاء *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

(f) Et locum tenebrarum non vidisti, & diluvium aquæ obruet te. En Deus levavit cœlum, vidit que principem stellarum cùm sese erexit: Et tu dicis, Quid novit Deus? Annè ipse in medio tenebrarum judicat? Nubes enim velamen ejus, nec viderunt: & super (g) planitiem cœli graditur. Num fortè viam mundi observâsti, quam conculcârunt populus iniquus extra tempus suū? Et ad transitū fluminis detenti sunt, nec recordati sunt ejus qui fecit fundamenta eorum: Dicuntq; Deo, Recede à nobis: & quid faciet nobis Deus? Cùm ipse jam impleverit domos eorū bonis, & cogitatio impiorū recessit ab ipsis. Videbunt justi, & gaudebunt, & innocens illudet eis, Si non humiliati fuerint à duritie sua, & reliquias eorū comedet ignis. Coæqua te igitur illi & largire de frugibus tuis optimis. Suscipe ab ore ejus legem, & ponet verba sua in corde tuo. Si conversus fueris ad Deum, certè ædificaberis; & si amoveris iniquitatem à domicilio tuo, Etiam congregabis argentum sicut pulverem, & quasi arenas (h) torrentium aurum ophirum. Erit Deus in adjutorium tuum, & argentū (i) absq; numero erit tibi. Et levabis ad Deum vultū tuū: Orabisq; coram eo, & exaudiet te: implebisq; vota tua, Dicesq; sermonem, & rectus erit tibi, & super vias tuas orietur lumen. Quoniam qui (k) dixerit se humiliaturum sese, exaltabitur: & (l) qui custodierit visum suum, salvabitur. Evadet innocens ubicunque fuerit, & liberabitur in puritate manuum suarum.

11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

CAP. XXIII.

Et respondens Job ait, Hodie quoq; amaruit (a) solicitudo mea, & manus ejus aggravata est super dolores meos. Quis est qui possit facere ut valeam accedere ad habitaculum ejus, Et (b) statuere coram illo judiciū meum, & implere os meum (c) lite? Et sciam quid mihi responderet, & intelligam quid diceret mihi; In multitudine roboris judicat me: nisi timorem mihi imponeret. Ibi in justitia judicarem cum illo, & justificarer atq; (d) evaderem sententiam.

1
2
3
4
5
6
7

INTERP. SYRIACA.

(f) Undenam tenebræ non (g) ambitum (h) maris (i) computationum (k) humiliaverit se, dixit quòd exaltabitur (l) depressi oculis servabuntur. Cap. xxiii. (a) narratio mea, (b) instruere (c) redargutione (d) liberaret in judicio.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Aut in tenebris habitabis & non videbis, et multitudo aquarum operiet te. Nonne Deus est in altitudine cœli? & vide verticem stellarum quoniam elevatæ sunt. 11 12
Et dices: Quid scit Deus? nunquid possibile est quòd per caliginem judicet. Nubes latibulum ejus, et non videt, et in fortitudine altitudinis cœlorum deambulat. 13 14
Nunquid viam quæ *fuit* à seculo, custodies, per quam ambulaverunt viri iniquitatis? Qui sublati sunt à *terra* ante tempus suum, in profundo fluminis effusum est corpus 15 16
eorum. Qui dicebant Deo: Recede à nobis: et quid faciet eis omnipotens? Et ipse implevit domos eorum bono: et consilium impiorum procul est à me. 17 18
Videbunt justi et lætabuntur, et innocens subsannabit eos. Nonne prohibiti sunt ne consurgerent, et reliquias eorum consumpsit ignis? Disce nunc ab eo et habebis pa- 19 20
cem: per hæc fructus bonos habebis. Perfice nunc ex ore ejus legem, et pone verba ejus in corde tuo. Si conversus fueris usque ad omnipotentem, ædificaberis: et 21 22
longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo. Et pones super pulverem arcem munitam, et sicut petram torrentium, aurum Ophir. Et erit omnipotens arx munitionis 23 24
tuæ, et magis quàm argentum erit fortitudo excelsa tibi. Quia tum super omnipotentem delectaberis; et levabis coram Deo faciem tuam. Orabis coram eo, et exaudiet te, 25 26
et vota tua reddes. Et decernes verbum et stabile erit tibi: et super vias tuas splendebit lumen. *Generatio* enim *quæ humiliaverit se*, fiet sublimis; et illum qui incli- 27 28
natus fuerit in delicto salvabis. Liberabitur vir qui non est innocens propter justitiam tuam, et liberabitur in munditia manus tuæ. 29 30

CAP. XXIII.

Et respondit Job et dixit: Hodie quoq; amarus est sermo meus, plaga mea aggravata est super gemitum meum. Quis mihi decernet ut cognoscam et inveniam illū; 1 2 3
veniam usque ad habitaculū domus sanctuarii ejus! Ordinabo coram eo judicium, et os meū implebo increpationibus. Sciam verba quæ mihi respondeat, et intelligam 4 5
quid dicat mihi. An in multitudine fortitudinis contendet mecum? non utiq; ipse ponet litem contra me. Ibi rectus *& paratus mecum*, et liberabor in seculum ab eo 6 7
qui judicat me.

איוב : כד

8 הֵן קֶדֶם אֶהֱלֹךְ וְאֵינֶנּוּ וְאָחוֹר וְלֹא־אָבִין לוֹ׃
9 שְׂמֹאול בַּעֲשֹׂתוֹ וְלֹא־אָחַז יַעְטֹף יָמִין וְלֹא אֶרְאֶה׃
10 כִּי־יָדַע דֶּרֶךְ עִמָּדִי בְּחָנַנִי כַּזָּהָב אֵצֵא׃
11 בַּאֲשֻׁרוֹ אָחֲזָה רַגְלִי דַּרְכּוֹ שָׁמַרְתִּי וְלֹא־אָט׃
12 מִצְוַת שְׂפָתָיו וְלֹא אָמִישׁ מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי אִמְרֵי־פִיו׃
13 וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ וְנַפְשׁוֹ אִוְּתָה וַיָּעַשׂ׃
14 כִּי יַשְׁלִים חֻקִּי וְכָהֵנָּה רַבּוֹת עִמּוֹ׃
15 עַל־כֵּן מִפָּנָיו אֶבָּהֵל אֶתְבּוֹנֵן וְאֶפְחַד מִמֶּנּוּ׃
16 וְאֵל הֵרַךְ לִבִּי וְשַׁדַּי הִבְהִילָנִי׃
17 כִּי־לֹא נִצְמַתִּי מִפְּנֵי־חֹשֶׁךְ וּמִפָּנַי כִּסָּה־אֹפֶל׃

CAP. XXIV. כד

1 מַדּוּעַ מִשַּׁדַּי לֹא־נִצְפְּנוּ עִתִּים וְיֹדְעוֹ לֹא־חָזוּ יָמָיו׃
2 גְּבֻלוֹת יַשִּׂיגוּ עֵדֶר גָּזְלוּ וַיִּרְעוּ׃
3 חֲמוֹר יְתוֹמִים יִנְהָגוּ יַחְבְּלוּ שׁוֹר אַלְמָנָה׃
4 יַטּוּ אֶבְיֹנִים מִדָּרֶךְ יַחַד חֻבְּאוּ עֲנִיֵּי־אָרֶץ׃
5 הֵן פְּרָאִים בַּמִּדְבָּר יָצְאוּ בְּפָעֳלָם מְשַׁחֲרֵי לַטָּרֶף עֲרָבָה לוֹ לֶחֶם לַנְּעָרִים׃
6 בַּשָּׂדֶה בְּלִילוֹ יִקְצוֹרוּ וְכֶרֶם רָשָׁע יְלַקֵּשׁוּ׃
7 עָרוֹם יָלִינוּ מִבְּלִי לְבוּשׁ וְאֵין כְּסוּת בַּקָּרָה׃
8 מִזֶּרֶם הָרִים יִרְטָבוּ וּמִבְּלִי מַחְסֶה חִבְּקוּ־צוּר׃
9 יִגְזְלוּ מִשֹּׁד יָתוֹם וְעַל־עָנִי יַחְבֹּלוּ׃
10 עָרוֹם הִלְּכוּ בְּלִי לְבוּשׁ וּרְעֵבִים נָשְׂאוּ עֹמֶר׃
11 בֵּין־שׁוּרֹתָם יַצְהִירוּ יְקָבִים דָּרְכוּ וַיִּצְמָאוּ׃
12 מֵעִיר מְתִים יִנְאָקוּ וְנֶפֶשׁ־חֲלָלִים תְּשַׁוֵּעַ וֶאֱלוֹהַּ לֹא־יָשִׂים תִּפְלָה׃
13 הֵמָּה הָיוּ בְּמֹרְדֵי־אוֹר לֹא־הִכִּירוּ דְרָכָיו וְלֹא יָשְׁבוּ בִּנְתִיבֹתָיו׃

Versio VULG. LAT.

8 Si ad Orientem iero, non apparet: si ad Occidentem, non
9 intelligam eum. Si ad sinistram, quid agam? non apprehendam eum: si me vertam ad dexteram, non videbo il-
10 lum. Ipse verò scit viam meam, & probavit me quasi aurum, quod per ignem transit:
11 Vestigia ejus secutus est pes meus, viam ejus custodivi, &
12 non declinavi ex ea. A mandatis labiorum ejus non recessi, & in sinu meo abscondi ver-
13 ba oris ejus. Ipse enim solus est, & nemo avertere potest cogitationem ejus: & anima ejus quodcunque voluit, hoc
14 fecit. Cùm expleverit in me voluntatem suam, & alia mul-
15 ta similia præstò sunt ei. Et idcircò à facie ejus turbatus sum, & considerans eum, ti-
16 more solicitor. Deus mollivit cor meum, & Omnipotens
17 conturbavit me. Non enim perii propter imminentes tenebras, nec faciem meam operuit caligo.

CAP. XXIV.

1 Ab Omnipotente non sunt abscondita tempora: qui autem noverunt eum, ignorant
2 dies illius. Alii terminos transtulerunt, diripuerunt greges,
3 & paverunt eos. Asinum pupillorum abegerunt, & abstulerunt pro pignore bovem vi-
4 duæ. Subverterunt pauperum viam, & oppresserunt pariter
5 mansuetos terræ. Alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad opus suum: vigilantes ad prædam, præparant panem
6 liberis. Agrum non suum demetunt: & vineam ejus, quem vi oppresserint, vindemiant.
7 Nudos dimittunt homines, indumenta tollentes, quibus non est operimentum in frigore:
8 Quos imbres montium rigant: & non habentes velamen, am-
9 plexantur lapides. Vim fecerunt deprædantes pupillos, & vulgum pauperem spoliave-
10 runt. Nudis & incedentibus absque vestitu, et esurientibus
11 tulerunt spicas. Inter acervos eorum meridiati sunt, qui cal-
12 catis torcularibus sitiunt. De civitatibus fecerunt viros gemere, & anima vulneratorum clamavit, & Deus inultum
13 abire non patitur. Ipsi fuerunt rebelles lumini, nescierunt vias ejus, nec reversi sunt per semitas ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 † (κ) Εἰ γὰρ πρῶτος πορεύσομαι, καὶ οὐκ ἔτι εἰμί, † τὰ δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτοις, τί οἶδα; †
9 Ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτοῦ καὶ οὐ κατέσχον,
10 † περιβαλεῖ δεξιὰ καὶ οὐκ ὄψομαι. † Οἶδε γὰρ ἤδη (λ) ὁδόν μου· † διέκρινε δέ με
11 ὥσπερ τὸ χρυσίον. † Ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλμασιν αὐτοῦ, † ὁδοὺς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα, καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνω † (μ) ἀπὸ ἐν-
12 ταλμάτων αὐτοῦ, Καὶ οὐ μὴ παρέλθω, † (ν) ἐν δὲ κόλπῳ μου ἔκρυψα ῥήματα αὐτοῦ.
13 † Εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως, † τίς ἐστιν ὁ (ξ) ἀντειπὼν αὐτῷ; † ὃ γὰρ αὐτὸς ἠ-
14 θέλησε, καὶ ἐποίησε. † Διὰ τοῦτο ἐπ᾽ αὐτῷ (ο) ἐσπούδακα· † νουθετούμενος δέ,
15 ἐφρόντισα αὐτοῦ. † Ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπουδασθῶ· † κατανοήσω,
16 καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ. (π) Κύριος δὲ ἐμαλάκυνε τὴν καρδίαν μου· † ὁ δὲ παν-
17 τοκράτωρ (ρ) ἐσπούδασέ με. † Οὐ γὰρ ᾔδειν ὅτι (σ) ἐπελεύσεταί μοι σκότος, † (τ) πρὸ προσώπου δέ μου ἐκάλυψε γνόφος.

8 *Nam (l) si primus ambulavero, & (m) non ultrà sum quæ autem in novissimis, quid
9 novi? (n) A læva si ipse aget, & non apprehendi: circumteget dextra, & non vide-
10 bo. Scit enim jam viam meam: probavit autem me, sicut
11 aurum. (o) Egrediar autem in præceptis ejus. Vias enim ejus custodivi, & non declinabo
12 à præceptis ejus, Et non præteream: in sinu autem meo absconditi verba ejus. Si autem
13 & ipse judicavit sic; quis est qui contradicat ei? ipse enim voluit & fecit. (p) Propter-
14 eà super ipso trepidavi, & commonitus solicitus fui de
15 eo. Idcircò à facie ejus (q) turbabor: (r) considerabo, &
16 timebo ab eo. Et Dominus mollivit cor meum: & Omni-
17 potens (s) solicitavit me. Non enim noveram quod supervenient mihi tenebræ: & ante faciem meam operuit caligo.*

ΚΕΦ. κδ'.

1 † Διατί δὲ (α) κύριον ἔλαθον ὧραι, †
2 Ἀσεβεῖς δὲ ὅριον ὑπερέβησαν, ποίμνιον
3 σὺν ποιμένι ἁρπάσαντες; † Ὑποζύγιον (β) ὀρφανῶν ἀπήγαγον, † καὶ βοῦν χήρας ἠνε-
4 χύρασαν. (γ) Ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας, † ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐκρύβησαν
5 πραεῖς γῆς. (δ) Ἀπέβησαν δὲ ὥσπερ ὄνοι ἐν ἀγρῷ, † ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελθόντες (ε) τὴν ἑαυτῶν τάξιν· (ζ) ἡδύνθη αὐτῷ
6 ἄρτος εἰς νεωτέρους. Ἀγρὸν πρὸ ὥρας οὐκ αὐτῶν ὄντα ἐθέρισαν. ἀδύνατοι ἀμπελῶνας ἀσεβῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ εἰργάσαντο.
7 † Γυμνοὺς πολλοὺς ἐκοίμισαν ἄνευ ἱματίων, † ἀμφίασιν δὲ ψυχῆς (η) αὐτῶν ἀφείλαν-
8 το. † Ἀπὸ ψεκάδων ὀρέων ὑγραίνονται, † (κ) παρὰ τὸ μὴ ἔχειν ἑαυτοὺς σκέπην,
9 πέτραν περιεβάλοντο. † (θ) Ἥρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ, † ἐκπεπτωκότα δὲ ἐτα-
10 πείνωσαν· † (ι) Γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως, † πεινώντων δὲ (κ) τὸν ψωμὸν ἀφεί-
11 λαντο. † (λ) Ἐν στενοῖς ἀδίκως ἐνήδρευσαν,
12 † ὁδὸν δὲ (μ) δικαίαν οὐκ ᾔδεισαν. † (ν) Οἱ ἐκ πόλεως καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλλοντο, † ψυχὴ δὲ νηπίων ἐστέναξε (ξ) μέγα. † αὐτὸς δὲ διατί τούτων ἐπισκοπὴν οὐ πεποίηται;
13 † (ο) Ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν, † ὁδὸν δὲ δικαιοσύνης οὐκ ᾔδεισαν, (π) † οὐδὲ ἀτραποὺς αὐτῶν ἐπορεύθησαν.

CAP. XXIV.

1 *Quarè autem Dominum (a) latuerunt horæ? Et (b) impii
2 terminum (c) transgressi sunt, gregem cum pastore rapientes?
3 Subjugale pupillorum abduxerunt, & bovem viduæ pro pi-
4 gnore tulerunt: (d) Divertere fecerunt impotentes à via justa: & simul (e) absconditi
5 sunt mites terræ. Et evaserunt tanquàm asini in agro, super (f) me, egressi suum ipsorum (g) ordinem: (h) suavis factus est ei panis in ad-
6 olescentes. Agrum ante tempus non suum demessuerunt. Impotentes vineas impiorum sine mercede & sine cibo ope-
7 rati sunt. Nudos multos dormire fecerunt sine vestimentis, & indumentum animæ eorum
8 abstulerunt. De stillicidiis montium madescunt: eò quòd ipsi (i) non habeant operimentum: petram sibi circundederunt.
9 Rapuerunt ab ubere pupillum, & eum qui (k) ceciderat,
10 humiliaverunt. Et nudos dormire fecerunt injustè, & esu-
11 rientiū buccellā abstulerunt. In angustiis insidiati sunt iniquè, & viam justam non noverunt.
12 Hi de civitate et domibus propriis ejiciebantur, anima verò parvulorum in gemitu valdè fuit. Ipse (l) autem cur horum visita-
13 tionem non fecit? Cùm super terram ipsi essent, Et non agnoverunt, & viam justitiæ non noverunt, neque semitas (m) eorum ambulaverunt.*

MS.A. (κ) Ἐὰν γὰρ πορευθῶ εἰς τὰ πρῶτα, οὐκέτι εἰμί, (λ) ὁδόν με αὐτός· καὶ διέκρινέν με ὥσπερ χρυσίον. (μ) ἀπὸ ἐντολῶν αὐτοῦ Οὐ μὴ (ν) ἵνα μὴ ἀπέλθω, ἐν δὲ κόλπῳ (ξ) ἀντερῶν (ο) ἐσπούδακεν· (π) Κύριός μου ἐμαλάκυνεν (ρ) ἐσπούδακεν ἐπ᾽ ἐμέ. (σ) ἐπελεύσεταί μοι γνόφος, (τ) πρόσωπον δέ μου καλύψει σκότος. Κεφ. κδ'. MS.A. (α) κύριος ἔλαθον ὧραι ἀσεβεῖς ἄνδρες; ὅριον δὲ ὑπερέβησαν, καὶ ποίμνιον σὺν ποιμένι ἥρπασαν; (β) δὲ ὀρφανῶν (γ) Ἐξέκλινον δὲ ἀδυνάτους (δ) Καὶ ἀπέβησαν (ε) τῇ ἑαυτῶν πράξει. Ἀγρὸν πρὸ ὥρας (ζ) * ἡδυνήθη δὲ αὐτῷ ἄρτος εἰς νεωτέρους· ἀδύνατοι δὲ ἀσεβῶν ἀμπελῶνας ἀσιτὶ καὶ ἀμισθὶ εἰργάσαντο. Γυμνοὺς δὲ πολλοὺς (η) ἑαυτῶν (ι) καὶ παρὰ τὸ (θ) Ἥρπασαν δὲ ὀρφανὸς ἀπὸ μαστοῦ, καὶ ἐκπεπτωκότα ἐταπείνωσαν· (ι) Γυμνοὺς ἐκοίμισαν (κ) ψωμὸν (λ) Ἐν σκοτινοῖς ἐνήδρευσαν ἀδίκως (μ) δικαίων (ν) Ἐκ πόλεως, καὶ ἐξ οἰκιῶν ἰδίων ἐξέβαλον αὐτούς, (ξ) μεγάλως. (ο) Ἔτι ὄντων αὐτῶν ἐπὶ γῆς, καὶ οὐκ * ἐπεγνώσαμεν, (π) οὐδὲ ἐπορεύθησαν ἀτραποὺς αὐτῆς.

תרגום TARGUM.

8 הָא לְמַדִּנְחָא אֲהָלוּךְ וְלֵיתוֹי וּלְמַעַרְבָא וְלָא אֶתְבַּיַּן לֵיהּ׃ 9 בִּצְפוּנָא בְּמֶעְבְּדֵיהּ וְלָא אֶחְמֵי כַד מִכַּבֵּן דָּרוֹמָא וְלָא אֶסְכֵּי׃ 10 אֲרוּם גְּלֵי קֳדָמוֹי אוֹרְחָא דְּעִמִּי בְּחַן יָתִי הֵיךְ דַּהֲבָא אַפִּיק׃ 11 בְּאַסְתּוּרֵיהּ אֲחַדַת רִגְלִי אוֹרְחָתֵיהּ נַטְרֵית וְלָא צְלֵית׃ 12 פּוֹקְדָנָא דְּסִפְוָתוֹי וְלָא אֶעְדֵּי מִגְּזֵרָתִי אֲטְשֵׁית מֵימְרֵי פוּמוֹי׃ 13 וְאִין הוּא יְחִידָאִי וּמַן יְתִיבִנֵּיהּ וְנַפְשֵׁיהּ רְגֵגַת וַעֲבַדַת׃ 14 אֲרוּם יַשְׁלִים הֵיךְ בִּקְדָמֵיתָא גְזֵרְתִּי וּדְכַוָּתְהוֹן סַגִּיעָן עִמֵּיהּ׃ 15 מְטוּל דְּהֵיכְנָא מִן קֳדָמוֹי אֶתְבְּהֵל אֶתְבַּיַּן וְאֶדְחַל מִנֵּיהּ׃ 16 וֶאֱלָהָא רַכֵּךְ לִבְּבִי וְשַׁדַּי בַּהֲלַנִי׃ 17 אֲרוּם לָא אִתְנַפְרַת מִן קֳדָם חֲשׁוֹךְ וּמִן קֳדָמִי טַפַּר קִבְלָא׃

כד

1 מַדִּין מִשַּׁדַּי לָא אִתְטְשׁוּ עִדָּנַיָּא וּדְחַכִּימִין יָתֵיהּ לָא חָמַיִן יוֹמוֹי׃ 2 תְּחוּמַיָּא יַשְׁנוּן עֶדְרָא אַנְסוּן וּרְעוּן׃ 3 חֲמָרָא דְּיַתְמֵי יְדַבְּרוּן יְמַשְׁכְּנוּן תּוֹר אַרְמַלְתָּא׃ 4 יַצְלוּן חֲשִׁיכֵי מִן אוֹרְחָא כַּחֲדָא אִטְּמָרוּ מִסְכְּנֵי אַרְעָא׃ 5 הֵיךְ דִּין כִּמְרוֹדַיָּא בְּמַדְבְּרָא נַפְקוּ לְעוּבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא מְקַדְּמִין לְבִזָּא בְּמֵישְׁרָא אַנְס לֵיהּ מְזוֹנָא לְטַלְיֵיהּ׃ 6 בְּחַקְלָא מִדְּלָא דִּלְהוֹן חָצְדִין וְכַרְמָא דְּרַשִׁיעֵי יְכַסְחוּן׃ 7 עַרְטִילֵי יְבִיתוּ דְּלֵית כְּסוּתָא וּדְלֵית לְהוֹן חוּפָאָה בְּקוּרָא׃ 8 מִקְּלוּחַיָּא דְּטוּרַיָּא מִטַּמְּשִׁין וּמִדְּלֵית מַשְׁרוֹי גַּפְפוּ טִינְרָא׃ 9 יַאַנְסוּן מִבִּזַּת יָתֵם וְעַל עַנְיָא מְמַשְׁכְּנִין׃ 10 עַרְטִילָאֵי אוֹלִיכוּ מִדְּלֵית כְּסוּ וּכְפַנִין נְטַלוּ מִנְּהוֹן עוּמְרָא׃ 11 בֵּינֵי אֲשׁוּתְהוֹן יַעְצְרוּן מְשַׁח מַעַצַּרְתָּא עֲצָרוּ וּמְרֵיהוֹן אִצְחִיאוּ׃ 12 מִקַּרְתָּא בְּנֵי נָשָׁא נָהֲקִין וְנַפְשַׁת קְטוֹלִין בְּחַרְבָּא תַצְלֵי וֶאֱלָהָא לָא יְשַׁוֵּי חוֹבָא׃ 13 הִנּוּן הֲווֹן בִּמְרָדִין בְּאוֹרַיְתָא לָא אִשְׁתְּמוֹדְעוּ אוֹרְחָתֵיהּ וְלָא אִתְיַתְבוּ בִּשְׁבִילוֹי׃

Versio SYRIACA.

* ܐܢ ܡܗܠܟ ܩܕܡܝ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܒܬܪܝ. ܠܐ ܡܣܬܟܠ ܐܢܐ ܒܗ. * ܠܣܡܠܐ ܒܥܝܬܗ. ܘܠܐ ܐܬܚܙܝ ܠܝ.
8 ܘܥܛܦܬ ܠܝܡܝܢܝ. ܘܠܐ ܚܙܝܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܘܪܚܝ. ܘܡܩܝܡܬܝ. ܘܒܩܢܝ ܐܝܟ ܕܗܒܐ ܘܢܦܩܬ.
9 10 * ܒܫܒܝܠܘܗܝ ܐܬܚܝܠܬ ܪܓܠܝ. ܐܘܪܚܬܗ ܢܛܪܬ. * ܘܠܐ ܫܛܬ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܣܦܘܬܝ. ܘܠܐ ܣܛܝܬ ܡܢ
11 ܨܒܝܢܗ. ܢܛܪܬ ܡܠܝ ܦܘܡܗ. * ܘܗܘ ܒܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܢܦܢܐ ܠܝ ܦܬܓܡܐ. ܕܢܦܫܗ ܐܨܒܝܬ ܘܥܒܕ.
12 13 * ܒܪܡ ܐܫܠܡ ܩܝܡܗ. ܘܐܝܟ ܗܠܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܝܬ ܠܘܬܗ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܐܬܒܗܠ.
14 ܐܬܒܝܢܬ ܘܕܚܠܬ ܡܢܗ. * ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܪܟܟ ܠܒܝ. ܘܫܕܝ ܐܬܕܠܚ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܥܠܝܬ ܡܢ ܩܕܡ
15 16 ܚܫܘܟܐ. ܘܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܚܫܟܐ ܥܡܛܢܐ.
17 * ܡܛܠ ܡܢܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ * ܟܕ * ܩܦܠܐ *
1 ܠܐ ܐܬܟܣܝܘ ܥܕܢܐ. ܘܐܝܕܥܘܗܝ. ܘܠܐ ܚܙܘ ܝܘܡܬܗ. * ܘܬܚܘܡܐ ܥܒܪܘ. ܥܢܐ ܕܒܪܘ. * ܘܚܡܪܐ ܕܝܬܡܐ
2 3 ܕܒܪܘ. ܘܡܫܟܢܘ ܬܘܪܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. * ܘܐܟܣܝܘ ܡܣܟܢܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܟܚܕܐ ܐܬܟܣܝܘ ܡܟܝܟܐ ܕܐܪܥܐ. * ܐܝܟ
4 5 ܥܪܕܐ ܕܒܡܕܒܪܐ. ܕܡܩܕܡܝܢ ܠܡܣܒܥܘ ܠܚܡܐ ܠܒܢܝܗܘܢ. * ܘܒܚܩܠܐ ܫܥܪܐ ܕܠܐ ܕܝܠܗܘܢ ܚܨܕܘ.
6 ܘܟܪܡܐ ܕܪܫܝܥܐ ܩܛܦܘ. * ܒܢܘ ܥܪܛܠܝܐ ܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܠܒܘܫܐ. ܘܠܝܬ ܟܣܝܐ ܒܩܘܪܫܐ. * ܡܢ ܪܘܫܐ
7 8 ܕܛܘܪܐ ܢܬܪܛܒܘܢ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܛܠܠܬܐ ܒܟܐܦܐ ܢܬܚܒܩܘܢ. * ܢܚܛܦܘܢ ܡܢ ܩܛܝܪܐ ܕܝܬܡܐ. ܘܥܠ ܡܣܟܢܐ
9 ܢܫܩܠܘܢ ܡܫܟܢܐ. * ܥܪܛܠܝܐ ܗܠܟܘ. ܕܠܐ ܠܒܘܫܐ. ܘܟܦܢܐ ܫܩܠܘ ܥܡܪܐ. ܘܒܝܬ ܦܬܘܪܐ ܡܣܬܡܟܝܢ
10 ܘܟܦܢܝܢ. ܟܕ ܣܝܡܝܢ ܡܫܘܚܬܐ ܘܟܝܠܬܐ. * ܘܡܢ ܙܒܢ ܠܙܒܢ ܟܦܢܝܢ ܥܠ ܦܬܘܪܝܗܘܢ. ܘܥܨܪܝܢ ܥܨܪܬܐ. * ܘܡܢ
11 12 ܓܘ ܡܕܝܢܬܐ ܡܝܬܐ ܢܐܢܚܘܢ. ܘܢܦܫܐ ܕܩܛܝܠܐ ܬܓܥܐ. ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܢܩܒܠ ܨܠܘܬܗܘܢ. * ܗܢܘܢ ܗܘܘ
13 ܒܪܝܫ ܢܘܗܪܐ. ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܐܘܪܚܬܗ. ܘܠܐ ܗܠܟܘ ܒܫܒܝܠܘܗܝ.

Versio ARABICA.

8 * فانه ان كان قدامي اي ينطلق فاني لا اعرفه * وان كان وراي فاني . لا استبينه * من شمالي
9 طلبت . فلم يتراى لي . وعطفت الي يميني فلم ابصره * وهو يعرف طريقي ومقامي . ويجربني مثل
10 الذهب . خرجت * وفي سبله تسددت رجلي . طرايقه حفظتها * ولم تستخف بوصاياه شفتي . ولم ابتعد
11 12 من رضاه . حفظت كلام فمه * وهو يواحد من هولاي . فماذا يجيبني اذا ارضيت نفسه . وصنع
13 * لكني اوفي بعهده . ومثل هذا كثير لي عنده * فمن اجل هذا من قدامه حسبت وفهمت وفزعت
14 15 منه * من اجل ان الله افزع قلبي وراسي تزعزع * اني لم اصمت من بين يدي الظلمة . ومن غشيان
16 17 الظلام .

الفصل الرابع والعشرون .

1 * من اجل ماذا من قدام الله لم تستخفي المنافقون . وعرفوا ولم يروا ايامهم * وتجاوزوا الحدود .
2 3 واستاقوا الاقراف * وحمار اليتيم استاقوا . وارهنوا ثوب الارملة * واختفا البايسون من الطريق . وجميعا
4 اختفا متواضعوا الارض * ومثل حمير الوحش في القفر الذين يسعون لاطعام الخبز لشبانهم * وفي
5 6 الحقل سخينا لهم يحصدون . وكروم المنافقين تلقط * يبيت العريان بغير لبوس . وليس كسوة مع
7 البرد * من مجاري الجبال يترطبون . ومن قلة الغطاء يعتنقون الحجارة * يخطفون من غصب اليتامى .
8 9 وعلي المساكين انصبه يطرحون * مشوا عراة بغير لبوس . والجياع اخذوا خبزا . وموضع المايدة
10 يتكون . ويجوعون وهم يجعلون السنة والمكيال * وفي اوان يجوعون على موايدهم . ومعاصر يعصرون
11 12 فيعطشون * ومن جوف القرية الاموات يسترصعون . وانفس القتلى تعج . والله لا يقبل صلواتهم * هم
13 كانوا في اعالي النور فلم يفهموا طرايقه ولم يسلكوا سبله .

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

(e) Non si fuerit ante me, 8
quò abeat ignoro; et si fuerit post me, non percipio
illum. Ad lævam meam 9
quæsivi, nec apparuit mihi;
& (f) verti me ad dexteram meam, nec vidi eum.
Ipse verò novit iter me- 10
um, et stationem meam: et tentavit me, tanquam aurum egressus sum. Et in 11
semitis ejus (g) prævaluit pes meus: vias ejus custodivi, neq; (h) despexerunt
mandata ejus labia mea,
Nec recessi à voluntate 12
illius: servavi verba oris
ejus. Et ipse ad unum ex 13
his quid respondebit mihi, cùm placuerim animæ ejus, & fecerit? At verò 14
complebo testamentũ ipsius. Et his similia plura
habeo ad illum, Et pro- 15
pterea à conspectu ejus timui, & intellexi, ac metui
eum, Quoniam Deus ter- 16
ruit cor meum, caput me-
um concussum est. Non 17
enim fului à conspectu tenebrarum, & ab obscuritate caliginis.

CAP. XXIV.

Propter quid à (a) con- 1
spectu Dei non latuerunt impii, & cogniti fuerunt, ac non viderunt dies suos. Et transgressi sunt 2
limites, & abduxerunt greges. Et asinum pupilli 3
duxerunt, & pigneraverunt (b) vestem viduæ. Et 4
absconderunt se inopes de via, & simul delituerunt
humiles terræ, Et quasi 5
onagri in deserto, qui præproperant ad cibandũ pane adolescentes suos,
Et in agro (c) fœnum pro 6
eis metunt, & vineas impiorum vindemiant. Per- 7
noctat nudus absq; indumentis, nec est vestimentum cum frigore. De (d) 8
rivis montium humefient,
et præ defectu operimenti amplectentur petras. Ra- 9
pient de violentia pupillorum, et super pauperes sortes projicient. Ambula- 10
verunt nudi absque vestimentis, & famelici sumpserunt panem: & in loco (e) mensæ recumbent,
& esurient: & ipsi (f) constituunt modum & mensuram, Et aliquando 11
esuriunt super (g) mensis suis: & torcularia exprimunt, & sitient. Et 12
de medio civitatis mortui lac sugent, & anima interfectorum mugient,
et Deus non accipiet precationes eorum. Ipsi e- 13
rant in suprema luce, & non intellexerunt vias ejus, neque ambulaverunt
in semitis illius.

INTERP. SYRIACA.

(e) Si ambulaverit ante me, ignoro; (f) operui se (g) corroboratur pes (h) despexi mandata labiorum ejus. CAP. XXIV. (a) Deo (b) bovem (c) pabulũ non suum metunt, (d) vehementioribus montiũ imbribus (e) conviviorum (f) fumunt (g) epulis suis:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si ad Orientem iero, non comparet; & si ad Occidentem, non intelligam illum. *Ad* Aquilonem cum fecerit, non videbo; quando *texerit se* ad Austrum, non intuebor illum. Quoniam manifesta est coram eo via mea: probavit me; & quasi aurum egrediar. Semitam ejus apprehendit pes meus; viam ejus custodivi, nec declinavi. A præcepto labiorum ejus non recessi, à decreto meo abscondi verba oris ejus. Et *si* ipse est solus, & quis avertet eum? & anima ejus quod desideravit hoc fecit. Quoniam perficiet sicut in principio statutum meum, & multa similia sunt apud eum. Propterea à facie ejus turbabor: intelligam, & timebo ab eo. Deus autem emollivit cor meum, & omnipotens conturbavit me. Quoniam non sum consumptus à facie tenebrarum, & à facie mea operuit caligo. 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

CAP. XXIV.

Quare ab omnipotente non sunt abscondita tempora, & qui sciunt *me* non viderunt dies ejus? Terminos mutaverunt, diripuerunt gregem & paverunt. Asinum pupillorum abigunt, & pignorant bovem viduæ. Avertunt pauperes à via: simul absconduntur inopes terræ. Ecce sicut onagri in deserto, egressi sunt ad opera sua mala, manè consurgentes ad prædam, *in planicie diripit sibi cibum* & pueris *suis*. In agro non suo metunt, & vineam impiorum amputant. Nudos faciunt pernoctare absq; indumento, quibus non est operimentum in frigore. A *diffluxionibus* montium madefacti sunt, & non habentes habitaculum amplexati sunt petram. Rapiunt ab ubere pupillum, & pignus pauperum accipiunt. Nudum fecerunt ambulare absq; operimento, & à famelicis tulerunt manipulum. Inter septa sua exprimunt oleum, torcularia calcaverunt, & domini eorum sitiebant. De civitate filii hominum gemunt, & anima eorum qui sunt occisi gladio, clamat: *Et* Deus non imponat eis peccatum? Ipsi fuerunt rebelles Legi: non cognoverunt viam ejus, nec habitaverunt in semitis illius. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

איוב : כה כו

nocte in & : egenum & ,pauperem interficiet ,homicida furget luce In
14 לאור יקום רוצח יקטל־עני ואביון ובלילה
,crepusculum observavit adulteri oculus Et .fur tanquam erit
15 יהי כגנב : ועין נאף שמרה נשף
.ponet facierum absconsionem & : oculus me aspiciet Non :dicendo
לאמר לא־תשורני עין וסתר פנים ישים
cognoverunt non ,sibi signaverunt die ,domos tenebra in Fodit
16 חתר בחשך בתים יומם חתמו־למו לא־ידעו
agnoverit cùm : mortis umbra eis mane pariter Quia .lucem
17 אור : כי יחדו בקר למו צלמות כי־יכיר
aquarum faciei super ipse Levis .mortis umbræ terrores
18 בלהות צלמות : קל־הוא על־פני־מים
.vinearum viam respiciet non : terra in eorum pars maledicetur
תקלל חלקתם בארץ לא־יפנה דרך כרמים :
sepulchrum ,nivis aquas rapiunt calor etiam Siccitas
19 ציה גם־חם יגזלו מימי־שלג שאול
.vermis ejus dulcore capietur ,miseratio ipsum Obliviscetur .peccaverunt
20 חטאו : ישכחהו רחם מתקו רמה
Frangens iniquitas lignum ut ,confringetur & :memorabitur non Adhuc
21 עוד לא־יזכר ותשבר כעץ עולה : רעה
traxit Et .benefaciet non viduæ & : pareret ne ,sterilem
22 עקרה לא תלד ואלמנה לא ייטיב : ומשך
ei Dabit .vitis in credidit non & ,stetit :sua potentia in fortes
23 אבירים בכחו יקום ולא־יאמין בחיין : יתן־לו
se Sustulerunt .eorum vias super ejus oculi & :innitetur & ,fiduciam ad
24 לבטח וישען ועיניהו על־דרכיהם : רומו
caput sicut & :claudentur omnes sicut ,sunt humiliati & ,ipse non & ,paululum
מעט ואיננו והמכו ככל יקפצון וכראש
: me faciet mentiri quis ,nunc non si Et .succidentur spicæ
25 שבלת ימלו : ואם־לא אפו מי יכזיבני
? meum sermonem nihilum ad ponet &
וישם לאל מלתי :

CAP. XXV. כה

timor & ,Dominium : dixit & ,Suchites Bildad respondit Et
1 ויען בלדד השחי ויאמר : המשל ופחד
2 numerus estNunquid .suis excelsis in pacem faciens : eo cum
3 עמו עשה שלום במרומיו : היש מספר
quomodo Et ? ejus lux stabit non quem super Et ? ejus agminibus
4 לגדודיו ועל־מי לא־יקום אורהו : ומה־
natus erit mundus quomodo & ? Deo cum homo justificabitur
יצדק אנוש עם־אל ומה־יזכה ילוד
stellæ & : tabernaculum ponet non & ,lunam ad usque Ecce ? muliere
5 אשה : הן עד־ירח ולא יאהיל וכוכבים
filius & ,vermis homo quia Etiam .ejus oculis in sunt mundæ non
6 לא־זכו בעיניו : אף כי־אנוש רמה ובן־
? vermis hominis
אדם תולעה :

CAP. XXVI. כו

? potentia non cui ? es auxiliatus Cui : dixit & ,Ijob respondit Et
1 ויען איוב ויאמר : מה־עזרת ללא־כח
2 : sapientia non cui ?consuluisti Cui ? fortitudo non brachio Salvasti
3 הושעת זרוע לא־עז : מה־יעצת ללא חכמה
: sermones annunciasti Cui ? fecisti scire multitudinem in essentiam &
4 ותושיה לרב הודעת : את־מי הגדת מלין
sub de formabuntur Mortui ? te à exivit cujus anima &
5 ונשמת־מי יצאה ממך : הרפאים יחוללו מתחת
non & : eo coram infernus Nudus .eorum habitatores & ,aquis
6 מים ושכניהם : ערום שאול נגדו ואין
: vacuum super Aquilonem Extendens .perditioni operimentum
7 כסות לאבדון : נטה צפון על־תהו
.nihilum super terram suspendens
תלה ארץ על־בלימה :

Versio VUL. LAT.

14 Manè primo consurgit homi-
cida, interficit egenum & pau-
perem : per noctem verò erit
15 quasi fur. Oculus adulteri
observat caliginem, dicens;
Non me videbit oculus : & o-
16 periet vultum suum. Perfo-
dit in tenebris domos, sicut in
die condixerant sibi, & igno-
17 raverunt lucem. Si subitò ap-
paruerit aurora, arbitrantur
umbram mortis : & sic in te-
nebris quasi in luce ambulant.
18 Levis est super faciem aquæ :
maledicta sit pars ejus in ter-
ra, nec ambulet per viam vi-
19 nearum. Ad nimium calo-
rem transeat ab aquis nivium,
& usque ad inferos peccatum
20 illius. Obliviscatur ejus mi-
sericordia : dulcedo illius ver-
mes : non sit in recordatione,
sed conteratur quasi lignum
21 infructuosum. Pavit enim
sterilem, quæ non parit, & vi-
22 duæ benè non fecit. Detraxit
fortes in fortitudine sua : &
cùm steterit, non credet vitæ
23 suæ. Dedit ei Deus locū pœ-
nitentiæ, & ille abutitur eo in
superbiam : oculi autem ejus
24 sunt in viis illius. Elevati sunt
ad modicū & non subsistent, et
humiliabuntur sicut omnia, &
auferentur, & sicut summitates
25 spicarū conterentur. Quòd si
non est ita, quis me potest ar-
guere esse mentitum, et ponere
ante Deum verba mea?

CAP. XXV.

1 Respondens autem Baldad
2 Suhites, dixit; Potestas &
terror apud eum est, qui facit
concordiam in sublimibus suis.
3 Numquid est numerus militum
ejus? & super quem non surget
4 lumen illius? Numquid justi-
ficari potest homo comparatus
Deo, aut apparere mundus na-
5 tus de muliere? Ecce luna eti-
am non splendet: & stellæ non
sunt mundæ in conspectu ejus:
6 Quantò magis homo putredo,
& filius hominis vermis?

CAP. XXVI.

1 Respondens autem Job, di-
2 xit; Cujus adjutor es? num-
quid imbecillis? & sustentas
brachium ejus, qui non est for-
3 tis? Cui dedisti consilium?
forsitan illi, qui non habet sa-
pientiam, & prudentiam tuam
4 ostendisti plurimam. Quem
docere voluisti? nónne eum,
5 qui fecit spiramentum? Ecce
gigantes gemunt sub aquis, &
6 qui habitant cum eis. Nudus
est infernus coram illo, & nul-
lum est operimentum perditi-
7 oni. Qui extendit Aquilonem
super vacuum, & appendit ter-
ram super nihilum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 † Γνοὺς δὲ αὐτῶν τὰ ἔργα, παρέδωκεν αὐ-
τοὺς εἰς σκότος, † καὶ νυκτὸς ἔσαι ὡς
15 κλέπτης. † Καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ ἐφύλαξε
σκότος, † λέγων, Οὐ (ρ) προνοήσει με ὀ-
φθαλμός, † καὶ ἀποκρυβὴν (σ) προσώπου ἔθε-
16 το. † Διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας, † (τ) ἡ-
μέρας ἐσφράγισαν ἑαυτούς, † οὐκ ἐπέγνω-
17 σαν φῶς. † Ὅτι ὁμοθυμαδὸν (υ) αὐτοῖς τὸ
πρωῒ σκιὰ θανάτου, † ὅτι ἐπιγνώσεται
18 (φ) ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. † Ἐλαφρός
ἐστιν (χ) ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος, † καταρα-
θείη ἡ μερὶς αὐτῶν ἐπὶ γῆς, † ἀναφα-
νείη δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρά·
† ἀγκαλίδα γὰρ (ψ) ὀρφανῶν ἥρπασαν.
19 † (ω) Εἶτ' ἀνεμνήσθη αὐτοῦ ἡ ἁμαρτία·
† ὥσπερ δὲ ὁμίχλη δρόσου ἀφανὴς ἐγένετο.
20 † (α) Ἀποδοθείη δὲ αὐτῷ ἃ ἔπραξεν, † συν-
τριβείη δὲ πᾶς ἄδικος ἴσα ξύλῳ ἀνιάτῳ.
21 † (β) Στεῖραν γὰρ οὐκ εὖ ἐποίησε, καὶ γύναιον
22 οὐκ ἠλέησε, † Θυμῷ δὲ (γ) κατέστρεψεν
ἀδυνάτους· † ἀναστὰς τοιγαροῦν, οὐ μὴ πι-
23 στεύσῃ (δ) κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς. † (ε) Μαλα-
κισθεὶς, μὴ ἐλπιζέτω (ζ) ὑγιασθῆναι, ἀλλὰ
πεσεῖται νόσῳ. † πολλοὺς γὰρ ἐκάκωσε τὸ
24 ὕψωμα αὐτοῦ, † Ἐμαράνθη δὲ (η) ὥσπερ μολό-
χη ἐν καύματι, † ἢ ὥσπερ στάχυς (θ) ἀπὸ κα-
25 λάμης αὐτόματος ἀποπεσών. † Εἰ δὲ μή, τίς
ἐστιν ὁ (ι) φάμενος ψευδῆ με λέγειν, † καὶ
θήσει (κ) εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου;

ΚΕΦ. κε'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης, λέ-
2 γει, † Τί (α) γὰρ προοίμιον ἢ φόβος παρ'
αὐτοῦ, † ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν ἐν ὑψί-
3 στῳ (β); † Μὴ γάρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἐστὶ
παρέλκυσις πειραταῖς· † ἐπὶ τίνας δὲ (γ)
4 οὐκ ἐπελεύσεται ἔνεδρα παρ' αὐτοῦ; † Πῶς
γὰρ ἔσαι (δ) δίκαιος βροτὸς ἔναντι κυ-
ρίου; † ἢ τίς ἂν ἀποκαθαρίσαι (ε) αὐτὸν
5 γεννητὸς γυναικός; (ζ) Εἰ σελήνη συν-
τάσσει, καὶ οὐκ ἐπιφαύσκει, † ἄστρα δὲ (η) οὐ
6 καθαρὰ ἐναντίον αὐτοῦ. † Ἔα δὲ, (θ) ἄνθρω-
πος σαπρία, καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκώληξ.

ΚΕΦ. κς'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει, † Τίνι πρόσ-
2 κεισαι, ἢ τίνι μέλλεις βοηθεῖν; † πότερον
οὐχ ᾧ πολλὴ (α) ἰσχὺς, καὶ ᾧ βραχίων κρα-
3 ταιός ἐστι; † Τίνι συμβεβούλευσαι; † οὐχ
ᾧ (β) πᾶσα σοφία; † (γ) τίνι (δ) ἐπα-
κολουθήσεις; οὐχ ᾧ (ε) μεγίστη δύναμις;
4 † Τίνι ἀνήγγειλας ῥήματα; † πνοὴ δὲ τίνος
5 ἐστὶν ἡ ἐξελθοῦσα ἐκ σοῦ; † Μὴ γίγαντες
μαιωθήσονται † ὑποκάτωθεν ὕδατος (ζ)
6 καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῦ; † Γυμνὸς ὁ ᾅδης
ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστι περιβόλαιον τῇ ἀπω-
7 λείᾳ. † Ἐκτείνων βορέαν ἐπ' οὐδέν, † (η) κρε-
μάζων γῆν ἐπὶ οὐδενός·

14 At qui novit eorum opera, tra-
didit eos in tenebras, & noctu
15 erit ut fur. Et oculus adulteri
observabit tenebras, dicens: Non
considerabit me oculus, & (σ)
operimentum faciei posuit. Suf-
16 fodit in tenebris domos: per di-
em (τ) obsignaverunt seipsos, non
17 cognoverunt lucem. Quia simul
eis (υ) manè umbra mortis, quia
(φ) cognoscet tumultum umbræ
18 mortis. Levis est super (χ) faci-
em aquæ: maledicatur pars eo-
rum super terram; & (ψ) ap-
pareant plantæ eorum super ter-
ram aridæ: fasciculum enim pu-
19 pillorum rapuerunt. Deindè re-
memoratum est peccatum ejus, et
sicut nebula roris, factus est non
20 apparens. Retribuantur autem
ei, quæ fecit, & conteratur sicut
lignum insanabile, omnis iniquus.
21 Sterili enim non fecit benè, &
22 mulieris misertus non est. Furore
autem evertit impotentes. Con-
surgens ergò non (u) credat con-
23 tra vitam suam. Cùm infirma-
ri cœperit, non speret sanitatem,
sed cadet morbo: multis enim
24 nocuit altitudo ejus. Emarcuit
autem, sicut (x) malva in æstu,
aut sicut de stipula spica deci-
25 dens sponte suâ. Alioquin quis
est, qui loquatur mendacium me
dicere, & ponet in nihilum ver-
ba mea?

CAP. XXV.

1 Respondens autem Baldad
2 Sauchites, ait; Quid enim ex-
ordium, quàm timor ab eo, qui
facit universitatem in altissimo?
3 Nemo enim putet esse (a) moram
piratis: in quos autem non ve-
4 niens (b) insidiæ ab eo? Quomo-
modò enim erit homo justus co-
ram Deo? vel quisnam (c) mun-
5 daverit se natus ex muliere? Si
lunæ præcipit, & non lucet, nec
stellæ sunt mundæ apud eum?
6 Sine verò, homo putredo, & fili-
us hominis vermis.

CAP. XXVI.

1 Respondens autem Job, ait;
2 Cui ades, vel quem adjuturus
es? nunquid non, cui multa est
fortitudo, & cui brachium po-
3 tens est? Cui consilium dedisti?
nónne, cui omnis sapientia?
Quem insequêris? nonne, cui
4 maxima est virtus? Cui annun-
tiasti verba? spiramen autem cu-
5 jus est, quod exit ex te? (a) Nun-
quid gigantes formabuntur sub-
6 ter aquam, & vicinos ejus? Nu-
dus est infernus coram eo: & non
7 est velamen perditioni. Exten-
dens Aquilonem super (b) nihi-
lum: suspendens terram super
nihilum.

MS.A. (ρ) προσνοήσει με ὁ ὀφθαλμός, (σ)* πρὸς μὲν τοῦ ἔθετο. (τ) ἡμέρας δὲ (υ) *αὐτοῖς τὸ πρωῒ διεσκέδασεν, ὅτι (φ) ταραχὰς σκιᾶς θανάτου. (χ) ἐπὶ προσώπου (ψ) ὀρφανοῦ (ω) Εἶτα ἐμνήσθη αὐτῶν ἡ ἁμαρτία· καὶ ὥσπερ ὁμίχλη (α) Ἀποδοθείη αὐτῷ καθὰ ἔπραξεν, (β) Στεῖραν γὰρ οὐκ ἐποίκτειραν, οὐδὲ* ἀγύναιον ἠλέησε, (γ) κατέστρεψαν (δ) κατὰ τῆς (ε) Μαλακισθεὶς δὲ, μὴ (ζ) ὑγιάσαι, (η) ὥσπερ χλόη (θ) αὐτόματος ἀποπεσὼν ἀπὸ καλάμης. (ι) φάμενος με ψευδῆ λέγειν, (κ) εἰς οὐθὲν Κεφ. κε'. MS.A. (α) γάρ ἐστιν προοίμιον ὁ φόβος παρ' αὐτοῦ; (β) ἐστίν. Μὴ γάρ (γ) αὐτῶν οὐκ (δ) βροτὸς δίκαιος (ε) ἑαυτὸν † (ζ)* Οὐδαμὸς οὐ καθαρός. † Ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ μὴ ἀνατέλλειν, καὶ οὐκ ἀνατέλλει, σελήνη δὲ συντάσσει, καὶ οὐκ ἐπιφαύσκει, (η) οὐκ ἄμεμπτα (θ) πᾶς ἄνθρωπος Κεφ. κς'. MS.A. (α) ἡ ἰσχύς, καὶ ὁ βραχίων (β) ἡ πᾶσα (γ) ἢ τίνι (δ) ἐπακολουθεῖς; (ε) ἡ μεγίστη. (ζ) καὶ γειτόνων (η) κρεμῶν γῆν ἐπ' οὐδενός.

תרגום TARGUM.

14 15 לאורתא יקום קטולא יקטול עניא וחשיכא ובליליא יהי היך גנבא : ועינא דגייפא נטרת נשף ליליא למימר לא תסכנני עינא וטמור אפיא ישוי כלפי לעיל :
16 17 חאק בחשוכא בתיא ביממא מחתמין להון בנייא לא ידעו נהורא : ארום כחדא צפרא דמי להון היך טולא דמותא ארום אשתמודע פורענות טולא
18 19 דמותא : קליל הוא למשט על אפי מיא תהי ליט אורחא שעיעתהון בארעא לא יסכי שביל כרמיא : צהיא ולחוד חומתא אנסין מימי תלגא וליתיהון
20 היכדין לשיול אתנשאו דאתחייבו : הא היך צהותא וחומא אנסין מימי תלגא וליתיהון הכדין לשיול אתנשיאו דאתחייבו : אכוראין דנשיאו לרחמא
מסכינין אתבסימו לרחשא תוב לא ידכר ויתחבר היך קיסא עילתא : הא מטול דבטילו אפרשותא דמעשר דאתפקדו בעדן חומא דקיטא אתמנעו מנהון
21 22 23 מימי מטרא ותלגא לבית קבורתא אתחייבו : דמרע עקרא דלא תילד וארמלתא לא יוטיב : ונגיד גבריא בחיליה יקום ולא יהימין בחיי : יהיב ליה תיובתא
24 25 לרחיץ ויסתמיך ועינוי על אורחיהון : אוריכו כזעיר פון וליתוי רשיעא ואתמכיאו בכל מה יתקטעון וכריש שבולא יתקטפון : ואין לא קשוט דהי הן הוא
מן דיכדבנני וישוי כדלא הות עקר מלתי :

כה

1 2 ואתיב בלדד דמן שוח ואמר : שולטנא ודלוחא נביה עבד שלם בשמי מרומא : הא מיכאל מן ימינא והוא דאשא וגבריאל מסמאליה והוא דמיא ובריתא
3 4 קדישתא פתכין אשתא ומיא ובשולטנותיה ובדחלתיה עבד שלמא בשמי שמיא דיליה : האית סכום לאוכלוסוי ועל מן לא יקום נהוריה : ומה יזכי בר
5 6 נש עם אלהא ומה יזכי יליד אתתא : הא עד דפגמא סיהרא בסטר מדנחא לא ינהר שמשא וכוכביא לא אתבריו קדמוי : אף כל דכן בר נש דבחיוי רחשא
ובר נש דבמותוי מורני :

כו

1 2 ואתיב איוב ואמר : מה סייעתא מדלית חילא פרקתא באדרע דלא עשין : מה מלכתא מדלית חוכמתא ודמי לך דחוכמתא לסוגעא אודעתא : ית מן חויתא
3 4 5 6 מליא ונשמתא דמן נפקת מנך : אפשר גבריא דמתמוטטין יתבריין ואנון מלרע למיא ומשריתהון : ערטילא מפרסם שיול לקובליה ולית חופאה לבית
7 אבדנא : דמתח צפונא על למא זקף ארעא עלוי מיא מדלית מדעם דסמיך לה :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

14 وفي النور وعى القاتل ويقتل المساكين والبائسين * وفي الليل يكون السارق * واعين الزاني ترصد
15 الظلمة ويقولون لا تبصرنا عين ويستر وجهه بالظلمة * ينقب في الظلام البيوت * وبالنهار يختمها لئلا
16
17 يروا النور * من اجل هذا طلبوا لهم ظلال الموت * قليلا وعلى وجه الماء يلعن قسمهم في الارض في
18
19 طريق الكروم * العطش والحرور يخطفهم امياه الثلوج * وفي الهاوية خطئوا * ونسوا من الرحم * امتصهم
20
21 التراب والاموات ايضا لا يذكرون * ويكسر الاثيم مثل العود * والعاقر السوء لا تلد * والى الارملة لم
22 يحسنوا * وبيان العظيم بقوته يقوم * ولا يصدق بالنظر * يجعل بالسكون ويتوكل * وعيناه على طرقهم
23
24 يرتفع * قليلا وليس هم * يتواضعون ويبيدون جميع المتسلطين * ومثل راس السنبل ييبسون ويفركون
25 فان لم يكن * فان رجل يكذبني * ويحسب قدام الله كلمي * الفصل الخامس والعشرون
1 فاجاب بلداد الشوحاني فقال * السلطان الخائف معه * صنع السلم في علاه * وليس عدد لقوته * وعلى
2
3 من ليس يشرق ضوءه * وكيف يستطيع الانسان ان يتزكى من الله * او كيف يغلب مولود الامراة *
4
5 هوذا القمر لا يستطيع ان يغلب * والكواكب لا تزكوا بين يديه * حقا ان الانسان ثريا وابن
6
1 الانسان دودا * الفصل السادس والعشرون * فاجاب ايوب وقال * لماذا انت تعين بلا
2
3 قوة * وتخلص ذراعا بلا عز * لماذا تفكرت بلا حكمة * وعلما كثيرا اظهرت * لماذا احببت القول * ونسمة
4
5 من خرجت منك * فان الجبارين يقتلون ومن المياه يسلون * عريانة هي الهاوية بين يديه * وليس
6
7 ستر للهلاك * بسط الجربياء من القفر * وعلق الارض على لا شيء *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Et in luce mortuus est homicida, occiditque paupe- 14
res ac inopes; & in nocte
erit fur. Et oculi fornica- 15
rii observant tenebras, &
dicunt; Non videbit nos
oculus: velátq; faciem su-
am tenebris: Inquirit in 16
tenebris domos, & in die
obsignat illas, ne videant
lumen. Idcircò quæsierunt 17
umbram mortis (b). Pu- 18
sillum et super facie aquæ
maledicetur pars eorũ in
terra, in itinere vinearum.
Sitis & æstus, rapient eos 19
aquæ nivium, & in fovea
peccaverunt, Et oblivioni 20
traditi sunt à vulva: (i)
exsuxit eos terra, & mor-
tui etiã non memorabun-
tur. Et frangetur impius
quasi lignum: Et sterilis 21
improba non pariet: et vi-
duæ non benefecerunt. Et 22
possessio magni in virtute
sua consurget, nec credet
visui. Et habitabit cum 23
quiete et confidet: et oculi
ejus super viis eorum ele-
vabuntur. Pusillum, & 24
non erunt: humiliabuntur
& peribunt omnes irrita-
tores, et velut summitates
aristarum arescent, atque
fricabuntur. Quòd si ita 25
non est, furor ejus mentiri
me faciat, & expendatur
coram Deo verbum meum.

CAP. XXV.

ET respondens Beldad 1
Subites, ait: (a) Penes Im- 2
peratorem timor adest, fe-
cit tranquillitatem in (b)
excelso suo, Nec est nume- 3
rus potentiæ illius, et su-
per quem hominum non o-
ritur lumen ejus? Et quo- 4
modo potest homo justifi-
cari præ Deo? aut quo-
modo superabit natus mu-
lieris? En luna nequit 5
vincere, & stellæ non ju-
stificantur coram illo. Ve- 6
rè homo (c) pulvis est, &
filius hominis vermis.

CAP. XXVI.

REspondit Job, di- 1
cens; Quarè tu auxili- 2
aris absque robore, et sal-
vas brachium absque for-
titudine? Quarè cogi- 3
tâsti sine sapientia, &
scientiam multam osten-
disti? (a) Cur indicâsti 4
sermonem, & spiritus cu-
jusnam exivit de te?
(b) Nam gigantes interfi- 5
ciuntur, & ex aquis ex-
trahuntur. Nuda est fo- 6
vea coram illo, nec est
velamen perditioni. Ex- 7
tendit Aquilonem de soli-
tudine, & (c) extendit
terram super nihilo.

INTERP. SYRIACA.

(b) & inveniunt eam, & consternant eos umbræ mortis. (i) dulcis est ei vermis, CAP. xxv. (a) Dominium & metus apud eum, (b) excelsis suis. (c) tinea CAP. xxvi. (a) Cui indicâsti sermones, (b) Ecce (c) suspendit

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ad lucem consurget occisor, occidet egenũ & pauperem, & in nocte erit quasi fur. Et ocul⁹ adulteri observat crepusculũ *noctis*, dicens: Non me videbit oculus, & abs- 14 15
consioné faciei ponet è regione sursũ. Perfodit in tenebris domos quas in die obsignaverunt sibi, *in occultis* non cognoverunt lumẽ. Quoniam simul aurora reputatur eis 16 17
sicut umbra mortis: nota est enim ultio tenebrarũ mortis. Levis est ut diffundatur super faciem aquarũ: erit maledicta via lubricitatis eorum in terra: & non aspiciet 18
semitam vinearum. Siccitas & etiam calor *rapiunt* aquas nivis *& non sunt: sic in inferno oblivioni erunt* qui peccaverunt. *Targum aliud: Sicut* siccitas & calor *ra-* 19
piunt aquas nivis, *& non sunt: sic in inferno oblivioni dabuntur* qui peccaverunt. Crudeles sunt qui obliti sunt misereri pauperibus, dulces erunt vermibus: deinceps 20
non erit memoria eorũ; & conterentur sicut lignum iniquum. *Targum aliud: Propterea quòd aboleverunt oblationem decimarum, de quâ præceptum acceperant; in*
tempore caloris æstivi cohibitæ erunt ab eis aquæ pluviales & nivales, in domum sepulturæ condemnati erunt. Qui confringit sterilem quæ non parit, & viduæ non bene- 21
facit. Et attrahit fortes in fortitudine sua; consurget, & non credet vitæ suæ. Dedit ei pœnitentiã ut confideret & sustentaretur, & oculi ejus super vias eorũ. *Expectant* 22 23
paululum, & non est scelerat⁹: & humiliantur, juxta omnia *quæq; succidentur*, & sicut summitas spicæ *demetentur*. Et si non est *verum hoc*, ubi est qui mendacem me 24 25
comprobet, & ponat quasi nihilum radicem sermonis mei?

CAP. XXV.

ET respondit Baldad qui erat de Sua, & dixit: Potestas & terror apud eum est, qui facit pacem in cœlis excelsis. *Targum aliud: Michael à dextra, cujus est ignis,* 1 2
& Gabriel à sinistra ejus, qui aquæ præest, & creaturæ sanctæ miscent ignem & aquam; & in potestate ac terrore suo facit pacem in cœlis *cœlorum suorum.* Nun- 3
quid est numerus exercitibus ejus, & super quem non surget lumen illius? In quo justificabitur fili⁹ hominis cum Deo, aut in quo innocens erit natus de muliere? Ecce 4 5
adhuc Luna maculata est in parte Orientali; non splendebit sol: & stellæ non sunt mundæ in conspectu ejus. Quanto magis homo qui in vita sua est reptile, & filius ho- 6
minis qui in morte sua est vermis?

CAP. XXVI.

ET respondit Job & ait: Quid auxiliat⁹ es absq; fortitudine; salvâsti brachio invalido? Quare dedisti consiliũ absq; sapientia, & videtur tibi quòd sapientiam plu- 1 2 3
rimam ostendisti? Cui annunciâsti sermones, & cujus spiraculum exivit à te? Nunquid possunt gigantes qui contremiscunt regenerari; cum ipsi sint sub aquis & 4 5
exercitus eorum? *Nudus &* publicus est infernus coram eo, & non est operimentum domui perditionis. Qui extendit Aquilonem super nihilum, sublevat terram super 6 7
aquas, nullo eam sustinente.

איוב : כו

eis sub nubes est scissa non & : suis nubibus in aquas Ligans
8 צֹרֵר־מַיִם בְּעָבָיו וְלֹא־נִבְקַע עָנָן תַּחְתָּם׃
Extendens .suam nubem illud super expandit : folii facies Tenens
9 מְאַחֵז פְּנֵי־כִסֵּה פַּרְשֵׁז עָלָיו עֲנָנוֹ׃
lucis perfectionem ad usque : aquarum facies super descripsit circino
10 חֹק־חָג עַל־פְּנֵי־מָיִם עַד־תַּכְלִית אוֹר
admirabuntur & : contremiscunt cœli Columnæ .obscuritate cum
11 עִם־חֹשֶׁךְ׃ עַמּוּדֵי שָׁמַיִם יְרוֹפָפוּ וְיִתְמְהוּ
sua intelligentia in & : mare scidit ejus potentia In .ejus increpatione ab
12 מִגַּעֲרָתוֹ׃ בְּכֹחוֹ רָגַע הַיָּם וּבִתְבוּנָתוֹ
formavit , pulchritudo cœli ejus spiritu In .superbiam percussit
13 מָחַץ רָהַב׃ בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה חֹלְלָה
ejus viarum partes , hæc Ecce .fugacem serpentem ejus manus
14 יָדוֹ נָחָשׁ בָּרִיחַ׃ הֶן־אֵלֶּה קְצוֹת דְּרָכָו
ejus fortitudinum tonitru & :eo in audivimus verbum pusillum quàm &
וּמַה־שֵּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ וְרַעַם גְּבוּרֹתָו
? intelligetur quo
מִי יִתְבּוֹנָן׃

CAP. XXVII. כז

Vivens : dixit & , suam parabolam assumere Ijob addidit Et
1 וַיֹּסֶף אִיּוֹב שְׂאֵת מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר׃ 2 חַי־
affecit amaritudine Saddai & : meum judicium fecit removere Deus
אֵל הֵסִיר מִשְׁפָּטִי וְשַׁדַּי הֵמַר
Dei spiritus & : me in mea mens ,tempore omni Quia .meam animam
3 נַפְשִׁי׃ כִּי־כָל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ
mea lingua & :iniquitatem mea labia loquentur Si .meo naso in
4 בְּאַפִּי׃ אִם־תְּדַבֵּרְנָה שְׂפָתַי עַוְלָה וּלְשׁוֹנִי
vos justificem si mihi Absit .dolum fuerit malita si
5 אִם־יֶהְגֶּה רְמִיָּה׃ חָלִילָה לִּי אִם־אַצְדִּיק אֶתְכֶם
mea justitia In .me à meam perfectionem removebo non :obiero quousque
6 עַד־אֶגְוָע לֹא־אָסִיר תֻּמָּתִי מִמֶּנִּי׃ בְּצִדְקָתִי
meum cor afficiet probris non : eam dimittam non & , tenui
הֶחֱזַקְתִּי וְלֹא אַרְפֶּהָ לֹא־יֶחֱרַף לְבָבִי
me in insurgens & : meus inimicus impius ut Erit .meis diebus à
7 מִיָּמָי׃ יְהִי כְרָשָׁע אֹיְבִי וּמִתְקוֹמְמִי
evellat si , corraserit cùm hypocritæ spes quæ Nam .iniquus ut
8 כְעַוָּל׃ כִּי מַה־תִּקְוַת חָנֵף כִּי יִבְצָע כִּי יֵשֶׁל
venerit cum :Deus audiet ejus clamorem Nunquid?ejus animam Deus
9 אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ׃ הֲצַעֲקָתוֹ יִשְׁמַע אֵל כִּי־תָבוֹא
invocabit ?delectabitur omnipotente super Si ?tribulatio eum super
10 עָלָיו צָרָה׃ אִם־עַל־שַׁדַּי יִתְעַנָּג יִקְרָא
quod : Dei manu in vos Docebo ? tempore omni in Deum
11 אֱלוֹהַּ בְּכָל־עֵת׃ אוֹרֶה אֶתְכֶם בְּיַד־אֵל אֲשֶׁר
vos omnes vos Ecce .abscondam non omnipotente cum
12 עִם־שַׁדַּי לֹא אֲכַחֵד׃ הֵן־אַתֶּם כֻּלְּכֶם
pars Hæc ? evanescetis vanitate quid propter & , vidistis
13 חֲזִיתֶם וְלָמָּה־זֶּה הֶבֶל תֶּהְבָּלוּ׃ זֶה ׀ חֵלֶק־
omnipotente ab fortium hæreditas & : Deo cum impii hominis
אָדָם רָשָׁע ׀ עִם־אֵל וְנַחֲלַת עָרִיצִים מִשַּׁדַּי
ejus germina &:gladium ipsum in,ejus filii fuerint multiplicati Si .accipient
14 יִקָּחוּ׃ אִם־יִרְבּוּ בָנָיו לְמוֹ־חָרֶב וְצֶאֱצָאָיו
: sepelientur morte in ejus Superstites .pane saturabuntur non
15 לֹא יִשְׂבְּעוּ־לָחֶם׃ שְׂרִידָו בַּמָּוֶת יִקָּבֵרוּ
pulverem ut coacervaverit Si .flebunt non ejus viduæ &
16 וְאַלְמְנֹתָיו לֹא תִבְכֶּינָה׃ אִם־יִצְבֹּר כֶּעָפָר
justus &,Præparabit .vestimentum præparaverit lutū sicut &,argentum
17 כָּסֶף וְכַחֹמֶר יָכִין מַלְבּוּשׁ׃ יָכִין וְצַדִּיק
suam domū tinea sicut Ædificavit .partietur innocens argentū & :se induet
18 יִלְבָּשׁ וְכֶסֶף נָקִי יַחֲלֹק׃ בָּנָה כָעָשׁ בֵּיתוֹ
.custos fecit tugurium sicut &
וּכְסֻכָּה עָשָׂה נֹצֵר׃

Versio VULG. LAT.

8 Qui ligat aquas in nubib' suis,
ut non erumpant pariter deor-
9 sum. Qui tenet vultum solii
sui, & expandit super illud
10 nebulam suam. Terminum
circumdedit aquis, usque dum
11 finiantur lux & tenebræ. Co-
lumnæ cœli contremiscunt, &
12 pavent ad nutum ejus. In
fortitudine illius repentè ma-
ria congregata sunt, & pru-
dentia ejus percussit superbum.
13 Spiritus ejus ornavit cœlos :
& obstetricante manu ejus, e-
ductus est coluber tortuosus.
14 Ecce, hæc ex parte dicta sunt
viarum ejus : & cùm vix par-
vam stillam sermonis ejus au-
dierimus, quis poterit toni-
truum magnitudinis illius in-
tueri?

CAP. XXVII.

1 ADdidit quoque Job, assu-
mens parabolam suam, & di-
2 xit; Vivit Deus, qui abstulit
judicium meum, & Omnipo-
tens, qui ad amaritudinem ad-
3 duxit animam meam. Quia
donec superest halitus in me,
& spirit' Dei in naribus meis,
4 Non loquentur labia mea ini-
quitatem, nec lingua mea me-
5 ditabitur mendacium. Absit
à me ut justos vos esse judi-
cem : donec deficiam, non re-
6 cedam ab innocentia mea. Ju-
stificationem meam, quam cœ-
pi tenere, non deseram : ne-
que enim reprehendit me cor
7 meum in omni vita mea. Sit
ut impius, inimicus meus : &
adversarius meus quasi ini-
8 quus. Quæ est enim spes hy-
pocritæ si avarè rapiat, & non
9 liberet Deus animā ejus? Num-
quid Deus audiet clamorem e-
jus, cùm venerit super eum an-
10 gustia? Aut poterit in Omni-
potente delectari, & invocare
11 Deum omni tempore? Doce-
bo vos per manum Dei quæ O-
mnipotens habeat, nec abscon-
12 dam. Ecce, vos omnes nôstis,
& quid sine causa vana loqui-
13 mini? Hæc est pars hominis
impii apud Deum, & hæredi-
tas violentorum, quam ab O-
14 mnipotente suscipient. Si mul-
tiplicati fuerint filii ejus, in gla-
dio erunt, & nepotes ejus non
15 saturabuntur pane. Qui reliqui
fuerint ex eo, sepelientur in in-
teritu, & viduæ illi' non plora-
16 bunt. Si comportaverit quasi
terram argentum, & sicut lu-
tum præparaverit vestimenta :
17 Præparabit quidem, sed justus
vestietur illis: & argentum in-
18 nocens dividet. Ædificavit
sicut tinea domū suam, & sicut
custos fecit umbraculum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 † Δεσμεύων ὕδωρ ἐν νεφέλαις αὐτοῦ, † καὶ οὐκ
9 ἐῤῥάγη νέφος (θ) ὑποκάτω αὐτοῦ. † Ὁ
κρατῶν πρόσωπον θρόνου, † (ι) ἐκπετάζων
10 ἐπ᾽ αὐτὸν νέφος αὐτοῦ. † Πρόσταγμα ἐγύ-
ρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος, † μέχρι
11 συντελείας φωτὸς μετὰ σκότους. † Στῦλοι
οὐρανοῦ (κ) ἐπετάσθησαν, † καὶ ἐξέστησαν ἀπὸ
12 τῆς ἐπιτιμήσεως αὐτοῦ. † (λ) Ἰσχύϊ κατέ-
παυσε τὴν θάλασσαν, † ἐπιστήμῃ δὲ (μ) ἔ-
13 τρωσε τὸ κῆτος. † (ν) Κλεῖθρα δὲ οὐρανοῦ
δεδοίκασιν αὐτόν· † προστάγματι δὲ ἐθα-
14 νάτωσε δράκοντα ἀποστάτην. † Ἰδοὺ ταῦ-
τα μέρη ὁδοῦ αὐτοῦ, † καὶ ἐπὶ ἰκμάδα λόγου
ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ· † σθένος δὲ βροντῆς
αὐτοῦ τίς οἶδεν, ὁπότε ποιήσει;

Ligans aquam in nubibus ejus 8
& non est scissa nubes sub eo;
Qui tenet faciem (c) throni, ex- 9
tendens super eum nubem suam.
(d) Præceptum circundedit super 10
faciem aquæ, usque ad consum-
mationem lucis cum tenebris.
Columnæ cœli (e) expansæ sunt; 11
& obstupuerunt (f) ab increpa-
tione ejus. Virtute sedavit ma- 12
re; & scientiâ (g) stravit ce-
tum. Et claustra cœli metuunt 13
eum: præcepto autem peremit
(h) draconem desertorem. Ecce 14
hæ partes viæ ejus: & (i) su-
per stillam verbi audiemus in eo;
virtutem autem tonitrui ejus
quis scivit quando faciet?

MS. A. (θ) ὑποκάτωθεν (ι) Σκέπων (κ)* ἐπετάσθησαν, (λ) Ἰσχῦϊ ἔθρ-
(μ) ἔτρωσεν (ν) Καὶ θρέπτε

ΚΕΦ. κζ'.

1 † ΕΤι δὲ προσθεὶς Ἰὼβ (α) εἶπε τῷ προ-
2 οιμίῳ· † (β) Ζῇ ὁ θεὸς, ὅς (γ) οὕτω με κέ-
κρικε, † καὶ ὁ παντοκράτωρ (δ) ὁ πικράνας
3 μου τὴν ψυχήν· † Εἰ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς
μου ἐνούσης (ε), † πνεῦμα δὲ θεῖον (ζ) τὸ περιὸν
4 μοι ἐν ῥινί, † Μὴ λαλήσειν τὰ χείλη μου
ἄνομα, † οὐδὲ ἡ ψυχή μου μελετήσει (η)
5 ἄδικα. † Μή μοι εἴη δικαίους ὑμᾶς ἀπο-
φῆναι ἕως ἂν ἀποθάνω, † οὐ γὰρ ἀπαλλάξω
6 (ᶿ) μου τὴν ἀκακίαν μου. † Δικαιοσύνῃ δὲ
(θ) προσέχων οὐ μὴ προῶμαι, † οὐ γὰρ
7 σύνοιδα ἐμαυτῷ (ι) ἄτοπα πράξας. † Οὐ
μὴν δὲ (ϖ) ἀλλὰ εἴησαν οἱ ἐχθροί μου ὥσπερ ἡ
καταστροφὴ τῶν ἀσεβῶν, † καὶ οἱ (κ) ἐπ᾽ ἐμὲ
ἐπανιστάμενοι, ὥσπερ ἡ ἀπώλεια τῶν πα-
8 ρανόμων. † (λ) Καὶ τίς γάρ ἐστιν ἐλπὶς ἀ-
σεβεῖ, ὅτι ἐπέχει; † (μ) πεποιθὼς ἐπὶ
9 κύριον ἆρα σωθήσεται; † Ἦ τὴν δέησιν
αὐτοῦ (ν) εἰσακούσεται ὁ θεός; † ἢ ἐπελ-
10 θούσης αὐτῷ ἀνάγκης (ξ) Μὴ ἔχει τινὰ
παῤῥησίαν ἔναντι αὐτοῦ; † ἢ ὡς ἐπικα-
11 λεσαμένου αὐτοῦ εἰσακούσεται αὐτοῦ; † Ἀλλὰ
δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν ἐν χειρὶ κυ-
ρίου, † ἅ ἐστι (ο) παρὰ παντοκράτορι, οὐ
12 ψεύσομαι. † (π) Ἰδοὺ πάντες οἴδατε,
13 † ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλλετε. † Αὕτη ἡ
μερὶς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου, † (ρ) κτῆ-
μα δὲ δυναστῶν ἐλεύσεται παρὰ παντοκρά-
14 τορος ἐπ᾽ αὐτούς. † (σ) Ἐὰν δὲ πολλοὶ γένων-
ται οἱ υἱοὶ (τ) αὐτῶν, εἰς σφαγὴν ἔσονται·
† ἐὰν δὲ καὶ ἀνδρωθῶσι, (ᵘ) προσαιτήσουσιν.
15 † Οἱ δὲ περιόντες (υ) αὐτοῦ ἐν θανάτῳ τε-
λευτήσουσι, † (φ) χήρας δὲ αὐτῶν οὐδεὶς ἐ-
16 λεήσει. † Ἐὰν συναγάγῃ ὥσπερ γῆν
ἀργύριον, † ἶσα δὲ πηλῷ (χ) ἑτοιμάσῃ
17 χρυσίον, † Ταῦτα πάντα δίκαιοι περιποι-
ήσονται, † τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθι-
18 νοὶ καθέξουσιν. † Ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ
(ψ) ὥσπερ σῆτες, † καὶ ὥσπερ ἀράχνη.

CAP. XXVII.

ADhuc autem (a) adjiciens 1
Job dixit proœmio: Vivit Deus, 2
qui sic (b) me judicavit, & O-
mnipotens, qui afficit amaritu-
dine animam meam. Siquidem 3
adhuc halitu meo immanente, &
spiritus divinus, (c) qui circa
me est in naribus, Labia mea non 4
loquentur iniqua; neque anima
mea meditabitur injusta. Absit à 5
me justos vos pronuntiare, donec
moriar: non enim separabo (d)
à me innocentiam meam. Justi- 6
tiæ autem inhærens, non dese-
ram: nec enim conscius sum
mihi commisisse absurda. Ve- 7
runtamen sint inimici mei,
sicut subversio impiorum: & qui
super me insurgunt, sicut perdi-
tio iniquorum. Etenim quæ spes 8
est impio, quia (e) expectat;
(f) confidensne super Dominum
salvabitur? Aut deprecationem 9
illius exaudiet Deus? (g) aut
si evenerit ei necessitas; Habét- 10
ne fiduciam coram eo? aut tan-
quam si invocaverit eum, exau-
diet eum? Quapropter annun- 11
tiabo vobis, quid sit in manu Do-
mini, quæ sint apud Omnipoten-
tem: non mentiar. Ecce omnes 12
nôstis, quia vana (h) vanis ad-
jicitis. Hæc est pars hominis 13
impii à Domino: (i) possessio
vero potentium veniet ab Omni-
potente super eos. Quòd si mul- 14
ti fuerint filii (k) eorum, in oc-
cisionem erunt: si autem (l) &
viri facti fuerint, mendicabunt.
Et qui circa eum sunt, in mor- 15
te morientur: & viduis eorum
nemo miserebitur. Si collegerit, 16
ut terram, argentum, & æquè
ac lutum, paraverit aurum, Hæc 17
omnia justi vendicabunt, & pe-
cunias ejus veraces obtinebunt.
Evadet autem domus ejus, sicut 18
tinea, & sicut aranea.

MS. A. (α) τῷ προοιμίῳ εἶπεν· (β) Ζῇ κύριος, ὃς (γ) οὕτως (δ) ὁ πικράνας (ε) ἐν ἐμοί, (ζ) ἔτι παρὸν ἐν * ῥήμασίν μου, Οὐ μὴ λαλήσει τὸ στόμα μου ἄδικα, οὐδὲ ἡ (η) ἄτοπα. (ᶿ) τὴν (θ) προσέχων οὐ μὴ (ι) ἄτοπον (ϖ) ἀλλ᾽ (κ) ἐπανιστάμενοί μοι, (λ) Ναὶ μὴν τίς γάρ ἐστιν ἔτι ἐλπὶς (μ) Μὴ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον εἰ ἄρα σωθήσεται; (ν) ἀκούσῃ ὁ κύριος ἐπελθούσης δὲ αὐτῷ (ξ) Μὴ ἔχει παῤῥησίαν ἐναντίον αὐτοῦ; ἢ πῶς (ο) παρὰ τῷ παντοκράτορι, (π) Ἰδοὺ δὴ πάντες ὑμεῖς ἑωράκατε, διὰ τί δὲ κενὰ κενοῖς ἐπιβάλλετε; (ρ) ὀργὴ δὲ δυναστῶν ἐξηγεύσετε (σ) Ἐὰν πολλοὶ (τ) αὐτοῦ, (ᵘ) προσαιτήσωσιν. (υ) αὐτῶν κακῷ θανάτῳ τελευτήσωσιν, (φ) καὶ χήρας αὐτῶν (χ) χρυσίον ἑτοιμάσῃ, (ψ) ὥσπερ σητὸς, καὶ ὥσπερ ἀράχνη ὁ οἶκος αὐτοῦ. Πλούσιος κοιμηθεὶς οὐ προσθήσει,

תרגום TARGUM.

9 8 דָּצַר מֵי מִטְרָא בְּעַנְנוֹי וְלָא אִתְבְּזַע עֲנָנָא תְחוֹתוֹי : מְאַחֵד בְּאַמְטָתָא דְמָן כּוּרְסֵיהּ מִן בְּגַלַל דְּלָא יַחְמוּנֵיהּ מַלְאֲכַיָּא פְּרַס הֵיךְ פַּרְגּוּדָא עִלָוֵי עֲנָנָא
12 11 10 דִיקָרֵיהּ : גְּזַר לְמִשְׁרֵי רְקִיעָ עַל אַנְפֵּי מַיָּא עַד סוֹף נְהוֹרָא עִם חֲשׁוֹכָא : עַמּוּדִין דִּשְׁמַיָּא מִרְעֲוָעִין וְרָתְתִין מִן מוּפִיתֵיהּ : בְּחֵילֵיהּ גְּזַר יַמָּא וּבְסוּכַלְתָנֵיהּ
14 13 מְחָא גִּבָּרַיָּא : בְּרוּחַ פּוּמֵיהּ אַפֵּי שְׁמַיָּא אִשְׁתַּבְהָרוּ בְּרַת יְדֵיהּ לִוְיָתָן דְּמַתִּיל לְחִוְיָא טָרִיק : הָא אִלֵּין סִיפֵי אוֹרְחָתוֹי וּמַה דִּי אִתְמְצֵי מִן קְצָת
מִלְּתֵיהּ נִשְׁמְעִנָא מִנֵּיהּ וּרְכַפַּת גְּבוּרָתוֹי מַן יִתְבָּיַן :

כז

3 2 1 וְאוֹסֵיף אִיּוֹב לְמִטַּל מַתְלֵיהּ וַאֲמַר : קַיָּם אֱלָהָא אַעְדִּי הִלְכַת דִּינִי וְשַׁדַּי אַמְרַר נַפְשִׁי : אֲרוּם פְּסַק חוּב נִשְׁמְתִי בְּמֵימְרִי וְרוּחָא דֶאֱלָהָא בִּנְחִירַי :
6 5 4 אִין מְמַלְּלָן סִפְוָתִי שִׁקְרָא וְלִישָׁנִי אִין מְרַנֵּן נִכְלָא : חַס לִי אִין אִזַּכֵּי יַתְכוֹן עַד דְּאֶתְנְגִיד לָא אַעְדֵּי שְׁלֵמוּתִי מִנִּי : בְּזַכְוָתִי תְקִיפִית וְלָא אֲשַׁבְקִנָּהּ לָא
8 7 יִחְסַד לִבְּבִי מִן יוֹמֵי : יְהֵי הֵיךְ חַיָּבָא בְּעֵל דְּבָבִי וּדְקָאֵם עֲלַי הֵיךְ רַשִׁיעָא : אֲרוּם מַן סְבַר דִּילְטוֹר אֲרוּם יְכַנּוֹשׁ מָמוֹן דְּשִׁקַּר אֲרוּם יַנְתַּר אֱלָהָא נַפְשֵׁיהּ :
11 10 9 אֶפְשַׁר דִּקְבֶלְתֵּיהּ יְקַבֵּל אֱלָהָא אֲרוּם תֵּיתֵי עֲלוֹי עָקְתָא : אִין עַל שַׁדַּי יִתְפַּרְנַק יְהֵי קָרֵי אֱלָהָא בְּכָל עִדָּן : אַלִּיף יַתְכוֹן בִּנְבוּאַת אֱלָהָא דִּי עִם שַׁדַּי לָא
14 13 12 אֲכַסֵּי : הָא אַתּוּן כּוּלְכוֹן חֲמֵיתוּן וּלְמָא דֵין הֶבְלָא תְהַבְּלוּן : דֵּין חוּלַק בַּר נָשׁ חַיָּבָא מִלְּוַת אֱלָהָא וְעַדְב תַּקִּיפִין מִשַּׁדַּי יְקַבְּלוּן פּוּרְעָנוּתְהוֹן : אִין
16 15 יִסְגוּן בְּנוֹי מְטוּל דִּקְטָלִין בְּחַרְבָּא וּבְנֵי בְנוֹי לָא יִסְבְּעוּן לַחְמָא : מְשֵׁיזְבוֹי בְּמוֹתָא יְהוֹן קְבִירִין וְאַרְמְלָתוֹי לָא תִבְכְּיָן : אִין יְכַנּוֹשׁ הֵיךְ עַפְרָא סִימָא
18 17 הֵיךְ טִינָא יַתְקֵין לְבוּשָׁא : יַתְקֵין וְצַדִּיקָא יְהֵי לָבִישׁ וְסִימָא זַכַּי יִפְלִיג : בְּנָה הֵיךְ רִקְבוּבִיתָא בֵיתֵיהּ וְאֵיךְ מְטַלַּלְתָּא דְּעָבִיד נָטַר פֵּירֵי :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

8 * صر المياه في سحاباته ولم تنخرق السحاب تحتها * أخذ بوجه الغطاء فبسط فوقه السحاب * رسم
9
10 البسيط على وجه الماء حتى كمل الدور مع الظلمة * أعمدة السماء ترعد ويتحيرون بزجره * من قوته
11
12 يهيج البحر وبحكمته يحيي كثيرين * وبروحه يدبر السماء وبيده قتلت الحية التي هربت * أليس هذه
13
14 كلها من أقسام طرائقه أما القول السوء الذي سمع عليه ويكن جبروته من الذي يفهم *

الفصل السابع والعشرون *

1 * وأعاد أيوب لمثل مثله ويقول * حي هو الله الذي عوق قضائي والقوي الذي مرر نفسي
2
3 وحبسها في * وروح الله في منخري * إن تكلمت شفتاي إثما ولساني إن تكلم غشا * حاش لي حتى
4
5 أن أموت لا يذهب صلاحي مني * وفي بري أثبت ولا أرفضه ولم يفسد على قلبي من أيامي *
6
7 * ويكون مثل المنافق عدوي ومبغضي مثل الأثيم * ماذا رجاء الحنيف الذي أقتنى العروض
8
9 في أوان يأخذ الله نفسه * من أجل أن الله لا يسمع صوت صلاته إذا ما جاءت عليه البلوى * فإن
10
11 كان على العزيز يتكل ويدعو الله في كل حين فإن الله يسمعه ويجيبه * ولكم أنتم فإني أسلمكم
12 بيد الله فإن أعمالكم عنه لا تخفى * فإنكم كلكم قد رأيتم ولماذا تستكبرون باطلا * فإن هذه
13
14 قسمة الإنسان المنافق من عند الله ووراثة المسيئين التي من العزيز يقبلونها * إن يكثر أبناؤهم
15
16 فإنهم يقتلون وذراريهم لا يشبعون خبزا * وبقيتهم بالموت يقبرون وأراملهم لم يبكون * وإن هم جمعوا
17 فضة مثل التراب ومثل الطين يعدون لباسا * فهم يعدون والصديق يلبسها وفضتهم يقسمها
18 * إنه بنى مثل العنكبوت بيته ومثل المظلة صنع ظلاله *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Collegit aquas in nubibus 8
suis, nec disruptæ sunt
nubes sub illis: Operuit 9
faciem tegminis, & ex-
tendit super illud nubes:
Designavit (d) æquor su- 10
per faciem terræ, donec cõ-
pleta esset lux cum tene-
bris. Columnæ cœli con- 11
turbantur, et obstupescunt
(e) in furore ejus. Præ 12
fortitudine sua increpat
mare: & in sapientia sua
vivificat multos: Et spiri- 13
tu suo moderatur cœlum:
& manus ejus interfecit
serpentem qui fugit. (f) 14
Nonne hæc omnia sunt ex
particulis viarum ejus?
Quinam est sermo malus
qui auditus de ipso est?
& multitudinem fortitu-
dinis ejus quis est qui in-
telligat?

CAP. XXVII.

ET iteravit Job texere 1
proverbium suum, & di-
cere. Vivus est Deus qui 2
(a) impedivit judicium
meum, & fortis qui ama-
rificavit animam meam,
conclusitque eam in me.
Dum spiritus Dei fuerit in 3
naribus meis, Non lo- 4
quentur labia mea impie-
tatem, & lingua mea non
proferet dolum. Absit à 5
me. Quousque moriar,
non abscedet probitas mea
à me: Et in justitia mea 6
manebo, nec dimittam
eam: & non (b) cor-
ruptum est super me cor
meum à diebus meis. Sit q; 7
tanquam impius, inimi-
cus meus: & osor meus
velut scelestus. Quænam 8
est spes perversi possiden-
tis divitias, in tempore
quo sumet Deus animam
ejus? Nam Deus non au- 9
diet vocem orationis illi-
us, cùm venerint super
ipsum tribulationes. Quòd 10
si in fortissimo confidat,
& invocabit Deum in
omni momento, certè De-
us audiet, & respondebit
illi. Vos autem ipsos tra- 11
do in manum Dei, quoni-
am opera vestra ipsum
non latent: (c) Quoniam 12
vos omnes jam vidistis;
et cur superbitis frustrà?
(d) Nam hæc est pars 13
impii à Deo, & hæredi-
tas nocentium, quam à
potentissimo accipient. Si 14
multiplicati fuerint filii
eorum (e) interficientur;
& progenies eorum non
saturabuntur pane: Et re- 15
sidui eorum in morte se-
pelientur, & viduæ eo-
rum non plorabunt. Et si 16
ipsi collegerint argentum
quasi pulverem, & veluti
lutum præparaverint in-
dumenta; Ipsi præpara- 17
bunt, et justus induetur il-
la, & argentum eorū di-
videt: Quia ipse ædifi- 18
cavit ut aranea domum
suam, & velut umbracu-
lum fecit tectum suum.

INTERP. SYRIACA.
(d) circulum super faciem aquarum, (e) ab increpatione ipsius. (f) Ecce hæc. Cap. xxvii. (a) supplantavit (b) doluit mihi cor à (c) Ecce (d) Ecce (e) ad gladium;

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui ligat aquas pluviæ in nubibus suis, & non rumpitur nubes sub se. Qui tenet caliginem solii sui, ut non videant illum angeli: extendit illud sicut velum super 8 9
nubes gloriæ suæ. Decrevit, & dixit collocari firmamentum super faciem aquarum, usq; ad finem luminis cum tenebris: Columnæ cœli commoventur & contremiscunt 10 11
ab increpatione ejus. In virtute sua divisit mare, & in prudentia sua percussit *fortes*. In spiritu oris ejus facies cœli lucidæ sunt: creavit manus ejus Leviathan, 12 13
qui comparatus est serpenti mordenti. Ecce hæ sunt summitates viarum ejus, & quod expressum est ex parte sermonis ejus audivimus ab eo, & tonitru fortitudinis 14
ejus quis intelliget?

CAP. XXVII.

ET addidit Job assumens parabolam suam & ait: Vivus est Deus qui abstulit regulam judicii mei: & omnipotens ad amaritudinem adduxit animam meam. Quoni- 1 2
am *defecit iterum* halitus meus in me, & spiritus Dei in naribus meis. Num loquentur labia mea mendacium, & lingua mea meditabitur dolum? Absit à me ut 3 4
justificem vos donec deficiam: non auferam perfectionem meam à me. Justificationem meam apprehendam, & non dimittam eam: non *probro afficies* cor meum à die- 5 6
bus meis. Sit sicut peccator inimicus meus, & qui consurgit adversus me, sicut impius. Quid enim expectat delator, quia congregat mammonam iniquitatis, quando 7 8
eradicat Deus animam ejus? Nunquid clamorem ejus audiet Deus, cùm venerit super eum angustia? Nunquid in omnipotente delectabitur, aut clamabit ad Deum in 9 10
omni tempore? Docebo vos per prophetiam Dei, quæ apud omnipotentem non abscondam. Ecce vos omnes vidistis, & quare vana & inania loquimini? Hæc est 11 12
pars filii hominis peccatoris à Deo, & sors fortium qui recipiunt ab omnipotente retributionem suam. Si multiplicati fuerint filii ejus, his qui occidunt gladio erunt; & 13 14
filii filiorum suorum non saturabuntur pane. Qui evaserint ex eo, in peste sepelientur, & viduæ ejus non plorabunt. Si congregaverit quasi pulverem argentum, & quasi 15 16
lutum præparaverit vestimenta: Præparavit enim, sed justus vestietur; & argentum innocens dividet. Ædificavit sicut tinea domum suam, & sicut umbraculum quod 17 18
fecit custos pomorum.

איוב : כח

apeuit suos oculos : congregabitur non & , dormiet Dives
19 עשיר ישכב ולא יאסף עיניו פקח
eum est furatus , nox : terrores aquæ sicut eum Apprehendent . ipse non &
20 ואיננו : תשיגהו כמים בלהות לילה גנבתו
eum commovebit turbine & : ibit & , Eurus eum Tollet . turbo
21 סופה : ישאהו קדים וילך וישערהו
fugiendo ejus manu de ; parcet non & , eū super projiciet Et . suo loco de
22 ממקומו : וישלך עליו ולא יחמל מידו ברוח
eum super sibilabit & : suis palmis eum super Plaudet . fugiet
23 יברח : ישפק עלימו כפימו וישרק עליו
. suo loco de
ממקומו :

CAP. XXVIII. כח

. fundent , auro locus & : exitus argento est Quoniam
1 כי יש לכסף מוצא ומקום לזהב יזקו :
2 Finem . æs fusus lapis & : tolletur pulvere è Ferrum
ברזל מעפר יקח ואבן יצוק נחושה : קץ
3 lapidem : inquirens ipse , fini omni & , tenebræ posuit
שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר אבן
, incola cum à torrens Erupit . mortis umbram & , caliginis
4 אפל וצלמות : פרץ נחל מעם גר
. sunt motæ , homine præ sunt elevatæ : pede à oblivioni traditæ
הנשכחים מני רגל דלו מאנוש נעו :
ut est versus ea subter & : panis egrediebatur ea ex Terra
5 ארץ ממנה יצא לחם ותחתיה נהפך כמו
. ei auri pulveres & : ejus lapides sapphiri Locus . ignis
6 אש : מקום ספיר אבניה ועפרת זהב לו :
oculus eam vidit nec : avis eam cognovit non Semitam
7 נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין
transiit non : superbiæ filii eam calcaverunt Non . vulturis
8 איה : לא הדריכוהו בני שחץ לא עדה
subvertit : suam manum misit silicem In . leo eam juxta
9 עליו שחל : בחלמיש שלח ידו הפך
omne & : fecit erumpere rivos rupibus In . montes radice à
10 משרש הרים : בצורות יארים בקע וכל
absconditum & : fasciavit flumina fletu A . ejus oculus vidit preciosum
11 יקר ראתה עינו : מבכי נהרות חבש ותעלמה
hic ubi Et ? invenietur unde sapientia Et . lucem educet
12 יצא אור : והחכמה מאין תמצא ואי זה
non & : ejus ordinem homo Nescivit ? intelligentiæ locus
13 מקום בינה : לא ידע אנוש ערכה ולא
: ipsa me in Non , dixit Vorago . viventium terra in invenietur
14 תמצא בארץ החיים : תהום אמר לא בי היא
purum aurum dabitur Non . me apud Non , dixit mare &
15 וים אמר אין עמדי : לא יתן סגור
Non . ejus precium argento ponderabitur non & : ea pro
16 תחתיה ולא ישקל כסף מחירה : לא
. sapphiro & , precioso onyche cum : Ophir auro cum æstimabitur
תסלה בכתם אופיר בשהם יקר וספיר :
vas ejus permutatio nec : crystallus & , aurum eam adæquabit Non
17 לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי
sapientiæ attractio & : commemorabitur non unio & , Coralia . obrizi
18 פז : ראמות וגביש לא יזכר ומשך חכמה
auro cum : Æthiopiæ smaragdus eam adæquabit Non . margaritis præ
19 מפנינים : לא יערכנה פטדת כוש בכתם
hic ubi & ? veniet unde sapientia Et . æstimabitur non mundo
20 טהור לא תסלה : והחכמה מאין תבוא ואי זה
: viventis omnis oculis ab se abscondit Et ? intelligentiæ locus
21 מקום בינה : ונעלמה מעיני כל חי
. est occultata cœli volucri à &
ומעוף השמים נסתרה :

Versio VULG. LAT.

19 Dives cùm dormierit, nihil se-
cum auferet : aperiet oculos
20 suos, & nihil inveniet. Appre-
hendet eum quasi aqua inopia,
nocte opprimet eum tempe-
21 stas. Tollet eum ventus urens,
& auferet, & velut turbo ra-
22 piet eum de loco suo. Et mit-
tet super eum, & non parcet:
de manu ejus fugiens fugiet.
23 Stringet super eum man⁹ suas,
& sibilabit super illum, intu-
ens locum ejus.

CAP. XXVIII.

1 HAbet argentum, venarum
suarum principia: & auro locus
2 est, in quo conflatur. Ferrum
de terra tollitur: & lapis so-
lutus calore, in æs vertitur.
3 Tempus posuit tenebris, & u-
niversorum finem ipse conside-
rat, lapidem quoque caliginis,
4 & umbram mortis. Dividit
torrens à populo peregrinan-
te, eos quos oblitus est pes e-
5 gentis hominis, & invios. Ter-
ra, de qua oriebatur panis in
6 loco suo, igni subversa est. Lo-
cus sapphiri lapides ejus, &
7 glebæ illius aurum. Semitam
ignoravit avis, nec intuitus est
8 eam oculus vulturis. Non cal-
caverunt eam filii institorum,
nec pertransivit per eam leæ-
9 na. Ad silicem extendit ma-
num suam, subvertit à radici-
10 bus montes. In petris rivos
excidit, & omne pretiosum
11 vidit oculus ejus. Profunda
quoque fluviorum scrutat⁹ est,
& abscondita in lucem produ-
12 xit. Sapientia verò ubi inve-
nitur? & quis est locus intel-
13 ligentiæ? Nescit homo pre-
tium ejus, nec invenitur in ter-
14 ra suaviter viventium. Abys-
sus dicit, Non est in me: &
mare loquitur, Non est me-
15 cum. Non dabitur aurum o-
brizum pro ea, nec appende-
tur argentum in commutatio-
16 ne ejus. Non conferetur tin-
ctis Indiæ coloribus, nec lapi-
di sardonycho pretiosissimo,
17 vel sapphiro. Non adæqua-
bitur ei aurum vel vitrum, nec
commutabuntur pro ea vasa
18 auri: Excelsa & eminentia
non memorabuntur compara-
tione ejus: trahitur autem sa-
19 pientia de occultis. Non ad-
æquabitur ei topazius de Æthi-
opia, nec tincturæ mundissimæ
20 componetur. Undè ergò sa-
pientia venit? & quis est lo-
21 cus intelligentiæ? Abscon-
dita est ab oculis omnium vi-
ventium, volucres quoque cœ-
li latet.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 † Πλούσιος κοιμηθήσεται καὶ οὐ προσθήσει,
† (*) ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ διήνοιξε καὶ οὐκ ἔστι.
20 † (α) Συνήντησαν αὐτῷ ὥσπερ ὕδωρ αἱ
ὀδύναι, † νυκτὶ δὲ (α) ὑφείλετο αὐτὸν γνό-
21 φος. † (β) Ἀναλήψεται δὲ αὐτὸν καύσων
καὶ ἀπελεύσεται, † καὶ λικμήσει αὐτὸν ἐκ
22 τοῦ τόπου αὐτοῦ. (γ) Καὶ ἐπιῤῥίψει ἐπ'
αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται, † ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυ-
23 γῇ φεύξεται. † Κροτήσει (δ) ἐπ' αὐτοὺς
χεῖρας αὐτῶν, † καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ τοῦ
τόπου αὐτοῦ.

MS. A. (*) ὀφθαλμὸς (ω) Κοιμηθέντι συναντήσονται αὐτῷ ὥσπερ ὕδωρ ὀδύναι, (α) ὑφείλατο (β) Ἀναλήμψεται αὐτὸν (γ) Καὶ ἀπορρίψει αὐτοῦ (δ) ἐπ' αὐτὸν χεῖρας αὐτοῦ,

ΚΕΦ. κη'.

1 † ἜΣτι γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται,
† τόπος δὲ (α) χρυσίου ὅθεν διηθεῖται.
2 † Σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται, † χαλ-
3 κὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται. † Τάξιν ἔθετο
σκότει, † (β) καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξα-
κριβάζεται, † λίθος σκοτία, καὶ σκιὰ
4 θανάτου. Διακοπὴ χειμάῤῥου ἀπὸ κονίας,
† οἱ δὲ ἐπιλανθανόμενοι (γ) ὁδὸν δικαίαν ἠ-
5 σθένησαν, ἐκ βροτῶν ἐσαλεύθησαν. † Γῆ,
ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος, † ὑποκά-
6 τω αὐτῆς ἐστράφη (δ) ὡσεὶ πῦρ. † Τό-
πος σαπφείρου (ε) οἱ λίθοι αὐτῆς, † καὶ
7 χῶμα χρυσίον αὐτῷ. † Τρίβος, οὐκ ἔγνω
αὐτὴν (ζ) πετεινόν, † καὶ οὐ παρέβλεψεν
8 αὐτὴν ὀφθαλμὸς γυπός. † (η) Καὶ οὐκ
ἐπάτησαν αὐτὴν υἱοὶ ἀλαζόνων, † οὐ παρῆλ-
9 θεν ἐπ' αὐτῆς λέων. † Ἐν ἀκροτόμῳ
ἐξέτεινε χεῖρα αὐτοῦ, † κατέστρεψε δὲ ἐκ
10 ῥιζῶν ὄρη. † Δίνας δὲ ποταμῶν (θ) διέῤ-
ῥηξε, † (ι) πᾶν δὲ ἔντιμον εἶδέ μου ὁ ὀφθαλμός.
11 † Βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν, † ἔδει-
12 ξε δὲ αὐτοῦ δύναμιν εἰς φῶς. † Ἡ δὲ σοφία
πόθεν εὑρέθη; † ποῖος δὲ τόπος (κ)
13 ἐστὶ τῆς ἐπιστήμης; † Οὐκ οἶδε βροτὸς ὁδὸν
αὐτῆς, † (λ) οὐδὲ μὴν εὑρέθη ἐν ἀνθρώποις.
14 † Ἄβυσσος εἶπεν, (μ) Οὐκ ἔνεστιν ἐν ἐμοί·
† καὶ ἡ θάλασσα εἶπεν, Οὐκ ἔνεστι μετ' ἐ-
15 μοῦ. † Οὐ δώσει συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς,
† καὶ οὐ σταθήσεται ἀργύριον ἀντάλλαγμα
16 αὐτῆς. † Καὶ οὐ (ν) συμβασταχθήσεται
χρυσίῳ Σωφίρ, † ἐν ὄνυχι τιμίῳ καὶ σαπ-
17 φείρῳ. † (ξ) Οὐκ ἰσωθήσεται αὐτῇ χρυ-
σίον καὶ ὕαλος, † καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτῆς
18 σκεύη χρυσᾶ. † Μετέωρα καὶ γαβὶς οὐ
μνησθήσεται, † καὶ ἕλκυσον σοφίαν ὑπὲρ
19 τὰ (ο) ἐσώτατα. Οὐκ ἰσωθήσεται αὐτῇ το-
πάζιον Αἰθιοπίας, † χρυσίῳ καθαρῷ οὐ συμ-
20 βασταχθήσεται. † (*) Ἡ δὲ σοφία πόθεν εὑ-
ρέθη; † ποῖος (π) δὲ τόπος ἐστὶ τῆς
21 συνέσεως; † Λέληθε πάντα ἄνθρωπον,
† καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ (ρ) ἐκρύβη.

MS. A. (α) χρυσίῳ (β) καὶ καιρῶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται, (γ) ὁδὸς δικαιοσύνης, ἠσθένησε ἐκ βροτῶν. Γῆ, (δ) ὡς πῦρ. (ε) καὶ οἱ λίθοι (ζ) * πετεινῶν, (η) Οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν υἱοὶ * ἀλλαζόνων, οὐ γὰρ ἦλθεν (θ) διέῤ-ῤηξεν, (ι) πᾶν δὲ τίμιον ἴδεν αὐτοῦ ὁ ὀφθαλμός. Καὶ βάθη ποταμῶν (κ) ἐστὶν ἐπιστήμης; (λ) οὐδὲ μὴ (μ) Οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί· καὶ θάλασσα εἶπεν, Οὐκ ἔστιν (ν) συνβασταχθήσεται χρυσίῳ Ὠφείρ, (ξ) Καὶ οὐχ (ο) * ἔσωτα. (*) Ἡ δὲ (π) δὲ ἐστιν τόπος συνέσεως; (ρ) * ἐκ ἐκρύβη.

19 Dives dormiet, & non adjiciet: oculos suos aperiet, & non est.
20 Occurrerunt ei, sicut aqua, dolores: nocte autem sustulit eum
21 caligo. Tollet autem eum æstus, & abibit, & ventilabit eum de
22 loco suo: Et projiciet super eum, & non parcet: de manu ejus
23 fugâ fugiet. Plaudet super eos manibus suis, & exsibilabit eum de loco suo.

CAP. XXVIII.

1 EST enim argento locus, unde fit: locus autem auro, (a)
2 undè percolatur. Etenim ferrum quidem de terra fit: æs autem similiter ut lapis (b) cæditur.
3 (c) Ordinem posuit tenebris, & omnem finem ipse (d) perscrutatur: lapis (e) tenebræ, & umbra mortis.
4 (f) Decisio torrentis à pulvere: & qui obliviscuntur viam justam, infirmati sunt ex (g) hominibus commoti sunt.
5 (h) Terra, ex ea egredietur panis: de subtus ea versatum est, sicut
6 ignis. Locus sapphiri lapides e-
7 jus, & agger aurum ei. Semita, quā non cognovit avis, nec vidit
8 eam oculus vulturis. Et non calcaverunt (i) eum filii superborum,
9 non transit super eam leo. In durissimo lapide extendit manum suam, & evertit à radicibus
10 montes. Et (k) gurgites fluminum dirupit: omne verò pretio-
11 sum vidit oculus meus. Et altitudines fluminum (l) revelavit: & ostendit virtutem suam in lu-
12 mine. Sapientia autem unde (m) inventa est? & qualis locus est
13 scientiæ? Non novit homo (n) viam ejus: neque inventa est in
14 hominibus. Abyssus dixit, Non est in me: & mare dixit, Non
15 est mecum. Non dabit (o) conclusuram pro ea, & non pendetur argentum commutatio ejus.
16 Et non (p) conferetur auro (q) Sophir, in (r) onyche pretioso, &
17 sapphiro. Non æquabitur ei aurum, et (s) vitrum, & (t) com-
18 mutatio ejus vasa aurea. (u) Sublimia, & Gabis non erunt in memoria: & (x) attrahe sapienti-
19 am super intima. Non æquabitur ei Topazium Æthiopiæ: auro
20 puro non (y) conferetur. Sapientia autem unde inventa est? &
21 qualis locus est intelligentiæ? Latuit (z) omnem hominem, & à volucribus cœli abscondita est.

תרגום TARGUM.

19 20 עתיר ירמוך ולא יתכנש עינוי פקח וליתוי : תדבקיניה היך מיא רגשתא ליליא טלטלניה זיקא : יטלניה רוח קדומא ויזל ויעלעליניה מן אתריה : 21
22 וישלוך עלוי ולא יחוס מן ידיה מערק יערוק : ישפוק עליהון ידיהון וישרוק עלוי מן אתריה : 23

כח

1 2 ארום אית לסימא מפקנא ואתר לדהבא מסננין : פרזלא מעפרא יתנסיב ואבנא יתיך כרכומא : סוף שוי לחשוכא ולכל סופא הוא מפשפש אבנין 3
4 מפולמן דמתמן נפק חשוך וטולי מותא : תקף נחלא מן אתרא די מודלח מרוביא דמתנשין מן למעבר רגלא אזדקפו מבני נשא אטלטלו : ארעא 5
דמנה נפק מונא ולרע מנה גהנם דצנת תלגיה מתהפכא דכמת אשתא : ונגתא דעדן די אתר דשבזיזא אבניהא ועפרורין דדהבא ליה : 6
7 לא אורחא דלא חכמיה עופא ולא סקרתיה עינא דחוה : תא שביל אילן חיי דלא חכמיה סמאל דפרח היך עופא ולא סקרתיה עין טרפיתא : 8
9 טילו בה בני אריון לא ואר עלוי ליתא : תא לא הליכו בה בני אדם ולא סטא עלוהי חויא : בשמיר אושיט ידיה הפך מן עקריהון טוריא :
10 11 בטינרין נהרין בזע וכל איקרא חמת עיניה : מן קלילי נהריא זרו ומחרבא דתעלומא יפיק נהורא : וחוכמתא מאן האן תשתכח והאן דין אתר ביונתא : 12
13 לא ידע בר נש עלויה ולא תשכח בארעא ודנין דמחטין בחייהון : תהומא אמר לא בי היא ויימא אמר לית בהדי : לא יתיהב דהב סנין חלופהא ולא יתקל 15
14 16 סימא פרונה : לא תשתלחף בפטלין דמן אופיר בבירולין יקר ושבזיזא : לא יעלנה דהבא אספקלרא ופרונה מאני אובריזין : תא לא יסדרנה 17
18 גבר עתיר בדהב וזכוכיתא לא יהב חלופה מאני דדהבא סנינא : סנדלכין ובירולין לא ידכר ונגדא דחוכמתא מן מרגלין : תא לית אפשר דתשתכח בקלותא
19 אלהין ביוקרא היך דהבא ומן דלא ינטרונה אולא ומתברא היך זגוגיתא ופרונ אגרה לעלמא דאתי מני פוויא : לא יעלנה מרגלא ירקא דאתי מן כוש
20 21 בפטלין דכי לא תשתלחף : וחוכמתא מן האן תיתי והאן דין אתר ביונתא : וכסיא מחמיהון דכל חי ומעופא דשמיא מטמרא :

Versio SYRIACA.

19 * ܥܬܝܪܐ ܕܢܕܡܟ ܘܠܐ ܢܘܣܦ ܢܩܘܡ. ܥܝܢܘܗܝ ܦܬܚ ܘܠܝܬܘܗܝ. * ܢܕܪܟܘܗܝ ܕܘܘܕܐ ܐܝܟ
20 ܡܝܐ. ܘܐܝܟ ܥܘܪܥܠܐ ܕܦܪܚܐ ܠܥܬܝܪܘܗܝ ܪܘܚܐ ܒܠܠܝܐ. * ܘܢܐܙܠ ܘܢܫܕܘܢܝܗܝ ܡܢ ܐܬܪܗ. * ܘܢܫܕܘܢܝܗܝ ܘܠܐ
21 22 ܢܚܘܣ. ܘܡܢ ܐܝܕܗ ܡܥܪܩ ܢܥܪܘܩ. * ܢܛܪܦ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܗ. ܘܢܫܪܘܩ ܥܠܝܗܘܢ ܡܢ ܐܬܪܗ.
23 * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܣܐܡܐ ܡܦܩܢܐ. ܘܐܬܪܐ ܠܕܗܒܐ ܕܡܬܨܪܦ. * ܘܦܪܙܠܐ ܡܢ
1 2 ܥܦܪܐ ܡܬܢܣܒ. ܘܡܢ ܟܐܦܐ ܢܦܩ ܢܚܫܐ. * ܣܟܐ ܣܡ ܠܚܫܘܟܐ. ܘܠܟܠܗ ܫܘܠܡܐ ܗܘ ܒܨܐ. ܟܐܦܐ
3 4 ܕܚܘܪܒܐ. ܘܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ. * ܦܠܓ ܝܪܬܘܬܐ ܡܢ ܥܡܐ ܙܢܝܐ. ܕܐܬܛܥܝܘ ܡܢ ܪܓܠܐ. ܘܐܬܡܟܟܘ ܡܢ ܐܢܫܐ.
5 * ܐܪܥܐ ܕܢܦܩ ܡܢܗ̇ ܠܚܡܐ. ܘܬܚܬܝܗ̇ ܡܬܗܦܟ ܐܝܟ ܢܘܪܐ. * ܘܐܬܪܐ ܕܫܘܦܝܐ ܟܐܦܝܗ̇. ܘܥܦܪܐ
6 7 ܕܕܗܒܐ ܥܡܩܘܗ̇. * ܠܐ ܝܕܥܘܗ̇ ܦܪܚܬܐ. ܘܠܐ ܚܙܬܗ̇ ܥܝܢܐ ܕܛܪܦܐ. * ܘܠܐ ܕܪܟܘܗ̇ ܚܝܘܬܐ. ܘܠܐ ܥܒܪ ܥܠܝܗ̇ ܐܪܝܐ.
8 9 * ܒܫܘܥܐ ܫܕܐ ܐܝܕܗ. ܘܗܦܟ ܡܢ ܥܩܪܝܗܘܢ ܛܘܪܐ. * ܒܫܘܢܩܐ ܢܗܪܘܬܐ ܦܠܓ. ܘܟܠܗ̇ ܪܡܬܐ
10 11 ܚܙܬ ܥܝܢܗ. * ܘܡܘܡܪܐ ܕܢܗܪܘܬܐ ܚܒܫ. ܘܡܢ ܟܣܝܬܐ ܢܦܩ ܢܘܗܪܐ. * ܘܚܟܡܬܐ ܡܢ ܐܝܢܐ ܐܬܪ ܡܫܬܟܚܐ. ܘܐܝܢܘ
12 13 ܐܬܪܐ ܕܣܘܟܠܗ̇. * ܠܐ ܝܕܥ ܒܪܢܫܐ ܣܝܡܬܗ̇. ܘܠܐ ܡܫܬܟܚܐ. ܐܠܐ ܒܐܪܥܐ ܕܚܝܐ. * ܬܗܘܡܐ ܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܬ ܒܝ. ܘܝܡܐ
14 15 ܐܡܪ. ܠܝܬ ܥܡܝ. * ܠܐ ܡܬܝܗܒ ܕܗܒܐ ܚܠܦܝܗ̇. ܘܠܐ ܡܬܬܩܠ ܣܐܡܐ ܒܛܝܡܝܗ̇. * ܠܐ ܡܫܬܚܠܦܐ ܒܕܗܒܐ
16 17 ܕܐܘܦܝܪ. ܘܒܒܪܘܠܐ ܘܒܣܦܝܠܐ. * ܠܐ ܦܚܡ ܠܗ̇ ܕܗܒܐ. ܘܙܓܘܓܝܬܐ ܘܡܐܢܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܡܪܓܢܝܬܐ ܘܐܣܦܕܐ
ܠܐ ܦܚܡܝܢ ܠܗ̇. * ܛܒܬܐ ܡܫܬܒܚܐ ܡܢ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܠܐ ܦܚܡ ܠܗ̇ ܫܐܪܐ ܕܡܐ. ܘܙܡܪܓܕܐ
18 ܘܡܪܓܢܝܬܐ: ܠܐ ܡܙܕܒܢܐ. * ܛܒܬܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܡܕܡ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܚܡ ܠܗ̇. ܟܐܦܐ
19 20 ܕܟܘܫ ܘܦܛܕܐ ܕܐܦܘܕܐ. ܠܐ ܦܚܡܝܢ ܠܗ̇. * ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܐܝܢܐ ܐܬܝܐ. ܘܐܝܢܘ ܐܬܪܐ ܕܣܘܟܠܗ̇. * ܘܟܣܝܐ ܡܢ
21 ܥܝܢܝ ܟܠ ܚܝ. ܘܡܢ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܫܝܐ.

Versio ARABICA.

19 20 * من اجل الغنا يضجع ولا يعود ان يقوم * فتح عينا وليس هو * يدركه الاضطراب مثل الماء * ومثل
21 22 الفراش الطاير تحمله الريح بالليل ويذهب * ويبعدونه من مكانه * ويطرحه بغير رافة * ومن يدك هربا
23 يهرب * يصفق عليهم بيديه * ويصفر عليهم من مكانه * الفصل الثامن والعشرون *
1 2 * من اجل انه يكون للفضة صفوا * وللذهب موضعا للسبك * والحديد من التراب يسبك * ومن
3 4 الحجارة يستخرج النحاس * منتهى جعل للظلمة ولكل فناء * هو يعرف حجر القفر وظلال الموت * بعن
5 وربوا من الشعب الزاني * الذين نسوا من المصانع وخففوا من الناس * كشفوا الارض التي منها
6 7 خرج المعاش * وتحتها يتقلب مثل النار * ومكان الجوهر حجارتها * ومصب الذهب في سبلها * لم تعرفها
8 9 الطاير * ولم تراها عين الحداة * ولم يدوسها الحيوان * ولم يجور عليها اسد * في حجر الصوان بسط
10 11 يده * وقلب من اصولها الجبال * بعجلة الانهار يقسم * وكل فاخر رات عينه * وعظمة الانهار حبسها * ومن
12 13 الظلام خرج النور * والحكمة في اي مكان توجد * واي مكان فهمها * لا يعرف الانسان كنزها * ولا
14 15 توجد الا في ارض الحياة * القرار يقول لم يكون في * والبحر يقول ليست عندي * لا يعطى الذهب
16 17 بدلها * ولا تعد الفضة في ثمنها * ليس تبدل في ذهب اوفير وفي البلور والجوهر * ولا يشبهها الذهب
18 والياقوت والمرجان الجيد والحجارة الحمر لا يشبهوها * خير هي الحكمة من الحجارة الرفيعة * لا
19 يشبهها الحرير الفاخر * والورد والدر لا تباع * خير هي الحكمة من كل شي * وليس يشبهها شي * جواهر
20 21 كوش وحجارة الياقوت لا يشبهوها * الحكمة من اين مكان تاتي * واي مكان فهمها * خفية هي من
اعين كل حي * ومن طاير السماء فانها مستترة *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Propter divitias dormiet, 19
nec adjiciat ut resurgat:
aperuit oculum, & ipse
non sunt. Apprehendet 20
eum perturbatio quasi a-
quam, & quasi (f) limum
volantem: Asportabit eū 21
ventus noctu, & abibit;
& expellent eum è loco
suo, Et projiciet illū abs- 22
que misericordia, & de
manu ej⁹ fugiendo fugiet.
Plaudet super eos manu 23
suā, et sibilabit super illos
de loco suo.

CAP. XXVIII.

ETenim argento est 1
(a) purgatio, & auro locus
ad fundendum. Et ferrum 2
ex terra funditur, & de
lapidib⁹ educitur æs. Ter- 3
minum posuit tenebris, &
omnē (b) interitū ipse no-
vit, lapidem solitudinis, et
umbrā mortis. Sciderunt 4
hæreditate acquirent à po-
pulo fornicario qui oblivi-
oni traditi sunt (c) è tur-
bis, et (d) attenuantur ab
hominibus. Detexerunt 5
terram è qua egressum est
alimentū, sub qua volvi-
tur quasi ignis: Et locus 6
(e) gemmarū lapides ejus,
et (f) fluxus auri in se-
mitis ejus. Non noverunt 7
eam volatilia, nec vidit eā
oculus milvi, Nec calcavit 8
eam animal, neq; transivit
super illā (†) leo: In saxū 9
silicis extendit manū suā,
& subvertit ab radicibus
eorum montes: Cum (g) fe- 10
stinatione fluvios dividit,
et (h) omnes colles vidit
oculus ejus: Et superbiam 11
fluminum conclusit; et (i)
de tenebris egressū est lu-
men. Et sapientia in quo- 12
nam loco reperietur? &
quisnam locus intelligen-
tiæ ipsius? Ignorat homo 13
thesaurum ejus, nec inve-
nitur nisi in terra vitæ.
Profundū ait, Non fuit in 14
me; et mare dicit, Non est
apud me. Non datur au- 15
rum pro illa, neq; numera-
tur argentum in pretium
ejus: Non cōmutatur cum 16
auro obrizo, & cum (k)
crystallo ac gemmis. Non 17
comparatur cum ea aurū;
et (l) jacynthus, & mar-
garitæ optimæ, et (m) lapi-
des rubri non sunt similes
illi. Melior est sapientia 18
lapidib⁹ eminentibus. Non
æquat eam sericum pretio-
sissimum: et smaragdo atq;
(n) unionibus non vendi-
tur. Melior est sapientia 19
omni re, nec assimulatur
ei res ulla. Gemmæ Æ-
thiopiæ & lapides (o) ja-
cynthi non sunt illi simi-
les. Sapientia à quo loco 20
venit? et quisnam locus
intelligentiæ ipsius? Abs- 21
consa est ab oculis omnis
viventis, & à volatilibus
cœli est quidem tecta.

INTERP. SYRIACA.
(f) tempestatem volan-
tem: Cap. xxviii. (a) exitus,
(b) finē (c) à vadis, (d) de-
tracti sunt ex (e) Sapphiri
(f) conflatorii (†) viator:
(g) robore (h) omne pre-
tiosum (i) de occulto (k)
beryllo & sapphiro. (l) vi-
trum, (m) gemmæ & marga-
ritæ (n) amethystis (o)
Ephodi

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dives dormiet, & non colligetur: oculos suos aperiet, & non subsistet. Apprehendet eum quasi aqua tumultus: nocte transferet eum tempestas. Tollet eum ventus 19 20
urens, & abibit: & sicut turbo rapiet eum de loco suo. Et projiciet super eum, & non parcet: de manu ejus fugiens fugiet. Plaudet super eum manibus, & sibilabit 21 22
super eum de loco suo. 23

CAP. XXVIII.

HAbet enim argentum venam ex qua producitur; & locus auro est in quo conflatur. Ferrum de terra tollitur, & lapis fusione vertitur in chalybem. Finem posuit te- 1 2 3
nebris & omnium fines ipse scrutatur: lapides fortes, unde exeunt tenebræ & umbræ mortis. Divisit torrentem à loco *diffuso* in rivulos qui oblivioni traditi sunt, ne 4
per eos transeat pes: elevati sunt, à filiis hominum translati sunt. Terra de qua egrediebatur cibus; & sub ea est gehenna, cujus nix frigida convertitur in similitudinem 5
ignis. Et paradisus voluptatis *qui* loc⁹ est, cujus lapides sunt saphiri, & pulveres aurei sunt ei. Semitam *quam* nulla scivit avis: nec intuit⁹ est eam ocul⁹ vulturis. *Targum* 6 7
aliud: Semitam arboris vitæ, *quam non novit Sammael, volans instar* avis: nec intuitus est eam oculus *Evæ*. Non ambulaverunt in ea filii leonum, nec declinavit ad eam 8
leæna. *Targum aliud*: Non ambulaverunt in ea filii *hominis*, nec declinavit ad eam *serpens*. Ad silicem extendit manum suam, subvertit à radice montes. In petris ex- 9 10
cidit flumina, & omne pretiosum videt oculus ejus. De imbribus accingit flumina, & de fenestra occulta producit lumen. Sapientia autem ubi invenietur? & ubi est 11 12
locus prudentiæ? Nescit homo excellentiam ejus, & non invenitur in terra superborum qui peccant in vita sua. Abyssus dixit: Non est apud me: & mare dixit, Non 13 14
est mecum. Non dabitur aurum conflatum pro ea, nec appendetur argentum in commutatione ejus. Non permutabitur pro tinctis colorib⁹ Ophir, nec lapidibus beryl- 15 16
lis preciosis & saphiro. Non adæquabitur ei aurum & speculum, nec permutabuntur pro ea vasa obrizi. *Targum aliud: Non comparabit eam vir dives cum auro & cry-* 17
stallo, nec dabit pro ea vasa auri conflati. Smaragdi & gemmæ non commemorabuntur, & attractio sapientiæ melior est margaritis. *Targum aliud: Fieri nequit ut invenia-* 18
tur in vilitate, sed in pretio est sicut aurum: si quis autem non conservet eam, abit & confringitur ut vitrum; & commutatio mercedis ejus in seculo venturo vasa aurea.
Non adæquabitur ei margarita *viridis* quæ venit de Æthiopia: mundis coloribus non conferetur. Sapientia autem unde venit? & quis est locus intelligentiæ? Et celata 19
est ab *aspectu* omnis viventis, & ab avibus cœli abscondita est. 20 21

איוב : כט

ejus auditum audivimus nostris auribus In :dixerunt mors & Perditio
22 אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה׃
.ejus locum cognovit ipse & : ejus viam intellexit Deus
23 אלהים הבין דרכה והוא ידע את־מקומה׃
cœlo omni sub : aspiciet terræ fines ad ipse Quia
24 כי־הוא לקצות־הארץ יביט תחת כל־השמים
appendat aquas & : pondus vento faciendum Ad .videbit
25 יראה׃ לעשות לרוח משקל ומים תכן
coruscationi viam & : statutum pluviæ ipsum faciendo In .mensura in
26 במדה׃ בעשתו למטר חק ודרך לחזיז
etiam & , eam præparavit : eam narravit &, eam vidit Tunc .tonitruorum
27 קולות׃ אז ראה ויספרה הכינה וגם־
ipsa Domini timor Ecce : homini dixit Et .eam investigavit
28 חקרה׃ ויאמר לאדם הן יראת אדני היא
.intelligentia malo à recedere & : sapientia
חכמה וסור מרע בינה׃

CAP. XXIX. כט

Quis : dixit & , suam parabolam assumere Ijob addidit Et
1 ויסף איוב שאת משלו ויאמר׃ מי־
2 .me custodiebat Deus dies juxta : antiquitatis menses juxta mihi dabit
יתנני כירחי־קדם כימי אלוה ישמרני׃
ejus lumen ad ; meum caput super suam lucernã ipsum splendere faciendo In
3 בהלו נרו עלי ראשי לאורו
; mei opprobrii diebus in eram Sicut obscuritatem per ambulabam
4 אלך חשך׃ כאשר הייתי בימי חרפי
, me apud Saddai adhuc In .meo tabernaculo in , Dei secreto in
5 בסוד אלוה עלי אהלי׃ בעוד שדי עמדי
petra & , butyro in meas vias lavando In .mei pueri mei circuitu
6 סביבותי נערי׃ ברחץ הליכי בחמה וצור
: civitatem super portam me exeundo In .olei rivuli mecum fusa
7 יצוק עמדי פלגי־שמן׃ בצאתי שער עלי־קרת
, pueri me Videbant .meam cathedram faciebam parare platea in
8 ברחוב אכין מושבי׃ ראוני נערים
Principes .stabant , surgebant decrepiti & : se abscondebant &
9 ונחבאו וישישים קמו עמדו׃ שרים
Vox .suo ori ponebant manum & : sermonibus in cohibebant
10 עצרו במלים וכף ישימו לפיהם׃ קול־
.adhærebat eorum palato eorum lingua & : se abscondebant ducum
נגידים נחבאו ולשונם לחכם דבקה׃
, videbat oculus & : me beatificabat & , audiebat auris Cùm
11 כי און שמעה ותאשרני ועין ראתה
, vociferantem pauperem liberabam Quoniam .mihi testimonium perhibebat &
12 ותעידני׃ כי־אמלט עני משוע
me super pereuntis Benedictio .ei adjutor non & , pupillum &
13 ויתום ולא־עזר לו׃ ברכת אובד עלי
, induebam Justitiam .faciebam canere viduæ cor & : veniebat
14 תבא ולב אלמנה ארנן׃ צדק לבשתי
.meum judicium cidarim & , pallium tanquam , me induebat &
וילבשני כמעיל וצניף משפטי׃
Pater .ego claudo pedes & : cæco eram Oculi
15 עינים הייתי לעור ורגלים לפסח אני׃ אב
16 .eam investigabam , noveram non litem & : egenis ego
אנכי לאביונים ורב לא־ידעתי אחקרהו׃
faciebam projicere ejus dentibus è & : iniqui molas conterebam Et
17 ואשברה מתלעות עול ומשניו אשליך
arenam sicut & : expirabo meo nido cum , dicebam Et .prædam
18 טרף׃ ואמר עם־קני אגוע וכחול
ros & : aquas ad aperta mea Radix .dies multiplicabo
19 ארבה ימים׃ שרשי פתוח אלי־מים וטל
.mea messe in morabitur
ילין בקצירי׃

Versio VULG. LAT.

22 Perditio & mors dixerunt, Au-
ribus nostris audivimus famâ
23 ejus. Deus intelligit viam e-
jus, & ipse novit locum illius.
24 Ipse enim fines mundi intue-
tur: & omnia, quæ sub cœlo
25 sunt, respicit. Qui fecit ven-
tis pondus, & aquas appendit
26 in mensura. Quando pone-
bat pluviis legem, et viam pro-
27 cellis sonantibus: Tunc vi-
dit illam, & enarravit, & præ-
28 paravit, & investigavit. Et
dixit homini; Ecce timor Do-
mini, ipsa est sapientia: & re-
cedere à malo, intelligentia.

CAP. XXIX.

1 Addidit quoque Job, assu-
mens parabolam suam, & di-
2 xit; Quis mihi tribuat, ut sim
juxta menses pristinos, secun-
dùm dies quibus Deus custo-
3 diebat me? Quando splen-
debat lucerna ejus super caput
4 meum, & ad lumen ejus ambu-
labam in tenebris. Sicut fui
in diebus adolescentiæ meæ,
quando secretò Deus erat in
5 tabernaculo meo. Quando
erat Omnipotens mecum, &
in circuitu meo pueri mei.
6 Quando lavabam pedes meos
butyro, & petra fundebat
7 mihi rivos olei. Quando
procedebam ad portam civi-
tatis, & in platea parabant ca-
8 thedram mihi. Videbant me
juvenes, & abscondebantur:
& senes assurgentes stabant.
9 Principes cessabant loqui, &
digitum superponebant ori
10 suo. Vocem suam cohibe-
bant duces, & lingua eorum
11 gutturi suo adhærebat. Auris
audiens beatificabat me, & o-
culus videns testimonium red-
12 debat mihi. Eò quòd libe-
rassem pauperem vociferan-
tem, & pupillum, cui non es-
13 set adjutor. Benedictio peri-
turi super me veniebat, & cor
14 viduæ consolatus sum. Justi-
tiâ indutus sum: & vestivi me,
sicut vestimento & diademate,
15 judicio meo. Oculus fui cæ-
16 co, & pes claudo. Pater eram
pauperum: & causam quam
nesciebam, diligentissimè in-
17 vestigabam. Conterebam
molas iniqui, & de dentibus
18 illius auferebam prædam. Di-
cebámque; In nidulo meo
moriar, & sicut palma multi-
19 plicabo dies. Radix mea a-
perta est secus aquas, & ros
morabitur in messione mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 † Ἡ ἀπώλεια καὶ ὁ θάνατος (σ) εἶπαν,
23 Ἀκηκόαμεν δὲ αὐτῆς τὸ κλέος. † (τ) Ὁ θεὸς
εὖ συνέστησεν αὐτῆς τὴν ὁδὸν, † αὐτὸς
24 (τ) δὲ οἶδε τὸν τόπον αὐτῆς. † Αὐτὸς γὰρ τὴν
ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ, εἰδὼς τὰ ἐν τῇ
25 γῇ, πάντα ἃ (υ) ἐποίησεν, † Ἀνέμων
σταθμὸν, ὕδατος μέτρα † ὅτε ἐποίησεν.
26 Οὕτως ἰδὼν ἠρίθμησε, † καὶ ὁδὸν ἐν τινάγ-
27 ματι φωνάς. † Τότε (φ) εἶδεν αὐτὴν, καὶ
ἐξηγήσατο αὐτὴν, † ἑτοιμάσας ἐξιχνί-
28 ασεν. † Εἶπε δὲ ἀνθρώπῳ, Ἰδοὺ ἡ θεοσέ-
βειά, ἐστι σοφία, † τὸ δὲ ἀπέχεσθαι ἀπὸ κα-
κῶν ἐστὶν, ἐπιστήμη.

Perditio, & mors dixerunt; Au- 22
divimus verò ejus gloriam. Do- 23
minus (aa) benè cognovit viam
ejus, & ipse novit locum ejus.
Ipse enim omne, quod est sub cæ- 24
lo, perspicit, nota habens quæ in
terra, omnia, quæ fecit, Ventorum 25
libramentũ, (bb) aquarũ mensu-
ras, (cc) quando fecit. Sic videns 26
numeravit, & viam in concus-
sione, voces. Tunc vidit eam, 27
& exposuit eam, (dd) cùm pa-
rasset, investigavit. Dixit au- 28
tem homini; Ecce cultus Dei, est
sapientia: & abstinere à malis,
est scientia.

MS.A. (σ) εἶπεν, Ἀκηκόαμεν αὐτῆς (τ) Ὁ κύριος εὖ (τ) γὰρ οἶδεν (υ) ἐποίησεν. Ἐποίησεν δὲ ἀνέμων σταθμὸν, καὶ ὑδάτων μέτρα (φ) ἰδὼν

ΚΕΦ. κθ'.

1 † (α) Ἔτι δὲ προσθεὶς Ἰὼβ εἶπε τῷ προ-
2 οιμίῳ, † Τίς ἄν με θείη (β) κατὰ μῆνα
ἔμπροσθεν ἡμερῶν, † ὧν με ὁ θεὸς ἐφύ-
3 λαξεν; † Ὡς ὅτε ηὔγει (γ) ὁ λύχνος αὐτοῦ
ὑπὲρ κεφαλῆς μου, † (γ) ὅτε τῷ φωτὶ αὐ-
4 τοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει. † Ὅτε ἤμην
ἐπιβρίθων (δ) ὁδοὺς, † ὅτε ὁ θεὸς ἐπι-
5 σκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. † Ὅτε ἤμην
ὑλώδης λίαν, κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδες.
6 † Ὅτε (ε) ἐχέοντο αἱ ὁδοί μου βουτύρῳ, τὰ
7 δὲ ὄρη μου (ζ) ἐχέοντο γάλακτι. † Ὅτε ἐξ-
επορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει, † ἐν δὲ
8 πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος. † Ἰδόν-
τες με νεανίσκοι ἐκρύβησαν (η), † πρεσβῦ-
9 ται δὲ πάντες (θ) ἔστησαν. † Ἁδροὶ δὲ ἐπαύ-
σαντο λαλοῦντες, δάκτυλον (ι) ἐπιθέντες
10 ἐπὶ στόματι (ι). † Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρι-
σάν με, † καὶ γλῶσσα αὐτῶν τῷ λάρυγγι
11 αὐτῶν ἐκολλήθη. † Ὅτι οὖς ἤκουσε καὶ ἐμα-
κάρισέ με, † ὀφθαλμὸς (κ) δὲ ἰδών με ἐξέ-
12 κλινε. † Διέσωσα γὰρ πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυ-
νάστου, † καὶ ὀρφανῷ ᾧ οὐκ (λ) ἦν βοηθὸς,
13 ἐβοήθησα. † Εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ'
ἐμὲ ἔλθοι, † στόμα δὲ χήρας (μ) με εὐλό-
14 γησε. † Δικαιοσύνην δὲ (ν) ἐνδεδύκειν,
† ἠμφιασάμην δὲ κρίμα ἴσα διπλοΐδι.
15 † Ὀφθαλμὸς ἤμην τυφλῶν, ποὺς δὲ χωλῶν.
16 † Ἐγὼ ἤμην πατὴρ ἀδυνάτων, † δίκην
17 δὲ ἣν οὐκ ᾔδειν ἐξιχνίασα. † Συνέτριψα
δὲ μύλας ἀδίκων, † (ξ) ἐκ μέσου τῶν ὀ-
18 δόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξήρπασα. † Εἶ-
πα δὲ, Ἡ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ στέλε-
χος φοίνικος, † (ο) πολὺν χρόνον βιώσω.
19 † (π) Ἡ ῥίζα διήνοικται ἐπὶ ὕδατος,
† καὶ δρόσος αὐλισθήσεται (ρ) ἐν τῷ θε-
ρισμῷ μου.

CAP. XXIX.

Adhuc autem adjiciens Job 1
dixit proœmio; Quis utique (a) 2
me ponat juxta mensem priorum
dierum, quibus me Deus custo-
diebat? Sicut cùm lucebat lu- 3
cerna ejus super caput meum:
cùm lumine ejus ambulabam in
tenebris. Cùm eram (b) grave- 4
scens viis: cùm Deus (c) visita-
tionem faciebat domûs meæ.
Cùm eram (d) materiatus nimis, 5
& in circuitu meo pueri. Cùm 6
fluebant viæ meæ butyro; &
montes mei fluebant lacte. Cùm 7
exibam matutinus in civitate:
& in plateis ponebatur mihi sel-
la. Videntes me adolescentes 8
abscondebantur: senes autem
omnes steterunt. Et (e) poten- 9
tes cessaverunt loqui, digitum
imponentes super os. Qui au- 10
tem audiverunt, beatificabant
me: & lingua eorum gutturi
eorum adhæsit; Quia auris au- 11
divit, & beatificavit me; &
oculus videns me (f) declinavit.
Salvavi enim mendicum de ma- 12
nu potentis; & pupillum, cui
non erat adjutor, adjuvi. Be- 13
nedictio pereuntis super me (g)
veniat: & (h) os viduæ bene-
dixit me: Justitiam verò indu- 14
tus sum, & vestitus sum judicio,
sicut diploide. Oculus fui cæco- 15
rum, & pes claudorum. Ego 16
fui pater impotentium; & judi-
cium, quod non noveram, exqui-
sivi. Confregi autem molas ini- 17
quorum: de medio dentium eo-
rum (i) rapinam eripui. Dixi 18
(k) autem, Ætas mea senescet,
sicut truncus palmæ: multo vi-
vam tempore. Radix aperta est 19
super aquam: & ros morabitur
in messe mea.

MS.A. (α) Προσθεὶς δὲ ἔτι τῷ προοιμίῳ Ἰὼβ, λέγει, Τίς (β) μῆνα κατὰ μῆνα ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν, ἡμερῶν ὧν ὁ θεὸς ἐφύλαττέν με; (γ) λύχνος (γ) ὅτε ἐν τῷ φωτὶ (δ) ὁδοῖς, ὅτε ὁ κύριος (ε) ἐχέοντό μου αἱ ὁδοὶ (ζ) ἐχεῖτο (η) ἑαυτοῖς, πρεσβῦται (θ) ἐπανέστησαν. (ι) ἐπιθέντες (ι) αὐτῶν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες περὶ ἐμοῦ ἐμακάρισάν με, (κ) δέ με ἰδὼν (λ) ὑπῆρχεν βοηθὸς, (μ) ηὐλόγησέν με. (ν) ἐδεδύκειν, (ξ) ἐκ δὲ μέσου ὀδόντων αὐτῶν ἅρπαγμα ἐξέσπασα. Εἶπον, Ἡλικία μου (ο) πολὺν δὲ χρόνον (π) Ἡ ῥίζα μου * διήνυκτε (ρ) ἐπὶ τῷ θερισμῷ μου.

תרגום TARGUM.

22 24 בי אבדנא ומלאך מותא אמרו באתיהבא לישראל במשמענה שמענא שמועתה׃ אלהא אתבין אורחה והוא ידע ית אתרה׃ ארום הוא לסיפי ארעא
23 26 יסתכל תחות כל שמיא יחמי׃ למעבד לרוחא מתקלא ומיא אתקן במשחתא׃ במעבדיה למטרא קימא נורתא ומהלך לחזויי דרהטין בקליא׃ הידין
25 27 28 חמיה ואשתעיה עם מלאכי שירותא אתקנה ולחוד פשפש יתה׃ ואמר לבר נש הא דחלתא דיי היא חוכמתא ולמעדי מן בישתא היא ביונתא׃

כט

1 ואוסיף איוב למטל מתליה ואמר׃ מן יסדרנני היך ירחין דקדמין יומיא די אלהא יטרנני׃ באנהרותיה שרגיה עלי רישי לנהורידה איזל חשוכא׃
3 4 5 היכמא דהויתי ביומי חריפותי בזמן דרו אלהא עלי משכני׃ בעוד כדון דהוה מימר שדי בסעדי חזור חזור דילי עולימי׃ במשזוג אסחורי בלואי
6 7 ושינר ילוף עמי טיפי משח׃ במפקי תרעא על קרתא בפתאה אתקין מותבי׃ חמו יתי עולימיא ואטמרו וקשישיא יקומון וקפו׃ נגידיא כנישו
9 8 במליא ואידא ישוון לפומהון׃ קל ארכונין אטמרו ולישנהון למוריגיהון אדבקת׃ ארום אודנא שמעא אמרת טב לי ועינא דחמת ואסהדת עלי׃ ארום
11 10 12 אשיזב ענייא דבעי ויתם ולא סעיד ליה׃ ברכתא דאובדא עלי תיתי ולבא דארמלתא אמלי תושבחתא׃ זכותא לבישית ואלבשני היך מעילא
14 13 ומצנפתא דיני׃ נהור עינין הויתי לסמיא ושיול לחגירא אנא׃ תא היך הויתי למסכנא דדמי לסמיא ושיל לקצור ערסא דמתיל לחגרא אנא׃
15 16 18 אבא אנא לחשיכיא ותגרא דלא ידעית אפשפשניה׃ ותברית ניבי מקלקל ומככוי רמיתי עדאה׃ ואמרית עם תוקפי בשרכפי אתנגיד והיך חלא אסגי יומיא׃
17 19 עקרי פתיח למבועי מיא וטלא יבית בחצדי׃

Versio SYRIACA.

22 23 24 25 26 27 28 1 2 3 4 5 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 [illegible]

Versio ARABICA.

22 * البوار والموت يقولون اننا باذاننا سمعنا سماعا * من اجل ان الله يبين لنا طرايقها وهو يعرف مكانها *
23
24 * من اجل انه ينظر الى اقطار جميع الارض وجميع ما تحت السماء هو يراه * الذي صنع ميزانا للريح *
25
26 والمثقال ساوى بالمكيال * جعل حدودا للمطر وطريقا لمناظر الصوت * عند ذلك راها واظهرها ووزنها *
27
28 وايضا اعلمها * وقال للانسان ان مخافة الله هي الحكمة والنهي عن السية هو الفهم *

* الفصل التاسع والعشرون *

1 وعاد ايوب ان عمل مثله فقال * من الذي
2 صيرني مثل الشهور مثل الشهور الاولى ومثل ايام الله حفظني * وحسبه وضعها فوق راسي * بانبساط
3 سراجه فوقي وفي ضوءه سلكت في الظلمة * كما كنت في ايام صلاحي حين كان يحلّ الله فوق
4 مسكني * وحين كان العزيز محيطا بشبيبتي * اذا خرجت الى الباب ونادبت وفي السوق مثل البايس
5
7 قعدت * فابصرني الشبان واختفوا وقام المشايخ فتعجبوا مني * والكبراء امتنعوا من الكلام وايديهم
8
9 وضعوها على افواههم * صوت السلاطين الذين يسكتون والسنتهم لصقت في اعلا احناكهم
10
11 * لان الاذن التي سمعت مدحتني والعين التي ابصرت شهدت لي * لاني نجيت المسكين من الضر
12
13 واليتيم الذي ليس له معين * بركة الهالك على تدخل وقلب الارملة فرحت * والحق لبست
14
15 ولبسني مثل الملحف اكليل البر * كنت عينا للعميان ورجلا للعرجان * كنت للبوس ابا *
16
17 والخير الى من لم اكن اعرف صنعت * كسرت انياب المنافق واخرجت الغصب من بين اسنانه *
18 * وقلت اني اخلص شعبا مسكينا ومثل القصبة اسلم * ومثل رمال البحر اكثر ايامي * وعروقي
19
منصوبة على الامياه وفي الظل اهجع * وفي الحصاد ادعا *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Interiit et mors inquiunt 22
Nos auribus nostris audi-
endo audivimus: Quoni- 23
am Deus ostendit nobis
vias ejus, & ipse novit
locum ejus: Quoniam 24
ipse respicit in omnes fi-
nes terræ, & omne quod
est sub cœlo, ipse videt.
Qui posuit stateram ven- 25
to, & (†) pondus æquavit
mensuræ. Constituit (p) 26
terminos imbri, & viam
spectaculis vocis. Tunc 27
vidit eam, & (q) manife-
stavit illam, et ponderavit
eam, atque (r) iterum in-
dicavit illam: Et dixit 28
homini, Timor Dei est sa-
pientia, & abstinentia à
malo est intellectus.

CAP. XXIX.

ET adjecit Job dicere 1
proverbium suum, & ait,
Quis faciat me ut mensi- 2
bus antiquis, & ut die-
bus Dei servet me? Et 3
timorem ejus collocet su-
per caput meum? in ex-
tensione lucernæ ejus su-
per me, & in lumine illi-
us ambulavi in tenebris,
Quemadmodum fui in 4
diebus (a) fœlicitatis meæ,
quando (∴) inclinabatur
Deus super habitationem
meam, Et quando erat Po- 5
tentissimus circumdans ju-
ventutem meam. Cùm 7
exivi ad januam, & vo-
cavi & in platea, velut
inops sedi, Viderunt me 8
juvenes, & abscondе-
runt se; & steterunt se-
nes, & mirati sunt me;
Et magnates continuerunt 9
se (b) à loquela, et manus
suas imposuerunt oribus
suis. Vox præsidum qui 10
latitant, & linguæ eorum
adhæserunt supremis pa-
latis eorum: Quia auris 11
quæ audivit, laudavit
me; & oculus qui vidit,
testatus est mihi; Quòd 12
liberaverim pauperem de
miseria, & pupillum qui
non habet adjutorem. Be- 13
nedictio pereuntis super
me ingrediatur: et cor vi-
duæ exhilaravi: Et veri- 14
tatem indui, & induit me
ut (∴) indutû coronâ ju-
stitiæ. Eram oculus cæcis, 15
et pes claudis: Eram pau- 16
peribus pater, & (c) bo-
num in eos quos non no-
veram, egi. Fregi cani- 17
nos impii, & eduxi rapi-
nam è dentibus ejus. Et 18
dixi, Salvabo populum
pauperem, & velut arun-
do perficiar, & ut are-
nas maris multiplicabo
dies meos; Et radices 19
meæ plantatæ super a-
quas: (d) & in um-
bra dormiam, & in messe
vocabor.

INTERP. SYRIACA.

(†) aquas præparavit in mensura. (p) legē (q) enarravit (r) etiam inquisivit illam: Cap. XXIX. (a) beneficentiæ meæ, (∴) obtegebat (b) in sermonibus, (∴) indumēto & coronâ judicii. (c) judicium quod non noveram, investigabam. (d) & in umbra pernoctat, & in

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Domus perditionis & angelus mortis dixerunt, quando data est Israel, auditu nostro audivimus famam ejus. Deus intelligit viam ejus, & ipse scivit locum ejus. Quo- 22 23
niam ipse fines terræ intuetur, & sub omnibus cœlis videt. Ut faciat vento pondus, & aquas præparet in mensura. Dum facit pluviæ legem, *statutum* & iter fulguri- 24 25
bus quæ currunt cum sonitu. Tunc vidit illam, & narravit eam, cum angelis in principio præparavit eam, & etiam investigavit eam. Et dixit filiis hominum: Ecce 26 27
timor Domini est sapientia; & recedere à malo, est intelligentia. 28

CAP. XXIX.

ET addidit Job assumens parabolam suam, & ait: Quis ordinaret me sicut in mensibus antiquis, sicut in diebus quibus Deus custodiebat me. Quando splendere faciebat 1 2 3
lucernam suam super caput meum, ad lumen ejus ambulabam in tenebris. Sicut eram in diebus adolescentiæ meæ, tempore quo secretò erat Deus in tabernaculo meo. 4 5
Dum erat verbum omnipotentis in auxilium meum, in circuitu *mei juvenes mei*. Quando lavabam gressus meos butyro, & petra fluebat mihi rivis olei. Quando egre- 6 7
diebar ad portam civitatis, in platea parabam sedem meam. Videbant me juvenes & abscondebantur: & senes surgebant, erigebant se. Principes cessabant loqui, & 8 9
manum ponebant ori suo. Vocem suam abscondebant duces, & lingua eorum adhærebat palato suo. Quia auris audiens dicebat me beatum, & oculus videns testimo- 10 11
nium reddebat mihi. Quia liberabam pauperem deprecantem, & pupillum cui non erat adjutor. Benedictio perituri ad me veniebat, & cor viduæ implebam laude. 12 13
Justitiam indutus sum, & vestivit me, sicut pallio & tiara judicio meo. *Lux oculorum* eram cæco, & deambulatio claudo eram. *Targum aliud: Conductor fui pauperi,* 14 15
qui similis est cæco; & ambulator pro eo qui curtus erat lecto, eò similis claudo fui ego. Pater fui pauperum, & litem quam nesciebam scrutabar. Et conterebam molas 16 17
iniqui, & de dentibus ejus projiciebam prædam. Et dixi: Cum fortitudine mea in nido meo deficiam; & sicut arena multiplicabo dies. Radix mea aperta erat ad 18 19
fontes aquarum, & ros morabatur in messe mea.

איוב : ל

.Innovabitur mea manu in meus arcus & : mecum recens mea Gloria
20 כבודי חדש עמדי וקשתי בידי תחליף:
.meum consilium ipsum ad tacebant & : expectabant & ,obediebant Mihi
21 לי־שמעו ויחלו וידמו למו עצתי:
.meus sermo stillabat eos super & :iterabant non meum verbum Post
22 אחרי דברי לא ישנו ועלימו תטף מלתי:
patefaciebant suum os & ,me pluviam sicut expectabant Et
23 ויחלו כמטר לי ופיהם פערו
lucem & : credebant non ,eos ad Ridebam .serotinum imbrem ad
24 למלקוש: אשחק אליהם לא יאמינו ואור
sedebam & ,eorum viam Eligebam .faciebant cadere non mearum facierum
25 פני לא יפילון: אבחר דרכם ואשב
lugentes quemadmodum ; agmine in rex sicut habitabam & , caput
ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים
.consolatur
ינחם:

CAP. XXX. ל

quorum : diebus me præ ,minimi me super derident nunc Et
1 ועתה שחקו עלי צעירים ממני לימים אשר־
potentia Etiam .mei pecoris canibus cum ponere eorum patres renuissem
2 מאסתי אבותם לשית עם־כלבי צאני: גם־כח
, penuria In .senium periit ipsis Super ?mihi quid propter eorum manuum
3 ידיהם למה לי עלימו אבד כלח: בחסר
, desolationem ,obscuritatem ,siccitatem fugientes , solitarium esurie in &
ובכפן גלמוד הערקים ציה אמש שואה
juniperorum radix & : virgulto super malvam Succidentes .desertum &
4 ומשאה: הקטפים מלוח עלי־שיח ושרש רתמים
, eos contra clamabunt : expellebantur medio E .eorum panis
5 לחמם: מן־גו יגרשו יריעו עלימו
, pulveris foramina ;habitandum ad torrentium rimam In .furem sicut
6 כגנב: בערוץ נחלים לשכן חורי עפר
.congregabantur urticam subter : rudebant arbusta Inter .petras &
7 וכפים: בין־שיחים ינהקו תחת חרול יספחו:
præ erant contriti : nomine absque filii etiam , abjecti Filii
8 בני נבל גם־בני בלי־שם נכאו מן־
.sermonem in eis fui & ;fui eorum canticum nunc Et .terra
9 הארץ: ועתה נגינתם הייתי ואהי להם למלה:
non meis faciebus à & : me à se elongaverunt ,me sunt Abominati
10 תעבוני רחקו מני ומפני לא־
frenum & : me afflixit & ,solvit meum funem Quia .sputum prohibuerunt
11 חשכו רק: כי־יתרו פתח ויענני ורסן
meos pedes ,insurgent parvulus dexteram Super .dimiserunt meis faciebus à
12 מפני שלחו: על־ימין פרחח יקומו רגלי
Diruerunt .suæ contritionis vias me super straverunt & : impulerunt
13 שלחו ויסלו עלי ארחות אידם: נתסו
.eis adjutor non : profecerunt meam contritionem ad , meam semitam
נתיבתי להותי יעילו לא עזר למו:
sunt Conversi.se volverunt desolatione Pro .venerunt lata fractura Sicut
14 15 כפרץ רחב יאתיו תחת שאה התגלגלו: ההפך
; meam spontaneam ventus sicut persequitur , terrores me adversum
עלי בלהות תרדף כרוח נדבתי
:mea anima se vertet me contra nunc Et .mea salus transivit nubes sicut &
16 וכעב עברה ישעתי: ועתה עלי תשתפך נפשי
, me desuper perforavit mea ossa Nocte .afflictionis dies me apprehendent
17 יאחזוני ימי־עני: לילה עצמי נקר מעלי
murabatur potentiæ multitudine In .consident non meæ venæ &
18 וערקי לא ישכבון: ברב־כח יתחפש
: lutum in me Projecit.me cinxit meæ tunicæ os Sicut .meum vestimentum
19 לבושי כפי כתנתי יאזרני: הרני לחמר
non & , te ad Clamavi .cinis & ,pulvis sicut sum assimilatus &
20 ואתמשל כעפר ואפר: אשוע אליך ולא
.mihi crudelem in te Vertes .me in advertisti & , steti : mihi respondisti
21 תענני עמדתי ותתבנן בי: תהפך לאכזר לי
.mihi minitaberis tuæ manus fortitudine In
בעצם ידך תשטמני:

Versio VUL. LAT.

20 Gloria mea semper innovabi-
tur, & arcus meus in manu mea
21 instaurabitur. Qui me audie-
bant, expectabant sententiã, &
intenti tacebant ad consilium
22 meum. Verbis meis addere ni-
hil audebant, et super illos stil-
23 labat eloquiũ meum. Expecta-
bant me sicut pluviã, & os suũ
aperiebant quasi ad imbrẽ se-
24 rotinum. Si quando ridebã ad
eos, non credebant, et lux vultus
25 mei non cadebat in terram. Si
voluissem ire ad eos, sedebam
primus: cúmque sederem quasi
rex, circumstante exercitu, erã
tamen mœrentium consolator.

CAP. XXX.

1 Nunc autẽ derident me ju-
niores tempore, quorũ non di-
gnabar patres ponere cum ca-
2 nibus gregis mei: Quorũ virtus
manuũ mihi erat pro nihilo, et
vitã ipsã putabantur indigni.
3 Egestate & fame steriles, qui
rodebant in solitudine, squal-
4 lentes calamitate & miseriã. Et
mandebant herbas, et arborum
cortices, & radix juniperorũ e-
5 rat cibus eorũ. Qui de conval-
libus ista rapientes, cùm singula
reperissent, ad ea cum clamore
6 currebant. In desertis habita-
bant torrentiũ, & in cavernis
7 terræ, vel super glaream. Qui
inter hujuscemodi lætabantur,
et esse sub sentibus delicias com-
8 putabãt. Filii stultorũ & igno-
bilium, & in terra penitùs non
9 parentes. Nunc in eorũ canti-
cum versus sum, et factus sum eis
10 in proverbiũ. Abominantur
me, & longè fugiunt à me, &
faciẽ meam conspuere non ve-
11 rentur. Pharetrã enim suam a-
peruit, & afflixit me, & frænũ
12 posuit in os meũ. Ad dexterã
orientis calamitates meæ illicò
surrexerũt: pedes meos subver-
terunt, & oppresserunt quasi
13 fluctibus semitis suis. Dissipa-
verunt itinera mea, insidiati
sunt mihi, & prævaluerunt, &
non fuit qui ferret auxilium.
14 Quasi rupto muro, et apertã ja-
nuã, irruerunt super me, & ad
meas miserias devoluti sunt.
15 Redactus sum in nihilũ: abstuli-
sti quasi ventus desideriũ meũ:
& velut nubes pertransiit salus
16 mea. Nunc autẽ in memetipso
marcescit anima mea, & possi-
17 dent me dies afflictionis. Nocte
os meum perforatur doloribus:
& qui me comedunt, non dor-
18 miunt. In multitudine eorum
consumitur vestimentũ meũ, et
quasi capitio tunicæ succinxe-
19 rũt me. Comparatus sum luto, &
assimilatus sum favillæ et cine-
20 ri. Clamo ad te, et non exaudis
21 me: sto, et non respicis me. Mu-
tatus mihi in crudelẽ, & in du-
ritia manus tuæ adversaris mihi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

20 † Ἡ δόξα μου καινὴ μετ' ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον
21 (σ) μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ (τ) πορεύεται. † (υ) Ἐ-
μοῦ ἀκούσαντες προσέσχον, † ἐσιώπησαν δὲ
22 ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ. † (φ) Ἐπὶ τῷ ἐμῷ ῥή-
ματι οὐ προσέθεντο, † (χ) περιχαρεῖς δὲ ἐ-
23 γίνοντο ὁπόταν αὐτοῖς ἐλάλουν. † Ὥσπερ
γῆ διψῶσα (ψ) προσδεχομένη τὸν ὑετόν,
24 † οὕτως οὗτοι τὴν ἐμὴν (ω) λαλιάν. † Ἐὰν γε-
λάσω πρὸς αὐτούς, οὐ μὴ πιστεύσωσι, † καὶ
25 φῶς τοῦ προσώπου μου οὐκ ἀπέπιπτεν. † Ἐξε-
λεξάμην ὁδὸν αὐτῶν, καὶ ἐκάθισα ἄρχων, † καὶ
κατεσκήνουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν μονοζώνοις,
† ὃν τρόπον (α) παθεινοὺς παρακαλῶν.

Gloria mea (l) vana mecum, & 20
arcus meus in manu ejus (m)
graditur. Qui me audierunt, 21
attenderunt: & siluerunt super
consilio meo. Et in sermone meo 22
non adjecerunt: sed gavisi sunt,
cùm loquerer eis. Sicut terra si- 23
tiens suscipiens pluviam; sic isti
meum sermonem. Si (n) riderem 24
ad eos, non credebant: & lumen
faciei meæ non decidebat. Elegi 25
(o) viam eorum, & sedi prin-
ceps: & habitabam sicut rex
(p) in accinctis, quasi (q)
consolans tristes.

MS.A. (σ) αὐτοῦ ἐν (τ) πορεύεται. (υ) Πρεσβύτεροι ἀκούσαντές μου προσέσχον, (φ) Ἐπὶ δὲ τῷ (χ) καὶ περιχαρεῖς ἐγίνοντο ὁπότε (ψ) προσδεχομένη ὑετόν, (ω) λαλιὰν προσεδέχοντο. Εἰ ἐγέλων πρὸς αὐτούς, οὐκ ἐπίστευον, καὶ (α) συμπαθεῖς

ΚΕΦ. λ'.

1 † Νυνὶ δὲ κατεγέλασάν μου ἐλάχιστοι, † νῦν
νουθετοῦσί με ἐν μέρει, ὧν ἐξουδένουν τοὺς πα-
τέρας αὐτῶν, † οὓς οὐχ ἡγησάμην (α) ἀξίους κυ-
2 νῶν τῶν ἐμῶν νομάδων. † Καί γε ἰσχὺς χειρῶν
αὐτῶν ἱνατί μοι; † ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλετο συντέ-
3 λεια. † Ἐν ἐνδείᾳ καὶ λιμῷ ἄγονος, † οἱ φεύ-
γοντες ἄνυδρον ἐχθὲς συνοχὴν καὶ ταλαιπω-
4 ρίαν· † Οἱ περικυκλοῦντες (β) ἅλιμα ἐπὶ ἠχοῦν-
τι, † οἵτινες ἅλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα, † ἄτι-
μοι δὲ καὶ πεφαυλισμένοι, (γ) ἐνδεεῖς παντὸς
ἀγαθοῦ, † οἳ καὶ ῥίζας ξύλων (δ) ἐμασῶντο
5 ὑπὸ λιμοῦ μεγάλου. † Ἐπανέστησάν μοι κλέ-
6 πται, † Ὧν οἱ οἶκοι αὐτῶν ἦσαν τρῶγλαι (*) πετρῶν.
7 † Ἀναμέσον εὐήχων βοήσονται οἳ ὑπὸ φρύ-
8 γανα ἄγρια διῃτῶντο. † Ἀφρόνων υἱοὶ καὶ ἀ-
τίμων, ὄνομα καὶ κλέος ἐσβεσμένον (*) ἀπὸ
9 γῆς. † Νυνὶ δὲ (ε) κιθάρα ἐγώ εἰμι αὐτῶν, † καὶ
10 ἐμὲ (ζ) θρύλλημα ἔχουσιν. † Ἐβδελύξαντο
δέ με ἀποστάντες μακράν, † ἀπὸ δὲ (η) τοῦ
11 προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο (θ) πτύελον. † Ἀν-
οίξας (ι) γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέ με,
† καὶ χαλινὸν τοῦ προσώπου μου (κ) ἐξαπέστει-
12 λαν. † Ἐπὶ δεξιῶν (λ) βλαστοῦ ἐπανέστη-
σαν, † πόδα αὐτῶν ἐξέτειναν, καὶ ὡδοποί-
13 ησαν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν. † Ἐξ-
ετρίβησαν τρίβοι μου, † ἐξέδυσαν γάρ (μ) μου
14 τὴν στολήν. † Βέλεσιν αὐτοῦ κατηκόντισέ με.
† (*) κέχρηται δέ μοι ὡς (ν) βούλεται, † ἐν ὀδύναις
πέφυρμαι. † (ξ) ἐπιστρέφονταί μου αἱ ὀδύ-
15 ναι, † Ὤχετό μου ἡ ἐλπὶς ὥσπερ πνεῦμα, † καὶ
16 ὥσπερ νέφος ἡ σωτηρία μου (ο). † Καὶ νῦν
ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου, † ἔχουσιν
17 δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν. † (π) Νυκτὶ δέ μου
τὰ ὀστᾶ συγκέκαυται, τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέ-
18 λυται. † (ρ) Ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελάβετό μου
τῆς στολῆς, † ὥσπερ τὸ περιστόμιον τοῦ χιτῶνός
19 μου περιέσχε με. † (σ) Ἥγησαι δέ με ἴσα
πηλῷ, † ἐν γῇ καὶ σποδῷ (τ) μου ἡ μερίς.
20 † Κέκραγα δὲ πρὸς σὲ καὶ οὐκ (υ) ἀκούεις μου,
21 † ἔστησαν δὲ καὶ κατενόησάν με. † Ἐπέβησαν
δέ μοι ἀνελεημόνως, † χειρὶ κραταιᾷ με
ἐμαστίγωσας.

CAP. XXX.

Nunc autem deriserunt me 1
(a) minimi: nunc monent me in
parte, quorum spernebam paren-
tes eorum, quos non putavi (b)
dignos canibus meorum gregum.
Et quidem virtus manuum eo- 2
rum (c) ut quid mihi? super
eos peribat (d) consummatio.
In egestate, & fame (e) sterilis: 3
qui fugiebant (f) inaquosam he-
ri pressuram, & miseriam. Qui 4
(g) circuibant (h) alima in (i)
resonante, quorum (k) quidem
alima erat eorum cibaria: inho-
norati autem & abjecti, egentes
omni bono: qui & (l) radices
lignorum manducabant propter
magnam famem. Insurrexerunt 5
super me fures, Quorum domus 6
erant cavernæ petrarum: Inter 7
(m) medium benè sonantium
clamabunt, qui sub sarmentis a-
grestibus manebant. Stultorum 8
filii, & ignobilium: nomen &
gloria extincta est de terra. Nunc 9
autem cithara eorum ego sum,
& me fabulam habent. Et abo- 10
minati sunt me, discedentes pro-
cul: nec in faciem meam peper-
cerunt sputo. Aperiens enim 11
pharetram suam afflixit me: (n)
et frænũ faciei meæ emiserunt.
Super (o) dextra germinis insur- 12
rexerunt: pedem (p) suum ex-
tenderunt, et straverunt super me
semitas (q) perditionis ipsorum.
Contritæ sunt semitæ meæ: exue- 13
runt enim me stolã. Jaculis suis 14
vulneravit me: (r) judicavit au-
tem mihi, sicut (s) vult: in do-
loribus maceratus sum: (t) con-
vertuntur in me dolores. Disces- 15
sit (u) spes mea, sicut spiritus; &
sicut nubes salus mea. Et nunc su- 16
per me (x) effundetur anima mea:
habent autem me dies dolorum.
Nocte verò ossa mea (y) confusa 17
sunt: & nervi mei dissoluti sunt.
In multa virtute apprehendit 18
stolam meam: & quasi orã vesti-
menti mei circundedit me. Repu- 19
tâsti autem me, sicut lutum: in
terra, & cinere pars mea. Clama- 20
vi autem ad te, & non audis me: steterunt autem, & consideraverunt me. (z) In- 21
sultârunt autem mihi immisericorditer: manu potenti me flagellâsti.

MS.A. (α) ἀξίους εἶ * κοινῶν τῶν (β) ἅλιμα ἐπὶ ἠχοῦντι, ὧν ἅλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα, ἄτιμοί τε (γ) ἐνδεεῖς ἀγαθοῦ, (δ) ἐμασῶντο (*) τῶν πετρῶν (*) ἐπὶ γῆς. (ε) κιθάρα αὐτῶν ἐγώ εἰμι, καὶ (ζ) θρύλλημα ἔχουσιν. Ἐβδελύξαντό με (η) προσώπου (θ) πτύελου. (ι) γὰρ ὅδε φαρέτραν (κ) ἐξαπέστειλεν. (λ) τοῦ βλαστοῦ (μ) με τὴν στολήν μου. (*) Κέχρηται (ν) ἐβούλετο, (ξ) ἐπιστρέφονται δέ μου (ο) παρῆλθεν. Καὶ νῦν (π) Νύκτες δέ μου τὰ ὀστᾶ συνέφλεξε, καὶ τὰ νεῦρα (ρ) Πολλῇ ἰσχύϊ (σ) Ἥγηται δέ (τ) ἡ μερίς μου. (υ) εἰσακούεις μου, ἔστησαν καὶ κατενόησάν * μοι. Ἀπέβησαν δέ μοι ἀνελεήμονες, ὡς χειρὶ

תרגום TARGUM.

20 21 22 23 יקרי חדת גבי וקשתי בידי משתלחפא : מני קבילו ואוריכו ושתיקו למלכתי : בתר פתגמי לא יתנון ועליהון תשפר מלתי : ואוריכו היך מטרא לותי והיך
24 25 אריסיא דפומהון פתחו למלקושא : אגחך אמטולהון ולא יהימנון וקלסתור אפי לא אסתכלון : אבחר אורחהון ואתיב ברישיהון היך חתנא ואשרי כמלכא
ל
בחילא היך כמן דאבלין מנחם :
1 2 וכדון מגחכין עלי דעדקין מני ליומין די רחיקית אבהתהון לשואה עם כלביא נטרי עני : אוף חיל ידיהון למה לי עליהון הובד כוך : תא לחוד חיל ידיהון
3 למה לי לקבלותיה שוחדא אין אתנור להון להובדא בכוך קבורתא : בחוסרנא ובאולצנא דלא ולד הון ערקין רשיעיא בארעא צהיא חשוכא היך רומשא
4 6 אתר שוחא ורגושתא : דתלשין הובי חולף עסבי מיכלא ועקרין רתימין מוניהון : תא דשבקין פתגמי אוריתא מן לוחא לבהון מטול מלי דעלמא עקרי
5 8 7 רותמיא מתוקדין ומתעבדין גומרין למזוניהון : מן שלהיא מתרכין מיבבין עליהון היך גנבא : בתקוף פצידי נחליא למשרי בנקירתא דעפרא ואבניא :
10 9 ביני אילניא נהקין תחות היגי מתחברין : בניא דנבל עם בני הדיוטין ישתפפון מן ארעא : וכדון זמרהון הויתי והויתי להון לשותא : רחקונני רחיקו מני
11 12 ומן קדמי לא מנעו רוקא : ארום שושלתי ונימי אטוני שרא וסנפני וזממא מן קדמי פטרו : על ימינא בחוצפא בניהון קימין רגלי שדרו וכבשו עלי
13 14 15 אסרטי תברהון : צדיאו שבילי לפורענותי מהנין לית דסעיד להון : בתקוף פלטיות גללי ימא אתין תחות רגושא מתגלגלין : אתהפך עלי רגושתא
16 17 תרדוף כזעפא רבנותי והיך עבא עברת פורקני : וכדון עלי מצטערא נפשי ייחדונני ימי עניותא : בליליא גרמי מתפקפקין מני ורמשי לא שכבין :
18 19 בסוגעי חילא יתחבש לבושי אנב כתוני יזרונני : אשוי יתי לטינא ואתמתיל בעפרא ואתחברא מן טינא ואמתיל לאברהם
20 21 דאדמי לעפר וקטם : אבעי מנך ולא תעני יתי קמית ותתבונן בי במימרי : תתהפך לאכזראה לי [illegible] אידך [illegible] :

Versio SYRIACA.

20 ܐܝܩܪܝ ܚܕܬ ܥܡܝ. ܘܩܫܬܝ ܒܐܝܕܝ ܐܬܚܠܦܬ. * ܘܠܗ ܡܫܬܡܥܝܢ ܘܡܣܟܝܢ ܘܫܬܩܝܢ ܠܡܠܟܝ.
21 22 ܘܒܬܪ ܦܬܓܡܝ ܠܐ ܬܢܘ: ܘܥܠܝܗܘܢ ܢܛܦܐ ܡܠܬܝ. * ܘܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܝ ܐܝܟ ܡܛܪܐ. ܘܦܘܡܗܘܢ ܦܬܚܘ
23 24 ܐܝܟ ܕܠܡܠܩܘܫܐ. * ܓܚܟ ܗܘܝܬ ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܘܢܘܗܪܐ ܕܐܦܝ ܠܐ ܡܦܠܝܢ. * ܓܒܝܬ ܐܘܪܚܬܗܘܢ.
25 ܘܝܬܒܬ ܪܫܐ ܘܫܪܝܬ ܐܝܟ ܡܠܟܐ ܒܚܝܠܗ. ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܐܒܝܠܐ ܡܒܝܐ. * ܦܨܠܩ * ܠ *
1 * ܘܗܫܐ ܓܚܟܘ ܥܠܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܙܥܘܪܝܢ ܡܢܝ ܒܝܘܡܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܠܝܬ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܚܫܒܬ
2 ܐܢܘܢ ܥܡ ܟܠܒܐ ܕܥܢܝ. * ܘܚܝܠܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ ܒܛܠ ܗܘܐ ܠܝ. ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܒܕ ܟܠܗ ܚܘܣܢܐ.
5 ** * ܘܡܚܛܦܐ ܢܦܩ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܟ ܓܢܒܐ ܒܥܘܠܥܠܐ ܕܡܛܪܐ. * ܠܡܥܪܐ ܒܫܩܝܦܐ ܕܥܦܪܐ ܘܟܐܦܐ.
6 7 * ܘܬܚܝܬ ܟܘܒܐ ܘܬܚܝܬ ܫܘܟܐ. * ܢܬܡܣܟܢܘܢ ܒܢܝ ܣܟܠܐ ܥܡ ܒܢܝ ܥܘܠܐ. ܘܡܢ ܢܬܡܟܟܘܢ ܡܢ
8 9 ܐܪܥܐ. * ܘܗܫܐ ܙܡܪܬܗܘܢ ܗܘܝܬ. ܘܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܠܡܬܠܐ. * ܐܣܠܝܘܢܝ ܘܐܬܪܚܩܘ ܡܢܝ. ܘܡܢ ܐܦܝ ܠܐ
10 11 ܚܣܟܘ ܪܘܩܐ. * ܡܛܠ ܕܩܛܪܐ ܦܫܪܘ ܘܫܥܒܕܘܢܝ. ܘܦܓܘܕܐ ܡܢ ܩܕܡܝ ܫܪܘ. * ܥܠ ܝܡܝܢܝ ܦܪܚܐ
12 13 ܩܡܘ. ܘܪܓܠܝ ܫܕܘ. ܘܟܒܫܘ ܥܠܝ ܐܘܪܚܬܐ ܕܚܒܠܗܘܢ. * ܘܣܚܦܘ ܫܒܝܠܝ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܥܕܪܝܢ
14 ܠܗܘܢ. ܘܡܢ ܥܕܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܐܝܟ ܬܠܘܥܬܐ ܪܒܬܐ ܢܐܬܘܢ. ܘܬܚܝܬ ܫܒܝܠܐ ܢܬܦܠܓܘܢ. * ܐܬܗܦܟ
15 16 ܥܠܝ ܚܒܠܐ. ܘܪܕܦܘ ܐܝܟ ܪܘܚܐ ܪܒܢܘܬܝ. ܘܐܝܟ ܥܢܢܐ ܕܥܒܪܐ ܦܘܪܩܢܝ. * ܘܗܫܐ ܐܬܬܫܝܕ ܢܦܫܝ.
17 18 ܘܐܚܕܘܢܝ ܝܘܡܬܐ ܕܡܘܟܟܝ. * ܒܠܠܝܐ ܓܪܡܝ ܢܦܨܝܢ ܠܝ. ܘܓܘܫܡܝ ܠܐ ܫܪܐ ܒܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܐ. * ܠܒܫܬܗ
19 20 ܠܒܘܫܝ. ܘܐܣܪܬܗ ܠܐܣܛܠܝ. * ܐܪܡܝܘܢܝ ܒܛܝܢܐ. ܘܐܬܕܡܝܬ ܐܝܟ ܥܦܪܐ ܘܩܛܡܐ. * ܐܩܥܐ ܠܘܬܟ.
21 ܘܠܐ ܥܢܝܬܢܝ. ܩܡܬ ܘܚܪܬ ܒܝ. * ܘܣܡܬܢܝ ܒܥܠܕܒܒܐ ܠܟ. ܘܒܥܘܫܢܐ ܕܐܝܕܝܟ ܐܚܕܬܢܝ.

Versio ARABICA.

20 21 * فقد أخذ سعيي ووسي بيدي استبدلت * ولو انهم سمعوني وصبروا وقبلوا رأيي * ومن قولي لم
22 23 يعدلوا وحسنت عندهم كلمتي * انتظروني مثل المطر وافواههم تعروها مثل الذي يطلب الربيع
24 25 * فاضحك عليهم ولا يؤمنون * وفي ضياء وجهي لا يسلكون * وادوس طرايقهم * وارجع واحل مثل
الملك بجنده ومثل الرجل الذي يعزي المحزونين * الفصل الثلثون *
1 * والآن فقد سخر علي الذين هم اصغر مني في الايام * الذين انا ارذلت اباءهم * وما حسبتهم الا مع
4 5 كلاب غنمي * وقوة يديهم لم تكن عندي شيا * فقدت جميع العظمة *** والقهر يخرج عليهم مثل
6 7 السارق بقوة الصانع * ليطرح في غبار الارض وحجارها * وتحت الكهوف وتحت السواقي * يتهدد البنون
8 9 السفهاء مع بني المنافقين * هنالك يتواضعون من الارض * والآن فاني كنت اهمهم * وكنت لهم
10 11 عجبا * فصوني وابعدوا عني * ولم يمسكوا البصاق عن وجهي * لانهم من وراي * ابتدوا
12 13 ووضعوني * ولجامة القوة في فمي * عن يميني قاموا * وعقلوا رجلي وعقلوني في سبيل طرقي * وطرايقي
14 عوجوها باطلا * وعلي الذي اصابني فرحوا * ولهم فلا يكون فرح * مثل النعش العظيمة يأتون * وتحت
15 العجاج يتبددون * لانهم ردوا علي الاضطراب * وطردوا مثل الريح طرايقي * ومثل السحاب التي تعبر
16 17 خلاصي * والآن فقد كربت نفسي واطافت في ايام مذلتي * وفي الليل عظامي تقلقت علي * وجسدي
18 19 لم يحل بكثرة القوة * لبست لبوسي تسددت ثيابي * فالقوني في الطين وشبهت الرماد والتراب * فاعج
20 21 اليك ولا تجيبني * قمت ففهمتني * وجعلتني لك عدوا * وبعظمة يديك حكمتني *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Jam enim populus meus 20
comprehensus est, et arcus
meus in manu mea immu-
tatus est. Quòd si ipsi 21
audivissent me, & præsto-
lati fuissent, ac suscepis-
sent consilium meum, Et 22
à sermone meo non decli-
nassent, & placuisset eis
verbū meum, Expectâs- 23
sent me quasi pluviam, &
ora sua aperuissent velut
is qui petit ver. Irridebā 24
eos, nec credent: & in lu-
mine vultûs mei non am-
bulabunt: Et investigabā 25
vias eorum, & revertar,
atque habitabo quasi rex
cum exercitu suo, et quasi
vir qui consolatur afflic-
tos.

CAP. XXX.

Et nunc insultant mi- 1
hi qui sunt minores me
diebus, quorum ego patres
vilipendi, nec reputavi e-
os nisi cum canibus ovium
mearum, Quorum forti- 2
tudo manuum non fuit a-
pud me ullius momenti.
(a) Consumpta est omnis
celsitudo, Et cum violen- 5
tia (b) egredietur contra
illos quasi fur, cum impe-
tu (c) turbarum, (d) ut 6
dejiciat in pulverem ter-
ræ, & lapides ejus; Et 7
sub rupibus, & sub pinnis
Destruentur filii (e) per- 8
versi cùm filiis impiorum:
Ibi humiliabuntur à ter-
ra. Et nunc sum illis soli- 9
tudini, & factus sum il-
lis (f) miraculum: (g) De- 10
vitârunt me, et recesserunt
à me, nec cohibuerunt
sputum à facie mea: Quo- 11
niam ipsi à tergo meo cæ-
perunt et depresserunt me:
et frænū ejus injecerunt
in os meum. A dextera 12
mea steterunt, & impedi-
verunt pedes meos, et im-
plicaverunt me in semita
viarum mearum, Et vias 13
meas distorserunt gratis,
& de iis quæ acciderunt
mihi, gavisi sunt: ipsis ve-
rò non erit (h) gaudium.
Veluti rupto magna ve- 14
nient, & sub turbine (i)
dispergentur: Quia re- 15
duxerunt super me per-
turbationem, & expule-
runt quasi ventum vias
meas; & quasi nubes
transeuntes, salutem me-
am. Et nunc jam contri- 16
stata est anima mea, et cir-
cundederunt me dies af-
flictionis meæ: Et in no- 17
cte ossa mea gravata sunt
super me, et corpus meū
non habitavit in multitu-
dine roboris. Indutus sum 18
vestibus meis, et cinxi me
indumentis meis, Et pro- 19
jecerunt me in lutum, &
similis factus sum cineri
& pulveri. Et vociferá- 20
bor ad te, nec exaudies
me: stetisti, et considerâsti
me, Et posuisti me ad- 21
versarium tibi, & in cel-
situdine manuum tuarum
(k) cohibuisti me.

INTERP. SYRIACA.

(a) Super illos consumpta (b) emanabit (c) torrentis, (d) Ad habitandum in scissuris, in pulvere & petris; Et sub (e) stulti (f) stupor: (g) Abominantur (h) auxilium. (i) confringentur: (k) ligâsti me.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Gloria mea innovabatur apud me, & arcus meus in manu mea permutabatur. Audiebant me & expectabant, & tacebant ad consilium meum. Post verbum meum 20 21
non iterabant, & eis placebat eloquium meum. Et expectabant me sicut pluviam, & sicut hortulani qui os suum aperiunt ad imbrem serotinum. Ridebam ad eos & non 22 23
credebant, & vultum faciei meæ non intuebantur. Eligebam viam eorum, & sedebam in capite eorum sicut sponsus, & habitabam sicut rex in exercitu, & sicut ille 24 25
qui lugentes consolatur.

CAP. XXX.

Nunc autem derident me juniores me diebus, quorum patres abjeci ut ponerem eos cum canibus custodientibus oves meas. *Etiam* virtus manuum suarum pro nihilo 1 2
erat mihi: super eos periit senium. *Targum aliud:* Veruntamen virtus manuum suarum pro nihilo erat mihi, *ut acciperem eam pro munere, cùm decretum esset*
de illis ut perirent in fovea sepulchri. In egestate & fame sine filiis fuerunt fugientes impii, in terram *siticulosam* & tenebrosam *sicut vespera,* in locum calamitatis & 3
miseriæ. Qui evellunt urticas pro herbis in cibum suum, & radices juniperorum cibus eorum. *Targum aliud: Qui dimittunt verba legis è tabula cordis sui propter* 4
sermones mundi, radices juniperorum comburentur & fient prunæ cibus eorum. Ex improviso ejiciebant, vociferabantur super eos quasi super latronem. In præru- 5 6
ptis rivorum torrentium ut habitarent in cavernis pulveris & petrarum. Inter arbores gemebant, & sub sentibus conjungebantur. Filii stulti cum filiis idiotarum 7 8
conterentur de terra. Nunc autem canticum eorum sum, & factus sum eis in proverbium. Abominati sunt me & longè recesserunt à me, & à facie mea non prohibue- 9 10
runt sputum. Quoniam vinculum meum *& fila funis mei* dissolvit, & *afflixit me,* & *camum* à facie mea solverunt. Ad dextram cum impudentia filii eorum surrexerunt, 11 12
pedes meos subverterunt, & straverunt super me semitas interitus eorum. Desolaverunt itinera mea, in ultionem mei profecerunt, non est qui auxiliaretur eis. Quasi 13 14
rapiditas dilatationis fluctuum maris veniunt, sub tumultu devolvuntur. Versus est contra me tumultus, persequeris quasi ventus dominationem meam, & sicut nubes per- 15
transivit salus mea. Nunc autem in memetipso tribulatur anima mea, comprehenderunt me dies afflictionis. In nocte ossa mea perforantur in me, & qui adversum me 16 17
fremunt, non quiescunt. In multitudine virtutis *perquiritur* vestimentum meum: apud tunicam meam accingit me. Comparaverunt me luto, & assimilatus sum pul- 18 19
veri & cineri. *Targum aliud:* Comparaverunt me *Adamæ, qui creatus fuit* è luto; & assimilatus sum *Abrahamo, qui similis fuit* pulveri & cineri. Deprecor te, & 20
non exaudis me; sto, & [*non*] intendis in me. Conversus es mihi in crudelem, in fortitudine manus tuæ comminatus es mihi. 21

איוב : ל

22 תִּשָּׂאֵנִי אֶל־רוּחַ תַּרְכִּיבֵנִי וּתְמֹגְגֵנִי תֻּשִׁיָּה׃
23 כִּי־יָדַעְתִּי מָוֶת תְּשִׁיבֵנִי וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חָי׃
24 אַךְ לֹא־בְעִי יִשְׁלַח־יָד אִם־בְּפִידוֹ לָהֶן שׁוּעַ׃
25 אִם־לֹא בָכִיתִי לִקְשֵׁה־יוֹם עָגְמָה נַפְשִׁי לָאֶבְיוֹן׃
26 כִּי טוֹב קִוִּיתִי וַיָּבֹא רָע וַאֲיַחֲלָה לְאוֹר וַיָּבֹא אֹפֶל׃
27 מֵעַי רֻתְּחוּ וְלֹא־דָמּוּ קִדְּמֻנִי יְמֵי־עֹנִי׃
28 קֹדֵר הִלַּכְתִּי בְּלֹא חַמָּה קַמְתִּי בַקָּהָל אֲשַׁוֵּעַ׃
29 אָח הָיִיתִי לְתַנִּים וְרֵעַ לִבְנוֹת יַעֲנָה׃
30 עוֹרִי שָׁחַר מֵעָלָי וְעַצְמִי־חָרָה מִנִּי־חֹרֶב׃
31 וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנֹּרִי וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים׃

CAP. XXXI. לא

1 בְּרִית כָּרַתִּי לְעֵינָי וּמָה אֶתְבּוֹנֵן עַל־בְּתוּלָה׃
2 וּמֶה חֵלֶק אֱלוֹהַּ מִמָּעַל וְנַחֲלַת שַׁדַּי מִמְּרֹמִים׃
3 הֲלֹא־אֵיד לְעַוָּל וְנֵכֶר לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃
4 הֲלֹא־הוּא יִרְאֶה דְרָכָי וְכָל־צְעָדַי יִסְפּוֹר׃
5 אִם־הָלַכְתִּי עִם־שָׁוְא וַתַּחַשׁ עַל־מִרְמָה רַגְלִי׃
6 יִשְׁקְלֵנִי בְמֹאזְנֵי־צֶדֶק וְיֵדַע אֱלוֹהַּ תֻּמָּתִי׃
7 אִם תִּטֶּה אַשֻּׁרִי מִנִּי הַדָּרֶךְ וְאַחַר עֵינַי הָלַךְ לִבִּי וּבְכַפַּי דָּבַק מאוּם׃
8 אֶזְרְעָה וְאַחֵר יֹאכֵל וְצֶאֱצָאַי יְשֹׁרָשׁוּ׃
9 אִם־נִפְתָּה לִבִּי עַל־אִשָּׁה וְעַל־פֶּתַח רֵעִי אָרָבְתִּי׃
10 תִּטְחַן לְאַחֵר אִשְׁתִּי וְעָלֶיהָ יִכְרְעוּן אֲחֵרִין׃
11 כִּי־הוּא זִמָּה וְהִיא עָוֹן פְּלִילִים׃
12 כִּי אֵשׁ הִיא עַד־אֲבַדּוֹן תֹּאכֵל וּבְכָל־תְּבוּאָתִי תְשָׁרֵשׁ׃
13 אִם־אֶמְאַס מִשְׁפַּט עַבְדִּי וַאֲמָתִי בְּרִבָם עִמָּדִי׃
14 וּמָה אֶעֱשֶׂה כִּי־יָקוּם אֵל וְכִי־יִפְקֹד מָה אֲשִׁיבֶנּוּ׃
15 הֲלֹא־בַבֶּטֶן עֹשֵׂנִי עָשָׂהוּ וַיְכֻנֶנּוּ בָּרֶחֶם אֶחָד׃
16 אִם־אֶמְנַע מֵחֵפֶץ דַּלִּים וְעֵינֵי אַלְמָנָה אֲכַלֶּה׃

Versio VULG. LAT.

22 Elevâsti me, & quasi super ventum ponens elisisti me valdè.
23 Scio quia morti trades me, ubi constituta est domus omni viventi.
24 Veruntamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam : & si corruerint, ipse salvabis.
25 Flebam quondam super eo qui afflictus erat, & compatiebatur anima mea pauperi.
26 Expectabam bona, & venerunt mihi mala : præstolabar lucem, & eruperunt tenebræ.
27 Interiora mea efferbuerunt absque ulla requie, prævenerunt me dies afflictionis.
28 Mœrens incedebam, sine furore; consurgens, in turba clamabã.
29 Frater fui draconum, & socius
30 struthionum. Cutis mea denigrata est super me, & ossa mea aruerunt præ caumate.
31 Versa est in luctum cithara mea, & organum meum in vocem flentium.

CAP. XXXI.

1 PEpigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem
2 de virgine. Quam enim partem haberet in me Deus desupèr, & hæreditatem Omnipo-
3 tens de excelsis? Numquid non perditio est iniquo, et alienatio operantibus injustitiam?
4 Nónne ipse considerat vias meas, & cunctos gressus meos
5 dinumerat? Si ambulavi in vanitate, & festinavit in dolo
6 pes meus : Appendat me in statera justa, & sciat Deus sim-
7 plicitatem meam. Si declinavit gressus meus de via, & si secutum est oculos meos cor meum, & si manibus meis ad-
8 hæsit macula: Seram, & alius comedat : & progenies mea
9 eradicetur. Si deceptum est cor meum super muliere, & si ad ostium amici mei insidiatus
10 sum: Scortum alterius sit uxor mea, & super illam incurven-
11 tur alii. Hoc enim nefas est, et
12 iniquitas maxima. Ignis est usque ad perditionem devorans, & omnia eradicans geni-
13 mina. Si contempsi subire judicium cum servo meo, & ancillâ meâ, cùm disceptarent
14 adversùm me. Quid enim faciam cùm surrexerit ad judicandum Deus? & cùm quæsierit, quid respondebo illi?
15 Numquid non in utero fecit me qui & illum operatus est? & formavit me in vulva unus?
16 Si negavi, quod volebant, pauperibus, & oculos viduæ expectare feci.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 †Ἔταξας δέ με ἐν ὀδύναις, καὶ (φ) ἀπέῤῥιψάς με ἀπὸ σωτηρίας.
23 † Οἶδα γὰρ ὅτι θάνατός με ἐκτρίψει, † οἰκία γὰρ (ψ) παντὶ θνητῷ γῆ.
24 † Εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν χειρώσασθαι, † (χ) ἢ δεηθείς γε
25 ἑτέρου, καὶ ποιήσει μοι τοῦτο. † Ἐγὼ δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἔκλαυσα, † (ψ) ἐστέναξα
26 δὲ ἰδὼν ἄνδρα (ω) ἐν ἀνάγκαις. † Ἐγὼ δὲ ἐπέχων ἀγαθοῖς, ἰδοὺ συνήντησάν μοι
27 μᾶλλον ἡμέραι κακῶν. † Ἡ κοιλία μου ἐξέζεσε καὶ οὐ σιωπήσεται, † προέφθασάν
28 (α) με ἡμέραι πτωχείας. † Στένων πεπόρευμαι ἄνευ φιμοῦ, † ἕστηκα δὲ ἐν ἐκκλη-
29 σίᾳ κεκραγώς. † Ἀδελφὸς γέγονα σει-
30 ρήνων, † ἑταῖρος δὲ στρουθῶν. † Τὸ δὲ δέρμα μου (β) ἐσκότωται μεγάλως, † τὰ δὲ
31 ὀστᾶ μου ἀπὸ καύματος (γ). † Ἀπέβη δὲ εἰς πένθος μου ἡ κιθάρα, † ὁ δὲ ψαλμός μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί.

22 *Statuisti autem me in doloribus; & projecisti me à salute.* 23 *Novi enim, quòd mors me conteret; domus enim est omni mortali terra.* 24 *Atque utinam possem mihi ipse manus afferre, aut rogarem alium, & faceret mihi hoc.* 25 *Ego autem super omni impotente flevi : gemui videns virum in necessitatibus.* 26 *Ego autem (aa) inhærens bonis : ecce occurrerunt mihi magis dies malorum.* 27 *Venter meus efferbuit, & non (bb) tacebit: prævenerunt me dies mendicitatis.* 28 *Gemens ivi (cc) sine fræno, & fleti in cœtu clamans.* 29 *Frater factus sum (dd) syrenum, & socius struthionum.* 30 *Et cutis mea (ee) obtenebrata est valdè, & ossa (ff) mea ab æstu.* 31 *Versa est autem in luctum cithara mea; & psalmus meus in fletum mihi.*

MS. A. (φ) ἀπερίψας (χ) ἢ παντὶ θνητῷ. (χ) ἢ δεηθῆναι ἑτέρῳ, (ψ) καὶ ἐστέναξα (ω) ἐν ἀνάγκῃ. Καὶ ἐπέχον ἐγὼ ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἰδοὺ * συνήντησάν (α) δέ με (β) μεμελάνωται μεγάλως, (γ) συνεφρύγη. Ἀπέβη εἰς πένθος ἡ κιθάρα μου,

ΚΕΦ. λα'. CAP. XXXI.

1 † Διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου,
2 καὶ οὐ (α) συνήσω (β) ἐπὶ παρθένον. † (β) Καὶ τί ἐμέρισεν ὁ Θεὸς ἄνωθεν, καὶ κληρονομία
3 ἱκανοῦ (γ) ἐξ ὑψίστων; † (δ) Οὐαί, ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ, καὶ ἀπαλλοτρίωσις τοῖς ποιοῦ-
4 σιν ἀνομίαν. † Οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδόν μου, καὶ πάντα τὰ διαβήματά μου (ε) ἐξα-
5 ριθμήσεται; † Εἰ δὲ ἤμην πεπορευμένος μετὰ γελοιαστῶν, † εἰ δὲ καὶ ἐσπούδασεν (ζ)
6 ὁ πούς μου εἰς δόλον· † Ἕσταμαι γὰρ ἐν ζυγῷ δικαίῳ, (η) οἶδε δὲ ὁ Κύριος τὴν ἀ-
7 κακίαν μου. † Εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου (θ) ἐκ τῆς ὁδοῦ, εἰ δὲ καὶ τῷ (ι) ὀφθαλμῷ ἐπ-
8 ηκολούθησεν ἡ καρδία μου, † (κ) εἰ δὲ καὶ ταῖς χερσί μου ἡψάμην δώρων, † Σπείραιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγοισαν, † ἄῤῥιζος δὲ
9 γενοίμην ἐπὶ γῆς. † Εἰ ἐξηκολούθησεν ἡ καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἑτέρου,
10 † (λ) εἰ καὶ ἐγκάθετος ἐγενόμην ἐπὶ θύραις αὐτῆς, † Ἀρέσαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου
11 (μ) ἑτέρῳ, τὰ δὲ νήπιά μου ταπεινωθείη. † Θυμὸς γὰρ ὀργῆς (ν) ἀκατάσχετος, τὸ
12 μιᾶναι ἀνδρὸς γυναῖκα. † Πῦρ γάρ ἐστι καιόμενον (ξ) ἐπὶ πάντων τῶν μερῶν, † οὗ δ᾽ ἂν ἐπέλθῃ, ἐκ ῥιζῶν ἀπώλεσεν.
13 † Εἰ δὲ καὶ ἐφαύλισα κρίμα θεράποντός μου ἢ θεραπαίνης, κρινομένων αὐτῶν (ο)
14 πρός με, † Τί γὰρ ποιήσω ἐὰν ἔτασίν μου (π) ποιῆται ὁ Κύριος; † ἐὰν δὲ καὶ ἐπισκοπήν,
15 τίνα ἀπόκρισιν ποιήσομαι; † Πότερον (ρ) οὐχ ὡς καὶ ἐγὼ ἐγενόμην ἐν γαστρί, καὶ ἐκεῖνοι γεγόνασι; † γεγόναμεν δὲ ἐν τῇ
16 αὐτῇ κοιλίᾳ. † Ἀδύνατοι (σ) δὲ χρείαν ἥν ποτε εἶχον, οὐκ ἀπέτυχον, † χήρας δὲ τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα.

1 *TEstamentum (a) posui oculis meis, & non (b) intelligam super virgine.* 2 *Et quid (c) partitus est Deus desuper; & hæreditas Omnipotentis ex altissimis?* 3 *Væ, perditio injusto, & abalienatio facientibus iniquitatem.* 4 *Nónne ipse videbit viam meam, & omnes gressus meos enumerabit?* 5 *Si verò incessi cum (d) irrisoribus, vel si festinavit ad dolum pes meus:* 6 *((e) Steti enim in statera justa, novit autem Dominus (f) innocentiam meam:)* 7 *Si declinavit pes meus de via, vel si oculo obsequutum est cor meum, vel si manibus meis tetigi* 8 *dona: Seram igitur, & alii edant: & sine (g) radice sim super terram.* 9 *Si sequutum est cor meum mulierem viri alterius, aut* 10 *si (h) obsedi januas ejus; (i) Placeat quoque uxor mea alteri, &* 11 *filii mei humilientur. Furor enim (k) iræ indomitus, commaculare viri uxorem.* 12 *Ignis enim est ardens super omnes (l) partes: quocunque supervenerit, à radicibus perdidit.* 13 *Quòd si & (m) despexi judicium famuli mei, aut ancillæ, cùm ipsi litigarent me-* 14 *cum: Quid enim faciam, si (n) inquisitionem meî faciat Dominus? quòd, si & visitationem aliquam, responsum dabo?* 15 *Nonne sicut ego factus sum in utero, & illi facti sunt? facti autem sumus in eodem (o) ventre.* 16 *Impotentes autem, quacunque aliquando re opus habebant, non sunt frustrati; & viduæ oculum non tabefeci.*

MS. A. (α) ἐπὶ παρθένον. (β) Καὶ ἐπεμέρισεν (γ) ἐξ ὑψίστου; (δ) Οὐαί, ἀπώλεια (ε) ἐξαριθμήσεται; Εἴην ἡμην (ζ) εἰς δόλον ὁ πούς μου (η) Ἔγνω (ι) οἶδεν ὁ κύριος (θ) ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, εἰ (ι) ὀφθαλμῷ μου (κ) καὶ εἰ ἐν ταῖς χερσίν μου ἥψάμην δώρων, Σπείροιμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγοιεν, ἄρριζος (λ) εἰ δὲ καὶ (μ) ἄλλῳ, (ν) ἀκατάσχετος, (ξ) ἐκ πάντων (ο) πρὸς ἐμέ, (π) ποιῇ (ρ) οὐχ ὡς ἐγὼ (σ) δὲ ἣν ποτε εἶχον χρείαν οὐκ ἀπέτυχον, καὶ χήρας τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα.

תרגום TARGUM.

22 תְּטַלְּנַנִי לְפוּחָא תַרְכְּבִנַּנִי וְתַמְסְנִי בְּתוּשִׁיתָא׃ 23 אֲרוּם גְּלֵי קֳדָמַי דִּלְמוֹתָא תְּתִיבִנַּנִי וּבֵית קְבוּרְתָּא מְזַמַּן לְכָל דְּחָי׃ 24 לְחוֹד לָא בִרְתַחְתָּא יְשַׁדַּר מַחְתֵּיהּ אִין בְּעִדָּן צַעֲרֵיהּ יְקַבֵּל צְלוֹתְהוֹן׃ 25 אִין לָא בְכֵית לִקְשֵׁי יוֹמָא עַגְמַת נַפְשִׁי לְחַשִׁיכָא׃ 26 אֲרוּם טַב סַבְּרִית וַאֲתָא בִישׁ וְאוֹרִיכִית לִנְהוֹרָא וַאֲתָא קַבְלָא׃ 27 מְעַי חָמְרוּ וְלֵית בְּהוֹן חֲווּ דִמְא אַקְדִּימוּ יָתִי יוֹמֵי עַנְיוּתָא׃ 28 אוּכָּם הַלֵּכִית בְּלָא שִׁמְשָׁא קָמֵת בִּקְהָלָא אַבְעֵי׃ 29 אֲחָא הֲוֵיתִי לְיָרוֹדִין וְחַבְרָא לִבְרַת נְעָמִיתָא׃ 30 מַשְׁכִּי שְׁחִם מִלְּוָוי וְגַרְמִי חֲרַךְ מִן נוּגְבָּא׃ 31 וַהֲוָה לְאַבְלָא כִּנָּרִי וְאַבּוּבִי אִתְחוֹל לְקָל בָּכְיָן׃

לא

1 קְיָם גְּזָרִית לְעֵינָי וּמָה אִסְתַּכֵּל עַל בְּתוּלְתָּא׃ 2 וּמָה חוּלַק טַב יְהִיב אֱלָהָא מִלְּעֵלָּא וְאַחְסָנַת שַׁדַּי מִשְּׁמֵי מְרוֹמָא׃ 3 הֲלָא צַעֲרָא לְזֵידוֹנָא וְתַבְרָא לְעָבְדֵי שְׁקַר׃ 4 הֲלָא הוּא יֶחְמֵי אוֹרְחָתִי וְכָל פְּסִיעָתִי יִמְנֵי׃ 5 אִין הַלֵּיכִית עִם שִׁקְרָא וּרְהִיט עַל נְכִילוּת רַגְלִי׃ 6 יִתְקְלִנַּנִי בְּמַשְׁחָתָא דִּצְדְקָא וְיִדַּע אֱלָהָא שְׁלֵימוּתִי׃ 7 אִין תַּצְלֵי אִסְתּוֹרִי מִן אוֹרְחָא וּבָתַר עֵינַי הֲלַךְ לִבִּי וּבִידַי אַדְבִּיק מִדְּעַם חִבּוּלָא׃ 8 אֶזְרַע וְחוֹרָן יֵיכוּל וְלִבְלְבֵי נִצְבַי יִתְלְשׁוּן׃ 9 אִין אִשְׁתַּרְגַּג לִבִּי עַל אִתַּת גְּבַר וְעַל תְּרַע חַבְרִי כְּמַנִית׃ 10 תְּשַׁמֵּשׁ עִם חוֹרָן אִנְתְּתִי וַעֲלַהּ יִתְחַמְּטוּן חוֹרָנִין׃ 11 אֲרוּם הִיא זְנוּ וְהוּא סוּרְחָן פְּרִישׁ׃ 12 אֲרוּם אִשָּׁא הִיא עַד בֵּי אֲבַדְנָא תֵּיכוּל וּבְכָל אִנְבֵּי תְּלוֹשָׁא׃ 13 אִין רַחֲקִית דִּין עַבְדִּי וְאַמְהָתִי כַּד אִית לְהוֹן תִּגְרָא בַּהֲדִי׃ 14 וּמָה אַעְבֵּד כַּד יְקוּם אֱלָהָא וַאֲרוּם יִסְעַר מָה אֲתִיבִנֵּיהּ׃ 15 הֲלָא בִכְרֵיסָא עָבְדַנִי עֲבַדִיהּ וְאַתְקִין יָתָנָא בִּמְעַיָּא חַד׃ 16 אִין אַתְמְנַע מִלְּשַׁלְמָא צְבָאוּת מִסְכֵּנַיָּא וְעֵינֵי אַרְמַלְתָּא אֲשֵׁיצֵי׃

Versio SYRIACA.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
[illegible]
31 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

Versio ARABICA.

22 وحملتني فاربصتني علي الريح وحطيتني واسقيتني * والآن اعلم انك من الموت تردني الي مجمع جميع
23 الاحياء * ولكن لا يبسط علي يدك واذا عاجلت اليه تخلصني * بكيت علي المسكين في النهار
24
25 وكربت نفسي علي البايس * انتظرت الرحمة فجات البلوا وانتظرت النور فجاء الظلام * تقلقلت
26
27 امعاي فما سكنت عاجلتني ايام تواضعي * بالهم سلكت بلا حمية * قمت في الجماعة وبكيت * اخا
28
29 كنت لاولاد الوحوش * وصاحبا لبنات الانعام * جلدي تقبض علي * وعظامي يبست كالذي
30
31 في السموم * كان مزهري بالحزن * ومزماري لصوت البكاء * الفصل الحادي والثلثون
1 عهدا اعاهد عيني ان لا انظر في العذري * وماذا هي قسمة الله الذي من فوق * ووراثة الله
2
3 الذي من العلو * الا البوار للمنافقين * والمكروه علي صانعي الشر * فانه قد ابصر طرايقي * وجميع
4
5 خطواتي قد احصاها * ان كنت خطوت مع الاشرار * وان استعجلت رجلي ان تسعا بالغش * فميزني
6
7 بميزان الحق * ويعرف الله براتي * ان كنت عدلت خطواتي من الطريق * وان كان ذهب قلبي وراء
8 عيني * وان كان لصق في شي * الا اذا زرعت فعند ذلك اكلت * واذا ما نصبت فعند ذلك ربيت
9 وحملت * وان استرسل قلبي علي امراة غريبة * وعلي باب صاحبي ان كنت رصدت * ولكن طحنت
10
11 امراتي لآخرين * وجبرت مكانا آخر * من اجل انها خاطية * وهي عين المكر * والنار التي حتي الهلاك
12
13 تاكل * وجميع غلاتي تقلع * ان كنت رفضت قضاء عبدي وامتي اذا تداينوا معي * بل اقول
14
15 ماذا اصنع اذا ما قام الله * واذا اذا ما سال ان اجيبه * فانه في البطن الذي صنعني صنعه * وفي رحم
16 واحد سوانا * ان كنت منعت المسكين الذي طلب * وان كنت اظلمت عيني الارملة *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Et portâsti me, tum cubare fecisti super ventum, & (l) deposuisti me, ac tribulâsti me: 22
Et nunc scio quod à morte reduces me ad congregationem omnium vivorũ. 23
Attamen non extendet super me manum suam; & cùm clamavero ad eum, salvabit me. 24
Ploravi super pauperem in die, & mœruit anima mea super inopem. 25
Expectavi misericordiam, & venit tribulatio. Expectavi lucem, & venerunt tenebræ. 26
Cõmota sunt viscera mea, nec quieverunt. Prævenerunt me dies humilitatis meæ: 27
(m) In anxietate ambulavi absq; ira: steti in cõgregatione, et planxi. 28
Frater factus sum (n) filiis belluarum, & socius filiabus struthionum. 29
Cutis mea (o) contracta est super me, & ossa mea (p) aruerunt veluti ejus qui in vento calido est. 30
Versa est cithara mea in mœrorem, & psalmodia mea in vocem luctûs. 31

CAP. XXXI.

Fœdus pacifcor cum oculis meis quòd non considerabo virginem. 1
Et quænam est pars Dei, quæ desuper est: & hæreditas Dei quæ ab excelso est; 2
Nisi interitus impiorum, et (a) abominatio super operantes malum? 3
Nam ipse vidit vias meas, & cunctos passus meos numeravit. 4
Si ambulavi cum improbis, & si acceleravi pedes meos (b) ut curarent dolum; 5
Appendat me in statera veritatis, & cognoscat Deus innocentiam meam. 6
Si diverti gressus meos de via, & si abiit cor meum post oculos meos, & si adhæsit mihi quicquam. 7
Sed potiùs cùm seminavi, tunc comedi; & cùm plantavi, tunc nutrivi & congessi: 8
Et si (c) flexum est cor meũ super muliere aliena, et ad januam proximi mei si insidiatus sum: 9
Imò verò moluit uxor mea aliis, & panem confecit alio in loco, 10
Quia ipsa peccatrix est, & oculus fraudis, 11
Et ignis usque ad interitum comedens. Et omnes fruges meæ eradicentur, 12
Si recusavi causam servi mei & ancillæ meæ, quando judicium inierunt mecum: 13
Sed dico, Quid faciam quando steterit Deus? & quid cùm postulaverit ut respondeam ei? 14
Nam in ventre in quo condidit me, condidit illum; & in vulva eadem (d) pares nos fecit. 15
Si denegavi pauperi quod petiit, & si obscuravi oculos viduæ: 16

INTERP. SYRIACA.

(l) humiliâsti me, (m) Mœstè (n) cani sylvestri (o) consumpta est (p) adusta sunt *Cap. xxxi.* (a) abalienatio (b) current in dolo; (c) solicitum fuit (d) aptavit nos.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Elevâsti me super ventum, & ascendere me fecisti, & tabescere fecisti me in scientia. 22
Nam patefactum est mihi quòd morti reduces me, & in domum sepulturæ, quæ præparatur omni viventi. 23
Verum non cum furore immittet plagam suam, si *tempore angustiæ ejus susceperit preces eorum. Targum aliud*: Veruntamen non in *os ejus* suscitabit plagam suam, si in scabie posuerit super ea emplastrum. 24
Flebam utiq; super eum qui mœrens erat in die, compatiebatur anima mea pauperi. 25
Speravi enim bonum, & venit malum; & expectavi lucem, & venerunt tenebræ. 26
Viscera mea efferbuerunt, & non apparuit in eis sanguis: prævenerunt me dies afflictionis. 27
Denigratus incedebam sine sole, consurgens in turba deprecabar. 28
Frater fui draconibus, & socius filiis struthionis. 29
Cutis mea denigrata est in me, & os meum combustum est siccitate. 30
Et versa est in luctum cithara mea, & organum meum comparatum est voci flentium. 31

CAP. XXXI.

Pepigi fœdus cum oculis meis, & quid respicerem super virginem? 1
Quam enim partem bonam daret Deus desuper, & possessionem omnipotens de cœlis excelsis. 2
Nonne tribulatio erit superbo: & interitus operantibus iniquitatem? 3
Nonne ipse videbit vias meas, & omnes gressus meos numerabit? 4
Si ambulavi cum falsitate, & festinavit in solicitudine pes meus. 5
Appendat me in statera justitiæ, ut Deus sciat perfectionem meam. 6
Si declinavit gressus meus à via, & secutum est oculos meos cor meum, & manibus meis adhæsit aliqua macula: 7
Seram, & alius comedat, & germinationes propaginum mearum eradicentur. 8
Si concupivit cor meum uxorem viri, & si ad ostium amici mei insidiatus sum. 9
Dormiat cum alio uxor mea, & super eam incurvent se alii: 10
Quoniam hoc est fornicatio, & est iniquitas maxima. 11
Quia ignis est qui usq; ad domum perditionis consumet, & omnes fructus meos eradicabit. 12
Si abjeci judicium servi mei & ancillæ meæ, quando erat eis contentio mecum: 13
Quid enim faciam cùm surrexerit Deus; & quando visitabit, quid respondebo ei? 14
Nonne in ventre fecit me, *qui* fecit illum, & præparavit nos in utero unus? 15
Si desiii reddere quod *volebat pauper*, & oculos viduæ consumere feci. 16

איוב : לא

17 ואכלתי פתי לבדי ולא־אכל יתום ממנה :
18 כי מנעורי גדלני כאב ומבטן אמי אנחנה :
19 אם־אראה אובד מבלי לבוש ואין כסות לאביון :
20 אם־לא ברכוני חלצו ומגז כבשי יתחמם :
21 אם־הניפותי על־יתום ידי כי־אראה בשער עזרתי :
22 כתפי משכמה תפול ואזרעי מקנה תשבר :
23 כי פחד אלי איד אל ומשאתו לא אוכל :
24 אם־שמתי זהב כסלי ולכתם אמרתי מבטחי :
25 אם־אשמח כי־רב חילי וכי־כביר מצאה ידי :
26 אם־אראה אור כי יהל וירח יקר הלך :
27 ויפת בסתר לבי ותשק ידי לפי :
28 גם־הוא עון פלילי כי־כחשתי לאל ממעל :
29 אם־אשמח בפיד משנאי והתעררתי כי־מצאו רע :
30 ולא־נתתי לחטא חכי לשאל באלה נפשו :
31 אם־לא אמרו מתי אהלי מי־יתן מבשרו לא נשבע :
32 בחוץ לא־ילין גר דלתי לארח אפתח :
33 אם־כסיתי כאדם פשעי לטמון בחבי עוני :
34 כי אערוץ המון רבה ובוז־משפחות יחתני ואדם לא־אצא פתח :
35 מי יתן־לי שמע לי הן־תוי שדי יענני וספר כתב איש ריבי :
36 אם־לא על־שכמי אשאנו אענדנו עטרות לי :
37 מספר צעדי אגידנו כמו־נגיד אקרבנו :
38 אם־עלי אדמתי תזעק ויחד תלמיה יבכיון :
39 אם־כחה אכלתי בלי־כסף ונפש בעליה הפחתי :
40 תחת חטה יצא חוח ותחת־שערה באשה תמו דברי איוב :

Versio VULG. LAT.

17 Si comedi buccellam meam solus, & non comedit pupillus
18 ex ea: (Quia ab infantia mea crevit mecum miseratio: & de utero matris meæ egres-
19 sa est mecum:) Si despexi pereuntem, eò quòd non habuerit indumentum, & absque operimento pauperem:
20 Si non benedixerunt mihi latera ejus, & de velleribus ovium mearum calefactus est:
21 Si levavi super pupillum manum meam, etiam cùm viderem me in porta superiorem:
22 Humerus meus à junctura sua cadat, & brachium meum cum
23 suis ossibus confringatur. Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum, & pondus ejus ferre non potui.
24 Si putavi aurum robur meum, & obrizo dixi; Fiducia mea.
25 Si lætatus sum super multis divitiis meis, & quia plurima
26 reperit manus mea. Si vidi Solem cùm fulgeret, & lunam
27 incedentem clarè: Et lætatum est in abscondito cor meum, & osculatus sum manum
28 meam ore meo. Quæ est iniquitas maxima, & negatio
29 contra Deum altissimum. Si gavisus sum ad ruinam ejus qui me oderat, & exultavi quòd invenisset eum malum.
30 Non enim dedi ad peccandum guttur meum, ut expeterem maledicens animam ejus.
31 Si non dixerunt viri tabernaculi mei; Quis det de carni-
32 bus ejus ut saturemur? Foris non mansit peregrinus, ostium meum viatori patuit.
33 Si abscondi quasi homo peccatum meum, & celavi in sinu
34 meo iniquitatem meam. Si expavi ad multitudinem nimiam, & despectio propinquorum terruit me: & non magis tacui, nec egressus sum
35 ostium. Quis mihi tribuat auditorem, ut desiderium meum audiat Omnipotens; & librum scribat ipse qui ju-
36 dicat. Ut in humero meo portem illum, & circumdem illum quasi coronam mihi?
37 Per singulos gradus meos pronuntiabo illum, & quasi prin-
38 cipi offeram eum. Si adversum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci ejus deflent:
39 Si fructus ejus comedi absque pecunia, & animam agrico-
40 larum ejus afflixi: Pro frumento oriatur mihi tribulus, & pro hordeo spina.

Finita sunt verba Job.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 † Εἰ δὲ καὶ τὸν ψωμόν μου ἔφαγον μόνος, καὶ
18 οὐχὶ (τ) ὀρφανῷ μετέδωκα· † Ὅτι ἐκ νεότητός μου ἐξέτρεφον ὡς πατὴρ, † καὶ ἐκ γα-
19 στρὸς μητρός μου ὡδήγησα· † Εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖδον γυμνὸν ἀπολλύμενον, καὶ οὐκ
20 (υ) ἠμφίασα αὐτόν. † Ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ εὐλόγησάν με, † ἀπὸ δὲ κουρᾶς (φ) ἀμνῶν μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὦμοι αὐτῶν·
21 † (χ) Εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ χεῖρα, πεποιθὼς
22 ὅτι πολλή μοι βοήθεια (∴) περίεστιν· † Ἀποσταίη ἄρα (ψ) ὁ ὦμός μου ἀπὸ τῆς κλειδὸς, † ὁ δὲ βραχίων μου ἀπὸ τοῦ (ω) ἀγκῶνος
23 συντριβείη. † Φόβος γὰρ κυρίου (α) συνέσχε με, † ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐχ
24 ὑποίσω. † Εἰ ἔταξα χρυσίον εἰς χοῦν μου, † εἰ δὲ καὶ λίθῳ πολυτελεῖ ἐπεποί-
25 θησα. † Εἰ δὲ καὶ εὐφράνθην πολλοῦ πλούτου (β) μοι γενομένου, † (γ) εἰ δὲ καὶ ἐπ'
26 ἀναριθμήτοις ἐθέμην χεῖρά μου· † Ἢ οὐχ ὁρῶμεν ἥλιον τὸν ἐπιφαύσκοντα (δ) ἐκλείποντα, † σελήνην δὲ φθίνουσαν; οὐ
27 γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐστι· † Καὶ εἰ ἠπατήθη λάθρα ἡ καρδία μου, † (ε) εἰ δὲ χεῖρά μου
28 ἐπιθεὶς ἐπὶ στόματί μου ἐφίλησα· † Καὶ τοῦτό μοι ἄρα ἀνομία (ζ) ἡ μεγίστη λογισθείη, † ὅτι ἐψευσάμην (η) ἐναντίον κυρίου τοῦ ὑψίστου.
29 Εἰ δὲ καὶ ἐπιχαρὴς ἐγενόμην (θ) πτώματι ἐχθρῶν μου, † καὶ εἶ-
30 πεν ἡ καρδία μου, Εὖγε· † Ἀκούσαι ἄρα τὸ οὖς μου τὴν κατάραν μου, † θρυλληθείην δὲ (ι) ἄρα ὑπὸ λαοῦ μου κακού-
31 μενος. Εἰ δὲ καὶ πολλάκις εἶπον αἱ θεράπαιναί μου, † Τίς ἂν δῴη ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ (κ) πλησθῆναι; † λίαν μου
32 χρηστοῦ ὄντος· † Ἔξω δὲ οὐκ (λ) ηὐλίζετο ξένος, (μ) ἡ δὲ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι
33 (*) ἀνέῳκτο· † Εἰ δὲ καὶ ἁμαρτὼν ἀκουσίως
34 ἔκρυψα τὴν ἁμαρτίαν μου· † Οὐ γὰρ διετράπην πολυοχλίαν (ν) πλήθους, † τοῦ μὴ ἐξαγορεῦσαι (ξ) ἐνώπιον αὐτῶν· † εἰ δὲ καὶ εἴασα ἀδύνατον ἐξελθεῖν (ο) θύ-
35 ραν μου κόλπῳ κενῷ· † Τίς δῴη ἀκούοντά μου; † χεῖρα δὲ κυρίου εἰ μὴ (*) ἐδεδοίκειν· † συγ-
36 γραφὴν δὲ ἣν εἶχον κατά τινος, † (π) Ἐπ' ὤμοις ἂν περιθέμενος στέφανον ἀνεγίνω-
37 σκον, † Καὶ εἰ μὴ ῥήξας αὐτὴν ἀπέδωκα, † (ρ) οὐθὲν λαβὼν παρὰ (σ) χρεω-
38 φειλέτου· † Εἰ ἐπ' ἐμοί ποτε ἡ γῆ ἐστέναξεν, † εἰ δὲ καὶ οἱ αὔλακες αὐτῆς ἔκλαυ-
39 σαν ὁμοθυμαδόν. † (τ) Εἰ δὲ καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς ἔφαγον (υ) μόνος ἄνευ τιμῆς, † εἰ δὲ καὶ ψυχὴν κυρίου τῆς γῆς (*) ἐκβαλὼν
40 ἐλύπησα· † Ἀντὶ πυροῦ (φ) ἄρα ἐξέλθοι μοι κνίδη, ἀντὶ δὲ κριθῆς βάτος.

ΚΕΦ. λβ'.

Καὶ ἐπαύσατο Ἰὼβ ῥήμασιν.

Quòd si & buccellam meam comedi solus, & pupillo non communicavi. Quoniam à ju- 17 18
ventute mea enutriebam ut pater; & de ventre matris meæ dux eis fui. Aut si despexi nu- 19
dum pereuntem, & non operui eum. Et si non benedixerunt mihi (p) impotentes, & de tonsura 20
agnorum meorum calefacti sunt humeri eorum. Si (q) levavi super pupillum manum, confi- 21
dens, quia mihi est adjutor multum; (r) Discedat humerus meus (s) à junctura, & brachi- 22
um meum à cubito confringatur. Timor enim Domini continuit me: à (t) prehensione ejus non 23
sustinebo. Si posui aurum (u) in congium meum: quòd si & in lapide pretioso fidebam. Si & 24 25
lætatus sum, cùm esset mihi census multus; si & in (x) innumerabilibus posui manum meam.
An non videmus Solem, qui lucebat, deficientem, lunam autem decrescentem? non (y) enim in 26
eis est. Et si (z) deceptum est clàm cor meum: quòd & si (aa) osculatus sum manum meam, 27
ponens ad os meum; Et hoc igitur mihi iniquitas maxima computetur; quòd mentitus sum co- 28
ram Domino altissimo. Quòd si & gavisus sum super ruina inimicorum meorum, & dixit 29
cor meum, (bb) Euge; Audiat auris mea maledictionem meam, & diffamer à populo 30
meo malè affectus. Quòd si & sæpè (cc) dixerunt ancillæ meæ; Quis utique det nobis, ut carni- 31
bus ejus satiemur? cùm valdè bonus essem. Et foris non manebat hospes: & ostium me- 32
um omni venienti patuit. Quòd si & cùm (dd) non spontè peccâssem, abscondi peccatum me- 33
um. Non enim expavi turbam multitudinis; ut non enarrarem coram eis. Aut si dimisi in- 34
firmum sinu vacuo exire januam meam; Quis mihi tribuat auditorem? & manum Domini si non 35
timui, (ee) syngrapham verò, quam habui contra quempiam, In humeris utique circumponens 36
coronam legebam, Et si non scindens eam reddidi, nihil accipiens à debitore. Si super me 37 38
unquam terra gemuit, aut si sulci ejus ploraverunt simul. Aut si & (ff) virtutem ejus comedi 39
solus sine pretio: aut si animam domini terræ recipiens (gg) contristavi: Pro tritico germinet mihi 40
(hh) urtica, & pro hordeo spina.

CAP. XXXII.

Et cessavit Job à verbis.

MS. A. (τ) μετέδωκα ὀρφανῷ· Καὶ ἐκ (υ) ἠμφίασα. Ἀδύνατοί δὲ εἰ μὴ εὐλόγουν με, (φ) ἀρνῶν (χ) Εἰ δὲ καὶ (∴) πάρεστιν· (ψ) ἀπὸ τῆς κλειδὸς ὁ ὦμός μου, (ω) ἀγκῶνός μου (α) συνέσχεν με, καὶ ἀπὸ (β) γενομένου μου, (γ) καὶ εἰ ἐπ' (δ) καὶ ἐκλείποντα, (ε) εἰ δὲ καὶ (ζ) λογισθείη μεγάλη, ὅτι (η) ἔναντι (θ) ἐπὶ πτώματι ἐχθροῦ μου, καὶ εἶπον τῇ καρδίᾳ μου, Εὖγε, Εὖγε· (ι) ὑπὸ λαοῦ κακούμενος. (κ) ἐμπλησθῆναι; (λ) ηὐλίζετο (μ) καὶ ἡ θύρα (*) ἠνέῳκτο· (ν) λαοῦ, τοῦ μὴ (ξ) ἐναντίον αὐτῶν· (ο) τὴν θύραν (*) ἠδεδοίκειν· (π) Εἰ ἐπ' ὤμοις [illegible] μένος ὡς στέφανον (ρ) οὐδὲν (σ) χρεοφειλέτου μου· (τ) Εἰ τὴν ἰσχὺν (υ) ἄνευ τιμῆς μόνος, (*) ἐκβαλὼν (φ) ἐξέλθῃ

תרגום TARGUM.

17 18 19 ואכלית טולמי בלחודי ולא אכל יתם מניה : מטול דמטליותי אסגיעני היך כאבא ומכריסא דאמי דברני בניחותא : אין אחמי ערטילי מדלית
20 21 22 כסותא ולית חופאה לחשיכא : אין לא בריכו יתי חרצוי ומגזתא דאמרי ישתחן : אין ארימית על יתם ידי ארום אחמי בתרעא סיועי : כתפי
23 24 מן שכמה תפול ואדרעי מן קנה תתבר : ארום דליח לותי תבר אלהא ומן מספייה לא אסובר : אין שויתי על דהב סכויי ולפטלון אמרית רוחצני :
25 26 27 אין אחדי ארום סגא עתרי וארום בסוגעא אשכחת ידי : אין אחמי אסתהר ארום ינהר וסהרא זיותן מהלך : ושרגג בטומרא לבי ונשקת ידי
28 29 30 לפומי : לחוד הוא סורחן פריש ארום כדבית אלהא מלעלא : אין אחדי בצערא דסנאי ויבבית ארום ארעיה ביש : ולא שבקית למחטי מוריני למשיל
31 32 33 בטומתא נפשיה : אין לא אמרו אנשי משכני מן ינזור מבסריה לא נסבע : בשוקא לא יבית גיורא דשי לאכסניא פתחית : אין חפית כאדם קדמוי
34 35 מרדי למטמע בעטפי סורחני : ארום אתגבר רכפת גיותניא ובסיר גניסתא יתברנני ושתקית לא אפוק מעלנא : מן ינזור עלי דיקבל מני הא
36 37 38 רגוגי דשדי עני יתי ופטקא דכתב אנש תגרי : אין לא על כתפי אסוברניה ארכבניה כלילן לי : מנין פסיעתי אחוניה דכמת ארכונא אקרבניה :
39 40 אין עלי ארעא תקבול וכחדא תלמידא בכין : אין חילה גמרית בלא כסף ונפש דמרהא אפחית : חלף חנטיא יפקון סלוי וחלף סערתא הומי
שלימו פתגמי איוב :

Versio SYRIACA.

17 * ܐܢ ܐܟܠܬ ܠܚܡܝ ܒܠܚܘܕܝ: ܘܠܐ ܐܟܠ ܡܢܗ ܝܬܡܐ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܪܒܝܢܝ ܒܟܐܒܐ. ܘܡܢ
18 19 ܟܪܣܗ ܕܐܡܝ ܒܟܘܪܗܢܐ. * ܐܢ ܚܙܝܬ ܕܐܒܝܕ ܡܢ ܕܠܐ ܠܒܘܫܐ. ܘܠܝܬ ܟܣܝܐ ܠܡܣܟܢܐ. * ܐܠܐ ܟܠ
20 ܚܨܘܗܝ ܒܪܟܘܢܝ. ܘܡܢ ܓܙܬܐ ܕܐܡܪܝ ܐܫܬܚܢ. * ܐܢ ܐܪܝܡܬ ܥܠ ܝܬܡܐ ܐܝܕܝ. ܐܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܗ ܒܬܪܥܐ
21 22 ܥܕܪܬܗ. * ܟܬܦܝ ܡܢ ܫܪܫܗ ܬܦܠ. ܘܕܪܥܝ ܡܢ ܩܢܝܗ ܬܬܬܒܪ. * ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܪܬܬܢܝ.
23 24 ܘܬܒܪܗ ܐܬܐ ܥܠܝ. ܘܡܢ ܙܘܥܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܠܡܩܡ. * ܐܢ ܣܡܬ ܕܗܒܐ ܬܘܟܠܢܝ. ܘܐܢ ܐܡܪܬ ܠܟܐܦܐ ܛܒܬܐ
ܬܘܟܠܢܝ. ܘܐܢ ܐܡܪܬ ܠܐܘܦܝܪ ܐܢܬ ܗܘ ܣܒܪܝ. * ܘܐܢ ܚܕܝܬ ܕܣܓܝܘ ܩܢܝܢܝ.
25 26 ܘܟܕ ܣܓܝ ܐܫܟܚܬ ܐܝܕܝ. * ܐܢ ܚܙܝܬ ܢܘܗܪܐ ܟܕ ܕܢܚ. ܘܣܗܪܐ ܟܕ ܕܢܚ. * ܐܢ ܐܙܠ ܘܐܬܛܥܝ
27 28 ܒܛܘܫܝܐ ܠܒܝ. ܘܢܫܩܬ ܐܝܕܝ ܠܦܘܡܝ. * ܐܦ ܗܘ ܚܙܐ ܟܠܗܝܢ ܟܣܝܬܝ. ܐܢ ܟܕܒܬ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܘܐܢ
29 30 ܚܕܝܬ ܒܬܒܪܗ ܕܣܢܐܝ. ܘܐܢ ܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܢ ܫܒܩܬ ܦܘܡܝ ܠܡܚܛܐ. ܘܢܦܫܝ ܚܕܐ
31 32 ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܐ ܐܬܪܓܪܓܬ. * ܐܠܐ ܐܡܪܘ ܪ̈ܚܡܝ. ܡܢ ܢܬܠ ܠܢ ܡܢ ܒܣܪܗ. ܘܠܐ ܢܣܒܥ. * ܒܫܘܩܐ ܠܐ ܐܒܝܬܬ
33 34 ܐܟܣܢܝܐ. ܘܬܪܥܝ ܠܐܘܪܚܐ ܦܬܚܬ. * ܐܢ ܟܣܝܬ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܚܛܗܝ. ܘܐܢ ܛܫܝܬ ܒܥܘܒܝ ܥܘܠܝ. * ܐܢ
ܕܫܬ ܚܝܠܐ ܕܣܓܝܐܐ. ܐܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܥܡܐ ܬܒܪܘܢܝ. ܘܡܢ ܬܪܥܝ ܠܐ ܢܦܩܬ ܡܢ ܡܬܘܡ. ܘܡܡܠܠܐ ܕܣܦܘܬܐ
35 ܠܐ ܚܪܬ. ܘܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܡܟܟܢܝ. * ܡܢ ܢܬܠ ܢܫܡܥܢܝ ܐܢ ܗܠܝܢ. ܐܠܗܐ ܢܥܢܝܢܝ.
36 ܘܢܟܬܘܒ ܒܣܦܪܐ ܕܕܝܢܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܥܠ ܟܬܦܝ ܐܫܩܠܝܘܗܝ. ܘܥܒܕܬܗ ܠܝ ܟܠܝܠܐ. * ܘܡܢܝܢܐ
37 38 ܕܗܠܟܬܝ ܐܚܘܝܘܗܝ. ܘܐܝܟ ܪܫܐ ܐܩܪܒܝܘܗܝ. * ܘܥܠܝ ܐܪܥܐ ܬܐܒܠ. ܘܥܡ ܬܠܡܝܗ ܐܟܚܕܐ ܢܒܟܘܢ.
39 40 * ܐܢ ܐܟܠܬ ܚܝܠܗ ܕܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܢܦܫܐ ܕܡܪܗ ܐܢ ܐܥܝܩܬ. * ܚܠܦ ܚܛܬܐ ܢܦܘܩ ܥܘܟܒܐ. ܘܚܠܦ
ܣܥܪܐ ܢܦܘܩ ܟܘܒܐ. ܘܫܠܡܘ ܡܠܘܗܝ ܕܐܝܘܒ.

Versio ARABICA.

17 18 *وان كنت اكلت خبزي وحدي ولم ياكل منه اليتيم* من اجل انه من صباي رباني في الاوجاع
19 20 ومن بطن امي في الامراض* ان كنت رايت هالكا من العري. وليس كسوة للبائس* بل على
21 حجري تربا. ومن جزاز غنمي استدفا* ان كنت رفعت على اليتيم يدي. الا اذا ما رايته في الباب
22 23 اعنته* كتفي من اصلها تسقط. وذراعي من قصبته ينكسر* من اجل ان خشية الله افزعتني
24 وتباره اي انكساره جاء علي. ومن الرهبة لم استطيع ان اقوم* ان كنت صيرت الذهب ثقتي
25 او قلت على الحجر الجيد اتكالي. وان قلت على الابريز انك انت رجائي* ان كنت فرحت اذا ما
26 كثر قنائي. واذا ما وجدت كثيرا يدي* ان كنت رايت النور اذا ما ظهر والقمر اذا ما اشرق
27 28 *فان انطلق واسترل في الخفا قلبي. وقبلت يدي فمي* فانه قد ابصر جميع اسراري. ان كنت
29 30 كذبت قدام الله* وان كنت فرحت بتبار مبغضي. وان كنت سررت اذا ما كانت له البلوي* وان
31 كنت اسلمت فمي لخطاء. ونفسي لواحدة من هذا ما طلبت* ولكن قال احبائي من الذي يعطينا
32 33 من لحمه فلا نشبع* فاني في السوق لم ابيت الغريب. وبابي للضعيف فتحت* ان كنت سترت مثل
34 الناس خطاياي. وان كنت طمرت في الخفا احوالي اي ذنوبي* وان كنت وطيت قوة الكثيرين بل
كثيرا من الشعوب كسروني. لم ارد من بابي احدا. وفي كلام الشفتين ما تفكرت. مساخط الله
35 وضعتني* من الذي يجعل الذي يسمعني. ان كان كذلك الله يجيبني. ويكتب في السفر قضايا الرجل
36 37 38 *ولكن على كتفي احمله. وجعلته لي اكليلا* وعدد خطواتي اعلمه. ومثل السليط اطهره* وعلي
39 40 الارض تنوح. وحراثها جميعا يبكون* ان اكلت قوتها بلا فضة. ونفس الحزين ان كنت اذبت* فبدل
الحنطة يخرج الزوان. وبدل الشعير يخرج شوكه. فتمت اقوال ايوب.

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

*Sique comedi panem meum solus, nec comedit ex eo pupillus; Quoniam à pueritia mea educavit me in doloribus, & de ventre matris meæ (e) in morbis: Si vidi pereuntem (f) nuditate, & non esse vestimentum inopi: Quin potiùs super sinu meo enutritus est, & de vellere ovium mearum calefactus est. Si levavi in pupillum manū meam, sed cùm vidi eum in ostio, adjuvi illum; Humerus meus è radice sua decidat, & brachium meum à lacerto frangatur. Quoniam timor Dei terruit me, & fractio, id est, contritio ejus venit super me, & præ terrore non potui surgere. Si feci aurum securitatem meā; aut dixi, In lapide pretioso fiducia mea: & si dixi de obrizo, Tu es spes mea: Si lætatus sum cùm multiplicatæ sunt possessiones meæ, & cùm invenit multum manus mea: Si vidi lucem cùm apparuit, & lunam cùm orta est: Si abiit & (g) prolapsum est in abscondito cor meum, & osculata est manus mea os meum: Ipse quidem intuitus est (h) omnia secreta mea. Si mentitus sum corā Deo, Et si gavisus sum de fractione osoris mei: & si lætatus sum quando accidit ei tribulatio: Et si tradidi os meū peccato. At anima mea unum ex his non appetiit. Attamen dixerunt amici mei, Quis det nobis de carnibus ejus, neque saturemur? Ego enim in platea non permisi dormire peregrinum, & ostium meum (i) infirmo aperui. Si celavi ut homines, peccata mea; & si condidi in occulto delicta mea, hoc est, scelera mea: Et si conculcavi virtutem multorum: imò multi ex populis fregerunt me. Non rejeci è janua mea quemquam: & sermonem labiorum non consideravi. Iræ Dei humiliārunt me. Quis constituat qui me audiat? si hæc ita sunt, Deus exaudiat me, & scribat in libro judicia hominis. (k) Sed super humeros meos portabo illum, & feci eum mihi coronam. Et numerum gressuum meorum nuntiabo ei, & tanquam præsidem manifestabo eum; Et super me terra planget, & aratores eam simul lugebunt. Si comedi virtutem ejus absque argento, & animam mœsti si afflixi; Pro frumento exeat fumus, & pro hordeo exeat fenum. Completi sunt sermones Job.

Verse numbers in the margin of this column: 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40.

INTERP. SYRIACA.

(e) In gemitibus: (f) absque indumento, (g) persuasum fuit (h) versutias meas. (i) viatori (k) O Deus, super

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si comedi buccellam *meam* solus, & non comedit pupillus ex eo. Quoniam ab infantia mea crescere me fecit sicut pater, & de ventre matris duxit me in re- 17 18
quiem. Si viderim nudum eo quòd non habuisset indumentum, & pauperem absq; operimento. Si non benedixerunt mihi renes ejus, & de vellere agnorum meorum 19 20
calefactus est. Si levavi super pupillum manum meam, cùm viderem in porta auxilium meum. Humerus meus à scapula sua cadat, & brachium meum à canna sua 21 22
confringatur. Quoniam terribilis fuit apud me terror Dei, & à timore ejus non potero subsistere. Si posui in auro spem meam, & obrizo dixi fiduciam meam. Si læta- 23 24
tus sum quando multiplicatæ sunt divitiæ meæ, & *quoniam copiam invenit manus mea*. Si circuitum solis contemplatus sum cùm illucesceret, & lunam cum splendore 25 26
incedentem. Et deceptum est in abscondito cor meum, & osculatum est manum meam os meum. Est etiam iniquitas maxima, quoniam negarem Deum desuper. Si ga- 27 28
visus sum in *calamitate* ejus qui me oderat; & *exultavi* cùm *obvenisset ei* malum. Et non dimisi ut peccaret palatum meum, ut expeteret mortem animæ suæ. Si non 29 30
dixerunt viri tabernaculi mei, quis juberet ut de carnibus ejus non saturaremur? In platea non manebat peregrinus, ostia mea hospitibus aperiebam. Si operui sicut Adam 31 32
coram illo peccatum meum, ut absconderem in sinu meo scelus meum. Quando roboratus sum in tumultu *elatorum*, & contemptibilis familiarum terrebat me, & tacui, 33 34
& non egrediebar ostium. Quis decernit mihi ut exaudirer? ecce desiderium meum est, ut Omnipotens respondeat mihi, & libellum scribat homo contentionis meæ. 35 36
Nisi in humero meo portarem illum, & *imponerem* illum quasi coronam mihi. Numerum gressuum meorum nunciabo illi, & quasi ad principem munus offeram illi. Si 37 38
adversum me terra mea clamabat, & simul sulci ejus flebant. Si virtutem ejus comedi absq; argento, & animam domini sui dolore affeci. Pro tritico egrediantur tribuli, 39 40
& pro hordeo spinæ. Completa sunt verba Job.

איוב : לב

CAP. XXXII. לב

,Ijob respondendo à isti viri tres cessaverunt Et
1 וישבתו שלשת האנשים האלה מענות את־איוב
filii Elihu nasus est iratus Et .suis oculis in justus ipse quia
2 כי הוא צדיק בעיניו : ויחר אף ׀ אליהוא בן־
super ejus nasus est iratus Ijob in ,Ram familia de Buzitæ Barachel
ברכאל הבוזי ממשפחת רם באיוב חרה אפו על־
ejus socios tres in Et .Deum quam magis suam animam ipsum justificare
3 צדקו נפשו מאלהים : ובשלשת רעיו
,responsionem invenissent non quòd eò ,ejus nasus est iratus
חרה אפו על אשר לא־מצאו מענה
Ijob ipsum expectavit Elihu Et .Ijob condemnaverant &
4 וירשיעו את־איוב : ואליהו חכה את־איוב
vidit Et .diebus eo præ ipsi senes quia ,verbis in
5 בדברים כי זקנים־המה ממנו לימים : וירא
est iratus & ,virorum trium ore in responsio non quòd Elihu
אליהוא כי אין מענה בפי שלשת האנשים ויחר
: dixit & ,Buzites Barachel filius Elihu respondit Et .ejus nasus
6 אפו : ויען ׀ אליהוא בן־ברכאל הבוזי ויאמר
,expavi Idcirco .decrepiti vos & ,diebus ego Minimus
צעיר אני לימים ואתם ישישים על־כן זחלתי
dies ,Dixi : vobis meam scientiam indicando ab timui &
7 ואירא ׀ מחות דעי אתכם : אמרתי ימים
Profectò .sapientiam faciet scire annorum multitudo & ,loquentur
8 ידברו ורב שנים ידיעו חכמה : אכן
eos intelligere faciet omnipotentis inspiratio & ,homine in ipse spiritus
רוח־היא באנוש ונשמת שדי תבינם :
judicium intelligent senes nec :erunt sapientes magni Non
9 לא־רבים יחכמו וזקנים יבינו משפט :
.ego etiam meam scientiam indicabo : me audi ,dixi Ideo
10 לכן אמרתי שמעה־לי אחוה דעי אף־אני :
,vestras intelligentias ad usque auscultavi : vestra verba expectavi Ecce
11 הן הוחלתי לדבריכם אזין עד־תבונתיכם
non ecce & : considerabam vos ad Et .sermones investigaretis donec
12 עד־תחקרון מלין : ועדיכם אתבונן והנה אין
forte Ne .vobis ex ejus sermonibus respondens : arguens Ijob contra
13 לאיוב מוכיח עונה אמריו מכם : פן־
.vir non ,eum propulsavit Deus : sapientiam invenimus ,diceretis
תאמרו מצאנו חכמה אל ידפנו לא־איש :
non ,vestris sermonibus in & : sermones me adversum ordinavit non Et
14 ולא־ערך אלי מלין ובאמריכם לא
removerunt : ultrà responderunt non ,sunt Consternati .illi respondebo
15 אשיבנו : חתו לא־ענו עוד העתיקו
sed : sunt locuti non sed ,expectavi Et .eloquia se à
16 מהם מלים : והוחלתי כי־לא ידברו כי
ego etiam Respondebo .ultrà responderunt non ,steterunt
17 עמדו לא־ענו עוד : אענה אף־אני
sum plenus Quia .ego etiam meam scientiam indicabo : meam partem
18 חלקי אחוה דעי אף־אני : כי מלתי
meus venter Ecce .mei uteri spiritus me coartavit ,sermonibus
19 מלים הציקתני רוח בטני : הנה־בטני
.disrumpetur novi utres sicut ;aperietur non ,vinum tanquam
כיין לא־יפתח כאבות חדשים יבקע :
.respondebo & ,mea labia Aperiam .mihi erit spacium & ,Loquar
20 אדברה וירוח־לי אפתח שפתי ואענה :
non hominem ad & ,viri facies accipiam nunc Non
21 אל־נא אשא פני־איש ואל־אדם לא
me tollat parum ut : cognominabo novi non Nam .cognominabo
22 אכנה : כי לא ידעתי אכנה כמעט ישאני
.meus factor
עשני :

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXII.

1 Omiserunt autem tres viri
isti respondere Job, eò quòd
2 justus sibi videretur, Et ira-
tus, indignatúsque est Eliu fi-
lius Barachel Buzites, de cog-
natione Ram: iratus est au-
tem adversùm Job, eò quòd
justum se esse diceret coram
3 Deo. Porrò adversùm amicos
ejus indignatus est, eò quòd
non invenissent responsionem
rationabilem, sed tantummo-
4 dò condemnássent Job. Igi-
tur Eliu expectavit Job lo-
quentem: eò quòd seniores
5 essent qui loquebantur. Cùm
autem vidisset quòd tres re-
spondere non potuissent, ira-
6 tus est vehementer. Respon-
dénsque Eliu filius Barachel
Buzites, dixit; Junior sum tem-
pore, vos autem antiquiores,
idcircò demisso capite, veritus
sum vobis indicare meam sen-
7 tentiam. Sperabam enim quòd
ætas prolixior loqueretur, &
annorum multitudo doceret
8 sapientiam. Sed, ut video, Spi-
ritus est in hominibus, & inspi-
ratio Omnipotentis dat intel-
9 ligentiam. Non sunt longævi
sapientes, nec senes intelligunt
10 judicium. Ideò dicam; Au-
dite me, ostendam vobis etiam
11 ego meam sapientiã. Expecta-
vi enim sermones vestros, au-
divi prudentiam vestram, do-
nec disceptaremini sermoni-
12 bus: Et donec putabam vos
aliquid dicere, considerabam:
sed, ut video, non est qui pos-
sit arguere Job, & respondere
13 ex vobis sermonibus ejus. Ne
fortè dicatis; Invenimus sapi-
entiam, Deus projecit eum, non
14 homo. Nihil locutus est mihi,
& ego non secundùm sermo-
nes vestros respondebo illi.
15 Extimuerunt, nec responde-
runt ultrà, abstulerúntque à se
16 eloquia. Quoniam igitur ex-
pectavi, & non sunt locuti: ste-
terunt, nec ultrà responderũt:
17 Respondebo & ego partem
meam, & ostendam scientiam
18 meam. Plenus sum enim ser-
monibus, & coarctat me spiri-
19 tus uteri mei. En venter meus
quasi mustum absque spiracu-
lo, quod lagunculas novas dis-
20 rumpit. Loquar, & respira-
bo paululùm: aperiam labia
21 mea, & respondebo. Non ac-
cipiam personã viri, & Deum
22 homini non æquabo. Nescio
enim quàm diu subsistam, & si
post modicum tollat me Fa-
ctor meus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

1 Ἡσύχασαν δὲ καὶ οἱ (α) τρεῖς φίλοι (β) αὐτοῦ
ἔτι ἀντειπεῖν Ἰώβ, (γ) ἦν γὰρ Ἰὼβ δίκαιος
2 ἐναντίον αὐτῶν. † Ὠργίσθη δὲ Ἐλιοὺς ὁ
τοῦ Βαραχιὴλ (δ) ὁ Βουζίτης † ἐκ τῆς
συγγενείας (ε) Ῥάμ, τῆς Αὐσίτιδος χώ-
ρας· † (ζ) ὠργίσθη δὲ τῷ Ἰὼβ σφό-
δρα, διότι ἀπέφηνεν ἑαυτὸν δίκαιον
3 (η) ἐναντίον κυρίου. † Καὶ κατὰ (θ) τῶν
τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα, † διότι
οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα (ι)
4 Ἰώβ, † καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι ἀσεβῆ. † Ἐλιοὺς
δὲ ὑπέμεινε δοῦναι ἀπόκρισιν (ʹ) Ἰώβ, † ὅτι
5 (κ) πρεσβύτεροι αὐτοῦ εἰσιν ἡμέραις. † Καὶ
εἶδεν Ἐλιοὺς, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν
στόματι τῶν τριῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐθυμώθη ὀρ-
6 γῇ αὐτοῦ. † Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιοὺς ὁ τοῦ
Βαραχιὴλ (λ) ὁ Βουζίτης, εἶπεν, † Νεώ-
τερος μέν εἰμι τῷ χρόνῳ, † ὑμεῖς δέ
ἐστε πρεσβύτεροι, † (μ) διὸ ἡσύχασα φο-
βηθεὶς (ν) τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἐμαυτοῦ
7 ἐπιστήμην. † Εἶπα δὲ, Ὅτι οὐχ ὁ χρόνος
ἐστὶν ὁ λαλῶν, † ἐν πολλοῖς δὲ ἔτεσιν οἴ-
8 δασι σοφίαν· † (ξ) Ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν
ἐν βροτοῖς· † πνοὴ δὲ παντοκράτορός (ο)
9 ἐστιν ἡ διδάσκουσα. † Οὐχ οἱ πολυχρόνιοί
εἰσιν σοφοί, † (ʺ) οὐδ' οἱ γέροντες οἴδασι κρί-
10 μα. † (π) Διὸ εἶπα, Ἀκούσατέ μου, καὶ
ἀναγγελῶ ὑμῖν ἃ οἶδα. † (ρ) Ἐνωτίζε-
11 σθέ μου τὰ ῥήματα. Ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων
12 † (σ) ἄχρις οὗ ἐτάσητε λόγους, Καὶ μέχρι
ὑμῶν συνήσω, † καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν τῷ Ἰὼβ
(τ) ἐλέγχων † ἀνταποκρινόμενος (υ) ῥή-
13 ματα αὐτοῦ ἐξ ὑμῶν· † (φ) Ἵνα μὴ εἴπη-
τε, Εὕρομεν σοφίαν (χ) κυρίῳ προσθέ-
14 μενοι. † Ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλῆ-
15 σαι τοιαῦτα ῥήματα. † Ἐπτοήθησαν, οὐκ
ἀπεκρίθησαν ἔτι, † ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐ-
16 τῶν λόγους. † Ὑπέμεινα, οὐ γὰρ ἐλάλησα,
17 ὅτι ἔστησαν, οὐκ ἀπεκρίθησαν. † Ὑπο-
λαβὼν δὲ Ἐλιοὺς, λέγει, † Πάλιν λαλήσω,
18 Πλήρης γάρ εἰμι ῥημάτων, † ὀλέκει
(ψ) γάρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστρός.
19 † (ω) Ἡ δὲ γαστήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεύ-
κους (α) ζέων δεδεμένος, † ἢ ὥσπερ φυ-
20 σητὴρ (β) χαλκέως ἐρρηγώς. † Λαλήσω,
ἵνα ἀναπαύσωμαι ἀνοίξας (γ) τὰ χείλη,
21 † Ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, † ἀλλὰ
22 μὴν οὐδὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ. Οὐ γὰρ
ἐπίσταμαι θαυμάσαι (δ) πρόσωπα. † εἰ
δὲ μὴ, καὶ ἐμὲ σῆτες ἔδονται.

Cessaverunt autem & tres amici 1
ejus ultrà contradicere Job: erat
enim Job justus (a) coram eis.
Iratus est autem Elius filius Ba- 2
rachiel Buzites de cognatione
Ram Ausitidis regionis. Iratus
est autem in Job valdè, eò quòd
pronuntiaverat seipsum justum
coram Domino. Et verò adver- 3
sùs tres amicos iratus est valdè,
eò quòd non potuerant responde-
re opposita ipsi Job: & posue-
rant ipsum esse impium. Elius 4
autem sustinuerat dare responsio-
nem Job, quoniam seniores eo
erant diebus. Et vidit Elius 5
quòd non est responsio in ore tri-
um virorum, & indignatus est
irâ suâ. Suscipiens autem Elius 6
filius Barachiel Buzites, dixit
Junior quidem sum tempore, vos
autem estis seniores: quare silui
timens in vobis annuntiare me-
am ipsius (b) scientiam. Dixi 7
autē, Quòd non est tempus, quod
loquitur, et in multis annis nove-
runt sapientiam. (c) Sed spiritus 8
est in hominibus: spiratio autem
Omnipotentis est, quæ docet. Non 9
longævi sunt sapientes, neque se-
nes noverunt judicium. Quare 10
dixi, Audite me, & annuntiabo
vobis quæ novi: auribus perci-
pite mea verba. Dicam enim vo- 11
bis (d) audientibus, quoadusque
exquiratis sermones. Et usque 12
ad vos intelligam, Et ecce non
erat ipsi Job qui argueret; qui
vicissim responderet verbis ejus
ex vobis: ut ne dicatis, Inveni- 13
mus sapientiam (e) Domino ad-
jecti. Homini autem permisistis 14
loqui talia verba: Exterriti sunt, 15
non responderunt ultrà: (f) ve-
teres fecerunt ex se sermones.
Sustinui, (g) non enim locutus 16
sum: quia steterunt, non respon-
derunt. (h) Suscipiens autem 17
Elius ait, Rursus loquar: Ple- 18
nus enim sum verborum: per-
dit (i) enim me spiritus ventris.
Venter autem meus sicut (k) u- 19
ter musto fervens ligatus, aut
veluti follis ærarii disruptus. Lo- 20
quar ut requiescam aperiens la-
bia: Hominem enim non vere- 21
bor: sed neque erga mortalem
confundar. Non enim novi ad- 22
mirari facies: alioquin & me
tineæ edent.

MS.A. (α) τρεῖς (β) αὐτοῦ· ἔτι δὲ ἀντεῖπεν (γ) ἦν γὰρ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν Ἰώβ. (δ) ὁ τοῦ Βουζὶ (ε) *Ῥαμά, (ζ) καὶ ὠργίσθη τῷ Ἰώβ (η) ἐναντι κυρίου. (θ) τῶν δὲ τριῶν φίλων αὐτοῦ ὠργίσθη (ι) τῷ Ἰώβ, (ʹ) τῷ Ἰώβ, (κ) πρεσβύτεροί εἰσιν αὐτοῦ ἡμερῶν. Καὶ (λ) ὁ τοῦ Βουζὶ, λέγει, (μ) διότι (ν) τοῦ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν τὴν ἐμὴν ἐπιστήμην. Εἶπον δὲ, Ὅτι χρόνος (ξ) Καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ πνεῦμά (ο) ἐστιν ἡ διδάσκουσά με. Οὐ γὰρ οἱ (ʺ) οὐδὲ οἱ (π) Διὸ εἶπον, (ρ) Ἐνωτίζεσθέ τὰ ῥήματά μου. † (σ) Ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐνωτισάμην μέχρι συνέσεως ὑμῶν· ἄχρις οὗ ἐτάσηται τοὺς λόγους ὑμῶν, καὶ ἕως ὑμῶν συνήσω, (τ) ὁ ἐλέγχων (υ) ῥήμασιν (φ) Ἵνα δὲ μὴ (χ) προσθέμενοι κυρίῳ. (ψ) δέ με (ω) Καὶ ἡ γαστήρ (α) γέμων (β) χαλκέως δεδεμένος καὶ κατερρηγώς. (γ) τὰ χείλη μου, (δ) πρόσωπον.

תרגום Targum.

בל

ופסקו תלתא גבריא האלין מלאתבא ית איוב מטול דהוא זכי בעינוי : ותקף רוגזא דאליהוא בר ברכאל בוזאה מן גניסת אברהם באיוב תקיף 1 2
רוגזיה מטול דזכאותיה נפשיה מן אלהא : ובתלת חברוי תקף רוגזיה מטול דלא אשכחו תיובתא וחייבו ית איוב : ואליהו מתן ית איוב במליא 3 4
ארום סבין הנון מניה ליומיא : וחמא אליהו ארום לית תיובתא בפום תלת גובריא ותקף רוגזיה : ואתיב אליהוא בר ברכאל בוזאה ואמר 5 6
זעיר אנא ליומיא ואתון קשישין מטול היכנא אסתפיתי ודחילית מלחואה מנדעא יתכון : אמרית יומיא ימללון וסגיעי שניא יודעון חוכמתא : 7
בקושטא רוח נבואתא היא בבר נש ומימר שדי תבינגון : לא רברבני חכימין וסביא יבינון דינא : בגין כן אמרית קבל מני אחוי מנדעי ברם אנא 8 9 10
הא אורכית לפתגמיכון אציתית עד ביונתכון עד דפשפשון מליא : ועדיכון אתבין והא לית לאיוב מכסן מתיב מימרוי מנכון : דלמא תימרון 11 12 13
אשכחנא חוכמתא אלהא ישקפניה לא גבר : ולא סדר לותי מלין ובמימריכון לא אתיבניה : אתברו לא אתיבו תוב אסתלקו מנהון מליא : 14 15
ואוריכית ארום לא ימללון שתקו ולא אתיבו תוב : אתיב לחוד אנא חולקי אחוי מנדעי אוף אנא : ארום מליתי מליא עקתני רוח דכריסי : הא 16 17
כריסי היך חמר חדת דלא יתפתח לגינין חדתין יתבזע : אמלל ויריח לגרמי אפתח ספותי ואתיב : לא כדון אסב אפי גבר ולבר נש לא אשתמודע 18 19 20 21
ארום לא ידעית לאשתמודעא כזעיר פון יסבר לי אפין דעבד יתי : 22

Versio SYRIACA.

1 * ܦܘܠܓܐ * ܠܒ * ܘܫܠܝܘ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܢܣܝܘܬܗ ܠܐܝܘܒ. ܡܛܠ ܕܗܘܐ
2 ܙܕܝܩ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܝܗܘ ܒܪ ܒܪܟܐܝܠ ܒܘܙܝܐ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܪܡܘܢ. ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ
3 ܥܠ ܐܝܘܒ. ܡܛܠ ܕܙܕܩ ܢܦܫܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܥܠ ܬܠܬܐ ܪܚܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ
4 ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܠܐܝܘܒ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ. * ܘܐܠܝܗܘ ܡܟܣ ܗܘܐ ܠܐܝܘܒ ܒܡܠܐ. ܡܛܠ ܕܩܫܝܫܝܢ
5 ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܝܘܡܬܐ. * ܘܚܙܐ ܐܠܝܗܘ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܗܠܝܢ ܠܡܬܠ ܠܗ ܦܬܓܡܐ.
6 ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ. * ܘܥܢܐ ܐܠܝܗܘ ܒܪ ܒܪܟܐܝܠ ܒܘܙܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܕܙܥܘܪ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܒܝܘܡܬܐ.
7 ܘܐܢܬܘܢ ܩܫܝܫܝܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܚܠܬ ܘܐܬܟܠܝܬ ܕܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܝܕܥܬܝ. * ܐܡܪܬ ܓܝܪ. ܕܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ
8 ܡܡܠܠܝܢ. ܘܣܘܓܐܐ ܕܫܢܝܐ ܡܠܦ ܚܟܡܬܐ. * ܒܪܡ ܪܘܚܐ ܗܝ ܒܒܪܢܫܐ. ܘܢܫܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܗܝ ܡܣܟܠܐ
9 ܠܗܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܣܘܓܐܐ ܕܝܘܡܬܐ ܡܚܟܡ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܣܒܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܕܝܢܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ.
10 11 ܫܡܥܘܢܝ. ܘܐܚܘܐ ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥܬܝ. * ܗܐ ܫܬܩܬ ܠܟܘܢ ܘܠܡܠܝܟܘܢ. ܘܨܘܬܬ ܥܕܡܐ ܕܫܠܡܬܘܢ.
12 ܘܒܨܝܬܘܢ ܡܡܠܠܐ. * ܘܣܗܕܘܬܟܘܢ ܐܣܬܟܠܬ. ܘܗܐ ܠܝܬ ܠܐܝܘܒ ܡܟܣܢܐ. ܘܡܢ ܕܢܦܢܐ ܠܗ ܦܬܓܡܐ.
13 ܡܢܟܘܢ. * ܕܠܡܐ ܬܐܡܪܘܢ ܕܐܫܟܚܢ ܚܟܡܬܐ. ܐܠܗܐ ܗܘ ܡܚܝܗܝ. ܘܠܐ ܒܪܢܫܐ. * ܠܐ ܐܡܪ ܠܘܩܒܠ ܡܠܐ. ܘܒܡܠܝܟܘܢ
14 15 ܠܐ ܐܦܢܐ ܐܢܐ ܠܗ. * ܐܫܬܠܝܘ ܘܬܘܒ ܠܐ ܦܢܝܘ. ܐܪܚܩܘ ܡܢܗܘܢ ܡܠܐ ܘܫܬܩܘ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܡܠܠܝܢ.
16 17 ܡܛܠ ܕܩܡܘ ܘܬܘܒ ܠܐ ܦܢܝܘ. * ܐܦܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܡܢܬܝ. ܘܐܚܘܐ ܐܦ ܐܢܐ ܝܕܥܬܝ. * ܡܛܠ ܕܡܠܝܬ ܡܠܐ.
18 19 ܘܐܥܝܩܬܢܝ ܪܘܚܐ ܕܟܪܣܝ. * ܗܐ ܟܪܣܝ ܐܝܟ ܚܡܪܐ ܕܠܐ ܡܦܬܚ. ܘܐܝܟ ܙܩܐ ܚܕܬܐ ܡܨܛܪܐ. * ܐܡܠܠ
20 21 ܘܐܬܢܦܫ ܒܝ. ܐܦܬܚ ܣܦܘܬܝ ܘܐܦܢܐ. * ܠܐ ܐܣܒ ܒܐܦܐ ܕܓܒܪܐ. ܘܒܐܦܝ ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܐܒܗܬ.
22 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܡܒܗܬ. ܡܢ ܩܠܝܠ ܫܩܠ ܗܘܐ ܠܝ ܥܒܘܕܝ.

Versio ARABICA.

1 • الفصل الثاني والثلثون • * وصمت هولاي الثلاثة رجال الذين كانوا يريدون يفحصون ايوب •
2 لانه كان صديقا في اعينهم * واحتما ايليهو ابن بركيل البوزي من قبيل رمون • احتما غضبه على ايوب
3 حين برر نفسه اكثر من الله * واحتما على الثلاثة اصحابه حين لم يستطيعوا يعطونه جوابا اعني لايوب
4 5 ويدحضونه * واليهو كان يبكت ايوب بالقول • لانهم كانوا اسن منه في الايام * فابصر اليهو انهم لا يستطيعوا
6 هولاي الثلاثة رجال ان يكلموه • فاحتما غضبا * فاجاب اليهوا ابن بركيال البوزي • وقال • من اجل اني اصغر
7 منكم في الايام وانتم مشايخ • من اجل هذا حسيت وفزعت ان اخبركم معرفتي * فاني قلت ان الايام
8 9 تتكلم • وكثرة السنين تعلم الحكمة * حقا ان روحا في الانسان ونسمة الله تفهمهم * وليس الان كثرة
10 الايام تحكم • وايضا وليس المشايخ يفهمون القضاء * من اجل هذا فاني اقول اسمعوني • وانا ايضا اخبركم
11 12 معرفتي * فاني قد سكتت لكم ولاقوالكم • وتصنت حتى فرغتم وخصمتم بالقول * وفي شهاداتكم تفهمت •
13 والان ليس لايوب مبكتا • والذي يعطيه منكم قولا * حين تقولون انا قد وجدنا الحكمة • فان الله صرعه
14 15 وليس انسان * ولا اقول مقابل الكلام • وبقولكم فاني لا اشبه * سكتوا وايضا فلم يجيبوه • وابعدوا منهم
16 17 القول وسكتوا * من اجل انهم لم يتكلموا وقاموا ايضا ولم يجيبوه * فاستجيب انا ايضا بكلمتي • واخبر
18 19 انا ايضا معرفتي * لاني امتليت كلاما واستفزعت الروح ببطني * فهذا بطني وجعه لا ينفتح • ومثل
20 21 الفاكهة في السهر تنشق * اتكلم فاستريح • وافتح سمعي واردّ القول * ولا احد باوجه الناس • ومن
22 اوجه الناس لا احزا * من اجل اني لا اعرف الخزي • والي قليل ياخذ مني فوقي •

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

CAP. XXXII.

ET conticuêre illi tres 1
viri qui volebant (a) ten-
tare Job, eò quòd esset
justus in oculis eorum, Et 2
iratus est Elihu filius Ba-
rachiel Buzites de cogna-
tione Rammon, accensus
est furor ejus adversùs
Job, cùm justificavit se-
ipsum plus Deo: Et ira- 3
tus est tribus amicis ejus
quod nequiverint reddere
illi (nempe Jobo) respon-
sum, & convincere illum.
Et Elihu arguebat Job in 4
sermone: nam isti erant
provectiores ipso, ætate.
Viditque Elihu non po- 5
tuisse hos tres viros (b)
alloqui illum, & succen-
sus est furore: Et re- 6
spondit Elihu filius Bara-
chiel Buzites, ac dixit;
Quia sum minor vobis
diebus, vos autem senio-
res; idcircò timui ac veri-
tus sum indicare vobis
scientiam meam: Dixi 7
enim, quòd dies loquun-
tur, & multitudo anno-
rum docet sapientiam. Ve- 8
rè spiritus est in homine,
& aura Dei dat illis in-
telligentiam. Non igi- 9
tur multitudo dierum sa-
pientem facit, neque etiam
senes intelligunt judici-
um. Proptereà ego dico; 10
Audite me, & ego quoque
indicabo vobis scientiam
meam: (c) Tacui enim 11
vobis & sermonibus ve-
stris & auscultavi donec
absolvistis, & indagâstis
sermocinatione: Et testi- 12
monia vestra intellexi: Et
tandem non est qui Job
redarguat, & qui tribuat
illi ex vobis (d) sermo-
nem: Dum dicitis; Jam 13
invenimus sapientiã. Deus
quidem percussit illum, &
non homo. Et non con- 14
tradicam verba, (e) &
sermonem vestrum nequa-
quam imitabor. Silue- 15
runt, nec ampliùs respon-
derunt ei, & removerunt
à se sermonem, & tacue-
runt. Quia non loquun- 16
tur, imò etiam substite-
runt, & (f) non respon-
derunt illis, Ideò adfe- 17
ram ego quoque verbum
meum, & significabo et-
iam scientiam meã, Quia 18
impletus sum verbis, &
evomuit spiritum venter
meus. En venter meus do- 19
lore vexatus non aperitur,
& quasi fructus in men-
se, discissus est. Loquar, et 20
respirabo, & aperiam la-
bia mea, & reddam ser-
monem: Nec accipiam fa- 21
cies hominum, & à facie-
bus hominum non erube-
scam, Quia non novi eru- 22
bescentiam, & ad modi-
cum sumet à me virtutem
meam.

INTERP. SYRIACA.

CAP. xxxii. (a) reum peragere (b) responsum dare illi, (c) Ecce tacui vobis (d) responsum: (e) neq; sermonibus vestris in illum me conjiciam. (f) ampliùs non

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXXII.

ET omiserunt tres viri isti respondere Job, eò quòd esset justus in oculis suis. Et iratus est furor Elihu filii Barachel Buzites, de cognatione Abraham, contra Job: 1 2
iratus est enim furor ejus eò quòd justificâsset animam suam magis quàm Deum. Et adversus tres amicos ejus iratus est furor ejus, eò quòd non invenissent responsionem, 3
& condemnâssent Job. Elihu autẽ expectavit Job in sermonibus, quoniam ipsi seniores diebus erant illo. Et vidit Elihu quòd non esset responsio in ore triũ virorũ, & iratus 4 5
est furor ejus. Et respondit Elihu filius Barachel Buzites, & ait: Junior sum diebus, & vos estis longævi, proptereà dubitabam & timebã annunciare scientiã meam vobis. 6
Dixi: Dies loquentur, & multitudine annorum ostendent scientiam. Veruntamen spiritus prophetiæ est in filio hominis, & verbum omnipotentis intelligere faci- 7 8
et eos. Non magnifici sunt sapientes, nec senes intelligunt judicium. Proptereà dixi: Audi me, annunciabo scientiam meam etiam ego. Ecce expectavi sermones 9 10
vestros, audivi usque ad intelligentiam vestram donec scrutaremini sermones. Et apud vos intelligebam, & ecce non est qui arguat Job, nec respondeat verbis ejus ex 11 12
vobis. Ne fortè dicatis: Invenimus sapientiam, Deus percussit eum, & non homo. Et non direxit ad me sermones, & juxta verba vestra non respondebo illi. Con- 13 14
triti sunt & non responderunt ultrà, & abstulerunt à se sermones. Et expectavi quoniam non loquebantur; tacuerunt, & non responderunt ultrà. Quoniam plenus 15 16
sum sermonibus, coarctavit me spiritus ventris mei. Ecce venter meus sicut vinum novum quod non habet spiraculum; [& sicut] lagenæ novæ, scinditur. Loquar & re- 17 18
frigerabor in meipso, aperiam labia mea & respondebo. Non modò accipiam faciem viri, & filium hominis non cognoscam. Quoniam nescio cognoscere, quasi mo- 19 20
dicum tollet mihi faciem qui fecit me. 21 22

איוב : לג

CAP. XXXIII. לג

.ausculta mea verba omnia & : mea eloquia Ijob quæso audi verò Et
1 ואולם שמע־נא איוב מלי וכל־דברי האזינה :
.meo palato in mea lingua est locuta : meū os aperui nunc Ecce
2 הנה־נא פתחתי פי דברה לשוני בחכי :
puram mea labia scientiam & , mea eloquia mei cordis Rectitudo
3 ישר־לבי אמרי ודעת שפתי ברור
omnipotentis spiraculum & , me fecit Dei Spiritus .loquuntur
4 מללו : רוח־אל עשתני ונשמת שדי
mea facies ad , Dispone : mihi responde , potueris Si .me vivificabit
5 תחיני : אם־תוכל השיבני ערכה לפני
luto ex , Deo tuum es secundùm ego Ecce .consiste
6 התיצבה : הן־אני כפיך לאל מחמר
, te terrebit non mea formido Ecce .ego etiam sum excisus
7 קרצתי גם־אני : הנה אימתי לא תבעתך
dixisti Veruntamen .erit gravis non te super mea manus &
8 ואכפי עליך לא־יכבד : אך אמרת
ego Mundus .audiam sermonum vocem & , meis auribus in
9 באזני וקול מלין אשמע : זך אני
.mihi iniquitas non & : ego tectus , prævaricatione absque
בלי־פשע חף אנכי ולא עון לי :
.sibi inimicum in me reputavit : invenit me adversùm occasiones Ecce
10 הן תנואות עלי ימצא יחשבני לאויב לו :
.meas semitas omnes custodiet : meos pedes cippo in Ponet
11 ישם בסד רגלי ישמר כל־ארחתי :
magnificabitur quia : tibi respondebo , fuisti justus non hoc Ecce
12 הן־זאת לא־צדקת אענך כי־ירבה
? contendisti eum adversùm Cur .homine præ Deus
13 אלוה מאנוש : מדוע אליו ריבות
loquetur uno in Quia ? respondebit non sua verba omnia quòd
14 כי כל־דבריו לא יענה : כי־באחת ידבר־
visionis somnium Per .eum intuebitur non duobus in & , Deus
15 אל ובשתים לא ישורנה : בחלום חזיון
super dormitationes per , homines super soporem cadendo in , noctis
לילה בנפל תרדמה על־אנשים בתנומות עלי
suo vinculo in & : hominum aurem revelabit Tunc .cubile
16 משכב : אז יגלה אזן אנשים ובמסרם
.tegat viro à superbiam & : opere hominē removendum Ad .obsignabit
17 יחתם : להסיר אדם מעשה וגוה מגבר יכסה :
.missile per transeundo à ejus vitam & : fovea à ejus animam Prohibeat
18 יחשך נפשו מני־שחת וחיתו מעבר בשלח :
ejus ossium multitudo & , suum cubile super dolore in Corripiturque
19 והוכח במכאוב על־משכבו ורוב עצמיו
cibum ejus anima & : panem ejus vita eum abominari facit Et .fortis
20 אתן : וזהמתו חיתו לחם ונפשו מאכל
confringentur & : me videnti à ej⁹ caro Consumetur .aviditatis
21 תאוה : יכל בשרו מראי ושפו
: ejus anima foveæ appropinquavit Et .videbuntur non , ejus ossa
22 עצמתיו לא ראו : ותקרב לשחת נפשו
angelus eum super fuerit Si .mortificantibus ejus vita &
23 וחיתו לממתים : אם־יש עליו מלאך
.ej⁹ rectitudinem homini indicandum ad : mille ex unus eloquens
מליץ אחד מני־אלף להגיד לאדם ישרו :
, foveam descendendo à , eum Redime : dixerit & , ejus fuerit misertus Et
24 ויחננו ויאמר פדעהו מרדת שחת
revertetur : pueritia præ ejus caro erit Succulenta .propitiationem inveni
25 מצאתי כפר : רטפש בשרו מנער ישוב
.suarum adolescentiarum dies ad
לימי עלומיו :

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXIII.

1 Audi igitur Job eloquia mea, & omnes sermones meos
2 ausculta. Ecce aperui os meum, loquatur lingua mea in
3 faucibus meis. Simplici corde meo sermones mei, & sententiam puram labia mea loquen-
4 tur. Spiritus Dei fecit me, & spiraculum Omnipotentis vi-
5 vificavit me. Si potes, responde mihi, & adversùs faciem
6 meam consiste. Ecce, & me sicut & te fecit Deus, & de eodem luto ego quoque for-
7 matus sum. Veruntamen miraculum meum non te terreat, & eloquentia mea non sit tibi
8 gravis. Dixisti ergò in auribus meis, & vocē verborū tuorū
9 audivi; Mundus sum ego, & absque delicto: immaculatus, & non est iniquitas in me.
10 Quia querelas in me reperit, ideò arbitratus est me inimi-
11 cum sibi. Posuit in nervo pedes meos, custodivit omnes
12 semitas meas. Hoc est ergò, in quo non es justificatus: respondebo tibi, quia major sit
13 Deus homine. Adversùs eum contendis, quòd non ad omnia
14 verba responderit tibi? Semel loquitur Deus, & secundò
15 idipsum non repetit. Per somnium in visione nocturna, quando irruit sopor super homines, et dormiunt in lectulo:
16 Tunc aperit aures virorum, & erudiens eos instruit discipli-
17 nā. Ut avertat hominem ab his quæ facit, & liberet eum
18 de superbia: Eruens animam ejus à corruptione: & vitam illius, ut non transeat in gla-
19 dium. Increpat quoque per dolorem in lectulo, & omnia ossa ejus marcescere facit.
20 Abominabilis ei fit in vita sua panis, & animæ illius cibus
21 antè desiderabilis. Tabescet caro ejus, & ossa, quæ tecta
22 fuerant, nudabuntur. Appropinquavit corruptioni anima
23 ejus, & vita illi⁹ mortiferis. Si fuerit pro eo Angel⁹ loquens, unus de millibus, ut annunciet
24 hominis æquitatem: Miserebitur ejus, & dicet; Libera eum, ut non descendat in corruptionem: inveni in quo ei
25 propitier. Consumpta est caro ejus à suppliciis, revertatur ad dies adolescentiæ suæ:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λγ'.

1 Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἄκουσον Ἰὼβ τὰ ῥήματά μου, † (α) καὶ λαλιάν ἐνωτίζου
2 μου. † Ἰδοὺ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου,
3 καὶ ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου. † Καθαρά μου ἡ καρδία (β) ῥήμασιν, † Σύνεσις δὲ
4 χειλέων μου καθαρὰ νοήσει. † Πνεῦμα θεῖον τὸ ποιῆσάν με, † πνοὴ δὲ παντοκρά-
5 τορος ἡ διδάσκουσά με. † (γ) Ἐὰν δύνῃ, δός μοι ἀπόκρισιν, πρὸς ταῦτα † ὑπόμεινον, (δ) στῆθι κατ' ἐμὲ, καὶ ἐγὼ κατὰ
6 σέ. † Ἐκ πηλοῦ διήρτισαι σὺ ὡς καὶ ἐ-
7 γὼ, † ἐκ τοῦ αὐτοῦ διηρτίσμεθα (ε)· † Οὐχ ὁ φόβος μου (ζ) σε στροβήσει, † οὐδὲ ἡ
8 χείρ μου βαρεῖα ἔσται ἐπὶ σοί. † Πλὴν εἶπας ἐν ὠσί μου· (η) φωνὴν ῥημάτων
9 σου ἀκήκοα· † διότι λέγεις, Καθαρός εἰμι (θ) οὐχ ἁμαρτὼν, † ἄμεμπτός εἰμι, οὐ γὰρ
10 ἠνόμησα· † Μέμψιν δὲ κατ' ἐμοῦ εὗρεν·
11 (ι) ἥγηται δέ με ὥσπερ ὑπεναντίον. † (κ) Ἔθετο δὲ ἐν ξύλῳ τὸν πόδα μου, † ἐφύλαξε δέ μου πάσας τὰς ὁδούς. † Πῶς
12 γὰρ λέγεις, Δίκαιός εἰμι, καὶ οὐκ ἐπακήκοέ μου; † αἰώνιος γάρ ἐστιν ὁ ἐπάνω
13 βροτῶν. † (λ) Λέγεις δὲ, Διατί τῆς δίκης
14 μου οὐκ ἐπακήκοε μου πᾶν ῥῆμα; † Ἐὰν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλήσαι ὁ κύριος, † ἐν
15 δὲ τῷ δευτέρῳ, Ἐνύπνιον † (μ) ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ, † ὡς ὅταν ἐπιπίπτῃ (ν) δεινὸς φόβος ἐπ' ἀνθρώποις, ἐπὶ νυσταγ-
16 μάτων ἐπὶ κοίτης· † Τότε ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων, † ἐν εἴδεσι φόβου τοιού-
17 τοις (ξ) αὐτοὺς ἐξεφόβησεν. † Ἀποστρέψαι ἄνθρωπον (ο) ἀπὸ ἀδικίας, † τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ (π) ἀπὸ πτώματος ἐῤῥύσατο. †
18 (ρ) Ἐφείσατο δὲ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου, † (σ) καὶ μὴ πεσεῖν αὐτὸν ἐν πο-
19 λέμῳ. † Πάλιν δὲ ἤλεγξεν (τ) αὐτὸν ἐπὶ μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης, † καὶ πλῆθος (υ) ὀ-
20 στῶν αὐτοῦ ἐνάρκησε. † Πᾶν δὲ βρωτὸν σίτου οὐ μὴ δύνηται προσδέξασθαι, † καὶ
21 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρῶσιν ἐπιθυμήσει. † Ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες, † καὶ ἀπο-
22 δείξῃ τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ κενά. † (φ) Ἤγγισε δὲ εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, † ἡ δὲ ζωὴ
23 αὐτοῦ (χ) ἐν ᾅδῃ. † Ἐὰν ὦσι χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι, † εἷς (ψ) αὐτῶν οὐ μὴ τρώσῃ αὐτόν. † ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστραφῆναι (ω) πρὸς κύριον, † ἀναγγείλῃ δὲ ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτοῦ μέμψιν, † (α) τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτοῦ δείξῃ, † (β)
24 Ἀνθέξεται τοῦ μὴ πεσεῖν εἰς θάνατον· † ἀνανεώσει δὲ αὐτοῦ τὸ σῶμα ὥσπερ ἀλοιφὴν ἐπὶ τοίχου, † (γ) τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ
25 ἐμπλήσει μυελοῦ. † Ἁπαλυνεῖ δὲ αὐτοῦ τὰς σάρκας ὥσπερ νηπίου, † (δ) ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέντα ἐν ἀνθρώποις.

CAP. XXXIII.

Veruntamen audi Job verba mea, & auribus percipe loquutionem meam. Ecce enim 1
aperui os meum, & locuta est lingua mea. Mundum est cor 2
meum verbis; & intellectus labiorum meorum munda cogitabit. Spiritus divinus est, qui 3
me fecit: spiratio autem Omnipotentis est, quæ docet me. Si 4
poteris, da mihi responsionem: ad hæc sustine: sta juxta me, 5
& ego juxta te. De luto formatus es tu, sicut & ego: ex 6
eodē formati sumus. Non timor meus te (a) turbabit: neque manus mea gravis erit 7
super te. Veruntamen dixisti in auribus meis: vocem verborum tuorum audivi, quan- 8
doquidem dicis; Mundus sum, non peccans: sine crimine sum, 9
non enim iniquè egi. Accusationem autem contra me in- 10
venit: putavit autem me, sicut adversarium. Posuit autem 11
in ligno pedem meum, & observavit omnes vias meas. Quomodò enim dicis; Justus 12
sum, & non exaudivit me? æternus enim est, qui est super homines. Dicis autem; (b) 13
Cur judicium meum non exaudivit, meum omne verbum? Semel enim (c) loquatur Domi- 14
nus: secundò autem Somnium, aut in meditatione nocturna: sicut (d) quando incidit 15
sævus timor in homines in dormitationibus super cubili. Tunc 16
revelat mentem hominum: in speciebus timoris talibus eos exterruit. Avertat hominem 17
ab injustitia: & corpus ejus à ruina liberavit: Et pepercit a- 18
nimæ ejus à morte, & non cadat ille in bello. Iterum au- 19
tem arguit eum in languore super cubile: & multitudo ossium ejus obtorpuit. Et omnem 20
escam frumenti non poterit sumere; & anima ejus cibum desiderabit: Quoadusque pu- 21
truerint ejus carnes, & ostenderit ossa sua inania. Ap- 22
propinquavit autem ad mortem anima ejus, & vita ejus in inferno. Si fuerint mille an- 23
geli mortiferi, unus eorum non vulnerabit eum: si cogitaverit corde reverti ad Dominum, enuntiaverit autem homini suum ipsius crimen, & (e) suā
stultitiā ostenderit: Retinebit ne 24
cadat in mortē. Et renovabit corpus ejus, sicut tectorium in pariete, & ossa ejus implebit
medullâ: Et molliet carnes e- 25
jus sicut parvuli, & vestituet eum (f) virum factum inter homines.

MS. A. καὶ τὴν λαλιάν μου ἐνωτίζου. Ἰδοὺ (β) ἐν ῥήμασιν, (γ) Ἐὰν δύνηθῇς, (δ) καὶ στῆθι σὺ κατ' ἐμὲ, (ε) πηλοῦ. Οὐχὶ ὁ (ζ) στροβήσει σε, (η) φωνὴν δὲ ῥημάτων (θ) οὐχ ἥμαρτον τοῖς ἔργοις, ἄμεμπτος δέ εἰμι (ι) καὶ ἥγηταί με, (κ) Ἔθετο δὲ τὸν πόδα μου ἐν κυκλώματι, καὶ ἐφύλαξέν μου (λ) Λέγεις γὰρ, Διατί τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοεν ἐν παντὶ ῥήματι; Ἐν (μ) ὡς φάσμα ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ, (ν) φόβος δεινὸς ἐπ' ἀνθρώποις, (ξ) ἐξεφόβησεν αὐτούς. (ο) ἐξ ἀδικίας αὐτοῦ, (π) ἀπὸ ἀδικίας πτώματος (ρ) Καὶ ἐφείσατο τῆς (σ) τοῦ μὴ πεσεῖν (τ) αὐτὸν μαλακίᾳ (υ) ὀστέων (φ) Ἐγγίζει δὲ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς θάνατον, ἡ δὲ (χ) ἐν τῷ ᾅδῃ. (ψ) ἐξ αὐτῶν (ω) ἐπὶ τὸν κύριον, (α) καὶ τὴν ἄνοιαν (β) Ἀνθέξεται αὐτοῦ, τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς θάνατον. (γ) καὶ τὰ ὀστᾶ (δ) καὶ ἀποκαταστήσει αὐτὸν

תרגום TARGUM.

לג

1 2 3 וברם שמע כדון איוב מלי וכל פתגמי אצית : הא כדון פתחית פומי מלילת לישני במוריני : תריצות לבבי מימרי ומנדע ספותי ברור מלילו : רוח
5 6 7 דאלהא עבדתני ונשמת שדי תקימנני : אין תוכל אתיבני סדר קדמי אתעתד : הא אנא דכמתך לאלהא מן טינא אתלשית לחוד אנא : הא
8 9 10 אימתי לא תבעתנך וטוני עלך לא ייקר : ברם אמרת באודני וקל מליא אשמע : זכי אנא מדלית מרד שוין אנא ולא סורחנא לי : הא תרעומתא
11 12 13 עלי ישכח יחשבנני לבעל דבבא ליה : ישוי בשיע רגלי ינטר כל שבילי : הא דא לא זכיתא אתיבנך ארום יתרברב אלהא מן בר נש : מא דין לותיה
14 15 נציתא ארום כל פתגמוי לא יתיב : ארום בחדא שותא ימלל אלהא ובתנייתא לא אצטריך למסכיה : בחלמא מן חזונא דליליא כד נפלת שינתא עמיקתא
16 17 על בני נשא בנומתא על בי מדמכא : הידין יגלי אודנא בני נשא ובמרדותהון יחתום : לאעדאה בר נש מן עובדא בישא וגיותנותא מגברא יכסי :
18 19 20 ימנע נפשיה מן שוחתא וחיוי מן למעבר בשלחא : ומתמכסן בכיבא על בי מדמכיה וסוגעי איברוי תקיפין : ומתוגבא דנקיט ליה מרחיקא נפשיה
21 22 23 מזונא ונפשיה מיכלא רגינא : ישתצי בסריה מן ריוו ושפין גרמוי לא אתחמו : וקריבת לשוחתא נפשיה ונשמתיה למיתותא : אין אית עלוי זכותא מודמן
24 25 מלאכא חדא פרקליטא מן ביני אלף קטיגוריא לחואה לבני נש תריצותיה : ויחס עלוי ויאמר פרוק יתיה מלמחת בשוחתא אשכחית פורקנא : אתחליש
בסריה יתיר מן רבותא יתוב ליומי טליותיה :

Versio SYRIACA.

ܦܘܠܓܐ * ܠܓ *

* ܒܪܡ ܫܡܥ ܐܝܘܒ ܡܠܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܝ ܨܘܬ. * ܗܐ ܦܬܚܬ ܦܘܡܝ. ܘܡܡܠܠ ܠܫܢܝ ܒܦܘܡܝ. * ܬܪܝܨܝܢ ܡܠܐ ܕܦܘܡܝ. ܘܓܒܝܐ ܡܡܠܠܐ ܕܣܦܘܬܝ. * ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܐܥܝܪܬܢܝ. ܘܢܫܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܚܝܬܢܝ. * ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ. ܐܦܢܝܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܐܬܛܝܒ ܘܩܘܡ ܩܕܡܝ. * ܘܗܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܐܢܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܡܢ ܛܝܢܐ ܐܬܓܒܠܬ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܚܠܬܝ ܠܐ ܬܙܝܥܟ. ܘܐܘܪܥܘܬܝ ܥܡܟ ܠܐ ܬܐܩܪ. * ܒܪܡ ܐܡܪܬ ܗܫܐ ܒܐܕܢܝ. ܘܩܠܐ ܕܡܠܝܟ ܫܡܥܬ. * ܕܐܡܪܬ ܕܟܐ ܐܢܐ ܕܠܐ ܚܛܗܐ. ܘܙܕܝܩ ܐܢܐ. ܘܠܝܬ ܠܝ ܚܛܗ̈ܐ. ܘܕܟܐ ܐܢܐ ܡܢ ܥܘܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܠܬ̈ܐ ܒܥܐ ܥܠܝ. ܘܚܫܒܢܝ ܠܗ ܐܝܟ ܒܥܠܕܒܒܐ. * ܘܣܡ ܒܩܝܦܐ ܪܓܠܝ. ܘܢܛܪ ܟܠܗܝܢ ܐܘܪܚܬܝ. * ܒܗܕܐ ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܐܢܬ. ܕܐܦܢܐ ܠܟ ܕܪܒ ܗܘ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. * ܡܛܠ ܡܢܐ ܥܡܗ ܕܐܢ ܐܢܬ. ܕܠܟܠܗܝܢ ܦܬܓܡܘܗܝ ܠܐ ܡܦܢܐ. * ܡܛܠ ܕܚܕܐ ܗܝ ܡܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܘܕܬܪܬܝܢ ܠܐ ܡܬܢܐ. * ܘܒܣܦܘ̈ܬܐ ܠܐ ܡܠܦ. ܒܚܠܡܐ ܘܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ. ܟܕ ܢܦܠ ܫܢܬܐ ܥܠ ܒܢܝܢܫܐ ܟܕ ܕܡܝܟܝܢ ܥܠ ܡܫܟܒܐ. * ܗܝܕܝܢ ܓܠܐ ܐܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܡܛܠ ܡܪܚܘܬܗܘܢ ܡܟܟ ܐܢܘܢ. * ܠܡܥܒܪܘ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܡܟܣܐ ܦܓܪܗ ܕܓܒܪܐ. * ܠܡܦܢܝܘ ܢܦܫܗ ܡܢ ܚܒܠܐ. ܘܚܝܘܗܝ ܡܢ ܐܒܕܢܐ. * ܘܡܟܣܐ ܒܟܐܒܐ ܥܠ ܡܫܟܒܗ. ܘܣܘܓܐܐ ܕܓܪ̈ܡܘܗܝ ܡܚܣܢ. * ܘܡܬܚܒܠ ܒܣܪܗ ܡܢ ܕܚܠܬܗ. ܘܓܪ̈ܡܘܗܝ ܠܐ ܢܚܙܐ. ܘܢܦܫܗ ܠܐ ܬܣܒܥ ܠܚܡܐ. ܘܢܦܫܗ ܬܪܓܪܓ ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܘܢܐܟܘܠ ܒܣܪܗ ܡܢ ܕܚܠܬܗ. ܘܓܪ̈ܡܘܗܝ ܠܐ ܢܚܙܐ. * ܘܬܬܩܪܒ ܠܚܒܠܐ ܢܦܫܗ. ܘܚܝܘܗܝ ܠܡܘܬܐ. * ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܫܠܝܚܐ ܕܢܫܡܥܝܘܗܝ ܚܕ ܡܢ ܐܠܦ. ܢܚܘܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܙܕܝܩܘܬܗ. * ܘܢܚܘܣ ܥܠܘܗܝ. ܘܢܐܡܪ ܦܪܘܩܝܘܗܝ. ܕܠܐ ܢܚܘܬ ܠܚܒܠܐ. ܘܠܐ ܢܫܟܚ ܦܘܪܩܢܐ. * ܢܬܚܠܦ ܒܣܪܗ ܐܝܟ ܕܒܛܠܝܘܬܗ. ܘܢܗܦܘܟ ܠܝܘܡ̈ܝ ܥܠܝܡܘܬܗ.

Versio ARABICA.

الفصل الثالث والثلثون * ولكن الآن اسمع يا ايوب قولي * وجميع كلامي فافهم * فاني قد فتحت فمي * وفي فمي يتكلم لساني * مستقيما هو كلام فمي * ومرضيا هو قول سفتي * وروح الله ايقظني * ونسمة الله احيتني * ان استطعت فرد علي قولا * واستعد وقف بين يدي * وانا مثلك عند الله * وانا ايضا من الطين جبلت * فالآن مخافتي لا تقلقك * واثقالي عليك لا تثقلك * ولكن قلت الآن وفي اذني صوت كلامك سمعته * لانك قلت * اني زكي بلا آثام * وصديق انا وليس لي خطايا * وبري انا من الاثم * فانه يطلب علي العلل * وحسبني له مثل العدو * ووضع رجلي في الوثاق * ويحفظ جميع طرايقي * هذا لا تستطيع ان تبروا * فاعطيك قولا ان الله اكبر من الناس * من اجل ماذا قضيت معه * وفي جميع اقاويله لا يستجيب * من اجل ان بواحدة يتكلم الله * وفي اثنين لا يعود * بالشفتين لا يفهم * بالحلم ورويا الليل اذا ما سقط النوم علي الانسان في الرقاد علي فراشه * عند ذلك يظهر اذن الانسان وبمرادهم يذللهم * ليبعد الانسان من اعماله * ويغطي جسد الرجل * ويمنع نفسه من الفساد وحياته من الهلاك * ويغطي بالوجع علي مضجعه * وكثرة عظامه يقوي * ينفد لحمه من مخافته وجميع عظامه لا يبصرها * ونفسه لا تشبع خبزا * ونفسه تشتهي الاكل * فياكل لحمه من مخافته وجميع عظامه لا يبصرها * ويدنوا الي الفساد نفسه * والي الموت حياته * ان كان له رسولا يسمعه * واحدا من الف يخبر الناس صلاحه * فيرحم عليه ويقول اخلصه لئلا يهبط الي الفساد * ولا يجد الخلاص * يتبدل بسره كالذي كان بصبوته * ويعود الي ايام شبيبته *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

CAP. XXXIII.
AT jam audi, O Job, 1
sermonem meū, & omnia
verba mea intellige: Jam 2
enim aperui os meum, &
in ore meo loquetur lin-
gua mea. Recta sunt ver- 3
ba oris mei, & (a) gratus
est sermo labiorum meo-
rum. Et spiritus Dei ex- 4
citavit me, atque aura
Dei vivificavit me. Si 5
vales, responde mihi ser-
monem, & præpara te, &
sta coram me: Et ego sum 6
sicut tu apud Deum, &
ego quoque de cœno coa-
gulatus fui; Ideo timor 7
meus non te perturbet, &
(b) oppositio mei tibi, non
sit tibi gravis. Itaque 8
dixisti (c) modò, & au-
ribus meis vocem verbo-
rum tuorum audivi: nam
dixisti, Innocens sum, 9
absque sceleribus & ju-
stus sum, nec habeo pec-
cata, & mundus ego sum
ab iniquitate: (d) Ipse 10
tamen quærit adversum
me occasiones, & reputa-
vit me sibi tanquam inimi-
cum, Et posuit pedes 11
meos in (e) ligamine, &
observavit omnes vias
meas. In hoc non potes 12
justificari; respondeo enim
tibi quòd Deus est major
hominibus: Quare cum 13
eo litigas, cùm ad omnia
eloquia ejus non respon-
deat? Quia unum loqui- 14
tur Deus, & secundò non
repetit: Labiis non do- 15
cet; per somnium & vi-
sionem noctis, cùm ceride-
rit somnus super hominem
dum cubat in lecto, Tunc 16
aperit aurem hominum, &
ob rebellionem ipsorum (f)
affligit eos, ut removeat 17
hominem ab operibus ejus.
Tegitque corpus viri, ut 18
avertat animā ejus à cor-
ruptione, & vitam ipsius
ab interitu. Tegit etiam 19
dolore super lecto ipsius, et
multitudinem ossium ejus
corroborat. (g) Conci- 20
detur caro ejus præ timo-
re ipsius, & cuncta ossa
sua non intuebitur, &
anima ejus non saturabi-
tur pane; & anima ejus
appetet cibum, Et man- 21
ducabit carnem suam ob
timorem suum, & omnia
ossa sua non videbit, Et 22
appropinquabit ad corru-
ptionem anima ejus, &
& ad mortem vita ipsius.
Si habuerit sibi Aposto- 23
lum qui audiat illum se-
mel è millibus, annuntia-
bit hominibus probitatem
ejus; Miserebitur illius, 24
& dicet; Salvabo eum,
ne descendat in corruptio-
nem, & non (h) inveniat
salutem: Immutabitur 25
caro ejus sicut erat in
pueritia sua, & redibit
ad dies juventutis suæ.

INTERP. SYRIACA.
CAP. xxxiii. (a) selectus (b) cura mea de te, (c) in auribus meis, & vocem (d) Quia ecce quærit (e) cippo (f) humiliat (g) Et destruit carnem ejus præ timore ipsius, & anima ejus (h) sibi inveniat

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXXIII.

VEruntamen audi nunc Job verba mea, & omnes sermones meos ausculta. Ecce nunc aperui os meum: locuta est lingua mea in faucibus meis. Rectitudo cor- 1 2 3
dis mei verba mea, & labia mea scientiam puram loquuntur. Spiritus Dei fecit me, & verbum omnipotentis sustentavit me. Si potes, responde mihi; ordinare co- 4 5
ram me & sta. Ecce ego, sicut tu es, Deo; de luto excisus sum etiam ego. Ecce timor meus non terreat te, & onus meum non sit tibi grave. Veruntamen di- 6 7 8
xisti in auribus meis, & vocem verborum audivi. [dicentis:] Justus sum ego absque delicto; mundus ego sum, & non est in me iniquitas. Ecce querelas in me 9 10
reperit, arbitratus est me inimicum sibi. Posuit in nervo pedes meos, custodit omnes semitas meas. Ecce non hoc justificatus es, respondeam tibi; quia major est 11 12
Deus homine. Quare adversus eum contendis? quia omnia verba sua non respondebit. Quoniam una vice loquitur Deus, & in secunda non indiget intueri il- 13 14
lud. In somnio per visionem noctis, quando irruit somnus profundus super filios hominum, in sopore super lectulo: Tunc aperit aurem filiorum hominis, & in eru- 15 16
ditione eorum signat. Ut auferat filium hominis ab opere malo, & superbiam à viro operiat. Prohibet animam ejus à corruptione, & vitam ejus ne transeat per 17 18
gladium. Et increpabitur per dolorem in domo lectuli, & in multitudine membrorum ejus [dolores] validi. Et propter fastidium quod molestum est ei, abomina- 19 20
tur *anima* ejus escam, & anima illius cibum desiderabilem. Consumetur caro ejus *ab aspectu*, & contrita ossa ejus ne appareant. Et appropinquavit corruptioni 21 22
anima ejus, & spiraculum ejus *morti*. Si est in eo meritum, præparatur angelus unus paracletus de millibus accusatoribus, ut annunciet filio hominis rectitu- 23
dinem suam. Et parcet ei, & dicet: Redime eum, ne descendat in corruptionem, inveni redemptionem. *Infirmatur* caro ejus magis quàm caro puerilis, rever- 24 25
tetur ad dies adolescentiæ suæ.

איוב : לד

ejus facies videbit & , ei volet bene & , Deum ad Orabit
26 יעתר אל־אלוה וירצהו וירא פניו
super Prospiciet ejus justitiam homini reddet & : jubilo in
27 בתרועה וישב לאנוש צדקתו: ישר על־
mihi fuit æquum non & ,perverti rectum & , peccavi , dicet & , homines
אנשים ויאמר חטאתי וישר העויתי ולא־שוה לי:
lucem in mea vita & : foveam in transeundo à ,meam animam Redemit
28 פדה נפשי מעבר בשחת וחיתי באור
tribus vicibus ; Deus operabitur ista omnia Ecce .videbit
29 תראה: הן־כל־אלה יפעל־אל פעמים שלש
,fovea à ejus animam convertendum Ad .viro cum
30 עם־גבר: להשיב נפשו מני־שחת
: me audi ,Ijob Attende .viventium luce in lucendum ad
31 לאור באור החיים: הקשב איוב שמע־לי
: mihi responde ,sermones sunt Si .loquar ego & , tace
32 החרש ואנכי אדבר: אם־יש־מלין השיבני
: me audi tu , non Si .te justificare volui quia , loquere
33 דבר כי־חפצתי צדקך: אם־אין אתה שמע־לי
.sapientiam te docebo & , tace
החרש ואאלפך חכמה:

CAP. XXXIV. לד.

sapientes Audite : dixit & , Elihu respondit Et
1 ויען אליהוא ויאמר: שמעו חכמים
2 sermones auris Quia .me auscultate scientes & ,meos sermones
3 מלי וידעים האזינו לי: כי־אזן מלין
eligamus Judicium .vescendum ad gustabit palatum & : probabit
4 תבחן וחך יטעם לאכל: משפט נבחרה־
: Ijob dixit Quippe .bonum quid nos inter ,sciamus : nobis
5 לנו נדעה בינינו מה־טוב: כי־אמר איוב
meo judicio In .meum judicium fecit removere Deus & ,sum Justus
6 צדקתי ואל הסיר משפטי: על־משפטי
vir Quis .prævaricatione absque mea sagitta dolorata : mentiar
7 אכזב אנוש חצי בלי־פשע: מי־גבר
iter faceret Et ? aquam ut ,subsannationem biberet ,Ijob sicut
8 כאיוב ישתה־לעג כמים: וארח
cum deambulandū ad & : iniquitate operātibus cum societatem ad
לחברה עם־פעלי און וללכת עם־
ipso complacendo in , vir proficiet Non : dixit Quoniam .improbitatis hominib⁹
9 אנשי־רשע: כי־אמר לא יסכן־גבר ברצתו
Absit .me audite cordis viri Ideo .Deo cum
10 עם־אלהים: לכן אנשי לבב שמעו לי חללה
opus Quia .iniquitate ab omnipotens & , improbitate ab Deo à
11 לאל מרשע ושדי מעול: כי פעל
.ei faciet invenire viri viam juxta & : ei reddet hominis
אדם ישלם־לו וכארח איש ימצאנו:
pervertet non omnipotens & : faciet impiè non Deus verè Insuper
12 אף־אמנם אל לא־ירשיע ושדי לא־יעות
posuit quis & : terram ille super visitavit Quis .judicium
13 משפט: מי־פקד עליו ארצה ומי שם
,ejus spiritum ; suum cor cum super poneret Si ? universum orbem
14 תבל כלה: אם־ישים אליו לבו רוחו
,simul caro omnis Obiret .colligeret se ad ejus flatum &
15 ונשמתו אליו יאסף: יגוע כל־בשר יחד
audi , intelligentia si Et .reverteretur pulverem in homo &
16 ואדם על־עפר ישוב: ואם־בינה שמעה
etiam Nunquid .meorum eloquiorum vocem ausculta : hoc
17 זאת האזינה לקול מלי: האף
facies impium ,insignem justum an Et ? obligabit judicium habens odio
שונא משפט יחבוש ואם־צדיק כביר תרשיע:
? principes ad ,impius : profectu absque , regi dicendū Nunquid
18 האמר למלך בליעל רשע אל־נדיבים:

Versio VULG. LAT.

26 Deprecabitur Deum, & placa-
bilis ei erit : & videbit fa-
ciem ejus in jubilo, & reddet
27 homini justitiam suam. Re-
spiciet homines, & dicet;
Peccavi, & verè deliqui, &,
ut eram dignus, non recepi.
28 Liberavit animam suam ne
pergeret in interitum, sed vi-
29 vens lucem videret. Ecce, hæc
omnia operatur Deus tribus
30 vicibus per singulos. Ut revo-
cet animas eorum à corrupti-
one, & illuminet luce viven-
31 tium. Attende Job, & audi
me : & tace, dum ego loquor.
32 Si autem habes quod loquaris,
responde mihi, loquere : vo-
lo enim, te apparere justum.
33 Quòd si non habes, audi me :
tace, et docebo te sapientiam.

CAP. XXXIV.

1 PRonuntians itaq; Eliu, eti-
2 am hæc locutus est ; Audite
sapientes verba mea, et eru-
3 diti auscultate me: Auris enim
verba probat, et guttur escas
4 gustu dijudicat. Judicium eli-
gamus nobis, et inter nos vi-
5 deamus quid sit melius. Quia
dixit Job ; Justus sum, et Deus
6 subvertit judicium meum. In
judicando enim me menda-
cium est : violenta sagitta mea
7 absque ullo peccato. Quis est
vir ut est Job, qui bibit sub-
sannationem quasi aquam :
8 Qui graditur cum operanti-
bus iniquitatem, et ambulat
9 cum viris impiis? Dixit enim;
Non placebit vir Deo, etiam si
10 cucurrerit cum eo. Ideò viri
cordati audite me, absit à Deo
impietas, et ab Omnipotente
11 iniquitas. Opus enim hominis
reddet ei, et juxta vias singu-
12 lorum restituet eis. Verè enim
Deus non condemnabit fru-
strà, nec Omnipotens subver-
13 tet judicium. Quem constituit
alium super terram? aut quem
posuit super orbem, quem fa-
14 bricatus est? Si direxerit ad
eum cor suum, spiritum illius
15 et flatum ad se trahet. Deficiet
omnis caro simul, et homo in
16 cinerem revertetur. Si habes
ergò intellectum, audi quod
dicitur, et ausculta vocem
17 eloquii mei. Numquid qui
non amat judicium, sanari
potest? et quomodò tu e-
um, qui justus est, in tan-
18 tum condemnas? Qui dicit
regi, apostata : qui vocat du-
ces, impios :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 † (ε) Εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον καὶ δεκτὰ αὐ-
τῷ ἔσται, † (ζ) εἰσελεύσεται προσώπῳ ἱ-
λαρῷ σὺν ἐξηγορίᾳ· † ἀποδώσει δὲ (η)
27 ἀνθρώποις δικαιοσύνην. † Εἶτα τότε (ͅ)
ἀπομέμψεται ἄνθρωπος αὐτὸς ἑαυτῷ, λέ-
γων, † Οἷα (θ) συνετέλουν; καὶ οὐκ ἄξια
28 ἤτασέ με ὧν ἥμαρτον. † Σῶσον (ι) ψυ-
χήν μου τοῦ μὴ (κ) ἐλθεῖν εἰς διαφθο-
ράν, † (λ) καὶ ἡ ζωή μου φῶς ὄψεται. †
29 † Ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐργᾶται ὁ ἰσχυρὸς
30 ὁδοὺς (μ) τρεῖς μετὰ ἀνδρός. † Καὶ ἐῤῥύσα-
το τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, † ἵνα (ν)
ἡ ζωή μου ἐν φωτὶ αἰνῇ (ξ) αὐτόν. †
31 Ἐνωτίζου Ἰὼβ καὶ ἄκουέ μου· † κώφευ-
32 σον, καὶ ἐγώ εἰμι λαλήσω. † Εἰ εἰσί σοι
λόγοι, ἀποκρίθητί μοι· † λάλησον, θέλω
33 γὰρ (ο) δικαιωθῆναί σε. † Εἰ μή, σὺ
ἄκουσόν μου, † κώφευσον καὶ διδάξω (π)
σε.

ΚΕΦ. λδ'.

1 2 † ὙΠολαβὼν δὲ Ἐλιοὺς, λέγει, † Ἀκού-
σατέ μου σοφοί, ἐπιστάμενοι (α) ἐνωτί-
3 ζεσθε. † Ὅτι οὖς λόγους δοκιμάζει, † καὶ λά-
4 ρυγξ γεύεται βρῶσιν. † Κρίσιν ἑλώμεθα ἑ-
αυτοῖς, † γνῶμεν ἀναμέσον (β) ἑαυτῶν, ὅ, τι
5 καλόν. † Ὅτι εἴρηκεν Ἰὼβ, Δίκαιός εἰμι·
† ὁ κύριος ἀπήλλαξέ μου τὸ κρίμα· †
6 (γ) Ἐψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου, † βί-
7 αιον τὸ βέλος μου ἄνευ ἀδικίας. † Τίς
ἀνὴρ ὥσπερ Ἰὼβ, πίνων μυκτηρισμὸν ὥσ-
8 περ ὕδωρ; † Οὐχ ἁμαρτὼν οὐδὲ ἀσεβήσας,
† (δ) ἢ οὐδ' οὐ κοινωνήσας μετὰ ποιούντων
τὰ ἄνομα, † τοῦ πορευθῆναι μετὰ ἀσεβῶν.
9 † Μὴ γὰρ εἴπῃς, Ὅτι οὐκ (ε) ἔσται ἐπισκο-
πὴ ἀνδρός, † καὶ ἐπισκοπὴ (ζ) αὐτῷ παρὰ
10 κυρίου. † Διὸ συνετοὶ (η) καρδίας ἀκού-
σατέ μου, † μή μοι εἴη ἔναντι κυρίου ἀ-
σεβῆσαι, † (θ) καὶ ἔναντι παντοκράτορος τα-
11 ράξαι τὸ δίκαιον. † (ι) Ἀλλὰ (κ) ἀποδιδοῖ
ἀνθρώπῳ καθὰ ποιεῖ ἕκαστος αὐτῶν, †
καὶ ἐν τρίβῳ ἀνδρὸς εὑρήσει αὐτόν. †
12 (λ) Οἴει δὲ τὸν κύριον (μ) ἄτοπα ποιή-
σειν, † ἢ ὁ παντοκράτωρ ταράξει (ν) κρίσιν,
13 † ὃς ἐποίησε τὴν γῆν; † Τίς δέ ἐστιν (ξ) ὁ
ποιῶν τὴν ὑπ' οὐρανὸν, καὶ τὰ ἐνόντα
14 πάντα; † Εἰ γὰρ βούλοιτο συνέχειν, καὶ
15 τὸ πνεῦμα παρ' αὐτῷ κατασχεῖν, † Τελευ-
τήσει πᾶσα σὰρξ ὁμοθυμαδὸν, † (ο) πᾶς
δὲ βροτὸς εἰς γῆν ἀπελεύσεται, ὅθεν καὶ
16 ἐπλάσθη. † Εἰ δὲ μὴ νουθετῇ, ἄκουε (π) ταῦτα,
17 † ἐνωτίζου φωνὴν ῥημάτων. † (ρ) Ἴδε σὺ
τὸν μισοῦντα (σ) ἄνομα, καὶ τὸν ὀλλύντα τοὺς
πονηρούς, † ὄντα αἰώνιον (τ) δίκαιον. † Ἀσε-
18 βὴς ὁ λέγων βασιλεῖ, Παρανομεῖς, † (υ) ἀ-
σεβέστατε τοῖς ἄρχουσιν.

(ε) Deprecatus autem ad Do- 26
minum, & accepta ei erunt:
intrabit facie (h) hilari cum
(i) professione: reddet autem ho-
minibus justitiam. Deinde 27
tunc accusabit homo se ipse
dicens; Qualis consummabam?
& non dignè in me inquisivit
pro iis, quæ peccavi. Salva 28
animam meam, ne veniat in
corruptionem : & vita mea
lucem videbit. Ecce hæc omnia 29
operatur fortis (k) vias tres
cum viro : Et eruit animam 30
meam de morte : ut vita mea
in lumine collaudet illum. Au- 31
ribus percipe Job, & audi me;
obmutesce, & ego quidem lo-
quar : Si sunt tibi sermones; 32
responde mihi : loquere, volo
enim justificari te : Sin minùs, 33
tu audi me: obmutesce, & do-
cebo te.

CAP. XXXIV.

REspondens autem Elius, di- 1
xit ; Audite me sapientes, qui 2
habetis scientiam, auribus per-
cipite: Quia auris sermones pro- 3
bat, & guttur gustat escam.
(a) Judicium eligimus nobis, no- 4
scamus inter nos, quod bonum:
Quia dixit Job, Justus sum: 5
Dominus removit judicium me-
um : Et mentitus est in judicio 6
meo : violentum jaculum me-
um sine injustitia. Quis vir, 7
ut Job, bibens subsannationem
sicut aquam? Qui neq; peccavit, 8
neque impiè egit, (b) aut neque
communicavit cum facientibus
iniqua: ut ambularet cum im-
piis. Ne (c) enim dixeris, Quia 9
non erit visitatio viri : & vi-
sitatio ei à Domino. Quarè in- 10
telligentes corde audite me. (d)
Absit à me coram Domino im-
piè agere, & coram Omnipoten-
te turbare justitiam : Sed red- 11
dat homini, sicut facit unus-
quisque eorum : & in semita
viri inveniet eum. Putas autem 12
Dominum absurda facturum?
aut Omnipotens turbabit judici-
um, qui fecit terrā? Quis autē 13
est, qui facit eam quæ sub cœlo,
& quæ insunt omnia? Nam si 14
velit cohibere, & spiritum apud
se detinere; Peribit omnis ca- 15
ro simul : & omnis mortalis in
terrā abibit; undè & formatus 16
est: Sin (e) autē non sis monitus;
audi hæc, auribus percipe vocē
verborum. Vide tu eum, qui 17
odit iniqua, & perdit mali-
gnos, esse æternum justum. Im- 18
pius est, qui dicit regi, Injustè
agis, impiissime principibus;

MS. A. (ε) Εὔξεται πρὸς κύριον (ζ) εἰσελεύσεται δὲ προσώπῳ καθαρῷ σὺν (η) ἀνθρώπῳ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. (ͅ) ἀπομέμψεται (θ) συνετελούμην; (ι) τὴν ψυχήν (κ) ἐξελθεῖν (λ) καὶ ζωή (μ) τρεῖς (ν) ἡ ψυχή μου (ξ) αὐτόν. † Ὑπολαβὼν δὲ Ἐλιοὺς, λέγει, † Ἀκούσατέ μου σοφοί, ἐπιστάμενοι ἐνωτίσασθε τὸ καλόν. † Ὅτι εἴρηκεν Ἰὼβ, Ἰδοὺ ταῦτα πάντα ἐργᾶται ὁ ἰσχυρὸς † ὁδοὺς τρεῖς μετ' ἀνδρός, † τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ διαφθορᾶς, † τοῦ φωτίσαι αὐτῷ ἐν φωτὶ ζώντων. † Πρόσεχε Ἰὼβ καὶ ἄκουσόν μου, † κώφευσον ἵνα λαλήσω. Εἰ εἰσὶν (ο) σὲ δικαιωθῆναι. Εἰ δὲ μή, (π) διδάξω σε σοφίαν.

Κεφ. λδ'. MS. A. (α) ἐνωτίσασθε τὸ καλόν. Ὅτι * οὖς δοκιμάζει λόγους, λάρυγξ δὲ γεύεται (β) αὐτῶν, τί καλόν. (γ) Καὶ ἐψεύσατο τῷ (δ) οὐδὲ κοινωνήσας οὐδὲ μετὰ τῶν ποιούντων (ε) ἔστιν (ζ) αὐτοῦ (η) καρδίᾳ (θ) ἔναντι δὲ παντοκράτορος (ι) Ἀλλὰ γὰρ (κ) ἀποδίδωσιν (λ) Οἴῃ (μ) τὰ ἄτοπα (ν) τὸ δίκαιον, (ξ) ὁ ποιήσας (ο) βροτὸς δὲ εἰς γῆν (π) ταῦτα Ἰὼβ, (ρ) Εἰ δὲ * σοι οὐκ οἴει τὸν (σ) τὰ ἄνομα, (τ) τὸν δίκαιον. (υ) ἀσεβέστατοι

תרגום TARGUM.

26 27 28 יצלי קדם אלהא ורעניה וחמא אפוי ברעוא ויתיב לאנש כצדקתיה: יתריץ לבני נשא ויימר חבית ותריץ קלקילית ולא הוא שוי לי: פרוק נפשיה
29 30 מלמעבר בשוחתא ונשמתיה בנהורא מעליא תחמי: הא כל אלין יעבד אלהא תרי ומנין ותלת עם בר נש: מטול לאתבא נפש מן שוחא לאנהרא בנהור
31 32 33 34 חייא: אצית איוב קבל מני שתוק ואנא אמלל: אין אית מלין אתיב יתי מלל ארום צביתי לזכאותך: אין לא את קבל מני שתוק ואלפנך חוכמתא:

לד

1 2 3 4 ואתיב אליהוא ואמר: שמעו חכימיא מלי וידעיא אציתו למימרי: ארום אודנא מליא בחנא ומורינא טעמא למיכל: דין נתרעי לנא נידע ביננא
5 6 7 מה טב: ארום אמר איוב זכאית ואלהא אעדי דיני: על דיני אכדב בר נש דשדי גירי מדלית סורחנא: מן גברא היך איוב דשתי דוחכא היך מיא:
8 9 ואזל לאתחברא עם עבדי שקר ולהלכא עם אנשי רשעא: ארום אמר לא יאלף גברא במצביה עם אלהא: הא ארום אמר לא יסתכן בר נש
10 11 בהרהטיה עם אלהא: בנין כן אנשי חכימי קבילו מני חס לאלהא מן רשעא ושדי מן שקרא: ארום עובדי בר נש ישלם ליה וכאורחא דגברא
12 13 14 ירעניה: ברם בקושטא אלהא לא יחיב ושדי לא יקלקל דינא: מן פקד עלוי למעבד ארעא ומן שוי תבל כולה: אין ישוי עלוי לביה רוחיה
15 16 17 ונשמתיה לגביה יכנוש: יתנגיד כל בסרא כחדא ובר נש על עפרא יתוב: ואין תתבין שמע דא אצית לקל מלי: הברם סני דינא יסתמר ואין צדיק
18 וכי יחיב: הכשר למימר למלכא רשיעא חיבא לארכונין:

Versio SYRIACA.

26 * ܢܨܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܢܫܬܡܥܝܘܗܝ. ܘܢܬܪܥܐ ܒܗ. ܘܢܚܙܐ ܦܪܨܘܦܗ ܒܫܘܒܚܐ. ܘܢܦܪܘܥ ܠܒܪܢܫܐ
27 ܙܕܝܩܘܬܗ. * ܘܛܒܬܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܢܐܡܪ. ܘܢܐܡܪ ܕܗܐ ܚܛܝܬ. ܘܫܪܝܪܐܝܬ ܐܣܟܠܬ. ܘܠܐ ܐܫܬܘܝܬ ܠܢܦܫܝ. * ܦܪܘܩ
28 ܢܦܫܝ ܡܢ ܚܒܠܐ ܕܚܒܠܐ. ܘܢܦܫܝ ܢܘܗܪܐ ܬܚܙܐ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܥܒܕ ܐܠܗܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܥܡ
29 30 ܓܒܪܐ. * ܠܡܦܢܝܘ ܢܦܫܗ ܡܢ ܚܒܠܐ. ܠܡܚܙܐ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝܐ. * ܐܬܒܝܢ ܐܝܘܒ. ܘܫܡܥ. ܘܫܬܘܩ. ܘܐܢܐ ܐܡܠܠ.
31 32 * ܘܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܡܠܐ. ܐܦܢܝܢܝ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܙܕܩ. * ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥܬ ܐܢܬ ܠܝ. ܫܬܘܩ. ܘܐܠܦܟ
33 1 ܚܟܡܬܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܠܕ * ܘܥܢܐ ܐܠܝܗܘ ܘܐܡܪ. * ܫܡܥܘ ܚܟܝܡܐ ܡܠܝ.
2 3 ܘܝܕܘܥܐ ܐܨܬܘܬܘܢܝ. * ܡܛܠ ܕܐܕܢܐ ܒܚܪܐ ܡܠܐ. ܘܚܟܐ ܛܥܡ ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܢܓܒܐ ܠܢ ܕܝܢܐ.
4 5 ܘܢܕܥ ܒܝܢܬܢ ܡܢܘ ܛܒܐ. * ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܐܝܘܒ ܙܕܝܩܬ. ܘܐܠܗܐ ܗܘ ܥܒܪܗ ܠܕܝܢܝ ܡܢܝ.
6 7 * ܥܠ ܕܝܢܝ ܕܓܠܝܐ ܗܘܐ ܡܢܝ. * ܡܢܘ ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܐܝܘܒ. ܕܫܬܐ ܡܘܡܝܐ ܐܝܟ ܡܝܐ. * ܘܗܘܐ ܚܒܪܐ
8 9 ܠܥܒܕܝ ܥܘܠܐ. ܘܐܙܠ ܥܡ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ. * ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܢܫܬܪܪ ܓܒܪܐ ܟܕ ܪܥܐ ܥܡ ܐܠܗܐ.
10 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܡܣܬܟܠܢܐ ܫܡܥܘܢܝ. ܚܣ ܠܐܠܗܐ ܕܢܥܒܕ ܥܘܠܐ. ܘܠܡܪܝܐ ܕܢܚܛܐ. * ܡܛܠ
11 12 ܕܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܪܢܫܐ ܦܪܥ ܠܗ. ܘܐܝܟ ܐܘܪܚܬܗ ܕܓܒܪܐ ܡܫܟܚ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܠܗܐ ܠܐ ܥܒܕ ܥܘܠܐ.
13 ܘܡܪܝܐ ܠܐ ܡܥܘܩ ܐܘܪܚܬܐ. * ܡܢܘ ܣܡ ܠܐܪܥܐ. ܘܡܢܘ ܣܡ ܬܒܝܠ ܟܠܗ. * ܐܢ ܢܗܦܘܟ ܠܒܗ
14 15 ܥܠܘܗܝ. ܪܘܚܗ ܘܢܫܡܬܗ ܠܘܬܗ ܢܟܢܫ. * ܢܣܘܦ ܟܠ ܒܣܪ ܐܟܚܕܐ. ܘܒܪܢܫܐ ܠܥܦܪܗ ܢܗܦܘܟ. * ܘܐܢ
16 17 ܡܣܬܟܠ ܐܢܬ. ܫܡܥ ܗܕܐ. ܘܨܘܬ ܠܩܠܐ ܕܡܠܝ. * ܡܢ ܕܣܢܐ ܕܝܢܐ ܠܐ ܙܟܐ. ܘܐܢ ܙܟܐ ܗܘ ܠܐ
18 ܡܬܚܝܒ. * ܕܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܥܘܠܐ. ܡܠܟܐ ܕܪܘܪܒܢܐ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܛܢܐ.

Versio ARABICA.

26 27 * فيصلي قدام الله فيسمعه ويرتضي به فيتراءى قدامه بالمجد * ويجازي الانسان بره * والخير على الناس
28 يقول * ويقول قد اخطيت وحقا قد اسات ولم انفع نفسي * خلص نفسي من بواد الفساد * ويبصر نفسي
29 30 الضوء * هذه كلها يصنع الله مع الانسان ثلاثة مرات * الذي يرد نفسه من الفساد ليري نور الحياة
31 32 33 * افهم يا ايوب واسمع واصمت وانا اتكلم * فان كان لك كلاما فاجبني * فاني احب ان تزكوا * وان لم
1 تسمع * فاسكت * واعلمك الحكمة * الفصل الرابع والثلثون * فاجاب اليهوا وقال
2 3 * اسمعوا ايها الحكماء قولي * والذين تعرفون انصتوا الي * من اجل ان الاذن تجرب الكلام * والحنك يطعم
4 5 الطعام * فنختار لنا دينا فنعرف ما بيننا * ما الذي قلت حسنا يا ايوب فتزكيت * حين قلت اني تبررت
6 7 وان الله رد قضاي علي * من الذي هلك من الناس بلا ذنب * ومن ذا رجلا مثل ايوب * الذي يشرب
8 9 الهزو مثل الماء * وكان شريكا وصاحبا لصانعي الشر * مع الناس الخطاة ينبغي يسلك * حين قلت انه
10 لا يزكوا رجل اذا ما خاف الله * من اجل هذا يا اهل العقل اسمعوني حاشا الله ان يصنع اثما * وحاشا الله
11 12 ان يجعل خطيه * من اجل ان مثل اعمال الانسان يجازيه الله * والرجل مثل طرايقه يجد * حقا ان الله لا
13 14 يصنع اثما * وان الله ايضا لا يعوق طريقا * من الذي خلق الارض * ومن الذي جعل كل الدنيا * ان
15 16 رد عليه قلبه * فان روحه ونسمه اليه يجتمعن * يبيد كل البشر جميعا * والانسان الى ترابه يعود * ان كنت
17 تفهم فاسمع هذا وانصت لصوت كلامي * ان من يبغض الحق لا يزكوا * وان زكي افليس بالحق
18 يدحض * اذا قال في الملك اثما * ملك الرؤساء * ملك المسلطين * ملك الملوك *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Orabit coram Deo, & exaudiet illum, & acceptabit eum, & apparebit ante ipsum in gloria, & retribuet homini justitiam ejus: 26
Et bonum de hominibus dicet: & dicet, Jam peccavi, et verè jam deliqui, nec profui animæ meæ: 27
Libera animam meam ab interitu corruptionis, & videat anima mea lucem. 28
Hæc omnia faciet Deus tribus vicibus erga hominem, Qui retrahit animã 29 30
suam à corruptione, ut videat lumen vitæ. Intellige 31
O Job, & audi, & sile dum ego loquor, Et si habes verba, responde mihi; 32
opto enim ut justificeris. Quòd si non audieris (i), 33
tace, et docebo te sapientiam.

CAP. XXXIV.

ET respondens Elihu 1
ait, Audite O sapientes, 2
sermonem meum; & qui scitis, auscultate me: Quo 3
niam auris complet sermonem, & palatus gustat cibum: Eligamus igitur 4
nobis judicem, ut sciat (a) quod est inter nos. (b)
Quidnam dixisti rectè O 5
Job, & justificatus es? Dum dixisti, Equidem justificatus sum, & Deus retorsit judicium meum
contra me. Quis periit ex 6
hominibus absque culpa?
Et quis est vir similis Job, 7
qui ebibit illusionem quasi aquam, Estque socius & 8
amic⁹ operantium iniquitatem? cum hominibus peccatoribus oportet incedat; Cùm dixeris, non 9
justificari virum cùm timuerit Deum. Propterea, 10
O (c) præditi judicio, audite me. Absit à Deo ut operetur iniquitatem: Absit à Deo ut committat peccatũ, Eò quòd juxta ope- 11
ra hominis retribuat ei De⁹, et vir secundùm vias suas reperiat. Verè Deus 12
non perpetrat iniquitatem, et De⁹ etiam non (d) impedit viam. (e) Quis crea- 13
vit terram? & quis condidit totum mundum? Si 14
retraheret ad se cor suũ, spiritus ejus & aura ejus ad illum sese colligerent.
Periret omnis caro simul, 15
& homo ad pulverem suum reverteretur. Si in- 16
telligis, audi hoc, & attende voci verborum meorum. Qui odit (f) verita- 17
tem, non justificabitur: & si se justificaverit, nonne (g) veritate convincetur?
Cum dixerit de rege ini- 18
quitatem, rege principum, rege (h) præfectorum, rege regum,

INTERP. SYR.

(i) me, CAP. xxxiv. (a) quid optimum sit. (b) Dixisti O Job quòd justus es. Dum (c) viri cordati, (d) pervertit (e) Quis præposuit terram? (f) judicium, (g) meritò condemnabitur? (h) præfectorum, Qui non

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Orabit coram Deo & placebit ei, videbit faciem ejus in beneplacito, & reddet *homini* secundùm justitiam suam. Diriget se ad filios hominis, & dicet, Peccavi, & re- 26 27
ctum perverti, & non prodest mihi. Redemit animam ejus ne transeat *in foveam*, & anima ejus in luce excelsa videbit. Ecce omnia hæc operatur Deus duabus & 28 29
tribus vicibus cum filio hominis. Ut revocet animam à corruptione, ut luceat in luce viventium. Ausculta Job, intende mihi: tace, & ego loquar. Si habes verba, re- 30 31
sponde mihi; loquere, quoniam volo justificare te. Si autem non habes, suscipe à me: tace, & docebo te sapientiam. 32 33

CAP. XXXIV.

ET respondit Elihu, & ait: Audite sapientes verba mea, & scientes auscultate sermones meos. Auris enim verba probat, & palatum saporem comeden- 1 2 3
do. Judicium eligamus nobis, dispiciamus inter nos quid sit bonum. Quoniam dixit Job: Justus sum, & Deus abstulit judicium meum. Propter judicium me- 4 5 6
um mendacem faciam filium hominis, qui mittit sagittas absque peccato. Quis est vir sicut Job qui bibit subsannationem sicut aquam? Et vadit ut consortium fa- 7 8
ciat cum operantibus iniquitatem, et ut ambulet cum viris impiis. Quoniam dixit: Non proficiet vir in velle suo cum Deo. *Targum aliud*: Quoniam dixit, 9
Non proficiet *filius hominis in cursu suo* cum Deo. Ideò viri sapientes attendite ad me, absit à Deo impietas, & ab omnipotente *mendacium*, Opera 10 11
enim filii hominis reddet ei, & juxta viam viri eveniet ei. Veruntamen Deus non condemnabit, & omnipotens non pervertet judicium. Quis mandavit ei ut face- 12 13
ret terram, aut quis posuit orbem universum? Si posuerit ad eum cor suum, spiritum & spiraculum ejus ad se collegerit: Deficiet omnis caro simul, & filius homi- 14 15
nis in pulvere dormiet. Si enim intelligis, audi hoc, ausculta vocem sermonum meorum. Num verò odio habens judicium custodietur, & num *purè* justum reum 16 17
peraget? Nunquid congruum est *dicere* regi, impius. [*es*?] Sceleratus, principibus? 18

facies ad clamor est agnitus non & ,principum facies accepit non Qui
19 אשר לא־נשא פני שרים ולא נכר־שוע לפני־
,morientur Subitò .ipsi omnes ejus manuum opus quia. : tenui 19
20 דל כי־מעשה ידיו כלם : רגע ימתו
: transibunt & ,populus commovebuntur noctis medietatibus &
וחצות לילה יגעשו עם ויעברו 20
vias super ejus oculi Quia .manu in non fortem removebunt &
21 ויסירו אביר לא ביד : כי־עיניו על־דרכי־
,obscuritas Non .videbit ejus gressus omnes & : viri
22 איש וכל־צעדיו יראה : אין־חשך 21
.iniquitatem operantes ibi latitandum ad ,mortis umbra nec
ואין צלמות להסתר שם פעלי און : 22
Deum ad eundum ad ,ampliùs imponet virum super non Quia
23 כי לא על־איש ישים עוד להלך אל־אל 23
faciet stare & : investigatio non insignes Conteret .judicium in
24 במשפט : ירע כבירים לא־חקר ויעמד
convertet & :eorum opera faciet cognoscere Ideo .eis pro alios 24
25 אחרים תחתם : לכן יכיר מעבדיהם והפך
loco in eos percussit improbis Pro .conterentur & ,noctem 25
26 לילה וידכאו : תחת־רשעים ספקם במקום
ejus vias omnes & ; eum post à recesserunt ideo Quòd .videntium 26
27 ראים : אשר על־כן סרו מאחריו וכל־דרכיו 27
: egeni clamorem eum super adducendum Ad .intellexerunt non
28 לא השכילו : להביא עליו צעקת־דל
,faciet requiescere ipse Et .audiret afflictorum exclamationem & 28
29 וצעקת עניים ישמע : והוא ישקט
super Et ? eũ intuebitur quis & ,facies abscondet Et ? condemnabit quis & 29
ומי ירשע ויסתר פנים ומי ישורנו ועל־
,hypocritam hominem regnando A .pariter hominem super & ,gentem
30 גוי ועל־אדם יחד : ממלך אדם חנף
non ,peperci ,dicit qui Deum ad Quia .populi offendiculis ab
31 ממקשי עם : כי אל־אל האמר נשאתי לא 30
iniquitatem Si .me doce tu ,video Præter .corrumpam
32 אחבל : בלעדי אחזה אתה הרני אם־עול 31
quia ,illam retribuet te cum à An .addam non ,sum operatus 32
33 פעלתי לא אסיף : המעמך ישלמנה כי־
.loquere nôsti quòd Et ? ego non & ,eliges tu quia ,renuisti 33
מאסת כי־אתה תבחר ולא־אני ומה־ידעת דבר :
.me audiens sapiens vir & : mihi ,dicant cordati Viri
34 אנשי לבב יאמרו לי וגבר חכם שמע לי : 34
.intellectu cum non ejus verba & ,loquitur scientia cum non Ijob
35 איוב לא־בדעת ידבר ודבריו לא בהשכיל : 35
viros ad responsiones propter ,seculũ in usque Ijob probetur mi Pater
36 אבי יבחן איוב עד־נצח על־תשבת באנשי־
nos inter ,prævaricationem suo peccato super addet Quia .iniquitatis 36
37 און : כי יסיף על־חטאתו פשע בינינו
.Deum ad suos sermones multiplicabit & ,plaudet 37
יספוק וירב אמריו לאל :

CAP. XXXV. לה

? judiciũ in putâsti hoc Nunquid : dixit & ,Elihu respondit Et
1 ויען אליהוא ויאמר : הזאת חשבת למשפט 1
2 ,tibi proderit Quid : dicis Ut .Deo præ mea justitia ,Dixisti 2
3 אמרת צדקי מאל : כי־תאמר מה־יסכן־לך
tibi respondebo Ego ? meo peccato de utilitatis accipiam quid 3
4 מה אעיל מחטאתי : אני אשיבך
,æthera intuere & : vide & ,cœlum Suspice .tecum tuis sociis & ,sermones 4
5 מלין ואת־רעיך עמך : הבט שמים וראה ושור שחקים
? eũ cõtra operaberis quid ,peccaveris Si .te præ sunt excelsa 5
6 גבהו ממך : אם־חטאת מה־תפעל־בו
? ei facies quid ,tuæ prævaricationes fuerint multiplicatæ Et 6
ורבו פשעיך מה־תעשה־לו :

Versio VULG. LAT.

19 Qui non accipit psonas principũ: nec cognovit tyrannum, cùm disceptaret contra pauperem: opus enim manuum ejus
20 sunt universi. Subitò morientur, & in media nocte turbabuntur populi, & pertransibunt, & auferent violentũ abs-
21 que manu. Oculi enim ejus super vias hominum, & omnes
22 gressus eorum considerat. Non sunt tenebræ, & non est umbra mortis, ut abscondantur ibi qui
23 operantur iniquitatem. Neque enim ultrà in hominis potestate est, ut veniat ad Deum in ju-
24 dicium. Conteret multos, & innumerabiles, & stare faciet
25 alios pro eis. Novit enim opera eorum: & idcircò inducet noctem, & conterentur.
26 Quasi impios percussit eos in
27 loco videntium. Qui quasi de industria recesserunt ab eo, & omnes vias ejus intelligere
28 noluerunt: Ut pervenire facerent ad eum clamorem egeni, & audiret vocem pauperũ.
29 Ipso enim concedente pacem, quis est qui condemnet? ex quo absconderit vultũ, quis est qui contempletur eum, & sup gentes & super omnes homines?
30 Qui regnare facit hominẽ hypocritam propter peccata po-
31 puli. Quia ergò ego locutus sum ad Deum, te quoque non
32 prohibebo. Si erravi, tu doce me: si iniquitatem locutus sum,
33 ultrà non addam. Numquid à te Deus expetit eam, quia displicuit tibi? tu enim cœpisti loqui, & non ego: quòd si quid
34 nôsti melius, loquere. Viri intelligentes loquantur mihi, &
35 vir sapiens audiat me. Job autem stultè locutus est, & verba illius non sonant disciplinam.
36 Pater mi, probetur Job usque ad finem: ne desinas ab homi-
37 ne iniquitatis. Quia addit super peccata sua blasphemiam, inter nos interim constringatur: & tunc ad judicium provocet sermonibus suis Deum.

CAP. XXXV.

1 IGitur Eliu hæc rursùm locu-
2 tus est; Numquid æqua tibi videtur tua cogitatio, ut dice-
3 res; Justior sum Deo? Dixisti enim; Non tibi placet quod rectum est: vel quid tibi pro-
4 derit, si ego peccavero? Itaque ego respondebo sermonibus tuis, & amicis tuis tecum.
5 Suspice cœlum & intuere, & contemplare æthera quòd alti-
6 or te sit. Si peccaveris, quid ei nocebis? & si multiplicatæ fuerint iniquitates tuæ, quid facies contra eum?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 † Ὃς οὐκ (φ) ἐπαισχυνθῇ πρόσωπον ἐντίμου, † (χ) οὐδὲ οἶδε τιμὴν θέσθαι ἁδροῖς, † θαυμασθῆναι πρόσωπα αὐτῶν.
20 † Κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀποβήσεται, τὸ κεκραγέναι καὶ δεῖσθαι ἀνδρός· † ἐχρήσαντο γὰρ (ψ) παρανόμως, ἐκκλινομένων ἀδυνάτων.
21 † Αὐτὸς γὰρ ὁρατής ἐστιν ἔργων ἀνθρώπων, † λέληθε δὲ αὐτὸν οὐδὲν ὧν
22 πράσσουσιν. † Οὐδὲ ἔσται τόπος τοῦ κρυ-
23 βῆναι τοὺς ποιοῦντας τὰ ἄνομα· † Ὅτι
24 οὐκ ἐπ' ἄνδρα θήσει ἔτι. † Ὁ γὰρ κύριος (ω) πάντας ἐφορᾷ· † ὁ καταλαμβάνων ἀνεξιχνίαστα, † ἔνδοξά τε καὶ ἐξαί-
25 σια, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. † (α) Ὁ γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα, † καὶ στρέψει νύκτα,
26 καὶ ταπεινωθήσονται. † Ἔσβεσε δὲ ἀσε-
27 βεῖς, (β) ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ. † Ὅτι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ, † δικαιώματα
28 δὲ αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνωσαν, † Τοῦ ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὸν κραυγὴν (γ) πενήτων, † καὶ κραυγὴν πτωχῶν εἰσακούσεται.
29 † Καὶ αὐτὸς ἡσυχίαν παρέξει, καὶ τίς καταδικάσεται; † καὶ κρύψει πρόσωπον, καὶ τίς ὄψεται αὐτόν; † καὶ κατὰ ἔθνους, καὶ
30 κατὰ ἀνθρώπου ὁμοῦ. † Βασιλεύων ἄνθρωπον ὑποκριτὴν ἀπὸ δυσκολίας λαοῦ.
31 † Ὅτι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ὁ λέγων, Εἴληφα, οὐκ (δ) ἐνεχυράσω· ἄνευ ἐμαυτοῦ †
32 ὄψομαι· (ε) Σὺ δεῖξόν μοι, † εἰ ἀδικίαν (ζ) εἰργασάμην, οὐ μὴ προσθήσω. †
33 Μὴ ἀπὸ σοῦ ἀποτίσει αὐτήν, (η) ὅτι σὺ ἀπώσῃ; † ὅτι σὺ (θ) ἐκλέξῃ καὶ οὐκ ἐγώ;
34 καὶ τί ἔγνως, λάλησον. † Διὸ συνετοὶ (ι) καρδίας ἐροῦσι ταῦτα, † ἀνὴρ δὲ (κ) σο-
35 φὸς ἀκήκοέ μου τὸ ῥῆμα. † (λ) Ἰὼβ δὲ οὐκ ἐν συνέσει ἐλάλησεν, † τὰ ῥήματα
36 αὐτοῦ οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ. † Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ μάθε Ἰώβ, † μὴ δῷς ἔτι (μ) ἀντ-
37 απόκρισιν ὥσπερ οἱ ἄφρονες· † Ἵνα μὴ προσθῶμεν ἐφ' ἁμαρτίαις ἡμῶν, † ἀνομία δὲ ἐφ' ἡμῖν (ν) λογισθήσεται, πολλὰ λαλούντων ῥήματα ἐναντίον τοῦ κυρίου.

19 Qui non est veritus faciem (g) honorati, neque novit honorem ponere potentibus, ad-
20 mirari facies eorum. Vana autem eis evadent, clamâsse, & orare virum. Abusi sunt enim iniquè (h) exhonoratis in-
21 firmis. Ipse enim inspector est operum hominum: latuit autem eum nihil eorum, quæ a-
22 gunt: (i) Neque erit locus ut latitent, qui faciunt iniqua:
23 Quoniam (k) non super vi-
24 rum ponet ultrà. Dominus enim omnes inspicit, qui comprehendit non vestigabilia, & gloriosa, & magnifica, quorum
25 non est numerus: Qui cognoscit eorum opera, & evertet
26 noctem, & humiliabuntur. Et extinxit impios: conspicui au-
27 tem coram eo. Quoniam declinaverunt de lege Dei, & justificationes ejus non cognoverunt; ut perferatur ad eum
28 clamor pauperum: & clamorem mendicorum exaudiet. Et
29 ipse (l) quietem dabit; & quis condemnabit? & abscondet faciem, & quis videbit eum? & contra gentes, & con-
30 tra hominem simul. Qui regnare facit hominem hypocritam propter perversitatem po-
31 puli. Quoniam (m) erga fortè qui dicit, Suscepi, non auferam loco pignoris, absque me
32 videbo: Tu ostende mihi, si injustitiam operatus sum: non
33 adjiciam. Nunquid à te reddet eam, quia tu (n) expelles, quoniam tu eliges, & non ego? & quid nôsti, loquere:
34 Quarè intelligentes corde dicent hæc, & vir sapiens audi-
35 vit verbum meum. Job autem non in intellectu locutus est: verba ejus non in scientia.
36 Veruntamen disce Job, nè dederis ultrà responsionem, sicut
37 insipientes: ut nè adjiciamus super peccata nostra; & iniquitas super nos computabitur, multa loquentibus verba contra Dominum.

ΚΕΦ. λε'.

1 2 † ὙΠολαβὼν δὲ Ἐλιοῦς, λέγει, † Τί τοῦτο ἡγήσω ἐν κρίσει; † Σὺ τίς εἶ, ὅτι εἶπας,
4 Δίκαιός εἰμι ἔναντι κυρίου; † (α) Ἐγὼ σοι δώσω ἀπόκρισιν, καὶ τοῖς τρισὶ (β) φί-
5 λοις σου. † Ἀνάβλεψον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἴδε· † κατάμαθε (γ) δὲ νέφη, ὡς ὑ-
6 ψηλὰ ἀπὸ σοῦ. † Εἰ ἥμαρτες, τί πράξεις; † εἰ δὲ καὶ (δ) πολλὰ ἠνόμησας, τί δύνασαι ποιῆσαι;

CAP. XXXV.

1 REspondens autem Elius, ait;
2 Quarè hoc existimâsti in judicio? tu quis es, quia dixisti; Justus sum, ante conspectum
4 Domini? Ego tibi dabo responsionem, & istis tribus amicis
5 tuis. Aspice in cœlum, & vide: respice autem in nubes
6 quàm altæ sint à te: Si peccâsti, quid ages? quòd si & multa iniquè egisti, quid potes facere?

MS. A. (φ) αἰσχυνθῇ (χ) οὐκ ἔδωκεν δὲ τιμὴν θέσθαι ἁδροῖς, τοῦ θαυμασθῆναι τὰ πρόσωπα αὐτῶν. (ψ) ἀνόμοις ἐκκλινομένοις καὶ ἀδυνάτοις. (ω) τὰ πάντα (α) Γνωρίζων (β) καὶ ὁρατοὶ ἐγένοντο ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν. Ὅτι (γ) πένητος, (δ) ἐνεχύρασα· (ε) Σὺ δίδαξόν με, (ζ) ἠργασάμην, οὐ μὴ προσθῶ. Μὴ παρὰ σοῦ (η) ὅτι ἀπώσω; (θ) ἐκλέξω καὶ * ἐγώ· (ι) καρδίᾳ (κ) φρόνιμος (λ) Ἰώβ, οὐκ ἐν συνέσει ἐλάλησας, τὰ δὲ ῥήματά σου οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ. (μ) ἀπόκρισιν (ν) ἵνα πολλὰ λαλῶσιν ῥήματα ἔναντι κυρίου. Κεφ. λε'. MS. A. (α) Ἢ ἐρεῖς, τί ποιήσω ἁμαρτών; Ἐγώ σοι (β) σου φίλοις. (γ) τὰ νέφη, καὶ ἴδε ὡς (δ) ἠνόμησας πολλά,

תרגום TARGUM.

דלא נסיב אפין לרברבנן ולא אשתמודע שועא קדם מסכנא ארום עובדי אידוי כולהון : בשעתא ימותון סרומאי ופלגות ליליא מתרגפין מצראי 19 20
ויעברון ויעדון דורבני לא בחיל ידא : מטול דעינוי על אורחי בני נשא וכולהון פסעתוי יחמי : לית חשוך ולית טולא דמותא לאטמרא תמן עבדי 21 22
שקר : ארום לא על גבר ישוי עוד למיזל לות אלהא בדינא : יתבר גלליא דסניעין בנו מיא ואקים חורנין בתריהון : בנין כן הודע מעבדיהון 23 24 25
והפך ליליא ומדכין : חלף רשיעי ספקנון באתר דחמין : תא באתר רשיעיא פורענותהון בתר דיחמון צדיקיא ויזכון בדינא : דמטול היכנא זרו 26 27
מבתרוהי וכל אורחתיה לא אשכילו : לאיתאה עלוי קבלתא דמסכנא וצעקתהון דעניי ישמע : והוא ישדיך ומן יחיב ויסלק שכנתא ומן יסכיניה ומסער 28 29
חובא על עמא ועל בר נש כחדא : ממני מלכא בר נש דילטור מטול תקליא די בעמא : ארום לאלהא אפשר דאתאמר סוברית לא אחבול : בר מטה 30 31 32
דאחמי אנת אלפני אין שקרא עבדית לא אוסיף : אפשר די מעמך ישלמנה ארום רחקתא ארום אנת תתרעי ולא אנא ומה דידעתא מלל : אנשי חכימי 33 34
לבא יימרון לי וגברא חכימא יקבל מני : איוב לא במנדעא ימלל ופתגמוי לא בשכלא : צבינא דיתבחר איוב עד עלמין מטול תיובתא באנשי שקרא : 35 36
ארום יוסיף על סורחניה מרד בינגא מספק ומסגי מימרוי קדם אלהא : 37

לה

ואתיב אליהוא ואמר : הדא חשבתא לדינא מללתא דכיית מן אלהא : ארום תימר מה יהני לך מה צרוך איתמן סורחני : אנא אתיבנך מליא וית חבריך 1 2 3 4
עמך : אסתכל לשמיא וחמי ואסתכי שחקיא דאתגבהו מנך : אין חבתא מה תעבד ביה וסגיעי מרודך מה תעבד ליה : 5 6

Versio SYRIACA.

19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Versio ARABICA.

19 20 * الذي لا ياخذ بالوجوه اعني باوجه الكبراء ولا ياخذ باوجه المساكين لان كلهم اعمال يديه * وبسرعة
21 يموتون وفي نصف الليل يهلكون ويبيدون ويعرفون القوي بلا قوة * من اجل ان عينيه على جميع
22 23 طرايق الرجل وجميع خطواته ينظر * بلا ظلمة ولا ظلال الموت يستخفي هناك اصحاب الاثم * من اجل
24 انه ايضا ليس على رجل جعله ليسلك مع الله بالبر * ان يسبي بالكثير الذي لا يحصوا ويقيم ايضا سواهم
25 26 27 * من اجل هذا اعرفهم من اعمالهم ويردهم الى الليل * ويتواضعون تحت اثام اعمالهم * في موضع الخوف * حين
28 29 اعتدلوا وراه وطرايقه لم يفهموها * تدخل بين يديه صلاة المساكين وعجاجة الطاهر يسمعها * فاذا
30 هو ترك فمن يتخصص وان هو رد وجهه فمن الذي يدرك القوم او الانسان جميعا * فلا يملك انسان
31 32 مخالف وخاطي على القوم * من اجل ان الله قال اني اذا تركت فليس افسد الذي لم يخطوا * فاصبرني
33 ان كنت صنعت اثما * حتى لا اعود ايضا ان اعطيك قولا حين خطيت فانت الذي فعلت وليس انا
34 35 والذي تعرف تتكلم * اناس العقل يقولون لي والرجل الحكيم يسمعني * فان ايوب ليس بالمعرفة يتكلم
36 37 وكلامه ليس بالعقل * حقا ان ايوب قد امتحن بعد زمان فلم يحسب مع القوم المنافقين * وان زاد على
خطاياه فان السيه بيننا تعرف فيقرب قدام الله قوله *

الفصل الخامس والثلثون *

1 2 * اجاب اليهو وقال * بهذا حسبت بالقضاء لانك قلت اني ابر من الله * فان قلت فماذا تنفع نفسك
3 4 5 وماذا ربحا بذحصك * فانا اجيبك بالقول وايضا لاحبابك معك * انظر الى السماء وتفطن في السحاب
6 التي هي ارفع منك * فاذا ما اخطيت ماذا تصنع به * وان كثر اثمك ماذا تصنع به *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Qui non sumit (†) personas, divitũ aut personas 19
magnatũ, nec sumit personas pauperum, quoniã omnes sunt opera manũ ej⁹.
Et subitò morientur, & mediâ nocte peribunt, atque interibunt, & agnoscent Fortem sine fortitudine: 20
Quoniam oculi super omnes vias hominis, & cunctos gressus ejus videt. 21
Absque tenebris, et sine umbra mortis, ubi abscondant se iniqui; 22
Quia nondum erga hominem factum est ut incedat cum Deo in æquitate. 23
Etiamsi lædat multos qui non numerantur, (i) condet et totidem. 24
Propterea novit eos ab operibus eorum, reducetque illos ad noctem, 25
Et humiliabuntur sub iniquitatibus operum suorum in loco timoris, 26
Quòd declinaverint post eum, & (k) vias ejus non intellexerint. 27
Ingredietur antè illum oratio pauperum, & vociferationem immaculati audiet. 28
Cùm ipse dimiserit, quis condemnabit? & si ipse averterit vultum suum, quis est qui dimittat? utrum populus an homines simul? 29
Non regnabit homo inobediens, & peccator super populum: 30
Quia Deus dixit, Cùm ego dimisero, non corrumpam eos qui non deliquerunt. 31
Indica ergò mihi utrùm commiseris iniquitatem, 32
(l) ut non adjiciam amplius, & dem tibi responsum. 33
Quando peccâsti, tu egisti, & non ego: & quod nôsti loquaris. (m)
Homines prudentes dicant mihi, & vir sapiens audiat me: 34
Certè Job absque scientia loquitur, & verba ejus absque judicio. 35
Verè Job tentatus jam est (n) longo tempore, nec computatus est cum hominibus impiis. 36
Quòd si addiderit ad peccata sua, delictum inter nos (o) cognoscetur, & offeretur coram Deo sermo ipsius. 37

CAP. XXXV.

RESponditque Elihu, ac dixit; 1
In hoc conclusus es in judicio, quia dixisti quòd ego sum justior Deo. 2
Et si dixeris, quid prodes animæ tuæ? & quinam quæstus in consultando te? 3
Ego respondebo tibi sermone, & quoque amicis tuis tecum. 4
Respice cœlum, & considera nubes quæ sunt eminentiores te. 5
Cùm igitur peccaveris, quid facies ei? & si scelus tuum multiplicatum fuerit, quid facies ei? 6

INTERP. SYRIACA.

(†) personas magnatum. (i) et simul constituat pro illis. (k) omnes vias. (l) Non adjiciam amplius ut dem tibi responsum de quo peccâsti. Tu enim probaberis, et non (m) Viri cordati (n) usque in finem (o) requiretur,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui non accipit faciem principum, nec agnoscitur magnificus coram paupere: quoniam opera manuum suarum sunt omnes. In momento mortui sunt Sodomitæ, & me- 19 20
dia nocte commoti sunt Ægyptii: & pertransibunt & auferentur præfecti absque fortitudine manus. Quoniam oculi ejus super vias filiorum hominum, & omnes gres- 21
sus eorum videbit. Non sunt tenebræ nec umbra mortis, ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem. Quoniam non ponet ultrà super hominem ut vadat ad Deum 22 23
in judicium. *Frangit fluctus maris qui multi* sunt in *medio aquarum*; & stare facit alias sequentes. Propterea nota faciet opera eorum, & conversa nocte tum con- 24 25
terentur. Pro impiis percussit eos in loco in quo videbunt. *Targum aliud: In loco impiorum est vindicta eorum, postquam viderint justi & justificati fuerint in judicio.* Eò 26 27
quòd recesserunt ab eo, & omnes vias ejus non intellexerunt. Ut adducerent ad eum clamorem pauperis, & vociferationem afflictorum exaudiet. Et ipse requiescere 28 29
faciet, & quis condemnabit? & auferet majestatem suam, & quis contemplabitur eam? & visitaturus est scelus super populum & super filium hominis simul. Qui con- 30
stituit regem filium hominis delatorem propter offendicula quæ sunt in populo. Num enim potest fieri ut *dicatur* de Deo, Sustinui, non disperdam? Præter illud quod 31 32
ego vidi doce me: si iniquitatem feci, non adjiciam. Num quod tecum est restituet ei, quia aspernatus es? eliges enim tu, & non ego: & si quid scis, eloquere. Vi- 33 34
ri sapientes corde dicant mihi, & vir sapiens audiat me. Job non in scientia loquitur, & verba illius non sunt cum intellectu. *Cupio ut* probetur Job usque in ævum 35 36
propter conversionem in viris iniquitatis. Quoniam addet super peccatum suum prævaricationem, inter nos complodit, & multiplicat verba sua coram Deo. 37

CAP. XXXV.

ET respondit Elihu & ait: Nunquid hoc cogitâsti ad judicium, locutus es, Justior Deo sum? Dixisti enim: Quid proderit tibi, & quid utilitatis erit à peccato meo? 1 2 3
Ego respondebo tibi verba & sociis tuis tecum. Aspice cœlos & vide, & contemplare æthera, quoniam celsiora te sunt. Si peccâsti, quid facies contra eum? & si 4 5
multiplicatæ sunt prævaricationes tuæ, quid facies ei?

Versio VULG. LAT.

7 Porrò si justè egeris, quid donabis ei, aut quid de manu tua
8 accipiet? Homini, qui similis tui est, nocebit impietas tua: & filium hominis adjuvabit
9 justitia tua. Propter multitudinem calumniatorum clamabunt: & ejulabunt propter
10 vim brachii tyrannorum. Et non dixit; Ubi est Deus, qui fecit me: qui dedit carmina
11 in nocte? Qui docet nos super jumenta terræ, & super
12 volucres cœli erudit nos. Ibi clamabunt, & non exaudiet, propter superbiam malorum.
13 Non ergò frustrà audiet Deus, & Omnipotens causas singu-
14 lorum intuebitur. Etiam cùm dixeris; Non considerat: judicare coram illo, & expecta
15 eum. Nunc enim non infert furorem suum, nec ulciscitur
16 scelus valdé. Ergò Job frustrà aperit os suum, & absque scientia verba multiplicat.

CAP. XXXVI.

1 ADdens quoque Eliu, hæc
2 locutus est; Sustine me paulùm, & indicabo tibi: adhuc enim habeo quod pro Deo lo-
3 quar. Repetam scientiam meam à principio, & operatorem meum probabo justum.
4 Verè enim absque mendacio sermones mei, & perfecta sci-
5 entia probabitur tibi. Deus potentes non abjicit, cùm &
6 ipse sit potens. Sed non salvat impios, & judicium pau-
7 peribus tribuit. Non aufert à justo oculos suos, & reges in solio collocat in perpetuum,
8 & illi eriguntur. Et si fuerint in catenis, & vinciantur funi-
9 bus paupertatis: Indicabit eis opera eorum, & scelera eorum, quia violenti fuerunt.
10 Revelabit quoque aurem eorũ ut corripiat: & loquetur, ut
11 revertantur ab iniquitate. Si audierint & observaverint, complebunt dies suos in bono,
12 & annos suos in gloria: Si autẽ non audierint, transibunt per gladium, & consumentur
13 in stultitia. Simulatores & callidi provocant iram Dei, neque clamabunt cùm vincti fue-
14 rint. Morietur in tempestate anima eorum, & vita eorum
15 inter effœminatos. Eripiet de angustia sua pauperem, & revelabit in tribulatione aurem
16 ejus. Igitur salvabit te de ore angusto latissimè, & non habente fundamentum subter se: requies autem mensæ tuæ erit
17 plena pinguedine. Causa tua quasi impii judicata est, causam judiciúmque recipies.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Quoniam igitur justus es, quid dabis ei? aut quid de manu tua accipies? 7
Viro similis tui impietas tua, & filio hominis justitia tua. 8
A multitudine calumniis appetiti vociferabuntur: clamabunt à brachio multorum. 9
Et non dixit; ubi est Deus qui fecit me, qui distribuit custodias nocturnas, 10
Qui (b) separat me à quadrupedibus terræ, & à volatilibus cœli? 11
Ibi vociferabuntur; & non exaudiet, & ab injuria malorum. 12
Absurda enim non vult Dominus videre: ipse enim Omnipotens (c) perspector est eorum, 13
Qui consummant iniqua, & salvabit me: judicare autem coram eo, si potes collaudare eum; sicuti est, 14
(d) Et nunc, quia non est visitans iram suam, neque cognovit delictum aliquod vehementer, 15
Et Job vanè aperit os suum: in ignorantia verba (e) aggravat. 16

CAP. XXXVI.

ADjiciens autem adhuc Elius, ait; 1
Sustine me pusillùm adhuc, ut te doceam; adhuc enim est in me sermo. 2
Suscipiens scientiam meam de longè: (a) operibus autem meis, 3
Quæ justa sunt loquar, in veritate, & non injusta verba injustè (b) intelliges. 4
Cognosce autem, quia Dominus non abjiciet innocentem: fortis (c) robore cordis 5
Non vivificabit impium: & judicium pauperum dabit: 6
Non auferet à justo oculos suos: & cum regibus in solio: & (d) sedere eos faciet in (e) victoria, & exaltabuntur. 7
Et qui compediti sunt in compedibus, capientur in funibus paupertatis; 8
Et annuntiabit eis opera eorum, & delicta eorum, (f) quoniam valebunt; 9
Sed justum exaudiet: & dixit, quia convertentur ab iniquitate. 10
Si audierint, & servierint; complebunt dies suos in bonis, & annos suos (g) in decoribus: 11
Impios verò non facit salvos, eò quòd noluerunt scire Dominum; & quòd, cùm monerentur, inobedientes erant: 12
Et hypocritæ corde (h) ordinabunt furorem: non clamabunt, quia ligavit eos. 13
Moriatur ergò in juventute anima eorum: & vita eorum vulnerata ab angelis, 14
Eò quòd tribulaverunt infirmum, & invalidum: judicium verò mansuetorum (i) exponet; 15
(k) Et superdecepit te ab ore (l) inimici; (m) abyssus, effusio sub ea, & descendit mensa tua plena pinguedine; 16
Non deficiet autem à justis judicium, 17

תרגום TARGUM.

Versio SYRIACA.

7 ܘܐܢ ܗܘܝܬ ܙܕܝܩ ܡܢܐ ܡܘܬܪܐ ܐܝܬ ܠܗ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܣܒ ܡܢܟ. * ܠܓܒܪܐ ܕܐܟܘܬܟ ܥܘܠܟ. ܘܠܒܪܢܫܐ
8 9 ܙܕܝܩܘܬܟ. * ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܥܠܘܒܘܬܐ ܢܩܥܘܢ. ܘܢܓܥܘܢ ܡܢ ܕܪܥܐ ܕܣܓܝܐܐ. * ܘܠܐ ܐܡܪ ܐܝܟܘ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕܢ.
10 11 ܕܝܗܒ ܬܫܒܚܬܐ ܒܠܠܝܐ. * ܕܐܠܦܢ ܡܢ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܡܢ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܚܟܡܢ. * ܬܡܢ ܢܩܥܘܢ. ܘܠܐ ܥܢܐ
12 13 ܠܗܘܢ. * ܡܛܠ ܫܘܒܗܪܐ ܕܒܝܫܐ ܒܪܡ ܠܐ ܫܡܥ ܐܠܗܐ. ܘܐܦܠܐ ܐܠܗܐ ܡܫܒܚ ܠܗ. * ܘܐܦ ܐܡܪܬ ܠܐ
14 15 ܐܫܒܚܝܘܗܝ. ܕܘܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܬܟܫܦ ܠܗ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܦܩܕ ܪܘܓܙܗ. ܘܠܐ ܐܒܐܫ ܠܒܪܢܫܐ. * ܘܐܝܘܒ ܣܪܝܩܐܝܬ
16 1 ܦܬܚ ܦܘܡܗ. ܘܕܠܐ ܡܕܥܐ ܡܣܓܐ ܡܠܐ. * ܦܣܩܐ * ܠܘ * ܘܐܘܣܦ ܐܠܝܗܘ ܘܐܡܪ. * ܣܝܒܪ
2 3 ܩܠܝܠ ܕܐܚܘܝܟ. ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܐܘܕ ܠܐܠܗܐ ܡܠܐ. * ܐܫܩܘܠ ܝܕܥܬܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܠܥܒܘܕܝ ܐܬܠ ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܡܛܠ
4 5 ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܘܐ ܕܠܐ ܕܓܠܘܬܐ. ܘܕܠܐ ܡܘܡ ܗܝ ܝܕܥܬܝ ܠܘܬܟ. * ܗܐ ܐܠܗܐ ܪܒܐ. ܠܐ ܡܣܠܐ ܠܕܟܝܐ ܐܝܟ
6 ܚܠܒܐ. * ܘܠܐ ܡܚܐ ܠܪܫܝܥܐ. ܘܕܝܢܐ ܠܡܣܟܢܐ ܥܒܕ. * ܠܐ ܢܦܪܘܩ ܡܢ ܙܕܝܩܐ. ܘܥܡ ܡܠܟܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
7 8 ܡܘܬܒ ܠܗܘܢ. ܘܢܬܪܝܡܘܢ ܠܥܠܡ. * ܘܐܢ ܐܣܝܪܝܢ ܒܫܝܫܠܬܐ. ܢܚܬܘܢ ܒܐܒܕܢܐ ܠܡܣܟܢܘܬܐ.
9 * ܘܢܚܘܐ ܐܢܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ. ܘܣܟܠܘܬܗܘܢ ܟܕ ܐܬܪܘܪܒܘ. * ܘܢܓܠܐ ܐܕܢܝܗܘܢ ܠܡܪܕܘܬܐ. ܘܢܐܡܪ ܕܢܬܦܢܘܢ
10 11 ܡܢ ܥܘܠܐ. * ܐܢ ܢܫܡܥܘܢ ܘܢܥܒܕܘܢ. ܢܫܠܡܘܢ ܝܘܡܝܗܘܢ ܒܛܒܬܐ. ܘܫܢܝܗܘܢ ܒܒܣܝܡܘܬܐ. * ܘܐܢ
12 13 ܠܐ ܢܫܡܥܘܢ. ܒܚܪܒܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܢܫܬܠܡܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܬܐ. * ܘܥܩܡܝ ܠܒܐ ܢܣܝܡܘܢ ܪܘܓܙܐ. ܘܠܐ ܢܩܥܘܢ
14 ܟܕ ܐܣܪ ܐܢܘܢ. * ܬܡܘܬ ܒܛܠܝܘܬܐ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܚܝܝܗܘܢ ܒܟܦܢܐ. * ܢܦܨܐ
15 16 ܡܣܟܢܐ ܡܢ ܐܘܠܨܢܗ. ܘܢܓܠܐ ܐܕܢܗܘܢ ܒܐܘܠܨܢܐ. * ܘܐܦ ܢܦܨܝܟ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܐܘܠܨܢܐ. ܘܪܘܝܚܐ ܬܚܬ
17 ܟܦܢܐ. ܘܢܚܘܬ ܦܬܘܪܟ ܡܠܝܐ ܕܘܫܢܐ. * ܘܕܝܢܐ ܕܪܫܝܥܐ ܡܠܝܬ. ܘܕܝܢܐ ܢܐܚܕܘܢ.

Versio ARABICA.

7 8 * وان كنت صديقا فماذا ينفعه او ماذا يوجد منك * لنفسك اثمك ولنفسك صلاحك * من كثرة الاثم
9 10 يصرخون * ومن الظلم الكثير يضجون * ولم يقولوا اين الله الذي صنعنا الذي اعطا الفكر بالليل
11 12 * من قدام حيوانة الارض ومن طاير السماء حكمنا * هنالك يضجون فلا يجيبهم * من اجل ان عظمة
13 14 المنافقين نقصا ليس يسمع الله * وايضا ليس الله يحمدها * وان انت قلت اني لا احمده فاقض قدامه
15 16 واضرع له * فانه حتى الان لم يامر بحنق * ولا يسي الي احد * وايوب باطلا فتح فاه * وبغير معرفة يكثر
القول *

* الفصل السادس والثلثون *

1 2 * فاعاد اليهو وقال * امسك لي قليلا فاخبرك من اجل ان لله كلاما ايضا * فاني احمل معرفتي من بعيد
3 4 ولصانعي اجعل البر * ولكن بالحق كان قولي بغير كذب * وبلا عيب معرفتي عندك * فان الله العظيم
5 6 لا يرفض الذي هو نقيا مثل اللبن * والمنافق ليس يحيا * والقضا للبؤس يجعله * فانه ليس يفارق
7 8 الصديق من قدام عينيه * يقعد الملوك على الكرسي ويرتفعون للدهر * وان كانوا ماسورين في السلاسل
9 10 يهبطون بالبوار الي المسكنة * ويريهم اعمالهم واثامهم حين تجبروا * ويظهر اذانهم للموعظة * فيقول ان
11 12 يتوبوا من الاثم * ويسمعون ويعملون ويتمون ايامهم بالخير * وسنيهم بالسرور * وان لم يسمعوا بالهلاك
13 14 يذهبون ويبادون بلا معرفة * وحلوف القلوب يبيدون * ولا يصرخون بالرجز يضجون اذا ما ربطهم * وتموت
15 16 انفسهم بشبابهم وحياتهم بالجوع * ينجوا المتواضع بتواضعه * ويظهر طريقهم بالضيق * وايضا ينجيك من فم
17 الموذي * والسعة بدل الضيقة * ويبسط مايدتك مملوة خيرا * وتدين المنافقين بتمام القضا وبالقضا يوجدون

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Et si justus fueris, quid 7
proderit illi? aut quid ac-
cipietur à te? Animæ tuæ 8
scelus tuum, et animæ tuæ
probitas tua. Ob nimiam 9
iniquitatem clamabunt, &
propter oppressionem voci-
ferabuntur. Et non dicent, 10
ubi est De⁹ qui fecit nos,
qui dedit cogitationem in
nocte? Præ bestiis terræ, & 11
volucribus cœli sapientio-
res nos fecit. Ibi ejula- 12
bunt, et non exaudiet eos;
Quia superbia impiorum 13
est (a) defectus: non ex-
audiet Deus, nec etiam
Deus eam laudabit: Si 14
tu dixeris, Non laudabo
eum, judicium dic coram
ipso; & supplica ei, Quo- 15
niam usque adhuc non
præcepit furori suo, &
(b) non malefacit cuiquã.
Job autem temerè ape- 16
ruit os suum, & absque
scientia multiplicat ser-
mones.

CAP. XXXVI.

Suadens autè Elihu di- 1
xit, Sustine me parùm, et 2
indicabo tibi. Deo superest
adhuc sermo, Quoniam 3
sumam scientiã meam de
longè, & Factori meo fa-
ciam justitiam; At verè 4
(a) fuit sermo meus absq;
mendacio, & absque vi-
tio scientia mea apud te;
(b) Quia Deus excelsus 5
non respuit eum qui est pu-
rus sicut lac, Et impius 6
non vivit: & judicium
pauperibus facit, Quia 7
non (c) separatur justus à
conspectu ejus: sedere fa-
cit reges super solium, &
extollentur in æternum.
Etiamsi fuerint vincti ca- 8
tenis, cum interitu descen-
dent ad paupertatem: Et 9
ostendet eis opera eorũ ac
scelera eorum, cùm fue-
rint insolentes: Et reve- 10
labit aures eorum ad cor-
reptionem, & dicet ut
ut convertantur à scelere
suo, Et audiant ac fa- 11
ciant, & compleant dies
suos in bono, & annos
suos cum lætitia. Quòd 12
si non audierint, in inte-
ritum abibunt, & peri-
bunt absque scientia. Per- 13
versi autem cordibus per-
ibunt, & non clamabunt:
in furore mugient cùm
vincet eos, Et morien- 14
tur animæ ipsorum in ju-
ventute sua, & vita illo-
rum in fame. Liberabi- 15
tur humilis ob suam hu-
militatem, & revelabit
viam eorum in tribulatio-
ne: Et quoque Libera- 16
bit te ab ore nocentis, &
latitudinem pro angustia,
& permanebit mensa tua
plena (d) bonis, Judi- 17
cabit impios pleno judi-
cio, & in judicio depre-
hendentur.

INTERP. SYRIACA.

(a) in vanum: (b) non nocet animæ. *CAP. XXXVI.* (a) fuerunt sermones mei mendaces, (b) Ecce Deus (c) recedet (d) pinguedine,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Si justus es, quid dabis ei, aut quid de manu tua accipiet? Viro *impio* qui similis est tui iniquitas tua est, & filio hominis justo justitia tua. Propter multitudinem ca- 7 8 9
lumniatorum clamant: deprecabuntur propter fortitudinem brachii principum. Et non dixit: Ubi est Deus qui fecit me, ante cujus conspectum angeli excelsi ordi- 10
nant laudem in nocte? Qui docet nos præ jumentis terræ, & præ avibus cœli sapientes nos efficit. Ibi clamant, & non respondet propter superbiam malignantium. 11 12
Attamen iniquitatem non audiet Deus, & omnipotens non intuebitur eam. Utique enim dices: Non intuebitur eum: judica coram illo, & spera in eo. Et nunc per- 13 14
inde ac si non fuisset, visitabit furore suo, & nescivit multiplicare nimis. Job enim in vanum aperit os suum, absque scientia verba multiplicat. 15 16

CAP. XXXVI.

ET addidit Elihu, & ait: Expecta me paulisper, & annunciabo tibi, quoniam adhuc sunt sermones pro Deo. Levabo scientiam meam à longè, & ei qui fecit me 1 2 3
tribuam justitiam. Quoniam reverà non sunt mendacium verba mea, perfectus scientiarum est apud te. Ecce Deus maximus non aspernabitur justum, eo quòd ipse 4 5
est magnus virtute & sapiens corde. Non vivificabit sceleratum, sed judicium pauperum tribuet. Non auferet à *justis* oculos suos; & cum regibus rectis sedebit super 6 7
solium regni, & sedere faciet eos in æternum & exaltabuntur. Et si vincti fuerint impii catenis, comprehensi funibus afflictionis; Tunc indicabit eis opera eorum & 8 9
prævaricationes eorum quoniam invaluerunt. Et revelat auditum eorum ad correctionem, & dicit ut convertantur ab operibus suis malis quæ similia sunt vanitati. 10
Si obedierint & servierint *ei*, consument dies suos in bono, & annos suos in deliciis. Quòd si non audierint, per *arma belli* transibunt, & deficient absque scientia. Et 11 12
superbi corde ponent iram, non deprecabuntur miserationem ejus, quoniam ligavit eos. Morietur in infantia anima eorum, & vita eorum sicut scortationis mancipia. 13 14
Liberabit pauperem in afflictione ejus, & manifestabit in tribulatione auditum eorum. Veruntamen liberavit te de ore angustiæ; dilatavit ne esset angustia in loco 15 16
ejus, & in requie mensam tuam replevit pinguedine. Et judicium impii consummâsti, jus et consuetudo auxiliantur. 17

איוב : לז

propitiationis multitudo & : sufficientia in te incites fortè ne ,ira Quia
18 כי־חמה פן־יסיתך בשפק ורב־כפר
,aurum non ? tuum clamorem æstimabit Nunquid .te faciet declinare non
19 אל־יטך: היערך שועך לא בצר
ascendendum ad nocte anheles Ne ? potentiæ fortitudines omnes nec
20 וכל מאמצי־כח: אל־תשאף הלילה לעלות
hoc super quia ,iniquitatem ad aspicias ne Cave .se sub populos
21 עמים תחתם: השמר אל־תפן אל־און כי על־זה
quis ; sua potentia in extollet Deus Ecce .afflictionem propter elegisti
22 בחרת מעני: הן־אל ישגיב בכחו מי
,dixit quis Et ? ejus viam ,illum super visitavit Quis ? docens ipse sicut
23 כמהו מורה: מי־פקד עליו דרכו ומי־אמר
: ejus opus magnifices ut Memento ? iniquitatem es operatus
24 פעלת עולה: זכר כי־תשגיא פעלו
: illud viderunt homines Omnes .homines sunt intuiti quod
25 אשר שררו אנשים: כל־אדם חזו־בו
.sciemus non & ,magnus Deus Ecce .longè à intuebitur homo
26 אנוש יביט מרחוק: הן־אל שגיא ולא נדע
stillas minuet Quia .inquisitio non & ejus annorum Numeri
27 מספר שניו ולא־חקר: כי יגרע נטפי־
, nubes stillabunt Quam .ej* vaporē ad pluviam stillabunt : aquarum
28 מים יזקו מטר לאדו: אשר־יזלו שחקים
expansiones intelliget si Insuper .multum hominem super stillabunt
29 ירעפו עלי אדם רב: אף אם־יבין מפרשי־
,suū lumē ipsum super extendit Ecce ? sui tabernaculi fremitus ; nubis
30 עב תשאות סכתו: הן־פרש עליו אורו
escam dabit ,populos judicabit ipsas per Quia .operuit maris radices &
31 ושרשי הים כסה: כי־בם ידין עמים יתן־אכל
.accurrente in ipsam super præcepit & ,lucem operuit devexa Super .copiam ad
32 למכביר: על־כפים כסה־אור ויצו עליה במפגיע:
.ascendente super furoris Acquisitio .ej* amicus eum super Annunciabit
33 יגיד עליו רעו מקנה אף על־עולה:

CAP. XXXVII. לז

1 Audite .suo loco è luxatur & ,meū cor expavescit hoc ad Etiam
2 אף־לזאת יחרד לבי ויתר ממקומו: שמעו
.egredietur ejus ore ex eloquium & , ejus sonitum tremore cum audiendo
שמוע ברגז קלו והגה מפיו יצא:
.terræ alas super ejus lux & ,ejus directio cœlum omne Subter
3 תחת כל־השמים ישרהו ואורו על־כנפות הארץ:
non Et ,suæ altitudinis voce in Tonabit .voce rugiet ipsum Post
4 אחריו ישאג־קול ירעם בקול גאונו ולא
sua voce in Deus Tonabit .ej* sonitus fuerit auditus cùm ,ea tardabit
5 יעקבם כי־ישמע קולו: ירעם אל בקולו
, dicet nivi Quia .nesciemus & ,magnalia faciens ; mirabilia
6 נפלאות עשה גדלות ולא נדע: כי לשלג יאמר
.suæ fortitudinis pluviarum imbri & : pluviæ imbri & ,terram esto
הוא־ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עזו:
.Ipsius opus homines omnes sciendum ad : obsignabit homines omnes manu In
7 ביד־כל־אדם יחתום לדעת כל־אנשי מעשהו:
.habitabit suis habitaculis in & ,latibulum ipsum in bestia ingredietur Et
8 ותבוא חיה במו־ארב ובמעונתיה תשכן:
Dei flatu A .frigus dispergentibus à & ,turbo veniet penetrali De
9
10 מן־החדר תבוא סופה וממזרים קרה: מנשמת־אל
defatigabit serenitas Etiam .angusto in aquarū latitudo & : gelu dabit
11 יתן־קרח ורחב מים במוצק: אף־ברי יטריח
se volvens circuitibus ipsa Et .sui luminis nubem faciet spargere : nubē
12 עב יפיץ ענן אורו: והוא מסבות מתהפך
faciei super eis præcipiet quæ omnia eos operandum ad ,ejus consiliis in
בתחבולתו לפעלם כל אשר־יצום על־פני
.terræ in orbis
תבל ארצה:

Versio VULG. LAT.

18 Non te ergò superet ira,ut ali-
quem opprimas : nec multitu-
19 do donorum inclinet te. De-
pone magnitudinem tuā abs-
que tribulatione, & omnes
20 robustos fortitudine. Ne pro-
trahas noctem, ut ascendant
21 populi pro eis. Cave ne de-
clines ad iniquitatem : hanc
enim cœpisti sequi post mise-
22 riam. Ecce, Deus excelsus
in fortitudine sua, & nullus ei
23 similis in legislatoribus. Quis
poterit scrutari vias ejus ?
aut quis potest ei dicere, O-
24 peratus es iniquitatem ? Me-
mento quòd ignores opus ej',
25 de quo cecinerunt viri. Omnes
homines vident eum,unusquis-
26 que intuetur procul. Ecce,De-
us magnus vincens scientiam
nostram : numerus annorum
27 ejus inæstimabilis. Qui aufert
stillas pluviæ, & effundit im-
28 bres ad instar gurgitum. Qui
de nubibus fluunt, quæ præ-
29 texunt cuncta desuper. Si vo-
luerit extendere nubes quasi
30 tentorium suum, Et fulgurare
lumine suo desuper, cardines
31 quoque maris operiet. Per hæc
enim judicat populos, & dat
32 escas multis mortalibus. In
manibus abscondit lucem, &
præcipit ei ut rursus adveniat.
33 Annuntiat de ea amico suo,
quòd possessio ejus sit, & ad
eam possit ascendere.

CAP. XXXVII.

1 Super hoc expavit cor me-
um, & emotum est de loco suo.
2 Audite auditionem in terrore
vocis ejus, & sonum de ore
3 illius procedentem. Subter
omnes cœlos ipse considerat,
& lumen illius super termi-
4 nos terræ. Post eum rugiet
sonitus, tonabit voce magni-
tudinis suæ ; & non investi-
gabitur, cùm audita fuerit vox
5 ejus. Tonabit Deus in voce
sua mirabiliter, qui facit ma-
6 gna & inscrutabilia. Qui
præcipit nivi ut descendat in
terram, & hyemis pluviis, &
7 imbri fortitudinis suæ. Qui in
manu omnium hominum si-
gnat, ut noverint singuli ope-
8 ra sua. Ingredietur bestia lati-
bulum, & in antro suo mora-
9 bitur. Ab interioribus egredi-
etur tempestas, & ab Arcturo
10 frigus. Flante Deo concrescit
gelu, & rursum latissimæ fun-
11 duntur aquæ. Frumentum de-
siderat nubes, & nubes spargūt
12 lumen suum. Quæ lustrant per
circuitum, quocumq; eas vo-
luntas gubernantis duxerit, ad
omne quod præceperit illis su-
per faciem orbis terrarum :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

18 Θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς (ν) ἔσαι, † δι' ἀσέ-
βειαν δώρων ὧν ἐδέχοντο (ξ) ἐπ' ἀδικίαις.
19 † Μή σε (ο) ἐκκλινάτω ἑκὼν ὁ νοῦς † δε-
ήσεως (π) ἐν ἀνάγκῃ ὄντων ἀδυνάτων, †
20 καὶ πάντας τοὺς κρατοῦντας ἰσχύν. Μὴ ἐξ-
ελκύσῃς τὴν νύκτα, † τοῦ ἀναβῆναι λαοὺς
21 ἀντ' αὐτῶν· † Ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πρά-
ξῃς ἄτοπα· † ἐπὶ τούτων γὰρ ἐξείλω ἀπὸ
22 πτωχείας. † Ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς κραταιώσει (ρ) ἐν
ἰσχύϊ αὐτοῦ· † τίς γάρ ἐστι κατ' αὐτὸν δυ-
23 νάστης; † Τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων αὐτοῦ τὰ ἔρ-
γα; † ἢ τίς ὁ εἰπών, Ἔπραξεν ἄδικα; †
24 Μνήσθητι (σ), † ὅτι μεγάλα (τ) ἐστὶν αὐτοῦ
25 τὰ ἔργα, ὧν ἦρξαν ἄνδρες. † Πᾶς ἄν-
θρωπος εἶδεν ἐν ἑαυτῷ, ὅσοι τιτρωσκό-
26 μενοί εἰσι βροτοί. † Ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πολύς,
καὶ οὐ γνωσόμεθα· † ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ
27 ἀπέραντος. † Ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ (υ) στα-
γόνες ὑετοῦ, † καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῷ εἰς
28 νεφέλην. † Ῥυήσονται παλαιώματα, † ἐ-
σκίασε δὲ νέφη ἐπὶ (φ) ἀμυθήτῳ βροτῷ.
† Ὥραν ἔθετο κτήνεσιν, (χ) οἴδασι δὲ κοίτης
τάξιν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ (ψ) ἐξίσταταί
σου ἡ διάνοια, † οὐδὲ διαλλάσσεταί σου ἡ
29 καρδία ἀπὸ (ω) σώματος. † Καὶ ἐὰν (α)
συνῇ ἀπέκτασιν νεφέλης, ἰσότητα σκηνῆς
30 αὐτοῦ † Ἰδοὺ ἐκτενεῖ (β) ἐπ' αὐτὸν ἠδὼ, †
καὶ ῥιζώματα τῆς θαλάσσης ἐκάλυψεν. †
31 Ἐν γὰρ αὐτοῖς κρινεῖ λαοὺς, † δώσει τροφὴν
32 τῷ ἰσχύοντι. † Ἐπὶ χειρῶν ἐκάλυψε φῶς,
† καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι,
33 Ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον (γ) αὐτοῦ κύ-
ριος, κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας.

ΚΕΦ. λζ'.

1 † Καὶ (α) ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρ-
δία μου, † καὶ ἀπεῤῥύη ἐκ τοῦ τόπου αὐ-
2 τῆς. † (β) Ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ κυ-
ρίου, † καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ (γ)
3 ἐξελεύσεται. † Ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρα-
νοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, † καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ
4 πτερύγων (δ) τῆς γῆς. † Ὀπίσω αὐτοῦ
βοήσεται φωνῇ, † βροντήσει ἐν φωνῇ ὕβρε-
ως αὐτοῦ· † καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτοὺς, ὅτι
5 (ε) ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. † Βροντήσει ὁ ἰσχυ-
ρὸς ἐν φωνῇ αὐτοῦ θαυμάσια· † ἐποίησε
6 γὰρ μεγάλα ἃ οὐκ ᾔδειμεν, † Συντάσσων χι-
όνι, (ζ) Γίνου ἐπὶ γῆς, καὶ (η) χειμὼν ὑετὸς, καὶ
7 χειμὼν ὑετῶν (θ) δυναστείας αὐτοῦ. † Ἐν χειρὶ
παντὸς ἀνθρώπου κατασφραγίζει, † ἵνα γνῷ
πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν. † (ϑ)
8 Εἰσῆλθε δὲ θηρία ὑπὸ τὴν σκέπην, ἡσύχασε
9 δὲ ἐπὶ κοίτης. † Ἐκ ταμιείων ἐπέρχονται ὀ-
10 δύναι, † ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων ψῦχος. † Καὶ
ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει πάγος. † (ι) οἰακίζει δὲ
11 τὸ ὕδωρ ὡς ἐὰν βούληται, † Καὶ ἐκλεκτὸν
(ι) καταπλάσσει νεφέλη. † (κ) διασκορπιεῖ νέ-
12 φος φῶς αὐτοῦ, † Καὶ αὐτὸς κυκλώματα
διαστρέψει † (λ) ἐν θεεβουλαθὼθ, εἰς ἔργα
αὐτῶν. † πάντα ὅσα ἂν (μ) ἐντείληται αὐ-
τοῖς, † ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
γῆς,

Cum Translatione LATINA.

Et ira super impios erit propter 18
impietatem munerum, quæ ac-
cipiebant super iniquitatibus.
Non te avertat voluntaria (n) 19
mens à prece infirmorum, cùm in
necessitate fuerint : & (o) o-
mnes qui tenent fortitudinem,
Noli extrahere per noctem, ut 20
ascendant populi pro eis : Sed 21
cave, ne facias indecentia : su-
per (p) his enim elegisti ab in-
opia. Ecce fortis (q) ro- 22
borabit in fortitudine sua :
quis enim est, sicut ille, po-
tens ? Et quis est, qui discutiet 23
opera ejus ? aut quis est qui (r)
dicat, Fecit injusta ? Memento, 24
quia magna sunt opera ejus, quo-
rum (s) dominati sunt viri.
Omnis homo vidit (t) in ipso 25
(u) quicunque vulnerati sunt
mortales. Ecce fortis (x) mul- 26
tus, & nesciemus : Numerus an-
norum (y) ejus & infinitus.
Numerabiles autem ei stillæ plu- 27
viæ : & (z) effundentur ad
pluviam in nube : Fluent (aa) 28
antiquitates : obumbraverunt au-
tem nubes super (bb) innume-
rabili homine : (cc) horam con-
stituit jumentis : & sciunt cu-
bilis ordinem. In his omnibus
non obstupescit animus tu-
us, nec mutatur cor tuum
à corpore : Et (dd) si consti- 29
terit extensio nubis, æqualitate
tabernaculi ejus, Ecce extendit 30
super eum (ee) Edo, & ra-
dices maris contexit. (ff) In 31
eis enim judicabit populos : da-
bit escam (gg) valido : In 32
manibus contexit lumen, et (hh)
mandavit de ea in occurrenti : Annuntiabit (ii) de eo amicum suum 33
(kk) Dominus : possessio, & de injustitia.

CAP. XXXVII.

Et ab hac (a) turbatum est 1
cor meum, & (b) effluxit de
loco suo : Audi auditionem in 2
ira furoris Domini : & (c) me-
ditatio de ore ejus egredietur :
Subter universum cœlū princi- 3
pium ejus, & lumen ejus su-
per alas terræ. Post (d) eum 4
clamabit voce, tonabit in (e)
voce superbiæ suæ : & non (f)
commutabit eos, quoniam audi-
et vocem ejus. Tonabit fortis 5
in voce sua (g) mirabiliter. Fe-
cit enim magna quæ (h) nesci-
ebamus : Præcipiens nivi, Esto 6
super terram : & (i) tempestas
pluvia, & tempestas pluviarum
potestatis ejus : In (k) manu o- 7
mnis hominis signat : ut sciat
omnis homo infirmitatem suam.
Introierunt autē bestiæ sub teg- 8
men, & quieverunt super cu-
bile. De promptuariis superveni- 9
unt (l) dolores, & (m) ab ex-
traneis partibus frigus : Et à 10
(n) spiratione fortis dabit gelu :
gubernat autem aquam, quali-
ter illi placuerit ; Et electum 11
(o) format nubes : disperget nu-
bilum lucem ejus, Et ipse (p) 12
circuitus transvertet, [pervertet]
in (q) Theebulathoth in opera e-
orū omnia quæ mandaverit eis.
Hæc constituta sunt ab eo super terram,

MS. A. (ν) ἥξει, διὰ (ξ) ἐπ' ἀδικείας. (ο) ἐκκλίνῃ ὁ νοῦς ἑκὼν (π) ἀδυνάτων ἐν ἀνάγκῃ ὄντων, Ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξῃς ἄνομα, καὶ πάντας τοὺς κραταιοῦντας ἰσχὺν μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, τοῦ ἀναβῆναι * λαοὺς ἀντ' αὐτῶν ἐπὶ * τούτου γὰρ (ρ) σὲ ἐν ἰσχύϊ αὐτοῦ (σ) οὖν Ἰώβ, ὅτι (τ) αὐτοῦ ἐστιν τὰ ἔργα, (υ) ὑετοῦ σταγόνες, (φ) ἀμυθήτων βροτῶν. (χ) καὶ οἴδασιν κοίτης (ψ) ἐξίσταο (ω) τοῦ σώματος. (α) σκηνῆς ἐπέκτασιν (β) ἐπ' αὐτὴν τὸ τόξον, καὶ ῥίζωμα (γ) αὐτοῦ, κυρίῳ κτῆσις Κεφ. λζ'. MS. A. (α) ὑπὲρ ταύτης (β) Ἄκουε Ἰὼβ ἀκοὴν (γ) ἐξελεύσεται. * καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ (δ) γῆς. (ε) ἀκούσῃ (ζ) Ἐπὶ γῆς γίνου, (η) χειμῶνι, ἵνα ᾖ ὑετὸς, (θ) δυναστείαις (ϑ) Εἰσῆλθον δὲ θηρία ὑπὸ σκέπης, καὶ ἡσύχασεν ἐπὶ κοίτης. Ἐκ ταμείων ἐξέρχονται ὀδύναι, (ι) * Οἰκεία δὲ ὕδωρ (ι) καταπλήσει (κ) διασκορπίσει (λ) ἐν τοῖς κατωτάτω θεὶς ἔργα αὐτῶν. (μ) ἐντείλη

תרגום TARGUM.

18 19 ארום ירגו דלמא אטעינך במסת מולא וסני פורקנא דעתרא לא יצלנך: האפשר דמסתדר בעותך וכל דמתאלמין משבחין חילא: תא האפשר דמסדר
20 צלותך לא בעקתא וכל מה דמתקפין כח מדבקין חילא: לא תרחוק בליליא לאסקא עממיא באתריהון: תא לא תגיר אתת חברך בליליא לסלקא עמיא
21 22 23 חלופיהון: אסתמר לא תתפני לשקרא ארום על דא בחרתא מסגופא: הא בלחודוי אלהא תקיף בחיליה מן דכמיה מליף תריצותא: מן יסער עלוי
24 25 26 אורחיה ומן יימר עבדתא עוליתא: אדכר ארום תפיש עובדיה די שבחו גוברין צדיקין: כל בני נשא חמון ביה אנש אסתכל מרחיק: הא אלהא סגיא
27 28 29 ולא נדע סכום שנוי ולית סוף: ארום ימנע טיופי מיא יזלפון מטרא לעננוה: דזלחין שחקיא דאסי מטול צלותא דבר נש רב: לחוד אין אתבין פרישתא
30 32 דעיבא רכפת עננוה טלליה: הא פרס עלוי מטרא ועקרי ימא חפא: ארום בהון דאן עממיא יהב מיכלא לסוגעא: מטול חטוף ידא מנע מטרא ופקד
31 33 עלוי למחת מטול מצלי: דיחוי לישן הליתי בחבריה קנאתא ורוגזא עלוי יסק: תא יחוון באוריתא חד עם חבריה מטנגין ברוגזא ומסלקין ליה לעילא:
תא יחוי עלוהי זכותא דחבריה קנאתא ורוגזא מעלוהי יסלק:
לז
1 2 ברם לדא יתוה לבי ויטפו מן אתריה: תא על בנוי דאהרן אתנבי ואמר לחוד לחדא לבי תוה ושור מן אתריה: שמעו משמע ברוגזא קליה והגא היך
3 4 אשא מפומיה נפק: תחות כל שמיא תריצותיה ונהוריה יקום על סיפי ארעא: בתרוי מכלי קל אכליותיה בקל גיותנותיה ולא יעכבנון ארום ישמע קליה:
5 6 כד אכלי אלהא בקליה על פרישן דעתיד למעבד עבד רברבן ולא נדע: ארום לתלגא יימר הוי בארעא ומטרא בתר מטרא בקיטא למבשלא פירי ומטרא
7 8 9 בתר מטרא לצמח עסבא בסתוא בעושניה: בידא דכל אנשא ירשום למידע כל בני נשא עבדוי: ותיתי חיתא בכמנא ובמדורהא תשרי: מן אדרון עילא
10 11 12 תיתי זיעא ומכוות מורים קורא: מטימר אלהא יתיהב קרחא ופלטיות מיא באתכותא: ברם בבירורתא מטרח עיבא מבדר ענן מטריה: והוא תוסקפתא
מהפך בחכמתיה לאצלחא פלחי בארעא בעובדיהון ונחתין בכל אתר די פקדנון על אפי ארעא: תא והוא ברחמוהי מיא טמיעתא מהפך באפותיקוהי
לעובדיהון דבני נשא מגלי יתה ומשדר יתהון ולכל דפקדנון על אפי תבל ארעא:

Versio SYRIACA.

18 *ܚܡܬܐ ܕܩܪܒܐ ܠܐ ܬܪܓܙܟ ܘܠܐ ܬܣܢܩܟ ܠܣܘܓܐܐ ܕܦܘܪܩܢܐ.* ܢܬܠܘܢ ܥܠܝܟ. ܕܢܦܪܩܘܢܟ. ܕܠܐ ܬܬܥܩ ܠܟ
19 ܡܢ ܟܠ ܐܠܝܨܝ ܚܝܠܐ.* ܘܡܢ ܕܘܚܩܐ ܕܒܠܠܝܐ. ܘܢܣܩܘܢ ܥܡܡܐ ܚܠܦܝܟ. ܘܐܘܡܘܬܐ ܚܠܦ ܢܦܫܟ.* ܐܙܕܗܪ ܕܠܐ
20 21 ܬܬܦܢܐ ܠܘܬ ܥܘܠܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܣܝܬ ܒܡܣܟܢܘܬܐ.* ܐܠܗܐ ܡܣܓܐ ܚܝܠܐ. ܡܢܘ ܕܐܝܟ ܕܡܐ ܠܗ
22 ܡܠܦܢܐ.* ܡܢܘ ܦܩܕ ܥܠܘܗܝ ܐܘܪܚܗ. ܘܡܢܘ ܢܐܡܪ ܠܗ ܥܒܕܬ ܥܘܠܐ.* ܐܬܕܟܪ ܕܢܪܘܪܒ ܥܒܕܘܗܝ
23 ܕܫܒܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܢܫܐ.* ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܚܙܘܗܝ. ܘܚܙܝܢ ܠܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ.* ܗܐ ܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ. ܘܠܐ ܡܬܝܕܥ.
24 25 ܘܡܢܝܢܐ ܕܫܢܘܗܝ ܠܝܬ ܣܟܐ.* ܐܢ ܢܡܢܐ ܓܒܝܢ ܫܡܝܐ. ܘܢܟܢܫ ܢܛܦܐ ܕܡܛܪܐ ܒܠܚܘܕ ܕܡܫܕܪ
26 ܡܛܪܐ ܒܙܒܢܗ.* ܘܪܣܝܢ ܥܢܢܐ ܥܠ ܒܢܝܢܫܐ ܕܪܘܝܢ ܛܒ.* ܡܢܘ ܕܡܣܬܟܠ. ܘܦܪܣ ܥܢܢܐ ܡܢ ܣܓܝܐܘܬ
27 ܡܛܠܬܗ.* ܦܪܣ ܥܠܝܗܘܢ ܢܘܗܪܗ. ܘܥܘܡܩܐ ܕܝܡܐ ܟܣܐ.* ܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܢ ܥܡܡܐ. ܘܝܗܒ ܣܝܒܪܬܐ
28 ܠܣܓܝܐܐ.* ܘܒܐܝܕܝܐ ܡܟܣܐ ܢܘܗܪܐ. ܘܦܩܕ ܥܠܝܗܘܢ ܕܢܦܓܥܘܢ ܒܗ.* ܘܢܚܙܘܢ ܪܚܡܘܗܝ ܩܢܝܢܗ. ܘܐܦ
29 30 ܥܘܠܐ.* ܐܦ ܥܠ ܗܕܐ ܡܬܕܠܚ ܠܒܝ. ܘܫܘܪ ܡܢ ܕܘܟܬܗ.
31
32
33
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12

Versio ARABICA.

18 *بحمية القتال لا يحرضك ولا يحوجك الي كثير الخلاص* يتعرر عليك ليخلصك لئلا يضيق عليك
19 20 من جميع اشداء القوة* ومن الدفع الذي في الليل ويجعل الشعوب فداءك والامم فداء نفسك* فاحذر
21 الا تلتفت الي الاثم فمن اجل هذا امتحنت بالمسكنة* فان الله يعظم القوة من الذي يكون مثله عارفا
22 23 *من الذي اشرف علي الطريق ومن الذي قال له صنعت اثما* فاحذر انها كثيرة اعماله وقد حمدوه
24 25 الناس كلهم* والناس ابصروه فتطلعوا من بعيد* فان الله عظيم هو ولا يعرف ولعدد سنيه ليس منتها
26 27 *ان نحن احصينا اعماق السماء ونضم قطرات المطر وحده الذي ينزل السماء في الوقت* وينضح السحاب
28 29 علي الناس فيفرحون كثيرا* فمن الذي يفهم ويبسط السحاب من كثرة ظلاله* بسط فوقها ضوءه
30 31 واسفل البحر غطاه* من اجل ان يدين الشعوب ويعطي ماكلة للكثيرين* وعلي يديه يجللها نورا ويحرج
32 عليهم يعجبون به* فيري احباءه ميراثه* والمنافقين ايضا*
33 الفصل السابع والثلثون*
1 *وعلي هذا ايضا يرتعد قلبه ويزول من مكانه* اسمعوا سماعا صوته يزجر* فان القضاء الذي يخرج من
2 3 فمه* تحت جميع السماء يسكنونه ونوره علي اقطار الارض* في مكانه يصدح بصوت جلالته ولا يناظرهم
4 5 *لكي يسمعوا صوته* ويصدع الله بصوته عجايب يصنع وكباير ولا يعرف* من اجل انه للثلج يقول كن
6 7 ارضا والمطر والربيع الكثير بيده كل انسان ختم* ليخبر كل انسان اعماله* ويدخل الحيوانة في المرصد ويحل في
8 9 مربضها* من الخدع ياتي الدبور ومن الهطل ياتي البرد* ومن نسمة الله يعطي الجليد وكثرة المياه ينزل
10 11 *السحاب* ويمد سحاب نوره* وهو يطوف ويعود ليصنع الفكر* كل شي يامرهم علي وجه الدنيا ارضه
12

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Vehementia pugnæ non stimulabit te, neq; te faciet indigere abundanti salute: venient adversùm te ad liberandum te, 18 *Ne incommodo afficiatis à quibusvis robustis fortitudine,* 19 *Et ab impulsu qui est in nocte; & substituet populos pro te, & gentes pro anima tua.* 20 *Cave igitur ne convertaris ad scelera: nam propterea tentatus es paupertate.* 21 *(e) Etenim si Deus augeat vim, quis est qui cum eo comparetur scientiâ?* 22 *Quis est qui prospectet vias ejus? & quis est qui dicat illi, Tu commisisti scelus?* 23 *Adverte multa esse opera ejus, & tamen laudari eum ab omnibus hominibus.* 24 *Et homines vid(e)re illum, et intuitos eum esse à longè;* 25 *(f) Quoniam Deus magnus est, & non cognoscitur; et numero annorum ejus non est terminus.* 26 *Si nos numeraverimus cardines cœli, et collegerimus guttas pluviæ solius, Quas emittit cœlum in tempore, et stillant nubes super homines;* 27 28 *qui lætantur valdè: Sed quis est qui intelligat? et extendit nubes ex multiplici umbraculo suo,* 29 *Extendit super eas lumen suum, & profundum maris texit:* 30 *(g) Judicat enim populos, & dat escâ multis.* 31 *Et per manus meas operit eos lumine, & ornat super eos ut occurrant ei.* 32 *(h) Et videbunt amici ejus possessionem ejus, & impii quoque.* 33

CAP. XXXVII.

Super hæc quoque conturbabitur cor ejus, & recedet à loco suo. 1 *Audientes audite vocem ejus (a) increpantem; quoniam judicium quod egreditur de ore ejus,* 2 *Subter omnes cœlos laudant illud, & lumen ejus super terminos terræ:* 3 *In loco suo tonat voce gloriæ suæ, & non opponit se eis, ut audiant vocē ejus.* 4 5 *Et tonat Deus voce suâ: miracula facit & magnalia, & non cognoscitur.* 6 *Quia nivi dicit; Esto terra, & pluviam, & herbam plurimam in manu omnium hominum conclusit,* 7 *ut patefecerit (b) omnibus opera sua.* 8 *Et ingreditur bestia latibulum; & commoratur in cubili suo:* 9 *Et de thalamo venit (c) Boreas, & ab imbre venit frigus* 10 *Et ab aura Dei datur gelu; & copiam aquarum emittit,* 11 *Et leniter extenduntur nubes, & protendit nubes lucis suæ,* 12 *Et ipsæ vagantur, & revertuntur ad exequendam cogitationem, quidquid præcepit eis super faciem orbis terræ suæ.*

INTERP. SYRIACA.

(e) Deus auget vim, quis est qui similis ei docet? (f) Ecce (g) His enim judicat populos, (h) Amicis ejus indicat possessionē ejus, & impiis *Cap.* xxxvii. (a) in ira (b) mundo (c) tempestas,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Cùm iratus fuerit ne fortè seducat te in abundantia substantiæ, & multitudo redemptionis divitiarum ne inclinet te. Nunquid ordinari potest deprecatio tua, & omnes 18
qui robusti sunt *inveniunt virtutem? Targum aliud: Nunquid ordinare potes orationem tuam non in angustia,* & omnes qui *valent viribus assequuntur virtutem.* Ne 20
purgeas in nocte ut ascendant populi in loca sua. *Targum aliud: Ne adulteres uxorem proximi tui nocte,* ut ascendant populi *pro eis.* Cave ne te convertas ad menda- 21
cium, hoc enim elegisti præ afflictione. Ecce solus Deus potens est in virtute sua, quis similis ei docens recti? Quis visitabit super eum viam suam, aut quis dicet ei, 22 23
Operatus es iniquitatem? Recordare ut magnifices opera ejus quæ laudaverunt viri justi. Omnes homines vident eum, unusquisque intuetur à longè. Ecce Deus ma- 24 25
gnus est, & nescimus; & numero annorum ejus non est finis. Quia cohibet guttas aquarum: stillabunt pluviam nubes ejus. Quæ ab æthere fluunt *ejus qui sanat,* propter 26 27
orationem filii hominis magni. Veruntamen si intellexerit extensiones nubis, tonitruum nubis ejus umbraculum ipsius. Ecce expandit super eam pluviam, & radices 28 29
maris operit. Quoniam per hæc judicat populos, dat escam in multitudinem. Propter rapinam manuum prohibet pluviam, & præcipit ei ut descendat propter oran- 30 31
tem. *Qui narrat lingua tertia de proximo suo, zelus et indignatio in eum ascendet. Targum aliud: Cum enarraverint legem quisquam cum proximo suo, æmulantur cum* 32 33
iracundia, et efferunt eam sursum. Targum aliud: Annunciat super eum justitiam amici sui, zelum & indignationem aufert ab eo.

CAP. XXXVII.

Veruntamen propter hoc expavit cor meum, & exiliit de loco suo. *Targum aliud: De filiis Aharon vaticinatus est, ac dixit: Utique valde* expavit cor meum, & ex- 1
iliit de loco suo. Audite auditu cum tremore vocem ejus, & sonum qui quasi ignis de ore illius egreditur. Sub omnibus cœlis directio ejus, & lumen illius *stabit* super 2 3
fines terræ. Post eum intonat sonus *vociferationis ejus, cum* voce altitudinis suæ, & non remorabitur cùm audita fuerit vox ejus. Quando tonabit Deus voce sua super 4 5
mirabilia quæ facturus est, *fecit* magna quæ ignoramus. Quoniam nivi dicet, Esto in terra: & pluviæ post pluviam in vere ad maturandum fructus, & pluviæ post plu- 6
viam ut germinet herbam in hieme in fortitudine sua. In manu omnium hominum signat, ut sciant omnes filii hominum opus suum. Ingredietur autem bestia latibulum 7 8
suum, & in habitaculo suo commorabitur. A cœnaculo supremo veniet commotio, & à cataractis Arcturi frigus. A verbo Dei dabitur gelu, & dilatatio aquarum in 9 10
infusionem. Veruntamen in *serenitate* defatigat nubem: dispergit nubes pluviam suam. Et ipse occasiones vertit in sapientia sua, ut proficere faciat colentes terram in 11 12
operibus suis, & descendunt in *quemcunque locum* præceperit eis super faciem terræ. *Targum aliud: Et ipse in misericordiis suis aquas reconditas vertit in apothecis suis, ad opera filiorum hominis revelat ac mittit* eas, quocumque præceperit eis super faciem orbis terræ.

איוב : לח

misericordiam ad sive , suam terram ad sive , virgam ad Sive
13 אם לשבט אם לארצו אם לחסד
intellige & , sta : Ijob hoc Ausculta .eam faciet invenire
14 ימצאהו : האזינה זאת איוב עמד והתבונן
, his super Deum ponendo in scies Nunquid .Dei mirabilia
15 נפלאות אל : התדע בשום אלוה עליהם
libramenta super scies Nunquid ? ejus nubis lucem irradiare &
16 והופיע אור עננו : התדע על מפלשי
tua vestimenta Quid ? scientiis perfecti mirabilia , nubis
17 עב מפלאות תמים דעים : אשר בגדיך
eo cum Expandes ? meridie à terram quietando in , calida
18 חמים בהשקט ארץ מדרום : תרקיע עמו
quid nobis Ostende ? fusum speculum sicut fortis , aethera
19 לשחקים חזקים כראי מוצק : הודיענו מה
? obscuritatis faciebus à ordinabimus Non : ei dicamus
נאמר לו לא נערך מפני חשך :
cùm quispiam dixit Si ? fuero locutus cùm , ei narrabitur Nunquid
20 היספר לו כי אדבר אם אמר איש כי
: coelis in ipsum lucidum lumen viderunt non nunc Et ? est absorptus
21 יבלע : ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים
: veniet aurum Aquilone Ab .eos purificavit & , transivit ventus &
22 ורוח עברה ותטהרם : מצפון זהב יאתה
, eum invenimus non Omnipotens .decoris terribilem Deum super
23 על אלוה נורא הוד : שדי לא מצאנהו
.affliget non justitiae multitudine & , judicio & ; potentia magnus
שגיא כח ומשפט ורב צדקה לא יענה :
.corde sapientes omnes videbit non : homines eum timebunt Ideo
24 לכן יראוהו אנשים לא יראה כל חכמי לב :

CAP. XXXVIII. לח

iste Quis : dixit & , turbine de Ijob ipsi Dominus respondit Et
1 2 ויען יהוה את איוב מן הסערה ויאמר : מי זה
nunc Accinge ? scientia absque sermonib' in consilium tenebrefaciens
3 מחשיך עצה במלין בלי דעת : אזר נא
Ubi .me scire facies & , te interrogabo & : tuos lumbos vir sicut
4 כגבר חלציך ואשאלך והודיעני : איפה
Quis .intelligentiam nosti si Annuncia ? terram me fundare in fuisti
5 היית ביסדי ארץ הגד אם ידעת בינה : מי
? lineam eam super extenderit quis vel : scias quòd ejus mensuras posuerit
שם ממדיה כי תדע או מי נטה עליה קו :
.ej' angularē lapidē jecerit quis aut : sunt submersae ejus bases quo Super
6 על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה :
.Dei filii omnes jubilarent & , matutinae stellae pariter cantando In
7 ברן יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלהים :
me ponendo In .egredietur vulva è ipso emergendo in mare ostiis in texit Et
8 ויסך בדלתים ים בגיחו מרחם יצא : בשומי
eo super fregi Et .ejus fasciam caliginem & : ejus vestem nubem
9 10 ענן לבשו וערפל חתלתו : ואשבר עליו
usque Huc ; dixi Et .ostia & , vectem posui & , meum decretum
11 חקי ואשים בריח ודלתים : ואמר עד פה
tuos fluctus elatione in ponet hic Et : addes non & , venies
תבוא ולא תסיף ופא ישית בגאון גליך :
? suū locum auroram fecisti scire : diluculo praecepisti tuis dieb' à Nunquid
12 המימיך צוית בקר ידעתה שחר מקמו :
.ea ex impii excutiantur & , terrae alis in apprehendendum Ad
13 לאחז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה :
prohibebitur Et .vestimentū sicut stabunt & : sigilli lutum sicut se Vertet
14 15 תתהפך כחמר חותם ויתיצבו כמו לבוש : וימנע
.confringetur excelsum brachium & , eorum lux impiis ab
מרשעים אורם וזרוע רמה תשבר :

Versio VULG. LAT.

13 Sive in una tribu, sive in terra sua, sive in quocunq; loco misericordiae suae eas jusserit
14 inveniri. Ausculta haec Job: sta, & considera mirabilia Dei.
15 Numquid scis quando praeceperit Deus pluviis, ut osten-
16 derent lucē nubiū ejus? Numquid nôsti semitas nubium magnas, & perfectas scientias?
17 Nonne vestimenta tua calida sunt, cùm perflata fuerit terra
18 Austro? Tu forsitan cum eo fabricatus es coelos, qui solidissimi quasi aere fusi sunt.
19 Ostende nobis quid dicamus illi: nos quippè in-
20 volvimur tenebris. Quis narrabit ei quae loquor? etiam si locutus fuerit homo, devora-
21 bitur. At nunc non vident lucem: subitò aër cogetur in nubes, & ventus transiens fu-
22 gabit eas. Ab Aquilone aurū veniet, & ad Deū formidolosa
23 laudatio. Dignè eum invenire non possumus: magn' fortitudine, & judicio, & justitiâ, et
24 enarrari non potest. Ideò timebunt eum viri, & non audebunt cōtemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes.

CAP. XXXVIII.

1 REspondens autem Domin'
2 Job de turbine, dixit; Quis est iste involvens sententias ser-
3 monibus imperitis? Accinge sicut vir lumbos tuos: interro-
4 gabo te, & responde mihi. Ubi eras quando ponebam fundamenta terrae? indica mihi si
5 habes intelligentiam. Quis posuit mensuras ejus, si nôsti? vel quis tetendit super eam li-
6 neam? Super quo bases illius solidatae sunt? aut quis demisit
7 lapidem angularem ejus, Cùm me laudarent simul astra matutina, & jubilarent omnes
8 filii Dei? Quis conclusit ostiis mare, quando erumpebat quasi
9 de vulva procedens: Cū ponerem nubem vestimentū ejus, et caligine illud quasi pannis in-
10 fantiae obvolverem? Circumdedi illud terminis meis, et
11 posui vectem, et ostia: Et dixi; Usque huc venies, et non procedes ampliùs, et hîc confringes tumentes fluctus tuos.
12 Numquid post ortū tuū praecepisti diluculo, et ostendisti
13 aurorae locum suum? Et tenuisti concutiens extrema terrae, et excussisti impios ex ea?
14 Restituetur ut lutum signaculum, et stabit sicut vestimen-
15 tum: Auferetur ab impiis lux sua, et brachium excelsum confringetur.

Versio GRAECA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 † Ἐάν τε εἰς παιδείαν, (ν) ἐὰν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, (ξ) ἐὰν εἰς ἔλεος εὑρήσει
14 αὐτόν. † Ἐνωτίζου (ο) ταῦτα, Ἰώβ· † στῆθι (π) νουθετούμενος δύναμιν κυρίου. †
15 (ρ) Οἴδαμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔθετο ἔργα αὐτοῦ,
16 (σ) φῶς ποιήσας ἐκ σκότους. † (τ) Ἐπίσταται δὲ διάκρισιν νεφῶν, † ἐξαίσια δὲ πτώμα-
17 τα πονηρῶν. † Σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμή, ἡσυχά-
18 ζει δὲ ἐπὶ τῆς γῆς. † (υ) Στερεώσεις μετ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα, † ἰσχυραὶ ὡς ὅρασις (φ)
19 ἐπιχύσεως. † Διατί, δίδαξόν με, τί ἐροῦμεν
20 αὐτῷ; † καὶ παυσώμεθα πολλὰ λέγοντες. † Μὴ βίβλος ἢ γραμματεύς μοι παρέστηκεν, ἵνα ἄνθρωπον (χ) ἑστηκὼς κατασιωπήσω; † (ψ)
21 Πᾶσι δὲ οὐχ ὁρατὸν τὸ φῶς, † τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς παλαιώμασιν, † ὥσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ
22 ἐπὶ (ω) νεφῶν. Ἀπὸ Βορρᾶ νέφη χρυσαυγοῦντα, † ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δόξα καὶ τιμὴ (α)
23 παντοκράτορος, † Καὶ οὐχ εὑρίσκομεν ἄλλον ὅμοιον (β) τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. † ὁ τὰ δίκαια κρί-
24 νων, (γ) οὐκ οἴει ἐπακούειν αὐτόν; † Διὸ φοβηθήσονται αὐτὸν (δ) οἱ ἄνθρωποι, † φοβηθήσονται δὲ αὐτὸν καὶ οἱ σοφοὶ (ε) καρδίᾳ.

ΚΕΦ. λη'.

1 † ΜΕτὰ δὲ τὸ παύσασθαι Ἐλιοῦν τῆς λέξεως, εἶπεν ὁ κύριος τῷ Ἰὼβ διὰ λαίλαπος
2 καὶ (α) νεφῶν, Τίς οὗτος ὁ κρύπτων με βουλήν, συνέχων δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ, ἐμὲ δὲ οἴεται
3 κρύπτειν; † Ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου· † ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι. †
4 (β) Ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιοῦν με τὴν γῆν; † ἀπ-
5 άγγειλον δέ μοι εἰ ἐπίστῃ σύνεσιν. † Τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς, εἰ οἶδας; † ἢ τίς ὁ
6 ἐπαγαγὼν σπαρτίον ἐπ' αὐτῆς; † Ἐπὶ τίνος (γ) οἱ κρίκοι αὐτῆς πεπήγασι; † τίς δέ ἐστιν ὁ βαλὼν λίθον γωνιαῖον ἐπ' αὐτῆς; †
7 Ὅτε (δ) ἐγενήθησαν ἄστρα, ᾔνεσάν με (ε) φω-
8 νῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοί (*) μου. † Ἔφραξα δὲ θάλασσαν πύλαις, ὅτε (ζ) ἐμαίμασσεν † ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς (η) ἐκπορευομένη.
9 † Ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν, † ὁμί-
10 χλῃ δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα. † Ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὅρια, περιθεὶς κλεῖθρα καὶ πύλας. † (θ)
11 Εἶπα δὲ αὐτῇ, Μέχρι τούτου ἐλεύσῃ, καὶ (*) οὐχ ὑπερβήσῃ, † ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεταί
12 σου τὰ κύματα. † Ἦ ἐπὶ σοῦ συντέταχα φέγγος πρωϊνόν; † Ἑωσφόρος δὲ (ι) εἶδεν
13 τὴν ἑαυτοῦ τάξιν, Ἐπιλαβέσθαι πτερύγων
14 γῆς, (κ) ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς; † Ἦ σὺ λαβὼν γῆν πηλόν, ἔπλασας ζῶον, † καὶ
15 λαλητὸν (λ) αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς; (μ) † Ἀφεῖλες δὲ ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς, † (ν) βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέτριψας;

Sive (v) in disciplinam, sive in terram suam; si in misericordia inveniet eum. Au- 13
ribus percipe haec Job: Sta (s) commonitus virtutem Domini. 14
(t) Scimus, quia posuit Deus opera sua, cum faceret lumen de 15
tenebris. Scit autem differentiam nubium: & ingentes la- 16
psus malorum. Tua verò stola est (u) calida: quiescit ve- 17
rò super (x) terram: (y) Firmationes cum eo in antiquitates, validae, ut visio effusionis. 18
Quarè doce me, quid dicemus ei, & requiescamus multa di- 19
centes. Nunquid liber, & scriba (z) assistit mihi, ut stans fa- 20
ciam hominem tacere? Omnibus autem non est visibile lu- 21
men, splendidum est in (aa) antiquitatibus, sicut quod ab eo super nubes. Ab Aquilone nu- 22
bes coloris aurei: In his (bb) magna est gloria, & honor Omnipotentis: (cc) Et non inve- 23
nimus alium similem virtuti ejus. Qui (dd) justa judicat, non putas exaudire eum? Propterea 24
timebunt eum homines: timebunt quoque eum & sapientes corde.

CAP. XXXVIII.

ET postquam quievit Elius 1
loqui, dixit Dominus ad Job per (a) turbinem, & nubes;
Quis est hic, qui celat me (b) 2
consilium, continens autem sermones in corde, & me putat celare?
Accingere tanquam vir 3
lumbum tuum. Interrogabo autem te: tu autem responde mihi.
Ubi eras, cum fundarem ter- 4
ram? indica autem mihi, si nôsti scientiam.
Quis posuit men- 5
suras ejus, si nôsti? aut quis est, qui induxit super eam (c) funiculum?
Super qua (d) circuli 6
ejus fixi sunt? Quis est autem, qui misit lapidem angularem super eam?
Quando facta sunt 7
sydera, laudaverunt me voce magnâ omnes (e) angeli mei.
Conclusi autem portis mare, cùm 8
(f) fremeret ex utero matris suae egrediens.
(g) Posui autē ei nubē 9
operimentum, & (h) nebulâ, quasi fasciâ, obvolui illud: Et posui 10
illi terminos, circumponens claustra & portas. Et dixi ei; Huc- 11
usque venies, & non transibis, sed in (i) te ipso comminuentur fluctus tui.
Aut nunquid tecum 12
lucem constitui matutinam? & (k) cognovit lucifer ordinem
suū, Apprehendere pennas terrae, 13
excutere impios ex ea? Aut tu 14
sumens terram lutum plasmâsti animal, & idoneū ad loquendū
eum posuisti super terram? Et 15
abstulisti ab impiis lucem, & brachium superborum comminuisti?

MS. A. (ν) ἐὰν τε εἰς τὴν γῆν (ξ) ἐὰν τε εἰς ἔλεος αὐτοῦ. Ἐνωτίζου (ο) Ἰώβ, ταῦτα (π) νουθετοῦ (ρ) Οἴδας ὡς ἔθετο ὁ θεὸς ἔργα (σ) ποιήσας φῶς (τ) Ἐπίσταται (υ) Στερεωθεὶς (φ)* ἐπιχύσεως. (χ) ἑστὼς (ψ) Πᾶσιν γὰρ οὐχ ὁρατὸν φῶς, (ω) νεφῶν, ἐξέλθεν. Ἀπὸ Βορρᾶ (α) τοῦ παντοκράτορος, (β) αὐτοῦ, καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. (γ) οἴει ὅτι οὐκ εἰσακούει αὐτός; (δ) ἄνθρωποι, (ε) τῇ καρδίᾳ.

Κεφ. λη'. MS. A. (α) νέφους, (β) Ποῦ ἦσθα ὅτε ἐθεμελίωσα τὴν γῆν; ἀνάγγειλόν μοι εἰ ἐπίστασαι σύνεσιν. (γ) δὲ οἱ στύλοι αὐτῆς (δ) ἐγενήθη (ε) ἐν φωνῇ (*) μου, καὶ ὕμνησ. (ζ) ἐμαίετο, καὶ ἐκ κοιλίας (η) ἐξεπορεύετο. (θ) Εἶπον (*) οὐκ (ι) ἐπεῖδεν (κ) καὶ ἐκτινάξαι (λ) αὐτὸ (μ) Ἀφεῖλω (ν) καὶ βραχίονα ὑπερηφάνων

תרגום TARGUM.

13 14 אין מטרא דפורענותא ביממיא ובמדבריא אין מטרא רויא לאילני טוריא ולמתא אין מטרא ניחא דחסדא לחקלי דפרי וכרמי יספקניה : אצית דא איוב
15 16 קום ואתבין פרישותא דאלהא : הידעתא כד ישוי אלהא נוירתא עליהון ואופע ענני מטריה : הידעתא על מבשקרני עבא פרישותא דשלים מנדעא :
17 18 19 די לבושיך משחנין כד משדיך ארעא מן דרומא : תרקע עמיה לשחקיא תקיפין דחזותהון כאספקלריא סנינא : אודע יתנא מה נימר ליה לא נסדר למחמי
20 21 קדם חשוכא : אפשר דישתעי ליה ארום אמלל אין ימלל בר נש ארום יקטרג : וכדון לא חמון מטרא בוטט הוא בשחקי ורוחא עברת ודכית יתהון : תא
22 והשתא לא אסתכלו באוריתא אתעבידו שמיא בהירי מן לאחתא טלא ומטרא ורוח עברת ודכאנון : מצפונא דהבא ייתי קדם אלהא דחיל שבחורא : תא
23 מן צפונא אסתניא יתי וינהר עלמא קדם אלהא דחיל יודון עללי עלמא : שדי לא אשכחנוך דאנת מדבר עם עללי עלמא בסוגי חילא ודינא וסוגי צדקתא
24 לא יסגף : תא שדי לא ספקנא למשתעי סוגעי חילא ודינא וסוגעי צדקתא לא יסגף : בגין כן דחילו מניה גובריא לא יחזון כל חכימי לבא : תא מטול
דדחילו מניה גובריא לא יחמי מבנוהי היך כל חכימי לבא :

לח

1 2 3 4 ואתיב ייי ית איוב מן עלעולא דצערא ואמר : מן הוא דין כמחשיך מלכא במליא מדלית מנדעא : זרז כדון היך גברא חרציך ואבענך ותהודעני : האן הויתא
5 6 7 במשתסי ארעא חוי אין ידעתא ביונתא : מן שוי משחתהא ארום תנדע או מן מתח עלה מתקולתא : על מה סמכיהא טמיען או מן שדא אבן זויתה : במן
8 9 דמשבחין כחדא כוכבי צפר ומיבבין כל כתי מלאכיא : ואגיף בדשיא ימא במגיחיה מן תהומא דמן רחמא יפוק : כד שויתי ענגא כסותיה ואמטתא לפופיה :
10 11 12 ופסקית עלוי גזרתי ושויתי פריריא היך נגרין ודשין : ואמרית עד כא תיתי ולא תוסיף וכא תשוי בגיותנות גלליך : המן יומך פקדתא צפר ידעתא לקרצתא
13 אתריה : תא הביומי בראשית הויתא ופקדתא למהוי צפר ידעת קריץ הן אתריה : למיחד בגדפי ארעא ויטלטלון חייביא מנה : תא למיחד בסטרא
14 דארעא דישראל ואטלטלו דרא דרשיעיא מנה : מתהפכא היך טינא חותמא דילהון ואתעתדון היך כסו והים : תא אתהפכת היך טינא חותמא דלהון
15 ולא אתבריאו כמו נושמהון בלא נשמתהון היך כסו סריק : ואתכפי מן רשיעיא נהורהון ואדרע מרממא תתבר :

Versio SYRIACA.

13–24, 1–15 [illegible]

Versio ARABICA.

13 * ان كان للسلطين * او الارض * وان كان للعار الذي يوجد فيها * انصت هذا يا ايوب واسمع * وتفهم
14 15 عجايب الله * والان تعرف الذي وضع الله عليهم * واظهر نور غيمه * اتعرف مخرج السحاب والعجايب
16 17 التي بلا عيب بالمعرفة * لبوسك سخن * وتجاوز الارض من اليمن * وتمد معه البسيط الشديد
18 19 ليتمسك معا * اخبرني ماذا اقول له * ولا نستتر من قدام الظلمة * واخبره الذي قال * ان قال الرجل
20 21 يودب * والان لم يروا النور * مستنيرا هو في اديم السماء * والروح تجوز فتطهرهم * من الجربيا ياتي الذهب
22 23 ومن الله نورا * قوي كبير القوة والقضاء وكبير الزاكيين لا يجيب * من اجل هذا يفزعون الناس
24 ويرهبون منه كل حكماء القلب *

* الفصل الثامن والثلثون *

1 2 * واجاب الرب وقال لايوب من الغمام * من هذا الذي يتفكر فكرا بكلام بلا معرفة * اربط الان مثل
3 4 الجبار وسطك * فاني اسالك فاخبرني * اين كنت حين كنت اثبت اواسي الارض * اريني ان كنت تفهم
5 6 البيان * من الذي القى مقدارها ان كنت تعلم * ومن الذي مد عليه خيطا * وعلى ماذا اقام اقطارها
7 8 او من الذي القى حجرا في زواياها * براء جميع كواكب الصبح * وجميع بني الملايكة طربوا * وسد
9 10 ابواب البحر * واطلقه من الرحم واخرج حين وضع * صنع السحاب لبوسه * والغمام ملحفه * وجعل له
11 12 عهدا * وصنع له الابواب والاغلاق * وقلت حتى ههنا تبلغ ولا تعود * وههنا تنكسر بعظمة امواجك * من
13 14 ايامك امرت الصباح * ايما موضع الصباح * لتوجد باقطار الدنيا * ويلقا منها المنافقون * ويرجع مثل
15 الطين اجسامهم * ويقومون مثل لبوس * تمنع من الخطاة نورهم * والذراع الرفيع ينكسر *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Sive fuerit principibus sive terræ, sive fuerit decori quod reperitur in ipsa. Ausculta O Job, hæc, & audi, & considera miracula Dei. (d) Jam verò scis quid imposuerit Deus istis, ut revelaret lumen oculorum ejus? Scisne egressum nubium, & miracula sine vitio cum scientia? Vestimentum tuū calefiet, & transferes terram ex Aquilone? Et extendes cum eo (e) æquor solidissimum, ut simul cohæreat? Expone mihi quid dicam ei, ut ne lateamus à conspectu tenebrarum, Et nuntiabo ei quæ (f) dicat; quæ si quis dicat castigabitur. Et nunc non viderunt lucē: splendens est ipsa in (g) pelle cæli; & ventus transiens purgabit eos. Ab Aquilone aurum venit, & à Deo lumen. Qui fortis est & copiosus robore, & judicio, & maximus innocentium, non respondebit? Propterea timeant homines, & formident eum omnes sapientes corde. 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24

CAP. XXXVIII.

RESpondensque Dominus ait Job de (a) nubibus, Quis est iste qui cogitat cogitationem suam verbis absq; scientia? Accinge modò sicut gigas lumbos tuos, & ego interrogabo te. Nuntia mihi, ubi eras quando erā confirmans fundamenta terræ? Ostende mihi, si percipis intelligentiam. Quis posuit mensuram ejus, si scis? & quis tetendit super eam lineam, Et super quo erexit fines ejus, aut quis fecit lapidem in angulis ejus? Creavit (b) omnes stellas matutinas, et omnes filii angelorum lætati sunt? Et (c) aperuit portas maris? & solvit de vulva, & eduxit cùm posuit? Fecit nubes vestimentum ejus, & nebulam (d) indumentum illius: Et statuit ei pactum, et fecit ei portas ac seras: Et dixi, Hùc pervenies, & non reverteris, & hîc manebis in magnitudine fluctuum tuorum. A diebusne tuis præcepisti diluculo? (e) quinā est auroræ locus? ut (f) inveniatur in finibus terræ, & ejiciantur ex ea impii, Et redigantur corpora eorum sicut lutum, & stent sicut vestimentum: Cohibebitur lumen peccatorum, & brachium excelsum conteretur. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

INTERP. SYRIACA.

(d) Ecce scis (e) firmamentum (f) dixi; (g) firmamento CAP. XXXVIII. (a) turbine, (b) simul stellas (c) clausit (d) fasciam (e) nôsti tu quinam (f) retineret in alis terræ,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sive pluviam ultionis in mare & in deserta, sive imbrem vehementem arboribus montium & collium, sive pluviam quietam misericordiæ agris *frugiferis* & vineis 13 14
suppeditaverit. Ausculta hoc Job, sta & intellige mirabilia Dei. Nunquid scis cùm poneret Deus eis statutum, & quando illuxit *nubes pluviæ* ejus? Nunquid nôsti 15 16
inquisitiones nubium, & mirabilia perfecti scientia? Quia vestimenta tua sunt calida quando quiescit terra ab Austro. Extendisti cum eo æthera valida, quorum aspe- 17 18
ctus sicut speculum fusile. Ostende nobis quid dicamus illi: non possumus nos componere ad eum videndum propter tenebras. Nunquid narrabitur ei quando loquar, 19 20
si locutus fuerit homo quando accusabit? Nunc autem non viderunt pluviam lucidam in nubibus, & spiritus pertransivit & emundavit eas. *Targum aliud:* Nunc au- 21
tem non *attendunt ad legem, facti sunt cœli splendidi ne demittant rorem &* pluviam, & spiritus pertransivit & emundavit *eos*. Ab Aquilone aurum veniet coram Deo 22
terribili majestate. *Targum aliud:* Ab Aquilone *Boreas* veniet *& splendebit mundus*; coram Deo terribili *gratias agent excelsi seculi. Omnipotens,* non *inve-* 23
nerunt te, quòd tu loquereris cum excelsis seculi in multitudine virtutis & judicii, & multa *justitia* non affliget. *Targum aliud: Omnipotens, non sufficimus enarrandæ*
multitudini virtutis & judicii, & multa *justitia* non affliget. Ideò timuerunt ab eo viri: non *timebit* [*sicut*] omnes sapientes corde. *Targum aliud: Quia* timuerunt ab 24
eo viri, non videbit de *filiis ejus* sicut omnes sapientes corde.

CAP. XXXVIII.

ET respondit Dominus ad Job de turbine doloris, & ait: Quis est iste *quasi obscurans* consilium sermonibus absque scientia? Accinge nunc sicut potens lumbos 1 2 3
tuos; & interrogabo te, tu autem ostendes mihi. Ubi eras quando jeci terræ fundamenta? indica si cognovisti intelligentiam. Quis posuit dimensiones ejus si nô- 4 5
sti, aut quis extendit super eam perpendiculum? Super quo bases ejus defixæ sunt, aut quis jecit lapidem angularem ejus? In tempore quo laudant simul astra matuti- 6 7
na, & jubilant omnes turmæ angelorum. Et conclusit valvis mare; quando erumpit de abysso, quasi de vulva egreditur. Quando posui nubem operimentum ejus, & ca- 8 9
liginem fasciam ejus. Et conclusi super eo decretum meum, & posui littora quasi pessulos & *jannas*. Et dixi: Huc usque venies, & non procedes amplius; & hîc *si-* 10 11
stes cum tumore *fluctus tuos*. Nunquid à diebus tuis præcepisti *diluculo*, aut ostendisti auroræ locum suum? *Targum aliud: Nunquid in diebus primæ creationis fui-* 12
sti, & præcepisti ut esset diluculum, *cognovisti* [illegible] *ubi esset locus ejus?* Ut apprehenderet *alas* terræ, & transferantur impii ab ea. *Targum aliud:* Ut apprehen- 13
deret extrema terræ *Israel*, & transferantur *generatio impiorum* ab ea. Convertitur ut lutum signaculum eorum, & stabunt sicut vestimentum sordidum. *Targum* 14
aliud: Convertitur ut lutum signaculum eorum, *& non creati sunt quasi corpus illorum absque anima sua*, sicut vestimentum *inane*. Et operietur ab impiis lux justo- 15
rum, & brachium *elatum* confringetur.

איוב : לט

abyssi investigatione in & , maris fletus ad usque es ingressus Nunquid
16 הבאת עד נבכי ים ובחקר תהום
portas & , mortis portæ tibi sunt detectæ Nunquid ? ambulâsti
17 התהלכת : הנגלו לך שערי מות ושערי
? terræ latitudines ad usque intellexisti Nunquid ? videbis mortis umbræ
18 צלמות תראה : התבננת עד רחבי ארץ
: lux habitabit via Ubi . ipsam totam nôsti si Indica
19 הגד אם ידעת כלה : אי זה הדרך ישכן אור
: suum terminum ad eam capias Quòd ? ejus locus ubi tenebræ &
20 וחשך אי זה מקמו : כי תקחנו אל גבולו
esses nasciturus tunc quòd Nôsti ? ejus domus semitas intelliges quia &
21 וכי תבין נתיבות ביתו : ידעת כי אז תולד
in es ingressus Nunquid ? multorum tuorum dierum numerum &
22 ומספר ימיך רבים : הבאת אל
retinui Quas ? videbis grandinis thesauros & , nivis thesauros
23 אצרות שלג ואוצרות ברד תראה : אשר חשכתי
via Qua . prœlii & conflictus diem ad , angustiæ tempus ad
24 לעת צר ליום קרב ומלחמה : אי זה הדרך
divisit Quis . terram super Eurus se sparget , lux dividitur
25 יחלק אור יפץ קדים עלי ארץ : מי פלג
? tonitruorum coruscationem ad viam & ; aquæductum inundationem ad
לשטף תעלה ודרך לחזיז קלות :
eo in homo non desertum : vir non terram super faciendum pluere Ad
26 להמטיר על ארץ לא איש מדבר לא אדם בו :
egressum faciendum germinare & ; eremum & solitudinem satiandum Ad
27 להשביע שאה ומשאה ולהצמיח מצא
stillas genuit quis vel ? pater pluviæ est Nunquid . germinis
28 דשא : היש למטר אב או מי הוליד אגלי
quis cœli pruinam & , gelu est egressum cujus utero Ab ? roris
29 טל : מבטן מי יצא הקרח וכפר שמים מי
voraginis facies & : seipsas abscondent aquæ lapis Sicut ? eam genuit
30 ילדו : כאבן מים יתחבאו ופני תהום
Chesil contractiones aut : Chimah delicias ligabis Nunquid . capientur
31 יתלכדו : התקשר מעדנות כימה או משכות כסיל
, suo tempore in cœlestia signa facies exire Nunquid ? aperire facies
32 תפתח : התציא מזרות בעתו
cœli statuta nôsti Nunquid ? eas duces suis filiis super Arcturum &
33 ועיש על בניה תנחם : הידעת חקות שמים
nubem ad elevabis Nunquid ? terra in ejus dominium pones An
34 אם תשים משטרו בארץ : התרים לעב
emittes Nunquid ? te operiat aquarum redundantia & : tuam vocem
35 קולך ושפעת מים תכסך : התשלח
renibus in posuit Quis . nos Ecce , tibi dicent & , ibunt & , fulgura
36 ברקים וילכו ויאמרו לך הננו : מי שת בטחות
numerabit Quis ? intelligentiam contemplationi dedit quis aut , sapientiam
37 חכמה או מי נתן לשכוי בינה : מי יספר
fundendo In ? faciet quiescere quis cœlorum desluxus & , sapientia in æthera
38 שחקים בחכמה ונבלי שמים מי ישכיב : בצקת
leoni venaberis Nunquid ? cohærerent glebæ & , concretionem in pulverem
39 עפר למוצק ורגבים ידבקו : התצוד ללביא
, habitaculis in se incurvant Cùm ? explebis leunculorum vitam & , prædam
40 טרף וחית כפירים תמלא : כי ישחו במעונות
, ejus venationem corvo parabit Quis . latibulum ipsum ad umbraculo in manent
41 ישבו בסכה למו ארב : מי יכין לערב צידו
? escam non ad errant , vociferant Deum ad ejus nati quando
כי ילדו אל אל ישועו יתעו לבלי אכל :

CAP. XXXIX. לט

cervas parturire ; petræ caprarum parere tempus nôsti Nunquid
1 הידעת עת לדת יעלי סלע חלל אילות
. earum parere tempus nôsti & , implebunt menses Numerabis ? observabis
2 תשמר : תספר ירחים תמלאנה וידעת עת לדתנה :

Versio VUL. LAT.

16 Numquid ingressus es profunda maris, & in novissimis abyssi
17 deambulâsti? Numquid apertæ sunt tibi portæ mortis, et
18 ostia tenebrosa vidisti? Numquid considerâsti latitudinem terræ? indica mihi, si nôsti, o-
19 mnia. In qua via lux habitet, & tenebrarum quis locus sit:
20 Ut ducas unumquodque ad terminos suos, & intelligas semi-
21 tas domûs ejus. Sciebas tunc quòd nasciturus esses, & numerum dierum tuorum noveras?
22 Numquid ingressus es thesauros nivis, aut thesauros
23 grandinis aspexisti? Quæ præparavi in tempus hostis, in
24 diem pugnæ & belli? Per quam viam spargitur lux, dividitur æstus super terram?
25 Quis dedit vehementissimo imbri cursum, & viam sonan-
26 tis tonitrui, Ut plueret super terram absque homine in deserto, ubi nullus mortalium
27 commoratur, Ut impleret inviam & desolatam, & produ-
28 ceret herbas virentes? Quis est pluviæ pater? vel quis ge-
29 nuit stillas roris? De cujus utero egressa est glacies? &
30 gelu de cœlo quis genuit? In similitudinem lapidis aquæ durantur, & superficies abyssi
31 constringitur. Numquid conjungere valebis micantes stellas Pleiadas, aut gyrum Ar-
32 cturi poteris dissipare? Numquid producis Luciferum in tempore suo, & Vesperum super filios terræ consurgere facis?
33 Numquid nôsti ordinem cœli, & pones rationem ejus in ter-
34 ra? Numquid elevabis in nebula vocem tuam, & impetus
35 aquarum operiet te? Numquid mittes fulgura, & ibunt, & revertentia dicent tibi; Ad-
36 sumus? Quis posuit in visceribus hominis sapientiam? vel quis dedit gallo intelligenti-
37 am? Quis enarrabit cœlorum rationem, & concentum cœli quis dormire faciet?
38 Quando fundebatur pulvis in terra, & glebæ compingeban-
39 tur? Numquid capies leænæ prædam, & animam catulo-
40 rum ejus implebis, Quando cubant in antris, & in specu-
41 bus insidiantur? Quis præparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad Deum, vagantes, eò quòd non habeant cibos?

CAP. XXXIX.

1 Numquid nôsti tempus partûs ibicum in petris, vel partu-
2 rientes cervas observâsti? Dinumerâsti menses conceptûs earum, & scisti tempus partûs earum?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

16 † Ἦλθες δὲ ἐπὶ (*) πηγὴν θαλάσσης, ἐν
17 δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας; † Ἀνοίγονται δέ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου, † πυλωροὶ δὲ ᾅδου ἰδόντες σε ἔπτηξαν; †
18 Νενουθέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ' οὐρανόν; † ἀνάγγειλον δή μοι, πόση (ξ) τίς
19 ἐστι; † Ποίᾳ δὲ γῇ αὐλίζεται (ο) τὸ φῶς;
20 † Σκότους δὲ (π) ποῖος ὁ τόπος; † Εἰ ἀγάγοις με εἰς ὅρια αὐτῶν, † εἰ δὲ καὶ ἐπί-
21 στασαι τρίβους αὐτῶν· † Οἶδα ἄρα ὅτι (ρ) τότε γεγέννησαι, † ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου
22 πολύς. † Ἦλθες δὲ ἐπὶ θησαυροὺς χιόνος, † θησαυροὺς δὲ χαλάζης (σ) ἑώρακας;
23 † Ἀπόκειται δέ σοι εἰς ὥραν ἐχθρῶν, †
24 εἰς ἡμέραν (τ) πολέμων καὶ μάχης; † Πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη, † ἢ διασκεδάν-
25 νυται Νότος εἰς τὴν ὑπ' οὐρανόν; † Τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῷ λάβρῳ ῥύσιν, ὁδὸν δὲ
26 κυδοιμῶν, † Τοῦ ὑετίσαι (υ) ἐπὶ γῆν οὗ οὐκ ἀνήρ, † ἔρημον οὗ (*) οὐχ ὑπάρχει ἄνθρωπος
27 ἐν αὐτῇ, † Τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, † καὶ τοῦ ἐκβλαστῆσαι ἔξοδον χλό-
28 ης; † Τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ; Τίς δέ ἐστιν
29 ὁ τετοκὼς (φ) βώλους δρόσου; † Ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος ἐκπορεύεται (χ) ὁ κρύσταλλος; † πάχνην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς τέτοκεν,
30 † Ἣ καταβαίνει (ψ) ὥσπερ ὕδωρ ῥέον; †
31 πρόσωπον (ω) ἀσεβοῦς τίς ἔπτηξεν; Συνῆκας (α) δὲ δεσμὸν Πλειάδος (β), † καὶ
32 φραγμὸν Ὠρίωνος ἤνοιξας; † Ἢ διανοίξεις μαζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ, † καὶ ἕσπε-
33 ρον ἐπὶ κόμης αὐτοῦ (γ) ἄξεις αὐτά; † Ἐπίστασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ, † ἢ τὰ ὑπ' οὐ-
34 ρανὸν ὁμοθυμαδὸν γινόμενα; † Καλέσεις δὲ νέφος φωνῇ, καὶ (δ) τρόμῳ ὕδατος λά-
35 βρου ὑπακούσεταί σου; † Ἀποστελεῖς δὲ κεραυνοὺς καὶ πορεύσονται; ἐροῦσι δέ σοι,
36 Τί ἐστι; † (ε) Τίς δὲ ἔδωκε γυναιξὶν ὑφάσματος σοφίαν, † (ζ) ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστή-
37 μην; † Τίς δὲ ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφίᾳ, † οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε; † (η)
38 Κέχυται δὲ ὥσπερ γῆ κονία, † κεκόλλη-
39 κα δὲ αὐτὸν ὥσπερ λίθῳ κύβον. † Θηρεύσεις δὲ λέουσι βοράν, † ψυχὰς δὲ δρακόν-
40 των ἐμπλήσεις; † Δεδοίκασι γὰρ ἐν κοίταις αὐτῶν, † κάθηνται δὲ ἐν ὕλαις ἐνεδρεύ-
41 οντες. † Τίς δὲ ἡτοίμασε κόρακι βοράν; † (θ) νεοσσοὶ γὰρ αὐτοῦ πρὸς κύριον κεκράγασι πλανώμενοι, τὰ σῖτα ζητοῦντες.

16 Aut venisti ad fontem maris, aut in vestigiis abyssi ambulâ-
17 sti? Aut tibi aperiuntur metu portæ mortis, aut janitores inferni videntes te timuerunt?
18 Aut (l) cognovisti latitudinem ejus quæ sub cœlo? Narra ergò mihi, quantánam sit: Aut in qua
19 terra (m) habitet lux, aut quis tenebrarum locus.
20 Si duces me in fines eorum? quòd si & nôsti (n) semitas eorum? (o)
21 Novi igitur, quia tunc natus es, & numerus annorum tuorum multus.
22 Aut venisti in thesauros nivis, aut thesauros (p) grandinis vidisti?
23 Et reposita sunt tibi in tempus inimicorum, in diem bellorum, & pu-
24 gnæ? unde autem procedit (q) pruina, aut dispergitur Auster
25 in eam quæ sub cœlo? Quis autem (r) præparavit fluxum validæ pluviæ, & viam (s)
26 tempestatum, ut pluat super terram, ubi non est vir, desertum,
27 ubi non est homo in eo, ut satiet inviam, & inhabitabilem, & ut germinet exitus herbæ viren-
28 tis? Quis (t) est pluviæ pater? Et quis est, qui peperit glebas
29 roris, Et de cujus utero procedit glacies, aut pruinam in cœ-
30 lo quis peperit, Quæ descendit sicut aqua fluens? Faciem (u)
31 impii quis exterruit? Aut intellexisti (x) nexum Pleiadis, &
32 septum Orionis aperuisti? An aperies (y) Mazuroth in tempore suo, & vesperum super (z) comam ejus duces ea?
33 Scis autem (aa) commutationes cœli, aut quæ sub cœlo, simul facta?
34 Vocabis autem nubem voce, & tremore aquæ validæ obediet ti-
35 bi? Mittes (bb) autem fulmina, & ibunt: aut dicent tibi, Quid
36 (cc) est? Quis autem dedit mulieribus texturæ sapientiam, aut variegandi scientiam?
37 Aut quis est (dd) qui numeret nubes sapientiâ, (ee) & cœlum in ter-
38 ram inclinavit? (ff) Diffusus est autem, sicut terra, cinis: & agglutinavi eum, sicut lapide cubum.
39 Aut venaberis leonibus escã, aut animas draconũ reple-
40 bis? Timuerũt enim in cubilib⁹ eorum, & sedent in (gg) sylvis
41 insidiantes. Quis autem præparavit corvo escam? pulli enim ejus ad Dominum clamaverunt errantes, cibaria quærentes.

ΚΕΦ. λθ'.

1 (α) Εἰ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφων πέτρας, ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων,
2 † Ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν πλήρεις τοκετοῦ αὐτῶν, † ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας,

CAP. XXXIX.

1 Si cognovisti tempus pariendi tragelaphorum (a) petræ, aut partus cervarum custodîsti, Et
2 (b) numerâsti menses earum plenos partûs earum, & dolores earum solvisti,

MS. A. (*)* γῆν (ξ) ἢ τίς ἐστιν; Ἐν ποίᾳ δὲ (ο) φῶς; (π) ποῖός ἐστιν τόπος; Εἰ ἄρα ἀγάγοις (ρ) εἰς τοῦτο γεγέννησαι, (σ) ἑώρακας; Ἀπόκειται (τ) πολέμου (υ) ἐπὶ γῆς (*) οὐκ (φ) συνοχὰς καὶ βώλους δρόσου; (χ) κρύσταλλος; (ψ) ὡς (ω) δὲ ἀσεβοῦς τίς ἔπτηξεν; (α) δεσμὸν δὲ (β) ἔγνως, ἢ φραγμὸν (γ) καὶ ἄξεις (δ) δρόμῳ (ε) Τίς ἔδωκεν γυναικὶ (ζ) καὶ ποικιλτικὴν σοφίας ἐπιστήμην; (η) Κέχυται γὰρ ὥσπερ γῆς κονία, κεκόλληκεν δὲ αὐτὸν ὥσπερ κύβον λίθοις. (θ) νεοσσοὶ δὲ πρὸς κύριον αὐτοῦ κεκράγασιν

Κεφ. λθ'. MS. A. (α)* ἐφύλαξας δὲ ὠδῖνας ἐλάφων, Ἠρίθμησας δὲ αὐτῶν μῆνας πλήρεις τοκετοῦ, ὠδῖνας

תרגום TARGUM.

16 17 18 אפשר דעלתא עד מערבלי סנור ימא ובפשפוש תהומא הלכתא : אפשר דאתגליאו לך מעלני מותא ומעלני טולי מותא דגהנם תחמי : אתבינת עד פתיי
19 20 ארעא דגנתא דעדן חוי אין ידעתא כולהא : אידין אורחא ישרי נהורא וחשוכא הידין אתריה : ארום תדברניה לתחומיה וארום תתבין שבילי ביתיה :
21 22 23 הידעתא ארום בכן תתיליד ומנין יומך סגיעין : אפשר דעלתא לקורטורי תלגא ואפותיקי דברדא תחמי : די נגיית הלגא לעדן עקתא בגהנם וברדא ליום
24 25 קרבא דפרעה ואנחותא דמצראי : הידין אורחא יתפלג נהורא יבדר רוח קדומא על ארעא : מן טיף לשטפא קובתא ואסרטא לענני קליא : תא מן טאף
לשטפא דתהומא חריצי מיא וקצתהון דלא לעילא ואורחא לענני דמחתין מתמן מיא בקליא : תא מן עבד שטפא למרובא דמיא ולעילא ארחא דעננא
26 27 28 דמחת מטרא בקלין : לאחתא מטרא על ארעא דלית בה גבר מדברא דלא בר נש ביה : למסבע רנושא ואתרנשתא ולמרביא מפקנות דתאה : האית
29 30 למטרא אבא או מן אוליד רסיסי טלא : מבריסא דמן נפק קרחא וגלידא דשמיא מן יליד יתיה : היך אבנא מוי קרישין ומטמרין ואפי תהומא מן קורא
31 32 33 35 מתאחדין : התקטור שירי כימתא או אשלי דנגדין נפלא תשרי : התפק שטרי מוליא בזמניה ועגלתא על אפרחהא תדברנון : הידעתא גזירתא דשמיא
34 36 אין תשוי שטרי גלגליה בארעא : אפשר דתרים לעבא קלך ורכפת מיא תחפנך : אפשר דתשדר ברקין ויהכון ויימרון לך הא אנן : מן שוי בכלין חוכמתא
37 או יהב לגבא בינתא : תא לתרנגול ברא בינתא למקלסא למריה : מן ימני שבעתי שמיא בחוכמתא וכילות שמיא מן ישרי : תא מן ימני כוכבי שמיא
38 39 בחוכמתא ועגני דמתילין לזיקיא דשמיא מן ישכיב : כד אשתאם עפרא לשתאסה וגרנשתא אדבקו : התצוד ללייתא מזונא ופרנסותא דאריותא תספק :
40 41 ארום שחין במדורתא יתבון במטללתא מטול לכמנא : מן יתקן לעורבא מזוניה ארום בנוי לאלהא יבעון תעין מדלית מיכלא :

לט

1 2 אפשר דידעתא עדן מילדיהון דיעלי טינרא כד מצטערין אילתא תנטור : תמני ירחיא דשלמן ותנדע עדני מלדיהון :

Versio SYRIACA.

16 * ܥܠܬ ܠܥܘܡܩܘܗܝ ܕܝܡܐ. ܘܥܠ ܫܬܐܣܘܗܝ ܕܬܗܘܡܐ ܗܠܟܬ. * ܐܬܓܠܝܘ ܠܟ ܬܪ̈ܥܐ ܕܡܘܬܐ: ܘܬܪ̈ܥܐ
17 18 ܕܛܠܠܝ ܡܘܬܐ ܚܙܝܬ. * ܐܬܒܩܝܬ ܒܦܬܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ. * ܚܘܝܢܝ ܐܢ ܝܕܥ ܐܢܬ ܒܐܝܢܐ ܐܘܪܚܐ ܫܪܐ ܢܘܗܪܐ. ܘܐܬܪܗ
19 20 ܕܚܫܘܟܐ ܐܝܟܘ. * ܐܢ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܬܚܘܡܗ ܘܫܒܝܠܐ ܕܒܝܬܗ. * ܐܘ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܡܟܝܠ ܐܬܝܠܕܬ. ܘܡܢܝܢܐ
21 22 ܕܝܘܡܝܟ ܐܢ ܣܓܝܐܝܢ. * ܥܠܬ ܠܐܘܨܪ̈ܐ ܕܬܠܓܐ. ܘܐܘܨܪ̈ܐ ܕܒܪܕܐ ܚܙܝܬ. * ܕܡܛܪܢ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ
23 ܕܐܘܠܨܢܐ ܘܠܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ. * ܐܘ ܒܐܝܢܐ ܐܘܪܚܐ ܡܬܦܠܓ ܢܘܗܪܐ. ܘܢܦܩܐ ܪܘܚܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܗܘܐ ܡܛܪܐ
24 25 ܘܩܠܐ. * ܠܡܚܬ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܐܢܫ. ܘܠܡܕܒܪܐ ܕܠܐ ܒܪܢܫܐ. * ܕܢܣܒܥܘܢ ܟܠܗܘܢ ܚܘ̈ܚܐ. ܘܢܦܩܘܢ
26 27 ܡܦܩ̈ܢܐ ܕܥܣܒܐ. * ܐܝܬ ܐܒܐ ܠܡܛܪܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܐܘܠܕ ܢܛܦ̈ܐ ܕܛܠܐ. * ܘܓܠܝܕܐ ܡܢ ܟܪܣܐ ܕܡܢ ܢܦܩܘ.
28 29 ܘܩܘܪܫܐ ܕܫܡܝܐ ܡܢܘ ܐܘܠܕ. * ܐܝܟ ܟܐܦܐ ܡܬܩܪܫܝܢ ܡܝܐ. ܘܐܦ̈ܝ ܬܗܘܡܐ ܐܚܝܕܝܢ. * ܐܣܝܪ ܐܢܬ ܟܪ̈ܟܐ
30 ܕܥܝܘܬܐ. ܐܘ ܫܒܝܠܐ ܕܓܢܒܪܐ ܫܪܐ ܐܢܬ. * ܐܘ ܡܦܩ ܐܢܬ ܥܓܠܬܐ ܒܙܒܢܗ̇. ܘܩܐܡ ܐܢܬ ܠܘܩܒܠ ܥܝܘܬܐ. * ܝܕܥ ܐܢܬ
31 32 ܢܡܘܣܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܘ ܣܐܡ ܐܢܬ ܢܡܘܣܐ ܒܐܪܥܐ. * ܡܪܝܡ ܐܢܬ ܥܠ ܥܢܢܐ ܩܠܟ. ܘܣܘܓܐܐ ܕܡܝܐ ܢܟܣܘܢܟ.
33 34 ܫܕܪ ܐܢܬ ܒܪ̈ܩܐ ܘܐܙܠܝܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܟ ܕܗܐ ܩܝܡܝܢܢ. * ܡܢܘ ܣܡ ܚܟܡܬܐ ܒܟܘܠܝܬܐ.
35 36 ܐܘ ܡܢܘ ܝܗܒ ܣܘܟܠܐ ܠܠܒܐ. * ܡܢܘ ܡܢܐ ܥܢ̈ܢܐ ܒܚܟܡܬܗ. ܘܥܡܘ̈ܕܝ ܫܡܝܐ ܡܢܘ ܐܩܝܡ. * ܡܢܘ
37 38 ܢܩܦ ܥܦܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܘ̈ܥܐ ܡܢܘ ܐܚܕ. * ܡܢܘ ܝܗܒ ܠܐܪܝܐ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܢܦܫܐ ܕܚܝܘ̈ܬܐ ܣܒܥ.
39 40 * ܡܢܘ ܐܣܓܝ ܚܝ̈ܘܬܐ ܒܡܕܒܪܐ. * ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܥܘܪܒܐ ܡܐܟܘܠܬܗ. ܡܛܠ ܕܒ̈ܢܘܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ
41 ܓܥܝܢ ܘܡܬܟܪܟܝܢ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܫܠܡ ܟ̈ܛ * * ܝܕܥ ܐܢܬ ܥܕܢܐ ܕܝܠܕܝܢ
1 2 ܝܥ̈ܠܐ ܒܫܘ̈ܥܐ. ܘܚܒܠܐ ܕܐܝ̈ܠܐ. * ܢܛܪ ܐܢܬ ܡܢܝܢܐ ܕܝܪ̈ܚܐ. ܘܝܕܥ ܐܢܬ ܥܕܢܐ ܕܡܘܠܕܗܝܢ.

Versio ARABICA.

16 17 * هل دخلت الي اعماق البحر. وفي اواسي القرار سلكت * ظهرت لك ابواب الموت وابواب ظلال الموت * رايت
18 19 كل عرض الارض * خبرني ان كنت تعلم في اي طريق يحل النور. وموضع الظلمة اين هي * ان كنت
20 21 تعلم حدها وسبيل بيتها * وان كنت تعلم متي ولدت. وعدد ايامك ان كانت كثيرة * هل دخلت
22 الي خزاين الثلج وخزاين البرد تراات لك * التي هي محفوظة لزمان الضر. وليوم اجتماع القتال * او في
23 24 25 اي طريق ينقسم النور ويخرج الريح علي الارض * فيكون مطرا وصوتا * لينزل مطرا علي الارض بلا انسان
26 27 وفي القفر حين ليس احد * ليشبع كل شوك. ولينبت مخارج العشب * هل يكون ابا للمطر. ومن الذي يلد
28 29 القطر * والطل والجليد من بطن من خرجوا. وصلابة السماء من الذي ولدها * مثل الحجارة تقسوا
30 31 المياه. ووجوه القرار تاخذ * هل بوجه الثريا او سبيل الجبار ابصرت * هل تخرج العجلة لوقتها. وتقوم
32 33 في وجه العيوق * هل تعرف ناموس السماء. او تصنع ناموسا في الارض * هل ترفع علي السحاب صوتك.
34 35 36 فتغطيها بكثرة الماء * هل ترسل البروق فتنطلق. ويقولون لك هوذا نحن قيام * من صنع الحكمة في
37 الخفي. او من الذي اعطا النظر للبيان * من الذي احصا السحاب بحكمته. واعمدة السماء من الذي
38 39 اقامها * من الذي اذرع ترابا علي الارض. والكهوف من الذي اوثقها * من الذي وهب للاسد ماكله.
40 41 وانفس السباع اشبع * من الذي كثر الحيوان في القفر * ومن الذي اعطا الغراب ماكلته. من اجل
ان بنيه الي الله يعجون. ويضعفون اذ ليس ياكلون *

الفصل التاسع والثلثون.

1 2 * هل تعرف وقتا تلد الروابي في الكهوف. وتحمل الايايل * اتعرف عدد الشهور. وتعرف ميقات ولادها.

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Numquid ingressus es 16
profunda maris, & per
fundamenta abyssi ambu-
lâsti? Apparueruntne ti- 17
bi portæ mortis, & portæ
umbræ mortis? Vidistine 18
omnem terræ latitudinem?
Indica mihi si scis, in qua 19
via habitat lux, & locus
tenebrarum ubi est? Si 20
scis terminum ejus, & vi-
am domûs ejus? Et si 21
scis quando natus es, &
numerâsti dies tuos an
sint multi? Numquid in- 22
gressus es thesauros nivis,
& thesauri grandinis ap-
paruerûntne tibi; Qui 23
sunt asservati ad tempus
tribulationis, & ad diem
congregationis belli? Aut 24
in qua via separatur
lux? & egreditur ventus
super terram, Et fit (g) 25
pluvia & imber? Ut ca- 26
dat pluvia super terram
absque homine, & in de-
serto ubi nullus est? Ut 27
satientur omnes spinæ, &
producat germina herbæ?
Numquid est pater plu- 28
viæ? & quis gignit stil-
las? Et ros, & gelu ex 29
cujusnam ventre egressa
sunt? & (h) soliditatem
cœli quis generavit? Qua- 30
si lapides durescunt a-
quæ, & facies abyssorum
occupant. Numquid (i) fa- 31
ciem Pleiadis & semitam
gigantis intuitus es? Num- 32
quid educes Plaustrum
tempore suo, an tenet i-
psum opponens Arcturo?
Numquid scis legem cœli, 33
aut ponis legem super ter-
ram? Numquid extolles 34
super nubes vocem tuam,
& eas cooperies aquarum
copiâ? Numquid mittes 35
fulgura & abibunt, &
dicent tibi, Ecce nos sumus
adstantes? Quis fecit sa- 36
pientiam in abscondito,
aut quis dedit (k) conside-
rationē intellectui? Quis 37
numeravit nubes in sua
sapientia, & quis erexit
columnas cœl.? Quis fu- 38
dit pulverem super ter-
ram, & rupes quis firma-
vit? Quis dedit leoni 39
escam, te ferarum animas
saturavit? Quis multi- 40
plicavit animalia in de-
serto? Et quis dedit corvo 41
cibum suum? quia filii
ejus ad Deum ejulant, &
infirmantur cùm non
edunt.

CAP. XXXIX.

Numquid scis quan- 1
do parturiunt ibices in
rupibus, & concipiunt
cervæ? Scisne numerum 2
mensium, & scis tempora
partûs earum?

INTERP. SYRIACA.

(g) fulgur & tonitruum? (h) cœruleum cœli colorem quis (i) conjunges faciem (k) perspicacitatem

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nunquid ingressus es ad *perplexa clausuræ maris,* & in scrutatione abyssi deambulâsti? Nunquid possunt aperiri tibi portæ mortis, & introitus umbræ mortis gehen- 16 17
næ conspicies? Nunquid intellexisti usque ad latitudinem terræ paradisi voluptatis? indica si nôsti hæc universa. Qua via lux habitat, & caliginis quis est locus? Ut 18 19
ducas eum ad terminum suum, & ut intelligas semitas domus ejus. *Num* sciebas quòd tunc nasciturus esses, & numerum dierum tuorum multorum? Nunquid in- 20 21
troisti in cellaria nivis, & apothecas grandinis aspexisti? Quam nivem reservavi in tempora tribulationis in gehenna, & grandinem in diem belli *Pharaonis* & pugnæ 22 23
Ægyptiorū. Per quā viam *dispertitur* lux, dispergit se ventus Orientalis super terrā? Quis *fluere fecit inundationem in cisternam & viam nubibus sonoris? Targū alind:* 24 25
Quis *fecit ut flueret inundatio* abyssi [*in*] cisternas aquarū, *et partē earū quæ non est suprà*; & viam nubibus quæ dejiciunt *inde* aquas cum tonitruis? *Targum alind:* Quis
fecit inundationem in canalem aquarum, ac desuper viā *nubis, quæ dejicit pluviam* cum tonitruis. Ut distillent pluviā super terrā in qua non est vir, [*& in*] desertum in quo 26
non est filius hominis? Ut satiet tumultu & strepitu, & ut germinare faciat productionem graminis. Nunquid est pluviæ pater, aut quis genuit stillas roris? De cujus 27 28
ventre egressa est glacies, & gelu cœli quis genuit illud? Sicut lapis, aquæ congelantur & occultantur: & facies abyssi propter frigus constringuntur. Nunquid ligabis 29 30
catenis Oriona, & funes qui trahunt Arcturum solves? Nunquid produces constellationes planetarum in tempore suo, & *gallinam* super *pullos* suos duces? Nunquid 31 32
nôsti statuta cœlorum, aut pones rationem revolutionis ejus super terram? Nunquid elevabis ad nubem vocem tuam, & multitudo aquarum operiet te? Nunquid mit- 33 34
tes fulgura, & ibunt, & dicent tibi, Ecce adsumus? Quis posuit in renibus sapientiam, aut quis dedit *cordi* intelligentiam? *Targum aliud:* Gallo *sylvestri* intel- 35 36
ligentiam, ut laudaret dominum suum? Quis numerabit *septem cœlos* in sapientia, & *mensuras cœlorum* quis *constituet? Targum aliud:* Quis numerabit stellas cœli 37
in sapientia, & nubes cœli quæ comparantur *utribus,* quis collocavit? Quando posita est terra in fundamento, & glebæ compactæ sunt. Nunquid venaberis leænæ ci- 38 39
bum, & escam leonibus suppeditabis? Quando inclinant se in habitaculis, habitant in umbraculis ut insidientur. Quis præparavit corvo escam suam, quando filii ejus 40 41
ad Deum vociferantur, errantes eò quòd non habeant cibum?

CAP. XXXIX.

Nunquid nôsti tempus partus ibicum rupium; aut quando parturiunt cervæ observabis? Numerabis menses quos perficiunt, & scies tempus partus earum? 1 2

איוב : לט

3 תִּכְרַעְנָה יַלְדֵיהֶן תְּפַלַּחְנָה חֶבְלֵיהֶם תְּשַׁלַּחְנָה׃
4 יַחְלְמוּ בְנֵיהֶם יִרְבּוּ בַבָּר יָצְאוּ וְלֹא־שָׁבוּ לָמוֹ׃
5 מִי־שִׁלַּח פֶּרֶא חָפְשִׁי וּמֹסְרוֹת עָרוֹד מִי פִתֵּחַ׃
6 אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי עֲרָבָה בֵיתוֹ וּמִשְׁכְּנוֹתָיו מְלֵחָה׃
7 יִשְׂחַק לַהֲמוֹן קִרְיָה תְּשֻׁאוֹת נוֹגֵשׂ לֹא יִשְׁמָע׃
8 יְתוּר הָרִים מִרְעֵהוּ וְאַחַר כָּל־יָרוֹק יִדְרוֹשׁ׃
9 הֲיֹאבֶה רֵּים עָבְדֶךָ אִם־יָלִין עַל־אֲבוּסֶךָ׃
10 הֲתִקְשָׁר־רֵים בְּתֶלֶם עֲבֹתוֹ אִם־יְשַׂדֵּד עֲמָקִים אַחֲרֶיךָ׃
11 הֲתִבְטַח־בּוֹ כִּי־רַב כֹּחוֹ וְתַעֲזֹב אֵלָיו יְגִיעֶךָ׃
12 הֲתַאֲמִין בּוֹ כִּי־יָשׁוּב זַרְעֶךָ וְגָרְנְךָ יֶאֱסֹף׃
13 כְּנַף־רְנָנִים נֶעֱלָסָה אִם־אֶבְרָה חֲסִידָה וְנֹצָה׃
14 כִּי־תַעֲזֹב לָאָרֶץ בֵּצֶיהָ וְעַל־עָפָר תְּחַמֵּם׃
15 וַתִּשְׁכַּח כִּי־רֶגֶל תְּזוּרֶהָ וְחַיַּת הַשָּׂדֶה תְּדוּשֶׁהָ׃
16 הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ לְּלֹא־לָהּ לְרִיק יְגִיעָהּ בְּלִי־פָחַד׃
17 כִּי־הִשָּׁהּ אֱלוֹהַּ חָכְמָה וְלֹא־חָלַק לָהּ בַּבִּינָה׃
18 כָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא תִּשְׂחַק לַסּוּס וּלְרֹכְבוֹ׃
19 הֲתִתֵּן לַסּוּס גְּבוּרָה הֲתַלְבִּישׁ צַוָּארוֹ רַעְמָה׃
20 הֲתַרְעִישֶׁנּוּ כָּאַרְבֶּה הוֹד נַחְרוֹ אֵימָה׃
21 יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק וְיָשִׂישׂ בְּכֹחַ יֵצֵא לִקְרַאת־נָשֶׁק׃
22 יִשְׂחַק לְפַחַד וְלֹא יֵחָת וְלֹא־יָשׁוּב מִפְּנֵי־חָרֶב׃
23 עָלָיו תִּרְנֶה אַשְׁפָּה לַהַב חֲנִית וְכִידוֹן׃
24 בְּרַעַשׁ וְרֹגֶז יְגַמֶּא־אָרֶץ וְלֹא־יַאֲמִין כִּי־קוֹל שׁוֹפָר׃
25 בְּדֵי שֹׁפָר יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק יָרִיחַ מִלְחָמָה רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה׃
26 הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר־נֵץ יִפְרֹשׂ כְּנָפָו לְתֵימָן׃
27 אִם־עַל־פִּיךָ יַגְבִּיהַּ נָשֶׁר וְכִי יָרִים קִנּוֹ׃
28 סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלֹנָן עַל־שֶׁן־סֶלַע וּמְצוּדָה׃
29 מִשָּׁם חָפַר־אֹכֶל לְמֵרָחוֹק עֵינָיו יַבִּיטוּ׃
30 וְאֶפְרֹחָו יְעַלְעוּ־דָם וּבַאֲשֶׁר חֲלָלִים שָׁם הוּא׃
31 וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
32 הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר מוֹכִיחַ אֱלוֹהַּ יַעֲנֶנָּה׃

Versio VUL. LAT.

3 Incurvantur ad fœtum, & pariunt, & rugitus emittunt.
4 Separantur filii earum, & pergunt ad pastum: egrediuntur, et non revertuntur ad eas.
5 Quis dimisit onagrum liberum, & vincula ejus quis solvit?
6 Cui dedi in solitudine domum, & tabernacula ejus in terra salsuginis.
7 Contemnit multitudinem civitatis, clamorem exactoris non audit.
8 Circumspicit montes pascuæ suæ, & virentia quæque perquirit.
9 Numquid volet rhinoceros servire tibi, aut morabitur ad
10 præsepe tuum? Numquid alligabis rhinocerota ad arandum loro tuo? aut confringet
11 glebas vallium post te? Numquid fiduciam habebis in magna fortitudine ejus, & dere-
12 linques ei labores tuos? Numquid credes illi quòd sementem reddat tibi, & aream tuam
13 congreget? Penna struthionis similis est pennis herodii,
14 & accipitris. Quando derelinquit ova sua in terra, tu forsitan in pulvere calefacies ea?
15 Obliviscitur quòd pes conculcet ea, aut bestia agri conte-
16 rat. Duratur ad filios suos quasi non sint sui, frustrà laboravit nullo timore cogente.
17 Privavit enim eam Deus sapientiâ, nec dedit illi intelligen-
18 tiam. Cùm tempus fuerit, in altum alas erigit: deridet e-
19 quum & ascensoré ejus. Numquid præbebis equo fortitudinem, aut circumdabis collo e-
20 jus hinnitum? Numquid suscitabis eum quasi locustas? glo-
21 ria narium ejus terror. Terrâ ungulâ fodit, exultat audacter: in occursum pergit armatis.
22 Contemnit pavorem, nec cedit
23 gladio. Super ipsum sonabit pharetra, vibrabit hasta & cly-
24 peus. Fervens & fremens sorbet terram, nec reputat tubæ
25 sonare clangorem. Ubi audierit buccinam, dicit; Vah, procul odoratur bellū, exhortationem ducum, & ululatum exer-
26 citûs. Numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter, expandens alas suas ad Austrū?
27 Numquid ad præceptum tuum elevabitur aquila, & in arduis
28 ponet nidum suum? In petris manet, & in præruptis silicibus commoratur, atque inaccessis
29 rupibus. Indè contemplatur escam, & de longè oculi ejus
30 prospiciunt. Pulli ejus lambent sanguinem: & ubicumq; cadaver fuerit, statim adest.
31 Et adjecit Dominus, & locu-
32 tus est ad Job; Numquid qui contendit cum Deo, tam facilè conquiescit? utique qui arguit Deum, debet respondere ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 † Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία (β) ἔξω φόβου, † ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς;
4 † Ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, † πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι· † ἐξελεύσονται, καὶ
5 οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν (*) αὐτοῖς. † Τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφεὶς ὄνον ἄγριον ἐλεύθερον; † δεσμοὺς
6 δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν; † Ἔθέμην δὲ (γ) τὴν δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον, † καὶ τὰ σκηνώματα
7 αὐτοῦ ἁλμυρίδα. † Καταγελῶν πολυοχλίας πόλεως, † μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ
8 ἀκούων, † Κατασκέψεται ὄρη νομὴν αὐτοῦ, †
9 καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ (δ) ζητεῖ. † Βουλήσεται δέ σοι (ε) μονόκερως δουλεῦσαι, †
10 ἢ κοιμηθῆναι ἐπὶ φάτνης σου; † Δήσεις δὲ (ζ) ἐν ἱμᾶσι ζυγὸν αὐτοῦ, † ἢ ἑλκύσει (*) σου
11 αὔλακας ἐν πεδίῳ; † Πέποιθας δὲ ἐπ' αὐτῷ, ὅτι πολλὴ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, † (η) ἐπαφή-
12 σεις δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου; † Πιστεύσεις δὲ (θ), ὅτι ἀποδώσει σοι τὸν σπόρον, † (ι) εἰσοί-
13 σει δέ σου τὸν ἅλωνα; † Πτέρυξ τερπομένων (κ) νεελάσσα, † ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα
14 καὶ (λ) νέσσα· † Ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ (*) ὠὰ
15 αὐτῆς, † καὶ ἐπὶ χοῦν θάλψει, † Καὶ ἐπελάθετο, ὅτι ποὺς σκορπιεῖ, † καὶ θηρία ἀ-
16 γροῦ καταπατήσει. † Ἀπεσκλήρυνε τὰ τέκνα (μ) ἑαυτῆς, ὥστε μὴ ἑαυτήν· † εἰς κε-
17 νὸν ἐκοπίασεν ἄνευ φόβου. † Ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν, † καὶ οὐκ (ν)
18 ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει. † (ξ) Κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώσει, † καταγελάσεται
19 ἵππου, καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ. † Ἦ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν, † (ο) ἐνέδυσας δὲ τραχήλῳ
20 αὐτοῦ φόβον; † Περιέθηκας δὲ αὐτῷ πανοπλίαν; † (π) δόξαν δὲ στηθέων αὐτοῦ
21 τόλμῃ; † Ἀνορύσσων ἐν πεδίῳ γαυριᾷ, ἐκ-
22 πορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύϊ. † Συναντῶν (ρ) βασιλεῖ καταγελᾷ, † καὶ (*) οὐ μὴ ἀπο-
23 στραφῇ (σ) ἀπὸ σιδήρου. † Ἐπ' αὐτῷ γαυριᾷ
24 τόξον καὶ (τ) μάχαιρα, † Καὶ ὀργῇ ἀφανιεῖ τὴν γῆν, † καὶ οὐ μὴ (*) πιστεύσῃ, ἕως
25 ἂν (υ) σημάνῃ σάλπιγξ. † Σάλπιγγος δὲ σημαινούσης, (φ) λέγει, Εὖγε· † πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου † (χ) σὺν ἅλματι
26 καὶ κραυγῇ. † Ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἕστηκεν ἱέραξ, † ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας,
27 ἀκίνητος, καθορῶν τὰ πρὸς Νότον; † (ψ) Ἐπὶ δὲ σῷ προστάγματι ὑψοῦται ἀετός, † γὺψ δὲ ἐπὶ νοσσιᾶς αὐτοῦ καθ-
28 εσθεὶς αὐλίζεται, † Ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας, καὶ
29 ἀποκρύφῳ; † Ἐκεῖσε ὢν ζητεῖ τὰ σῖτα, (ω) πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπού-
30 σι. † Νεοσσοὶ δὲ αὐτοῦ φύρονται ἐν αἵματι, † (α) οὗ δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες, παραχρῆμα
31 εὑρίσκονται. † Καὶ ἀπεκρίθη κύριος ὁ θεὸς
32 τῷ Ἰώβ, καὶ εἶπε, Μὴ κρίσιν μετὰ ἱκανοῦ ἐκκλίνει; (ϐ) ἐλέγχων δὲ θεόν, ἀποκριθήσεται αὐτήν.

3 Et (c) nutrîsti hinnulos eorum sine metu, & partus eorum (d) emittes, (e) Abrumpent
4 filios suos, multiplicabuntur in (f) germine: exibunt & non revertentur (g) eis.
5 Quis autem est, qui dimisit onagrum liberum, & vincula ejus quis resolvit?
6 Posui enim habitationem ejus (h) desertum, & tabernacula ejus salsuginem:
7 Irridens multas turbas civitatis, & querelam (i) exactoris non audiens.
8 Considerabit montes pascuam suam, & post omne viride quæret.
9 Volet autem (k) Monoceros servire tibi? aut dormire super præsepe tuum?
10 Et alligabis in loris jugum ejus, aut ducet sulcos tuos in (l) campo?
11 Confidis autem in eo, quia multa est virtus ejus, & dimittis ei opera tua?
12 Et credes, quia reddet tibi sementem, & in aream tuam inferet?
13 Penna (m) lætantium Neelassa, si conceperit (n) Asida, & Nissa,
14 Quòd relinquet in terra ova sua, & in pulvere calefaciet:
15 Et oblita est, quia pes disperdet, & bestiæ agri conculcabunt:
16 (o) Obduravit filios suos, ut non seipsam: frustrà laboravit sine timore:
17 Quia tacere fecit ei Deus sapientiam, & non (p) partitus est ei in intellectu.
18 Cum fuerit tempus, in altum exaltabit: irridebit equum, & ascensorem ejus.
19 An tu circumdedisti equo virtutem, & induisti collum ejus (q) timore?
20 Et circumposuisti ei armaturam, & (r) gloriam pectorum ejus audaciæ?
21 Fodiens in campo luxuriat, & procedit in (s) campum in virtute.
22 Occurrens (t) regi deridet, nec se avertet à ferro:
23 Super ipsum gaudet arcus, & gladius;
24 Et (u) iracundia evertet terram: nec credet, donec significaverit tuba:
25 Cùm autem tuba significaverit, dicit; Euge. Et procul odoratur pugnam (x) cum saltu, & clamore.
26 Ex tuo (y) verò scientia stetit accipiter, expansis pennis, immobilis, respiciens quæ ad Austrum?
27 Atque tuo præcepto exaltatur aquila? aut vultur super nidum suum
28 sedens moratur, In summitate petræ, & (z) absconditio?
29 Cùm ibi fuerit, quærit escas: longè oculi ejus speculantur,
30 Et pulli ejus (aa) consperguntur in sanguine: ubicunque autem fuerint cadavera, confestim reperiuntur.
31 Et respondit Dominus Deus ad Job, & dixit;
32 Numquid judicium cum Omnipotente (bb) declinat? & arguens Deum respondebit.

MS.A. (β) ἄνευ φόβου, ἢ ἔγνως καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφων πέτρας, ὠδῖνας (*) ἑαυτοῖς. (γ) αὐτοῦ τὴν δίαιταν (δ) ζητήσει. (ε) ἀγράπης μονόκερως (ζ) αὐτοῦ ἐν ἱμᾶσιν ζυγόν, (*) σοι (η) καὶ ἐπαφήσεις αὐτῷ (θ) αὐτῷ, ὅτι (ι) καὶ εἰσοίσει σου τὴν ἅλωνα; (κ) νεέλασα, (λ) νέσσα ἐλάλησε, Ὅτι (*) *ὦτα (μ) αὐτ, (ν) ἐμέρισεν αὐτῇ ὁ θεὸς ἐν τῇ συνέσει. (ξ) καταχαίρων (ο) καὶ ἐνέδυσας (π) καὶ δόξῃ στηθέων αὐτοῦ τόλμης; (ρ) βέλει (*) οὐ μὴ (σ) σίδηρον. Ἐπ' αὐτῷ (τ) ὀξυθηγὴς μάχαιρα, (*) πιστεύσῃ (υ) *σημανεῖ σάλπιγξ. (φ) ἐρεῖ, (χ) καὶ σὺν ἅλματι καὶ κραυγῇ ἐκπορεύεται. (ψ) Ἢ ἐπὶ τῷ σῷ (ω) πόρρωθεν δὲ οἱ (α) οὐδὲ ἐὰν ὦσιν (β) ἐλέγχων θεόν.

תרגום Targum.

3 4 5 6 חִמְטַן בְּנֵיהוֹן מְתַפַּלְחָן צַעֲרֵיהוֹן מְשַׁדְּרִין׃ מִתְחַלְּלָן בְּנֵיהוֹן יִסְגּוֹן בְּעִבּוּרָא יִפְּקוּן וְלָא תָּיְבִין לְהוֹן׃ מַן פְּטַר מְרוֹדָא בַּר חוֹרִין וְשׁוֹשְׁלֵי עֲרוֹדָא מַן שָׁרֵי׃ דִּי
7 8 9 שַׁוֵּיתִי מֵישְׁרָא בֵּיתֵיהּ וּמַשְׁכְּנוֹי אַרְעָא צַדְיָא׃ יְגַחֵךְ לְרִגּוּשׁ קִרְיְתָא אִתְרְגוּשְׁתָּא דִּרְדֵי לָא יִשְׁמַע׃ יְאַלֵּל טוּרַיָּא מַרְעִיֵהּ וּבָתַר כָּל יְרוֹקָא יִבְעֵי׃ אֶפְשַׁר דְּיִצְבֵּי
10 11 רֵימָנָא לְמִפְלְחָךְ אִין יְבִית עַל אֻרְוָתָךְ׃ אֶפְשַׁר דְּתִקְטוֹר רֵימָנָא בְּתַלְמָא בְּאַשְׁלֵיהּ אִין יְשַׁדֵּד נַלְמָתָא בַּתְרָךְ׃ אֶפְשַׁר דְּתִתְרְחֵיץ בֵּיהּ אֲרוּם סַגִּי חֵילֵיהּ וְתִשְׁבּוֹק
12 13 14 לְוָתֵיהּ לְעוּתָךְ׃ אֶפְשַׁר דְּתֵימִין בֵּיהּ אֲרוּם יְתִיב דַּרְעָךְ וְאִדְּרָךְ יִכְנוֹשׁ׃ גַּדְפָּא רְתַרְנְגוֹל בָּרָא דְּמִשְׁבְּחָא וּמְקַלְּסָא אִין אַבְרָא דְּחַוַּרְיְתָא וְנוֹצִיצִיתָא׃ אֲרוּם
15 16 תִּשְׁבּוֹק לְאַרְעָא בֵּיעָהָא וְעַל עַפְרָא תְּחַמֵּם׃ וּתְשַׁלֵּי אֲרוּם רִגְלָא תְבַדְּרִנּוּן וְחֵיוַת בָּרָא תְדוּשִׁנּוּן׃ שַׁחְנָא עַל בְּנַיָּא דְּלָא דִּילַהּ לִסְרִיקוּתָא לַעֲוֹתָהּ מִדְּלֵית
17 18 19 דְּלוּחָא׃ אֲרוּם אַנְשִׁיָּהּ אֱלָהָא חָכְמְתָא וְלָא פְּלַג לַהּ בְּבִינְתָא׃ כְּעִדָּן בִּמְרוֹמָא טָיְסָא מְגַחֲכָא לְסוּסְיָא וְלִרְכוּבֵיהּ׃ הַאֶפְשַׁר דְּתִתֵּן לְסוּסְיָא גְּבוּרְתָּא אֶפְשַׁר
20 21 22 דְּתַלְבִּישׁ צַוְּרֵיהּ תּוּקְפָּא׃ הֲתַרְגְּשִׁנֵּיהּ הֵיךְ גּוֹבַי שְׁבָהוֹר לְשׁוּלְשֵׁיהּ דְּנַחֲרֵיהּ אֵימְתָא׃ מְחַפְּרִין בְּגִלְיְמָא וְיֶחְדֵי בְּחֵילָא יִפּוֹק לְקַדְמוּת קְרָבָא׃ יְחַדֵּי לִדְלוּחָא
23 24 וְלָא יִתְבַּר וְלָא יְתוּב מִן קֳדָם סַיְפָא׃ עִלָּוֵי תִּשְׁדֵּי וִינָא חַרְבָא שִׁנְנָא מוֹרַנִיתָא וּרְוּמְחָא׃ בִּרְגִּיז וְרוּגְזָא יַעֲבַּר גּוּמְתָא בְּאַרְעָא וְלָא יְהֵימִין אֲרוּם קָל שׁוֹפָרָא׃
25 26 27 בְּמִסַּת שׁוֹפְרָא יֵימַר חֲדוּא וּמִן רָחִיק יְרִיחַ קְרָבָא אַכְלְוָתָא דְרַבְרְבֵי וְיַבָּבָא׃ הַאֶפְשַׁר דְּמִסַּכְלְתָנוּתָךְ יִתְאֲבַר בַּר נִצָּא פָּרַשׂ גַּדְפָּא לְדָרוֹמָא׃ אִין עַל מֵימְרָךְ יִתְגַּבַּהּ
28 29 30 נִשְׁרָא וַאֲרוּם יָרִים שְׁרַפְפֵּיהּ׃ כֵּיפָא יִשְׁרֵי וְיִבִית עַל כְּרַךְ טִינָר וּמְצַדְתָּא׃ מִתַּמָּן חָפַר מֵיכְלָא לְמֵרָחִיק עֵינוֹי מִסְתַּכְּלָן׃ וְאֶפְרוֹחוֹי גַּמְעָן אַדְמָא וּבְאַתְרָא דְּתַמָּן
31 32 קְטִילַיָּא תַּמָּן הוּא׃ וַאֲתֵיב יְיָ יָת אִיּוֹב וַאֲמַר׃ אֶפְשַׁר דְּנָצֵי עִם שַׁדַּי יִתְרְדֵי מַכְסַן אֱלָהָא יְתִיבִנֵּיהּ׃

Versio SYRIACA.

3 [illegible]
4 5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 9 [illegible]
10 11 [illegible]
12 13 [illegible]
14 15 [illegible]
16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 20 [illegible]
21 22 [illegible]
23 24 [illegible]
25 26 [illegible]
27 [illegible]
28 29 [illegible]
30 31 [illegible]
32 [illegible]

Versio ARABICA.

3 4 5 * وهي يبركن ويلدن * ويربون اولادهن ويفطمونها * من الذي ترك حمار الوحش احرارا وافلت منه البقر.
6 7 * الذي جعل في الصحراء بيته * وفي المكان المالح محله * يضحك على كثرة القرى * ولا يخاف
8 9 من صوت السلاطين * في كثرة الجبال مرعاه * وعلى كل حصن يدوس * العل يطيعك اليحمور ان
10 11 يفلحك * او لعله على اريك يبيت * العلك تربط نيرا على عنق اليحمور * او تسوق فدانا مكانا صعبا.
12 13 * وتتكل عليه انه كثير القوة * وتترك عليه تعبك * وتثق به انه يبقي اندرك ويحمل زرعك * كنفي
14 15 النسج يرتفع ويطير * وياتي ويعشش * ويترك على الارض بناتها وعلى الارض يسخنهم * ويسيت من اجل
16 ان ارجل الطير لها * وحيوانة الارض تدوسها * اكثر بنين مما ليس لها * وباطلا تصبت بلا مخافة.
17 18 * من اجل ان الله اكثر الحكمة * ولم يقسم لها فهما * في العلو يرتفع مثل النخلة * ويضحك على الفرس
19 20 وعلى راكبه * هل تعطي الفرس جبروت وتلبس عنقه سلاحا * هل تحركه مثل الجراد او تخوفه بالمخافة.
21 22 * يحفر بالعمق ويفرح بالوادي * يخرج الى الطريق بالسلاح * يضحك على الغور ولا يخاف ولا يرجع من
23 24 وجه السيف * يحمل الترس ولهيب الرمح والبرك * بالرهبة والرجز يعدوا على الارض * ولا يخاف صوت البوق.
25 26 * بصوت يقول احيبي * ومن بعيد يستروح القتال * ويفرح الكثير بصهيله * امن حكمتك كان القص
27 28 فبسط جناحيه الى التيمن * على كلمة فمك يرتفع النسر ويرفع وكره في الكهف * ويسكن ويبيت على
29 30 حرف الكهف * ومن ثم يتعيش * وعلى البعد تنظر عيناه * وفراخه يلعقن الدماء * وحيث ما قتل
31 32 قتيلا هنالك هو * اجاب الرب وقال لايوب * كثير هي فكر الله والذي يبكت الله يعطي الجواب.

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Et quando incurvantur, et pariunt, 3
Et educant filios suos, & ablactant eos? 4
Quis dimisit onagrum liberum, & solvit eum jugo? 5
Qui statuit in solitudine domum suam, & in loco salso habitaculum suum: 6
Subsannat multitudinem oppidorum, nec timet vocem principum. 7
In multitudine montium pascua ejus, & super virentia quæque coleat. 8
An fortè subdit se tibi (a) rhinoceros, ut colat te? an fortè ad præsepe tuū cubat? 9
Num fortè ligabis jugum super collū (b) rhinocerotis? an duces jugū boū in loco aspero, 10
Et fiduciam habebis in eo? quia est multæ fortitudinis, & relinques super illud laborem tuum? 11
Illique confides ut purget aream tuam, & congreget semina tua? 12
Struthio extollitur et volat, & veniens nidificat, 13
Et relinquit super terram filias suas, & super terra calefacit eas, 14
Et oblivioni tradit, quia pedes volucris habet; & bestiæ terræ conculcant eas: 15
Multiplicat filios non suos, & frustrà laborat sine metu: 16
Quoniam Deus multiplicavit sapientiam, & non impertivit ei prudentiam, 17
Ad excelsa erigitur sicut palma, & deridet equum & ascensorem. 18
Numquid das equo fortitudinem, et induis collum ejus armis? 19
Numquid moves eū velut locustas, aut terres eum metu? 20
Fodit in profundo, & lætatur in valle: egreditur ad viam cum armis: 21
Et deridet abyssum, nec timet, nec recedit à facie gladii: 22
(c) Portat clypeum, & flammam sarissæ & spiculi. 23
Cum terrore & furore currit super terram, nec formidat vocem tubæ. 24
Voce dicit, Serva mea: et procul odorat bellum, & terret (d) multitudinem hinnitu suo. 25
Numquid per sapientiam tuam factum est ut accipiter extenderet alas suas ad Austrum? 26
Numquid ob oris tui verbum elevatur aquila, & extollit nidum suum in rupibus? 27
Et habitat & moratur super (e) extremitates rupis, 28
Et de suo venatu nutritur, & ad longinquum intuentur oculi ejus, 29
Et pulli ejus lambunt sanguinem, & ubicunque committitur cædes, ibi adest? 30
Respondit Dominus, & dixit ad Job, 31
Multa (f) est cogitatio Dei; & qui arguit Deum, det responsum. 32

INTERP. SYRIACA.

(a) unicornis, (b) unicornis? (c) Super eū laudatur pharetra, et lamina hastæ (d) principes hinnitu (e) promontorium rupis, (f) sunt concilia Dei;

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Incurvant se filii earum, dilacerantur, dolores suos emittunt. Confortantur filii earum, crescunt frumento, egrediuntur & non revertuntur ad eas. Quis dimisit feram 3 4 | 5
liberam, & catenas onagri quis dissolvit? Cujus domum posui in planitie, & tabernacula ejus in terra deserta. Ridebit ad tumultum civitatis, & clamorem exactoris 6 7 | 8
non audiet. Explorabit montes pro pastu suo, & post omne viride perquiret. Nunquid volet rhinoceros servire tibi; aut manebit ad præsepe tuum? Nunquid alligabis 9 | 10
rhinocerotem in sulco fune suo, aut proscindet colles post te? Nunquid confidis in eo quoniam magna est fortitudo ejus, & relinques ei laborem tuum? Nunquid con- 11 | 12
credes ei ut reddat sementem tuam, & aream tuam congreget? Ala galli *sylvestris* qui cantat & exultat, sic est ala ciconiæ & accipitris. Quoniam relinquit in terra ova 13 | 14
sua, & super terram fovet [*ea.*] Et obliviscitur quod pes dispergat ea, & bestia agri conculcet ea. Calefit super filios qui non sunt sui: in vanum laborat absque timore. 15 | 16
Quia fecit Deus ut oblivisceretur sapientiæ, & non dedit illi partem intelligentiæ. In tempore quo in altum volat, deridet equum & ascensorem ejus. Nunquid da- 17 | 18
bis equo fortitudinem, aut indues collum ejus furore? Nunquid commovebis eum sicut locustam: splendor freni naris ejus terror. Fodit in valle & exultat in fortitu- 19 | 20
dine, egreditur ad occursum *belli.* Gaudet ad pavorem & non conteritur, & non revertitur à facie gladii. Super eum mittuntur arma, gladius acutus, & hasta & lan- 21 | 22
cea. In fremitu & in furore facit foveam in terra, & non credit quòd sit vox tubæ. In abundantia tubæ dicit Euge, & à longè odoratur bellum, clamorem principum 23 | 23
& ululationem. Nunquid propter intelligentiam tuam filius accipitris plumescet, expandet alas suas ad Austrum? Nunquid propter verbum *tuum* elevabitur aquila, 25 | 26
aut exaltabit nidum suum? In rupibus habitabit, & morabitur in munitione silicis & arcis. Indè explorat escam: de longè oculi ejus aspiciunt. Et pulli ejus ab- 27 | 28
sorbent sanguinem, & in loco ubi occisi sunt, ibi est. Et respondit Dominus Job & ait: Nunquid qui contendit cum omnipotente, erudietur: qui arguit Deum, 29 | 30
respondeat ei. 31 | 32

איוב : מ

,sum contemptibilis Ecce : dixit & ,Domino Ijob respondit Et
33 34 ויען איוב את־יהוה ויאמר : הן קלתי
Semel .meo ori ipse posui meam Manum ? tibi respondebo quid
35 מה אשיבך ידי שמתי למו־פי : אחת
.addam non & ,bis Et .respondebo non & ,sum locutus
דברתי ולא אענה ושתים ולא אוסיף :

CAP. XL. מ

nunc Accinge : dixit & ,turbine de Ijob Dominus respondit Et
1 2 ויען יהוה את־איוב מן סערה ויאמר : אזר־נא
etiam Nunquid .me fac scire & ,te interrogabo : tuos lumbos vir sicut
3 כגבר חלציך אשאלך והודיעני : האף
sic Et ? justificeris ut ,me facies impium ,meum judicium dissipabis
4 תפר משפטי תרשיעני למען תצדק : ואם־
nunc te Orna ? tonabis ipse sicut voce in & ? tibi Deo sicut brachium
5 זרוע כאל לך ובקול כמהו תרעם : עדה־נא
Disperge .te indues decorem & ,gloriam & : sublimitate & ,celsitudine
6 גאון וגבה והוד והדר תלבש : הפץ
Vide .eum humilia & ,superbum omnem vide & ,tui nasi iras
7 עברות אפך וראה כל־גאה והשפילהו : ראה
sic sub impios contere & ; eum fac incurvare ,superbum omnem
כל־גאה הכניעהו והדך רשעים תחתם :
.abscondito in alliga eorum facies : simul pulvere in eos Absconde
8 טמנם בעפר יחד פניהם חבוש בטמון :
.tua dextera te servet quod ,tibi confitebor ego etiam Et
9 וגם־אני אודך כי־תושע לך ימינך :
bos veluti herbam ,tecum feci quem Behemoth nunc Ecce
10 הנה־נא בהמות אשר־עשיתי עמך חציר כבקר
ejus fortitudo & ,ejus lumbis in ejus potentia nunc Ecce .comedet
11 יאכל : הנה־נא כחו במתניו ואונו
nervi : cedrus sicut ,suam caudam Volet .ejus ventris umbilico in
12 בשרירי בטנו : יחפץ זנבו כמו־ארז גידי
virga sicut ejus ossa : æris fistulæ ejus Ossa .erunt ramificati ejus verendorũ
13 פחדו ישרגו : עצמיו אפיקי נחשה גרמיו כמטיל
applicabit ,eum facientis Dei viarum principium Ipse .ferrea
14 ברזל : הוא ראשית דרכי־אל העשו יגש
bestia omnis & ,ei afferent montes germen Quia .suum gladium
15 חרבו : כי־בול הרים ישאו־לו וכל־חית
latibulo in ,jacebit arboribus umbriferis Sub .ibi ludent agri
16 השדה ישחקו־שם : תחת־צאלים ישכב בסתר
.ejus umbra ,umbriferæ arbores eum Tegent .cœno & calami
17 קנה ובצה : יסכהו צאלים צללו
: festinabit non ; flumen comprimet Ecce .torrentis salices eũ Circundabunt
18 יסבוהו ערבי־נחל : הן יעשק נהר לא יחפוז
: eum tollet suis oculis In .suum os ad Jarden educet quod confidet
19 יבטח כי־יגיח ירדן אל־פיהו : בעיניו יקחנו
hamo in Leviathan Extrahes .nasum perforabit laqueis in
20 במוקשים ינקב־אף : תמשך לויתן בחכה
ejus naso in uncum pones Nunquid ? ejus linguam demerges fune in &
21 ובחבל תשקיע לשנו : התשים אגמן באפו
te ad multiplicabit Nunquid ? ejus maxillam perforabis spina in &
22 ובחוח תקב לחיו : הירבה אליך
fœdus excidet Nunquid ? mollia te ad loquetur An ? preces
23 תחנונים אם־ידבר אליך רכות : היכרת ברית
eo cum ludes Nunquid ? seculi servum in eum accipies ,tecum
24 עמך תקחנו לעבד עולם : התשחק־בו
: socii eum super Cœnabunt ? tuis puellis eum ligabis & ,ave sicut
25 כצפור ותקשרנו לנערותיך : יכרו עליו חברים
umbraculis in replebis Nunquid ? negotiatores inter eum dimidiabunt
26 יחצוהו בין כנענים : התמלא בשכות
.piscium velam eum super Pone ? ejus caput piscium nassella in & ,ejus pellem
27 עורו ובצלצל דגים ראשו : שים־עליו כפך
.est mentita ejus spes Ecce .addas ne ,belli Memento
28 זכר מלחמה אל־תוסף : הן־תחלתו נכזבה
? deturbabitur ejus aspectus ad etiam Nonne
הגם אל־מראיו יטל :

Versio VULG. LAT.

33 Respondens autem Job Dño,
34 dixit; Qui leviter locutus sum,
respondere quid possum? manum meam ponam super os
35 meum? Unum locutus sum,
quod utinam non dixissem; & alterum, quib[9] ultrà non addã.

CAP. XL.

1 Respondens auté Dñs Job
2 de turbine, dixit; Accinge sicut vir lumbos tuos: interro-
3 gabo te, & indica mihi. Numquid irritũ facies judiciũ meũ:
& condemnabis me, ut tu ju-
4 stificeris? Et si habes brachiũ sicut Deus, & si voce simili to-
5 nas? Circumda tibi decorem, & in sublime erigere, & esto gloriosus, & speciosis induere
6 vestibus. Disperge superbos in furore tuo, & respiciens omnem arrogantem humilia.
7 Respice cunctos superbos, & confunde eos, & contere im-
8 pios in loco suo. Absconde eos in pulvere simul, & facies
9 eorum demerge in foveam. Et ego confitebor quòd salvare
10 te possit dextera tua. Ecce, Behemoth, quem feci tecũ, fœnũ
11 quasi bos comedet: Fortitudo ejus in lumbis ej[9], & virtus illius in umbilico ventris ejus.
12 Stringit caudam suã quasi cedrum, nervi testiculorum ejus
13 perplexi sunt. Ossa ejus velut fistulæ æris, cartilago illi[9] quasi
14 laminæ ferreæ. Ipse est principium viarum Dei, qui fecit eũ,
15 applicabit gladiũ ejus. Huic montes herbas ferunt: omnes
16 bestiæ agri ludent ibi. Sub umbra dormit in secreto calami, et
17 in locis humentib[9]. Protegunt umbræ umbrã ejus, circumda-
18 bunt eũ salices torrentis. Ecce, absorbebit fluviũ, & non mirabitur: & habet fiduciã quòd
19 influat Jordanis in os ejus. In oculis ejus quasi hamo capiet eum, & in sudibus perforabit
20 nares ejus. An extrahere poteris Leviathan hamo, & fune
21 ligabis linguã ejus? Numquid pones circulũ in naribus ejus, aut armillã perforabis maxil-
22 lam ejus? Numquid multiplicabit ad te preces, aut loque-
23 tur tibi mollia? Numquid feriet tecũ pactũ, & accipies eũ
24 servum sempiternum? Numquid illudes ei quasi avi, aut ligabis eum ancillis tuis?
25 Concident eum amici, divi-
26 dent illũ negotiatores? Numquid implebis sagenas pelle ejus, & gurgustium piscium ca-
27 pite illius? Pone super eum manum tuam: memento belli, nec ultrà addas loqui.
28 Ecce, spes ejus frustrabitur eum, & videntibus cunctis præcipitabitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

33 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ (γ) λέγει τῷ κυρίῳ,
34 † Τί ἔτι ἐγὼ κρίνομαι, νουθετούμενος καὶ (δ) ἐλέγχων κύριον, † ἀκούων τοιαῦτα (ε) οὐθὲν ὤν; † ἐγὼ δὲ τίνα ἀπόκρισιν δῶ πρὸς ταῦτα; † χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματί μου.
35 † Ἅπαξ (ζ) λελάληκα, ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω.

MS.A. (γ) εἶπεν τῷ (δ) ἐλεγχόμενος ὑπὸ κυρίου, (ε) μηδὲν ὢν ἐγὼ; ἀπόκρισιν δὲ τίνα δῶ πρὸς ταῦτα; (ζ) ἐλάλησα,

33 Respondens autem Job dicit Do-
34 mino; Quid adhuc (cc) ego judicor, commonitus, & arguens Dominum, audiens talia, cùm nihil sim? Ego verò quod responsum dabo ad hæc? manum ponam ad os meum. Semel locutus sum,
35 & iterum non adjiciam.

ΚΕΦ. μ'.

1 † Ἔτι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος, εἶπε τῷ
2 Ἰὼβ (α) ἐκ τοῦ νέφους, † Μὴ, ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου, † ἐρωτήσω δέ σε,
3 σὺ δέ μοι (β) ἀπόκριναι. † Μὴ ἀποποιοῦ μου τὸ κρίμα, † (γ) οἴει δέ με ἄλλως σοι κεχρηματικέναι, (δ) ἢ ἵνα ἀναφανῇς δί-
4 καιος; † Ἦ βραχίων σοί ἐστι (ε) κατὰ τοῦ κυρίου, † ἢ φωνῇ (ζ) κατ' αὐτοῦ βροντᾷς;
5 † Ἀνάλαβε (η) δὴ ὕψος καὶ δύναμιν, † δό-
6 ξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίεσαι. † Ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους (θ) ὀργῇ, † πάντα δὲ ὑβριστὴν
7 ταπείνωσον. † Ὑπερήφανον δὲ σβέσον, † σῆ-
8 ψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα. † Κρύψον (ι) δὲ εἰς γῆν ὁμοθυμαδὸν, τὰ δὲ πρόσωπα αὐ-
9 τῶν ἀτιμίας ἔμπλησον. † Ὁμολογήσω (κ)
10 ὅτι δύναται ἡ δεξιά σου σῶσαι. † (λ) Ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία παρά σοι, χόρτον ἴσα
11 βουσὶν ἐσθίουσιν. † Ἰδοὺ δὴ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ (μ) ἐπ' ὀσφύϊ, † ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ ἐπ'
12 ὀμφαλοῦ (ν) γαστρός. Ἔστησεν (ξ) οὐρὰν ὡς κυπάρισσον, † τὰ δὲ νεῦρα (ο) αὐτοῦ συμπέ-
13 πλεκται. † Αἱ πλευραὶ αὐτοῦ, (π) πλευραὶ χάλκειαι, † ἡ δὲ ῥάχις αὐτοῦ (ρ) σίδηρος
14 χυτός. † Τοῦτ' ἔστιν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου· † πεποιημένον (σ) ἐγκαταπαίζεσθαι
15 ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. † Ἐπελθὼν δὲ ἐπ' ὄρος ἀκρότομον, † ἐποίησε χαρμονὴν τε-
16 τράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ. † Ὑπὸ παντοδαπὰ δένδρα κοιμᾶται, † (τ) παρὰ πά-
17 πυρον καὶ κάλαμον καὶ βούτομον. † Σκιάζονται (υ) δὲ ἐν αὐτῷ δένδρα μεγάλα † σὺν
18 (*) ῥαδάμνοις, καὶ κλῶνες (φ) ἀγροῦ. † Ἐὰν γένηται πλήμμυρα, οὐ μὴ (χ) αἰσθηθῇ· † πέποιθεν, ὅτι προσκρούσει ὁ Ἰορδάνης εἰς τὸ
19 στόμα αὐτοῦ. † Ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεται αὐτὸν, † ἐνσκολιευόμενος τρήσει
20 ῥῖνα (ψ). † Ἄξεις δὲ δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ, † περιθήσεις δὲ φορβαίαν περὶ ῥῖνα αὐτοῦ;
21 (ω) Ἢ δήσεις κρίκον ἐν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ, † ψελλίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ χεῖλος αὐτοῦ;
22 † Λαλήσει δέ σοι (α) δεήσει, ἱκετηρίᾳ μα-
23 λακῶς; † Θήσεται δὲ μετὰ σοῦ διαθήκην;
24 † λήψῃ δὲ αὐτὸν δοῦλον αἰώνιον; † (β) Παίξῃ δὲ ἐν αὐτῷ ὥσπερ ὀρνέῳ; † (γ) ἢ δή-
25 σεις αὐτὸν ὥσπερ στρουθίον παιδίῳ; † Ἐνσιτοῦνται (δ) δὲ ἐν αὐτῷ ἔθνη, † (ε) μερί-
26 ζονται δὲ αὐτὸν Φοινίκων ἔθνη; † Πᾶν δὲ πλωτὸν συνελθὸν οὐ μὴ (ζ) ἐνέγκωσι βύρσαν μίαν οὐρᾶς αὐτοῦ, † καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων
27 κεφαλὴν αὐτοῦ. † Ἐπιθήσεις (*) δὲ αὐτῷ χεῖρα, μνησθεὶς (η) πόλεμον τὸν γινόμενον ἐν σώματι αὐτοῦ· † καὶ μηκέτι γινέσθω.

MS.A. (α) διὰ τοῦ νέφους, (β) ἀποκρίθητι. (γ) μὴ δὲ οἴου με. (δ) ἀλλ' ἵνα δίκαιος ἀναφανῇς; Εἰ βραχίων (ε) κατὰ κύριον, (ζ) βροντῆς κατ' αὐτὸν * βροντᾷ ἴσα, (η) δὲ εἰς ὕψος δύναμιν, δόξαν καὶ (θ) ἐν ὀργῇ σου, (ι) δὲ αὐτοὺς εἰς γῆν ἔξω ὁμοθυμαδὸν, (κ) ἄρα ὅτι δύναταί σου ἡ δεξιὰ σῶσαι. (λ) Ἀλλ' ἰδοὺ παρά σοι θηρία, ἴσα βουσὶν χόρτον ἐσθίει. (μ) ἐπὶ ὀσφύος αὐτοῦ, (ν) γαστρὸς αὐτοῦ. (ξ) οὐρὰν αὐτοῦ ὥσπερ (ο) αὐτοῦ ὥσπερ σχοινία συμπέπλεκται. (π) ὡς τρίβαι χάλκεαι, (ρ) ὡς σίδηρος χυτός. Τοῦτό ἐστιν (σ) εἰς τὸ ἐγκαταπαίζεσθαι (τ) παρὰ κάλαμον καὶ πάπυρον καὶ (υ) δὲ αὐτῷ (*) * ῥαδάμνοις, (φ) ἄγρου. (χ) ἔλθηται· (ψ) αὐτοῦ. (ω) Καὶ ἐλάσεις κλοιὸν ἐν τῷ μυκτῆρι αὐτοῦ, ψελίῳ (α) δεήσεις καὶ ἱκετηρίας (β) Καὶ ἐμπαίξεις αὐτῷ (γ) δήσεις δὲ (δ) δὲ αὐτὸν ἔθνη, (ε) καὶ μεριτεύονται αὐτὸν Φοινίκων γένη; Πᾶν (ζ) ἐνέγκῃ μίαν βύρσαν (*) δὲ ἐπ' αὐτῷ (η) πολέμου τοῦ γινομένου ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ·

CAP. XL.

1 Adhuc autem respondens Do-
2 minus, dixit ad Job de nube; Nequaquàm: sed accinge, sicut vir, lumbum tuum: interrogabo autem te, & tu mihi responde:
3 (a) Ne repellas judicium meum. Putas autẽ me aliter tibi respondisse, quàm ut (b) appareas ju-
4 stus? Nunquid brachium tibi est contra Dominum, aut voce (c)
5 contra eum tonas? Assume nunc altitudinem, & virtutem; gloriam verò & honorem induere.
6 Mitte autem angelos irâ, & omnem contumeliosum humilia.
7 Et superbum extingue, & (d)
8 corrumpe impios statim. Absconde autem in terra simul, & facies eorum imple ignominiã; Con-
9 fitebor quòd potest dextera tua
10 salvare. Verùm utique ecce bestiæ apud te: fœnum sicut boves
11 comedunt. Ecce utique (e) fortitudo ejus in lumbo, & virtus e-
12 jus super umbilico ventris. Erexit caudam sicut (f) cupressum; & nervi ejus complicati sunt.
13 Costæ ejus, costæ æneæ, & spina
14 ejus (g) ferrum fusile. Hoc est (h) principium formationis Domini, factum, ut (i) illuderetur ab angelis ejus. Adveniens au-
15 tem ad montem præruptum, fecit lætitiam quadrupedibus in tar-
16 taro. Sub omnigenis arboribus dormit juxta papyrum, & calamum, & carectum. Obumbrant
17 autem in eo arbores magnæ cum (k) ramis, et sarmenta (l) agri.
18 Si fuerit innundatio, non (m) sentiet: confidit, quia subibit
19 Jordanis in os ejus. In oculo suo capiet eum: (n) intortus forabit nasum. Duces autem (o)
20 draconem in hamo, & circumpones capistrum circa nasum ejus?
21 Aut ligabis circulum in naribus ejus, & (p) armillâ terebrabis labium ejus? Loquetur autem tibi
22 (q) prece, supplicatione molliter.
23 Ponet autem tecum testamentũ? accipies autem eum servum sem-
24 piternum? Ludes autem in eo, sicut avi? aut ligabis eum, sicut
25 passerem puero? Pascuntur autem in eo gentes. (r) Partiuntur au-
26 tem eum gentes Phœnicum? Omne (s) navigans conveniens non ferent pellem unam caudæ ejus: & (t) in navigiis piscatorum caput ejus. Imponens autem
27 ei manum, (u) recordatus belli, quod fit in corpore ejus: & non (x) ultrà fiat.

תרגום TARGUM.

33 34 35 ואתיב איוב ית יי ואמר : הא אודלולית מה אתיבנך אידי שוית לפומי : חדא זמנא מלילית ולא אתיב ותנינתא ולא אוסיף :

מ

1 2 3 ואתיב יי ית איוב מן עלעולא דצערא ואמר : זרז כדון היך גברא חרציך אשאלנך ותהודענני : הברם תשני דיני תחייבנני מן בגלל דתזכי : ואין
4 5 6 אדרע היך אלהא לך ובקל דכמתיה תכלי : אתקין כדון גותנותא ונובהא וזיוא ושבהורא תלבש : בדר רוגזתא דנחיריך וחמי כל גיותן
7 8 9 ומככניה : חמי כל גיותן ותברניה ודעדק חייביא באתריהון : טמענון בעפרא כחדא אפיהון כבוש בטומעא : ולחוד אנא אודינך ארום תפרוק
10 11 12 לך ימינך : הא כדון בעיריא די עבדית עמך עסבא היך תורי ייכול : הא כדון לויתן דחיליה בחרצוי ותוקפיה בפרת דכרסיה : כבש
13 14 15 דונביה היך כארזא ותניא דפחדוי משבשין : אברוי תקיפין היך פצידי נחשא גרמוי היך מטלנא דפרזלא : הוא שרויא אורחתיה דאלהא
16 17 דעבדיה יקרב סיפיה : ארום עלל טוריא יסוברון ליה וכל חיות ברא ינחכון תמן : תחות טלליא יגני בטמור קניא וערקא : יטללוניה
18 19 20 טלליא נוניה יחזרוניה ערבין דנחל : הא יטלום נהרא ולא אתבהל יתרחץ ארום נגיד ירדנא לפומיה : בעינוי יסבניה בתוקליא ינקוב נחיריה : תנגיד
21 22 לויתן בחכתא ובאשלא תקדח לישניה : אפשר דתשוי אונקלא בנחיריה ובסלוא תנקוב לוסתיה : אפשר דיסגי לותך בעותין אין ימלל לותך רכיכן :
23 24 25 אפשר דיגזור קים עמך תזבנניה לעבד פלח לעלם : אפשר דתגחך ביה היך צפרא ותקטורניה לטליתך : יעבדון עלוי חכימיא שירותא יפלגוניה
26 27 28 בין תגריא : אפשר דתמלא במטללתא משכיה ובננונא דנוניא רישיה : שוי עלוי אידך אדכר קרבא לא תוסיף : הא אוריכותיה מכדבא הברם
למחמי יטלו :

Versio SYRIACA.

33 34 ܘܥܢܐ ܐܝܘܒ. ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܐ. * ܙܥܪܬ ܠܝ ܡܢܐ ܐܦܢܐ ܠܟ. ܣܡܬ ܐܝܕܝ ܥܠ ܦܘܡܝ. * ܚܕܐ ܡܠܠܬ ܘܠܐ ܐܬܢܐ
35 1 ܦܬܓܡܐ. ܘܬܪܬܝܢ ܠܐ ܐܘܣܦ ܠܡܡܠܠܘ. * ܦܨܠܐ * ܡ * ܘܥܢܐ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ ܠܐܝܘܒ
2 3 ܡܢ ܥܠܥܠܐ. * ܐܣܘܪ ܐܝܟ ܓܢܒܪܐ ܚܨܝܟ. ܐܫܐܠܟ ܘܐܘܕܥܢܝ. * ܠܡܐ ܕܝܢܝ ܡܒܛܠ ܐܢܬ ܠܝ ܘܡܚܝܒ
4 5 ܠܝ ܕܬܙܕܕܩ. * ܐܢ ܐܝܬ ܠܟ ܕܪܥܐ ܐܝܟ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܩܠܐ ܐܝܟ ܩܠܗ ܪܥܡܬ. * ܠܒܫ ܫܘܒܚܐ ܘܬܩܘܦܐ. ܘܐܬܥܛܦ
6 7 ܢܘܗܪܐ ܘܙܗܪܐ. * ܘܐܥܒܪ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܟ. ܘܚܙܝ ܟܠ ܪܡܐ ܘܡܟܟܝܗܝ. * ܘܐܪܡܐ ܚܛܝܐ ܒܕܘܟܬܗܘܢ.
9 8 * ܘܛܫܝܐ ܒܥܦܪܐ ܐܟܚܕܐ. ܘܦܪܨܘܦܝܗܘܢ ܚܬܘܡ ܒܫܘܚܬܐ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܘܕܐ ܠܟ. ܡܐ ܕܦܪܩܬܟ ܝܡܝܢܟ.
10 11 * ܗܐ ܒܗܡܘܬ ܕܥܒܕܬ ܥܡܟ. ܥܣܒܐ ܐܝܟ ܬܘܪܐ ܢܐܟܘܠ. * ܘܚܝܠܗ ܒܚܨܘܗܝ. * ܢܩܝܦ ܕܘܢܒܗ ܐܝܟ ܐܪܙܐ.
12 13 ܘܓܝܕܐ ܕܚܨܘܗܝ ܡܣܪܓܝܢ. * ܓܪܡܘܗܝ ܩܫܝܢ ܐܝܟ ܢܚܫܐ. ܘܐܝܟ ܦܪܙܠܐ. * ܗܘܝܘ ܪܫ ܒܪܝܬܗ
14 15 ܕܐܠܗܐ. ܕܥܒܕܗ ܢܩܪܒ ܚܪܒܐ. * ܘܛܘܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܥܝܢܝܢ ܠܗ. ܘܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܡܫܬܥܝܢ ܬܡܢ.
16 17 * ܘܬܚܝܬ ܛܠܠܐ ܕܩܢܝܐ ܕܡܟ. * ܡܛܠܠܝܢ ܠܗ ܛܠܠܐ. ܘܡܚܕܪܝܢ ܠܗ ܥܘܪܒܐ ܕܢܚܠܐ. * ܐܢ ܢܬܥܫܢ ܢܗܪܐ ܠܐ ܕܚܠ. ܘܬܟܝܠ
18 19 ܕܢܦܩ ܠܗ ܝܘܪܕܢܢ ܠܦܘܡܗ. * ܒܥܝܢܘܗܝ ܢܐܚܕܝܘܗܝ ܒܨܝܕܐ. ܢܦܚܘܢ ܢܚܝܪܗ. * ܐܢ ܬܓܪܘܗܝ ܠܬܢܝܢܐ ܒܚܟܬܐ.
20 21 ܘܒܚܒܠܐ ܐܣܘܪܝܗܝ ܠܠܫܢܗ. * ܬܣܝܡ ܙܡܐ ܒܦܘܡܗ. ܘܒܚܪܡܐ ܬܒܙܥ ܦܟܘܗܝ. * ܐܘ ܢܣܓܐ
22 23 ܠܘܬܟ ܬܟܫܦܬܐ. ܘܢܡܠܠ ܥܡܟ ܪܟܝܟܬܐ. * ܢܩܘܡ ܥܡܟ ܩܝܡܐ. ܐܘ ܬܕܒܪܝܗܝ ܠܥܒܕܐ ܠܥܠܡ. * ܬܓܚܟ ܒܗ ܐܝܟ ܒܦܪܚܬܐ.
24 25 ܐܘ ܬܐܣܪܝܗܝ ܠܥܠܝܡܬܟ. * ܢܥܒܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܚܒܪܐ ܡܫܬܘܬܐ. * ܘܢܦܠܓܘܢܝܗܝ ܒܝܢܝ ܟܢܥܢܝܐ. ܘܬܡܠܐ ܒܗ
26 27 ܡܫܟܐ. * ܡܠܝ ܐܢܬ ܡܫܟܗ ܒܣܪܐ: ܘܪܫܗ ܒܛܠܠܐ ܕܢܘܪܐ. ܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܟ. ܘܥܘܗܕܢܐ
28 ܕܩܪܒܐ ܠܐ ܬܘܣܦ * ܗܐ ܣܒܪܗ ܕܓܠܐ. ܘܐܦ ܐܠܗܐ ܡܪܪܬܗ ܢܥܒܪ.

Versio ARABICA.

33 34 * فاجاب ايوب وقال للرب * صغرت انا ماذا اجيبك * وضعت يدي علي فمي * واحدة تكلمت ولا ارد
35 1 قولا * والثانية لا اعود ايضا ان اتكلم * الفصل الاربعون * اجاب الرب وقال
2 3 لايوب من الغمام * شد الان مثل الجبار وسطك * اسالك فاخبرني * ان كنت ترد علي وتدحضني وتزكي
4 5 * هل لك ذراع كالذي لله * او تصدع بالصوت مثله * البس الجلال والجبروت * وتعطف البهاء والضياء *
6 7 * والقي حمية غضبك وانظر كل مستكبر فاهدمه * واطرح الخطاة في مواضعهم * وجميعا في التراب
8 9 10 اطمرهم * وفي الغبار احبس وجوههم * وانا ايضا احمدك اذا ما خلصتك يمينك * هذا بهموت الذي
11 12 صنعت معك * الحشيش مثل الثور ياكل * وعظمه في جوانبه * يرفع ذنبه مثل الارز * وعصبه
13 14 عروق افخاذه * عظامه عظيمة مثل النحاس * ومثل الحديد * هو راس جميع خلائق الله الذي يجعله
15 16 يصنع القتال * وكثير الجبال يحمل * وجميع حيوانة القفر تحت ظلاله تنام * وفي استار القصب يربض *
17 18 * يطوف به الظلال * ويطوف حواليه غربان الوادي * ان طغى النهر لا يخاف * ويتكل ان يفرغ الاردن
19 20 في فمه * في سحابة تاخذه * وفي المصادة تمسكه * هل تاخذ التنين بالمصادة * وفي الحبل تاخذ بلسانه *
21 22 * او تلقي اللجام في فمه * وتاخذ لحييه في مسيره * وان كثيرا يطلب منك ويقول لك بالرفق * هل
23 24 يصدق معك بالعهد * او تعده عبدا للدهر * هل تضحك عليه مثل العصفور * وتحفظه لايام
25 26 شبيبتك * الاتراك يجتمعون عليه * ويقسمونه بين الكثير * تملا انت جلده لحما * وراسه في ظلال النار *
27 28 * اصنع عليه يدك * واذكر القتال لا تعده * فهنا مطمعه رجلك * والله ايضا مرارته ينزع *

VERS. SYR. & ARAB.
Interp. Lat.

Respondens autem Job di- 33
xit Domino, Ecce (g) in- 34
firmatus sum, quid re-
spondebo tibi? apposui ma-
num meam ori meo. Se- 35
mel locutus sum & non
repetam sermonem, & se-
cundò etiam non adjiciā
ut loquar.

CAP. XL.

Respondens Dominus 1
dixit Job de (a) nubibus,
(b) Corrobora sicut gigas 2
lumbos tuos, interrogabo
te, enarra mihi. (c)
Utrùm respondeas mihi, et 3
condemnes me, & te ju-
stifices? Numquid ha- 4
bes brachiū sicut id quod
habet Deus? aut fragore
tonabis sicut ipse? In- 5
duere gloriā & fortitudi-
ne, & amicire luce & (d)
lumine, Et depone furo- 6
rem iræ tuæ, & respice
omnem superbum, & e-
verte eum. Et dejice pec- 7
catores in locis eorum;
Et (e) omnes in pulvere 8
humes, & facies eorum
concludas in pulvere;
Et ego etiam laudabo te, 9
cùm salvabit te dextera
tua. (f) Hic Behemot, 10
quem feci tecum, herbam
velut bos manducat, Et 11
magnitudo ejus in lateri-
bus ipsius: Extollit cau- 12
dam suam quasi cedrum,
& erecti sunt nervi coxa-
rum ejus: Ossa ipsius 13
magna, velut æs, & quasi
ferrum. Ipse est caput 14
creaturarum Dei, qui fa-
cit eum gerere bellum, Et 15
(g) multos montes portat,
& omnes bestiæ deserti
jacent sub umbra ejus. Et 16
sub tegumento arundinū
cubat, Circumvallat eum 17
umbra, & circundant eū
corvi vallis: Si prorupe- 18
rit flumen, non timet, &
habet fiduciam quòd pos-
sit evacuare Jordanē ore
suo. (h) In hamo capies 19
eum aut reti tenebis eum?
Numquid capies draconē 20
reti, aut fune capies ejus
linguam? Aut pones fræ- 21
num in ore ejus, & (i) ca-
pies maxillam ejus in cur-
su ipsius? Et si multum 22
petat à te, & dicat tibi
cum lenitate; An forte 23
observabit tecum pactum,
an ascribes eum servum in
æternum? An forte eū il- 24
ludes quasi avi, & serva-
bis ad dies juventutis
tuæ? Sodales congrega- 25
buntur super eum, & di-
videnti eum inter multos.
Implebis sue pellem ejus 26
carne, & caput ejus in
umbra ignis? Pone su- 27
per eum manum tuam, &
memoriam belli ne repe-
tas. Ecce dimissus est 28
pes tuus, & Deus quoque
auferet fel suum.

INTERP. SYRIACA.
(g) imminutus sum mihi, CAP. XL. (a) turbine, (b) Accinge nunc (c) Annon irritū me facies, (d) majestate, (e) Simul eos in (f) Ecce (g) multi montes proferent ei, (h) In nubib⁹ ej⁹ capiet eū, & reti suo apprehendetur (i) perforabis maxillā ejus in saltu ipsius?

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et respondit Job Domino & ait: Ecce vilis factus sum, quid respondebo tibi? manum meam pono ori meo. Semel locutus sum & non respondebo, et secundò et ultrà 33 34
non addam. 35

CAP. XL.

Et respondit *Dominus* Job de turbine tribulationis, et ait: Accinge nunc sicut vir lumbos tuos: interrogabo te, et indica mihi. Nunquid irritum facies judicium me- 1 2 3
um, condemnabis me ut justificeris? Et si habes brachium sicut Deus, et voce simili ejus clamabis? Dirige nunc elevationem et altitudinem: splendore et pulchritudine 4 5
induere. Disperge furorem naris tuæ, et vide omnem superbū et humilia eum. Vide omnem elatum et contere eum, et comminue peccatores in locis suis. Absconde 6 7 8
eos in pulvere simul, facies eorum subjice in abscondito. Ego quoq; confitebor tibi quòd salvabit te dextera tua. Ecce nunc animal quod feci, tecum herbam sicut boves 9 10
comedet. Ecce nunc *Leviathan cujus* virt⁹ in lumbis ej⁹, et fortitudo illi⁹ in umbilico ventris ej⁹. Contorquet caudā suā sicut cedrus, *nervi testiculorū* ej⁹ perplexi. Membra 11 12
ejus fortia sunt sicut fistulæ æreæ, ossa ejus sicut virga ferrea. Ipse est principiū viarum Dei, qui fecit eū, applicavit gladiū suum. Quoniā fructū montes ferent ei, et omnes 13 14
bestiæ agri ludent ibi. Sub umbris dormiet: in secreto calami et cœni. Tegunt umbræ operimentum ejus, circundant eum salices torrentium. Ecce vim facit flumini, 15 16
et non festinabit: confidet quòd influet Jordanis in os ejus. Oculis suis capiet eum, laqueis *perforabit narem* ejus. Trahésne Leviathan hamo, et fune hauries 17 18
linguam ejus? Nunquid pones *uncum* in naribus ejus, aut tribulo perforabis maxillam ejus? Nunquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur ad te mollia? 19 20
Nunquid inibit tecum pactum; aut emes eum in servum perpetuum? Nunquid ludes cum eo quasi cum ave, et ligabis eum puellis tuis? Facientne super eum 21 22
sapientes prandium: divident eum inter mercatores? Nunquid implebis umbracula pelle ejus, aut sagenam piscium capite illius? Pone super eum manum tuam: me- 23 24
mento belli, et non addas. Ecce spes ejus frustrabitur, et in conspectu utique ejus ejicietur. 25 26
27 28

איוב : מא מב

CAP. XLI. מא

Quis ? stet mei fari ad ipse quis & : eum suscitet quòd crudelis Non
1 לא אכזר כי יעורנו ומי הוא לפני יתיצב : מי
2 Non ejusum mihi ,cœlo omni sub : perficiam & ,me præcessit
הקדימני ואשלם תחת כל השמים לי הוא : לא 3
.ejus dispositionis gratiam & ,fortitudinum verbum & ,ejus velles silebo
אחריש בדיו ודבר גבורות וחין ערכו : 4
? veniet quis ejus freni duplicitate cum ? ejus indumenti facies detexit Quis
4 מי גלה פני לבושו בכפל רסנו מי יבוא : 5
.formido ejus dentium circuitu ? aperuit quis ejus faciei Portas
5 דלתי פניו מי פתח סביבות שניו אימה : 6
unum in Una arcto sigillo clausa ;scutorum fortitudines Superbia
6 גאוה אפיקי מגנים סגור חותם צר : אחד באחד
7 suo fratre in Vir .eas inter ingredietur non ventus & ,admoventur 7
8 יגשו ורוח לא יבוא ביניהם : איש באחיהו
clarebit ejus Sternutationibus .separabuntur non & ,se capient : adhærebunt 8
9 ידבקו יתלכדו ולא יתפרדו : עטישתיו תהל
,ibunt lampades ejus ore De .auroræ palpebræ ut ejus oculi & : luce 9
10 אור ועיניו כעפעפי שחר : מפיו לפידים יהלכו
olla sicut ,fumus egredietur ejus naribus E .se eruent ignis scintillæ 10
11 כידודי אש יתמלטו : מנחיריו יצא עשן כדוד
ejus ore de fulgor & : faciet ardere prunas ejus Anima .aheno & ,fervente 11
12 נפוח ואגמן : נפשו גחלים תלהט ולהב מפיו
exultabit eum ante & ,fortitudo morabitur ejus collo In .egredietur 12
13 יצא : בצוארו ילין עז ולפניו תדוץ
non ,eo in concreta : cohærent ejus carnis Decidentiæ .dolor 13
14 דאבה : מפלי בשרו דבקו יצוק עליו בל
.inferior mola sicut durum & ,lapis sicut durum ejus Cor .movebitur 14
15 ימוט : לבו יצוק כמו אבן ויצוק כפלח תחתית :
.se purgabunt contritionibus à : fortes timebunt ejus altitudine Ab
16 משתו יגורו אלים משברים יתחטאו : 15
.lorica & ,profectionis lancea : stabit non gladius eum Attingentis
17 משיגהו חרב בלי תקום חנית מסע ושריה : 16
18 Non .æs putredinis lignum in : ferrum paleam in Reputabit
יחשב לתבן ברזל לעץ רקבון נחושה : לא 17
19 .fundæ lapides ei sunt versi stipulam in : arcus filius eum fugabit
יבריחנו בן קשת לקש נהפכו לו אבני קלע : 18
.hastæ vibrationem deridebit & : catapulta sunt reputata stipula Sicut
20 כקש נחשבו תותח וישחק לרעש כידון : 19
faciet Fervere .lutum super acutum sternet : testæ acumina eo Sub
21 תחתיו חדודי חרש ירפד חרוץ עלי טיט : ירתיח 20
22 cum Post .pigmenti ollam ut ponet mare : profundum ollam veluti
23 כסיר מצולה ים ישים כמרקחה : אחריו 21
super Non .canitiem in voraginem reputabit : semitam faciet lucere 22
24 יאיר נתיב יחשב תהום לשיבה : אין על
Omne .conterendum non ad ,est factus qui ,ejus comparatio pulverem 23
25 עפר משלו העשו לבלי חת : את כל
.superbiæ filios omnes super rex ipse : videbit sublime 24
גבה יראה הוא מלך על כל בני שחץ : 25

CAP. XLII. מב

omnia quòd Novi : dixit & ,Domino Ijob respondit Et
1 ויען איוב את יהוה ויאמר : ידעת כי כל
2 occultans iste Quis .cogitatio te à prohibebitur non & ,poteris 1
3 תוכל ולא יבצר ממך מזמה : מי זה מעלים 2
: intelligam non & ,annunciavi Ideo ? scientia absque consilium
עצה בלי דעת לכן הגדתי ולא אבין 3
: loquar ego & ,nunc Audi .sciam non & ,me præ mirabilia
4 נפלאות ממני ולא אדע : שמע נא ואנכי אדבר
nunc & : te audivi auris auditum Ad .me scire fac & ,te interrogabo 4
5 אשאלך והודיעני : לשמע אזן שמעתיך ועתה 5
pulvere in ,resipiscam & ,reprobabo Idcirco .te vidit meus oculus
6 עיני ראתך : על כן אמאס ונחמתי על עפר 6
.cinere &
ואפר :

Versio VUL. LAT.

CAP. XLI.

1 Non quasi crudelis suscitabo eum : quis enim resistere
2 potest vultui meo? Quis antè dedit mihi, ut reddam ei?
omnia quæ sub cœlo sunt, mea
3 sunt. Non parcam ei, & verbis potentibus, & ad depre-
4 candum compositis. Quis revelabit faciem indumenti
ejus? & in medium oris ejus
5 quis intrabit? Portas vultûs ejus quis aperiet? per gyrum
6 dentium ejus formido. Corpus illius quasi scuta fusilia,
compactum squamis se pre-
7 mentibus. Una uni conjungitur, & ne spiraculum qui-
8 dem incedit per eas: Una alteri adhærebit, & tenentes
se nequaquàm separabuntur.
9 Sternutatio ej⁹ splendor ignis, & oculi ejus, ut palpebræ
10 diluculi. De ore ejus lampades procedunt, sicut tedæ ignis ac-
11 censæ. De naribus ejus procedit fumus, sicut ollæ succen-
12 sæ atque ferventis. Halitus ejus prunas ardere facit, &
flamma de ore ejus egreditur.
13 In collo ejus morabitur fortitudo, & faciem ejus præcedit
14 egestas. Membra carniū ejus cohærentia sibi: mittet contra
eum fulmina, & ad locum ali-
15 um non ferentur. Cor ej⁹ indurabitur tanquā lapis, & strin-
getur quasi malleatoris incus.
16 Cùm sublat⁹ fuerit, timebunt angeli, & territi purgabun-
17 tur. Cùm apprehenderit eum gladius, subsistere non poterit
18 neq; hasta, neque thorax: Reputabit enim quasi paleas fer-
rum, & quasi lignū putridū, æs.
19 Non fugabit eū vir sagittarius, in stipulam versi sunt ei lapides
20 fundæ. Quasi stipulā æstimabit malleū, & deridebit vibrantē
21 hastā. Sub ipso erunt radii solis, & sternet sibi aurū quasi lu-
22 tū. Fervescere faciet quasi ollā profundū mare, & ponet quasi
23 cùm unguenta bulliunt. Post eum lucebit semita, æstimabit
24 abyssū quasi senescentē. Non est super terram potestas, quæ
cōparetur ei, qui fact⁹ est ut
25 nullū timeret. Omne sublime videt, ipse est rex super univer-
sos filios superbiæ.

CAP. XLII.

1 Respondens autē Job Dño,
2 dixit; Scio quia omnia potes, & nulla te latet cogitatio.
3 Quis est iste, qui celat consiliū absq; scientia? ideò insipien-
ter locut⁹ sū, & quæ ultra modū excederent scientiā meam.
4 Audi, & ego loquar: interro-
5 gabo te, & responde mihi. Auditu auris audivi te, nunc au-
6 tē oculus meus videt te. Idcircò ipse me reprehendo, & ago
pœnitentiā in favilla et cinere.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. μα'.

† Οὐχ (α) ἑώρακας αὐτὸν; οὐδὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας; † οὐ δέδοι-
1 κας (β), ὅτι ἡτοίμασταί (γ) μοι; † Τίς γάρ ἐστιν ὁ ἐμοὶ (δ) ἀντιστάς; † ἢ τίς (ε) ἀντι-
2 στήσεταί μοι, καὶ ὑπομενεῖ; † (ζ) Εἰ πᾶσα ἡ
3 ὑπ' οὐρανὸν ἐμή ἐστιν, † Οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν. † (η) καὶ λόγον δυνάμεως ἐλεήσει τὸν
4 ἴσον (θ) αὐτῷ. † (ι) Τίς ἀποκαλύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ, εἰς δὲ πτύξιν θώρα-
5 κος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; † (κ) Πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει; † κύκλῳ ὀδόν-
6 των αὐτοῦ φόβος. † (λ) Τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες (μ) χάλκεαι· † σύνδεσμος δὲ αὐ-
7 τοῦ, ὥσπερ (ν) σμυρίτης λίθος. (ξ) Εἷς τοῦ ἑνὸς κολλῶνται, † πνεῦμα δὲ οὐ μὴ διέλθῃ
8 αὐτόν. † Ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθήσεται· (ο) συνέχονται καὶ οὐ μὴ ἀπο-
9 σπασθῶσιν. † Ἐν πταρμῷ αὐτοῦ (π) ἐπιφαύσκεται φέγγος, † οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
10 εἶδος Ἑωσφόρου. † Ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται (ρ) ὡς λαμπάδες καιόμεναι,
† καὶ (σ) διαῤῥιπτοῦνται ὡς ἐσχάραι πυρός.
11 † Ἐκ μυκτήρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς
12 καμίνου καιομένης (τ) πυρὶ ἀνθράκων. † Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἄνθρακες, † φλὸξ δὲ ἐκ στόμα-
13 τος αὐτοῦ ἐκπορεύεται. Ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ αὐλίζεται δύναμις, † ἔμπροσθεν αὐτοῦ
14 (υ) τρέχει ἀπώλεια. † Σάρκες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται· † καταχέει ἐπ' αὐτόν, οὐ
15 σαλευθήσεται. † Ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν (φ) ὡς λίθος, ἕστηκε δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλα-
16 τος. † Στραφέντος (χ) δὲ αὐτοῦ, φόβος θηρίοις τετράποσιν (ψ) ἐπὶ γῆς ἁλλομέ-
17 νοις. † Ἐὰν συναντήσωσιν (ω) αὐτῷ λόγχαι, (α) οὐδὲν μὴ ποιήσωσι, δόρυ, καὶ θώρα-
18 κα. † Ἥγηται μὲν γὰρ σίδηρον (β) ἄχυρα,
19 † χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαθρόν. † Οὐ μὴ τρώσῃ (γ) αὐτὸν τόξον χάλκεον· † ἥγηται
20 μὲν πετροβόλον (δ) χόρτον. † Ὡς καλάμη (ε) ἐλογίσθησαν σφῦραι, † καταγελᾷ δὲ σεισμοῦ πυρ-
21 φόρου. † Ἡ στρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς, † πᾶς δὲ χρυσὸς θαλάσσης ὑπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλὸς
22 ἀμύθητος. † Ἀναζεῖ τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον· † ἥγηται δὲ τὴν θάλασσαν ὥσπερ
23 ἐξάλειπτρον, † Τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀβύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον· † ἐλογίσατο ἄβυσσον
24 εἰς περίπατον. † Οὐκ ἔστιν οὐδὲν (ζ) ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐτῷ, † πεποιημένον ἐγκατα-
25 παίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μου. † Πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ· αὐτὸς δὲ βασιλεὺς πάντων τῶν
ἐν τοῖς ὕδασιν.

ΚΕΦ. μβ'.

1 † Ὑπολαβὼν δὲ Ἰὼβ, λέγει τῷ κυρίῳ,
2 † Οἶδα ὅτι (α) πάντα δύνασαι, ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν.
3 † Τίς γάρ ἐστιν ὁ κρύπτων σε βουλήν; † φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καὶ σὲ οἴε-
ται κρύπτειν; † (β) τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ᾔδειν, † μεγάλα καὶ θαυμαστὰ ἃ οὐκ (*)
4 ἐπιστάμην; † Ἄκουσον δέ μου κύριε, ἵνα κἀγὼ λαλήσω· † ἐρωτήσω δέ σε, σὺ δέ
5 με δίδαξον. † (γ) Ἀκοὴν μὲν ὠτὸς ἤκουόν σου τὸ πρότερον, † νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμός μου (δ)
6 ἑώρακέ σε. † Διὸ ἐφαύλισα ἐμαυτὸν, καὶ ἐτάκην· † (ϖ) ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν.

CAP. XLI.

Nonne (a) vidisti eum? nonne super iis, quæ dicuntur, miratus es? Non timuisti, quia paratus est mihi? Quis est enim,
1 qui mihi ex adverso steterit? vel quis (b) resistet mihi, & sustinebit? Si universa quæ sub cœ-
2 lo, mea est, Non tacebo propter
3 eum: & (c) rationem virtutis miserebitur æqualem sibi. Quis
4 revelabit faciem indumenti ejus? & (d) in rugam pectoris ejus quis utique ingredietur? Portas
5 faciei ejus quis aperiet? (e) in circuitu dentium ejus timor,
6 (f) Interiora ejus, scuta ænea, (g) & colligatio ejus, sicut lapis smyrites. Unus uni conglutinan-
7 tur: spiritus autem non transibit
8 eum. (h) Vir fratri suo agglutinabitur: cohærent, &, non di-
9 vellentur. In (i) sternutamento ejus effulget lumen: & oculi e-
10 jus species Luciferi. De ore ejus egrediuntur quasi lampades accensæ, & projiciuntur, sicut (k)
11 scintillæ ignis. De naribus ejus egreditur fumus camini accensi
12 igne carbonum. Anima ejus carbones; & flamma de ore ejus
13 procedit. In collo autem ejus habitat potentia; ante eum cur-
14 rit (l) perditio. Carnes autem corporis ejus sunt agglutinatæ: (m) effundit super eum, non com-
15 movebitur. Cor ejus induratum est, ut lapis: stetit autem, sicut
16 incus immota. Cùm (n) se autem verterit, timor bestiis quadrupedibus super terram saltan-
17 tibus. Si (o) occurrerint ei lanceæ, nihil facient; hastam, &
18 thoracem. Nam ferrum quidem putat paleas, æs autem sicut li-
19 gnum putridum. Non vulnerabit eum arcus æneus: putat autem (p) machinam petras jacientem fœnum.
20 Sicut calamus, reputati sunt mallei: & deridet
21 (q) concussionem igniferam. Lectus ejus, obelisci (r) acuti: & omne aurum maris sub eo, sicut
22 lutum inenarrabile. (s) Fervere facit abyssum, tanquàm officinam ærariam: putat autem mare, tan-
23 quàm vas (t) unguentarium. Et tartarum abyssi tanquàm captivum: reputavit abyssum in de-
24 ambulatorium. Nihil (u) est super terram simile ei factū, ut illu-
25 datur ab angelis meis: Omne (x) sublime videt: ipse autem rex (y) omnium quæ in aquis.

CAP. XLII.

1 Respondens autem Job dicit
2 Domino; Novi quòd omnia potes: & nihil (a) tibi est impossibile.
3 Quis enim est, qui celat te consilium? (b) parcens autem verbis, & te putat celare? quis autem annunciabit mihi, quæ non novi, magna, & mirabilia, quæ
4 nescivi? Verùm audi me, Domine, ut & ego loquar: interrogabo autem te, & tu doce
5 me. Auditu enim (c) auris audivi te anteà; nunc autem ocu-
6 lus meus vidit te. Quamobrèm sprevi me ipsum, & extabui: putavi autem (d) me terram, & cinerem.

MS. A. (α) ἑόρακας (β) αὐτὸν, ὅτι (γ) σοι; (δ) ἀνθεστηκώς (ε) ἐστιν ὃς ἀντιστήσεταί μοι, (ζ) Ἢ οὐχὶ πᾶσα (η) καὶ λόγος (θ) αὐτοῦ. (ι) Τίς δὲ ἀνακαλύψει (κ) Πύλας δὲ (λ) Ἔγκατα δὲ αὐτοῦ (μ) χαλκαῖ καὶ σύνδεσμοι αὐτοῦ, (ν) *σμυρίτης λίθος. (ξ) Εἷς ἐκ τοῦ ἑνὸς (ο) Συνέχονται (π) ἐπιφώσκεται (ρ) λαμπάδες καιόμεναι, (σ) διαῤῥιπτοῦνται ἐσχάραι πυρός. (τ) φλογὶ (υ) προτρέχει (φ) ὥσπερ (χ) αὐτοῦ, (ψ) ἀλλομένοις ἐπὶ γῆς. (ω) αὐτῷ (α) οὐδὲν οὐ μὴ ποιήσωσιν αὐτῷ δόρυ καὶ θώραξ. (β) ὥσπερ ἄχυρα, (γ) αὐτὸν· ἥγηται γὰρ (δ) ὡς χόρτον. (ε) ἐλογίσθη αὐτῷ σφῦρα, (ζ) ἐπὶ γῆς Κεφ. μβ'. MS. A. (α) δύνασαι πάντα, (β) ἀναγγελεῖ δέ μοι (*) ἠπιστάμην; Ἄκουσον δή (γ) Ἕως μὲν ὠτὸς ἀκοῆς, ἤκουον (δ) ἑώρακά σε. (ϖ) *ἥγημαι

תרגום TARGUM.

מא

3 2 1 לא אכזראה ארום יעירניה ומן הוא קדמוי יתעתד : מן אקדימנני בעובדי בראשית ואשלם הלא כל תחותי שמיא דילי הוא : לא אשתוק בדביביה
6 5 4 ומימר גבורתא ובעותא דעלויה : מן גלי אפי לבושיה בכפלא דפרומביה מן יעול : דשי אפוי מן שרי חורנות ככוי אימתא : גיותנות
8 7 פצידיא תריסין ליה אחיד בחותם ציר : חד עם חד מקרבין ניבוי ורוחא לא יעול במצעהון : חד עם חבריה מתאדקין מתאחדין ולא מתפרדין :
11 10 9 זרירוי תנהר נהורא ועינוי כתמרי קריצתא : מפומיה בעוריא יהלכון גוצין דנור משתזבין : מאפותיה יפוק קטרא היך דודא נפיח דעבד כיפא :
14 13 12 נפשיה גומרין תצלהב ושלהוביתא מפומיה נפק : בצוריה יבית עושנא ולקדמוי תריץ דאבונא : שלדי בסריה מתאדקין יתיסד עלוי דלא
17 16 15 תזוע : לביה מתיסד היך אבנא ואתיך היך פלחא ארעיתא : מסספייה ידחלון תקיפיא מן תבריא ידון עלויהון : ידבקניה חרבא ולא תקום מורניתא
19 18 וקלעא דמטלא אבנא ושריינא : יחשיב לתבנא פרזלא לקיסא בולטיתא כרכומא : לא יערקניה גררא קשתא לגלי אתחשיבו ליה אבני קלעא :
22 21 20 היך גלי אתחשיבו ליה גרגיא ינחך לרגוש רומחא : תחותוי פריין דחדדין היך חספא יסיך דהבא סניא עלוי סאן : מרתח היך דודא מצולתא ימא
25 24 23 ישוי היך מתבלא : בתרוי ינהר שבילא יחשוב תהומא לשיבותא : אין על עפרא שולטניה דעבדיה דלא יתבר : ית כל גובהא יחמי הוא מליך על כל
בני כורי :

מב

3 2 1 ואתיב איוב ית יי ואמר : ידעית ארום כולא תסובר ולא יתמנע מנך מחשבתא : מן דין דמכסי מלכתא בלא מנדעא מטול דהיכנא חויתי ולא אתבין פרישן
6 5 4 מני ולא אנדע : שמע כדון ואנא אמלל אשאלנך ותהודענני : למשמע אודנא שמעית יתך וכדון עיני חמית יתך : מטול דהיכנא מאסית עתרי
ואתנחמית מבני דהנון עפרא וקטם :

Versio SYRIACA.

[illegible]

Versio ARABICA.

الفصل الحادي والاربعون

[illegible]

الفصل الثاني والاربعون

[illegible]

الاذن سمعتك فالان عيني قد ابصرتك * من اجل هذا اسكت واقوم على التراب وعلى الرماد *

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

CAP. XLI.

1 Non elongabitur cùm expergiscetur, & quis ante me stabit? 2 Et quis me prævenit (a) ut sciā? (nam quicquid sub quocunque cœlo est, meum est) 3 Et non tacebo potentiam ejus, & nervos fortitudinis ejus. 4 Quis revelavit facies indumenti ejus? & quando ceciderit rete, 5 Quis accedat ad ostia oris ejus? quis aperiat gyrum dentium ejus, terrorem qui est in valle? 6 Os ejus est strictum, et ligatum, & obsignatum: 7 8 Unus alteri proximus; & (b) cohærens est, nec separantur: 9 Et pupillæ ejus sunt igne plenæ: et oculi ejus sicut, (c) stellæ matutini: 10 Et egrediuntur ex ore ejus faces, quasi carbones ignis; & sicut ardor ignis ardent: 11 Et de naribus ejus procedit fumus quasi spuma caldarii quod fervet: 12 Halitus ejus prunas accendit, & flammæ egreditur ex ore ipsius. 13 In collo ejus (d) commoratur superbia, & ante eum gestit timor. 14 Pulchrum est ejus corpus & pingue, & recumbit, nec timet (e). 15 Cor ejus est solidū quasi lapis, & quasi durities est firmū. 16 Præ ejus timore formidant potentes, & fortes humiliantur. 17 Porta gladiū non valet consistere, & hastas duras magnatum suffert: 18 Et ferrum reputat (f) quasi paleas, & æs quasi lignum in quod cadit (g) vermis: 19 Non fugit ab arcu, & velut (h) culmos reputat lapides in funda. 20 Deridet hastam, & velut avida reputantur apud eum voragines, 24 Et fortitudo ejus super terram currit. 25 Posuit in interitu omne sublime quod videt: & factus est rex super omnia animalia.

CAP. XLII.

1 Respondens autē Job Domino dixit, 2 Certè ego hæc omnia novi te posse facere cum potentia, & nulla te latet cogitatio. 3 Quis est iste, qui cogitat cogitationem in sermone absque scientia? propterea indicāsti mihi ut (a) intelligerem, & non cognoscerem quæ majora me sunt. 4 Audi me, & dicam: interrogabo te, nuntia mihi: 5 Auditu auris audiveram te, jam verò oculus meus (b) vidit te: 6 Propterea silebo, & (c) morabor super pulverem ac cinerem.

INTERP. SYRIACA.

CAP. xli. (a) ut retribuā. (b) ventus non penetrat inter eos. viii. Un⁹ cohæret, & conjungitur alteri, nec separātur, ix. Et aspect⁹ ej⁹ lumine pleni: (c) splendor (d) diversatur fortitudo, (e) cor ej⁹: xv. Conflatū est instar lapidis, & quasi silex (f) sibi quasi (g) caries: (h) stipulam CAP. xlii. (a) non intelligerem, (b) ecce vidit (c) consolabor

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XLI.

Nullus est crudelis qui suscitet eum: & quis est qui stabit coram eo? Quis prævenit me in operib⁹ ab initio ut reddam: nonne omnia quæ sub cœlo sunt, mea sunt? 1 2
Non tacebo mendacia ejus & verbum fortitudinis & deprecationis quæ juxta eum. Quis revelavit faciem indumenti ejus: in duplicationem fræni ejus quis introibit? 3 4
Portas vultus ej⁹ quis dissolvit? in circuitu dentium ej⁹ terror. Tumores rivorū *scuta sunt ei, clausus est* signaculo stricto. Un⁹ uni conjunguntur dentes ejus, & aer 5 6 7
non ingreditur in mediū eorum. Unus alteri adhæret & tenent se, & non separantur. Sternutatio ej⁹ splendet luce, & oculi ej⁹ quasi palpebræ auroræ. Ab ore ej⁹ 8 9 10
lampades procedunt, & scintillæ ignis evadunt. De narib⁹ ej⁹ egreditur fumus, sicut lebes fervens qui facit fumū. Halitus ej⁹ prunas inflammat, & flamma ex ore ejus pro- 11 12
cedit. In collo ejus manebit fortitudo, & coram eo exultabit dolor. Costæ carnis ejus cohærent, fundata est in eo unaquæque ut non moveatur. Cor ejus fundatur 13 14
sicut petra, & funditur sicut mola inferior. A consumptione ejus timebunt fortes, de contritionibus judicat in eos. Aprehendet eum gladius & non *con-* 15 16
sistet; lancea & funda quæ projicit lapidem, & lorica. Reputabit in paleas ferrum, & quasi lignum putridum æs. Non fugabit eum sagitta arcus, in stipulam 17 18
reputati sunt *ei* lapides fundæ. Quasi stipula reputata sunt *ei* tormenta, & deridebit strepitum lancearum. Sub eo sunt lapilli acuti quasi testa, 19 20
sternet aurum probatum super cœnum. Fervere facit sicut lebetem profundum, mare ponet quasi unguentum. Post eum lucebit semita, æstimabit 21 22
abyssum in caniciem. Non est super terra potestas ejus, quia factus est ut à nullo terreatur. Omne sublime videt, ipse est rex super omnes filios 23 24
piscium. 25

CAP. XLII.

Et respondit Job ad *Dominum*, & ait: Scio quòd omnia sustines, & non prohibetur à te cogitatio. Quis est iste qui celat consilium absque scientia? ideò annun- 1 2 3
ciavi, & non intellexi mirabilia quæ excedunt me, & nescio. Audi nunc, & ego loquar: interrogabo te, et ostende mihi. In auditu auris audivi te, et nunc oculus 4 5
meus vidit te. Idcircò abjeci divitias meas, et consolatus sum de filiis meis, qui sunt sicut pulvis & cinis. 6

איוב : מב

7 ויהי אחר דבר יהוה את־הדברים האלה אל־איוב ויאמר יהוה אל־אליפז התימני חרה אפי בך ובשני רעיך כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב:
8 ועתה קחו־לכם שבעה־פרים ושבעה אילים ולכו אל־עבדי איוב והעליתם עולה בעדכם ואיוב עבדי יתפלל עליכם כי אם־פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה כי לא דברתם אלי נכונה כעבדי איוב:
9 וילכו אליפז התימני ובלדד השוחי צפר הנעמתי ויעשו כאשר דבר אליהם יהוה וישא יהוה את־פני איוב:
10 ויהוה שב את־שבית איוב בהתפללו בעד רעהו ויסף יהוה את־כל־אשר לאיוב למשנה:
11 ויבאו אליו כל־אחיו וכל־אחיתיו וכל־ידעיו לפנים ויאכלו עמו לחם בביתו וינדו לו וינחמו אתו על כל־הרעה אשר־הביא יהוה עליו ויתנו־לו איש קשיטה אחת ואיש נזם זהב אחד:
12 ויהוה ברך את־אחרית איוב מראשתו ויהי־לו ארבעה עשר אלף צאן וששת אלפים גמלים ואלף־צמד בקר ואלף אתונות:
13 ויהי־לו שבענה בנים ושלוש בנות:
14 ויקרא שם־האחת ימימה ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך:
15 ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב בכל־הארץ ויתן להם אביהם נחלה בתוך אחיהם:
16 ויחי איוב אחרי־זאת מאה וארבעים שנה ויראה את־בניו ואת־בני בניו ארבעה דרות:
17 וימת איוב זקן ושבע ימים:

Versio VUL. LAT.

7 Postquàm autem locutus est
Dominus verba hæc ad Job,
dixit ad Eliphaz Themanitem;
Iratus est furor meus in te, &
in duos amicos tuos, quoniam
non estis locuti coram me
rectum, sicut servus meus Job.
8 Sumite ergò vobis septem tau-
ros, & septem arietes, & ite
ad servum meum Job, & of-
ferte holocaustum pro vobis :
Job autem servus meus orabit
pro vobis : faciem ejus susci-
piam ut non vobis imputetur
stultitia : neque enim locuti
estis ad me recta, sicut servus
9 meus Job. Abierunt ergò, E-
liphaz Themanites, & Baldad
Suhites, & Sophar Naama-
thites, & fecerunt sicut locu-
tus fuerat Dominus ad eos, &
suscepit Dominus faciem Job.
10 Dominus quoque conversus
est ad pœnitentiam Job, cùm
oraret ille pro amicis suis. Et
addidit Dominus omnia quæ-
cunque fuerant Job, duplicia.
11 Venerunt autẽ ad eum omnes
fratres sui, & universæ sorores
suæ, & cuncti qui noverant
eum priùs, & comederunt
cum eo panem in domo ejus:
et moverunt super eum caput,
& consolati sunt eũ sup omni
malo quod intulerat Dominus
super eũ: & dederunt ei unus-
quisque ovem unam, et inau-
12 rem auream unam. Dñs autem
benedixit novissimis Job ma-
gis quàm principio ejus. Et
facta sunt ei quatuordecim
millia ovium, et sex millia
camelorum, et mille juga bo-
13 um, et mille asinæ. Et fue-
runt ei septem filii & tres
14 filiæ. Et vocavit nomen
unius Diem, et nomen se-
cundæ Cassiam, et nomen
15 tertiæ Cornustibii. Non sunt
autem inventæ mulieres spe-
ciosæ sicut filiæ Job in univer-
sa terra : deditque eis pater
suus hæreditatem inter fra-
16 tres earum. Vixit autem Job
post hæc, centum quadra-
ginta annis, et vidit filios
suos, et filios filiorum suorum
usque ad quartam generatio-
nem, et mortuus est senex et
plenus dierum.

Vers. GRÆ. LXX. Interp.

7 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ λαλῆσαι τὸν κύριον πάντα τὰ (ε) ῥήματα ταῦτα τῷ Ἰώβ, εἶπεν ὁ κύριος Ἐλιφὰζ τῷ Θαιμανίτῃ, Ἥμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου· οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν, ὥσπερ ὁ θεράπων μου Ἰώβ.
8 (ζ) Νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους, καὶ ἑπτὰ κριούς, καὶ πορεύθητε πρὸς τὸν (η) θεράποντά μου Ἰὼβ, καὶ ποιήσει κάρπωσιν περὶ ὑμῶν. Ἰὼβ δὲ ὁ θεράπων μου εὔξεται περὶ ὑμῶν, ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι· (θ) εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς· οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἀληθὲς (ι) κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰώβ.
9 (κ) Ἐπορεύθη δὲ Ἐλιφὰζ ὁ Θαιμανίτης, καὶ Βαλδὰδ ὁ Σαυχίτης, καὶ Σωφὰρ ὁ Μιναῖος, καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν (λ) αὐτοῖς ὁ κύριος· καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἰώβ.
10 Ὁ δὲ κύριος ηὔξησε τὸν Ἰώβ· εὐξαμένου δὲ (μ) αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν φίλων (ν) αὐτοῦ, ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν. (ξ) Ἔδωκε δὲ ὁ κύριος διπλᾶ, ὅσα ἦν ἔμπροσθεν Ἰὼβ εἰς διπλασιασμόν.
11 Ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, (ο) καὶ πάντες ὅσοι ᾔδεισαν αὐτὸν (π) ἐκ πρώτου· (ρ) φαγόντες δὲ καὶ πιόντες παρ' αὐτῷ παρεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγεν (σ) αὐτῷ ὁ κύριος· ἔδωκε δὲ αὐτῷ ἕκαστος ἀμνάδα μίαν, καὶ τετράδραχμον (τ) χρυσοῦν ἄσημον.
12 Ὁ δὲ κύριος (υ) εὐλόγησε τὰ ἔσχατα Ἰώβ, ἢ τὰ ἔμπροσθεν. Ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ, πρόβατα μύρια τετρακισχίλια, κάμηλοι ἑξακισχίλιαι, ζεύγη βοῶν (φ) χίλια, ὄνοι θήλειαι νομάδες χίλιαι.
13 Γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτά, καὶ θυγατέρες τρεῖς.
14 Καὶ ἐκάλεσε τὴν μὲν πρώτην, Ἡμέραν· τὴν δὲ δευτέραν, (*) Κασίαν· τὴν δὲ τρίτην, Ἀμαλθείας κέρας.
15 Καὶ (χ) οὐχ εὑρέθησαν κατὰ (ψ) τὰς θυγατέρας Ἰὼβ βελτίους αὐτῶν (ω) ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν. Ἔδωκε δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς.
16 Ἔζησε δὲ Ἰὼβ μετὰ τὴν πληγὴν ἔτη (α) ἑκατὸν ἑβδομήκοντα, τὰ δὲ πάντα ἔζησεν ἔτη διακόσια (β) τεσσαράκοντα. Καὶ εἶδεν Ἰὼβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ, τετάρτην γενεάν.
17 Καὶ ἐτελεύτησεν Ἰὼβ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν. Γέγραπται δὲ (γ) αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν. Οὗτος ἑρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου, ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τοῖς ὁρίοις τῆς Ἰδουμαίας καὶ Ἀραβίας· προϋπῆρχε δὲ αὐτῷ ὄνομα Ἰωβάβ. Λαβὼν δὲ γυναῖκα Ἀράβισσαν, γεννᾷ υἱόν, ᾧ ὄνομα Ἐννών. Ἦν δὲ αὐτὸς πατρὸς μὲν (δ) Ζαρὲθ ἐκ τῶν Ἡσαῦ υἱῶν υἱός, μητρὸς δὲ (ε) Βοσόρρας, ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ Ἀβραάμ. Καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδώμ, ἧς καὶ αὐτὸς ἦρξε χώρας· πρῶτος Βαλὰκ ὁ τοῦ (ζ) Βεώρ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ Δενναβά. Μετὰ δὲ Βαλάκ, Ἰωβὰβ ὁ καλούμενος Ἰώβ. Μετὰ δὲ τοῦτον, (η) Ἀσὼμ ὁ ὑπάρχων ἡγεμὼν ἐκ τῆς Θαιμανίτιδος χώρας. Μετὰ δὲ τοῦτον, Ἀδὰδ υἱὸς Βαράδ, ὁ ἐκκόψας Μαδιὰμ ἐν τῷ πεδίῳ Μωάβ, καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ (θ) Γεθθαίμ. Οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι, (ι) Ἐλιφὰζ τῶν Ἡσαῦ υἱῶν, Θαιμανῶν βασιλεύς, (κ) Βαλδὰδ ὁ Σαυχαίων τύραννος, Σωφὰρ ὁ Μιναίων (λ) βασιλεύς.

Cum Transl. LAT.

7 Factū est autē, postquā Dominus locutus est omnia verba hæc ad Job, dixit Dominus ad Eliphaz Themanitem; (e) Peccāsti tu, & duo amici tui: nō enim locuti estis corā me verū quippiā, sicut famul. me. Job.
8 Nunc autē sumite septē vitulos, & septē arietes, & ite ad famulū meū Job, & (f) faciet holocaustū pro vobis: & Job famul. me. precabitur pro vobis, quoniam non nisi faciē ejus (g) accipiam: nā nisi propter ipsū, perdidissē utiq; vos: nō enim locuti estis verū (h) contra famulū meū Job.
9 Ivit autē Eliphaz Themanites, & Baldad Sauchites, & Sophar Minæus, & fecerunt, sicut præcepit eis Dominus: & (i) solvit peccatum eis propter Job.
10 Dominus autem auxit Job: & cùm ille precatus etiam esset pro amicis suis; dimisit eis peccatū. Dedit autē Dominus (k) dupla, quæcunq; erant antea Job, in duplicationē.
11 Audierunt autē omnes fratres ejus, & sorores ejus, quæcunq; acciderant ei: & venerunt ad eum, & omnes quicunq; noverant eum à principio: comedentes autem & bibentes apud eum consolati sunt eum, & mirati sunt super omnibus, quæ (l) induxit super eum Dominus. Dedit autē ei unusquisq; agnā unā, & (m) tetradrachmū auri, et nō signati.
12 Et benedixit Dominus novissima Job præ iis quæ antea: & fuerunt pecora ejus, oves decies & quater mille, cameli sexies mille, juga boum mille, asinæ fœminæ pascuales mille.
13 Et nascuntur ei filii septē, & filiæ tres:
14 Et primam quidē vocavit (n) Diē, & secundam (o) Casiam, & tertiam Cornu (p) Amaltheæ.
15 Et nō sunt inventæ juxta filias Job meliores eis in ea quæ sub cælo. Dedit autē eis pater hæreditatē inter fratres.
16 Et vixit Job post plagā annos centū septuaginta: omnes autē annos vixit ducentos (q) quadraginta. Et vidit Job filios suos, & filios filiorum suorū, quartā generationē: et mortu. est Job senior, & (r) plen. dierū.
17 Scriptū est autē ipsū rursus resurrecturū, cū quib. resuscitat Domin. Hic interpretatione redditur ex libro (s) Syriaco, in terra quidē Ausitide habitans, in finib. Idumææ, & Arabiæ: et erat ei nomē Jobab. Cū autē accepisset uxorē Arabissā, generat filiū, cui nomē Ennon. Erat autē ipse ex patre quidem Zare, de filiis Esau filius, matris autē Bosorrææ, ita ut ipse sit quint. ab Abraham. Et hi sunt reges, qui regnaverunt in Edom: cujus regionis etiā ipse dominat. est: prim. Balac fili. Beor: & nomē civitatis ej. Dennaba: post Balac autē Jobab, qui vocatur Job: post hunc autē Asom, qui erat dux ex regione Themanitide: post hunc autē Adad fili. Barad, qui excidit Madiā in campo Moab: & nomen civitatis ej. Gethaim. Amici autē, qui ad eū venerunt, (t) Eliphaz de filiis Esau Themanorū rex, (u) Baldad tyrann. Sauchæorū, Sophar rex Minæorū.

MS. A. (ε) ῥήματα τῷ Ἰώβ, (ζ) Καὶ νῦν (η) παῖδά μου Ἰώβ, καὶ ποιήσει κάρπωμα περὶ ὑμῶν. (θ) καὶ εἰ μὴ δι' (ι) κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰὼβ οὐδὲν ἀγαθόν. (κ) Ἐπορεύθη δὲ (λ) ἑαυτοῖς καθὼς (μ) αὐτοῦ (ν) αὐτοῦ περὶ τῶν φίλων (ξ) προσέθηκεν δὲ ὁ κύριος τῷ Ἰὼβ τὰ διπλᾶ, ὧν εἶχεν ἔμπροσθεν εἰς διπλασιασμόν. (ο) καὶ πάντες δὲ ὅσοι (π) πρὸ τούτου (ρ) αὐτῷ (σ) αὐτῷ ὁ κύριος καὶ ἔδωκαν αὐτῷ (τ) χρυσοῦν ἄσημον. (υ) ηὐλόγησεν τοῦ Ἰὼβ τὰ ἔσχατα μᾶλλον, ἢ τὰ ἔμπροσθεν. (φ) ζεῦγος. (*) Κασίαν (χ) Μηδὲ (ψ) τὰς Ἰὼβ θυγατέρας, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, βελτίους (ω) ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Ἔδωκεν δὲ Ἰὼβ ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ. (α) ζῇ ἔτη, (β) τεσσαράκοντα ὀκτώ. (γ) πάλιν ἀναστήσεσθαι αὐτὸν μεθ' ὧν ἀνίστησιν ὁ κύριος. (δ) Ζαρὲθ τῶν υἱῶν Ἡσαῦ υἱός, (ε) Βοσόρρας, (ζ) Σεπφώρ, (η) Ἀσώμ (θ) Γεθθαίμ. (ι) Ἐλιφὰς υἱὸς Σωφὰρ τῶν υἱῶν Ἡσαῦ, (κ) Βαλδὰς υἱὸς Ἀμνὼν τοῦ Χόβαρ τοῦ Αὐχίτου τυράννου, (λ) βασιλεύς. Θαιμὰν υἱὸς Ἐλιφάζ, ἡγεμὼν τῆς Ἰδουμαίας. Οὗτος ἑρμηνεύεται ἐκ τῆς Συριακῆς βίβλου. Ἐν μὲν γῇ κατοικῶν τῇ Αὐσίτιδι, ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Εὐφράτου. Προϋπῆρχεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωβάβ. ἦν δὲ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ζαρὲθ ἐξ ἀνατολῶν ἡλίου. Ἰώβ.

תרגום TARGUM.

7 והוה בתר דמליל יי ית פתגמיא האלין עם איוב ואמר יי לאליפז דמן תימן תקיף רוגזי
8 בך ובתרין חבריך ארום לא מלילתון לותי כונתא כעבדי איוב : וכדון סיבו לכון
שבעא תורין ושבעא דכרין ואזילו לות עבדי איוב ותסקון עלתא אמטולכון ועבדי
איוב יצלי עליכון ארום אלהין אפוי אסב מן בגלל דלא למעבד עמכון קלנא ארום
9 לא מלילתון לותי כיונא כעבדי איוב : ואזלו אליפז דמן תימן ובלדד דמן שוח
צופר דמן נעמה ועבדו היך דמליל להום מימרא דיי ונסיב מימרא דיי ית אפי איוב :
10 ומימרא דיי אתיב ית גלות איוב בצלאותיה מטול חברוי ואוסיף מימרא דיי ית כל די
11 לאיוב בכופלא : ואתו לותיה כל אחוי וכל אחותיה וכל חכימוי מן קדמת דנא
ואכלו עמיה לחמא בביתיה ונידו ליה ונחמו יתיה על כל בישתא דאיתי יי עלוי
12 ויהבו ליה גבר חורפא חדא ואנש קדשא דדהבא חד : ומימרא דיי ברך ית סופא
דאיוב מן קדמותיה והוו ליה ארבסר אלפין דען ושית אלפין דגמלין ואלף פדנין
13 דתורין ואלף אתנן : והוו ליה ארבסר בנין ותלת בנן : וקרא שמה דחדא
14 ימימא ושום תניתא קציעא ושום תליתתא קרן הפוך : ימימא הוה קרי
לה דהוה שופרהא כימא קציעה הוה קרי לה דהות יקירא כעין קציעתא קרן הפוך
15 הוה קרי לה דהות סני זיו יקר אפהא היך אומרגדא : ולא אשתכח נשיא שפירתא היך
16 בנתא דאיוב בכל ארעא ויהב להום אבוהום אחסנא במצע אחוהון : והוא איוב בתר
17 דנא מאה וארבעין שנין וחמא ית בנוי וית בני בנוי ארבעה דרין : ומית איוב
סיב וסבע יומיא

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

7 Et factum est postquàm locutus est Dominus ad Job verba hæc, dixit Do-
minus ad Eliphaz qui erat de Theman : Iratus est furor meus in te et
in duos socios tuos, quoniam non estis locuti ad me recta sicut servus
8 meus Job. Et nunc tollite vobis septem boves et septem arietes, et ite
ad servú meum Job, et offeretis *holocaustum* pro vobis et Job servus me-
us orabit pro vobis; faciem enim ejus suscipiam, ut non faciam vobis
ignominiam, quia non estis locuti ad me rectum sicut servus meus Job.
9 Et abierunt Eliphaz qui erat de Theman, et Baldad qui erat de Sua, et
Sophar qui erat de Naama, et fecerunt sicut locutum fuerat eis verbum
10 Domini : & acceptavit *verbum* Domini faciem Job. Et verbum Do-
mini convertit captivitatem Job cùm oraret pro amicis suis : et addidit
11 *verbum* Domini omnia quæ fuerant Job, duplicia. Et venerunt ad
eum omnes fratres ejus & omnes sorores ejus, et omnes qui cognove-
rant eum antehac, et comederunt cum eo panem in domo ejus: et com-
moti sunt super eum, et consolati sunt eum super omne malum quod in-
duxerat Dominus super eum : et dederunt ei unusquisque ovem unam,
12 et unusquisque inaurem auream unam. Verbum autem Domini benedixit
novissimis Job magis quàm principio : et fuerunt ei quatuordecim mil-
13 lia ovium, et sex millia camelorum, et mille juga boum, et mille asinæ. Et
14 fuerunt ei quatuordecim filii & tres filiæ. Et vocavit nomen uni-
us Jamima, & nomen secundæ Casia, & nomen tertiæ Cheren-Ha-
puch. *Indidit illi nomen Jamima, quod esset pulchritudo ejus sicut*
diei : Casiam vocavit alteram, quòd esset pretiosa instar casiæ : Cheren-
Hapuch appellavit aliam, quòd multus esset splendor faciei ej. ut smar-
15 *agdi.* Et non sũt inventæ mulieres pulchræ sicut filiæ Job in universa ter-
16 ra: & dedit eis pater carũ hæreditaté in medio fratrũ suorũ. Et vixit Job
post hæc centũ et quadraginta annis: & vidit filios suos et filiorum suorũ
17 filios, quatuor generationes. Et mortuus est Job senex, et satiatus diebus.

Versio SYRIACA.

* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܥܡ ܐܝܘܒ܀ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܐܠܝܦܙ ܬܝܡܢܝܐ܂ ܕܐܬܚܡܬ
7 ܪܘܓܙܝ ܥܠܝܟ ܘܥܠ ܬܪܝܢ ܪܚܡܝܟ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܠܠܬܘܢ ܩܕܡܝ ܬܪܝܨܬܐ ܐܝܟ ܥܒܕܝ ܐܝܘܒ܂* ܘܗܫܐ ܣܒܘ ܠܟܘܢ
8 ܫܒܥܐ ܬܘܪܝܢ܂ ܘܫܒܥܐ ܕܟܪܝܢ܂ ܘܙܠܘ ܠܘܬ ܥܒܕܝ ܐܝܘܒ܀ ܘܢܣܩ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦܝܟܘܢ܂ ܘܥܒܕܝ ܐܝܘܒ
ܢܨܠܐ ܥܠܝܟܘܢ܀ ܘܐܥܒܕ ܒܦܪܨܘܦܗ܂ ܕܠܐ ܐܥܒܕܟܘܢ ܒܨܥܪܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܠܠܬܘܢ ܩܕܡܝ ܬܪܝܨܬܐ ܐܝܟ ܥܒܕܝ
ܐܝܘܒ܂* ܘܐܙܠ ܐܠܝܦܙ ܬܝܡܢܝܐ܂ ܘܒܠܕܕ ܫܘܚܝܐ܂ ܘܨܘܦܪ ܢܥܡܬܝܐ܂ ܘܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܪܝܐ܂ ܘܥܒܕ
9 ܡܪܝܐ ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܐܝܘܒ܂* ܘܡܪܝܐ ܐܗܦܟ ܫܒܝܬܗ ܕܐܝܘܒ܂ ܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܪܚܡܘܗܝ܂ ܘܐܘܣܦ ܡܪܝܐ ܥܠ
10 ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܐܝܘܒ ܐܥܦܐ܂* ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܚܘܬܗ܂ ܘܟܠ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
11 ܡܢ ܩܕܝܡ܂ ܘܐܟܠܘ ܥܡܗ ܠܚܡܐ ܒܒܝܬܗ܂ ܘܐܬܟܪܝܘ ܗܘܘ ܠܗ܂ ܘܒܝܐܘܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ ܕܐܝܬܝ
ܡܪܝܐ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܝܗܒܘ ܠܗ ܟܠ ܓܒܪ ܢܩܝܐ ܚܕܐ ܘܩܕܫܐ ܚܕ ܕܕܗܒܐ܂ *ܘܡܪܝܐ ܒܪܟ ܐܚܪܝܬܗ ܕܐܝܘܒ܂
12 ܝܬܝܪ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ܂ ܘܗܘܘ ܠܗ ܐܪܒܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܥܢܐ܂ ܘܫܬܐ ܐܠܦܝܢ ܓܡܠܐ܂ ܘܐܠܦ ܦܕܢܝܢ ܕܬܘܪܐ܂
ܘܐܠܦ ܐܬܢܢ܂ *ܘܗܘܘ ܠܗ ܫܒܥܐ ܒܢܝܢ ܘܬܠܬ ܒܢܢ܂ *ܘܩܪܐ ܫܡܗ ܕܚܕܐ ܝܘܡܐ܂ ܘܫܡܐ
13 14 ܕܬܪܬܝܢ ܩܨܝܥܐ܂ ܘܫܡܐ ܕܬܠܬ ܩܪܢ ܦܘܟܐ܂ *ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ ܢܫܐ ܫܦܝܪܢ ܐܝܟ ܒܢܬܗ ܕܐܝܘܒ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ܂
15 ܘܝܗܒ ܠܗܝܢ ܐܒܘܗܝܢ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܐܚܝܗܝܢ܂ *ܘܚܝܐ ܐܝܘܒ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ܂ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ܂
16 ܘܚܙܐ ܒܢܘܗܝ܂ ܘܒܢܝ ܒܢܘܗܝ܂ ܠܐܪܒܥܐ ܕܪܝܢ܂ *ܘܣܐܒ ܐܝܘܒ ܘܣܒܥ ܝܘܡܬܐ܂ ܘܡܝܬ܀
17 *ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܐܝܘܒ ܙܕܝܩܐ܂ ܐܝܬ ܒܗ ܦܬܓܡܐ ܒܢܓ *

Versio ARABICA.

7 * وكان من بعد ما تكلم الرب مع ايوب • قال الرب لاليفاز التيمي احما رجزي عليك وعلى كلتي
8 صاحبيك • حين لم تقولوا قدامي البر على عبدي ايوب * فالان خذوا لكم سبعة ثيران • وسبعة
كباش • واذهبوا الى عبدي ايوب • فيصعد قربانا بدلكم • وعبدي ايوب يصلي عليكم • واصنع
9 بوجهه فلا اجعلكم للهوان • انكم لم تقولوا قدامي البر مثل عبدي ايوب * وانطلق اليفاز التيمي
10 وبلداد السوحاني • وصوفار النعماتي فصنعوا كالذي قال لهم الرب • فصنع الرب بوجه ايوب * والرب
11 رد سبيه حين كان يصلي على احبابه • وزاد الرب على كل شي كان لايوب ضعفا * فاتا اليه جميع
اخوته واخواته • وكل الذين كانوا يعرفونه • واكلوا معه خبزا • في بيته الذي كانوا حزنوا عليه • وعزوه
من جميع البلوى الذي اتا الرب عليه • فوهب له كل رجل من واحد واحد شاة واحدة وواحد قرطا
12 من ذهب * والرب بارك اخر ايوب اكثر من اوليته • فكان له اربعة عشر الفا من الغنم • وستة الاف
13 14 من الجمال • والف فدان من البقر • والف اتانة * وكان له سبع بنين وثلاثة بنات * ودعا اسم الواحدة
15 نهارا • واسم الثانية قصوعة • واسم الثالثة قرن نافوخ * ولم يوجد نساء احسن من بنات ايوب في جميع
16 الارض • واعطاهن ايوب ميراثا مع اخوتهن * وعاش ايوب من بعد ذلك مائة واربعين وستة سنين
17 وابصر بنيه وبني بنيه الى اربعة دور * وشاخ ايوب وشبع من ايامه ومات •

* وايوب كان ساكنا في ارض عوص في اكم ادوم وعربيا • ومن قبل كان اسمه يوباب • اخذا هذا
امراه عربية • وولد له غلام كان اسمه انون • وايوب كان ابن زارا ابن بني عيسو • وامه كانت
من بصرى • وهو كان السادس من ابراهيم • والملوك الذي ملكوا في ادوم • الذي كان ملك
على تلك الارض من قبل • بالع ابن باعور • واسم مدينته دنابا • ومن بعد يوباب هذا الذي
يسمى ايوب • وبعده ايوب ايضا اسم هذا الذي كان رئيسا من الارض التيمانية • ومن بعد
ابن باراق هذا الذي قتل وهزم مديام في سهلة ماب • واسم مدينته جاتم • واصدقاء ايوب
الذي جاوه اليفاز من بني عيسو ملك التيمانيين •

* تم بعون الله تعالى • وقد ذكر صاحب النسخة الذي نقلت منها هذه النسخة انه فسر
من السريانية الى العربية • والحمد لواهب العقول •

* انقضى سفر ايوب الصديق • وكانت جميع ايام حياة ايوب • مائتين واربعين سنة *
• الحمد لله ابدا •

VERS. SYR. & ARAB. Interp. Lat.

Et factum est, postquam 7
Domin^us locutus esset (d)
cũ Job, dixit Dominus
ad Elifaz Temanitem,
Accensus est furor meus
contra te, & contra u-
trumq; amicũ tuũ, dum
non locuti estis coram me
de servo meo Job re-
ctum. Modò sumite vobis 8
septem tauros & septem
arietes, & ite ad servum
meũ Job, & elevabit obla-
tionẽ pro vobis: & servus
meus Job orabit pro vobis,
& faciam^ propter eũ, &
non faciam vos in de-
spectionem, eò quòd non
dixistis coram me justum
sicut servus meus Job. Et 9
abiit Elifaz Temanites,
& Beldad Suhites, &
& Sofar Naamaites, &
fecerunt sicut dixit eis
Dominus: & fecit Domi-
nus propter Job. Et Do- 10
minus revocavit capti-
vitatem (e) ej^, cùm ora-
ret pro amicis suis: Et au-
xit Deus omnia quæcunq;
fuerant Job, dupliciter:
Veneruntq; ad eũ omnes 11
fratres ejus, & sorores e-
jus, & omnes qui (f) eũ
cognoscebãt & comede-
runt cũ eo panem in do-
mo ejus, qui contristati
erant de ipso: & consola-
ti sunt eum pro omnibus
tribulationibus quas Do-
minus intulerat ei. Et de-
derunt ei unusquisque vir
ovem unam, & unam
inaurem auri. Et Domi- 12
nus benedixit novissimis
Job magis quàm princi-
pio ejus. Et facta sunt ei
quatuordecim millia ovi-
um, & sex millia came-
lorum, & mille juga bo-
um, & mille asinæ. Fue- 13
runtque ei septem filii, &
tres filiæ: Et vocavit no- 14
men unius Diem, & no-
men secundæ Casiam, &
nomen tertiæ Carnafuch:
Et non inventæ sunt mu- 15
lieres pulchriores filiabus
Job, in universa terra.
Deditque eis Job hæredi-
tatem inter fratres earũ.
Et vixit Job post hæc 16
(g) centum quadraginta
sex annis, & vidit filios
suos, & filios filiorum
suorum, usque ad quar-
tam generationem. Et 17
senuit Job, & satu-
ratus est diebus suis, &
mortuus est.

INTERP. SYRIACA.

(d) hosce sermones cũ (e) Job, cùm (f) jam olim eum (g) centum & quadraginta annis, Absolutus est Liber Job Justi et illustris; in quo continentur versus 2553.

Job verò habitabat in terra Us, inter terminos Edom & Arabiæ, & antea vocabatur Jobab. Hic duxit uxorem alienigenam, ipsique natus est filius dictus Anun. Job verò erat filius Zaræ, filii filiorum Esau; & mater ejus erat de Basra: & ipse erat sextus ab Abrahamo. Ex regibus verò qui regnârunt in Edom, regnavit super illam terram primò Balac filius Beor: & nomen urbis istius viri, Danaba. Et post hunc Jobab, iste qui vocatur Job: Et post Job quoque nomen ejus, qui erat princeps te terra Temaniæ: Et post eum filius Barac, hic est qui occidit & fugavit Madiam in planitie Moab: & nomen urbis ejus Gjatem. Et ex amicis Job qui eum convenerunt, erat Elifaz de filiis Esau, rex Temanitarum.

Completum est, excelso Deo favente. Commemoravit autem Author exemplaris, è quo hoc descriptum est, hunc librum à Syriaco sermone in Arabicum versum fuisse.

Gloria intellectuum datori.

Perfectus est Liber Job. Et fuit ætas ducentorum quadraginta annorum.

Laus Deo semper.

ספר תהלים : א ב

PSALMUS I. א

peccatorum via in & ,impiorum consilium in ambulavit non qui viri Beatitudines
1 אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים
Domini lege in Quoniam .sedit non derisorum consessu in & , stetit non
2 לא עמד ובמושב לצים לא ישב: כי אם בתורת יהוה
plantatum lignum sicut erit Et .nocte ac die meditabitur ejus lege in & ,ejus voluntas
3 חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה: והיה כעץ שתול
non ejus folium & ,suo tempore in dabit suum fructum quod ,aquarum rivos super
על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא
quumimo ; impii sic Non .faciet prosperare ,faciet quod omne & : decidet
4 יבול וכל אשר יעשה יצליח: לא כן הרשעים כי אם
judicio in impii stabunt non Ideo .ventus eum dispellet quam gluma sicut
5 כמץ אשר תדפנו רוח: על כן לא יקמו רשעים במשפט
via & : justorum viam Dominus sciens Quoniam .justorum cœtu in peccatores &
6 וחטאים בעדת צדיקים: כי יודע יהוה דרך צדיקים ודרך
.peribit impiorum
רשעים תאבד:

PSAL. II. ב

reges Astabunt ? inane meditabuntur populi & ,gentes sunt tumultuatae quid Ut
1 למה רגשו גוים ולאמים יהגו ריק: יתיצבו מלכי
2 ejus Unctum adversus & ,Dominum adversus ,pariter consultant principes & , terræ
ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יהוה ועל משיחו:
Habitans .eorum funes nobis à projiciamus & ; eorum vincula Dirumpamus
3 ננתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבתימו: יושב
4 ,suo naso in eos ad loquetur Tunc .eos subsannabit Dominus ,ridebit cœlis in
5 בשמים ישחק אדני ילעג למו: אז ידבר אלימו באפו
montem ,Sijon super ,meum regem constitui ego Et .eos terrebit sua ira in &
6 ובחרונו יבהלמו: ואני נסכתי מלכי על ציון הר
, tu meus filius ,me ad dixit Dominus ,statutum ipsum Narrabo .meæ sanctitatis
7 קדשי: אספרה אל חק יהוה אמר אלי בני אתה
; tuam hæreditatem gentes dabo & , me à Postula- .te genui hodie ego
8 אני היום ילדתיך: שאל ממני ואתנה גוים נחלתך
figuli vas sicut : ferrea virga in eas Conteres .terræ fines tuam possessionem &
9 ואחזתך אפסי ארץ: תרעם בשבט ברזל ככלי יוצר
Servire .terræ judices vos castigate ,intelligite reges nunc Et .eos disperges confractes
10 תנפצם: ועתה מלכים השכילו הוסרו שפטי ארץ: עבדו
11 forte ne filium Osculamini .tremore in exultate & ,timore in Domino
12 את יהוה ביראה וגילו ברעדה: נשקו בר פן
omnes beati : ejus nasus paululum vel exarserit cum , via pereatis & ,irascatur
יאנף ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו אשרי כל
.eo in confidentes
חוסי בו:

תרגום TARGUM.

א

1 טוביה דגבר דלא הליך במלכת רשיעין ובאורחת חייבין לא קם ובסיעת ממקני לא
2 אסתחר : אלהן בנימוסא דיי רעותיה ובאוריתיה מרנן יימם ולילי :
3 ויהי כאילן חיי דנציב על טופי מוי די אנביה מבשל בעדניה ואטרפוי לא נתרין וכל לבלבוי דמלבלב מגרגר ומצלח :
4 לא מטול היכנא רשיעי אלהן כמוצא די תשקפניה עלעולא :
5 מטול היכנא לא יזכון רשיעי ביומא רבא וחייבין בסיעת צדיקיא :
6 מטול דגלי קדם יי אורח צדיקיא ואורחתהון דרשיעי תהובד :

ב

1 למה מתרגשן עממיא ואומיא מרננין סריקותא:
2 קימין מלכי ארעא ושלטוניא יתחברון כחדא למרדא קדם יי ולמנצי על משיחיה :
3 נתרעית אסרתיהון ונטלוק מננא שלשלותהון :
4 דיתיב בשמיא יגחך מימרא דיי ידחך להון :
5 הידין ימלל להון בתוקפיה וברוגזיה יבהל אנון :
6 ואני רביתי מלכי ומניתיה על טור מקדשי :
7 אשתעי קימא דיי אמר חביב כבר לאבא לי אנת זכאה כאלו יומא דין בריתך :
8 בעי מני ואתן נכסי עממיא אחסנתך ואחורתך שלטוני סיפי ארעא :
9 תתברנון היך בחוטרא דפרזלא היך מן דפחר תתרענון :
10 וכדין מלכיא אשכילו קבילו מרדותא נגידי ארעא :
11 פלחו קדם יי בדחלא וצלו ברתיתא :
12 קבילו אולפנא דלמא ירגיז ותהובדון אורחא מטול דייחור בזעיר רוגזיה טוביה לכל דסברין במימריה :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

LIBER PSALMORUM.

PSAL. I.

Beatitudo viro qui non ivit in consilium impiorum, & in via peccatorum non stetit, & cum societate derisorum non sedit. 1
Sed in institutione Domini voluntas ejus, & in Lege ejus meditatur die ac nocte. 2
Et erit tanquam arbor vitæ quæ plantata est super rivos aquarum, cujus fructus maturescit in tempore suo, & folia ejus non defluunt, & omne germen ejus quod germinat, grandescit & proficit. 3
Non sic impii, sed sicut stipula quam projicit turbo. 4
Propterea non justificabuntur impii in die magno, neque peccatores in societate justorum. 5
Quoniam manifesta est ante Dominum via justorum, & via impiorum perdetur. 6

PSAL. II.

Quare fremunt populi, & nationes meditantur vanitatem? 1
Consurgunt reges terræ, & potentes convenerunt in unum, ut deficiant à Domino, & certent contra Messiam ejus. 2
Dissolvamus vincula eorum, & projiciamus à nobis funes eorum. 3
Qui sedet in cœlis, ridebit: Verbum Domini subsannabit eos. 4
Tunc loquetur ad eos in fortitudine sua, & in ira sua interturbabit eos. 5
Et ego unxi regem meum, & constitui ipsũ super montem sanctuarii mei. 6
Recitabo pactum, quod Dominus dixit: Dilecte sicut filius est patri, tu mihi purus es, ac si die ista creavissem te. 7
Postula à me, & dabo divitias populorum hæreditatem tuam, & possessionem tuam dominia finium terræ. 8
Confringes ipsos velut in virga ferrea, tanquam vas fictile conteres eos. 9
Et nunc reges intelligite, recipite eruditionem duces terræ. 10
Servite coram Domino in timore, & orate in tremore. 11
Recipite doctrinam, ne forte irascatur, & amittatis viam. Cùm exarserit paululum furor ejus: bonum omnibus qui sperant in verbo ejus. 12

Versio SYRIACA. cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪ̈ܐ ܕܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܘܢܒܝܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܕܡܝܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

LIBER PSALMORUM DAVIDIS Regis & Prophetæ.

PSALMUS PRIMUS.

Narratio concionis, quæ de bonis moribus (habetur) in canone novem Beatitudinum apud Matthæum, continens vers. 14. 1

Beatus vir qui in via iniquorum non ambulavit, & in opinione peccatorum non stetit, & super sede irrisorum non sedit: 1
Sed in lege Domini voluntas ejus, & in lege ejus meditabitur die ac nocte. 2
Erit veluti arbor quæ est plantata secus rivum aquarum, quæ fructus suos reddit suo tempore, & cujus folia non defluunt, & quodcunque facit, perficit. 3
Non sic impii, sed tanquam festuca quam dispellit ventus. 4
Idcirco non surgent impii in judicio, neque peccatores in cœtu justorum. 5
Quoniam novit Dominus viam justorũ, via autẽ impiorum peribit. 6

PSAL. II.

De vocatione Gentium. Innuit prophetiam de passione Christi. Vers. 28. 1

Quare tumultuârunt gentes, & populi excogitârunt vanitatem? 1
Surrexerunt reges terræ & principes ejus, & consultârunt simul adversùs Dñm & adversùs Christũ ej⁹; 2
(Dicentes,) Rumpamus vincula eorũ, & solvamus à nobis jugum ipsorum. 3
Qui sedet in cœlo ridebit, et Domin⁹ subsannabit eos. 4
Tunc loquetur de illis in ira sua, et in furore suo conturbabit eos. 5
Ego constitui Regem meum super Sion montem sanctitatis meæ, 6
Ut ennarraret decretum meum. Dñs dixit mihi; Filius meus es, et ego hodie genui te. 7
Postula à me, daboque tibi gentes in hæreditatem tuam, et possessiones tuas terminos terræ. 8
Pasces eos virgis ferri, et sicut vasa figuli comminues eos. 9
Nunc ergò, Reges, sapite, et erudimini judices terræ. 10
Servite Domino in timore, et tenete eum in tremore: 11
Osculamini filium, ne irascatur, et pereatis à via ejus: Nam brevi exardescet ira ejus. Beati omnes qui confidunt in eo. 12

Advertendum, Præter literas Parenthesi ( ) insertas in Versionis Græcæ Interpretatione Latina, quæ ad Nobilii Notas in ultimo Tomo hujus operis Lectoré remittunt; adjici insuper alias hisce notis [ ] inclusas, quæ differentias Æthiopicæ Versionis à Græca, ad finem cujuslibet columnæ appositas, ostendunt: Notas verò numerales, quæ in ipsa Translatione Latina inferuntur, versuum distinctionem juxta Versionem Æthiopicam, cùm à Latina differt, indicare.

Versio VULG. LAT.

LIBER

PSALMORUM.

PSALM. I.

1 BEatus vir, qui non abiit in consilio
impiorum, & in via peccatorum non ste-
tit, & in cathedra pestilentiæ non sedit:
2 Sed in lege Dñi voluntas ejus, & in lege
3 ejus meditabitur die ac nocte. Et erit
tanquam lignum, quod plantatum est se-
cus decursus aquarum, quod fructum suũ
dabit in tempore suo: Et folium ejus
non defluet: & omnia quæcumq; faciet
prosperabuntur. Non sic impii, non sic:
4 sed tanquam pulvis, quem projicit ven-
tus à facie terræ. Ideò non resurgent
5 impii in judicio: neque peccatores in
6 concilio justorum. Quoniam novit Do-
minus viam justorum: & iter impio-
rum peribit.

PSALM. II.

1 QUarè fremuerunt gentes, & populi
2 meditati sunt inania? Astiterunt reges
terræ, & principes convenerunt in unũ,
adversùs Dominum, & adversùs Chri-
3 stum ejus. Dirumpamus vincula eorum:
& projiciamus à nobis jugum ipsorum.
4 Qui habitat in cœlis irridebit eos: &
5 Dominus subsannabit eos. Tunc lo-
quetur ad eos in ira sua, & in furore suo
6 conturbabit eos. Ego autem constitutus
sum rex ab eo super Sion montem san-
ctum ejus, prædicans præceptum ejus.
7 Dominus dixit ad me; Filius meus es
8 tu, ego hodiè genui te. Postula à me, &
dabo tibi gentes hæreditatem tuam, &
9 possessionem tuã terminos terræ. Reges
eos in virga ferrea, & tanquam vas fi-
10 guli confringes eos. Et nunc reges intel-
ligite: erudimini qui judicatis terram.
11 Servite Domino in timore: & exul-
12 tate ei cum tremore. Apprehendite
disciplinam, nequando irascatur Do-
13 minus, & pereatis de via justa. Cùm
exarserit in brevi ira ejus, beati omnes,
qui confidunt in eo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

(α) ΨΑΛΜΟΙ.

α΄.

1 †ΜΑκάριος ἀνὴρ, ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀ-
σεβῶν, † καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη, † καὶ ἐπὶ
2 καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. † Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νό-
μῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, † καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ
3 μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός. † Καὶ ἔσται ὡς τὸ
ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑ-
δάτων, † ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ.
† καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται, † καὶ πάντα ὅ-
4 σα ἂν (β) ποιῇ, κατευοδωθήσεται. † Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς,
οὐχ οὕτως, † ἀλλ' ἢ ὡς ὁ χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος
5 ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. † Διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται (γ) οἱ
ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, † οὐδὲ (δ) ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δι-
6 καίων. † Ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, † καὶ
ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται.

MS. A. (α) ΨΑΛΤΗΡΙΟΝ. (β) ποιήσῃ, (γ) ἀσεβεῖς (δ) οἱ ἁμαρτωλοὶ

β΄.

1 †ΙΝατί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;
2 † Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, † καὶ οἱ ἄρχοντες
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ † κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ χρι-
3 στοῦ αὐτοῦ. (α) † Διαῤῥήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν,
4 † καὶ ἀποῤῥίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν. † Ὁ
κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς (β) ἐκγελάσεται αὐτοὺς, † καὶ ὁ
5 κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς. † Τότε λαλήσει πρὸς
αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, † καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταράξει
6 αὐτούς. † Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ †
ἐπὶ Σιὼν ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, † (γ) διαγγέλλων
7 τὸ πρόσταγμα κυρίου. † Κύριος εἶπε πρός με, Υἱ-
ός μου εἶ σὺ, † ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. †
8 Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρο-
νομίαν σου, † καὶ τὴν κατάσχεσίν σου (δ) τὰ πέρατα
9 τῆς γῆς. † Ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, †
10 (ε) ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς. † Καὶ
νῦν βασιλεῖς σύνετε, † παιδεύθητε πάντες οἱ κρί-
11 νοντες τὴν γῆν. † Δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ, †
12 καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ. † Δράξασθε παιδείας,
μή ποτε ὀργισθῇ κύριος, † καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δι-
13 καίας. † Ὅταν ἐκκαυθῇ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ, †
μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ.

MS. A. (α) ΔΙΑΨΑΛΜΑ. (β) ἐκγελάσεται (γ) διαγγέλλων (δ) τὰ πέρα (ε) καὶ ὡς σκεῦος

Ver. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

PSALMI.

[a] I.

1 BEatus (a) vir, qui non abiit in consilio impi- 1
orum: & in via peccatorũ non
stetit: & in cathedra (b) [b]
pestilentiæ non sedit. 2 Sed [c] 2
in lege Domini voluntas ejus:
et in lege ejus meditabitur die
(c) ac nocte. 3 Et erit tanquam 3
lignum, quod (d) plantatum est
secus decursus aquarum: quod
fructum suum dabit in tempo-
re suo. 4 Et folium ejus non de-
fluet: & omnia quæcunque fa-
ciet, (e) [d] prosperabuntur.
5 Non sic [e] impii, non (f) sic: 4
sed tanquam pulvis, quem pro-
jicit vent* à facie terræ. 6 Ideò 5
non resurgẽt impii in judicio,
neque peccatores in (g) consilio
justorũ. 7 Quoniam novit Do- 6
minus viam justorum; [f] et (h)
iter impiorum peribit.

(a) [a] II.

1 QUarè (b) [b] fremue- 1
runt gentes; & populi [c] medi-
tati sunt inania? 2 (c) Astite- 2
runt reges terræ: & principes
convenerũt [d] in unum adver-
sùs Dominum, & adversùs
Christum ejus: 3 *Dirumpamus 3
[c] vincula eorum: et projicia-
m* à nobis jugũ ipsorũ. 4 Qui 4
habitat in cœlis, irridebit eos:
& Dominus subsannabit eos.
5 [f] Tunc loquetur ad eos in 5
ira sua: & in furore suo (d)
conturbabit eos. 6 Ego autẽ (e) 6
constitut* sum rex ab eo, super
Sion montem sanctum ejus, (f)
prædicans præceptum Domini.
7 Domin* dixit ad me; Filius 7
meus es tu: ego hodiè genui te.
8 Postula à me, & dabo tibi 8
gentes hæreditatẽ tuã, & [g]
possessionẽ tuam terminos ter-
ræ. 9 Reges eos in virga ferrea: 9
tanquam vas (g) figuli (h) con-
fringes eos. 10 Et nunc reges (i) 10
intelligite: erudimini omnes qui judicatis terram. 11 Servite Domino in timore: & exultate ei cum tremore. 12 (k) Apprehendite disciplinam, nequando irascetur Dominus, & pereatis de via justa. 13 Cùm exarserit in brevi ira ejus; beati omnes qui confidunt in eo. 11 12 13

Versio ÆTHIOPICA.

መዝሙረ:ፍርሀተ:እግዚአብሔር:ወእሮ
ሐቀ:እምጸረዊ::

፩ ብፁዕ: ብእሲ: ዘኢሖረ: በምክረ: ረሲዓ 1
ን::ወዘኢቆመ: ውስተ: ፍኖተ:ኃጥአን::ወዘ
ኢነበረ:ውስተ:መንበረ:መስተሳልቃን::=፦ ዘ 2
ደእሙ:ሕገ:እግዚአብሔር:ሠምረቱ::ወዘ
ሕጎ:ያነብብ:መዓልተ:ወሌሊተ::=፦ወይከው 3
ን:ከመ:ዕፅ:እንተ: ትክልት: ኅበ:ሙኀዘ:ማ
ይ::እንተ:ትሁብ:ፍሬሃ:በጊዜሃ::=፦ ወቈ 4
ጽላኒ: ኢይትነገፍ::ወኵሉ: ዘገብረ: ይፌጽ
ም::=፦ አኮ:ከመዝ:ኃጥአንሰ:አኮ:ከመ 5
ዝ::ዳእሙ:ከመ:መሬት: ዘይግሕፋ::ነፋስ:
እምገጸ:ምድር::=፦ ወበእንተዝ: ኢይትነ 6
ሥኡ: ረሲዓን : እምደይን::ወኢኃጥአን:ው
ስተ:ምክረ:ጻድቃን::=፦እስመ : ያአምር : 7
እግዚአብሔር : ፍኖቶሙ: ለጻድቃን :: ወፍ
ኖቶሙሰ : ለኃጥአን : ትጠፍእ::=፦
ትንቢት:ዘዳዊት:ላዕለ:እግዚአብሔር:ወ
ላዕለ:መሲሁ:እስመ:ሐለዩ:አሕዛብ:
ይዕርግዋ:ለጽዮን:ወይፄውዉዋ::

፪ ለምንት:አንገለጉ:አሕዛብ::ወሕዘብኒ: 1
ነበቡ:ከንቶ::=፦ወተንሥኡ:ነገሥተ:ምድ 2
ር::ወመላእክትኒ: ተጋብኡ: ምስሌሆሙ: ኅ
በረ::ላዕለ: እግዚአብሔር : ወላዕለ : መሲ
ሑ::=፦ ንበትክ:እሙኒሆሙ:ማእሰሪሆሙ::ወ 3
ንገድፍ:እምላዕሌነ:አርዑቶሙ::=፦ ዘይነ 4
ብር: ውስተ: ሰማይ : ይሥሕቆሙ::ወእግዚ
አብሔር:ይሳለቅ:ላዕሌሆሙ::=፦ ሶበ:ይነ 5
ብሎሙ: በመዓቱ::ወበመዓቱ : የኀውኮሙ::=፦
ወአንሰ:ተሠየምኩ:ንጉሠ:ላዕሌሆሙ::በጽ 6
ዮን: በደብረ: መቅደሱ::ከመ : እንግር: ትእ
ዛዘ:ለእግዚአብሔር::=፦ እግዚአብሔር: 7
ይቤለኒ:ወልድየ:አንተ::ወአነ:ዮም: ወለድ
ኩከ::=፦ ሰአል: እምኔየ: እሁበከ : አሕዛ 8
ብ: ለርስትከ::ወመኳንኒከኒ: እስከ : አጽና
ፈ:ምድር::=፦ወትርዕዮሙ:በበትረ:ኀጺን:: 9
ወከመ: ንዋየ: ለብሐ: ተቀጠቅጦሙ::=፦
ወይእዜኒ : ነገሥተ : ለብዉ :: ወተገሠጹ: 10
ኵልክሙ:እለ:ትኴንንዋ:ለምድር::=፦ ተ 11
ቀነዩ : ለእግዚአብሔር : በፍርሃት:: ወተሐ
ሠዩ : ሎቱ : በረዓድ::=፦ አጽንዕዋ: ለጥ 12
በብ : ከመ: ኢይትመዓዕ : እግዚአብሔር::
ወኢትትሐጐሉ : እምፍኖተ : ጽድቅ::=፦
ሶበ:ነደ:ፍጡነ:መዐቱ:: ብፁዓን:ኵሎ 13
ሙ:እለ:ተወከሉ:ቦቱ::

INTERP. ÆTH. [a] Præmium timoris Domini, & quòd auferet illud ab adversario. [b] derisorum [c] lex Domini [d] ad exitum perducet. [e] autem [f] sed & PSAL. II. [a] Prophetia Davidis de Deo, & de Messiah ejus, eò quòd conjurarent gentes ascendere in Zionem, eamque captivam ducere. [b] convenerunt [c] etiam [d] simul cum illis adversùs [e] à nobis [f] Cùm [g] ditionem tuam etiam usque ad

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* السفر الاول من مزامير داوود النبي ملك بني اسرايل * المزمور الاول *

* حسن عبادة ورجاء الاجر * وعدة استيكوناته ية *

1 * طوبا للرجل الذي لم يتبع راي المنافقين * ولم يقف في طريق الخاطيين * ولم يجلس مع
2 المستهزيين * لكن في ناموس الرب ارادته * وفي سنته يتلوا ليلا ونهارا * فيكون كمثل الشجر
3
4 المغروسة علي مجاري المياه * التي تعطي ثمرها في حينها * وورقها لا يتناثر * وكل ما تعمل يتم * ليس
5 كذلك المنافقون ليس كذلك * لكن كالهباء الذي تذريه الرياح عن وجه الارض * فلهذا
6 لا يقوم المنافقون في القضاء * ولا الخطاة في مجمع الصديقين * لان الرب عارف بطريق
الابرار * وطريق الاثمة تبيد *

* المزمور الثاني لداوود *

* نبوة علي السيد المسيح ودعوة الامم * كز * استيكوناته *

1 * لماذا ارتجت الشعوب * وهذت الامم بالباطل * قامت ملوك الارض ورؤساوها * وتساوروا جميعا
2
3 علي الرب وعلي مسيحه * فلنقطع اغلالهم * ونلقي عنا نيرهم * الساكن في السموات يهزء بهم *
4
5 والرب يمقتهم * حينيذ يكلمهم بغضبه * وبسخطه يذهلهم * انا اقامني الرب ملكا منه * علي
6
7 صهيون جبل قدسه * لاخبر امر الرب * الرب قال لي انت ابني * وانا اليوم ولدتك * سلني
8
9 فاعطيك الشعوب ميراثك * وسلطانك علي اقطار الارض * ترعاهم بقضيب من حديد * ومثل
10 انية الفخار تسحقهم * مذ الان تفهموا ايها الملوك * وتادبوا يا جميع قضاة الارض * تعبدوا
11
12 للرب بخشية * وسبحوه برعدة * الزموا الادب * ليلا يغضب الرب عليكم * فتضلوا عن سبيل
العدل * اذا توقد غضبه سريعا * طوبي للمتوكلين عليه *

Liber primus PSALMORUM Davidis Prophetæ, Regis filiorum Israel:

PSAL. I.

Decus pietatis & spes alterius seculi. Et numerus vers. 15.

BEatitudo viro, qui non sectatus est 1
sententiam scelestorũ; & non stetit in
via peccatorũ, et non sedit cum illudenti-
bus; Sed in lege Domini voluntas ejus, 2
et in juribus ejus meditatur noctu diuque.
Erit sanè veluti arbor plantata ad decur- 3
sus aquarũ, quæ dat fructũ suum in tem-
pore suo. Et folia ejus non labentur, &
quicquid operatur, explet: Non sic impii, 4
non sic: sed tanquã pulvis, quem disper-
gunt venti de facie terræ. Et propterea 5
non stabunt impii in judicio, neque pecca-
tores in concilio justorum: Quoniam Do- 6
minus sciens est viam justorum, et via ini-
quorum peribit.

PSAL. II.

Davidis. Prophetia de Christo Do- 1
mino, et vocatione gentium.
Vers. 17.

QUarè conturbati sunt populi, et de-
liràrunt gentes vanitatem? Insur- 2
rexerunt reges terræ, & principes ejus, &
consilium inierunt simul adversùs Domi-
nũ, & adversùs Christum ejus. Dirum- 3
pamus vincula eorum, & projiciamus à
nobis jugum ipsorum. Habitans in cœlis 4
illudet eos: & Dominus odio habebit eos.
Tunc alloquetur eos in furore suo, & in 5
ira sua contemnet eos. Constituit me 6
Dominus Regem pro se super Sion, mon-
tem sanctitatis suæ, ut annuntiarem
præceptum Domini. Dominus dixit mi- 7
hi; Tu es filius meus, & ego hodiè
genui te. Postula à me, & dabo tibi 8
populos hæreditatem tuam, & imperium
tuum super terminos terræ; Pasces eos 9
in virga ex ferro, & veluti vasa ar-
gillæ conteres eos: Ex nunc intelligite, 10
O reges, & erudimini, O omnes judices
terræ. Servite Domino cum timore, et lau- 11
date eum cum tremore. Adhærete disci- 12
plinæ, ut ne indignetur Dominus vobis,
et erretis à semita justitiæ, Cùm exarse-
rit furor ejus citò: Beati confidentes in eo.

תהלים : ג ד ה

PSAL. III. ג

quàm Domine .sui filii Absalom faciebus à ipsum fugiendo in ,Davidis Canticum
1 מִזְמוֹר לְדָוִד בְּבָרְחוֹ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ : יְהוָה מָה־
2 dicentes Multi .me adversum insurgentes multi:mei angustiatores sunt multiplicati
רַבּוּ צָרָי רַבִּים קָמִים עָלָי : רַבִּים אֹמְרִים 3
: me pro clypeus Domine tu Et .Selah ,Deo in ei salus non ,meæ animæ
4 לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בֵאלֹהִים סֶלָה : וְאַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי
me exaudivit &:clamabam Dominum ad mea Voce.meum caput exaltans & ,mea gloria
5 כְּבוֹדִי וּמֵרִים רֹאשִׁי : קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי
Dominus quia : evigilavi ,dormivi & , accubui Ego .Selah,suæ sanctitatis monte de
6 מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה : אֲנִי שָׁכַבְתִּי וָאִישָׁנָה הֱקִיצוֹתִי כִּי יְהוָה
se posuerunt circumquaquo qui : populi millibus decem à timebo Non .me fulciet
7 יִסְמְכֵנִי : לֹא־אִירָא מֵרִבְבוֹת עָם אֲשֶׁר סָבִיב שָׁתוּ
meos inimicos omnes percussisti quia,mi Deus me serva ,Domine Surge .me contra
8 עָלָי : קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהַי כִּי־הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֹיְבַי
tuum populum super : salus Domini .confregisti impiorum dentes : maxilla
9 לֶחִי שִׁנֵּי רְשָׁעִים שִׁבַּרְתָּ : לַיהוָה הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ
.Selah .tua benedictio
בִרְכָתֶךָ סֶּלָה :

PSAL. IV. ד

,meæ justitiæ Deus me exaudi me invocando In.Davidi canticum Neghinoth in Victori
1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד : בְּקָרְאִי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צִדְקִי
2 viri Filii.meam orationem audi & ,mei miserere:mihi fecisti dilatationē angustia in
3 בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לִּי חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי : בְּנֵי־אִישׁ
?mendacium quæretis , inane diligetis ?ignominiam in meam gloriam usquequo
עַד־מֶה כְבוֹדִי לִכְלִמָּה תֶּאֱהָבוּן רִיק תְּבַקְשׁוּ כָזָב
,exaudiet Dominus : sibi pium Dominus segregavit quòd scitote Et .Selah
4 סֶלָה : וּדְעוּ כִּי־הִפְלָה יְהוָה חָסִיד לוֹ יְהוָה יִשְׁמַע
super ,vestro corde in dicite : peccetis ne & ,Contremiscite .eum ad me clamando in
5 בְּקָרְאִי אֵלָיו : רִגְזוּ וְאַל־תֶּחֱטָאוּ אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם עַל־
.Dominum in sperate & ;justitiæ sacrificia Sacrificate .Selah ,tacete & ,vestro cubili
6 מִשְׁכַּבְכֶם וְדֹמּוּ סֶלָה : זִבְחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק וּבִטְחוּ אֶל־יְהוָה :
tuarum facierum lucem nos super Eleva?bonum nos faciet videre quis : dicentes Multi
7 רַבִּים אֹמְרִים מִי־יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה־עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ
eorum novū vinū & eorū frumentū tempore à,meo corde in lætitiam Dedisti .Domine
8 יְהוָה : נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם וְתִירוֹשָׁם
,solus Dominus tu quia,dormiam &,accubabo pariter pace In .sunt multiplicata
9 רָבּוּ : בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי־אַתָּה יְהוָה לְבָדָד
.me habitare facies fiducia in
לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי :

PSAL. V. ה

:Domine auribus percipe mea Eloquia.David canticum Hannechiloth super Victori
1 לַמְנַצֵּחַ אֶל־הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד : אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה
2 :mi Deus & ,mi rex mei clamoris voci Attende .meam meditationem intellige
3 בִּינָה הֲגִיגִי : הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי
dispōnam mane ,meam vocem ,audies mane Domine .orabo te ad quoniam
4 כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל : יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר אֶעֱרָךְ
,malus te habitabit non : tu impietatem volens Deus non Quia .speculabor &,tibi
5 לְךָ וַאֲצַפֶּה : כִּי לֹא אֵל־חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגֻרְךָ רָע :

תרגום TARGUM.

ג

1 תֻּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד בְּמֶעְרְקֵיהּ מִן קֳדָם אַבְשָׁלוֹם
2 בְּרֵיהּ : יְיָ כְּמָה סַנְאַיִן מְעִיקֵי סַנְאַיִן דְּקָיְמִין עֲלַי :
3 סַנְאִין אָמְרִין לְנַפְשִׁי לֵית פּוּרְקָנָא לֵיהּ בֶּאֱלָהָא
4 לְעָלְמִין : וְאַנְתְּ יְיָ תְּרִיס עֲלַי יְקָרִי וּמְרִים רֵישִׁי :
5 קָלִי קֳדָם יְיָ אֲצַלֵּי יְקַבֵּל צְלוֹתִי מִן טוּר בֵּית
6 מַקְדְּשֵׁיהּ לְעָלְמִין : אֲנָא שְׁכֵיבִית וּדְמֵכִית
7 אִתְּעָרִית מְטוּל דַּיְיָ סָמֵיךְ יָתִי : לָא אֶתְדְּחַל מִמַּצּוּתָא
8 דְעַם דְּחָזוֹר חֲזוֹר אִתְכַּנְּשׁוּ עֲלַי : קוּם יְיָ פְּרוֹק יָתִי
אֱלָהִי אֲרוּם מְחֵיתָ כָּל בַּעֲלֵי דְבָבַי עַל לִיסְתְּהוֹן
9 כַּכֵּי רַשִּׁיעֵי תַּבַּרְתָּא : מִן קֳדָם יְיָ פּוּרְקָנָא עַל עַמָּךְ
בִּרְכָתָךְ לְעָלְמִין :

ד

1 לְשַׁבָּחָא עַל חִנְגִּיתָא תֻּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד : בְּעִדָּן
2 צְלוֹתִי קַבֵּל מִנִּי אֱלוֹהּ צִדְקוּתִי בְּעִדָּן עָקְתָא
3 אַפְּתֵיתָא לִי חוּס עֲלַי וְקַבֵּל צְלוֹתִי : בְּנֵי נָשָׁא מְטוּל
מָה אִיקָרִי לְאִתְכַּנְּעוּתָא תְּרַחֲמוּן סְרִיקוּתָא
4 תִּבְעוּן כַּדִּיבוּתָא לְעָלְמִין : וִידַעוּן אֲרוּם פְּרִישׁ יְיָ
זַכָּאָה לֵיהּ יְיָ יְקַבֵּל צְלוֹתֵיהּ דְּדָוִד בְּמִקְרֵי לְוָתֵיהּ :
5 זְעוּ מִנֵּיהּ וְלָא תֶּחְטוּן אָמְרוּ בְעוּתְכוֹן בְּפוּמְכוֹן
וְשֵׁילַתְכוֹן בְּלִבַּבְכוֹן וְצַלּוּ עַל שְׁוִיכוֹן וְאִדְכָּרוּ יוֹם
6 מִיתוּתָא לְעָלְמִין : כְּבוּשׁוּ יִצְרְכוֹן וְיִתְחַשֵּׁיב לְכוֹן
7 בִּנְכְסַת צִדְקָא וְסַבַּרוּ עַל יְיָ : סַגִּיאִין דְּאָמְרִין מַן
יְחַמְּנַנָא טָבָא נְשָׂא עֲלָנָא נְהוֹר סְבַר אַפָּךְ יְיָ :
8 יְהַבְתָּא חֶדְוָתָא בְּלִבִּי מִן עִדָּן דְּעִבּוּרְהוֹן
9 וְחַמְרְהוֹן סַגִּיאוּ : בִּשְׁלָמָא כַּחֲדָא אֶשְׁכּוּב וְאֶדְמוּךְ
מִן בִּגְלַל דְּאַנְתְּ הוּא יְיָ בִּלְחוֹדוֹי בִּסְבַרָא
תּוֹתְבִנַּנִי :

ה

1 לְשַׁבָּחָא עַל חִנְגִּין תֻּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד : מֵימְרִי
2 אֲצִית יְיָ אִתְבַּיַּן רִנּוּנִי : צִית לְקָל בָּעוּתִי מַלְכִּי
3 4 וֵאלָהִי אֲרוּם קֳדָמָךְ אֲצַלֵּי : יְיָ בְּצַפְרָא שְׁמַע קָלִי
5 בְּצַפְרָא אֲסַדַּר קֳדָמָךְ וְאֶסְתַּכֵּי : מְטוּל דְּלָא אֱלָהָא
רָעֵי רִשְׁעָא אַנְתְּ לָא אִתּוֹתַב עִמָּךְ בִּישָׁא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Canticum David cùm fugeret à facie 1
Absalom filii sui.

PSAL. III.

Domine quā multi sunt infestores mei ! 2
multi surgunt adversum me. Multi dicunt 3
animæ meæ: Non est redemptio ei in Deo
in æternum. Et tu, Domine, scutum super 4
me, honor meus, & exaltator capitis mei.
Voce mea ad Dominum orabo: & recepit 5
orationem meam de monte domus sanctuarii sui in æternum. Ego quievi & dor- 6
mivi; evigilavi, quoniam Deus sustentavit me. Non *timebis à contentione populi*, 7
qui circumcirca coadunati sunt adversum
me. Surge Domine, redime me Deus me°, 8
quoniam tu percussisti omnes auctores
inimicitiæ meæ super genas eorum, dentes
impiorum confregisti. A facie Domini re- 9
demptio, super populum tuum benedictio
tua in æternum.

Ad canendum super *chorum*, canticum 1
David. PSAL. IV.

In tempore orationis meæ recipe à me 2
Deus justitiæ meæ, in tempore angustiæ
dilatâsti mihi: miserere mei, & accipe orationem meam. Filii hominis usquequo 3
honor me° ad vituperium ? amabitis inania, quæretis mendacium in æternum ?
Et scitote quoniā separavit Dñs *justū* sibi: 4
Dñs accipiet orationem Davidis cùm invocaverit eum. Contremiscite ab illo, & 5
ne peccetis: dicite orationem vestram in
ore vestro, & petitionem vestrā in corde
vestro, & orate super cubile vestrum: &
mementote diei mortis semper. Domate 6
concupiscentias vestras, & reputabitur
vobis *in* sacrificium justitiæ: & sperate in
Dño. Plures sunt qui dicunt: Quis osten- 7
det nobis bonum ? leva super nos lumen
aspect° faciei tuæ Dñe. Dedisti lætitiam in 8
corde meo à tempore quo frumentū eorū
& vinum eorū multiplicata sunt. In pace 9
simul accubabo ac dormiam, quoniā tu *ipse*
Dñe singulariter *in spe* sedere facies me.

Ad canendum super choros, canticum 1
David. PSAL. V.

Verbum meum ausculta Dñe, intellige 2
meditationem meam. Ausculta vocem 3
petitionis meæ, rex me° & De° meus, quoniam coram te orabo. Dñe manè audi vo- 4
cem meam; manè ordinabo coram te, &
respiciam. Quoniam non De° volens improbitatem tu es; & non commorabitur tecum mal°. 5

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܬܠܬܐ * * ܕܐܬܟܬܒ ܠܕܘܝܕ ܥܠ ܛܒܬܐ ܕܥܬܝܕܢ. ܦܬܓܡܐ ܝܙ:
1
2 * ܡܪܝܐ ܡܐ ܣܓܝܘ ܐܠܘܨܝ. ܣܓܝܐܐ ܕܩܡܘ ܥܠܝ: * ܣܓܝܐܐ ܕܐܡܪܝܢ ܠܢܦܫܝ. ܕܠܝܬ
3
4 ܠܟ ܦܘܪܩܢܐ ܒܐܠܗܟ: * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܪܝܐ ܡܥܕܪܢܝ ܐܢܬ. ܘܫܘܒܚܝ ܘܡܪܝܡ ܪܫܝ: * ܒܩܠܝ
5
6 ܠܡܪܝܐ ܩܪܝܬ. ܘܥܢܢܝ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܗ: * ܐܢܐ ܫܟܒܬ ܘܕܡܟܬ ܘܐܬܬܥܝܪܬ. ܡܛܠ
7 ܕܡܪܝܐ ܣܡܟܢܝ: * ܠܐ ܐܕܚܠ ܡܢ ܪ̈ܒܘܬܐ ܕܥܡܐ. ܕܐܚܕܘܢܝ ܘܣܡܘ ܥܠܝ: * ܩܘܡ ܡܪܝܐ
8 ܐܠܗܝ ܘܦܪܘܩܝܢܝ: ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܚܝܬ ܠܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܥܠ ܦܟܘܗܝܗܘܢ: ܘܫܢܐ
9 ܕܪ̈ܫܝܥܐ ܬܒܪܬ. * ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܦܘܪܩܢܐ: ܘܥܠ ܥܡܟ ܒܘܪܟܬܟ ܠܥܠܡ.

1 * ܡܙܡܘܪܐ ܕܐܪܒܥܐ * * ܕܕܘܝܕ. ܕܥܠ ܗܠܝܢ ܕܚܫ. ܦܬܓܡܐ ܝ:
2 * ܟܕ ܩܪܝܬܟ ܥܢܝܬܢܝ ܐܠܗܝ ܘܦܪܘܥܐ ܕܙܕܝܩܘܬܝ. ܒܐܘܠܨܢܝ ܐܪܘܝܚܬ ܠܝ: ܪܚܡ ܥܠܝ
3 ܘܫܡܥ ܨܠܘܬܝ. * ܒܢ̈ܝ ܐܢܫܐ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܬܛܫܘܢ ܐܝܩܪܝ. ܘܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
4 ܣܪܝܩܘܬܐ: ܘܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܓܠܘܬܐ ܠܥܠܡܝܢ. * ܕܥܘ ܕܦܪܫ ܠܗ ܡܪܝܐ ܓܒܝܐ
5 ܒܬܕܡܘܪܬܐ: ܡܪܝܐ ܢܫܡܥܢܝ ܟܕ ܐܩܪܝܘܗܝ. * ܪܓܙܘ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ: ܐܡܪܘ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܘܥܠ
6 ܡܫܟܒܝܟܘܢ ܪܢܘ. * ܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܘܣܒܪܘ ܒܡܪܝܐ: * ܣܓܝܐܐ ܕܐܡܪܝܢ ܡܢܘ
7
8 ܢܚܘܝܢ ܛܒܬܐ: ܢܕܢܚ ܥܠܝܢ ܢܘܗܪܐ ܕܦܪܨܘܦܗ: * ܡܪܝܐ ܝܗܒܬ ܚܕܘܬܐ ܒܠܒܝ. ܡܢ
9 ܙܒܢܐ ܕܥܒܘܪܗܘܢ ܘܚܡܪܗܘܢ ܘܡܫܚܗܘܢ ܣܓܝܘ: * ܒܫܠܡܐ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܫܟܘܒ
ܘܐܕܡܘܟ: ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܪܝܐ ܒܠܚܘܕܝ ܒܬܘܟܠܢܐ ܐܘܬܒܬܢܝ. * ܡܙܡܘܪܐ ܕܚܡܫܐ *

1 * ܕܕܘܝܕ. ܨܠܘܬܐ ܡܢ ܦܪܨܘܦܐ ܕܥܕܬܐ: ܟܕ ܡܩܕܡ ܠܒܝܬܐ ܕܡܪܝܐ. ܦܬܓܡܐ ܟܙ:
2 * ܡ̈ܠܝ ܨܘܬ ܡܪܝܐ ܘܐܣܬܟܠ ܗܓܝܓܘܬܝ. * ܘܨܘܬ ܠܩܠܐ ܕܩܥܬܝ ܡܠܟܝ ܘܐܠܗܝ: * ܡܛܠ
3
4 ܕܠܘܬܟ ܡܨܠܐ ܐܢܐ. ܡܪܝܐ ܒܨܦܪܐ ܬܫܡܥ ܩܠܝ: ܘܒܨܦܪܐ ܐܬܛܝܒ ܘܐܬܚܙܐ ܠܟ. * ܡܛܠ
5
ܕܐܠܗܐ ܐܢܬ ܘܠܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܥܘܠܐ: ܠܐ ܢܥܡܪ ܥܡܟ ܒܝܫܐ.

PSALMUS. III.

Scriptus à Davide, de bonis futuris. Vers. 17. 1

Domine, quàm multiplicati sunt oppresso- 2
res mei ? multi sunt qui insurrexerunt adversùs me: Multi qui dicunt animæ meæ, Non 3
est tibi salus in Deo tuo. At tu, Domine, ad- 4
jutor meus es, & decus meum, atq; elator capitis mei. Voce meâ Dominum vocavi, & 5
respondit mihi de monte suo sancto. Ego cu- 6
bavi, & dormivi, atq; evigilavi, quoniam Dominus me suffulsit. Non metuam à decem mil- 7
libus populi, qui obsederunt me & posuerunt
contra me. Exurge, Domine Deus meus, & 8
salva me: Quoniam tu percussisti omnes
hostes meos in maxillas eorum, & dentes impiorum confregisti. Domini est salus, & su- 9
per populū tuum benedictio tua in sæculum.

PSALMUS. IV. Davidis.

De iis quæ perpessus est. Vers. 10. 1

Quando invocavi te, exaudisti me, Deus 2
meus, & vindex justitiæ meæ: in tribulationibus meis dilatâsti mihi. Miserere mei, &
exaudi orationem meam. Filii hominum quo- 3
usque gloriam meam celatis, & diligitis vanitatem, & quæritis mendacium in sæcula ? Sci- 4
tote quòd segregavit sibi Dominus electū cum
admiratione: Dominus exaudiet, quum invocavero eum. Irascimini & ne peccetis. Di- 5
cite in cordibus vestris, & super cubilibus
vestris meditamini. Sacrificate sacrificia ju- 6
stitiæ, & sperate in Domino. Multi sunt qui 7
dicunt, Quis ostendet nobis Probum ? Protendet super nos lumen vultûs sui. Domine, 8
dedisti lætitiam tuam in corde meo, à tempore quo frumentum eorum, & vinum eorum,
& oleū eorū multiplicata sunt In pace simul. 9
Ego quoque jacebo & dormiam, quoniam tu,
Domine, me solum in quiete habitare facies.

PSAL. V. Davidis.

Oratio ex persona Ecclesiæ, quum manè adiret domum Domini. Vers. 27. 1

Verba mea ausculta, Domine, & intellige 2
meditationem meam: Et ausculta vocem 3
clamoris mei, rex meus & Deus meus: Quo- 4
niam ad te oro, Domine, in matutino audies
vocem meam. Et in matutino parabo me, &
apparebo tibi. Quoniam Deus es, & non vis 5
impietatem, neq; habitabit tecum improbus.

Versio VULG. LAT.

1 Psalmus David, cùm fugeret à facie Ab-
salom filii sui. (2 Reg. 15.14.) III.
2 DOmine, quid multiplicati sunt qui
tribulãt me? multi insurgunt adversũ
3 me. Multi dicunt animæ meæ, Non est
salus ipsi in Deo ejus. Tu auté, Domine,
4 susceptor meus es, gloria mea, & exal-
tans caput meum. Voce meâ ad Dominũ
5 clamavi: & exaudivit me de monte san-
cto suo. Ego dormivi, & soporatus sum:
6 & exurrexi, quia Dñs suscepit me. Non
7 timebo millia populi circumdantis me:
exurge, Domine, salvũ me fac, Deus meus.
8 Quoniam tu percussisti omnes adversan-
tes mihi sine causa: dentes peccatorum
contrivisti. Domini est salus: & super
9 populum tuum benedictio tua.

1 In finem in carminibus, Psalmus David. IV.

2 CUm invocarem, exaudivit me Deus
justitiæ meæ: in tribulatione dilatã-
sti mihi. Miserere mei, & exaudi oratio-
3 nem meam. Filii hominũ usquequò gra-
vi corde? ut quid diligitis vanitatem, &
4 quæritis mendacium? Et scitote quoniã
mirificavit Dominus sanctũ suum: Dñs
5 exaudiet me cũ clamavero ad eũ. Irasci-
mini, & nolite peccare: quæ dicitis in
cordibus vestris, in cubilib⁹ vestris com-
6 pungimini. Sacrificate sacrificiũ justitiæ,
& sperate in Dño. Multi dicunt, Quis
7 ostendit nobis bona? Signatum est super
nos lumen vultûs tui, Domine: dedisti læ-
8 titiam in corde meo. A fructu frumenti,
9 vini, & olei sui, multiplicati sunt. In
pace in idipsum dormiã, & requiescam:
10 Quoniam tu, Domine, singulariter in spe
constituisti me.

1 In finem pro ea, quæ hæreditaté consequitur, Psalmus David. V.

2 VErba mea auribus percipe, Domine,
3 intellige clamoré meum. Intende vo-
ci orationis meæ, rex meus & De⁹ meus.
4 Quoniã ad te orabo: Domine, manè ex-
5 audies vocem meam. Manè astabo tibi
& videbo: quoniã non Deus volens ini-
6 quitatem tu es. Neque habitabit juxta
te malignus:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

1 (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ
† προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. γ΄.
2 ΚΥριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; † πολλοὶ
3 (β) ἐπανέστησαν ἐπ᾽ ἐμέ. † Πολλοὶ λέγουσι τῇ ψυχῇ
μου, Οὐκ ἔστι σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. ΔΙΑ-
4 ΨΑΛΜΑ. † (γ) Σὺ δὲ κύριε ἀντιλήπτωρ μου εἶ, † δόξα μου, καὶ
5 ὑψῶν τὴν κεφαλήν μου. † Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα,
† καὶ (δ) ἐπήκουσέ μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
6 † (ε) Ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα, † ἐξηγέρθην, ὅτι κύ-
7 ριος ἀντιλήψεταί μου. † Οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων
λαοῦ, † (ζ) τῶν κύκλῳ ἐπιτιθεμένων μοι. † ἀνάστα κύριε,
8 σῶσόν με ὁ θεός μου· † Ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς
ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως, † ὀδόντας ἁμαρτωλῶν
9 συνέτριψας. † Τοῦ κυρίου ἡ σωτηρία, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν
σου ἡ εὐλογία σου.

1 Εἰς τὸ τέλος, (α) ἐν ψαλμοῖς ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. δ΄.

2 † ἘΝ τῷ ἐπικαλεῖσθαί με, εἰσήκουσέ μου ὁ θεὸς τῆς
δικαιοσύνης μου· † ἐν θλίψει ἐπλάτυνάς μοι.
3 † οἰκτείρησόν με, καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου. † Υἱοὶ
ἀνθρώπων, ἕως πότε βαρυκάρδιοι; † ἵνα τί ἀγαπᾶτε (β)
4 ματαιότητα, καὶ ζητεῖτε ψεῦδος; ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Καὶ
γνῶτε ὅτι ἐθαυμάστωσε κύριος τὸν ὅσιον αὐτοῦ, † κύριος
εἰσακούσεταί μου ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐτόν.
5 † Ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, † ἃ λέγετε ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ ταῖς κοίταις ὑμῶν (γ) κατανύγητε.
6 ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης, καὶ
ἐλπίσατε ἐπὶ κύριον. † πολλοὶ λέγουσι, Τίς δείξει ἡ-
7 μῖν τὰ ἀγαθά; † Ἐσημειώθη ἐφ᾽ ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσ-
ώπου σου κύριε. † ἔδωκας εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν
8 μου. † Ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου αὐτῶν ἐπληθύν-
9 θησαν. † Ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμηθήσομαι, καὶ ὑπνώ-
10 σω. † Ὅτι σὺ κύριε κατὰ μόνας ἐπ᾽ ἐλπίδι κατῴκισάς με.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ε΄.

2 † ΤΑ ῥήματά μου ἐνώτισαι κύριε, † σύνες (α) τῆς κραυ-
3 γῆς μου, Πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, † ὁ
4 βασιλεύς μου καὶ ὁ θεός μου. † Ὅτι πρὸς σὲ προσεύ-
5 ξομαι κύριε, † τὸ πρωῒ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς μου. † Τὸ πρωῒ
παραστήσομαί σοι, καὶ (β) ἐπόψομαι. † ὅτι οὐχὶ θεὸς θέλων
6 ἀνομίαν σὺ εἶ. † Οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος,

MS.A. (α) Τῷ Δαυίδ, ὁπότε (β) ἐπανέστησαν. (γ) Σὺ δὲ ἀν-
τιλήμπτωρ μου εἶ, (δ) εἰσήκουσεν (ε) Ἐγὼ δὲ (ζ) τῶν* κύκλῳ
συνεπιτιθεμένων. Ψαλμ. δ΄. MS.A. (α) ψαλμὸς τῷ (β)
ματαιότητας, (γ) κατανύξητε. Ψαλμ. ε΄. MS.A. (α) τῇ κραυγῇ (β) ἐπόψῃ με.

Ver. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

Psalmus (a) ipsi David, cùm fugeret à facie Absalom filii sui. 1
III.
1 DOmine, quid multiplicati sũt, qui tribulãt me? multi insurgũt adversùs me: 2 Multi 2
dicunt animæ meæ, [a] Non est salus ipsi in Deo ejus. (b) 3
DIAPSALMA. 3 Tu auté, Domine, susceptor meus es, gloria 4
mea & exaltans caput meum.
4 Voce meâ ad Dominũ clamavi; et exaudivit me de (c) monte sancto suo. DIAPSALMA. 5
5 Ego dormivi, et (d) somnũ cepi; exsurrexi, quoniã Dominus 6
(e) [b] suscipiet me. 6 Non timebo millia populi (f) [c] circumdantis me: exurge, Domine, sal- 7
vum me fac, De⁹ meus. 7 Quoniã tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa: dentes 8
peccatorũ contrivisti. 8 Domini est salus; & super populum 9
tuum benedictio tua.

In (a) finem, [*] in Psalmis, canticum ipsi David. IV. 1

CUm invocaré [a], (b) exaudivit me [b] De⁹ justitiæ meæ: in tribulatione dilatasti mihi. 2 Miserere mei, et 2
exaudi orationẽ meã. 3 Filii hominum usquequò (c) graves 3
cordi [c]? ut quid diligitis vanitatẽ, & [d] quæritis mendaciũ? DIAPSALMA. 4 Et scitote, quoniã [e] mirificavit Dominus sanctũ suum: Dominus 4
exaudiet me, cùm clamavero ad eum. 5 (d) Irascimini, & 5
nolite peccare: Quæ dicitis in cordib⁹ vestris, in cubilibus vestris (e) compungimini. DIAPSALMA. 6 Sacrificate sacrificiũ justitiæ, & (f) sperate in 6
Domino: multi dicunt, Quis ostendet nobis bona? 7 (g) Signatum est super nos lumen vult⁹ 7
tui, Domine: [f] dedisti lætitiã in cor meũ. 8 A (h) fructu fru- 8
menti, et vini, et olei sui, multiplicati sunt. 9 In pace in idipsũ 9
dormiã, et somnũ capiam: Quoniã tu, Domine, singulariter in spe (i) habitare fecisti me. 10

In finem, pro ea quæ hæreditatem consequitur, psalmus ipsi David. V. 1
Verba mea auribus percipe, Domine, [a] intellige clamorem meum. 2 [b] Intende voci orationis meæ, rex meus, & Deus meus. 3 Quoniam ad te (a) orabo, Domine, manè exaudies vocem meam. 2 3 4
4 Manè astabo [c] tibi, & (b) videbo: quoniam non [d] Deus volens iniquitatem tu es. 5 Neque (c) [e] habitabit juxta te malignus: 5 6

INTERP. ÆTHIOP. [a] Non salvabit te Deus tuus. [b] suscitavit me. [c] qui circundant me & insurgunt adversus me: PSAL. IV [ ] laudis, Psalmus David: [a] Dominum, [b] justitia mea [c] vestro? [d] fallitis mendacio? [e] glorificatur Deus in sancto suo: [f] injecisti lætitiam in cor nostrum. PSAL. V. [a] & [b] Et ausculta etiam [c] coram te, & innotescam tibi [d] es tu Deus qui diligit iniquitatem. [e] habitabunt juxta te maligni:

Versio ÆTHIOPICA.

መዝሙር፡ዘዳዊት፡ዘአመ፡ጕየ፡እምገጸ፡፡
አቤሴሎም፡፡
1 እግዚኦ፡ሚ፡በዝኁ፡እለ፡ይሣቅዩኒ፡፡ብዙኃ
2 ን፡ቆሙ፡ላዕሌየ፡፡፡ ብዙኃን፡ይብልዋ፡ለነፍ
3 ስየ፡፡ሊያድኅንከ፡አምላክከ፡፡፡ አንተሰ፡እ
ግዚኦ፡ምስካይየ፡ አንተ፡፡ክብርየ፡ ወመልዐል
4 ተ፡ርእስየ፡፡፡ ቃልየ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ጸ
ራኅኩ፡፡ወሰምዓኒ፡እመደብረ፡መቅደሱ፡፡፡
5 አንሰ፡ሰከብኩ፡ ወኖምኩ፡፡ወተንሣእኩ፡ እስ
6 መ፡እግዚአብሔር፡አንሥአኒ፡፡፡ ኢይፈር
ሀ፡እመአእላፍ፡እሕዛብ፡፡ እለ፡ አገቱኒ፡ወ
ቆሙ፡ ላዕሌየ፡፡ ተንሥእ፡ እግዚኦ፡ አምላ
7 ኪየ፡ወአድኅነኒ፡፡፡ እስመ፡አንተ፡ቀሠፍ
ኮሙ፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ ይፃረሩኒ፡ በከንቱ፡፡
8 ስነኒሆሙ፡ለኃጥአን፡ሰበርከ፡፡፡ዘእግዚአብ
ሔር፡አድኅኖ፡ላዕለ፡ሕዝብከ፡በረከትከ፡፡፡
ፍጻሜ፡ዘአኰቴት፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡
1 ሶበ፡ጸዋዕክዎ፡ለእግዚአብሔር፡ሰምዓ
ኒ፡ ጽድቅየ፡፡ ወእመንዳቤየ፡ አርኃበ፡ ሊ
2 ተ፡፡፡ ተሣሀለኒ፡ወስምዓኒ፡ጸሎትየ፡፡፡ ደ
3 ቂቀ፡እጓለ፡ እመሕያው፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ ታ
ክብዱ፡ልበክሙ፡ ለምንት፡ ታፈቅሩ፡ ከንቶ፡
4 ወተሐሱው፡ሐሰተ፡፡፡ አእምሩ፡ ከመ፡ተሰ
ብሐ፡ እግዚአብሔር፡ በጻድቁ፡፡ እግዚአብ
ሔር፡ ይሰምዓኒ፡ ሶበ፡ ጸራኅኩ፡ ኀቤሁ፡፡፡
5 ተምዑ፡ወኢተአብሱ፡፡ወዘትሔልዩ፡ በልብክ
ሙ፡ዉስተ፡ምስካቢክሙ፡ይትዐወቅክሙ፡፡፡
6 ሡዑ፡ መሥዋዕተ፡ ጽድቅ፡ ወተወከሉ፡በእ
ግዚአብሔር፡፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ይብሉ፡መኑ፡
7 ያርእየነ፡ሠናይተ፡፡፡ተዐውቀ፡በላዕሌነ፡ብር
ሃነ፡ገጽከ፡እግዚኦ፡፡ወወደይከ፡ተፍሥሕተ፡
8 ውስተ፡ልብነ፡፡፡እምፍሬ፡ስርናይ፡ወወይን፡
9 ወቅብእ፡በዝኁ፡፡፡በሰላም፡ቦቱ፡እሰክብ፡ወ
10 እነውም፡፡፡ እስመ፡አንተ፡እግዚኦ፡በተስ
ፋ፡ባሕቲትከ፡አኃደርከኒ፡፡፡
ፍጻሜ፡በእንተ፡ተወርሶ፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡
1 ቃልየ፡ አጽምእ፡ እግዚኦ፡፡ወለቡ፡ ጽራ
2 ኅየ፡፡፡ ወአጽምአኒ፡ቃለ፡ስእለትየ፡፡ንጉ
3 ሥየኒ፡ወአምላኪየ፡፡፡ እስመ፡ኀቤከ፡እ
ጼሊ፡እግዚኦ፡፡በጽባሕ፡ስምዓኒ፡ቃልየ፡፡፡
4 በጽባሕ፡ እቀውም፡ቅድሜከ፡ ወእሴተርኢ፡
ለከ፡፡እስመ፡ኢኮንከ፡አምላክ፡ዘዐመፃ፡ ያፈ
5 ቅር፡፡፡ ወኢይኃድሩ፡እኩያን፡ምስሌከ፡፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور الثالث لداوود * قاله لما هرب من ابشالوم ابنه * اسبكوبانه *
2 يا رب لماذا كثر الذين يحزنوني * كثيرون قاموا علي * كثيرون يقولون لنفسي * ليس له خلاصا
3 بالهه * وانت يا رب ناصري * مجدي ورافع راسي * بصوتي دعوت الرب * فاستجاب لي من جبل
4 قدسه * انا اضطجعت ونمت واستيقظت * لان الرب ناصري * ولا اخاف من ربوات الامم
5 المحيطين بي القايمين علي * قم يا رب وخلصني * لانك اهلكت كل من يعاديني باطلا * اسنان
6 الخطاة سحقتها * للرب الخلاص * وعلى شعبه بركته *

1 المزمور الرابع * لداوود * بنه * اسبكوبانه *
2 اذ دعوت استجاب لي اله بري * وفي الشدة فرجت لي * تراءف علي واسمع صلاتي * يا بني البشر
3 حتى متى تثقل قلوبكم * لماذا تحبون الباطل وتبتغون الكذب * اعلموا ان الرب قد انتخب
4 صفيه بالعجب * الرب يستجيب لي اذا دعوت اليه * اغضبوا ولا تاثموا * والذي ما تهمون
5 بقلوبكم اندموا عليه وفي مضاجعكم * اذبحوا لله ذبيحة البر وتوكلوا على الرب * كثيرون
6 يقولون من يرينا الخيرات * قد اضاء علينا نور وجهك * يا رب اعطيت قلبي فرحا من كثرة
7 غلات القمح والخمر والزيت * وبالسلامة جميعهم * اضطجع وانام * لانك انت وحدك يا رب
8 اسكنتني بالرجاء مطمينا *

1 المزمور الخامس لداوود * قاله على الوراثة وهو كح * اسبكوبانه *
2 انصت يا رب قولي داعيا وكن للدعائي مجيبا * اسمع
3 والتفت الى صوت تضرعي * فانك ملكي والهي * والى اليك اصلي يا رب * في غدواتي اسمع
4 يا رب طلبتي * اقف امامك بالغداة وتراني * لانك اله لا ترضى الاثم * ولا يحل في مساكنك شرير *

PSAL. III. Davidis.
Dictus est ab eo quum fugit ab Absalom filio suo. Vers. 15. 1

O Domine mi, quare multiplicati sunt qui me contristant? Multi insurrexe- 2
runt adversùm me: Multi dicunt animæ 3
meæ, Non est ei salus in Deo ipsius. Et tu, 4
O Domine mi, adjutor me⁹ es, gloria mea,
& exaltans caput meum. Voce meâ in- 5
vocavi Dominum, & exaudivit me de
monte sanctitatis suæ. Ego cubui et dor- 6
mivi, & experrectus sum: Quoniam Do-
minus adjutor meus est, Non timebo my- 7
riadas gentium circundantium me, insur-
gentium in me. Exurge, Domine mi, et sal- 8
va me: Quoniam perdidisti omnes, qui
inimicantur mihi frustrà, dentes pecca-
torum contrivisti. Domini est salus, & 9
super populum ejus benedictio ipsius.

PSAL. IV. Davidis. 1
Vers. 15.

CUm invocâssem, exaudivit me Deus 2
justitiæ meæ: & in tribulatione dilatâsti
mihi. Propitiare mihi, & exaudi oratio-
nem meam. O filii hominum, quousque 3
gravescent corda vestra? Ad quid ambi-
tis vanitatem, & sequimini mendacium?
Scitote quòd Dominus jam elegit electum 4
suum cum admiratione. Dominus exaudi-
et me, cùm invocavero eum. Irascimini, 5
& ne delinquatis; & ejus, quod cogitatis
in cordibus vestris, pœniteat vos: & in
cubilibus vestris Sacrificate Deo sacrifi- 6
cium justitiæ, & confidite in Domino:
Multi dicunt, Quis ostendat nobis bona? 7
Jam illuxit nobis lumen vultûs tui. O 8
Domine mi, dedisti cordi meo lætitiam ob
multitudinem frugum, frumenti, et vini,
& olei: Et in pacem ipsorum omnium cu- 9
babo, & dormiam; quia tu solus, O Do-
mine, habitare me fecisti in spe tutum.

PSAL. V. Davidis.
Dictus est ab eo de hæreditate. 1
Vers. 13.

AUdi, O Domine mi, sermonem mei 2
invocantis, et esto invocationis meæ
exauditor: Et ausculta vocem supplica- 3
tionis meæ, quia tu es rex meus, & Deus
meus: Et quia ego ad te oro, O Domine, 4
in matutinis meis, audi, O Domine mi, pe-
titionem meam, Adstabo coram te in ma-
tutino, & respicies me. Quoniam tu es 5
Deus, cui non placet iniquitas, & non de-
get in habitationibus tuis malus.

תהלים : ו ז

תרגום TARGUM.

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Non permanebunt irrisores corã oculis tuis: odisti omnes operarios falsitatis. 6
Perdes loquentes mendaciũ: hominẽ effusorẽ sanguinis mundi, et dolosũ longe propellet Dñs. Et ego in multitudine 7
bonitatis tuæ ingrediar in domũ tuam, adorabo ad templũ sanctũ tuũ in timore tui. Dñe deduc me in justitia tua, propter laudẽ meã; dirige corã me viam tuã. Quoniam non est in ore impiorũ 8
rectũ: corpora eorũ plena sunt tumultu: sicut infern⁹ patens guttur eorũ: linguã suã lenificant. Condemna illos De⁹; 9
deficiant à consiliis suis; in multitudine rebellationum eorũ, fac impingere eos, quoniam rebelles fuerunt Verbo tuo. 10
Et lætabuntur oẽs qui sperant in Verbo tuo, in æternũ laudabunt; & obumbrabis eos, & lætabuntur in *te* amatores nominis tui. Quoniam tu benedices justis, Dñe: veluti clypeo voluntate bona coronabis eum. 11

Ad canendum sup *neginath ad* citharã octo chordarum, Hymnus Davidi. 12

PSAL. VI. 13

Domine ne in furore tuo *humilies* me, neq; in ira tua castiges me. Miserere mei Dñe, quoniã debilis sum ego: sana me Dñe, quoniã obstupuerunt ossa mea. Et anima mea conturbata est vehementer; et tu Dñe usquequo refrigeriũ mihi? Revertere Dñe, libera animã meã, redime me propter benignitatem tuã. Quoniã non est in morte memoria tui: in inferno quis laudabit te? Lassat⁹ sum suspirio meo, loquar in dolore meo tota nocte sup lectũ meũ: lachrymis meis cubile meum rigabo. Caligavit præ indignatione ocul⁹ me⁹, consumptus est propter omnes oppressores meos. Recedite à me omnes operarii falsitatis, quoniam *exaudita est coram Domino vox* plorat⁹ mei. Exaudita est in conspectu Dñi deprecatio mea: Dñs orationem meam accepit. Confundantur & interturbentur valde omnes auctores inimicitiæ meæ: revertantur et confundantur in momento.

Interpretatio *Odæ* Davidis quam cecinit corã Dño, *quum effatus esset carmen* sup interitu Saulis filii Cis qui erat de tribu Benjamin.

PSAL. VII.

Domine De⁹ me⁹ in verbo tuo speravi: redime me ab omnib⁹ persequẽtibus me, et libera me. Ne fortè dilaceret sicut leo animam meam; discindat, et non sit qui eruat.

Versio SYRIACA. cum Interpretatione LATINA.

Neque stabunt superbi coram oculis tuis. 6
Odisti omnes operantes falsitatem, Et perdes loquentes mendacium; virum effusorem sanguinis & fraudulentum aspernabitur Dominus. 7
At ego in multitudine bonitatis tuæ ingrediar domum tuam, & adorabo in templo sanctitatis tuæ. 8
In timore tuo. Domine, dirige me, & in justitia tua: propter inimicos meos dirige coram me viam tuam. 9
Quoniam non est in ore eorum æquitas, sed iniquitas in intimo eorum, suntque velut sepulchra aperta eorum guttura, & linguæ eorum perversæ. 10
Damna eos, Deus, & cadant à consiliis suis: & in multitudine iniquitatis eorum propelle eos, quoniam exacerbaverunt te. 11
Lætentur in te omnes qui sperant in te: in æternum laudabunt te, & habitabis inter eos. Corroborentur in te omnes diligentes nomen tuum, 12
Quoniam tu benedices justis. Domine, ut clypeus opportunus cinges me. 13

PSAL. VI. Davidis.

Documentum & commonitio; simúlque de gratia. Vers. 27. 1

Domine, ne in ira tua arguas me, neque in furore tuo me castiges. 2
Miserere mei, Domine, quoniã infirmus sum: sana me, Domine, quoniam tremefacta sunt ossa mea. 3
Et anima mea territa est valdé: et tu Dñe, quousque? 4
Convertere, Dñe, & libera animã meã, & salva me propter bonitatẽ tuã: 5
Quoniam non est in morte memoria tui, & in inferno quis confitetur tibi? 6
Defatigatus sum in gemitib⁹ meis, tinxiq; singulis noctib⁹ lectum meũ, & meis lachyrmis stratũ meũ tabefeci. 7
Doluit præ ira ocul⁹ me⁹, & turbatus est propter omnes inimicos meos. 8
Recedite à me omnes operantes falsitatem, quoniam audivit Dñs vocem fletûs mei: 9
Audivit Dñs petitionẽ meã, Dñs orationẽ meã suscepit. 10
Pudefiant, et frangãtur valdè cuncti hostes mei: vertãtur et pereant subitò. 11

PSAL. VII. Davidis.

Conversio gentium ad fidem & confessionem Trinitatis. Vers. 27. 1

Domine Deus me⁹, in te speravi, serva me: & à cunctis persequutoribus meis eripe me. 2
Ne fortè sicut leo ad deprædandam animam meam, nemine salvante atque eripiente. 3

Versio VULG. LAT.

neque permanebunt injusti ante oculos
tuos. Odisti omnes, qui operantur ini-
7 quitatem: perdes omnes, qui loquuntur
mendacium. Virum sanguinum & dolo-
8 sum abominabitur Dominus: Ego au-
tem in multitudine misericordiæ tuæ;
Introibo in domum tuam: adorabo ad
templum sanctum tuum in timore tuo.
9 Domine, deduc me in justitia tua: pro-
pter inimicos meos dirige in conspectu
tuo viam meam. Quoniam non est in
10 ore eorum veritas: cor eorum vanum
11 est. Sepulchrum patens est guttur eo-
rum, linguis suis dolosè agebant, judi-
ca illos Deus. Decidant à cogitationi-
bus suis, secundùm multitudinem impie-
tatum eorum expelle eos, quoniam ir-
12 ritaverunt te, Domine. Et lætentur o-
mnes, qui sperant in te, in æternum ex-
ultabunt: & habitabis in eis. Et gloria-
buntur in te omnes, qui diligũt nomẽ tuũ,
13 Quoniã tu benedices justo. Dñe, ut scuto
bonæ voluntatis tuæ coronâsti nos.

1 In finem in carminibus, Psalmus David, pro octava. VI.

2 Domine, ne in furore tuo arguas me,
neque in ira tua corripias me. Mi-
3 serere mei, Domine, quoniam infirmus
sum: sana me, Domine, quoniam con-
4 turbata sunt ossa mea. Et anima mea
turbata est valdè: sed tu, Domine, us-
5 quequo? Convertere, Domine, & e-
ripe animam meam: salvum me fac
6 propter misericordiam tuam. Quoni-
am non est in morte qui memor sit tui:
in inferno autem quis confitebitur tibi?
7 Laboravi in gemitu meo, lavabo per sin-
gulas noctes lectum meum: lachrymis
8 meis stratum meum rigabo. Turbatus
est à furore oculus meus: inveteravi in-
9 ter omnes inimicos meos. Discedite à me
omnes qui operamini iniquitatẽ: quoniã
exaudivit Dñs vocẽ fletûs mei. Exaudi-
10 vit Dñs deprecationẽ meã, Dñs oratio-
nẽ meã suscepit. Erubescãt, et conturben-
11 tur vehementer omnes inimici mei: con-
vertantur & erubescant valdè velociter.

1 Psalmus David, quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Jemini. (2 Reg. 16.) VII.

2 Domine Deus meus, in te speravi:
salvum me fac ex omnibus perse-
3 quentibus me, & libera me. Nequando
rapiat ut leo animam meam, dum non est qui redimat, neque qui salvum faciat.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

† οὐδὲ διαμενοῦσι παράνομοι κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
7 σου. † Ἐμίσησας κύριε πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀ-
νομίαν, † ἀπολεῖς πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος.
8 † ἄνδρα αἱμάτων καὶ δόλιον βδελύσσεται κύριος. † Ἐγὼ
δὲ ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου,
9 † προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. † Κύ-
ριε ὁδήγησόν με ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου † ἕνεκα τῶν ἐ-
10 χθρῶν μου, † κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου. † Ὅτι
οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια· † ἡ καρδία αὐ-
11 τῶν ματαία· † Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν·
† ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν. † κρῖνον αὐτοὺς ὁ θεός·
† ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλιῶν αὐτῶν· † κατὰ τὸ
πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν † ἔξωσον αὐτούς, ὅτι παρε-
12 πίκρανάν σε κύριε. † Καὶ εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ
πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ, † εἰς αἰῶνα ἀγαλλιά-
σονται, καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς· † καὶ καυχήσονται
13 (γ) ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου, † Ὅτι
σὺ (δ) εὐλογήσεις δίκαιον. † κύριε, ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας
ἐστεφάνωσας ἡμᾶς.

MS. A. (γ) ἐν σοὶ (δ) εὐλογεῖς

1 (α) Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϛʹ.

2 † Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, † μηδὲ τῇ ὀρ-
3 γῇ σου παιδεύσῃς με. † Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι
ἀσθενής εἰμι. † ἴασαί με κύριε, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ
4 μου. † Καὶ ἡ ψυχή μου ἐταράχθη σφόδρα· † καὶ σὺ κύ-
5 ριε ἕως πότε; † Ἐπίστρεψον κύριε, ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου·
6 † σῶσόν με ἕνεκεν τοῦ ἐλέους σου, † Ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ
θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου, † ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ τίς ἐξομο-
7 λογήσεταί σοι; † Ἐκοπίασα (β) ἐν στεναγμῷ μου,
† λούσω καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου, † ἐν δάκρυσί
8 μου τὴν στρωμνήν μου βρέξω. † Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ
ὀφθαλμός μου, † ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου.
9 † Ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν,
† ὅτι εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου. † (γ)
10 Εἰσήκουσε κύριος τῆς δεήσεώς μου, † κύριος τὴν προσευ-
11 χήν μου προσεδέξατο. † Αἰσχυνθείησαν καὶ ταραχθείησαν
σφόδρα πάντες οἱ ἐχθροί μου, † (δ) ἀποστραφείησαν καὶ
αἰσχυνθείησαν σφόδρα διὰ τάχους.

MS. A. (α) Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, (β) ἐν τῷ στεναγμῷ μου, (γ) Ἤκουσεν (δ) ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταισχυνθείησαν.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὃν ᾖσε τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. ζʹ.

2 † Κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, † σῶσόν με ἐκ
3 πάντων τῶν διωκόντων με, καὶ ῥῦσαί με, † Μή πο-
τε ἁρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχήν μου, † μὴ ὄντος λυτρου-
μένου, μηδὲ σῴζοντος.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

neque permanebunt injusti ante
oculos tuos. 6 Odisti, (d) Domi-
7 ne, omnes qui operantur iniqui-
tatem: perdes omnes qui loquun-
tur mendacium. 7 Virũ sangui-
num, et dolosum abominabitur
8 Domin[us]. 8 Ego autem in multitu-
dine misericordiæ tuæ introibo
in domum tuam: adorabo [f] ad
templum sanctũ tuum in timore
9 tuo. 9 Dñe, deduc me in tua ju-
stitia propter inimicos meos: diri-
ge in conspectu (e) tuo viã meã.
10 10 Quoniam non est in ore eorũ
veritas: [g] cor eorum vanũ est.
11 11 [h] Sepulchrũ patens est gut-
tur eorum; linguis suis dolosè a-
gebant: judica illos, Deus. 12 De-
cidant [i] à cogitationib[us] suis: se-
cundũ multitudinẽ [k] impietatis
eorũ expelle eos; quoniã irrita-
12 verunt te, Domine. 13 Et lætentur
(f) in te omnes, qui sperant in te:
in æternum exultabunt; & ha-
bitabis in eis. 14 Et (g) gloriabun-
tur in te omnes, qui diligunt no-
13 men tuum: Quoniã tu benedi-
ces justo. 15 Domine, ut scuto bo-
næ (h) voluntatis coronâsti nos.

1 In finẽ, in hymnis * pro octava, psalmus ipsi David. VI.

2 1 Domine, ne in furore tuo
[a] arguas me: neque in
3 irâ tua corripias me. 2 Miserere
mei, Domine, quoniã infirm[us] sum:
sana [b] me, Domine, quoniam
4 conturbata sunt ossa mea. 3 Et
anima mea turbata est valdè: sed
5 tu, Domine, usquequo? 4 Conver-
tere, Domine, eripe animam meam:
salvũ me fac propter misericor-
6 diã tuã. 5 Quoniam non est in
morte, qui (a) memor sit tui: in
inferno autẽ quis confitebitur ti-
7 bi? 6 Laboravi in gemitu meo;
lavabo per singulas noctes lectũ
meũ: in lachrymis meis stratũ me-
8 um rigabo. 7 Turbatus (b) est à
furore oculus meus: (c) inveterã-
vi inter omnes inimicos meos.
9 8 Discedite à me [c] omnes qui o-
peramini (d) iniquitatẽ: quoniam
exaudivit Domin[us] vocẽ flet[us] mei.
10 9 Exaudivit Dñs deprecationem
meã: Dñs orationẽ meã suscepit.
11 10 Erubescant, & (e) conturben-
tur vehementer omnes inimici
mei: convertantur, & erubescant
valdè (f) velociter.

Psalmus (a) ipsi David, quem cantavit Domino pro verbis (b) Chusi filii [c] Jemeni. VII.

1 1 Domine Deus meus, in te speravi: [a] salvum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me. 2 Nequando rapiat, ut leo, animam meam: dum non est qui redimat, neq e qui salvum faciet. 2 3

Versio ÆTHIOPICA.

7 ወኢይነብሩ፡ዐማፅያን፡ቅድሜከ፡ለዐይንቲከ፡፡
ጸላእከ፡እግዚኦ፡ኵሎሙ፡ገባርተ፡ዓመፃ፡፡ 6
ወትገድፎሙ፡ለኵሎሙ፡እለ፡ይነቡ፡ሐሰተ፡፡
ብእሴ፡ደም፡ወጕሕሉተ፡ያስቆርር፡እግዚአ 7
8 ብሔር፡፡ወአንሰ፡በብዝኃ፡ምሕረትከ፡8፡እበ
ውእ፡ቤተከ፡፡ወእሰግድ፡ውስተ፡ጽርሐ፡መቅ
ደስከ፡በፈሪሀትከ፡፡እግዚኦ፡መርሐኒ፡በጽ 9
ድቅከ፡፡ወበእንተ፡ጸላእትየ፡አርትዕ፡ፍኖትየ፡
9 ቅድሜከ፡፡ እስመ፡አልቦ፡ጽድቅ፡ውስተ፡ 10
አፉሆሙ፡፡ወልቦሙኒ፡ከንቱ፡፡ከመ፡መቃብ 11
10 ር፡ክሡት፡ጕረዒቶሙ፡፡ወጸልሐዉ፡በልሳናቲ
ሆሙ፡፡ኰንኖሙ፡እግዚኦ፡ 12 ወይደቁ፡በው
11 ዲቶሙ፡፡ወበከመ፡ብዝኃ፡ሐብሎሙ፡ስድዶ
ሙ፡፡እስመ፡አምረሩከ፡እግዚኦ፡፡ ወይትፌ 13
ሥሑ፡ብከ፡ኵሎሙ፡እለ፡ይትዌከሉከ፡፡ለዓ
ለም፡ይትሐሠዩ፡ወተኀድር፡ላዕሌሆሙ፡፡
ወይትሜክሑ፡ብከ፡ኵሎሙ፡እለ፡ያፈቅሩ፡ስ 14
13 መከ፡፡እስመ፡አንተ፡ትባርክ፡ለጻድቅ፡፡
እግዚኦ፡ከመ፡ወልታ፡ሠምር፡ከለልከነ፡፡ 15

ፍጻሜ፡ዘስብሐት፡በእንተ፡ሳምንት፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡

13 ፪ እግዚኦ፡በመዐትከ፡ኢትቅሥፈኒ፡፡ወበመቅ 1
ሠፍትከ፡ኢትገሥጸኒ፡፡ ተሣሀለኒ፡እግዚ 2
1 ኦ፡እስመ፡ድውይ፡አነ፡፡ወፈውሰኒ፡እስመ፡
ተሀውከ፡አዕጽምትየ፡፡ ወነፍስየኒ፡ተሀው 3
2 ከት፡ፈድፋደ፡፡ወአንተኒ፡እግዚኦ፡እስከ፡
ማእዜኑ፡፡ ተመየጥ፡እግዚኦ፡ወባልሐ፡ለነ 4
3 ፍስየ፡፡ወአድኅነኒ፡በእንተ፡ምሕረትከ፡፡እስ 5
መ፡አልቦ፡በውስተ፡ሞት፡ዘይዜከረከ፡፡ወበሲኦ
4 ል፡መኑ፡የአምነከ፡፡ሰራሕኩ፡በመንደቤ፡፡ 6
ወአኀፅብ፡ኵሎ፡ሌሊተ፡ዐራትየ፡፡ወበአንብ
5 ዕየ፡አርሐስኩ፡ምስካብየ፡፡ወተሀውከት፡እ 7
መዐተ፡ዐይንየ፡፡ወበሊይኩ፡በኀበ፡ኵሎሙ፡
6 ጸላእትየ፡፡ ረሐቁ፡እምኔየ፡ኵልክሙ፡ 8
ገባርተ፡ዐመፃ፡፡እስመ፡ሰምዐኒ፡እግዚአብ
ሔር፡ቃለ፡ብካይየ፡፡ ሰምዐኒ፡እግዚአብ 9
7 ሔር፡ስእለትየ፡፡ወተወክፈ፡እግዚአብሔር፡
ጸሎትየ፡፡ለይትኀፈሩ፡ወይኅሰሩ፡ኵሎሙ፡ 10
8 ጸላእትየ፡፡ለይግብኡ፡ድኅሬሆሙ፡ወይትኀ
ፈሩ፡ፈድፋደ፡ወፍጡነ፡፡

9 መዝሙር፡ዘዳዊት፡ዘዘመረ፡ለእግዚአብሔር፡በእንተ፡ነገረ፡ኩዝ፡ወልደ፡አሚናዳብ፡፡

10 ፯ እግዚኦ፡አምላክየ፡ብከ፡ተወከልኩ፡ወኢት 1
ግድፈኒ፡፡ወአድኅነኒ፡እምኵሎሙ፡እለ፡ሮ
11 ዱኒ፡ወባልሐኒ፡፡ ከመ፡ኢይምስጥዋ፡ከመ፡ 2
አንበሳ፡ለነፍስየ፡፡እንዘ፡አልቦ፡ዘያድኅን፡
ወዘያባልሕ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [f] in templo sancto tuo [g] & quidem cor [h] Tanquã sepulchrũ [i] in consiliis suis malis: [k] fraudum eorũ PSAL. VI. [a] percutias me: [b] me, quoniã [c] vos omnes PSAL. VII. [a] Aminadab [a] & ne abjicias me, sed salvum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 ولا يثبت مخالفوا وصاياك بين يديك يا رب ابغضت جميع فاعلي الاثم * وابدت كل الناطقين
7 بالكذب * الرجل السافك الدماء الغاش الرب يرذله * وانا بكثرة رحمتك ادخل بيتك واسجد
8 في هيكل قدسك مستشعرا خشيتك * اهدني يا رب بعدلك ومن اجل اعداي سهل طريقي
9 امامك * فانه ليس في افواههم صدق بل الاثم في قلوبهم * حناجرهم قبور مفتحة والسنتهم
10 غاشة * فدنهم يا الله وليسقطوا من افكارهم ومثل كثرة نفاقهم استاصلهم لانهم اسخطوك
11 يا رب * وليفرح بك جميع المتوكلين عليك يسرون الي الابد وفيهم تحل بركتك ويفتخر بك
12 كل محبي اسمك * لانك باركت الصديق وكمثل سلاح المسرة كللتنا
13 * المزمور السادس لداود * تضرعا من اجل خطيته وهو كا اسيكوبانه
1 * يا رب لا تبكتني بغضبك ولا تودبني بسخطك * ارحمني يا رب فاني ضعيف اشفني يا رب
2 فان عظامي وهنت * ونفسي جزعت جدا وانت يا رب حتي متي * تعطف علي ونج نفسي
3 وخلصني من اجل رحمتك * فليس في الموتي من يذكرك ولا في الجحيم من يشكرك
4 * وتعبت في تنهدي احم في كل ليلة سريري وبدموعي ابل فراشي * ذبلت من السخط
5 عيناي وتعتقت في جميع اعداي * ابعدوا عني يا جميع فاعلي الاثم لان الرب قد سمع
6 صوت بكاي * الرب سمع تضرعي الرب قبل صلاتي * يخزي ويقلق جدا جميع اعداي
7 ويرتدون الي ورايهم ويخزون جدا عاجلا * * المزمور السابع لداود
8 له اسيكوبانه * * توكلت عليك يا ربي والاهي خلصني ومن ايدي
9 جميع الطاردين لي نجني * لئلا يخطفوا نفسي مثل الاسد حيث لا منج ولا مخلص
10
11
1
2
3

Et non consistent contradicentes præceptis 6
tuis ante te. O Domine, odisti omnes operã-
tes iniquitatẽ. Et perdidisti omnes profe- 7
rentes mendaciũ: Virũ effundentem san-
guinẽ, dolosum, Domin[us] contemnit. Et ego 8
cum multitudine misericordiæ tuæ ingre-
diar domũ tuã, et adorabo in templo san-
ctitatis tuæ, sentiens timorem tuum. Di- 9
rige me, O Domine mi, æquitate tuã, &
propter inimicos meos complana viã meã
in conspectu tuo. Quia non est in oribus 10
eorum veritas, sed iniquitas in cordibus
eorum. Guttura eorum sepulchra aperta, et
linguæ eorum dolosæ: Judica eos, O Deus, 11
Et decidant à cogitationibus suis, & se-
cundùm multitudinem impietatis eorum
eradica eos: quoniam ad indignationem
concitârunt te O Domine. Et lætentur in 12
te omnes confidentes in te: exultabunt in
æternũ, & in eis habitabit benedictio tua,
& gloriabuntur in te omnes amantes no-
men tuum; Quia tu benedixisti justo, Et 13
veluti arma lætitiæ coronâsti nos.

PSAL. VI. Davidis. 1
In supplicationem pro peccato suo. Vers. 21.

O Domine mi, ne reprehendas me in ira 2
tua, neque erudias me in furore tuo.
Miserere mei, O Domine mi, quia infirmus 3
sum: sana me, O Domine mi, quoniam ossa
mea elanguerunt. Et anima mea contri- 4
stata est valdè: & tu, O Domine mi, us-
quequò? Propitiare mihi & libera ani- 5
mam meam, & salva me ob misericordi-
am tuam. Non enim est in morte qui re- 6
cordetur tui, neque in inferis qui tibi gra-
tias agat. Et laboravi in suspirio meo: 7
lavo singulis noctibus stratum me, & la-
chrymis meis madefacio lectũ meum. Lan- 8
guerunt propter indignationem oculi mei,
& inveteratus sum inter omnes inimicos
meos. Recedite à me omnes operantes 9
iniquitatem, quia Dominus jam audivit
vocem fletûs mei: Dominus audivit sup- 10
plicationem meã: Dominus acceptavit ora-
tionem meã. Confundantur, et conturbentur 11
vehementer omnes inimici mei, et conver-
tantur retrò, et erubescant valdè velociter.

PSAL. VII. Vers. 35. 1

Confisus sum in te, O Domine mi & 2
Deus meus: libera me, & è manibus
omnium persequentium me, redime me. Ne 3
rapiant animam meam veluti leo, dum non
est redemptor, neque salvator.

תהלים : ח

retribui Si : meis volis in iniquitas est si , istud feci si meus Deus Domine
4 5 יהוה אלהי אם עשיתי זאת אם יש עול בכפי : אם גמלתי
meā animam inimicus Persequatur .inaniter meū angustiātē eruī & ,malum meo pacifico
6 שולמי רע ואחלצה צוררי ריקם : ירדף אויב נפשי
habitare faciat pulverem in meā gloriā &,meā vitā terra in conculcet &,comprehēdat &
וישג וירמס לארץ חיי וכבודי לעפר ישכן
: meorū hostiū indignationes propter te eleva , tuo naso in Domine Surge .Selah
7 סלה : קומה יהוה באפך הנשא בעברות צוררי
eum super & : te circundabit populorum cœtus Et .præcepisti judicium ,me ad te suscita &
8 ועורה אלי משפט צוית : ועדת לאמים תסובבך ועליה
,meā justitiā secūdum Dñe me judica :populos judicabit Domin⁹ .revertere altitudinē in
9 למרום שובה : יהוה ידין עמים שפטני יהוה כצדקי
Justus ,stabilies & ,impios malum nunc Consumet .me super meam perfectionē secūdum &
10 וכתמי עלי : יגמר נא רע רשעים ותכונן צדיק
servantem , Deum super meus Clypeus .justus Deus renes & ,corda probans &
11 ובחן לבות וכליות אלהים צדיק : מגני על אלהים מושיע
non Si .die omni in indignans Deus & ,justus judex Deus .corde rectos
12 13 ישרי לב : אלהים שופט צדיק ואל זעם בכל יום : אם לא
fecit parare ei Et .illū paravit & ,tetendit suum arcum:acuet suū gladiū,fuerit conversus
14 ישוב חרבו ילטוש קשתו דרך ויכוננה : ולו הכין
,laborem cōcepit &,iniquitatē parturiet Ecce.operabitur ardentes in,suas sagittas:mortis vasa
15 כלי מות חציו לדלקים יפעל : הנה יחבל און והרה עמל
operabitur foveam in cadet &:eam effodit & ,excidit Cisternam .mendacium peperit &
16 וילד שקר : בור כרה ויחפרהו ויפל בשחת יפעל :
Confitebor.descendet ej⁹ violentia,ej⁹ verticē super &:ej⁹ caput in ej⁹ labor Convertetur
17 18 ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו חמסו ירד : אודה
.altissimi Domini nomini psallam & : ejus justitiam secundùm Domino
יהוה כצדקו ואזמרה שם יהוה עליון :

PSAL. VIII. ח

illustre quàm ,noster Domine Domine .David canticum Hagithith super Vincenti
1 2 למנצח על הגתית מזמור לדוד : יהוה אדנינו מה אדיר
ore Ex .cœlos super tuam laudem des quòd ; terra universa in tuum nomen
3 שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים : מפי
faciendū cessare ad:tuos angustiatores propter fortitudinē fundâsti sugentium &,parvulorum
עוללים וינקים יסדת עז למען צורריך להשבית
: tuorum digitorum opus ,tuos cœlos videbo Quoniam .se ulciscentem & , inimicum
4 אויב ומתנקם : כי אראה שמיך מעשה אצבעתיך
filius & : ejus recorderis quòd ,homo Quid .præparasti quas stellas & , lunam
5 ירח וכוכבים אשר כוננתה : מה אנוש כי תזכרנו ובן
,gloria & : Deo à paululum eum facies deficere Et ? eum visites quòd ,hominis
6 אדם כי תפקדנו : ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד
omnia:tuarum manuum operibus in eum facies Dominari .eum redimiturum es decore &
7 והדר תעטרהו : תמשילהו במעשי ידיך כל
animalia etiam & : ipsa universa armenta & , Pecus .ejus pedibus sub posuisti
8 שתה תחת רגליו : צנה ואלפים כלם וגם בהמות
Domine .marium semitas transeuntem : maris pisces & ,cœlorum Volatile .campi
9 10 שדי : צפור שמים ודגי הים עבר ארחות ימים : יהוה
! terra universa in tuum nomen illustre quàm ,noster Domine
אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ :

תרגום TARGUM.

4 יי אלהי אין עבדית שירתא הדא בכוונתא בישא
5 אין אית טלומא בידי : אין פרעית לבעל שלמי
6 ביש ורחקית מעיקי מגן : יהי רדיף בעל דבבא
נפשי וידבק ויכבוש לארעא חיי ויקרי לעפרא
7 ישרי לעלמין : קום יי בתוקפך אתנטל ברוגזא
8 על מעיקי וסרהיב לי דינא די פקדתא : וכנישת
אומיא תחזרנך ואמטולתהא לבי שכינתך תוב :
9 מימרא דיי ידין עממיא דון יתי יי כזכותי
10 וכשלמותי פרע עלי : ישתיצי כען בישא דרשיעי
וישתכללון צדיקי ובחן לבבי וכלין אלהא
11 12 זכאה : תריסי על אלהא פריק תריצי לבא : אלהא
דיינא זכאה ובתקוף רגיז על רשיעי כל יומא :
13 אם לא יתוב לדחלתיה סייפיה שחיז קשתיה
14 מתיחא וסדירא : ומטולתיה תקין זיני מותא
15 גירוי לדלקי צדיקיא יעביד : הא יצטער לשקר
16 ויעדי עמלא ויליד שקרא : שוח חפר ונמציה
17 ונפל בשוחתא די עבד : יתוב לעותיה ברישיה
18 ועל מוקדיה חטופיה יחות : אשבח יי כצדקתיה
ואשבח שום אלהא עלאה :

ח

1 לשבחא על כנורא דאיתי מגת תושבחתא
2 לדוד : יי אלהא רבוננא כמה תליל שמך ומשבח
3 בכולא ארעא דיהבתא זיוך עיל מן שמיא : מפום
עולמיא וינקיא אשתתא עושנא מן בגלל
4 מעיקך לבטלא בעיל דבבא ונוקמא : מטול
דאחמי שמיך עובדי אצבעתך סיהרא
5 וכוכביא די אתקינתא : מה בר נשא
מטול דתדכר עובדוי ובר נשא מטול
6 דתסער עלוי : וחסרתא יתיה קליל
ממלאכיא ויקרא ושבהורא תכללניה :
7 אשלטתיה בעובדי ידך כולא שויתא
8 תחות רגלוי : ען ותורי כולהון ולחור
9 בעירי חקלא : צפרי שמיא ונוני ימא ולויתן
10 דחליף אסרטי ימא : יי אלהא רבוננא כמה
תליל ומשבח שמך בכולא ארעא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Domine Deus meus si feci *carmen* istud *cum intentione mala*, si est iniquitas in manibus meis : Si reddidi auctori pacis meæ malum, & afflixi eos qui me angebant frustrà : Persequatur auctor inimicitiæ animam meam & apprehendat, & prosternat ad terram vitam meam, & gloriam meam in pulverem ponat in perpetuum. Surge Domine in fortitudine tua, elevare in furore super oppressores meos, & accelera mihi judicium quod mandâsti. Et congregatio gentium circundabit te, & propter eam ad domum majestatis tuæ revertere. Verbum Domini judicabit populos : judica me Domine secundùm meritum meum, & secundùm perfectionem meam persolve mihi. Destruatur nunc malitia impiorum, & confirmentur justi : scrutatur verò corda & renes Deus justus. Clypeus meus in Deo qui redimit rectos corde. Deus judex justus, & in fortitudine irascitur adversus impios tota die. Si non revertatur ad timorem ejus, gladium suum acuit : arcus ejus extentus & paratus. Et propter ipsum paravit arma mortis : sagittis suis in persecutores justorum operabitur. Ecce enitetur falsitatem, & concipiet pravitatem, & pariet mendacium. Foveam fodit & effodit eam ; & cecidit in foveam quam fecit. Recidet pravitas ejus in caput ejus, & super verticem ejus iniquitas ejus descendet. Laudabo Dominum secundùm justitiam ejus, & laudabo nomen Dei altissimi.

Ad canendum super citharam, *quam attulit de Gath*, canticum David.

PSAL. VIII.

Domine *Deus* præceptor noster, quàm excelsum est nomen tuum, & laudabile in universa terrra, qui constituisti splendorem tuum supra cœlos. Ex ore infantium & lactentium fundâsti fortitudinē propter adversarios tuos, ut destruas auctorē inimicitiarū & *minitantē*. Quoniā suspiciā cœlos tuos, opera digitorū tuorum, lunam, & stellas quæ præparâsti, Quid est fili⁹ hominis quoniā recordaris operationū ej⁹ ; & fili⁹ hominis, quoniā visitas eū? Minuisti autē eum minimo ab angelis : gloria & splendore coronâsti eū. Dedisti ei potestatē in opera manuū tuarū : omnia posuisti sub pedibus ejus : Oves & boves omnes, & insuper bestias agri : Aves cœli, & pisces maris, & *Leviathan qui transit* vias maris. Domine *Deus* præceptor noster, quàm excelsum & laudabile est nomen tuum in universa terra !

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Domine Deus meus, si perpetravi hoc, et si est iniquitas in manib⁹ meis. Et si rependi ei qui intulit mihi malum, siq; oppressi adversarios meos absque causa : Persequatur hostis animā meam, & assequatur illam, & conculcet vitam meā in terrā, & gloriā meam in pulvere habitare faciat. Exurge, Dñe, in ira tua, & exaltare super cervicem hostium meorum. Invigila mihi in judicio quod præcepisti. Et cœtus populorum circundabit te, & propter ipsum in altum revertêris. Dominus judicabit gentes : judica me, Dñe secundùm justitiā meam, & secundùm innocentiā meam. Compleatur malitia adversùs impios, & diriges justos, scrutans cor & renes, Deus juste, Auxiliator meus Deus qui salvas rectos corde. Deus judex justitiæ, non irascitur singulis dieb⁹, sed convertitur. Gladiū suum expolit, & arcum suum tendit : instruxit, Et paravit sibi vasa furoris, sagittas suas fecit iis qui ardent. Quoniam parturiit iniquus & concepit scelus, ac genuit dolum : Puteum effodit & excavavit eum, & incidit in foveam quam fecit. Recidet iniquitas ejus in caput ipsius, & super verticem ejus iniquitas recumbet. Confitebor Domino secundùm justitiam meam, & psallam nomini Domini altissimi.

PSAL. VIII. *Davidis. Prophetia quòd laudē Osannis dicturi essent infantes, & pueri, atque adolescentes Domino. Vers.* 18.

O Domine Dñs noster, quàm gloriosum est nomen tuum in universa terra, ut dederis laudem tuam super cœlum ? Ex ore juvenum, & puerorum confirmâsti gloriam tuam propter inimicos tuos, ut aboleatur hostis vindictā sumens. Quoniam viderunt cœlos tuos opus digitorū tuorū, lunā & stellas quas tu parâsti ? Quis est vir, ut memoriā ej⁹ habueris, & fili⁹ hominis ut eum inviseris ? Minuisti eum paulò min⁹ ab angelis, honore & gloriā cinxisti eum, Et præfecisti eum operi manuū tuarū, & omnia posuisti sub pedib⁹ ejus : Oves & armenta universa, etiā bestiā deserti, Et volucres cœli, & pisces maris qui transeūt per semitam marium. Dñe Dñs noster, quàm gloriosum est nomen tuum in universa terra ?

Versio VULG. LAT.

4 Domine Deus meus, si feci istud, si est ini-
5 quitas in manib⁹ meis: Si reddidi retri-
buentib⁹ mihi mala, decidam meritò ab
6 inimicis meis inanis: Persequatur inimi-
cus animā meā, & comprehendat, et con-
culcet in terra vitam meā, & gloriā meā
in pulverem deducat. Exurge, Domine,
7 in irā tuā: & exaltare in finibus inimico-
rum meorū. Et exurge, Domine De⁹ me⁹,
in præcepto quod mandâsti: Et synago-
8 ga populorū circumdabit te. Et propter
hanc in altū regredere: Dñs judicat po-
9 pulos. Judica me, Domine, secundùm
justitiā meam, & secundùm innocentiam
meam super me. Consumetur nequitia
10 peccatorū, & diriges justū, scrutans cor-
da & renes Deus. Justum adjutoriū meū
11 à Domino, qui salvos facit rectos corde.
12 Deus judex just⁹, fortis, & patiens, num-
quid irascitur per singulos dies? Nisi
13 conversi fueritis, gladium suum vi-
brabit: arcum suum tetendit, & paravit
illum. Et in eo paravit vasa mortis, sa-
14 gittas suas ardentibus effecit. Ecce
15 parturiit injustitiam: concepit dolorem,
& peperit iniquitatem. Lacum aperuit,
16 & effodit eum: & incidit in foveam, quā
fecit. Convertetur dolor ejus in caput e-
17 jus: & in verticem ipsius iniquitas ejus
descendet. Confitebor Dño secundùm ju-
18 stitiā ej⁹: & psallā nomini Dñi altissimi.

1 In finem pro torcularibus, Psalmus David. VIII.

2 DOmine Dominus noster, quàm ad-
mirabile est nomen tuum in univer-
sa terra! Quoniam elevata est magnifi-
centia tua super cœlos. Ex ore infantiū
3 & lactentium perfecisti laudem propter
inimicos tuos, ut destruas inimicum &
ultorem. Quoniam videbo cœlos tuos,
4 opera digitorum tuorum: lunam & stel-
las, quæ tu fundâsti. Quid est homo, quòd
5 memor es ejus? aut filius hominis, quoniā
visitas eum? Minuisti eum paulò minùs
6 ab angelis, gloriā & honore coronâsti
7 eum: Et constituisti eum super opera ma-
8 nuum tuarum. Omnia subjecisti sub pe-
dibus ejus, oves & boves universas, in-
9 super & pecora campi; Volucres cœli, &
pisces maris, qui perambulant semitas
10 maris. Domine Dñs noster, quàm admi-
rabile est nomen tuum in universa terra!

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † Κύριε ὁ Θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο, † εἰ ἔστιν ἀδι-
5 κία ἐν χερσί μου, † Εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς
ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά, † ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ
6 τῶν ἐχθρῶν μου κενός· † Καταδιώξαι ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν
ψυχήν μου καὶ καταλάβοι, † καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν
τὴν ζωήν μου, † καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκη-
7 νώσαι. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ
σου, † ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου· † (α)
ἐξεγέρθητι κύριε ὁ Θεός μου ἐν προστάγματι ᾧ ἐνε-
8 τείλω, † Καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε. † Καὶ
ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον. † Κύριος κρινεῖ
9 λαούς. † (β) κρῖνόν με κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου,
10 † καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. † Συντελεσθήτω
δὴ πονηρία ἁμαρτωλῶν, † καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον,
11 † ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ Θεός. † Δικαία ἡ
βοήθειά μου παρὰ τοῦ Θεοῦ † τοῦ σώζοντος τοὺς εὐ-
12 θεῖς τῇ καρδίᾳ. † Ὁ Θεὸς κριτὴς δίκαιος, καὶ
ἰσχυρὸς, καὶ μακρόθυμος, † μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ'
13 ἑκάστην ἡμέραν. † Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε, τὴν ῥομ-
φαίαν αὐτοῦ στιλβώσει, † τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε, καὶ
14 ἡτοίμασεν αὐτό. † Καὶ ἐν αὐτῷ ἡτοίμασε σκεύη
θανάτου, † τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξειργά-
15 σατο. † Ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν, συνέλαβε πόνον,
16 καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. † Λάκκον ὤρυξε καὶ ἀνέσκα-
ψεν αὐτόν, † καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργά-
17 σατο. † Ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐ-
τοῦ, † καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβή-
18 σεται. † Ἐξομολογήσομαι (γ) κυρίῳ κατὰ τὴν δικαιοσύ-
νην αὐτοῦ, † (δ) ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου.

MS. A. (α) καὶ ἐξεγέρθητι (β) κρῖνόν μοι (γ) τῷ κυρίῳ (δ) καὶ ψαλῶ

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ληνῶν, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. η'.

2 † ΚΥριε ὁ κύριος ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά
σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ; † ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγα-
3 λοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν. † Ἐκ στόμα-
τος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον· † ἕ-
νεκα τῶν ἐχθρῶν σου, † τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκ-
4 δικητήν. † Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δα-
κτύλων σου, † σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας.
5 † (α) Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ;
6 † ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; † Ἠλάτ-
τωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους, † δόξῃ καὶ
7 τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, † Καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ
8 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. † Πάντα ὑπέταξας ὑποκά-
τω τῶν ποδῶν αὐτοῦ, † πρόβατα καὶ βόας (β) πάσας,
9 † ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου, † Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, † τὰ διαπορευόμενα τρίβους θαλασσῶν. † Κύριε ὁ κύριος
10 ἡμῶν, ὡς θαυμαστὸν (γ) ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῇ; MS. A. (α) Τίς ἐστιν (β) ἁπάσας (γ) τὸ ὄνομα

Versio GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

3 Domine Deus meus, [b] si feci 4
istud, si est iniquitas in manibus
meis: 4 Si reddidi retribuentibus 5
mihi mala; [c] decidā (c) ergò ab
inimicis meis inanis: 5 Persequa- 6
tur ergò inimicus animam meam,
& comprehendat: et conculcet in
terra vitam meam: & gloriam
meam in pulverem [d] deducat
(d) DIAPSALMA. 6 Exurge, Do- 7
mine, in (e) ira tua: exaltare [e] in
finibus inimicorum (f) meorum.
7 Exurge, Domine De⁹ me⁹, in (g)
præcepto [f] quod mandâsti: Et 8
synagoga populorū (h) circumda-
bit te. 8 Et propter (i) hanc in al-
tum regredere. Dominus (k) ju- 9
dicabit populos. 9 Judica me, Do-
mine, secundùm justitiā [*] meā,
et secundū (l) innocentiam meam
super me. 10 Consummetur (m) 10
nunc nequitia peccatorum: et (n)
diriges [g] justū, (o) scrutans cor-
da, & renes, Deus. 11 [h] Justū 11
adjutorium meum à Domino; qui
salvos facit rectos corde. 12 De⁹ 12
judex justus, & fortis, & longa-
nimis, (p) non [i] iram addu-
cens per singulos dies. 13 Nisi 13
conversi fueritis, gladium suum
(q) vibrabit: arcum [k] suum (r)
tetendit, & paravit illum. 14 Et 14
in eo paravit [l] vasa mortis: sa-
gittas suas (s) ardentibus opera-
tus est. 15 Ecce (t) parturivit in- 15
justitiam, (u) concepit laborem, et
peperit (x) iniquitatem. 16 La- 16
cum [m] aperuit, & effodit eū:
& (y) incidet in foveam, quam
fecit. 17 Convertetur labor ejus 17
in caput ejus: & in verticem ipsi⁹
iniquitas ejus descendet. 18 Con- 18
fitebor Dño secundū justitiā ejus:
& psallam nomini Dñi altissimi.

In finem pro torcularibus, psalmus ipsi David. VIII. 1

DOmine Domin⁹ noster, quā 2
(a) [a] admirabile est nomē
tuū in universa terra! (b) Quo-
niam elevata est magnificentia
[b] tua super cælos. 3 Ex (c) ore 3
infantium & lactentium [c] per-
fecisti laudem (d) propter inimi-
cos tuos; ut (e) destruas inimicum,
et ultorem. Quoniam [d] videbo 4
(f) cælos, opera digitorum tuorū,
lunam, & stellas, quæ (g) [e] tu
fundâsti. 5 Quid est (h) homo, 5
quòd memor es ejus? aut [f] filius
hominis, quoniam visitas eum?
Minuisti eum (i) paulò minùs ab 6
angelis: gloriâ et honore coronâsti
eum. Et (k) [illegible] constituisti eum super [g] opera manuum tuarum. 8 Omnia subjecisti [h] sub pedibus ejus: oves, & boves universas, insuper & pecora (l) campi: Volucres [i] cæli, & pisces 7 8 9
maris, qui perambulant semitas maris. 10 Domine Dominus noster, quàm [k] admirabile est nomen tuum in universa terra! 10

Versio ÆTHIOPICA.

እግዚኦ ፡ አምላኪየ ፡ እመሰ፡ ከመዝ ፡ ገበር 3
ኩ፡፡ወእመቦ፡ ዐመፃ ፡ ውስተ፡ እደዊየ፡፡=፡
ወእመኒ፡ፈደይክዎሙ፡ለእለ፡ይፈድዩኒ፡እኩ 4
የ፡፡ለያውድቁኒ፡ጸላእትየ፡ዕሩቅየ፡፡=፡ ወይ 5
ዴግና፡ጸሩዊ፡ለነፍስየ፡ ወይረክባ፡፡ወይኪይድ፡
ውስተ፡ ምድር፡ለሕይወትየ፡፡ወያኀስሮ፡ውስ
ተ፡መሬት፡ለክብርየ፡፡=፡ ተንሥእ፡እግዚኦ፡ 6
በመዐትከ፡፡ወተለዐለ ፡ መልዕልቶሙ ፡ ለጸላ
እትየ፡፡=፡ ተንሥእ፡ እግዚኦ፡ አምላኪየ፡ 7
በሠርዓትከ ፡ ዘአዘዝከ፡፡ወማኅበረ፡ አሕዛ
ብኒ፡የአውድከ፡፡=፡ ወበእንተዝ፡ተመየጥ፡ 8
ውስተ ፡ አርያም፡፡እግዚአብሔር ፡ ይኴንና
ሙ፡ለአሕዛብ፡፡=፡ ፍታሕ፡ሊተ፡እግዚኦ፡ 9
በከመ፡ ጽድቅየ፡፡ወይኩነኒ፡ በከመ ፡ የዋሀት
የ፡፡=፡የኀልቅ፡እከዮሙ፡ለኃጥኣን፡፡ወተረት 10
ዕሙ፡ ለጻድቃን፡፡ይፈትን ፡ ልበ፡ወኵልያተ፡
እግዚአብሔር፡፡=፡ አማን፡ይረድአኒ፡እግዚ 11
አብሔር፡፡ዘያድኅኖሙ፡ለርቱዓነ፡ልብ፡፡=፡
እግዚአብሔር፡መኰንን፡ጽድቅ፡፡ኃያል፡ ወመ 12
ስተዐግስ፡፡ወኢያመጽእ፡ መንሱተ፡ ኵሎ፡ አ
ሚረ፡፡=፡ወእመሰ፡ኢተመየጥክሙ፡ሰይፎ፡ይ 13
መልሕ፡፡ቀስቶኒ፡ ወተረ፡ ወአስተደለወ፡፡=፡
ወአስተደለወ፡ቦቱ፡ ሕምዘ፡ ዘይቀትል፡፡ወአ 14
ሕጻሁኒ፡አለ፡ይነዱ፡ገብረ፡፡=፡ ናሁ፡ሐመ፡ 15
በዐመፃ፡፡ወፀንሰ ፡ በጻዕር ፡ ወወለደ ፡ ኃጢአ
ተ፡፡=፡ ግበ፡ከረየ፡ወደሐየ፡፡ወይወድቅ፡ው 16
ስተ፡ግብ፡ዘገብረ፡፡=፡ ወይገብእ፡ጻማሁ፡ 17
ዲበ፡ ርእሱ፡፡ወትወርድ፡ዐመፃሁ፡ዲበ፡ድማ
ሁ፡፡=፡ እገኒ፡ ለእግዚአብሔር፡ በከመ፡ጽ 18
ድቁ፡፡ወእዜምር ፡ ለስመ ፡ እግዚአብሔር፡
ልዑል፡፡=፡

ፍጻሜ፡በእንተ፡መክብብት፡መዝሙር፡ ዘዳዊት፡፡

፰ እግዚኦ፡ እግዚእነ፡ ጥቀ ፡ ተሰብሐ፡ስም 1
ከ፡፡በኵሉ፡ምድር፡፡=፡ እስመ፡ተለዐለ፡ 2
ዕበየ፡ስብሐቲከ፡መልዕልተ፡ሰማያት፡፡=፡ እ 3
ምአፈ፡ ደቂቅ፡ ወሕፃናት፡ አስተደሎከ፡ ስብ
ሐተ፡፡በእንተ፡ ጸላኢ፡፡ከመ፡ ትንሥቶ፡ ለጸ
ላኢ፡ወለገፋኢ፡፡=፡ እስመ፡ንሬኢ፡ሰማያተ፡ 4
ግብረ፡ አጻብዒከ፡፡ወወርኀ፡ ወከዋክብተ ፡ ዘለ
ሊከ፡ሳረርከ፡፡=፡ ምንትኑ፡ውእቱ፡ሰብእ፡ 5
ከመ፡ ትዝክሮ፡፡ወምንትኑ፡ እጓለ ፡ እመሕ
ያው፡ከመ፡ተሐውጾ፡፡=፡ ሕቀ፡አሕጸጽኮ፡እ 6
መላእክቲከ፡፡ክብረ፡ወሰብሐተ፡ ከለልኮ፡፡ወ
ሠመርኮ፡ዲበ፡ኵሉ፡ግብረ፡እደዊከ፡፡=፡ወኵ 7
ሎ፡አግረርከ፡ሎቱ፡ታሕተ፡እገሪሁ፡፡አባግዐ
ኒ፡ወኵሎ፡አልህምተ፡፡ወዲደ፡እንስሳ፡ ዘገዳ
ም፡፡=፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይኒ ፡ ወዓሣተ ፡ ባሕ 8
ር፡፡ወዘኒ ፡ የሐውር፡ ውስተ፡ ፡ ፍኖተ ፡ ባሕ 9
ር፡፡=፡ እግዚኦ፡እግዚእነ፡ ጥቀ ፡ ተሰብሐ፡
ስምከ፡በኵሉ፡ምድር፡፡=፡

INTERP. ÆTH. [b] si quidem ita feci, [c] decidam ab [d] deturpet. [e] supra inimicos meos. [f] tuo quod [ ] tuam [g] justos, [h] Certè adjuvabit me Deus, qui [i] adducet tentationem quotidiè. [k] suum etiam [l] venenum lethale: [m] effodit & excavavit: & PSAL. VIII. [a] illustre [b] gloriæ tuæ [c] præparâsti laudem [d] videbimus cœlos, [e] tibimet ipsi fundâsti. [f] quid filius [g] omnia opera [h] ei sub [i] etiam cœl. [k] celebre

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * يا ربي والهي ان كنت فعلت رب هذا * ولابست يدي ظلما * وجازيت الذين صنعوا بي سرا
5
6 اسقط اذن من اعداي خاويا * ويطلب عدوي نفسي فيدركها ويطا في الارض حياتي ويحل في
7 التراب مجدي * قم يا رب بغضبك وارتفع علي رقاب اعداي * قم يا رب والاهي للامر الذي
8 امرت به * وجميع الشعوب تجمع اليك ولاجل هذا ترجع الي العلي * يا رب وتدين الشعوب *
9
10 احكم لي يا رب كمثل بري وعلي كمثل دعتي * وليفن شر الخطاة ويقوم الصديق * الله العادل
11
12 فاحص القلوب والكلي * معونتي من عند الله حقا وهو مخلص مستقيمي القلوب * الله
13 حاكم عدل قوي طويل الاناة لا يرسل غضبه في كل يوم * ان لم ترجعوا صقل سيفه واوتر
14
15 قوسه واتقنها * واعد فيها الة الموت وصنع سهامه للمحترقين * ان الاثم طلق وحبل وجعا
16
17 وولد ظلما * وحفر بيرا واعمقها يسقط في الحفرة التي صنعها * ويرجع تعبه علي راسه وعلي
18 هامته ينزل ظلمه * اشكر الرب علي عدله وارتل اسم الرب العلي *
1 * المزمور الثامن لداود * بر * اسدكوانيه *
2 * ايها الرب ربنا ما اعجب اسمك في الارض كلها * لانه قد ارتفع عظم بهايك علي السموات *
3
4 * من افواه الاطفال والرضعان هيات تسبيحا من اجل اعدايك ليضمحل العدو والمنتقم * لاني
5 رايت السموات صنع انامك والقمر والنجوم انت اتقنتها * من هو الانسان الذي ذكرته وابن
6
7 الانسان الذي اصطفيته * نقصته يسيرا من الملايكة بالمجد والكرامة وحبيته * وعلي اعمال
8
9 يديك اقمته وكلا اخضعت تحت قدميه * جميع الغنم والبقر وبهايم السهل * وطير السماء
10 وسمك البحر السالكة في عمق البحر * ايها الرب ربنا ما اعجب اسمك في الارض كلها *

O Domine mi et Deus meus, si feci unquā 4
hoc, aut indui manus meas iniquitate, Et 5
retribui iis, qui fecerunt in me malum:
decidam quidem ab inimicis meis inanis.
Et quæret inimicus meus animam meam, 6
& comprehendet eam, & conculcabit in
terra vitam meam, atque habitabit in ter-
ra gloria mea. Surge, O Domine, in ira 7
tua, eleva te super colla inimicorum me-
orum. Surge, O Domine mi & Deus me-
us, ad mandatum, quod præcepisti: Et 8
omnes populi congregabuntur ad te. Pro-
pterea redibis in altum, O Domine, & 9
judicabis populos. Adjudica mihi, O Do-
mine mi, secundum innocentiam meam,
& adversùm me secundùm mansuetu-
dinem meam. Et finem assequatur mali- 10
tia peccatorum, & subsistat justus. Deus
æquus, scrutans corda & renes. Adju- 11
torium meum à conspectu Dei certè, quum
ipse sit liberator rectorum cordibus. De- 12
us judex justissimus, fortis, longanimis:
haud mittens furorem suum singulis die-
bus. Nisi conversi fueritis, levigavit 13
gladium suum, & tetendit arcum suum,
& firmavit eum, Et paravit in eo in- 14
strumentum mortis, & fecit sagittas suas
exustis. Sanè scelus parturit, & conce- 15
pit dolorem, & peperit scelus: Et fodit 16
puteum, & profundum fecit eum: cadet
in foveam, quam fecit. Et recidet labor 17
ejus in caput ejus, et super verticem ipsius
descendet scelus ejus. Gratias ago Domi- 18
no de ejus æquitate, & psallo nomini Do-
mini altissimi.

PSAL. VIII. Davidis. 1
Vers. 17.

O Domine, Dominus noster, quàm ad- 2
mirabile est nomen tuum in terra univer-
sa? quoniam jam elevata est magnificen-
tia splendoris tui super cælos: Ab oribus 3
puerorum, & lactentium præparâsti lau-
dē propter inimicos tuos. Dissolvatur ini-
micus, & ultor; Quoniam vidi cælos o- 4
pus digitorum tuorum, & lunam, atque
stellas tu firmâsti. Ecquis est homo, cujus 5
recordatus es? & filius hominis, quem
elegisti? Minorâsti eum paululùm ab an- 6
gelis, gloriâ & honore decorâsti eum: Et 7
super opera manuum tuarum constituisti
eum, & omnia subjecisti sub pedibus e-
jus: Omnes oves, & boves, & bestias 8
planitiei, Et volucres cæli, et pisces maris 9
ambulantes in profundo maris. O Domi- 10
ne, Dominus noster, quàm admirabile est
nomen tuum in terra universa?

PSAL. IX. ט

: meo corde toto in Dominum *Celebrabo* .David canticum Labben muth-Hal Victori
1 2 למנצח על־מות לבן מזמור לדוד: אודה יהוה בכל־לבי
tuum nomen canam : te in exultabo & , Lætabor .tua mirabilia omnia narrabo
3 אספרה כל־נפלאותיך: אשמחה ואעלצה בך אזמרה שמך
.*tuis faciebus* à peribunt & impingent : retrorsum *meos inimicos revertendo In* .altissime
4 עליון: בשוב־אויבי אחור יכשלו ויאבדו מפניך:
.justitiam *judicans* solio in sedisti : meam causam & meum judicium fecisti Quoniam
5 כי־עשית משפטי ודיני ישבת לכסא שופט צדק:
.sempiternum & , seculum in delesti eorum nomen :impium perdidisti ; gentes *Increpâsti*
6 גערת גוים אבדת רשע שמם מחית לעולם ועד:
eorū memoria periit:destruxisti *civitates* & , *finem* in solitudines sunt *consummatæ* inimice O
7 האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת אבד זכרם
ipse Et .suum solium judicium ad paravit : *sedebit* seculum in Dominus Et .ipsis
8 9 המה: ויהוה לעולם ישב כונן למשפט כסאו: והוא
exaltatio Domin⁹ erit Et .*rectitudinibus in* populis *dicet jus* :justitia in orbem judicabit
10 ישפט תבל בצדק ידין לאמים במישרים: ויהי יהוה משגב
quia :tuum nomen scientes te in sperabunt Et .angustia in temporibus exaltatio : *tenui*
11 לדך משגב לעתות בצרה: ויבטחו בך יודעי שמך כי
annunciate : Sijon *habitanti* Domino Cantate .Domine te quærentes dereliquisti non
12 לא־עזבת דרשיך יהוה: זמרו ליהוה ישב ציון הגידו
est oblitus non:est recordat⁹ *eorū sanguines* quærens Quoniam .ejus *studia* populis in
13 בעמים עלילותיו: כי־דרש דמים אותם זכר לא־שכח
me *exaltans*,*me odientibus* ab meā afflictionē vide,Domine mei Miserere.*afflictorum* clamoris
14 צעקת עניים: חננני יהוה ראה עניי משנאי מרוממי
:Sijon filiæ portis in tuas laudes omnes narrem Ut .mortis portis de
15 משערי מות: למען אספרה כל־תהלתיך בשערי בת־ציון
quod reti in : fecerunt foveam in gentes sunt Demersæ .tua salute in exultabo
16 אגילה בישועתך: טבעו גוים בשחת עשו ברשת זו
opere in , fecit judicium , Dominus est Notus .eorum pes est captus,absconderunt
17 טמנו נלכדה רגלם: נודע יהוה משפט עשה בפעל
:sepulchrum ad impii Revertantur .*Sela* meditatio:impius est illaqueat⁹ suarū *volarū*
18 כפיו נוקש רשע הגיון סלה: ישובו רשעים לשאולה
expectatio:*egenum erit oblivioni æternū* in non Quoniam .Dei *immemores* gentes omnes
19 כל־גוים שכחי אלהים: כי לא לנצח ישכח אביון תקות
judicentur : homo roboretur non Domine Surge .*perpetuum* in peribit pauperum
20 ענוים תאבד לעד: קומה יהוה אל־יעז אנוש ישפטו
homines gentes sciant , eis timorem Domine Pone .*tuas facies super* gentes
21 גוים על־פניך: שיתה יהוה מורה להם ידעו גוים אנוש
.Selah , *ipsi*
המה סלה:

PSAL. X. י

superbia In ? angustia in *tempora ad* te abscondes : longinquo in *stabis* Domine quid Ut
1 2 למה יהוה תעמד ברחוק תעלים לעתות בצרה: בגאות
.cogitaverunt quas cogitationibus in capiantur:*afflictum insequetur impius*
רשע ידלק עני יתפשו במזמות זו חשבו:

תרגום TARGUM.

ט
1 לשבחא על מיתותא דגברא די נפק מביני
2 משריתא תושבחתא לדוד: אשבח קדם יי בכל
3 לבי אשתעי כולהון פרישותך: אחדי ואבדח
4 במימרך אשבח שמך עלאה: כד יתוב בעל דבבי
5 לאחורא יתקלון ויהובדון מן קדמך: מטול
דעבדתא פורענותי ודיני יתבתא על כורסי דינא
6 זכאה: נזפתא עממי דפלשתאי הובדתא גלית
7 רשיעא שומהון מחיתא לעלמי עלמין: וכד נפל
בעל דבבא אשתציו חילותיה וכרכיהון אצתדיו
לעלמא וקרויהון צדיתא הובדתא דכרנהון
8 מנהון: ומימרא דיי לעלמין מותביה בשמיא
9 מרומא תקין לדינא כורסיה: והוא ידין עמא
10 דארעא בזכותא ידין עממיא בתריצותא: ויהי
מימרא דיי תקוף למסכנא תקוף בעדני עקתא:
11 ויסתכלון בסברותך ידעי שמך מטול דלא
12 שבקתא תבעיך יי: שבחו קדם יי דאשרי
13 שכינתיה בציון תניאו בעממיא עובדוי: מטול
דתבע דמא דזכאה ית צדיקיא דכיר ולא שלי
14 קבלת ענותנין: חוס עלי יי חמי סגופי מבעלי
15 דבבי מרומם לי ממעלני מותא: מן בגלל
דאשתעי לכולהון שבחתך במעלני תרעי
16 כנישת ציון ארוץ בפורקנך: טבעו עממיא
בשוחתא דעבדו במצדתא דנא כמנו אתאחדת
17 רגליהון: גלי קדם יי דין דעבד בעובדי אידוי
18 אתקל רשיעא ירננון צדיקיא לעלמין: יתובון
רשיעי לשיול כולהון עממיא דאשליו דחלתא
19 דיי: מטול דלא לעלמיא משתלי חשוכא סוברא
20 דענותני לא תהובד לעלמא: קום יי לא יתעשן
21 בר נשא רשיעא יתדנון עממיא קדמך: שוי יי
דחלתא להון ינדעון עממיא דבר נש הינון
לעלמין:

י
1 למה יי תקום ברחיק תטמר במדור קדישין
2 לעדני עקתא: בגסות רשיעא ירדלק עניא
יתאחדון בנכלותא דנא די חשבו למעבד:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ad canendum super mortem *viri qui exiverat de-inter castra*, canticum Davidis.

PSAL. IX.

1 LAudabo coram Domino in toto corde
2 meo: narrabo omnia mirabilia tua. Gau-
3 debo & lætabor in verbo tuo: laudabo
4 nomen tuū altissimum. Quando reverte-
tur auctor inimicitiæ meæ retrorsum, ce-
spitabunt & peribunt à conspectu tuo.
5 Quoniā fecisti ultionem mei & judicium
meū: sedisti super sedē judex just⁹. Incre-
6 pâsti populos *Palestinorū*, perdidisti *Go-
liath* impiū: *nomen* eorum delevisti in se-
7 cula seculorū. Dum caderet auctor inimi-
citiæ, destructi sunt *exercitus ejus*, & ar-
ces eorum sunt dirutæ in sempiternum, &
civitates eorū *devastâsti*: delevisti memo-
8 riā eorum ab illis. Verbum autem Dñi in
secula; habitatio ejus in cœlis altissimis;
9 direxit ad judiciū sedem suam. Et ipse ju-
dicabit *populum terræ* in justitia: judicabit
10 populos in æquitate. Et erit verbum Dñi
fortitudo misero, fortitudo in temporib⁹
11 angustiæ. Et *respicient* in *fiduciam tuam*
scientes nomen tuū, quoniam non dereli-
12 quisti quærentes te Dñe. Laudate coram
Dño qui posuit majestatē suā in Sion, an-
13 nunciate in populis opera ej⁹. Quoniam
requirens sanguinem *mundi*, justorum
recordat⁹ est: nec oblit⁹ est clamoris hu-
14 milium. Miserere mei Dñe: vide afflictio-
nem meam ex hostib⁹ meis: attolle me ab
15 introitibus mortis. Hujus gratia narrabo
omnes laudes tuas in ingressib⁹ portarum
16 ecclesiæ Sion: lætabor in redemptione tua.
Demersi sunt populi in foveā quam fece-
runt: in rete hoc quo insidiabantur captus
17 est pes eorum. Manifestum est coram Dño
judicium quod fecit; in operib⁹ manuum
18 suarum impegit improb⁹: gaudebunt justi
in æternum. Convertentur impii in infer-
num; omnes populi qui obliti sunt timoris
19 *Domini*. Quoniam non semper oblivioni
tradetur pauper: spes humiliū non peribit
20 in æternum. Surge Dñe, ne confortetur ho-
mo *impius*: judicentur populi coram te.
21 Incute Dñe timorem eis; sciant populi se
esse homines in æternum.

PSAL. X.

1 QUare Dñe stabis à longè? absconderis
in habitaculo sanctorum in temporibus
2 angustiæ? *In elatione* impii persecutionem
patietur afflictus; capiantur in versutia
quam moliti sunt patrare.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

PSAL. IX.

Davidis. De Christo solium ac regnum suscipiente, hostémq; profligante. Vers. 41.

2 COnfitebor Domino ex toto corde meo,
3 & narrabo omnia mirabilia tua: Læta-
bor & exultabo in te, & psallam nomini tuo,
4 Altissime. Cùm convertentur hostes mei re-
trorsum, impingent & peribunt à conspectu
5 tuo. Quoniam fecisti retributionem meam &
judicium meū, & sedisti super tribunal, Judex
6 juste. Increpâsti gentes, & perdidisti impios,
7 nomina eorum delêsti in secula seculorum.
Hostes mei defecerunt gladio in sempiternū:
8 Civitates evulsisti, & abolêsti memoriā earū.
9 At Dñs in æternum manet, & paratum est tri-
bunal ejus ad judicium: Ad judicandum or-
10 bem in veritate, & populos in æquitate. Erit
Dñs refugium pauperibus, & adjutor eorum
11 temporibus angustiæ. Et sperabunt in te
omnes agnoscentes nomen tuū, quoniam non
12 derelinquis eos qui quærunt te, Dñe. Canite
Dño qui habitat in Sion, & ostendite inter
13 gentes artes ej⁹. Quoniam recordat⁹ est vindi-
care sanguinem eorū, & non obliviscitur cla-
14 moré pauperis. Miserere mei, Dñe, & respice
servitutem meā quæ ab hostib⁹ meis, exaltans
15 me è portis mortis: Ut enárrem cuncta mi-
rabilia tua: in portis filiæ Sion exultem in sa-
16 lute tua. Immersæ sunt gentes in foveam
quam fecerunt, & in laqueo quem abscondé-
17 runt, captus est pes eorum. Notum facit Dñs
judiciū quod operatur; & in opere manuum
18 suarum comprehenditur impius. Revertentur
impii ad inferos, & omnes gentes quæ obli-
19 viscuntur Deum. Non enim in perpetuū ob-
livioni datur pauper, & spem pauperum non
20 perdes in seculum. Exurge, Domine, & ne
prævaleat homo, & judicentur gentes coram
21 facie tua. Constitue illis latorem legis, ut sci-
ant gentes se homines esse.

PSAL. X.

Davidis. De incursu hostis in Adam ejusq; generationem: & quomodo depresserit Christus ejus arrogantiam. Vers. 38.

1 QUare, Domine, stetisti procul, & avertisti
aspectum tuum temporib⁹ tribulationis?
2 In superbia impii ardet inops. Comprehen-
dantur in consilio quod excogitârunt:

Versio VULG. LAT.

In finem pro occultis filii, Psalmus David. IX.

1 Confitebor tibi, Domine, in toto cor-
2 de meo: narrabo omnia mirabilia tua.
Lætabor & exultabo in te: psallam no-
3 mini tuo, Altissime, In convertendo ini-
4 micū meum retrorsū: infirmabuntur, &
peribunt à facie tua. Quoniā fecisti ju-
5 dicium meum & causam meā: sedisti su-
per thronum qui judicas justitiā. Incre-
6 pāsti gentes, & periit impius: nomen eo-
rum delêsti in æternum, & in seculū se-
culi. Inimici defecerunt frameæ in finem:
7 & civitates eorum destruxisti. Periit me-
moria eorū cum sonitu: Et Domin⁹ in æ-
8 ternū permanet. Paravit in judicio thro-
num suū: Et ipse judicabit orbē terræ in
9 æquitate, judicabit populos in justitia. Et
10 factus est Dominus refugiū pauperi: ad-
jutor in opportunitatibus, in tribulatio-
ne. Et sperent in te qui noverunt nomen
11 tuum: quoniam non dereliquisti quæren-
tes te, Domine. Psallite Domino, qui ha-
12 bitat in Sion: annuntiate inter gentes
studia ejus: Quoniam requirens sangui-
13 nem eorū recordatus est: non est oblitus
clamorem pauperum. Miserere mei, Do-
14 mine: vide humilitatem meam de inimi-
cis meis. Qui exaltas me de portis mor-
15 tis, ut annuntiem omnes laudationes tuas
in portis filiæ Sion. Exultabo in salutari
16 tuo: infixæ sunt gentes in interitu, quem
fecerunt. In laqueo isto, quem abscon-
derunt, comprehensus est pes eorū. Cog-
17 noscetur Domin⁹ judicia faciens, in ope-
ribus manuū suarum comprehensus est
18 peccator. Convertantur peccatores in
infernū, omnes gentes quæ obliviscun-
19 tur Deū. Quoniam non in finē oblivio e-
rit pauperis, patientia pauperū non peri-
20 bit in finē. Exurge, Domine, non confor-
tetur homo, judicentur gentes in con-
21 spectu tuo. Constitue, Domine, legislato-
rem super eos, ut sciant gentes quoniam
homines sunt.

Psalm. x. secundùm Hebr.

1 Ut quid, Domine, recessisti longè, despicis
2 in opportunitatib⁹, in tribulatione? Dum
superbit impius, incenditur pauper: com-
prehenduntur in consiliis quib⁹ cogitāt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. θʹ.

2 † Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
3 † διηγήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. † Εὐφρανθή-
σομαι καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοί, † ψαλῶ τῷ ὀνόματί
4 σου ὕψιστε. † Ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ
ὀπίσω, † ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου.
5 † Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου, † ἐκάθι-
6 σας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων δικαιοσύνην. † Ἐπετίμησας
ἔθνεσι, καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβής, † (α) τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξή-
7 λειψας εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. † Τοῦ ἐ-
χθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις κα-
θεῖλες. † ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν (β) μετ' ἤχου, †
8 Καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει. † ἡτοίμασεν ἐν κρί-
9 σει τὸν θρόνον αὐτοῦ, † Καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμέ-
10 νην ἐν δικαιοσύνῃ, † κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. † Καὶ
ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι, † βοηθὸς ἐν
11 εὐκαιρίαις, ἐν θλίψει. † Καὶ ἐλπισάτωσαν (γ) ἐπὶ
σὲ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου, † ὅτι οὐκ ἐγκατέλι-
12 πες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε. † Ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ
κατοικοῦντι ἐν Σιών, † ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι
13 τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. † Ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵμα-
τα αὐτῶν ἐμνήσθη, † οὐκ ἐπελάθετο (δ) τῆς δεήσεως τῶν
14 πενήτων. † Ἐλέησόν με κύριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν
15 μου † ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου, † Ὁ ὑψῶν με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ
θανάτου † ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου
16 † ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιών. † Ἀγαλλιά-
σομαι (ε) ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου. ἐνεπάγησαν ἔθνη † ἐν
διαφθορᾷ ᾗ ἐποίησαν· † ἐν παγίδι ταύτῃ ᾗ ἔκρυ-
17 ψαν συνελήφθη ὁ ποὺς αὐτῶν. † Γινώσκεται κύριος κρί-
ματα ποιῶν, † ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελή-
φθη ὁ ἁμαρτωλός. ᾨΔΗ ΔΙΑΨΑΛΜΑ-
18 ΤΟΣ. † Ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ᾅδην,
19 † πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ. Ὅτι
οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός, † ἡ ὑπομονὴ
20 τῶν πενήτων οὐκ ἀπολεῖται (ζ) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀνάστηθι κύριε,
μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος, † κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώ-
21 πιόν σου. † Κατάστησον κύριε νομοθέτην ἐπ' αὐτούς, †
γνώτωσαν ἔθνη ὅτι ἄνθρωποί εἰσιν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
1 † Ἱνατί κύριε ἀφέστηκας μακρόθεν, † ὑπερορᾷς
2 ἐν εὐκαιρίαις, ἐν θλίψει; † Ἐν τῷ ὑπερηφανεύεσθαι τὸν
ἀσεβῆ, (η) ἐμπυρίζεται ὁ πτωχός, † συλλαμβάνονται
ἐν διαβουλίοις οἷς διαλογίζονται.

MS. A. (α) τὸ ὄνομά* σου (β) μετ' ἤχους, (γ) ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ (δ) τῆς φωνῆς (ε) ἐν τῷ (ζ) εἰς τέλος. (η) ἐμπυρίζεται

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem (a) pro occultis filii, Psalmus ipsi David. IX. 1

1 CONFITEBOR tibi, 2
Domine, in toto corde
meo: [a] narrabo omnia mirabi-
lia tua. 2 Lætabor, & (b) exulta- 3
bo in te: (c) psallā nomini tuo,
Altissime. 3 In convertendo ini- 4
micum meū retrorsum, infirma-
buntur, & peribunt à facie tua.
4 Quoniam (d) fecisti [b] judi- 5
cium meū, & [c] causā meā: se-
disti super thronū, qui judicas
justitiam: 5 Increpâsti gentes, & 6
(e) periit impius: nomen eorum
delêsti in seculum, & in seculū
seculi. 6 Inimici defecerunt (f) 7
frameæ in finem, & [d] civitates
destruxisti. 7 Periit memoria eo- 8
rum [e] cum (g) sonitu: & Do-
minus in (h) æternū permanet.
8 (i) Paravit in judicio thronū
suum, Et ipse judicabit orbem 9
terrarū in justitia, judicabit po-
pulos in rectitudine. 9 Et fa- 10
ctus est Dominus refugium (k)
pauperi, [f] adjutor in (l) oppor-
tunitatibus, in tribulatione. 10
Et (m) sperent in te, qui cogno- 11
scunt nomen tuum: quoniā non
dereliquisti quærentes te, Domi-
ne. 11 Psallite Domino, qui (n) 12
habitat in Sion: annuntiate inter
gentes (o) studia ejus. 12 Quo- 13
niā requirens sanguinē eorum
recordatus est; nō est oblitus (p)
orationis pauperū. 13 Miserere 14
mei Domine: [g] vide humilita-
tem meam de inimicis meis. 14
Qui exaltas me de portis mor- 15
tis: ut annuntiē omnes laudes
tuas in portis filiæ Sion. 15 (q)
[h] Exultabo in salutari tuo: (r) 16
infixæ sunt gentes [i] in interitu,
quē fecerunt. 16 In laqueo isto
quem absconderunt, comprehen-
sus est pes eorū: (s) Cognoscitur 17
Dominus judicia faciens: in o-
peribus (t) manuū suarum com-
prehensus est peccator. (u) ODA
DIAPSALMATIS. Con- 18
vertantur peccatores in infer-
num, omnes gentes quæ oblivi-
scuntur Deum. Quia non in (x) 19
finem oblivio erit pauperis: pa-
tientia pauperum non peribit in
æternum. Exurge, Domine, non 20

(y) confortetur homo, judicentur gentes in conspectu tuo. (z) Constitue, Domine, legislatorē super eos: (æ) sciant gentes quoniā homines sunt. DIAPSALMA. 21 Ut quid, Domine, recessisti longè, [a] de- 21 1
spicis in opportunitatibus, (aa) in tribulatione? 13 Dum superbit impius, (bb) incenditur pauper: comprehenduntur in (cc) consiliis, quibus cogitant. 2

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡በእንተ፡ኅቡአት፡ወልድ፡መዝሙር፡
ዘዳዊት ፡፡
፱ እገኒ፡ለከ ፡ እግዚኦ ፡ በኵሉ ፡ ልብየ፡፡ 1
ወእነግር ፡ ኵሎ፡ ስብሐቲከ፡፡ ተፈሥ 2
ሐ ፡ ወእትሐሠይ ፡ ብከ፡፡ ወእዜምር ፡ ለ
ስምከ ፡ ልዑል፡፡ ሶበ ፡ ገብኡ ፡ ጸላእት 3
የ፡ ድኅሪሆሙ፡፡ ይደውዩ ፡ ወይትሐጐ
ሉ፡ እምቅድመ ፡ ገጽከ፡፡ እስመ፡ 4
ገበርከ ፡ ሊተ ፡ ፍትሕየ ፡ ወበቀልየ፡፡ ወነበር
ከ፡ዲበ፡መንበርከ፡መኰንን፡ጽድቅ፡፡ ገሠ 5
ጽኮሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወተሐጕሉ፡ ረሲዓን፡፡
ወደመሰስከ፡ስሞሙ፡ለዓለም፡ዓለም፡፡ ፀር 6
ሰ፡ተገምሩ፡በኵናት፡ ለጽሉፍ፡፡ወአህጕሪሆ
ሙ፡ነሠትከ፡፡ ወትስዕር፡ ዝክሮሙ፡ኅቡ 7
ረ፡፡ ወእግዚአብሔር፡ይነብር፡ ለዓለም፡፡
ወአስተዳለወ፡ መንበሮ፡ ለኰንኖ፡፡ ወውእቱ፡ 8
ይኴንና፡ ለዓለም፡ በጽድቅ፡፡ ወይኴንኖሙ፡
ለአሕዛብ፡በርትዕ፡፡ ወኮነሙ፡እግዚአብ 9
ሔር፡ መስከይሙ፡ ለነዳያን፡፡ ወረዳኢሆሙ፡
ውእቱ፡በጊዜ፡ ምንዳቤሆሙ፡፡ ወይትዌከ 10
ሉ፡ብከ፡ ኵሎሙ፡እለ፡ ያፈቅሩ፡ስመከ፡፡ እ
ስመ፡ኢተኃደጎሙ፡ ለእለ ፡ ያኀሡከ ፡ እግዚ
እ፡፡ ዘምሩ፡ለእግዚአብሔር፡ ዘያኀድር፡ 11
ውስተ፡ጽዮን፡፡ወንግርዎሙ፡ለአሕዛብ፡ምግ
በሮ፡፡ እስመ፡ተዘከረ፡ዘይትኃሠሠ፡ደሞ 12
ሙ፡፡ ወኢረስዓ፡አውያቶሙ፡ ለነዳያን፡፡
ተሣሀለኒ፡እግዚኦ፡ወርኢ፡ዘከመ፡የሐምኒ፡ጸ 13
ላእትየ፡፡ ዘያሌዕለኒ፡እምአናቅጸ፡ሞት፡፡ 14
ከመ፡እንግር፡ ኵሎ፡ ስብሐቲከ፡፡ በአናቅጸ
ሃ፡ለወለተ፡ጽዮን፡፡ ወንትፌሣሕ፡በአድኅና 15
ትከ፡፡ ጠግዑ፡ አሕዛብ፡ በጊጋዮሙ፡ ዘገብ
ሩ፡፡ ወበይእቲ፡መሠገርት፡እንተ፡ኅብኡ፡ 16
ተሰግሩ፡ እገሪሆሙ፡፡ ያአምር፡ እግዚአብ 17
ሔር፡ገቢረ፡ፍትሐ፡፡ ወበግብረ፡እደዊሁ፡ተሰ
ግረ፡ኃጥእ፡፡ ይግብኡ፡ኃጥአን፡ውስተ፡ሲ 18
ኦል፡፡ወኵሎሙ፡አሕዛብ፡እለ፡ይረስዕዎ፡ለ
እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ኢኮ፡ለዝሉፉ፡ 19
ዘይትረሳዕ፡ ነዳይ፡፡ ወኢይትሐጐሉ፡ ትዕግሠ
ቶሙ፡ነዳያን፡ ለዓለም፡፡ ተንሥእ፡ እግ 20
ዚኦ ፡ ወኢይጽናዕ፡ እጓለ ፡ እመሕያው፡፡
ወይትኴነኑ ፡ አሕዛብ ፡ በቅድሜከ፡፡
ሢም፡እግዚኦ፡መምህረ፡ ሕግ፡ ላዕሌሆሙ፡፡ 21
ወያእምሩ፡አሕዛብ ፡ከመ፡እጓለ ፡ እመሕያ
ው፡እሙንቱ፡፡ ለምንት፡እግዚኦ፡ቆምከ፡ 22
እምርሑቅ፡፡ ወትትዌወር ፡ በጊዜ፡ምን
ዳቤ፡፡ በትዕቢቱ፡ለኃጥእ፡ይውዒ፡ነዳይ፡፡ 23
ወይሰገሩ፡በውዴቶሙ፡እንተ፡ሐለዩ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] Et narrabo omnes laudes tuas. [b] mihi judicium, [c] ultionem meam: & sedisti super thronum tuum, [d] civitates eorum [e] simul: & Dominus [f] et adiutor eorum est tempore tentationis. Et sperent in te omnes qui diligunt [g] et vide quatenus affligunt me inimici mei. [h] Et exultabimus [i] in facinore quod patrârunt, [a] cœcutis tempore afflictionis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور التاسع لداود * في اسرار الابن من اجل مجد المسيح وقيامته
وملكوته وهلاك جميع المخالفين * فب * استيخوانه
2 * اشكرك يا رب من كل قلبي * واقص جميع عجايبك * افرح واسر بك * وارتل اسمك العالي *
3
4 * حين تولي اعداي علي ادبارهم * ويضعفون ويبيدون من بين يديك * لانك قضيت لي
5
6 وانتقمت * استويت علي العرش يا ديان الحق * زجرت الشعوب * وابدت المنافق * محوت اسمهم الي
7 الابد والي ابد الابد * سلاح العدو افنيت الي الابد * ابدت مداينه * وازلت ذكرها بصراخ * والرب
8
9 دايم الي الابد * اعد كرسيه للقضاء * ليقضي المسكونة بالعدل * ويدين الشعوب بالاستقامة * الرب
10
11 كان ملجا للفقير * وعونه في زمن احزانه * فليتوكل عليك جميع العارفين لاسمك * لانك لم
12 تضيع من يبتغيك يا رب * رتلوا للرب الساكن في صهيون * واخبروا في الامم عجايبه * فانه
13
14 ذكر الطالب دماهم * ولم ينس دعوة المسكين * ارحمني يا رب وانظر الي ذلي من اعداي *
15 يا رافعي من ابواب الموت * لكي اقص جميع تسابيحك * في ابواب ابنة صهيون * اهلل
16 بخلاصك * وحلت الامم في الفساد الذي صنعوا * والفخ الذي اخفوا * علق ارجلهم * يعرف
17
18 الرب بانه صانع الاحكام * يجازي الخاطي بما صنعت يداه * يرد الخطاة الي الجحيم * وكل الامم
19 الذين نسوا الله * الفقير لا ينساه الرب الي الدهر * صبر ذوي المسكنة * لا يضيع الي الابد
20 * قم يا رب لئلا يتقوي الانسان * ولتحكم الامم امامك * اقم عليهم يا رب معلم ناموس * وليعلم
21
1 الشعوب انهم بشر * لماذا يا رب بعدت عنا بعيدا * تغافلت في زمن الشدايد * عند تكبر
2 المنافق يحترق المسكين * يوخذون بالمشورات التي تشاوروا بها *

PSAL. IX. Davidis.

De mysteriis filii quoad gloriam Christi, ejusque resurrectionem ac regnum, atque interitum omnium inobedientium. Ver. 82. 1
Gratias agam tibi, O Domine, ex toto 2
corde meo, & narrabo omnia mirabi-
lia tua. Gaudebo, & exultabo in te, & 3
psallam nomini tuo altissimo. Quando 4
convertentur inimici mei super terga sua,
infirmabuntur & peribunt à conspectu
tuo. Quoniam tu judicâsti mihi, & vin- 5
dicâsti: ascendisti super thronū, O Judex
veritatis. Increpâsti populos, & perdidisti 6
impium: delêsti nomen eorū in seculū, et
in seculum seculi. Arma inimici consum- 7
psisti in æternum: perdidisti civitates ejus,
& abolêsti memoriam earum clamore: Et 8
Dominus perpetuus est in æternum. Præ-
paravit sedem suam ad judicium, ut ju-
dicaret habitatam cum æquitate, & de-
cerneret in populos cum rectitudine. Do- 10
minus fuit refugium pauperi, & adjutori-
um ejus in tempore tristitiarum ejus. Con- 11
fidant in te omnes cognoscentes nomen tu-
um: quia tu non perdidisti eum, qui quæ-
rit te, O Domine. Psallite Domino habi- 12
tanti in Sion: Et annuntiate in gentibus
miracula ejus; Quia ipse recordatus est 13
quærentis sanguines eorum, & non est ob-
litus petitionem pauperis. Miserere mei O 14
Domine mi, & aspice contemptum meum
ab inimicis meis. O qui exaltas me de por-
tis mortis, ut commemorem omnes lauda- 15
tiones tuas in portis filiæ Sion, exultem in
salute tua. Lutatæ sunt gentes in cor- 16
ruptione quam fecerunt: & laqueus quem
absconderunt, detinuit pedes eorum. Cog- 17
noscetur Dominus quod sit actor judicio-
rū, rependat peccatori quod operatæ sunt
manus ejus. Repellet peccatores in infernū, 18
& omnes gentes, quæ oblitæ sunt Deum.
Pauperem non obliviscetur Dominus in 19
æternū: patientiā pauperū non deperdet in
æternū. Exurge, O Domine mi, ne corrobo- 20
retur homo: et cōfundātur gentes corā te.
Constitue, Domine, super eas Doctorem le- 21
gis, & sciant populi se homines esse.
Quare, O Domine, recessisti à nobis 1
longè? neglexisti in tempore tribula-
tionum? Ad superbiam impii incenditur 2
pauper: comprehendentur consiliis, quæ
inierunt.

תהלים : י

3 כי הלל רשע על תאות נפשו ובצע ברך
4 נאץ יהוה : רשע כגבה אפו בל ידרש אין אלהים
5 כל מזמותיו : יחילו דרכו בכל עת מרום משפטיך
מנגדו כל צורריו יפיח בהם : אמר בלבו בל אמוט
6 לדר ודר אשר לא ברע : אלה פיהו מלא ומרמות
7 ותך תחת לשונו עמל ואון : ישב במארב חצרים
8 במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה יצפנו : יארב
9 במסתר כאריה בסכה יארב לחטוף עני יחטף עני
במשכו ברשתו : ודכה ישח ונפל בעצומיו
10 חלכאים : אמר בלבו שכח אל הסתיר פניו
11 בל ראה לנצח : קומה יהוה אל נשא ידך אל תשכח
12 עניים : על מה נאץ רשע אלהים אמר בלבו
13 לא תדרש : ראתה כי אתה עמל וכעס תביט לתת בידך
14 עליך יעזב חלכה יתום אתה היית עוזר : שבר זרוע
15 רשע ורע תדרוש רשעו בל תמצא : יהוה מלך
16 עולם ועד אבדו גוים מארצו : תאות ענוים
17 שמעת יהוה תכין לבם תקשיב אזנך :
18 לשפט יתום ודך בל יוסיף עוד לערץ אנוש מן הארץ :

PSAL. XI. יא

1 למנצח לדוד : ביהוה חסיתי איך תאמרו לנפשי
2 נודו הרכם צפור : כי הנה הרשעים ידרכון קשת
כוננו חצם על יתר לירות במו אפל לישרי לב
3 כי השתות יהרסון צדיק מה פעל :
4 יהוה בהיכל קדשו יהוה בשמים כסאו עיניו יחזו עפעפיו
יבחנו בני אדם :

תרגום TARGUM.

3 מטול דאשתבח רשיעא על רגוג נפשיה
ומברך גברא טלומא מרחק מימרא דיי :
4 רשיעא בגסות רוחיה לא יתבע אלהא ויימר
בלביה דלא גלין קדם יי כולהון מחשבתוי :
5 מצלחין אורחתיה בכל עדן רחיקין דינך מן
6 קבליה בכל מעיקוי יזעף בהון : יימר בלביה
7 לא אזוע מדר לדר מלמעבד ביש : לוטין
פומיה מלי נכלי ורמיותא תחות לישניה
8 לאות ושקר : יתיב בכמני דרדתיא בטומריא
9 יקטול זכאה עינוי למסכנא יטשון : יכמון
בטומריא היך אריא במטלליה יכמון למחטף
10 עניא יחטף עניא במגריה במצדתיה : ידכדך
11 ישוח ויפול בתקוף כמנוי עניא : יימר בלביה
אתנשי אלהא טמר אפוי לא חמי לעלמין :
12 קום יי קים שבועת ידך לא תנשי ענותני :
13 מטול מה רחיק רשיעא אלהא יימר בלביה
14 לא תתבע : גלי קדמך מטול דאנת לאות ורגיז
על רשיעא תסער אסתכל למשלם אגרא טב
לצדיקיא בידך עלך יסוברון ענין יתם אנת
15 הוית סעיד : תבר אדרעיהון דרשיעי ובישי
16 תתבעון רשעתהון לא ישכחו : יי מליך לעלמי
17 עלמיא אבדו עממי מארעיה : רינתא דענותני
שמיע קדמך יי תתקין לבהון תצלי אודנך :
18 למדן יתם ועניא לא יוסיף עוד תוב בני נשא
לאתברא מן קדם רשיעי ארעא :

יא

1 תושבחתא לדוד במימרא דיי סבירית הכדין
אתון אמרין לנפשי אטלטלי לטורא היך
2 צפרא : ארום הא רשיעי נגדין קשתא מתקנין
גיריהון על נימא למרמי בקבלא עלוי תקיני
3 לבא : מטול דאין אשיתא יתרעון זכאה
4 מטול עבד טובא : יי בהיכלא דקודשיה אלהא
בשמי מרומא כורסיה עינוי חמין תמורוי
מבחנן בני נשא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

3 Quoniam jactat se improbus ob concupiscentiam animæ suæ: qui autem bene precatur homini perverso, abominatur verbum Domini.
4 Impius in fastu spiritus sui non requiret Deum: et dicet in corde suo, quòd non sint manifesti ante Dominum omnes cogitatus sui.
5 Prosperantur viæ ejus in omni tempore: longè sunt judicia tua ex adverso ejus: omnes oppressores ejus irascetur in illos.
6 Dicet in corde suo: Non movebor de generatione in generationem à malè agendo.
7 Execrationibus os ejus plenum est, dolóque & fraude: sub lingua ejus iniquitas & falsitas.
8 Sedet in insidiis atriorum: in occultis occidet innocentem: oculi ejus miserum clàm observant.
9 Insidiabitur in absconditis quasi leo in lustro suo: insidiabitur, ut perstringet pauperem; rapiet pauperem cùm traxerit eum in rete suum.
10 Conteret & deprimet seipsum, ut cadat in fortitudinem insidiarum ejus pauper.
11 Dicet in corde suo: Oblitus est Deus, abscondit faciem suam, non videt in perpetuum.
12 Surge Domine Deus, confirma jusjurandum manus tuæ: ne obliviscaris humilium.
13 Quare execratur impius Deum? dixit in corde suo, te non requisiturum.
14 Notum est apud te quòd tu dolorem & iracundiam super impium immittes: respicias ut reddas præmium bonum justis manu tua: in te sperabunt pauperes tui; orphanum tu sustinebis.
15 Contere brachia impiorum & malorum: requirantur impietates eorum, & non inveniantur.
16 Dominus regnat in secula seculorum: peribunt populi de terra ejus.
17 Desiderium pauperum auditum est coram te Domine: aptabis cor eorum, arrigesque aurem tuam.
18 Ut judices orphano & pauperi, nec opponant filii hominum ut conterantur à conspectu impiorum terræ.

Hymnus Davidi.

PSAL. XI.

1 IN verbo Domini speravi: quomodo vos dicitis animæ meæ, Migra ad montem vestrum sicut avis?
2 Quoniam ecce improbi tendunt arcum, dirigunt sagittas suas sup nervum, ut feriant in obscuro rectos corde.
3 Quoniam si fundamenta destruantur, cur operatur justus *bonum*?
4 *Dominus* in templo sanctuarii sui; *Dei* in cœlis altissimis sedes est: oculi ejus respiciunt, & palpebræ ejus probant filios hominum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

3 Quia gloriatur impius in libidinibus animæ suæ: iniquus benedicitur, atque irascitur Dominus.
4 Et impius in superbia sua non perpendit, neque est Deus in cunctis cogitationibus suis.
5 At solutæ viæ ejus omni tempore, & sublatum est judicium tuum è conspectu ejus, omnesque inimicos suos despicit.
6 Dicit in corde suo, Non movebor in generationem generationum: meditatur nequitiam,
7 Et maledictione plenum est os ejus: nocumentum ac fraus sub lingua ejus, & scelus atque dolus:
8 Sedet in insidiis in atrio, & in abscondito trucidat justum:
9 Oculi ejus ad inopem intenti sunt, & insidiatur ad rapiendum pauperem tractu retis sui.
10 Ipse humiliabitur & cadet, & in ossibus ejus morbi doloresque.
11 Dicit in corde suo, Oblitus est Deus & avertit faciem suam, nec videbit in seculum.
12 Exurge, Domine Deus meus, & attolle manum tuam, & ne obliviscaris inopem.
13 Quare irritavit peccator Deum? dicit in corde suo te non retributurū?
14 Vides adesse crimen & indignationem: & expectas ut tradatur in manus tuas: tibi se committet inops, & pupilli tu es adjutor.
15 Contere brachium peccatoris: & maligni peccatum quæret eū, nec invenietur.
16 Dñs rex est in seculum seculorū: interierunt gentes de terra ejus.
17 Spem pauperum audis tu, Domine, & præparationem cordis eorum attendet auris tua:
18 Ut judices pupillis & inopi, & ut non adjiciat ultrà perdere homines de terra.

PSAL. XI.

1 *Davidis. Quum contristatus esset populus quòd captivus ductus esset, ipse cum filiis suis. Nobis autem modo triumphus de adversario nostro. Versus 18.*
IN Domino speravi; quomodo dicitis animæ meæ, Transmigra & habita super montes sicut volucris?
2 Quoniam ecce peccatores impleverunt arcum, et aptārunt sagittas suas ad nervū, ut jaculentur in caligine rectos corde:
3 Quoniā quod parāsti destruxerunt; Justus autem quid facit?
4 Dñs in templo sanctitatis suæ, Dñi soliū in cœlo: oculi ejus vident, et palpebræ ejus explorant filios hominū.

Versio VULG. LAT.

3 Quoniam laudatur peccator in deside-
riis animæ suæ : & iniquus benedici-
tur. Excerbavit Dominū peccator, secun-
4 dùm multitudinem iræ suæ non quæret.
Non est Deus in conspectu ejus : inqui-
5 natæ sunt viæ illius in omni tempore.
Auferuntur judicia tua à facie ej^9 : omni-
um inimicorum suorum dominabitur.
6 Dixit enim in corde suo ; Non move-
bor à generatione in generationem, sine
malo. Cujus maledictione os plenum
7 est, & amaritudine, & dolo : sub lingua
ejus labor & dolor. Sedet in insidiis
8 cum divitibus in occultis, ut interficiat
innocentem. Oculi ejus in pauperem
9 respiciunt : insidiatur in abscondito,
quasi leo in spelunca sua. Insidiatur ut
rapiat pauperem : rapere pauperem
dum attrahit eum. In laqueo suo humi-
10 liabit eum, inclinabit se, & cadet cùm
dominatus fuerit pauperum. Dixit enim
11 in corde suo ; Oblitus est Deus, avertit
faciem suam ne videat in finem. Exurge,
12 Dñe De^9, exaltetur man^9 tua : ne oblivi-
scaris pauperū. Propter quid irritavit
13 impius Deū ? dixit enim in corde suo,
Non requiret. Vides, quoniā tu laborē
14 & dolorem consideras : ut tradas eos in
man^9 tuas. Tibi derelict^9 est pauper : or-
15 phano tu eris adjutor. Contere brachiū
peccatoris & maligni : quæretur pecca-
16 tū illi^9, & non invenietur. Dñs regnabit
in æternū, & in seculū seculi : peribitis
17 gentes de terra illi^9. Desideriū pauperū
exaudivit Dñs : præparationē cordis eo-
18 rū audivit auris tua. Judicare pupillo
& humili, ut non apponat ultrà magni-
ficare se homo super terram.

In finem, Psalmus David. X.

1 IN Domino confido : quomodò dicitis
2 animæ meæ, Transmigra in montē sicut
3 passer ? Quoniā ecce peccatores inten-
derunt arcum, paraverunt sagitas suas in
pharetra, ut sagittent in obscuro rectos
4 corde. Quoniā quæ perfecisti, destruxe-
5 runt : justus autē quid fecit ? Dñs in
templo sancto suo : Dñs, in cœlo sedes
ejus. Oculi ejus in pauperem respiciunt :
palpebræ ej^9 interrogant filios hominū.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 †Ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς
4 ψυχῆς αὐτοῦ, †καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται. †Παρώξυνε τὸν
κύριον ὁ ἁμαρτωλὸς, † κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς
5 αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. †Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ.
† βεβηλοῦνται αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ. † ἀνταναι-
ρεῖται τὰ κρίματά σου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, † πάν-
6 των τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. † Εἶπε γὰρ ἐν καρ-
δίᾳ αὐτοῦ, Οὐ μὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ
7 κακοῦ. † Οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει καὶ πικρίας καὶ δό-
8 λου, †ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ κόπος καὶ πόνος. †Ἐγκάθη-
ται ἐνέδρᾳ μετὰ πλουσίων † ἐν ἀποκρύφοις, (θ) τοῦ ἀπο-
9 κτεῖναι ἀθῷον. †Οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀπο-
βλέπουσιν. † (ι) ἐνεδρεύει ἐν ἀποκρύφῳ ὡς λέων ἐν
τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ· † ἐνεδρεύει τοῦ ἁρπάσαι πτωχὸν,
10 ἁρπάσαι πτωχὸν ἐν τῷ ἑλκύσαι αὐτόν. †Ἐν τῇ παγί-
δι αὐτοῦ ταπεινώσει αὐτὸν, † κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ
11 αὐτὸν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων. † Εἶπε γὰρ (κ) ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ, Ἐπιλέλησται ὁ Θεὸς, †ἀπέστρεψε τὸ πρόσ-
12 ωπον αὐτοῦ τοῦ μὴ βλέπειν εἰς τέλος. Ἀνάστηθι κύριε
ὁ (*) Θεὸς, ὑψωθήτω ἡ χείρ σου, †(λ) μὴ ἐπιλάθῃ τῶν πε-
13 νήτων. †Ἕνεκεν τίνος παρώξυνεν ὁ ἀσεβὴς τὸν Θεόν ;
14 † εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, (μ) Οὐκ ἐκζητήσει. † Βλέπεις,
ὅτι σὺ (ν) πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς, † τοῦ παραδοῦναι
αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου. †(ξ) σοὶ ἐγκαταλέλειπται ὁ πτω-
15 χὸς, † ὀρφανῷ σὺ ἦσθα (ο) βοηθός. † Σύντριψον τὸν
βραχίονα τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ πονηροῦ, †ζητηθήσεται ἡ ἁμαρ-
16 τία αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ (π). † Βασιλεύσει κύριος εἰς
τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, †ἀπολεῖσθε ἔθνη
17 ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ. † Τὴν ἐπιθυμίαν τῶν πενήτων εἰσή-
κουσε κύριος, † τὴν ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσ-
18 έσχε τὸ οὖς (ρ) σου· †Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ, † ἵνα μὴ
προσθῇ ἔτι (σ) μεγαλαυχεῖν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

MS. A. (θ) ἀποκτεῖναι (ι) ἐνεδρεύει* τοῦ ἁρπάσαι πτω-
χὸν, (κ) ἐν καρδίᾳ (*) Θεός μου, (λ) μὴ ἐπιλάθῃς (μ)
Οὐκ ἐκζητήσει. (ν) κόπον (ξ)* σὺ ἦν (ο) βοηθῶν.
(π) δι' αὐτήν. Βασιλεύσει (ρ) αὐτοῦ· (σ) τοῦ μεγαλαυχεῖν

Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ
Δαυίδ. ί.

1
2 †ἘΠὶ τῷ κυρίῳ πέποιθα, πῶς ἐρεῖτε (α) τῇ ψυ-
3 χῇ μου, † Μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον ; †Ὅτι
ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον, † ἡτοίμασαν βέλη
εἰς φαρέτραν, † τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐ-
4 θεῖς τῇ καρδίᾳ. †Ὅτι ἃ (β) κατηρτίσω καθεῖλον, †
5 ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησε ; † Κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ,
† κύριος, ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ· † οἱ ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσι, †τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.

MS. A. (α) τὴν ψυχήν μου, (β) σὺ κατηρτίσω αὐτοὶ καθεῖλον,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

14 Quoniā (dd) laudatur peccator 3
in desideriis animæ suæ : et qui in-
iqua gerit, benedicitur. 15 Irrita- 4
vit Dominū peccator : secundùm
multitudinem iræ suæ non exqui-
ret : 26 Non est De^9 in conspectu 5
ej^9 : [b] contaminantur viæ illius
in omni tempore. 27 (ee) [c] Au-
feruntur judicia tua à facie ejus :
omniū inimicorū suorū domina-
bitur. 28 Dixit enim in corde suo, 6
Non (ff) movebor à generatione in
generationē, [d] sine malo : 9 Cuj^9 7
maledictione os ej^9 plenū est, et a-
maritudine, & dolo : sub cuj^9 lin-
gua (gg) labor, & dolor : 30 Sedet 8
[e] in (hh) insidiis cū divitibus in
occultis, ut interficiat innocentē.
31 Oculi ejus in pauperē respici- 9
unt : insidiatur in occulto, velut
leo in (ii) spelunca sua. 32 Insidi-
atur, ut rapiat pauperem, rapere
pauperem, dum (kk) attrahit eum.
33 In (ll) laqueo suo humiliabit 10
eum : (mm) inclinabit se, & cadet
cum domina^9 fuerit pauperū. 34
Dixit enim in corde suo, [f] Obli- 11
tus est De^9 : avertit faciem suam,
ne videat in finem. 35 Exurge, 12
Domine Deus ; (nn) exaltetur ma-
nus tua ; ne obliviscaris pauperū.
36 Propter quid (oo) irritavit im- 13
pius Deū ? dixit enim in corde
suo, Non requiret. 37 Vides, (pp) 14
quoniā tu laborem & iram con-
sideras, ut tradas eos in man^9 tu-
as. 38 [g] Tibi derelict^9 est pau-
per : orphano tu fuisti (qq) adjutor.
39 Contere brachium peccatoris, 15
& maligni : (rr) quæretur pecca-
tū illius [h], & non invenietur. 16
40 Dominus regnabit in æternū,
& in seculum seculi : [i] peribitis
gentes de terra illius. 41 Deside- 17
rium pauperum exaudivit Domi-
nus : (ss) [k] præparationē cordis
eorum attendit [l] auris tua. 42
Judicare (tt) pupillo, & humili : 18
ut non apponat ultrà magnificare
se homo super terram.

In finem (a) Psalmus ipsi 1
David. X.

IN Domino confido : quomodò 2
dicetis animæ meæ, (a) Transmi-
gra in montes sicut passer ? 2 Quo- 3
niam ecce peccatores intenderunt
arcum : (b) paraverunt sagittas in
pharetra, ut sagitent in (c) obscu-
ra (c) rectos corde. 3 Quoniā, [b] quæ (d) perfecisti destruxerūt : justus autem (e) quid fecit ? 4 Domin^9 in templo sancto suo : Dominus, in cœlo sedes e- 4 5
jus. (e) Oculi ejus in (f) pauperem (g) respiciunt : palpebræ ejus interrogant filios hominum :

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ፡ይትዌደስ፡ ኃጥእ፡ በፍትወተ፡ ነፍሱ፡፡ 24
ወዐማፂ፡ይትባረክ፡፡= ወሐኮ : ኃጥእ :በእ 25
ግዚአብሔር፡፡ ወኢይትኃሠሥ : በከመ፡
ብዝኃ፡መዐቱ፡፡= ወአልቦ፡ እግዚአብሔር፡ 26
በቅድሜሁ፡፡ ወረኩስ፡ ኵሉ፡ ፍናዊሁ፡፡= 27
ወንሡት : ኵነኔከ፡ በቅድሜሁ፡፡ ወይቀንዮ
ሙ፡ለኵሉሙ፡ጸላእቱ፡፡= ወይብል፡በልቡ፡ 28
ኢይትሀወክ፡ለትውልደ፡ትውልድ : ወኢይረክ
በኒ፡እኩይ፡፡= ወመሉእ፡ አፉሁ፡መርገመ፡ 29
ወጽልሑት፡፡ ወታሕተ፡ ልሳኑ፡ ጻማ፡ ወሕማ
ም፡፡= ወይጸንሕ፡ወይነዕዕ፡ምስለ፡ብዑላን፡፡ 30
ከመ፡ይቅትሎ፡ለንጹሕ፡በጽምሚት፡፡= ወአ 31
ዕይንቲሁ፡ ኀበ፡ነደይ : ያስተሐይጽ፡፡ ወይጸ 32
ንሕ፡ ወይትኃባእ ፡ ከመ : አንበሳ : ውስተ፡ግ
ብ፡፡= ወይጸንሕ፡ከመ፡ይምስጥ፡ ለነደይ፡፡
ወይመስጥ፡ ለነደይ፡ ወይስሕቦ፡፡ ወያኀስሮ፡ 33
በመሥገርቱ፡፡ ወይትቀጻዕ : ወይወድቅ፡ ሶበ፡
ቀነዮ፡ ለነደይ፡፡= ወይብል፡ በልቡ፡ ኢይረስ 34
ዐኒ፡እግዚአብሔር፡፡ ወሚጠ፡ ገጾ፡ ከመ፡
ኢይርአይ፡ለግሙራ፡፡= ተንሥእ፡እግዚአ፡ 35
አምላኪየ፡ወትትለዐል፡ እዴከ፡፡ ወኢትርስ
ዖሙ፡ለነደያን፡፡=በእንተ፡ምንት፡አምዐዖ፡ 36
ኃጥእ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ : ይብል፡
በልቡ፡ ኢይትኃሠሠኒ፡፡= ትሬኢኑ፡ ከመ፡ 37
ለሊከ፡ ትኔጽር፡ ጻማ፡ ወመዐተ፡፡ ወከመ፡ ት
መጥዎ፡ውስተ፡እዴከ፡፡=ሳዕሌከኑ፡ እንከ፡ 38
ተገድፈ : ነደይ፡፡ ወአንተኑ : ረዳኢሁ :
ለእጓለ : ማውታ፡፡ ቀጥቅጥ : መዝራዕቶ : 39
ለኃጥእ : ወለእኩይ፡፡ ወትትኃሠሥ : ኃ
ጢአቱ፡ በእንቲአሁ፡ወኢትትረከብ፡፡= ይነ 40
ግሥ፡ እግዚአብሔር፡ ለዓለም፡ ወለዓለመ፡
ዓለም፡፡ ወይትሐጐሉ : አሕዛብ : እምድ
ሩ፡፡= ፍትወቶሙ፡ለነደያን፡ሰምዐ፡እግዚአ 41
ብሔር፡፡ ወሕሊና : ልቦሙ፡ አጽምአት፡ እ
ዝኑ፡፡= ፍትሑ፡ለነደይ፡ ወለእጓለ፡ ማው 42
ታ፡፡ ከመ፡ ኢይድግሙ፡እንከ፡አጓለ፡እመሕ
ያው፡አዕበዮ፡አፋሆሙ፡በዲበ፡ ምድር፡፡=

ፍጻሜ፡ሰብሐት፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡
በእንተ፡ሰማዕት፡፡

፲ በእግዚአብሔር : ተወከልኩ : እፎ: 1
ትብልዋ : ለነፍስየ፡፡ ሰዐሪ : ውስተ፡አ
ድባር፡ከመ : ዖፍ፡፡=እስመ፡ናሁ :ኃጥኣን፡ 2
ወሰቁ : ቀስቶሙ፡፡ ወአስተደለዉ : አሕጻቲሆ
ሙ፡ውስተ : ምጕንጳቲሆሙ፡ ከመ፡ ይንድፍ
ዎ፡ ለርቱዐ : ልብ : በጽምሚት፡፡= እስመ፡ 3
ናሁ : ዘአንተ፡ ሠራዕከ፡ እሙንቱ፡ ነሠቱ፡፡
ወጻድቅሰ፡ምንተ፡ገብረ፡፡=እግዚአብሔር፡ 4
ውስተ፡ ጽርሐ፡ መቅደሱ፡፡ እግዚአብሔር፡
ውስተ፡ሰማይ፡መንበሩ፡፡= ወአዕይንቲሁ፡ 5
ኀበ : ነደይ : ይኔጽራ፡፡ ወቀራንብቲሁ፡
የሀትቶ፡ለእጓለ : እመሕያው፡፡=

INTERP. ÆTHIOP. [b] et inquinatæ sunt omnes viæ illi^9 [c] Dimissū est judiciū tuū [d] neq; me apprehendet malū. Et maledictione plenū est os ejus, & dolo; sub [e] ut captet cum divitib^9 & interficiat innocentē in abscon-ditis. [f] Non oblitus [g] Nonne super te igitur derelict^9 [h] per illud, & non [i] et peribunt [k] cogitationē [l] auris ejus. PSA. X. [a] laudis, Psalmus David pro Octava. [b] ecce, quæ tu ordināsti, isti destruxerunt ; [c] Et oculi etiam ejus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * يفتخر المنافق بشهوات نفسه * والظالم يباركه * أسخط الرب الخاطي * ككثرة سخطه لا
5 يفحص * ليس الله أمامه * يدنس طرقه في كل حين * رفع احكامك عن وجهه * يتسلط على
6 7 جميع أعدائه * لأنه قال في قلبه لا أزول جيلا بعد جيل بغير سوء * فمه ممتلئ لعنة ومرارة
8 وغشا * تحت لسانه تعب وألم * جلس كامنا مع الأغنياء * ليقتل الزكي في خفية * وعيناه
9 تنظران إلى الفقير * كامنا في خفية * كأسد في مكمنه * يكمن ليخطف الفقير * يخطف الفقير إذا ما
10 11 جذبه * وفي فخه يذله * ينطاطي ويسقط إذا ما تسلط على الفقير * لأنه قال في قلبه * إن الله قد
12 نسي * صد وجهه فلا ينظر إلى الأبد * قم يا رب وإلهي * ولترتفع يدك ولا تنس الفقير إلى
13 14 الأبد * حتى متى يسخط المنافق الله * قال في قلبه إنك لا تنتقم * وأنت يا رب ترى إثمه وسوء
15 عمله * ليسلم في يديك * بك يعتز الفقير * أنت عون اليتيم * احطم ذراع الخاطي والشرير *
16 ستطلب خطيئته فلا يوجد من أجلها * والرب يملك إلى الأبد وإلى أبد الأبد * تبيد الشعوب
17 18 من أرضه * سمع الرب شهوة الفقراء * وأصغى لتهيئة قلوبهم * يحكم لليتيم والبائس * حتى
لا يعود الإنسان يفتخر على الأرض بالعظائم *

1 * المزمور العاشر لداوود * في الغلبة لمن يجاهد في الله * ير * استيخن *
2 توكلت على الرب فكيف يقولون لنفسي * انتقلي على الجبال مثل العصفور * لأن الخطاة
3 أوتروا قسيهم * وأعدوا سهاما في جعابهم * ليرموا خفيا مستقيمي القلوب * هم هدموا ما أصلحت *
4 والبار فماذا صنع * إن الرب في هيكل قدسه * الرب في السماء كرسيه * عيناه تنظران إلى
الفقير * أجفانه تفحص بني البشر *

Gloriatur impius in concupiscentiis ani- 3
mæ suæ, & sceleratus benedicit eum. Ad 4
iram provocavit Dominum peccator, se-
cundùm multitudinem indignationis ejus.
Non scrutatur : non est Deus ante eum :
Maculat vias suas omni tempore : Abstulit 5
judicia tua à facie sua, dominatur omni-
bus inimicis suis. Nam dixit in corde suo, 6
Non præteribo generationem post genera-
tionem absque malitia. Os ejus plenum est 7
maledictione, & amaritudine, & dolo :
sub lingua ejus labor, & passio. Sedit in- 8
sidians cum divitibus, ut occidat inno-
centem in abscondito ; & oculi ejus re-
spiciunt in pauperem, dum insidiatur in
latibulo. Tanquam leo in insidiis suis, insi- 9
diatur ut rapiat pauperem ; rapit paupe-
rem, quum traxerit eum, & laqueo suo,
humiliaverit eum ; Incurvabitur, & ca- 10
det cùm dominatus fuerit pauperi. Nam 11
dixit in corde suo, Certè Deus jam obli-
tus est : avertit faciem suam, nec videbit
in æternum. Surge, O Domine mi, & 12
Deus meus, & exaltetur manus tua : &
ne obliviscaris pauperis in perpetuum.
Usquequò irritabit impius Deum ? Dixit 13
in corde suo, te non sumpturum vin-
dictam. Et tu, O Domine, vides iniqui- 14
tatem ejus, & obscœnitatem operis ejus, ut
tradatur in manus tuas. In te conforta-
tur pauper : tu es adjutorium pupilli. Con- 15
fringe brachium peccatoris, & maligni :
Requiretur peccatum ejus, & non inve-
nietur ob illud. Et Dominus regnabit in 16
æternum, & in sæculum sæculi : Peribunt
populi de terra ejus. Audivit Domin^9 de- 17
siderium pauperum, & intendit quòd pa-
rārunt corda eorum. Judicabit orphano, 18
& inopi : ut non apponat homo gloriari
super terram in magnificentiis.

PSAL. X. Davidis.

1 De victoria ejus qui pugnat 1
Cὺν Θεῷ. Vers. 17.

COnfisus sum in Domino : quomodo di-
cunt animæ meæ, Transmigra ad mon-
tes veluti passer ? Quia peccatores inten- 2
derunt arcus suos, & parārunt sagittas in
pharetris suis, ut jacularentur clàm in
rectos cordibus ? Ipsi destruxerunt quod 3
aptāsti : Innocens autem quid fecit ? Est 4
quidem Dominus in templo sanctitatis
suæ, Dominus, in cœlo sedes ejus : oculi
ejus respiciunt in pauperem, ictus oculi
ipsius investigant filios hominum.

תהלים : יב יג

habuit odio ,*rapinam* diligentem & ,impium & ; probabit justum DOMINUS
5 יהוה צדיק יבחן ורשע ואהב חמס שנאה
spiritum & ,sulphur & ,ignem ,laqueos impios super Pluet .ejus anima
6 נפשו: ימטר על־רשעים פחים אש וגפרית ורוח
: dilexit justitias Dominus justus Quoniam .eorum calicis partem *terrorum*
7 זלעפות מנת כוסם: כי־צדיק יהוה צדקות אהב
.ejus facies videbunt rectum
ישר יחזו פנימו:

PSAL. XII. יב

defecit quia Domine Serva .Davidi canticum octavam super Victori
1 למנצח על־השמינית מזמור לדוד: הושיעה יהוה כי־גמר
2 *loquentur* Mendacium .hominum filiis à fideles *defecerunt* quoniam , *pius*
3 חסיד כי־פסו אמונים מבני אדם: שוא ידברו
.loquentur corde & corde in ,blanditiarum labium ,suo *socio* unusquisque
איש את־רעהו שפת חלקות בלב ולב ידברו:
.magna loquentem linguam ; *blanditiarum* labia universa Dominus Succidet
4 יכרת יהוה כל־שפתי חלקות לשון מדברת גדלות:
dominus quis ,nobiscum nostra labia ,roboremus *nostra lingua In* ; dixerunt Qui
5 אשר אמרו ללשננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון
nunc ,inopum clamorem propter ,*afflictorum* vastitatem Propter ? nobis
6 לנו: משד עניים מאנקת אביונים עתה
Eloquia .*eum illaqueabis* ,salute in ponam ,Dominus *dicet* ,surgam
7 אקום יאמר יהוה אשית בישע יפיח לו: אמרות
.*septies* *fusum* ,*terram in clibano in* conflatum argentū,munda eloquia ,Domini
יהוה אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים:
seculum in hac generatione à eum custodies : eos servabis Domine Tu
8 אתה־יהוה תשמרם תצרנו מן־הדור זו לעולם:
.hominum filiis vilitas ,*exaltare secundùm* ; *ambulabunt* impii *Circumquaque*
9 סביב רשעים יתהלכון כרם זלות לבני אדם:

PSAL. XIII. יג

usquequo : *æternùm* mei oblivisceris Domine Usquequo .Davidi canticum Victori
1 למנצח מזמור לדוד: עד־אנה יהוה תשכחני נצח עד־אנה
2 ,mea anima in consilia ponam Usquequo ? me à *tuas facies* abscondes
3 תסתיר את־פניך ממני: עד־אנה אשית עצות בנפשי
? me super meus inimicus exaltabitur Usquequo ? die in meo corde in dolorem
יגון בלבבי יומם עד־אנה ירום איבי עלי:
fortè ne ,meos oculos illumina ,meus Deus Domine me exaudi ,Aspice
4 הביטה ענני יהוה אלהי האירה עיני פן־
exultabunt mei hostes : ei prævalui ,meus inimicus dicat fortè Ne .*mortem* dormiam
5 אישן המות: פן־יאמר איבי יכלתיו צרי יגילו
,tua salute in meum cor *exultabit* ,speravi tua misericordia in ego Et .nutavero cùm
6 כי אמוט: ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך
.*me super* retribuit quoniam : Domino cantabo
אשירה ליהוה כי גמל עלי:

תרגום TARGUM.

5 אלהא צדיקיא בחין ורשיעיא ורחמי חטופין
6 סנאת נפשיה: יחית מטרין דפורענו על רשיעי
פחין דאשתא וכבריתא ועפא עלעולא
7 יהבת כלידהון: מטול דצדיקא יי צדקותא
רחים תקניא יחמון סבר אפוי:

יב

1 לשבחא על כנרא דתמניא נימי תושבחתא
2 לדויד: פרוק יי מטול דגמירו טביא ספו ארום
3 מהימניא מן בני נשא: שקרא ממללין אנש
עם חבריה ספותא שעיען בלבהון מנכלין
4 ובלבא שקרא ממללין: ישיצי יי מן עלמא
כל ספון שעיען לישנא דמללא רברבנותא:
5 מן דכפרין בעקרא דאמרין בלישננא נתגבר
6 ספותנא עמנא מן רבון דילנא: מאונסא דעניי
מן צוחת חשיכי השתא אקום אמר יי אשוי
פורקן לעמי ולרשיעי אסהיד בישותא להון:
7 מלין דיי מליא דכין סימא סנינא בכורא על
8 ארעא וקיק שבעתי ומנין: אנת יי תנטרנון
לצדיקיא תנצרנון מן דרא בישא הדין
9 לעלמין: חזור חזור רשיעיא מהלכין כעלוקא
דמצצא דמיהון דבני נשא:

יג

1 לשבחא תושבחתא לדויד: עד אן יי תשליגני
2 לעלמין עד אן תטמור זיו אפך מני: עד אן
3 אשוי מלכא בנפשי דונא בלבבי יממם עד אן
4 יתרם בעל דבבי עלי: אסתכל וקבל צלותי
יי אלהא אנהר עיני באוריתך דלמא אחוב
5 ואדמוך עם חייבי מותא: דלמא יימר יצרא
בישא אשלטתיה מעיקי ירננון מטול אסטי
6 מארחתך: ואנא בטובך אתרחצית ירנן לבבי
בפורקנך אשבח קדם יי מטול דפריע עלי
טבתא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

5 *Deus* justū probat : & *improbos* & *diligentes* rapinas odivit anima ejus. 6 Descendere faciet pluvias vindictæ sup impios,spirantes ignē ; sulphur autē & turbo & tempestas pars calicis eorū. 7 Quoniā justus Dominus justitiam diligit : justi videbunt aspectum faciei ejus.

1 Ad laudandum super citharā octo chordarum,Hymnus Davidi.

PSAL. XII.

2 REdime Dñe, quoniā consumpti sunt justi,quoniam defecerunt fideles à filiis hominū. 3 Mendaciū loquuntur unusquisque cum proximo suo,labiis adulationum in corde suo machinantur, & corde mendacium loquuntur. 4 Disperdat Dñs *de mundo* omnia labia blanditiarū,linguā loquentē magnifica. 5 Qui *abnegantes fundamentū* dicunt : Linguā nostrā roboremur:labia nostra nobiscum; quis Dñs noster est ? 6 Propter violentiam pauperum, & propter clamorē miserorum, nunc exurgam,dicit Dñs: statuámq; redemptionē populo meo; in impios verò testificabor malum. 7 Eloquia Domini eloquia munda; argentū repurgatum in fusorio super terra, perpurgatum septies. 8 Tu Dñe conservabis justos, custodies eos à generatione *mala* hac in æternū, 9 In circuitu improbi ambulant tanquam sanguisuga,quæ sugit sanguinem filiorum hominum.

1 Ad laudandum,Hymnus Davidi.

PSAL. XIII.

2 USquequo Dñe oblivisceris mei semper ? usquequò abscondes splendorem vultus tui à me ? 3 Usquequò ponam consilia in anima mea, dolorē in corde meo p diem ? usquequo exaltabitur adversari⁹ me⁹ sup me ? 4 Respice & accipe orationē meā Dñe De⁹ me⁹:illumina oculos meos in lege tua, ne fortè peccem & dormiam cum eis qui rei sunt mortis. 5 Ne dicat *concupiscentia mala* ; Dominatus sum ei : oppressores mei exultabunt, si declinavero à semitis tuis. 6 Et ego in bonitate tua confisus sum ; exultabit cor meum in redemptione tua : laudes dicam coram Domino, quoniam retribuit mihi bonum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

PSAL. XII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

PSAL. XIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

5 Dominus probat justos : iniquos & amantes iniquitatis odit anima ejus. 6 Ceciderunt super impios laquei sicut pluvia : ignis, & sulphur, & spiritus plagæ pars calicis eorum : 7 Quoniam justus est Dominus, & justitiam diligit, & rectitudinem intuetur vultus ejus.

PSAL. XII.

1 *Davidis. Pugna maligni : & Prophetia de adventu Christi. Vers. 19.*

2 SAlva, Domine , quoniam defecit probus, & desiit fidelitas de terra : 3 Homines vanitatem loquuntur, & vir cum proximo suo labiis diversis, corde & corde loquuntur. 4 Perdat Dominus cuncta labia diversa, & linguas quæ loquuntur grandia. 5 Qui dixerunt, Linguam nostram magnificemus : labia,nostra sunt : quis Dominus noster ? 6 Propter vastitatem pauperum & gemitum inopum, nunc exurgam, dicit Dominus, & faciam salutem palàm. 7 Eloquium Domini eloquium est purum, argentum selectum probatum terrâ, & expurgatum septies : 8 Et tu, Domine, servabis eos. Libera me & redime me à generatione hac in æternum. 9 Quia circumeunt impii, & ambulant quasi altitudo obscœna filiorum Adum.

PSAL. XIII.

1 *Insultatio adversarii; & Domini, ejusque subsidii expectatio. Vers. 12.*

2 USquequò oblivisceris mei, Domine, in seculum ? usquequò avertes faciem tuam à me ? 3 Usquequò pones mœrorem in anima mea & solicitudinem in corde meo quotidie ? Usquequò exaltabitur inimicus meus super me ? 4 Respice & exaudi me, Domine Deus, & illumina oculos meos, ne dormiam ad mortem. 5 Et ne dicat hostis meus, Devici eum. Oppressores mei gestient mihi, cùm nutavero. 6 At ego bonitati tuæ confisus sum : exultabit cor meum in salute tua, & laudabo Dominum qui me salvavit.

Versio VULG. LAT.

6 Dominus interrogat justum & impium:
qui autem diligit iniquitatem, odit ani-
7 mam suam. Pluet super peccatores la-
queos: ignis, & sulphur, & spiritus pro-
8 cellarum, pars calicis eorum. Quoniam
justus Dominus & justitias dilexit: æ-
quitatem vidit vultus ejus.

In finem pro octava, Psalmus
1 David. XI.

2 Salvum me fac, Domine, quoniam de-
fecit sanctus: quoniam diminutæ sunt
3 veritates à filiis hominum. Vana locuti
sunt unusquisq; ad proximum suũ: labia
dolosa, in corde & corde locuti sunt.
4 Disperdat Dominus universa labia do-
5 losa, & linguam magniloquam. Qui
dixerunt; Linguam nostram magnifica-
bimus, labia nostra à nobis sunt, quis
6 noster Dñs est? Propter miseriam ino-
pum, & gemitũ pauperũ, nunc exurgã,
dicit Dominus. Ponam in salutari: fi-
7 ducialiter agam in eo. Eloquia Domi-
ni, eloquia casta: argentum igne exa-
minatum, probatum terræ, purgatum
8 septuplùm. Tu, Domine, servabis nos: &
custodies nos à generatione hac in æter-
9 num. In circuitu impii ambulant: se-
cundùm altitudinem tuam multiplicâsti
filios hominum.

1 In finem, Psalmus David.
XII.

Usquequò, Domine, oblivisceris me
in finem? Usquequò avertis faciem tu-
2 am à me? Quamdiu ponam consilia in
anima mea, dolorem in corde meo per
3 diem? Usquequò exaltabitur inimicus
4 meus super me? Respice, & exaudi me,
Domine Deus meus. Illumina oculos
meos, ne unquam obdormiam in morte:
5 Nequando dicat inimicus meus, Præ-
valui adversùs eum. Qui tribulant me,
6 exultabunt si motus fuero: Ego autem
in misericordia tua speravi. Exultabit
cor meum in salutari tuo: cantabo Do-
mino qui bona tribuit mihi: & psallam
nomini Domini altissimi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

6 † Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ, † ὁ
δὲ ἀγαπῶν (γ) ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν.
7 † Ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς (δ) παγίδας, † πῦρ καὶ
θεῖον καὶ πνεῦμα καταιγίδος ἡ μερὶς τοῦ ποτηρίου
8 αὐτῶν. † Ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠ-
γάπησεν, † (ε) εὐθύτητα εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ.

MS. A. (γ) τὴν ἀδικίαν (δ) παγίδα, (ε) εὐθύ-
τητας

1 Εἰς τὸ τέλος (α) ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, ψαλμὸς
τῷ Δαυίδ. ια'.

2 † Σῶσόν με κύριε, ὅτι ἐκλέλοιπεν ὅσιος, † ὅτι
ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων.
3 † Μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
† χείλη δόλια, ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ (β) ἐλάλησε. †
4 Ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δό-
5 λια, † καὶ γλῶσσαν (γ) μεγαλοῤῥήμονα· † Τοὺς εἰ-
πόντας, Τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλυνοῦμεν, † τὰ χεί-
λη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἐστι· † τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν;
6 Ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν, † καὶ ἀπὸ τοῦ
στεναγμοῦ τῶν πενήτων, † νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύ-
ριος· † θήσομαι ἐν σωτηρίῳ, παῤῥησιάσομαι ἐν
7 αὐτῷ. † Τὰ λόγια κυρίου, λόγια ἁγνά· † ἀργύρι-
ον πεπυρωμένον, δοκίμιον τῇ γῇ, † κεκαθαρισμέ-
8 νον ἑπταπλασίως. † Σὺ κύριε φυλάξεις ἡμᾶς· καὶ
(δ) διατηρήσεις ἡμᾶς † ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς
9 τὸν αἰῶνα. † Κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσι, † κα-
τὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας (ε) τοὺς υἱοὺς τῶν
ἀνθρώπων.

MS. A. (α) ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ὑπὲρ τῆς ὀγδό-
ης. (β) ἐλάλησε κακά. Ἐξολεθρεύσει (γ) μεγαλοῤῥή-
μονα· (δ) διαφυλάξεις (ε) πάντας τοὺς υἱοὺς

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιβ'.

† Ἕως πότε κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; ἕως
πότε (α) ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; †
2 Ἕως τίνος θήσομαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου, † ὀδύνας
3 ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας (β); Ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ
4 ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ; † Ἐπίβλεψον, εἰσάκουσόν μου
κύριε ὁ θεός μου. † φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, †
5 μή ποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον· † Μή ποτε (γ) εἴ-
πῃ ὁ ἐχθρός μου, Ἴσχυσα πρὸς αὐτόν. † οἱ θλί-
6 βοντές με ἀγαλλιάσονται ἐὰν σαλευθῶ· † Ἐγὼ δὲ
ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα. † ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία
μου (δ) ἐν τῷ σωτηρίῳ σου. † Ἄσω τῷ κυρίῳ τῷ
εὐεργετήσαντί με, † καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου
τοῦ ὑψίστου.

MS. A. (α) ἀποστρέψεις (β) καὶ νυκτός; (γ) εἴπῃ (δ) ἐπὶ τῷ

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

6 (b) Dominus interrogat justũ, &
impiũ: qui autem diligit iniquita-
7 tem, odit animã suã. (i) Pluet su-
per peccatores laqueos: ignis, &
sulphur, & spiritus procellarũ
8 pars calicis eorũ. Quoniã justus
Dominus, & justitias dilexit: (k)
[d] æquitatem vidit facies ejus.

1 In finem [a] pro octava, psal-
mus ipsi David. XI.

2 1 Salvum me fac, Domine, quo-
niã defecit (a) sanctus: quoniã (b)
diminutæ sunt veritates à filiis
3 hominũ. 2 Vana locuti sunt unus-
quisq; ad proximum suum: labia
dolosa, in corde & corde (c) locu-
4 ti sunt. 3 [b] Disperdat Dominus
universa labia dolosa, & [c] lin-
5 guam magniloquam. 4 Qui dixe-
runt, Linguam nostram (d) magni-
ficabimus: labia nostra (e) à nobis
sunt: quis noster Dominus est?
6 5 Propter (f) miseriam inopum, &
[d] gemitum pauperum, nunc ex-
urgã, dicit Domin⁹. 6 (g) [e] Po-
nã in salutari, fiducialiter agã in
7 eo. Eloquia Domini, eloquia ca-
sta: [f] argentum igne examinatũ,
(h) probatũ terrã, purgatũ sep:u-
8 plũ. Tu, Domine, (i) servabis nos,
& custodies nos à generatione
9 (k) hac, & in æternum. In circui-
tu impii (l) ambulant: secundũ
(m) altitudinem tuam [g] multi-
plicâsti filios hominum.

1 In finem, Psalmus ipsi (a) Da-
vid. XII.

1 Usquequò, Domine, (b) obli-
visceris me in finem? usquequò
2 (c) avertes faciem tuam à me?
2 Quamdiu ponam (d) [a] consilia
in anima mea, (e) [b] dolores in
3 corde meo per diem? 3 usquequò
exaltabitur inimicus meus super
4 me? Respice, exaudi me, Domine
Deus meus. 4 Illumina oculos me-
os, ne unquam obdormiã in mor-
5 te: Nequando dicat inimic⁹ me⁹,
Prævalui adversùs eũ. 5 Qui tri-
bulant me, exultabunt, si mot⁹ fu-
6 ero: Ego autẽ in misericordia tua
speravi. 6 Exultabit cor meũ in sa-
lutari tuo: (f) cantabo Domino,
qui [c] bona tribuit mihi, & psal-
lam nomini Domini altissimi.

Versio ÆTHIOPICA.

እግዚአብሔር ፡ የሀትቶ ፡ ለጻድቅ ፡ ወለኃጥ 6
እ፡፡ዒዘሰ፡አፍቀረ፡ለዓመፃ፡ጸልአ፡ነፍሶ፡፡፡
ይዘንም፡ መሣግር፡ በዕለ ፡ ኃጥአን፡፡ እሳት፡ 7
ወተይ፡ መንፈስ ፡ ዐውሎ ፡ መክፈልተ ፡ ጽዋዖ
ሙ፡፡፡ እስመ፡ጻድቅ፡እግዚአብሔር፡ወጽ 8
ድቀ፡አፍቀረ፡፡ወርትዕሰ፡ ትሬእዮ፡ገጾ፡፡፡

ፍጻሜ፡ሰብዐት፡ መዝሙር፡ዘደዊት፡
በእንተ፡ሰሚእት፡፡

10 አድኅነኒ፡ እግዚኦ፡እስመ፡ኃልቀ፡ ኄር፡ 1
ወውሕደ ፡ ሃይማኖት ፡ እምእጓለ ፡ እመሕ
ያው፡፡፡ ከንቶ፡ይትናገሩ፡ አሐዱ ፡ ምስለ፡ 2
ካልኡ፡፡በከናፍረ፡ ጕሕሉት ፡ በልብ ፡ ወበ
ልብ፡ይትናገሩ፡፡፡ ይሤርዎን ፡ እግዚአብ 3
ሔር፡ለከናፍረ፡ጕሕሉት፡፡ ወለልሳን፡እንተ፡
ቀዐቢ፡ነቢብ፡፡፡ እለ፡ይብሉ፡ናዐቢ፡ልሳና 4
ቲነ፡፡ ወከናፍሪነኒ ፡ ኀቤነ፡እሙንቱ፡፡መኑ፡
ውእቱ፡እግዚእነ፡፡፡5በእንተ፡ሕማሞሙ፡
ለነዳያን፡፡ ወበእንተ ፡ ገዓሮሙ ፡ ለሙቁ
ሓን፡፡ ይእዜ ፡ እትነሣእ ፡ ይቤ ፡ እግዚአብ
ሔር፡፡፡ወእሬሲ፡ መድኃኒተ ፡ ወእገሕድ፡ 6
ቦቱ፡፡፡ቃለ፡እግዚአብሔር ፡ቃል፡ንጹሕ፡፡ 7
ከመ፡ብሩር፡ጽሩይ፡ወንጡፍ፡ወፍቱን፡ እመ
ድር፡፡ዘአጽረይዎ፡ ምስብዒተ፡፡፡ አንተ፡ 8
እግዚኦ ፡ ዕቀበነ ፡ ወተማኅፀነነ፡፡እምዛቲ
ትውልድ፡ወለዓለም፡፡፡ዓውደ፡የሐውሩ፡ረ 9
ሲዓን፡፡ ወበከመ፡ልዕልናከ፡ሠራዕኮሙ፡ለደ
ቂቀ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡፡

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ዘደዊት፡፡

18 እስከ፡ማእዜኑ፡እግዚኦ፡ትረስዓኒ፡ለግሙ 1
ራ፡፡ እስከ፡ማእዜኑ፡ትሜይጥ፡ገጸከ፡ እምኔ
የ፡፡፡እስከ፡ማእዜኑ፡እኀብር፡ሐዘነ፡ውስተ፡
ነፍስየ፡፡ወትጼዕረኒ፡ልብየ፡ኵሎ፡እሚረ፡፡፡ 2
እስከ፡ማዕዜኑ ፡ ይትዔበዩ፡ጸላእትየ ፡ ላዕሌ 3
የ፡፡፡ነጽረኒ ፡ ወስምዓኒ ፡ እግዚኦ ፡ አምላ
ኪየ፡፡፡ አብርሆን፡ለአዕይንትየ፡ከመ፡ኢ.ይ 4
ኑሚ፡ለሞዊት፡፡ወከመ፡ኢይበሉኒ፡ጸላእትየ፡
ሞእናሁ፡፡፡ወእለሰ፡ይሣቅዩኒ፡ይትፈሥሑ፡ 5
ለእመ፡ተሀወኩ፡፡ወአንሰ፡በምሕረትከ፡ ተወ
ከልኩ፡፡፡ ይትፌሣሕ፡ልብየ፡በአድኅኖት 6
ከ፡፡ እሴብሖ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘረድአ
ኒ፡፡ ወእዜምር ፡ ለስሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ል
ዑል፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [d] & æquitatem etiam PSA. xi. [a] laudis pro [b] Disperdet autem Dominus labia [c] linguam etiam [d] gemitũ vinctorũ, [e] Et ponam salutare, [f] sicut argentũ repurgatum, [g] terminũ statuisti filiis PSA. xii. [a] tristitiam in [b] dolore etiam afficies cor meum quotidie? [c] mihi auxiliatur, &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * الرب يبلو الصديق والمنافق * والذي يهوي الظلم فنفسه ابغض * يمطر على الخطاة
6 فخاخا نارا وكبريتا وريحا عاصفا * هذه نصيب كاسهم * لان الرب عادل والعدل احب * ووجوه
7 الاستقامة ينظرون وجهه * المزمور الحادي عشر لداود * عن الاخر في
1 اليوم الثامن ونبوة على قدوم المسيح * يز * استيخن *
2 * خلصني يا رب فقد فني البار وقل الحق من بني البشر * وتكلم كل احد بالباطل في قريبه *
3 بشفة غاشة بقلب * وفي القلب تكلموا سوا * الرب يبيد كل الشفاه الغاشة * والالسن المتعظمة
4 * القايلين * نعظم السنتنا وشفاهنا معنا * من هو ربنا * من اجل بوس الفقراء * وتنهد
5 المساكين قال الرب * الان اقوم واصنع الخلاص علانية * اقوال الرب اقوال زاكية * كفضة
6 نحاس مسبوكة في الارض * قد صفيت الواحد سبعة اضعاف * وانت يا رب تحفظنا وتنجينا من
7 هذا الجيل * والى الابد * لان المنافقين حولنا يمشون * وكمثل ارتفاعك يا رب * اوسعت
8 اعمال بني البشر * المزمور الثاني عشر لداود * في الاخر وفيه ذكر
9 مقاومة الاعداء ونبوة على حضور المسيح * يج * استيخن *
1 * حتى متى تنساني يا رب الى الابد * حتى متى تصرف وجهك عني * حتى متى اضع هذه الافكار
2 في نفسي * والاوجاع في قلبي النهار اجمع * حتى متى يعلوا عدوي علي * انظر لي واستجب
3 لي يا ربي والاهي * انر عيني لئلا انام ميتا * ولئلا يقول عدوي اني عليه قد قدرت *
4 والمضطهدون لي يفرحون اذا انا زللت * وانا على رحمتك توكلت * قلبي بخلاصك يفرح * ارتل
5 الرب الذي صنع لي حسنا * واسبح اسم الرب العالي *
6

Dominus tentat justum, & impium; qui 5
autem oblectatur scelere, animam suam
odio habet. Pluet super peccatores la- 6
queos, ignem, & sulphur, & ventum ve-
hementem. Hæc est pars calicis eorum.
Quoniam Dominus æquus & æquitatem 7
dilexit, & recti vide bunt faciem ejus.

PSAL. XI. Davidis.

De fine mundi (qui continget) 1
in die octava. Et prophetia
de adventu Christi. Vers. 17.

Salva me, O Domine mi, quia jam de- 2
fecit justus, & diminuta est veritas à
filiis hominum: Et locutus est unusquis- 3
que falsitatem in proximum suum, labio
doloso, corde vario: & in corde loquuti
sunt malum. Dominus perdet omnia labia 4
dolosa, & linguas superbas Dicentium; 5
Magnificemus linguas nostras: & Labia
nostra nobiscum sunt: quis est Dominus
noster? Propter inopiam pauperum, & ge- 6
mitum inopum, dixit Dominus; Nunc
exurgam, & faciam salutem palàm. Ser- 7
mones Domini sermones puri sunt, veluti
argentum electum liquatum in terra, quod
jam expurgatum est pro uno septuplùm.
Et tu, O Domine mi, servabis nos, & 8
redimes nos ab hac generatione, & usq;
in æternum; Quoniam impii circa nos 9
ambulant, & secundùm altitudinem tu-
am, O Domine, amplificâsti negotia filio-
rum hominum.

PSAL. XII. Davidis.

De fine. Et in eo fit mentio de 1
insultatione inimicorum. Et
prophetia de præsentia Chri-
sti. Vers. 13.

Usquequò oblivisceris mei, O Domine 2
mi usque in æternum? usquequò a-
vertes faciem tuam à me? usquequò re- 3
ponam has cogitationes in anima mea, &
dolores in corde meo die totâ? usquequò
exaltabitur inimicus meus super me?
Respice in me & exaudi me, O Domine 4
mi, & Deus meus. Illumina oculos meos
ne dormiam mortuus: Et ne dicat inimi- 5
cus meus, quòd prævalui adversùs eum:
& persequentes me gaudeant, cùm ego
lapsus fuero. Et ego in misericordia tua 6
confisus sum: cor meum in salute tua læ-
tabitur. Psallam Domino meo, qui fecit
mihi beneficium, & laudabo nomen Do-
mini altissimi.

תהלים: יד טו יו

PSAL. XIV. יד

,corruperunt : Deus non ,suo corde in *rudis* Dixit .Davidi Victori
1 למנצח לדוד אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו
prospexit cœlis è Dominus .bonum *faciens* non ,*facinus* fecerunt abominabile
2 התעיבו עלילה אין עשה טוב: יהוה משמים השקיף
.Deum quærens ,intelligens sit an *videndum ad* ,hominum filios super
על בני אדם לראות היש משכיל דרש את אלהים:
.unus etiam non ,bonum faciens non ;*sunt facti rancidi* pariter ,*recessit Omnis*
3 הכל סר יחדו נאלחו אין עשה טוב אין גם אחד:
,meum populum comedentes ? iniquitatem operantes omnes cognoverunt Nónne
4 הלוא ידעו כל פעלי און אכלי עמי
,timore timuerunt Ibi .invocaverunt non Dominum : panem comederent
5 אכלו לחם יהוה לא קראו: שם פחדו פחד
: afficietis pudore *afflicti* Consilium .justi generatione in Deus quoniam
6 כי אלהים בדור צדיק: עצת עני תבישו
convertendo in ? Israel salutem Sijon ex dabit Quis .ejus spes Dominus quoniam
7 כי יהוה מחסהו: מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב
.Israel lætabitur ,Jahacob exultabit ? sui populi captivitatem Dominus
יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:

PSAL. XV. טו

quis ? tuo tabernaculo in peregrinabitur quis Domine .Davidi Canticum
1 מזמור לדוד יהוה מי יגור באהלך מי
,justitiam *operans* & ,*perfectus Ambulans* ? tuæ sanctitatis monte in habitabit
2 ישכן בהר קדשך: הולך תמים ופעל צדק
non ,sua lingua *super est oblocutus* Non .suo corde in veritatem *loquens* &
3 ודבר אמת בלבבו: לא רגל על לשנו לא
.suum propinquum *super detulit* non opprobrium & ,malum suo *socio* fecit
עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא על קרבו:
Juravit : *glorificabit* Dominum timentes & ,*rejectus* ,*ejus oculis in* Contemptus
4 נבזה בעיניו נמאס ואת יראי יהוה יכבד נשבע
munus & ,usuram ad dedit non suam Pecuniam .*mutabit* non & ,se affligere
5 להרע ולא ימר: כספו לא נתן בנשך ושחד
.seculum in *mutabit* non , hæc *faciens* : accepit non innocentem *super*
על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם:

PSAL. XVI. יו

Dixisti .te in speravi quoniam ,Deus me Custodi : Davidi Michtam
1 מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך: אמרת
2 qui sanctis In .te *super* non meum bonum : tu meus *Dominus* : Domino
3 ליהוה אדני אתה טובתי בל עליך: לקדושים אשר
.*eis in* mea voluntas omnis *inclytis & : ipsi* terra in
בארץ המה ואדירי כל חפצי בם:

תרגום TARGUM.

יד

1 לשבחא ברוח נבואה על דוד אמר שטיא
בלבביה לית שולטנא דאלהא בארעא חבילו
עובדהון רחקו טבתא ואשכחו עלא לית
2 דעבד טב: יי משמיא אודיק על בני נשא
למחמי אין אית משכיל תבע אולפן מן קדם
3 יי: כולהון זרו לאחורא כחדא אתרשלו לית
4 דעבד טב אפילו לית חד: הלא ידעו כל עבדי
שקר סעדי עמי סעדו לחמא שמא דיי לא
5 בריכו: תמן דחלו דחלא מטול דמימרא דיי
6 בדרא דצדיקי: מלכת ענייא תבהתון מטול
7 דשוי ביי סבריה: מן ירחיש מציון פורקנא
דישראל כד יתיב יי גלות עמיה ירנן יעקב
יחדי ישראל:

טו

1 תושבחתא לדוד יי מן חמי למדר במשכנך מן
2 חמי למשרי בטור בית מקדשך: דמהלך
בשלימותא ועבד צדקתא וממלל קושטא
3 בלבביה: לא אכל קורצין בלישניה לא עבד
לחבריה בישתא וכסופא לא סובר על
4 קריביה: דשט באנפוי ובסיר וית דחלייא דיי
מוקיר דיומי לאבאשא לגרמיה ולא משלחף:
5 סימיה לא יהב בחבוליא ושוחדא על זכאה
לא קביל דעבד אלין לא יזוע לעלמא:

יו

1 גליפא תריצא לדוד נטר יתי אלהא מטול
2 דסברית במימרך: מלילת אנת נפשי קדם
יי אלהי אנת ברם טיבתי לא מתיהבא
3 בר מנך: לקדישיא די בארעא הנון הודעו
כח גבורתי מן שרויא ונתנין בעובדיהון טביא
כל רעותי טבא בהון:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ad laudandum *in spiritu prophetiæ* per Davidem. 1

PSAL. XIV.

DIxit insipiens in corde suo : Non est
potestas Dei in terra : coruperunt opera
sua ; execrati sunt bonum, & adinvene-
runt occasionem : non est qui operetur
bonum. Dominus de cœlo aspicit super 2
filios hominum, ut videat num sit intel-
ligens, qui quærat doctrinam à conspectu
Domini. Omnes conversi sunt retrò , si- 3
mul obtorpuerunt : non est qui operetur
bonum, non est ne unus quidem. Nun- 4
quid sciunt omnes operatores mendacii,
devorantes populum meum [*quasi*] de-
vorarent panem? nomen Domini non be-
nedixerunt. Ibi timuerunt timore, quo- 5
niam verbum Domini in generatione ju-
storum. Consilium pauperis confundetis, 6
quoniam posuit *in Domino* spem suam.
Quis depromet è Sion redemptionem Is- 7
raelis? cùm converterit Dominus capti-
vitatem populi sui, exultabit Jacob, læta-
bitur Israel.

Hymnus Davidi. 1

PSAL. XV.

DOmine, quis dignus est ut habitet in
tabernaculo tuo ? *cui conveniet* ho-
spitari in monte domus sanctitatis tuæ?
Qui ambulat in perfectione, & operatur 2
justitiam, & loquitur veritatem in corde
suo : Non detrahit lingua sua, nec in- 3
fert proximo suo malum: & opprobrium
non sustinet super propinquo suo. Qui 4
despectus est in conspectu suo, & con-
temptus ; atque timentes Dominum glo-
rificat : jurat ut affligat seipsum, & non
mutabit. Pecuniam suam non dedit ad 5
usuram, & munus super innocentem non
accepit. Qui facit hæc, non movebitur in
æternum.

Sculptura recta Davidi. 1

PSAL. XVI.

CUstodi me *Deus*, quoniam confisus
sum in verbo tuo. Locuta es tu anima 2
mea coram Domino : Deus meus es tu:
veruntamen bonum meum non datum est
nisi à te. Sanctis qui sunt in terra, *ipsi no-* 3
tam fecerunt virtutem potentiæ meæ ab initio: & magnifi-
cis in operibus bonis, omnis mea voluntas bona in ipsis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܝܕ *

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܛܘ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܝܘ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

PSAL. XIV.

Davidis. Expectatio Christi. Vers. 14. 1

DIcit iniquus in corde suo, Non est Deus.
Corrupti sunt et contaminati sunt in ver-
sutiis suis, & non est qui faciat bonum. Do- 2
minus prospexit de cœlo super filios homi-
num, ut videret num reperiretur qui sapiens
esset, & quærens Deum. Omnes aberrârunt 3
simul & abjecti sunt, & non est qui faciat
bonum, ne unus quidem. Et non cognove- 4
runt omnes operantes iniquitatem, come-
dentes populum meum comestione panis, &
Dominum non invocaverunt. Illic expa- 5
verunt pavore, quoniam Deus est in gene-
ratione justorum. Consilium pauperis con- 6
fuderunt, quoniam Domin⁹ est fiducia illius.
Quis dabit ex Sion salutem Israeli ? quando 7
avertet Dominus captivitatem populi sui,
exultabit Iacob, & lætabitur Israel.

Laus, & initium gradûs,

PSAL. XV.

Davidis. Conversio perfecta ad Deum. 1
Vers. 13.

DOmine, quis habitabit in tabernaculo
tuo ? & quis requiescet in monte tuo
sancto ? Qui ambulat sine macula, & opera- 2
tur justitiam, & loquitur veritatem in corde
suo. Neque fraudulentus est in lingua sua, 3
neque facit proximo suo malum, & munus
adversùs vicinum suum non accipit. Et 4
contemptus est in oculis ejus irritator, & ti-
mentes Dominum honorat : jurat proximo
suo, & non mentitur, Pecuniamque suam 5
fœnori non tribuit, & munus adversùs inno-
centem non accipit. Qui facit hæc, justus
est, & non movebitur in æternum.

PSAL. XVI.

Davidis. Electio Ecclesiæ, & Resurrectio 1
Christi. Vers. 23.

COnserva me, Deus, quoniam in te con-
fisus sum. Dixi Domino, Dominus meus 2
es tu, & bonum meum à te est : Etiam san- 3
ctorum qui in terra sunt, & gloriosorum, in
quibus tota delectatio mea est.

Versio VULG. LAT.

In finem, Psalmus David.
XIII.

1 Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studiis suis: non est qui faciat bonũ, non est usque ad unum.
2 Dominus de cœlo prospexit super filios hominũ, ut videat si est intelligens, aut requirens Deum.
3 Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Sepulchrũ patens est guttur eorum: linguis suis dolosè agebant, venenum aspidum sub labiis eorum. Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio & infœlicitas in viis eorum, & viã pacis non cognoverunt: non est timor Dei ante oculos eorum.
4 Nónne cognoscent omnes qui operantur iniquitatẽ, qui devorant plebem meam sicut escam panis?
5 Dominum non invocaverunt, illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.
6 Quoniam Dominus in generatione justa est, consilium inopis confudistis: quoniam Dominus spes ejus est.
7 Quis dabit ex Sion salutare Israel? cùm averterit Dominus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

Psalmus David. XIV.

1 Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? aut quis requiescet in monte sancto tuo?
2 Qui ingreditur sine macula, & operatur justitiam:
3 Qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua: Nec fecit proximo suo malum, & opprobrium non accepit adversùs proximos suos.
4 Ad nihilum deductus est in conspectu ejus malignus: timentes autem Dominum glorificat: Qui jurat proximo suo, & non decipit.
5 Qui pecuniam suam non dedit ad usuram, & munera super innocentem non accepit. Qui facit hæc, non movebitur in æternũ.

1 Tituli inscriptio ipsi David.
XV.

Conserva me, Domine, quoniam speravi in te.
2 Dixi Domino; Deus meus es tu, quoniam bonorum meorũ non eges.
3 Sanctis, qui sunt in terra ejus, mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Versio GRÆCA. LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιγ'.
† Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Οὐκ ἔστι Θεός. † (α) Διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν, † οὐκ ἔστι
2 ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. † Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, † τοῦ
3 ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν ἢ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. † Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, † οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως (β) ἑνός. τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει, ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν· οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι
4 τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. † Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, † οἱ (γ) κατέσθοντες τὸν λαόν
5 μου (δ) βρώσει ἄρτου; † Τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο.
6 † ἐκεῖ ἐδειλίασαν φόβῳ, (ε) οὗ οὐκ ἦν φόβος. † Ὅτι ὁ Θεὸς ἐν γενεᾷ (ζ) δικαίᾳ. † Βουλὴν πτωχοῦ κατῃσχύνατε,
7 † ὅτι κύριος ἐλπὶς αὐτοῦ ἐστι. † Τίς δώσει ἐκ Σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραήλ; † ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, † (η) ἀγαλλιάσθω Ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήτω Ἰσραήλ.

MS. A. (α) διεφθάρησαν (β) αὐτός. ***** Οὐχὶ γνώσονται (γ) κατεσθίοντες (δ) ἐν βρώσει ἄρτου; (ε) οὗ οὐκ ἦν (ζ) δικαίων. (η) ἀγαλλιάσεται Ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιδ'.
† Κύριε, τίς παροικήσει ἐν τῷ σκηνώματί σου; † (α) καὶ τίς κατασκηνώσει (β) ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ
2 σου; † Πορευόμενος ἄμωμος, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην·
3 † Λαλῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. † ὃς οὐκ ἐδόλωσεν ἐν γλώσσῃ αὐτοῦ, † οὐδὲ ἐποίησε τῷ πλησίον αὐτοῦ κακόν, † καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν
4 ἐπὶ τοὺς ἔγγιστα αὐτοῦ· † Ἐξουδένωται ἐνώπιον αὐτοῦ (γ) πονηρευόμενος, † τοὺς δὲ φοβουμένους κύριον δοξάζει· † ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν.
5 † Τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ, † καὶ δῶρα ἐπ' ἀθῴοις οὐκ ἔλαβεν. † ὁ ποιῶν ταῦτα, οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

MS. A. (α) ἢ τίς (β) ἐν ὄρει (γ) πᾶς πονηρευόμενος.

1 Στηλογραφία τῷ Δαυίδ. ιε'.
2 † Φύλαξόν με κύριε, ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα. † Εἶπα τῷ κυρίῳ, Κύριός μου εἶ σύ, † ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου
3 οὐ χρείαν ἔχεις. † Τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ, ἐθαυμάστωσε πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς.

[a] Tituli (a) inscriptio ipsi (b) David. XV.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

In finem, Psalmus ipsi David. XIII.

1 Dixit imprudens in corde suo, Nõ est De⁹. (a) 2 corruperũt, & abominabiles facti sunt in (b) studiis: non est qui faciat (c) bonitatẽ, non est usque ad unũ. 3 Domin⁹ de cœlo prospexit super filios hominũ, ut videat, si est intelligens [a] aut requirens Deũ. 4 Omnes declinaverũt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonũ, non est usq; ad unum. 5 (d) [b] Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolosè agebant: venenũ aspidum labia eorũ: 6 quorũ os [c] maledictione, & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendũ sanguinẽ. 7 [d] Contritio & infœlicitas in viâ eorum: & viã pacis non cognoverunt: non est timor Dei ante oculos eorũ. 8 (e) Nónne cognoscent omnes, qui operantur iniquitatẽ, qui devorant populum meũ cibo (f) panis? 9 Dominũ non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, (g) ubi non erat timor. 10 Quoniã De⁹ in generatione justa est. consilium inopis confudistis, quoniam Domin⁹ [e] spes ejus est. 11 Quis dabit ex Sion salutare Israel? cùm (h) converterit Dominus captivitatem plebis suæ, (i) exultet Jacob, & lætetur Israel.

Psalmus ipsi David. XIV.

1 Domine, quis (a) habitabit in tabernaculo tuo? & quis requiescet in monte sancto tuo? 2 Qui ingreditur [a] sine macula, & operatur justitiã. 3 Qui loquitur veritatẽ in corde suo, qui non egit dolũ in lingua sua. 4 Nec fecit proximo suo malum: et opprobrium non accepit adversùs proximos suos. 5 Ad nihilũ deduct⁹ est in cõspectu ej⁹ malign⁹: timentes autẽ Dominũ glorificat. 6 Qui (b) jurat proximo suo, & non decipit: [b] Pecuniã suã non dedit ad usurã: & munera super (c) innocentes non accepit. 7 Qui [c] facit hæc, non commovebitur in æternum.

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡ መዝሙር፡ ዘዳዊት።

፲፫ ይቤ፡ አብድ፡ በልቡ፡ አልቦ፡ እግዚአብ 1
ሔር። ማሰኑ፡ ወረኵሱ፡ በምግባሪሆሙ። 2
አልቦ፡ ዘይገብራ፡ ለሠናይት፡ አልቦ፡ ወኢ አሐ
ዱ። እግዚአብሔር፡ ሐወጸ፡ እምሰማይ፡ ላ 3
ዕለ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ከመ፡ ይርአይ፡ እመ
ቦ፡ ጠቢብ፡ ዘየኀሥሦ፡ ለእግዚአብሔር።
ኵሉ፡ ዐረየ፡ ወኅቡረ፡ ዓለዉ። አልቦ፡ ዘ ገ 4
ብራ፡ ለሠናይት፡ አልቦ፡ ወኢ አሐዱ። ከመ 5
መቃብር፡ ክሡት፡ ጕርዔሆሙ። ወጸልሐዉ፡
በልሳናቲሆሙ። ሕምዘ፡ አርዌ፡ ምድር፡ ታሕ
ተ፡ ከናፍሪሆሙ። መሪር፡ አፉሆሙ፡ ወመ 6
ሉእ፡ መርገመ። ብሊሕ፡ እገሪሆሙ፡ ለክዒወ፡
ደም። ኅሳር፡ ወቅጥቃጤ፡ ውስተ፡ ፍናዊ 7
ሆሙ። ወኢያእመርዋ፡ ለፍኖተ፡ ሰላም። ወአል
ቦ፡ ፈርሀተ፡ እግዚአብሔር፡ ቅድመ፡ አዕይን
ቲሆሙ። ወኢያእመሩ፡ ኵሎሙ፡ ገበርተ፡ 8
ዓመፃ። እለ፡ ይውኅጥዎሙ፡ ለሕዝብየ፡
ከመ፡ በሊዐ፡ እክል። ወለእግዚአብሔ 9
ር፡ ኢጸውዕዎ። ወበህየ፡ ፈርሁ፡ ወገረፆሙ፡
ዘኢኮነ፡ ግሩም። እስመ፡ እግዚአብሔር፡ 10
ውስተ፡ ትውልደ፡ ጻድቃን። ወአስተኀፈርክ
ሙ፡ ምክረ፡ ነዳይ። እስመ፡ እግዚአብሔር፡
ተስፋሆሙ፡ ውእቱ። መኑ፡ ይሁብ፡ መድኀ 11
ኒተ፡ እምጽዮን፡ ለእስራኤል። አመ፡ ሜጠ፡
እግዚአብሔር፡ ፄዋ፡ ሕዝቡ። ይትፌሣሕ፡
ያዕቆብ፡ ወይትሐሠይ፡ እስራኤል።

መዝሙር፡ ዘዳዊት።

፲፬ እግዚኦ፡ መኑ፡ የኀድር፡ ውስተ፡ ጽላሎ 1
ትከ። ወመኑ፡ ያጸልል፡ ውስተ፡ ደብረ፡ መቅደስ
ከ። ዘየሐውር፡ በንጹሕ፡ ወይገብር፡ ጽድ 2
ቀ። ወይነብብ፡ ጽድቀ፡ በልቡ። ወዘኢ 3
ጕሕለወ፡ በልሳኑ። ወዘኢገብረ፡ እኩየ፡ 4
ዲበ፡ ቢጹ። ወዘኢያጽአለ፡ አዝማዲሁ።
ወዘመኑን፡ በቅድሜሁ፡ እኩይ። ወዘያከብ 5
ሮሙ፡ ለፈራህያነ፡ እግዚአብሔር። ዘይ 6
ምሕል፡ ለቢጹ፡ ወኢይሔሱ። ወዘኢለቅሐ፡
ወርቆ፡ በርዴ። ወዘኢነሥአ፡ ሕልያነ፡ በላዕ
ለ፡ ንጹሕ። ዘይገብር፡ ከመዝ፡ ወኢይት 7
ሀወክ፡ ለዓለም።

ሥርዐት፡ አርአያ፡ መጽሐፍ፡ ዘዳዊት።

፲፭ ዕቀበኒ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ ኪያከ፡ ተወከል 1
ኩ። እቤሎ፡ ለእግዚአብሔር፡ እግዚእየ፡
አንተ። እስመ፡ ኢትፈቅድ፡ ለሠናይትየ። 2
ለቅዱሳን፡ እለ፡ ውስተ፡ ምድር። ተሰብሐ፡ 3
ኵሉ፡ ሥምረትከ፡ በላዕሌሆሙ።

Conserva me, (c) Domine, quoniã in te speravi. Dixi Domino; Deus meus es tu, quoniã (d) bonorum meorũ non eges. 2 Sanctis, qui sunt in terra ejus, (e) [b] mirificavit omnes voluntates suas in eis. 1 2 3

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. xiii. [a] qui requirit [b] Tanquàm sepulchrum [c] amaritudine, & maledictione plenum est: [d] Contemptus & contritio [e] spes eorum PSAL. xiv. [a] in puritate, [b] & qui pecuniam [c] ita facit, non PSAL. xv. [a] Fœdus Davidis quod ut maximè peculiare sibi proposuit. [b] glorificabis omnes voluntates tuas in eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور الثالث عشر لداود * في الأسرار وفيه توبيخ للأشرار * كَمَّلَ * استيكن
2 قال الجاهل في قلبه ليس إله * فسدوا وتنجسوا بأعمالهم * وليس من يعمل صالحا ولا واحد
3 الرب اطلع من السماء على بني البشر لينظر هل فيهم فهيم طالب لله * راغ جميعهم وفسدوا
4 في مرة وليس من يعمل صالحا ولا واحد * حناجرهم قبور مفتحة * مكروا بألسنتهم * سم الأفاعي
5 في شفاههم * وهؤلاء أفواههم مملوة لعنة ومرارة * وأرجلهم إلى سفك الدماء سريعة * والبوس
6 والتعب في سبلهم * وطريق السلامة ما عرفوها * وليس خوف الله أمام عيونهم * ألا يعلم
7 جميع عاملي الإثم * الذين يأكلون شعبي أكل الخبز * والرب لم يدعوا * إنهم خافوا هناك خوفا
8 حيث لا خوف * وأن الرب في جيل الأبرار * سفهوا رأي المسكين * وأن الرب رجاؤه * من يعطي
9 من صهيون خلاصا لإسرائيل * إذا رد الرب سبي شعبه * فليهلل يعقوب ويفرح إسرائيل
10 المزمور الرابع عشر لداود * في الآخرة ولمن لم يكن بالله تاما * مجد لداود * ح * استيكن
11 يا رب من يسكن مسكنك * أو من يحل في جبل قدسك * إلا الذي يمشي بلا عيب ويعمل البر
12 ويتكلم في قلبه الحق * ولا يغش بلسانه أحدا * ولا يصنع بصاحبه سوءا * ولا يقبل تعييرا على جاره
13 فاعل الشر مرذول أمامه * ويمجد خائفي الرب * يحلف لصاحبه ولا يكذب * ولا يعطي فضته
14 بالربا * ولا يقبل الرشوة على الأزكياء * الذي يفعل هذا لا يزول إلى الأبد
15 المزمور الخامس عشر لداود * فيه اختيار البيعة وقيامة المسيح * كتابة على العهد
16 ح * استيكن * احفظني يا رب فإني عليك توكلت * قلت للرب أنت هو ربي * وأنك
17 غير محتاج إلى حسناتي * أظهر بقديسيه عجائبه في أرضه * وصنع فيهم جميع إرادته

Tu es Dominus meus, & quidem haud indigens es operum bonorum meorum. Manifestavit in Sanctis suis miracula sua in terra sua: & op-

PSAL. XIII. Davidis.
De Mysteriis. Item continetur in eo interminatio adversùs improbos. *Vers.* 24.

Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. Corrupti sunt & contaminati sunt in operibus: & non est qui faciat bonum, ne unus quidem. 2 *Dominus prospexit de cœlo super filios hominum, ut videret utrùm esset in eis intelligens, requirens Deum.* 3 *Declinaverunt omnes, & corrupti sunt penitùs: & non est qui faciat bonum, ne ullus quidem.* 4 *Sepulchra aperta guttura eorum, machinati sunt linguis:* 5 *venenum aspidum in labiis eorum.* 6 *Et istorum ora plena sunt maledictione, & amaritudine: & pedes eorum ad effusionem sanguinum veloces.* 7 *Et inopia & fraus in semitis eorum, & viam pacis non cognoverunt: & non est timor Dei ante oculos eorum.* 8 *Nonne cognoscunt omnes operantes iniquitatem, qui comedunt populum meum comestione panis,* 9 *Et Dominum non invocaverunt: quòd timuerint ibi timore ubi nullus timor,* 10 *Et quòd Dominus in generatione innocentium est? Stultam fecerunt sententiam pauperis: & verò Dominus spes ejus est.* 11 *Quis dabit ex Sion salutem Israeli? Cùm revocaverit Domin⁹ captivitatẽ populi sui, exultet Jacob, & lætetur Israel.*

PSAL. XIV. Davidis.
1 De fine. Et in eũ qui nõ est in Deo perfect⁹. Davidis gloria. *Ver.* 13.

O Domine, quis inhabitabit habitaculum tuum? aut quis commorabitur in monte sanctitatis tuæ? 2 *Nisi ille qui ambulat sine macula, & operatur justitiam, & loquitur in corde suo veritatem.* 3 *Et non decipit linguâ suâ ullum, et non facit adversùs proximum suum malum, & non quærit vicinis suis opprobrium;* 4 *Operans malum est apud eum vilis, honorat autem timentes Dominum: Jurat proximo suo, et non mentitur,* 5 *Et non dat argentum suum ad usuram, & non acceptat munus adversùs innocentes. Qui fecerit hoc, non nutabit in æternum.*

PSAL. XV. Davidis.
1 Agitur in eo de electione Ecclesiæ, & Resurrectione Christi. Scriptura de fœdere. *Ver.* 23.

Conserva me, O Domine mi, quoniam ego in te confisus sum. Dixi Domino, 2 *Tu es Dominus meus...*
3 *...atum est in eis omnem voluntatem suam.*

תהלים : יו

,sanguine de corũ libamina libabo non , *festinârunt alienum* ,corũ *idola* Multiplicentur

4 ירבו עצבותם אחר מהרו בל־אסיך נסכיהם מדם

,meæ hæreditatis pars Dominus .meis labiis *super* corũ nomina assumam nec

5 ובל־אשא את־שמותם על־שפתי : יהוה מנת־חלקי

mihi ceciderunt *Funes* .meam sortem *sustentans* tu : mei calicis &

6 וכוסי אתה תומיך גורלי : חבלים נפלו־לי

Domino Benedicam .*me super* speciosa hæreditas etiam : jocundis in

7 בנעימים אף־נחלת שפרה עלי : אברך את־יהוה

Posui .mei renes me erudierunt noctibus etiam : mihi consuluit qui

8 אשר יעצני אף־לילות יסרוני כליותי : שויתי

Propterea .*mutabo non* mea dextera à quoniam ; semper me coram Dominum

9 יהוה לנגדי תמיד כי מימיני בל־אמוט : לכן

.*fiducia in* habitabit mea caro *etiam* : mea gloria exultavit & ,meum cor est lætatum

שמח לבי ויגל כבודי אף־בשרי ישכן לבטח :

tuum misericordem *dabis non* : sepulchro in meã animam relinques non Quoniam

10 כי לא־תעזב נפשי לשאול לא־תתן חסידיך

cum lætitiarum saturitas ; *vitarum* semitam me facies Scire .*foveam videre*

11 לראות שחת : תודיעני ארח חיים שבע שמחות את־

.*perpetuò* tua dextera in jocunditates : *tuis faciebus*

פניך נעמות בימינך נצח :

PSAL. XVII. יז

,meo clamori intende , justitiam Domine Audi .Davidi Oratio

1 תפלה לדוד שמעה יהוה צדק הקשיבה רנתי

meũ judicium *tuis faciebus A* .doli labiis *non in* , meam orationem ausculta

2 האזינה תפלתי בלא שפתי מרמה : מלפניך משפטי

visitâsti ,meum cor Probâsti .*rectitudines* videant tui oculi : egrediatur

3 יצא עיניך תחזינה מישרים : בחנת לבי פקדת

opera *Ad* .meum os *transibit* non cogitavi : *invenies* non ,me conflâsti , nocte

4 לילה צרפתני בל־תמצא זמתי בל־יעבר־פי : לפעלות

Sustentando .*effractoris* semitas custodivi ego ,tuorum labiorum *verbo in* hominum

5 אדם בדבר שפתיך אני שמרתי ארחות פריץ : תמך

quoniam ,te invocavi Ego .mei pedes *nutârunt non* , tuis *orbitis* in meos gressus

6 אשרי במעגלותיך בל־נמוטו פעמי : אני־קראתיך כי־

Segrega .meum eloquium audi ,mihi tuam aurem inclina : Deus me exaudies

7 תענני אל הט־אזנך לי שמע אמרתי : הפלה

.tuam dexteram in insurgentibus ab : sperantium servator tuas *misericordias*

חסדיך מושיע חוסים מתקוממים בימינך :

faciebus A .*me abscondes* tuarum alarum umbra in ,oculi *filiæ nigredinem* ut me Custodi

8 שמרני כאישון בת־עין בצל כנפיך תסתירני : מפני

9 .*me super circumdabunt animæ in* meorũ inimicorum : me vastaverunt qui , impiorum

רשעים זו שדוני איבי בנפש יקיפו עלי :

nunc *nostros Gressu* .*superbia in* sunt locuti suo ore : clauserunt suo Adipe

10 חלבמו סגרו פימו דברו בגאות : אשרנו עתה

11 ,ej* Similitudo .terram in declinandum ad *ponent* suos oculos *nos* circundederunt

12 סבבוני עיניהם ישיתו לנטות בארץ : דמינו

.abditis in manentis leunculi ut & , rapere *appetet* , leonis ut

כאריה יכסוף לטרף וככפיר ישב במסתרים :

תרגום TARGUM.

4 מסגן צלמניהון מן בתר כן מוחן לקרבא

קורבניהון לא אקבל ברעוא נסוכהון ודם

קורבניהון ולא אדכר שומהון על ספותי :

5 יי מוהבית כלידי וחולקי אנת תסובר עדבי :

6 עדבין נפלו לי בבסימתא אוף אחסנתא

7 שפירא עלי : אבריך יי ית דמלכני אוף

8 בליליא דראין לי כוליתי : שויתי יי לקובלי

תדירא מטול דשכנתיה שריא עלי לא אזוע :

9 בגין חדא לבי ורגן איקרי אוף בסרי ישרי

10 לרוחצן : מטול דלא תשבוק נפשי לשיול

11 לא תמסור זכאך למחמי בשחיותא : תהודע

לי אורחא דחיי סובעא דחדותא קדם אפך

בסימתא בימינך לעלמין :

יז

1 צלותא לדוד קביל יי פניעתי בצדקה אצית

שבוחי תצלי אורנך לצלותי בדלא ספותי נכל :

2 מן קדמך דיני יפוק עינך תהוין חמין תריצותא :

3 בחנתא לבבי אסערתא עלי בליליא סגנתא

לי לא אשכחתא שחיתא חשבית בישותא

4 לא עבר פומי : ברם אכסנתא על עובדיהון

דבני נשא במימר ספותך אנא נטרית ארחות

5 חציפא : סעד אסתורי בהליכתך דלא יזועון

6 רגלי : אנא קריתי יתך מטול תקבל צלותי

7 אלהא צלי אודנך קביל צלותי : פריש

טבותך פריקהון דסברי מן מן דקימין עליהון

8 באדרא דימינך : נטר יתי כגלגול די במציעות

9 עינא בטולא דשכנתך תטמור יתי : מן קדם

רשיעיא אלין דמחבלין יתי בעלי דבבי ברעות

10 נפשהון מחזרין עלי : עתרהון סגא שומנהון

11 כסאו פומהון מללו ברברבותא : אסתורנא

השתא חזרו לנא עיניהון משוין למפשט

12 בארעא : דמותיה היך אריא דמרגג למתבר

וכשלא דיתיב בטומריא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

4 Multiplicant idola sua, & postmodùm festinant, ut offerant munera sua: non recipiam cum beneplacito libamina eorum, nec sanguinem oblationum eorum: neque memorabo nomina eorum in labiis meis.
5 Domine pars calicis mei & hæreditatis meæ: tu sustentabis sortem meam.
6 Sortes ceciderunt mihi in dulcedine: etiam hæreditas præclara super me.
7 Benedicam Domino qui consuluit mihi; insuper in nocte castigant me renes mei.
8 Posui *Dominum* in conspectu meo semper, quoniam quiescit majestas ejus *super me*, non movebor.
9 Proptereà lætatum est cor meum, & exultavit gloria mea: quin & caro mea habitabit in securitate.
10 Quoniam non derelinques animam meam in inferno: non trades justum tuum ut videat corruptionem.
11 Docebis me viam vitæ: plenitudo lætitiarum ante faciem tuam, *dulcedines* in dextera tua in æternum.

Oratio Davidis.

PSAL. XVII.

1 Suscipe Domine deprecationem meam in justitia; attende laudationi meæ; inclina aurem tuam ad orationem meam absque labiis doli.
2 A conspectu tuo judicium meum prodibit, oculi tui *videbunt* æquitatem.
3 Probâsti cor meum, visitâsti super me in nocte, examinâsti me, non invenisti corruptionem: cogitavi malum, non transivit os meum.
4 Verè *arguisti* opera filiorum hominum in verbo labiorum tuorum, ego observavi viam impudentis.
5 Sustenta gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur pedes mei.
6 Ego invocavi te quoniam accipies orationem meam: Deus inclina aurem tuam, audi eloquium meum.
7 Mirandam exhibe puritatem tuam redemptor sperantium: [*ulciscere illos*] ab iis qui insurgunt in ipsos manu dextera tua.
8 Custodi me sicut pupillam orbicularem quæ est in medio oculi: in umbra majestatis tuæ absconde me.
9 A conspectu impiorum horum qui me perdunt: auctores inimicitiæ meæ desiderio animarum suarum circundederunt me.
10 Opulentia eorum multiplicata est; adipe suo operti sunt; ore suo locuti sunt magnifica.
11 Gressus nostros nunc circundederunt *nobis*: oculos suos ponunt ut se diffundant in terram.
12 Similitudo ejus sicut leonis desiderantis prædam; & sicut catuli leonis degentis in lustris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

PSAL. XVII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Multiplicentur dolores eorum postremi citò, 4
nè libem libamina eorum de sanguine, neque
mentionem faciam nominum eorum labiis
meis. Domine, portio hæreditatis meæ & 5
calicis mei, tu restituis mihi hæreditatem
meam. Funes ceciderunt mihi in prosperita- 6
tibus, etiam hæreditas mea placuit mihi. Be- 7
nedicam Dominum, qui consilium mihi de-
dit; etiam noctibus castigârunt me renes mei.
Proposui Dominum in conspectu meo omni 8
tempore, & constituit se ad dexteram meam
ne commovear. Propter hoc gavisum est cor 9
meum, & exultavit decus meum; atque etiam
caro mea habitabit in quiete: Quoniam 10
non destituisti animam meam in inferno, ne-
que permisisti sancto tuo ut videret corrupti-
onem. Ostendes mihi viam tuam vitæ, & sa- 11
tiabor jucunditate vultûs tui, & suavitate
victoriæ dexteræ tuæ.

PSAL. XVII. 1

Scriptus à Davide. Oratio. Vers. 34.

Audi, Domine sancte, & considera de-
precationem meam: ausculta orationem meã,
quæ nõ ex labiis dolosis. E conspectu tuo ju- 2
dicium meum prodeat, & oculi tui videant
rectitudinem. Explorâsti cor meum, & visi- 3
tâsti me noctu, & examinâsti me, nec inveni-
sti in me iniquitatem, neque transierunt per
os meum Opera hominum in sermone labio- 4
rum: sed me servâsti à viis malignis: Et ful- 5
sisti gressus meos in semitis tuis, ne nutarent
passus mei. Ego vocavi te, quoniam exaudisti 6
me: Deus, inclina ad me aurẽ tuã, & audi ver-
ba mea, Et statue Sanctũ tuũ in prodigiũ, & 7
salvatorẽ iis qui sperant in te, ab insurgenti-
bus adversùs dexterã tuã. Custodi me ut pu- 8
pillam oculi, & umbrã alarum tuarum prote-
ge me. A conspectu sceleratorũ horum, qui 9
diripuerunt me: hostium animæ meæ, qui me
obsederunt. Claude os illorum, quod locu- 10
tum est jactantiam. Laudârunt me, & modò 11
circumvallârunt me: & posuerunt oculos su-
os ut prosternerent me in terram: Similes 12
sunt leoni quærenti ad prædandum, & sicut
catulus leonis qui sedet in latibulo.

Versio VULG. LAT.

4 Multiplicatæ sunt infirmitates eorum :
postea acceleraverunt. Non congre-
gabo conventicula eorum de sanguini-
bus: nec memor ero nominum eorum
5 per labia mea. Dominus pars hæredi-
tatis meæ, & calicis mei : tu es, qui re-
6 stitues hæreditatem meam mihi. Funes
ceciderunt mihi in præclaris : etenim
hæreditas mea præclara est mihi. Be-
7 nedicam Dominum, qui tribuit mihi
intellectũ : insuper & usque ad noctem
increpuerunt me renes mei. Provi-
8 debam Dominum in conspectu meo
semper : quoniam à dextris est mihi, ne
commovear. Propter hoc lætatũ est cor
9 meũ, & exultavit lingua mea: insuper &
10 caro mea requiescet in spe. Quoniam
non derelinques animã meã in inferno:
nec dabis sanctũ tuũ videre corruptio-
nem. Notas mihi fecisti vias vitæ, adim-
plebis me lætitiã cũ vultu tuo : delecta-
tiones in dextera tua usque in finem.

Oratio David. XVI.

1 Exaudi, Domine, justitiã meã : inten-
de deprecationem meã. Auribus per-
cipe orationẽ meã, non in labiis dolosis.
2 De vultu tuo judiciũ meũ prodeat : ocu-
3 li tui videant æquitates. Probâsti cor
meũ, & visitâsti nocte: igne me exami-
nâsti, & non est inventa in me iniquitas.
4 Ut non loquatur os meũ opera hominũ :
propter verba labiorũ tuorũ ego custo-
5 divi vias duras. Perfice gressus meos in
semitis tuis: ut non moveantur vestigia
6 mea. Ego clamavi, quoniã exaudisti me,
Deus: inclina aurẽ tuã mihi, & exaudi
7 verba mea. Mirifica misericordias tuas,
8 qui salvos facis sperantes in te. A resi-
stentib' dexteræ tuæ custodi me, ut pupil-
lam oculi. Sub umbra alarũ tuarũ pro-
9 tege me : A facie impiorũ qui me af-
flixerunt. Inimici mei animam meam
10 circumdederunt, Adipem suum con-
cluserunt : os eorum locutum est su-
11 perbiam. Projicientes me nunc cir-
cumdederunt me : oculos suos statuerunt
12 declinare in terram. Susceperunt me
sicut leo paratus ad prædam : & sicut
catulus leonis habitans in abditis.

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

4 † Ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν, † μετὰ ταῦτα
ἐτάχυναν. † οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς
αὐτῶν ἐξ αἱμάτων, † (*) οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνο-
5 μάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου. † Κύριος (α) μερὶς τῆς
κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου, † Σὺ εἶ ὁ ἀπο-
6 καθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί. † Σχοινία ἐπ-
έπεσάν μοι ἐν τοῖς κρατίστοις, † καὶ γὰρ ἡ κληρονο-
7 μία μου κρατίστη μοί ἐστιν. † Εὐλογήσω τὸν κύριον τὸν
συνετίσαντά με, † ἔτι δὲ καὶ ἕως νυκτὸς ἐπαίδευ-
8 σάν με οἱ νεφροί μου. † (β) Προωρώμην τὸν κύρι-
ον ἐνώπιόν μου διαπαντός, † ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν
9 ἵνα μὴ σαλευθῶ. † Διὰ τοῦτο ηὐφράνθη ἡ καρδία
μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, † ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ
10 μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. † Ὅτι οὐκ ἐγκατα-
λείψεις τὴν ψυχήν μου (γ) εἰς ᾅδην, † οὐδὲ δώ-
σεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. † Ἐγνώρισάς
μοι ὁδοὺς ζωῆς, † πληρώσεις με (δ) εὐφροσύνης
μετὰ τοῦ προσώπου σου, † (ε) τερπνότητες ἐν τῇ δε-
ξιᾷ σου εἰς τέλος.

MS. A. (*) οὐδ' οὐ μὴ (α) ἡ μερὶς (β) προορώμην (γ) εἰς ᾅδου, (δ) εὐφροσύνην (ε) τερπνότης

Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. ιϛ'.

1 † Εἰσάκουσον (α) κύριε τῆς δικαιοσύνης μου, †
πρόσχες τῇ δεήσει μου· † ἐνώτισαι τὴν προσευχήν
2 μου οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις· † Ἐκ προσώπου σου
τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι, † οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέ-
3 τωσαν εὐθύτητας. † Ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν
μου, ἐπεσκέψω νυκτός, † ἐπύρωσάς με, καὶ οὐχ
4 εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία. † Ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ
στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, † διὰ τοὺς
λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς. †
5 Κατάρτισαι τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου, † ἵνα
6 μὴ (β) σαλευθῇ τὰ διαβήματά μου. † Ἐγὼ ἐκέκρα-
ξα, ὅτι (γ) ἐπήκουσάς μου ὁ θεός· † κλῖνον τὸ οὖς σου
7 ἐμοί, καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου. † Θαυμάστωσον
8 τὰ ἐλέη σου, ὁ σώζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σέ. † Ἐκ
τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου, † φύλαξόν με ὡς κό-
ρην ὀφθαλμοῦ· † ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου σκεπάσεις
9 με, † Ἀπὸ προσώπου (δ) ἀσεβῶν τῶν ταλαιπωρησάν-
10 των με. † οἱ ἐχθροί μου τὴν ψυχήν μου περιέσχον. † Τὸ
στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, † τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν
11 ὑπερηφανίαν. † (*) Ἐκβάλλοντές με νυνὶ περιεκύκλωσάν
με, † τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ.
12 † Ὑπέλαβόν με ὡσεὶ λέων ἕτοιμος εἰς θήραν, † καὶ
ὡσεὶ σκύμνος οἰκῶν ἐν ἀποκρύφοις.

MS. A. (α) κύριε δικαιοσύνης μου, (β) σαλευθῶσιν (γ) εἰσήκουσάς (δ) ἀσεβῶν, (*) Ἐκβάλλοντες

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

3 (f) Multiplicatæ sunt infirmi- 4
tates eorũ: posteà acceleraverũt.
4 Non (g) congregabo [c] conven-
ticula eorum de sanguinibus: nec
memor ero nominũ eorum per la-
bia mea. 5 Dominus pars hæredi- 5
tatis meæ, & calicis mei : tu es,
qui restitues hæreditatem meam
mihi. 6 Funes ceciderunt mihi in 6
præclaris : etenim hæreditas mea
præclara est mihi. 7 Benedicã Do- 7
minum, qui tribuit mihi intelle-
ctum: insuper autem, & usque ad
noctem erudierunt me renes mei.
8 [d] Providebam Dominum in 8
conspectu meo [e] semper: quoniã
à dextris est mihi, ne commove-
ar. 9 Propter hoc lætatum est cor 9
meum, & exultavit lingua mea:
insuper autẽ et caro mea requie-
scet in spe. 10 Quoniã non dere- 10
linques animã meam in inferno:
neque dabis sanctũ tuum videre
corruptionem. 11 [f] Notas mihi
fecisti vias vitæ : adimplebis (h)
me lætitiã (i) cum vultu tuo: (k)
delectationes in dextera tua in
finem.

Oratio ipsius David. XVI. 1

1 Exaudi, Domine, (a) justitiã
meã: intende (b) deprecatio-
ni meæ. 2 Auribus percipe oratio-
nem meam; (c) non in labiis dolo-
sis. 3 A vultu tuo judicium meũ 2
(d) prodeat: (e) oculi mei [a] vide-
ant (f) æquitates. 4 [b] Probâsti 3
cor meũ, visitâsti nocte: igne me
examinâsti, et non est inventa in
me iniquitas. 5 Ut non loquatur 4
os meum opera hominum; propter
verba labiorũ tuorum 6 ego (g)
custodivi vias duras. (h) Perfice 5
gressus meos in semitis tuis: ut non
moveantur vestigia mea. 7 Ego 6
clamavi, quoniam exaudisti me,
Deus: inclina aurẽ tuam mihi, &
exaudi verba mea. 8 Mirifica mi- 7
sericordias tuas, qui salvos facis
sperantes in te, A resistentibus de- 8
xteræ tuæ, 9 custodi me, ut pupil-
lam oculi. [c] (i) In tegmine ala-
rum tuarũ protege me, A facie impiorũ, qui me [d] afflixerunt. 10 Inimici mei animã meã 9
circundederunt: Adipem (k) suum concluserunt: os eorum loquutũ est superbiã. 11 (l) Pro- 10 11
jicientes me nunc circundederunt me : oculos suos statuerunt (m) declinare in terram.
12 (a) Susceperũt me, sicut leo parat' ad predã, & sicut catul' leonis habitans in occultis. 12

Versio ÆTHIOPICA.

በዝኁ፡ ደዌሆሙ፡ ወእምዝ፡ አስተፋጠኑ፡፡ 3
ወኢይትጋባእ፡ ውስተ፡ ማኅበሮሙ፡ ዘደም፡፡ 4
ወኢይዘከር፡ አስማቲሆሙ፡ በአፉየ፡፡ እ 5
ግዚአብሔር፡ መክፈልተ፡ ርስትየ፡ ወጽዋዕየ፡፡
አንተ፡ ውእቱ፡ ዘታገብእ፡ ሊተ፡ ርስትየ፡፡
አሕባለ፡ ወረዉ፡ ሊተ፡ የአኀዙ፡፡ ወርስትየ 6
ሰ፡ እኁዝ፡ ውእቱ፡ ሊተ፡፡ እባርኮ፡ ለእ 7
ግዚአብሔር፡ ዘአለበወኒ፡፡ ወዓዲ፡ በሌሊትኒ፡
ገሠጹኒ፡ ኵልያትየ፡፡ ዘልፈ፡ እሬእዮ፡ ለእ 8
ግዚአብሔር፡ በቅድሜየ፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡፡
እስመ፡ በየማንየ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ ኢይትሀወ
ክ፡፡ በእንተዝ፡ ታፈሥሐ፡ ልብየ፡ ወተሐ 9
ሠየ፡ ልሳንየ፡፡ ወዓዲ፡ በተስፋሁ፡ ኀደረ፡ ሥጋ
የ፡፡ እስመ፡ ኢተኀድጋ፡ ውስተ፡ ሲኦል፡ ለነ 10
ፍስየ፡፡ ወኢትሁብ፡ ለጻድቅከ፡ ይርአይ፡ ሙ
ስና፡፡ ወአርአይከኒ፡ ፍኖተ፡ ሕይወት፡፡ 11
ወአጽገብከኒ፡ ሐሤተ፡ ምስለ፡ ገጽከ፡፡ ወት
ፍሥሕት፡ ውስተ፡ የማንከ፡ ለዝሉፉ፡፡

መዝሙር፡ ዘዳዊት፡፡

እግዚኦ፡ ስምዓኒ፡ ጽድቅየ፡፡ ወአጽምአኒ፡ 1
ስእለትየ፡፡ ወአጽምአኒ፡ ጸሎትየ፡ ዘኢኮነ፡ 2
በከናፍረ፡ ጉሕሉት፡፡ እምቅድመ፡ ገጽከ፡ 3
ይወፅእ፡ ፍትሕየ፡፡ አዕይንትየኒ፡ ርእያ፡ ጽድ
ቀ፡፡ ኀወጽከኒ፡ ሌሊተ፡ ወፈተንኮ፡ ለልብ 4
የ፡፡ ወአመከርከኒ፡ ወኢተረክበ፡ ዓመፃ፡ በላዕ
ሌየ፡፡ ከመ፡ ኢይንብብ፡ አፉየ፡ ግብረ፡ እጓ 5
ለ፡ እመሕያው፡፡ በእንተ፡ ቃለ፡ ከናፍሪከ፡፡
አነ፡ ዐቀብኩ፡ ፍኖወ፡ ዕፁባተ፡፡ አጽንዖን፡ ለመ 6
ከይድየ፡ ውስተ፡ ፍናትከ፡፡ ከመ፡ ኢይድኀፅ፡
ሰኰናየ፡፡ አነሰ፡ ጸራኅኩ፡ እስመ፡ ሰማዕ 7
ከኒ፡ እግዚአብሔር፡፡ አጽምእ፡ እዝነከ፡ ኀቤ
የ፡ ወስምዓኒ፡ ቃልየ፡፡ እሰብሕ፡ ለምሕረ 8
ትከ፡፡ ዘያድኅኖሙ፡ ለእለ፡ ይትዌከሉከ፡፡ እ
ምእለ፡ ይትቃወምዋ፡ ለየማንከ፡፡ ዕቀበ 9
ኒ፡ ከመ፡ ብንተ፡ ዓይን፡፡ ወበጽላሎተ፡ ክነፊከ፡
ክድነኒ፡፡ እምገጸ፡ ኃጥአን፡ እለ፡ የኀሥሩ
ኒ፡፡ ጸላእትየሰ፡ እስተሐየጽዋ፡ ለነፍስ 10
የ፡፡ ወቀጸሩ፡ አማዑቶሙ፡፡ ወነበበ፡ ትዕቢ
ተ፡ አፉሆሙ፡፡ ሰደዱኒ፡ ይእዜኒ፡ ዓገቱ 11
ኒ፡፡ ወአትሐቱ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ውስተ፡ ምድ
ር፡፡ ወተመጠዉኒ፡ ከመ፡ አንበሳ፡ ዘጽኑ 12
ሕ፡ ለመሢጥ፡፡ ወከመ፡ አጓለ፡ አንበሳ፡ ዘይነብ
ር፡ ተኀቢኦ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] in conventiculis eorum [d] Semper providebam [e] omni tempore: [f] Et notas etiam PSAL. [a] videant æquitatem. [b] Visitâsti me nocte, & probâsti cor meum: [c] Sub umbra [d] contemnunt:

Versio ARABICA. cum Interpretatione LATINA.

4 * كثرت أوجاعهم وبعد ذلك أسرعوا. أنا لا أجمع مع الجموع على الدماء ولا أذكر بشفتي أسماءهم.
5 6 * الرب نصيب ميراثي وكأسي. أنت ترد إلي ميراثي * حبال المساحة وقعت علي من الأعزاء وإن ميراثي
7 8 لثابت لي * أبارك الرب الذي أفهمني. وفي الليالي أوعظتني كليتاي * سبقت إلى ربي. الرب أمامي
9 في كل حين. لأنه عن يميني لكيلا أزل * لأجل هذا فرح قلبي وهلل لساني. وحل جسدي
10 11 مطمئنا على الرجاء * لأنك لم تخل نفسي في الجحيم. ولم تدع صفيك يرى الفساد * عرفتني
سبل الحياة. تملأني فرحا بوجهك. ومن نعيم يمينك إلى الأبد.

* المزمور السادس عشر لداود *

1 * صلاة عن الرجل التام وعن المسيح نفسه ومن يتخلص على يده. صلاة لداود. استيخا لج.
2 3 * اسمع يا الله بري. وانظر إلى تواضعي. وأنصت لصلاتي بشفتين غير غاشتين * من قدامك
4 فليخرج قضائي. ولتنظر عيناي الاستقامة * جربت قلبي وتعاهدتني ليلا. جربتني فلم تجد في
5 6 ظلما. ولم يتكلم فمي بأعمال البشر * من أجل كلام شفتيك حفظت طرقا صعبة * لكيما يسند
7 في سبلك نهوضي. ولا تزل خطاي * وإذا دعوتك استجب لي. اللهم أنصت لي بسمعك وتقبل
8 دعائي * وليتعجب من رحمتك يا مخلص المتوكلين عليك. خلصني بيمينك من المضادين
9 10 لي * احفظني يا رب مثل حدقة العين. وبظل جناحيك ظللني * من وجه المنافقين الذين
11 اجهدوني. أعدائي الذين اكتنفوا نفسي * تعقدت شحومهم. وتكلمت أفواههم بالكبريا.
12 13 * عندما أخرجوني أحاطوا بي. ونصبوا عيونهم ليضربوا في الأرض * استقبلوني مثل الأسد
المستعد للفريسة. ومثل الشبل الذي يأوي في خفية.

Multiplicati sunt dolores eorum, ac pro- 4
inde festinaverunt. Ego non conveniam
cum turbis ad sanguines, nec recordabor
labiis meis nominum eorum. Dominus 5
pars hæreditatis meæ, & calix meus: tu
restitues mihi hæreditatem meã. Funes 6
mensorii ceciderunt super me ex potentio-
ribus, & hæreditas mea perpetua qui-
dem est mihi. Benedicam Dominum 7
qui intelligere fecit me : & in noctibus
commonuerunt me renes mei. Anteverti 8
Dominum : Dominus iñ conspectu meo
est in omni tempore, quoniam ipse est ad
dexteram meam, ne labar. Propterea læ- 9
tatũ est cor meum, & exultavit lingua
mea, & habitavit corpus meum tutum in
spe. Quoniam tu degere non fecisti ani- 10
mam meã in inferno, neque permisisti
electũ tuũ videre corruptionem. Notifi- 11
câsti mihi semitas vitæ. Adimplebis me
lætitiã vultu tuo, & suavitate dexteræ
tuæ in æternum.

PSAL. XVI. Davidis.

Oratio ex persona viri perfecti, & 1
Christi met ipsius, & cujuslibet
ab eo redempti : Oratio Davi-
dis. Vers. 33.

Audi, O Deus, justitiã meã, & vide 2
humilitatẽ meã, et ausculta oratio-
nẽ meã cũ labiis non dolosis. E conspectu 3
tuo prodeat judiciũ meũ, & videant ocu-
li mei æquitatẽ. Probâsti cor meũ, & vi- 4
sitâsti me noctu : tentâsti me, & non inve-
nisti in me scelus : nec locutũ est os meũ
opera hominũ. Propter verba labiorũ tuo- 5
rum custodivi vias difficiles : ut robora- 6
retur in semitis tuis surrectio mea, & ne
laberentur gress' mei. Et cùm invocavero 7
te, exaudi me : Deus, præbe mihi auditũ
tuũ, & accepta deprecationem meam, Et 8
mirabilis reddatur misericordia tua. O
Salvator confidentiũ in te, salva me dex-
terâ tuâ ab adversantibus mihi. Custodi 9
me, O Domine, ut pupillã oculi, & um-
brâ alarũ tuarũ obumbra me, A facie im- 10
piorum qui me vexaverunt. Inimicorum
meorum, qui circundederunt animã meã,
Condensatæ sunt adipes eorum, & locuta 11
sunt ora eorũ superbiã. Postquã ejecerunt 12
me circundederunt me: & fixerunt oculos
suos, ut percuterent me ipso terrã. Occur- 13
rerũt mihi tãquã leo parat' ad prædã, et
sicut catul' leonis qui habitat in latibulo.

תהלים : יח

13 קומה יהוה קדמה פניו הכריעהו פלטה נפשי
מרשע חרבך : 14 ממתים ידך יהוה ממתים מחלד
חלקם בחיים וצפינך תמלא בטנם ישבעו
15 בנים והניחו יתרם לעולליהם : אני בצדק אחזה פניך
אשבעה בהקיץ תמונתך :

PSAL. XVIII. יח

1 למנצח לעבד יהוה לדוד אשר דבר ליהוה את־דברי
השירה הזאת ביום הציל־יהוה אותו מכף כל־
2 איביו ומיד שאול : ויאמר ארחמך יהוה חזקי :
3 יהוה סלעי ומצודתי ומפלטי אלי צורי
4 אחסה־בו מגני וקרן ישעי משגבי : מהלל
5 אקרא יהוה ומן־איבי אושע : אפפוני חבלי־
6 מות ונחלי בליעל יבעתוני : חבלי שאול סבבוני
7 קדמוני מוקשי מות : בצר־לי אקרא יהוה ואל־
אלהי אשוע ישמע מהיכלו קולי ושועתי
8 לפניו תבוא באזניו : ותגעש ותרעש הארץ ומוסדי
9 הרים ירגזו ויתגעשו כי־חרה לו : עלה עשן
10 באפו ואש־מפיו תאכל גחלים בערו ממנו : ויט
11 שמים וירד וערפל תחת רגליו : וירכב על־כרוב
12 ויעף וידא על־כנפי־רוח : ישת חשך סתרו
סביבותיו סכתו חשכת־מים עבי שחקים :
13 מנגה נגדו עביו עברו ברד וגחלי־אש :
14 וירעם בשמים יהוה ועליון יתן קלו ברד
15 וגחלי־אש : וישלח חציו ויפיצם וברקים
רב ויהמם :

תרגום TARGUM.

13 קום יי אקדם אפוי חמטיה פצא נפשי מן רשיעא
14 דאתחיב קטול בסיפך : וצדיקיא דמסרין
נפשיהון מטולתך יי למיתותא בארעא חולקהון
בחיי עלמא ובשיותך טבא יתמלין כריסהון
15 יסבעון בנין וישבקון שיורהון לטליהון : אנא
בקושטא אחמי סבר אפך אשבע בעדן דאתער
מן איקר פרצופך :

יח

1 לשבחא על נסיא דאתרחישו לעבדא דיי לדוד
דשבח בנבואה קדם יי ית פתגמי שירתא הדא
על כל יומיא דשוביה יי מן ידא דכל בעלי דבבוי
2 ומחרבא דשאול : ואמר אחבבנך יי תוקפי : יי
3 תוקפי ורחצני ומשיב יתי אלהא דאתרעי בי
קרבני לדחלתיה תריסי דמן קדמוי אתיהב לי
4 תקוף ופורקן על בעלי דבבי רחצני : אמר דוד
בתושבחתא אנא מצלי קדם יי ומן בעלי דבבי
5 פריק יתי : אקפתני עקא כאתתא דיתבא על
מתברא וחיל לית לה למילד והיא מסכנא
6 לממת וסיעת טלומיא בעתתיני : משרית חיבין
7 אקפוני אקדימו יתי דמזינין במני קטול : בדעיקא
לי אנא מצלי קדם יי וקדם אלהי אנא מתחנן
ומקבל צלותי מן היכליה ובעותי קדמוי
8 מתקבלא באודנוי ומתעבדא : ואתרניפת
ואתרגישת ארעא ואשית טוריא זעו ואתרטישו
9 מטול דתקיף ליה : סליק ורוגיה דפרעה היך
קוטרא דבכן שלח רוגזיה כאשא בערא דמן
קדמוי משתציא מזופיתיה כגומרין די נור דלקא
10 מסימריה : וארכן שמיא ואתגלי יקריה וענן
11 אמטתא כבש קדמוי : ואתגלי בגבורתיה על
כרובין קלילין ודבר בתקוף על גדפי זעפא :
12 ואשרי שכנתיה בערפלא ואתחזר בענני יקריה
היך מטללתא ואחית מטרין דרעוא על עמיה
ומין תקיפין מן רכפת ענגין דקבלא על רשיעיא
13 מן רומיה דעלמא : מן זהור יקריה ענני שמיא
עברו במזופיתא כגומרין דנור וברדא דלקא
14 מן מימריה : ואכלי מן שמיא יי ועלאה
15 אריום מימריה רמא ברדא וגומרין די נור : ושדר מימריה היך גירין וברדין וברקין
סגיאין ושגשגון :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

13 Surge Domine, præveni faciem ejus, incurva eum: erue animam meam ab impio, qui meretur interfici gladio tuo. 14 Et justorum, qui tradiderunt animas suas propter te Domine morti *in* terra, eorum pars est in vita æterna; & absconsione boni tui *implebuntur ventres* eorũ: saturabuntur filii, & relinquent reliquias suas puerulis suis. 15 Ego in veritate videbo aspectũ faciei tuæ: satiabor in tempore quo *evigilavero, de gloria* vultus tui.

PSAL. XVIII.

1 Ad canendũ super mirabilib⁹ quæ abundè contigerunt servo Domini Davidi, qui cecinit in prophetia coram Dño verba cantici hujus, pro omnib⁹ diebus quib⁹ liberaverat eum Dñs de manu *omniũ* inimicorũ suorũ, & de gladio Saulis. Ait itaque:

2 Diligam te Domine fortitudo mea. 3 Dominus fortitudo mea & fiducia mea, & liberans me, Deus qui complacuit sibi in me; adjunxit me timori suo: scutũ meũ, quoniã à præsentia ejus data est mihi fortitudo & salus super auctores inimicitiæ meæ, spes mea. 4 *Dixit David*; In hymno ego preces fundo coram Dño, & ab inimicis meis redimit me. 5 Circundedit me angustia sicut mulieris quæ sedet in partu, nec vis est ei pariendi; ipsaq; periclitatur ad mortẽ; *&* caterva perversorũ conturbavit me. 6 Cohors sceleratorũ obsederũt me, prævenerunt me armati armis occisionis. 7 Quando angustia est mihi, ego oro coram Dño, & coram Deo meo ego deprecor: & accipit orationẽ meã de templo *suo*; & deprecatio mea coram ipso recipitur in auribus ejus, & effectui demandatur. 8 Et contremuit & commota est terra, & fundamenta montiũ commota sunt & concussa sunt, quoniã irascebatur ei. 9 Ascendit *insolentia Pharaonis velut* fumus, *ideò* immisit furorem suum sicut ignem ardentẽ, *ita ut à præsentia ej⁹ consumeret increpatio ejus velut* carbones ignis incensi à verbo ejus. 10 Et inclinavit cœlos & apparuit gloria ejus, & nubẽ tenebrosã supposuit coram se. 11 Et visus est in robore suo super Cherubin levissimos, & adduxit potentiã super alas turbinis: 12 *Et* collocavit majestatẽ suã in caligine, & circundata est nubibus gloria ejus sicut tabernaculũ: & descendere fecit *pluvias benevolentiæ* super populũ suũ, & aquas validas à commotione nubiũ tenebrosarũ super impios ab altitudine mundi. 13 A splendore gloriæ ejus nubes cœli transierunt, in increpatione sicut carbones ignis, & grando ardens à verbo ejus. 14 Et intonuit è cœlis Dñs, & Altissimus exaltavit verbũ suũ; projecit grandinem & carbones ignis. 15 Et misit verbum suũ tanquã sagittas, *& grandines* & fulgura plurima, & interturbavit eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

PSAL. XVIII.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

13 Surge, Domine, ante facies eorum, & prosterne illos, & libera animã meam ab impiis, & à gladio, 14 Et à mortuis qui moriuntur de manibus tuis, Dñe, & à mortuis foveæ. Divides eos in vita, & thesauris tuis imple ventrẽ eorum. Saturabuntur filii, & relinquent residuũ filiis suis. 15 Ego autem in justitia videbo vultum tuum, & satiabor cùm expergiscetur fides tua.

PSAL. XVIII.

Davidis. Gratiarum actio: & de Ascensione Christi. Vers. 106.

1 Diligam te, Domine, fortitudo mea, 2 Et spes mea, & refugiũ meũ, & liberator meus: Deus fortissime, cui confido, adjutor meus, & cornu salutis meæ, & asylum meũ gloriosum. 3 Invocabo Dñm, & ab inimicis meis salvabor. 4 Quoniã circundederunt me dolores mortis, & torrentes iniquorum conturbaverunt me: 5 Funes inferni obsederunt me, præcesserunt me laquei mortis. 6 In tribulatione mea vocavi Dñm, & ad Deum meũ clamavi, & audivit de templo suo vocẽ meã, & clamor meus ad eum ingressus est in aures ejus. 7 Commota est & contremuit terra, & fundamenta montiũ concussa sunt, & scissa quoniã succensuit eis, 8 Ascendit fumus in ira ejus, & ignis à facie ejus exarsit, & carbones incẽsi sunt ab ea. 9 Et inclinavit cœlũ atq; descẽdit, & caligines sub pedib⁹ ejus. 10 Equitavit super Cherubim & volavit, volavitque super alas venti. 11 Posuit tenebras pro latibulo suo, & vallavit eũ tabernaculũ ejus: tenebræ aquarũ in nubibus aëris. 12 Præ fulgore tabernaculi sui, nubes suas fecit grandinẽ & carbones ignis: 13 Et intonuit in cœlo Dñs, & Altissimus dedit vocem suã, grandinẽ atq; carbones ignis. 14 Misit sagittas suas, & dissipavit eos: & fulgura sua multiplicavit, conturbavitque illos.

Versio VULG. LAT.

13 Exurge, Domine, præveni eum, & sup-
planta eum : eripe animam meam ab
14 impio, frameam tuam Ab inimicis
manûs tuæ. Domine, à paucis de terra
divide eos in vita eorum : de abſcondi-
tis tuis adimpletus eſt venter eorum.
Saturati ſunt filiis : & dimiſerunt reli-
15 quias ſuas parvulis ſuis. Ego autem in
juſtitia apparebo conſpectui tuo : ſatia-
bor cùm apparuerit gloria tua.

1 In finem puero Domini David, qui lo-
cutus eſt Domino verba cantici hu-
jus, in die, quâ eripuit eum Dominus
de manu omnium inimicorum ejus,
& de manu Saul, & dixit ; (2 Reg. 22. 2)

XVII.

2 Diligam te, Domine, fortitudo mea :
3 Dominus firmamentum meum, & refu-
gium meum, & liberator meus. Deus
meus adjutor meus, & ſperabo in eum.
Protector meus, & cornu ſalutis meæ,
4 & ſuſceptor meus. Laudans invocabo
Dominum, & ab inimicis meis ſalvus
5 ero. Circumdederunt me dolores mor-
tis : & torrentes iniquitatis conturba-
6 verunt me. Dolores inferni circumde-
derunt me : præoccupaverunt me laquei
7 mortis. In tribulatione mea invocavi
Dominum, & ad Deum meũ clamavi :
Et exaudivit de templo ſancto ſuo vo-
cem meam : et clamor meus in con-
ſpectu ejus, introivit in aures ejus.
8 Commota eſt, & contremuit terra :
fundamenta montium conturbata ſunt,
& commota ſunt, quoniam iratus eſt
9 eis. Aſcendit fumus in ira ejus : &
ignis à facie ejus exarſit : carbones ſuc-
10 cenſi ſunt ab eo. Inclinavit cœlos, &
11 deſcendit : & caligo ſub pedibus ejus. Et
aſcendit ſuper Cherubim, & volavit :
12 volavit ſuper pennas ventorum. Et
poſuit tenebras latibulum ſuum, in cir-
cuitu ejus tabernaculum ejus : tenebro-
13 ſa aqua in nubibus aëris. Præ fulgore
in conſpectu ejus nubes tranſierunt,
14 grando, & carbones ignis. Et into-
nuit de cœlo Dominus, & Altiſſimus de-
dit vocem ſuam : grando et carbones
15 ignis. Et miſit ſagittas ſuas, et diſſi-
pavit eos : fulgura multiplicavit, et con-
turbavit eos.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

13 † Ἀνάστηθι κύριε, πρόφθασον αὐτοὺς, καὶ ὑποσκέλι-
σον αὐτούς· † ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀσεβοῦς, †
14 ῥομφαίαν σου Ἀπὸ ἐχθρῶν τῆς χειρός σου. † κύριε (ε)
ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς, † διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ
αὐτῶν, † καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ
αὐτῶν. † ἐχορτάσθησαν (ζ) ὑείων, καὶ ἀφῆκαν τὰ κα-
15 τάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν. † Ἐγὼ δὲ ἐν δικαιοσύ-
νῃ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ σου, † χορτασθήσομαι
ἐν τῷ (η) ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου.

MS. A. (ε) ἀπὸ ὀλίγων (ζ) υἱῶν, (η) ὀφθῆναί μοι τὴν

1 Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ κυρίου τῷ Δαυὶδ, ἃ ἐλά-
λησε τῷ κυρίῳ, τοὺς λόγους τῆς ᾠδῆς ταύτης, ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ (α) ἐῤῥύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, καὶ ἐκ χειρὸς Σαοὺλ, καὶ
εἶπεν, ιζ'.

2 3 † Ἀγαπήσω σε κύριε (β) ἡ ἰσχύς μου. † Κύριος
στερέωμά μου, καὶ καταφυγή μου, καὶ ῥύστης μου
† ὁ θεός μου βοηθός μου, (γ) ἐλπιῶ ἐπ' αὐτόν· † ὑπερ-
ασπιστής μου, καὶ κέρας σωτηρίας μου, (δ) καὶ ἀντιλή-
4 πτωρ μου. † Αἰνῶν ἐπικαλέσομαι κύριον, † καὶ ἐκ τῶν
5 ἐχθρῶν μου σωθήσομαι. † Περιέσχον με ὠδῖνες θα-
νάτου, † καὶ χείμαῤῥοι ἀνομίας ἐξετάραξάν με. †
6 Ὠδῖνες ᾅδου περιεκύκλωσάν με, † προέφθασάν με
7 παγίδες θανάτου. † Καὶ ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπ-
εκαλεσάμην τὸν κύριον, † καὶ πρὸς τὸν θεόν μου ἐκέ-
κραξα· † ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου, † καὶ ἡ
κραυγή μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐ-
8 τοῦ. † Καὶ ἐσαλεύθη, καὶ ἔντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ, † καὶ
τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν, † καὶ ἐσαλεύθη-
9 σαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός. † Ἀνέβη καπνὸς
ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, † καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατ-
10 εφλόγισεν, † ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ. † Καὶ
ἔκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη, † καὶ γνόφος ὑπὸ τοὺς
11 πόδας αὐτοῦ. † Καὶ ἐπέβη ἐπὶ (*) χερουβὶμ καὶ ἐπετάσθη,
12 † ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων. † Καὶ ἔθετο σκό-
τος ἀποκρυφὴν αὐτοῦ, κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ,
13 † σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων. † Ἀπὸ τῆς τη-
λαυγήσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διῆλθον, †
14 χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. † Καὶ ἐβρόντησεν ἐξ
οὐρανοῦ (ε) κύριος, † καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκε φωνὴν αὐ-
15 τοῦ. † (ζ) Καὶ ἐξαπέστειλε βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐ-
τοὺς, † καὶ ἀστραπὰς ἐπλήθυνε καὶ συνετάραξεν
αὐτούς.

MS. A. (α) ἐρύσατο (β) ἡ ἰσχύς μου. (γ) καὶ ἐλπιῶ (δ) ἀντιλήμπτωρ. (*) χερουβεὶν (ε) ὁ κύριος, (ζ) Ἐξαπέστειλε

Verſ. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Tranſ. LAT.

13 Exurge, Domine, (o) præveni eos, & ſupplanta eos : [f] Erue animã meam ab impio, (p) frameam tuã Ab inimicis manûs tuæ. 13
14 Domine, (q) [g] perdens de terra, diſpertire eos in vita eorum, et (r) de abſconditis tuis adimpletus eſt venter eorũ. 15 [h] Saturati ſunt (ſ) porcinâ, & dimiſerunt reliquias parvulis ſuis. 16 Ego autem in [i] juſtitia apparebo conſpectui tuo : ſatiabor, (t) cùm apparuerit gloria tua. 14 15 16

In finem puero Domini ipſi David, quæ locutus eſt Domino, verba cantici hujus, in die, quâ eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum ejus, & de manu Saul, & dixit; XVII. 1

Diligã te, Domine, [a] fortitudo mea : Dominus firmamentum meum, & refugium meũ, & liberator meus. 2 Deus meus adjutor meus : ſperabo in eum. 3 Protector meus, & cornu ſalutis meæ, & ſuſceptor meus. 2 3
4 [b] Laudans invocabo Dñm, & ab inimicis meis ſalvus ero. 4
5 Circumdederunt me dolores mortis : & torrentes iniquitatis conturbaverunt me. 6 Dolores inferni circumdederunt me : [c] prævenerunt me laquei mortis. 5 6
7 Et in tribulatione mea invocavi Dominũ, & ad Deũ meum clamavi. 8 Audivit [d] de templo ſancto ſuo vocẽ meã : & clamor meus in conſpectu ej⁹, introivit in aures ejus. 7 8
9 Et (a) commota eſt, & contremuit terra : & fundamenta montium conturbata ſunt, & (b) commota ſunt, quoniã iratus eſt eis Deus. 9
10 Aſcendit fum⁹ in ira ejus : & ignis à facie ejus (c) exarſit : carbones ſuccenſi ſunt ab eo. 10
11 Et inclinavit cœlũ, & deſcendit : & caligo ſub pedib⁹ ej⁹. 11
12 Et aſcendit ſuper Cherubim, & volavit : volavit ſuper pennas ventorum. 12
13 Et poſuit tenebras latibulũ ſuum : in circuitu ejus tabernaculũ ejus : tenebroſa aqua in nubibus aëris. 13
14. [e] Præ fulgore in conſpectu ejus nubes tranſierunt : grando, & carbones ignis. 14
15 Et intonuit de cœlo Domin⁹, & Altiſſim⁹ dedit vocẽ (d) ſuã. 15
16 Et emiſit ſagittas, & diſſipavit eos : & fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.

Verſio ÆTHIOPICA.

ተንሥእ፡ እግዚኦ፡ ብጽሖሙ፡ ወዐቅጾሙ፡፡ 13
ወባልሓ፡ እምኵናት፡ ለነፍስየ፡፡ ሰይፍከ፡ ባ
ዕለ፡ ፀርከ፡ ለደከ፡፡ እግዚኦ፡ እመውሁዳን፡ 14
ምድር፡፡ ናፍቆሙ፡ በሕይወቶሙ፡፡ እምኅቡ
አቲከ፡ ጸግበት፡ ከርሦሙ፡፡ ጸግቡ፡ ደቂ 15
ቆሙ፡ ወኀደጉ፡ ትርፋቲሆሙ፡ ለሕፃናቲሆ
ሙ፡፡ ወአንሰ፡ በጽድቅከ፡ እሬኢ፡ ገጸከ፡፡ 16
ወእጸግብ፡ በርእየ፡ ስብሐቲከ፡፡

ፍጻሜ፡ ዘገብረ፡ እግዚአብሔር፡ ዘደዊት፡
ዘተናገረ፡ ለእግዚአብሔር፡ በቃለ፡ ማ
ኅሌት፡ በዕለተ፡ አድኅኖ፡ እግዚአብ
ሔር፡ እምእደ፡ ኵሎሙ፡ ጸላእ
ቱ፡ ወእምእደ፡ ሳኦል፡ ወይቤ፡፡

፲፯ አፈቅረከ፡ እግዚኦ፡ በኀይልየ፡፡ እግዚአ 1
ብሔር፡ ኀይልየ፡ ወጸወንየ፡ ወመድኅንየ፡፡
አምላኪየ፡ ወረዳኢየ፡ ወእትዌከል፡ ቦቱ፡፡ 2
መአመንየ፡ ወቀርነ፡ ሕይወትየ፡ ወምስካይ 3
የ፡፡ እንተ፡ ሶበ፡ ጸዋዕክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ 4
አድኀነኒ፡ እምፀርየ፡፡ አኀዙኒ፡ ሣዕረ፡ ሞ 5
ት፡፡ ወውኂዘ፡ ዐመፃ፡ ሆከኒ፡፡ ወዐገቱኒ፡ 6
ጻዕረ፡ ሲኦል፡፡ ወበዝኁኒ፡ መሣግረ፡ ሞት፡፡
ወሶበ፡ ተመንደብኩ፡ ጸዋዕክዎ፡ ለእግዚአብሔ 7
ር፡፡ ወጸራኅኩ፡ ኀበ፡ አምላኪየ፡፡ ወሰማ 8
ዐኒ፡ በጽርሑ፡ መቅደሱ፡ ቃልየ፡፡ ወጽራኅየኒ፡
ቦአ፡ ቅድሜሁ፡ ውስተ፡እዘኒሁ፡፡ ርዕደት፡ 9
ወአድለቅለቀት፡ ምድር፡፡ ወአንቀልቀሉ፡ መሰ
ረታተ፡ አድባር፡፡ ተሀውኩ፡ እስመ፡ ተምዖ
ሙ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዐርገ፡ ጢሰ፡ እመ 10
ዓቱ፡፡ ወነደደ፡ እሳት፡ እምቅድመ፡ ገጹ፡፡ ኀ
ተወ፡ አፍሐመ፡ እምኔሁ፡፡ አጽነነ፡ ሰማ 11
ያተ፡ ወወረደ፡፡ ወቆባር፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡፡
ተጽዕነ፡ ላዕለ፡ ኪሩቤል፡ ወሰረረ፡፡ ወሰረረ፡ 12
በክንፈ፡ነፋስ፡፡ ወረሰየ፡ ጽልመተ፡ ምስ 13
ዋሮ፡፡ ወአውደሂ፡ ጽላሎቱ፡፡ ወጸልመ፡ ማየ
ት፡ በውስተ፡ ደመናት፡፡ ወእምብርሃነ፡ ገጹ፡ 14
ኀለፉ፡ ደመናት፡ ቅድሜሁ፡፡ ወበረድ፡ አፍሐ
መ፡ እሳት፡፡ ወአንጐድጐደ፡ እግዚ 15
አብሔር፡ በሰማያት፡፡ ወልዑል፡ ወሀበ፡ ቃ
ሎ፡፡ ፈነወ፡ አሕፃሁ፡ ወዘረዎሙ፡፡ አብ 16
ዝኀ፡ መባርቅቲሁ፡ ወሆኮሙ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [f] Eripe animam meam à lancea, gladius tuus ſuper inimicos manûs tuæ. [g] à paucis de terra, [h] Saturati ſunt filii eorum, & [i] juſtitia tua PSAL. xvii [a] omnibus viribus meis: Dominus fortitudo mea & refugium [b] Cùm invocavero Dominum, ab [c] multiplicati ſunt mihi laquei [d] in templo [e] Et præ fulgore vult⁹ ej⁹, nubes tranſierunt ante eũ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 15 قم يا رب ادركهم وعرقلهم * ونج نفسي من المنافقين * ومن سيفك من اعدايك * يا رب
عن قريب سبيهم في الارض * اقسمهم في حياتهم من ذخايرك * امتلت بطونهم من لحم الخنازير *
16 شبع بنوهم * وتركوا الفضلات لاطفالهم * وانا بالبر اترايي لوجهك * واشبع عند ظهور مجدك *
1 * المزمور السابع عشر لداود * في الاخر لفتي الرب داوود وهو ما ذكر للرب على
التسبحة في اليوم الذي خلصه من ايدي اعدايه ومن يد شاول * استيخن فيا *
2 3 * احبك يا رب قوتي * الرب ثباتي وملجاي ومخلصي * الهي عوني وعليه توكلي * ساتري
4 5 وقرن خلاصي * اسبح الرب وادعوه * وانجو من اعداي * لان غمرات الموت اكتنفني *
6 7 واودية الاثمة اقلقتني * احاطت بي اهوال الجحيم * فخاخ الموت ادركتني * وعند شدتي دعوت
الرب * والى الهي صرخت * سمع من هيكل قدسه صوتي * ودعاي امامه يدخل الى مسامعه *
8 9 * تزلزلت الارض وارتعدت * وتحركت اساسات الجبال وترعزعت * لان الرب غضب عليها * صعد
10 الدخان من غضبه * والتهبت النار امامه * اشتعل منه جمر النار * طاطا السماء ونزل *
11 12 والضباب تحت رجليه * ركب على الكروبيم وطار * طار على اجنحة الرياح * جعل الظلمة له
13 حجابا * تحيط مظلته * ماء مظلم في سحب الهواء * من بريق وجهه جازت السحب قدامه *
14 15 بردا وجمر نار * ارعد الرب من السماء * وابدى العلي صوته * ارسل سهاما وفرقهم *
اكثر البرق واقلقهم *

Exurge, O Domine, apprehende eos, & illaqueа eos : Et libera animam meam ab impiis, & à gladio tuo, nempè ab inimicis tuis. 14
O Domine, mox diſperde illos in terra : ſepara eos in vita eorum à theſauris tuis. Expleti ſunt ventres eorũ carne porcorum : ſaturati ſunt filii eorũ, & reliquerunt reliquias parvulis ſuis. 15
Ego autem in juſtitia apparebo vultui tuo, & ſatiabor in apparitione gloriæ tuæ. 16

PSAL. XVII. Davidis.

De fine : Puero Domini, Davidi. Et eſt carmen, quod cecinit Domino, in die quâ eripuit eum de manibus inimicorum ejus, & de manu Saulis, Verſ. 111. 1

Diligo te, O Domine mi, fortitudo mea. 2
Dominus firmitas mea, & refugium meũ, & Salvator meus : Deus meus, adjutoriũ meũ, & in ipſo fiducia mea : Protector meus, & cornu ſalutis meæ. 3
Laudabo Dominũ, & invocabo eũ, & redimar ab inimicis meis. 4
Quoniam anguſtiæ mortis circumdederunt me : & torrentes iniquorum conturbaverunt me. 5
Circumdederunt me tempeſtates inferni : laquei mortis comprehenderunt me. 6
Et in mea tribulatione invocavi Dominum, & ad Deum meum clamavi. Audivit de templo ſanctitatis ſuæ vocem meam, & deprecatio mea ante ipſum ingreditur ad aures ejus. 7
Tremuit terra, & trepidavit : & mota ſunt fundamenta montium, & tremefacta ſunt ; eò quòd Dominus iratus eſt eis. 8
Aſcendit fumus ex furore ejus, & inflammatus eſt ignis ante eum, accenſi ſunt ex eo carbones ignis. 9
Inclinavit cœlum, & deſcendit, & caligo ſub pedibus ejus. 10
Equitavit ſupra Cherubim, & volavit, volavit ſuper alas ventorum. 11
Fecit tenebras ſibi latibulum, circumdantes tabernaculum ej⁹ : aqua tenebroſa in nubibus aëris. 12
Ex fulgore vultûs ej⁹ tranſierunt nubes corã eo, in grandines, & carbones ignis. 13
Intonuit Domin⁹ de cœlo, & edidit Altiſſimus vocem ſuã. 14
Miſit ſagittas, & diſſipavit eos : multiplicavit fulgura, & conturbavit eos. 15

תהלים : יח

orbis fundamenta sunt-discooperta & , aquarum alvei apparuerunt Et
16 ויראו אפיקי מים ויגלו מוסדות תבל
Mittet tui nasi venti flatum propter : Domine tuam increpationem propter
17 מגערתך יהוה מנשמת רוח אפך : ישלח
meo inimico ab me Eruet .multis aquis de me extrahet ,me capiet ,altitudine de
18 ממרום יקחני ימשני ממים רבים : יצילני מאיבי
.me præ robustiores fuerunt quoniam , me habentibus odio ab & ,forti
עז ומשנאי כי־אמצו ממני :
.mihi fulcrum in Dominus fuit & : meæ contritionis die in me Prævenient
19 יקדמוני ביום־אידי ויהי־יהוה למשען לי :
.me in complacuit quoniam , me eruet : latitudinem in me eduxit Et
20 ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ בי :
puritatem secundùm , meam justitiam secundùm Dominus mihi Retribuet
21 יגמלני יהוה כצדקי כבר
non & , Domini vias custodivi Quia .mihi reddet mearum manuum
22 ידי ישיב לי : כי־שמרתי דרכי יהוה ולא
ejus statuta & ,me coram ejus judicia omnia Quoniam .meo Deo à egi impiè
23 רשעתי מאלהי : כי כל־משפטיו לנגדי וחקתיו
.mea iniquitate ab me custodivi & ,eo cum perfectus fui Et .me à amovebo non
24 לא־אסיר מני : ואהי תמים עמו ואשתמר מעוני :
puritatem secundùm , meam justitiam secundùm mihi Dominus reddidit Et
25 וישב־יהוה לי כצדקי כבר
cum , eris misericors misericorde Cum .suis oculis coram mearum manuum
26 ידי לנגד עיניו : עם־חסיד תתחסד עם
perverso cum & ,eris mundus mundo Cum .eris perfectus perfecto viro
27 גבר תמים תתמם : עם־נבר תתברר ועם־עקש
oculos & ; servabis afflictum populum tu Quoniam .te reddes perversum
28 תתפתל : כי־אתה עם־עני תושיע ועינים
,Domine meam lucernam illuminabis tu Quoniam .humiliabis excelsos
29 רמות תשפיל : כי־אתה תאיר נרי יהוה
,exercitum percurram te in Quoniam .meam tenebrositatem illuminabit meus Deus
30 אלהי יגיה חשכי : כי בך ארץ גדוד
eloquium , ejus via perfecta Dei .murum transiliam meo Deo in &
31 ובאלהי אדלג־שור : האל תמים דרכו אמרת
Quoniam .eo in sperantibus omnibus ipse clypeus ; conflatum Domini
32 יהוה צרופה מגן הוא לכל החסים בו : כי
? nostrum Deum præter petra quis & ? Dominum præter Deus quis
מי אלוה מבלעדי יהוה ומי צור זולתי אלהינו :
Adæquans .meam viam perfectam dedit & ,fortitudine me accingens Deus
33 האל המאזרני חיל ויתן תמים דרכי : משוה
34 Docens .me stare faciet mea excelsa super & , cervarum sicut meos pedes
35 רגלי כאילות ועל במתי יעמידני : מלמד
dedisti Et .meis brachiis æreus arcus conteritur & , bellum ad meas manus
36 ידי למלחמה ונחתה קשת־נחושה זרועתי : ותתן
tua mansuetudo & ; me fulciet tua dextera & , tuæ salutis scutum mihi
לי מגן ישעך וימינך תסעדני וענותך
vacillârunt non & : me subtus meum gressum Dilatabis .me multiplicabit
37 תרבני : תרחיב צעדי תחתי ולא מעדו
.mea crura
קרסלי :

תרגום TARGUM.

16 ואתחמיאו עמקי מיא ואתגליאו שתאסיא דתבל
17 מסופיתא מן קדם יי ממימר תקוף רוגזך : שלח
נביוהי מלך תקיף דיתיב בתקוף רומא דברני
18 שזבני מעממין סגיאין : שזבני מן סנאי ארום
עשינין הנון ומן בעלי דבבי ארום אתגברו עלי :
19 אקדמו לי ביום טלטולי והוה מימרא דיי סמיך
20 לי : ואפיק יתי לרווחא שזבני מטול דאתרעי בי :
21 יגמלנני יי כזכותי כברירות ידי יתיב לי : מטול
22 דנטרית אורחן דתקנן קדם יי ולא הלכית
23 ברשע קדם יי : מטול דכל דינוי גלו לקבלי
24 למעבדהון וקימוי לא אעדי מני : והויתי שלים
25 ברחלתיה והויתי נטיר נפשי מחובין : ופרע יי
26 לי היך זכותי כברירות אידי קדם מימריה : עם
אברהם דאשתכח חסיד קדמך אסגיתא למעבד
חסדא עם זרעיה דיצחק דהוה שלים ברחלתך
27 אשלמתא מימר רעותך עמיה : עם יעקב דהוה
בריר קדמך בחרתא בנוי מן כל עממיא
ואפרשתא זרעיה מן כל פסולא ועם פרעה
וזרעיה ומצראי דחשיבו מחשבן בישן על עמך
28 בלבלתנון במחשבתהון : מטול דאנת ית עמא
בית ישראל דחשיכין ביני עממיא בגלותא אנת
עתיד למפרק ובמימרך אומיא תקיפיא
29 דמתגברין עליהון תמאיך : מטול דאנת תנהר
שרגא דישראל דמטפיא בגלותא דאנת הוא
מריה דנהורא דישראל יי אלהי יפקנני מחשכא
לנהור יחמנני בניחמותיה דעלמא דעתיד
30 למיתי לצדיקיא : מטול דבמימרך אסגי משרין
31 ובמימר אלהי אכבוש כרכין תקיפין : אלהא
דכונן ארחתיה אוריתא דיי בחירא תריס הוא
32 לכל דמתרחצין עלוי : ארום על נסא ופורקנא
דתעביד למשיחך ולשירי עמך דישתארון יודון
כל עממיא אומיא ולשניא ויימרון לית אלהא
אלא יי ארום לית בר מנך ועמך יימרון לית
33 דתקיף אלא אלהנא : אלהא דמזרו ליקמור
34 בחילא ומתקן שלים ארחי : דמשוי רגלי קלילין
35 היך איליא ועל בית תוקפי יקימנני : מליף אידי
למעבד קרבא ומתקיף היך קשת כרכומא
36 דרעי : ויהבת לי תקוף ופורקן וימינך תסיענני
37 ובמימרך אסגעתני : אפתית פסיעתי באתרי
ולא אודעזע רכובתי :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Et apparuerunt profunditates aquarum, & 16
discooperta sunt fundamenta orbis ab increpatione corā *Domino*, à verbo vehementi iræ tuæ. 17
Misit *prophetas suos rex fortis qui sedet in robore* excelso, accepit me, eripuit me de populis plurimis. 18
Eripuit me ab osoribus meis, quoniam potentes erant; ab inimicis meis, quoniam invaluerant supra me. 19
Prævenerunt me in die migrationis meæ, & fuit verbum Domini fulcrum mihi. 20
Et eduxit me in latitudinem: liberavit me, quoniam sibi complacuit in me. 21
Retribuet mihi Dominus secundùm justitiam meam, secundùm munditiam manuum mearum reddet mihi. 22
Quia custodivi vias rectas ante Dominum, & non ambulavi in improbitate coram *Domino*. 23
Quoniam omnia judicia ejus manifesta sunt coram me ut faciam ea: & pacta ejus non removebo à me. 24
Et fui perfectus in timore ejus: & fuit servator animæ meæ à peccatis. 25
Et retribuit Dominus mihi secundùm meritum meum, secundùm munditiam manuū mearū coram verbo suo. 26
Cùm Abraham qui repertus est pius ante te multiplicâsti facere pietatem, cum semine Isaac, qui fuit perfectus in timore tuo, perfecisti verbum voluntatis tuæ cum eo. 27
Cùm Jaacob qui *fuit purus* coram te, elegisti filios ejus de cunctis populis, segregastique stirpem ejus ab omni falsitate; & cum Pharaone *& semine ejus*, & Ægyptiis qui cogitaverant cogitationes malas adversus populum tuum, conturbatos reddidisti eos in cogitationibus suis. 28
Quoniam tu populum *domus Israel* egenorum *inter populos in captivitate*, tu, [*inquam*,] salvaturus es; & in verbo tuo gentes fortes, quæ roborantur adversum eos, deprimes. 29
Quoniam tu illuminabis lucernā *Israel quæ extincta est in captivitate, tu enim auctor es lucis Israel*: Domin' Deus meus *educet me è tenebris in lucem, videre faciet me consolationem seculi venturi justis*. 30
Quoniam in verbo tuo multiplicabo exercitus, & in verbo Dei mei subjugabo arces munitas. 31
Deus cujus rectæ sunt viæ, lex Domini electa, clypeus ipse est omnib' qui confidunt in *eo*. 32
Quoniā propter miraculū & redemptionē quæ edes Christo tuo & reliquiis populi tui, quæ remanebūt, laudes dicēt omnes populi, nationes & linguæ: dicentq; Non est De' nisi DOMINUS; *quoniā* non est nisi tu: popul' autē tu' dicet, Non est fortis nisi De' noster. 33
Deus qui accingit me cingulo in virtute, & dirigit perfectū iter meū. 34
Qui ponit pedes meos agiles sicut cervarū, & in domo fortitudinis meæ stare me faciet. 35
Docet manus meas ad belligerandū, & corroborat veluti arcū chalybeū brachia mea. 36
Et dedisti mihi fortitudinē *& salutē*, & dextera tua auxiliabitur mihi: & verbo tuo adauxisti me. 37
Dilatâsti gressus meos in loca mea, & non sunt commoti tali mei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 [illegible]
20 21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 25 [illegible]
26 [illegible]
27 28 [illegible]
29 30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 34 [illegible]
35 [illegible]
36 37 [illegible]

Et apparuerunt fontes aquarum, & detecta sunt fundamenta orbis ab increpatione tua, Dñe, & à flatu venti iræ tuæ. 16
Misit ab alto, & extraxit me, atq; excepit me ex aquis multis. 17
Meque liberavit ab hostib' meis validis, & ab osorib' meis qui fortiores me erant: 18
Qui prævenerant me in die mœroris mei. Fuitque mihi Dñs Salvator: 19
Et eduxit me in latitudinem, méque salvavit, quoniam placui ei. 20
Et retribuit mihi Dñs secundùm justitiam meam: & secundùm puritatem manuum mearum explevit me. 21
Quoniam custodivi vias Dñi, neque defeci à Deo meo. 22
Quoniam omnia judicia ejus coram me sunt, & leges ej' non averti à me. 23
Et fui sine macula cum eo, & cavi mihi à peccatis. 24
Et rependit mihi Dñs justitiam meam, & juxta puritatem manuum mearum coram oculis ejus. 25
Cum puro purus eris, & cum simplici simpliciter ages. 26
Et cum electo electus eris, & cum obliquo obliquè te geres: 27
Quoniam tu populum miserum servabis, & oculos sublimes deprimes. 28
Tu illuminabis lucernam meam, Dñs Deus meus illustrabit tenebras meas. 29
Quoniam per te curram adversùs phalangem, & per Deum meum transiliam murum. 30
Dei via sine macula est, eloquium Domini probatum, & adjuvans omnes qui confidunt in illo. 31
Quoniam non est Deus præter Dominum, neque est qui sit potens ut De' noster. 32
Deus est qui munivit me robore, & dedit immaculatam viam meam. 33
Fecit pedes meos tanquam cervi, & in alto statuit me: 34
Instruxit manus meas ad prælium, & corroboravit quasi arcum æreum brachia mea. 35
Dedisti mihi clypeum salutis; dextera tua fulciet me, & correptio tua enutriet me. 36
Dilatâsti passus meos subtus me, ne vacillarent vertebræ meæ. 37

Versio VULG. LAT.

16 Et apparuerunt fontes aquarum, & re-
velata sunt fundamenta orbis terrarum;
Ab increpatione tua, Domine, ab inspi-
17 ratione spiritûs iræ tuæ. Misit de sum-
mo, & accepit me : & assumpsit me de
18 aquis multis. Eripuit me de inimicis
meis fortissimis, & ab his qui oderunt
me : quoniam confortati sunt super me.
Prævenerunt me in die afflictionis meæ :
19 & factus est Dominus protector meus.
20 Et eduxit me in latitudinem : salvum me
21 fecit, quoniam voluit me. Et retribu-
et mihi Dominus secundùm justitiam
meam, & secundùm puritatem ma-
22 nuum mearum retribuet mihi : Quia
custodivi vias Domini, nec impiè gessi à
23 Deo meo. Quoniam omnia judicia ejus
in conspectu meo : & justitias ejus non
24 repuli à me. Et ero immaculatus cum
eo : & observabo me ab iniquitate mea.
25 Et retribuet mihi Dominus secundùm
justitiam meam : & secundùm puritatem
manuum mearum in conspectu oculorũ
26 ejus. Cum sancto sanctus eris, & cum vi-
27 ro innocente innocens eris : Et cum e-
lecto electus eris, & cum perverso per-
28 verteris. Quoniam tu populum humi-
lem salvum facies : & oculos superborũ
29 humiliabis. Quoniam tu illuminas lu-
cernam meam, Domine : Deus meus, illu-
30 mina tenebras meas. Quoniam in te e-
ripiar à tentatione, & in Deo meo
31 transgrediar murum. Deus meus, im-
polluta via ejus : eloquia Domini igne
examinata : protector est omnium spe-
32 rantium in se. Quoniam quis Deus præ-
ter Dominum? aut quis Deus præter
33 Deum nostrum? Deus qui præcinxit me
virtute : & posuit immaculatam viam
34 meam. Qui perfecit pedes meos tan-
quam cervorum, & super excelsa sta-
35 tuens me. Qui docet manus meas ad
prælium : & posuisti ut arcum æreum,
36 brachia mea. Et dedisti mihi prote-
ctionem salutis tuæ : & dextera tua
suscepit me : Et disciplina tua correxit
me in finem : & disciplina tua ipsa me
37 docebit. Dilatâsti gressus meos subtus
me : & non sunt infirmata vestigia
mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

16 † Καὶ ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων, † καὶ (η) ἀνεκα-
λύφθη τὰ θεμέλια τῆς οἰκουμένης· † ἀπὸ ἐπιτιμή-
σεώς σου κύριε, † ἀπὸ ἐμπνεύσεως πνεύματος ὀργῆς σου.
17 † Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με, † προσελάβετό
18 με ἐξ ὑδάτων πολλῶν. † Ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν μου
δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με, † ὅτι ἐστερεώθησαν
19 ὑπὲρ ἐμέ. † Προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου,
20 † καὶ ἐγένετο κύριος ἀντιστήριγμά μου. † Καὶ ἐξήγαγέ με
εἰς πλατυσμὸν, † ῥύσεταί με, ὅτι ἠθέλησέ (θ) με.
21 † Καὶ ἀνταποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην
μου, † καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀντα-
22 ποδώσει μοι. † Ὅτι ἐφύλαξα τὰς ὁδοὺς κυρίου,
23 † καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου. † Ὅτι πάντα τὰ
κρίματα αὐτοῦ ἐνώπιόν μου, † καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ
24 οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ. † Καὶ ἔσομαι ἄμωμος μετ' αὐ-
25 τοῦ, † καὶ φυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου. † Καὶ ἀντα-
ποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, † καὶ κατὰ τὴν
καθαριότητα τῶν χειρῶν μου † (ι) ἐνώπιον τῶν ὀ-
26 φθαλμῶν αὐτοῦ. † Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, † καὶ μετὰ
27 ἀνδρὸς ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ· † Καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκ-
28 λεκτὸς ἔσῃ, † καὶ μετὰ στρεβλοῦ διαστρέψεις. † Ὅτι
σὺ λαὸν ταπεινὸν σώσεις, † καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερη-
29 φάνων ταπεινώσεις. † Ὅτι σὺ φωτιεῖς λύχνον
μου κύριε, † ὁ θεός μου φωτιεῖς τὸ σκότος
30 μου. Ὅτι ἐν σοὶ ῥυσθήσομαι ἀπὸ πειρατηρίου,
31 † καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος. † Ὁ
θεός μου, ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, † τὰ λόγια
κυρίου πεπυρωμένα, † ὑπερασπιστής ἐστι πάντων † τῶν
32 ἐλπιζόντων ἐπ' αὐτόν. † Ὅτι τίς θεὸς πλὴν τοῦ κυ-
33 ρίου; † καὶ τίς θεὸς πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν; † Ὁ θεὸς
ὁ περιζωννύων με δύναμιν, † καὶ ἔθετο ἄμωμον τὴν
34 ὁδόν μου· † Ὁ (κ) καταρτιζόμενος τοὺς πόδας μου
35 ὡσεὶ (λ) ἐλάφου, † καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με· † Δι-
δάσκων χεῖράς μου εἰς πόλεμον. † καὶ ἔθου τόξον
36 χαλκοῦν τοὺς βραχίονάς μου, † Καὶ ἔδωκάς μοι
ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου· † καὶ ἡ δεξιά σου ἀντε-
λάβετό μου, † καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με εἰς
37 τέλος, † καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με διδάξει. † Ἐ-
πλάτυνας τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου, † καὶ
οὐκ ἠσθένησαν τὰ ἴχνη μου.

MS.A. (η) ἀνεκαλύφθησαν (θ) με. ῥύσεταί με ἐξ ἐχθρῶν μου δυνατῶν, καὶ ἐκ τῶν μισούντων με. Καὶ ἀνταποδώσει (ι) ἀνταποδώσει μοι ἐνώπιον (κ) καταρτίζων (λ) ἐλάφους,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopica, Transf. LAT.

15 Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata sunt fundamenta orbis terrarum. 18 Ab increpatione tua, Domine, ab inspiratione spirit⁹ iræ tuæ. 19 Misit de summo, et accepit me: assumpsit me de aquis multis. 20 Eruet me de inimicis meis potentibus, & ab his, qui oderunt me: quoniã confortati sunt super me. 21 Prævenerũt me in die (e) afflictionis meæ: & factus est Dominus [e] firmamentum meum. 22 Et eduxit me in latitudinem: (f) eruet me, quoniã voluit me. 23 Et retribuet mihi Dominus secundũ justitiam meam : & secundùm puritatem manuum mearum retribuet mihi. 24 Quia custodivi vias Domini: nec impiè gessi à Deo meo. 25 Quoniam omnia judicia ejus in conspectu (g) meo : & justitiæ ejus non recesserunt à me. 26 Et ero immaculatus cum eo : & observabo me ab iniquitate mea. 27 Et retribuet mihi Dominus secundùm justitiam meam, & [!] secundùm puritatem manuum mearum in conspectu oculorum ejus. 28 Cum sancto (h) [f] sanctificaberis, & cum viro innocente innocens eris. 29 Et cum electo electus eris, & cum perverso (i) perverteris. 30 Quoniam [g] tu populum (k) humilem salvum facies; & oculos superborum humiliabis. 31 Quoniam tu illuminabis lucernam meam, Domine : Deus meus, [h] illuminabis tenebras meas. 32 Quoniam in te eripiar à tentatione, & in Deo meo transgrediar murum. [i] Deus meus, immaculata via ejus : (l) eloquia Domini igne examinata : protector est omnium sperantium in se. 34 Quoniam quis Deus præter Dominum? & quis Deus præter Deum nostrum? 35 Deus qui præcinxit me virtute, & posuit immaculatam viam meam. 36 Qui perficit pedes meos tanquam (m) cervi : & super excelsa (n) statuit me. 37 Qui docet manus meas ad prælium : [k] & posuisti arcum æreum brachia mea. [l] Et dedisti mihi (o) protectionem (p) salutis meæ : & dextera tuæ suscepit me, 39 [m] Et disciplina tua correxit me in finem : (q) & disciplina tua ipsa me docebit. 40 Dilatâsti gressus meos subter me : & non sunt infirmata vestigia mea.

Versio ÆTHIOPICA.

16
እስተርአየ:አንቅዕተ:ማያት:: ወተከሠ 17
ተ:መሰረታተ:ዓለም::=ወእምተግሣጸ 18
17 ክ: እግዚኦ:: ወእምእስትንፋሰ:መዐት
ከ::= ፈነወ:እምአርያም:ወነሥአኒ:: 19
18 ወተመጠወኒ:እማይ: ብዙኅ::=ወአድኅ 20
ነኒ: እምፀርየ : ጽኑዓን:: ወእምጸላእ
19 ትየ:እስመ: ይኄይሉኒ::=ወበጽሑኒ:በ 21
ዕለተ:ምንደቤየ:: ወኮነኒ:እግዚአብሔ
ር:ምስካይየ::= ወአውፅአኒ: ውስተ:መ 22
20 ርኅብ:: ወአድኅነኒ : እስመ : ይፈቅደ
21 ኒ::=የአስየኒ:እግዚአብሔር:በከመ:ጽ 23
ድቅየ:: ወይፈድየኒ: በከመ: ንጹሐ: እደ
ዊየ::= እስመ: ዐቀብኩ: ፍናዊሁ:ለእግ 24
ዚአብሔር:: ወኢአበስኩ : ለአምላኪ
22 የ::= እስመ:ኵሉ: ኵነኔሁ:ቅድሜየ: 25
23 ውእቱ:: ወጽድቁኒ : ኢርሕቀ: እምኔ
የ::= ወእከውን:ንጹሐ:ምስሌሁ:: ወእ 26
ትዓቀብ:እምኃጢአትየ::=የዓስየኒ:እግ 27
24 ዚአብሔር : በከመ : ጽድቅየ:: ወይፈድ
የኒ:በከመ: ንጹሐ: እደዊየ:: በቅድመ:
25 ለዐይንታሁ::= ምስለ :ጻድቅ : ትጻድ 28
ቅ:: ወምስለ: ብእሲ: ንጹሕ : ንጹሐ :
ትከውን::= ወምስለ:ኅሩይ:ኅሩየ:ትከ 29
26 ውን:: ወምስለ:ጠዋይ: ትጠዊ::=እስ 30
መ:አንተ:እግዚኦ : ታድኅኖ : ለሕዝብ:
27 ትሑት::ወተኀስሮሙ:ለአዕይንተ: ዕቡያ
ን::= እስመ: አንተ:ታበርህ:ማኅቶትየ: 31
28 እግዚኦ:: አምላኪየ: ያበርህ : ጽልመ
ትየ::= እስመ:ብከ:እድኅን:እመንሱ 32
ት:: ወበአምላኪየ : እትዐደዋ: ለሶረ
29 ፍት::= ለአምላኪየሰ : ንጹሕ : ፍኖ 33
ቱ:: ቃለ : እግዚአብሔር : ፍቱን:: ወ
30 ምእመናሙ : ውእቱ : ለኵሎሙ : እለ:
ይትዌከሉ : ቦቱ::= መኑ : ውእቱ : 34
31 አምላክ : ዘእንበለ : እግዚአብሔር::
ወመኑ : እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ : አም
ላክነ::=እግዚአብሔር: ዘያቀንተኒ : ኃ 35
32 ይለ:: ወረሰየ: ንጹሐ : ለፍናትየ::=
ዘያረትዖን : ከመ : ኃየል : ለእገርየ:: 36
ወያቀውመኒ፡ ውስተ : መልዕልት:=
33 ዘይሜህረኒ : ፀብእ : ለእደዊየ :: 37
34 ወረሰየ:ቀስተ:ብርት: ለመዝረዕትየ::=
ወወሀበኒ : መእመነ : ለመድኃኒትየ:: 38
ወየማንከ: ተወከፈኒ::=ወተግሣጽከ: 39
35 ዘያጸንዓኒ : ለዝሉፉ:: ወተግሣጽከ :
36 ውእቱ: ዘይሜህረኒ::= ወአርኀብከ:መ 40
ኪደየ : በመትሕቴየ:: ወኢደክማ:
37 ሰኰናየ ::=

INTERP. ÆTHIOP. [e] protector meus. [f] rependet mihi [f] sanctus eris, [g] tu, Domine, [h] illuminabit [i] Dei autem mei (,.) dirigit [k] et posuit [l] Et dedit [m] Et misericordia tua quæ me fortior est in

Versio ARABICA. cum Interpretatione LATINA.

16 *ظهرت عيون المياه. وانكشفت اساسات المسكونة. من انتهارك يا رب ومن هبوب ريح غضبك.
17 18 *ارسل من العلي واخذني. نشلني من المياه الغزيرة *وخلصني من اعداي الاشداء. ومن
19 هبوب يد المبغضين لي. لانهم تقووا اكثر مني *ادركوني في يوم ضري. والرب صار لي سندا.
20 *اخرجني الى السعة وانقذني لانه احبني. *خلصني من اعداي الاشداء. ومن المبغضين
21 22 لي *جازاني الرب مثل بري. ومثل طهر يدي يعطيني *لاني حفظت سبل الرب. ولم اناقف على
23 24 الهي *لان كل احكامه قدامي. وحقوقه لم ابعدها عني *واكون معه بلا عيب. واتحفظ من
25 26 اثمي *يجازيني الرب مثل بري. ومثل طهر يدي امام عينيه *مع البار بارا تكون. ومع العفيف
27 28 عفيفا تكون *ومع المختار مختارا تكون. ومع الملتوي ملتويا تكون *لانك انت يا رب تنجي
29 الشعب المتواضع. وتذل اعين المتعظمين *وانت يا رب تضي سراجي. الهي انار ظلمتي.
30 31 32 *لاني بك انجوا من المحن. وبالاهي اعبر السور *الهي لا ريب في سبله. كلام الرب مختبر *هو ناصر
33 جميع المتوكلين عليه *لا اله الا الرب. ولا عزيز مثل الاهنا* الله الذي عضدني بقوة. وجعل
34 35 36 سبلي بلا عيب *الذي يثبت رجلي مثل الايل. وعلى الاعالي يقيم قدمي *الذي يعلم يدي
37 القتال. وشدد ذراعي مثل قوس النحاس *اعطيتني نصرة خلاصي. يمينك نصرتني *وادبك
38 قومني الى الانقضاء. وحكمتك تعلمني *اوسعت خطاي تحتي ولم تضعف قوايمي.

*Apparuerunt fontes aquarum, & detecta 16
sunt fundamenta habitatæ, ab increpati-
one tua, O Domine, & à flatibus venti
indignationis tuæ. Misit ab alto, & acce- 17
pit me : extraxit me ex aquis multis. Et 18
liberavit me ab inimicis meis fortissimis,
& à flatu man⁹ osorũ meorũ, quoniã in-
valuerunt magis quàm ego : Comprehen- 19
derunt me in die penuriæ meæ : at Domi-
nus fact⁹ est mihi adminiculũ. Eduxit me 20
in latitudinẽ, & liberavit me, quia ama-
vit me. Liberes me ab inimicis meis for-
tissimis, & ab osoribus meis : Retribuit 21
mihi Domin⁹ secundùm innocentiã meã,
& secundùm puritatem manuũ mearum
dabit mihi; Quoniã servavi semitas Do- 22
mini, & non cõmisi scelus contra Deum
meũ. Nam omnia judicia ejus coram me 23
sunt, & decreta ejus non elongavi à me.
Et ero cum eo sine macula, & cavebo mi- 24
hi ab iniquitate mea. Retribuet mihi Do- 25
min⁹ secundùm innocentiam meã, & se-
cundùm munditiam manuũ mearum ob
oculos ejus. Cum innocente innocens eris, 26
cum & honesto honestus eris : Et cum 27
electo electus eris, & cum perverso per-
versus eris. Quoniam tu, O Domine, 28
redimes populum humilem, & humi-
liabis oculos magnificantium se. Et tu, 29
O Domine, illuminas lucernam meam :
Deus meus illuminavit tenebras meas.
Quia per te salvabor à tentatione, & per 30
Deũ meũ penetrabo murũ. In Dei semitis 31
non est hæsitatio : Eloquiũ Domini proba-
tũ, ipsũq; adjuvans omnes confidentes in
eo. Non est Deus nisi Dominus, neque est 32
fortis sicut De⁹ noster : Deus, qui accinxit 33
me virtute, & reddidit semitas meas sine
macula. Qui stabilivit pedes meos tanquã 34
cervorũ, et super excelsa erigit vestigia
mea. Qui docet man⁹ meas pugnã, et cor- 35
roboravit brachia mea veluti arcũ æ i.
Præbuisti mihi subsidiũ salutis meæ: dex- 3
tera tua adjuvit me. Et disciplina tua 3
direxit me usq; ad extremũ, et sapientia tua docet me. Dilatâsti gressus meos subtus me, et non sunt debilitata crura mea. 3*

תהלים : יח

deinc , revertar non & : eos comprehendam & , meos inimicos Persequar
38 ארדוף אויבי ואשיגם ולא־אשוב עד
subtus cadent : surgere poterunt non & , eos Transfigam .eos consumere
39 כלותם: אמחצם ולא־יכלו קום יפלו תחת
mihi obsistentes incurvabis : bellum ad fortitudine me accinxisti Et .meos pedes
40 רגלי: ותאזרני חיל למלחמה תכריע קמי
me habentes odio & ,cervicem mihi dedisti meorum inimicorum Et .me subtus
41 תחתי: ואיבי נתתה לי ערף ומשנאי
non & , Dominum super ; salvans non & Clamabunt .eos succidam
42 אצמיתם: ישועו ואין מושיע על־יהוה ולא
lutum sicut : venti facies super pulverem ut eos comminuam Et .eos exaudivit
43 ענם: ואשחקם כעפר על־פני־רוח כטיט
me pones , populi contentionibus à me Erues .eos evacuabo platearum
44 חוצות אריקם: תפלטני מריבי עם תשימני
auris auditum Ad .mihi servient cognovi non populus : gentium caput in
45 לראש גוים עם לא־ידעתי יעבדוני: לשמע און
,decident extranei Filii .mihi mentientur extranei filii : mihi obtemperabunt
46 ישמעו לי בני־נכר יכחשו־לי: בני־נכר יבלו
,mea petra benedictus & Dominus Vivit .suis carceribus à expavescent &
47 ויחרגו ממסגרותיהם: חי־יהוה וברוך צורי
duxit & ; mihi ultiones dans Deus .meæ salutis Deus se exaltet &
48 וירום אלהי ישעי: האל הנותן נקמות לי וידבר
mihi obsistentibus ab etiam , meis inimicis ab meus Erutor .me sub populos
49 עמים תחתי: מפלטי מאיבי אף מן־קמי
gentibus in tibi confitebor Propterea .me erues rapinæ viro à ; me exaltabis
50 תרוממני מאיש חמס תצילני: על־כן אודך בגוים
faciens & , sui regis salutes Magnificans .cantabo tuo nomini & ; Domine
51 יהוה ולשמך אזמרה: מגדל ישועות מלכו ועשה
.seculum in usque ejus semini & ,David suo uncto misericordiam
חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד־עולם:

PSALM. XIX. יט

opus & ; Dei gloriam enarrantes Cœli .Davidi canticum Victori
1 למנצח מזמור לדוד: השמים מספרים כבוד־אל ומעשה
2 nocti nox & ; sermonem eructabit diei Dies .expansio indicans ejus manuum
3 ידיו מגיד הרקיע: יום ליום יביע אמר ולילה ללילה
eorum vox sit audita non ut , verba non & ,sermo Non .scientiam indicabit
4 יחוה־דעת: אין־אמר ואין דברים בלי נשמע קולם:
eorum eloquia orbis extremum in & ,eorum linea exivit terram omnem In
5 בכל־הארץ יצא קום ובקצה תבל מליהם
egrediens sponsus tanquam ipse Et .eis in tabernaculum posuit Soli
6 לשמש שם־אהל בהם: והוא כחתן יצא
.viam currendum ad potens ut gaudebit ; suo thalamo de
מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח:

תרגום TARGUM.

38 ארדוף סנאי ושיצתנון ולא תבות עד
39 דנשרתנון: אנתרנון ולא יכילו למקם ונפלו
40 קטילין תחות פרסת רגלי: וזרזתא לי חילא
היך קמור למעבד קרבא תברתא עממין דקימין
41 לאבאשא לי תחותי: ובעלי דבבי תברתא
42 קדמי יהבתנון מחורי קדל וסנאי אשיצנון: בען
סעיד ולית להון פריק מצלן קדם יי ולא מקבל
43 צלותהון: ודושתנון היך גרגשתא דארעא
על אנפי ועפא והיך סין אשקקי בעטית אנון:
44 תשזבנני מפלגת עממיא תנטרינני במזלי זין
בריש עממיא עמא דלא חכימת יפלחונני:
45 לשמע אודן ישתמעון לי בני עממיא יכדבון
46 קדמי: בני עממיא יסופון ויטלטלון
47 מברניתהון: קים הוא יי ובריך תקיפא דמן
קדמוהי מתיהב לי תקוף ופורקן ומרומם
48 אלהא תקוף פורקני: אלהא דעבד פורענותא
לי ומתבר עממיא דקימין לאבאשא לי תחותי:
49 משיזבי מבעלי דבבי לחוד על דקימין
לאבאשא לי תגברנני מן גוג ומשרית עממין
50 דחטופין עמהון תשזבנני: מטול היכנא אודה
קדמך ביני עממיא יי ולשמך אומר תושבחתא:
51 מסגי למעבד פרקן עם מלכיה ועבד טיבו
למשיחה לדוד ולזרעיה עד עלמא:

יט

1 לשבחא תושבחתא לדוד: 2 דמסתכלין בשמיא
משתעין יקרא דיי ועובדי ידוי מחוין דמדיקין
3 באוירא: יומא ליומא מוסיף ומביע מימרא
4 ולילא ללילא פתית ומחוי מנדעא: לית
מימר דתורעמתא ולית מלי דשגושא דלא
5 משתמע קלהון: בכולא ארעא נפק מתח
עניניהון ובסיפי תבל מליהון לשמשא שוי
6 משרוי ויהרא בהון: והוא בצפרא במפקיה
יפוק היך חתנא דנפק מגנוניה ובטיהרא יחדי
היך גברא למרהט בארחא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Persequar inimicos meos et *disperdam* illos, 38
& non convertar donec delevero eos. Dele- 39
bo eos & non poterunt surgere: & cadent
occisi subtus plantas pedum meorum. Præ- 40
cinxisti me virtute *veluti cingulo* ad belli-
gerandú, confregisti populos qui insurgunt
ad malefaciendum mihi sub me. Et inimi- 41
cos meos confregisti coram me: effecisti ut
ipsi terga verterent; osores autem meos dis-
perdam. Quærent adjutoré, & non erit eis 42
redemptor: deprecabuntur à Dño, & non
recipiet orationem eorú. Et attrivi eos ut 43
glebam *terræ* ante faciem venti,& sicut lu-
tum platearum conculcavi eos. Salvabis me 44
à dissidio populorum: *servabis me cùm in-
cessero armatus* in *capite* gentium; populus
quem non novi, serviet mihi. Ad auditum 45
auris obedient mihi: filii *populorum* men-
tientur in præsentia mea. Filii *populorum* 46
consumentur,et migrabunt de prætoriis suis.
Vivit Dominus ipse & benedictus fortis, à 47
cujus conspectu datur mihi fortitudo &
redemptio: & exaltetur Deus fortitudo
redemptionis meæ. Deus qui facit ultionem 48
meam, & consternit sub me populos qui in-
surgunt ad malefaciendum mihi. Ereptor 49
meus de auctoribus inimicitiæ meæ, atque
iis qui insurgunt ut noceant mihi, valenti-
orem me facies: à *Gog & castris populorũ*
cum *quibus* rapina est,erues me. Propterea 50
laudabo te inter gentes Domine, & nomini
tuo dicam laudes. Magnificans ut faciat 51
redemptionem cum rege suo, & beneficen-
tiam præstans Messiæ suo Davidi, & semini
ejus usque in æternum.

Ad laudandum Hymnus Davidi. 1

PSAL. XIX.

Qui suspiciunt cœlos, enarrant gloriam 2
Domini, & opera manuum ejus annunciant
qui speculantur in aëra. Dies diei *pergit & 3
eructat* verbum, & nox nocti *dilatat &*
nunciat scientiam. Non est verbum mur- 4
murationis,& non sunt sermones tumultus,
quò non *auditur vox* eorú. In omnem ter- 5
ram exivit extensio *significationis* eorum, &
in fines orbis verba eorum: Soli posuit
tabernaculum splendorem in ipsis. Et 6
ipse manè *in exortu suo prodit* sicut
sponsus qui egreditur de thalamo suo: &
in *meridie* lætabitur ut gigas, ut currat
in *via*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 39 [illegible]
40 [illegible]
41 42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]

Persequar inimicos meos,& assequar eos,nec 38
revertar donec absumam illos. Percutiam e- 39
os & non poterunt surgere, cadéntq; subtus
pedes meos. Præcinges me virtute in bello,& 40
prosternes eos qui insurgunt adversùm me:
Et hostes meos debellabis coram me,osoré- 41
que meos silere faciam. Clamabunt, & non 42
erit ipsis salvator, petent à Domino, & non
exaudiet eos, Comminuam illos ut pulverem 43
contra faciem venti, & sicut lutum platearú
conculcabo eos. Liberabis me à jurgiis po- 44
puli, & constitues me caput gentium. Po-
pulus quem non cognovi, servient mihi. Et 45
auditu auris audient me. Filii alieni 46
subdent se mihi. Filii alieni marcescent,
& claudicabunt à semitis suis. Vivens 47
est Dominus,& benedictus est roborator me-
us. Exaltare, Deus Salvator meus, Deus qui 48
concessit mihi vindictam, & subdidit gentes
sub me. Et salvavit me ab hostibus meis; & 49
ab iis qui insurgunt in me, eripe me, & à vi-
ris iniquis liberabis me. Propter hoc confi- 50
tebor tibi inter gentes, Domine mi,& nomi-
ni tuo canam. O exaltans salutem Regis sui,
& faciens beneficium christo suo Davidi,et 51
semini ejus usque in seculum.

PSAL. XIX.

Davidis. Liberatio populi ex Ægypto. Nobis autem Theologia. Vers. 32. 1

Coeli enarrant gloriam Dei,& opus ma- 2
nuum ejus declarat firmamentum. Dies diei
emittit sermonem, & nox nocti indicat scien- 3
tiam. Non est sermo neque verba, quorum 4
non audiatur vox; Nam in omnem terram 5
exivit annuntiatio eorum, et in fines orbis
verba eorum. Et super solem fixit tabernacu-
lum suum in eis. Atque is velut sponsus qui e- 6
greditur è thalamo, exultabit ut gigas ad
currendam viam suam.

Versio VULG. LAT.

38 Perſequar inimicos meos, & compre-
hendam illos : & non convertar do-
nec deficiant. Confringam illos, nec
39 poterunt ſtare : cadent ſubtus pedes
meos. Et præcinxiſti me virtute ad
40 bellum : & ſupplantâſti inſurgentes in
me ſubtus me. Et inimicos meos dediſti
41 mihi dorſum, & odientes me diſperdi-
diſti. Clamaverunt, nec erat qui ſal-
42 vos faceret ; ad Dñm, nec exaudivit eos.
Et comminuam eos , ut pulverem ante
43 faciem venti : ut lutum platearum de-
lebo eos. Eripies me de contradictioni-
44 bus populi : conſtitues me in caput
gentium. Populus, quem non cogno-
45 vi, ſervivit mihi : in auditu auris obe-
divit mihi. Filii alieni mentiti ſunt
46 mihi, filii alieni inveterati ſunt, &
claudicaverunt à ſemitis ſuis. Vivit
47 Dñs, & benedictus Deus meus, & exal-
tetur Deus ſalutis meæ. Deus qui das
48 vindictas mihi, & ſubdis populos ſub
me, liberator meus de inimicis meis ira-
cundis. Et ab inſurgentibus in me ex-
49 altabis me : à viro iniquo eripies me.
50 Propterea confitebor tibi in nationib᷒,
Domine : & nomini tuo pſalmum di-
51 cam. Magnificans ſalutes regis ejus, &
faciens miſericordiam chriſto ſuo Da-
vid, & ſemini ejus uſque in ſeculum.

1 In finem, Pſalmus David.

XVIII.

2 Cœli enarrant gloriam Dei, & ope-
ra manuum ejus annuntiat firmamen-
3 tum. Dies diei eructat verbum, & nox
4 nocti indicat ſcientiam. Non ſunt lo-
quelæ, neque ſermones, quorum non
5 audiantur voces eorum. In omnem
terram exivit ſonus eorum : & in fines
6 orbis terræ verba eorum. In Sole
poſuit tabernaculum ſuum : et ipſe
tanquam ſponſus procedens de thala-
mo ſuo : Exultavit ut gigas ad cur-
rendam viam,

Verſio GRÆC. LXX. Interp.

38 † Καταδιώξω τοὺς ἐχθρούς μου, καὶ καταλήψομαι αὐ-
τοὺς, † καὶ οὐκ ἀποστραφήσομαι, ἕως ἂν ἐκλείπω-
39 σιν. † Ἐκθλίψω αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι,
40 † πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου. † Καὶ περιέζωσάς
με δύναμιν εἰς πόλεμον, † συνεπόδισας πάντας
41 τοὺς (*) ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμὲ ὑποκάτω μου. † Καὶ
τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον, † καὶ τοὺς μισοῦν-
42 τάς με (μ) ἐξωλόθρευσας. † Ἐκέκραξαν, καὶ οὐκ ἦν
ὁ σώζων· † πρὸς κύριον, καὶ οὐκ (ν) εἰσήκουσεν αὐ-
43 τῶν. † Καὶ λεπτυνῶ αὐτοὺς (ξ) ὡς χοῦν κατὰ πρόσ-
ωπον ἀνέμου, † ὡς πηλὸν πλατειῶν λεανῶ αὐτούς.
44 † (ο) Ῥῦσαί με ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ, † καταστήσεις
45 με εἰς κεφαλὴν ἐθνῶν· † Λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων, ἐδού-
λευσέ μοι, † εἰς ἀκοὴν ὠτίου (π) ὑπήκουσέ μοι.
46 † Υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι. † υἱοὶ ἀλλότριοι
ἐπαλαιώθησαν, † καὶ ἐχώλαναν (ρ) ἀπὸ τῶν τρί-
47 βων αὐτῶν. † Ζῇ κύριος, καὶ εὐλογητὸς ὁ θεός
48 μου, † καὶ ὑψωθήτω ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου. † Ὁ
θεὸς ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, † καὶ ὑποτάξας
λαοὺς ὑπ' ἐμὲ, † ὁ ῥύστης μου ἐξ ἐχθρῶν (σ) ὀργί-
49 λων. † Ἀπὸ τῶν ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμὲ ὑψώσεις με,
50 † ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου (τ) ῥύσῃ με. † Διὰ τοῦτο
ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι κύριε, † καὶ τῷ
51 ὀνόματί σου ψαλῶ. † Μεγαλύνων τὰς σωτηρίας
τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, † καὶ ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ
αὐτοῦ † τῷ Δαυὶδ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, ἕως
αἰῶνος.

MS. A. (*) ἐπανισταμένους (μ) ἐξωλέθρευσας. (ν) εἰσήκουσεν (ξ) ὡσεὶ χοῦν (ο) Ῥῦσαί τε με ἀπὸ ἀντιλογιῶν λαῶν, (π) ἐπήκουσάς μοι. Οἱ υἱοὶ (ρ) ἐκ τῶν (σ) μου ὀργίλων. (τ) ῥῦσαί με.

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιη'.

2 † Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, † ποίησιν δὲ
3 χειρῶν αὐτοῦ (*) ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα. † (α)
Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, † καὶ νὺξ νυκτὶ (β)
4 ἀναγγέλλει γνῶσιν. † Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν
5 οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. † Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν
ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, † καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
6 οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. † Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο
τὸ σκήνωμα αὐτοῦ, † καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκ-
πορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ. † ἀγαλλιάσεται ὡς
γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ.

MS. A. (*) ἀναγγέλει (α) Ἡ ἡμέρα (β) ἀναγγέλει

Verſ. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Tranſl. LAT.

38 41 Perſequar inimicos meos, & comprehendam illos : & non revertar, [n] donec deficiat. 42 Con-
39 fringam illos, nec poterunt ſtare : cadent ſubtus pedes meos. 43 Et
40 præcinxiſti me virtute ad bellum : ſupplantâſti (r) omnes inſurgentes in me ſubter me : 44 Et ini-
41 micos meos dediſti mihi dorſum : et odio habentes me diſperdidiſti.
42 45 Clamaverunt, nec erat qui ſalvos faceret : ad Dominum, nec exaudivit eos. 46 Et comminuā
43 eos, ut pulverem ante faciē venti : ut lutum platearū, [o] delebo eos.
44 47 (ſ) Erue me [p] de contradictionibus populi : conſtitues me in caput gentium. 48 Populus, quem
45 non cognovi, ſervivit mihi : in auditu auris obedivit mihi. 49 Filii
46 alieni mentiti ſunt mihi : filii alieni (t) inveterati ſunt, & claudicaverunt à ſemitis ſuis. 50 Vi-
47 vit Dominus, & benedictus Deus meus : & exaltetur Deus ſalutis meæ. 51 [q] Deus qui das vindi-
48 ctas mihi. & ſubdis populos ſub me : [r] liberator meus de (u) inimicis iracundis. 52 Ab inſurgen-
49 tibus in me exaltabis me : à viro iniquo eripies me. 53 Propterea
50 confitebor tibi in gentibus, Domine : et nomini tuo pſallam. 54 Ma-
51 gnificans ſalutes regis ejus ; & faciens miſericordiam chriſto ſuo David, et ſemini ejus in ſeculum.

1 In finem, Pſalmus ipſi David. XVIII.

2 1 Cœli enarrant gloriā Dei, & opus manuum ejus an-
3 nuntiat firmamentū. 2 Dies diei eructat verbum, & nox nocti an-
4 nuntiat ſcientiam. 3 Non (a) ſunt loquelæ, neque ſermones, quorum
5 non audiantur voces eorum. 4 In omnem terrā exivit ſonus eorum,
& in fines orbis terræ [a] verba
6 eorum. 5 In (b) Sole poſuit tabernaculum ſuum : & [b] ipſe tanquam ſponſus procedens de thalamo ſuo. 6 Exultabit ut gigas ad currendam viam (c) ſuam:

INTERP. ÆTHIOP. [n] donec conſumam eos. [o] conculcabo eos. [p] de ſermone [q] Deus meus [r] & qui liberat me de inimicis meis caſtigatis. PSAL. XVIII. [a] pervenit ſermo eorum. [b] ipſe quidem

Verſio ÆTHIOPICA.

38 እዴግኖሙ : ለፀርየ : ወእኀዝሞሙ :: ወኢይት 41
39 ሜየጥ : እስከ : ለጠፍኦሙ ::=፥ እሞንደ 42
ቦሙ : ወኢይክሉ : ቀዊመ :: ወይወድቁ : ታ
40 ሕተ : እገርየ ::=፥ ወታቀንተኒ : ኃይለ : በጸ 43
ብእ :: ወአዕቀጽኮሙ : ለኵሎሙ : እለ :
41 ቆሙ : ላዕሌየ : በመትሕቴየ ::=፥ ወመጠ 44
ውከኒ : ዘባኖሙ : ለፀርየ :: ወሰረውኮሙ :
ለጸላእትየ ::=፥ ወአውየዉ : ወኀጥኡ : 45
42 ዘይረድኦሙ :: ወሀበ : እግዚአብሔር :
ወኢሰምዖሙ ::=፥ እኀርጾሙ : ከመ : 46
43 ጸበል : ዘቅድመ : ገጸ : ነፋስ :: ወእከይዶሙ :
ከመ : ጽንጕነ : መርኅብ ::=፥ አድኅነኒ : እም 47
44 ነቢበ : አሕዛብ :: ወትሠይመኒ : ውስተ : ርእ
ሰ : ሕዝብ ::=፥ ሕዝብ : ዘኢየአምር : ተቀነ 48
45 የ : ሊተ :: ውስተ : ምስማዐ : እዝን : ተሰጥዉ
46 ኒ ::=፥ ውሉደ : ነኪር : ሐሰዉኒ :: ውሉደ : 49
ነኪር : በልዩ :: ወሐንከሱ : በፍናቲሆሙ ::=፥
ሕያው : እግዚአብሔር : ወቡሩክ : አምላኪ 50
47 የ :: ወተለዐለ : አምላከ : መድኀኒትየ ::=፥
አምላኪየ : ያገብእ : በቀልየ :: ወአግረረ : 51
48 ሊተ : አሕዛብ : በመትሕቴየ :: ዘይባልሐ
ኒ : እምጸላእትየ : መንስቃን ::=፥ ወዘ 52
49 ያሌዕለኒ : እምእለ : ቆሙ : ላዕሌየ :: እም
ብእሲ : ገፋዒ : ባልሐኒ ::=፥ በእንተዝ : 53
50 እገኒ : ለከ : በውስተ : አሕዛብ : እግዚኦ ::
ወእዜምር : ለስምከ ::=፥ ዘያዐቢ : 54
51 ለመድኀኒተ : ንጉሡ :: ወይገብር : ምሕ
ረተ : ለመሲሁ : ለዳዊት :: ወለዘርኡ : እስ
ከ : ለዓለም ::

1 ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት ::

2
3 ፲፰ ሰማያት : ይነግሩ : ስብሐተ : እግዚአብሔ 1
ር :: ወግብረ : እደዊሁ : ያየድእ : ሰማያት ::=፥
4 ዕለት : ለዕለት : ትጐሥዕ : ነቢበ :: ወሌሊት : 2
ለሌሊት : ታየድዕ : ጥበበ ::=፥ አልቦ : ነገረ : 3
5 ወአልቦ : ነቢበ : ዘኢተሰምዐ : ቃሎሙ ::=፥
ውስተ : ኵሉ : ምድር : ወፅአ : ነገሮሙ :: 4
6 ወእስከ : አጽናፈ : ዓለም : በጽሐ : ነቢቦ
ሙ ::=፥ ወውስተ : ፀሐይ : ሤመ : ጽላሎቶ :: 5
ወውእቱሰ : ከመ : መርዓዊ : ዘይወፅእ : እም
ጽርሑ ::=፥ ይትፌሣሕ : ከመ : ይርባሕ : 6
ዘይሜርድ : ፍናቶ ::

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * اطلب اعداي فادركهم * ولا ارجع حتي يفنوا * اريهم فلا يستطيعون القيام * يسقطون
40 41 تحت قدمي * اعضدني بقوة في الحرب * جعلت كل الذين قاموا علي تحتي * ابدت اعداي
42 43 واستاصلت الذين شنوني * صرخوا وليس مخلص * والي الرب فلم يستجب لهم * اسحقهم
44 مثل الهباء امام الريح * ومثل طين الطرق اطاوهم * نجني يا رب من مقاومة الشعب * صيرني
45 46 راسا للشعوب * الشعب الذي لا اعرفه تعبد لي * بسماع الاذن اطاعني * ابناء الغرباء
47 48 كذبوني * وبنوا الغرباء عتقوا وصاروا عرجا في سبلهم * حي هو الرب * ومبارك هو الهي
49 يتعالي اله خلاصي * الله الذي وهب لي الانتقام * اخضع الشعوب تحتي * ونجاني من يد
50 اعداي المبغضين * ورفعني من الذين قاموا علي * خلصني من انسان دغل * ومن اجل
51 هذا اعترف لك يا رب في الامم * وارتل لاسمك * يا معظم خلاص الملك * وصانع الرحمة
لمسيحه * داود وزرعه الي الابد *
1 2 * المزمور الثامن عشر لداود * قاله في الاخر يوم السبت الستيكن * لا *
3 4 * السموات تنطق بمجد الله * والفلك يخبر بصنعة يديه * يوم يبدي كلمة ليوم * وليل
5 يبدي علما لليل * ليس بقول ولا بكلمات * الذين لم تكن تسمع اصواتهم * خرجت
6 اصواتهم في الارض كلها * وبلغ كلامهم اقطار المسكونة * جعل مسكنه في الشمس * وهي
مثل العروس اذا خرج من خدره * تفرح مثل الجبار الذي يسرع في سبله *

Quæram inimicos meos, & comprehendam illos, & non revertar donec abſumantur. Proſternam eos, nec poterunt ſur- 39
gere : cadent ſubtus pedes meos. Accinxiſti me fortitudine in bello : poſuiſti 40
omnes, qui inſurrexerunt adverſum me, ſubtus me. Perdidiſti inimicos meos, & 41
eradicâſti qui me oderunt. Clamaverunt, 42
nec fuit Salvator : & ad Dominum, & non exaudivit eos. Comminuā eos veluti 43
glumam ante ventū, & veluti lutum viarum conculcabo eos. Libera me, O Do- 44
mine, à contradictione populi : conſtitue me Principem populorum. Populus, quem
non novi, ſervivit mihi. Obedivit mihi 45
per auditum aurium. Filii alienigenarum abnegaverunt me : Et filii alienorum in- 46
veterati ſunt, & facti ſunt claudi in ſemitis ſuis. Vivus eſt Dominus, & bene- 47
dictus eſt Deus meus : exaltetur Deus ſalutis meæ : Deus qui dedit mihi vindi- 48
ctam, ſubjecit populos mibi. Et liberavit me de manu inimicorum meorum odi- 49
entium : & eripuit me ab iis, qui inſurrexerunt in me, & ſalvavit me ab homine doloſo. Propterea confitebor tibi, O 50
Domine, inter populos, & pſallam nomini tuo, O magnificans ſalutem regis, & 51
faciens miſericordiam erga chriſtum ſuum David, & ſemen ejus in æternum.

PSAL. XVIII. Davidis.
Dictus eſt ab eo de fine, die Sabbathi. Verſ. 31. 1

Cœli proferunt gloriam Dei, & firmamentum narrat artem manuum 2
ejus. Dies manifeſtat eloquium ejus diei, 3
& nox indicat ſcientiam nocti. Non ſer- 4
mone, neque verbis, quorum non audiantur voces. Imò exierunt voces eorum in 5
terram univerſam, & pervenit eloquium eorum ad terminos habitatæ. Poſuit
habitaculum ſuum in ſole : Et hic velut 6
ſponſus cùm exit è thalamo ſuo, gaudet tanquam gigas, qui feſtinat in ſemitis ſuis.

תהלים : כ כא

non & ; eorum extrema super ejus revolutio & ,ejus egressio cœlorum extremo Ab
7 מקצה השמים מוצאו ותקופתו על־קצותם ואין
testimoniū ; animam convertens ,perfecta Domini Lex .ejus calore à *latens*
8 נסתר מחמתו : תורת יהוה תמימה משיבת נפש עדות
; recta Domini Præcepta .*simplicem* efficiens sapientem ,fidele Domini
9 יהוה נאמנה מחכימת פתי : פקודי יהוה ישרים
Domini Timor .oculos illuminans ,purum Domini præceptum : cor lætificantia
10 משמחי־לב מצות יהוה ברה מאירת עינים : יראת יהוה
sunt justificata ; veritas Domini judicia ,*perpetuum* in permanens ,mundus
11 טהורה עומדת לעד משפטי־יהוה אמת צדקו
liquore & ,melle *præ* *dulcia* & ; *multo* *obrizo præ* & ,*auro præ* Desiderabilia .pariter
12 יחדו : הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונפת
.multa merces ea custodiendo in : eis in illustratur tuus servus Etiam .*favorum*
13 צופים : גם־עבדך נזהר בהם בשמרם עקב רב :
prohibe *insolentibus ab* Etiam .me munda occultis ab ? intelliget quis Errores
14 שגיאות מי־יבין מנסתרות נקני : גם מזדים חשך
prævaricatione à ero mundus & : ero perfectus tunc ,*me in* dominentur ne ,tuū servū
15 עבדך אל־ימשלו־בי אז איתם ונקיתי מפשע
; *tuas facies ad* mei cordis meditatio & ,mei oris eloquia voluntatē ad Erunt .*multa*
רב : יהיו לרצון אמרי־פי והגיון לבי לפניך
.mi redemptor & ,mea petra Domine
יהוה צורי וגאלי :

PSAL. XX. כ

te elevet : angustiæ die in Dominus te Exaudiat .David canticum Victori
1 2 למנצח מזמור לדוד : יענך יהוה ביום צרה ישגבך
.te fulciat Sijon de & , sanctitate de *tuum* auxiliū Mittat .Jahacob Dei nomen
3 שם אלהי יעקב : ישלח־עזרך מקדש ומציון יסעדך :
tibi Det .Selah ,incineret *tua ascensio* & ; tuorum *munerum* omnium Recordetur
4 5 יזכר כל־מנחתיך ועולתך ידשנה סלה : יתן־לך
, tua salute in *Ovabimus* .impleat tuum consilium omne & ; tuum cor secundùm
6 כלבבך וכל־עצתך ימלא : נרננה בישועתך
omnes Dominus impleat : elevabimus vexillum nostri Dei nomine in &
ובשם אלהינו נדגל ימלא יהוה כל־
ei respondebit ;suum *unctum* Dominus fecit salvū quòd scivi Nunc .tuas petitiones
7 משאלותיך : עתה ידעתי כי הושיע יהוה משיחו יענהו
hi & ,curru in Hi .suæ dexteræ salus fortitudinibus in :suæ sanctitatis cœlis de
8 משמי קדשו בגבורות ישע ימינו : אלה ברכב ואלה
,se incurvaverunt Hi .memorabimus nostri Dei Domini *nomine in* nos & ; equis in
9 בסוסים ואנחנו בשם־יהוה אלהינו נזכיר : המה כרעו
rex ; serva Domine .nos ereximus & ,surreximus nos & ; ceciderunt &
10 ונפלו ואנחנו קמנו ונתעודד : יהוה הושיעה המלך
.*nos clamare* die in nos exaudiet
יעננו ביום־קראנו :

PSAL. XXI. כא

: rex lætabitur tua fortitudine in Domine .David canticum Victori
1 2 למנצח מזמור לדוד : יהוה בעזך ישמח־מלך
! vehementer exultabit quàm tua salute in &
ובישועתך מה־יגיל מאד :

תרגום Targum.

7 מסיפי שמיא מפקניה ותוקפיה על סטריהון
8 ולית דמטמר מן רתחיה : אוריתא דיי שלימתא
מתיבא נפש סהדותא דיי מהימנא מחכמא
9 שברא : פקודיא דיי תריצין מחדין לבא פקודא
10 דיי ברירא מנהרא עינין : דחלתא דיי דכיא
קימא לעלמין דיניא דיי הימנותא וכיאו כחדא :
11 דרגנין מדהבא ומן אובריזין סגי ובסימין
12 יתיר מן דבשא וכבריתא חליאתא : ברם
עבדך אזדהר בהון כדנטירין חלופי היכנא
13 אתעביד טבהון דישראל : שלויתא מן יתבם
14 ומטמירתא זכי יתי : ברם מן זידניא פצא
עבדך דלא ישלטון בי הדין אהי בלא
15 מום ואהי זכי מחובא רבא : יהון לרעוא
מימרי פומי ורננת רעיוני קדמך יי תוקפי
ופריקי :

כ

1 לשבחא תושבחתא לדוד : יקבל צלותך
2 יי ביומא דעקא ישגבנך שמא דאלהא
3 דיעקב : ישדר סעדך מן בית מוקדשיה
4 ומציון יסיענך : ידכר כולהון דורונייתך
5 ועלותך ידהן לעלמין : יתן לך כרעיונך וכל
6 מלכנך ישלם : יימרון עמך נשבח בפורקנך
ובשום אלהנא נטקס ישלים יי כולהון
7 שילתך : השתא ידעית ארום פריק יי
משיחיה קביל צלותיה ממותבי דשמיא
8 קדישיה בגבורן פורקן ימיניה : אלין
ברתיכין ואלין בסוסין ואנחנא בשום יי
9 אלהנא נדכר : אנון גחנו ונפלו ואנחנא
10 אזדקפנא ואתחילנא : יי פרוק לן מלך תקיף
קביל צלותן ביום מקרינא :

כא

1 לשבחא תושבחתא לדוד : יי בעשנך יחדי
2 מלך משיחא ובפורקנך כמא ירנן לחדא :

Paraph. Chald. Vers. Lat.

7 Ab extremitatibus cœlorum egressus ejus, & revolutio ejus usque ad latera eorū ; & non est qui se abscondat à fervore ejus. 8 Lex Domini perfecta convertens animam, testimonium Domini fidele, præbens sapientiam insipienti. 9 Præcepta Domini recta, lætificantia cor : præceptum Domini purum, illuminans oculos. 10 Timor Domini mundus permanet in perpetuum : judicia Domini fidelia pura sunt simul. 11 Desiderabilia magis quàm aurum & quàm obrizum multum ; & suavia magis quàm mel & favis dulcis. 12 Sanè servus tuus circumspectus fuit in eis : *prout servata fuerint, sic bene fit Israeli.* 13 Errores quis noscat ? sed ab occultis meis munda me. 14 Verùm à superbis libera servum tuum, ne dominentur in me ; tunc fiam sine macula, & ero purus à peccato magno. 15 Sint grata verba oris mei, & meditationes mentis meæ apud te Domine fortitudo mea & redemptor meus.

Ad laudandum Hymnus Davidi.
PSAL. XX.

1 Accipiat orationem tuam Dominus in 2 die tribulationis : protegat te nomen Dei Jacob. 3 Mittat auxilium tuum de domo sanctuarii sui, & de Sion auxilietur tibi. 4 Recordetur omnium munerum tuorum, & holocausta tua adoleat semper. 5 Tribuat tibi secundùm cogitationem tuam, & omne consilium tuum perficiat. 6 *Dicant populus tuus*, Laudes dicemus in redemptione tua, & in nomine Dei nostri explicabimus vexillum : impleat Dominus omnes petitiones tuas. 7 Nunc cognovi quòd redemit Dominus Christum suum ; exaudivit orationem ejus de habitatione cœlorum ejus sanctorum, virtutibus redemptionis dexteræ ipsius. 8 Illi in curribus & illi in equis, nos autem nomen Domini Dei nostri in memoriam revocemus. 9 Ipsi incurvati sunt & ceciderunt : nos autem erecti sumus, & viribus valuimus. 10 *Domine* redime nos ; rex fortis suscipe orationem nostram quo die nos invocamus.

Ad laudandum Hymnus Davidi.
PSAL. XXI.

1 Domine 2 in virtute tua *lætabitur* rex Christus, & in redemptione tua quàm vehementer exultaturus est !

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

7 Et ab extremitatibus cœli exitus ejus, & cubile ejus super extrema cœlorum, nec est quod lateat splendorem ipsius. 8 Lex Domini sine macula est, & convertens animam. Testimonium Domini fidele, & sapientiā præstans parvulis. 9 Præcepta Domini recta, & exhilarantia cor : mandatum Domini electū, & illuminans oculos. 10 Timor Domini mundus & permanens in seculum; Judicia Domini cum æquitate, & justa sunt in omni re, 11 Atque expetibilia magis quàm aurum, & quā lapides optimi, atque dulciora melle & favo. 12 Etiam servus tuus cautè servavit ea, sique observaverit illa, retributionem consequetur multam. 13 Lapsus quis intelligat ? & ab ocultis munda me; 14 Etiam ab iniquitate cohibe servum tuum, nè dominentur mihi maligni, & expurgabor à peccatis. 15 Sint in beneplacitum tuum verba oris mei, meditatio cordis mei in conspectu tuo, Domine, adjutor meus, & liberator meus.

PSAL. XX.

1 *Davidis: quum rogaret ut salvaretur à bello Ammonitarum. Nobis autem modò precatio utilis. Vers. 10.*

2 Exaudiat te Dñs in die tribulationis, & auxilietur tibi nomen Dei Jacob: 3 Mittat tibi auxiliū è sanctuario suo, atq; è Sion te suffulciat: 4 Memor sit tibi Dñs omniū oblationū tuarū, & holocausta tua ipse pinguefaciat. 5 Tribuat tibi Dñs secundū cor tuū, & juxta omne consiliū tuū perficiat; 6 Laudésq; dicemus in salute tua, & in nomine Dei nostri extollemur: peragat Dñs omné voluntaté tuā. 7 Nunc notū est quòd salvârit De⁹ unctum suū, & exaudierit eū de cœlo sanctitatis suæ, virtute ac salute dexteræ suæ. 8 Hi in curribus, et hi in equis, nos autem in nomine Dñi Dei nostri magnificabimur. 9 Ipsi succubuerunt et corruerunt, nos auté surrexim⁹, et accinximus nos. 10 Dominus liberabit nos, et rex noster exaudiet nos die quā invocaverimus eum.

PSAL. XXI.

1 *Davidis. Petitio eorum quæ adjumento sunt viro justo. Vers. 27.*

2 Domine, in virtute tua lætabitur rex, et in tua salute exultabit vehementér.

Versio VULG. LAT.

7 A summo cœlo egressio ejus: Et occur-
sus ejus usque ad summum ejus: nec est
qui se abscondat à calore ejus. Lex Dñi
8 immaculata, convertens animas: testi-
monium Domini fidele, sapientiam præ-
stans parvulis. Justitiæ Domini rectæ, læ-
9 tificantes corda: præceptum Domini lu-
cidum, illuminans oculos. Timor Domi-
10 ni sanctus, permanens in seculum seculi:
judicia Domini vera, justificata in semet-
ipsa. Desiderabilia super aurum & lapi-
11 dem pretiosum multum: & dulciora su-
per mel & favum. Etenim servus tuus
12 custodit ea, in custodiendis illis retribu-
tio multa. Delicta quis intelligit? ab oc-
13 cultis meis munda me: Et ab alienis par-
14 ce servo tuo. Si mei non fuerint domina-
ti, tunc immaculatus ero: & emundabor
à delicto maximo. Et erunt ut compla-
15 ceant eloquia oris mei: & meditatio cor-
dis mei in conspectu tuo semper. Domi-
ne adjutor meus, & redemptor meus.

In finem, Psalmus David. XIX.

1 EXaudiat te Dominus in die tribulati-
2 onis: protegat te nomen Dei Jacob.
Mittat tibi auxilium de sancto: & de Si-
3 on tueatur te. Memor sit omnis sacrificii
4 tui: & holocaustum tuũ pingue fiat. Tri-
5 buat tibi secundùm cor tuum: & omne
consilium tuum confirmet. Lætabimur in
6 salutari tuo: & in nomine Dei nostri
magnificabimur. Impleat Dñs omnes pe-
7 titiones tuas: nunc cognovi quoniã sal-
vum fecit Dominus CHRISTUM suum.
Exaudiet illum de cœlo sancto suo: in
potentatibus salus dexteræ ejus. Hi in
8 currib⁹, & hi in equis: nos autem in no-
mine Domini Dei nostri invocabimus.
9 Ipsi obligati sunt, & ceciderunt: nos au-
10 tem surreximus & erecti sumus. Domine,
salvum fac regem: & exaudi nos in die,
quâ invocaverimus te.

1 In finem, Psalmus David. XX.

2 DOmine, in virtute tua lætabitur rex:
& super salutare tuum exultabit ve-
hementer.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

7 Ἀπ' ἄκρυ τῦ ὀρανῦ ἡ ἔξοδος αὐτῦ· † κ τὸ κατάν-
τημα αὐτῦ ἕως ἄκρυ τῦ ὀρανῦ· † κ ὀκ ἔστιν ὃς ἀ-
8 ποκρυβήσε) τ θέρμλω αὐτῦ. † Ὁ νόμ☉ (γ) τῦ
κυρίυ ἄμωμ☉ ὀπιςρέφων ψυχάς, † ἡ μαρτυρία
9 κυρίυ πιςὴ σοφίζυσα νήπια. † Τὰ δικαιώματα κυρίυ
(⁴) εὐθέα εὐφραίνον)α καρδίαν, † ἡ ἐντολὴ κυρίυ
10 τηλαυγὴς φωτίζυσα ὀφθαλμύς. † Ὁ φόβ☉ κυ-
ρίυ ἁγνὸς διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος, † τὰ κρίμα-
τα κυρίυ ἀληθινὰ δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό.
11 † Ἐπιθυμη)ὰ ὑπὲρ χρυσίον κ λίθον τίμιον πο-
12 λύν, † κ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι κ κηρίον. † Καὶ
γδ ὁ δῦλός ς φυλάσσει αὐτά, † ἐν τῷ φυλάσσειν
13 αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή. † Παραπ)ώματα τίς
14 ς]υνήσει; † ἐκ τ κρυφίων μυ καθάρισόν με, † Καὶ
ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τῦ δύλυ ς. † ἐὰν μή μυ
(δ) καlακυριεύσωσι, τότε ἄμωμ☉ ἔσομαι, † κ
15 καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης. † Καὶ ἔ-
σον) εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τῦ ςόμα)ός μυ, † κ
ἡ μελέτη τ καρδίας μυ ἐνώπιόν ς (ε) διαπαντὸς·
† κύριε βοηθέ μυ, κ λυτρωτά μυ.

1 Εἰς τὸ τέλ☉, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ιθ΄.

2 † ΕΠακύσαι ς κύρι☉ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως,
† ὑπερασπίσαι ς τὸ ὄνομα τῦ θεῦ Ἰακώβ.
3 † Ἐξαποςείλαι σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίυ, † κ ἐκ
4 Σιὼν ἀν)ιλάβοι)ό ς. † Μνησθείη πάσης θυσίας
ς, † κ τὸ ὁλοκαύτωμά ςου πιανάτω. ΔΙΑ΄-
5 ΨΑΛΜΑ. † Δῴη (α) ςοι κ) τ καρδίαν ςου, † κ
6 πᾶσαν τ βυλήν ς (⁴) πληρώσαι. † Ἀγαλλιασόμεθα
(β) ἐν τῷ ςωτηρίῳ ς, † κ ἐν ὀνόμα)ι θεῦ ἡμῶν
7 μεγαλυνθησόμεθα. † Πληρώσαι κύρι☉ πάν)α τὰ
αἰτήμα)ά ς. † νῦν ἔγνων ὅτι ἔσωσε κύρι☉ τ
χριςὸν αὐτῦ· † ἐπακύσε) αὐτῦ ἐξ ὀρανῦ ἁγίυ αὐ-
τῦ, † ἐν δυναςείαις ἡ ςωτηρία τ δεξιᾶς αὐτῦ.
8 † Οὗτοι ἐν ἅρμασι κ οὗτοι ἐν ἵπποις, † ἡμεῖς ϳ ἐν
ὀνόμα)ι (γ) κυρίυ θεῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα.
9 † Αὐτοὶ ςυνεποδίσθησαν κ ἔπεσον, † ἡμεῖς ϳ ἀνέςη-
10 μεν κ ἀνωρθώθημεν. † Κύριε σῶσον τ βασιλέα, † κ
ἐπάκυσον ἡμῶν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά ς.

1 Εἰς τὸ τέλ☉, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κ΄.

2 † ΚΥριε ἐν τῇ δυνάμει ς εὐφρανθήσε) ὁ βασι-
λεύς, † κ ἐπὶ τῷ ςωτηρίῳ ς ἀγαλλιά-
σε) ςφόδρα.

MS. A. (γ) κυρίυ (⁴) εὐθεῖα (δ) καlακυριεύσυσιν, (ε) διὰ παν)ός.
Ψαλμ. ιθ΄. MS. A. (α) σοι κύρι☉ κ) (⁴) πληρώσαι. (β) ἐπὶ τῷ (γ) θεῦ ἡμῶν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

A summo cœlo egressio ejus. 7 Et 7
occursus ejus usque ad summũ cœ-
li: nec est qui se abscondat à calo-
re ejus. 8 Lex Domini immaculata, 8
convertens animas: testimonium
Domini fidele, sapientiã præstans
parvulis. 9 Justitiæ Domini rectæ, 9
lætificantes cor: præceptũ Domini
lucidum, illuminans oculos. 10 Ti- 10
mor Domini castus, permanens in
[c] seculũ seculi: judicia Domini
vera, [d] justificata in idipsum:
11 Desiderabilia super aurũ et la- 11
pide pretiosũ multũ: et dulciora
super [e] mel et favum. [f] 12 Et- 12
enim serv⁹ tu⁹ custodit ea; in cu-
stodiendis illis retributio multa.
13 (d) Delicta quis intelliget? ab 13
occultis meis munda me: Et ab (e) 14
alienis parce servo tuo. 14 Si mei
non fuerint dominati, tunc imma-
culatus ero, & mundabor à deli-
cto magno. 15 Et erunt (f) in bene- 15
placitum eloquia oris mei; et medi-
tatio cordis mei in conspectu tuo
semper. 16 Domine adjutor meus,
& redemptor meus.

In finem, Psalmus ipsi David. 1
XIX.

1 EXaudiat te Domin⁹ in die [a] 2
tribulationis: protegat te nomen
Dei Jacob. 2 Mittat tibi auxilium 3
de [b] sancto: & de Sion tueatur
te. 3 Memor sit omnis sacrificii 4
tui, & holocaustũ tuum (a) pin-
guefaciat. DIAPSALMA. 4
(b) Tribuat [c] tibi secundùm cor 5
tuum: & omne consiliũ tuum [d]
compleat. 5 Exultabimus in salu- 6
tari tuo: & in nomine [e] Dei no-
stri magnificabimur. 6 Impleat [f] 7
Dominus omnes petitiones tuas:
nunc cognovi, quoniã salvũ fecit
Dominus Christũ suum. 7 Exau-
diet illum de cœlo sancto suo: in
potentatibus salus dexteræ ejus.
8 [g] Hi in curribus, et hi in equis: 8
nos autem in nomine Domini Dei
nostri (c) magnificabimur. 9 Ipsi 9
(†) obligati sunt, et deciderũt: nos
autẽ surreximus, & erecti sum⁹.
10 Domine, salvũ fac regem: & 10
exaudi nos, in (d) [h] quacunque die invocaverimus te.

In finem, Psalmus ipsi David. XX.

DOmine, in virtute tua lætabitur rex; & super salutare tuum exultabit vehementer.

Versio ÆTHIOPICA.

እምአጽናፈ:ሰማይ:ሙፃኡ::=፦ወእስከ:አ 7
ጽናፈ:ሰማይ:ምእታዉ::አልቦ:ዘይትኀባ
እ:እምላሒሁ::=፦ሕገ:ለእግዚአብሔር: 8
ንጹሕ:ወይመይጥ:ለነፍስ::ስምዑ:ለእግዚ
አብሔር:እሙን:ወያጠብብ:ለሕፃናት::=፦
ኵነኔሁ:ለእግዚአብሔር:ርቱዕ:ወያስተፌ 9
ሥሕ:ልበ::ትእዛዙ:ለእግዚአብሔር:ብ
ሩህ:ወያበርህ:አዕይንተ::=፦ፈሪሀ:እግዚአ 10
ብሔር:ንጹሕ:ወየሐዩ:ለዓለም::ፍትሑ:
ለእግዚአብሔር:ጽድቅ:ወርቱዕ:ኅቡ
ረ::=፦ወይትፈተው:እምወርቅ:ወእምዕን 11
ቍ:ክቡር::ወይጥዕም:እመዓር:ወሶከ
ር::=፦ወገብርከሰ:ያዐቅቦ::ወበዓቂቦቱ:ይ 12
ትዓሰይ:ብዙኀ::=፦ ለስሒት:መኑ:ይሌብ 13
ዋ::እምኅቡኣትየ:አንጽሐኒ:ወእምነኪር:
መሐኮ:ለገብርከ::=፦ ወእመሰ:ኢቀነዩኒ: 14
ውእቱ:ጊዜ:ንጹሐ:እከውን::ወእነጽሕ:እ
ምዐቢይ:ኀጢአትየ::=፦ወይከውን:ስሙረ: 15
ቃለ:አፉየ::ወሐሊና:ልብየኒ:ቅድሜየ:ው
እቱ:በኵሉ:ጊዜ::=፦ እግዚኦ:ረዳኢየ: 16
ወመድኅንየ::=፦

ፍጻሜ:መዝሙር:ዘዳዊት::

ገ፱ ይሰማዕከ:እግዚአብሔር:በዕለተ:መ 1
ንደቤከ::ወይቁም:ለከ:ስሙ:ለአምላከ:ያ
ዕቆብ::=፦ ወይፈኑ:ለከ:ረድኤተ:እምቅደ 2
ሱ::ወእምጽዮን:ይትወከፍከ::=፦ ወይዝ 3
ክር:ለከ:ኵሉ:መሥዋዕትከ::ወያጥልል:
ለከ:ቍርባንከ::=፦ የሀብከ:እግዚአብሔ 4
ር:ዘከመ:ልብከ::ወይፈጽም:ለከ:ኵሉ:
ሥምረትከ::=፦ ወንትፌሣሕ:በአድኅኖት 5
ከ::ወንዐቢ:በስመ:እግዚአብሔር:አምላ
ክነ::=፦ ወይፈጽም:ለከ:እግዚአብሔር: 6
ኵሉ:ስእለትከ::ይእዜ:አእመርኩ:ከመ:
አድኀኖ:እግዚአብሔር:ለመሲሑ::=፦ ወ 7
ይሰጠዎ:እምሰማይ:መቅደሱ::በኀይለ:አ
ድኅኖተ:የማኑ::=፦ እሙንቱሰ:በአፍራስ: 8
ወበሰረገላት::ወንሕነሰ:ነዐቢ:በስመ:እግዚ
አብሔር:አምላክነ::=፦ እሙንቱሰ:ታዐቅ 9
ጹ:ወወድቁ::ወንሕነሰ:ተንሣእነ:ወረታዕ
ነ::=፦ እግዚኦ:አድኅኖ:ለንጉሥ::ወሰ 10
ማዓነ:በዕለተ:ንጼውዓከ::=፦

ፍጻሜ:መዝሙር:ዘዳዊት::

ገ፳ እግዚኦ:በኀይልከ:ይትፌሣሕ:ንጉሥ:: 1
ወብዙኀ:ይትሐሠይ:በአድኅኖትከ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [c] seculum: judicia [d] & recta simul: [e] mel & saccharum. [f] Et servus etiam tuus PSAL. XIX. [a] tribulationis tuæ: & erigat te [b] sancto suo: [c] tibi Deus quicquid est secundùm [d] tibi compleat. [e] Domini Dei nostri [f] tibi Dominus [g] Hi quidem in equis, & hi in curribus: [†] irretiti [h] die quâ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * من اطراف السماء خروجها * والي اطراف السماء منتهاها * وليس من يختفي من حرارتها * ناموس
8 الرب منطهر يرد النفوس * شهادة الرب صادقة تعلم الاطفال * حقوق الرب مستقيمة تفرح
9 القلوب * وصية الرب مضية تضي الابصار من البعد * خشية الرب طاهرة دايمة الي الابد *
10 احكام الرب احكام حق عادلة جميعا * ارادة قلبه مختارة افضل من الذهب والجوهر الثمين *
11 وحلوة افضل من العسل والشهد * وان عبدك يحفظها * اذ في حفظها مجازاة كثير * من
12 يفطن بما يحطم الاثام * طهرني يا رب * من خطاياي التي ليست مني * اشفق علي عبدك * فاذا
13 لم يتسلطوا علي حينيذ اكون طاهرا واطهر من عظم خطيتي * يكون جميع اقوال فمي
14 كمسرتك * ولاوة قلبي امامك في كل حين * الرب معيني ومخلصي *
15
1 * المزمور التاسع عشر لداود * ك * اسكتين *
2 * يستجيب لك الرب في يوم شدتك * ينصرك اسم الاه يعقوب * يبعث لك بعون من القدس
3 ومن صهيون يعضدك * يذكر جميع ذبايحك * وقرابينك تسمنها * يعطيك الرب مثل
4 قلبك * وكل امانيك يتمم * نعترف لك يا رب بخلاصك * وباسم الرب الاهنا نتمني * يكمل لك
5 الرب جميع سوالك * الان علمت ان الرب خلص مسيحه * وهو يستجيب له من سما قدسه
6 بقوة خلاص يمينه * هولاء بالمراكب وهولاء بالخيل * ونحن باسم الرب الاهنا نتمني * هم اشتبكوا
7 وسقطوا * ونحن قمنا واستقمنا * يا رب خلص الملك * واستجب لنا يوم ندعوك *
8
9
10
1 * المزمور العشرون لداود * اسكتين *
2 * يا رب بقوتك يفرح الملك * وبخلاصك يبتهج جدا *

7 A finibus cœli exitus ejus, et ad fines cœli terminus ejus: nec est qui se abscondat à calore ejus.
8 Lex Domini pura, reparans animos: Testimonium Domini verax, erudiens pueros.
9 Statuta Domini recta, exhilarantia corda; mandatum Domini lucidum, illuminans oculos à longè.
10 Timor Domini castus, perseverans in æternum: Judicia Domini judicia vera, æqua cuncta;
11 Voluntas cordis ejus selecta, præstantior auro & gemmis pretiosis: et dulcia plusquam mel, & favus:
12 Et quidem servus tuus custodit ea: quandoquidem in observatione eorum retributio est multa.
13 Quis potest percipere delicta? Munda me, O Domine mi.
14 Ab occultis meis quæ non sunt à me: & propitiare servo tuo. Quum enim minimè dominata fuerint mihi, tunc ero mundus: & mundabor à magnitudine peccati mei.
15 Erunt omnes sermones oris mei secundùm voluntatem tuam: & meditatio cordis mei ante te omni tempore. Dominus est adjutor meus, & salvator meus.

PSAL. XIX. Davidis. 1
Vers. 20.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis tuæ: adjuvet te nomen Dei Jacob. 2
Mittat tibi auxilium è sanctuario, & ex Sion te fulciat. 3
Recordetur omnium sacrificiorum tuorum, & holocaustis tuis oblectetur. 4
Tribuat tibi Dominus secundum cor tuum, & omnia optata tua perficiat. 5
Confitebimur tibi, O Domine, pro salute tua: & in nomine Domini Dei nostri multiplicabimur. 6
Compleat tibi Dominus omnem petitionem tuam.
Nunc scivi quòd Dominus liberavit christum suum, & ipse exauditurus est eum de cœlo sanctuarii sui, potentiâ salutis dexteræ suæ. 7
Hi in curribus, & hi in equis: & nos in nomine Dei nostri multiplicabimur. 8
Ipsi irretiti sunt; & ceciderunt: & nos surreximus, & erecti sumus. 9
O Domine, salva regem, & exaudi nos in die quâ invocaverimus te. 10

PSAL. XX. Davidis. 1
Vers. 27.

O Domine, in virtute tua lætatur rex, & salute tuâ gaudet valdè. 2

תהלים : כב

non ejus labiorum prolationem & ; ei dedisti ejus cordis Desiderium
3 תאות לבו נתתה לו וארשת שפתיו בל־
appones ; bonitatis benedictionibus eum prævenies Quoniam .Selah , prohibuisti
4 מנעת סלה: כי־תקדמנו ברכות טוב תשית
longitudinem ei dedisti : te à petiit *Vitam* .*obrizi diadema* ejus capiti
5 לראשו עטרת פז: חיים שאל ממך נתתה לו ארך
decorem & ,gloriam : tua salute in ejus gloria Magna .*perpetuum* & ,seculum dierum
6 ימים עולם ועד: גדול כבודו בישועתך הוד והדר
eum lætificabis ;*perpetuum* in benedictiones eum pones Quoniam .eum super *adæquabis*
7 תשוה עליו: כי־תשיתהו ברכות לעד תחדהו
misericordia in & ; Domino in *sperans* rex Quoniam .*tuis faciebus* cum lætitia in
8 בשמחה את־פניך: כי־המלך בטח ביהוה ובחסד
inveniet tua dextera : *tuos inimicos omnes* tua manus *Inveniet* .nutabit non altissimi
9 עליון בל־ימוט: תמצא ידך לכל־איביך ימינך תמצא
Dominus :*tuarum facierum* tempore in ignis clibanum ut eos Pones .te odio *habentes*
10 שנאיך: תשיתמו כתנור אש לעת פניך יהוה
; perdes terra è eorum Fructum .ignis eos *peredet* & ; eos *deglutiet* suo *naso* in
11 באפו יבלעם ותאכלם אש: פרימו מארץ תאבד
: malum te super declinaverunt Quoniam .*hominis* filiis à eorum semen &
12 וזרעם מבני אדם: כי־נטו עליך רעה
tuis funibus in;humerum eos pones Quoniam.poterunt non,cogitationem cogitaverunt
13 חשבו מזמה בל־יוכלו: כי תשיתמו שכם במיתריך
, cantabimus : tua fortitudine in Domine te Exalta .eorum *facies super* præparabis
14 תכונן על־פניהם: רומה יהוה בעזך נשירה
.tuam fortitudinem psallemus &
ונזמרה גבורתך:

PSAL. XXII. כב

quid ut,meus Deus,meus Deus .David canticum *auroræ* cervam super Victori
1 למנצח על־אילת השחר מזמור לדוד: אלי אלי למה
2 *clamabo* meus Deus .mei rugitus verbis , mea salute à *longinquus* ? me dereliquisti
3 עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי: אלהי אקרא
sanctus tu Et .mihi silentium non & , nocte & : *respondebis* non & , *interdiu*
4 יומם ולא תענה ולילה ולא־דומיה לי: ואתה קדוש
.eos eruisti &,speraverūt:nostri patres speraverūt te In .Israel laudes *inhabitans*
5 יושב תהלות ישראל: בך בטחו אבתינו בטחו ותפלטמו:
.affecti pudore fuerunt non & , speraverunt te in : evaserunt & ,clamaverunt te Ad
6 אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא־בושו:
Omnes .populi contemptus &,hominum opprobrium : vir non & , vermis ego Et
7 ואנכי תולעת ולא־איש חרפת אדם ובזוי עם: כל־
8 ad *Volve* : caput movebunt , *labio in* emittent : me subsannabunt me videntes
ראי ילעגו לי יפטירו בשפה יניעו ראש: גל אל־
9 meus eductor tu Quoniam .eo in complacuit quoniā,eum eripiat:eum eruat,Dominū
10 יהוה יפלטהו יצילהו כי חפץ בו: כי־אתה גחי
.meæ matris ubera super me faciens confidere ; utero ab
מבטן מבטיחי על־שדי אמי:

תרגום TARGUM.

3 רגגת נפשיה יהבת ליה ופירוש ספותיה
4 לא כליתא לעלמין: ארום תקדמניה ברכן
5 טבן תשוי על רישיה כליל דהב סנינא: חיי
עלמא שאל מנך יהבת ליה נגרא דיומיא
6 לעלמי עלמין: סגי יקריה בפורקנך תושבחתא
7 ושבהורה תשוי עלוי: מטול די תשויניה
ברכן לעלמין תחדיניה בחדותא די מן קדמך:
8 מטול דמלך משיחא סביר ביי ובחסדא
9 דעלאה לא יזוע: תדבק מחת אידך לכל
בעלי דבבך פורענות ימינך תשכח לכל סנאך:
10 תשוינון היך אתון נורא לעדני רוגזך יי
ברגזיה יסלעמנון ותיכלנון בעור גהנם:
11 בניהון מארעא תהובד וזרעיתהון מבני נשא:
12 מטול דחשילו עלך בישתא חשיבו מחשבן
13 בישן ולא יכילונך: מטול דשויתנון לעמך
כתף חד באטוני משכנך תתקן אורחהון
14 קדמיהון: אורקף יי בעושנך נשבחא ונרוץ
בגבורתך:

כב

1 לשבחא על תקוף קורבן תדירא דקרצתא
2 תושבחתא לדוד: אלי אלי מטול מה
שבקתני רחיק מן פורקני מלי אכליותי:
3 אלהי אנא קרי ביממא ולא תקבל ובליליא
4 לא שתיקותא לי: ואנת קדיש דמיתב
5 עלמא על תושבחן ישראל: עלך סברו
6 אבהתנא סברו במימרך ושובתנון: קדמך צלו
7 ואשתזבו ועלך אתרחיצו ולא בהיתו: ואנא
זחיל חלש ולא גבר סבל חסודי בני נשא
8 ומתרמרמותא דעממי: כל דחמן לי ירהבון
עלי מתגררין בספותהון יטלטלון ברישיהון:
9 שבח קדם יי ושוביה פצא יתיה מטול דאתרעי
10 ביה: מטול דאת אפקתני מכריסא אסברתני
על תדיי אמי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Desiderium animæ ejus tribuisti ei,& pro- 3
lationem labiorum ejus non prohibuisti
in æternum. Quoniam prævenies eum be- 4
nedictionibus bonis, pones super caput
ejus coronam auri puri. Vitam æternam
petiit à te,dedisti ei longitudinem dierum 5
in secula seculorum. Multa est gloria ejus 6
in redemptione tua : laudem & decorem
pones super eum. Quoniam pones eum 7
benedictiones per secula, lætitia perfun-
des eum ab aspectu tuo. Propterea quòd 8
rex *Christus* confidit in *Domino*, & in mi-
sericordia altissimi, non commovebitur.
Invadet percussio manus tuæ cunctos ho- 9
stes tuos, ultio dexteræ tuæ inveniet
omnes odio te habentes. Pones eos ut 10
fornacem ignis in temporib' iræ tuæ. Dñs
in furore suo disperdet eos & consumet eos
incendium gehennæ. Filios eorum de ter- 11
ra perdes, & semen eorum à filiis homi-
num. Quoniam machinati sunt contra te 12
malum, cogitaverunt cogitationes pravas,
nec adversum te potuerunt. Quoniam po- 13
suisti eos populo tuo humerum unum : in
funibus tabernaculi tui ordinabis *vias eo-*
rum coram eis. Exaltare Domine in forti- 14
tudine tua : laudabimus & *lætabimur* su-
per virtute tua.

Ad laudandum super potenti oblatio- 1
ne perpetua auroræ, Hymnus Davidi.

PSAL.. XXII.

DEus mi, Deus mi, quare dereliquisti 2
me? longè à redemptione mea verba cla-
moris mei. Deus mi, ego clamo inter- 3
diu, nec *suscipis*; & noctu, nec est si-
lentium mihi. Tu verò sanctus, qui 4
stabilis orbem propter laudes Israel. In 5
te confisi sunt patres nostri: confisi sunt in
verbo tuo & liberâsti eos. Coram te pre- 6
ces fuderunt & liberati sunt, *&* in *te*
confisi sunt, & non sunt confusi. At ego 7
vermis debilis & non homo, portans vi-
tuperia hominum, & despectio populo-
rum. Omnes qui vident me derident me, 8
proscindunt labiis suis, movent capita
sua. Laudes *dixit* apud Dominum, & eri- 9
puit *eum*; eruit *eum*, quoniam complacuit
sibi in *eo*. Quoniam tu extraxisti me ab 10
utero, *fiduciam fecisti mihi* super ubera
matris meæ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܪܓܬܐ ܕܠܒܗ ܝܗܒܬ ܠܗ. ܘܡܡܠܠܐ ܕܣܦܘܬܗ ܠܐ ܟܠܝܬ ܡܢܗ: * ܡܛܠ ܕܩܕܡܬܝܗܝ
4 ܒܘܪܟܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܣܡܬ ܒܪܫܗ ܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܚܐ: * ܚܝܐ ܫܐܠܟ ܘܝܗܒܬ ܠܗ. ܢܘܓܪܐ
5 ܕܝܘܡܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ: * ܪܒ ܫܘܒܚܗ ܒܦܘܪܩܢܟ. ܫܘܒܚܐ ܘܝܩܪܐ ܣܡܬ
6 ܥܠܘܗܝ: * ܡܛܠ ܕܝܗܒܬܝܗܝ ܒܘܪܟܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܘܚܕܝܬܝܗܝ ܒܚܕܘܬܐ
7 ܕܦܪܨܘܦܟ: * ܡܛܠ ܕܡܠܟܐ ܡܣܒܪ ܒܡܪܝܐ. ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܡܐ ܠܐ ܢܬܬܙܝܥ:
8 * ܬܫܟܚ ܐܝܕܟ ܠܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܝܡܝܢܟ ܬܫܟܚ ܠܣܢܐܝܟ: * ܬܣܝܡ ܐܢܘܢ
9 ܐܝܟ ܬܢܘܪܐ ܕܢܘܪܐ ܠܥܕܢܐ ܕܪܘܓܙܟ. ܡܪܝܐ ܒܪܘܓܙܗ ܢܒܠܥ ܐܢܘܢ: ܘܬܐܟܘܠ ܐܢܘܢ ܢܘܪܐ.
10 * ܦܐܪܝܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܬܘܒܕ: ܘܙܪܥܗܘܢ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܡܛܠ ܕܐܨܠܝܘ ܥܠܝܟ
11 ܒܝܫܬܐ. ܘܐܬܚܫܒܘ ܡܠܟܐ ܘܠܐ ܐܬܟܫܪܘ ܒܚܝܠܐ. * ܬܣܝܡ ܒܗܘܢ ܒܗܬܬܐ: ܘܛܘܝܒܟ ܬܛܝܒ
12 ܠܘܩܒܠ ܦܪܨܘܦܝܗܘܢ. * ܐܬܪܝܡ ܡܪܝܐ ܒܥܘܫܢܟ: ܢܙܡܪ ܘܢܫܒܚ ܠܓܢܒܪܘܬܟ.
13
14

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܟܒ *

1 * ܕܕܘܝܕ. ܟܕ ܡܒܙܚܝܢ ܒܗ ܪܕܘܦܘܗܝ. ܘܥܠ ܚܫܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܘܩܪܝܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܦܬܓܡ ܣܙ.
2 * ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. ܘܪܚܩܬ ܡܢܝ ܦܘܪܩܢܝ ܡܛܠ ܡܠܐ ܕܣܟܠܘܬܝ:
3 * ܐܠܗܝ ܐܩܪܝܟ ܒܐܝܡܡܐ ܘܠܐ ܬܥܢܝܢܝ. ܘܒܠܠܝܐ ܘܠܐ ܬܨܘܬ ܠܝ: * ܐܢܬ ܩܕܝܫܐ ܘܝܬܒ
4
5 ܒܫܘܒܚܟ ܐܝܣܪܝܠ. * ܒܟ ܣܒܪܘ ܐܒܗܝ: ܣܒܪܘ ܒܟ ܘܦܨܝܬ ܐܢܘܢ. * ܠܘܬܟ ܩܥܘ
6
7 ܘܐܬܦܨܝܘ: ܒܟ ܣܒܪܘ ܘܠܐ ܒܗܬܘ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܬܘܠܥܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܒܪܢܫܐ: ܚܣܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
8 ܘܫܘܝܛܐ ܕܥܡܐ. * ܟܠ ܕܚܙܘܢܝ ܒܙܚܘ ܒܝ: ܐܦܬܚܘ ܒܣܦܘܬܗܘܢ ܘܢܕܘ
9 ܪܫܝܗܘܢ. * ܐܬܬܟܠ ܥܠ ܡܪܝܐ ܢܦܨܝܘܗܝ: ܘܢܫܘܙܒܝܘܗܝ ܐܢ ܪܓܐ ܒܗ. * ܡܛܠ
10
ܕܐܢܬ ܗܘ ܬܘܟܠܢܝ ܡܢ ܟܪܣܐ: ܘܣܒܪܝ ܡܢ ܬܕܝܐ ܕܐܡܝ.

Desiderium cordis ejus concessisti ei, & præ- 3
parationem labiorum ejus non denegâsti illi.
Nam prævenisti eum benedictione optimâ,& 4
posuisti in capite ejus coronam gloriosam.
Vitam petiit à te,& tribuisti ei longitudinem 5
dierum in seculum seculorum. Magnificata est 6
gloria ejus per salutem tuam: honorem ac ni-
torem posuisti super eum. Quoniam statuisti 7
eum benedictionem in seculum seculorum,
& exhilarâsti eum gaudio vultûs tui. Quoni- 8
am rex sperat in Domino, & ex gratia Altis-
simi non commovebitur. Inveniet manus tua 9
cunctos hostes tuos, & dextera tua inveniet
osores tuos. Reddes eos quasi clibanum ignis 10
ad tempus iræ: Dominus in ira sua exuret eos,
& devorabit eos ignis. Fructúsq; ipsorum è 11
terra perdet, & semen eorum ex hominibus;
Quoniam converterunt in te malum, cogita- 12
verunt consilium, & non polluerunt viribus.
Pones in eis turpitudinem,& præparationem 13
tuam dispones contra facies eorum. Exalta- 14
re, Domine,tuâ virtute : canemus,atque lau-
dabimus potentiam tuam.

PSAL. XXII.

Davidis, quum illuderetur à persecutoribus 1
suis. Et de passione Christi : & vocatione
gentium. Vers. 67.

DEus meus,Deus me',quarè dereliquisti 2
me,& longè fecisti à me salutem meam
ob verba insipientiarum mearum? Deus,in- 3
vocabo te per diem, & non exaudies me : &
per noctem,nec attendes me. Tu, Sancte, & 4
sedens in gloria tua Israele, In te spera- 5
verunt patres mei; speraverunt in te, & libe-
râsti eos. Ad te clamaverunt,& liberati sunt: 6
in te speraverunt, & non sunt confusi. Ego 7
vermis sum,& non homo : opprobrium ho-
minum,& abjectio plebis. Omnes qui vide- 8
runt me, deriserunt me; dimoverunt labia
sua, & moverunt capita sua : Confisus est in 9
Domino, liberet eum; & dimittat eum si di-
ligit illum. Quoniam tu es fiducia mea à 10
vulva, & spes mea ab uberibus matris meæ.

Versio VULG. LAT.

3 Desiderium cordis ejus tribuisti ei: &
voluntate labiorum ejus non fraudâsti e-
4 um. Quoniam prævenisti eum in bene-
dictionibus dulcedinis: posuisti in capite
5 ejus coronam de lapide pretioso. Vitam
petiit à te: & tribuisti ei longitudinem
dierum in seculum, & in seculum seculi.
6 Magna est gloria ejus in salutari tuo:
gloriam et magnū decorē impones super
7 eum. Quoniam dabis eum in benedicti-
onem in seculū seculi: lætificabis eum in
8 gaudio cum vultu tuo. Quoniam rex spe-
rat in Domino: & in misericordia Altis-
9 simi non commovebitur. Inveniatur ma-
nus tua omnib' inimicis tuis: dextera tua
10 inveniat omnes, qui te oderunt. Pones e-
os ut clibanū ignis in tempore vultûs tui:
Dñs in ira sua conturbabit eos, & devo-
11 rabit eos ignis. Fructum eorum de terra
perdes: & semen eorum à filiis hominū.
12 Quoniam declinaverunt in te mala; cogi-
taverunt consilia, quæ non potuerunt
13 stabilire. Quoniam pones eos dorsum: in
reliquiis tuis præparabis vultum eorum.
14 Exaltare, Domine, in virtute tua: canta-
bimus & psallemus virtutes tuas.

1 In finem pro susceptione matutina, Psalmus David. XXI.

2 Deus Deus meus, respice in me: quarè
me dereliquisti? longè à salute mea
3 verba delictorū meorū. Deus me', clama-
bo per diem, & non exaudies: & nocte,
4 & non ad insipientiam mihi. Tu autem
5 in sancto habitas, Laus Israel. In te spe-
raverunt patres nostri: speraverunt, &
6 liberâsti eos. Ad te clamaverunt, & sal-
vi facti sunt: in te speraverunt, & non
7 sunt confusi; Ego autem sum vermis, &
non homo: opprobrium hominū, & ab-
8 jectio plebis. Omnes videntes me, deri-
serunt me: locuti sunt labiis, & moverūt
9 caput; Speravit in Domino, eripiat e-
um: salvum faciat eum, quoniam vult
10 eum. Quoniam tu es, qui extraxisti me
de ventre: spes mea ab uberibus matris
meæ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

3 † Τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδωκας αὐτῷ,
† καὶ τὴν θέλησιν τῶν χειλέων αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐ-
4 τόν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ὅτι προέφθασας αὐ-
τὸν ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, † ἔθηκας ἐπὶ τὴν κε-
5 φαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου. † Ζωὴν ᾐτήσα-
τό σε, καὶ ἔδωκας αὐτῷ † μακρότητα ἡμερῶν εἰς
6 αἰῶνα αἰῶνος. † Μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σω-
τηρίῳ σου, † δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις
7 ἐπ' αὐτόν. † Ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἰῶνα
αἰῶνος, † εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώ-
8 που σου. † Ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον, † καὶ
9 ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῇ. † Εὑρεθείη ἡ
χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου, † ἡ δεξιά σου εὕ-
10 ροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. † Θήσεις αὐτοὺς ὡς
κλίβανον πυρὸς εἰς καιρὸν τοῦ προσώπου σου, † (α)
κύριος ἐν ὀργῇ αὐτοῦ συνταράξει αὐτούς, καὶ κατα-
11 φάγεται αὐτοὺς πῦρ. † Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀπὸ
γῆς ἀπολεῖς, † καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπὸ υἱῶν ἀν-
12 θρώπων. Ὅτι ἔκλιναν εἰς σὲ κακά, † διελογί-
13 σαντο (β) βουλὴν ἣν οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι. † Ὅτι
θήσεις αὐτοὺς νῶτον † ἐν τοῖς περιλοίποις σου,
14 ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν. † Ὑψώθητι κύριε
ἐν τῇ δυνάμει σου. † ᾄσομεν καὶ ψαλοῦμεν τὰς δυ-
ναστείας σου.

MS. A. (α) κύριε ἐν ὀργῇ σου συνταράξεις αὐτούς, (β) βουλὰς ἃς οὐ μὴ δύνανται στῆσαι.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς (*) ἑωθινῆς, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κα'.

2 † Ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου πρόσχες μοι, ἵνα τί ἐγκα-
τέλιπές με; † μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου
3 οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου. † Ὁ Θεός μου
κεκράξομαι ἡμέρας πρὸς σὲ καὶ οὐκ εἰσακούσῃ, † καὶ
4 νυκτὸς καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. † Σὺ δὲ (α) ἐν ἁγίῳ
5 κατοικεῖς, ὁ ἔπαινος τοῦ Ἰσραήλ. † Ἐπὶ σοὶ ἤλ-
πισαν οἱ πατέρες ἡμῶν, † ἤλπισαν καὶ (β) ἐρρύσω αὐ-
6 τούς. † Πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν, † ἐπὶ
7 σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατῃσχύνθησαν. † Ἐγὼ δέ εἰμι
σκώληξ καὶ (γ) οὐκ ἄνθρωπος, † ὄνειδος (δ) ἀν-
8 θρώπων καὶ ἐξουθένημα λαοῦ. † Πάντες οἱ θεωροῦν-
τές με ἐξεμυκτήρισάν με, † ἐλάλησαν ἐν χείλε-
9 σιν, ἐκίνησαν κεφαλήν, † Ἤλπισεν ἐπὶ κύριον,
ῥυσάσθω αὐτόν, † σωσάτω αὐτόν, ὅτι θέλει
10 αὐτόν. † Ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπάσας με ἐκ γαστρός,
† ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρός μου,

MS. A. (*) ἑωθινῆς. κα'. Ὁ Θεὸς (α) ἐν ἁγίοις κατοικεῖς, ὁ ἔπαινος Ἰσραήλ. (β) ἐρρύσω (γ) οὐχὶ (δ) ἀνθρώπου

Ver. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

Desiderium (a) animæ ejus de- 3
disti ei: & (b) petitione lab orū
ejus non fraudâsti eum. DIA-
PSALMA. 3 Quoniam præ- 4
venisti eum in benedictionibus
dulcedinis: posuisti super caput
ejus coronā de lapide pretioso.
4 Vitā petiit à te, & dedisti ei 5
longitudinē dierum in (c) secu-
lum seculi. 5 Magna est gloria 6
ejus in salutari tuo: gloriā &
magnū decorem impones super
eum. 6 Quoniā dabis ei bene- 7
dictionem in seculū (d) seculi:
lætificabis eum in gaudio cum
vultu tuo. 7 Quoniam rex spe- 8
rat [a] super Dominū, et in mi-
sericordia Altissimi non com-
movebitur. 8 (e) [b] Invenia- 9
tur manus tua omnib' inimicis
tuis: dextera tua inveniat o-
mnes, qui te oderunt. 9 Pones 10
eos ut clibanū ignis, in tempore
vultûs tui: Dominus in ira sua
conturbabit eos, & devorabit
eos ignis. 10 Fructū illorū de 11
terra [c] perdes, & semen eorū
à filiis hominum. 11 Quoniam 12
(f) [d] declinaverunt in te ma-
la: cogitaverunt (g) consilium,
quod non poterunt stabilire.
12 Quoniam (h) pones eos [e] 13
dorsum in (i) reliquiis tuis, [f]
præparabis vultū eorū. 13 Ex- 14
altare, Domine, in virtute tua:
cantabimus, & psallemus vir-
tutes tuas.

[g] MS. Æthiop. Pocock. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto: Est modò, semper erit, & in secula seculorū, Amen.

In finem, pro susceptione [†] matutina, Psalmus ipsi David. 1
XXI.

[a] 1 Deus De' me', respice in 2
(a) me: quarè me dereliquisti?
longè à salute mea verba (b)
delictorum meorum. 2 Deus 3
meus, clamabo ad te per diem,
& non exaudies; & [b] nocte,
& non ad (c) insipientiā mihi.
3 Tu autē in (d) [c] sancto ha- 4
bitas, (e) Laus Israel. 4 In te speraverunt patres nostri: speraverunt, & eruisti eos. 5
5 Ad te clamaverunt, & salvi facti sunt: in te speraverunt, & non sunt confusi. 6
6 Ego autem sum vermis & non homo: opprobrium hominum, & abjectio plebis. 7
7 Omnes qui conspiciebant me, subsannaverūt me: locuti sunt labiis, moverūt caput: 8
8 Speravit in Dominum, eruat eum: salvum faciat eum; quoniam vult eum. 9
9 Quoniam tu es, qui extraxisti me de ventre, [d] spes mea ab uberibus matris meæ: 10

Versio ÆTHIOPICA.

3 ፍትወተ፡ ነፍሱ፡ ወሀብኮ፡፡ ወስእለተ፡ ከናፍ 2
ሪሁ፡ ኢከልእኮ፡፡ እስመ፡ በጸሕኮ፡ በበረ 3
ከት፡ ሠናይ፡፡ ወአንበርከ፡ አክሊለ፡ ደብ፡ ርእ
4 ሱ፡ ዘእምዕንቍ፡ ክቡር፡፡ ሐይወ፡ ሰአለ 4
ከ፡ ወሀብኮ፡፡ ለነዋሕ፡ መዋዕል፡ ለዓለም፡ ዓለ
ም፡፡ ዐቢይ፡ ክብሩ፡ በአድኅኖትከ፡፡ ክ 5
5 ብረ፡ ወስብሐተ፡ ወሰኮ፡፡ እስመ፡ ወሀብኮ፡ 6
በረከተ፡ ለዓለም፡ ዓለም፡፡ ወታስተፌሥሖ፡
6 በሐሤት፡ ገጽከ፡፡ እስመ፡ ተወከለ፡ ንጉ 7
ሥ፡ በእግዚአብሔር፡፡ ወኢይትሀወክ፡ በም
7 ሕረቱ፡ ለልዑል፡፡ ትርከቦሙ፡ እዴከ፡ ለኵሉ 8
ሙ፡ ፀርከ፡፡ ወትረክቦሙ፡ እዴከ፡ ለኵሎ
ሙ፡ ጸላእትከ፡፡ ወትረሲዮሙ፡ ከመ፡ 9
8 እቶነ፡ እሳት፡ ለጊዜ፡ ገጽከ፡፡ እግዚእ፡ በመዓ
ትከ፡ ሁከሙ፡ ወትበልዖሙ፡ እሳት፡፡ ወፈ 10
9 ሬሆሙ፡ ሰዐር፡ እምድር፡፡ ወዘርኦሙ፡ እ
ምእጓለ፡ እመሕያው፡፡ እስመ፡ ሚጥዋ፡ 11
ለዐመፃ፡ ሳዕሌከ፡፡ ወሐለዩ፡ ምክረ፡ እንተ፡
10 ኢይክሉ፡ ዐቅሞ፡፡ ወታገብኦሙ፡ ድኅሬ 12
ሆሙ፡፡ ወታስተደሉ፡ ገጾከ፡ ለጊዜ፡ መዐት
ከ፡፡ ተለዐልከ፡ እግዚኦ፡ በኀይልከ፡፡ ንሴ 13
ብሕ፡ ወንዜምር፡ ለጽንዕከ፡፡
11 ስብሐት፡ ለአብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱ
12 ስ፡፡ ይእዜኒ፡ ወዘልፈኒ፡ ወለዓለመ፡ ዓለም፡
ለሚን፡፡ ፍጻሜ፡ በእንተ፡ ተወክፎ፡ እን
ተ፡ ስብሐት፡ መዝሙር፡ ዘደዊት፡፡
ፚፏ፡ አምላኪየ፡ አምላኪየ፡ ነጽረኒ፡ ወለም 1
13 ንት፡ ኀደገኒ፡፡ ርሑቅ፡ እምአድኅኖትየ፡ ቃ
14 ለ፡ ኃጢአትየ፡፡ አምላኪየ፡ ጸራኅኩ፡ 2
ኀቤከ፡ ዕለትየ፡ ወኢሰማዕከኒ፡፡ ወሌሊትየኒ፡
ቅድሜከ፡ ወኢኀለይከኒ፡፡ ወአንተሰ፡ ወ 3
ስተ፡ ቅዱሳን፡ ተኀድር፡ ስቡሐ፡ እስራኤ
ል፡፡ ኪያከ፡ ተወከሉ፡ አበዊነ፡፡ ተወከሉ 4
ከኒ፡ ወአድኀንኮሙ፡፡ ኀቤከ፡ ጸርኁ፡ ወ 5
ድኅኑ፡፡ ኪያከ፡ ተወከሉ፡ ወኢይትኀፈ
ሩ፡፡ አንሰ፡ ዕፄ፡ ወአኮ፡ ሰብእ፡፡ ምኑን፡ በ 6
ኀበ፡ ሰብእ፡ ወትሑት፡ በውስተ፡ ሕዝብ፡፡
ኵሎሙ፡ እለ፡ ይሬእዩኒ፡ ይትቀጸቡኒ፡፡ ይብ 7
ሉ፡ በከናፍሪሆሙ፡ ወየሐውሱ፡ ርእሶሙ፡፡
ተወከለ፡ በእግዚአብሔር፡ ለያድኅኖ፡ ወ 8
ያድኅኖ፡ እመ፡ ይፈቅዶ፡፡ እስመ፡ አንተ፡ 9
አውፃእከኒ፡ እምከርሥ፡፡ ወተወከልኩከ፡
እንዘ፡ ሀለውኩ፡ ውስተ፡ አጥባተ፡ እምየ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] in Domino, [b] Comprehendat manus tua omnes inimicos tuos: & manus tua inveniat [c] abstulit, [d] iniquitatem in te conjecerunt: [e] retrorsum [f] & præparabis vultum tuum in tempus iræ tuæ. [g] Doxologia hæc habetur post decimum quemque Psalmum in MS. Æthiop. D. Pocockii, quæ per inadvertentiam post decimum Psalmum omissa fuit. PSAL. XXI. [†] laudis; [a] Deus meus, Deus [b] nocte etiam coram te adsto, & non attendis mihi. [c] sancto tuo [d] & in te speravi, dum fui super ubera.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *لانك اعطيته شهوة قلبه* ولم تحرمه سوال شفتيه* ابتدأته ببركات صالحة* وضعت على راسه
4
5 اكليلا من جوهر* سالك حياة فاعطيته طول الايام* الى ابد الابد* مجده عظيم بخلاصك*
6 المجد وعظيم البهاء جعلت عليه* لانك تعطيه بركة الى ابد الابد* ابهجته بفرح وجهك*
7
8 *لان الملك توكل على الرب* وبرحمة العلي لا يزول* تظفر يدك بجميع اعدائك* ويمينك
9
10 بجميع مبغضيك* تجعلهم مثل نار التنور لوقت السخط* الرب بسخطه يحرقهم* والنار
11 تاكلهم* وتبيد من الارض ثمارهم* وذريتهم من بني البشر* لانهم امالوا عليك السوء*
12
13 وفكروا في امور لم يستطيعوا اقامتها* تركتهم يولون على ادبارهم* جعلت ذلا على وجوههم*
14 *ارتفع يا رب بقوتك* نسبح ونرتل لجبروتك* اللليلويا* المزمور الحادي والعشرون*

1 *قاله وقت نصرته على اعدائه وينبوه عن الصلبوت* وهو ستة استيخن*
2 *الاهي الاهي انظر الي* لماذا يا الهي تركتني* تباعدت عن خلاصي لقول جهلي*
3 الهي اصرخ اليك النهار كله فلم تستجب لي* وفي الليل لم تصغ لي* وانت تحل في
4
5 القديسين* يا فخر اسرائيل* بك امن اباونا* توكلوا عليك فنجيتهم* صرخوا اليك فخلصوا*
6
7 رجوك فلم يخزوا* واني انا دودة ولست انسانا* عارا في الناس مرذولا في الشعوب* كل من راني
8
9 مقتني* تكلموا بشفاههم* وحركوا رؤوسهم* وقالوا* ان كان امن او توكل على الرب
10 فليخلصه* ولينجه ان كان يريده* وانت من البطن اخرجتني* ورجاي منذ كنت
ارضع من ثدي امي*

Quia tu dedisti eum desiderium cordis 3
sui, & non privâsti eum petitione lab orū
suorum. Prævenisti eum benedictionibus 4
optimis: posuisti super caput ejus coronam
gemmeam. Petiit à te vitam, & dedisti ei 5
longitudinem dierum in seculum seculi.
Gloria ejus magna est in salute tua: glo- 6
riam et magnitudinem splendoris posuisti
super eum. Quia concedes ei benedictio- 7
nem in seculum seculi: exhilarâsti eum
gaudio vultûs tui. Quoniam rex con- 8
fisus est in Domino, & per misericordiam
Altissimi non movebitur. Fausta sit ma- 9
nus tua in cunctos inimicos tuos: et dex-
tera tua in omnes osores tuos. Efficies e- 10
os velut ignem clibani ad tempus indi-
gnationis: Dominus indignatione suâ
comburet eos, & ignis comedet eos. Et 11
perdet de terra fructus eorum, & proge-
niem eorum à filiis hominum. Quia ipsi 12
inflexerunt in te mala; & excogitârunt
res quas non potuerunt sustinere. Reli- 13
quisti eos retroversi super dorsa sua: po-
suisti contemptum super vultus eorum.
Exaltare, O Domine, in fortitudine tua. 14
Laudabimus & psallemus potentiæ tuæ.
Alleluja.

PSAL. XXI.

Dictus ab eo, quando superavit inimicos suos. Et prophetia de Crucifixione. Vers. 64. 1

Deus meus, Deus meus, respice in me; 2
quarè, O Deus meus, dereliquisti me?
elongatus es à salute mea ob sermonem
stultitiæ meæ? Deus meus, clamo ad te 3
die totâ, et non exaudisti me: & in nocte
non auscultâsti me. Et tamen tu habitas 4
in sanctis, O gloria Israelis. In te credide- 5
runt patres nostri, confisi sunt in te, &
liberâsti eos: Clamaverunt ad te, et salvi 6
facti sunt: speraverunt in te, et non sunt
confusi. Et verò ego sum vermis, & non 7
homo, opprobrium inter homines, contem-
ptus inter populum. Omnis, qui vidit me, 8
odio habuit me, locuti sunt labiis suis, &
moverunt capita sua, et dixerunt; Si cre- 9
didit, aut confisus est in Domino, liberet
eum et salvet eum, si diligit eum. Et tu de 10
ventre eduxisti me, & spes mea es à quo
lac sugebam ex uberibus matris meæ.

תהלים : כב

11 עליך השלכתי מרחם מבטן אמי אלי אתה׃
Ne . tu meus Deus meæ matris ventre de ; vulva ex sum projectus te Super
12 אל־תרחק ממני כי־צרה קרובה כי־אין עוזר׃
me Circūdederūt .auxiliator non quia ,propinqua angustia quoniam , me à te elonges
13 סבבוני פרים רבים אבירי בשן כתרוני׃
me super Perfecerunt .me circumdederunt corona Basan robusti : multi vituli
14 פצו עלי פיהם אריה טרף ושאג׃
omnia se separaverunt & ;sum effusus aqua Sicut .rugiens &,rapiens leo : suum os
15 כמים נשפכתי והתפרדו כל־עצמותי היה לבי כדונג נמס בתוך מעי׃
Aruit .meorum viscerum medio in se liquefecit : cera sicut meum cor fuit : mea ossa
16 יבש כחרש כחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר־מות תשפתני׃
pulverem in & ; meis faucibus adhærens mea lingua & , mea fortitudo testa tanquam
malignantium cœtus , canes me circundederunt Quoniam .me pones mortis
17 כי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי׃
: mea ossa omnia Numerabo .meos pedes & , meas manus leo quasi : me circundederunt
18 אספר כל־עצמותי המה יביטו יראו־בי׃
super & ; sibiipsis mea vestimenta Dividunt .me in inspicient ,aspicient ipsi
19 יחלקו בגדי להם ועל־לבושי יפילו גורל׃
, mea fortitudo : te elonges ne Domine tu Et .sortem projicient meam vestem
20 ואתה יהוה אל־תרחק אילותי לעזרתי חושה׃
canis manu è ; meam animam gladio à Erue .festina meum auxilium ad
21 הצילה מחרב נפשי מיד־כלב יחידתי׃
.mihi respondisti unicornium cornibus à & ; leonis ore ab me Serva .meam unicam
22 הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתני׃
Timentes .te laudabo concionis medio in ; meis fratribus tuum nomen Narrabo
23 אספרה שמך לאחי בתוך קהל אהללך׃
, eo ab timete & :eum glorificate Jahacob semen universum , eum laudate Dominum
24 יראי יהוה הללוהו כל־זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל־זרע ישראל׃
,afflicti mansuetudinem est abominatus nec , sprevit non Quia .Israel semen omne
25 כי לא־בזה ולא שקץ ענות עני ולא־הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע׃
te A .audivit ,eum ad ipsum clamando in & ; illo ab suas facies abscondit neque
26 מאתך תהלתי בקהל רב נדרי אשלם נגד יראיו׃
Edent .eum timentibus coram reddam mea vota : multa concione in mea laus
27 יאכלו ענוים וישבעו יהללו יהוה דרשיו יחי לבבכם לעד׃
vestrum cor .vivet : eum quærentes Dominum laudabunt ; saturabuntur & ,pauperes
28 יזכרו וישבו אל־יהוה כל־אפסי־ארץ וישתחוו לפניך כל־משפחות גוים׃
: terræ fines omnes Dominum ad convertentur &,Reminiscentur .seculum in
Domini Quoniam .gentium familiæ universæ tuas facies ad se inclinabunt &
29 כי ליהוה המלוכה ומשל בגוים׃
pingues omnes se incurvaverunt & , Comederunt .gentes in dominans & ; regnum
30 אכלו וישתחוו כל־דשני־ארץ לפניו יכרעו כל־יורדי עפר ונפשו לא חיה׃
non suam animam &;pulverem descendentes omnes se incurvabunt ejus facies ad : terræ
nunciabitur &,Venient.generationem in Domino narrabitur:ei serviet Semen .vivificabit
31 זרע יעבדנו יספר לאדני לדור׃
32 יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה׃
.fecit quia ,genito populo ; ejus justitiam

תרגום TARGUM

11 בסעדך אטלקית ממעיא מכרסא דאמי אלהי את׃
12 לא תתרחיק מני מטול דעקתא קריבא ארום לית פריק׃
13 אחזורו עלי עממיא דמתילין לתורין סגיאין רברבי מתנן אקפוני׃
14 פתחו עלי פומהון היך כאריא מכלי ותביר׃
15 היך כמיא אשתדית ואתפרקן כולהון גרמי הוה לבי מתמסי היך שעוא בגו מעי׃
16 יבש היך פחר חילי ולישני אדביק למוריני ולבית קבורתא אמטיתני׃
17 מטול דאחזורו עלי רשיעי דמתילין לכלביא סיען כנישת מבאישין אקפוני נכתין היך כאריא אידי ורגלי׃
18 אחוי כל הלבושי גרמי אנון מסתכלין מבין לי׃
19 מפלגין לבושי להון ועל פתגמי ירמון עדבין׃
20 ואנת יי לא תתרחיק תוקפי לסיועי אוחי׃
21 פצי מקטלין בחרבא נפשי מן אידא דכלבא רוחא דגושמי׃
22 פרוקני מפום אריא וממלכין דתקיפין ורמין כרימנא קבלתא צלותי׃
23 אחוי גבורת שמך לאחי במצע כנשתא אשבחנך׃
24 דחליא דיי שבחו קדמוי כל זרעא דיעקב הבו ליה יקר ואזדעזעו מניה כל זרעא דישראל׃
25 מטול דלא בסר ולא שאט צלותהון דעניי ולא סליק שכנתיה מביניהון ובצלאיהון קדמוהי מקבל׃
26 מנך תושבחתי בכנישת סגיעת עמא נדרי אשלם קביל דחלוי׃
27 ייכלון ענותני וישבעון ישבחון קדם יי דתבעין ליה ישרי רוח נבואה ברעיוני לבכון לעלמין׃
28 ידכרון נסוי ויתובון קדם יי כל סיפי ארעא ויסגדון קדמך כל גניסת עממיא׃
29 מטול דמן קדם יי מלכותא ושליט בעממיא׃
30 סעידו וסגידו כל דהיני ארעא קדמוי יגחנון כל נחתין בית קבורתא ונפש רשיעא לא יחי׃
31 זרעית דאברהם יפלחון קדמוי ויחוון כח גבורתיה דיי לדרא בתראה׃
32 יתובון בניהון ויחוון צדקתיה לעמא דעתיד למתילדא פרישן דעבד׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

11 Ope tua projectᵘs sum è visceribᵘs; à ventre matris meæ Deus meus es tu. 12 Ne elongeris à me, quoniā angustia prope est, quoniam non est qui liberet. 13 Circundederunt me populi similes tauris multis: principes Basan vallaverunt me. 14 Aperuerunt super me os suum, sicut leo rugiens & rapiens. 15 Veluti aqua effusus sum, & dispersa sunt omnia ossa mea: fuit cor meū liquefactū sicut cera in medio viscerum meorum. 16 Aruit veluti testa *virtus mea*, & lingua mea adhæsit palato meo; & in domum sepulchri conclusisti me. 17 Quoniam vallaverunt me *impii*, qui similes sunt canibus plurimis: congregatio malignorum circundedit me, mordentes *sicut leo* manus meas & pedes meos. 18 Dinumerabo omnes cicatrices membrorū meorū: ipsi aspiciunt & contemnunt me. 19 Dividunt vestimenta mea sibi, & super vestem meā mittent *sortes*. 20 Et tu Dñe ne elongeris, fortitudo *mea*, ad auxilium meum festina. 21 Libera ab his qui occidunt gladio, animā meam; de manu *canis*, spiritum corporis mei. 22 Serva me ab ore leonis, & à regibᵘs potentibᵘs & *elatis unicornis* instar, accepisti orationē meā. 23 Narrabo virtutem nominis tui fratribᵘs meis, in medio ecclesiæ laudabo te. 24 Qui timetis Dñm laudate coram eo: omne semen Jaacob afferte honorem ei; contremiscite ab illo omne semen Israel. 25 Quoniā non despexit neq; contempsit orationē *pauperū*, & non amovit majestatem suā *ab-inter eos*: & dum *precantur* coram eo, acceptat. 26 A te laus mea in congregatione *referta populo*: vota mea reddā coram timentibᵘs eum. 27 Edent mites & saturabuntur: laudabunt Dñm qui quærunt eum; requiescet spiritᵘs prophetiæ in cogitationibᵘs cordis eorum in æternum. 28 Recordabuntur miraculorū ejus, & convertentur coram Dño omnia extrema terræ: & adorabunt coram te omnes familiæ populorū. 29 Quia *à Domino* est regnum & potestatem habet in populis. 30 Comedite & adorate omnes pingues terræ: coram eo curvabuntur omnes qui descendunt in domum sepulchri: & animam impii non vivificabit. 31 Semen Abraham serviet coram eo: *&* annunciabit virtutem fortitudinis Dei generationi venturæ. 32 *Convertentur* filii eorum, & annunciabunt justitiam ejus populo *ejus* in futurum nascituro, miracula quæ edidit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]

11 In te conjectus sum à ventre, & ab utero matris meæ Deus meus es. 12 Ne abscesseris à me: quoniam tribulatio appropinquavit, nec est qui adjuvet. 13 Circundederunt me tauri multi, & juvenci Basan obsederunt me. 14 Aperuerunt contra me os suum, sicut leo rugiens & rapiens. 15 Et sicut aqua effusus sum, & dispersa sunt omnia ossa mea, & factum est cor meum tanquam cera, & emarcuerunt intra me viscera mea. 16 Et aruit ut testa figuli virtus mea, & lingua mea adhæsit coelo palati mei, super pulverem mortis projecisti me. 17 Quoniam circundederunt me canes, & cœtus malorum cinxerunt me. Foderunt manus meas & pedes meos. 18 Et ululaverunt omnia ossa mea: Ipsi consideraverunt & inspexerunt me. 19 Et diviserunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam projecerunt sortes. 20 At tu, Dñe, ne sis procul à me, *Sectio* Deus meᵘs; Deus meᵘs, ad auxilium meū attende. 21 Et serva à gladio animā meā, & de manu canum unitatem meā. 22 Libera me de ore leonis, & à cornu excelso humilitatē meā. 23 Ut annuntiem nomen tuū fratribus meis, & in medio congregationis te laudem. 24 Timentes Dñm, laudate eum: & omne semen Jacob honorate eum, & timete eum omne semen Israelis. 25 Quoniam non sprevit neq; despexit clamorem pauperis, nec avertit faciem suam ab eo: quum clamavit ad eum, audivit illum. 26 E conspectu tuo est laus mea in Ecclesia magna: vota mea persolvam corā timentibᵘs eum. 27 Edent pauperes & saturabuntur, & laudabunt Dñm qui requirunt eum, vivet cor eorum in secula. 28 Reminiscentur, & convertentur ad Dñm universi fines terræ, & corā eo prosternent se omnes familiæ gentium. 29 Quoniam Dñi est regnum, & ipse dominatur gentibus. 30 Comedent & prosternent se corā Dño omnes famelici terræ; & coram eo genua flectent omnes descendentes in pulverem. Anima mea ipsi vivit. 31 Semini quod illi serviet, generatio annuntiabit Dominum: 32 Venient atque indicabunt justitiam ejus populo qui nascetur, quem faciet Dominus.

Versio VULG. LAT.

11 In te projectus sum ex utero: de ventre
12 matris meæ Deus meus es tu. Ne discef-
feris à me: Quoniam tribulatio proxima
13 est: quoniã non est qui adjuvet. Circum-
dederunt me vituli multi: tauri pingues
14 obsederunt me: Aperuerunt super me os
15 suum, sicut leo rapiens & rugiens. Sicut
aqua effusus sum: & dispersa sunt omnia
ossa mea. Factũ est cor meũ tanquã cera
16 liquescens in medio ventris mei. Aruit
tanquam testa virtus mea, & lingua mea
adhæsit faucib⁹ meis: & in pulverẽ mor-
tis deduxisti me. Quoniã circumdederũt
17 me canes multi: consilium malignantium
obsedit me. Foderunt man⁹ meas & pe-
18 des meos: Dinumeraverunt omnia ossa
mea. Ipsi verò consideraverunt & inspe-
19 xerunt me: Diviserunt sibi vestimenta
mea, & super vestem meam miserunt sor-
20 tem. Tu autem, Domine, ne elongaveris
auxiliũ tuum à me: ad defensionẽ meam
21 conspice. Erue à framea, Deus, animam
meam: & de manu canis unicam meam.
22 Salva me ex ore leonis: & à cornib⁹ u-
23 nicornium humilitatem meam. Narrabo
nomen tuum fratribus meis: in medio
24 ecclesiæ laudabo te. Qui timetis Do-
minum, laudate eum: universum semen
25 Jacob glorificate eum: Timeat eũ omne
semen Israel: quoniam non sprevit, ne-
que despexit deprecationem pauperis:
Nec avertit faciem suam à me: & cùm
26 clamarem ad eum exaudivit me. Apud
te laus mea in ecclesia magna: vota mea
reddam in conspectu timentium eum.
27 Edent pauperes, & saturabuntur: & lau-
dabunt Dominum qui requirunt eum: vi-
28 vent corda eorum in seculum seculi. Re-
miniscentur et convertentur ad Dominũ
universi fines terræ: Et adorabunt in con-
spectu ejus universæ familiæ gentium.
29 Quoniam Domini est regnum: & ipse
30 dominabitur gentium. Manducaverunt
& adoraverunt omnes pingues terræ: in
conspectu ejus cadent omnes qui descen-
31 dunt in terram. Et anima mea illi vivet:
32 & semen meum serviet ipsi. Annuntia-
bitur Domino generatio ventura: & an-
nuntiabunt cœli justitiam ejus populo
qui nascetur, quem fecit Dominus.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

11 † Ἐπὶ σὲ (ε) ἐπεῤῥίφην ἐκ μήτρας. † ἐκ κοιλίας
12 μητρός μου θεός μου εἶ σύ. † Μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ
13 ὅτι θλίψις ἐγγύς, † ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν. † Πε-
ριεκύκλωσάν με μόσχοι πολλοί, † ταῦροι πίονες πε-
14 ριέσχον με. † Ἤνοιξαν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, † ὡς
15 λέων ὁ ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος. † Ὡσεὶ ὕδωρ ἐξε-
χύθην, καὶ διεσκορπίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου, † ἐγενή-
θη ἡ καρδία μου ὡσεὶ κηρὸς τηκόμενος ἐν μέσῳ τῆς
16 κοιλίας μου. † Ἐξηράνθη (ζ) ὡσεὶ ὄστρακον ἡ ἰσχύς
μου, † καὶ ἡ γλῶσσά μου κεκόλληται τῷ λάρυγγί μου,
17 † καὶ εἰς χοῦν θανάτου κατήγαγές με. † Ὅτι ἐκύ-
κλωσάν με κύνες πολλοί, † συναγωγὴ πονηρευομέ-
νων περιέσχον με. † ὤρυξαν χεῖράς μου, καὶ (η) πόδας,
18 † Ἐξηρίθμησαν πάντα τὰ ὀστᾶ μου· † αὐτοὶ δὲ κατε-
19 νόησαν καὶ ἐπεῖδόν με. † Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, † καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον.
20 † Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τὴν βοήθειάν μου, † εἰς τὴν
21 ἀντίληψίν μου πρόσχες. † Ῥῦσαι ἀπὸ ῥομφαίας τὴν
ψυχήν μου, † καὶ ἐκ χειρὸς κυνὸς (θ) τὴν μονογενῆ μου.
22 † Σῶσόν με ἐκ στόματος λέοντος, † καὶ ἀπὸ κεράτων
23 μονοκερώτων τὴν ταπείνωσίν μου. † Διηγήσο-
μαι τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, † ἐν μέσῳ
24 ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. † Οἱ φοβούμενοι κύριον αἰνέ-
σατε αὐτόν, † ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰακὼβ δοξάσατε
25 αὐτόν, † φοβηθήτωσαν αὐτὸν ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσ-
ραήλ. † ὅτι οὐκ ἐξουδένωσεν οὐδὲ προσώχθισε τῇ
δεήσει τοῦ πτωχοῦ, † οὐδὲ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον
αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ· † καὶ ἐν τῷ κεκραγέναι με πρὸς αὐ-
26 τὸν (ι) εἰσήκουσέ μου. † Παρὰ σοῦ ὁ ἔπαινός μου
ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, † τὰς εὐχάς μου ἀποδώσω
27 ἐνώπιον (κ) τῶν φοβουμένων αὐτόν. † Φάγονται πέ-
νητες καὶ ἐμπλησθήσονται, † καὶ αἰνέσουσι κύριον οἱ
ἐκζητοῦντες αὐτόν, † ζήσονται αἱ καρδίαι αὐτῶν
28 εἰς αἰῶνα αἰῶνος. † Μνησθήσονται καὶ ἐπιστραφή-
σονται πρὸς κύριον πάντα (λ) τὰ πέρατα τῆς γῆς,
† καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον αὐτοῦ πᾶσαι αἱ πατριαὶ
29 τῶν ἐθνῶν. † Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ βασιλεία, καὶ αὐτὸς
30 δεσπόζει τῶν ἐθνῶν. † Ἔφαγον καὶ προσεκύνησαν πάν-
τες οἱ πίονες τῆς γῆς· † ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται
31 πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν. † Καὶ ἡ ψυχή
μου αὐτῷ ζῇ, † καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει
32 αὐτῷ. † Ἀναγγελήσεται τῷ κυρίῳ γενεὰ ἡ ἐρχο-
μένη· † καὶ ἀναγγελοῦσι τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
† λαῷ τῷ τεχθησομένῳ, ὃν ἐποίησεν (μ) ὁ κύριος.

MS. A. (ε) ἐπερίφην (ζ) ὡς (η) πόδας μου, (θ) τῆς μονογενοῦς μου. (ι) ἐπήκουσέν (κ) πάντων τῶν (λ) τὰ πέρα (μ) κύριος.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In te projectus sum ex utero:
10 De ventre matris meæ Deus
meus es tu: Ne discedas à me
11 Quoniã [e] tribulatio proxi-
ma est: quoniam non est qui adju-
vet. 12 Circundederunt me vi-
tuli multi: (f) tauri pingues ob-
sederunt me. 13 Aperuerunt super
me os suum, sicut leo [f] rapiens,
& rugiens. 14 Sicut aqua (g) ef-
fusus sum, et dispersa sunt omnia
ossa mea. 15 Factum est cor meũ,
sicut cera liquescens, de medio
ventris mei. 16 Exaruit velut te-
sta, virtus mea: & lingua mea
adhæsit faucibus meis, et in pul-
verem mortis deduxisti me.
17 Quoniam circundederunt me
canes multi: consiliũ malignantiũ
obsedit me. 18 Foderũt man⁹ me-
as, & (h) pedes: Dinumeraverunt
omnia ossa mea: 19 Ipsi verò con-
sideraverunt, & inspexerunt: Di-
viserunt sibi vestimenta mea, &
super vestẽ meã miserunt sortẽ.
20 Tu autem, Domine, ne elonga-
veris (i) auxilium meũ: in defen-
sionem meam respice. 21 Erue à
framea animam meã: et de manu
canis (k) unicam meam. 22 Salvũ
me fac de ore leonis: & à corni-
bus unicornium [g] humilitatem
meam. 23 Narrabo nomen tuum
fratribus meis: in medio Ecclesiæ
cantabo te. 24 Qui timetis Domi-
nũ, laudate eum: [h] universum
semen Jacob (l) magnificate eũ.
25 [i] Timeat eum omne semẽ Is-
rael; quoniam non sprevit, neque
despexit deprecationem pauperis:
26 Neque avertit faciem suam à
me: & cum clamarẽ ad eũ, ex-
audivit me. 27 (m) [k] A te laus
mea (n) in Ecclesia magna: vota
mea reddam in conspectu timen-
tium eũ. 28 Edent pauperes, &
saturabuntur, & laudabunt Do-
minum, qui requirunt eũ: vivent
corda eorum in seculum seculi.
29 Reminiscentur, & converten-
tur ad Dominũ universi fines ter-
ræ: 30 Et adorabunt in conspectu
ejus universæ (o) familiæ gentiũ.
31 Quoniam Domini est regnũ:
& ipse dominabitur gentium.
32 Manducaverunt, & adora-
verunt omnes (p) pingues terræ: in conspectu ejus (q) procident omnes qui descendunt in (r) terram. 33 Et anima (s) [l] mea ipsi vivet, & semen meum serviet illi. 34 Annuntiabitur (t) Domino generatio ventura: & (u) annuntiabunt justitiam ejus, populo qui nascetur, (x) quem fecit Dominus.

Versio ÆTHIOPICA.

11 ሳዕሌከ፡ተገደፍኩ፡ውስተ፡እማኅፀን፡፡=፥ እ 10
ምከርሠ፡ እምየ፡ አንተ፡ አምላኪየ፡፡ ሊትር
12 ሐቅ፡ እምኔየ፡ 11. እስመ፡ አልጸቁ፡ እተም
ንድብ፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘይረድአኒ፡፡=፥ ዓገ 12
13 ቱኒ፡ አልህምት፡ ብዙኃን፡፡ ወአኃዙኒ፡ አስዋ
ር፡ ስቡሓን፡፡=፥ ወአብቀዉ፡ አፈሆሙ፡ ላዕ 13
14 ሌየ፡፡ ከመ፡ አንበሳ፡ ዘጽኑኅ፡ ለመሢጥ፡፡=፥
ተክዕውኩ፡ ከመ፡ ማይ፡ ወተዘርወ፡ ኵሉ፡ አ 14
15 ዕጽምትየ፡፡=፥ ወኮነ፡ ልብየ፡ ከመ፡ ሰምዕ፡ ዘ 15
ይትመሰው፡ በማእከለ፡ ከርሥየ፡፡=፥ ወየብ 16
ሰ፡ ከመ፡ ገልዕ፡ ኀይልየ፡፡ ወጠግዐ፡ ልሳንየ፡ በ
16 ጕርዔየ፡፡ ወአውረድከኒ፡ ውስተ፡ መሬተ፡ ሞ
ት፡፡=፥ ዓገቱኒ፡ ከለባት፡ ብዙኃን፡፡ ወአኃዘ 17
ኒ፡ ማኅበሮሙ፡ ለእኩያን፡፡=፥ ቀነዉኒ፡ እደ 18
17 ዊየ፡ ወእገርየ፡፡ ወኈለቁ፡ ኵሉ፡ አዕጽምት
የ፡፡=፥ እሙንቱሰ፡ ጠይቆሙ፡ ተዐወሩኒ፡፡ ወ 19
ተካፈሉ፡ አልባስየ፡ ለርእሶሙ፡፡ ወተዐጸዉ፡ ዲ
18 በ፡ አረዝየ፡፡=፥ አንተ፡ እግዚኦ፡ ኢትርሐቅ፡ 20
እምኔየ፡፡ ወነጽር፡ ውስተ፡ ረዲኤትየ፡፡=፥ አ 21
19 ድኅን፡ እምኵናት፡ ለነፍስየ፡፡ ወእምእደ፡ ከ
ለባት፡ ለብሕቱትየ፡፡=፥ አድኅነኒ፡ እምአ 22
20 ፉ፡ አንበሳ፡፡ ወእምአቅርንት፡ ዘአሐዱ፡ ቀር
ኑ፡ ለብሕቱትየ፡፡=፥ እነግሮሙ፡ ስመከ፡ 23
21 ለአኃዊየ፡፡ ወበማእከለ፡ ማኅበር፡ እሴብሐ
ከ፡፡=፥ እለ፡ ትፈርህዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ 24
22 ሰብሕዎ፡፡ ኵልክሙ፡ ዘርአ፡ ያዕቆብ፡ አክብር
ዎ፡፡=፥ ወፍርህዎ፡ ኵልክሙ፡ ዘርአ፡ እስራ 25
23 ኤል፡፡ እስመ፡ ኢመነነ፡ ወኢተቈጥዐ፡ ስእለተ፡
ነዳይ፡፡=፥ ወኢሜጠ፡ ገጾ፡ እምኔየ፡፡ ሶበ፡ ጸ 26
24 ራኅኩ፡ ኀቤሁ፡ ሰምዐኒ፡፡=፥ እምኀቤከ፡ 27
ክብርየ፡ በማኅበረ፡ ዐቢይ፡፡ ወአሁብ፡ ብፅዓት
25 የ፡ በቅድሜሆሙ፡ እለ፡ ይፈርህዎ፡፡=፥ ይበልዑ፡ ነ 28
ዳያን፡ ወይጸግቡ፡፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ የኀሥሥዎ፡፡ ወየሐዩ፡ ልበ
ሙ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡=፥ ወይዜከሩ፡ ወይት 29
26 መየጡ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ኵሎሙ፡ አጽ
ናፈ፡ ምድር፡፡=፥ ወይሰግዱ፡ ቅድሜሁ፡ ኵሎ 30
ሙ፡ በሐውርተ፡ አሕዛብ፡፡=፥ እስመ፡ ለእ 31
27 ግዚአብሔር፡ መንግሥት፡፡ ወውእቱ፡ ይኴንኖ
ሙ፡ ለአሕዛብ፡፡=፥ ብልዑ፡ ወሰገዱ፡ ኵልክ 32
ሙ፡ ጥሉላነ፡ ምድር፡፡ ቅድሜሁ፡ ይወድቁ፡
28 ኵሎሙ፡ እለ፡ ይወርዱ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡=፥
ወነፍስየኒ፡ ሎቱ፡ ተሐዩ፡፡ ወዘርእየኒ፡ ሎቱ፡ 33
ይትቀነይ፡፡=፥ ትዜንዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ 34
ትውልድ፡ እንተ፡ ትመጽእ፡፡ ወይዜንዉ፡ ጽድ
29 ቀ፡ ዚአሁ፡፡ ሕዝብ፡ ዘይትወለድ፡ ዘገብረ፡
30 እግዚአብሔር፡፡=፥
31 32

INTERP. ÆTHIOP. [e] proximus sum tribulationi: & non est [f] paratus ad prædam. Sicut [g] unicam meam. [h] vos omnes universum [i] Timete eum vos omnes semen [k] Apud te laus [l] quidem mea

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * ألقيت إليك من الأحشاء ومن بطن أمي أنت إلهي * فلا تبعد عني * فإن الشدة قد قربت
13 14 مني * وليس من معين * أحاطت بي عجول كثيرة * واكتنفتني ثيران سمان * فتحت علي
15 أفواهها مثل الأسد الزائر المفترس * أهرقت مثل الماء * وتحللت جميع عظامي * وصار قلبي
16 مثل الشمع الذائب في بطني * يبست قوتي مثل الفخار * والتصق لساني بحنكي * وإلى أبواب
17 الموت أحدرتني * أحاطت بي كلاب كثيرة * اكتنفتني جماعة الأشرار * ثقبوا يدي ورجلي *
18 19 * وأحصوا جميع عظامي * هم تأملوا فأبصروني * واقتسموا بينهم ثيابي * وعلى لباسي اقترعوا *
20 21 * وأنت يا رب لا تبعد من معونتي * انظر في نصرتي * خلص من السيف نفسي * ومن يدي
22 الكلبة التي احتوشتني * خلصني من فم الأسد * وتواضعي من قرن ذي القرن الواحد *
23 24 * سأخبر باسمك إخوتي * وبين الجماعة أسبحك * أيها الخائفون من الرب سبحوه * يا جميع ذرية
25 يعقوب مجدوه * وليخشه كل زرع إسرائيل * لأنه لم يرذل ولم يكره دعوة المسكين * ولا صرف وجهه
26 عني * وعند صراخي إليه أجابني * من عندك مدحي في الجمع العظيم * أشكرك وأوفي نذوري
27 قدام خائفيه * يأكل المساكين ويشبعون * ويسبح الرب الذين يطلبونه * تحيا قلوبهم إلى أبد
28 الأبد * يتفكرون ويرجعون إلى الرب جميع أقطار الأرض * ويسجد قدامه كل قبائل الأمم *
29 30 * لأن الملك للرب وسلطانه على الأمم * يأكل ويسجد قدام الرب كل ملوك الأرض * ويخر
31 قدامه جميع الهابطين إلى التراب * له تحيا نفسي * وذريتي له تتعبد * يخبر بالرب الجيل
32 الآتي * ويحدثون ببره * ليرى الشعب الذي يولد صنع الرب * اللليلويا *

Projectus sum ad te, à visceribus & ab 11
utero matris meæ tu es Deus meus. Ne 12
igitur elongêris à me, quoniam tribulatio
jam obumbravit me, & non est adjutor.
Circundederunt me vituli multi: & obse- 13
derunt me tauri pingues. Aperuerunt ad- 14
versus me ora sua veluti leo rugiens de-
prædans. Effusus sum veluti aqua, & 15
dissoluta sunt omnia ossa mea: & factum
est cor meum tanquam cera liquescens in
ventre meo. Aruit virtus mea veluti te- 16
sta, & adhæsit lingua mea palato meo, et
ad portas mortis admovisti me. Circun- 17
dederunt me canes multi: obsedit me tur-
ba malorum; foderunt manus meas, &
pedes meos. Et numeraverunt omnia ossa 18
mea; Ipsi consideraverunt et inspexerunt
me. Et diviserunt inter se vestes meas, 19
& super vestem meam sortiti sunt. Et 20
tu, O Domine mi, ne elongêris ab auxilio
meo: respice in adjutorium meum. Libe- 21
ra à gladio animam meam, & à manibus
canis quæ complexa est me; Salva me de 22
ore leonis, & humilitatem meam à cornu
unicornis. Annuntiabo nomen tuum fra- 23
tribus meis, & inter congregationem te ce-
lebrabo. O timentes Dominum, laudate 24
eum: O omnis progenies Jacob, glorificate
eum. Timeat que eum omne semen Israel:
Quoniam ipse non despexit, neque abhor- 25
ruit deprecationem pauperis, neque avertit
faciem suam à me; & cùm clamassem ad
ipsũ, exaudivit me. A conspectu tuo lau- 26
datio mea in Ecclesia magnâ. Gratias agã
tibi, et reddam vota mea coram timentibus
eum. Comedent pauperes, & saturabun- 27
tur, & laudabunt Dominum, qui quærunt
eum. Vivent corda eorum in seculum se-
culi. Considerabunt et revertentur ad Do- 28
minum universi fines terræ: & adorabunt
coram ipso omnes tribus gentium. Quo- 29
niam regnum est Domino, & imperium e-
jus super gentes. Manducabunt, & ado- 30
rabunt coram Domino omnes reges terræ,
& incurvabuntur ante eum omnes deci-
dentes in pulverem. Ipsi vivet anima mea,
Et progenies mea ei serviet. Annuntiabi- 31
de Domino generatio ventura, Et loquen- 32
tur justitiam ejus: ut videat populus qui
nascetur beneficia Domini. Alleluia.

תהלים : כג כד כה

PSAL. XXIII. כג

germinis tuguriis In .deficiam non ,me pascem Dominus .Davidi Canticum
1 מזמור לדוד יהוה רעי לא אחסר: בנאות דשא
: convertet meam Animam .me ducet requietum aquas super : me accubare faciet
2 ירביצני על־מי מנחות ינהלני: נפשי ישובב 3
vallem in ambulavero cùm Etiam.suum nomen propter justitiæ orbitis in me ducet
ינחני במעגלי־צדק למען שמו: גם כי־אלך בגיא 4
, suum fulcrum & ,tua virga :mecum tu quoniam,malum timebo non ,mortis umbræ
צלמות לא־אירא רע כי־אתה עמדי שבטך ומשענתך
impinguâsti:meos hostes contra mensam meas facies ad Dispones .me consolabuntur ipsa
המה ינחמני: תערך לפני שלחן נגד צררי דשנת 5
misericordia & bonum Veruntamen .exuberans meus calix ,meum caput oleo in
בשמן ראשי כוסי רויה: אך טוב וחסד 6
longitudinem in Domini domum in revertar &:meæ vitæ diebus omnibus me sequentur
ירדפוני כל־ימי חיי ושבתי בבית־יהוה לארך
.dierum
ימים:

PSAL. XXIV. כד

habitantes & ,orbis : ejus plenitudo & ,terra Domini .canticum Davidi
1 לדוד מזמור ליהוה הארץ ומלואה תבל וישבי
.eam firmavit flumina super & ; eam fundavit maria super ipse Quia .eo in
2 בה: כי־הוא על־ימים יסדה ועל־נהרות יכוננה:
Mundus ? ejus sanctitatis loco in stabit quis & ? Domini montem in ascendet Quis
3 מי־יעלה בהר־יהוה ומי יקום במקום קדשו: נקי 4
juravit nec ; meam animam vanum in accepit non qui , corde purus & ,volæ
כפים ובר־לבב אשר לא־נשא לשוא נפשו ולא נשבע
.suæ salutis Deo à justitiam & ; Domino à benedictionem Accipiet .dolo in
5 למרמה: ישא ברכה מאת יהוה וצדקה מאלהי ישעו:
Elevate .Selah , Jahacob tuas facies quærentium ; eum quærentiû generatio Hæc
6 זה דור דרשו מבקשי פניך יעקב סלה: שאו 7
.gloriæ rex introibit & ; seculi fores vos elevate & , vestra capita portæ
שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד:
.belli potens Dominus :potens &,fortis Dominus ? gloriæ rex iste Quis
8 מי־זה מלך הכבוד יהוה עזוז וגבור יהוה גבור מלחמה:
.gloriæ rex introibit & ; seculi fores vos elevate &,vestra capita portæ Elevate
9 שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד:
.Selah , gloriæ rex ipse ,exercituum Dominus ? gloriæ rex iste ipse Quis
10 מי הוא זה מלך הכבוד יהוה צבאות הוא מלך הכבוד סלה:

PSAL. XXV. כה

.levabo meam animam DOMINE te Ad .Davidi
1 לדוד אליך יהוה נפשי אשא:

תרגום TARGUM.

כג

1 תושבחתא לדוד יי זן ית עמיה במדברא לא
2 חסרו כולא: באתר ציחתא בהגירת דתאין
3 ישרנני על מי ניחיא דברני: נפשי יתיב
4 דברני בהלכת צדקא מטול שמיה: ברם כד
אזיל בגלותא במישר טולא דמותא לא אדחל
מבישתא מטול דמימרך בסעדי תגדך תריצא
5 ואורייתך הנון ינחמונני: סדרית קדמי פתור
קביל מעיקי דהנתא במשח רבותא ריש כהני
6 בלידי רויתא: ברם טבתא וחסדא ירדפונני
כל יומי חיי כד אתב בבית מקדשא דיי לנגרא
דיומנא:

כד

1 לדוד תושבחתא ליי הא ארעא ובריתהא
2 תבל ודיתבין בה: מטל די הוא על ימיא
3 שוי שתסהא ועל נהרותא אתקנהא: מן יסק
לטור בית מקדשא דיי ומן יקום באתר
4 קודשיא: דכי אידיא ובריר רעיונא דלא אומי
על שקרא לחיבא נפשיה ולא קאם לנכלא:
5 יקבל ברכתא מן קדם יי וצדקתא מאלהא
6 דפורקניה: דנן דרא דתבעין ליה דבעין סבר
7 אפוי יעקב לעלמין: וקפו תרעי בית מקדשא
רישיכון ואודקפו מעלני עלמא ויעול מלך
8 יקירא: מן הוא דכי מלך יקירא יי עשין וגבר
9 יי מרי גבורתא ועביד קרבא: וקופו תרעי
גנתא דעדן רישיכון ואודקפו מעלני עלמא
10 ויעול מלכא יקירא: מן הוא דיכי מלכא
יקירא יי צבאות הוא מלך יקירא לעלמין:

כה

1 לדוד קדמך יי נפשי אטול בצלו:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

~~Hymnus Davidi.~~

PSAL. XXIII.

1 DOminus pavit populum suum in deserto : non defuit quicquam eis. In loco 2 arido in amœnitate herbarum fecit quiescere me, super aquas quietis deduxit me. Animam meam restituet : ducit me 3 per semitas *justitiæ* propter *nomen suum.* Etiam cum ambulavero *in captivitatem* 4 per planitiem umbræ mortis, non timebo malum; quoniam verbum tuum in auxilio meo : virga tua *recta* & lex tua ipsa me consolabuntur. Parâsti in conspectu 5 meo mensam adversus molestatores meos; impinguâsti oleo unctionis *caput* Sacerdotum *meorum* : calix verò meus amplus. Sed & benignitas & misericordia subsequentur me omnibus diebus vitæ meæ, 6 cùm habitavero in domo sanctuarii Domini in longitudinem dierum.

Davidi Hymnus.

PSAL. XXIV.

1 DOmini est terra, & creaturæ ejus; orbis, & qui habitant in eo. Quoniam 2 super maria posuit fundamenta ejus, & super flumina confirmavit eum. Quis *ascendet* in montem domus sanctuarii Domini, & quis stabit in loco 3 *sanctitatum* ? Innocens manibus & 4 mundus voluntate, qui non juravit in *falsum* ad damnationem animæ suæ, neq; pepigit in fraudem. Accipiet benedictionem 5 à conspectu Domini, & justitiam à Deo redemptionis suæ. Hæc est generatio 6 quærentium eum, inquirentium aspectum faciei ejus *Jaacob*, in æternum. Levate 7 portæ domus sanctuarii capita vestra, & erigimini valvæ æternæ, ut introeat rex gloriæ. Quis est iste rex gloriosus? 8 Dominus fortis & potens, Dominus auctor virtutis & faciens bellum. Levate 9 portæ horti deliciarum capita vestra, & erigimini valvæ æternæ, ut introeat rex gloriosus. Quis est iste rex gloriæ ? Dominus 10 exercituum ipse est rex gloriosus in æternum.

Davidi.

PSAL. XXV.

1 COram te Domine animam meam levabo in oratione.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܟܓ *

1 * ܕܘܝܕ. ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. ܠܢ ܕܝܢ ܗܫܐ ܪܘܚܢܐܝܬ
ܡܥܠܢܐ ܕܥܡܐ ܕܟܪܣܛܝܢܐ ܚܕܬܐ. ܦܢܝܬܐ ܝܙ. ܡܪܝܐ ܢܪܥܝܢܝ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܚܣܪ ܠܝ:
2 * ܘܥܠ ܡܪܥܝܬܐ ܕܥܘܫܢܐ ܢܫܪܝܢܝ. ܘܥܠ ܡܝܐ ܢܝܚܐ ܢܕܒܪܢܝ: * ܢܦܫܝ ܐܦܢܝ ܘܕܒܪܢܝ
3 ܒܫܒܝܠܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܡܛܠ ܫܡܟ * ܐܦܢ ܐܗܠܟ: ܒܝܢܝ ܛܠܠܝ ܡܘܬܐ. ܠܐ ܐܕܚܠ ܡܢ
4 ܒܝܫܬܐ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܥܡܝ. ܫܒܛܟ ܘܚܘܛܪܟ ܗܢܘܢ ܒܝܐܘܢܝ. * ܛܝܒܬ ܩܕܡܝ ܦܬܘܪܐ
5 ܠܘܩܒܠ ܒܥܠܕܒܒܝ: ܘܐܦܫܬ ܪܝܫܝ ܒܡܫܚܐ ܘܟܣܝ ܪܘܐ ܐܝܟ ܚܡܪܐ. * ܛܝܒܘܬܟ ܘܪܚܡܝܟ
6 ܢܪܕܦܘܢܢܝ: ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܝ. ܕܐܥܡܪ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐܘܪܟ ܝܘܡܬܐ:

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܟܕ *

1 * ܕܘܝܕ. ܥܠ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܫܪܝ ܐܠܗܐ ܕܢܒܪܐ ܒܪܝܬܐ. ܦܢܝܬܐ ܟܕ.
2 ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܐܪܥܐ ܒܡܠܝܗ. ܬܒܝܠ ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ: * ܡܛܠ ܕܗܘ ܒܝܡܐ ܣܡ
3 ܫܬܐܣܝܗ. ܘܒܢܗܪܘܬܐ ܐܬܩܢܗ: * ܡܢܘ ܢܣܩ ܠܛܘܪܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܡܢܘ ܢܩܘܡ
4 ܒܛܘܪܗ ܩܕܝܫܐ: * ܐܝܢܐ ܕܕܟܝܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܓܒܐ ܒܠܒܗ. ܘܠܐ ܝܡܐ ܒܢܦܫܗ ܒܕܓܠܘܬܐ ܘܠܐ
5 ܝܡܐ ܒܢܟܠܐ: * ܗܢܐ ܢܩܒܠ ܒܘܪܟܬܐ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܢ: * ܗܢܐ
6 ܕܪܐ ܕܒܥܐ ܘܡܣܟܐ. ܠܦܪܨܘܦܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܥܩܘܒ: * ܐܪܝܡܘ ܬܪܥܐ ܪܫܝܟܘܢ.
7 ܘܐܬܬܪܝܡܘ ܬܪܥܐ ܕܡܢ ܥܠܡ: ܘܢܥܘܠ ܡܠܟܐ ܫܘܒܚܐ. * ܡܢܘ ܗܢܐ ܡܠܟܐ
8 ܫܘܒܚܐ: ܡܪܝܐ ܥܫܝܢܐ ܘܓܢܒܪܐ. ܡܪܝܐ ܓܢܒܪܐ ܘܩܪܒܬܢܐ: * ܐܪܝܡܘ ܬܪܥܐ
9 ܪܫܝܟܘܢ. ܘܐܬܬܪܝܡܘ ܬܪܥܐ ܕܡܢ ܥܠܡ: ܘܢܥܘܠ ܡܠܟܐ ܫܘܒܚܐ. * ܡܢܘ ܗܢܐ ܡܠܟܐ
10 ܫܘܒܚܐ: ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܗܘ ܗܘ ܡܠܟܐ ܡܫܒܚܐ ܠܥܠܡ.

* ܫܘܒܚܐ ܘܪܝܫ ܡܣܩܬܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܟܗ *

1 * ܕܘܝܕ. ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܬܘܕܝܬܐ. ܦܢܝܬܐ ܡܗ. ܠܘܬܟ ܡܪܝܐ ܢܦܫܝ ܐܪܝܡܬ.

PSAL. XXIII.

Davidis, de sua mensa regia. Nobis autem nunc spiritualiter, ingressus populi Christianorum recens. Vers. 17.

1 DOminus pascet me, & quicquam non patietur deesse mihi. Et super prata fortitudinis 2 habitare me faciet, & super aquas tranquillas ducet me. Animam meam convertit, 3 & duxit me per semitas æquitatis. Ob nomen tuum, Etiamsi ambulavero per valles 4 umbrarum mortis, non timebo malum, nam tu mecum es. Virga tua & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. Stravisti coram me mensam 5 è regione hostium meorum. Impinguâsti caput meum unguento, & calix meus inebriat ut merum. Gratia tua & misericordiæ tuæ 6 prosecutæ sunt me omnibus diebus vitæ meæ, ut habitem in domo Domini longitudine dierum.

PSAL. XXIV.

Davidis. De prima die quâ cœpit Deus condere creaturas. Vers. 24.

1 DOmini est terra cum plenitudine sua : orbis, & omnes habitatores ejus. Quoniam 2 ipse in mari posuit fundamenta ejus, & in fluminibus firmavit eam. Quis ascendet in 3 montem Domini, & quis manebit in monte ejus sancto? Is cujus puræ sunt manus, & 4 electus est in corde suo : nec jurat in anima sua cum mendacio, neq; jurat cum dolo. Hic 5 accipiet benedictionem à Domino, & justitiam à Deo salvatore nostro. Hæc est generatio 6 quærens & expectans speciem vultûs tui, Deus Jacob. Tollite portæ capita vestra, attollimini 7 portæ quæ à seculo estis, ingrediatur rex honorum. Quis est iste rex honorum? 8 Dominus potens & gigas, Dominus gigas & bellator. Tollite portæ capita vestra, attollimini 9 portæ quæ à seculo estis, ingrediatur rex honorum. Quis est iste rex honorum? 10 Dominus fortis, ipse est rex honorandus in æternum.

Gloria, & initium gradûs.

PSAL. XXV. Davidis.

Documentum gratiarum actionis. Vers. 45.

1 AD te Domine, animam meam levavi?

Versio VULG. LAT.

Psalmus David. XXII.

1 DOminus regit me, & nihil mihi de-
erit: In loco pascuæ ibi me colloca-
2 vit. Super aquam refectionis educavit
me: Animam meam convertit. Deduxit
3 me super semitas justitiæ, propter nomen
suum. Nam, & si ambulavero in medio
4 umbræ mortis, non timebo mala: quo-
niam tu mecum es. Virga tua, & bacul⁹
tuus, ipsa me consolata sunt. Parásti in
5 conspectu meo mensam adversùs eos, qui
tribulant me. Impinguásti in oleo caput
meũ: & calix meus inebrians quàm præ-
clarus est! Et misericordia tua subseque-
6 tur me omnibus diebus vitæ meæ: Et ut
inhabitem in domo Domini, in longi-
tudinem dierum.

1 Primâ sabbati, Psalmus David.
XXIII.

DOmini est terra, & plenitudo ejus:
orbis terrarum, & universi qui habi-
2 tant in eo. Quia ipse super maria fun-
davit eũ: & super flumina præparavit eũ.
3 Quis ascendet in monté Dñi? aut quis sta-
4 bit in loco sancto ejus? Innocens mani-
bus, & mundo corde, qui non accepit in
vano animã suã, nec juravit in dolo pro-
5 ximo suo. Hic accipiet benedictionem à
Domino: & misericordiam à Deo salu-
6 tari suo. Hæc est generatio quærentium
7 eũ, quærentiũ faciẽ Dei Jacob. Attollite
portas principes vestras, & elevamini
portæ æternales: & introibit rex gloriæ.
8 Quis est iste rex gloriæ? Dominus fortis
& potens: Dominus potens in prælio.
9 Attollite portas principes vestras, et ele-
vamini portæ æternales: & introibit rex
10 gloriæ. Quis est iste rex gloriæ? Domi-
n⁹ virtutum, ipse est rex gloriæ.

1 In finem, Psalmus David. XXIV.

AD te, Domine, levavi animam meam:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κβ'.

† ΚΥριος (α) ποιμαίνει με, καὶ οὐδέν με ὑστερήσει.
2 † Εἰς τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν·
3 † ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέ με. † Τὴν
ψυχήν μου ἐπέστρεψεν· † ὡδήγησέν με ἐπὶ τρίβους
4 δικαιοσύνης, † ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. † Ἐὰν
γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιᾶς θανάτου † οὐ φοβη-
θήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ· † ἡ ῥάβδος σου
5 καὶ ἡ βακτηρία σου, (β) αὐταί με παρεκάλεσαν. † Ἡ-
τοίμασας ἐνώπιόν μου τράπεζαν, † ἐξεναντίας τῶν
θλιβόντων με· † ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου,
6 † καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον. † Καὶ
τὸ ἔλεός σου καταδιώξεταί με πάσας τὰς ἡμέρας
τῆς ζωῆς μου, † καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς
μακρότητα ἡμερῶν. MS. A. (α) ποιμανεῖ (β) αὐτα.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ τῆς μιᾶς σαββάτου. κγ'.

† ΤΟῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, † ἡ
οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ.
2 † Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτήν, † καὶ
3 ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. † Τίς ἀναβήσεται
εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου, † καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁ-
4 γίῳ αὐτοῦ; † Ἀθῷος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρ-
δίᾳ, † ὃς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ, † καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ (α) πλησίον αὐ-
5 τοῦ. † Οὗτος λήψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου, † καὶ
6 ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτῆρος αὐτοῦ. † Αὕτη
ἡ γενεὰ ζητούντων αὐτόν, † ζητούντων τὸ πρόσωπον
7 τοῦ θεοῦ (β) Ἰακώβ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἄρατε
πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, † καὶ ἐπάρθητε πύλαι αἰώ-
8 νιοι, † καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.
† Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; † κύριος
9 κραταιὸς καὶ δυνατός, † κύριος δυνατὸς ἐν πολέ-
μῳ. † Ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, † καὶ ἐπάρ-
θητε πύλαι αἰώνιοι, † καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς
10 τῆς δόξης. † Τίς ἐστιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;
† κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός (γ) ἐστιν οὗτος ὁ βα-
σιλεὺς τῆς δόξης.
MS. A. (α) πλησίον. Οὗτος (β) Ἰακώβ. Ἄ-
ρατε (γ) ἐστιν ὁ βασιλεὺς

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. κδ'.

† ΠΡὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

Psalmus ipsi David. XXII. 1

1 DOminus pascit me, & ni-
hil mihi deerit: In loco (a) 2
pascuæ ibi me collocavit. 2 Su-
per aquam refectionis educavit
me: (b) Animam meam convertit. 3
3 Deduxit me super (c) semitas
justitiæ, propter nomẽ suum. 4 Nã 4
et si ambulavero in medio umbræ
mortis; non timebo mala: quoniam
tu mecum es. 5 Virga tua, & ba-
culus tuus, ipsa [a] me consolata
sunt. 6 Parásti in conspectu meo 5
mensam adversùs eos qui tribu-
lant me. 7 Impinguásti in oleo
caput meũ, [b] & calix (d) tuus
inebrians quàm præclar⁹ est! 8 Et 6
misericordia tua subsequetur me,
omnib⁹ dieb⁹ vitæ meæ. Et ut in-
habitem in domo Domini, in lon-
gitudinem dierum.

Psalmus ipsi David (a) unâ 1
sabbati. XXIII.

1 DOmini est terra, et plenitu-
do ejus orbis terrarum, &
universi qui habitant in eo. 2 (b)
Ipse super maria fundavit eũ, et 2
super flumina [a] præparavit eũ.
3 Quis ascendet in montem Do- 3
mini? aut quis stabit in loco (c)
sancto ej⁹? 4 [b] Innocens manib⁹, 4
& mundus corde: qui non accepit
in vano animam suam: et non ju-
ravit in dolo proximo suo. 5 Hic 5
accipiet benedictionẽ à Domino,
et misericordiam à [c] Deo (d) sa-
lutari suo. 6 Hæc est generatio 6
quærentium eum, (e) quærentium
faciem (f) Dei Jacob. DIA-
PSALMA. 7 (g) Tollite portas 7
principes vestras, & elevamini
portæ [d] æternales: & introibit
rex gloriæ. 8 Quis est (h) iste rex 8
gloriæ? Dominus fortis, et potens,
Dominus potens in prælio. 9 Tol- 9
lite portas principes vestras, &
elevamini portæ [e] æternales: et
introibit rex gloriæ. 10 Quis est 10
iste rex gloriæ? Dominus [f] vir-
tutum, ipse est iste rex gloriæ.

(a) Psalmus ipsi David. XXIV. 1

AD te, Domine, levavi ani-
mam meam:

Versio ÆTHIOPICA.

1 መዝሙር:ዘደዊት::

ኄሮ እግዚአብሔር:ይሬእየኒ:ወአልቦ:ዘየ 1
2 ኀጥአኒ::ውስተ:ብሔር:ለሀዐር:ህየ:የኀ
ድረኒ::=: ወኀበ:ማየ:ዕረፍት:ሐፀነኒ:: 2
3 ወሚጠ:ለነፍስየ: 3 ወመርሐኒ:ፍናተ:ጽ
ድቅ::በእንተ:ስሙ:ዚአሁ::=: እመኒ:ሖ 4
4 ርኩ:ማእከለ: ጽላሎተ: ሞት::ኢይፈርሆ:
ለእኩይ:እስመ:አንተ:ምስሌየ::=: በት 5
ርከ:ወክሰታምከ:እሙንቱ:ገሠጹኒ::=: ወ 6
ሠራዕከ : ማእደ : በቅድሜየ::በእንጻሪሆ
5 ሙ:ለእለ:ይሣቅዩኒ::=: ወአጽሐድከ:በ 7
ቅብእ : ርእስየ :: ጽዋዕከኒ : ጽኑዕ:ወያረ
ዊ::=: ምሕረትከ:ይትልወኒ:በኵሉ:መ 8
6 ዋዕለ:ሕይወትየ::=: ከመ:ታንብረኒ:ቤተ: 9
ለእግዚአብሔር:ለነዋሕ:መዋዕል::=:

መዝሙር:ዘደዊት:ዘቀደሚት:ሰንበት::

1 ኄር ለእግዚአብሔር: ምድር: በምልአ:: 1
ወዓለምኒ: ወኵሎሙ:እለ:ይነብሩ:ውስቴ
ታ::=: ወውእቱ:በባሕር:ሣረራ::ወበአፍ 2
2 ላግኒ:ውእቱ:አጽንዓ::=: መኑ:ይዐርግ: 3
ውስተ:ደብረ: እግዚአብሔር::ወመኑ: ይቀ
3 ውም: ውስተ: መካነ:መቅደሱ::=: ዘንጹ 4
ሕ: ልቡ: ወንጹሕ:እደዊሁ::ወዘኢነሥአ:
4 ከንቶ:ሳዕለ:ነፍስ::ወዘኢመሐለ:በጕሕሉ
ት:ለቢጹ::=: ውእቱ:ይነሥእ:በረከተ: 5
5 እምኀበ:እግዚአብሔር::ወሣህሉኒ: እም
ኀበ:እግዚአብሔር:አምላኩ::=: ዛቲ: 6
ትውልድ:ተኃሥ:ሎቱ::ወታኀሥሥ:ገጾ:ለ
6 አምላከ:ያዕቆብ::=: አርኅው::ኖኃተ: 7
መኳንንት፡:ወይትረኃዋ:ኖኃት:እለ: እምፍ
7 ጥረት::ወይበእ:ንጉሠ:ስብሐት::=:መኑ: 8
ውእቱ : ዝንቱ: ንጉሠ: ስብሐት::እግዚአ
8 ብሔር: ኃያል: ወጽኑዕ::እግዚአብሔር:ኃ
ያል:በውስተ:ፀብዕ::=: አርኅው:ኖኃተ: 9
9 መኳንንት::ወይትረኃዋ:ኖኃት:እለ:እምፍ
ጥረት::ወይበእ: ንጉሠ : ስብሐት፡:=: መ 10
ኑ:ውእቱ:ዝንቱ: ንጉሠ : ስብሐት::እግዚ
10 አብሔር:አምላክ:ኃያላን: ውእቱ: ዝንቱ:
ንጉሠ:ስብሐት::=:

1 መዝሙር:ዘደዊት::

ኀቤከ:እግዚኦ: አንቃዕደውኩ:ነፍስ 1
የ:አምላኪየ::

INTERP. ÆTHIOP. [a] me instruunt. Et parásti [b] calix autem tuus durus etiam inebriat. PSAL. XXIII. [a] firmavit eum. [b] Qui mundus est corde & innocens manibus: & qui non accepit vanum super animam suam: [c] Domino Deo suo [d] quæ ab ipsa creatione fuisti: [e] quæ ab ipsa creatione fuisti: [f] Deus virtutum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور الثاني والعشرون * صلاة وتعليم * وهو بيت * اسطيخن *
2 الرب يرعاني فلا شي يعوزني * وعلي المرج الخصيب احلني * وعلي ماء الراحة انشاني * والي سبل
3
4 البر رد نفسي * وهداني لاجل اسمه * ان سلكت وسط ظلال الموت * فلا اخشي من الاسواء * لانك
5 انت معي * عصاك وقضيبك هما عزياني * هيات قدامي مائدة امام اعداي * دهنت بالدهن
6 راسي * وكاسك اسكرني كالصرف * رحمتك وطيبتك يدركني * كل ايام حياتي * واسكن في
بيت الرب طول الايام * اللليلويا * المزمور الثالث والعشرون *
1 * نبوة علي دعوة الامم والجسد * وهو كد * اسطيخن *
2 للرب الارض بكمالها * المسكونة وجميع سكانها * لانه جعل اساسها علي البحار وعلي الانهار
3
4 ابعدها * من ذا الذي يصعد الي جبل الرب * او من يقف في موضع قدسه * الا الطاهر
5 اليدين * النقي القلب * الذي لم ياخذ نفسه بالباطل * ولا حلف لصاحبه بغش * هذا ينال
6 البركة من قبل الرب * والرحمة من الله مخلصه * هذا الجيل الذي يطلب الرب * ويبتغي وجه
7 اله يعقوب * ارفعوا ايها الرؤساء ابوابكم * وارتفعي ايتها الابواب الدهرية فيدخل ملك المجد
8
9 * من هو هذا ملك المجد * الرب العزيز القوي * الرب القوي في الحروب * ارفعوا ايها الرؤساء
10 ابوابكم * وارتفعي ايتها الابواب الدهرية فيدخل ملك المجد * من هو ذا ملك المجد * رب
القوات هو ملك المجد * اللليلويا * المزمور الرابع والعشرون *
1 * تعليم واعتراف * وعدده مب * اسطيخن *
اليك يا رب رفعت نفسي *

PSAL. XXII.
Oratio & documentum. Vers. 11. 1

DOminus pascit me, & nullius rei in-
digere me sinet. Et super pratũ fer- 2
tile requiescere me fecit: et super aquam
requiei educavit me. Et ad semitas justi- 3
tiæ reduxit animam meam, & direxit me
propter nomen suum. Si ambulavero per 4
medias umbras mortis, non timebo mala;
quia tu mecum es. Baculus tuus & virga
tua, ipsa consolata sunt me. Parásti ante 5
me mensam è regione inimicorum meorũ.
Unxisti unguento caput meum, & calix
tuus inebriavit me tanquam merum. Mi- 6
sericordia tua et bonitas tua assequentur
me omnibus diebus vitæ meæ, et inhabita-
bo in domo Domini longitudine dierum.
Alleluja.

PSAL. XXIII.
Prophetia de vocatione gentium, 1
et incarnatione. Vers. 14.

DOmini est terra in integritate sua
(integra) Habitata, & omnes habi-
tatores ejus: Quia ipse collocavit fun- 2
damentum ejus super maria, et super flu-
mina stabilivit eam. Quis est iste, qui 3
ascendet in montem Domini? aut quis
stabit in loco sanctitatis ejus? Nisi purus 4
manibus, mundus corde, qui non adhibuit
animam suam in vanitate, neque juravit
proximo suo cum dolo? Hic assequetur 5
benedictionem à conspectu Domini, &
misericordiam à Deo Salvatore suo. Hæc 6
est generatio, quæ quærit Dominum, &
expetit faciem Dei Jacob. Elevate, O 7
principes, portas vestras: & elevamini,
O portæ æternæ, ut ingrediatur rex glo-
riæ. Quis est iste rex gloriæ? Dominus 8
fortis & potens, Dominus robustus in bel-
lis. Elevate, O Principes, portas vestras 9
& elevamini, O portæ æternæ, ut ingre-
diatur rex gloriæ. Quis est iste rex 10
gloriæ? Dominus virtutum ipse est rex
gloriæ. Alleluja.

PSAL. XXIV.
Documentum et Confessio, 1
Et numerus vers. 42.

AD te, O Domine, levavi animam me-
am:

תהלים : כו

Etiam .me in mei inimici exultent ne ; afficiar pudore ne , speravi te in meus De⁹

2 אלהי בך בטחתי אל־אבושה אל־יעלצו איבי לי: גם

3 .maniter prævaricantes pudore afficientur:pudore afficientur non ,te expectantes omnes

כל־קויך לא יבשו יבשו הבוגדים ריקם:

me facere iter Fac .me doce tuas semitas ; me scire fac Domine tuas Vias

4 דרכיך יהוה הודיעני ארחותיך למדני: הדריכני

5 omni expectavi te ; meæ salutis Deus tu quia , me doce & , tua veritate in

באמתך ולמדני כי־אתה אלהי ישעי אותך קויתי כל־

; tuarum misericordiarum & , Domine tuarum miserationum Reminiscere .die

6 היום: זכר־רחמיך יהוה וחסדיך

mearum prævaricationum & ,mearum pueritiarum Peccatorum .ipsæ seculo à quia

7 כי מעולם המה: חטאות נעורי ופשעי

tuam bonitatem propter ; tu mei memento tuam misericordiā secūm,memineris ne

אל־תזכר כחסדך זכר־לי־אתה למען טובך

Deducet .via in peccatores docebit ideo ; Dominus rectus & Bonus .Domine

8 יהוה: טוב־וישר יהוה על־כן יורה חטאים בדרך: ידרך

9 Domini semitæ Omnes .suam viam humiles docebit & ; judicio in mansuetos

10 ענוים במשפט וילמד ענוים דרכו: כל־ארחות יהוה

tuum nomen Propter.ej⁹ testimonia &,ej⁹ pactum custodientib⁹,veritas &,misericordia

11 חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו: למען־שמך

timens vir hic Quis .ipsa multa quoniam,meæ iniquitati parces & ; Domine

12 יהוה וסלחת לעוני כי רב־הוא: מי־זה האיש ירא

ejus semen & ; morabitur bono in ejus Anima .eligat , via in eum docebit ? Dominum

13 יהוה יורנו בדרך יבחר: נפשו בטוב תלין וזרעו

,eis notificandū ad suū pactū &;eū timentibus Domini Secretum .terrā hæreditate accipiet

14 יירש ארץ: סוד יהוה ליראיו ובריתו להודיעם:

Respice .meos pedes reti è educet ipse quoniam ; Dominum ad semper mei Oculi

15 עיני תמיד אל־יהוה כי הוא־יוציא מרשת רגלי: פנה

16 :sunt dilatatæ mei cordis Angustiæ .ego afflictus & ,unicus quia:mei miserere &,me ad

17 אלי וחנני כי־יחיד ועני אני: צרות לבבי הרחיבו

omnib⁹ parce & :meū laborē & ,meā afflictionē Vide .me educ meis coarctationibus à

18 ממצוקותי הוציאני: ראה עניי ועמלי ושא לכל־

iniquitatis odio & : sunt multiplicati quoniam ,meos inimicos Vide .meis peccatis

19 חטאותי: ראה־איבי כי־רבו ושנאת חמס

.te in speravi quoniam,confundar ne ;me erue &,meam animam Custodi .me oderunt

20 שנאוני: שמרה נפשי והצילני אל־אבוש כי־חסיתי בך:

, Israelem Deus Redime.te expectavi quoniā;me custodiēt rectitudo &,Integritas

21 תם־וישר יצרוני כי קויתיך: פדה אלהים את־ישראל

22 .ejus angustiis omnibus ex

מכל צרותיו:

PSAL. XXVI. כו

Domino in & : ambulavi mea perfectione in ego quoniam,Domine me Judica .Davidi

1 לדוד שפטני יהוה כי אני בתמי הלכתי וביהוה

, meos renes examina : me tenta & ,Domine me Proba .vacillabo non , sum fisus

2 בטחתי לא אמעד: בחנני יהוה ונסני צרופה כליותי

.meum cor &

ולבי:

תרגום TARGUM.

2 אלהי בך אתרחצית לא אבהת לא יחדון בעלי

3 דבבי עלי: ברם כל דסברין לך לא יבהתון

4 בהתון בווין וסריקיא: אורחתך יי אודע יתי

5 הלכתך אליף יתי: דברני בזכותך ואלפנני

ארום את הוא אלהא דפורקני יתך סברית

6 כל יומא: אדכר רחמך יי וטבותך ארום מן

7 עלמא הנון: חובי טליותי ומרדי לא תדכר

8 כטובך אדכר לי אנת מטול טיבותך יי: טב

ותריץ יי בגין כן מליף חיביא באורחא:

9 מדריך ענותני בדינא ומליף ענותני אורחיה:

10 כל הלכתיה דיי טיבו וקשוט לנטרי קימיה

11 וסהדותיה: מן בגלל שמך יי ותשבוק לחובי

12 ארום סני הוא: מן הוא דין גברא דדחיל

13 מן קדם יי ילפניה באורחא דאתרעי: נפשיה

14 בטיבותא תבית ובנוי יחסנון ארעא: רזא דיי

15 גליא לדחלוי וקימיה לאודעותהון: עיני

מסתכלין תדירא קדם יי ארום הוא יפיק

16 מטצדתא רגלי: אסתכי לותי וחוס עלי מטול

17 דיחידי ועניא אנא: עקתין דלבבי פתין

18 משנוקי אפיק יתי: חמי סגופי וטרחי ושבוק

19 לכולהון חובי: חמי בעלי דבבי ארום סניעו

20 וסנאתא דחטופין סנו יתי: טור נפשי ושזיב

21 יתי לא אבהת מטול דסברית לך: שלימותא

ותריצותא יטרונני ארום סברית במימרך:

22 פרוק יי ית ישראל מכל עקתוי:

כו

1 לדוד דון יתי יי ארום בשלמותי אנא הליכית

2 ובמי סברית לא אודעזע: בחון יתי יי ונסי

יתי סנין כליתי ורעיוני:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Deus meus in *te* confisus sum, ne confundar; ne lætentur hostes mei de me. 2
Etiam universi qui sperant in *te*, non erubescent: erubescent prædatores & vani. 3
Vias tuas Domine notas fac mihi: semitas tuas instrue me. 4
Deduc me in *justitia* tua & doce me; quoniam tu es Deus salutis meæ: te expectavi *tota die*. 5
Recordare misericordiarum tuarum Domine & beneficiorum tuorum, quoniam ab æterno sunt. 6
Delictorum adolescentiæ meæ & scelerum meorum ne memineris: secundùm benignitatem tuam recordare mei tu, propter bonitatem tuam Domine. 7
Bonus & rectus est Dominus: propterea docet peccatores in via. 8
Dirigit mansuetos in judicio, & docet mites viam suam. 9
Omnes viæ Domini bonitas & veritas, custodientibus pactum ejus & testimonia ejus. 10
Propter nomen tuum Domine etiam remitte peccatum meum, quoniam multiplex est. 11
Quis est iste homo qui timet à conspectu Domini, docebit eum in via quam elegerit? 12
Anima ejus in beatitudine *pernoctabit*, & filii ejus hæreditario jure inibunt possessionem *terræ*. 13
Secretum Domini manifestum est his qui timent eum, & pactum ejus ut doceat eos. 14
Oculi mei respiciunt semper coram Domino, quoniam ipse educet de laqueo pedes meos. 15
Aspice me & miserere mei, quoniam solus & pauper sum ego. 16
Angustiæ cordis mei dilatatæ sunt: de angustiis meis libera me. 17
Vide afflictionem meam & laborem meum, & remitte omnia peccata mea. 18
Vide auctores inimicitiæ meæ, quoniam multiplicati sunt, & odio rapinæ oderunt me. 19
Custodi animam meam & libera me; non confundar, quoniam speravi in *te*. 20
Perfectio & rectitudo servabunt me, quia confisus sum in *verbo tuo*. 21
Libera Domine Israel de omnibus angoribus ejus. 22

Davidi.

PSAL. XXVI.

Iudica me Domine, quoniam in perfectione mea ego ambulavi, & in *Domino* confisus sum, nequaquam labar. 1
Proba me Domine & tenta me; perpurga renes meos, & *animam* meum. 2

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

Deus meus in te speravi, non confundar; non glorientur de me inimici mei. 2
Quin etiā oēs qui sperant in te, non confundentur; confundentur autē iniqui in vanitate sua. 3
Vias tuas, Dñe, demonstra mihi; et semitas tuas fac mihi notas. 4
Rege me in veritate tua, et doce me; quoniam tu es Deus meus, & salvator meus, teq; expectavi singulis diebus. 5
Reminiscere, Domine, misericordiarum tuarū quæ à seculo, & beneficiorum tuorum. 6
Et stultitias adolescentiæ meæ ne memineris mihi; sed secundùm multitudinem miserationum tuarū memor sis mei propter bonitatem tuam, Deus. 7
Bonus est ac rectus Dñs: propter hoc diriget peccatores in viam. 8
Et regit humiles in judicio, docétque pauperes viam suam. 9
Cunctæ viæ Domini benignitas sunt & veritas, iis qui servant decretum ejus & testimonia ipsius. 10
Propter nomen tuum, Dñe, purga me scelere meo: quia magnum est. 11
Quis est vir, qui timet Dominum? Docebit eum viam quam elegit: 12
Et anima ejus demorabitur in bono, & semen ejus hæreditariò possidebit terram. 13
Cogitatio Domini de timentibus se, & fœdus suum notum fecit illis. 14
Oculi mei omni tempore ad Dñm, quoniam ipse educit è reti pedes meos: 15
Convertere ad me, & miserere mei: quoniā unicus ego sum, & inops. 16
Tristitiæ cordis mei multiplicatæ sunt, & è mœroribus meis educito me. 17
Vide subjectionem meam & laborem meū, & dimitte mihi omne peccatū meum. 18
Et vide ut multiplicati sunt inimici mei, & odio iniquitatis oderunt me. 19
Custodi animam meam, & libera me: quandoquidem in te speravi. 20
Integri & recti adhæserunt mihi, quia te expectavi. 21
Liberavit Deus Israelem ex omnib⁹ oppressoribus ejus. 22

PSAL. XXVI.

Davidis. Quum recesserūt ab eo familiares illius, dum esset profugus. Nobis autem precem ej⁹ viri qui proficit apud Deū virtute. Ver. 14.

Judica me Domine, quoniā ego in integritate mea ambulavi; in Domino speravi, non movebor. 1
Explora me, Domine, et tenta me; et proba renes meos et cor meum. 2

Versio VULG. LAT.

2 Deus meus, in te confido, non erubescam:
3 Neque irrideant me inimici mei: etenim
universi, qui sustinent te, non confunden-
4 tur. Confundantur omnes iniqua agentes
supervacuè. Vias tuas, Domine, demon-
5 stra mihi: & semitas tuas edoce me. Di-
rige me in veritate tua, & doce me: quia
tu es Deus salvator meus, & te sustinui
6 totâ die. Reminiscere miserationum tu-
arum, Domine, & misericordiarum tu-
7 arum, quæ à seculo sunt. Delicta juven-
tutis meæ, & ignorantias meas ne memi-
neris. Secundùm misericordiam tuam
memento mei tu: propter bonitatem tu-
8 am, Domine. Dulcis & rectus Dominus:
propter hoc legem dabit delinquentibus
9 in via. Diriget mansuetos in judicio: do-
10 cebit mites vias suas. Universæ viæ Do-
mini, misericordia & veritas, requiren-
tibus testamentum ejus & testimonia e-
11 jus. Propter nomen tuum, Domine, pro-
pitiaberis peccato meo: multũ est enim.
12 Quis est homo qui timet Dominũ? legem
13 statuit ei in via, quam elegit. Anima e-
jus in bonis demorabitur: & semen ejus
14 hæreditabit terram. Firmamentum est
Dominus timentibus eum: & testamen-
15 tum ipsius ut manifestetur illis. Oculi
mei semper ad Dominum: quoniam ipse
16 evellet de laqueo pedes meos. Respice in
me, & miserere mei: quia unicus & pau-
17 per sum ego. Tribulationes cordis mei
multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis
18 erue me. Vide humilitatem meam, & la-
borem meum: & dimitte universa delicta
19 mea. Respice inimicos meos quoniam
multiplicati sunt, & odio iniquo oderunt
20 me. Custodi animam meam, & erue me:
non erubescam quoniam speravi in te.
21 Innocentes & recti adhæserunt mihi:
22 quia sustinui te. Libera, Deus, Israel, ex
omnibus tribulationibus suis.

1 In finem, Psalmus David. XXV.

Judica me, Domine, quoniam ego in in-
nocentia mea ingressus sum: & in Do-
2 mino sperans non infirmabor. Proba me,
Domine, & tenta me: ure renes meos &
cor meum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

2 Ὁ θεός μου † ἐπὶ σοὶ πέποιθα, μὴ καταισχυνθείην·
3 † Μηδὲ καταγελασάτωσάν με οἱ ἐχθροί μου, † καὶ
γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν.
4 † Αἰσχυνθήτωσαν (α) οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς. † τὰς ὁ-
δούς σου κύριε γνώρισόν μοι, † καὶ τὰς τρίβους σου δί-
5 δαξόν με. † Ὁδήγησόν με (β) ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν
σου, † καὶ δίδαξόν με, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτήρ
6 μου, † καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. † Μνήσθητι
τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε, † καὶ τὰ ἐλέη σου ὅτι ἀπὸ τοῦ
7 αἰῶνός εἰσιν. † Ἁμαρτίας νεότητός μου, καὶ ἀγνοίας μου
μὴ μνησθῇς. † κατὰ τὸ ἔλεός σου μνήσθητί μου, † (γ)
8 ἕνεκεν τῆς χρηστότητός σου κύριε. † Χρηστὸς καὶ εὐ-
θὴς ὁ κύριος, † διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἁμαρτάνον-
9 τας ἐν ὁδῷ. † Ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει, † διδάξει
10 πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ. † Πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἔλεος καὶ
ἀλήθεια, † τοῖς ἐκζητοῦσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ
11 μαρτύρια αὐτοῦ. † Ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου κύριε,
12 † καὶ ἱλάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ μου, πολλὴ γάρ ἐστι. † Τίς ἐστιν
ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον; † νομοθετήσει
13 αὐτῷ ἐν ὁδῷ, ᾗ ᾑρετίσατο. † Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν ἀ-
γαθοῖς αὐλισθήσεται, † καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρο-
14 νομήσει γῆν. † Κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων
αὐτόν, † (δ) καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ τοῦ δηλῶσαι αὐτοῖς.
15 † Οἱ ὀφθαλμοί μου διαπαντὸς πρὸς τὸν κύριον, † ὅτι
αὐτὸς ἐκσπάσει ἐκ παγίδος τοὺς πόδας μου.
16 † Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, † ὅτι μονο-
17 γενὴς καὶ πτωχός εἰμι ἐγώ. † Αἱ θλίψεις τῆς καρδίας
μου ἐπληθύνθησαν, † ἐκ τῶν ἀναγκῶν μου ἐξάγαγέ με.
18 † Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ τὸν κόπον μου, † καὶ ἄφες
19 πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. † Ἴδε τοὺς ἐχθρούς μου, ὅτι
20 ἐπληθύνθησαν, † καὶ μῖσος ἄδικον ἐμίσησάν με. † Φύ-
λαξον τὴν ψυχήν μου καὶ ῥῦσαί με, † μὴ καταισχυν-
21 θείην, ὅτι ἤλπισα ἐπὶ σέ. † Ἄκακοι καὶ εὐθεῖς ἐκολ-
22 λῶντό μοι, ὅτι ὑπέμεινά σε κύριε. † Λύτρωσαι ὁ
θεὸς τὸν Ἰσραὴλ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ.

MS. A. (α) πάντες οἱ (β) ἐν τῇ * ἀληθείᾳ, (γ)
ἕνεκα (δ) † καὶ τὸ ὄνομα κυρίου τῶν ἐπικαλουμένων
αὐτόν, καὶ ἡ διαθήκη

1 Τοῦ Δαυίδ. κέ.

† Κρῖνόν με κύριε, ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπο-
ρεύθην, † καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ (α)
2 σαλευθῶ. † Δοκίμασόν με κύριε καὶ πείρασόν με,
† πύρωσον τοὺς νεφρούς μου † καὶ τὴν καρδίαν μου.

MS. A. (α) ἀσθενήσω.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopica, Transl. LAT.

Deus meus, in te confido, non [a] e- 2
rubescam. 2 Neque irrideant me 3
inimici mei: etenim universi qui
sustinent te, non confundentur.
3 Confundantur iniquè (b) [b] a- 4
gentes supervacuè. 4 Vias tuas,
Domine, notas fac mihi, & semitas
tuas edoce me. 5 (c) Deduc me in 5
veritatem tuam, & doce me: quia
tu es Deus salvator meus, & te
sustinui totâ die. 6 Reminiscere 6
miserationũ tuarum, Domine: [c]
& (d) quia misericordiæ tuæ à
seculo sunt. 7 Delicta juventutis 7
meæ, & (e) [d] ignorantias meas
ne memineris. 8 Secundùm mise-
ricordiã tuam (f) memor esto mei,
propter bonitatem tuam, Domine.
9 [e] Dulcis, & rectus Dominus: 8
propter hoc [f] legem (g) dabit de-
linquentibus in via. 10 Deducet 9
mansuetos in judicio, [g] docebit
mites* vias suas. 11 Universæ viæ 10
Domini misericordia & veritas,
requirentibus testamentum ejus, et
testimonia ejus. 12 Propter nomen 11
tuum, Domine, (h) & [h] propitia-
beris peccato meo: multũ est enim.
13 Quis est homo, qui timet Do- 12
minũ? [i] legẽ (i) statuet ei in via,
quam elegit. 14 Anima ejus in bo- 13
nis demorabitur: & semen ej* hæ-
reditabit terram. 15 (k) [k] Fir- 14
mamentum est Dominus timentiũ
eum: & (l) testamentum ipsius ad
manifestandum eis. 16 Oculi mei 15
semper ad Dominum: quoniam
ipse evellet de laqueo pedes meos.
17 Respice in me, et miserere mei: 16
quoniam (m) unicus, et pauper (n)
sum ego. 18 Tribulationes cordis 17
mei (o) multiplicatæ sunt: de ne-
cessitatib* (p) meis erue me. 19 Vi- 18
de humilitatem meam, & laborẽ
meum: & dimitte omnia peccata
mea. 20 Vide [l] inimicos meos, 19
quoniã multiplicati sunt, & odio
iniquo oderunt me. 21 Custodi ani- 20
mam meam, & erue me: non con-
fundar, quoniam speravi in te.
22 Innocentes & recti adhæse- 21
runt mihi: quoniã sustinui te, Do-
mine. 23 Redime, Deus, Israel ex 22
omnibus tribulationibus ejus.

(a) Ipsius David. XXV. 1

Judica (b) me, Domine, quoniam ego in (c) innocentia mea ambulavi: & in Domino sperans [a] non (d) movebor. 2 Proba me, Domine, & tenta me: [b] ure renes meos, & cor meum. 2

Versio ÆTHIOPICA.

ወኪያከ፡ ተወከልኩ፡ ኢይትኃፈር፡ ለዓለ
ም፡፡=፡ ወኢይስሐቁኒ፡ ጸላእትየ፡፡ እስ 2
መ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይሴፈዉከ፡ ወኢይትኃፈ
ሩ፡፡=፡ ለይትኃፈሩ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይሌብ 3
ሱ፡ ዘልፈ፡፡=፡ ፍኖተከ፡ እግዚኦ፡ አምርኒ፡ 4
ወአስሮ፡ ዚአከ፡ ምህረኒ፡፡=፡ ወምርሐኒ፡ 5
በጽድቅከ፡፡ ወምህረኒ፡ እስመ፡ አንተ፡ አም
ላኪየ፡ ወመድኀኒየ፡፡ ወኪያከ፡ እሴፎ፡ ኵሉ፡
አሚረ፡፡=፡ ተዘከር፡ ሣህለከ፡ እግዚኦ፡፡ ወ 6
ምሕረትከኒ፡ እስመ፡ ለዓለም፡ ውእቱ፡፡=፡
ኃጢአትየ፡ ዘበንእስየ፡ ወአበድየ፡ ኢትዝከ 7
ር፡ ሊተ፡፡=፡ ወበከመ፡ ሣህልከ፡ ተዘከረኒ፡፡ 8
በእንተ፡ ምህረትከ፡ እግዚኦ፡፡=፡ ኄርኒ፡ 9
ወጻድቅኒ፡ እግዚአብሔር፡፡ በእንተዝ፡ ይ
መርሖሙ፡ ፍኖተ፡ ለእለ፡ ይስሕቱ፡፡=፡ ወይ 10
ሜህሮሙ፡ ፍትሐ፡ ለየዋሃን፡፡ ወይሌምሮ
ሙ፡ ፍኖቶ፡ ለልቡባን፡፡=፡ ኵሉ፡ ፍኖቱ፡ ለ 11
እግዚአብሔር፡ ሣህል፡ ወጽድቅ፡፡ ለእለ፡ የኀ
ሥሡ፡ ሕጎ፡ ወስምዖ፡፡=፡ በእንተ፡ ስምከ፡ እ 12
ግዚኦ፡፡ ወስረይ፡ ሊተ፡ ኵሎ፡ ኃጢአትየ፡ እ
ስመ፡ ብዙኅ፡ ውእቱ፡፡=፡ መኑ፡ ውእቱ፡ 13
ብእሲ፡ ዘይፈርሆ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወይ
መርሖ፡ ፍኖተ፡ እንተ፡ ኀረየ፡፡=፡ ወነፍሱኒ፡ 14
ውስተ፡ ሠናይ፡ ተኀድር፡፡ ወዘርኡኒ፡ ይወር
ሶ፡ ለምድር፡፡=፡ ኃይሎሙ፡ ውእቱ፡ እ 15
ግዚአብሔር፡ ለእለ፡ ይፈርህዎ፡ ወስሙኒ፡ ለ
እግዚአብሔር፡ ለእለ፡ ይጼውዕዎ፡፡ ወሕጎ
ኒ፡ ይሜህሮሙ፡፡=፡ አዕይንትየሰ፡ ዘልፈ፡ ኀ 16
በ፡ እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ይባልሐ
ኒ፡ እመሥገርት፡ ለእገርየ፡፡=፡ ነጽር፡ ላዕሌየ፡ 17
ወተሣሀለኒ፡፡ እስመ፡ ባሕታዊ፡ ወነዳይ፡ አ
ነ፡፡=፡ ወብዙኅ፡ ሐዘኑ፡ ለልብየ፡፡ አድኅነ 18
ኒ፡ እምንደቤየ፡፡=፡ ርኢ፡ ሕማምየ፡ ወስራ 19
ህየ፡፡ ወኅድግ፡ ሊተ፡ ኵሎ፡ ኃጢአትየ፡፡=፡
ወርኢ፡ ከመ፡ በዝኁ፡ ጸላእትየ፡፡ ጸልኡ፡ በዐ 20
መፃ፡ ይጸልኡኒ፡፡=፡ ዕቀባ፡ ለነፍስየ፡ ወአድ 21
ኅነኒ፡፡ ወኢይትኃፈር፡ እስመ፡ ኪያከ፡ ተወከ
ልኩ፡፡=፡ የዋሃን፡ ወራትዓን፡ ተለውኒ፡፡ እ 22
ስመ፡ ተሰፈውኩከ፡ እግዚኦ፡፡=፡ ያድኅኖ፡ 23
እግዚአብሔር፡ ለእስራኤል፡ እምኵሉ፡
ምንደቤሁ፡፡=፡

መዝሙር፡ ዘዳዊት፡፡

ኰነኒ ፍትሕ፡ ሊተ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ አንሰ፡ 1
በየዋሃትየ፡ አሐውር፡፡ ወተወከልኩ፡ በእ
ግዚአብሔር፡ ከመ፡ ኢይደክም፡፡=፡ ፍት 2
ነኒ፡ እግዚኦ፡ ወአመክረኒ፡፡ ፍትን፡ ልብየ፡ ወ
ኵልያትየ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] erubescam in perpetuum. [b] agentes indesinenter. [c] & misericordiæ etiam tuæ, quoniam à seculo [d] stultitiam meam [e] Bonus quidem, & justus [f] viam demonstrabit aberrantibus. [g] & cordatos docebit [h] dimitte mihi omne peccatum meum: [i] viam ostendet ei quam [k] Virtus eorum est Dominus, qui timent eum, & nomen Domini invocantibus eum, & lex ejus erudiet illos. Oculi autem [l] quantum multiplicati sunt inimici mei, PSAL. XXV. [a] non infirmabor. [b] investiga cor meum & renes meos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 الهي عليك توكلت فلا اخزى الى الابد. ولا تضحك اعدائي بي * لان جميع المتوكلين عليك
3 لا يخزون. وليخز الاثمة بالباطل * اظهر لي يا رب طرقك * وعلمني سبلك * اهدني الى عدلك.
4
5
6 وعلمني لانك اله خلاصي. واياك املت كل ايامي * اذكر يا رب رافاتك ورحمتك لانها ثابتة
7 منذ الابد * لا تذكر خطايا صباي وجهلي. مثل رحمتك اذكرني. من اجل صلاحك يا رب *
8 الرب صالح ومستقيم * من اجل هذا جعل ناموسا للخطاة في السبيل * يهدي اهل الدعة
9
10 بالحكم. يعلم الودعاء طرقه * جميع سبل الرب رحمة وعدل للذين يطلبون عهده وشهاداته.
11 من اجل اسمك يا رب. اغفر خطاياي فانها كثيرة * من هو الرجل الخائف من الرب. يثبت له
12
13 ناموسا يهديه طريقا يرضاها * تكون نفسه في الخيرات. وذريته ترث الارض * الرب عز لخائفيه.
14
15 واسم الرب لمتقيه. وهو يفهمهم ميثاقه * عيناي تنظران الى الرب في كل حين. لانه من الفخ
16 اطلق رجلي * انظر الي وارحمني. فاني ابن وحيد فقير * كثرت احزان قلبي. اللهم اخرجني من
17
18 شدائدي * انظر الى خضوعي وتعبي. واغفر لي جميع خطاياي * وانظر فان اعدائي قد
19
20 كثروا. وشنوني ظلما * احفظ نفسي وخلصني لا تدعني اخزى. لاني عليك توكلت * الابرار
21
22 والمستقيمون لاحقوني. لاني رجوتك يا رب * اللهم خلص اسرائيل من جميع شدائده. الليلويا.

1 * المزمور الخامس والعشرون * صلاة * وعدده ك * استيخن *

2 احكم لي يا رب. فاني بالتواضع مشيت * وعلى الرب توكلت. فلا اجزع * جربني يا رب وامتحني *
احم قلبي وكليتي *

Deus meus, in te confisus sum, non confun- 2
dar in æternum: & ne irrideant me ini-
mici mei. Quia omnes confidentes in te 3
non confundentur; at confundantur iniqui
in vanitate. Indica mihi, Domine, vias 4
tuas: & doce me semitas tuas. Dirige 5
me ad æquitatem tuam: & doce me, quia
tu es Deus salutis meæ, téque speravi o-
mnibus diebus meis. Memento, O Domi- 6
ne mi, pietatum tuarum, & misericordiæ
tuæ: quoniam constantes sunt ab æterno.
Ne recorderis peccata juventutis meæ, et 7
stultitiæ meæ. Secundùm misericordiam
tuam recordare mei propter bonitatem tu-
am, O Domine. Dominus bonus est et re- 8
ctus; propter hoc statuit legem peccatori-
bus de semita. Regit præditos mansuetu- 9
dine cum judicio: docet mites vias suas.
Universæ semitæ Domini misericordia et 10
æquitas, iis qui quærunt pactum ejus, &
testimonia ejus. Per nomen tuum, O Do- 11
mine, condona peccata mea, quia multa
sunt. Quis est vir timens Dominum? sta- 12
biliet huic legem, diriget eum per viam
sibi gratam. Erit anima ejus in bonis, & 13
progenies ejus hæreditabit terram. Domi- 14
nus est fortitudo timentium eum: & no-
men Domini, colentium eum: & ipse in-
telligere facit eos testamentum suum. O- 15
culi mei aspiciunt ad Dominum in omni
momento, quoniam ipse de laqueo dimisit
pedes meos. Intuere me, & miserere mei, 16
quia filius sum unicus, & pauper. Mul- 17
tiplicatæ sunt tristitiæ cordis mei: Deus,
educ me de tribulationibus meis. Respice 18
in subjectionem meam, & laborem meum:
& condona mihi universa peccata mea.
Et considera quòd inimici mei jam multi- 19
plicati sunt, & oderunt me injustè. Con- 20
serva animam meam, & libera me: ne
me sinas erubescere, quoniam in te confi-
sus sum. Innocentes, & recti secuti sunt 21
me, eò quòd speraverim in te, O Domine.
Deus libera Israelem ex omnibus tribula- 22
tionibus ejus. Alleluja.

PSAL. XXV.

Oratio. Et num. Vers. 10. 1

Adjudica mihi, O Domine, quoniam in
humilitate ambulavi, & in Domino
confisus sum, & non timebo. Tenta me, 2
O Domine, & proba me: ardere fac cor
meum, & renes meos.

תהלים : כו

sedi Non .tua veritate in ambulabo & : meis oculis corã tua misericordia Quoniã
3 כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך: לא ישבתי
4 : malignantiũ concionem Odivi .introibo non latentibus cum & : mendacii viris cum
5 עם מתי שוא ועם נעלמים לא אבוא: שנאתי קהל מרעים
tuum altare circuibo &,meas solis munditia in Lavabo .sedebo non impiis cum &
6 ועם רשעים לא אשב: ארחץ בנקיון כפי ואסבבה את מזבחך
.tua mirabilia omnia narrandum ad &,confessionis voce in faciendum audire Ad .Domine
7 יהוה: לשמע בקול תודה ולספר כל נפלאותיך:
8 colligas Ne .tuæ gloriæ tabernaculi locum &,tuæ domus habitaculũ dilexi Domine
9 יהוה אהבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך: אל תאסף
eorũ manib⁹ in Quorum .meæ vitæ sanguinum viris cum & ;meam animã peccatorib⁹ cum
10 עם חטאים נפשי ועם אנשי דמים חיי: אשר בידיהם
,me redime:ambulabo mea perfectione in ego Et .munere plena eorũ dextera &:scelus
11 זמה וימינם מלאה שחד: ואני בתמי אלך פדני
.Domino benedicam concionibus in ;rectitudine in stetit meus Pes .mei miserere &
12 וחנני: רגלי עמדה במישור במקהלים אברך יהוה:

PSAL. XXVII. כז

fortitudo Dominus ?timebo quo à ,mea salus &,mea lux Dominus .Davidi
1 לדוד יהוה אורי וישעי ממי אירא יהוה מעוז
,meam carnem edendum ad maligni me super appropinquando In ? pavebo quo à,mearũ vitarũ
2 חיי ממי אפחד: בקרב עלי מרעים לאכל את בשרי
fuerit castrametata Si .ceciderunt & ,impegerunt ipsi,mihi mei inimici & mei hostes
3 צרי ואיבי לי המה כשלו ונפלו: אם תחנה
ego hoc in ,bellum me super surgat si : meum cor timebit non ,turma me super
עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה בזאת אני
domo in me sedere ,quæram hanc ;Domino à petii Unam .confidens
4 בוטח: אחת שאלתי מאת יהוה אותה אבקש שבתי בבית
visitandum ad & ,Domini amœnitate in videndum ad ,mearum vitarũ diebus omnibus Domini
יהוה כל ימי חיי לחזות בנעם יהוה ולבקר
me abscondet : mala die in suo tabernaculo in me abscondet Quia .ejus templo in
5 בהיכלו: כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתרני
super meum caput exaltabit nunc Et .me exaltabit petra in ,sui tentorii abscondito in
6 בסתר אהלו בצור ירוממני: ועתה ירום ראשי על
: vociferationis sacrificia ejus tentorio in sacrificabo & ,meis circuitibus meos inimicos
איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה
,clamabo ,meam vocem Domine Audi .Domino canam & ,cantabo
7 אשירה ואזמרה ליהוה: שמע יהוה קולי אקרא
Domine tuas facies ;meas facies quærite: meũ cor dixit Tibi .me exaudi &,mei miserere &
8 וחנני וענני: לך אמר לבי בקשו פני את פניך יהוה
,tuum servum iram in declines ne ,me à tuas facies abscondas Ne .quæram
9 אבקש: אל תסתר פניך ממני אל תט באף עבדך
Quoniã .meæ salutis Deus me dimittas ne &,me derelinquas ne :fuisti meum auxiliũ
10 עזרתי היית אל תטשני ואל תעזבני אלהי ישעי: כי
.me colliget Dominus & ; me dereliquerunt mea mater &,meus pater
אבי ואמי עזבוני ויהוה יאספני:

תרגום TARGUM.

3 מטול דטובך קביל עיני והליכית בקושטך:
4 לא אסתחרית עם גברי שקרא ועם מטמרין
5 לאבאשא לא אעול: סניתי כנישת מבאשין
6 ועם רשיעיא לא אסתחר: אקדיש בזכותא אידי
7 ואחזרית ית מדבחך יי: לאשמעא בקל שבחא
8 ולאשתעא כל פרישותך: יי רחימית מדור
9 בית מקדשך ואתר משכן יקרך: לא תכנוש
עם חיביא נפשי ועם אנשי שדין דמא חיי:
10 די בידיהון עצת חטאין וימינהון מלין שוחדא:
11 ואנא בשלמותי איזיל פרוק יתי וחוס עלי:
12 רגלי קם בתריצא בכנישת צדיקין אברך יי:

כז

1 לדוד יי נהורי ופורקני ממן ארחל יי עושנא
2 דחיי ממן ארלח: כד יתקרבון עלי מבאשין
לגרמא ית בסרי מעיקי ובעלי דבבי הנון
3 אתקלו ונפלו: אין תשרי עלי משרית רשיעי
לא ארחל לבבי אין תקום עלי קרבא בדא
4 אנא סביר: חדא בעיתי מן קדם יי יתה אתבע
דאתב בבית מקדשא דיי כל יומי חיי למחמי
5 בבסימותא דיי ולבקרא בהיכליה: ארום
יטשנני בטלליה ביום בישתא יטמרנני בטמור
6 משכניה בכרך תקיף ירומם יתי: והשתא
יתרורם רישי על בעלי דבבי חזור חזור ואכוס
במשכניה נכסי רעוא אשבח ואביע קדם יי:
7 קביל יי צלותי במקראי וחוס עלי ורחם יתי:
8 לך אמר לבי בעו אפי ית סבר אפך יי אתבע:
9 לא תסלק שכנתך מני אל תצלי ברוגזא
לעבדך סיועי הויתא לא תטלטל יתי ולא
10 תשבקנני אלהא דפורקני: מטול דאבא ואמא
שבקו יתי יי יכנוש לי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Quoniam bonitas tua ante oculos meos 3
est, & ambulavi in veritate tua. Non ver- 4
satus sum cum viris mendacibus, & cum
occultantibus se ut malè agant non intro-
ibo. Odi congregationem pravorum, & 5
cum impiis non versabor. Sanctificabo 6
in munditia manus meas, & circundabo
altare tuum Domine: Ut audire faciam in 7
voce laudis, & ut enarrem omnia mira-
bilia tua. Domine dilexi habitaculum 8
domus sanctitatis tuæ, & locum *taberna-*
culi gloriæ tuæ. Ne colligas cum pecca- 9
toribus animam meam, & cum homini-
bus effundentibus sanguinem, vitam me-
am. In quorum manibus est consilium 10
peccati, & *dexteræ* eorum *plenæ sunt* mu-
nere. Et ego in integritate mea ambula- 11
bo: redime me, & miserere mei. Pes 12
meus stetit in rectitudine, in congregati-
one justorum benedicam Domino.

Davidi. 1

PSAL. XXVII.

D*ominus* illuminatio mea & redem-
ptio mea, à quo timebo? Dominus forti-
tudo vitæ meæ, à quo formidabo? Dum 2
propinqui fient contra me maligni ad ex-
terminandam carnem meam, oppressores
mei & inimici mei ipsi impegerunt &
ceciderunt. Si castrametabitur adversus 3
me exercitus impiorum, non pavebit cor
meum: si surrexerit contra me bellum,
in hoc ego confido. Unam petivi à con- 4
spectu Domini, hanc requiram, ut ha-
bitem in domo sanctuarii Domini omni-
bus diebus vitæ meæ, ad contemplandum
in dulcedine Domini, & ad inquirendum
in templo ejus. Quoniam abscondet me in 5
umbraculo suo, in die mala abscondet me
in occulto tabernaculi sui: in arce forti
exaltabit me. Et nunc exaltabitur caput 6
meum super adversarios meos undequa-
que: & sacrificabo in *tabernaculo* ejus
sacrificia acceptabilia; laudes dicam &
exultabo coram Domino. Exaudi Do- 7
mine *orationem* meam cùm *vocavero*, &
miserere mei, & me amore complectere.
Tibi dixit cor meum: *Exquirito* faciem 8
meam, aspectum faciei tuæ Domine requiram. Ne amoveas majestatem tuam à me, ne incli- 9
nes indignatione servum tuum: auxilium meum fuisti, ne moveas me, & ne deseras me De-
us redemptionis meæ. Quoniam pater meus & mater mea dereliquerunt me: *Dominus* au- 10
tem colliget me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܡܛܠ ܕܪܚܡܝܟ ܠܘܩܒܠ ܥܝܢܝ. ܘܗܠܟܬ ܒܗܝܡܢܘܬܐ: * ܠܐ ܝܬܒܬ ܥܡ ܒܝܫܐ.
4 ܘܥܡ ܣܟܠܐ ܠܐ ܥܠܬ: * ܣܢܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܕܒܝܫܐ. ܘܥܡ ܪܫܝܥܐ ܠܐ ܝܬܒܬ:
5
6 * ܐܫܝܓܬ ܐܝܕܝ ܒܕܟܝܘ. ܘܐܬܟܪܟܬ ܠܡܕܒܚܟ ܡܪܝܐ: * ܕܐܫܡܥ ܩܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܟ.
7
8 ܘܐܫܬܥܐ ܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܟ: * ܡܪܝܐ ܪܚܡܬ ܬܫܡܫܬܐ ܕܒܝܬܟ. ܘܐܬܪܐ ܕܡܫܪܝܐ ܕܫܘܒܚܟ:
9 * ܠܐ ܬܘܒܕܝܢܝ ܥܡ ܚܛܝܐ. ܘܥܡ ܓܒܪܐ ܕܕܡܐ ܚܝܝ: * ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܢܟܠܐ ܘܝܡܝܢܗܘܢ
10
11 ܡܠܝܐ ܫܘܚܕܐ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܬܡܝܡܘܬܝ ܗܠܟܬ: ܦܪܘܩܝܢܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܪܓܠܝ
12 ܩܡܬ ܒܬܪܝܨܘܬܐ: ܘܒܥܕܬܐ ܐܒܪܟ ܠܡܪܝܐ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ *

* ܕܘܝܕ. ܡܢ ܡܟܝܟܘܬܐ ܕܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ. ܦܬܓܡܐ ܠܚ.

1 ܡܪܝܐ ܢܘܗܪܝ ܘܦܘܪܩܢܝ ܡܢ ܡܢܘ ܐܕܚܠ: ܡܪܝܐ ܥܘܫܢܐ ܕܚܝܝ ܡܢ ܡܢܘ ܐܙܘܥ.
2 * ܟܕ ܩܪܒܘ ܠܘܬܝ ܒܝܫܐ ܠܡܐܟܠ ܒܣܪܝ. ܒܥܠܕܒܒܝ ܘܣܢܐܝ: ܐܟܚܕܐ ܐܬܬܩܠܘ
3 ܘܢܦܠܘ: * ܐܢ ܢܫܪܐ ܥܠܝ ܡܫܪܝܬܐ ܠܐ ܢܕܚܠ ܠܒܝ. ܘܐܢ ܢܩܘܡ ܥܠܝ ܩܪܒܐ ܒܗܕܐ
4 ܐܢܐ ܬܟܝܠ: * ܚܕܐ ܫܐܠܬ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܠܗ ܗܝ ܐܒܥܐ. ܕܐܬܒ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
5 ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝ: ܘܐܚܙܐ ܒܒܣܝܡܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܣܥܘܪ ܗܝܟܠܗ. * ܡܛܠ
ܕܢܛܫܝܢܝ ܒܡܛܠܬܗ ܒܝܘܡܐ ܒܝܫܐ: ܘܢܛܫܝܢܝ ܒܛܠܠܐ ܕܡܫܟܢܗ ܘܥܠ ܫܘܥܐ ܢܪܝܡܢܝ.
6 * ܘܗܫܐ ܢܬܬܪܝܡ ܪܫܝ ܥܠ ܒܥܠܕܒܒܝ ܕܚܕܪܘܢܝ: ܘܐܕܒܚ ܒܡܫܟܢܗ ܕܒܚܐ.
7 ܕܬܫܒܘܚܬܐ. ܐܫܒܚ ܘܐܙܡܪ ܠܡܪܝܐ: * ܫܡܥ ܡܪܝܐ ܩܠܝ ܡܐ ܕܩܪܝܬ. ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ
8 ܘܥܢܝܢܝ: * ܠܟ ܐܡܪ ܠܒܝ ܘܒܥܐ ܐܦܝ ܐܦܝܟ ܐܒܥܐ. * ܡܪܝܐ ܠܐ ܬܗܦܟ ܐܦܝܟ ܡܢܝ: ܘܠܐ
9 ܬܣܛܐ ܒܪܘܓܙܐ ܠܥܒܕܟ. ܥܕܘܪܐ ܗܘܝܬ ܠܝ ܡܪܝܐ: ܠܐ ܬܪܦܝܢܝ ܘܠܐ ܬܫܒܩܝܢܝ
10 ܐܠܗܝ ܘܦܪܘܩܝ. * ܡܛܠ ܕܐܒܝ ܘܐܡܝ ܫܒܩܘܢܝ ܘܡܪܝܐ ܢܩܒܠܢܝ:

Quoniam misericordiæ tuæ sunt ob oculos 3
meos, & ambulavi in fide. Non sedi cum 4
malignis, et cum stultis non sum ingressus: 5
Odi congregationem malorum, & cum 6
impiis non sedi: Lavi purè manus me-
as, & circundedi altare tuum Domine. Ut 7
audire facerem vocem laudis tuæ, & nar-
rarem cuncta miracula tua. Domine, di- 8
lexi ministerium domûs tuæ, & locum ha-
bitationis gloriæ tuæ. Ne perdas me cum 9
peccatoribus, & cum viris sanguinis vitam
meam: In quorum manibus fraus est, & dex- 10
tera eorum plena munere. Ego autem in in- 11
nocentia mea ambulavi, redime me, & mise-
rere mei. Pes meus stetit in rectitudine, & 12
in Ecclesia benedicam Domino.

PSAL. XXVII.

Davidis. Ob infirmitatem quæ ceciderat 1
in ipsum. Vers. 38.

DOminus lux mea est, & salus mea, quem
timebo? Dominus robur vitæ meæ, à
quo trepidabo? Dum acciderent ad me ma- 2
li, ut ederent carnem meam inimici mei &
osores mei, simul dejecti sunt & corruerunt.
Si castrametetur adversùm me exercit⁹, non 3
timebit cor meum: & si exurgat in me præli-
um, huic rei fisus sum. Quòd unum quiddam 4
postulavi à Dño, idq; requiro: ut habitem in
domo Dñi omnibus diebus vitæ meæ, & in-
spiciam suavitatem Domini, visitémque tem-
plum ejus. Quoniam abscondet me in pro- 5
tectione sua, die malo: méque occultabit in
umbra habitaculi sui: & super rupem extol-
let me. Ex nunc attolletur caput meum super 6
inimicos meos qui circundederunt me: sa-
crificabo in tabernaculo ejus sacrificia lau-
dis: laudabo & psallam Domino. Audi Do- 7
mine, vocem meam cùm clamavero ad te:
miserere mei, & exaudi me. Tibi dicit cor 8
meum, & requirit facies mea vultum tuum.
Domine, ne avertas faciem tuam à me, & ne 9
affligas in ira servum tuum. Adjutor fis tu
mihi Domine: ne projicias me, neque me
destituas, Deus meus, & salvator meus: Quo- 10
niam pater meus, & mater mea dereliqu-
runt me, & Dominus collegit me.

Versio VULG. LAT.

3 Quoniam misericordia tua ante oculos
meos est: & complacui in veritate tua.
4 Non sedi cum concilio vanitatis: & cum
5 iniqua gerentibus non introibo. Odivi
ecclesiam malignantium: & cum impiis
6 non sedebo. Lavabo inter innocentes
man⁹ meas: & circumdabo altare tuum,
7 Domine: Ut audiam vocem laudis, & e-
8 narrem universa mirabilia tua. Domine,
dilexi decorem domûs tuæ, & locum ha-
9 bitationis gloriæ tuæ. Ne perdas cũ im-
piis, Deus, animam meam, & cum viris
10 sanguinum vitã meã: In quorũ manibus
iniquitates sunt: dextera eorum repleta
11 est muneribus. Ego autem in innocentia
mea ingressus sum: redime me, & mise-
12 rere mei. Pes meus stetit in directo: in
ecclesiis benedicam te, Domine.
1 Psalmus David priusquàm liniretur.
XXVI.
Dominus illuminatio mea, & salus
mea, quem timebo? Dominus pro-
2 tector vitæ meæ, à quo trepidabo? Dum
appropiant super me nocentes, ut edant
carnes meas: Qui tribulant me inimici
3 mei, ipsi infirmati sunt & ceciderunt. Si
consistant adversùm me castra, non time-
bit cor meum. Si exurgat adversùm me
4 prælium, in hoc ego sperabo. Unam petii
à Domino, hanc requiram, ut inhabitem
in domo Dñi omnib⁹ dieb⁹ vitæ meæ: Ut
videam voluptatẽ Domini, & visitem tẽ-
5 plum ejus. Quoniam abscondit me in ta-
bernaculo suo: in die malorum protexit
6 me in abscondito tabernaculi sui. In pe-
tra exaltavit me: & nunc exaltavit caput
meũ super inimicos meos. Circuivi, &
immolavi in tabernaculo ejus hostiam
vociferationis: cantabo, & psalmũ dicã
7 Domino. Exaudi, Domine, vocem meam,
quã clamavi ad te: miserere mei, & exau-
8 di me. Tibi dixit cor meũ, Exquisivit te
facies mea: faciẽ tuam, Domine, requi-
9 ram. Ne avertas faciem tuam à me: ne
declines in ira à servo tuo. Adjutor meus
esto: ne derelinquas me, neque despicias
10 me, Deus salutaris meus. Quoniam pater
meus, & mater mea dereliquerunt me:
Dominus autem assumpsit me.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

3 † Ὅτι τὸ ἔλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν (β) μου
4 ἐστὶ, † καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. † Οὐκ ἐκά-
θισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος, † καὶ μετὰ παρανο-
5 μούντων οὐ μὴ εἰσέλθω. † Ἐμίσησα ἐκκλησίαν πο-
6 νηρευομένων, † καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω. † Νί-
ψομαι ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου, † καὶ κυκλώσω τὸ
7 θυσιαστήριόν σου κύριε· † Τοῦ ἀκοῦσαι (γ) φωνῆς αἰ-
νέσεως, † καὶ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου.
8 † Κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, † καὶ τόπον
9 σκηνώματος δόξης σου. † Μὴ συναπολέσῃς μετὰ ἀ-
σεβῶν τὴν ψυχήν μου, † καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν
10 ζωήν μου, † Ὧν ἐν χερσὶν (*) ἀνομίαι, † ἡ δεξιὰ
11 αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων. † Ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπο-
12 ρεύθην, † λύτρωσαί (δ) με καὶ ἐλέησόν με. † (ε)
Ὁ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι, † ἐν ἐκκλησίαις εὐλο-
γήσω σε κύριε.
1 (α) Τῷ Δαυίδ, πρὸ τοῦ (β) χρισθῆναι. κϛʹ.
† Κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβη-
θήσομαι; † κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου,
2 ἀπὸ τίνος δειλιάσω; † Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ
κακοῦντας, τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου, † οἱ θλίβον-
τές με καὶ οἱ ἐχθροί μου, αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσαν.
3 † Ἐὰν παρατάξηται ἐπ' ἐμὲ παρεμβολὴ, οὐ φο-
βηθήσεται ἡ καρδία μου· † ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ
4 πόλεμος, ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. Μίαν ᾐτησά-
μην παρὰ κυρίου, ταύτην ἐκζητήσω· † (γ) τοῦ
κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
ζωῆς μου, † τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα κυρίου, † καὶ
5 ἐπισκέπτεσθαι (δ) τὸν ναὸν αὐτοῦ. † Ὅτι ἔκρυψέ με ἐν
σκηνῇ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου, † ἐσκέπασέ με ἐν
6 ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. Ἐν πέτρᾳ ὕψωσέ με, † καὶ
νῦν ἰδοὺ (ε) ὕψωσε τὴν κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθρούς μου.
† ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν
7 ἀλαλαγμοῦ, † ᾄσομαι καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ. † Εἰσά-
κουσον κύριε τῆς φωνῆς μου ἧς ἐκέκραξα (ζ), † ἐλέη-
8 σόν με, καὶ εἰσάκουσόν μου. † Σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου,
† Ἐξεζήτησα τὸ πρόσωπόν σου, † τὸ πρόσωπόν σου
9 κύριε ζητήσω. † Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου
ἀπ' ἐμοῦ, † μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δούλου σου.
βοηθός μου γενοῦ, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, † καὶ μὴ
10 ὑπερίδῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου. † Ὅτι ὁ πατήρ μου
καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με, † ὁ δὲ κύριος
προσελάβετό με.

MS.A. (β) σου (γ) φωνὴν (*) αἱ ἀνομίαι, (δ) με κύριε
καὶ (ε) Ὁ γὰρ πούς μου Ψαλμ. κϛʹ. MS.A. (α) Τῷ
Δαυίδ, (β) χρισθῆναι. (γ) τὸ κατοικεῖν (δ) τὸν ναὸν τὸν ἅγιον αὐτοῦ. (ε) ὕψωσεν
κύριος τὴν κεφαλήν (ζ) πρὸς σέ, ἐλέησόν

Versio GRÆ. LXX Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

3 Quoniã misericordia tua ante 3
oculos meos est: & [c] complacui
in veritate tua. 4 Non sedi cum 4
consilio vanitatis: et cum iniqua
gerentib⁹ non introibo. 5 Odio ha- 5
bui ecclesiã malignantium: et cum
[d] impiis non sedebo. 6 Lavabo (e) 6
inter innocentes manus meas: &
circundabo altare tuũ, Domine.
7 ut audiã vocem (f) [e] laudis, 7
et enarrẽ universa mirabilia tua.
8 Domine, dilexi (g) decorẽ domûs 8
tuæ, & locum habitationis gloriæ
tuæ. 9 [f] Ne simul perdas cum im- 9
piis animã meã, et cum viris san-
guinum vitã meam. 10 In quorũ 10
manibus iniquitates sunt: dextera
eorũ repleta est munerib⁹. 11 Ego 11
autẽ in innocentia mea ambulavi:
redime [g] me, et miserere mei.
12 Pes me⁹ stetit in (h) rectitudine: 12
in ecclesiis benedicã te, Domine.
(a) Ipsius (b) David, priusquàm 1
liniretur.
XXVI.
1 Dominus [a] illuminatio mea,
et salus mea, quem timebo?
2 Dominus protector vitæ meæ, à
quo trepidabo? 3 Dum appropin- 2
quant super me nocentes, ut edant
carnes meas. 4 [b] Qui tribulant
me, & inimici mei, ipsi infirmati
sunt, & ceciderunt. 5 Si consistãt 3
adversùm me castra; non timebit
cor meum. 6 Si insurgat in me bel-
lum; in (c) hac ego spero. 7 Unam 4
petii à Domino, hanc requiram: ut
inhabitem in domo Domini omnes
dies vitæ meæ: 8 (d) [c] Ut con-
templer delectationem Domini, et
(e) visitẽ templũ ejus. 9 Quoniã 5
abscondit me in tabernaculo suo
in die malorum meorum: protexit
me in abscondito tabernaculi sui.
10 In petra exaltavit me: et nunc 6
(f) ecce exaltavit [d] caput meum
super inimicos meos. 11 (g) Cir-
cuivi, & immolavi in tabernacu-
lo ejus [e] hostiam (h) vociferatio-
nis: cantabo, & psallam Domino.
12 Exaudi, Domine, vocem meam, 7
quã clamavi ad te: miserere mei,
& exaudi me. 13 (i) Tibi dixit 8
cor meũ, (k) Quæsivi vultũ tuũ
vultum tuum, Domine, requiram.
14 Ne avertas vultum tuum à 9
me: ne declines in ira [†] à servo tuo. 15 Adjutor meus esto, (l) ne derelinquas me: neque despicias me, Deus [f] Salvator meus. 16 Quoniam pater meus, & mater mea dereliquerunt me: Dominus 10
autem assumpsit me.

Versio ÆTHIOPICA.

ከመ፡ምሕረትከ፡ ቅድመ፡ አዕይንትየ፡ወአ 3
ቱ፡፡ወተፈሣሕኩ፡በአድኅኖትከ፡፡=፡ ወኢ 4
ነበርኩ፡ ውስተ፡ ወደ፡ ከንቶ፡፡ወኢቦእኩ፡
ምስለ፡ዐማፂያን፡፡=፡ ጸላእኩ፡ማኅበረ፡እ 5
ኩያን፡፡ወኢይነብር፡ምስለ፡ጽልሕዋን፡፡=፡
ወእኅፅብ፡ በንጹሕ፡ እደዊየ፡፡ወአዐውድ፡ 6
ምሥዋዒከ፡እግዚኦ፡፡=፡ ከመ፡እስማዕ፡ 7
ቃለ፡ስብሐቲከ፡፡ወከመ፡ እንግር፡ ኵሉ፡መ
ንክረከ፡፡=፡ እግዚኦ፡ አፍቀርኩ፡ ሠናየ፡ቤ 8
ትከ፡፡ወመካነ፡ማኅደረ፡ስብሐቲከ፡፡=፡ ኢ 9
ትግድፋ፡ ምስለ፡ ኃጥኣን፡ ለነፍስየ፡፡ወኢ
ምስለ፡ዕደው፡ደም፡ለሕይወትየ፡፡=፡ እለ፡ 10
ዐመፃ፡ውስተ፡እደዊሆሙ፡፡ወምልእት፡ ኅል
ያን፡የማኖሙ፡፡=፡ ወአንሰ፡በየዋሃትየ፡አሐ 11
ውር፡፡አድኅነኒ፡ እግዚኦ፡ ተሣሀለኒ፡፡=፡
እስመ፡ በርቱዕ፡ ቆመ፡ እገርየ፡፡ በማኅበ 12
ር፡እባርከከ፡እግዚኦ፡፡=፡
ዘዳዊት፡ዘእንበለ፡ይትቀባእ፡፡
፳፮ እግዚአብሔር፡ያበርህ፡ሊተ፡ወያድኅ 1
ነኒ፡ መንትኑ፡ ያፈርሃኒ፡፡=፡ እግዚአብሔ 2
ር፡መእመና፡ ለሕይወትየ፡ ወመንትኑ፡ ያደነ
ግፅኒ፡፡=፡ ሶበ፡ይቀርቡኒ፡እኩያን፡ይብልዑ 3
ኒ፡ሥጋየ፡፡=፡ ጸላእትየሰ፡እለ፡ይሰቅዩኒ፡እ 4
ሙንቱ፡ደክሙ፡ወወድቁ፡፡=፡ እመኒ፡ጸብአ 5
ኒ፡ተዓይን፡ኢይፈርሀኒ፡ልብየ፡፡=፡ ወእመኒ፡ 6
ሮዱኒ፡ጸብኢት፡ አነሰ፡ቦቱ፡ተወከልኩ፡፡=፡
አሐተ፡ ሰአልክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወኪያ 7
ሃ፡አኀሠሥ፡፡ከመ፡እኀድር፡ቤቶ፡ለእግዚ
አብሔር፡በኵሉ፡መዋዕለ፡ ሕይወትየ፡፡=፡
ወከመ፡ያርእየኒ፡ዘየሠምሮ፡ለእግዚአብሔ 8
ር፡፡ወከመ፡ እጸመድ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ መቅደ
ሱ፡፡=፡ እስመ፡ኀብአኒ፡ውስተ፡ጽላሎቱ፡ 9
በዕለተ፡ መንደቤየ፡፡ወሰወረኒ፡ በመኅብአ፡
ጽላሎቱ፡፡=፡ ወዲበ፡ኰኵሕ፡አልዓለኒ፡፡ 10
ናሁ፡ይእዜ፡ አልዓለ፡ እግዚአብሔር፡ ዲበ፡
ጸላእትየ፡፡=፡ አድኩ፡ ወሦዕኩ፡ውስተ፡ደ 11
ብተራሁ፡፡መሥዋዕተ፡ወየበብኩ፡ ሎቱ፡፡እ
ሴብሕ፡ ወእሴምር፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡
ስምዓኒ፡እግዚኦ፡ቃልየ፡ዘሰአልኩ፡ኀቤከ፡፡ 12
ተሣሀለኒ፡ ወስምዓኒ፡ 13 ለከ፡ ይብለከ፡ል
ብየ፡፡ወኀሠሥኩ፡ ገጸከ፡፡ገጸ፡ዚአከ፡አኀ
ሠሥ፡እግዚኦ፡፡=፡ ወኢትሚጥ፡ገጸከ፡ 14
እምኔየ፡፡ወኢትትገኃሥ፡እመገብርከ፡ተመ
ዒዐከ፡፡=፡ ረዳኢ፡ ኩነኒ፡ ወኢትግድፈኒ፡፡ 15
ወኢትትሀየየኒ ፡ አምላኪየ ፡ ወመድኀኒ
የ፡፡=፡ እስመ፡ አቡየ፡ ወእምየ፡ገደፉኒ፡፡ 16
ወእግዚአብሔር፡ተወክፈኒ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] lætatus sum in salutari tuo. [d] dolosis [e] laudis tuæ; [f] Ne perdas [g] me, Domine, PSAL. XXVI. [a] illucet mihi, & liberabit me, [b] Inimici autem mei, qui tribulant me, ipsi [c] Et ut ostendat mihi quod Deo gratum est, & ut sedulò vacem in domo sanctitatis ejus. [d] me Dominus super [e] hostiam, & vociferabor ipsi: cantabo [†] tua [f] meus, & Liberator.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 *لان رحمتك قبالة عيني *وقد ارتضيت بحقك *لم اجلس في محكم باطل ومع مخالفي الناموس
5 6 لم ادخل *ابغضت مجمع الاشرار *ولم اجالس المنافقين *اغسل بالطهارة يدي *واطوف
7 8 مذبحك يا رب *لاسمع صوت تسبحتك *وانطق بجميع عجايبك *يا رب احببت حسن بهاء
9 بيتك *وشبه موضع محل قدسك *لا تهلك مع المنافقين نفسي *ومع رجال الدماء حياتي *
10 11 *الذين في ايديهم السيات *يمينهم امتلات رشوة *وانا بدعتي مشيت *انقذني يا رب وارحمني *
12 *لان رجلي قامتا بالاستقامة *اباركك يا رب في بيعتك * *المزمور السادس والعشرون لداوود *
1 *قاله وفيه شكر على الخيرات واستزاده منها وتوكل بلا تضجيع *استحثن *له *قبل ان يمسح
2 الرب نوري ومخلصي ممن اخاف *الرب ناصر حياتي ممن اجزع *اذا اقترب مني الاشرار ليأكلوا
3 لحمي *الذين احزنوني مع اعداي *هم ضعفوا وسقطوا *فان حل جميعهم بي لم يخف قلبي *
4 وان قام علي القتال فبهذا متكل *واحدة سالت الرب وانا لها طالب *ان اسكن في بيت الرب
5 جميع ايام حياتي لانظر فرح الرب *واتعهد هيكله المقدس *لانه اخفاني في يوم شري *سترني
6 في خفية مظلته *وعلى الصفاء رفعني *وهاهوذا الان رفع راسي على اعداي *طفت وذبحت في
7 مظلته *ذبيحة التهليل والتعظيم *اسبح الرب وارتل له *اسمع يا رب صوتي *الذي به دعوتك *
8 وترحم علي واستجب لي *فلك يقول قلبي يقول للرب اطلب *واياك طلب وجهي ووجهك يا
9 رب اطلب *لا تصرف وجهك عني *ولا تمل عن عبدك بغضب *كن لي معينا لا تقصيني
10 ولا ترفضني يا الله مخلصي *فان ابي وامي تركاني والرب قبلني *

Quoniam misericordia tua est ante oculos 3
meos: et jam mihi complacita est veritas
tua. Non sedi in senatu vano, & cum re- 4
fractariis legis non sum ingressus. Odivi 5
concilium malorũ, neque consedi cum im-
piis. Lavo cum puritate manus meas, & 6
perlustro altare tuum, O Domine mi, ut 7
audiam vocem laudis tuæ, et proferam u-
niversa miracula tua. O Domine mi, di- 8
lexi pulchritudinẽ splendoris domûs tuæ,
et speciẽ loci habitationis sanctitatis tuæ.
Ne perdas cum facinorosis animã meam, 9
& cum viris sanguinum vitam meam. In 10
quorum manibus sunt Læsiones, dextera
eorum impleta est munere; Et ego cum 11
mansuetudine mea ambulavi. Redime me,
O Domine, & miserere mei: Nam pedes 12
mei persisterunt in rectitudine. Benedicam
te, O Domine, in ecclesia tua.
PSAL. XXVI.
Quem David dixit. Et continetur 1
in eo gratiarum actio ob benefi-
cia, atque ut augeantur petitio, &
fiducia absque intermissione. Ver
35. Antequam unctus esset.
Dominus lux mea, & Salvator meus;
quem timebo? Dominus adjutor vitæ
meæ; à quo trepidabo? Cum appropin- 2
quaverint ad me mali, ut comedant carnes
meas: qui contristârunt me cum inimicis
meis, ipsi infirmati sunt et corruerunt. Et- 3
iamsi castrametati fuerint ipsi omnes in
me, non timebit cor meum. Et si insurrexe-
rit adversùm me prælium, in hoc sum fre-
tus. Unum petii à Domino, & ego ipsum 4
requiro: ut habitarem in domo Domini o-
mnibus diebus vitæ meæ: ut videam hila-
ritatem Domini, & visitem templum ejus
sacrosanctum. Quoniam abscondit me in 5
die calamitatis meæ: protexit me in abdito
tabernaculi sui, et supra petram exaltavit
me. Et ecce nunc exaltavit caput meum 6
super inimicos meos. Lustravi, & mactavi
in tabernaculo ejus sacrificiũ jubilationis
et magnificationis. Laudabo Dominum, &
psallam ei. Audi, O Domine, vocem me- 7
am, quã vocavi te. Et miserere mei, et ex-
audi me. Tibi dicit cor meum, Dominum 8
requiro, téque expetivit facies mea: et fa-
ciem tuam, O Domine, discupio. Ne aver- 9
tas faciem tuam à me, & ne declines à
servo tuo cum furore. Esto mihi adjutor, ne extermines me: & ne respuas me, O Deus, Salvator meus. Quoniam pater meus, & mater mea dereliquerunt me, & Dominus suscepit me. 10

תהלים : כח כט

.meos hostes propter ,rectitudinis semitam in me duc & ,tuam viam Domine me Doce

11 הוֹרֵנִי יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן שֽׁוֹרְרָי׃

, falsitatis testes me in surrexerunt quoniam ,meorum hostium voluntate in me tradas Ne

12 אַל־תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ צָרָי כִּי קָמוּ־בִי עֵדֵי־שֶׁקֶר

terra in Domini bonitatem in videre crederem Nisi .rapinam loquens &

13 וִיפֵחַ חָמָס׃ לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת בְּטוּב־יְהוָה בְּאֶרֶץ

expecta & ; tuum cor roborabit & , te robora : Dominum ad Expecta .viventium

14 חַיִּים׃ קַוֵּה אֶל־יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה

.Dominum ad

אֶל־יְהוָֽה׃

PSAL. XXVIII. כח

fortè ne ,me à taceas ne , mea petra clamabo Domine te Ad .Davidis

1 לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא צוּרִי אַל־תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי פֶּן־

vocem Audi .lacum descendentibus cum assimiler & ; me à sileas

2 תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יוֹרְדֵי בוֹר׃ שְׁמַע קוֹל

adytum ad meas manus me elevando in , te ad me clamando in mearum deprecationum

תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל־דְּבִיר

, iniquitatē operantibus cum & , impiis cum me trahas Ne .tuæ sanctitatis

3 קָדְשֶׁךָ׃ אַל־תִּמְשְׁכֵנִי עִם־רְשָׁעִים וְעִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן

eis Da .eorum corde in malum & ; suis sociis cum pacem loquentibus

4 דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם־רֵעֵיהֶם וְרָעָה בִּלְבָבָם׃ תֶּן־לָהֶם

eorum manuū opus secundùm ,eorum studiorum malum secundū & ,eorū opus secundùm

כְּפָעֳלָם וּכְרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם

opera ad intelligent non Quoniam .eis eorum retributionem redde :eis da

5 תֵּן לָהֶם הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם׃ כִּי לֹא יָבִינוּ אֶל־פְּעֻלֹּת

Benedictus .eos ædificabit non & ,eos destruet ; ejus manuum opus ad & ,Domini

6 יְהוָה וְאֶל־מַעֲשֵׂה יָדָיו יֶהֶרְסֵם וְלֹא יִבְנֵם׃ בָּרוּךְ

,mea fortitudo Dominus .mearum deprecationum vocem audivit quoniam;Dominus

7 יְהוָה כִּי־שָׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנָי׃ יְהוָה עֻזִּי

: meum cor exultavit & , sum adjutus & ,meum cor speravit ipso in ,meum scutum &

וּמָגִנִּי בּוֹ בָטַח לִבִּי וְנֶעֱזָרְתִּי וַיַּעֲלֹז לִבִּי

salutum fortitudo & : eis fortitudo Dominus .ei confitebor meo cantico de &

8 וּמִשִּׁירִי אֲהוֹדֶנּוּ׃ יְהוָה עֹז־לָמוֹ וּמָעוֹז יְשׁוּעוֹת

: tuæ hæreditati benedic & , tuum populum Serva .ipse sui uncti

9 מְשִׁיחוֹ הוּא׃ הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ

.seculum in usque eos extolle & , eos pasce &

וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד־הָעוֹלָם׃

PSAL. XXIX. כט

, gloriam Domino date : arietum filios Domino Date .Davidi Canticum

1 מִזְמוֹר לְדָוִד הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַיהוָה כָּבוֹד

Domino vos incurvate :ejus nominis gloriam Domino Date .fortitudinem &

2 וָעֹז׃ הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ הִשְׁתַּחֲווּ לַיהוָה

Dominus ;fecit tonare gloriæ Deus ,aquas super Domini Vox .sanctitatis decore in

3 בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ׃ קוֹל יְהוָה עַל־הַמָּיִם אֵל־הַכָּבוֹד הִרְעִים יְהוָה

.decore in Domini vox : potentia in Domini Vox .multas aquas super

4 עַל־מַיִם רַבִּים׃ קוֹל־יְהוָה בַּכֹּחַ קוֹל יְהוָה בֶּהָדָר׃

תרגום TARGUM.

11 אַלְפַנִי יְיָ אוֹרְחָתָךְ וּדְבַרְנִי בְּהִלְכְתָא תְרִיצָא

12 מְטוּל תּוּשְׁבַּחְתִּי׃ לָא תִמְסְרִנַנִי בִּרְעוּת מְעִיקָי

אֲרוּם קָמוּ עֲלַי סָהֲדֵי שִׁקְרָא וּמְמַלְּלֵי חֲטוּפָא׃

13 אִלּוּלֵי דִי הֵימָנִית לְמֶחְמֵי בְּטוּבָא דַיְיָ בְּאַרְעָא

14 דְחַיֵּי עָלְמָא׃ סְבוּר עַל יְיָ תְּקוֹף וְעַלֵּם לִבָּךְ

וּסְבוּר עַל יְיָ׃

כח

1 לְדָוִד לְוָתָךְ יְיָ אֲנָא קָרֵי תַּקִּיפִי לָא תִשְׁתּוֹק

מִנִּי דִּלְמָא תִשְׁתּוֹק מִנִּי וְאִתְמַתְלִית עִם נָחְתֵי

2 גוּבָא׃ קַבֵּל בְּקָל בָּעוּתִי בְּמִצְלֵּי לְוָתָךְ כַּד

3 אַפְרוֹשׂ יְדַי בִּצְלוֹ קֳדָם הֵיכַל קֻדְשָׁךְ׃ לָא

תִנְגְרִנַנִי עִם רַשִּׁיעַיָא וְעִם עָבְדֵי עוּלָא דִי

מְמַלְּלִין שְׁלָמָא עִם חַבְרֵיהוֹן וּבִישְׁתָא בְּלִבְּהוֹן׃

4 הַב לְהוֹן כְּעוּבָדֵיהוֹן וּכְבִישׁוּת עוּבָדֵיהוֹן

כְּעוּבָדֵי יְדֵיהוֹן פְּרַע לְהוֹן אֲתֵיב פּוּרְעֲנוּתְהוֹן

5 לְהוֹן׃ מְטוּל דְּלָא מִתְבַּיְנִין לְאוֹרַיְתָא דַיְיָ

ולעובדי אידוי יפגרנון ולא יבננון׃ בריך

6 יי ארום קביל קל צלותי׃ יי עושני ותריסי

7 ביה סבר לבי וסעדני ודאץ לבי ומתושבחתי

8 אודה קדמוי׃ יי תקוף להון ועושנא פורקנות

9 משיחיה הוא׃ פרוק ית עמך וברך ית אחסנתך

זון להון וסובר יתהון עד עלמא׃

כט

1 תושבחתא לדוד הבו קדם יי תושבחתא

כתי מלאכיא בני אלים הבו קדם יי איקר

2 ועשנא׃ הבו קדם יי איקר שמיה סגידו

3 קדם יי בשבהורת קודשא׃ קלא דיי שמיע

על מיא בתקוף איקריה אכלי יי על מיין

4 סגיאין׃ קלא דיי שמיע בחלא קלא דיי

שמיע בשבהורא׃

minus super aquas multas. Vox Domini audita est in decore.

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

11 Doce me Domine viam tuam, & deduc me in semitā rectam propter *laudes meas*.
12 Ne tradas me voluntati oppressorum meorum, quoniam surrexerunt contra me testes mendaces & loquentes calumniam.
13 Nisi credidissem videre bonitatem Domini in terra vitæ perennis; [*despondissem animum.*]
14 Confide in Domino, obfirma & robora cor tuum, & spera in Domino.

Davidi.

PSAL. XXVIII.

1 AD te Domine clamo, fortitudo mea, ne sileas à me: ne fortè si taceas à me, tunc similis fiam his qui descendunt in puteum.
2 Accipe vocem deprecationis meæ, dum oro ad te, cùm extendero manus meas in oratione coram templo sancto tuo.
3 Ne traxeris me cum improbis & cum operantibus iniquitatem, qui loquuntur pacem cum proximis suis, cùm malum sit in cordibus eorum.
4 Tribue eis secundùm opera ipsorum, & secundùm malitiam *operum* eorum, juxta opera manuum eorum repende illis, redde eis retributionem ipsorum.
5 Quoniam non intelligent legem Domini, nec opera manuum ejus: destruet eos, & non ædificabit eos.
6 *Benedictus Dominus*, quoniam exaudivit vocem *orationum mearum*.
7 Dominus fortitudo mea & clypeus meus: in *eo* confisum est cor meum, & *adjuvit me*, & gavisum est cor meum: proinde hymno meo gratias agam coram eo.
8 Dominus fortitudo illis & robur, redemptio Christi sui ipse est.
9 Redime populum tuum & benedic hæreditati tuæ; ciba eos, & sustenta eos usque in æternum.

Hymnus Davidi.

PSAL. XXIX.

1 TRibuite coram Domino laudem, cœtus angelorum *filii Dei*, tribuite coram Domino gloriam & fortitudinem.
2 Tribuite coram Domino gloriam nomini ipsius: adorate coram Domino in decore sanctitatis.
3 Vox Domini audita est super aquas cum potentia gloriæ *suæ*: intonuit Do-
4 Vox Domini audita est in virtute: vox

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

[illegible]

11 Doce me, Domine, viam tuam, & duc me per semitas tuas rectas.
12 Et ne tradas me hostibus meis; Quoniam insurrexerunt adversùm me testes falsitatis, & locuti sunt flagitium.
13 Ego autem credidi me visurum bona Dñi in terra viventium.
14 Sperate in Domino & roboretur cor vestrum, sperate in Domino.

PSAL. XXVIII.

Davidis. Supplicatio, & oratio; atque ut imploremus auxilium. Vers. 18.

1 AD te Domine, clamavi: Deus meus, ne sileas à me; ne fortè obmutescas à me, & similis reddar descendentibus in foveam.
2 Audi vocem deprecationis meæ quum clamavero ad te, & quum extulero manus meas ad templum tuum sanctum.
3 Ne me numeres cum impiis, & cum operantibus iniquitatem: qui loquuntur pacem cum proximis suis, at malum in cordibus suis.
4 Retribue illis secundùm opera sua, & juxta malitiam suam:
5 Quia non animadverterunt opera Domini, & facturam manuum ejus; destruet eos, & non ædificabit eos.
6 Benedictus Dominus, qui audivit vocem petitionis meæ.
7 Dominus adjutor meus, & suffultor meus, cui fisum est cor meum, & germinavit caro mea, & cum gloria confitebor ei.
8 Dominus robur est populi sui, & protector atq; salvator Christi sui.
9 Salva populum tuum, & benedic hæreditati tuæ: pasce eos & rege illos usque in æternum.

PSAL. XXIX.

Davidis. De oblatione. Versus 14.

1 AFferte Domino filios arietum, afferte Domino gloriam & honorem.
2 Afferte Domino decus nomini ejus, adorate Dominum in atrio sanctitatis ejus.
3 Vox Domini super aquas, Deus gloriosus tonuit, Dominus super aquas multas.
4 Vox Domini cum potentia, Vox Domini cum gloria.

Versio VULG. LAT.

11 Legem pone mihi, Domine, in via tua: &
dirige me in semitam rectam propter in-
12 imicos meos. Ne tradideris me in animas
tribulantium me: quoniam insurrexerunt
in me testes iniqui, & mentita est iniqui-
13 tas sibi. Credo videre bona Domini in
14 terra viventium. Expecta Dominum, vi-
riliter age: & confortetur cor tuum, &
sustine Dominum.

Psalmus ipsi David. XXVII.

1 AD te, Domine, clamabo; Deus meus, ne
sileas à me: ne quando taceas à me, et
2 assimilabor descendentibus in lacũ. Exaudi,
Domine, vocẽ deprecationis meæ dum o-
ro ad te: dum extollo manus meas ad tem-
3 plũ sanctũ tuum. Ne simul trahas me cum
peccatoribus: & cum operantibus iniqui-
tatem ne perdas me: Qui loquuntur pa-
cem cum proximo suo, mala autem in
4 cordibus eorum. Da illis secundũ opera
eorum, & secundùm nequitiam adinven-
tionũ ipsorum. Secundùm opera manuũ
eorum tribue illis: redde retributionem
5 eorum ipsis. Quoniã non intellexerunt o-
pera Domini, & in opera manuũ ejus: de-
6 strues illos, & non ædificabis eos. Bene-
dictus Dñs: quoniã exaudivit vocem de-
7 precationis meæ. Dñs adjutor meus, &
protector meus: in ipso speravit cor meũ,
& adjutus sum. Et refloruit caro mea:
8 & ex voluntate mea confitebor ei. Dñs
fortitudo plebis suæ: & protector salva-
9 tionũ Christi sui est. Salvum fac populũ
tuũ, Domine, & benedic hæreditati tuæ:
& rege eos, & extolle illos usq; in æter-
num.

1 Psalmus David. In consummatione tabernaculi. XXVIII.

AFferte Domino, filii Dei: afferte Do-
2 mino filios arietũ. Afferte Domino
gloriam & honorem, afferte Domino
gloriam nomini ejus: adorate Dominũ
3 in atrio sancto ejus. Vox Domini super a-
quas, Deus majestatis intonuit: Domi-
4 nus super aquas multas. Vox Domini
in virtute: vox Domini in magnifi-
centia.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

11 † Νομοθέτησόν με (η) κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, † καὶ ὁ-
δήγησόν με ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου.
12 † Μὴ παραδῷς με εἰς ψυχὰς θλιβόντων με, † ὅτι
ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι, † καὶ ἐψεύσατο
13 ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. † Πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ
14 κυρίου ἐν γῇ ζώντων. † Ὑπόμεινον τὸν κύριον,
† ἀνδρίζου, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία (θ) σου, καὶ
ὑπόμεινον τὸν κύριον. MS. A. (η) κύριε τῇ (θ) μου,

Τῷ Δαυίδ. κζ'.

1 † ΠΡὸς σὲ κύριε (α) ἐκέκραξα, ὁ θεός μου μὴ
παρασιωπήσῃς (β) ἐπ' ἐμοί, † μή ποτε πα-
ρασιωπήσῃς (γ) ἐπ' ἐμοί, † καὶ ὁμοιωθήσομαι
2 τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. † Εἰσάκουσον τῆς
φωνῆς τῆς δεήσεώς (δ) μου, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς
σὲ, † ἐν τῷ αἴρειν με χεῖράς μου (ε) εἰς ναὸν ἅγιόν
3 σου. † Μὴ συνελκύσῃς μετὰ ἁμαρτωλῶν τὴν ψυχήν
μου, † καὶ μετὰ (ζ) ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπο-
λέσῃς με, † τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίον
4 αὐτῶν, † κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. † Δὸς
αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, † καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν
τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν. † Κατὰ τὰ ἔργα
τῶν (η) χειρῶν αὐτῶν δὸς αὐτοῖς, † ἀπόδος τὸ
5 ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς. † Ὅτι οὐ συν-
ῆκαν εἰς τὰ ἔργα κυρίου † καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χει-
ρῶν αὐτοῦ, † καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδο-
6 μήσεις αὐτούς. † Εὐλογητὸς κύριος, ὅτι εἰσήκουσε
7 τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου. † Κύριος βοηθός
μου καὶ ὑπερασπιστής μου· † ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρ-
δία μου, καὶ ἐβοηθήθην, † καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου·
† καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ.
8 † Κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, † καὶ ὑπερασπι-
9 στὴς τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστι. † Σῶσον τὸν
λαόν σου, καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, † καὶ
ποίμανον αὐτοὺς, καὶ ἔπαρον αὐτοὺς ἕως τοῦ αἰῶνος.
MS. A. (α) κεκράξομαι, (β) ἀπ' ἐμοῦ, (γ) ἀπ' ἐμοῦ,
(δ) μου, πρὸς ἐκέκραξα πρὸς σὲ, ἐν τῷ ἔρειν με (ε)
πρὸς ναὸν (ζ) ἐργαζομένων τὴν * μὴ συναπολέσῃς
(η) χειρῶν δὸς αὐτοῖς,

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἐξοδίου σκηνῆς. κη'.

† ἘΝέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ, † ἐνέγκατε
2 τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν. † Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ
δόξαν καὶ τιμὴν, † ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνό-
ματι αὐτοῦ· † προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ
3 ἁγίᾳ αὐτοῦ. † Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων, ὁ θεὸς
τῆς δόξης ἐβρόντησε, † κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολ-
4 λῶν. † Φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύϊ, † φωνὴ κυρίου ἐν
μεγαλοπρεπείᾳ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

17 (m) [g] Legem pone mihi, Domine, in via tua, & dirige me in semita justa propter inimicos meos. 11
18 Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniam insurrexerunt mihi testes (n) iniqui: & mentita est iniquitas sibi. 12
19 Credo (o) videre bona Domini in terra viventiũ. 13
20 Sustine Dñm, viriliter age: et confortetur cor tuum, & sustine Dominum. 14

(a) Ipsius Davidi XXVII.

1 AD te, Domine, (b) clamavi: Deus meus, ne sileas (c) super me: ne (d) quando sileas super me, & assimilabor descenden-
tibus in lacum. 2 (e) Exaudi vo- 2
cẽ deprecationis meæ, [a] dum oro ad te: dum extollo manus meas ad (f) templũ sanctũ tuũ. 3 [b] Ne 3
simul trahas cum peccatoribus (g) animam meam, & cum operantibus iniquitatem ne comperdas me: 4 qui loquuntur pacem cum proximis suis: mala autem in cordibus eorum. 5 Da il- 4
lis secundum opera eorũ, & secundũ malignitatem adinventionum ipsorũ: 6 secundùm opera manuum illorum da eis: redde retributionem eorum ipsis.
7 Quoniam non intellexerunt in operibus Domini, & in operibus manuum ejus: destrues il- 5
los, & non ædificabis eos. 8 Be- 6
nedictus Dominus, quoniã exaudivit vocem deprecationis meæ:
9 Dominus adjutor meus, et pro- 7
tector meus. In ipso speravit cor meũ, et adjutus sum. 10 (h) Et refloruit caro mea: et (i) ex voluntate mea cõfitebor ei. 11 Dns for- 8
titudo plebis suæ, & protector salutarium Christi sui est. 12 Sal- 9
vũ fac populum tuum, & benedic hæreditati tuam: & pasce illos, et extolle illos usque in seculum.

1 Psalmus ipsi David [a] exodii (a) tabernaculi. XXVIII.

1 AFferte Domino, filii Dei: afferte Domino filios arietũ.
2 (b) Afferte Dño (c) gloriã, & 2
honorem: afferte (d) [b] gloriam nomini ejus: adorate Dominũ * in aula sancta ejus. 3 Vox Domini 3
super aquas: Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas. 4 Vox Domini in 4
virtute: vox Domini in magnificentia.

Versio ÆTHIOPICA.

11 ምርሐኒ፡ እግዚኦ፡ ፍናተከ፡፡ ወምርሐኒ፡ ፍ 17
ናተ፡ ርትዕከ፡ በእንተ፡ ጸላእትየ፡፡ ወኢ 18
12 ትመጥወኒ፡ ለነፍስ፡ ለእለ፡ ይሣቅዩኒ፡፡ እስ
መ፡ ቆሙ፡ ሳዕሌየ፡ ሰማዕተ፡ ዓመፃ፡፡ ወሐሰ
ት፡ ርእሳ፡ ዓመፃ፡፡ እትአመን፡ ከመ፡ እሬ 19
13 እይ፡ ሠናይቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ በብሔረ፡ ሕ
14 ያዋን፡፡ ወተሰፈዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ 20
ተዐገሥ፡ ወአጽንዕ፡ ልበከ፡፡ ወተሰፈዎ፡ ለእ
ግዚአብሔር፡፡

መዝሙር፡ ዘደዊት፡፡

1 ኀበ፡ ኀቤከ፡ እግዚኦ፡ ጸራኅኩ፡ አምላኪየ፡ 1
ወኢትጸመመኒ፡፡ ወእመሰ፡ ተጸመምከኒ፡ እከ
ውን፡ ከመ፡ እለ፡ ይወርዱ፡ ውስተ፡ ግብ፡፡
2 ሰምዓኒ፡ እግዚኦ፡ ቃለ፡ ስእለትየ፡ ዘጸራኅኩ፡ 2
ኀቤከ፡ ሶበ፡ አንሥእ፡ እደዊየ፡ በጽርሐ፡ መ
ቅደስከ፡፡ ኢትስሐበ፡ምስለ፡ኃጥኣን፡ለ 3
3 ነፍስየ፡፡ ወኢትገድፈኒ፡ ምስለ፡ ገበርተ፡ ዐመ
ፃ፡፡ እለ፡ ይትናገሩ፡ ሰላመ፡ ምስለ፡ ቢጾ 4
ሙ፡፡ ወእኩይ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡፡ ሀቦሙ፡ 5
በከመ፡ ምግባሮሙ፡፡ ወበከመ፡ እከየ፡ ሕሊና
ሆሙ፡፡ ፍድዮሙ፡ በከመ፡ ግብረ፡ እደዊ 6
4 ሆሙ፡፡ ፍድዮሙ፡ ፍደሆሙ፡ ሳዕለ፡ ርዕሶ
ሙ፡፡ እስመ፡ ኢለበዉ፡ ውስተ፡ ግብረ፡ 7
እግዚአብሔር፡፡ ወኢውስተ፡ ግብረ፡ እደዊ
ሁ፡፡ ንስቶሙ፡ ወኢትሕንጾሙ፡፡ ይትባ 8
ረክ፡ እግዚአብሔር፡ እስመ፡ ሰምዐኒ፡ ቃለ፡ ስ
5 እለትየ፡፡ እግዚአብሔር፡ ረዳኢየ፡ ወመ 9
እመንየ፡፡ ወቦቱ፡ ተወከለ፡ ልብየ፡ ወይረድ
አኒ፡፡ ወሠረጸ፡ ሥጋየ፡፡ ዘእምፈቃድየ፡ 10
6 አአምኖ፡፡ እግዚአብሔር፡ ኀይሎሙ፡ 11
ውእቱ፡ ለሕዝብ፡፡ ወምእመነ፡ መድኀኒተ፡
7 መሲሁ፡ ውእቱ፡፡ አድኅን፡ ሕዝበከ፡ ወ 12
ባርክ፡ ርስተከ፡፡ ረዐዮሙ፡ ወአልዕሎሙ፡ እ
ስከ፡ ለዓለም፡፡

8 መዝሙር፡ ዘደዊት፡ ዘበፃዓተ፡ ትዕይንት፡፡
ኀጋ አምጽኡ፡ ለእግዚአብሔር፡ ውሉደ፡ 1
9 አማልክት፡፡ አምጽኡ፡ ለእግዚአብሔር፡ እ
ጕለ፡ ሐራጊት፡፡ አምጽኡ፡ ለእግዚአብ 2
ሔር፡ ክብረ፡ ወስብሐተ፡፡ አምጽኡ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ ስብሐተ፡ ለስሙ፡፡ ስገዱ፡ ለእግዚ
1 አብሔር፡ በዐጸደ፡ መቅደሱ፡፡ ቃለ፡ እግዚ 3
አብሔር፡ ሳዕለ፡ ማያት፡፡ አምላከ፡ ስብ
ሐት፡ አንጐድጐደ፡፡ እግዚአብሔር፡ ላዕ
2 ለ፡ ማያት፡ ብዙኃት፡፡ ቃለ፡ እግዚአብሔ 4
ር፡ በኀይል፡፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ በዐቢይ፡
3 ስብሐት፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [g] Ostende mihi, Domine, viam tuam; PSAL. XXVII. [a] qui clamo [b] Ne trahas PSAL. XXVIII. [a] in exitu [b] Domino gloriam nomini

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ثبت لي يا رب في سبلك ناموسا * واهدني الى طريق مستقيمة * من اجل اعداي * لا تسلمني
12 الى انفس الذين احزنوني * فان شهادات الظلم قامت علي * والظالم اكذب نفسه * وانا مصدق
13 ان اعاين خيرات الرب في ارض الاحياء * وارجوا الرب * يقوي ويعز قلبي * اذا امّلت الرب * الليلويا *
14
1 * المزمور السابع والعشرون * تضرع ونبوة * وعدده كه استيخن *
2 اليك يا رب صرخت الاهي لا تغفل عني * لئلا تغفل عني فاصير كالهابطين في الجب * اسمع
3 يا رب صوت دعاي عندما ادعوك * وعند رفع يدي الى هيكل قدسك * لا تخطف نفسي
مع الخطاة * ولا تهلكني مع فاعلي الاثم * المتكلمين بالسلامة مع اصحابهم * والسرور في قلوبهم
4 * اجزهم كاعمالهم * ومثل شرور صنعهم * واعمال ايديهم اعطهم * اعطهم عوض ما عملوا *
5 * لانهم لم يفهموا اعمال الرب * ولا صنع يديه * تهدمهم ولا تبنيهم * تبارك الرب الله لانه سمع
6
7 صوت تضرعي * الرب عوني وناصري * عليه توكل قلبي * وهو اعانني * وانمى لحمي * وبارادتي
8 اشكر له * الرب قوة شعبه * وناصر خلاص مسيحه * خلص شعبك وبارك ميراثك * ارعهم
9 وارفعهم الى الابد * الليلويا * المزمور الثامن والعشرون *
1 * نبوة على الجسد وعن القبة والمظلة * وعدده كب * استيخن *
2 قربوا للرب ابناء الله * قربوا للرب اولاد الكباش * قربوا للرب مجدا وكرامة * قربوا للرب مجدا
3 لاسمه * اسجدوا للرب في ديار المقدسة * صوت الرب على المياه * اله المجد ارعد * الرب على
4 مياه غزيرة * صوت الرب بقوة * صوت الرب بعظيم البهاء *

Stabilito mihi, O Domine, in semitis tuis 11
legem: & dirige me in viam rectam. Pro- 12
pter inimicos meos ne tradas me animis
eorum, qui me afflixerunt: Quoniam testi-
monia iniquitatis insurrexerunt in me, &
iniquus mentiri fecit seipsum. Et ego cre- 13
dens sum quòd videbo bona Domini in
terra vitæ: Et spero Dominum. Corrobo- 14
rabitur & confortabitur cor meum, cùm
expectavero Dominum. Alleluja.

PSAL. XXVII.

Oratio & Prophetia. Num. ver. 25. 1
AD te, O Domine mi, clamavi; Deus
meus, ne negligas me: ut ne negli-
gas me, & fiam veluti descendentes in
lacum. Audi, O Domine mi, vocem cla- 2
moris mei, cùm invocavero te, cùmque
levavero manus meas ad templum sancti-
tatis tuæ. Ne rapias animam meam cum 3
peccatoribus, & ne perdas me cum ope-
rantibus iniquitatem: loquentibus pacem
cum proximis suis, quum insint mala in
cordibus eorum. Retribue eis secundùm 4
opera eorum: & secundùm nequitiam fa-
cinoris eorum, & opera manuum eorum
tribue eis: tribue illis compensationem e-
jus quod fecerunt. Quia ipsi non intel- 5
lexerunt opera Domini, neque præclara
gesta manuum ejus, Evertat eos, & non
ædificet illos. Benedicatur Dominus De- 6
us, quoniam audivit vocem supplicationis
meæ. Dominus auxilium meum, & ad- 7
jutor meus: in ipso confisum est cor me-
um, ipséque est auxilium meum, & nu-
trivit carnem meam, & sponte meâ gra-
tias agam illi. Dominus virtus populi 8
sui, & adjutor salutis christi sui. Salvũ 9
populum tuum, et benedic hæreditati tuæ:
pasce eos, & exalta eos in æternum. Alle-
luja. PSAL. XXVIII.

Prophetia de Incarnatione. Et 1
de Arca, atq; Tentorio. Num. v. 12.
OFferte Domino, filii Dei, offerte Do-
mino filios arietum. Præbete Domino 2
gloriam, & venerationem, præbete Domi-
no laudem nomini ejus: adorate Dominũ
in habitatione sancta ejus. Vox Domini 3
super aquas: Deus gloriæ intonuit: Do-
minus super aquas multas. Vox Domini 4
cum virtute, vox Domini cum magnitu-
dine fulgoris.

.Libani cedros Dominus confregit & ,cedros confringens Domini Vox
5 קול יהוה שבר ארזים וישבר יהוה את־ארזי הלבנון׃
Vox .unicornium filium ficut ,Sirion &,Lebanon:vitulum ficut eas faciet exilire Et
6 וירקידם כמו־עגל לבנון ושרין כמו בן־ראמים׃ קול־
7 faciet parturire : *desertum tremefaciet* Domini Vox .ignis flammas fuccidens Domini
8 יהוה חצב להבות אש׃ קול יהוה יחיל מדבר יחיל
:fylvas detexit & ,cervas faciet parturire Domini Vox .Cades defertum Dominus
9 יהוה מדבר קדש׃ קול יהוה יחולל אילות ויחשף יערות
fedit & :fedit diluvio in Dominus .gloriam *dicens* ipfe totus ,ejus templo in &
10 ובהיכלו כלו אמר כבוד׃ יהוה למבול ישב וישב
Dominus :dabit fuo populo fortitudinem Dominus .feculum in rex Dominus
11 יהוה מלך לעולם׃ יהוה עז לעמו יתן יהוה׀
.pace in fuo populo benedicet
יברך את־עמו בשלום׃

PSAL. XXX. ל

quoniam ,Domine te Exaltabo .David domus dedicationis cantici Pfalmus
1 מזמור שיר־חנכת הבית לדוד׃
2 ארוממך יהוה כי
clamavi ,meus Deus Domine .*mihi* meos inimicos lætificâfti non & :me exaltâfti
3 דליתני ולא־שמחת איבי לי׃ יהוה אלהי שועתי
me vivificâfti:meam animā inferno ab fecifti afcendere,Domine .me fanâfti & ,te ad
4 אליך ותרפאני׃ יהוה העלית מן־שאול נפשי חייתני
memoriæ confitemini & ,ejus mifericordes Domino Canite .*lacum me defcendendo* à
5 מיורדי־בור׃ זמרו ליהוה חסידיו והודו לזכר
vefpera in : ejus voluntate in *vitæ* ,ejus *nafo* in momentum Quoniam .ejus fanctitatis
6 קדשו׃ כי רגע באפו חיים ברצונו בערב
mutabo non :mea *quiete* in dixi ego Et .*jubilatio* mane in & ,fletus pernoctabit
7 ילין בכי ולבקר רנה׃ ואני אמרתי בשלוי בל־אמוט
:fortitudinem meo monte in fecifti ftare tua voluntate in Domine .feculum in
8 לעולם׃ יהוה ברצונך העמדתה להררי עז
Dominum ad & ,clamabo Domine te Ad .territus fui : *tuas facies* abfcondifti
9 הסתרת פניך הייתי נבהל׃ אליך יהוה אקרא ואל־יהוה
? foveam *ad me defcendendo in* ,meo fanguine in *lucri Quid* .orabo
10 אתחנן׃ מה־בצע בדמי ברדתי אל־שחת
,Domine Audi ? tuā veritatē annunciabit nunquid : pulvis tibi confitebitur Nunquid
11 היודך עפר היגיד אמתך׃ שמע־יהוה
,mihi chorum in meum planctum Vertifti .mihi adjutor efto Domine :mihi miferere &
12 וחנני יהוה היה־עזר לי׃ הפכת מספדי למחול לי
non & ,gloria tibi canat Ut .lætitia me accinxifti & ,meum faccum folvifti
13 פתחת שקי ותאזרני שמחה׃ למען יזמרך כבוד ולא
,tibi confitebor feculum in mi Deus Domine : taceat
ידם יהוה אלהי לעולם אודך׃

PSAL. XXXI. לא

pudore afficiar non ,fperavi Domine te In .Davidi canticum Vincenti
1 למנצח מזמור לדוד׃
2 בך־יהוה חסיתי אל־אבושה
.me eripe tua juftitia in : feculum in
לעולם בצדקתך פלטני׃

תרגום Targum.

5 קלא דיי מתבר ארזיא ותבר מימרא דיי
6 ית ארזי לבנון׃ ושורנון היך עגל לבנן וטור
7 מסרי פרוי היך בר רמיא׃ קלא דיי מנסר
8 שלהובין די נור׃ קלא דיי מרטש מדברא
9 מרטש מימרא יי מדברא דרקם׃ קלא דיי
מבטין אילתא ומוליה חיות חורשא ובמוקדשיה
10 דלעיל כולהון שמשוי אמרין איקר קדמוי׃ יי
בדר טופנא יתיב על כורסי דדינא למתפרע
מנהון ויתיב יי על כורסיה רחמותא ושיזיב
11 ית נח ומלך על בנוי לעלמי עלמין׃ יי
אוריתא לעמיה יהב יי יברך ית עמיה
בשלם׃

ל

1 תושבחת שירתא על חנוכת בית מקדשא
2 לדוד׃ אשבחנך יי ארום אוקפתני ולא
3 אחדיתא בעלי דבבי עלי׃ יי אלהי צליתי
4 קדמך ואסיתני׃ יי אסקתא מן שיול נפשי
5 קימתני מן למחת לגובא׃ שבחו קדם יי
6 חסידוי ואודו אדכרות קדשיה׃ מטול דשעתא
רוגזיה חיי עלמא ברעותיה טבא ברמשא
מבית בבכותא ולצפרא מקים בתשבחתא׃
7 ואנא אמרית במתבי ברוחצניה דלא אזוע
8 לעלמא׃ יי ברעותך אתעתדתא לטוריא
עשיניא סליקתא שכנתך הויתי מתבהל׃
9 קדמך יי אקרי ולותך אלהי אצלי׃ מה ממון
10 אית בדמי במחתי לבי קבורתא אפשר
דישבחונך נחתי עפרא החויתון הימנותך׃
11 קבל יי צלותי וחוס עלי יי הוי סעיד לי׃
12 אפכתא אליי לחנגין לי שריתא סקי וזרזתני
13 חדוא׃ מן בגלל דישבחון יקירי עלמא ולא
ישתקון יי אלהי לעלמא אשבחנך׃

לא

1 לשבחא תושבחתא לדוד׃
2 במימרך יי סברית
לא אבהת לעלמא בצדקתך שיזבתי׃

Paraph. Chald. Verf. Lat.

5 Vox Domini confringit cedros : & perfregit verbum Domini cedros Libani. 6 Et fubfaltare fecit eas ficut vitulum : Libanum & montem producentem fructus tanquam pullum naricornium. 7 Vox Domini fcindit flammas ignis. 8 Vox Domini *concutit defertum* , *concutit* verbum Domini *defertum* Recham. 9 Vox Domini parturire facit cervas, & confluere animalia fylvæ : ac in *fanctuario* ejus quod furfum eft, omnes miniftri ipfius dicunt gloriam *coram eo*. 10 Dominus in generatione diluvii fedit fuper fedem judicii , ut ultionem fumeret ab eis, feditque *Dominus* fuper fedem *miferationis*, & liberavit Noah , & regnavit fuper filios ejus in fecula feculorum. 11 Dominus legem populo fuo dedit : Dominus benedicet populo fuo in pace.

Laus cantici pro dedicatione domus fanctuarii, Davidi.

PSAL. XXX.

1 *Collaudabo* te Domine , quoniam 2 erexifti me , & non lætificâfti inimicos meos de me. 3 Domine Deus meus oravi coram te, & fanâfti me. 4 Domine eduxifti de inferno animam meam : confirmâfti me, ne defcenderem in *foveam*. 5 Laudate coram Domino pii ejus, & *celebrate* memoriam *fanctitatis* ipfius. 6 Quoniam momentanea eft ira ejus : vita æterna in bona voluntate ejus : ad vefperum *demorari facit cum fletu*, manè verò excitat cum cantico. 7 Et ego dixi cùm federem in *fiducia* , Non 8 movebor in æternum. Domine in voluntate tua aftitifti montibus validis : fubduxifti majeftatem tuam , & conturbatus 9 fum. Coram te Domine clamabo , & ad 10 *te* Deum meum orabo. Quod lucrum in fanguine meo, fi defcendero in locum fepulchri ? nunquid poffunt *laudare* te *defcendentes in pulverem ?* nunquid *annunciabunt fidem* tuam ? 11 Accipe orationem meam Domine, & miferere mei Domine; fis adjutor mihi. 12 Convertifti luctum meum in choros mihi : folvifti faccum meum, & cinxifti me lætitia. 13 Ut laudent honorabiles mundi, & non taceant ; Domine Deus meus in æternum *celebrabo te*.

Ad canendum Hymnus Davidi.

PSAL. XXXI.

1 In verbum tuum Domine fperavi; 2 non confundar in æternum ; in juftitia tua libera me.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]

5 Vox Domini quæ difrumpit cedros : & confregit Dominus cedros Libani. 6 Et comminuit eas tanquam vitulum, Libanum & Sonir tanquam filios monocerotis : 7 Vox Domini quæ diffecat flammam ignis. 8 Vox Domini quæ concutit defertum, commovétque Dominus defertum Cades : 9 Vox Domini quæ agitat ramos & evellit fylvas : & in templo ejus omnis homo dicit laudem. 10 Dominus diluvium rovocavit : fedet Dominus rex in æternum. 11 Dominus dabit fortitudinem populo fuo : Dominus benedicet populo fuo in pace.

PSAL. XXX.

Davidis. Prophetia, & gratiarum actio. Verfus 25.

1 Exaltabo te, Domine, quoniam extulifti me : nec lætificâfti de me inimicos meos. 2 Domine Deus meus, poftulavi à te, & fanâfti me. 3 Et extraxifti ex inferis animam meam, & vivificâfti me ex defcendentib' in foveá. 4 Canite Domino electi ejus, & confitemini memoriæ fanctitatis ejus : 5 Quoniam increpatio in ira ejus, & vita in voluntate ipfius. 6 Vefperè pernoctabit fletus, & manè *redit* lætitia. 7 Ego dixi in tranquillitate mea, Non movebor in æternum. 8 Deus in beneplacito tuo erexifti fuper gloriam meam robur : avertifti faciem tuam, & nutavi. 9 Invocavi te, Dñe ; téque, Domine mi, deprecatus fum. 10 Quæ utilitas eft in fanguine meo, ut defcendam in corruptionem ? Non confitetur tibi pulvis, neque patefacit fidem tuam. 11 Audi Deus, & miferere mei : Domine, fis mihi adjutor. 12 Quia vertifti mœrores meos in gaudium, folvifti cilicium meũ, & amicivifti me lætitiâ : 13 Propterea canam tibi gloriam, nec filebo : Domine Deus meus, in æternum confitebor tibi.

PSAL. XXXI.

Davidis. Gratiarum actio, & fupplicatio perpetua ad Deum. Verf. 49.

1 In te Domine, fperavi, non confundar in 2 æternum, & in juftitia tua libera me.

Versio VULG. LAT.

5 Vox Dñi confringentis cedros: & con-
6 fringet Dominus cedros Libani: Et com-
minuet eas tanquam vitulum Libani: &
dilectus quemadmodùm filius unicorni-
7 um. Vox Domini intercidentis flammam
8 ignis: Vox Domini concutientis desertű:
& commovebit Dominus desertum Ca-
des. Vox Domini præparantis cervos,
9 & revelabit condensa: & in templo ejus
omnes dicent gloriam. Dominus dilu-
10 vium inhabitare facit: & sedebit Domi-
nus rex in æternum. Dominus virtutem
11 populo suo dabit: Dominus benedicet
populo suo in pace.

1 Psalmus Cantici
In dedicatione domûs David. XXIX.

EXaltabo te, Domine, quoniam susce-
2 pisti me: nec delectâsti inimicos me-
3 os super me: Domine Deus meus, clama-
vi ad te, & sanâsti me. Domine, eduxisti
4 ab inferno animam meam: salvâsti me à
descendentib* in lacum. Psallite Domi-
5 no, sancti ejus: & confitemini memoriæ
6 sanctitatis ejus. Quoniam ira in indigna-
tione ejus: & vita in voluntate ejus. Ad
vesperum demorabitur fletus, & ad ma-
7 tutinum lætitia. Ego autem dixi in abun-
dantia mea, Non movebor in æternum.
8 Domine, in voluntate tua, præstitisti deco-
ri meo virtutem. Avertisti faciem tuam
9 à me, & factus sum conturbatus. Ad te,
Domine, clamabo: & ad Deum meum
10 deprecabor. Quæ utilitas in sanguine
meo, dum descendo in corruptionem?
Numquid confitebitur tibi pulvis, aut
11 annuntiabit veritatem tuam? Audivit
Dominus, & misertus est mei: Dominus
12 factus est adjutor me*. Convertisti plan-
ctum meum in gaudium mihi: consci-
disti saccum meum, & circumdedisti me
13 lætitiâ: Ut cantet tibi gloria mea, &
non compungar: Domine Deus meus,
in æternum confitebor tibi.

1 In finem, Psalmus David, pro extasi.
XXX.

2 IN te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

5 † Φωνὴ κυρίου συντρίβοντος κέδρους, † συντρίψει
6 κύριος τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. † Καὶ λεπτυνεῖ αὐ-
τὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν Λίβανον, † καὶ ὁ ἠγαπημένος ὡς
7 υἱὸς μονοκερώτων. † Φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλό-
8 γα πυρός. † Φωνὴ κυρίου συσσείοντος ἔρημον, † συσ-
9 σείσει κύριος τὴν ἔρημον Κάδης. † Φωνὴ κυρίου
καταρτιζομένου ἐλάφους, † καὶ ἀποκαλύψει δρυμούς,
10 † καὶ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν. † Κύ-
ριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικιεῖ· † καὶ καθιεῖται κύ-
11 ριος βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα. † Κύριος ἰσχὺν τῷ
λαῷ αὐτοῦ δώσει, † κύριος εὐλογήσει τὸν λαὸν
αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ.

1 (α) Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ
τοῦ οἴκου (β) τοῦ Δαυίδ. κθ'.

2 † Ὑψώσω σε, κύριε, ὅτι ὑπέλαβές με, † καὶ οὐκ (γ)
3 εὔφρανας τοὺς ἐχθρούς μου (δ) ἐπ' ἐμέ. † Κύριε
4 ὁ θεός μου ἐκέκραξα πρὸς σέ, καὶ ἰάσω με. † Κύριε
ἀνήγαγες ἐξ ᾅδου τὴν ψυχήν μου, † ἔσωσάς με ἀπὸ
5 τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. † Ψάλατε τῷ κυ-
ρίῳ οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, † καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς
6 ἁγιωσύνης αὐτοῦ. † Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ,
καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. † τὸ ἑσπέρας αὐλι-
σθήσεται κλαυθμός, † καὶ εἰς τὸ πρωῒ ἀγαλλίασις.
7 † Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, Οὐ μὴ σαλευ-
8 θῶ εἰς τὸν αἰῶνα. † Κύριε ἐν τῷ θελήματί (ε)
σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν· † ἀπέστρεψας
δὲ τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος.
9 † Πρὸς σὲ κύριε κεκράξομαι, καὶ πρὸς τὸν θεόν
10 μου δεηθήσομαι. † Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί
μου, ἐν τῷ καταβῆναί με εἰς διαφθοράν; † μὴ
ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς; † ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀ-
11 λήθειάν σου; † Ἤκουσε κύριος, καὶ ἠλέησέ με,
12 † κύριος ἐγενήθη βοηθός μου. † Ἔστρεψας τὸν
κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοί, † διέρρηξας τὸν
13 σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην· † Ὅ-
πως ἂν ψάλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ.
† κύριε ὁ θεός μου εἰς τὸν αἰῶνα ἐξομολογήσομαί
σοι.

MS.A. Κεφ. κθ'. (α) ψαλμὸς ᾠδῆς (β) τῷ Δαυίδ. (γ) ηὔφρανας (δ) ἐπ' ἐμοί. (ε) μου παράσχου

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἐκστάσεως. λ'.
2 † Ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς
τὸν αἰῶνα, † ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί
με καὶ ἐξελοῦ με.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

5 *Vox Domini confringentis ce-* 5
dros: confringet Dominus ce-
dros Libani: 6 Et (e) comminuet 6
eos tanquam (f) [d] vitulũ, Liba-
nũ: & dilect, sicut filius unicor-*
nium. 7 Vox Domini (g) interci- 7
dentis flammam ignis: Vox Do- 8
mini (h) concutientis desertum: (i)
commovebit Domin desertum*
Cades. 8 Vox Domini (k) [e] per- 9
ficientis cervos: & revelabit [f]
sylvas: & in templo ejus (l) unus-
quisq; dicet gloriam. 9 Dominus 10
[g] diluviũ (m) inhabitare facit:
et sedebit Domin rex in æternũ.*
10 Domin virtutem populo suo* 11
dabit: Dominus benedicet popu-
lum suum in pace.

In (a) finem, Psalmus cantici dedi- 1
cationis domûs ipsius David.
XXIX.

1 [a] E*Xaltabo te, Dominè,* 2
quoniam (b) suscepisti
me: [b] nec delectâsti inimicos
meos super me. 2 Domine De me*,* 3
clamavi ad te, & [c] sanâsti me.
3 Domine, reduxisti ab inferno a- 4
nimã meam: (c) Salvũ fecisti me
à descendentib in lacum. 4 Psal-* 5
lite Domino, sancti ejus: & con-
fitemini (d) memoriæ sanctitatis
ejus. 5 Quoniam (e) [d] ira in 6
indignatione ejus: & vita in vo-
luntate ej. 6 Vesperè [†] demora-*
bitur fletus: et in matutinum ex-
ultatio. 7 Ego autem dixi (f) in [*] 7
abundantia mea; Non movebor in
æternũ. 8 Domine, in voluntate tua 8
(g) præstitisti (h) [e] decori meo
virtutem. 9 (i) Avertisti autẽ fa-
ciem tuam, et factus sum contur-
*batus. 10 * Ad te, Domine, clama-* 9
bo, & ad Deum meum depreca-
cabor. 11 Quæ utilitas in san- 10
guine meo, dum descendo in cor-
ruptionem? 12 Nunquid (k) con-
fitebitur tibi pulvis, aut annunti-
abit veritatẽ tuam? 13 Audivit 11
Dominus, & misertus est mei:
Dominus factus est adjutor me.*
14 Convertisti planctũ meum [f] 12
in gaudiũ mihi: conscidisti saccũ
meum: & accinxisti me lætitiâ:
15 ut (l) psallat tibi gloria mea, 13
& non compungar. Domine Deus
meus, in æternum confitebor tibi.

In finem, Psalmus ipsi David, (a) ecstasis. XXX. 1

IN te, *Domine, speravi, non confundar in æternum: * in justitia tua [a] erue me, & exime me.* 2

Versio ÆTHIOPICA.

ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ይቀጠቅጥ ፡ አርዘ፡፡ 5
ወይቀጠቅጥ፡እግዚአብሔር፡ ለአርዘ፡ ሊባ
ኖስ፡፡፡ ወያደገድጎ፡ ከመ፡ ላህም፡ ሊባኖ 6
ስ፡፡ወፍቁርሰ፡ ከመ ፡ ወልደ፡ ዘአሐዱ፡ ቀር
ኑ፡፡፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ይመትር፡ነደ፡ 7
እሳት፡፡ቃለ ፡ እግዚአብሔር፡ ያድለቀልቅ፡
ለገዳም ፡፡ ወያድለቀልቅ ፡ እግዚአብሔር፡
ለሐቅለ፡ቃዴስ፡፡፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ 8
ያጸንዖሙ ፡ ለኃያላት ፡፡ ወይከሥት ፡ አዕዋ
መ ፡፡ ወበጽርሑ ፡ ኵሉ ፡ ይብል ፡ ስብሐ
ት፡፡፡ እግዚአብሔር፡ያስተጋብእ፡ለማ 9
የ፡አይኅ፡፡ይነብር፡ እግዚአብሔር፡ ወይነግ
ሥ፡ለዓለም፡፡፡ ወይሁቦሙ፡እግዚአብ 10
ሔር፡ኃይለ፡ ለሕዝቡ፡፡እግዚአብሔር፡ይባ
ርኮሙ፡ለሕዝቡ፡በሰላም፡፡፡

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ማኅሌት፡ለተ
ሐድሶ፡ቤቱ፡ለዳዊት፡፡

አሌዕለከ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ ተወከፍ 1
ከኒ፡፡ወስኣለተ፡ጸላኢ፡ ኢረሰይከኒ፡፡፡ እ 2
ግዚኦ፡አምላኪየ፡ ጸራኅኩ፡ኀቤከ፡ወተሣሀ
ልከኒ፡፡፡ እግዚኦ፡ አውፃእካ፡ እምሲኦ 3
ል፡ ለነፍስየ፡፡ወአድኀንከኒ፡ እምእለ፡ ይወ
ርዱ፡ውስተ፡ግብ፡፡፡ ዘምሩ፡ ለእግዚአ 4
ብሔር፡ ጻድቃኑ፡፡ወገነዩ፡ ለዝክረ ፡ ቅድሳ
ቲ፡፡፡ እስመ፡መቅሠፍት፡እምዓቱ፡ሐይ 5
ወ፡እምፈቃዱ፡፡፡ በምሴት፡ይደምፅ፡በ 6
ክይ፡ወበጽባሕ፡ፍሥሐ፡፡፡ አንሰ፡እቤ፡ 7
በተድላየ፡ ኢይትሀወክ ፡ ለዓለም፡፡፡ እ 8
ግዚኦ፡በሥምረትከ፡ ሀብ፡ ኃይለ፡ ለሕይወት
የ፡፡፡ ሜጥከሰ፡ ገጸከ፡ ወኮንኩ ፡ ድንጉ 9
ፀ፡፡፡ ኀቤከ፡ እግዚኦ፡ ጸራኅኩ፡ ኀበ፡ አ 10
ምላኪየ፡እስእል፡፡፡ ምንተ፡ ያሰልጥ፡ደ 11
ምየ፡ለእመ፡ ወረድኩ፡ ውስተ፡ ሙስና፡፡፡
መሬትኑ ፡ የአምነከ ፡ ወይነግር ፡ ጽድቀ 12
ከ፡፡፡ ሰምዓ ፡ እግዚአብሔር፡ ወተሣሀለ 13
ኒ፡፡ወኮነኒ፡እግዚአብሔር፡ረዳኢየ፡፡፡ ሜ 14
ጥከ፡ ላሕየ ፡ ወአስተፈሣሕከኒ፡፡ሰጠጥከ፡
ሠቅየ፡ወሐሣተ፡አቅናትከኒ፡፡፡ ከመ፡ 15
እዜምር ፡ ለከ፡ ክብርየ፡ ወኢይደንግፅ፡፡እ
ግዚኦ፡አምላኪየ፡እገኒ፡ለከ፡ለዓለም፡፡፡

መዝሙር፡ዘዳዊት፡ዘበተደሞ፡ከመ
ዘ፡ውእቱ፡በከልአ፡፡

ሀ ኪያከ፡ ተወከልኩ፡ እግዚኦ፡ ወኢይትኀ 1
ፈር፡ ለዓለም፡፡ወበጽድቅከ፡ አንግፈኒ፡ ወባ
ልሐኒ፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [d] vitulum Libani: [e] fortes reddentis [f] condensa: [g] aquas diluvii congregabit: PSAL. XXIX. [a] Tibi gratias agam, Domine, [b] & postulationem inimicorum meorum non concessisti. [c] misertus es mei. [d] flagellum in [†] sonet [*] præparatione mea; [e] vitæ meæ virtutem: [f] & exhilarâsti me: PSAL. XXX. [a] dimitte me, &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 * صوت الرب يحطم الارز * الرب يكسر ارز لبنان * ويسحقه مثل عجل لبنان * والمحبوب
7 8 مثل ابن وحيد القرن * صوت الرب يقطع لهيب النار * صوت الرب يزلزل القفر * الرب يزلزل
9 برية قادس * صوت الرب يثبت الايل * ويكشف الغاب * وفي هيكله المقدس كل احد ينطق
10 11 بالمجد * الرب يمسك الطوفان * الرب يجلس ملكا الي الابد * الرب يعطي شعبه قوه * الرب يبارك
شعبه بالسلامة * اللليلويا * المزمور التاسع والعشرون *

1 * قاله علي تجديد الهيكل وفيه شكر وتسبيح * وعدده كز استيخن *
2 3 * اعظمك يا رب لانك قبلتني * ولم تسر بي اعداي * ايها الرب الاهي * صرخت اليك فشفيتني *
4 5 * ومن الجحيم اصعدت نفسي يا رب ومن الهابطين في الجب خلصتني * رتلوا للرب يا جميع
6 قديسيه * واعترفوا لذكر قدسه * لان السخط في غضبه * والحياة في مسرته * عشية يكون البكا *
7 8 وباكرا يكون الفرح * انا قلت عند غناي * اني لا احول الي الابد * يا رب بمشيتك وهبت
9 10 لبهاي قوه * صرفت وجهك عني فصرت مرتعجا * اليك يا رب اصرخ * والي الاهي اتضرع
11 12 * اي منفعة في دمي اذا هبطت الي الجحيم * هل يشكرك التراب او يخبر بحقك * سمع الرب
13 فرحمني * الرب صار لي عونا * قلبت نوحي فرحا * مزقت مسحي * البستني سرورا * لكيما يرتل لك
14 مجدي * ولا يحزن قلبي * ايها الرب الاهي اشكرك الي الابد * اللليلويا * المزمور الثلثون *

1 * قاله * نسوف وطلبه وشكر * وعدده * يه * استيخن *
2 * عليك يا رب توكلت * فلا اخزي ابدا * خلصني ونجني بعدلك *

Vox Domini confringit cedros. Dominus 5
frangit cedros Libani. Et conteret eas ve- 6
luti vitulum Libani, & dilectus tanquam
filius unicornis; Vox Domini dissecat 7
flammam ignis. Vox Domini tremefacit 8
desertum: Dominus tremefacit desertum
Cades. Vox Domini sistit cervos, & de- 9
tegit sylvam, & in templo ejus sancto u-
nusquisque promit laudem. Dominus co-
hibet diluvium. Dominus sedebit rex in 10
æternum. Dominus dabit populo suo vir- 11
tutem. Dominus benedicet populum suum
in pace. Alleluja.

PSAL. XXIX.

Dixit eum de renovatione Tem- 1
pli. Et continetur in eo gratiarum
actio atque laudatio. Num. ver. 27.

M*Agnifico te, O Domine mi, eò quòd* 2
susceperis me, & non gavisi fuit in
me inimici mei. O Domine, Deus meus, cla- 3
mavi ad te, & sanâsti me: Et ab inferis 4
extraxisti animam meam, O Domine: et à
descendentibus in lacum liberâsti me.
Psallite Domino, O omnes sancti ejus, & 5
confitemini memoriæ sanctitatis ejus;
Quia furor in ira ejus, & vita in volun- 6
tate ejus. Vesperè erit fletus, & manè erit
gaudium. Ego dixi tempore divitiarum 7
mearum, quòd non commovebor in æter-
num. O Domine, in voluntate tua concef- 8
sisti decori meo virtutem: avertisti faciem
tuam à me, & factus sum anxius. Ad te, 9
O Domine mi, clamo, et Deum meum sup-
plico. Quæ utilitas in sanguine meo, cùm 10
ceciderim in infernum? An fortè gratias
aget tibi pulvis? aut annuntiabit veritatẽ
tuam? Audivit Dominus, et misertus est 11
mei: Dominus factus est mihi adjutorium.
Vertit gemitum meum in gaudium: lace- 12
râsti cilicium meum, induisti me lætitiâ.
ut psallat tibi gloria mea, & non contri- 13
stetur cor meum. O Domine Deus meus, 14
gratias agam tibi in æternum. Alleluja.

PSAL. XXX.

Dixit eum. Continétque fervens 1
desiderium, orationem, & grati-
rum actionem. Et num. ver. 15.

I*N te, O Domine, confisus sum, non e-* 2
rubescam unquam. Salva me, & redi-
me me justitia tuâ:

תהלים: לא

domum in fortitudinis in petram in mihi esto , me erue celeriter ,tuam aurē me ad Inclina
3 הטה אלי אזנך מהרה הצילני היה לי לצור מעוז לבית
tuū nomē propter & , tu mea munitio &,mea petra Quoniā .me servandum ad ,munitionum
4 מצודות להושיעני: כי-סלעי ומצודתי אתה ולמען שמך
tu quoniam;mihi absconderūt quod , reti è me Educes .me deduces &,me duces
5 תנחני ותנהלני: תוציאני מרשת זו טמנו לי כי אתה
Deus Domine me redemisti,meum spiritum commendabo tua manu In .mea fortitudo
6 מעוזי: בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יהוה אל
.speravi Dominum ad ego & ;frustra vanitates observantes Odivi .veritatis
7 אמת: שנאתי השמרים הבלי-שוא ואני אל-יהוה בטחתי:
cognovisti ,meam afflictionem vidisti quia ,tua misericordia in lætabor & ;Exultabo
8 אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את-עניי ידעת
fecisti stare : inimici manum in me conclusisti non Et .meam animam angustiis in
9 בצרות נפשי: ולא הסגרתני ביד אויב העמדת
contabuit : mihi angustia quoniam ,Domine mei Miserere .meos pedes latitudine in
10 במרחב רגלי: חנני יהוה כי צר לי עששה
,meæ vitæ molestia in defecerūt Quoniā .meus venter &,mea anima,meꝰ oculꝰ indignatione in
11 בכעס עיני נפשי ובטני: כי כלו ביגון חיי
.sunt corrosa mea ossa & ; mea fortitudo mea iniquitate in corruit : gemitu in mei anni &
ושנותי באנחה כשל בעוני כחי ועצמי עששו:
; meis notis pavor &,valde meis vicinis &,opprobrium fui meis hostibus cunctis De
12 מכל-צררי הייתי חרפה ולשכני מאד ופחד למידעי
fui , corde à mortuus sicut fui Oblivioni .me à migraverunt ,foris me videntes
13 ראי בחוץ נדדו ממני: נשכחתי כמת מלב הייתי
undique pavorem ,multorum vituperationem audivi Quoniam .periens vas sicut
14 ככלי אבד: כי שמעתי דבת רבים מגור מסביב
ego Et .sunt machinati meam animam capiendum ad : me super pariter eos consultando in
15 בהוסדם יחד עלי לקחת נפשי זממו: ואני
; mea tempora tua manu In .tu meus Deus , dixi : Domine speravi te super
16 עליך בטחתי יהוה אמרתי אלהי אתה: בידך עתתי
super tuā faciē fac Lucere .me persequentibus à &,meorum inimicorū manu dè me erue
17 הצילני מיד-אויבי ומרדפי: האירה פניך על-
: te invocavi quoniā,afficiar pudore non Dñe .tua misericordia in me serva :tuum servum
18 עבדך הושיעני בחסדך: יהוה אל-אבושה כי קראתיך
,falsitatis labia Obmutescent .sepulchro in silebunt ; impii afficientur pudore
19 יבשו רשעים ידמו לשאול: תאלמנה שפתי שקר
,tuum bonum multum Quàm .contemptu & ,superbia in durum justum super loquentia
20 הדברות על-צדיק עתק בגאוה ובוז: מה רב טובך
! hominum filiis coram :te in sperantibus es operatus ,te timentibus abscondisti quod
אשר-צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם:
,iurgio in eos abscondes ;viri elationibus ab tuarum facierū abscondito in eos Abscondes
21 תסתירם בסתר פניך מרכסי איש תצפנם בסכה
suā misericordiā fecit mirificare quoniā:Dominus Benedictus .linguarū contentione à
22 מריב לשנות: ברוך יהוה כי הפליא חסדו
.munitionis civitate in mihi
לי בעיר מצור:

תרגום TARGUM.

3 אצלי לותי אודנך בסרהוביא פצי יתי הוי לי
לכרך עשין לחוסנא כריכא למפרק יתי:
4 מטול דתוקפי ורוחצני את ובגלל שמך דבר
5 יתי וזון יתי: אפק יתי מצדתא דנן דפרסין
6 לי ארום אנת עושני: באידך אמני רוחי
7 פרקתא יתי יי אלהא קשיטא: שנאתי דנטרין
עובדין דדמין ללמא ולשקרא ואנא על יי
8 כליתי: אבוע ואחדי בטיבותך די חמית ית
9 סגופי ידעתא בעקתין דנפשי: ולא מסרתני
באידא דבעיל דבבא אקמתא לרווחא רגלי:
10 חוס עלי יי ארום עיק לי בלאת מרוגזא עיני
11 אתעק נפשי וכריסי: ארום שציאו בדונא
חיי ושני בתנחתא תקל בחובי חילי ואברי
12 חשכו: מן כל מעיקי הויתי כסופא ולשבבי
לחדא ודלוחא לידעין לי דחמן לי בשוקא
13 ערקין מן קדמי: אתנשיתי היך שכיבא מן
14 רעיונא הויתי כמן דפחר תביר: מטול די
שמעית טיב ביש דאמרין עלי עממין סגיאין
רתיתא מחוור חזור באתכנשיהון כחדא עלי
15 למסב נפשי חשיבו: ואנא עלך רחיצית יי
16 אמרית אלהי אנת: באידך זמני פורקני פצי
17 יתי מן יד בעלי דבבי ומרדפי: אנהר סבר
18 אפך על עבדך פרוקני בטובך: יי לא אבהת
ארום קריתך יבהתון רשיעי ישתקון ויחתון
19 לשיול: תתפקקן ספות שקרא דמללן על
20 צדיקיא נדופין בגיותנותא ובסרנותא: כמה
סני טובך דאטשיתא לדחלין מנך עבדת
לסברין עלך למפרע להון אגר טב קביל בני
21 נשא: תטמרנון בטומרא בעדן רוגזך מגרודי
גבריא תטשנון כד במטללתא מתגרת
22 לישניא: בריך יי ארום פרש טיבותיה לי
בקרתא כריכתא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Inclina ad me aurem tuam; velociter li-
bera me: esto mihi in *munitionem* for- 3
tem, in robur arcis; ut redimas me. Quo-
niam fortitudo mea & fiducia mea tu es; 4
& propter nomen tuum duc me, & enu-
tri me. *Educ* me de laqueo isto quem
tetenderunt mihi, quia tu es fortitudo 5
mea. In manu tua commendabo spiritum
meum: redemisti me Domine Deus verax. 6
Odi conservantes opera vanitati & men-
dacio similia: ego autem in Domino con- 7
fisus sum. Gaudebo & exultabo in boni-
tate tua, quòd respexeris afflictionem me- 8
am: novisti angustias animæ meæ. Nec
tradidisti me in manu inimicorum meo- 9
rum; obfirmâsti in latitudine pedes meos.
Miserere mei Domine,quoniam infestatio 10
adest mihi; *inveteravit* præ ira oculus
meus, constricta est anima mea & venter
meus. Quoniam *consumptæ* sunt in mœ- 11
rore *vitæ meæ*, & anni mei in suspirio:
corruit in *peccatis* virtus mea, & membra
mea denigrata sunt. Præ omnibus qui an- 12
gunt me,factꝰ sum opprobrium,& vicinis
meis valdè, & terror iis qui me nôrunt:
qui videbant me in platea,fugerunt à con-
spectu meo. Oblivioni traditus sum sicut 13
jacens *ex animo* [*dimissus*:] factus sum ut
vas testaceum quod frangitur. Quoniam 14
audivi famam malam quam dicunt contra
me populi multi; tremor circumquaque:
cum convenirent simul contra me, de ca-
pienda anima mea cogitaverunt. Et 15
ego in *te* confisus sum Domine: dixi,
Deus meus es tu. In manu tua sunt tem- 16
pora redemptionis *meæ*: libera me de
manu inimicorum meorum & à persecu-
toribus meis. Lucere fac aspectum faciei 17
tuæ super servū tuū; redime me bonitate
tua. Domine non confundar, quoniam 18
invocavi te: confundantur impii, obmu-
tescant & descendant in *infernum*. Muta 19
fiant labia *mendacii*, quæ proferunt ad-
versùs justos opprobria in superbia &
contemptu. Quàm magna est bonitas tua, 20
quam abscondisti timentibus te! opera-
tus es sperantibꝰ in *te*, ut reddas eis præ-
mium bonum coram filiis hominum. Abs- 21
condes eos in occulto in tempore iræ
tuæ; *à turmis potentium* occultabis eos
veluti in umbraculo à contradictione
linguarum. Benedictus Dominus,quoniam mirandam 22
exhibuit bonitatem suam mihi in civitate munita.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]

Inclina ad me aurem tuā, & citò exaudi me. 3
Esto mihi Deus auxiliator atque refugium,
& redime me. Quoniam fortitudo mea, & 4
refugium meum tu es. Propter nomen tuum,
Domine,consolare me. Et erue me è laqueo 5
isto, quem absconderunt mihi: quoniam tu
es suffultor meus. Et custodiæ tuæ commisi 6
spiritum meum, & salvâsti me,Domine Deus
veritatis. Odisti eos qui observant cultus 7
inanes: at ego in te, Domine speravi. Ex-
ultabo & lætabor de beneficio tuo, quoniam 8
vidisti humilitatem meam, & cognovisti an-
gustiam animæ meæ.Nec tradidisti me in ma- 9
num inimicorum meorum: statuisti in amœ-
nitate pedes meos. Miserere mei, Domine, 10
quia mœrore conficior: conturbatus est ocu-
lus meus in ira, & anima mea,& venter me-
us: Quia defecit vita mea in angore, & an- 11
ni mei in gemitibus: infirmata est virtus mea
in paupertate, & conturbata sunt ossa mea.
Ab omnibus inimicis meis: & factus sum op- 12
probrium vicinis meis, & timor iis qui me
nôrunt: & hi qui videbant me in platea,
recedebant à me. Oblivioni traditus sum ut 13
mortuus è corde, & factus sum sicut vesti-
mentum perditum: Quoniam audivi cogita- 14
tionem multorū, dum consiliū inirent adver-
sùm me simul, & contemplarentur ut cape-
rent animā meam. Ego verò in te, Domine, 15
sum confisus: dixi,Deus meus es tu,Domine.
Et in manibus tuis sunt tempora. Libera me 16
ab inimicis meis, & ab iis qui persequuntur
me. Lucere fac vultum tuum super servum 17
tuum, & salva me ob bonitatem tuam. Do-
mine, ne confundar ,quoniam invocavi te; 18
confundantur impii, & descendant in infer-
num. Et obturentur labia scelestorum, qui 19
loquuntur adversùs justum falsitatem & de-
lirium. Quàm copiosa sunt bona tua quæ ser- 20
vas timentibus te, iis qui sperant in te,coram
hominibus! Occultabis eos tegumento vultûs 21
tui à conturbatione hominum: teges eos um-
brâ tuâ à contentione. Benedictus Dominus 22
qui elegit sibi electos in civitate munita.

Versio VULG. LAT.

3 Inclina ad me aurē tuam, accelera ut e-
ruas me. Esto mihi in Deum protectorē;
& in domum refugii, ut salvum me fa-
4 cias. Quoniā fortitudo mea, & refugiū
meum es tu:& propter nomen tuum de-
5 duces me, & enutries me. Educes me
de laqueo hoc, quem absconderunt mi-
6 hi: quoniam tu es protector meus. In
manus tuas commendo spiritum meum:
7 redemisti me,Domine Deus veritatis.O-
disti observantes vanitates, supervacuē.
8 Ego autem in Domino speravi: Exulta-
bo,& lætabor in misericordia tua. Quo-
niam respexisti humilitatē meā, salvâsti
9 de necessitatibus animam meā. Nec con-
clusisti me in manibus inimici: statuisti
10 in loco spatioso pedes meos. Miserere
mei,Domine,quoniam tribulor: contur-
batus est in ira oculus meus,anima mea,
11 & venter meus: Quoniam defecit in do-
lore vita mea,& anni mei in gemitibus.
Infirmata est in paupertate virtus mea:
12 & ossa mea conturbata sunt. Super o-
mnes inimicos meos factus sum oppro-
briū,& vicinis meis valdè,& timor no-
tis meis. Qui videbant me, foràs fuge-
13 runt à me: Oblivioni datus sum, tan-
quàm mortuus à corde. Factus sum
14 tanquàm vas perditum: Quoniam audivi
vituperationem multorum commoranti-
um in circuitu. In eo dum convenirent
simul adversùm me, accipere animā me-
am consiliati sunt. Ego autem in te spe-
15 ravi,Domine: dixi, Deus meus es tu: In
16 manibus tuis sortes meæ. Eripe me de
manu inimicorū meorū, & à persequen-
17 tibus me. Illustra faciem tuā super servū
tuum, salvū me fac in misericordia tua:
18 Domine,non confundar, quoniam invo-
cavi te. Erubescant impii, & deducan-
19 tur in infernum: Muta fiant labia dolosa.
Quæ loquuntur advers⁹ justū iniquitatē
20 in superbia, & in abusione. Quā magna
multitudo dulcedinis tuæ, Dñe, quā abs-
condisti timentib⁹ te! Perfecisti eis, qui
sperāt in te, in conspectu filiorū hominū.
21 Abscondes eos in abscondito faciei tuæ à
conturbatione hominū. Proteges eos in
tabernaculo tuo à contradictione lingua-
22 rū. Benedict⁹ Dñs: quoniam mirificavit
misericordiā suā mihi in civitate munita.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

3 Κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου, τάχυνον τοῦ ἐξελέσθαι
με. † Γενοῦ μοι εἰς Θεὸν ὑπερασπιστὴν, † καὶ εἰς οἶκον
4 καταφυγῆς τοῦ σῶσαί με. † Ὅτι (α) κραταίωμά
μου καὶ καταφυγή μου εἶ σὺ, † καὶ ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
5 σου ὁδηγήσεις με, καὶ διαθρέψεις με. † Ἐξάξεις
με ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἔκρυψάν μοι, † ὅτι σὺ
6 εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου κύριε. † Εἰς χεῖράς σου παρα-
θήσομαι τὸ πνεῦμά μου, † ἐλυτρώσω με κύριε ὁ Θε-
7 ὸς τῆς ἀληθείας. † Ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας
ματαιότητας διακενῆς. † ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλ-
8 πισα. † Ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ
ἐλέει σου· † ὅτι (β) ἐπεῖδες τὴν ταπείνωσίν μου, † ἔ-
9 σωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχήν μου. † Καὶ οὐ συν-
έκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ, † ἔστησας ἐν εὐρυ-
10 χώρῳ τοὺς πόδας μου. † Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι θλί-
βομαι· † ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου, † ἡ
11 ψυχή μου, καὶ ἡ γαστήρ μου. † Ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ
ἡ ζωή μου, † καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς· † ἠσθένησεν
ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, † καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν. †
12 Παρὰ πάντας τοὺς ἐχθρούς μου ἐγενήθην ὄνειδος, † καὶ
τοῖς γείτοσί μου σφόδρα, † καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς
13 μου. † οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ. † Ἐπ-
ελήσθην ὡσεὶ νεκρὸς ἀπὸ καρδίας· † ἐγενήθην ὡσεὶ
14 σκεῦος ἀπολωλός, † Ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν
παροικούντων κυκλόθεν. † ἐν τῷ (*) συναχθῆναι αὐ-
τοὺς ἅμα ἐπ' ἐμὲ, † τοῦ λαβεῖν τὴν ψυχήν μου ἐβου-
15 λεύσαντο. † Ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ (γ) ἤλπισα κύριε· εἶπα,
16 Σὺ εἶ ὁ Θεός μου, † Ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κλῆροί
μου. † ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν μου, † καὶ ἐκ τῶν
17 καταδιωκόντων με. † Ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου
ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου, † σῶσόν με ἐν τῷ ἐλέει σου. †
18 Κύριε μὴ καταισχυνθείην, ὅτι ἐπεκαλεσάμην σε. †
αἰσχυνθείησαν (δ) οἱ ἀσεβεῖς, καὶ καταχθείησαν εἰς ᾅ-
19 δου. † Ἄλαλα γενηθήτω τὰ χείλη τὰ δόλια, † τὰ
λαλοῦντα κατὰ τοῦ δικαίου ἀνομίαν † ἐν ὑπερηφανίᾳ
20 καὶ ἐξουδενώσει. † Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστό-
τητός σου κύριε, † ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις
σε; † ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν (ε) ἐπὶ σὲ, † ἐναν-
21 τίον τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. † (ζ) Κατακρύψεις
αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου σου † ἀπὸ τα-
ραχῆς ἀνθρώπων, σκεπάσεις αὐτοὺς † ἐν σκηνῇ
22 ἀπὸ ἀντιλογίας γλωσσῶν. † Εὐλογητὸς κύριος,
ὅτι ἐθαυμάστωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς.

MS. A. (α) κραταίωσις (β) ἐφεῖδες (*) ἐπισυναχθῆναι (γ) κύριε ἤλπισα· (δ) ἀσεβεῖς, (ε) ἐπὶ σοὶ, (ζ) Καὶ κατακρύψεις

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

2 *Inclina ad me aurem tuam,ac-* 3
celera ut eximas me.[b] 3 *Esto*
mihi in Deum protectorē, & in
domum refugii,ut salvum me fa-
*cias.*4 *Quoniā (b) fortitudo mea,* 4
& refugium meum es tu: et pro-
pter nomen tuum deduces me,&
(c)enutries me. 5 *Educes me de* 5
laqueo hoc quem absconderunt
mihi: quoniā tu es protector me-
us,(d)Domine. 6 *In manus tuas* 6
(e)commendabo spiritum meum:
redemisti me,Domine Deus veri-
*tatis.*7[c]*Odisti observātes va-* 7
nitates supervacuē. 8 *Ego autem*
in Domino speravi:Exultabo,& 8
lætabor in misericordia tua.
9 *Quoniam respexisti humilitatē*
meam: salvā fecisti de necessita-
tibus animā meam. 10 *Nec con-* 9
clusisti me in manus inimici: sta-
tuisti in loco spatioso pedes meos.
11 *Miserere mei,Domine,quoni-* 10
am (f) tribulor:(g) conturbatus
est in ira oculus me⁹,anima mea,
& venter meus. 12 *Quoniam* 11
(h)defecit in dolore vita mea:et
*anni mei in gemitibus.*13 *Infir-*
mata est in (i) paupertate virtus
mea:& [d] *ossa mea conturbata*
*sunt.*14 *Super(k)omnes inimicos* 12
meos factus sum opprobrium,&
[e]*vicinis meis valdè, & timor*
*notis meis.*15 *Qui videbant me,*
foràs fugerunt à me:[f]*Oblivioni* 13
datus sum, tanquam mortuus à
*corde.*16 *Fact⁹ sum tanquā vas*
perditū:Quoniā[g]*audivi vitu-* 14
perationem multorū (l)accolen-
*tium in circuitu.*17 *Dum congre-*
garentur ipsi simul adversū me;
ut[h] *acciperent animam meam,*
consiliati sunt. 18 *Ego autem in* 15
te speravi,Domine: dixi,Tu es
De⁹ me⁹: In manibus tuis (m)[i] 16
*sortes meæ.*19 *Erue me de manu*
inimicorum meorum,& à perse-
*quentibus me.*20 *Illustra faciem* 17
tuam super servum tuum:salvum
me fac in misericordia tua.Domi- 18
ne,non confundar;quoniam invo-
*cavi te.*21 *Erubescant impii, &*
(n)deducantur in infernum: Mu- 19
ta fiant labia dolosa, 22 *quæ lo-*
quuntur adversùs justum iniqui-
tatem in superbia, & (o) con-
*temptu.*23 *(p) Quā magna mul-* 20
titudo[k]*dulcedinis tuæ,Domine,*
quam abscondisti timentibus te ! 24 [l] *Perfecisti (q) sperantibus in te, in conspectu filiorum hominū.* 25 *Abscondes eos in* [m] *abscondito faciei tuæ à conturbatione hominum :* 26 *proteges eos in (r)* 21 22
(r)tabernaculo à contradictione linguarum. 27 *Benedictus Dominus,*[n]*quoniam mirificavit misericordiam suam, in civitate circumstantiæ.*

Versio ÆTHIOPICA.

አጽምእ፡እዝነከ፡ኀቤየ፡ወፍጡነ፡አድኅ 2
ኒ፡፡ ኩነኒ፡አምላኪየ፡ወመድኅንየ፡ 3
ወቤተ፡ጸወንየ፡ከመ፡ታድኅነኒ፡፡ እስመ፡
ኀይልየ፡ወጸወንየ፡አንተ፡፡ በእንተ፡ 4
ስምከ፡መርሐኒ፡ወሴሰየኒ፡፡ ወአውፅ 5
አኒ፡እምዛቲ፡መሥገርት፡እንተ፡ኀብኡ፡ሊ
ተ፡፡ እስመ፡አንተ፡ረዳኢየ፡እግዚኦ፡፡
ውስተ፡እዴከ፡አመኅፅን፡ነፍስየ፡፡ ቤዘውከኒ፡ 6
እግዚአብሔር፡አምላከ፡ጽድቅ፡፡ ጸላ 7
እከ፡እግዚኦ፡ኵሉ፡ዘየዐቅብ፡ከንቶ፡ለግ
ሉፈ፡፡ ወአንሰ፡በእግዚአብሔር፡ተወከል 8
ኩ፡፡ እትፌሣሕ፡ወእትሐሠይ፡በአድኅኖተ
ከ፡፡ እስመ፡ርኢከኒ፡በሕማምየ፡፡ ወአ 9
ድኅንከ፡እምንደቤሃ፡ለነፍስየ፡፡ ወኢዘ 10
ጋኀከኒ፡ውስተ፡እደ፡ፀርየ፡፡ ወአቀምኮን፡
ውስተ፡መርኅብ፡ለእገሪየ፡፡ ተሣሀለኒ፡ 11
እግዚኦ፡እስመ፡ሐመምኩ፡፡ ወተሀውከት፡
እምዐተ፡ዓይንየ፡፡ ነፍስየኒ፡ወከርሠየ
ኒ፡፡ እስመ፡ኀልቀ፡በሕማም፡ሕይወት 12
የ፡፡ ወዓመትየኒ፡በገዓር፡፡ ወደከመ፡ 13
በተፅናስ፡ኀይልየ፡፡ ወአንቀልቀለ፡ኵሉ፡አ
ዕጽምትየ፡፡ ወተጸአልኩ፡በኀበ፡ኵሎ 14
ሙ፡ጸላእትየ፡፡ ወፈድፋደሰ፡በኀበ፡ጎርየ፡፡
ግሩመ፡ኮንክዎሙ፡ለአዝማድየ፡፡ ወእ 15
ለኒ፡ይሬእዩኒ፡አፍአ፡ይጕዩ፡እምኔየ፡፡
ቀብፁኒ፡እምልብ፡ከመ፡ዘሞተ፡፡ ወኮ 16
ንኩ፡ከመ፡ንዋይ፡ዘተሐጕለ፡፡ እስመ፡ሰማ
ዕኩ፡ድምፀ፡ብዙኃን፡እለ፡ዓገቱኒ፡አው
ድየ፡፡ ሶበ፡ተጋብኡ፡ኅቡረ፡ላዕሌየ፡፡ 17
ወተማከሩ፡ይምስጥዋ፡ለነፍስየ፡፡ ወአ 18
ንሰ፡ብከ፡ተወከልኩ፡እግዚኦ፡፡ ወእቤ
ለከ፡አምላኪየ፡አንተ፡፡ ውስተ፡እዴከ፡
ርስትየ፡፡ አድኅነኒ፡እምእደ፡ፀርየ፡፡ 19
ወእምእለ፡ሮዱኒ፡፡ አብርህ፡ገጸከ፡ 20
ላዕለ፡ገብርከ፡ወአድኅነኒ፡በእንተ፡ምሕ
ረትከ፡፡ ወኢይትኀፈር፡እግዚኦ፡እስመ፡
ጸዋዕኩከ፡፡ ለይትኀፈሩ፡ጽልሕዋን፡ 21
ወይረዱ፡ውስተ፡ሲኦል፡፡ አሌሉን፡ለከና
ፍረ፡ጕሕሉት፡፡ እለ፡ይነቡ፡ዐመፃ፡ 22
ላዕለ፡ጻድቅ፡፡ በትዕቢት፡ወበመንኖ፡፡ ወ 23
በከመ፡ብዙኅ፡ምሕረትከ፡እግዚኦ፡፡ ሰወ
ርኮሙ፡ለእለ፡ይፈርሁከ፡፡ ወአድኀ 24
ንኮሙ፡ለእለ፡ይትዌከሉ፡ብከ፡፡ በቅድመ፡
ደቂቀ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡ ወተኀብኦ 25
ሙ፡በጽላሎትከ፡እምሁከት፡ሰብእ፡፡
ወትከድኖሙ፡በመንጦላዕትከ፡እምባሕለ፡ 26
ልሳን፡፡ ይትባረክ፡እግዚአብሔር፡ 27
ዘተሰብሐ፡ምሕረቱ፡ላዕሌየ፡
በብዝኃ፡መንደቤየ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b]Esto etiā mihi Deus & protector meus & domus refugii,[c]Odisti,Domine,omnes qui observant vanitates in perpetuū.[d] omnia ossa[e] valdè quidē vicinis, [f] oblivioni dederunt me à corde,ut qui mortuus est.[g]audivi rumorē multorū,qui castra mea circundederunt.[h]rapiant animā[i]hæreditas mea.[k]misericordiæ tuæ,[l]Et reservâsti eis qui sperant[m]umbraculo tuo,[*]tabernaculo tuo[n]qui celebravit misericordiam suam erga me, in multitudine afflictionis meæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 أنصت إلي بسمعك عاجلا. كن لي إلها ناصرا وملجأ لكي تخلصني * لأنك أنت عزي وملجاي.
5 ومن أجل اسمك يا رب تهديني وتعولني * وتخرجني من هذا الفخ الذي أخفي لي. لأنك أنت
6 7 ناصري يا رب * وفي يديك أضع روحي. أنقذني يا رب إله الحق * أبغضت الذين يحفظون الباطل
8 مجانا. وأنا عليك توكلت * أهلل وأفرح برحمتك. لأنك نظرت إلي تواضعي * وخلصت نفسي من
9 10 الشدائد * ولم تسلمني في أيدي الأعداء. أقمت رجلي في السعة * ارحمني يا رب فإني حزين. تعكرت
11 عيناي من الغضب ونفسي وقواي * فنيت حياتي بوجع القلب وسني بالتنهد. ضعفت بالمسكنة
12 قوتي. وقلقت عظامي * صرت عارا في جميع أعدائي وجيرتي جدا. ورهبة لمن عرفني. من عاينني
13 14 هرب مني خارجا * نسوني في قلوبهم مثل الميت. صرت مثل إناء مكسور * لأني سمعت تعيير
15 أكثر من حولي عند اجتماعهم جميعا علي. تساوروا على أخذ نفسي * وأنا عليك يا رب
16 توكلت. قلت أنت إلهي * وفي يديك نصيبي. خلصني من أيدي أعدائي. والطاردين
17 18 لي * ليضئ وجهك على عبدك. وخلصني برحمتك * يا رب لا تخزني. لأني صرخت إليك. تخزى
19 المنافقون ويهبطون إلى الجحيم * ولتبكم الشفاه الغاشة. المقولة على الصديق بالإثم
20 والكبرياء والعار * ما أكثر كثرة صلاحك يا رب. التي أعددتها لجميع خائفيك. وعملتها
21 للذين يرجونك أمام بني البشر * تخفيهم في ستر وجهك من نجس الناس. تظللهم في
22 ستر من مقاومة الألسن * تبارك الرب لأنه صير رحمته عجبا. في مدينة حصينة.

Præbe mihi auditum tuum velociter. Esto 3
mihi Deus adjutor, & refugium, ut salves
me; Quia tu es fortitudo mea & refu- 4
gium meum : & propter nomen tuum,
O Domine, diriges me, & enutries me.
Et educes me ex hoc laqueo, qui abscon- 5
sus est mihi, quia tu es adjutor meus, O
Domine: Et in manibus tuis pono spiritum 6
meum. Libera me, O Domine mi, Deus ve-
ritatis. Odio habuisti eos, qui observant 7
vanitatem gratis. Et ego in Domino con-
fisus sum: Jubilabo & gaudebo in mise- 8
ricordia tua, quoniam respexisti ad hu-
militatem meam, & salvâsti animam me-
am de calamitatibus. Et non tradidisti me 9
in manus inimicorum, statuisti pedes meos
in latitudine. Miserere mei, O Domine mi, 10
quia tristis sum: turbati sunt oculi mei ob
indignationem, & anima mea, & virtus
mea. Consumpta est vita mea in dolore 11
cordis, & anni mei in gemitu : infirmata
est in paupertate virtus mea, & turbata
sunt ossa mea. Factus sum opprobrium in- 12
ter omnes inimicos meos, & viciniā meā
valdè, & horror iis qui me noverunt: qui
me intuitus est, fugit à me foràs. Oblita 13
sunt in me cordibus suis tanquā mortuū,
factus sum tanquam vas fractum. Quia 14
audivi contumelias complurium, qui cir-
ca me erant; convenientes simul adversùs
me, consultaverunt de capienda anima
mea. Ego autem in te, O Domine, confisus 15
sum: dixi, Tu es Deus meus, Et in mani- 16
bus tuis sors mea. Libera me de manibus
inimicorum meorum, & persequentium
me. Splendescat facies tua super servum 17
tuum, & salva me per misericordiam tu-
am. O Domine mi, ne confundas me, 18
quoniam clamavi ad te. Confundantur
impii, & cadant in infernum. Et ob- 19
mutescant labia dolosa obloquentia ad-
versùs justū cum iniquitate, et superbiâ,
& improperio. Quàm copiosa est multi- 20
tudo bonitatis tuæ, O Domine mi, quam
parâsti omnibus timentibus te: quamq; fe-
cisti iis qui sperant in te, coram filiis ho-
minum! Occultas eos intra velum faciei 21
tuæ à seditione hominum: obumbras eos
operculo à contradictione linguarum. Benedicatur Dominus, quia fecit misericordiam suam miraculum in civitate munita. 22

תהלים: לב לג

verè : tuorum oculorum oppositò ex sum excisus , me festinando in , dixi ego Et
23 ואני אמרתי בחפזי נגרזתי מנגד עיניך אכן
Dominum Diligite .te ad me clamando in ,meæ deprecationum vocem audisti
24 שמעת קול תחנוני בשועי אליך: אהבו את־יהוה
facienti residuum super reddens & ,Dominus custodiens fideles ,ejus misericordes omnes
כל־חסידיו אמונים נצר יהוה ומשלם על־יתר עשה
.DOMINO in sperantes omnes ;vestrum cor roborabit &,vos Roborate .superbiam
25 גאוה: חזקו ויאמץ לבבכם כל־המיחלים ליהוה:

PSAL. XXXII. לב

Felicitates .peccati tecti , prævaricationis condonati Beatitudines .erudiens Davidi
1 לדוד משכיל אשרי נשוי־פשע כסוי חטאה: אשרי 2
.dolus ejus spiritu in nec ;iniquitatem ei Dominus imputabit non hominis
אדם לא יחשב יהוה לו עון ואין ברוחו רמיה:
.die omni meo rugitu in : mea ossa inveteraverunt , tacui Quoniam
3 כי החרשתי בלו עצמי בשאגתי כל־היום:
meus humor est versus : tua manus me super aggravabitur nocte ac die Quoniam
4 כי יומם ולילה תכבד עלי ידך נהפך לשדי
meã iniquitatem & ,te feci cognoscere meum Peccatum .Selah , æstatis siccitates in
5 בחרבני קיץ סלה: חטאתי אודיעך ועוני
tu & : Domino meas prævaricationes super confitebor ,Dixi .operui non
לא־כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה ואתה
misericors omnis orabit hoc Super .Selah ,mei peccati iniquitatem abstulisti
6 נשאת עון חטאתי סלה: על־זאת יתפלל כל־חסיד
non eum ad ,multarũ aquarum inundatione in veruntamen : inveniendi tempore ,te ad
אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא
liberandi clamoribus : me custodies angustia ab ,mihi absconsio Tu .pertingent
7 יגיעו: אתה סתר לי מצר תצרני רני פלט
: ambules qua via in te docebo &,te faciam Intelligere .Selah ,me circundabis
8 תסובבני סלה: אשכילך ואורך בדרך־זו תלך
non : mulus sicut , equus sicut sitis Ne .meo oculo te super consulam
9 איעצה עליך עיני: אל־תהיו כסוס כפרד אין
.te ad propinquare ne ,stringendũ epistomio ad ejus maxillam freno & ,supato In .intelligere
הבין במתג־ורסן עדיו לבלום בל קרב אליך:
.eum circundabit misericordia ,Domino in sperantẽ & , impio dolores Multi
10 רבים מכאובים לרשע והבוטח ביהוה חסד יסובבנו:
.corde recti omnes jubilate & ; justi exultate & ,Domino in Lætamini
11 שמחו ביהוה וגילו צדיקים והרנינו כל־ישרי־לב:

PSAL. XXXIII. לג

Domino Confitemini .laus decora rectis ;Domino in justi dicite Præconia
1 רננו צדיקים ביהוה לישרים נאוה תהלה: הודו ליהוה 2
; novum canticum ei Cantate .ei canite decachordo , nabel in ; cithara in
3 בכנור בנבל עשור זמרו־לו: שירו־לו שיר חדש
.jubilatione in modulando benefacite
היטיבו נגן בתרועה:

תרגום TARGUM.

23 ואנא אמרית באתבעותי למערוק אשתציתי
מקביל יקרך בקושטא שמעת קל צלותי
24 באתחננותי לותך: רחומו ית יי כל חסידוי
מהימניא נטיר מן ביש יי ופריע על דורבני
25 דעבדין גיותנותא: תקופו ויתעלם רעיונכון
כל דכלין למימרא דיי:

לב

1 לדוד שכלא טבא אמר דוד טובוי דמן
דשבקין ליה מרודוי חפין על חטאוי:
2 טובוי דבר נשא דלא חשיב יי ליה עוין ודלא
3 ברוחיה נכלא: מטול דשתקית מן פתגמי
אוריתא בלין גרמי בנהמותי כולא יומא:
4 ארום יימם ולילי תקיפת עלי מחתך אתהפך
5 רוטבי היך שרבא דקיטא לעלמא: חובתי
אודענך ועויתי לא חפית אמרית אודי על
מרודי קדם יי ואת שבקתא עוית חובי
6 לעלמין: מטול דא יצלי כל חסידא קדמך
לעדן רעותיה לחוד דייתון עממין סגיאין
7 היך מיא לותיה לא ימטון למבאשא: את הוא
יי טמור לי מעקא תנטרנני בישת שיזבותא
8 תחזרנני לעלמא: אשכלנך ואלפנך באורחא
דנן תהך אמלכנך ואשוי עלך לטבא עיני:
9 לא תהוון כסוסיא והיך כודנא דלית להון
בינא בזממא ובפרומביא תקוניה לאתחסמא
10 כחדא לא יתקרב לותך: סגיאין כיבין
11 לרשיעא ודכלי ביי טיבותא יחזרניה: חדו
במימרא דיי ובועו צדיקיא ושבחו כל תריצי
לבא:

לג

1 שבחו צדיקיא קדם יי לתריציא יאי שבחתא:
2 אודיאו קדם יי בכנרא בנבלא דעסרתי נימין
3 שבחו ליה: שבחו קדם יי שירתא חדתא
אוטיבו לשבחא ביבבא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ego autem dixi cùm quærebam aufugere, Succisus sum à præsentia gloriæ tuæ: in veritate audisti vocem orationis meæ cùm deprecarer ad te. Diligite Dominum omnes pii ejus: fideles custodit à malo Dominus, & retribuit elatis qui operantur superbiam. Confortamini, & roboretur *animus vester*, omnes qui confiditis in verbo Domini.

Davidi intellectus *bonus*.

PSAL. XXXII.

Dixit David, beatus cui remissa sunt scelera sua, & cujus obtectum est peccatum. Beatus filius hominis cui non imputabit Dominus iniquitatem, & non est in spiritu ejus dolus. Quoniam tacui à verbis Legis: inveterascunt ossa mea ob rugitum meum tota die. Quoniam die ac nocte invaluit super me percussio tua: conversus est viror meus in siccitatem æstatis semper. Delictum meum notum faciam tibi, & iniquitatem meam non abscondi: dixi, Confitebor scelera mea *coram* Domino, & tu *remisisti* impietatem delicti mei in æternum. Propterea orabit omnis pius *coram* te in tempore acceptabili: verùm *cùm* venient populi multi veluti aquæ, ad eum non appropinquabunt ut malum inferant. Tu *ipse Domine* absconsio es mihi; *à tribulatione* custodies me; canticis redemptionis circundabis me in æternum. Intellectum dabo tibi & docebo te: in via hac incedes; consulam tibi, & ponam super te in bonum oculum meum. Ne fueritis sicut equus & sicut mulus, quibus non est intellectus: in camo & freno erit ornatus eorum, ut constringantur simul, ne accedant ad te. Multi dolores sunt impio; qui verò confidit in *Domino*, benignitas circundabit eum. Lætamini in Verbo Domini & exultate justi, & laudes dicite omnes *recti corde*.

PSAL. XXXIII.

Laudes dicite justi coram Domino: rectos decet laudatio. Confitemini coram Domino in cithara, in nablo decem chordarum laudate eum. Cantate coram *Domino* canticum novum: pulchrè agite *laudando* in jubilo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܐܢܐ ܐܡܪܬ ܒܡܣܪܗܒܘܬܝ ܕܐܒܕܬ ܡܢ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟ: ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܒܥܘܬܝ ܟܕ ܩܪܝܬܟ. *
24 ܐܚܒܘ ܠܡܪܝܐ ܙܕܝܩܘܗܝ: ܠܡܗܝܡܢܐ ܢܛܪ ܡܪܝܐ. ܘܦܪܥ ܠܥܘܠܐ ܥܒܕܝܗܘܢ: *
25 ܐܬܚܝܠܘ ܘܢܬܥܫܢ ܠܒܟܘܢ. ܟܠܟܘܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܠܡܪܝܐ: *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܠܒ *

1 ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܣܟܠܘܬܗ ܕܐܕܡ ܕܐܡܪܚ ܘܚܛܐ. ܘܢܒܝܘܬܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܕܒܗ ܥܬܝܕܝܢܢ *
ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ ܓܗܢܐ. ܦܣܘܩܐ ܟܕ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܫܒܝܩܐ ܠܗ ܥܘܠܗ. ܘܡܟܣܝܢ ܠܗ
2 ܚܛܗܘܗܝ: * ܛܘܒܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܕܠܐ ܢܚܫܘܒ ܠܗ ܡܪܝܐ ܚܛܝܬܗ. ܘܠܝܬ ܒܠܒܗ
3 ܢܟܠܐ: * ܡܛܠ ܕܫܬܩܬ ܒܠܝ ܓܪܡܝ. ܟܕ ܢܗܡܬ ܝܘܡܐ ܟܠܗ: * ܡܛܠ
4
5 ܕܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܝܩܪܬ ܥܠܝ ܐܝܕܟ. ܘܐܬܗܦܟܬ ܒܚܫܐ ܥܕܡܐ ܠܡܩܛܠܢܝ: * ܚܛܗܝ
ܐܘܕܥܬܟ ܘܣܟܠܘܬܝ ܠܐ ܟܣܝܬ ܡܢܟ. ܐܡܪܬ ܕܐܘܕܐ ܠܡܪܝܐ ܥܠ ܣܟܠܘܬܝ: ܘܐܢܬ ܫܒܘܩ
6 ܐܢܬ ܠܝ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܨܠܐ ܠܟ: ܟܠ ܡܢ ܕܓܒܐ ܠܟ ܒܙܒܢܐ ܡܩܒܠܐ.
7 ܫܘܦܥܐ ܕܝܢ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ: ܠܘܬܗ ܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ. * ܐܢܬ ܣܬܘܪ ܠܝ ܘܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ
8 ܦܨܝܢܝ: ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܦܘܪܩܢܐ ܐܚܕܢܝ ܕܐܣܬܟܠܟ. * ܐܘܕܥܟ ܐܘܪܚܐ ܕܬܐܙܠ ܒܗ ܘܐܪܡܐ
9 ܥܝܢܝ ܥܠܝܟ: * ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܣܘܣܝܐ ܘܐܝܟ ܟܘܕܢܐ ܕܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ. ܕܒܦܓܘܕܐ ܡܟܒܫܝܢ
10 ܠܗܘܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗܘܢ: ܘܠܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܠܘܬܗ. * ܣܓܝܐܝܢ ܟܐܒܘܗܝ ܕܥܘܠܐ: ܘܕܡܣܒܪ
11 ܠܡܪܝܐ ܛܝܒܘܬܐ ܬܚܕܪܝܘܗܝ. * ܚܕܘ ܙܕܝܩܐ ܘܐܬܦܨܚܘ ܒܡܪܝܐ: ܘܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܬܪܝܨܝ
ܠܒܐ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܠܓ *

1 ܕܕܘܝܕ. ܡܫܡܫܢܘܬܐ. ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܩܝܡ ܐܢܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܒܝܬ ܡܪܝܐ. ܠܢ ܕܝܢ ܪܘܚܢܐܝܬ *
ܡܬܐܡܪ: ܡܡܠܠܐ ܡܛܠ ܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܘܬܐ. ܦܣܘܩܐ ܡܗ.
2 ܫܒܚܘ ܙܕܝܩܐ ܠܡܪܝܐ: ܘܠܬܪܝܨܐ ܝܐܝܐ ܬܫܒܘܚܬܐ. * ܐܘܕܘ ܠܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ: ܘܒܟܢܪܐ ܕܥܣܪ
3 ܢܩܫܝܢ ܙܡܪܘ ܠܗ. * ܫܒܚܘ ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܚܕܬܐ: ܙܡܪܘ ܫܦܝܪ ܒܩܠܐ.

Ego dixi in celeritate mea, Perii à conspectu oculorũ tuorũ; & audisti vocẽ deprecationis meæ, quũ clamavi ad te. Diligite Dñm justi ejus; fideles tuetur Dñs, & reddit iniquis opera ipsorũ. Roboramini & confortetur cor vestrũ, omnes qui speratis in Dño.

PSAL. XXXII.

Davidis. De culpa Adæ, qui ausus est & peccavit. Et prophetia de Christo, quod per eum liberandi essemus à gehenna. Vers. 24.

Beatus ille cui remissa est iniquitas sua, cuique tecta sunt peccata sua. Beatus homo cui Dominus non annumerabit peccatum ejus, & cujus in corde non est dolus. Quoniam tacui, tabuerunt ossa mea, dum rugirem die totâ. Nam nocte dieque gravata est super me manus tua, & volutatus est in pectore meo dolor ad occidendum me. Peccata mea nota feci tibi, & insipientias meas non abscondi à te. Dixi, Confitebor Domino pro deliriis meis, & tu remittis mihi omnia peccata mea. Propterea orabit ad te omnis qui electus est tibi, tempore accepto: impetus autem aquarum multarum ad eum non accedent. Tu, protege me, & ab inimicis meis libera me: Gloriâ & salute complectere me, ut intelligam te: Notam faciam tibi viam per quam abeas, & ponam oculos meos super te. Ne sitis ut equus & ut mulus qui non sapiunt, quos fræno domant ab adolescentia eorum, & non accedunt ad eum. Multi sunt dolores scelesti; at qui sperat in Domino, gratia circundabit eum. Lætamini justi, & oblectamini in Domino: & glorificate eum omnes recti corde.

PSAL. XXXIII.

Davidis. Ad literam, de his quos præfecit ministerio Domini. Nobis autem spiritualiter dicitur, sermo de gloria Deitatis. Versus. 45.

Laudate, justi, Dominum, & (quidem) rectos decet laudatio; Confitemini illi cum fide, & cum cithara decem chordarum psallite ei. Dicite illi gloriam novam, canite decenter voce.

Versio VULG. LAT.

23 Ego autem dixi in excessu mentis meæ, Projectus sum à facie oculorum tuorum. Ideò exaudisti vocē orationis meæ: dum clamarem ad te. Diligite Dominū omnes
24 sancti ejus: quoniam veritatem requiret Domin[us], & retribuet abundanter facientibus superbiam. Viriliter agite, & con-
25 fortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino.

Ipsi David intellectus. XXXI.

1 BEati, quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum tecta sunt peccata. Bea-
2 tus vir, cui non imputavit Domin[us] peccatum, nec est in spiritu ejus dolus. Quoni-
3 am tacui, inveteraverunt ossa mea, dum clamarem totâ die. Quoniam die ac no-
4 cte gravata est super me man[us] tua: conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina. Delictum meū cognitum tibi
5 feci: & injustitiam meam non abscondi. Dixi; Confitebor adversūm me injustitiam meā Domino: & tu remisisti impietatem peccati mei. Pro hac orabit ad te
6 omnis sanctus, in tempore opportuno. Veruntamen in diluvio aquarum multarum, ad eum non approximabunt. Tu es
7 refugium meum à tribulatione, quæ circumdedit me: exultatio mea erue me à circumdantibus me. Intellectum tibi da-
8 bo, & instruam te in via hac, quâ gradiēris: firmabo super te oculos meos. Noli-
9 te fieri sicut equus & mulus, quib[us] non est intellect[us]. In camo, & fræno, maxillas eorū constringe, qui non approximāt
10 ad te. Multa flagella peccatoris, sperantē autē in Domino misericordia circumda-
11 bit. Lætamini in Domino et exultate justi, et gloriamini omnes recti corde.

Psalmus David. XXXII.

1 EXultate justi in Domino, rectos decet
2 collaudatio. Confitemini Domino in cithara: in psalterio decē chordarū psallite
3 illi. Cantate ei canticū novū: benè psallite ei in vociferatione.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

23 † Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, † (η) Ἀπέῤῥιμμαι ἀπὸ προσώπου τῶν ὀφθαλμῶν σου· † διὰ τοῦτο (θ) εἰσήκουσας κύριε τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου † ἐν τῷ κεκρα-
24 γέναι με πρὸς σέ. † Ἀγαπήσατε τὸν κύριον πάντες οἱ ὅσιοι αὐτοῦ, † ὅτι ἀληθείας ἐκζητεῖ (ι) κύριος, † καὶ ἀνταποδίδωσι τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν ὑπερ-
25 ηφανίαν. † Ἀνδρίζεσθε, καὶ κραταιούσθω ἡ καρδία ὑμῶν, † πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύριον.

MS. A. (η) Ἀπέρριμμαι (θ) εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς (ι) ὁ κύριος,

(α) Συνέσεως τῷ Δαυίδ. λα'.

1 † ΜΑκάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, † καὶ ὧν ἐπ-
2 εκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι. † Μακάριος ἀνὴρ (β) ᾧ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν, † οὐδέ ἐστιν ἐν τῷ
3 στόματι αὐτοῦ δόλος. † Ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, † ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν.
4 † Ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χείρ σου, † ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ (γ) ἐμπαγῆ-
5 ναι ἄκανθαν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα, † καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα. † εἶπα, Ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ, † καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. ΔΙΑΨΑΛ-
6 ΜΑ. † Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σὲ † πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ· † πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑ-
7 δάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. † Σύ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιεχούσης με, † τὸ ἀγαλλίαμά μου λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλωσάντων (δ)
8 με. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Συνετιῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ᾗ πορεύσῃ, † ἐπιστηριῶ ἐπὶ σὲ τοὺς ὀ-
9 φθαλμούς μου. † Μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος, οἷς οὐκ ἔστι σύνεσις· † (ε) ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν (ζ) ἄγξαι † τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς
10 σέ. † Πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ, † τὸν δὲ ἐλ-
11 πίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει. † Εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι, † καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

MS. A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) ὅτι οὐ μὴ (γ) παγῆναί μοι ἄκανθαν. Τὴν ἀνομίαν μου ἐγνώρισα, καὶ τὴν ἁμαρτίαν (δ) με. Συνετιῶ (ε) ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ (ζ) ἄγξεις

(α) Τῷ Δαυίδ. λβ'.

1 † ΑΓαλλιᾶσθε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, † τοῖς εὐθέσι πρέπει (β) αἴνεσις.
2 † Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, † ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ.
3 † Ἄσατε αὐτῷ ᾆσμα καινόν, † καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ.

MS. A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) ἡ αἴνεσις.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

23 28 Ego autē [k] dixi in (η) fecisti mea, Projectum sū à facie oculorum tuorum. 29 Ideò exaudisti, Domine, vocē orationis meæ, [l] dū clamarem ad te. 30 Diligite
24 Dominū omnes sancti ej[us], quoniā (ι) [m] veritates requirit Dominus: & retribuet (u) [n] iis qui abundanter facient superbiam. 31
25 Viriliter agite, et confortetur cor vestrum, omnes qui speratis in Domino.

MS. Æthiop. Pocock. Gloria patri, & Filio, & Spiritui sancto: Est modo, semper erit, & in secula seculorum.

Intelligentiæ (a) ipsi David. XXXI.

1 ¹ BEATI, quorum remissæ sunt iniquitates, et [a] quorum tecta sunt peccata. 2 Beatus
2 vir, [b] cui non (b) imputabit Dominus peccatum, nec est [c] in (c) ore ejus dolus. 3 (d) Quoniā ta-
3 cui, inveteraverunt ossa mea, a clamando me totâ die. 4 Quoni-
4 am die ac nocte gravata est super me manus tua: conversus sum (e) in ærumna, dū configeretur mihi spina. DIAPSALMA. 5
5 Peccatum meum (f) cognovi, & injustitiā meam non operui. [d] Dixi; Pronuntiabo adversūm me injustitiam meam Domino, & tu remisisti impietatē (g) cordis mei.
6 DIAPSALMA. 7 Pro (h) hac orabit ad te omnis sanctus, in tempore opportuno. 8 Veruntamē [e] in diluvio aquarum multarū ad eum non appropinquabunt. 9
7 Tu es [f] refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me: exultatio mea redime me à circundantibus me. DIAPSALMA. 10
8 (i) Intellectum dabo tibi, & instruam te in via hac, quā gradiēris; obfirmabo super te oculos meos. 11 Nolite fieri sicut equus,
9 & mulus, quibus non est intellectus, 12 In fræno et camo maxillas eorū constringe, qui nō appropinquant ad te. 13 Multa fla-
10 gella peccatoris: sperantem autē in Domino misericordia [g] cir-
11 cundabit. 14 Lætamini in Domino, & exultate justi: (k) & gloriamini [h] omnes recti corde.

Versio ÆTHIOPICA.

23 እንሰ:እቤ:ተገደፍኩ:እንጋ:እምቅድመ: 28
አዕይንቲከ:=፡በእንተዝ:ሰምዓኒ:እግዚአብ 29
ሔር:ቃለ:ስእለትየ:ዘጸራኅኩ:ኀቤሁ::=፡
24 አፍቅርዎ:ለእግዚአብሔር:ኵልክሙ:ጻ 30
ድቃኑ::እስመ:ጽድቀ:የኀሥሥ:እግዚአብሔ
ር::ወይትቤቀል:ሎሙ:ለእለ:የኀሥሡ:ተ
ዐቢተ:ፈድፋደ::=፡ ተዐገሡ:ወአጽንዑ:ል 31
25 በክሙ:: ኵልክሙ:እለ:ተወከልክሙ:በእግ
ዚአብሔር::=፡
ስብሐት:ለአብ:ወወልድ:ወመንፈስ:ቅዱስ:
ይእዜኒ:ወዘልፈኒ:ወለዓለመ:ዓለም:አሜን::
መዝሙር:ዘዳዊት:ዘበአእምሮ::
ሀሪ ብፁዓን:ለእለ:ተኀድገ:ሎሙ:ኃጢአ 1
ቶሙ::ወለእለ:ሊኀሰበ:ሎሙ:ኵሉ:ጌጋዮ
1 ሙ::=፡ ብፁዕ:ብእሲ:ዘኢኈለቈ:ሎቱ: 2
እግዚአብሔር:ኃጢአቱ::ወዘአልቦ:ጽልሑ
2 ት:ውስተ:ልቡ::=፡ እስመ:አርመምኩ: 3
በልየ:አዕጽምትየ:: እምኀበ:እጸርኅ:
ኵሉ:አሚረ::=፡ እስመ:መዐልተ:ወሌሊ 4
3 ተ:ከብደት:እዴከ:ላዕሌየ::ወተመየጥኩ:
ለሕርትምና:ሶበ:ወግዓየ:ሦክ::=፡ ኃጢ 5
4 አትየ:ነገርኩ:ወአበሳየ:ሊኀባእኩ::=፡
ወእቤ:እትቄዶ:ርእስየ:ኀበ:እግዚአ 6
ብሔር:በእንተ:ኃጢአትየ::
5 ወአንተ:ኀደግ:ጽልሑተ:ለልብየ::=፡ በእ 7
ንተዝ:ይጼሊ:ኀቤከ:ኵሉ:ጻድቅ:በጊዜ:
ረቱዕ::=፡ ወባሕቱ:ማየ:አይኅ::ብዙኃ: 8
ሊይቀርብ:ኀቤከ::=፡ አንተ:ምስካይየ: 9
እምዘቲ:መንደቤየ:አንተ:ረከበተኒ::
6 ወትፍሥሕትየ:ከመ:ታድኅነኒ:እምእለ:
ረዱኒ::=፡ አለብወከ:ወአጸንዐከ:በዛቲ: 10
ፍኖት:እንተ:ሖርከ::ወአጸንዕ:አዕይንትየ:
ላዕሌከ::=፡ ኢትኩኑ:ከመ:ፈረስ:ወበቅል: 11
7 እለ:አልቦሙ:ልበ::=፡ እለ:በሕሳል:ወበል 12
ጓም:ይመይጥዎሙ:መላትሒሆሙ:: ከመ
ሊይቅረቡ:ኀቤከ::=፡ ብዙኃ:መቅሠፍቶ 13
8 ሙ:ለኃጥአን:: ወእለሰ:ይትዌከሉ:በእግዚ
አብሔር:ሣህል:ይሜግቦሙ::=፡ ተፈሥ 14
ሑ:በእግዚአብሔር:ወተሠሐዩ:ጻድቃን::
9 ወተመክሑ:ኵልክሙ:ርቱዓነ:ልብ::=፡
መዝሙር:ዘዳዊት::
ሀሪ ተፈሥሑ:ጻድቃን:በእግዚአብሔር:: 1
10 ወለራትዓን:ይደልዎሙ:ስብሐት::=፡ ግነዩ: 2
ለእግዚአብሔር:በመሰንቆ:: ወበመዝሙር:
ዘዐሠርቱ:አውታሪሁ:ዘምሩ:ሎቱ::=፡
11 ወሰብሕዎ:ስብሐተ:ሐዲሰ::ሠናየ:ዘምሩ: 3
ወየብቡ:ሎቱ::=፡

(a) Ipsi David. XXXII.

1 EXULTATE (b) justi in Domino, rectos (c) decet laudatio. 2 Confitemini Domino in cithara; in psalterio decachordo psallite ei. 3 Cantate ei canticum novum; bene psallite [a] in (d) vociferatione. 1 2 3

INTERP. ÆTHIOP. [k] Dixi, Projectus sum igitur à [l] eò quòd ad eum clamabam. [m] veritatē [n] iis qui abundantur quærunt PSAL. xxxi. [a] quorum iniquitates omnes eis non imputat Deus. [b] cujus peccatū ei non adnumerat De[us], [c] in corde ej[us], [d] Et dixi, Accusabo meipsū apud Dominū propter peccata mea, & ipse remisit dolum cordis mei. [e] aquæ crebri diluvii [f] susceptor meus ab ista tribulatione mea, quæ contigit mihi: & exultatio etiā mea, ut me eripias ab insectantibus me. [g] iis providebit, [h] vos omnes, PSAL. xxxii. [a] et jubilate ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 * أنا قلت في تحيري * أتري سقطت من أمام عينيك * فلهذا سمعت يا رب صوت تضرعي لما
24 صرخت إليك * أحبوا الرب يا جميع قديسيه * فإن الرب يبتغي الحق * ويكافي الذين يتكبرون
25 بفعلهم * تعززوا وليشتد قلوبكم * يا جميع المتوكلين على الرب * الليلويا *
1 * المزمور الحادي والثلثون * قاله نبوة لأجل الخلاص * وعدده كج * استيخن *
2 طوبا للذين تركت لهم سيآتهم * والذين سترت خطاياهم * طوبا للرجل الذي لم يحسب عليه
3 الرب خطية * وليس في فيه غش * أنا سكت لأن عظامي هرمت من صراخي إليك النهار كله *
4 لأن في النهار والليل ثقلت يدك علي * ورددت إلي الهموم * المقاتلة في قلبي * أعترف بخطيئتي
5 ولم أخف إثمي * قلت أعترف بإثمي أمام الرب * وأنت غفرت لي نفاق قلبي * لهذا يصلي لك كل
6 بار في حين إجابة * لا يدنوا إليهم سيل المياه الغزيرة * أنت ملجاي من الأحزان المحيطة بي *
7 أنت فخري انقذني من المحيطين بي * سأفهمك وأعلمك الطريق التي تسلكها * وأثبت نظري
8 إليك * يا بني البشر لا تكونوا مثل الخيل والبغال التي لا فهم لها * ولا تجذب باللجم في أفواهها *
9 كذلك أجذب أحناك الذين لا يدنون إليك * كثيرة هي ضربات الخطاة * ومن يتوكل على
10 الرب فالرحمة تحيط به * أفرحوا بالرب وهللوا * أيها الصديقون * وافتخروا يا جميع مستقيمي
11 القلوب * الليلويا * المزمور الثاني والثلثون * مدة * وعدده مد * استيخن *
1 ابتهجوا بالرب أيها الصديقون * وللمستقيمين يليق التسبيح * اشكروا الرب بالقيثار * وبمزمار
3 ذي عشرة أوتار رتلوا له * سبحوه تسبيحا جديدا * رتلوا له حسنا بتهليل *

Ego dixi in stupore meo, Anne decidi è conspectu oculorum tuorum? Propterea exaudisti, O Domine, vocem supplicationis 23
meæ, quando clamavi ad te. Diligite Dominum, O omnes sancti ejus: quia Dominus quærit veritatem, & retribuit iis 24
qui superbiunt pro opere eorum. Corroboramini & confirmentur corda vestra, O omnes confidentes in Domino. Alleluja. 25

P S A L. XXXI.

Dixit eum propheticè de Redemptione. Et numerus vers. 23. 1

BEatitudo iis, quibus dimissæ sunt malitiæ suæ, & quorum tecta sunt peccata sua. Beatus vir, cui non reputavit 2
Dominus peccatum, & non est in ore ejus dolus. Ego tacui, quoniam ossa mea tabuerunt præ clamore meo ad te totâ die. Nam 3 4
diu noctuque gravata est manus tua super me, & reflexisti in me curas bellantes in corde meo. Confiteor peccatum meum, & 5
non abscondi crimen meum. Dixi, Confiteor culpam meam coram Domino, & tu remisisti mihi iniquitatem cordis mei. Pro- 6
pterea orabit ad te omnis innocens, in tempore exauditionis. Non accedet ad eos eluvies aquarum multarum. Tu es refu- 7
gium meum à tristitiis circundantibus me. Tu es gloria mea, redime me à circundantib[us] me; Intellectū dabo tibi, & docebo te 8
viā per quā ambules, & figam aspectum meum in te. O filii hominum, ne sitis ve- 9
luti equi & muli, qui non habent intellectum, & minimè trahuntur frænis quæ sunt in oribus eorum. Sic reprime maxil- 10
las eorum qui non accedunt ad te. Multa sunt flagella delinquentium; at qui confidit in Domino, misericordia circundabit
eum. Gaudete in Domino & exultate, O justi: & gloriamini, O omnes recti cordibus. Alleluja. 11

P S A L. XXXII.

Et numerus vers. 44. 1

EXhilaramini, in Domino, justi: rectos enim decet laudatio. Gratias agite Domino, cum cithara & cum psalterio ha- 2
bente decem chordas psallite ei: Laudate cū laude novâ, psallite ei bene cū jubilo; 3

תהלים : לד

justitiam Diligens .fide in ejus opus omne & ; Domini verbum rectum Quia
4 כִּי־יָשָׁר דְּבַר־יְהוָה וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃ אֹהֵב צְדָקָה
5 cœli Domini verbo In .terra est plena Domini misericordia ; judicium &
6 וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃ בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם
acervum sicut Congregans .eorum exercitus omnis ejus oris spiritu in & ; sunt facti
נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו כָּל־צְבָאָם׃ כֹּנֵס כַּנֵּד
7 ; terra omnis Domino à Timeant .voragines thesauris in *dans* ; maris aquas
8 מֵי הַיָּם נֹתֵן בְּאֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃ יִירְאוּ מֵיְהוָה כָּל־הָאָרֶץ
ipse ; fuit & ,dixit ipse Quoniam .orbis habitatores omnes paveant eo ab
9 מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא
annihilavit ; gentium consilium fecit irritum DOMINUS .stetit & ,præcepit
10 צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃ יְהוָה הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם הֵנִיא
cogitationes ; stabit seculum in Domini Consilium .populorum cogitationes
11 מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃ עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת
Dominus cujus ; *gentis Beatitudines* .generationem & generatione in ejus cordis
12 לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר׃ אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְהוָה
; Dominus respexit cœlis E .sibi hæreditatem in elegit *populum* ; ejus Deus
13 אֱלֹהָיו הָעָם בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ׃ מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה
ad ; prospexit *ejus sedere* habitaculo De .hominum filios omnes vidit
14 רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ מִמְּכוֹן־שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל
omnia *ad* considerans ; eorum cor pariter Formans .terræ habitatores omnes
15 כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־
eruetur non potens ; *roboris* multitudine in salvatur rex Non .eorum opera
16 מַעֲשֵׂיהֶם׃ אֵין־הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב־חָיִל גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל
multitudine in & ; salutem ad equus Mendacium .potentiæ multitudine in
17 בְּרָב־כֹּחַ׃ שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב
sperantes ; eum timentes *ad* Domini oculus Ecce .eruet non sui roboris
18 חֵילוֹ לֹא יְמַלֵּט׃ הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל־יְרֵאָיו לַמְיַחֲלִים
eos *vivificandum ad* & ; eorum *animam* morte à *eruendum Ad* .ejus misericordia in
19 לְחַסְדּוֹ׃ לְהַצִּיל מִמָּוֶת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם
noster clypeus &,nostrum auxilium ;Dominum expectavit nostra Anima .fame in
20 בָּרָעָב׃ נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ
.speravimus ejus sanctitatis nomine in quia ; nostrum cor lætabitur eo in Quia .*ipse*
21 הוּא׃ כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃
.te *expectavimus* quemadmodum ; nos super Domine tua misericordia Sit
22 יְהִי־חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃

PSAL. XXXIV. לד

.abiit & ,eum expulit & ; Abimelech *facies ad* suum *sensum* *ipsum mutando in* ,Davidi
1 לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃
Domino In .meo ore in ejus laus semper ; tempore omni in Domino Benedicam
2 אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה
3 Dominum Magnificate .lætabuntur & ,*mansueti* audient ; mea anima se laudabit
4 תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃ גַּדְּלוּ לַיהוָה
; me exaudivit & ,Dominum Quæsivi .pariter ejus nomen exaltemus & ; mecum
5 אִתִּי וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃ דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעָנָנִי
sunt illuminati & ,eum ad Aspexerunt .me eripuit meis timoribus omnibus ex &
6 וּמִכָּל־מְגוּרוֹתַי הִצִּילָנִי׃ הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנָהָרוּ
.sunt affectæ pudore non eorum facies &
וּפְנֵיהֶם אַל־יֶחְפָּרוּ׃

תרגום TARGUM.

4 מְטוּל דְּתַקִּין פִּתְגָּמָא דַּייָ וְכָל עוֹבָדוֹי
5 בְּהֵימָנוּתָא׃ רָחֵם צִדְקְתָא וְדִינָא טוּבָא דַּייָ
6 מַלְיָא אַרְעָא׃ בְּמֵימְרָא דַּייָ שְׁמַיָּא אִתְעֲבִידוּ
7 וּבְרוּחָא דְּפוּמֵיהּ כָּל חֵילְהוֹן׃ דְּמַכְנֵיס הֵיךְ
זִיקָא מוֹי דְּיַמָּא יָהֵבְנוּן בְּאַפּוֹתִיקֵי תְּהוֹמַיָּא׃
8 יִדְחֲלוּן מִן קֳדָם יְיָ כָּל יָתְבֵי אַרְעָא מִנֵּיהּ
9 יִרְתְּתוּן כָּל דָּיְרֵי תֵבֵל׃ מְטוּל דְּהוּא אֲמַר וַהֲוֵי
10 הוּא פַּקֵּד וְאִתְקַיַּם׃ יְיָ תָּבַר מַלְכַּת עַמְמַיָּא
11 בַּטֵּל מַחְשֶׁבֶת אוּמַיָּא׃ מַלְכְּתָא דַּייָ לְעָלְמָא
12 קַיְּמָא מַחְשֶׁבֶת לִבֵּיהּ לְדָרֵי דָּרַיָּא׃ טוּבוֹי
דְּגַבְרָא דַּייָ אֱלָהֵיהּ עַמָּא דִּי בְּחַר לְאַחְסָנָא
13 לֵיהּ׃ מִן שְׁמַיָּא אִסְתַּכַּל יְיָ חֲמָא יַת כָּל בְּנֵי
14 נָשָׁא׃ מִמְּדוֹר בֵּית מוֹתְבֵיהּ אוֹדִיק לְוָת כָּל
15 יָתְבֵי אַרְעָא׃ דִּי בְרָא יָתְהוֹן מְכַוֵּן כַּחֲדָא
16 לִבְּהוֹן וּמִתְבּוֹנֵן לְכָל עוֹבָדֵיהוֹן׃ לֵית מַלְכָּא
מִתְפְּרַק בִּסְגֵעֵי חֵילְוָתֵיהּ גִּבָּרָא לָא מִתְפְּצֵי
17 בִּסְגֵעֵי חֵילֵיהּ׃ שִׁקְרָא סוּסָא לְפוּרְקָנָא וּבִסְגֵעֵי
18 תּוּקְפֵיהּ לָא מִשְׁתֵּזֵיב׃ הָא עֵינָא דַּייָ מִסְתַּכֵּל
19 לְדַחֲלִין מִנֵּיהּ לְסָבְרִין לְטֵיבוּתֵיהּ׃ לְמִפְצֵי
20 מִמּוֹתָא נַפְשְׁהוֹן וּלְקַיָּמוּתְהוֹן בְּאוּלְצָנָא׃ נַפְשָׁנָא
מִסְתַּכְּיָא לְפוּרְקָנָא דַּייָ סְעוֹדָנָא וּתְרֵיסָנָא
21 הוּא׃ אֲרוּם בְּמֵימְרֵיהּ יֶחְדֵּי לִבָּנָא מְטוּל
22 דִּבְשׁוּם קוּדְשֵׁיהּ אִתְרְחֵצְנָא׃ יְהֵי טוּבָךְ יְיָ עֲלָנָא
הֵיכְמָה דְּסָבְרִינַן עֲלָךְ׃

לד

1 לְדָוִד כַּד שַׁנֵּי יַת מַדְּעֵיהּ קֳדָם אֲבִימֶלֶךְ וּפַטְרֵיהּ
2 וַאֲזַל׃ אֲבָרֵךְ יַת יְיָ בְּכָל עִדָּן תְּדִירָא תּוּשְׁבַּחְתֵּיהּ
3 בְּפוּמִי׃ בְּמֵימְרָא דַּייָ תּוּשְׁבַּחַת נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּן
4 עִנְוְתָנַיָּא וְיֶחְדּוּן׃ הַבוּ רְבוּתָא קֳדָם יְיָ עִמִּי
5 וּנְרוֹמֵם שְׁמֵיהּ כַּחֲדָא׃ תְּבַעִית אוּלְפָּן מִן קֳדָם
6 יְיָ וַעֲנָנִי וּמִכָּל דַּחֲלָתִי פְּצָא יָתִי׃ אִסְתַּכַּלוּ לְוָתֵיהּ
וְאִתְנְהַרוּ וְאַפֵּיהוֹן לָא עֲצִבוּ׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Quoniam rectum est Verbum Domini, & omnia opera ejus in fide. Amat justitiam & judicium: bonitate Domini plena est terra. Verbo Domini cœli facti sunt, & spiritu oris ejus omnis exercitus eorum. Congregans sicut uter aquas maris, posuit eas in apothecis abyssorum. *Timeant itaque* ab aspectu Domini omnes habitatores terræ: ab eo contremiscant omnes orbis incolæ. Quoniam ipse dixit & fuit: ipse mandavit & substitit. Dominus dissipat consilium populorum: irritas facit cogitationes nationum. Consilium Domini in æternum permanet: cogitationes cordis ejus in generationes generationum. Beatus est *vir*, cujus DOMINUS est Deus ejus: populus quem elegit, in hæreditatem sibi. De cœlo respexit Dominus, vidit omnes filios hominum. De habitatione domus hospitii sui respexit super omnes qui habitant terram. Qui creavit eos, unit simul corda eorum, & intelligit omnia opera eorum. Non est rex qui salvetur multitudine exercitus *sui*: gigas quoque non evadit multa fortitudine *sua*. Fallax est equus ad salutem, & propter ingentem fortitudinem suam non salvatur. Ecce oculus Domini *intentus* est sup timentes eum, sperantes in benignitate ejus. Ut eripiat à morte animas eorum, & pascat eos in fame. Anima nostra expectat redemptionem Domini: auxilium enim nostrum & scutum nostrum ipse est. Quoniam in verbo ejus lætabitur cor nostrum, eo quòd in nomine sancto ejus speravimus. Sit misericordia tua Domine super nos, quemadmodum speramus in te.

Davidis quando mutavit sensum suum, coram Abimelech, & reliquit eum, et abiit.

PSAL. XXXIV.

BEnedicam Domino in omni tempore: semper laus ejus in ore meo. In verbo Domini laudabitur anima mea: audient mansueti & lætabuntur. Afferte magnificentiam coram Domino mecum, & exaltemus nomen ejus simul. Quæsivi doctrinam à conspectu Domini & respondit mihi: & de omnibus timoribus meis liberavit me. Respexerunt ad eum & illuminati sunt: & facies eorum non sunt confusæ.

Versio SYRIACA. cum Interpretatione LATINA.

4 * ܡܛܠ ܕܬܪܝܨܐ ܗܝ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ: ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. * ܪܚܡ ܙܕܝܩܘܬܐ
5 ܘܕܝܢܐ: ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܝܐ ܐܪܥܐ. * ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܥܒܕܘ ܫܡܝܐ: ܘܒܪܘܚܐ
6 ܕܦܘܡܗ ܟܠܗܘܢ ܚܝܠܘܬܗ. * ܟܢܫ ܐܝܟ ܕܒܙܩܐ ܡܝܐ ܕܝܡܡܐ: ܘܣܡ ܒܐܘܨܪܐ ܬܗܘܡܐ.
7 * ܢܕܚܠܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ ܟܠܗ ܐܪܥܐ: ܘܢܙܘܥܘܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗ ܕܬܒܝܠ:
8 * ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܡܪ ܘܗܘܘ. ܘܗܘ ܦܩܕ ܘܐܬܒܪܝܘ: * ܡܪܝܐ ܡܒܛܠ ܡܠܟܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܡܒܛܠ
9 ܡܪܝܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܥܡܡܐ: * ܪܥܝܢܗ ܕܝܢ ܕܡܪܝܐ ܠܥܠܡ ܩܐܡ. ܘܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܗ
10 ܠܕܪ ܕܪܝܢ: * ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܡܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܐܠܗܗ. ܥܡܐ ܕܓܒܐ ܠܗ ܠܝܪܬܘܬܐ: * ܡܢ ܫܡܝܐ
11 ܚܪ ܡܪܝܐ. ܘܚܙܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ: * ܘܡܢ ܡܬܒܗ ܚܙܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗ
12 ܕܐܪܥܐ: * ܕܓܒܠ ܐܟܚܕܐ ܠܒܗܘܢ. ܘܡܣܬܟܠ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ: * ܡܠܟܐ ܠܐ
13 ܡܬܦܪܩ ܒܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܦܠܐ ܓܢܒܪܐ ܡܬܦܨܐ ܒܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܗ: * ܕܓܠܐ ܗܘ
14 ܦܘܪܩܢܗ ܕܣܘܣܝܐ. ܘܒܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܗ ܠܐ ܡܦܨܐ ܠܪܟܒܗ: * ܥܝܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ
15 ܙܕܝܩܐ. ܕܡܣܟܝܢ ܠܛܝܒܘܬܗ: * ܕܢܦܨܐ ܢܦܫܬܗܘܢ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܘܢܚܐ ܐܢܘܢ ܒܟܦܢܐ:
16 * ܢܦܫܢ ܕܝܢ ܣܟܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܝܘ ܡܥܕܪܢܢ ܘܡܣܬܪܢܢ: * ܘܒܗ ܗܘ ܢܚܕܐ
17 ܠܒܢ. ܕܒܫܡܗ ܩܕܝܫܐ ܬܟܠܢ: * ܢܗܘܐ ܛܝܒܘܬܟ ܥܠܝܢ ܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܣܟܝܢ ܠܟ.
18 * ܡܙܡܘܪܐ ܕܠܕ *
19 * ܕܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܠܟܗܢܐ. ܦܬܓܡ ܩܢܝ. * ܐܒܪܟ
20 ܠܡܪܝܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܟܠܙܒܢ ܬܫܒܘܚܬܗ ܒܦܘܡܝ: * ܒܡܪܝܐ ܬܫܬܒܗܪ ܢܦܫܝ.
21 ܢܫܡܥܘܢ ܡܣܟܢܐ ܘܢܚܕܘܢ: * ܪܒܘ ܠܡܪܝܐ ܥܡܝ. ܘܢܪܝܡ ܫܡܗ ܐܟܚܕܐ: * ܒܥܝܬ
22 ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܥܢܢܝ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܘܠܨܢܝ ܦܪܩܢܝ: * ܚܘܪܘ ܠܘܬܗ ܘܣܒܪܘ ܒܗ
ܘܐܦܝܟܘܢ ܠܐ ܢܒܗܬܘܢ:

Quoniam rectus est sermo Domini, & omnia opera ejus in fide: Diligit justitiam & judicium: bonitate Domini plena est terra. Verbo Dñi factum est cœlum, & spiritus oris ejus omnes exercitus ejus. Congregavit quasi in utribus aquas marium, & posuit in ærariis abyssos. Timeat Dñm universa terra, & tremefiant à conspectu ejus omnes habitatores orbis. Quoniam ipse dixit, & fuerunt: ipseque præcepit, atque condidit. Dominus irritum facit consilium gentium, & abrogat Dominus cogitationes populorum: Mens autem Domini in seculum permanet, & meditatio cordis ejus in generationem generationum. Beatus populus cujus Dominus est Deus: populus, quem elegit sibi in hæreditatem. De cœlo prospexit Dominus, & vidit omnes filios hominum. Et de sede sua vidit omnes incolas terræ: Qui compegit simul cor ipsorum; & considerat cuncta opera eorum. Rex non salvatur multitudine roboris, neque gigas liberatur copiâ virtutis suæ. Fallax est salus equi, nã abundátiâ virium suarum non eripit equitem suum. Oculi Dñi super justos, qui expectant gratiam ejus. Ut liberet animas eorũ à morte, & vivificet illos in fame. Anima autem nostra expectavit Dominum, quia ipse est adjutor noster & tutor noster. Et in eo lætabitur cor nostrum: quia in nomine ejus sancto speravimus. Sit gratia tua super nos, Domine, quemadmodum expectavimus te.

PSAL. XXXIV.

Davidis. Quum pergeret ad domum Domini, daretque primitias Sacerdotibus. Vers. 43.

BEnedicam Dñm omni tempore, & jugiter laudes ejus in ore meo. In Dño gloriabitur anima mea. Audiant pauperes & lætentur: Magnificate mecum Dñm, & exaltemus nomen ejus simul. Postulavi à Dño, & exaudivit me, & ex omnibus angustiis meis liberavit me. Respicite ad eum, & sperate in illo, & facies vestræ non confundentur.

Versio VULG. LAT.

4 Quia rectũ est verbũ Dñi, et omnia ope-
5 ra ej[9] in fide. Diligit misericordiã & ju-
diciũ: misericordiã Dñi plena est terra.
6 Verbo Dñi cœli firmati sunt: & spiri-
7 tu oris ejus omnis virt[9] eorũ. Congre-
gans sicut in utre aquas maris: ponens
8 in thesauris abyssos. Timeat Dominum
omnis terra: ab eo autẽ commovean-
9 tur omnes inhabitantes orbẽ. Quoniã
ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit,
10 & creata sunt. Dñs dissipat consilia gen-
tium: reprobat autẽ cogitationes po-
pulorũ, & reprobat consilia principũ.
11 Consiliũ autem Dñi in æternũ manet:
cogitationes cordis ejus in generatione
12 & generationẽ. Beata gens, cuj[9] est Dñs,
Deus ejus; populus, quem elegit in hæ-
13 reditatẽ sibi. De cœlo respexit Dñs:
14 vidit omnes filios hominũ. De præpa-
rato habitaculo suo respexit sup omnes,
15 qui habitant terrã. Qui finxit sigillatim
corda eorũ: qui intelligit omnia opera
16 eorum. Non salvatur rex per multam
virtutem: & gigas non salvabitur in
17 multitudine virtutis suæ. Fallax equus
ad salutem: in abundantia autẽ virtutis
18 suæ non salvabitur. Ecce oculi Dñi sup
metuentes eũ: & in eis, qui sperant su-
19 per misericordia ejus. Ut eruat à mor-
20 te animas eorũ: & alat eos in fame. A-
nima nostra sustinet Dominum: quoniã
21 adjutor & protector noster est. Quia
in eo lætabitur cor nostrum: & in no-
22 mine sancto ej[9] speravimus. Fiat mise-
ricordia tua, Domine, sup nos: quemad-
modũm speravimus in te.

1 Davidi, cùm immutavit vultum suum coram Achimelech, & dimisit eũ & abiit. (1 *Reg.* 21.)

XXXIII.

2 BEnedicam Dñm in omni tempore:
3 semper laus ejus in ore meo. In Dño
laudabitur anima mea: audiant mansue-
4 ti, & lætentur. Magnificate Dñm mecũ:
5 & exaltemus nomen ejus in idipsũ. Ex-
quisivi Dominum, & exaudivit me: &
ex omnibus tribulationibus meis eripuit
6 me. Accedite ad eum, & illuminamini:
& facies vestræ non confundentur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

4 † Ὅτι εὐθὴς ὁ λόγος τοῦ κυρίου, † καὶ πάντα τὰ ἔρ-
5 γα αὐτοῦ ἐν πίστει. † Ἀγαπᾷ ἐλεημοσύνην καὶ κρί-
6 σιν(γ), † τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ. † Τῷ λόγῳ(δ)
τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν, † καὶ τῷ πνεύματι τοῦ
7 στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. † Συνάγων
ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης, † τιθεὶς ἐν θησαυροῖς
8 ἀβύσσους. † Φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ, † ἀπ'
αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰ-
9 κουμένην. † Ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, † αὐτὸς
10 ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν. † Κύριος διασκεδάζει βου-
λὰς ἐθνῶν, † ἀθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν, † καὶ ἀθετεῖ
11 βουλὰς ἀρχόντων. † Ἡ δὲ βουλὴ τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα
μένει, † λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ (ε) ἀπὸ γενεῶν
12 εἰς γενεάς. † Μακάριον τὸ ἔθνος οὗ ἐστι κύριος ὁ
θεὸς αὐτοῦ, † λαὸς ὃν ἐξελέξατο εἰς κληρονομίαν
13 ἑαυτῷ. † Ἐξ οὐρανοῦ ἐπέβλεψεν ὁ κύριος, † εἶδε
14 πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, † Ἐξ ἑτοίμου
κατοικητηρίου αὐτοῦ † ἐπέβλεψεν ἐπὶ πάντας τοὺς
15 κατοικοῦντας τὴν γῆν· † Ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς
καρδίας αὐτῶν, † ὁ συνιεὶς πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν.
16 † Οὐ σώζεται βασιλεὺς διὰ πολλὴν δύναμιν, † καὶ
17 γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. † Ψευ-
δὴς ἵππος εἰς σωτηρίαν, † ἐν δὲ πλήθει δυνάμεως
18 αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. † Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ τοὺς
φοβουμένους αὐτὸν, † τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ τὸ ἔλεος
19 αὐτοῦ, † Ῥύσασθαι ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς αὐτῶν, † καὶ
20 διαθρέψαι αὐτοὺς ἐν λιμῷ. † Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὑπο-
μένει τῷ κυρίῳ, † ὅτι βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς ἡμῶν
21 ἐστι. † Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία ἡμῶν, †
22 καὶ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἠλπίσαμεν. † Γέ-
νοιτο (ζ) τὸ ἔλεός σου κύριε ἐφ' ἡμᾶς, καθάπερ ἠλ-
πίσαμεν (η) ἐπὶ σέ.

MS.A. (γ) ὁ κύριος, τοῦ (δ) κυρίου (ε) εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. (ζ) κύριε τὸ ἔλεός σου ἐφ' ἡμᾶς, (η) ἐπὶ σοί.

1 Τῷ Δαυΐδ, ὁπότε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν. λγʹ.

2 † Εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ, † διαπαν-
τὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου. † Ἐν τῷ κυρίῳ
3 (*) ἐπαινεθήσεται ἡ ψυχή μου † ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ
εὐφρανθήτωσαν. † Μεγαλύνατε τὸν κύριον σὺν ἐμοὶ,
4 † καὶ (α) ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. † Ἐξ-
5 εζήτησα τὸν κύριον, καὶ ἐπήκουσέ μου, † καὶ ἐκ πασῶν
τῶν (β) παροικιῶν μου ἐρρύσατό με. † Προσέλθατε πρὸς
6 αὐτὸν καὶ φωτίσθητε, † καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ
καταισχυνθῇ.

MS.A. (*) ἐπαινεσθήσεται (α) ὑψώσωμεν (β) θλίψεων

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 *Quia rectũ est verbũ Domi-* 4
ni, & omnia opera ejus in fide.
5 [b] Diligit misericordiã, & ju- 5
diciũ: misericordiã Domini ple-
na est terra. 6 Verbo Domini cœ- 6
li (e) firmati sunt: & spiritu oris
ej[9] omnis (f) virt[9] eorũ. 7 (g) Con- 7
gregans, sicut utrẽ, aquas maris:
ponens in thesauris abyssos. 8 Ti- 8
meat Dominũ omnis terra: ab eo
autem (h) commoveantur omnes
inhabitantes orbẽ. 9 Quoniã ipse 9
dixit, & facta sunt: ipse manda-
vit, & creata sunt. 10 Dominus 10
dissipat consilia gentiũ: reprobat
autẽ cogitationes populorum, &
reprobat consilia principũ. 11 Cõ- 11
siliũ verò Domini manet in æ-
ternũ: cogitationes cordis ej[9] (i)
à generationibus in generationes.
12 Beata gens, cuj[9] est Domin[9] 12
De[9] ej[9]: popul[9], quẽ elegit in he-
reditatẽ sibi. 13 De cœlo respexit 13
Domin[9]: vidit omnes filios homi-
nũ. 14 [c] De (k) præparato habi- 14
culo suo, respexit super omnes,
qui inhabitant terrã. 15 Qui fin- 15
xit (l) singillatim corda eorũ: qui
intelligit omnia opera eorũ. 16
Non salvatur rex per [d] multã 16
virtutẽ: & gigas non (m) salva-
bitur in multitudine fortitudinis
suæ. 17 [e] Fallax equ[9] ad salu- 17
tẽ: in abundantia autem virtutis
suæ non salvabitur. 18 Ecce ocu- 18
li Domini super metuentes eum,
(n) sperantes super misericordia
ej[9]. 19 Ut eruat à morte animas 19
eorũ, & alat eos in fame. 20 A- 20
nima [f] nostra patiens (o) est Do-
mino, quoniã adjutor & prote-
ctor noster est. 21 Quia in eo læ- 21
tabitur cor nostrũ, & in nomine
sancto ejus speravimus. 22 Fiat 22
misericordia tua, Domine, super
nos, quẽadmodũ speravim[9] in te.

(a) Ipsi David, cũ mutavit vultũ suum coram Abimelech, & dimisit eum, & abiit. XXXIII. 1

2 BEnedicã Dominum in omni 2
tempore: semper laus ejus in
ore meo. 2 In Domino laudabitur 3
anima mea: audiant mansueti, et
lætentur. 3 Magnificate Domi- 4
num mecum, & exaltemus nomẽ
ejus in (b) idipsum. 4 Exquisivi 5
Dominum, & [a] exaudivit me:
& ex omnibus (c) [b] parœciis
meis eripuit me. 5 Accedite ad eum, & illuminamini: & facies vestræ non confundentur. 6

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ:ጽድቅ:ቃሉ:ለእግዚአብሔር::ወኵ 4
ሉ:ግብሩ:በሃይማኖት::=፦ ያፈቅር:እግዚአ 5
ብሔር: ጽድቀ: ወምጽዋዕተ:: ሣህሉ:ለእ
ግዚአብሔር:መልአ:ምድረ::=፦ ወበቃለ: 6
እግዚአብሔር:ጸንዓ:ሰማያት:: ወበእስትን
ፋሰ:አፉሁ:ኵሉ:ኃይሎሙ::=፦ ዘያስተጋ 7
ብእ:ከመ:ዝቅ:ለማየ:ባሕር:: ወይሠይሞ
ሙ:ውስተ:መዛግብተ:ቀላያት::=፦ትፍርሆ: 8
ለእግዚአብሔር : ኵሉ: ምድር:: ወእምኔ
ሁ:ይደንግፁ:ኵሎሙ:እለ:ይነብሩ:ውስተ:
ዓለም::=፦እስመ:ውእቱ:ይቤ:ወኮኑ::ወው 9
እቱ:አዘዘ:ወተፈጥሩ::=፦ እግዚአብሔር: 10
ይመይጥ: ምክሮሙ: ለአሕዛብ:: ወይመይ
ጥ:ሕሊናሆሙ:ለሕዝብ::ወያረስዖሙ:ምክ
ሮሙ:ለመላእክት::=፦ ወምክሩሰ:ለእግዚ 11
አብሔር:ይሄሉ:ለዓለም::ወሕሊና:ልቡኒ:
ለትውልደ:ትውልድ::=፦ ብፁዕ:ሕዝብ:ዘ 12
እግዚአብሔር:አምላኩ:: ሕዝብ: ዘኃረየ:
ሎቱ:ለርስቱ::=፦ እምሰማይ: ሐወጸ:እግ 13
ዚአብሔር:: ወርእየ: ኵሎ: ደቂቀ: እጓለ:
እመሕያው::=፦ ወእምድልው:ጽርሐ:መቅ 14
ደሱ::ወርእየ:ሳዕለ:ኵሎሙ:እለ:ኃደሩ:
ዲበ:ምድር::=፦ ዘውእቱ:ባሕቲቱ:ፈጠረ: 15
ልቦሙ::ዘያአምር:ኵሎ: ምግባሮሙ::=፦
ኢይድኅን:ንጉሥ: በብዝኃ:ሰራዊቱ:: ወያር 16
ብኃኒ:ኢይድኅን:በብዝኃ:ኃይሉ::=፦ ወፈረ 17
ስኒ:ሐሰተ:ኢያድኅን:: ወኢያመስጥ: በብዙ
ኃ:ጽንዓ::=፦ ናሁ:አዕይንቲሁ: ለእግዚአ 18
ብሔር: ኀበ:እለ: ይፈርህዎ:: ወእለሰ: ይት
ዌከሉ:በምሕረቱ::=፦ ያድኅን:እሞት:ለነ 19
ፍሶሙ::ወይሴስዮሙ:እመ: ረኃብ::=፦ ነፍ 20
ስነሰ: ትሴፈዎ: ለእግዚአብሔር:: እስመ: ረ
ደኢነ:ወምስካይነ:ውእቱ::=፦ እስመ:ቦቱ: 21
ይትፈሣሕ : ልብነ:: ወተወከልነ: በስሙ: ቅዱ
ስ::=፦ ለትኩን: እግዚኦ: ምሕረትከ: ላዕ 22
ሌነ::ወበከመ:ተወከልነ::=፦

ዘዳዊት:ዘአመ:በዐደ:ገጾ: እምቅድሜሁ:
ለአቢሜሌክ::

ሠር እባርኮ: ለእግዚአብሔር: በኵሉ:ጊ 1
ዜ::ወዘልፈ: ስብሐቲሁ: ውስተ:አፉየ::=፦
በእግዚአብሔር:ትከብር: ነፍስየ::=፦ ይስ 2
ምዑ:የዋሃን:ወይትፈሥሑ::=፦ አዕብይዎ: 3
ለእግዚአብሔር:ምስሌየ : ወናልዕል:ስሞ:
ኅቡረ::=፦ ኃሠሥክዎ: ለእግዚአብሔር: 4
ወተሰጥወኒ:: ወእምኵሉ: ምንዳቤየ: አድ
ኃነኒ::=፦ ቅረቡ:ኀቤሁ:ወያበርህ:ለክሙ:: 5
ወኢይትኃፈር:ገጽክሙ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [b] Dilipit Dominus justitiam & eleemosynam: [c] Et de præparato templo sanctitatis suæ, [d] multitudinẽ exercitûs sui: [e] Et equus quidẽ fallax, non salvabit: & in multitudine fortitudinis suæ non effugiet. [f] autem nostra *PSAL.* xxxiii. [a] respondit mihi: [b] tribulationibus

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 5 *لان كلمة الرب مستقيمة* وجميع اعماله بالامانة *يحب الرب الرحمة والعدل* الارض كلها مملوءة
6 7 من رحمة الرب *بكلمة الرب تثبت السموات* وبروح فيه جميع جنودها* جامع مياه البحر مثل
8 الزق* ترك الاعماق في خزاين* فليخف من الرب جميع الارض* وليتزعزع منه كل سكان المسكونة
9 10 *لانه قال فكانوا* وامر فخلقوا* الرب يبطل اراء الامم* ويعدم افكار الشعوب* ويرذل مشورات
11 12 الروساء *ومشورة الرب دايمة الي الابد* وافكار قلبه من جيل الي جيل *طوبي للامة التي الرب
13 14 الاهها* والشعب الذي اختاره الرب ميراثا *نظر الرب من السماء* فراي جميع بني البشر* من
15 مسكن قدسه* نظر الي كل سكان الارض* الذي خلق وحده قلوبهم* ويفهم جميع اعمالهم
16 17 *لا يخلص ملك لكثرة قوته* ولا ينجو جبار بكثرة جبروته* كذب هو ان ينجو الفرس*
18 19 ولا يخلص بكثرة قوته* ها عينا الرب علي خائفيه* المتوكلين علي رحمته* يخلص نفوسهم من
20 21 الموت* ويعولهم من الغلاء* انفسنا تطرب الرب في كل حين* لانه معيننا وناصرنا* وبه تفرح
22 قلوبنا* وعلي اسمه القدوس توكلنا* ولتكن رحمتك يا رب علينا* كمثل توكلنا عليك*
1 الليلويا* *المزمور الثالث والثلثون* *قاله عندما غير
وجهه قدام ابيملخ واطلقه ومضي* *وعدده م استيخن*
2 3 *ابارك الرب في كل حين* وفي كل اوان تسبحته في فاي *بالرب تفتخر نفسي* فليسمع اهل
4 5 الدعة ويفرحون *عظموا الرب معي* ولنرفع اسمه اجمعون *انا طلبت الرب فاجابني* ومن
6 جميع شدايدي خلصني *اقبلوا اليه واستنيروا به* فان وجوهكم لا تخزي*

Quoniam verbum Domini rectum, & o- 4
mnia opera ejus cum fide. Diligit Dominus 5
misericordiã, & æquitatẽ. Terra univer-
sa plena est misericordiã Domini: Verbo 6
Domini stabiliti sunt cœli, & spiritu oris
ejus universæ cohortes eorum. Congregans 7
aquas maris quasi utrem, posuit abyssos in
horreis: Timeat ergò Dominũ omnis terra: 8
trepidentq; ab eo omnes habitatores orbis.
Quia ipse dixit, & facti sunt, & præcepit, 9
& creati sunt. Domin[9] annullat sententias 10
gentiũ, & destruit cogitationes populorũ,
& despicit consilia principũ. At consilium 11
Domini perpetuũ est in æternũ, & cogita-
tiones cordis ejus à generatione in genera-
tionem. Beata gens cujus Dominus est De- 12
us ejus, & populus quem elegit Dominus
in hereditatem. Prospexit Dominus de 13
cœlo, & vidit omnes filios hominum: De 14
habitaculo sanctitatis suæ respexit ad o-
mnes habitatores terræ. Qui creavit so- 15
lus corda eorum, & intelligit omnia opera
eorum. Non salvabitur rex ullus per mul- 16
titudinem roboris sui, neque liberabitur
gigas per multitudinem fortitudinis suæ.
Mendax est ut evadat equus, neque enim 17
salvabitur copiã virium suarum. Ecce 18
oculi Domini super timentes eum: confi-
dentium in misericordia ejus. Salvabit a- 19
nimas eorum à morte, & alet eos à penu-
ria. Animæ nostræ intuitæ sunt Dominum 20
in omni tempore: nam ipse est auxiliator
noster, & adjutor noster. Et in eo læta- 21
buntur corda nostra, & in nomine ejus
sancto fiducia nostra. Sitque misericordia 22
tua, O Domine, super nos, secundùm fi-
duciam nostram in te. Alleluja.

PSAL. XXXIII. Davidis.

Dixit eũ quando immutavit vultũ suũ corã Abimelech, & dimissus ab eo abiit. Numer[9] ver. 40. 1

BEnedicã Dominum in omni momen- 2
to: & in omni tempore laus ejus in
ore meo. In Domino gloriabitur anima 3
mea; audiat gens mansuetudinis, et læten-
tur. Magnificate Dominũ mecum; et ex- 4
altemus nomen ejus omnes. Ego quæsivi 5
Dominum, & exaudivit me, & ex omni-
bus tribulationibus meis liberavit me. Ve- 6
nite ad eum, & illuminamini per eum;
facies enim vestræ non confundentur.

תהלים : לד

eum servavit ej' anguſtiis omnib' ex & ; audivit Dominus & ,clamavit afflictus Iſte
7 זה עני קרא ויהוה שמע ומכל צרותיו הושיעו :
, Guſtate .eos eripit & , eum timentes circum Domini angelus Caſtrametatur
8 חנה מלאך יהוה סביב ליראיו ויחלצם : טעמו
Timete .eo in ſperabit viri beatitudines : Dominus bonus quoniam , videte &
9 וראו כי טוב יהוה אשרי הגבר יחסה בו : יראו
10 Leunculi .eum timentibus defectus non quoniam ; ejus ſancti Dominum
את יהוה קדשיו כי אין מחסור ליראיו : כפירים
11 .bono omni deficient non Dominum quærentes & ; eſurierunt & , ſunt depauperati
רשו ורעבו ודרשי יהוה לא יחסרו כל טוב :
vir Quis .vos docebo Domini timorem ; mihi obedite , filii Agite
12 לכו בנים שמעו לי יראת יהוה אלמדכם : מי האיש
13 tuâ linguam Cuſtodi ? bonum videndum ad dies diligens ; vitam volens
החפץ חיים אהב ימים לראות טוב : נצר לשונך
14 ; bonum fac & ; malo à Declina .dolum loquendo à tua labia & ; malo à
מרע ושפתיך מדבר מרמה : סור מרע ועשה טוב
15 ejus aures & ; juſtos ad Domini Oculi .eam ſequere & , pacem quære
בקש שלום ורדפהו : עיני יהוה אל צדיקים ואזניו
16 terra è ſuccidendum ad ; malum facientes in Domini Facies .eorum clamorem ad
17 אל שועתם : פני יהוה בעשי רע להכרית מארץ
omnibus ex & ; audivit Dominus & , Clamaverunt .eorum memoriam
18 זכרם : צעקו ויהוה שמע ומכל
; corde contritis Dominus Propinquus .eos eruit eorum anguſtiis
19 צרותם הצילם : קרוב יהוה לנשברי לב
ipſis cunctis à & ; juſti mala Multa .ſervabit ſpiritu attritos &
20 ואת דכאי רוח יושיע : רבות רעות צדיק ומכלם
eis ex unum ; ejus oſſa omnia Cuſtodiens .Dominus eum eruet
21 יצילנו יהוה : שמר כל עצמותיו אחת מהנה
juſtum odio habentes & ; malitia impium Interimet .eſt contritum non
22 לא נשברה : תמותת רשע רעה ושנאי צדיק
non & ; ſuorum ſervorum animam Dominus Redimens .deſolabuntur
23 יאשמו : פודה יהוה נפש עבדיו ולא
.eo in ſperantes omnes deſolabuntur
יאשמו כל החוסים בו :

PSAL. XXXV. לה

mecum pugnantibus cum pugna ; mecum litigantibus cum Domine Litiga .Davidi
1 לדוד ריבה יהוה את יריבי לחם את לחמי :
.meum adjutorium in ſurge & ; ſcutum & , clypeum Apprehende
2 החזק מגן וצנה וקומה בעזרתי :
dic ; me perſequentium occurſum in claude & , lanceam evacua Et
3 והרק חנית וסגר לקראת רדפי אמר
erubeſcent & , aſficientur Pudore .ego tua Salus : meæ animæ
4 לנפשי ישעתך אני : יבשו ויכלמו
cogitantes ignominia aſficientur & ,retrorſum vertentur : meam animam quærentes
מבקשי נפשי יסגו אחור ויחפרו חשבי
.meum malum
רעתי :

תרגום TARGUM.

7 דין ענייא צלי קדם יי שמיע ומכל עקתוי
פרקיה : שרי מלאכא דיי חזור חזור לדחלין
8 מניה ושיזיב הנון : אשתמודעון וחמון ארום
9 טב יי טובוי לגבר דאתרחיץ במימריה :
10 דחילו מן קדם יי קדישוי ארום לית חוסרנא
לדחלוי : בני אריון אתמסכנו וכפנו ותבעי
11 אולפנא דיי לא חסרין כל טובא : איזילו
12 בניא קבילו מני דחלתא דיי אליף יתכון :
13 מן גברא דבעי חיי רחים יומיא למחמי טבא :
14 טור לישנך מביש וספותך מלמללא נכלא :
15 זור מביש ועבד טב בעי שלמא ורדף בתרוהי :
16 עינוי דיי לות צדיקיא ואודנוי לקבלא
17 צלותהון : פרצופא דיי רגיז בעבדי בישא
לשיצאה מן ארעא דכרנהון : צלין צדיקיא
18 וקדם יי שמיע ומכל עקתהון פצינון : קריב
19 יי לתבירי לבא וית מכיכי רוחא יפרוק :
20 סגיאין בישן מטרען לצדיקא ומן כולהון פצא
21 ליה יי : נטר לכולהון אברוי חדא מנהון לא
22 מתברא : מיתותא דרשיעא בישא וסנאי
23 צדיקיא יתחייבון : פרוק יי נפשא דעבדוי
ולא מתחייבין כל דסברין במימריה :

לה

1 לדוד אתנבי יי במרי תגרתי סדר קרב קבל
2 בעלי קרבתי : אתקיף תריס ועגיל וקום
3 בסעדי : ושלוף מורניתא ותרוק לארעות
רדפי אמר לנפשי פריקך אנא : יבהתון
4 ויכספון תבעי נפשי יתרעון לאחורא ויתכנעון
חשלי בישתי :

PARAPH. CHALD. Verſ. Lat.

Hic pauper *oravit, à conſpectu Domini* 7
exauditus eſt: & de omnibus tribulationibus ejus liberavit eum. Immoratur ange- 8
lus Domini in circuitu timentium eum, &
liberavit eos. Percipite & videte, quoni- 9
am bonus eſt Dominus ; beatus homo qui
confiſus eſt in verbo ejus. Timete à præ- 10
ſentia Domini ſancti ejus, quoniam non eſt
egeſtas timentibus eum. Filii leonum
eguerunt & eſurierunt : inquirentes au- 11
tem doctrinam Domini non carent ullo
bono. Ambulate filii, accipite à me : ti- 12
morem Domini docebo vos. Quis eſt vir 13
qui velit vitam, amans dies quò videat
bonum ? Cuſtodi linguam tuam à malo, 14
& labia tua ne loquantur dolum. Recede
à malo & fac bonum : inquire pacem & 15
ſequere eam. Oculi Domini ſuper juſtos, 16
& aures ejus ad ſuſcipiendam deprecatio-
nem eorum. Vultus autem Domini iraſci- 17
tur contra facientes malum, ad abolen-
dam de terra memoriam eorum. Orant 18
juſti & à conſpectu Domini exauditi ſunt :
& de omnibus tribulationibus eorum li-
beravit eos. Propè eſt Dominus contri- 19
tis corde, & humiles ſpiritu ſalvabit.
Multa mala eveniunt juſto : & ex omni- 20
bus illis liberavit eum Dominus. Cuſto- 21
dit omnia membra ejus: unum ex eis non
eſt confractum. Mors impii mala; & odio 22
habentes juſtum, damnabuntur. Redimet 23
Dominus animam ſervorum ſuorum ; &
non condemnantur omnes qui ſperant in
verbo ejus.

Davidis.

PSAL. XXXV.

Concerta Domine contra auctores con- 1
certationis meæ ; inſtrue bellum adverſus
auctores belli mei. Apprehende clype- 2
um & parmulam, & ſurge in adjutori-
um meum. Evagina lanceam & claude 3
in occurſum perſecutorum meorum : dic
animæ meæ ; Redemptor tuus ſum ego. 4
Confundantur & erubeſcant, quærentes
animam meam : convertantur retrorſum
& ignominiâ aſficiantur, qui cogitant malum meum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

Iſte eſt pauper qui invocavit eum, & audi- 7
tus eſt, & ex omnibus tribulationibus
ſuis ereptus eſt. Cohors Angelorum Domi- 8
ni circunſepit timentes eum, liberatque illos.
Guſtate & videte quòd bonus ſit Dñs, & be- 9
ati quicunque confidunt in eo. * 10
Hoc verſiculo Syri carere videntur, quum tribus in codicibus noſtris deſideretur.
* Divites depauperati ſunt & eſurierunt ; 11
at iis qui Dominum quærunt, non deerit bo-
num. * *Diapſalma* * Venite filii, audite 12
me, & docebo vos timorem Dei. Quis eſt 13
vir qui vult vitam, & diligit dies bonos vi-
dere ? Cuſtodi linguam tuam à malitia, & 14
labia tua ne loquantur dolum ; Devita ma- 15
lum, & fac bonum ; quære pacem, & curre
poſt eam. Oculi Domini ſuper juſtos, & 16
aures ejus ad audiendum illos. Vultus Do- 17
mini ſuper malos, ut deleat de terra memo-
riam eorum. Clamaverunt juſti, & Dñs au- 18
divit eos, & eripuit illos. Proximus eſt Dñs 19
contritis corde, & humiles ſpiritu ſalvat.
Multæ ſunt calamitates juſti, & ex omnibus 20
liberat eum Dominus: Servatque omnia 21
ejus oſſa, ut unum ex iis non frangatur. In- 22
terficit impios malignitas, & oſores juſti
deficient. Servabit Dominus animas ſervo- 23
rum ſuorum, nec damnabuntur omnes qui
ſperant in eum.

PSAL. XXXV.

Davidis. Ad literam, Quum inſectaretur Idumæos. Et ſupplicatio juſtorum. Verſ. 6. 1

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

Judica, Domine, judicium meum, & pugna 1
adverſus eos qui me impugnant. Arripe 2
arma & ſcutum, & ſta in auxilium meum.
Evagina gladiū et fulgere fac eum adverſum 3
perſequutores meos : dic animæ meæ, Ego
ſum ſalvator tuus. Pudefiant & confundan- 4
tur ii qui quærunt animam meam. Agantur
retrorſum & afficiantur ignominiâ, qui co-
gitaverunt in me malum.

Versio VULG. LAT.

7 Iste pauper clamavit, & Dominus exau-
divit eum: & de omnibus tribulatio-
nibus ejus salvavit eum. Immittet an-
8 gelus Domini in circuitu timentium
eum: & eripiet eos. Gustate, & vi-
9 dete, quoniam suavis est Dominus: bea-
tus vir, qui sperat in eo. Timete Do-
10 minum omnes Sancti ejus: quoniam
non est inopia timentibus eum. Divi-
11 tes eguerunt & esurierunt: inquirentes
autem Dominum non minuentur omni
12 bono. Venite filii, audite me: timo-
rem Domini docebo vos. Quis est
13 homo qui vult vitam: diligit dies
videre bonos? Prohibe linguam tuam
14 à malo: & labia tua ne loquantur do-
lum. Diverte à malo, & fac bonum:
15 inquire pacem, & persequere eam. O-
16 culi Domini super justos: & aures
17 ejus in preces eorum. Vultus autem
Domini super facientes mala: ut per-
dat de terra memoriam eorum. Cla-
18 maverunt justi, & Dominus exaudivit
eos: & ex omnibus tribulationibus
19 eorum liberavit eos. Juxtà est Domi-
nus iis, qui tribulato sunt corde: &
20 humiles spiritu salvabit. Multæ tribu-
lationes justorum: & de omnibus his
21 liberabit eos Dominus. Custodit Do-
minus omnia ossa eorum: unum ex his
22 non conteretur. Mors peccatorum pes-
sima: & qui oderunt justum, delin-
23 quent. Redimet Dominus animas ser-
vorum suorum: & non delinquent
omnes qui sperant in eo.

Ipsi David. XXXIV.

Judica, Domine, nocentes me, expugna
2 impugnantes me. Apprehende arma
& scutum: & exurge in adjutorium
3 mihi. Effunde frameam, & conclude
adversus eos, qui persequuntur me:
dic animæ meæ, Salus tua ego sum.
4 Confundantur & revereantur, quæ-
rentes animam meam. Avertantur re-
trorsum & confundantur, cogitantes
mihi mala.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

7 †Οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξε, καὶ ὁ κύριος εἰσήκου-
σεν αὐτοῦ, † καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσω-
8 σεν αὐτόν. † Παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ
9 τῶν φοβουμένων αὐτὸν, καὶ ῥύσεται αὐτούς. † Γεύ-
σασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος, † μακάριος
10 ἀνὴρ ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν. † Φοβήθητε τὸν κύ-
ριον πάντες οἱ ἅγιοι αὐτοῦ, † ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα
11 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. † Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ
ἐπείνασαν, † οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ἐλατ-
12 τωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Δεῦτε
τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς. †
13 Τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν, † ἀγαπῶν ἡ-
14 μέρας ἰδεῖν ἀγαθάς; † Παῦσον τὴν γλῶσσάν σου
ἀπὸ κακοῦ, † καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. †
15 Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθὸν, † ζήτησον
16 εἰρήνην, καὶ δίωξον αὐτήν. † Ὀφθαλμοὶ κυρίου
17 ἐπὶ δικαίους, † καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν. † Πρόσ-
ωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακὰ, † τοῦ ἐξολοθρεῦ-
18 σαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. † Ἐκέκραξαν οἱ
δίκαιοι, καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν, † καὶ ἐκ πα-
19 σῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς. † Ἐγγὺς
κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν, † καὶ
20 τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει. † Πολλαὶ αἱ
θλίψεις τῶν δικαίων, † καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται
21 αὐτοὺς ὁ κύριος. † (γ) Φυλάσσει πάντα τὰ ὀστᾶ
22 αὐτῶν, † ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται. † Θάνατος
ἁμαρτωλῶν πονηρὸς, † καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον
23 πλημμελήσουσι. † Λυτρώσεται κύριος ψυχὰς δούλων
αὐτοῦ, † καὶ οὐ μὴ πλημμελήσουσι πάντες οἱ ἐλπίζον-
τες ἐπ' αὐτόν.

MS. A. (γ) Φυλάσσει κύριος πάντα

(α) Τῷ Δαυὶδ. λδ'.

1 † Δίκασον κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με, † πολέμη-
2 σον τοὺς πολεμοῦντάς με. † Ἐπιλαβοῦ ὅπλου καὶ
3 θυρεοῦ, καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν (β) μοι. † Ἔκχεον
(γ) ῥομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξεναντίας τῶν καταδι-
ωκόντων με, † εἰπὸν τῇ ψυχῇ μου, Σωτηρία σου (δ)
4 ἐγώ εἰμι. † Αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν οἱ ζη-
τοῦντες τὴν ψυχήν μου, † (ε) ἀποστραφείησαν εἰς τὰ
ὀπίσω καὶ (ζ) καταισχυνθείησαν † οἱ λογιζόμενοί μοι
κακά.

MS. A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. (β) μου. (γ) ῥομφαίαν σου, (δ) εἰμὶ ἐγώ. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν (ε) ἀποστραφήτωσαν (ζ) καταισχυνθήτωσαν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

7 Iste pauper clamavit: & Do-
minus exaudivit eum: & de o-
mnibus tribulationib[us] ejus salva-
vit eum. 8 [c] Immittet angelus
Domini in circuitu timentium e-
um, & eripiet eos. 9 Gustate, [d]
& videte, quoniã suavis est Do-
min[us]. Beat[us] vir, qui sperat in eũ.
10 Timete Dominum omnes San-
cti ejus: quoniã non est inopia ti-
mentibus eum. 11 [e] Divites e-
guerunt, & esurierunt; inquiren-
tes autẽ Dominum, non minuen-
tur omni bono. DIAPSALMA.
12 Venite filii, (d) audite me; ti-
morem Domini docebo vos. 13
Quis est homo, qui vult vitã, di-
ligit dies videre bonos? 14 Conti-
ne linguã tuã à malo, & labia
tua ne loquantur dolum. 15 De-
clina à malo, & fac bonũ: quæ-
re pacẽ, & [f] persequere eã. 16
[g] Oculi Domini super justos, et
aures ej[us] in preces eorũ. 17 Vul-
tus autẽ Domini super facientes
mala; ut perdat de terra memo-
riã eorum. 18 Clamaverunt ju-
sti, & Dominus exaudivit eos: et
ex omnibus tribulationibus eorũ
liberavit eos. 19 Juxtà est Do-
minus iis qui (e) [h] contrito sunt
corde: & humiles spiritu salva-
bit. 20 Multæ tribulationes justo-
rum, & de omnibus his liberabit
eos Domin[us]. 21 Custodit [i] omnia
ossa eorum: unum ex eis non con-
teretur. 22 Mors [k] peccatorum
pessima: [l] & qui oderunt ju-
stum, [m] delinquent. 23 Redimet
Dominus animas servorum suo-
rum: & non [n] delinquent o-
mnes qui (f) sperant in eum.

1 (a) Ipsi David. XXXIV.
[a] Iudica, Domine, (b) nocẽtes
me: impugna (c) impugnantes me.
2 Apprehende arma [b] & scu-
tum: & exurge in adjutorium
mihi. 3 (d) [c] Effunde frameã,
& conclude advers[us] eos qui per-
sequuntur me. Dic animæ meæ,
Salus tua ego sũ. 4 Confundantur
et revereantur, [d] quærentes a-
nimã meã: avertãtur retrorsũm
et confundantur, cogitantes mi-
hi mala.

Versio ÆTHIOPICA.

7 ዝንቱ፡ነዳይ፡ ጸርሐ፡ ወእግዚአብሔር፡ ሰምዖ፡፡ ወእምኵሉ፡ምንደቤሁ፡አድኃኖ፡፡
8 ይትዐየን ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር፡፡ 8
አዑደሙ ፡ ለእለ ፡ ይፈርህዎ ፡ ወያድኅኖ
9 ሙ፡፡ በዐሙ፡ወታእምሩ፡ከመ፡ኄር፡እ
ግዚአብሔር፡፡ ብፁዕ፡ ብእሲ፡ ዘተወከለ፡በ 9
10 ቱ፡፡ ፍርህዎ፡ለእግዚአብሔር፡ኵልክሙ፡ 10
ቅዱሳኑ፡፡ እስመ፡ አልቦሙ፡ ተፅናስ፡ለእለ፡
11 ይፈርህዎ፡፡ ብዑላንሰ፡ነደዩ፡ወርኅቡ፡፡ 11
ወእለሰ፡ የኃሥሥዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኢተጸ
ነሱ፡እምኵሉ፡ ሠናይ፡፡ ንዑ፡ደቂቅየ፡ 12
12 ወስምዑኒ፡፡ፈሪሆ፡ እግዚብሔር፡ እመህርክ
ሙ፡፡ መኑ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ዘይፈቅድ፡ 13
13 ሐይወ፡፡ወያፈቅር፡ ይርአይ፡ መዋዕለ፡ ሠናየ
14 ተ፡፡ ክላእ፡ልሳነከ፡እምእኩይ፡፡ወከናፍ 14
ሪከኒ፡ከመ፡ ኢይንብባ፡ ጕሕሉተ፡፡ ተገሐ 15
15 ሥ ፡ እምእኩይ፡ ወግበር ፡ ሠናየ፡፡ ኅሥሣ፡
ለሰላም፡ ወዴግና፡፡ እስመ ፡ አዕይንቲሁ፡ 16
16 ለእግዚአብሔር ፡ ኀበ ፡ ጻድቃኑ፡፡ ወእዝ
17 ኑሁ፡ኀበ፡ስእለቶሙ፡፡ ገጹ፡ለእግዚአብ 17
ሔር ፡ ኀበ፡እለ ፡ ይገብሩ ፡ እኩየ፡፡ ከመ፡
ይሠረዉ ፡ እምድር ፡ ዝክሮሙ፡፡ ጸር 18
18 ኁ፡ ጻድቃን፡ ወእግዚአብሔር ፡ ሰምዖሙ፡፡
ወእምኵሉ፡ምንደቤሆሙ፡አድኃኖሙ፡፡
19 ቅሩብ፡ እግዚአብሔር ፡ ለየዋሃን ፡ ልብ፡፡ወ 19
ያድኅኖሙ፡ለትሑታን፡መንፈስ፡፡ ብዙኅ፡ 20
ሕማሞሙ ፡ ለጻድቃን፡፡ ወእምኵሉ፡ ያድ
20 ኅኖሙ፡እግዚአብሔር፡፡ እግዚአብሔ 21
21 ር ፡ የዐቅብ ፡ ኵሉ ፡ አዕጽምቲሆሙ፡፡
ወኢይትቀጠቀጥ ፡ አሐዱ ፡ እምውስቴቶ
22 ሙ፡፡ ሞቱ፡ለኃጥእ፡ጸዋግ፡፡ ወእለሰ፡ይ 22
ጸልእዎ፡ለጻድቅ፡ይኔስሑ፡፡ ይቤዙ፡ 23
23 እግዚአብሔር ፡ ነፍሰ፡ አግብርቲሁ፡፡ ወኢ
ይኔስሑ ፡ኵሎሙ፡ እለ ፡ ይትዌከሉ፡ቦቱ፡፡

ዘደዊት፡፡

1 ሀሎ ገፋዕዎሙ፡ እግዚኦ፡ ለእለ፡ይገፍዑኒ፡፡ 1
ፅብዖሙ፡እግዚኦ፡ለእለ፡ይጸብኡኒ፡፡ ንሣ 2
2 እ፡ ወልታ፡ወኵናተ፡ወተንሥእ፡ ውስተ፡ ረድኤ
ትየ፡፡ መላኀ፡ሰይፈከ፡ወዕግቶሙ፡ለእለ፡ 3
3 ሮዱኒ፡፡ በሎ፡ ለነፍስየ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ረድኤ
ትኪ፡፡ ለይትኀፈሩ፡ወይኅሰሩ፡ኵሎሙ፡እ 4
4 ለ፡የኀሥሥ፡ለነፍስየ፡፡ ወይግብኡ፡ድኅሬሆ 5
ሙ ፡ ወይትኀፈሩ ፡ እለ ፡ መከሩ ፡ እኩየ፡
ላዕሌየ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] Vallabit angelus [d] intelligite quàm bonus [e] Divites quidem [f] submitte ei. [g] Quoniam oculi [h] mansueto sunt [i] Dominus omnia [k] peccatoris [l] & quidẽ qui [m] pigebit eos. [n] pœnitebit omnes PSAL. xxxiv. [a] Opprime eos, Domine, qui me opprimunt: impugna, Domine, [b] et gladium: [c] Evagina frameam, & circumvalla eos qui [d] omnes quæ-
rentes.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * هذا المسكين صرخ فاستجاب له الرب * ومن جميع احزانه خلصه * ملاك الرب يعسكر حول
8 كل خايفيه ويخلصهم * ذوقوا وتيقنوا ان الرب طيب هو * طوبي للانسان المتوكل عليه * اتقوا
9 الرب يا جميع قديسيه * فانه لا منقصة لاتقيايه * الاغنياء افتقروا وجاعوا * والذين يطلبون
10 الرب لا يعدمون الخيرات * هلموا ايها الابناء واسمعوا مني * لاعلمكم مخافة الرب * من هو الرجل
11 الذي يهوي الحياة * ويحب ان يري اياما صالحة * كف لسانك من الشر * وشفتيك لكيلا
12 تتكلما بالغدر * حد عن الشر واصنع الخير * اطلب السلامة واتبعها * فان عيني الرب علي
13 الصديقين * واذنيه مصغيتان الي طلبتهم * وجه الرب علي صانعي الشر * يمحي ذكرهم من علي
14 الارض * الصديقون صرخوا فاستجاب لهم الرب * ومن جميع شدايدهم خلصهم * الرب قريب
15 من المنكسري قلوبهم * يخلص المتواضعين بروحهم * كثيرة هي احزان الصديقين * ومن
16 جميعها يخلصهم الرب * الرب يحفظ جميع عظامهم وواحدة منها لا تنكسر * موت الخطاة شرير
17 ومبغضوا الصديق يهلكون * الرب يخلص انفس عبيده * ولا يخيب جميع المتوكلين عليه *
18 الليلويا * المزمور الرابع والثلثون *
19 * نبوة علي التجسد وما فعله الشعب بارمياء * وعدده * نط * استيخن *
20 حاكم يا رب الذين يظلموني * قاتل الذين يقاتلوني * خذ سلاحا وترسا وقم لمعونتي * استل
21 سيفا ورد الذين يطردوني * وقل لنفسي انا مخلصك * وليخزا ويبهت جميع طالبي نفسي
22 وليرجع علي عقبه ويخزي المفكرون علي بالشر *
23

Iste pauper clamavit, & exaudivit eum 7
Dominus, & ex omnibus mœstitiis ejus
salvavit eum. Angelus Domini castrame- 8
tatur circa omnes timentes eum, & libe-
rat eos. Gustate, & certi estote quòd 9
Dominus suavis est. Beatus homo qui con-
fidit in eo. Colite Dominum, omnes 10
Sancti ejus, quia non est defectus culto-
ribus ejus. Divites depauperati sunt, & 11
esurierunt: & ii qui quærunt Dominum,
non privabuntur bonis. Venite, filii, & 12
audite ex me, ut doceam vos timorem Do-
mini. Quis est homo, qui vult vitam, & 13
diligit videre dies bonos? Cohibe linguam 14
tuam à malo, & labia tua, ut ne loquan-
tur dolum: Declina à malo, & fac bonum, 15
quære pacem, & sequere eam. Nam ocu- 16
li Domini super justos, & aures ejus in-
tentæ ad preces eorum; Facies Domini 17
contra operantes malum, deleat memori-
am eorum de terra. Justi clamaverunt, 18
& exaudivit eos Dominus, & ex omni-
bus tribulationibus eorum liberavit eos.
Dominus proximus est confractis cordi- 19
bus, salvabit humiles spiritu. Multæ sunt 20
calamitates justorũ, & ex omnib[us] libera-
bit eos Dominus. Dominus custodit omnia 21
ossa eorũ, et unũ ex ipsis non cõfringetur.
Mors peccatorum improba, & osores justi
peribunt. Dominus redimet animas ser- 22
vorum suorum, & non fraudabit omnes
confidentes in se. Alleluja.

PSAL. XXXIV.

Prophetia de Incarnatione, et de 1
iis quæ perpetravit populus in
Jeremiam. Et numerus ver. 59.

Iudica, Domine, eos qui opprimunt me:
pugna cum eis qui impugnant me. Sume 2
arma et scutum, & surge in adjutorium
meum. Evagina gladium, pelle eos qui 3
persequuntur me: & dic animæ meæ, Ego
sum Salvator tuus. Et confundantur & 4
obstupescant omnes petentes animam me-
am: revertantur super calcaneos suos,
& erubescant cogitantes mihi ma-
lum.

תהלים : לה

eorum via Erit .impellens Domini angelus & ;venti facies ad gluma ficut Erunt
5 יהיו כמץ לפני־רוח ומלאך יהוה דחה: יהי־דרכם
Quoniam .eos perfequens Domini angelus & ;lubricitates & ,tenebrofitas
6 חשך וחלקלקת ומלאך יהוה רדפם: כי־
eum Invadet .meæ animæ foderunt gratis :fui retis foveam mihi abfconderunt gratis
7 חנם טמנו־לי שחת רשתם חנם חפרו לנפשי: תבואהו
defolationem in ;eum capiet ,abfcondit quod ipfius rete & ,cognofcet non ,defolatio
8 שואה לא ידע ורשתו אשר־טמן תלכדו בשואה
.ejus falute in gaudebit :Domino in exultabit mea anima Et .eam in cadet
9 יפל־בה: ונפשי תגיל ביהוה תשיש בישועתו:
forti à afflictum eripiens ?tu ficut quis Domine :dicent mea offa Omnia
10 כל עצמותי תאמרנה יהוה מי כמוך מציל עני מחזק
:iniquitatis teftes Surgent ?eum rapiente à egenum & ,pauperem & ;eo præ
11 ממנו ועני ואביון מגזלו: יקומון עדי חמס
,bono pro malum mihi Reddent .me interrogabunt cognovi non quæ
12 אשר לא־ידעתי ישאלוני: ישלמוני רעה תחת טובה
affligebam ,faccus mea veftis ,ipfos ægrotando in ego Et .meæ animæ orbitatem
13 שכול לנפשי: ואני בחלותם לבושי שק עניתי
,focius fi Ac .revertebatur meum finum fuper mea oratio & :meam animam jejunio in
14 בצום נפשי ותפלתי על־חיקי תשוב: כרע־
.me incurvabam atratus ,matrem lugens tanquam ,ambulabam ,mihi frater fi ac
כאח לי התהלכתי כאבל־אם קדר שחותי:
me fuper fe congregaverunt ,fe congregaverunt & ,funt læti mea claudicatione in Et
15 ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי
fubfannatoribus hypocritis In .filuerunt non & ,profciderunt :cognovi non & ,percuffi
16 נכים ולא ידעתי קרעו ולא־דמו: בחנפי לעגי
?videbis quandiu Domine .fuis dentibus me fuper fremendo ;fubfannatione
17 מעוג חרק עלי שנימו: אדני כמה תראה
.meam unicam leunculis à ;eorum defolationibus à meam animam reduc
השיבה נפשי משאיהם מכפירים יחידתי:
mihi lætentur Ne .te laudabo forti populo in :magno cœtu in tibi Confitebor
18 אודך בקהל רב בעם עצום אהללך: אל־ישמחו־לי
19 ,loquentur pacem non Quia .oculo annuant gratis me odientes :falfò mei inimici
20 איבי שקר שנאי חנם יקרצו־עין: כי לא שלום ידברו
fecerunt dilatare Et .cogitabunt fraudum verba ;terræ tranquillos fuper &
21 ועל רגעי־ארץ דברי מרמות יחשבון: וירחיבו
,Domine Vidifti .nofter oculus vidit ;euge ,Euge :dixerunt ,fuum os me fuper
22 עלי פיהם אמרו האח האח ראתה עינינו: ראיתה יהוה
evigila & ,te Sufcita .me à te elonges ne Domine :taceas ne
23 אל־תחרש אדני אל־תרחק ממני: העירה והקיצה
me Judica .meam litem ad ,mi Domine & ,mi Deus :meum judicium ad
24 למשפטי אלהי ואדני לריבי: שפטני
dicant Ne .mihi lætentur ne & ,mi Deus Domine tuã juftitiam fecundùm
25 כצדקך יהוה אלהי ואל־ישמחו־לי: אל־יאמרו
,afficiantur Pudore .eum Abforpfimus :dicant ne ;noftræ animæ Euge :fuo corde in
26 בלבם האח נפשנו אל־יאמרו בלענוהו: יבשו
,erubefcentia & ,pudore induantur :meo malo læti pariter erubefcant &
ויחפרו יחדו שמחי רעתי ילבשו־בשת וכלמה
.me fuper fe magnificantes
המגדילים עלי:

תרגום Targum.

5 יהוון היך מוצא קדם זעפא ומלאכא דיי דחי :
6 יהי אורחתהון חשוכא וחבירא ומלאכא
דיי רדיף להון : ארום מגן פרסו לותי
7 שיח מצדהון מגן כמנו לנפשי : תיתיה שליא
8 לא יתחכם ומצדתיה די פרס תצידיה בשליא
9 יפול בה : ונפשי תחדי במימרא דיי תדוץ
בפורקניה : כולהון אברי תהוין אמרין
10 יי מן כותך פצי עניא מן תקיף מניה ועניא
11 וחשיכא מן אנסיה : קימין סהדי חטופין
12 מן דלא חכימית שילין לי : פרעין לי בישתא
13 חלף טבתא בען למתכל לנפשי : ואנא
בעדן מרעותהון לבישת סקא סגפית בצומא
14 נפשי וצלותי על עובי תתוב : היך חברא
והיך אחא דילי הלכית היך אבילא דמתאבל
15 על אמיה חכיר שחירת : ובתברי חדו
ואתכנשו מתכנשין עלי רשיעיא דמככין לי
במלהון ולא חכימית אלו מבזעין משכי
16 ולא מפקין דמא : במלי שעיעותא ומרהביא
17 וממקניא מעסן עלי ככיהון : יי כמה אית
חמי אתיב נפשי משליתהון מבני אריויא
18 גושמי : אודי קדמך בכנשתא רבא בעמא
19 תקיפא אשבחנך : לא יחדון עלי בעלי
20 דבבי שקרא סנאי מגן רמזין בעיניהון : ארום
לא שלמא ממללין ועל צדיקי ארעא דניחין
21 בעלמא ההוא מלי נכלין מחשלין : ואפתיאו
עלי פמהון אמרו חדוא חדוא חמת עיננא :
22 חמיתא יי לא תשתוק יי לא תתרחיק מני :
23 אתער ותקיץ לדיני אלהי ומרי נצחני יי
24 לתגרתי : דון יתי כצדקתך יי אלהי ולא יחדון
25 עלי : לא יימרון בלבהון חדיא רת נפשנא
26 דלמא יימרון גמרנא יתיה : יבהתון ויתכנעון
כחדא דחדין על בישתי ילבשון בהתא
וכסופא דמתרברבן עלי :

Paraph. Chald Verf. Lat.

Sint ficut palea coram vento, & angelus Domini impellat. Sit via illorum tenebræ & *caligo* : & angelus Domini perfequatur eos. Quoniam fine caufa tetenderunt mihi foveam retis fui : fine caufa infidiati funt animæ meæ. Veniat ei defolatio & non advertat : & rete ejus quod abfcondit, capiat eum; in defolationem ipfam cadat. Et anima mea gaudebit in verbo Domini : exultabit in redemptione ejus. Omnia membra mea dicent, Domine quis fimilis tibi, eripiens afflictum à fortiori fe, & pauperem & mendicum à raptore fuo? Surgentes teftes iniqui, quæ nefciebam, interrogabant me. Reddebant mihi malum pro bono, quærentes orbare animam meam. Ego verò in tempore infirmitatis eorum induebar facco ; affligebam jejunio animam meam : oratio autem mea ad finum meum revertetur. Ac fi focius & frater meus fuiffet, ita cum eo ambulabam : ficut lugens, qui luget matrem fuam, obfcurus humiliabar. Et in tribulatione mea lætati & congregati funt: convenerunt adverfum me impii, qui conterunt me verbis fuis, & nefcivi; etiamfi lacerarent pellem meam, non tamen eliciebant fanguinem. Verbis autem blanditiarum, fubfannatoriis, & derifonis frendent contra me dentibus fuis. Domine ufquequo refpicies? converte animam meam à defolationibus eorum, à filiis leonum corpus meum. Confitebor coram te in congregatione magna : in populo valido laudabo te. Non lætentur de me auctores inimicitiæ meæ falfo ; odientes me fine caufa, annuentes oculis fuis. Quoniam non pacem loquuntur : & contra juftos terræ quiefcentes in feculo illo, verba dolofa cogitant. Et dilataverunt fuper me os fuum, & dixerunt, Evax evax; vidit oculus nofter. Vidifti Domine, ne fileas Domine, ne elongeris à me. Evigila & expergifcere ad judiciũ meũ, Deus meus, & auctor victoriæ meæ *Domine* ad litem meam. Judica me fecundùm juftitiam tuam Domine, Deus meus, & ne lætentur de me. Non dicant in cordibus fuis, Lætata eft anima noftra: ne fortè dicant, Devoravimus eum. Erubefcant & confundantur pariter, qui lætantur malo meo : induantur pudore, & confufione, qui magnificantur fuper me.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]

Fiant ficut pulvis corã vento, & angelus Domini impellat eos. Obfcuretur via illorum, fintq; in ea lubricitates, & angelus Dei perfequatur illos. Quoniã abfconderunt mihi laqueos, & rete tetenderunt animæ meæ. Veniat fuper eos malum ex improvifo, & rete quod tetenderunt, capiat illos: & in foveam quam foderunt, cadant. Anima autem mea exultabit in Deo, & delectabitur in falute ejus: Et omnia offa mea dicent ; Domine, quis eft ut tu, qui eripis inopem ab inimico fuo, & pauperem atque inopẽ ab eo qui rapit eũ violentér? Surrexerunt teftes iniquitatis, & quod minimè fciebam, rogaverunt me. Retribuerunt mihi malum pro bono, & perdiderunt animam meam ex hominibus. At ego in infirmitate eorum indutus fum cilicio, & humiliavi animam meam jejunio, & oratio mea in finũ meum reverfa eft. Ut amicus & ut frater ambulabam, & velut is qui fedet in mœrore, afflictus fum. In paffione mea convenerunt & gratulati funt mihi. Congregati funt adverfùm me diu, & ignoravi. Cum gloria eorum, & ludibrio ipforum frenduerunt contra me dentibus fuis. Domine mi, fat vidifti: reduc animam meam à tumultu eorum, & à leonibus unitatem meam. Confitebor tibi in Ecclefia magna, & inter populos multos laudabo te. Ne quæfo gaudeant mihi hoftes mei falfidici, qui odio habent me gratis: qui nictant oculis fuis. Et pacem minimè dicunt ; & adverfùs humilem terræ dolum machinantur. Aperuerunt contra me os fuum, atque dixerunt; Ehe, ehe, vidit in eo oculus nofter. Vidifti Deus, nè fileas: Domine mi, & ne recedas à me. Expergifcere ad judicium meum, Deus meus & Dominus meus, & vide oppreffionem meam. Judica me fecundùm juftitiam tuam, Domine : ut ne gaudiant mihi, Nec dicant in corde fuo, Quievit anima noftra, & fubmerfim' eũ. Confundantur & pudefiãt fimul qui volunt malũ meũ: et qui fefe attollunt contra me, induantur ignominiã.

Versio VULG. LAT.

5 Fiant tanquã pulvis ante faciẽ venti : &
6 angelus Dñi coarctans eos. Fiat via illo-
rum tenebræ & lubricum : & angelus
7 Dñi persequens eos. Quoniã gratis abs-
conderunt mihi interitũ laquei sui : su-
pervacuè exprobraverunt animã meã.
8 Veniat illi laqueus, quem ignorat: & ca-
ptio, quã abscondit, apprehendat eum:
& in laqueũ cadat in ipsum. Anima autẽ
9 mea exultabit in Dño : & delectabitur
super salutari suo. Omnia ossa mea dicẽt;
10 Dñe, quis similis tibi ? Eripiens inopẽ
de manu fortiorũ ejus : egenum & pau-
perẽ à diripientib' eum. Surgentes te-
11 stes iniqui, quæ ignorabã interrogabant
12 me. Retribuebant mihi mala pro bonis:
13 sterilitatẽ animæ meæ. Ego autẽ cũ mi-
hi molesti essent, induebar cilicio. Hu-
miliabam in jejunio animã meã: & ora-
14 tio mea in sinu meo convertetur. Quasi
proximũ, & quasi fratrẽ nostrũ, sic com-
placebã: quasi lugens & contristatus sic
15 humiliabar. Et adversũ me lætati sunt, &
convenerunt: cõgregata sunt sup me fla-
16 gella, & ignoravi. Dissipati sunt, nec cõ-
puncti, tentaverũt me, subsãnaverunt me
subsannatione: frẽduerũt sup me dentib'
17 suis. Dñe, quãdo respicies? restitue animã
meam à malignitate eorum, à leonib' u-
18 nicam meã. Confitebor tibi in ecclesia
magna, in populo gravi laudabo te. Non
19 supergaudeant mihi qui adversantur mi-
hi iniquè: qui oderunt me gratis & an-
20 nuunt oculis. Quoniã mihi quidẽ pacifi-
cè loquebantur: & in iracundia terræ lo-
21 quentes, dolos cogitabant. Et dilatave-
rũt sup me os suũ: dixerũt; Eugè, eugè,
22 viderunt oculi nostri. Vidisti, Dñe, ne si-
23 leas: Dñe, ne discedas à me. Exurge et in-
tende judicio meo: De' me', & Dñs me-
24 us, in causã meã. Judica me secundũ ju-
stitiã tuam, Dñe Deus me', & non super-
25 gaudeant mihi. Non dicant in cordibus
suis; Eugè, eugè, animæ nostræ: nec dicãt;
26 Devoravim' eũ. Erubescant & revere-
antur simul, qui gratulantur malis
meis. Induantur confusione & reveren-
tiã qui magna loquuntur super me.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

5 Γενηθήτωσαν ὡσεὶ (*)χνοῦς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου, † καὶ
6 ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς. † Γενηθήτω ἡ ὁ-
δὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίσθημα, † καὶ ἄγγελος κυρίου
7 καταδιώκων αὐτούς. † Ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι
διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν, † μάτην ὠνείδισαν τὴν
8 ψυχήν μου. † (η) Ἐλθέτω αὐτοῖς παγὶς ἣν οὐ γινώ-
σκουσι, † καὶ ἡ θήρα ἣν ἔκρυψαν, (θ) συλλαβέτω
αὐτούς, † καὶ ἐν τῇ παγίδι (ι) πεσοῦνται ἐν αὐτῇ.
9 † Ἡ δὲ ψυχή μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ, † τερ-
10 φθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ. † Πάντα τὰ ὀστᾶ
μου ἐροῦσι, (κ) Κύριε τίς ὅμοιός σοι; † ῥυόμενος (λ)
πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ, † καὶ πτωχὸν καὶ
11 πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν. † Ἀναστάντες
μάρτυρες ἄδικοι, ἃ οὐκ ἐγίνωσκον, (μ) ἐπηρώτων
12 με. † (ν) Ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ (ξ) ἀντὶ κα-
13 λῶν, † καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου. † Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ
αὐτοὺς παρενοχλεῖν μοι, ἐνεδυόμην σάκκον· † καὶ
ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, † καὶ ἡ προσευ-
14 χή μου εἰς κόλπον μου (ο) ἀποστραφήσεται. † Ὡς πλη-
σίον ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον οὕτως εὐηρέστουν, † ὡς
15 πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. † Καὶ
κατ' ἐμοῦ (π) εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν, † συνήχθησαν
16 ἐπ' ἐμὲ μάστιγες καὶ οὐκ ἔγνων· † Διεσχίσθησαν καὶ οὐ
κατενύγησαν. † ἐπείρασάν με, ἐξεμυκτήρισάν με
μυκτηρισμόν, † ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐ-
17 τῶν. Κύριε πότε ἐπόψῃ, † ἀποκατάστησον τὴν ψυ-
χήν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν, † ἀπὸ λεόντων
18 τὴν (ρ) μονογενῆ μου. † Ἐξομολογήσομαί (σ) σοι κύριε
ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ, † ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε.
19 † Μὴ ἐπιχαρείησάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι (τ) μα-
ταίως, † οἱ (υ) μισοῦντές με δωρεὰν, καὶ διανεύον-
20 τες ὀφθαλμοῖς. † Ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν,
21 † καὶ (φ) ἐπ' ὀργῇ δόλους διελογίζοντο. † Καὶ ἐ-
πλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν, † (χ) εἶπαν, Εὖγε,
22 εὖγε, εἶδον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. † Εἶδες κύριε, μὴ
23 παρασιωπήσῃς, † κύριε μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. † Ἐξ-
εγέρθητι κύριε, καὶ πρόσχες τῇ κρίσει μου, † ὁ θεός
24 μου, καὶ ὁ κύριός μου εἰς τὴν δίκην μου. † Κρῖνόν (ψ)
με κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου † κύριε ὁ θεός μου,
25 καὶ μὴ ἐπιχαρείησάν μοι. † Μὴ εἴποισαν ἐν καρδίαις
αὐτῶν, Εὖγε, εὖγε τῇ ψυχῇ ἡμῶν· † μηδὲ (ω)
26 εἴποιεν, Κατεπίομεν αὐτόν. † Αἰσχυνθείησαν καὶ ἐντρα-
πείησαν ἅμα οἱ ἐπιχαίροντές τοῖς κακοῖς μου· † ἐν-
δυσάσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν † οἱ (*) μεγαλορ-
ρημονοῦντες ἐπ' ἐμέ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

6 Fiant tanquã pulvis ante fa- 5
ciem venti: et angelus Domini[e]
tribulans eos. 7 Fiat via eorum 6
tenebræ, & lubricum: & ange-
lus Domini persequens eos. 8
Quoniam (e) gratis absconde- 7
runt [f] mihi interitum laquei
sui: (f) supervacuè exprobrave-
runt animam meam. 9 Veniat il- 8
lis (g) laqueus, quem ignorant: &
[g] captio, quam occultaverunt,
comprehendat illos : & in la-
queum cadant in ipsum. 10 Ani- 9
ma autem mea exultabit in Do-
mino, delectabitur super (h) salu-
tare ejus: 11 Omnia ossa mea[h] 10
dicent; Domine, quis similis tibi ?
12 Eripiens inopem de manu[i]
fortiorum ejus , & egenum, &
pauperem à diripientibus eum. 13
[k] Insurgentes testes iniqui, quæ 11
ignorabam, interrogabant me. 14
Retribuebant mihi mala (i) pro 12
bonis, et (k)[l] sterilitatem animæ
meæ. 15 Ego autem, cùm mihi mo- 13
lesti (l) essent, induebar cilicio, 16
et humiliabã in jejunio animam
meam : & oratio mea in sinum
meũ (m) convertetur. 17 Quasi 14
(n) proximũ, quasi fratrẽ nostrũ,
ita complacebã : (o) quasi lugens,
et contristatus, sic[m] humiliabar.
18 Et[n] adversùs (p) me lætati 15
sunt, & convenerunt.[o] Congre-
gata sunt super me (q) flagella, et
ignoravi. 19[p] Dissipati (r) sunt, 16
nec compuncti : (s) tentaverunt
me, subsannaverũt me subsanna-
tione; frenduerũt super me denti-
bus suis. 20 Domine , quando[q] 17
respicies ? restitue animam meam
à (t) malignitate[r] eorum, à leo-
nib' (u) unicã meã. 21 Confitebor 18
[s] tibi, et (x) in ecclesia magna,
in populo (y) gravi laudabo te. 22
Non supergaudeant mihi, qui ad- 19
versantur mihi (z) vanè, qui ode-
runt me gratis, & annuũt oculis.
23 Quoniã mihi quidẽ (ω) paci- 20
ficè loquebantur, et in[t] iracun-
dia (aa) dolos cogitabant. 24 Et 21
dilataverunt super me os suum :
dixerũt, Eugè, eugè, [v] viderunt
oculi nostri. 25[x] Vidisti, Domi- 22
ne, ne (bb) sileas: Domine, ne disce-
das à me. 26 Exurge, Domine, & 23
intende judicio meo, Deus meus,
& Dominus meus , in causam
(cc) meam. 27 Judica me secundùm (dd) justitiã tuam[y], Dominus Deus meus: & non super- 24
gaudeant mihi. 28 Non dicant in cordibus suis, Eugè, eugè, animæ nostræ : nec dicant, 25
Devoravimus eum. 29 Erubescant, & [z] revereantur simul, qui gratulantur malis meis. 30 Induantur confusione, & verecundiã, qui (ee) [aa] magna loquuntur super me. 26

Versio ÆTHIOPICA.

ለይኩኑ፡ከመ፡ጸበል፡ዘቅድመ፡ገጸ፡ነፋስ፡፡ወ 6
መልአከ፡እግዚአብሔር፡ለይሣቅዮሙ፡፡፡
ለትኩን፡ፍኖቶሙ፡ ጽልመተ፡ወጸልሞተ፡፡ ወመ 7
ልአከ፡እግዚአብሔር፡ለይሰደዶሙ፡፡፡እስ 8
መ፡በከንቱ፡ ኀብኡ፡ሊተ፡መሠገርተ፡ ዖግፍ
ሎሙ፡፡ወበከንቱ፡ አመንዘዝዋ፡ ለነፍስየ፡፡፡
ለትምጽኦሙ፡ መሠገርት፡ እንተ፡ ሊያእም 9
ሩ፡፡ ወተአኀዙሙ፡ መሠገርት፡ እንተ፡ኀብ
ኡ፡፡ወይደቁ፡ውስተ፡ይእቲ፡መሠገርት፡፡፡
ወነፍስየሰ፡ትትፌሣሕ፡በእግዚአብሔር፡፡ ወ 10
ትትሐሠይ፡በአድኅኖቱ፡፡፡ ኵሉ፡አዕጽም 11
ትየ፡ይብሉከ፡፡ እግዚኦ፡ ሙኑ፡ከማከ፡፡፡
ታድኅኖ፡ለነዳይ፡እምእደ፡ዘይትዔገሎ፡፡ ለ 12
ነደይ፡ወለመስኪን፡እምእደ፡ዘይመስጦ፡፡፡
ተንሥኡ፡ሳዕሌየ፡ሰማዕተ፡ዐመፃ፡፡ ወዘሊየእ 13
ምር፡ነበቡ፡ሳዕሌየ፡፡፡ ፈደዩኒ፡እኪተ፡ህየ 14
ንተ፡ሠናይት፡፡ ወአኅጥዕዋ፡ውሉደ፡ለነፍስ
የ፡፡፡ ወአንሰ፡ሶበ፡ አስርሑኒ፡ለበስኩ፡ ሠ 15
ቀ፡፡፡ ወአሕመምክዋ፡በጾም፡ለነፍስየ፡፡ 16
ወጸሎትየኒ፡ገብአ፡ውስተ፡ሕፅንየ፡፡፡ ከመ 17
ዘ፡ለአኀዊየ፡ወለቢጽየ፡ ከማሁ፡አድሎኩ፡፡
ወከመ፡ ዘይላሑ፡ወይቴክዝ፡ ከማሁ፡አትሐ
ትኩ፡ ርእስየ፡፡፡ ተጋብኡ፡ሳዕሌየ፡ ወተፈ 18
ሥሑ፡፡ ተማከሩ፡ ይቅሥፉኒ፡ ወሊያእምር
ኩ፡፡፡ ተሰብሩ፡ ወኢደንገፁ፡፡ ፈተኑኒ፡ 19
ወተሳለቁ፡ሳዕሌየ፡ወሠሐቁኒ፡፡ ወሐቀዩ፡ስነኒ
ሆሙ፡ሳዕሌየ፡፡፡ እግዚኦ፡ማእዜኑ፡ትፈት 20
ሕ፡ሊተ፡፡ አድኅና፡ለነፍስየ፡እምእኩየ፡ምግ
ባሮሙ፡፡ወእምአናብስት፡ ለባሕቲትየ፡፡፡
እገኒ፡ለከ፡ እግዚኦ፡በውስተ፡ ማኅበር፡ ዐቢ 21
ይ፡፡ ወእሴብሐከ፡በውስተ፡ሕዝብ፡ክቡድ፡፡
ወኢይትፌሣሑ፡ሳዕሌየ፡እለ፡ ይጻልኡኒ፡ በ 22
ዐመፃ፡፡ እለ፡ይፀርሩኒ፡ በከንቱ፡ወይትቃጸቡ
ኒ፡በአዕይንቲሆሙ፡፡፡እስመ፡ሊተሰ፡ሰላመ፡ 23
ይትናገሩኒ፡፡ወይመክሩ፡በቍጽር፡ ያመንስው
ኒ፡፡፡ወአብቀዉ፡አፉሆሙ፡ሳዕሌየ፡፡ወይቤ 24
ሉ፡ እኒቋዕ፡ እንቋዕ፡ ርእየ፡ በአዕይንቲ
ነ፡፡፡ርኢ፡እግዚኦ፡ወኢታርምም፡፡እግዚ 25
ኦ፡ኢትርሐቅ፡እምኔየ፡፡፡ ተንሥእ፡እግ 26
ዚኦ፡አጽምእ፡ ፍትሕየ፡፡ አምላኪየ፡እግዚ
እየ፡ውስተ፡ቅሥትየ፡፡፡ ፍታሕ፡ሊተ፡እ 27
ግዚኦ፡አምላኪየ፡ በከመ፡ጽድቅከ፡፡ ወኢይ
ትፌሥሑ፡ሳዕሌየ፡፡፡ ወኢይበሉ፡ በልቦ 28
ሙ፡ እንቋዕ፡ እንቋዕ፡ሳዕለ፡ ነፍስየ፡፡ወኢይ
በሉ፡ውሕጥናሁ፡፡፡ ወይትኀፈሩ፡ወይኅሰ 29
ሩ፡እለ፡ይትፌሥሑ፡በሕማምየ፡፡፡ለይል 30
በሱ፡ኀፍረተ፡ወኀሳረ፡ እለ፡ የዐቢዩ፡ አፈሆ
ሙ፡ ሳዕሌየ፡፡

MS.A. (*) χνοῦς (η) Ἐλθέτω (θ) Συλλαβέτω αὐτὸν, (ι) πεσεῖται (κ) Κύριε, κύριε τίς (λ) πτωχὸν ἐκ στερεωτέρων αὐτοῦ, (μ) ἠρώτων με. (ν) Ἀνταπεδίδοσαν (ξ) ἀντὶ ἀγαθῶν, (ο) ἀποστραφήσεται. (π) ηὐφράνθησαν (ρ) μονογενῆ μου. (σ) σοι ἐν ἐκκλησίᾳ (τ) ἀδίκως, (υ) μισοῦντές δωρεὰν, (φ) ἐπ' ὀργὴν (χ) εἶπον, (ψ) μοι (ω) εἴποισαν, (*) μεγαλορημονοῦντες

INTERP. ÆTHIOP. [e] excrucians eos. [f] mihi laqueum ut perdant me: [g] laqueus, quẽ [h] dicent tibi; [i] eorum qui opprimunt eum, [k] Insurgunt adversus me testes, [l] et partu animã meam orbant. [m] humiliabam meipsum. [n] convenerunt adversus [o] Consultârunt ut me flagellent, & [p] Confracti sunt, [q] reddes mihi judiciũ? [r] operum eorũ, [s] tibi Domine, [t] dolosè cogitabant & pertentabant me. [u] vidimus eum oculis nostris. [x] Vide Domine, [y] Domine [z] revereantur qui [aa] magnificant ora ipsorum super

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وليكونوا مثل الغبار امام الريح * وملاك الرب يحزنهم * لتكن طريقهم زلقة ظلمة * وملاك الرب
7 يطردهم * لانهم اخفوا لي هلاك فخهم مجانا * وعيروا نفسي باطلا * فلياتهم الفخ الذي لا
9 يعرفونه * والمصيدة التي اخفوها فلتصدهم * وفي الفخ يقعون * نفسي تبتهج بالرب وتسر بخلاصه
10 * عظامي كلها تقول يا رب من يشبهك * تخلص المسكين من يدي من هو اقوي منه * والفقير
11 والبايس من يد الذين يخطفونهما * قام علي شهود الزور * وعما لم اعلم سايلوني * جازوني بدل
13 الخير شرا * وابادوا نفسي * وانا عند ما قاوموني لبست مسحا * وبالصيام اذللت نفسي * وصلاتي عادت
14 الي حضني * مثل صاحب واخ لي * كذلك كنت ارضيه * وكمن ينوح ويقطب كذلك تواضعت * اجتمعوا
16 علي وفرحوا * اجتمع علي الاسوار ولم اعلم * تفرقوا ولم يندموا * جربوني وهزوا بي هزءا * صروا علي اسنانهم
17 * يا رب متي تنظر * رد نفسي عن شرهم * ومن الاسد نجي وحدتي * اشكرك يا رب في جماعة كثير
19 وفي شعب صالح اسبحك * لا تسر بي المعادين لي ظلما * الذين شنوني مجانا * ويتغامزون بعيونهم
20 * لانهم تكلموا معي بالسلامة * وبالغضب فكروا بالدغل * وعلي المتواضعين في الارض يقولون
21 الكذب * وسعوا علي افواههم وقالوا نعما نعما رايت عيوننا * قد رايت يا رب فلا تغفل * يا رب لا تبعد
23 عني * قم يا رب وانظر سريعا في قضاي * الهي وربي احكم في ظلامتي * احكم لي مثل برك * ربي
25 والاهي لا تسرهم بي * ولا يقولون في قلوبهم نعما هنيا لنفوسنا * ولا يقولون قد ابتلعناه * ليخز
ويخجل جميعا الذين يفرحون بسروري * وليلبس الخزي والعار الذين يعظمون علي القول

Et sunt veluti pulvis ante ventũ, & Ange- 5
lus Domini affligat eos. Sit via eorum la- 6
psans, tenebrosa, & Angelus Domini inse-
ctetur eos. Eò quòd absconderunt mihi ex- 7
itium laquei sui gratis, & improperârunt
animæ meæ injustè. Adveniat eis laqueus 8
quem ignorant: et rete, quod absconderunt
mihi, capiat eos : & in laqueum cadant.
Anima mea exhilarabitur in Domino, & 9
exultabit in salute ejus. Ossa mea cuncta 10
dicent ; O Domine, quis est similis tibi ? li-
berator miseri de manibus ejus qui poten-
tior est ipso, & pauperis atque inopis de
manu eorũ qui rapiunt eos. Insurrexerunt 11
in me testes falsitatis, & de eo quod ne-
scivi, interrogârunt me. Retribuerunt mihi 12
pro bono malũ, et perdiderunt animã meã.
Et ego, quum mihi restitissent, indutus sum 13
cilicio, & jejunio humiliavi animam meã,
& oratio mea reversa est in sinum meum.
Tanquam proximo & fratri meo, sic obse- 14
quebar ei : & velut is qui gemit & a-
tratus est, sic me humiliavi. Congregati 15
sunt adversùm me, & lætati sunt : con-
gregati sunt adversùs me mali, & igno-
ravi. Dissipati sunt, & non pœnituit eos. 16
Tentaverunt me, & illuserunt mihi illusi-
one: frenduerunt in me dentibus suis. O 17
Domine, quando respicies? Revoca animã
meam à malignitate eorum, & à leone li-
bera singularitatem meam. Gratias agam 18
tibi, Domine, inter cœtum copiosum, & in
populo bono te celebrabo. Ne lætifices in 19
me adversantes mihi inique, qui oderunt
me gratis, & invicem innuunt oculis suis.
Nam ipsi locuti sunt mecum pacem, et cum 20
iracundia cogitârunt dolum, & de humi-
lib' in terra dicũt mendaciũ. Dilataverunt 21
adversũ me ora sua, & dixerunt; Euge,
euge, viderunt oculi nostri. Jam vidisti, O 22
Domine, ne negligas: O Domine, ne recedas
à me. Surge, O Domine, et vide citò judiciũ 23
meum: Deus meus, & Domine mi, judica
de oppressione mea. Judica mihi secun- 24
dùm justitiam tuam: Domine mi & Deus
me', ne lætifices eos in me. Neve dicant in 25
cordibus suis, Euge animabus nostris, et ne
dicant, Jam deglutivimus eum. Confun- 26
dantur, et pudefiant simul qui gaudent de
malis meis : et induantur confusione et
probrio, qui magnificant in me sermonem.

תהלים: לו לז

Magnificetur : semper dicent & ,meam Justitiam *volentes* exultabunt & , Laudabunt
27 ירנו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו תמיד יגדל
;tuam justitiam loquetur mea lingua Et .sui servi pacem *volens* Dominus
28 יהוה החפץ שלום עבדו: ולשוני תהגה צדקך
.tuam laudem die omni
כל־היום תהלתך:

PSAL. XXXVI. לו

interiori in impio prævaricationis Dictum .Davidi Domini servo Victori
1 למנצח לעבד־יהוה לדוד: נאם־פשע לרשע בקרב
se ad lenivit Quoniam .*ejus oculorum opposito ex* Dei pavor non :mei cordis
2 לבי אין־פחד אלהים לנגד עיניו: כי־החליק אליו
;iniquitas ej^s oris Verba .*odiendum ad* suam iniquitatē *inveniendum ad* ,ipsius oculis in
3 בעיניו למצא עונו לשנא: דברי־פיו און
: suo cubili *super cogitabit* Iniquitatem .*benefaciendum ad* intelligere desiit : dolus &
4 ומרמה חדל להשכיל להיטיב: און יחשב על־משכבו
cœlis in Domine .*reprobabit* non malum ;bonam non viam *super se statuet*
5 יתיצב על־דרך לא־טוב רע לא ימאס: יהוה בהשמים
,*Dei* montes sicut tua Justitia .*æthera* ad usque tua veritas ; tua misericordia
6 חסדך אמונתך עד־שחקים: צדקתך כהררי־אל
preciosa Quàm .Domine servabis animal & hominē : multa abyssus tua judicia
7 משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע יהוה: מה־יקר
.sperabunt tuarum alarum umbra in hominum filii & ! Deus tua misericordia
8 חסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון:
.eis dabis potum tuarū deliciarū torrente & ; tuæ domus pinguedine è Inebriabuntur
9 ירוין מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם:
.lumen videbimus tuo lumine in :*vitarum* vena tecum Quoniam
10 כי עמך מקור חיים באורך נראה־אור:
.corde rectos ad tuam Justitiam & ; te scientes ad tuam misericordiam Trahe
11 משך חסדך לידעיך וצדקתך לישרי־לב:
ceciderunt Ibi .me faciat *movere* ne impiorū manus & ;superbiæ pes *me invadat* Ne
12 אל־תבואני רגל גאוה ויד רשעים אל־תנדני: שם נפלו
13 .surgere potuerunt non & ,sunt expulsi : iniquitatis operarii
פעלי און דחו ולא־יכלו קום:

PSAL. XXXVII. לז

.iniquitatem facientes *in* zelaveris ne ;*malignos in succenseas* Ne .Davidi
1 לדוד אל־תתחר במרעים אל־תקנא בעשי עולה:
.decident germinis olus sicut & ; succidentur velociter herba tanquam Quoniam
2 כי כחציר מהרה ימלו וכירק דשא יבולון:
.veritatem pasce & ,terram habita : bonum fac & ,Domino in Spera
3 בטח ביהוה ועשה־טוב שכן־ארץ ורעה אמונה:
super Devolve .tui cordis petitiones tibi dabit & ;Domino *super* te delecta Et
4 והתענג על־יהוה ויתן־לך משאלת לבך: גול על־
5 .faciet ipse & ,eo *super* spera & ; tuam viam Dominum
יהוה דרכך ובטח עליו והוא יעשה:

תרגום TARGUM.

27 יבועון ויחדון תבעי צדקי ויימרון תדירא
יסגי יקרא דיי דצבי שלמא דעבדיה:
28 ולישני תרנן צדקתך כולי יומא תושבחתך:

לו

1 לשבחא לעבדא דיי לדוד: אמר מרדא
2 לחיבא במציעות לבבי לית דחלתא דיי
לקבל עינוי: ארום שעיע ליה בעינוי למשכח
3 חובין למסני אולפנא: מלי פומיה רשעא
4 ונכילו פסק למשכל לאוטבא: רשעא
חשיל על שוויה יתעתד על אורח דלא טב
5 ביש לא ירחק: יי בשמי שמיא טובך הימנותך
6 עד שחקי: צדקתך רמא היך טוריא תקיפיא
7 דינך עמיקין היך תהומא רבא בני נשא
8 ובעירא תפרוק יי: כמה יקיר טובך יי ובני
נשא בטלל שכינתך ישורון לרוחצן: יתרוון
9 כרהן ברכתא דביתך ומבוע בסימותך
10 תשקנון: ארום עמך טיפי מין חיין בזיו
11 יקרך נחמי נהורא: נגוד טובך על ידעך
12 וצדקתך על תריצי לבא: לא תארעני
רגלא דגיותנא וידיהון דרשיעיא לא
13 תטלטלנני: תמן נפלו עבדי שקר ידחין ולא
יוסיפון למקם:

לז

1 לדוד לא תגרג במבאשין למהוי דכוותהון
ולא תטנין בעבדי טלומא למזדוג עמהון:
2 מטול דסופיהון היך עסבא כסרהוביא
3 יתמוללון והיך ירוק דתאה יתרון: רחיץ
במימרא דיי ועבד טב שרי ארעא וחסין
4 בהימנותא: ותתפנק על יי ויתן לך משאלי
5 לבך: גלי על יי ארחתך וסבור על מימריה
והוא יעבד:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Gaudeant & lætentur qui quærunt justitiam meam: & dicant jugiter, Magnificetur gloria Domini, qui vult pacem servi sui. Et lingua mea meditabitur justitiam tuam; tota die laudem tuam.

Ad canendum servo Domini Davidi.

PSAL. XXXVI.

Dicit scelus impio in medio cordis *mei*: Non est timor Domini coram oculis ejus. Quia blanditur sibi in oculis suis ut inveniat *peccata*, & odio prosequatur doctrinam. Verba oris ejus impietas & dolus: destitit intelligere, ut benefaceret. Impietatem cogitat in cubili suo: manet in via non bona; malitiam non execratur. Domine in cœlis cœlorum bonitas tua: fides tua usque ad æthera. Justitia tua excelsa, sicut montes fortes; judicia tua profunda sicut abyssus magna: homines & jumenta salvabis Domine. Quàm preciosa est misericordia tua Dñe! homines autem in umbra majestatis tuæ morabuntur cum fiducia. Inebriabuntur *quasi* pinguedine benedictionis domus tuæ; & de scaturigine dulcedinis tuæ potabis eos. Quoniam apud te sunt stillicidia aquæ viventis: *in splendore* gloriæ tuæ videbimus lumen. Protrahe bonitatem tuam ad cognoscentes te: & justitiam tuam ad eos qui recti sunt corde. Ne occurrat in me pes superbi; & manus impiorum non *commoveant* me. Ibi ceciderunt operarii falsitatis; impulsi sunt, nec addunt ut surgant.

Davidi.

PSAL. XXXVII.

Ne *excesseris* in malignos ut fias illis similis; nec zelaveris in operarios iniquitatis ut *conjungaris* cum eis. Quoniā finis eorum sicut herba; citò succidentur, & tanquam viriditas herbæ defluent. Confide in verbo Domini, & fac bonum: inhabita terram, & *fortis esto* in fide. Et delectare in Domino; & dabit tibi petitiones cordis tui. Manifesta Domino viam tuam: & spera in verbo ejus, & ipse operabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܢܫܒܚܘܢ ܘܢܚܕܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܙܕܝܩܘܬܝ: ܘܢܐܡܪܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܕܪܒ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܕܨܒܐ
28 ܒܫܝܢܐ ܕܥܒܕܗ: * ܘܠܫܢܝ ܢܘܕܐ ܒܙܕܝܩܘܬܟ. ܘܟܠܗ ܝܘܡܐ ܠܬܫܒܚܬܟ.

1 * ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ * ܟܕ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܗ ܫܐܘܠ. ܘܡܢ ܡܟܣܢܘܬܐ
2 ܕܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܐܦ ܡܡܠܠܐ ܥܠ ܐܠܗܘܬܐ. ܦܣܘܩܐ ܝܐ. * ܡܬܒܩܐ ܥܘܠܐ ܒܚܛܗܐ
3 ܒܠܒܗ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܕܚܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ: * ܡܛܠ ܕܣܢܝܐ ܗܝ
4 ܒܥܝܢܘܗܝ ܕܢܫܒܘܩ ܚܛܗܘܗܝ ܘܢܣܢܐ ܐܢܘܢ. * ܦܬܓܡܐ ܕܦܘܡܗ ܟܐܒܐ ܘܢܟܠܐ: ܘܠܐ ܨܒܐ
5 ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ. * ܟܐܒܐ ܡܬܪܢܐ ܥܠ ܡܫܟܒܗ: ܘܡܬܢܩܦ ܠܐܘܪܚܐ ܕܠܐ ܫܦܝܪܐ
6 ܕܢܣܟܠ. * ܡܪܝܐ ܒܫܡܝܐ ܛܝܒܘܬܟ: ܘܗܝܡܢܘܬܟ ܥܕܡܐ ܠܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. * ܙܕܝܩܘܬܟ ܐܝܟ ܛܘܪܐ
7 ܕܐܠܗܐ: ܘܕܝܢܝܟ ܐܝܟ ܬܗܘܡܐ ܪܒܐ. ܒܢܝܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ ܦܪܩ ܐܢܬ ܡܪܝܐ: * ܡܐ ܣܓܝܐܝܢ
8 ܛܝܒܘܬܟ ܐܠܗܐ. ܘܒܢܝ ܐܢܫܐ ܒܛܠܠܐ ܕܟܢܦܝܟ ܢܬܟܣܘܢ: * ܢܪܘܘܢ ܡܢ ܫܘܡܢܗ ܕܒܝܬܟ.
9 ܘܡܢ ܢܚܠܐ ܕܒܣܝܡܘܬܟ ܐܫܩܐ ܐܢܘܢ: * ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܗܘ ܡܒܘܥܐ ܕܚܝܐ. ܘܒܢܘܗܪܟ ܚܙܝܢܢ
10 ܢܘܗܪܐ: * ܛܪ ܛܝܒܘܬܟ ܠܫܒܒܝܟ. ܘܙܕܝܩܘܬܟ ܠܬܪܝܨܝ ܠܒܐ: * ܠܐ ܬܝܬܐ ܥܠܝܢ ܪܓܠܐ
11 ܕܥܫܝܢܐ: ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܕܚܛܝܐ ܠܐ ܢܙܝܥܢ: * ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܢܦܠܘ ܟܠܗܘܢ ܦܥܠܝ ܥܘܠܐ.
12
13 ܐܬܬܪܥܘ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܩܡ. * ܫܘܒܚܐ ܘܪܝܫ ܡܣܩܬܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ *

1 * ܕܘܝܕ. ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܬܒܥ ܐܠܗܐ ܡܢ ܡܫܬܥܒܕܢܐ.
2 ܠܐ ܬܛܢ ܒܒܝܫܐ. ܘܠܐ ܬܗܪ ܒܥܒܕܝ ܥܘܠܐ: * ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܥܡܝܪܐ ܒܥܓܠ
3 ܢܝܒܫܘܢ: ܘܐܝܟ ܝܘܪܩܐ ܕܬܕܐܐ ܢܒܠܘܢ: * ܣܒܪ ܥܠ ܐܠܗܐ ܘܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܥܡܪ ܒܐܪܥܐ ܘܒܥܝ
4 ܗܝܡܢܘܬܐ: * ܣܒܪ ܒܡܪܝܐ ܘܢܬܠ ܠܟ ܫܐܠܬܐ ܕܠܒܟ. * ܓܠܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܘܪܚܟ
5 ܘܣܒܪ ܒܗ ܘܗܘ ܢܥܒܕ.

Laudes canant & gaudeant qui volunt victoriam meam, dicantque omni tempore quòd magnus est Dñs, qui gratam habuit pacem servi sui. Et lingua mea fatebitur justitiam tuam, totâque die laudes tuas.

PSAL. XXXVI.

Davidis: Quum sectaretur eum Saul. Nobis autem objurgatio inimicorum nostrorum. Ac præterea sermo de Deitate. Versus 11.

Contemplatur iniquus flagitium in corde suo, quia non est timor Dei ante oculos ejus: Quia exosum est in oculis ejus relinquere peccata sua, & odisse illa. Sermo oris ejus dolor est atque fraus, nec vult agere bonum. Dolorem cogitat super cubile suum, & incedit per viam quæ nequaquam bona est, ut delinquat. Domine, in cœlo misericordiæ tuæ, & fides tua usque ad cœlos cœli. Justitia tua sicut montes, O Deus, & judicia tua sicut abyssus magna: homines & jumenta salvas tu, Domine. Quàm multæ misericordiæ tuæ, Deus. Et filii hominum umbrâ alarum tuarum protegentur. Inebriabuntur pinguedine domûs tuæ, & de torrente tuo suavi potabis eos: Quoniam fons vitæ tecum est, & per lumen tuum videmus lumen. Custodi misericordiam tuam vicinis tuis, & justitiam tuam rectis corde. Ne adducas super nos pedem fortem, & manus sceleratorum ne moveat nos. Quoniam ibi cadunt omnes operantes falsitatem: corruunt, nec valent surgere.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. XXXVII.

Davidis. De iis qui dicunt, Qua de re non sumit Deus vindictam de insolentibus. Vers. 49.

Ne invideas scelestis, neque zeleris facientes iniquitatem. Quoniam sicut festucæ confestim arescunt, & sicut olus viride exiccantur. Spera in Deo & fac bonum: habita in terra, & quære fidem: Spera in Domino, & dabit tibi petitionem cordis tui: Dirige coram Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet:

Versio VULG. LAT.

27 Exultent & lætentur qui volunt justitiã
meam: & dicant semper; Magnificetur
Dominus, qui volunt pacẽ servi ejus. Et
28 lingua mea meditabitur justitiam tuã, to-
tã die laudem tuam.

1 In finem, servo Domini ipsi David. XXXV.

2 Dixit injustus ut delinquat in semet-
ipso: non est timor Dei ante ocu-
3 los ejus. Quoniã dolosè egit in conspe-
ctu ejus: ut inveniatur iniquitas ejus ad
4 odium. Verba oris ejus iniquitas, & do-
lus: noluit intelligere ut benè ageret. In-
5 iquitatẽ meditat⁹ est in cubili suo: asti-
tit omni viæ non bonæ, malitiã autẽ non
6 odivit. Domine, in cœlo misericordia
tua: & veritas tua usque ad nubes. Ju-
7 stitia tua sicut montes Dei: judicia tua
abyssus multa. Homines & jumenta sal-
vabis, Domine: Quemadmodũ multipli-
8 cãsti misericordiã tuã, Deus. Filii autẽ
hominũ, in tegmine alarũ tuarũ spera-
bunt. Inebriabuntur ab ubertate do-
9 mûs tuæ: & torrente voluptatis tuæ po-
tabis eos. Quoniã apud te est fons vi-
10 tæ: & in lumine tuo videbimus lumen.
11 Prætende misericordiã tuã scientibus te,
& justitiã tuã his, qui recto sunt corde.
12 Non veniat mihi pes superbiæ: & ma-
13 nus peccatoris non moveat me. Ibi ce-
ciderunt qui operantur iniquitatẽ: ex-
pulsi sunt, nec potuerunt stare.

1 Psalmus ipsi David. XXXVI.

Noli æmulari in malignantibus: neq;
2 zelaveris facientes iniquitatẽ. Quoniam
tanquàm fœnum velociter arescent: &
quemadmodùm olera herbarum citò de-
3 cident. Spera in Domino, & fac bonita-
tem: & inhabita terram, & pascéris in
4 divitiis ejus. Delectare in Domino: &
5 dabit tibi petitiones cordis tui. Revela
Domino viam tuam, & spera in eo: &
ipse faciet.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

27 †(α)Ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείησαν †(β) οἱ θέ-
λοντες τὴν δικαιοσύνην μου, †καὶ εἰπάτωσαν δι-
απαντὸς, (γ)Μεγαλυνθείη ὁ κύριος, †οἱ θέλοντες
28 τὴν εἰρήνην τοῦ δούλου αὐτοῦ. † Καὶ ἡ γλῶσσά
μου μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου, † ὅλην τὴν
ἡμέραν τὸν ἔπαινόν σου.

MS. A. (α)Ἀγαλλιάσονται, (β)ἐπὶ σοὶ οἱ θέ-
λοντες (γ) Μεγαλυνθήτω

1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ (α)δούλῳ κυρίου τῷ
Δαυίδ. λε΄.

2 †Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ,
†οὐκ ἔστι φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
3 τοῦ. †Ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, †τοῦ εὑρεῖν
4 τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι. †Τὰ ῥήματα τοῦ
στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος, †οὐκ ἠβου-
5 λήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι. †Ἀνομίαν (β)ἐλο-
γίσατο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ, †παρέστη πάσῃ ὁδῷ
6 οὐκ ἀγαθῇ, †(γ)τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισε. †Κύ-
ριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου, †καὶ ἡ ἀλήθειά
7 σου ἕως τῶν νεφελῶν. †Ἡ δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη
θεοῦ, †τὰ κρίματά σου (δ) ὡσεὶ ἄβυσσος πολ-
8 λή. †ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις κύριε, †Ὡς
ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός· †(ε)οἱ δὲ υἱοὶ τῶν
ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι.
9 †Μεθυσθήσονται ἀπὸ πιότητος οἴκου σου, †καὶ τὸν
10 χειμάῤῥουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς. †Ὅτι
παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς, †ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα
11 φῶς. †Παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκου-
σί σε, †καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ
12 καρδίᾳ. †Μὴ (ζ) ἐλθέτω μοι ποὺς ὑπερηφανίας,
13 †καὶ χεὶρ (η) ἁμαρτωλῶν μὴ σαλεύσαι με. †Ἐκεῖ
(θ) ἔπεσον πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, †
ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι.

MS. A. (α) Δαυὶδ ψαλμός. (β) διελογίσατο
(γ) κακίᾳ δὲ οὐ (δ) ἄβυσσος πολλή. (ε) οἱ δὲ οἱ
(ζ) ἐλθάτω (η) ἁμαρτωλοῦ μὴ σαλεύσει με. (θ)ἔπεσαν

1 (α) Τῷ Δαυίδ. λς΄.

†Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, †μη-
2 δὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν. †Ὅτι ὡσεὶ
χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται, †καὶ ὡσεὶ λά-
3 χανα χλόης ταχὺ ἀποπεσοῦνται. †Ἔλπισον ἐπὶ
κύριον, καὶ ποίει χρηστότητα, †καὶ κατασκήνου τὴν
4 γῆν, καὶ (β)ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς. †Κα-
τατρύφησον τοῦ κυρίου, καὶ (γ) δώσει σοι τὰ αἰτή-
5 ματα τῆς καρδίας σου. †Ἀποκάλυψον πρὸς
κύριον τὴν ὁδόν σου, †καὶ ἔλπισον ἐπ᾽ αὐτὸν, καὶ αὐτὸς ποιήσει.

MS. A. (α) Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) ποιμανθήσει (γ) δώη

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

31 *Exultent, & lætentur, qui volunt justitiam meam: & dicant semper, Magnificetur Dominus, qui volunt pacem servi ejus.*
32 *Et lingua mea meditabitur justitiam tuam, totâ (ff) die laudem (gg) tuam.*

(a) In finem, servo Domini Davidi. XXXV.

1 DIXIT (b) *injustus ut delinquat in semet ipso: non est timor Dei ante oculos ejus.* 2 *Quoniam dolose egit* [a] *in conspectu ejus; ut (c) inveniret iniquitatem suam, & odisset.* 3 *Verba oris ejus iniquitas, & dolus: noluit intelligere, ut benè ageret.* 4 *Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni viæ non bonæ: (d)* [b] *malitiam autem non odivit.* 5 *Domine, in cœlo misericordia tua: & veritas* [c] *tua (e) usque ad nubes.* 6 *Justitia (f) tua, sicut montes Dei; judicia tua (g) sicut abyssus multa.* 7 *Homines & jumenta salvabis, Domine: (h) Quemadmodũ multiplicâsti misericordiam tuam, Deus.* 8 *Filii autem hominum (i) in tegmine alarum tuarum sperabunt;* 9 *Inebriabuntur ab ubertate domûs tuæ: & (k) torrentem voluptatis tuæ potabis eos.* 10 *Quoniam apud te est fons vitæ: in lumine tuo videbim⁹ lumen.* 11 [d] *Prætende misericordiam tuam scientibus te, & justitiam (l) tuam iis qui recto sunt corde.* 12 *Non veniat mihi pes superbiæ: & manus peccatorum non moveat me.* 13 *Ibi ceciderunt (m) omnes, qui operantur iniquitatem: expulsi sunt, & non potuerunt stare.*

Ipsi David. XXXVI.

1 NOLI (a) *æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.* 2 *Quoniam, tanquam fœnum, velociter arescent: & quemadmodùm* [a] *olera (b) herbarum, citò decident.* 3 *Spera in Domino, & fac bonitatem, &* [b] *inhabita terram: & pascêris in divitiis ejus.* 4 *Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.* 5 *Revela ad (d) Dominum viam tuam; & spera in eo, & ipse faciet.*

Versio ÆTHIOPICA.

27 ለይትፈሥሑ : ወይትሐሠዩ : እለ : ይፈቅዱ 31
ዋ : ለጽድቅየ :: ወይበሉ : በኵሉ : ጊዜ : ለዐቢ
ይ : እግዚአብሔር :: እለ : ይፈቅዱ : ሰላመ :
28 ገብርከ ::=፦ ልሳንየ : ያነብብ : ጽድቀከ : 32
ወኵሎ : ለዓለ : ስብሐቲከ ::=፦

1 ፍጻሜ : ዘገብረ : እግዚአብሔር :
ዘደዊት ::

ሀቤ ይነብብ : ኃጥእ : በዘ : ያስሕት : ርእሶ :: 1
2 ወአልቦ : ፍርሀተ : እግዚአብሔር : ቅድመ :
አዕይንቲሁ ::=፦ እስመ : ፀልሐወ : በልሳኑ :: 2
3 ሶበ : ትረክቦ : ኃጢአቱ : ይጸልኣ ::=፦
ቃለ : አፈሁ : ዐመፃ : ወጕሕሉት :: ወኢፈ 3
ቀደ : ይለቡ : ከመ : ያሠኒ ::=፦ ወሐለየ : 4
4 ዐመፃ : በውስተ : ምስካቡ :: ወቆመ : በፍ
5 ናተ : እንተ : በኵሉ : ኢኮነት : ሠናይተ ::
ወኢተሀከዮ : ለእኪት ::=፦ እግዚኦ : 5
በሰማይ : ሣህልከ :: ወጽድቅከኒ : እስከ :
ደመናት ::=፦ ወርትዕከኒ : ከመ : አድባረ : 6
6 እግዚአብሔር :: ኵነኔከ : ዕሙቅ : ጥ
ቀ ::=፦ ሰብአ : ወእንስሳ : ታድኅን : እግ 7
7 ዚኦ :: በከመ : አብዛኅከ : ምሕረተከ :
እግዚኦ ::=፦ ደቂቀ : እጓለ : እመሕያ 8
ው : ወይትዌከሉ : በታሕተ : ክነፊከ ::=፦
8 ወይረውዩ : እምጠለ : ቤትከ :: ወትሰቅዮ 9
ሙ : እምፈለገ : ትፍሥሕትከ ::=፦ እ 10
9 ስመ : እምኀቤከ : ነቅዐ : ሕይወት :: በብ
ርሃንከ : ንሬኢ : ብርሃነ ::=፦ ስፋሕ : ምሕ 11
ረተከ : እግዚኦ : ላዕለ : እለ : ያእምሩከ ::
10 ወጽድቅከኒ : ለርቱዓነ : ልብ ::=፦ ኢይም 12
11 ጽአኒ : እግረ : ትዕቢት :: ወእደ : ኃጥእ : ኢ
ይሁከኒ ::=፦ ህየ : ወድቁ : ኵሎሙ : ገበር 13
ተ : ዐመፃ :: ይሰደዱ : ወኢይክሉ : ቀዊመ ::
12
ዘደዊት ::
13 ሀኒ ኢትቅናዕ : ላዕለ : እኩያን :: ወኢት 1
ቅናዕ : ላዕለ : ገበርተ : ዓመፃ ::=፦ እስ 2
መ : ከመ : ሣዕር : ፍጡነ : ይየብሱ :: ወከመ :
ኃመልማለ : ሐመል : ፍጡነ : ይወድቁ ::=፦
ተወከል : በእግዚአብሔር : ወግበር : ሠና 3
የ :: ወየኃድሮከ : ደብ : ምድር :: ወይሬ
እየከ : ደብ : ብዕሉ ::=፦ ተፈሣሕ : በእግ 4
1 ዚአብሔር : ወይሁበከ : ስእለተ : ልብከ ::=፦
2 ክሥት : ለእግዚአብሔር : ፍኖተከ :: ወ 5
ተወከል : ቦቱ : ውእቱ : ይገብር : ለከ ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. xxxv. [a] linguâ suâ; cùm invenitur iniquitas ejus, odit. [b] neque tædet eum malitiæ. [c] etiam tua [d] Extende misericordiam tuam, Domine, PSAL. xxxvi. [a] Olus viride, citò [b] inhabitare te faciet super terram, & pascet te divitiis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 *يبتهج ويسر الذين يهوون بري* وليقولوا في كل حين ليعظم الرب* الذين يريدون سلامة
28 عبدك *لساني يتلو عدلك وتمجيدك النهار كله* اللليلويا*
1 * المزمور الخامس والثلثون * *مسالة طالوت اياه وكيف اعطاه
العهود وفيه تبكيت المنافقين وذكر الاهوت * وعدده * كو * استيخن*
2 *يقول مخالف الناموس انه يخطي في ذاته* وليس خوف الله امام عينيه *لانه صنع الغش
3
4 قدامه* لما وجد خطيته وابغضها *كلام فيه اثم ودغل* لم يرد ان يفهم ليعمل الخير *فكر في
5
6 الاثم على مضجعه* وقف في كل طريق غير صالحة* ولم يثقل عليه الشر * يا رب في السماء
7 رحمتك* وبرك ينتهي الى السحاب *عدلك مثل جبال الله* احكامك مثل اللجج العميقة* الناس
8 والبهايم انت تخلصهم* يا رب *مثلما اكثرت رحمتك* يا الله وبنو البشر بظلال كنفك
9 يستبشرون *ومن دسم بيتك يشبعون* ومن وادي نعمتك يشربون *لان ينبوع الحياة عندك*
10
11 بنورك نعاين النور *ابسط رحمتك على الذين يعرفونك* وعدلك لمستقيمي القلوب *لا
12
13 تكسني ارجل المتعظمين* ولا ترعزعني ايدي الخاطيين *لان هناك سقط عاملوا الاثم ابعدوا
فلم يستطيعوا القيام* الليلويا* * المزمور السادس والثلثون *
1 *موعظه وتعليم * وعدده * كز * استيخن* لا تغاير فاعلي الشر* ولا تغاير صانعي
2 الاثم *لانهم مثل العشب سريعا يجفون* ومثل البقل الاخضر عاجلا يذبلون *توكل على الرب
3
4 واصنع الخير* واسكن على الارض وارع على غناها *افرح بالرب فيعطيك مطلوبات قلبك
5 *اكشف سبيلك للرب وتوكل عليه* وهو يصنع لك*

27 *Exultent et lætentur qui volunt justitiam meã: & dicant in omni momento, Magnificetur Domin⁹, qui cupiunt salutẽ servi tui.*
18 *Lingua mea meditatur æquitatem tuã, & glorificationem tuam die totâ. Alleluja.*

PSAL. XXXV.

1 Petente eum Saule. Et quomodo inierit cum eo fœdera. Præterea continetur in eo objurgatio in scelestos, & mentio Divinitatis. Et numerus ver. 16.

2 *Dicit refractarius legis peccatorum se intra semetipsum, & non est timor Dei ante oculos ejus;*
3 *Quia dolum egit in conspectu ejus, quando invenit peccatum suum & odivit illud.*
4 *Sermo oris ejus iniquitas & dolus; noluit intelligere, ut faceret bonum.*
5 *Architectatus est iniquitatem super cubili suo. Stetit in omni via non bona, & non fuit onerosum ei flagitium.*
6 *O Domine, in cœlo misericordia tua, & justitia tua pervenit ad nubes;*
7 *Æquitas tua veluti montes Dei: judicia tua veluti abyssi profundæ. Hominum & jumentorum tu es Salvator, O Domine;*
8 *Quo pacto multiplicâsti misericordiam tuam, O Deus! Quinetiam filii hominum sub umbra alæ tuæ protegentur,*
9 *Et deliciis domûs tuæ saturabuntur, & de torrente voluptatis tuæ bibent.*
10 *Quoniam fons vitæ apud te est, per lumen tuum videbimus lumen.*
11 *Extende misericordiam tuam in eos, qui te cognoscunt: & justitiam tuam in rectos cordibus.*
12 *Non terrebunt me pedes superborum, neque tremefacient me manus peccatorum.*
13 *Quoniam ibi ceciderunt operantes iniquitatem: amoti sunt, & non potuerunt surgere. Alleluja.*

PSAL. XXXVI.

1 Admonitio, & documentum. Et numerus ver. 27.

NE æmuleris operantes malum, & ne invideas facientibus iniquitatem;
2 *Quoniam ipsi veluti herba velociter arescent, & tanquam olus viride citò marcescent.*
3 *Confide in Domino, & fac bonũ: & habita in terra, & pascere divitiis ejus.*
4 *Lætare in Domino, & largietur tibi optata cordis tui.*
5 *Detege semitas tuas Domino, et confide in eo, et ipse faciet tibi.*

תהלים : לז

Tace .meridiem sicut tuum judicium & ; tuam justitiam lumen sicut educet Et
6 והוציא כאור צדקך ומשפטך כצהרים: דום
facientem virum in ; suam viam secundantem in succenseas ne ,eum expecta & ,Domino
7 ליהוה והתחולל לו אל תתחר במצליח דרכו באיש עשה
,succenseas ne ; excandescentiam relinque & ,naso à Remitte .versutias
8 מזמות: הרף מאף ועזב חמה אל תתחר
expectantes & ; excidentur maligni Quoniam .malefaciendum ad veruntamen
9 אך להרע: כי מרעים יכרתון וקוי
;impius non &,paululum adhuc Et .terram accipient hæreditate ipsi Dominum
10 יהוה המה יירשו ארץ: ועוד מעט ואין רשע
,terram capient hæreditate humiles Et .ipse non & ,ejus locum super advertes &
11 והתבוננת על מקומו ואיננו: וענוים יירשו ארץ
; justum contra impius Machinans .pacis multitudine super delectabuntur &
12 והתענגו על רב שלום: זמם רשע לצדיק
quòd vidit quia ; ei ridebit Dominus .suis dentibus eum super frendens &
13 וחרק עליו שניו: אדני ישחק לו כי ראה כי
projiciendum ad ,suum arcum tetenderunt & ,impii solverunt Gladium .ejus dies veniet
14 יבא יומו: חרב פתחו רשעים ודרכו קשתם להפיל
ingredietur eorum Gladius .via rectos mactandum ad ; egenum & ,afflictum
15 עני ואביון לטבוח ישרי דרך: חרבם תבוא
copia præ justo paululum Bonum .confringentur eorum arcus & ; eorū cor in
16 בלבם וקשתותם תשברנה: טוב מעט לצדיק מהמון
sustentans & ; confringentur impiorum brachia Quia .magnorum impiorum
17 רשעים רבים: כי זרועות רשעים תשברנה וסומך
eorū hæreditas & ; perfectorū dies Dominus Sciens .Dominus justos
18 צדיקים יהוה: יודע יהוה ימי תמימם ונחלתם
famis diebus in & ; malo tempore in afficientur pudore Non .erit seculum in
19 לעולם תהיה: לא יבשו בעת רעה ובימי רעבון
; agnorum preciositas sicut Domini inimici &,peribunt impii Quia .saturabuntur
20 ישבעו: כי רשעים יאבדו ואיבי יהוה כיקר כרים
; reddet non & ,impius accipiens Mutuum .defecerunt fumo in ,defecerunt
21 כלו בעשן כלו: לוה רשע ולא ישלם
; terram accipient hæreditate ejus benedicti Quia .dans & ,miserescens justus &
22 וצדיק חונן ונותן: כי מברכיו יירשו ארץ
ej⁹ viam & ,firmantur hominis gressus Domino A .excidentur ejus maledicti &
23 ומקלליו יכרתו: מיהוה מצעדי גבר כוננו ודרכו
.ejus manum sustentans Dominus quia ; præcelabitur non ,ceciderit Cùm .volet
24 יחפץ: כי יפל לא יוטל כי יהוה סומך ידו:
ejus semen & ; derelictum justum vidi non & ,senui etiam ,fui Puer
25 נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו
.benedictionē in ejus semē & ; mutuans & ,miserans die Omni .panem quærens
26 מבקש לחם: כל היום חונן ומלוה וזרעו לברכה:
;judicium diligens Dominus Quia .seculum in habita & ; bonum fac & ,malo à Recede
27 28 סור מרע ועשה טוב ושכן לעולם: כי יהוה אהב משפט
impiorum semen & ; custodientur seculū in : suos misericordes derelinquet non &
ולא יעזב את חסידיו לעולם נשמרו וזרע רשעים
.eam super seculum in habitabunt & ; terram accipiēt hæreditate Justi .succidetur
29 נכרת: צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה:

תרגום TARGUM.

6 ויפוק היך נהורא צדקך ודינך היך טיהרא:
7 שתוק קדם יי ואוריך ליה לא תתגרג
ברשיעא דמצלח אורחיה בגברא דעבד עיצת
8 חטאין: אוריך מרגיז ושבוק רתחא לא
9 תתגרג ברם לאבאשא: מטול דמבאשין
ישתיצון ודסברין במימרא דיי הנון ירתון
10 ארעא: ותוב בזעיר וליתוהי רשיעא ותתבין על
11 אתריה וליתוי: וענותנין ירתון ארעא
12 ויתפנקון על סגיעות שלמא: חשב רשיעא
13 ביש על צדיקא ומעסי עלוי ככוי: יי יגחך
עלוי ארום חמא ארום על יומא דתבירה:
14 חרבא שליפו רשיעיא ומתחו קשתהון
למקטול עניי וחשיכי למכוס תריצי אורחא:
15 16 סיפיהון תעול בלבהון וקשתתהון יתברון: טב
קדם יי זעירות צדיקיא מרכפת רשיעין
17 סגיעין: ארום דרועי דרשיעיא יתברון
18 ותמיך צדיקיא מימרא דיי: ידיעין קדם
יי יומיהון דשלמין ואחסנתהון לעלם תהי:
19 לא יבהתון בעדן בישתא וביומי אולצנא
20 יסבעון: ארום רשיעיא ייבדון ובעלי דבביא
דיי היך יקר פלגיסין דמן אולא מתפטמין
וסופיהון מתנכסין היכנא רשיעי יסופון
21 ובתנן גהנם יגמרון: מוזיף רשיעא ולא
22 פרע וצדיק מחיס ויהב: מטול דמתברכין
במימרא ירתון ארעא ודמתלטטין במותא
23 ישתיצון: מן קדם יי פסיעתוי דגברא
24 מתקנן ואורחתיה יתרעי: ארום יפול
25 מרע לא ימות מטול דיי סעד בידיה: טלי
הוית ברם סבית לא חמית צדיקא שביקא
26 ובנוי תבעין לחמא מחוסרנא: מן בגלל
27 דכל יומא חיס ומוזיף ודרעיה לברכתא: סטי
28 מביש ועבד טיבו ושרי לחיי עלמא: ארום
יי רחם דינא ולא ישבוק ית חסידוי לעלם
29 מנטרין ובניהון דרשיעיא ישתצון: צדיקיא
יחסנון ארעא וישרון לעלמין עלה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Et *exibit* sicut *lux justitia tua* ; & judicia tua sicut *meridies*. Tace coram Domino, & expecta eum : ne *excites* [*teipsum*] in impium prosperam viam suam reddentem; in hominem exequentem consilium peccatorum. Procul sis ab iracundia, & missum fac furorem : ne *incitatus* fueris ut nequiter facias. Quoniam qui nequiter agunt, exterminabuntur : & qui confidunt in verbo Domini, ipsi hæreditabunt terram. Et adhuc modicum, & non erit impius : & intendes ad locum ejus, & non erit. Et mites hæreditabunt terram, & delectabuntur in multitudine pacis. Cogitat impius malum adversus justum : & frendet super eum dentibus suis. Dominus subsannabit eum ; quoniam prospicit, quòd adventet dies contritionis ipsius. Gladium evaginaverunt impii, & tetenderunt arcum suum ut interficiant egenos & obscuros, ut mactent rectos via. Gladius eorum penetret in cor eorum : & arcus eorum confringantur. Melius est coram Domino modicum justi, quàm divitiæ peccatorum multæ. Quoniam brachia impiorum confringentur : sustentat autem justos *Verbum Domini*. *Cogniti sunt coram Domino* dies perfectorū; & hæreditas eorum in æternum erit. Non confundentur in tempore malo ; & in diebus famis saturabuntur. Quoniam impii peribunt & auctores inimicitiæ Domini, sicut gloria vervecum, *qui primùm impinguantur, ac* tandem jugulantur ; sic impii deficient, & in fumo gehennæ consumentur. Mutuat impius & non reddit ; justus verò miseretur, & donat. Propterea qui benedicuntur in verbo [*ejus*,] hæreditabunt terram : & qui maledicuntur in *morte* excidentur. A præsentia Domini gressus hominis diriguntur : & via ejus grata erit. Et si ceciderit in infirmitatē, non morietur : quoniam Dominus sustinet eum manu. Puer fui, nunc autem senui, & non vidi justum derelictum : nec filios ejus quærentes panem præ inopia. Propterea quod tota die miseretur, & commodat : et semen ejus in benedictione. Recede à *malo*, et operare bonum : ut habites in *vita sempiterna*. Quoniam Dominus amat judicium ; et non deseret *misericordes* suos, in æternum custodientur : et filii impiorum exterminabuntur. Justi hæreditabunt terram, et habitabunt in secula super eam.

Versio SYRIACA, cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܢܦܩ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܙܕܝܩܘܬܟ܂ ܘܕܝܢܟ ܐܝܟ ܛܗܪܐ : * ܒܥܝ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܨܠܝ ܩܕܡܘܗܝ܂
7 8 ܘܠܐ ܬܛܢ ܒܓܒܪܐ ܕܥܒܕ ܥܘܠܐ ܘܡܨܠܚܐ ܐܘܪܚܗ : * ܫܠܝ ܡܢ ܚܡܬܐ ܘܐܬܬܢܝܚ
9 ܡܢ ܪܘܓܙܐ܂ ܘܠܐ ܬܛܢ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܬܐ : * ܡܛܠ ܕܒܝܫܐ ܢܬܚܪܒܘܢ܂ ܘܕܡܣܒܪܝܢ
10 ܒܡܪܝܐ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ : * ܡܢ ܒܬܪ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ ܬܒܥܝܘܗܝ ܠܥܘܠܐ ܘܠܝܬܘܗܝ܂ ܘܬܚܘܪ ܒܐܬܪܗ
11 ܘܠܐ ܢܫܬܟܚ : * ܘܡܣܟܢܐ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ܂ ܘܢܬܒܣܡܘܢ ܒܣܘܓܐܐ ܕܫܠܡܐ :
12 13 * ܡܬܚܡܬ ܥܘܠܐ ܥܠ ܙܕܝܩܐ܂ ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܥܠܘܗܝ : * ܘܡܪܝܐ ܓܚܟ ܒܗ܂
14 ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܕܐܬܐ ܝܘܡܗ : * ܣܝܦܐ ܫܡܛܘ ܥܘܠܐ ܘܡܬܚܘ ܩܫܬܐ܂ ܕܢܩܛܠܘܢ
15 ܠܡܣܟܢܐ ܘܠܒܨܝܪܐ : ܘܠܬܪܝܨܝ ܐܘܪܚܬܗܘܢ܂ * ܣܝܦܗܘܢ ܬܥܘܠ ܠܠܒܗܘܢ :
16 17 ܘܩܫܬܬܗܘܢ ܬܬܬܒܪ܂ * ܦܩܚ ܩܠܝܠ ܠܙܕܝܩܐ : ܡܢ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܘܠܐ܂ * ܡܛܠ
18 ܕܕܪܥܝܗܘܢ ܕܥܘܠܐ ܢܬܬܒܪܘܢ : ܘܡܣܡܟ ܠܙܕܝܩܐ ܡܪܝܐ܂ * ܘܝܕܥ ܡܪܝܐ ܝܘܡܬܗܘܢ ܕܬܡܝܡܐ :
19 ܘܝܪܬܘܬܗܘܢ ܠܥܠܡ ܬܗܘܐ܂ * ܠܐ ܢܒܗܬܘܢ ܒܥܕܢܐ ܒܝܫܬܐ : ܘܒܝܘܡܝ ܟܦܢܐ ܢܣܒܥܘܢ܂
20 * ܡܛܠ ܕܥܘܠܐ ܐܒܕܝܢ : ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܡܫܡܢܐ ܣܦܘ܂ ܘܐܝܟ ܬܢܢܐ ܫܠܡܘ :
21 22 * ܝܙܦ ܥܘܠܐ ܘܠܐ ܦܪܥ܂ ܘܙܕܝܩܐ ܡܪܚܡ ܘܝܗܒ : * ܦܣܘܩܐ * ܡܛܠ ܕܡܒܪܟܘܗܝ
23 ܕܡܪܝܐ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ܂ ܘܠܝܛܘܗܝ ܢܣܬܦܘܢ : * ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡܬܬܩܢܝܢ ܗܠܟܬܗ ܕܓܒܪܐ܂
24 25 ܘܐܘܪܚܗ ܗܘ ܡܬܩܢ : * ܡܛܠ ܕܐܢ ܢܦܠ ܠܐ ܡܬܬܒܪ܂ ܕܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܒܐܝܕܗ : * ܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܣܒܬ܂
26 ܘܠܐ ܚܙܝܬ ܠܙܕܝܩܐ ܕܐܫܬܒܩ : ܘܠܐ ܠܙܪܥܗ ܕܒܥܐ ܠܚܡܐ܂ * ܐܠܐ ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܡܪܚܡ
27 ܘܡܘܙܦ : ܘܙܪܥܗ ܡܬܒܪܟ܂ * ܥܪܘܩ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܘܥܒܕ ܛܒܬܐ : ܘܐܬܢܝܚ ܠܥܠܡ܂
28 * ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܕܝܢܐ ܪܚܡ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܙܕܝܩܘܗܝ : ܐܠܐ ܠܥܠܡ ܢܛܪ ܐܢܘܢ܂ ܘܙܪܥܗܘܢ
29 ܕܥܘܠܐ ܢܐܒܕ : * ܘܙܕܝܩܐ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ܂ ܘܢܥܡܪܘܢ ܥܠܝܗ ܠܥܠܡ :

Prodétq, ut lumen justitiā tuam, & judicia tua ceu meridiem. Pete à Domino, & ora in conspectu illius, & ne invideas viro facienti iniquitatē, cujus prospera est via. Sile à furore, & quiesce ab ira, neque æmuleris ad perpetrandā iniquitatem. Quia maligni deficiunt; at qui sperant in Domino, hæreditate possidebunt terram. Post tempus breve quæres scelestum, & non erit : & intueberis locū ejus, nec invenietur. Pauperes autē hæreditariò possidebunt terrā, & oblectabuntur pace multā. Succenset iniquus justo, stridétque dentibus suis in eum : At Dominus irridebit eum, quia novit advenisse diem ejus. Gladium evaginaverunt scelerati, ac tetenderunt arcum ad interficiendos pauperes atque inopes, & eos quorum rectæ sunt viæ. Gladius eorum intret in cor ipsorum, & arcus eorum confringantur. Præstanti⁹ est modicum justo, quàm possessio multa iniquorū. Quoniam brachia impiorum confringentur; fulcit justos Dominus. Et novit Dominus dies innocentium, & hæreditas eorum in æternum erit. Non confundentur in hora mali, & in diebus famis saturabuntur. Quoniam impii pereunt, & inimici Domini saginati absumuntur, & velut fumus deficiunt. Mutuatur impius, & non solvit : at justus miseretur, & tribuit.

* *Sectio.* *

Quoniam benedicti à Domino, hæreditate possidebunt terram : & maledicti ab eo, consumentur. A conspectu Domini diriguntur gressus viri, & viam ejus ipse dirigit. Quoniam si cadat, non læditur : nam Dominus tenet manum ejus. Puer eram & senui, nec vidi justum destitutum fuisse, neque semen ejus petiisse panē : Imò totā die miseretur & cōmodat, et semen ej⁹ benedicitur. Devita malū et fac bonum; quiesce in æternum : Quia Dominus judicium diligit, et non destituit justos suos, sed in perpetuum servat eos : semen verò impiorum deperdit. At justi hæreditariò terram acquirunt, et habitant super eam in seculum.

Versio VULG. LAT.

6 Et educet quasi lumen justitiam tuam,
& judicium tuum tanquàm meridiem :
7 Subditus esto Domino, & ora eum.
Noli æmulari in eo, qui prosperatur
in via sua; in homine faciente inju-
8 stitias. Desine ab ira, & derelinque
furorem : noli æmulari ut maligneris.
9 Quoniam qui malignantur, extermina-
buntur : sustinentes autem Dominum,
ipsi hæreditabunt terram. Et adhuc
10 pusillum, & non erit peccator : &
quæres locum ejus, & non invenies.
11 Mansueti autem hæreditabunt terram,
& delectabuntur in multitudine pacis.
12 Observabit peccator justum : & stri-
debit super eum dentibus suis. Domi-
13 nus autem irridebit eum : quoniam
prospicit quòd veniet dies ejus. Gla-
14 dium evaginaverunt peccatores : in-
tenderunt arcum suum, Ut dejiciant
pauperem & inopem : ut trucident re-
15 ctos corde. Gladius eorum intret in
corda ipsorum : & arcus eorum con-
16 fringatur. Melius est modicum justo,
17 super divitias peccatorum multas. Quo-
niam brachia peccatorum conteren-
tur : confirmat autem justos Dominus.
18 Novit Dominus dies immaculatorum :
& hæreditas eorum in æternum erit.
19 Non confundentur in tempore ma-
lo, & in diebus famis saturabuntur:
20 Quia peccatores peribunt. Inimici
verò Domini mox ut honorificati fu-
erint & exaltati : deficientes, quemad-
21 modùm fumus deficient. Mutuabitur
peccator, & non solvet : justus autem mi-
22 seretur et tribuet. Quia benedicentes
ei hæreditabunt terram : maledicentes
23 autem ei disperibunt. Apud Dominum
gressus hominis dirigentur : et viam ejus
24 volet. Cùm ceciderit, non collidetur :
25 quia Dominus supponit manũ suam. Ju-
nior fui, etenim senui : et non vidi ju-
stum derelictũ, nec semen ejus quærens
26 panem. Totâ die miseretur et commo-
dat : et semen illius in benedictione
27 erit. Declina à malo, et fac bonũ : et in-
28 habita in seculũ seculi. Quia Dñs amat
judiciũ, et non derelinquet sanctos suos :
in æternum conservabuntur. Injusti pu-
29 nientur : et semen impiorũ peribit. Ju-
sti autem hæreditabunt terram : et in-
habitabunt in seculum seculi super eã.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

6 † Καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου, † καὶ τὸ
7 κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν. † Ὑποτάγηθι τῷ κυ-
ρίῳ, καὶ ἱκέτευσον αὐτόν. † μὴ παραζήλου ἐν τῷ
κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, † ἐν ἀνθρώπῳ ποι-
8 οῦντι (δ) παρανομίας. † Παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἐγ-
κατάλιπε θυμόν, † μὴ παραζήλου ὥστε πονηρεύεσθαι.
9 † Ὅτι οἱ πονηρευόμενοι (*) ἐξολοθρευθήσονται,
οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον, αὐτοὶ κληρονομήσουσι (ε)
10 τὴν γῆν. † Καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ (') ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρ-
τωλός, † καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ, † καὶ οὐ μὴ εὕ-
11 ρῃς. † Οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσι γῆν, † καὶ κα-
τατρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει (ζ) εἰρήνης. † Παρατη-
12 ρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, † καὶ βρύξει ἐπ' αὐ-
13 τὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. † Ὁ δὲ κύριος ἐκγελάσε-
ται αὐτόν, † ὅτι προβλέπει ὅτι ἥξει ἡ ἡμέρα αὐτοῦ.
14 † Ῥομφαίαν ἐσπάσαντο οἱ ἁμαρτωλοί, † ἐνέτει-
ναν τόξον αὐτῶν, τοῦ καταβαλεῖν πτωχὸν καὶ πένη-
15 τα, † τοῦ σφάξαι τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. † Ἡ ῥομ-
φαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν, † καὶ
16 τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη. † Κρεῖσσον ὀλίγον τῷ δι-
17 καίῳ † ὑπὲρ πλοῦτον ἁμαρτωλῶν πολύν. † Ὅτι βρα-
χίονες ἁμαρτωλῶν συντριβήσονται, † ὑποστηρίζει δὲ
18 τοὺς δικαίους ὁ κύριος. † Γινώσκει κύριος τὰς ὁ-
δοὺς τῶν ἀμώμων, † καὶ ἡ κληρονομία αὐτῶν εἰς (η) τὸν
19 αἰῶνα ἔσται. † Οὐ καταισχυνθήσονται ἐν καιρῷ πονη-
20 ρῷ, † καὶ ἐν ἡμέραις λιμοῦ χορτασθήσονται. † Ὅτι οἱ
ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται, † οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου ἅμα
τῷ δοξασθῆναι αὐτοὺς καὶ ὑψωθῆναι, † ἐκλείποντες
21 ὡσεὶ καπνὸς ἐξέλιπον. † Δανείζεται ὁ ἁμαρτωλός,
καὶ οὐκ ἀποτίσει, † ὁ δὲ δίκαιος οἰκτείρει καὶ (θ) δι-
22 δοῖ. † Ὅτι οἱ εὐλογοῦντες αὐτὸν κληρονομήσουσι γῆν,
23 † οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτὸν (*) ἐξολοθρευθήσονται. † Πα-
ρὰ κυρίου τὰ διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται,
24 † καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ (ι) θελήσει. † Ὅταν πέσῃ οὐ κα-
ταραχθήσεται, † ὅτι κύριος ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ.
25 † Νεώτερος ἐγενόμην, καὶ γὰρ ἐγήρασα, † καὶ οὐκ εἶ-
δον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, † οὐδὲ τὸ σπέρμα
26 αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους. † Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ (κ)
δανείζει, † καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς εὐλογίαν ἔσται. †
27 Ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν, † καὶ κα-
28 τασκήνου εἰς αἰῶνα αἰῶνος. † Ὅτι κύριος ἀγαπᾷ
κρίσιν, † καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, † εἰς
τὸν αἰῶνα φυλαχθήσονται· † (λ) ἄμωμοι ἐκδικηθή-
σονται, † καὶ σπέρμα ἀσεβῶν (μ) ἐξολοθρευθήσεται.
29 † Δίκαιοι δὲ κληρονομήσουσι γῆν, † καὶ κατασκη-
νώσουσιν εἰς αἰῶνα αἰῶνος ἐπ' αὐτῆς.

MS. A. (δ) παρανομίαν. (*) ἐξολεθρευθήσονται, (ε) γῆν. (') ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλός, (ζ) εἰρήνης ἐπ' αὐτ. (η) αἰῶνα (θ) δίδωσιν. (*) ἐξολεθρευθήσονται. (ι) θελήσει. (κ) δανείζει ὁ δίκαιος, καὶ (λ) ἄνομοι δὲ ἐκδιωχθήσονται, (μ) ἐξολεθρευθήσεται.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

6 Et educet quasi lumen justitiã 6
tuã, et judicium tuũ tanquã [c]
meridiẽ. (e) Subdit' esto Domino, 7
& [d] ora eum. 7 Noli æmulari
in eo, qui prosperatur [e] in via
sua, in homine faciente injustiti-
as. 8 Desine ab ira, & [f] de- 8
relinque furorem. Noli æmulari
ut maligneris: 9 Quoniã qui ma- 9
lignantur, exterminabuntur: sus-
tinentes autem Dominũ, ipsi hæ-
reditabunt terram. 10 Et adhuc 10
pusillum, & non erit peccator: et
quæres locum ejus, & non inve-
nies. 11 Mansueti autem hære- 11
ditabũt terrã, & delectabuntur
in multitudine pacis. 12 Obser- 12
vabit peccator justũ: & stridebit
super eum dentibus suis. 13 Do- 13
minus autem irridebit eum: quo-
niam prospicit, quòd veniet di-
es ejus. 14 Gladium evaginave- 14
runt peccatores: intenderunt ar-
cum suum: 15 ut [g] dejiciant
inopem, et pauperem, ut trucident
rectos corde. 16 Gladius eorum 15
intret in cor eorum: & arcus eo-
rum conterantur. 17 Melius est 16
modicum justo, super divitias
peccatorum multas. 18 Quoni- 17
am [h] brachia peccatorum con-
terentur: (f) confirmat autem
justos (g) Dominus. 19 (h) No- 18
vit Dominus vias immaculato-
rum: & hæreditas eorum in æ-
ternum erit. 20 Non confunden- 19
tur in [i] tempore morbi: & in
diebus famis saturabuntur. [k]
Quia peccatores peribunt: 21 ini- 20
mici (i) verò Domini statim,
ut honorificati fuerint, & exal-
tati, deficientes quemadmodùm
fumus, (k) defecerunt. 22 Mu- 21
tuatur peccator, & non solvet:
justus autem miseretur, & [l]
commodat. 23 Quia (l) bene- 22
dicentes eũ hæreditabunt terrã:
maledicentes autẽ (m) eũ, disper-
ibunt. 24 [m] A Domino gressus 23
minus diriguntur: & viam ejus
(n) volet: 25 Cùm ceciderit, non 24
collidetur: quia Dominus (o) [n]
confirmat manum ejus. 26 (p)
Junior fui, etenim senui: & nõ 25
vidi justum derelictum, nec se-
men ejus [o] quærens panes. 27
Totâ die miseretur, & (q) com- 26
modat: & semen illius in bene-
dictione erit. 28 Declina à 27
malo, & fac bonum: & inhabi-
ta in seculum (r) seculi. 29 Quia Dominus amat judicium, & non derelinquet sanctos suos: 28
in æternum conservabuntur: 30 (s) [p] immaculati vindicabuntur, & semen impiorum peribit. 31 Justi autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in seculum seculi super eam. 29

Versio ÆTHIOPICA.

ወያወጽእ:ከመ:ብርሃን:ለጽድቅከ:: ወፍት 6
ሕከኒ:ከመ:መዐልት:: ግነይ:ለእግዚአብሔ
ር:ወተጸመደ::=: ወኢትቅናዕ:ላዕለ:ዘይደ 7
ሉ:በሕይወቱ:: ወላዕለ:ሰብእ:ዘይገብር:
ዐመፃ::=: ኅድግ:ለመዐት:ወግድፋ:ለቍጣ 8
ዒ::ወኢትቅናዕ:ከመ:ታሕሥም::=: እስ 9
መ:እለ:ያኅሥሙ:ይሤረዉ:: ወእለሰ:ይት
ዔገሥዎ:ለእግዚአብሔር:እሙንቱ:ይወርስ
ዋ:ለምድር::=: ወዓዲ:ኅዳጥ:ሊይሄሉ: 10
ኃጥእ::ተኃሠሠ:ወኢትረክብ:መካኖ::=:
ወየዋሃንሰ:ይወርስዋ:ለምድር:: ወይትፌሣ 11
ሑ:በብዙኅ:ሰላም::=: ያስተሐይጾ:ኃጥ 12
እ:ለጻድቅ:: ወየሐቂ:ስነኒሁ:ላዕሌሁ::=:
ወእግዚአብሔርሰ:ይስሕቆ:: እስመ:ያቀድ 13
መ:አእምሮ:ከመ:በጽሐ:ዕለቱ::=:ሰይፎ 14
ሙ:መልሑ:ኃጥአን::ወወሰቁ:ቀስቶሙ::=:
ከመ:ይቅትልዎ:ለነደይ:ወለምስኪን:: ወከ 15
መ:ይርግዝዎሙ:ለርቱዓነ:ልብ::=: ሰይፎ 16
ሙ:ይባእ:ውስተ:ልቦሙ:: ወይትቀጥቀጥ:አ
ቅስቲሆሙ::=: ይኄይስ:ኅዳጥ:ዘበጻድቅ:: 17
እምብዙኅ:ብዕለ:ኃጥአን::=: እስመ:ይ 18
ትቀጠቀጥ:ኀይሎሙ:ለኃጥአን:: ያጸንዖ
ሙ:እግዚአብሔር:ለጻድቃን::ወያእምር: 19
እግዚአብሔር:ፍናተ:ንጹሓን::ወለዓለም:
ውእቱ:ርስቶሙ::=: ወኢይትኃፈሩ:በመዋ 20
ዕለ:እኩያት:: ወይጸግቡ:በመዋዕለ:ረኃ
ብ::ወኃጥአንሰ:ይትሐጐሉ::=: ወጸላእቱ 21
ሰ:ለእግዚአብሔር:ሶበ:ከብሩ:ወተለዐሉ::
የኃልቁ:ወይጠፍኡ:ከመ:ጢስ::=: ይትሌ 22
ቃሕ:ኃጥእ:ወኢይፈድ:: ወጻድቅሰ:ይምሕ
ር:ወይሁብ::=: እስመ:እለ:ይባርክዎ:ይ 23
ወርስዋ:ለምድር::ወእለሰ:ይረግምዎ:ይሤ
ረዉ::=: እምኀበ:እግዚአብሔር:ይጸንዕ: 24
ሑረቱ:ለሰብእ:: ለዘይፈቅድ:ፍናቶ:ፈድ
ፋደ::=: እመኒ:ወድቀ:ኢይደነግፅ::እስመ: 25
እግዚአብሔር:ይሰውቆ:እዴሁ::=: ወርዘ 26
ውኩ:ወረሣእኩ:: ወጻድቅሰ:ዘይትገደፍ:
ኢርኢኩ:: ወዘርኡኒ:ኢይፄንስ:እክለ::=:
ወኵሎ:አሚረ:ይምሕር:ወይሌቅሕ:: ወዘ 27
ርኡሂ:ውስተ:በረከት:ይሄሉ::=: ተገሐስ: 28
እምእኩይ: ወግበር:ሠናየ::ወትነብር:ለዓ
ለም:ዓለም::=: እስመ:ጽድቀ:ያፈቅር: 29
እግዚአብሔር:: ወኢይገድፎሙ:ለጻድቃ
ን:: ወለዓለም:የዐቅቦሙ::=: ወይትቀበ 30
ሎሙ:ለንጹሓን:: ወይሤረዉ:ዘርኦሙ:ለኃ
ጥአን::=:ወጻድቃንሰ:ይወርስዋ:ለምድር:: 31
ወይነብሩ:ውስቴታ:ለዓለም:ዓለም::=:

INTERP. ÆTHIOP. [c] diem. [d] adhære illi. [e] in vita sua, [f] amanda fastidium. [g] occidant pauperem & inopem, & ut confodiant [h] robur peccatorum conteretur: [i] tempore malo: [k] Et peccatores quidē [l] donat. [m] A parte Dñi firmantur gress' hominis, ut volet viam ej' semper: [n] supponit [o] pane carens. [p] & suscipiet immaculatos, & semen

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * ويخرج مثل النور عدلك * ومثل الظهيرة احكامك * اخضع للرب وتضرع اليه * لا تغاير
7
8 المنجح في طريقه في حياته بانسان يصنع الاثم * اكفف من السخط ودع الغضب * لا تراي
9
10 الشرير * فان فاعلي الشر يبيدون * والذين يصبرون للرب يرثون الارض * عن قليل لا يوجد
11 الخاطي * تطلب مكانه فلا تجده * واما اهل الدعة فيرثون الارض * ويتنعمون بكثرة السلامة
12
13 * الخاطي يرصد الصديق ويصر عليه اسنانه * والرب يهزا به * لانه سبق فراي ان يومه ياتي
14 * استل الخطاه سيفهم واوتروا قسيهم * ليصرعوا المسكين والبايس * ويذبحوا المستقيم قلبه
15
16 * سيفهم يدخل في قلبهم * وقسيهم تنكسر * الخير اليسير للصديق افضل من كثرة غناء الخطاه
17
18 * لان سواعد الخطاه تنكسر * والرب يثبت الصديق * الرب يعرف طريق الذين بلا عيب * وميراثهم
19
20 يكون الي الابد * لا يخزون في زمان السوء * وفي ايام الغلاء يشبعون * لان الخطاه يهلكون واعداء
21 الرب حين يمجدون ويرتفعون * يفنون فناء مثل الدخان اذا فني * الخاطي يقترض ولا يوفي
22 واما البار يتراف ويعطي * لان الذين يباركونه يرثون الارض والذين يلعنونه يستاصلون
23
24 * الرب يقوم خطوات الانسان ويهوي طريقه * فاذا سقط لا يتزعزع * لان الرب ممسك بيده * كنت
25
26 صبيا وشخت * ولم ار صديقا تخلي الرب عنه * ولا ذريته تطلب خبزا * النهار كله يرحم ويقرض
27
28 ونسله يكون مباركا * ابعد عن الشر واصنع الخير * واسكن الي ابد الابد * لان الرب يحب
29 العدل * ولا يضيع اصفياءه * يحفظهم الي ابد الابد * والذين بلا عيب ياخذون انتقامهم
30 ونسل المنافقين يبيد * واما الصديقون يرثون الارض ويسكنون فيها الي الابد

Et educet ut lumen justitiam tuam, & ut 6
meridiem judicia tua. Subjice te Domino, 7
& supplica ei. Ne æmuleris prosperum in
via sua, dum vivit : hominem qui perpe-
trat scelus : Cohibe te ab ira, & omitte fu- 8
rorem; ne imiteris malignum. Nam ope- 9
rantes malum, peribunt : & qui expectant
Dominum, hæreditabunt terram. Paulò 10
post non invenietur peccator : quæres lo-
cum ejus, & non invenies illum. At verò 11
mansueti hæreditabunt terram, & ob-
lectabuntur in multitudine pacis. Pecca- 12
tor insidiatur justo, & frendet contra
eum dentibus suis. At Dominus illudit ei: 13
quoniam prævidit diem ejus esse ventu-
rum. Evaginaverunt peccatores gladium 14
suum, & intenderunt arcus suos : ut pro-
sternerent pauperem, & inopem, & ju-
gularent rectum corde. Gladius eorum in- 15
tret in cor eorum, & arcus eorum confrin-
gantur. Facultates modicæ justo, præstant 16
multitudini divitiarum peccatorum. Quo- 17
niam brachia peccatorum confringentur :
& Dominus confirmat justum. Dominus 18
scit viam eorum qui sine labe sunt, & hæ-
reditas eorum erit in seculum. Non con- 19
fundentur in tempore calamitatis, & in
diebus caritatis saturabuntur : Quoniam 20
peccatores peribunt, & inimici Domini,
dum gloriantur & extolluntur, deficiunt
penitùs ut fumus quum evanescit. Pecca- 21
tor mutuatur, & non solvit : verùm justus
miseretur, & tribuit. Nam qui benedi- 22
cunt ei, hæreditabunt terram; et qui male-
dicunt ei, eradicabuntur. Dominus dirigit 23
gressus hominis : & grata illi erit via e-
jus; Quumque ceciderit, non perturbabi- 24
tur, quia Dominus tenens est manum ejus.
Fui puer & senui, & non vidi justum 25
derelictum à Domino, neque progeniem
ejus petere panem. Die totâ miseretur & 26
mutuò dat, & generatio ejus erit bene-
dicta. Recede à malo, & fac bonum, & 27
habita in seculum seculi. Nam Domi- 28
nus diligit æquitatem, neque perdet e-
lectos suos : conservabit eos in seculum
seculi. Et qui sine macula sunt, sument 29
vindictam suam. Et progenies iniquorum
peribit : At verò justi hæreditabunt ter- 30
ram, et habitabunt in ea in æternum.

תהלים : לח

30 פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט :
31 תורת אלהיו בלבו לא תמעד אשריו :
32 צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו :
33 יהוה לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו :
34 קוה אל יהוה ושמר דרכו וירוממך לרשת ארץ בהכרת רשעים תראה :
35 ראיתי רשע עריץ ומתערה כאזרח רענן :
36 ויעבר והנה איננו ואבקשהו ולא נמצא :
37 שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום :
38 ופשעים נשמדו יחדו אחרית רשעים נכרתה :
39 ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה :
40 ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם מרשעים ויושיעם כי חסו בו :

PSAL. XXXVIII. לח

1 מזמור לדוד להזכיר :
2 יהוה אל בקצפך תוכיחני ובחמתך תיסרני :
3 כי חציך נחתו בי ותנחת עלי ידך :
4 אין מתם בבשרי מפני זעמך אין שלום בעצמי מפני חטאתי :
5 כי עונתי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני :
6 הבאישו נמקו חבורתי מפני אולתי :
7 נעויתי שחתי עד מאד כל היום קדר הלכתי :
8 כי כסלי מלאו נקלה ואין מתם בבשרי :
9 נפוגותי ונדכיתי עד מאד שאגתי מנהמת לבי :
10 אדני נגדך כל תאותי ואנחתי ממך לא נסתרה :
11 לבי סחרחר עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי :
12 אהבי ורעי מנגד נגעי יעמדו וקרובי מרחק עמדו :

תרגום TARGUM.

30 פומא דצדיקא רנין חוכמתא ולישניה
31 ממללא דינא : נימוסא דאלהיה בלביה לא
32 מזדעזעין אסתורוי : מסתכי רשיעא לצדיקא
33 ובעי למקטליה : יי לא ישבקניה בידיה ולא
34 יחיבניה במדיניה : סבר במימריה דיי וטר
ארחיה וירוממנך למחסן ארעא באשתציות
35 רשיעיא תחמי : חמיתי רשיעא תקיפא וחסין
36 היך אילן יציב ועבוף : ופסק מן עלמא והא
37 ליתוי ובעית יתיה ולא אשתכח : נטר
שלימותא וחמי תריצותא ארום דסוף בר
38 נשא שלמא : ומרודין ישתיצון כחדא
39 סופיהון דרשיעיא שיציא : ופורקנא דצדיקיא
40 מן קדם יי עושנהון בעדן עקתא : וסיענון
יי ושיזיב יתהון שיזיב יתהון מן חיביא ויפרקנון
מטול דאתרחיצו במימריה :

לח

1 תשבחתא לדוד דכרנא טבא על ישראל :
2 יי לא ברוגזך תכסן יתי ולא ברתחך
3 תרדי יתי : מטול דגירך אתחתן עלי ושרת
4 עלי מחת ידך : לית אסו בגושמי מן קדם
רוגזך לית שלם באברי מן קדם חובי :
5 ארום חובי עברו רישי היך מטול יקיר
6 יקרו מני : סריאו מאיסו הלבישושי מן קדם
7 טפשותי : עקימית שחית עד לחדא כל יומא
8 חביר הלכית : ארום כסלי אתמליין
9 קריחתא ולית אסו בגושמי : פגית ואתמכית
10 עד לחדא רגישית מנהמותא דלבי : יי
לקבלך כל רגינתי ותינחתי מנך לא מטמרא :
11 לבבי צמרמר שבקני חילי ונהור עיני ברם
12 הנון ליתיהון עמי : רחימי וחברי מקבל
מכתשי קמו וקריבי מרחיק קימין :

PARAPH. CHALD. Verſ. Lat.

30 Os juſti eloquitur ſapientiam : & lingua ejus profatur judicium.
31 Lex Dei ipſius in corde ejus ; non nutabunt greſſus ejus.
32 Inſidiatur impius juſto, & quærit interficere eum.
33 Dñs non derelinquet eum in manu ejus : & non damnabit eum cum judicium de eo aget.
34 Confide in verbo Domini, & cuſtodi viam ejus : & exaltabit te ut poſſideas terram : cùm exterminati fuerint impii, conſpicies.
35 Vidi impium fortem & validum, ſicut arborem indigenam & frondeſcentem.
36 Et defecit à ſeculo, & ecce non erat : & quæſivi eum, & non eſt inventus.
37 Serva integritatem & reſpice rectum: quoniam finis hominis eſt pax.
38 Prævaricatores autem excindentur ſimul : finis impiorum exitium.
39 Redemptio autem juſtorum à conſpectu Domini : fortitudo eorum in tempore anguſtiæ.
40 Et auxiliatus eſt eis Dominus & liberavit eos : eruit eos à ſceleratis, & redemit eos, quoniam ſperaverunt in verbo ejus.

Canticum Davidis in memoriam *bonam ſuper Iſrael.*

PSAL. XXXVIII.

1 Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua caſtiges me.
2 Quoniam ſagittæ tuæ irruerunt in me, & manſit ſuper me vulnus manus tuæ.
3 Non eſt ſanitas in corpore meo propter iram tuã : non eſt pax in membris meis propter peccatum meum.
4 Quoniam iniquitates meæ tranſierunt ſuper caput meum : quaſi onus grave graviores fuerunt meipſo.
5 Computruerunt et tabuerunt cicatrices meæ propter ſtultitiam meam.
6 Recurvus factus ſum, et inclinatus majorem in modum : tota die atratus inceſſi.
7 Quoniam lumbi mei impleti ſunt combuſtione : et non eſt ſanitas in corpore meo.
8 *Debilitatus* ſum et humiliatus ſum vehementer : ſtrepitum edidi præ tumultu cordis mei.
9 Domine coram te omne deſiderium meum ; et ſuſpirium meum à te non eſt abſconditum.
10 Cor meum horruit ; dereliquit me virtus mea, et lumen oculorum meorum : atque iidem ipſi non ſunt mecum.
11 Amici mei et proximi mei è regione vulneris mei ſteterunt ; propinqui verò mei procul conſtiterunt.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30–40 [illegible]

1–12 [illegible]

30 Sapientiam cogitat os juſti, & lingua ejus loquitur judicium.
31 Jus Dei in corde ipſius, & non nutabunt greſſus ejus.
32 Expectat impius juſtum, & quærit occidere eum :
33 At Dominus non relinquet eum in manibus illius, ſed damnabit eum in judicio.
34 Spera in Domino, & cuſtodi viam ejus, teque exaltabit ad poſſidendum hæreditariò terram : cùm defecerint impii, videbis.
35 Nam vidi impios gloriari, ſeſéq; attollere ut arbores ſylvæ ;
36 Quando autem tranſivi, non erat : & quæſivi eum, nec inveni illum. * *Diapſalma* *
37 Obſerva ſimplicitatem, & elige rectitudinem : Quoniam eſt finis bonus viris pacis.
38 At peccatores peribunt ſimul, & finis impiorum interitum.
39 Salvator eſt juſtorum Dñs, & adjuvat eos temporibus mœroris.
40 Auxiliatur illis Dominus, & eripit eos, liberátq; eos ab impiis, & ſervat illos, quia ſperaverunt in eum.

PSAL. XXXVIII.

1 *Davidis. Quum dixerunt Philiſtei Regi Achis, Iſte eſt David qui interfecit Goliad: noluimus eat nobiſcum contra Saul. Præterea nobis modò inſtitutio confeſſionis. Verſ. 42.*
2 Domine, ne in ira tua me arguas, neve in furore tuo me caſtiges :
3 Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt in me, & quievit manus tua ſuper me.
4 Non eſt tranquillitas carni meæ à conſpectu furoris tui, nec eſt pax oſſibus meis à conſpectu peccatorum meorũ ;
5 Nam inſipientiæ meæ exceſſerunt caput meum, & ſicut onus grave graves mihi redditæ ſunt.
6 Putuerunt ac putruerunt ulcera mea, & à conſpectu inſipientiarũ mearum
7 Timui valdè. Toto die cum triſtitia ambulavi,
8 Quia calcanei mei impleti ſunt tremore, nec eſt requies carni meæ.
9 Concuſſus ſum & contriſtat[9] ſum valde, & rugiebam præ fremitu cordis mei.
10 Domine coram te eſt totũ deſideriũ meum, & ſuſpiria mea te minimè latent.
11 Cor meum ſubverſum eſt, & robur meũ deſtituit me, et lumẽ oculorũ meorum non eſt apud me.
12 Amici mei & ſodales mei ex adverſo doloris mei ſteterunt : Et proximi mei à longinquo verſabantur.

Versio VULG. LAT.

30 Os justi meditabitur sapientiam, & lin-
gua ejus loquetur judicium. Lex Dei
31 ejus in corde ipsius: & non supplan-
tabuntur gressus ejus. Considerat pec-
32 cator justum: & quærit mortificare eum.
Dominus autem non derelinquet eum
33 in manibus ejus: nec damnabit eum
cùm judicabitur illi. Expecta Domi-
34 num, & custodi viam ejus: & exaltabit
te ut hæreditate capias terrã: cùm per-
ierint peccatores, videbis. Vidi impiũ
35 superexaltatum, & elevatũ sicut cedros
Libani. Et transivi, & ecce non erat:
36 & quæsivi eum, & non est inventus lo-
cus ejus. Custodi innocentiam, & vide
37 æquitatem: quoniam sunt reliquiæ ho-
mini pacifico. Injusti autem disperi-
38 bunt simul: reliquiæ impiorum interi-
bunt. Salus autem justorum à Domi-
39 no: & protector eorum in tempore tri-
bulationis. Et adjuvabit eos Dominus,
40 & liberabit eos: & eruet eos à pecca-
toribus, & salvabit eos: quia sperave-
runt in eo.

1 Psalmus David, in rememoratio-
nem de sabbato. XXXVII.

2 Domine, ne in furore tuo arguas me,
neque in ira tua corripias me. Quo-
3 niam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: &
confirmâsti super me manum tuam. Non
4 est sanitas in carne mea à facie iræ tuæ:
non est pax ossibus meis à facie pecca-
5 torũ meorũ. Quoniã iniquitates meæ su-
pergressæ sunt caput meũ: & sicut onus
grave gravatæ sunt sup me. Putruerunt
6 & corruptæ sunt cicatrices meæ, à facie
insipientiæ meæ. Miser factus sum &
7 curvatus sum usq; in finem: totâ die con-
tristatus ingrediebar. Quoniã lumbi mei
8 impleti sunt illusionib⁹: & non est sani-
tas in carne mea. Afflictus sum, & humi-
9 liatus sum nimis: rugiebã à gemitu cor-
10 dis mei. Dñe, ante te omne desiderium
meũ: & gemitus meus à te non est abs-
11 conditus. Cor meum conturbatum est,
dereliquit me virtus mea: & lumen o-
culorum meorum, & ipsũ non est mecũ.
12 Amici mei, & proximi mei adversũ me
appropinquaverunt, & steterunt. Et qui
juxta me erant, de longè steterunt:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

30 †Στόμα δικαίου μελετήσει σοφίαν, †καὶ ἡ γλῶσσα
31 αὐτοῦ λαλήσει κρίσιν. †Ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ἐν
καρδίᾳ αὐτοῦ, †καὶ οὐχ ὑποσκελισθήσεται τὰ δια-
32 βήματα αὐτοῦ. †Κατανοεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαι-
33 ον, †καὶ ζητεῖ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. †Ὁ δὲ κύριος οὐ
μὴ ἐγκαταλίπῃ αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, †(ν)
οὐδὲ μὴ καταδικάσαι αὐτόν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ.
34 Ὑπόμεινον τὸν κύριον, καὶ φύλαξον τὴν ὁδὸν αὐτοῦ,
†καὶ ὑψώσει σε τοῦ κατακληρονομῆσαι (ξ) τὴν γῆν·
†ἐν τῷ (ο) ἐξολοθρεύεσθαι ἁμαρτωλοὺς, (π) ὄψει. †
35 Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον, καὶ ἐπαιρόμενον ὡς
36 τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου· †Καὶ παρῆλθον, καὶ ἰδοὺ οὐκ
ἦν, †καὶ ἐζήτησα αὐτόν, καὶ οὐχ εὑρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ.
37 †Φύλασσε ἀκακίαν καὶ ἴδε εὐθύτητα, †ὅτι ἔστιν ἐγκα-
38 τάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ. †Οἱ δὲ παράνομοι (ρ)
ἐξολοθρευθήσονται ἐπὶ τὸ αὐτό, †τὰ ἐγκαταλείμμα-
39 τα τῶν ἀσεβῶν (σ) ἐξολοθρευθήσονται. †Σωτηρία
δὲ τῶν δικαίων παρὰ κυρίου, †καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν
40 ἐστιν ἐν καιρῷ θλίψεως. †Καὶ βοηθήσει αὐτοῖς κύ-
ριος, καὶ ῥύσεται αὐτούς, †καὶ ἐξελεῖται αὐτοὺς ἐξ ἁμαρ-
τωλῶν, †καὶ σώσει αὐτούς, ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν.

MS. A. (ν) οὐδ' οὐ μὴ καταδικάσηται αὐτόν, κρί-
νηται αὐτῷ. (ξ) γῆν· (ο) ἐξολεθρεύεσθαι (π) ὄψῃ.
(ρ) ἐξολεθρευθήσονται (σ) ἐξολεθρευθήσονται.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ (α) εἰς ἀνάμνησιν περὶ
σαββάτου. λζ΄.

2 †Κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με, †μηδὲ τῇ
3 ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. †Ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπά-
γησάν μοι, †καὶ (β) ἐπεστήριξας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου.
4 †Οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς
ὀργῆς σου, †οὐκ ἔστιν εἰρήνη (γ) τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ
5 προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου, †Ὅτι αἱ ἀνομίαι μου
ὑπερῇραν τὴν κεφαλήν μου, †ὡσεὶ (δ) φορτίον βαρὺ ἐ-
6 βαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ. †Προσώζεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μώ-
7 λωπές μου, †ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου. †Ἐ-
ταλαιπώρησα καὶ κατεκάμφθην ἕως τέλους, †ὅλην
8 τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην. †Ὅτι (ε)
ἡ ψυχή μου ἐπλήσθη ἐμπαιγμῶν, †καὶ οὐκ ἔστιν ἴασις ἐν
9 τῇ σαρκί μου. †Ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφό-
10 δρα, †ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. †(ζ) Καὶ
ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου, †καὶ ὁ στεναγμός μου
11 (η) οὐκ ἀπεκρύβη ἀπὸ σοῦ. †Ἡ καρδία μου ἐταράχθη,
ἐγκατέλιπέ με ἡ ἰσχύς μου, †καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν
12 (θ) μου οὐκ ἔστι μετ' ἐμοῦ. †Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον
μου †ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν, †καὶ οἱ ἔγγιστά
μου (ι) μακρόθεν ἔστησαν,

MS. A. (α) εἰς *ἀμνησιν περὶ τοῦ σαββάτου. (β) ἐπεστήρισας (γ) ἐν τοῖς ὀστέοις (δ) φορτίον ἐβαρύνθησαν (ε) αἱ ψύαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων, καὶ (ζ) Κύριε, ἐναντίον σου (η) ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβη. (θ) μου, καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστιν (ι) ἀπὸ μακρόθεν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

32 Os justi [q] meditabitur sa- 30
pientiam: et lingua ejus loque-
tur judicium. 33 Lex Dei ejus 31
in corde ipsius: et non supplanta-
buntur gressus ejus. 34 (t) Con- 32
siderat peccator justum, et quæ-
rit mortificare eum. 35 Domi- 33
nus autem non derelinquet eum
in manibus ejus: nec [r] damna-
bit eum, (v) cùm judicabitur
illi. 36 Expecta Dominum, et 34
custodi viam ejus: et exaltabit
te, ut hæreditate capias terram:
cùm pereunt peccatores, videbis.
37 Vidi (x) impium superexal- 35
tatum, et elevatum sicut cedros
Libani: 38 Et transivi et ecce 36
non erat: et quæsivi eum, et non
[ſ] est inventus locus ej⁹. 39 (y)
Custodi innocentiam, et vide æ- 37
quitatem: quoniam sunt reliquiæ
homini pacifico. 40 Injusti au- 38
tem disperibunt (z) in idipsum,
reliquiæ impiorum interibunt.
41 Salus autem justorum à Do- 39
mino, et protector eorum est in
tempore tribulationis. 42 Et ad- 40
juvabit eos Dominus, et libera-
bit eos: et eruet eos à [t] pec-
catoribus, et salvabit eos: quia
speraverunt in eum.

Psalmus ipsi David (a) in reme- 1
morationem pro sabbato.
XXXVII.

1 Domine, ne (b) in furore tuo 2
arguas me: neque in ira tua cor-
ripias me. 2 Quoniam sagittæ 3
tuæ (c) [a] infixæ sunt mihi: &
confirmâsti super me manum tu-
am. 3 Non est sanitas in car- 4
ne mea à (d) facie iræ tuæ: non
est pax ossibus meis à (e) facie
peccatorum meorum. 4 Quoni- 5
am iniquitates meæ (f) super-
gressæ sunt [b] caput meum: sic-
ut onus grave, gravatæ sunt su-
per me. 5 (g) Putruerunt & [c] 6
corruptæ sunt cicatrices meæ, à
facie insipientiæ meæ. 6 Miser 7
fact⁹ sum, & curvat⁹ sum (h) us-
que in finem: totâ die contri-
status (i) ingrediebar. 7 Quoni- 8
am (k) anima mea [d] impleta
est illusionibus: & non est sani-
tas in carne mea. 8 [e] Afflictus 9
sum, & humiliatus sum usque
nimis: (l) rugiebam à gemitu
cordis mei. 9 Et ante te omne 10
desiderium meum: & [f] gemitus
meus à te non est absconditus.
10 Cor meum conturbatum est; dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum non 11
est mecum. 11 (m) Amici mei, & [g] proximi mei adversùm me appropinquaverunt, et ste- 12
terunt: 12 et qui juxta me erant, de longè steterunt:

Versio ÆTHIOPICA.

ሊፈሁ:ለጻድቅ: ይትሜሀር: ጥበበ:: ወልሳ 32
ኑ:ይነብብ: ጽድቀ::=: ወሕጉ:ለአምላኩ: 33
ውስተ:ልቡ:: ወኢይድኀፅ:ዘከሮሁ::=:
ያስተኀይጾ : ኃጥእ : ለጻድቅ:: ወይፈ 34
ቅድ:: ይቅትሎ::=: ወኢይኅድጎ : እ 35
ግዚአብሔር : ውስተ : እዴሁ:: ወኢይሞ
ውኦ : ሶበ: ይትዋቀሥ::=: ተዓገሦ : ለእ 36
ግዚአብሔር : ወዕቀብ : ፍናተ:: ወያዐቢ
የከ : ከመ : ትረስ : ለምድር:: ወትሬኢ:
ከመ : ይሠረው : ኃጥአን::=: ርኢክዎ: 37
ለኃጥእ : ዐብዮ : ወተለዐለ : ከመ : አርዝ:
ሊባኖስ::=: ወሶበ: እገብእ:ኃጠእክዎ:: 38
ኀሠሥኩ : ወኢረከብኩ : መካኖ::=: ዕቀ 39
ብ : የዋሃተ : ወትሬኢ : ጽድቀ:: እስመ:
ቦቱ: ተረፈ: ብእሲ: ሰላም::=: ወዐማፂያ 40
ንሰ : ይሤረዉ:: ወይሤረዉ : ትረፈቲሆሙ:
ለኃጥአን::=: መድኀኒቶሙ : ለጻድቃን: 41
እምኀበ : እግዚአብሔር:: ወቀዋሚሆሙ:
ውእቱ : በጊዜ : ምንዳቤሆሙ::=: ይረድ 42
ኦሙ : እግዚአብሔር ፡ ወያድኅኖሙ::
ወያነግሮሙ: እምእደ : ኃጥአን:: ወያድኅ
ኖሙ:እስመ: ተወከሉ:ቦቱ::

መዝሙር : ዘዳዊት : ለተዝካረ:
ሰንበት::

ሀጊ እግዚኦ : በመዐትከ : ኢትቅሥፈኒ:: 1
ወበመቅሠፍትከ : ኢትገሥጸኒ::=: እስ 2
መ: ሐኳከ : ደጕጸኒ:: ወአጽናዕከ : እዴ
ከ:ላዕሌየ::=: ወአልቦ: ፈውስ:ለሥጋየ: 3
እምገጸ: መዐትከ:: ወአልቦ:ሰላም: ለአዕ
ጽምትየ : እምገጸ : ኃጢአትየ::=: እስ 4
መ:ኃጣ:እምስእርተ:ርእስየ:: ከመ : ጾር:
ክቡድ: ከብደ: ላዕሌየ::=: ጼአ: ወበኀ 5
ቡ: አዕጽምትየ : እምገጸ : እበድየ::=:
ሐርተምኩ: ወተቀጻዕኩ:ለዝሉፉ:: ወኵ 6
ሎ:እሜረ: ትኩዝየ: እንሶሱ::=: እስመ: 7
ጸግበት : ፀዐለተ : ነፍስየ:: ወኃጠእኩ:
ፈውስ: ለሥጋየ::=: ደወይኩ : ወሐመም 8
ኩ : ፈድፋደ:: ወእጐሥዕ : እምሐዘነ:
ልብየ::=: በቅድሜከ:ኵሉ:ፍትወትየ:: 9
ወገዓርየኒ : ኢይትኀባእ : እምኔከ::=:
ልብየኒ : ደንገፀኒ : ወኀደገኒ : ኀይልየኒ:: 10
ወብርሃነ:አዕይንትየኒ:ለከዋኒ::=: አዕርክ 11
ትየኒ:ወቢጽየኒ: እድወ:ኮኑኒ:ርዱኒ: ወደበ
ዩኒ::=: ወአዝማድየኒ:ቀብፁኒ:ወተናከ 12
ሩኒ::

INTERP. ÆTHIOP. [q] docebit sapientiã: [r] condemnabit eum, cùm arguerit illum. [ſ] inveni locum ejus. [t] manu peccatorũ, PSAL. xxxvii. [a] pupugerunt me: [b] præ capillis meis: [c] debilitata sunt ossa mea, à [d] impleta est ignominiã: [e] Infirmatus sum, & [f] gemitus etiam [g] proximi etiã mei homines erant qui insecuti sunt me, & me pessimè tractârunt: & familiares etiam mei oblivioni me dederunt, & alieni facti sunt mihi:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31
32 * فم الصديق يتلو الحكمة ولسانه ينطق بالحكم * ناموس الله في قلبه * فلن تزل قدماه
33
34 * الخاطي ينظر الى الصديق ويريد ان يقتله * والرب لا يسلمه في يده * ولا يطرحه في الحكم *
35 اذا تحاكم معه * تمسك بالرب واحفظ طريقه * فسيرفعك لترث الارض * وترى الخطاة عندما
36
37 يستاصلون * رايت المنافق قد زاد علوا وارتفع متطاولا مثل ارز لبنان * ثم عبرت فاذا
38 هو لم يكن * طلبته فلم اجد مكانه * احفظ الدعة فترى الاستقامة * فان العاقبة تكون لرجل
39 السلامة * واصل بقايا الاشرار يمحقون * خلاص الصديقين من عند الرب وهو ناصرهم في زمان
40 الضيق * الرب يعينهم ويخلصهم * وينجيهم من الخطاة * وينقذهم لانهم توكلوا عليه * الليلويا *

* المزمور السابع والثلثون *

1 * ذكر فيه السبت * وشكر ونبوة * وعدده * مد * اسطيخن *
2
3 * يا رب لا تبكتني بغضبك * ولا تؤدبني بسخطك * فان سهامك تنشبت في * واشتدت يدك علي
4
5 * ليس لجسدي شفا امام غضبك * ولا لعظامي سلامة لاجل خطاياي * لان اثامي علت راسي
6
7 ومثل الحمل الثقيل ثقلت علي * نتنت ودودت جراحاتي من اجل جهلي * شقيت واكتئبت الى
8
9 الدهر * مشيت يومي كله كئيبا * لان نفسي مملوة هزوا * وليس لجسدي شفا * شقيت
10
11 وتضعضعت جدا * صرخت من تنهد قلبي * شهواتي كلها امامك يا رب * وتنهدي عنك لم يخف
12 * قلق قلبي وتخلت قوتي * ولم اجد لعيني ضوءا * اصحابي واقاربي اقتربوا مني * ووقفوا مقابلي *

Os justi meditatur sapientiam, & lingua 31
ejus profert judicium. Jus Dei in corde 32
ipsius: quapropter non prolabentur pedes
ejus. Peccator intuetur justum, & vult 33
interficere eũ. At Domin⁹ non tradet eum 34
in manũ ejus, neq; abjiciet eum in judicio,
quando judiciũ instituet cum eo. Inhære 35
Domino, & observa viã ejus, et exaltabit
te ut hæredites terrã: & videas peccato-
res quũ extirpabuntur. Vidi impiũ cresce- 36
re in altum, et evehi in longũ sicuti cedros
Libani. Deinde transivi, & ecce ipse non 37
erat: quæsivi eum, et non inveni locum e-
jus. Custodi mansuetudinem & videbis 38
rectitudinem, Nam finis erit viro pacifico:
& radices reliquiarũ flagitiosorum inter-
ibunt. Salus justorum à conspectu Domini, 39
& ipse adjutor est eorum in tempore tri-
bulationis. Dominus auxiliabitur eis, et li- 40
berabit eos, et redimet illos à peccatorib⁹, et
salvabit eos, quia cõfisi sunt in eo. Alleluja.

PSAL. XXXVII.

Mentio fit in eo Sabbathi. Præ- 1
terea est gratiarum actio atque
prophetia. Et numerus ver. 44.

O Domine, ne reprehendas me in ira tua, 2
neq; erudias me in indignatione tua.
Quoniam sagittæ tuæ jam infixæ sunt in 3
me, et dura facta est manus tua super me.
Non est corpori meo sanitas ante indigna- 4
tionem tuam, neq; ossibus meis requies pro-
pter peccata mea; Quoniã culpæ meæ su- 5
peraverunt caput meum, & veluti pondus
grave aggravatæ sunt super me. Putue- 6
runt et vermes genuerunt vulnera mea ob
ignorantiam meam. Afflictus sum, & in- 7
curvatus sum in seculum, ambulavi totâ
die meâ mœrens. Quia anima mea plena 8
est ludibrio, & non est corpori meo sani-
tas. Afflictus sum & humiliatus sum val- 9
de, clamavi præ gemitu cordis mei. Desi- 10
deria mea cuncta corã te sunt, O Domine
et suspirium meum te non latuit. Contur- 11
batum est cor meum, et abscessit robur me-
um, & non reperi oculis meis lucem. Ami- 12
ci mei, & proximi me accesserunt ad me,
& steterunt procul à me.

תהלים : לט | תרגום TARGUM. | PARAPH. CHALD. Vers. L.

meum malum quærentes & , meam animam quærentes tetenderunt laqueos Et
13 וַיְנַקְשׁוּ מְבַקְשֵׁי נַפְשִׁי וְדֹרְשֵׁי רָעָתִי
surdus tanquã ego Et .meditabantur die omni dolos & 3 pravitates sunt locuti
14 דִּבְּרוּ הַוּוֹת וּמִרְמוֹת כָּל־הַיּוֹם יֶהְגּוּ: וַאֲנִי כְחֵרֵשׁ
qui vir sicut fui Et .suum os aperiret non mutus sicut & 3 audiebam non
15 לֹא אֶשְׁמָע וּכְאִלֵּם לֹא יִפְתַּח־פִּיו: וָאֱהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר
3 expectavi Domine te Quia .redargutiones ejus ore in non & 3 audiens non
16 לֹא־שֹׁמֵעַ וְאֵין בְּפִיו תּוֹכָחוֹת: כִּי־לְךָ יְהוָה הוֹחָלְתִּי
3 mihi lætentur fortè Ne : dixi Quia .mi Deus Domine respondebis tu
17 אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהָי: כִּי־אָמַרְתִּי פֶּן־יִשְׂמְחוּ־לִי
claudicationem ad ego Quoniam .egerunt magnificè me super 3 meo pede nutando in
18 בְּמוֹט רַגְלִי עָלַי הִגְדִּילוּ: כִּי־אֲנִי לְצֶלַע
3 indicabo meam iniquitatem Quoniam .semper me coram meus dolor & 3 paratus
19 נָכוֹן וּמַכְאוֹבִי נֶגְדִּי תָמִיד: כִּי־עֲוֹנִי אַגִּיד
sunt multiplicati & : sunt roborati viventes mei inimici Et .meo peccato à ero sollicitus
20 אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי: וְאֹיְבַי חַיִּים עָצֵמוּ וְרַבּוּ
3 mihi adversabuntur bono pro malum reddentes Et .falsò me habentes odio
21 שֹׂנְאַי שָׁקֶר: וּמְשַׁלְּמֵי רָעָה תַּחַת טוֹבָה יִשְׂטְנוּנִי
.me à te elonges ne mi Deus 3 Domine me derelinquas Ne .bonum me sequi pro
22 תַּחַת רָדְפִי־טוֹב: אַל־תַּעַזְבֵנִי יְהוָה אֱלֹהַי אַל־תִּרְחַק מִמֶּנִּי:
.mea salus Domine 3 meum auxilium ad Festina
23 חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי:

PSAL. XXXIX. לט

peccando à meas vias Custodiam : Dixi .David canticum Jeduthun ipsi Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לִידִיתוּן מִזְמוֹר לְדָוִד: 2 אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא
Obmutui .me juxta impius adhuc in , episomidem meo ori custodiam , mea lingua in
3 בִלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי: נֶאֱלַמְתִּי
meum cor Caluit .est turbatus meus dolor & 3 bono à tacui , silentio
4 דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב וּכְאֵבִי נֶעְכָּר: חַם־לִבִּי
.mea lingua in sum locutus : ignis exarsit mea meditatione in 3 meo interiori in
בְּקִרְבִּי בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי:
3 ipsa quæ meorum dierum mensura & 3 meum finem Domine me scire Fac
5 הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי וּמִדַּת יָמַי מַה־הִיא
meum tempus & 3 meos dies dedisti palmos Ecce .ego ævi quanti .noscam
6 אֵדְעָה מֶה־חָדֵל אָנִי: הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמַי וְחֶלְדִּי
.Selah , stans homo omnis vanitas universa utique : te coram nihil tanquam
כְאַיִן נֶגְדֶּךָ אַךְ כָּל־הֶבֶל כָּל־אָדָם נִצָּב סֶלָה:
3 coacervabit : tumultuabitur vanè veruntamen , vir ambulabit imagine in Veruntamen
7 אַךְ־בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ אַךְ־הֶבֶל יֶהֱמָיוּן יִצְבֹּר
ipsa te in mea expectatio ? Domine expectavi quid nunc Et .ea colligens quis nescit &
8 וְלֹא־יֵדַע מִי־אֹסְפָם: וְעַתָּה מַה־קִּוִּיתִי אֲדֹנָי תּוֹחַלְתִּי לְךָ הִיא:
.me ponas ne stulti opprobrium 3 me erue meis prævaricationibus omnibus Ex
9 מִכָּל־פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל־תְּשִׂימֵנִי:
me desuper Remove .fecisti tu quia 3 meum os aperiam non , Obmutui
10 נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח־פִּי כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ: הָסֵר מֵעָלַי
11 .defeci ego tuæ manus conflictu à 3 tuam plagam
נִגְעֶךָ מִתִּגְרַת יָדְךָ אֲנִי כָלִיתִי:

13 ועבדו פחין תבעי נפשי ובעי בישותי מלילו
שקרא ונכלא כל יומא מרנין : 14 ואנא היך
חרשא לא אשמע והיך אלמנא דלא פתח
15 פומיה : והויתי כגבר דלא שמע מעלמא ולא
16 אית בפומיה מכסנותא : ארום קדמך יי
17 צליתי אנת תקבל יי אלהי : ארום אמרית
דלמא יחדון עלי באזדעזעות רגלי עלי
18 אתרברבו : ארום אנא לתבירא מעתד וכיבי
19 לקבלי תדירא : ארום חובי אחוי אתני אתיצף
20 מן חטאי : ובעלי דבבי חיי עלימו וסגיאין
21 סנאי על שקרא : ופרעין בישתא חלף טבתא
22 מסטנן לי חלופי דרדפית טב : לא תשבקנני
23 יי אלהי לא תרחיק מני : זריז לסיועי יי
פורקני :

לט

1 לשבחא על מטרת בית מקדשא על פמיה
2 דידותון תשבחתא לדוד : אמרית אנטור
אורחי מלמחטי בלישני אנטור לפומי זממא
3 בדאית רשיעא לקבלי : אתאלמית שתיקית
בטלית מן פתגמי אוריתא מטול היכנא כיבי
4 ממרטיט : רתח לבי בגושמי ברנני תדלק
5 אשתא מללית בלישני : אודע לי אורח סופי
ומשחתא דיומי מנא אנון אידע אימתי
6 אפסוק מן עלמא : קלילין סדרתא יומי
ונושמי כלמא לקבלך ברם כולא ללמא
חשיבין ברם כולהון צדיקיא קימין לחיי
7 עלמא : ברם בדיוקנא דיי יתהלך גברא
ברם ללמא משתגשין כניש ולא חכים מטול
8 מנא מן כנשון : וכדון מנא סבריית יי
9 אוריכותי ליתך היא : מן כולהון מרדי פצי יתי
10 חסודי סכלא לא תשוי עלי : אתאלמית ולא
11 אפתח פומי מטול די אנת עבדתא : אעדי
מעלי מכתשך מפחת גבורת ידך אנא שציתי

Et fecerunt laqueos quærentes animam meam : & quærentes malum meum locuti sunt mendacium; & dolum quotidie meditantur. Ego verò quasi surdus, non audiebam : & sicut mutus qui non aperuit os suum. Et fui sicut vir qui non audivit à seculo; & non habens in ore suo redargutiones. Quoniam coram te Domine oravi : tu exaudies Domine Deus meus. Quia dixi, Ne fortè lætentur de me: in commotione pedum meorum super me magnificati sunt. Quoniam ego ad exitium paratus sum : & dolor meus coram me jugiter. Quoniam scelus meum narrabo: solicitus ero propter peccatum meum. Et auctores inimicitiæ meæ vivi confortati sunt: & multiplicati sunt qui oderunt me falsò. Et qui reddunt malum pro bono, odio me prosequuntur; eò quòd sequutus sum bonitatem. Ne derelinquas me Domine Deus meus: ne elongeris à me. Accinge te ad auxilium meum, Domine redemptio mea.

Ad laudandum pro custodia domus sanctuarii ore Idutun, Hymnus Davidi.

PSAL. XXXIX.

Dixi, Observabo vias meas; ne peccem lingua mea : custodiam os meum freno, quamdiu improbus est contra me. Obmutui, tacui, & cessavi à verbis Legis; propterea dolor meus conturbatus est. Ebullivit cor meum in corpore meo; ob meditationem meam exardescet ignis : locutus sum lingua mea. Notum fac mihi iter finis mei, & mensuram dierum meorum quanta erit, ut sciam quando deficiam à seculo. Leves ordinâsti dies meos, & corpus meum tanquam nihil coram te : propterea omnia nihil reputâtur, verùm omnes justi vivent in *vita æterna*. Tantùm in imagine Domini ambulat homo : verùm perperam conturbantur : congregat, & nescit cui *quis* collegerit ea. Nunc autem quid expectavi Domine ? spes mea in te est. Ab omnibus sceleribus meis libera me; opprobria stulti ne posueris super me. Obmutui, nec aperiam os meum ; quoniam tu fecisti. Amove à me plagam tuam: à percussione potentiæ manus tuæ ego consumptus sum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܐܚܕܘܢܝ ܗܢܘܢ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܝ ܘܪܓܝܓܝܢ ܒܝܫܬܝ܂ ܘܡܠܠܘ ܫܘܩܪܐ ܘܢܟܠܐ܂ ܘܝܘܡܐ ܟܠܗ ܪܢܝܢ܂
14 ܘܐܢܐ ܐܝܟ ܚܪܫܐ ܠܐ ܫܡܥܬ܂ ܘܐܝܟ ܐܠܡܐ ܕܠܐ ܦܬܚ ܦܘܡܗ܂
15 ܘܗܘܝܬ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܫܡܥ܂ ܘܠܝܬ ܒܦܘܡܗ ܡܟܣܢܘܬܐ܂
16 ܡܛܠ ܕܠܟ ܣܟܝܬ ܡܪܝܐ܂ ܘܐܢܬ ܥܢܝܬܢܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܂
17 ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܕܠܐ ܢܚܕܘܢ ܒܝ܂ ܘܠܐ ܢܬܪܘܪܒܘܢ ܥܠܝ ܒܙܘܥ ܪܓܠܝ܂
18 ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܠܚܫܐ ܡܛܝܒ ܐܢܐ܂ ܘܟܐܒܝ ܩܕܡܝ ܗܘ ܒܟܠܙܒܢ܂
19 ܡܛܠ ܕܣܟܠܘܬܝ ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟ܂ ܘܐܬܕܟܐ ܡܢ ܚܛܗܝ܂ * ܫܠܐ *
20 ܘܒܥܠܕܒܒܝ ܥܫܢܘ ܘܚܙܘ܂ ܘܣܓܝܘ ܣܢܐܝ ܕܓܠܐ܂
21 ܘܦܪܥܘܢܝ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܛܒܬܐ܂ ܘܣܛܢܘ ܠܝ ܕܒܥܝܬ ܛܒܬܐ܂
22 ܠܐ ܬܫܒܩܢܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܂ ܘܠܐ ܬܪܚܩ ܡܢܝ܂ * ܐܠܐ ܩܘܡ ܠܡܥܕܪܢܝ ܘܦܪܘܩܝܢܝ܂

Tenueruntque me hi qui quærunt animam meam, & exoptant malũ meũ : & locuti sunt falsitatem ac dolum, dieque totâ meditabantur. Ego verò tanquam surdus non audiebã, & sicut mutus qui non aperui os meum : Et eram velut vir qui non audit, & cujus in ore non est argutio. Quoniam te expectavi, Domine, & exaudisti me, Dñe Deus meus : Quoniã dixi quòd non gaudebunt de me, nec se attollent super me in vacillatione pedum meorum : Quoniam ego ad passionem paratus sum, & dolor meus ante me est omni tempore. Quoniam aperiã tibi stultitias meas, & mundabor à peccatis meis. * *Diapsalma*.* Hostes mei confortati sunt & viderunt : & multiplicati sunt osores mei falsidici. Rependerũt mihi malũ pro bono, & adversati sunt mihi, quia quæsivi bonũ. Ne derelinquas me, Dñe Deus meus, & ne recedas à me; Sed persiste ad auxilium meum, & libera me.

PSAL. XXXIX.

1 * ܠܝܕܝܬܘܢ܂ ܨܠܘܬܐ ܘܡܠܟܐ ܠܡܟܠܝܘ ܠܫܢܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܣܢܝܬܐ܂ ܘܠܚܙܘܐ ܘܠܫܪܟܐ ܕܪ̈ܓܫܐ܂
2 * ܐܡܪܬ ܕܐܛܪ ܐܘܪܚܝ܂ ܘܠܐ ܐܚܛܐ ܒܠܫܢܝ܂ ܘܐܚܕ ܦܘܡܝ ܡܢ ܥܘܠܐ܂ ܡܛܠ ܪ̈ܫܝܥܐ ܕܠܩܘܒܠܝ܂
3 ܐܫܬܬܩܬ ܘܐܬܟܪܝܬ ܘܐܬܐܒܠܬ ܡܢ ܛܒܬܐ܂ ܘܟܐܒܝ ܐܬܬܙܝܥ܂
4 ܫܚܢ ܠܒܝ ܒܓܘܝ܂ ܘܒܦܓܪܝ ܝܩܕܬ ܢܘܪܐ܂
5 ܘܡܠܠܬ ܒܠܫܢܝ܂ ܚܘܝܢܝ ܡܪܝܐ ܚܪܬܝ܂ ܘܡܫܘܚܬܐ ܕܝܘܡܝ ܡܢܘ܂ ܕܐܕܥ ܠܡܢܐ ܡܫܡܠܐ ܐܢܐ܂
6 ܗܐ ܓܝܪ ܒܡܫܘܚܬܐ ܝܗܒܬ ܝܘܡܝ܂ ܘܚܝܝ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ ܩܕܡܝܟ܂ ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܐܝܟ ܗܠܐ ܩܝܡܝܢ܂ * ܫܠܐ *
7 ܡܛܠ ܕܒܨܠܡܐ ܡܗܠܟ ܓܒܪܐ܂ ܘܐܝܟ ܗܠܐ ܝܒܫ܂ ܣܐܡ ܣܝܡܬܐ܂ ܘܠܐ ܝܕܥ ܠܡܢ ܟܢܫ ܐܢܝܢ܂
8 ܘܗܫܐ ܡܢܘ ܣܒܪܝ ܐܠܐ ܐܢܬ ܡܪܝܐ܂
9 ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܣܟܠܘܬܝ ܦܨܢܝ܂ ܘܠܚܣܕܐ ܕܥܘܠܐ ܠܐ ܬܣܝܡܢܝ܂
10 ܐܫܬܬܩܬ ܘܠܐ ܦܬܚܬ ܦܘܡܝ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܥܒܕܬ܂
11 * ܐܥܒܪ ܡܢܝ ܡܚܘܬܟ܂ ܘܡܢ ܡܚܘܬܐ ܕܐܝܕܝܟ ܫܠܡܬ܂

Idithum. Oratio, & adhortatio ad cohibendam linguam à sermone turpi, & visum, cæterosq; sensus. Vers. 32.

Dixi, custodiam viam meam, & non peccabo linguâ meâ; continebo os meum ab iniquitate propter impios qui adversum me sunt. Obmutui & contristat[us] sum ac mœrui ob bonũ, & dolor meus agitatus est : Incaluit cor meum intra me, & in corpore meo accensus est ignis. Locutus sum linguâ meâ: Ostende mihi, Dñe, finẽ meũ, & mensuram dierum meorũ quænã sit, ut sciã ad quid sim perfuncturus. Nam cũ mensura dedisti dies meos, & superstes vita mea tanquã nihil est ante te; quoniã omnes homines ut vapor consistunt. * *Diapsalma*.* Quoniã in imagine incedit homo, & velut exhalatio arescit; Reponit thesauros, & ignorat cui congregat eos. Nunc quis est spes mea nisi tu, Dñe? Et ab omnibus insipientiis meis libera me, & opprobrium iniquis ne constituas me. Obmutui & non aperui os meũ, quoniã tu fecisti. Transfer à me flagellũ tuũ, & à me plagam manuum tuarum.

Versio VULG. LAT.

13 Et vim faciebant qui quærebant animã
meã. Et qui inquirebant mala mihi, lo-
cuti sunt vanitates : & dolos totâ die
meditabantur. Ego autem tanquàm sur-
14 dus non audiebã : & sicut mutus non a-
periens os suum. Et factus sum sicut ho-
15 mo non audiens : & non habens in ore
suo redargutiones. Quoniã in te, Dñe,
16 speravi : tu exaudies me, Dñe Deus me⁹.
Quia dixi, Nequando supergaudeant
17 mihi inimici mei : & dũ commoventur
pedes mei, super me magna locuti sunt.
Quoniã ego in flagella paratus sum : &
18 dolor meus in conspectu meo semper.
Quoniã iniquitatem meã annuntiabo :
19 & cogitabo pro peccato meo. Inimici
20 autem mei vivunt, & confirmati sunt
super me : & multiplicati sunt qui ode-
21 runt me iniquè. Qui retribuunt mala pro
bonis, detrahebant mihi : quoniã seque-
bar bonitatẽ. Ne derelinquas me, Dñe
22 Deus meus : ne discesseris à me. Intende
23 in adjutoriũ meũ, Dñe Deus salutis meæ.

1 In finem, ipsi Idithun, Canticum David. XXXVIII.

2 Dixi, Custodiã vias meas : ut non
delinquã in lingua mea. Posui ori
meo custodiã, cùm consisteret peccator
3 adversũ me. Obmutui, & humiliatus sũ,
& silui à bonis : & dolor meus renovat⁹
4 est. Concaluit cor meũ intra me : & in
meditatione mea exardescet ignis. Locu-
5 tus sũ in lingua mea; Notũ fac mihi, Dñe,
finem meũ, Et numerũ dierũ meorum
6 quis est : ut sciã quid desit mihi. Ecce
mensurabiles posuisti dies meos : & sub-
stantia mea tanquã nihilũ ante te. Ve-
runtamen universa vanitas, omnis homo
7 vivens. Veruntamẽ in imagine pertransit
homo : sed & frustrà conturbatur. The-
saurizat : & ignorat cui congregabit ea.
8 Et nunc quæ est expectatio mea? nónne
9 Dñs? & substantia mea apud te est. Ab
omnibus iniquitatibus meis erue me :
10 opprobrium insipienti dedisti me. Ob-
mutui & non aperui os meum, quoni-
11 am tu fecisti : Amove à me plagas tuas.
12 A fortitudine manûs tuæ ego defeci,

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

13 † Καὶ (*) ἐξεβιάζοντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου † καὶ
οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητας, †
14 καὶ δολιότητας ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν. † Ἐγὼ δὲ
ὡσεὶ κωφὸς οὐκ ἤκουον, † καὶ ὡσεὶ ἄλαλος οὐκ ἀνοίγων
15 τὸ στόμα αὐτοῦ. † Καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος
οὐκ ἀκούων, † καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγ-
16 μούς. † Ὅτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, † σὺ εἰσακούσῃ κύ-
17 ριε ὁ θεός μου. † Ὅτι εἶπα, Μή ποτε ἐπιχαρῶσί
μοι οἱ ἐχθροί μου, † καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας
18 μου, ἐπ' ἐμὲ (κ) ἐμεγαλοῤῥημόνησαν. † Ὅτι ἐγὼ εἰς
μάστιγας ἕτοιμος, † καὶ ἡ ἀλγηδών μου ἐνώπιόν (λ)
19 μου διαπαντός. † Ὅτι τὴν ἀνομίαν μου (μ) ἀναγγε-
20 λῶ, † καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας μου. † Οἱ δὲ
ἐχθροί μου ζῶσι, καὶ κεκραταίωνται ὑπὲρ ἐμέ, † καὶ ἐ-
21 πληθύνθησαν (ν) οἱ μισοῦντές με ἀδίκως. † Οἱ ἀντ-
αποδιδόντες (ξ) κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, † ἐνδιέβαλλόν
22 με, ἐπεὶ κατεδίωκον δικαιοσύνην. † Μὴ ἐγκαταλί-
πῃς με κύριε ὁ θεός μου, μὴ ἀποστῇς ἀπ' ἐμοῦ. †
23 Πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου κύριε τῆς σωτηρίας μου.

MS. A. (*) ἐξεβιάσαντο (κ) ἐμεγαλορημόνησαν. (λ) μου ἐστὶν (μ) ἐγὼ ἀναγγελῶ, (ν) οἱ μισοῦντες ἀδίκως. (ξ) μοι κακά

1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ (α) Ἰδιθοὺν ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. λη'.

2 † Εἶπα, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτά-
νειν (*) ἐν γλώσσῃ μου. † ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλα-
κὴν, † ἐν τῷ συστῆναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου.
3 † Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀ-
4 γαθῶν, † καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη. † Ἐθερ-
μάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, † καὶ ἐν τῇ μελέτῃ
5 μου ἐκκαυθήσεται πῦρ. † Ἐλάλησα ἐν γλώσσῃ μου,
† Γνώρισόν μοι κύριε τὸ πέρας μου, † καὶ τὸν ἀριθ-
μὸν τῶν (β) ἡμερῶν μου τίς ἐστιν, † ἵνα γνῶ τί ὑστε-
6 ρῶ ἐγώ. † Ἰδοὺ (γ) παλαιὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου, †
(δ) καὶ ὑπόστασίς μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου. † πλὴν
τὰ (ε) σύμπαντα ματαιότης, † πᾶς ἄνθρωπος
7 ζῶν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπο-
ρεύεται ἄνθρωπος, † πλὴν μάτην ταράσσεται. † θη-
σαυρίζει, καὶ οὐ γινώσκει τίνι (ζ) συνάξει αὐτά. †
8 Καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ κύριος; † καὶ ἡ
ὑπόστασίς μου (η) παρὰ σοί ἐστιν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †
9 Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, † ὄνειδος
10 ἄφρονι ἔδωκάς με. † Ἐκωφώθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ
11 στόμα μου, (θ) ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με. † Ἀπόστη-
12 σον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάστιγάς σου· † (ι) Ἀπὸ τῆς ἰσχύος
τῆς χειρός σου ἐγὼ ἐξέλιπον.

MS. A. (α) Ἰδιθοὺμ (*) μου ἐν (β) ἡμερῶν τίς ἐστιν, (γ) παλαιστὰς (δ) καὶ ἡ ὑπόστασίς (ε) σύνπαντα (ζ) συνάγει (η) παρὰ σοῦ ἐστιν. Ἀπὸ πασῶν (θ) ὅτι σὺ ἐποίησάς με. (ι) Ἀπὸ γὰρ τῆς

Vers. GRÆ. LXX Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

Et vim faciebant, qui quærebant animã meam. 13 *Et [h] qui (*) inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: et dolos totâ die [i] meditabantur.* 14 *Ego autem tanquã surdus non audiebã, & sicut mutus non aperiens os suum.* 15 *Et factus sum, sicut homo non audiens, et [k] non habens in ore suo redargutiones.* 16 *Quoniã in te, Domine, speravi: tu exaudies, Domine De⁹ me⁹.* 17 *Quia dixi, Nequando super gaudeant mihi inimici mei: & dum commoventur pedes mei, in me (κ) magna locuti sunt.* 18 *Quoniã [†] ego in (λ) flagella parat⁹ sum: et [l] dolor me⁹ in conspectu meo semper.* 19 *Quoniam iniquitatẽ meam annuntiabo: & [m] curam gerã pro peccato meo.* 20 *Inimici autẽ mei (q) vivunt: et [n] confirmati sunt super me: & multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.* 21 *Qui retribuunt mala pro bonis, (ν) detrahebant mihi: quoniã (ξ) persequutus sum justitiam. [o]* 22 *Ne derelinquas me, Domine De⁹ meus, ne discesseris à me.* (ι) 23 *Intende in adjutorium meum, Domine salutis meæ.*

1 In finem (α) ipsi [a] Idithum, Canticum ipsi David. XXXVIII.

2 *Dixi, (b) Custodiam [b] vias meas; ut non delinquam in lingua mea.* 2 *Posui ori meo custodiam, cùm consisteret peccator adversum me.* 3 *Obmutui, & humiliatus sum, & silui à bonis: & [c] dolor meus (e) renovatus est.* 4 *(d) [d] Concaluit cor meũ intra me; & in meditatione mea exardescet ignis.* 5 *Locutus sum in lingua mea; Notũ fac mihi, Domine, finem meũ:* 6 *Et numerũ dierum meorũ, qui est; ut sciã [e] quid desit mihi.* 7 *Ecce (e) veteres posuisti dies meos: & (f) substantia mea, tanquam nihil ante te.* 8 *Veruntamen (ε) universa vanitas, omnis homo (h) vivens. DIAPSALMA. (i)* 9 *Veruntamen [†] in imagine pertransit homo: sed frustrà conturbatur.* 10 *Thesaurizat, et ignorat (k) cui congregabit ea.* 11 *Et (l) nunc, quæ est expectatio mea? nonne Domin⁹, et [†] substantia mea (m) apud te est? DIAPSALMA.* 12 *Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium insipienti dedisti me:* 13 *Obmutui, et non aperui os meũ: quoniam tu es, qui (ν) fecisti me: Amove à me plagas tuas.* 14 *[g] A fortitudine manûs tuæ ego defeci:*

Versio ÆTHIOPICA.

ወተኃየሉኒ፡እለ፡የኀሥሥዋ፡ለነፍስየ፡፡=
ወእለኒ፡ይፈቅዱ፡ሕማምየ፡ ነበቡ፡ከንቶ፡፡ 13
ወኵሎ፡እሚረ፡ይመክሩ፡በቍጽር፡ ያመንስ
ውኒ፡፡= ወአንሰ፡ ከመ፡ ጽሙም፡ዘኢይሰ 14
ምዕ፡፡ወከመ፡ በሃም፡ ዘኢይከሥት፡ አፉ
ሁ፡፡= ወኮንኩ፡ ከመ፡ ብእሲ፡ዘኢይሰም 15
ዕ፡፡ ወከመ፡ ዘኢይክል፡ ተናግሮ፡ በአፉ
ሁ፡፡= እስመ፡ኪያከ፡ ተወከልኩ፡ እግዚ 16
አ፡፡አንተ፡ስምዓኒ፡እግዚኦ፡አምላኪየ፡፡=
እስመ፡ እቤ፡ ኢትረስዮኒ፡ስላተ፡ጸላእየ፡፡ወ 17
እሙኒ፡ድኅጸ፡ሰኰናየ፡የዐቢይ፡ አፈሆሙ፡ላ
ዕሌየ፡፡=እስመ፡ሊተሰ፡ያጽንሑኒ፡ይቅስፉ 18
ኒ፡፡ወቍስልየኒ፡ቅድሜየ፡ ውእቱ፡በኵሉ፡
ጊዜ፡፡= ወእነግር፡ገጋይየ፡፡ወእቴክዝ፡በ 19
እንተ፡ኃጢአትየ፡፡= ፀላእትየሰ፡ሕያዋን፡ 20
ወይኄይሉኒ፡፡ወበዝኁ፡እለ፡ በዐመፃ፡ይጸል
ኡኒ፡፡= እለ፡ ይፈድዩኒ፡ እኪተ፡ ህየንተ፡ 21
ሠናይት፡፡ወያስተዋድዩኒ፡በተሊወ፡ጽድቅ፡፡
ወገደፉ፡እኅዋሆሙ፡ከመ፡በድን፡ርኩስ፡፡=
እንተ፡ኢትግድፈኒ፡ እግዚኦ፡ አምላኪየ፡ወ 22
ኢትርሐቅ፡እምኔየ፡፡ወነጽር፡ ውስተ፡ ረድ
ኤትየ፡እግዚኦ፡ አምላከ፡መድኃኒትየ፡፡=
ፍጻሜ፡ዘኤደቅም፡ማኅሌብ፡ዘደዊት፡፡
ሀጋ ዕቤ፡እዐቅብ፡አፈየ፡ከመ፡ኢይስሐት፡ 1
በልሳንየ፡፡= ወአንበርኩ፡ዐቃቤ፡ለአፉየ፡፡ 2
ሶበ፡ይትቃወሙኒ፡ኃጥአን፡ቅድሜየ፡፡= ተ 3
ጸመምኩ፡ ወአትሐትኩ፡ ርእስየ፡፡ወአርመ
ምኩ፡ ለሠናይ፡፡ወተሐደሰኒ፡ ቍስልየ፡፡=
ወሞቀኒ፡ ልብየ፡ በውስጤየ፡፡ወነደደ፡እሳት፡ 4
እምአንብቦትየ፡፡= ወእቤ፡በልሳንየ፡ንግረ 5
ኒ፡ እግዚኦ፡ ደኃሪትየ፡፡= መንት፡ እማን 6
ቱ፡ኍልቈን፡ለመዋዕልየ፡፡ከመ፡ አእምር፡ለ
መንት፡እዴሀር፡አነ፡፡= ናሁ፡ብሉያተ፡ረ 7
ሰይኮን፡ለመዋዕልየ፡፡ወአካልየኒ፡ ወኢከመ፡
መንት፡ በቅድሜከ፡፡= ወባሕቱ፡ ከንቱ፡ 8
ኵሉ፡ደቂቀ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡= ወከ 9
መ፡ጽላሎት፡ያንሶሱ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡፡ወባሕ
ቱ፡ከንቶ፡ይትለወኩ፡፡= ይዘግቡ፡ወኢያእ 10
ምሩ፡ለዘ፡ያስተጋብኡ፡፡= ወይእዜኒ፡መ 11
ኑ፡ተስፋየ፡ አኮኑ፡እግዚአብሔር፡፡ወትዕግ
ስትየኒ፡እምኀቤከ፡ውእቱ፡፡= ወእምኵ 12
ሉ፡ኃጢአትየ፡አድኅነኒ፡፡ወረሰይከኒ፡ ፀዐለ
ተ፡ለአብደን፡፡= ተፀመምኩ፡ወኢከሠት 13
ኩ፡አፉየ፡፡እስመ፡ አንተ፡ ፈጠርከኒ፡፡አር
ሕቅ፡ እምኔየ፡ መቅሠፍተከ፡፡= እስመ፡ 14
እምጽንዓ፡እዴከ፡ኃለቁ፡አነ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [h] qui cupiebant etiam afflictionem meam, [i] meditabantur, & pertentabant me. [k] sicut ille qui loqui nequit ore suo. [†] expectare me fecerunt me vapulandum: [l] vulnus meum in [m] anxius ero pro [n] fortiores me sunt: [o] Et repulerunt fratres suos, tanquam cadaver immundum. Ne PSAL. XXXVIII. [a] Edakem, [b] os meum; ut non aberrem [c] vulnus meum renovatum est. [d] Et dilatatum est cor meum [e] quare ipse deficiam. [f] tanquam umbra pertransit omnis [†] patientia mea [g] Quoniam à fortitudine

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

13 * والقريبون اليّ وقفوا بعيدا مني. ملتمسوا نفسي ظلموا * والطالبون لي الشر تكلموا بالباطل.
14 النهار كله يدرسون الدغل * وانا مثل الاصم لا اسمع * ومثل الاخرس الذي لا يفتح فاه.
15
16 * صرت مثل انسان لا يسمع * ولا تبكيت في فمه * لاني توكلت عليك يا ربي * وانت تستجيب لي
17
18 يا ربي والهي * لاني قلت لكيلا تسر بي اعداي * وعند زلل رجلي عظموا علي القول * وانا
19 استعددت للضرب * ووجعي امامي في كل حين * لاني اعترف باثمي * واهتم لاجل خطيتي *
20
21 * اعداي احياء * واعتزوا مني * كثر من يبغضني ظلما * الذين جازوني على الخيرات شرا * مكروا
22 بي لاني طلبت البر * رفضوني انا الحبيب مثل ميت مرذول * وسمروا جسدي * لا تخلّ عني
23 يا ربي والهي * ولا تبعد عني * انظر في معونتي يا اله خلاصي * الليلويا *
1 * المزمور الثامن والثلثون * تعليم وشكر لاجل ايديثون * وعدده كط استيخن *
2 * انا قلت احفظ طرقي لئلا اخطي بلساني * تركت حافظا على فمي * عند قيام الخاطي امامي
3
4 * خرست وتواضعت * وامسكت عن الخير * فتجدد وجعي * حمي قلبي في باطني * وفي تلاوتي
5 اضطرمت النار مني * تكلمت بلساني وقلت * عرفني يا رب منتهاي * وما هي عدة ايامي لاعلم
6 ماذا اعجزها * قد تركت ايامي قصيرة * وقوامي كلا شيء امامك * بل كل شيء لانسان حي فهو
7
8 باطل * الا ان الانسان يمشي بصورة وكالفي يزول * ويكنز ولا يعلم لمن يجمع * والآن من رجاي
9
10 اليس هو الرب * وقوامي هو من عنده * طهرني من جميع آثامي جعلتني عارا للجاهل * صممت
11 ولم افتح فمي * لانك انت خلقتني * ارفع عني تاديبك * لاني قد فنيت من قوة يديك *

Et qui prope me erant, steterunt procul à 13
me. Qui quærunt animã meã, oppresse-
runt: & qui exoptant mihi malũ, locuti
sunt vanitatem, die totã meditantur dolũ.
Ego verò tanquã surdus non audiebã, & 14
tanquã mut⁹ qui non aperit os suũ. Fact⁹ 15
sum velut homo non audiens, & carens
redargutione in ore suo. Quandoquidem 16
confisus sum in te, O Domine mi, etiã tu
exaudies me, O Domine mi, & Deus meus.
Nã ego dixi, ut non gaudeant in me ini- 17
mici mei; & ad lapsũ pedũ meorũ gran-
dem fecerunt de me sermonem. Et ego pa- 18
ravi me verberibus, & dolor meus coram
me in omni tempore. Quoniã ego confiteor 19
delictũ meũ, angor propter peccatũ meũ.
Inimici mei viva sunt, & fortiores me: 20
multiplicati sunt qui oderunt me iniquè.
Qui retribuerunt mihi pro beneficiis ma- 21
lum, dolosè egerunt in me quia quæsivi
justitiam. Respuerunt me dilectum quasi
mortuũ abominandũ, & clavis confixe-
runt corpus meũ. Ne derelinquas me, O 22
Domine mi, & Deus meus, & ne elonge-
ris à me. Respice in adjutoriũ meũ, O 23
Deus salutis meæ. Alleluja.

PSAL. XXXVIII.

Documentum, & gratiarum actio 1
pro Idithun. Et numerus ver. 29.

Ego dixi, Custodiã vias meas, ut ne 2
peccem linguã meã: Posui custodem
ori meo, astante peccatore corã me. Ob- 3
mutui, & humiliatus sũ, & retraxi me à
bono: proinde renovatus est dolor meus.
Æstuavit cor meũ in interaneis meis, & 4
in meditatione mea accensus est ignis ex
me. Locutus sum linguã meã, & dixi; No- 5
tifica mihi, O Domine finem meum, &
quinã sit numerus dierũ meorũ, ut sciam
quantũ distem ab eis. Jam posuisti dies 6
meos breves, & consistentia mea tanquam
nihilũ corã te. Imò quicquid pertinet ad
hominẽ viventẽ, est vanũ: Nisi quòd ho- 7
mo incedit in imaginẽ, & velut umbra
præterit: et thesaurizat, et ignorat cui co-
gat. Nunc ergò quæ est spes mea? nonne 8
est Dominus? Et consistentia mea ab ipso 9
est. Munda me omnibus sceleribus meis.
Fecisti me opprobriũ stulto: Obmutui, & 10
non aperui os meum, quia tu creâsti me.
Tolle à me castigationem tuã: jam enim 11
consumptus sũ à duritie manuũ tuarũ.

תהלים : מ

tineam ut fecisti liquescere &,virum corripuisti iniquitatem *super* increpationibus In
12 בתוכחות על־עון יסרת איש ותמס כעש
meã orationem Audi .Selah ,homo omnis vanitas veruntamen ; ejus desideriũ
13 חמודו אך הבל כל־אדם סלה: שמעה תפלתי
quia ,*taceas* ne meam lachrymam ad : percipe auribus meũ clamorem & ,Domine
יהוה ושועתי האזינה אל־דמעתי אל־תחרש כי
; roborabor & ,me à *Claude* .mei patres omnes ut incola ; *tecum* *ego* peregrinus
14 גר אנכי עמך תושב ככל־אבותי: השע ממני ואבליגה
.*ego* non & ,vadam antequam
בטרם אלך ואינני:

PSAL. XL. מ

declinavit & ; Dominum expectavi Expectando .canticum ,David ipsi Victori
1 למנצח לדוד מזמור: 2 קוה קויתי יהוה ויט
luto è ,sonitus cisterna è me fecit ascendere Et .meum clamorem audivit & ,*me ad*
3 אלי וישמע שועתי: ויעלני מבור שאון מטיט
meo ore in *dedit* Et .meos gressus *parans* ,meos pedes petram super statuit & : cœni
4 היון ויקם על־סלע רגלי כונן אשרי: ויתן בפי
sperabunt & ; timebunt & ,multi videbunt : nostro Deo laudem ,novum canticum
שיר חדש תהלה לאלהינו יראו רבים וייראו ויבטחו
respexit non & ;suam spem Dominum posuit qui *viri* *Felicitates* .Domino in
5 ביהוה: אשרי הגבר אשר־שם יהוה מבטחו ולא־פנה
Domine tu fecisti Multa .mendacium declinantes & ,superbos ad
6 אל־רהבים ושטי כזב: רבות עשית אתה יהוה
: te apud *ordinare* non nos erga tuas cogitationes & ,tua mirabilia meus Deus
אלהי נפלאתיך ומחשבתיך אלינו אין ערך אליך
,noluisti *munus* & Sacrificiũ .*narrare præ fuêre fortia* ; loquar & ,annunciabo
7 אגידה ואדברה עצמו מספר: זבח ומנחה לא חפצת
Tunc .postulâsti non peccato pro sacrificiũ & ,holocaustũ : mihi fodisti aures
8 אזנים כרית לי עולה וחטאה לא שאלת: אז
faciendum Ad .me super est scriptum libri volumine in ; veni Ecce : dixi
9 אמרתי הנה־באתי במגלת־ספר כתוב עלי: לעשות־
Annunciavi .meorũ viscerum medio in tua lex & : volui mi Deus tuã voluntatẽ
10 רצונך אלהי חפצתי ותורתך בתוך מעי: בשרתי
.scivisti tu Domine ;*prohibebo* non mea labia ecce ,multo cœtu in justitiam
צדק בקהל רב הנה שפתי לא אכלא יהוה אתה ידעת:
tuam salutem & ,tuam veritatem ; mei cordis medio in operui non tuã Justitiam
11 צדקתך לא־כסיתי בתוך לבי אמונתך ותשועתך
.multo cœtu in tuam veritatem & ,tuam misericordiam *celavi* non : dixi
אמרתי לא־כחדתי חסדך ואמתך לקהל רב:
tua veritas & tua misericordia : me à tuas misericordias *occludas* ne Domine Tu
12 אתה יהוה לא־תכלא רחמיך ממני חסדך ואמתך
non *ad usque* mala me *super* circundederunt Quoniam .me custodiant semper
13 תמיד יצרוני: כי אפפו־עלי רעות עד־אין
sunt *fortificatæ* : videre potui non & ,meæ iniquitates me comprehenderũt : *numerum*
מספר השיגוני עונתי ולא־יכלתי לראות עצמו
.me dereliquit meum cor & ,mei capitis capillis præ
משערות ראשי ולבי עזבני:

תרגום TARGUM.

12 במסכנותא על חובא יתרדי בר נשא ומסירת
היך עמר ואתגרדים נושמיה ברם למא כל
13 בר נשא לעלמא: קביל צלותי יי ובעותי
אצית ולדמעתי לא תשתוק ארום היך גיורא
אנא נבך תותבא היך כולהון אבהתי:
14 אשלי מני ואזיל עד לא איהך ולא
איתי:

מ

1 לשבחא לדוד תשבחתא: 2 מסברא סברית יי
3 וצלא לותי וקביל בעותי: ואסקני מגוב
אתרגושתא מסבן טשטושא ואקים על
4 כיפא רגלי תקין אתורי: וסדר בפומי שבח
חדתא תהי תושבחתא קדם יי אלהנא
יחמון סגיאין וידחלון ויסברון במימרא דיי:
5 טובוי דגברא דשוי יי רוחצניה ולא אסתכי
6 לות סורבניא וממללי כדיבותא: סגיעי
נסיא דעבדתא את יי אלהי פרישותך
ורעותך לותנא לית אפשר לסדרא לותך
תושבחתך אתני ואמלל תקיפו מן לחואה:
7 נכסא ודורונא לא צביתא אודנין לאצתא
פורקנך כריתא לי עלתא וקורבן חטתא
8 לא שילתא: הידין אמרית הא עלית
לחיי עלמא כד אעסוק במגלת ספרא
9 דאוריתא דאכתיב אמטלתי: למעבד רעותך
אלהי רעיתי ואוריתך כלילא במצע מעיני:
10 בשרית צדקא בכנשתא רבא הא ספותי לא
11 אמנע יי אלהי את חכימת: צדקתך לא טמרית
בגו לבי קושטך ופורקנך אמרית לא כסיתי
12 טיבותך והימנותך בקהלא רבא: בגלל
כן את יי לא תמנע רחמך מני טובך וקושטך
13 תדירא ינטרונני: ארום תקיפין עלי בישין
עד דלית מנין אדביקו יתי חובי ולא יכלית
למחמי תקפו מן בינתי רישי ורעיוני
שבקוני:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Correptione ob scelus *castigatur homo*: & 12
liquefactum est instar *tineæ disruptæ* corpus
ejus: profectò nihil est omnis homo
semper. Suscipe orationem meam Domine, 13
& petitionem meam ausculta: & ad lachrymas meas ne sileas; quoniam veluti
peregrinus ego sum apud te, & advena
sicut omnes patres mei. Dimitte me, & 14
abibo, antequam vadam, & non subsistam.

Ad laudandum Davidi Hymnus.

PSAL. XL.

Expectando expectavi Dominum; & in- 1 2
clinavit ad me, & suscepit deprecationem
meam. Et eduxit me de lacu strepitus, & 3
luto cœni: & statuit supra petram pedes
meos, stabilivit gressus meos. Et ordinavit 4
in ore meo canticum novum, *erit hymnus*
coram *Domino* Deo nostro: videbunt multi
& timebunt, & sperabunt in verbo Domini.
Beatus homo qui posuit Dominum spem 5
suam: & non respexit ad elatos, & loquentes mendacia. Multa signa edidisti tu Do- 6
mine Deus meus: mirabilia tua & *voluntas tua* nobiscum: impossibile est ordinare
ad te laudem tuam: [*si*] narrem & loquar, plures sunt quàm ut indicari possint. Immolationem & oblationem nolu- 7
isti; aures ad *auscultandam salutem tuam*
perforâsti mihi; holocaustum & oblationem peccati non postulâsti. Tunc dixi, 8
Ecce ingrediar ad vitam æternam, quando
studuero in volumine libri legis quod
scriptum est propter me. Facere volun- 9
tatem tuam Deus meus volui; & lex tua
integra est in medio viscerum meorum.
Annunciavi justitiam in congregatione 10
magna: ecce labia mea non prohibebo;
Domine *Deus meus* tu nôsti. Justitiam 11
tuam non abscondi in medio cordis mei;
veritatem tuam & redemptionem tuam
dixi: non occului bonitatem tuam, &
fidem tuam in ecclesia magna. Propterea 12
tu Domine ne prohibeas misericordiam
tuam à me: benignitas tua & veritas tua
continuè custodient me. Quoniam *in-* 13
valuerunt in me mala quæ numerari non
possunt: comprehenderunt me scelera
mea, & non potui videre: multiplicata
sunt plusquàm capilli capitis mei, &
cogitationes meæ deseruerunt me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
nec videre potui: & multiplicata sunt plusquam

Consumptus sum objurgatione quæ pro pec- 12
catis meis. Castigâsti virum, & fluere fecisti
sicut festucam desideria ejus: & veluti vapor
sunt omnes homines. Audi, Domine, ora- 13
tionem meam & petitionem meam, & auscultа lachrymam meam: & ne sileas, quoniam hospes ego sum tecum, & peregrinus
sicut omnes patres mei. Libera me, & qui- 14
escam, antequam vadam & ampliùs non
sim futurus.

PSAL. XL.

Davidis. Ad literam: quum attulit ei Samei nomina eorum qui ministrabant in domo Domini. Spirituali verò sensu, gratiarum actio Deo à cultoribus & Ecclesia. Vers. 45. 1

Sperans speravi in Domino qui conversus 2
est ad me, audivitque deprecationem meam. Et eduxit me de fovea mœroris, & de 3
luto corruptionis: erexit supra petram pedes
meos, atque firmavit gressus meos. Dedit in 4
ore meo laudem novam, laudem Deo: ut videant multi ac lætentur, sperentque in Domino. Beatus homo qui nomini Domini fi- 5
sus est, nec vertit se ad vanitatem,
neque ad sermonem mendacem. Multa sunt quæ fecisti, Domine Deus noster, 6
miracula tua & consilia tua erga nos, & non
est quisquam similis tibi. Ostendisti, atque
dixisti, ac plurima sunt præter numerum.
Sacrificia & oblationes noluisti, aures au- 7
tem perfodisti mihi: & holocausta perfecta
quæ pro peccatis, non postulâsti. Tunc dixi, 8
Ecce veni: quia in principio librorum scriptum est de me. Facere voluntatem tuam, 9
Deus, mihi libuit: & lex tua in præcordiis
meis. Annuntiavi justitiam tuam in Ecclesia 10
magna, & labia mea non cohibui. Domine,
tu nôsti Non abscondisse me justitiam tuam 11
intra cor meum, sed salutem tuam & fidem
tuam me dixisse: neque occultâsse me beneficium tuum & fidem tuam à cœtu magnô.
Et tu quoque, Domine, ne contineas à me 12
misericordiam tuam: sed miserationes tuæ
& fides tua omni tempore me custodiant.
Quoniam circunderunt me mala absque nu- 13
mero, & apprehenderunt me peccata mea,
pili capitis mei, & cor meum dereliquit me.

Versio VULG. LAT.

in increpationibus: propter iniquitatē
corripuisti hominē. Et tabescere fe-
cisti sicut araneam animā ejus: verun-
tamen vanè conturbatur omnis homo.
13 Exaudi orationē meā, Dñe, & depreca-
tionē meam: auribus percipe lachrymas
meas. Ne sileas: quoniā advena ego
sum apud te, & peregrinus, sicut omnes
patres mei. Remitte mihi, ut refrigerer
14 priùs quàm abeā, & ampliùs non ero.

In finem, Psalmus ipsi David.
1 XXXIX.

2 Expectans expectavi Dñm, & inten-
dit mihi. Et exaudivit preces meas: et e-
3 duxit me de lacu miseriæ, et de luto fæcis.
Et statuit sup petrā pedes meos: & di-
rexit gressus meos. Et immisit in os
4 meū canticū novū, carmen Deo nostro.
Videbunt multi & timebunt: & spera-
bunt in Domino. Beatus vir, cujꝰ est
5 nomen Dñi spes ejꝰ: & non respexit in
6 vanitates & insanias falsas. Multa fe-
cisti tu, Dñe Deꝰ meꝰ, mirabilia tua: &
cogitationibꝰ tuis non est qui similis sit
tibi. Annuntiavi & locutꝰ sum: mul-
7 tiplicati sunt sup numerū. Sacrificiū &
oblationē noluisti: aures autē perfecisti
mihi. Holocaustū & pro peccato non
8 postulâsti: Tunc dixi, Ecce venio.
9 In capite libri scriptū est de me, ut
facerē voluntatē tuā: Deꝰ meꝰ, volui, &
10 legē tuā in medio cordis mei. Annun-
tiavi justitiā tuā in ecclesia magna, ecce
labia mea non prohibebo: Domine, tu
11 scisti. Justitiam tuam non abscondi
in corde meo: veritatem tuam & sa-
lutare tuum dixi. Non abscondi mi-
sericordiam tuam, & veritatem tuam,
12 à concilio multo. Tu autem, Domine,
ne longè facias miserationes tuas à me:
misericordia tua & veritas tua semper
13 susceperunt me. Quoniam circumde-
derunt me mala, quorum non est nume-
rus: comprehenderunt me iniquitates
meæ, & non potui ut viderem. Mul-
tiplicatæ sunt super capillos capitis
mei: & cor meum dereliquit me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

† ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρω-
πον· † καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, †
(κ) πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος. ΔΙΑ-
13 ΨΑΛΜΑ. † Εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου κύριε
† καὶ τῆς δεήσεώς μου, ἐνώτισαι † τῶν δακρύων μου·
μὴ παρασιωπήσῃς, † ὅτι πάροικος ἐγώ εἰμι (λ) ἐν
τῇ γῇ † καὶ παρεπίδημος, καθὼς πάντες οἱ πατέ-
14 ρες μου. † Ἄνες μοι ἵνα ἀναψύξω πρὸ τοῦ με ἀπ-
ελθεῖν, καὶ (μ) οὐκέτι μὴ ὑπάρξω.

MS. A. (κ) πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρωπος. Εἰσ-
άκουσον (λ) παρὰ σοὶ καὶ παρεπίδημος, (μ) οὐκέτι οὐ
μὴ ὑπάρξω.

1 Εἰς τὸ τέλος, (α) τῷ Δαυὶδ ψαλ-
μός. λθʹ.

2 † Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον, καὶ προσ-
3 έσχε μοι, † Καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου. † καὶ ἀν-
ήγαγέ με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας, † (β) καὶ ἀπὸ πη-
λοῦ ἰλύος· † καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, †
4 καὶ (γ) κατεύθυνε τὰ διαβήματά μου. † Καὶ ἐνέβα-
λεν εἰς τὸ στόμα μου ᾆσμα καινόν, ὕμνον τῷ Θεῷ ἡ-
μῶν. † ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται, † καὶ ἐλπιοῦσιν
5 ἐπὶ κύριον. † Μακάριος ἀνήρ, οὗ ἐστι τὸ ὄνομα κυ-
ρίου ἐλπὶς αὐτοῦ, † καὶ οὐκ (δ) ἐπέβλεψεν εἰς ματαιό-
6 τητας καὶ μανίας ψευδεῖς. † Πολλὰ ἐποίησας σὺ κύ-
ριε ὁ Θεός μου τὰ θαυμάσιά σου, † καὶ τοῖς διαλογι-
σμοῖς σου οὐκ ἔστι τις (ε) ὁμοιωθήσεταί σοι. † ἀπ-
ήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν.
7 † Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, † σῶμα
δὲ κατηρτίσω μοι· † (ζ) ὁλοκαύτωμα καὶ περὶ ἁμαρτί-
8 ας οὐκ (η) ᾔτησας. † Τότε εἶπον, Ἰδοὺ ἥκω· † ἐν κε-
9 φαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, † Τοῦ ποιῆσαι τὸ
θέλημά σου ὁ Θεός μου ἠβουλήθην, † καὶ τὸν νόμον σου
10 ἐν μέσῳ (θ) τῆς καρδίας μου. † Εὐηγγελισάμην δι-
καιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, † ἰδοὺ τὰ χείλη
11 μου οὐ μὴ κωλύσω. † κύριε σὺ ἔγνως † Τὴν δικαιο-
σύνην (*) μου, οὐκ ἔκρυψα ἐν τῇ καρδίᾳ μου † τὴν ἀλή-
θειάν σου, καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα· † οὐκ ἔκρυψα τὸ
ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου † ἀπὸ συναγωγῆς πολ-
12 λῆς. † Σὺ δὲ κύριε μὴ μακρύνῃς τοὺς οἰκτιρμούς σου
ἀπ᾽ ἐμοῦ, † τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διαπαν-
13 τὸς ἀντελάβοντό μου. † Ὅτι περιέσχον με κακά,
ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, † κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι
μου, καὶ οὐκ (ι) ἠδυνάσθην τοῦ βλέπειν· † ἐπληθύνθη-
σαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου, † καὶ ἡ καρ-
δία μου ἐγκατέλιπέ με.

MS. A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) καὶ ἀπὸ
πηλοῦ ὕλεως· (γ) κατηύθυνεν (δ) ἐνέβλεψεν (ε) ὁμοιωθήσεται. ἀπήγγειλα
(ζ) ὁλοκαυτώματα (η) ἐζήτησας. (θ) τῆς κοιλίας μου. (*) σου οὐκ (ι) ἠδυνήθην

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In increpationibus propter (o) in-
iquitatem corripuisti hominem:
14 (p) et tabescere fecisti sicut a-
raneā, animā ejus. Veruntamen
vanè (q) conturbatur omnis ho-
mo. DIAPSALMA. 15 Exau- 13
di orationem meam, Domine, &
deprecationem meā: (r) auribus
percipe lachrymas meas. 16 Ne si-
leas, quoniam advena ego sum
(s) in terra, & peregrinus, sicut
omnes patres mei. 17 (t) Remit- 14
te mihi, ut refrigerer, priusquam
[h] abeam: & amplius jam non
ero.

In finem, ipsi David, Psal- 1
mus. XXXIX.

1 Expectans expectavi Domi- 2
num, [a] & attendit mihi
2 Et exaudivit [b] deprecatio- 3
nem meam: & eduxit me de la-
cu miseriæ, & de luto fæcis. 3 Et
statuit super petram pedes meos,
et [c] direxit gressus meos. 4 Et 4
immisit in os meum canticū no-
vum, carmen Deo nostro. 5 Vi-
debunt (a) multi, & timebunt,
& sperabunt in Domino. 6 Bea- 5
tus vir, cujus est nomen Domini
spes ejꝰ, et nō respexit [d] in va-
nitates, & insanias falsas. 7 (b)
Multa fecisti tu, Domine Deus 6
meus, mirabilia tua: & cogitatio-
nibus tuis non est, qui similis sit
tibi. 8 (c) Annuntiavi, & locu-
tus sum: multiplicati sunt super
numerum. 9 Sacrificium, et ob- 7
lationem noluisti: (d) [e] cor-
pus autem perfecisti mihi. 10 Ho-
locaustum, et pro peccato non po-
stulâsti: (e) Tunc dixi, Ecce ve- 8
nio. 11 In (f) capite libri scri-
ptum est de me: 12 (g) (†) face- 9
rem voluntatem tuam, Deus me-
us, volui, et legem tuam in me-
dio (h) cordis mei. 12 (i) Be- 10
nè nuntiavi justitiam in Ec-
clesia magna: ecce labia mea
nō prohibebo. (k) Domine, tu cog-
novisti: 13 Justitiam meam non 11
abscondi in corde meo veritatē
tuam: et salutare tuum dixi.
14 Non abscondi (l) misericor-
diam tuam, et veritatem tuam à (m) congregatione multa. 15 Tu autem, Domine, ne 12
longè facias miserationes tuas à me: misericordia tua, et veritas tua semper (n) sus-
ceperunt me. 16 Quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus: com- 13
prehenderunt me iniquitates meæ, & non potui, ut viderem. 17 Multiplicatæ sunt su-
per capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

INTERP. ÆTHIOP. [h] abeam, unde non revertar. PSAL. xxxix. [a] & auscultavit me: [b] etiam vocem supplicationis meæ: [c] firmat gressus [d] in furorem, & falsitatem. [e] carnem autem tuam purificavit mihi. (l) annuntiare voluntatē tuā, Deꝰ meꝰ intentꝰ sū ei: & lex tua etiā

Versio ÆTHIOPICA.

በተግሣጽከ፡ በእንተ፡ኃጢአቱ፡ ተዘለፍኮ፡
ለሰብእ፡፡ ወመሰውኮ፡ከመ፡ሣሬት፡ ለነፍ 14
ሱ፡፡ወባሕቱ፡ከንቶ፡ ይትሀወኩ፡ ኵሉ፡ ሰብ
እ፡፡ ስምዓኒ፡እግዚኦ፡ጸሎትየ፡ወስእ 15
ለትየ፡፡ወአጽምዓኒ፡ አንብዕየ፡ 16 ወኢት
ጸመመኒ፡፡እስመ፡ፈላሲ፡ አነ፡ ውስተ፡ ምድ
ር፡፡ወነግድ፡ከመ፡ኵሉ፡አበዊየ፡፡ ስሕ 17
ተኒ፡ከመ፡ አዕርፍ፡፡ዘእንበለ፡ እሐር፡ ኀበ፡
ኢይገብእ፡፡

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡

ሀሀ፡ጸኒሐ፡ጸናሕክዎ፡ለእግዚአብሔር፡፡ 1
ሰምዓኒ፡ወተመየጠኒ፡፡ ወሰምዓኒ፡ቃለ፡ 2
ስእለትየ፡፡ወአውፅአኒ፡ እምዐዘቅተ፡ ሕር
ትምና፡፡ወእምጽቡር፡ እምዓም፡፡ ወ 3
አቀምኒ፡ውስተ፡ ኰኵሕ፡ ለእገርየ፡፡ወአጽ
ንዖን፡ለመካይድየ፡፡ ወወደየ፡ውስተ፡አ 4
ፉየ፡ስብሐተ፡ ሐዲሰ፡፡ስብሐቲሁ፡ ለአምላ
ክነ፡፡ ይርአዩ፡ ብዙኃን፡ ወይፈርሁ፡፡ወ 5
ይትዌከሉ፡በእግዚአብሔር፡፡ ብፁዕ፡ብ 6
እሲ፡ዘስሙ፡እግዚአብሔር፡ ትውክልቱ፡፡ወ
ዘኢነጸረ፡ውስተ፡ ከንቱ፡ ውስተ፡ መዓት፡ወ
ሐሰት፡፡ ብዙኃ፡ገበርከ፡እግዚኦ፡አም 7
ላኪየ፡መንክረከ፡፡ወአልቦ፡ ዘይመስሉ፡ ለሕ
ሊናከ፡፡ አይደአኩ፡ወነገርኩ፡ወበዝኃ፡ 8
እምኍልቈ፡፡ መሥዋዕተ፡ ወቍርባነ፡ 9
ኢፈቀድኩ፡፡ሥጋከ፡ አንጽሕ፡ ሊተ፡፡
መሥዋዕተ፡ ዘበእንተ፡ ኃጢአት፡ ኢሠምር 10
ኩ፡፡ውእቱ፡ጊዜ፡ አቤ፡ ነየ፡ መጻእኩ፡፡
ውስተ፡ርእሰ፡መጽሐፍ፡ተጽሕፈ፡ በእንቲአ 11
የ፡፡ከመ፡እንግር፡ ፈቃደከ፡ መከርኩ፡ አምላ
ኪየ፡፡ወሕግከኒ፡ በማእከለ፡ ከርሠየ፡፡
ዜነውኩ፡ጽድቀከ፡ ለማኅበረ፡ ዐቢይ፡፡ወና 12
ሁ፡ኢከላእኩ፡ከናፍርየ፡፡እግዚኦ፡ ለሊከ፡
ታአምር፡ 13 ጽድቅየ፡፡ወኢኀባእኩ፡ ው
ስተ፡ ልብየ፡ ርትዓይከ፡፡ወነገርኩ፡ አድኅኖ
ተከ፡፡ ወኢሰወርኩ፡ሣህለከ፡ወምሕረተ 14
ከ፡እማኅበር፡ዐቢይ፡፡ አንተ፡እግዚኦ፡ 15
ኢታርሕቅ፡ ሣህለከ፡እምኔየ፡፡ምሕረትከ፡
ወጽድቅከ፡ዘልፈ፡ይርከቡኒ፡፡ እስመ፡ረ 16
ከበተኒ፡ እኪት፡ እንተ፡ አልባቲ፡ ኍልቍ፡፡ወ
ተረክባኒ፡ኃጢአትየ፡ወስእንኩ፡ነጽሮ፡፡
ወበዝኃ፡ እምሥእርተ፡ ርእስየ፡፡ ልብየኒ፡ 17
ኀደገኒ፡፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 أدبت الانسان بالتوبيخ من اجل الاثم * ومثل العنكبوت جعلت نفسه تنحل * ومثل المنام
13 تذهب شهواته * ومثل الفي جميع البشر * اسمع صلاتي ودعاي يا رب * ولا تغفل عن دموعي *
14 فاني غريب في الارض * وذاهب مثل اباي * اغفر لي ولا تغفل عن دموعي * لكي استريح قبل
ان اذهب * فلا اعود اكون * اللليلويا * المزمور التاسع والثلثون *
1 في الانقضا وذكر الكنيسة * وعدده * لز * استيخن *
2
3 بالصبر رجوت الرب فنظر الي * وسمع تضرعي * واصعدني من جب الهلاك * وطين الفساد *
4 اقام علي الصخرة قدمي وقوم خطواتي * وجعل في فمي تسبيحا جديدا * وتبريكا لالهنا *
5 يري كثيرون فيخافون * ويتوكلون على الرب * طوبي للرجل الذي اسم الرب رجاوه * ولم
6 ينظر الي الباطل والاقاويل الكاذبة * وانت قد اكثرت عجايبك يا ربي والاهي * اللهم اني
افكر في اعمالك * وليس كمثلك * وليس من يشبهك في افكارك * اخبرت وقلت انها اكثر
7 من العدد * لم تشا ذبيحة وقربانا * واعددت لي جسدا * فتحت مسامعي * ومحرقات لاجل
8
9 الخطية لم تسر بها * حينيذ قلت هانذا قد جيت * مكتوب في راس الكتاب * ان اعمل
10 مسرتك يا الله * ناموسك داخل قلبي * بشرت بعدلك في بيعة عظيمة * وها انا لم امنع شفتي
11 بعد * وانت يا رب علمت * بري لم اخف برك في قلبي * تكلمت بخلاصك وحقك * ولم اخف
12 رحمتك وعدلك عن جماعة عظيمة * وانت يا ربي والهي لا تبعد عني رافتك * ورحمتك وبرك
13 هما اللذان يلقياني في كل حين * قد احاطت بي شرور لا عدد لها ادركتني اثامي فلم استطع
النظر * كثرت اكثر من شعر راسي * ورفضني قلبي *

Castigâsti hominem correptione propter 12
delictum: & velut araneam fecisti ut
anima ejus dissolveretur, ac veluti so-
mnium præterirent desideria ejus, & sicut
umbra omnes homines. Audi orationem 13
meā, & clamorem meū, O Domine: & ne
negligas lachrymas meas. Quia ego per-
egrinus sum in terra, & abiens veluti
patres mei. Parce mihi, & ne negligas 14
lachrymas meas: ut quiescā antequā va-
dam, & non sim futurꝰ ampliùs. Alleluja.

PSAL. XXXIX.

De fine. Et agitur de Ecclesia. 1
Et numerus vers. 37.

Cum patientia speravi Dominum, & 2
respexit in me, & audivit supplica-
tionem meam: Et extraxit me de fovea 3
perditionis, & luto corruptionis: statuit
super petrā pedes meos, & direxit gressus
meos: Et posuit in ore meo laudē novā, 4
& benedictionem Deo nostro. Videbunt
multi, & timebunt, & confident in Do- 5
mino. Beatus vir, cujus spes est nomen
Domini, & non respexit ad vanitatem
& fabulas mendaces. Et tu jam multi- 6
plicâsti miracula tua, O Domine mi, &
Deus meus. Deus, equidē meditor opera
tua, & non est similis tibi: nec est qui
comparetur tecum in cogitationibus tuis.
Narravi & dixi, plura esse quàm ut nu-
merentur. Noluisti sacrificiū & oblatio- 7
nem: & præparâsti mihi corpus: aperu-
isti aures meas, & holocaustis pro pecca-
to non es oblectatus. Tunc dixi, Ecce 8
me, jam veni; scriptū est in capite libri,
ut faciā voluntatem tuā, O Deus: lex 9
tua intra cor meum. Annuntiavi æquita- 10
tem tuā in Ecclesia magna, & ecce ego
non cohibui labia mea adhuc: & tu, O
Domine, nôsti. Vides me non abscondisse 11
justitiam tuam in corde meo. Protuli
salutem tuā & veritatem tuā. Et non
abscondi misericordiā tuā, & æquitatem
tuā à cœtu multo. Et tu, O Domine mi, 12
& Deus meus, ne elonges à me clementiā
tuā: Et quidem misericordia tua & ju-
stitia tua ambæ sunt, quæ me exceperunt
omni tempore. Jam circundederunt me 13
mala quibus non est numerus; comprehen-
derunt me scelera mea, & non potui vi-
dere: multiplicata sunt magis quàm ca-
pilli capitis mei, et vespuit me cor meum.

תהלים : מא

14 ,afficiantur Pudore .festina mei auxilio ad Domine ;me eruendum ad Domine Complace
15 רצה יהוה להצילני יהוה לעזרתי חושה : יבשו
,retrorsum revertentur : eam absumendum ad,meã animã quærentes pariter erubescent &
ויחפרו יחד מבקשי נפשי לספותה יסגו אחור
,sui pudoris mercedem super Desolabuntur .meum malum volentes , pudefient &
16 ויכלמו חפצי רעתי : ישמו על־עקב בשתם
,te quærentes omnes te in lætabuntur & ,Gaudebunt .euge ,Euge : mihi dicentes
17 האמרים לי האח האח : ישישו וישמחו בך כל־מבקשיך
,afflictus ego Et .tuam salutem diligentes ,Dominus Magnificetur ,semper dicent
18 יאמרו תמיד יגדל יהוה אהבי תשועתך : ואני עני
mi Deus : tu meus liberator & ,meũ auxilium : mihi cogitabit Dominus ,egenus &
ואביון אדני יחשב לי עזרתי ומפלטי אתה אלהי
.tardaveris ne
אל־תאחר :

PSAL. XLI. מא

1 mala die in : tenuem ad intelligentis Beatitudines .David cantus Victori
2 למנצח מזמור לדוד : אשרי משכיל אל־דל ביום רעה
beatificetur ,eum vivificet & ,eum custodiat Dominus .Dominus eum liberabit
3 ימלטהו יהוה : יהוה ישמרהו ויחיהו יאשר
super eum fulciat Dominus .ejus inimicorum anima in eum tradas ne & : terra in
4 בארץ ואל־תתנהו בנפש איביו : יהוה יסעדנו על־
: dixi Ego .ejus infirmitate in verfisti ejus cubile omne : languoris lectum
5 ערש דוי כל־משכבו הפכת בחליו : אני־אמרתי
dicent mei Inimici .tibi peccavi quia ,meam animam sana ; mei miserere Domine
6 יהוה חנני רפאה נפשי כי־חטאתי לך : אויבי יאמרו
venerit si Et ? ejus nomen peribit & ,morietur quando : mihi malum
7 רע לי מתי ימות ואבד שמו : ואם־בא
egredietur : sibi iniquitatem congregabit ,ejus cor loquetur mendacium ,videndũ ad
לראות שוא ידבר לבו יקבץ־און לו יצא
me super ; me habentes odio omnes mussitabunt me super Simul .loquetur , foras
8 לחוץ ידבר : יחד עלי יתלחשו כל־שנאי עלי
accubuit qui & ,ipsum in effusum Belijahal Verbum .mihi malum cogitabunt
9 יחשבו רעה לי : דבר־בליעל יצוק בו ואשר שכב
comedens ,eo in fidebam cui ,meæ pacis vir Etiam .surgere addet non
10 לא־יוסיף לקום : גם־איש שלומי אשר־בטחתי בו אוכל
,mei miserere Domine tu Et .calcaneum me super magnificavit ,meum panem
11 לחמי הגדיל עלי עקב : ואתה יהוה חנני
complacuisti quoniam ,cognovi hoc In .eis reddam & ,fac me resuscitare &
12 והקימני ואשלמה להם : בזאת ידעתי כי־חפצת
: mea integritate in ego Et .me super meus inimicus jubilabit non quia ,me in
13 בי כי לא־יריע איבי עלי : ואני בתמי
Deus Dominus Benedictus .seculum in tuas facies ad me statuisti & ,me in sustentasti
14 תמכת בי ותציבני לפניך לעולם : ברוך יהוה אלהי
.Amen & ,Amen : seculum in usque & , seculo à Israel
ישראל מהעולם ועד העולם אמן ואמן :

תרגום TARGUM.

14 אתרעי יי לשזבותני יי לסיועי זריז : יבהתון
15 ויתחסרון כחדא תבעי נפשי למגמרה יזורון
16 לאחורא ויכספון דצבין בישתי : יתבירון
מטול בהתיהון דאמרין לי חדינא על תבריה
17 חדוא על סגופיה : יחדון וידוצון במימרך
כל בעיך ויימרון תדירא יסגי חילא דיי די
18 רחמין פורקנך : ואנא עניא וחשוכא יי יחשב
טב לי עלי סיועי ושזבותי את אלהי לא
תוחר :

מא

1 לשבחא תושבחתא לדוד : טובוי דמשכיל
2 לעניי מסכנא לרחמותיה ביום בישתא
3 ישזבניה יי : יי ינטרניה ויחיניה ויוטבניה
בארעא ולא תמסרניה ברעות בעלי דבבוי :
4 מימרא דיי יסיעניה בחיוהי ויתגלי ליה על
שווי מרעיה לאחיותיה כל משכביה אפכת
5 בעדן מרעיה ואכסנתיה : אנא אמרית יי חוס
6 עלי אסי נפשי מטול דחבית קדמך : בעלי
דבבי יימרון ביש עלי אימתי ימות ויובד שמיה :
7 ואין אתא למקבל אפי שקרא ימלל ברעיוניה
8 יכנוף עולא ליה יפוק לשוקא ימלל : כחדא
עלי ממללין בחשי כל סנאי עלי חשלין בישתא
9 לי : ממלל טלומא יתיך ביה ויימר דין דמרע
10 לא יוסיף למקם : אוף גבר דתבע שלומי
דאתרחצית עלוי מברי סעודתי אתרברב עלי
11 לחכמא : ואנת יי חוס עלי ואקימני ממרע
12 ואפרע להון : בהדא ידעית ארום אתרעית בי
ארום לא אתגבר עלי בעלי דבבי לאבאשא :
13 ואנא בשלמותי סעדתא בי ואוקמתני קדמך
14 לעלמא : בריך שמיה דיי אלהיא דישראל
מן עלמא הדין ועד עלמא דאתי יימרון
צדיקיא אמן ואמן :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

14 Placeat tibi Dñe ut liberes me: Domine ad auxiliũ meũ festina. 15 Erubescant & opprobrio afficiantur simul quærentes animã meã, ut perdant eam: convertantur retrorsum & pudore offundantur qui desiderant malum meũ. 16 Confundantur propter pudorẽ suum, qui dicunt de me: Gavisi sumus destructione ejus : *lætitia* super afflictionem ejus. 17 Gaudebunt & lætabuntur in verbo tuo omnes qui quærunt te, & dicent semper, Magnificetur potentia Dñi, qui diligunt salutẽ tuã. 18 Et ego egenus sum, & pauper : Dñs cogitabit bonum mihi; *super me* auxilium meum & liberatio mea tu es: Deus meus ne moreris.

Ad laudandum Hymnus Davidi.
PSAL. XLI.

1 BEat° qui cogitat de [*reb°*] *afflictis* pauperis quò misereatur ej°: 2 in die mala liberabit eum Dñs. 3 Dñs custodiet eũ & vitã præstabit ei, & dabit ei beatitudinem in terra: nec trades illũ voluntati auctorũ inimicitiæ ej°. 4 Verbũ Dñi adjuvabit eũ in vita ejus; & apparebit illi super lectũ infirmitatis ejus, *ut vivum conservet eũ* : totũ stratũ ej° invertisti in tempore ægritudinis ej°, & corripuisti eum. 5 Ego dixi, Dñe miserere mei; sana animã meã quia peccavi corã te. 6 Et adversarii mei dicent malum contra me, Quando morietur, & peribit nomen ej°? 7 Et *si* venerit ut accipiat faciẽ, mendaciũ loquetur in cogitatione sua : congregabit iniquitatem sibi; egredietur in plateam; loquetur. 8 Simul contra me loquuntur clam omnes osores mei contra me, cogitantes malum mihi. 9 Verbum perversum effundet in seipsum; & dicet, Hic qui infirmatur, non addet ut resurgat. 10 Sed & homo qui quærere [*deberet*] pacem meã, in quo confidebã, qui comedebat panẽ meum, magnificavit se super me astutè. 11 Et tu Domine miserere mei, & suscita me ab infirmitate; & reddam eis. 12 In hoc novi quòd gratus tibi fuerim, quoniam non invalescet super me auctor inimicitiæ meæ, ut malè agat. 13 Me verò in integritate mea adjuvisti; & statuisti me coram te in perpetuum. 14 Benedictum nomen Domini Dei Israel ex hoc seculo usque ad seculum venturum; dicant justi, Amen & Amen.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

14 15 [illegible]
[illegible]
17 18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]

14 Placeat tibi, Domine, ut liberes me : Domine ad auxilium meum expecta. 15 Confundantur & pudefiant ii qui cupiunt occidere animam meam : convertantur retrorsum & erubescant qui volunt malum meum. 16 Obstupescant duplici confusione qui dixerunt de me, Ehe, ehe. 17 Lætentur in te omnes qui quærunt te: & dicant omni tempore, Magnus est Dominus, ii qui diligunt salutem tuam. 18 At ego pauper sum & inops: Domine mi, cogitarunt adversum me; auxiliator meus tu es, & liberator meus, ne tardaveris.

PSAL. XLI.

1 *Davidis, quando statuit provisores ad curandos pauperes. Et prophetia de Christo, deq; Iscariote. Vers. 28.*

2 BEatus qui intuetur miserum: quoniam in die calamitatis dimittet eum Dominus, 3 Domin° tuebitur eum, & vivificabit eum, benefaciétque illi in terra, nec tradet eum hostibus ejus. 4 Dominus fulciet illum super lectum dolorum ejus, & totum decubitum ejus evolvit in infirmitate illius. 5 Ego dixi; Tu es Dominus meus, miserere mei, & sana animam meam: nam peccavi in te. 6 Inimici mei dixerunt adversum me malum, Quando morietur & peribit nomen ejus? 7 Quum venirent me invisuri, mendacium loquebantur, & in corde suo congerebant malum: egrediebantur in plateam & loquebantur. 8 Susurrârunt contra me pariter omnes osores mei, & meditati sunt in me malum. 9 Verbum iniquitatis cogitabant, *dicentes*; Quandoquidem cubavit, nequaquàm iterum surget. 10 Etiam vir deprecans mihi salutem, cui confidebam, comedens panem meum, cui confidebam, vehementur fraudavit me. 11 At tu, Domine, miserere mei: resuscita me ut retribuam eis. 12 In hoc agnovi gratum me esse tibi, quòd minimè noceat mihi hostis meus. 13 Me autem innocentiâ meâ fulsisti, & statuisti me coram te in sempiternum. 14 Benedictus sit Dominus Deus Israel à seculo & usque in seculum. Amen, amen.

Finis libri primi.

Versio VULG. LAT.

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me :
14 Domine, ad adjuvandũ me respice. Con-
15 fundantur & revereantur simul, qui quæ-
runt animam meã, ut auferant eam. Con-
vertantur retrorsùm, & revereantur, qui
16 volunt mihi mala. Ferant confestim con-
fusionem suam, qui dicunt mihi; Euge,
17 eugè. Exultent & lætentur super te o-
mnes quærentes te : & dicant semper,
Magnificetur Dominus ; qui diligunt sa-
lutare tuum. Ego autem mendicus sum,
18 & pauper: Dominus solicitus est mei.
Adjutor meus, & protector meus tu es:
Deus meus, ne tardaveris.

1 In finem, Psalmus ipsi David. XL.

2 BEatus qui intelligit super egenum, &
pauperem: in die mala liberabit eum
3 Dominus. Dominus conservet eum, &
vivificet eum, & beatum faciat eum in
terra: & non tradat eum in animam ini-
micorum ejus. Dominus opem ferat illi
4 super lectũ doloris ejus: universum stra-
5 tum ejus versâsti in infirmitate ejus. E-
go dixi; Domine, miserere mei: sana ani-
6 mam meam, quia peccavi tibi. Inimici
mei dixerunt mala mihi; Quando morie-
7 tur, & peribit nomen ejus? Et si ingre-
diebatur ut videret, vana loquebatur, cor
ejus congregavit iniquitatem sibi. Egre-
8 diebatur foràs, & loquebatur In idipsũ.
Adversũ me susurrabãt oẽs inimici mei:
9 adversũ me cogitabãt mala mihi. Verbũ
iniquum constituerũt adversũ me; Num-
quid qui dormit non adjiciet ut resurgat?
10 Etenim homo pacis meæ, in quo spera-
vi: qui edebat panes meos, magnificavit
11 super me supplantationẽ. Tu autem, Do-
mine, miserere mei, & resuscita me : &
12 retribuam eis. In hoc cognovi quoniam
voluisti me : quoniam non gaudebit
13 inimicus meus super me. Me autem
propter innocentiam suscepisti: & con-
firmâsti me in conspectu tuo in æternũ.
14 Benedictus Dominus Deus Israel à secu-
lo, & usque in seculum : fiat, fiat.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

14 † Εὐδόκησον κύριε τοῦ ῥύσασθαί με, † κύριε εἰς τὸ
15 βοηθῆσαί μοι (κ) πρόσχες. † Καταισχυνθείησαν καὶ
ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου, τοῦ ἐξ-
ᾶραι αὐτήν· † ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ (λ)
16 ἐντραπείησαν οἱ θέλοντές μοι κακά. † Κομισάσθωσαν
παραχρῆμα αἰσχύνην αὐτῶν, † οἱ λέγοντές μοι, Εὖ-
17 γε, εὖγε. (μ) Ἀγαλλιάσαιντο καὶ εὐφρανθείησαν † ἐπὶ
σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε κύριε, † καὶ εἰπάτωσαν
διὰ παντὸς, Μεγαλυνθήτω ὁ κύριος, † οἱ ἀγαπῶν-
18 τες τὸ σωτήριόν σου. † Ἐγὼ δὲ (ν) πτωχός εἰμι καὶ πέ-
νης εἰμὶ, κύριος φροντιεῖ μου. † βοηθός μου καὶ ὑπερ-
ασπιστής μου εἶ σύ † ὁ θεός μου, μὴ χρονίσῃς.

MS.A. (κ) σπεῦσον. (λ) καταισχυνθείησαν οἱ (μ) Ἀγαλλιάσθωσαν (ν) πτωχὸς εἰμι καὶ πένης, ὁ κύριος

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. μʹ.
2 † ΜΑκάριος ὁ συνιῶν ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα,
† ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος.
3 † Κύριος (α) φυλάξαι αὐτὸν καὶ ζήσαι αὐτὸν, καὶ
μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ, † καὶ μὴ (β) παραδοίη
4 αὐτὸν εἰς χεῖρας (γ) ἐχθροῦ αὐτοῦ. † Κύριος (δ)
βοηθήσαι αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδύνης αὐτοῦ, † ὅλην τὴν
5 κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ. † Ἐγὼ
εἶπα, Κύριε ἐλέησόν με, † ἴασαι τὴν ψυχήν μου,
6 ὅτι ἥμαρτόν σοι. † Οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά
μοι, † Πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ;
7 † (ε) Καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει
† ἡ καρδία αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, † ἐξ-
8 επορεύετο ἔξω, καὶ ἐλάλει † Ἐπὶ τὸ αὐτό. κατ'
ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου, † κατ' ἐμοῦ
9 ἐλογίζοντο κακά μοι. † Λόγον παράνομον κατέ-
θεντο κατ' ἐμοῦ, † Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθή-
10 σει τοῦ ἀναστῆναι; † Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰ-
ρήνης μου ἐφ' ὃν ἤλπισα, † ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐ-
11 μεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν. † Σὺ δὲ κύριε ἐ-
λέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, † καὶ ἀνταποδώσω αὐ-
12 τοῖς. † Ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι τεθέληκάς με,
13 † ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ. † Ἐμοῦ
δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου, † καὶ ἐβεβαίωσάς με
14 ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα. † Εὐλογητὸς κύριος ὁ
θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.
γένοιτο, γένοιτο.

MS.A. (α) διαφυλάξαι (β) παραδῴη (γ) ἐχθρῶν (δ) βοηθήσει (ε) Καὶ εἰσεπορεύετο

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

18 Complaceat tibi, Domine, ut 14
eruas me : Domine, ad adjuvan-
dũ me(o) respice. 19 Confundan- 15
tur, & revereantur simul, qui[f]
quærunt animam meã, ut aufe-
rant eam. 20 Convertantur re-
trorsùm, & revereantur, qui vo-
lunt mihi(p) mala. 21 Ferant(q) 16
confestim confusionẽ suã, qui di-
cunt mihi; (r) Euge, eugè. 22 Ex- 17
ultent, & lætentur super te omnes
quærentes te, Domine : & dicant
semper, Magnificetur Dominus,
qui diligunt salutare tuũ [g]. 23
Ego autem mendic* sum, & pau- 18
per: Dominus curam habebit mei.
24 Adjutor meus, & protector
[h] meus es tu : Deus meus, ne
tardaveris.
In finem, Psalmus ipsi David. XL. 1
1 BEATUS qui intelligit su- 2
per egenum, & (a) pauperẽ:
in die(b) mala liberabit eum Do-
min*. 2 Domin* conservet eũ, & 3
(c) vivificet eum: & beatum fa-
ciat eum in terra, & non tradat
eum in (d) manus inimici ejus.
3 Dominus opem ferat illi su- 4
per(e) lectũ doloris ejus: univer-
sum stratum ejus versâsti in infir-
mitate ej*. 4 (f) Ego dixi; Domine, 5
miserere mei : sana animã meã,
(g) quia peccavi tibi. 5 [a] Ini- 6
mici mei(h) dixerunt mala mihi;
Quando morietur, & peribit no-
men ejus? 6 Et[b] si(i) ingredie- 7
batur, ut videret; vana loqueba-
tur cor ejus : congregavit iniqui-
tatẽ sibi. 7 Egrediebatur foràs, &
[c] loquebatur In (k) idipsum: 8
8 Adversùs me susurrabant omnes
inimici mei, 8 adversùm me co-
gitabant mala mihi. 9 Verbum 9
iniquum constituerunt adversùm
me; [d] Nunquid (l) qui dormit,
non adjiciet ut resurgat? 10 Ete- 10
nim(m) homo pacis meæ, in quo
speravi, qui edebat panes meos,
[e] magnificavit (n) super me
supplantationem. 11 Tu autem, 11
Domine, miserere mei, & resusci-
ta me, & retribuã illis. 12 In hoc 12
(o) cognovi, quoniam voluisti
me: [f] quoniam non(p) gaudebit
inimicus meus super me. 13 Me 13
autem propter(q) innocentiã sus-
cepisti : & (r) confirmâsti me in conspectu tuo in æternum. 14 Benedictus Dominus Deus Israel à (f) seculo, et in seculum : fiat, fiat. 14

Versio ÆTHIOPICA.

ክመ:እግዚኦ:ከመ:ታድኅነኒ:: እግዚኦ: 18
ነጽር:ውስተ:ረድኤትየ::=፦ ይትኃፈሩ:ወይ 19
ኅሰሩ : ኅቡረ:እለ : ያስተቃድዋ : ለነፍስ
የ::=፦ ለይግብኡ: ድኅሬሆሙ: ወይትኃፈ 20
ሩ:እለ: ይፈቅዱ: ሊተ:እኩየ::
ወይትፈደዩ : በጊዜሃ: ኃሳሮሙ: እለ: ይብሉ 21
ኒ : እንቋዕ : እንቋዕ::=፦ ወይትፈሥሑ: 22
ወይትሐሰዩ: ብከ: ኵሎሙ:እለ: የኃሡከ:
እግዚኦ:: ወይበሉ:ዘልፈ፡ ዐቢይ : እግዚአ
ብሔር:: እለ: ይፈቅዱ: አድኅኖተከ: በኵ
ሉ:ጊዜ::=፦ እንሰ:ነደይ:ወምስኪን:አነ:: 23
ወእግዚአብሔር:ይኄሊ:ሊተ::=፦ ረደኢየ: 24
ወመድኅንየ : አንተ : እግዚኦ : አምላኪየ፡
ወኢትጐንደይ::=፦

ፍጻሜ:መዝሙር:ዘደዊት፡:
ሀ ብፁዕ: ዘይሌቡ: ላዕለ: ነደይ: ወምስኪ 1
ን::አመ፡ዕለተ:እኪት:ያድኅኖ:እግዚአብሔ
ር::=፦ እግዚአብሔር:ያዐቅቦ:ወያሐይዎ: 2
ወያበጽዖ : ደበ : ምድር:: ወኢያገብኦ:
ውስተ:እደ:ጸላኢሁ::=፦ እግዚአብሔር: 3
ይረድኦ: ውስተ:ዓራተ:ሕማሙ:: ወይሜይ
ጥ : ሎቱ : ኵሎ : ምስኪቤሁ : እምደዌ
ሁ::=፦ አንሰ : እቤ:እግዚኦ : ተሣሀለኒ:: 4
ወስረይ : ላቲ : ለነፍስየ: እስመ:አበስኩ: ለ
ከ::=፦ ጸላእትየሰ:እኩየ : ይቤሉ:ላዕሌየ:: 5
ማእዜ : ይመውት : ወይሠዐር : ስሙ::=፦
ወይበውእ:ወይሬኢ: ዘከንቶ : ይነብብ :: ል 6
ቡ: አስተጋብአ: ኃጢአተ: ላዕሌሁ::=፦ ይ 7
ወፅእ:አፍአ:ወይትናገር:ወያኀብር: 8 ላዕ
ሌየ : ወይትቃጸቡኒ: ኵሎሙ : ጸላእትየ::
ወይመክሩ : እኩየ: ላዕሌየ::=፦ ነገረ:ጊጋ 9
ይ : አውፅኡ : ላዕሌየ :: ዘኖሞሰ : ኢይነቅ
ሁ:አኑኽ::=፦ ብእሲ:ሰላምየ:ዘኪያሁ: 10
እትአመን:: ዘይሴሰይ : እክልየ : አንከለ:
ሰኰናሁ : ላዕሌየ::=፦ አንተ: እግዚኦ: ተ 11
ሣሀለኒ : ወአንሥአኒ : እፈድዮሙ::=፦
ወበአንተዝ: አእመርኩ: ከመ: ሠመርከኒ:: 12
ወኢተፈሥሐ:ጸላእትየ:ላዕሌየ::=፦ ወሊ 13
ተሰ: በእንተ:የዋሀትየ:ተወከፍከኒ:: ወአጽ
ናዕከኒ:ቅድሜከ:ለዓለም::=፦ ይትባረክ: 14
እግዚአብሔር : አምላከ : እስራኤል:: እ
ምይእዜ : ወእስከ : ለዓለም : ለይኩን:
ለይኩን::=፦

ስብሐት: ለአብ: ወወልድ: ወመንፈስ: ቅዱስ፡
ይእዜኒ:ወዘልፈኒ:ወለዓለም:ዓለም:
አሜን::

MS. Æthiop. Pocock. Gloria patri, & Filio et Spiritui Sancto: Est modò, semper erit, in secula seculorum, Amen.

INTERP. ÆTHIOP. [f] obtrectant animæ meæ. Convertantur [g] omni tempore. [h] tu es Domine Deus meus: & ne PSAL. XL. [a] Inimici quidem [b] ingreditur, & vidit, quod vanum est loquitur: cor ejus congregavit [c] loquebatur & consociabat : Adversùs [d] Qui dormit quidem, non igitur resurget ? [e] extulit adversùs me calcaneum suum. [f] et non gavisi sunt inimici mei super

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * سر يا رب بان تخلصني يا رب انظر في معونتي * تخزى وتخجل طالبوا نفسي جميعا * ليهلكوها *
15 يرتدون على اعقابهم ويخزون * الذين يطلبون لي الشر * ولينالوا الخزي سريعا * القايلون لي نعما
16 نعما * وليهلل ويسر بك جميع طالبيك يا رب * وليقولوا في كل حين فليعظم الرب الذين
17 يحبون خلاصك في كل حين * واني انا الفقير والمسكين * والرب يهتم بي * انت معيني وناصري
18 يا الهي لا تبطي * اللّيلويا *
19

1 * المزمور الاربعون * نبوة عن التجسد وسلام يهوذا * وعدده * كو * استيخن
2 * طوبى لمن يتعطف على المسكين * الرب يخلصه في اليوم السو * الرب يحفظه ويحييه * ويجعله
3 في الارض مغبوطا * ولا يسلمه في ايدي اعدايه * الرب يعينه على سرير وجعه * صرفت كل
4 اوجاعه وهو على مضجعه * انا قلت يا رب ارحمني * ونج نفسي فاني اخطات اليك * اعداي
5 قالوا في شرا * ان متى ما يموت فيبيد اسمه * كان يدخل فينظر ويتكلم بالباطل * وقلبه
6 جمع له اثما * وكان يخرج ويتكلمون على جميعا * تكلم على جميع اعداي * واستوروا علي
7 بالاسوا * وقرروا علي كلاما مخالفا للناموس * وقالوا منذ الان اذا مات لا يعود ان يقوم * ان
8 الرجل المسالم لي الذي اياه ترجيت * الذي اكل خبزي رفع عقبه علي * وانت يا رب ارحمني
9
10
11
12 واقمني * فاجزيهم * فبهذا علمت انك اردتني * اذ لم يسرني عدوي * وانا بعدمي الشر
13 قبلتني * وثبتني امامك الى الابد * تبارك الرب اله اسراييل * من الابد والى الابد
14 يكون يكون * اللّيلويا *

Placeat tibi, O Domine, ut salves me, 14
O Domine, respice in adjutorium meum.
Confundantur, & præterfluant quæren- 15
tes animã meã simul ad perdendã eam :
retrogagantur super calcaneos suos, & pu-
defiant qui cupiunt mihi malũ. Et adi- 16
piscantur confusionem citò dicentes mihi;
Euge, euge. At jubilent & exultent in te 17
omnes quærentes te, O Domine : & di-
cant omni momento, Magnificetur Do-
minus, qui amant salutem tuam omni
tempore. Et ego quidem pauper sum & 18
miser, & Dominus curã habet mei. Tu es 19
adjutor meus & suffultor meus, O Deus,
meus, ne moreris. Alleluja.

PSAL. XL.

Prophetia de Incarnatione, et sa- 1
lutatione Judæ. Numerus ver. 16.

BEatus vir, qui benignus est erga pau- 2
perem : Dominus liberabit eum in die 3
malo. Dominus conservabit eũ, & vivi-
ficabit eũ, eumq; reddet in terra fælicem,
& non tradet eũ in manus inimicorum
ipsius. Dominus opem feret illi super le- 4
ctum doloris ejus: abegisti omnes dolores
ejus, dum esset super cubile suum. Ego 5
dixi, O Domine, miserere mei & libera
animam meam, quia peccavi tibi. Inimici 6
mei dixerunt de me malum, O quando
morietur & peribit nomen ejus! Ingre- 7
diebatur & videbat, loquebaturque fal-
sitatem, & cor ejus congessit sibi flagi-
tium : & egrediebantur ac loquebantur
de me simul. Loquuti sunt de me cuncti 8
inimici mei, & consilium ceperunt con-
tra me, malo animo : Et asseruerunt de 9
me verba contraria legi, & dixerunt
Ex nunc cùm mortuus fuerit, non re-
surget amplius. Sanè vir pacificus mi- 10
hi, in quem sperabam, cujus panem com-
edebam, elevavit adversùm me plantam
suam. Et tu, O Domine, miserere mei, & 11
erige me, ac retribuam eis. Per hoc novi 12
me tibi gratum esse, quòd non gestierit
mihi inimicus meus. Me verò, quia 13
sum expers nequitiæ, suscepisti : & con-
firmâsti me in conspectu tuo in æternum.
Benedictus sit Dominus Deus Israel ab 14
æterno & in seculum, fit, fit. Alleluja.

תהלים : מב מג

ספר שני

PSAL. XLII. מב

1 למנצח משכיל לבני קרח : 2 כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים : 3 צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים : 4 היתה לי דמעתי לחם יומם ולילה באמר אלי כל היום איה אלהיך : 5 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבר בסך אדדם עד בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג : 6 מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחלי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו : 7 אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער : 8 תהום אל תהום קורא לקול צנוריך כל משבריך וגליך עלי עברו : 9 יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי : 10 אומרה לאל סלעי למה שכחתני למה קדר אלך בלחץ אויב : 11 ברצח בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי כל היום איה אלהיך : 12 מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועת פני ואלהי :

PSAL. XLIII. מג

1 שפטני אלהים וריבה ריבי מגוי לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלטני : 2 כי אתה אלהי מעוזי למה זנחתני למה קדר אתהלך בלחץ אויב : 3 שלח אורך ואמתך המה ינחוני יביאוני אל הר קדשך ואל משכנותיך :

תרגום TARGUM.

מב

1 לשבחא בשכלא טבא על ידיהון דבני קרח :
2 היך איילא די מרגג על פצידי מיא היכנא נפשי מרגגא לוותך יי :
3 צחת לך נפשי לאלהא תקיפא חיא וקימא אימתי איעול ואחמי זיו שכינתא דיי :
4 הוות לי דמעתי למברי יימם ולילי בדיימרין לי סנאה כל יומא אן הוא אלהך :
5 אלין נסיא אנא דכיר ואשוד עלי רעיוני נפשי כד אעבר בטללא בלחודי אתחיל במשרין דצדיקי עד בית מוקדשא דיי בקל בעותא ותושבחתא אתרגושת עממין דאתין למחגג לירושלם :
6 מה תתמככין נפשי ותרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפורקנא דמן קדמוי :
7 אלהי עלי נפשי תתמכך בגין כן דכרונך יתבי להלאה בארע ירדנא ויתבי טורי חרמוני ועמא דקבילו אורייתא בטורא דסיני דמכיך וזעיר :
8 תהומא עלאה לתהומא ארעאה קרי לקל ולחי מרזבך היכנא כולהון מחבריך וגלליך עלי עברו :
9 יימם יפקוד יי טוביה ובליליא תושבחתיה עמי צלותא לאל די נטיר חיי :
10 איימר לאלהא רוחצני למה אשליתני למה בקבלא איזיל בדחוק בעיל דבבא :
11 בדקטלין גרמי בזמן דמחרפין יתי מעיקי כד אמרין לי כל יומא אן הוא אלהך :
12 מה תתמככין נפשי ומה תרגשי עלי אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפורקניה דמן קדמוי די הוא אלהי :

מג

1 דון יתי יי בדין קשוט ועלך למנצי מצותי מן עמא דלא זכי מן גבר נכיל וטלומא תשזבנני :
2 ארום אנת הוא אלהא עושני למה שבקתני למה חביר איזיל בדחוק בעיל דבבא :
3 שדר נהורך והמנותך הנון ידברונני יעלון יתי לטור בית מוקדשא ולמדרשי בית שכנתך :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ad laudandum in intelligentia bona per manus filiorum Korahh.

PSAL. XLII.

Sicut cervus desiderat ad decursus aquarum; sic anima mea desiderat ad te *Domine*. Sitivit anima mea ad *te* Deú fortem vivú & permanenté: quando ingrediar & respiciam splendoré majestatis Dñi? Fuit mihi lachryma mea in cibú diu noctúque, dum diceret mihi inimicus tota die, Ubi Deus tu°? Signorum illorú memor sum, & effundá super me *cogitationes* animæ meæ, quando transibo *umbraculũ*, solus roborabor in castris justorum usque ad domú sanctuarii Dñi in voce exultationis & *laudis*, tumultus populorum venientium, ut festa celebrent in Jerusalem. Quare consternêris anima mea & tumultueris adversum me? spera in Deo, quoniá adhuc *laudabo eum* propter redemptioné quæ est à conspectu ejus. Deus meus, suprà me anima mea deprimetur: propterea recordabũtur tui, qui habitant ad ulterioré ripá terræ Jordanis, & habitatores *montiũ Hermoniorũ*, & popul° qui acceperũt legé in monte Sinai, humili & parvo. Abyssus superior abyssum inferioré invocat in voce stillationum canalium tuorũ; sic omnes gurgites tui & fluctus tui super me transierunt. Per diem mandabit Dominus benignitaté suam, & per nocté canticũ ejus erit mecũ: oratio ad Deum qui custodit vitam meam. Dicam Deo, *Fiducia* mea quare oblitus es mei? quare in tenebris incedam, cùm affligit inimicus? Dum occidunt membra mea, in tempore quo exprobrant mihi oppressores mei, quando dicunt mihi tota die, Ubi est ille Deus tuus? Quare consternêris anima mea, & tumultuêris adversum me? spera in Deo, quoniam adhuc *laudabo eum* propter redemptionem quæ est à præsentia ejus, quoniam ipse est Deus meus.

PSAL. XLIII.

Judica me Deus judicio veritatis: tuum est enim agere causam meam à gente non *justa*; ab homine doloso, & iniquo libera me. Quoniam tu *es* Deus fortitudo mea, quare *dereliquisti me?* quare *atratus* incedam dum affligit auctor inimicitiæ? Emitte lucem tuam & veritatem tuam; ipsæ deducent me & introducent me in montem domus sanctuarii, & in scholis domus majestatis tuæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sequitur Liber secundus.

PSAL. XLII.

1 *Filiorum Corah. Supplicatio Prophetarum. Estq; psalmus quem David canebat dum exularet, cupiens redire Jerosolymã. Ver. 18.*

2 Ut cervus mugiens ad fontem aquarum, ita etiam anima mea clamat ad te, Dñe. 3 Sitiens est tui anima mea, Deus vive: quando veniam & videbo faciem tuam? Deus. 4 Facta est mihi lachryma mea cib° diu noctuque, dum dicerent mihi quotidie, Ubi est Deus tuus? 5 Hæc recordatus sum, & conturbata est anima mea. Quia transibo sub protectione tua forti usque ad domum Dei, in voce laudis & confessionis multi lætantur. 6 Quare conturbaris anima mea, & quare stupida es? Expecta Deum, quoniam adhuc gratias agam Salvatori vultûs mei, Et Deo meo. 7 Adversùm me anima mea conturbata est; propterea memor fui tui de terra Jordanis, ab Hermon & à monte exiguo. 8 Abyssus abyssum advocat, & vox vocem aquarum canalium tuorum; omnes fluctus tui & procellæ tuæ super me transierunt. 9 Interdiu præcipiet Dominus misericordiæ suæ: & noctu laudationes ejus, mecum est oratio mea Deo viventi. 10 Dixi Deo, Quare oblitus es mei, & quare incedo tristè in oppressione inimicorum meorum? 11 Cum fractione ossium meorum exprobraverunt mihi hostes mei, dum dicerent mihi quotidie, Ubi est Deus tuus? 12 Quare conturbaris, anima mea, & quare stupida es? Expecta Deum, quoniam adhuc confitebor Salvatori vultûs mei & Deo meo.

PSAL. XLIII.

Davidis. Quum indicavit illi Jonathan velle Saulem occidere eum. Et supplicatio Prophetarum. Contemnit etiam Judæos. Vers. 14

1 Judica, Deus, judiciũ meũ, & sume vindictá meá à populo haud misericordi: & à viris impiis atq; fraudulentis eripe me. 2 Quandoquidé tu es Deus roboris mei, quare ergò oblitus es mei, & quare incedo tristè affligentibus inimicis meis? 3 Mitte lucé tuá ac fidé tuá, & consolabuntur me, deducentq; me ad montem tuum sanctum, & ad habitaculum tuum.

Versio VULG. LAT.

In finem,
1 Intellectûs filiis Core. XLI.

Quemadmodùm desiderat cervus ad
2 fontes aquarũ : ita desiderat anima mea
ad te, Deus. Sitivit anima mea ad Deum
3 fortem vivum : quando veniam & ap-
parebo ante faciẽ Dei? Fuerunt mihi
4 lachrymæ meæ panes die ac nocte : dum
dicitur mihi quotidiè, Ubi est Deus
tuus? Hæc recordatus sum, & effudi in
5 me animam meã : quoniã transibo in
locũ tabernaculi admirabilis, usque ad
domũ Dei : In voce exultationis, &
confessionis : sonus epulantis. Quarè
6 tristis es anima mea? & quarè con-
turbas me? Spera in Deo, quoniam ad-
huc confitebor illi : salutare vultûs mei,
7 Et Deus meus. Ad meipsum anima
mea conturbata est : propterea memor
ero tui de terra Jordanis, & Hermoniim
8 à monte modico. Abyssus abyssum in-
vocat, in voce cataractarũ tuarũ. Omnia
excelsa tua, & fluctus tui super me transi-
9 erunt. In die mandavit Dominus mi-
sericordiã suam, et nocte canticũ ejus.
10 Apud me oratio Deo vitæ meæ, Dicam
Deo; Susceptor meus es, Quarè oblitus
es mei? et quarè contristatus incedo, dũ
11 affligit me inimicus? Dum confringun-
tur ossa mea, exprobraverunt mihi qui
tribulant me inimici mei : Dum dicunt
mihi per singulos dies, Ubi est Deus
12 tuus? Quarè tristis es anima mea? & quarè
conturbas me? Spera in Deo, quoniam
adhuc confitebor illi : salutare vultûs
mei, & Deus meus.

Psalmus David. XLII.
1 Judica me, Deus, et discerne causam
meam de gente non sancta, ab homine
2 iniquo et doloso erue me. Quia tu es
Deus fortitudo mea: quarè me repulisti?
& quarè tristis incedo, dum affligit me
3 inimicus? Emitte lucem tuam et veri-
tatem tuam: ipsa me deduxerunt, et ad-
duxerunt in montem sanctum tuum, et
in tabernacula tua.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορὲ(α). μα΄.
2 † ὍΝ τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πη-
γὰς τῶν ὑδάτων, † οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου
3 πρὸς σὲ ὁ Θεός. † Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου
πρὸς τὸν Θεὸν (β) τὸν ζῶντα· † πότε ἥξω καὶ ὀφθή-
4 σομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ; † Ἐγενήθη τὰ δά-
κρυά μου ἐμοὶ ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς, † ἐν τῷ λέ-
γεσθαί μοι καθ' ἑκάστην ἡμέραν, Ποῦ ἐστιν ὁ Θεός
5 σου; † Ταῦτα ἐμνήσθην, καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν
ψυχήν μου, † ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυ-
μαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· † ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως
6 καὶ ἐξομολογήσεως (γ) ἤχου ἑορτάζοντων. † Ἱνατί
περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, † καὶ ἱνατί συνταράσσεις
με; † ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
7 αὐτῷ, † σωτήριον τοῦ προσώπου μου, (δ) Ὁ Θεός μου.
† πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, † διὰ τοῦ-
το μνησθήσομαί (ε) σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου, † καὶ Ἑρ-
8 μωνιεὶμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. † Ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπι-
καλεῖται εἰς φωνὴν τῶν (*) καταρρακτῶν σου· † πάντες
οἱ μετεωρισμοί σου, καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ δι-
9 ῆλθον. † Ἡμέρας ἐντελεῖται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ,
† καὶ νυκτὸς (ζ) δηλώσει. παρ' ἐμοὶ † προσευχὴ
10 τῷ Θεῷ τῆς ζωῆς μου, † Ἐρῶ τῷ Θεῷ, Ἀντιλήπτωρ
(η) μου εἶ, διατί μου ἐπελάθου; † (θ) ἱνατί σκυθρω-
πάζων πορεύομαι † ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
11 † Ἐν τῷ (ι) καταθλᾶσαι τὰ ὀστᾶ μου, (κ) ὠνείδισάν
με οἱ θλίβοντές με· † ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ'
12 ἑκάστην ἡμέραν, Ποῦ ἐστιν ὁ Θεός σου; † Ἱνατί περί-
λυπος εἶ ἡ ψυχή μου, † καὶ ἱνατί συνταράσσεις με;
† ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐξομολογήσομαι
αὐτῷ, † (λ) ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ Θεός μου.

MS.A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα· (γ) ἤχους ἑορτάζοντος. (δ) Καὶ ὁ Θεὸς (ε) σου κύριε ἐκ (*) καταρακτῶν (ζ) ᾠδὴ αὐτοῦ. παρ' ἐμοὶ (η) μου, διατί (θ) καὶ ἱνατί (ι) καταθλάσαι (κ) ὀνειδίζοντές με οἱ ἐχθροί μου (λ) σωτήριον

1 (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. μβ΄.
† ΚΡῖνόν (β) με ὁ Θεὸς, καὶ δίκασον τὴν δίκην μου,
ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου, † ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ
2 δολίου ῥῦσαί με. † Ὅτι (γ) σὺ εἶ ὁ Θεὸς κραταί-
ωμά μου, ἱνατί ἀπώσω με; † καὶ ἱνατί σκυθρωπά-
ζων πορεύομαι † ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου;
3 † Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου,
† αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἅγιόν
σου, † καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου.

MS.A. (α) Εἰς τὸ τέλος συνέσεως τοῖς υἱοῖς Κορὲ, ψαλμὸς (β) μοι (γ) σὺ ὁ Θεὸς

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem, (a) in intellectum filiis 1
Core. XLI.
1 Quemadmodum (b) deside- 2
rat cervus ad fontes a-
quarum, ita desiderat anima mea
[a] ad te, Deus. 2 Sitivit anima 3
mea ad (c) [b] Deum vivũ: quan-
do veniam, & apparebo ante fa-
ciem [c] Dei? 3 Fuerunt mihi la- 4
chrymæ meæ (d) panis die ac no-
cte: dum dicitur mihi per singu-
los dies, Ubi est Deus tuus? 4 Hæc 5
(e) recordatus sum, & [d] effudi
super me animam meam: Quo-
niam transibo in (f) locum taber-
naculi [e] admirabilis usque ad
domum Dei: 5 In voci [†] exulta-
tionis, & confessionis soni (g) fe-
stum celebrantium. 6 Quarè (h) 6
tristis es anima mea? & quarè
conturbas me? 7 Spera in Deo: (i)
quoniam confitebor illi, salutare
vultûs mei, Deus meus. 8 Ad me 7
ipsum (k) anima mea turbata est:
propterea memor ero [f] tui
de terra Jordanis, & Hermonim
à monte parvo. 9 (l) Abyssus abys- 8
sum invocat in voce cataractarũ
tuarum. 10 (m) [g] Omnes sus-
pensiones tuæ, & fluctus tui su-
per me transierunt. 11 In die 9
mandabit Dominus misericordiã
suam, & (n) nocte declarabit.
12 Apud me [*] oratio Deo vitæ
meæ: Dicã Deo, (o) [h] Susceptor 10
meus es: quarè oblitus es mei?
13 [i] Quarè contristat* incedo,
dum affligit (p) inimicus meus,
14 Dum confringit ossa mea? Ex- 11
probraverunt mihi, [k] qui (q) tri-
bulant me: 15 dum dicunt mihi
per singulos dies, Ubi est Deus
tuus? Quarè tristis es anima mea, 12
& quarè conturbas me? 16 Spera
in Deo: quoniam confitebor illi;
(r) salus vultûs mei, & (s) Deus
meus.
(a) Psalmus ipsi (b) David. XLII. 1
1 Judica (c) me, Deus, & [a]
discerne causam meam : de
gente [b] non sancta, ab (d) homi-
ne iniquo & doloso erue me.
2 Quia tu es De* fortitudo mea; 2
quarè me repulisti? & quarè tri-
stis incedo, dum affligit (e) inimi-
cus meus? 3 Emitte lucem tuam, 3
& veritatem tuam, (f) ipsa me
deduxerunt, & adduxerunt in
montem sanctum tuum, & in [c] tabernacula tua.

Versio ÆTHIOPICA.

መዝሙር:ዘበእእምሮ:ዘደቂቀ:ቆሬ::

ሀ፩ ከመ: ያፈቅር: ኀየል: ኀበ:አንቅዕተ: 1
ማያት::ከማሁ:ታፈቅር:ነፍስየ:ኀበ: እግዚ
አብሔር::=፦ ጸምአት:ነፍስየ:ኀበ:አምላ 2
ኪየ:ሕያው:: ማእዜ: አበጽሕ : ወእሬኢ:
ገጾ:ለአምላኪየ::=፦ ሲሳየ:ኮነኒ:አንብዕየ: 3
መዓልተ:ወሌሊተ:: እስመ:ይብሉኒ:ኵሉ:
አሚረ:አይቴ:ውእቱ:አምላክ::=፦ ዘንተ: 4
ተዘኪርየ : ተክዕወት : ነፍስየ : በላዕሌየ::
እስመ:አበውእ:ውስተ:መካነ:ማኅደረ: ስብ
ሐት:ቤተ:እግዚአብሔር::
በቃለ:አሚን:ወተፍሥሕት:ደምፁ: እለ:ይ 5
ገብሩ:በዐለ::=፦ ለምንት:ትቴክዚ: ነፍስ 6
የ:ወለምንት:ተሀውከኒ::=፦ እመኒ:በእግ 7
ዚአብሔር: ከመ:እገኒ : ሎቱ:: መድኀኒ:
ገጽየ:አምላኪያ::=፦ ተሀውከት: ነፍስየ: 8
በላዕሌየ:: በእንተዝ:እዜከረከ:እግዚኦ::
በምድረ: ዮርደኖስ:በአርሞንኤም:በደብር:
ንኡስ:: ቀላይ:ለቀላይ:ትጼውዓ: በቃለ:አስ 9
ራኪከ::=፦ ኵሉ፡ ማዕበልከ: ወሞገድከ: 10
እንተ:ላዕሌየ:ኀለፈ::=፦ መዓልተ:ይሌዝ 11
ዝ : እግዚአብሔር : ሣህሎ : ወሌሊተ:
ይነግር::
እመኀቤየ: ብፅዓተ: ሕይወትየ:ለእግዚአብ 12
ሔር::እብሎ:ለእግዚአብሔር :አምላኪየ:
አንተ: ለምንት: ትረስዓኒ::=፦ ለምንት:ተ 13
ኀድገኒ:ወለምንት:ትኩዝየ: አንሶሱ:: ሶበ:
ያመነድቡኒ:ፀርየ::=፦ ወያጸንጽውኒ : አዕ 14
ጽምትየ:: ወይዜእሉኒ: ኵሎሙ: ጸላእት
የ::=፦ እስመ: ይብሉኒ: ኵሉ : አሚረ:አ 15
ይት: ውእቱ: አምላክከ:: ለምንት:ትቴክ
ዚ:ነፍስየ:ወለምንት:ተሀውከኒ::=፦እመኒ: 16
በእግዚአብሔር : ከመ : እገኒ : ሎቱ::
መድኀኒ : ገጽየ : አምላኪየ::

መዝሙር : ዘዳዊት::

ሀ፪ ፍታሕ:ሊተ:እግዚኦ:ወተበቀል: በቀል 1
የ:: እምሕዝብ : ውፁዓን : እምጽድቅ::
እምብእሲ:ዓማፂ:ወጽልሕው:ባልሐኒ::=፦
እስመ : አንተ : አምላኪየ : ወኀይልየ:: 2
ለምንት : ተኀድገኒ: ወለምንት ! ትኩዝየ:
አንሶሱ:: ሶበ : ያመነድቡኒ : ፀርየ::=፦
ፈኑ : ብርሃነከ : ወጽድቀከ:: እማንቱ: 3
ይምርሐኒ: ወይስደኒ፡ ይብጽሐኒ ፡ መቅደስከ::
ወውስተ:ዐብያቲከ : እግዚኦ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [a] ad Dominum. [b] Deum meum vivum: [c] Dei mei? [d] effusa est anima mea in me: [e] gloriæ usq; [†] confessionis & exultationis sonuerunt qui festum celebrant. [f] tui Domine de [g] Omnes undæ tuæ, & fluctus [*] votum vitæ meæ Domino: [h] Dominus meus es: [i] Quarè repulisti me? quarè [k] omnes inimici mei: dum PSAL. XLII. [a] sume vindictam meam : [b] discedente à justitia, [c] palatia tua, Domine.

Versio ARABICA. cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور الحادي والاربعون * لاجل اليهود الذين سقطوا * وعدده كب استيخن *
2 3 * مثل ما يتوق الايل الي ان يكون على ينابيع المياه * كذلك تاقت نفسي اليك يا الله * ظمئت
4 نفسي الي الله الحي * متي اجي فاظهر امام وجه الله * صارت دموعي خبزا لي في النهار والليل *
5 اذ يقولون لي في كل يوم اين الهك * هذه ذكرتها فافضت نفسي * اني ساجوز في موضع مظلة
6 عجيبة الي بيت الله * بصوت التهليل * وشكر صوت المعيد * ماذا تحزنيني يا نفس ولماذا
7 تقلقيني * توكلي على الله فاني اشكر الاهي مخلص وجهي * قلقت نفسي في ذاتي * من
8 اجل هذا اذكرك يا رب من ارض الاردن * وحرمون من الجبل الصغير * العمق نادي
9 العمق * بصوت ميازيبك جميع اهوالك * وامواجك اتت علي * في النهار يوصي الرب برحمته *
10 وفي الليل اسبحه * اصلي لاله حياتي * قلت للاله انت هو ناصري لماذا نسيتني * ثم لماذا
11 تركتني * ولماذا امشي حزينا عندما اضطهدني عدوي * وعندما وهن عظامي عيرني
12 الذين اضطهدوني * اذ يقولون لي في كل يوم اين الهك * لماذا تحزنيني يا نفس ولماذا تقلقيني *
توكلي على الله فاني اعترف له مخلص وجهي هو الهي * المزمور الثاني والاربعون *
1 * طلبة لاجل اليهود الذين سقطوا * وعدده يب * استيخن *
2 احكم لي يا الله وانتقم لظلامتي من امة غير طاهرة * ومن انسان ظالم ودغل نجني *
3 * لانك انت الهي وقوتي * لماذا اقصيتني ولماذا امشي عابسا عندما اضطهدني عدوي * ارسل
نورك وعدلك فانهما اللذان هدياني * واصعداني الي جبلك المقدس * والي مسكنك *

PSAL. XLI.
Pro Judæis qui lapsi sunt. Et 1
numerus vers. 22.
Quemadmodũ avidè petit cervus esse 2
ad fontes aquarũ, sic expetivit ani-
ma mea te, O Deus. Sitivit anima mea 3
Deum vivũ: quando veniã & apparebo
ante faciem Dei? Factæ sunt lachrymæ 4
meæ panis mihi die ac nocte, dum dice-
rent mihi quotidie, Ubi est Deus tuus?
Hujus rei memini, & effudi animam 5
meã: quòd sim transiturus per locũ taber-
naculi admirabilis ad domum Dei cum
voce jubilationis, & confessione vocis fe-
sta celebrantis. Quarè affligis me, O ani- 6
ma, & quarè conturbas me? Confide in
Deo, quia gratias agam illi, Deo meo
Salvatori vultûs mei. Turbata est anima 7
mea in me, propterea memor ero tui, O
Domine, de terra Jordanis & Hermon,
de monte exiguo. Profundũ advocavit 8
profundũ in voce dissecationum tuarum.
Omnes tempestates tuæ & fluctus tui
venerunt super me. In die illuminat 9
Deus per misericordiã suã, & in nocte
laudo eũ: Oro ad Deũ vitæ meæ. Dixi 10
Deo, Tu es adjutor meus, quarè obli-
tus es mei? etiam cur me deseruisti, &
quarè incedo tristis? Quando persecutus
est me inimicus meus, Cumque debilia 11
essent ossa mea, improperârunt mihi qui
persequuti sunt me, dicentes mihi sin-
gulis diebus; ubi est Deus tuus?
Quarè contristas me, O anima, & quarè 12
conturbas me? Confide in Deo, quoniam
confitebor ei, Salvatori vultûs mei: ipse
est Deus meus.

PSAL. XLII.
Precatio pro Judæis qui lapsi 1
sunt. Et numerus vers. 12.
Adjudica mihi, O Deus, & vindica
oppressionem meam à gente impura:
& ab homine scelerato & doloso libera
me. Quia tu es Deus meus & fortitudo 2
mea. Quarè me propulsâsti, & quarè
incedo mœstus dum persequitur me ini-
micus meus? Mitte lucem tuam & æ- 3
quitatem tuam: quoniam ipsa sunt quæ
me duxerunt, & evexerunt ad montem
tuum sanctum & ad habitaculum tuum.

תהלים : מד

: meæ exultationis lætitiæ Deum ad , Dei altare ad introibo Et
4 ואבואה אל מזבח אלהים אל אל שמחת גילי
,mea anima te deprimes Cur .mi Deus , Deus ,cithara in tibi confitebor &
5 ואודך בכנור אלהים אלהי : מה תשתוחחי נפשי
: ei confitebor adhuc quoniam , Deo in spera ? me super tumultuaberis cur &
ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו
.meus Deus & ,mearum facierum salutes
ישועת פני ואלהי :

PSAL. XLIV. מד

nostri patres,audivim^9 nostris aurib^9 in Deus .erudiens Corach filiis Victori
1 2 למנצח לבני קרח משכיל : אלהים באזנינו שמענו אבותינו
Tu .quondam diebus in ,eorū diebus in es operatus opus : nobis narraverunt
3 ספרו לנו פעל פעלת בימיהם בימי קדם : אתה
.eos emisisti & , populis malefecisti : eos plantaveras & , expulisti gentes tua manu
ידך גוים הורשת ותטעם תרע לאמים ותשלחם :
: eos servavit non eorū brachiū & ,terram possederunt suo gladio in non Quia
4 כי לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה למו
ipse Tu .eos voluisti quia ,tuarū facierum lux & ,tuū brachiū & ,tua dextera sed
5 כי ימינך וזרועך ואור פניך כי רציתם : אתה הוא
:cornupetemus nostros hostes te In .Jahacob salutes præcipe , Deus meus rex
6 מלכי אלהים צוה ישועות יעקב : בך צרינו ננגח
; sperabo meo arcu in non Quia .nobis obsistentes conculcabimus tuo nomine in
7 בשמך נבוס קמינו : כי לא בקשתי אבטח
: nostris hostibus ab nos fecisti servare Quoniam .me servabit non meus gladius &
8 וחרבי לא תושיעני : כי הושעתנו מצרינו
tuo nomini & ; die omni laudavimus Deo In .pudore affecisti nos odio habentes &
9 ומשנאינו הבישות : באלהים הללנו כל היום ושמך
non & : nos fecisti erubescere & ,elongasti Etiam .Selah ,confitebimur seculum in
10 לעולם נודה סלה : אף זנחת ותכלימנו ולא
nos habētes odio & :hoste ab retrorsū nos redire Facies .nostris exercitib^9 in egrederis
11 תצא בצבאותינו : תשיבנו אחור מני צר ומשנאינו
Vendes .nos dispersisti gentes in & ; cibi pecus ut nos Dabis .sibiipsis diripuerunt
12 13 שסו למו : תתננו כצאן מאכל ובגוים זריתנו : תמכר
opprobriū nos Pones .eorum preciis in multiplicasti non & ,lucro sine tuū populū
14 עמך בלא הון ולא רבית במחיריהם : תשימנו חרפה
nos Pones .nostris circuitibus derisionem & ,subsannationem ; nostris vicinis
15 לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו : תשימנו
die Omni .populis in capitis commotionem ; gentibus in proverbium
16 משל בגוים מנוד ראש בלאמים : כל היום
voce A .me operuit mearum facierum pudor & ; me coram mea verecundia
17 כלמתי נגדי ובשת פני כסתני : מקול
Totum .ulciscentis se & ,inimici faciebus à :afficientis contumeliis &,probris afficientis
18 מחרף ומגדף מפני אויב ומתנקם : כל
Non .tuo pacto in sumus mentiti nec : tui sumus obliti nec ,nobis venit hoc
19 זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בבריתך : לא
Quoniam .tua semita de noster pes declinavit & ;nostrum cor retrorsum se vertit
20 נסוג אחור לבנו ותט אשרינו מני ארחך : כי
.mort's umbra in nos super operuisti & ; draconis loco in nos contrivisti
דכיתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות :

תרגום Targum.

4 ואעול לקרבא קורבניה למדבח דיי אלהי די
מניה חדות בעותי ואודי קדמך בכנרא יי
5 אלהי : מה תתמככין נפשי ומה תרגשי עלי
אוריכי לאלהא ארום תוב אשבחניה בפירקניה
דמן קדמוי די הוא אלהי :

מד

1 לשבחא לדוד על ידיהון דבני קרח שכלא טבא :
2 יי באודננא שמענא אבהתנא אשתעיו לנא
עובדא דעבדתא ביומיהון ביומיא די מלקדמין :
3 אנת בידא דגבורתך עממיא כנענאי תרכתא
ונצבתנון לבית ישראל בארעהון תברת עממיא
4 ופסרתנון : ארום לא בגבורת סיפיהון ירתו
ארעא ותקוף אדרעיהון לא פרקת להון ארום
ימינך ואדרע גבורתך ונהור זיו יקרך ארום כל
5 זמן דעסיקו באוריתא אתרעיתא בהון : אנת
הוא מלכי אלהא בעדנא הדא פקד פורקנות
6 דבית יעקב : במימרא מעיקנא ננגח בשמך
7 נכבוש כל דקימין עלנא : ארום לא בקשתי
8 אנא רחיץ וסיפי לא תפרוק יתי : ארום פרקתנא
ממעיקנא ומשנאנא איתיתא עלויהון בהתא :
9 במימרא דיי אנן משבחין כל יומא ושמך נודי
10 לעלמי עלמין : לחוד אשליתא ואכספתנא ולא
11 תשרי שכנתך בחילונא : אחורתנא קדל קדם
12 מעיקא ומשנאנא כבשו לנא : מסרתנא היך ענא
13 למיכלא ובייני עממיא בדרתא יתנא : זבנתא
עמך מגן דלא ממונא ולא אסגיתא קנינא
14 בפרוגיהון : שויתנא קלנא לשיבבנא ממקנותא
15 ותורפיתא לחזרנותנא : שויתנא למתלא
16 בעממיא טלטול רישא באומיא : כל יומא כסופי
17 לקבלי ובהתת אפי חפתני : מן קלא דמחסד
18 ומגדף מן קדם בעל דבבא ונקים נקמתא : כל דא
ערעת יתנא ולא אשלנך ולא שקרנא בקימך :
19 לא זר פלינ וזחוחית לבנא וארת אסטיתא
20 אסתורנא מן תריצת ארחתך : ארום אמכתנא
באתר ירודין וחפיתא עלנא בטולא דמותא :

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Et introibo ut offerã ablationẽ ej^9 sup altare Dñi *Dei mei*, à quo est gaudiũ exultationis meæ : cõfitebórq; corã te in cithara Dñe De^9 me^9. Quare cõsternéris anima mea, & *cur* tumultuéris contra me ? spera in Deo, quoniã adhuc *laudabo eum* propter redemptionẽ *ipsius* quæ est à conspectu ejus, quoniam ipse est Deus meus.

Ad laudandum *Davidi* per manum filiorum Korahh intelligentia bona.

PSAL. XLIV.

DOmine, auribus nostris audivim^9 : patres nostri nunciaverunt nobis opus quòd operatus es in dieb^9 eorũ, in dieb^9 antiquis. Tu in manu fortitudinis tuæ populos Chananæos ejecisti, & plantâsti eos in domũ Israel in terra eorũ ; confregisti gentes & consumpsisti eas. Quoniã nõ p robur gladiorũ suorũ hæreditaverũt terrã; & fortitudo brachii sui non salvavit eos; sed dextera tua & brachiũ fortitudinis tuæ et lumẽ splẽdoris gloriæ tuæ, quoniã *toto tẽpore quo exercuerũt se in lege* complacuisti tibi in eis. Tu es ipse rex meus; De^9 *tẽpore hoc* præcipe redemptiones dom^9 Jaacob. In verbo [*tuo*] oppressores nostros cornu petemus : in nomine tuo subjiciemus omnes insurgentes in nos. Quoniã non in arcu meo ego confido, & gladi^9 me^9 nõ salvabit me. Quoniã redemisti nos ab affligentib^9 et ab odientib^9 nos ; induxisti in eos confusionem. In verbo *Domini* nos laudabim^9 tota die : & nomen tuũ confitebimur in secula *seculorum*. Verùm oblitus es nostri, & confudisti nos : & non collocabis majestatẽ tuã in exercitib^9 nostris. Fecisti ut verteremus cervicẽ corã hoste : & qui oderunt nos, subjecerunt nos. Tradidisti nos sicut oves ad devorationẽ; et inter populos dispersisti nos. Vendidisti populũ tuũ gratis absq; divitiis; & non multiplicâsti lucrũ in commutatione eorũ. Posuisti nos in opprobiũ vicinis nostris; subsannationẽ & irrisũ his qui circum nos sunt. Posuisti nos in proverbiũ populis; motionem capitis inter nationes. Tota die ignominia mea contra me est, & confusio vult^9 mei operuit me. A voce exprobrantis & calumniantis : ab aspectu auctoris inimicitiæ & ulciscentis ultionẽ. Hoc omne evenit nobis ; & non obliti sum^9 te : & non sumus mentiti in pactũ tuũ. Non est aversũ, divisũ *nec elatum*, cor nostrũ ; & tu inclinâsti gressus nostros à rectitudine viæ tuæ. Quoniam humiliâsti nos in loco draconum : & cooperuisti nos umbra mortis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܥܘܠ ܠܘܬ ܡܕܒܚܗ ܕܐܠܗܐ : ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܡܚܕܐ ܛܠܝܘܬܝ. ܐܘܕܐ ܠܟ ܒܟܢܪܐ ܐܠܗܐ
5 ܐܠܗܝ : * ܠܡܢܐ ܡܬܬܙܝܥܐ ܢܦܫܝ ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܥܒܝܪܐ ܐܢܬ. ܣܟܝ ܠܐܠܗܐ ܡܛܠ ܕܬܘܒ
ܐܘܕܐ ܠܗ : ܠܦܪܘܩܐ ܕܐܦܝ ܘܠܐܠܗܝ. * ܡܙܡܘܪܐ ܕܡ̈ܡ *
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Et veniam ad altare Dei, & ad Deum qui lætificat juventutẽ meam : confitebor tibi cum cithara, Deus Deus meus. Quare conturbaris, anima mea, & cur mœres ? Expecta Deũ, quoniã adhuc confitebor Salvatori vult^9 mei & Deo meo.

PSAL. XLIV.

Filiorum Corah ; quem canebat populus in Hurib unà cum Mose. Præterea supplicatio Prophetarum Davidis & reliquorum. Nobis verò trophæum & victoria adversùs bellum inferentes. Vers. 35.

DEus, audivimus auribus nostris, atq; etiã patres nostri narraverunt nobis q̃ operatus es diebus eorum, diebus pristinis. Manus tua perdidit populos, illos autem plantâsti : læsisti regna, & confirmâsti eos. Non enim gladio suo possederunt terrã, neque brachiũ ipsorum salvavit illos : sed dextera tua & brachiũ tuũ & lumen vultûs tui, quia placuerũt tibi. Tu es, De^9, rex me^9, qui mandâsti salutem Jacobi ; Per te impellamus inimicos nostros, et propter nomẽ tuum conculcemus osores nostros. Non enim arcubus nostris fidim^9, neq; armis nostris, ut liberent nos. Tu liberâsti nos ab osoribus nostris, & confudisti hostes nostros. Laudavimus te, Deus, totâ die, & nomini tuo in æternum confitebimur. Nunc autem oblitus es nostri, & confudisti nos, & non egrederis in robur nostrũ. Sed convertisti nos retrorsum, & diripuerũt nos inimici nostri. Tradidisti nos ut pecudes in cibum, & dispersisti nos inter gentes. Vendidisti populũ tuũ sine pretio, & non multiplicâsti commutationem eorum. Fecisti nos opprobrium vicinis nostris, & illusionẽ atq; ludibriũ iis qui circũ nos sunt : Fecisti nos fabulã inter gentes, & commotionẽ capitis inter populos. Totâ die confusio mea corã me est, & erubescentia vult^9 mei cooperuit me. Præ voce illudente atq; blasphemãte, et propter hostem ulciscentẽ. Hæc omnia evenerunt nobis, & non obliti sumus tui, neque mentiti sumus in fœdus tuum. Neque retrogressi fumus, neq; defleximus semitas nostras à via tua. Nam humiliâsti nos in loco calamitoso, & contexisti nos umbris mortis.

Versio VULG. LAT.

4 Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui
lætificat juventutem meam. Confitebor
5 tibi in cithara, Deus, Deus meus: Quarè
tristis es anima mea? & quarè conturbas
me? Spera in Deo, quoniam adhuc con-
fitebor illi: salutare vultûs mei, & De-
us meus.

1 In finem, Filiis Core ad intellectum.
XLIII.

2 Deus, auribus nostris audivimus, pa-
tres nostri annuntiaverunt nobis,
Opus, quod operatus es in diebus eo-
3 rum, & in diebus antiquis. Manus tua
gentes disperdidit, & plantâsti eos: af-
4 flixisti populos, & expulisti eos: Nec
enim in gladio suo possederunt terram,
& brachium eorum non salvavit eos: Sed
dextera tua, & brachium tuum, & illu-
minatio vultûs tui: quoniam complacu-
5 isti in eis. Tu es ipse rex meus & Deus
6 meus: qui mandas salutes Jacob. In te
inimicos nostros ventilabimus cornu, &
in nomine tuo spernemus insurgentes in
7 nobis. Non enim in arcu meo sperabo:
8 & gladius meus non salvabit me. Salvâ-
sti enim nos de affligentibus nos: & o-
9 dientes nos confudisti. In Deo laudabi-
mur totâ die: & in nomine tuo confite-
10 bimur in seculum. Nunc autem repulisti
& confudisti nos: et nõ egredieris, Deus, in
11 virtutibus nostris. Avertisti nos retror-
sum post inimicos nostros: & qui ode-
12 runt nos, diripiebant sibi. Dedisti nos
tanquam oves escarum: & in gentibus
13 dispersisti nos. Vendidisti populum tuũ
sine pretio: & non fuit multitudo in
14 commutationibus eorum. Posuisti nos
opprobrium vicinis nostris, subsan-
nationem & derisum his, qui sunt in cir-
15 cuitu nostro. Posuisti nos in similitudi-
nem gentibus; commotionem capitis in
16 populis. Totâ die verecundia mea con-
tra me est, & confusio faciei meæ coope-
17 ruit me, A voce exprobrantis & oblo-
quentis, à facie inimici & persequentis.
18 Hæc omnia venerunt super nos, nec ob-
liti sumus te: & iniquè non egimus in
19 testamento tuo. Et non recessit retrò cor
nostrum: & declinâsti semitas nostras à
20 via tua: Quoniam humiliâsti nos in loco
afflictionis, & cooperuit nos umbra
mortis.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ, †
πρὸς τὸν Θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου, † ἐξομο-
5 λογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ (δ) ὁ Θεὸς ὁ Θεός μου. † Ἱ-
νατί περίλυπος εἶ ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις
με; † Ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεόν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐ-
τῷ, † σωτήριον τοῦ προσώπου μου, (ε) ὁ Θεός μου.
MS. A. (δ) ὁ Θεός μου. (ε) καὶ ὁ Θεός μου.
1 Εἰς τὸ τέλος, τοῖς υἱοῖς Κορὲ (α) εἰς σύνεσιν
ψαλμός. μγʹ.
2 † Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ὠσὶν ἡμῶν ἠκούσαμεν, † οἱ
πατέρες ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν, † ἔργον ὃ
εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν, † ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις.
3 † Ἡ χείρ σου ἔθνη (β) ἐξωλόθρευσε, † καὶ κατεφύτευ-
σας αὐτούς, † ἐκάκωσας λαοὺς καὶ (γ) ἐξέβαλες αὐ-
4 τούς. † Οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν
γῆν, † καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς, † ἀλλ'
ἡ δεξιά σου καὶ ὁ βραχίων σου, † καὶ ὁ φωτισμὸς
5 τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς. † Σὺ εἶ
αὐτὸς ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου, † ὁ ἐντελλόμε-
6 νος τὰς σωτηρίας Ἰακώβ. † Ἐν σοὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡ-
μῶν κερατιοῦμεν, † καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου (δ) ἐξουδε-
7 νώσομεν τοὺς ἐπανισταμένους ἡμῖν. † Οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ
8 τόξῳ μου ἐλπιῶ, † καὶ ἡ ῥομφαία μου οὐ σώσει με. † Ἔ-
σωσας γὰρ ἡμᾶς ἐκ τῶν θλιβόντων ἡμᾶς, † καὶ τοὺς μι-
9 σοῦντας ἡμᾶς κατῄσχυνας. † Ἐν τῷ Θεῷ ἐπαινεθη-
σόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, † καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐξο-
μολογησόμεθα εἰς τὸν αἰῶνα. (ε) ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
10 † Νυνὶ δὲ ἀπώσω καὶ κατῄσχυνας ἡμᾶς, † καὶ οὐκ ἐξ-
11 ελεύσῃ (ζ) ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν. † Ἀπέστρεψας ἡ-
μᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, † καὶ οἱ
12 μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς. † Ἔδωκας
ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως, † καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι
13 διέσπειρας ἡμᾶς. † Ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς,
† καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλαλάγμασιν (η) αὐτῶν.
14 † Ἔθου ἡμᾶς (θ) ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, † μυ-
κτηρισμὸν καὶ (ι) καταγέλωτα τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. † (κ)
15 Ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, † κίνησιν
16 κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς. † Ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή
μου (μ) κατεναντίον μου ἐστί, † καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσ-
17 ώπου μου ἐκάλυψέ με, † Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος
καὶ (λ) παραλαλοῦντος, † ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ
18 ἐκδιώκοντος. † Ταῦτα πάντα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
οὐκ ἐπελαθόμεθά σου, † καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθή-
19 κῃ σου. † Καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡ-
μῶν, † καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
20 σου. † Ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως,
† καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου.
MS. A. (α) ψαλμός. (β) ἐξωλέθρευσεν, (γ) ἐξέβαλες (δ) ἐξουδενώσομεν τοὺς ἐπανιστανομένους (ε) Νυνὶ δὲ (ζ) ὁ Θεὸς ἐν τ (η) ἡμῶν. (θ) εἰς ὄνειδος (ι) χλευασμὸν (κ) † καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισον ἡμᾶς. Ἔθου (μ) κατενώπιόν μου (λ) καταλαλοῦντος,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 Et (g) introibo ad altare Dei, ad 4
Deum, qui lætificat juventutem
meam. 5 Confitebor tibi in citha-
ra, [d] Deus, Deus meus: Quarè 5
(h) tristis es anima mea, & quarè
conturbas me? 6 Spera in Deo;
quoniam confitebor illi: salutare
vultûs mei, (i) Deus meus.
In finem, filiis [a] Core (a) ad 1
intellectum Psalmus. XLIII.
1 Deus, (b) in auribus nostris 2
audivimus: patres nostri
annuntiaverunt nobis, 2 opus quod
operatus es in diebus eorum, (c)
in diebus antiquis. 3 Manus tua 3
[b] gentes disperdidit, et plantâsti
eos: afflixisti populos, & (d) ex-
pulisti eos. 4 Non enim in gladio 4
suo possederunt terram; & bra-
chium eorum non salvavit eos:
5 Sed dextera tua, & brachium
tuum, & (e) illuminatio vultûs
tui, quoniam complacuisti in eis.
6 Tu es ipse (f) rex meus, & Deus 5
meus, qui mandas salutes Jacob.
7 In te (g) [c] inimicos nostros 6
ventilabimus cornu: & in nomine
tuo (h) spernemus insurgentes in
nos. 8 Non enim in arcu meo spe- 7
rabo; & gladius meus non sal-
vabit me. 9 Salvâsti enim nos de 8
[d] affligentibus nos; & eos qui
oderunt nos, confudisti. 10 In Deo 9
(i) laudabimur totâ die, & in no-
mine tuo confitebimur in seculũ.
DIAPSALMA. 11 Nunc (k) au- 10
tem repulisti, & confudisti nos:
& non (l) egredieris [e] in vir-
tutibus nostris. 12 Avertisti (m) 11
nos retrorsum præ inimicis no-
stris: & qui oderunt nos, [f] di-
ripiebant sibi. 13 [g] Dedisti nos 12
tanquam oves escarum, et in gen-
tibus dispersisti nos. 14 [†] Ven- 13
didisti populum tuum sine pretio;
& non fuit multitudo in (n) ju-
bilationibus [h] eorum. 15 Posui- 14
sti nos opprobrium vicinis nostris:
subsannationem, (o) & derisum
his qui sunt in circuitu nostro.
16 Posuisti nos in similitudinem 15
gentibus, (p) commotionem capi-
tis in populis. 17 Totâ die (q) ve- 16
recundia mea contra me est; & confusio faciei meæ operuit me. 18 A voce exprobran- 17
tis, & (r) obloquentis, à facie inimici, & persequentis. 19 Hæc omnia venerunt super 18
nos: nec obliti sumus te, & iniquè (s) non egimus in testamento tuo. 20 Et non (t) 19
recessit retrò cor nostrum, [†] & (u) declinâsti semitas nostras à via tua. 21 Quoniam 20
(x) humiliâsti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis.

INTERP. ÆTHIOP. [d] Deus meus. Quarè PSAL. XLIII. [a] Core. Deus [b] inimicos disperdidit, [c] confodiemus omnes inimicos nostros: & [d] persequentibus nos; & omnes osores nostros, [e] Deus noster in [f] spoliabant nos. [g] Et dedisti nos ut nos devorent tanquam oves; [†] Tradidisti populum [h] nostris. [†] neque declinavit semita nostra à

Versio ÆTHIOPICA.

ወእበውእ ፡ ኀበ ፡ ምሥዋዒሁ ፡ ለእግዚአብ 4
ሔር ፡፡ ኀበ ፡ እምላኪየ ፡ ዘያስተፌሥሓ ፡ ለ
ውርዙትየ ፡፡ = እገኒ ፡ ለከ ፡ ኣምላኪየ ፡ በ 5
መሰንቆ ፡፡ ለምንት ፡ ትቴክዚ ፡ ነፍስየ ፡ ወለም
ንት ፡ ተሀውከኒ ፡፡ = እመኒ ፡ በእግዚአብ 6
ሔር ፡ ከመ ፡ እገኒ ፡ ሎቱ ፡፡ መድኃኔ ፡ ገጽየ ፡
አምላኪየ ፡፡ =
ፍጻሜ ፡ ዘደቂቀ ፡ ቆሬ ፡፡
ሀሮ እግዚኦ ፡ ሰማዕነ ፡ በእዘኒነ ፡፡ ወአበዊነ 1
ሂ ፡ ዜነዉነ ፡፡ = ግብረ ፡ ዘገበርከ ፡ በመዋዕሊ 2
ሆሙ ፡ በመዋዕለ ፡ ትካት ፡፡ = እዴከ ፡ ሰረወ 3
ቶሙ ፡ ለፀር ፡ ወተከልከ ፡ ኪያሆሙ ፡፡ ሣቀይኮ
ሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወሰደድኮሙ ፡፡ = ዘእኮ ፡ 4
በኵናቶሙ ፡ ወረስዋ ፡ ለምድር ፡፡ ወመዝራዕ
ቶሙ ፡ ኢያድኀኖሙ ፡፡ = ዘእንበለ ፡ የማን 5
ከ ፡ ወመዝራዕትከ ፡ ወብርሃነ ፡ ገጽከ ፡፡ ለሰሙ ፡
ተሠሀልኮሙ ፡፡ = አንተ ፡ ውእቱ ፡ ንጉሥየ ፡ 6
ወአምላኪየ ፡፡ ዘአዘዝከ ፡ መድኃኒቶ ፡ ለያ
ዕቆብ ፡፡ = ብከ ፡ ንወግኦሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ፀር 7
ነ ፡፡ ወበስምከ ፡ ናኀስሮሙ ፡ ለእለ ፡ ቆሙ ፡ ላዕ
ሌነ ፡፡ = ዘእኮ ፡ በቀስትየ ፡ እትአመን ፡፡ ወኲ 8
ናትየኒ ፡ ኢያድኀነኒ ፡፡ = ወአድኀንከነ ፡ እ 9
ምእለ ፡ ሮዱነ ፡፡ ወአስተኀፈርኮሙ ፡ ለኵሎ
ሙ ፡ ጸላእትነ ፡፡ = በእግዚአብሔር ፡ ንከብ 10
ር ፡ ኵሎ ፡ እሚረ ፡፡ ወለስምከ ፡ ንገኒ ፡ ለዓለ
ም ፡፡ = ይእዜሰ ፡ ገደፍከነ ፡ ወአስተኀፈርከ 11
ነ ፡፡ ወኢትወፅእ ፡ አምላክነ ፡ ምስለ ፡ ኀይል
ነ ፡፡ = ወአግብአከነ ፡ ድኅሬነ ፡ ኀበ ፡ ፀርነ ፡፡ ወ 12
ተማሰጡነ ፡ ጸላእትነ ፡፡ = ወወሀብከነ ፡ ይብ 13
ልዑነ ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡፡ ወዘረውከነ ፡ ውስተ ፡ አ
ሕዛብ ፡፡ = ወመጦከ ፡ ሕዝበከ ፡ ዘእንበ 14
ለ ፡ ሤጥ ፡፡ ወአልቦ ፡ ብዙኅ ፡ ለይባቤነ ፡፡ = ወ 15
ረሰይከነ ፡ ጽዕለተ ፡ ለጎርነ ፡፡ ሣሕቀ ፡ ወሠላ
ቀ ፡ ለአድያሚነ ፡፡ = ወረሰይከነ ፡ አምሳለ ፡ ለ 16
አሕዛብ ፡፡ ወሑሰተ ፡ ርእስ ፡ ለሕዝብ ፡፡ =
ኵሎ ፡ እሚረ ፡ ቅድሜየ ፡ ውእቱ ፡ ኀፍረትየ ፡፡ 17
ወከደነኒ ፡ ኀፍረተ ፡ ገጽየ ፡፡ = እምቃለ ፡ ዘይ 18
ጽእል ፡ ወይዘረኪ ፡፡ እምገጸ ፡ ፀራዊ ፡ ዘይረው
ድ ፡፡ = ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ በጽሐ ፡ ላዕሌነ ፡ ወኢ 19
ረሳዕናከ ፡፡ ወኢዐመፃነ ፡ ኪዳነከ ፡፡ = ወኢ 20
ገብአ ፡ ድኅሬሁ ፡ ልብነ ፡፡ ወኢተግሕሠ ፡ አ
ሰርነ ፡ እምፍኖትከ ፡፡ = እስመ ፡ አሕመምከ 21
ነ ፡ በብሔረ ፡ ለኩይ ፡፡ ወደፈነነ ፡ ጽላሎ
ተ ፡ ሞት ፡፡ =

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * ادخل الي مذبح الله امام وجه الله المنعم شبابي * اذكرك بقيثارتي يا الله الاهي * لماذا تحزنين يا
6 نفس ولماذا تقلقيني * توكلي على الله فاني اعترف له خلاص وجهي هو الاهي * اللّيلويا *
1 * المزمور الثالث والاربعون * لبني قورح فهم * وهو * ن * استيخن *
2 3 * اللهم انا قد سمعنا باذاننا واخبرنا اباونا * بالعمل الذي عملته في ايامهم الايام الاولي * التي
4 اباذت يدك فيها الامم وغرستهم * اخربت شعوبا واخرجتهم * لانهم لم يرثوا الارض بسيفهم * ولا
5 خلصوا بذراعهم * بل يمينك وذراعك ونور وجهك * لانك سررت بهم * انت ملكي والاهي
6 7 الذي امرت بخلاص يعقوب * بك نذل اعداءنا وباسمك نعبر الذين يقومون علينا * لاني
8 لم اتكل على قوسي وسيفي ان يخلصاني * بل انت خلصتنا من الذين يضطهدونا * وخزيت
9 10 شانئينا * النهار كله نفتخر بالاهنا ونشكر اسمك الي الابد * الان تخليت عنا واخزيتنا * ولم
11 12 تصحب جيوشنا * رددتنا على اعقابنا اكثر من اعدائنا * واختطفنا مبغضونا * جعلتنا ماكلة
13 14 كالغنم * وبين الامم فرقتنا * بعت شعبك بلا ثمن * واقللت كثرة عددهم * تركتنا عارا في
15 16 جيراننا * وهزوا وضحكا لمن حولنا * تركتنا مثلا في الشعوب * وهزوا للرؤوس في الامم * عاري بين
17 18 يدي النهار كله * والخزي ستر وجهي * من صوت المعير لي والمتكلم علي * ومن وجه عدوي
19 طارد * اللهم ان هذا كله اتانا * ولم ننساك ولا نكثنا عهدك * ولا صرفنا قلوبنا عنك *
20 ميلت خطانا عن سبلك * لانك اذللتنا في محل العذاب * وغشيتنا بظلال الموت *

Introibo ad altare Dei ante faciem Dei 4
jucundantis juventutem meam. Recorda-
bor tui cum cithara, O Deus, Deus meus.
Quarè contristaris, O anima, & quarè 5
conturbas me? Confide in Deo, quia con- 6
fitebor ei, saluti faciei meæ: ipse est Deus
meus. Alleluja.

PSAL. XLIII.

Filiis Chore, intellectus. Ver. 50. 1
Deus, jam audivimus auribus nostris, 2
& narraverunt nobis patres nostri, o-
pus quod fecisti in diebus eorum, diebus
prioribus: In quibus perdidit manus tua 3
gentes, & plantâsti eos, afflixisti popu-
los, eosdémque ejecisti. Neque verò hæ- 4
reditârunt terram gladio suo, neque sunt
liberati brachio suo, sed dexterâ tuâ &
brachio tuo, & lumine faciei tuæ, quo-
niam oblectatus es eis. Tu es rex meus et 5
Deus meus, qui mandâsti salutem Jaco-
bi. Per te humiliabimus inimicos no- 6
stros, & in nomine tuo conculcabimus in
eos qui insurgent in nos. Non enim confi- 7
sus sum arcui meo & gladio meo ut me
salvarent; Sed tu salvâsti nos ab iis qui 8
nos persequuntur, & confudisti osores no-
stros. Die totâ gloriabimur in Deo no- 9
stro, et gratias agemus nomini tuo in æter-
num. Nunc dereliquisti nos, et confudisti 10
nos, & non es comitatus exercitus no-
stros. Retroegisti nos super calcaneos no- 11
stros plusquam inimicos nostros, & diri-
puerunt nos osores nostri. Fecisti nos 12
escam tanquam oves, & inter gentes dis-
sipâsti nos. Vendidisti populum tuum sine 13
pretio, & diminuisti multitudinem nu-
meri eorum. Reliquisti nos opprobrium 14
inter vicinos nostros, & ludibrium ac ri-
sum iis qui circa nos sunt. Posuisti nos 15
proverbium inter populos, & illusionem
principibus inter gentes. Infamia mea co- 16
ram me est die totâ, confusio velavit fa-
ciem meam: Ob vocem vituperantis me 17
& obloquentis in me, & à conspectu ini-
mici persequentis. Deus, hoc quidem to- 18
tum evenit nobis, & non obliti sumus te,
neque dissolvimus pactum tuum, Et non 19
vertimus corda nostra à te: divertisti
gressus nostros de semitis tuis. Quoniam depressisti nos in loco cruciatûs, & cooperuisti nos umbrâ mortis. 20

תהלים : מה

alienum deum ad noftras palmas expandimus &;noftri Dei nominis fumus obliti Si
21 אִם־שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר׃
.cordis abfcondita *fciens* ipfe quia ? hoc inveftigabit Deus Nonne
22 הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקָר־זֹאת כִּי־הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃
.mactationis *pecus* ut fuimus æftimati : die tota occidimur te *fuper* Quoniam
23 כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
.*perpetuum* in te elonges ne , expergifcere ? Domine dormies quid ut , te Sufcita
24 עוּרָה לָמָּה תִישַׁן אֲדֹנָי הָקִיצָה אַל־תִּזְנַח לָנֶצַח׃
? noftræ oppreffionis & , noftræ afflictionis oblivifceris ? abfcondes *tuas facies* quid Ut
25 לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
Surge .nofter venter terræ adhæfit : noftra anima pulverem ad *eft depreffa* Quia
26 כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃ קוּמָה
27 .tuam mifericordiam propter nos redime & ; nobis auxilium
עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃

PSAL. XLV. מה

.amorum canticum , *erudiens* Corach filiis Sofannim fuper Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל שִׁיר יְדִידֹת׃
mea lingua : regi mea opera *ego* *dicens* , bonum verbum meum cor Eructavit
2 רָחַשׁ לִבִּי דָּבָר טוֹב אֹמֵר אָנִי מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי
gratia eft diffufa ; hominum filiis præ Pulchruifti .velocis fcribæ ftylus
3 עֵט סוֹפֵר מָהִיר׃ יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
te Accinge .feculum in Deus tibi benedixit propterea : tuis labiis in
4 בְּשְׂפְתוֹתֶיךָ עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם׃ חֲגוֹר
tuo decore Et .tuo decore & , tua gloria : potens , femur fuper tuo gladio
5 חַרְבְּךָ עַל־יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ וַהֲדָרֶךָ׃ וַהֲדָרְךָ
te docebit & : juftitiæ manfuetudinis &,veritatis verbum fuper equita , profperare
צְלַח רְכַב עַל־דְּבַר־אֱמֶת וְעַנְוָה־צֶדֶק וְתוֹרְךָ
cor in : cadent te fub populi , acutæ tuæ Sagittæ .tua dextera terribilia
6 נוֹרָאוֹת יְמִינֶךָ׃ חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים עַמִּים תַּחְתֶּיךָ יִפְּלוּ בְּלֵב
rectitudinis virga :*perpetuum* &,*æternum* Deus *tuum Solium* .regis inimicorum
7 אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים עוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישֹׁר
propterea , impietatem odifti & ,juftitiam Dilexifti .tui regni virga
8 שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃ אָהַבְתָּ צֶּדֶק וַתִּשְׂנָא רֶשַׁע עַל־כֵּן
, aloe & ,Myrrha .tuis *fodalibus* præ lætitiæ oleo tuus Deus Dominus te unxit
9 מְשָׁחֲךָ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן מֵחֲבֵרֶיךָ׃ מֹר־וַאֲהָלוֹת
.te lætificaverunt *unde* , *dentis* *palatiis* ex : tua veftimenta omnia , *caffia*
קְצִיעוֹת כָּל־בִּגְדֹתֶיךָ מִן־הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמְּחוּךָ׃
maffa in , tuam dexteram ad conjunx adftitit : tuis *preciofitatibus in* regum Filiæ
10 בְּנוֹת מְלָכִים בְּיִקְּרוֹתֶיךָ נִצְּבָה שֵׁגַל לִימִינְךָ בְּכֶתֶם
, tui populi oblivifcere &:tuam aurem inclina &,vide & , filia Audi .*Ophir auri*
11 אוֹפִיר׃ שִׁמְעִי־בַת וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ
,tuus Dominus ipfe quoniam : tuum decorem rex concupifcet Et.tui patris domus &
12 וּבֵית אָבִיךְ׃ וְיִתְאָו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ כִּי־הוּא אֲדֹנַיִךְ
.ei te incurva &
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ׃

תרגום TARGUM.

21 אין אַשְׁלֵינָא שׁוּם אֱלָהָנָא וּפְרִישְׁנָא בִצְלוֹ יְדַנָא
22 לְטָעוּתָא דְעַמְמִין נוּכְרָאִין׃ הֲלָא אֱלָהָא יִבְשְׁקַר
23 דָא אֲרוּם הוּא חַכִּים טְמִירֵי לִבָּא׃ אֲרוּם מְטוּלְתָךְ
אִתְקְטַלְנָא כָּל יוֹמָא אִתְחֲשַׁבְנָא כְּעָנָא דִמְסִירָא
24 לְנִכְסָא׃ אִתְגַבַּר לְמָה תְהֵי כִּגְבַר דָמִיךְ יְיָ אִתְּעַר
25 אֱלָהָנָא לָא תִתְנְשֵׁי לְעָלְמָא׃ לְמָה שְׁכִינַת יְקָרָךְ
26 תְסַלֵּק תִּשְׁלֵי סִגּוּפָנָא וְדוּחְקָנָא׃ אֲרוּם שְׁיָחָא
לְעַפְרָא נַפְשָׁנָא דִבְקַת לְאַרְעִית גּוּבָא מְעַיְנָנָא׃
27 קוּם סַיַּע לְנָא וּפְרוֹק יָתָנָא מְטוּל טוּבָךְ׃

מה

1 לְשַׁבָּחָא עַל יָתְבֵי סַנְהֶדְרִין דְמֹשֶׁה דְאִתְאֲמַר
בִּנְבוּאָה עַל יְדֵיהוֹן דִבְנֵי קֹרַח שִׂכְלָא טָבָא
2 וְתֻשְׁבַּחְתָּא וְאוֹדָאָתָא׃ בָּעָא לִבִּי מְמַלַּל טָב אֵימַר
אֲנִי עוֹבָדַי לְמַלְכָּא מְמַלַּל לִישָׁנִי מוֹחֵי הֵיךְ
3 קוּלְמוֹס סָפְרָא רְגִיל׃ שׁוּפְרָךְ מַלְכָּא מְשִׁיחָא
עֲדִיף מִבְּנֵי נָשָׁא אִתְיְהִיב רוּחַ נְבוּאָה בְּסִפְוָתָךְ
4 מְטוּל כֵּן בָּרְכָךְ יְיָ לְעָלְמָא׃ זְרוֹ סֵיפָךְ עַל יַרְכָךְ
גִּבָּרָא לְמִקְטַל מַלְכִין עִם שִׁלְטוֹנִין הוֹדָךְ
5 וְשִׁבְהוֹרָךְ׃ וְשִׁבְהוֹרָךְ סַגִּי בְּנִין כֵּן תַּצְלַח לְמִרְכַּב
עַל סוּסֵי מַלְכוּתָא עַל עֵסֶק הֵימְנוּתָא וּקְשׁוֹט
וְעִנְוְתָנוּתָא וְצִדְקְתָא וְיַלְפִנָךְ יְיָ לְמֶעֱבַד דְחִילָן
6 בִּיד יְמִינָךְ׃ גִּירָךְ שְׁלִיפִין לְמִקְטַל אוֹכְלוֹסִין
עַמְמִין תְּחוֹתָךְ יִפְּלוּן וּבְנֵי קַשְׁתָּךְ יִשְׁתַּלְחוּן בְּלֵב
7 סָנְאֵי מַלְכָּא׃ כּוּרְסֵי יְקָרָךְ יְיָ קַיָּם לְעָלְמֵי עָלְמִין
8 חֻטְרָא תְרִיצָתָא חוּטְרָא דְמַלְכוּתָךְ׃ מְטוּל דִי
רְחִמְתָּא צִדְקְתָא וּסְנֵיתָא רִשְׁעָא מְטוּל הָכְנָא
רַבִּיךְ יְיָ אֱלָהָךְ מִשְׁחָא רַחֲדוּא יַתִּיר מִן חַבְרָךְ׃
9 מֵירָא דַכְיָא וְאַקְסִיל אֲלוּאִין וּקְצִיעֲתָא מִתְגַמְרִין
כָּל לְבוּשָׁךְ מִן הֵיכְלַיָּא דִמְכַבְּשִׁין בְּשִׁין דְפִיל
10 מֵאַרְעָ מִנִּי יְחָדוּנָךְ׃ פַּלְכֵי מַלְכוּתָא אָתְיָן לְמִקְבַּל
אַפָּךְ וְלִיקָרוּתָךְ בְּזִמְנָן דִמְעַתֵּד סְפַר אוֹרַיְתָא
בִּסְטַר יְמִינָךְ וּמִתְכַּתְבָא בְאוֹבְרִיזִין דְמִן אוֹפִיר׃
11 שְׁמָעִי כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל אוֹרַיְת פּוּמֵיהּ וְחָמִי
פְּרִישַׁת עוֹבָדוֹי וְתַצְלִי אוּדְנָךְ לְפִתְגָמֵי אוֹרַיְתָא
וְתִתְנְשֵׁי עוֹבָדִין בִּישִׁין דְרַשִׁיעֵי עַמִּיךְ וּבֵית טָעֲוָת
12 דִפְלַחְתְּ בֵּית אֲבוּיִךְ׃ וּבְכֵן יִרְגַּג מַלְכָּא שׁוּפְרִיךְ
אֲרוּם הוּא רִבּוֹנִיךְ וְתִסְגְּדִין לֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Verf. Lat.

Si obliti fumus nomen Dei noftri; & obtendimus in oratione manus noftras idolis populorum alienorum: Nunquid non Deus inquiret ifta? quoniam *ipfe novit* abfcondita cordis. Quoniam propter te occifi fumus tota die: exiftimati fumus ficut oves quæ tradũtur occifioni. Invalefce, quare eris ficut homo qui dormit Dñe? expergifcere De⁹ *nofter*, ne oblivifcaris in fempiternũ. Quare majeftaté tuã *gloriofam* auferes? oblivifceris anguftiæ noftræ & oppreffionis noftræ? Quoniam humiliata eft in pulvere anima noftra: adhæfit fundo foveæ venter nofter. Exurge, auxiliare nobis; & falva nos propter bonitatem tuam.

Ad laudem pro affefforibus Sanhedrin ipfi⁹ Mofis: quæ dicta eft in prophetia per filios Korahh intellect⁹ bonus, & hymnus & confeffio. PSAL. XLV.

ERuctavit cor meum eloquium bonum; dicam ego opera mea regi: *loquela linguæ meæ feftinat*, tanquam calam⁹ fcribæ exercitati. Pulchritudo tua ô rex Chrifte, præftantior eft filiorũ hominum, datus eft fpirit⁹ prophetiæ in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum. Accinge enfem tuum fuper femur tuum, fortis: quò interficias reges cum potentibus fplendore tuo & gloria tua. Gloria autem tua magna eft: propterea profperabis, ut equites fuper *equos* regni, propter negotium fidei & veritatis & manfuetudinis & juftitiæ: & docebit te Dñs operari timenda manu dextera tua. Sagittæ tuæ eductæ ad interficiendas acies: populi fubter te cadent: & *filii arcus tui* immittentur in cor inimicorũ regis. Sedes *gloriæ tuæ Domine permanet* in fecula feculorum: *fceptrũ* rectũ, fceptrũ regni tui. Propterea ꝙ dilexifti juftitiam & odifti improbitatem; ideò unxit te Domin⁹ Deus tu⁹ oleo lætitiæ abundantiùs quàm confortes tuos. Myrrha tenui & ligno aloes, & cafia perficiuntur omnia indumenta tua: à palatiis, quæ fternuntur dente elephantino *de Armenia*, lætificabunt te. Regiones regnorum venient ut fufcipiant faciem tuam *& honore te afficiant* quo tempore ftabit liber legis in latere dexteræ tuæ; & exarabitur obrizo ex Ophir. Audi congregatio Ifraël legem oris ejus, & intuere miranda opera ej⁹; inclinefq; aurem tuã ad verba legis, & oblivifcaris operationes malas impiorum populi tui, & domus idolorum quibus fervivifti in domo patris tui. Sic enim expetet rex pulchritudinem tuam, quoniam ipfe eft Dominus tuus; & adorabis eum.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

At non obliti fumus nominis Dei noftri, neque extendimus manus noftras ad deos alienos. Deus fcrutatur hoc, quoniam ipfe novit cogitationes cordis. Propter te interfecti fumus quotidie, & reputati velut agni ad mactationem. Evigila, & ne dormias, Domine: recordare noftri, & ne oblivifcaris nos. Ne avertas faciem tuam à nobis, neque oblivifcaris humilitatis noftræ & anguftiæ noftræ. Nam dejecta eft fuper pulveré anima noftra, & adhæfit venter nofter terræ. Exurge, adjuva nos, & libera nos ob mifericordiam tuam.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. XLV.

Scriptus à filiis Corah tempore Mofis. Apparitio Chrifti. Et de Ecclefia, deq; virtute gloriofa Domini. Verf. 41.

PRoducito cor meum fermones bonos, & dicam opera mea regi: lingua mea calamus eft fcribæ periti. O pulcher afpectu, præ filiis hominum effufæ funt mifericordiæ fuper labia tua: propterea benedixit tibi Deus in æternum. Cinge gladio femora tua, gigas. Decor tuus & gloria tua vincit. Equita fuper verbum veritatis, & humilitatem juftitiæ; lex tua in terrore dexteræ tuæ. Sagittæ tuæ acutæ funt, & populi cadent fub te, in cor inimicorum regis. Solium tuum, Deus, in feculum feculorum: fceptrum protenfum fceptrum regni tui. Dilexifti juftitiam, & odifti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus unguento lætitiæ plufquam fodales tuos. Myrrham, & cafiam, atque ftacten redolent omnia veftimenta tua, ex æde præcipua deprompta, & è domo mea, te lætificaverunt. Filia regis cum fplendore ftetit, & regina à dextera tua cum indumento auri Ophir. Audi, filia mea, & vide, ac porrige aurem tuam, atque oblivifcere populum tuum, & domum patris tui. Ut concupifcat rex pulchritudinem tuam. Quia ipfe eft Dominus tuus adora illum:

Versio VULG. LAT.

Si obliti sumus nomen Dei nostri, & si
21 expandimus manus nostras ad deum ali-
22 enum: Nónne Deus requiret ista? ipse e-
nim novit abscondita cordis. Quoniam
propter te mortificamur totâ die: æsti-
mati sumus sicut oves occisionis. Exurge,
23 quarè obdormis, Domine? exurge, & ne
repellas in finem. Quarè faciem tuam
24 avertis, oblivisceris inopiæ nostræ & tri-
bulationis nostræ? Quoniam humiliata
25 est in pulvere anima nostra: conglutina-
tus est in terra venter noster. Exurge,
26 Domine, adjuva nos: & redime nos pro-
pter nomen tuum.

1 In finem, pro iis qui commutabuntur, filiis Core, ad intellectum, Canticum pro dilecto. XLIV.

2 ERuctavit cor meum verbum bonum:
dico ego opera mea regi. Lingua
mea calamus scribæ, velociter scriben-
3 tis. Speciosus formâ præ filiis hominũ,
diffusa est gratia in labiis tuis: propter-
4 eà benedixit te Deus in æternum. Ac-
cingere gladio tuo super femur tuum,
5 potentissime. Specie tuâ & pulchritu-
dine tuâ intende, prosperè procede &
regna, Propter veritatem & mansuetudi-
nem, & justitiam: & deducet te mirabi-
6 liter dextera tua. Sagittæ tuæ acutæ, po-
puli sub te cadent, in corda inimicorum
7 regis. Sedes tua, Deus, in seculum
seculi: virga directionis, virga re-
8 gni tui. Dilexisti justitiam, & odisti
iniquitatem: propterea unxit te Deus,
Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus
9 tuis. Myrrha, & gutta, & casia, à vesti-
mentis tuis, à domibus eburneis: ex
10 quibus delectaverunt te Filiæ regum in
honore tuo. Astitit regina à dextris tuis
in vestitu deaurato: circumdata varieta-
11 te. Audi filia, & vide, & inclina aurem
tuam: & obliviscere populum tuum, et
12 domum patris tui. Et concupiscet rex
decorem tuum: quoniam ipse est Do-
minus Deus tuus, & adorabunt eum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

21 † Εἰ ἐπελαθόμεθα (μ) τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἡμῶν, † καὶ
εἰ διεπετάσαμεν χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότρι-
22 ον, † Οὐχὶ ὁ θεὸς ἐκζητήσει ταῦτα; † αὐτὸς γὰρ
γινώσκει τὰ κρύφια τῆς καρδίας. † Ὅτι (ν) ἕνεκά σου
θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, † ἐλογίσθημεν ὡς
23 πρόβατα σφαγῆς. † Ἐξεγέρθητι, ἵνα τί ὑπνοῖς
24 κύριε; † ἀνάστηθι, καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος. † Ἵνα τί
(ξ) τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; † ἐπιλανθάνῃ τῆς
25 πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν; † Ὅτι ἐτα-
πεινώθη εἰς χοῦν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, † ἐκολλήθη εἰς
26 γῆν ἡ γαστὴρ ἡμῶν. † Ἀνάστα κύριε, βοήθησον ἡ-
μῖν, † καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου.
MS. A. (μ) τοῦ θεοῦ ἡμῶν, (ν) ἕνεκεν (ξ) πρόσωπον

1 (α) Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. μδʹ.

2 † ΕΞηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν, † λέ-
γω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ· † ἡ γλῶσ-
3 σά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου. † Ὡραῖος
κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, † ἐξεχύθη
χάρις ἐν χείλεσί σου, † διὰ τοῦτο εὐλόγησέ σε
4 ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. † Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου
5 ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατέ. † Τῇ ὡραιότητί σου, καὶ
τῷ κάλλει σου, † καὶ ἔντεινον, καὶ κατευοδοῦ, καὶ βα-
σίλευε· † ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιο-
σύνης, † καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου.
6 † Τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ, † λαοὶ ὑποκά-
τω σου πεσοῦνται, † ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βα-
7 σιλέως. † Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς (β) εἰς αἰῶνα
(γ) αἰῶνος, † ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς
8 βασιλείας σου. † Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐ-
μίσησας (δ) ἀνομίαν, † διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ
θεὸς ὁ θεός σου † ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς
9 μετόχους σου. † Σμύρνα καὶ στακτὴ καὶ κασία ἀπὸ τῶν
ἱματίων σου, † ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων, ἐξ ὧν
10 ηὔφρανάν σε † Θυγατέρες (ε) βασιλέων ἐν τῇ
τιμῇ σου. † παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, † ἐν
ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλ-
11 μένη. † Ἄκουσον θύγατερ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς
σου, † καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου, καὶ τοῦ οἴκου τοῦ
12 πατρός σου. † (ζ) Ὅτι ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς
τοῦ κάλλους σου, † ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου.
MS. A. (α) Τῷ Δαυὶδ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. (β) εἰς τὸν
αἰῶνα (γ) τοῦ αἰῶνος, (δ) ἀδικίαν, (ε) βασιλέως
(ζ) Καὶ ἐπιθυμήσει

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

21 *21 Si obliti sumus nomen Dei no-*
stri, & si expandimus manus no-
22 *stras ad Deum alienum: 23 Non-*
ne De⁹ (y) requiret ista? ipse enim
novit occulta cordis. 24 Quoniã
propter [i] te mortificamur totâ
die: æstimati sumus, sicut oves oc-
23 *cisionis. 25 (z) Exurge, quarè*
(æ) obdormis, Domine? exurge, et
24 *ne repellas in finem. 26 Quarè*
faciem tuam (aa) avertis? oblivi-
sceris inopiæ nostræ, et tribulatio-
25 *nis nostræ? 27 Quoniam (bb) hu-*
miliata est in pulvere anima no-
stra: conglutinatus est in terra
26 *venter noster. 28 Exurge, (cc) Do-*
mine, adjuva nos; & redime nos
propter nomen tuum.

1 In (a) finem, pro iis qui commutabuntur, filiis Core, [a] ad intellectum, Canticum pro dilecto.

XLIV.

2 E*Ructavit (b) cor meum ver-*
bum bonũ: dico ego (c) opera mea
regi. 2 Lingua mea (d) cala-
mus scribæ velociter scribentis.
3 *3 (e) Specios⁹ formâ præ filiis ho-*
minum: (f) diffusa est gratia in la-
biis tuis: (g) propterea benedixit
4 *te Deus in æternum. 4 Accingere*
(h) gladio tuo super femur tuum
5 *potentissime. 5 (i) Specie tuâ, &*
pulchritudine tuâ, (k) & inten-
de, & (l) prosperè procede, et (m)
regna. 6 Propter veritatem, &
mansuetudinem, & justitiam: &
(n) deducet [b] te mirabiliter
6 *dextera tua. 7 Sagittæ tuæ acutæ*
(o) potentissime, populi sub te ca-
dent, in (p) corde inimicorum re-
7 *gis. 8 (q) Sedes tua, De⁹, in secu-*
lũ seculi: virga directionis, virga
8 *regni tui. 9 Dilexisti justitiã, et o-*
disti (r) iniquitatem: propterea un-
xit te De⁹, Deus tu⁹, oleo (s) exul-
tationis (t) præ participibus tuis.
9 *10 Myrrha, & gutta, & casia, è*
(u) vestimentis tuis: à [c] domi-
bus (x) eburneis, ex quibus dele-
10 *ctaverunt te Filiæ regum in ho-*
nore tuo. (y) 11 Astitit regina
à dextris tuis, in vestitu (z) de-
aurato, [d] (æ) circumamicta,
11 *variegata. 12 Audi filia, & vi-*
de, & inclina aurem tuam: &
obliviscere populum tuum, &
domum patris tui. 13 Quoniam (aa) concupivit rex decorem tuum: quia ipse est (bb) Dominus tuus. 12

Versio ÆTHIOPICA.

22 ሶቤሁ፡ረሳዕነ፡ስሞ፡ለአምላክነ፡፡ወሶቤሁ፡ 22
ለእንዛእነ፡እደዊነ፡ኀበ፡አምላክ፡ነኪር፡፡
እኮኑ፡እግዚአብሔር፡እመ፡ተኀሠሠ፡ለ 23
ዝንቱ፡፡እስመ፡ውእቱ፡የአምር፡ኅቡአተ፡
23 ልብ፡፡ እስመ፡በእንቲአሁ፡ይቀትሉነ፡ 24
ኵሉ፡አሚረ፡፡ወኮነ፡ከመ፡አባግዕ፡ዘይ
24 ጠብሑ፡፡ ንቃሕ፡እግዚኦ፡ለምንት፡ት 25
ነውም፡፡ተንሥእ፡ወኢትግድፈነ፡ለዝሉ
25 ፉ፡፡ ወለምንት፡ትሜጥ፡ገጸከ፡እም 26
ኔየ፡፡ወትረስዐነ፡ሕማምነ፡ወተፅናስነ፡፡
እስመ፡ኀስረት፡ወሰከ፡ምድር፡ነፍስነ፡፡ 27
26 ወጠግዓት፡በምድር፡ከርሥነ፡፡ ተን 28
ሥእ፡እግዚኦ፡ርድአነ፡፡ወአድኅነነ፡በእ
ንተ፡ስምከ፡፡

1 ፍጻሜ፡በእንተ፡እለ፡ተበዐዱ፡ዘውሉ
ደ፡ቆሬ፡መዝሙር፡ዘበአእምሮ፡፡

2 ሠረፀ፡ጐሥዐ፡ልብየ፡ቃለ፡ሠናየ፡፡አነ፡እየ 1
ድእ፡ግብርየ፡ለንጉሥ፡፡ ከመ፡ቀለመ፡ 2
3 ጸሓፊ፡ዘጠበበጠበ፡ይጽሕፍ፡ልሳንየ፡፡
ይሤኒ፡ላሕዩ፡እምውሉደ፡እጓለ፡እመሕያ 3
ው፡፡ተክዕወ፡ሞገስ፡እምከናፍሪከ፡፡በእን
4 ተዝ፡ባረከከ፡እግዚአብሔር፡ለዓለም፡፡
5 ቅንት፡ሰይፈከ፡ኃያል፡ውስተ፡ሐቌከ፡፡ 4
በሥንከ፡ወበላሕይከ፡፡ለርትዕ፡ታሠሩኅ፡ወ 5
ንግሥ፡፡ በእንተ፡ጽድቅ፡ወርትዕ፡ወየ 6
ዋሃት፡፡ወይመርሐከ፡ስብሐተ፡የማንከ፡፡
አኅጻከ፡ስሑል፡ኃያል፡፡አሕዛብ፡ይወድቁ፡ 7
6 ታሕቴከ፡፡ውስተ፡ልበሙ፡ለጸላእተ፡ንጉ
ሥ፡፡ መንበርከ፡እግዚኦ፡ለዓለም፡ዓለ 8
ም፡፡በትረ፡ጽድቅ፡ወበትረ፡መንግሥት
7 ከ፡፡ አፍቀርከ፡ጽድቀ፡ወዐመፃ፡ጸላእ 9
8 ከ፡፡በእንተዝ፡ቀብአከ፡እግዚአብሔር፡አ
ምላክከ፡፡ቅብአ፡ትፍሥሕት፡እምእለ፡
ከማከ፡፡ ከርቤ፡ወቅንአት፡ወሰሊኆት፡ 10
እምነ፡አልባሲከ፡፡እምክቡደነ፡አቅርንት፡
9 ዘእምኔሆሙ፡አስተፈሥሕከ፡፡አዋልደ፡ንግ
ሥት፡ለክብርከ፡፡ ወትቀውም፡ንግሥ 11
10 ት፡በየማንከ፡፡በአልባስ፡ወርቅ፡ዑጽፍት፡ወ
ሑብርት፡፡ ስምዒ፡ወለትየ፡ወርእዪ፡ወ 12
አጽምዒ፡እዝነኪ፡፡ወርስዒ፡ሕዝበኪ፡ወቤ
11 ተ፡አቡኪ፡፡ እስመ፡ፈተወ፡ንጉሥ፡ሰነ 13
ኪ፡፡እስመ፡ውእቱ፡እግዚእኪ፡፡ወይሰግደ፡
ሉቱ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [i] illum PSAL. XLIIII. [a] Canticum ad intellectum. [b] te gloriosè [c] palatiis eburneis, ex quibus [d] amicta, & consociata. Audi filia mea,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * ان كنا نسينا اسم الاهنا ٠ او بسطنا ايدينا الي اله غريب * افليس الله المطالب بهذا ٠
22 23 لانه عارف خفايا القلوب * اننا من اجلك نقتل بالنهار كله ٠ عددنا مثل الغنم للذبح * قم يا
24 25 رب لماذا تنام ٠ قم ولا تطرحنا عنك الي الانقضاء * لماذا تصرف وجهك عنا ٠ وتنسي مسكنتنا
26 وضعفنا فان نفوسنا قد اتضعت الي التراب ٠ والتصقت بطوننا بالارض * قم يا رب واعنا ٠
وانقذنا لاجل اسمك القدوس ٠ اللليلويا ٠

1 ٠ المزمور الرابع والاربعون * لبني قورح ٠ وعدده ٠ مز ٠ استيخن ٠
2 3 * فاض قلبي قولا حسنا ٠ انا اخبر الملك باعمالي ٠ لساني قلم الكاتب الماهر * بهي في الحسن
4 افضل من بني البشر * فاضت النعمة من شفتيك ٠ لاجل هذا باركك الله الي الابد * تقلد
5 سيفك علي فخذك ٠ ايها الجبار * ببهائك وجمالك ٠ اوفر وسر واملك ٠ من اجل الصدق
6 والدعة والبر * بالعجب تهديك يمينك * سهامك مسنونة ايها الجبار ٠ الشعوب تحتك يسقطون
7 في قلب اعداء الملك * كرسيك يا الله الي ابد الابد ٠ قضيب الاستقامة ٠ قضيب ملكك ٠
8 * لانك احببت البر وابغضت الاثم ٠ لهذا مسحك الله الهك بدهن الفرح ٠ افضل من
9 10 اصحابك * المر والميعة والسليخة من لباسك ٠ من منازل شريف العاج الات بهجتك * بنات
الملوك في كرامتك ٠ وقفت الملكة عن يمينك بثياب مذهبة مشتملة بها مزينة باشكال كثيرة ٠
11 12 * اسمعي يا بنت وانظري ٠ واصغي بسمعك وانسي شعبك وبيت ابيك * فان الملك قد
اشتهي حسنك ٠ فانه هو ربك وله تسجدين ٠ تسجد له بنات صور ٠

Si obliti essemus nomen Dei nostri, aut ex- 21
tendissemus manus nostras ad Deum alie-
num, Nónne Deus exigeret hoc, quum 22
sciat abscondita cordium? Nos quidem 23
propter te trucidamur die totâ, reputati
sumus tanquam oves ad jugulationem.
Exurge, O Domine: quare dormis? ex- 24
urge, & ne repellas nos à te usque in fi-
nem. Quarè avertis faciem tuam à no- 25
bis, & obliviscèris paupertatis nostræ &
angustiæ nostræ? Nam animæ nostræ jam
humiliatæ sunt usque ad pulverem, &
adhæserunt ventres nostri humo. Surge, 26
O Domine, & adjuva nos, & redime nos
propter nomen tuum sanctum. Alleluja.

PSAL. XLIV.
Filiis Choræ. Et num. Ver. 47. 1

E*Ffudit cor meum sermonem optimũ;* 2
Ego significo regi opera mea. Lingua
mea calamus scriptoris periti. Decorus 3
in pulchritudine magis quàm filii homi-
num, emanavit gratia è labiis tuis, propter-
ea benedixit tibi Deus in æternum. Ac- 4
cinge te gladio tuo super femur tuum, O
Gigas: In nitore tuo, & decore tuo ab- 5
unda, & fruere, & regna. Propter veri-
tatem & mansuetudinem & justitiam,
cum admiratione diriget te dextera tua.
Sagittæ tuæ acuminatæ sunt O Gigas (po- 6
puli sub te cadent) in cor inimicorum re-
gis. Sedes tua O Deus, in seculum se- 7
culi: sceptrum æquitatis sceptrum regni
tui. Quia dilexisti justitiam, & odisti 8
iniquitatem, propterea unxit te Deus, Deus
tuus unguento lætitiæ præclariùs quàm
socios tuos. Myrrha & stacte & casia 9
è vestimento tuo: à domibus nobilissimi
eboris instrumenta splendoris tui. Filiæ 10
regum, in honorem tuum: stetit regina
ad dexteram tuam in vestibus auratis, ipsis
amicta, exornata generibus multis. Audi, 11
O filia, & vide, & præbe auditum tuum
& obliviscere populi tui: & domûs pa-
tris tui. Quoniam rex jam concupivit 12
pulchritudinem tuam. Quoniam ipse est
Dominus tuus, eúmque adorabis. Ado-
rabunt eum filiæ Tyri:

תהלים : מו מז

Tota .populi divites deprecabuntur *tuas facies* , munere in Sor filia Et

13 ובת־צר במנחה פניך יחלו עשירי עם : כל־

14 *ejus vestimentum auri occlusuris ex* : intrinsecus regis filia inclyta

כבודה בת־מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה :

adductæ , *ejus sociæ* eam post virgines : regi adducetur *recamatis In*

15 לרקמות תובל למלך בתולות אחריה רעותיה מובאות

palatium *in* ingredientur ; exultatione & , lætitiis *in* Ducentur .tibi

16 לך : תובלנה בשמחת וגיל תבאינה בהיכל

universa in principes *in* eos pones : tui filii erunt tuis patribus Pro .regis

17 מלך : תחת אבתיך יהיו בניך תשיתמו לשרים בכל־

generatione & , generatione omni in tuum nomen faciam Memorare .terra

18 הארץ : אזכירה שמך בכל־דר ודר

.perpetuum & , seculum in tibi confitebuntur populi propterea

על־כן עמים יהודך לעלם ועד :

PSAL. XLVI. מו

, spes nobis Deus .canticum Halamoth super ; Corach filiis Victori

1 למנצח לבני־קרח על־עלמות שיר : אלהים לנו מחסה

2 timebimus non Propterea .valde *inventum* angustiis in auxilium : fortitudo &

ועז עזרה בצרות נמצא מאד : על־כן לא־נירא

3 turbabuntur , Sonabunt .*marium* cor in montes *mutando in* & ; terram *mutando in*

בהמיר ארץ ובמוט הרים בלב ימים : יהמו יחמרו

4 ejus rivi Fluminis .Selah , ejus *sublimitate in* montes contremiscent : ejus aquæ

מימיו ירעשו־הרים בגאותו סלה : נהר פלגיו

5 Deus .altissimi habitaculorum sanctum : Dei civitatem lætificabunt

ישמחו עיר־אלהים קדש משכני עליון : אלהים

6 .manè *respiciendo* , Deus eam adjuvabit : commovebitur non , ejus *interiori* in

בקרבה בל־תמוט יעזרה אלהים לפנות בקר :

.terra *est liquefacta* , *sua voce in* dedit : regna sunt mota , gentes Sonuerunt

7 המו גוים מטו ממלכות נתן בקולו תמוג ארץ :

.Selah , Jahacob Deus nobis elevatio : nobiscum exercituum Dominus

8 יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה :

.terra in solitudines , posuit quæ ; Domini opera videte , Ite

9 לכו חזו מפעלות יהוה אשר־שם שמות בארץ :

concidet & , conteret arcum , terræ extremum ad usque bella cessare *Faciens*

10 משבית מלחמות עד־קצה הארץ קשת ישבר וקצץ

; Deus ego quia , scitote & , *Remittite* .igni in comburet plaustra : hastam

11 חנית עגלות ישרף באש : הרפו ודעו כי־אנכי אלהים

: nobiscum exercituum Dominus .terra in exaltabor ; gentibus in exaltabor

12 ארום בגוים ארום בארץ : יהוה צבאות עמנו

.Selah , Jahacob Deus nobis elevatio

משגב לנו אלהי יעקב סלה :

PSAL. XLVII. מז

.cantus Corach filiis Victori

1 למנצח לבני־קרח מזמור :

תרגום TARGUM.

13 ויתבי כרכא דצור בתקרובתא ייתון ואפיך

14 שחרון לבית מקדשיך עתירי עממיא : כל שפר

ארג נכסי פלכי אוצרי מלכיא דמטמרן מלגיו

קרבון לכהניא דמרמצין בדהבא טבא

15 לבושיהון : בלבושי ציורין יקרבון קורבניהון

קדם מלכא דעלמא ושאר חבריהון די מתבדרין

בני עממיא יתיתין בחדוא לותיך לירושלם :

16 יתיתין בחדון ותושבחתא ויעלון בהיכלא דמלך

17 עלמין : באתר אבהתך יהוין צדיקיא בנך תמנון

18 לרברבייא בכל ארעא : בעדנא ההיא תימרון

נדכר שמך בכל דר ודר מטול היכנא עממיא

דמתגיירין ויהודון שמך לעלם ולעלמי עלמין :

מו

1 לשבחא על ידיהון דבני קרח ברוח נבואה בזמן

דאתכסי אבוהון מנהון והנון אשתזבו ואמרו

2 שירתא : אלהא לנא רוחצנא ועושנא סיעתא

3 בעקתא נשתכח לחדא : מטול היכנא לא

נדחל בעדן דאשתלחיפו אבהן מן ארעא כד

4 מתמוטטין טוריא בפילגוס דימא רבא : מתרגשין

מששטשין מוהי מן עפרהון מתרגפין טוריא

5 בגיותנותך לעלמין : עמין היך נהרין ומבועיהון

אתין ומחדין קרתא דיי ומצלין בבית מקדשיה

6 דיי משכניה דעלאה : שכינתא דיי בגוה לא תזוע

יסיענה יי בזכותיה דאברהם דצלי עלה לעדני

7 צפרא : במתן אוריתא לעמיה אתרגשו עממיא

אודעזעו מלכותא כד ארים קליה וכד יהב

8 אוריתא לעמיה אתמוגגו יתבי ארעא : מימרא

דיי צבאות בסעדנא תקיף לנא אלהא דיעקב

9 לעלמין : אזילון חמון עובדיא דיי דשוי צדין

10 ברשעי ארעא : מבטל קרבא עד סיפי ארעא

קשתא יתבר ויתרע מורניתא תריסיא עגילין

11 יוקיד בנורא : פסקו מן קרבא וידעון ארום אנא

12 יי רמא בעממיא רמא על יתבי ארעא : מימרא דיי

צבאות בסעדנא תקיף לנא אלהא דיעקב

לעלמין :

מז

1 לשבחא על ידיהון דבני קרח תושבחתא :

PARAPH. CHALD. VERS. LAT.

Habitatores autem arcis Tyri cum munere venturi sunt : & faciem tuam manè quærent ad domum sanctuarii tui divites populorum. Omne pulchrum, & desiderabile ; facultates regionum, & thesauros regum, qui repositi sunt interiùs, offerent sacerdotib[9] quorum vestes intertextæ sunt auro optimo. In vestibus acupictis offerent oblationes suas corã rege orbis ; & reliqui socii *eorum* qui dispersi sunt inter gentes, ducentur in lætitia ad te in Jerusalem. Adducentur cum gaudio & *hymnis* ; & ingredientur in templũ regis *seculorum*. In loco patrum tuorũ erunt *justi* filii tui : constitues eos principes in universam terram. *In tempore illo diceris, Memorabimus* nomen tuum in omni generatione et generatione : propterea populi qui peregrinantur, confitebuntur *nomen tuum* in æternũ & in secula seculorũ.

Ad laudandum per manus *filiorum* Korahh : in *spiritu prophetiæ* quo tempore absconditus est ab eis pater eorum ; ipsi autẽ liberati sunt, & dixerunt canticũ.

PSAL. XLVI.

DEus nostrum refugium & virtus : auxilium in afflictione *inventus erit* valdè. Propterea non timebim[9] cum immutati fuerint patres nostri de terra : quando concutientur montes in pelago maris magni. Sonabunt & turbabuntur aquæ *de fundo suo* : commovebuntur montes in magnificentia tua in secula. Populi tanquam flumina & rivi eorum, venient ; & lætificabunt civitatem Dei ; & orabunt in domo sanctuarii Dñi, in tabernaculis Altissimi. Majestas *Domini* in medio ej[9] ; non commovebitur : adjuvabit eã Dñs *justitiã Abraham qui oravit pro ea* in tempore matutino. Quando dabat legem populo suo, conturbatæ sunt gentes ; tremuerunt regna : quando exaltavit vocem suam, & *quando dedit legem populo suo*, dissoluti sunt habitatores terræ. Verbum Dñi exercituum in adjutorium nostrum : fortitudo nostra Deus Jaacob in secula. Ambulate, videte opera Dei, qui posuit vastationes in impios terræ. Dissipat *bellum* usque ad extrema terræ : arcum confringet & comminuet hastam, scuta rotunda comburet igni. Discedite *à bello, & advertant* quoniam ego sum Deus altus inter gentes ; altus supra incolas terræ. Verbum Domini exercituum in auxilio nostro ; fortitudo nostra Deus Jacob in æternum.

Ad laudandum per manus filiorum Korahh. Hymnus. PSAL. XLVII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]

14

15 [illegible]

16 [illegible]

17 [illegible]

18 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

Et filia Tyri adorabit eum. Cum oblationibus vultum tuũ petent divites populi. Omnis gloria filiæ regis intus est, & exornatus est vestitus ejus auro optimo. Cum muneribus adibit regem. Et adducent virgines socias ejus post ipsam. Ibúntque cum lætitia atque delectatione, & ingredientur templum regis. Pro patribus tuis erant filii tui. Fac eos dominos in omnem terram. Ut memores simus nominis tui in omni generatione & generatione. Propter hoc confitebuntur tibi gentes in seculum seculorum.

PSAL. XLVI.

Filiorum Corah ; quem David canebat de afflictione quæ evenerat populo. Quòd ad prophetiam, dicitur mysticè prædicatio Apostolorum. Vers. 23.

DEus noster, refugium nostrum munitissimum, & adjutor noster temporibus tribulationis, extitisti nobis omni tempore. Propterea non timebimus quum mota fuerit terra, & contremuerint montes in corde marium : Agitaverint se aquæ eorum séque convolverint, & conturbati fuerint montes in fortitudine ipsius. * *Diapsalma* * At rivi fluviorum exhilarabunt in civitate Dei nostri. Sanctum est habitaculum Altissimi. Deus est in medio ejus, *ipsa* non movebitur : adjuvabit eam Deus tempore matutino. Tumultuárunt gentes, & nutárunt regna : extulit vocem suam, & contremuit terra. Dominus fortis nobiscũ, & auxiliator noster Deus Jacob. Venite, videte opera Dei facientis mirabilia in terra, Et auferentis bella de finibus terræ, arcus frangentis, & comminuentis hastas, & currus exurentis igne. Convertimini & agnoscite quòd ego sum Deus, exaltatus sum in populis, & exaltatus sum in terra. Dominus fortis nobiscũ est, & adjutor noster Deus Jacob.

PSAL. XLVII.

Filiorum Corah. De gloria Dei in monte Sinai. Refertur etiam ad vocationem gentium. Vers. 10.

Versio VULG. LAT.

13 Et filiæ Tyri in muneribus vultum tuum
deprecabuntur, omnes divites plebis.
14 Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus, in
fimbriis aureis Circumamicta varietati-
15 bus. Adducentur regi virgines post eam:
proximæ ejus afferentur tibi. Afferentur
16 in lætitia & exultatione: adducentur in
templum regis. Pro patribus tuis nati
17 sunt tibi filii: constitues eos principes
super omnem terram. Memores erunt
18 nominis tui in omni generatione & ge-
nerationem. Propterea populi confite-
buntur tibi in æternum, & in seculum
seculi.

In finem,
1 Filiis Core, pro arcanis, Psalmus. XLV.

2 Deus noster refugium, & virtus: adjutor in tribulationibus, quæ invene-
runt nos nimis. Propterea non timebi-
3 mus dum turbabitur terra: & transfe-
rentur montes in cor maris. Sonuerunt
4 & turbatæ sunt aquæ eorum: conturbati
sunt montes in fortitudine ejus. Flumi-
5 nis impetus lætificat civitatem Dei: san-
ctificavit tabernaculum suum Altissimus.
6 Deus, in medio ejus, non commovebi-
tur: adjuvabit eam Deus manè diluculò.
7 Conturbatæ sunt gentes, & inclinata
sunt regna: dedit vocem suam, mota est
8 terra. Dominus virtutum nobiscum:
9 susceptor noster Deus Jacob. Venite, &
videte opera Domini, quæ posuit prodi-
10 gia super terram: Auferens bella usque
ad finem terræ. Arcum conteret, & con-
fringet arma, & scuta comburet igni.
11 Vacate, & videte quoniam ego sum De-
us: exaltabor in gentibus, & exaltabor
12 in terra. Dominus virtutum nobiscum:
susceptor noster Deus Jacob.

1 In finem, pro filiis Core Psalmus.
XLVI.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

13 † Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες Τύρου ἐν
δώροις, † τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλού-
14 σιοι (η) τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. † Πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυ-
γατρὸς τοῦ βασιλέως (θ) Ἐσεβών, † ἐν κροσσω-
15 τοῖς χρυσοῖς Περιβεβλημένη, πεποικιλμένη.
† ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω (ι)
αὐτῆς, † αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονταί σοι.
16 † Ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει,
17 † ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως. † Ἀντὶ τῶν πα-
τέρων σου (κ) ἐγεννήθησάν σοι υἱοί, † καταστήσεις αὐ-
18 τοὺς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. † (λ) Μνησθήσον-
ται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
† διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι εἰς τὸν αἰῶ-
να, † καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

MS.A. (η) τοῦ λαοῦ. Πᾶσα ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς (θ) ἔσωθεν, ἐν κροσσωτοῖς. (ι) αὐτοῦ, οἱ πλησίον αὐτῆς (κ) ἐγεννήθησαν (λ) Καὶ μνησθήσονται

1 (α) Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορέ, ὑπὲρ τῶν
κρυφίων ψαλμός. με΄.

2 † Ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις, † βοη-
θὸς ἐν θλίψεσι ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφό-
3 δρα. † Διὰ τοῦτο οὐ φοβηθησόμεθα ἐν τῷ ταράσ-
σεσθαι τὴν γῆν, † καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις
4 θαλασσῶν. † Ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα
αὐτῶν, † (β) ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραται-
5 ότητι αὐτοῦ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρ-
μήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ, † ἡγίασε
6 τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. † Ὁ θεὸς ἐν μέσῳ
αὐτῆς οὐ σαλευθήσεται, † βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς
7 (γ) τὸ πρὸς πρωΐ. † Ἐταράχθησαν ἔθνη, ἔκλι-
ναν βασιλεῖαι, † ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ (δ), ἐσαλεύ-
8 θη ἡ γῆ. † Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, † ἀν-
τιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακώβ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
9 † Δεῦτε καὶ (ε) ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ κυρίου, † ἃ ἔθετο
10 τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς, (ζ) † Ἀνταναιρῶν πολέμους
μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς, † τόξον συντρίψει,
καὶ συγκλάσει ὅπλον, † καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν
11 πυρί. † Σχολάσατε καὶ γνῶτε, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ
θεός, † ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὑψωθήσο-
12 μαι ἐν τῇ γῇ. † Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν,
† ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς Ἰακώβ.

MS.A. (α) Τοῦ Δαυὶδ ψαλμός. (β) ἐταράχθη (γ) τὸ πρὸς πρωΐ, πρωΐ. (δ) ὁ ὕψιστος, ἐσαλεύθη (ε) ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ, (ζ) Ἀνταναιρῶν

1 Εἰς τὸ τέλος, (α) ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ ψαλμός. μϛ΄.
MS.A. (α) ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Et (cc) adorabunt eum 14 filiæ 13
(dd) Tyri in muneribus: vultum
tuum deprecabuntur [e] divites
(ee) plebis terræ. 15 Omnis glo- 14
ria (ff) ejus filiæ regis Esebon,
in fimbriis (gg) aureis, Circuma- 15
micta, [†] variegata. 16 (hh) Affe-
rentur regi virgines post eam: (ii)
proximæ ejus afferentur tibi.
17 Afferentur in lætitia, & ex- 16
ultatione: adducentur in templum
regis. 18 Pro (kk) patribus tuis 17
nati sunt tibi filii: constitues eos
principes super omnem terram.
19 Memores (ll) erunt nominis 18
tui in omni generatione, & gene-
ratione: 20 Propterea populi con-
fitebuntur [f] tibi in æternum,
& in seculum seculi.

In finem, pro (a) filiis Core, pro 1
(b) arcanis [a] Psalmus. XLV.

1 Deus noster refugiū, et vir- 2
tus, adjutor in tribulatio-
nibus, quæ (c) invenerunt nos ni-
mis. 2 Propterea non timebimus, 3
dum (d) turbatur terra, [b] & (e)
transferuntur montes in (f) corda
marium. 3 (g) Sonuerunt, et [c] 4
turbatæ sunt aquæ eorum: contur-
bati sūt mōtes in fortitudine ej⁹.
4 (h) DIAPSALMA. [d] Flumi- 5
nis impet⁹ (i) lætificant civitatē
Dei: (k) sanctificavit tabernacu-
lum suum Altissimus. 5 Deus in 6
medio ejus (l) non commovebitur:
[e] adjuvabit eam Deus (m)
vultu. 6 (n) Conturbatæ sunt 7
gentes, (o) inclinata sunt regna:
dedit vocē (p) suam [f]: mota est
terra. 7 Dominus virtutum no- 8
biscum: susceptor noster Deus (q)
Jacob. 8 DIAPSALMA. Venite, 9
& videte opera Domini, quæ po-
suit prodigia super terrā, (r) Au- 10
ferens bella usque ad fines terræ.
9 Arcum conteret, & (s) con-
fringet arma: & (t) scuta com-
buret in igne. 10 (u) Vacate, [g] 11
& videte, quoniam ego sum De⁹:
exaltabor in gentibus, exaltabor
in terra. 11 Dominus virtutum 12
nobiscum: susceptor noster Deus
Jacob.

In finem, (a) pro filiis Core 1
Psalmus. XLVI.

Versio ÆTHIOPICA.

14 ለዋልደ:ጢሮስ:በአምኃ::=:
ወለገጽከ:ይትመሀለሉ:ኵሉ:አሕዛብ:
ብዑላነ:ምድር::=: ኵሉ:ክብራ:ለወለ 15
ት:ንጉሥ:ሐሴቦን::በዘ:አዝፋሬ:ወርቅ:
ዑፁፍት:ወኁብርት::=: ወይወስዱ:ለን 16
ጉሥ:ደናግለ:ድኅሬሃ::ወቢጻሂ:ይወስ
ዱ:ለከ::=: ወይወስድዎን:በትፍሥሕ 17
ት:ወበሐሤት::ወያበውእዎን:ውስተ:ጽ
ርሐ:ንጉሥ::=: ህየንተ:አበዊከ:ተወ 18
ልዱ:ለከ:ደቂቅ::ወትሠይሞሙ:መላ
እክተ:ለኵሉ:ምድር::=: ወይዘከሩ: 19
ስመከ:በኵሉ:ትውልደ:ትውልድ::=:
በእንተዝ:ይገንዩ:ለከ:አሕዛብ:እግዚኦ:: 20
ለዓለም:ወለዓለመ:ዓለም::=:

ፍጻሜ:ዘደቂቀ:ቆሬ:በእንተ:ኅብእ
ት:መዝሙር:ዘዳዊት::

ዝኬ አምላክነሰ:ኃይልነ:ወጸወንነ::ወረደ 1
ኤነ:ውስቴቱ:ለምንደቤነ:ዘረከበነ:ፈድፋ
ደ::=: በእንተዝ:ኢንፈርህ:ለእመ:አድ 2
ለቅለቀት:ምድር::ወእመኒ:ፈለሱ:አድ
ባር:ውስተ:ልበ:ባሕር::=: ደምፁ:ወተ 3
ሀውካ:ማያቲሆሙ::ወአድለቅለቁ:አድ
ባር:እምኃይሉ::=: ፈለግ:ዘይውሕዝ: 4
ያስተፌሥሐ:ሀገረ:እግዚአብሔር::ቀደ
ሳ:ማኅደሮ:ልዑል::=: እግዚአብሔር: 5
ውስተ:ማእከላ:ኢትትሀወክ::ወይረድአ:
እግዚአብሔር:ፍጽሞ::=: ደንገፁ:አ 6
ሕዛብ:ወተመይጡ:ነገሥት::ወሀበ:ቃ
ሎ:ልዑል:ወአድለቅለቀት:ምድር::=:
እግዚእ:ኃያላን:ምስሌነ::ወምስካይነ: 7
አምላከ:ያዕቆብ::=: ንዑ:ወትርአዩ: 8
ግብሮ:ለእግዚአብሔር::ዘገብረ:መንክረ:
በዲበ:ምድር::ይስዕር:ፀብአ:እስከ:አጽ
ናፈ:ምድር::=: ይሰብር:ቀስተ:ወይቀጠ 9
ቅጥ:ወልታ::ወያውዒ:በእሳት:ንዋየ:ሐቅ
ል::=: አእምሩ:ወአእምሩ:ከመ:አ 10
ነ:ውእቱ:እግዚአብሔር::ተለዐልኩ:እ
ምአሕዛብ:ወተለዐልኩ:እምድር::=:
እግዚእ:ኃያላን:ምስሌነ::ወምስካይነ: 11
አምላክ:ያዕቆብ::=:

ፍጻሜ:ዘበእንተ:ውሉደ:ቆሬ:
መዝሙር::

INTERP. ÆTHIOP. [e] omnes divites [†] & consociata [f] tibi Domine PSAL. XLV. [a] Psalmus Davidis. [b] & si transferentur montes in cor maris. [c] æstuârunt aquæ [d] Flumen quod rapidè fuit lætificat [e] & adjuvabit eam Deus in finem. [f] Altissimus: & mota [g] & intelligite,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * بالهدايا يتلقون وجهك اغنياء شعب الارض * جميع مجد ابنة الملك من داخل ملبسة
14
15 باذيال مذهبة مزينة باشكال كثيرة * يدخلون الي الملك عذاري خلفها يدخل اليه جميع
16 صواحبها * يدخلونهن بفرح وتهليل يدخلونهن الي هيكل الملك * عوض ابائك يكونوا
17
18 لك ابناء تقيمهم روساء علي جميع الارض ويذكرون اسمك في كل جيل جيل * فلهذا
تشكرك الشعوب يا الله الي الابد والي ابد الابد * اللليلويا *

1 * المزمور الخامس والاربعون * لبني قورح * نبوة علي سراير الابن وعلي اهل
بيت حزقيا لما خلصوا من اهل دمشق * وعدده ك استيخن *

2
3 * الهنا هو ملجانا وقوتنا ومعيننا في شدايدنا التي اصابتنا جدا * من اجل هذا فلسنا
4 نخاف اذا اضطربت الارض وانقلبت الجبال في قلب البحار * عجت المياه وقلقت الجبال من
5
6 عزته ترعرعت * مجاري الانهار تفرح مدينة الهنا قدس العلي مسكنه * والله في وسطها لا
7 يزول * الله معيننا في اوان الصباح * قلقت الشعوب واضطربت الممالك * ابدي صوته
8
9 فتزلزلت الارض * الرب اله القوات معنا ناصرنا هو اله يعقوب * تعالوا لتنظروا اعمال الرب
10 العجايب التي وضعها علي الارض * مزيل الحروب من اقاصي الارض يكسر قسيهم ويرض
11 رماحهم * ويحرق تراسهم بالنار * تيقنوا واعلموا اني انا هو الله * اتعالي في الامم * واتعالي علي
12 الارض * الرب اله القوات معنا ناصرنا هو اله يعقوب * اللليلويا *

1 * المزمور السادس والاربعون * لبني قورح * وعدده كز استيخن *

Cum muneribus occurrent faciei tuæ divi- 13
tes populi terræ. Omnis gloria filiæ re- 14
gis intrinsecus est, induta fimbriis aura-
tis, decorata speciebus variis. Ingredi- 15
entur ad regem virgines post eam: ingre-
dientur ad eum cuncti comites ejus. In- 16
troducent eas cum gaudio & exultatione:
introducent eas in templum regis. Pro pa- 17
tribus tuis erunt tibi filii: constituet eos
principes super universam terram, & me-
mores erunt nominis tui in omnem gene-
rationem generationis. Propterea gratias 18
agent tibi populi, O Deus, in æternum, &
in seculum seculi. Alleluja.

PSAL. XLV.
Filiis Choræ Prophetia de secre- 1
tis Filii: & de gente Ezechiæ,
quando erepti fuerunt à Damasce-
nis. Et num. Ver. 20.

Deus noster est refugium nostrum & 2
virtus nostra, & adjutor noster in
tribulationibus nostris quæ acciderunt no-
bis vehementer; Propterea nequaquam 3
timebimus quum turbabitur terra, & sub-
vertentur montes in corde marium. Mu- 4
gierunt aquæ, & commotæ sunt: montes
ob majestatem ejus contremuerunt. Alvei 5
fluminū lætificant in civitate Dei nostri:
Sanctificavit Altissimus habitaculū suū.
Et Deus in medio ejus, non recedet: Deus 6
adjutor noster temporibus matutinis. Con- 7
turbati sunt populi, & commota sunt re-
gna: Edidit vocem suam, & tremefacta
est terra. Dominus Deus virtutum nobis- 8
cum est: adjutor noster est Deus Jacobi.
Venite ad videnda opera Domini, miracu- 9
la quæ posuit super terram: Auferentis 10
bella de finibus terræ. Franget arcus eo-
rum, & contundet hastas eorum, & com-
buret scuta eorum igne. Certi estote & 11
scitote, quòd ego sum Deus, exaltabor in
gentibus & exaltabor super terram. Do- 12
minus Deus fortitudinum nobiscum: ad-
jutor noster est Deus Jacobi. Alleluja.

PSAL. XLVI.
Filiis Choræ. Et num. Ver. 17. 1

תהלים : מח

vociferationis voce in Deo jubilate : palma plaudite populi Omnes

2 כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כָף הָרִיעוּ לֵאלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה׃

.terram omnem super magnus rex ; terribilis altissimus Dominus Quoniam

3 כִּי־יְהוָה עֶלְיוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃

nobis Eliget .nostros pedes subter , nationes & ; nos subter populos Ducet

4 יַדְבֵּר עַמִּים תַּחְתֵּינוּ וּלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ׃

Ascendit .Selah , dilexit quem Jahacob excellentiam : nostram hæreditatem

5 יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתֵנוּ אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהֵב סֶלָה׃

: cantate Deo Cantate .tubæ voce in ; Dominus ; jubilo in Deus

6 עָלָה אֱלֹהִים בִּתְרוּעָה יְהוָה בְּקוֹל שׁוֹפָר׃

canite , Deus terræ omnis rex Quoniam .cantate nostro regi , cantate

7 זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ׃

thronum super sedit Deus : gentes super Deus Regnavit .intelligens

8 כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃

, Abraham Dei populo sunt aggregati populorum Magnifici .suæ sanctitatis

9 מָלַךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יָשַׁב עַל־כִּסֵּא קָדְשׁוֹ׃

.est elevatus vehementer , terræ scuta Dei ipsius quoniam

10 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עַם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֵאלֹהִים מָגִנֵּי־אֶרֶץ מְאֹד נַעֲלָה׃

PSAL. XLVIII. מח

: valde laudabilis & , Dominus Magnus .Corach filiis cantus Canticum

1 שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח׃
2 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד

, terræ universæ gaudium, climate Pulcher .ejus sanctitatis monte , nostri Dei civitate in

בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ׃
3 יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ

ejus palatiis in Deus .magni regis civitas : Aquilonis latera Sijon mons

הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב׃
4 אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ

.pariter transierunt ; convenerunt reges ecce Quoniam .elevationem ad est notus

נוֹדַע לְמִשְׂגָּב׃
5 כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו׃

eos apprehendit Tremor .festinaverunt , sunt territi : sunt admirati sic , viderunt Ipsi

6 הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ׃
7 רְעָדָה אֲחָזָתַם

.Tharsis naves conteres Orientali vento In .parturientis tanquam dolor ; ibi

שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃
8 בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ׃

civitate in , exercituum Domini civitate in vidimus sic , audivimus Sicut

9 כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר־יְהוָה צְבָאוֹת בְּעִיר

Cogitavimus .Selah , seculum in usque eam firmabit Deus ; nostri Dei

אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה׃
10 דִּמִּינוּ

tuum nomen Secundum .tui templi interiori in , tuam misericordiam Deus

אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ׃
11 כְּשִׁמְךָ

.tua dextera est plena justitia : terræ fines super tua laus sic , Deus

אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ׃

.tua judicia propter Jehudah filiæ exultent , Sijon mons Lætetur

12 יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ׃

vestrum cor Ponite .ejus turres numerate : eam circuite & , Sijon Circundate

13 סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ׃
14 שִׁיתוּ לִבְּכֶם

Quoniā novissima progenie in enarretis ut : ejus palatia roborate ; ej* antemurale ad

לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן׃
15 כִּי

mortem super nos ducet ipse : perpetuum & , seculum noster Deus iste

זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת׃

תרגום TARGUM.

2 כל עממיא טפחו ידא בחדוא יבבו קדם יי בקל תושבחתא׃
3 ארום יי עלאה דחילא מלכא רבא על כל ארעא׃
4 יקטול עממיא במותנא חלופנא ואומיא יכבש תחות רגלנא׃
5 ירעי לנא למירת ית אחסנתנא ית בית מקדשא דיעקב דרחים לעלמין׃
6 יתעלי יי ביבבא יי בקל שופרא׃
7 שבחו קדם יי שבחו שבחו למלכנא שבחו׃
8 ארום מלך כל יתבי ארעא יי שבחו קדמוי בשכלא טבא׃
9 מלך יי על עממיא יי יתב על כורסי דקודשיה׃
10 רבני עממיא אתכנשו עממיא די מהימנין לאלהא דאברהם ארום קדם יי תריסי ארעא לחדא אתעלא׃

מח

1 שירתא ותשבחתא על ידהון דבני קרח׃
2 רב יי ומשבא לחדא בירושלם קרתא דאלהנא ובטור בית מקדשיה׃
3 שפיר היך חתנא חדות כל יתבי ארעא טורא דציון שדא דצפונא קרייתא דמלכא רבא׃
4 יי בבירניתהא אתידע לתקוף׃
5 ארום הא מלכיא אתחברו עברו כחדא׃
6 הנון חמון היכנא תמהו על נסיא ופרישתא אתבהילו ואוף ערקו׃
7 ועיא אחדתינון תמן רתיתא היך אתתא ילדא׃
8 בקדום תקיף כאשא דמן קדם יי תתבר אלפיא דטרסים׃
9 ימרון בני ישראל היך מה די שמענא היכנא חמינא בקרתא דיי צבאות בקרתא דאלהנא יי ישכללנה עד עלמי עלמין׃
10 אשוינא יי טובך במציעות היכלך׃
11 היך שמך יי היכדין תושבחתך על סיפי ארעא צדקתא מליא ימינך׃
12 יחדי טור ציון יבועון בתושבחן כנישתא דבית יהודה מטול דינך׃
13 אקיפו ציון יבועון וחזורו עלה מנו מגדלהא׃
14 שוו לבכון לאוכלוסהא דמן לעיל ברניתהא מטול דתשתעון לדר אחרן׃
15 ארום דין יי הוא אלהנא שכנתיה בגוה ומדוריה בשמיא לעלמי עלמין הוא ידברננא ביומי טליותנא׃

in secula seculorum :

PARAPH. CHALD. Vers. 1.

Omnes populi plaudite manibus cum gaudio; jubilate coram Domino in voce laudis. Quoniam Deus altissimus terribilis est, rex magnus super omnem terram. Occidet populos internecione propter nos, & gentes subjiciet pedibus nostris. Complacebit sibi in nobis, ut jure hæreditario possideamus hæreditatem nostram, domum sanctuarii Jaacob, quam amabit semper. Exaltabitur Dominus in jubilo, Dominus in voce tubæ. Laudate coram Domino laudate, laudate regem nostrum laudate. Quoniam rex est omnium *habitatorum* terræ *Dominus*: laudes dicite coram eo cum intellectu bono. Regnat *Dominus* super populos: *Dominus* sedet super thronum *sanctitatis* suæ. Principes populorum congregati sunt, *populorum* fidelium Deo ipsius Abrahami: quia *coram Domino* sunt clypei terræ, vehementer exaltatus est.

Canticum & *laus* per manus filiorum Korahh.

PSAL. XLVIII.

Magnus est Dominus & laudabilis valdè in Jerusalem, civitate Dei nostri, & *in* monte domus sanctuarii ipsius. Pulcher ut sponsus, gaudium omnium habitatorum terræ, mons Sion *à latere* Aquilonis, civitas regis illi* magni. *Domini* in palatiis suis notus est potentia. Quoniam ecce reges consociati sunt, transierunt simul. Ipsi viderunt, sic admirati sunt, propter signa & miracula conturbati sunt, atque fugerunt. Tremor apprehendit eos ibi; tremor sicut mulieris parturientis. Vento Orientali valido velut ignis à conspectu Domini confringes naves Tharsis. Dicent *filii Israel*, Sicut audivimus, sic vidimus in civitate Domini exercituum, in civitate Dei nostri, *Dominus* fundabit eam in secula seculorum. *Æstimavimus Domine benignitatem tuam* in medio templi tui. Ecce sicut nomen tuum Domine, sic ecce laus tua usque ad fines terræ; justitiâ plena est dextera tua. Lætetur mons Sion, *exultent* laudibus *congregationes* domus Jehudæ propter judicia tua. Circundate Sion, *exultent* & circuite eam, numerate turres ejus. Ponite cor vestrum ad *cæt** *ejus* qui *sunt* supra palatia ejus ut enarretis in generatione novissima. Quoniam hic *Dominus* est De* noster, majestas ejus intra eam, & habitatio ejus in cœlis: ipse ducet nos in diebus pueritiæ nostræ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Omnes gentes, plaudite manibus, & glorificate Deum voce laudis. Quoniam Dominus excelsus atque formidabilis, ipse est rex magnus super omnem terram. Qui subjecit nobis gentes, & nationes sub pedibus nostris. Seligere fecit nos hæreditatem suam, & honorē Jacob quem dilexit. Ascendit Deus cum gloria, & Dominus cum voce cornu. Psallite Deo cum laude, canite Regi nostro. Quoniam rex totius terræ Deus est, canite ei laudem. Regnavit Deus super gentes, Deus sedit super solio suo sancto. Principes populorum, revertimini ad Deum Abrahæ: quoniam Dei sunt territoria terræ, & summoperè elevatus est.

PSAL. XLVIII.

A filiis Corah compositus, contra superbiam gentium. Tum laus Ecclesiæ ad Deum, & destructio persecutorum. Vers. 28.

Magnus est Dominus noster, & laudatus plurimùm in civitate Dei nostri & in monte ejus sancto atque glorioso. Gaudium est in universa terra mons Sion qui est in lateribus Aquilonis, civitas est regis magni. Deus in turribus ejus notum facit robur suum. Quoniam ecce reges parârunt se, & transierunt simul. Ipsi considerârunt & obstupuerunt atque trepidârunt, Et terror apprehendit eos, dolores sicut parturientis: Vento vehementi conterentur naves Tharsis. Sicut audivimus, ita vidimus in civitate Domini fortissimi, in urbe Dei nostri: Deus firmabit illam usq; in sempiternū. * *Diapsalma* * Speravimus Deus, gratiam tuam intra templum tuum. Sicut nomen tuum, Deus, ita laudes tuæ, usque ad extremitates terræ: Justitiæ plena est dextera tua. Gaudeat mons Sion, & exultent filiæ Juda propter judicia tua Domine. Circuite Sion, & perlustrate eam, atq; numerate turres ejus. Intendite cor vestrum in fortitudinem ejus & eradicate ædes ejus, ut enarretis generationi alteri, * *Diapsalma.* * Hunc esse Deum, Deum nostrum in æternum & in seculum seculorum; Ipse ducet nos supra mortem.

Versio VULG. LAT.

Omnes gentes plaudite manibus: ju-
2 bilate Deo in voce exultationis.
3 Quoniam Dominus excelsus, terribilis:
4 Rex magnus super omnem terram. Sub-
jecit populos nobis, & gentes sub pedib'
5 nostris. Elegit nobis hæreditatem suam,
6 speciem Jacob, quam dilexit. Ascendit
Deus in jubilo, & Dominus in voce tu-
7 bæ. Psallite Deo nostro, psallite: psalli-
8 te Regi nostro, psallite. Quoniam Rex
omni terræ Deus: psallite sapienter. Re-
9 gnabit Deus super gentes: Deus sedet su-
10 per sedem sanctam suam. Principes po-
pulorum congregati sunt cum Deo Abra-
ham: quoniam dii fortes terræ, vehemen-
ter elevati sunt.

1 Psalmus Cantici filiis Core secundâ Sabbati. XLVII.

2 Magnus Dominus, & laudabilis ni-
mis in civitate Dei nostri, in monte
3 sancto ejus. Fundatur exultatione univer-
sæ terræ mons Sion, latera Aquilonis, ci-
4 vitas Regis magni. Deus in domib' ejus
5 cognoscetur, cùm suscipiet eam. Quoniã
ecce reges terræ congregati sunt: conve-
6 nerunt in unũ. Ipsi videntes sic admirati
7 sunt, conturbati sunt, commoti sunt: Tre-
mor apprehendit eos. Ibi dolores ut par-
8 turientis. In spiritu vehementi conteres
9 naves Tharsis. Sicut audivim', sic vidim'
in civitate Domini virtutum, in civitate
Dei nostri: Deus fundavit eam in æter-
10 num. Suscepimus, Deus, misericordiam
11 tuam, in medio templi tui. Secundùm
nomen tuum, Deus, sic & laus tua in fines
12 terræ: justitiâ plena est dextera tua. Læ-
tetur mons Sion, & exultent filiæ Judæ,
13 propter judicia tua, Domine. Circumda-
te Sion, & complectimini eam: narrate
14 in turribus ejus. Ponite corda vestra in
virtute ejus: & distribuite domos ejus,
15 ut enarretis in progenie altera. Quoni-
am hic est Deus, Deus noster in æter-
num, & in seculum seculi: ipse reget
nos in secula.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

2 † Πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας, † ἀλαλάξατε
3 τῷ Θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. † Ὅτι κύριος
ὕψιστος, φοβερὸς, † βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
4 γῆν. † Ὑπέταξε λαοὺς ἡμῖν, καὶ ἔθνη ὑπὸ τοὺς πό-
5 δας ἡμῶν. † Ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν (β)
αὐτοῦ, † τὴν καλλονὴν Ἰακὼβ, ἣν (γ) ἠγάπησεν. ΔΙ-
6 ΑΨΑΛΜΑ. † Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, † κύ-
7 ριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. † Ψάλατε τῷ Θεῷ ἡ-
μῶν, ψάλατε, † ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε.
8 † Ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ Θεὸς, † ψάλατε
9 συνετῶς. Ἐβασίλευσεν ὁ Θεὸς (δ) ἐπὶ τὰ ἔθνη,
10 † ὁ Θεὸς κάθηται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ. † Ἄρχοντες
λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ Θεοῦ Ἀβραὰμ, † ὅτι τοῦ
Θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν.

1 (α) Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς Κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου. μζʹ.

2 † Μέγας κύριος, καὶ αἰνετὸς σφόδρα † ἐν πόλει
3 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ. † Εὐρίζων
ἀγαλλιάματι (β) πάσης τῆς γῆς, † ὄρη Σιὼν τὰ πλευ-
ρὰ τοῦ Βοῤῥᾶ, † ἡ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου.
4 † Ὁ Θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται, ὅταν (γ)
5 ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. † Ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς
6 συνήχθησαν, (γ) ἦλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό. † Αὐτοὶ (ˮ) ἰ-
δόντες οὕτως ἐθαύμασαν, † ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν,
7 τρόμος (δ) ἐπελάβετο αὐτῶν. † Ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς
8 τικτούσης. † Ἐν πνεύματι βιαίῳ (ε) συντρίψεις
9 πλοῖα Θαρσίς. † Καθάπερ ἠκούσαμεν, (ζ) οὕτως καὶ
εἴδομεν, † ἐν πόλει κυρίου τῶν δυνάμεων, † ἐν πόλει τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν, † ὁ Θεὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν (η)
10 αἰῶνα. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ὑπελάβομεν ὁ Θεὸς τὸ
11 ἔλεός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. † Κατὰ τὸ ὄνομά
σου ὁ Θεὸς, οὕτως καὶ ἡ αἴνεσίς σου ἐπὶ τὰ πέρατα
12 τῆς γῆς, † δικαιοσύνης πλήρης ἡ δεξιά σου. † Εὐ-
φρανθήτω τὸ ὄρος Σιὼν, † (θ) ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυ-
γατέρες τῆς Ἰουδαίας † (ι) ἕνεκα τῶν κριμάτων σου κύριε.
13 † Κυκλώσατε Σιὼν, καὶ περιλάβετε αὐτὴν, † διηγή-
14 σασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. † Θέσθε τὰς καρδίας
ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς, † καὶ καταδιέλεσθε τὰς
βάρεις αὐτῆς, † ὅπως ἂν διηγήσησθε εἰς γενεὰν ἑ-
15 τέραν. † Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Θεὸς ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα
καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, † αὐτὸς ποιμανεῖ ἡμᾶς
εἰς τοὺς αἰῶνας.

MS. A. (β) ἑαυτοῦ, (γ) ἠγάπησεν. Ἀνέβη (δ) ἐπὶ πάντα τὰ Ψαλμ. μζʹ. MS. A. (α) Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) * πάσῃ τῇ γῇ, (ˮ) ἀντιλαμβάνεται (γ) διήλθοσαν (ˮ) ἰδόντες (δ) ἐπελάβετο (ε) συντρίψει (ζ) οὕτως ἴδομεν, (η) αἰῶνα. Ὑπελάβομεν (θ) καὶ ἀγαλλιάσθωσαν (ι) ἕνεκεν

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

1 Omnes gentes plaudite (b)
[a] manibus: jubilate (c)
Deo in voce exultationis. 2 Quo-
niam Dominus excelsus, terribilis,
rex magnus super omnem terram.
3 Subjecit (d) populos nobis, &
gentes sub pedibus nostris. 4 Ele-
git nobis (e) hæreditatem suam,
(f) speciem Jacob, quam dilexit.
DIAPSALMA. 5 Ascendit De'
in jubilo, Dominus in voce [b]
tubæ. 6 Psallite Deo nostro, psal-
lite: psallite regi nostro, psallite.
7 Quoniam rex omnis terræ De'
psallite intelligenter. 8 Regnavit
Deus (g) super [c] gentes: Deus se-
det super sedem sanctam suam.
9 (h) Principes populorum con-
gregati sunt cum Deo Abraham.
10 Quoniam (i) [d] Dei fortes
terræ valdè elevati sunt.

Psalmus (a) Cantici filiis Core secundâ Sabbati. XLVII.

1 Magnus Dominus, & [a]
laudabilis (b) nimis: in
civitate Dei nostri, in monte san-
cto ejus. 2 (c) [b] Benè radicans
exultatione universæ terræ mon-
tes (d) Sion, (e) latera Aquilonis,
civitas regis magni. 3 [c] Deus in
(f) domibus ejus cognoscitur, cũ
suscipiet eam. 4 Quoniam ecce (g)
reges terræ congregati sunt, (h)
venerunt in unum. 5 [d] Ipsi vi-
dentes sic (i) admirati sunt, con-
turbati sunt, [e] commoti sunt;
Tremor apprehẽdit eos. 6 Ibi dolo-
res, ut parturientis: In spiritu (k)
vehemẽti conteres naves Tharsis.
7 Sicut audivimus, ita (l) & vi-
dimus in civitate Domini virtu-
tum; in civitate Dei nostri: Deus
fundavit eam in æternum. DIA-
PSALMA. 8 (m) Suscepimus,
Deus, misericordiam tuam (n) in
medio populi tui. 9 Secundùm no-
men tuum, Deus; sic & laus tua
in [f] fines terræ: justitiâ plena
est dextera tua. 10 (o) Lætetur
mons Sion, exultent filiæ Judææ,
(p) propter judicia tua, Domine.
11 Circundate Sion, (q) & com-
plectimini eam; (r) narrate in tur-
ribus ejus. 12 (s) Ponite corda
vestra in virtute ejus: & distri-
buite domus ejus, ut enarretis in
(t) progenie altera. 13 Quoniam
hic est Deus noster in æternum,
& in seculum seculi: ipse reget nos in (u) secula.

Versio ÆTHIOPICA.

ሀሁ ኵልክሙ፡ አሕዛብ፡ ጥፍሑ፡ እደዊክ 1
ሙ፡፡ወየብቡ፡ ለእግዚአብሔር፡በቃለ፡ትፍ
ሥሕት፡፡ እስመ፡ ልዑል፡ ወግሩም፡ እ 2
ግዚአብሔር፡፡ወንጉሥ፡ ዐቢይ፡ ውእቱ፡ ዲ
በ፡ኵሉ፡ምድር፡፡ አግረረ፡ ለነ፡ አሕዛ 3
ብ፡ወሕዝብ፡ታሕተ፡እገሪነ፡፡ ወኀረየነ፡ 4
ሎቱ፡ ለርስቱ፡፡ሥና፡ ለያዕቆብ፡ ዘአፍቀ
ረ፡፡ ዐርገ፡ እግዚአብሔር፡ በይባቤ፡፡ 5
ወእግዚእነ፡በቃለ፡ቀርን፡፡ ዘምሩ፡ለአ 6
ምላክነ፡ዘምሩ፡፡ዘምሩ፡ ለንጉሥነ፡ ዘም
ሩ፡፡ እስመ፡ንጉሥ፡እግዚአብሔር፡ለ 7
ኵሉ፡ምድር፡፡ዘምሩ፡ ልብወ፡ 8 ነግሠ፡
እግዚአብሔር፡ላዕለ፡ ኵሉ፡ አሕዛብ፡፡እ
ግዚአብሔርሰ፡ይነብር፡ ዲበ፡ መንበረ፡ቅዱ
ስ፡፡ መላእክተ፡አሕዛብ፡ተጋብኡ፡ም 9
ስለ፡አምላከ፡አብርሃም፡፡ እስመ፡ለእ 10
ግዚአብሔር፡ ጽኑዓነ፡ ምድር፡ ፈድፋደ፡
ተለዐሉ፡፡

ማኅሌት፡መዝሙር፡ዘደቂቀ፡ቆሬ፡በሰ
ኒታ፡ሰንበት፡፡

ዐቢይ፡ እግዚአብሔር፡ወብዙኅ፡ አኰ 1
ቴቱ፡፡በሀገረ፡ አምላክነ፡ በደብረ፡ መቅደ
ሱ፡፡ ዘይሴብሕ፡ትፍሥሕተ፡ለኵሉ፡ 2
ምድር፡፡አድባረ፡ጽዮን፡ በገቦ፡ መስዕ፡፡ሀገ
ረ፡ለንጉሥ፡ዐቢይ፡፡ እግዚአብሔር፡ 3
የአምር፡ክበደሃ፡ሶበ፡ ተመጠዋ፡፡ እ 4
ስመ፡ናሁ፡ ነገሥተ፡ ምድር፡ ተጋብኡ፡ወመ
ጽኡ፡ኅቡረ፡፡ እሙንቱሰ፡ዘንተ፡ርእዮ 5
ሙ፡ አንከሩ፡፡ደንገፁ፡ ወፈርሁ፡ ወአኀዞ
ሙ፡ረዐድ፡፡ ወለሙ፡በህየ፡ከመ፡እንተ፡ 6
ትወልድ፡፡በነፋስ፡ ኀያል፡ ትቀጠቅጦን፡ ለአ
ሕማረ፡ተርሴስ፡፡ በከመ፡ሰማዕነ፡ከማ 7
ሁ፡ርኢነ፡፡በሀገረ፡እግዚእ፡ኀያላን፡በሀገረ፡
አምላክነ፡፡ እግዚአብሔር፡ ሳረራ፡ ለዓለ
ም፡፡ ተወከፍነ፡ እግዚኦ፡ ሣህለከ፡በማ 8
እከለ፡ ሕዝብከ፡፡ ወበከመ፡ ስምከ፡ከ 9
ማሁ፡ስብሐቲከ፡በኵሉ፡አጽናፈ፡ምድር፡፡
ጽድቅ፡ ምሉእ፡ የማንከ፡፡ ይትፌሣሕ፡ 10
አድባረ፡ ጽዮን፡፡ወይትሐሠያ፡ አዋልደ፡ይ
ሁዳ፡፡በእንተ፡ፍትሕከ፡እግዚኦ፡፡ አግ 11
ትዋ፡ለጽዮን፡ ወሕቀፍዋ፡፡ወተናገሩ፡ በውስ
ተ፡ማኅፈደሃ፡፡ ደዩ፡ ልበክሙ፡ ውስተ፡ 12
ኀይላ፡፡ ወትትካፈልዎ፡ ለክበደሃ፡፡ ከመ፡
ትንግሩ፡ለካልእ፡ትውልድ፡፡ ከመ፡ዝን 13
ቱ፡ ውእቱ፡ አምላክነ፡፡ለዓለም፡ ወለዓለ
ም፡ዓለም፡፡ ወውእቱ፡ ይሬእየነ፡ እስከ፡
ለዓለም፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] manibus vestris: [b] cornu. [c] omnes gentes: [d] ipsius Dei fortes terræ valdè PSAL. XLVII. [a] amplissima est gloria ejus: [b] Qui mandavit lætitiam universæ terræ [c] Deus in palatiis ejus [d] Hi quidem ipsi videntes eos [e] timuerunt, & tremor [f] omnes fines

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * صفقوا يا جميع الامم بايديكم هللوا لله بصوت الفرح * فان الرب عال مخوف * هو الملك
3 العظيم على جميع الارض * اخضع الشعوب لنا والامم تحت ارجلنا * اختارنا ميراثا له جمال
4 يعقوب الذي احب * صعد الله بالتهليل والرب بصوت البوق * رتلوا لالهنا رتلوا رتلوا
5 لملكنا رتلوا * فان الرب ملك الارض كلها رتلوه بفهم * فان الرب قد صار ملكا على جميع
6 الامم * الله جالس على كرسيه المقدس * رؤساء الشعوب اقبلوا الى اله ابرهيم لان اعزاء الله
7 ارتفعوا جدا على الارض * الليلويا * المزمور السابع والاربعون *
8 * تسبحة لبني قورح في السبت الثاني * وعدده * كط * استيخن *
9 * عظيم هو الرب ومبارك جدا * في مدينة الهنا على جبله المقدس * يكون الفرح في الارض
10 كلها جبال صهيون الشامخة * في جانب الشمال مدينة الملك العظيم * الله يعرف في قصورها

1 اذا قبلها * لان ملوكها قد اجتمعوا واتوا جميعا * هم نظروا وهكذا تعجبوا فقلقوا واضطربوا
2 * واخذتهم الرعدة والطلقات هناك مثل التي تلد * بريح شديدة تحطم سفن ترسيس * كما
3 سمعنا كذلك راينا في مدينة الهنا الله اسسها الى الابد * اللهم بشرنا برحمتك في وسط شعبك
4 * كمثل اسمك يا الله هكذا تسبحتك من اقصى الارض * يمينك مملوءة عدلا * ليفرح جبال
5 صهيون ولتهلل بنات يهودا لاجل احكامك يا رب * احتطوا بصهيون واكتنفوها حدثوا
6 في ابراجها * اعدلوا بقلوبكم الى قوتها واقسموا عليكم قصورها * لكيما تخبروا بهن جيلا
7 اخر * ان هذا هو الهنا الى الابد وهو الذي يرعانا الى الابد والى ابد الابد * الليلويا *
8
9
10
11
12
13
14
15

Plaudite, O omnes gentes, manibus ve- 2
stris: jubilate Deo voce lætitiæ. Quia 3
Dominus altissimus est, terribilis. Ipse est
rex magnus super universam terram.
Subjecit populos nobis, & gentes sub pe- 4
dibus nostris. Elegit nos hæreditatem si- 5
bi, decorem Jacob quem dilexit. Ascen- 6
dit Deus cum jubilatione, et Dominus cum
voce buccinæ. Psallite Deo nostro, psalli- 7
te: psallite regi nostro, psallite: Quoniam 8
Dominus rex est universæ terræ. Psallite
ei cum intellectu: Quia Dominus jam 9
factus est rex super omnes gentes, Deus
sedet super thronum suum sanctum. Prin- 10
cipes populorum venerunt ad Deum A-
brahæ, quoniam potentes Dei elevati sunt
admodum super terram. Alleluja.

PSAL. XLVII.

Canticum filiorum Choræ de Sabbatho secundo. Et num. ver. 29. 1

Magnus est Dominus & benedictus 2
valdè in civitate Dei nostri, super
montem ejus sanctum. Erit gaudium in 3
terra tota: montes Sion excelsi, in latere
Aquilonis civitas regis magni. Deus no- 4
tus fiet in palatiis ejus cùm susceperit e-
am. Quoniam reges ejus jam congregati 5
sunt, & venerunt simul. Ipsi vide- 6
runt atque ita admirati sunt, conturbati
sunt & commoti. Et invasit eos tremor 7
& dolores ibi, ut ejus quæ parturit. Ven- 8
to vehementi confringes naves Tharsis.
Prout audivimus, sic vidimus in civitate 9
Dei nostri, Deus fundavit eam in æter-
num. Deus, narravimus misericordiam 10
tuam in medio populi tui. Sicut nomen 11
tuum, O Deus, ita laus tua ab extrema
terra: dextera tua plena est æquitate. Læ- 12
tentur montes Sion, & exultent filiæ Ju-
dæ propter judicia tua, O Domine. Cir- 13
cundate Sion, et circumvallate eam, loqui-
mini de turribus ejus. Admovete corda 14
vestra ad virtutem ejus; & distribuite
inter vos palatia ejus, ut referatis de iis
generationi alteri. Nam iste est Deus no- 15
ster in seculum, & ipse est qui pascet
nos in æternum, & in seculum seculi.
Alleluja.

תהלים: מט

PSAL. XLIX. מט

1 לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃
2 שִׁמְעוּ־זֹאת כָּל־הָעַמִּים הַאֲזִינוּ כָּל־יֹשְׁבֵי חָלֶד׃
3 גַּם־בְּנֵי אָדָם גַּם־בְּנֵי־אִישׁ יַחַד עָשִׁיר וְאֶבְיוֹן׃
4 פִּי יְדַבֵּר חָכְמוֹת וְהָגוּת לִבִּי תְבוּנוֹת׃
5 אַטֶּה לְמָשָׁל אָזְנִי אֶפְתַּח בְּכִנּוֹר חִידָתִי׃
6 לָמָּה אִירָא בִּימֵי רָע עֲוֺן עֲקֵבַי יְסֻבֵּנִי׃
7 הַבֹּטְחִים עַל־חֵילָם וּבְרֹב עָשְׁרָם יִתְהַלָּלוּ׃
8 אָח לֹא־פָדֹה יִפְדֶּה אִישׁ לֹא־יִתֵּן לֵאלֹהִים כָּפְרוֹ׃
9 וְיֵקַר פִּדְיוֹן נַפְשָׁם וְחָדַל לְעוֹלָם׃
10 וִיחִי־עוֹד לָנֶצַח לֹא יִרְאֶה הַשָּׁחַת׃
11 כִּי יִרְאֶה חֲכָמִים יָמוּתוּ יַחַד כְּסִיל וָבַעַר יֹאבֵדוּ וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם׃
12 קִרְבָּם בָּתֵּימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁכְּנֹתָם לְדֹר וָדֹר קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם עֲלֵי אֲדָמוֹת׃
13 וְאָדָם בִּיקָר בַּל־יָלִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃
14 זֶה דַרְכָּם כֵּסֶל לָמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיהֶם יִרְצוּ סֶלָה׃
15 כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ מָוֶת יִרְעֵם וַיִּרְדּוּ בָם יְשָׁרִים לַבֹּקֶר וְצוּרָם לְבַלּוֹת שְׁאוֹל מִזְּבֻל לוֹ׃
16 אַךְ־אֱלֹהִים יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד־שְׁאוֹל כִּי יִקָּחֵנִי סֶלָה׃
17 אַל־תִּירָא כִּי־יַעֲשִׁר אִישׁ כִּי־יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ׃
18 כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּל לֹא־יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ׃
19 כִּי־נַפְשׁוֹ בְּחַיָּיו יְבָרֵךְ וְיוֹדֻךָ כִּי־תֵיטִיב לָךְ׃
20 תָּבוֹא עַד־דּוֹר אֲבוֹתָיו עַד־נֵצַח לֹא יִרְאוּ־אוֹר׃
21 אָדָם בִּיקָר וְלֹא יָבִין נִמְשַׁל כַּבְּהֵמוֹת נִדְמוּ׃

Victori filiis Corach cantus. Audite hoc omnes populi: auscultate omnes habitatores orbis. Etiam filii hominis, etiam filii viri: pariter dives, & indigus. Os meum loquetur sapientias: & meditatio cordis mei intelligentias. Inclinabo ad parabolam aurem meam: aperiam in cithara ænigma meum. Ut quid timebo in diebus mali? iniquitas calcaneorum meorum circumdabit me. Fidentes super facultate sua, & in multitudine opulentiæ suæ gloriabuntur. Fratrem redimendo non redimet vir: nec dabit Deo propitiationem suam. Et pretiosa erit redemptio animæ eorum, & definet in seculum. Et vivet adhuc in æternum: non videbit foveam. Nam videbit sapientes, morientur simul, stultus & insipiens peribunt, & relinquent alienis facultatem suam. Intimum eorum domus eorum in seculum, tabernacula eorum in generationem & generationem: vocaverunt nominibus suis super terras. Et homo in honore non pernoctabit: assimilatus est sicut jumenta, fuit excisi. Hæc via eorum, stultitia eis: & posteri eorum in ore ipsorum valent. Selah. Sicut pecus in inferno ponentur, mors depascet eos, & dominabuntur in eis recti in mane: & figura eorum ad veterandum infernum ab habitaculo sibi. Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferi: cùm susceperit me. Selah. Ne timeas, cùm ditatus fuerit vir: cùm multiplicata fuerit gloria domus ejus. Quoniam non in moriendo ipsum accipiet omnia: neque descendet post eum gloria ejus. Quia animam suam in vitis suis benedicet: & laudabunt te, si benefeceris tibi. Introibit usque progeniem patrum suorum: usque in æternum non videbunt lumen. Homo in honore, & non intelliget: assimilatus est sicut jumenta, fuit excisi.

תרגום TARGUM.

מט

1 לְשַׁבָּחָא עַל יְדֵיהוֹן דִבְנֵי קֹרַח תּוּשְׁבַּחְתָּא׃
2 שְׁמַעוּ אַחְוָיְתָא דָא כָּל עַמְמַיָּא אַצִּיתוּ כָּל דַּיָּרֵי אַרְעָא׃
3 אוֹף בְּנֵי אָדָם קַדְמָאָה אוֹף בְּנֵי דְיַעֲקֹב כַּחֲדָא זַכָּאָה וְחַיָּבָא׃
4 פּוּמִי יְמַלֵּל חוּכְמְתָא וְרִנּוּת לִבָּא בִינְתָא׃
5 אַצְלֵי לְמַתְלָא אוּדְנִי אֶשְׁרֵי לְמִפְתַּח בְּכִנָּרָא אוּחְדָתִי׃
6 מְטוּל מָה אֶדְחַל בְּיוֹם אַסְעָרוּת בִּישְׁתָא אֱלָהֵן דְּחוֹבַת סוּרְחָנִי בְּסוֹפֵי יַחְזְרַנַּנִי׃
7 וַי לְחַיָּיבַיָּא דִי מִתְרַחֲצִין עַל נִכְסֵיהוֹן וּבִסְגִיאוּת עַתְרֵיהוֹן מִשְׁתַּבְּחִין׃
8 אֲחוּהִי דְּאִשְׁתְּבָא לָא מִפְרַק יִפְרוֹק גְּבַר מִנִּכְסוֹי וְלָא יְהַב לֶאֱלָהָא פּוּרְקָנֵיהּ׃
9 וִיהֵי יַקִּיר פּוּרְקָנֵיהּ וְיִפְסוֹק בִּישְׁתֵיהּ וּפוּרְעָנוּתָא לְעָלַם׃
10 וְיֵיחֵי תּוּב לְחַיֵּי עָלְמָא לָא יֶחֱמֵי דִּין גֵּהִנָּם׃
11 אֲרוּם יֶחֱמוּן חַכִּימַיָּא רַשִּׁיעַיָּא בְּגֵהִנָּם יִתְדָּנוּן כַּחֲדָא כְּסִילַיָּא וּשְׁטַיָּא יֵיבְדוּן וְיִשְׁבְּקוּן לְצַדִּיקַיָּא מָמוֹנְהוֹן׃
12 בְּבֵית קְבוּרַתְהוֹן יִשְׁרוֹן לְעָלַם וְלָא יְקוּמוּן מִמַּשְׁכְּנֵיהוֹן לְדָרֵי דָרַיָּא מְטוּל דְּאִתְרַבְרָבוּ וּקְנוֹ שׁוּם בִּישׁ עֲלֵי אַרְעָא׃
13 וּבַר נָשׁ חַיָּבָא בִּיקָרָא לָא יְבִית עִם צַדִּיקַיָּא אִתְמְתִיל הֵיךְ בְּעִירָא אִשְׁתְּוָא לִלְמָא׃
14 דֵּין אוֹרְחַתְהוֹן צְרָם שְׁטוּתָא לְהוֹן וּבְסוֹפְהוֹן בְּפוּמְהוֹן יְחַוּוּן סוּרְחָנוּתְהוֹן לְעָלְמָא דְאָתֵי׃
15 הֵיךְ עָנָא צַדִּיקַיָּא שַׁוִּיוּ לְמוֹתָא וְקַטְּלוּן וְתַבְּרוּ צַדִּיקַיָּא וּפָלְחֵי אוֹרַיְתָא וְתָרִיצַיָּא אַלְקוּ מְטוּל הָכֵי גוּפֵיהוֹן יְהוֹן בָּלְיָן בְּגֵהִנָּם מִן בִּגְלַל דְּאוֹשִׁיטוּ יְדֵיהוֹן וְחַבִּילוּ בֵּית מְדוֹר שְׁכִינְתֵּיהּ דִּילֵיהּ׃
16 אֲמַר דָּוִד בְּרוּחַ נְבוּאָה בְּרַם אֱלָהָא יִפְרוֹק נַפְשִׁי מִן דִּין גֵּהִנָּם אֲרוּם יַלְּפִנַּנִי אוֹרַיְתֵיהּ לְעָלְמִין׃
17 עַל קֹרַח וְסִיעָתֵיהּ אִתְנַבֵּי וַאֲמַר לָא תִדְחַל מֹשֶׁה אֲרוּם אִתְעַתַּר קֹרַח גְּבַר דִּנְצָא אֲרוּם יִסְגֵּי אִיקַר בֵּיתֵיהּ׃
18 אֲרוּם לָא בְמוֹתֵיהּ יִסַּב כּוֹלָא לָא יֵחוֹת בָּתְרוֹי אִיקָרֵיהּ׃
19 אֲרוּם נַפְשֵׁיהּ דְּמֹשֶׁה בְּחַיּוֹהִי יְבָרֵךְ לָךְ וְיוֹדוּנָךְ צַדִּיקַיָּא אֲרוּם תֵּיטִיב לְפָלְחִין קֳדָמָךְ׃
20 תֵּיעוּל דּוּכְרָנְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא עַד דָּר אֲבָהַתְהוֹן וְרַשִּׁיעַיָּא לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא לָא יֶחֱמוּן נְהוֹרָא׃
21 גַּבְרָא חַיָּבָא בְּזִמַּן דְּאִיתוֹהִי בִּיקָרָא לָא יִתְבַּיַּין וּבְאִסְתַּלָּקוּת יְקָרֵיהּ מִנֵּיהּ אִתְמְתִיל לִבְעִירָא וְאִשְׁתְּוֵי לִלְמָא׃

PARAPH. CHALD. Verf. Lat.

Ad laudandū per man° filiorum Korahh Hymnus. PSAL. XLIX.

Audite nuncium iftud omnes populi, aufcultate omnes habitatores terræ. Tam filii Adam antiqui quàm filii Jaacob, fimul mundus & prophanus. Os meū loquetur fapientiam, & meditatio cordis mei *intellectū*. Inclinabo ad parabolā aurē meam: incipiā aperire in cithara ænigma meum. Quare timebo in die tempeftatis malæ, nifi quando reatus peccati mei in *fine mea* circundabit mei? *Væ peccatoribus* qui confidunt in divitiis fuis, & in multitudine opulentiarū fuarū jactant fefe. Fratrem fuū captivū nequaquā redemptione redimet vir *opib° fuis*, & non dabit Deo [*pretium*] redemptionis ejus. *Erit quo* precioſa redemptio *ejus*, & abolebit malū ejus *&* punitionem in feculū. Et vivet adhuc vitā æternā, non videbit judicium gehennæ. Quoniam *videbunt* fapientes improbos, gehennæ *adjudicabuntur*, unà *infipientes* & ftultus peribūt, & relinquent juftis divitias fuas. In domo fepulturæ fuæ habitabunt in æternum; & non refurgent de tabernaculis fuis in generationes generationū: quoniā fuperbi facti funt, & comparārunt fibi nomen pravū fuper terram. Et *homo* peccator in honore non commorabitur *cum juftis*: affimilatus eft beftiæ, *æquiparatur nihilo*. Hanc viā illorum accerfit ftultitia ipfis, & in fine eorū, ore fuo palàm facient *peccatum fuum* feculo venturo. Sicut oves, juftos addicunt morti, & interficiūt eos; & conterūt *juftos & colentes legem*, & rectos *percufferunt*. Propterea corpora eorū veterafcent in gehenna; quoniā extēderūt manū fuā, & deftruxerūt *domū habitationis* majeftatis ej°. *Dixit David in fpiritu prophetico*, Utique De° redimet animā meā à *judicio gehennæ*, quoniam docebit me legem fuam *in æternum*. *De Korahh & affeclis ejus vaticinat° eft & dixit*: Ne timeas *Mofes*, licet *ditetur Korahh* homo *contentiofus*; licet crefcat gloria dom° ej°. Quoniā nequaquā in morte fua portabit omnia, nec defcendet poft eū gloria ej°. Quoniā anima *Mofi* in vita ipfi° *benedicet tibi*, & cōfitebantur tibi jufti; quia benefacies colentib° corā te. Ingredietur memoria juftorū ufq; ad generationē patrū eorū: improbi verò in fecula feculorū non videbūt lumen. Homo fceleratus, in tempore quo fubfiftit *in honore*, *non* intelligit: cùm removetur gloria ej° ab eo, cōparatur beftiæ, et redigitur in nihilū.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

PSAL. XLIX.

Filiorum Corah. Prophetia de fortitudine gentium; & documentum judicii Divini. Verf. 46.

Audite hoc omnes populi, & aufcultate omnes incolæ terræ. Filii terræ, & filii hominum fimul divites, ac pauperes. Os meum loquetur fapientiam, & meditatio cordis mei intelligentiam. Intendam aures meas parabolis: & loquar, adhibitâ fide, ænigmata mea. Non timeo in diebus malis: iniquitas hoftium meorum circundedit me: Omnes qui fidunt robori fuo, & gloriantur in copia divitiarum fuarum. Frater non redimet, & vir non perfolvet Deo redemptionem fuam. Cara enim eft redemptio animæ illorum. Labora in æternum, Ut vivas in feculū feculorum, & non videas corruptionem, Vifurus tamen fapientes mori, fimul ftultos & expertes judicio interire, & relinquere opes fuas aliis. Sepulchra eorum funt domus illorum in æternum, atque habitaculū ipforum in generationem generationum, & tamen vocant nomina in terra. Homo gloriam fuam non intellexit, fed æquavit fe jumento, & fimilem fe fecit illi. Hæc eft femita eorum, fcandalum animæ ipforum: & demum ore fuo pafcentur Ut pecudes: * *Diapfalma* * inferis tradentur, & mors pafcet eos: & dominabuntur in illos recti mané: & formam eorum corrumpet fovea: & de faftibus fuis depellentur. Deus redimet animā meam, & de manibus inferi accipiet me. Ne timeas quando ditatur vir, & multiplicatur gloria domus ejus; Non enim fumet quicquam in morte fua, neque defcendet poft illū magnificentia ipfius. Quoniam animam fuā ipfe benedicet in vita fua, & gratias tibi aget cùm benefeceris ei. Perducéfque illū ufque ad generationem patrum ejus: ufque in æternū non videbit lumen. Homo gloriam fuā non intellexit, fed æquavit fe animanti, & fimilis factus eft ei.

Versio VULG. LAT.

In finem, filiis Core Psalmus. XLVIII.

1 Audite hæc omnes gentes: aurib'
2 percipite omnes, qui habitatis
orbem. Quique terrigenæ, & filii ho-
3 minum: simul in unũ dives & pauper.
Os meum loquetur sapientiã: & me-
4 ditatio cordis mei prudentiam. Incli-
5 nabo in parabolã aurem meam: ape-
riam in psalterio propositionem meã.
Cur timebo in die mala? iniquitas
6 calcanei mei circũdabit me. Qui con-
7 fidunt in virtute sua: & in multitudine
divitiarum suarum gloriantur. Frater
8 non redimit, redimet homo: non dabit
Deo placationem suam. Et pretiũ red-
9 emptionis animæ suæ: & laborabit
10 in æternum, Et vivet adhuc in finem.
11 Non videbit interitum, cùm viderit sa-
pientes morientes: simul insipiens, &
stultus peribunt. Et relinquent alienis
12 divitias suas: Et sepulchra eorum do-
mus illorum in æternum. Tabernacula
eorum in progenie, & progenie: vo-
caverunt nomina sua in terris suis. Et
13 homo, cùm in honore esset, non intel-
lexit: comparatus est jumentis insipi-
entibus, & similis factus est illis. Hæc
14 via illorũ scandalum ipsis: & posteà in
ore suo complacebunt. Sicut oves in
15 inferno positi sunt: mors depascet eos.
Et dominabuntur eorum justi in matu-
tino: & auxilium eorum veterascet in
inferno à gloria eorum. Veruntamen
16 Deus redimet animam meam de manu
inferi, cùm acceperit me. Ne timueris
17 cùm dives factus fuerit homo: & cùm
multiplicata fuerit gloria domûs ejus.
18 Quoniã cum interierit, non sumet o-
mnia: neq; descendet cum eo gloria e-
19 jus. Quia anima ejus in vita ipsius be-
nedicetur: confitebitur tibi cùm be-
20 nefeceris ei. Introibit usq; in proge-
nies patrum suorum: & usque in æter-
21 num non videbit lumen. Homo, cùm
in honore esset, non intellexit: com-
paratus est jumentis insipientibus, &
similis factus est illis.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 (α) Εἰς τὸ τέλος, τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός. μη΄.
2 † Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, † ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην,
3 † Οἵ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, † ἐπὶ
4 τὸ αὐτὸ πλούσιος καὶ πένης. † Τὸ στόμα μου λαλήσει
σοφίαν, † καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν.
5 † Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου, † ἀνοίξω ἐν
6 ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου. † Ἱνατί φοβοῦμαι
ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ; † ἡ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυ-
7 κλώσει με. † Οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐ-
τῶν, † καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλούτου αὐτῶν καυχώ-
8 μενοι. † Ἀδελφὸς οὐ (β) λυτροῦται, λυτρώσεται ἄν-
θρωπος; † οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα (γ) ἑαυτοῦ,
9 † Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς
10 αὐτοῦ. † καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, Καὶ ζή-
11 σεται εἰς τέλος. † Ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθοράν,
ὅταν ἴδῃ σοφοὺς ἀποθνήσκοντας, † ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄ-
φρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται, † καὶ καταλείψουσιν ἀλ-
12 λοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν. † Καὶ οἱ τάφοι αὐ-
τῶν οἰκίαι αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα, † σκηνώματα αὐ-
τῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, † ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀ-
13 νόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν. † Καὶ ἄν-
θρωπος ἐν τιμῇ ὤν, οὐ συνῆκε, † παρασυνεβλή-
θη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐ-
14 τοῖς. † Αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς,
† καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν (δ) εὐλογή-
15 σουσιν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ
ἔθεντο, † θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς· † καὶ (ε) κατα-
κυριεύσουσιν αὐτῶν οἱ εὐθεῖς τὸ πρωΐ, † καὶ ἡ βοή-
θεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ † ἐκ τῆς
16 δόξης αὐτῶν (ζ). † Πλὴν ὁ θεὸς λυτρώσεται
τὴν ψυχήν μου ἐκ χειρὸς ᾅδου, ὅταν λαμβάνῃ
17 (η) με. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσῃ
ἄνθρωπος, † (η) καὶ ὅταν πληθυνθῇ ἡ δόξα τοῦ οἴκου
18 αὐτοῦ. † Ὅτι οὐκ ἐν τῷ ἀποθνήσκειν αὐτὸν λήψεται
τὰ πάντα, † οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα
19 αὐτοῦ. † Ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογη-
θήσεται, † ἐξομολογήσεταί σοι ὅταν ἀγαθύνῃς
20 αὐτῷ. † Εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ,
21 † ἕως αἰῶνος οὐκ ὄψεται φῶς. † (θ) Ἄνθρωπος
ἐν τιμῇ ὤν, οὐ συνῆκε, † παρασυνεβλήθη τοῖς
κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις, καὶ ὡμοιώθη αὐτοῖς.

MS. A. (α) ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. μη΄. (β) λυτρώσεται. (γ) αὐτοῦ, (δ) εὐδοκήσουσιν. (ε) κατακυριεύσουσιν (ζ) ἐξωσθέντες. Πλὴν (η) με. Μὴ φοβοῦ ὅταν πλουτήσει (η) ἢ ὅταν (θ) Καὶ ἄνθρωπος

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem, filiis Core [a] Psalmus. XLVIII. 1
1 Audite (a) hæc omnes gentes: 2
auribus percipite [b] omnes
qui habitatis (b) orbem. 2 Quique 3
(c) terrigenæ, & filii hominum; in
(d) unum dives, & pauper. 3 Os 4
meum loquetur sapientiam, & medi-
tatio cordis mei (e) intelligentiam.
4 Inclinabo in (f) parabolam aurem 5
meam: aperiam in psalterio (g) pro-
positionem meam. 5 Cur (h) timebo in 6
die (i) mala? iniquitas (k) calcanei
mei circundabit me. 6 Qui confidunt 7
in virtute sua, & in multitudine di-
vitiarum suarũ (l) gloriantur. 7 Fra- 8
ter non redimit [c]; redimet homo?
non dabit Deo propitiationem suam,
8 [d] Et pretium redemptionis animæ 9
suæ: (m) & laboravit in æternum, Et 10
vivet in finem. 9 Quoniam non vi- 11
debit interitum, cùm viderit sapien-
tes morientes: 10 *Simul [e] insipi-
ens, et stultus peribunt. Et relinquent
alienis divitias suas: 11 Et (n) se- 12
pulchra eorum, domus eorum in æter-
num, (o) tabernacula eorum in pro-
geniem, & progeniem, invocaverunt
nomina sua [f] in terris suis. 12 Et 13
homo cùm in honore esset, non intel-
lexit: comparatus est jumentis [g] in-
sipientibus, & similis factus est illis.
13 [h] Hæc via illorum (p) scanda- 14
lum ipsis, & posteà in ore suo (q) [i]
benedicet. DIAPSALMA. 14 (r) Sic- 15
ut oves [k] in inferno positi sũt: mors
pascet eos. 15 Et (s) dominabuntur
eis recti mane: & (t) auxilium eo-
rum veterascet in inferno à (u) glo-
ria eorum. 16 Veruntamen Deus red- 16
imet animam meam de manu infer-
ni, cùm acceperit (x) me. DIA-
PSALMA. 17 Ne timueris, cùm di- 17
ves factus fuerit homo, & cùm (y)
multiplicata fuerit gloria domûs e-
jus. 18 (z) Quoniam non cùm mori- 18
etur, [l] sumet omnia: neque descen-
det cum eo [m] gloria ejus. 19 Quo- 19
niam anima ejus in vita ipsius [n] be-
nedicetur: (æ) confitebitur tibi, [o]
cùm benefeceris ei. 20 Introibit (aa) 20
usque in progenies patrum suorum:
[p] usque in æternum non (bb) vide-
bit lumen. 21 Homo, cùm in honore 21
esset, non intellexit: comparatus est
jumentis insipientibus: & similis fa-
ctus est illis.

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡ዘደቂቀ፡ቆሬ፡መዝሙር፡
ዘደዊት፡፡

ሥማዕ ስምዑ፡ ዘንተ፡ ኵልክሙ፡ አሕዛብ፡፡ 1
ወአጽምኡ፡ ኵልክሙ፡ እለ፡ ትነብሩ፡ ውስ
ተ፡ ዓለም፡፡ ፨ በበ፡ በሐውርቲክሙ፡ ደ 2
ቂቀ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡፡ አብዕልትኒ፡ ወነ
ደይኒ፡፡ ፨ አፉየ፡ ይነግር፡ ጥበበ፡፡ ወሕሊ 3
ና፡ ልብየ፡ ምክረ፡፡ ፨ አጸምእ፡ ምሳሌ፡ 4
በእዘንየ፡፡ ወአከሥት፡ በመዝሙር፡ ነገረ
የ፡፡ ፨ ለምንት፡ እፈርህ፡ እምዕለት፡ እ 5
ኪት፡፡ ኃጢአት፡ ሰኰናየ፡ አገተኒ፡፡ ፨ እለ፡ 6
ይትአመኑ፡ በኀይሎሙ፡፡ ወይዜሀሩ፡ በብዝ
ኃ፡ ብዕሎሙ፡፡ ፨ እኁኒ፡ ኢያድኅን፡ እኅ 7
ዋሁ፡ ወኢያድኅን፡ ሰብእ፡፡ ወኢይሁብ፡ ለ
እግዚአብሔር፡ ቤዛሁ፡፡ ፨ ወኢይትዌሳ 8
ጠ፡ ሣጠ፡ ነፍሱ፡፡ ዘጻመወ፡ በዓለም፡ የሐ
ዩ፡ ለዝሉፉ፡፡ ፨ እስመ፡ ኢይሬኢ፡ ሙስና፡፡ 9
ሶበ፡ ትሬእዮሙ፡ ለጠቢባን፡ ይመውቱ፡፡ ፨ 10
ወክሟሁ፡ ይትሐጐሉ፡ አብዳን፡ እለ፡ አል
ቦሙ፡ ልበ፡፡ ወየኀድጉ፡ ለበዕድ፡ ብዕሎ
ሙ፡፡ ፨ ወመቃብሪሆሙ፡ ወአብያቲሆሙ፡ 11
ለዓለም፡፡ ወማኅደሪሆሙ፡ ለትውልደ፡ ትው
ልድ፡፡ ወይሰምዩ፡ አስማቲሆሙ፡ በበ፡ በሐ
ውርቲሆሙ፡፡ ፨ ወሰብእሰ፡ እንዘ፡ ክቡር፡ 12
ውእቱ፡ ኢያእመረ፡፡ ወኮነ፡ ከመ፡ እንስሳ፡ ዘ
አልቦ፡ ልበ፡ ወተመሰሎሙ፡፡ ፨ ወለሊሃ፡ ፍ 13
ኖቶሙ፡ ወዕቅፋቶሙ፡፡ ወእንዘ፡ ይሠምሩ፡
በአፉሆሙ፡፡ ፨ ከመ፡ አባግዕ፡ ሞት፡ ይሬ 14
እዮሙ፡ በሲኦል፡፡ ፨ ወይቀንዮሙ፡ ራት 15
ዓን፡ በጽባሕ፡፡ ወትበሊ፡ ረድኤቶሙ፡ በሲኦ
ል፡ እምክብሮሙ፡፡ ፨ ወባሕቱ፡ እግዚአ 16
ብሔር፡ ያድኅና፡ ለነፍስየ፡ እምእደ፡ ሲኦ
ል፡ ሶበ፡ ይነሥኡኒ፡፡ ፨ ኢትፍርሆ፡ ለሰብ 17
እ፡ ሶበ፡ ይብዕል፡፡ ወሶበ፡ ይበዝኅ፡ ክብረ፡ ቤ
ቱ፡፡ ፨ እስመ፡ ኢይነሥእ፡ ምስሌሁ፡ ኵ 18
ሎ፡ አመ፡ ይመውት፡፡ ወኢይወርድ፡ ምስሌ
ሁ፡ ክብሩ፡ ቤቱ፡፡ ፨ እስመ፡ ፈገዐት፡ ነፍ 19
ሱ፡ በሕይወቱ፡፡ የአምነከ፡ ሶበ፡ ሰናየ፡ ታ
ሁቦ፡ ሎቱ፡፡ ፨ ወይወርድ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ 20
አበዊሁ፡፡ ወኢይሬኢ፡ እንከ፡ ብርሃነ፡ እስከ፡
ለዓለም፡፡ ፨ ወእጓለ፡ እመሕያውሰ፡ እን 21
ዘ፡ ክቡር፡ ውእቱ፡ ኢያእመረ፡፡ ወኮነ፡ ከመ፡
እንስሳ፡ ዘአልቦ፡ ልበ፡ ወተመሰሎሙ፡፡ ፨

INTERP. ÆTHIOP. *PSAL. XLVIII.* [a] Psalmus Davidis. [b] vos omnes qui habitatis in orbe. [c] fratrem ejus: nec redimet [d] Nec commutabitur pretium redemptionis animæ suæ: qui laboravit [e] stulti, & excordes [f] singuli in terris [g] quibus non est cor, [h] Ista ipsa via [i] complacebunt. [k] mors depascet eos in inferno. [l] secum sumet [m] gloria domûs ejus. [n] delitiis affluet: [o] tantisper dum benefeceris [p] ac proinde usque

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 *المزمور الثامن والاربعون * لبني قورح * وعدده * م * استيخن *
2 3 *اسمعوا هذا يا جميع الامم * انصتوا يا جميع سكان الارض * اولاد الارض وابناء البشر الاغنياء
4 5 والفقراء جميعا * فمي ينطق بحكمة * وتلاوة قلبي بفهم * انصت الى المثل بسمعي * واستفتح
6 7 فاتحة كلامي بالمزمار * لماذا اخاف في اليوم السوء * اذا احاط بي اعداي * الواثقون بقوتهم *
8 9 المفتخرون بكثرة غناهم * اخ لن يفتدي * ايفتدي انسان * ولا يعطي الله له خلاصا * ولا
10 11 ثمن خلاص نفسه * تعب الى الابد * ويحيا الى الانقضاء * لانه لا يرى الهلاك * اذا يرى حكماء
12 يموتون * جاهل وغبي فهم يهلكان معا * يتركون غناهم لاخرين * وقبورهم تصير لهم بيوتا الى
13 الابد * ومساكنهم من جيل الى جيل * دعوا باسمائهم على ارضهم * انسان في كرامة ولا يعرفها *
14 اشبه البهائم التي لا تعلم وماثلها * هذه صارت عثرة لهم * وبعد هذا بافواههم يباركون *
15 * تركوا مثل غنم في الجحيم * والموت هو الذي يرعاهم * ويتسلط عليهم المستقيمون غدوة *
16 معونتهم تبلى في الجحيم * ومن مجدهم يسقطون * بل الله يخلص نفسي من ايدي
17 18 الجحيم * اذا اخذها * لا تخف اذا كان الرجل مستغنيا * ولا اذا كثر مجد بيته * فانه لا ينال
19 عند موته شيا * ولا ينزل معه الى الجحيم ما اقتنى * لان نفسه في حياته تبارك * يشكرك اذا
20 21 صنعت له الخير * ويبلغ من اعمار ابائه الى الغاية * ولا يعاين النور الى الابد * انسان في
كرامة ولا يفهمها * اشبه البهائم التي لا تعلم وماثلها * اللليلويا *

PSAL. XLVIII.
Filiis Choræ. Et num. vers. 40. 1

Audite hoc, O omnes gentes: auscul- 2
tate, O omnes habitatores terræ: Na- 3
ti terræ & filii hominum, divites ac pau-
peres simul. Os meum loquetur sapienter, 4
& meditatio cordis mei prudenter. Ad- 5
movebo proverbio auditum meum, & ag-
grediar exordium sermonis mei cum psal-
terio. Cur timebo in die malo cùm cir- 6
cundederint me inimici mei? Confiden- 7
tes in virtute sua, gloriantes in copia divi-
tiarũ suarũ? Frater haudquaquã redimet, 8
num redimet homo? neque dabit Deus illi
salutem. Neque pretium salutis animæ e- 9
jus. Laboravit in seculum, Et vivet in 10
finem: quia non videbit exitium Quando 11
videbit sapientes mori. Stultus & expers
mentis peribunt simul. Relinquent divitias
suas aliis, Et sepulchra eorum fient ipsis 12
domicilia in æternum, & habitationes eo-
rum à progenie in progeniem. Vocaverunt
nominibus suis terras suas. Homo qui in 13
honore est nec percipit eum, similis est ju-
mentis irrationabilibus, & par illis. Hoc 14
factum est scandalum ipsis, & post hoc
oribus suis benedicunt. Positi sunt velut 15
oves in inferno, & mors est quæ pascetur
eis; & dominabuntur eis recti in matuti-
no: auxilium eorum emarcuit in inferis,
& è gloria sua decident. Verùm Deus 16
liberabit animam meam de manibus infer-
ni quum susceperit eam. Ne timeas quan- 17
do homo fuerit dives, neque quando aucta
fuerit gloria domûs ejus. Non enim obti- 18
nebit in morte sua rem ullam, neque de-
scendet cum eo ad inferos quod possedit.
Quia anima ejus in vita ejus benedicit, 19
gratias agit tibi quando confers illi bene-
ficium. Et attinget ætates patrum suorum 20
ad summum: at non videbit lumen in
æternum. Homo qui in honore est nec 21
percipit eum, similis factus est jumentis
quæ non sapiunt, & exæquatus est eis;
Alleluja.

1 מזמור לאסף אל אלהים יהוה דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבאו:
2 מציון מכלל יפי אלהים הופיע:
3 יבא אלהינו ואל יחרש אש לפניו תאכל וסביביו נשערה מאד:
4 יקרא אל השמים מעל ואל הארץ לדין עמו:
5 אספו לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח:
6 ויגידו שמים צדקו כי אלהים שפט הוא סלה:
7 שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בך אלהים אלהיך אנכי:
8 לא על זבחיך אוכיחך ועולתיך לנגדי תמיד:
9 לא אקח מביתך פר ממכלאתיך עתודים:
10 כי לי כל חיתו יער בהמות בהררי אלף:
11 ידעתי כל עוף הרים וזיז שדי עמדי:
12 אם ארעב לא אמר לך כי לי תבל ומלאה:
13 האוכל בשר אבירים ודם עתודים אשתה:
14 זבח לאלהים תודה ושלם לעליון נדריך:
15 וקראני ביום צרה אחלצך ותכבדני:
16 ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פיך:
17 ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי אחריך:
18 אם ראית גנב ותרץ עמו ועם מנאפים חלקך:
19 פיך שלחת ברעה ולשונך תצמיד מרמה:
20 תשב באחיך תדבר בבן אמך תתן דפי:
21 אלה עשית והחרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך:
22 בינו נא זאת שכחי אלוה פן אטרף ואין מציל:
23 זבח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו בישע אלהים:

תרגום TARGUM.

1 תושבחתא על ידוי דאסף תקיפא אלהא יי מלל מן בראשית עירתא ונזר למעבד ארעא ממדנח שמשא עד מטלניה:
2 ושרוי בריית עלמא מציון ומתמן גמר שופריה אלהא יתגלי:
3 יימרון צדיקיא ביום דינא רבא ייתי אלהנא ולא ישתוק למעבד פורענות עמיה אשתא קדמוי תצלהב וחזור חזור ליה תיעוף עלעולא לחדא:
4 יקרא לאנגלי מרומא מלעיל ולצדיקי ארעא מלרע למתחה דין על עמיה:
5 כנושו לותי חסידי דגזרו קימי קימו אוריתי ואתעסקו בצלותא דמתילא לקורבנא:
6 ויחוון אנגלי מרומא זכותיה ארום אלהא דיינא הוא לעלמא:
7 שמע עמי ואמלל ישראל ואסהד בך אלהא אלהך אנא:
8 לא מטול דבחך דלא קרבתא קדמי בגלותא אנא מוכח לך ארום עלותך דקריבו אבהתך לקבלי תדירא:
9 לא קבלית מן אידך תורין מן עדרך ברחי:
10 ארום דילי כל חיות חורשא ועתידית לצדיקיא בגן עדן בעירייא דכין ותור בר דרעי בכל יומא בטורין אלפא:
11 גלין קדמי כל מיני עופא דפרחין באויר שמיא ותרנגול ברא דקרצולוי שרין בארעא ורישיה מטי בשמיא ממרנן קדמי:
12 אין ימטי זמן קרבנא תדירא דקריצתא לא אימר לך ארום דילי ארעא ומליה:
13 לא קבלית בשר נכסת פטימיא ודמא דברחי לא זריקו כהניא קדמי:
14 כבוש יצרא בישא ויתחשב קדם יי כנכסת תודתא ושלם לעלאה נדריך:
15 וצלי קדמי ביומא דעקתא אשזבנך ותיקרנני:
16 ולרשיעא דלא עבד תתובא ומצלי במרודא אמר יי מה לך למשתעי קימי ותיטול קימי עלי פומך:
17 ואנת סניתא מכסנותא דחכימיא וטלקתא פתגמי בתרך:
18 אין חמיתא גנבא והרהטתא בתרוי ועם גיופי שויתא חולקך:
19 פומך שלחתא למשתעי לישנא בישא ולישנך מדבקא למללא נכלא:
20 תתיב באחוך תמלל כדבותא בבר אמך תשוי דפיא:
21 אלין עובדין בישין עבדתא ואוריכית דתתוב חשבתא למהוי עד עלמין שלים אמרת בלבבך אהוי תקיף הי כמך אוכחנך בעלמא הדין ואסדר דין גהנם בעלמא דאתי קדמך:
22 אתבוננו כדון דא רשיעיא דשלין אלהא דלמא אתבר תוקפכון ולית משיזיב:
23 דדבח יצרא בישא היך קורבן תודתא יתחשב ליה ומוקיר לי ודי יעדי אורחא בישא אחמי ליה בפורקנא דיי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

PSAL. L. Hymnus per manum Asaph.

1 FOrtis Deus Dñs locut⁹ est à principio *canticū: & decrevit*, ut faceret terram, ab Oriente Solis, usq; ad Occasum ejus. 2 Et initium creationis seculi de Sion: & inde perfecta est pulchritudo ejus; Deus apparuit. 3 Dicent justi in die judicii magni: Veniet Deus noster, & non silebit ut faciat ultionem populi sui: ignis coram eo inflammabit, & in circuitu ejus sufflabit turbo vehementer. 4 Advocabit angelos excelsos supernè, & justos terræ infernè, ut diffundat judicium super populū suum. 5 Congregate mihi sanctos meos, qui pepigerunt pactum *meum*, & firmaverunt legem *meam*, & operam navarunt orationi, quæ similis est *oblationi*. 6 Narrabunt autem angeli excelsi puritatem ejus; quià Deus judex est in seculum. 7 *Audi* popule mi, & loquar; Israel, & testificabor tibi; Deus De⁹ tuus ego sum. 8 Non propter sacrificia tua, quæ non sacrificâsti mihi in captivitate, *ego* corripiam te; quia holocaustomata *tua*, quæ obtulerunt patres tui, coram me sunt jugiter. 9 Non accepi de manu tua boves, nec de gregib⁹ tuis hircos. 10 Quoniam mea est omnis fera sylvæ, & præparavi justis in horto delitiarū animalia munda & bovem *sylvestrem* pascentem quotidie in montibus mille. 11 Notæ sunt in conspectu meo cunctæ species avium, quæ volant in aëre cœlorum, & gall⁹ sylvestris *cuj⁹ pedes stant in terra, & caput ejus attingit cœlum*, cantat coram me. 12 Si venerit temp⁹ oblationis perpetuæ *matutinæ*, non dicam tibi; quoniā mea est terra & plenitudo ej⁹. 13 Non accepi carnem immolationis pinguium, & sanguinem hircorum non fuderunt sacerdotes coram me. 14 Reprime concupiscentiā pravam, & reputabitur coram Dño, sicut sacrificium confessionis: & redde Altissimo vota tua. 15 Et ora corā me; in die afflictionis liberabo te, ut honorē exhibeas mihi. 16 Impio autē qui non agit pœnitentiam, & orat in prævaricatione, dixit De⁹, Quid tibi ut enarres præcepta mea, & jures in nomine meo, assumasq; fœd⁹ meum in ore tuo? 17 Cùm tu oderis castigationem sapientium, & projeceris verba mea post te. 18 Si quando vidisti furē, tum cucurristi post eū, & cum scortatorib⁹ posuisti partem tuā. 19 Os tuum disposuisti ut loquatur lingua *mala*: & lingua tua sese applicat ad loquendū dolum. 20 *Sedebis* contra fratrē tuum; loquēris mendaciū: in filium matris tuæ pones opprobriū. 21 Has operationes malas operat⁹ es; ego verò expectavi quò te converteres: existimâsti permāsurū te in æternū *incolumē*: dixisti in corde tuo, Ero *fortis sicut tu*; arguam te in hoc mundo, & ordinabo judicium gehennæ in mundo futuro coram te. 22 Intelligite quæso hæc impii qui obliviscimini Dei, ne fortè conteram fortitudinem vestram, & non sit qui eripiat. 23 Qui mactaverit fomitem pravum, velut oblatio confessionis imputabitur ei: & honoranti me, & ei qui dissipaverit viam pravam, ostendam redemptionem *Domini*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

PSAL. L.

Dictus ab Asaph propheta de sacrificiis legalibus testamenti Mosis, deque cessatione eorum. Nos verò commonet, quòd nisi exequamur ejus mandata, erimus ei abominandi, eò quòd negligamus libros spirituales. Vers. 40.

1 DEus deorū Dominus locutus est, & vocavit terram ab ortu solis usque ad occasum ejus. 2 De Sion coronâ gloriosâ, Deus ostendit. 3 Veniet Deus & non silebit, & ignis devorabit ante illū, & circa ipsum inflammabitur valdé. 4 Vocabit cœlum desuper, & terram, ad judicandū populum suum. 5 Congregamini ad eum electi ejus, qui initis fœdus ej⁹ de sacrificio. 6 Patefacient cœli justitiam ejus, quoniam Deus est judex. * *Diapsalma.* * 7 Audi popule mi, & dicam tibi, & Israel te contestabor. Ego sum Deus, Deus tuus: 8 Non de sacrificis tuis reprehendā te, & hostiæ tuæ in conspectu meo sunt omni tempore. 9 Non accipiam de domo tua tauros, neque de grege tuo hœdos. 10 Siquidem meum est omne animal deserti, & bellua quæ est in montibus, ac boves. 11 Agnosco omne volatile cœli, & bestiæ campi mea est. 12 Si esuriā, non dicam tibi: nam meus est orbis cum plenitudine ejus. 13 Non comedo carnem juvencorum, & sanguinem hœdorum nequaquam bibo. 14 Sacrifica Deo gratiarū actionem, & persolve Altissimo vota tua. 15 Et invoca me in die tribulationis, & corroborabo te, & laudabis me. * *Diapsal.* * 16 Peccatori dicit Deus, Quid tibi & libris mandatorum meorum? Gestas enim pactum meum ore tuo: 17 Attamen tu odisti disciplinam meam, & abjecisti verba mea post te. 18 Si videbas furem, currebas cum eo: & cum adultero partem tuā ponebas. 19 Os tuum loquebatur malignitates, & lingua tua effabatur dolum. 20 Sedebas & meditabaris in fratrem tuum, & filium matris tuæ irridebas. 21 Hæc omnia fecisti, & tacui tibi. Existimâsti enim inique me similem tibi fore; Arguam te verò, atq; disponā ista corā te. 22 Intelligite hoc qui obliviscimini Deum, ne fortè frangat vos, & non sit qui eripiat. 23 Qui sacrificat laudem, ipse glorificabit me, & illic ostendam ei viam salutis ejus.

Versio VULG. LAT.

Psalmus Asaph. XLIX.

Deus deorum Dominus locutus est: &
vocavit terram, A Solis ortu usq; ad
2 occasum: Ex Sion species decoris ejus.
3 Deus manifestè veniet: Deus noster, &
non silebit. Ignis in conspectu ejus ex-
ardescet: & in circuitu ejus tempestas va-
4 lida. Advocabit cœlum desursum, & ter-
ram discernere populum suum. Congre-
5 gate illi sanctos ejus: qui ordinant
6 testamentum ejus super sacrificia. Et an-
nuntiabunt cœli justitiam ejus: quoniam
7 Deus judex est. Audi populus meus, &
loquar; Israel, & testificabor tibi: Deus,
8 Deus tuus ego sum. Non in sacrificiis tuis
arguam te: holocausta autem tua in con-
9 spectu meo sunt semper. Non accipiam
de domo tua vitulos, neque de gregibus
10 tuis hircos. Quoniam meæ sunt omnes
feræ sylvarum, jumenta in montibus &
11 boves. Cognovi omnia volatilia cœli: &
12 pulchritudo agri mecum est. Si esuriero,
non dicam tibi: meus est enim orbis ter-
13 ræ, & plenitudo ejus. Numquid manduca-
bo carnes taurorum? aut sanguinem hir-
14 corum potabo? Immola Deo sacrificium
15 laudis: & redde Altissimo vota tua. Et in-
voca me in die tribulationis: eruam te,
16 & honorificabis me. Peccatori autem
dixit Deus; Quarè tu enarras justitias
meas, & assumis testamentum meum per
17 os tuum? Tu verò odisti disciplinam: &
18 projecisti sermones meos retrorsum. Si
videbas furem, currebas cum eo: & cum
19 adulteris portionem tuam ponebas. Os
tuum abundavit malitiâ: & lingua tua
20 concinnabat dolos. Sedens adversùs fra-
trem tuum loquebaris, & adversùs fili-
21 um matris tuæ ponebas scandalum: Hæc
fecisti, & tacui. Existimâsti iniquè quòd
ero tui similis: arguam te, & statuam con-
22 tra faciem tuam. Intelligite hæc qui ob-
liviscimini Deum: nequando rapiat, &
23 non sit qui eripiat. Sacrificium laudis ho-
norificabit me, & illic iter, quo ostendam
illi salutare Dei.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 (α) Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. μθʹ.
† Θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν
γῆν. † ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου (β) μέχρι δυ-
2 σμῶν, † Ἐκ Σιὼν ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐ-
3 τοῦ. † Ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, † ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ
παρασιωπήσεται· † πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καυθήσεται,
4 † καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταιγὶς σφόδρα. † Προσκαλέ-
σεται τὸν οὐρανὸν ἄνω, † καὶ τὴν γῆν (γ) διακρῖναι
5 τὸν λαὸν αὐτοῦ. † Συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ,
† τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις.
6 † Καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ,
7 † ὅτι θεὸς κριτής (δ) ἐστιν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἄκουσον
λαός μου καὶ λαλήσω σοι, † Ἰσραήλ, καὶ διαμαρ-
8 τύρομαί σοι, † ὁ θεὸς ὁ θεός σου εἰμὶ ἐγώ. † Οὐκ
ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε, † τὰ δὲ ὁλοκαυτώ-
9 ματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. † Οὐ δέξο-
μαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους, † οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου
10 (ε) χιμάρους. † Ὅτι ἐμά ἐστι πάντα τὰ θηρία τοῦ
11 (ζ) δρυμοῦ, † κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ βόες. † Ἔγνω-
κα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, † καὶ ὡραιότης ἀ-
12 γροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστιν. † Ἐὰν πεινάσω, οὐ μή σοι εἴ-
πω, † ἐμὴ γάρ ἐστιν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐ-
13 τῆς. † Μὴ φάγομαι κρέα ταύρων, † ἢ αἷμα τράγων
14 πίομαι; † Θῦσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως, † καὶ
15 ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχάς σου. † Καὶ ἐπικάλε-
σαί με ἐν ἡμέρᾳ (η) θλίψεως, † καὶ ἐξελοῦμαί σε,
16 καὶ δοξάσεις με. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Τῷ δὲ ἁμαρτω-
λῷ εἶπεν ὁ θεός, † Ἵνα τί σὺ (θ) διηγῇ τὰ δικαι-
ώματά μου, † καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ
17 στόματός σου; † Σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν, † καὶ (ι)
18 ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω. † Εἰ ἐθε-
ώρεις κλέπτην, συνέτρεχες αὐτῷ, † καὶ μετὰ μοιχῶν
19 τὴν μερίδα σου ἐτίθεις. † Τὸ στόμα σου ἐπλεόνασε
κακίαν, † καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκε δολιότητα.
20 Καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις, καὶ κατὰ τοῦ
21 υἱοῦ τῆς μητρός σου ἐτίθεις σκάνδαλον. Ταῦτα ἐποίη-
σας, καὶ ἐσίγησα, ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί
σοι ὅμοιος· ἐλέγξω σε, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσω-
22 πόν σου. Σύνετε δὴ ταῦτα οἱ ἐπιλανθανόμενοι τοῦ
23 θεοῦ, μήποτε ἁρπάσῃ, καὶ μὴ ᾖ ὁ ῥυόμενος. Θυσία
αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ἣν δείξω αὐτῷ
τὸ σωτήριον θεοῦ.

MS.A. (α) Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) καὶ μέχρι (γ) τοῦ διακρῖναι (δ) ἐστιν. Ἄκουσον (ε) χειμάρρους. (ζ) ἀγροῦ, (η) θλίψεώς σου, καὶ (θ) ἐκδιηγῇ (ι) ἐξέβαλλες Desunt in MS. A. à vers. 19. hujus 49. Psalmi, usq; ad partem vers. 11. Psal. 79. intermedia omnia.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

[a] Psalmus ipsi Asaph. XLIX.
1 Deus (a) deorum Dominus
locutus est: et vocavit ter-
ram. 2 A Solis ortu, usque ad oc-
casum: Ex Sion species decoris e-
jus. 3 Deus manifestè veniet, Deus
noster, & non silebit. 4 Ignis in
conspectu ejus ardebit, & in cir-
cuitu ejus (b) tempestas valida.
5 Advocabit cœlum sursum, &
terram discernere populum suum.
6 Congregate illi (c) sanctos ejus,
qui [b] disponunt testamentum e-
jus super sacrificia. 7 Et annun-
tiabunt cœli justitiam ejus, quo-
niam Deus judex est. DIAPSAL-
MA. 8 Audi populus meus, &
loquar tibi: Israel, et testificabor
tibi. Deus, Deus tuus ego sum.
9 Non in sacrificiis tuis arguã te:
holocausta autem tua in conspectu
meo sunt semper. 10 Non acci-
piam de domo tua vitulos, neque
de gregib' tuis (d) hircos. 11 Quo-
niam meæ sunt omnes bestiæ (e)
sylvæ, pecora in montibus, & bo-
ves. 12 Cognovi omnia volatilia
cœli: & species agri mecum est.
13 Si esuriero, non [c] dicam tibi:
meus est enim [d] orbis terræ, &
plenitudo ejus. 14 Numquid man-
ducabo carnes taurorum? aut san-
guinem hircorum potabo? 15 Im-
mola Deo sacrificium laudis: &
redde Altissimo (f) vota tua. 16 Et
invoca me in die (g) [e] tribula-
tionis: & eruam te; & honori-
ficabis me. (h) DIAPSALMA.
17 Peccatori autem dixit Deus;
Quarè tu enarras justitias meas,
et assumis testamentum meum per
os tuum? 18 Tu verò odisti [f]
disciplinam, & projecisti sermo-
nes meos retrorsum. 19 Si vide-
bas furem; currebas cum eo: &
cum (i) adulteris portionem tuam
ponebas. 20 Os tuum abundavit
malitiâ: & lingua tua (k) con-
cinnabat dolositatem. 21 Sedens
adversùs fratrem tuum (l) loque-
baris: & adversùs filium matris
tuæ ponebas scandalum. Hæc fe-
cisti, & [g] tacui: 22 (m) [h]
suspicatus es iniquitatem, quòd
ero tibi similis. Arguam te, & (n)
statuam contra faciem tuam.
23 Intelligite utique hæc [i] qui obliviscimini Deum: ne quando (o) rapiat, & non 22
sit, qui eripiat. 24 (p) Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter, quo ostendam 23
illi salutare (q) Dei.

Versio ÆTHIOPICA.

1 ፍጻሜ፡ዘደቂቀ፡ቆሬ፡መዝሙር፡ዘአሳፍ፡፡
ሀሀ አምላከ፡ አማልክት፡ እግዚአብሔር፡ 1
ነበበ፡ ወጸውዓ፡ ለምድር፡፡=፡ እምሠረ 2
2 ቀ፡ፀሐይ፡እስከ፡ዐረብ፡፡ወእምጽዮን፡ሥነ፡
3 ስብሐቲሁ፡፡=፡ እግዚአብሔርሰ፡ገሃደ፡ይ 3
መጽእ ፡፡ ወአምላክነሂ ፡ ኢያረምም፡፡=፡
እሳት ፡ ይነድድ ፡ ቅድሜሁ፡፡ወአውሎ፡ዓ 4
ውሎ፡ብዙኅ፡፡=፡ ይጼውዖ፡ ለሰማይ፡በላ 5
4 ዕሉ፡፡ወለምድርኒ ፡ ከመ ፡ ይኰንን ፡ ሕዝ
5 ቦ፡፡=፡ አስተጋብኡ፡ሎቱ፡ጻድቃኒሁ፡፡እለ፡ 6
ይገብሩ፡ መሥዋዕተ፡ ዘበሕጉ፡፡=፡ ይነግ 7
6 ሩ፡ሰማያት፡ ጽድቀ፡ዚአሁ፡፡እስመ፡ እግዚ
አብሔር ፡ መኰንን፡ ውእቱ፡፡=፡ ስምዑ፡ 8
7 ሕዝብየ፡ ወእነግርከ፡፡ወእስራኤል፡ ለስም
ዕ፡ለከ፡፡አምላክከሰ፡ አምላክ፡ አነ ፡ ውእ
ቱ፡፡=፡ አኮ፡በእንተ፡መሥዋዕትከ፡ ዘእዘ 9
8 ለፍከ፡፡ወቍርባንከኒ፡ ቅድሜየ ፡ ውእቱ፡በ
ኵሉ፡ጊዜ፡፡=፡ ኢይነሥእ፡እልህምተ፡እ 10
9 ምቤትከ፡፡ወኢሐራጊተ፡ እምርዓትከ፡፡=፡
10 እስመ፡ዚአየ ፡ ውእቱ፡ ኵሉ፡ አራዊት፡ዘገ 11
ደም፡፡እንስሳ፡ገደም፡ወእልህምት፡፡=፡ ወ 12
አእመር ፡ኵሎ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ፡፡ወሠናየ፡
11 ገደምኒ፡ሀቤየ፡ሀሎ፡፡=፡ እመኒ፡ርኅብኩ፡ 13
12 ወኢይብለከ፡፡እስመ ፡ ዚአየ ፡ ውእቱ፡ ኵ
ሉ፡ዓለም፡ በምልኡ፡፡=፡ ኢይበልዕ፡ ሥ 14
13 ጋ፡ላህም፡ ወኢይሰቲ፡ ደመ፡ጠሊ፡፡=፡ ሡ 15
ዕ፡ለእግዚአብሔር፡መሥዋዕተ፡ስብሐት፡፡
14 ወሀብ፡ ለልዑል፡ ጸሎተከ፡፡=፡ ትጼውዐኒ፡ 16
በዕለተ፡ መንደቤከ፡ አድኅነከ ፡ ወተአኵተ
15 ኒ፡፡=፡ወለኃጥእሰ፡ይቤሎ፡እግዚአብሔር፡፡ 17
ለምንት፡ ለከ፡ ትነግር፡ሕግየ፡፡ወትነሥእ፡
በአፉከ፡ሠርዐትየ፡፡=፡ ወአንተሰ ፡ ጸላእ 18
16 ከ፡ ተግሣጽየ፡፡ወአግባእከ ፡ ድኅሬከ ፡ ቃል
የ፡፡=፡ ወእመኒ፡ ርኢከ፡ ሰራቄ፡ ትረውጽ፡ 19
17 መስሌሁ፡፡ወረሰይከ፡ መክፈልተከ፡ መስለ፡
ዘማውያን፡፡=፡ አፉከ፡አብዝኃ፡ለእኪት፡፡ 20
18 ወልሳንከ፡ ጸፈረ፡ ለኅብል፡፡=፡ ትነብር፡ወ 21
ተሐምዮ፡ ለእኁከ፡፡ወአንበርከ ፡ ዕቅፍተ፡
ለወልደ፡እምከ፡፡ዝንተ፡ ገበርከ ፡ አርመም
19 ኩ፡ለከ፡፡=፡ ኢይመስለከኑ፡ ኃጢአት ፡ ሐዘ 22
20 ብከኑ፡እኩን፡ ከማከ፡፡እዛለፍከኑ ፡ ወአቁ
ም፡ቅድመ፡ገጽከ፡፡=፡ ለብዉ፡ዝንተ፡ኵ 23
ልክሙ፡ እለ፡ትረስዕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡
21 ወእመአኮ ፡ ይመስጥ ፡ ወአልቦ ፡ ዘያድኅ
ን፡፡=፡ መሥዋዕተ፡ክብርት፡ ትሴብሐኒ፡፡ 24
ህየ፡ፍኖት፡እንተ፡ባቲ፡ አርእየ፡ አድኅኖቶ፡
ለእግዚአብሔር፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. XLIX. [a] In finem filiis Core, Psalmus [b] faciunt sacrificia quæ in lege ejus: [c] te exposcam: [d] totus orbis: [e] tribulationis tuæ: [f] disciplinam meam, [g] tacui tibi: [h] Invitastine peccatum? an putas, quod ero [i] vos omnes qui

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور التاسع والاربعون * لاصاف * وهو مر * استيكن *
2 اله الالهة الرب يتكلم * ودعا الارض من مشارق الشمس الي مغاربها * في صهيون جمال بهائه *
3 4 * الله ياتي ظاهرا * والهنا لا يغفل * النار تتقد امامه * وحولها عاصف جدا * يدعو السماء من
5 فوق * والارض الي محاكمة شعبه * اجمعوا اليه يا قديسيه * الواضعين عهده علي الذبائح
6 7 * والسموات تخبر بعدله * لان الله هو الديان * اسمع يا شعبي لاتكلم معك * ويا اسرائيل لاشهد
8 9 عليك * انا هو الله الهك * لست اوبخك علي ذبائحك * محرقاتك امامي في كل حين * لا اقبل
10 عجولا من بيتك * ولا جداء من قطعانك * لان لي جميع وحوش البرية * بهائم الجبال والبقر
11 12 * وجميع طيور السماء اعرفها * ومعي بهاء الحقول * ان جعت فلا اقول لك لان لي المسكونة
13 14 عليها * هل اكل لحم الثيران واشرب دم المعز * اذبح لله ذبيحة التسبيح واوف للعلي نذورك *
15 16 * اصرخ الي في يوم شدتك فانقذك وتمجدني * قال الله للخاطي لماذا انت تخبر بعدلي وتاخذ
17 18 بفيك عهدي * وانت ابغضت ادبي واطرحت وراءك كلامي * ان رايت سارقا سعيت معه ومع
19 20 الفاسقين جعلت نصيبك * فمك اكثر في الشر لسانك ينطق بالغش * انت جالس تتكلم
21 في اخيك * وابن امك تركت له معثرا * صنعت هذه وكففت عنك * اظننت ايها الاثيم اني
22 اكون مثلك * كلا وساوبخك واقيمهن امام وجهك * افهموا هذه ايها الناسون الله لئلا
23 تخطفوا وليس من يخلص * ذبيحة التسبيح تمجدني * وهناك اريك سبيل خلاص الله * الليلويا *

PSAL. XLIX.
Asaphi. Vers. 47. 1
Deus deorum Dominus loquetur, &
advocavit terram ab ortibus solis ad
occasus ejus. In Sion pulchritudo decoris 2
ejus. Deus veniet aperte, & Deus noster 3
non negliget: ignis exardescet ante eum,
circundatus tempestate validâ. Vocabit 4
cœlum desuper, et terram ad judicandum
populum suum. Congregamini ad eum, O 5
Sancti ejus, ponentes testamentum ejus su-
per sacrificia. Et cœli narrabunt justiti- 6
am ejus, quoniam Deus est judex. Audi, 7
O popule mi, ut alloquar te, & O Israel,
ut obtester contra te. Ego sum Deus, De-
us tuus. Non reprehendam te de sacrifi- 8
ciis tuis, holocausta tua in conspectu meo
sunt in omni tempore. Non accipiam abs vi- 9
tulos de domo tua, neque hædos de gregi-
bus tuis. Quoniam meæ sunt omnes bel- 10
luæ deserti, animalia montium, et boves:
Omnésque volucres cœli cognosco, & me- 11
cum est decus agrorum. Si esuriero, non 12
dicam tibi: quoniam mihi est orbis cum
plenitudine ejus. Num manduco carnem 13
taurorum, & bibo sanguinem caprarum?
Sacrifica Deo sacrificium laudis, & per- 14
solve Altissimo vota tua. Clama ad me in 15
die tribulationis tuæ, & redimam te, &
glorificabis me. Dixit Deus peccatori, 16
Quarè tu enarras æquitatem meam, &
accipis ore tuo pactum meum: Et tu odi- 17
sti disciplinam meam, & projecisti retro
te verba mea? Si vidisti furem, negotia- 18
tus es cum eo, & cum scelestis constituisti
partem tuam: Os tuum profudit malum, 19
lingua tua profert dolum: Tu sedens ob- 20
loqueris in fratrem tuum, & filio matris
tuæ posuisti offendiculum. Fecisti hoc, 21
& contraxi me à te: existimâsti, O ini-
que, fore me tui similem. Haudquaquam,
sed arguam te, & statuam ea ante faci-
em tuam. Intelligite hæc, O obliviscentes 22
Deum, ut ne rapiamini & non sit qui sal-
vet. Sacrificium laudis glorificabit me, 23
& illic ostendam tibi viam salutis Dei.
Alleluja.

תהלים : נא נב

PSAL. LI. נא

1 quando : propheta Nathan eum ad veniendo In .David ipsi cantus Victori
2 למנצח מזמור לדוד: בבוא־אליו נתן הנביא כאשר־
: tuam misericordiam secundùm Deus mei Miserere .Sebah---Bath ad intravit
3 בא אל־בת־שבע: חנני אלהים כחסדך
Multiplica .meas prævaricationes dele tuarum miserationum multitudinem secundū
4 כרב רחמיך מחה פשעי: הרבה
meas prævaricationes Quoniam .me munda meo peccato à &;mea iniquitate ab me lava
5 כבסני מעוני ומחטאתי טהרני: כי־פשעי
,peccavi tibi soli , Tibi .semper me coram meum peccatum &;cognosco ego
6 אני אדע וחטאתי נגדי תמיד: לך לבדך חטאתי
.te judicando in sis mundus ,te loquendo in sis justus ut ,feci tuis oculis in malum &
והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך:
veritatem Ecce .mea mater me calefecit peccato in & ;sum formatus iniquitate in Ecce
7 8 הן־בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אמי: הן־אמת
me peccato à Purificabis .me facies scire sapientiam absconso in & : renibus in voluisti
9 חפצת בטחות ובסתם חכמה תודיעני: תחטאני
me facies Audire .dealbabor nive præ & ,me lavabis : mundabor & ,hyssopo in
10 באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין: תשמיעני
tuas facies Absconde .contrivisti ,ossa exultabunt : lætitiam & ,gaudium
11 ששון ושמחה תגלנה עצמות דכית: הסתר פניך
;Deus mihi crea mundum Cor .dele meas iniquitates omnes &;meis peccatis à
12 מחטאי וכל־עונתי מחה: לב טהור ברא־לי אלהים
spiritum &;tuis faciebus à me projicias Ne .meo interiori in innova rectum spiritum &
13 ורוח נכון חדש בקרבי: אל־תשליכני מלפניך ורוח
spiritu & ;tuæ salutis gaudium mihi Redde .me à capias ne tuæ sanctitatis
14 קדשך אל־תקח ממני: השיבה לי ששון ישעך ורוח
te ad peccatores & : tuas vias prævaricatores Docebo .me fulcies voluntario
15 נדיבה תסמכני: אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך
laudabit : meæ salutis Deus ,Deus sanguinibus de me Erue .convertentur
16 ישובו: הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרנן
annunciabit meum os & ;aperies mea labia Domine .tuam justitiam mea lingua
17 לשוני צדקתך: אדני שפתי תפתח ופי יגיד
non ascensionem : darem & ,sacrificium voles non Quoniam .tuam laudem
18 תהלתך: כי לא־תחפץ זבח ואתנה עולה לא
confractum & ,contritum cor : contritus spiritus Dei Sacrificia .acceptabis
19 תרצה: זבחי אלהים רוח נשברה לב־נשבר ונדכה
muros ædificabis : Sion ipsi tua voluntate in fac Bene .despicies non Deus
20 אלהים לא תבזה: היטיבה ברצונך את־ציון תבנה חומות
tunc : holocaustum & ,ascensionem ,justitiæ sacrificia voles Tunc .Jerusalaim
21 ירושלם: אז תחפץ זבחי־צדק עולה וכליל אז
juvencos tuum altare super facient ascendere
יעלו על־מזבחך פרים:

PSAL. LII. נב

,Saul ipsi nunciavit & ;Edomæum Doegh veniendo In .David ipsi Mafchil Victori
1 2 למנצח משכיל לדוד: בבוא דואג האדמי ויגד לשאול
.Achimelech domum in David Venit : ei dixit &
ויאמר לו בא דוד אל־בית אחימלך:

תרגום Targum

נא

1 2 לשבחא תשבחתא לדוד: כד אתא לותיה נתן
3 נביא כד שמש עם בת שבע: חוס עלי יי היך
טיבותך היך סגיעות רחמך שבוק מרודי:
4 סגעא תחורנני מן עויתי ומן חובי תדכי יתי:
5 ארום מרודי קדמי גלין וחובי לקבלי תדירא:
6 קדמך בלחודך חבית ודביש קדמך עבדית מן
בגלל דתזכי יתי במללותך תברור יתי כד תדין:
7 הא בעויא אתילידית ובחובא עברת מני אמי:
8 הא קושטא רעיתא בכולין ובטמור לבא
9 חוכמתא תהודענני: תדי עלי היך כהנא דמדי
באובא על מסאבא מוי אדיותא מן קטם תורתא
10 ואדכי תסחנני ומן תלגא אתחור: תבשרנני
חדוא ואדיצותא תביען תושבחתא איבריא
11 דשפיתא: סליק אפך מן חובי וכל עויתי מחי:
12 לב בריר ברי לי אלהא ורוח מכון בדחלתך
13 חדית בגוי: לא תטלוק יתי מן קדמך ורוח
14 נבואת קודשך לא תסלק מני: אתיב לי אוריתך
למדוץ בפורקנך ורוח נבואה תסמכנני:
15 אאליף למרודיא ארחתך וחיביא קדמך יתובון:
16 פצי יתי מדין קטול יי אלהי פורקני תביע לישני
17 צדקתך: יי ספותי פתח באוריתא ופומי יתני
18 תושבחתך: ארום לא תצבי נכסת קודשא ואתן
19 עלתא לא תתרעי: נכסת קודשא דאלהא נפשא
מתברא לב תביר ושפי אלהא לא תבסור:
20 אוטיב ברעותך ית ציון תשכלל שורי ירושלם:
21 בכן תצבי דבחין דצדקתא עלתא ונמיר הבכן
יסקון כהניא על מדבחך תורין:

נב

1 לשבחא על שכלא טבא על ידוי דדוד: כד
2 אתי דואג אדומאה ותני לשאול ואמר ליה
אתא דוד לבית אחימלך:

Paraph. Chald. Vers. Lat.

PSAL. LI.

Ad laudandum hymnus Davidi. Quando venit ad eum Nathan propheta quando miscuit se cum Bathsabah.

Miserere mei Deus secundùm benignitatem tuam: secundùm multitudinem miserationum tuarum, remitte prævaricationes meas. Admodum lavabis me ab iniquitatibus meis, & à culpa mea mundabis me. Quoniam scelera mea coram me manifesta sunt: & peccatum meum in conspectu meo semper. Coram te solo peccavi, & malum hoc coram te feci, propterea mundabis me cùm locutus fueris; purum reddes me cùm judicaveris. Ecce in *iniquitate genitus sum*, & in peccato *impragnata est* de me mater mea. Ecce veritatem voluisti in renibus: & in abscondito cordis sapientiam docebis me. Infundes super me sicut sacerdos, qui profundit cum hyssopo super immundum aquas aspersionis de cinere vaccæ, & mundus ero: lavabis me, & plusquam nix candidus fiam. *Annunciabis mihi* gaudium & lætitiam, & personabunt laudem ossa quæ confregisti. Amove faciem tuam à peccatis meis, & cunctas iniquitates meas expunge. Cor mundum crea mihi Deus, & spiritum rectum in timore tuo renova in *intimo* meo. Ne projicias me à præsentia tua, & spiritum propheticum sanctitatis tuæ ne auferas à me. Converte ad me legem tuam ut gaudeam in redemptione tua, & spiritu *prophetico* confortabis me. Docebo scelestos vias tuas, & impii coram te convertentur. Libera me de judicio interfectionis Domine Deus meus *redemptio mea*: stillabit lingua mea *justitiam tuam*. Domine labia mea aperi in lege: & os meum annunciabit laudem tuam. Quoniam non optabis sacrificia sancta: holocaustum quoque si dedero, non voles. Sacrificia sancta Dei anima contrita, cor contritum & concussum Deus non despicies. Fac benignè in voluntate tua cum Sion: ædificabis muros Jerusalem. Tunc acceptabis *sacrificia* justitiæ, oblationem *& holocaustum*; tunc ponent sacerdotes super altare tuum vitulos.

PSAL. LII.

Ad laudandum in intellectu bono per manus Davidis: Quando accessit Doeg Idumæus & nunciavit Sauli, & dixit ei: Venit David in domum Achimelech.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܢܐ *
1 * ܕܕܘܝܕ. ܟܕ ܚܛܐ ܘܩܛܠܗ ܠܐܘܪܝܐ. * ܠܢ ܕܝܢ
2 3 ܡܬܚܘܝܐ ܡܠܦܢܘܬܐ ܘܬܘܕܝܬܐ. ܦܘܩܕܐ ܡܐ. * ܪܚܡ ܥܠܝ ܐܠܗܐ ܐܝܟ
4 ܛܝܒܘܬܟ: ܘܐܝܟ ܣܘܓܐܐ ܕܪܚܡܝܟ ܥܛܝ ܣܟܠܘܬܝ. * ܐܣܓܝ ܐܚܠܢܝ ܡܢ ܥܘܠܝ: ܘܡܢ
5 6 ܚܛܗܝ ܕܟܝܢܝ. * ܡܛܠ ܕܣܟܠܘܬܝ ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ: ܘܚܛܗܝ ܠܘܩܒܠܝ ܐܢܘܢ ܒܟܠܙܒܢ. * ܠܟ
ܒܠܚܘܕܝܟ ܚܛܝܬ: ܘܒܝܫܬܐ ܩܕܡܝܟ ܥܒܕܬ. ܡܛܠ ܕܬܙܕܕܩ ܒܡܠܬܟ ܘܬܙܟܐ ܒܕܝܢܝܟ:
7 8 * ܡܛܠ ܕܒܥܘܠܐ ܐܬܒܛܢܬ ܘܒܚܛܗܐ ܒܛܢܬܢܝ ܐܡܝ: * ܐܢܬ ܕܝܢ ܟܐܢܘܬܐ ܪܚܡܬ.
9 ܘܟܣܝܬܐ ܕܚܟܡܬܟ ܐܘܕܥܬܢܝ: * ܪܣ ܥܠܝ ܒܙܘܦܐ ܘܐܬܕܟܐ. ܬܚܠܠܢܝ ܒܗ ܘܡܢ ܬܠܓܐ
10 11 ܐܚܘܪ: * ܐܣܒܥܝܢܝ ܒܒܣܝܡܘܬܟ ܘܒܚܕܘܬܟ. ܘܢܕܘܨܢ ܓܪܡܝ ܡܟܝܟܐ: * ܐܗܦܟ ܐܦܝܟ
12 ܡܢ ܚܛܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܣܟܠܘܬܝ ܥܛܝ: * ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܒܪܝ ܒܝ ܐܠܗܐ. ܘܪܘܚܐ ܬܪܝܨܬܐ
13 14 ܚܕܬ ܒܓܘܝ: * ܠܐ ܬܫܕܝܢܝ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܪܘܚܟ ܩܕܝܫܬܐ ܠܐ ܬܫܩܘܠ ܡܢܝ: * ܐܠܐ ܐܦܢܐ ܠܝ
15 ܒܣܝܡܘܬܟ ܘܦܘܪܩܢܟ. ܘܪܘܚܟ ܡܫܒܚܬܐ ܬܣܡܟܢܝ: * ܐܠܦ ܠܥܘܠܐ ܐܘܪܚܬܟ. ܘܚܛܝܐ
16 ܠܘܬܟ ܢܬܦܢܘܢ. * ܦܨܢܝ ܡܢ ܕܡܐ ܐܠܗܐ ܐܠܗܐ ܕܦܘܪܩܢܝ. ܘܬܫܒܚ ܠܫܢܝ
17 18 ܙܕܝܩܘܬܟ: * ܡܪܝܐ ܦܬܚ ܠܝ ܣܦܘܬܝ. ܘܦܘܡܝ ܢܫܒܚ ܬܫܒܚܬܟ: * ܡܛܠ ܕܠܐ ܨܒܝܬ
19 ܒܕܒܚܐ. ܘܠܐ ܒܥܠܘܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ ܡܬܪܥܐ ܐܢܬ: * ܕܒܚܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܡܟܝܟܬܐ. ܠܒܐ
20 ܬܒܝܪܐ ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܛ: * ܐܛܐܒ ܒܨܒܝܢܟ ܠܨܗܝܘܢ. ܘܒܢܝ ܫܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ:
21 * ܗܝܕܝܢ ܬܨܒܐ ܒܕܒܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܘܒܥܠܘܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ ܗܝܕܝܢ ܢܣܩܘܢ ܬܘܪܐ ܥܠ ܡܕܒܚܟ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܢܒ *
1 2 * ܕܕܘܝܕ. ܡܟܣ ܒܗ ܒܟܠ ܙܢ ܒܝܫܐ: * ܘܡܘܕܥ ܥܩܪܗ ܦܘܩܕܐ ܝܐ.

PSAL. LI.

Davidis. Quum peccavit & occidit Uriam. Nobis autem significatur documentum, & confessio. Vers. 41.

Miserere mei Deus secundùm bonitatem tuam, & secundùm multitudinem miserationum tuarū dele peccata mea. Multiplica lavare me ab iniquitate mea, & à peccatis meis munda me. Quoniam deliria mea ego novi, & peccata mea ex adverso mihi sunt omni tempore. In te solum peccavi, & mala coram te feci; quoniam justificaberis in verbo tuo, & vinces in judiciis tuis. Quoniam in iniquitate conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea. Tu autem æquitatem dilexisti, & abscondita sapientiæ tuæ nota fecisti mihi. Asperge me hyssopo & mundabor: lava me eâdem, & nive candidior ero. Satia me voluptate tuâ & lætitiâ tuâ, & gaudebunt ossa mea humilia. Averte faciem tuā à peccatis meis, & omnes stultitias meas dele. Cor mundū crea in me Deus, & spiritum rectum innova intra me. Ne projicias me à conspectu tuo, & spiritum tuum sanctum ne sumas à me. Sed restitue mihi suavitatem tuā & salutem tuā, & spiritus tu⁹ gloriosus fulciat me. Ut doceam iniquos viam tuā, & peccatores ad te convertantur. Libera me à sanguine Deus meus, Deus salutis meæ: & laudabit lingua mea justitiam tuam. Domine aperi mihi labia mea, & os meū canet laudes tuas. Quoniam non delectaris sacrificiis, neque holocaustis perfectis placaris. Sacrificia Deo, spiritus est humilis: cor contritum Deus non despicit. Benefac ex beneplacito tuo Sioni, & ædifica muros Jerusalem. Tum oblectaberis sacrificiis justitiæ, holocaustis perfectis: tunc ascendent boves super aram tuam.

PSAL. LII.

Davidis. Arguit in eo omnes mores pravos. Et docet extirpationem eorum. Vers. 11.

Versio VULG. LAT.

1 In finem, Psalmus David,
2 Cùm venit ad eum Nathan Propheta,
quando intravit ad Bethsabee.
(2. Reg. 12.) L.

3 Miserere mei, Deus, secundùm magnam misericordiam tuam: Et se-
cundùm multitudinem miserationum tu-
arum, dele iniquitatem meam. Ampliùs
4 lava me ab iniquitate mea: & à peccato
meo munda me. Quoniam iniquitatem
5 meam ego cognosco: & peccatum meum
contra me est semper. Tibi soli peccavi,
6 & malum coram te feci: ut justificeris in
sermonibus tuis, & vincas cùm judicaris.
Ecce enim in iniquitatibus conceptus
7 sum: & in peccatis concepit me mater
8 mea. Ecce enim veritatem dilexisti: in-
certa & occulta sapientiæ tuæ manife-
9 stasti mihi. Asperges me hyssopo, & mun-
dabor: lavabis me, & super nivem de-
10 albabor. Auditui meo dabis gaudium &
lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.
11 Averte faciem tuam à peccatis meis: &
12 omnes iniquitates meas dele. Cor mun-
dum crea in me, Deus: & spiritum re-
ctum innova in visceribus meis. Ne pro-
13 jicias me à facie tua: & spiritum sanctum
tuum ne auferas à me. Redde mihi læti-
14 tiam salutaris tui: & spiritu principali
confirma me. Docebo iniquos vias tu-
15 as: & impii ad te convertentur. Libera
16 me de sanguinibus, Deus, Deus salutis
meæ: & exultabit lingua mea justitiam
17 tuam. Domine, labia mea aperies: &
os meum annuntiabit laudem tuam.
18 Quoniam si voluisses sacrificium, dedis-
sem utique: holocaustis non delectabe-
19 ris. Sacrificium Deo spiritus contribu-
latus: cor contritum & humiliatum, De-
20 us, non despicies. Benignè fac, Domine,
in bonâ voluntate tua Sion, ut ædificen-
21 tur muri Jerusalem. Tunc acceptabis
sacrificium justitiæ, oblationes, & holo-
causta: tunc imponent super altare tu-
um vitulos.

1 In finem, intellectûs David,
2 Cùm venit Döeg Idumæus, & nuntiavit
Sauli; Venit David in domum Achi-
melech. (1. Reg. 21. 9.) LI.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, Ἐν τῷ ἐλ-
2 θεῖν πρὸς αὐτὸν Νάθαν τὸν προφήτην,
ἡνίκα εἰσῆλθε πρὸς Βηρσαβεέ. ν΄.

3 Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, καὶ κατὰ
τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀ-
4 νόμημά μου. Ἐπὶ πλεῖον πλῦνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας
5 μου, καὶ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας μου καθάρισόν με. Ὅτι
τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐν-
6 ώπιόν μου ἐστὶ διαπαντός. Σοὶ μόνῳ ἥμαρτον, καὶ
τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα· ὅπως ἂν δικαι-
ωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνε-
7 σθαί σε. Ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν
8 ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου. Ἰδοὺ γὰρ ἀλή-
θειαν ἠγάπησας, τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σο-
9 φίας σου ἐδήλωσάς μοι. Ῥαντιεῖς με ὑσσώπῳ καὶ
καθαρισθήσομαι, πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευ-
10 κανθήσομαι. Ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφρο-
11 σύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπεινωμένα. Ἀπό-
στρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου, καὶ πά-
12 σας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν καθα-
ρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς, καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγ-
13 καίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀπορρίψῃς με
ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ
14 ἀντανέλῃς ἀπ᾽ ἐμοῦ. Ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλία-
σιν τοῦ σωτηρίου σου, καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στή-
15 ριξόν με. Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς σου, καὶ ἀσε-
16 βεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσι. Ῥῦσαί με ἐξ αἱμάτων
ὁ Θεὸς, ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἀγαλλιάσεται ἡ
17 γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. Κύριε τὰ χείλη
μου ἀνοίξεις, καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν
18 σου. Ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν, ἔδωκα ἄν, ὁλο-
19 καυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις. Θυσία τῷ Θεῷ
πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμέ-
νην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει.
20 Ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών, καὶ οἰ-
21 κοδομηθήτω τὰ τείχη Ἱερουσαλήμ. Τότε εὐδοκήσεις
θυσίαν δικαιοσύνης ἀναφορὰν, καὶ ὁλοκαυτώμα-
τα, τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους.

1 Εἰς τὸ τέλος συνέσεως τῷ Δαυὶδ, Ἐν τῷ ἐλθεῖν
2 Δωὴκ τὸν Ἰδουμαῖον, καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ Σαοὺλ, καὶ εἰ-
πεῖν αὐτῷ, Ἦλθε Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον Ἀβιμέλεχ. να΄.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem, Psalmus ipsi David, Cùm venit ad eum Nathan Propheta, quando intravit [a] ad (a) [b] Bersabee. L.

1 Miserere (b) mei, Deus, secundùm magnam misericordiam tuam: 2 Et secundùm multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatē meā. 3 [c] Ampliùs lava me ab iniquitate mea; & à peccato meo munda me. 4 Quoniam iniquitatē meam ego cognosco: & peccatum meum coram me est semper. 5 Tibi soli peccavi, & malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, & (c) vincas, cum judicaris. 6 Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: & in peccatis (d) concepit me mater mea. 7 Ecce enim veritatem (e) dilexisti: [d] incerta & occulta sapientiæ tuæ manifestâsti mihi: 8 Asperges me hyssopo, & mundabor: lavabis me, & super nivem dealbabor. 9 (f) Audire me facies exultationem & lætitiam: exultabunt ossa [e] humiliata. 10 Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas [f] dele. 11 Cor mundū crea in me, Deus, et spiritum rectum innova in visceribus meis. 12 Ne projicias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne (g) auferas à me. 13 Redde mihi exultationem [g] salutaris tui: & spiritu principali confirma me. 14 [h] Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur. 15 Libera me de sanguinibus, [i] Deus, Deus salutis meæ: (h) exultabit lingua mea [k] justitiam tuam. 16 Domine, labia mea aperies; et os meum annuntiabit laudem tuam. 17 Quoniam, si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis. 18 Sacrificium Deo spiritus [l] contribulatus: cor (i) contritum, et humiliatū Deus non despiciet. 19 (k) Benignè fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Hierusalem. 20 Tunc acceptabis sacrificiū justitiæ oblationē, et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

MS. Æthiop. Pocock. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto: Amen.

In finem, intellectûs ipsi David, Cùm venit Doec Idumæus, & annuntiavit Sauli, & dixit ei; Venit David in domum (a) Abimelech. LI.

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡አመ፡መጽ
አ፡ኀቤሁ፡ናታን፡ነቢይ፡ዘአመ፡ቦ
አ፡ኀቤሁ፡ለአበሰቢ፡፡
3 ሣ ተሣሀለኒ፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ ዐቢየ፡ ሣህል 1
ከ፡፡=፡ ወበከመ፡ብዙኅ፡ምሕረትከ፡ደምስ 2
ስ፡ኃጢአትየ፡፡=፡ ሕፅበኒ፡ወአንጽሖኒ፡ 3
4 እምኃጢአትየ ፡፡ ወእምአበሳየኒ፡ አንጽሖ
ኒ፡፡=፡ እስመ፡ለልየ፡ አአምር፡ ጌጋይየ፡፡ 4
ወኃጢአትየኒ፡ ቅድሜየ፡ ውእቱ፡ በኵሉ፡
5 ጊዜ፡፡=፡ ለከ፡ለባሕቲትከ፡ለበስኩ፡ወለክ 5
6 የኒ፡ብቅድሜከ፡ገበርኩ፡፡ከመ፡ ትጽደቅ፡በ
ነቢብከ፡ ወትማዕ፡ በኵነኔከ፡፡=፡ እስመ፡ 6
ናሁ፡ በኃጢአት፡ ተፀነስኩ፡፡ወበዐመፃ፡ወለ
7 ደተኒ፡እምየ፡፡=፡ እስመ፡ ናሁ፡ ጽድቀ፡አ 7
ፍቀርኩ፡፡ዘኢይትነበብ፡ ኅቡአ፡ ጥበብከ፡
8 አይደዕከኒ፡፡=፡ ትነዝኃኒ፡ በአዛብ፡ወአን 8
ጽሕ፡፡ተኃፅበኒ፡ እምበረድ፡ እጻዐዱ፡፡=፡
ቲሰምዐኒ፡ትፍሥሕተ፡ ወሐሤተ፡፡ወይትፌ 9
9 ሥሑ፡አዕጽምት፡ጸድቃን፡፡=፡ሚጥ፡ገጽ 10
ከ፡ እምኃጢአትየ፡፡ወደምስስ፡ ሊተ፡ ኵ
10 ሉ፡አበሳየ፡፡=፡ ልበ፡ንጹሐ፡ፍጥር፡ሊተ፡ 11
እግዚኦ፡፡መንፈሰ፡ርቱዐ፡ ሐድስ፡ ውስተ፡ከ
11 ርሥየ፡፡=፡ ኢትግድፈኒ፡ እምቅድመ፡ ገ 12
ጽከ፡፡ወመንፈስከ፡ቅዱስ፡ ኢታውፅእ፡ እም
ላዕሌየ፡፡=፡ ዕስየኒ፡ ፍሥሐ፡ወአድኅኖት 13
12 ከ፡፡ወበመንፈስ፡ልዑል፡ አጽንዐኒ፡፡=፡ ከ 14
13 መ፡እምህሮሙ፡ ለኃጥአን፡ ፍኖተከ፡፡ወረሲ
ዓን፡ይትመየጡ፡ ኀቤከ፡፡=፡ አድኅነኒ፡አ 15
ምደም፡እግዚአብሔር፡ አምላከ፡ መድኃኒ
14 ትየ፡፡ ይትፌሣሕ፡ ልሳንየ፡ በጽድቀ፡ ዚአ
ከ፡16እግዚኦ፡፡ትከሥት፡ከናፍርየ፡ወአፉየ፡ 16
15 ያየድዕ፡ስብሐቲከ፡፡=፡ ሶበሰ፡ፈቀድከ፡መ 17
16 ሥዋዕተኒ፡እመወሀብኩ፡፡ወጽንሐሐኒ፡ኢት
ሠምር፡፡=፡ መሥዋዕቱ፡ ለእግዚአብሔ 18
ር፡መንፈስ፡ የዋህ፡፡ልበ፡ ትሑተ፡ ወየዋሀ፡ኢ
17 ይሜንን፡እግዚአብሔር፡፡=፡አሠኒ፡እግዚ 19
18 ኦ፡በሠምረትከ፡ለጽዮን፡፡ወይትሐነጻ፡አረ
ፋቲሃ፡ ለኢየሩሳሌም፡፡=፡ አመ፡ ትሠም 20
ር፡ መሥዋዕተ፡ ጽድቅ፡፡ መባእኒ፡ ቍርባ
19 ኒኒ፡፡ለሚሃ፡ የዐርጉ፡ ውስተ፡ ምሥዋዒከ፡
እልህምት፡፡=፡
20 ስብሐት፡ ለአብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅ
ዱስ፡እሜን፡፡=፡
21

ፍጻሜ፡ዘበ፡አእምሮ፡ዘዳዊት፡ዘአመ፡
2 መጽአ፡ደይቅ፡ኤዶማዊ፡ወነገሮ፡ለሳኦል፡ወ
ይቤሎ፡ሖጸአ፡ዳዊት፡ቤተ፡ለአቤሜሌክ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. L. [a] ad eum de [b] Absabi. [c] Lavans purga me [d] inenarrabilia & occulta [e] rectificata. [f] dele mihi. [g] & salutare tuum: & spiritu morigero [h] Ut doceam peccatores [i] Domine, [k] in justitia tua. [l] simplex: cor

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* المزمور الخمسون *

1 *لداود قاله لما قتل اوريا * واتاه ناثان النبي وبكته على ذلك * كب استيخن *
2
3 * ارحمني يا الله كعظيم رحمتك * ومثل كثرة رافتك امح ذنبي * وبعسلني كثيرا من اثمي *
4
5 وطهرني من خطيتي * لاني عارف اثمي وخطيتي امامي في كل حين * لك وحدك اخطات *
6
7 والشر قدامك صنعت * لكي تصدق في اقوالك وتغلب اذا حوكمت * لاني هانذا بالاثم حبل
8 بي * وبالخطايا ولدتني امي * لانك ها انت هويت العدل * اعلمتني خفايا وبواطن حكمتك *
9
10 * تنضح على زوفك فانقى * وتغسلني فابيض مثل الثلج * تسمعني سرورا وفرحا * وتبتهج عظامي
11
12 المتواضعة * اصرف وجهك عن خطاياي * وجميع اثامي امحوها يا الله * قلبا طاهرا اخلق
13 في يا الله * وروحا مستقيما جدده في باطني * لا تطرحني من بين يديك * ولا تنزع عني روح
14
15 قدسك * اعطني بهجة خلاصك * وبروح قادر ايدني * لاعلم المخالفين طرقك * واليك يرجع
16
17 المنافقون * خلصني من الدماء يا الله اله خلاصي * ليسبح بعدلك لساني * يا رب تفتح شفتي
18 فينطق فمي بتسبحتك * لانك لو شئت الذبائح لكنت اعطيها * وايضا بمحرقات السواء لم تسر
19
20 بها * ذبائح الله ارواح متواضعة قلب منسحق متواضع هذا يا الله لا ترذله * انعم يا رب على
21 صهيون بمسرتك * وابن حصون يروشليم * حينئذ تسر بذبائح العدل والوقود الكاملة * حينئذ
يرفع العجول على مذابحك * الليلويا *

1 * المزمور الحادي والخمسون *
2 * فهم لداود حين جاء دويق الادومي واخبر ساوول ان داود قد جاء الي
بيت ابيملخ * استيخن يط *

PSAL. L.

Davidi, quem dixit quum interfecit Uriam, 1
Et venit ad eum Nathan propheta, cúmque ob id corripuit. Vers. 21. 2

Miserere mei O Deus, secundùm magnitudinem misericordiæ tuæ, 3
& secundùm multitudinem pietatis tuæ deleas culpam meam. Et laves me mul- 4
tùm ab iniquitate mea, & mundes me à peccato meo. Quia ego gnarus sum ini- 5
quitatis meæ, & peccatum meum coram me est omni momento. Tibi soli peccavi, 6
& malum coram te commisi: ut verax sis in sermonibus tuis, & vincas cùm judicatus fueris. Nam ecce ego in iniquitate 7
conceptus sum, & in peccatis genuit me mater mea. Quoniam ecce tu voluisti æ- 8
quitatem, docuisti me secreta & interna sapientiæ tuæ. Aspergas me hyssopo tuâ, 9
& mundabor: lavésque me, & albescam ut nix. Audire fac me exultationem & 10
gaudium, & exhilarabuntur ossa mea humiliata. Averte faciem tuam à peccatis 11
meis, & universa scelera mea deleas, O Deus. Cor mundum crees in me, O Deus, 12
& spiritum rectum innova in præcordiis meis. Ne abjicias me à conspectu tuo, & 13
ne spolies me Spiritu sanctitatis tuæ. Da 14
mihi hilaritatem salutis tuæ, & spiritu potenti confirma me. Ut doceam inobe- 15
dientes vias tuas, & ad te convertantur impii. Libera me de sanguinibus, O Deus, 16
Deus salutis meæ: ut celebret æquitatem tuam lingua mea. O Domine, aperias la- 17
bia mea, & pronuntiabit os meum laudem tuam. Quoniam si velles sacrificia, sanè 18
offerrem ea: at ne quidē holocaustis assatorum oblectaris. Sacrificia Dei, spiritus hu- 19
miliatus: cor contritū, humiliatum, hoc Deus non despicies. Benefac, O Domine, Sioni 20
voluntate tuâ, & ædifica arces Jerusalem. Tunc oblectaberis sacrificiis æquita- 21
tis, & holocaustis perfectis: tunc attollentur vituli super altaria tua. Allelujah.

PSAL. LI.

Intellectus Davidi. Quum venit 1
Doec Idumæus et retulit Sauli Da- 2
videm venisse in domum Abimelech, Vers. 19.

תהלים : נג

Pravitatem die omni Dei misericordia? potens ô malitia in gloriaberis Cur
3 מה תתהלל ברעה הגבור חסד אל כל היום : הות
4 malum Dilexisti dolum faciens acuta novacula sicut : tua lingua cogitabit
חשב לשונך כתער מלטש עשה רמיה : אהבת רע
5 verba omnia Dilexisti Selah, justitiam loqui quàm mendacium : bono præ
מטוב שקר מדבר צדק סלה : אהבת כל דברי
6 , te conteret æternum in : te destruet Deus Etiam dolosa lingua devorationis
בלע לשון מרמה : גם אל יתצך לנצח יחתך
7 videbunt Et Selah, viventium terra è te eradicabit & : tabernaculo è te abradet &
ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה : ויראו
8 non vir Ecce ridebunt eum super & ; timebunt & , justi
צדיקים וייראו ועליו ישחקו : הנה הגבר לא
9 est roboratus ; suæ opulentiæ multitudine in fidit &, suam fortitudinem Deum posuit
ישים אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו יעז
misericordia in speravi : Dei domo in frondosa olea sicut ego Et. sua pravitate in
10 בהותו : ואני כזית רענן בבית אלהים בטחתי בחסד
: fecisti quoniam , seculum in tibi Confitebor perpetuum & , seculum Dei
11 אלהים עולם ועד : אודך לעולם כי עשית
. tuis misericordibus coram bonum quoniam , tuum nomen expectabo &
ואקוה שמך כי טוב נגד חסידיך :

PSAL. LIII. נג

: suo corde in stultus Dixit . David ipsi Maschil , Machalath super Victori
1 למנצח על מחלת משכיל לדוד : אמר נבל בלבו
2 non , iniquitatem fecerunt abominabilem & , corruperunt : Deus Non
אין אלהים השחיתו והתעיבו עול אין
hominum filios super prospexit cœlis è Deus . bonum faciens
3 עשה טוב : אלהים משמים השקיף על בני אדם
, retrocessit ille Omnis . Deum requirens ; intelligens sit an videndum ad
4 לראות היש משכיל דרש את אלהים : כלו סג
cognoverunt Nonne . unus etiam non ; bonum faciens non , factuerunt pariter
5 יחדו נאלחו אין עשה טוב אין גם אחד : הלא ידעו
Deum : panem comedenunt , meum populum edentes , iniquitatem operantes
פעלי און אכלי עמי אכלו לחם אלהים
Deus quoniam , timor fuit non , timore timuerunt Ibi . invocaverunt non
6 לא קראו : שם פחדו פחד לא היה פחד כי אלהים
Quis . eos sprevit Deus quoniam, affecisti pudore : te obsidentis ossa dispersit
7 פזר עצמות חנך הבשתה כי אלהים מאסם : מי
sui populi captivitatem Deum convertendo in , Israel salutes Sijon ex dabit
יתן מציון ישעות ישראל בשוב אלהים שבות עמו
. Israel lætabitur , Jahacob exultabit
יגל יעקב ישמח ישראל :

תרגום TARGUM.

3 מה תשתבח בלישנא בישא גבר למשדי אדם
4 זכאה חסדא דאלהא כל יומא : אתרגושתא
תחשב בלבבך לישנך היך אזמל חריף עביד
5 מלי מלשינותא : רחמתא ביש מן טב שקרא
6 מלמללא צדקתא לעלמין : רחמתא כל מלי
7 סלעמיתא לישנא דנכילו : לחוד אלהא
יתרענך לעלמין יתברנך ויטלטלנך מלמתב
במשכנא ויתלשנך מן ארע חייא לעלמין :
8 ויחמו צדיקיא בפורענותא דרשיעיא וידחלון
9 מן קדם יי ואמטולתיה יגחכון : ויימרון הא
גברא דלא שוי מימרא דיי עושניה סבר
10 בעתריה עשין בממוניה : ואנא היך אילן זיתא
עבוף בבית מקדש אלהא סברית בחסדא
11 דאלהא לעלמי עלמין : אודה קדמך לעלם
ארום עבדת פורענות דיני ואמתין שמך ארום
טב קבל חסידיך :

נג

1 לשבחא על פורענות דרשיעיא די מפסין שמא
2 דקירים שכלא טבא על יד דוד : אמר נבל
בלביה לית אלהא פרע מניה מטול היכנא
חבילו רשיעיא אורחתהון רחיקו מן טבא
3 דאשתכח בהון עלא לית דעבד טב : ברם
אלהא משמיא אודיק על בני אנשא למחמי
האית די ישכיל באוריתא תבע אולפן מן קדם
4 יי : כולהון זרו כחדא אטנפו לית דעבד טב
5 לית אפילו חד : הלא ידעון כל עברי שקרא
דמן קדמוי מתיהיב מזונא ומה דין אכלי עמי
6 סעדין לחמא שמא דיי לא ברכו : תמן דלחו
דלוחא מן פסיליהון דלית בהון צרוך למדלח
ארום אלהא מבדר תקוף משרית חיביא
7 בהתתא ארום מימרא דיי רחקנון : מן הוא
דיהב מן ציון פורקניא דישראל אלהן ירכד
יחזור מימרא דיי גלות דעמיה ירנן דבית יעקב
יחדי דבית ישראל :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Quid gloriaris in lingua iniqua potens ad effundendum sanguinem justum? misericordia Dei adest tota die. Obmurmurationem cogitabis in corde tuo: lingua tua, sicut novacula acuta, verba facit detractionis. Dilexisti malum, magis quàm bonum: mendacium magis, quàm loqui puritatem in perpetuum. Dilexisti omnia verba voracitatis, lingua dolosa. Idcirco Deus destruet te in æternum: dissipabit te, & migrare te faciet, ne habites in tabernaculo; & eradicabit te de terra vitæ in æternum. Et inspicient justi punitionem *improborum*, & timebunt ab aspectu Dñi, & propter eum ridebunt. Et dicent: Hic est homo, qui non posuit verbum Dñi fortitudinem suam; speravit verò in divitiis suis, fortis factus est in opulentia sua. At ego sicut arbor olivæ frondosæ in domo sancta Dei, confisus sum in misericordia Dei in secula seculorum. Confitebor tibi in seculum, quoniam execut⁹ es ultionem judicii mei, & expectabo nomen tuum, quoniam bonum est coram piis tuis.

Ad laudandum, ob retributionem impiorum blasphemantium nomen Domini, intellectus bonus per manum Davidis.

PSAL. LIII.

Dixit nequam in corde suo, Non est Deus; ulciscere de illo, quandoquidem corruperunt impii vias suas, elongati sunt à bono, inventa est in eis iniquitas: non est qui operetur bonum. Veruntamen De⁹ de cœlis prospexit super filios hominum, ut videret an esset intelligens in lege, quærens eruditionem à conspectu Dei. Omnes retrocesserunt, simul inquinati sunt; non est qui faciat bonum, ne unus quidem. Nunquid non cognoscent qui operantur iniquitatem, quod à conspectu ejus datur nutrimentum? ecquid hoc est? devorantes populum meum pane manducato, nomen Domini non benedixerunt. Ibi timuerunt timore inter idola sua, in quibus non est causa cur timeantur; quoniam Deus qui dissipas robur exercituum flagitiosorum; confudisti [*eos*:] verbum enim Dñi eos execrationi habuit. Quis ille est qui dabit de Sion *redemptionem* Israel, *nisi Dominus?* quando reduxerit *verbum Domini* captivitatem populi sui, exultabit dom⁹ Jaacob, lætabitur dom⁹ Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

PSAL. LIII. (Syriac)

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Ad quid gloriaris in malitia gigas, & adversus innocentem quotidie Iniquitatem meditatur lingua tua, & perinde ac novacula exacuata fecisti dolum? Dilexisti mala præ bonis, * *Diapsalma* * & mendacium præ sermone veritatis. * *Diapsalma.* * Amâsti omnes qui loquuntur iniquitatem & linguas dolosas. Propter hoc eradicabit te Deus, téque dejiciet in æternum de tabernaculo tuo, & radicem tuã de terra viventium. * *Diapsalma.* * Ut videant justi, & lætentur, ac sperent in Domino, dicántque; Iste est homo qui non constituit Deum spem suã, sed confisus est in multitudine divitiarum suarum, & superbivit propter opes suas. At ego sicut oliva laudabilis in domo Dei speravi in bonitate Dei in æternum & in seculum seculorum. Confitebor tibi in sempiternum, quoniam fecisti: & prædicabo nomen tuum in generationem generationum coram justis tuis.

PSAL. LIII.

De Abitophil, qui consilium dedit Absalomi ut insequeretur Davidem patrem suum, eúmque interficeret, at recidit scelus ejus in caput suum ac mortuus est. Quòd autem ad nos, innuit nobis revelationem Salvatoris, & libertatem à populis atheis. *Vers.* 16.

Dicit iniquus in corde suo, non est Deus. Corrupti sunt & contaminati sunt in iniquitate sua, & non est qui faciat bonum. Deus prospexit è cœlo sup filios hominis, ut videret num esset quis intelligens & requirens Deum. Omnes aberrârunt simul ac polluti sunt, & non est qui operatur bonum, ne unus quidem. Et non cognoverunt omnes operantes iniquitatem, qui comedebant populum meum comestione panis, & Deum non invocaverunt. Ibi timuerunt timore ubi non erat timor, quia Deus dissipavit ossa eorum. Nam ii qui placent hominibus, confusi sunt: quoniam Deus aspernatus est eos. O quis dabit de Sion salutem Israeli? Cum averterit Dominus captivitatem populi sui, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

Versio VULG. LAT.	Versio GRÆC. LXX. Interp.	Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.	Versio ÆTHIOPICA.

Versio VULG. LAT.

Quid gloriaris in malitia, qui potens
3 es in iniquitate? Totâ die injustiti-
4 am cogitavit lingua tua: sicut novacula
acuta, fecisti dolum. Dilexisti malitiam
5 super benignitatem; iniquitatem magis
quàm loqui æquitatem. Dilexisti omnia
6 verba præcipitationis, lingua dolosa.
7 Propterea Deus destruet te in finem: e-
vellet te, & emigrabit te de tabernacu-
lo tuo; & radicem tuam de terra vi-
8 ventium. Videbunt justi, & timebunt, &
super eum ridebunt, & dicent; Ecce ho-
9 mo, qui non posuit Deum adjutorem su-
um: Sed speravit in multitudine diviti-
arum suarū: & prævaluit in vanitate sua.
10 Ego autē, sicut oliva fructifera in domo
Dei, speravi in misericordia Dei in æter-
11 num, & in seculum seculi. Confitebor
tibi in seculum quia fecisti: & expectabo
nomen tuum, quoniam bonum est in con-
spectu sanctorum tuorum.

1 In finem, Pro Maeleth intelligentiæ David. LII.

Dixit insipiens in corde suo, Non est
2 Deus. Corrupti sunt, & abominabi-
les facti sunt in iniquitatibus: non est qui
3 faciat bonum. Deus de cœlo prospexit
super filios hominum: ut videat si est in-
telligens, aut requirens Deum. Omnes
4 declinaverunt, simul inutiles facti sunt:
non est qui faciat bonum, non est usque
5 ad unum. Nonne scient omnes qui ope-
rantur iniquitatem, qui devorant plebem
meam ut cibum panis? Deum non invo-
6 caverunt: illic trepidaverunt timore, ubi
non erat timor. Quoniam Deus dissipa-
vit ossa eorum qui hominibus placent:
confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos:
7 Quis dabit ex Sion salutare Israel? cùm
converterit Deus captivitatem plebis
suæ, exultabit Jacob, & lætabitur
Israel.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

3 Τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομίαν;
4 Ὅλην τὴν ἡμέραν ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ
γλῶσσά σου· ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δό-
5 λον. Ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην, ἀ-
δικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην. ΔΙΑΨΑΛ-
6 ΜΑ. Ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταπον-
7 τισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν. Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς καθε-
λοῖ σε εἰς τέλος, ἐκτίλαι σε καὶ μετανάστευσαι
σε ἀπὸ σκηνώματος, καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ
8 γῆς ζώντων. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Καὶ ὄψονται δί-
καιοι καὶ φοβηθήσονται, καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσονται, καὶ
9 ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἔθετο τὸν Θεὸν
βοηθὸν αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦ
πλούτου αὐτοῦ, καὶ ἐνεδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι
10 αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ
οἴκῳ τοῦ Θεοῦ, ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν
11 αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἐξομολογήσομαί
σοι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι ἐποίησας, καὶ ὑπομενῶ τὸ
ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὁσίων σου.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ὑπὲρ μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ. νβ'.

Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Οὐκ ἔστι Θεός.
2 Διεφθάρησαν, καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις·
3 οὐκ ἔστι ποιῶν ἀγαθόν. Ὁ Θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέ-
κυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι
4 συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. Πάντες ἐξέκλι-
ναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν ἀγαθόν,
5 οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός. Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐρ-
γαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν
6 μου βρώσει ἄρτου; Τὸν Θεὸν οὐκ ἐπεκαλέσαν-
το. ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος.
ὅτι ὁ Θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων,
κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξουδένωσεν αὐ-
7 τούς. Τίς δώσει ἐκ Σιὼν τὸ σωτήριον τοῦ
Ἰσραήλ; ἐν τῷ ἀποστρέψαι κύριον τὴν αἰχ-
μαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἀγαλλιάσεται Ἰα-
κώβ, καὶ εὐφρανθήσεται Ἰσραήλ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

1 [a] Quid (b) gloriaris in 3
malitia, potens iniqui-
tate? 2 Totâ die (b) injustitiam 4
cogitavit lingua tua: sicut nova-
cula acuta, fecisti dolum. 3 Di- 5
lexisti malitiā super benignitatē;
iniquitatē magis quā loqui æqui-
tatem. DIAPSALMA. 4 Dile- 6
xisti [c] omnia verba (c) præcipi-
tationis, linguam dolosam. 5 Pro- 7
pterea Deus (d) destruat te in fi-
nem, evellat te, & emigret te de
(e) tabernaculo, & radicem tuam
de terra viventium. DIAPSAL-
MA. 6 Et videbunt justi, & ti- 8
mebunt: & super eum ridebunt,
& dicent; Ecce homo qui non po- 9
suit Deum adjutorem suum: 7 sed
speravit in multitudine divitia-
rum suarum: (f) & prævaluit in
vanitate sua. 8 Ego autem, sicut 10
[c] oliva fructifera in domo Dei,
speravi in misericordia Dei in æ-
ternum, & in seculum seculi.
9 Confitebor tibi in seculum, quia 11
[c] fecisti: & expectabo [f] no-
men tuum, quoniam bonum est in
conspectu sanctorum tuorum.

In finem, Pro (a) Maeleth intel- 1
lectûs ipsi David. LII.

DIXit insipiens in corde suo,
Non est Deus. 2 (b) Corru- 2
perunt, & abominabiles facti
sunt in iniquitatibus: non est qui
faciat bonum. 3 Deus de cœlo 3
prospexit super filios hominum:
ut videat, si est intelligens, aut
requirens Deum. 4 Omnes [a] de- 4
clinaverunt, simul inutiles facti
sunt: non est qui faciat bonum, non
est usque ad unum. 5 Nonne sci- 5
ent omnes, qui operantur ini-
quitatem, qui devorant plebem
meam (c) cibo panis? 6 Deum non 6
invocaverunt: ibi (d) timuerunt
timore, ubi non erat timor. 7 Quo-
niam Deus dissipavit ossa (e) eorū,
qui hominibus placent: confusi
sunt, quoniam Deus sprevit eos.
8 Quis dabit ex Sion salutare 7
Israel? In (f) avertendo Domi-
nus captivitatem populi sui, exultabit Jacob, & lætabitur Israel.

Versio ÆTHIOPICA.

ሃ፩ ለምንት ፡ ይዜሀር ፡ ኃያል ፡ በእከዩ፡፡ 1
ወደዌ፡ሞፀ፡ 2 ኵሎ ፡ አሚረ፡፡ኃጢአተ፡
ሐለየ፡ ልብከ፡፡ከመ ፡ መላፂ ፡ በሊሕ፡ገበር
ከ፡ሕብለ፡፡:⁝ አብደርከ፡እኪተ፡እምሠ 3
ናይት ፡፡ ወትዓመፀ ፡ እምትንብብ ፡ ጽድ
ቀ፡፡:⁝ ወአፍቀርከ፡ኵሎ፡ ነገረ፡ ልሳነ፡መ 4
ስጥም፡፡:⁝ በእንተዝ፡ ይነሥተከ፡ እግዚ 5
አብሔር፡ ለገሊፉ፡፡ወይምልሐከ ፡ ወያፈል
ሰከ፡እምቤትከ፡፡ወሠረውከኒ ፡ እምድረ፡
ሕያዋን፡፡:⁝ ይርአዩ ፡ ጻድቃን ፡ ወይፈር 6
ሁ፡፡ወይስሐቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይቤሉ፡፡ነዋ፡ብ
እሲ ፡ ዘኢረሰዮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ረዳኢ
ሁ፡፡:⁝ ወተአምነ፡ በብዝኃ፡ ብዕሉ፡፡ወተ 7
ኃየለ፡በከንቱ፡፡:⁝ አንሰ ፡ ከመ፡ ዕፀ፡ ዘይ 8
ት፡ሠሙር፡ ውስተ፡ቤተ፡ እግዚአብሔር፡፡
ወተወከልኩ ፡ በምሕረቱ ፡ ለእግዚአብሔ
ር፡፡ለዓለም፡ ወለዓለም ፡ ዓለም፡፡:⁝ እገ 9
ኒ፡ለከ፡ ለዓለም፡ እስመ፡ ገበርከ፡ ሊተ፡፡እ
ሴፎ፡ ለምሕረትከ፡ እስመ፡ ሠናይቲ፡ኀ
ቤ፡ጻድቃኒከ፡፡:⁝

ፍጻሜ፡ዘአም፡መጽአ፡ዘበ፡
አእምሮ፡ዘደዊት፡፡

ሃ፪ ይብል፡ አብድ፡ በልቡ፡ አልቦ፡እግዚአ 1
ብሔር፡፡:⁝ ኃስሩ ፡ ወረኵሱ ፡ በጌጋዮ 2
ሙ፡፡አልቦ፡ ዘይገብራ፡ ለሠናይት፡፡:⁝ እ 3
ግዚአብሔር፡ ኆወጸ፡ እምሰማይ፡ ዲበ፡እጓ
ለ፡እመሕያው፡፡ከመ ፡ ይርአይ ፡ እመቦ፡ጠ
ቢበ፡ዘየኃሥ፡ለእግዚአብሔር፡፡:⁝ ኵሎ፡ 4
አረየ፡ ወኅቡረ፡ ዐለወ፡፡አልቦ፡ ዘይገብራ፡ለ
ሠናይት፡ አልቦ፡ ወኢአሐዱ፡፡:⁝ ወኢያአ 5
ምሩ፡ኵሎሙ፡ ገበርተ፡ ዐመፃ፡፡እለ፡ይው
ኅጥዎሙ ፡ ለሕዝብየ ፡ ከመ፡ በሊዐ፡ እክ
ል፡፡:⁝ ወለእግዚአብሔር፡ ኢጸውዕዎ፡፡ 6
ወበህየ፡ ፈርሁ ፡ ወገረሞሙ ፡ ዘኢኮነ፡ ግሩ
ም፡፡:⁝ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ዘረወ፡አ 7
ዕጽምቲሆሙ ፡ ለመደልዋን፡፡ወተኃፍሩ፡ እ
ስመ፡ እግዚአብሔር፡ አኅሰሮሙ፡፡:⁝ መ 8
ኑ፡ ይሁብ ፡ እምጽዮን ፡ መድኃኒተ፡ ለእስ
ራኤል፡፡አመ፡ ሚጠ፡ እግዚአብሔር፡ ፄዋ፡
ሕዝቡ፡፡ይትፈሣሕ ፡ ያዕቆብ ፡ ወይትሐሠ
ይ፡እስራኤል፡፡:⁝

INTERP. ÆTHIOP. [a] Quare gloriatur potens in malitia, & iniquè agit? [b] peccatum meditatur cor tuum: [c] omne verbum linguæ submergentis. Propterea [d] oliva perplacens [e] fecisti mihi: [f] misericordiam tuam, quoniam bona PSAL. LII. [a] similes facti sunt, & simul prævaricati sunt: non

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Versio ARABICA

3 4 * لماذا تفتخر ايها القوي بالشر والاثم * جميع النهار لسانك يفكر بالظلم مثل الموسي
5 المسنونة * صنعت الغش * احببت الشر اكثر من الخير * والكذب اكثر من كلام
6 7 الحق * احببت كل كلام التغريق * ولسان الغش * فلذلك يطرحك الله الى الانقضاء *
8 ويقلعك وينفيك من مسكنك واصلك من ارض الحياة * يرى الصديقون فيخافون
9 ويضحكون عليه ويقولون * ان هذا هو رجل لم يجعل الله له معينا بل توكل على
10 وفور غناه وقوي بباطله * وانا مثل شجرة الزيتون المثمر في بيت الله توكلت على
11 رحمة الله الى الابد والى ابد الابد * اشكرك يا رب لانك صنعت لي * واصبر باسمك
لانه صالح امام قديسيك * الليلويا *

* المزمور الثاني والخمسون *

1 * لداود نبوة على بابل ولاجل سنحاريب * استيخن * ية *
2 * قال الجاهل في قلبه انه ليس اله * فسدوا ونجسوا بالاثام وليس من يعمل صالحا *
3 4 * اطلع الله من السماء على بني البشر ليرى ان كان ثم فهيم او طالب لله * زاغوا
5 جميعا كلهم واضطربوا * وليس من يعمل صالحا ولا واحد * الم يعلم كل عاملي الاثم
6 الاكلين شعبي * وفي اكل الخبز لله لم يسموا * هناك خافوا خوفا حيث لا خوف * لان
7 الله يعرف عظام المرائين للناس * خزوا لان الله رذلهم * من يعطي من صهيون الخلاص
لاسرائيل * اذا رد الرب سبي شعبه فليتهلل يعقوب وليفرح اسرائيل *

Interpretatio LATINA

Quarè gloriaris, O potens, in malitia 3
& iniquitate? Totâ die? Lingua 4
tua cogitat flagitium tanquam novacula
acuta: fecisti dolum: Dilexisti maligni- 5
tatem potiùs quàm bonitatem, & menda-
cium potiùs quàm sermonem veritatis:
Dilexisti omnem sermonem submergen- 6
tem et linguam fraudulentam. Propterea 7
abjiciet te Deus in exterminium, & evel-
let te, & extorrem te faciet ex habitacu-
lo tuo, et stirpem tuam è terra vitæ. Vi- 8
debunt justi et timebunt, et ridebunt eum,
ac dicent; Nimirum hic est vir qui non 9
proposuit Deum sibi adjutorem, sed confi-
sus est in abundantia divitiarum suarum,
& vires suas collocavit in vanitate sua.
Et ego tanquam arbor olivæ fructiferæ in 10
domo Dei, fretus sum misericordiâ Dei
in æternum, & usque in seculum seculi.
Gratias agam tibi, O Domine, quia fe- 11
cisti pro me: & inhærebo nomini tuo,
quoniam bonum est in conspectu Sancto-
rum tuorum. Alleluja.

PSAL. LII.

Davidis. Prophetia de Babel, 1
et de Sennacherib. Vers. 15.

Dixit stultus in corde suo, non esse 2
Deum. Corrupti sunt & contaminati
ti sunt in sceleribus suis, & non est qui
faciat bonum. Prospexit Deus de cœlo 3
super filios hominum, ut videret utrùm
esset ibi mentis compos aut requirens De-
um. Erraverunt simul omnes & turbati 4
sunt, nec est qui faciat bonum, ne unus
quidem. Nonne noverunt omnes operan- 5
tes iniquitatem, comedentes populum me-
um, & in comestione panis Deum non no-
minaverunt? Ibi timuerunt timore, ubi 6
ne propè quidem timor erat: quia Deus
dissipat ossa hypocritarum apud homines:
Confusi sunt, quia Dominus contempsit e-
os. Quis dabit de Sion salutem Israeli? 7
cùm revocaverit Deus captivitatem po-
puli sui, exultet Jacob et lætetur Israël.

תהלים : נד נה

PSAL. LIV. נד

dixissent & ; Ziphim veniendo In .David ipsi Mascbil , Neghinoth in Victori
1 למנצח בנגינות משכיל לדוד׃ 2 בבוא הזיפים ויאמרו
fac me salvâ tuo nomine in Deus ? nobiscum se abscondit David Nónne : Saul ad
3 לשאול הלוא דוד מסתתר עמנו׃ אלהים בשמך הושיעני
oris , ausculta meam orationē audi Deus .me judicabis tua fortitudine in &
4 ובגבורתך תדינני׃ אלהים שמע תפלתי האזינה לאמרי
:meam animâ quæsierant terribiles & , me super insurrexerūt alieni Quoniam .mei oris
5 פי׃ כי זרים קמו עלי ועריצים בקשו נפשי
Domin* :mihi auxilians Deus Ecce .Selah , sui regione è Deum posuerunt non
6 לא שמו אלהים לנגדם סלה׃ הנה אלהים עזר לי אדני
tua veritate in : meis inimicis malum Reddet .meæ animæ sustentatores inter
7 בסמכי נפשי׃ ישוב הרע לשררי באמתך
quoniā,Domine tuo nomini confitebor : tibi sacrificabo devotione In .illos succide
8 הצמיתם׃ בנדבה אזבחה־לך אודה שמך יהוה כי־
.meus oculus vidit meis inimicis in & : me eripuit angustia omni ex Quoniam .bonum
9 טוב׃ כי מכל־צרה הצילני ובאיבי ראתה עיני׃

PSAL. LV. נה

;meam orationem Deus percipe Auribus .Davidi ipsi Mascbil , modulis in Victori
1 למנצח בנגינות משכיל לדוד׃ 2 האזינה אלהים תפלתי
conqueror :me exaudi & ;mihi Intende .mea deprecatione à te abscondas ne &
3 ואל־תתעלם מתחנתי׃ הקשיבה לי וענני אריד
; impii coarctationis faciebus à , inimici voce A .tumultuabor & ;mea meditatione in
4 בשיחי ואהימה׃ מקול אויב מפני עקת רשע
meum Cor .mihi adversabuntur naso in & , mendacium me super facient labi quoniam
5 כי־ימיטו עלי און ובאף ישטמוני׃ לבי
tremor & ;Timor .me super ceciderunt mortis terrores & : meo interiori in cruciabitur
6 יחיל בקרבי ואימות מות נפלו עלי׃ יראה ורעד
? columba sicut pennam mihi dabit Quis :dixi Et .horror me operuit & :me in veniet
7 יבא בי ותכסני פלצות׃ ואמר מי־יתן־לי אבר כיונה
.Selah , deserto in pernoctabo ; vagando me elongabo Ecce .inhabitabo & , volabo
8 אעופה ואשכנה׃ הנה ארחיק נדד אלין במדבר סלה׃
Domine Deglusi .turbine à excitato vento à ; mihi evasionem Accelerabo
9 אחישה מפלט לי מרוח סעה מסער׃ 10 בלע אדני
noctē ac Die .civitate in rixam &,rapinam vidi quoniam ; eorum linguam divide
11 פלג לשונם כי־ראיתי חמס וריב בעיר׃ יומם ולילה
Pravitates .ejus interiori in labor &;iniquitas & ;ejus muros super eam circundederunt
12 יסובבה על־חומתיה ואון ועמל בקרבה׃ הוות
inimicus non Quia .dolus & , fraus ejus platea è recedet non & ;ejus interiori in
13 בקרבה ולא־ימיש מרחבה תך ומרמה׃ כי לא־אויב
me absconderē & ;magnificavit me super me habens odio non ; feram & , me afficiet probris
יחרפני ואשא לא־משנאי עלי הגדיל ואסתר
meus notus & ,meus præceptor ; meam comparationem secundùm homo tu Et .eo ab
14 ממנו׃ ואתה אנוש כערכי אלופי ומידעי׃

תרגום Targum.

נד

1 לְשַׁבָּחָא עַל תּוּשְׁבַּחְתָּא שְׂכַלָא טָבָא עַל יַד
2 דָוִד׃ כַּד אֲתוֹ אֱנָשֵׁי זִיף וַאֲמַרוּ לְשָׁאוּל הֲלָא דָוִד
3 מִטַּמַּר גַּבָּן׃ אֱלָהָא בִּשְׁמָךְ פְּרוֹק יָתִי וּבְכֹחַ
4 גְבוּרְתָּךְ דּוּן יָתִי׃ יְיָ יְקַבֵּל צְלוֹתִי אֲצִית לְמֵימַר
5 פּוּמִי׃ אֲרוּם זֵדוֹנִין קָמוּ עֲלַי וְעַלִּימִין תְּבַעוּ
6 נַפְשִׁי לָא שַׁוּוּ אֱלָהָא לְקִבְלֵיהוֹן לְעָלְמִין׃ הָא
7 יְיָ סָעִיד לִי יְיָ בְּסַמְכֵי נַפְשִׁי׃ יְתוּב בִּישָׁא לִמְעִיקַי
8 בְּהֵימָנוּתָךְ אַמֵּאךְ יָתְהוֹן׃ בִּנְכִסְתָּא אֲדַבַּח קֳדָמָךְ
9 אוֹדֵי שְׁמָךְ יְיָ אֲרוּם טָב׃ אֲרוּם מִכָּל עָקָא
פְּצֵי יָתִי וּבְבַעֲלֵי דְבָבַי חֲמַרָה עֵינִי נִקְמָתָא׃

נה

1 לְשַׁבָּחָא עַל מְלֵי תּוּשְׁבַּחְתָּא שְׂכַלָא טָבָא
2 עַל יַד דָּוִד׃ אֲצִית אֱלָהָא לִצְלוֹתִי וְלָא תִתְכַּסֵּי
3 מִן צְלוֹתִי׃ אֲצִית לְמֵימְרִי וְקַבֵּל מִנִּי אֶתְרְעֵם
4 בְּמִלַּי וְאַרְגוּשׁ׃ מִקָּל בְּעֵל דְּבָבָא מִן קֳדָם עָקַת
רְשִׁיעָא אֲרוּם יִגְרוֹן עֲלַי שִׁקְרָא וּבְרוּגְזָא
5 יִנְטְרוּן לִי לְדִבְבוּ׃ לִבִּי יַרְתֵּת בְּגַוַּי וְדַחֲלְתָא
6 דְמוֹתָא נְפַלוּ עֲלַי׃ דַּחַלְתָּא וְרַתִּיתָא אֲתַיִן
7 לִי וְחַפִּי יָתִי תְּבִירָא׃ וַאֲמָרִית מַן יִתֵּן לִי כַּנְפָא
8 הֵיךְ יוֹנְתָא אֲטוּס וְאֶשְׁרֵי׃ הָא אַרְחֵיק אֲתַר
9 לְמִנְדַּד אֲבִית בְּמַדְבְּרָא לְעָלְמִין׃ אַרְחִישׁ
10 שֵׁיזְבוּתָא לִי מִן זַעְפָּא נָטְלָא מֵעַלְעוֹלָא׃ סַלְעֵם
יְיָ עֲצַתְהוֹן פַּלֵּג לִישָׁנְהוֹן אֲרוּם חֲמֵית חֲטוּף
11 וּמַצּוּ בְּקַרְתָּא׃ יְמָם וְלֵילֵי יְחוֹרוּנַהּ עֲלַוֵי
12 שׁוּרָהָא וְלָאוּת וּשְׁקַר בִּמְצִיעַהּ׃ אַתְרְגוּשְׁיָא
בִּמְצִיעַהּ וְלָא עָדֵי מִן פְּלָטְיוּתָהּ שְׁקַר וּנְכִילוּ׃
13 אֲרוּם לָא בְעֵיל דְּבָבָא יְקַל יָתִי וְאֶסּוֹבַר לָא
14 מְסַנְאַי עֲלַי אִתְרַבְרַב וְאֶטְּמַר מִן קֳדָמוֹי׃ וְאַנְתְּ
אֲחִיתוֹפֶל גַּבְרָא דְּדָמֵי לִי רַב דְּאַלֵּיפְתְּ לִי
וּמְהוֹדַע חוּכְמְתָא לִי׃

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Ad laudandum in cantico, intellectus bonus per manum Davidis: Quando venerunt viri Ziphæi, & dixerunt Sauli: Nónne David latitat apud nos?

PSAL. LIV.

DEus in nomine tuo redime me, & in *virtute* fortitudinis tuæ judica me. *Dominus accipiet* orationem meam, ausculta *verbum* oris mei. Quoniam superbi insurrexerunt adversùm me; & fortes quærentes animam meam, non ponunt Deum in conspectu suo in æternum. Ecce Deus adjuvat me: Dominus inter fulcientes animam meam. *Convertatur* malum in eos qui angunt me: in veritate tua prosterna illos. Sacrificium sacrificabo coram te: laudabo nomen tuum Domine, quoniam bonum. Quoniam ex omni tribulatione liberavit me, & in hostibus meis vidit oculus meus ultionem.

Ad laudandū secundùm eloquia Hymni, intellectus bonus per manum Davidis.

PSAL. LV.

AUsculta Deus orationem meam, & ne abscondaris à precatione mea. Attende sermoni meo & accipe à me: inquietus ero in sermonibus meis, & strepitum edam; A voce auctoris inimicitiæ propter infestationem improbi: quoniam *inclinabunt* contra me mendacium, & in furore recondent mihi odium. Cor meum contremiscit intra me, & timores mortis ceciderunt super me. Timor & tremor venerunt in me; & cooperuit me formido. Et dixi, Quis dabit mihi alam sicut columbæ; volarem, & hospitio me reciperem. Ecce proriperer *loco* in fugam, habitarem in deserto semper. Accelerarem salvationem mihi à vento tempestatis sublatæ, *à turbine*. Dissipa Domine consilium eorum, divide linguas eorum; quoniam vidi rapinam & rixam in civitate. Die ac nocte circundabunt eam super muros ejus: & iniquitas & falsitas in medio ejus. Tumultus in medio ejus *sunt*: non discedit de platea ejus mendacium & fraus. Quoniam adversarius meus ignominia non afficiet me, ut sustineam; nec osor meus super me magnificabit sese, ut abscondar à *conspectu ejus*. Et tu Achitophel homo similis mihi, præceptor qui docuisti me, ac notam reddis mihi sapientiam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܢܕ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܢܗ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

PSAL. LIV.

Davidis. Quum misisset Joab & exercitum suum ad pugnandum contra Absalom. Nobis verò est trophæum, & oratio ejus qui à Deo custoditur. Vers. 13.

DEus, per nomen tuum salva me, & potentiâ tuâ judica me. Deus audi orationem meam, & ausculta verba oris mei. Nam alieni surrexerunt contra me, & fortes quæsiverunt animam meam, & non æstimârunt te Deus. * *Diapsalma* * Deus adjutor mi Domine sustultor animæ meæ. Adduc malum super inimicos meos, & in veritate tua silere fac eos. Et ego maturo cum judicio sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine, quoniam bonum est: Quia ex omnibus meroribus liberâsti me, & in hostibus meis vidit oculus meus.

PSAL. LV.

Davidis. Quum deploraret Absalom filium suum qui interfectus fuerat. Et Prophetia de iis qui sævierunt in Christum. Vers. 43.

AUscult a Deus orationi meæ, & ne negligas deprecationem meam: Audi me, & responde mihi: & convertere ad clamorem meum, & exaudi me. Propter inimicos meos & propter oppressionem scelesti. Nam insidias tetenderunt mihi scelesti, & adversi sunt mihi, Ceciditque in me pavor, Et operuerunt me umbræ mortis. Dixi, Quis ô mihi det alas velut columbæ? equidem volarem & quiescerem, Secederémque & avolarem atque habitarem in deserto, * *Diapsalma* * Expectarémque eum qui eripit me de vento turbinis. Obrue Domine conversationem linguarum illorum, quoniam vidi jurgium & litem in civitate: Diu noctúque circumeunt muros ejus: scelus atque falsitas intra eam. Ac dolus: neque recedit de plateis ejus fraus & fallacia. Non enim hostis meus probro me affecit, ut patienter ferrem: neque osor meus superbivit in me, ut me absconderem ab eo. Tu homo æqualis mihi, proximus meus, & amicus meus.

Versio VULG. LAT.

In finem,
1 In Carminibus intellectûs David, Cùm
2 venissent Ziphæi, & dixissent ad Saul;
Nónne David absconditus est apud
nos? (1. Reg. 23. 19. & 26. 1.)

LIII.

Deus, in nomine tuo salvum me fac:
3 & in virtute tua judica me. Deus, exau-
4 di orationem meã: auribus percipe ver-
ba oris mei. Quoniã alieni insurrexerũt
5 adversum me, & fortes quæsierunt ani-
mam meam: & non proposuerunt Deum
6 ante conspectum suum. Ecce enim Deus
adjuvat me: & Dominus susceptor est a-
7 nimæ meæ. Averte mala inimicis meis:
8 & in veritate tua disperde illos. Volun-
tariè sacrificabo tibi, & confitebor
nomini tuo, Domine: quoniam bonum
9 est. Quoniã ex omni tribulatione eripu-
isti me: & super inimicos meos despexit
oculus meus.

In finem,
1 In Carminibus intellectûs David.

LIV.

2 Exaudi, Deus, orationé meá, & ne de-
3 spexeris deprecationé meá: Intende mi-
hi, & exaudi me. Contristatus sum in ex-
4 ercitatione mea: & conturbatus sum A
voce inimici, & à tribulatione peccato-
ris. Quoniá declinaverunt in me iniqui-
5 tates: et in ira molesti erãt mihi. Cor me-
um cõturbatũ est in me: et formido mor-
6 tis cecidit sup me. Timor & tremor ve-
nerunt super me: & contexerunt me te-
7 nebræ. Et dixi; Quis dabit mihi pennas
sicut columbæ, & volabo, & requiescã?
8 Ecce elongavi fugiens: & mansi in soli-
9 tudine. Expectabã eũ, qui salvũ me fe-
cit à pusillanimitate spiritûs, & tempe-
10 state. Præcipita, Dñe, divide linguas eo-
rũ: quoniá vidi iniquitaté, & contradi-
11 ctioné in civitate. Die ac nocte circum-
dabit eá super muros ejus iniquitas: &
12 labor in medio ejus, Et injustitia. Et nõ
defecit de plateis ejus usura, & dolus.
13 Quoniam si inimicus meus maledixisset
mihi, sustinuissem utiq;. Et si is, qui o-
derat me, super me magna locutus fuis-
14 set: abscondissem me forsitan ab eo. Tu
verò homo unanimis, dux meus, & no-
tus meus:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

2 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ, Ἐν
τῷ ἐλθεῖν τοὺς Ζιφαίους, καὶ εἰπεῖν τῷ Σαοὺλ,
Οὐκ ἰδοὺ Δαυὶδ κέκρυπται παρ᾽ ἡμῖν; νγ΄.

3 Ὁ Θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με, καὶ ἐν
4 τῇ δυνάμει σου κρῖνόν με. Ὁ Θεὸς εἰσάκουσον
τῆς προσευχῆς μου, ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ
5 στόματός μου. Ὅτι ἀλλότριοι ἐπανέστησαν ἐπ᾽ ἐ-
μὲ, καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, οὐ
προέθεντο τὸν Θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν. ΔΙΑΨΑΛ-
6 ΜΑ. Ἰδοὺ γὰρ ὁ Θεὸς βοηθεῖ μοι, καὶ ὁ κύριος
7 ἀντιλήπτωρ τῆς ψυχῆς μου. Ἀποστρέψει τὰ κα-
κὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολό-
8 θρευσον αὐτούς. Ἑκουσίως θύσω σοι, ἐξομολο-
9 γήσομαι τῷ ὀνόματί σου κύριε, ὅτι ἀγαθόν. Ὅτι
ἐκ πάσης θλίψεως ἐρρύσω με, καὶ ἐν τοῖς ἐχθροῖς
μου ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου.

1 Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ. νδ΄.

2 Ἐνώτισαι ὁ Θεὸς τὴν προσευχήν μου, καὶ μὴ
3 ὑπερίδῃς τὴν δέησίν μου· Πρόσχες μοι, καὶ εἰσ-
άκουσόν μου. ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταρά-
4 χθην Ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτω-
λοῦ· ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ᾽ ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνε-
5 κότουν μοι. Ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοὶ, καὶ δει-
6 λία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ᾽ ἐμέ. Φόβος καὶ τρόμος
7 ἦλθεν ἐπ᾽ ἐμὲ, καὶ ἐκάλυψέ με σκότος. Καὶ εἶ-
πα, Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς; καὶ
8 πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω. Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυ-
γαδεύων, καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ. ΔΙΑΨΑΛ-
9 ΜΑ. Προσεδεχόμην τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλι-
10 γοψυχίας καὶ καταιγίδος. Καταπόντισον κύριε
καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀνο-
11 μίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει. Ἡμέρας καὶ νυ-
κτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς, ἀνο-
12 μία καὶ πόνος ἐν μέσῳ αὐτῆς Καὶ ἀδικία, καὶ οὐκ
ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δό-
13 λος. Ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἄν,
καὶ εἰ ὁ μισῶν ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησεν, ἐ-
14 κρύβην ἂν ἀπ᾽ αὐτοῦ. Σὺ δὲ ἄνθρωπε ἰσόψυχε,
ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem, [a] in hymnis intellectûs 1
David, Cùm venissent Ziphæi, & 2
dixissent ad Saul, Nonne ecce
David absconditus est
apud nos? LIII.

1 DEUS, in nomine tuo sal- 3
vum me fac; & in virtute
tua (a) judica me. 2 Deus, exaudi 4
orationem meam: auribus percipe
verba oris mei. 3 Quoniam ali- 5
eni insurrexerunt adversum me:
& fortes quæsiverunt animam
meam; non proposuerunt Deum in
conspectu suo. DIAPSALMA.
4 Ecce enim Deus adjuvat me, et 6
Dominus susceptor est animæ
meæ. 5 (b) Avertet mala inimicis 7
meis: in veritate tua disperde il-
los. 6 [b] Voluntariè sacrificabo 8
tibi: confitebor nomini tuo, Domi-
ne, quoniam bonum est. 7 Quoni- 9
am ex omni tribulatione eripuisti
me: & super inimicos meos [c]
despexit oculus meus.

In finem, (a) in hymnis [a] intelle- 1
ctûs ipsi David LIV.

1 EXAUDI, (b) Deus, orati- 2
onem meam: & ne despexe-
ris deprecationem meam: Intende 3
mihi, & exaudi me. 2 Contrista-
tus sum [b] in (c) exercitatione
mea: & conturbatus sum, A voce 4
inimici, & à tribulatione pecca-
toris. 3 Quoniam declinaverunt
in me (d) iniquitatem: & [c] in
ira (e) molesti erant mihi. 4 Cor 5
meum conturbatum est in me: et
formido mortis cecidit super me.
5 Timor & tremor venerunt su- 6
per me: & contexerunt me tene-
bræ. 6 Et dixi, Quis dabit mihi 7
pennas sicut columbæ? & vola-
bo, & requiescã: 7 Ecce elonga- 8
vi fugiens, & mansi in solitudi-
ne. DIAPSALMA. 8 Expectabã 9
eum, qui me salvum faceret à (f)
pusillanimitate, [d] et tempestate.
9 (g) [e] Præcipita, Domine, & 10
divide linguas eorum: quoniam
vidi iniquitatem & contradicti-
onem in civitate. 10 [f] Die 11
ac nocte circumdabit eam super
muros ejus: (h) iniquitas & la-
bor in medio ejus, Et injustitia: 12
11 & [g] non defecit de plateis
ejus usura, & dolus. 12 Quoniã 13
(i) si inimicus [h] exprobrâsset
mihi; sustinuissem utiq; : 13 & si is, qui (k) oderat, super me magna locutus fuisset; absc ondissem me utique ab eo. 14 Tu verò (l) homo [i] unanimis, dux meus, & notus meus: 14

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡ ዘበአእምሮ፡ ዘዳዊት፡ ዘአመ፡ መጽ
ኡ፡ ዚፋውያን፡ ወይቤልዎ፡ ለሳኦል፡ ናሁ፡
ዳዊት፡ ይትኀባእ፡ ኀቤነ፡፡

ሃሮ እግዚኦ፡ በስምከ ፡ አድኅነኒ፡፡ ወበኀ 1
ይልከ፡ ፍታሕ፡ ሊተ፡፡ እግዚኦ፡ ስምዓኒ፡ 2
ጸሎትየ፡፡ ወአጽምእ ፡ ቃለ ፡ አፉየ፡፡
እስመ፡ ነኪራን ፡ ቆሙ ፡ ላዕሌየ፡፡ ወኃያላን፡ 3
ኃሠሡ ፡ ለነፍስየ፡፡ ወኢረሰይዎ ፡ ለእግ
ዚአብሔር፡ ቅድሜሆሙ፡፡ ናሁ፡ እግዚ 4
አብሔር፡ ይረድአኒ፡፡ ወእግዚእየ፡ ያድኅና፡
ለነፍስየ፡፡ ወይሜይጦ፡ ለእኪት፡ ደቢ፡ 5
ጸላእትየ፡፡ ወበጽድቅከ ፡ ሠርዎሙ፡፡
ዘእምፈቃድየ፡ እሠውዕ፡ ለከ፡፡ እገኒ ፡ ለስ 6
ምከ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ ሠናይ፡፡ እስመ፡ 7
እምኵሉ፡ መንደቤየ፡ አድኀንከኒ፡፡ ወርእ
የት፡ ዐይንየ፡ በጸላእትየ፡፡

ፍጻሜ፡ ስብሐት፡ ዝበአእምሮ፡፡

ሃዐ አጽምአኒ፡ እግዚኦ፡ ጸሎትየ፡፡ ወኢ 1
ትትሃየየኒ ፡ ስእለትየ፡፡ ነጽረኒ ፡ ወስምዓ
ኒ፡፡ ተከዝኩ ፡ ወደንገፅኩ ፡ ወተሃዋዕ 2
ኩ፡፡ እምቃለ፡ ጸላኢ፡ ወእምሠቅየ፡ ኃጥ
እ፡፡ እስመ፡ ሜጥዋ፡ ለዐመፃ ፡ ላዕሌየ፡፡ 3
ወቆሙ ፡ ላዕሌየ፡ ያመንስዉኒ፡፡ ወደንገፀኒ፡ 4
ልብየ ፡ በላዕሌየ፡፡ ወመጽአኒ ፡ ድንጋፄ፡ ሞ
ት፡፡ ፍርሀት፡ ወረዓድ፡፡ አኀዘኒ፡ ወደፈ 5
ነኒ ፡ ጽልመት፡፡ ወእቤ ፡ መኑ ፡ ይሁበኒ፡ 6
ክንፈ ፡ ከመ ፡ ርግብ፡፡ እሠርር ፡ ወአዕር
ፍ፡፡ ናሁ፡ አርሐቁ፡ ተኃጥእ፡ ወቤትኩ፡ 7
ወስተ ፡ በድው፡፡ እሴፎ፡ ለዘ ፡ ያድኅ 8
ነኒ፡፡ እምእንባዜ፡ ነፍስየ፡ ከመ፡ ዐውሎ፡፡
እስጥሞሙ ፡ እግዚኦ ፡ ወምትር ፡ ልሳናቲሆ 9
ሙ፡፡ እስመ፡ ርኢኩ ፡ ዐመፃ፡ ወቅሠት፡ ውስ
ተ፡ ሀገር፡፡ እስመ፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ ዐገ 10
ት፡ ውስተ ፡ አረፋቲሃ፡፡ ዐመፃ ፡ ወሠራኅ፡
ወኃጢአት ፡ ማእከላ፡፡ ወኢየርኅቅ፡ 11
እምርኅባ ፡ ጕሕሉት፡፡ ሶበሰ ፡ ጸላኢ፡ 12
ጸአለኒ፡ እምተዐገሥኩ፡፡ ወሶበሂ፡ ጸላኢ፡ 13
ልዕበየ፡ አፈሁ፡ ላዕሌየ፡ እምተኀባእክዎ፡፡
ወአንተሰ፡ ብእሲ፡ ዘከመ፡ ነፍስየ፡ ማእምርየ፡ 14
ወአዕቅየ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. LIII. [a] Qui in intellectu David, [b] sponte meâ [c] vidit oculus meus. PSAL. LIV. [a] intellectûs. Exaudi [b] et conturbatus sum & exercitatus sum, A [c] insurgentes contra me persecuti sunt me. [d] tanquam procellâ ejus. [e] Submerge eos, Domine, [f] Quoniam die [g] non longè abest à plateis ejus dolus, & [h] infensus fuisset [i] qui tanquam anima mea,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* المزمور الثالث والخمسون *

1 * كمال تسابيح فهم لداود حين جاء الزيفيون وقالوا لشاول ان
2 داود عندنا مختفي * يد * استيخن *
3 4 * خلصني باسمك يا الاهي * وبقوتك احكم لي * اللهم استجب صلاتي * وانصت الى كلام فمي * فان
5 6 الغرباء قاموا علي * والاقوياء طلبوا نفسي * لم يجعلوا الله امامهم * هاهوذا الله اعانني والرب
7 ناصر نفسي * يرد الشر على اعداي * استاصلهم بعدلك * اذبح لك بارادتي * واشكر اسمك يا رب
8 لانه صالح * ولانك خلصتني من كل حزن * وعيني رات اعداي *

1 * المزمور الرابع والخمسون * لداود الكمال في تسابيح الفهمين * مج * استيخن *
2 3 * اسمع يا الله صلاتي ولا تغفل عن طلبتي * انصت الي واستجب لي فاني حزنت في كلامي
4 5 * وقلقت من صوت العدو وضيق الخاطي لانهم مالوا علي بالغضب وبالاثم حقدوا علي * جزع
6 7 قلبي في باطني وخوف الموت اتى علي * خوف ورعدة اكتنفاني وظلمة غشيتني * فقلت من ذا
8 9 يعطيني اجنحة مثل حمامة لكي اطير واستريح * هانذا قد بعدت هاربا واويت البرية * منتظرا
10 الاله الذي يخلصني من صغر القلب والريح العاصف * غرقهم يا رب وفرق السنتهم فاني رايت
11 12 اثما وشقاقا في هذه المدينة * النهار كله والليل يحيطان بحصونها الاثم والتعب * والظلم في وسطها
13 لم يذهب من اسواقها الربا والغش * فلو كان الذي عيرني عدوا لكنت احتمل ولو كان
14 مبغضي عظم على القول لتواريت عنه * وانت ايها الانسان عديل نفسي ورئيسي الذي اعرفه *

PSAL. LIII.

Perfectio laudum mentalium. Da- 1
vidis, quum venissent Ziphæi &
dixissent Sauli, David apud nos 2
latet. Vet. 14.

Libera me in nomine tuo, O Deus me- 3
us, & in potentia tua adjudica mihi.
Deus, exaudi orationem meam, & auscul- 4
ta verba oris mei. Nam alienigenæ insur- 5
rexerunt adversùm me, & fortes quæsi-
erunt animam meam: non constituerunt
Deum ante se. Ecce Deus adjutorium 6
meum est, & Dominus adjutor animæ
meæ: Reflectet malum in hostes meos. 7
Eradica eos æquitate tuâ. Sacrificabo tibi 8
sponte meâ, & gratias agam nomini
tuo, O Domine, quia bonum est; Et quia 9
tu liberâsti me de omni mæstitia, & ocu-
los meus vidit inimicos meos.

PSAL. LIV.

Davidis. Perfectio in laudibus 1
sensatorum. Vers. 43.

Audi, O Deus, orationem meam, & 2
ne negligas supplicationem meam.
Ausculta me & exaudi me, quoniam 3
contristatus sum in sermone meo, Et con- 4
turbatus sum à voce inimici, & depres-
sione peccatoris; Nam deflexerunt ad me
cum furore, & cum scelere servaverunt
in me odium. Expavit cor meum in in- 5
teraneis meis, & timor mortis venit super
me. Timor & tremor occupaverunt me, 6
& tenebræ me contexerunt. Et dixi, O 7
quis det mihi alas veluti columbæ, ut
volem & requiescam! Ecce jam recessi 8
fugiens, & inhabitavi desertum: Ex- 9
pectans Deum qui liberavit me à pusilla-
nimitate & vento vehementi. Submerge 10
eos, O Domine, & divide linguas eorum,
quia iniquitatem & dissidia in ista civi-
tate. Die totâ ac nocte circumdant arces 11
ejus iniquitas & labor: Et oppressio in 12
medio ejus est: non recessit à vicu ejus
usura & fraus. Si esset qui improperavit 13
mihi, inimicus, certè tolerarem: & si osor
meus magnificâsset adversùm me sermo-
nem, sanè me abdidissem ab eo. At tu, 14
O homo, æqualis animæ meæ & princeps
meus, quem cognosco.

תהלים: נה

strepitu in ambulabamus Dei domo in ;secretum edulcorabamus simul Qui
15 אשר יחדו נמתיק סוד בבית אלהים נהלך ברגש:
eorū habitatione in mala quia ;viventes sepulchrum descendant ,eis super mors Mulctet
16 ישימות עלימו ירדו שאול חיים כי־רעות במגורם
me servabit Dominus & ;clamabo Deum ad Ego .eorum interiori in
17 בקרבם: אני אל־אלהים אקרא ויהוה יושיעני:
meam vocem exaudiet & ;tumultuabor & ,meditabor meridie & ,manè & ,Vespere
18 ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה וישמע קולי:
mecum fuerunt multis in quoniam ;me in conflictu à meam animam pace in Redimet
19 פדה בשלום נפשי מקרב־לי כי־ברבים היו עמדי:
non quibus .Selah ,quondam sedens & ,eos humiliabit & ,Deus Audiet
20 ישמע אל ויענם וישב קדם סלה אשר אין
ejus pacificos in suam manum Misit .Deum timuerunt non & : eis mutationes
21 חליפות למו ולא יראו אלהים: שלח ידיו בשלמיו
fuerunt molia,ejus cor conflictus & ,suâ os butyris pre Lenierunt .ejus pactum polluit
22 חלל בריתו: חלקו מחמאת פיו וקרב לבו רכו
tuū donum Dominum super Projice .stricti gladii ipsa & ,oleo pre ejus verba
23 דבריו משמן והמה פתחות: השלך על־יהוה יהבך
tu Et .justo nutationem seculum in dabit non ,te educabit ipse &
24 והוא יכלכלך לא־יתן לעולם מוט לצדיק: ואתה
non doli & ,sanguinum viri : foveæ puteum in eos facies descendere Deus
אלהים תורדם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא־
.te in confidam ego & : suos dies dimidiabunt
יחצו ימיהם ואני אבטח־בך:

PSAL. LVI. נו

eum tenendo in : Michtam David ipsi ,remotis mutam columbam super Victori
1 למנצח על־יונת אלם רחקים לדוד מכתם באחז אותו
omni : homo me absorbuit quoniam ,Deus mei Miserere .Gath in Pelistim
2 פלשתים בגת: חנני אלהים כי־שאפני אנוש כל־
quoniam : die omni mei invidi me Absorbuerunt .me opprimet bellans die
3 היום לחם ילחצני: שאפו שוררי כל־היום כי־
fidam te in ego ,timebo Interdiu .excelse ô mihi bellantes multi
4 רבים לחמים לי מרום: יום אירא אני אליך אבטח:
faciat quid ; timebo non ,fidi Deo in ,ejus verbum laudabo Deo In
5 באלהים אהלל דברו באלהים בטחתי לא אירא מה־יעשה
omnes me super ;afficient dolore mea verba die Tota .mihi caro
6 בשר לי: כל־היום דברי יעצבו עלי כל־
mea vestigia ipsi ,se abscondent ;Commorabuntur .malum in eorum cogitationes
7 מחשבתם לרע: יגורו יצפינו המה עקבי
? eis evasio iniquitatem Super .meā animā expectaverunt ut : observabunt
8 ישמרו כאשר קוו נפשי: על־און פלט־למו
tu ,numerâsti meam Motionem .Deus descendere fac populos naso in
9 באף עמים הורד אלהים: נדי ספרתה אתה
? tuo libro in nonne : tuo utre in meam lachrymam pone
שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך:

תרגום TARGUM.

15 די כחדא נתרין רזא בבית מקדשא דאלהא נהלך בקרהוביא:
16 יחיבנון דין קטול ויגזור עליהון בישן לדואג ואחיתופל יחתון לשיול כד הינון חיין ארום בישן במדוריהון בגופיהון:
17 אנא קדם אלהא אצלי ומימרא דיי יפרוק יתי:
18 ברמשא וצפרא ובטיהרא אצלי וארגיש ושמע קלי:
19 פרק בשלם נפשי דלא למקרב ביש לי ארום בסגיעין עקן הוה מימריה בסעדי:
20 ישמע אל ויקבל מנהון ויתיב שמיא מלקדמין לעלמין ורשיעי דלא מלקדמין דלא מהשנין ארחתהון בישיא ולא דחלו מן קדם אלהא:
21 אושיט ידוי באנשי שלמיה אפס קימיה:
22 שעיען יתיר מן שמן דגובנין מלי פומיה והיך זיני קרבא לביה רכיכן מלוי יתיר מן משח ואנון מורנין דקטול:
23 טלוק על יי סברך והוא יזון יתך לא יתן לעלמא חוסרנא לצדיקיא:
24 ואנת אלהא במימרך תחית יתהון לגהנם עמיקא גברי מרי קטול ונכילו לא יחסון פלגות יומיהון ואנא אתרחץ במימרך: נו
1 לשבחא על כנשתא דישראל דמתילא ליונה שתוקא בעדן די מתרחקין מן קרויהון וחזרין ומשבחין למרי עלמא היך דוד מכיך ושלים כד אחדו יתיה פלשתאי בגת:
2 חוס עלי יי אלהא ארום שפני ישבי גבר חייב כל יומא מגיחא ירחקנני:
3 שפין נרמי מעיקי כל יומא ארום סגיעין מעיקין מגיחין לי אלהא עלאה
4 די כורסיה במרומא: יומא דאדחל אנא עלך אתרחץ:
5 במדת דינא דאלהא אשבח במימריה באלהא אתרחץ לא אדחל מה יעבד בסרא לי:
6 כל יומא מטולתי טרחן עלי כל מחשבתהון לביש:
7 יכנשון ויטשון בכמנא הינון אסחורי ישמרון היכמא דסברו לנפשי:
8 על שקרא די בידיהון רוקן יתהון ברגז עממיא תמסכן אלהא:
9 יומי טלטולי מניתא אנת שוי דמעתי בזיקך יי הלא בחושבנך:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Simul enim inibimus rectum secretum in domo sanctuarii Domini ambulabimus cum festinatione. Reos parabit eos judicium mortis, & sententiam feret malorum adversum ipsos Doeg & Achitophel: descendent in infernum viventes, quoniam mala [sunt] in tabernaculis eorum, in corporibus eorum. Ego coram Deo orabo, & verbum Domini redimet me. Vespere & manè, & in meridie orabo, & strepitum edam, & exaudiet vocem meam. Redemit in pace animam meam ne accederet ad me malum, quoniam in multis afflictionibus fuit Verbum ejus in adjutorium meum. *Audiet Deus*, & accipiet ab eis: acsi debit in coelis à principio in secula: peccatores autem *qui non sunt à principio*, qui non mutât viâ suâ pessimâ, nec reverentur conspectum Dei, [*peribunt*.] Extendit manus suas in homines pacis suæ: prophanavit pactum suum. Leniora quàm pinguedo cæseorum sunt verba oris ejus, & sicut arma bellica cor ejus: teneriora verba ejus sunt unctione; at ipsa sunt spicula occisionis. Projice super Dominum spem tuam, & ipse nutriet te, nec dabit in perpetuum egestatem *justis*. Et tu Deus in verbo tuo detrubabis eos in gehennam profundam: homines auctores interfectionis & doli, non videbunt dimidium dierum suorum: ego verò sperabo in verbo tuo.

Ad laudandum pro Ecclesia *Israel*, quæ similatur columbæ silentii, in tēpore quo elongati sunt à civitatibus suis: sed reversi laudant auctorem mundi, sicut David contritus et perfectus; quando tenuerunt eum Palestini in Gath.

PSAL. LVI.

Miserere mei *Domine* Deus, quoniam conculcavit me *Isbi* homo sceleratus: tota die bellator opprimet me. Conculcant ossa mea molestatores mei tota die, quoniā multi *oppressores* pugnāt contra me, De' altissime, cujus sedes est in excelso. Die qua timuero, ego in te confidam. In mensura judicii Dei laudabo in verbo ejus: in Deo speravi; non timebo quid faciat caro mihi. Tota die mei causâ laborant, contra me omnes eorum cogitationes in malum. Congregabuntur & abscondentur *in insidiis*; ipsi plantas meas observabunt; sicut expectaverunt, sic fecerunt animæ meæ. Propter falsitatem quæ est in manibus eorum, evacua eos: in furore ad paupertatem adiges populos Deus. Dies vagationis meæ numerâsti tu, posui lachrymam meam in utre tuo: *Domine*, nónne in rationibus tuis?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Qui simul comedimus pastum in domo Dei, ambulantes cum concordia. Adduc super eos mortalitatem, & descendant viventes in infernum: quoniam malum est intra eos. Ego verò Deum invocabo, & Deus salvabit me. Vespere & mane ac meridie cogitabo, & dicam atque audire faciam vocem meam. Libera animam meam ab iis qui nōrunt me, quoniam in diffidium facti sunt mecum. Audiet Deus, & humiliabit illos qui est ante secula. Non est illis mutatio, neque timuerunt Deum. Extenderunt manum contra proximum suum, & prophanaverunt fœdus illius. Conturbati sunt præ ira vultûs ejus, & præ furore cordis illius. Leniora sunt verba ejus oleo, at ipsa sunt cuspides. Rejice curam tuam in Dominum, & ipse te enutriet, nec finet perpetuò agitari justos suos. Tu verò Deus, detrude illos in foveam perditionis, viros effundentes sanguinem & machinantes dolum: & non compleant dies suos. Ego autem sperabo in te.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. LVI.

Davidis. Gratiarum actio justi, quòd liberatus sit ab hoste & de manu Saulis. Tum de Judæis, & de Christo. Vers. 24.

Miserere mei Deus, quoniam conculcavit me homo: totâ die bellator vexavit me. Conculcaverunt me hostes mei totâ die, quia multitudo pugnantiū exaltati sunt super me. In die non timebo, quia tibi confisus sum. In Deo gloriabor, in Deo speravi, non metuam; quid faciet in me homo? Totâ die consilium inibant adversum me, & meditabantur contra me malū. Delitescent atque habitabunt, & ipsi calcaneos meos observabunt. Quemadmodum præstolati sunt animæ meæ, Atque dixerunt, Non est ei Salvator: sic in furore gentium judica illos: Deus laus mea, significavi tibi. Pone lachrymas meas coram te, & in libro tuo.

Versio VULG. LAT.

Qui simul mecũ dulces capiebas cibos
15 in domo Dei ambulavimus cum consen-
su. Veniat mors super illos : & descen-
16 dant in infernum viventes : Quoniam
nequitiæ in habitaculis eorũ , in medio
eorum. Ego autem ad Deum clamavi:&
17 Domin' salvabit me. Vesperè,& manè,
18 & meridiè narrabo & annuntiabo : &
exaudiet vocem meã. Redimet in pace a-
19 nimam meã ab his, qui appropinquant
mihi : quoniam inter multos erant me-
cũ. Exaudiet Deus, & humiliabit illos,
20 qui est ante sæcula. Non enim est illis cõ-
mutatio, & non timuerunt Deum: Exten-
21 dit manum suam in retribuendo. Conta-
minaverunt testamentum ej'. Divisi sunt
22 ab ira vultûs ejus : & appropinquavit
cor illius. Molliti sunt sermones ejus su-
per oleum: & ipsi sunt jacula. Jacta su-
23 per Dominũ curam tuam, & ipse te enu-
triet: non dabit in æternũ fluctuationem
justo. Tu verò, Deus, deduces eos, in pu-
24 teum interitûs. Viri sanguinum, & dolosi
non dimidiabunt dies suos: ego autem
sperabo in te, Domine.

In finem,

1 Pro populo, qui à Sanctis longè factus est, David in tituli inscriptionem, cùm tenuerunt eũ Allophyli in Geth. (1. Reg. 21. 12.) LV.

Miserere mei, Deus, quoniam concul-
2 cavit me homo: totâ die impugnans
tribulavit me. Conculcaverunt me inimi-
3 ci mei totâ die: quoniam multi bellantes
adversũm me. Ab altitudine diei time-
4 bo: ego verò in te sperabo. In Deo lau-
5 dabo sermones meos, in Deo speravi :
non timebo quid faciat mihi caro. Totâ
6 die verba mea execrabantur : adversũm
me omnes cogitationes eorum, in malũ.
7 Inhabitabunt & abscondent: ipsi calca-
neum meum observabunt. Sicut sustinu-
8 erunt animam meam, Pro nihilo salvos
facies illos : in ira populos confringes.
9 Deus, Vitam meam annuntiavi tibi: po-
suisti lachrymas meas in conspectu tuo,
Sicut & in promissione tua :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

15 Ὃς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανάς μοι ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴ-
16 κῳ τοῦ Θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ. Ἐλθέτω
θάνατος ἐπ' αὐτούς, καὶ καταβήτωσαν εἰς ᾅδου
ζῶντες· ὅτι πονηρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν
17 ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν ἐκέκραξα,
18 καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσέ μου. Ἑσπέρας καὶ πρωῒ καὶ
μεσημβρίας διηγήσομαι, καὶ ἀπαγγελῶ, καὶ εἰσακού-
19 σεται τῆς φωνῆς μου. Λυτρώσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν
ψυχήν μου ἀπὸ τῶν ἐγγιζόντων μοι, ὅτι ἐν πολ-
20 λοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί. Εἰσακούσεται ὁ Θεὸς καὶ τα-
πεινώσει αὐτούς, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων. ΔΙ-
ΑΨΑΛΜΑ. οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλλαγμα, καὶ
21 οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Θεόν. Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι· ἐβεβήλωσαν τὴν διαθή-
22 κην αὐτοῦ. Διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσ-
ώπου αὐτοῦ, καὶ ἤγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ. ἡπαλύνθη-
σαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολί-
23 δες. Ἐπίρριψον ἐπὶ κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ
αὐτός σε διαθρέψει, οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον
24 τῷ δικαίῳ. Σὺ δὲ ὁ Θεὸς κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέ-
αρ διαφθορᾶς. ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος οὐ
μὴ ἡμισεύσωσι τὰς ἡμέρας αὐτῶν. ἐγὼ δὲ ἐλπιῶ
ἐπὶ σὲ κύριε.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γέθ. νε'.

Ἐλέησόν με ὁ Θεός, ὅτι κατεπάτησέ με ἄν-
2 θρωπος, ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἔθλιψέ με.
3 Κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν ἀπὸ ὕψους ἡμέρας· ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦν-
4 τές με φοβηθήσονται, ἐγὼ δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σοί.
5 Ἐν τῷ Θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου, ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν ἐν τῷ Θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει
6 μοι σάρξ. Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδε-
λύσσοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν
7 εἰς κακόν. Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν αὐτοί,
τὴν πτέρναν μου φυλάξουσι καθάπερ ὑπέμειναν τῇ
8 ψυχῇ μου. Ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτούς, ἐν
9 ὀργῇ λαοὺς κατάξεις. ὁ Θεός Τὴν ζωήν μου ἐξ-
ήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου, ὡς
καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

15 *Qui (m) simul dulces capiebas cibos: in domo Dei ambulavimus cum [k] consensu.* 16 *Veniat mors super illos : & descendant in infernum viventes ?* 17 *Quoniam nequitia [l] in (n) hospitiis eorum, in medio eorum.* 18 *Ego [m] ad Deum clamavi, & Dominus [n] exaudivit me.* 19 *Vesperè, & manè, & meridiè narrabo, & annuntiabo : [o] & exaudivit vocem meam.* 20 *Redimet in pace animam meam ab his, qui appropinquant mihi: quoniam [p] in (o) multis erant mecum.* 21 *Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui est [q] ante secula. DIAPSALMA.* 22 *Non enim est illis (p) [†] commutatio, & non timuerunt Deum: Extendit (q) manũ suam in retribuendo.* 23 *(r) Contaminaverunt testamentum ejus: Divisi sunt ab (s) ira vultûs ejus, & appropinquavit cor illius.* 24 *Molliti sunt sermones ejus super oleum : & ipsi sunt [r] jacula.* 25 *(t) Jacta super Dominum curam tuã, et ipse enutriet te: non dabit in æternũ fluctuationem justo.* 26 *Tu verò, Deus, deduces eos in puteum interitûs.* 27 *Viri sanguinum & dolositatis non dimidiabunt dies suos: ego autem sperabo in te, Domine.*

In finem, (a) pro populo, qui à Sanctis longè factus est, ipsi David in tituli inscriptionem, cùm tenuerunt eum Allophyli in Geth. *LV.*

1 *MISERERE mei, Deus, quoniam conculcavit me homo : totâ (b) die pugnans tribulavit me.* 2 *Conculcaverunt me inimici mei, totâ die [a] ab (c) altitudine diei : quoniam multi qui debellant me,* 3 *[b] Timebunt ; ego verò in te sperabo.* 4 *In Deo laudabo sermones meos : totâ die in Deo speravi: non timebo, quid faciat mihi caro.* 5 *Totâ die (d) [c] verba mea aspernabantur: adversũm me omnes cogitationes eorum in malum.* 6 *(e) [d] Incolent, & abscondent, ipsi calcaneum meum observabunt,* 7 *sicut (f) sustinui animã meã; Pro nihilo (g) salvos facies illos: in ira populo (h) duces:* 8 *( ) [e] Deus, Vitam meã annuntiavi tibi: (k) [f] posuisti lachrymas meas in conspectu tuo:* 9 *sicut et [g] in promissione tua.*

Versio ÆTHIOPICA.

ዘትኤብር : ለስተጠዐምከ : ሲተ : መባልዕት፡፡ 15
16 ወነሐውር : ቤተ : እግዚአብሔር : በአሐዱ : ልብ፡፡ ይምጽአሙ፡ 16
ሞት : ወይረዱ : ውስተ : ሲኦል : ሕያዋኒሆሙ፡፡
17 እስመ፡እኩይ፡ ማእከሎሙ፡ ወውስተ፡ዐብያቲሆሙ፡፡ ወአንሰ፡ጸራኅኩ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ 18
ወእግዚአብሔር : ሰምዓኒ፡፡ ሰርከ : 19
ወናግሀ : ወመዐልተ፡ እነግር፡፡ አየድእ፡ወሰምዐኒ : ቃልየ፡፡ አድኅና : በሰላም፡ለነፍስየ : 20
እምእለ : ይትቃረቡኒ፡፡ እስመ፡
ይበዝኁ፡እምእለ፡ምስሌየ፡፡ ይሰማዕ፡ 21
እግዚአብሔር : ወያኀስሮሙ፡፡ ዘሀሎ፡
እምቅድመ፡ይትፈጠር፡ዓለም፡፡ እስመ፡ 22
አልቦሙ : ቤዛ፡፡ ወኢፈርህዎ : ለእግዚአብሔር፡፡ ወሰፍሐ : እዴሁ : ለፈዲይ፡፡
ወአርኰሱ : ሥርዓቶ፡፡ ወተናፈቁ : እመዐ 23
ተ : ገጹ፡፡ ወቀርበ : ልቡ፡፡ ወፀሐዩ፡ 24
እምቅብዕ : ነገሩ፡፡ ወእሙንቱሰ : ማዕበል፡
ያስጥሙ፡፡ ግድፍ፡ ሳዕለ : እግዚአብሔር፡ሕሊናከ፡ወውእቱ፡ይሴስየከ፡፡ወኢይሁብ፡ 25
ሁከተ፡ለጻድቅ፡ለዓለም፡፡ አንተ፡እግዚ 26
ኦ፡አጽድሮሙ፡ ውስተ፡ዐዘቅተ፡ ሞት፡፡
እደወ፡ደም፡ወጽልሕዋን፡ኢይነፍቁ፡በመዋዕሊሆሙ፡፡ወአንሰ፡ ተወከልኩከ፡እግዚኦ፡፡ 27

ፍጻሜ፡ ዘበእንተ፡ ሕዝብ፡ለእለ : እምቅዱሳን : ርሕቁ : ዘደዊት : አርእዮ : መጽሐፍ : ዘእሙ : አኀዝዎ : ኢሎፍሊ፡በጌት፡፡

ሣህልኒ : ተሣሀለኒ፡እግዚኦ፡እስመ፡ኬደኒ፡ሰብእ፡፡ 1
ወኵሎ፡እሚረ፡አስረሐኒ፡ቀቲሎ፡፡ ወኬ 2
ዱኒ፡ ፀርየ፡ ኵሎ፡እሚረ፡በኑኃ፡ዕለት፡፡እስ
መ፡ብዙኃን : እለ፡ፀብኡኒ፡ 3 ወፈራህኩ፡፡
ወአንሰ : ኪያከ : ተወከልኩ : እግዚኦ፡፡
በእግዚአብሔር፡እሴብሕ፡ቃልየ : ፡ወበእግዚአብሔር፡ ተወከልኩ፡ ኢይፈርህ፡ ምንተ : ይሬ 4
ስየኒ፡ዘሥጋ፡፡ወኵሎ፡እሚረ፡ያስቈርሩኒ፡ 5
ዘነበብኩ፡፡ ወላዕሌየ : ይመክሩ : ኵሎ፡እ
ኩየ፡፡ ወይፀንሑኒ፡ወይትኀብኡኒ፡፡ ወእ 6
ሙንቱሰ፡ሰኰናየ፡ያስተኀይጹኒ፡፡ወዘልፈ፡ 7
ይፀንሕዋ : ለነፍስየ፡፡ ወኢታድኅኖሙ፡ወኢ
በምንትኒ፡፡ ወታጸድሮሙ : ለሕዝብ : በመ
ዐትከ፡፡ እምላኪየ : እነግረከ፡በሕይ 8
ወትየ፡፡ ወአንበርኩ፡ አንብዕየ፡ ቅድሜከ፡
9 በከመ : አዘዝከ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [k] uno corde. [l] in medio eorũ & in palatiis eorũ. [m] autem ad [n] meus exaudiet me. [o] nec tamen exaudient vocẽ meam. [p] multiplicati sunt præ illis qui mecũ. [q] antequam conditus erat mundus. [†] placatio, [r] submergentes fluctus. *PSAL. LV.* [a] in longitudine ejus : [b] Et timui ; & ipse etiã in te speravi Domine. [c] Execrabantur me eò quòd locutus sum; & adversùs me consultabant omne malum. [d] Clanculũ me præstolabantur, & mihi absconditi erant ; & ipsi vestigia mea observabant. 7 Et assiduè sustinebant animam meam : & non salvabis illos ob nil quicquam : & in ira populos dejicies : [e] Deus meus, [f] et posui lachrymas [g] præcepisti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * الذي يأكل معي ملذ الأطعمة وسعينا الى بيت الله بقلب واحد * ليأت الموت عليهم •
17 ويهبطوا الى الجحيم احياء • لان الشر في وسط مساكنهم * وانا صرخت الى الله والرب اجابني
18 19 * اتكلم وقت المساء • وبالغداة ووسط النهار • واقول ويسمع صوتي * ويخلص نفسي سالمة من
20 المقربين لي • لانهم كانوا معي في اشياء كثيرة * سمع الله ويذللهم الكاين قبل الدهور • لانه ليس
21 22 لهم مجازاة الا النار • ولن يخافوا الله * بسط يده ليجازي • عند ما دنسوا عهده * تفرقوا من
23 غضب وجهه واقترب قلوبهم • اقوالهم الين من الدهن وهي سهام * القِ همك الى الرب
24 وهو يعولك لا يترك الصديق يزول الى الابد * وانت اللهم فاهبطهم الى جب الهلاك • رجال
الدماء والغش لا يكملوا ايامهم • وانا يا رب عليك توكلت • اللليلويا •

* المزمور الخامس والخمسون *

1 * لداود قاله على الامة التي بعدت من القدس • وهو • كذ • استيكن •
2 3 * ارحمني يا الله فقد وطيني الانسان • احربني مقاتلا النهار كله * اعداي داسوني جميع نهاري
4 5 لان المقاتلين لي من العلو كثيرون * لا اخشى في ساير الايام لاني عليك توكلت يا ربي * بالله
6 افتخر باقوالي النهار كله • الله رجوت فلا اخاف ماذا يصنع بي ذو جسد * رذلوا كلامي النهار
7 8 كله تشاوروا كلهم علي بالشر * يتوارون ويكمنون وهم مترصدون عقبي * كمثل ما احاطوا
9 بنفسي لاي شي تخلصهم تحدر الشعوب بالغضب * اللهم اني شكرت حياتي لك جعلت دموعي
امامك • كمثل مواعيدك •

Qui manducat mecum suavitatem ciborum, & perreximus in domum Dei corde eodem. 15
Veniat mors super eos, et descendant ad inferos vivi : quia scelus est in medio habitationum eorum. 16
At ego clamavi ad Deũ, & Dominus exaudivit me. 17
Loquar tempore vespertino, & mane, ac meridie, & dicã, audietq; clamorem meũ : 18
Et redimet animam meam incolumem ab iis qui prope me sunt; nam erant mecum in rebus multis. 19
Audivit Deus, & deprimet eos existens ante secula: quia non est eis retributio præter ignem, & tamen non timent Deum. 20
Extendit manum suam ad retribuendum quando contaminaverunt fœdus ejus. 21
Dissipati sunt ob iram vultûs ejus, & appropinquaverunt corda eorum. Sermones eorum molliores sunt oleo, at ipsi sunt sagittæ. 22
Jacta curam tuam in Dominum, & ipse te enutriet : non permittet justum fluctuare in æternum. 23
Et tu Deus, præcipita eos in foveam perditionis.: viri sanguinum et fraudis ne expleant dies suos ; & ego in te O Domine, confisus sum. Alleluja. 24

PSAL. LV.

1 Davidis. Dictus ab eo de gente quæ recesserat à Sanctitate. Vers. 14.

Miserere mei, O Deus, quoniam me conculcavit homo : afflixit me, impugnans die totâ : 2
Inimici mei conculcârunt me totâ die meâ, quoniam bellantes mecum ab alto, multi sunt. 3
Non timebo omnibus diebus, quia in te confisus sum O Domine mi. 4
In Deo gloriabor sermonibus meis die totâ. Deum speravi, idcirco non timeo ; quid faciat mihi præditus corpore? 5
Contempserunt verba mea die totâ, consultaverunt omnes adversùm me in malum. 6
Abscondent se & insidiabuntur, observantes calcaneum meum. 7
Quo pacto obsederunt animam meam! quâ de re salvabis eos? Commoneto populos cum furore. 8
Deus equidem professus sum vitam meam tibi deberi, proposui lachrymas meas coram te. Juxta promissa tua. 9

תהלים : נז נח

quòd , novi hoc : clamabo die in , retrorsum mei inimici convertentur Tunc
10 או ישובו איבי אחור ביום אקרא זה ידעתי כי
negotium laudabo Domino in : rem laudabo Deo In .mihi Deus
11 אלהים לי: באלהים אהלל דבר ביהוה אהלל דבר:
Deus me Super .mihi homo faciat quid ,timebo non , fidi Deo In
12 באלהים בטחתי לא אירא מה יעשה אדם לי: 13 עלי אלהים
,morte à meam animam eripuisti Quoniam .tibi laudes reddam ; tua vota
14 נדריך אשלם תודת לך: כי הצלת נפשי ממות
? viventium lumine in ; Dei facies ad deambulandum ad , lapsu à meos pedes nonne
הלא רגלי מדחי להתהלך לפני אלהים באור החיים:

P S A L. LVII. נז

.speluncâ in Saul facie à ipsum fugiendo in,Michtam David ipsi,disperdas Ne Victori
1 למנצח אל תשחת לדוד מכתם בברחו מפני שאול במערה:
umbra in & ,mea anima speravit te in quoniâ ,mei miserere , Deus mei Miserere
2 חנני אלהים חנני כי בך חסיה נפשי ובצל
Deum ad Clamabo .contritiones transeat donec : sperabo tuarum alarum
3 כנפיך אחסה עד יעבר הוות: אקרא לאלהים
me servabit & , cœlis è Mittet .me super perficientem Deum ad ; altissimum
4 עליון לאל גמר עלי: ישלח משמים ויושיעני
.suâ veritatem & ,suâ misericordiam Deus mittet .Selah ,me sorbentis probro
חרף שאפי סלה ישלח אלהים חסדו ואמתו:
eorum dentes ,hominum filios , ardentes jacebo , leonum medio in mea Anima
5 נפשי בתוך לבאם אשכבה להטים בני אדם שניהם
super te Exalta .acutus gladius eorum lingua & ; sagittæ & , lancea
6 חנית וחצים ולשונם חרב חדה: רומה על
paraverunt Rete .tuam gloriam terram omnem super ; Deus cœlos
7 השמים אלהים על כל הארץ כבודך: רשת הכינו
ceciderunt ; foveam meas facies ad foderunt ,mea anima se flexit , meis gressibus
לפעמי כפף נפשי כרו לפני שיחה נפלו
: meum cor paratum , Deus meum cor Paratum .Selah , ejus medium in
8 בתוכה סלה: נכון לבי אלהים נכון לבי
exurgam , cithara & , nebel exurge ,mea gloria Exurge .canam & ,cantabo
9 אשירה ואזמרה: עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה
Quoniam .gentibus in te canam ; Domine populis in tibi Confitebor .diluculo
10 שחר: 11 אודך בעמים אדני אזמרך בלאמים: כי
.tua veritas æthera ad usque & ; tua misericordia cœlos ad usque magna
גדל עד שמים חסדך ועד שחקים אמתך:
.tuam gloriam terram omnem super ; Deus cœlos super te Exalta
12 רומה על שמים אלהים על כל הארץ כבודך:

P S A L. LVIII. נח

justitiam congregatio verè Num .Michtam David ipsi , disperdas ne , Victori
1 למנצח אל תשחת לדוד מכתם: 2 האמנם אלם צדק
.hominum filii judicabitis rectitudines ? loquemini
תדברון מישרים תשפטו בני אדם:

תרגום TARGUM.

10 הבכן יתובון בעלי דבבי מחורי קדל יומא
11 דאצלי דין ידעית ארום אלהא בסעדי: במדת
דינא דאלהא אשבח במימריה במדת רחמין
12 דיי אשבח במימריה: במימרא דאלהא סברית
13 לא ארחל מה יעביד בר נשא לי: עלי קבלית
14 אלהא נדריך אשלם קורבני תודן קדמך: ארום
פציתא נפשי מקטול הלא רגלי מן נקופא
למהלכא קדם יי בנהור חייא: נז
1 לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל
אתאמר על יד דוד מכיך ושלים במערקיה
2 מן קדם שאול באספלידא: חוס עלי אלהא
חוס עלי ארום במימרך אתרחצת נפשי
ובטלל שכנתך אהי רחיץ עד דיעבר
3 אתרגושא: אצלי קדם אלהא עלאה תקיפא די
פקד לעכוביתא דיגמר באספלידא [ארום
פציתא נפשי ממותא דמיתין בי חיביא הלא
רגלי מלתקלא בחובא מטול דאטיל קדם יי
בגנתא דעדן למחמי בנהור צדיקיא] עולא
4 אמטולתי: ישדר מלאכיה משמי מרומא
ויפרקנני חסד שיפי לעלמין ישדר אלהא
5 טוביה וקושטיה: נפשי חירא כד במצע
שלהובין ארמוך בייני גומרין די מלהטין בני
נשא דככיהון היך מורניתא וגררין ולישנהון
6 היך סיפא חריפא: אתרורם על מלאכי שמיא
7 אלהא על כל יתבי ארעא איקרך: מצדתא
אתקינו לאסתורי כיף נפשי כרו קדמי שיחא
8 נפלו במצעה לעלמין: מכון לבי לאוריתך יי
9 מכון לבי לדחלתך אשבח ואזמר: אתער יקרי
אתער לשבחא על פום נבלא וכנרא אתער
10 לצלותא דקריץ: אודי קדמך בעמיא יי
11 אשבחנך באומיא: ארום רב עד צית שמיא
12 טובך ועד שחקים קושטך: אתרורם יי על
מלאכי שמיא אלהא על כל יתבי ארעא
איקרך: נח
1 לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא תחבל על יד דוד מכיך ושלים: הברם
2 קושטא שתקין צדיקי בעדן מצו חמי לכון דצדקתא מתמללין תריצות תדינון בני נש:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Tunc revertêtur hostes mihi infensi, vertentes cervicem qua die invocavero: hoc novi, nempe Deum mihi auxilio futurû. In mensura judicii Dei laudabo in verbo ejus, in metro miserationum Dñi laudabo in verbo ejus. In verbo Dei speravi; non timebo quid faciat fili⁹ hominis mihi. In me recepi Deus vota tua, reddâ sacrificia confessionû coram te. Quoniâ liberâsti animâ meam de morte, sed & pedes meos à lapsu, ut incedam coram Domino in lumine vivorum.

Ad laudandû pro molestia, tempore quo dixit David, ne destruas, dictû est p manum Davidis humilis & perfecti, dum fugeret ab aspectu Saulis in speluncâ. P S A L. LVII.

Miserere mei Deus, miserere mei, quia in verbo tuo speravit anima mea, et in umbra majestatis tuæ confidâ, donec transeat tumult⁹. Orabo corâ Deo altissimo et forti qui *jussit aranea*, ut perficeret in *speluncâ* [*quia liberâsti animâ meâ à morte, quâ inferebant mihi peccatores; nonne pedê meû à lapsu in peccatû, ut ambulê corâ Domino in horto deliciarû, ad videndû lucê justorû*] telâ propter me. *Mittet* angelû suû de cœlis altissimis, et salvû me faciet, opprobrio afficiens conculcantê me in æternum: mittet Deus bonitatê suâ et veritatê suâ. Anima mea *ardet* tanquâ in medio flammarû, dormiam inter carbones, quos succendunt filii hominis, quorû dentes sunt sicut lancea & sagittæ, et linguæ eorû sicut ensis acut⁹. Exaltare super angelos cœlorû De⁹; sup omnes habitatores terræ gloria tua. Laqueum paraverunt gressib⁹ meis; incurvavit animâ meâ; foderunt ante me foveâ; ceciderût in medio ejus in æternû. Paratû cor meû ad legê tuâ, Dñe, paratû cor meû in *timorê* tui; laudes dicam et psallâ. Expergiscere gloria mea, expergiscere ut laudes ore psalterii et citharæ: expergiscar ad orationê matutinâ. Confitebor corâ te in populis Dñe, laudabo te in nationib⁹. Quoniâ magna usq; ad summitatê cœlorû benignitas tua, et usq; ad æthera veritas tua. Exaltare *Domine*, super angelos cœlorum Deus; super omnes qui habitant terram, gloria tua.

Ad laudandû pro angustia in têpore quo dixit David, Ne destruas, p manum Davidis humilis & perfecti. P S A L. LVIII.

Num revera quia siletis justi in têpore contêtionis, videtur vobis ꝙ justitiâ loquamini? in rectitudine judicate filios hominû.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]

Tunc retrocedent hostes mei, & agnoscâ esse mihi Deum. Verbum Dei laudabo. In Deo confido, non metuam; quid faciet in me homo? Tibi Deus persolvam vota mea, & cum gratiarum actione sacrificabo tibi. Quoniam eripuisti animam meam à morte, & pedes meos à lapsibus: ut placeam coram te Deus, in terra vivorum.

PSAL. LVII.

Davidis. Quum reversus est Saul ad eum persequendum. Et gratiarum actio. Atque vocatio Gentium ad fidem. Vers. 13.

Miserere me Deus, quoniam in te speravit anima mea: & umbrâ alarum tuarum me tegam. Quoad transeat tumultus. Invocabo Deum excelsum, & Deum salvatorem meum. * *Diapsal.* * Qui misit è cœlo & liberavit me, ac delusit inimicos meos. * *Diapsalma* * Misit Deus gratiam suam, & veritatem suam. Et salvavit animam meam à canibus: quia dormivi conturbatus. Hominum dentes lanceæ & sagittæ, & lingua eorum velut gladius acutus. Exaltare super cœlos Deus, & super omnem terram gloria tua. Rete parârunt pedibus meis, foveamque foderunt animæ meæ, & inciderunt in eam. * *Diapsalma* * Paratum est cor meum Deus, paratum est cor meum, laudabo & psallam in gloria mea. Expergiscere lyra mea, expergiscimini cithara & lyra, etiam ego experrectus sum diluculó. Confitebor tibi inter gentes Deus, & nomini tuo canam inter populos. Quoniam exaltata est usque ad cœlum bonitas tua, & usque ad cœlos cœlorum fides tua. Extolle te super cœlos Deus, & super universam terram gloria tua.

PSAL. LVIII.

Davidis. Quum minitatus est Saul Sacerdotes eò quòd non revelârint ei Davidem quem noverant ubi esset. Nobis autem exponit documentũ justi judicii Dei. Vers. 22.

Tacertè, justitiam loquimini, & æquitatem judicatis filii hominum.

Versio VULG. LAT.

10 Tunc convertentur inimici mei retror-
ſum : In quacunque die invocavero
te : ecce cognovi quoniā Deus meus
11 es. In Deo laudabo verbū, in Do-
mino laudabo ſermonem : in Deo
ſperavi, non timebo quid faciat mihi
12 homo. In me ſunt, Deus, vota tua,
13 quæ reddā, laudationes tibi. Quoniā
eripuiſti animā meā de morte, & pedes
meos de lapſu : ut placeā corā Deo in
lumine viventium.

In finem,
1 Ne diſperdas, David in tituli inſcri-
ptionem, cùm fugeret à facie Saul
in ſpeluncam. (1 Reg. 22. 1. & 24. 4.)
LVI.

2 Miſerere mei, De°, miſerere mei: quo-
niā in te confidit anima mea. Et
in umbra alarū tuarū ſperabo, donec
3 tranſeat iniquitas. Clamabo ad Deū al-
4 tiſſimū : Deū qui benefecit mihi. Miſit
de cœlo, & liberavit me: dedit in oppro-
brium conculcantes me. Miſit Deus miſeri-
5 cordiā ſuā, & veritatē ſuā, Et eripuit
animā meā de medio catulorū leonū :
dormivi conturbatus. Filii hominū, den-
tes eorū arma & ſagittæ : & lingua eorū
6 gladius acutus. Exaltare ſuper cœlos,
7 Deus : et in omnē terrā gloria tua. La-
queū paraverunt pedibus meis : & in-
curvaverunt animā meā. Foderunt ante
faciē meā foveā : et inciderunt in eam.
8 Paratum cor meum, Deus, paratum
cor meum : cantabo, & pſalmum di-
9 cam. Exurge gloria mea, exurge pſal-
10 teriū & cithara : exurgā diluculò. Con-
fitebor tibi in populis, Dñe : & pſal-
11 mum dicā tibi in gentibus : Quoniā
magnificata eſt uſque ad cœlos miſe-
ricordia tua, & uſque ad nubes veritas
12 tua. Exaltare ſuper cœlos, Deus : &
ſuper omnē terram gloria tua.

In finem,
1 Ne diſperdas, David in tituli in-
ſcriptionem. LVII.
2 Si verè utique juſtitiam loquimini :
recta judicate filii hominum.

Verſ. GRÆCA LXX. Interp.

10 Ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾗ ἂν
ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ἰδοὺ ἔγνων ὅτι Θεός μου
11 εἶ σύ. Ἐπὶ τῷ Θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ κυρίῳ
αἰνέσω λόγον. ἐπὶ τῷ Θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσο-
12 μαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. Ἐν ἐμοὶ ὁ Θεὸς
13 αἱ εὐχαὶ, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου. Ὅτι ἐῤῥύ-
σω τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, καὶ τοὺς πόδας μου
ἐξ ὀλισθήματος, τοῦ εὐαρεστῆσαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ
ἐν φωτὶ ζώντων.

1 Εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, τῷ Δαυὶδ εἰς στη-
λογραφίαν, ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδράσκειν ἀπὸ
προσώπου Σαοὺλ εἰς τὸ σπήλαιον. νϛ´.

2 Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς, ἐλέησόν με, ὅτι ἐπὶ σοὶ
πέποιθεν ἡ ψυχή μου· καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύ-
3 γων σου ἐλπιῶ, ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. Κε-
κράξομαι πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ὕψιστον, τὸν Θεὸν τὸν
4 εὐεργετήσαντά με. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἐξαπέστει-
λεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέ με, ἔδωκεν εἰς ὄνειδος
τοὺς καταπατοῦντάς με. ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ
5 ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ, Καὶ ἐῤῥύσατο
τὴν ψυχήν μου ἐκ μέσου σκύμνων· ἐκοιμήθην
τεταραγμένος. υἱοὶ ἀνθρώπων, οἱ ὀδόντες αὐ-
τῶν, ὅπλον καὶ βέλη, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν, μάχαιρα
6 ὀξεῖα. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ Θεὸς, καὶ ἐπὶ
7 πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. Παγίδας ἡτοί-
μασαν τοῖς ποσί μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυ-
χήν μου. ὤρυξαν πρὸ προσώπου μου βόθρον,
8 καὶ ἐνέπεσον εἰς αὐτόν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἑτοίμη
ἡ καρδία μου ὁ Θεὸς, ἑτοίμη ἡ καρδία μου, ᾄσο-
9 μαι καὶ ψαλῶ. Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρ-
θητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, ἐξεγερθήσομαι ὄρ-
10 θρου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε,
11 ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. Ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν
οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου, καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλή-
12 θειά σου. Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ Θεὸς, καὶ
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου.

1 Εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, τῷ Δαυὶδ εἰς
στηλογραφίαν. νζ´.
2 Εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε, εὐθεῖα
κρίνετε οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων.

Verſ. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Tranſ. LAT.

10 (i) [h] Convertentur inimici
mei retrorſum : 10 in quacun-
que die invocavero te; ecce cog-
novi, quoniam Deus meus es tu.
11 11 In Deo laudabo [i] verbum,
in Domino [k] laudabo ſermonem.
In Deo ſperavi : non timebo,
12 quid faciat homo. 12 [l] In me
ſunt, Deus, vota, quæ reddā lau-
13 dationis tibi. 13 Quoniam eri-
puiſti animam meam de morte,
[m] & pedes meos de lapſu : ut
placeam coram Deo in [n] lu-
mine viventium.

1 In finem, ne diſperdas, ipſi David
in tituli inſcriptionem, cùm fu-
geret à facie Saul in ſpelun-
cam. LVI.

2 1 Miſerere meî, Deus, miſe-
rere meî : quoniam in te confi-
dit anima mea. 2 Et in umbra
alarum tuarum ſperabo : donec
3 tranſeat (a) iniquitas. 3 Cla-
mabo ad Deum altiſſimum,
Deum qui benefecit mihi.
4 DIAPSALMA. 4 Mi-
ſit de cælo, & ſalvum fecit
me : dedit in opprobrium con-
culcantes me. 5 Miſit Deus mi-
ſericordiam ſuam, & veritatem
5 ſuam : Et eripuit animam me-
am de medio catulorum leonum:
(b) dormivi conturbatus. 6 Fi-
lii hominum, dentes eorum (c)
[a] arma, & ſagittæ : & lin-
6 gua eorum, gladius acutus. 7 Ex-
altare ſuper cælos, Deus, & ſuper
omnem terram gloria tua. 8 (d)
7 Laqueos paraverunt pedibus me-
is, & incurvaverunt animam
meam. 9 Foderunt ante faciem
meam, foveam, & inciderunt in
8 eā. DIAPSALMA. 10 (e)
Paratum cor meum, Deus, para-
tum cor meum : Cantabo, (f) &
9 pſalmum dicam. 11 Exurge
gloria mea, exurge pſalterium
& cithara : exurgam diluculò.
10 12 Confitebor tibi in populis, Do-
mine ; pſalmum dicam tibi in gentibus. 13
11 Quoniam magnificata eſt uſque
ad cœlos miſericordia tua : & uſque ad nubes
12 veritas tua. 14 Exaltare ſuper
cœlos, Deus, & ſuper omnem terram gloria tua.

1 In finem, ne diſperdas, ipſi David
in tituli inſcriptionem. LVII.
2 1 Si verè utiq; juſtitiam loqui-
mini : recta judicate filii
hominum.

Verſio ÆTHIOPICA.

10 ለይግብኡ፡ፀርየ፡ድኅሬሆሙ፡፡ እመ፡ዕለ 10
ተ፡ እጼውዐከ፡፡ ናሁ፡ አእመርኩ፡ ከመ፡
አምላኪየ፡ አንተ፡፡ በእግዚአብሔር፡ 11
እሴብሕ፡ቃልየ፡፡ በእግዚአብሔር፡ይከብር፡
11 ዘነበብኩ፡፡ ወበእግዚአብሔር፡ተወከልኩ፡
ኢይፈርህ፡ ምንተ፡ ይሬስየኒ፡ሰብእ፡፡
12 እምኀቤየ፡ እኁብ፡ ብፅአትየ፡ ለስብሐቲ 12
ከ፡፡ እስመ፡አድኅንከ፡እሞት፡ለነፍስየ፡፡ 13
13 ወለአዕይንትየኒ፡እምአንብዕ፡፡ ወለእገርየኒ፡
እምደኅፅ፡፡ ከመ፡ አሠምሮ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡በብርሃነ፡ሕያዋን፡፡

1 ፍጻሜ፡ ሊታማስን፡ዘዳዊት፡ አርእዮ፡ ምጽ
ሐፍ፡ ዘአመ፡ ጐየ፡ እምቅድመ፡ ገጸ፡
ሳኦል፡ውስተ፡በአት፡፡

2 ሣህ ተሣሀለኒ፡እግዚኦ፡ተሣሀለኒ፡፡እስመ፡ ኪ 1
ያከ፡ተወከለት፡ነፍስየ፡፡ ወተወከልኩ፡በ 2
3 ጽላሎተ፡ክነፊከ፡፡ እስከ፡ ትኅልፍ፡ኃጢአ
ት፡፡ እጸርኅ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ልዑ 3
ል፡፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ዘረድአኒ፡፡
4 ፈነወ፡ እምሰማይ፡ወአድኀነኒ፡፡ ወወሀቦሙ፡ 4
ኅሳረ፡ለእለ፡ኬዱኒ፡፡ ፈነወ፡እግዚአብሔ 5
ር፡ሣህሎ፡ወጽድቆ፡፡ ወአድኀና፡ለነፍስየ፡
እማእከለ፡ አናብስት፡፡ ወኖምኩ፡ ደንጊፅ
5 የ፡፡ ደቂቀ፡እጓለ፡እምሕያው፡ስነኒሆሙ፡ 6
ሐጽ፡ወኲናት፡፡ ወልሳናቲሆሙ፡በሊኅ፡መጥባ
ሕት፡፡ ተለዐለ፡ እግዚአብሔር፡ መልዕል 7
6 ተ፡ ሰማያት፡፡ ወበኲሉ፡ ምድር፡ ስብሐቲ
ሁ፡፡መሠገርተ፡አስተደለው፡ለእገሪየ፡፡ 8
7 ወቀጽዐዋ፡ለነፍስየ፡፡ ከረዩ፡ግበ፡ ቅድሜ 9
የ፡ወወድቁ፡ ውስቴቱ፡፡ ጥቡዕ፡ልብየ፡ 10
8 እግዚኦ፡፡ ጥቡዕ፡ልብየ፡ እሴብሕ፡ ወእዜ
ምር፡፡ ወይትነሣእ፡ ክብርየ፡፡ወይትነሣ 11
እ፡ በመዝሙር፡ ወበመሰንቆ፡፡ ወእትነሣእ፡
በጽባሕ፡፡ እገኒ፡ለከ፡በውስተ፡አሕዛብ፡ 12
እግዚኦ፡፡ ወእዜምር፡ ለከ፡በውስተ፡ ሕዝ
ብ፡፡ እስመ፡ዐቢየት፡እስከ፡ ሰማያት፡ም 13
9 ሕረትከ፡፡ ወእስከ፡ደመናት፡ ጽድቅከ፡፡
ተለዐለ፡ እግዚአብሔር፡ መልዕልተ፡ ሰማያ 14
10 ት፡፡ ወበኲሉ፡ ምድር፡ ስብሐቲሁ፡፡

ፍጻሜ፡ ሊታማስን፡ ዘዳዊት፡ አርእዮ፡
ምጽሐፍ፡፡

1 ሣኒ እመሰ፡ አማን፡ ጽድቀ፡ ትነቡ፡፡
ወርትዐ፡ ትኴንኑ፡ ደቂቀ፡ እጓለ፡ እምሕ
ያው፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [h] Convertantur [i] verbum meum, [k] honori erit quod locutus ſum. [l] A meipſo perſolvam vota laudationibus tuis. [m] & oculos meos à lachrymis: [n] regione viventium. PSAL. lvi. [a] ſagitta, & enſis :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * يرتدون اعداي على اعقابهم يوم اصرخ اليك * هاانذا قد علمت انك الاهي * اسبح الله بالقول
11 وابارك الرب بالكلام * توكلت على الله فلا اخشي ماذا يفعل بي الانسان * اللهم علي نذورا اوفيها
12
13 لتسبحتك * لانك خلصت نفسي من الموت * وعيني من الدموع * ورجلي من الزلل * لاعمل
14 برضي الرب * امامه في نور الاحياء * اللليلويا *
* المزمور السادس والخمسون *
1 * لداود حين هرب من قدام شاول الي المغار * وهو * كه * استيخن *
2 * ارحمني يا الله ثم ارحمني * فان نفسي توكلت عليك * وبظلال كنفك استتر * الي ان يعبر الاثم
3 * اصرخ الي الله العلي * الاله المحسن الي * ارسل من السماء خلصني * وجعل الذين يطوونني عارا *
4
5 بعث الله برحمته وعدله * وخلص نفسي من وسط الاشبال لاني نمت قلقا * اسنان بني البشر سلاح
6 وسهام * والسنتهم سيوف حادة * اللهم ارتفع على السموات * ومجدك علي الارض كلها * اعدوا فخاخا
7
8 لرجلي واحنوا نفسي * حفروا حفرة امام وجهي فسقطوا فيها * قلبي مستعد بالله * قلبي مستعد *
9 اسبح وارتل في تمجيدي * قم يا مجدي * قم ايها المزمار والقيثار * ساقوم بالغدوات * واشكرك
10
11 يا رب في الشعوب * وارتل لك في الامم * لان رحمتك قد عظمت الي السموات والي السحاب عدلك *
12 * ارتفع اللهم على السموات وعلي كل الارض مجدك * اللليلويا *
1 * المزمور السابع والخمسون * * لداود وعدده * كب * استيخن *
2 * ان كنتم اذن بالصدق تتكلمون حقا * فاحكموا بالاستقامة يا بني البشر *

Revertantur inimici mei ſuper calcaneos 10
ſuos, die quâ clamabo ad te. Ecce jam novi
te eſſe Deum meum. Laudabo Deum ſer- 11
mone, & benedicam Dominum verbis.
Confiſus ſum in Deo, iccirco non timebo : 12
quid faciat mihi homo ? Deus, ſunt mihi 13
vota reddenda in glorificationem tuam.
Quia tu liberâſti animā meam de morte, 14
& oculos meos de lachrymis, & pedes
meos de lapſibus : ut peragam voluntatem
Domini in conſpectu ejus, in lumine vi-
ventium. Alleluja.
PSAL. LVI.
Davidis, quando fugit à conſpectu 1
Saulis in ſpeluncam. Ver. 25.
Miſerere mei, O Deus, iterum miſerere 2
mei, quoniam anima mea confiſa eſt
in te, et ſub umbra alarum tuarum pro-
tegar quoad tranſeat iniquitas. Clamabo 3
ad Deum altiſſimum, Deum benefacientem
mihi. Miſit de cœlo & liberavit me: & 4
fecit eos qui conculcant me, opprobrium.
Miſit Deus ex miſericordia ſua & æqui-
tate ſua, Et eripuit animam meam è me- 5
dio catulorum leonum, quia dormivi con-
turbatus. Dentes filiorum hominum arma
& ſagittæ, & linguæ eorum gladii acuti.
Deus eleva te ſuper cœlos, & gloria tua 6
ſuper terram univerſam. Præparârunt la- 7
queos pedibus meis, & incurvaverunt a-
nimam meam. Foderunt foveam ante fa-
ciem meam, & inciderunt in eam. Cor me- 8
um paratum eſt in Deo, cor meū paratum :
laudes canam & pſallam in glorificatione
mea. Surge O gloria mea, ſurge O pſal- 9
terium & cithara : ſurgam in matutinis,
Et gratias agam tibi, O Domine, inter po- 10
pulos, & pſallam tibi inter gentes : Quo- 11
niam miſericordia tua jam magnificata eſt
uſque ad cœlos, & ad nubes juſtitia tua.
Exaltare Deus, ſuper cœlos, & ſuper u- 12
niverſam terram gloria tua. Alleluja.
PSAL. LVII.
Davidis. Et numerus verſ. 21. 1
Si ergò veraciter loquimini veritatem, 2
judicate æquè, O filii hominum.

תהלים : נט

vestrarum manuum iniquitatem terra in , operabimini iniquitates corde in Etiam
3 אף־בלב עולת תפעלון בארץ חמס ידיכם
loquentes , utero ab erraverunt : vulva à impii sunt Alienati ? librabitis
4 תפלסון: זרו רשעים מרחם תעו מבטן דברי
sicut : serpentis veneni similitudinem secundùm illis Venenum .mendacium
5 כזב: חמת־למו כדמות חמת־נחש כמו־
: mussitantium vocem ad audiet non Quæ .suam aurem obturabit surdæ aspidis
6 פתן חרש יאטם אזנו: אשר לא־ישמע לקול מלחשים
: ipsorũ ore in eorũ dentes contere Deus .docti conjunctiones jungentis
7 חובר חברים מחכם: אלהים הרס־שנימו בפימו
ambulabunt , aquæ sicut Liquescent .Domine destrue leunculorum molas
8 מלתעות כפירים נתץ יהוה: ימאסו כמו־מים יתהלכו־
: ibit liquefactionis limax Sicut .exciderentur si ac suas sagittas tendet :sibiipsis
9 למו ידרך חצו כמו יתמללו: כמו שבלול תמס יהלך
vestræ spinæ intelligant Antequam .Solem videant ne , mulieris abortivus
10 נפל אשת בל־חזו שמש: בטרם יבינו סירתיכם
viderit cùm , justus Lætabitur .eũ rapiet turbine ira sic , viventem sic ; rhamnum
11 אטד כמו־חי כמו־חרון ישערנו: ישמח צדיק כי־חזה
Verè , homo dicet Et .impii sanguine in lavabit suos pedes : vindictam
12 נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע: ויאמר אדם אך־
.terra in judicans Deus est utique : justo fructus
פרי לצדיק אך יש־אלהים שפטים בארץ:

PSAL. LIX. נט

custodierunt & , Saul mittendo in , Michtam David ipsi , corrumpas ne , Victori
1 למנצח אל־תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו
mihi obsistentibus ab ; mi Deus meis inimicis ab me Eripe .eũ interficiendũ ad , domum
2 את־הבית להמיתו: הצילני מאיבי אלהי מתקוממי
.me serva sanguinum viris à & ; iniquitatis operariis ab me Eripe .me eleva
3 תשגבני: הצילני מפעלי און ומאנשי דמים הושיעני:
: fortes me super sunt congregati , meæ animæ sunt insidiati ecce Quia
4 כי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים
, current iniquitate Absque .Domine meum peccatum non & , mea prævaricatio non
5 לא־פשעי ולא־חטאתי יהוה: בלי־עון ירצון
Domine tu Et .vide & , meũ occursum in te suscita : se parabunt &
6 ויכוננו עורה לקראתי וראה: ואתה יהוה
: gentes omnes visitandum ad evigila , Israel Deus , exercituum Deus
אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל־הגוים
, vesperam ad Convertentur .Selah , iniquitatis prævaricatorum omniũ miserearis ne
7 אל־תחן כל־בגדי און סלה: ישובו לערב
, suo ore in scaturient Ecce .civitatem circuibunt & , canis sicut tumultuabuntur
8 יהמו ככלב ויסובבו עיר: הנה יביעון בפיהם
DOMINE tu Et ? audiens quis quoniam : eorum labiis in gladii
9 חרבות בשפתותיהם כי־מי שמע: ואתה יהוה
.gentes omnes subsannabis : eos deridebis
תשחק־למו תלעג לכל־גוים:

תרגום TARGUM.

3 ברם רשיעי מהדין בלבא עילא תעבדון
4 בארעא חטוף אידיכון יתקנון: אתעבידו
נוכראין רשיעיא מן מעין תען מן כריסא ממללי
5 כדבותא: ארסא להון בגוון ארסא דחויא היך
6 חורמנא חרשא דמטמטם אדניה: די לא יקבל
מלי חרשיא אסרי נחשיא ומן רטני רטן הוא
7 חכים: אלהא תרע ככידון בפומהון וניבי בני
8 אריון תתרע יי: יתמסון בחוביהון היך מיא
ולין להון ונגיד גררוי אמטולהון ויהון
9 מתגוררין: היך זחיל תבללא די מאס אורחיה
היך נפולא ואשותא די סמין ולא חמון שמשא:
10 עד לא יתעברון רשיעיא רכיכי אקשון היך
אטדא עד דהנון רטיבין כבוסרא בעלעולא
11 ישצנון: יחדי צדיקא ארום חמא פרענותא
12 מנהון אסתורין ישזג באדם רשיעא: ויימרון
בני נשא ברם אית אגר טב לצדיקיא ברם אית
אלהא דדינוי מתיחן בארעא:

נט

1 לשבחא על עקתא בזמן די אמר דוד לא
תחבל על יד דוד מכיך ושלים כד שדר שאול
2 ונטרו ית ביתא למקטליה: פצי יתי מבעלי
3 דבבי אלהי מן קימין עלי תשזבנני: פצי יתי
מעבדי שקר ומן גוברין קטולין פרוק יתי:
4 ארום הא כמנו לנפשי מתכנשין עלי עשינין
5 לא על סורחני ולא על חובי יי: עד לא עוין
רהטין ומסדרין קרבא אתנבר לקדמותי
6 וחמי: ואנת יי אלהים צבאות אלהא דישראל
אתער למסער על כל עממיא לא תחוס כל
7 שליטי שקר לעלמין: יתובון לרמשא
8 מתרגשין היך ככלבא ויחזרון קרתא: הא
יביעון בפומהון מליא דשנינן היך סיפא
בספותיהון אמרין נתגבר ארום מן הוא די
9 שמע ויתפרע: ואנת יי תגחך להון תתלעב
לכל עממיא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Etiam impii quare in corde iniquitates operabimini in terra? iniquum manus vestræ *concinnabunt?* Alieni facti sunt ab utero peccatores; erraverunt à ventre loquentes mendacium. Venenum *est ipsis in interiore* eorum [*sicut*] venenum serpentis, sicut aspidis surdæ quæ obturat aurem suam. Quæ non admittit vocem verborum maleficorum serpentes constringentium; sed *incantantibus incantationem* ipsa est prudentior. Deus, contere dentes eorum in ore ipsorum, et molares filiorum leonum confringas Domine. Liquefiant in peccatis suis sicut aqua, defluant à se: intendit sagittas suas propter eos, et ipsi abscindentur. Sicut reptile limax qui madefacit viam suam, sicut abortivum et talpa cæca, quæ non vident Solem. Priusquàm impii fiant teneri, durescunt sicut rhamnus, quamdiu sunt virides, sicut immaturum turbine destruet illos. Lætabitur justus quando viderit ultionem de illis; plantas suas lavabit in sanguine impii. Et dicent filii hominis, Profectò est præmium bonum justis: profectò est Deus, cujus judicia extenduntur in *terra*.

Ad laudandum pro angustia in tempore quo dixit David, Ne destruas, per manum Davidis humilis, et perfecti, quando misit Saul, & custodierunt domum ut eum interficerent.

PSAL. LIX.

Eripe me de inimicis meis Deus meus, ab insurgentibus adversùm me libera me. Libera me ab operariis falsitatis, & à viris homicidis salva me. Quoniam ecce insidiati sunt animæ meæ: congregantur adversùs me fortes non propter iniquitatem meam; nec propter peccatum meum Domine. Non ob iniquitates nostras currunt & *ordinant bellum*: roborare in occursum meum, & vide. Et tu Domine Deus exercituum Deus Israel, expergiscere ut animadvertas in cunctas gentes, ne parcas omnibus principibus mendacii in æternum. Revertentur ad vesperam, tumultum edituri sunt in morem canis, obsidebúntque civitatem. Ecce effutient ore suo verba acuta sicut gladius; labiis suis dicentes, Fortificabimur: quis enim ille est qui audiat & puniat? Tu autem Domine deridebis eos; subsannabis omnes populos.

Versio SYRIACA, cum Interpretatione LATINA.

3 * ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܥܘܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܒܥܘܠܐ ܡܬܥܪܟܢ ܐܝܕܝܟܘܢ: * ܐܬܦܪܫܘ ܚܛܝܐ
4 ܡܢ ܟܪܣܐ. ܘܛܥܘ ܡܢ ܡܪܒܥܐ ܘܡܡܠܠܝܢ ܕܓܠܘܬܐ: * ܚܡܬܗܘܢ ܐܝܟ ܚܘܝܐ ܚܪܡܢܐ. ܘܐܝܟ
5 ܐܣܦܣ ܚܪܫܬܐ ܕܣܟܪܐ ܐܕܢܝܗ: * ܕܠܐ ܬܫܡܥ ܩܠܐ ܕܚܪܫܐ ܘܕܡܚܪܫܢܐ ܘܕܚܟܝܡܐ.
6 * ܐܠܗܐ ܢܬܒܪ ܫܢܝܗܘܢ ܒܦܘܡܗܘܢ. ܘܟܟܝܗܘܢ ܕܐܪܝܘܬܐ ܥܩܪ ܡܪܝܐ: * ܢܬܒܣܪܘܢ
7 ܐܝܟ ܡܝܐ ܕܡܬܐܫܕܝܢ. ܘܢܫܕܐ ܓܐܪܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ: * ܐܝܟ ܫܥܘܬܐ ܕܡܬܦܫܪܐ
8 ܘܢܦܠܐ. ܡܢ ܩܕܡ ܢܘܪܐ ܢܬܚܒܠܘܢ: ܢܦܠܬ ܢܘܪܐ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܫܡܫܐ ܠܐ ܐܪܓܫܘ:
9 * ܢܗܘܘܢ ܟܘܒܝܗܘܢ ܐܝܟ ܐܛܕܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܢܫܓܫ ܐܢܘܢ: * ܢܚܕܐ ܙܕܝܩܐ ܕܚܙܐ ܦܘܪܥܢܐ.
10 ܘܐܝܕܘܗܝ ܢܫܝܓ ܒܕܡܐ ܕܪܫܝܥܐ: * ܘܢܐܡܪ ܒܪܢܫܐ ܐܝܬ ܦܐܪܐ ܠܙܕܝܩܐ. ܘܐܝܬ
11
12 ܐܠܗܐ ܕܕܐܢ ܐܢܘܢ ܒܐܪܥܐ:

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ *

1 * ܐܡܪܗ ܕܘܝܕ ܟܕ ܫܡܥ ܕܩܛܠ ܫܐܘܠ ܟܗܢܐ. ܠܢ ܕܝܢ ܡܚܘܐ ܦܘܢܝܐ ܕܥܡܡܐ
2 ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܘܫܘܕܥܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܦܘܩܕ ܡܢܢ. * ܦܨܢܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܐܠܗܐ.
3 ܘܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝ ܐܪܝܡܢܝ: * ܦܨܢܝ ܡܢ ܥܒܕܝ ܫܘܩܪܐ. ܘܡܢ ܓܒܪܐ ܐܫܝܕܝ
4 ܕܡܐ ܦܪܘܩܝܢܝ: * ܡܛܠ ܕܗܐ ܟܡܢܘ ܠܢܦܫܝ. ܘܐܬܥܫܢܘ ܥܠܝ ܒܒܝܫܘܬܗܘܢ: * ܠܐ
5 ܒܣܟܠܘܬܝ ܘܠܐ ܒܚܛܗܝ ܡܪܝ. ܕܠܐ ܒܣܟܠܘܬܐ ܪܗܛܘ ܘܐܬܛܝܒܘ ܥܠܝ: ܐܬܬܥܝܪ
6 ܘܚܙܝ * ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܐܬܬܥܝܪ: ܘܦܩܘܕ ܠܥܡܡܐ
7 ܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܚܘܣ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ: * ܕܝܐܦܣܠܡܐ * ܢܗܦܟܘܢ ܠܪܡܫܐ ܘܢܢܒܚܘܢ ܐܝܟ
8 ܟܠܒܐ. ܘܢܚܕܪܘܢ ܡܕܝܢܬܐ: * ܡܠܬܐ ܕܦܘܡܗܘܢ ܣܝܦܐ ܒܣܦܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ
9 ܡܢܘ ܫܡܥ: * ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ ܓܚܟ ܒܗܘܢ. ܘܡܝܩ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ:

En omnes iniquitatem loquimini in terra, & scelere sunt implicatæ manus vestræ. 3
Segregati sunt nefarii ab utero, & erraverunt à vulva qui loquuntur mendacium. 4
Furor eorum sicut basilisci, & sicut aspidis surdæ obturantis aures suas, 5
Ne audiat vocem incantantis & venefici ac sapientis. 6
Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum: & caninos leonum evulsit Dominus. 7
Contemnentur ut aqua effusa: & jaculabitur sagittas suas donec absumantur. 8
Sicut cera quæ liquescit ac decidit à conspectu ignis, destruentur. 9
Cecidit ignis, & non viderunt, & solem non perceperunt.
Fiant spinæ illorum, rhamni, & ira conturbet eos. 10
Lætabitur justus quòd videat retributionem, & manus suas lavabit sanguine impii. 11
Et dicet homo, Est quidem fructus justo: estque Deus ut judicet eos in terra. 12

PSAL. LIX.

Edidit hunc David quum audivit interfectos à Saule sacerdotes. Nobis verò declarat conversionem Gentium ad fidem, & reprobationem Judæorum. Versus 41.

Libera me ab inimicis meis Deus, & ab his qui insurgunt in me tolle me. 1
Serva me ab operantibus falsitatem, & à viris effundentibus sanguinem libera me. 2 3
Quoniam ipsi insidiati sunt animæ meæ. & magnificârunt adversùm me malitiam suam. 4
Non ob scelera mea, neque ob peccata mea Domine mi: absque culpa cucurrerunt adversùm me, atque instruxerunt sese contra me. 5
Expergiscere & respice Tu Domine Deus fortis: Deus Israelis evigila, & impera cunctis gentibus, nevè parcas omnibus iniquis. 6
* *Diapsalma* * Revertentur vespere, latrabuntque ut canes atque circumibunt urbem. 7
Sermo oris eorum gladius in labiis eorum: & aiunt, Quis audiat? At tu Domine ride illos, & subsanna cunctas gentes. 8 9

Versio VULG. LAT.

3 Etenim in corde iniquitates operamini:
in terra injustitias manus vestræ concin-
4 nant. Alienati sunt peccatores à vulva,
erraverunt ab utero : locuti sunt falsa.
5 Furor illis secundùm similitudinem ser-
pentis : sicut aspidis surdæ, & obturan-
6 tis aures suas, Quæ non exaudiet vocem
incantantium, & venefici incantantis sa-
7 pienter. Deus conteret dentes eorum in
ore ipsorum : molas leonum confringet
8 Dñs. Ad nihilũ devenient tanquã aqua
decurrens : intendit arcũ suũ donec in-
9 firmentur. Sicut cera, quæ fluit, auferen-
tur : supercecidit ignis, & non viderunt
10 Solem. Priusquã intelligerent spinæ ve-
stræ rhamnũ : sicut viventes, sic in ira
11 absorbet eos. Lætabitur justus cùm vi-
derit vindictã: man⁹ suas lavabit in san-
12 guine peccatoris. Et dicet homo, Si utiq;
est fructus justo : utique est Deus judi-
cans eos in terra.

In finem,

1 Ne disperdas, David in tituli inscripti-
onem, quando misit Saul, & custodi-
vit domum ejus, ut eum interficeret.
(1 Reg. 19.11.)

LVIII.

2 ERipe me de inimicis meis, De⁹ meus:
& ab insurgentibus in me libera me.
3 Eripe me de operantibus iniquitatem: &
de viris sanguinum salva me. Quia ecce
4 ceperunt animã meã : irruerunt in me
fortes. Neque iniquitas mea, neq; pec-
5 catũ meũ, Dñe : sine iniquitate cucurri,
et direxi. Exurge in occursũ meũ, et vide:
6 & tu, Dñe Deus virtutũ, De⁹ Israel, In-
tende ad visitandas omnes gentes : non
misercaris omnibus, qui operantur ini-
7 quitatem. Convertentur ad vesperam :
& famem patientur ut canes, & circui-
8 bunt civitatem. Ecce loquentur in ore
suo, & gladius in labiis eorum : quoni-
9 am quis audivit? Et tu, Dñe, deridebis
eos : ad nihilũ deduces omnes gentes.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 Καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ, ἀ-
4 δικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν. Ἀπηλλοτρι-
ώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας, ἐπλανήθησαν ἀ-
5 πὸ γαστρὸς, ἐλάλησαν ψευδῆ. Θυμὸς αὐτοῖς κατὰ
τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως, ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς, καὶ
6 βυούσης τὰ ὦτα αὐτῆς, Ἥτις οὐκ εἰσακούσεται φω-
νὴν ἐπᾳδόντων, φαρμάκου τε φαρμακευομένου πα-
7 ρὰ σοφοῦ. Ὁ Θεὸς συνέτριψεν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν
ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, τὰς μύλας τῶν λεόντων
8 συνέθλασεν ὁ Κύριος. Ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ
διαπορευόμενον, ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ ἀ-
9 σθενήσουσιν. Ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεὶς ἀνταναιρεθήσον-
10 ται, ἐπέπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. Πρὸ τοῦ
συνιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶν-
11 τας ὡσεὶ ἐν ὀργῇ καταπίεται ὑμᾶς. Εὐφρανθή-
σεται δίκαιος, ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν, τὰς
χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ.
12 Καὶ ἐρεῖ ἄνθρωπος, Εἰ ἄρα ἐστὶ καρπὸς τῷ δι-
καίῳ, ἄρα ἐστὶν ὁ Θεὸς κρίνων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ.

1 Εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, τῷ Δαυὶδ εἰς στη-
λογραφίαν, ὁπότε ἀπέστειλε Σαοὺλ, καὶ ἐφύλαξε
τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν. νη΄.
2 ἘΞελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ Θεὸς, καὶ ἐκ τῶν
3 ἐπανισταμένων ἐπ᾽ ἐμὲ λύτρωσαί με. Ῥῦσαί με
ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν, καὶ ἐξ ἀν-
4 δρῶν αἱμάτων σῶσόν με. Ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν
τὴν ψυχήν μου, ἐπέθεντο ἐπ᾽ ἐμὲ κραται-
5 οί· Οὔτε ἡ ἀνομία μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου
κύριε· ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύ-
6 θυνα. Ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου, καὶ ἴδε.
καὶ σὺ κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσ-
ραὴλ, πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη, μὴ
οἰκτειρήσῃς πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομί-
7 αν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἐπιστρέψουσιν εἰς ἑσπέραν, καὶ
8 λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Ἰδοὺ
ἀποφθέγξονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ ῥομφαία
9 ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν, ὅτι τίς ἤκουσε; Καὶ σὺ
κύριε ἐκγελάσῃ αὐτοὺς, ἐξουδενώσεις πάντα τὰ
ἔθνη.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transf. LAT.

2 Etenim in [a] corde iniquitates 3
operamini in terra: (a) injustitiã
manus vestræ concinnant. 3 A 4
lienati sunt peccatores à vulva:
erraverunt ab utero, (b) locuti
sunt falsa. 4 Furor illis secun- 5
dùm similitudinem serpentis, sic-
ut aspidis surdæ, & obturan-
tis aures suas. 5 Quæ non ex- 6
audiet vocem (c) incantantium,
[b] & (d) medicamenti medi-
cati à sapiente : 6 Deus (e) con- 7
trivit dentes eorum in ore ipso-
rum : molas leonum confregit
Dominus. 7 [c] Ad (f) nihilum 8
devenient, velut aqua decur-
rens : intendit arcum suũ, donec
infirmentur. 8 [d] Sicut cera (g) 9
liquefacta, auferentur: (h) ceci-
dit ignis, & [e] non viderunt
Solem. 9 (i) Priusquàm [f] in- 10
telligant spinæ vestræ rhamnum,
sicut (k) viventes, sicut in ira
absorbebit vos. 10 Lætabitur ju- 11
stus, cù m viderit vindictam (l) impiorum: manus suas lavabit in sanguine pecca-
toris. 11 Et dicet homo, Si utique est fructus justo: utique est Deus judicans eos in 12
terra.

In finem, ne disperdas, ipsi David 1
in tituli inscriptionem, quando
misit Saul, & custodivit do-
mum ejus, ut interficeret eum.

LVIII.

ERipe me de inimicis meis, [a] 2
Deus, & ab insurgentibus in me
libera me. 2 Eripe me de operan- 3
tibus iniquitatem : & de viris
sanguinum salva me. 3 Quia 4
ecce venati sunt animam meam:
irruerunt in me fortes. 4 Neque 5
[b] iniquitas mea, neque pecca-
tum meum, Domine: sine (a) in-
iquitate cucurri, & direxi. 5 Ex- 6
urge [c] in (b) occursum meum,
& vide: & tu, Domine Deus
virtutum, Deus Israel, 6 [d] in-
tende ad visitandas omnes gen-
tes: ne miserearis omnibus, qui
operantur iniquitatem. DIA-
PSALMA. 7 Convertentur ad 7
vesperam, & famem patientur,
ut (c) canis, & circuibunt civi-
tatẽ. 8 Ecce loquentur in ore 8
suo, & gladius in labiis eorum:
quoniam quis audivit? 9 Et tu, Domine, deridebis eos : pro (d) nihilo habebis 9
omnes gentes.

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ፡በልብክሙ፡ኃጢአተ፡ትገብሩ፡በደበ፡ 2
ምድር፡፡ ወጽልሑተ ፡ ይፀፍሩ ፡ እደዊክ
ሙ፡፡=፡ ተነከሩ ፡ ኃጥአን ፡ እማኅፀን፡፡ 3
ወእምከርሠ፡ ስሕቱ፡ ወነበቡ፡ ሐሰተ፡፡=፡
ወመዐቶሙሰ፡ከመ፡ሕምዘ፡አርዌ፡ምድር፡፡ 4
ወከመ ፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ ጽምምት ፡ ለእዘኒ
ሃ፡፡=፡ እንተ፡ኢትሰምዕ፡ቃለ፡ዘይረቅዮ፡፡ 5
እንዘ ፡ ይሠርዮ ፡ መሠርይ ፡ ጠቢብ፡፡=፡
እግዚአብሔር፡ይሰብር፡ስነኒሆሙ፡በውስተ፡ 6
አፈሆሙ፡፡ ወይሰብር፡እግዚአብሔር፡ጥረ
ሲሆሙ፡ለአናብስት፡፡=፡ ወየኃስሩ፡ ከመ፡ 7
ማይ፡ ዘይትከዐው፡፡ ወይዌስቅ ፡ ቀስቶ፡ እ
ስከ ፡ ያደክሞሙ፡፡=፡ ወየኃልቁ ፡ ከመ፡ 8
ሰምዕ ፡ ዘይትመሰው፡፡ ወድቀት ፡ እሳት፡
ወኢርኢክዋ፡ለፀሐይ፡፡=፡ ዘእንበለ ፡ ይት 9
ዐወቅ፡ሦክክሙ ፡ ለሰተ ፡ ኮነ፡፡ ከመ ፡ ሕ
ያዋን፡በመዐቱ፡ይውኅጠክሙ፡፡=፡ ይትፌ 10
ሣሕ፡ጻድቅ ፡ ሶበ፡ ይሬኢ፡ በቀለ፡፡ ወይትኃ
ፀብ፡ እደዊሁ፡በደመ፡ ኃጥእ፡፡=፡ ወይብል፡ 11
ሰብእ፡ቦኑ፡እንጋ፡ፍሬ፡ለጻድቅ፡፡ወቦኑ ፡ እ
ንጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይፈትሖሙ፡በደ
በ፡ ምድር፡፡=፡

ፍጻሜ፡ ኢታማስን፡ ዘደዊት፡ አርአያ፡ መዝ
ሐፍ፡ ሶበ፡ፈነወ፡ ሳኦል ፡ ይዕቅቡ፡
ቤቶ፡ከመ፡ ይቅትሎ፡፡

አድኅነኒ ፡ እግዚኦ ፡ እምፀርየ፡፡ ወ 1
እንግፈኒ ፡ እምእለ ፡ ቆሙ ፡ ላዕሌየ፡፡=፡
ወባልሀኒ ፡ እምገበርተ ፡ ዐመፃ፡፡ ወአድኅ 2
ነኒ፡ እምእደወ ፡ ደም፡፡=፡ እስመ፡ ናሁ፡ 3
ነዐወዋ፡ ለነፍስየ፡፡ ወቆሙ ፡ ላዕሌየ፡ኃያ
ላን፡፡=፡ አኮ፡ በአበሳየ ፡ ወአኮ ፡ በጌጋይ 4
የ፡ እግዚኦ፡፡ ዘእንበለ ፡ ዐመፃ ፡ ሮጽኩ፡
ወአርታዕኩ፡፡=፡ ተንሥእ ፡ ተቀበለኒ፡ 5
ወርኢ፡፡ አንተ፡እግዚኦ፡ አምላከ፡ኃያላን፡
ንጉሠ ፡ እስራኤል፡፡=፡ ኅውጾሙ ፡ ለኵ 6
ሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወተሣሀሎሙ፡፡ ወኢትሣ
ሀሎሙ ፡ ገበርተ፡ዐመፃ፡፡=፡ ይትመየጡ፡ 7
ሰርከ፡ ወይርኅቡ ፡ ከመ፡ ከልብ ፡ ወይዑዱ፡
ሀገረ፡፡ ወናሁ ፡ ይነቡ ፡ በአፉሆሙ፡፡=፡
ወሰይፍ፡ ውስተ፡ከናፍሪሆሙ፡፡ወዘኒ፡ሰምዖ 8
ሙ፡ 9 ወአንተ ፡ እግዚኦ ፡ ትስሕቆሙ፡፡
ወመነንኮሙ፡ለኵሎሙ፡አሕዛብ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] corde vestro [b] & venefici incantantis sapienter : [c] Et contemnentur tanquam aqua effusa: [d] Et deficient sicut cera liquescens : [e] non vidisti [f] innotescet spinas vestras auctas ut fiant rhamnus, sicut viventes in ira *PSAL. lviii.* [a] Deus meus, [b] propter delictum meum, neque propter peccatum [c] suscipe me, & [d] Respice omnes gentes, & miserere earum : & ne miserearis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فإنكم بقلب تعملون الإثم على الأرض * وأيديكم تصنع الظلم *
4 الخطاة جعلوا غرباء من الرحم * وضلوا منذ كانوا في البطن * وتكلموا بالكذب *
5 لأن غضبهم كمثل الحية الجرداء ومثل الأفعى الصماء * التي تسد أذنيها *
6 لئلا تسمع صوت الراقي * تسحر سحرا أفضل من الحكيم *
7 الله يرض أسنانهم في أفواههم * أنياب الأسد حطمها الرب *
8 يرذلون كالماء المهراق * يوتر قوسه حتى يضعفوا *
9 ومثل الشمع الذائب يهلكون * سقطت عليهم نار فلم يروا الشمس *
10 قبل أن يتنبهوا فتفهموا * صار شوككم عوسجا * يبتلعهم بغضبه مثل الأحياء *
11 يفرح البار إذا رأى الانتقام * ويغسل يديه بدم الخاطي * فيقول الإنسان أترى يكون للصديق ثمر * وهل يدينهم الله على الأرض * اللليلويا *

* المزمور الثامن والخمسون *

1 * لداود قاله لما أرسل شاول وحفظ بيته ليقتله * وعدده * لز * استيخن *
2 * اللهم خلصني من أعدائي * ومن القائمين علي انقذني *
3 ومن عاملي الإثم نجني * ومن رجال الدماء خلصني *
4 فها هم قد اقتنصوا نفسي * وطغى علي الأقوام الأعزاء *
5 لا بإثمي ولا بخطيتي يا رب * لأني سعيت بغير إثم فاستقمت *
6 انهض إلى لقائي وانظر * وأنت يا رب إله القوات * إله إسرائيل انتبه * وتفقد جميع الأمم * لا تتراءف على كل فاعلي الإثم *
7 فإنهم ينقلبون إذا أمسوا يعوون مثل الكلاب * ويطوفون بالمدينة *
8 وها هم ينطقون بأفواههم * والسيوف في شفاههم * قائلين
9 من هو ذا الذي يسمع * وأنت يا رب تضحك بهم * وترذل وتشهرهم لجميع الشعوب *

Nam vos in corde committitis scelus su- 3
per terram, & manus vestræ operantur
flagitium. Peccatores facti sunt alieni à 4
vulva, & erraverunt ex quo erant in ute-
ro, & locuti sunt mendacium. Nam furor 5
eorum est veluti serpentis degentis in ari-
dis, & tanquàm aspidis surdæ, quæ obtu-
rat aures suas. Nè audiat vocem incan- 6
tantis, imò ipsa fascinat fascinatione meli-
ùs quàm sapiens. Deus contundet dentes 7
eorum in oribus ipsorum: caninos leonum
confregit Dominus. Contemnentur tanquã 8
aqua effusa: tendet arcum suum quoad in-
firmentur. Et tanquàm cera liquescens 9
peribunt; cecidit super eos ignis, & non
viderunt solem. Antequã percatu, sap- 10
te: factæ sunt spinæ vestræ rhamnus: Ab-
sorbebit eos in ira sua quasi vivos. Læta- 11
bitur justus quum viderit vindictam, &
lavabit manus suas sanguine peccatoris.
Et dicet homo, Num erit justo fructus, &
num judicabit eos Deus super terram? Al-
leluja.

PSAL. LVIII.

Davidis. Dixit eum quando misit 1
Saul, & custodivit domum ejus,
ut interficeret eum. Et numerus
vers. 37.

DEus, libera me ab inimicis meis, & 2
ab insultantibus mihi redime me: Et 3
ab operantibus iniquitatem erue me, & à
viris sanguinum salva me. Nam ecce ipsi 4
jam prædati sunt animam meam, & impe-
tractârunt me cœtus potentissimi. Non ob 5
culpam meã, neque propter peccatum me-
um, O Domine: quia gessi me sine crimine,
& fui rectus. Exurge in occursum meũ 6
& vide, nam tu O Domine, Deus es ex-
ercituum. Deus Israelis, convertere, &
visita cunctas gentes, ne propitieris omni-
bus operantibus iniquitatẽ. Hi enim sub- 7
vertentur quum ad vesperam devenerint:
latrabunt ut canes, & vagabuntur per ur-
bẽ. Et ecce ipsi loquuntur oribus suis, & 8
gladii in labiis eorum, dicentes; Quis est
qui audit? At tu O Domine, ridebis eos & 9
contemnes illos, eósq; divulgabis inter
omnes populos.

תהלים : ס

.mea elevatio Deus quoniā :custodiam te ad ej' Fortitudinem Deus
10 עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה כִּי־אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי׃
11 אֱלֹהֵי חַסְדִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים יַרְאֵנִי בְשֹׁרְרָי׃
Ne .meis invidis in me faciet videre Deus :me præveniet meæ misericordiæ
12 אַל־תַּהַרְגֵם פֶּן־יִשְׁכְּחוּ עַמִּי הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ
,tua fortitudine in eos commove : meus populus obliviscantur fortè ne ,eos occidas
וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי׃
,corū labiorum verbum ,eorū oris Peccatum .Domine noster clypeus ; eos demitte &
13 חַטַּאת־פִּימוֹ דְּבַר־שְׂפָתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בִגְאוֹנָם וּמֵאָלָה וּמִכַּחַשׁ יְסַפֵּרוּ׃
,furore in Consume .narrabunt macie de & ,perjurio de & : sua elevatione in capiantur &
14 כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי
fines ad usque ,Jahacob in dominans Deus quia ,sciant & ,ipsi non & ,consume
הָאָרֶץ סֶלָה׃
circuibunt &,canis sicut tumultuabuntur,vesperā ad convertentur Et .Selah ,terræ
15 וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכָּלֶב וִיסוֹבְבוּ עִיר׃
.murmurabunt & ,fuerint saturati non si : vescendum ad vagabuntur Ipsi .civitatem
16 הֵמָּה יְנִועוּן לֶאֱכֹל אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ וַיָּלִינוּ׃
,tuam misericordiam manè in prædicabo & ,tuam fortitudinem cantabo ego Et
17 וַאֲנִי אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ
,mea Fortitudo .mihi angustiæ die in refugium & ; mihi elevatio fuisti quia
18 כִּי־הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר־לִי׃ עֻזִּי
.meæ misericordiæ Deus ,mea elevatio Deus quia ;cantabo te ad
אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה כִּי־אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי׃

PSAL. LX. ס

docendum ad David ipsi Mictam ,testimonii Susan super Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־שׁוּשַׁן עֵדוּת מִכְתָּם לְדָוִד לְלַמֵּד׃
est reversus & ,Sobah Aram cum & ,Naharaim Aram cum ipsum rixando In
2 בְּהַצּוֹתוֹ אֶת אֲרַם נַהֲרַיִם וְאֶת־אֲרַם צוֹבָה וַיָּשָׁב
millia duodecim ,Salis valle in Edom percussit & ,Joab
יוֹאָב וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא־מֶלַח שְׁנֵים עָשָׂר אָלֶף׃
.nos ad reverteris ,es exacerbatus :nos rupisti ,nos elongisti Deus
3 אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ פְרַצְתָּנוּ אָנַפְתָּ תְּשׁוֹבֵב לָנוּ׃
.nutat quia ,ejus contritiones sana :eam scidisti ,terram tremere Fecisti
4 הִרְעַשְׁתָּה אֶרֶץ פְּצַמְתָּהּ רְפָה שְׁבָרֶיהָ כִי־מָטָה׃
perturbationis vinum nobis fecisti propinare :durum tuum populum fecisti Videre
5 הִרְאִיתָה עַמְּךָ קָשָׁה הִשְׁקִיתָנוּ יַיִן תַּרְעֵלָה׃
.Selah ; veritatis facie à ,se elevandum ad ,vexillum te metuentibus Dedisti
6 נָתַתָּה לִּירֵאֶיךָ נֵּס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה׃
Deus .me exaudi & ,tua dextera fac salvum : tui dilecti liberentur Ut
7 לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי׃
8 .metiar Succoth vallem & : Sechem dividam ,lætabor , sua sanctitate in est locutus
אֱלֹהִים דִּבֶּר בְּקָדְשׁוֹ אֶעְלֹזָה אֲחַלְּקָה שְׁכֶם וְעֵמֶק סֻכּוֹת אֲמַדֵּד׃
Jehudah :mei capitis fortitudo Ephraim & ,Menasseh mihi & ,Ghilhad Mihi
9 לִי גִלְעָד וְלִי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי יְהוּדָה
.meus legifer
מְחֹקְקִי׃

תרגום TARGUM.

10 עוּשְׁנִי לָךְ אֶנְטוֹר אֲרוּם אֱלָהָא שֵׁיזָבוּתִי׃ אֱלָהָא
11 טוּבִי יְקַדְּמִנַּנִי אֱלָהָא יַחְמִינַנִי נִקְמְתָא בִּמְעִיקָי׃
12 לָא תִקְטְלִנּוּן מִן יַד דִּלְמָא יִתְנַשְׁיוּן עַמִּי טַלְטֵל
יַתְהוֹן מִן בָּתֵּיהוֹן בְּתוּקְפָךְ וְתַמְסְכִן יַתְהוֹן מִן
13 בְּמָמוֹנֵיהוֹן תְּרִיסָנָא יְיָ׃ מְטוֹל חוֹבַת פּוּמְהוֹן
וּמַלַּל סִפְוָתְהוֹן יִתְאַחֲדוּן בְּגֵיוְתָנוּתְהוֹן אֲרוּם
14 מִן מוֹמָתָא וּמִן שִׁקְרָא יִשְׁתָּעוּן׃ שֵׁצֵי יַתְהוֹן
בִּכְלוּ שֵׁצֵי יַתְהוֹן עַד דְּלָא אִינוּן וְיִנְדְּעוּן אֲרוּם
אֱלָהָא שַׁלִּיט בְּיַעֲקֹב לְסוֹפֵי אַרְעָא לְעָלְמִין׃
15 וִיתוּבוּן לְרַמְשָׁא יִתְרַגְשׁוּן הֵיךְ כַּלְבָּא וִיחַזְרוּן
16 קַרְתָּא׃ הִנּוּן יְטַלְטְלוּן לְמִבַּז בִּזְתָּא לְמֵיכַל וְלָא
17 יְנִיחוּן עַד דִּי יִסְבְּעוּן וִיבִיתוּן׃ וַאֲנָא אֲשַׁבַּח
עוּשְׁנָךְ וְאֵשְׁבַּח לְעִדָּן צַפְרָא טוּבָךְ אֲרוּם הֲוֵיתָא
18 מְשֵׁזִיב לִי וְרוּחְצָנִי בְּיוֹמָא דְעָקַת לִי׃ עוּשְׁנִי לְוָתָךְ
אֲשַׁבַּח אֲרוּם אֱלָהָא שֵׁיזָבוּתִי אֱלָהָא טוּבִי׃

ס

1 לְשַׁבָּחָא עַל עַתִּיק סַהֲדוּתָא דִּי בֵּינֵי יַעֲקֹב וְלָבָן
2 פַּרְשֶׁגֶן עַל יַד דָּוִד לְאַלָּפָא׃ כַּד כְּנַשׁ דָּוִד מַשְׁרְיָן
וַעֲבַר עַל אֵגַר סַהֲדוּתָא וְאַגִּיחַ עִם אֲרָם דִּי עַל
פְּרָת וְעִם אֲרָם דִּי עִם צוֹבָה וּמִן בָּתַר כֵּן תָּב
יוֹאָב וּמְחָא יַת אֱדוֹמָאֵי בְּמִישַׁר מִלְחָא וּנְפַלוּ מִן
3 חֵילֵיהוֹן דְּדָוִד וְיוֹאָב תְּרֵיסַר אַלְפִין׃ אֲמַר דָּוִד
אֱלָהָא שְׁבַקְתָּנָא תַּקִּיפְתָּא עֲלָנָא תְקוֹף רוּגְזָא
4 תּוּב בִּיקָרָךְ לְנָא׃ אַרְגֵשְׁתָּא אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל
וְעַוְעָתָא וּסְרַקְתָּא יַתָהּ אַסֵּי תַבְרָהָא אֲרוּם
5 אִתְמוֹטְטַת׃ אַחְמֵיתָא עַמָּךְ קַשְׁיָא אַשְׁקִיתָא
6 לָנָא חֲמַר דְּלוּט׃ יְהַבְתָּא לִדְחֲלָךְ נִסָּא
לְאִתְנַסָּאָה בֵּיהּ מִן בְּגַלַל קוּשְׁטֵיהּ דְּאַבְרָהָם
7 לְעָלְמִין׃ מִן בְּגַלַל זְכוּתֵיהּ דְּיִצְחָק יִתְפְּצוּן
רְחִימָךְ פְּרוֹק מְטוֹל חֲסִידוּתֵיהּ דְּיַעֲקֹב וְקַבֵּל
8 צְלוֹתִי׃ אֱלָהָא מַלֵּל בְּבֵית מַקְדְּשֵׁיהּ אֶבּוּעַ
אֲרוּם יִתְגַּבְּרוּן דְּבֵית יִשְׂרָאֵל אֲפַלֵּג בִּזְתָּא עִם
בְּנֵי יוֹסֵף דְּיָתְבִין בִּשְׁכֶם וּבְמֵישַׁר סוּכּוֹת אֲמַשַּׁח
9 מְשַׁחְתָּא וְאֶפְלַג עֲדָאָה׃ עִמִּי הֲווֹן דְּבֵית גִּלְעָד
וְעִמִּי הֲווֹן דְּבֵית מְנַשֶּׁה וְגִבָּרִין דְּבֵית אֶפְרַיִם
עוּשְׁנָא דְּרֵישִׁי וּמִדְּבֵית יְהוּדָה סָפְרַיָּא דְּבֵית אוּלְפָנִי׃

PARAPH. CHALD. Vers. LAT.

Fortitudinem meam apud te custodiam, quoniam Deus refugium meum est. De' bonitatis meæ præveniet me; De' *noster* ostendet mihi ultionē in oppressores meos. Ne occidas eos subitò, ne fortè obliviscatur populus me': expelle eos à domib' eorū in virtute tua, & ad paupertatem redigas eos à facultatibus ipsorum, clypeus noster Dominus. Propter delictum oris eorum, & sermonem labiorū suorum comprehendentur in superbia sua, quoniam perjuriū & mendacium narrant. Dele eos internecione, destrue illos, adeò ut non sint: ut sciant quoniam Deus dominatur in Jaacob in finibus terræ in seculum. Et revertentur ad vesperam, frement sicut canis, & circuibunt civitatem. Ipsi vagabuntur ut diripiant prædā ad comedendum: & non quiescent, donec saturentur ac pernoctent. Ego verò laudabo fortitudinem tuam, & celebrabo tempore matutino bonitatē tuā, quoniam fuisti liberator me', & spes mea in die quo me affligunt. Fortitudo mea, apud te laudabo, quoniā Deus liberatio mea, Deus beneficentia mea est.

Ad laudandū pro veteri testimonio *filiorum Jaacob et Laban*, exemplar per manum Davidis ad docendum. Quando congregavit David exercitus, transivitque per *tumulum* testimonii, & instruxit [*bellum*] adversus Aram, quæ est super Euphraten; & adversus Aram *quæ est apud* Soba: & post hæc reversus est Joab, & percussit Idumæos in planitie Salis, & ceciderunt de exercitibus David & Joab, duodecim millia.

PSAL. LX.

Dixit David, Deus dereliquisti nos, irat' es nobis vehementi furore: convertere in gloria tua ad nos. Commovisti terrā Israel, conturbâsti & destruxisti eam: sana rupiones ej', quoniam commota est. Ostendisti populo tuo dura, potâsti nos *vino* maledictionis. Dedisti metuentibus te vexillum, ut exaltentur in illo; propter veritatē Abraham in æternum. Propter meritum Isaac, redimentur dilecti tui; redime propter misericordiam Jaacob; & suscipe orationem meam. Deus locutus est in domo sanctuarii sui: lætabor, quia prævalebit dom' Israel: dividā prædam cum filiis Joseph, habitantibus in Sichem, & in valle tabernaculorum, metiar mensura, & dividam prædam. Mecum erat domus Gilgad, & mecum domus Menasseh, & fortes domus Ephraim, fortitudo capitis mei: à domo autem Jehudæ scribæ domus doctrinæ meæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Deus, te glorificabo, quia tu es refugium meum. Deus, gratia tua præveniat me. Deus, ostende mihi in hostibus meis. Ne occidas eos, ut ne obliviscantur populum meum; sed concute eos potentiā tuā, & dimove illos Domine fiducia mea. Peccatum oris eorum locuta sunt labia ipsorum. Capientur in superbia sua, quoniam maledictionem & mendacium confabulantur. Perde eos in furore tuo, perde eos & non inveniantur: ut sciant Deum præesse Jacobo & finibus terræ. * *Diapsalma.* * Revertentur vespere, & latrabunt ut canes, urbemque circumibunt: Quærent ad manducandum, & non saturabuntur, neq; pernoctabunt. Ego verò laudabo fortitudinē tuam, & glorificabo manè bonitatem tuam: quia factus es mihi refugiū & salvator in die afflictionis. Deus tibi canam, quia tu es Deus confugii mei, & Deus beneficii mei.

PSAL. LX.

Quem edidit David, dicens; *Si devenero in manus Saulis, interibo; deditque locum fugæ ipse & qui cum eo erant. Nobis autem exprimit conversionem Gentium, & abolitionem Judaismi. Vers. 26.*

Deus, oblitus es nostri, & repulisti nos, atque iratus es nobis. Concussisti terrā, & aperuisti eam, Alliga fracturam ejus, nam infirmata est. Ostendisti populo tuo dura, & potâsti eos vino fœcoso. Dedisti metuentibus te signum, ut ne fugiant à conspectu arcûs. Ad hoc ut arment sese dilecti tui, salva me dexterā tuā, & exaudi me. Deus locutus est per sanctitatem suam, Corroborabor ego, & dividam Sechim, & profundum Sochuth dimetiar. Meus est Galaad, & meus est Manasses, & Aphrem roborator capitis mei: Juda rex meus,

Versio VULG. LAT.

Fortitudinẽ meã ad te custodiã, quia
10 Deus, susceptor meus es : Deus meus,
11 misericordia ejus præveniet me. Deus
12 ostendet mihi super inimicos meos; ne
occidas eos : nequando obliviscantur
populi mei. Disperge illos in virtute
tua : & depone eos, protector meus Do-
mine : Delictum oris eorum, sermonẽ
13 labiorum ipsorũ : & comprehendantur
in superbia sua. Et de execratione &
mendacio annuntiabuntur In consum-
14 matione : in ira consummationis, & nõ
erunt. Et scient quia Deus dominabi-
tur Jacob, & finiũ terræ. Convertentur
15 ad vesperã, & famem patientur ut ca-
nes : & circuibunt civitatem. Ipsi dis-
16 pergentur ad manducandum : si verò
non fuerint saturati, & murmurabunt.
Ego autẽ cantabo fortitudinẽ tuam :
17 & exultabo manè misericordiam tuã.
Quia factus es susceptor meus, & re-
fugium meũ, in die tribulationis meæ.
18 Adjutor meus, tibi psallam, quia Deus
susceptor meus es : Deus meus, miseri-
cordia mea.

In finem,
1 Pro his qui immutabuntur, in tituli
inscriptionem ipsi David in doctri-
nam, Cùm succendit Mesopotami-
2 am Syriæ, & Sobal, & convertit
Joab, & percussit Idumæam in val-
le Salinarum duodecim millia.
(2. Reg. 8. 1. & 10. 7. & 1. Par. 18. 1.

LIX.

DEus, repulisti nos, & destruxisti
3 nos : iratus es, & misertus es nobis.
Commovisti terram, & conturbâsti e-
4 am : sana contritiones ejus, quia com-
mota est. Ostendisti populo tuo dura :
5 potasti nos vino compunctionis. Dedi-
6 sti metuentibus te significationẽ : ut fu-
giant à facie arcûs : Ut liberentur dile-
7 cti tui : Salvũ fac dexterâ tuâ, & exau-
8 di me. Deus locutus est in sancto suo;
Lætabor, & partibor Sichimam : & cõ-
9 vallẽ tabernaculorũ metibor. Meus est
Galaad, & meus est Manasses : & E-
phraim fortitudo capitis mei. Juda
rex meus:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

10 Τὸ κράτ☉ μου πρὸς σὲ φυλάξω, ὅτι σὺ ὁ Θεὸς
11 ἀντιλήπτωρ μου εἶ. Ὁ Θεός μου, τὸ ἔλε☉ αὐτοῦ
12 προφθάσει με, Ὁ Θεός μου δείξει μοι ἐν τοῖς ἐ-
χθροῖς μου. μὴ ἀποκτείνῃς αὐτοὺς, μή ποτε ἐπι-
λάθωνται τοῦ νόμου σου. διασκόρπισον αὐτοὺς ἐν
τῇ δυνάμει σου, ϗ κατάγαγε αὐτοὺς ὁ ὑπερασπιστής
13 μου κύριε. Ἁμαρτίαν σόματ☉ αὐτῶν, λόγον χει-
λέων αὐτῶν, ϗ συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ
14 αὐτῶν. ϗ ἐξ ἀρᾶς ϗ ψεύδους διαγγελήσονται Συν-
τέλειαι, ἐν ὀργῇ συντελείας, ϗ οὐ μὴ ὑπάρξου-
σι· ϗ γνώσονται ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ Ἰακὼβ δεσπόζει
15 τῶν περάτων τῆς γῆς. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἐπιστρέ-
ψουσιν εἰς ἑσπέραν, ϗ λιμώξουσιν ὡς κύων, ϗ κυ-
16 κλώσουσι πόλιν. Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φα-
17 γεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, ϗ γογγύσουσιν. Ἐγὼ
δὲ ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου, ϗ ἀγαλλιάσομαι τὸ
πρωῒ τὸ ἔλεός σου, ὅτι ἐγενήθης ἀντιλήπτωρ μου
18 ϗ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου. Βοηθός
μου, σοὶ ψαλῶ ὁ Θεός μου, ἀντιλήπτωρ μου εἶ ὁ
Θεός μου, τὸ ἔλεός μου.

1 Εἰς τὸ τέλ☉, τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι, εἰς στη-
2 λογραφίαν τῷ Δαυὶδ εἰς διδαχὴν, Ὁπότε ἐν-
επύρισε τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας, ϗ τὴν Συ-
ρίαν Σωβὰλ, ϗ ἐπέστρεψεν Ἰωὰβ, ϗ ἐπάταξε
τὴν φάραγγα τῶν ἁλῶν, δώδεκα χιλιάδας.

νθʹ.

3 Ὁ Θεὸς ἀπώσω ἡμᾶς ϗ καθεῖλες ἡμᾶς, ὠρ-
4 γίσθης ϗ ᾠκτείρησας ἡμᾶς. Συνέσεισας τὴν γῆν
ϗ συνετάραξας αὐτὴν, ἴασαι τὰ συντρίμματα
5 αὐτῆς, ὅτι ἐσαλεύθη. Ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκλη-
6 ρὰ, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως. Ἔδωκας
τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ φυγεῖν ἀπὸ
προσώπου τόξου. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. ὅπως ἂν ῥυ-
7 σθῶσιν οἱ ἀγαπητοί σου, Σῶσον τῇ δεξιᾷ σου ϗ
8 ἐπάκουσόν μου. Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ
αὐτοῦ, Ἀγαλλιάσομαι ϗ διαμεριῶ Σίκιμα, ϗ τὴν
9 κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω. Ἐμός ἐστι Γα-
λαὰδ, ϗ ἐμός ἐστι Μανασσῆ, ϗ Ἐφραὶμ κραταίω-
σις τῆς κεφαλῆς μου· Ἰούδας βασιλεύς μου,

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

10 Fortitudinem meam ad te 10
[e] custodiam : quia (e) tu, De-
us, susceptor meus es. Deus me- 11
us, misericordia ejus præveniet
me : 11 Deus meus (f) osten- 12
det mihi in inimicis meis. Ne oc-
cidas eos ; ne quando oblivi-
scantur (g) legis tuæ. 12 (h) Di-
sperge illos in virtute tua : &
(i) depone eos, protector me-
us [f] Domine. 13 (k) De- 13
lictum oris eorum, sermonem la-
biorum ipsorum : & (l) com-
prehendantur in superbia sua. 14
Et de execratione, & mendacio
(m) [g] annuntiabuntur Consum- 14
mationes, in ira consummationis,
& non erunt : 15 & scient, quia
(n) Deus Jacob dominatur (o) [h]
finium terræ. 16 DIAPSALMA.
(p) Convertentur ad vesperam, & fa- 15
mem patientur ut canis, & circu-
bunt civitatem. 17 Ipsi dispergentur 16
ad manducandum : si verò [i] non
fuerint saturati ; & murmurabunt.
18 Ego autem cantabo (q) virtuti 17
tuæ, & exultabo manè [k] miseri cor-
diam tuam. 19 Quia factus es sus-
ceptor meus, & refugium meum
in die tribulationis meæ. 20 Adju- 18
tor meus, tibi psallam, [l] Deus
meus : susceptor meus es, Deus meus,
misericordia mea.

In finẽ, (a) iis qui immutabuntur, [†] 1
in tituli inscriptionem ipsi David
in doctrinã, Cùm succendit Meso- 2
potamiam Syriæ, & Syriam Sobal,
& convertit [a] Joab, & (b) percussit
vallem Salinarum, duodecim
millia. LIX.

1 DEus, repulisti nos, & destru- 3
xisti nos, (c) iratus es, &
misertus es nobis. 2 Commovisti 4
terram, & conturbâsti eam : sana
contritiones ejus, quia commota est.
3 Ostendisti populo tuo dura, potâ- 5
sti nos [b] vino (d) compunctionis.
4 Dedisti metuentibus te significati- 6
onem, ut fugiant à facie arcûs.
DIAPSALMA. 5 Ut liberen-
tur dilecti tui, Salvum fac dex- 7
terâ tuâ, & exaudi me. 6 Deus lo- 8
quutus est in sancto suo, Exultabo,
& [c] partibor Sicimam ; & con-
vallem tabernaculorum dimetiar. 7 Meus est Galaad, & meus est Manasse, & Ephræm (e) [d] fortitudo capitis mei. (f) 8 Judas rex meus : 9

Versio ÆTHIOPICA.

ኣምኅፅን፡ ኀቤከ፡ ኀይልየ፡፡ እስመ፡ አም 10
ላኪየ፡ ወመድኃኒየ፡ አንተ፡፡ ይብጽሐኒ፡ ሣህ
ሉ፡ለአምላኪየ፡፡=፡ አምላኪየ፡ አርአየኒ፡ 11
በጸላእትየ፡፡ ኢትቅትሎሙ፡ ከመ፡ ኢይረ
ስዑ፡ ሕገከ፡፡=፡ ዝርዎሙ፡ በኀይልከ፡ 12
ወአጽድፎሙ፡ አምላኪየ፡ ወረዳኢየ፡፡=፡
ኃጢአት፡ አፉሆሙ፡ ቃለ፡ ከናፍሪሆሙ፡ 13
ወይሰገሩ፡በትዕቢቶሙ፡፡=፡ወበመርገሞሙ፡ 14
ወአምሐሰቶሙ፡ ይትዐወቅ፡ ድኅሬቶሙ፡
ወየኀልቁ፡በድኅሪ፡መቅሠፍት፡፡=፡ ወያእም 15
ሩ፡ከመ፡አምላክ፡ያዕቆብ፡፡ ይኴንን፡እስከ፡
አጽናፈ፡ምድር፡፡=፡ይትመየጡ፡ሰርከ፡ወይ 16
ርኅቡ፡ከመ፡ ከልብ፡ ወይዑዱ፡ ሀገረ፡፡=፡
እሙንቱሰ፡ ይዘረዉ፡ ለበሊዕ፡፡ ወእመሰ፡ አ 17
ጽገቡ፡ አንጐርጐሩ፡፡=፡ ወአንሰ፡ እሴብሕ፡ 18
ለኀይልከ፡፡ እትፌሣሕ፡ በጽባሕ፡ በምሕ
ረትከ፡፡=፡ እስመ፡ ኮንከኒ፡ መስካይየ፡፡ 19
ወጸወንየ፡በዕለተ፡ምንዳቤየ፡፡=፡ ረዳኢየ፡ 20
አንተ፡ ወለከ፡ እዜምር፡ አምላኪየ፡፡ እስ
መ፡ አምላኪየ፡ ወመስካይየ፡ አንተ፡፡ አም
ላኪየ፡ወእቱ፡ሣህልየ፡፡

ፍጻሜ፡ ዘእለ፡ ተበዐዱ፡ ዐዲ፡ አርአያ፡መጽ
ሐፍ፡ዘዳዊት፡ለትምህርት፡ዘአመ፡አውዐየ፡
መስጴጦምያ፡ዘሶርያ፡ዘሰበል፡ወተመየ
ጠ፡ያዕቆብ፡ወቀተለ፡በቈላተሆሙ፡
ክልኤ፡ዐሠርተ፡ወ፪፻፡፡

ሂሀ እግዚኦ፡ ገደፍከነ፡ ወነሠትከነ፡፡ቀሰፍ 1
ከነሂ፡ወተሣሀልከነ፡፡=፡ አድለቅለቃ፡ለም 2
ድር፡ ወሆካ፡፡ ወፈወስካ፡ ቍስለ፡ እስመ፡
አንቀልቀለት፡፡=፡ወአርአይከነ፡ ዕፁባተ፡ 3
ለሕዝብከ፡፡ ወአስተይከነ፡ ወይነ፡ መደንገ
ፀ፡፡=፡ ወወሀብኮሙ፡ ትእምርተ፡ ለእለ፡ 4
ይፈርሁከ፡፡ ከመ፡ ያምስጡ፡ እምገጸ፡ ቀስ
ት፡፡=፡ ወይድኀኑ፡ ፍቁራኒከ፡፡ አድኅነኒ፡ 5
በየማንከ፡ ወስምዐኒ፡፡=፡ እግዚአብሔር፡ 6
ነበበ፡በመቅደሱ፡፡ እትፌሣሕ፡ ወእትከፈል፡
መሀርከ፡፡ ወእሳፈር፡አዕጻደተ፡ቈላት፡፡=፡
ዚአየ፡ ወእቱ፡ ገለአድ፡ ወዚአየ፡ ምናሴ፡፡ 7
ወኤፍሬም፡መስማክ፡ርእስየ፡፡=፡ ወይሁ 8
ዳ፡ንጉሥየ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [e] enutriam: quia tu Deus meus, & susceptor meus. [f] Domine mi. [g] innotescet novissimum eorum, & destruentur in consummatione plagæ : & scient [h] usque ad fines terræ.
[i] fuerint saturati, etiam [k] in misericordia tua. [l] quia Deus meus & susceptor meus es tu : Deus PSAL. LIX. [†] insuper in [a] Jaacob, [b] vino stuporis. [c] partibor spolia, & dimetiar castra vallis.
[d] firmamentum

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * وحفظي لتسبحتي * لانك يا الله ناصري والهي * رحمته تسبق فتدركني * الله يريني في
12 اعداي * لا تقتلهم لئلا ينسوا ناموسك * لكن فرقهم بقوتك واهبطهم * ايها الرب ناصري
13 * لاجل خطية افواههم * وكلام شفاههم * فليوخذوا بكبريائهم * ومن العيب والكذب يتكلمون
14 دايما * اللهم اهلكهم برجسك التام ولا يكونوا * ليعلموا ان السلطان لله * على يعقوب وعلى
15 16 اقطار الارض * هم يرجعون عند المساء جياعا مثل الكلاب * ويطوفون بالمدينة * ثم يتفرقون
17 ليأكلوا * فاذا لم يشبعوا يتمغمغون * وانا اسبح قوتك * وابتهج بالغداة رحمتك * لانك
18 صرت لي ناصرا * وملجأ في يوم شدتي * انت معيني ولك ارتل * لانك يا الهي ناصري
والاه رحمتي * الليلويا *

* المزمور التاسع والخمسون *

1 * لداود حين احرق ما بين نهري سوريا والشام * ورجع يواب فضرب وادي
2 الملح وعدهم اثنا عشر الفا * وهو كذا استيخن *
3 4 * اللهم انك اقصيتنا واهبطتنا * غضبت ثم ترافقت علينا * زلزلت الارض وزعزعتها * اجبر
5 6 كسرها * فانها قد اضطربت * ريت شعبك شدايدا * سقيتنا خمرا عكرا * جعلت لاتقياك
7 8 علامة * لكي يهربوا من وجه القوس * ليخلص احباوك * خلصني بيمينك واستجب لي * تكلم
9 الله في قدسه * وقال ابتهج واقسم شاكيم * واقيس وادي المظال * لي جلعاد ولي منسا
افرايم هو عز راسي * يهودا ملكي *

Me autem servabis propter laudationem 10
meam, quia tu O Deus adjutor meus es,
& Deus meus. Misericordia ejus præve- 11
niet & assequetur me: Deus ostendet mihi
in inimicis meis. Ne occidas eos, ne ob- 12
liviscantur legem tuam ; sed disperde eos
virtute tuâ, & præcipita eos, O Domine
auxiliator mi. Propter peccatum orium 13
eorum, & sermonem labiorum ipsorum,
capiantur in superbia sua : & ex turpi-
tudine atque mendacio loquentur semper.
Deus, perde eos in furore tuo perfecto, & 14
ne sint : ut sciant quòd potestas est Deo
super Jacob, & super terminos terræ.
Ipsi revertentur propè vesperam famelici 15
ut canes, & lustrabunt civitatem. Tum 16
dispergentur ad manducandum : quumq;
non fuerint saturati, murmurabunt. At 17
ego laudabo fortitudinem tuam, & ex-
ultabo in matutino misericordiam tuam :
quia factus es mihi adjutor & refugium
in die tribulationis meæ. Tu es auxilia- 18
tor meus, & tibi psallam : quia tu O
Deus meus, es adjutor meus, & Deus mi-
sericordiæ meæ. Alleluja.

PSAL. LIX.

Davidis, quum succendit Mesopo- 1
tamiam Syriæ & Damascum :
Reversusque est Joab & per- 2
cussit Vallem Salis, & erat nu-
meris eorum duodecim millia.
Vers. 24.

DEus, tu quidem exterminâsti nos 3
& repulisti nos : indignatus es, ac
tum propitiatus es nobis. Tremefecisti 4
terram, & concussisti eam ; resarci fra-
ctionem ejus, quia commota est. Vidisti 5
populum tuum durum, potâsti nos vino
turbido. Posuisti colentibus te signum, ut 6
fugerent à facie arcûs. Ut salvarentur 7
amici tui. Salva me dexterâ tuâ, et ex-
audi me. Locutus est Deus per Sanctos 8
suos, & dixit ; Exultabo, & dividam
Sichimam, & dimetiar vallem taberna-
culorum. Mihi est Galaad, & mihi est 9
Manasses, Ephraim est magnificentia ca-
pitis mei, Juda Rex meus,

תהלים: סא סב

me super ; meũ calceamentũ projiciam Edom super ,meæ lotionis olla Moab
10 מואב סיר רחצי על-אדום אשליך נעלי עלי
me deducet quis ? munitionis civitatem me deducet Quis .jubila Peleseth
11 פלשת התרועעי: מי יבלני עיר מצור מי נחני
egredieris non & ? nos elongâsti Deus tu Nónne ? Edom ad usque
12 עד-אדום: הלא-אתה אלהים זנחתנו ולא-תצא
salus mendaciũ & :angustia ab auxiliũ nobis Da ? nostris exercitib' in Deus
13 אלהים בצבאותינו: הבה-לנו עזרת מצר ושוא תשועת
.nostros angustiatores conculcabit ipse & : fortitudinẽ faciemus Deo In .hominis
14 אדם: באלהים נעשה-חיל והוא יבוס צרינו:

PSAL. LXI. סא

; meum clamorem Deus Audi .David ipsi Neghinoth super Victori
1 למנצח על-נגינת לדוד: 2 שמעה אלהים רנתי
:meũ cor deficiendo in ,clamabo te ad terræ extremo Ab .meæ orationi intende
3 הקשיבה תפלתי: מקצה הארץ אליך אקרא בעטף לבי
turris : mihi spes fuisti Quia .me deduces ,me à exaltabitur petram in
4 בצור-ירום ממני תנחני: כי-היית מחסה לי מגדל-
sperabo : secula tuo tabernaculo in Habitabo .inimici faciebus à fortitudinis
5 עז מפני אויב: אגורה באהלך עולמים אחסה
: mea vota audisti Deus tu Quoniam .Selah , tuarum alarum abscondito in
6 בסתר כנפיך סלה: כי-אתה אלהים שמעת לנדרי
: adjicies regis dies super Dies .tuũ nomen timentibus hæreditatem dedisti
7 נתת ירשת יראי שמך: ימים על-ימי-מלך תוסיף
: Dei facies ad seculum Manebit .generatio & generatio sicut ejus anni
8 שנותיו כמו-דר ודר: ישב עולם לפני אלהים
tuo nomini canam Sic .eum custodient , præpara veritatem & misericordiam
9 חסד ואמת מן ינצרהו: כן אזמרה שמך
.die die mea vota me reddendum ad : perpetuum in
לעד לשלמי נדרי יום יום:

PSAL. LXII. סב

silens Deum ad Tantùm .David ipsi cantus Jeduthun super Victori
1 למנצח על-ידותון מזמור לדוד: 2 אך אל-אלהים דומיה
: mea salus & ,mea petra ipse Tantùm .mea salus ipso ab : mea anima
3 נפשי ממנו ישועתי: אך-הוא צורי וישועתי
; interficiemini ? virum super detrahetis Usquequo .multùm labascam non,mea elevatio
4 משגבי לא-אמוט רבה: עד-אנה תהותתו על-איש תרצחו
ejus celsitudine à Veruntamen .impulsa maceria ,inclinatus paries tanquã vos universi
5 כלכם כקיר נטוי גדר הדחויה: אך משאתו
suo intimo in & ;benedicebât suo ore in ,mendacium voluerunt,expellere consuluerunt
יעצו להדיח ירצו כזב בפיו יברכו ובקרבם
eo ab quoniam : mea anima tace Deo Tantùm .Selah ,maledicebant
6 יקללו-סלה: אך לאלהים דומי נפשי כי-ממנו
.nutabo non ,mea elevatio : mea salus & ,mea petra ipse Tantùm .mea expectatio
7 תקותי: אך-הוא צורי וישועתי משגבי לא אמוט:

תרגום Targum.

10 בעטית מואבאי אטמשו רגלי באדום גבריהון
היך דוד שווני על פרקת קדל גברי אדום
טלקית מסני עלוי פלשתאי יביבי כנשתא
11 דישראל: מן הוא דיוביל יתי לקרתא חרובא
12 דצור מן הוא דדברני עד אדום: הלא את הוא
יי שבקתנא ולא תפוק אלהא עם חילותנא:
13 הב לן סעדא מעיקא ומגן הוא פורקנא דבר
14 נשא: במימרא דיי נעבד חילא והוא יכבוש
מעיקנא:

סא

1 לשבחא על תושבחן לדוד: 2 קביל יי בעותי
3 אציית צלותי: מן סיפי ארעא קדמך אצלי
באשתלהיות לבי בכרך תקיף דמתבני על
4 טינר רם מני דבריתי: ארום הויתא רחיץ לי
5 קושטא רעשונא מן קדם בעל דבבא: אדור
במשכנך לעלמיא אתרחיץ בטלל שכינתך
6 לעלמין: ארום אנת יי שמעתא נדרי יהבתא
7 ירותא לדחלי שמך: יומין על יומי מלכא
משיחא תוסיף שנוי היך דרי עלמא הדין ודרי
8 עלמא דאתי: יתיב לעלמין קדם יי טיבו וקשוט
9 מן מרי עלמא ינטרון ליה: בכן אשבח שמך
לעלמיא כד אשלים נדרי ביום פורקנא
דישראל וביום דיתרבי מלכא משיחא למהוי
מליך:

סב

1 לשבחא על ידוי דידותון תשבחתא לדוד:
2 ברם לאלהא שתקא נפשי מניה פורקני: ברם
3 הוא תוקפי ופורקני משזבי לא אזוע ביום עקא
4 רבא: עד אן אתון מתרגשין על גבר חסיד
תתעברון קטולין כולהון היך שור דסטי היך
5 גודא רעיעתא: ברם כד יומון לאוטבא
מתמלכין למדחי יחוון כדבובא בפומהון
6 מברכין ובלבהון ילטטון לעלמין: ברם לאלהא
7 שתוקי נפשי ארום מניה סברי: ברם הוא
תוקפי ופורקני משזבי לא אזדעזע:

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Consilio Moabitarum intincti sunt pedes mei in Edom; fortes ejus sicut olla lotionis meæ, super juncturam cervicis fortium Idumæorum projeci calceum meum: ob Palestinos jubila congregatio Israel. Quis deducet me ad civitatem destructam Tyri ? quis deducet me usque ad Idumæam ? Nónne tu Domine dereliquisti nos ? et non egredieris Deus cum exercitibus nostris ? Tribue nobis auxilium propter hostem : frustratoria enim est salus hominis. In verbo Domini edemus virtutem : et ipse conculcabit oppressores nostros.

Ad laudandum pro hymnis, Davidi.

PSAL. LXI.

Accipe Domine deprecationem meam ; intende orationi meæ. Ab extremis terræ in conspectu tuo orabo in anxietate cordis mei ; super arcem munitam quæ constructa est super *rupem* altiorem me ipso, deduc me. Quoniam factus es spes mea ; veritas fortitudinis à facie auctoris inimicitiæ. Habitabo in tabernaculo tuo in secula, confidam in umbra majestatis tuæ in æternum. Quoniam tu Domine exaudisti vota mea, dedisti hæreditatem timentibus nomen tuum. Dies super dies regi Christo addes: anni ejus sicut generationes mundi hujus & generationes mundi venturi. Sedebit in seculo coram *Domino* : bonitas & veritas à Domino mundi servabunt eum. Sic laudabo nomen tuum in æternum, cum persolvero vota mea in die redemptionis Israel ; & in die quo ungetur rex Christus ut regnet.

Ad laudandum per *manus* Idutun, hymnus Davidi.

PSAL. LXII.

Certè siluisti Deo anima mea, ab eo redemptio mea. Profectò ipse est fortitudo mea & redemptio mea, redemptor meus, non movebor in die ærumnæ magnæ. Usquequò fremitis in virum misericordem ? cuncti evadetis homicidæ sicut murus declinans, sicut maceries rupta. Utique cùm juramentum se bene facturos interposuerunt, consultant ut impellant : nuntiabunt mendacium, ore suo benedicent, at corde maledicent in æternum. Veruntamen Deo tacebit anima mea, quoniam ab ipso patientia mea. Profectò ipse est fortitudo mea, et redemptio mea, liberator meus, non commovebor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

Et Moab lotio pedum meorum. Super Adumæam solvã calceamenta mea, & super Palæsthinã vociferabo. Quis ducet me usque in Adumæam? & quis deducet me ad urbem munitam? Nam ecce tu Deus oblitus es nostrî, & non egrederis inter exercitum nostrum. Præbe nobis auxilium contra hostes nostros : quoniã fallax est salus hominus.

PSAL. LXI.

Davidis. Quum revelavit ei Jonathan consilium Saulis machinantis interitum illius. Spiritualiter autem innuit orationem cum gratiarum actione. Vers. 16.

Audi Deus, orationẽ meã, & ausculta preci meæ. A finibus terræ ad te clamo cum anxietate cordis mei : quia super rupem erexisti me, & consolatus es me. Quia factus es mihi asylum, & turris sublimis à conspectu inimicorum meorũ : Ut habitẽ in domicilio tuo in secula. * *Diapsalma* * Et protegar umbrâ alarũ tuarũ : Quia tu Deus audisti vota mea, & dedisti hæreditatẽ timentibus nomen tuũ. Adjecisti dies diebus regis, & annos ejus in generationẽ generationũ, Ut persistat in æternum coram Deo. Bonitatem & veritatem quis servabit ? Sic psallam nomini tuo in seculũ seculorũ, persoluturus vota mea per singulos dies.

PSAL. LXII.

Dictus ab Idithum psalte. Fertur sensus literalis esse quum luderent pueri Abnir & pueri David, seque trucidassent invicem; occîdit enim quidam ex his qui ad Abnir pertinebant, fratrem minimum inter natos Suriæ, fratrem scilicet *Joab. Atque hoc servavit Joab ad longum tempus, & interfecit Abnir gigantem tempore Saulis. Spiritualis verò* sensus *indicat nobis nunc documentum medens peccato, si pœnitentiâ & confessione utamur. Versus 21.*

Deum expectat anima mea : nam ab ipso salus mea, Ipseque est Deus meus & salvator meus, & refugiũ meũ magnũ ut ne timeam. Quousque concitamini adversùs virum, ut interficiatis velut paries inclinatus & sicut maceria depulsa ? Imò etiam de honore ejus cogitaverunt eum deturbare : & cucurrerunt cum mendacio : ore suo benedicunt, corde autẽ suo maledicunt. * *Diapsal.* * Deum expecta anima mea, quoniam ab ipso est salus mea. Ipseque est Deus meus ac servator meus, & refugium meum ne timeam.

Versio VULG. LAT.

10 Moab olla spei meæ. In Idumæam exten-
dam calceamentum meum : mihi alieni-
11 genæ subditi sunt. Quis deducet me in
civitatem munitam ? quis deducet me
12 usque in Idumæam ? Nonne tu, Deus,
qui repulisti nos: & non egredieris, De',
13 in virtutibus nostris ? Da nobis auxiliũ
de tribulatione: quia vana salus homi-
14 nis. In Deo faciemus virtutem : & ipse
ad nihilum deducet tribulantes nos.

In finem,
In Hymnis David. LX.

1 Exaudi, Deus, deprecationem meã: in-
2 tende orationi meæ. A finibus terræ ad
3 te clamavi: dum anxiaretur cor meum, in
petra exaltasti me. Deduxisti me, Quia
4 factus es spes mea : turris fortitudinis à
facie inimici. Inhabitabo in tabernacu-
5 lo tuo in secula: protegar in velamento
alarum tuarum. Quoniam tu, Deus meus,
6 exaudisti orationem meam: dedisti hære-
ditatẽ timentibus nomen tuũ. Dies su-
7 per dies regis adjicies: annos ejus usq; in
diem generationis & generationis. Per-
8 manet in æternum in conspectu Dei: mi-
sericordiam & veritatem ejus quis re-
9 quiret ? Sic psalmum dicam nomini tuo
in seculum seculi: ut reddam vota mea de
die in diem.

In finem,
1 Pro Idithun, Psalmus David,
LXI.

2 Nonne Deo subjecta erit anima mea?
3 ab ipso enim salutare meum. Nam & i-
pse Deus meus, & salutaris meus : susce-
4 ptor meus, non movebor ampliùs. Quo-
usque irruitis in hominẽ? interficitis uni-
versi vos: tanquã parieti inclinato et ma-
5 ceriæ depulsæ? Veruntamen pretium me-
um cogitaverunt repellere, cucurri in si-
ti: ore suo benedicebant, & corde suo
6 maledicebant. Veruntamen Deo subje-
cta esto anima mea : quoniam ab ipso
7 patientia mea. Quia ipse Deus meus,
& Salvator meus : adjutor meus, non e-
migrabo.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

10 Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου, ἐπὶ τὴν Ἰδυμαίαν ἐκ-
τενῶ τὸ ὑπόδημά μου, ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγη-
11 σαν. Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς; τίς ὁδη-
12 γήσει με ἕως τῆς Ἰδυμαίας; Οὐχὶ σὺ ὁ Θεὸς ὁ
ἀπωσάμενος ἡμᾶς; καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ Θεὸς ἐν ταῖς
13 δυνάμεσιν ἡμῶν; Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψε-
14 ως, καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. Ἐν τῷ Θεῷ
ποιήσομεν δύναμιν, καὶ αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς θλί-
βοντας ἡμᾶς.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ἐν ὕμνοις τῷ Δαυίδ.
ξ΄.

2 Εἰσάκουσον ὁ Θεὸς τῆς δεήσεώς μου, πρόσχες
3 τῇ προσευχῇ μου. Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς
πρὸς σὲ ἐκέκραξα, ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν
4 μου, ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με. ὡδήγησάς με, Ὅτι ἐ-
γενήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου
5 ἐχθροῦ. Παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς
αἰῶνας, σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων
6 σου. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ὅτι σὺ ὁ Θεὸς εἰσήκουσας τῶν
προσευχῶν μου, ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβου-
7 μένοις τὸ ὄνομά σου. Ἡμέρας ἐφ᾽ ἡμέρας βασιλέ-
ως προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ
8 γενεᾶς. Διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
9 ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει αὐτῶν; Οὔ-
τως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶ-
νος, τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ
ἡμέρας.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ὑπὲρ Ἰδιθοὺν ψαλμὸς τῷ Δαυ-
ίδ. ξα΄.

2 Οὐχὶ τῷ Θεῷ ὑποταγήσεται ἡ ψυχή μου;
3 παρ᾽ αὐτοῦ γὰρ τὸ σωτήριόν μου. Καὶ γὰρ αὐτὸς Θε-
ός μου καὶ σωτήρ μου, ἀντιλήπτωρ μου, οὐ μὴ σα-
4 λευθῶ ἐπὶ πλεῖον. Ἕως πότε ἐπιτίθεσθε ἐπ᾽ ἄν-
θρωπον; φονεύετε πάντες ὡς τοίχῳ κεκλιμένῳ
5 καὶ φραγμῷ ὠσμένῳ. Πλὴν τὴν τιμήν μου ἐβου-
λεύσαντο ἀπώσασθαι. ἔδραμον ἐν δίψει. τῷ στό-
ματι αὐτῶν εὐλόγουν, καὶ τῇ καρδίᾳ αὐτῶν κατη-
6 ρῶντο. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Πλὴν τῷ Θεῷ ὑποτάγη-
7 θι ἡ ψυχή μου, ὅτι παρ᾽ αὐτοῦ ἡ ὑπομονή μου. Ὅτι
αὐτὸς Θεός μου καὶ σωτήρ μου, ἀντιλήπτωρ μου, οὐ
μὴ μεταναστεύσω.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Moab[e] olla spei meæ. 9 In 10
Idumæam extendam calceamen-
tum meum : mihi alienigenæ sub- 11
diti sunt. 10 Quis deducet me
in civitatem (g) circumstantiæ?
quis deducet me usq; in Idume-
am? 11 Nonne tu, Deus, qui re- 12
pulisti nos, & non ingredieris, [f]
Deus, in virtutibus nostris ? 12
Da nobis auxilium de tribulati- 13
one[g]: & (h) vana salus homi-
nis. 13 In Deo faciemus virtu- 14
tem : & ipse[h] ad nihilum de-
ducet tribulantes nos.

In finem, In hymnis ipsi 1
David. LX.

1 Exaudi, [a] Deus, deprecati- 2
onem meam: intende orati-
oni meæ. 2 A finibus terræ ad 3
te clamavi : dum anxiaretur cor
meum ; in petra exaltasti me : 3
Deduxisti me, Quia factus es spes 4
mea ; turris fortitudinis à facie
inimici. 4 Inhabitabo in taber- 5
naculo tuo in secula : protegar in
velamine alarum tuarum. DIA-
PSALMA. 5 Quoniã tu, (a)[b] 6
De' exaudisti (b) orationes meas:
dedisti hæreditatem [c] timen-
tibus nomen tuum. 6 Dies super 7
dies regis adjicias, annos ej' usq;
in diem generationis, & genera-
tionis. 7 Permanebit in æternum 8
in conspectu Dei : misericordiam
& veritatem ejus quis requi-
ret eorũ? Sic 8 psallã nomini tuo 9
in seculum seculi, ut [d] reddam
vota mea de die in diem. [c]

In(a) finem Pro Idithum, Psalmus 1
ipsi David. LXI.

1 Nonne Deo subjecta erit a- 2
nima mea ? ab ipso enim
salutare meum. 2 Nam & ipse 3
Deus meus, & (b) Salvator meus:
susceptor meus, non movebor am-
pliùs. 3 Quousq; (c) appositis su- 4
per homine (d) (interficitis uni-
versi:) tanquam parieti inclinato,
& maceriæ impulsæ ? 4 Verun- 5
tamen (e) honorem meum cogita-
verunt repellere. (f) Cucurri in
siti : ore suo benedicebant, &
corde suo maledicebant. DIA-
PSALMA. 5 Veruntamen Deo 6
subjecta esto anima mea: quoniam
ab ipso[a] patientia mea. 6 Quia ipse Deus meus, & Salvator meus: [b] susceptor meus, non emigrabo. 7

Versio ÆTHIOPICA.

ወሞአብ፡ ካህን፡ ተስፋየ፡፡÷ ዲበ፡ ኤዶም 9
ያስ፡ እሰፍሕ፡ መካይድየ፡፡ ሊተ፡ ይገኝቡ፡
ኢሎፍሊ፡፡÷ መኑ፡ ይወስደኒ፡ ሀገረ፡ ጥ 10
ቅም፡፡ ወመኑ፡ ይመርሐኒ፡ እስከ፡ ኤዶም
ያስ፡፡÷ አኮኑ፡ አንተ፡ እግዚኦ፡ ዘገደፍ 11
ከነ፡፡ወኢትወፅእ፡እምላክነ፡ ምስለ፡ ኃይል 12
ነ፡፡÷ ሀበነ፡ ረድኤተ፡ ለመንደቤነ፡፡
ወከንቱ፡ ተአምኖ፡ በሰብእ፡፡÷ በእግዚ 13
አብሔር፡ ንገብር፡ ኃይለ፡፡ ወውእቱ፡ያኅስ
ሮሙ፡ለእለ፡ ይሳቅዩነ፡፡
ፍጻሜ፡ማኅሌት፡ዘዳዊት፡፡
፷ ስምዓኒ፡ አምላኪየ፡ ስእለትየ፡፡ ወአ 1
ጽምአኒ፡ ጸሎትየ፡፡÷ እምአጽናፈ፡ ም 2
ድር፡ጸራኅኩ፡ ኀቤከ፡ ሶበ፡ቀብጸኒ፡ ልብየ፡፡
ወአመአብነ፡ አልዐልከኒ፡፡÷ ወመራሕከ 3
ኒ፡እስመ፡ ተስፋየ፡ ኮንከኒ፡፡ ማኅፈድ፡ጽኑ
ዕ፡ቅድመ፡ገጸ፡ጸላኢ፡፡÷ እነብር፡ቤትከ፡ 4
ለዓለም፡፡ ወእትከደን፡ በጽላሎተ፡ ክንፈ
ከ፡፡÷ እስመ፡አንተ፡ አምላኪየ፡ ሰማዕከ 5
ኒ፡ ጸሎትየ፡፡ ወወሀብኮሙ፡ ርስተ፡ ለእለ፡
ይፈርሁከ፡፡÷ እምዕለት፡ዕለት፡ ይወስከ፡ 6
ንጉሠ፡ ዐመቲሁ፡፡ እስከ፡መዋዕለ፡ ትው
ልደ፡ ትውልድ፡፡÷ ወይነብር፡ ለዓለም፡ 7
ቅድመ፡እግዚአብሔር፡፡ መኑ፡ያኅሥሥ፡
ሠኅሎ፡ ወጽድቆ፡፡÷ ከመዝ፡ እዜምር፡ 8
ለስምከ፡ለዓለም፡፡ከመ፡ተሀበኒ፡ተምኔትየ፡
ኵሉ፡አሚረ፡፡
ስብሐት፡ ለአብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ቅዱስ፡
ይእዜኒ፡ወዘልፈኒ፡ወለዓለመ፡ዓለም፡
አሜን፡፡
ፍጻሜ፡ ዘበእንተ፡ ኢዶትም፡ መዝሙር፡
ዘዳዊት፡፡÷
፷፩ አኮኑ፡ለእግዚአብሔር፡ትገኒ፡ነፍስየ፡፡ 1
እስመ፡ ኀቤሁ፡ መድኃኒትየ፡፡÷ እስመ፡ 2
ውእቱ፡ አምላኪየ፡ ወመድኃኒየ፡፡ ወውእ
ቱ፡ረዳኢየ፡ወኢይትሀወክ፡ለዝሉፉ፡፡÷ እ 3
ስከ፡ ማእዜኑ፡ትሠውሙ፡ ላዕለ፡ ብእሲ፡፡
ወትቀትልዎ፡ ኵልክሙ፡፡ ከመ፡አረፍት፡
ጽንፅንት፡ወከመ፡ጥቅም፡ ንሑል፡፡÷ ወባ 4
ሕቱ፡ መከሩ፡ይስዐሩ፡ክብርየ፡፡ ወረጸኩ፡በ
ጽምእየ፡፡ በአፉሆሙ፡ይድኅሩ፡ወበልቦሙ፡
ይረግሙ፡፡÷ ወባሕቱ፡ለእግዚአብሔር፡ 5
ትገኒ፡ነፍስየ፡፡ እስመ፡ኀቤሁ፡ተስፋየ፡፡÷
እስመ፡ ውእቱ፡ አምላኪየ፡ ወመድኃኒየ፡፡ 6
ወረዳኢየ፡ውእቱ፡ኢይትሀወክ፡፡÷

INTERP. ÆTHIOP. [e] Sacerdos spei [f] Deus noster, [g] nostra: & vana est fiducia in homine. [h] confundet tribulantes nos. PSAL. LX. [a] Deus mi, [b] Deus meus, [c] timentibus te. [d] reddas mihi mercedem meam. [e] MS. Æthiop. Po. Gloria Patri & Filio & Spiritui Sancto: Est modò, semper erit, & in secula seculorum, Amen. PSAL. LXI. [a] expectatio mea. [b] et adjutor meus, non commovebor.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * موآب قوة رجاي * على ادوم امد حذاي * لي خضعت القبايل الغريبة * من الذي يبلغني
12 الى مدينة حصينة * او من يرشدني الى ادوم * الست انت هو الله الذي اقصيتنا * ولم تصحب
13 14 يا الله جيوشنا * اعطنا عونا في شدايدنا * فان باطلا هو خلاص الانسان * بالهنا نصنع القوة *
وهو يهين كل من يضايقنا * اللليلويا *

1 * المزمور الستون * لداود في التسابيح عن الانقضاء * وهو * كو * استيخن *
2 3 * اللهم استجب طلبتي * وانصت الى صلاتي * فاني من اقاصي الارض صرخت اليك * عند ما
4 5 حزن قلبي * رفعتني على الصخرة * هديتني * وصرت لي رجاء * وبرجا قويا في وجه العدو * فاسكن
6 في مسكنك الى الابد * واستتر في ظلال كنفك * لانك انت اللهم اسمعت صلاتي * اعطيت
7 8 خائفي اسمك ميراثا * زدت الملك على ايامه اياما * وسنيه الى ايام جيل وجيل * ويدوم امام
9 الله الى الابد * ورحمته وحقه من يتبعهما * هكذا ارتل اسمك الى الابد * لكي اوفيك
نذوري يوما فيوما * اللليلويا * المزمور الحادي والستون *

1 * لداود على ايذاثون * وهو * كه * استيخن *
2 3 * ان لله تخضع نفسي لان من عنده خلاصي * هو الهي ومخلصي وناصري * فلا احول ابدا
4 5 * الى متى تريدون وتميلون على الانسان لتقتلوه كلكم مثل جدار مايل وسياج واقع * لانكم
6 تحبون ان تقصوه من نعمته * يباركون بافواههم * ويلعنون بقلوبهم * بل لله تخضع نفسي * لان
7 من عنده صبري * لانه الاهي ومخلصي وناصري فلا ازل *

Moab virtus spei meæ : super Idumeam 10
extendam calceamentum meum, mihi sub-
jecerunt se nationes alienigenæ. Quis est 11
qui me perducat in civitatem munitam ?
aut quis me dirigat ad Idumæam? Nonne 12
tu es Deus qui exterminâsti nos, & non
comitatus es, O Deus, exercitus nostros.
Da nobis auxilium in afflictionibus no- 13
stris, quia vana est salus hominis. In Deo 14
nostro faciemus virtutem, & ipse depri-
met omnes qui vexant nos. Alleluja.

PSAL. LX.
Davidis. In laudationibus, de ul- 1
timo fine. Vers. 26.

Deus, exaudi precem meam, & au- 2
sculta orationem meam : Quoniam 3
à finibus terræ clamavi ad te quum mæ-
reret cor meum, exaltâsti me supra pe-
tram. Direxisti me, Et factus es mihi 4
spes & turris munita in facie inimici.
Quapropter habitabo in habitaculo tuo in 5
æternum, & protegar sub umbra tutelæ
tuæ. Quia tu Deus, audisti orationem 6
meam : Dedisti timentibus nomen tuum
hæreditatem. Addidisti regi super dies e- 7
jus dies, & annos ejus in dies generatio-
nis & generationis, Et durabunt in con- 8
spectu Dei in æternum. Et misericordiam
ejus, atque veritatem ipsius quis sectetur?
Ita psallam nomini tuo in æternum, ut 9
persolvam tibi vota mea indies. Alleluja.

PSAL. LXI.
Davidis de Idithun. Vers. 24. 1

Profectò Deo subjicietur anima mea, eò 2
quòd à conspectu ejus salus mea. Ipse 3
est Deus meus, & Salvator meus, & ad-
jutor meus, ideo non movebor unquam.
Quousque tandem addetis, & irruetis in 4
hominem, ut occidatis eum vos omnes, tan-
quam in parietem inclinatum, & sepem
labentem? Quoniam vos vultis exter- 5
minare eum à gratia sua. Benedicunt ori-
bus suis, et maledicunt cordibus suis; Ve- 6
rùm Deo subjicietur anima mea, quia ab
ipso patientia mea. Quia ipse est Deus 7
meus & Salvator meus & adjutor me-
us, iccirco non nutabo.

תהלים : סג סד

mea spes , meæ fortitudinis rupes : mea gloria & , mea salus Deo Super
8 עַל־אֱלֹהִים יִשְׁעִי וּכְבוֹדִי צוּר־עֻזִּי מַחְסִי
: vestrũ cor ejus facies ad effundite , populus tempore omni in eo in Sperate .Deo in
9 בֵּאלֹהִים׃ בִּטְחוּ בוֹ בְכָל־עֵת ׀ עָם שִׁפְכוּ־לְפָנָיו לְבַבְכֶם
mendacium , hominum filii vanitas Tantùm .Selah , nobis spes Deus
10 אֱלֹהִים מַחֲסֶה־לָּנוּ סֶלָה׃ אַךְ ׀ הֶבֶל בְּנֵי־אָדָם כָּזָב
fidatis Ne .pariter vanitate à ipsi : ascendendo bilancis in , viri filii
11 בְּנֵי אִישׁ בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת הֵמָּה מֵהֶבֶל יָחַד׃ אַל־תִּבְטְחוּ
.cor ponatis ne , pullulaverit cùm facultas : evanescatis ne rapina in & , extorsione in
בְעֹשֶׁק וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלוּ חַיִל ׀ כִּי־יָנוּב אַל־תָּשִׁיתוּ לֵב׃
.Deo fortitudo quia ; audivi hoc bis , Deus est locutus Semel
12 אַחַת ׀ דִּבֶּר אֱלֹהִים שְׁתַּיִם־זוּ שָׁמָעְתִּי כִּי עֹז לֵאלֹהִים׃
.suã opus secundùm viro reddes tu quia ; misericordia Domine tibi Et
13 וּלְךָ־אֲדֹנָי חָסֶד כִּי־אַתָּה תְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ׃

PSAL. LXIII. סג

meus Deus Deus .Jehudah deserto in ipsum existendo in , David ipsi Canticus
1
2 מִזְמוֹר לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בְּמִדְבַּר יְהוּדָה׃ אֱלֹהִים ׀ אֵלִי
terra in : mea caro te ad appetit , mea anima te sitivit , te quærã diluculò , tu
אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ ׀ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ־
videndum ad ; te vidi sanctitate in Sic .aquis absque anhelante & , siccitatis
3 צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי־מָיִם׃ כֵּן בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִךָ לִרְאוֹת
; vitis præ tua misericordia bona Quoniam .tuã gloriã & , tuam fortitudinẽ
4 עֻזְּךָ וּכְבוֹדֶךָ׃ כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים
levabo tuo nomine in : meis vitis in tibi benedicam Sic .te celebrabunt mea labia
5 שְׂפָתַי יְשַׁבְּחוּנְךָ׃ כֵּן אֲבָרֶכְךָ בְחַיָּי בְּשִׁמְךָ אֶשָּׂא
labiis & : mea anima saturabitur pinguedine & , adipe Sicut .meas palmis
6 כַפָּי׃ כְּמוֹ חֵלֶב וָדֶשֶׁן תִּשְׂבַּע נַפְשִׁי וְשִׂפְתֵי
custodiis in : meis stratis super tui sum recordatus Si .meum os laudabit præconiorum
7 רְנָנוֹת יְהַלֶּל־פִּי׃ אִם־זְכַרְתִּיךָ עַל־יְצוּעָי בְּאַשְׁמֻרוֹת
.dicam præconia tuarũ alarũ umbra in & ; mihi auxilium fuisti Quia .te in meditabor
8 אֶהְגֶּה־בָּךְ׃ כִּי־הָיִיתָ עֶזְרָתָה לִּי וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ אֲרַנֵּן׃
desolationem ad ipsi Et .tua dextera suffulcit me in : te post mea anima Adhæsit
9
10 דָּבְקָה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ בִּי תָּמְכָה יְמִינֶךָ׃ וְהֵמָּה לְשׁוֹאָה
eum facient Fundere .terræ inferiora in introibunt : meam animam quærent
11 יְבַקְשׁוּ נַפְשִׁי יָבֹאוּ בְּתַחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ׃ יַגִּירֻהוּ
, Deo in lætabitur rex Et .erunt vulpium pars : gladii manus super
12 עַל־יְדֵי־חָרֶב מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ׃ וְהַמֶּלֶךְ יִשְׂמַח בֵּאלֹהִים
.mendacium loquentium os obstruetur quia : eo in jurans omnis laudabitur
יִתְהַלֵּל כָּל־הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי־שָׁקֶר׃

PSAL. LXIV. סד

: mea loquela in meam vocem Deus Audi .David ipsi cantus Victori
1
2 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ שְׁמַע־אֱלֹהִים קוֹלִי בְשִׂיחִי
.meam vitam custodies inimici pavore à
מִפַּחַד אוֹיֵב תִּצֹּר חַיָּי׃

תרגום TARGUM.

8 על אלהא פורקני ויקרי תקוף עושני סברי
9 באלהא׃ סברו במימריה בכל עדן עמא דבית
ישראל שדו קדמוי וחוחי לבכון אמרו אלהא
10 סבר לנא לעלמין׃ ברם למא בני נשא כדיבא
בני גבר כד יסבון בני נשין במסחתא יתקלון
מולהון הנון ערמיהון מן למא הון כחדא׃
11 לא תתכלון בטלומא ובאונסא לא תקבלון
12 ממונא ארום ישגי לא תשוון לבא׃ אוריתא
חדא מלל אלהא ותרתין ומנין דנן שמעית
מן פום משה ספרא רבא ארום עושנא קדם
13 אלהא׃ ולך אלהא למעבד טיבו לצדיקיא
ארום את משלם לאנש היך עובדוי׃

סג

1 תושבחתא לדוד בעדן מהוי במדברא די
2 בתחום שבט יהודה׃ אלהא תוקפי אנת אקום
בצפרא קדמך צחית לך נפשי רגיג לך בסרי
3 בארעא צדיא ומשלהי מדלית מוי׃ היכנא
באתר קודשא חמיתך וכי יתי למחמי עושנך
4 ויקרך׃ ארום טב הוא חסדך דתתעבד לצדיקיא
לעלמא דאתי מן חיי דיהבתא לרשיעיא
5 בעלמא הדין בגין כן ספותי ישבחונך׃ היכנא
אברכנך בחיי בעלמא הדין בשום מימרך
6 אפרוס ידי בצלו לעלמא דאתי׃ היך תרב ודהן
7 תסבע נפשי וספון דתושבחן ישבח פומי׃ אין
אדכרתיך על דרגשי במטרתא ארנן במימרך׃
8 ארום הויתא סעיד לי ובטלל שכנתך אבוע׃
9 אדבקת נפשי בתר אוריתך בי סעדת ימינך׃
10 והנון לקבורתא יתבעון נפשי יעלון בארעית
11 ארעא׃ ידחלוניה מטול מחת סיפא מוהבית
12 תעליא יהון׃ ומלכא יחדי במימר אלהא
ישבח כל די מקים במימריה ארום יסתנק
פומהון כל דמללי שקרא׃

סד

1 לשבחא תושבחתא לדוד׃ שמע אלהא קלי
2 בעדן צלותי מדלוחא דבעל דבבי תנטור חיי׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

In Deo redemptio mea, et gloria mea: robur fortitudinis meæ, spes mea in Deo. Sperate in verbo ejus omni tempore popule domus Israel: abjicite coram eo elationes cordis vestri, dicite, Deus est spes nostra in æternum. Quippe nihil hominum filii, mendacium filii viri, si acceperint *filii hominum* stateram, *ponderaverint* fata sua, illi quidem ipsamet vanitate erunt [*leviores.*] Ne confidatis in rapina, et violentia, nolite divitias accipere: cùm laudaverit vos [*aliquis*,] ne apponatis cor. Legem unam locutus est Deus, et *bis* istam audivimus *de ore Mosis scribæ magni*, quia virtus coram Deo est. Et te Deus decet misericordiam facere justis, quoniam tu reddes homini secundùm opera ipsius.

Canticum Davidi quo tempore erat in deserto in finibus tribus Jehudæ.

PSAL. LXIII.

DEus fortitudo mea tu es, summomanè consurgam coram te: sitivit te anima mea: desiderat te caro mea in terra arida, & defessa ubi nullæ sunt aquæ. Sic in loco sanctitatis vidi te: purga me ut videam virtutem tuam & gloriam tuam. Quoniam melior est misericordia tua quam facies justis in mundo venturo, vita quam dedisti impiis in mundo isto: propterea labia mea laudabunt te. Sic benedicam te in vita mea in mundo isto, in nomine Verbi tui extendam manus meas in oratione in mundo venturo. Quasi adipe et pinguedine saturabis animam meam: & labiis laudatoriis laudabit os meum. Si recordatus fuero tui super cubili meo, inter custodias meditabor in verbo tuo. Quoniam fuisti auxilium mihi, et in umbra majestatis tuæ exultabo. Adhæsit anima mea post *legẽ tuam: me* sustentavit dextera tua. Ipsi verò in *sepulchrum* inquirent animam meam: intrabunt in interiora terræ. Timebunt eum propter percussionem gladii: pars vulpium erunt. Et rex lætabitur in Verbo Dei: laudabit omnis qui juraverit in Verbo ejus, quoniam præfocabit os eorum *omnium* qui loquuntur mendacium.

Ad laudandum hymnus Davidi.

PSAL. LXIV.

AUdi Deus vocem meam in tempore orationis meæ: à terrore inimici mei custodi vitam meam.

Versio SYRIACA, cum Interpretatione LATINA.

8 * ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܦܘܪܩܢܝ ܘܫܘܒܚܝ : ܥܘܫܢܝ ܘܡܥܕܪܢܝ ܘܣܒܪܝ ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܣܒܪܘ ܒܗ
9 ܒܟܠ ܥܕܢ ܥܡܐ : ܘܐܫܘܕܘ ܩܕܡܘܗܝ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܡܥܕܪܢܐ ܕܝܠܢ :
10 * ܕܝܐܦܣܠܡܐ * ܘܐܝܟ ܗܒܠܐ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܕܓܠܐ. ܕܒܡܣܐܬܐ ܡܥܠܝܢ ܘܡܥܫܩܝܢ
11 ܐܟܚܕܐ : * ܠܐ ܬܬܬܟܠܘܢ ܥܠ ܥܘܠܐ. ܘܒܛܠܘܡܝܐ ܠܐ ܬܪܚܡܘܢ : ܢܟܣܐ ܐܢ ܢܣܓܘܢ ܠܐ ܬܚܕܐ
12 ܒܗ ܠܒܟܘܢ. * ܚܕܐ ܗܝ ܕܐܡܪ ܐܠܗܐ : ܘܬܪܬܝܢ ܗܠܝܢ ܫܡܥܬ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ
13 ܕܐܠܗܐ ܗܘ : * ܘܠܟ ܡܪܝܐ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܦܪܥ ܐܢܬ ܠܓܒܪܐ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ.
1 * ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ * ܠܡܠܬܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܕܐܬܥܟܒܘ ܐܒܝ
ܘܐܡܝ ܠܘܬܟܘܢ ܟܕ ܥܪܩܘ ܡܢ ܩܕܡ ܫܐܘܠ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܥܪܩܬ ܠܘܬܟ. ܠܢ ܕܝܢ ܗܫܐ
ܡܬܝܗܒܐ ܬܘܕܝܬܐ ܕܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܪܘܚ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܟܦܢܐ
2 ܘܨܗܝܐ ܠܟܐܢܘܬܐ. * ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܠܟ ܡܩܘܐ ܐܢܐ. ܨܗܝܐ ܠܟ ܢܦܫܝ ܘܡܣܟܐ
3 ܠܟ ܒܣܪܝ : * ܐܝܟ ܐܪܥܐ ܨܗܝܬܐ ܘܡܬܝܦܬܐ ܕܡܣܟܝܐ ܠܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܚܪܬ ܒܟ ܒܩܘܫܬܐ : ܕܐܚܙܐ
4 ܚܝܠܟ ܘܫܘܒܚܟ. * ܡܛܠ ܕܛܒܢ ܛܝܒܘܬܟ ܡܢ ܚܝܐ : ܘܣܦܘܬܝ ܢܫܒܚܢܟ. * ܗܟܢܐ
5
6 ܐܒܪܟܟ ܒܚܝܝ : ܘܒܫܡܟ ܐܪܝܡ ܐܝܕܝ. * ܐܝܟ ܬܪܒܐ ܘܐܝܟ ܫܘܡܢܐ ܬܣܒܥ ܢܦܫܝ : ܘܣܦܘܬܐ
7 ܕܫܘܒܚܐ ܢܫܒܚܟ ܦܘܡܝ. * ܐܢ ܐܬܕܟܪܬܟ ܥܠ ܥܪܣܝ : ܘܒܠܠܝܐ ܗܪܓܬ ܒܟ. * ܡܛܠ
8
9 ܕܗܘܝܬ ܠܝ ܡܥܕܪܢܐ : ܘܒܛܠܠܐ ܕܟܢܦܝܟ ܐܬܛܫܝ. * ܢܦܩܬ ܢܦܫܝ ܒܬܪܟ : ܘܒܝ ܣܡܟܬ
10 ܝܡܝܢܟ. * ܘܗܢܘܢ ܒܥܘ ܠܡܘܒܕܘ ܢܦܫܝ : ܘܢܥܠܘܢ ܠܬܚܬܝܬܗ ܕܐܪܥܐ. * ܢܫܬܠܡܘܢ
11
12 ܠܚܪܒܐ ܘܡܐܟܘܠܬܐ ܠܬܥܠܐ ܢܗܘܘܢ : * ܘܡܠܟܐ ܢܚܕܐ ܒܐܠܗܐ. ܘܢܫܬܒܗܪ ܟܠ ܕܝܡܐ
1 ܒܗ : ܡܛܠ ܕܢܣܬܟܪ ܦܘܡܗܘܢ ܕܡܡܠܠܝ ܕܓܠܘܬܐ. * ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ * ܟܕ ܐܡܪ ܠܗ
ܓܕ ܢܒܝܐ ܕܠܐ ܬܬܒ ܒܡܨܪܬܐ : ܡܛܠ ܕܫܐܘܠ ܒܥܐ ܠܡܩܛܠܟ. ܠܢ ܕܝܢ ܪܘܚܢܐܝܬ ܙܟܘܬܐ
ܕܐܬܠܝܛܐ. ܘܡܠܦܢܘܬܐ ܕܕܚܠܝ ܡܢ ܐܠܗܐ ܘܙܟܘܬܐ ܒܟܘܪܣܝܐ. ܦܬܓܡܐ.
2 * ܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܝ ܟܕ ܐܬܟܫܦ ܠܟ : ܘܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝ ܢܛܘܪ ܢܦܫܝ.

In Deo est salus mea & gloria mea; fortitudo mea, & auxiliator meus atque spes mea Deus est. Sperate in illum omni horâ popule, & effundite corã eo cor vestrũ : quia Deus est protectio nostra : * *Diapsal.* * Et quasi vapor sunt omnes filii hominũ, mendaces, qui in bilance opprimunt, & vani sunt simul. Ne fidatis oppressioni, & rapinã ne diligatis: opibus, quum abundaverint, ne gaudeat cor vestrum. Semel dixit De⁹, & bis hæc audivi, Quia robur Dei est, Et tibi Dñe gratia: quia tu rependis viro juxta opera sua.

PSAL. LXIII.

Davidis. Ad literam, Quum dixit regi Moab; Moratus est pater meus & mater mea apud vos quando fugerunt à conspectu Saulis: & ego pariter confugi ad te. Nobis autem modò præsumitur gratiarum actio viri perfecti apud Deum in spiritu. Beati sitientes justitiam, &c. Vers. 25.

DEus mi, De⁹ meus es tu, præstolabor tibi: sitiens est tui anima mea, teque expectat caro mea. Sicut terra sitibunda & concitata expetens aquam, Ita expectavi te cum veritate; ut viderẽ magnificentiã tuã, & majestatẽ tuã. Quoniã meliores sunt misericordiæ tuæ vitâ: & labia mea laudabunt te; Pariter benedicã te in vita mea, & in nomine tuo levabo mãn⁹ meas. Sicut adeps & sicut pinguedo pinguescat anima mea, & labiis laudis glorificabit te os meum. Memor fui tui super stratum meũ: & in noctib⁹ meditatus sum de te. Quoniã fuisti mihi adjutor, & umbrâ alarum tuarũ protegar. Egressa est anima mea post te, & mihi innixa est dextera tua. Ipsi voluerunt perdere animã meã: at ingrediantur in infima terræ : Tradantur gladio, & esca vulpibus fiant. Rex lætabitur in Deo, & gloriabitur omnis qui jurat per ipsum: nam obstruetur os mendacium.

PSAL. LXIV.

Editus à Davide, quum admonuit eum Gad propheta dicens, Ne maneas in Masrot, quoniam Saul quærit necem tuam. Nobis verò spiritualiter, triumphus agonistarum; & instructio timentium Deum, atque victoria in certamine. Vers. 24.

AUdi Deus vocem meã quum supplicavero tibi, & à metu hostiũ meorum serva me.

Versio VULG. LAT.

8 In Deo salutare meum, & gloria mea :
Deus auxilii mei, & spes mea in Deo est.
9 Sperate in eo omnis congregatio po-
puli, effundite coram illo corda ve-
stra : Deus adjutor noster in æternum.
10 Verumtamen vani filii hominum, men-
daces filii hominum in stateris : ut de-
cipiant ipsi de vanitate in idipsum. No-
11 lite sperare in iniquitate, & rapinas
nolite concupiscere : divitiæ si affluant,
nolite cor apponere. Semel locutus est
12 Deus, duo hæc audivi, Quia potestas
Dei est, Et tibi, Domine, misericordia :
13 quia tu reddes unicuique juxta opera
sua.

Psalmus David,
1 Cùm esset in deserto Idumææ.
(1 Reg. 22. 5.) LXII.

2 DEus Deus meus, ad te de luce vigi-
lo. Sitivit in te anima mea, quàm multi-
3 pliciter tibi caro mea. In terra deserta,
& invia, & inaquosa : sic in Sancto ap-
parui tibi, ut viderem virtutem tu-
am, & gloriam tuam. Quoniam
4 melior est misericordia tua super vi-
tas : labia mea laudabunt te. Sic be-
5 nedicam te in vita mea : & in nomine
tuo levabo manus meas. Sicut adipe &
6 pinguedine repleatur anima mea : &
labiis exultationis laudabit os meum.
7 Si memor fui tui super stratum meum,
8 in matutinis meditabor in te : Quia fuisti
adjutor meus. Et in velamento alarum
tuarum exultabo, Adhæsit anima mea
9 post te : me suscepit dextera tua. Ipsi
10 verò in vanum quæsierunt animam meam,
introibunt in inferiora terræ : Traden-
11 tur in manus gladii, partes vulpium erunt.
12 Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur
omnes qui jurant in eo : quia obstructum
est os loquentium iniqua.

In finem,
1 Psalmus David. LXIII.

2 EXaudi, Deus, orationem meam cùm
deprecor : à timore inimici eripe animam
meam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

8 Ἐπὶ τῷ θεῷ τὸ σωτήριόν μου, καὶ ἡ δόξα μου. ὁ
θεὸς τῆς βοηθείας μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἐπὶ τῷ θεῷ.
9 Ἐλπίσατε ἐπ' αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ λαοῦ· ἐκ-
χέετε ἐνώπιον αὐτοῦ τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ὁ θεὸς
10 βοηθὸς ἡμῶν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Πλὴν μάταιοι οἱ υἱ-
οὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν
ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι, αὐτοὶ ἐκ ματαιότητος ἐπὶ τὸ
11 αὐτό. Μὴ ἐλπίζετε ἐπ' ἀδικίαν, καὶ ἐπὶ ἁρπάγ-
ματα μὴ ἐπιποθεῖτε· πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προσ-
12 τίθεσθε καρδίαν. Ἅπαξ ἐλάλησεν ὁ θεὸς, δύο ταῦ-
13 τα ἤκουσα, Ὅτι τὸ κράτος τοῦ θεοῦ, Καὶ σοῦ κύριε
τὸ ἔλεος, ὅτι σὺ ἀποδώσεις ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
αὐτοῦ.

1 Ψαλμὸς τοῦ Δαυὶδ, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ
τῆς Ἰδουμαίας. ξβ'.

2 Ὁ Θεὸς ὁ θεός μου πρὸς σὲ ὀρθρίζω, ἐδίψη-
3 σέ σοι ἡ ψυχή μου, ποσαπλῶς σοι ἡ σάρξ μου, Ἐν
γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ, οὕτως ἐν τῷ ἁγίῳ
ὤφθην σοι, τοῦ ἰδεῖν τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν δόξαν
4 σου. Ὅτι κρεῖσσον τὸ ἔλεός σου ὑπὲρ ζωὰς, τὰ
5 χείλη μου ἐπαινέσουσί σε. Οὕτως εὐλογήσω σε ἐν
τῇ ζωῇ μου, ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀρῶ τὰς χεῖράς
6 μου. Ὡσεὶ στέατος καὶ πιότητος ἐμπλησθείη ἡ ψυ-
χή μου, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ ὄνομά σου.
7 Εἰ ἐμνημόνευόν σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου, ἐν τοῖς
8 ὄρθροις ἐμελέτων εἰς σέ. Ὅτι ἐγενήθης βοηθός
μου, καὶ ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἀγαλλιάσο-
9 μαι. Ἐκολλήθη ἡ ψυχή μου ὀπίσω σου, ἐμοῦ ἀντ-
10 ελάβετο ἡ δεξιά σου. Αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν
τὴν ψυχήν μου, εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς
11 γῆς, Παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας, μερίδες
12 ἀλωπέκων ἔσονται. Ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται
ἐπὶ τῷ θεῷ, ἐπαινεθήσεται πᾶς ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ,
ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα.

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
ξγ'.

2 Εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς προσευχῆς μου ἐν τῷ δέ-
εσθαί με πρὸς σὲ, ἀπὸ φόβου ἐχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυ-
χήν μου.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

7 In Deo salutare meum, & [c] 8
gloria mea. Deus auxilii mei, &
spes mea [d] in Deo est. 8 Spera- 9
te in eo omnis congregatio (g) po-
puli ; effundite coram illo corda
vestra : quia Deus adjutor (h)
noster. DIAPSALMA. 9 (i) Ve- 10
rumtamen [e] vani filii hominũ,
mendaces filii hominum [f] in
stateris : ut (k) decipiant (l) ipsi
de vanitate in idipsum. Nolite 11
sperare super iniquitatẽ, 10 &
(m) super rapinas nolite [g] con-
cupiscere : divitiæ si affluant, [h]
nolite cor apponere. 11 Semel 12
locutus est Deus : [i] duo hæc au-
divi : Quia potestas Dei est, Et 13
(a) tua, Domine, misericordia : quia tu reddes unicuique secundùm opera sua.

Psalmus ipsi David, cùm esset in 1
deserto Idumææ. LXII.

1 [a] DEus, Deus meus, ad te 2
de luce vigilo. 2 Sitivit (a) tibi
anima mea, (b) quàm multiplici-
ter tibi (c) caro mea, 3 In terra 3
deserta, [b] & invia, & inaquo-
sa, sic in Sancto apparui tibi ; ut
viderem virtutem tuam, & glo-
riam tuam. 4 Quoniam melior 4
est misericordia tua super vitas :
labia mea laudabunt te. 5 Sic be- 5
nedicam te in vita mea : in nomi-
ne tuo levabo manus meas.
6 (d) Sicut adipe, & pinguedine 6
repleatur anima mea. (e) Et [c] la-
bia exultationis laudabunt nomẽ
tuum. 7 Si (f) memoratus sum 7
tui super stratum meum, in ma-
tutinis meditabor in te : Quia fu- 8
isti adjutor meus : 8 & in [d] ve-
lamento alarum tuarum exulta-
bo. Adhæsit anima mea post te : 9
me suscepit dextera tua. 9 Ipsi 10
verò in vanum quæsierunt ani-
mam meam : introibunt in inferi- 11
ora terræ : Tradentur in manus gladii : partes vulpium [e] erunt. 10 Rex verò læ- 12
tabitur in Deo : [f] laudabitur omnis qui jurat in eo : quia obstructum est os loquenti-
um iniqua.

In finem, psalmus ipsi David. 1
LXIII.

1 EXaudi, Deus, (a) orationem 2
meam, [a] cùm (b) deprecor ad
te : à timore inimici eripe animã
meam.

Versio ÆTHIOPICA.

8 በእግዚአብሔር ፡ መድኃኒትየ ፡፡ ወበእግዚ 7
9 አብሔር ፡ ክብርየ ፡፡ እምላክ ፡ ረድኤትየ ፡
ወተስፋየ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ተወከሉ ፡ 8
በቱ ፡ ኵልክሙ ፡ ማኅበረ ፡ አሕዛብ ፡፡ ወክዐ
10 ው ፡ ልበክሙ ፡ ቅድሜሁ ፡፡ ወእግዚአብሔ
ር ፡ ውእቱ ፡ ረዳኢ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ከንቱ ፡ 9
ኵሉ ፡ ደቂቀ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡፡ ሐሳዊያ
ን ፡ ደቂቀ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ወይዔምፁ ፡
11 መደልው ፡፡ እሙንቱሰ ፡ እምከንቱ ፡ ውስተ ፡ ከን
ቱ ፡ ክሙ ፡፡ ከመ ፡ ወኢትሰፈውዋ ፡ ለዐመፃ ፡፡
ወኢትትአመንዎ ፡ ለሀይድ ፡፡ ብዕል ፡ ለእመ ፡ 10
12 በዝኃ ፡ ኢታዕብዩ ፡ ልበክሙ ፡፡ ምዕረ ፡ 11
ነበበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዘንተ ፡ ክመ ፡ ሰማዕ
13 ኩ ፡፡ እስመ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ሣህል ፡፡
ወዚአከ ፡ እግዚኦ ፡ ኃይል ፡፡ እስመ ፡ አንተ ፡
ትፈድዮ ፡ ለኵሉ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡፡
1 መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡ አመ ፡ ሀሎ ፡ ውስተ ፡
ገዳም ፡ ሊደማያስ ፡፡

2 ጊዜ እምላኪየ ፡ እምላኪየ ፡ እገይሥ ፡ ኀቤ 1
3 ከ ፡፡ ጸምአት ፡ ነፍስየ ፡ ለከ ፡፡ እፎ ፡ 2
እስፈሕ ፡ ለከ ፡ ሥጋየ ፡፡ በምድረ ፡ በድ 3
ው ፡ ኀበ ፡ አልቦ ፡ ዕፀ ፡ ወማይ ፡፡ ከመዝ ፡ በመ
ቅደስከ ፡ አስተርአይኩከ ፡፡ ከመ ፡ ለእምር ፡
4 ኃይለከ ፡ ወስብሐቲከ ፡፡ እስመ ፡ ይኄይስ ፡ 4
5 እመሐይው ፡ ሣህልከ ፡፡ ከናፍሪየ ፡ ይሴብሑ
ከ ፡፡ ከመዝ ፡ እባርከከ ፡ በሕይወትየ ፡፡ 5
ወበስመ ፡ ዚአከ ፡ አነሥእ ፡ እደዊየ ፡፡
6 ከመዝ ፡ እምስቡሕ ፡ ወእምአንጕዕ ፡ ጸግበ 6
ት ፡ ነፍስየ ፡፡ ከናፍሪየ ፡ ፍሥሐት ፡ ይሴብሐ ፡
7 ለስምከ ፡፡ ወበምስካቢየኒ ፡ እዜከረከ ፡፡ 7
8 በጽባሕ ፡ አነብብ ፡ ለከ ፡ እስመ ፡ ኮንከኒ ፡ ረዳ
ኢየ ፡፡ ወእትዌከል ፡ በጽላሎተ ፡ ክነፊ 8
ከ ፡፡ ተለወት ፡ ነፍስየ ፡ ድኅሬከ ፡፡ ሊተሰ ፡
9 ተወክፈተኒ ፡ የማንከ ፡፡ እሙንቱሰ ፡ ለከ 9
10 ንቱ ፡ ኃሠሠዋ ፡ ለነፍስየ ፡፡ ሊይባኡ ፡ ውስተ ፡
ማዕመቂሃ ፡ ለምድር ፡፡ ወይገብኡ ፡ ውስተ ፡
11 እደ ፡ ሰይፍ ፡፡ ክፍለ ፡ ቈናጽል ፡ ለይኩኑ ፡፡
12 ወንጉሥሰ ፡ ይትፌሣሕ ፡ በእግዚአብሔር ፡፡ 10
ወይከብር ፡ ኵሉ ፡ ዘይምሕል ፡ ቦቱ ፡፡ እስ
መ ፡ ይትፈጸም ፡ አፉ ፡ ዘይነብብ ፡ ዐመፃ ፡፡

1 ፍጻሜ ፡ መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡
2 ጊዜ ስምዓኒ ፡ እግዚኦ ፡ ጸሎትየ ፡ ዘሰአልኩ ፡ 1
ኀቤከ ፡፡ እምትሕዝብተ ፡ ጸላኢ ፡ አድኅና ፡
ለነፍስየ ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] in Deo gloria mea. [d] Deus est. [e] vani omnes [f] & iniquè agit omnis homini placens. Ipsi de vanitate in vanitatem simul. [g] confidere : [h] ne intumescat cor vestrum. [i] & istud simul audivi : quia misericordia Dei est, & tua Domine potentia : PSAL. LXII. Deus meus, Deus meus, [b] ubi nec arbor est nec aqua, [c] labia mea [d] umbra alarum tuarum confidam. [e] sint. [f] benedicet omnis qui PSAL. [a] quam à te postulo :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *خلاصي ومجدي هما بالاله * الله معيني وعلي الله توكلت *توكلوا عليه يا جميع الشعوب *ابتهلوا
9 اليه بقلوبكم فانه الاه عونكم *جميع بني البشر كالفي يذهبون * والذين يبخسون بالموازين
10 كاذبون * وهم باجمعهم خاينون *لا تعتمدوا علي الظلم * ولا تحبوا الخطف * ولا تفرح قلوبكم
11 بما تدخرونه *من تكلم الله هولاء سمعناهن مرتين *ان العز لله * ولك يا رب الرحمة * وانت
12 المجازي كل واحد واحد كعمله * اللليلويا *
13 *المزمور الثاني والستون * لداود حين كان في برية ادوم * وهو استيخن ك *
1 *اللهم يا الهي اليك ابتكرت * لان نفسي ظمئت اليك * وترجاك جسدي في ارض مقفرة *
2 وموضع غير مسلوك ومكان عدم الماء *هكذا ظهرت لك في القدس * لاري قوتك ومجدك *لان
3 رحمتك مختارة * افضل من الحياة * شفتاي يباركانك *وهكذا اباركك في حياتي * وباسمك ارفع
4 يدي *وتشبع نفسي مثل شحم ودسم * شفاه التهليل تبارك اسمك *كنت اذكرك علي
5 فراشي * وفي اوقات الاسحار انت فكري *لانك كنت لي معينا * وبظلال كنفك ابتهج *تبعت
6 نفسي اثارك * وعضدتني يمينك *هم طلبوا نفسي باطلا * فيهبطون الي اسافل الارض *والي يد
7 السيف يسلمون * وللثعالب طعاما يكونون *والملك يفرح بالله * ويفتخر كل من يحلف به *
8 لانه سد فم المتكلمين بالظلم * اللليلويا *
9 *المزمور الثالث والستون * لداود لما طارده طالوت * وهو كط استيخن *
10 *اللهم تقبل صلاتي اذا طلبت اليك * ومن جزع العدو انقذ نفسي *
11
12
1
2

Salus mea & gloria mea sunt in Deo : 8
Deus est adjutor meus, & Deo sum fre-
tus. Confidite in eo, O omnes populi, sup- 9
plicate eum cordibus vestris : quia ipse est
Deus adjutorii vestri. Omnes filii homi- 10
num velut umbra prætereunt : & qui
fœdant in stateris, mendaces sunt, &
ipsi omnes deceptores sunt. Ne innita- 11
mini flagitio, neque diligatis rapinam, &
ne gaudeant corda vestra in eo quod the-
saurizatis. Semel locutus est Deus, hæc 12
audivimus bis ; Quòd magnificentia Dei 13
est, & tibi O Domine, misericordia : &
tu es retributurus unicuique secundùm
opus ejus. Alleluja.

PSAL. LXII.
Davidis, quum esset in deserto E- 1
dom. Vers. 20.

DEus, O Deus meus, ad te anteverti 2
manè, quia anima mea sitivit te, téq;
speravit corpus meum in terra deserta &
loco invio locoque carente aquâ : Sic ap- 3
parui tibi in sanctuario, ut viderem po-
tentiam tuam, & gloriam tuam. Quo- 4
niã misericordia tua eligibilior est vitâ,
labia mea te benedicent, Atq; ita benedi- 5
cam te in vita mea, & in nomine tuo le-
vabo manus meas. Et saturabitur anima 6
mea quasi adipe & pinguedine : labia ex-
ultationis benedicent nomen tuum. Recor- 7
dabar tui super strato meo, & temporibus
matutinis tu es cogitatio mea : Quia fuisti 8
mihi adjutor, & in umbra protectionis
tuæ exhilarabor. Secuta est anima 9
mea vestigia tua, & amplexata est me
dextera tua, Ipsi postulaverunt animam 10
meam iniquè, idcirco ruent in ima terræ,
Et in manum gladii tradentur, & vulpi- 11
bus esca fient. At rex lætabitur in Deo, 12
& gloriabitur omnis qui jurat in eo :
quoniam ipse obturavit os loquentium
scelus. Alleluja.

PSAL. LXIII.
Davidis, quando persecutus est 1
eum Saul. Vers. 19.

DEus, accepta orationem meam cùm 2
supplicavero tibi, & à timore ini-
mici redime animam meam :

תהלים : סה

.iniquitatem operantium tumultu à :malignorum secreto à me Abscondes
3 תסתירני מסוד מרעים מרגשת פעלי און:
.amarum verbum suâ sagittam tetenderunt : suâ linguâ gladium ut acuerunt Qui
4 אשר שננו כחרב לשונם דרכו חצם דבר מר:
.timebunt non & ,eû sagittabunt subitò : perfectum absconditis in sagittandum Ad
5 לירות במסתרים תם פתאם ירהו ולא ייראו:
, dixerunt : laqueos abdendum ad narrabunt : nequam verbum sibiipsis Roborabunt
6 יחזקו־למו דבר רע יספרו לטמון מוקשים אמרו
: pervestigatum scrutiniû perfecerunt , iniquitates Investigabunt ?eos videbit Quis
7 מי יראה־למו: יחפשו־עולת תמנו חפש מחפש
: subitò sagitta Deus eos sagittavit Et .profundum cor & , viri intimû &
8 וקרב איש ולב עמק: וירם אלהים חץ פתאום
: suâ linguam semetipsis in eam facient impingere Et .eorum percussiones fuerunt
9 היו מכותם: ויכשילהו עלימו לשונם
annunciaverunt & ,homines omnes timuerunt Et .eos in videns omnis se amovebunt
10 יתנדדו כל־ראה בם: וייראו כל־אדם ויגידו
sperabit & ,Domino in justus Lætabitur .intellexerunt ejus opus & : Dei opus
11 פעל אלהים ומעשהו השכילו: ישמח צדיק ביהוה וחסה
.corde recti omnes gloriabuntur & : eo in
בו ויתהללו כל־ישרי־לב:

PSAL. LXV. סה

Deus laus silentium Tibi .canticum , David ipsi cantus Victori
1 למנצח מזמור לדוד שיר:
2 לך דמיה תהלה אלהים
.venient caro omnis te ad usque ; orationẽ Audiens .votum reddetur tibi & ;Sijon in
3 בציון ולך ישלם־נדר: שמע תפלה עדיך כל־בשר יבאו:
.eis propitiaberis tu nostris prævaricationibus : mihi prævaluerunt iniquitatum Verba
4 דברי עונת גברו מני פשעינו אתה תכפרם:
bono in saturabimur , tu atria habitabit ,facies appropinquare & ,eliges Felicitates
5 אשרי תבחר ותקרב ישכן חצריך נשבעה בטוב
Deus nobis respondebis justitia in Terribilia .tui templi sancti ; tuæ domus
6 ביתך קדש היכלך: נוראות בצדק תעננו אלהי
Firmans .longinquorum maris & ,terræ finium omnium spes : nostræ salutis
7 ישענו מבטח כל־קצוי־ארץ וים רחקים: מכין
sonitum Compescens .fortitudine in accinctus : sua potentia in montes
8 הרים בכחו נאזר בגבורה: משביח שאון
timuerunt Et .gentium turbam & , eorum fluctuum sonitum , marium
9 ימים שאון גליהם והמון לאמים: וייראו
Visitâsti .facies laudare vesperæ & auroræ exitus : tuis signis à finium habitatores
10 ישבי קצות מאותתיך מוצאי בקר וערב תרנין: פקדת
: aquis plenus Dei rivus ; eam ditabis plurimû ,ei intulisti desiderium & ,terram
הארץ ותשקקה רבת תעשרנה פלג אלהים מלא מים
fac descendere ,inebria ejus Liras .eam parabis sic quia ,eorũ frumentũ parabis
11 תכין דגנם כי־כן תכינה: תלמיה רוה נחת
.benedices ejus germini ,eam liquefacies imbribus in : ejus sulcos
גדודיה ברביבים תמגגנה צמחה תברך:

תרגום TARGUM.

3 תטמרנני מרוהון דמבאשין מאתרגושת עבדי
4 שקר: די שנינו היך סיפא לישנהון נגדו
קשתהון משחו גיריהון סמא דקטול ומריר:
5 לגראה בטומריא דלא מום בתכף יגרון ליה
6 ולא ידחלון: יתקפון להון פתגם ביש ישתעון
7 למכמן תקלין אמרין מן חמי להון: יבלשון
למשכח עילין לשיצאה זכאין בלושא
דמתבלש בגוף בר נשא והרהורי לבא עמיקא:
8 ויגרי עליהון אלהא גררא בתכף ויתנון על
9 מחתיהון: ויתקלון להון לישנהון יטלטלון
10 כל דחמי בהון: וידחלון כל בני נשא ויחוון
עובדא דיי אלהים ועובדיה יהוון מתבינין:
11 יחדי צדיקא ביי ויתרחץ במימריה וישתבחון
כל תריצי לבא:

סה

1 לשבחא תושבחתא לדוד שירתא:
2 קדמך מתחשבא היך שתיקותא תושבחתא אלהא
3 די שכנתיה בציון ולך ישתלמון נדריא: מקבל
4 צלותא לותך כל בני בסרא ייתון: פתגמי עוין
תקפו מני סורחננא אנת תכפרנון:
5 טובוי דתבחר ותקרב ישרי דרתך יימרון צדיקי
6 נשבע בטוב ביתך קודשא דהיכלך: דחילן
בצדקתא תקבל צלותהון אלהא פורקנא
סברא דכל סיפי ארעא ונגוות ימא דרחיקין
7 מן יבשתא: דאתקן מזוניא ליעלי טוריא בכח
8 גבורתיה מזרז קמור בגבורתא: ממאך רגוש
9 ימיא ורגוש גליהון ורכפת אומיא: ודחילו יתבי
סיפין מאתותך מפקני צפר ורמש תסדר
10 בפומהון שבחא: אדכרתא ארעא ואשקיתה
סוגי עללתא תעתרנה מן קובתא דאלהא די
בשמיא מליא מטרא תתקין עבורהון ארום
11 היכנא תשכללנה: מרביני צמחהא רוי אשרך
גיסרא צמחהא תברך:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Abscondes me à secretis pravorum, à fremitu operantium iniquitatem. Qui exacuerunt sicut gladium linguas suas; tetenderunt arcus suos, unxerunt sagittas suas veneno mortifero et amaro. Ut sagittarent occultè immaculatum: subitò sagittabunt eum, & non timebunt. Roborabunt sibi verbum iniquum, narrabunt, ut abscondant laqueos, dicentes niminem eos videre. Pervestigabunt, ut inveniant iniquitates ad disperdendum justos, machinationem, quæ exquiritur intra hominem, et cogitationes cordis profundi. Et excutiet in eos Deus sagittam repentè, et *narrabunt* plagas eorum. Et offendent seipsos lingua sua, & movebunt [*capita sua*] quicunque conspexerint eos. Et timebunt omnes filii hominum, et annunciabunt opus *Domini* Dei, et opera ejus intelligent. Lætabitur justus in Domino, & sperabit in verbo ejus, & laudabuntur omnes recti corde.

Ad laudandum, hymnus Davidis & canticum.

PSAL. LXV.

Coram te reputatur sicut silentium laus, Deus cujus Majestas [*residet*] in Sion; & tibi reddentur vota. Receptor orationis ad te omnes filii carnis venient. Verba iniquitatũ potentiora me fuerunt: peccata nostra tu expiabis. Beatus *quem elegeris & susceperis*, habitabit in atriis tuis: dicentque justi, Saturabimur bonitate domus tuæ, sanctitate templi tui. Timenda in justitia; *exaudies* orationem *illorũ* Deus redemptio [*nostra,*] spes omnium finium terræ, et insularum maris, quæ distant ab arida. Qui præparat cibaria ibicibus montium, in virtute fortitudinis suæ: accingens se cingulo in robore. Compescens sonitum marium, sonitum undarum ejus, & tumultum gentium. Et timebunt incolæ finium à signis tuis: et ordinabis laudem in ore egressionum matutini & vesperæ. Recordatus es terræ, et potum dedisti ei; ubertate fructuum ditabis eam, et fonticulo Dei, qui est in cœlis, qui plenus est imbribus, præparabis segetes eorum, cùm sic eam fundaveris. *Sulcos germinum ejus* inebria, compescas cohortes ejus, germina ejus benedicas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܛܫܝܢܝ ܡܢ ܥܘܠܗ ܕܒܝܫܐ: ܘܡܢ ܗܘܦܟܐ ܕܥܒܕܝ ܥܘܠܐ. * ܕܚܪܦܘ ܠܫܢܗܘܢ
4 5 ܐܝܟ ܣܝܦܐ: ܘܡܠܬܗܘܢ ܐܝܟ ܓܐܪܐ. * ܠܡܫܕܐ ܒܡܛܫܝܬܐ ܠܙܟܝܐ: * ܡܢ ܫܠܝ ܢܫܕܘܢܝܗܝ
6 ܒܗ ܘܠܐ ܢܬܚܙܘܢ. ܘܐܥܫܢܘ ܡܠܬܗܘܢ ܒܝܫܬܐ: ܘܐܬܚܫܒܘ ܠܡܛܫܝܘ ܦܚܐ. ܘܐܡܪܘ ܕܡܢܘ
7 ܚܙܐ ܠܢ: * ܐܬܚܫܒܘ ܥܘܠܐ ܘܫܠܡܘ. ܠܡܒܨܝܘ ܥܘܠܐ ܡܢ ܓܘܗ ܕܒܪܢܫܐ: ܘܡܢ ܠܒܗ
8 ܥܡܝܩܐ. * ܢܬܥܫܢ ܐܠܗܐ ܘܢܫܕܐ ܒܗܘܢ ܓܐܪܐ ܡܢ ܫܠܝ: * ܘܢܬܡܚܠܘܢ ܠܫܢܝܗܘܢ.
9 10 ܘܢܕܚܠܘܢ ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܠܗܘܢ:* ܘܢܕܚܠܘܢ ܟܠ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܢܚܘܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ:
11 ܘܥܒܕܐ ܕܐܝܕܘܗܝ ܢܣܬܟܠܘܢ. * ܢܚܕܘܢ ܙܕܝܩܐ ܒܡܪܝܐ ܘܢܬܬܟܠܘܢ ܥܠܘܗܝ: ܘܢܫܒܚܘܢܝܗܝ
ܟܠ ܬܪܝܨܝ ܠܒܐ. * [illegible] *

Protege me à scelere maligni, & à conversatione operantium iniquitatem, Qui acuerunt linguam suam ut gladium & sermonem suum ut sagittam, Ad jaculandum in abscondito innocentem; ex improviso jaculabuntur in eum & non videbuntur. Et magnificârunt sermonem suum pessimum, & cogitârunt de abscondendis laqueis, ac dixerunt, Quis videt nos? Meditati sunt scelesti, atque absumpti sunt in perscrutanda iniquitate ex intimis hominis & è corde ipsius profundo. Exaltabitur Deus & jaciet in eos sagittam repentè. Et infirmabuntur linguæ eorum. Et timebunt omnes qui videbunt illos. Ac metuent cuncti homines, patefacientque opera Dei, & opus manuum ejus intuebuntur. Exultabunt justi in Domino, & confident in eo, & laudabunt eum omnes recti corde.

1 * ܕܕܘܝܕ. ܡܫܡܥܢܘܬܐ ܕܟܕ ܗܘܐ ܐܪܘܢܐ ܕܐܠܗܐ ܠܨܗܝܘܢ. ܘܠܢ ܪܘܚܢܐܝܬ ܪܡܙ ܒܗ
ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܫܠܝܚܐ ܕܐܦܢܝܘ ܥܡܡܐ ܒܣܒܪܬܐ. ܦܬܓܡ̈ܐ ܠܐ.
2 * ܠܟ ܝܐܝܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܐܠܗܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܘܠܟ ܡܬܦܪܥܝܢ ܢܕܪܐ. * ܫܡܥ ܨܠܘܬܝ: ܠܘܬܟ
3 4 ܟܠ ܒܣܪ ܢܐܬܐ. * ܡܠܐ ܕܥܘܠܐ ܥܫܢܝܢ ܡܢܝ: ܘܚܛܗܝ ܐܢܬ ܬܚܣܐ ܐܢܘܢ. * ܛܘܒܘܗܝ
5 ܠܡܢ ܕܨܒܝܬ ܒܗ ܘܩܪܒܬܗ ܕܢܥܡܪ ܒܕܪܬܟ. ܘܢܣܒܥ ܡܢ ܛܒܬܐ ܕܒܝܬܟ:
6 ܘܡܢ ܩܘܕܫܐ ܕܗܝܟܠܟ. * ܘܡܢ ܙܕܝܩܘܬܟ ܕܚܝܠܬܐ: ܥܢܝܢܝ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܢ. ܣܒܪܐ
7 ܕܟܠܗܘܢ ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ: ܘܕܥܡܡܐ ܪܚܝܩܐ. * ܕܡܬܩܢ ܛܘܪܐ ܒܚܝܠܗ ܘܡܬܚܝܠ
8 ܒܓܢܒܪܘܬܗ: * ܕܡܫܬܩ ܫܘܓܫܐ ܕܝܡܡܐ ܘܩܠܐ ܕܓܠܠܝܗܘܢ. ܢܬܕܠܚܘܢ ܥܡܡܐ.
9 * ܘܢܕܚܠܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܐܬܘܬܟ ܘܡܢ ܡܦܩܢܐ ܕܨܦܪܐ ܘܕܪܡܫܐ. ܒܫܘܒܚܐ * ܐܬܕܟܪܬ
10 ܠܐܪܥܐ: ܘܐܪܘܝܬܗ ܘܒܥܘܬܪܐ ܐܥܬܪܬܗ. ܢܗܪܘ ܕܐܠܗܐ ܡܠܝܢ ܡܝܐ: ܘܛܝܒܬ ܣܝܒܪܬܗܘܢ
11 ܟܕ ܫܟܠܠܬܗ. * ܦܪ̈ܚܝܗ ܪܘܝܬ ܕܢܦܩܘܢ ܦܐܪ̈ܝܗ: ܒܪ̈ܣܝܣܐ ܡܬܪ̈ܒܝܢ ܢܒ̈ܥܘܗܝ
ܘܡܬܒܪܟܝܢ.

PSAL. LXV.

Davidis. Ad literam, Quùm assumpsit arcam Dei ad Sion. Et nobis proinde spiritualis sensus *innuit in eo prædicationem Apostolorum, qui reduxerunt* Gentes per *annuntiationem Evangelii. Vers. 31.*

Te decet laus Deus in Sion, tibique persolvitur votum. Audi orationem meam: ad te omnis caro veniet. Verba iniquorum prævaluerunt mihi, & peccata mea tu expiabis. Beatus is qui placet tibi, & quem tu provehis, ut habitet in atrio tuo, atque satietur bonis domûs tuæ, & sanctitate templi tui, Ac justitiâ tuâ terribili. Exaudi me Deus Servator noster, spes omnium finium terræ & gentium remotarum: Qui firmas montes virtute tuâ, & corroboras potentiâ tuâ. Qui sedas undas marium, & sonitum fluctuum eorum. Turbabuntur populi, Et timebunt habitatores terræ signa tua & exitus matutini ac vesperæ. Cum gloria Recordatus es terræ, pacâsti eam, & abundantiâ ditâsti illam: rivi Dei pleni sunt aquis. Parâsti cibum illorum, quando firmâsti eam; Arva ejus inebriâsti, ut educarentur fructus ejus: pluviis nutrietur germen illius, ac benedicetur.

Versio VULG. LAT.

3 Protexisti me à conventu malignantiũ, à
4 multitudine operantiũ iniquitatẽ. Quia exacuerunt ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem amaram, ut sagit-
5 tent in occultis immaculatum. Subitò sagittabunt eum, & non timebunt: fir-
6 maverunt sibi sermonem nequã. Narraverunt ut absconderent laqueos: dixe-
7 runt, Quis videbit eos? Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scru-
8 tinio. Accedet homo ad cor altũ: Et exaltabitur Deus. Sagittæ parvulorũ factæ
9 sunt plagæ eorũ: Et infirmatæ sunt cõtra eos linguæ eorũ. Conturbati sunt omnes
10 qui videbãt eos: Et timuit omnis homo. Et annuntiaverunt opera Dei: & facta
11 ejus intellexerunt. Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo, & laudabuntur omnes recti corde.

In finem, Psalmus David,
1 Canticum Jeremiæ & Ezechielis populo transmigrationis, cùm inciperent exire.

LXIV.

2 TE decet hymnus, Deus, in Sion: & tibi reddetur votũ in Jerusalẽ. Exaudi
3 orationẽ meã: ad te omnis caro veniet.
4 Verba iniquorũ prævaluerunt sup nos: & impietatibus nostris tu propitiabe-
5 ris. Beatus, quem elegisti, & assumpsisti: inhabitabit in atriis tuis. Replebimur in bonis dom⁹ tuæ: sanctum est templũ
6 tuũ, Mirabile in æquitate. Exaudi nos, Deus salutaris noster, spes omniũ finiũ
7 terræ, & in mari longè. Præparans montes in virtute tua, accinctus potentiâ:
8 Qui conturbas profundum maris, sonum
9 fluctuum ejus. Turbabuntur gentes, Et timebunt qui habitant terminos à signis tuis: exitus matutini & vespere de-
10 lectabis. Visitâsti terram & inebriâsti eam: multiplicâsti locupletare eam. Flumen Dei repletum est aquis, parâsti cibum illorum: quoniam ita est præ-
11 paratio ejus. Rivos ejus inebria, multiplica genimina ejus: in stillicidiis ejus lætabitur germinans.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 Ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων, ἀπὸ
4 πλήθους ἐργαζομένων ἀδικίαν· Οἵτινες ἠκόνησαν
ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν, ἐνέτειναν τόξον
πρᾶγμα πικρὸν, τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις
5 ἄμωμον, Ἐξάπινα κατατοξεύσουσιν αὐτὸν, καὶ οὐ φο-
βηθήσονται. ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρὸν,
6 Διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας· εἶπαν, Τίς ὄψεται
7 αὐτούς; Ἐξηρεύνησαν ἀνομίαν, ἐξέλιπον ἐξε-
ρευνῶντες ἐξερευνήσει. προσελεύσεται ἄνθρωπος,
8 καὶ καρδία βαθεῖα, Καὶ ὑψωθήσεται ὁ Θεός. βέλος
9 νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν, Καὶ ἐξουθέ-
νησαν αὐτὸν αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. ἐταράχθησαν πάν-
10 τες οἱ θεωροῦντες αὐτοὺς, Καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄν-
θρωπος· καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ
11 ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν. Εὐφρανθήσεται δίκαιος
ἐν τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλπιεῖ ἐπ' αὐτόν· καὶ ἐπαινεθή-
σονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ.

1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ, ᾠδή.
ξδ'.
2 ΣΟὶ πρέπει ὕμνος ὁ Θεὸς ἐν Σιὼν, καὶ σοὶ ἀπο-
3 δοθήσεται εὐχή. Εἰσάκουσον προσευχῆς μου, πρὸς
4 σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει. Λόγοι ἀνόμων ὑπερεδυνάμω-
5 σαν ἡμᾶς, καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ. Μακά-
ριος, ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου, κατασκηνώσει
ἐν ταῖς αὐλαῖς σου. πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ
6 οἴκου σου, ἅγιος ὁ ναός σου, Θαυμαστὸς ἐν δικαιο-
σύνῃ. ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἡ ἐλ-
πὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς, καὶ τῶν ἐν θα-
7 λάσσῃ μακράν· Ἑτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύϊ σου,
8 περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ· Ὁ συνταράσσων τὸ
κύτος τῆς θαλάσσης, ἤχους κυμάτων αὐτῆς. ταρ-
9 αχθήσονται τὰ ἔθνη, Καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦν-
τες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου. ἐξόδους πρωΐ-
10 ας καὶ ἑσπέρας τέρψεις. Ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐ-
μέθυσας αὐτὴν, ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτήν.
ὁ ποταμὸς τοῦ Θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων. ἡτοίμασας
11 τὴν τροφὴν αὐτῶν, ὅτι οὕτως ἡ ἑτοιμασία. Τοὺς αὔ-
λακας αὐτῆς μέθυσον, πλήθυνον τὰ γεννήματα
αὐτῆς, ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται
ἀνατέλλουσα.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

2 (c) [b] *Protexisti me à (d) conventu malignantiũ, à multitudine operantium iniquitatem. 3 Qui exacuerunt [c] ut gladium linguas suas: intenderunt arcum rem (e) amaram, ut [d] sagittent in (f) occultis immaculatum. 4 Subitò sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem (g) malignum. 5 Narraverunt, ut absconderent laqueos: dixerũt, [e] Quis videbit eos? 6 Perscrutati sunt iniquitatem: defecerunt (h) scrutantes [f] scrutinio. 7 Accedet (i) homo, [g] & cor altum, Et exaltabitur Deus. 8 Sagittæ infantiũ factæ sunt plagæ eorũ, Et [h] pro (k) nihilo habuerunt eum linguæ eorum. 9 Conturbati sunt omnes qui videbant eos. Et timuit omnis homo. 10 Et annuntiaverunt opera Dei; & facta ejus intellexerunt. 11 Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo: & [i] laudabuntur omnes recti corde.*

In finem, [a] Psalmus ipsi David, (a) Canticum. *LXIV.*

1 TE decet hymn⁹, De⁹, in (b) Siõ: et tibi reddetu (c) votũ [b]. 2 [c] Exaudi orationem meã: ad te omnis caro veniet: 3 Verba (d) impiorũ prævaluerũt super nos; (e) & [d] impietates nostras tu propitiabis. 4 Beatus quem elegisti, & assumpsisti: [e] inhabitabit in atriis tuis. 5 Replebimur in bonis domûs tuæ: sanctum est templum tuum, Mirabile in justitia. 6 Exaudi nos, [f] Deus Salvator noster, spes omnium finium terræ, & [g] in mari longè. 7 (f) [h] Præparans montes in fortitudine tua, (g) [i] circumcinctus in potentatu. Qui (h) [k] conturbas (i) fundum maris, (k) sonos fluctuum ejus. 8 Turbabuntur gentes, Et timebunt, qui inhabitant fines, à signis tuis. [l] Exitus matutini & vesperæ delectabis: 9 Visitâsti terram, & inebriâsti eam: (l) multiplicâsti locupletare eam. 10 Flumen Dei repletum est aquis: (m) parâsti cibum illorum, quoniam ita [m] est (n) præparatio. 11 Rivos ejus [n] inebria, multiplica genimina ejus: in stillicidiis ejus Lætabitur germinans.

Versio ÆTHIOPICA

3 ወሰወረኒ፡ እምዕቤቶሙ፡ ለእኩያን፡፡ ወ 2
እምብዝኆሙ፡ ለገበርተ፡ ዐመፃ፡፡ እለ 3
ሰብሉ፡ ልሳኖሙ፡ ከመ፡ አርዌ፡ ምድር፡፡
4 ወወሰቁ፡ ቀስቶሙ፡ ለገቢረ፡ መሪር፡፡ ከመ፡ ይ
ቅትልዎ፡ ለንጹሕ፡ በጽምሚት፡፡ ግብተ፡ 4
ይነድፉዎሙ፡ ወኢይፈርሁ፡፡ ወአጽንዑ፡
5 ሎሙ፡ ነገረ፡ እኩየ፡፡ ወተማከሩ፡ ይሰ 5
ብሉ፡ ሎሙ፡ መሠገርተ፡፡ ወይቤሉ፡ አልቦ፡
ዘይሬእየነ፡፡ ወኃሠሡ፡ ለዐመፃ፡፡ 6
6 ወኅልቁ፡ እንዘ፡ ይፈትኑ፡ ወይወግኑ፡፡ ወይ 7
በውእ፡ ሰብእ፡ በልብ፡ ዕሙቅ፡፡ ወይትለዐል፡ እ
7 ግዚአብሔር፡፡ ከመ፡ ሕጻን፡ ደቂቅ፡ ኮነ፡ 8
መቅሠፍቶሙ፡፡ ወደክመ፡ ልሳኖሙ፡ በላዕ
8 ሌሆሙ፡፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ርእይ 9
ዎሙ፡፡ ወፈርሀ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡፡ ወነገሩ፡ 10
9 ግብረ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአእመሩ፡ መግባ
ሮ፡፡ ይትፌሣሕ፡ ጻድቅ፡ በእግዚአብሔ 11
10 ር፡፡ ወይትዌከል፡ ቦቱ፡፡ ወይከብሩ፡ ኵሎ
ሙ፡ ርቱዓነ፡ ልብ፡፡

11 ፍጻሜ፡ መዝሙር፡ ዘደዊት፡፡

1 ፷፬ ለከ፡ ይደሉ፡ እግዚኦ፡ ስብሐት፡ በጽዮ 1
2 ን፡፡ ወለከ፡ ይትፌነው፡ ጸሎት፡ በኢየሩሳሌ
3 ም፡፡ ስማዕ፡ ጸሎትየ፡ ኵሉ፡ ዘሥጋ፡ ዘመ 2
4 ጽአ፡ ኀቤከ፡፡ ነገረ፡ ዐመፃ፡ ኀየለነ፡፡ 3
5 ወኀጢአትነሰ፡ አንተ፡ ትሰሪ፡ ለነ፡፡ ብፁ 4
ዕ፡ ዘኀረይኮ፡ ወዘተወከፍኮ፡፡ ወዘአኅደር
ከ፡ ውስተ፡ አዕጻዲከ፡፡ ጸገብነ፡ እምበ 5
ረከተ፡ ቤትከ፡፡ ቅዱስ፡ ጽርሕከ፡ ወመንክር፡
በጽድቅ፡፡ ስምዓነ፡ አምላክነ፡ ወመድኀኒ 6
6 ነ፡፡ ተስፋሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ አጽናፈ፡ ምድ
ር፡፡ ወለእለሂ፡ ውስተ፡ ባሕር፡ ርሑቅ፡፡
አጽንዖሙ፡ ለአድባር፡ በኀይልከ፡፡ ወቅኑ 7
7 ታን፡ እሙንቱ፡ በኀይል፡፡ ዘየሀውኮ፡ ለእን
በረ፡ ባሕር፡፡ ወመኑ፡ ይትቃወሞ፡ ለድምፀ፡
8 ማዕበሉ፡፡ ይደነግፁ፡ አሕዛብ፡ ወይፈር 8
ሁ፡፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ አጽናፍ፡ እምተ
እምሪከ፡፡ ይወፅኡ፡ በጽባሕ፡ ወሰርክ፡ ይትፌ
9 ሥሑ፡፡ ኀወጽኮ፡ ለምድር፡ ወአርወ 9
ይኮ፡፡ ወአብዛኅኮ፡ ለብዕላ፡፡ ፈለገ፡ 10
10 እግዚአብሔር፡ ምሉእ፡ ማየ፡፡ ወአስተ
ደሎከ፡ ሲሳዮሙ፡ እስመ፡ ከማሁ፡ ታስተደ
ሉ፡፡ አርዊዮ፡ ለትለሚሃ፡፡ ወአስም 11
11 ሮ፡ ለማእረራ፡፡ ወበነጠብጣብከ፡ ትበቍል፡
ትፌሥሕ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] Et protege me à die malignantium, [c] sicut aspis [d] interficiant [e] Non est qui videbit nos. [f] & quærentes. [g] cum corde profundo, Et [h] infirmatæ sunt contra eos linguæ [i] glorificabunt. *PSAL. LXIV.* [a] Psalm⁹ David. Te [b] in Hierusalem. [c] Exaudi orationẽ: omnis qui caro est, qui ad te veniet: [d] *quanã* ad peccata nostra tu nobis propiti⁹ eris. [e] & quem inhabitare fecisti in [f] De⁹ noster & Salvator [g] eorũ quidẽ qui in [h] Stabiliens montes [i] & accinct⁹ etiã ille [k] conturbat alveũ maris, & quis resistet sonitui fluctuũ ej⁹? [l] Exeunt in matutino, & vesperè delectantur: [m] eã præparabis. [n] inebriant, & gratã reddit messem ej⁹: & in stillicidiis tuis germinans lætabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * ومن غل الاشرار استرني * ومن كثرة عاملي الظلم * هولاء الذين ارهفوا مثل السيف
5 السنتهم * واوتروا قسيهم عملا مرا * ليرشقوا بالسهام خفية السليمين من العيب * يرشقوهم بغتة
6 7 ولا يخافون * ثبتوا لهم كلمة سوء * تواطوا على اخفاء فخاخا * وقالوا من الذي يرانا * فحصوا عن
8 الاثم فبادوا وهم فاحصون فحصا * لان الانسان يتقدم بقلب عميق * فيتعالى الله * وتصير جراحهم
9 10 من سهام صغار الصبيان * وضعفت السنتهم عليهم فاضطرب جميع من يراهم * وجزع كل
11 انسان * واظهروا اعمال الله * وفهموا صنايعه * يفرح الصديق بالرب ويتوكل عليه * ويفتخر كل
المستقيمين بقلوبهم * اللیلویا * المزمور الرابع والستون *
1 * لداود في جلا الشعب * وهو * ل * استيخن *
2 3 * لك يا الله ينبغي التسبيح في صهيون * ولك توفى النذور في اورشليم * اسمع اللهم صلاتي
4 5 فاليك ياتي كل البشر * اقوال الظالمين قويت علينا * وانت تغفر ذنوبنا * طوبى لمن اخترته
وقبلته فيسكن في ديارك الى الابد * سيشبع من خيرات بيتك * هيكلك مقدس وعجيب حقا
6 7 * استجب لنا يا الله وخلصنا يا رجاء اقطار الارض والبحار البعيدة * المتقن الجبال بقوته
8 9 وجبروته يقرها * الذي يقلق سعة البحر * وعجيج امواجه من يحتمله * يضطرب الامم * ويخاف
10 سكان اقطار الارض من اياتك * ومن خروج الليل والنهار * تعاهدت الارض فارويتها * بالكثرة
11 اغنيتها * لان انهار الله مملوة من المياه * اعددت طعامهم * لان هذا هو استعدادهم * فلترو
اتلامها * ولتكثر اثمارها * وبقطرها تفرح فتنبت *

Et ab invidia malorum protege me, & à multitudine operantium scelus, 3
Horum qui exacuerunt ut gladium linguas suas, tetenderunt arcus suos, opus amarum: 4
ut jacularentur sagittas clanculùm in liberos à vitio. Jaculantur in eos ex improviso, & non timent. 5
Statuerunt sibi verbum nequitiæ, incurvaverunt se ad abscondendos laqueos, & dixerunt, Quis est qui videt nos? 6
Investigaverunt scelus, & perierunt dum investigarent investigationem; Nam homo accedet cum corde profundo, Et exaltabitur Deus: 7
fientque vulnera eorum à sagittis minimorum inter pueros, Et infirmatæ sunt linguæ eorum contra ipsos; quâ de re conturbati sunt omnes qui viderant eos: 8 9
Et extimuit quilibet homo, & patefecerunt opera Dei, & perceperunt artes ejus. 10
Lætabitur justus in Domino, & gloriabuntur omnes qui recti sunt in cordibus suis. Alleluja. 11

PSAL. LXIV.

1 Davidis, de transmigratione populi. Vers. 30.

TIbi Deus, convenit laus in Sion, & tibi solvemus vota in Jerusalem. 2
Audi Deus orationem meam; ad te enim venient omnes homines. 3
Sermones sceleratorum invaluerunt adversùm nos, & tu remittes delicta nostra. 4
Beatitudo ei quem elegisti, & suscepisti: nam habitabit in atriis tuis in seculum, satiabitur bonis domûs tuæ. Templum tuum sanctum est & admirandum verè. 5
Exaudi nos, O Deus, & salva nos, O spes finium terræ & marium remotissimorum. 6
Condens montes virtute suâ, & potentiâ suâ stabiliens eos. 7
Qui agitat amplitudinem maris, & sonitum fluctuum ejus quis feret? 8
Turbabuntur gentes, & timebunt incolæ finium terræ à signis tuis, & ab exitu noctis & diei. 9
Visitâsti terram, & irrigâsti eam, abundantiâ ditâsti eam: quoniam flumina Dei plena sunt aquis. Parâsti cibũ illorum, quoniam hujusmodi est præparatio eorum. 10
Itaque irrigentur sulci ejus, & multiplicentur fructus ejus: & stillis suis fruatur, ac germinet. 11

pascua Stillabunt .pinguedinem stillabunt tuæ orbitæ & : tuo bono annum Coronâsti
12 13 עטרת שנת טובתך ומעגליך ירעפון דשן: ירעפו נאות
, pecore campi se Induerunt .se accingent colles exultatione & : deserti
14 מדבר וגיל גבעות תחגרנה: לבשו כרים הצאן
.canent etiam ,clamabunt : frumento se operuerunt valles &
ועמקים יעטפו־בר יתרועעו אף־ישירו:

PSAL. LXVI. סו

gloriam Cantate .terra omnis Deo Jubilate .cantus canticum Victori
1 2 למנצח שיר מזמור הריעו לאלהים כל־הארץ: זמרו כבוד־
Quàm : Deo Dicite .ejus laudem ,gloriam ponite : ejus nominis
3 שמו שימו כבוד תהלתו: אמרו לאלהים מה־
Omnis .tui inimici te in mentientur tuæ fortitudinis multitudine in,tuis operibus terribilis
4 נורא מעשיך ברב עזך יכחשו לך איביך: כל־
videte & , Ite .Selah ,tuo nomini canent : tibi canent & ,tibi se incurvabunt terra
5 הארץ ישתחוו לך ויזמרו־לך יזמרו שמך סלה: לכו וראו
mare Convertit .hominum filios super opere terribilis : Dei opera
6 מפעלות אלהים נורא עלילה על־בני אדם: הפך ים
Dominans .ipso in lætabimur ibi : pede in transierunt flumine in : aridam in
7 ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו: משל
elevent ne rebelles : speculabuntur gentes in ejus oculi ,seculo sua fortitudine in
בגבורתו עולם עיניו בגוים תצפינה הסוררים אל־ירימו
vocem facite audire & : nostro Domino populi Benedicite .Selah , seipsos
8 למו סלה: ברכו עמים אלהינו והשמיעו קול
nutandum ad dedit non & : vitam in , nostram animam Ponens .ejus laudis
9 תהלתו: השם נפשנו בחיים ולא־נתן למוט
.argentum excoquere secundùm nos excoxisti : Deus nos probâsti Quoniam .nostrũ pedem
10 רגלנו: כי־בחנתנו אלהים צרפתנו כצרף־כסף:
fecisti Equitare .nostris lumbis in coarctationem posuisti : rete in nos Introduxisti
11 12 הבאתנו במצודה שמת מועקה במתנינו: הרכבת
nos eduxisti & : aquas in & ,ignem in sumus ingressi ; nostrum caput in hominem
אנוש לראשנו באנו־באש ובמים ותוציאנו
.mea vota tibi reddam : ascensionibus in tuam domum Ingrediar .irriguam ad
13 לרויה: אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי:
Ascensiones .mihi angustia in meũ os est locutũ & : mea labia aperuerunt Quæ
14 15 אשר־פצו שפתי ודבר־פי בצר־לי: עלות
cum bovem faciam : arietum suffitu cum tibi ascendere faciam medullatorum
מחים אעלה־לך עם־קטרת אילים אעשה בקר עם־
fecit quæ ,Deum timentes omnes narrabo & ,audite , Ite .Selah , hircis
16 עתודים סלה: לכו־שמעו ואספרה כל־יראי אלהים אשר עשה
.mea lingua sub est exaltatus & : clamavi meo ore ipsum Ad .meæ animæ
17 לנפשי: אליו פי־קראתי ורומם תחת לשוני:
exaudivit Verè .Dominus exaudiet non ,meo corde in vidi si Iniquitatem
18 19 און אם־ראיתי בלבי לא ישמע אדני: אכן שמע
non qui ,Deus Benedictus .meæ orationis voce in attendit : Deus
20 אלהים הקשיב בקול תפלתי: ברוך אלהים אשר לא
.me à suam misericordiam & ,meam orationem removit
הסיר תפלתי וחסדו מאתי:

תרגום TARGUM.

12 אכלילתא שנת טוב ברכתך ובכבשי אורחך
13 בסמון דיהנא: יבסמון תושבחת מדברא ודיצא
14 גלמתא תקמרן להון: יעלון דכריא עלוי ענא
ומישריא יתחפין עבורא יתיבבון פרם ישבחון:
סו
1 לשבחא שירא תושבחתא יביבו קדם יי כל
2 יתבי ארעא: שבחו איקר שמיה שוו איקר
3 תושבחתיה: אמרו קדם אלהא מה דחילין
הנון עובדך בסגיעי עושנך יכדבון לך בעלי
4 דבבך: כל יתבי ארעא יסגדון קדמך וישבחון
5 לך ישבחון שמך לעלמין: אזילו וחמון עובדי
6 אלהא דחיל מרי תסקופין על בני נשא: הפך
ימא דסוף ליבשתא בנהר ירדנא עברו בני
ישראל ברגליהון אוביל יתהון לטור קודשיה
7 תמן נחדי במימריה: דשליט בכח גבורתיה
על עלמא עינוי בעממיא מסתכלין מסרהבין
8 לא יתרמון להון לעלמין: בריכו עממיא אלהים
9 ואשמיעו קל תושבחתיה: דמני נפשנא בחיי
דעלמא דאתי ולא מסר לאודעזעא רגלנא:
10 ארום בחנתנא אלהא אתכתנא היך קנאה
11 דמתיך סימא: אעלתנא במצדתא שויתא
12 שושלתא בחרצנא: אמאכתנא ארכבתא מרי
מופיתא על רישנא דנתא יתנא כדי בנורא
13 ובמוי ואפקתנא לרוחתא: איעול לביתא בעלון
14 אשלם לך נדרי: די פתחו ספותי ומלל פומי
15 כדעק לי: עלון שמנין אסיק קדמך עם קטורת
בוסמין קרבן דכרין אעבד תורין עם ברחיא
16 לעלמין: אזילו שמעו ואשתעי כל דחליא
17 דאלהא מה דעבד לנפשי: לותיה בפומי קריתי
18 ותושבחתיה תחות לישני: שקר אין חמיתי
19 בלבי האפשר די לא ישמע יי: בקושטא שמע
20 אלהא אצית בקל צלותי: בריך אלהא דלא
אעדי צלותי וטוביה מני:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Coronâsti annum bonitate benedictionis tuæ, & itinera viæ tuæ stillabunt dulcedinem pinguedinis. Dulcescent laudabilia deserti, et exultatione colles accingent se. Ascendent arietes super pecora, & valles cooperientur frumento : jubilabunt, cantabunt laudem dicent.

Ad laudandum canticum [&] hymnus.

PSAL. LXVI.

Jubilate coram Domino omnes habitatores terræ : laudes dicite *gloriæ nominis* ejus, constituite gloriam laudi ejus. Dicite coram Deo, Quàm timenda sunt illa opera tua ! in multitudine fortitudinis tuæ mentientur *tibi* inimici tui. Omnes habitatores terræ adorabunt coram te, & laudabunt te, laudabunt nomen tuum in æternum. Ite, videte opera Dei terribilis, auctoris adinventionum super filios hominum. Convertit mare Suph in siccum : per flumen Jordanis transierunt pedibus suis filii Israel : ducet eos ad montem *sanctitatis ejus*, ibi lætabimur in verbo ejus. Qui potestatem habet virtute fortitudinis suæ super orbem, oculi ejus populos respiciunt: rebelles non exaltabuntur in seipsis in secula. Benedicite populi *Deo*, & audiri facite vocem laudis ejus. Qui connumeravit animam nostram in vita seculi venturi, nec tradidit commotioni pedes nostros. Quoniam probâsti nos Deus : conflâsti nos sicut argentarius qui conflat argentum. Introduxisti nos in laqueum, posuisti catenam in lumbis nostris. Humiliâsti nos, jussisti equitare auctorem *increpationis* super caput nostrum, judicâsti nos tanquam *igne* et aqua; et eduxisti nos in latitudinem. Introibo in domũ [*tuam*] cum holocaustis, reddam tibi vota mea. Quæ aperuerunt labia mea, et locutum est os meum dum angustia aderat mihi. Holocausta pinguia sacrificabo coram te cum suffitu aromatico, sacrificiáque arietum, faciam boves cum hircis semper. Venite audite & narrabo, omnes qui timetis Deum, quid fecerit animæ meæ. Ipsum ore meo invocavi, & laus ejus sub lingua mea. Mendacium si vidi in corde meo, nunquid num audiet Dominus? In veritate audivit Deus, exaudivit vocem orationis meæ. Benedictus Dominus qui non amovit orationem meam & benignitatem suam à me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * ܒܪܟ ܟܠܝܠܐ ܕܫܢܬܐ ܒܛܝܒܘܬܟ: ܘܫܒܝ̈ܠܝܟ ܢܣܒܥܘܢ ܬܕܐܐ. * ܘܢܣܒܥܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ
14 ܕܝܪ̈ܐ ܕܡܕܒܪܐ: ܒܫܘܒܚܐ ܪ̈ܡܬܐ ܬܬܐܣܪܢ. * ܘܢܠܒܫܘܢ ܫܘܡ̈ܢܐ ܕܥܢܐ: ܘܒܩܥܬܐ
ܢܬܡܠܝܢ ܥܒܘܪܐ. ܘܢܪܘܙܘܢ ܘܢܫܒܚܘܢ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܣܘ̈ *

1 * ܠܐ ܝܕܝܥ. ܥܠ ܕܒܚ̈ܐ ܘܩܘܪ̈ܒܢܐ ܘܥܠܬܐ ܕܕܟܪ̈ܐ. ܘܪܘܚܢܐܝܬ ܥܠ ܩܪܝܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܘܟܪܘܙܘܬܐ.
2 ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܙܡܪܘ ܠܫܡܗ ܘܗܒܘ ܐܝܩܪܐ ܠܬܫܒܘܚܬܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܐܠܗܐ ܡܐ
3 ܕܚܝܠܝܢ ܥܒ̈ܕܝܟ: * ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܟ ܢܕܓܠܘܢ
4 ܠܟ ܒܥܠܕܒ̈ܒܝܟ: * ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܟ. ܘܢܙܡܪܘܢ ܠܟ ܘܢܫܒܚܘܢ ܫܡܟ
5 ܠܥܠܡܝܢ: * ܕܝܦܣ * ܘܢܐܡܪܘܢ ܬܘ ܚܙܘ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܣܓܝ̈ܐܢ ܬܕܡܪ̈ܬܗ ܥܠ
6 ܒܢ̈ܝ ܐܢܫܐ: * ܕܗܦܟ ܝܡܐ ܠܝܒܫܐ. ܘܢܗܪܐ ܥܒܪܘܗܝ ܒܪܓܠܐ: ܬܡܢ ܢܚܕܐ ܒܗ * ܗܘ
7 ܕܫܠܝܛ ܒܚܝܠܗ ܠܥܠܡ. ܥܝܢܘܗܝ ܒܥܡ̈ܡܐ ܚܝܪ̈ܢ: ܘܡܣܪ̈ܗܒܐ ܠܐ ܢܬܪܝܡܘܢ
8 ܠܥܠܡ. * ܕܝܦܣ * ܒܪܟܘ ܥܡ̈ܡܐ ܠܐܠܗܐ: ܘܐܫܡܥܘ ܩܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܗ. * ܕܣܡ ܢܦܫܢ
9 10 ܒܚ̈ܝܐ: ܘܠܐ ܝܗܒ ܪܓܠܢ ܠܙܘܥܐ. * ܡܛܠ ܕܒܩܝܬܢ ܐܠܗܐ ܘܒܚܪܬܢ: ܐܝܟ ܕܒܚܪܝܢ
11 ܣܐܡܐ. * ܐܥܠܬܢ ܒܡܨܝܕܬܐ ܘܣܡܬ ܐܘܠܨܢܐ ܒܚܨ̈ܝܢ: * ܘܐܪܟܒܬ ܒܪܢܫܐ ܥܠ ܪܫܢ.
12 13 ܥܠܢ ܒܢܘܪܐ ܘܒܡ̈ܝܐ ܘܐܦܩܬܢ ܠܢܝܚܬܐ. * ܐܥܘܠ ܠܒܝܬܟ ܒܝܩܪܐ ܘܐܦܪܘܥ ܠܟ ܢܕܪ̈ܝ. * ܗܘ ܡܕܡ
14 15 ܕܦܬܚ̈ ܣܦܘܬܝ: ܒܡܡܠܠܐ ܕܦܘܡܝ ܒܐܘܠܨܢܝ. * ܝܩܕ̈ܬܐ ܫܡܝܢܬܐ ܐܣܩ ܠܟ ܥܡ ܒܣܡ̈ܐ
16 ܕܕܟܪ̈ܐ: ܘܐܥܒܕ ܬܘܪ̈ܐ ܘܓܕܝ̈ܐ. * ܬܘ ܫܡܥܘ ܘܐܫܬܥܐ ܠܟܘܢ: ܟܠܟܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
17 18 ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܢܦܫܝ: * ܒܦܘܡܝ ܩܪܝܬܗ ܘܥܢܝܢܝ ܘܪܝܡܬܗ ܒܠܫܢܝ. * ܥܘܠܐ ܐܢ
19 20 ܚܙܝܬ ܒܠܒܝ ܠܐ ܬܦܨܝܢܝ ܡܪܝܐ: * ܗܝܕܝܢ ܫܡܥ ܐܠܗܐ ܩܠܐ ܕܒܥܘܬܝ. * ܒܪܝܟ ܗܘ
ܡܪܝܐ: ܕܠܐ ܐܥܒܪ ܨܠܘܬܝ ܘܛܝܒܘܬܗ ܡܢܝ.

Benedic coronæ anni bonitate tuâ, & viæ tui saturabuntur herbâ : Et saturabuntur plusquam habitacula, hi qui sunt in deserto. Gloriâ colles accingentur, Et induentur pingues ovium ; vallesque implebuntur frumento, & exultabunt atque laudabunt.

PSAL. LXVI.

Incertus. De Sacrificiis, & holocaustis, atque suffitu arietum. Spiritualis sensus innuit *nobis vocationem Gentium, & prædicationem. Vers. 42.*

LAudate Dñm universa terra, psallite gloriæ nominis ejus, canite honori laudis ejus. Dicite Deo, Quàm terribilia sunt opera tua! Ob multitudiné roboris tui mendaces tibi fient inimici tui : In tota terra adorabũt te, & psallent tibi, atque laudabunt nomẽ tuũ in secula. * *Diapsal.* * Dicentque, Venite, videte opera Dei ; plurima namque sunt miracula ejus erga filios hominum : Qui mutavit mare in aridam, & flumen transierunt pede. Ibi lætabimur in eo, Qui dominatur potentiâ suâ in æternum. Oculi ejus gentes contemplantur : & rebelles non superbient in seculum. * *Diapsal.* * Benedicite gentes Deo, & audire facite vocem laudis ejus. Qui collocavit animam nostram in vita, & non dedit pedem nostrum vacillationi. Quia tentâsti nos Deus, & probâsti nos ut probatur argentũ. Induxisti nos in rete, atque posuisti afflictionem in dorsis nostris, Et inequitare fecisti filium hominis super caput nostrum: induxisti nos in ignem & in aquam, atque eduxisti nos in refrigerium. Veniam ad domum tuã cum decore, ac persolvam tibi vota mea : Id quod aperuère labia mea cum sermone oris mei in tribulatione. Holocausta pinguia attollam tibi cum suffitu arietum, faciamque boves & hœdos. Venite, audite, & narrabo vobis, omnes servi Dei, quod fecit animæ meæ. Ore meo vocavi eum, & respondit mihi : & exaltavi eum linguâ meâ. Iniquitatem si videris in corde meo, ne me salves Domine. Tunc audivit Deus vocem petitionis meæ. Benedictus Dñs qui non repulit orationé meam & gratiam suam à me.

Versio VULG. LAT.

12 Benedices coronæ anni benignitatis
tuæ : & campi tui replebuntur uber-
13 tate. Pingueſcent ſpecioſa deſerti : &
exultatione colles accingentur. Indu-
14 ti ſunt arietes oviū, & valles abunda-
bunt frumento : clamabunt, etenim
hymnum dicent.

In finem,
1 Canticum Pſalmi reſurrectionis.
LXV.
Jubilate Deo omnis terra, Pſalmum
2 dicite nomini ej⁹: date gloriam laudi
ej⁹. Dicite Deo, Quàm terribilia ſunt
3 opera tua, Dn̄e! in multitudine virtutis
tuæ mentientur tibi inimici tui. Omnis
4 terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmū
dicat nomini tuo. Venite, & videte
5 opera Dei : terribilis in conſiliis ſup
filios hominū. Qui convertit mare in
6 aridā, in flumine pertranſibunt pede:
ibi lætabimur in ipſo. Qui dominatur
7 in virtute ſua in æternū, oculi ej⁹ ſup
gentes reſpiciunt : qui exaſperant,
non exaltentur in ſemetipſis. Bene-
8 dicite gentes Deum noſtrum : & au-
ditam facite vocem laudis ejus, Qui
9 poſuit animā meā ad vitā: & non dedit
in commotionē pedes meos. Quoniā
10 probáſti nos, De⁹: igne nos examináſti,
ſicut examinatur argentum. Induxiſti
11 nos in laqueum, poſuiſti tribulationes
12 in dorſo noſtro : Impoſuiſti homines
ſup capita noſtra. Tranſivim⁹ p ignem
& aquā : & eduxiſti nos in refrigeriū.
13 Introibo in domū tuā in holocauſtis :
14 reddā tibi vota mea, Quæ diſtinxerunt
labia mea. Et locutum eſt os meum, in
15 tribulatione mea. Holocauſta medul-
lata offeram tibi cum incenſo arietum:
16 offerā tibi boves cum hircis. Venite,
audite, & narrabo, omnes qui timetis
17 Deum, quanta fecit animæ meæ. Ad
ipſū ore meo clamavi, & exaltavi ſub
18 lingua mea. Iniquitatē ſi aſpexi in cor-
19 de meo, non exaudiet Dn̄s. Propterea
exaudivit Deus, & attendit voci de-
20 precationis meæ. Benedictus Deus,
qui non amovit orationem meam, &
miſericordiam ſuam à me.

Verſ. GRÆC: LXX. Interp.

12 Εὐλογήσεις τὸν στέφανον τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς χρηστότητός σου, καὶ τὰ πεδία σου πλησθήσονται πιότητος.
13 Πιανθήσονται τὰ ὄρη τῆς ἐρήμου, καὶ ἀγαλλίασιν οἱ
14 βουνοὶ περιζώσονται. Ἐνεδύσαντο οἱ κριοὶ τῶν προβάτων, καὶ αἱ κοιλάδες πληθυνοῦσι σῖτον, κεκράξονται, καὶ γὰρ ὑμνήσουσιν.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ὠδὴ ψαλμοῦ ἀναστάσεως.
ξε'.
2 Ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ πᾶσα ἡ γῆ, ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ.
3 Εἴπατε τῷ Θεῷ, Ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου; ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονταί σε οἱ ἐχθροί
4 σου. Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι, καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου. ΔΙΑ-
5 ΨΑΛΜΑ. Δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ, φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.
6 Ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηράν, ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί. ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα
7 ἐπ' αὐτῷ, Τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος. οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν, οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑψούσθωσαν
8 ἐν ἑαυτοῖς. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Εὐλογεῖτε ἔθνη τὸν Θεὸν ἡμῶν, καὶ ἀκουτίσατε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως
9 αὐτοῦ, Τοῦ θεμένου τὴν ψυχήν μου εἰς ζωήν, καὶ μὴ
10 δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου. Ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ Θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται
11 τὸ ἀργύριον. Εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα, ἔθου
12 θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν, Ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυ-
13 χήν. Εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὁλοκαυ-
14 τώμασιν, ἀποδώσω σοι τὰς εὐχάς μου, Ἃς διέστειλε τὰ χείλη μου, καὶ ἐλάλησε τὸ στόμα μου ἐν
15 τῇ θλίψει μου. Ὁλοκαυτώματα μεμυελωμένα ἀνοίσω σοι μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν, ποιήσω
16 σοι βόας μετὰ χιμάρων. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Δεῦτε ἀκούσατε, καὶ διηγήσομαι, πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν
17 Θεόν, ὅσα ἐποίησε τῇ ψυχῇ μου. Πρὸς αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐκέκραξα, καὶ ὕψωσα ὑπὸ τὴν γλῶσ-
18 σάν μου. Ἀδικίαν εἰ ἐθεώρουν ἐν καρδίᾳ μου, μὴ
19 εἰσακουσάτω κύριος. Διὰ τοῦτο εἰσήκουσέ μου ὁ Θε-
20 ός, προσέσχε τῇ φωνῇ τῆς προσευχῆς μου. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἀπέστησε τὴν προσευχήν μου, καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ.

Verſ. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Tranſ. LAT.

12 Benedices coronam anni benignitatis tuæ : & campi tui replebuntur ubertate. 13 (o) [o] Pingueſcent (p) montes deſerti, & exultatione colles accingentur. 14 Induti ſunt arietes ovium, & valles (q) abundabunt frumento : clamabunt, etenim hymnum dicent.

1 In finem, Canticum pſalmi (a) reſurrectionis.

LXV.

Jubilate Deo (b) [a] omnis terra :
2 Pſalmum dicite nomini ejus : date
3 gloriam laudi ejus : 2 Dicite Deo, [b] Quàm terribilia ſunt opera tua ! In multitudine virtutis tuæ
4 mentientur tibi inimici tui. 3 Omnis terra adoret te, & [c] pſallat tibi : pſalmum dicat nomini (c) tuo.
5 4 DIAPSALMA. Venite, & videte opera Dei : (d) terribilis in con-
6 ſiliis ſuper filios hominum. 5 Qui (e) convertit mare in aridam : in flumine pertranſibunt pede. Ibi læ-
7 tabimur [d] in ipſo, 6 Qui dominatur in virtute ſua (f) [e] ſeculo. Oculi ejus ſuper gentes reſpiciunt : qui (g) exaſperant, [f] non exaltentur in ſemetipſis. 7 DIAPSALMA.
8 Benedicite gentes Deum noſtrum: & (h) auditam facite vocem laudis e-
9 jus. 8 Qui poſuit animam meam ad vitam : & non dedit in commotio-
10 nem pedes meos. 9 Quoniam probáſti nos, Deus : [g] igniſti nos, ſicut
11 ignitur argentum. 10 Induxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes
12 [h] in dorſo noſtro : [i] Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra. 11 Tranſivimus per ignem, & aquam : & eduxiſti nos in refrige-
13 rium. 12 Introibo in domum tuam in holocauſtis : reddam tibi vota mea,
14 Quæ [k] diſtinxerunt labia mea ; 13 et loquutum eſt os meum in tri-
15 bulatione mea. 14 Holocauſta [l] medullata offeram tibi [m] cum (i) incenſo, & arietibus, (k) faciam tibi boves cum hircis. 15 DIAPSALMA.
16 Venite, audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum, quanta fecit ani-
mæ meæ. 16 Ad (l) ipſum ore meo clamavi, et exaltavi ſub lingua mea. 17 Iniquitatem 17 18
ſi [n] aſpexi in corde meo ; non (m) exaudiat Dominus. 18 Propterea exaudivit (n) me 19
Deus : attendit voci orationis meæ. 19 Benedictus Deus, qui non [o] amovit orationem 20
meam, [p] & miſericordiam ſuam à me.

Verſio ÆTHIOPICA.

12 ወትባርክ : አክሊለ : ዓመተ : ምሕረትከ :: ወ 12
ይጸግቡ : ጠላተ : ገደም ::=: ወይረውዩ : አድ 13
13 ባረ : በድው : ወይትከሠዩ : አውግር : ወይቀን
14 ቱ ::=: ወይለብሱ : አብሐኰ : አባግዕ :: ወ 14
ቈላትኒ : ይመልእ : ሠርናየ :: ይጸርኁ : እን
ዘ : ይሴብሑ ::=:
ፍጻሜ : ማኅሌት : መዝሙር : ዘትሣኤ ::
1 ያ፭ የብቡ : ለእግዚአብሔር : በኵሉ : ምድ 1
ር :: ወዘምሩ : ለስሙ :: ሀቡ : አኰቴተ : ለስብሐ
ቲሁ ::=: በልዎ : ለእግዚአብሔር : ግሩም : 2
2 ግብርከ :: እንዘ : ብዙኅ : ኀይልከ : ሐሰውከ : ጸ
3 ለእትከ ::=: ኵላ : ምድር : ትሰግድ : ወትገ 3
ኒ : ለከ :: ወትዜምር : ለስምከ ::=: ንዑ : ወት 4
ርአዩ : ግብሮ : ለእግዚአብሔር :: ግሩም : ምክ
4 ሩ : እምእጓለ : እመሕያው ::=: ዘይሬስያ : 5
ለባሕር : የብሰ :: ወበተከዚ : የኀልፉ : በእግር ::
5 ወበህየ : ንትፌሣሕ : ኀቡረ ::=: ዘይኴንን : በ 6
ኀይሉ : ዘለዓለም :: ወአዕይንቲሁኒ : ኀበ : አሕ
6 ዘብ : ይኔፅሩ :: አለ : ታአምሩ : ኢታዕብዩ : ርእ
ሰክሙ ::=: ባርክዎ : አሕዛብ : ለአምላክነ :: 7
7 ወአጽምሑ : ቃለ : ስብሐቲሁ ::=: ዘአንበራ : 8
ለነፍስየ : ውስተ : ሕይወት :: ወኢይሁቦን : ሁከ
ተ : ለእገሪየ ::=: እስመ : አመከርከነ : እግዚ 9
8 አ :: ወፈተንከነ : ከመ : ይፈትንዎ : ለብሩር ::=:
ወአባእከነ : ውስተ : መሥገርት :: ወአምጻእ 10
ከ : ሕማመ : ቅድሜነ :: ወአጽአንከ : ሰብአ : ዲ
9 በ : አርእስቲነ ::=: አኅለፍከነ : ማእከለ : እ 11
ሳት : ወማይ :: ወአውፃእከነ : ውስተ : ዕረፍ
10 ት ::=: እበውእ : ቤተከ : ምስለ : መባእየ :: ወ 12
እሁብ : ብፅአትየ : ዘነበብኩ : በአፉየ ::=: ዘ 13
11 እቤ : በከናፍርየ : እመ : ምንደቤየ ::=: መሥዋ 14
12 ዕተ : ንጹሐ : ዘአልቦ : ነውረ :: አበውእ : ለከ : ዕ
ጣነ : ምስለ : ሐራጊት :: እሠውዕ : ለከ : አልህ
ምተ : ወአጣሌ ::=: ንዑ : ስምዑኒ : ወእነግ 15
13 ርክሙ :: ኵልክሙ : እለ : ተፈርህዎ : ለእግዚአ
ብሔር :: መጠነ : ገብረ : ላቲ : ለነፍስየ ::=: ዘ 16
14 ጸራኅኩ : ኀቤሁ : በአፉየ :: ወከላሕኩ : በልሳን
የ ::=: እምሰ : ዐመፃ : ይሬኢ : ውስተ : ልብየ :: 17
15 ኢይሰምዐኒ : እግዚአብሔር ::=: ወበእንተ 18
ዝ : ሰምዐኒ : እግዚአብሔር :: ወአጽምአኒ :
ቃለ : ስእለትየ ::=: ይትበረክ : እግዚአብሔ 19
16 ር : ዘኢከልአኒ : ጸሎትየ :: ወኢያርሐቀ : ሣህ
ሉ : እምኔየ ::=:

INTERP. ÆTH. [o] Et irrigabuntur montes PSAL. LXV. [a] in omni terra : [b] Terribile eſt opus tuum: Ad multitudinem [c] confitebitur tibi : [d] ſimul. Qui [e] qui in æternum. [f] ne exaltetis voſmetipſos. [g] & nos examináſti, ſicut examinatur argentum. [h] in conſpectu noſtro : [i] Equitare feciſti homines [k] locutus ſum ore meo ; quæ dixi labiis meis in [l] pura & quæ ſine macula [m] incenſum cum arietibus, offeram tibi [n] aſpexit in corde meo ; non exaudiet [o] repulit [p] nec amovit miſericordiam

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * بارك اكليل السنة بصلاحك * وبملي بقاعك من الدسم * ويدسم جبال البرية ويطع 13
الاكام بالعزة * ويكتسي كباش الغنم سمنا * والاودية تكثر القمح * فيصرخون ويباركون * الليلويا 14
* المزمور الخامس والستون * لداود تسبحة وعن القيامة * وهو لط * اسطيخن
1 2 * هللوا لله يا جميع الارض * رتلوا اسمه واعطوا مجدا لتسبحته * قولوا لله ما ارهب اعمالك من
3 4 كثرة آياتك * يكذبها اعداؤك * فليسجد لك الارض جميعها * وليرتلوا لك وليرتلوا لاسمك
5 6 * تعالوا فانظروا اعمال الله * المرهوب في ارائه اكثر من بني البشر * الذي قلب البحر يبسا
ويعبرون النهر بارجلهم * هناك سيفرح به * الذي يسود الدهر بقدرته * عيناه الى الامم
7 8 تنظران * المعصون لا يرتفعون في ذواتهم * باركوا الاهنا ايها الامم * واسمعوا صوت تسبحته
9 10 * الذي وضع نفسي في الحياة * ومنع من الزلل رجلي * لانك امتحنتنا يا الله وسبكتنا
11 12 كما تسبك الفضة * ادخلتنا في الفخ * جعلت الشدائد على ظهورنا * اركبت الناس على روسنا
13 اجزتنا في النار والماء * واخرجتنا الى الراحة * ساحل الى بيتك بالمحرقات واوفيك نذوري
14 15 * التي نطقت بها شفتاي * وتكلم بها فمي في شدتي * اقدم لك محرقات سمينة بغير عظم *
16 بخور وكباش * اقدم لك بقرا وجداء * تعالوا اسمعوا فاخبركم يا كل من يخاف من الله جميع ما
17 18 صنع بنفسي * صرخت اليه بفمي * ورفعت لساني كثيرا * ان كنت رايت في قلبي
19 20 ظلما فلا يسمع الرب مني * لذلك استجاب الله لي * والتفت الى صوت طلبتي * تبارك الله
الذي لم يبعد صلاتي ولا رحمته عني * الليلويا

Benedixiſti coronæ anni ex bonitate tua, 12
& implebuntur campi tui fertilitate, Et 13
pingueſcent montes deſerti, & proferent
colles fortitudinem. Et induentur arie- 14
tes ovium pinguedine, & valles abundè
producent frumentum ; quapropter clamabunt ac benedicent. Alleluja.

PSAL. LXV.

Davidis. Laudatio, & de Reſur- 1
rectione. Verſus 39.

Canite Deo, O univerſa terra : canite 2
nomini ejus, & referte gloriam laudis
ejus. Dicite Deo, Quàm terribilia ſunt 3
opera tua propter multitudinem prodigiorum tuorum ! nihilominus negant ea
inimici tui. Adoret te terra univerſa, & 4
pſallant tibi, & pſallant nomini tuo. Ve- 5
nite, & videte opera Dei : terribilia in ſententiis ſuis pluſquam filii hominum : Qui 6
convertit mare in aridam. Tranſibunt
flumen pedibus ſuis ; ibi lætabitur in eo.
Qui dominatur ſeculo in potentia ſua : 7
oculi ejus in gentes reſpiciunt. Irritatores
non extollentur in ſemetipſis. Benedicite 8
Deum noſtrum, O gentes, & audire facite vocem laudis ejus. Qui poſuit ani- 9
mam meam in vita, & prohibuit lapſu
pedes meos. Quoniam probáſti nos, O 10
Deus, & fudiſti nos quemadmodum funditur argentum. Introduxiſti nos in la- 11
queum, poſuiſti tribulationes ſuper terga
noſtra. Equitare feciſti homines ſuper ca- 12
pita noſtra : Traduxiſti nos per ignem,
& aquam, & eduxiſti nos ad requiem.
Introibo in domum tuam cum holocau- 13
ſtis, & reddam tibi vota mea. Quæ pro- 14
nuntiaverunt labia mea, & locutum eſt os
meum in anguſtia mea : Offeram tibi holocauſta pinguedinis ſine oſſe, cum thure 15
& arietibus : offeram tibi boves & hædos. Venite, audite, & narrabo vobis, O 16
quicunque timetis Deum, quicquid fecit
in anima mea. Clamavi ad ipſum ore meo, 17
& exaltavi linguam meam admodùm. Si 18
aſpexi in corde meo ſcelus, non audiet me
Dominus. Propterea exaudivit Deus 19
me, converſus eſt ad vocem petitionis
meæ. Benedicatur Deus qui non amovit 20
orationem meam, neque miſericordiam
ſuam à me. Alleluja.

תהלים : כתובים

PSAL. LXVII. סז

1 nobis benedicat &, nostri misereatur Deus. cantici cantus Neghinoth in Victori
1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינֹת מִזְמוֹר שִׁיר׃ 2 אֱלֹהִים יְחָנֵּנוּ וִיבָרְכֵנוּ
omnibus in : tuam viam terra in *sciendum Ad* . Selah , nobiscum *suas facies illuminet*
יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ סֶלָה׃ 3 לָדַעַת בָּאָרֶץ דַּרְכֶּךָ בְּכָל־
tibi confiteantur : Deus populi tibi Confiteantur , tuam salutem gentibus
4 גּוֹיִם יְשׁוּעָתֶךָ׃ יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ
populos judicabis quoniam , gentes *et* & , Letentur ipsi omnes populi
5 עַמִּים כֻּלָּם׃ יִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ לְאֻמִּים כִּי־תִשְׁפֹּט עַמִּים
populi tibi Confiteantur . Selah , *eos* duces terram in gentes & aequitate
6 מִישֹׁר וּלְאֻמִּים בָּאָרֶץ תַּנְחֵם סֶלָה׃ יוֹדוּךָ עַמִּים
: suum germen dedit Terra ipsi omnes populi tibi confiteantur : Deus
7 אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים כֻּלָּם׃ אֶרֶץ נָתְנָה יְבוּלָהּ
eum metuant & : Deus nobis Benedicat . noster Deus , Deus nobis benedicat
8 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ׃ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים וְיִירְאוּ אוֹתוֹ
. terrae fines omnes
כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ׃

PSAL. LXVIII. סח

1 dispergantur , Deus Exurgat . cantici cantus David ipsi Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר׃ 2 יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ
; propelles , *fumum propelli* Ut . ejus *facie bus* à eum *habentes odio* fugiant & ejus inimici
3 אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו׃ כְּהִנְדֹּף עָשָׁן תִּנְדֹּף
. Dei *facie bus* à impii peribunt , ignis *facie bus* à *ceram liquefieri* ut
כְּהִמֵּס דּוֹנַג מִפְּנֵי־אֵשׁ יֹאבְדוּ רְשָׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃
. laetitia in gaudebunt & , Dei *facie ad* exultabunt , laetabuntur justi Et
4 וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעַלְצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ בְשִׂמְחָה׃
Jah in *coelis supremis in equitantem* exaltate , ejus nomini canite , Deo Cantate
5 שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ
: viduarum judex & , pupillorum Pater . *ejus facies ad* exultate & , ejus nomen
6 שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃ אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת
, domo in unicos habitare *faciens* Deus . *suae sanctitatis* habitaculo in Deus
7 אֱלֹהִים בִּמְעוֹן קָדְשׁוֹ׃ אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה
. siccum habitaverunt rebelles veruntamen : compedibus in vinctos educens
מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה׃
. Selah , *solitudine in te incedere in* : tui populi *facies ad* te *egrediendo in* , Deus
8 אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִישִׁימוֹן סֶלָה׃
: Sinai hic Dei *facie bus* à stillaverunt coeli etiam , tremuit Terra
9 אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינַי
fecisti elevare *munificentiarum* Pluviam . Israel Dei , Dei *facie bus* à
10 מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף
tua *Societas* . eam confirmasti tu , *confectam labore* & , tuam haereditatem , Deus
11 אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ׃ חַיָּתְךָ
dabit Dominus . Deus , puperi *tua bonitate in parabis* : ea in habitaverunt
12 יָשְׁבוּ־בָהּ תָּכִין בְּטוֹבָתְךָ לֶעָנִי אֱלֹהִים׃ אֲדֹנָי יִתֶּן־
, fugiebant exercituum Reges . *multus* exercitus *annunciatricum* : sermonem
13 אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת צָבָא רָב׃ מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן
. spolium dividebat domus *habitatio* & : fugiebant
יִדֹּדוּן וּנְוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל׃

תרגום Targum.

סז

1 לְשַׁבָּחָא בִּנְגִינְתָא תּוּשְׁבַּחְתָּא וְשִׁירְתָא׃ 2 אֱלָהָא
יְחוּס עֲלָנָא וִיבָרְכִנָּנָא יַנְהַר זִיו אַנְפּוֹי עִמָּנָא
לְעָלְמִין׃ 3 לְהוֹדָעָא בְּאַרְעָא אוֹרְחָךְ בְּכָל עַמְמַיָּא
4 פּוּרְקָנָךְ׃ יוֹדוּן קֳדָמָךְ עַמְמַיָּא אֱלָהָא יוֹדוּן קֳדָמָךְ
5 עַמְמַיָּא כּוּלְהוֹן׃ יֶחְדּוּן וִירוּצוּן אוּמַיָּא אֲרוּם תְּדִין
עַמְמַיָּא בִּתְרִיצוּתָא וְאוּמַיָּא בְּאַרְעָא תְּדַבְּרִנּוּן
6 לְעָלְמִין׃ יוֹדוּן קֳדָמָךְ עַמְמַיָּא אֱלָהָא יוֹדוּן קֳדָמָךְ
7 עַמְמַיָּא כּוּלְהוֹן׃ אַרְעָא יְהָבַת אִבַּהּ יְבָרֵךְ יָתַן
8 אֱלָהָא אֱלָהַנָא׃ יְבָרֵךְ יָתַן אֱלָהָא וְיִדְחֲלוּן יָתֵיהּ
כָּל סֵיפֵי אַרְעָא׃

סח

1 לְשַׁבָּחָא לְדָוִד תּוּשְׁבַּחְתָּא וְשִׁירָא׃ 2 יְקוּם אֱלָהָא
יִתְבַּדְּרוּן בַּעֲלֵי דְבָבוֹי וְיַעְרְקוּן סָנְאוֹי מִן קֳדָמוֹי׃
3 הֵיכְמָה דִשְׁקִיף תְּנָנָא שַׁקְפוֹן הֵיכְמָה דִי מִתְמְסֵי
שַׁעְוָא מִן קֳדָם אֶשָּׁא יְהוֹבְדוּן רַשִׁיעַיָּא מִן קֳדָם
4 אֱלָהָא׃ וְצַדִּיקַיָּא יֶחְדּוּן וִירוּצוּן קֳדָם יְיָ וְיֶחְדּוּן
5 בְּחֶדְוָא׃ שַׁבָּחוּ קֳדָם אֱלָהָא שַׁבָּחוּ שׁוּם יְקָרֵיהּ
קַלְּסוּן לְיָתֵב עַל כּוּרְסֵיהּ יְקָרֵיהּ בַּעֲרָבוֹת יָהּ
6 שְׁמֵיהּ וּבְדַעוּ קֳדָמוֹי׃ אֲבוּהוֹן דְּיַתְמֵי וְדַיָּנְהוֹן
דְּאַרְמְלָן אֱלָהָא בִּמְדוֹר בֵּית שְׁכִינַת קוּדְשֵׁיהּ׃
7 אֱלָהָא דִּי מְזַוֵּג זִוּוּגִים יְחִידָאִין לְבַר זוּגָא כַּחֲדָא
דְּאַפֵּיק בֵּית יִשְׂרָאֵל דַּהֲווֹן אֲסִירִין בְּמִצְרַיִם עַל
עוֹבָדֵיהוֹן דַּאֲבָהָתְהוֹן כַּשְׁרִין בְּפוּמְבֵּי בְּרַם פַּרְעֹה
וּמַשְׁרִיתֵיהּ דְּסָרִבוּ לְשַׁלָּחוּתְהוֹן שְׁרוֹן צְחִיחִין׃
8 אֱלָהָא כַּד נְפַקְתָּא בְּעַמּוּדָא דַעֲנָנָא וּבְעַמּוּדָא
דְאֶשָּׁתָא קֳדָם עַמָּךְ כַּד טַיֵּילְתָּא בְּמַדְבְּרָא דִישִׁימוֹן
9 לְעָלְמִין׃ כַּד יְהַבְתָּא אוֹרַיְתָא לְעַמָּךְ אַרְעָא
אִתְרְגִישַׁת לְחוּד שְׁמַיָּא אַטִּיפוּ טַלָּא מִן קֳדָם יְיָ
דֵּין סִינַי סְלֵיק תְּנָנֵיהּ כִּתְנָנָא דְאַתּוּנָא מִן קֳדָם
10 אֱלָהָא אִתְגְּלֵי עֲלוֹי יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל׃ כַּד שְׁמַעוּ בֵּית
יִשְׂרָאֵל יַת קָל גְּבוּרְתָּךְ פְּרַחוּ נַפְשֵׁיהוֹן מִן יַד
אַחֲתְתָּא עֲלֵיהוֹן טַלִּין דִּתְחִיָּתָא וּמִטְרִין דִּרְעוָא
אֲרִיקְתָּא אֱלָהָא עַל אַחְסַנְתָּךְ וּכְנִשְׁתָּא
11 דְּאִשְׁתַּלְהִיַּת אַתְּ אַתְקֵינְתָּא׃ חַיְוָתָךְ אוֹתֵיבְתָּא בַהּ
אַתְקֵינְתָּא מַשְׁרְיַת מַלְאֲכַיָּא לְאוֹטָבָא לַעֲנִיַּיָּא
12 דֶּאֱלָהָא׃ יְיָ יְהַב פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא לְעַמֵּיהּ בְּרַם מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן מְבַשְּׂרִין מֵימְרָא דֶאֱלָהָא לְחֵילָווֹת רַבָּא דְיִשְׂרָאֵל׃ 13 מַלְכַיָּא
עִם חֵילֵיהוֹן אִטַּלְטְלוּ מִן פַּלְטְרֵיהוֹן וְחַכִּימַיָּא אִטַּלְטְלוּ מִן מַדְּעֵיהוֹן וּכְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל מְפַלְּגָא עֲדָאָה מִן שְׁמַיָּא׃

Paraph. Chald. Vers. Lat.

1 Ad laudandum in fidium pulsatione hymnus & canticum.

PSAL. LXVII.

2 Deus misereatur nostri, & benedicat nobis: lucere faciat splendorē faciei suæ nobiscum semper. 3 Ut innotescat in terra via tua; in omnibus populis redemptio tua. 4 Confitebuntur coram te populi Deus; confitebuntur coram te gentes omnes. 5 Lætabuntur & gaudebunt gentes, quoniā judicabis populos in *rectitudine*, & gentes in terra duces in æternū. 6 Confitebuntur corā te populi Deus, confitebuntur coram te gentes omnes. 7 Terra dedit fructum suum: benedicat nobis Deus Deus noster. 8 Benedicat nobis Deus, & timeant eum omnes fines terræ.

1 Ad laudandū *Davidi* hymnus & canticū.

PSAL. LXVIII.

2 Exurgat Deus, dispergantur inimici ejus, & fugiant odientes eum à facie ipsius. 3 Sicut propellitur fumus, propellantur; & sicut liquescit cera ab aspectu ignis, sic pereant improbi ab aspectu Dei. 4 Et justi lætabuntur & exultabunt corā Deo, & lætabūtur in lætitia. 5 Laudate corā Deo, laudes dicite nomini gloriæ ej^9: extollite sedentē sup sedē gloriæ *suæ* in nono cœlo, JAH est nomen ejus, & lætamini corā eo. 6 Pater est orphanorū & judex viduarum, Deus in habitaculo domus sanctæ suæ majestatis. 7 Deus est qui copulat conjuges unica cum filio legitimo simul; qui eduxit *domū* Israel qui erant ligati in Ægypto; propter opera patrū suorū recta in pompa: Pharao autē & exercitus ejus, qui pertinaces fuerunt ad dimittendos illos, inhabitant siccum. 8 Deus cùm egredereris in columna nubis, & in columna ignis ante populū tuū, cùm perambulares in deserto solitudinis in æternum. 9 Quando dabas legem populo tuo, terra mota est, insuper *cœli* stillaverunt *rorē* à conspectu Dñi; hic est Sinai: ascendebat fumus ej^9 sicut fumus fornacis, propterea quòd *manifestatus* est super illū *Dominus Deus* Israel. 10 *Quando audiverunt domus Israel vocem potentiæ tuæ, defecerūt animi ipsorū; statim demisisti super eos* rores vivificationis, & pluvias spontaneas projecisti De^9 super hæreditatē tuā, & Ecclesiam laborantē tu erexisti. 11 Vivificationē tuā collocâsti in ea, præparâsti exercit^9 *angelorū*, ut benefaceres pauperib^9 Dei. 12 *Domin^9* dedit verba legis populo suo; verùm Mosseh & Aharon evangelizabant verbū Dei *exercitui magno* Israelis. 13 Reges cum exercitibus suis migraverunt de prætoriis suis, & sapientes dimoti sunt à scientia sua; & congregatio Israelis dividebat prædam de cœlis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

PSAL. LXVII.

1 *Incertum quis eum ediderit. Canebat illū populus quū traducerent Davidem per fluviū Jordanē. Nobis autē innuit in eo prophetiā de vocatione Gentium, & prædicatione Apostolorum, deque judiciis Domini. Vers. 15.*

2 Deus noster misereatur nostri, benedicat nobis, & illustret vultū suū erga nos: * *Diapsal.* * 3 Ut cognoscam^9 in terra vias ejus, & inter omnes gentes salutē ipsius. 4 Confiteantur tibi populi De^9, confiteantur tibi populi omnes. 5 Lætentur & laudē dicāt regna, quòd judices populos rectè, & regna gubernes in terra. * *Diapsalma.* * 6 Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes. 7 Terra dedit fructus suos. Benedicat nos Deus, Deus noster; 8 Etiam benedicat nos Deus noster: ac metuant eū omnes fines terræ. *Laus, & initium gradûs.*

PSAL. LXVIII.

1 *Davidis. Quum parârunt se reges ad bellandum contra eum. Item Prophetia de dispensatione Christi, deque vocatione Gentium ad fidem. Vers. 42.*

2 Exurgat De^9 & dissipentur omnes inimici ejus, & fugiāt osores ej^9 à conspectu ipsius. 3 Quemadmodū evanescit fum^9, evanescāt; & sicut liquefit cera à conspectu ignis, pereant impii à conspectu Dei. 4 Justi autē gaudeant & confortentur corā Deo, atq; lætentur in suavitate ejus. 5 Canite Deo, & laudate nomen ejus: glorificate eum qui inequitat occasum, Dñs est nomē ejus. 6 Corroboramini corā Patre orphanorū et judice viduarū. De^9 in habitaculo suo sancto: 7 Deus sedere facit unicū in domo: & educit vinctos cum prosperitate; rebelles autē habitabunt in sepulchris. 8 Deus quando egressus es ante populū tuū, & quū transivisti per Asimun, 9 Terra tremuit, * *Diapsal.* * etiā cœli distillaverunt à conspectu Dei: iste mons Sinai à conspectu Dei, Dei Israel. 10 Pluviam voti concessisti Deus hæreditati tuæ: ægrotavit, at tu confirmâsti eam: 11 At animalia tua habitârunt in ea; roborâsti gratiā tuā pauperes Deus. 12 Dominus suppeditabit verbum Evangelii virtute magnā. 13 Reges exercituum congregabuntur, & pulchritudo domûs tuæ dividet spolia.

Versio VULG. LAT.

In finem,
In hymnis, Psalmus cantici
1 David. LXVI.
DEus misereatur nostri, & benedi-
2 cat nobis: illuminet vultum suum sup
nos, & misereatur nostri. Ut cognosca-
3 mus in terra viã tuã, in omnibus gen-
tibus salutare tuum. Confiteantur tibi
4 populi, Deus: confiteantur tibi populi
omnes. Lætentur & exultent gentes:
5 quoniam judicas populos in æquitate, &
gentes in terra dirigis. Confiteantur
6 tibi populi, Deus: confiteantur tibi po-
puli omnes: Terra dedit fructum suum.
7 Benedicat nos Deus, Deus noster, Be-
8 nedicat nos Deus: & metuant eum
omnes fines terræ.

In finem,
Psalmus Cantici ipsi David.
1 LXVII.
EXurgat Deus, & dissipentur ini-
2 mici ejus: & fugiant qui oderunt eum,
à facie ejus. Sicut deficit fumus, defici-
3 ant: sicut fluit cera à facie ignis, sic per-
eant peccatores à facie Dei. Et justi
4 epulentur, & exultent in conspectu Dei:
& delectentur in lætitia. Cantate Deo,
5 psalmum dicite nomini ejus: iter facite
ei, qui ascendit super occasum: Dñs no-
men illi. Exultate in conspectu ejus,
6 turbabuntur à facie ejus, Patris orpha-
norum, & judicis viduarum. Deus in
7 loco sancto suo: Deus qui inhabitare
facit unius moris in domo: Qui educit
vinctos in fortitudine, similiter eos qui
exasperant, qui habitant in sepulchris.
8 Deus, cùm egredereris in conspectu po-
9 puli tui, cùm pertrãsires in deserto: Ter-
ra mota est, etenim cœli distillaverunt
à facie Dei Sinai, à facie Dei Israel.
10 Pluviam voluntariam segregabis, Deus,
hæreditati tuæ: & infirmata est, tu ve-
11 rò perfecisti eam. Animalia tua habi-
tabunt in ea: parâsti in dulcedine tua
12 pauperi, Deus. Dominus dabit verbum
13 evangelizantibus, virtute multâ. Rex
virtutũ dilecti dilecti: & speciei domûs
dividere spolia.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.
ξϛʹ.
2 Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς, καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς,
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
3 Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου, ἐν πᾶσιν ἔ-
4 θνεσι τὸ σωτήριόν σου. Ἐξομολογησάσθωσάν σοι
λαοὶ ὁ Θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάν-
5 τες. Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη, ὅτι κρι-
νεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι, καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγή-
6 σεις. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λα-
οὶ ὁ Θεός, ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.
7 Γῆ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς. εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ
8 Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν, Εὐλογήσαι ἡμᾶς ὁ Θεός, καὶ
φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

nedicat nos Deus: &

1 Εἰς τὸ τέλος, Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ᾠδῆς.
ξζʹ.
2 Ἀναστήτω ὁ Θεός, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐ-
χθροὶ αὐτοῦ, καὶ φυγέτωσαν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἀπὸ
3 προσώπου αὐτοῦ. Ὡς ἐκλείπει καπνός, ἐκλειπέτω-
σαν· ὡς τήκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρός, οὕτως
ἀπόλοιντο οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ.
4 Καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν· ἀγαλλιάσθωσαν ἐν-
5 ώπιον τοῦ Θεοῦ, τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ. Ἄσατε
τῷ Θεῷ, ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ὁδοποιήσατε
τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν, Κύριος ὄνομα αὐτῷ,
καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ. ταραχθήσονται ἀπὸ
6 προσώπου αὐτοῦ, Τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν, καὶ κρι-
7 τοῦ τῶν χηρῶν, ὁ Θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. Ὁ Θε-
ὸς κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ, ἐξάγων πεπε-
δημένους ἐν ἀνδρείᾳ· ὁμοίως τοὺς παραπικραίνον-
8 τας, τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις. Ὁ Θεός, ἐν τῷ
ἐκπορεύεσθαί σε ἐνώπιον τοῦ λαοῦ σου, ἐν τῷ δια-
9 βαίνειν σε τὴν ἔρημον· ΔΙΑΨΑΛΜΑ· Γῆ ἐσεί-
σθη, καὶ γὰρ οἱ οὐρανοὶ ἔσταξαν ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ
10 τοῦ Σινᾶ, ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ Ἰσραήλ. Βροχὴν
ἑκούσιον ἀφοριεῖς ὁ Θεὸς τῇ κληρονομίᾳ σου, καὶ ἠσθέ-
11 νησε, σὺ δὲ κατηρτίσω αὐτήν. Τὰ ζῷά σου κατοι-
κοῦσιν ἐν αὐτῇ, ἡτοίμασας ἐν τῇ χρηστότητί σου τῷ
12 πτωχῷ. Ὁ Θεὸς Κύριος δώσει ῥῆμα τοῖς εὐαγ-
13 γελιζομένοις δυνάμει πολλῇ, Ὁ βασιλεὺς τῶν δυνά-
μεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τοῦ ἀγαπητοῦ, καὶ ὡραιότητι τοῦ οἴ-
κου διελέσθαι σκῦλα.

cedine tua (n) pauperi. 12 Deus (o) Dominus dabit
multâ: 13 Rex virtutum (p) dilecti, dilecti, & [d]

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

In finem, In hymnis (a) [a] Psal- 1
mus ipsi David. LXVI.
1 DEus misereatur nostri, & 2
benedicat nos: illuminet vultum
suum (b) super nos. [b]. DIA-
PSALMA. 2 [c] Ad (c) cogno- 3
scendum in terra viam tuam, in
omnibus gentibus salutare tuum.
3 Confiteantur tibi populi, Deus: 4
confiteantur tibi populi omnes.
4 Letentur & exultent gentes: 5
quoniam (d) judicabis populos in
æquitate, & gentes in terra di-
riges. DIAPSALMA. 5 Confi- 6
teantur tibi populi, Deus: confite-
antur tibi populi omnes: Terra 7
dedit fructum suum. 6 Benedi-
cat nos Deus, Deus noster, Be- 8
metuant eum omnes fines terræ.

In finem, Ipsi David Psalmus can- 1
tici. LXVII.
1 EXurgat (a) Deus, & dissi- 2
pentur inimici ejus: & fugiant,
qui oderunt eum, à facie ejus.
2 Sicut deficit fumus, deficiant: 3
sicut liquesit cera à facie ignis;
sic pereant (b) peccatores à facie
Dei. 3 Et justi (c) lætentur, ex- 4
ultent in conspectu Dei: delecten-
tur in lætitia. 4 Cantate Deo, 5
psallite nomini ejus: (d) iter fa-
cite ei, qui ascendit super occa-
sum: (e) Dominus nomen illi.
5 Et exultate in conspectu ejus:
turbabuntur à facie ejus, Patris 6
orphanorum, & judicis vidua-
rum. 6 (f) Deus in loco sancto
suo. Deus inhabitare facit [a] u- 7
nius (g) moris in domo. 7 Qui
educit vinctos in fortitudine. Si-
militer eos qui (h) exasperant,
qui habitant in sepulchris. 8 De- 8
us, (i) cùm egredereris in con-
spectu [b] populi tui, cùm (k)
pertransires desertum: DIA-
PSALMA. 9 Terra mota est: et- 9
enim cœli distillaverunt à facie
Dei (l) Sinai, à facie Dei Isra-
el. 10 Pluviam voluntariam se- 10
gregabis, Deus, hæreditati tuæ: &
infirmata (m) est: tu verò [c] per-
fecisti eam. 11 Animalia tua in- 11
habitabunt in ea: parâsti in dul-
verbum evangelizantibus virtute 12
[d] speciei domûs dividere spolia. 13

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡ስብሐት፡መዝሙር፡ማኅሌት።
ጀ፪ እግዚአብሔር፡ ይባርከነ፡ ወይሣህለ 1
ነ።ወያርኢ፡ገጾ፡ላዕሌነ፡ወንሕዮ።፨ ከ 2
መ፡ ናእምር፡ በምድር፡ ፍናተከ።ወበኵ
ሉ፡ለሕዝብ፡አድኅናተከ።፨ ይገንዩ፡ለ 3
ከ፡አሕዛብ፡እግዚኦ።ይገንዩ፡ ለከ፡ አሕዛ
ብ፡ኵሉሙ።፨ ይትፌሥሑ፡ወይትሐሠ 4
ዩ፡ አሕዛብ።እስመ፡ ትኴንኖሙ፡ ለአሕዛ
ብ፡ በርትዕ።ወትመርሖሙ፡ ለአሕዛብ፡ በ
ምድር።፨ ይገንዩ፡ለከ፡አሕዛብ፡እግዚ 5
ኦ።ይገንዩ፡ ለከ፡ አሕዛብ፡ ኵሉሙ።ም
ድርኒ፡ወሀበት፡ ፍሬሃ።፨ ወይባርከነ፡እ 6
ግዚአብሔር፡ አምላክነ። ወይባርከነ፡ እ
ግዚአብሔር። ወይፍርህዎ፡ ኵሉሙ፡አ
ጽናፈ፡ምድር።፨
ፍጻሜ፡ዘደዊት፡መዝሙር፡ማኅሌት።
ጀ፪ ይትነሣእ፡እግዚአብሔር፡ወይዘረዉ፡ 1
ፀሩ።ወይጕዩ፡ ጸላእቱ፡ እምቅድመ፡ ገ
ጹ።፨ ከመ፡የኃልቅ፡ጢስ፡ከማሁ፡የኃል 2
ቁ።ወከመ፡ይትመሰው፡ሰምዕ፡እምቅድመ፡
ገጸ፡እሳት።ከማሁ፡ ይትሐጐሉ፡ ኃጥኣን፡
እምቅድመ፡ገጹ፡ለእግዚአብሔር።፨ ወ 3
ጻድቃንሰ፡ ይትፌሥሑ።ወይትሐሠዩ፡ በቅ
ድሙ፡ እግዚአብሔር።ወይትፌሥሑ፡ በሐ
ሤት።፨ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወ 4
ዘምሩ፡ለስሙ።ፍኖተ፡ ግበሩ፡ ለዘ፡ዐርገ፡
እንተ፡ዐረብ፡እግዚአብሔር፡ስሙ።፨ ወ 5
ተፈሥሑ፡በቅድሜሁ።ወይደንግፁ፡ እም
ቅድሙ፡ገጹ።አብ፡ለእጓለ፡ ማውታ፡ መኰ
ንኖን፡ ለአበራት።፨ እግዚአብሔር፡ ው 6
ስተ፡ ቤተ፡ መቅደሱ።እግዚአብሔር፡የኀድ
ሮሙ፡ለባሕታዊያን፡ውስተ፡ቤቱ።፨ ወያ 7
ወፅኦሙ፡ ለሙቁሐን፡ በኀይሉ።ከማሁ፡ ለ
መረራን፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ መቃብ
ር።፨ እግዚኦ፡ አመ፡ ወፃእከ፡ቅድመ፡ 8
ኵሉ፡ ሕዝብከ።ወአመ፡ እንተ፡ ገደመ፡
ኀለፍከ።፨ ምድርኒ፡ አድለቅለቀት፡ወ 9
ሰማይኒ፡ አንጠብጠበ።እምቅድመ፡ ገጹ፡
ለአምላከ፡ሲና።እምቅድመ፡ ገጹ፡ ለአም
ላከ፡እስራኤል።፨ ዝናመ፡ፈቃዱ፡ዘፈለ 10
ጠ፡እግዚአብሔር፡ ለርስትከ።አመ፡ ደከ
መ፡አንተ፡ታጸንዖ።፨ እንስሳከ፡የኀድር፡ 11
ውስቴቱ።ወአስተደሎከ፡ ለነደያን፡በኄሬት
ከ፡ እግዚኦ።፨ እግዚአብሔር፡ ይሁብ 12
ሙ፡ቃለ፡ለእለ፡ይዜንዉ፡ኀይለ፡ብዙኀ።፨
ንጉሠ፡ ኃያላን፡ ለፍቁሩ።ለፍቁሩ፡ወለሥነ፡ 13
ቤትከ፡ተካፈልነ፡ምህርከ።፨

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. LXVI. [a] Psalmus cantici. [b] & vivamus. [c] Ut cognoscamus in domis tuæ divides nobis spolia.

PSAL. LXVII. [a] solitarios in domo. [b] omnis populi [c] confirmâsti eam. [d] decori

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور السادس والستون * لداود في التسابيح * وعدده يه * استيكن *
2 * الله يتراف علينا ويباركنا * يجلي وجهه علينا ويرحمنا * لنعرف في الارض سبلك * وفي
3 جميع الامم خلاصك * فلتعترف لك الشعوب يا الله * ولتشكرك جميع الشعوب * ولتفرح
4 الامم ويبتهجوا * لانك تحكم في الشعوب بالاستقامة * وتهدي الامم في الارض * فلتعترف
5 لك الشعوب يا الله * ولتشكرك الشعوب جميعها * الارض اعطت ثمرها * باركنا الله * الله الهنا
6 يباركنا فلتخشاه جميع اقطار الارض * اللليلويا *
7 * المزمور السابع والستون *
8 * لداود تسبحة * وعدده * ف * استيكن *

1 * يقوم الله ولتتفرق اعداوه وليهرب من وجهه كل مبغضيه * وليضمحلوا كما يضمحل
2 الدخان * وكما يذوب الشمع قدام النار * كذلك تهلك الخطاة من قدام الله * وليفرح
3 الصديقون * ويستبشروا امام الله وليفرحوا فرحا * سبحوا الله ورتلوا اسمه * يسروا طريق
4 الرب الراكب على المغارب الرب اسمه * فليبتهجوا امامه وليضطربوا من وجهه * لانه ابو
5 الايتام * وقاضي الارامل * الله في مكان قدسه * الله يسكن ذوي الخلق الواحد في بيت * ويطلق
6 المقيدين بقوة * كذلك المردة الساكنين في القبور * اللهم حين جزت امام شعبك * اذ عبرت في
7 البرية * تزلزلت الارض * والسموات قطرت من عند الله * في جبل سينا * من وجه اله اسرائيل
8 * سقيت يا الله لميراثك مطر الرضى * مرضت وانت جبرتها * اسكنت فيها حيوانك * اعددت
9 للمساكين بصلاحك يا الله * الرب يعطي المبشرين كلاما بقوة عظيمة * ملك القوات هو
10 المحبوب * وفي بهاء بيت الحبيب يقسم الغنايم *

PSAL. LXVI.

Davidis, de laudationibus. Et numerus vers. 15. 1

DEus propitietur nobis, & benedicat 2
nos: oriri faciat vultũ suũ super
nos, & misereatur nostri. Ut cognoscamus 3
in terra semitas tuas, & in omnibus gen-
tibus salutem tuã. Confiteantur tibi po- 4
puli, O Deus, & gratias agant tibi omnes
populi: Et lætentur gentes ac jubilent; 5
quia tu judicas inter populos cum æqui-
tate, & dirigis gentes in terra. Confitean- 6
tur tibi populi, O Deus, & gratias agant
tibi populi omnes. Terra dedit fructum 7
suum: benedixit nos Deus. Deus, Deus 8
noster benedicet nobis: quare formident
eum universi fines terræ. Alleluja.

PSAL. LXVII.

Davidis, laudatio. Et numerus vers. 80. 1

EXurgat Deus, & dissipentur inimici 2
ejus, & fugiant à facie ejus omnes
osores ipsius. Et evanescant quemadmo- 3
dũ evanescit fumus, & quemadmodum
liquescit cera corã igne, sic pereant pec-
catores à conspectu Dei. At gaudeant ju- 4
sti & exhilarentur ante Deum, & exul-
tent exultatione. Laudate Deum & psal- 5
lite nomini ejus, facilem reddite viã Do-
mini equitantis super occasus, Dominus
nomen ejus. Itaque exhilarentur coram
eo, & conturbentur à facie ipsius: Quo- 6
niam ipse est pater orphanorum, & judex
viduarũ. Deus est in loco sanctitatis suæ:
Deus inhabitare facit habentes morem 7
eundem in domo, & dimittit vinctos cũ
potentia, similiter rebelles habitantes in
sepulchris. Deus, quando transîsti ante 8
populum tuum, quum prætergressus es per de-
sertum, Tremefacta est terra, & cœli 9
distillaverunt à conspectu Dei in mon-
tem Sinai, à conspectu Dei Israel. Po- 10
tâsti O Deus, hæreditatem tuam pluviâ
oblectationis: infirmata est, & tu refar-
sisti eam. Habitare fecisti in ea animalia 11
tua: disposuisti pauperibus ex bonitate
tua, O Deus. Dominus dabit evangeli- 12
zantibus sermonem cum virtute magna.
Rex virtutum ipse est dilectus, & in 13
splendore domûs dilecti dividet spolia.

תהלים : כח

argento in tectæ columbæ pennæ ,tripodes inter accubueritis Si
14 אם־תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף
reges Saddai dissipando In .auro flavo in ejus alæ &
15 ואברותיה בירקרק חרוץ: בפרש שדי מלכים
:Basan mons Dei Mons .Salmon in nix ut albescebas ,ea in
16 בה תשלג בצלמון: הר־אלהים הר־בשן
montes despicitis quid Ut .Basan mons gibborum mons
17 הר גבננים הר־בשן: למה תרצדון הרים
Dominus etiam ? cum inhabitare Deus desideravit montem ,gibbosi
גבננים ההר חמד אלהים לשבתו אף יהוה
: duplicata millia myriades duæ Dei Currus .æternum in inhabitabit
18 ישכן לנצח: רכב אלהים רבתים אלפי שנאן
,altitudinem in Ascendisti .sanctitate in Sinai ,eis in Dominus
19 אדני בם סיני בקדש: עלית למרום
etiam & : homine in dona accepisti ,captivitatem captivam duxisti
שבית שבי לקחת מתנות באדם ואף
Dominus Benedictus .Deum Jah inhabitandum ad ,rebelles
20 סוררים לשכן יה אלהים: ברוך אדני
.Selah ,nostram salutem Deus nobis onus in imponet ,die die
יום יום יעמס־לנו האל ישועתנו סלה:
mortem ad Adonai Domino & ,salutes ad Deus nobis Deus
21 האל לנו אל למושעות וליהוה אדני למות
,suorum inimicorum caput transfiget Deus Veruntamen .exitus
22 תוצאות: אך־אלהים ימחץ ראש איביו
,Dominus Dixit .suis delictis in ambulantis ;crinis verticem
23 קדקד שער מתהלך באשמיו: אמר אדני
.maris profundis de redire faciam : faciam redire Basan ex
מבשן אשיב אשיב ממצלות ים:
tuorum canum lingua ,sanguine in tuum pedem figas Ut
24 למען תמחץ רגלך בדם לשון כלביך
itinera ;Deus tua itinera Viderunt .ipsa ex inimicis ex
25 מאיבים מנהו: ראו הליכותיך אלהים הליכות
cantores Prævenerunt .sanctitate in mei regis ,mei Dei
26 אלי מלכי בקדש: קדמו שרים
.tympanizantium puellarum medio in ;modulatores post
אחר נגנים בתוך עלמות תופפות:
vena ex Domino ;Deo benedicite ecclesiis In
27 במקהלות ברכו אלהים אדני ממקור
principes ,eis dominans pusillus Binjamin Ibi .Israel
28 ישראל: שם בנימן צעיר רדם שרי
.Naphthali principes ,Zebulun principes : eorum lapis ,Jehudah
יהודה רגמתם שרי זבלון שרי נפתלי:
hoc Deus fortifica ,tuæ fortitudini tuus Deus Præcepit
29 צוה אלהיך עזך עוזה אלהים זו
offerent tibi Jerusalaim super tuo templo A .nobis es operatus
30 פעלת לנו: מהיכלך על־ירושלם לך יובילו
munus reges
מלכים שי:

תרגום TARGUM.

14 אין אתון מלכיא רשיעיא שכבין ביני קלקלתא
כנשתא דישראל דדמיא ליונתא מטללא בענני
יקרא מפלגא בזת מצראי סימא דוקיק וטסבריהא
15 מלין אובריזין סנין: כד פרסת אידהא על ימא בצלו
שדי אמאך מלכין ואמטולתה ענן גהנם היך תלגא
16 פצא יתה מטולא דמותא: טור מוריה אתר די
פלחו אבהת עלמא קדם יי אתבחר לבנין בית
מקדשא וטור סיני למוהבית אוריתא טור מתנן
טור תבור וכרמל אתפסילו אתעבד להון גבבא
17 היך טור מתנן: אמר אלהא למה אתון טפזין טוריא
לית רעותי למתן אוריתא על טוריא גיותנין
מבסרניא הא טור סיני דמכיך רגג מימרא דיי
לאשראה עלוי שכנתיה לחוד בשמי שמיא יי ישרי
18 לעלמא: ארתיכין דאלהא תרין רבבן דנור דליק
תרין אלפין דאנגליא מדברין להון שכנתא דיי
19 שרת עליהון על טורא דסיני בקדושה: סלקתא
לרקיע [משה נביא] שביתא שביתא [אלפתא
פתגמי אוריתא] יהבתא להון מתנן לבני נשא
וברם סרבניא די מתגיירין ותיבין בתתובא שרת
20 עליהון שכינת יקרא דיי אלהים: בריך יי כל יומא
ויומא טען לנא מוסיף פקודיא עלוי פקודיא תקיפא
21 די הוא פורקננא וסעידנא לעלמין: אלהא לנא
תקיף ופורקן ומן קדם יי מתגרין ברשיעיא מותא
22 ומפקנות נשמתא בסרנוקא: ברם אלהא יתבר ריש
בעלי דבבוי יתר שער גבר די מתהלך בחובוי:
23 צדיקיא דמיתו ואתאכלו מן חיות ברא אמר יי
מבותנן אתיב אתיב צדיקיא די ישתניקו במצולתיה
24 דימא: מן בגלל דיחמון פורענות רשיעא יטמשון
רגליהון בדם קטילין לישן חיות ברא מן תרבהון
25 ידהנון מן בעלי דבבא מנהון יסבעון: חמון בית
ישראל הליכות שכנתך על ימא אלהא אמרין
26 הליכת אלהא מלך כל עלמא בקודשא: אקדימו
ואמרו שירתא בתר משה ואהרן דמנגנין קדמיהון
27 במצע נשיא צדיקתא די עם מרים מתופפן: ביני
כנישיא בריכו אלהא רוממו יי עובריא במעי אמהון
28 זרעא דישראל: תמן בנימן זעיר בשבטיא דמן
שירויא נחת לימא מטול היכנא קבל מלכותא מן שירויא ובתריהון נחתו רברבי יהודה רגמו
יתהון שבטיא אבנין וקבילו רבנותא בתרהון רבני זבולן הוון תגריהון רבני נפתלי הוון גבריהון:
29 פקד אלהא עושנך אתעשן אלהא שרי בבית מקדשא דנן דעבדת לנא: מן היכלך תקבל
30 קורבניא על ירושלם שכנתך שריא מפנקטיהון לך ייתון מלכיא קורבניא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Si vos reges *impii* dormitis inter aulæa, Ecclesia Israelis quæ similis est columbæ, cooperta nubibus gloriæ, dividit prædam Ægyptiorū, argentum repurgatum & arculas plenas obrizo purissimo. Quando extendit manus suas in oratione super mare, Omnipotens prostravit regna; *&* propter eam *refrixit* gehenna sicut nix; eripuit eam de umbra mortis. Mons *Moria, locus ubi adoraverunt patres antiqui coram Domino, electus est ad ædificationem domus sanctuarii, & mons Sinai ad dandam legem*; mons Basan, *mons Tabor et Carmel repudiati sunt, factus est ipsis collis* sicut mons Basan. Dixit Deus, Quare subsilitis montes excelsi? *haud placitū est mihi dare legem super montibus altis & superciliosis*; ecce mons Sinai humilis est: desideravit Verbum Dei collocare *super eum* majestatē suam, quinetiam *Dominus* in cœlis cœlorū habitabit in perpetuum. Currus Dei binæ myriades ignis ardentis, duo millia angelorū ducunt illos: majestas Dñi quiescit super illos super montem Sinai in sanctitate. Ascendisti firmamentum *Mosseh propheta*: captivam duxisti captivitatem: docuisti verba Legis, dedisti dona filiis hominum: at super rebelles proselytos qui revertuntur *resipiscentia*, quiescit majestas gloriæ Domini. Benedictus Dominus qui singulis diebus onerat nos; addens præcepta super præcepta; fortis qui est redemptio nostra & auxilium nostrum in æternum. Deus nostra fortitudo, & redemptio, & à conspectu Domini concertant in impios mors & exitus animæ in suffocationē. Verùm Deus confringet caput inimicorum suorū, evellet capillos viri ambulantis in flagitiis suis. [*De*] justis qui mortui sunt & devorati à feris sylvestribus, dixit Dñs; De Basan reducam, reducā justos qui sunt suffocati in profundo maris. Ut videant vindictam *improbi*: intingant pedes suos in sanguine occisorum; linguæ ferarum sylvestriū impinguescant de adipe illorū: de inimicis suis iidem satientur. Viderunt domus Israel incessum Majestatis tuæ super mare Deus, dicentes; Incessus Dei regnantis super universum orbem in sanctitate. Prævenerunt & dixerunt canticum post Mosseh, & Aharon qui modulabantur ante eos, in medio mulierum justarum cum Maria, tympana pulsantium. In medio ecclesiarum benedicite Deum, exaltate Dominum fœtus in visceribus matrum suarum de semine Israel. Ibi erat Binjamin minor inter tribus *qui primò descendit in mare, propterea accepit regnum* ab initio: & post eos descenderunt principes Jehuda, *obruerunt ipsos* tribus lapidibus; & *acceperunt principatum post eos*: principes Zebulon fuerunt negotiatores *eorum*, *principes* Neptali *fuerunt robusti eorum*. Præcipe Deus fortitudine tua; fortis esto Deus, habita in hac domo sanctuarii, quam fecisti nobis. A templo tuo accipies sacrificia super Jerusalem, [*ubi*] majestas tua quiescit, *ex palatiis suis* tibi offerent reges munera.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܐܢ ܬܕܡܟܘܢ ܒܝܬ ܣܦܬܐ ܓܦܐ ܕܝܘܢܐ ܕܡܙܘܓܢ ܒܣܐܡܐ. ܘܐܒܪܝܗ ܒܕܗܒܐ ܫܦܝܐ:
15 * ܕܝܠܗ * ܟܕ ܦܪܫ ܐܠܗܐ ܡܠܟܐ ܒܗ ܐܬܠܓ ܒܨܠܡܘܢ * ܛܘܪܐ ܕܐܠܗܐ: ܛܘܪܐ
16
17 ܕܒܝܫܢ. ܛܘܪܐ ܕܓܒܢܝܢ. ܛܘܪܐ ܕܒܝܫܢ: ܡܢܐ ܪܓܝܬܘܢ ܛܘܪܐ ܕܓܒܢܝܢ * ܛܘܪܐ ܕܓܒܝ
18 ܠܗ ܐܠܗܐ ܠܡܥܡܪ ܒܗ. ܡܪܝܐ ܢܥܡܪ ܒܗ ܠܥܠܡ: * ܪܟܒ ܐܠܗܐ ܒܪܒܘܬܐ ܘܒܐܠܦܝ
19 ܚܝܠܐ. ܡܪܝܐ ܒܗܘܢ ܣܝܢܝ ܒܩܘܕܫܗ: * ܦܣܩܐ * ܣܠܩܬ ܠܡܪܘܡܐ ܘܫܒܝܬ
20 ܫܒܝܬܐ. ܘܝܗܒܬ ܡܘܗܒܬܐ ܠܒܢܝܢܫܐ: ܘܐܦ ܡܪܘܕܐ ܠܐ ܢܥܡܪܘܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܒܪܝܟ
21 ܗܘ ܡܪܝܐ ܒܟܠ ܝܘܡ ܕܓܒܢ ܝܪܬܘܬܗ: * ܕܝܠܗ * ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܢ ܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ.
22 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܪܗ ܕܡܘܬܐ ܘܡܦܩܢܘܬܐ: * ܒܪܡ ܐܠܗܐ ܢܦܣܘܩ ܪܫܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ.
23 ܘܩܪܩܦܬܐ ܕܣܥܪܐ ܕܗܠܟܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ: * ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܫܢܐ ܐܦܩ.
24 ܘܐܦܢܐ ܡܢ ܥܘܡܩܝܗ ܕܝܡܐ: * ܡܛܠ ܕܬܨܛܒܥ ܪܓܠܟ ܒܕܡܐ. ܘܠܫܢܐ ܕܟܠܒܝܟ
25 ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟ: * ܚܙܘ ܗܠܟܬܟ ܐܠܗܐ. ܗܠܟܬܗ ܕܐܠܗܝ ܘܡܠܟܝ ܩܕܝܫܐ:
26 * ܩܕܡܘ ܪܘܪܒܢܐ ܒܬܪܗܘܢ ܡܫܒܚܢܐ. ܒܝܢܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܢܩܫܢ ܦܠܓܐ * ܒܟܢܘܫܬܐ:
27
28 ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܬܡܢ ܒܢܝܡܝܢ ܙܥܘܪܐ ܒܫܠܝܐ:
29 ܪܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܫܠܝܛܢܝܗܘܢ. ܪܘܪܒܢܐ ܕܙܒܘܠܘܢ. ܪܘܪܒܢܐ ܕܢܦܬܠܝ: * ܦܩܘܕ
30 ܐܠܗܐ ܠܥܘܫܢܟ. ܘܐܚܣܢ ܐܠܗܐ ܗܢܐ ܕܥܒܕܬ ܠܢ: ܡܢ ܗܝܟܠܟ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܠܟ
ܢܝܬܘܢ ܡܠܟܐ ܩܘܪܒܢܐ:

Si dormieritis inter scobes, alæ columbæ contectæ argento, plumæque ejus auro purissimo. * *Diapsal.* * Cùm segregasset Deus Regem: ninxit ipso in Selmon Monte Dei. Montes Baisan, montes Ghebenjā, Montes Baisan: Quid cupitis montes Gheben jā? montem quem elegit sibi Deus ad degendum in eo, Dominus inhabitabit in seculum. Equitavit Deus cum myriadibus & cum millibus exercitûs: Dominus cum eis est, Sinai in sanctitate ejus.

* *Sectio* *

Ascendisti in altum, & cepisti captivitatem, & largitus es dona hominibus: atque etiam rebelles non habitabunt coram Deo. Benedictus Dominus per singulos dies, qui elegit nos hæreditatem suam: * *Diapsalma* * Deus redemptor noster, Deus servator noster; Dominus Deus, Dominus mortis & evasionis. Veruntamen Deus abscindet caput hostium suorum, & vertices capilli eorum qui ambulant in peccatis suis. Dixit Dominus, E dentibus educam, & reducam ex profundis maris; Nam intingetur pes tuus sanguine, & lingua canum tuorum ex inimicis tuis. Viderunt gressus tuos Deus, gressus Dei mei regisque mei sancti. Præcesserunt magnates, dein psallentes, inter puellas pulsantes tympana Turmatim. Benedictus Dominus Deus de fontibus Israelis. Ibi Benjamin parvulus in tranquillitate, proceres Judha & principes eorum, proceres Zabolon, magnates Nephtali. Impera Deus robori tuo, & conforta Deus hoc quod parâsti nobis. De templo tuo ad Hierusalem tibi afferent Reges munera.

Versio VULG. LAT.

14 Si dormiatis inter medios cleros, pen-
næ columbæ deargentatæ, & posteriora
dorsi ejus in pallore auri. Dum discernit
15 Cœlestis reges super eam, nive dealba-
16 buntur in Selmon: Mons Dei, mons
pinguis. Mons coagulatus, mons pin-
17 guis: Ut quid suspicamini montes
coagulatos? Mons, in quo beneplaci-
tum est Deo habitare in eo: etenim
18 Dominus habitabit in finem. Cur-
rus Dei decem millibus multiplex,
millia lætantium: Dominus in eis in
19 Sina in Sancto. Ascendisti in altum,
cepisti captivitatem: accepisti dona in
hominibus: Etenim non credentes, in-
20 habitare Dominum Deum. Benedi-
ctus Dominus die quotidie: prospe-
rum iter faciet nobis Deus salutarium
21 nostrorum. Deus noster, Deus salvos
faciendi: & Domini Domini exitus
22 mortis. Veruntamen Deus confringet
capita inimicorum suorum: verticem
capilli perambulantium in delictis suis.
23 Dixit Dominus; Ex Basan convertam,
24 convertā in profundū maris: Ut intin-
gatur pes tuus in sanguine: lingua canū
25 tuorum ex inimicis, ab ipso. Viderunt
ingressus tuos, Deus, ingressus Dei mei;
26 regis mei qui est in Sancto. Prævene-
runt principes conjuncti psallentibus,
in medio juvencularum tympanistriarū.
27 In ecclesiis benedicite Deo Domino,
28 de fontibus Israel. Ibi Benjamin ado-
lescentulus, in mentis excessu. Prin-
cipes Juda, duces eorum: principes
29 Zabulon, principes Nephthali. Man-
da, Deus, virtuti tuæ: confirma hoc,
Deus, quod operatus es in nobis.
30 A templo tuo in Jerusalem, tibi offe-
rent reges munera.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

14 Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀναμέσον τῶν κλήρων, πτέρυγες
περιστερᾶς περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετάφρενα
15 αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσίου. Ἐν τῷ διαστέλλειν
τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ᾽ αὐτῆς, χιονωθή-
16 σονται ἐν Σελμών. Ὄρος τοῦ Θεοῦ ὄρος πῖον,
17 ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον. Ἵνα τί ὑπολαμβά-
νετε ὄρη τετυρωμένα; τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ
Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ· καὶ γὰρ ὁ κύριος κατασκη-
18 νώσει εἰς τέλος. Τὸ ἅρμα τοῦ Θεοῦ μυριοπλά-
σιον, χιλιάδες εὐθηνούντων, κύριος ἐν αὐτοῖς
19 ἐν Σινᾶ ἐν τῷ ἁγίῳ. Ἀναβὰς εἰς ὕψος, ᾐχ-
μαλώτευσας αἰχμαλωσίαν· ἔλαβες δόματα ἐν
ἀνθρώπῳ, καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι.
20 Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογητὸς, εὐλογητὸς κύρι-
ος ἡμέραν καθ᾽ ἡμέραν, καὶ κατευοδώσει ἡμῖν
ὁ Θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
21 Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς τοῦ σώζειν, καὶ τοῦ κυρίου
22 αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου. Πλὴν ὁ Θεὸς συν-
θλάσει κεφαλὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, κορυφὴν τριχὸς
23 διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. Εἶπε
κύριος, Ἐκ Βασὰν ἐπιστρέψω, ἐπιστρέψω ἐν βυ-
24 θοῖς θαλάσσης. Ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου
ἐν αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχ-
25 θρῶν παρ᾽ αὐτοῦ. Ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου
ὁ Θεὸς, αἱ πορεῖαι τοῦ Θεοῦ μου τοῦ βασιλέως
26 τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ. Προέφθασαν ἄρχοντες ἐχό-
μενοι ψαλλόντων, ἐν μέσῳ νεανίδων τυμπανι-
27 στριῶν. Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τὸν Θεὸν,
28 τὸν κύριον ἐκ πηγῶν Ἰσραήλ. Ἐκεῖ Βενιαμὶν
νεώτερος ἐν ἐκστάσει, ἄρχοντες Ἰούδα ἡγε-
μόνες αὐτῶν, ἄρχοντες Ζαβουλὼν, ἄρχον-
29 τες Νεφθαλείμ. Ἔντειλαι ὁ Θεὸς τῇ δυνά-
μει σου, δυνάμωσον ὁ Θεὸς τοῦτο, ὃ κατ-
30 ηρτίσω ἐν ἡμῖν. Ἀπὸ τοῦ ναοῦ σου ἐπὶ Ἰε-
ρουσαλὴμ, σοὶ οἴσουσι βασιλεῖς δῶρα.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

14 Si [e] dormiatis inter medi- 14
os cleros, pennæ columbæ dear-
gentatæ, & (q) posteriora
dorsi ejus [f] in (r) viriditate
auri. 15 Dum [g] discernit (s) 15
Cœlestis reges super eam, [h]
nive dealbabuntur in (t) Selmon.
Mons Dei, mons pinguis; 16 16
mons (u) coagulatus, mons pin-
guis: ut quid (x) [i] suspica- 17
mini montes coagulatos? 17
Mons, in quo beneplacitum est
Deo habitare in eo: etenim Do-
minus inhabitabit in finem. 18
Currus Dei decem millibus mul- 18
tiplex, millia lætantium: Dominus
in eis, in Sina, in Sancto. 19 (y)
[k] Ascendens in altū captivasti 19
captivitatem, [l] accepisti dona in
homine: 20 [m] etenim (z) non
credentes inhabitare. Dominus De- 20
us benedictus, 21 benedictus Dūs
de die in diem: prosperum iter
faciet nobis Deus salutarium no-
strorum. 22 DIAPSALMA. 21
Deus noster, Deus salvos fa-
ciendi, & Domini exitus mor- 22
tis. 23 Veruntamen Deus con-
fringet capita inimicorum suo-
rum, (aa) verticem capilli per-
ambulantium in delictis suis. 24
Dixit Dominus, [n] Ex Basan 23
(bb) convertam: convertam in
(cc) profundis maris. 25 ut 24
(dd) intingatur pes tuus in
sanguine, lingua canum tuorum
[o] ex inimicis ab ipso. 26 Visi 25
(ee) sunt ingressus tui, Deus:
ingressus Dei mei, regis, qui est
in Sancto. 27 Prævenerunt 26
principes (ff) conjuncti psal-
lentibus in medio juvencularum
tympanistriarum. 28 In eccle- 27
siis benedicite Deum, [p] Do-
minum de fontibus Israel. 29 Ibi 28
Benjamin adolescentior [q] in
(gg) ecstasi: 30 principes Juda,
duces eorum: principes Zabulon,
principes Nephthali. 31 Manda, 29
Deus, (hh) virtuti tuæ; confirma hoc Deus, (ii) quod [r] perfecisti in nobis. 32 [s] A templo tuo in Hierusalem, tibi offerent reges munera. 30

Versio ÆTHIOPICA.

እመኒ ፡ ቤትክሙ ፡ ማእከለ ፡ መዋርስ 14
ት፡፡ ክነፈ ፡ ርግብ ፡ በብሩር ፡ ዘግቡ
ር፡፡ ወገበዋቲሃኒ ፡ በኅመልማለ ፡ ወር
ቅ፡፡፡ እመ ፡ አዘዘ ፡ ሰማያዊ ፡ ንጉ 15
ሠ፡ሳዕሌሃ፡፡ በረድ ፡ ይዘንም ፡ ላዕለ፡
ሰልሞን፡፡ ደብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ደብር፡
ጥሉል፡፡፡ ደብረ ፡ ርጉዕ፡ ወደብር ፡ ጥሉ 16
ል፡፡ ለምንት ፡ ይትኔሠሉ ፡ አድባር ፡ ርጉ
ዓን፡፡፡ ደብረ ፡ ዘሠምረ ፡ እግዚአብሔ 17
ር ፡ የኀድር ፡ ውስቴታ፡፡ እስመ ፡ የኀድሮ፡
እግዚአብሔር ፡ ለዝሉፉ፡፡፡ ሰረገላቲ 18
ሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እምእልፊት ፡ አእ
ላፍ ፡ ፍሡሓን ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ውስቴቶ
ሙ ፡ በሲና ፡ መቅደሱ፡፡፡ ዐረገ ፡ ውስተ፡ 19
አርያም ፡ ፂዊወከ ፡ ፂዋ፡፡ ወወሀብከ፡
ጸጋከ ፡ ለእጓለ ፡ እመሕያው፡፡፡ እስመ፡ 20
ይክሕዱ ፡ ከመ ፡ ይኅድሩ፡፡ እግዚአብሔ
ር ፡ አምላክ ፡ ቡሩክ፡፡፡ ይትባረክ፡ እ 21
ግዚአብሔር ፡ በኵሉ ፡ መዋዕል፡፡ ይረድ
አነ ፡ አምላክነ ፡ ወመድኀኒነ፡፡፡ አም 22
ላክነሰ ፡ አምላክ ፡ አድኅኖ፡፡ ወፍናዊ
ሁኒ ፡ ለሞት፡ ዘእግዚአብሔር፡ውእቱ፡፡፡
ወባሕቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይሰብር ፡ አርእ 23
ስተ ፡ ጸላእቱ፡፡ ወበከተማ ፡ ሠዕርቶሙ፡
የሐውር ፡ ጌጋዮሙ፡፡፡ ይቤ ፡ እግዚአብ 24
ሔር ፡ ወፃእየ ፡ እገብእ፡፡ ወእትመየጥ ፡ እ
ንተ ፡ ቀላየ ፡ ባሕር፡፡፡ ከመ ፡ ይሠረይ፡ 25
እገሪከ ፡ በደም፡፡ ልሳነ ፡ ከለባቲከ ፡ ላዕ
ለ ፡ ጸላእቱ፡፡፡ አስተርአየ ፡ ፍናዊከ፡ 26
እግዚኦ፡፡ ፍናዊሁ፡ ለአምላኪየ፡ ለንጉሥ፡
ዘውስተ ፡ መቅደስ፡፡፡ በጽሑ ፡ መላእክ 27
ት ፡ ወበሙ ፡ መዘምራን፡፡ ማእከለ፡ ደናግ
ል፡ ዘባጥያተ ፡ ከበሮ፡፡፡ በማኅበ 28
ር ፡ ባርክዎ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወ
ለአምላክነ ፡ በአንቅዕተ ፡ እስራኤል፡፡፡ 29
ህየ ፡ ብንያም ፡ ወሬዛ ፡ በኀይሉ፡፡፡ መ 30
ላእክተ ፡ ይሁደ ፡ ወመሳፍንቲሆሙ፡፡
መላእክተ ፡ ዛቡሎን ፡ መላእክተ ፡ ንፍታ
ሌም፡፡፡ አዝዝ፡እግዚኦ፡በኀይልከ፡፡ ወአ 31
ጽንዖ፡እግዚኦ፡ለዝንቱ፡ ዘሠራዕከ፡ለነ፡፡፡
ውስተ፡ጽርሕከ፡ዘኢየሩሳሌም፡፡ ለከ፡ያመ 32
ጽኡ፡ነገሥት፡አምኃ፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [e] manseritis in medio hæredum, [f] in pallore [g] ordinavit [h] nivem pluet super Salmon. [i] elevastini montes coagulati? [k] Ascendit in [l] dedisti dona tua [m] quoniā abnegabunt ut inhabitent Dominū Deū benedictum. Benedictus sit Deus per singulos dies: auxiliabitur nobis Deus noster & Salvator noster. [n] Emigrationem meā restituā: & convertā per abyssum maris. [o] adversus inimicos ejus. [p] et Dominum nostrum [q] in fortitudine sua: [r] ordinâsti nobis. [s] In templo tuo quod Hierosolymis est,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * إن عمتم في وسط السهل فثم أجنحة حمامة مفضضة * ومتناها بصفرة الذهب الخالص
15
16 * عند ما قسم السماوي عليها ملوكا * يبيضون مثل الثلج في صلمون * جبل الله
17 الجبل الدسم * الجبل الجبن السمين * لماذا تظنون جبالا جبنة * الجبل الذي شاء الله
18 يسكنه * وإن الرب ليحل فيه إلى الانقضاء * مراكب الله مضاعفة الربوات مخصبة الألوف
19 الله فيهم في سينا قدسه * صعدت إلى العلا وسبيت سبيا * وأعطيت الناس مواهب * والمردة لا
20 يثبتون أمام الرب * الرب مبارك الرب الإله مبارك * الرب يوما فيوما * الإله خلاصنا يسهل
21 سبيلنا لنا * إلهنا هو الإله المخلص * ربنا منجينا * الله ربنا * وللرب الرب مخارج الموت
22
23 * لكن الله يرض رؤوس أعدائه * وهام الرؤوس الذين يمشون في خطاياهم * قال الرب
24 أنا أخرج من بين الأسنة * وأرجع من عمق البحار * لكي تصبغ رجلاك بالدم * وألسن
25
26 كلابك من أعدائك * رأوا آثارك يا إلهي * آثار إلهي الملك القدوس * تكرب الرؤساء
27 مقترنين إلى المرتلين بين الفتيات المدففات * باركوا الله في الكنائس * الرب في
28 ينابيع إسرائيل * هناك بنيامين الصغير في طمأنينته * رؤساء يهوذا ومدبروهم * رؤساء
29
30 زابلون * رؤساء نفتاليم * اللهم مر بقوتك واعضد اللهم هذا الذي صنعته لنا * في هيكلك
المقدس بيروسليم * تأتيك الملوك بالقرابين *

Si dormieritis in medio planitiei, illic alæ columbæ deargentatæ, & humeri ejus in pallore auri purissimi. 14
Quando divisit Cœlestis super eam reges, albescent instar nivis in Selmon. 15
Mons Dei, mons est ille pinguis, mons inquam condensus, uber. 16
Quare imaginamini montes condensos? montem, quem voluit Deus, inhabitabit: & quidem Dominus requiescet in eo ad finem usque. 17
Currus Dei multiplices sunt myriadibus, abundantes millibus: Deus in ipsis, in Sinai sanctitas ejus. 18
Ascendit in altum, & captivavit captivitatem, & dedit hominibus dona; & rebelles non persistent coram Domino. 19
Dominus sit benedictus, Dominus Deus benedictus, Dominus per singulos dies. Deus salutis nostræ complanabit viam nostram nobis. 20
Deus noster est Deus salvator, Deus noster est redemptor noster, Deus Dominus noster: & Domini, Domini inquam exitus mortis. 21
Verùm Deus contundet capita inimicorum suorum, & vertices capitum eorum qui ambulant in peccatis suis. 22
Dixit Dominus, Ego educam è medio cuspidum, & reducam de profunditate marium. 23
Quatenus intingantur pedes tui sanguine, & linguæ canum tuorum ex inimicis tuis. 24
Viderunt vestigia tua, O Deus meus, vestigia Dei mei Regis sancti. 25
Prævenerunt diluculò principes comitati psallibus inter puellas tympanizantes. 26
Benedicite Deum in Ecclesiis, Dominum in fontibus Israel. 27
Ibi Benjamin exiguus in securitate sua, principes Judæ & gubernatores eorum, principes Zabulon, principes Nephthalim. 28
Deus, præcipe per potentiam tuam: & confirma Deus, hoc quod fecisti nobis. 29
In templo tuo sancto, in Jerosolyma: venient ad te reges cum muneribus. 30

תהלים : סט

se gloriantem populorum vitulis in robustorum congregationem ,carne feram Increpa

31 גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים מתרפס

principes magni Venient .volent conflictum ,populos dispersit : argenti fragmentis in

32 ברצי-כסף בזר עמים קרבות יחפצו: יאתיו חשמנים

Regna .Deo suas manus faciet currere Æthiopia : Ægypto ex

33 מני מצרים כוש תריץ ידיו לאלהים: ממלכות

cœlis in Equitanti .Selah ,Domino cantate : Deo cantate terræ

34 הארץ שירו לאלהים זמרו אדני סלה: לרכב בשמי

fortitudinem Date .fortitudinis vocem sua voce in dabit En : quondam cœlorum

35 שמי-קדם הן יתן בקולו קול עז: תנו עז

Terribilis .ætheribus in ejus fortitudo & : ejus celsitudo Israel super ,Deo

36 לאלהים על-ישראל גאותו ועזו בשחקים: נורא

robora & ,fortitudinē dans ipse Israel Deus : tuis sanctuariis à Deus

אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא נתן עז ותעצמות

.Deus benedictus : populo

לעם ברוך אלהים:

PSAL. LXIX. סט

intraverunt quoniam ;Deus me Serva .David ipsi Sosannim super Victori

1 2 למנצח על-שושנים לדוד: הושיעני אלהים כי באו

: status non & ,profundi cœno in sum Demersus .animam ad usque aquæ

3 מים עד-נפש: טבעתי ביון מצולה ואין מעמד

,me clamando in Laboravi .me inundavit alveus & ,aquarum profunda in veni

4 באתי במעמקי-מים ושבלת שטפתני: יגעתי בקראי

sunt Plures .meo Deo in sperans : mei oculi defecerunt ,meum guttur est adustum

5 נחר גרוני כלו עיני מיחל לאלהי: רבו

mei inimici me conterentes sunt roborati :gratis me habentes odio,mei capitis capillis præ

משערות ראשי שנאי חנם עצמו מצמיתי איבי

nôsti tu Deus .reddam tunc ,rapui non quæ : falsò

6 שקר אשר לא-גזלתי אז אשיב: אלהים אתה ידעת

afficiantur pudore Ne .sunt celata non te à mea delicta & ;meam stultitiam

7 לאולתי ואשמותי ממך לא-נכחדו: אל-יבשו

me in erubescant ne exercituum DOMINE ,Domine te expectantes me in

בי קויך אדני יהוה צבאות אל-יכלמו בי

operuit : opprobrium sustinui te super Quoniam .Israel Deus ,te quærentes

8 מבקשיך אלהי ישראל: כי-עליך נשאתי חרפה כסתה

.meæ matris filiis extraneus & ;meis fratribus fui Alienus .meam faciem confusio

9 כלמה פני: מוזר הייתי לאחי ונכרי לבני אמי:

ceciderunt tibi exprobrantium probra & ;me comedit tuæ domus zelus Quoniam

10 כי-קנאת ביתך אכלתני וחרפות חורפיך נפלו

.mihi opprobria in fuit & ;meæ animæ jejunio in flevi Et .me super

11 עלי: ואבכה בצום נפשי ותהי לחרפות לי:

Eloquentur .parabolam in eis fui & ;saccum meum vestimentum dedi Et

12 13 ואתנה לבושי שק ואהי להם למשל: ישיחו

mea oratione ego Et .sicehar bibentium moduli & ;porta sedentes me in

14 בי ישבי שער ונגינות שותי שכר: ואני תפלתי-

;tuæ misericordiæ multitudine in Deus beneplaciti tempus : Domine te ad

לך יהוה עת רצון אלהים ברב-חסדך

.tuæ salutis veritate in ,me exaudi

ענני באמת ישעך:

תרגום TARGUM.

31 נזוף במשרית חיבין תרע יתהון היך קניא
כנישת גברין דמתרחצין בעגליא טעות עממיא
רעותיה בעמא די מתעסקין ברעותא באוריתא
דזקיקא מן סימא בדר עמיא דלאנחא קרבא
32 צבין: ייתון בנוי דחם חוסמניא ממצרים
לאתגיירא בנוי דכוש ירהטון למפרש ידיהון
33 בצלו קדם אלהא: מלכות ארעא שבחו קדם יי
34 שבחו יי לעלמין: ליתיב על כורסיה בשמי
שמיא מן לקדמין הוא במימריה יהב בקליה קל
35 רוח נבואתא לנביא: הבו יקר עושנא לאלהא
36 די על ישראל גיותנותיה ועושניה בשמיא: דחיל
אלהא מן בית מקדשך תקיפא דישראל הוא יהב
עושנא ותוקפא לעמיה בריך אלהא: סט
1 2 לשבחא על גלות סנהדרין על יד דוד: פרוק יתי
אלהא ארום מטו משרית חיבין עד די אעיקין לי
3 היך מיא דמטו עד נפשא: טמעית בגלותא היך
במיא דמצולתא וליתאתר למקום מטית בעמקי
תקוף סיעת רשיעיא ומלכא רשיעא אגלי יתי:
4 אשתלהית במקרי אתחרחר ענקי כלו עיני
5 מלאורכא לאלהי: סגיען מן סערן דרישי סנאי
מגן תקפו מקטיני בעלי דבבי סהדי שקרא דלא
6 אנסית על סהדותכון הבכן אשלם: אלהא את
ידעתא לטפשותי וסורחנותי מן קדמך לא
7 אתכסיאו: לא יבהתון בי דסברין עלך ולא
יכספון בי דתבעין אולפן מנך אלהא דישראל:
8 ארום אמטולתך סוברית חסודא חפת כסופא
9 אפי: נוכרי אתחשיבית לאחי והיך בר עמין לבני
10 אמי: ארום טננא דבית מקדשא גמרת יתי
וחסודי רשיעיא דמחסדין לך במשתפהון
11 טעותהון לאיקרך נפלו עלי: ובכית בצומא
12 דנפשי והות חסודתי לקלנא לי: ויהבית תחות
13 כסותי סקא והוית להון למתלא: ימללון עלי
יתבי תרעא בית קרנתא וזמריהון דאולין
14 למשתי מרוות בבית קרקסון: ואנא צלותי
קדמך יי בעדן רעוא אלהא בסגיעי טובך ענני
יתי בקשוט פורקנך:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Increpa exercit⁹ peccatorū; confringe illos sicut cannā, congregationē *fortiū*, qui confidunt in vitulis idolis gentiū: beneplacitū ej⁹ est in populis, qui student mente [*sua*] in lege multò puriori argēto: dissipavit gentes quæ prœliū committere volunt. Venient filii Cham *magnates* de Ægypto ut fiant proselyti; filii Chus current ut expandant manus suas in oratione coram *Deo*. Regna *terræ* laudate coram *Domino*, cantate Dño in æternū: Sedenti sup thronū *suum* in cœlis cœlorū à principio: ipse in verbo suo dat voce sua vocem spiritus prophetiæ *prophetis*. Date gloriam *fortitudinis* Deo, qui est super Israel: celsitudo & fortitudo ejus in cœlis. Terribilis es tu Deus à domo sanctuarii tui, fortis Israel: ipse dat fortitudinem & robur populo suo. Benedictus Deus.

Ad laudandum super *captivitate Sanhedrin* per manum Davidis.

PSAL. LXIX.

REdime me Deus, quia prævenerunt castra peccatorum, adeò ut coarctârint me sicut aquæ, quæ usq; ad animā pertigerunt. Demersus sum *in captivitate* tanquam in *aquis* profundi, nec fuit consistendi locus: perveni ad profunda fortitudinis cohortis impiorū; et rex *impi⁹* captivū me abduxit. Lassat⁹ sum dum clamarē, siccatū est guttur meū, consumpti sunt oculi mei *ab expectando* Deo meo. Multiplicati sunt plusquā capilli capitis mei, inimici mei sine causa; roborati sunt trucidatores mei, inimici mei testes mendaces; quæ non rapui, ob testimoniū *vestrū* tunc restituā. De⁹ tu nôsti stultitiā meā; & flagitia mea à cōspectu tuo non sunt abscondita. Non erubescant in me qui sperant in te, & non confundantur in me, qui quærunt doctrinam à te, Deus Israel. Quoniam propter te sustinui opprobrium; cooperuit pudor faciē meam. Extraneus reputatus sum apud fratres meos, & veluti filius populorum filiis matris meæ. Quoniam zelus domus sanctitatis [*tuæ*] consumpsit me, & vituperia impiorum qui vituperant te, dum participia faciunt idola sua gloriæ tuæ, ceciderunt super me. Et deflevi in jejunio *anima mea*, & fuit pietas mea in opprobrium mihi. Et posui pro vestimento meo saccos, & fui illis in proverbiū. Loquētur adversū me sedētes in porta in domo anguli, & cantilena eorū ero, qui vadunt bibitum siceram in domo cauponaria. Et ego orationem meam coram te [*effundo*] Dñe in tempore beneplaciti: Deus propter multitudinē bonitatis tuæ exaudi me in veritate redemptionis tuæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]

Increpa feram arundinis, cœtum juvencorum, vitulos populorum obductos argento: Dissipa gentes quæ volunt bella. Venient legati ex Ægypto, & Æthiopia dabit manum Deo. **Diapsal.** Regna terræ glorificate Deū: canite Dño. Qui equitat in cœlis cœli; ex Oriente edidit vocē suā, vocē validā. Date laudem Deo, & Israeli summū dec⁹: nam fortitudo ejus in cœlis cœli. Formidabilis es Deus de sanctuario tuo: Deus Israelis ipse dabit vires & robur populo suo. Benedictus Deus.

PSAL. LXIX.

Davidis. Ad literam Quum clanxit Semi filius Bochri buccinâ, & destitit populus ab eundo post Davidem. Diciturq; Prophetia de his quæ passus est Christus: & reprobatione Judæorum. Vers. 42.

LIbera me Deus, quoniā devenerunt aquæ usque ad animā: Demersus sum in præcipitium profundissimū, in quo non est locus consistendi. Ingressus sum profundū aquarū, & vorago demersit me. Fessus sum ob clamorem meū, et raucedine laboravit guttur meū, & defecerunt oculi mei expectādo Deū meū. Multiplicati sunt plusquā capilli capitis mei hostes mei gratuiti, & creverunt præ ossibus meis inimici mei falsiloqui; id quod minimè extorserā reddebā. Deus tu nôsti deliria mea, & peccata mea te non latuerunt. Non confundantur in me qui sperant in te Dñe Deus potentissime: & ne erubescāt in me qui quærunt te Deus Israel. Propter te accepi injuriā, & operuit pudor vultū meū: Et extraneus factus sum fratrib⁹ meis, atq; peregrinus filiis matris meæ; Quoniā zelus domûs tuæ comedit me, & probrū improperantiū tibi recidit in me. Et humiliavi animā meā jejunio, & factus sum illis ludibrio. Feci vestimentū meū ciliciū, & factus sum illis fabula. Et cogitaverunt de me qui sedent in porta, cogitārunt etiam de me qui bibunt siceram; Ego verò oravi coram te Dñe tempore accepto. De⁹ pro multitudine bonitatis tuæ exaudi me: et pro multitudine salutis tuæ

Versio VULG. LAT.

31 Increpa feras arundinis, congregatio
taurorum in vaccis populorũ : ut ex-
cludant eos, qui probati sunt argento.
32 Dissipa gentes, quæ bella volunt : Ve-
nient legati ex Ægypto : Æthiopia
præveniet manꝰ ejus Deo. Regna ter-
33 ræ, cantate Deo : psallite Dño : psal-
lite Deo, Qui ascendit sup cœlũ cœli,
34 ad Orientẽ. Ecce dabit voci suæ vo-
cem virtutis, Date gloriã Deo super
35 Israel, magnificentia ejus, & virtꝰ ejus
in nubibus. Mirabilis Deꝰ in sanctis
36 suis, Deus Israel ipse dabit virtutem
& fortitudinem plebi suæ : Benedi-
ctus Deus.
1 In finem, pro iis qui commutabuntur,
David. LXVIII.
2 Salvũ me fac, Deus : quoniã intra-
verunt aquæ usque ad animam meam.
3 Infixus sum in limo profundi : & non
est substantia. Veni in altitudinẽ ma-
ris : & tempestas demersit me. Labora-
4 vi clamans, raucæ factæ sunt fauces
meæ : defecerunt oculi mei, dum spe-
ro in Deũ meũ. Multiplicati sunt super
5 capillos capitis mei, qui oderunt me
gratis. Confortati sunt qui persecuti
sunt me inimici mei injustè : quæ non
6 rapui, tunc exolvebã. Deus, tu scis in-
sipientiã meã : & delicta mea à te non
7 sunt abscondita. Non erubescant in me
qui exspectant te, Dñe, Dñe virtutum.
Non confundantur sup me qui quærũt
8 te, Deꝰ Israel. Quoniã propter te su-
stinui opprobriũ : operuit confusio fa-
9 ciem meã. Extraneus factꝰ sum fratribꝰ
meis, & peregrinꝰ filiis matris meæ.
10 Quoniã zelꝰ domꝰ tuæ comẽdit me : &
opprobria exprobrantiũ tibi, cecide-
11 runt sup me. Et operui in jejunio ani-
mam meã ; & factũ est in opprobrium
12 mihi. Et posui vestimentũ meũ ciliciũ :
13 & factꝰ sum illis in parabolã. Adver-
sum me loquebantur qui sedebant in
porta : & in me psallebant qui bibe-
14 bant vinũ. Ego verò orationẽ meã ad
te, Dñe : tempꝰ beneplaciti, Deus. In
multitudine misericordiæ tuæ exaudi
me, in veritate salutis tuæ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

31 Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου· ἡ συναγω-
γὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν, τοῦ μὴ ἀπο-
κλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ. δια-
σκόρπισον ἔθνη τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα.
32 Ἥξουσι πρέσβεις ἐξ Αἰγύπτου, Αἰθιοπία προ-
33 φθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ. Αἱ βασιλεῖαι τῆς
γῆς ᾄσατε τῷ θεῷ, ψάλατε τῷ κυρίῳ. ΔΙΑ-
34 ΨΑΛΜΑ. ψάλατε τῷ θεῷ τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ
τὸν οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ κατ' ἀνατολάς, ἰδοὺ δώσει
35 ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ φωνὴν δυνάμεως. Δότε δόξαν
τῷ θεῷ, ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἡ μεγαλοπρέπεια αὐτοῦ,
36 καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐν ταῖς νεφέλαις. Θαυμαστὸς ὁ
θεὸς ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
αὐτὸς δώσει δύναμιν καὶ κραταίωσιν τῷ λαῷ αὐ-
τοῦ. εὐλογητὸς ὁ θεός.
1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων,
τῷ Δαυίδ. ξη΄.
2 Σῶσόν με ὁ θεός, ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως
3 ψυχῆς μου. Ἐνεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ
οὐκ ἔστιν ὑπόστασις· ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θα-
4 λάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόντισέ με. Ἐκοπία-
σα κράζων, ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου, ἐξέ-
λιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ
5 τὸν θεόν μου. Ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας
τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν· ἐκρα-
ταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου οἱ ἐκδιώκοντές με
6 ἀδίκως. ἃ οὐκ ἥρπασα, τότε ἀπετίννυον. Ὁ
θεὸς σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου, καὶ αἱ πλημ-
7 μέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβησαν. Μὴ αἰ-
σχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε κύριε
τῶν δυνάμεων, μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ
8 ζητοῦντές σε ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. Ὅτι ἕνεκα
σοῦ ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν, ἐκάλυψεν ἐντροπὴ
9 τὸ πρόσωπόν μου. Ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην
τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μη-
10 τρός μου. Ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ με,
καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσον
11 ἐπ' ἐμέ. Καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυ-
χήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς ἐμοί.
12 Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενό-
13 μην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἠδολέ-
σχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον
14 οἱ πίνοντες τὸν οἶνον. Ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ
μου πρὸς σὲ κύριε, καιρὸς εὐδοκίας ὁ θεός· ἐν
τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου, ἐν ἀλη-
θείᾳ τῆς σωτηρίας σου

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

Increpa feras (kk) [t] calami: (ll) 31
congregatio taurorũ in vaccis popu-
lorũ: ut (mm) non excludantur ii qui
probati sunt [v] argento. 34 Dissipa
gentes quæ bella volunt: Venient le- 32
gati ex Ægypto: Æthiopia (nn) præ-
veniet manum suam Deo. 35 Regna 33
terræ cantate Deo, psallite [x] Domi-
no. 36 DIAPSALMA. Psallite (oo)
Deo, Qui ascendit super cœlum cœli 34
ad Orientem. 37 Ecce dabit [y] in
(pp) voce sua vocem virtutũ: Date 35
gloriã Deo: super Israel magnificen-
tia [z] ejus, et virtus ejus [aa] in nu-
bibus. 38 Mirabilis Deus in sanctis 36
suis: Deus Israel ipse dabit virtutem,
& fortitudinem plebi suæ: Benedi-
ctus Deus.
In finem, pro his qui commutabuntur, 1
ipsi David. LXVIII.
1 *Salvum me fac, Deus: quoniam* 2
intraverunt aquæ usque ad a-
nimam meam. 2 (a) Infixus sum in 3
[a] limo profundi; & non est substan-
tia. 3 Veni in altitudinem maris: &
tempestas demersit me. 4 Laboravi 4
clamans: raucæ factæ sunt fauces
meæ: defecerunt oculi mei, ab (b)
sperando me in Deum meum. 5 Mul- 5
tiplicati sunt super capillos capitis
mei, qui oderunt me gratis. 6 Con-
fortati sunt (c) inimici mei, qui per-
sequuntur me injustè: quæ non rapui,
[b] tunc (d) exolvebam. 7 Deus, tu 6
scis insipientiam meam, & delicta
mea à te non sunt abscondita. 8 Non 7
erubescant in me, qui [c] expectant
te, (e) Domine virtutum. Non
confundantur super me, qui [d] quæ-
runt te, Deus Israel. 10 Quoniam pro- 8
pter te sustinui (f) exprobrationem:
operuit (g) confusio faciem meam.
11 (h) [e] Alienatus factus sum fra- 9
tribus meis, & hospes filiis [f] matris
meæ. 12 Quoniam zelus domûs tuæ 10
(i) comedit me: & opprobria expro-
brantium tibi ceciderunt super me.
13 Et (k) incurvavi in jejunio ani- 11
mam meam: & factum est mihi in
opprobrium. 14 Et posui vestimen- 12
tum meum saccum: & factus sum
illis in parabolã. 15 Adversus me (l) 13
[g] loquebantur, qui sedebant in por-
ta: Et in me psallebant, qui bibebant
vinum. 16 Ego verò (m) [h] oratio- 14
ne meã ad te, Domine: tempus (n) be-
neplaciti, Deus. 17 In multitudine
misericordiæ tuæ exaudi me: [i] in veritate salutis tuæ.

Versio ÆTHIOPICA.

ገሠጾሙ፡ ለአራዊተ፡ ሓለት፡፡ ማኅበረ፡ አ 33
ልህምት፡ ውስተ፡ እጐላተ፡ ሕዝብ፡፡ ከመ፡
ኢይትዐጸው፡እለ፡ፍቱናን፡ከመ፡ብሩር፡፡=
ዝርዎሙ፡ለአሕዛብ፡እለ፡ይፈቅዱ፡ቀተለ፡፡ 34
ይመጽኡ፡ ተናብልት፡ እምግብጽ፡፡ ኢትዮ
ጵያ፡ ታበጽሕ፡ እደዊሃ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡= ነገሥተ፡ ምድር፡ ሰብሕዎ፡ለእግ 35
ዚአብሔር፡፡ ወዘምሩ፡ ለእግዚእነ፡፡=
ዘምሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘዐርገ፡ ውስተ፡ 36
ሰማይ፡፡ሰማይ፡ ዘመንገለ፡ ጽባሕ፡፡= ናሁ፡ 37
ይሁብ፡ቃሎ፡ቃለ፡ ኀይል፡፡ ሀቡ፡ እኰቴተ፡
ለእግዚአብሔር፡፡ ሳዕለ፡ እስራኤል፡ ዐቢ
ይ፡ ስብሐቲሁ፡፡ ወኀይሉሂ፡ እስከ፡ደመና
ት፡፡= መንክር፡ እግዚአብሔር፡ በሳዕለ፡ 38
ቅዱሳኒሁ፡፡ አምላከ፡ እስራኤል፡ ውእቱ፡
ይሁብ፡ ኀይለ፡ ወጽንዐ፡ ለሕዝቡ፡፡ ወይት
ባረክ፡እግዚአብሔር፡፡=
ፍጻሜ፡በእንተ፡እለ፡ተበዐዱ፡ዘዳዊት፡፡
፷፰ አድኅነኒ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ በጽሑኒ፡ 1
ማይ፡እስከ፡ነፍስየ፡፡
ወጠጋእኩ፡ ውስተ፡ ዕሙቅ፡ ቀላይ፡ወኀይል፡ 2
አልብየ፡፡= በጻሕኩ፡ ውስተ፡ ማዕምቀ፡ 3
ባሕር፡ወዐውሎ፡አስጠመኒ፡፡= ሠራኅኩ፡ 4
በከልሖ፡ ወስህከኒ፡ ጐርዔየ፡፡ ደክመ፡ አዕ
ይንትየ፡ እንዘ፡ እሴፎ፡ ለአምላኪየ፡፡=
በዝኁ፡እምስዕርተ፡ርእስየ፡እለ፡ይጸልኡኒ፡ 5
በከንቱ፡፡= ጸንዑ፡ ፀርየ፡ እለ፡ ይረውዱኒ፡ 6
በዐመፃ፡፡ ወዘኢነሣእኩ፡ ይትፈደዩኒ፡፡=
ለሊከ፡እግዚኦ፡ ተአምር፡ ዕበድየ፡፡ ወኢይ 7
ትኀባእ፡እምኔከ፡ኃጢአትየ፡፡= ወኢይት 8
ኀፈሩ፡ብየ፡እለ፡የኀሥሡከ፡እግዚኦ፡እግዚእ፡
ኀያላን፡፡= ወኢይኅሰሩ፡ብየ፡እለ፡ ይሴፈ 9
ውከ፡ አምላከ፡ እስራኤል፡፡= እስመ፡በእ 10
ንቲአከ፡ ተዐገሥኩ፡ ፅእለተ፡፡ ወከደነኒ፡
ኀፍረተ፡ገጽየ፡፡= ከመ፡ነኪር፡ኮንክዎሙ፡ 11
ለአኀዊየ፡፡ ወነግደ፡ ለደቂቀ፡ አቡየ፡ወእም
የ፡፡= እስመ፡ ቅንአተ፡ ቤትከ፡ በልዐኒ፡፡ 12
ትዕይርቶሙ፡ ለእለ፡ ይትዔየሩከ፡ ወድቀ፡
ላዕሌየ፡፡= ወቀጻእክዋ፡በጾም፡ለነፍስየ፡፡ 13
ወኮነኒ፡ፅእለተ፡፡= ወለበስኩ፡ሠቀ፡ወኮንክ 14
ዎሙ፡ነገረ፡፡= ሳዕሌየ፡ይዘውዑ፡እለ፡ይነ 15
ብሩ፡ውስተ፡አናቅጽ፡፡ ወኪየየ፡የኀልዩ፡እለ፡
ይሰትዩ፡ወይነ፡፡= ወአንሰ፡በጸሎትየ፡ኀበ፡ 16
እግዚአብሔር፡፡ ሣህሉ፡ ለእግዚአብሔር፡
በጊዜሁ፡፡= እንዘ፡ ብዙኅ፡ ሣህልከ፡፡ 17
ስምዐኒ፡ዘበአማን፡መድኃኒየ፡፡=

INTERP. ÆTHIOP. [t] rhamni: [v] tanquam aurum. [x] Domino nostro. [y] vocem suam [z] gloriæ ejus, [aa] usq; ad nubes. *PSAL. LXVIII.* [a] imo voraginis; & non est mihi robur. [b] retribuerunt mihi. [c] quærunt te Domine, Domine [d] expectant te, [e] Tanquam extraneus [f] patris mei & matris meæ. [g] exercebant se, [h] cum oratione mea ad Dominum: Misericordia Domini in tempore suo. In [i] qui in confessione es salutaris mei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * انتهر يا الله وحوش الغاب الذي افسدت الثيران وعجول الشعب لكي يحبسوا المجربين بالفضة •
32 33 مزق الامم الذين يريدون القتال * تاتي الرسل من مصر • الحبش تسبق وتسلم يدها لله * يا
34 جميع ممالك الارض سبحي الله ورتلي الرب * رتلوا الله الذي صعد الي سماء السماء جهة
35 المشارق • ها هوذا اسمع صوته بصوت قوة * اعطوا مجدا لله • فان عظمة بهائه علي اسرائيل •
36 وقوته في السحاب * عجيب هو الله في قديسيه • اله اسرائيل هو يعطي قوة وعزا لشعبه •
تبارك هو الاله • الليلويا •
• المزمور الثامن والستون •
1 * لداود علي المغيرين ونبوة • وعدده • عه • استيخن •
2 3 * اللهم احيني فان المياه قد بلغت الي نفسي * وحللت في حماة الموت فلا استطاعة بعد •
4 وصلت الي عمق البحر • وغرقتني اهواله * اعييت صارخا وبحت حنجرتي • فنيت عيناي راجيا
5 الاهي * كثر الذين يبغضونني مجانا اكثر من شعر راسي • واعتز اعداي الطاردين
6 لي ظلما • فرددت حينئذ ما لم اخطف * اللهم انت عالم جهلي • ولم تخف عنك خطاياي •
7 8 * لا يخزي راجوك يا اله الجنود • ولا يخب الراغبون اليك يا اله اسرائيل * فان من اجلك احتملت
9 10 عارا • وغشي الخزي وجهي * صرت اجنبيا من اخوتي • ومن بني امي غريبا * لان غيرة بيتك
11 12 اكلتني • وعار معيريك وقع علي * اذللت نفسي بالصيام • فصار لي تعييرات * جعلت لباسي
13 14 مسحا • فصرت لهم مثلا * تكلموا علي الجالسون علي الابواب • وترنم بي شاربوا الخمر * وانا
صعدت صلاتي اليك يا رب وقت المسرة • اللهم فاستجب لي بكثرة رحمتك • بحق خلاصك

Increpa O Deus, feras sylvæ quã vastave- 31
runt tauri & vituli populi, ut cohibeant
tentatos argento. Discerpe gentes, quæ vo-
lunt pugnã. Venient legati ab Ægypto: 32
Æthiopes prævenient, & tradẽt manum
suã Deo. O cuncta regna terræ laudate 33
Deũ, et psallite Domino. Psallite Deo qui 34
ascendit super cœlũ cœli, versùs Orientẽ.
Ecce audire fecit vocẽ suã cum sono va-
lido. Date gloriam Deo, quia magnitudo 35
majestatis ejus est super Israel, & virtus
ejus in nubibus. Admirandus est Deus in 36
sanctis suis: Deus Israel ipse dabit virtu-
tem, & fortitudinem populo suo. Benedi-
ctus sit, ipse est Deus. Alleluja.

PSAL. LXVIII.
Davidis. De commutandis : & 1
prophetia. Et numerus ver. 75.
Deus vivifica me, quoniã aquæ jam 2
pervenerunt ad animã meã. Obrutus 3
sum luto mortis, & nequeo illud ampliùs
sustinere : perveni usque ad imum maris,
& submerserunt me tempestates ejus. De- 4
feci clamans, & raucũ factũ est guttur
meũ : consumpti sunt oculi mei in expe-
ctando Deũ meũ. Multiplicati sunt qui 5
me oderunt gratis plusquã capilli capitis
mei, & invaluerũt inimici mei persequen-
tes me iniquè : & reddidi tunc quod non
rapueram. Deus, tu nôsti insipientiã meam, 6
& non latent te peccata mea. Ne confun- 7
dantur sperantes te, O Deus exercituum :
nevè frustrentur supplicantes ad te, O
Deus Israel. Quoniã propter te sustinui 8
opprobriũ, & velavit confusio faciẽ meã.
Factus sum alienus à fratribus meis, & 9
à filiis matris meæ peregrinus. Quoniam 10
zelus domûs tuæ comedit me, & impro-
periũ improperantium tibi, cecidit super
me. Humiliavi animã meam jejunio, & 11
factũ est mihi convitia. Feci indumen- 12
tum meum cilicium, & factus sum eis
parabola. Obloquuti sunt de me sedentes 13
ad portas, & cecinerunt de me bibaces
vini. Mea verò oratio ascendit ad te O 14
Domine, tempore placito. Deus exaudi me
per multitudinem misericordiæ tuæ. Per
veritatem salutis tuæ

תהלים : סט

profũdis è & ,me habentibus odio ab eripiar : infigar *non &* ,luto è me Eripe
15 הצילני מטיט ואל־אטבעה אנצלה משנאי וממעמקי־
: profundum me absorbeat nec ,aquarum *aluem* me *inundet* Ne .aquarum
16 מים: אל־תשטפני שבלת מים ואל־תבלעני מצולה
bona quoniam ,Domine me Exaudi .suum os puteus me super *obturet* neque
17 ואל־תאטר־עלי באר פיה: ענני יהוה כי־טוב
ne Et .me *ad* respice tuarũ miserationũ multitudinẽ secundùm : tua misericordia
18 חסדך כרב רחמיך פנה אלי: ואל־
.me exaudi ,festina ,mihi angustia quoniam : tuo servo à *tuas facies* abscondas
תסתר פניך מעבדך כי־צר־לי מהר ענני:
.me redime meos inimicos propter : eam redime ,*meam animam ad* Appropinqua
19 קרבה אל־נפשי גאלה למען איבי פדני:
omnes te coram : meũ ignominiã & ,meũ pudorẽ & ,meũ probrum nôsti Tu
20 אתה ידעת חרפתי ובשתי וכלמתי נגדך כל־
,*condolendum ad* expectavi & ,*fui anxius* & ,meũ cor contrivit Probrum .mei hostes
21 צוררי: חרפה שברה לבי ואנושה ואקוה לנוד
: fel meam escam in dederunt Et .inveni non & ,consolantes & : non &
22 ואין ולמנחמים ולא מצאתי: ויתנו בברותי ראש
: *laqueum in suas facies ad* eorum mensa Erit .acetum mihi propinaverũt mea siti in &
23 ולצמאי ישקוני חמץ: יהי־שלחנם לפניהם לפח
corũ lumbos & : *videndo à* eorum oculi Obscurabuntur .offendiculũ *in* ,*paces ad &*
24 ולשלומים למוקש: תחשכנה עיניהם מראות ומתניהם
.eos comprehendat *tui nasi* furor & :tuã iram eos super Effunde .facies nutare semper
25 תמיד המעד: שפך־עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם:
Quoniam *habitans* sit ne eorum *tentoriis* in : desolatum eorum palatium Sit
26 תהי־טירתם נשמה באהליהם אל־יהי ישב: כי־
27 .narrabunt tuorũ vulneratorũ dolorem *ad* & : sunt persecuti ,percussisti quem *tu*
אתה אשר־הכית רדפו ואל־מכאוב חלליך יספרו:
Deleantur .tuã justitiã *in* ingrediantur non & :eorũ *iniquitatem super iniquitatem* Da
28 תנה־עון על־עונם ואל־יבאו בצדקתך: ימחו
29 : dolens & ,*afflictus* ego Et .scribantur non justis cum & : viventiũ libro è
30 מספר חיים ועם צדיקים אל־יכתבו: ואני עני וכואב
: cantico *in* Dei nomen Laudabo .me elevabit Deus tua salus
31 ישועתך אלהים תשגבני: אהללה שם־אלהים בשיר
vitulus ,bos quàm ,Domino erit *melius* Et .confessione in eum magnificabo &
32 ואגדלנו בתודה: ותיטב ליהוה משור פר
,Deum quærentes ;gaudebunt ,humiles Viderunt .angulificans ,cornificans
33 מקרן מפריס: ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים
& ;Dominus *egenos ad audiens* Quoniam .vestrum cor vivet &
34 ויחי לבבכם: כי־שמע אל־אביונים יהוה ואת־
omne & ,maria : terra & ,cœli eum Laudent .despexit non suos vinctos
35 אסיריו לא בזה: יהללוהו שמים וארץ ימים וכל־
: Jehudah civitates ædificabit & ,Sijon servabit Deus Quoniam .eis in repens
36 רמש בם: כי אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהודה
: eã *hæreditabunt* ejus servorum semen Et .eã accipient hæreditate & ,ibi habitabunt &
37 וישבו שם וירשוה: וזרע עבדיו ינחלוה
.ea in habitabunt ejus nomen diligentes &
ואהבי שמו ישכנו־בה:

תרגום TARGUM.

15 פצא יתי מן גלותא דמתילא לטינא ולא
אטמוע אתפצי מן סנאי דדמין לעומקי מוי:
16 לא יגלי יתי מליך תקיף ולא יסלעם למחפי
עלי מצולתא חסין ולא תפתח עלי גהנם
17 פומה: עני יתי יי ארום טב חסדך היך כסגיעות
18 רחמך תסתכל לותי: ואל תסתלק שכנתך
19 מעבדך ארום עיק לי סרהב עני יתי: קרב
לות נפשי פרוק יתה מטול דלא אתרברבו
20 עלי בעלי דבבי פרוק יתי: את ידעתא קלני
21 ובהתי וכסופי לקבלך קימין כל מעיקי: קלנא
תברת לבי והא היא תקיפא ואמתנית למרי
מספדיא וליתהון ולמרי תנחומין ולא
22 אשכחית: ויהבו בסעודתי מרירת רישי
23 חורמני ולצחותי אשקיאו יתי חלא: יהי
פתורהון דסדרו קדמי באכלי קדמיהון לקולא
24 ונכסתהון לתקלא: יתחשכן עיניהון מן למחמי
25 וחרציהון תדירא תזעוע: שדי עליהון רוגזך
26 ותקוף רוגזך ידבקנון: תהי משכנותהון צדיא
27 במשכניהון לא יהי יתיב: ארום די אנת
מחיתא רדפו ומן דכאיב על קטולך ישתעון:
28 הב עוית על עויתהון ולא ידכון למעל
29 בכנישת צדיקך: יתמחון מספר דכרן חייא
30 ועם צדיקיא לא יתכתבון: ואנא עניא וכאבא
31 פורקנך אלהא תשובנני: אשבח שום אלהי
32 בשירא ואדבניה בתודתא: ותשפר צלותי קדם
יי מן תור פטים ובחיר דקריב אדם קדמי
33 דקדימו קרנוי לטלפוהי: חמון ענותניא ויחדון
תבעי אולפן מן קדם אלהא ויחי לבכון:
34 ארום מקבל צלותהון דחשיבי יי ולאסירוי
35 לא בסר: ישבחוניה מלאכי שמיא ויתבי
36 ארעא ימיא וכל דרחשין בהון: ארום
אלהא יפרוק ציון וישכלל קרוין דיהודה
37 ויתובון תמן וירתונה: ובני עבדוי יחסנון
יתה ורחמי שמיה ישרון בגוה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Libera me de captivitate quæ similis est luto, et non submergar: eripiar ab osorib⁹ meis, qui comparantur profunditatibus aquarũ. Ne captivum abducat me rex fortis, nec absorbeat, ut claudat super me *profundum*, validus: & non *aperiat* adversùm me gehenna os suum. Exaudi me Domine quoniam bona est misericordia tua, secundùm multitudinem miserationum tuarum respice ad me. Neque *auferatur majestas tua* à servo tuo, quoniam angustia est mihi: festina, exaudi me. Appropinqua animæ meæ, redime illam, ut non sese efferant in me inimici mei, redime me. Tu nôsti opprobrium meum & confusionem meam & ignominiam meam: in conspectu tuo stant omnes qui molestant me. Ignominia fregit cor meum, & ecce ipsa validа: porrò expectavi præfectos *luctuũ*, & non subsistunt; et consolatores, & non inveni. Et dederunt in escam meã fel capitũ basiliscorum, & in siti mea potaverunt me aceto. Sit mensa eorũ, quã paraverunt coram me *ut comederem*, coram eis in laqueum, & sacrificia eorum in scandalum. Obtenebrentur oculi eorũ ne videant, et lumbos eorum continuè fac nutare. Effunde super eos furorẽ tuum, & violentia furoris tui apprehendat eos. Sit habitatio eorum deserta, et in tabernaculis eorũ non sit qui habitet. Quoniam quem tu vulnerâsti, persecuti sunt, et de eo qui dolorem suffert propter interfectos tuos, obloquentur. Adde iniquitatem super iniquitatem eorum, & non mereantur intrare in Ecclesiam justorum tuorum. Deleantur de libro memoriæ vivorum, et cum justis non scribantur. Et ego pauper & mœstus sum: redemptio tua Deus *liberet* me. Laudabo nomen Dei mei in cantico, & magnificabo eum in confessione. Et placebit oratio mea corã Dño magis quàm bos pinguis & electus, *quem offerebat Adam primus, cujus cornua præcedebant* ungularum *fissiones*. Visuri sunt humiles, & lætaturi quærentes doctrinam à conspectu Dei; & vivet cor vestrum. Quoniam suscipit orationem pauperum Dominus, & vinctos suos non despexit. Laudent eum angeli cœlorum, & habitatores terræ; maris, et omnia reptantia in eis. Quoniam Deus redimet Sion, et fundabit civitates Judæ, & *revertentur* ibi, & possidebunt eam. Et filii servorum ejus possidebunt eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in medio illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 33 [illegible]
34 [illegible]
35 36 [illegible]
37 [illegible]
[illegible]

Eripe me de luto, ne demergar. Et salva fiam de osoribus meis, & de profundo aquarum. Ut ne obruat me vorago aquarum, neque absorbeat me præcipitium, neve claudat super me puteus os suum. Exaudi me Domine, quoniam benigna est bonitas tua: & in abundantia miserationum tuarum convertere ad me. Et ne avertas faciem tuam à servo tuo. Quia tristis sum, citò exaudi me: Admove animam meam ad salutem tuam: propter inimicos meos libera me. Tu nôsti opprobrium meum: & ignominia mea est in conspectu omniũ hostium meorũ.

* *Sectio* *

Cura fracturam cordis mei, & alliga. Expectavi aliquem qui contristaretur, & non fuit: consolatorem, & non inveni. Dederunt in cibo meo fel, & ad sitim meam aceto potaverunt me. Sit mensa eorum ante ipsos laqueus, & retributio illorum in offendiculum. Obtenebrentur oculi eorum ne videant, & dorsum eorum omni tempore sit curvum. Effunde super eos iram tuam, & furor iræ tuæ apprehendat illos. Fiat habitatio eorum diruta, & in tabernaculis eorum non sit qui habitet: Quoniam quem tu percussisti persecuti sunt, & addiderunt super dolorem occisi. Da iniquitatem ad iniquitatem eorum, & non intrent in justitiam tuam. Deleantur de libro tuo vitæ, & cum justis tuis non scribantur. Ego verò pauper sum & dolens: salus tua Deus adjuvit me. Laudabo nomen Dei cum cantico, & magnificabo eum gratiarũ actione. Placebo Dño magis quã boves saginati, cornibus atq; ungulis *instructi*. Videte pauperes ac lætamini, & vivat cor vestrũ; Nã audit Dñs pauperes, & vinctos suos non despicit. Laudẽt eũ cœlũ ac terra, & maria & quicquid reptat in eis; Quoniã Deus servat Sion, et ædificat urbes Judhæ: ut habitẽt in ea servi ej⁹. Illãq; hæreditario possideant: et diligentes nomen ej⁹ cõmorentur in ipsa.

Versio VULG. LAT.

15 Eripe me de luto, ut non infigar: li-
bera me ab iis qui oderunt me, &
16 de profundis aquarum. Non me de-
mergat tempestas aquæ, neque absor-
beat me profundum: neque urgeat su-
17 per me puteus os suum. Exaudi me,
Domine, quoniam benigna est miseri-
cordia tua: secundùm multitudinem
miserationum tuarum respice in me.
18 Et ne avertas faciem tuam à puero
tuo: quoniam tribulor, velociter ex-
19 audi me. Intende animæ meæ, & libe-
ra eam: propter inimicos meos eripe
20 me. Tu scis improperium meum, &
confusionem meam, & reverentiam
21 meam. In conspectu tuo sunt omnes
qui tribulant me: improperium exspe-
ctavit cor meum, & miseriam. Et susti-
nui qui simul contristaretur, & non
fuit: & qui consolaretur, & non inve-
22 ni. Et dederunt in escam meam fel: &
23 in siti mea potaverunt me aceto. Fiat
mensa eorum coram ipsis in laqueum,
& in retributiones, & in scandalum.
24 Obscurentur oculi eorum ne videant:
& dorsum eorum semper incurva.
25 Effunde super eos iram tuam: & furor
26 iræ tuæ comprehendat eos. Fiat habi-
tatio eorum deserta: et in tabernacu-
27 lis eorum non sit qui inhabitet. Quo-
niam quẽ tu percussisti, persecuti sunt:
& super dolorem vulnerum meorum
28 addiderunt. Appone iniquitatem super
iniquitatem eorum: & non intrent in
29 justitiam tuam. Deleantur de libro Vi-
ventium: et cum justis non scribantur.
30 Ego sum pauper & dolens: salus tua,
31 Deus, suscepit me. Laudabo nomen Dei
cum cantico: & magnificabo eum in
32 laude: Et placebit Deo super vitulum
novellum, cornua producentem & un-
33 gulas. Videant pauperes & lætentur:
quærite Deum, & vivet anima vestra:
34 Quoniam exaudivit pauperes Domi-
nus: & vinctos suos non despexit.
35 Laudent illum cœli & terra, mare, &
36 omnia reptilia in eis. Quoniam Deus salvam faciet Sion: & ædificabuntur
37 civitates Juda. Et inhabitabunt ibi, & hæreditate acquirent eam. Et semen
servorum ejus possidebit eam; & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

15 Σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ, ἵνα μὴ ἐμπαγῶ· ῥυσθείην
ἐκ τῶν μισούντων με, καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων.
16 Μή με καταποντισάτω καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ
καταπιέτω με βυθὸς, μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμὲ φρέ-
17 αρ τὸ στόμα αὐτοῦ. Εἰσάκουσόν μου κύριε, ὅτι χρη-
στὸν τὸ ἔλεός σου, κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν
18 σου ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ. Καὶ μὴ ἀποστρέψῃς τὸ
πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου· ὅτι θλίβομαι,
19 ταχὺ ἐπάκουσόν μου. Πρόσχες τῇ ψυχῇ μου, καὶ
λύτρωσαι αὐτὴν, ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥῦσαί με.
20 Σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὀνειδισμόν μου, καὶ τὴν αἰσχύνην
21 μου, καὶ τὴν ἐντροπήν μου· Ἐναντίον σου πάντες οἱ
θλίβοντές με. ὀνειδισμὸν προσεδόκησεν ἡ ψυχή
μου καὶ ταλαιπωρίαν. καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον,
καὶ οὐχ ὑπῆρξε, καὶ παρακαλοῦντα, καὶ οὐχ εὗρον.
22 Καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρῶμά μου χολὴν, καὶ εἰς τὴν δί-
23 ψαν μου ἐπότισάν με ὄξος. Γενηθήτω ἡ τράπεζα
αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν,
24 καὶ εἰς σκάνδαλον. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγ-
25 καμψον. Ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργήν σου, καὶ ὁ
26 θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς. Γενηθήτω
ἡ ἔπαυλις αὐτῶν ἠρημωμένη, καὶ ἐν τοῖς σκη-
27 νώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν. Ὅτι ὃν σὺ
ἐπάταξας, αὐτοὶ κατεδίωξαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος
28 τῶν τραυμάτων μου προσέθηκαν. Πρόσθες ἀνομίαν
ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ μὴ εἰσελθέτωσαν ἐν δι-
29 καιοσύνῃ σου. Ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων,
30 καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν. Πτωχὸς καὶ ἀλ-
γῶν εἰμι ἐγὼ, καὶ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου σου ἀντ-
31 ελάβετό μου. Αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου μετ'
32 ᾠδῆς, μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει. Καὶ ἀρέσει
τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον κέρατα ἐκφέροντα καὶ
33 ὁπλάς. Ἰδέτωσαν πτωχοὶ καὶ εὐφρανθήτωσαν. ἐκ-
34 ζητήσατε τὸν θεὸν, καὶ ζήσεσθε. Ὅτι εἰσήκουσε τῶν
πενήτων ὁ κύριος, καὶ τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ
35 ἐξουδένωσεν. Αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ καὶ
ἡ γῆ, θάλασσα καὶ πάντα τὰ ἕρποντα ἐν αὐτοῖς.
36 Ὅτι ὁ θεὸς σώσει τὴν Σιὼν, καὶ οἰκοδομηθήσονται
αἱ πόλεις τῆς Ἰουδαίας, καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ, καὶ
37 κληρονομήσουσιν αὐτήν. Καὶ τὸ σπέρμα τῶν δού-
λων αὐτοῦ καθέξουσιν αὐτὴν, καὶ οἱ ἀγαπῶντες τὸ
ὄνομα αὐτοῦ κατασκηνώσουσιν ἐν αὐτῇ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

18 *Salvum me fac de luto, ut non* 15
infigar: eruar ex iis qui oderunt me,
& de profundo aquarum. 19 *Non* 16
me demergat tempestas aquæ: neque
absorbeat me profundum: neque co-
arctet super me puteus os suũ. 20 *Ex-* 17
audi me, Domine, quoniam suavis est
misericordia tua: secundùm multi-
tudinem miserationum tuarum re-
spice in me. 21 *Et ne avertas faciem* 18
tuam à puero tuo. Quoniam tribu-
lor, velociter exaudi me: 22 *Inten-* 19
de animæ meæ, & redime eam: pro-
pter inimicos meos eripe me. 23 *Tu* 20
enim agnoscis opprobrium meum, &
confusionem meam, & [k] *verecun-*
diã meã. 24 *In conspectu tuo sunt* 21
omnes qui tribulant me: opprobrium
expectavit (o) anima mea, et miseriã.
25 *Et* [l] *fuit mei, qui simul contrista-*
retur, & non fuit: *& qui consolaretur;*
& non inveni. 26 *Et dederunt in* 22
escam meam fel: & in siti mea po-
taverunt me aceto. 27 *Fiat mensa* 23
eorum coram ipsis in (p) laqueum, &
[m] *in retributionem, & in scanda-*
lum. 28 *Obscurentur oculi eorum,* 24
ne videant: & dorsum eorum semper
incurva. 29 *Effunde super eos iram* 25
tuam: & furor iræ tuæ comprehen-
dat eos. 30 *Fiat habitatio eorum de-* 26
serta: & in tabernaculis eorum non
sit qui inhabitet. 31 *Quoniam quem* 27
tu percussisti, ipsi persequuti sunt: &
super [n] *dolorem vulnerum meorũ*
addiderunt. 32 *Appone iniquitatem* 28
super iniquitatem ipsorum: & non
intrent in tua justitia. 33 *Deleantur* 29
de libro Viventium: & cum justis
non scribantur. 34 *Pauper & dolens* 30
ego sum: & (q) [o] *salus vultus tui*
suscepit me. 35 *Laudabo nomen Dei* 31
mei cum cantico: magnificabo eum
in laude. 36 *Et placebit Deo super vi-* 32
tulum novellum, [p] *cornua produ-*
centem et ungulas. 37 *Videant pau-* 33
peres, & lætentur: quærite Deum,
[q] *& (r) vivetis.* 38 *Quoniam* 34
exaudivit pauperes Dominus, & com-
peditos suos non sprevit. 39 *Lau-* 35
dent illum cœli, & terra, mare, &
omnia repentia in eis. 40 *Quoniam* 36
Deus salvam faciet Sion, & ædifi-
cabuntur civitates Judææ: 41 *Et*
inhabitabunt ibi, & hæreditate ac-
quirent eam. 42 *Et semen servorum* 37
[r] *ejus obtinebunt eam: & qui diligunt* [s] *nomen ejus, inhabitabunt in ea.*

Versio ÆTHIOPICA.

ወአድኅነኒ፡እምፅምዓም፡ከመ፡ኢይሐጠኒ። 18
ወአንግፈኒ፡ እምጸላእትየ ። ወእምቀላየ፡ማ
ይ።ወኢያስጥምኒ፡ ዐውሎ፡ ማይ። ፨ ወኢ 19
ይኅጠኒ፡ ቀላይ።ወኢያብቁ፡ ኢፈሁ ፡ ዐዘቅት፡
ላዕሌየ። ፨ ስምዓኒ ፡ እግዚኦ ፡ እስመ፡ሠና 20
ይ፡ምሕረትከ።ወበከመ፡ ብዙኅ፡ ሣህልከ፡ነጽ
ር፡ላዕሌየ። ፨ ወኢትሚጥ፡ገጽከ፡ እምገብ 21
ርከ።እስመ፡ተመንደብኩ፡ፍጡነ፡ስምዐኒ፡፨
ነጽራ፡ ለነፍስየ ፡ ወአድኅና።ወአድኅነኒ፡በእ 22
ንተ፡ ጸላእትየ። ፨ ለሊከ፡ ተአምር ፡ ፅእለ 23
ትየ።ኀፍረትየ ፡ ወኀሳርየ። ፨ በቅድሜከ፡ኵ 24
ሎሙ፡ እለ፡ ይሣቅዩኒ።ተዐገሠት፡ ነፍስየ፡ፅእ
ለተ፡ ወኀሳረ። ፨ ወነበርኩ፡ ትኩዝየ፡ ወኃጣ 25
እኩ፡ ዘይናዝዘኒ። ፨ ወወደዩ ፡ ሐሞተ፡ ውስ 26
ተ፡መብልዕየ።ወአስተዩኒ ፡ ብሒአ ፡ ለጽምእ
የ። ፨ ለትኩኖሙ፡ ማእደሙ ፡ መሥገርተ፡ 27
በቅድሜሆሙ።ወማዕገተ ፡ ዕቅፍተ ፡ ለፍዳሆ
ሙ። ፨ ወይጽለማ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወኢይ 28
ርአዩ።ወይትቀጻዕ ፡ ዘባናቲሆሙ ፡ በኵሉ፡ ጊ
ዜ። ፨ ከዐው፡ መዐተከ፡ ላዕሌሆሙ።ወይር 29
ከቦሙ ፡ መቅሠፍተ ፡ መዐትከ። ፨ ለትኩን፡ 30
ሀገሮሙ ፡ በድወ።ወአልቦ ፡ ዘይነብር ፡ ውስተ፡
አብያቲሆሙ። ፨ እስመ፡ ዘአንተ፡ቀሠፍከ፡ 31
እሙንቱ ፡ ተለውዎ።ወወሰኩኒ ፡ ዲበ ፡ ጸልአየ፡
ቍስለ። ፨ ወስኮሙ ፡ ጌጋየ ፡ በዲበ ፡ ጌጋዮ 32
ሙ። ወኢይባኡ፡በጽድቅከ። ፨ ወይደምሰ 33
ሱ፡እመጽሐፈ፡ ሕያዋን ። ወኢይጸሐፉ ፡ ምስ
ለ፡ጻድቃን። ፨ ነዳይ፡ ወቍሱል፡ አነ።መድ 34
ኀኒ፡ገጽየ፡ እግዚአብሔር፡ ተወከፈኒ። ፨ እ 35
ሴብሕ፡ ለስመ ፡ አምላኪየ፡ በማሕሌት። ወእ
ዐቢዮ፡በስብሐት። ፨ ወአሠምሮ፡ ለእግዚ 36
አብሔር ፡ እምላህም ፡ ጣዕዋ ። ዘኢያብቈ
ለ፡ቀርነ፡ ወጽፈረ። ፨ ይርአዩ፡ ነዳያን ፡ ወ 37
ይትፈሥሑ። ኅሥዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወተ
ሐዩ ፡ ነፍስክሙ። ፨ እስመ ፡ ሰምዖሙ ፡ እ 38
ግዚአብሔር ፡ ለነዳያን። ወኢመነኖሙ ፡ ለሙ
ቁሓን። ፨ ይሴብሕዎ ፡ ሰማያት ፡ ወምድ 39
ር። ወባሕርኒ ፡ ወኵሉ ፡ ዘይትኀወስ ፡ ውስ
ቴታ። ፨ እስመ፡ አድኅና ፡ እግዚአብሔር፡ 40
ለጽዮን ። ወይትሐነጻ፡ አሕጉረ፡ ይሁዳ። ፨
ይነብሩ ፡ ህየ ፡ ወይወርስዋ። ፨ ወዘርአ፡ 41
አግብርቲከ፡ ይነብርዋ ። ወእለ፡ ያፈቅሩ፡ስመ 42
ከ፡የኀድሩ፡ውስቴታ። ፨

INTERP. ÆTHIOP. [k] despectum meum. [l] contristatus ipse permansi: & defuit qui me consolaretur. Et [m] circuitus offensionis, in retributionem eis. [n] inimicitiam meam etiam vulnus addiderunt. [o] salus vultûs mei Deus [p] qui nondum produxit cornua & ungulas. [q] & vivet anima vestra. [r] tuorum possidebunt [s] nomen tuum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * خلصني من هذا الطين فلا اوحل * نجني من المبغضين لي * ومن عمق المياه * فلا تغرقني
17 امواج الماء * ولا يبتلعني العمق * ولا يطبق الجب على فاه * استجب لي يا رب فان رحمتك
18 صالحة * انظر علي بكثرة رافتك * لا تصرف وجهك عن عبدك * اجبني عاجلا فاني في شدة
19 20 * انظر الي نفسي ونجها * من اجل اعداي خلصني * لانك عارف تعييري * وخزيي
21 واستحياي * امامك جميع الذين يحزنونني * انتظرت نفسي عارا وسعوه * املت من يحزن
22 معي فلم اصب * ومن يعزيني فلم اجده * جعلوا في طعامي مراره * وعند عطشي سقوني
23 24 خلا * فلتكن مايدتهم امامهم فخا * ومجازاه وعثرة * ولتظلم عيونهم فلا يبصرون * ولتحن
25 26 ظهورهم في كل حين * افض عليهم سخطك * وغضب سخطك يدركهم * ولتكن منازلهم
27 خرابا * ولا يكون من يسكن في مساكنهم * لانهم طردوا الذي ضربته * وزادوا على جراحي
28 29 اوجاعا * زدهم على اثمهم اثما * لا يدخلون في عدلك * يمحون من سفر الاحياء * ولا
30 31 يكتبون مع الصديقين * مسكين انا وجع * خلاصك اللهم عضدني * اسبح اسم الله
32 33 تسبيحا * وارفعه تبريكا * فيرضي الله افضل من عجل فتي يخرج قرونا واظلافا * فلينظروا
34 المساكين وليفرحوا * اطلبوا الله تحيا نفوسكم * فقد اجاب الرب الفقراء * ولم يرذل اسراه
35 36 * فلتسبحه السموات والارض * والبحر وكلما يسعى فيه * لان الله يخلص صهيون * ويبنون
37 مداين اليهودية * ويسكنون هناك ويرثونها * وذرية عبيدك يسولون عليها * ومحبوا اسمك
يسكنون فيها * اللليلويا *

Libera me ab hoc luto, neve infigar in il- 15
lud. Salves me ab osoribus meis, et ab imo
aquarum: Neve immergant me fluctus 16
aquæ, neq; absorbeat me profundum, neq;
claudat puteus super me os suum. Exaudi 17
me, O Domine, quoniam misericordia tua
bona est; respice in me per multitudinem
benignitatis tuæ. Ne avertas faciem tu- 18
am à servo tuo, responde mihi velociter,
quia versor in angustia. Respice in animã 19
meam, et salva illam: propter inimicos me-
os libera me. Quia tu scis improperium 20
meum et afflictionem meam et verecundi-
am meam: coram te sunt omnes qui me af-
fligunt. Exspectavit anima mea imprope- 21
rium et miseriam: speravi qui contristare-
tur mecum, et non inveni; & qui me con-
solaretur, et non reperi eum; Posuerunt in 22
cibo meo amaritudinem, et ad sitim meam
potaverunt me aceto. Sit mensa eorum 23
ante eos laqueus, et retributio, & offensio.
Et tenebrescant oculi eorum neque vide- 24
ant: & curva sint dorsa eorum in omni
tempore. Effunde super eos iram tuam, et 25
furor iræ tuæ apprehendat eos. Sintque 26
habitationes eorum vastatæ, et non sit qui
habitet in domiciliis eorum. Quia infe- 27
ctati sunt quem percussisti, et addiderunt
vulneribus meis dolores. Appone eis super 28
iniquitatem eorum iniquitatem, ne intrent
in æquitatem tuam: Deleantur de libro 29
viventium, & non scribantur cum justis.
Pauper ego sum, dolens: Salus tua Deus, 30
confortavit me, Celebrabo nomen Dei 31
laude, et extollam illud benedictione: Et 32
placebit Deo plusquam vitulus tener emit-
tens cornua & ungulas. Videant ergò 33
pauperes & lætentur: quærite Deum, vi-
vent animæ vestræ. Jam enim exaudivit 34
Dominus pauperes, et non despexit vinctos
suos. Laudent illum cœli ac terra, & 35
mare ac quicquid movetur in eo. Quoni- 36
am Deus salvabit Sionem, & ædificabunt
civitates Judææ, & habitabunt ibi, &
hæreditariò possidebunt eas. Et progenies 37
servorum tuorum dominabuntur in eas, et
amantes nomen tuum habitabunt in ea.
Alleluja.

תהלים : ע עא

PSAL. LXX.

1 למנצח לדוד להזכיר׃
2 אלהים להצילני יהוה לעזרתי חושה׃
3 יבשו ויחפרו מבקשי נפשי יסגו אחור ויכלמו חפצי רעתי׃
4 ישובו על עקב בשתם האמרים האח האח׃
5 ישישו וישמחו בך כל מבקשיך ויאמרו תמיד יגדל אלהים אהבי ישועתך׃
6 ואני עני ואביון אלהים חושה לי עזרי ומפלטי אתה יהוה אל תאחר׃

PSAL. LXXI. עא

1 בך יהוה חסיתי אל אבושה לעולם׃
2 בצדקתך תצילני ותפלטני הטה אלי אזנך והושיעני׃
3 היה לי לצור מעון לבוא תמיד צוית להושיעני כי סלעי ומצודתי אתה׃
4 אלהי פלטני מיד רשע מכף מעול וחומץ׃
5 כי אתה תקותי אדני יהוה מבטחי מנעורי׃
6 עליך נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גוזי בך תהלתי תמיד׃
7 כמופת הייתי לרבים ואתה מחסי עז׃
8 ימלא פי תהלתך כל היום תפארתך׃
9 אל תשליכני לעת זקנה ככלות כחי אל תעזבני׃
10 כי אמרו אויבי לי ושמרי נפשי נועצו יחדו׃
11 לאמר אלהים עזבו רדפו ותפשוהו כי אין מציל׃
12 אלהים אל תרחק ממני אלהי לעזרתי חושה׃
13 יבשו יכלו שטני נפשי יעטו חרפה וכלמה מבקשי רעתי׃
14 ואני תמיד איחל והוספתי על כל תהלתך׃
15 פי יספר צדקתך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספרות׃

תרגום TARGUM.

ע

1 לשבחא על יד דוד למדכר על צרוך לבונתא׃
2 אלהא לפצאה יתנא יי לסעדי זריז׃
3 יבהתון ויתחפרון תבעי נפשי יזורון לאחורא ויכספון דצבין בישתי׃
4 יתובון לאחורא מטול די כמנו עלי יתפרעון היך בהיתתהון דאמרין עלי חדוינא חדוינא׃
5 יחדון וידוצון במימרך כל תבעי אולפן מנך ויימרון תדירא יסגי יקריה דיי רחמי פורקנך׃
6 ואנא עניא וחשיכא אלהא זריז לי סעדי ושיזבותי את הוא יי לא תוחר׃

עא

1 במימרך יי רחיצית לא אבהת לעלם׃
2 בצדקתך פצי יתי ושיזבנני אצלי לותי אודנך ופרוק יתי׃
3 הוי לי לטינר תקיף עשין למעל תדירא פקדתא למפרק יתי ארי תוקפי וכרך תוקפי את׃
4 אלהא שיזב יתי מן יד רשיעא מן ידא דמעול וחטוף׃
5 ארום את הוא סוברי יי אלהים רוחצני מן טליותי׃
6 עלך סמכית מן כרסא מן מעיא דאמי אנת מפיק במימרך תושבחתי תדירא׃
7 היך תמהא הויתי לסגיעין ואנת רוחצני ועושנא דילי׃
8 יתמלי פומי תושבחתך כל יומא שבחורך׃
9 לא תטלוק יתי לעדן סיבו כד יפסוק חילי לא תשבקנני׃
10 ארום אמרו בעלי דבבי עלי ביש ונטרי נפשי יתמלכון כחדא׃
11 למימר אלהא שבקיה רדופו ואחדו יתיה ארום לית דפצי׃
12 אלהא לא תרחק מני אלהי לסעדי זריז׃
13 יבהתון ישתיצון סטני נפשי יתעטפון קלנא וכסופא תבעי בישתי׃
14 ואנא תדירא אוריך ואוסיף על כל תושבחתך׃
15 פומי ישתעי צדקתך כל יומא פורקנך ארום לא ידעית מניינהון׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ad laudandum per manum Davidis, ad *recordandum usum* thuris.

PSAL. LXX.

DEus ad liberandum *nos*, Domine ad adjuvandum me accinctus esto. Confundantur & opprobrio afficiantur quærentes animam meam; convertantur retrorsum, & erubescant volentes malum meum. Revertantur retrorsum, quoniam insidiati sunt mihi; puniantur juxta confusionem suam, qui dicunt adversum me, Gavisi sumus, gavisi sumus. Exultent & lætentur in Verbo tuo, omnes quærentes eruditionem à te: & dicant continuè, Magnificetur gloria Domini, diligentes redemptionem tuam. Ego autem egenus sum & pauper: Deus festina ad me: auxilium meum, & redemptio mea tu es, Domine ne moreris.

PSAL. LXXI.

IN verbo tuo Domine confisus sum: non confundar in seculum. In justitia tua erue me & libera me: inclina ad me aurem tuam, & redime me. Esto mihi rupes fortis *valde* ad quã ingrediar jugiter: jussisti redimi me, quoniam firmitas mea, & arx fortitudinis meæ tu es. Deus libera me de manu impii, de manu auctoris iniquitatis & violentiæ. Quoniam tu es spes mea Domine Deus meus, fiducia mea à pueritia mea. Super te confirmatus sum ab utero, à ventre matris meæ tu extraxisti me: in verbo tuo laus mea jugiter. Sicut prodigium fui plurimis, & tu fiducia mea, & fortitudo mea. Replebitur os meum laude tua, tota die gloria tua. Ne projicias me in tempore senectutis; cùm defecerit virtus mea, ne deseras me. Quoniam dixerunt inimici mei adversùm me malum, & observatores animæ meæ consultant simul. Dicendo: Deus dereliquit eum, persequimini & apprehendite eum, quoniam non est qui redimat. Deus ne elongeris à me; Dñe ad auxilium meũ festina. Confundantur & deleantur adversarii animæ meæ; amiciantur ignominia, & opprobrio quærentes malum meum. Ego autem jugiter expectabo, & adjiciam super omnem laudem tuam. Os meum annunciabit justitiam tuam, tota die redemptionem tuam, quoniam nescivi numerum earum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

PSAL. LXX

Davidis. Ad literam quum misit Joab ad capiendum Semù qui rebellaverat. Tum quoque supplicatio justorum, imò ipsius Christi. Vers. 42.

DEus libera me, Domine in adjutorium meum persiste. Confundantur & erubescant qui quærunt animam meam: agantur retro & pudefiant qui volunt malum meum: Obstupescant duplici cum ignominia qui dixerunt de me, Ehe, ehe, Lætentur in te omnes qui quærunt te: dicant omni tempore, Magnus est Deus, qui diligunt salutem tuam. Ego autem pauper sum & inops, Deus assiste mihi: auxiliator meus es, & salvator meus, Deus mi ne moreris.

PSAL. LXXI.

Compositus à Davide. Quum Saul bellaret adversus domum David. Et prophetia de passione ac resurrectione Christi. Vers. 50.

IN te Domine speravi, non confundar unquam: Et in justitia tua libera me. Inclina ad me aurem tuam, & salva me. Esto mihi domicilium quod ingrediar omni tempore: & mandes ut server, quia tu es refugium meum, & arx mea. Deus eripe me de manu impii, & de manu flagitiosi maligni. Quia tu es spes mea Domine, Deus fiducia mea à pueritia mea: Quia tibi innixus sum à vulva, & à visceribus matris meæ tu es spes mea: teque laudavi omni tempore. Admiratio factus sum multis, quia tu es fiducia mea prævalida. Repleatur os meum laude tuâ, & totâ die magnificentiâ tuâ. Ne projicias me tempore senectutis, & cum defecerint vires meæ, ne me deseras. Quia dixerunt de me hostes mei: & qui observant animam meam, consultârunt simul. Ac dixerunt; Deus dereliquit eum, persequimini eum & apprehendite illum: non enim est illi salvator. Deus ne longè sis à me: Deus, in adjutorium meum persiste. Confundantur & erubescant qui adversantur animæ meæ: induantur ignominiâ qui volunt malum meum. Ego verò jugiter orabo, & adjiciam ad laudes tuas: Et os meum annuntiabit justitiã tuam, totâque die glorificationes tuas. Non enim novi scripturam,

Versio VULG. LAT.

1 In finẽ, Psalm' David, In rememoratione, quòd salvũ fecerit eũ Dñs. LXIX.
2 DEus, in adjutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina. Confundantur, & revereantur,
3 qui quærunt animam meam: Avertantur retrorsum, & erubescant,
4 qui volunt mihi mala: Avertantur statim erubescentes, qui dicunt mihi, Eugè, eugè. Exultent & læten-
5 tur in te omnes qui quærunt te, & dicant semper, Magnificetur Domin': qui diligunt salutare tuum. Ego verò
6 egenus, & pauper sum: Deus, adjuva me. Adjutor meus, & liberator meus es tu: Domine, ne moréris.
1 Psalmus David, Filiorum Jonadab, & priorum captivorum. LXX.
2 IN te, Domine, speravi, non confundar in æternum: In justitia tua libera me, & eripe me. Inclina ad me aurem tuam, & salva me. Esto mihi in
3 Deum protectorẽ, & in locũ munitũ: ut salvum me facias: Quoniã firmamẽtum meum, & refugium meum es tu.
4 Deus meus, eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis & iniqui: Quoniam tu es patientia
5 mea, Domine: Domine, spes mea à juventute mea. In te confirmatus sum ex
6 utero: de ventre matris meæ tu es protector me'. In te cantatio mea semper:
7 Tanquã prodigium fact' sum multis: & tu adjutor fortis. Repleatur os meum
8 laude, ut cantẽ gloriã tuã, totã die magnitudinẽ tuã. Ne projicias me in tẽ-
9 pore senectutis: cùm defecerit virtus
10 mea, ne derelinquas me. Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui custodiebant animã meã, consilium fecerunt in unũ,
11 Dicẽtes; De' dereliquit eum, persequimini, & comprehẽdite eum: quia non
12 est qui eripiat. Deus, ne elongeris à me: Deus me', in auxilium meum respice.
13 Confundãtur, & deficiant detrahẽtes animæ meæ: operiantur confusione &
14 pudore qui quærunt mala mihi. Ego autẽ semper sperabo: & adjiciã super
15 omnẽ laudẽ tuã. Os meum annuntiabit justitiam tuam; totã die salutare tuum. Quoniam non cognovi literaturam,

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

1 Εἰς τὸ τέλος, τῷ Δαυὶδ Εἰς ἀνάμνησιν, εἰς τὸ σῶσαί με κύριον. ξθ'.
2 Ὁ Θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες. Αἰ-
3 σχυνθείησαν καὶ ἐντραπείησαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου· Ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω,
4 καὶ καταισχυνθείησαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά· ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι, Εὖγε, εὖγε. Ἀγαλλιάσθωσαν καὶ εὐ-
5 φρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε, καὶ λεγέτωσαν διαπαντὸς, Μεγαλυνθήτω ὁ Θεὸς,
6 οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου. Ἐγὼ δὲ πτωχὸς καὶ πένης, ὁ Θεὸς βοήθησόν μοι. Βοηθός μου, καὶ ῥύστης μου εἶ σὺ, κύριε μὴ χρονίσῃς.
1 Τῷ Δαυὶδ, Υἱῶν Ἰωναδὰβ, καὶ τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων. ο'.
2 ἘΠὶ σοὶ κύριε ἤλπισα, μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με, κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου καὶ σῶ-
3 σόν με. Γενοῦ μοι εἰς Θεὸν ὑπερασπιστὴν, καὶ εἰς τόπον ὀχυρὸν τοῦ σῶσαί με, ὅτι στερέωμά μου
4 καὶ καταφυγή μου εἶ σύ. Ὁ Θεός μου ῥῦσαί με ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ, ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος καὶ
5 ἀδικοῦντος. Ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε,
6 κύριε ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μου. Ἐπὶ σὲ ἐπεστηρίχθην ἀπὸ γαστρὸς, ἐκ κοιλίας μητρός μου σύ μου εἶ σκεπαστής. ἐν σοὶ ἡ ὕμνησίς μου διαπαν-
7 τός. Ὡσεὶ τέρας ἐγενήθην τοῖς πολλοῖς, καὶ
8 σὺ βοηθὸς κραταιός. Πληρωθήτω τὸ στόμα μου αἰνέσεως, ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, ὅλην τὴν
9 ἡμέραν τὴν μεγαλοπρέπειάν σου. Μὴ ἀπορρίψῃς με εἰς καιρὸν γήρως, ἐν τῷ ἐκλείπειν τὴν ἰσχύν
10 μου μὴ ἐγκαταλίπῃς με. Ὅτι εἶπαν οἱ ἐχθροί μου ἐμοὶ, καὶ οἱ φυλάσσοντες τὴν ψυχήν μου ἐβουλεύ-
11 σαντο ἐπιτοαυτὸ, Λέγοντες, Ὁ Θεὸς ἐγκατέλιπεν αὐτὸν, καταδιώξατε καὶ καταλάβετε αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος. Ὁ Θεὸς μὴ μα-
12 κρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ, ὁ Θεός μου εἰς τὴν βοήθειάν μου
13 πρόσχες. Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐκλιπέτωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου, περιβαλέσθωσαν αἰσχύνην καὶ ἐντροπὴν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι.
14 Ἐγὼ δὲ διαπαντὸς ἐλπιῶ, καὶ προσθήσω ἐπὶ
15 πᾶσαν τὴν αἴνεσίν σου. Τὸ στόμα μου ἐξαγγελεῖ τὴν δικαιοσύνην σου, ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν σωτηρίαν σου. ὅτι οὐκ ἔγνων πραγματείας,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In finem, ipsi David, In rememorationem, eò (a) quòd salvũ me fecit Dñs. 1
LXIX.
1 DEus, in adjutoriũ meum (b) intend [a] 2 Confundantur, et revereantur, qui quærunt animã meã. 3 Avertantur retrorsum, & erubescant, qui volunt mihi mala. 4 Avertantur statim erubescentes, qui dicunt mihi, Eugè, eugè. 5 Exultent, & lætentur in te omnes, qui quærunt [b] te: & dicant semper, Magnificetur Dns, qui diligunt salutare tuũ [c]. 6 Ego verò egenus, & pauper sum: Deus, adjuva me. 7 Adjutor meus, & liberator meus es tu: Domine, [d] ne tardaveris.
Ipsi David, (a) Filiorum [a] Jonadab, & eorũ qui primi captivi ducti sunt. 1
LXX.
1 IN te, Domine, speravi; non confundar in æternum. In justitia tua erue me, & exime me. 2 Inclina ad me aurẽ tuam, & salva [b] me. 3 Esto mihi [c] in Deum protectorem, & in locum munitũ; ut salvum me facias. 4 Quoniam firmamentum meum, & refugium meum es tu. 5 Deus meus, erue me de manu [d] peccatoris: de manu contra legem agentis, & iniqui. 6 Quoniam tu es patientia mea, Domine: Domine [e], spes mea à juventute mea. 7 In te confirmatus sum ex [f] utero, de ventre matris meæ tu [g] es protector meus. 8 [h] In te cantatio mea semper: Tanquam [i] prodigium factus sum multis: & tu [k] adjutor fortis. 9 Repleatur os meum laude [l]; ut (b) cantẽ gloriam tuam, totâ die (c) magnificentiam tuam. 10 Ne projicias me tempore senectutis: cùm deficiet virtus mea, ne derelinquas me [m]. 11 Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui [n] custodiebant animam meam, consilium fecerunt in unum: 12 Dicentes, Deus dereliquit eum: persequimini, & comprehendite eum, quia non est qui eripiat. 13 Deus [o], ne elongeris à me: Deus meus, in auxilium meum respice. 14 Confundantur, & deficiant (d) detrahentes animæ meæ: induantur confusione, & verecundiâ, qui quærunt [p] mala mihi. 15 Ego autem semper [q] sperabo, & adjiciã super omnẽ laudem tuam. 16 Os meum annuntiabit justitiam tuam, totâ die salutem tuam. 17 Quoniam non cognovi (e) negotiationes;

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡ዘዳዊት፡በእንተ፡ተዘክሮ፡
እድኅኖ፡እግዚእ፡፡
፳፱ እግዚኦ፡ነጽር፡ውስተ፡ረድኤትየ፡እግዚ 1
እ፡ለረዲኦትየ፡ሰሪዕ፡፡ ይትኀፈሩ፡ወይኅሰ 2
ሩ፡እለ፡የሐሥሥዋ፡ለነፍስየ፡፡ ወይግብኡ፡ድ 3
ኅሬሆሙ፡ወይትኀፈሩ፡እለ፡መከሩ፡እኩየ፡ላዕ
ሌየ፡፡ ለይግብኡ፡ድኅሬሆሙ፡በኀዘ፡ተኀፊ 4
ረሮሙ፡ እለ፡ ይብሉ፡ እንቋዕ፡ እንቋዕ፡፡
ለይትፈሥሑ፡ወይትሐሠዩ፡ኵሎሙ፡እለ፡የ 5
ኀሥሡከ፡ እግዚኦ፡ወይበሉ፡ ዘልፈ፡ ዐቢይ፡እ
ግዚአብሔር፡እለ፡ ይፈቅዱ፡ አድኅኖተከ፡
ኵሉ፡ ጊዜ፡፡ አነሰ፡ነዳይ፡ ወምስኪን፡እ 6
ነ፡፡ ወእግዚአብሔር፡ ይረድአኒ፡፡ ረዳኢ 7
የ፡ወመድኅንየ፡ አንተ፡ እግዚኦ፡ አምላኪየ፡
ወኢትጐንዲ፡፡
ዘዳዊት፡ዘወልደ፡አሚናዳብ፡ለእለ፡
አቅደሙ፡ተፄውዎ፡፡
፸ ኪያከ፡ተወከልኩ፡እግዚኦ፡ወኢይትኀፈር፡ 1
ለዓለም፡ ወበጽድቅከ፡ አንግፈኒ፡ ወበልሐ
ኒ፡፡ አጽምእ፡ እዝነከ፡ ኀቤየ፡ ወድኅነኒ፡ 2
አድኅነኒ፡፡ ኩነኒ፡ አምላኪየ፡ወምድኃኒ 3
የ፡ወማኅፈድየ፡ጽኑዐ፡ከመ፡ታድኅነኒ፡፡
እስመ፡ኀይልየ፡ ወጸወንየ፡ አንተ፡፡ አምላ
ኪየ፡ አድኅነኒ፡ እምእደ፡ ኃጥእ፡፡ ወእምእ 4
ደ፡ ዐማፂ፡ ወገፋዒ፡፡ እስመ፡ አንተ፡ ትዕግ 5
ሥትየ፡እግዚኦ፡እግዚአብሔር፡ ተስፋየ፡እም
ንእስየ፡፡ ብከ፡ጸናዕኩ፡ በውስተ፡ከርሥ፡እ 6
ምየ፡፡ ወእምከርሠ፡ ማሕፀን፡ አንተ፡ ከደንከ
ኒ፡፡ ወአንተ፡ዝክርየ፡በኵሉ፡ጊዜ፡፡ ከመ፡ 7
ጽሉል፡ ኮንክዎሙ፡ ለብዙኃን፡፡ ወአንተ፡ረዳኢ 8
የ፡ወኃይልየ፡፡ ይምላእ፡አፉየ፡ስብሐተከ፡፡
ከመ፡እሴብሕ፡ አኰቴተከ፡፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡ 9
ዕበየ፡ስብሐቲከ፡፡ ኢትግድፈኒ፡በጊዜ፡ 10
ርሥእየ፡፡ ወአመ፡ ኀልቀ፡ ኀይልየ፡ ኢትኅድገ 11
ኒ፡አምላኪየ፡፡ እስመ፡ ነበቡ፡ላዕሌየ፡ጸላ
እትየ፡፡ 12 ወእለ፡ የዐቅብዋ፡ ለነፍስየ፡ ተማከ 12
ሩ፡ኅቡረ፡ ወይቤሉ፡ኀደጎ፡እግዚአብሔር፡
ዴግንዎ፡ ወእኅዝዎ፡ እስመ፡ አልቦ፡ዘያ 13
ድኅኖ፡፡ አምላኪየ፡ ኢትርሐቅ፡ እምኔየ፡፡
አምላኪየ፡ ነጽር፡ ውስተ፡ ረድኤትየ፡፡ 14
ይትኀፈሩ፡ ወይኅልቁ፡ እለ፡ ያስተዋድይዋ፡ለ 15
ነፍስየ፡፡ ወይልበሱ፡ ኀፍረተ፡ ወኅስረተ፡ እለ፡ ይፈ
ቅዱ፡ሊተ፡ሕማምየ፡፡ ወአንሰ፡ዘልፈ፡እሴፎ 16
ከ፡፡ ወእዌስክ፡ ዲበ፡ ኵሉ፡ ስብሐቲከ፡፡ 17
አፉየ፡ ይነግር፡ ጽድቀከ፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡
ረ፡ተግባረ፡፡

INTERP. ÆTH. PSAL. LXIX. [a] Domine ad adjuvandum me festina. [b] te Domine: [c] continuò. [d] Deus mi, ne PSAL. LXX. [a] Aminadab, [b] me citò. [c] Deus meus & protector meus, [d] peccatorum: [e] mi, speravi in te à [f] ipso matris meæ utero; [g] operuisti me. [h] Et tu es recordatio mea jugiter: [i] globus factus [k] adjutor es meus, & fortitudo mea. [l] tui; [m] Domine mi. [n] quærebant animam [o] mi, ne [p] cruciatum mihi. [q] expectabo te Domine; & adjiciam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور التاسع والستون * لداوود ذكر ما خلصه الرب وعدده ي استيخان
2 اللهم انعطف الى معونتي اعني يا رب عاجلا * وليخز وليعثر ملتمسوا نفسي * وليرتدوا على
3 اعقابهم خزيا * الذين يريدون ان يصنعوا بي سوا وليرجعوا لوقتهم مفتضحين * القايلين لي
4 بعما بعما * وليبتهج فرحا بك كل الراغبين اليك يا الله * وليقولوا في كل حين * فليعظم الرب
5 الذين يحبون خلاصك * انا فقير ومسكين * اللهم اعني * انت معيني ومخلصي يا رب لا
6 تبطي * الليلويا * لداوود لابناء يوناداب الاولين الذين سبوهم * المزمور السبعون
1 وعدده ق استيخن * عليك يا رب توكلت فلا اخزى ابدا * بعدلك نجني
2 وانقذني * اصغ الي سمعك وخلصني * كن لي الاها نصيرا وحصنا لخلاصي * لانك قوتي
3 وملجاي * اللهم خلصني من يد الخاطي * ومن يد مخالف الناموس والظالم * فانت هو
4 صبري يا رب الرب هو رجاي منذ صباي * عليك اعتمادي من الاحشاء * ومنذ كنت في
5 بطن امي انت هو ناصري * وتسبحي لك في كل حين * صرت مثل عجب للكثيرين وانت
6 لي ناصر ومعين * فيمتلي فمي بركة * لكي ابارك حمدك * واعظم عظايمك النهار كله * لا
7 تطرحني زمن الشيخوخة * ولا ترفضني عند نفاد قوتي * لان اعداي تكلموا في والذين
8 يرصدون نفسي اشتوروا جميعا قايلين * قد رفضه الله فاطلبوه وادركوه فانه ليس من
9 يخلصه * فلا تبعد عني يا الهي الاهي انعطف لمعونتي * ليخز وليبد الثالبون نفسي * وليلبس
10 العار والخزي الطالبون لي الشر * وانا ارجوك في كل حين * وازيد على كل تسبحتك * فمي
11 يخبر بعدلك وخلاصك النهار كله * لاني لم اعلم الكتاب

PSAL. LXIX.

Davidis. Rememoratio quòd salvum fecerit eum Dominus. Et num. vers. 10. 1

DEus, converte te ad auxilium meum: 2
adjuva me, O Domine, citò. Et con- 3
fundantur atque impingant quærentes animam meam. Et retrocedant super calca- 4
neos suos affligentes me, qui volunt perpetrare in me malum, & revertantur illico ignominiâ suffusi qui dicunt mihi, Euge, euge. Et gestiant Lætitiâ in te omnes sup- 5
plicantes te, O Deus, et dicant omni tempore, Magnificetur Dominus, qui diligunt salutem tuam. Ego pauper sum et egenus, 6
Deus adjuva me. Tu es auxiliator meus 7
& redemptor meus, O Domine, ne tardaveris. Alleluja.

PSAL. LXX.

Davidis, filiis Jonadab primis quos duxerunt captivos. Et num. ver. 100.

IN te, O Domine, sum confisus, non con- 1
fundar unquam. Ex justitia tua salva 2
me, et redime me: admove ad me auditum tuum, & salva me. Esto mihi Deus adju- 3
tor, & arx pro salute mea: quoniam tu es robur meum et refugium meum. Deus, li- 4
bera me de manu peccatoris & de manu prævaricantis legem & impii. Nam tu es 5
expectatio mea, O Domine: Dominus est spes mea à pueritia mea. In te firmitas 6
mea à visceribus: et ex quo eram in ventre matris meæ, tu es adjutor meus: et laus mea ad te est omni momento. Factus sum 7
quasi portentũ compluribus, te mihi adjutore et fautore. Repleatur os meum bene- 8
dictione, ut benedicam gloriã tuã, et magnificentiam majestatis tuæ die totâ. Ne 9
projicias me tempore senectutis, & ne respuas me deficientibus viribus meis. Nam 10
hostes mei locuti sunt de me: & qui insidiantur animæ meæ, consultaverunt simul, dicentes; Jam rejecit illũ Deus; quapropter 11
petite eum et assequimini illũ, quia nemo est qui liberet eum. Ne igitur elongeris à 12
me, O Deus meus: Deus mi, converte te ad auxilium meum. Confundantur et pereant 13
accusantes animã meam, et induantur opprobrio et confusione optantes mihi malũ. Et ego speravi te omni momento, et addam 14
omni laudationi tuæ. Os meum narrabit 15
æquitatem tuam et salutem tuam die totâ. Quia non novi Scripturam,

תהלים : עא

.solius tuæ justitiæ recordabor : *Domini* domini fortitudines in Introibo
16 אבוא בגברות אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדך:
.tua mirabilia annunciabo hactenus & : *meis pueritiis* à me docuisti Deus
17 אלהים למדתני מנעורי ועד הנה אגיד נפלאותיך:
donec , me derelinquas ne Deus : caniciem & , senium ad usque etiam Et
18 וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד
.tuam fortitudinem est venturus omni : generationi tuum brachium annunciem
אגיד זרועך לדור לכל יבוא גבורתך:
quis Deus , : magna fecisti quæ , excelsum in usque Deus tua justitia Et
19 וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדלות אלהים מי
: *me vivificabis reverteris* ,malas & , multas angustias mihi ostendisti Qui ? tu sicut
20 כמוך: אשר הראיתנו צרות רבות ורעות תשוב תחיינו
Multiplicabis .me *facies* ascendere *reverteris* terræ voraginibus ex &
21 ומתהמות הארץ תשוב תעלני: תרב
instrumento in tibi confitebor ego Etiam .me *consolaberis circuibis* & : meã magnitudinẽ
22 גדלתי ותסב תנחמני: גם אני אודך בכלי
Prædicabunt .Israel sancte :cithara in tibi cantabo mi Deus tuam veritatẽ ,Nebel
23 נבל אמתך אלהי אזמרה לך בכנור קדוש ישראל: תרננה
tota mea lingua Insuper .redemisti quam mea anima &:tibi cantavero cùm , mea labia
24 שפתי כי אזמרה לך ונפשי אשר פדית: גם לשוני כל
quærentes erubuerunt quia,sunt affecti pudore quia : tuam justitiam loquetur die
היום תהגה צדקתך כי בשו כי חפרו מבקשי
.meum malum
רעתי:

PSAL. LXXII. עב

.regis filio tuam justitiam & : da regi tua judicia Deus .Selomoh Ipsi
1 לשלמה אלהים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך:
montes Deferent .judicio in tuos *afflictos* & :justitia in tuum populum Judicabit
2 ידין עמך בצדק ועניך במשפט: ישאו הרים
3 filios servabit ,populi *afflictos* Judicabit .*justitia in* colles & : populo pacem
4 שלום לעם וגבעות בצדקה: ישפט עניי עם יושיע לבני
generatio , *lunæ facies ad* & : sole cum te Timebunt .*oppressorem conteret* & : egeni
5 אביון וידכא עושק: ייראוך עם שמש ולפני ירח דור
.*terræ stillicidium* imbres sicut ,vellus super pluvia sicut Descendet .generationum
6 דורים: ירד כמטר על גז כרביבים זרזיף ארץ:
Dominabiturq; *lunam* non *ad usque* , pacis multitudo & :justus ej[9] diebus in Florebit
7 יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח: וירד
8 *se incurvabunt ejus facies Ad*.terræ terminos ad usque flumine à & ,mare ad usque mari à
9 מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ: לפניו יכרעו
munus insularum & , *Tharsis* Reges .lingent *pulverem* ejus inimici & ,*solitudinicolæ*
10 ציים ואיביו עפר ילחכו: מלכי תרשיש ואיים מנחה
omnes ei se incurvabunt Et .offerent *honorarium* Seba & ,*Scheba* reges :reddent
11 ישיבו מלכי שבא וסבא אשכר יקריבו: וישתחוו לו כל
.ei servient gentes omnes : reges
מלכים כל גוים יעבדוהו:

תרגום TARGUM.

16 אעול בגבורתא דיי אלהים אדכר צדקותך
17 בלחודך: אלהי אליפתני בנסיא מן טליותי
18 ועד העדנא אשני פרישתך: ולחוד עד זקנתא
וסיבותא אלהא לא תשבוק יתי עד דאתני תקוף
אדרעך לדר דרי לכל די ייתי כח גבורתך:
19 וצדקתך אלהא עד שמי מרומא די עבדתא
20 רברבן אלהא מן כותך: די אחמיתני עקן
סגיען ובישן תתוב תחיי יתנא ומתהומא
21 ארעיתא תתוב תסק יתנא: תסגי רביותי
22 ותתחור תנחמנני: לחוד אנא אודי קדמך
בזיני זמר ונבלא אתני קושטך אלהי אשבח
23 קדמך בכנרא קדישא ישראל: תבוען ספותי
24 ארום אשבח קדמך ונפשי די פרקתא: לחוד
לישני כל יומא תרנן צדקתך ארום בהיתו
ארום אתחסרו תבעי בישותי:

עב

1 על ידוי דשלמה אתאמר בנבואה אלהא
הלכת דינך למלכא משיחא הב וצדקתך
2 לבריה דדוד מלכא: ידין עמך בצדקה ועניך
3 בהלכת דינא: יטלון יתבי טוריא שלמא
4 לבית ישראל וגלמתא בזכותא: ידין עניי
עמא יפרוק לבני חשיכא וישוף גברא טלומא:
5 ידחלון מנך עם מפק שמשא ויצלון קדמך
6 קדם מנהר סיהרא דרי דריא: יחות היך
מטרא דרעוא על עסבא דגויז מן גובאי היך
רסיסי מלקושא דנטפין על עסבא דארעא:
7 יסגון ביומוהי צדיקיא וסגיעי שלמא עד די
8 ישתיצון פלחי סהרא: וישלוט מן סטר ימא
רבא לסטר ימא רבא ומן פרת עד סיפי
9 ארעא: קדמוי יגחנון איפרכיא ובעלי דבבוי
10 עפרא ילחכון: מלכיא דטרסיס וניסי ימא
אוקינוס תקרובתא יתיבון מלכיא דשבא
11 וסבא דורון יקרבון: ויסגדון ליה כל מלכיא
כל עממיא ישתעבדון ליה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ingrediar in fortitudinem Dñi: De[9] recordabor justitiæ tuæ tantummodò. Deus me docuisti me in portentis ab adolescentia mea ; ad hoc usq; momentum annunciabo mirabilia tua. Sed etiam usq; in senectutem, & canitiem Deus ne derelinquas me, donec annunciem fortitudinem brachii tui generationi *generationum*, cuilibet venturo virtutem fortitudinis tuæ. Et justitia tua Deus usq; ad cœlos excelsos, quos fecisti maximos: Deus, quis est sicut tu? Qui ostendisti nobis afflictiones multas & malas; redeas, vivifica nos; & de abysso inferiori revertens, educas nos. Multiplicabis magnificentiam meam, & reversus consolaberis me. Sed & ego confitebor coram te instrumentis musices, & nabló annunciabo veritatem tuam Deus meus: laudabo coram te in cithara Sancte Israelis. Exultabunt labia mea cùm laudes dixero coram te, & anima mea quam redemisti. Insuper lingua mea tota die annunciabit justitiam tuam, quoniã confusi sunt, quoniam opprobrio affecti sunt quærentes malum meum.

Per manum Salomonis dictus prophetice.

PSAL. LXXII.

DEus sententiam judiciorum tuorum regi Christo dato, & justitiam tuam filio Davidis regis. Judicabit populum tuum in justitia, & pauperes tuos in sententia judicii. Afferent habitatores montium pacem *domui* Israel, & colles justitiam. Judicabit pauperes populi, redimet filios miserorum, & conteret virũ raptorem. Timebunt à te cum ascensu Solis, & orabunt corã *te ante lumen* Lunæ in generationes generationum. Descendet sicut pluvia spontanea super herbam corrosam à locustis; sicut stillæ pluviæ serotinæ stillantes super *herbam terræ*. Multiplicabuntur in diebus ejus justi; & abundantia pacis, donec destruantur servi Lunæ. Et dominabitur ab angulo maris magni usque ad angulum *maris magni*, & ab Euphrate usque ad fines terræ. Coram eo humiliabuntur proceres; & inimici ej[9] pulverem lingent. Reges Tharsis & insulæ maris Oceani oblationem adducent: reges Seba, & Saba dona offerent. Et adorabunt eum omnes reges; omnes populi subditi erunt ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܐܥܘܠ ܠܓܢܒܪܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܥܗܕ ܙܕܝܩܘܬܟ ܒܠܚܘܕܝ: * ܐܠܗܐ ܐܠܦܬܢܝ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ
17 ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܐܚܘܐ ܬܕܡܪܬܟ: * ܥܕܡܐ ܠܣܝܒܘܬܐ ܘܠܩܫܝܫܘܬܐ ܠܐ
18 ܬܫܒܩܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܚܘܐ ܕܪܥܟ ܘܓܢܒܪܘܬܟ ܠܕܪܐ ܕܐܬܐ: * ܙܕܝܩܘܬܟ ܐܠܗܐ ܥܕܡܐ
19 ܠܡܪܘܡܐ. ܘܪܘܪܒܬܐ ܕܥܒܕܬ. ܐܠܗܐ ܡܢܘ ܕܕܡܐ ܠܟ: * ܕܚܘܝܬܢܝ ܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܝܫܐ.
20 ܘܗܦܟܬ ܘܐܚܝܬܢܝ: ܐܦ ܡܢ ܬܗܘܡܐ ܕܐܪܥܐ ܗܦܟܬ ܐܣܩܬܢܝ. * ܐܣܓܝܬ ܪܒܘܬܝ
21 ܘܗܦܟܬ ܒܝܐܬܢܝ: * ܐܦ ܐܢܐ ܐܘܕܐ ܠܟ ܒܟܢܪܐ ܘܫܪܪܟ ܐܙܡܪ. ܐܠܗܐ ܐܙܡܪ ܠܟ
22 ܒܟܢܪܐ ܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ: * ܘܢܫܒܚܢ ܣܦܘܬܝ ܟܕ ܐܙܡܪ ܠܟ ܘܢܦܫܝ ܕܦܪܩܬ. * ܘܠܫܢܝ
23
24 ܟܠܗ ܝܘܡܐ ܬܗܪܓ ܙܕܝܩܘܬܟ: ܡܛܠ ܕܢܒܗܬܘܢ ܘܢܬܚܦܪܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܒܝܫܬܝ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܥܒ *

1 * ܕܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܡܠܟ ܠܫܠܝܡܘܢ. ܘܢܒܝܘܬܐ ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ. ܘܩܪܝܢܐ ܕܥܡܡܐ ܥܡܗ:
2 ܐܠܗܐ ܗܒ ܕܝܢܟ ܠܡܠܟܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܟ ܠܒܪ ܡܠܟܐ: * ܕܢܕܘܢ ܥܡܟ ܒܙܕܝܩܘܬܐ.
3 ܘܡܣܟܢܝܟ ܒܕܝܢܐ: * ܢܫܩܠܘܢ ܛܘܪܐ ܫܠܡܐ ܠܥܡܟ. ܘܪܡܬܐ ܙܕܝܩܘܬܐ:
4 * ܕܢܕܘܢ ܠܡܣܟܢܐ ܕܥܡܐ. ܘܢܦܪܘܩ ܠܒܢܝ ܡܚܝܠܐ: ܘܢܡܟܟ ܠܛܠܘܡܐ
5 * ܢܣܓܕܘܢ ܠܟ ܥܡ ܫܡܫܐ: ܘܩܕܡ ܣܗܪܐ ܠܕܪܕܪܝܢ. * ܢܚܘܬ ܐܝܟ ܡܛܪܐ ܥܠ
6
7 ܓܙܬܐ: ܘܐܝܟ ܪܣܣܐ ܕܢܚܬܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܢܦܪܘܥ ܒܝܘܡܘܗܝ ܙܕܝܩܘܬܐ: ܘܣܘܓܐܐ ܕܫܠܡܐ
8 ܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪ ܣܗܪܐ. * ܢܐܚܘܕ ܡܢ ܝܡܐ ܠܝܡܐ: ܘܡܢ ܢܗܪܘܬܐ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ̇
9 ܕܐܪܥܐ. * ܩܕܡܘܗܝ ܢܒܪܟܘܢ ܓܙܪܬܐ: ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܥܦܪܐ ܢܠܚܟܘܢ. * ܡܠܟܐ
10 ܕܬܪܫܝܫ ܘܕܓܙܪܬܐ: ܩܘܪܒܢܐ ܢܝܬܘܢ ܠܗ. ܡܠܟܐ ܕܫܒܐ ܘܕܣܒܐ: ܩܘܪܒܢܐ ܢܩܪܒܘܢ
11 ܠܗ. * ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ: ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܢܦܠܚܘܢܝܗܝ.

Ut penetrem fortitudinem Domini, & commemorem æquitatem tuam ego solus. Deus doctrina mea à pueritia & usque modò, ut ostendam prodigia tua. Usque ad senectam & grandævam ætatem ne deseras me: quoad patefaciam brachium tuum & fortitudinem tuam generationi venturæ: Justitiam tuam Deus usque ad excelsum, & ingentia quæ patrâsti: Deus quis tibi similis? Tu qui ostendisti mihi tribulationem multam atque miseriam, & reversus es ac vivificâsti me, tu idem etiam de abyssis terræ reduces & extrahes me: Auxisti magnificentiam meam, & conversus es atque consolatus es me. Ego quoque confitebor tibi cum cithara & veritati tuæ canam: Deus psallam tibi cum cithara, Sancte Israelis: Et laudabunt labia mea quum psallam tibi, & anima mea quam redemisti: Et lingua mea totá die confitebitur æquitatem tuam, quoniam erubescent & confundentur qui volunt malum meum.

PSAL. LXXII.

Davidis. Quum regem constituisset Salomonem. Et prophetia de adventu Christi, & vocatione gentium. Vers. 45.

DEus, da judicium tuum regi, & justitiam tuam filio regis: Ut judicet populum tuum in justitia, & pauperes tuos in judicio. Ferent montes pacem populo tuo, & colles æquitatem tuam. Ut judicet pauperes populi, & salvet filios inopum, humilietque tyrannos. Adorabunt te cum sole & ante lunam in generationẽ generationũ. Descendet sicut pluvia super vellus, & ceu stillæ cadentes super terram. Germinabit in diebus ejus justitia & multitudo pacis, donec deficiet luna. Possidebit à mari ad mare, & à fluminibus usque ad extremitates terræ. Corã illo procedent Insulæ, & inimici ejus pulverem lingent. Reges Tharsis & Insularum munera offerent ei: Reges Sceba & Saba oblationes offerent illi: Adorabunt eum omnes reges, & omnes gentes colent eum;

Versio VULG. LAT.

16 Introibo in potentias Dñi: Domine,
17 memorabor justitiæ tuæ solius. Deus,
docuisti me à juventute mea: & usque
18 nunc pronuntiabo mirabilia tua: Et
usq; in senectam & senium: Deus, ne
derelinquas me, Donec annuntiē bra-
chiū tuum generationi omni, quæ ven-
19 tura est, Potentiam tuam, Et justitiam
tuam, Deus, usq; in altissima, quæ fecisti
20 magnalia: De⁹, quis similis tibi? Quan-
tas ostendisti mihi tribulationes mul-
tas, & malas? & conversus vivificâsti
me: & de abyssis terræ iterùm re-
21 duxisti me: Multiplicâsti magnificen-
tiam tuam, & conversus consolatus
22 es me. Nam & ego confitebor tibi
in vasis Psalmi veritatem tuam: Deus,
psallam tibi in cithara, sanctus Israel.
23 Exultabunt labia mea cùm cantavero
tibi, & anima mea, quam redemisti.
24 Sed & lingua mea totâ die meditabi-
tur justitiam tuam: cùm confusi & re-
veriti fuerint qui quærunt mala mihi.

Psalmus, In Salomonem. LXXI.

1
2 Deus, judicium tuū regi da: & ju-
stitiam tuam filio regis: Judicare
populū tuum in justitia, & pauperes
3 tuos in judicio. Suscipiant montes pa-
cem populo, & colles justitiam. Judi-
4 cabit pauperes populi, & salvos fa-
ciet filios pauperum: & humiliabit ca-
5 lumniatorem. Et permanebit cum So-
le, & ante Lunam, in generatione &
6 generationem. Descendet sicut pluvia
in vellus: & sicut stillicidia stillantia
7 super terrā. Orietur in diebus ejus ju-
stitia, & abundantia pacis: donec au-
8 feratur luna. Et dominabitur à mari
usq; ad mare; & à flumine usq; ad ter-
9 minos orbis terrarū. Corā illo proci-
dent Æthiopes: & inimici ej⁹ terram
10 lingent. Reges Tharsis et insulæ mune-
ra offerēt: reges Arabū & Saba dona
11 adducent: Et adorabunt eum omnes
reges terræ: omnes gentes servient ei.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

16 Εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου, κύριε μνησθή-
17 σομαι τῆς δικαιοσύνης σου μόνου. Ἐδίδαξάς με ὁ
θεὸς ἐκ νεότητός μου, καὶ μέχρι νῦν ἀπαγγελῶ τὰ
18 θαυμάσιά σου, Καὶ ἕως γήρους καὶ πρεσβείου. ὁ
θεὸς μὴ ἐγκαταλίπῃς με, ἕως ἂν ἀπαγγεί-
λω τὸν βραχίονά σου πάσῃ τῇ γενεᾷ τῇ ἐρ-
19 χομένῃ. τὴν δυναστείαν σου, Καὶ τὴν δικαιοσύ-
νην σου ὁ θεὸς ἕως ὑψίστων, ἃ ἐποίησας μεγα-
20 λεῖα. ὁ θεὸς τίς ὅμοιός σοι; Ὅσας ἔδειξάς
μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς; καὶ ἐπιστρέψας ἐ-
ζωοποίησάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀβύσσων τῆς γῆς πάλιν
21 ἀνήγαγές με. Ἐπλεόνασας τὴν δικαιοσύνην σου,
καὶ ἐπιστρέψας παρεκάλεσάς με, καὶ ἐκ τῶν ἀ-
22 βύσσων τῆς γῆς πάλιν ἀνήγαγές με. Καὶ γὰρ
ἐγὼ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν σκεύει ψαλμοῦ
τὴν ἀλήθειάν σου ὁ θεός, ψαλῶ σοι ἐν κιθά-
23 ρᾳ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. Ἀγαλλιάσονται τὰ
χείλη μου ὅταν ψάλω σοι, καὶ ἡ ψυχή μου ἣν ἐ-
24 λυτρώσω. Ἔτι δὲ καὶ ἡ γλῶσσά μου ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν μελετήσει τὴν δικαιοσύνην σου, ὅταν αἰ-
σχυνθῶσι καὶ ἐντραπῶσιν οἱ ζητοῦντες τὰ κακά
μοι.

Εἰς Σαλωμών. οα´.

1
2 Ὁ θεὸς τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δός, καὶ
τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως·
κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ τοὺς πτω-
3 χούς σου ἐν κρίσει. Ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην
4 τῷ λαῷ σου, καὶ οἱ βουνοὶ ἐν δικαιοσύνῃ Κρινεῖ τοὺς
πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενή-
5 των· καὶ ταπεινώσει συκοφάντην, Καὶ συμ-
παραμενεῖ τῷ ἡλίῳ, καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενε-
6 ὰς γενεῶν. Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ πό-
7 κον, καὶ ὡσεὶ σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν. Ἀ-
νατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη, καὶ
πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη.
8 Καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θα-
λάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς
9 οἰκουμένης. Ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται Αἰ-
10 θίοπες, καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσι. Βα-
σιλεῖς Θαρσὶς καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσι,
βασιλεῖς Ἀράβων καὶ Σαβὰ δῶρα προσάξουσι.
11 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασι-
λεῖς, πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Introibo in potētia Domini: Dne, me- 16
morabor justitiæ tuæ solius. 18 (f)
Docuisti [s] me, Deus, ex juventute 17
mea: & usq; nunc annuntiabo mira-
bilia tua, 19 Et usque [ſ] in senectā, 18
& senium. Deus, ne derelinquas me;
20 donec annuntiem brachium tuū
omni generationi, quæ ventura est.
21 Potentiam [t] tuam, Et justitiam 19
tuam, De⁹, (g) usq; in altissimis quæ
fecisti magnalia: De⁹, quis similis ti-
bi? 22 [u] Quātas ostēdisti mihi tri- 20
bulationes multas, & (h) malas? &
conversus vivificâsti me: & de a-
byssis terræ iterum reduxisti me.
23 Multiplicâsti (i) justitiam tuam: 21
& conversus consolatus es me: &
(k) de abyssis terræ iterum reduxisti
me. 24 Nam & ego confitebor tibi 22
in (l) vase psalmi veritatē tuā, Deus:
psallā tibi in cithara, sanctus Israel.
25 Exultabunt labia mea, cùm psal- 23
lam tibi, & anima mea, quā rede-
misti. 26 Adhuc autem & lingua 24
mea totâ die meditabitur justitiam
tuam: cùm confusi fuerint, & erubu-
erint, qui quærunt mala mihi.

MS. Æth. Poc. Gloria Patri, & Fi-
lio, et Spiritui Sācto: est modò, semper
erit, & in secula seculorum, Amen.

In Salomonem. LXXI. 1

1 Deus, judicium tuum regi da, 2
& justitiam tuam filio regis.
2 [a] Judicare populum tuum in ju-
stitia, & pauperes tuos in judicio.
3 Suscipiant montes pacem populo 3
tuo, & colles. 4 (a) In justitia judi- 4
cabit pauperes populi, & salvos fa-
ciet filios [b] pauperum: & humili-
abit [c] calumniatorem: 5 Et (b) per- 5
manebit cum Sole, & ante Lunā (c)
generationes generationū. 6 Descen- 6
det, sicut pluvia in vellus: & sicut
stillicidia stillantia super terram.
7 Orietur in diebus ejus justitia, & 7
abundātia pacis; donec auferatur Lu-
na. 8 Et dominabitur à mari usque 8
ad mare, & à (d) flumine usque ad
terminos orbis terrarum. 9 Coram illo 9
procident Æthiopes: & inimici ejus
[d] terram lingent. 10 Reges Thar- 10
sis, & insulæ munera offerent: reges
Arabum & Saba dona adducent.
11 Et adorabunt eum omnes (e) [e] 11
reges: omnes gentes servient ei.

Versio ÆTHIOPICA.

እበውእ ፡ በኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ እግዚኦ ፡
16 እዜክር ፡ ጽድቀከ ፡ ባሕቲቶ ፡፡ ወመሐር 18
17 ከኒ ፡ እምንእስየ ፡ እምንእስየ ፡፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡
እነግር ፡ ስብሐቲከ ፡፡ እስከ ፡ እልህቅ ፡ ወእ 19
18 ረሥእ ፡ ኢትኅድገኒ ፡ እምንእስየ ፡፡ እስከ ፡ 20
እነግር ፡ መዝራዕተከ ፡ ለትውልድ ፡ ዘይመጽ
እ ፡፡ ኀይለከኒ ፡ ወጽድቀከኒ ፡፡ እግዚ 21
19 ኦ ፡ እስከ ፡ አርያም ፡ ገበርከ ፡ ዐቢያተ ፡፡
እግዚኦ ፡ መኑ ፡ ከማከ ፡፡ እስመ ፡ አር 22
አይከኒ ፡ ሕማመ ፡ ወመንደቤ ፡ ብዙኀ ፡፡ ወተመ
20 ይጥከኒ ፡ ወአሕየውከኒ ፡፡ ወእመቀላየ ፡ ምድ
ር ፡ ካዕበ ፡ ለወፃእከኒ ፡፡ ወአብዛኀከ ፡ ለ 23
ጽድቅከ ፡፡ ወገበልከ ፡ ቃስተፈሣሕከኒ ፡፡ ወእመ
21 ቀላየ ፡ ምድር ፡ ካዕበ ፡ አውፃእከኒ ፡፡ ወአ 24
ነሂ ፡ እገኒ ፡ ለከ ፡ በንዋየ ፡ መዝሙር ፡ ለጽድቅ
ከ ፡፡ እዜምር ፡ ለከ ፡ እምሰንቆ ፡ ቅዱ
22 ስ ፡ እስራኤል ፡፡ ይትፌሥሓ ፡ ከናፍርየ ፡ 25
ሶበ ፡ እዜምር ፡ ለከ ፡፡ ወለነፍስየኒ ፡ እንተ ፡ አድ
23 ኀንካ ፡፡ ወዓዲ ፡ ልሳንየ ፡ የነብብ ፡ ጽድቀ 26
ከ ፡ ኵሉ ፡ ለማዕለ ፡፡ ሶበ ፡ ተኀፍሩ ፡ ወኀሰሩ ፡ እ
24 ለ ፡ የኀሡ ፡ ሊተ ፡ እኩየ ፡፡
ስብሐት ፡ ለአብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱ
ስ ፡፡ ይእዜኒ ፡ ወዘልፈኒ ፡ ወለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አ
ሜን ፡፡

በእንተ ፡ ሰሎሞን ፡፡

1
2 ሮፀ እግዚኦ ፡ ኵነኔከ ፡ ሀቦ ፡ ለንጉሥ ፡፡ ወጽ 1
ድቅከኒ ፡ ለወልደ ፡ ንጉሥ ፡፡ ከመ ፡ ይኰንኖ 2
ሙ ፡ ለሕዝብከ ፡ በጽድቅ ፡፡ ወለነደያኒከ ፡ በፍ
3 ትሕ ፡፡ ይትወከፉ ፡ አድባር ፡ ወአውግር ፡ 3
4 ሰላመ ፡ ሕዝብከ ፡፡ ኵነኔ ፡ በጽድቅ ፡ ነደያ 4
ነ ፡ ሕዝብከ ፡፡ ወአድኅኖሙ ፡ ለደቂቀ ፡ ምስኪና
ኒከ ፡፡ ወአኅስሮ ፡ ለዕቡይ ፡፡ ወይፀንሕ ፡ 5
5 ምስለ ፡ ፀሐይ ፡፡ እምቅድመ ፡ ወርኅ ፡ ለትውል
ደ ፡ ትውልድ ፡፡ ወይወርድ ፡ ከመ ፡ ጠል ፡ ው 6
6 ስተ ፡ ፀምር ፡፡ ወከመ ፡ ነጠብጣብ ፡ ዘያንጠበ
ጥብ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡፡ ወይሠርጽ ፡ ጽድቅ ፡ 7
7 በመዋዕሊሁ ፡፡ ወብዙኀ ፡ ሰላም ፡ እስከ ፡ የኀል
ፍ ፡ ወርኅ ፡፡ ወይኴንን ፡ እምባሕር ፡ እስ 8
8 ከ ፡ ባሕር ፡፡ ወእም ፡ አፍላግ ፡ እስከ ፡ አጽናፈ ፡
ዓለም ፡፡ ይገንዩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ኢትዮጵያ ፡፡ 9
9 ወጸላእቱሂ ፡ ሐመደ ፡ ይቀምሑ ፡፡ ነገሥተ ፡ 10
10 ተርሴስ ፡ ወደሰያት ፡ አምኃ ፡ ያበውኡ ፡፡ ነገሥ
ተ ፡ ሳባ ፡ ወዐረብ ፡ ጋደ ፡ ያመጽኡ ፡፡ ወ 11
11 ይሰግዱ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎሙ ፡ ነገሥተ ፡ ምድር ፡፡
ወይትቀነዩ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [r] me, Deus meus, ex [ſ] dum senuero & canuero Deus meus, ne [t] etiam tuam, [u] Quoniam ostendisti mihi tribulationem & tentationem multam: & conversus PSAL. LXXI. [a] Ut judicet [b] pauperum tuorum: [c] superbum: [d] cinerem manducabunt. [e] reges terræ: & omnes

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 فادخل في قوة الرب * يا رب انا اذكر عدلك وحدك * الذي علمني منذ صباي يا الهي
17 والي الان اخبر بعجايبك * والي الشيخوخة والهرم * اللهم لا تطرحني الي ان اخبر بذراعك
18 كل الجيل الاتي * قوتك وعدلك يا الله الي العلي * والعظايم التي صنعتها معي * يا الله فمن
19 اشبه بك * لانك اريتني شدايد كثيرة وشرورا ثم عدت فاحييتني * وايضا من اعماق الارض
20 اصعدتني * اكثرت علي برك ثم عدت فعزيتني * وايضا اصعدتني من العمق * واني لاشكرك
21 يا ربي في الشعوب * باله مزمور حقك * يا الله ارتل لك بقيثارة * يا قدوس اسرايل * تبتهج
22 شفتاي اذا ارتل لك * ونفسي التي خلصتها * ولساني ايضا يدرس عدلك * وحقك النهار كله
23 اذا ما خزي وافتضح الذين يطلبون لي الشر * اللیلويا *
24
1 * المزمور الحادي والسبعون * لسليمان بن داوود * وعدده * مب * استيخن *
2 اللهم اعط الملك حكمك * وابن الملك عدلك * ليقضي لشعبك بالعدل * ولمساكينك
3 بالحق * فلتاخذ الجبال سلامة للشعب * والاكام عدلا * ويحكم لمساكين الشعب بعدل
4 ويخلص بني المساكين * ويذل الباغي * ويدوم مع الشمس * وهو قبل القمر * باجيال
5 الاجيال * ينزل مثل المطر علي الصوف * وكالقطر علي الارض * يكثر العدل في ايامه
6 ويكون السلامة حتي يبيد القمر * ويملك من البحر الي البحر * ومن النهر الي اقاصي المسكونة
7 * يسبق الحبش فيخرون قدامه * وجميع اعدايه يلحسون التراب * ويقبل اليه ملوك
8 ترسيس والجزاير بالهدايا * وملوك العرب ارابيا وسابا يقدمون اليه القرابين * ويسجد له جميع
9 ملوك الارض * وجميع الامم تتعبد له *
10
11

Introibo in potentiam Domini: O Domi- 16
ne, ego recordabor justitiæ tui solius. Qui 17
docuisti me à pueritia mea, O Deus meus;
& hucusque narro miracula tua. Et us- 18
que ad senectutem & decrepitam ætatem.
Deus, ne me projicias quoad enarrem bra-
chium tuum omni posteritati venturæ.
Justitiam tuam & potentiam tuam, O 19
Deus, usque in excelsum: & magnalia
quæ fecisti erga me. O Deus, ecquis est
similis tibi? Tu enim ostendisti mihi an- 20
gustias multas & ærumnas; deinde re-
versus es & vivificâsti me, atque iterum
ex imis terræ elevâsti me. Multiplicâsti 21
super me justitiam tuam, deinde rever-
sus es et consolatus es me: imò etiam ex-
traxisti me de profundo. Et ego quidem 22
gratias agam tibi, O Domine mi, inter
populos: cum instrumento psalmi, veri-
tati tuæ. O Deus, psallam tibi cithara, O
Sancte Israelis. Exultabunt labia mea 23
quum celebravero te, & anima mea quam
liberâsti. Et lingua mea quoque repetet 24
justitiam tuam & magnificentiam tuam
die totâ, quum rubore & ignominiâ
suffusi fuerint qui petunt mihi malum,
Alleluja.

PSAL. LXXI.
Salomoni filio Davidis. Et 1
num. vers. 41.

Deus, da Regi judicium tuum, & filio
regis æquitatem tuam: ut judiciū 2
decernat populo tuo cum æquitate, & pau-
peribus tuis cum veritate. Assumant mon- 3
tes pacem populo, & colles justitiam. Et 4
judicium dicet pauperibus populi cum æ-
quitate, & salvabit filios pauperum, de-
primetque scelestum. Et perdurabit cum 5
sole, quum sit ipse ante lunam, in genera-
tionem generationum. Descendet sicut 6
pluvia super vellus, & sicut stillæ super
terram. Multiplicabitur justitia in diebus 7
ejus, et abundantia pacis, donec pereat lu-
na. Et regnabit à mari ad mare, & à 8
flumine usque ad terminos habitatæ. Præ- 9
venient Æthiopes & procident ante eum,
& omnes inimici ejus lingent terram. Et 10
venient ad eum reges Tarsis & Insularū
cum muneribus; & reges Arabum, Ara-
bia, & Saba offerent ei munera. Et ad- 11
orabunt eum omnes Reges terræ, & cun-
ctæ gentes se subdent ei.

תהלים : עב

Par et ei auxiliator non & , afflictum & : clamantem egenum eruet Quia
12 כי־יציל אביון משוע ועני ואין־עזר לו : יחס 13
extorsione ab & , dolo A .servabit egenorum animas & : egeno & , tenui super
14 על־דל ואביון ונפשות אביונים יושיע : מתוך ומחמס
, vivet Et .ejus oculis in eorum sanguis erit pretiosus & : eorum animam redimet
15 יגאל נפשם וייקר דמם בעיניו : ויחי
die tota : semper eo pro orabit & , Scheba auro de ei dabit &
ויתן־לו מזהב שבא ויתפלל בעדו תמיד כל־היום
perstrepet , montium capite in terra in , frumenti particula Erit .ei benedicet
16 יברכנהו : יהי פסת־בר בארץ בראש הרים ירעש
Erit .terræ herba sicut civitate à florebunt & : ejus fructus Lebanon sicut
17 כלבנון פריו ויציצו מעיר כעשב הארץ : יהי
eo in benedicentur & , ejus nomen filiabitur Solis facies ad : seculum in ejus nomen
שמו לעולם לפני־שמש ינין שמו ויתברכו בו
Deus Deus Dominus Benedictus .eum beatificabunt , gentes omnes
18 כל־גוים יאשרוהו : ברוך יהוה אלהים אלהי
ejus gloriæ nomen benedictum Et .ipse solus mirabilia faciens : Israel
19 ישראל עשה נפלאות לבדו : וברוך שם כבודו
.amen & , Amen , terra omnis ejus gloria replebitur & , seculum in
לעולם וימלא כבודו את־כל הארץ אמן ואמן :
.Isai filii David orationes sunt Consummatæ
20 כלו תפלות דוד בן־ישי :

ספר שלישי

PSAL. LXXIII. עג

ego Et .corde mundis Deus Israeli bonus Profectò .Asaph ipsi Cantus
1 מזמור לאסף אך טוב לישראל אלהים לברי לבב : ואני
2 zelavi Quia .mei gressus sunt effusi nihil quasi : mei pedes declinaverunt parum quasi
3 כמעט נטוי רגלי כאין שפכה אשרי : כי קנאתי
, eorum morte in ligamenta non Quia .videbo impiorum pacem : insanos in
4 בהוללים שלום רשעים אראה : כי אין חרצבות למותם
hominibus cum & : ipsi non hominis labore In .eorum fortitudo sana &
5 ובריא אולם : בעמל אנוש אינמו ועם־אדם
iniquitas ornamento involvet : superbia eos ligavit torque Ideo .flagellabuntur non
6 לא ינגעו : לכן ענקתמו גאוה יעטף־שית חמס
.cordis imaginationes transierunt : eorum oculus adipe præ Exiit .eos
7 למו : יצא מחלב עינמו עברו משכיות לבב :
Posuerunt .loquentur excelso de : calumniam malo in loquentur & , dissolvetis se Reddent
8 ימיקו וידברו ברע עשק ממרום ידברו : שתו
9 ejus populus revertetur Ideo .terra in ambulabit eorum lingua & : suum os cœlos in
10 בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ : לכן ישיב עמו
est & : Deus scivit quomodo , dixerunt Et .eis exprimentur pleni aquæ & : huc
11 הלם ומי מלא ימצו למו : ואמרו איכה ידע־אל ויש
.facultatē apprehenderūt seculi tranquilli & ; impii isti Ecce ? excelso in scientia
12 דעה בעליון : הנה־אלה רשעים ושלוי עולם השגו־חיל :

תרגום TARGUM.

12 ארום יפצי חשיכא דבעי מטו ועניא ולית סעיד
13 ליה : יחוס על מסכינא וחשוכא ונפשת חשיכיא
14 יפרוק : מאונסא ומחטופין יפרוק נפשהון ויהי
15 יקיר אדמהון קדמוי : ויחי ויתן ליה מדהב
דאיתיאו ליה משבא ויצלי מטולתיה תדירא כל
16 יומא יברכניה : יהי סעיד לחמא בארעא בריש
טוריא ירגיש היך כלבנן אביה וינצצון מן קרתא
17 דירושלם היך עסבא דארעא : יהי שמיה
מדכר לעלם וקדם מהוי שמשא מזמן הוה
שמיה ויתברכון בזכותיה כל עממיא ויימרון טב
18 ליה : בריך יי אלהים אלהא דישראל דעביד
19 פרישן רברבן בלחודוהי : ובריך שום יקריה
לעלמא ויתמלי מזיו יקריה כל ארעא אמן ואמן :
20 גמירין צלותיא דדוד בר ישי :

עג

1 תושבחתא על ידוי דאסף ברם טב לישראל
2 אלהא לבריריי לבא : ואנא כזעיר אתמוטטא
3 רגלי כלמא דאזדעזעא אסתוריי : ארום קנית
4 במתלעביא בעדן די שלם רשיעיא אחמי : ארום
ליתיהון תוהין ומצטערין מטול יום מיתתהון
אתבעין מחשבתהון ופטים ואלים לבהון :
5 בלעות גברין דמתעסקין באוריתא ליתיהון
לעין ועם בני נשא צדיקי דסבלין יסורי לא
6 מתכתשין : לכדכן עטרתנון גיותנותא כלילא
7 דמשוין ברישיהון היא מן חטוף דילהון : שנא
מן שומנא פרצופהון עברו חוטביהון חפורת
8 לבא : יתמקמקון מן פטמא וימללון לאבאשא
9 ולטלומא מן רום לבהון ימללון : שויאו בקדישי
שמיא פומהון ולישנהון מצלהבא בקדישי
10 ארעא : בכן תבו על עמא דיי לאלקיותהון
ומחונון במרופין ודמעין סגיעין מחתין להון :
11 ויימרון הכדין ידע אלהא ואית מנדעא בעלאה :
12 הא אלין רשיעיא דיתבין בשליותא בעלמא
הדין ארביקו נכסין קנו חילא :

PARAPH. CHALD. Vers. LAT.

Quoniam liberabit miserum qui quærit inclinationem; & pauperem cui non est adjutor. Miserabitur misero & inopi; & animas inopum redimet. Ab oppressione & injuriis liberabit *animam* eorum, & erit car° sanguis corū coram eo. Et vivet & dabit ei de auro quod attulerunt *ei* de Seba, & orabit pro eo continuè, omni die benedicet ei. Erit substantific° panis in terra in capite montium; strepitum edet sicut Liban° fructus ejus; & germinabunt de civitate Jerusalem sicut herba terræ. Erit nomen ejus semper memorabile, & antequam esset Sol, præparatum erat nomen ejus: & benedicentur in merito ejus omnes populi, *&* dicent bonum illi. Benedictus Dñs Deus Deus Israel, qui facit miracula magna solus. Et benedictum nomen gloriæ ejus in æternum: ac repleatur splendore gloriæ ejus omnis terra, Amen & amen.

Completæ sunt orationes Davidis filii Isai.

Canticum per manus Asaph.

PSAL. LXXIII.

Profectò bonus Israeli Deus, iis qui mundi sunt corde. Mei autem penè moti sunt pedes, penè vacillaverunt gressus mei. Quoniam æmulatus sum derisores; in tempore *pacis* improbos videbo. Quoniam non terrentur nec conturbantur propter diem mortis ipsorum; *accelerantur* cogitatus eorum: & pingue, & forte est cor eorum. Labori virorum Legi operam navantium non compatiuntur; & cum hominibus justis, qui patiuntur martyria, non vulnerantur. Ideò circumdedit eos superbia: corona quam imponunt capiti suo de *rapina* illorum est. *Mutatus est* ob pinguedinem *vultus* eorum: *transierunt decisiones* eorum *fossam* cordis. Liquefient præ *pinguedine*, & loquentur ut noceant, & ad violentiam de celsitudine cordis sui loquentur. Posuerunt in *sanctos* cœlorum os suum, & lingua eorum ardet in *sanctos* terræ. Propterea *convertuntur adversùs populos* Dñi, ut *cædant eos, & percutiant* eos malleis, & lachrymæ multæ defluent illis. Et dicent, Hæccine cognovit Deus, & est scientia in Altissimo? Ecce ipsi impii permanentes in tranquillitate in mundo *hoc*, adepti sunt divitias, acquisierunt substantiam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Quia liberavit inopem ab eo qui fortior est ipso, & pauperem cui non est adjutor. Miserebitur pauperum & egenorum, & animas pauperum salvabit. A fraude & ab iniquitate salvabit animas eorum: pretiosus enim est sanguis eorum in oculis ejus. Vivit & dabitur ei de auro Sceba: & orabimus pro eo omni tempore, & totâ die benedicemus illi. Erit velut copia frumenti in terra, & in cacumine montium germinare faciet fructus suos, ut Libani: & pullulare faciet è civitate sua sicut herbam terræ. Eritque nomen ejus in sempiternum, & ante solem est nomen ejus. Benedicentur in ipso omnes gentes, & omnes laudabunt eum. Benedictus Dominus Deus Israel qui edit miracula grandia solus, Et benedictum nomen majestatis ejus in seculum: & impleatur majestate ejus tota terra. Amen, amen.

Finis Liberi secundi.

LIBER TERTIUS.

PSAL. LXXIII.

Compositus ab Asaph memoratore, de morte Absalomi. Præterea confessio infirmitatis humanæ. Et de prosperitate impiorum; deque longanimitate Dei. Vers. 21.

Deus bonus est Israeli, & sinceris corde. Mei autem paulò minùs inclinati sunt pedes, & ferè nil absfuit quin effunderentur gressus mei: Quia æmulatus sum iniquos, cùm viderem pacem impiorum. Non enim est terminus morti eorum, quum plurima sit stultitia illorum. In labore hominum non sunt, & cum filiis hominum haud flagellantur; Ideò cepit eos audacia, & induti sunt iniquitate suâ, & impietate suâ. Et prodiit velut pinguedo scelus eorum, operatique sunt pro cogitatione cordis. Meditati sunt & locuti sunt malum, & oppressionem adversùs Altissimum locuti sunt: Posuerunt os suum in cœlum, & lingua eorum perambulat terram. Propterea vertat se populus meus huc, & abundanter invenient sibi, Dicéntque: Quomodo scit Deus, & est scientia in Excelso? Nam ecce isti quum sint impii, abundantes sunt in mundo & potentes robore.

Versio VULG. LAT.

12 Quia liberabit pauperem à potente; &
13 pauperem, cui non erat adjutor. Par-
cet pauperi & inopi: & animas pau-
14 perum salvas faciet. Ex usuris & ini-
quitate redimet animas eorum: & ho-
norabile nomen eorum coram illo.
15 Et vivet, & dabitur ei de auro Ara-
biæ, & adorabunt de ipso semper: to-
16 tâ die benedicent ei. Et erit firmamen-
tum in terra in summis montium, su-
perextolletur super Libanum fructus
ejus: & florebunt de civitate sicut fœ-
num terræ. Sit nomen ejus benedictum
17 in seculis: ante Solem permanet nomē
ejus. Et benedicentur in ipso omnes
tribus terræ: omnes gentes magnifica-
18 bunt eum. Benedictus Dominus Deus
19 Israel, qui facit mirabilia solus: Et be-
nedictum nomen majestatis ejus in æ-
ternum: & replebitur majestate ejus
omnis terra: fiat, fiat.

20 Defecerunt laudes David filii Jesse.

Psalmus Asaph. LXXII.

1 Quàm bonus Israel Deus his, qui
recto sunt corde? Mei autem pe-
2 nè moti sunt pedes: penè effusi sunt
3 gressus mei. Quia zelavi super iniquos,
4 pacem peccatorum videns. Quia non
est respectus morti eorum; & firma-
5 mentum in plaga eorum. In labore
hominum non sunt, & cum hominib'
6 non flagellabuntur: Ideò tenuit eos
superbia, operti sunt iniquitate & im-
7 pietate suâ. Prodiit quasi ex adipe in-
iquitas eorum: transierunt in affectum
8 cordis. Cogitaverunt, & locuti sunt
nequitiam: iniquitatem in excelso lo-
9 cuti sunt. Posuerunt in cœlum os su-
um: & lingua eorum transivit in ter-
10 ra. Ideò convertetur populus meus
hîc: & dies pleni invenientur in eis.
11 Et dixerunt; Quomodò scit Deus, &
12 si est scientia in Excelso? Ecce ipsi pec-
catores, & abundantes in seculo, ob-
tinuerunt divitias.

Vers GRÆC. LXX. Interp.

12 Ὅτι ἐῤῥύσατο πτωχὸν ἐκ δυνάστου, καὶ πένητα ᾧ
13 οὐχ ὑπῆρχε βοηθός. Φείσεται πτωχοῦ καὶ πένητος,
14 καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει. Ἐκ τόκου καὶ ἐξ ἀδι-
κίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν, καὶ ἔντι-
15 μον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ ζή-
σεται, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐκ τοῦ χρυσίου τῆς
Ἀραβίας, καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ διαπαν-
τός· ὅλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν.
16 Ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῇ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων·
ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν Λίβανον ὁ καρπὸς αὐ-
τοῦ, καὶ ἐξανθήσουσιν ἐκ πόλεως ὡσεὶ χόρτος
17 τῆς γῆς. Ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς
τοὺς αἰῶνας, πρὸ τοῦ ἡλίου διαμένει τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, καὶ εὐλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς· πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐ-
18 τόν. Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὁ
19 ποιῶν θαυμάσια μόνος, Καὶ εὐλογητὸν τὸ ὄ-
νομα τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς αἰῶνα τοῦ
αἰῶνος· καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ
γῆ. γένοιτο, γένοιτο.

20 Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί.

1 Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. οβ'.

Ὡς ἀγαθὸς ὁ θεὸς τῷ Ἰσραήλ, τοῖς εὐ-
2 θέσι καρδίᾳ. Ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσα-
λεύθησαν οἱ πόδες, παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ
3 διαβήματά μου. Ὅτι ἐζήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνό-
4 μοις, εἰρήνην ἁμαρτωλῶν θεωρῶν. Ὅτι οὐκ ἔστιν
ἀνάνευσις ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν, καὶ στερέωμα
5 ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν. Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ
6 εἰσί, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται. Διὰ
τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία, περιεβά-
7 λοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν. Ἐξελεύσεται
ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν· διῆλθον εἰς
8 διάθεσιν καρδίας. Διενοήθησαν, καὶ ἐλάλησαν
ἐν πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν.
9 Ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα
10 αὐτῶν διῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς. Διὰ τοῦτο ἐπιστρέ-
ψει ὁ λαός μου ἐνταῦθα, καὶ ἡμέραι πλήρεις εὑ-
11 ρεθήσονται ἐν αὐτοῖς. Καὶ εἶπαν, Πῶς ἔγνω
12 ὁ θεός, καὶ εἰ ἔστι γνῶσις ἐν τῷ ὑψίστῳ; Ἰδοὺ οὗ-
τοι οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθηνοῦντες εἰς τὸν αἰῶνα,
κατέσχον πλούτου.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

12 Quia liberavit egenum [f] à potente; & pauperem, cui non erat adjutor. 13 Parcet inopi, & pauperi: & animas pauperum salvas faciet. 14 Ex usura & iniquitate redimet animas eorum: & (f) honorabile nomen eorum coram [g] illo. 15 Et vivet, & dabitur ei de auro (g) Arabiæ: & (h) orabunt de ipso semper: totâ die benedicent ei. 16 Erit firmamentum in [h] terra in summis montium: [i] superextolletur super Libanum fructus ejus: & florebunt de civitate sicut fœnum terræ. 17 (i) Sit nomen ejus benedictum in secula: ante Solem (k) permanebit nomen ejus, 18 & benedicentur in ipso omnes tribus terræ: omnes gentes [k] magnificabunt eum. 19 Benedictus Dominus (l) Deus Israel, qui facit mirabilia solus. 20 Et benedictum nomen gloriæ ejus in æternum, & in seculum seculi: & replebitur gloriâ ejus omnis terra: Fiat, Fiat.

Defecerunt (a) hymni David filii Jesse, Psalm⁹ ipsi Asaph. LXXII.

1 Quàm (b) bonus (c) Deus Israel rectis corde. 2 Mei autem penè commoti sunt pedes: (d) paulominus effusi sunt gressus mei. 3 Quia zelavi super iniquos, pacem peccatorum intuens. 4 Quia [a] non est (e) declinatio in morte eorum, [b] & firmamentum in flagello (f) eorum. 5 In (g) laboribus hominum non sunt: & cum hominibus non flagellabuntur. 6 Ideò (h) obtinuit eos superbia: circumamicti sunt iniquitate, & impietate suâ. 7 (i) Prodibit quasi ex adipe iniquitas eorū: transierunt [c] in (k) dispositionem cordis. 8 Cogitaverunt, & loquuti sunt (l) [d] in malignitate: iniquitatem in altum loquuti sunt. 9 Posuerunt in cœlum os suum: & lingua eorum transivit super terram. 10 Ideò (m) revertetur populus meus huc: (n) & dies pleni invenientur in eis. 11 Et (o) dixerunt, Quomodò scivit De⁹? & si est scientia in Altissimo? 12 Ecce [e] ipsi peccatores, & abundantes in seculo, obtinuerunt divitias.

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ፡ አድኀኖ፡ ለነዳይ፡ እምእደ፡ ዘይትዔገ 12
ሎ፡፡ ለምስኪን፡ ዘአልቦ፡ ረዳኢ፡፡ ወይም 13
ሕክ፡ ነዳየ፡ ወምስኪነ፡፡ ወያድኅን፡ ነፍሰ፡ ነዳያ
ን፡፡ እምርዴ፡ ወእምትእግልት፡ ያድኅና፡ 14
ለነፍሶሙ፡፡ ወክቡር፡ ስሞ፡ በቅድሜሆሙ፡፡
ወየሐዩ፡ ወይሁብዎ፡ እምወርቀ፡ አረብ፡፡ ወዘ 15
ልፉ፡ ይጼልዩ፡ በእንቲአሁ፡፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡
ይድኅርዎ፡፡ ወይከውን፡ ምስማከ፡ ለኵ 16
ሉ፡ ምድር፡፡ ውስተ፡ አርእስተ፡ አድባር፡፡ ወይ
ነውኅ፡ እምአርዝ፡ ፍሬሁ፡፡ ወይበቊል፡ ውስ
ተ፡ ሀገር፡ ከመ፡ ሣዕረ፡ ምድር፡፡ ወይከው 17
ን፡ ቡሩከ፡ ስሙ፡ ለዓለም፡፡ እምቅድመ፡ ፀሐ
ይ፡ ሀሎ፡ ስሙ፡፡ ወይትባረኩ፡ ቦቱ፡ ኵሎ 18
ሙ፡ አሕዛበ፡ ምድር፡፡ ወያስተበፅዕዎ፡ ኵሎ
ሙ፡ ሕዝብ፡፡ ይትባረክ፡ እግዚአብሔር፡ 19
አምላከ፡ እስራኤል፡፡ ዘገብረ፡ መንክረ፡ ባሕቲ
ቱ፡፡ ወይትባረክ፡ ስሙ፡ ስብሐቲሁ፡፡ ለዓለ 20
ም፡ ወለዓለመ፡ ዓለም፡፡ ወይመልእ፡ ስብሐቲ
ሁ፡ ኵሉ፡ ምድረ፡ ለይኩን፡ ለይኩን፡፡

ኀልቀ፡ ዘዳዊት፡ መኀልይ፡ ዘወልደ፡ ሴሴይ፡
መዝሙር፡ ዘዳዊት፡ ዘአሳፍ፡፡

ሮፀ ጥቀ፡ ኄር፡ እግዚአብሔር፡ ለእስራኤል፡ 1
ለርቱዓነ፡ ልብ፡፡ ሊተሰ፡ ሕቀ፡ ክመ፡ ዘእም 2
ተንተና፡ እገሪየ፡፡ ወሕቀ፡ ክመ፡ ዘእምድኅፀ፡
ሰጕናየ፡፡ እስመ፡ ቀናዕኩ፡ ላዕለ፡ ኃጥአ 3
ን፡፡ ሰላሞሙ፡ ርእይየ፡ ለዐማፂያን፡፡ እስ 4
መ፡ አልቦሙ፡ ሳሕተ፡ ለሞቶሙ፡፡ ወሊኃይለ፡
ለመቅሠፍቶሙ፡፡ ወበጻማሂ፡ ሊኮኑ፡ ዕድ 5
ወ፡፡ ወሊተቀሥፉ፡ ምስለ፡ ሰብእ፡፡ ወበእን 6
ተዝ፡ አኃዞሙ፡ ትዕቢት፡፡ ወተዐፀፉ፡ ለኃጢ
አቶሙ፡ ወለዐመፃሆሙ፡፡ ወይወፅእ፡ ከመ፡ 7
እምአንጕዕ፡ ኃጢአቶሙ፡፡ ወኃለፉ፡ እምት
ዕቢት፡ ልቦሙ፡፡ ወሐለዩ፡ ወነበቡ፡ ከንቶ፡፡ 8
ወነበቡ፡ ዐመፃ፡ ውስተ፡ አርያም፡፡ ወአን 9
በሩ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ አፉሆሙ፡፡ ወአንሶሰወ፡
ውስተ፡ ምድር፡ ልሳኖሙ፡፡ ወበእንተዝ፡ 10
ይትመየጡ፡ ሕዝብየ፡ እምዝየ፡፡ ወይትረከ
ብ፡ ፍጹም፡ መዋዕል፡ በላዕሌሆሙ፡፡ ወይ 11
ብሉ፡ እፎ፡ ያእምር፡ እግዚአብሔር፡፡ ወ
ቦኑ፡ ዘየአምር፡ በአርያም፡፡ ናሁ፡ እ 12
ሉ፡ ኃጥአን፡ ይትፌግዑ፡፡ ወለዓለም፡ ያጸንዑ
ዋ፡ ለብዕሎሙ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [f] à manu ejus qui opprimeret eum; & [g] illis. [h] omni terra [i] & extendetur præ cedro fructus ejus: [k] beatum prædicabunt eum. PSAL. LXXII. [a] non est remissio [b] neque victus est in [c] ex superbia cordis eorum. [d] inane: iniquitatem [e] qui peccatores sunt delitiis affluunt; & in seculo obtinuerunt divitias suas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * لانه خلص المسكين من يد القوي والضعيف الذي لا معين له * يشفق على المسكين
13 والضعيف ويخلص انفس المساكين * ومن الربا والظلم ينقذ نفوسهم * اسمه كريم لديهم
14 * حيا ويعطى من ذهب ارابيا * ويصلون من اجله في كل حين النهار جميعه يباركونه * يكون
15 فوق الارض وعلى اركان الجبال يرتفع ثمره افضل من لبنان * ويزهر من المدينة مثل
16 عشب الارض * فليكن اسمه مباركا الى الابد * وقبل الشمس دايما اسمه * ويتبارك به جميع
17 قبايل الارض وكل الامم يمجدونه * مبارك الرب اله اسرائيل * الذي صنع العجايب وحده
18 * ومبارك اسم مجده القدوس الى الابد والى ابد الابد * وتمتلي الارض جميعها من مجده
19 يكون يكون * هللويا *

* المزمور الثاني والسبعون * لاساف * وعدده * ن * استيخن *

1 صالح هو اله اسرائيل لمستقيمي القلوب * وانا كدت عن قليل تزل قدماي * ولا يسيرا
2 ترجحي خطواتي * لاني غرت على الذين لا ناموس لهم لما رايت سلامة الخطاة * لانهم لا راحة
3 في موتهم * وسديدة ضرباتهم * اذ ليس هم في تعب الناس * ولا يوذبون مع البشر * من اجل
4 هذا استولت عليهم الكبرياء الى المنتهى * لبسوا ظلما وعقوقا * تخرج مثل الشحم ظلمهم
5 دخلوا في قلوبهم * تفكروا وتكلموا بالشر * وقالوا ظلما الى العلي * ووضعوا الى السماء
6 افواههم * ولسانهم انبسط على الارض * لاجل هذا يرجع شعبي الى ههنا * وايام كاملة توجد
7 فيهم * فقالوا كيف علم الله * وهل عند العلي علم * فها هولاء خطاة وهم مخصبون * وقد
8 حازوا الغنى الى الابد *

Quoniam ipse liberavit pauperem de manu potentu, et debilem cui nullus erat adjutor. 12
Parcet pauperi & imbecilli, & 13
salvabit animas pauperum, Et ab usura 14
& tyrannide redimet animas eorum; nomen ejus venerabile apud eos. Vivet, & 15
dabitur ei de auro Arabiæ, et orabunt pro eo omni tempore, die totâ benedicent ei.
Erit in robur super terram, & super ba- 16
ses montium elevabitur fructus ejus magis quàm Libani, & florebit de civitate
sicut herba terræ. Sit nomen ejus bene- 17
dictum in seculum: & ante solem, sempiternum nomen ejus. Et benedicentur in ipso omnes tribus terræ, et omnes gentes
glorificabunt eum. Benedictus Dominus 18
Deus Israel, qui fecit miracula solus. Et 19
benedictum nomen gloriæ ejus sacrosanctum, in æternum & in seculum seculi: Impleatur universa terra gloriâ ejus. Sit, sit. Alleluja.

PSAL. LXXII.

Asapho. Et num. ver. 50. 1

Optimus est Deus Israelis iis qui recti sunt cordibus. Mei autem penè lapsi 2
sunt pedes, & paulò minus mutarunt gressus mei. Quia zelavi super eos qui- 3
bus nulla lex est, cùm vidissem pacem peccatorum. Non est enim requies in mor- 4
te eorum; & dura sunt flagella eorum:
Quum non sint in labore hominum, neque 5
corripiantur cum hominibus. Propter hoc 6
dominata est in eos superbia usque ad extremum: induti sunt scelere & impietate.
Prodit quasi adeps scelus eorum: in- 7
troierunt in corda sua. Cogitaverunt & 8
locuti sunt malum, & dixerunt scelus usque in excelsum. Et posuerunt usque 9
ad cœlum ora sua, & lingua eorum protensa est super terram. Propterea con- 10
vertetur populus meus huc, & dies integri invenientur in eis. Dixerunt, Quomo- 11
dò scivit Deus? & num est apud Excelsum scientia? Nonne isti peccatores 12
sunt? & tamen ipsi sunt locupletes, & jam possederunt divitias in æternum.

תהלים : עג

flagellatus fui Et .meas *sola mundicia* in lavi & : meum cor mundavi frustra Verò
13 אך־ריק זכיתי לבבי וארחץ בנקיון כפי : ואהי נגוע
14 : hoc sicut narrabo ,dicebam Si .*matutinis* in mea increpatio & : die omni
15 כל־היום ותוכחתי לבקרים : אם־אמרתי אספרה כמו
labor : hoc scire putabam Et .sum prævaricatus tuorum filiorum generatio ecce
16 הנה דור בניך בגדתי : ואחשבה לדעת זאת עמל
.eorum novissimum intelligam : Dei sanctuaria *ad* intrem Donec .meis oculis in *ipsum*
17 היא בעיני : עד־אבוא אל־מקדשי־אל אבינה לאחריתם :
Quomodo .desolationes in eos fecisti cadere : eos posuisti lubricis in Profectò
18 אך בחלקות תשית למו הפלתם למשואות : איך
19 .terroribus à sunt consumpti ,defecerunt ? subitò ferè desolationem in fuerunt
היו לשמה כרגע ספו תמו מן־בלהות :
Quia .spernes eorum imaginem ,*suscitando in* Domine :*expergiscendo* ab somnium Velut
20 כחלום מהקיץ אדני בעיר צלמם תבזה : כי
21 : cognoscebam non & ,insipiens ego Et .*acuar meis renibus* & : meum cor *acescet*
22 יתחמץ לבבי וכליותי אשתונן : ואני־בער ולא אדע
.meam dexterâ manum in tenuisti : tecum semper ego Et .te apud eram jumenta
23 בהמות הייתי עמך : ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני :
tecum & ? cœlo in mihi Quis .me accipies gloriam postea & :me duces tuo consilio In
24 בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני : מי־לי בשמים ועמך
25 mea pars & ,mei cordis *rupes* ,meum cor & ,mea caro Defecit .terra in nolui
לא־חפצתי בארץ : כלה שארי ולבבי צור־לבבי וחלקי
26 fecisti succidere : peribunt ,te à *se elongantes* ecce Quoniam .seculum in Deus
אלהים לעולם : כי־הנה רחקיך יאבדו הצמתה
27 posui : *bona mihi* Dei *appropinquatio* ego Et .te à fornicantem omnem
כל־זונה ממך : ואני קרבת אלהים לי טוב שתי
28 .tua opera omnia *narrandum ad* : meam spem *Domino* Domino in
באדני יהוה מחסי לספר כל־מלאכותיך :

PSAL. LXXIV. עד

tuus nasus fumabit : *finem* in te elongâsti Deus quid Ut .Asaph ipsi *Eruditio*
1 משכיל לאסף למה אלהים זנחת לנצח יעשן אפך
virgam redemisti ,*quondam* acquisivisti ,*tui cœtus* Recordare ? tuæ pascuæ *pecus in*
2 בצאן מרעיתך : זכר עדתך קנית קדם גאלת שבט
tuos pedes Leva .*eo in* habitâsti ,istum Sion montem : tuæ hæreditatis
3 נחלתך הר־ציון זה שכנת בו : הרימה פעמיך
tui hostes Rugierunt.sanctitate in *inimicus malefecit omnia* : *perpetuitatis* desolationes ad
4 למשאות נצח כל־הרע אויב בקדש : שאגו צרריך
adducens *velut Cognoscetur* .signa sua signa posuerunt : tui *conventus intimo* in
5 בקרב מועדך שמו אותתם אתות : יודע כמביא
bipenni *in*;pariter ejus *apertiones* nunc Et .secures ligni perplexitate in *sublime in*
6 למעלה בסבך־עץ קרדמות : ועת פתוחיה יחד בכשיל
.*conquassabunt* malleis &
וכילפות יהלמון :

תרגום Targum.

13 ברם לסריקותא זכית לבבי ושזגית בברירו ידי :
14 והויתי כתיש כל יומא ומכסנותי לצפריי : אין
15 אמרית אשתעי דכמתהון הא על דר בניך
ארשעית : וחשיבית למדע ית דא לעות הוא
16 בעיני : עד זמן פורקנא דאיתי לות מקדשי אלהא
17 אתבין לסופהון : ברם בקבליא שויתא להון
18 רמיתנון לשהותא : הכדין הוו לצדו כשעתא
19 כלו אשתיצון מן אתרגשין : היך חלמא מן גבר
20 דמתער יי ליום דינא רבא באתער יתהון מן בית
קבורתהון ברגז דמותהון תבסר : ארום יחוש
21 לבי וכוליתי בערן כאשא : ואנא שטיא ולא
22 אידע היך בעירי אתחשבית גבך : ואנא תדירא
23 עמך אוחדתא ביד ימיני : במלכתך תדברנני
24 ובתר דשלים איקרא דאמרת עלי לאיתאה
תסבנני : מן כותך דילי בשמיא אלא את ועמך
25 חברא לא צביתי בארעא : אשתיצא נושמי
26 ולבבי תקיפא דבחין לבבי וחולקי אלהא
לעלמא : ארום הא רשיעיא די מתרחקין מנך
27 יאבדון שיציתא כל דטעי מן בתר דחלתך : ואנא
28 למקרב בי"י לי טב שוית בי"י אלהים רוחצני
לאשתעיא לצדיקיא כולהון פקודי שליחותך :

עד

1 שכלא טבא על ידוי דאסף למה אלהא רחקתא
2 לעלמין יתקף רוגזך בעאן רעיתך : אדכר כנשתך
דקנית מלקדמין פרקת ממצרים שבטי אחסנתך
3 טור דציון דנן די שריתא שכנתך ביה : אריש
אסתורך למשוק אוטיא לעלמין דבכל חיליה
4 אבאיש בעל דבבא בקודשא : אכלין מעיקך
5 במצע ומניך שוון אתותהון אתיא : יצלף
בקורנסא היך גבר דמרים ידיה בסביך קיסיא
6 למקטע בכולביא : וכדין נליפיהא נררין כחדא
בקופיץ ובמפסלת דיוסטר מחין כבמרזופין :

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Ergo inaniter purificavi cor meum, & lavi in munditie manus meas. Et fui flagellatus tota die, & castigatio mea in matutinis. Si dixi, Narrabo qualitates eorum; ecce super generatione filiorum tuorum improbè egi. Et cogitavi ut scirem istud : labor hoc in oculis meis. Usq; ad tempus redemptionis, quo veniam ad *sanctuaria* Dei, intelligam finem eorû. Profectò in tenebris posuisti eos, projecisti eos in *vastitatem*. Quomodo facti sunt in desolationem in momento, consumpti sunt & vastati à commotionibus? Sicut somnium ab homine qui expergefit [*evanescit*,] Dñe in die judicii magni cû fuerint suscitati de sepulchris suis, in furore imaginem eorû spernes. Etenim compungetur cor meû, & renes mei ardent sicut ignis. Et ego stult⁹ qui nescivi, quasi bestia reputat⁹ sum apud te. Ego autem continuè sum apud te : tenuisti manû dexteram meâ. In consilio tuo deduces me : & postquâ completa fuerit gloria, quâ dixisti te adducturû esse sup me, accipias me. Quis similis tui qui me⁹ es in cœlo, nisi tu? proinde tecum socium non volui in terra. Consumptum est corpus meum & cor meum : fortis est qui probat cor meum, & pars mea Deus in æternû. Quia ecce impii qui abhorrent à *te*, peribunt : perdidisti omnes qui aberrarunt à timore tui. Mihi verò accedere ad *Dominum*, bonû est : posui in *Domino Deo* fiduciam meam, ut enarrem justis præcepta omnia apostolatus tui.

Intellectus bonus per manus Asaph.

PSAL. LXXIV.

Quare Deus repulisti in æternum, flagrabit furor tuus in oves pascuæ tuæ? Recordare congregationis tuæ, quam acquisivisti ab initio, redemisti ab Ægypto, trib⁹ hæreditatis tuæ, montis Sion hui⁹ in quo requievit *majestas tua*. Leva gressus tuos ad desolandas nationes in perpetuû, quia pro virib⁹ suis detrimenta *intulit inimicus* in sanctuariû. Clamant molestatores tui in medio temporum tuorum; ponunt signa sua, signa. Contundent malleo, sicut vir qui levat manû suâ in perplexitatem *lignorû*, ut incidat securib⁹. Et sic sculpturas ejus excidunt simul bipenni & dolabro devastario, percutientes malleis,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Et ego solus mundavi cor meum, & lavi manus meas puritate, Et tamen *expositus* fui flagello totâ die, & castigatio mea ad matutinum usque. Si dixero, Faciam ut ipsi, Scelus est in oculis meis : Donec intrem in sanctuarium Dei, & considerem finem illorum. Juxta fraudem eorum constitues illis, & dejicies eos cum sese extulerint. Quomodo facti sunt in admirationem repentè : defecerunt, & consumpti sunt perturbatione. Velut is qui evigilat postquam vidit somnium, Domine in civitate imaginem ipsorû despicies. Meî autem conturbatum est cor, & renes mei abscesserunt; Et ego simplex eram & ignarus : jumentum eram tecum. Consilio tuo consolare me, & post decus tuum rege me. Quid est mihi in cœlo tecum, & quid optavi in terra, ut apprehenderis manum meâ dexteram, Et consumptû sit cor meû, & caro mea, ac robur cordis mei? Portio mea in Deo est in sempiternum; Quoniam ecce remoti à te peribunt : & perdes omnes qui aberrant à te in æternû. Mihi placuit accedere ad Deum: pergratum est mihi nomen tuum, Domine fiducia mea, ut enarrem cuncta mirabilia tua.

PSAL. LXXIV.

Asaphi. Quum vidit David angelum perimentem populum, & flevit ac dixit : In me & in progeniem meam, non in has oves immittas. Præterea prædictio obsidionis urbis Judæorum, quadraginta post Ascensionem annis, per Vespasianum senem, & Titum ejus filium : qui occiderunt ex Judæis myriades, & destruxerunt Jerusalem, indeq; despecti sunt Judæi usque in præsentem diem. Vers. 47.

Deus, quare oblitus es nostrî in æternum, & auxisti iram tuam in oves gregis tui? Recordare Ecclesiæ tuæ, quam possedisti jampridem, & liberâsti tribum hæreditatis tuæ : montem Sion istum, in quo habitâsti. Eleva servos tuos super eos qui superbiunt in nos cum fortitudine, omnem qui malum infert, inimicum sanctuarii tui. Gloriati sunt hostes tui in medio festivitatis tuæ, fecerunt signa sua, signa : Et cognovisti, o excelsus qui supernè es. Non secus ac sylvas lignorum securibus Fiderunt januas : simul bipennibus atque malleis prostraverunt,

Versio VULG. LAT.

13 Et dixi ; Ergò sine causa justificavi
cor meum, & lavi inter innocentes
14 manus meas : Et fui flagellatᵘ totâ die,
15 & castigatio mea in matutinis. Si di-
cebam, Narrabo sic : ecce nationem
16 filiorũ tuorum reprobavi. Existima-
bam ut cognoscerem hoc, labor est an-
17 te me: Donec intrem in Sanctuarium
Dei: & intelligam in novissimis eorũ.
18 Veruntamen propter dolos posuisti
eis : dejecisti eos dum allevarentur.
19 Quomodò facti sunt in desolationem,
subitò defecerunt : perierunt propter
20 iniquitatem suam. Velut somnium sur-
gentium, Domine, in civitate tua ima-
21 ginem ipsorũ ad nihilũ rediges. Quia
inflammatum est cor meum, & renes
22 mei commutati sunt : Et ego ad nihi-
23 lum redactus sum, & nescivi. Ut ju-
mentum factus sum apud te : & ego
24 semper tecum. Tenuisti manum dexte-
ram meam : & in voluntate tua deduxi-
25 sti me, & cũ gloria suscepisti me. Quid
enim mihi est in cœlo? & à te quid vo-
26 lui super terrã ? Defecit caro mea, &
cor meum : Deus cordis mei, & pars
27 mea Deus in æternũ. Quia ecce, qui
elongant se à te, peribunt : perdidisti
28 omnes, qui fornicantur abs te. Mihi au-
tem adhærere Deo bonum est : ponere
in Domino Deo spem meam : Ut an-
nuntiem omnes prædicationes tuas, in
portis filiæ Sion.

Intellectûs Asaph. LXXIII.

1 Ut quid, Deᵘˢ, repulisti in finem : ira-
tus est furor tuus super oves pa-
2 scuæ tuæ? Memor esto congregationis
tuæ, quã possedisti ab initio. Redemisti
virgam hæreditatis tuæ : mons Sion, in
3 quo habitâsti in eo. Leva manus tuas in
superbias eorũ in finẽ : quãta maligna-
4 tus est inimicus in Sancto! Et gloriati
sunt qui oderunt te, in medio solenni-
5 tatis tuæ. Posuerunt signa sua, signa : Et
non cognoverunt sicut in exitu super
6 summum. Quasi in sylva lignorũ secu-
ribus Exciderunt januas ejᵘˢ in idipsũ :
in securi & asciâ dejecerunt eam.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

13 Καὶ εἶπα, Ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν
14 μου, καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθῴοις τὰς χεῖράς μου. Καὶ
ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ
15 ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωΐας. Εἰ ἔλεγον, Δι-
ηγήσομαι οὕτως, ἰδοὺ τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου
16 ἠσυνθέτηκα. Καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι, τοῦτο
17 κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου, Ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ
18 ἁγιαστήριον τοῦ Θεοῦ, συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα. Πλὴν
διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς, κατέβαλες αὐ-
19 τοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι. Πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμω-
σιν; ἐξάπινα ἐξέλιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνο-
20 μίαν αὐτῶν. Ὡσεὶ ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου, κύ-
ριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.
21 Ὅτι ηὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου
22 ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενωμένος, καὶ οὐκ ἔγνων,
23 Κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοί, κἀγὼ διαπαν-
24 τὸς μετὰ σοῦ. Ἐκράτησας τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, ἐν
τῇ βουλῇ σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσ-
25 ελάβου με. Τί γάρ μοι ὑπάρχει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
26 παρὰ σοῦ τί ἠθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς; Ἐξέλιπεν ἡ
καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου, ὁ Θεὸς τῆς καρδίας μου,
27 καὶ ἡ μερίς μου ὁ Θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα. Ὅτι ἰδοὺ οἱ
μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ, ἀπολοῦνται· ἐξω-
28 λόθρευσας πάντα τὸν πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ. Ἐμοὶ
δὲ τὸ προσκολλᾶσθαι τῷ Θεῷ ἀγαθόν ἐστι, τίθεσθαι
ἐν τῷ κυρίῳ τὴν ἐλπίδα μου· τοῦ ἐξαγγεῖλαι πά-
σας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς
Σιών.

Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. ογʹ.

1 Ἵνα τί ἀπώσω ὁ Θεὸς εἰς τέλος; ὠργίσθη ὁ θυ-
2 μός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου; Μνήσθητι
τῆς συναγωγῆς σου ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς· ἐλυ-
τρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου· ὄρος Σιὼν τοῦ-
3 το ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ. Ἔπαρον τὰς χεῖ-
ράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος·
ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἁγίοις σου,
4 Καὶ ἐνεκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς
ἑορτῆς σου. ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα,
5 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ὡς εἰς τὴν ἔξοδον ὑπεράνω.
6 ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις Ἐξέκοψαν τὰς θύρας
αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ
κατέρραξαν αὐτήν.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

13 Et dixi, (p) Ergò sine causa (q) justificavi cor meum : & lavi inter innocentes manus meas. 14 Et fui flagellatus totâ die : & castigatio mea in matutinis. 15 Si dicebam, Narrabo sic ; ecce (r) generationem filiorum tuorum [f] reprobavi. 16 Et (s) suscepi cognoscere ; hoc labor est ante me. 17 Donec intrem in Sanctuariũ Dei, intelligam [g] in (t) novissima. 18 Veruntamen propter [h] dolositates (u) posuisti eis : (x) dejecisti eos, dum extollerentur. 19 Quomodò facti sunt in desolationem? subitò defecerunt : perierunt propter iniquitatem suam. 20 Velut [i] somnium (y) exurgentis, Domine, in civitate tua, imaginem ipsorum ad nihilum rediges. 21 Quia (z) [k] delectatum est cor meum, & renes mei [l] mutati sunt : Et ego ad (aa) nihilum redactus sum, & non cognovi. 22 ut (bb) jumentum factus sum apud te : & ego semper tecum. 23 Tenuisti manum dexteram meam : in (cc) consilio tuo deduxisti me : & cum gloria assumpsisti me. 24 Quid enim (dd) mihi est in cœlo? & à te quid volui super terram? 25 Defecit (ee) cor meum, & caro mea : [m] Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. 26 Quia ecce, qui elongant se à te, peribunt : perdidisti [n] omnem, qui fornicatur abs te. 27 Mihi autem adhærere Deo bonum est : ponere in Domino spem meam. 28 ut annuntiem omnes (ff) [o] laudes tuas in (gg) portis filiæ Sion.

Intellectûs ipsi Asaph. LXXIII.

1 Ut (a) quid repulisti, Deus, in finem? iratᵘˢ est furor tuus super oves pascuæ tuæ. 2 Memento congregationis tuæ, quam possedisti ab initio. 3 Redemisti (b) virgam hæreditatis tuæ, montem (c) Sion hunc, in quo habitâsti in eo. 4 Leva manus tuas in superbias eorum in finẽ. Quanta malignè operatus est inimicus in (d) Sanctis tuis! 5 Et gloriati sunt, qui oderunt te, in medio (e) solennitatis tuæ. 6 Posuerunt signa sua signa, Et non cognoverunt, sicut [a] in (f) ingressu desuper. 7 [b] Quasi in sylva lignorum, securibus Exciderunt januas ejus in idipsum : in securi, & asciâ dejecerunt eam.

Versio ÆTHIOPICA.

13 ወእቤ:ከንቱሁ: እንጋ: አጽደቅዋ:ለልብየ::ወ 13
ኀፀብኩ:በንጹሕ: እደዊየ::=፡ ወኮንኩ:ቅሡ 14
ፌ: ኵሉ: ሰሚረ::ወዘለፋየኒ : በጽባሕ::=፡
15 ሶበ: እቤሁ: ነበብኩ: ከመዝ::ናሁ:ሠራዕኩ: 15
16 ለትውልደ: ደቂቅከ::=፡ ወተወከፍኩ: ከመ: 16
ለእምር::ወዝንቱሰ: ጻማ : ውእቱ: በቅድሜ
17 የ::=፡ እስከ: እበውእ: ውስተ : መቅደሱ:ለ 17
18 እግዚአብሔር :: ከመ : ለእምር : ደኃሪቶ
ሙ::=፡ ወባሕቱ : በእንተ : ጽልሑቶሙ ፡ አ 18
19 ጽናሕኮሙ::ወነጻሕኮሙ: በተንሥኦቶሙ::=
እፎ: ኮኑ: ለሙስና::ግብተ: ኀልቁ: ወተሐጕ 19
ሉ: በእንተ: ኃጢአቶሙ::=፡ ከመ: ዘንቃህ: 20
10 እምንዋም::እግዚኦ: በሀገርከ : አኅስሮሙ:
ራእዮሙ::=፡ እስመ : ውዐየ: ልብየ : ወተመ 21
21 ስወ: ኵልያትየ::ወአንሰ : ምኑን: ሊያእምር
ኩ::=፡ ወኮንኩ : ከመ : እንስሳ : በኀቤከ:: 22
22 ወአንሰ: ዘልፈ: ምስሌከ::=፡ አኀዝከኒ:እዴ 23
23 የ: ዘየማን::ወበምክረ : ዚአከ : መራሕከኒ::
24 ወምስለ: ስብሐት: ተወከፍከኒ::=፡ ምንተ: 24
ብከ: ተሀሉ: ውስተ: ሰማይ::ወምንት: እፈቅ
ድ: ኀቤከ : ውስተ : ምድር::=፡ ኀልቀ:ልብ 25
25 የ: ወሥጋየ : በእምላከ : መድኃኒትየ::እግዚ
አብሔር : መክፈልትየ : ለዓለም::=፡ እስ 26
26 መ:ናሁ : እለ : ይርሕቁ : እምኔከ : ይትሐጐ
ሉ::ወሠረውኮሙ: ለኵሉሙ : እለ : ይዜም
27 ዉ: እምኔከ::=፡ ሊተሰ : ተሊወ : እግዚአ 27
ብሔር:ይኄይሰኒ::ወተክልትየኒ: ለዕለ: እግዚ
28 አብሔር::=፡ ከመ: እንግር : ኵሉ : ስብሐ 28
ታሁ::በአናቅጺሃ:ለወለተ:ጽዮን::=፡

ዘበአእምሮ:ዘአሳፍ::

1 ሮር ለምንት:ገደፍከነ:እግዚኦ፡ ለዝሉፉ:: 1
ወተምዕከ : መዐትከ: ላዕለ: አባግዐ: መርዔት
2 ከ::=፡ ተዘከር : ማኅበረከ : ዘአቅደምከ: 2
ፈጢረ::=፡ ወአድኅንከ : በትረ : ርስትከ:: 3
3 ደብረ: ጽዮን : ዘኅደርከ : ውስቴታ::=፡ አን 4
ሥእ: እዴከ : ደበ: ትዕቢቶሙ : ለዝሉፉ::
መጠነሰ: አሕሠመ: ጸላዒ:ደበ:ቅዱሳኒከ::=፡
4 ወተዘሀሩ:ጸላእትከ: በማእከለ: በዐልከ::=፡ 5
ወረሰዩ : ትእምርቶሙ : ትእምርተ : ዘኢያእ 6
ምሮ::ከመዘ : ውስተ : ላዕለይ : ፍኖት::=፡
5 ወከመ: ዕፀው: ገደም: በጕድብ : ሰበሩ : ኆኅ 7
ታ ፡ ወከማሁ : በማሕጼ : ወበመፍጽሕ:
6 ሰበርዋ::=፡

INTERP. ÆTHIOP. [f] determinavi. [g] novissima eorum. [h] dolositates eorum pati fecisti eos : [i] ille qui vigilat à somno, [k] inflammatum est [l] tabuerunt : [m] in Deo salus mea, & pars [n] omnes, qui fornicantur [o] laudes ejus PSAL. LXXIII. [a] in via supra me. [b] Et sicut ligna sylvæ, securibus exciderunt januas ejus ; sic in securi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فقلت اتري بالباطل زكيت قلبي * وغسلت بالطهارة يدي * وصرت مضروبا النهار اجمع *
14 15 وتوبيخي الى وقت الغداة * ان كنت قلت هكذا اقول * هاندا قد فرزت مع جيل بنيك *
16 * وجعلته في قلبي لكي اعلم * وهذا هو تعب قدامي * الى ان ادخل الى موضع قدس الله *
17 18 وافهم الاواخر * بل من اجل غشهم وضعت لهم المساوي * وحططتهم لما استعلوا * وكيف
19 20 صاروا للخراب بغتة * بادوا وهلكوا لاجل اثمهم * مثل رويا المستيقظ يا رب في مدينتك ترذل
21 22 صورهم * لان قلبي قد احترق وذابت كليتاي * وانا مرذول ولم اعلم * صرت مثل بهيمة
23 24 عندك * وانا معك في كل حين * امسكت بيدي اليمنى * وبمسرتك هديتني * وبمجد قبلتني *
25 26 * لان ماذا لي في السماء * وما هو الذي اريده منك على الارض * فنى قلبي وجسدي * الله
27 قلبي ونصيبي هو الله الى الابد * هاهوذا المتباعدون منك يهلكون * وكل الزناة استاصلتهم
28 عنك * وانا الاصلح لي ان التصق بالله لانه صالح * واجعل توكلي على الله * لكي اخبر
بجميع تسابيحك * في ابواب ابنة صهيون * الليلويا *

* المزمور الثالث والسبعون * لاصاف فهم * وعدده * مه * اسدسن

1 2 لماذا اقصيتنا يا الله الى الغاية * واشتد سخطك على غنم رعيتك * اذكر جماعتك التي
اقتنيتها منذ الابتداء * خلصت قضيب ميراثك جبل صهيون هذا الذي سكنت فيه *
3 * ارفع يديك على تعاظمهم الى التمام * كثيرة هي الشرور التي صنعها العدو في قديسيك *
4 5 * وقد افتخر مبغضوك في وسط عيدك * وجعلوا علاماتهم اياتا بجهلهم * وماثلوا على باب
6 من العلي * ومثل غيضة حطب * قطعوا بالفووس ابوابها * وبالفاس والمعول معا حطموها *

Et dixi ; An fortè frustrà justificavi cor meum, & lavi in puritate manus meas? 13
Et factus sum flagellatus die totâ, & castigatio mea usque ad tempus matutinum? 14
Si dixero, Ita dicam ; ecce jam segregatus sum cum progenie filiorum tuorum. Et 15 16
posui illud in corde meo, ut scirem ; & hoc est labor ante me, Quoad intrem in locum sanctitatis Dei, & intelligam novissima. 17
Verùm propter dolum eorum posuisti eis lubrica, & depressisti eos quum elevati essent. 18
Et vastationi repentè tradidisti eos, perierunt & consumpti sunt propter iniquitatem suam. 19
Velut somnium expergiscentis O Domine, in civitate tua contemnes imagines eorum. 20
Nam cor meum jam exustum est, & liquati sunt renes mei. 21
Et ego vilis sum, & ignoravi : factus sum ut jumentum apud te, 22
Et ego tecum in omni tempore. 23
Tenuisti manum meã dexterã, Et in beneplacito tuo direxisti me, et cum gloria suscepisti me. 24
Nam quid mihi est in cœlo, & quid est quod volo à te super terram? 25
Jam consumptum est cor meum & corpus meum : Deus cordis mei & pars mea, est Deus in æternum. 26
Ecce remoti à te, peribunt : & omnes fornicarios extirpâsti à te. 27
Et mihi quidem optimum est adhærere Deo, quia bonum est : & collocare fiduciam meam in Deo : ut annuntiem omnes laudes tuas in portis filiæ Sion. Alleluja. 28

PSAL. LXXIII.

Asapho intellectus. Et num. vers. 45.

Quarè exterminâsti nos, O Deus in finem, & invaluit ira tua adversus oves pascuæ tuæ? 1
Memento cœtûs tui quem possedisti ab initio, liberâsti virgam hæreditatis tuæ, montem Sion hunc in quo sunt semitæ tuæ. 2
Leva manus tuas contra superbiam eorum usque ad consummationem : multa enim sunt mala quæ commisit inimicus in sanctos tuos. 3
Et jam gloriati sunt osores tui in medio festivitatis tuæ : & posuerunt vexilla sua pro signis in stultitia sua. 4
Et comparaverunt ea rei quæ venit ab alto. 5
Et quasi nemus lignorum exciderunt securibus januas ejus : Et securi atque bipenni simul perfregerunt eas. 6

תהלים : עד

.tui nominis tabernaculum polluerunt terra in : tua sanctuaria *igne in* Miserunt
7 שלחו באש מקדשך לארץ חללו משכן שמך :
Dei *conventicula* omnia incenderunt : pariter *eorum posteri* , suo corde in Dixerunt
8 אמרו בלבם נינם יחד שרפו כל־מועדי־אל
nobiscum non & : propheta ultrà non , videmus non nostra *Signa* .terra in
9 בארץ : אתותינו לא־ראינו אין־עוד נביא ולא־אתנו
blasphemabit hostis afficiet probris , Deus Usquequo .quo usque *cognoscens*
10 יודע עד־מה : עד־מתי אלהים יחרף צר ינאץ
? tuam dexteram &,tuam manum *reduces* quid Ut ? *aeternum* in tuum nomen inimicus
11 אויב שמך לנצח : למה תשיב ידך וימינך
operans : initio ab meus rex Deus Et *.consume* tui sinus *interiori* ex
12 מקרב חוקך כלה : ואלהים מלכי מקדם פעל
confregisti : mare tua fortitudine *in* contrivisti Tu .terræ *interiori* in salutes
13 ישועות בקרב הארץ : אתה פוררת בעזך ים שברת
: Leviathan capita confregisti Tu .aquis *super* cetorum capita
14 ראשי תנינים על־המים : אתה רצצת ראשי לויתן
: torrentem & , fontem *rupisti* Tu *.solitudinicolis* populo escam eum *dabis*
15 תתננו מאכל לעם לציים : אתה בקעת מעין ונחל
tu : nox *tibi* etiam , dies *Tibi .fortitudinis* fluvios siccâsti tu
16 אתה הובשת נהרות איתן : לך יום אף־לך לילה אתה
: terræ terminos omnes statuisti Tu .solem & luminare præparâsti
17 הכינות מאור ושמש : אתה הצבת כל־גבולות ארץ
afficit probris inimicus : hujus Memento .*ea* plasmâsti tu hyemem & , æstatem
18 קיץ וחרף אתה יצרתם : זכר־זאת אויב חרף
tradas Ne .tuum nomen *blasphemaverunt* stultus populus & : Dominum
19 יהוה ועם־נבל נאצו שמך : אל־תתן
.æternum in obliviscaris ne tuorum *afflictorum cœtus* : tuæ turturis animam *feræ*
לחית נפש תורך חית עניך אל־תשכח לנצח :
Ne *.rapinæ habitaculis* terræ tenebrosa loca sunt repleta quia : pactum ad Respice
20 הבט לברית כי־מלאו מחשכי־ארץ נאות חמס : אל־
Surge .tuum nomen laudabunt *egenus & afflictus* : affectus pudore *tenuis* recedat
21 ישב דך נכלם עני ואביון יהללו שמך : קומה
Ne .die omni stulto à , tui probri memento : tuam *litem litiga* Deus
22 אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך מני־נבל כל־היום : אל־
.semper *ascendens tibi dissentientium* sonitus : tuorum hostium vocis obliviscaris
23 תשכח קול צרריך שאון קמיך עלה תמיד :

PSAL. LXXV. עה

tibi *sumus Confessi* .canticum Asaph ipsi cantus , *corrumpas* ne , Victori
1 למנצח אל־תשחת מזמור לאסף שיר :
2 הודינו לך
Cùm .tua mirabilia *narrant* : tuum nomen propinquum & , *sumus confessi* , Deus
אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך : כי
omnes & , terra *Liquefacti* .judicabo *rectitudines* ego : *statutum* tempus accepero
3 אקח מועד אני מישרים אשפט : נמגים ארץ וכל־
4 .Selah , ejus columnas *æquilibris* direxi ego : ejus habitatores
ישביה אנכי תכנתי עמודיה סלה :

תרגום TARGUM.

7 אדליקו בנורא בית מקדשא לארעא אפיסו
8 משכן דאתקרי ביה שמך : אמרו בלבהון בניהון
כחדא אוקידו אבהתהון כל מערעיא אלהא
9 בארעא : אתונא דיהבו לנא נביא לא חמינא
לית תוב נביא ולית עמנא דידע עד אימתי :
10 עד אימתי אלהא יחסד מעיקא ירחיק בעל דבבא
11 שמך לעלמא : למה תתיב ידך וימינך למפרוק
12 מן גו עטפך אפיק ושיצי עקתא : ואלהא מלכא
דשכינת קודשיה מלקדמין עביד פורקנא בגו
13 ארעא : אנת גזרתא בעושנך מוי ימא אנת
תברתא רישי תניניא ושנקת מצראי על ימא :
14 אנת תרעתא רישי גברי פרעה יהבתנון לנמרא
15 לעם בית ישראל ונושמיהון לירודי : אנת
בזעתא מעינא מן כיפא והוי לנחלא אנת יבשת
מניות נחלי ארנונא ומניות יובקא וירדנא דהון
16 תקיפין : די לך יממא לחוד די לך ליליא אנת
17 אתקנתא סיהרא ושמשא : אנת אקמתא כל
תחומא דארעא קיטא וסתוא אנת בראתנון :
18 אדכר דא בעל דבבא מנדף יי ועמא טפשא
19 דרחיקו שמך : לא תמסור לעממיא דמתילין
לחיות ברא נפשת מאלפי אוריתך חייהון
20 דעניך לא תתנשי לעלמין : אסתכל לקימא
דגזרתא לאבהתן ארום אתמליאו בניהון
חשוכא פרים על ארעא ואונאותא וחטופין :
21 לא יתוב מסכן מכסיף עניא וחשוכא ישבחון
22 שמך : קום אלהא נצי מצותך אדכר קלנא
23 דעמך מן מלכא טפשא כל יומא : לא
תתנשי קל מעיקך אתרגושת דקימין לקבלך
דסלקא תדירא : עה
1 לשבחא בזמן די אמר דויד לא תחבל עמך
2 תושבחתא על ידוי דאסף ושירא : אודינא
לך יי אודינא וקריב שמך אשתעיו פרישותך :
3 ארום אידע ומנא אנא תריצן אדון : מתמסמסין
4 דירי ארעא וכל יתבהא אנא אתקנית
עמודהא לעלמין :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Incenderunt igni domum sanctuarii; ad terram prostraverunt tabernaculum in quo invocatũ est nomen tuũ. *Dixerunt* in corde suo filii eorũ simul, incenderunt patres eorum omnes festivitates Dei in terra. Signa nostra quæ dederunt nobis prophetæ, non vidimus: non est ampliùs propheta, & non est apud nos qui sciat quousq;. Usquequo Deus improperabit molestator; abominabitur auctor inimicitiæ nomen tuum in æternũ? Quare avertes manum tuã & dexteram tuam quò minus redimas? de medio sinus tui educ eam, & dele afflictionẽ. Et Deus rex cuj⁹ majestas sancta est ab æterno, operatur *redemptionem* in medio terræ. Tu divisisti in fortitudine tua aquas maris: tu contrivisti capita draconum, & suffocâsti Ægyptios in *mari*. Tu confregisti capita fortium Pharaonis; dedisti eos ad internecionem populo domus Israel, corpora verò eorũ *draconibus*. Tu erumpere fecisti fontem de rupe, & fuit in flumen: tu siccâsti vada torrentium Arnon, & vada Joubecha, & Jordanis, quæ erant valida. Tuus est dies, insuper tua est nox, tu præparâsti Lunam & Solem. Tu statuisti omnes terminos terræ: æstatẽ & hyemẽ tu creâsti. Hoc in memoriam revoca: inimicus exprobravit, Domine; & populus insipiens execratus est nomen tuum. Ne tradas populis, similibus bestiæ sylvestri, animas docentium Legem tuam: vitam pauperum tuorum ne obliviscaris in perpetuum. Respice ad pactũ quod pepigisti patrib⁹ nostris, quoniam impleti sunt filii eorum obscuritate sese diffundẽte super terrã, & violentia & rapinis. Non revertatur miser confusus: pauper & egenus laudabunt nomẽ tuũ. Surge Deus, age causam tuam: memento improperii *populi tui*, [*illati*] à rege stulto tota die. Ne obliviscaris vocis molestantium te, fremitus insurgentium adversum te, qui ascendit jugiter.

Ad laudandum quo tempore dixit David, Ne destruas populum tuum, hymnus per manus Asaph & canticum.

PSAL. LXXV.

Confitemur tibi Deus, confitemur; & appropinquante *nomine tuo*, narraverunt miracula tua. Cùm *sciero* tempus, ego recta judicabo. Liquefacti sunt incolæ terræ, & omnis habitator ejus, ego firmavi columnas ejus in perpetuum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

Et combusserunt igni sanctuarium tuum: & polluerunt in terra habitaculum nominis tui. Dixeruntque in corde suo, Consumamus eos simul, & perdamus omnes festivitates Dei de terra. Prodigia illarum non viderunt: non est ampliùs propheta, neque est nobiscum sapiens. Quousque, Deus, improperabit inimicus, & irritabit nomen tuum in æternum? Quare retraxisti manum tuam & dexteram tuam de medio festivitatis tuæ? Deus noster rex est, qui mandâsti ab æterno de salute Jacob. Tu potentiâ tuâ divisisti maria, & fregisti capita draconum in aquis. Tu contrivisti capita Leviathan, & dedisti eum escã populo forti. Tu perforâsti fontes in vallibus. Tu arefecisti fluvios magnos. Tuus est dies, & tua est nox. Tu præparâsti lucem & solem. Tu statuisti omnes fines terræ. Æstatem atque hyemem tu creâsti. Memento Domine improperii hostis: populus stolidus ad iram provocavit nomen tuũ. Ne des fracturæ animã confitentem tibi, & animas pauperum tuorum ne obliviscaris in æternum. Respice Domine ad fœdus tuum, quoniam impletæ sunt habitationes terræ tenebris & iniquitate. Ne sedeat pauper confusus; inopes ac pauperes laudabunt nomen tuum. Exurge Deus, & judica judicia tua: memórque sis probri quotidiani quod à stultis: Et ne obliviscaris vocem inimicorum tuorum, atque tumultum eorum qui surgunt adversùm te: nam ascendit omni tempore.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. LXXV.

Asaphi prophetæ. Theologia de Christo, & memoratio judicii, Vers. 22.

Gratias egimus tibi Deus, gratias egimus tibi, & invocavimus nomen tuũ, & narravimus universa miracula tua. Quia nanciscar tempus & ego cum rectitudine judicabo, Humilietur terra & omnes habitatores ejus: tu disposuisti incolas ejus.

Versio VULG. LAT.

Incenderunt igni Sanctuarium tuum :
ii terra polluerunt tabernaculum no-
8 minis tui. Dixerunt in corde suo, cog-
natio eorum simul ; Quiescere facia-
mus omnes dies festos Dei à terra.
9 Signa nostra non vidimus, jam non
est propheta : & nos non cognoscet
10 ampliùs. Usquequò, Deus, impropera-
bit inimicus : irritat adversarius no-
11 men tuum in finem? Ut quid avertis
manum tuam, & dexteram tuam, de
12 medio sinu tuo in finem? Deus autē rex
noster ante secula, operatus est salutem
in medio terræ. Tu confirmâsti in vir-
13 tute tua mare : contribulâsti capita
draconum in aquis. Tu confregisti
14 capita draconis : dedisti eum escam
15 populis Æthiopum. Tu dirupisti fon-
tes, & torrentes : tu siccâsti fluvios
16 Ethan. Tuus est dies, & tua est nox :
tu fabricatus es auroram & Solem.
17 Tu fecisti omnes terminos terræ : æsta-
18 tem & ver tu plasmâsti ea. Memor esto
hujus, inimicus improperavit Domi-
no : & populus insipiens incitavit no-
19 men tuum. Ne tradas bestiis animas
confitentes tibi, & animas pauperum
20 tuorum ne obliviscaris in finem. Re-
spice in testamentum tuum : quia re-
pleti sunt, qui obscurati sunt terræ, do-
21 mibus iniquitatum. Ne avertatur hu-
milis factus confusus : pauper & inops
22 laudabunt nomen tuum. Exurge, Deus,
judica causam tuam : memor esto im-
properiorum tuorum, eorum quæ ab
23 insipiente sunt totâ die. Ne oblivisca-
ris voces inimicorum tuorum : super-
bia eorum, qui te oderunt, ascendit
semper.

1 In finem, Ne corrumpas, Psalmus Cantici Asaph. LXXIV.

2 Confitebimur tibi, Deus : confite-
bimur, & invocabimus nomen
3 tuum. Narrabimus mirabilia tua : Cùm
accepero tempus, ego justitias judica-
4 bo. Liquefacta est terra, & omnes qui
habitant in ea : ego confirmavi co-
lumnas ejus.

Vers GRÆC. LXX. Interp.

7 Ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἁγιαστήριόν σου εἰς τὴν
γῆν, ἐβεβήλωσαν τὸ σκήνωμα τοῦ ὀνόματός
8 σου. Εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, ἡ συγγένεια
αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, Δεῦτε, καταπαύσωμεν τὰς
9 ἑορτὰς κυρίου ἀπὸ τῆς γῆς. Τὰ σημεῖα ἡμῶν
οὐκ εἴδομεν, οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης, καὶ ἡμᾶς οὐ
10 γνώσεται ἔτι. Ἕως πότε ὁ Θεὸς, ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρὸς,
παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίος τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος;
11 Ἱνατί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου, καὶ τὴν δεξιάν
12 σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος; Ὁ δὲ
Θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος, εἰργάσατο
13 σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς. Σὺ ἐκραταίωσας ἐν
τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν, σὺ συνέτριψας
14 τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Σὺ
συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος, ἔδω-
15 κας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς Αἰθίοψι. Σὺ δι-
έῤῥηξας πηγὰς καὶ χειμάῤῥους, σὺ ἐξήρανας πο-
16 ταμοὺς Ἠθάμ. Σή ἐστιν ἡ ἡμέρα, καὶ σή ἐστιν ἡ
17 νὺξ, σὺ κατηρτίσω ἥλιον καὶ σελήνην. Σὺ ἐποίη-
σας πάντα τὰ ὅρια τῆς γῆς, θέρος καὶ ἔαρ σὺ
18 ἐποίησας. Μνήσθητι ταύτης τῆς κτίσεώς σου· ἐ-
χθρὸς ὠνείδισε τὸν κύριον, καὶ λαὸς ἄφρων παρώ-
19 ξυνε τὸ ὄνομά σου. Μὴ παραδῷς τοῖς θηρί-
οις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι, τῶν ψυχῶν
20 τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάθῃ εἰς τέλος. Ἐπί-
βλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου, ὅτι ἐπληρώθησαν
21 οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν. Μὴ
ἀποστραφήτω τεταπεινωμένος καὶ κατῃσχυμμέ-
νος, πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσι τὸ ὄνομά σου.
22 Ἀνάστα ὁ Θεὸς, δίκασον τὴν δίκην σου, μνήσθητι
τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡ-
23 μέραν. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου,
ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀναβαίη διὰ-
παντὸς πρὸς σέ.

1 Εἰς τὸ τέλος, μὴ διαφθείρῃς, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Ἀσάφ. οδʹ.

2 Ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ Θεὸς, ἐξομολογησό-
μεθα, καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου. Διη-
3 γήσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου. Ὅταν
4 λάβω καιρὸν, ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ. Ἐτάκη
ἡ γῆ, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν, ἐγὼ
ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.

Vers. GRÆ.LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

8 Incenderunt in igne Sanctuarium 7
tuum: In terra polluerunt tabernacu-
lum nominis tui. 9 Dixerunt in corde 8
suo, cognatio eorum simul; (g) Huc,
quiescere faciamus solennitates Do-
mini à terra. 10 (h) Signa nostra 9
non vidimus : jam non est ampliùs
propheta, [c] & nos non cognoscet
(i) ampliùs. 11 Usquequò, Deus, 10
improperabit inimicus? irritabit ad-
versarius nomen tuum in finem?
12 Ut quid [d] avertis manum tuam, 11
et dexteram tuam de medio sinu tuo
in finem? 13 Deus autem rex noster 12
ante seculum : operatus est salutem
in medio terræ. 14 Tu confirmâsti 13
in virtute tua mare : tu contrivisti
capita (k) draconum in (l) aqua. 15 Tu 14
(m) contrivisti capita (n) draconis :
dedisti eum escam populis Æthiopi-
bus. 16 Tu dirupisti (o) fontes, & 15
[e] torrentes : tu siccâsti fluvios (p)
Etham. 17 Tuus est dies, & tua est 16
nox : tu perfecisti (q) Solem, & Lu-
nam. 18 Tu (r) fecisti [f] omnes (s) 17
terminos terræ : æstatem & ver tu
fecisti. 19 Memor esto hujus (t) crea- 18
turæ tuæ : inimicus improperavit
Domino : & populus impudens ex-
acerbavit nomen tuum : 20 Ne tra- 19
dideris bestiis animam confitentem
tibi : animas pauperum tuorum ne
obliviscaris in finem. 21 Respice in 20
testamentum tuum : quoniam repleti
sunt, qui obscurati sunt terræ, do-
mibus (u) iniquitatum. 22 Ne aver- 21
tatur (x) [g] humilis factus, & con-
fusus : egenus & pauper laudabunt
nomen tuum. 23 Exurge, Deus, [h] 22
judica causam (y) tuam : memento
opprobriorum tuorum, eorum quæ
ab imprudente sunt totâ die. 24 Ne 23
obliviscaris vocem (z) [i] deprecan-
tium te : superbia eorum, qui te ode-
runt, (aa) ascendat semper ad te.

In finem, Ne (a) corrumpas, (b) [a] Psalmus Cantici ipsi Asaph. 1

LXXIV.

1 [b] Confitebimur tibi, Deus, (c) 2
[c] confitebimur, & invocabimus
nomen tuum. 2 (d) [d] Enarrabo o-
mnia mirabilia tua : (e) Cùm acce- 3
pero [e] tempus, [f] ego justitias
judicabo. 3 Liquefacta est terra, & 4
omnes inhabitantes in ea : ego confir-
mavi columnas ejus. DIAPSALMA.

Versio ÆTHIOPICA.

ወአውዐዩ : በእሳት : መቅደሰከ::ወአርኰሱ 8
ማኅደረ: ስምከ: ውስተ: ምድር::=፦ ወይ 9
ቤሉ: በልቦሙ: ኅቢሮሙ: በበሕዘቢሆሙ:: ን
ዑ: ንሥዐር:ኵሎ: በዓላቲሁ: ለእግዚአብሔ
ር: እምድር::=፦ ወትእምርቶሂ: ኢናእም 10
ር:: ወአልቦ : እንከ:ነቢየ :: ወንሕነሂ: ኢናእ
ምር: እንከ::=፦ እስከ: ማእዜኑ: እንከ: እ 11
ግዚኦ: ይጼእል: ፀሩ::ወዘልፈ: ያምዕዕ : ለ
ስምከ: ጸላኢ::=፦ ለምንት: እግዚኦ: ትመ 12
ይጥ: እዴከ::ወየማንከ: ማእከለ: ሕፅንከ: ለ
ግሙራ::=፦ ወእግዚአብሔር: ንጉሠ: ውእ 13
ቱ:እምቀድሙ: ዓለም:: ወገብረ: መድኃኒተ:
በማእከለ : ምድር::=፦ አንተ : አጽናዕከ: 14
ለባሕር : በኀይልከ::ወአንተ : ሰበርከ: ርእሰ:
ከይሲ : በውስተ : ማይ:: ወአንተ : ቀጥቀጥ 15
ከ: አርእስቲሁ : ለከይሲ:: ወወሀብኮሙ: ሲሳ
ዮሙ: ለሕዝበ: ኢትዮጵያ::=፦ አንተ:ሰጠ 16
ቀ: አፍላገ: ወአንቅዕተ::=፦ ለከ:ውእቱ:መ 17
ዓልት:ወዚአከ: ሌሊት::አንተ: ፈጠርከ: ፀሐ
የ: ወወርኀ::=፦ ወአንተ: ገበርከ : አድባረ: 18
ወምድረ : ኵሎ::ክረምተ : ወሐጋየ : አንተ:
ፈጠርከ::=፦ ወተዘከር : ዘንተ: ተግባረከ:: 19
ፀሩ : ተዐየረ: ለእግዚአብሔር::ወሕዝብ:
አብድ : አምዕዖ : ለስሙ::=፦ ወኢትመጥ 20
ዋ:ለአራዊት:ነፍሰ: እንተ: ትገኒ:ለከ:: ወኢት
ርስዕ : ነፍሰ: ነደያኒከ: ለዝሉፉ::=፦ ወነጽ 21
ር:ውስተ:ሥርዓትከ::እስመ: በዝኁ: ጽሉማ
ነ: ምድር : አብያተ : ኃጥአን::=፦ ኢይግባ 22
ዕ: ነደይ : ተኃፊሮ::ነደይ : ወምስኪን: ይሴብ
ሑ: ለስምከ::=፦ ተንሥእ: እግዚኦ: ወተበ 23
ቀል:በቀልየ::ወተዘከር: ዘተዐየሩከ: አብደን:
ኵሎ : አሚረ::=፦ ኢትርሳዕ : ቃለ: አግብ 24
ርቲከ::ትዝኅርቶሙ : ለጸላእትከ : ይዕረግ:
ኀቤከ:በኵሉ:ጊዜ::=፦

ፍጻሜ:ሊታማስን:ዘአሳፍ:
መዝሙር:ዘዳዊት::

ናዐ እንኒ : ለከ : እግዚኦ::እንኒ: ለከ : ወእ 1
ጼውዕ : ስምከ::=፦ ወእነግር : ኵሎ : ስብ 2
ሐቲከ:: ሶበ: ረከብኩ : ጊዜሁ :: ወአንሰ: ጽ
ድቀ : እኴንን::=፦ ወተመስወት : ምድር : 3
ወኵሎሙ: እለ:ይነብሩ: ውስቴታ::ወአነ: አ
ጽናዕኩ : አዕማዲሃ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [c] ac proinde nos non cognoscemus [d] Domine avertis [e] torrentes : Tuus est dies [f] montes & universam terram : hyemem & æstatem tu [g] humilis factus confusus : [h] sume vindictam meam : [i] servorum tuorum : *PSAL. LXXIV.* [a] ipsi Asaph, Psalmus David. [b] Confitebor [c] confitebor tibi, & invocabo [d] Et enarrabo omnem laudem tuam : [e] tempus ejus, [f] ego etiam

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 8 * احرقوا موضعك المقدس بالنار * نجسوا مسكن اسمك على الارض * قال كل جنسهم في
9 قلوبهم جميعا * هلموا فلنبطل جميع اعياد الله من على الارض * اياتنا لم نرها وليس
10 نبي موجود * ولا من يعرفنا بعد * الى متى يا الله يعير العدو المقاوم لنا * يغضب اسمك
11 12 الى الغاية * لماذا ترد يدك ويمينك من وسط حضنك الى الانقضاء * والله هو ملكنا قبل
13 الدهور * صنع خلاصا في وسط الارض * انت ثبت البحر بقوتك * انت حطمت رووس التنين
14 15 في المياه * انت سحقت راس التنين * واعطيته طعاما لشعب الحبش * انت فجرت العيون
16 والاودية * انت جففت انهارا جارية * النهار هو لك * الليل ايضا هو لك * انت اتقنت الشمس
17 18 والقمر * انت خلقت جميع حدود الارض * الصيف والربيع انت خلقتهما * فاذكر خليقتك
19 هذه * فان العدو عير الرب * والشعب الجاهل اسخط اسمك * لا تسلم للسباع نفسا عارفة بك
20 لا تنس نفوس مساكينك الى الغاية * انظر الى عهدك * فان مظلمي الارض قد ملوا البيوت
21 22 اثما * لا يرجع المتواضع خازيا * المسكين والبائس يعبدون اسمك * قم يا الله فاحكم
23 لظلامتي * واذكر ما صنعه الجاهل من تعييراتك النهار اجمع * لا تنس صوت الذين
يدعونك * فقد ارتفع اليك تعاظم مبغضيك في كل حين * اللّيلويا *

1 * المزمور الرابع والسبعون * تسبحة لاساف * وعدده * ك * استيخن *
2 3 * نشكرك يا الله * ونعترف لك وندعوا اسمك ونخبر بجميع عجائبك * اذا اعطيت اجلا * فانا
4 احكم بالاستقامة * انحلت الارض وكل سكانها * انا ثبت عمدها *

Incenderunt locum tuum sanctum igne : 7
polluerunt habitaculum nominis tui super
terram. Dixit totum genus eorum in cor- 8
dibus suis simul, Venite, abrogemus omnes
dies festos Dei de terra. Signa nostra non 9
vidimus, & non est propheta existens, nec
qui agnoscat nos ampliùs. Quousque, O 10
Deus, improperabit inimicus adversarius
nobis? irritabit nomen tuum ad extre-
mum? Quarè avertis manum tuam & 11
dexteram tuam de medio sinu tuo usque
ad consummationem? Et Deus est rex no- 12
ster ante secula, operatus est salutem in
medio terræ. Tu stabilisti mare virtute tuâ : 13
tu confregisti capita draconis in aquis. Tu 14
contrivisti caput draconis, & dedisti eum
escam populo Æthiopum. Tu disrupisti 15
fontes & torrentes : tu siccâsti fluvios
decurrentes. Dies, est tuus : nox etiam, 16
tua est : tu condidisti solem & lunam. Tu 17
creâsti omnes terminos terræ ; æstatem &
ver tu creâsti. Igitur memento creaturæ 18
tuæ hujus : quandoquidem inimicus im-
properavit Domino, & populus insipiens
ad iram provocavit nomen tuum. Ne tra- 19
das feris animam cognoscentem te : ne ob-
liviscaris animarum pauperum tuorum in
finem. Respice in pactum tuum : quoniam 20
obscurissimi terræ jam impleverunt do-
mos, iniquitate. Ne revertatur humilis 21
confusus : pauper & inops adorabunt no-
men tuum. Exurge, O Deus, & judica 22
oppressionem meam : & in memoriam re-
voca quales fecerit insanus tibi injurias
die totâ. Ne obliviscaris vocem eorum 23
qui te invocant ; jam enim ascendit ad te
superbia osorum tuorum in omni momen-
to. Alleluja.

PSAL. LXXIV.
Canticū Asapho. Et num. ver. 20. 1

Gratias agemus tibi, O Deus, & con- 2
fitebimur tibi, & invocabimus nomen
tuum, & annuntiabimus cuncta miracula
tua. Quum nanciscar tempus, ego judi- 3
cabo cum rectitudine. Dissoluta est terra 4
& omnes habitatores ejus, ego confirma-
vi columnas ejus.

תהלים : ע ע

exaltetis Ne , impiis & : infaniatis Ne , infanis Dixi
5 אמרתי להוללים אל תהלו ולרשעים אל תרימו
collo in loquamini: vestrum cornu excelsum in extollatis Ne .cornu
6 קרן: אל תרימו למרום קרנכם תדברו בצואר
deserto à nec : Occidente ab & , exitu ab non Quia .præfracto
7 עתק: כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר
hunc & ,humiliabit hunc : judicans Deus Quoniam .montium
8 הרים: כי אלהים שפט זה ישפיל וזה
mixto plenus,rubuit vinum &,Domini manu in calix Quia.exaltabit
9 ירים: כי כוס ביד יהוה ויין חמר מלא מסך
omnes bibent , exprimet ejus fæces Veruntamen .hoc ex effudit &
ויגר מזה אך שמריה ימצו ישתו כל
Deo cantabo : feculum in annunciabo ego Et .terræ impii
10 רשעי ארץ: ואני אגיד לעלם אזמרה לאלהי
exaltabuntur : concidam impiorum cornua omnia Et .Jahacob
11 יעקב: וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה
.justi cornua
קרנות צדיק:

PSAL. LXXVI עו

Jehudah in Notus .canticum Asaph ipsi cantus *modulis* in Victori
1 למנצח בנגינת מזמור לאסף שיר: נודע ביהודה 2
Salem in fuit Et .ejus nomen magnum Israel in : Deus
3 אלהים בישראל גדול שמו: ויהי בשלם
confregit Ibi .Sijon in ejus habitatio & : ejus tabernaculum
4 סכו ומעונתו בציון: שמה שבר
Illustris .Selah , bellum ac ,gladium &,scutum :arcus *ignita jacula*
5 רשפי קשת מגן וחרב ומלחמה סלה: נאור
fortes fuerunt Spoliati .*prede* montibus præ potens : tu
6 אתה אדיר מהררי טרף: אשתוללו אבירי
roboris viri omnes invenerũt non &:*suum somnum* dormitaverũt,corde
לב נמו שנתם ולא מצאו כל אנשי חיל
,currus &,est soporatus:Jahacob Deus *tua increpatione Ab* .*suas manus*
7 ידיהם: מגערתך אלהי יעקב נרדם ורכב
tunc ex ,*tua facies* ad stabit quis & : *tu* terribilis Tu .equus &
8 וסוס: אתה נורא אתה ומי יעמד לפניך מאז
.quievit & timuit terra :judicium fecisti audire cœlis E ? tua *naris*
9 אפך: משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה:
,terræ *mansuetos* omnes *servandum ad* ,Deus judicium ad *surgendo In*
10 בקום למשפט אלהים להושיע כל ענוי ארץ
irarum residuum :tibi confitebitur hominis *fervor* Quoniam .Selah
11 סלה: כי חמת אדם תודך שארית חמת
:ejus *circuitu* omnes vestro Deo Domino reddite &,Vovete .accinges
12 תחגר: נדרו ושלמו ליהוה אלהיכם כל סביביו
terribilis : ducum spiritum *Amputabit* .terribili munus afferant
13 יובילו שי למורא: יבצר רוח נגידים נורא
.terræ regibus
למלכי ארץ:

PSAL. LXXVII. עז

.cantus Asaph ipsi , Iduthun *super* Victori
1 למנצח על ידיתון לאסף מזמור:

תרגום Targum.

5 אמרית למתלעבין לא תתלעבון ורשיעיא לא תרימון
6 איקר: לא תרימון למרומא איקרכון אתון די ממללין
7 בתוקפא ובגדופין: ארום לית בר מני מדנחא ועד
מערבא ולא מן צפונא דמדבריא ומן דרומא אתר טוריא:
8 ארום אלהא דין וכי דנן ימאיך ודנן ירומם: ארום כס
9 דלוט ביד יי וחמר עשין מלי מזינת מררתא לטלטלא
מדעת די רשיעיא ומה דשדי מניה קשי מן דין קדמאין
ברם דורדיהא ופקטיהא ימצון ישתון כל רשיעי ארעא:
10 ואנא אתני לעלם נסיא אשבח לאלהא דיעקב: וכל
11 תקוף רום רשיעיא אמאיך אתלשנון מתוקפהון יתרומם
תקוף רומהון דצדיקיא:

עו

1 לשבחא בתשבחתא תשבחתא על ידא דאסף שירא:
2 אתידע בדבית יהודה אלהא בדבית ישראל רב שמיה:
3 והוה בירושלם בית מקדשיה ומדור בית שכינת קודשיה
4 בציון: כד עבדו בית ישראל רעותיה אשרי שכנתיה
ביניהון תמן תבר גררין וקשתין דעמיא מגיחי קרבא
5 תריסא וסדרי קרבא בטל לעלמין: נהיר דחיל את אלהא
משבח מן בית מקדשך יזועון מן קדמך מלכיא דיתבין
6 בכרכי טוריא אתר בית כנישות בזתהון: אשלחון
מעלויהון זיני קרבא גברי לבא אתנמנמו בשנתהון ולא
7 ספיקו כל גברי חילא למיחד זיניהון בידיהון: ממזופתך
8 אלהא דיעקב דמכון ארתיכין ופרשין אתעקרו: את דחיל
9 את הוא אלהא ומן יקום קדמך מעדן דיתקוף רוגזך: מן
שמיא אשמעתא דין ארעא דעממי דחילת ארעא דישראל
10 שדוכת: אמרין צדיקיא יקום לדינא עם רשיעיא אלהא
11 למפרק מן ידהון כל עינותני ארעא לעלמין: כד אנת
רגז על עמך אנת מרחם עליהון והנון יודון לשמך ושארא
דרתחא דאשתאר לך מן רוגזא די רגזתא תזריז לחבלא
עמיא: נ"א ארום כד יתקוף רוגזך על עמך יתובון ויודון
לשמך ואנת תאב מן רוגזא ברם על שאר עמיא מני רוגזא
12 תזריז: נדרו נדרין ושלימו קדם יי אלהכון כל דיתבין
חזור חזור למקדשיה ייתון קורבניא לבית מוקדש דחיל:
13 יזער נפשת רוחהון דרברבניא דחילא על כל מלכי
ארעא:

עז

1 לשבחא על יד ידותון לאסף תושבחא:

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Dixi subsannatorib⁹, Ne derideatis: & impiis, ne extollatis cornu. Ne extollatis in excelsum gloriam vestram, vos loquentes in fortitudine & opprobriis. Quoniam non est ali⁹ præter me ab Oriente usq; ad Occidentem, à Septentrione *desertorũ* & ab Austro loco montium. Quoniam Deus est judex justus; hunc humiliabit, & illum exaltabit. Quoniam calix maledictionis est in manu Dñi, & vinum forte, plenum mistione amaritudinis ad tollendam scientiam impiorum: quod verò projecit ab illo, *durius est his priorum*: fæces autem & amurcas ej⁹ fugent & epotabunt omnes impii terræ. Ego autem narrabo in æternum miracula illa, laudabo Deum Jaacob. Et *omnem* fortitudinem excelsam impiorũ humiliabo: *evellam eos* à fortitudine sua; *exaltabitur robur* sublimitatis *justorum*.

Ad laudandum in laude, Psalmus per manum Asaph, [*&*] canticum. PSAL. LXXVI.

Notus est in domo Jehudah Deus; in domo Israelis magnum nomen ej⁹. Et fuit in Jerusalem domus sanctuarii ejus, & habitaculum majestatis *sanctæ* ej⁹ in Sion. Quando fecit domus Israel voluntatem ejus, locavit majestatem suam inter eos: ibi confregit sagittas & arcus populorum præliantium: *scutũ*, aciésq; belli destruxit in perpetuum. *Splendidus*, timendus tu *Deus*, laudatus à domo sanctuarii tui; contremiscant ab aspectu tuo reges, habitantes in arcib⁹ montium, loco dom⁹ congregationis prædæ ipsorum. Abjecerunt à se arma bellica fortes corde, dormitarunt in *somno suo*, *&* non valuerunt omnes *viri roboris* apprehendere arma sua manib⁹ suis. Ab increpatione tua Deus Jaacob dormierunt, currus & equites sunt subversi. Tu timend⁹ es, *tu ipse Deus*, & quis stabit coram te *ex* tempore quo exarserit furor tuus. De cœlis audiri fecisti judiciũ: terra nationum timuit; [*sed*] terra Israel quievit. Dicunt justi, Exurgat ad judiciũ cum impiis De⁹, ut redimat de manib⁹ eorũ omnes mites terræ in perpetuũ. Cum tu irasceris in populũ tuũ, tu ej⁹ misereris: ipsi verò confitebuntur nomini tuo; at reliquũ furoris quod remansit tibi ab ira qua irat⁹ fuisti, præparabis ad disperdendas gentes. *Targũ aliud: Nã cùm excanduerit ira tua* in populũ tuũ, *convertentur & confitebuntur* nomini tuo; *te quoq; pœnitebit iræ: at in reliquos populos arma furoris apparabis.* Vovete vota & reddite corã Dño Deo vestro: oẽs qui habitant in circuitu sanctuarii ej⁹ adducant oblationem in domũ sanctuarii terribilis. Comprimet tumorẽ spirit⁹ magnatũ, [*Deus*] timend⁹ super oẽs reges terræ.

Ad laudandum per manum Idutun ipsi Asaph hymnus PSAL. LXXVII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
[illegible]

Tu dixisti stultis, Ne desipiatis: & impiis, Ne attollatis cornu, Et ne attollatis in sublime cornu vestrum, neve loquamini collo erecto, Nam non est evasio ab Occidente, neq; à deserto montium: Siquidem Deus est judex: hunc deprimit, illum autem extollit. Nam calix in manu Domini, & plenus est mistione vini fæculenti: inclinavit ab hoc ad illum, fæcem ejus exugent ac bibent omnes impii terræ. Ego verò vivam in æternum, & cantabo Deo Jacob. Et omnia cornua impiorum præcidam, & extollentur cornua justorum.

PSAL. LXXVI.

Asaphi. Quum vastata fuit Rabbath filiorum Amnon. Præterea indicat ultionem judicii Christi adversus impios. Vers. 11.

Notus est in Judha Deus, & in Israel magnum nomen ejus. Erit in Salim tabernaculum ejus, & habitatio illius in Sion. Ibi confregit brachia arcuum, arma, & gladium in bello. * *Diapsalma.* * Splendens es & unguentis delibutus de monte tuo Potentissime; Conturbati sunt omnes insipientes corde, & dormierunt somnum suum viri magnanimi, & non potuerunt manus eorum, Ob increpationem tuam Deus Jacob. Consopiti sunt conscendentes equos: Et tu terribilis es, quis consistat coram te in tali iracundia? De cœlo audire fecisti judicium: terra vidit & expavit, Cùm exurget Deus ad judicandum, & ad salvandos omnes pauperes terræ. Nam consilium hominis confitebitur tibi, & residuum furoris ejus amovebit iram. Vovete & persolvite Domino Deo vestro; omnes qui circumassistunt illi, afferant munera terribili. Deprimenti spiritum principum, & metuendo regibus terræ.

PSAL. LXXVII.

Asaphi. De longanimitate Dei, & miraculis ejus. Et quomodo vicerit David inimicos Domini. Versus 42.

Versio VULG. LAT.

5 Dixi iniquis, Nolite iniquè agere: &
delinquentibus, Nolite exaltare cornu.
6 Nolite extollere in altú cornu vestrú:
nolite loqui adversùs Deú iniquitaté.
7 Quia neq; ab Oriente, neq; ab Occi-
8 dente, neq; à desertis mōtibus: Quoniã
Deus judex est. Hunc humiliat, & hunc
9 exaltat: Quia calix in manu Dñi vini
meri plenus misto. Et inclinavit ex hoc
in hoc: veruntamen fæx ejus non est
exinanita: bibent omnes peccatores
10 terræ. Ego autem annuntiabo in secu-
11 lum: cantabo Deo Jacob. Et omnia
cornua peccatorum confringam: &
exaltabuntur cornua justi.

1 In finem, in Laudibus, Psalmus Asaph, Canticum ad Assyrios. LXXV.

2 Notus in Judæa Deus: in Israel ma-
3 gnum nomen ejus. Et factus est in
pace locus ejus: & habitatio ejus in
4 Sion. Ibi confregit potentias arcuum,
scutum, gladium, & bellum. Illumi-
5 nans tu mirabiliter à montibus æter-
6 nis: Turbati sunt omnes insipientes
corde. Dormierunt somnum suum: &
nihil invenerunt omnes viri divitia-
7 rum in manibus suis. Ab increpatione
tua, Deus Jacob, dormitaverunt qui a-
8 scenderunt equos. Tu terribilis es, &
9 quis resistet tibi? ex tunc ira tua. De
cœlo auditum fecisti judicium: terra
10 tremuit & quievit, Cùm exurgeret in
judicium Deus, ut salvos faceret omnes
11 mansuetos terræ, Quoniam cogitatio
hominis confitebitur tibi: & reliquiæ
cogitationis diem festum agent tibi.
12 Vovete, & reddite Domino Deo ve-
stro, omnes qui in circuitu ejus af-
13 fertis munera, Terribili Et ei qui au-
fert spiritum principum, terribili apud
reges terræ.

In finem, pro Idithun, Psalmus Asaph. LXXVI.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

5 Εἶπα τοῖς παρανομοῦσι, μὴ παρανομεῖν, καὶ τοῖς
6 ἁμαρτάνουσι, Μὴ ὑψοῦτε κέρας. Μὴ ἐπαίρετε
εἰς ὕψος τὸ κέρας ὑμῶν, μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ Θεοῦ
7 ἀδικίαν. Ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων, οὔτε ἀπὸ δυ-
8 σμῶν, οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων, Ὅτι ὁ Θεὸς κρι-
9 τής ἐστι· τοῦτον ταπεινοῖ, καὶ τοῦτον ὑψοῖ. Ὅτι
ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου, οἴνου ἀκράτου πλῆρες κε-
κεράσματος· καὶ ἔκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο, πλὴν
ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη· πίονται πάντες
10 οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς. Ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι
11 εἰς τὸν αἰῶνα, ψαλῶ τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Καὶ πάν-
τα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν συγκλάσω, καὶ ὑψω-
θήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου.

1 Εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις, ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ· ᾠδὴ πρὸς τὸν Ἀσσύριον. οε'.

2 Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός, ἐν τῷ Ἰσραὴλ
3 μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρή-
νῃ ὁ τόπος αὐτοῦ, καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν
4 Σιών. Ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων, ὅ-
πλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
5 Φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων,
6 Ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ·
ὕπνωσαν ὕπνον αὐτῶν, καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν πάντες
7 οἱ ἄνδρες τοῦ πλούτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Ἀπὸ ἐπι-
τιμήσεώς σου ὁ Θεὸς Ἰακώβ, ἐνύσταξαν οἱ ἐπι-
8 βεβηκότες τοὺς ἵππους. Σὺ φοβερὸς εἶ, καὶ τίς
9 ἀντιστήσεταί σοι ἀπὸ τῆς ὀργῆς σου; Ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν, γῆ ἐφοβήθη καὶ ἡσύ-
10 χασεν, Ἐν τῷ ἀναστῆναι εἰς κρίσιν τὸν Θεόν,
τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῇ καρδίᾳ.
11 ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ὅτι ἐνθύμιον ἀνθρώπου ἐξ-
ομολογήσεταί σοι, καὶ ἐγκατάλειμμα ἐνθυμίου
12 ἑορτάσει σοι. Εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε κυρίῳ τῷ
Θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ κύκλῳ αὐτοῦ οἴσουσι δῶρα
13 τῷ φοβερῷ Καὶ ἀφαιρουμένῳ πνεύματα ἀρ-
χόντων, φοβερῷ παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς
γῆς.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ Ἰδιθοὺν ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. ος'.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 Dixi iniquis, Nolite iniquè agere 5
& delinquentibus, Nolite exaltare
cornu [g]. 5 Nolite (f) extollere in 6
altum cornu vestrum: Nolite loqui
adversùs Deum iniquitatē. 6 Quo- 7
niam neque ab Oriente, neq; ab Oc-
cidente, neque à desertis montium.
Quoniam Deus judex est: 7 Hunc 8
humiliat, & hunc exaltat: Quia ca- 9
lix in manu Domini [h] vini meri
plenus misto. 8 Et [i] inclinavit ex
hoc in (g) hunc: Veruntamen (h) [k]
fæx ejus non est exinanita: bibent o-
mnes peccatores terræ. 9 Ego autem 10
in seculum (i) gaudebo: psallam Deo
Jacob. 10 Et omnia cornua peccato- 11
rum (k) confringam: & exaltabun-
tur cornua (l) justi.

In finem, [a] in hymnis, Psalmus ipsi Asaph, Canticum ad (a) Assyrium. LXXV. 1

1 Notus in Judæa Deus, in Israel 2
magnum nomen ejus. 2 Et 3
factus est in pace locus ejus: & ha-
bitatio ejus in Sion. 3 Ibi confregit 4
(**) potentias arcuũ, scutũ, et gladi-
um, & [b] bellum. DIAPSALMA.
4 (b) Illuminas tu mirabiliter à mō- 5
tibus æternis: Turbati sunt omnes 6
insipientes corde. 5 Dormierunt so-
mnũ suũ, et nihil invenerunt omnes
viri divitiarum (c) manibus suis.
6 (d) Ab increpatione tua, Deus Ja- 7
cob, dormitaverunt [c], qui ascende-
runt equos. 7 Tu terribilis es: et quis 8
(e) [d] resistet tibi ab ira tua? 8 De 9
cœlo (f) auditum fecisti judicium:
terra timuit, & quievit: 9 Cum ex- 10
urgeret in judicium Deus, ut salvos
faceret omnes (g) mites corde. DIA-
PSALMA. 10 (b) Quoniam [e] 11
cogitatio hominis confitebitur tibi:
& reliquiæ cogitationis diem festum
agent tibi. 11 Vovete, & reddite 12
Domino Deo (i) nostro. Omnes qui
in circuitu ejus, afferent munera:
Terribili, Et ei, qui aufert (k) spi- 13
ritus principum: terribili apud re-
ges terræ.

In finem, pro (a) Idithum, Psalmus ipsi Asaph. LXXVI. 1

Versio ÆTHIOPICA.

ወእቤሎሙ፡ ለኃጥኣን፡ ኢይኤብሱ፡፡ወእለሂ፡ 4
ይኤብሱ፡ኢያንሥኡ፡ ቀርኖሙ፡፡፨ ወኢያን 5
ሥኡ፡ ቀርኖሙ፡ ውስተ፡ አርያም፡፡ወኢይንብ
ቡ፡ዐመፃ፡ላዕለ፡እግዚአብሔር፡፡፨ እስመ፡ 6
ኢእምጽባሕ፡ወኢእምዐረብ፡ ወኢእምአድባ
ረ፡ገደም፡እስመ፡እግዚአብሔር፡መኰንን፡ውእ
ቱ፡፡፨ ዘንተ፡ ያኀስር፡ ወዘንተ፡ ያከብር፡፡እ 7
ስመ፡ ጽዋዕ፡ ውስተ፡ እደ፡ እግዚአብሔር፡፡ወ
ይን፡ዘኢኮነ፡ቱሱሕ፡ዘምሉእ፡ ቅድሐቱ፡፡፨
ወሶጠ፡እምዝንቱ፡ውስተ፡ዝንቱ፡፡ወባሕቱ፡ጣ 8
ሕሉ፡ኢይትከዐው፡፡ወይሰትይዎ፡ኵሎሙ፡ኃ
ጥኣን፡ ምድር፡፡፨ ወአንሰ፡አትፌሣሕ፡ለዓለ 9
ም፡፡ወእዜምር፡ለአምላከ፡ያዕቆብ፡፡፨ ወ 10
እሰብር፡ አቅርንተ፡ ኃጥኣን፡፡ወይትሌዐል፡ አ
ቅርንተ፡ጻድቃን፡፡፨

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ዘአሳፍ፡ማኅሌት፡ ዘበእንተ፡አሶርዮን፡፡

ርኢ ተዐውቀ፡ እግዚአብሔር፡ በይሁዳ፡፡ወዐ 1
ቢይ፡ ስሙ፡ በእስራኤል፡፡፨ ወነበረ፡ በሰላ 2
ም፡ብሔሮ፡፡ወማኅደሪሁ፡ ውስተ፡ጽዮን፡፡፨
ወበህየ፡ ሰበረ፡ ኃይለ፡ ቀስት፡፡ወልታ፡ወኵናተ፡ 3
ወፀባዓት፡፡ወበህየ፡ ሰበረ፡ አቅርንተ፡፡፨ አ 4
ንተ፡ ታበርህ፡ መንክረ፡፡እምአድባር፡ ዘለዓለ
ም፡፡ደንገፁ፡ኵሎሙ፡ አብዳን፡ ልብ፡፡፨ ወ 5
ሐለሙ፡ ሕልሞሙ፡ ወአልቦ፡ ዘረከቡ፡፡ኵሉ፡ሰ
ብአ፡ ለብዕለ፡ እደዊሆሙ፡፡፨ እምተግሣጽ 6
ከ፡ አምላከ፡ ያዕቆብ፡፡ደቀሱ፡ ኵሎሙ፡እለ፡
ይጼዓኑ፡ አፍራሰ፡፡፨ ወአንተሰ፡ ግሩም፡ 7
አንተ፡፡ ወመኑ፡ ይትቃወሞ፡ ለመዐትከ፡፡፨
እምሰማይ፡ ታጸምእ፡ ፍትሐ፡፡ምድርኒ፡ፈር 8
ሀት፡ ወአርመመት፡፡፨ ሶበ፡ ተንሥአ፡እግዚ 9
አብሔር፡ ለኰንኖ፡፡ከመ፡ ያድኅኖሙ፡ ለኵ
ሎሙ፡ የዋሃን፡ ልብ፡፡፨ እስመ፡ እምፈቃደ፡ 10
የአምኑከ፡ ሰብእ፡፡ ወእምተረፈ፡ ሕሊናሆ
ሙ፡ ይገብሩ፡ በዓለከ፡፡፨ ብፅዑ፡ ወሀቡ፡ለ 11
እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡፡ ወኵሎሙ፡እለ፡
አውዱ፡ ያበውኡ፡ አምኃ፡፡፨ ለግሩም፡ ዘ 12
ያወፅእ፡ ነፍሶሙ፡ ለመሳፍንት፡፡ ወይገርም፡
እምነገሥተ፡ምድር፡፡

ፍጻሜ፡ዘበእንተ፡ኢዶትም፡መዝሙ ር፡ዘአሳፍ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [g] vestrum. [h] vini nequaquam mixti, & plenus haustus ejus. [i] effundit illud ex [k] turbidum vinum ejus non est effusum: & bibent illud omnes PSAL. LXXV. [a] Psalmus ipsi Asaph, [b] bellum: & ibi confregit cornua. [c] omnes, qui [d] resistet iræ tuæ? [e] cùm cogitaverit homo confitebitur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 قلت لمخالفي الناموس لا تخالفوا الناموس * وللخطاة لا ترفعوا قرنكم * ولا تعلموا قرنكم
7 الى العلو * ولا تتكلموا على الله ظلما * فانه لا من المخارج ولا من المغارب * ولا من الجبال
8 9 البرية * بل هو الله الديان * يضع من يشاء ويرفع من يشاء * وان بيد الرب كاسا مملوءة خمرا
10 صرفا ممزوجة * وعيل من هذا الى هذا * لكن عكرها لم يهرق * يشربه جميع خطاة الارض * وانا
11 ابتهج الى الابد * وارتل لاله يعقوب * واحطم جميع قرون الخطاة * ويرتفع قرن الصديق
الليلويا *

1 * المزمور الخامس والسبعون * لاصاف تسبحة لاجل الحبيب *
* وعدده * كد * استيخن *

2 3 * الله ظاهر في اليهودية * وعظيم اسمه في اسرائيل * صار موضعه في السلامة * وفي صهيون
4 5 مسكنه * هناك كسر عز القسي والسلاح والسيوف والحرب * انت تضيء عجيبا من الجبال
6 الدهرية * اضطرب جميع الذين لا يفهمون بقلوبهم * ونام الرجال الاشدا * ولم يقدروا على
7 8 تحديد ايديهم * من سخطك يا اله يعقوب * نعس ركاب الخيل * انت مرهوب فمن يقدر ان
9 10 يقاومك * منذ الزمان غضبك كائن * سمعت حكما من السماء * فزعت الارض وسكنت * عند
11 ما يقوم الله للحكم * ويخلص جميع ودعاء الارض * لان ضمير الانسان يعترف لك * ويتعبد
12 13 لك في سره * انذروا واوفوا الرب الهنا كل الطالبين له * ياتون بالقرابين المحسي * وازع ارواح
السلاطين * المرهوب عند جميع ملوك الارض * الليلويا *

1 * المزمور السادس والسبعون * لاصاف * وعدده * مج * استيخن *

Dixi prævaricatoribus, Ne prævaricemi- 5
ni legem: & peccatoribus, Ne attollatis
cornu vestrum. Et ne erigatis cornu ve- 6
strum in altum: & ne loquamini de Deo
scelestè. Nam non ab Oriente, neque ab 7
Occidente, neque à montibus desertis,
Sed ipse est Deus judex: humiliat quem 8
vult, & exaltat quem vult. Et verò in 9
manu Domini calix plenus vino puro tem-
perato, & inclinatur ab hoc ad hunc: ve-
rùm fæx ejus non est effusa: bibent eam
omnes peccatores terræ. At ego exultabo 10
in æternum, & psallam Deo Jacob. Et 11
confringam omnia cornua peccatorum, et
exaltabitur cornu justi. Alleluja.

PSAL. LXXV.

Asapho canticum pro dilecto. Et num. ver. 24. 1

Deus manifestus est in Judæa, et ma- 2
gnum est nomen ejus in Israele. Fa- 3
ctus est locus ejus in pace, & in Sion ha-
bitaculum ejus. Ibi confregit fortitudi- 4
nem arcuum, & armorum, & gladiorum,
& belli. Tu splendes mirabiliter è mon- 5
tibus æternis. Conturbati sunt omnes qui 6
non intelligunt cordibus suis, & dormie-
runt viri fortes, nec potuerunt implere
manus suas. Ob furorem tuum, O Deus 7
Jacob, dormitaverunt ascensores equo-
rum. Tu es terribilis, & quis potest resi- 8
stere tibi? ab intervallo ira tua viget.
Audire fecisti judicium de cœlo: & ex- 9
pavit terra, & quievit; Quando exur- 10
get Deus ad judicium & ad salutem o-
mnium mansuetorum terræ. Quoniam 11
mens hominis confitebitur tibi, & subji-
cietur tibi in secreto suo. Vovete & sol- 12
vite Domino Deo nostro omnes quærentes
eum: afferant sacrificia Tremendo, Et eri- 13
pienti spiritus Imperatorum, metuendo
apud omnes reges terræ. Alleluja.

PSAL. LXXVI.

Asapho. Et num. ver. 43. 1

תהלים : עח

.me ad auscultando & ,Deum ad mea vox : clamabo & ,Deum ad mea Vox
2 קולי אל־אלהים ואצעקה קולי אל־אלהים והאזין אלי:
non & ,defluxit nocte mea manus ; quæsivi Dominum meæ angustiæ die In
3 ביום צרתי אדני דרשתי ידי לילה נגרה ולא
: tumultuabor & ,Dei Recordabor .mea anima consolari renuit : se remisit
4 תפוג מאנה הנחם נפשי: אזכרה אלהים ואהמיה
vigilias Tenuisti .Selah ,meus spiritus involvetur & ;meditabor
5 אשיחה ותתעטף רוחי סלה: אחזת שמרות
: principio à dies Supputavi .loquar non & ,sum quassatus;meorum oculorum
6 עיני נפעמתי ולא אדבר: חשבתי ימים מקדם
meo corde cum nocte in ,mei moduli Recordabor .seculorum annos
7 שנות עולמים: אזכרה נגינתי בלילה עם־לבבי
: Dominus se elongabit secula in Nunquid .meus spiritus pervestigabit & ,meditabor
8 אשיחה ויחפש רוחי: הלעולמים יזנח אדני
: ejus misericordia æternum in desiit Nunquid ? ultrà velle addet non &
9 ולא־יסיף לרצות עוד: האפס לנצח חסדו
est oblitus Nunquid ? generationem & ,generatione in ,eloquium est consumptum
10 גמר אמר לדר ודר: השכח
meum infirmari dixi Et .Selah ? suas misericordias naso in clausit num : Deus misereri
11 חנות אל אם־קפץ באף רחמיו סלה: ואמר חלותי
quondam à recordabor quia : Jah studiorum Recordabor .excelsi dexteræ anni : ipsum
12 היא שנות ימין עליון: אזכיר מעללי־יה כי־אזכרה מקדם
.fabor tuis studiis in & : tuis operibus omnibus in meditabor Et .tui miraculi
13 פלאך: והגיתי בכל־פעלך ובעלילותיך אשיחה:
Deus Tu ? Deus sicut ,magnus Deus Quis .tua via sanctitate in Deus
14 אלהים בקדש דרכך מי־אל גדול כאלהים: אתה האל
15 brachio in Redemisti .tuam fortitudinem populis in fecisti scire : mirabile faciens
16 עשה פלא הודעת בעמים עזך: גאלת בזרוע
,Deus aquæ te Viderunt .Selah ,Joseph & ,Jahacob filios :tuum populum
17 עמך בני־יעקב ויוסף סלה: ראוך מים אלהים
aquas Inundaverunt .voragines sunt commotæ etiam : parturierunt,aquæ te viderunt
18 ראוך מים יחילו אף ירגזו תהמות: זרמו מים
tui tonitrui Sonitus .ibunt tuæ sagittæ etiam : ætheres dederunt vocem ,nubes
19 עבות קול נתנו שחקים אף־חצציך יתהלכו: קול רעמך
mari In .terra contremuit &,est commota : orbem fulgura illuminârunt,rotunditate in
20 בגלגל האירו ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: בים
Duxisti .agnita sunt non tua vestigia & : multis aquis in tuæ semitæ & ,tua via
21 דרכך ושביליך במים רבים ועקבותיך לא נדעו: נחית
.Aharon & ,Moseh manu in : tuum populum pecus sicut
כצאן עמך ביד־משה ואהרן:

PSAL. LXXVIII. עח

eloquia ad vestram aurē inclinate:meā legē mi popul⁹ Ausculta .Asaph ipsi Eruditio
1 משכיל לאסף האזינה עמי תורתי הטו אזנכם לאמרי־
Quæ .quondam à ænigmata scaturiam : meum os parabola in Aperiam .mei oris
2 פי: אפתחה במשל פי אביעה חידות מני־קדם: אשר
3 .nobis narraverunt nostri patres & : ea cognovimus &,audivimus
שמענו ונדעם ואבתינו ספרו־לנו:

תרגום TARGUM.

2 קלי קדם יי ואקבל קלי קדם אלהא ואצית
3 מימרי: ביום עקתי אולפן מן קדם יי תבעית שרת
עלי נבואה בליליא ולנת עיני דמעתא ולא
4 תפוג סריבת לאתנחמא נפשי: ארכר אלהא
וארגוש קדם יי אמלל ותשתלהי רוחי לעלמין:
5 אחדתא תימורתא רעיני אטרפית ולא אמלל:
6 מניתי יומין טבין דמן לקדמין שניא טביא דמן
7 עלמין: ארכר תושבחתי בליליא עם הרהורי
8 לבבי אמלל ויבלש נסיא מנדע דרוחי: האפשר
די לעלמין ירחק יי ולא יוסיף לאתרעיא תוב:
9 האפשר די פסק לעלמין טוביה שלים פתגם
10 דביש על כל דר ודר: האפשר דאתנשי לחיסא
אלהא אין סליק ברוגיה מן למכמר רחמוי
11 לעלמין: ואמרית מרעותי היא אשתניו גבורת
ימין עלאה: [ת"א ואמרית בעותי היא שנין דקץ
12 מימין]: ארכר עובדי אלהא ארום ארכר מן
13 לקדמין פרישותך: ורנית בכל עובדך טביא
14 ובתסקופי נסיך אמלל: אלהא דקדישין אורחתך
15 מן אלהא רבא כאלהא דישראל: את הוא
אלהא עביד פרישן הודעת בעמיא עושנך:
16 פרקתא בגבורת אדרעך עמך בניא דאוליד יעקב
17 ויוסף לעלמין: חמון שכינתך בגו ימא אלהא
חמון גבורתך על ימא רתחון עמיא לחוד
18 אתרגוון תהומיא: אחיתו מיא ענני שמיא קלין
יהבו שחקי לחוד כפי גירך אולין ומשתלהבין:
19 קל אכליותך בגלגלא אשתמע אנהירו ברקין
20 תבל רגות ואתרגיפת ארעא: בימא דסוף אורחך
וכבשך במין סגיעין ורושמת פסיעתך לא
21 אתידעו: דברתא היך ענא עמך ביד משה
ואהרן:

עח

1 שכלא דרוח קודשא על ידוי דאסף אצית עמי
2 אורייתי אצלון אודניכון למימרי פומי: אפתח
3 בממל פומי אביע חדון דמן לקדמין: די שמענן
וידענן להון ואבהתן תניאו לנא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

VOx mea coram *Domino*, & clamabo: voce mea coram Deo, & *attendit* verbo meo. In die afflictionis meæ eruditionem ab aspectu Domini quæsivi: habitavit tem super me *prophetia*; nocte stillavit oculus me⁹ lachrymas, nec cessabit; renuit consolationem accipere anima mea. Recordabor Dei & tumultum edam: coram Dño *loquar*, & lassabitur spirit⁹ meus in æternum. Apprehendisti palpebras oculorum meorum: corrept⁹ sum, & non loquar. Numeravi dies bonos à principio, annos felicitatis à seculis. Recordabor laudis meæ in nocte; cùm cogitationib⁹ cordis mei loquar, & inquiret res mirandas scientia spiritus mei. Nunquid possibile est ut in æternum aspernetur Dñs; ut non apponat ut bene velit ulteriùs? Nunquid possibile est ut defecerit in æternum sua benignitas; atq; completum fuerit verbū malum super omnem generationem & generationem? Nunquid est possibile ut oblit⁹ sit misereri Deus; si ira percitus est, ut non incalescant misericordiæ ejus in æternum? Et dixi, Infirmitas mea hæc: mutatio potentis dexteræ excelsi. *Targum aliud*: Et dixi, Petitio mea hæc: *anni finis à dextera*. Recordabor operum *Dei*, quapropter memor ero abinitio mirabilium tuorum. Meditatus autem sum in omnib⁹ operibus tuis optimis, & de adinventionib⁹ miraculorum tuorū loquar. De⁹ quàm sanctæ sunt viæ tuæ! quis Deus magn⁹ sicut Deus Israel? Tu es ipse Deus faciens miranda: notā fecisti in populis fortitudinē tuā. Redemisti potentia brachii tui populū tuum; filios quos genuit Jaacob, & enutrivit Joseph in secula. Viderunt majestatem tuam *in* medio maris Deus, viderunt virtutem tuam super mare; contremiscentibus populis, nec non interturbatis abyssis. Effuderunt aquas nubes cœlorum, vocem dederunt æthera, sed & spicula sagittarum tuarū discurrebant & accendebantur. Vox tonitrui tui in rota audita est: illuminaverūt coruscationes orbē: infremuit, et commota est terra. In mari Suph via tua, & semitæ tuæ in aquis multis, & vestigia gressuū tuorum non sunt agnita. Deduxisti sicut oves populū tuum per manū Mosseh & Aharon.

Intellect⁹ Spirit⁹ sancti per manū Asaph.

PSAL. LXXVIII.

AUscultа populе mi legem meam, inclinate aures vestras ad verba oris mei. Aperiā in parabola os meū; eloquar ænigmata quæ fuerūt à principio. Quæ audivim⁹ & quæ cognovim⁹, & patres nostri nunciaverūt nobis;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

VOce meâ ad Deum clamavi, & exaudivit me: & extuli vocem meam ad eum, & respondit mihi. In die angustiæ meæ Dominum quæsivi, & manus ejus nocte flagellavit me, & non quievi, nec erat consolator animæ meæ. Memoriâ recolui Deum, & conturbatus sum: & meditatus sum, & exagitatus est spiritus meus, Atque occupaverunt me vertigines in oculis meis: obmutui, & non sum locutus. Recensui dies meos pristinos, & annos æternos memoriâ repetii: Cogitavi noctu, & in corde meo cogitavi, & perscrutatus sum spiritum meum ac dixi, In æternum oblitus est mei Dominus, nec addet ultrà esse mihi placidus: Aut fortè in æternum amovebit bonitatem suam à me: aut complebit verbum suum in generationem generationū: Aut obliviscitur Deus misereri: vel contrahit misericordias suas in ira sua. Dixi, Infirmitas mea est; & repetita plaga sunt hæc dexteræ Excelsi; Nam recordat⁹ sum olim mirabilium tuorum: Et meditatus sum cuncta opera tua, & artes tuas sum cōtemplat⁹. Deus via tua sancta est, nec est qui magnus sit sicut Deus noster. Tu es Deus qui edidisti miracula, & declarâsti in populis virtutem tuam, Et salvâsti brachio tuo populum tuum, filios Jacob & Joseph. * *Diapsal.* * Viderunt te Deus aquæ, viderunt te Domine mi aquæ, & timuerunt: etiam abyssi conterritæ sunt, Et nubes profuderunt aquas: ediderunt fragorem cœli cœlorum, sagittæ quoque tuæ evolant, Et vox tonitruorum tuorum in rotis: illuminârunt fulgura tua orbem; conturbata est & contremuit terra. In mari via tua, & semitæ tuæ in aquis multis, & vestigia tua minimè deprehensa sunt. Duxisti populum tuum sicut oves per manum Mosis & Aharon.

PSAL. LXXVIII.

Asaphi. Innuit in eo ut servent mandata Domini, & ne sint ut patres eorum. Vers. 161.

POpule mi, auscultate legem meam, & acquiescite, & inclinate aures vestras ad sermones oris mei. Ecce enim aperiam os meum ad proverbia, referámq; parabolas antiquas, Quas audivimus, cognovim⁹ eas, quas etiam patres nostri narraverunt nobis;

Versio VULG. LAT.

2 Voce meâ ad Dominum clamavi:
voce meâ ad Deum, & intendit
3 mihi. In die tribulationis meæ Deum
exquisivi, manibus meis nocte contra
eum: & non sum deceptus. Renuit
consolari anima mea, Memor fui Dei,
4 & delectatus sum, & exercitatus sum:
& defecit spiritus meus. Anticipave-
5 runt vigilias oculi mei: turbatus sum,
& non sum locutus. Cogitavi dies an-
6 tiquos: & annos æternos in mente
7 habui. Et meditatus sum nocte cum
corde meo, & exercitabar, & scope-
8 bam spiritum meum. Numquid in æ-
ternum projiciet Deus: aut non ap-
ponet ut complacitior sit adhuc? Aut
9 in finem misericordiam suâ abscindet,
10 a generatione in generationem? Aut
obliviscetur misereri Deus? aut con-
tinebit in ira sua misericordias suas?
11 Et dixi, Nunc cœpi: hæc mutatio
12 dexteræ Excelsi. Memor fui operum
Domini: quia memor ero ab initio
13 mirabilium tuorum. Et meditabor in
omnibus operib⁹ tuis: & in adinven-
14 tionibus tuis exercebor. Deus, in San-
cto via tua: quis Deus magnus sicut
15 Deus noster? Tu es Deus qui facis mi-
rabilia. Notam fecisti in populis vir-
16 tutem tuam: Redemisti in brachio tuo
populum tuum, filios Jacob, & Joseph.
17 Viderunt te aquæ, Deus, viderunt te
aquæ: & timuerunt, & turbatæ sunt
18 abyssi. Multitudo sonitûs aquarum:
vocem dederunt nubes. Etenim sagit-
19 tæ tuæ transeunt: Vox tonitrui tui in
rota. Illuxerunt coruscationes tuæ or-
bi terræ: commota est & contremuit
20 terra. In mari via tua, & semitæ tuæ
in aquis multis: & vestigia tua non
21 cognoscentur. Deduxisti sicut oves
populum tuum, in manu Moysi &
Aaron.

1 Intellectûs Asaph. LXXVII.
Attendite, popule me⁹, legem meâ:
inclinate aurem vestram in verba
2 oris mei. Aperiâ in parabolis os meû:
3 loquar propositiones ab initio. Quan-
ta audivimus & cognovimus ea: &
patres nostri narraverunt nobis.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

2 Φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, ϗ ἡ
3 φωνή μου πρὸς τὸν θεὸν, ϗ προσέσχε μοι. Ἐν
ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα, ταῖς χερσί
μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ, ϗ οὐκ ἠπατήθην.
4 ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχή μου· Ἐμνή-
σθην τοῦ θεοῦ, ϗ εὐφράνθην, ἠδολέσχησα, ϗ ὠλι-
γοψύχησε τὸ πνεῦμά μου. ΔΙΑ'ΨΑΛΜΑ.
5 Προκατελάβοντο φυλακὰς πάντες οἱ ἐχθροί μου,
6 ἐταράχθην ϗ οὐκ ἐλάλησα. Διελογισάμην ἡμέ-
7 ρας ἀρχαίας, ϗ ἔτη αἰώνια ἐμνήσθην, Καὶ ἐμε-
λέτησα· νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν,
8 ϗ ἔσκαλλον τὸ πνεῦμά μου. Μὴ εἰς τοὺς αἰῶ-
νας ἀπώσεται κύριος, ϗ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδο-
9 κῆσαι ἔτι; Ἢ εἰς τέλος ἀποκόψει τὸ ἔλεος
10 ἀπὸ γενεᾶς ϗ γενεᾶς; Ἢ ἐπιλήσεται τοῦ οἰ-
κτειρῆσαι ὁ θεὸς, ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ
11 τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ; ΔΙΑ'ΨΑΛΜΑ. Καὶ
εἶπα, Νῦν ἠρξάμην, αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δε-
12 ξιᾶς τοῦ ὑψίστου. Ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου, ὅτι
μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου,
13 Καὶ μελετήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου, ϗ ἐν
14 τοῖς ἐπιτηδεύμασί σου ἀδολεσχήσω. Ὁ θεὸς ἐν
τῷ ἁγίῳ ἡ ὁδός σου, τίς θεὸς μέγας ὡς ὁ θε-
15 ὸς ἡμῶν; Σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ ποιῶν θαυμάσια, ἐ-
γνώρισας ἐν τοῖς λαοῖς τὴν δύναμίν σου,
16 Ἐλυτρώσω ἐν τῷ βραχίονί σου τὸν λαόν
σου, τοὺς υἱοὺς Ἰακὼβ ϗ Ἰωσήφ. ΔΙΑ'ΨΑΛΜΑ.
17 Εἴδοσάν σε ὕδατα ὁ θεὸς, εἴδοσάν σε ὕδατα
18 ϗ ἐφοβήθησαν, ϗ ἐταράχθησαν ἄβυσσοι. Πλῆ-
θος ἤχους ὑδάτων, φωνὴν ἔδωκαν αἱ νεφέλαι·
19 ϗ γὰρ τὰ βέλη σου διαπορεύονται, Φωνὴ τῆς
βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. ἔφαναν αἱ ἀστρα-
παί σου τῇ οἰκουμένῃ, ἐσαλεύθη ϗ ἔντρομος
20 ἐγενήθη ἡ γῆ. Ἐν τῇ θαλάσσῃ ἡ ὁδός σου, ϗ
αἱ τρίβοι σου ἐν ὕδασι πολλοῖς, ϗ τὰ ἴχνη
21 σου οὐ γνωσθήσονται. Ὡδήγησας ὡς πρόβατα
τὸν λαόν σου ἐν χειρὶ Μωυσῆ ϗ Ἀαρών.

1 Συνέσεως τῷ Ἀσάφ. οζʹ.
Προσέχετε λαός μου τὸν νόμον μου, κλίνατε
τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός
2 μου. Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
3 φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς. Ὅσα
ἠκούσαμεν ϗ ἔγνωμεν αὐτὰ, ϗ οἱ πατέρες ἡ-
μῶν διηγήσαντο ἡμῖν.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopice, Transl. LAT.

1 Voce meâ ad (b) Dominum 2
clamavi, & (c) vox mea ad
Deum: & attendit mihi. 2 In die 3
tribulationis meæ Deum exquisivi,
manibus meis nocte (d) coram eo, &
[a] non sum decep. 3 Renuit (e) con-
solari anima mea: Memor fui Dei, 4
& delectatus sum: (f) [b] garrivi,
& defecit spiritus meus. DIA-
PSALMA. 4 [c] Anticipaverunt 5
vigilias (g) omnes inimici mei: tur-
batus sum, & non sum loquutus.
5 Cogitavi dies antiquos: & annorû 6
æternorum memor fui. 6 [d] Et me- 7
ditatus sum nocte, cum corde meo
garriebam, & (h) sarriebam spiritû
meum. 7 Numquid in (i) secula pro- 8
jiciet Deus? & non (k) apponet, ut
beneplaceat ei adhuc? 8 Aut in fi- 9
nem abscindet (l) misericordiam à ge-
neratione, & (m) generatione? 9 Aut 10
obliviscetur misereri Deus, aut con-
tinebit in ira miserationes suas?
DIAPSALMA. 10 Et dixi, (n) Nûc 11
cœpi: (o) [e] hæc immutatio dexteræ
Excelsi. 11 Memor (p) fui operû Do- 12
mini: quia memor ero ab initio [f]
mirabiliû tuorû. 12 Et meditabor in 13
omnibus operibus tuis: & in (q) ad-
inventionibus tuis [g] garriam.
13 Deus, in (r) Sancto via tua: quis 14
Deus magnus, sicut Deus noster? Tu 15
es [h] Deus, qui facis (s) mirabilia.
14 Notam fecisti in populis virtu-
tem tuam; Redemisti in brachio tuo 16
populum tuum, filios Jacob, & (t)
Joseph. DIAPSALMA. 15 Viderût 17
te aquæ, Deus, viderunt te aquæ, &
timuerunt: & turbatæ sunt abyssi.
16 [i] Multitudo sonitûs aquarum: 18
(u) vocē dederunt nubes. 17 Etenim
sagittæ tuæ transeunt: Vox tonitrui 19
tui in (x) rota. 18 Apparuerunt [k]
fulgura tua orbi terrarum; commota
est, & contremebunda facta est ter-
ra. 19 In mari via tua: & semitæ 20
tuæ in aquis multis: & vestigia tua
non cognoscentur. 20 Deduxisti sicut 21
oves, populum tuum in manu (y)
Moysi & Aaron.

Intellectûs ipsi Asaph. LXXVII. 1
1 Attendite, populus meus, legem
meam: inclinate aurem ve-
stram in verba oris mei. 2 Aperiam 2
in parabolis os meum: loquar propo-
sitiones ab (a) initio. 3 Quanta audivimus, & cognovimus ea: & patres nostri narraverunt nobis. 3

Versio ÆTHIOPICA.

ሮ፻ ቃልየ፡ኀበ፡ እግዚአብሔር ፡ ጸራኅኩ፡፡ቃ 1
ልየ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ ወአጽምአኒ፡፡=፦ በ 2
ዕለተ ፡ ምንደቤየ ፡ ኀሠሥክዎ ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡፡እደዊየ ፡ ሌሊተ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወኢኀደ
ጓ፡፡=፦ ቀብጸት ፡ ነፍስየ ፡ ትፍሥሕተ፡፡ተዘ 3
ከርክዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወተፈሣሕኩ፡፡ተ
ዛዋዕኩ፡ ወአንበዘት ፡ ነፍስየ፡፡=፦ ተራከብ 4
ክዎን፡ ለሰዓታተ፡ ኵሎሙ፡ ጸላእትየ፡፡ደንገፅ
ኩ፡ ወኢነበብኩ፡፡=፦ ወሐለይኩ፡ መዋዕለ፡ 5
ትካት፡፡ወተዘከርኩ ፡ ዓመተ ፡ ዓለም ፡ ወአንበ
ብኩ፡፡=፦ ሌሊተ፡ ተዛዋዕኩ፡ ምስለ፡ ልብየ፡ 6
ወአንቃህክዋ ፡ ለነፍስየ፡፡=፦ በኑ ፡ ለዓለም፡ 7
ይገድፍ ፡ እግዚአብሔር፡፡ወኢይደግሙኑ፡ እ
ንከ፡ ተሣህሎ፡፡=፦ በኑ፡ ለግሙራ፡ ይመትር ፡ 8
ምሕረቶ፡ ለትውልደ፡ ትውልድ፡፡=፦ ወይረስ 9
ዐኑ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተሣህሎ፡፡ ወይደፍንኑ፡
ምሕረቶ፡ በመዐቱ፡፡=፦ ወእቤ ፡ እምይእዜ፡ 10
ወጠንኩ ፡፡ ከመዝ ፡ ያስተባርዕ ፡ የማና ፡ ልዑ
ል፡፡= ወተዘከርኩ ፡ ግብሮ ፡ ለእግዚአብሔ 11
ር፡፡እስመ፡እዜከር፡ዘትካት፡ ምሕረትከ፡፡=፦
ወአነብብ፡ በኵሉ፡ ምግባሪከ ፡፡ ወእዛዋዕ፡ በ 12
ግብርከ፡፡=፦ እግዚኦ ፡ ውስተ ፡ መቅደስ፡ ፍ 13
ኖትከ፡፡መኑ፡አምላክ፡ ዐቢይ፡ ከመ፡ አምላክ
ነ፡፡አንተ፡ እግዚአብሔር፡ ባሕቲትከ፡ ዘትገብ
ር ፡ መንክረ፡፡=፦ አርአይኮሙ ፡ ለሕዝብከ፡ 14
ኀይለከ፡፡ወአድኀንኮሙ ፡ ለሕዝብከ ፡ በመዝ
ራዕትከ፡፡ለደቂቀ፡ ያዕቆብ ፡ ወዮሴፍ፡፡=፦ ር 15
እዩከ ፡ ማያት ፡ እግዚኦ ፡ ርእዩከ፡፡ማያት፡ወ
ፈርሁ፡፡ደንገፁ፡ ቀላያተ፡ 16 ማያት፡ ወደም
ፀ፡ማያቲሆሙ፡፡ቃለ፡ ወሀበ ፡ ደመና፡ 17 እሕ
ፃከ ፡ ይወፅኡ፡፡ ቃለ ፡ ነጐድጓድከ ፡ በሰረገላ
ት፡፡=፦ አስተርአየ፡ መባርቅቲሁ፡ ለዓለም፡፡ 18
ር ዕደት ፡ ወአድለቅለቀት ፡ ምድር ፡፡=፦ ው 19
ስተ፡ ባሕር ፡ ፍኖትከ፡፡ወአሰርከኒ፡ ውስተ፡ማ
ይ፡ ብዙኅ፡፡ወኢይትዐወቅ ፡ አሰርከ፡፡=፦ ወ 20
መራሕኮሙ፡ ከመ ፡ አባግዐ ፡ ለሕዝብከ፡፡በእ
ደ፡ሙሴ፡ወአሮን፡፡=፦

ዘበአእምሮ፡ዘአሳፍ፡፡

ሮ፻ አጽምኡ ፡ ሕዝብየ፡ ሕግየ፡፡ወጽልው፡ 1
እዝነክሙ፡ ኀበ፡ ቃለ፡ አፉየ፡፡=፦ እከሥት፡ 2
በምስሌ ፡ አፉየ፡፡ወእነግር ፡ አምሳለ ፡ ዘእም
ትካት፡፡=፦ ኵሎ ፡ ዘሰማዕነ፡ ወዘርአይነ፡፡ወ 3
ዘነገሩነ፡አበዊነ፡፡=፦

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. LXXVI. [a] non conculcârunt me. [b] exercitatus sum, [c] Deprehendisti vigilias omnium inimicorum meorum: [d] Et meditatus sum. Nocte exercitabar cum corde meo, & excitabam animam meam. [e] ita innovatur dextera Excelsi. [f] misericordiæ tuæ. [g] exercebor. [h] Deus solus, [i] Aquæ & sonitus aquarum suarum: [k] fulgura ejus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * بصوتي اعلنت الي الرب * ورفعت الي الله ابتهالي فنظر الي * في يوم شدتي رغبت الي الله *
3 بسطت يدي في الليل قدامه فزال جزعي * وحيث لم يكن لقلبي معزي * ذكرت الله
4 فتعزيت * وعند همي صغرت نفسي * سعت جميع اعداي فادركت محارسي * فقلقت ولم
5 انطق * فكرت في الايام السالفة * وتذكرت السنين الدهرية * وتلوت في الليل * وفرغت قلبي *
6 وكنت افحص بروحي * هل يقصيني الرب الي الابد * ولا يعود الي الرضا ايضا * او يقطع رحمته
7 الي الانقضاء * او كمل قوله من جيل الي جيل * وهل ينسي الله ان يتراف * وهل يمنع
8 بسخطه رافته عني * فقلت الان ابتديت * هذا هو تغير يمين العلي * تذكرت اعمال
9 الرب * لانني اذكر منذ الازل عجايبك * واقراء في جميع اعمالك * واكون دايما في اعمالك *
10 * اللهم في القدس طريقك * من اله عظيم مثل الاهنا * انت الله هو صانع العجايب * اظهرت
11 في الشعوب قوتك * خلصت شعبك بذراعك بني يعقوب ويوسف * اللهم راتك المياه راتك
12 المياه فخافت * اضطربت الاعماق * وكثر عجيج المياه * ابدت السحب اصواتها * وان
13 سهامك لنافذة * صوت رعدك في الفلك * اضات بروقك المسكونة * اضطربت الارض
14 وارتعدت * اللهم ان في البحر طريقك وفي المياه الكثيرة * مسالكك واثارك لا تعرف * هديت
15 شعبك مثل الغنم بيد موسي وهرون * الليلويا *
16 * المزمور السابع والسبعون * لاصاف * موعظة للشعب * وعدده * قنز * استمعن
17 انصت يا شعبي لوصاياي * اصغوا اذانكم الي كلام فمي * فاني افتح فاي بالامثال * وانطق
18 بالخفيات الازلية * التي سمعناها وعلمناها * وخبرونا اباونا بها *
19
20
21
1
2
3

Voce meâ revelavi Domino, & eleva- 2
vi ad Deum supplicationem meam,
& respexit in me. In die tribulationis 3
meæ deprecatus sum Deum: extendi ma-
nus meas in nocte coram ipso, & prater-
iit timor meus. Et cùm non esset cordi
meo consolator, Recordatus sum Dei, & 4
consolatus sum; & in solicitudine mea
pusilla facta est anima mea. Conjuncti 5
sunt omnes inimici mei, & occupave-
runt præsidia mea: turbatus sum & non
protuli verbum. Mente revolvi dies e- 6
lapsos, & in memoriam revocavi annos
æternos. Et meditatus sum noctu, & 7
evacuavi cor meum. Et perpendebam 8
spiritu meo, utrùm propulsaret me Domi-
nus in æternum, nec rediret ad placabili-
tatem amplius. Aut revocaret miseri cor- 9
diam suam usque in finem, aut expletus
sit sermo ejus à generatione in generatio-
nem. Et utrùm obliviscatur Deus propi- 10
tiari, & num cohibeat in ira sua clemen-
tiam suam à me. Et dixi, Nunc cœpi, 11
hæc est mutatio dexteræ Excelsi. Recor- 12
datus sum operum Domini; nam memor
ero ab æterno mirabilium tuorum, Et le- 13
ctitabo omnia facta tua, & ero semper in
operibus tuis. Deus, in sanctitate via tua 14
est: quis Deus fortis, sicut Deus noster?
Tu Deus, es factor miraculorum: patefe- 15
cisti inter populos virtutem tuam: Sal- 16
vâsti populum tuum brachio tuo, filios
Jacob & Joseph. Deus viderunt te aquæ: 17
viderunt te aquæ & timuerunt: contur-
batæ sunt abyssi, Et multiplicatum est 18
murmur aquarum. Ediderunt nubes voces
suas: & quidem sagittæ tuæ sunt pene-
trantes. Fragor tonitrui tui in sphæra: 19
illustrârunt fulgura tua Habitatam: com-
mota est terra atque concussa. Deus, pro- 20
fectò in mari est via tua, & in aquis mul-
tis: semitæ tuæ & vestigia tua non cogno-
scuntur. Duxisti populum tuum sicut oves 21
per manum Moysis, & Aaron. Alleluja.

PSAL. LXXVII.
Asapho. Concio ad populum. 1
Et num. ver. 157.

Ausculta, O popule mi, præcepta mea,
præbete aures vestras sermoni oris
mei: Quoniam aperiam os meum in pro- 2
verbiis & proferâ mysteria æterna, Quæ 3
audivimus & cognovimus, quæque signi-
ficârunt nobis patres nostri,

תהלים : עח

laudes narrantes novissimæ generationi ,eorum filiis à celabimus Non
4 לא נכחד מבניהם לדור אחרון מספרים תהלות
suscitavit Et .fecit quæ ,ejus mirabilia & ,ejus fortitudinem & ,Domini
5 יהוה ועזוזו ונפלאותיו אשר עשה: ויקם
præcepit quæ ,Israel in posuit legem & ,Jahacob in testimonium
עדות ביעקב ותורה שם בישראל אשר צוה את
generatio cognoscant Ut .suis filiis ea notificandum ad nostris patribus
6 אבותינו להודיעם לבניהם: למען ידעו דור
Deo in ponant Et .suis filiis narrabunt &,surgent:nascentur filii novissima
7 אחרון בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם: וישימו באלהים
non Et .custodiant ejus mandata &:Dei studiorum obliviscantur non & ,suam spem
8 כסלם ולא ישכחו מעללי אל ומצותיו ינצרו: ולא
non generatio ,rebellis & ,declinans generatio ,eorum patres sicut sint
יהיו כאבותם דור סורר ומרה דור לא
Ephraim Filii .ejus spiritus Deo cum fuit fidelis nec :suum cor præparavit
9 הכין לבו ולא נאמנה את אל רוחו: בני אפרים
custodierunt Non .conflictus die in se verterunt :arcu jacientes ,armati
10 נושקי רומי קשת הפכו ביום קרב: לא שמרו
: ejus studiorum sunt obliti Et .ambulare renuerunt ejus lege in & ;Dei pactum
11 ברית אלהים ובתורתו מאנו ללכת: וישכחו עלילותיו
fecit eorum patribus Coram .eis ostendit quæ ejus mirabilium &
12 ונפלאותיו אשר הראם: נגד אבותם עשה
: eos fecit transire & ,mare Rupit .Sohan agro Ægypti terra in : miraculum
13 פלא בארץ מצרים שדה צען: בקע ים ויעבירם
tota & : interdiu nube in eos duxit Et .acervum veluti aquas fecit stare &
14 ויצב מים כמו נד: וינחם בענן יומם וכל
dedit potum & : deserto in petras Scidit .ignis lumine in nocte
15 הלילה באור אש: יבקע צרים במדבר וישק
Fecit descendere & : petra de fluenta eduxit Et .multum voraginibus ut
16 כתהמות רבה: ויוצא נוזלים מסלע ויורד
exacerbandum ad ,ei peccandum ad adhuc addiderunt Et .aquas flumina tanquam
17 כנהרות מים: ויוסיפו עוד לחטא לו למרות
cibum petendo : suo corde in Deum tentaverunt Et .solitudine in excelsum
18 עליון בציה: וינסו אל בלבבם לשאל אכל
Deus poterit Nunquid : dixerunt ,Deum in sunt locuti Et .suæ animæ
19 לנפשם: וידברו באלהים אמרו היוכל אל
,aquæ fluxerunt & ,petram percussit En ? deserto in mensam disponere
20 לערך שלחן במדבר: הן הכה צור ויזובו מים
parabit num ? dare poterit panem etiam Nunquid .inundaverunt torrentes &
ונחלים ישטפו הגם לחם יוכל תת אם יכין
est succensus ignis & ; est iratus & ,Dominus audivit Ideo ? suo populo carnem
21 שאר לעמו: לכן שמע יהוה ויתעבר ואש נשקה
crediderunt non Quia .Israel in ascendit nasus etiam & : Jahacob in
22 ביעקב וגם אף עלה בישראל: כי לא האמינו
desuper ætheribus mandavit Et .ejus salute in speraverunt nec ,Deo in
23 באלהים ולא בטחו בישועתו: ויצו שחקים ממעל
.aperuit cœlorum januas &
ודלתי שמים פתח:

תרגום TARGUM.

4 לא נכסי מבניהון לדר בתרי משתעין תשבחתא
5 דיי ועשניה ופרישותיה די עבד: ואקים סהדותא
בדבית יעקב ואוריתא גזר בדבית ישראל די
6 פקד לאבהתן להודעותהון לבניהון: מן בגלל
די ידעון דר בתרי בנין דמתילדין יקומון ויתנון
7 לבניהון: וישוון באלהא סברהון ולא יתנשון
8 עובדי אלהא ופקודוי ינטרון: ולא יהוון היך
אבהתהון דר מסרבן ומרגיז דר דלא מתקן
לביה למריה ולא הות מהימנא באלהא רוחיה:
9 כד הוו יתבין במצרים אתרברבו בני אפרים מנו
קצא וטעו ונפקו תלתין שנין קדם קצא בזיני
קרבא וגברין נטלי קשתא אפיכו קדל ואתקטלו
10 ביום סדרי קרבא: מטול דלא נטרו קים אלהא
11 ובאוריתיה סרבו להלכא: ואתנשיאו עובדוי
עמא בית ישראל ופרישותיה די אחמי יתהון:
12 קבל אברהם יצחק ויעקב ושבטיא דאבהתהון
13 עבד פרישן בארעא דמצרים חקל טאנים: בזע
ימא בחוטרא דמשה רבהון ואעברנון ואוקים
14 מיא צריריו היך זיקא: ודברנון בעננא בימממא
15 וכל ליליא בנהור אשא: בזע טורין בחוטריה
דמשה רבהון במדברא ואשקי כד בתהומיא
16 רברבן: ואפיק נוזליא דמיא מן כיפא
17 ואחית היך נהרין דנגדין מיא: ואוסיפו תוב
למחטי קדמוי למרגז קדם עלאה במדברא
18 צחי: ונסיאו אלהא בלבהון למשאל אוכלא
19 לנפשיהון: ואתרעמו קדם יי אמרו האיתי
יוכלא קדם אלהא לסדרא פתורא במדברא:
20 הא כבר מחא בטינר ודיבו מיא ונחליא
הלחוד לחמא יכיל למתן אם יתקן מזונא
21 לעמיה: בכן שמע קדם אלהא ורגיז
ואשתא אתסקת בדבית יעקב ולחוד תקוף
22 רוגזא סליק בישראל: ארום לא הימינו
23 באלהא ולא אתרחיצו בפורקניה: ופקיד
שחקי מלעיל ודשי שמיא פתח:

PARAPH. CHALD. Vers.

Non abscondemus à filiis eorum, generationi ultimæ narrantes laudes Domini, & fortitudinem ejus & mirabilia ejus, quæ edidit. Et firmavit testamentum in domo Jacob, & legem statuit in domo Israel, quæ præcepit patribus nostris, ut docerent filios suos. Ut cognoscerent generatio ultima; filii qui nascituri sunt, & exsurgent & narrabunt filiis suis. Et collocabunt in Deo spem suam, & non obliviscentur operum Dei, & mandata ejus custodient. Et non erunt sicut patres eorum generatio rebellis, & provocans ad iracundiam, generatio quæ non direxit cor suum ad Dominum suum, nec fuit fidelis in Deum spiritus ejus. Cùm habitarent in *Ægypto superbierunt* filii Ephraim, *statuerunt terminum, & errantes* egressi *sunt triginta annis ante terminum* cum vasis bellicis, & fortes gestantes arcum verterunt cervicem *& occisi sunt* in die acierum bellicarum. Eò quod non observassent fœdus Dei, & in lege ejus ambulare renuissent. Et obliti sunt operationum ejus populus domus Israel; & mirabilium ejus facinorum quæ ostendit eis. Coram Abraham, Isaac & Jaacob, atque tribubus *patrum eorum* miranda edidit in terra Ægypti in campo Tanes. Scidit mare virgâ Mosseh præceptoris eorum, & transmisit eos; & stare fecit aquas coagulatas sicut in *utrem*. Et duxit eos in nube per diem, & tota nocte in illuminatione ignis. Rupit *montes* virgâ Mosseh præceptoris eorum in deserto, & potum dedit eis veluti ex abyssis magnis. Et eduxit aquarum fluenta de petra, & deduxit tanquam flumina currentia aquas. Et addiderunt ultrà peccare in eum, ut provocarent ad iram Altissimum in deserto arido. Et tentaverunt Deum in corde suo, petentes cibum animabus suis. Et infremuerunt coram *Domino*: dixerunt: Ergóne poterit Deus instruere mensam in deserto? Ecce jam percussit petram; & fluxerunt aquæ torrentésque: nunquid & panem poterit dare? an præparabit nutrimentum populo suo? Ideo auditum fuit coram Domino qui iratus est, & ignis accensus est in domû Jaacob, & insuper furor indignatus ascendit in Israel. Quoniam non crediderunt Deo, & non confisi sunt in redemptione ejus. Et præcepit nubibus supernè; & januas cœli aperuit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]

Ut ne celemus eas filios eorum, sed generationi alteri narremus laudes Domini, & potentiam ejus, ac miracula ipsius quæ edidit. Constituit enim contestationem suam in Jacob, & legem suam posuit in Israele: sicuti mandavit patres nostros, Ut notum facerent filiis suis: quatenus scirent in generationem alteram filii nascituri & exurrecturi: ut narrarent filiis suis. Ut esset spes eorum in Deo, & non obliviscerentur operum Dei, ejusque mandata observarent: Et ne fierent similes patribus suis generationi pravæ & exacerbanti, generationi quæ non direxit cor suum, neque credidit in Deum spiritûs sui. Filii Aphrem, qui tetenderunt chordam, & jaculati sunt arcu, attamen verterunt se in die belli: Eò quòd non observaverint pactū Dei, & in lege ejus noluerint ambulare, Et obliti sint operum ejus atque miraculorum ipsius quæ ostenderat eis. Coram patribus eorum. Fecit enim prodigia in terra Ægypti, & in agris Soan. Fidit mare & traduxit illos, & constituit aquas quasi in utribus: Et duxit eos interdiu nube, & totâ nocte splendore ignis. Secuit rupem in deserto, & potavit illos ex abysso magna: Eduxit fluenta è petra, & fluxerunt aquæ ceu flumina. Nihilominus apposuerunt adhuc populus peccare, & exasperare Altissimum in sitibundo; Et tentaverunt Deum in corde suo, petendo cibum animæ suæ: Et mussitârunt de Deo ac dixerunt, Nunquid potest Deus sternere mensam in deserto? Quandoquidem percussit rupem & fluxerunt aquæ, & torrentes profuderunt: num etiam panem poterit dare nobis, aut parabit cibum populo suo? Ideo audivit Dominus & iratus est, & ignis succensus est in Jacob, atque etiam furor ascendit in Israel. Quia non crediderunt in Deo, neque speraverunt salutem ejus. Et mandavit nubibus desuper, januæque cœli apertæ sunt.

Versio VULG. LAT.

4 Non sunt occultata à filiis eorum, in
generatione altera. Narrantes laudes
Domini, & virtutes ejus, & mirabilia
5 ejus quæ fecit. Et suscitavit testimoniũ
in Jacob: & legem posuit in Israel.
Quanta mandavit patribus nostris no-
6 ta facere ea filiis suis: Ut cognoscat
generatio altera. Filii qui nascentur, &
7 exurgēt, et narrabunt filiis suis, Ut po-
nant in Deo spem suam, & non obli-
viscantur operum Dei: & mandata e-
8 jus exquirant. Ne fiant sicut patres e-
orum, generatio prava & exasperans;
Generatio, quæ non direxit cor suum:
& non est creditus cum Deo spiritus
9 ejus. Filii Ephrem intendentes & mit-
tentes arcum, conversi sunt in die bel-
10 li. Non custodierunt testamentum Dei:
11 & in lege ejus noluerunt ambulare. Et
obliti sunt benefactorum ejus, & mi-
12 rabilium ejus quæ ostendit eis. Coram
patribus eorum fecit mirabilia in ter-
13 ra Ægypti, in campo Taneos. Interru-
pit mare, & perduxit eos: & statuit a-
14 quas quasi in utre. Et deduxit eos in
nube diei: & totâ nocte in illuminati-
15 one ignis. Interrupit petrā in eremo:
& adaquavit eos velut in abysso mul-
16 ta. Et eduxit aquam de petra: & dedu-
17 xit tanquam flumina aquas. Et appo-
suerunt adhuc peccare ei: in iram ex-
18 citaverunt Excelsum in inaquoso. Et
tentaverunt Deũ in cordibus suis: ut
19 peterent escas animabus suis. Et malè
locuti sunt de Deo: dixerunt; Num-
quid poterit Deus parare mensam in
20 deserto? Quoniam percussit petram,
& fluxerunt aquæ, & torrentes inun-
daverunt. Numquid & panem poterit
dare, aut parare mensam populo suo?
21 Ideò audivit Dominus, & distulit: &
ignis accensus est in Jacob, & ira a-
22 scendit in Israel: Quia non credide-
runt in Deo, nec speraverunt in salu-
23 tari ejus. Et mandavit nubibus desu-
pèr, & januas cœli aperuit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

4 Οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέ-
ραν, ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνέσεις κυρίου καὶ τὰς
δυναστείας αὐτοῦ, καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησε.
5 Καὶ ἀνέστησε μαρτύριον ἐν Ἰακὼβ, καὶ νόμον ἔθετο
ἐν Ἰσραὴλ· ὃν ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν,
6 γνωρίσαι αὐτὸν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν, Ὅπως ἂν γνῷ
γενεὰ ἑτέρα, υἱοὶ οἱ τεχθησόμενοι, καὶ ἀναστήσον-
7 ται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν· Ἵ-
να θῶνται ἐπὶ τὸν Θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν, καὶ
μὴ ἐπιλάθωνται τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἐντο-
8 λὰς αὐτοῦ ἐκζητήσωσιν· Ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ
πατέρες αὐτῶν, γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνου-
σα, γενεὰ ἥτις οὐ κατηύθυνεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
τῆς, καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ Θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς.
9 Υἱοὶ Ἐφραὶμ ἐντείνοντες καὶ βάλλοντες τόξον,
10 ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου. Οὐκ ἐφύλαξαν τὴν
διαθήκην τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἤθελον
11 πορεύεσθαι. Καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ
καὶ τῶν θαυμασίων αὐτοῦ, ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς·
12 Ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησε θαυμά-
13 σια, ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν πεδίῳ Τάνεως. Διέῤῥηξε
θάλασσαν, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς, ἔστησεν ὕδατα ὡσεὶ
14 ἀσκόν. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας,
15 καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός. Διέῤῥηξε
πέτραν ἐν ἐρήμῳ, καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ
16 πολλῇ. Καὶ ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας, καὶ κατήγα-
17 γεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα. Καὶ προσέθεντο ἔτι τοῦ ἁ-
μαρτάνειν αὐτῷ· παρεπίκραναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀν-
18 ύδρῳ, Καὶ ἐξεπείρασαν τὸν Θεὸν ἐν ταῖς καρδί-
αις αὐτῶν, τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐ-
19 τῶν. Καὶ κατελάλησαν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπαν, Μὴ δυ-
20 νήσεται ὁ Θεὸς ἑτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ; Ἐ-
πεὶ ἐπάταξε πέτραν, καὶ ἐῤῥύησαν ὕδατα, καὶ χείμαῤ-
ῥοι κατεκλύσθησαν· μὴ καὶ ἄρτον δυνήσεται δοῦναι;
21 ἢ ἑτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ; Διὰ τοῦτο
ἤκουσε κύριος καὶ ἀνεβάλετο, καὶ πῦρ ἀνήφθη ἐν Ἰ-
22 ακὼβ, καὶ ὀργὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. Ὅτι οὐκ
ἐπίστευσαν ἐν τῷ Θεῷ, οὐδὲ ἤλπισαν ἐπὶ τὸ σωτήρι-
23 ον αὐτοῦ. Καὶ ἐνετείλατο νεφέλαις ὑπεράνωθεν, καὶ
θύρας οὐρανοῦ ἀνέῳξε·

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 Non sunt occultata à filiis eo- 4
rum in (b) generationem alteram.
Annuntiantes laudes Domini, &
potentias ejus, & mirabilia ejus,
quæ fecit. 6 Et (c) suscitavit te- 5
stimonium in Jacob: & legem
posuit in Israel. (d) Quam man-
davit patribus nostris, ut notam fa-
cerent eam filiis suis, ut cogno- 6
scat generatio altera, 8 filii qui
nascentur. Et exurgent, & (e)
annuntiabunt ea filiis suis. 9 ut 7
ponant in Deo spem suam, & non
obliviscantur operum Dei, & man-
data ejus exquirant. 10 Nè fi- 8
ant sicut patres eorum, (f) ge-
neratio prava, & exasperans: 11
Generatio quæ non direxit in cor-
de suo: & non est creditus cum
Deo spiritus ejus. 12 Filii Ephræm 9
intendentes, & mittentes (g)
arcum, conversi sunt in die belli.
13 [a] Non custodierunt testa- 10
mentum Dei; & in lege ejus no-
luerunt ambulare. 14 Et obliti sunt 11
[b] beneficiorum ejus, & mirabi-
lium ejus, quæ ostendit eis. 15
Coram patribus eorum quæ (h) fe- 12
cit mirabilia in terra Ægypti, in
campo Taneos. 16 Dirupit mare, 13
& perduxit eos: statuit aquas,
(i) quasi utrem. 17 Et deduxit eos 14
in nube die, (k) & totâ nocte in
illuminatione ignis. 18 Dirupit 15
petram in eremo, & potavit eos,
velut in abysso multa. 19 Et edu- 16
xit aquam [c] de petra, & deduxit
tanquam flumina aquas. 20 Et ap- 17
posuerunt adhuc peccare ei: exa-
cerbaverunt Altissimum [d] in (l)
inaquoso. 21 Et tentaverunt De- 18
um in cordibus suis, ut peterent
escas animabus suis. 22 Et de- 19
traxerunt de Deo, & dixerunt;
Numquid poterit Deus parare men-
sam in deserto? 23 Quoniam 20
percussit petram, & fluxerunt
[e] aquæ: & torrentes inunda-
verunt. 24 Numquid & panem
poterit dare, aut parare mensam
populo suo? 25 [f] Propter 21
hoc audivit Dominus, (m) &
distulit, & ignis accensus est in Jacob: & ira (n) ascendit in Israel. 26 Quia non crediderunt in Deo: nec speraverunt in 22
salutare ejus. 27 Et mandavit nubibus desupèr, & januas cœli aperuit. 23

Versio ÆTHIOPICA.

ወኢኀብኡ፡እምደቂቆሙ፡ለካልእ፡ትውል 4
ድ፡፡፦ ወነገሩ፡ስብሐቲሁ፡ለእግዚአብሔ 5
ር፡፡ ኀይሎሂ፡ወመንክሮሂ፡ዘገብረ፡፡፦
ዘአቀመ፡ስምዐ፡ለያዕቆብ፡፡ ወሠርዐ፡ሕገ፡ 6
ለእስራኤል፡፡፦ ዘአዘዞሙ፡ለአበዊነ፡፡ 7
ከመ፡ይንግሩ፡ለደቂቆሙ፡፡ ወከመ፡ያእም
ር፡ካልእ፡ትውልድ፡፡፦ ደቂቅ፡ለለ፡ይት 8
ወለዱ፡ወይትነሣኡ፡፡ ወይዜንው፡ለደቂቆ
ሙ፡፡፦ ከመ፡ይረስዩ፡ትውክልቶሙ፡ላዕለ፡ 9
እግዚአብሔር፡፡ ወከመ፡ኢይረስዑ፡ግብረ፡
እግዚአብሔር፡፡ ወይኅሥሡ፡ትእዛዞ፡፡፦
ከመ፡ኢይኩኑ፡ከመ፡አበዊሆሙ፡፡ትውልድ፡ 10
እኩት፡ወመሪር፡፡፦ትውልድ፡እንተ፡ኢያርት 11
ዐት፡ልባ፡፡ ወኢተአመነት፡መንፈሳ፡በእግዚ
አብሔር፡፡፦ ደቂቀ፡ኤፍሬም፡ይወስቁ፡ 12
ወይነድፉ፡፡ ወተገፍትዑ፡አመ፡ዕለተ፡ቀት
ል፡፡፦ እስመ፡ኢዐቀቡ፡ኪዳኖ፡ለእግዚአ 13
ብሔር፡፡ ወአበዩ፡ሐዊረ፡በሕጉ፡፡፦ ወረ 14
ስዑ፡ረድኤቶሙ፡፡ ወመንክሮሂ፡ዘአርአዮ
ሙ፡፡፦ ዘገብረ፡መንክረ፡በቅድመ፡አበዊሆ 15
ሙ፡፡ በምድረ፡ግብጽ፡ወበሐቅለ፡ጣኔዎ
ስ፡፡፦ ሰጠቀ፡ባሕረ፡ወአኅለፎሙ፡፡ወአቀ 16
መ፡ማየ፡ከመ፡ዝቅ፡፡፦መርሖሙ፡መዐልተ፡ 17
በደመና፡፡ ወኵሎ፡ሌሊተ፡በብርሃነ፡እሳ
ት፡፡፦ ወአንቅዐ፡ኰኵሐ፡በበድው፡፡ ወአ 18
ስተዮሙ፡ከመ፡ዘእምቀላይ፡ብዙኀ፡፡፦
ወአውሐዘ፡ማየ፡ከመ፡ዘእምአፍላግ፡፡ ወ 19
አውፅአ፡ማየ፡እምእብን፡፡፦ ወያገምዑ፡ሓ 20
ደ፡ወአበሱ፡ሎቱ፡፡ ወአምረርዎ፡ለልዑል፡
በበድው፡፡፦ ወአመከርዎ፡ለእግዚአብሔ 21
ር፡በልቦሙ፡፡ ከመ፡ይስአሉ፡መብልዐ፡ለነፍ
ሶሙ፡፡፦ሐመይዎ፡ለእግዚአብሔር፡ወይቤ 22
ሉ፡፡ ይክልኑ፡እግዚአብሔር፡ሠሪዐ፡ማእ
ደ፡በገደም፡፡፦ ወይዘብጥ፡ኰኵሐ፡ወያ 23
ውኅዝ፡ማየ፡፡፦ ወይክልኑ፡ወሂበ፡ኅብስ 24
ት፡፡ ወይሠርዕ፡ማእደ፡ለሕዝቡ፡፡፦ ወሰ 25
ምዐ፡ዝንተ፡እግዚአብሔር፡ወአናሕሰየ፡፡
ወነደደ፡እሳት፡ላዕለ፡ያዕቆብ፡፡ ወመጽአ፡
መቅሠፍት፡ላዕለ፡እስራኤል፡፡፦ እ 26
ስመ፡ኢተአምኑ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወ
ኢተወከሉ፡በአድኅኖቱ፡፡፦ ወአዘዘ፡ደ 27
መና፡በላዕሉ፡፡ ወአርኀወ፡ኆኅተ፡ሰማ
ይ፡፡፦

INTERP. ÆTHIOP. [a] Quoniam non [b] auxiliorum suorum, [c] tanquam de flumine, & deduxit aquam de petra. [d] in deserto. [e] aquæ: Nunquid & panem [f] Et audivit hoc Dominus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ولم يخفوا عن بنيهم الي جيل اخر * يخبرون تسابيح الرب وقواته * والعجايب التي صنعها
5 * اقام شهاداته في يعقوب * ورتب ناموسا في اسرايل * كالذي امر به اباءنا لكي يعلموا
6 7 ابناءهم * لكيما يعلم الجيل الاخر البنين المولودين * فيقومون ويعلمون بنيهم * لكي
8 يجعلوا توكلهم علي الله * ولا ينسوا اعمال الله * ويبتغوا وصاياه * لكيلا يكونوا كاباءهم
9 جيلا معوجا معصبا * الجيل الذي لم يستقم قلبه * ولم تومن روحه بالله * بنو افرايم
10 اوتروا قسيهم ورموا عنها * وانهزموا في يوم الحرب * ولم يحفظوا عهد الله * ولم يشاوا
11 12 ان يسلكوا في ناموسه * وتناسوا اعماله الحسنة * وعجايبه التي اراهم * العجايب التي
13 صنعها قدام اباءهم * بارض مصر وفي مزارع صاغان * فلق البحر الاحمر واجازهم فيه
14 واقام المياه كانها في ازقاق * وهداهم في النهار بالغمامة * وفي الليل اجمع بضياء النار
15 16 * فجر الصخر في البرية * وسقاهم كمن عمق كثير * واخرج الماء من الصخر فجرت المياه
17 18 كالانهار * ثم عادوا ايضا فاخطوا اليه * واغضبوا العلي حيث ليس ماء * وجربوا الله في
19 قلوبهم * بمسلة طعام لنفوسهم * وتكلموا في الله قايلين * هل يقدر الله ان يعد لنا مايدة
20 في البرية * لانه ضرب الصخر فجرت المياه وغرقت الاودية * فهل يمكنه ان يعطي خبزا ايضا
21 او يعد مايدة لشعبه * لاجل هذا سمع الله وطرحهم الي خلف * واشتعلت نار في يعقوب
22 23 واتي الغضب علي اسرايل * لانهم لم يومنوا بالله ولم يرجوا خلاصه * فامر السحاب من
فوق * وفتح ابواب السماء *

Et non absconderunt à filiis suis in gene- 4
rationem alteram. Narrabunt laudationes
Domini & virtutes ejus & miracula
quæ fecit. Constituit testimonia sua in 5
Jacob, & ordinavit legem in Israel, pro-
ut præcepit Patribus nostris ut docerent
filios suos; Quatenus doceret generatio 6
altera filios progenitos, ut surgerent ac
docerent filios suos: ut collocent fidu- 7
ciam suam in Deo, nec obliviscantur o-
perum Dei, & sectentur mandata ejus;
ut ne sint sicut patres sui generatio 8
perversa, exasperans: generatio cujus
cor non fuit rectum, neque credidit spi-
ritus ejus in Deum. Filii Ephrem inten- 9
derunt arcus suos, & jaculati sunt:
& profligati sunt in die belli: Et non 10
custodierunt pactum Dei, nec volue-
runt ambulare in lege ejus. Et obliti 11
sunt opera ejus optima, & mirabilia
ejus quæ ostendit ipsis: Mirabilia quæ 12
fecit coram patribus eorum in terra
Ægypti & in arvis Sagan. Divisit ma- 13
re rubrum, & traduxit eos per illud:
& stare fecit aquas ac si essent in u-
tribus. Et duxit eos interdiu in nube, 14
& nocte totâ in luce ignis. Scidit pe- 15
tram in deserto, & potavit eos quasi ex
abysso multa. Et eduxit aquam è pe- 16
tra, & fluxerunt aquæ tanquam flu-
mina. Deinde reversi sunt iterum & 17
peccaverunt in eum, & irritaverunt
Excelsum ubi non erat aqua. Et ten- 18
taverunt Deum in cordibus suis, petendo
cibum animabus suis. Et obloquuti sunt 19
de Deo, dicentes: Anne poterit De-
us parare nobis mensam in deserto?
Quoniam ipse percussit petram, & 20
fluxerunt aquæ & obruerunt valles,
numquid poterit dare panem etiam, aut
parare mensam populo suo? Propterea 21
audivit Deus, & abjecit eos retrò, &
accensus est ignis in Jacob, & venit
furor adversùs Israel. Quia non cre- 22
diderunt in Deum, neque speraverunt
salutem ejus. Præcepit nubibus desuper, 23
& aperuit portas cœli.

תהלים: עח

24 וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם מָן לֶאֱכֹל וּדְגַן־שָׁמַיִם נָתַן לָמוֹ׃
25 לֶחֶם אַבִּירִים אָכַל אִישׁ צֵידָה שָׁלַח לָהֶם לָשֹׂבַע׃
26 יַסַּע קָדִים בַּשָּׁמָיִם וַיְנַהֵג בְּעֻזּוֹ תֵימָן׃
27 וַיַּמְטֵר עֲלֵיהֶם כֶּעָפָר שְׁאֵר וּכְחוֹל יַמִּים עוֹף כָּנָף׃
28 וַיַּפֵּל בְּקֶרֶב מַחֲנֵהוּ סָבִיב לְמִשְׁכְּנֹתָיו׃
29 וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מְאֹד וְתַאֲוָתָם יָבִא לָהֶם׃
30 לֹא־זָרוּ מִתַּאֲוָתָם עוֹד אָכְלָם בְּפִיהֶם׃
31 וְאַף אֱלֹהִים עָלָה בָהֶם וַיַּהֲרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחוּרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ׃
32 בְּכָל־זֹאת חָטְאוּ־עוֹד וְלֹא־הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו׃
33 וַיְכַל־בַּהֶבֶל יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתָם בַּבֶּהָלָה׃
34 אִם־הֲרָגָם וּדְרָשׁוּהוּ וְשָׁבוּ וְשִׁחֲרוּ־אֵל׃
35 וַיִּזְכְּרוּ כִּי־אֱלֹהִים צוּרָם וְאֵל עֶלְיוֹן גֹּאֲלָם׃
36 וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ׃
37 וְלִבָּם לֹא־נָכוֹן עִמּוֹ וְלֹא נֶאֶמְנוּ בִּבְרִיתוֹ׃
38 וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא־יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא־יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ׃
39 וַיִּזְכֹּר כִּי־בָשָׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב׃
40 כַּמָּה יַמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ בִּישִׁימוֹן׃
41 וַיָּשׁוּבוּ וַיְנַסּוּ אֵל וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְווּ׃
42 לֹא־זָכְרוּ אֶת־יָדוֹ יוֹם אֲשֶׁר־פָּדָם מִנִּי־צָר׃
43 אֲשֶׁר־שָׂם בְּמִצְרַיִם אֹתוֹתָיו וּמוֹפְתָיו בִּשְׂדֵה־צֹעַן׃
44 וַיַּהֲפֹךְ לְדָם יְאֹרֵיהֶם וְנֹזְלֵיהֶם בַּל־יִשְׁתָּיוּן׃
45 יְשַׁלַּח בָּהֶם עָרֹב וַיֹּאכְלֵם וּצְפַרְדֵּעַ וַתַּשְׁחִיתֵם׃
46 וַיִּתֵּן לֶחָסִיל יְבוּלָם וִיגִיעָם לָאַרְבֶּה׃
47 יַהֲרֹג בַּבָּרָד גַּפְנָם וְשִׁקְמוֹתָם בַּחֲנָמַל׃
48 וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם וּמִקְנֵיהֶם לָרְשָׁפִים׃

תרגום TARGUM.

24 ואחית עליהון מנא למיכל ועבור שמיא יהב להון׃ 25 מזון דנחת ממדור מלאכיא אכלו בני נשא זוודין שלח להון לשבעא׃ 26 אטיל רוח קדומא בשמיא ודבר בעושניה רוח דרומא׃ 27 ואחית עליהון היך כעפרא בסרא והיך חלא דימא עופא דפרח׃ 28 ואפיל במצע משריתיה חזור חזור למשכנוי׃ 29 ואכלו ושבעו לחדא ורגוניהון איתי להון׃ 30 לא זרו מן רגוגיהון עד כדין מיכלהון בפומהון׃ 31 ורוגזא דאלהא סליקת בהון וקטיל בגבריהון ועולימי ישראל אחמיט׃ 32 בכל דא אתחבו תוב ולא הימינו בפרישותוי׃ 33 ושיצי בלמא יומיהון ושנתיהון בבהולתא׃ 34 בזמן דקטלנון תייבין ותבעין יתיה ויתובון ויצלון קדם אלהא׃ 35 ואדכרו ארום אלהא תקיפהון ואלהא עלאה פרקנהון׃ 36 ושדלונון ליה בפומהון ובלישנהון מכדבין ליה׃ 37 מטול דלבהון לא מהימן עמיה ולא הימינו בקימיה׃ 38 והוא רחמנא מכפר עויתהון ולא מחבל יתהון ומסגי למתב מן רוגזיה ולא יוחי בהון כל חמתיה׃ 39 ודכיר ארום בני בסרא הינון רוחא דאזיל ולא תאב׃ 40 כמה סרבין ליה במדברא ירגזון קדמוי באתר צדיא׃ 41 ותבו ונסיאו אלהא וקדישא דישראל אתו תוהא׃ 42 לא אדכרו ית נסא דידיה יומא דפרקנון מן מעיקא׃ 43 דשוי במצרים אתוהי ותמהוי בחקל טנים׃ 44 והפך לדמא אריתהון ונוליהון לא שתן׃ 45 מגרי בהון ערבובי חיות ברא ונכר יתהון ועורדעניא וחבל יתהון׃ 46 ומסר לזחלא עבורהון ולעותהון לגובאי׃ 47 קלף בברדא גופניהון ושקמתהון בכרובא׃ 48 ומסר לברדא בעיריהון וניתיהון לרשפי נור׃

PARAPH. CHALD. Vers. LAT.

Et descendere fecit super illos manna, ut manducarent; & triticum cœli dedit eis. Cibum qui descendit de habitaculo angelorum comederunt homines: cibaria misit eis ad saturitatem. Intulit ventum vehementem in cœlos, & induxit virtute sua Austrum. Et pluit super eos sicut pulverem carnem, & sicut arenam maris avē volantem. Et dejecit in medio castrorum ejus, in circuitu tabernaculi ejus. Et comederunt & saturati sunt nimis, & desiderium ipsorum adduxit eis. Non fuerunt alieni à cupiditate sua, cùm adhuc cibus eorum esset in ore ipsorum. Et furor Dei ascendit in eos, & occidit robustos eorum, & juvenes Israel prostravit. In omnibus his peccaverunt adhuc, & non crediderunt miraculis ejus. Et consumpsit in vanitate dies eorum, & annos eorum in obstupefactione. In tempore quo interficiebat eos, resipiscebant & quærebant eum, ac revertebantur, precésque fundebant coram Deo. Et recordati sunt, quòd Deus erat fortis eorum, & quòd Deus excelsus redemtor eos. Sed nugati sunt ei ore suo atque lingua, mentientes ei. Quoniam cor eorum non erat *fidum* cum eo, & non fuerunt fideles in pacto ejus. Et ipse misericors expiat peccatum eorum; & non exterminat eos, sed multiplicat ut revertatur ab ira sua, & non accelerat in eos omnem furorem suum. Et recordatus est quòd filii carnis sunt, spiritus vadens & non rediens. Quoties defecerunt ab illo in deserto, excandu(e)runt coram eo in loco desolato! Et conversi sunt & tentaverunt Deum, & sanctum Israelis signaverunt signo. Non sunt recordati *miraculi* manus ejus, & diei quo redemit eos ab infestatore. Qui posuit in Ægypto signa sua, & portenta sua in agro Tanes. Et convertit in sanguinem flumina eorum, & stillationes eorum, ne biberent ex illis. Misit in eos mixtiones bestiarum sylvestrium, & consummavit eos; & ranas, & dissipavit eos. Et dedit brucho frumenta eorum & labores eorum locustis. Et decorticavit grandine vineas eorum, & sycomoros eorum pruina. Et tradidit grandini bestias eorum, & armenta eorum carbonibus ignis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

Demisit eis manna ad manducandum, & panem cœli dedit illis; Panē Angelorum manducavit homo. Et venationem misit eis, ut satiarentur; Concitavit enim ventos in cœlo, & adduxit virtute suâ Austrum: Demisit illis carnem sicut pulverem, & velut arenam maris volucre alatum. Ceciditque intra castra illorum, & circum tabernacula eorum; Et comederunt atque saturati sunt abundè, & optatis eorum satisfecit. Non tamen destiterunt à concupiscentiis suis: sed dum adhuc cibus eorum esset in ore ipsorum, Ira Dei ascendit in eos, interfecitque ex divitibus illorum, & selectiores in Israele prostravit. In his omnibus peccaverunt, & iterum non crediderunt mirabilibus ejus. Finierunt in vanitate dies suos, & annos suos celeriter. Quando interficiebat illos, quærebant eum, & revertebantur, ac maturè veniebant ad eum. Recordati sunt Deum esse adjutoré eorum, & Deum altissimū redemptorem ipsorum. Dilexerunt eum ore suo, linguâ autē suâ mentiti sunt in illum. Cor suum non direxerunt erga eū, neq; crediderūt fœderi ipsi⁹. At ipse misericors est, & condonat peccata, nec destruit. Sæpè revocat irā suā, & non excitat totum furorē suum. Et recordatus est carnē esse illos, ventum qui abit & non redit. Iidē exacerbaverunt eum in deserto, & ad indignationē concitaverunt illū in Asimon. Et reversi sunt ac tentaverunt Deum, & Sanctū Israelis provocaverunt. Nec fuerunt recordati man⁹ ejus die quâ redemit eos de manu affligētis: Quòd gesserit in Ægypto signa sua & prodigia sua in campis Soan: Quòd verterit flumina eorum in sanguinē, & affluenta eorum ne biberent aquā: Miserit adversùm illos muscas caninas, & comederint eos: & ranas, corruperintq; illos: Dederit locustæ proventus eorum, & laborē eorum brucho: Fregerit grandine vites eorum, & ficus eorum glacie: Tradiderit grandini pecora illorum, & possessionē eorum combustioni:

Versio VULG. LAT.

24 Et pluit illis manna ad manducandū,
25 & panē cœli dedit eis. Panē angelo-
rū manducavit homo: cibaria misit eis
26 in abundantia. Transtulit Austrum de
cœlo: & induxit in virtute sua Afri-
27 cū. Et pluit super eos sicut pulverem
carnes: & sicut arenam maris volatilia
28 pennata. Et ceciderunt in medio ca-
29 strorū eorū, circa tabernacula eorū. Et
manducaverunt & saturati sunt nimis,
30 & desideriū eorum attulit eis: Non
sunt fraudati à desiderio suo. Adhuc
31 escæ eorum erant in ore ipsorū: Et ira
Dei ascendit sup eos. Et occidit pin-
gues eorū, & electos Israel impedivit.
32 In omnibꝰ his peccaverunt adhuc: &
33 non crediderunt in mirabilibꝰ ejꝰ. Et
defecerunt in vanitate dies eorum, &
34 anni eorum cum festinatione. Cùm oc-
cideret eos, quærebāt eum: & reverte-
bantur, & diluculò veniebant ad eum.
35 Et rememorati sunt quia Deꝰ adjutor
est eorum: & Deꝰ excelsus redemptor
36 eorū est. Et dilexerunt eum in ore suo,
37 & linguâ suâ mentiti sunt ei: Cor autē
eorum non erat rectum cum eo: nec fi-
38 deles habiti sunt in testamento ejꝰ. I-
pse autē est misericors, & propitiꝰ fiet
peccatis eorum: & non disperdet eos.
Et abundavit ut averteret irā suā: &
39 non accendit omnē irā suā: Et recor-
datꝰ est quia caro sunt: spiritꝰ vadens,
40 & non rediens. Quoties exacerbave-
runt eū in deserto, in irā concitaverunt
41 eum in inaquoso? Et conversi sunt, &
tentaverunt Deum: & sanctum Israel
42 exacerbaverunt. Non sunt recordati
manꝰ ejꝰ, die quâ redemit eos de manu
43 tribulantis, Sicut posuit in Ægypto
signa sua, & prodigia sua in campo
44 Taneos. Et convertit in sanguinē flu-
mina eorum, & imbres eorum, nè bi-
45 berēt. Misit in eos cœnomyiā, & com-
edit eos; et ranā, & disperdidit eos.
46 Et dedit ærugini fructus eorum, & la-
47 bores eorū locustæ. Et occidit in gran-
dine vineas eorum, & moros eorum in
48 pruina. Et tradidit grandini jumenta
eorum, & possessionem eorum igni.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

24 Καὶ ἔβρεξεν αὐτοῖς μάννα φαγεῖν, καὶ ἄρτον οὐρα-
25 νοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. Ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρω-
πος, ἐπισιτισμὸν ἀπέστειλεν αὐτοῖς εἰς πλησμο-
26 νήν. Ἀπῆρεν Νότον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ
27 δυναστείᾳ αὐτοῦ Λίβα. Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ
χοῦν σάρκας, καὶ ὡσεὶ ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτε-
28 ρωτά. Καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐ-
29 τῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. Καὶ ἔφαγο-
σαν καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐ-
30 τῶν ἤνεγκεν αὐτοῖς. Οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπι-
θυμίας αὐτῶν· ἔτι τῆς βρώσεως αὐτῶν οὔσης ἐν τῷ
31 στόματι αὐτῶν, Καὶ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐ-
τοὺς, καὶ ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν, καὶ τοὺς
32 ἐκλεκτοὺς τοῦ Ἰσραὴλ συνεπόδισεν. Ἐν πᾶσι τού-
τοις ἥμαρτον ἔτι, καὶ οὐκ ἐπίστευσαν τοῖς θαυμασί-
33 οις αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλιπον ἐν ματαιότητι αἱ ἡμέραι
34 αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ σπουδῆς. Ὅταν ἀπέκτει-
νεν αὐτοὺς, ἐξεζήτουν αὐτὸν, καὶ ἐπέστρεφον καὶ ὤρθριζον
35 πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἐμνήσθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς βοηθὸς
αὐτῶν ἐστι, καὶ ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος λυτρωτὴς αὐτῶν ἐστι.
36 Καὶ ἠγάπησαν αὐτὸν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσ-
37 σῃ αὐτῶν ἐψεύσαντο αὐτῷ. Ἡ δὲ καρδία αὐτῶν οὐκ εὐ-
θεῖα μετ' αὐτοῦ, οὐδὲ ἐπιστώθησαν ἐν τῇ διαθήκῃ αὐ-
38 τοῦ. Αὐτὸς δέ ἐστιν οἰκτίρμων, καὶ ἱλάσεται τὰς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν, καὶ οὐ διαφθερεῖ· καὶ πληθυνεῖ τοῦ ἀπο-
στρέψαι τὸν θυμὸν αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ἐκκαύσει πᾶσαν τὴν
39 ὀργὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐμνήσθη ὅτι σάρξ εἰσι, πνεῦμα
40 πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον. Ποσάκις παρεπίκρα-
ναν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, παρώργισαν αὐτὸν ἐν γῇ ἀν-
41 ύδρῳ; Καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἐπείρασαν τὸν Θεὸν, καὶ
42 τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ παρώξυναν. Οὐκ ἐμνήσθησαν
τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἡμέρας, ἧς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ
43 χειρὸς θλίβοντος. Ὡς ἔθετο ἐν Αἰγύπτῳ τὰ ση-
μεῖα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέρατα αὐτοῦ ἐν πεδίῳ Τάνεως.
44 Καὶ μετέστρεψεν εἰς αἷμα τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν, καὶ
45 τὰ ὀμβρήματα αὐτῶν ὅπως μὴ πίωσιν. Ἐξαπέ-
στειλεν εἰς αὐτοὺς κυνόμυιαν, καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς,
46 καὶ βάτραχον, καὶ διέφθειρεν αὐτούς. Καὶ ἔδωκε τῇ
ἐρυσίβῃ τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ τοὺς πόνους αὐτῶν
47 τῇ ἀκρίδι. Ἀπέκτεινεν ἐν χαλάζῃ τὴν ἄμπελον
48 αὐτῶν, καὶ τὰς συκαμίνους αὐτῶν ἐν τῇ πάχνῃ. Καὶ
παρέδωκεν ἐν χαλάζῃ τὰ κτήνη αὐτῶν, καὶ τὴν ὕ-
παρξιν αὐτῶν τῷ πυρί.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

28 Et pluit illis manna ad mandu- 24
candū: & panem cœli dedit eis. 29
Panē Angelorū manducavit homo: 25
cibaria misit eis [g] in abundantia.
30 [h] Transtulit (o) Austrū de cœ- 26
lo: et induxit in virtute suâ Africū.
31 Et pluit super eos, sicut pulvere, 27
carnes: & sicut arenam marium, vo-
latilia pennata. 32 Et ceciderunt in 28
medio castrorū eorum, circa taber-
nacula eorum. 33 Et manducave- 29
runt, & saturati sunt nimis; & de-
siderium eorū attulit eis: Non sunt 30
privati à desiderio suo. 34 Adhuc
esca eorum erat in ore ipsorum: Et 31
ira Dei ascendit super eos. 35 Et oc-
cīdit (p) [i] in pinguibus eorum: &
electos Israel compedivit. 36 [k] In 32
omnibus his peccaverunt adhuc: &
non crediderunt mirabilibus ejus.
37 Et defecerunt in vanitate dies 33
eorum: & [l] anni eorum cum festi-
natione. 38 Cùm occideret eos, [m] 34
quærebant eum, & revertebantur:
& diluculò veniebant ad Deum. 39
Et rememorati sunt, quoniam Deus 35
adjutor est eorum: & Deus (q) ex-
celsus redemptor eorum est. 40 Et 36
dilexerunt eum in ore suo, et linguâ
suâ mentiti sunt ei. 41 Cor autem i- 37
psorum non erat rectum [n] cum eo:
nec fideles (r) habiti sūt in testamen-
to ejus. 42 Ipse autē est misericors, 38
& propitius fiet [o] peccatis eorum:
& non (s) disperdet [p]. 43 Et (t)
multiplicabit ad avertendam iram
suam, & non accendet omnem iram
suā. 44 Et recordatus est, quia caro 39
sunt, spiritꝰ [q] vadens, et non red-
iens. 45 Quoties exacerbaverunt 40
eum in deserto; in iram concitave-
runt eū in (u) [r] terra sine aqua. 46
Et conversi sunt, et tentaverunt De- 41
um: et sanctum Israel exacerbave-
runt. 47 Non sunt recordati manûs 42
ejꝰ, diei, (x) quâ redemit eos de ma-
nu tribulantis. 48 Sicut posuit in 43
Ægypto signa sua, & prodigia sua
in campo Taneos. 49 Et convertit 44
in sanguinem flumina eorum, et (y)
[s] imbres eorum; nè biberent. 50
Misit in eos (z) cynomyam, et comē- 45
dit eos: et ranam, et disperdidit eos.
51 Et dedit (aa) ærugini fructum 46
eorum: et labores eorū (bb) locustæ.
52 Occidit in grandine (cc) vineam 47
eorum, & (dd) moros eorum in (ee)
pruinæ. 53 Et tradidit in (ff) grandine jumenta eorum, et substantiam eorum igni. 48

Versio ÆTHIOPICA.

ወአዝነመ:ሎሙ:መና:ይብልዑ::ወወሀቦሙ: 28
ኅብስተ: ሰማይ::=: ወኅብስተ:መላእክቲ 29
ሁ:በልዐ: እጓለ: እመሕያው:: ወፈነወ:ሎ
ሙ:ስንቆሙ:ዘየአክሎሙ::=: ወአንሥአ: 30
አዜብ:እምሰማይ:: ወአምጽአ:መስዐ: በኀ
ይሉ::=: ወአዝነመ: ላዕሌሆሙ: ሥጋ:ከ 31
መ: መሬት:: ወከመ:ኆጻ: ባሕር: አዕዋፈ:
ዘይሠርር::=: ወወድቀ: ማእከለ: ተዐይኒ 32
ሆሙ::ወአውደ:ደባትሪሆሙ::=: በልዑ:ወ 33
ጸግቡ:ጥቀ:: ወወሀቦሙ: ለፍትወቶሙ:: ወ
ኢያኅጥአሙ: እምዘ:ፈቀዱ::=: ወእንዘ: 34
ዓዲ:መብልዖሙ:ውስተ: አፉሆሙ:: ወመጽ
አ : መቅሠፍተ : እግዚአብሔር : ላዕሌሆ
ሙ::=: ወቀተሎሙ : መብዝኅቶሙ:: ወአ 35
ዕቀጾሙ:ለኅሩያኒ:እስራኤል::=: ወምስ 36
ለ:ዝኒ:ዓዲ:አበሱ:ሎቱ:: ወኢተአምንዎ:
በተአምሪሁ::=: ወኀልቀ:በከንቱ: መዋዕ 37
ሊሆሙ:: ወኃለፈ : በጕጕአ : አመቲሆ
ሙ::=: ወአመ:ይቀትሎሙ:ውእቱ:ኢሚረ: 38
የኃሥዎ:: ወይትመየጡ: ወይገይሱ: ኀበ:
እግዚአብሔር::=: ወተዘከሩ: ከመ:እግዚ 39
አብሔር: ውእቱ: ረደኢሆሙ:: ወእግዚአ
ብሔር: ልዑል:መድኃኒሆሙ::=:ወአፍቀር 40
ዎ:በአፉሆሙ:: ወሐሰውዎ:በልሳኖሙ::=:
ወኢኮነ: ርቱዐ: ልቦሙ: በላዕሌሁ: ወኢ 41
ተአምንዎ:በኪዳኑ::=: ወውእቱሰ:መሓሪ: 42
ውእቱ:: ወይሰሪ:ሎሙ:ኵሉ:ኃጢአቶሙ:
ወኢያጠፍአሙ::=: ወያበዝኅ:መይጠ: 43
መዐቱ:: ወኢያነድድ : በኵሉ : መቅሠፍ
ቱ::=: ወተዘከረ:ከመ:ሥጋ:እሙንቱ:: 44
መንፈስ:እመከመ: ወፀአ:ኢይገብእ::=:ሚ 45
መጠነ : አምዕዕዎ በገዳም:: ወወሀክዎ:
በበድው::=: ወተመይጡ: ወአመከርዎ:ለ 46
እግዚአብሔር:: ወወሐክዎ:ለቅዱስ: እስ
ራኤል::=: ወኢተዘከሩ : እዴሁ:: ዘአድ 47
ኀኖሙ: እምእደ:ፀሮሙ::=: ዘገብረ:ተአ 48
ምረ: በግብጽ:: ወመንክረ: በሐቅለ:ጣኔዎ
ስ::=: ወረሰየ:ደመ: ለአፍላጊሆሙ::ወለ 49
አንቅዕቲሆሙኒ:ከመ:ኢይስተዩ::=: ወፈነ 50
ወ:ላዕሌሆሙ:አኮተ: ወበልዖሙ:: ወቈርነ
ነዓተ: ወአረኰሶሙ::=: ወወሀበ: ለአናኵ 51
ዕ:ፍሬሆሙ:: ወተግባሮሙኒ:ለአንበጣ::=:
ወቀተለ: ወይኖሙ:በበረድ:: ወበለሶሙኒ:በ 52
አስሐትያ::=: ወወሀበ : ለበረድ:እንስሳሆ 53
ሙ::ወንዋዮሙኒ:ለእሳት::=:

INTERP. ÆTHIOP. [g] quæ sufficerent illis. [h] Et excitavit Austrum [i] plurimos eorum : [k] Et cum isthoc etiam in eum peccaverunt: et [l] transierunt anni [m] illo die quærebant [n] apud eos: nec [o] omnibus peccatis [p] eos. Et [q] quandocumque vadens [r] solitudine ; et [s] fontes eorum; ut non

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 وامطر لهم منا لياكلوا * اعطاهم خبز السماء * خبز الملايكة اكله الانسان * وبعث
26 27 اليهم بطعام مشبع * واثار ريحا قبلية من السماء * واحضر بقوة العاصف * فامطر عليهم
28 لحوما مثل التراب * وطيرا ذات اجنحة مثل رمل البحر * وسقطت وسط معسكرهم حول منازلهم
29 30 فاكلوا وشبعوا جدا * واتاهم بشهوتهم * ولم يعدمهم ارادتهم * فبينما الطعام في افواههم
31 32 اتى عليهم غضب الله * فقتل مختاريهم * وصرع مختاري اسرائيل * وفي هذا كله اخطوا
33 اليه ايضا * ولم يومنوا بعجايبه * ففنيت في الباطل ايامهم * وسنوهم بسرعة تصرمت
34 35 ولما قتلهم حينيذ طلبوه * وعادوا فابتكروا الى الله * وذكروا ان الله معينهم * والله
36 37 العلي مخلصهم * فاحبوه بافواههم وكذبوه بالسنتهم * ولم تستقم معه قلوبهم * ولم
38 يومنوا بعهده * وهو رءوف رحيم يغفر لهم خطاياهم ولا يهلكهم * ويرد كثير
39 40 سخطه * ولا يشعل كل غضبه * ذكر انهم لحم وروح اذا خرج لم يعد بعد * مرار كثيرة
41 اغضبوه في البرية * واغضبوه في مكان عديم الماء * وعادوا جربوا الله واغضبوا قدوس
42 43 اسرائيل * ولم يذكروا يده في اليوم الذي خلصهم من يد مضطهديهم * ولما جعل
44 اياته بمصر * وعجايبه في مزارع صاعان * اذ حول انهارهم دما * وصهاريجهم لكيلا
45 46 يشربوا * ارسل عليهم ذباب الكلب فاكلهم * والضفادع فافسدتهم * اطعم القمل
47 48 ثمارهم * والجراد كدهم * كسر بالبرد كرومهم * وبالجليد تينهم * اسلم للبرد مواشيهم
وللنار كل مالهم *

Et pluit illis manna ut manducarent: dedit 24
illis panem cœli: panem Angelorum man- 25
ducavit homo: misitque eis cibū saturan-
tem. Et excitavit ventum Australem de 26
de cœlo, & induxit vehementiam turbi-
nis: Et pluit super eos carnes ut pulve- 27
rem, & volatilia alata ut arenam maris.
Et ceciderunt in medium castrorum eo- 28
rum circa mansiones eorum. Et comede- 29
runt ac saturati sunt valde & dedit eis
desiderium eorum. Et non privavit eos 30
voluntate eorum. Dum autem esset esca in
oribus eorum, Venit super eos ira Dei, & 31
occidit selectiores eorum, et prostravit e-
lectos Israel. Attamen peccaverunt in e- 32
um iterum, & non crediderunt miracu-
lis ejus. Consumptique sunt in vanitate 33
dies eorum, & anni eorum cum celeri-
tate facti fuerunt. Quum autem occidis- 34
set eos, tunc quæsierunt illum: & reversi,
diluculò venerunt ad Deum. Et recordati 35
sunt quòd Deus adjutor eorum est, & De-
us altissimus, Salvator eorum. Nam di- 36
lexerunt eum oribus suis, & mentiti sunt
ei linguis suis, Et recta non fuerunt cum 37
eo corda eorum, neque crediderunt pacto
ejus. Ipse verò est clemens, misericors, re- 38
mittens eis delicta eorū, et non perdet eos:
& retrahet multitudinem iræ suæ, &
non accendetur totus furor illius. Recor- 39
datus est esse eos carnem, & spiritum qui
quum exierit, non redit ampliùs. Multo- 40
ties concitaverunt eum ad indignationem
in deserto, & ad iram commoverunt eum
in loco carente aquâ; Et reversi sunt, ac 41
tentaverunt Deū, et excitaverunt ad iram
Sanctum Israel. Et non sunt recordati ma- 42
nûs ejꝰ in die quâ liberavit eos de manu
persequentium illos. Et quando fecit pro- 43
digia sua in Ægypto & miracula sua in
arvis Sagan. Quando convertit flumina 44
eorum in sanguinem, & cisternas eorum,
ut ne biberent. Misit adversùs eos muscas 45
caninas, & comederunt eos: & ranas, &
corruperunt eos. Cibavit pediculos fructi- 46
bus eorum, & locustas labore eorum: Con- 47
fregit grandinibus vineas eorum, et glacie
ficus eorum. Tradidit grandini armenta 48
eorum, et igni cunctas facultates eorum.

תהלים : עח

immiffionem : anguftiam & ,furorem & ,iram ,fuæ naris iram eos in Mifit
49 יְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֶבְרָה וָזַעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת
morte à prohibuit non .fuo nafo femitam Ponderavit .malorum angelorum
50 מַלְאֲכֵי רָעִים : יְפַלֵּס נָתִיב לְאַפּוֹ לֹא־חָשַׂךְ מִמָּוֶת
primogenitum omne percuffit Et .conclufit pefti eorum beftiam & : eorum animam
51 נַפְשָׁם וְחַיָּתָם לַדֶּבֶר הִסְגִּיר : וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר
fecit proficifci Et .Cham tabernaculis in fortitudinum principium : Ægypto in
52 בְּמִצְרָיִם רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאָהֳלֵי־חָם : וַיַּסַּע
eos duxit Et .deferto in gregem ficut eos duxit & ; fuum populum oves ficut
53 כַּצֹּאן עַמּוֹ וַיְנַהֲגֵם כַּעֵדֶר בַּמִּדְבָּר : וַיַּנְחֵם
eos adduxit Et .mare operuit eorum inimicos & : expaverunt non & ,fiducia in
54 לָבֶטַח וְלֹא פָחָדוּ וְאֶת־אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם : וַיְבִיאֵם
ejecit Et .ejus dextera acquifivit ,iftum montem : fuæ fanctitatis terminum ad
55 אֶל־גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר־זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ : וַיְגָרֶשׁ
fecit habitare & : hæreditatis fune in eas fecit cadere & ,gentes eorum faciebus à
מִפְּנֵיהֶם ׀ גּוֹיִם וַיַּפִּילֵם בְּחֶבֶל נַחֲלָה וַיַּשְׁכֵּן
Deum exacerbaverunt & ,tentaverunt Et .Ifrael tribus eorũ tabernaculis in
56 בְּאָהֳלֵיהֶם שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל : וַיְנַסּוּ וַיַּמְרוּ אֶת־אֱלֹהִים
,funt prævaricati &,fe averterunt Et .cuftodierunt non ejus teftimonia & : excelfum
57 עֶלְיוֹן וְעֵדוֹתָיו לֹא שָׁמָרוּ : וַיִּסֹּגוּ וַיִּבְגְּדוּ
:fuis excelfis in eũ irritaverunt Et .doli arcus ut funt verfi : eorũ patres ficut
58 כַּאֲבוֹתָם נֶהְפְּכוּ כְּקֶשֶׁת רְמִיָּה : וַיַּכְעִיסוּהוּ בְּבָמוֹתָם
: eft iratus & ,Deus Audivit .eum fecerunt æmulari fuis fculptilibus in &
59 וּבִפְסִילֵיהֶם יַקְנִיאוּהוּ : שָׁמַע אֱלֹהִים וַיִּתְעַבָּר
collocavit tentorium : Siloh tabernaculum reliquit Et .Ifrael in valde reprobavit &
60 וַיִּמְאַס מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל : וַיִּטֹּשׁ מִשְׁכַּן שִׁלוֹ אֹהֶל שִׁכֵּן
manũ in fuã gloriam & : fuã fortitudinem captivitatem in tradidit Et .homine in
61 בָּאָדָם : וַיִּתֵּן לַשְּׁבִי עֻזּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ בְיַד־
.eft iratus fuam hæreditatem in & : fuum populum gladio conclufit Et .anguftiatoris
62 צָר : וַיַּסְגֵּר לַחֶרֶב עַמּוֹ וּבְנַחֲלָתוֹ הִתְעַבָּר :
.funt celebratæ epithalamia non ejus virgines & : ignis comedit ejus Electos
63 בַּחוּרָיו אָכְלָה־אֵשׁ וּבְתוּלֹתָיו לֹא הוּלָּלוּ :
eft excitatus Et .fleverunt non ejus viduæ & : ceciderunt gladio in ej⁹ Sacerdotes
64 כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו לֹא תִבְכֶּינָה : וַיִּקַץ
65
percuffit Et .vino præ exclamans potens tanquam : Dominus dormiens tanquam
66 כְּיָשֵׁן ׀ אֲדֹנָי כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן : וַיַּךְ־
tentorium in reprobavit Et .eis dedit feculi opprobrium : retrorfum fuos hoftes
67 צָרָיו אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ : וַיִּמְאַס בְּאֹהֶל
:Jehudah tribum elegit Et .elegit non Ephraim tribum in & : Jofeph
68 יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר : וַיִּבְחַר אֶת־שֵׁבֶט יְהוּדָה
:fuũ fanctuarium excelfa ficut ædificavit Et .dilexit quem ,Sijon montem
69 אֶת־הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב : וַיִּבֶן כְּמוֹ־רָמִים מִקְדָּשׁוֹ
cum tulit & : fuum fervum David in elegit Et .feculum in eam fundavit terram ficut
70 כְּאֶרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם : וַיִּבְחַר בְּדָוִד עַבְדּוֹ וַיִּקָּחֵהוּ
Jahacob in pafcendum ad ,eum adduxit ,fœtas poft De .pecoris caulis de
71 מִמִּכְלְאֹת צֹאן : מֵאַחַר עָלוֹת הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב
fimplicitatẽ fecundum eos pavit Et .fuam hæreditatem Ifrael in & : fuum populum
72 עַמּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ : וַיִּרְעֵם כְּתֹם
.eos duxit fuarum volarum intelligentiis in & : fui cordis
לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת כַּפָּיו יַנְחֵם :

תרגום Targum.

49 יְגָרֵי בְּהוֹן מָאתַן וְחַמְשִׁין מְחָן בִּתְקוֹף רוּגְזֵיהּ
בִּרְתְחָא וּבְתְרִיכוּתָא וּבְעָקָא דְמִשְׁתַּלְחָן בְּעִדָּן
50 בִּידֵיהוֹן דְאוּנְגְדִין בִּישִׁין : יְטִיל בִּכְבִישׁ תּוּקְפֵיהּ
לָא מְנַע מִמּוֹתָא נַפְשְׁהוֹן וּבְעִירְהוֹן לְמוֹתָא
51 מְסַר : וּקְטַל כָּל בּוּכְרָא בְמִצְרַיִם שֵׁרוּי צַעֲרֵיהוֹן
52 בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן דְחָם : וְאַטֵּיל הֵיךְ עָנָא עַמֵּיהּ
53 וְדַבְּרִנּוּן הֵיךְ עָנָא עֶדְרָא בְּמַדְבְּרָא : וְאַשְׁרִנּוּן
לְרוּחְצָן וְלָא דְחָלִין וְיָת בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן חֲפָא
54 יַמָּא : וְאַעֲלִנּוּן לִתְחוּם אֲתַר בֵּית מַקְדְּשֵׁיהּ
55 טוּר דֵּין קְנַת יְמִינֵיהּ : וְתָרִיךְ מִן קֳדָמֵיהוֹן עַמְמַיָּא
וְאַשְׁרֵי יַתְהוֹן בְּעַדְב אַחְסַנְתֵּיהּ וְאַשְׁרֵי
56 בְּמַשְׁכְּנֵיהוֹן שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל : וְאַנְסִיאוּ וְאַרְגִּיזוּ
57 קֳדָם אֱלָהָא עִלָּאָה וְסַהֲדוּתֵיהּ לָא נְטַרוּ : וְזוּרוּ
וְאַרְשִׁיעוּ הֵיךְ אֲבָהַתְהוֹן אִתְהַפִּיכוּ הֵיךְ קַשְׁתָּא
58 דְרָמְיָא נִרְדִּין : וְאַרְגִּיזוּ קֳדָמוֹי בְּנִסְכֵּיהוֹן
59 וּבְפִסְלֵיהוֹן וּבְצַלְמָנֵיהוֹן אַקְנוּן יָתֵיהּ : שְׁמִיעַ
קֳדָם אֱלָהָא וְרַגַז וְרַחֲקַת נַפְשֵׁיהּ לַחֲדָא
60 בְּיִשְׂרָאֵל : וְשַׁבַק מַשְׁכְּנָא דְשִׁילוֹ מַשְׁכַּן דִּי שְׁרַת
61 תַּמָּן שְׁכִנְתֵּיהּ בְּגוֹ בְּנֵי נָשָׁא : וּמְסַר לְשִׁבְיְתָא
62 אוֹרַיְתֵיהּ וְשִׁבְהוֹרֵיהּ בְּיַד מְעִיקָא : וּמְסַר לְקַטְלִין
63 בְּחַרְבָּא עַמֵּיהּ וּבְאַחְסַנְתֵּיהּ אַרְגִּיז : עוּלֵימוֹהִי
64 אָכְלַת אֶשָּׁתָא וּבְתוּלָתֵיהּ לָא אִשְׁתַּבְחָן : כַּהֲנוֹי
בְּקַטְלָא דְחַרְבָּא יִפְּלוּן וְאַרְמְלָתְהוֹן לָא סְפִיקָן
דְתִבְכְּיָן : [נ״א בְּעִדָּן דִשְׁבוֹ פְלִשְׁתָּאֵי אֲרוֹנָא דַיְיָ
בְּחַרְבָּא נְפַלוּ כַהֲנֵי שִׁילוֹ חָפְנִי וּפִנְחָס וּבְעִדָּן
דְכַשְׁרוּ נְשׁוֹהִי לָא בְכַיִן אֲרוּם מִיתוּ אוּף אִנּוּן
65 בְּהַהוּא יוֹמָא] : וְאִתְעַר הֵיךְ דְמִיךְ יְיָ הֵיךְ גַּבְרָא
66 דְמִתְפַּקַּח מִן חַמְרָא : וּמְחָא מְעִיקוֹי בִּטְחוֹרַיָּא
67 בַּאֲחוֹרֵיהוֹן קְלָנָא בְּעָלְמָא יְהַב לְהוֹן : וְרַחֵק
בְּמַשְׁכְּנָא דִפְרַס עַל תְּחוּמֵיהּ דְיוֹסֵף וּבְשִׁבְטָא
68 אֶפְרַיִם לָא רְעָא : וְאִתְרְעִי יָת שִׁבְטָא יְהוּדָה יָת
69 טוּרָא דְצִיּוֹן דִּי רְחִים : וּבְנָא הֵיךְ קַרְנָא דְרֵימָנָא
מַקְדְּשֵׁיהּ מַעְתַּד הֵיךְ אַרְעָא דִיסַדְרֵיהּ לְעָלְמֵי
70 עָלְמִין : וְאִתְרְעִי בְּדָוִד עַבְדֵּיהּ וְדַבְּרֵיהּ מִן עֶדְרֵי
71 עָנָא : וּמִן בָּתַר מֵינְקָן אַיְתְיֵיהּ לְמִשְׁלַט בְּיַעֲקֹב
72 בִּשְׁלֵימוּת לִבֵּיהּ וּבְסוּכְלְתָנוּת אִידוֹי דַבְּרִנּוּן :
עַמֵּיהּ וּבְיִשְׂרָאֵל אַחְסַנְתֵּיהּ : וּמְלַךְ עֲלֵיהוֹן

Paraph. Chald. Verf. Lat.

Immifit in eos *ducentas et quinquaginta* plagas in ira furoris fui, in iracũdia et excandeſcentia et in anguſtia quæ immiſſa *ſũt eo tẽpore* p man⁹ *angelorũ malorũ*. Movit in via fortitudiné ſuã; non prohibuit à morte animas eorũ, et jumenta eorũ morti tradidit. Et occidit omne primogenitũ in Ægypto; primitias laboris eorũ in tabernaculis Cham. Et movere juſſit velut oves populum ſuum, & perduxit eos ſicut *ovés gregis* in deſerto. Et habitare eos fecit ſecure, et nõ timuerũt, cùm inimicos eorum cooperuiſſet mare. Et adduxit eos ad terminũ *loci* dom⁹ ſanctuarii ſui, montẽ quẽ acquiſivit dextera ej⁹. Et ejecit à facie eorũ gentes; et induxit ipſos ſorte in hæreditatem *ſuam*, et habitare fecit in tabernaculis eorũ trib⁹ Iſrael. Et tentaverunt, et ad iracundiã concitaverunt Deũ altiſſimum, ac teſtimonia ej⁹ non ſervaverunt. Sed averſi ſunt, et impiè egerunt ſicut patres eorũ; ſeſe converterunt ſicut arc⁹ excutiens ſagittas. Et ad iram concitaverunt eum *libaminibus* ſuis, et ſculptilib⁹ idoliſq; ſuis ad æmulationẽ eum provocaverunt. Auditũ eſt corã Deo, et irat⁹ eſt, et abominata eſt anima ejus valdè Iſraelem. Et reliquit tabernaculũ Silo, *tabernaculũ* in quo habitaverat majeſtas ej⁹ inter homines. Et tradidit captivitati legẽ ſuã, et pulchritudinẽ ſuã in manu moleſtantis. Et tradidit occidentib⁹ gladio populũ ſuũ, et hæreditati ſuæ irat⁹ eſt. Juvenes eorũ devoravit ignis, & virgines eorum non fuerunt laudatæ. Sacerdotes ej⁹ *occiſione gladii* ceciderunt, et viduæ ejus non ſuſfecerunt luctui. *Targum aliud: Quo tempore captivã duxerunt Paleſtini arcam Domini*, gladio ceciderunt ſacerdotes *Silo Hophni et Phineas; quo vero tempore nuntia attulerunt, uxores ejus non luxerunt, mortuæ ſunt enim ipſæ quoq; eodem die.* Et evigilavit aci dormiſſet Dñs, ſicut vir qui reſipiſcit à vino. Et percuſſit moleſtantes eum hæmorrhoïdib⁹ in poſteriora eorũ: opprobriũ ſempiternũ dedit eis. Et reprobavit tabernaculũ ꝙ tetenderat in termino Joſeph, et in tribu Ephraim non complacuit ſibi. Sed elegit tribũ Jehudæ, montẽ Sion quẽ dilexit. Et ædificavit ſicut cornu naricornis ſanctuariũ ſuũ, [*quod*] permanet ſicut terra quã fundavit in *ſecula ſeculorũ*. Et complacuit ſibi in Davide ſervo ſuo, et tulit eũ de gregib⁹ oviũ. *Et* à veſtigiis lactantiũ aſcivit eũ, ut dominaretur in Jaacob populo ſuo, et in Iſrael hæreditate ſua. Et regnavit ſup eos in integritate cordis ſui, et per prudentiã manuum ſuarum deduxit illos.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܫܕܪ ܒܗܘܢ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ: ܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ ܘܐܘܠܨܢܐ. ܫܕܪ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܒܝܫܐ:
50 * ܦܬܚ ܫܒܝܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܠܐ ܚܣܟ ܡܢ ܡܘܬܐ ܢܦܫܬܗܘܢ: ܘܚܝܘܬܗܘܢ ܠܡܘܬܐ ܐܫܠܡ.
51 * ܩܛܠ ܟܠ ܒܘܟܪܐ ܕܡܨܪܝܢ: ܪܫ ܟܠܗ ܚܝܠܗܘܢ ܒܡܫܟܢܐ ܕܚܡ. * ܫܘܒܚܐ *
52 * ܐܫܩܠ ܐܝܟ ܥܢܐ ܠܥܡܗ. ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܓܙܪܐ ܒܡܕܒܪܐ: * ܐܫܪܝ ܐܢܘܢ ܒܣܒܪܐ ܘܠܐ
53 ܕܚܠܘ. ܘܠܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܚܦܐ ܝܡܐ: * ܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܬܚܘܡܐ ܕܩܘܕܫܗ. ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ
54 ܕܩܢܬ ܝܡܝܢܗ: * ܘܛܪܕ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܐܪܡܝ ܐܢܘܢ ܒܚܒܠܐ ܕܝܪܬܘܬܗ: ܘܐܫܪܝ
55 ܒܡܫܟܢܝܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܢܣܝܘ ܘܐܡܪܡܪܘ ܠܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ: ܘܣܗܕܘܬܗ ܠܐ ܢܛܪܘ.
56 * ܘܗܦܟܘ ܘܕܓܠܘ ܐܝܟ ܐܒܗܝܗܘܢ: ܘܐܬܗܦܟܘ ܐܝܟ ܩܫܬܐ ܢܟܝܠܬܐ. * ܘܐܪܓܙܘܗܝ
57
58 ܒܕܒܚܝܗܘܢ: ܘܒܦܬܟܪܝܗܘܢ ܐܚܡܘܗܝ. * ܫܡܥ ܐܠܗܐ ܘܐܬܚܡܬ: ܘܐܣܠܝ ܠܗ
59
60 ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܫܒܩ ܡܫܟܢܗ ܕܫܝܠܘ: ܡܫܟܢܐ ܕܫܪܐ ܒܝܬ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܝܗܒ ܠܫܒܝܬܐ
61
62 ܥܘܫܢܗ ܘܫܘܒܚܗ ܒܐܝܕܐ ܕܐܠܘܨܐ: * ܐܫܠܡ ܠܥܡܗ ܠܚܪܒܐ. ܘܐܬܚܡܬ ܥܠ ܝܪܬܘܬܗ.
63
64 * ܠܥܠܝܡܘܗܝ ܐܟܠܬ ܢܘܪܐ: ܘܒܬܘܠܬܗ ܠܐ ܐܬܩܠܣ. * ܘܟܗܢܘܗܝ ܢܦܠܘ ܒܚܪܒܐ:
65
66 ܘܐܪܡܠܬܗܘܢ ܠܐ ܐܬܒܟܝ. * ܐܬܬܥܝܪ ܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܡܟ: ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܫܒܩܗ ܚܡܪܐ. * ܘܡܚܐ
67 ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܠܒܣܬܪܗܘܢ: ܘܚܣܕܐ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ. * ܐܣܠܝ ܠܡܫܟܢܗ
68 ܕܝܘܣܦ: ܘܒܫܒܛܐ ܕܐܦܪܝܡ ܠܐ ܐܬܪܥܝ. * ܓܒܐ ܠܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ: ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ
69 ܕܐܚܒ. * ܒܢܐ ܒܪܘܡܐ ܡܩܕܫܗ: ܘܒܐܪܥܐ ܫܬܐܣܗ ܠܥܠܡ. * ܓܒܐ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܗ: ܘܕܒܪܗ
70
71 ܡܢ ܓܙܪܐ ܕܥܢܐ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܥܢܐ ܡܝܢܩܬܐ: ܕܢܪܥܐ ܠܝܥܩܘܒ ܥܡܗ ܘܠܐܝܣܪܝܠ
72 ܝܪܬܘܬܗ. * ܘܪܥܐ ܐܢܘܢ ܒܬܡܝܡܘܬܐ ܕܠܒܗ: ܘܒܣܘܟܠܐ ܕܐܝܕܘܗܝ ܕܒܪ ܐܢܘܢ.

Miſerit in eos æſtum indignationis ſuæ, furorem, & irã, atque angorẽ: miſerit per Angelum malũ. Aperuitq; ſemitas malas, & non continuerit à morte animas eorũ: & animantia illorũ morti tradiderit: Occiderit omnia primogenita Ægypti, primũ quemq; fœtum illorũ in tabernaculo Ham: *Sectio* Tranſtulerit populũ ſuũ ſicut oves, et duxerit eos ut gregẽ per deſertũ: Caſtrametari fecerit illos cum ſpe, & non timuerint; hoſtes autẽ illorũ obtexerit mare: Adduxerit eos ad terminũ ſanctitatis ſuæ, ad iſtũ montẽ quem poſſedit dextera ipſius. Perdiderit è conſpectu eorũ gentes, jeceritque illas fune hæreditatis ſuæ, habitaverintque in tabernaculis earũ tribus Iſraelis. Tentaverunt, & exaſperaverunt Deum excelſum, & teſtimonia ejus non obſervaverunt. Et averterunt ſe, & mentiti ſunt ſicut patres ſui, & retroacti ſunt inſtar arcûs fallacis. Et ad iracundiam provocaverũt eum ſacrificiis ſuis, & ſimulachris ſuis ad æmulationẽ accenderunt illũ. Audivitq; De⁹ & excanduit, iratuſq; eſt valde Iſraeli: Et oblit⁹ eſt tabernaculi Silo, tabernaculi ꝙ inhabitaverat inter homines: Dedit prædæ populũ ſuũ, & gloriã ejus in manu tribulãtis: Tradidit populũ ſuũ gladio, & neglexit hæreditatẽ ſuã: Juvenes eorũ voravit ignis, & virgines eorũ exagitatæ ſunt: Sacerdoteſque eorũ ceciderunt gladio, & viduæ illorũ non fuerunt deploratæ. Experrectus eſt Dñs tanquã dormiens, & quaſi vir quem excuſſit vinum ſuum: Percuſſit inimicos ſuos à tergo ſuo, & opprobrium mundi dedit illis. Sprevit tentorium Joſeph, & tribus Afrem ei non placuit: Elegit familiam Judhæ, montẽ Sion quem dilexit: Ædificavit in ſublimi ſanctuarium ſuum, & in terra firmavit illud in æternum: Elegit David ſervum ſuum, & abduxit eum de grege ovium, Et de poſt pecudes lactantes: ad paſcendum Jacob populum ſuum, & Iſraelem hæreditatem ſuam. Pavitq; illos in innocentia cordis ſui, & intellectu manuum ſuarum gubernavit eos.

Versio VULG. LAT.

Misit in eos iram indignationis suæ, indignationem, & iram, & tribulationem, immissiones per angelos malos. Viam fecit semitæ iræ suæ, non pepercit à morte animabus eorum: & jumenta eorū in morte conclusit. Et percussit omne primogenitum in terra Ægypti, primitias omnis laboris eorū in tabernaculis Cham. Et abstulit sicut oves populum suum: & perduxit eos tanquam gregem in deserto. Et eduxit eos in spe, & non timuerunt: & inimicos eorum operuit mare. Et induxit eos in montem sanctificationis suæ, montem, quem acquisivit dextera ejus. Et ejecit à facie eorū gentes: & sorte divisit eis terram in funiculo distributionis. Et habitare fecit in tabernaculis eorū tribus Israel. Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deū excelsum: & testimonia ejus non custodierunt. Et averterunt se, & non servaverunt pactū: quemadmodum patres eorum, conversi sunt in arcum pravum. In irā concitaverunt eum in collibus suis: & in sculptilibus suis ad æmulationem eū provocaverunt. Audivit Deus, & sprevit: & ad nihilum redegit valdè Israel. Et repulit tabernaculū Silo, tabernaculū suū, ubi habitavit in hominibus. Et tradidit in captivitatem virtutem eorū: & pulchritudinē eorū in manus inimici. Et conclusit in gladio populū suū: & hæreditatē suā sprevit. Juvenes eorū comēdit ignis: & virgines eorū non sunt lamentatæ. Sacerdotes eorū in gladio ceciderunt: & viduæ eorū non plorabantur. Et excitatus est tanquam dormiens Dñs, tanquā potens crapulatus à vino. Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobrium sempiternum dedit illis. Et repulit tabernaculū Joseph: & tribū Ephraim non elegit: Sed elegit tribū Juda, montē Sion quem dilexit. Et ædificavit sicut unicornium sanctificium suum in terra, quā fundavit in sæcula. Et elegit David servū suū, & sustulit eū de gregibus ovium: de post fœtantes accepit eū. Pascere Jacob servū suū, & Israel hæreditatē suā. Et pavit eos in innocentia cordis sui: & in intellectibus manuum suarum deduxit eos.

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

49 Ἐξαπέστειλεν εἰς αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ, θυμὸν
καὶ ὀργὴν καὶ θλῖψιν, ἀποστολὴν δι' ἀγγέλων πονη-
50 ρῶν. Ὡδοποίησε τρίβον τῇ ὀργῇ αὐτοῦ, οὐκ ἐφείσα-
το ἀπὸ θανάτου τῶν ψυχῶν αὐτῶν, καὶ τὰ κτήνη αὐ-
51 τῶν εἰς θάνατον συνέκλεισε. Καὶ ἐπάταξε πᾶν
πρωτότοκον ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἀπαρχὴν πόνου αὐ-
52 τῶν ἐν τοῖς σκηνώμασι Χάμ. Καὶ ἀπῆρεν ὡς
πρόβατα τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ ποί-
53 μνιον ἐν ἐρήμῳ. Καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἐλπίδι,
καὶ οὐκ ἐδειλίασαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐκάλυψε θά-
54 λασσα. Καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς ὄρος ἁγιάσματος
αὐτοῦ, ὄρος τοῦτο ὃ ἐκτήσατο ἡ δεξιὰ αὐτοῦ. καὶ
ἐξέβαλεν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ἔθνη, καὶ ἐκληρο-
55 δότησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας, Καὶ κατεσκή-
νωσεν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν τὰς φυλὰς τοῦ Ἰσ-
56 ραήλ. Καὶ ἐπείρασαν καὶ παρεπίκραναν τὸν θεὸν
τὸν ὕψιστον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο.
57 Καὶ ἀπέστρεψαν, καὶ ἠσυνθέτησαν καθὼς καὶ οἱ πα-
58 τέρες αὐτῶν, μετεστράφησαν εἰς τόξον στρεβλόν. Καὶ
παρώργισαν αὐτὸν ἐν τοῖς βουνοῖς αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς
59 γλυπτοῖς αὐτῶν παρεζήλωσαν αὐτόν. Ἤκουσεν ὁ θεὸς
60 καὶ ὑπερεῖδε, καὶ ἐξουδένωσε σφόδρα τὸν Ἰσραήλ. Καὶ
ἀπώσατο τὴν σκηνὴν Σηλώμ, σκήνωμα αὐτοῦ οὗ κατε-
61 σκήνωσεν ἐν ἀνθρώποις. Καὶ παρέδωκεν εἰς αἰχμα-
λωσίαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, καὶ τὴν καλλονὴν αὐτῶν εἰς χεῖρα
62 ἐχθροῦ. Καὶ συνέκλεισεν εἰς ῥομφαίαν τὸν λαὸν αὐτοῦ,
63 καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ὑπερεῖδε. Τοὺς νεανίσκους
αὐτῶν κατέφαγε πῦρ, καὶ αἱ παρθένοι αὐτῶν οὐκ ἐ-
64 πενθήθησαν. Οἱ ἱερεῖς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἔπεσον, καὶ αἱ
65 χῆραι αὐτῶν οὐ κλαυσθήσονται. Καὶ ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑ-
πνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου.
66 Καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὄνει-
67 δος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς. Καὶ ἀπώσατο τὸ σκή-
νωμα Ἰωσήφ, καὶ τὴν φυλὴν Ἐφραὶμ οὐκ ἐξελέξατο.
68 Καὶ ἐξελέξατο τὴν φυλὴν Ἰούδα, τὸ ὄρος τὸ Σιὼν ὃ
69 ἠγάπησε. Καὶ ᾠκοδόμησεν ὡς μονοκερώτων τὸ ἁ-
γίασμα αὐτοῦ, ἐν τῇ γῇ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν
70 αἰῶνα. Καὶ ἐξελέξατο Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ ἀν-
έλαβεν αὐτὸν ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προβάτων. ἐξόπι-
71 σθεν τῶν λοχευομένων ἔλαβεν αὐτόν. Ποιμαίνειν Ἰα-
κὼβ τὸν δοῦλον αὐτοῦ, καὶ Ἰσραὴλ τὴν κληρονομίαν αὐ-
72 τοῦ. Καὶ ἐποίμανεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκακίᾳ τῆς καρ-
δίας αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὡδήγη-
σεν αὐτούς.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

54 Misit in eos irā indignationis 49
suæ: indignationem, & iram, & tri-
bulationem, immissionem per (gg)
angelos malos. 55 Viā (†) fecit semi- 50
tæ iræ suæ: non pepercit à mor-
te animabus eorum: & jumenta
eorū in morte conclusit. 56 Et per- 51
cussit omne primogenitum in terra
Ægypti: primitias (hh) [t] laborū
eorum in tabernaculis Cham. 57 Et 52
abstulit, sicut oves, populum suum:
et perduxit eos tanquā gregem in
deserto. 58 Et deduxit eos in spe, 53
& non timuerunt: & inimicos eo-
rum operuit mare. 59 Et induxit e- 54
os in montem sanctificationis suæ,
(ii) montem hunc, quem acquisivit
dextera ejus. 60 Et ejecit à facie
eorū gentes: & sorte divisit eis ter-
rā in funiculo distributionis. 61 Et 55
habitare fecit in tabernaculis eorū
tribus Israel. 62 Et tentaverunt, & 56
exacerbaverunt Deū excelsum. Et
testimonia ejus non custodierunt.
63 (kk) Et averterunt se, & [v] nō 57
(ll) servaverunt pactum, quemad-
modū & patres eorū: conversi sunt
in arcum pravū. 64 Et in irā con- 58
citaverunt eū in collibus suis: & in
sculptilibus suis ad æmulationē eum
provocaverunt. 65 Audivit Deus, & 59
[x] sprevit: & ad nihilum redegit
valdè Israel. 66 Et repulit taberna- 60
culū Selō, tabernaculū suū, ubi ha-
bitavit in hominibus. 67 Et tradidit 61
in captivitatē virtutē eorū, & pul-
chritudinē eorum in manum inimi-
ci. 68 Et conclusit in gladio popu- 62
lum suum: & hæreditatē suā spre-
vit. 69 Juvenes eorū comēdit ignis, 63
& virgines eorum non sunt (mm)
lamentatæ. 70 Sacerdotes eorum in 64
gladio ceciderunt: & viduæ eorum
non (nn) plorabantur. 71 Et excita- 65
tus est, [y] tanquā dormiens, Do-
minus, tanquā potens crapulatus à
vino. 72 Et percussit inimicos suos 66
in posteriora: 73 Opprobrium sem-
piternum dedit illis. 74 Et repulit 67
tabernaculum Joseph: & tribum
Ephræm non elegit. 75 Et elegit tri- 68
bum Juda, montē Sion, quem dile-
xit. 76 [z] Et ædificavit sicut (oo) 69
unicorniū (pp) sanctificatione suā:
in (qq) terra fundavit eā in æternum. 77 Et elegit David servū suū: et assumpsit eū de gregi- 70
bus ovium. De post (rr) fœtantes accepit eū, 78 Pascere Jacob servū suū, et Israel hæreditatē 71
suā. 79 Et pavit eos in innocentia cordis sui: & in (ff) intellectu manuū suarū deduxit eos. 72

Versio ÆTHIOPICA.

ወፈነወ፡ ላዕሌሆሙ፡ መቅሠፍተ፡ መዐቱ፡፡መ 54
ቅሠፍተ፡ ወመንሱተ፡ ወሕማመ፡፡ ወፈነወ፡
ምስለ፡መላእክት፡እኩያን፡፡=፡ ወጺሐ፡ፍ 55
ኖተ፡ለመዓቱ፡፡ ወኢምሕከ፡ እሞት፡ለነፍ
ሶሙ፡፡ ወአጸወ፡ ውስተ፡ ሞት፡ እንስሳሆ
ሙ፡፡=፡ ወቀተለ፡ኵሎ፡በኵሮሙ፡በምድረ፡ 56
ግብጽ፡፡ወቀደሚ፡ኵሉ፡ጻማሆሙ፡በውስተ፡
አብያቲሆሙ፡፡=፡ ወአውፈሮሙ፡ከመ፡ አ 57
ባግዐ፡ለሕዝቡ፡፡ወአውፅኦሙ፡ገደመ፡ከመ፡
መርዔት፡፡=፡ ወመርሖሙ፡ በተስፋሁ፡ወኢ 58
ፈርሁ፡፡ ወደፈኖሙ፡ ባሕር፡ ለፀሮሙ፡፡=፡
ወወሰዶሙ፡ ደብረ፡ መቅደሱ፡፡ ደብረ፡ዘፈጠ 59
ረት፡ የማኑ፡፡=፡ ወሰደደ፡ አሕዛበ፡ እምቅ 60
ድሜ፡ ገጾሙ፡፡ ወአውረሶሙ፡ በሐብለ፡ር
ስቱ፡፡=፡ ወአንበረ፡ውስተ፡ አብያቲሆሙ፡ 61
ሕዝበ፡እስራኤል፡፡=፡ ወአመከርዎ፡ ወአ 62
ምዕዕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ልዑል፡፡ወኢዐ
ቀቡ፡ ስምዖ፡፡=፡ ወተመይጡ፡ ወዐለዉ፡ 63
ከመ፡አበዊሆሙ፡፡ ወኮኑ፡ ከመ፡ ቀስት፡ጠ
ዋይ፡፡=፡ ወአምዕዕዎ፡ በአውግሪሆሙ፡፡ 64
ወአቅንዕዎ፡በግልፎሆሙ፡፡=፡ ወሰምዐ፡እ 65
ግዚአብሔር፡ ወአናሕሰየ፡፡ ወመነኖሙ፡ለእ
ስራኤል፡ፈድፋደ፡፡=፡ ወኀደጋ፡ለደብተራ፡ 66
ሴሎም፡፡ ደብተራሁ፡ እንተ፡ባቲ፡ ኀደረ፡
ምስለ፡ሰብእ፡፡=፡ ወወሀበ፡ ኀይሎሙ፡ለተ 67
ፄውዎ፡፡ወሠናሙኒ፡ውስተ፡እደ፡ፀሮሙ፡፡=፡
ወአፀወሙ፡ ውስተ፡ኵናት፡ ለሕዝቡ፡፡ ወ 68
ተሀየዮሙ፡ለርስቱ፡፡=፡ ወበልዐቶሙ፡እሳ 69
ት፡ ለወራዙቶሙ፡፡ ወኢለሐዋ፡ ደናግሊሆ
ሙ፡፡=፡ ወካህናቲሆሙኒ፡ ወድቁ፡ በኵና 70
ት፡፡ ወኢበከያ፡ አቤራቲሆሙ፡፡=፡ ወተን 71
ሥአ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ዘንቃህ፡ እም
ንዋም፡፡ ወከመ፡ኀያል፡ወኀደገ፡ወይን፡፡=፡ 72
ወቀተለ፡ፀሮሙ፡በድኅሬሆሙ፡፡ ወወሀቦሙ፡ 73
ኀሳረ፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ወኀደጋ፡ ለደብ 74
ተራ፡ ዮሴፍ፡፡ ወኢኀረየ፡ ለሕዝበ፡
ኤፍሬም፡፡=፡ ወኀረዮሙ፡ ለሕዝበ፡ 75
ይሁዳ፡፡ ደብረ፡ ጽዮን፡ ዘአፍቀረ፡፡=፡ ሐ 76
ነጸ፡ መቅደሶ፡ በአርያም፡፡ ወሣረረ፡ ውስ
ተ፡ ምድር፡ ለዓለም፡፡=፡ ወኀረዮ፡ ለዳዊ 77
ት፡ገብሩ፡፡ ወነሥኦ፡ እመርዔት፡ አባግዒ
ሁ፡፡ ወተመጦ፡እምድኅረ፡ኀረስት፡፡=፡
ከመ፡ ይርአዮ፡ ለያዕቆብ፡ ገብሩ፡፡ ወለእ 78
ስራኤል፡ ርስቱ፡፡=፡ ወይሬእዮሙ፡ በየዋ 79
ሃተ፡ልቡ፡፡ ወመርሖሙ፡ በጥበበ፡ እደ
ዊሁ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. (†) paravit iræ suæ: [t] omnis laboris eorum in tabernaculis illorum. [v] prævaricati sunt, quemadmodùm [x] frustravit: & [y] Dominus, sicut qui evigilat à somno; & tanquàm potens, qui rejecit vinū. [z] Ædificavit sanctuarium in excelso: & in terra

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 *أرسل عليهم غضب سخطه سخطا وغضبا * وشدة بعثه على يد ملائكة أشرار *صنع طريقا
51 لغضبه ولم يشفق على نفوسهم من الموت * أسلم للموت دوابهم *وأهلك كل بكر في مصر *
52 53 وأول أولادهم في مساكن حام * وساق شعبه كالغنم * وأخرجهم كالرعية إلى البرية * وهداهم
54 بالرجاء فلم يجزعوا * والبحر غرق أعداءهم * وأدخلهم إلى طور قدسه * هذا الجبل الذي
55 اقتنته يمينه * وأخرج الأمم من قدام وجوههم * وأعطاهم ميراثا بحبل ميراث العطية * وأسكن
56 57 في مساكنهم قبائل إسرائيل * ثم جربوا وأغضبوا الله العلي * ولم يحفظوا شهاداته * وعادوا
58 فغدروا مثل آبائهم * وانقلبوا كاعوجاج القوس * وأغضبوه بأصنامهم * وأغاروه بمنحوتات أيديهم
59 60 * سمع الله وأهملهم * ورذل إسرائيل جدا * ورفض مظلة شيلوم القبة التي نصبها للناس
61 62 * وأسلم قوتهم للسبي * وجمالهم في أيدي أعدائهم * وأسلم شعبه للسيف * وتغافل عن ميراثه
63 64 * فأكلت النار شبانهم * وعذاراهم لم ينحن * وسقطت كهنتهم بالسيف * ولم تبك أراملهم
65 66 عليهم * واستيقظ الرب كالنائم * وكالجبار السكران من الخمر * فرد أعداءهم إلى ورائهم
67 68 وأعطاهم عارا مؤبدا * وأقصى مسكن يوسف * ولم ينتخب قبيلة أفرام * وانتخب قبيلة
69 يهوذا * جبل صهيون هو الذي أحبه * وبنى موضع المقدس مثل ذي القرن الواحد * وأسسه
70 71 على الأرض إلى الأبد * واصطفى داود عبده وأخذه من قطيع الغنم * ومن خلف المرضعات
72 أخذه * ليرعى يعقوب عبده * وإسرائيل ميراثه * فرعاهم بسلامة قلبه * وبفهم يديه
هداهم * الليلويا.

Misit in eos iram indignationis suæ, in- 49
dignationem & furorem, & tribulatio-
nem subitam per manum angelorum ma-
lorum. Fecit viam furori suo, & non pe- 50
percit animabus eorum à morte: tradidit
morti jumenta eorum. Et perdidit omne 51
primogenitum in Ægypto, & primitias
filiorum eorum in habitaculis Cham. Et 52
duxit populū suum velut oves, et eduxit
eos tanquam gregem in desertum. Et rexit 53
eos cum spe, & non timuerunt. Et mare
obruit inimicos eorum. Et introduxit eos 54
in montem sanctitatis suæ, montem istum
quem possedit dextera ejus, Et ejecit gen- 55
tes è conspectu eorum, & dedit illis hæ-
reditatem funiculo quo hæreditas assigna-
tur, & habitare fecit in habitationibus eo-
rum tribus Israel. Rursus tentaverunt & 56
ad iracundiam provocaverunt Deum ex-
celsum, & non custodierunt testimonia e-
jus. Et reversi deceperunt sicut patres 57
eorum, & recurvati sunt instar curvita-
tis arcûs. Et irritaverunt eum idolis suis, 58
& ad æmulationem provocaverunt eum
sculpturis manufactis. Audivit Deus, & 59
neglexit eos, sprevitque Israelem magno-
pere. Et respuit tabernaculum Silom, te- 60
studinem quam erexerat pro hominibus. Et 61
tradidit potentiam eorum captivitati, &
pulchritudinem eorū manibus inimicorum
eorum. Et tradidit populum suum gladio, 62
& neglexit hæreditatem suam. Comedit 63
ignis juvenes eorum, & virgines eorum
non planxerunt. Et ceciderunt sacerdo- 64
tes eorum gladio, & non defleverunt eos
viduæ eorum. Et experrectus est Dominus 65
tanquam dormiens, & tanquam gigas e-
brius vino. Egit inimicos eorum retrò, & 66
affecit eos opprobrio sempiterno. Et pro- 67
cul amovit habitationem Josephi, & non
elegit familiam Ephræmi. Elegit autem 68
familiam Judæ: Mons Sion est quem di-
lexit. Et ædificavit locum suum sanctum, 69
ut habentis cornu unicum: et fundavit illū
super terram in perpetuum. Et elegit Da- 70
vid servū suum, et sumpsit eum ex grege
ovium: Et de post lactantes sumpsit eum, 71
ut pasceret Jacob servū suū, et Israel hæ-
reditatē suā. Quare pavit eos cū trāquil- 72
litate cordis sui, et cum intelligentia ma-
nuum suarum gubernavit eos. Alleluja.

תהלים : עט פ

PSAL. LXXIX. עט

polluerunt ,tuam hæreditatem in gentes venerunt Deus .Asaph ipsi Cantus
1 מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את
cadaver Dederunt .acervos in Jerusalaim posuerunt :tuæ sanctitatis templum
2 היכל קדשך שמו את ירושלם לעיים : נתנו את נבלת
.terræ ipsius feræ tuorum piorum carnem : cœlorum volatili escam tuorum servorum
עבדיך מאכל לעוף השמים בשר חסידיך לחיתו ארץ :
.sepeliens non & : Jerusalaim circuitibus aquam tanquam eorum sanguinem Effuderunt
3 שפכו דמם כמים סביבות ירושלם ואין קובר :
.nostris circumvicinis derisio & , subsannatio : nostris vicinis probrum Fuimus
4 היינו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו :
? tuus zelus ignis velut ardebit , æternum in irasceris DOMINE Usquequo
5 עד מה יהוה תאנף לנצח תבער כמו אש קנאתך :
: regna super & ,te cognoverunt non quæ , gentes ad tuam iram Effunde
6 שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל ממלכות
ej' habitaculum & : Jahacob comedit Quia .invocaverunt non tuo nomine in quæ
7 אשר בשמך לא קראו : כי אכל את יעקב ואת נוהו
nos præveniant ,festina : priorum iniquitatum nobis memineris Ne .desolaverunt
8 השמו : אל תזכר לנו עונת ראשנים מהר יקדמונו
nostræ salutis Deus nos Adjuva .valde sumus attenuati quia : tuæ misericordiæ
9 רחמיך כי דלונו מאד : עזרנו אלהי ישענו
nostris peccatis super propitiare & , nos erue & : tui nominis gloriæ verbum super
על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתינו
cognoscatur ? eorum Deus Ubi : gentes dicent quid Ut .tuum nomen propter
10 למען שמך : למה יאמרו הגוים איה אלהיהם יודע
effusi tuorum servorum sanguinis ultio : nostris oculis in , gentibus in
בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך :
residuos fac : tui brachii magnitudinem secundùm ,vincti clamor tuæ facies ad Introeat
11 תבוא לפניך אנקת אסיר כגדל זרועך הותר
eorū probrum : eorum sinum ad septuplum nostris vicinis redde Et .mortis filios
12 בני תמותה : והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם חרפתם
tuæ pascuæ pecus & ,tuus populus nos Et .Domine te probris affecerunt qui
13 אשר חרפוך אדני : ואנחנו עמך וצאן מרעיתך
.tuam laudem narrabimus : generatione & ,generatione in ,seculum in tibi cōfitebimur
נודה לך לעולם לדור ודור נספר תהלתך :

PSAL. LXXX. פ

Israel Pascens .cantus Asaph ipsi , testimonium Sosannim ad Victori
1 למנצח אל ששנים עדות לאסף מזמור : רעה ישראל
faciei Ad .irradia Cherubim insidens : Joseph pecus tanquam ducens , ausculta
2 האזינה נהג כצאן יוסף ישב הכרבים הופיעה : לפני
tio & : tuam fortitudinem suscita Menasseh & , Binjamin & , Ephraim
3 אפרים ובנימן ומנשה עוררה את גבורתך ולכה
.servabimur & ,tuā facies illustra & : nos converte Deus .nobis salutem ad
4 לישעתה לנו : אלהים השיבנו והאר פניך ונושעה :
? tui populi oratione in fumâsti usquequo :exercituum Deus DOMINE
5 יהוה אלהים צבאות עד מתי עשנת בתפלת עמך :
lachrymis in eis fecisti propinare & : lachrymæ panem eos fecisti Comedere
6 האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות
.magna mensura
שליש :

תרגום TARGUM.

עט

1 תושבחא על ידוי דאסף על חורבן בית מקדשא
אמר ברוח נבואה אלהים עלין עממיא באחסנתך
סאיבו ית היכל קדשך שויאו ית ירושלם לצדו :
2 יהבו ית נושמי עבדך למיכלא לעופא דשמיא
3 בסר חסידך לחיות ארעא : שדון ארמהון היך
4 מיא חזרנות דירושלם ולית דקבר : הוינא
קלנא לשכננא תולעבא ונוחכא לחזרנותנא :
5 עד אימתי יי תתקוף לעלמין תבער היך אשא
6 טננותך : שדי חמתך על עממיא דלא חכימו
7 יתך ועל מלכותא די בשמך לא צליאו : ארום
8 גמרו בית יעקב וית בית מקדשיה אצדיאו : לא
תדכר לנא עוין דמן שרויא בסרהוביא יקדמון
9 לך טבותך ארום אתמסכננא לחדא : סעד
יתנא אלהא פורקננא מטול איקר שמך ופרוק
10 יתנא וכפר על חובנא בגלל שמך : למה יימרון
עממיא אן אלההון יתגלי בעממיא למחמינא
11 פורענות ארם עבדך דאשתפך : תעול קדמך
אנקתא דאסירי היך סני תקוף אדרעך שרי
12 בניא דמתמסרין למיתותא : ואתיב לשכננא
על חד שבעה נומלא על פורענות קימהון
13 וחסודן די חסדו יתך יי : ואנחנא עמך ועאן
רעיתך נודי קדמך לעלם דרי לדרי דריא נתני
תושבחתך :

פ

1 לשבחא על יתבי סנהדרין די מתעסקין
בסהדות אוריתא על ידוי דאסף תושבחתא :
2 פרנסא דישראל אצית דמדבר היך ענא ארונא
דיוסף דשכנתיה שריא ביני כרוביא הופע :
3 קדם אפרים ובנימן ומנשה עורר ית כח
גבורתך עלנא ועלך מן דינא למפרוק לנא :
4 אלהא אתיב יתנא מגלותנא ואנהר זיו סבר
5 אפך עלנא ונתפרק : יי אלהים צבאות עד
6 אימתי לא קבלתא צלותא דעמך : אוכלתא
להון לחם טמיש בדמעתא ואשקיתן חמר
דמעא תלתי :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Canticum per *manus* Asaph, *de destructione domus sanctuarii, dixit spiritu prophetico* :

PSAL. LXXIX.

DEus ingressi sunt populi in hæreditatem tuam; polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Jerusalem in desolatione. Dederunt cadavera servorum tuorum escam volatilibus cœli, carnem sanctorum tuorum bestiæ terræ. Effuderunt sanguinem eorum sicut aquam in circuitu Jerusalem, et non erat qui sepeliret. Facti sumus opprobrium vicinis nostris; subsannatio, et derisio iis qui in circuitu nostro sunt. Usquequo Dñe irascêris in perpetuum, accendetur sicut ignis zelus tuus? Effunde iram tuam super populos qui te non noverunt, et super regna, *qui* in nomine tuo precati non sunt. Quoniam dissipaverunt domum Jacob, et domum sanctuarii ejus vastaverunt. Ne reminiscaris iniquitatum nostrarum priorum: celeriter præveniant nos bonitates tuæ, quoniam miserabiles facti sumus nimis. Adjuva nos Deus redemptionis nostræ propter gloriam nominis tui, et libera nos, & propitiare peccatis nostris propter nomen tuum. Quare dicent populi, Ubi est Deus eorum? manifestetur in populis ut videamus ultionem sanguinis servorum tuorum qui effusus est. Introeat coram te gemitus vinctorum secundùm multitudinem fortitudinis brachii tui, solve filios qui traditi sunt internecioni. Et redde vicinis nostris pro una septuplam retributionem, pro punitione fœderis eorum, & improperii quo exprobrarunt tibi Dñe. Nos autem populus tuus, et oves pascuæ tuæ, confitebimur coram te in seculum generationum; in generationem generationum annunciabimus laudem tuam.

Ad laudandum pro sedentibus judicibus ordinariis, qui incumbunt testimonio Legis, per manus Asaph canticum.

PSAL. LXXX.

PAstor Israel intellige, qui ducis velut ovem arcam Joseph; [ô] cujus majestas quiescit inter Cherubim, manifestare. *Coram* Ephraim et Binjamin, et Menasseh, exuscita virtutem fortitudinis tuæ *super nos*: tuum est enim à judicio nos redimere. Deus reducito nos à captivitate nostra, et splendescere fac splendoré aspectus faciei tuæ sup nos, et redimemur. Dñe De' exercituū usquequo non recipies orationem populi tui? Pavisti eos pane intincto lachrymis, et potum dedisti eis vinum lachrymarum tripliciter.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܐܣܦ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

PSAL. LXXIX.

Ab Asapho dictus de destructione Jerusalem. Vers.29.

DEus ingressæ sunt gentes in hæreditatem tuam, & polluerunt templum tuum sanctum, feceruntque Jerusalem desolatam: Dederunt cadavera servorū tuorū escā volucri cœli, & carné justorū tuorū bestiæ terræ. Effuderunt sanguiné eorū velut aquā circum Jerusalé, & non est qui sepeliat. Et facti sum' opprobriū vicinis nostris, & subsannatio atque illusio his qui circū nos sunt. Usquequo irasceris Dñe in sempiternū, & ardebit sicut ignis ira tua? Effunde irā tuā in gentes quæ non te noverunt, & in regna quæ nomen tuū non invocaverunt; Quia comederunt Jacob, & domiciliū ej' vastaverunt. Ne memineris nobis peccatorū nostrorū veterū; citò præveniant nos misericordiæ tuæ, quia humiliati sum' vehementer. Adjuva nos Deus salvator noster ob honoré nominis tui: propitiare nobis, & libera nos à peccatis nostris propter nomen tuū; Ut ne dicant gentes, Ubi est Deus vester? Nota fiat inter gentes corā nobis ultio sanguinis servorū tuorū qui effusus est. Intret in conspectum tuum suspirium vinctorū: Magnitudine brachii tui solve filios à morte. Et repende vicinis nostris septuplū in sinum eorū, ignominiā quâ te vituperarunt Dñe. Et nos populus tuus & oves pascuæ tuæ, confitebimur tibi in seculum: & in generationem generationum narrabimus miracula tua.

PSAL. LXXX.

Editus ab Asapho, Vers.51.

PAstor Israelis ausculta, & rege velut oves Josephū. Qui sedes sup Cherubim indica te, Coram Aphrem Benjamin & Manasse. Ostende potentiā tuā, & veni in saluté nostrā. De' fortissime reduc nos, & lucere fac vultū tuū, & salvabimur. Dñe De' fortissime, quousque irasceris orationi servi tui? Cibâsti eos pane cū lachryma, et potâsti eos cū lachrymis

Versio VULG. LAT.

Psalmus Asaph. LXXVIII.
1 DEus, venerunt gentes in hæreditatẽ
tuã, polluerũt tẽplũ sanctũ tuũ: po-
suerunt Jerusalẽ in pomorũ custodiã.
2 Posuerunt morticina servorũ tuorũ,
escas volatilib' cœli; carnes Sanctorũ
3 tuorũ, bestiis terræ. Effuderũt sanguinẽ
eorũ tãquã aquã in circuitu Jerusalẽ:
4 & non erat qui sepeliret. Facti sum'
opprobriũ vicinis nostris; subsannatio
5 et illusio his, qui in circuitu nostro sũt.
Usquequò, Dñe, irascêris in finẽ: accẽ-
6 detur velut ignis zel' tu'? Effunde irã
tuã in gentes, quæ te non noverũt; &
in regna, quæ nomen tuũ non invoca-
7 verunt: Quia comederunt Jacob: et
8 locũ ej' desolaverunt. Ne memineris
iniquitatũ nostrarũ antiquarũ, citò an-
ticipent nos misericordiæ tuæ: quia
9 pauperes facti sum' nimis. Adjuva nos,
De' salutaris noster: & propter gloriã
nominis tui, Dñe, libera nos: & propi-
tius esto peccatis nostris, propter no-
10 men tuũ: Ne fortè dicant in gentib',
Ubi est De' eorũ? & innotescat in na-
tionib' corã oculis nostris, Ultio san-
11 guinis servorũ tuorũ, qui effus' est: In-
troeat in conspectu tuo gemit' compe-
ditorũ. Secundùm magnitudinẽ bra-
12 chii tui, posside filios mortificatorũ. Et
redde vicinis nostris septuplũ in sinu
eorũ: improperiũ ipsorũ quod exprobra-
13 verunt tibi, Dñe. Nos autẽ popul' tu',
& oves pascuæ tuæ, confitebimur tibi
in seculum: In generationem & ge-
nerationẽ anuntiabimus laudẽ tuam.

1 In finem, Pro iis qui commutabuntur,
testimonium Asaph. Psalmus.
LXXIX.
2 QUi regis Israel, intende: qui de-
ducis velut ovẽ Joseph. Qui sedes
3 sup Cherubim, manifestare Coram E-
phraim, Benjamin, & Manasse. Excita
potentiã tuã, & veni, ut salvos facias
4 nos. De', converte nos: et ostende fa-
5 ciẽ tuã, et salvi erim'. Dñe Deus vir-
tutũ, quousq; irascêris sup orationẽ
6 servi tui? Cibabis nos pane lachryma-
rum: et potum dabis nobis in lachry-
mis in mensura?

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. οη'.
1 Ὁ Θεὸς ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου,
ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου· ἔθεντο Ἱερουσαλὴμ
2 εἰς ὀπωροφυλάκιον. Ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δού-
λων σου βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, τὰς
3 σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. Ἐξέ-
χεαν τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς ὕδωρ, κύκλῳ Ἱερουσαλήμ,
4 καὶ οὐκ ἦν ὁ θάπτων. Ἐγενήθημεν εἰς ὄνειδος τοῖς
γείτοσιν ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς
5 κύκλῳ ἡμῶν. Ἕως πότε κύριε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος;
6 ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζῆλός σου; Ἔκχεον τὴν ὀρ-
γήν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ ἐπεγνωκότα σε, καὶ ἐπὶ βα-
7 σιλείας αἳ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο. Ὅτι κατέ-
8 φαγον τὸν Ἰακώβ, καὶ τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν. Μὴ
μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων, ταχὺ προκαταλα-
βέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοί σου, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν
9 σφόδρα. Βοήθησον ἡμῖν ὁ Θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ἕ-
νεκα τῆς δόξης τοῦ ὀνόματός σου κύριε ῥῦσαι ἡμᾶς, καὶ
ἱλάσθητι ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου.
10 Μή ποτε εἴπωσι ἐν τοῖς ἔθνεσι, Ποῦ ἐστιν ὁ Θεὸς
αὐτῶν; καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀ-
φθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δού-
11 λων σου τοῦ ἐκκεχυμένου. Εἰσελθέτω ἐνώπιόν σου
ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημένων, κατὰ τὴν μεγαλωσύνην
τοῦ βραχίονός σου περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανα-
12 τωμένων. Ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλά-
σια εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὠ-
13 νείδισάν σε κύριε. Ἡμεῖς γὰρ λαός σου καὶ πρόβατα
νομῆς σου, ἀνθομολογησόμεθά σοι εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς
γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελοῦμεν τὴν αἴνεσίν σου.

& oves pascuæ tuæ, confitebimur tibi in seculum: 15 in generationem & genera-
tionem anuntiabimus laudem tuam.

1 Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων, μαρτύ-
ριον τῷ Ἀσάφ, ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου.
οθ'.
2 Ὁ Ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ πρόσχες, ὁ ὁδηγῶν ὡσ-
εὶ πρόβατα τὸν Ἰωσήφ· ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου-
3 βὶμ ἐμφάνηθι, Ἐναντίον Ἐφραὶμ καὶ Βενιαμὶν καὶ
Μανασσῆ· ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου, καὶ ἐλθὲ εἰς
4 τὸ σῶσαι ἡμᾶς. Ὁ Θεὸς ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπί-
5 φανον τὸ πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα. Κύριε ὁ
Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἕως πότε ὀργίζῃ ἐπὶ τὴν προσ-
6 ευχὴν τοῦ δούλου σου; Ψωμιεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρύ-
ων, καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

[a] Psalmus ipsi Asaph. LXXVIII. 1
1 DEus, venerunt gentes in hæ-
reditatẽ tuã: polluerunt tem-
plum sanctum tuum: posuerunt Hie-
rusalẽ [b] in (a) pomorum custodi-
am. 2 Posuerunt morticina servorũ 2
tuorum escas volatilib' cœli: carnes
sanctorum tuorum [c] bestiis terræ.
3 Effuderunt sanguinẽ eorum, sicut 3
aquã in circuitu Hierusalẽ: & non
erat qui sepeliret. 4 Facti sum' (b) 4
in opprobrium vicinis nostris: (c)
subsannatio & irrisio iis qui in cir-
cuitu nostro sunt. 5 Usquequò, Do- 5
mine, irascêris in fine? exardescet,
velut ignis, zel' tu'? 6 Effunde irã 6
tuã in gentes, quæ te non noverunt;
& in regna, quæ nomen tuum non
invocaverunt. 7 Quia comederunt 7
Jacob, & (d) locum ejus desolave-
runt. 8 Ne memineris [d] iniquita- 8
tum nostrarum antiquarum: citò an-
ticipient nos misericordiæ [e] tuæ:
quia [f] pauperes facti sumus nimis.
9 Adjuva nos, De' [g] salutaris no- 9
ster: propter gloriã nominis tui, Do-
mine, libera nos: & propiti' esto pec-
catis nostris propter nomen tuum:
10 Nequando dicant (e) in genti- 10
b', Ubi est De' eorum? Et [h] inno-
tescat in nationibus corã oculis no-
stris 11 ultio sanguinis servorum
tuorum, qui effus' est: Intret in cõ- 11
spectum tuum gemit' compeditorũ.
12 Secundùm magnitudinẽ brachii
tui (f) [i] posside filios mortificato-
rum. 13 Redde vicinis nostris se- 12
ptuplum in sinum eorum: opprobrium
ipsorum, quod exprobraverunt tibi,
Domine. 14 Nos autẽ populus tuus, 13

In finem, Pro iis qui immutabuntur, 1
testimoniũ (a) ipsi Asaph, Psalmus
pro Assyrio. LXXIX.
1 [a] QUi pascis Israel, intende: 2
qui [b] deducis, velut (b) oves, (c)
Joseph. 2 qui sedes super Cherubim,
appare. Corã (d) Ephraem, & Benja- 3
min, & Manasse. 3 Excita potentiã
tuã, & veni: ut salvos facias nos. 4
De' [c], converte nos: & (e) ostende 4
faciẽ tuã: & salvi erim'. 5 Domine 5
De' virtutũ, quousq; irascêris su-
per (f) orationẽ servi tui? 6 (g) Ciba- 6
bis nos pane lachrymarũ, et potabis
nos in lachrymis in (h) mensura?

Versio ÆTHIOPICA.

ፍጻሜ፡መዝሙር፡ዘአሳፍ፡፡
ናሁ እግዚኦ፡ቦኡ፡አሕዛብ፡ውስተ፡ርስ 1
ትከ፡፡ ወአርኰሱ፡ጽርሐ፡መቅደስከ፡፡ ወረ
ሰይዋ፡ለኢየሩሳሌም፡ከመ፡ልጐተ፡ዐቃቢ፡ቀ
ምሕ፡፡ ወረሰዩ፡አብድንቲሆሙ፡ለአግ 2
ብርቲከ፡መብልዖሙ፡ለአዕዋፈ፡ሰማይ፡፡
ወሥጋሆሙ፡ለጻድቃኒከ፡ለአራዊተ፡ገዳ
ም፡፡ ወክዐዉ፡ደሞሙ፡ከመ፡ማይ፡ አው 3
ደ፡ለኢየሩሳሌም፡፡ ወኃጥኡ፡ዘይቀብሮ
ሙ፡፡ ወኮነ፡ፀአለተ፡ለጎርን፡፡ ሣለቀ፡ 4
ወስላቀ፡ለአድያሚነ፡፡ እስከ፡ማእዜኑ፡ 5
እግዚኦ፡ትትመዓዕ፡ለዝሉፉ፡፡ወይነድድ፡
ከመ፡እሳት፡ቅንአትከ፡፡ ክዐው፡መዐተ 6
ከ፡ላዕለ፡አሕዛብ፡እለ፡ኢያእምሩከ፡፡
ወላዕለ፡መንግሥት፡እንተ፡ኢጸውዐት፡ስመ
ከ፡፡ እስመ፡በልዕዎ፡ለያዕቆብ፡ወአ 7
ማሰኑ፡ብሔሮ፡፡ ኢትዝክር፡ለነ፡አበሳ 8
ነ፡ዘትካት፡፡ ፍጡነ፡ይርከበነ፡ሣህልከ፡
እግዚኦ፡፡ እስመ፡ተመንደብነ፡ፈድፋደ፡፡
ረድአነ፡አምላክነ፡ወመድኃኒነ፡፡ በእንተ፡ 9
ስብሐተ፡ስምከ፡እግዚኦ፡በልሐነ፡፡ ወሥረ
ይ፡ኃጢአተነ፡በእንተ፡ስምከ፡፡ ከመ፡ 10
ኢይበሉነ፡አሕዛብ፡አይቴ፡ውእቱ፡አምላ
ኮሙ፡፡ ወይርአዩ፡አሕዛብ፡በቅድሜ፡አ
ዕይንቲነ፡፡ በቀለ፡ደሞሙ፡ለአግብርቲ 11
ከ፡ዘተክዕወ፡፡ ይባእ፡ቅድሜከ፡ገዓሮሙ፡
ለሙቁሓን፡፡ ወበከመ፡ዕበየ፡መዝራዕት 12
ከ፡፡ ተሣሀሎሙ፡ለደቂቀ፡ቅቱላን፡፡ ፍ 13
ድዮሙ፡ለጎርን፡ምስብዒተ፡ውስተ፡ሕፅና
ሙ፡፡ ትዕይርቶሙ፡ዘተዐየሩከ፡እግዚ
ኦ፡፡ ወንሕነሰ፡ሕዝብከ፡አባግዐ፡መ 14
ርዓትከ፡፡ ወንገኒ፡ለከ፡ለዓለም፡፡ ወንነ 15
ግር፡ስብሐታቲከ፡ለትውልደ፡ትውልድ፡፡
ፍጻሜ፡ዘበእንተ፡እለ፡ተበዐዱ፡ስምዕ፡
ዘአሳፍ፡መዝሙር፡ዘበእንተ፡
አሶርዮን፡፡
ርዕይ ኖላዊሆሙ፡ለእስራኤል፡አጽምእ፡፡ 1
ዘይርዕዮሙ፡ከመ፡አባግዐ፡ዮሴፍ፡፡ ዘይ 2
ነብር፡፡ ላዕለ፡ኪሩቤል፡አስተርአየ፡፡በቅድ
ሜ፡ኤፍሬም፡ወብንያም፡ወምናሴ፡፡
አንሥእ፡ኀይለከ፡ ወነዐ፡አድኅነነ፡፡ 3
አምላክ፡ኀያላን፡ሚጠነ፡አብርህ፡ገጸከ፡ 4
ላዕሌነ፡ወንድኅን፡፡ እግዚኦ፡አምላ 5
ከ፡ኀያላን፡፡ እስከ፡ማእዜኑ፡ትትመዐዕ፡
ላዕለ፡ጸሎተ፡ገብርከ፡፡ ወትሴስየነ፡ 6
እክለ፡አንብዕነ፡፡ ወታሰትየነ፡አንብዐነ፡
በመስፈርት፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. LXXVIII. [a] In finẽ, Psalm' ipsi Asaph. [b] tanquã profundã pomorũ custodiã. [c] bestiis deserti. [d] contra nos [e] tuæ Dñe: [f] afflicti sum' [g] noster & salutaris [h] vi-
deant nationes corã oculis nostris ultionẽ [i] propiti' esto filiis PSAL. LXXIX. [a] Pastor Israelitarũ [b] pascis [c] virtutũ, converte

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

المزمور الثامن والسبعون * لاصاف * وعدده * كط * استيخن *
1 اللهم ان الامم دخلت ميراثك * ونجست هيكلك المقدس * جعلت يروشليم كالحرس الخراب *
2 جعلت جيف عبيدك طعاما لطير السماء ولحوم قديسيك لوحوش الصحاري * هراقت
3 4 دماءهم كالماء حول يروشليم * وليس لهم من يدفنهم * صرنا عارا لجيراننا وهزوا وضحكة لمن
5 6 حولنا * فالي متي يا رب تغضب الي الغاية * تشتعل غيرتك مثل النار * افض غضبك علي هولاء
7 الامم الذين لا يعرفونك * وعلي الممالك التي لم تدع اسمك * لانهم قد اكلوا يعقوب واخربوا
8 9 موضعه * لا تذكر اثامنا الاولي * ولتدركنا رحمتك يا رب سريعا * لانا قد افتقرنا جدا * فاعنا اللهم
10 مخلصنا * لاجل مجد اسمك يا رب خلصنا * واغفر خطايانا من اجل اسمك * لئلا يقال في الامم
11 اين الههم * وليعلم في الامم قدام عيوننا * انتقام دماء عبيدك المسفوكة * وليدخل امامك تنهد
12 الاسراء * كعظمة ذراعك انقذ بني المقتولين * عوض جيراننا سبعة اضعاف في احضانهم
13 بالعار الذي عيروك به يا رب * فانا نحن شعبك وغنم رعيتك نشكرك الي الابد * من جيل الي
جيل نخبر بتسابيحك * اللليلويا *
المزمور التاسع والسبعون *
1 شهادة لاصاف علي المتغيرين * وعدده * لح * استيخن *
2 * يا راع اسرائيل انصت الهادي يوسف كالخروف * ايها الجالس علي الكاروبين اظهر
3 4 5 * قدام افرايم وبنيامين ومنسا * انهض قوتك وهلم لخلاصنا * اللهم ارددنا * وانر وجهك علينا
6 فنخلص * ايها الرب اله القوات * الي متي تغضب علي صلاة عبيدك * اطعمتنا خبز الدموع
وسقيتنا العبرات بالكيل *

PSAL. LXXVIII.
Asapho. Et numerus vers. 29. 1
PRofectò, Deus, gentes ingressæ sunt
hæreditatem tuam, & polluerunt tem-
plum tuum sanctum: fecerunt Jerusalem
quasi carcerem dirutum: Fecerunt cada- 2
vera servorum tuorum escam volatilibus
cœli, & carnes sanctorum tuorum bestiis
camporum. Fuderunt sanguinem eorum 3
sicut aquam circa Jerusalem, & non est
eis qui sepeliat illos. Facti sumus oppro- 4
brium vicinis nostris, & derisus atque
contemptus iis, qui circa nos sunt. Quo- 5
usque O Domine, indignaberis in finem?
exardescet zelus tuus velut ignis? Ef- 6
funde iram tuam in has gentes quæ non
cognoscunt te, et in regna quæ non invoca-
verunt nomen tuum; Quia jam comede- 7
runt Jacob, & vastaverunt locum ejus.
Ne memineris iniquitatum nostrarum præ- 8
cedentium: sed assequatur nos misericor-
dia tua O Domine, quamprimùm, quia in
paupertatem redacti sumus maximam. Ad- 9
juva nos igitur Deus salvator noster,
propter gloriam nominis tui O Domine,
liberes nos, & remittas peccata nostra
propter nomen tuum: ut ne dicatur inter 10
gentes, Ubi est Deus eorũ? Et nota fiat in-
ter gentes corã oculis nostris ultio sangui-
num servorum tuorum, qui effusi sunt:
Et introeat coram te gemitus captivorum: 11
secundùm magnitudinem brachii tui re-
dime filios occisorum: Compensa vicinos 12
nostros septuplicitèr in sinus eorum oppro-
brio quo te vituperaverunt, O Domine. Nos 13
enim popul' tu', et oves pascuæ tuæ gra-
tias agemus tibi in æternum, de generati-
one in generationem narrabimus laudati-
ones tuas. Alleluja.

PSAL. LXXIX.
Testimonium Asapho de immu- 1
tandis. Et numerus ver. 38.
O Pastor Israel, ausculta: ductor Jo- 2
sephi velut agni: O sedens super
Cherubim, manifestare Coram Ephraim, 3
& Benjamin, & Manasse: excita potentiã
tuam, & veni in salutem nostram. Deus, 4
reduc nos, & illustra faciem tuam super
nos, & salvabimur. O Domine Deus vir- 5
tutum, quousque indignaberis orationi ser-
vorũ tuorũ? Cibâsti nos pane lachrymarũ 6
& potâsti nos singultibus cum mensura.

תהלים : פא

.sibi subsannabunt nostri inimici & : nostris vicinis contentionem nos Posuisti
7 תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאֹיְבֵינוּ יִלְעֲגוּ־לָמוֹ׃
.servabimur & , tuas facies illumina & : nos converte exercituum Deus
8 אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃
Sceptasti .eam plantasti & , gentes expulisti : fecisti proficisci Ægypto ex Vitem
9 גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם וַתִּטָּעֶהָ׃ 10 פִּנִּיתָ
montes sunt Operti .terram implevit & ; ejus radices fecisti radicare & : ejus facies ad
לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא־אָרֶץ׃ 11 כָּסּוּ הָרִים
: mare ad usque ejus palmites Mittet .fortis cedri ejus rami & : ejus umbra
צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ אַרְזֵי־אֵל׃ 12 תְּשַׁלַּח קְצִירֶהָ עַד־יָם
eam decerpserunt & : ejus macerias dirupisti quid Ut .ejus ramulos flumen ad &
וְאֶל־נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃ 13 לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ
agrestis fera & : sylva de aper eam Consumpsit ? viam transeuntes omnes
כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃ 14 יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז שָׂדַי
: vide & , cœlis è respice , obsecro revertere exercituum Deus .eã est depasta
יִרְעֶנָּה׃ 15 אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב־נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה
filium super & : tua dextera plantavit quod , vineam Et .istam vitem visita &
וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃ 16 וְכַנָּה אֲשֶׁר־נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל־בֵּן
.peribunt tuarum facierum increpatione præ : succisa , igne in Incensa .tibi roborasti
אִמַּצְתָּה לָּךְ׃ 17 שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ יֹאבֵדוּ׃
.tibi roborasti hominis filium super : tuæ dexteræ virum super tua manus Sit
18 תְּהִי־יָדְךָ עַל־אִישׁ יְמִינֶךָ עַל־בֶּן־אָדָם אִמַּצְתָּ לָּךְ׃
.invocabimus tuo nomine in & , nos vivificabis : te à retrocedemus non Et
19 וְלֹא־נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּנוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃
, tuam faciem illumina : nos converte exercituum Deus DOMINE
20 יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ הָאֵר פָּנֶיךָ
.servabimur &
וְנִוָּשֵׁעָה׃

PSAL. LXXXI. פא

: nostræ fortitudini Deo Vociferate .Asaph ipsi Haghitith super Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃ 2 הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ
citharam : tympanum date & ,psalmum Sumite .Jahacob Deo jubilate
3 הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף כִּנּוֹר
statuto tempore in : tuba novilunio in Clangite .Nebel cum jucundam
4 נָעִים עִם־נָבֶל׃ תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֶּסֶה
Deo judicium : ipsud Israeli statutum Quia .nostræ solennitatis die in
5 לְיוֹם חַגֵּנוּ׃ כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי
terram super ipsum exeundo in , illud posuit Joseph in Testimonium .Jahacob
6 יַעֲקֹב׃ עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ
: ejus humerum onere ab Subduxi .audiam noveram non labium : Ægypti
7 מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃ הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ
, te erui & , invocasti angustia In .transibunt aheno ab ejus manus
8 כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃ בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ
, litigii aquas super te probabo : tonitrui abscondito in te exaudiam
אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה
si , Israel : te in faciam testificari & , mi populus Audi .Selah
9 סֶלָה׃ שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם
.mihi audieris
תִּשְׁמַע־לִי׃

תרגום TARGUM.

7 שויתנא למדנא לשיבבנא ובעלי דבבנא
8 יחייכון להון׃ אלהים צבאות אתיב יתנא
מגלותנא ואנהר זיו סבר אפך עלנא ונתפרק׃
9 בית ישראל דמתילין לגופנא ממצרים אטלתא
תרכתא עממיא מארעא דישראל ונצבתנון׃
10 פניתא מן קדמיהון כנענאי ושרשתא שורשיהון
11 ומלאת ארעא׃ חפן טוריא דירושלם טול
בית מקדשא ובתי מדרשיא רבנין אמרין
12 אלימין דמתילין לארזיא תקיפין׃ שבשת שבשין
שדרת תלמידהא עד ימא רבא ולנהר פרת
13 ינקהא׃ למא תקפתא גודרהא ומבסין יתה
14 כל עברי אורחא׃ ינוברנה חזיר דמן חורשא
15 וחרגול ברא יתפרנס מנה׃ אלהים צבאות
תוב כדון אסתכל מן שמיא וחמי ואדכר ברחמי
16 גופנא הדא׃ ועוברא די נציבת ימינך ועל מלכא
17 משיחא דחילתא לך׃ מתוקדא בנורא ומפרקא
18 ממזופיתא דמן קדמך ייבדון׃ תהי אידך על
גבר דקיימתא ליה ביד ימינך על בר נש דחילתא
19 לך׃ לא נזור מבתר דחלתך תקימיננא ובשמך
20 נקרי׃ יי אלהים צבאות אתיב יתנא מגלותנא
אנהר זיו סבר אפך עלנא ונתפרק׃ פא
1 לשבחא על כנרא דאיתיא מן גת על ידא
2 דאסף׃ שבחו קדם אלהים עושננא יבבו קדם
3 אלהא דיעקב׃ ארימו קלא בתושבחתא וסדרו
4 תופא כנרא דקליה בסים עם נבלין׃ תקעו
בירחא דתשרי שופרא בירחא דמתכסי יומי
5 חגנא דילנא׃ ארום קים גזר ישראל הוא הלכת
6 דינא לאלהא דיעקב׃ סהדותא על יוסף שויה
דלא קרב לאתת רבוניה ביה ביומא נפק מבית
אסירי ושליט בכל ארעא דמצרים ספתא דלא
7 חכימית אליפית שמעית׃ אעדיתי משעבודא
כתפיה אידוי מלמרמי טינא לקדרא אסתלקן׃
8 בעדן עקתא דמצרים קריתא ופציתך עניתך
יתך באתר טמיר בית שכנתי דאזלין קדמוי
גלגלין די נור בחנתך על מי מצותא לעלמין׃
9 שמעו עמי ואסהיד בכון ישראל אם תקבל למימרי׃

PARAPH. CHALD Vers. Lat.

Posuisti nos contradictioné vicinis nostris, et inimici nostri ludibrio [*nos*] habuerũt sibi. De⁹ exercituũ reducito nos de captivitate, et illumina splendoré aspect⁹ faciei tuæ sup nos, et salvi erim⁹. Domũ Israelis quæ assimilatur vineæ, de Ægypto transtulisti; expulisti populos de terra Israel, et plantâsti eos. Scopâsti à conspectu ej⁹ Cananæos, et plantâsti radices ej⁹, et implevit terrã. Cooperti sunt montes Jerusalem umbra dom⁹ sanctuarii, et dom⁹ doctrinæ: præceptores *sermocinantes* fortes qui assimilati sunt cedris fortissimis. *Expandit* propagines, *misit* discipulos ej⁹ usq; ad mare magnũ, et usq; ad flumen Euphraté sugentes eam. Quare destruxisti sepé ejus, et excidunt eam omnes transeuntes viam? *Suffodiet* eam aper de sylva, et gall⁹ sylvestris pascetur ex ea. De⁹ exercituũ convertere nunc, aspice de cœlo et vide, et recordare in miserationib⁹ vitis huj⁹. Et propaginis quam plantavit dextera tua, idq; propter regé Christũ qué confirmâsti tibi. Succensa est igne et excisa: ab increpatione quæ à conspectu tuo [*prodibit*,] pereant. Sit man⁹ tua sup virũ cui jurâsti in manu dextera tua, sup hominé qué confirmâsti tibi. Non discedem⁹ à timore tui: vivificabis nos; et in nomine tuo invocabim⁹. Dñe Deus exercituum reducito nos de captivitate: illustra splendoré aspectus faciei tuæ super nos, et salvi erimus.

Ad laudandum cithara allata de Gath per manum Asaph.

PSAL. LXXXI.

LAudes dicite corã Deo fortitudine nostra, jubilate corã Deo Jaacob. Erigite vocé in laude, et *disponite* tympana, citharam vocis dulcis cum *nablis*. Clangite in mense Tisri cornu, in mense qui coopert⁹ est, *die⁹ solemnitatũ nostrarũ*. Quoniã præceptũ statuit Israeli, et sententiã judicii Dei Jaacob. Testimoniũ sup Joseph posuit eum, *ut non accederet ad uxorẽ Domini sui*, eo die quo egress⁹ est de domo vinctorũ, et dominat⁹ est super *totam* terrã Ægypti: labiũ ꝙ non novi, didici et audivi. Amovi à servitute humerũ ej⁹: man⁹ ej⁹ à projiciendo luto ad ollas sese subduxerunt. In tempore tribulationis Ægypti invocâsti, et liberavi te: respondi tibi in loco abscondito domus majestatis meæ; personãtib⁹ corã me rotis igneis: probavi te apud aquas contradictionis in perpetuum. Audite popule mi & testificabor in *vos*; Israel, si admiseris verbum meum.

שְׁמַעוּ עַמִּי וְאַסְהִיד

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

Fecisti nos meditationem vicinis nostris, & hostes nostri subsannaverunt nos. Deus fortissime reduc nos, & splendere fac vultum tuum, & salvabimur. * *Diapsal.* * Vitem eduxisti ex Ægypto, perdidisti gentes & plantâsti eam. Intuitus es illam, & plantâsti radices ejus: & impletus est orbis illâ. Et operti sunt montes umbrâ ejus, & pampini ejus supra cedros Dei. Jecit palmites suos usque ad mare, & super flumina ramos suos. Quare rupisti sepem ejus, & conculcaverunt illam omnes transeuntes viam? Et comedit eam porcus sylvæ, bestiæque campi depastæ sunt eam? Deus potentissime convertere, & intuere de cœlo, ac vide, atque visita vitem hanc, Et propaginem quam plantavit dextera tua, & filium hominis quem roborâsti tibi. Ure igni sarmenta ejus: ob increpatione vultûs tui pereant. Sit manus tua dextera super virum & super filium hominis quem roborâsti tibi; Ut non retrocedamus à te. Imò vivifica nos, & nomen tuum invocabimus. Domine Deus fortissime reduc nos, & elucere fac vultum tuum, & salvabimur.

PSAL. LXXXI.

Asaphi. Quum David per eum se pararet ad solennitates. Vers. 35.

LAudate Deum corroboratorem nostrum, & clamitate Deo Jacob. Sumite tympana & fides jucundas cum citharis: Clangite cornibus initio mensium, & in noviluniis, diebus festis. Nam lex est Israeli, & judicium Deo Jacob. Testimonium hoc suum in Joseph posuit, quum egressus est è terra Ægypti: linguam quam non noverat audivit. Averti jugum ab humero ejus, & manus illius vinculo solvi. In angustia vocavit me, & eripui eum, atque operui illum velamento meo glorioso. Et tentavi eum aquis jurgii. * *Diapsal.* * Audi popule mi, & loquar, et ô Israel attestabor contra te, Si me audias,

Versio VULG. LAT.

7 Posuisti nos in contradictioné vicinis
nostris: & inimici nostri subsannave-
8 runt nos. Deus virtutū, converte nos:
& ostende faciem tuam: & salvi eri-
9 mus. Vineam de Ægypto transtulisti:
10 ejecisti gentes, & plantasti eam. Dux
itineris fuisti in conspectu ejus: plan-
tasti radices ejus, & implevit terram.
11 Operuit montes umbra ejus: & ar-
12 busta ejus cedros Dei. Extendit pal-
mites suos usque ad mare: & usque ad
13 flumen propagines ejus. Ut quid de-
struxisti maceriam ejus: & vindemiant
eam omnes, qui prætergrediuntur vi-
14 am? Exterminavit eam aper de syl-
va: & singularis ferus depastus est e-
15 am. Deus virtutum, convertere: respi-
ce de cœlo, & vide, & visita vineam
16 istam. Et perfice eam, quam plantavit
dextera tua: & super filium hominis,
17 quem confirmâsti tibi. Incensa igni, et
suffossa: ab increpatione vultûs tui
18 peribunt. Fiat manus tua super virum
dexteræ tuæ; & super filium hominis,
19 quem confirmâsti tibi. Et non disce-
dimus à te, vivificabis nos: & nomen
20 tuum invocabimus. Domine Deus vir-
tutum, converte nos: & ostende faciem
tuam, & salvi erimus.

In finem,
1 Pro torcularibus, Psalmus ipsi Asaph.
LXXX.
2 Exultate Deo adjutori nostro: jubi-
3 late Deo Jacob. Sumite psalmum, &
date tympanum; psalterium jucundum
4 cum cithara. Buccinate in Neomenia
tubâ, in insigni die solennitatis vestræ:
5 Quia præceptum in Israel est: & judi-
6 cium Deo Jacob. Testimonium in Jo-
seph posuit illud, cùm exiret de terra
Ægypti: linguam, quam non noverat,
7 audivit. Divertit ab oneribus dorsum
ejus: manus ejus in cophino servie-
8 runt. In tribulatione invocâsti me, &
liberavi te: exaudivi te in abscondi-
to tempestatis: Probavi te apud aquā
9 Contradictionis. Audi, populus meus,
& contestabor te: Israel, si audieris
me,

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

7 Ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, καὶ
8 οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς. Κύριε ὁ Θεὸς τῶν
δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσω-
9 πόν σου, καὶ σωθησόμεθα. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Ἄμπελον
ἐξ Αἰγύπτου μετῆρας, ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύ-
10 τευσας αὐτήν. Ὡδοποίησας ἔμπροσθεν αὐτῆς, καὶ
11 κατεφύτευσας τὰς ῥίζας αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ. Ἐ-
κάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς, καὶ αἱ ἀναδενδράδες
12 αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ Θεοῦ. † Ἐξέτεινε τὰ κλήμα-
τα αὐτῆς ἕως θαλάσσης, † καὶ ἕως (α) ποταμοῦ τὰς πα-
13 ραφυάδας αὐτῆς. † Ἱνατί καθεῖλες τὸν φραγμὸν
αὐτῆς, † καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευό-
14 μενοι τὴν ὁδόν; † Ἐλυμήνατο αὐτὴν (β) σῦς ἐκ
δρυμοῦ, † καὶ μονιὸς ἄγριος κατενεμήσατο αὐτήν. †
15 Ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον δή, † (γ) ἐπίβλε-
ψον ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἴδε, † καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον
16 ταύτην. † Καὶ κατάρτισαι αὐτήν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ
δεξιά σου, † καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου ὃν ἐκραταίω-
17 σας σεαυτῷ. † Ἐμπεπυρισμένη πυρὶ καὶ ἀνεσκαμ-
μένη· † ἀπὸ ἐπιτιμήσεως τοῦ προσώπου σου ἀπολοῦν-
18 ται. † Γενηθήτω ἡ χείρ σου ἐπ' ἄνδρα δεξιᾶς
σου, † καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκραταίωσας σεαυ-
19 τῷ. † Καὶ οὐ μὴ ἀποστῶμεν ἀπὸ σοῦ, † ζωώσεις ἡμᾶς,
20 καὶ τὸ ὄνομά σου (δ) ἐπικαλεσόμεθα. † Κύριε ὁ Θεὸς
τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς, † καὶ ἐπίφανον τὸ
πρόσωπόν σου, καὶ σωθησόμεθα.

MS. A. (α) ποταμῶν (β) ὗς (γ) καὶ ἐπίβλεψον (δ) ἐπικαλεσώμεθα.

1 Εἰς τὸ τέλος, Ὑπὲρ τῶν (α) ληνῶν, ψαλμὸς τῷ
Ἀσάφ. π'.
2 † Ἀγαλλιᾶσθε τῷ Θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν, † ἀλαλάξατε
3 τῷ Θεῷ Ἰακώβ. † Λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμ-
4 πανον, † ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας. † Σαλ-
πίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι, † ἐν εὐσήμῳ (β) ἡ-
5 μέρᾳ ἑορτῆς ὑμῶν. † Ὅτι πρόσταγμα τῷ Ἰσραὴλ
6 ἐστί, † καὶ κρίμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. † Μαρτύριον ἐν τῷ
Ἰωσὴφ ἔθετο αὐτόν, † ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν ἐκ
7 γῆς Αἰγύπτου· † γλῶσσαν ἣν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν. † Ἀπ-
έστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νῶτον (*) αὐτοῦ· † αἱ χεῖρες αὐτοῦ
8 ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδούλευσαν. † Ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω
με καὶ ἐρρυσάμην σε· † ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ
καταιγίδος, † ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος (γ) ἀντιλο-
9 γίας. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἄκουσον λαός μου καὶ λα-
λήσω σοι, Ἰσραήλ, καὶ διαμαρτύρομαί σοι. ἐὰν
ἀκούσῃς μου,

MS. A. (α) ἀλλοιωθησομένων, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. (β) ἡμέρας ἑορτῆς ἡμῶν. (*) αὐτοῦ (γ) ἀντιλογίας. Ἄκουσον λαός μου καὶ διαμαρτυροῦμαί σοι † Ἰσραήλ, ἐὰν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

7 Posuisti nos in (i) contradictionem vicinis nostris: et inimici nostri subsannaverunt nos. 8 Domine Deus virtutum, converte nos: & ostende faciem tuam, & salvi erimus. DIAPSALMA. 9 Vineã de (k) Ægypto transtulisti: ejecisti gentes, et plantâsti eam. 10 Viã (l) fecisti in conspectu ejus: & plantâsti radices ejus: [d] & (m) repleta est terra. 11 Operuit montes umbra ejus, & (n) arbusta ejus cedros Dei. 12 (o) Extendit palmites ejus usq; ad mare, & usq; ad flumen propagines ejus. 13 ut quid destruxisti maceriam ejus? & [e] vindemiant eam omnes, qui prætergrediuntur viam? 14 (p) Devastavit eam (q) aper de sylva: et [f] singularis ferus depastus est eã. 15 Deus virtutũ, (r) convertere verò: respice de cælo, & vide, & [g] visita vineam istam. 16 Et [h] perfice eam, quã plantavit dextera tua: [i] & super filium hominis, quem confirmâsti tibi. 17 (ſ) Incensa igni, et effossa: ab increpatione vultûs tui peribunt. 18 Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ, & super filiũ hominis, quem confirmâsti tibi. 19 Et non discedemus à te: vivificabis nos, & nomen tuum invocabimus. 20 Domine Deus virtutum, converte nos: & ostende faciem tuam [k], & salvi erimus.

1 In finem, Pro torcularibus, Psalmus (a) ipsi Asaph [a] LXXX.

2 EXULTATE (b) Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob. 2 Sumite Psalmum, & date tympanum: (c) psalterium jucundum cum cithara. 3 (d) Buccinate in Neomenia tubâ, in insigni die solennitatis vestræ. 4 Quia præceptum ipsi Israel est, et judicium Deo Jacob. 5 Testimonium in Joseph posuit (e) ipsum, cùm exires de terra Ægypti; linguam, quam non noverat, audivit. 6 Avertit [b] ab oneribus dorsum ejus: manus ejus in cophino servierunt. 7 In tribulatione [c] invocâsti me, & liberavi te. Exaudivi te in abscondito tempestatis: probavi te super aquam Contradictionis. DIAPSALMA. 8 Audi, populus meus, (f) & loquar tibi: Israel, & testificabor tibi. Si audieris me;

Versio ÆTHIOPICA.

ወረሰይከነ፡ ነገረ፡ ለጎርነ፡፡ ወተሳለቁ፡ ላዕሌነ፡ 7
ጸላእትነ፡፡ ፨ እግዚኦ፡ አምላከ፡ ኃያላን፡ ሚጠ 8
ነ፡፡ አብርህ፡ ገጸከ፡ ላዕሌነ፡ ወንድኅን፡፡ ፨
ዐጸደ፡ ወይን፡ አፍለስከ፡ እምግብጽ፡፡ ወሰደ 9
ድከ፡ አሕዛበ፡ ወተከልከ፡ ኪያሃ፡፡ ፨ ወጺሐ 10
ከ፡ ፍኖተ፡ ቅድሜሃ፡፡ ወተከልከ፡ ሥረዊሃ፡ ወመ
ልአት፡ ምድረ፡፡ ፨ ወከደነ፡ አድባረ፡ ጽላሉ 11
ታ፡፡ ወአዕጹቂሃኒ፡ ከመ፡ አርዘ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡ ፨ ወሰፍሐ፡ አዕጹቂሃ፡ እስከ፡ ባሕር፡፡ 12
ወእስከ፡ አፍላግ፡ ሠረፃ፡፡ ፨ ለምንት፡ ትነ 13
ሥት፡ ጸቍና፡፡ ወይበልዐ፡ ኵሉ፡ ኃላፌ፡
ፍኖት፡፡ ፨ ወአርከሳ፡ ሐረዊያ፡ ሐቅል፡፡ ወ 14
ተረዐያ፡ እንስሳ፡ ገደም፡፡ ፨ አምላከ፡ ኃያላ 15
ን፡ ተመየጥ፡፡ ኃውጽ፡ እምሰማይ፡ ወርኢ፡፡
ወተሠሀላ፡ ለዛ፡ ዐጸደ፡ ወይን፡፡ ፨ ወአስተ 16
ናሥእ፡ ወአጽንዓ፡ ዘተከለት፡ የማንከ፡፡ ወበወል
ደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ዘአጽናዕከ፡ ለከ፡፡ ፨
ለውዓት፡ እሳት፡ ወምልሕት፡፡ ወእምተግሣ 17
ጸ፡ ገጽከ፡ ይትሐጐሉ፡፡ ፨ ለይኩን፡ እዴከ፡ 18
ላዕለ፡ ብእሲ፡ የማንከ፡፡ ወበወልደ፡ እጓለ፡ እ
መሕያው፡ ዘአጽናዕከ፡ ለከ፡፡ ፨ ወኢንረሐ 19
ቅ፡ እምኔከ፡፡ አሕይወነ፡ ወንጼውዕ፡ ስመ
ከ፡፡ ፨ እግዚኦ፡ አምላከ፡ ኃያላን፡ ሚጠ 20
ነ፡፡ አብርህ፡ ገጸከ፡ ላዕሌነ፡ ወንድኅን፡፡

ፍጻሜ፡ ዘበእንተ፡ ማኅበብት፡ ዘአሳፍ፡ መዝ
ሙር፡ ዘኃምስቱ፡ ሰንበት፡፡

፹ ተፈሥሑ፡ በእግዚአብሔር፡ ዘረድአነ፡፡ 1
ወየብቡ፡ ለአምላከ፡ ያዕቆብ፡፡ ፨ ንሥኡ፡ 2
መዝሙረ፡ ወሀቡ፡ ከበሮ፡፡ መዝሙር፡ ሐዋ
ዝ፡ ምስለ፡ ሰንቆ፡፡ ፨ ንፍኁ፡ ቀርነ፡ በዕለ 3
ተ፡ ሠርቅ፡፡ በዕምርት፡ ዕለት፡ በዓልነ፡፡ ፨
እስመ፡ ሥርዓቱ፡ ለእስራኤል፡ ውእቱ፡፡ ወፍ 4
ትሑ፡ ለአምላከ፡ ያዕቆብ፡፡ ፨ ወአቀመ፡ 5
ስምዐ፡ ለዮሴፍ፡፡ አመ፡ የሐውር፡ ብሔረ፡ ግ
ብጽ፡፡ ወሰምዐ፡ ልሳነ፡ ዘኢያአምር፡፡ ፨
ወሚጠ፡ ዘባና፡ እምሕራሚቲሆሙ፡፡ ወ 6
ተቀንያ፡ እደዊሁ፡ ውስተ፡ አክፋር፡፡ ፨ በ 7
መንደቤከ፡ ጸዋዕከኒ፡ ወአድኅንኩከ፡፡ ወተ
ሰጠውኩከ፡ በዐውሎ፡ ኅቡእ፡፡ ወአመከርኩ
ከ፡ በኀበ፡ ማየ፡ ቅስት፡፡ ፨ ስምዐኒ፡ 8
ሕዝብየ፡ ወእንግርከ፡፡ እስራኤል፡ ወአስም
ዕ፡ ለከ፡፡ እመሰ፡ ሰማዕከኒ፡ 9

INTERP. ÆTHIOP. [d] & implevit terram. [e] comedunt eam [f] depascit eam bestia deserti. [g] propitius esto isti vineæ tuæ. [h] eleva, & confirma eam, [i] & filium hominis, [k] super nos, &.
PSAL. LXXX. [a] qui quintâ Sabbathi. [b] ab interdictis eorum dorsum [c] tua invocâsti

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * جعلتنا مناظرة لجيراننا. واستهزي بنا اعداونا * ايها الرب اله الجنود اعدنا واضي وجهك
9 10 علينا فنخلص * نقلت الكرمة من مصر. اخرجت امما وغرستها * اصلحت الطريق امامها.
11 12 وغرست اصولها فملات الارض * ظلل الجبال ظلها. واغصانها على ارز الله * امتدت اغصانها
13 14 الى البحر. والى الانهار فروعها * فلما هدمت سياجها. قطفها كل العابرين في الطريق * وافسدها
15 خنزير الجبل من الغاب. ورعاها حمار الوحش * يا رب اله القوات تعطف علينا واطلع من
16 السماء. وانظر وتعاهد هذه الكرمة * واصلحها وثبتها. هذه التي غرستها يمينك. وابن
17 18 الانسان الذي ثبته لك * الذين احرقوها بالنار وهدموها. من انتهار وجهك يهلكون
19 * ولتكن يدك على الانسان. وعينك على ابن الانسان الذي ثبته لك * ولا نبتعد عنك
20 وتحيينا وندعوا باسمك * ايها الرب اله القوات ارددنا. وانر وجهك علينا فنخلص. اللليويا.
1 * المزمور الثمانون. * لاصاف على المعاصر. وعدده. له. استيخن.
2 3 * ابتهجوا بالله معيننا. هللوا لاله يعقوب * خذوا مزمارا واضربوا دفا. مزمارا حسنا مع
4 5 قيثار * بوقوا في روس الشهور بالبوق في يوم عيدنا المشهور * لانها وصية لاسرايل. وحكم
6 لاله يعقوب * جعل شهادته في يوسف. عند خروجه من ارض مصر. سمع لسانا لم يكن
7 8 يعرفه * بعد الثقل عن ظهره. واطلق من رباط العبودية يده * دعاني في الضر فنجيته
9 وفي خفا ابتهاله اجبته. وعلى ماء الخصام جربته * اسمع يا شعبي فاقول لك. ويا اسرايل لاشهد
لك. ان اطعتني.

Posuisti nos rixam vicinis nostris, & illuserunt nos inimici nostri. O Domine Deus exercituum, reduc nos, & lucere fac vultum tuum super nos, & salvabimur. 7 8
Transtulisti vitem de Ægypto, expulisti populos & plantâsti eam. Parâsti viam ante eam, & plantâsti radices ejus, implevitque terram: Obumbravit montes umbra ejus: & rami ejus super cedros Dei. 9 10 11
Protenderunt se rami ejus usque ad mare, et usque ad flumina germina ejus. Quare ergò destruxisti sepem ejus, vindemiârunt eam omnes prætereuntes per viam? 12 13
Et corrupit eam porcus montanus de sylva, & depavit eam asinus sylvester? O Domine Deus virtutum, propitiare nobis, & prospice de cœlo, & vide, & visita hanc vitem, 14 15
Et redintegra eam, & confirma illam: hanc, inquam, quam plantavit dextera tua, & filium hominis quem corroborâsti tibi: 16
Qui eam combusserunt igne, & destruxerunt eam, ab increpatione vultûs tui peribunt. 17
Et sit manus tua super hominem, & oculus tuus super filium hominis quem confirmâsti tibi. 18
Et non recedemus à te, imò vivificabis nos, et invocabimus nomen tuum. 19
O Domine Deus virtutum, reduc nos, & lucere fac vultum tuum super nos, & salvabimur. Alleluja. 20

PSAL. LXXX.
Asapho, de torcularibus. Et numerus ver. 35. 1

EXultate in Deo adjutore nostro: jubilate Deo Jacob: Sumite psalterium, et pulsate tympanum, psalterium optimum cum cythara. 2 3
Clangite initiis mensium buccinâ, in die solennitatis nostræ celeberrimo. 4
Id enim præceptum est Israeli, & judicium Deo Jacob. 5
Posuit testimonium suum in Joseph, cum exiret de terra Ægypti, audivit linguam quam ignorabat. 6
Amovit onus à dorso ejus, & dimisit de vinculo servitutis manum ejus. 7
Invocavit me in necessitate, & liberavi eum: & in abscondito supplicationis ejus exaudivi eum: & super aquam contestationis tentavi eum. 8
Audi, O popule meus, et dicam tibi: et O Israel, equidem testor tibi; Si obedieris mihi; 9

תהלים: פב פג

Dominus Ego .extraneo Deo te incurvabis nec : alienus Deus te in erit Non
10 לֹא־יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי יְהוָה
11 .illud implebo & ,tuū os dilata : Ægypti terra à te *faciens ascendere* tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ:
eum dimisi Et .mihi *acquievit non* Israel & : meæ voci meus populus paruit non Et
12 וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ
13 *audiens* meus populus Utinam .suis consiliis in *ibunt* :sui cordis *pertinacia* in
בִּשְׁרִירוּת לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ
14 :humiliassem eorum inimicos *parum Quasi* .*ambulassent* meis viis in Israel : mihi
לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ
15 Dominum odio Habentes .meam manum vertissem eorum hostes *super* &
וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי: מְשַׂנְאֵי יְהוָה
16 :frumenti adipe *ex* eum cibavit Et .seculum in eorum tempus erit & : *ei mentientur*
17 יְכַחֲשׁוּ־לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב חִטָּה
.te *saturabo* melle petra de &
וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

PSAL. LXXXII. פב

.judicabit *deorum interiori* in : *fortis cœtu in stans* Deus .Asaph ipsi *Cantus*
1 מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט:
.Selah ? suscipietis impiorum facies & : iniquitatem judicabitis Usquequo
2 עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה:
,*exhaustum* Eripite .justificate *pauperem & ,afflictum* : pupillo & ,*tenui* Judicate
3 שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ־דַל
4 *tenebrositate* in,intellexerunt nec , Nesciverunt .eruite impiorum manu de :egenum &
וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה
5 : vos Dii , dixi Ego .terræ fundamenta omnia *nutabunt* : *ambulabunt*
יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי־אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם
6 *principum* unus sicut & : moriemini *homo* sicut Verè .vos omnes excelsi filii &
וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים
7 hæreditabis tu quoniam : terram judica ,Deus Surge .cadetis
תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִנְחַל
8 .gentes omnes in
בְּכָל־הַגּוֹיִם:

PSAL. LXXXIII. פג

ne & , taceas ne : tibi *silentium* ne Deus .Asaph ipsi Cantus .Canticum
1 שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־
2 extulerunt te habētes odio & : *tumultuabuntur* tui inimici ecce Quoniam .Deus quiescas
3 תִּשְׁקֹט אֵל: כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ
.tuos absconditos super *cōsiliabuntur* & *secretum inibunt* callidè tuū populū Super .caput
4 רֹאשׁ: עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ:
nomen memoretur non & : gente de eos succidamus & , Venite , Dixerunt
5 אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־
.*excident* fœdus te *super* : pariter corde sunt consiliati Quoniam .ultrà Israel
6 יִשְׂרָאֵל עוֹד: כִּי נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ:
.Hagharim & ,Moab , Ismahelim & ,Edom Tabernacula
7 אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים:

תרגום TARGUM.

10 לָא יְהֵי בֵּינֵיכוֹן פָּלְחֵי טַעֲוָתָא נוּכְרָאָה וְלָא
11 תִסְגְּדוּן לְטַעֲוַת חִילוֹנֵי: אֲנָא יְיָ אֱלָהָךְ דְּאַסֵּקִית
יָתְכוֹן מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם אַפְתִּי פוּמָךְ בְּפִתְגָּמֵי
12 אוֹרָיְתָא וַאֲמַלֵּי יָתֵיהּ מִכָּל טַבְתָּא: וְלָא קַבִּילוּ
13 עַמִּי לְקָלִי וְיִשְׂרָאֵל לָא צְבוֹ לְמֵימְרִי: וְתָרְכְתִּיהּ
14 בְּהִרְהוּרֵי לִבְּהוֹן אֲזַלוּ בְּמַלְכַּת רִשְׁעֵיהוֹן: הֲלְוַאי
15 עַמִּי שְׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּאוֹרְחָתִי יְהַלְּכוּן: כִּזְעַר
בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן אַמְאֵךְ וְעַל בַּעֲלֵי דְבָבְהוֹן אָתִיב
16 מְחַת גְּבוּרְתִּי: סַנְאֵי יְיָ יְכַדְּבוּן לֵיהּ וִיהֵי תּוּקְפְּהוֹן
17 לְעָלַם: וְיֵיכְלִנֵּיהּ מִן טוּב לְחֵם חִטִּין וּמִן
טִינָרָא דוּבְשָׁא אַשְׂבְּעִנָּךְ:

פב

1 תּוּשְׁבַּחְתָּא עַל יְדָא דְאָסָף אֱלָהִים שְׁכִנְתֵּיהּ
שַׁרְיָא בִּכְנִישַׁת צַדִּיקִין דְּתַקִּיפִין בְּאוֹרָיְתָא
2 בִּמְצַע דִּינִין דִּקְשׁוֹט יְדִין: עַד אֵימָתַי רַשִׁיעַיָא
3 תְּדוּנוּן שְׁקַר וְאַפֵּי רַשִׁיעַיָא תִסְבוּן לְעָלְמִין: דּוּנוּ
4 מִסְכְּנָא וְיַתְמָא עַנְיָא וּמִסְכְּנָא אַצְדִּיקוּ: שֵׁיזִבוּ
מִסְכֵּן וְחַשׁוּכָא מִן יְדֵיהוֹן דְּרַשִׁיעַיָא פְּצוֹ יָתְהוֹן:
5 לָא חַכִּימוּ לְאוֹטָבָא וְלָא אִתְבַּיְּנוּן בְּאוֹרָיְתָא
בַּחֲשׁוֹכָא מְהַלְּכִין מִטּוּל הֵיכְנָא מִתְמוֹטְטִין
6 רִגְלֵיהוֹן דִּי בְּסִיסֵי אַרְעָא: אֲנָא אַמְרִית הֵי
כְּמַלְאֲכַיָּא אַתּוּן חֲשִׁיבִין וְהֵיךְ אַנְגְלֵי מְרוֹמָא
7 כּוּלְכוֹן: בְּרַם בְּקוּשְׁטָא הֵיךְ בְּנֵי נָשָׁא תְמוּתוּן
8 וְהֵיךְ חַד מִן רַבְרְבַיָּא תִפְּלוּן: קוּם יְיָ דוּן יַת כָּל
יָתְבֵי אַרְעָא אֲרוּם אַתְּ תַּחְסִין בְּכָל עַמְמַיָּא:

פג

1 שִׁיר וְשִׁבְחָא עַל יְדָא דְאָסָף: אֱלָהִים לָא תִשְׁתּוֹק
2 לָךְ לָא תִתְרַשַּׁל וְלָא תִשְׁרוֹךְ אֱלָהָא: אֲרוּם
3 הָא בַּעֲלֵי דְבָבָךְ מִתְרַגְּשִׁין וְסַנְאָךְ זְקִיפוּ רֵישָׁא:
4 עַל עַמָּךְ נְכִילוּ רָזָא וּמִתְמַלְּכִין עַל דְּמִתְטַשִּׁין
5 בְּאוֹצָרָךְ: אָמְרִין אָתוּ וְנִכְסְנוּן מִלְּמֶהֱוֵי עַם וְלָא
6 אִדְּכַר שְׁמָא דְיִשְׂרָאֵל תּוּב: אֲרוּם אִתְמַלְּכוּן
בְּכָל לִבָּא עֲלָךְ כַּחְדָא וְאַמְטוּלְתָךְ קְיָמָא גְּזָרִין:
7 מַשְׁכְּנֵי אֱדוּמָאֵי וַעֲרָבָאֵי מוֹאָבָאֵי וְהוּנְגְרָאֵי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Non erunt *inter vos* servientes idolis alienigenarum, nec adorabitis idola profana. Ego sum Dñs Deus *tuus* qui eduxi vos de terra Ægypti : aperi os tuum ad verba Legis, et implebo illud omni bono. Sed non recepit popul9 meus vocem meā, et Israel non acquievit verbo meo. Proinde expuli eos in cogitationibus cordis eorum : ambulaverunt in consiliis impietatum suarum. Utinam populus meus audisset me; Israel in viis meis ambulâsset. Brevi inimicos eorum humiliâssem, et adversus hostes illorum convertissem percussionem potentiæ meæ. Odientes Dñm mentientur ei, et erit furor eorum in æternū. At cibâsset illos de optimo pane tritici, & de rupe melle saturâssem te.

Canticum per manum Asaph,
PSAL. LXXXII.

Deus cujus majestas commoratur in congregatione justorum qui potentes sunt in Lege; in medio judicum *veritatis* judicat. Usquequo impii judicabitis falsitatem et facies impiorum suscipietis in æternum. Judicate miserabili et pupillo, egeno et misero justitiam facite. Salvate miserum et egenum, de manibus impiorum liberate eos. Nescierunt bonum operari et non intellexerunt legem, in tenebris ambulant, propterea moventur *pedes basium* terræ. Ego dixi, Veluti angeli vos estis reputati, et tanquam angeli excelsi vos omnes. Attamen in veritate sicut homines moriemini, et tanquam unus de principibus cadetis. Surge Dñe judica *omnes* habitatores terræ, quoniam tu hæreditabis omnes populos.

Canticum *et laus* per manum Asaph.
PSAL, LXXXIII.

Deus ne taceas tibi; et ne cesses, neve quiescas Deus. Quoniam ecce inimici tui fremunt, et odientes te extulerunt caput. Super populum tuum secretas machinati sunt fraudes, & consulunt adversus abscondita in thesauris tuis. Dicentes, Venite & trucidemus eos ne sint populus, et non commemoretur nomen Israel ampliùs. Quoniam consilium ineunt in toto corde adversūm te pariter, & propter te pactum feriunt. Tabernacula Idumæorum et Arabum, Moabitæ et Hungari;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Non sit tibi Deus peregrinus, & ne adores deum alienum; Ego sum Dñs Deus tuus qui eduxi te de terra Ægypti : aperi os tuum & implebo illud. At populus meus non audivit vocem meam, & Israel non accepit suasionem à me; Sed ambulaverunt pro libidine cordis sui, & juxta consilium animæ suæ. Si populus meus audiret me, & Israel per vias meas ambularet, Brevi perderem hostes eorum, & in osores eorum converterem manū meam. Osores Dñi mentiti sunt in ipsum, & facta est nutatio illorum in seculum. Cibavit eū adipe fruméti, & de petra melle saturavit eum.

PSAL. LXXXII.

Asaphi. Invectio in Judæos impios. Vers. 16.

Deus stetit inter cœtum Angelorum, & in medio Angelorum judicabit. Quousque judicabitis iniquitatem, et facies impiorum sumetis? Judicate pupillis et egenis, et pauperes humilesque justificate : Eripite pauperes et inopes de manu impiorum, Qui non nôrunt neque intellexerunt; nam in tenebris ambulabant : et vacillârunt omnia fundaméta terræ. Ego dixerā deos esse vos, et filios Excelsi omnes; Nunc autem sicut homines moriemini, et sicut unus è magnatibus cadetis. Surge Deus, et judica terram : nam tu hæreditate possidebis cunctas gentes.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. LXXXIII.

Asaphi. Precatio ad Deum pro populo qui pertulerat afflictionem. Et prophetia de dissipatione hostium Domini. Vers. 34.

Deus, quis est qui similis sit tibi? Ne taceas, neque sileas Deus : Quoniā ecce inimici tui concitantur, et osores tui extulerunt caput Super populum tuum : versutiā fraudis astruxerunt secretum, et consultârunt adversūs sanctos tuos, Ac dixerunt; Venite, perdamus eos de populo, nec fiat ampliùs mentio nominis Israelis. Quoniam meditati sunt corde suo simul, et contra te inierunt fœdus Tentorium Adum, et Arabum, et Moabi, atque Godaræorum :

Versio VULG. LAT.

10 Non erit in te deus recens, neque ad-
11 orabis deū alienum. Ego enim sum
Dominus Deus tuus, qui eduxi te de
terra Ægypti: dilata os tuum, & im-
12 plebo illud. Et non audivit populus
meus vocem meam: & Israel non in-
13 tendit mihi. Et dimisi eos secundùm
desideria cordis eorum, ibunt in ad-
14 inventionibus suis. Si popul⁹ meus au-
disset me: Israel si in viis meis am-
15 bulasset: Pro nihilo forsitan inimicos
eorum humiliâssem: & super tribu-
16 lantes eos misissem manum meam. In-
imici Domini mentiti sunt ei: & e-
17 rit tempus eorum in secula. Et ciba-
vit eos ex adipe frumenti: & de petra,
melle saturavit eos.

Psalmus Asaph. LXXXI.

1 DEus stetit in synagoga deorum: in
2 medio autem deos dijudicat. Usque-
quò judicatis iniquitatem: & facies
3 peccatorum sumitis? Judicate ege-
no, & pupillo: humilem, & pauperem
4 justificate. Eripite pauperē: & egenū
5 de manu peccatoris liberate. Nescie-
runt, neque intellexerunt, in tenebris
ambulant: movebuntur omnia funda-
6 menta terræ. Ego dixi; Dii estis, et fi-
7 lii Excelsi omnes. Vos autem sicùt ho-
mines moriemini: et sicut un⁹ de prin-
8 cipibus cadetis. Surge, Deus, judica ter-
ram: quoniam tu hæreditabis in omni-
bus gentibus.

1 Canticum Psalmi Asaph. LXXXII.

2 DEus, quis similis erit tibi? ne ta-
3 ceas, neque compescaris, Deus: Quo-
niàm ecce inimici tui sonuerunt: et
4 qui oderunt te, extulerunt caput. Su-
per populum tuum malignaverunt cō-
silium; et cogitaverunt adversùs san-
5 ctos tuos. Dixerunt; Venite, et disper-
damus eos de gente, et non memore-
6 tur nomen Israel ultrà. Quoniam
cogitaverunt unanimiter, simul adver-
7 sùm te testamentum disposuerunt, Ta-
bernacula Idumæorum et Ismahelitæ:
Moab, et Agareni,

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

10 † Οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος, † οὐδὲ προσ-
11 κυνήσεις θεῷ ἀλλοτρίῳ. † Ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος
ὁ θεός σου, † ὁ ἀναγαγών σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, †
12 πλάτυνον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτό. † Καὶ οὐκ
ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου, † καὶ Ἰσραὴλ οὐ προσ-
13 έσχε μοι. † Καὶ ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτη-
δεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν; † πορεύσονται ἐν
14 τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. † Εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέ
15 μου, † Ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη, † Ἐν τῷ
μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα, † καὶ ἐπὶ
τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου.
16 † Οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ, † καὶ ἔσται ὁ και-
17 ρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. † Καὶ ἐψώμισεν αὐτοὺς
ἐκ στέατος πυροῦ, † καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν
αὐτούς.

Ψαλμὸς τῷ Ἀσάφ. πα΄.

1 † Ὁ Θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, † ἐν μέσῳ δὲ
2 θεοὺς διακρίνει. † Ἕως πότε κρίνετε ἀδικίαν, †
καὶ πρόσωπα ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε; ΔΙΑΨΑΛ-
3 ΜΑ. † (α) Κρίνατε ὀρφανὸν καὶ πτωχόν, † ταπεινὸν
4 καὶ πένητα δικαιώσατε. † Ἐξέλεσθε πένητα, καὶ πτω-
5 χὸν † ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ (β) ῥύσασθε. † Οὐκ ἔ-
γνωσαν οὐδὲ συνῆκαν, ἐν σκότει διαπορεύονται, † σα-
6 λευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. † Ἐγὼ εἶ-
7 πα, Θεοί ἐστε, καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες. † Ὑμεῖς δὲ ὡς ἄν-
θρωποι ἀποθνήσκετε, † καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πί-
8 πτετε. † Ἀνάστα ὁ θεός, κρῖνον τὴν γῆν, † ὅτι σὺ κα-
τακληρονομήσεις (γ) ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν.
MS. A. (α) Κρίνατε ὀρφανῷ καὶ πτωχῷ, (β) ῥύσασθαι αὐτούς. Οὐκ (γ) αὐτοὺς ἐν πᾶσιν

Ὠδὴ ψαλμοῦ τῷ Ἀσάφ. πβ΄.

1 † Ὁ Θεὸς τίς ὁμοιωθήσεταί σοι; † μὴ σιγήσῃς,
2 μηδὲ καταπραΰνῃς ὁ θεός. † Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί
3 σου ἤχησαν· † καὶ οἱ μισοῦντές σε ἦραν κεφαλήν. †
4 Ἐπὶ τὸν λαόν (α) σου κατεπανουργεύσαντο γνώμην,
5 † καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἁγίων σου. † Εἶπαν, Δεῦ-
τε καὶ (β) ἐξολοθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους, † καὶ οὐ
6 μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ ἔτι. † Ὅτι ἐβουλεύ-
σαντο ἐν ὁμονοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό, † κατὰ σοῦ διαθήκην δι-
7 έθεντο. † Τὰ σκηνώματα τῶν Ἰδουμαίων † καὶ οἱ
Ἰσμαηλῖται, † Μωὰβ καὶ οἱ (γ) Ἀγαρηνοί,
MS. A. (α) Σου κύριε κατεπανουργεύσαντο (β) ἐξολεθρεύσωμεν (γ) Ἀγγαρηνοί,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

10 Non erit in te [d] deus recens: neq;
11 adorabis deum alienum. 9 Ego enim
sum Dominus Deus tuus, qui eduxi
te de terra Ægypti: dilata os tuum,
12 & adimplebo [e] illud. 10 Et non
audivit populus meus vocem meā:
& Israel [f] non attendit mihi. 11
13 Et dimisi eos secundùm (g) [g] af-
fectiones cordium eorū: ibunt in af-
14 fectionibus suis. 12 Si popul⁹ meus
audisset me, Israel si in viis meis
15 ambulasset; 13 [h] In (h) nihilo utiq;
inimicos eorum humiliâssem: & su-
per tribulantes eos misissem manum
16 [i] meam. 14 (i) Inimici Domini
mentiti sunt ei: & erit tempus eo-
17 rum in æternum. 15 Et cibavit eos
ex adipe frumenti: et de petra, melle
saturavit eos.
MS. Æthiop. Po. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: Est modò, semper erit, & in secula seculorum, Amen.

1 Psalmus ipsi Asaph. LXXXI.

1 DEUS stetit in synagoga deo-
rū: in (a) medio autem deos
2 discernet. 2 Usquequò judicatis ini-
quitatem, & facies peccatorum su-
3 mitis? DIAPSALMA. 3 Judicate
(b) pupillum, & egenum: humilem
4 & pauperem justificate. 4 Eripite
[a] pauperem: & egenum de manu
5 peccatorū liberate. 5 Nescierunt, ne-
que intellexerunt: in tenebris ambu-
lant: movebuntur omnia [b] fun-
6 damenta terræ. 6 Ego dixi, Dii e-
7 stis, & filii Excelsi omnes. 7 (c) Vos
autem sicut homines, moriminí; &
sicut unus de principibus, cadetis.
8 8 Surge, Deus, judica terram: quo-
niam tu (d) hæreditabis in omnibus
gentibus.

1 Canticum Psalmi ipsi Asaph. LXXXII.

2 DEUS, quis similis erit tibi?
ne taceas, neq; (a) compesca-
3 ris, Deus. 2 Quoniam ecce inimici
tui (b) sonuerunt: & qui oderunt te,
4 extulerunt caput. 3 Super populum
tuum (c) astutè cogitaverunt consili-
um, & cogitaverunt adversùs san-
5 ctos tuos. 4 Dixerunt; Venite, &
disperdamus eos de gente: et non me-
moretur nomen Israel ultrà. 5 Quo-
6 niam cogitaverunt unanimiter [a]
simul: adversùs te testamentum dis-
7 posuerunt. Tabernacula Idumæorū,
& Ismaelitæ, 6 Moab, & Agareni,

Versio ÆTHIOPICA.

ሊይከውንከ: አምላክ : ግብት::
11 ወኢትስግድ : ለአምላክ : ነኪር::=
9 እስመ: አነ : ውእቱ: እግዚአብሔር: አምላ
ክከ:: ዘአውፃእኩከ : እምድረ : ግብጽ::
10 አርኅብ: አፉከ: ወእመልዖ:ለከ::= ወኢ
ሰምዑኒ: ሕዝብየ:ቃልየ:: ወእስራኤልኒ::
11 ኢያጽምኡኒ::= ወፈነውኩ : ሎሙ:በከ
መ:ምግባሮሙ::ወሖሩ:በሕሊና:ልቦሙ::=
12 ሶበሰ:ሰምዑኒ: ሕዝብየ: ቃልየ:: ወእስራኤ
13 ልኒ:ሶበ:ሖሩ: በፍኖትየ::= እምአኅሰር
ክዎሙ:በኵሉ:ለጸላእቶሙ:: ወእምወደይ
ኩ : እዴከ : ደበ:እለ : ይሣቅይዎሙ::=
14 ጸላእቱሰ:ለእግዚአብሔር:ሐሰውዎ: ወይከ
15 ውን:ጊዜሆሙ:እስከ:ለዓለም::= ወሴሰ
ዮሙ:ስብሐ:ስርናይ:: ወአጽገቦሙ:መዓረ:
እምጰኵሕ::
ስብሐት:ለአብ: ወወልድ: ወመንፈስ: ቅዱስ:
ይእዜኒ : ወዘልፈኒ : ወለዓለመ : ዓለም:
አሜን::=

መዝሙር:ዘአሳፍ::

1 ፹፩ እግዚአብሔር:ቆመ:ውስተ:ማኅበረ:
አማልክት:: ወኈነነ : በማእከለ : አማልክ
2 ት::= እስከ:ማእዜኑ:ትኴንኑ:ዐመፃ::ወ
3 ታደልው:ለገጸ:ኃጥአን::= ፍትሑ:ለነደ
ይ: ወለእጓለ:ማውታ:: ወአጽድቁ:ግፉዐ:
4 ወምስኪነ::= ወአድኅኑ:ብሑታዊ:ወጽኑ
ሰ:: ወአንግፍዎሙ: እምእደ:ኃጥአን::=
5 ኢያእመሩ:ወኢለበዉ:ውስተ:ጽልመት:የሐ
ውሩ:: ወያድለቀልቅ:ኵሉ:መሰረታተ:አድ
6 ባር::= አንሰ:እቤ:አማልክት:አንትሙ::
7 ወደቂቀ:ልዑል:ኵልክሙ::= አንትሙሰ:
ከመ:ሰብአ:ትመውቱ:: ወከመ:አሐዱ:እመ
8 ላእክት:ትወድቁ::= ተንሥእ: እግዚኦ:
ወኰንና:ለምድር:: እስመ:አንተ:ትወርስ:
በኵሉ:አሕዛብ::

ማኅሌት:መዝሙር:ዘአሳፍ::

1 ፹፪ እግዚኦ:መኑ:ከማከ:: ኢታርምም:
3 ወኢትጸመም:እግዚኦ::= እስመ:ናሁ: ወ
ውዑ:ፀርከ:: ወእንሥኡ:ርእሶሙ:ጸላእት
3 ከ::= ወተጓሕለውዎሙ:ምክረ:ለሕዝብ
4 ከ:: ወተማከሩ:ደበ:ቅዱሳኒከ::= ወይ
ቤሉ:ንዑ:ንሥርዎሙ: እምአሕዛብ:: ወኢ
5 ይዝከሩ:እንከ: ስመ : እስራኤል::= እስ
መ: ተማከሩ:ኅቡረ: ወዐለዉ::ሳዕሌከ:ተ
ሰካተዩ: ወተካየዱ:: ተዐይኒሆሙ:ለኢዶም
6 ያስ: ወለእስማዔላዊያን::= ሞአብ: ወአ
ጋሬዊያን::

INTERP. ÆTHIOP. [d] deus repentinus: [e] illud tibi. [f] etiam non [g] opera eorum: & ambulabunt in imaginationibus cordis eorum. [h] Inimicos eorum omnes contempsissem: [i] tuam. PSAL. LXXXI. [a] solitarium & egenum: et de [b] fundamenta montium. PSAL. LXXXII. [a] et prævaricati sunt; adversùs te concluserunt & conculcârunt. Tabernacula

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ولا يكون فيك اله حديث ولا تسجد لاله غريب * اني انا هو الرب الهك * الذي اخرجك
11
12 من ارض مصر * اوسع فاك فاملاه * فلم يسمع شعبي صوتي * واسرائيل لم يصغ لي * فتركهم
13
14 ومراد قلوبهم يذهبون في اعمالهم * فلو ان شعبي اطاعني واسرائيل سلك في سبلي * اذن
15
16 في لا شي كنت اذل اعداءهم * واجعل يدي على محزنيهم * الان ان اعداء الرب كذبوه في ان
17 يكون زمانهم الي الابد * وقد اطعمهم من الحنطة شحما * واشبعهم من الصخر عسلا * اللليلويا *
1 * المزمور الحادي والثمنون * لاساف * وهو * كم استيخن *
2 قام الله في مجمع الالهة * وفي الوسط يدين الالهة * الي متي تحكمون الظلم * وبوجه الخطاة
3 تاخذون * احكموا لليتيم والمسكين * زكوا الذليل والفقير * استنقذوا مسكينا وضعيفا ومن يد
4
5 الخاطي خلصوهم * لم يعلموا ولم يفهموا انهم في الظلمة يسلكون * تتزعزع جميع اساسات
6 الارض * انا قلت انكم الهة وبنو العلي جميعكم * فانكم مثل البشر تموتون * ومثل احد
7
8 الرؤساء تسقطون * قم يا الله ودن الارض فانك انت وارث جميع الامم * اللليلويا *
1 * المزمور الثاني والثمنون * تسبحة لاساف * وعدده * لد * استيخن *
2 * اللهم من يشبهك * اللهم لا تهمل ولا تمهل * لان هاهوذا اعداءك قد صرخوا * ومبغضوك قد
3
4 رفعوا رؤوسهم * تشاوروا بالمكر علي شعبك * وتوامروا على قديسيك * وقالوا تعالوا لنبيدهم
5
6 من الامم ولا يذكر بعد اسم اسرائيل * واستوروا جميعا بقلب واحد * وتعاهدوا عليك عهدا
7 * مساكن الادوميين والاسماعيليين مواب والهاجريين *

Nec fuerit in te deus novus, neque ado- 10
raveris deum peregrinum; (Nam ego sum 11
Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra
Ægypti) dilata os tuum & implebo il-
lud. Verùm non audivit populus meus 12
vocem meam, & Israel non intendit mi-
hi. Ideo dereliqui eos & voluntatem cor- 13
dium eorum: abibunt in operibus suis.
Quòd si populus meus audiret me, & Is- 14
rael ambularet in semitis meis, Equidem 15
nullo negotio deprimerem inimicos eorum,
& ponerem manum meam super affligen-
tes illos, Nunc autem inimici Domini 16
negaverunt ei fore tempus eorum in secu-
lum. Et tamen jam cibaverat eos de fru- 17
mento, adipe: & saturaverat eos de pe-
tra, melle. Alleluja.

PSAL. LXXXI.
Asapho. Vers. 26. 1

STetit Deus in congregatione deorum, et
in medio judicat deos. Usquequò judi- 2
cabitis iniquitatem, & faciem peccatorū
sumetis? Judicate pupillo & pauperi: 3
justificate vilem & egenū. Redimite pau- 4
perem ac debilem, & de manu peccatoris
liberate eos. Nescierunt, neque intellexe- 5
runt se in tenebris ambulare; tremefient
omnia fundamenta terræ. Ego dixi, quòd 6
estis dii, & filii Altissimi omnes. Vos au- 7
tem sicut homines moriemini, & sicut u-
nus principum cadetis. Surge O Deus, 8
& judica terram, quoniam tu es hæres
omnium gentium. Alleluja.

PSAL. LXXXII.
Canticum Asapho. Et numerus 1
ver. 34.

DEus, quis assimilatur tibi? Deus, ne 2
negligas, neq; procrastines. Nam ecce 3
inimici tui jam exclamaverunt, & osores
tui jam elevârunt capita sua: Consultâ- 4
runt de dejiciendo populo tuo, et consilium
inierunt adversùs sanctos tuos, Et dixe- 5
runt; Venite, ut perdam⁹ eos de gentibus,
et non memoretur ampliùs nomen Israë-
lis. Et consultârunt simul corde uno, et 6
pacti sunt adversùm te pactum. Habita- 7
tiones Idumæorum, et Ismaëlitarum, Mo-
ab, et Agarenorum,

תהלים : פג

.Sor habitatoribus cum Peleseth : Hamalech & ,Hammon & , Ghebal

8 גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר׃

.Selah ,Loth filiis brachium fuerunt ;eis cum est copulatus Assur Etiam

9 גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה׃

.Chison torrente in Jabin sicut , Sisera sicut : Midian sicut illis Fac

10 עֲשֵׂה־לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן׃

,eorum magnificos eos Pone .terræ stercus fuerunt : Dor-Hen in sunt Deleti

11 נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר הָיוּ דֹּמֶן לָאֲדָמָה׃ 12 שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ

.eorū principes omnes Salmunnah sicut & ,Zebach sicut & : Zeeb sicut & ,Horeb sicut

כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח וּכְצַלְמֻנָּע כָּל־נְסִיכֵמוֹ׃

eos pone mi Deus .Dei habitacula ,nobis Possideamus ,dixerunt Qui

13 אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָּנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים׃ 14 אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ

: sylvam comburet ignis Sicut .venti facies ad stipulam sicut : rotam sicut

כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי־רוּחַ׃ 15 כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר

: tua tempestate in eos persequeris Ita .montes conflagrabit flamma sicut &

וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃ 16 כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרֶךָ

tuū nomen quærent & : ignominia eorum facies Imple .eos terrebis tuo turbine in &

וּבְסוּפָתְךָ תְבַהֲלֵם׃ 17 מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וִיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ

,erubescant & : perpetuum in usque terreantur & ,afficiantur Pudore .DOMINE

יְהוָה׃ 18 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד וְיַחְפְּרוּ

: tu solus ,DOMINE tuum nomen tu quòd cognoscant Et .pereant &

וְיֹאבֵדוּ׃ 19 וְיֵדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה לְבַדֶּךָ

.terram omnem super altissimus

עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃

PSAL. LXXXIV. פד

tua tabernacula dilecta Quam .cantus Corach filiis Haghithith super Victori

1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר׃ 2 מַה־יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ

atria ad mea anima desideravit etiam & ,Concupivit ! exercituum Domine

3 יְהוָה צְבָאוֹת׃ נִכְסְפָה וְגַם־כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת

passer Etiam .vivum Deum ad exultabunt : mea caro & ,meum cor ,DOMINI

יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל־חָי׃ 4 גַּם־צִפּוֹר

tua altaria : suos pullos poneret quo ,sibi nidum hirundo & ,domū invenit

מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר ׀ קֵן לָהּ אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ

: tuæ domus habitatores Beati .mi Deus & ,mi rex ,exercituum DOMINE

5 יְהוָה צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי׃ אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ

semitæ viæ : te in ei fortitudo hominis Beatitudines .Selah , te laudabunt adhuc

6 עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ אַשְׁרֵי אָדָם עוֹז־לוֹ בָךְ מְסִלּוֹת

benedictionib° etiam : eū ponent fontem Habbacha vallem in Transeuntes .eorū corde in

7 בִּלְבָבָם׃ עֹבְרֵי ׀ בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם־בְּרָכוֹת

.Sijon in Deorum Deus videbitur : virtutem ad virtute de Ibunt .docens operietur

8 יַעְטֶה מוֹרֶה׃ יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל־חָיִל יֵרָאֶה אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן׃

,Jahacob Deus ausculta : meam orationem exaudi exercituum Deus Domine

9 יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב

.tui uncti facies aspice & : Deus vide noster Clypeum .Selah

10 סֶלָה׃ מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים וְהַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃

תרגום TARGUM.

8 גּוּבְלָאֵי וְעַמּוֹנָאֵי וְעַמְלְקָאֵי פְּלִשְׁתָּאֵי עִם יָתְבֵי צוֹר׃
9 לְחוּד סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר אִתְחַבַּר עִמְּהוֹן הֲווֹן לְסָעִיד לִבְנֵי לוֹט לְעָלְמִין׃
10 עֲבֵד לְהוֹן הֵיךְ עֲבַדְתָּא לְמִדְיָן וּלְסִיסְרָא וְהֵיךְ עֲבַדְתָּא לְיָבִין בְּנַחַל דְקִישׁוֹן׃
11 אִשְׁתֵּיצִיו בְעֵינָא דְדָאר הֲווֹן הֵיךְ רְעֵי דְּרָמִים לְאַרְעָא׃
12 שַׁוִּי יַתְהוֹן וְרַבְרְבֵיהוֹן הֵיךְ עוֹרֵב וְהֵיךְ זְאֵב וְהֵיךְ זֶבַח וְהֵיךְ צַלְמֻנָּע וְכָל מַלְכֵיהוֹן׃ דִּי אֲמָרוּ נֵירַת לָנָא יַת
13 כָּל עֲדִירַת אֱלָהִים׃ אֱלָהִי שַׁוִּי יַתְהוֹן הֵיךְ גַּלְגְּלָא
14 דְמִתְגַּלְגַּל וְאָזֵל וְלָא נָיַח בְּמִדְרוֹן וְהֵיךְ קַשָּׁא קֳדָם זְעָפָא׃
15 הֵיךְ אֶשָּׁא דִבְעָרָא בְחוּרְשָׁא וְהֵיךְ שַׁלְהוֹבִיתָא דְמַצְלְהֲבָא וְרֵי טוּרַיָּא׃
16 הֵכְנָא תִּרְדְּפִנּוּן בְּעַלְעוֹלָךְ וּבְעוּפָךְ תְּבַהֲלִנּוּן׃
17 מְלִיא אַפֵּיהוֹן קְלָנָא וְיִבְעוֹן שְׁמָךְ יְיָ׃
18 יִבְהֲתוּן וְיִבְהֲלוּן לְעָלְמֵי עָלְמִין וְיִתְחַסְּדוּן וִיהוֹבְדוּן׃
19 וְיִדְעוּן אֲרוּם אַתְּ שְׁמָךְ יְיָ בִּלְחוּד עִלָּאָה עַל כָּל יָתְבֵי אַרְעָא׃

פד

1 לְשַׁבָּחָא עַל כִּנָּרָא דְאַתְיָא מִגַּת עַל יְדֵיהוֹן
2 דִּבְנֵי קֹרַח תּוּשְׁבַּחְתָּא׃ מָה הֲנַיִן רְחִימִין מַשְׁכְּנָךְ יְיָ צְבָאוֹת׃
3 רְגַגַת וְלָחוּד תְּאֵיבַת נַפְשִׁי לְדָרַת יְיָ לִבִּי וּבִסְרִי מְרַנְּנִין לֶאֱלָהָא קַיָּם׃
4 לְחוּד יוֹנְתָא אַשְׁכַּחַת בֵּיתָא וְשַׁפְנִינָא שַׁרְכְּפָא לִיהּ דִּי כַשְׁרִין גּוֹזָלַיָּא לְאִתְקָרָבָא עַל מַדְבְּחָתָךְ יְיָ
5 צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלָהִי׃ טוּבֵיהוֹן דְּצַדִּיקִין דְּיָתְבִין בְּבֵית מַקְדְּשָׁךְ תּוּב יְשַׁבְּחוּנָךְ לְעָלְמִין׃
6 טוּבֵיהּ דִּגְבַר דְּעוּשְׁנָא לֵיהּ בְּמֵימְרָךְ רוּחְצָנוּתָא בְּלִבְבֵיהוֹן׃
7 רַשִׁיעַיָּא דְעָבְרִין עַל עוֹמְקֵי גֵיהִנָּם בָּכַן בִּכְיָתָא הֵיךְ מַעְיָנָא יְשַׁוְּיָנֵיהּ לְחוּד בִּרְכָן יַעְטוֹף לְדִתְיְבִין לְאוּלְפַן אוֹרַיְתֵיהּ׃
8 אָזְלִין צַדִּיקַיָּא מִן בֵּית מַקְדְּשָׁא לְבֵית מִדְרְשָׁא יִתְחַמֵּי לְשׁוּתָא אוֹרַיְתָא דִּילְהוֹן קֳדָם יְיָ דִּשְׁכִינְתֵּיהּ שַׁרְיָא
9 בְּצִיּוֹן׃ אֲמַר דָּוִד יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת קַבֵּל צְלוֹתִי אַצִּית אֱלָהָא דְיַעֲקֹב לְעָלְמִין׃
10 זְכוּת אֲבָהָתָנָא חֲמִי אֱלֹהִים וְאִסְתַּכַּל אַפֵּי מְשִׁיחָךְ׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Gabalitæ & Ammonitæ et Amalechitæ, Palæstini cum habitatoribus Tyri. Sed et Sennacherib rex Assyriæ associatus est illis, et erunt adjutorio filiis Lot in perpetuum. Fac illis sicut fecisti Madianitis et Sisaræ, et sicut fecisti Jabin in torrente Kisson. Exterminati sunt ad fontem Dor; facti sunt sicut stercus conculcatum in *terra*. Pone eos & principes eorum sicut Oreb & sicut Zeeb, & sicut Zebach et *sicut* Salmunah, et omnes reges eorum. Qui dixerunt, Hæreditabimus nobis omne mundum Dei. Deus meus pone eos sicut rotam, *quæ volvitur & movetur & non consistit in declivi*, & sicut stipulam coram turbine. Sicut ignis qui comburit sylvam, & tanquam flamma quæ inflammat peripherias montium. Sic persequeris eos in tempestate tua, & furore tuo interturbabis eos. Imple facies eorum ignominia, et quærent nomen tuum Domine. Confundantur & interturbentur in seculum seculorum, et sint opprobrio atque pereant. Et sciant quoniam tu es nomen tuum DOMINE, solus altissimus super omnes habitatores terræ.

Ad laudandum citharâ allatâ de Gath per manus filiorum Korach hymnus.

PSAL. LXXXIV.

Quàm dilecta sunt tabernacula tua, Domine exercituum! Concupivit atque vehementer desideravit anima mea atria *Domini*: cor meum atque caro mea psallunt in Deo viventi. Equidem columba invenit domum, et turtur nidum habet, quod legitimi sint pulli ejus ut offerantur *super altaria tua* Domine exercituum, rex meus & Deus meus. Beati justi qui habitant in domo sanctuarii tui: rursus laudabunt te in secula. Beatus vir cujus est fortitudo in Verbo tuo; fiducia in corde suo. Peccatores qui transeunt per profundum gehennæ, flentes fletu, sicut fontem ponent illud: at qui benedictionibus operiet [*Deus*] eos qui *revertuntur ad doctrinam* Legis suæ. Progredientibus justis de domo sanctuarii in domum doctrinæ apparebit labor legis ab ipsis [*susceptus*] coram Domino, cujus majestas residet in Sion. *Dixit David*, Domine Deus exercituum accipe orationem meam, ausculta Deus Jacob semper. Meritum patrum nostrorum respice Deus, et attende faciei Christi tui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

1 [illegible]
[2] [illegible]
[3] [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Terminus Ammon, & Amalec, & Palæstina, cum incolis Tyri: Etiam Assyrius conspiravit cum eis, et facti sunt adjutorium filiis Lot. Fac illis ut Madian, & ut Sisaræ, & ut Nabin in torrente Cison, Qui interfecti fuerunt in Endor, & facti stercus in terra. Trucida illos, & perde eos ut Oreb & ut Zeb, ut Zabah & ut Salmana: cunctos illorum præfectos, Qui dixerunt, Hæreditate acquiramus nobis civitatem Dei. Deus fac illos ut rotam, & velut festucam coram vento; Et sicut ignis dimissus in sylvâ, & quasi flamma comburens montes, Ita propulsa eos procellis tuis, & turbinibus tuis exagita illos. Imple facies eorum ignominiâ, ut quærant nomen tuum Domine: Confundantur & conturbentur in seculum seculorum: pudefiant ac pereant; Ut cognoscant nomen tuum solus Dñe, excelsum esse in universa terra.

PSAL. LXXXIV.

Filiorum Cerah. Quem David meditabatur quum iret de Sion, adoraturus in domo Dei. Dicitur etiam Prophetia de Christo & de Ecclesia ejus. Vers. 29.

Quàm dilecta sunt tabernacula tua Dñe potentissime. Expectavit anima mea & expetivit atria Dñi. Cor meum & caro mea laudate Deū vivū. Etiam passer invenit domum, & turtur nidū: educaverunt pullos ad latus altaris tui Dñe fortissime. Rex meus & Deus meus, Beati qui habitant in domo tua, teque laudabunt in seculum. * Diapsalma. Beatus homo, cujus tu es suffultor, & cujus cor semitæ tuæ Penetrârunt cum profundo fletu, & fecerunt illud habitationem. Nam etiam benedictione amicietur Ponens legem. Ibūt de fortitudine in fortitudinē, & apparebit Deus deorum in Sion. Dñe Deus validissime, audi orationem meam, & ausculta Deus Jacob, Ac vide tu Deus suffultor noster, & intuere faciem Uncti tui.

Versio VULG. LAT.

8 Gebal, & Ammon, & Amalec : alie-
9 nigenæ cum habitantib⁹ Tyrum. Ete-
nim Assur venit cum illis : facti sunt
10 in adjutorium filiis Lot. Fac illis sicut
Madian, & Sisaræ, sicut Jabin in tor-
11 rente Cisson. Disperierunt in Endor :
facti sunt ut stercus terræ. Pone prin-
12 cipes eorum, sicut Oreb, & Zeb, &
Zebee, & Salmana; Omnes princi-
13 pes eorum, Qui dixerunt; Hæreditate
possideamus Sanctuarium Dei. Deus
14 meus, pone illos ut rotam : & sicut
stipulam ante faciem venti. Sicut
15 ignis, qui comburit sylvam : & sicut
flamma comburens montes : Ita per-
16 sequeris illos in tempestate tua : &
in ira tua turbabis eos. Imple facies
17 eorum ignominiâ : & quærent nomen
tuum, Domine. Erubescant, & con-
18 turbentur in seculum seculi : & con-
fundantur, & pereant. Et cognoscant
19 quia nomen tibi Dominus : tu solus
Altissimus in omni terra.

In finem,
1 Pro torcularibus filiis Core, Psalmus.
LXXXIII.

2 Quàm dilecta tabernacula tua, Do-
3 mine virtutū : Concupiscit, & deficit
anima mea in atria Domini. Cor me-
um, & caro mea, exultaverunt in De-
4 um vivum. Etenim passer invenit sibi
domum, & turtur nidum sibi, ubi po-
nat pullos suos. Altaria tua, Domine
virtutum : rex meus, & Deus meus.
5 Beati, qui habitant in domo tua, Do-
mine: in secula seculorū laudabunt te.
6 Beatus vir, cujus est auxilium abs te :
7 ascensiones in corde suo disposuit, In
valle lachrymarum in loco, quem po-
8 suit. Etenim benedictionem dabit le-
gislator, ibunt de virtute in virtutem:
9 videbitur Deus deorum in Sion. Do-
mine Deus virtutum, exaudi oratio-
nem meam : auribus percipe, Deus
10 Jacob. Protector noster, aspice Deus :
& respice in faciem Christi tui :

Versio GRÆCA LXX. Interp.

8 †Γεβὰλ καὶ Ἀμμὼν καὶ Ἀμαλὴκ, † καὶ ἀλλόφυλοι με-
9 τὰ τῶν κατοικούντων Τύρον. †Καὶ γὰρ καὶ Ἀσσοὺρ συμ-
παρεγένετο μετ᾽ αὐτῶν, † ἐγενήθησαν εἰς ἀντίληψιν
10 τοῖς υἱοῖς (δ) Λώτ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ποίησον αὐ-
τοῖς ὡς τῇ Μαδιὰμ καὶ τῷ Σισάρᾳ, † ὡς (ε) τῷ Ἰ-
11 αβεὶν ἐν τῷ χειμάῤῥῳ (ζ) Κεισῶν. † Ἐξωλοθρεύ-
θησαν ἐν Ἀενδὼρ, † ἐγενήθησαν ὡσεὶ κόπρος τῇ γῇ.
12 †Θοῦ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν ὡς τὸν Ὠρὴβ † καὶ Ζὴβ,
καὶ Ζεβεὲ καὶ Σαλμανὰ, πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν·
13 † Οἵτινες εἶπαν, Κληρονομήσωμεν ἑαυτοῖς τὸ (η)
14 θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ. † Ὁ Θεός μου θοῦ αὐτοὺς ὡς
τροχὸν, † ὡς καλάμην κατὰ πρόσωπον ἀνέμου. †
15 Ὡσεὶ πῦρ ὃ διαφλέξει δρυμὸν, † ὡσεὶ φλὸξ κατα-
16 καύσαι ὄρη· †Οὕτως καταδιώξεις αὐτοὺς ἐν τῇ κα-
ταιγίδι σου, † καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ταράξεις αὐτούς. †
17 Πλήρωσον τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας, † καὶ ζητήσουσι
18 τὸ (θ) ὄνομά σου κύριε. † Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ταραχθή-
τωσαν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, † καὶ ἐντραπήτωσαν καὶ ἀπο-
19 λέσθωσαν. † Καὶ γνώτωσαν ὅτι ὄνομά σοι Κύριος· † σὺ
μόνος ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

MS. A. (δ) Λώτ. Ποίησον (ε) ὁ Ἰαβεὶν (ζ) Κισ-
σῶν. Ἐξωλεθρεύθησαν (η) ἁγιαστήριον (θ) πρόσωπόν
σου

1 Εἰς τὸ τέλος, Ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς Κορὲ
ψαλμός. πγ´.

2 † Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε τῶν δυ-
3 νάμεων. † Ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς
τὰς αὐλὰς τοῦ κυρίου· † ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ
4 μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα. † Καὶ γὰρ στρουθί-
ον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν, † καὶ τρυγὼν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ
θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς· † τὰ θυσιαστήριά σου κύριε
5 τῶν δυνάμεων, † ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου. † Μακά-
ριοι (α) οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, † εἰς τοὺς αἰ-
ῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσί (β) σε. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †
6 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ ἐστιν (γ) ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ
σοῦ κύριε· † ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθε-
7 το, † Εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος, (δ) εἰς
8 τὸν τόπον ὃν ἔθετο. † Καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ
νομοθετῶν, † πορεύσονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύ-
ναμιν, † ὀφθήσεται ὁ Θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών. †
9 Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων εἰσάκουσον τῆς προσ-
ευχῆς μου, † ἐνώτισαι ὁ Θεὸς (ε) Ἰακώβ. ΔΙΑ-
10 ΨΑΛΜΑ. † Ὑπερασπιστὰ ἡμῶν ἴδε ὁ Θεὸς, † καὶ ἐ-
πίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.

MS. A. (α) πάντες οἱ (β) σε. Μακάριος (γ) ἀντι-
λήμψεις αὐτοῦ (δ) εἰς τόπον (ε) Ἰακώβ. Ὑπερ-
ασπιστὰ

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

[b] Gebal, & Ammon, & Amalec, 8
& (d) alienigenæ cum habitantibus
Tyrum. 7 Etenim & (e) Assur [c] si- 9
mul venit cum illis. Facti sunt in
(f) [d] susceptionem filiis (g) Lot.
DIAPSALMA. 8 Fac illis, sicut 10
Madiā, & Sisaræ, sicut [e] Jabin in
torrente Cison. 9 (b) Dispersérunt [f] 11
in Aendor, facti sunt ut sterc⁹ terræ.
10 Pone principes eorū, sicut Oreb, 12
& Zeb, 11 & [g] Zebee, & Salma-
na, Omnes principes eorū. Qui dixe- 13
runt, (i) Hæreditate possideam⁹ no-
bis (k) altare Dei. 12 Deus meus, po- 14
ne illos, ut rotam, sicut stipulā ante
[h] faciē venti. 13 Sicut ignis, qui 15
comburet sylvam, velut si flamma
(l) incendat montes ; 14 Ita perse- 16
queris illos in tempestate tua: & in
ira tua turbabis eos. 15 Imple (m) 17
facies eorum ignominiâ : & [i]
quærent nomen tuum, Domine.
16 Erubescant, & conturbentur in 18
seculum seculi, & confundantur, et
pereant. 17 Et cognoscant, quia no- 19
men (n) tibi Dominus : [k] tu solus
Altissimus super omnem terram.

In finē, Pro torcularibus filiis Core, 1
Psalmus. LXXXIII.
1 Quàm (a) amabilia sunt ta- 2
bernacula tua, Domine virtutum :
[a] Concupiscit, & deficit anima 3
mea in atria Domini. 2 Cor meum, et
caro mea exultaverunt in Deum vi-
vum. 3 Nam & passer invenit sibi 4
domum, & turtur [b] nidum sibi, ubi
(b) ponet pullos suos. 4 Altaria tua,
Domine virtutum, rex meus, & De-
us meus. 5 Beati [c], qui habitant in 5
domo tua: in secula seculorum lau-
dabunt te. DIAPSALMA. 6 Beatus 6
vir, cujus est (c) [d] susceptio ejus
abs te, Domine : [e] ascensiones in
corde (d) suo disposuit, In convalle 7
plorationis, in (e) loco quem posuit.
7 Etenim benedictiones dabit legis- 8
lator: ibunt de virtute in virtutem;
videbitur Deus deorū in Sion. 8 Do- 9
mine Deus virtutū, exaudi orationē
meam: auribus percipe, Deus Jacob.
DIAPSALMA. 9 [†] Protector no- 10
ster, aspice Deus: & respice in faciē
Christi tui.

Versio ÆTHIOPICA.

8 ነባል፡ወአሞን ፡ ወአማሌቅ፡፡ ወሌሎፍሊ፡
ሞክሰ፡ ሰብአ፡ ጠርሰ፡፡ ወአሰረሂ፡ ኅብረ፡ 7
ምስሌሆሙ፡፡ ወኮንዎሙ፡ ረድኤተ ፡ ለደቂ
ቀ፡ሎጥ፡፡ ረሰዮሙ ፡ ከመ ፡ ምድያም፡ 8
ወሲሳራ፡፡ ወከመ ፡ ሊያቤስ ፡ በፈለገ ፡ ቂሶ
ን፡፡ ወደሰረወ፡ከመ፡ እለ፡እንደር፡፡ ወ 9
ደኮኑ፡ከመ፡ምሬተ፡ምድር፡፡ ረሰዮሙ፡ 10
ለመላእክቲሆሙ፡ ከመ ፡ ሄሬብ፡ወዜብ፡፡
ወዜብሄል ፡ ወስልማና ፡ ወኵሎሙ ፡ መላእክ 11
ቲሆሙ፡፡ እለ፡ይብሉ ፡ ነወርስ ፡ ምሥዋዒ
ሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡ አምላኪየ፡ረሰዮ 12
ሙ፡ከመ ፡ መንኰራኵር፡፡ ወከመ ፡ ሣዕር፡
ቅድመ፡ገጸ፡እሳት፡፡ ወከመ፡እሳት፡ዘያ 13
ውዒ፡ገደመ፡፡ ወከመ፡ነበልባል፡ዘያነድድ፡
አድባረ፡፡ ከማሁ ፡ ሳድዶሙ ፡ በዐውሎ 14
ከ፡፡ ወሁኮሙ፡በመቅሠፍትከ፡፡ ምላ 15
አ፡ውስተ ፡ ገጾሙ፡ኀሳረ፡፡ ወያእምሩ፡ስመ
ከ፡እግዚኦ፡፡ ወይትኀፈሩ፡ወይትሀወኩ፡ 16
ለዓለም ፡ ዓለም፡፡ ወይሳሰሩ ፡ ወይትሐጐ
ሉ፡፡ ወያእምሩ፡ስመከ፡እግዚኦ፡፡ ከመ፡ 17
አንተ ፡ ባሕቲትከ ፡ ልዑል ፡ ደበ ፡ ኵሉ፡
ምድር፡፡

ፍጻሜ፡ ዘበእንተ፡ ማሕበብት ፡ ዘደቂቀ፡
ቆሬ፡መዝሙር፡፡

ፐ፫ ጥቀ፡ፍቁረ፡ አብያቲከ፡ እግዚኦ፡ኃያላ 1
ን፡፡ ተፈሥሐት፡ነፍስየ፡በአፍቅሮ፡አዕጻደ
ከ፡እግዚኦ፡፡ ልብየ፤ ወሥጋየ፤ ፡ ተፈ 2
ሥሑ፡በእግዚአብሔር፡ሕያው፡፡ ዖፍ 3
ኒ ፡ ረከበት፡ ላቲ፡ቤተ፡፡ ወማዕነቅኒ፡ ኅበ፡
ትነብር፡ እጐሊሃ፡፡ ምሥዋዒከ፡ እግዚ 4
ኦ፡ኃያላን፡፡ ንጉሥየ፤ ወአምላኪየ፤፡፡
ብፁዓን፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ቤ 5
ትከ፡፡ ወለዓለመ፡ዓለም፡ይሴብሑከ፡፡
ብፁዕ፡ ብእሲ፡ ዘእምኀቤከ፡ ረድኤቱ፡እግ 6
ዚኦ፡፡ ወዘይሄሊ፡ በልቡ፡ ዘበሳዕሉ፡፡ ውስ
ተ ፡ ቀላት ፡ ብካይ፡ ብሔር፡ ኅበ ፡ ሠርዐከ
ሙ፡፡ እስመ፡ መምህረ፡ ሕግ፡ይሁብ፡በ 7
ረከተ፡፡ ወየሐውሩ ፡ እምኀይል ፡ ውስተ፡
ኀይል፡፡ ወያስተርኢ፡ አምላከ፡አማልክት፡
በጽዮን፡፡ እግዚኦ ፡ አምላከ፡ ኃያላን፡ 8
ስምዐኒ ፡ ጸሎትየ፡፡ ወአጽምአኒ ፡ አምላ
ኩ ፡ ለያዕቆብ፡፡ ወርእየኒ ፡ እግዚኦ ፡ 9
ትአምኖትየ፡፡ ወነጽር ፡ ኅበ ፡ ገጸ ፡ መሲ
ሕከ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] Nebal, [c] associavit se cum [d] adjutorium [e] Jabes [f] sicut illi qui in Aendor, [g] Zebhel, & [h] faciem ignis. [i] cognoscent nomen [k] quòd tu PSAL. LXXXIII. [a] lætata est anima mea amore atriorum tuorum Domine. [b] ubi ponet [c] omnes illi qui [d] auxilium [e] cujus in corde sunt ascensiones ejus, in convalle [†] Et aspice me De⁹ protector me⁹:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 * جابال وعمان وعماليق الغرباء القبائل مع سكان صور * وان اسور ايضا اتي معهم * وصاروا
10 11 انصارا لبني لوط * اجعلهم مثل مدين وسيسرا * ومثل اوبيم في وادي قيسون * الذين محوا
12 في عين دور * وكانوا مثل تراب الارض * اجعل رؤساءهم مثل عوريب وزيب وزابح وصلمونا *
13 14 جميع رؤساءهم * الذين قالوا فلنرث لنا مذبح الله * الهي اجعلهم كالبكر وكالقصب امام
15 16 وجه الريح * ومثل النار اذا احرقت الغياض * ومثل اللهيب الذي يحرق الجبال * كذلك
17 18 تطردهم بعاصفك وبغضبك تقلقهم * واملأ وجوههم هوانا ليتبعوا اسمك يا رب * فليخزوا
19 ويقلقوا الي ابد الابد وليعيروا وليهلكوا * وليعلموا ان الرب هو اسمك * وانت وحدك العالي
على جميع الارض * اللیلویا *

1 * المزمور الثالث والثمانون * لبني قورح * وعدده كو * استيخن *
2 3 * مساكنك محبوبة ايها الرب اله القوات * نفسي تشتاق وتذوب الي ان ادخل ديار الرب *
4 قلبي وجسمي يفرحان بالله الحي * لان العصفور وجد له بيتا واليمام عشا حيث يضع فراخهن
5 الي جانب مذابحك يا رب اله القوات * انت ملكي والهي * طوبا لكل الساكنين في بيتك
6 يباركونك الي ابد الابد * طوبي للانسان الذي نصرته من عندك يا رب * ذاك الذي جعل
7 8 في قلبه سننك * وحل في عمق البكاء * في المكان الذي اخذه مسكنا * لان واضع الناموس يعطي
9 البركات * يسيرون من قوة الي قوة * تظهر في صهيون * ايها الرب اله القوات * استجب صلاتي
10 وانصت يا اله يعقوب * وانظر ايها الاله المقاتل عنا * واطلع على وجه مسيحك *

Gebal, & Amman, & Amalec, alieni- 8
genæ nationes cum habitantibus Tyrum.
Et quidem Assur quoque venit cum illis, 9
& facti sunt adjutores filiis Lot. Fac eos 10
sicut Madian & Sisaram, & sicut O-
bim in torrente Cisson : Qui consumpti 11
sunt in fonte Dor, & fuerunt sicut pul-
vis terræ. Fac principes eorum sicut O- 12
reb & Zeb & Zebih & Salmona: omnes
principes eorum, Qui dixerunt, Hære- 13
ditate possideamus nobis altare Dei. Deus 14
mi, fac eos ut rotam, & velut arundines
ante faciem venti. Et sicut ignis quando 15
comburit sylvas, & sicut flamma quæ
comburit montes : Ita persequeris eos 16
turbine tuo, & irâ tuâ vexabis illos. Et 17
implebis facies eorum contemptu, ut se-
quantur nomen tuum, O Domine. Con- 18
fundantur & conturbentur in æternum
æternitatis, & opprobrio afficiantur ac
pereant. Et sciant Dominum esse nomen 19
tuum & te solum Altissimum super uni-
versam terram. Alleluja.

PSAL. LXXXIII.

Filiis Coræ. Et numerus ver. 26. 1

Habitationes tuæ amabiles sunt, 2
O Domine Deus virtutum; Anima 3
mea flagrat & liquescit desiderio ingredi-
endi atria Domini. Cor meum, & cor-
pus meum gaudebunt in Deo vivo; Quo- 4
niam passer invenit sibi domum & turtur
nidum ubi ponant pullos suos ad latus al-
tarium tuorum, O Domine Deus virtu-
tum; tu es Rex meus, & Deus meus.
Beati omnes commorantes in domo tua: 5
benedicent te in seculum seculorum. Bea- 6
titudo homini cujus adjutorium à con-
spectu tuo, O Domine : ei, qui posuit in
corde suo jura tua, Et habitavit in a- 7
bysso luctûs, in loco quem accepit in ha-
bitaculum. Quia Legislator dabit bene-
dictiones, Incedent de virtute in virtu- 8
tem : apparebis in Sion. O Domine Deus 9
virtutum, exaudi orationem meam, &
ausculta, O Deus Jacob : Et considera 10
O Deus propugnator noster, & aspice fa-
ciem Christi tui;

תהלים : פה פו

, mei Dei domo in limine in esse elegi , mille *præ* tuis atriis in dies *bonus* Quia
11 כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלהי
, Deus Dominus scutũ & Sol Quia .impietatis tabernaculis in habitare *præ*
12 מדור באהלי רשע: כי שמש ומגן יהוה אלהים
.integritate in ambulantibus bonum probibebit non : Dominus dabit gloriam &, gratiam
חן וכבוד יתן יהוה לא ימנע טוב להלכים בתמים:
.te in *sperantis hominis beatitudines* : exercituum Domine
13 יהוה צבאות אשרי אדם בטח בך:

P S A L. LXXXV. פה

reduxisti : tuæ terræ Domine Complacuisti .cantus Corach filiis Victori
1 למנצח לבני קרח מזמור: 2 רצית יהוה ארצך שבת
omne operuisti : tui populi iniquitatem *Sustulisti* .Jahacob captivitatem
3 שבות יעקב: נשאת עון עמך כסית כל
.*tuũ nasum ira ab* reduxisti : tuam iram omnem *Collegisti* .Selah, eorũ peccatum
4 חטאתם סלה: אספת כל עברתך השיבות מחרון אפך:
.*nobiscum tuam indignationem irritam* fac & : nostræ salutis Deus nos Converte
5 שובנו אלהי ישענו והפר כעסך עמנו:
?generationẽ &, generationẽ in *tuũ nasum protrahes* : nos in *exacerbaberis* seculũ in Nunquid
6 הלעולם תאנף בנו תמשך אפך לדר ודור:
nobis Ostende ? te in *lætabuntur* tuus populus & : nos vivificabis, converteris tu Nónne
7 הלא אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך: 8 הראנו
quid Audiam .nobis *dabis* tuam salutem & : tuam misericordiam Domine
יהוה חסדך וישעך תתן לנו: 9 אשמעה מה
ad &, suum populum ad pacem loquetur quoniam , Dominus Deus loquetur
ידבר האל יהוה כי ידבר שלום אל עמו ואל
eũ timentibus *propinqua* Verè .stultitiã ad convertentur non & : suos misericordes
10 חסידיו ואל ישובו לכסלה: אך קרוב ליראיו
: sibi obviaverunt veritas & Misericordia .nostra terra in *gloriam habitandũ ad* : ej[9] salus
11 ישעו לשכן כבוד בארצנו: חסד ואמת נפגשו
.prospexit *cœlis* è justitia & *germinabit* terra è Veritas, sunt osculatæ pax & justitia
12 צדק ושלום נשקו: אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף:
Justitia .suum *germen* dabit nostra terra & : bonum dabit DOMINUS Etiam
13 גם יהוה יתן הטוב וארצנו תתן יבולה: 14 צדק
.suos pedes via in ponet & : ambulabit *ejus facies ad*
לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו:

P S A L. LXXXVI. פו

afflictus quoniam : me exaudi , tuam aurem Domine Inclina .Davidi ipsi Oratio
1 תפלה לדוד הטה יהוה אזנך ענני כי עני
tuũ servũ serva : *ego* misericors quoniam , meam animam Custodi *ego* egenus &
2 ואביון אני: שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך
clamabo te ad quoniam : Domine mei Miserere .te *ad* sperantem mi Deus tu
3 אתה אלהי הבוטח אליך: חנני אדני כי אליך אקרא
Quoniã *levabo* meã animã Domine te ad quoniã : tui servi animã Lætifica .die omni
4 כל היום: שמח נפש עבדך כי אליך אדני נפשי אשא: 5 כי
.te invocantib[9] omnibus misericordia multus & : *parcens* & , bonus Domine tu
אתה אדני טוב וסלח ורב חסד לכל קראיך:
.meari deprecationum *voce in* intende & : meam orationem Domine Ausculta
6 האזינה יהוה תפלתי והקשיבה בקול תחנונותי:

תרגום TARGUM.

11 ארום טב למתב יומא חד בדרת מקדשך מן
אלף בגלותא בחרית לאדבקא בבית מקדש
12 אלהא מן למדר במשכני רשיעא: ארום היך
שור רם ותרים תקיף יי אלהים חנא ויקרא יתן
13 יי לא יכסי טבא מן דאזלין בשלימותא: יי
צבאות טב לבר נשא דמתרחץ במימרך:

פה

1 לשבחא על ידיהון דבני קרח תושבחא:
2 רעיתא יי ארעך אתבתא שביתא דבית יעקב:
3 שבקתא חוביהון דעמך כסיתא כל חטאיהון
4 לעלמין: כנשתא כל רוגזך תבתא מן תקוף
5 רוגזך: תוב לותנא אלהא פורקנא ובטל רוגזך
6 עמנא: האפשר די לעלמיא תתקף בנא תנגיר
7 תוקפך לדר ודר: הלא את תתוב תחיי יתנא
8 ועמך יחדון במימרך: אחמי יתנא יי טובך
9 ופורקנך תתיהב לנא: אשמע מה ימלל אלהא
יי ארום ימלל שלם לעמיה ולחסידוי ולא
10 יחזרון לסכלא: ברם קריב לדחלין מניה
11 פורקניה לאשראה יקרא בארענא: טבון
12 וקשוט ארעין צדיקא ושלמא אדבקו: קשוט
מן ארעא ארבית וצדקא מן שמיא אודיק:
13 לחוד יי יתן טבא וארענא תתן אבה: 14 צדקא
קדמוי יהלך וישוי לאורח טב אסתורוי:

פו

1 צלותא דצלי דוד אצלי יי אודנך עני יתי ארום
2 עניא וחשיכא אנא: נטור נפשי ארום חסידא
אנא פרוק עבדך את אלהי די אנא מתרחץ
3 עלך: חוס עלי יי ארום קדמך אצלי כל יומא:
4 אחדי נפשא דעבדך ארום לותך יי נפשי אזקוף
5 בצלו: ארום את הוא יי טב לצדיקיא ושבק
לדתיבין לאוריתיה ומסגי טיבו לכל דמצלין
6 קדמך: אצית יי צלותי וקבל לקל תחנוני:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Quia meliùs est habitare die uno in atrio sanctuarii tui, quàm mille *in exilio*: elegi adhærere domui *sanctuarii* Dei magis quàm habitare in tabernaculis *impii*. Quoniam sicut murus excelsus & clypeus fortis est Dominus Deus: gratiam & gloriam dabit Dominus, non privabit beatitudine ambulantes in perfectione. Domine exercituum, beatitudo erit homini qui fiduciam suam collocat in Verbo tuo.

Ad laudandum per manus filiorum Korah hymnus. PSAL. LXXXV.

Benevolentia prosequut[9] es Domine terram tuam: convertisti captivitatem domus Jacob. Remisisti iniquitates populo tuo, operuisti omnia peccata eorum in æternum. Continuisti omnem iram tuam, conversus es à fortitudine iræ tuæ. Convertere ad nos De[9] salutis nostræ, & irritam fac iram tuam *nobiscum*. Nunquid possibile est quòd in perpetuum irascaris nobis? protrahes furorem tuum in generationẽ & generationem? Nónne tu conversus vitam præstabis nobis, & populus tuus lætabitur in verbo tuo? Ostende nobis Domine bonitatem tuam, & *salus tua detur* nobis. Audiam quid loquatur Deus Dominus, quoniam loquetur pacem populo suo & piis suis, & non convertentur ad insipientiam. Siquidem propè est timentibus ab illo, redemptio ejus, ut habitet gloria in terra nostra. Benignitas & veritas obviaverunt invicem: justitia & pax conjunctæ sunt. Veritas de terra pullulavit, & justitia de cœlo prospexit. Prætereà *Dominus* dabit beatitudinem, & terra nostra dabit germen suum. Justitia ante eum ibit, & ponet in via bona gressus suos.

Oratio qua orabat David. PSAL. LXXXVI.

Inclina Domine aurem tuam, responde mihi, quoniam pauper & egenus sum ego. Custodi animam meam, quoniam misericors sum; redime servum tuum, tu Deus meus, quandoquidem confido in te. Miserere mei Domine, quoniam coram te orabo tota die. Lætifica animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levabo in oratione. Quoniam tu *ipse* Domine bonus es justis & parcens iis qui convertuntur ad Legem, atque multiplicas bonitatem omnibus orantibus coram te. Exaudi Domine orationem meam, & suscipe vocem deprecationum mearum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Quia melior est una dies in atrio tuo quàm mille: optavi degere in domo Dei potiùs quàm degere in tabernaculo impiorũ. Quia educator noster et adjutor noster Dñs est Deus, misericordiã & honorẽ dabit Dñs: et non cohibebit beneficia sua ab his qui ambulãt in innocentia. Dñe Deus fortissime, beat[9] homo qui sperat in te.

PSAL. LXXXV.

Filiorum Corah. De compensatione & salute factâ ipsis à Deo. Et Prophetia de Christo. Vers. 25.

Oblectâsti te Domine terrâ tuâ, & redemisti captivitatem Jacob: Remisisti iniquitatem populo tuo, & operuisti omnia peccata eorum: Transtulisti omnẽ furorẽ tuũ, & avertisti æstũ iræ tuæ. Reduc nos Deus Servator noster, & cessare fac indignationẽ tuam à nobis, Et ne in perpetuũ irascaris nobis, & ne serves iram tuam in generationẽ generationũ; Sed tu restitue nos, & vivifica nos, & populus tu[9] lætabuntur in te. Ostende nobis Dñe bonitatẽ tuã, & salutẽ tuam concede nobis: Ut audiamus quid loquatur Dñs Deus noster. Loquitur enim pacem cum populo suo & cum justis suis, ne vertãt se retro. Proxima est salus ejus timentibus eum: habitare faciet gloriam suam in terra nostra. Gratia & veritas occurrerunt nobis: & justitia & pax osculabuntur nos. Fides germinabit è terra, & justitia prospexit è cœlo. Etiam Dominus largietur beneficia sua, & terra proferet proventus suos; Et justus coram eo ambulabit, ponetque in terra gressus suos.

PSAL. LXXXVI.

Davidis. Quum ædificavit domum Domini. Et prophetia de vocatione Gentium. Prætereà oratio peculiaris justi. Vers. 33.

Inclina Dñe aurẽ tuam, & exaudi me, quia pauper sum ac inops. Custodi animam meam, quia bon[9] tu es. Libera servũ tuũ, tu Deus, sperantem in te. Miserere mei Dñe, quoniam ad te clamabo singulis diebus. Exhilara animã servi tui, quoniã ad te Dñe levavi animam meam. Quoniam tu Domine bonus es, & copiosa est bonitas tua in omnes invocantes te: Ausculta Domine orationem meam, & audi vocem clamoris mei;

Versio VULG. LAT.

11 Quia melior est dies una in atriis tuis
super millia. Elegi abjectus esse in do-
mo Dei mei, magis quàm habitare in
12 tabernaculis peccatorũ. Quia miseri-
cordiam, & veritatẽ diligit Deus: gra-
13 tiam, & gloriã dabit Dñs. Non priva-
bit bonis eos, qui ambulant in inno-
centia: Dñe virtutũ, Beatus homo, qui
sperat in te.

In finem, filiis Core, Psalmus.
LXXXIV.

1 Benedixisti, Domine, terram tuam:
2 avertisti captivitatem Jacob. Remisisti
iniquitatem plebis tuæ: operuisti
3 omnia peccata eorum. Mitigâsti
4 omnem iram tuam: avertisti ab ira
indignationis tuæ. Converte nos, De[9]
5 salutaris noster: & averte iram tuam
à nobis. Numquid in æternũ irascẽris
6 nobis? aut extendes iram tuam à ge-
neratione in generationem? Deus, tu
7 conversus vivificabis nos: & plebs
tua lætabitur in te. Ostende nobis, Do-
8 mine, misericordiã tuã: & salutare tuũ
da nobis. Audiã quid loquatur in me
9 Dñs Deus: quoniã loquetur pacẽ in
plebẽ suã, Et super sanctos suos, & in
eos qui convertuntur ad cor. Verunta-
10 men prope timentes eũ salutare ipsi[9]:
ut inhabitet gloria in terra nostra. Mi-
11 sericordia & veritas obviaverunt sibi:
justitia & pax osculatæ sunt. Veritas de
12 terra orta est: & justitia de cœlo
prospexit. Etenim Dñs dabit beni-
13 gnitatem: & terra nostra dabit fructũ
suum. Justitia ante eũ ambulabit: &
14 ponet in via gressus suos.

Oratio ipsi David. LXXXV.

1 Inclina, Dñe, aurẽ tuã, & exaudi me:
quoniã inops & pauper sum ego. Cu-
2 stodi animã meã, quoniã sanctus sũ:
salvũ fac servũ tuũ, Deus me[9], speran-
3 tem in te. Miserere mei, Dñe, quoniam
ad te clamavi totã die: Lætifica animã
4 servi tui, quoniã ad te, Dñe, animam
meã levavi. Quoniã tu, Dñe, suavis, &
5 mitis, & multæ misericordiæ omnib[9]
invocantibus te. Aurib[9] percipe, Dñe,
6 orationem meã: & intende voci de-
precationis meæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

11 † Ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου,
ὑπὲρ χιλιάδας. † Ἐξελεξάμην (ζ) παραῤῥιπτεῖσθαι ἐν
τῷ οἴκῳ τοῦ (η) θεοῦ μᾶλλον † ἢ οἰκεῖν με ἐν σκη-
12 νώμασιν ἁμαρτωλῶν. † Ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγα-
πᾷ † κύριος, ὁ θεὸς † χάριν καὶ δόξαν δώσει. † Κύ-
13 ριος Οὐχ ὑστερήσει τὰ ἀγαθὰ (θ) τοῖς πορευομένοις
ἐν ἀκακίᾳ. † κύριε τῶν δυνάμεων, μακάριος ἄν-
θρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ.

MS. A. (ζ) παραῤῥιπτεῖσθαι (η) θεοῦ μου μᾶλλον ἢ
οἰκεῖν ἐν (θ) τοὺς πορευομένους

Εἰς τὸ τέλος, τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμός.
πδ'.

1
2 † Εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου, † (*) ἀπέστρεψας τὴν
3 αἰχμαλωσίαν Ἰακώβ. † Ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τοῦ
λαοῦ σου, † ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
4 ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργήν σου,
5 † ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου. † Ἐπίστρεψον
ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν, † καὶ ἀπόστρεψον τὸν
6 θυμόν σου ἀφ' ἡμῶν. † Μὴ εἰς (α) τὸν αἰῶνα ὀργισθῇς
ἡμῖν; † ἢ διατενεῖς τὴν ὀργήν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς
7 γενεάν; † Ὁ θεὸς, σὺ ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς, †
8 καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί. † Δεῖξον ἡμῖν
κύριε τὸ ἔλεός σου, † καὶ τὸ σωτήριόν (β) σου δώῃς
9 ἡμῖν. † Ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θε-
ὸς, † ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, † καὶ ἐπὶ
τοὺς ὁσίους αὐτοῦ, † καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐ-
10 τὸν καρδίαν. † Πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σω-
τήριον αὐτοῦ, † τοῦ κατασκηνῶσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡ-
11 μῶν. † Ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, † δικαιοσύ-
12 νη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. † Ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀν-
έτειλε, † (γ) καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε. †
13 Καὶ γὰρ ὁ κύριος δώσει χρηστότητα, † καὶ ἡ γῆ ἡμῶν
δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς. † Δικαιοσύνη (δ) ἐναντίον
14 αὐτοῦ προπορεύσεται, † καὶ θήσει εἰς ὁδὸν τὰ διαβή-
ματα αὐτοῦ.

MS. A. (*) ἐπέστρεψας (α) τοὺς αἰῶνας (β) σου κύριε
δώῃς (γ) δικαιοσύνη (δ) ἐνώπιον αὐτοῦ

(α) Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. πε'.

1 † Κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου, καὶ (β) εἰσάκουσόν μου, † ὅτι
2 πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ. † Φύλαξον τὴν ψυχήν μου
ὅτι ὅσιός εἰμι, † σῶσον τὸν δοῦλόν σου (γ) ὁ θεὸς, τὸν ἐλ-
3 πίζοντα ἐπὶ σέ. † Ἐλέησόν με κύριε, ὅτι πρὸς σὲ κε-
4 κράξομαι ὅλην τὴν ἡμέραν. † Εὔφρανον τὴν ψυχὴν τοῦ
5 δούλου σου, † ὅτι πρὸς σὲ κύριε ἦρα τὴν ψυχήν μου. † Ὅτι
σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς, † καὶ πολυέλεος πᾶσι
6 τοῖς ἐπικαλουμένοις σε. † Ἐνώτισαι κύριε τὴν προσ-
ευχήν μου, † καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου.

MS. A. (α) Τῷ Δαυίδ. (β) ἐπάκουσόν (γ) ὁ θεός μου,

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

10 Quia melior est dies una in a- 11
triis tuis, super (f) millia. 11 Elegi
abjici in domo (g) Dei magis quã
habitare in tabernaculis peccatorũ.
12 Quia (h) misericordiã & [f] ve- 12
ritate diligit Domin[9] Deus: [g] gra-
tiã & gloriã dabit Dominus. 13 (i)
[h] Nõ prohibebit bona ambulãtib[9] 13
in innocentia: Domine virtutũ, Bea-
tus homo, qui sperat in te.
In finem, filiis Core Psalmus [a]. 1
LXXXIV.
1 [b] Benedixisti, (a) Domine, ter- 2
ram tuã: avertisti captivitatem Ja-
cob. 2 Remisisti iniquitates (b) plebi 3
tuæ; operuisti omnia peccata eorum.
DIAPSALMA. 3 Sedâsti omnem 4
iram tuam: (c) avertisti ab ira indi-
gnationis tuæ. 4 Converte nos, [c] 5
De[9] (d) sanitatum nostrarum: & a-
verte iracundiam tuã à nobis. 5 (e)
[d] Numquid in æternum irascẽris 6
nobis? aut intendes iram tuam à
generatione in generationem? 6 [e]
Deus, tu (f) convertens vivificabis 7
nos: & plebs tua lætabitur in te. 7 O- 8
stende nobis, Domine, misericordiam
tuam: & salutare tuum da nobis
[f]. 8 (g) Audiam quid loquetur in 9
me Dominus [g] Deus: quoniam lo-
quetur pacem in plebem suam: 9
Et super sanctos suos, & in eos qui
(h) convertunt [h] cor ad ipsum. 10
Veruntamen prope timentes eum sa- 10
lutare ipsius: ut inhabitet gloria in
terra nostra. 11 Misericordia, et ve- 11
ritas (i) occurrerunt: justitia, et pax
osculatæ sunt. 12 Veritas de terra 12
orta est: & justitia de cœlo prospe-
xit. 13 Etenim Domin[9] dabit benigni- 13
tate: & terra [†] nostra dabit fru-
ctũ suum: 14 Justitia ante eũ præi- 14
bit, & [i] ponet in via gress[9] (k) ej[9].
Oratio ipsi David. LXXXV.
1 Inclina, Domine, aurẽ tuã, et ex- 1
audi me: quoniã egen[9] & pauper
sum ego. 2 Custodi animã meã, quo- 2
niã sanctus sum: salvũ fac servum
tuũ, [a] Deus, sperantẽ in te. 3 Mi- 3
serere mei, Domine, quoniam ad te
(a) clamabo (b) totã die. Lætifica 4
animam servi tui: quoniã ad te, Do-
mine, levavi animã meã. 4 Quoniã 5
tu, Domine, [b] suavis, (c) ac mitis,
(d) et multæ misericordiæ omnibus
invocantibus te. 5 Auribus percipe 6
Domine, orationem meam: & in-
tende voci deprecationis meæ.

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ:ትኄይስ: ዕለት:ዕለት: ውስተ:አዕጻ 10
ዲከ:እምእእላፍ::=፡ አብደርኩ:እትገደፍ: 11
ውስተ: ቤተ:እግዚአብሔር:: እምእንበር:
ውስተ:ቤተ: ኃጥአን::=፡ እስመ:ጽድቀ:ወ 12
ምጽዋተ:ያበድር : እግዚአብሔር:: እግዚ
አብሔር:ይሁብ:ክብረ:ወሞገሰ::=፡ እግዚ 13
አብሔር:ኢያስተቄንዖሙ:እምበረከቱ:እለ:
የሐውሩ:በየዋሃት:: እግዚኦ:አምላከ:ኃያ
ላን:ብፁዕ:ብእሲ:ዘተወከለ:ኪያከ::
ፍጻሜ:ዘደቂቀ:ቆሬ:መዝሙር:ጸሎት:
ዘዳዊት::
ሠመርከ: ተሣህልከ: እግዚኦ:ምድረከ:: ወሚጥ 1
ከ : ፄዋሁ:ለያዕቆብ::=፡ ወኀደገ:ኃጢአ 2
ቶሙ : ለሕዝብከ:: ወከደንከ : ኵሎ:አበ
ሳሆሙ::=፡ ወኀደገ : ኵሎ : መዐተከ:: 3
ወሚጥከ:መቅሠፍተ: መዐትከ::=፡ ሚጠ 4
ነ:አምላክነ : ወመድኃኒነ:: ወሚጥ:መዐተ
ከ : እምኔነ::=፡ ወለዓለም : ኢትትመዐ 5
ወነ:: ወኢታኑኅ:መዐተከ:ለዓለ:ትውልደ:
ትውልድ::=፡ አንተ: አምላክነ : ተመየጠ 6
ነ:ወአሕይወነ:: ወሕዝብከኒ:ይትፌሣሑ:
ብከ::=፡ አርእየነ : እግዚኦ : ሣህለከ:: 7
ወሀበነ:አምላክነ:አድኅኖተከ::=፡ እጸም 8
ዐ: ዘይነብበኒ : እግዚአብሔር : አምላኪየ::
እስመ: ይነብብ : ሰላመ : ላዕለ : ሕዝቡ:: 9
ላዕለ: ጻድቃኒ:ወላዕለ: እለ:ይመይጡ:ልቦ
ሙ : ኀቤሁ::=፡ ወባሕቱ:ቅሩብ: አድኅና 10
ቱ:ለእለ:ይፈርህዎ:: ከመ:ይኅድር:ስብሐ
ቲሁ:ውስተ: ምድርነ::=፡ ሣህል : ወርት 11
ዕ:ተራከባ:: ጽድቅ:ወሰላም:ተሰዐማ::=፡
ርትዕሰ : እምድር : ሠረጸት:: ወጽድቅኒ: 12
እምሰማይ:ኀወጸ::=፡ ወእግዚአብሔርኒ: 13
ይሁብ: ምሕረቶ:: ወምድርኒ : ትሁብ:
ፍሬሃ::=፡ጽድቅ:የሐውር:ቅድሜሁ:: 14
ወየኀድግ : ውስተ : ፍናተ : አሰሮ::=፡
ጸሎቱ:ዘዳዊት::
ፀሮ አጽምእ:እግዚኦ:እዝነከ:ኀቤየ:ወስ 1
ምዐኒ:: እስመ:ነደይ: ወምስኪን:አነ::=፡
ዕቀብ:ለነፍስየ:እስመ:የዋህ:አነ:: አድኅኖ: 2
ለገብርከ:አምላኪየ:ዘተወከለ:ኪያከ::=፡
ተሣሀለኒ:እግዚኦ: እስመ: ኀቤከ: እጸርኅ: 3
ኵሎ : እሚረ:: ወአስተፈሥሐ : ለነፍሰ:
ገብርከ:: እስመ:ኀቤከ: አንቃዕደውኩ:ነፍ
ስየ::=፡ እስመ:መሐሪ:አንተ:እግዚኦ:ወመ 4
ስተሣህል:: ወብዙኅ: ሣህልከ: ለኵሎሙ:
እለ:ይጼውዑከ::=፡ አጽምእ:እግዚኦ: 5
ጸሎትየ::ወነጽር:ቃለ:ስእለትየ::=፡

INTERP. ÆTHIOP. [f] eleemosynam diligit [g] gloriam & gratiam [h] Dominus benedictione ejus non privabit eos, qui ambulant. PSAL. lxxxiv. [a] Oratio Davidis. [b] Propiti[9] fuisti Dñe, terræ tuæ: [c] Deus noster, & Redemptor noster, & averte [d] Et ne irascaris nobis in æternum, neque extendas [e] Tu Deus noster convertes nos, & vivificabis [f] Deus noster. [g] Deus meus: [h] cor suum [†] etiam dabit [i] remittet in PSAL. lxxxv. [a] Deus meus [b] misericors es, ac miserator,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 فان يوما واحدا في ديارك* افضل من الالوف* لذلك احببت ان القي في بيت الاهي افضل من
12 ان اسكن في مظال الخطاة* لان الرب يحب الرحمة والعدل* الله يعطي المجد والنعمة* الذين
13 يسلكون بالدعة* لا يعدمهم الرب الخيرات* الرب اله القوات* طوبي للانسان المتوكل عليه* الليلويا*
1 المزمور الرابع والثمنون* لبني قورح* وهو كز* استيخن* سررت يا رب
2 3 بارضك* رددت سبي يعقوب* غفرت لشعبك اثامهم* سترت جميع خطاياهم* سكنت جميع غضبك
4 5 رجعت عن غضب سخطك* اردنا يا اله خلاصنا* واصرف سخطك عنا* ولا تغضب علينا الي
6 7 الابد* ولا تمد غضبك من جيل الي جيل انت يا الله* وترجع تحيينا وشعبك يفرح بك* اظهر لنا يا
8 9 رب رحمتك* واعطنا خلاصك* سأسمع ما يتكلم به الرب الاله في* لانه يتكلم بالسلامة علي شعبه
10 وعلي قديسيه* وعلي المنصرفين اليه بكل قلوبهم* بل خلاصه قريب من كل الذين يتقونه ليسكن
11 12 المجد في ارضنا* الرحمة والعدل تلاقيا* العدل والسلامة تقابلا* الحق من الارض اشرق* والعدل
13 14 من السماء اطلع* لان الرب يعطي الخيرات* وارضنا تعطي غرتها* العدل يسبق سائرا امامه*
ويضع في السبيل خطواته* الليلويا* المزمور الخامس والثمنون*
1 لداود صلاة* وهو لد* استيخن* انصت الي يا رب بسمعك* واستجب لي فاني مسكين وبائس
2 3 احفظ نفسي لاجل صلاحك* الهي خلص عبدك الراجي لك* ارحمني يا رب فاني صرخت اليك
4 5 النهار كله* فرح نفس عبدك فاني قد رفعت نفسي اليك يا رب* لانك انت يا رب صالح ووديع
6 وتكثر الرحمة لكل الصارخين اليك* انصت يا رب الي صلاتي* واصغ الي صوت طلبتي

Nam dies una in atriis tuis, melior est 11
millibus. Propterea elegi abjici in domum
Dei mei, potiùs quàm habitare in taber-
naculis peccatorum. Quia Dominus dili- 12
git misericordiam & æquitatem, Deus
dabit gloriam & gratiam; eos qui am-
bulant cum mansuetudine, non privabit
Dominus bonis. Dominus est Deus virtu- 13
tum; beatitudo homini qui confidit in eo.
Alleluja.

PSAL. LXXXIV.
Filiis Coræ. Vers. 17. 1

Oblectatus es, O Domine, terrâ tuâ: 2
reduxisti captivitatem Jacob: Re- 3
misisti populo tuo iniquitates eorum: ope-
ruisti omnia peccata eorum: Sedâsti o- 4
mnem furorem tuum, retraxisti te ab ira
indignationis tuæ. Reduc nos O Deus 5
salutis nostræ, & averte iram tuam à
nobis. Et ne irascaris nobis in perpetuum, 6
& ne extendas iram tuam à generatione
in generationem, O Deus. Et reversus li- 7
beres nos, & populus tuus letabitur in te.
Manifesta nobis, O Domine, misericor- 8
diam tuam, & da nobis salutem tuam.
Audiam quod loquetur Dominus De- 9
us in me; Nam loquetur pacem de
populo suo, & de sanctis suis, &
de tendentibus ad eum ex totis cordibus
suis. Imò salus ejus proxima est omni- 10
bus qui colunt eum, ut habitet gloria in
terra nostra. Misericordia, & æquitas sibi 11
invicem occurrerunt: justitia & pax vi-
derunt se facie ad faciem. Veritas de terra 12
emicuit, & æquitas de cœlo prospexit.
Quia Dominus dabit bona, & terra no- 13
stra dabit fructus suos: Justitia præcedet
protegens ante eum, & ponet in via gres- 14
sus suos. Alleluja.

Davidi, Oratio. Vers. 34 1

Intende ad me, O Domine, auditũ tuum,
& exaudi me, quia pauper sum et ege-
n[9]. Custodi animã meã propter bonitatem 2
tuã. De[9] mi, salva famulũ tuũ sperantem
te. Miserere mei, O Domine, quia clamavi 3
ad te die totâ. Lætifica animam servi tui, 4
quia jã levavi animã meã ad te, O Domi-
ne. Quoniã tu O Domine, bon[9] es ac mi- 5
tis, et affluis misericordiâ in omnes cla-
mãtes ad te. Ausculta O Domine orationẽ 6
meam, et intende voci deprecationis meæ.

תהלים : פו פז — תרגום Targum. — Paraph. Chald Vers. Lat.

7 בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאֶךָּ כִּי תַעֲנֵנִי׃
8 אֵין־כָּמוֹךָ בָאֱלֹהִים׀ אֲדֹנָי וְאֵין כְּמַעֲשֶׂיךָ׃
9 כָּל־גּוֹיִם׀ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ׀ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃
10 כִּי־גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃
11 הוֹרֵנִי יְהוָה׀ דַּרְכֶּךָ אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ יַחֵד לְבָבִי לְיִרְאָה שְׁמֶךָ׃
12 אוֹדְךָ׀ אֲדֹנָי אֱלֹהַי בְּכָל־לְבָבִי וַאֲכַבְּדָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם׃
13 כִּי־חַסְדְּךָ גָּדוֹל עָלָי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּיָּה׃
14 אֱלֹהִים׀ זֵדִים קָמוּ־עָלַי וַעֲדַת עָרִיצִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי וְלֹא שָׂמוּךָ לְנֶגְדָּם׃
15 וְאַתָּה אֲדֹנָי אֵל־רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
16 פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי תְּנָה־עֻזְּךָ לְעַבְדֶּךָ וְהוֹשִׁיעָה לְבֶן־אֲמָתֶךָ׃
17 עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי׃

PSAL. LXXXVII. פז

1 לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ בְּהַרְרֵי־קֹדֶשׁ׃
2 אֹהֵב יְהוָה שַׁעֲרֵי צִיּוֹן מִכֹּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב׃
3 נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּךְ עִיר הָאֱלֹהִים סֶלָה׃
4 אַזְכִּיר׀ רַהַב וּבָבֶל לְיֹדְעָי הִנֵּה פְלֶשֶׁת וְצוֹר עִם־כּוּשׁ זֶה יֻלַּד־שָׁם׃
5 וּלְצִיּוֹן׀ יֵאָמַר אִישׁ וְאִישׁ יֻלַּד־בָּהּ וְהוּא יְכוֹנְנֶהָ עֶלְיוֹן׃
6 יְהוָה יִסְפֹּר בִּכְתוֹב עַמִּים זֶה יֻלַּד־שָׁם סֶלָה׃
7 וְשָׁרִים כְּחֹלְלִים כָּל־מַעְיָנַי בָּךְ׃

PSAL. LXXXVIII. פח

1 שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח לַמְנַצֵּחַ עַל־מָחֲלַת לְעַנּוֹת מַשְׂכִּיל לְהֵימָן הָאֶזְרָחִי׃
2 יְהוָה אֱלֹהֵי יְשׁוּעָתִי יוֹם־צָעַקְתִּי בַלַּיְלָה נֶגְדֶּךָ׃
3 תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתִי הַטֵּה־אָזְנְךָ לְרִנָּתִי׃
4 כִּי־שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁאוֹל הִגִּיעוּ׃

תרגום

7 בְּיוֹמָא דְעָקְתִי אֶקְרֵי לָוָתָךְ אֲרוּם אַתְּ עָנֵי יָתִי׃
8 לֵית בַּר מִנָּךְ בְּאַנְגְלֵי מְרוֹמָא יְיָ וְלֵית כְּעוּבָדָךְ׃
9 כָּל עַמְמַיָּא דִי עֲבַדְתָּ יֵיתוּן וְיִסְגְּדוּן קֳדָמָךְ יְיָ וִיתְנוּן אִיקָר לִשְׁמָךְ׃
10 אֲרוּם רַבָּא אַתְּ אֱלָהָא וְעָבֵד פְּרִישָׁן אַתְּ הוּא אֱלָהָא בִּלְחוֹדָךְ׃
11 אַלֵּיף יָתִי יְיָ אוֹרְחָתָךְ אֲהַלֵּךְ בְּקוּשְׁטָךְ יַחֵד לִבִּי לְמִדְחַל שְׁמָךְ׃
12 אוֹדֵי קֳדָמָךְ יְיָ אֱלָהַי בְּכָל לִבִּי וַאֲיַקַּר שְׁמָךְ לְעָלַם׃
13 אֲרוּם טוּבָךְ רַב עֲלַי וּפְצֵיתָא נַפְשִׁי מִשְּׁיוֹל אַרְעִיתָא׃
14 אֱלָהָא זֵידָנִין קָמוּ עֲלַי וְתַקִּיפִין תְּבַעוּ נַפְשִׁי וְלָא שַׁוִּיאוּ יָתָךְ לְקִבְלֵיהוֹן׃
15 וְאַתְּ יְיָ אֱלָהָא רַחֲמָנָא וְחַנָּנָא מְרַחֵק רְגַז וּמַסְגֵּי לְמֶעְבַּד טַבְוָן וּקְשׁוֹט׃
16 אִתְפְּנֵי לְוָתִי וְחוּס עֲלַי הַב עוּשְׁנָךְ לְעַבְדָּךְ וּפְרוֹק לְבַר אַמְתָּךְ׃
17 עֲבֵד עִמִּי אָת לְטָבָא בִּזְמַן דְּעָיֵיל שְׁלֹמֹה בְּרִי יָת אֲרוֹנָא בְּבֵית מַקְדְּשָׁא יִתְפַּתְּחָן תַּרְעַיָּא אַמְטוּלְתִי וְיֶחֱמוּן סָנְאַי אֲרוּם שְׁבַקְתְּ לִי וְיִבְהֲתוּן וְיִדוּן אֲרוּם אַתְּ יְיָ סַעֲדְתַּנִי וְנַחֶמְתַּנִי׃

פז

1 עַל יְדֵיהוֹן דִּבְנֵי קֹרַח אִתְאֲמַר שִׁירְתָא דְמִתְיַסַּד עַל פּוּם אֲבָהָתָא דְמִן לְקַדְמִין׃
2 רָחֵם יְיָ מַעֲלָנֵי בָּתֵּי מִדְרְשָׁא דִקְבִיעָן בְּצִיּוֹן מִכָּל בָּתֵּי כְּנִישְׁתָּא דְבֵית יַעֲקֹב׃
3 מִלִּין דִּיקָר אִתְמַלַּל עֲלָךְ קַרְתָּא דֶאֱלָהָא לְעָלְמִין׃
4 אַדְכְּרוּ תוּשְׁבְּחָתָךְ מִצְרָאֵי וּבָבְלָאֵי לְיָדְעֵי יָתָךְ הָא פְּלִשְׁתָּאֵי וְצוֹרָאֵי עִם כּוּשָׁאֵי דֵּין מַלְכָּא אִתְרַבָּא תַמָּן׃
5 וּלְצִיּוֹן יִתְאַמַּר דָּוִד מַלְכָּא וּשְׁלֹמֹה בְרֵיהּ אִתְרַבָּא בְגַוָּהּ וֶאֱלָהָא הוּא יְשַׁכְלְלִנַּהּ לְעֵילָא׃
6 יְיָ עַל סִפְרָא דִי מִכַּתְבִין בֵּיהּ חוּשְׁבַּן כָּל עַמְמַיָּא דֵּין מַלְכָּא אִתְרַבָּא תַמָּן לְעָלְמִין׃
7 וְאָמְרִין שִׁירִין עַל חִנְגַּיָּא כָּל מִינֵי תוּשְׁבְּחָן עַל קוּרְבָּנַיָּא מִתְאַמְּרִין בְּגַוִּיךְ׃

פח

1 שִׁירָא וְתוּשְׁבַּחְתָּא עַל יְדֵיהוֹן דִּבְנֵי קֹרַח עַל צְלוֹתָא לְשַׁבְּחָא שַׂכְלְתָא טָבָא עַל יְדוֹי דְהֵימָן יַצִּיבָא׃
2 יְיָ אֱלָהָא פּוּרְקָנִי יְמָם קַבֵּלִית בְּלֵילְיָא צְלוֹתִי לְקִבְלָךְ׃
3 תֵּעוֹל קֳדָמָךְ צְלוֹתִי אַצְלֵי אוּדְנָךְ לְבָעוּתִי׃ תרגום אחרינא׃ יֵיתֵי קֳדָמָךְ צְלוֹתִי עַל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהַט אוּדְנָךְ לְתוּשְׁבְּחָתִי דְשַׁבְּחִית לִיקָרָךְ׃
4 אֲרוּם שְׂבַעַת בְּבִישָׁן נַפְשִׁי וְחַיַּי לִשְׁיוֹל מְטוֹ׃

Paraph. Chald. Vers. Lat.

In die afflictionis meæ clamabo ad te, quoniã tu respondebis mihi. Non est præter te in angelis *excelsis* Dñe, nec quicquam est sicut opera tua. Omnes populi quos fecisti venient, et adorabunt coram te Dñe, et dabunt gloriã nomini tuo. Quoniam magnus es tu De⁹, et faciens mirabilia, tu *ipse* Deus solus. Doce me Dñe viã tuã, ambulabo in veritate tua: uni cor meũ ut timeat nomen tuum. Confitebor *coram te* Dñe Deus me⁹ in toto corde meo, et honorificabo nomen tuum in æternum. Quoniã benignitas tua magna est sup me, et liberâsti animã meã de inferno inferiori. De⁹ superbi insurrexerunt adversũm me, et *fortes* quæsiverunt animã meam, & non posuerunt te in conspectu suo. Et tu Dñe De⁹ miserator et misericors, alienans iram, et multiplicia conferens beneficia et veritatẽ. Respice in me et miserere mei, da fortitudinẽ tuam servo tuo, et redime filiũ ancillæ tuæ. Fac mecum signũ ad bonũ, *tempore quo introducturus fuerit Selomoh filius me⁹ arcam in domũ sanctuarii, aperientur portæ mei gratia*; ut videant odio habentes me ꝙ ignoveris mihi: et erubescant et confiteantur quoniam tu es Dominus qui auxiliatus es mihi, et consolatus es me.

Per manus filiorum Korach dictũ est canticum fundatum in ore patrum priscorum.

PSAL. LXXXVII.

Diligit Dñs portas *scholarum* structas in Sion, plusquàm omnes domos ecclesiarum dom⁹ Jacob. Verba honorifica dicta sunt de te civitas Dei in æternum. Commemorabunt laudes tuas Ægyptii et Babylonii his qui noverunt te, ecce Palestini et Tyrii cum Æthiopibus, ubi rex iste *educatus* est. Proinde Sioni dictum est, David rex & Selomoh fili⁹ ejus educatus est intra eam, & Deus *ipse* fundabit eam in sublimitatẽ. Dñe in libro in quo scriptæ sunt computationes omniũ populorum, hic rex *educatus* est ibi in æternum. Et dicunt cantica in choris, omnes species laudis sup sacrificia dicuntur in medio tui.

Canticum et hymnus per manus filiorum Korach ad laudandum intellectu bono per manus Heman indigenæ.

PSAL. LXXXVIII.

Domine De⁹ redemptionis meæ, per diem clamavi; in nocte [*verò*] oratio mea coram te. Ingrediatur corã te oratio mea: inclina aurẽ tuã ad precẽ meã. *Targũ aliud: Veniat* coram te oratio mea *pro populo tuo domo Israel: et* inclina aurẽ tuã ad *hymnũ mi quo laudes dixi gloriæ tuæ*. Quoniã saturata est malis anima mea, et vita mea ad infernum proximè accessit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

In die angustiæ meæ vocavi te, & respondisti mihi. Non est similis tibi Dñe De⁹, & non est quid simile operibus tuis. Cunctæ gentes quas fecisti, venient & adorabunt te Dñe, & glorificabunt nomen tuum: Quia magnus es tu & edis miracula tu Deus solus. Præbe mihi Dñe viam tuam, & ambulabo in veritate. Lætabitur cor meum in his qui timent nomen tuum. Confitebor tibi Dñe Deus meus ex toto corde meo, & laudabo nomen tuum in seculum: Quia bonitas tua abundavit erga me, & eripuisti animam meam ex fovea infima. Deus, iniqui insurrexerunt adversùm me, & cœtus potentium quæsierunt animam meam, nec recordati sunt tui. At tu Domine Deus misericors & benignus, longanimis & copiosus bonitate ac veritate, Convertere ad me & miserere mei: da robur servo tuo, & libera filium ancillæ tuæ: Et fac erga me signum bonum, ut videant osores mei & confundantur, quòd tu Domine juveris me, sisque me consolatus.

PSAL. LXXXVII.

De liberatione Jerusalem. Vers. 13.

Fundamenta ejus in monte suo sancto; Dilexit Dñs portas Sion magis quàm cuncta tabernacula Jacob. Præclara dicta sunt in te civitas Dei nostri. **Diapsal.** Memor ero Rahab & Babylonis agnoscentium me. Ecce Palæsthini & Tyrus, ac populus Æthiopum: iste natus est ibi. Et Sioni dictum est, Vir gigas natus est in ea: & ipse firmavit illam. Dñs recensebit in libro populos: iste natus est ibi. Magnates qui commorantur in te, gaudebunt: & omnes qui humiliati sunt in te.

PSAL. LXXXVIII.

De populo qui erat in Babel. Vers. 40.

Domine Deus salutis meæ, die clamavi & nocte coram te. Intret in conspectum tuum oratio mea, & inclina aurem tuam precibus meæ; Quoniã saturata est anima mea malis, & vita mea ad foveam devenit.

Versio VULG. LAT.

Versio VULG. LAT.
7 In die tribulationis meæ clamavi ad
8 te: quia exaudisti me. Non est similis
tui in diis, Dñe: & non est secundùm
9 opera tua. Omnes gentes quascunq;
fecisti, venient, & adorabunt corā te,
Dñe: & glorificabunt nomen tuum.
10 Quoniā magn[us] es tu, & faciens mira-
11 bilia: tu es Deus sol[us]. Deduc me, Dñe,
in via tua, et ingrediar in veritate tua:
lætetur cor meum ut timeat nomen
12 tuū. Confitebor tibi, Dñe De[us] me[us], in
toto corde meo, & glorificabo nomen
13 tuū in æternū: Quia misericordia tua
magna est sup me: & eruisti animam
meā ex inferno inferiori. Deus, iniqui
14 insurrexerūt sup me, & synagoga po-
tentiū quæsierūt animā meam: & non
proposuerūt te in cōspectu suo. Et tu,
15 Dñe De[us], miserator et misericors, pati-
ens, & multæ misericordiæ, & verax,
16 Respice in me, & miserere mei, da im-
periū tuū puero tuo: & salvū fac filiū
17 ancillæ tuæ. Fac mecū signū in bonū,
ut videant qui oderunt me, et confun-
dantur: quoniā tu, Dñe, adjuvisti me,
& consolatus es me.

1 Filiis Core, Psalm[us] Cantici. LXXXVI.
Fundamenta ej[us] in montib[us] sanctis:
2 Diligit Dñs portas Sion sup omnia
tabernacula Jacob. Gloriosa dicta sunt
3 de te, Civitas Dei. Memor ero Rahab et
4 Babylonis scientiū me. Ecce alienige-
næ, & Tyrus, & popul[us] Æthiopū, hi fu-
erūt illic. Numquid Sion dicet, Homo,
5 & homo nat[us] est in ea: & ipse fūdavit
eā Altissim[us]? Dñs narrabit in scripturis
6 populorū, et principū; horū, qui fuerūt
in ea. Sicut lætantiū omniū habitatio
7 est in te. Canticum Psalmi,

1 Filiis Core, in finem, pro Maheleth ad respondendum, intellectûs Eman Ezrahitæ. LXXXVII.
2 Domine De[us] salutis meæ, in die cla-
mavi, & nocte coram te. Intret in
3 cōspectu tuo oratio mea: inclina aurē
4 tuam ad precem meam: Quia repleta
est malis anima mea: & vita mea in-
ferno appropinquavit.

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

7 † Ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σὲ, ὅτι
8 (δ) εἰσήκουσάς μου. † Οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι ἐν θεοῖς
9 κύριε, † καὶ οὐκ ἔστι κατὰ τὰ ἔργα σου. † Πάντα τὰ ἔθνη
ὅσα ἐποίησας ἥξουσι, † καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου
κύριε, † καὶ δοξάσουσι τὸ ὄνομά σου, Ὅτι μέγας εἶ σὺ,
10 † καὶ ποιῶν θαυμάσια, σὺ εἶ ὁ θεὸς (ε) μόνος ὁ μέ-
11 γας. † Ὁδήγησόν με κύριε ἐν τῇ ὁδῷ σου, † καὶ πορεύ-
σομαι (ζ) ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου, † εὐφρανθήτω ἡ καρδία
12 μου, τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. † Ἐξομολογήσομαί σοι
κύριε ὁ θεός μου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, † καὶ δοξάσω τὸ
13 ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα. † Ὅτι τὸ ἔλεός σου μέγα ἐπ'
ἐμὲ, † καὶ ἐρρύσω τὴν ψυχήν μου ἐξ ᾅδου κατωτάτου. †
14 Ὁ θεὸς, παράνομοι ἐπανέστησαν ἐπ' ἐμὲ, † καὶ συνα-
γωγὴ κραταιῶν ἐζήτησαν τὴν ψυχήν μου, † καὶ οὐ προέ-
15 θεντό σε ἐνώπιον αὐτῶν. † Καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς οἰ-
κτίρμων καὶ ἐλεήμων, † μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
16 καὶ ἀληθινός. † Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ, καὶ ἐλέησόν με,
† δὸς τὸ κράτος σου τῷ παιδί σου, † καὶ σῶσον τὸν υἱ-
17 ὸν τῆς παιδίσκης σου. † Ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς
ἀγαθὸν, † καὶ ἰδέτωσαν οἱ μισοῦντές με, καὶ αἰσχυνθή-
τωσαν· † ὅτι σὺ κύριε ἐβοήθησάς μοι, καὶ παρεκάλε-
σάς με.

1 Τοῖς υἱοῖς Κορὲ ψαλμὸς ᾠδῆς. πϛ'.
† ΟἹ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. †
2 Ἀγαπᾷ κύριος τὰς πύλας Σιὼν, † ὑπὲρ πάντα τὰ
3 σκηνώματα Ἰακώβ. † Δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ
4 σοῦ ἡ πόλις τοῦ θεοῦ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. Μνησθήσομαι
Ῥαὰβ, καὶ Βαβυλῶνος, τοῖς γινώσκουσί με· † καὶ ἰδοὺ
ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθιόπων, οὗτοι (α) ἐγεν-
5 νήθησαν ἐκεῖ. † Μήτηρ Σιὼν ἐρεῖ, Ἄνθρωπος, καὶ ἄν-
θρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, † καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν
6 αὐτὴν ὁ ὕψιστος. † Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν,
καὶ ἀρχόντων † τούτων τῶν γεγενημένων ἐν (β) αὐτῇ.
7 ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ
κατοικία ἐν σοί.

1 Ὠδὴ ψαλμοῦ Τοῖς υἱοῖς Κορὲ, εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ μαελὲθ τοῦ ἀποκριθῆναι, συνέσεως (α) Αἰμὰν τοῦ Ἰσραηλίτου. πζ'.
2 † Κύριε ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου, † ἡμέρας (β) ἐκέκρα-
3 ξα καὶ ἐν νυκτὶ ἐναντίον σου, † (γ) Εἰσελθέτω ἐν-
ώπιόν σου ἡ προσευχή μου, † κλῖνον τὸ οὖς σου εἰς τὴν
4 δέησίν μου κύριε. † Ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχή μου,
† καὶ ἡ ζωή μου τῷ ᾅδῃ ἤγγισε.

MS.A. (δ) ἐπήκουσάς (ε) μόνος. Ὁδήγησόν με κύριε τῇ ὁδῷ σου, (ζ) τῇ ἀληθείᾳ σου. MS.A. πϛ'. (α) ἐγενήθησαν (β) αὐτῇ. Ὡς εὐφραινομένων MS.A. πζ'. (α) Αἰθὰμ (β) κεκράξομαι (γ) Εἰσελθέτω

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In die tribulationis meæ (c) clamavi 7
ad te: quoniā exaudisti me. 7 Non est 8
similis tui in diis, Domine: & non est
secundùm opera tua. 8 Omnes gentes, 9
quascunque fecisti, venient, & ado-
rabunt coram te, Domine: et glorifica-
bunt nomen tuum. 9 Quoniam magn[us] 10
es [c] tu, & faciens mirabilia: tu es
Deus solus (f) magnus. 10 Deduc me, 11
Domine, in via tua; & ambulabo in
veritate tua. (g) Lætetur cor meū, ut
timeat nomen tuum. 11 Confitebor 12
tibi, Domine Deus meus, in toto corde
meo, & glorificabo nomen tuum in
æternum. 12 Quoniam misericordia 13
tua magna est super me: & eruisti a-
nimam meam ex inferno inferiore.
13 [d] Deus, iniqui (h) insurrexerunt 14
super me: & synagoga potentiū quæ-
sierunt animam meam; & non propo-
suerunt te in conspectu suo. 14 Et tu, 15
Domine Deus, miserator, & miseri-
cors: longanimis, et multæ misericor-
diæ, & verax: 15 Respice in me, & 16
miserere mei: da (i) potestatem tuam
puero tuo; & salvum fac filium an-
cillæ tuæ. 16 Fac [e] mecum signū in 17
bono: et videant, qui oderunt [f] me, et
cōfundātur. Quoniā tu, Domine, ad-
juvisti [g] me: et consolatus es [h] me.

Filiis (a) Core, Psalmus Cantici. 1
LXXXVI.
1 Fundamenta (b) ejus in montibus
sanctis: Diligit Dñs portas Sion super 2
omnia tabernacula Jacob. 2 [a] Glori- 3
osa dicta sūt de te, Civitas Dei. DIA-
PSALMA. 3 Memor ero Raab, et Ba- 4
bylonis, (c) scientis[us] me. 4 Et ecce ali-
enigenæ, & Tyrus, & popul[us] Æthio-
pū, [b] hi fuerūt illîc. 5 (d) [c] Mater 5
Sion dicet, Homo, et homo (e) fact[us] est
in ea: et ipse fundavit eam Altissim[us].
6 Domin[us] narrabit [d] in (f) scriptura 6
populorū, et principum horū, qui fue-
rūt in ea. DIAPSALMA. 7 [e] Sicut 7
lætantiū (g) omnium habitatio in te.
(a) Canticum Psalmi, Filiis Core in 1
finem, [a] pro (b) Maeleth ad respon-
dendū, intellect[us] Æman (c) Israelitæ.
LXXXVII.
Domine Deus salutis meæ, in [b] 2
die clamavi, & in [c] nocte coram te.
2 Intret in conspectu tuo oratio mea: 3
inclina aurē tuam ad precem meam,
(d) Domine. 3 Quia repleta est ma- 4
lis anima mea: & vita mea [†] in-
ferno appropinquavit.

Versio ÆTHIOPICA.

በዕለተ:ምንዳቤየ:ጸራኅኩ:ኀቤከ:እስመ: 6
ሰማዕከኒ::= አልቦ:ዘይመስለከ:እምላ 7
እክት:እግዚኦ:ወአልቦ:ዘከመ:ምግባ
ሪከ::= ኵሎሙ:አሕዛብ:እለ:ገበርከ: 8
ይመጽኡ::ወይሰግዱ:ቅድሜከ:እግዚኦ::
ወይሴብሑ:ለስምከ::= እስመ:ዐቢይ:አ 9
ንተ:እግዚኦ:ወትገብር:መንክረ::አንተ:አ
ግዚአብሔር:በሕቲትከ:ዐቢይ::= መር 10
ሐኒ:እግዚኦ:ፍኖተከ:ወአሐውር:በጽድቅ
ከ::ይትፌሣሕ:ልብየ:ለፈሪሀ:ስምከ::=
እገኒ:ለከ:እግዚእ:በኵሉ:ልብየ: አምላኪ 11
የ::ወእሴብሕ:ለስምከ: ለዓለም::= እስ 12
መ:ዐቢይ:ምሕረትከ: ላዕሌየ::ወአድኀንከ
ከ:ነፍስየ:እምሲኦል:ታሕታይ::= እም 13
ላኪየ:ዐመፃ:ቆሙ: ላዕሌየ::ወማኅበረ:
እኩያን:ኃሠሥዋ:ለነፍስየ::ወኢረሰዩከ:
እምቅድሜሆሙ::= ወአንተ:እግዚኦ:መሐ 14
ሪ:ወመስተሣህል::ርሑቀ:መዓት:ወብዙኀ:
ምሕረት:ወጻድቅ::= ነጽር: ላዕሌየ:ወተ 15
ሣሃለኒ::ሀብ:ኀይለ: ለገብርከ::ወአድኅኖ:
ለወልደ:አመትከ::= ግበር:ምስሌየ:ትእ 16
ምርተ:ለሠናይ::ወይርአዩ:ጸላእትየ:ወይት
ኀፈሩ::ከመ: አንተ: እግዚኦ: ረዳእከኒ: ወ
አስተፍሣሕከኒ::=
ዘደቂቀ:ቆሬ:መዝሙር:ማሕሌት::
ፐ፪ መሰረታቲሃ:ውስተ:አድባር:ቅዱሳን:: 1
ያፈቅሮን:እግዚአብሔር:ለአናቅጸ:ጽዮን::
እምኵሉ:ተዐይኒሁ:ለያዕቆብ::= ክብር: 2
ነገሩ:በእንቲአኪ:ሀገረ:እግዚአብሔር::=
እዜከራ:ለረዓብ: ወለባቢሎን:ለእለ:የአም 3
ሩኒ::= ወናሁ:አሎፍል:ወጢሮስ:ወሕዝ
በ:ኢትዮጵያ:እሉ:ተወልዱ:በህየ::= እ 4
ምኒ:ጽዮን: ይብል:ሰብእ::ወሰብእ:ተወለ
ደ:በውስቴታ::ወውእቱ:ልዑል:ሣረራ:: 5
እግዚአብሔር: ይነግሮሙ : ለሕዝቡ : በመ 6
ጽሐፎሙ::ወመላእክቲሆሙ: እለ: ተወልዱ:በ
ውስቴታ::= ከመ: ፍሡሓን:ኵሎሙ: እ 7
ለ:ይነብሩ:ውስቴትኪ::=
ማሕሌት:መዝሙር:ዘደቂቀ:ቆሬ:ፍጻ
ሜ:ዘአመ:መጽአ:ዘበሊሐ:አ
ማን:እስራኤላዊ::
ፐ፫ እግዚአብሔር:አምላከ:መድኃኒትየ:: 1
ዕለትየ: ጸራኅኩ: ኀቤከ: ወሌሊትየ: ቅድ
ሜከ::= ለትባእ: ጸሎትየ:ቅድሜከ::አ 2
ጽምእ: እዝነከ: ኀበ: ስእለትየ::= እስ 3
መ: ጸግበት: ነፍስየ: ሕማመ::ወእልጸቀት:
ለሞት:ሕይወትየ::=

INTERP. ÆTHIOP. [c] tu Domine, [d] Deus meus, [e] nobiscum signum [f] nos, [g] nos: [h] nos. PSAL. LXXXVI. [a] Extranei locuti sunt de te, [b] hi nati fuerunt [c] De Sion [d] populo suo in scriptura, & principibus etiam ejus qui nati fuerunt in ea. [e] Ut læti sint omnes qui in te habitant. PSAL. LXXXVII. [a] cùm advenit, intellectus [b] die meo [c] nocte mea [†] morti

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * صرخت اليك في يوم شدتي * فاستجبت لي * ليس مثلك يا رب في الالهة * ولا مثل اعمالك * وجميع
9 10 الامم الذين خلقتهم * ياتون ويسجدون امامك يا رب * ويمجدون اسمك * لانك عظيم وصانع
11 العجايب * انت وحدك الاله العظيم * اهدني يا رب الي طرقك فاسلك في عدلك * فليفرح قلبي حين
12 تخشي اسمك * اشكرك يا ربي والهي من جميع قلبي * وامجد اسمك الي الابد * لان رحمتك عظيمة
13 14 علي * وخلصت نفسي من الجحيم السفلي * اللهم ان مخالفي الناموس قاموا علي * وجماعة الاقوياء
15 طلبت نفسي * ولم يسبقوا فيجعلوك امامهم * وانت ايها الرب * الله رووف رحيم * انت عظيم الاناة
16 وكثير الرحمة والعدل * انظر الي وارحمني * اعط عبدك قوة * وخلص ابن امتك * اصنع معي اية
17 صالحة * وليرى الذين يبغضوني فيخزون * لانك انت يا رب اعنتني وعزيتني * الليلويا *
المزمور السادس والثمانون * لبني قورح * وعدده * ي * اسطر
1 2 اساساته في الجبال المقدسة * احب الرب ابواب صهيون افضل من جميع مساكن يعقوب *
3 4 اعمال كريمة قيلت من اجلك يا مدينة الله * اذكر راحاب وبابل الذين يعرفاني * وها القبايل
5 الغريبة * وصور وشعب الحبش * هاولاء كانوا هناك * الام صهيون تقول ان انسانا وانسان ولد فيها *
6 7 وهو العلي اسسها الي الابد * الرب يخبر في كتاب الشعوب * والروساء المولودين فيها * ان سكني
الفرحين جميعهم فيك * الليلويا *
المزمور السابع والثمانون *
تسبحة لبني قورح * لاجل مالاث عندما صرخ * وهو لح اسطر *
1 2 * يا رب الاه القوات الاه خلاصي * صرخت النهار والليل امامك * فلتدخل امامك صلاتي * يا رب
3 4 امل سمعك الي طلبتي * فقد امتلات نفسي من الشر * ودنت من الجحيم حياتي *

Clamavi ad te in die tribulationis meæ, 7
& exaudisti me. Non est similis tui O 8
Domine, inter deos: neque sicut opera tua:
Et omnes gentes, quas creâsti venient, & 9
adorabunt corā te, O Domine, & glori-
ficabunt nomen tuū. Quia tu es magnus 10
& factor miraculorum: tu solus Deus
maximus. Dirige me O Domine, per vias 11
tuas, & incedā in æquitate tua: lætetur
cor meum cùm timuerit nomen tuum.
Gratias agam tibi, O Domine mi & Deus 12
meus, ex toto corde meo, & glorificabo
nomen tuum in æternum. Quoniam mi- 13
sericordia tua magna est super me, & sal-
vâsti animā meā ex inferno infimo. Deus, 14
profectò refragantes legi adorti sunt me,
& synagoga potentium quæsivit animā
meā, & non præposuerunt te in conspectu
suo. Et tu O Domine, Deus es clemens, 15
misericors: tu patientissimus, & abundans
misericordiâ & æquitate. Respice in me, 16
& miserere mei: da servo tuo virtutem,
& salvā filium ancillæ tuæ. Fac mecum 17
signum optimum, & videant qui me o-
derunt, & confundantur: quia tu, O
Domine adjuvisti me, & consolatus es
me. Alleluja.

PSAL. LXXXVI. 1
Filiis Coræ. Et numerus vers. 10.
Fundamenta ejus in montibus sanctis.
Dilexit Dominus portas Sion plusquā 2
omnes habitationes Jacob. Gesta præclara 3
dicta sunt de te, O civitas Dei. Recordabor 4
Rahab & Babel quæ cognoscunt me:
& ecce tribus alienigenæ, & Tyrus, &
populus Æthiopum, hi erant illic. Mater 5
Sion dicit, Si homo; & quidem Homo
natus est in ea, & ipse Altissimus fundavit
eā in æternum. Dominus commemo- 6
rabit in libro populorum & principum
qui nati sunt in ea, Habitationem lætorum 7
omnium in te esse. Alleluja.

PSAL. LXXXVII.
Canticum filiis Coræ pro Malath 1
quando exclamavit, vers. 38.
O Domine Deus virtutum, Deus sa- 2
lutis meæ, clamavi diu noctuque
coram te. Ingrediatur ante te oratio mea: 3
O Domine, inclina audium tuum ad
precem meam. Quia jam repleta est ani- 4
ma mea miseriis, & propè accessit ad in-
fernum vita mea.

תהלים : פט

.fortitudo non vir ficut fui : cifternam defcendentibus cum fum Reputatus

5 נחשבתי עם־יורדי בור הייתי כגבר אין־איל :

non quorum ,fepulchro jacentes vulnerati ficut , liber mortuos Inter

6 במתים חפשי כמו חללים שכבי קבר אשר לא־

lacu in me Pofuifti .funt abfcifsi tua manu à ipfi & : ampliùs eorum es recordatus

7 זכרתם עוד והמה מידך נגזרו : שתני בבור

cunctis & :tua excandefcentia eft fulta me Super .profundis in ,tenebris in : inferorum

8 תחתיות במחשכים במצלות : עלי סמכה חמתך וכל־

me pofuifti ,me à meos notos fecifti Elongare .Selah ,affixifti tuis procellis

9 משבריך עניתי סלה : הרחקת מידעי ממני שתני

propter doluit meus Oculus .egrediar non & claufus : eis abominationes

10 תועבות למו כלא ולא אצא : עיני דאבה מני־

.meas volas te ad diftendi : die omni in Domine te invocavi ,meâ afflictione

עני קראתיך יהוה בכל־יום שטחתי אליך כפי :

.Selah ? tibi confitebûtur ,refurgent manes fi ? mirabile facies mortuis Nûquid

11 הלמתים תעשה־פלא אם־רפאים יקומו יודוך סלה :

? perditione in tua veritas : tua mifericordia fepulchro in narrabitur Nunquid

12 היספר בקבר חסדך אמונתך באבדון :

? oblivionis terra in tua juftitia & : tuû mirabile tenebrofitate in cognofcetur Nûquid

13 היודע בחשך פלאך וצדקתך בארץ נשיה :

quid Ut .te præveniet mea oratio mane in & : clamavi Domine te ad ego Et

14 ואני אליך יהוה שועתי ובבקר תפלתי תקדמך : למה

15 moribundus & ,ego Afflictus ? me à tuas facies abfcondes : meâ animâ elongabis Domine

16 יהוה תזנח נפשי תסתיר פניך ממני : עני אני וגוע

: tuæ iræ tranfierunt me Super .addubitabo tuos terrores portavi : adolefcentia ab

17 מנער נשאתי אמיך אפונה : עלי עברו חרוניך

ambierunt die tota ,aqua ficut me Circundederunt .me fucciderunt tui terrores

18 בעותיך צמתתוני : סבוני כמים כל־היום הקיפו

.obfcuritas meis notis ,focium & ,amantem me à Elongâfti .pariter me fuper

19 עלי יחד : הרחקת ממני אהב ורע מידעי מחשך :

PSAL. LXXXIX. פט

: cantabo feculum Domini Mifericordias .Ezrachitæ Ethan ipfi Mafchil

1 משכיל לאיתן האזרחי : חסדי יהוה עולם אשירה

2 Quoniam .meo ore in tuam veritatem faciam fcire generatione & generatione in

3 לדר ודר אודיע אמונתך בפי : כי־

.eis in tuâ veritatem firmabis cœlis : ædificabitur mifericordia feculum dixi

אמרתי עולם חסד יבנה שמים תכן אמונתך בהם :

ftabiliam feculum in Ufque .meo fervo David juravi : meo electo fœdus Excidi

4 כרתי ברית לבחירי נשבעתי לדוד עבדי : עד־עולם אכין

5 .Selah ,tuum thronum generatione & generatione in ædificabo & : tuum femen

זרעך ובניתי לדר־ודור כסאך סלה :

ecclefia in tuam veritatem etiam : Domine tuum mirabile cœli confitebuntur Et

6 ויודו שמים פלאך יהוה אף־אמונתך בקהל

Domino affimilabitur : Domino æquabitur æthere in quis Quoniam .fanctorum

7 קדשים : כי מי בשחק יערך ליהוה ידמה ליהוה

terribilis & : multo fanctorum fecreto in formidandus Deus ? Deorum filiis in

8 בבני אלים : אל נערץ בסוד־קדשים רבה ונורא

.ejus circuitu omnes fuper

על־כל־סביביו :

תרגום TARGUM.

5 אתחשבית עם נחתי בית אסירי הויתי היך בר

6 נש דלית ליה חילא : היך רשיעיא דמיתו ולא

תבו יתעבדו בני חורין מן מצותא היך קטילין

דחרבא שכבי בית קבורתא דלא דברתנון תוב

7 והנון מאפי שכנתך אתפלגון : שויתא יתי

בגלותא דמתילא לגובא ארעיתא בחשוכיא

8 במצולתא : עלי סמכת חימתך וכל גירין בישן

9 תברו יתי סנפתא לעלמין : ארחקתא מודעי מני

שויתא יתי ריחוקין להון כלוא בבית אסירי ולא

10 אפוק : עיני זלגת דמעין מן עניתא קריתך יי

11 בכל יומא פרסית לוותך בצלו ידי : האפשר די

למיתיא תעביד פרישן אין גושמיא דאתמסיאו

12 בעפרא יקומון יודון קדמך לעלמין : האפשר די

יתחוי בבית קבורתא טובך קושטך בבית

13 אבדנא : האפשר די תודעו בחשך גהנם

פרישותך וצדקתך בארעא רצחותא וצדיא :

14 ואנא קדמך יי צליתי ובצפרא צלותי תקדמנך :

15 למה יי שבקתא נפשי תעלים אפך מני דלא

16 אחמי בנהורך נהורא : עניא אנא ונגיד מן טליא

17 סוברית רחימתך טעינא עלי : עלי עברו רוגזיך

18 בעתיך שיציאו יתי : אחזרו יתי היך מוי כל

19 יומא אקיפון עלי כחדא : ארחקתא מני רחימא

וחברא ולידעי חשיך אנא בפומהון :

פט

1 שכלא טבא דאתאמר על ידא דאברהם דאתא

2 מן מדינחאה : חסדא דיי לעלם אשבח לדר ודר

3 אהודע קושטך בפומי : ארום אמרית עלמא

בחסדא יתבני שמיא תתקן קושטך בהון :

4 גזרית קים לאברהם בחירי קיימית לדוד עבדי :

5 עד עלמא אתקין בניך ואבני לדר ודר כורסי

6 מלכותך לעלמין : ויודון שמיא פרישותך יי

7 לחוד קושטך בכנישת קדישין : ארום מן הוא

בשחקי דמשתוי ליי דדמי ליי באוכלוסי

8 מלאכיא : אלהא תקיפא ברזיהון דקדישין יתיב

על כורסי יקרא ורבא ודחיל על כל מלאכיא

דקימין חזור חזור ליה :

PARAPH. CHALD. Verf. Lat.

Reputatus fum cum defcendentib[9] in domum vinctorũ;fui ficut homo cui nullæ funt vires. Sicut impii qui mortui funt quiq; non refipuerũt, fient liberi à *contentione*, ficut interfecti gladio dormientes in domo fepulchri, *quos* non *recepturus* es ampli[9], fed ipfi à facie majeftatis tuæ feparati funt. Pofuifti me in captivitatem quæ fimilis eft foveæ inferiori inter tenebras in profundo. Super me confirmatus eft furor tuus, & omnes procellæ malæ attriverũt me, afflixifti in æternũ. Elongâfti notos meos à me, pofuifti me in execrationes illis, claufum in domo vinctorũ ut non egrediar. Oculus meus ftillavit lacrymas ob calamitatem: invocavi te Dñe omnibus dieb[9]; extendi ad te in oratione manus meas. Nunquid in mortuos edes miracula? an corpora quæ *diffoluta* funt *in pulvere*, refurgent [*ut*] confiteantur corã te in perpetuũ? Nũquid narrabitur in fepulchro bonitas tua, & veritas tua in domo perditionis? Nunquid cognofcentur in tenebris gehennæ miracula tua, & juftitia tua in terra ficcitatis & defolationis? At ego in confpectu tuo Domine oravi, & manè oratio mea præveniet te. Quare Domine *dereliquifti animam meam*, abfcondes afpectũ faciei tuæ à me, *ne videam in lumine tuo lumen*? Pauper fum ego & expirans ab adolefcentia: fuftinui *amorem* tui onus fuper me. Super me tranfierunt iræ tuæ: terrores tui conciderunt me. Circundederunt me ficut aquæ tota die, vallaverunt me fimul. Elongâfti à me amicum & focium, & in *ore* notorum meorum obfcurus fum.

Intellectus bonus dictus per manum Abrahæ qui venit de Oriente.

PSAL. LXXXIX.

MIfericordiam Dñi in perpetuũ laudibus efferã, generationi et generationi annunciabo veritatẽ tuã ore meo. Quoniã dixi, Mundus mifericordiã ædificatus eft, in cœlis præparabis veritatem tuam. Difpofui fœdus Abraham electo meo, juravi Davidi fervo meo: Vfq; in æternum firmabo filios tuos, & ædificabo in generationem & generationem fedem regni tui in æternũ. Et confitebuntur cœli ftupenda opera tua Dñe, infuper veritatẽ tuam in ecclefia fanctorum. Quoniã quis ille in æthere qui æquatur Domino, qui comparetur Domino inter choros angelorum? Deus fortis in fecreto fanctorum, fedens fuper thronum gloriæ, & magnus timendúfque plufquam omnes angeli qui affiftunt circa eum.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܐܬܚܫܒܬ ܥܡ ܢܚܬܝ ܓܘܒܐ. ܘܗܘܝܬ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܥܘܕܪܢܐ: * ܒܝܬ ܡܝܬܐ

6 ܚܐܪܐ. ܐܝܟ ܩܛܝܠܐ ܕܫܟܝܒܝܢ ܒܩܒܪܐ: ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܬܕܟܪܬ ܐܢܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝܟ

7 ܐܬܓܙܪܘ: * ܐܚܬܬܢܝ ܒܓܘܒܐ ܬܚܬܝܐ. ܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܝ ܡܘܬܐ: * ܘܥܠܝ ܣܡܟܬ ܚܡܬܟ.

8 ܘܟܠܗܘܢ ܡܚܫܘܠܝܟ ܐܝܬܝܬ ܥܠܝ: * ܐܪܚܩܬ ܡܢܝ ܝܕܘܥܝ. ܘܥܒܕܬܢܝ ܠܗܘܢ ܛܢܦܐ.

9 ܐܬܟܠܝܬ ܕܠܐ ܐܦܘܩ * ܘܥܝܢܝ ܕܥܒܬ ܡܢ ܡܘܟܟܝ: ܩܪܝܬܟ ܡܪܝܐ ܒܟܠܗ ܝܘܡ. ܘܦܫܛܬ

10 ܠܟ ܐܝܕܝ: * ܠܡܝܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܬܕܡܪܬܐ. ܘܓܢܒܪܐ ܢܩܘܡܘܢ ܘܢܘܕܘܢ ܠܟ: * ܘܢܫܬܥܘܢ

11 ܒܩܒܪܐ ܛܝܒܘܬܟ. ܘܗܝܡܢܘܬܟ ܒܐܒܕܢܐ: * ܬܬܝܕܥ ܒܚܫܘܟܐ ܬܕܡܪܬܟ.

12

13 ܘܙܕܝܩܘܬܟ ܒܐܪܥܐ ܕܛܘܥܝܢܐ: * ܘܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝܐ ܩܥܝܬ. ܘܒܨܦܪܐ ܨܠܘܬܝ ܬܩܕܡܟ:

14 * ܠܐ ܬܛܥܐ ܠܢܦܫܝ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝܟ ܡܢܝ: * ܡܣܟܢܐ ܐܢܐ ܘܠܐܐ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ.

15

16 ܐܬܪܘܡܡܬ ܘܐܬܡܟܟܬ ܘܬܘܗܬ: * ܘܥܠܝ ܥܒܪ ܪܘܓܙܟ. ܘܕܘܘܕܝܟ ܫܬܩܘܢܝ: * ܐܚܕܘܢܝ

17

18 ܐܝܟ ܡܝܐ ܟܠܗ ܝܘܡܐ. ܘܩܡܘ ܥܠܝ ܐܟܚܕܐ: * ܐܪܚܩܬ ܡܢܝ ܪܚܡܐ ܘܚܒܪܐ. ܘܝܕܘܥܝ

19 ܐܥܒܪܬ ܡܢܝ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܦܛ *

1 * ܥܠ ܥܡܐ ܕܒܒܒܠ ܗܘܐ.

2 * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܥܠܡ ܐܙܡܪ. ܘܠܕܪ ܕܪܝܢ ܐܘܕܥ ܗܝܡܢܘܬܗ ܒܦܘܡܝ: * ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ

3

4 ܕܥܠܡܐ ܒܛܝܒܘܬܐ ܢܬܒܢܐ. ܘܫܡܝܐ ܢܬܩܢܘܢ ܗܝܡܢܘܬܟ: * ܩܝܡܐ ܐܩܝܡܬ ܠܓܒܝܝ.

5 ܘܝܡܝܬ ܠܕܘܝܕ ܥܒܕܝ: * ܕܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܐܩܝܡ ܙܪܥܟ. ܘܐܒܢܐ ܠܕܪ ܕܪܝܢ ܟܘܪܣܝܟ:

6 * [illegible] * ܢܘܕܘܢ ܫܡܝܐ ܬܕܡܪܬܟ ܡܪܝܐ. ܘܗܝܡܢܘܬܟ ܒܥܕܬܐ ܕܩܕܝܫܐ: * ܡܢܘ

7

8 ܕܦܚܡ ܠܡܪܝܐ ܒܫܡܝܐ ܫܡܝܐ. ܘܕܢܕܡܐ ܠܡܪܝܐ ܒܒܢܝ ܡܠܐܟܐ: * ܐܠܗܐ ܫܒܝܚܐ ܒܥܕܬܐ

ܕܩܕܝܫܐ. ܪܒ ܘܕܚܝܠ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗ:

Reputatus fum cum defcendentibus in foveã, & fact[9] fum ut vir cui non eft adjumentũ; Inter mortuos liber, velut interfecti decumbẽtes in fepulchris, quorũ ampliùs non meminifti, quiq; è manib[9] tuis perierunt. Demififti me in foveã infimã, in tenebras & in umbram mortis: Et mihi incubuit ira tua, omnefque fluct[9] tuos adduxifti contra me: Abegifti à me notos meos, & fecifti me illis pollutũ: detentus fui quin egrederer, Et ocul[9] me[9] elanguit præ humilitate mea. Invocavi te Dñe fingulis dieb[9], & extendi manus meas ad te. En ergo mortuos facis admiranda, et gigantes furgẽt atq; confitebũtur tibi:* *Diapfal.** Et narrabunt qui funt in fepulchris bonitatẽ tuam, fidemque tuã in interitu. Notũ fiet in tenebris miraculũ tuũ, et juftitia tua in terra quæ oblivioni data eft. Et ego ad te Dñe clamavi, & in matutino oratio mea maturè veniet ad te. Ne oblivifcaris animæ meæ Dñe, & ne avertas faciẽ tuã à me. Inops ego fum, et fatigat[9] à pueritia mea: exaltat[9] fũ, ac tũ depreffus, & obftupui: Et fup me tranfiit indignatio tua, & conturbatio tua filere me fecit. Obfederunt me ficut aquæ totã die, et pofuerũt contra me fimul. Elongâfti à me amicos & fodales meos: & notos meos abegifti à me.

PSAL. LXXXIX.

De populo qui erat in Babel. Verf. 23.

BOnitatẽ Dñi perpetuò canã, & in generationẽ generationũ patefaciã fidẽ ejus ore meo. Quoniã dixifti, Mund[9] bonitate ædificabitur, & cœlũ confirmabit fides tua: Fœdus pepigi cũ electo meo, & juravi Davidi fervo meo, Me ufq; in æternũ confirmaturũ femen tuũ, & ædificaturũ in generationẽ generationũ thronũ tuũ. **Diapfal.** Confitebũtur cœli mirabilia tua Dñe, et fidẽ tuã in cœtu fanctorum. Quis eft qui comparetur cum Domino in cœlis cœli, quique fimilis fit Domino inter filios Angelorum? Deus fortis in cœtu Sanctorum, magnus & formidabilis omnibus qui circa eum funt.

Versio VULG. LAT.

5 Æstimatus sum cum descendentib' in
lacum: factus sum sicut homo sine ad-
6 jutorio, Inter mortuos liber, Sicut
vulnerati dormientes in sepulchris,
quorum non es memor amplius: &
7 ipsi de manu tua repulsi sunt. Posue-
runt me in lacu inferiori : in tene-
8 brosis, & in umbra mortis. Super me
confirmatus est furor tuus : & omnes
9 fluctus tuos induxisti super me. Longè
fecisti notos meos à me : posuerunt
me abominationem sibi. Traditus sũ,
& non egrediebar : Oculi mei lan-
10 guerunt præ inopia. Clamavi ad te,
Dñe, totâ die : expandi ad te manus
11 meas. Numquid mortuis facies mira-
bilia: aut medici suscitabunt, & con-
12 fitebuntur tibi ? Numquid narrabit
aliquis in sepulchro misericordiam
tuam, & veritatem tuam in perdi-
13 tione? Numquid cognoscentur in te-
nebris mirabilia tua, & justitia tua in
14 terra oblivionis ? Et ego ad te, Dñe,
clamavi : & manè oratio mea præve-
15 niet te. Ut quid, Dñe, repellis oratio-
16 nem meã : avertis faciẽ tuã à me? Pau-
per sũ ego, & in laborib' à juventute
mea : exaltat' autẽ, humiliatus sum &
17 conturbatus. In me transierũt iræ tuæ:
18 & terrores tui conturbaverũt me. Cir-
cumdederunt me sicut aqua totâ die:
19 circumdederunt me simul. Elongâsti à
me amicũ, & proximũ, & notos meos
à miseria.

1 Intellect' Ethan Ezrahitæ. LXXXVIII.
2 Misericordias Dñi in æternũ can-
tabo. In generationẽ & genera-
tionẽ annuntiabo veritatẽ tuã in ore
3 meo. Quoniã dixisti, In æternũ mi-
sericordia ædificabitur in cœlis: præ-
4 parabitur veritas tua in eis. Disposui
testamentũ electis meis, juravi David
5 servo meo; Usq; in æternũ præparabo
semen tuũ. Et ædificabo in generatio-
6 nem et generationẽ sedẽ tuã. Confite-
buntur cœli mirabilia tua, Dñe: etenim
7 veritatẽ tuã in ecclesia sãctorũ. Quoniã
quis in nubib' æquabitur Dño: similis
8 erit Deo in filiis Dei? De', qui glorifi-
catur in cõsilio sãctorũ: magn' et terri-
bilis sup omnes qui in circuitu ej' sũt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

5 † Προσελογίσθην μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον,
6 † ἐγενήθην (δ) ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος, Ἐν νε-
κροῖς ἐλεύθερος, † ὡσεὶ (ε) τραυματίαι ἐῤῥιμμένοι
καθεύδοντες ἐν τάφῳ, ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, † καὶ αὐτοὶ
ἐκ τῆς χειρός σου ἀπώσθησαν. † Ἔθεντό με ἐν λάκκῳ
7 κατωτάτῳ, † ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου. † Ἐπ'
8 ἐμὲ ἐπεστηρίχθη ὁ θυμός σου, † καὶ πάντας τοὺς μετεω-
ρισμούς σου ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἐ-
9 μάκρυνας τοὺς γνωστούς μου ἀπ' ἐμοῦ, † ἔθεντό με βδέ-
λυγμα ἑαυτοῖς. † παρεδόθην καὶ οὐκ ἐξεπορευόμην.
10 † Οἱ ὀφθαλμοί μου ἠσθένησαν ἀπὸ πτωχείας· † (ς) καὶ ἐκέ-
κραξα πρὸς σὲ κύριε ὅλην τὴν ἡμέραν, † διεπέτασα
11 πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου. † Μὴ τοῖς νεκροῖς ποιή-
σεις θαυμάσια, † ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογή-
12 σονταί σοι ; † Μὴ διηγήσεταί τις ἐν τάφῳ τὸ ἔλεός
13 σου, † καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ ; † Μὴ γνω-
σθήσεται ἐν τῷ σκότει τὰ θαυμάσιά σου, † καὶ ἡ δικαι-
14 οσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ; † (ζ) Κἀγὼ πρὸς σὲ
κύριε ἐκέκραξα, † καὶ τὸ πρωῒ ἡ προσευχή μου προφθά-
15 σει σε. † Ἱνατί κύριε ἀπωθεῖς (*) τὴν προσευχήν μου,
16 ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; † Πτωχός εἰμι
ἐγὼ καὶ ἐν κόποις ἐκ νεότητός μου, † ὑψωθεὶς δὲ ἐτα-
17 πεινώθην καὶ ἐξηπορήθην. † Ἐπ' ἐμὲ διῆλθον αἱ
ὀργαί σου, † καὶ οἱ φοβερισμοί σου ἐξετάραξάν με. †
18 Ἐκύκλωσάν με ὡς ὕδωρ, ὅλην τὴν ἡμέραν † περιέσχον
19 με ἅμα. † Ἐμάκρυνας ἀπ' ἐμοῦ φίλον, † (η) καὶ τοὺς
γνωστούς μου ἀπὸ ταλαιπωρίας.

MS. A. (δ) ὡσεὶ (ε) τραυματίαι καθεύδοντες (ς) ἐκέκραξα πρὸς (ζ) Καὶ ἐγὼ (*) τὴν ψυχήν (η) καὶ πλησίον, καὶ τοὺς

1 Συνέσεως (α) Αἰθὰμ τῷ Ἰσραηλίτῃ. πή.
2 † ΤΑ ἐλέη σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι, † εἰς γε-
νεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στό-
3 ματί μου. † Ὅτι εἶπας, Εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομη-
θήσεται, † ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά
4 σου. † Διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, † ὤμο-
5 σα Δαυὶδ τῷ δούλῳ μου. † Ἕως τοῦ αἰῶνος ἑτοιμάσω
τὸ σπέρμα σου, † καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν
6 θρόνον (β) σου. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἐξομολογήσονται οἱ οὐ-
ρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου κύριε, † (γ) καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν
7 ἐκκλησίᾳ ἁγίων. † Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται
τῷ κυρίῳ, † (δ) καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς
8 θεοῦ ; Ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων, † μέ-
γας † καὶ (*) φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.

MS. A. (α) Αἰθὰν (β) σου. Ἐξομολογήσονται (γ) καὶ τὴν (δ) ὁμοιωθήσεται τῷ (*) φοβερός ἐστιν ἐπὶ

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

4 Æstimat' sum cũ descendentib' in 5
lacum: fact' sum sicut homo sine ad-
jutorio, Inter mortuos liber. 5 Sicut 6
vulnerati (e) projecti dormientes in
sepulchro, quorum nõ meministi am-
plius: [d] & ipsi de manu tua expul-
si sunt. 6 Posuerunt me in lacu (f) in- 7
fimo, in tenebrosis, & in umbra mor-
tis. 7 Super me confirmatus est (g) fu- 8
ror tuus, & [e] omnes (h) elationes
tuas induxisti super me. DIAPSAL-
MA. 8 Longè fecisti notos meos à 9
(i) me: (f) posuerunt me abominati-
onẽ sibi. 9 Tradit' sum, & non egre-
diebar: Oculi (k) mei infirmati sunt 10
præ inopia. 10 Et (l) clamavi ad te,
Domine, totâ die: [g] expandi ad te
manus meas. 11 Numquid mortuis 11
facies [h] mirabilia? aut medici [i]
suscitabunt, & confitebuntur tibi?
12 Numquid narrabit aliquis in se- 12
pulchro misericordiã tuã, & veri-
tatẽ tuã [k] in perditione? 13 Num- 13
quid cognoscentur in tenebris mira-
bilia tua, & justitia tua in terra ob-
lita? 14 (m) Et [l] ego ad te, Dñe, cla- 14
mavi: et manè oratio mea præveniet
te. 15 Ut quid, Domine, repellis orati- 15
onẽ (n) meã: avertis faciem tuã à
me? 16 Inops sum ego, & in labori- 16
b' à juventute mea: exaltatus autẽ,
humiliatus sum, & [m] confusus. 17
In me transierunt iræ tuæ: & terro- 17
res tui conturbaverunt me. 18 Cir- 18
cumdederũt me, sicut aqua: totâ die
[n] circumdederunt me simul. 19 E- 19
longâsti à me amicum [o], (o) &
notos meos à miseria.

Intellectûs [a] Ætham (a) Israelitæ. 1
LXXXVIII.
Misericordias (b) tuas, Domine, 2
in æternũ cantabo: 2 in generationẽ
et generationẽ annuntiabo veritatẽ
tuã in ore meo. 3 Quoniã dixisti; In 3
æternũ [b] misericordia (c) ædifica-
bitur: in cœlũ [c] præparabitur veri-
tas (d) tua. 4 [d] Disposui testamen- 4
tũ electis meis : juravi David [e]
servo meo; usq; in æternũ præpara- 5
bo semen tuũ : 5 et ædificabo in ge-
nerationẽ et generationẽ sedẽ tuã.
DIAPSALMA. 6 Confitebuntur 6
cœli [f] mirabilia tua, Domine, (e) et
veritatẽ tuam in ecclesia sanctorũ. 7
7 Quoniam quis in (f) nubibus æ-
quabitur Domino? et quis similis erit Domino inter filios Dei? 8 Deus, qui glorificatur in (g) con- 8
silio sanctorũ: magnus, & (h) terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.

Versio ÆTHIOPICA.

ወተኈለቍ፡ምስለ፡ እለ፡ ይወርዱ፡ውስተ፡ዐ 4
ዘቅት፡፡ወኮንኩ፡ ከመ፡ ብእሲ፡ ዘአልቦ፡ረዳ
ኤ፡፡ግዑዘ፡ ውስተ፡ ምውታን፡፡=፡ ከመ፡ቅ 5
ቱላን፡ወግዱፋን፡እለ፡ ይሰክቡ፡ ውስተ፡ መቃ
ብር፡፡እለ፡ኢዘከርኮሙ፡ ለግሙራ፡፡እስመ፡
እሙንቱሂ፡ርሕቁ፡ እምእዴከ፡፡=፡ ወአንበ 6
ሩኒ፡ ውስተ፡ ዐዘቅት፡ ታሕተ፡፡ውስተ፡ ጽል
ሙት፡ወጽላሎተ፡ ሞት፡፡=፡ ሳዕሌየ፡ጸንዐ፡ 7
መዐትከ፡፡ ወኵሉ ፡ መቅሠፍተከ፡ ለምጽአ
ከ፡ሳዕሌየ፡፡=፡ አርሐቅ፡ እምኔየ፡ እለ፡ይ 8
አምሩኒ፡፡ ወረሰዩኒ ፡ ርኩሰ ፡ በኀቤሆ
ሙ፡፡=፡ አኀዙኒ፡ አልብየ ፡ ሙፃአ፡፡አዕይ 9
ንትየኒ፡ ደክማ ፡ በተፅናስ፡፡=፡ ወጸራኅኩ፡ 10
ኀቤከ ፡ እግዚኦ፡፡ኵሉ፡ አሚረ፡ አንሥአ፡
እደዊየ፡ ኀቤከ፡=፡ ቦኑ፡ ለምውታን፡ትገብ 11
ር፡መንክረከ፡፡ወዐቀብተ ፡ ሠራይኑ ፡ ያነሥ
ኡ፡፡=፡ ወይነግሩኑ፡ እለ፡ ውስተ ፡ መቃብ 12
ር ፡ ሣህልከ ፡፡ ወጽድቅከኒ ፡ ውስተ ፡ ሞት
ኑ፡፡=፡ ወይትዐወቅኑ፡ ውስተ ፡ ጽልመት፡ 13
መንክርከ፡፡ ወርትዕከኒ ፡ በምድርኑ ፡ ተረስ
ዐ፡፡=፡ ወአነሂ፡እግዚኦ፡ኀቤከ፡ጸራኅኩ፡፡ 14
በጽባሕ፡ትብጽሕከ፡ጸሎትየ፡ቅድሜከ፡፡=፡
ለምንት፡ እግዚኦ፡ ትገድፋ፡ ጸሎትየ፡፡ወት 15
መይጥ፡ገጸከ፡እምኔየ፡፡=፡ ነዳይ፡ አነ፡ ወስራ 16
ኅ፡ እምንእስየ፡፡ተልዕልየ፡ ተተሐትኩ፡ ወተ
መነንኩ፡፡=፡ ሳዕሌየ ፡ ኃለፈ ፡ መቅሠፍት 17
ከ፡፡ወግርማከ፡ አደንገፀኒ፡፡=፡ ዐገቱኒ፡ኵ 18
ሉ፡ አሚረ ፡ ከመ፡ ማይ፡፡ወአኀዙኒ ፡ ኅቡ
ረ፡፡=፡ አርሐቅ ፡ እምኔየ፡ አዕርክትየ፡ ወ 19
ቢጽየ፡፡ወአዝማድየ፡እምተፅናስየ፡፡=፡
ዘበአእምሮ፡አማን፡እስራኤላዊ፡፡
፹፰ ምሕረተከ፡ እሴብሕ፡ እግዚኦ፡ለዓለ 1
ም፡፡=፡ ወእዜኑ ፡ ጽድቀከ፡ በአፉየ፡ ለት 2
ውልደ፡ ትውልድ፡፡=፡ እስመ፡ ትቤ፡ ለዓለ 3
ም፡ ለሐንጽ፡ ምሕረተ፡፡በሰማይ ፡ ጸንዓ፡ጽ
ድቅከ፡፡=፡ ኪደነ፡ ተካየድኩ፡ ምስለ ፡ ኅ 4
ሩያንየ፡፡ ወመሐልኩ ፡ ለደዊት ፡ ገብርከ፡፡
ለዓለም፡ አስተደሉ፡ ዘርአከ፡፡=፡ ወአሐን 5
ጽ፡ለትውልደ፡ትውልድ፡ መንበረከ፡፡=፡ ይ 6
ገንየ፡ ሰማያት፡ ለስብሐቲከ፡ እግዚኦ፡፡ወጽ
ድቅከኒ፡በማኅበረ፡ ቅዱሳን፡፡=፡ መኑ፡ይት 7
ዐረይ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በደመናት ፡፡ ወመ
ኑ፡ ይመስሎ ፡ ለእግዚአብሔር፡ እምደቂቀ፡
አማልክት፡፡=፡ እግዚአብሔር ፡ ስቡሕ፡ በ 8
ምክረ፡ ቅዱሳን፡፡ዐቢይ፡ ወግሩም፡ ደቢ፡ ኵ
ሎሙ፡እለ፡አውዱ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [d] quoniã ipsi [e] omnẽ plagam tuam [f] & posuisti me abominationẽ apud eos. Apprehenderunt me, neq; erat mihi egressio: [g] levavi ad [h] mirabilia tua ? [i] suscitabunt? Nunquid [k] in morte? [l] ego quidem [m] contempt'. In me [n] detinuerunt me [o] meũ & proximũ meũ, & cognatos meos ab inopia mea. PSAL. LXXXVIII. [a] Aeman Israelitæ. [b] misericordiam ædificabo: [c] stabilitur justitia tua. [d] Testamentum cum electis meis disposui firmiter: [e] servo tuo; [f] gloriam tuam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 *عدوني من الهابطين في الجب * صرت مثل انسان لا معين له * معدا في الاموات مثل قتلي
7 طريحين راقدين في القبور الذين لم تذكرهم بعد * وهم من يدك مقصيون * وصيروني في جب
8 9 سفلي في مواضع مظلمة * وظلال الموت * اشتد علي سخطك * وغشيتني جميع اهوالك * ابعدت
10 عني معارفي * تركوني لهم رذالا * دفعت فلم انطق * عيناي من المسكنة ضعفتا * وصرخت اليك
11 يا رب * النهار كله بسطت يدي نحوك * هل تصنع في الموتى عجايبك * او الفلاسفة يقومون
12 13 ويعترفون لك * وهل يخبر احد في القبر برحمتك * او عند الهلكة امانتك * وهل تعرف في الظلمة
14 عجايبك * او عدلك في الارض المنسية * وانا اليك يا رب صرخت * وصلاتي تسبق فتبلغ اليك
15 16 في الغدوات * لماذا يا رب تقصي نفسي * وصرفت وجهك عني * فاني المسكين وفي الاتعاب منذ
17 18 صباي * وحين ارتفعت اتضعت وتحيرت * وجاز علي غضبك * وافلقتني تخوفاتك * واحاطت بي
19 مثل الماء * واستولت علي جميعا النهار كله * ابعدت عني الصديق والقريب ومعارفي من المسكنة
1 الليلويا * المزمور الثامن والثمانون * فهم لناثان الاسرائيلي * وعدده قب استيخن *
2 3 *مراحمك يا رب اسبحها الى الابد * اخبر عدلك بفمي من جيل الى جيل * لانك قلت ان
4 الرحمة تبنى الى الابد * اتقنت في السموات امانتك * قررت عهدا مع مختاري * حلفت لداود
5 6 عبدي * اني مصلح زرعك الى الابد * ومثبت كرسيك من جيل الى جيل * السموات تعترف
7 بعجايبك يا رب * وحقك في مجمع القديسين * لان من في السحب يشبه الرب * ومن يشبه الرب
8 في ابناء الله * الله ممجد في مشورة القديسين * هو عظيم ومرهوب عند كل من حوله *

Annumeraverunt me inter descendentes in 5
foveã: fact' sum sicut homo cui nullus est
adjutor: Computat' inter mortuos instar 6
occisũ abjectorũ, jacentiũ in sepulchris,
quorũ non meministi amplius, quiq; sunt è
manu tua propulsati. Posuerunt me in fo- 7
vea profunda, in locis tenebrosis, & umbrâ
mortis. Invaluit adversũ me furor tu', & 8
operuerunt me omnes fluct' tui. Elongâ- 9
sti à me notos meos, reliquerunt me sibi
cõtemptionẽ: traditus sum, et non sum lo-
cutus. Oculi mei propter paupertatẽ infir- 10
mati sunt: quapropter clamavi ad te, O Do-
mine: totâ die extendi manus meas ad te.
Num facturus es erga mortuos miracula 11
tua, aut Philosophi surgent, & cõfitebun-
tur tibi? Et num enarrabit quis in sepul- 12
chro misericordiã tuã, aut apud perditos
fidẽ tuã? Et nũ cognoscentur in tenebris 13
mirabilia tua, aut justitia tua in terra ob-
livioni tradita? Et ego ad te, O Domine, 14
clamavi: & oratio mea maturè perveniet
ad te in matutinis. Quare, O Domine, ex- 15
terminas animã meã, & avertisti faciem
tuã à me? Ego enim sũ pauper ille, & in 16
laboribus à pueritia mea: & quando ex-
altatus sũ, humiliatus sũ, & obstupui; Et 17
invasit me furor tuus, & conturbaverunt
me terrores tui: Et circunderunt me sicut 18
aqua, & supereminuerunt mihi simul die
totâ. Elongâsti à me amicũ & proximũ, 19
& notos meos præ paupertate. Alleluja.

PSAL. LXXXVIII.
Intellectus Nathan Israelitæ. Et 1
numerus vers. 102.
Misericordias tuas, O Domine, cele- 2
brabo in æternũ: narrabo justitiam
tuam ore meo ab ævo in ævum. Quia tu 3
dixisti, quòd misericordia ædificabitur in
æternũ: confirmâsti cœlis fidem tuã. Pepi- 4
gi pactũ cum electis meis, juravi Davidi
servo meo, Quòd ego dispositurus sum se- 5
men tuum in seculum, & confirmaturus
sedem tuã à generatione in generationem.
Cœli confitentur miracula tua, O Domine, 6
& veritas tua in cœtu sanctorum. Nam 7
quis est in nubibus similis Domino, &
quis comparatur Domino inter filios Dei?
Deus gloriosus est in consilio sanctorum: 8
ipse magnus est ac terribilis apud omnes
qui circa eum sunt.

תהלים : פט

.sui circuitu tua veritas & Jfah fortis tu sicut quis ,exercituũ Deus Domine
9 יהוה אלהי צבאות מי־כמוך חסין יה ואמונתך סביבותיך :
Tu .eos compesces tu ,ejus fluctus elevando in : maris elatione in dominans Tu
10
11 אתה מושל בגאות הים בשוא גליו אתה תשבחם : אתה
dispersisti tuæ fortitudinis brachio in : Rahab vulneratum tanquam confregisti
דכאת כחלל רהב בזרוע עזך פזרת
tu ejus plenitudinẽ & orbem : terra tibi etiam , cœli Tibi .tuos inimicos
12 אויביך : לך שמים אף־לך ארץ תבל ומלאה אתה
tuo nomine in Chermon & Tabor .ea creasti tu dexteram & ,Aquilonẽ .ea fundasti
13 יסדתם : צפון וימין אתה בראתם תבור וחרמון בשמך
tua dextera exaltetur,tua man⁹ roboretur:fortitudine cum brachiũ Tibi .personabunt
14 ירננו : לך זרוע עם־גבורה תעז ידך תרום ימינך :
.tuas facies præcedent veritas & misericordia :tui solii paratus locus judiciũ & Justitia
15 צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניך :
.ambulabunt tuarũ facierum lumine in Domine :jubilationẽ scientium populi Beatitudines
16 אשרי העם יודעי תרועה יהוה באור־פניך יהלכון :
gloria Quoniã .se exaltabũt tua justitia in & : die omni exultabũt tuo nomine In
17
18 בשמך יגילון כל־היום ובצדקתך ירומו : כי־תפארת
Domino Quia .nostrum cornu exaltabis tua voluntate in & : tu eorũ fortitudinis
19 עזמו אתה וברצונך תרים קרננו : כי ליהוה
visione in es locutus Tunc .noster Rex Israelis sancto & : noster clypeus
20 מגננו ולקדוש ישראל מלכנו : אז דברת־בחזון
electum exaltavi : potentem super adjutorium Posui ,dixisti & ,tuo misericordi
לחסידיך ותאמר שויתי עזר על־גבור הרימותי בחור
.eum unxi meæ sanctitatis oleo in : meum servum David Inveni .populo de
21 מעם : מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו :
Non .eum roborabit meũ brachium etiam : eo cum erit firma mea manus Quo
22
23 אשר ידי תכון עמו אף־זרועי תאמצנו : לא־
contundam Et .eum affliget non iniquitatis filius & : eo in inimicus exiget
24 ישא אויב בו ובן־עולה לא יעננו : וכתותי
,mea veritas Et .percutiam eum habentes odio & : ejus hostes ejus faciebus à
25 מפניו צריו ומשנאיו אגוף : ואמונתי
ponam Et .ejus cornu exaltabitur meo nomine in & : ipso cum mea misericordia &
26 וחסדי עמו ובשמי תרום קרנו : ושמתי
meus Pater ,me invocabit Ipse .ejus dexteram fluminibus in & :ejus manũ mari in
27 בים ידו ובנהרות ימינו : הוא יקראני אבי
: eum dabo primogenitum ego Etiam .meæ salutis rupes & ,meus Deus : tu
28 אתה אלי וצור ישועתי : אף־אני בכור אתנהו
: meam misericordiam ei custodiam seculum In .terræ regibus excelsum
29 עליון למלכי־ארץ : לעולם אשמור־לו חסדי
ejus thronum & : ejus semen perpetuum in ponam Et .ipsi erit fidele meũ pactum &
30 ובריתי נאמנת לו : ושמתי לעד זרעו וכסאו
meis judiciis in & : meam legem ejus filii dereliquerint Si .cœlorum dies sicut
31 כימי שמים : אם־יעזבו בניו תורתי ובמשפטי
non mea præcepta & : prophanaverint mea statuta Si .ambulaverint non
32 לא ילכון : אם־חקתי יחללו ומצותי לא
.eorũ iniquitatẽ plagis in & :eorũ prævaricationẽ virga in visitabo Et .custodierint
33 ישמרו : ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם :
.mea veritate in fallam neque : eo cum à infringam non meam misericordiam At
34 וחסדי לא־אפיר מעמו ולא אשקר באמונתי :

תרגום TARGUM.

9 יי אלהא על כל חילי מרומא מן דכותך חסינא
10 יי וקושטך חזור לך : את שליט בגיותנותא דימא
11 כד מתרבא מתנטלין גלוי אנת תמאיכנון : את
שפית היך קטיל דחרבא רהבא הוא פרעה
רשיעא בתקוף אדרע עושנך בדרתא בעלי
12 דבבך : די לך שמיא לחוד די לך ארעא תבל
13 ומליה את יסדתנון : מדבריא די בצפונא ויתבין
די בדרומא וחרמון די במדנחא בשמך משבחין :
14 די לך אדרעא עם גבורתא תעשן ידך למפרק
15 עמך תרום ימינך לשכללא בית מקדשך : צדקתא
ודינא מדור כורסי יקרך טיבו וקשוט מקדמין
16 אפך : טוביהון דעמא דידעין לרצויי ברייהון
ביבבא יי בנהור זיו אפך יהלכון ויזכון בדינא :
17 בשמך ירננון כל יומא ובצדקתך יתרוממון :
18 ארום שבהור עושנהון את וברעותך תרים
19 קרנהון : ארום דיי הנון תריסנא ודיי קדיש
20 ישראל מלכנא : כהדין מללתא בחזונא
לחסידיך ואמרת שויתי סעיד לעמי על ידיה
דמתגבר באוריתא אפרשית עולים מן בני
21 עמא : אשכחית דוד עבדי במשח קודשא רביתי
22 יתיה : די אידי מתקנן בסעדיה ברם אדרעי
23 תחילניה : לא יטעי בעל דבבא ביה ובר רשיעא
24 לא יסגפניה : ואשוף מן קדמוי מעיקוי ומסנאוי
25 אגוף : וקושטי וטובי עמיה ובשום מימרי
26 תרומם יקריה : ואשוי במחוזי ימא שולטניה
27 וביתבי על נהרותא גבורת ימיניה : הוא יקרי
28 לי אבא את אלהא ותקוף פורקני : לחוד אנא
בוכרא למלכיא דבית יהודה אתניניה עלאה על
29 מלכי ארעא : לעלם אטור ליה טובי וקימי
30 מהימנא ליה : ואשוי לעלמין בנוי וכורסיה
31 כיומיא דיקומון שמיא : אין ישבקון בנוי אוריתי
32 ובדיני לא יהלכון : אין קימי יפסו ופקודי
33 לא ינטרון : ואסער על ידהון דשבטא
דרשיעין מרדיהון ובמויקיא במכתשין להון
34 עויתהון : וטובי לא אבטל מניה ולא אשקר
בהמנותי :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Domine Deus super omnes virtutes excelsas, quis sicut tu fortissime Domine? fact... veritas tua circundat te. Tu potestatem habes in elationem maris: quando excrevit [et] intumescunt fluctus ejus, tu depri... mis eos. Tu contrivisti veluti interfectum gladio, superbum, hic est Pharao impius: in fortitudine brachii roboris tui dispersisti inimicos tuos. Tui sunt cœli, & insuper tua est terra; orbẽ & plenitudinẽ ej⁹ tu fundasti. *Deserta* Aquilonis habitatorésque Austri, & Hermon ab Oriente in nomine tuo laudes dicunt. Tuũ est brachiũ cum fortitudine: roborabis manũ tuã ut redimas populũ tuũ, exaltabis dexterã tuã ut ædifices domũ sanctuarii tui. Justitia & judiciũ habitatio sedis gloriæ tuæ, benignitas & veritas præcedunt faciem tuã. Beatus popul⁹ qui novit complacére creatori suo cum jubilo: Dñe in lumine splendoris faciei tuæ ambulabunt, & justificabuntur in judicio. In nomine tuo exultabũt tota die, & in justitia tua exaltabuntur. Quoniã gloria fortitudinis eorũ tu es: & in beneplacito tuo extolles *cornu eorũ*. Quoniã Dñi sunt protectiones *nostræ*, & *Domini* sancti Israel regis nostri. Tunc locutus es in visione piis tuis, & dixisti: Posui adjutoriũ populo meo, per manum ejus qui valet in lege, secrevi juvenẽ de populo. Inveni Davidẽ servũ meũ: unctione sanctitatis meæ unxi eũ. Quoniã manus meæ paratæ sunt in adjutorio ejus: sed & brachiũ meũ virtutẽ dabit ei. Non decipiet eũ auctor inimicitiæ, & filius impietatis non affliget eum. Conteram eum à conspectu ejus qui angunt eum; & qui odio prosequuntur eum, feriam. Et veritas mea & bonitas mea cum ipso, & in nomine Verbi mei exaltabitur gloria ejus. Et statuam in regionibus maris imperium ejus, & in his qui habitant juxta flumina robur dexteræ ejus. Ipse invocabit me, Pater meus es tu, Deus meus & fortitudo redemptionis meæ. Sed ego primogenitum regum domus Judæ ponam eum, sublimem super reges terræ. In æternum servabo illi benignitatem meam, & pactum meum fidele ipsi erit. Et ponam in perpetuum filios ejus, & sedem ejus juxta dies quibus steterint cœli. Si dereliquerint filii ejus Legem meam, & in judiciis meis non ambulaverint: Si præcepta mea polluerint, & mandata mea non custodierint: Visitabo per manum tribus impiorum scelera eorum, & nocumentis plagarum *ipsis* iniquitates eorum. Bonitatem autem meam non auferam ab eo, & non mentiar in fide mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 [illegible]
10
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20
21 [illegible]
22 [illegible]
23
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27
28 [illegible]
29
30 [illegible]
31 [illegible]
33
34 [illegible]

Dñe Deus fortissime, quis ut tu potens, fide tuâ circum te existente? Tu præes nitori maris, & agitationem fluctuum ejus tu sedas. Tu humilias superbos tanquã occisos: brachio tuo valido dissipâsti inimicos tuos. Tui sunt cœli, & tua est terra: orbẽ cum plenitudine ipsius tu præparâsti: Aquilonem & Austrum tu creâsti. Tabor & Hermon nomẽ tuũ glorificant. Tibi est brachiũ, & tibi est potentia; magnificetur man⁹ tua, & exaltetur dextera tua. Justitiã & judicio firmũ est solium tuũ: bonitate & veritate præoccupatur vultus tuus. Beat⁹ popul⁹ qui scit laudationes tuas: Dñe in lumine faciei tuæ ambulabunt, Et in nomine tuo exhilarabuntur quotidie, & in justitia tua sese attollent. Quoniam gloria roboris nostri tu es, teq; volente exaltabitur cornu nostrũ. Quoniã Dñs est fiducia nostra, & Sanctus Israelis Rex noster: Tunc locut⁹ est per visiones cum justis suis, ac dixit, Statui pro adjutorio virum, et extuli selectũ è populo: Et inveni Davidem servum meũ, & oleo sanctitatis meæ unxi eum: Manus mea auxiliata est ei, etiã brachiũ meũ roboravit illũ; Et non profecit quidquã inimicus ej⁹, & filii iniqui non humiliavit illũ. Perdã è conspectu ej⁹ hostes ipsi⁹, & osores ej⁹ conterã. Fides mea & gratia mea cũ ipso, & in nomine meo exaltabitur cornu ej⁹. **Diapsal.** * *Selâ* * Ponam manum ejus in mari, & in fluminibus dexterã ejus. Ipse vocabit me, dicens, Pater me⁹ tu es, Deus me⁹ & liberator meus potentissimus. Et ego quoque primogenitũ constituã illũ, & elevabo eum super reges terræ: Et in æternũ servabo illi bonitatem meã, & fœdus meũ fidele erit erga ipsum: Ponam in seculũ semen ej⁹, & soliũ ej⁹ sicut dies cœli. Si deseruerint filii ej⁹ legẽ meã, & in præceptis meis non ambulaverint: Visitabo virgã iniquitatẽ eorum, & flagello peccata eorum, Bonitatem meam non avertam ab illo, & non mentiar in fide mea.

Versio VULG. LAT.

9 Domine Deus virtutū, quis similis tibi?
potens es, Dñe, & veritas tua in cir-
10 cuitu tuo. Tu dominaris potestati ma-
ris: motum autem fluctuū ejus tu mi-
11 tigas. Tu humiliâsti sicut vulneratum,
superbum: in brachio virtutis tuæ di-
12 spersisti inimicos tuos. Tui sunt cœli,
& tua est terra, orbē terræ & plenitu-
13 dinem ejus tu fundâsti: Aquilonem &
mare tu creâsti. Thabor & Hermon in
nomine tuo exultabunt: Tuū brachiū
14 cum potentia. Firmetur man⁹ tua, &
exaltetur dextera tua: Justitia & judi-
15 ciū præparatio sedis tuæ. Misericordia
& veritas præcedent faciē tuā: Beatus
16 popul⁹, qui scit jubilationē. Dñe, in
lumine vult⁹ tui ambulabunt, Et in
17 nomine tuo exultabunt totā die: & in
justitia tua exaltabuntur. Quoniā glo-
18 ria virtutis eorū tu es: et in beneplaci-
to tuo exaltabitur cornu nostrū. Quia
19 Domini est assumptio nostra, & sancti
Israel regis nostri. Tunc locutus es in
20 visione sanctis tuis, & dixisti; Posui
adjutoriū in potente: & exaltavi e-
lectum de plebe mea. Inveni David
21 servum meum: oleo sancto meo unxi
eum. Manus enim mea auxiliabitur
22 ei: & brachium meum confortabit
eum. Nihil proficiet inimicus in eo,
23 & filius iniquitatis non apponet no-
cere ei. Et concidam à facie ipsius
24 inimicos ejus: & odientes eum in fu-
gam convertam. Et veritas mea,
25 & misericordia mea cum ipso: et
in nomine meo exaltabitur cornu e-
26 jus. Et ponam in mari manum ejus,
27 & in fluminibus dexteram ejus. Ipse
invocabit me, Pater meus es tu: De-
us meus, & susceptor salutis meæ:
28 Et ego primogenitum ponam illum
29 excelsum præ regibus terræ. In æter-
num servabo illi misericordiam me-
am: & testamentum meum fidele ipsi.
30 Et ponam in seculum seculi semen
ejus, & thronum ejus sicut dies cœli.
31 Si autem dereliquerint filii ejus legem
meam: & in judiciis meis non ambu-
32 laverint: Si justitias meas profana-
verint: et mandata mea non custodi-
33 erint: Visitabo in virga iniquitates
eorum: & in verberibus peccata eo-
34 rum. Misericordiam autem meam non
dispergam ab eo: neque nocebo in
veritate mea:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

9 † Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, τίς ὅμοιός σοι; † δυ-
10 νατὸς εἶ κύριε, καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλῳ σου. † Σὺ
δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, † τὸν δὲ σάλον τῶν
11 κυμάτων αὐτῆς σὺ (*)καταπραΰνεις. † Σὺ ἐταπεί-
νωσας ὡς τραυματίαν, ὑπερήφανον, † (ε) καὶ ἐν τῷ βρα-
χίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου.
12 † Σοί εἰσιν οἱ οὐρανοὶ, καὶ σή ἐστιν ἡ γῆ, † τὴν οἰκουμέ-
13 νην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας. † Τὸν
Βορρᾶν (ζ) καὶ θαλάσσας σὺ ἔκτισας, † Θαβὼρ καὶ
14 (η) Ἑρμὼν ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται. † Σὸς
ὁ βραχίων μετὰ δυναστείας· † κραταιωθήτω ἡ χείρ
15 σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιά σου. † Δικαιοσύνη καὶ κρίμα
ἑτοιμασία τοῦ θρόνου σου· † ἔλεος καὶ ἀλήθεια προ-
16 πορεύσονται πρὸ προσώπου σου. † Μακάριος ὁ λαὸς
ὁ γινώσκων ἀλαλαγμόν· † κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ
17 προσώπου σου πορεύσονται, † Καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου
ἀγαλλιάσονται ὅλην τὴν ἡμέραν, † καὶ ἐν τῇ δικαιοσύ-
18 νῃ σου ὑψωθήσονται. † (θ) Ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυ-
νάμεως αὐτῶν (ι) σὺ εἶ, † καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου
19 ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν. † Ὅτι τοῦ κυρίου ἡ ἀντί-
10 ληψις, † καὶ τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ βασιλέως ἡμῶν. † Τό-
τε ἐλάλησας ἐν ὁράσει τοῖς υἱοῖς σου, † καὶ εἶπας,
Ἐθέμην βοήθειαν ἐπὶ δυνατὸν, † ὕψωσα ἐκλε-
21 κτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ μου. † Εὗρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου,
22 † (κ) ἐν ἐλέει ἁγίῳ ἔχρισα αὐτόν. † Ἡ γὰρ χείρ
μου συναντιλήψεται αὐτῷ, † καὶ ὁ βραχίων μου κατι-
23 σχύσει αὐτόν. † Οὐκ ὠφελήσει ἐχθρὸς ἐν αὐτῷ, † καὶ
24 υἱὸς ἀνομίας οὐ προσθήσει τοῦ κακῶσαι αὐτόν. † Καὶ
συγκόψω (λ) ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς αὐ-
25 τοῦ, † καὶ τοὺς μισοῦντας αὐτὸν τροπώσομαι. † Καὶ ἡ
ἀλήθειά μου καὶ τὸ ἔλεός μου μετ' αὐτοῦ, † καὶ ἐν τῷ
26 ὀνόματί μου ὑψωθήσεται τὸ κέρας αὐτοῦ. † Καὶ
θήσομαι ἐν θαλάσσῃ χεῖρα αὐτοῦ, † καὶ ἐν ποτα-
27 μοῖς δεξιὰν αὐτοῦ. † Αὐτὸς ἐπικαλέσεταί με,
Πατήρ μου εἶ σὺ, † (") Θεός μου καὶ ἀντιλήπτωρ τῆς σω-
28 τηρίας μου. † (μ) Κἀγὼ πρωτότοκον θήσομαι αὐ-
29 τὸν, † ὑψηλὸν παρὰ τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς. † Εἰς
τὸν αἰῶνα φυλάξω αὐτῷ τὸ ἔλεός μου, † καὶ ἡ διαθή-
30 κη μου πιστὴ αὐτῷ. † Καὶ θήσομαι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ
αἰῶνος τὸ σπέρμα αὐτοῦ, † καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ὡς
31 τὰς ἡμέρας τοῦ οὐρανοῦ. † Ἐὰν ἐγκαταλίπωσιν οἱ
υἱοὶ αὐτοῦ τὸν νόμον μου, † καὶ τοῖς κρίμασί μου μὴ
32 πορευθῶσιν· † Ἐὰν τὰ δικαιώματά μου (ν) βεβη-
33 λώσωσι, † καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν· † Ἐπι-
σκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν, † καὶ ἐν
34 μάστιξι τὰς (ξ) ἁμαρτίας αὐτῶν. † Τὸ δὲ ἔλεός μου
οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτοῦ, † (ο) οὐδὲ μὴ ἀδική-
σω ἐν τῇ ἀληθείᾳ μου,

MS.A. (*) καταπραΰνῃς. (ε) ἐν τῷ (ζ) καὶ τὴν θάλασσαν (η) Ἑρμωνιεὶμ τῷ ὀνόματί (θ) Ὅτι καύχημα (ι) εἶ σὺ, (κ) ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα (λ) τοὺς ἐχθρούς μου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, (") ὁ Θεὸς (μ) Καὶ ἐγὼ (ν) βεβηλώσουσιν, (ξ) ἀδικίας (ο) οὐδ' οὐ μὴ ἀδικήσω

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

9 Domine Deus virtutum, quis si- 9
milis tibi? potens es, Domine, & ve-
ritas tua in circuitu tuo. 10 Tu do- 10
minaris potestati maris: [g] motum
autem fluctuum ejus tu mitigas.
11 Tu humiliâsti sicut vulneratum, 11
superbum: & in brachio virtutis
tuæ dispersisti inimicos tuos. 12 Tui 12
sunt cœli, & tua est terra: orbem
terrarum, & plenitudinem ejus tu
fundâsti. (i) Aquilonem & mare tu 13
creâsti: 13 Thabor & Hermon in
nomine tuo (k) exultabunt: [h] Tuū 14
brachium cum (l) potentia: 14 (m)
firmetur manus tua: exaltetur dex-
tera tua. Justitia, & judicium præ- 15
paratio sedis tuæ: 15 misericordia
et veritas præibunt ante faciem tu-
am. Beatus populus, qui scit jubila- 16
tionem. 16 Domine, in lumine vul-
tûs tui ambulabunt: Et in nomine tuo 17
exultabunt totâ die: & in tua justi-
tia exaltabuntur. 17 Quoniā gloria 18
virtutis eorum tu es: & in benepla-
cito tuo exaltabitur cornu nostrum.
18 Quoniā [i] Domini est (n) susce- 19
ptio, & sancti Israel regis nostri.
19 [k] Tunc loquut⁹ es in (o) visione 20
filiis tuis, & dixisti; Posui adjutori-
um super potentem: exaltavi ele-
ctum de populo meo. 20 Inveni Da- 21
vid servum meum: [l] in (p) miseri-
cordia sancta unxi eum. 21 Manus 22
enim mea auxiliabitur ei: & brachi-
um meum confortabit eum. 22 Non 23
proficiet inimicus in eo: & filius
iniquitatis (q) non apponet nocere
ei. 23 Et concidam à facie ipsius 24
inimicos ejus, & odientes eum, [m]
in fugam convertam. 24 Et veri- 25
tas mea, & misericordia mea cum
ipso: & in nomine meo exaltabitur
cornu ejus. 25 Et ponam in mari 26
manum ejus, et in fluminibus dex-
teram ejus. 26 Ipse invocabit me; 27
Pater meus es tu: Deus meus, [n] et
susceptor salutis meæ. 27 Et ego 28
primogenitum ponam illum, excel-
sum (r) apud reges terræ. 28 In 29
æternum servabo illi misericordiam
meam: [o] et testamentum meum
fidele ipsi. 29 Et ponam in seculum 30
seculi semen ejus, 30 & thronum e-
jus, sicut dies cœli. 31 Si dereliqu- 31
erint filii ejus legem meam, & in
judiciis meis non ambulaverint: 32
[p] Si justificationes meas propha- 32
naverint, & mandata mea non cu-
stodierint, 33 Visitabo in virga ini- 33
quitates eorum, & in flagellis
peccata eorum. 34 Misericordiam 34
verò meam non [q] dispergam ab
eo: non (ſ) nocebo in veritate
mea.

Versio ÆTHIOPICA.

እግዚኦ ፡ አምላከ ፡ ኃያላን ፡ መኑ ፡ ከማከ ፡፡ 9
ኃያል ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡ ወጽድቅ ፡ የዐው
ደከ ፡፡ አንተ ፡ ታኴንን ፡ ኃይለ ፡ ባሕር ፡፡ 10
ወአንተ ፡ ታረምም ፡ ለኃይለ ፡ ማዕበ
ሉ ፡፡ ወአንተ ፡ አኅሰርኮ ፡ ለዕቡይ ፡ ከ 11
መ ፡ ቅቱል ፡፡ ወበመዝራዕተ ፡ ኃይልከ ፡ ዘ
ረውኮሙ ፡ ለፀርከ ፡፡ ዚአከ ፡ ውእቱ ፡ 12
ሰማያት ፡ ወእንቲአከ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡፡
ወለዓለም ፡ በምልኡ ፡ አንተ ፡ ሳረርከ ፡፡
ባሕር ፡ ወመስዕ ፡ አንተ ፡ ፈጠርከ ፡፡
ታቦር ፡ ወአርሞንኤም ፡ በስም ፡ ዚአከ ፡ 13
ይትፌሥሑ ፡፡ ወይሴብሑ ፡ ለስምከ ፡፡ መ
ዝራዕትከ ፡ ምስለ ፡ ኃይል ፡፡ ጽንዓት ፡ 14
እዴከ ፡ ወተለዐለት ፡ የማንከ ፡፡ ፍትሕ ፡
ወርትዕ ፡ ተድላ ፡ መንበርከ ፡፡ ሣህል ፡ 15
ወጽድቅ ፡ የሐውሩ ፡ ቅድመ ፡ ገጽከ ፡፡ ብ
ፁዕ ፡ ሕዝብ ፡ ዘያእምር ፡ የብቦ ፡፡ እ 16
ግዚኦ ፡ በብርሃነ ፡ ገጽከ ፡ የሐውሩ ፡፡ ወ
በስምከ ፡ ይትፌሥሑ ፡ ኵሉ ፡ አሚረ ፡፡
ወበጽድቅከ ፡ ይትሌዐሉ ፡፡ እስመ ፡ ም 17
ክሐ ፡ ኃይሎሙ ፡ አንተ ፡፡ ወበሣህልከ ፡ ይ
ትሌዐል ፡ ቀርንነ ፡፡ እስመ ፡ እግዚአብ 18
ሔር ፡ ረድኤትነ ፡፡ ወለቅዱሰ ፡ እስራኤ
ል ፡ ንጉሥነ ፡፡ ወውእቱ ፡ አሚረ ፡ ተናገርኮ 19
ሙ ፡ በራእይ ፡ ለደቂቅከ ፡፡ ወትቤ ፡ እሬሲ ፡ ረድ
ኤተ ፡ በላዕለ ፡ ኃይል ፡፡ ወአልዐልኩ ፡ ኅሩየ ፡ እ
ምሕዝብየ ፡፡ ወረከብክዎ ፡ ለዳዊት ፡ ገብ 20
ርየ ፡፡ ወቀባዕክዎ ፡ ቅብአ ፡ ቅዱስ ፡፡ እስመ ፡ 21
እዴየ ፡ ትረድኦ ፡፡ ወመዝራዕትየ ፡ ታጸን
ዖ ፡፡ ወኢይበቍዕ ፡ ጸላኢ ፡ በላዕሌሁ ፡፡ ወ 22
ወልደ ፡ ዐመፃ ፡ ኢይደግም ፡ እኂምሞቶ ፡፡
ወእመትሮሙ ፡ ለፀሩ ፡ እምቅድሜሁ ፡ ገጹ ፡፡ ወ 23
ለኃሥርሙ ፡ ለጸላእቱ ፡፡ ወሣህልየሰ ፡ 24
ወጽድቅየ ፡ ምስሌሁ ፡፡ ወበስምየ ፡ ይትሌ
ዐል ፡ ቀርኑ ፡፡ ወእሠይም ፡ ውስተ ፡ ባ 25
ሕር ፡ እዴሁ ፡፡ ወውስተ ፡ አፍላግ ፡ የማ
ኖ ፡፡ ወውእቱ ፡ ይብለኒ ፡ አቡየ ፡ አን 26
ተ ፡፡ አምላኪየ ፡ ወረዳኢየ ፡ ወመድኃኒ
የ ፡፡ ወአነሂ ፡ በኵርየ ፡ እሬስዮ ፡፡ 27
ወልዑል ፡ እምነገሥተ ፡ ምድር ፡፡ ወለዓ 28
ለም ፡ አዐቅብ ፡ ሎቱ ፡ ሣህልየ ፡፡ ወመሐላ
ውእቱ ፡ ለኪዳንየ ፡፡ ወእሬሲ ፡ ዘርአ ፡ ለዓለ 29
ም ፡ ዓለም ፡፡ ወመንበርሂ ፡ ከመ ፡ መዋዕለ ፡ 30
ሰማይ ፡፡ ወእመሰ ፡ ኃደጉ ፡ ደቂቁ ፡ ሕግየ ፡፡ 31
ወኢሖሩ ፡ በኵነኔየ ፡፡ ወእመሂ ፡ አርከሱ ፡ 32
ሑ ፡ ሥርዓትየ ፡፡ ወኢዐቀቡ ፡ ትእዛዝየ ፡፡
እቄሥፎ ፡ በበትር ፡ ለኃጢአቶሙ ፡፡ ወበመቅ 33
ሠፍት ፡ ለአበሳሆሙ ፡፡ ወሣህልየሰ ፡ ኢ 34
ይከልእ ፡ እምኔሆሙ ፡፡ ወኢይዔምፅ ፡ በጽ
ድቅየ ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [g] et vim fluctuum ejus tu sedas. [h] et laudabunt nomen tuum. Tuum [i] Dominus est adjutorium nostrum, [k] Et illo die loquutus [l] et oleo sancto unxi eum. [m] contemnam. Et [n] et adjutor meus, & Salvator meus. Et ego quidem primogenitum meum ponam [o] & testamento meo ille fidelis erit. [p] Et si quidem statuta mea [q] retinebo ab eis: neque injustè agam in

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 10 أيها الرب إله القوات من يشبهك. قوي أنت يا رب وعدلك يحيط بك * أنت مالك عز البحر.
11 12 أنت تسكن حركات أمواجه * أنت أذللت المتكبر كالجريح بذراع قوتك تفرقت أعداؤك * لك
13 هي السموات ولك هي الأرض. أنت أسست المسكونة بكمالها * أنت خلقت البر والبحر.
14 15 تابور وحرمون يبتهجان باسمك * لك القوة والجبروت. فلتعتز يدك ولتعل يمينك * بالعدل
16 والحكم أتقنت كرسيك. الرحمة والعدل يتقدمان. سالكين أمام وجهك * طوبى
17 للشعب الذي يعرف تسبيحك يا رب. في نور وجهك يسلكون * وباسمك جميع النهار يبتهجون.
18 19 وبعدلك يرتفعون * لأنك أنت فخر قوتهم. وبحظك يعلو قرننا * لأن النصر هو للرب. وقدوس
20 إسرائيل هو ملكنا * حينئذ بالوحي كلمت بنيك. وقلت إني جعلت معونة على الجبار. رفعت
21 22 مختارا من شعبي * وجدت داود عبدي مسحته بدهن مقدس * لأن يدي تنصره. وذراعي
23 24 تقويه * لا يربح العدو منه. وابن الإثم لا يعود يضاره * أعداءه قطعتهم من قدام وجهه. ومبغضيه
25 26 فهزمت * حقي ورحمتي معه. وباسمي يعلو قرنه * أجعل في البحر يده. وفي الأنهار يمينه * هو يدعوني
27 28 قائلا أنت هو أبي. إلهي وناصر خلاصي * أنا أجعله بكرا عاليا على جميع ملوك الأرض * أحفظ له
29 30 31 رحمتي إلى الأبد. وعهدي صادق له * أثبت ذريته إلى أبد الأبد. وكرسيه مثل أيام السماء * فإن رفض
32 33 بنوه ناموسي. ولم يسيروا في أحكامي * وإن نجسوا حقوقي. ولم يحفظوا وصاياي * فأنا أفتقد بالعصا
34 آثامهم وبالسوط خطاياهم * وأما رحمتي فلا أنزعها عنه. ولا أظلم في حقي.

O Domine Deus virtutū, quis comparatur 9
tecū? Fortis es O Domine, & æquitas tua
circunstat tibi. Tu regis potentiā maris, tu 10
mitigas agitationes fluctuū ejus. Tu hu- 11
miliâsti superbū quasi vulneratū: brachio
fortitudinis tuæ dispersisti inimicos tuos.
Tibi sunt cœli & tibi est terra: tu fundâ- 12
sti Habitatā integrā. Tu creâsti terrā 13
& mare: Thabor & Hermon exultant in
nomine tuo. Tibi est fortitudo & poten- 14
tia; corroboretur igitur manus tua, &
extollatur dextera tua: Justitiā, & ju- 15
dicio parâsti sedem tuā: misericordia &
justitia præcedent ambulantes ante faciem
tuā. Fœlix popul⁹ qui scit laudationē tuā 16
Domine: in lumine vultûs tui ambulabunt,
Et in nomine tuo die totâ exultabunt, & 17
in justitia tua exaltabuntur: Quoniam 18
tu es gloria virtutis eorū, & in veritate
tua extolletur cornu nostrū. Quoniā au- 19
xiliū est Domini, & Sanctus Israelis est
Rex noster. Tunc in visione allocutus es 20
filios tuos & dixisti, Ego posui adjutoriū
super potentem, exaltavi electū è populo
meo: Inveni David servū meū, unxi eū 21
unguento sancto. Nam man⁹ mea auxilia- 22
bitur ei, & brachiū meū fortificabit illū.
Non proficiet inimicus contra eum, & 23
filius iniquitatis non malignabitur ulte-
riùs in eū. Inimicos ejus præcîdi è con- 24
spectu ipsi⁹, & osores ejus profligavi. Ve- 25
ritas mea & misericordia mea cū ipso, et
in nomine meo extolletur cornu ejus. Po- 26
nam in mari manū ejus, & in fluminibus
dexteram ejus. Ipse vocabit me, dicens, Tu 27
es Pater meus, Deus meus, & adjutor sa-
lutis meæ. Ego constituā eū primogenitū 28
excelsū super omnes reges terræ. Servabo 29
ei misericordiā meā usque in æternū, &
pactū meū verax ipsi. Stabiliā progeniem 30
ejus in seculū seculi, & sedem ejus sicut
dies cœli. Quòd si respuerint filii ejus 31
legē meā, et non ambulaverint in judiciis
meis: Siq; coinquinaverint statuta mea, & 32
non custodierint præcepta mea: Ego visi- 33
tabo cū fusti scelera eorū, et cū loris pec-
cata eorū; Verū misericordiā meā nō au- 34
ferā ab eo, neq; opprimā in veritate mea.

תהלים : צ

Semel .mutabo non meorū labiorū egressum & : meum pactum prophanabo Non
35 לא־אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה: אחת
: erit seculum in ejus Semen .mentiar Davidi Si : meā sanctitatē per juravi
36 נשבעתי בקדשי אם־לדוד אכזב: זרעו לעולם יהיה
testis & : seculum stabilietur luna Sicut .me coram sol sicut ejus thronus &
37 וכסאו כשמש נגדי: כירח יכון עולם ועד
cum es iratus : reprobāsti & ,elongāsti tu At .Selah ,fidelis æthere in
38 בשחק נאמן סלה: ואתה זנחת ותמאס התעברת עם־
.ejus diadema terra in prophanāsti : tui servi pactum Abolevisti .tuo uncto
39 משיחך: נארתה ברית עבדך חללת לארץ נזרו:
eū Diripuerunt .contritionem ejus munitiones posuisti :ejus macerias omnes Rupisti
40 פרצת כל־גדרתיו שמת מבצריו מחתה: שסהו
dexteram Exaltāsti .suis vicinis opprobrium fuit : viæ transeuntes omnes
41 כל־עברי דרך היה חרפה לשכניו: הרימות ימין
: ejus gladii aciem obvundes Etiam .ejus inimicos omnes lætificāsti : ejus hostium
42 צריו השמחת כל־אויביו: אף־תשיב צור חרבו
ejus solium & : ejus puritatem fecisti Cessare .prælio in eum statuisti non &
43 ולא הקמתו במלחמה: השבת מטהרו וכסאו
eum super operuisti : ejus adolescentiarum dies Abbreviāsti .fecisti cadere terram in
44 לארץ מגרתה: הקצרת ימי עלומיו העטית עליו
sicut exardescet : æternum in te abscondes Domine Usquequo .Selah ,pudore
45 בושה סלה: עד־מה יהוה תסתר לנצח תבער כמו־
creāsti vane quid ut : ævi quanti ego Memento ? tua excandescentia ignis
46 אש חמתך: זכר־אני מה־חלד על־מה־שוא בראת
eruet ?mortem videbit non & ,vivet vir Quis ?hominum filios omnes
47 כל־בני־אדם: מי גבר יחיה ולא יראה־מות ימלט
priscæ tuæ misericordiæ Ubi .Selah ?inferi manu de suam animam
48 נפשו מיד־שאול סלה: איה חסדיך הראשנים
opprobrii Domine Recordare ?tua veritate in Davidi jurāsti : Domine
49 אדני נשבעת לדוד באמונתך: זכר אדני חרפת
affecerint probris Quod .populos multos omnes meo sinu in meferre : tuorū servorū
50 עבדיך שאתי בחיקי כל־רבים עמים: אשר חרפו
Benedictus .tui uncti vestigia affecerint probris, quod ; Domine tui inimici
51 אויביך יהוה אשר חרפו עקבות משיחך: ברוך
.Amen & ,Amen ,seculum in Dominus
יהוה לעולם אמן ואמן:

ספר רביעי

PSAL. XC. צ

nobis fuisti tu habitaculum Domine .Dei viri Moseh ipsius Oratio
1 תפלה למשה איש־האלהים אדני מעון אתה היית לנו
,terram formares & ,nascerentur montes Priusquam .generatione & ,generatione in
2 בדר ודר: בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ
ad usque hominem Conteres .Deus tu seculum ad usque seculo à & : orbem &
3 ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל: תשב אנוש עד־
anni mille Quoniam .hominum filii Convertimini , dices & : contritionem
4 דכא ותאמר שובו בני־אדם: כי אלף שנים
.nocte in custodia & : transierit cùm hesterna dies sicut ,tuis oculis in
בעיניך כיום אתמול כי יעבר ואשמורה בלילה:

תרגום TARGUM.

35 לא אפס קימי ומפקנות ספותי לא אשני: חדא
36 ומנא קיימית בשום קודשי אם לדוד אכדיב: בנוי
37 לעלם יהוון וכורסיה נהיר היך שמשא לקבלי:
38 היך סיהרא דמתקן לאת לעלם וסהיד בשחקא
39 מהימן לעלמין: ואת שבקתא ורחקתא ארגותא
40 עם משיחך: אשניתא קים דעם עבדך אפסתא
41 לארעא כליליה: תקפתא כל כרכוי שויתא
42 פציחוי תבירא: דמסין יתיה כל עברי אורחא
43 הוה קלנא לשבבוי: ארמתא ימינא דמעיקוי
44 אחדיתא כל בעלי דבבוי: לחוד תתיב לאחורא
45 סיפיה ולא אקמתא יתיה בקרבא: בטלתא
כהניא דמדין על מדבחא ומדכין עמיה וכורסי
46 מלכותיה לארעא מגרתא: קצרתא יומי עלימוי
47 עטפתא עלוי בהתא וכסופא לעלמין: עד אימתי
יי תסלק שכנתך לעלמין תדליק היך אשתא
48 חמתך: אדכר די אנא אתבריתי מן עפרא מטול
49 מה לבטלא בריתא כל בני נשא: מן הוא גברא
דיחי ולא יחמי מלאכא דמותא ושיזב נפשיה מן
50 ידיה ולא יחות לבית קבורתיה לעלמין: אן הנון
טבותך דמן שרויא יי דקיימתא לדוד בהימנותך:
51 אדכר יי חסודא דעבדך סוברית בעטפי כל
52 גדופיהון דסגיעין עממין: די חסידו בעלי דבבך
יי די חסידו איחור רושמת רגלי משיחך יי:
53 בריך שמא דיי בעלמא הדין אמן ואמן בריך
שמא דיי לעלמא דאתי אמן ואמן: צ
1 צלותא דצלי משה נביא דיי כד חבו עמא בית
ישראל במדברא עני וכן אמר יי דמדור בית
שכנתך בשמיא את הויתא לנא סעיד בכל דר
2 ודר: כד אתגלי קדמך דעמך עתידין למחוב
אתקנתא תתובא עד דלא טוריא אתנטלו
ואתבריאת ארעא ויתבי תבל ומן עלמא הדין
3 עד עלמא דאתי את הוא אלהא: תתיב בר נש על
4 חוביה עד מותא ואמרת תובו בני נשא: ארום
אלף שנין בעינך מתחשבין קדמך היך יומא
דאתמלי ארום יעבר והיך מטרת ליליא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Non prophanabo pactum meum, & quod semel promptū est ex labiis meis, non mutabo. Semel juravi in nomine sancto meo, nequaquam Davidi mentiar. Filii ejus in æternū erunt, & thronus ejus lucidus sicut Sol in conspectu meo. Sicut Luna firmata ad signum æternū, & testis in æthere fidelis in perpetuum. Tu autem deseruisti & abominatus es; iratus es cum Christo tuo. Irritum fecisti pactum cum servo tuo: prophanāsti ad terram coronam ejus. Destruxisti omnia castra ejus: posuisti oppida ejus destructionem. Conculcant eum omnes transeuntes viam: fuit opprobrio vicinis suis. Exaltāsti dexterā molestantiū eū: lætificāsti omnes inimicos ejus. Siquidē vertisti retrorsum gladium ejus, & non confirmāsti eum in prælio. Abstulisti sacerdotes qui conspersionem faciebant super altari, & purificabant populū ejus, & sedem regni ejus ad terram collisisti. Breviāsti dies juventutis ejus: operuisti eum pudore & confusione in perpetuū. Usquequo Dñe auferes majestatē tuā in æternum? accendes in modum ignis iram tuā? Recordare quòd creatus sum de pulvere: quare ut aboleātur creāsti omnes filios hominū? Quis est ille vir qui vivet, & non videbit angelū mortis? liberabit animā suam de manu ejus, & non descendet in domum sepulchri sui in perpetuū? Ubi illæ benignitates tuæ primordiales Dñe, quas pactus es Davidi in veritate tua? Recordare Dñe opprobrii servorum tuorum: sustinui in sinu meo cuncta opprobria multorum populorū. Quoniam exprobraverunt hostes tui, exprobraverunt tarditatē vestigiorū pedū Christi tui Domine. Benedictū nomen Dñi in seculo isto, Amen & Amen: benedictum nomen Domini in seculo venturo; Amen & Amen.

Oratio qua oravit Mosseh propheta Domini, quando peccavit populus domus Israel in deserto, elocutus est & sic dixit:

PSAL. XC.

Domine cujus habitatio domus majestatis tuæ est in cœlis, tu fuisti nobis adjutor in omni generatione & generatione. Quando manifestum fuit coram te, quod populus tuus esset peccaturus, disposuisti conversionē. Antequam montes erigerentur, et creata esset terra & habitatores orbis, à seculo hoc, & usq; ad seculū venturū, tu ipse es Deus. Redigis hominē propter peccatū ejus usq; ad mortem: & dixisti, Convertimini filii hominis. Quoniā mille anni in oculis tuis computantur apud te sicut dies hesterna quando præterierit, & sicut vigilia noctis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܘܠܐ ܐܛܠܡ ܩܝܡܝ: ܘܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܣܦܘܬܝ ܠܐ ܐܫܢܐ. * ܚܕܐ ܝܡܝܬ ܒܩܘܕܫܝ ܠܕܘܝܕ
36
37 ܘܠܐ ܐܕܓܠ: * ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ ܢܗܘܐ. ܘܟܘܪܣܝܗ ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܠܘܩܒܠܝ * ܘܐܝܟ ܣܗܪܐ
38
39 ܢܩܘܡ ܠܥܠܡ. ܣܗܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܫܡܝܐ: * ܘܐܢܬ ܛܥܝܬܢܝ ܘܫܒܩܬܢܝ. ܘܐܗܦܟܬ
40
41 ܐܦܝܟ ܡܢ ܡܫܝܚܟ: * ܘܒܣܬ ܩܝܡܗ ܕܥܒܕܟ. ܘܐܪܡܝܬ ܠܐܪܥܐ ܟܠܝܠܗ: * ܦܣܩܬ
42 ܣܝܓܘܗܝ ܘܦܣܩܬ ܫܘܪܘܗܝ. * ܘܒܙܘܗܝ ܟܠ ܥܒܪܝ ܐܘܪܚܐ: ܘܗܘܐ ܚܣܕܐ
43 ܠܫܒܒܘܗܝ. * ܘܐܪܝܡܬ ܝܡܝܢܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ: ܘܚܕܝܬ ܟܠܗܘܢ ܣܢܐܘܗܝ
44 * ܘܐܗܦܟܬ ܥܘܕܪܢܐ ܕܣܝܦܗ: ܘܠܐ ܣܡܟܬܝܗܝ ܒܩܪܒܐ. * ܘܒܛܠܬ ܡܙܟܝܢܘܗܝ:
45
46 ܘܟܘܪܣܝܗ ܠܐܪܥܐ ܗܦܟܬ: ܘܐܒܨܪܬ ܝܘܡܝ ܛܠܝܘܬܗ. * ܘܥܛܦܬܗ ܒܗܬܬܐ. * ܥܕܡܬܝ
47
48 ܠܐ ܬܪܓܙ ܡܪܝܐ ܠܥܠܡ ܘܢܐܩܕ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܚܡܬܟ. * ܐܬܕܟܪ ܠܝ ܡܢ ܚܒܠܐ: ܡܛܠ
49 ܕܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܒܪܝܬ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. * ܡܢܘ ܓܒܪܐ ܕܢܚܐ ܘܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ:
50 ܘܢܦܨܐ ܢܦܫܗ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܫܝܘܠ. * ܐܝܟܐ ܐܢܝܢ ܛܝܒܘܬܟ ܡܪܝܐ ܩܕܡܝܬܐ: ܕܝܡܝܬ ܠܕܘܝܕ
51 ܒܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܬܕܟܪ ܡܪܝܐ ܚܣܕܗ ܕܥܒܕܟ: ܕܣܝܒܪܬ ܒܥܘܒܝ ܟܠܗ ܨܝܚܘܬܗܘܢ ܕܥܡܡܐ.
52 * ܕܚܣܕܘܢܝ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܡܪܝܐ: ܘܚܣܕܘ ܥܘܩܒܬܗ ܕܡܫܝܚܟ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܪܝܐ
53 ܠܥܠܡ ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ.

* ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܬܠܬܐ *

* ܫܪܝ ܣܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܨ *

1 * ܠܡܘܫܐ. ܢܒܝܐ ܗܘ. ܡܪܝܐ ܡܥܡܪܐ ܗܘܝܬ ܠܢ ܡܢ ܕܪ ܠܕܪ. ܥܕܠܐ ܢܬܒܛܢܘܢ
2 ܛܘܪܐ: ܘܥܕܠܐ ܬܬܒܪܐ ܐܪܥܐ. ܘܥܕܠܐ ܐܬܩܢܬ ܬܒܝܠ: ܡܢ ܥܠܡ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܐܢܬ
3 ܗܘ ܐܠܗܐ. * ܘܐܗܦܟܬܗ ܠܒܪܢܫܐ ܠܡܘܟܟܐ: ܘܐܡܪܬ ܕܬܘܒܘ ܒܢܝܢܫܐ.
4 * ܡܛܠ ܕܐܠܦ ܫܢܝܢ ܒܥܝܢܝܟ: ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܐܬܡܠܝ ܕܥܒܪ. ܘܐܝܟ ܡܛܪܬܐ ܕܠܠܝܐ.

Neque contemnam pactum meum: quod egressum est è labiis meis non mutabo. Unum juravi per sanctitatem meam Davidi, & non retractabo: Semen ejus in æternum erit, & thronus ejus sicut sol in conspectu meo, Et ut luna firmus erit in perpetuum: testis in cœlo fidelis. Et tamen tu oblitus es mei, & despexisti me, atque avertisti faciem Uncti tui: Aspernatusq; es fœdus servi tui, & dejecisti in terram diadema ipsius: Diruisti sepes ejus, atque destruxisti arces illius: Et conculcaverunt eum omnes transeuntes viā, factusq; est opprobrium vicinis suis: Et elevāsti dexterā inimicorum ejus, atque lætificāsti omnes osores illius: Et deflexisti adjutorium gladii ejus, neque fulsisti eum in prælio: Et cessare fecisti victores ipsius, & solium ejus in terram evertisti: Minuisti dies juventutis ejus, & amicivisti eum confusione. Usquequo irasceris Domine in æternum, & ardebit velut ignis indignatio tua? Memento mei à fovea, non enim frustrà condidisti omnes homines. Quis est vir qui vivet & non videbit mortem, eripietque animā suam de manu foveæ? Ubi sunt beneficia tua Dñe pristina, quæ jurāsti Davidi cum fide? Memento Dñe opprobrii servi tui: quòd portaverim in vita mea cunctam solicitudinē populorū: Ignominiā me affecerint hostes tui Dñe, & vituperārint calcaneos Christi tui. Benedictus Dñs in æternū. Amen, amen.

Finis Libri Tertii.

Initium Libri Quarti.

PSAL. XC.

Mosis. Versus 37.

DOmine, habitaculum factus es nobis in generationē generationū. Priusquā conciperentur montes, & antequā parturiret terra & priusquā conderetur orbis, à seculo et usque in seculum tu es Deus: Qui reduxisti hominē usque ad humilitatem, ac tum dixisti, Pœnitentiam agite filii hominum. Nam mille anni in oculis tuis sunt tanquam dies hesterna quæ præteriit, ut vigilia noctis.

Versio VULG. LAT.

35 Neque profanabo testamentum meũ :
& quæ procedunt de labiis meis, non
36 faciam irrita. Semel juravi in Sancto
37 meo, si David mentiar : Semen ejus in
38 æternũ manebit. Et thronus ejus sicut
Sol in conspectu meo, & sicut Luna
perfecta in æternũ : & testis in cœlo
39 fidelis. Tu verò repulisti & despexisti:
distulisti Christum tuum. Evertisti te-
40 stamentum servi tui : profanâsti in ter-
41 ra Sanctuariũ ejus. Destruxisti omnes
sepes ejus : posuisti firmamentum ej⁹
formidinem. Diripuerunt eum omnes
42 transeuntes viã : factus est opprobriũ
43 vicinis suis. Exaltâsti dexteram depri-
mentiũ eum : lætificâsti omnes inimi-
44 cos ejus. Avertisti adjutoriũ gladii
ejus : & non es auxiliatus ei in bello.
45 Destruxisti eum ab emundatione : &
46 sedem ejus in terram collisisti. Mino-
râsti dies temporis ejus : perfudisti eũ
47 confusione. Usquequò, Domine, avertis
in finem : exardescet sicut ignis ira
48 tua ? Memorare quæ mea substantia :
numquid enim vanè cõstituisti omnes
49 filios hominũ ? Quis est homo, qui
vivet, & non videbit mortem : eruet
50 animam suam de manu inferi ? Ubi
sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Do-
mine, sicut jurâsti David in veritate
51 tua ? Memor esto, Domine, opprobrii
servorũ tuorũ (quod continui in sinu
52 meo) multarũ gentiũ. Quod expro-
braverunt inimici tui, Dñe, ꝙ expro-
braverunt commutationẽ Christi tui.
53 Benedictus Dominus in æternũ : Fiat,
fiat.

Oratio Moysi hominis Dei.
LXXXIX.

1 Domine, refugiũ factus es nobis, à
2 generatione in generationẽ. Priusquã
montes fierent, aut formaretur terra,
& orbis ; à seculo & usque in secu-
3 lum tu es Deus. Ne avertas hominẽ
in humilitatem : & dixisti, Conver-
4 timini filii hominum. Quoniam mille
anni ante oculos tuos, tanquam dies
hesterna, quæ præteriit, Et custodia
in nocte,

Versio GRÆC. LXX. Interp.

35 † Οὐ δὲ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου, † καὶ τὰ ἐκ-
πορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω.
36 † Ἅπαξ ὤμοσα ἐν τῷ ἁγίῳ μου, εἰ τῷ Δαυὶδ
37 ψεύσομαι. † Τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μενεῖ,
38 † Καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος ἐναντίον μου, † Καὶ
ὡς ἡ σελήνη κατηρτισμένη εἰς τὸν αἰῶνα, † καὶ ὁ
μάρτυς ἐν οὐρανῷ πιστός. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Σὺ δὲ
39 ἀπώσω καὶ ἐξουδένωσας, ἀνεβάλου τὸν χριστόν σου.
40 † Κατέστρεψας τὴν διαθήκην τοῦ δούλου σου, † ἐβεβή-
41 λωσας εἰς τὴν γῆν τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ. † Καθεῖλες
πάντας τοὺς φραγμοὺς αὐτοῦ, † ἔθου τὰ ὀχυρώματα
42 αὐτοῦ δειλίαν. † Διήρπασαν αὐτὸν πάντες οἱ (π)
διοδεύοντες ὁδὸν, † ἐγενήθη ὄνειδος τοῖς γείτο-
43 σιν αὐτοῦ. † Ὕψωσας τὴν δεξιὰν τῶν (ρ) ἐχθρῶν αὐτοῦ,
44 † εὔφρανας πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. † Ἀπέστρε-
ψας τὴν βοήθειαν τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, † καὶ οὐκ ἀντελάβου
45 αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ. † Κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ
αὐτὸν, † τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν κατέρραξας.
46 † Ἐσμίκρυνας τὰς ἡμέρας τοῦ (σ) θρόνου αὐτοῦ,
47 † κατέχεας αὐτοῦ αἰσχύνην. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ἕως
πότε κύριε (τ) ἀποστρέφῃ εἰς τέλος ; † ἐκκαυθή-
48 σεται ὡς πῦρ ἡ ὀργή σου ; † Μνήσθητι τίς (υ) ἡ
ὑπόστασίς μου· † μὴ γὰρ ματαίως ἔκτισας πάντας
49 τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων ; † Τίς ἐστιν ἄνθρωπος, ὃς
ζήσεται καὶ οὐκ ὄψεται θάνατον ; † ῥύσεται τὴν ψυ-
50 χὴν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ᾅδου ; ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Ποῦ
(φ) ἐστιν τὰ ἐλέη σου τὰ ἀρχαῖα κύριε, † ἃ ὤμοσας
51 τῷ Δαυὶδ ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ; † Μνήσθητι κύριε τοῦ
ὀνειδισμοῦ τῶν δούλων σου, † οὗ ὑπέσχον ἐν τῷ κόλπῳ
52 μου πολλῶν ἐθνῶν· † Οὗ ὠνείδισαν οἱ ἐχθροί σου
κύριε, † οὗ ὠνείδισαν τὸ ἀντάλλαγμα τοῦ χριστοῦ σου.
53 † Εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα. γένοιτο, γένοιτο.

MS.A. (π) οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδὸν, (ρ) θλιβόντων αὐτὸν, (σ) χρόνου αὐτοῦ, (τ) ἀποστρέφεις (υ) μου ἡ ὑπόστασις· (φ) εἰσιν

Προσευχὴ (α) τῷ Μωσῇ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. πθ'.

1 † Κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γε-
2 νεᾷ. † Πρὸ τοῦ ὄρη γενηθῆναι καὶ πλασθῆναι (β)
τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην, † καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος (γ) ἕως
3 τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. † Μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς τα-
πείνωσιν, † καὶ εἶπας, Ἐπιστρέψατε (δ) υἱοὶ ἀνθρώπων·
4 † Ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς (ε) σου, † ὡς ἡ ἡμέ-
ρα ἡ ἐχθὲς ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.

MS.A. (α) τῷ Μωσῇ (β) γῆν (γ) καὶ ἕως (δ) οἱ υἱοὶ (ε) σου κύριε, ὡς

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

35 Neque prophanabo testamentum 35
meum : & quæ procedunt de labiis
meis, non faciam irrita. 36 Semel 36
juravi in Sancto meo, [n] (si David
mentiar;) Semen ejus in æternũ ma- 37
nebit. 37 Et sedes ejus, sicut Sol, in 38
conspectu meo, & [o] sicut Luna per-
fecta in æternum, & (t) testis in cœ-
lo fidelis. DIAPSALMA. 38 Tu ve- 39
rò repulisti, & (u) sprevisti: distuli-
sti Christum tuum. 39 (x) [p] Ever- 40
tisti testamentum servi tui : propha-
nâsti in terra (y) sanctitatem ejus.
40 Destruxisti omnes macerias ejus: 41
posuisti munitiones ejus formidinem.
41 Diripuerunt eum omnes transe- 42
untes viam: factus est opprobrium
vicinis suis. 42 Exaltasti dexteram 43
(z) inimicorum ejus : lætificâsti o-
mnes inimicos ejus. 43 Avertisti 44
adjutorium gladii ejus : & non es
auxiliatus ei in bello. 44 Dissolvisti 45
(aa) eum ab emundatione: [q] sedem
ejus in terram collisisti. 45 Minuisti 46
dies (aa) sedis ejus: perfudisti eum
confusione. DIAPSALMA. 46 Quo- 47
usque, Domine, (bb) avertêris in finem?
exardescet, sicut ignis, ira tua?
47 Memento, [r] quæ est substantia 48
mea: numquid enim vanè (cc) consti-
tuisti omnes filios hominum? 48 Quis 49
est homo, qui vivet, & non videbit
mortem? [s] eruet animã suam de ma-
nu inferi? DIAPSALMA. 49 Ubi 50
sunt misericordiæ tuæ antiquæ, Do-
mine, quas jurâsti David [t] in ve-
ritate tua? 50 Memento, Domine, op- 51
probrii servorum tuorum, (dd) quod
continui in sinu meo multarum gen-
tium. 51 Quod exprobraverunt ini- 52
mici tui, Domine, quod exprobrave-
runt, (ee) commutationem Christi tui.
52 Benedictus Dominus in æternum: 53
(ff) Fiat, fiat.

Oratio (a) [a] Moysi homini Dei.
LXXXIX.

Domine, refugium factus es nobis 1
in generatione & (b) generati-
one. 2 Priusquam (c) montes fierent, 2
& formaretur terra, & orbis terræ,
& à seculo usque in seculum tu es.
3 Ne avertas hominem in humilita- 3
tem: & dixisti, (d) Convertimini fi-
lii hominum. 4 Quoniam mille anni 4
in (e) oculis tuis, tanquam dies hester-
na, quæ præteriit, 5 & (f) custo-
dia in nocte.

Versio ÆTHIOPICA.

ወኢያረኵስ:ኪዳንየ:: ወኢይኄሉ:ዘወፅአ: 35
እምአፉየ::=: ምዕረ : መሐልኩ : በቅዱ 36
ስየ:: ከመ:ለደዊት:ኢይሔስዎ:: ወዘር
ኡሂ: ለዓለም: ይኄሉ::=: ወመንበርሂ: 37
ከመ: ፀሐይ : በቅድሜየ:: ወሠረቀ:ከመ:
ወርኅ:ለዓለም:: ወስምዑሂ:መእመን:በሰ
ማይ::=: ወአንተሰ : መነንኮ : ወገደፍኮ:: 38
ወአናሕሰይኮ : ለመሲሕከ::=: ወሜጥከ: 39
ሠርዓቶ:ለገብርከ:: ወአርኰስከ: ውስተ:
ምድር:መቅደሶ::=: ወነሠትከ : ኵሎ: 40
ጥቅሞ:: ወረሰይከ : አጽዋኒሁ : መፍር
ሀ::=: ወተማሰጥ: ኵሉ: ኀላፌ:ፍኖት:: 41
ወኮነ : ጽእለተ : ለጎሬ::=: ወአልዐልከ: 42
የማነ : ፀሩ:: ወአስተፈሣሕከ : ኵሎ: ጸላ
እቶ::=: ወሜጥከ : ረድኤተ : ኵናቱ:: 43
ወኢተወከፍኮ : በውስተ: ፀብእ::=: ወሰዐ 44
ርኮ:እምንጽሑ:: ወነፃሕከ:ውስተ:ምድ
ር: መቅደሶ::=: ወአውሐድከ:መዋዕለ: 45
መንበሩ:: ወሶጥከ: ላዕሌሁ: ኀፍረተ::=:
እስከ:ማእዜኑ: እግዚኦ: ትመይጥ: ለግሙ 46
ራ:: ወይነድድ: ከመ: እሳት:መዐትከ::=:
ተዘከር : ምንት : ውእቱ : ኀይልየ:: በኑ: 47
ለከንቱ: ፈጠርኮ: ለኵሉ : እጓለ : እመሕ
ያው::=: መኑ: ሰብእ:ዘየሐዩ:ወኢይሬእ 48
ዮ : ለሞት:: ወመኑ : ዘያድኅና : ለነፍሱ:
እምእደ: ሲኦል::=: አይቴ: ውእቱ: ዘት 49
ካት: ሣህልከ: እግዚኦ:: ዘመሐልከ : ለደዊ
ት:ገብርከ:በጽድቅ::=: ተዘከር:እግዚ 50
ኦ : ዘጸአልዎሙ : ለአግብርቲከ:: ዘተወከ
ፍኩ: በሕፅንየ : ብዙኃ: አሕዛብ::=: ዘፀ 51
አሉ:ጸላእትከ:እግዚኦ:: ወፀአሉ: እቤራ
ተ:መሲሕከ::=: ይትባረክ:እግዚአብሔር : 52
ለዓለም:ለይኩን: ለይኩን::

ጸሎት:ዘሙሴ:ዘብእሴ:እግዚአብሔር::

ፐ፱ እግዚኦ: ጸወነ: ኮንከነ: ለትውልደ:ት 1
ውልድ::=: ዘእንበለ : ይቁም : አድባር: 2
ወይትፈጠር:ዓለም:ወምድር::
እምቅድመ: ዓለም : ወእስከ : ለዓለም: አ
ንተ:ከመ::=: ኢትሚጦ : ለሰብእ : ለኀሳ
ር:: ወትቤ:ተመየጡ:ደቂቀ:እጓለ:እመሕ 3
ያው::=: እስመ: ዐሠርቱ : ምእት : ዓመ 4
ት:: በቅድሜከ: ከመ:ዕለት : እንተ : ትማ
ልም:ኀለፈት::=:ወሰዓተ:ሌሊት:: 5

INTERP. ÆTHIOP. [n] quòd Davidi non mentiar: & semen quidem ejus in æternum prævalebit. [o] posita sicut Luna in [p] Avertisti testamentum [q] & sanctuarium ejus [r] quod est robur meum [s] & quis est qui eruet [t] servo tuo in PSAL. LXXXIX. [a] Moysis, qui homo fuit Dei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 * ولا أدنس عهدي * ولا أجحد ما خرج من شفتي * دفعة حلفت بقدسي أني لا أخلف
37 38 لداود * وأن يكون زرعه إلى الأبد * وكرسيه مثل الشمس قدامي * وكالقمر الثابت إلى الأبد
39 40 الشاهد في السموات صادق * وأنت أقصيت وذللت وطرحت مسيحك * ونقضت عهد عبدك
41 42 ونجست موضعه المقدس على الأرض * هدمت جميع سياجاته * تركت حصونه خاوية * اختطفه كل
43 السالكين في الطريق * صار عارا لجيرانه * أعليت يمين مضطهديه * أفرحت جميع أعدائه
44 45 * ورددت معونة سيفه * ولم تنصره في الحرب * أبطلت شجاعته * أقلبت على الأرض كرسيه
46 47 * صغرت أيام سنيه * أفضت عليه الخزي * فإلى متى يا رب تعرض إلى الانقضاء * يتوقد مثل
48 49 النار غضبك * اذكر ما هو قوامي * هل باطلا خلقت جميع بني البشر * من هو الإنسان الذي
50 يعيش ولا يرى الموت * ويخلص نفسه من الجحيم * أين هي مراحمك السابقة يا رب * اللواتي
51 حلفت بحقك لداود عليها * اذكر يا رب عار عبيدك الذي وعدت به في حضن أمم كثيرين
52 53 * اللهم إن أعداءك عيروا * وعيروا آثار مسيحك * مبارك الرب إلى الأبد * يكون يكون * هللويا

* المزمور التاسع والثمانون *

1 * صلاة موسى رجل الله * وهو لح * استيكن *
2 يا رب صرت لنا ملجأ من جيل إلى جيل * قبل أن تكون الجبال * وقبل أن تخلق الأرض
3 والمسكونة * وأنت هو منذ الأزل وإلى الأبد * فلا ترد الإنسان إلى الذل * وقد قلت ارجعوا يا
4 بني البشر * لأن ألف سنة أمام عينيك يا رب مثل نهار أمس الماضي * ومثل هجعة من الليل

Neque profanabo pactum meum, neque in- 35
ficiabor quod exivit è labiis meis. Semel 36
juravi per sanctitatem meam, me non ab-
jecturum post tergum meũ Davidem : Et 37
fore semen ejus in æternũ, & thronum
ejus sicut sol corã me. Et sicut luna per- 38
manes in seculum. Qui testis est in cœ-
lis, verax est. Tu verò exterminâsti & 39
humiliâsti atque abjecisti sanctum tuum:
Et solvisti pactum servi tui, & polluisti 40
locũ ejus sanctum in terra. Destruxisti 41
omnes sepes ejus, reliquisti arces ejus nu-
das. Diripuerunt eum omnes prætereuntes 42
viam : factus est opprobrium vicinis suis:
Exaltâsti dexteram persequutorũ ejus : 43
lætificâsti omnes inimicos ipsius. Et aver- 44
tisti adjutorium gladii ejus, & non auxi-
liatus es ei in bello : Cessare fecisti ma- 45
gnanimitatem ejus : devolvisti super ter-
ram sedem ejus: Minorâsti dies annorum 46
ejus : effudisti super eum ruborem. Quo- 47
usque indignaberis, O Domine, in finem?
exardescet velut ignis furor tuus? Me- 48
mento qualis sit status meus. Num frustrà
creâsti omnes filios hominum? Quis est 49
homo qui vivet, & non videbit mortem?
& liberabit animam suam de inferno?
Ubi sunt misericordiæ tuæ pristinæ, O 50
Domine, de quibus jurâsti per veritatem
tuam Davidi? Memento, O Domine, im- 51
properii servorum tuorum, quod minita-
tus es in sinu gentium multarum. Deus 52
inimici tui improperârunt, & mutârunt
vestigia Christi tui. Benedictus Dominus 53
in æternum. Sit, sit. Allelujah.

PSAL. LXXXIX.

Oratio Mosis viri Dei. Vers. 38 1

O Domine, factus es nobis refugium ab
ævo in ævum : Antequam essent 2
montes, & antequam crearetur terra &
habitata ; & tu es ab æterno & usque in
æternum. Ne ergò reducas hominem in 3
humiliationem : quum jam dixeris, Re-
vertimini O filii hominum. Quoniam 4
mille anni ante oculos tuos O Domine,
tanquam dies hesterna præterita ; & ve-
lut particula noctis,

תהלים : צא

florebit matutino In . mutabitur herba sicut mane in : erunt somnus, eos Inundasti
5 זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר כֶּחָצִיר יַחֲלֹף׃ 6 בַּבֹּקֶר יָצִיץ
: tuo naso in sumus consumpti Quia . siccabitur & exscidetur vespera in : transibit &
7 וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ׃ כִּי־כָלִינוּ בְאַפֶּךָ
: te coram nostras iniquitates Posuisti . sumus territi tua excandescentia in &
8 וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ׃ שַׁתָּ עֲוֺנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ
declinaverunt nostri dies omnes Quoniam . vultus tui luminare ad nostra absconditum
9 עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ׃ כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ
nostrorum annorum Dies . sermone tanquam annos nostros consumpsimus : tua ira in
10 בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְמוֹ־הֶגֶה׃ יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ
eorum amplitudo & , anni octoginta fortitudinibus in si & , anni septuaginta ipsis in
בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת ׀ שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם
fortitudinem cognoscens Quis . avolavimus & , cito rescecatur quia : iniquitas & , labor
11 עָמָל וָאָוֶן כִּי־גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה׃ מִי־יוֹדֵעַ עֹז
: fac scire sic , nostros dies numerandum Ad . tua ira , tuus timor sicut & : tuæ iræ
12 אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ׃ לִמְנוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע
super consolare & : usquequo Domine Convertere . sapientiam cor adducemus &
13 וְנָבִא לְבַב חָכְמָה׃ שׁוּבָה יְהוָה עַד־מָתָי וְהִנָּחֵם עַל־
lætabimur & jubilabimus & : tua misericordia matutino in nos Satura . tuos servos
14 עֲבָדֶיךָ׃ שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה
vidimus annos : nos afflixisti dies juxta nos Lætifica . nostris diebus omnibus in
15 בְּכָל־יָמֵינוּ׃ שַׂמְּחֵנוּ כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ
eorum filiis in tuus decor & : tuum opus tuis servis in Conspiciatur . malum
16 רָעָה׃ יֵרָאֶה אֶל־עֲבָדֶיךָ פָעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם׃
nostrarum manuum opus & , nos super nostri Dei Domini jucunditas sit Et
17 וִיהִי ׀ נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
: illud confirma nostrarum manuum opus & : nos super stabile fac
כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ׃

PSAL. XCI. צא

Dicam . commorabitur Sadai umbra in : altissimi abscondito in Habitans
1 יֹשֵׁב בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן בְּצֵל שַׁדַּי יִתְלוֹנָן׃ 2 אֹמַר
ipse Quoniam . eo in sperabo meus Deus : mea munitio & , mea spes , Domino
3 לַיהוָה מַחְסִי וּמְצוּדָתִי אֱלֹהַי אֶבְטַח־בּוֹ׃ כִּי הוּא
, tibi obumbrabit sua ala In . contritionum peste à : venatoris laqueo à te liberabit
4 יַצִּילְךָ מִפַּח יָקוּשׁ מִדֶּבֶר הַוּוֹת׃ בְּאֶבְרָתוֹ ׀ יָסֶךְ לָךְ
timebis Non . ejus veritas parma & scutum : sperabis ejus pennis sub &
5 וְתַחַת־כְּנָפָיו תֶּחְסֶה צִנָּה וְסֹחֵרָה אֲמִתּוֹ׃ לֹא־תִירָא
: ambulabit caligine in peste A . diem per volaverit sagitta à : noctis pavore à
6 מִפַּחַד לָיְלָה מֵחֵץ יָעוּף יוֹמָם׃ מִדֶּבֶר בָּאֹפֶל יַהֲלֹךְ
: tua dextera à millia decem & , mille tuo latere à Cadet . meridie vastabit excidio ab
7 מִקֶּטֶב יָשׁוּד צָהֳרָיִם׃ יִפֹּל מִצִּדְּךָ ׀ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ
impiorum retributionem & : aspicies tuis oculis in Veruntamen . accedet non te ad
8 אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ׃ רַק בְּעֵינֶיךָ תַבִּיט וְשִׁלֻּמַת רְשָׁעִים
. tuum habitaculum posuisti excelsum : mea spes Domine tu Quoniam . videbis
9 תִּרְאֶה׃ כִּי־אַתָּה יְהוָה מַחְסִי עֶלְיוֹן שַׂמְתָּ מְעוֹנֶךָ׃

תרגום TARGUM.

5 אִין לָא תְיוּבִין תַּיְתֵי עֲלֵיהוֹן מוֹתָא הֵיךְ דְּמִכִין הֲווֹן וּלְעָלְמָא דְּאָתֵי הֵיךְ עִסְבָּא דְּמִתְפָּרְכָא
6 מִתְחַלְפִין׃ דָּמְיָן עוֹבָדֵיהוֹן הֵיךְ עִסְבָּא דִּי בְצַפְרָא נָיֵיץ וְיִסְגֵּי לְרַמְשָׁא מִתְמוֹלַל וּמִתְיַבֵּשׁ מִן חוֹרְבָא׃
7 אֲרוּם אִשְׁתֵּיצֵנָא מִן תּוּקְפָּךְ וּמִן רוּגְזָךְ אִתְבְּהַלְנָא׃
8 שַׁוֵּיתָא חוֹבָנָא לְקוּבְלָךְ עֲוַיַּת טַלְיוּתָנָא קֳבֵל נְהוֹר אַפָּךְ׃
9 אֲרוּם כָּל יוֹמָנָא אִתְפְּנִיאוּ קֳדָמָךְ בְּרוּגְזָךְ שֵׁיצֵינָא יוֹמֵי חַיָּנָא הֵיךְ הֶבֶל פּוּמָא בְּסִתְוָא׃
10 יוֹמֵי שְׁנוֹתָנָא בְּעָלְמָא הָדֵין שִׁבְעִין שְׁנִין וְאִין בִּגְבוּרְתָא תַּמְנַן שְׁנִין וְסוֹגְעֵיהוֹן לֵיאוּת וּשְׁקַר לְחַיָּבַיָּא אֲרוּם עֲדוֹ בִּסְרְהוֹבִיָּא וְטָיְסִין לְצַפְרָא׃
11 מַן הוּא דְיָדַע לְאַתָּבָא עוּשְׁנָא דְרוּתְקְפָּךְ אֱלָהֵן צַדִּיקַיָּא דְּדַחֲלִין מִנָּךְ מְשַׁדְּכִין רוּגְזָךְ׃
12 לְמִמְנֵי יוֹמָנָא כֵּן יְחַכֵּין לְהוֹדָעָא בְּרַם נְבִיָּא דִלְבֵּיהּ מַבַּע חוּכְמְתָא׃
13 תּוּב יְיָ עַד אֵימָתַי תְּסַגְּפִנָּנָא וְתוּב מִן בִּישְׁתָא דִּי מַלֵּלְתָּא לְמֶעְבַּד לְעַבְדָּךְ׃
14 שְׂבַע יָתַנָא לְעָלְמָא דְּמְתִיל לְצַפְרָא טוּבָךְ וּנְרַנֵּן וְנֶחְדֵי בְּכוֹלְהוֹן יוֹמָנָא׃
15 שַׂמַּח יָתָנָא הֵיךְ יוֹמִין דְּסַגַּפְתָּנָא הֵיךְ שְׁנַיָּא דַּחֲמֵינָא בִישְׁתָא׃
16 יִתְחַמֵי לְעַבְדָּךְ עוֹבָדֵי נִסָּךְ וְשִׁבְהוֹרָךְ עַל בְּנֵיהוֹן׃
17 וִיהֵי בְּסִימוּתָא דְּגַן עֵדֶן מִן קֳדָם יְיָ עֲלָנָא וְעוֹבָדֵי יְדָנָא מִנֵּיהּ יִתְקְנוּן׃

צא

1 דְּאַשְׁרֵי שְׁכִנְתֵּיהּ בְּרוּם עִלָּאָה בְּטֻלַּל עֲנָנֵי יְקָרָא דְשַׁדַּי יְבִית׃
2 אֲמַר דָּוִד אֵימַר לַיְיָ רוּחְצָנִי וְתוּקְפִּי אֱלָהִי אַכְלֵי בְּמֵימְרֵיהּ׃
3 אֲרוּם הוּא יְפַצֵּנָךְ שְׁלֹמֹה בְרִי מִפַּחָא וְתַקְלָא מִמּוֹתָא וְאִתְרְגוּשְׁתָּא׃
4 בְּטוּלַל שְׁכִנְתֵּיהּ יַטֵּל עֲלָךְ וּתְחוֹת טְלָל יְקָרֵיהּ תִּתְרְחֵיץ תְּרֵיסָא וְעֵגִילָא הֵימְנוּתֵיהּ׃
5 לָא תִדְחַל מִן דְּלוּחָא דְמַזִּיקֵי דְּאָזְלִין בְּלֵילְיָא מִן גִּירָא
6 דְּמַלְאַךְ מוֹתָא דְּשָׁדֵי בִּימָמָא׃ מִן מוֹתָא דִּי בְקַבְלָא מְהַלֵּךְ מִסִּיעַת שֵׁידִין דִּמְחַבְּלִין בְּטִיהֲרָא׃
7 תִּדְכַּר שְׁמָא קַדִּישָׁא יִפְּלוּן מִן סְטַר שְׂמָאלָךְ אַלְפָא וּרְבַבְתָּא מִן יְמִינָךְ לְוָתָךְ לָא יִקְרְבוּן לְמִנְזַק׃
8 לְחוֹד בְּעֵינָךְ תְּהֵי מִסְתַּכֵּל וְהֵיךְ מִתְנַפְרִין רַשִׁיעֵי תֶּחְמֵי׃
9 עֲנֵי שְׁלֹמֹה וְכֵן אֲמַר אֲרוּם אַנְתְּ הוּא יְיָ רוּחְצָנִי בִּמְדוֹר עִלָּאָה שַׁוִּיתָא בֵּית שְׁכִנְתָּךְ׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Et si non convertantur, induces in eos mortem; sicut *somniantes erunt*: & in mundo venturo sicut herba quæ exciditur, permutabuntur. Similes sunt operationes eorum herbæ quæ manè florebit atq; crescet; vespere excisa siccatur propter æstum. Quoniã consumpti sumus à furore tuo, & ab indignatione tua conturbati sumus. Posuisti peccata nostra in conspectu tuo, iniquitates juventutis nostræ coram luce vultus tui. Quoniam omnes dies nostri recesserunt *ante te* in ira tua, consumpsimus dies vitæ nostræ tanquam vaporẽ oris in hyeme. Dies annorũ nostrorum in mundo hoc septuaginta anni robustiorũ, & si in fortitudine octoginta anni: at multiplicatio eorũ labor & falsitas peccatoribus, quoniã transierũt velociter, et volãt *ad mare*. Quis est ille qui sciet avertere fortitudinẽ iræ tuæ, nisi justi qui timẽt te, sedãtes furorẽ tuũ. Ad numerandos dies nostros, [*quis*] *sic diriget* ut scire faciat? certè propheta cujus cor *profundit* sapientiã. Convertere Dñe, usquequo affliges nos? convertere, inquam, à malo quod locutus es facere *servis tuis*. Satura nos in mundo, qui similis est matutino benignitate tua; & lætabimur & exultabimus omnibus diebus nostris. Lætifica nos secundum dies quibus afflixisti nos, sicut anni quibus vidimus mala. Manifestæ fiant servis tuis operationes signorum tuorũ, & decor tuus super filios eorũ. Et sit dulcedo horti deliciarum à conspectu Dñi super nos, & opera manuum nostrarum ab ipso præparentur.

PSAL. XCI.

Qui posuit majestatem suam in secreto altissimo, in umbra nubiũ gloriæ omnipotentis commorabitur. Dixit David; Dicã Domino: Fiducia mea et arx fortitudinis meæ, Deus meus confidam in verbo ejus. Quoniã ipse liberabit te, *Selomoh fili mi*, de laqueo & offendiculo, de morte atque tumultu. In umbra majestatis suæ obũmbrabit tibi, & sub umbra gloriæ ejus securus consistes: clypeus & parmula veritas ejus. Non timebis à timore dæmonũ qui ambulant in nocte, à sagitta angeli mortis, quam emittit interdiu: A morte in tenebris ambulante, à caterva dæmonum qui grassantur in meridie. Recordaberis nominis sancti: & cadent à latere sinistro tuo mille, & decem millia à dextera tua; tibi autem non appropinquabunt ut noceant. Veruntamen oculis tuis considerabis: & quemadmodum consumantur impii videbis. *Respondit Selomoh & sic dixit*, Quoniam tu *ipse* Domine fiducia mea, in habitaculo *excelso* posuisti domum majestatis tuæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Æva illorum annus erunt; et mane sicut herba germinabit, Quæ matutino tempore pullulat ac germinat: vespere autẽ languet & arescit. Quoniam defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati sumus. Posuisti peccata nostra è regione tui: *ideo* juvenescere fac nos lumine vultûs tui. Nam cuncti dies nostri confecti sunt indignatione tuâ, & defecerunt anni nostri sicut aranea. In dieb' nostris anni nostri sunt septuaginta anni, & vix octoginta anni: & plerique ipsorum labor doloresque; nam venit adversùm nos humiliatio, & territi sumus. Quis noscit vim iræ tuæ, & terrorem indignationis tuæ? Indica nobis numerũ dierum nostrorũ, ut ingrediamur in cor sapientiæ. Revertere Dñe: quousque? Nonne consolaberis servos tuos? Satia nos manè gratiâ tuâ: laudabimus & exultabim' omnibus diebus nostris. Lætifica nos, quia mortua est iniquitas nostra, & anni quib' vidim' mala. Appareant servis tuis opera tua, & decor tuus super filios eorũ. Sit benignitas Dñi Dei nostri super nos, qui opus manuũ suarũ confirmavit sup nos, & operã manuũ suarũ condidit nos.

PSAL. XCI.

Davidis. De Ezechia Rege, quòd appellandus erat filius Davidis. Spiritualiter autem dicitur victoria Christi, & omnis quæ per eum perficitur. Vers. 35.

Qui sedet in protectione Altissimi, & in umbra Dei gloriatur, Dixit Dño, Fiducia mea, refugium meum Deus, cui fum confisus. Ipse enim te eripiet è laqueo offensaculi & à sermone vanitatis. Pennis suis liberabit te, & sub alis ejus protegêris. Pro armis te muniet veritate suâ: Non timebis terrorem nocturnũ, neq; sagittam volantẽ in die. Neq; verbũ quod incedit per tenebras, neq; ventũ flantẽ meridie. Cadent à latere tuo millia, & myriades à dextera tua, & ad te non accedet; Sed oculis tuis tantùm spectabis, & retributionem impiorum videbis: Quoniã tu es Dñe, fiducia mea, qui in excelsis collocâsti domicilium tuum.

Versio VULG. LAT.

5 Quæ pro nihilo habentur, eorum anni
erunt. Manè sicut herba transeat, manè
6 floreat, & transeat: vesperè decidat, in-
duret, & arescat. Quia defecimus in ira
7 tua, & in furore tuo turbati sumus.
Posuisti iniquitates nostras in conspe-
8 ctu tuo, seculum nostrum in illumina-
tione vultûs tui. Quoniam omnes
9 dies nostri defecerunt: & in ira
tua defecimus. Anni nostri sicut
aranea meditabuntur: Dies anno-
10 rum nostrorum in ipsis, septuagin-
ta anni. Si autem in potentatibus,
octoginta anni: & ampliùs eorum,
labor & dolor. Quoniam supervênit
11 mansuetudo, & corripiemur. Quis no-
vit potestaté iræ tuæ, & præ timore tuo
12 iram tuá Dinumerare? Dexteram tuam
sic notam fac, & eruditos corde in sa-
13 pientia. Convertere, Dñe, usquequò? et
deprecabilis esto super servos tuos.
14 Repleti sumus manè misericordiâ tuâ:
& exultavim⁹, & delectati sum⁹ omni-
15 b⁹ diebus nostris. Lætati sumus pro di-
ebus, quib⁹ nos humiliâsti; annis, quib⁹
16 vidim⁹ mala. Respice in servos tuos, et
in opera tua: et dirige filios corū. Et sit
17 splédor Dñi Dei nostri sup nos, et ope-
ra manuū nostrarū dirige super nos:
& opus manuum nostrarum dirige.

Laus Cantici David. XC.

1 Qui habitat in adjutorio Altissimi,
in protectione Dei cœli commo-
2 rabitur. Dicet Dño; Susceptor meus
es tu, et refugium meum: Deus meus,
3 sperabo in eum. Quoniá ipse liberavit
me de laqueo venantiū, et à verbo a-
4 spero. Scapulis suis obumbrabit tibi:
et sub pennis ejus sperabis. Scuto cir-
5 cumdabit te veritas ejus: non timebis
à timore nocturno, A sagitta volante
6 in die, à negotio perambulante in te-
nebris, ab incursu, et dæmonio meri-
diano. Cadent à latere tuo mille, et de-
7 cem millia à dextris tuis: ad te autem
nō appropinquabit. Verūtamē oculis
8 tuis considerabis: et retributionē pec-
catorū videbis. Quoniam tu es, Dñe,
9 spes mea: Altissimum posuisti refu-
gium tuum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

5 † Τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται, † Τὸ πρωῒ ὡ-
6 σεὶ χλόη παρέλθοι, † τὸ πρωῒ ἀνθήσαι καὶ παρέλ-
θοι, † τὸ ἑσπέρας ἀποπέσοι, σκληρυνθείη καὶ ξηραν-
7 θείη. † Ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου, † καὶ ἐν τῷ
8 θυμῷ σου ἐταράχθημεν. † Ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν
ἐνώπιόν σου, † ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσ-
9 ώπου σου. † Ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον,
† καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν. † Τὰ ἔτη ἡμῶν (ζ)
10 ὡς ἀράχνη ἐμελέτων. † Αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν
αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, † ἐὰν δὲ ἐν δυναστείαις,
ὀγδοήκοντα ἔτη, † καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ
πόνος· † ὅτι ἐπῆλθε (η) πραΰτης ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ
11 παιδευθησόμεθα. † Τίς (θ) γινώσκει τὸ κράτος τῆς
12 ὀργῆς σου, † καὶ ἀπὸ τοῦ (ι) φόβου τοῦ θυμοῦ σου Ἐξ-
αριθμήσασθαι; † Τὴν δεξιάν σου οὕτως (κ) γνώρισον, †
13 καὶ τοὺς πεπαιδευμένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ. † Ἐ-
πίστρεψον κύριε· ἕως πότε; † καὶ παρακλήθητι ἐπὶ
14 τοῖς δούλοις σου. † Ἐνεπλήσθημεν τὸ πρωῒ τοῦ ἐλέους
σου, † καὶ ἠγαλλιασάμεθα καὶ (*) εὐφράνθημεν. † ἐν πά-
15 σαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν (*) Εὐφρανθείημεν, † ἀνθ᾽ ὧν
ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς, † ἐτῶν ὧν εἴδομεν κα-
16 κά. † Καὶ ἴδε ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα
17 σου, † καὶ (λ) ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν. † Καὶ ἔστω
ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ᾽ ἡμᾶς, † καὶ τὰ
ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ᾽ (μ) ἡμᾶς.

MS.A. (ζ) ὡσεὶ (η) πραότης (θ) γιγνώσκει (ι) φόβου σου τὸν θυμόν σου (κ) γνώρισόν μοι, καὶ τοὺς πεπεδημένους (*) ηὐφράνθημεν. (*) Εὐφράνθημεν (λ) ὁδήγησον (μ) ἡμᾶς, † καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ. Ϟ.

1 † Ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου, † ἐν σκέπῃ
2 τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσεται. † Ἐρεῖ τῷ
κυρίῳ, Ἀντιλήπτωρ μου εἶ καὶ καταφυγή μου, † ὁ
3 θεός μου, ἐλπιῶ ἐπ᾽ αὐτόν. † Ὅτι αὐτὸς ῥύσεταί (α)
σε ἐκ παγίδος θηρευτῶν, † καὶ ἀπὸ λόγου ταρα-
4 χώδους. † Ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει
σοι, † καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς. † ὅπλῳ
5 κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. † Οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ
6 φόβου νυκτερινοῦ, † Ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας,
† ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει, † ἀπὸ
7 συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ. † Πεσεῖ-
ται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς, † καὶ μυριὰς ἐκ δεξι-
8 ῶν σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ. † Πλὴν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς σου κατανοήσεις, † καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτω-
9 λῶν (*) ὄψει. † Ὅτι σὺ κύριε ἡ ἐλπίς μου, † τὸν
ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου.

MS.A. (α) με (*) ὄψῃ

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

[b] Quæ pro nihilo habentur, eorum 5
anni erunt: 6 Manè, sicut herba transe- 6
eat: manè floreat, & transeat: ve-
sperè decidat, induerescat, & are-
scat. 7 Quia defecimus in ira tua: 7
& in furore tuo (g) turbati sumus.
8 Posuisti (h) iniquitates nostras in 8
conspectu tuo: (i) [c] seculum no-
strum in illuminatione vultûs tui.
9 Quoniam omnes dies nostri defe- 9
cerunt: & in ira tua defecimus.
10 Anni nostri, sicut aranea (k) me-
ditati sunt: Dies annorum nostrorum 10
in (l) ipsis septuaginta anni. 11 [d] Si 11
autem in (m) potentatibus, octoginta
anni; & ampliùs eorum, labor, & do-
lor. 12 Quoniam supervênit mansue- 12
tudo (n) super nos; & corripiemur.
13 Quis (o) noscit potestatē iræ tuæ, 11
et præ timore (p) iræ tuæ [e] Dinume- 12
rare? 14 Dexteram tuam sic notam
fac, (q) et eruditos corde in sapientia.
15 Convertere, Domine: (r) usque- 13
quò? et deprecabilis esto super servos
tuos. 16 (s) [f] Repleti sumus manè 14
misericordiâ tuâ: & exultavimus,
& delectati sumus, in omnibus die-
bus (t) nostris. 17 Lætati sumus pro 15
diebus, quibus nos humiliâsti; [g] an-
nis, quibus vidimus mala. 18 Et re- 16
spice in servos tuos, & in opera [h]
tua: & dirige filios eorum. 19 Et sit 17
splēdor Domini Dei nostri super nos:
& opera manuum nostrarum dirige
super (u) nos.

(a) Laus Cantici ipsi David. XC.

Qui habitat in adjutorio Altissi- 1
mi; in protectione Dei cœli
commorabitur. 2 Dicet Domino, Su- 2
sceptor meus es, & refugium meum,
Deus meus [a]: sperabo in eum.
3 Quoniam ipse (b) liberabit [b] te 3
de laqueo venantium, & à (c) verbo
aspero. 4 (d) Inter scapulas suas ob- 4
umbrabit tibi: & sub alis ejus spera-
bis. 5 Scuto circundabit te veritas 5
ejus: non timebis à timore nocturno,
6 A sagitta volante per diem, à nego- 6
tio perambulante in tenebris: à (e)
ruina, & dæmonio meridiano. 7 Ca- 7
dent à (f) latere tuo mille, & decem
millia à dextris tuis: ad te autem
non appropinquabunt. 8 Veruntamen 8
oculis tuis considerabis, & retribu-
tionem peccatorū videbis. 9 (g) Quo- 9
niam tu, Domine, spes mea: Altissi-
mum posuisti refugium tuum.

Versio ÆTHIOPICA.

ምኑን፡ዓመታት፡በቅድሜሆሙ፡፡ ፡=፡ በጽባ 6
ሕ፡ ከመ፡ ሣዕር፡ የኀልፍ፡፡በጽባሕ ፡ ይሠር
ፅ ፡ ወየኀልፍ፡፡ወሰርከሰ፡ ይወድቅ፡ የቢስ፡ወ
ለንፂ፡ወ፡፡=፡ እስመ ፡ ኃለቅነ፡ በመዓትከ፡፡ 7
ወደንገፅነ ፡ በመቅሠፍትከ፡፡=፡ ወሤምከ፡ 8
ኀጢአተነ ፡ ቅድሜከ፡፡ወዓለምነሂ፡ ውስተ፡
ብርሃነ፡ገጽከ፡፡=፡ እስመ፡ ኃልቀ፡ ኵሉን፡ 9
መዋዕሊነ ፡፡ ወኃለቅነ ፡ በመቅሠፍትከ፡፡=፡
ወዓመቲነኒ ፡ ከመ፡ ሠሬት፡ ይከውና፡፡ወመዋዕ 10
ለ፡ ዓመቲነ ፡ ሰብአ፡ ክረምት፡፡=፡ ወእመ 11
ሰ፡ በዝኁ ፡ ሰማንየ ፡ ዓመ፡፡ወፈድፋደንሰ፡እ
መእላ፡ጻማ፡ ወሕማም፡፡=፡ እስመ፡ ኃለፈ 12
ት፡ የዋሃት፡ እምኔነ፡ ወተገሠጽነ፡፡=፡ መ 13
ኑ፡ያአምር ፡ ኀይለ፡ መቅሠፍትከ፡፡ ወእም
ግርማ፡ መዐትከ ፡ ኃልቁ፡፡=፡ ከመዝ፡ አር 14
ኢ፡የማንከ፡፡ለመሁራነ፡ ልብ፡ በጥበብ፡፡=፡
ተመየጥ ፡ እግዚኦ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡፡ወተና 15
በብ፡ በእንተ፡ አግብርቲከ፡፡=፡ እስመ፡ጸገ 16
ብነ፡ በጽባሕ ፡ ምሕረተከ፡፡ወተፈሣሕነ፡ ወ
ተሐሠይነ ፡ በኵሉ፡ መዋዕሊነ፡፡=፡ ወተፈ 17
ሣሕነ፡ህየንተ፡ መዋዕል፡ ዘአሕመምከነ፡፡ ወ
ህየንተ፡ዓመት፡እንተ፡ ረኢናሃ፡ለእኪት፡፡=፡
ረኢ፡ ሳዕለ ፡ አግብርቲከ ፡ ወሳዕለ ፡ ተግበር 18
ከ፡ እግዚኦ፡፡ወምርሖሙ ፡ ለደቂቆሙ፡፡=፡
ለይኩን ፡ ብርሃኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ አምላ 19
ክነ፡ ላዕሌነ፡፡ወይሠርሕ ፡ ለነ፡ ተግባረ፡ እደ
ዊነ፡፡=፡

ስብሐት፡ማኅሌት፡ዘደዊት፡፡

1 ዘየኀድር ፡ በረድኤተ፡ ልዑል፡፡ወይነብር ፡
2 ውስተ፡ጽላሎቱ፡ለአምላከ፡ሰማይ፡፡=፡ ይ
ብሎ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ምስካይየ፡ ወጸወን
የ፡አንተ፡፡አምላኪየ ፡ ወረዳኢየ ፡ ወእትዌከ
3 ል፡ቦቱ፡፡=፡ እስመ ፡ ውእቱ፡ ይባልሐኒ፡ እ
 መሠገርት ፡ ናዓዊት፡፡ ወእምነገር፡ መደንግ
4 ፅ፡፡=፡ ይጸልለከ ፡ በገበዋቲሁ፡፡ወትትዌከ
5 ል፡በታሕተ፡ ክነፊሁ፡፡=፡ ጽድቅ፡ በወልታ፡
የዐውደከ፡፡ወኢትፈርህ ፡ እምግርማ ፡ ሌሊ
6 ት፡፡=፡ ወእምሐፅ፡ ዘይሰርር፡በመዐልት፡፡
እምግብር ፡ ዘየሐውር፡ በጽልመት፡፡እምድ
7 ድቅ፡ ወእምጋኔን፡ ቀትር ፡፡=፡ ይወድቁ፡በ
ገቦከ ፡ ዐሠርቱ ፡ምእት፡፡አእላፍ፡ በየማን
8 ከ፡ ወኀቤከሰ፡ ኢይቀርቡ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ት
ሬኢ ፡ በአዕይንቲከ፡፡ወትሬኢ ፡ ፍደሆሙ፡ለ
9 ኃጥአን፡፡=፡ እስመ፡አንተ፡ እግዚኦ፡ተስፋ
የ፡፡ልዑለ፡ረሰይከ፡ጸወንከ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] Res contemnenda anni in conspectu eorum: [c] & seculum quidem nostrum [d] Et si multum quidem, octoginta [e] deficiunt, [f] Quoniam repleti [g] & pro annis, [h] tua Domine: PSAL. XC. [a] & auxiliator meus: & sperabo [b] me de

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 سنوهم تكون مرذولة * بالغدوات يزول مثل العشب * يزهر في الغدوات ويزول * وفي العشيات يسقط
6 ويذبل وييبس * لانا فنينا في غضبك * واضطربنا في سخطك * جعلت اثامنا قدامك * ودهرنا
7 في نور وجهك * لان جميع ايامنا فنيت * وفي غضبك فنينا * سنونا مثل نسج العنكبوت
8 ماضية * وايام حياتنا سبعون سنة * وان زادت فثمانون * والاكثر تعب ووجع * ونحن الان في
9 دعتك متادبون * لانا لا نقدر على شدة سخطك وخشية رجزك * فاهدنا بيمينك لنكون
10 مع المودبين القلب بالحكمة * حتى متى يا رب تتعطف علينا * واقبل السوال في عبيدك
11 * امتلانا وقت الغدوات من رحمتك * وابتهجنا وفرحنا وسررنا جميع ايامنا * عوض الايام التي
12 اذللتنا فيها * والسنين التي راينا فيها البلايا * وانظر الى عبيدك والى اعمالك واهد بنيهم
13 * وليكن نور الرب الاهنا علينا * كما اصلح فينا عمله * وسهل اعمال ايدينا اللذيذة *
14 * المزمور التسعون * لداود * بركة التسبحة * وعدده * لج * استيخن *
15 الساكن في عون العلي * يستريح في ظلال اله السماء * يقول للرب انت هو ناصري وملجاي
16 الاهي اتوكل عليه * لانه ينجيني من فخ الصيادين * ومن كلام المضطهدين * في وسط
17 منكبيه يظللك * وتحت جناحيه يسترك * يحوط بك عدله سلاحا * لا تخاف من خشية الليل *
1 ولا من سهم طاير في النهار * ولا من امر جاير في الظلمة * ولا من سقطة وشيطان الظهيرة *
2 * تسقط عن يسارك الالوف * والربوات عن يمينك * وانت لا يقربون اليك * بل بعينيك تتامل *
3 وتجازاة الخطاة تبصر * لانك انت يا رب رجاي * جعلت العلو مسكنك *
4
5
6
7
8
9

Anni eorum erunt despecti. In matutinis 5
præteribit sicut herba, Quæ floret in ma- 6
tutinis & præterit, & in vespe is decidit
ac languet atque arescit. Nos enim con- 7
sumpti sumus in ira tua, et turbati in fu-
rore tuo. Posuisti dies nostros coram te, et 8
ævum nostrum in lumine vultûs tui. Nam 9
cuncti dies nostri finierunt, & in ira tua
consumpti sumus: anni nostri ceu textu-
ra araneæ sunt labentes. Et dies vitæ no- 10
stræ, septuaginta sunt anni: et si excedant,
octoginta: & compluses labor sunt ac do-
lor. Et nos modò in mansuetudine tua
corripimur, Non enim valemus contra vim 11
indignationis tuæ, & timorem furoris tui.
Dirige nos ergò dexterâ tuâ, ut simus 12
cum eruditis corde in sapientia. Quo- 13
usque tandem, O Domine, propitiaberis no-
bis? & admitte deprecationem pro servis
tuis. Repleti sumus temporibus matutinis 14
misericordiâ tuâ, & exaltavimus & ga-
visi ac lætati sumus omnibus diebus no-
stris, Pro diebus in quibus depressisti nos, 15
& annis in quibus vidimus calamitates.
Et respice in servos tuos & in opera tua, 16
& dirige filios eorum. Et sit lumen Do- 17
mini Dei nostri super nos, quemadmodum
disposuit in nobis opus suū, et facilia red-
didit opera manuum nostrarum. Alleluja.

PSAL. XC.

Davidis, benedictio cantici. Et 1
num. vers. 34.

Habitans in adjutorio Altissimi, requi-
escet in umbra Dei cœli. Dicet Do- 2
mino, Tu es adjutor meus, & refugium
meum, Deus meus cui confido. Quoniam 3
ipse liberabit me à laqueo venatorū, et à
sermone persequutorū. In mediis humeri- 4
suis te proteget, & sub alis ejus te tuebi-
tur: Circundabit te justitia ejus armis:
Haud metues terrorem noctis neque sagit- 5
tam volantem in die: Neque negotium 6
transiens per tenebras, neque casum &
dæmonium meridiei. Cadent ad sinistram 7
tuam millia, & myriades ad dexteram
tuam; ad te autem non accedent. Sed o- 8
culis tuis considerabis, & retributionem
peccatorum videbis. Quoniam tu es O 9
Domine, spes mea, fecisti altitudinem ha-
bitaculum tuum:

תהלים : צב

Quoniam .tuo tentorio appropinquabit non plaga & malum te ad fortuitò accidet Non
10 לֹא־תְאֻנֶּה אֵלֶיךָ רָעָה וְנֶגַע לֹא־יִקְרַב בְּאָהֳלֶךָ׃ כִּי
valis In .tuis viis omnibus in te custodiendum ad : tibi mandabit suis angelis
11 מַלְאָכָיו יְצַוֶּה־לָּךְ לִשְׁמָרְךָ בְּכָל־דְּרָכֶיךָ׃ עַל־כַּפַּיִם
:calcabis aspidem & leonem Super .tuus pes lapidem in percutiatur fortè ne ,te portabunt
12 יִשָּׂאוּנְךָ פֶּן־תִּגֹּף בָּאֶבֶן רַגְלֶךָ׃ עַל־שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרֹךְ
,eum exaltabo:eū eruam & ,ysit amplexus me in Quonia.draconem &,leunculum conculcabis
13 תִּרְמֹס כְּפִיר וְתַנִּין׃ כִּי בִי חָשַׁק וַאֲפַלְּטֵהוּ אֲשַׂגְּבֵהוּ
ego ipso cum ; eum exaudiam & ,me Invocabit .meum nomen cognovit quoniam
14 כִּי־יָדַע שְׁמִי׃ יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֵהוּ עִמּוֹ אָנֹכִי
: eum saturabo dierum Longitudine .eum glorificabo & ,eum eruam : angustia in
15 בְצָרָה אֲחַלְּצֵהוּ וַאֲכַבְּדֵהוּ׃ אֹרֶךְ יָמִים אַשְׂבִּיעֵהוּ
16 .mea salute in eum videre faciam &
וְאַרְאֵהוּ בִּישׁוּעָתִי׃

PSAL. XCII. צב

tuo nomini psallere & :Domino confiteri Bonum .Sabbathi die in cantici Cantus
1 מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׃ 2 טוֹב לְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
tuam fidem & : tuam misericordiam mane in annunciandum Ad .Altissime
3 עֶלְיוֹן׃ לְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ וֶאֱמוּנָתְךָ
Quia .cithara cum Higgajon super ; nebel super &,decachordo Super .noctibus in
4 בַּלֵּילוֹת׃ עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃ כִּי
Quàm .avabo tuarum manuum factis in : tuo opere in Domine me lætificasti
5 שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה־
.tuæ cogitationes sunt profundæ valde ; Domine tua opera sunt magnificata
6 גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃
florendo In .illud intelliget non stultus & : cognoscet non stupidus Vir
7 אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת׃ בִּפְרֹחַ
eos exterminari ad:iniquitatis operarii omnes germinaverint & ,herba sicut impios
8 רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם
tui inimici ecce Quoniam .Domine seculum in excelsus tu Sed .perpetuum in usq;
9 עֲדֵי־עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃ כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
.iniquitatis operarii omnes segregabuntur : peribunt tui inimici ecce quoniam;Domine
10 יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
respexit Et .viridi oleo in sum delibutus : meum cornu monocerotis sicut exaltabis Et
11 וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי בַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃ וַתַּבֵּט
12 audient malignis me adversum consurgentibus in ,meis invidie in meus oculus
עֵינִי בְּשׁוּרָי בַּקָּמִים עָלַי מְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה
.multiplicabitur Lebanon in cedrus sicut : florebit palma ut Justus .meæ aures
13 אָזְנָי׃ צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃
germinabunt Adhuc .florebunt nostri Dei atriis in ; Domini domo in Plantati
14 שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃ 15 עוֹד יְנוּבוּן
: Dominus rectus quòd annunciandum Ad .erunt virides & ,pingues : canitie in
16 בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים יִהְיוּ׃ לְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה
.eo in iniquitas non & ,mea rupes
צוּרִי וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃

תרגום TARGUM.

10 אָתִיב מָרֵי עָלְמָא וְכֵן אֲמַר לָא תְאַרַע לָךְ בִּישְׁתָּא
ומכתשא ומזיקיא לא יקרבון במשכניך׃ 11 ארום
12 מלאכוי יפקד עלך למטרך בכל אורחתך׃ על
תוקפיהון יטלונך דלמא תתקל ביצרא בישא
13 דמתיל לאבני רגלך׃ על גור בר אריון ופתנא
14 תבעוץ תרמוס אריא וחורמנא׃ מטול די
במימרי אתרעי ואשזביניה אשגביניה מטול דידע
15 שמי׃ יצלי קדמי ואנא עני יתיה עמיה אנא
16 בעקתא אפצניה ואיקרניה׃ אוריכות יומין
אסבעניה ואחמיניה בפורקני׃

צב

1 שבחא ושירא די אמר אדם קדמאה על יומא
2 דשבתא׃ טב לאודאה קדם יי ולשבחא
3 שמך עלאה׃ לחואה בצפרא טובך וקושטך
4 בליליא׃ על פום כנרא דעשרתי נימין ועל פום
5 נבלא עלי רננת כנריא׃ ארום אחדיתני יי
6 בעובדך בעובדי אידך אבוע׃ כמה רברבין
7 עובדך יי לחדא עמיקין מחשבתך׃ בר נש שטיא
8 לא ידע וכסילא לא יתבין ית דא׃ כד מתלבלבין
רשיעיא היך עסבא ונצצין כל עבדי שקר ועתיד
9 דישתצון אלהא עד עלמא׃ ואת רמא ועלאה
בעלמא הדין יי ואת רמא ועלאה לעלמא דאתי׃
10 ארום הא בעלי דבבך יי ארום הא בעלי דבבך
יהובדון לעלמא דאתי ומתפרשין מן סיעתהון
11 צדיקיא כל עבדי שקר׃ ותקפתא היך רימנא
תוקפי רביתא יתי במשח רבותא רטיבא דזית
12 עבוד׃ ואסתכלת עיני באורדנא דמעיקי בקימין
13 עלי לאבאשא שמען אודני קל תבירהון׃ צדיקא
היך דקלא ילבלב פרין היך ארזא בלבנן יסגא
14 ויעביד שרשין׃ בנוי יהוון שתילין בבית מקדשא
15 דיי בדרת בית אלהנא ילבלבון׃ תוב
באבהתהון יעבדון בנין בשיבו דהנין ורטיבין
16 יהון׃ מטול דיחוון דיירי ארעא ארום תריץ יי
תקפי ולית עולתא ביה׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Respondit Domin' mundi & sic dixit, Non eveniet tibi malū; & plaga atq; nocumenta non accedent ad tabernacula tua. Quoniā angelis suis præcipiet de te, ut custodiant te in omnib' viis tuis. Fortitudine sua portabunt te, ne fortè impingat ad cupiditatem pravam similem lapidi, pes tuus. Catulum filium leonum & basiliscum calcabis, conculcabis leonem & draconem. Quoniam in verbo meo sibi complacuit, & liberabo eum: protegam eum quoniam scivit nomen meum. Orabit coram me, & ego respondebo ei, cum ipso ego [adero] in afflictione; eruam eum, & glorificabo eum. Longitudine dierum satiabo illum, & faciam eum intueri in salutem meam.

Laus & canticum quod dixit homo primus pro die Sabbati.

PSAL. XCII.

Bonum est confiteri coram Dño, & laudare nomen tuum Altissime. Ad annunciandum manè benignitatem tuam, & veritatem tuam in noctibus. Super os citharæ decem chordarum, & super os nabli, & in exultatione citharæ. Quoniam lætificâsti me Dñe in operibus tuis, in operibus manuum tuarum exultabo. Quàm magnifica opera tua Domine, multum profundæ sunt cogitationes tuæ. Homo insipiens non cognoscet, & stultus non intelliget hoc. Quando germinât impii sicut herba, & florent omnes operarii falsitatis, tunc futurum est quòd destruat eos De' usq; in æternum. Tu autem excelsus sublimisq; in seculo isto Dñe, quinimò excelsus & sublimis in seculo venturo. Quoniam ecce inimici tui Dñe, quoniam ecce inimici tui dissipabuntur in seculo venturo, et separabuntur à congregatione justorū omnes qui operantur iniquitatem. Exaltâsti autem quasi naricornis fortitudinē meā: unxisti me oleo unctionis recenti olivæ frondosæ. Et intuit' est oculus me' in interitū molestantiū me; in insurgentes contra me ad malè agendū, audiunt aures meæ vocem confractionū eorum. Justus tanquàm palma producet germina: sicut cedrus in Libano multiplicabitur & aget radices. Filii ej' plantati erūt in domo sanctuarii Dñi, in atriis dom' Dei nostri florebunt. Adhuc veluti patres eorū procreabūt filios, in senectute pingues & virides erūt. Ut annuncient habitantes terram, ꝙ rect' est Dñs, fortitudo mea, & non est iniquitas in eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܠܐ ܬܐܪܘܥܟ ܒܝܫܬܐ܆ ܘܡܚܘܬܐ ܠܐ ܬܬܩܪܒ ܠܡܫܟܢܟ܀ ܡܛܠ ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܘܕ
11
12 ܥܠܝܟ܆ ܕܢܛܪܘܢܟ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܟ܀ ܘܥܠ ܕܪܥܝܗܘܢ ܢܥܡܣܘܢܟ܆ ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܒܟܐܦܐ ܪܓܠܟ܀
13 * ܥܠ ܐܣܦܝܕܐ ܘܥܠ ܚܪܡܢܐ ܬܕܪܘܟ܆ ܘܬܕܘܫ ܐܪܝܐ ܘܬܢܝܢܐ܀ ܡܛܠ ܕܒܝ ܨܒܐ ܐܦܨܝܘܗܝ
14
15 ܘܐܪܘܪܒܝܘܗܝ܀ ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܫܡܝ܆ ܢܩܪܝܢܝ ܘܐܥܢܝܘܗܝ܆ ܘܥܡܗ ܐܢܐ ܒܐܘܠܨܢܐ܆
16 ܐܦܨܝܘܗܝ ܘܐܝܩܪܝܘܗܝ܀ ܢܘܓܪܐ ܕܝܘܡܬܐ ܐܣܒܥܝܘܗܝ܆ ܘܐܚܘܝܘܗܝ ܦܘܪܩܢܝ܀

* ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܫܘܪܝ ܡܣܩܬܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܨܒ *

1 * ܠܐ ܡܬܝܕܥܐ. ܥܠ ܬܫܡܫܬܐ ܕܟܗܢܐ ܘܥܠ ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ ܕܨܦܪܐ. ܘܡܒܣܪ
ܥܠ ܡܬܢܝܚܢܘܬܐ ܕܒܐܠܗܐ. ܦܬܓܡܐ ܠܒ.

2 * ܛܒ ܠܡܘܕܝܘ ܠܡܪܝܐ܆ ܘܠܡܙܡܪܘ ܠܫܡܟ ܡܪܝܡܐ܀ ܘܠܡܚܘܝܘ ܒܨܦܪܐ ܛܝܒܘܬܟ܆
3
4 ܘܗܝܡܢܘܬܟ ܒܠܠܝܐ܀ ܐܢܐ ܐܩܫ ܒܩܝܬܪܐ ܕܥܣܪܐ܆ ܘܐܩܫ ܒܟܢܪܐ܀ ܡܛܠ ܕܚܕܝܬܢܝ
5
6 ܡܪܝܐ ܒܥܒܕܝܟ܆ ܘܒܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܟ ܐܫܬܒܗܪ܀ ܡܐ ܪܘܪܒܝܢ ܥܒܕܝܟ ܡܪܝܐ܆ ܘܛܒ ܥܡܝܩܝܢ
7
8 ܡܚܫܒܬܟ܀ ܓܒܪܐ ܣܟܠܐ ܠܐ ܝܕܥ܆ ܘܣܟܠܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠ ܒܗܕܐ܀ ܡܐ ܕܦܪܥܝܢ ܪܫܝܥܐ
9 ܐܝܟ ܥܣܒܐ܆ ܘܡܘܥܝܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ܆ ܢܐܒܕܘܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ܀ ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ
10 ܡܪܝܡܐ ܠܥܠܡ܀ ܡܛܠ ܕܗܐ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܡܪܝܐ܆ ܡܛܠ ܕܗܐ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܢܐܒܕܘܢ܆
11 ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ܀ ܐܪܝܡܬ ܩܪܢܝ ܐܝܟ ܕܪܝܡܐ܆ ܘܨܒܥܬܢܝ ܒܡܫܚܐ
12 ܒܣܝܡܐ܀ ܘܚܙܝ ܥܝܢܝ ܒܒܥܠܕܒܒܝ܆ ܘܒܒܝܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠܝ ܢܫܡܥܢ ܐܕܢܝ܀
13 * ܙܕܝܩܐ ܐܝܟ ܕܩܠܐ ܢܦܪܥ܆ ܘܐܝܟ ܐܪܙܐ ܕܒܠܒܢܢ ܢܫܘܚ܀ ܢܨܝܒܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܆
14
15 ܘܒܕܪܘܗܝ ܕܐܠܗܢ܆ ܢܦܪܥܘܢ ܬܘܒ܆ ܘܢܬܪܒܘܢ ܒܣܝܒܘܬܐ܆ ܫܡܝܢܐ ܘܒܣܝܡܐ ܢܗܘܘܢ܀
16 * ܘܢܚܘܘܢ ܕܬܪܝܨ ܗܘ ܡܪܝܐ܆ ܥܫܝܢܐ ܘܠܝܬ ܒܗ ܥܘܠܐ܀

Non tanget te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo; Nam angelos suos monebit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis: Et super brachia sua te gestent, ne offendas pede tuo. Super aspidem & super basiliscum gradiêris, conculcabisque leonem atque draconem. Quandoquidem me quæsivit, eripiam eum & magnificabo eum. Quia cognovit nomen meum, Vocabit me & respondebo illi, & cum ipso sum in tribulatione: extollam eum & honorificabo illum: Longitudine dierum satiabo eum, & ostendam illi salutem meam.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. XCII.

Anonymus. De ministerio Sacerdotum, & de sacrificiis eorū matutinis. Prædicit etiam quietem in Deo. Vers. 32.

Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo, Altissime, Et patefacere manè bonitatem tuam, fidémque tuam noctibus. Ego pulsabo lyram decem, & pulsabo citharam: Quoniam exhilarâsti me, Domine, operibus tuis, & in opera manuum tuarum gloriabor. Quàm magna sunt facta tua, Domine, & valdè profundæ cogitationes tuæ! At vir stolidus non agnoscit, & stultus haud percipit hoc. Quum germinabunt impii sicut herba, & pullulabunt omnes operantes iniquitatem, peribunt in seculum seculorum; Tu verò, Domine Altissime, in æternum eris. Nam ecce hostes tui, Domine, nam ecce hostes tui peribunt, & dispergentur omnes operantes iniquitatem. Extulisti cornua mea ut Rhinocerotis, & tinxisti me unguento suavi; Et viderunt oculi mei in hostibus meis, & in malignis insurgentibus adversûm me audient aures meæ. Justus ut palma germinabit, & sicut cedri Libani pullulabit. Plantati in domo Domini & in atriis Dei nostri, germen emittent adhuc, Et crescent in senectute: pingues atque suaves reddentur. Et manifestabunt rectum esse Dominum, fortem, & nullam esse in ipso iniquitatem.

Versio VULG. LAT.

10 Non accedet ad te malum: & flagellũ
non appropinquabit tabernaculo tuo.
11 Quoniam angelis suis mandavit de te:
ut custodiant te in omnibus viis tuis.
12 In manib' portabunt te: ne fortè of-
13 fendas ad lapidem pedem tuum. Su-
per aspidem & basiliscum ambulabis:
& conculcabis leonem & draconem.
14 Quoniam in me speravit, liberabo e-
um: protegam eum, quoniam cognovit
15 nomen meum. Clamabit ad me, &
ego exaudiam eum: cum ipso sum in
tribulatione: eripiam eum & glorifi-
16 cabo eum. Longitudine dierum reple-
bo eum: & ostendã illi salutare meum.

1 Psalmus Cantici, In die Sabbati. XCI.

2 BOnum est confiteri Dño, & psalle-
3 re nomini tuo, Altissime; Ad annun-
tiandum manè misericordiam tuam, et
4 veritatem tuam per noctem; In deca-
chordo, psalterio, cum cantico, in ci-
5 thara. Quia delectâsti me, Domine, in
factura tua: & in operibus manuum
6 tuarum exultabo. Quàm magnificata
sunt opera tua, Domine: nimis profun-
7 dæ factæ sunt cogitationes tuæ. Vir in-
sipiens non cognoscet: & stultus non
8 intelliget hæc. Cùm exorti fuerint
peccatores sicut fœnum: & apparue-
rint omnes, qui operantur iniquitatẽ:
9 Ut intereant in seculum seculi: Tu au-
tem Altissimus in æternum, Domine.
10 Quoniam ecce inimici tui, Domine,
quoniam ecce inimici tui peribunt:
& dispergentur omnes, qui operantur
11 iniquitatem. Et exaltabitur sicut uni-
cornis cornu meum: & senectus mea
12 in misericordia uberi. Et despexit o-
culus meus inimicos meos: & in in-
surgentibus in me malignantibus au-
13 diet auris mea. Justus, ut palma flore-
bit: sicut cedrus Libani multiplicabi-
14 tur. Plantati in domo Domini, in a-
15 triis domûs Dei nostri florebunt. Ad-
huc multiplicabuntur in senecta ube-
16 ri: & benè patientes erunt, Ut an-
nuntient: Quoniam rectus Dominus
Deus noster: & non est iniquitas in eo.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

10 † Οὐ προσελεύσεται πρὸς σὲ κακὰ, † καὶ μάστιξ οὐκ
11 ἐγγιεῖ τῷ σκηνώματί σου. † Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, † τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πά-
12 σαις ταῖς ὁδοῖς σου. † Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, † μή-
13 ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. † Ἐπ'
ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, † καὶ καταπατήσεις
14 λέοντα καὶ δράκοντα. † Ὅτι ἐπ' ἐμὲ ἤλπισε, καὶ
ῥύσομαι αὐτόν· † σκεπάσω αὐτὸν, ὅτι ἔγνω τὸ
15 ὄνομά μου. † (β) Ἐπικαλέσεται πρὸς μὲ, καὶ εἰσα-
κούσομαι αὐτοῦ, † μετ' αὐτοῦ εἰμι ἐν θλίψει, καὶ ἐξ-
16 ελοῦμαι αὐτὸν, καὶ δοξάσω αὐτόν. † (γ) Μακρότητι ἡμε-
ρῶν ἐμπλήσω αὐτὸν, † καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήρι-
όν μου.

MS.A. (β) Καὶ κεκράξεται πρὸς μὲ, καὶ (γ) Μα-
κρότητα

1 Ψαλμὸς ᾠδῆς Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου. ϟα΄.
2 † Ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ, † καὶ
3 ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε. † Τοῦ ἀν-
αγγέλλειν τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, † καὶ τὴν ἀλήθειάν σου
4 κατὰ νύκτα, † Ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ, μετ' ᾠδῆς
5 ἐν κιθάρᾳ. † Ὅτι εὔφρανάς με κύριε ἐν τῷ ποιή-
ματί σου, † καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλι-
6 άσομαι. † Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε;
7 † Σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου. † Ἀ-
νὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται, † καὶ ἀσύνετος οὐ συνήσει
8 ταῦτα. † Ἐν τῷ ἀνατεῖλαι (*) τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὡσεὶ
χόρτον, † καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν
ἀνομίαν, † ὅπως ἂν (α) ἐξολοθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰ-
9 ῶνα τοῦ αἰῶνος. † Σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰῶνα κύριε.
10 † (β) Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται, † καὶ δια-
σκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομί-
11 αν. † Καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέρας
12 μου, † καὶ τὸ γῆράς μου ἐν ἐλαίῳ πίονι. † Καὶ (γ)
ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου, † καὶ ἐν
τοῖς (δ) ἐπανιστανομένοις ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοις ἀκού-
13 σεται τὸ οὖς μου. † Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, † ὡς
14 ἡ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται. † Πε-
φυτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου, † ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ
15 θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν. † (ε) Τότε πληθυνθήσον-
16 ται ἐν γήρει πίονι, † καὶ εὐπαθοῦντες ἔσονται τοῦ
ἀναγγεῖλαι· † ὅτι εὐθὴς κύριος ὁ (ζ) θεός μου, † καὶ
οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ.

MS.A. (*) ἁμαρτωλοὺς (α) ἐξολεθρευθῶσιν (β) Ὅτι
ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ (γ) ἐπεῖδεν (δ) ἐ-
πανιστανομένους (ε) Ἔτι πληθυνθήσονται (ζ) θεὸς
ἡμῶν,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

10 [c] *Non accedent ad te mala: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.* 11 *Quoniam angelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.* 12 *In manibus tollent te: ne (b) quando offendas ad lapidem pedem tuum.* 13 *Super [d] aspidem, & basiliscum (i) ambulabis: & conculcabis leonem, & draconem.* 14 *Quoniam in me speravit; et eruam eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.* 15 (k) *Invocabit me, & ego [e] exaudiam eum: cum ipso sum in [f] tribulatione: & eximam eum, & glorificabo eum.* 16 *Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.*

M.S. Æthiop. Pock. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: In seculum seculorum. Amen & Amen.

Psalmus Cantici In die Sabbati. XCI.

1 *BOnum est confiteri Domino, & psallere (a) nomini tuo Altissime.* 2 *Ad annuntiandum manè misericordiam tuam, & veritatem tuam per noctem.* 3 *In decachordo psalterio, cum cantico in cithara.* 4 *Quia delectâsti me, Domine, in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.* 5 *Quàm magnificata sunt opera tua, Domine: nimis (b) profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.* 6 *Vir imprudens non cognoscet: & [a] stultus non intelliget hæc.* 7 *Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum, & (c) apparuerint omnes, qui operantur iniquitatem:* 8 *ut intereant in seculum seculi: Tu autem Altissimus in æternũ, Domine.* 9 (d) *Quoniã ecce inimici tui peribunt: & dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.* 10 *Et exaltabitur sicut unicornis, cornu meum: & [b] senectus mea in (e) misericordia pingui.* 11 *Et (f) respexit oculus meus in inimicis meis: & in eis qui insurgunt in me malignantibus, audiet auris mea.* 12 *Justus sicut palma, florebit: velut cedrus, quæ in Libano est, multiplicabitur.* 13 (g) *Plantati in domo Domini, in atriis Dei nostri florebunt.* 14 (h) [c] *Tunc multiplicabuntur in senecta uberi: & (i) tranquilli erunt,* 15 *ut annuntient: Quoniam rectus Dominus [d] Deus (k) meus: & non est iniquitas in eo.*

Versio ÆTHIOPICA.

ወይቀርብ፡ እኩይ፡ ኀቤከ፡፡ወኢይበውእ፡ መ 10
ቅሠፍት ፡ ቤተከ፡፡=፥ እስመ፡ ለመላእክቲ 11
ሁ፡ ይኤዝዞሙ፡ በእንቲአከ፡፡ከመ፡ ይዕቀቡ
ከ፡ በኵሉ ፡ ፍናዊከ፡፡=፥ ወበእደዊ፡ ያን 12
ሥኡከ፡፡ከመ፡ ኢትትዐቀፍ፡ በእብን፡ እግረ
ከ፡፡=፥ ላዕለ፡ ተኵላ፡ ወከይሲ፡ ትጼዓን፡፡ 13
ወትከይድ ፡ አንበሳ ፡ ወከይሴ፡፡=፥ እስመ፡ 14
ብየ፡ተወከለ፡ አድኅኖ፡፡ወእከድኖ ፡ እስመ፡
አእመረ ፡ ስምየ፡፡=፥ ይጼውዐኒ ፡ ወእሰጠ 15
ዎ፡፡ሀሎኩ ፡ ምስሌሁ፡ ለመ፡ ምንደቤሁ፡፡
አድኅኖ ፡ ወእሴብሖ፡፡=፥ ለነዋኅ ፡ መዋዕ 16
ል፡አጸግቦ፡፡ወአርእዮ፡አድኅኖትየ፡፡=፥
ስብሐት፡ ለአብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱ
ስ፡፡ለዓለመ፡ ዓለም፡አሜን፡ ወአሜን፡፡=፥

መዝሙር፡መኃሌት፡በዕለተ፡ሰንበት፡፡

ጓ ይኄይስ፡ተአምኖ፡በእግዚአብሔር፡፡ወ 1
ዘምሮ፡ ለስምከ ፡ ልዑል፡፡=፥ ወነጊረ ፡ በ 2
ጽባሕ ፡ ምሕረትከ ፡፡ ወጽድቅከኒ ፡ በሌሊ
ት፡፡=፥ በዘ፡ዐሠርቱ፡ አውታሪሁ፡ መዝሙ 3
ር፡ማኅሌት፡ ወመሰንቆ፡፡=፥ እስመ ፡ አስተ 4
ፈሣሕከኒ፡እግዚኦ፡በምግባሪከ፡፡ወእትሐሠ
ይ፡በግብረ ፡ እደዊከ፡፡=፥ ጥቀ፡ ዐቢይ፡ግብ 5
ርከ ፡ እግዚኦ፡፡ወፈድፋደ ፡ ዕሙቅ ፡ ሕሊና
ከ፡፡=፥ ብእሲ፡አብድ፡ኢያአምር፡፡ወዘአ 6
ልቦ፡ ልብ፡ ኢይሌብዎ ፡ ለዝንቱ፡፡ ሶበ፡ይበ 7
ቍሉ ፡ ኃጥኣን ፡ ከመ ፡ ሣዕር፡፡ወይሠርጹ፡
ኵሎሙ፡ ገበርተ፡ ዐመፃ፡፡=፥ ከመ፡ ይሠር 8
ዉ፡ ለዓለም፡ ዓለም፡፡ወአንተሰ፡ ልዑል፡ለ
ዓለም፡ እግዚኦ፡፡=፥ እስመ ፡ ናሁ ፡ ጸላእ 9
ትከ፡ ይትሐጐሉ፡፡ ወይዘረዉ፡ ኵሎሙ፡ ገ
በርተ፡ ዐመፃ፡፡=፥ ወይትሌዐል፡ ቀርንየ፡ከ 10
መ፡ ዘአሐዱ ፡ ቀርኑ፡፡ወይጠልል ፡ በቅብእ፡
ሲበትየ፡፡=፥ ወርእየት ፡ ዐይንየ፡ በጸላእት 11
የ፡፡ ወሰምዐት፡ እዝንየ፡ዲቤሆሙ፡ ለእለኵሎ
ን፡እለ፡ ቆሙ፡ ላዕሌየ፡፡=፥ ጻድቅሰ፡ከመ፡ 12
በቀልት፡ ይፈሪ፡፡ወይበዝኅ ፡ ከመ፡ ዘግበ፡ዘ
ሊባኖስ፡፡=፥ ትኩላን፡ እሙንቱ፡ ውስተ፡ቤ 13
ተ፡ እግዚአብሔር፡፡ወይበቍሉ ፡ ውስተ፡ ዐ
ጸዱ፡ ለአምላክነ፡፡=፥ ውእተ ፡ አሚረ፡ይ 14
በዝኁ ፡ በርሥአን ፡ ጥሉል፡፡ወይከውኑ፡ዕሩ
ፋነ፡፡=፥ ወይነግሩ፡ ከመ፡ ጻድቅ፡ እግዚአ 15
ብሔር ፡ አምላክነ ፡፡ ወአልቦ ፡ ዐመፃ ፡ በኀ
ቤሁ፡፡=፥

INTERP. ÆTHIOP. [c] Et accedet ad te malum: sed [d] lupum & draconem equitabis: [e] respondebo ei: [f] tribulatione ejus: PSAL. XCI. [a] excors non [b] impinguabitur in oleo quietis meæ. [c] In illo die multiplicabuntur [d] Deus noster:.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * لا ياتي عليك الشر * ولا تدنوا ضربة من مسكنك * لانه يوصي ملايكته من اجلك *
12 13 لكي يحفظوك في جميع طرقك * وعلي ايديهم يحملونك * ليلا تعثر بحجر رجلك * تطا
14 علي الافعي والحية الجرداء * وتدوس الاسد والتنين * لانه اياي رجا فاخلصه * واستره لانه
15 16 عرف اسمي * يدعوني فاجيبه * انا اكون معه في الشدة * انقذه وامجده * واشبعه طول
الايام واريه خلاصي * الليلويا *

1 * المزمور الحادي والتسعون * لداود * تسبحة يوم السبت * وعدده * كط * استيخن *
2 3 * جيد هو الشكر للرب * والترتيل لاسمك ايها العالي * لكي تخبر في الغدوات برحمتك * وفي
4 5 الليالي بحقك * بمزمار ذي عشر اوتار مع تسبيح وقيثار * لانك افرحتني يا رب بصنعك
6 7 وباعمال يديك استبشر * يا رب ما اعظم اعمالك * وافكارك عمقت جدا * الرجل الجاهل لا يعلم
8 وعديم الفهم لا يفهم هذه * عندما تشرق الخطاة مثل العشب وتشرق عاملوا الاثم * هناك
9 10 يستاصلون الي الابد * انت الرب المتعالي الي ابد الابد * انه ها هوذا اعداوك يا رب
11 انه ها هوذا اعداوك يهلكون * وجميع عاملي الاثم يتبددون * ويعلو قرني كوحيد القرن *
12 وشيخوختي في دهن دسم * وتنظر عيناي باعداي * وتسمع اذني في القايمين علي صانعي الشر
13 14 * البار ينمو مثل النخلة * ويكثر مثل ارز لبنان * مغروسون في بيت الرب * ويزهرون في ديار
15 16 بيت الهنا * حينيذ يكثرون في شيخوخة دسمة * ويكون اجتهادهم نعما * ليخبروا ان الرب
الهنا عادل * وليس عنده ظلم * الليلويا *

Non eveniet tibi malum, & non accedet flagellum ad habitationem tuam. Quoniã ipse mandabit angelis suis de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis; Et super manus suas portabunt te, ut non offendat in lapide pes tuus. Calcabis aspidem & basiliscum, et comprimes leonem et draconem. Quoniam ipse me speravit, liberabo eum: et protegam eum, quoniam ipse cognovit nomen meum. Invocabit me, et exaudiam eum: ego ero cum ipso in tribulatione: Liberabo eum, & glorificabo eum. Et saturabo eum longitudine dierum, & ostendam illi salutem meam. Alleluja. 10 11 12 13 14 15 16

PSAL. XCI.

Davidis. Canticum diei Sabbathi. Et num. ver. 19. 1

BOna est gratiarum actio Domino, & psalmodia nomini tuo, O Altissime. ut enarremus in matutinis misericordiam tuam, & in noctibus veritatem tuam, Cum psalterio decem chordarum, cum laude & cithara. Quoniam lætificâsti me, O Domine, præclaris operibus tuis, & factis manuum tuarum gaudebo. O Domine, quàm magna sunt opera tua! & cogitationes tuæ profundæ factæ sunt nimis. Vir ignorans non cognoscit, et expers judicio non intelligit hæc. Quum exorti fuerint peccatores tanquam herba, et apparuerint operantes iniquitatẽm, illico eradicabuntur in æternum. Tu es Dominus exaltatus in seculum seculi. Nam ecce inimici tui, O Domine, nam ecce inimici tui dispergentur, & omnes operantes iniquitatem interibunt: Et extolletur cornu meum sicut unicornis, & senectus mea in unguento suavi. Et quiescent oculi mei in hostibus meis, & audiet auris mea de insultantibus mihi, auctoribus sceleris. Justus evehetur in altum sicut palma, et multiplicabitur sicut cedri Libani. Plantati in domo Domini, & florentes in atriis domûs Dei nostri, Tunc crescent in senectute jucunda, eritque sedulitas eorũ optima, ut annuntient Dominum Deum nostrum esse justum, & nullam esse apud eum iniquitatem. Alleluja. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

תהלים : צג צד

PSAL. XCIII. צג

:se accinxit,fortitudinem Dominus induit , induit *celsitudinem* ; regnavit Dominus
1 יהוה מלך גאות לבש לבש יהוה עז התאזר
seculo à : *tunc* ex tuum solium Paratum *movebitur* ne *orbis* *firmabitur* etiam
2 אף תכון תבל בל תמוט : נכון כסאך מאז מעולם
:*suam vocem* flumina elevaverunt ; Domine flumina Elevaverunt .tu
3 אתה : נשאו נהרות יהוה נשאו נהרות קולם
potentium , multarum aquarum *vocibus* Præ .suam illisionem flumina elevabunt
4 ישאו נהרות דכים : מקלות מים רבים אדירים
,valde sunt fidelia tua Testimonia .Dominus excelso in *potens* : maris *procellarum*
5 משברי ים אדיר במרום יהוה : עדתיך נאמנו מאד
.dierum longitudinem in Domine : sanctitas est decora tuæ domui
לביתך נאוה קדש יהוה לארך ימים :

PSAL. XCIV. צד

: terram judicans te Eleva .*irradia* ultionum Deus , Domine ultionum Deus
1 אל נקמות יהוה אל נקמות הופיע : הנשא שפט הארץ
2 -usque ? Domine impii quo---Usque .superbis *super* retributionem redde
3 השב גמול על גאים : עד מתי רשעים יהוה עד
omnes se *prædicabunt* : *durum* loquentur *Effutient* ?exultabunt impii quo
4 מתי רשעים יעלזו : יביעו ידברו עתק יתאמרו כל
tuam hæreditatem & : conterent Domine tuum Populum .*iniquitatis* operarii
5 פעלי און : עמך יהוה ידכאו ונחלתך
.occident pupillos & : interficient peregrinum & Viduam .affligent
6 יענו : אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו :
Intelligite .Jahacob Deus intelliget non & :*Jah* videbit non , dixerunt Et
7 ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב : בינו
8 aurem plantans Nónne ? *intelligetis* *quando* fatui & : populo in stulti
9 בערים בעם וכסילים מתי תשכילו : הנטע אזן
nónne gentes corripiens Nónne ?aspiciet non oculum formans an : audiet non
10 הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט : היסר גוים הלא
cogitationes *sciens* Dominus ? scientiam hominem *docens* ipse ? arguet
11 יוכיח המלמד אדם דעת : יהוה ידע מחשבות
: *Jah* *eum* erudieris quem *viri* *Felicitates* .vanitas *ipsæ* quoniam : hominum
12 אדם כי המה הבל : אשרי הגבר אשר תיסרנו יה
Fodiatur donec : mali diebus à ,ei *præstandum* quietem *Ad* eum docueris *tua lege è* &
13 ומתורתך תלמדנו : להשקיט לו מימי רע עד יכרה
suam hæreditatē & :suum populū Dominus derelinquet non Quia .fovea impio
14 לרשע שחת : כי לא יטש יהוה עמו ונחלתו
omnes illud post &:judicium revertetur justitiam ad usque Quia .derelinquet non
15 לא יעזב : כי עד צדק ישוב משפט ואחריו כל
cum mihi stabit quis?malignantibus cum mihi consurget Quis .corde recti
16 ישרי לב : מי יקום לי עם מרעים מי יתיצב לי עם
habitasset *parum quasi* : mihi *auxilium* Dominus Nisi ? *iniquitatis* operariis
17 פעלי און : לולי יהוה עזרתה לי כמעט שכנה
.mea anima *silentium*
דומה נפשי :

תרגום Targum. Paraph. Chald. Vers. Lat.

צג

1 יי מליך גיותנותא אלבש אלבש יי עושנא
ואזרז לחור תקיף תבל דלא תזדעזע : מתקן
2 כורסיך מן לקדמין מן עלמא את אלהא :
3 זקיפין נהרותא יי זקיפין נהרותא קלהון
בשירתא יקבלון נהרותא אגר שבחיהון : מן
4 קלן דמיין סגיעין משבחיא תבירי ימא רבא
5 משבח בשמי מרומא דיי : סהדותך קשיטין
לחדא לבית מקדשך יאין וקדישין יי לאוריכות
יומין :

צד

1 אלהא מרי פורענותא יי אלהא מרי פורענותא
2 הופע : אתנטל דין ארעא אתיב גומלא בישא
3 על גיותניא : עד אימתי רשיעיא יי עד אימתי
4 רשיעיא יתבון בשלותא : יבעון וימללון
גדופין אמרין מלין דקלנא כל עבדי שקר :
5 עמך יי ישופון ואחסנתך יסכנון : ארמלתא
6 וגיורא יקטלון ויתמי ירצחון : ואמרו לא
7 יחמי יה ולא יתבין אלהא דיעקב : אתבוננו
8 דשטין בעמא וכסיליא אימתי תשכילון :
9 האפשר די נציב אודנא הלא שמע אולפנא
אין אפשר די ברא עינא ולא אסתכל
10 באוריתא : האפשר דיהב אוריתא לעמיה
וכד יחובון הלא יתוכחון הלא יי אליף
11 לאדם קדמי מנדעא : קדם יי ידיען מחשבת
12 בני נשא ארום הנון למא : טב לגברא
13 די תכסנגיה יה ומן אוריתך תאלפניה : לשדכא
ליה מן יומי בישא עד דיתכרי לרשיעא שוחה :
14 ארום לא ינטוש יי עמיה ואחסנתיה לא
15 ישבוק : ארום עד צדקתא יתוב דינא ובתרוי
16 יתפרקון כל תריצי לבא : מן יקום לי לאגחא
קרבא עם מבאשין מן יתעתד לי למנצי עם
17 עבדי שקר : אלולי יי סעיד לי כזער שרת
בשתיקותא נפשי :

PSAL. XCIII.

Dominus regnavit, celsitudinem induit 1
est, indutus est Dominus fortitudine, & accinxit se : insuper stabilivit orbem ut non
commoveatur. Parata est sedes tua à prin- 2
cipio : à seculo tu ipse es Deus. Elevave- 3
runt flumina Domine, elevaverunt flumina
vocem suam in cantico : recipient flumina
præmium laudum suarum. A vocibus aqua- 4
rum multarum, à laudibus fluctuum maris
magni laudatus est in cœlis superioribus
Dominus. Testimonia tua vera sunt admo- 5
dum ; domo sanctuarii tui pulchrè conve-
niunt : sancta sunt Domine in longitudine
dierum.

PSAL. XCIV.

Deus auctor ultionis Domine, Deus au- 1
ctor ultionis splendidum te exhibe. Ele- 2
vare judex terræ, redde retributionem ma-
lam superbis. Usquequo improbi Domine, 3
usquequo improbi sedebunt in tranquilli-
tate ? Effutient & loquentur calumnias, 4
dicentes verba opprobrii, omnes qui ope-
rantur falsitatem. Populum tuum Domine 5
conterent, & hæreditatem tuam vexabunt.
Viduam & advenam interficient, & pupil- 6
los occident. Et dixerunt : Non videbit 7
Dominus, & non intelliget Deus Jacob.
Intelligite insipientes in populo : & stulti 8
quando eritis intelligentes ? Nunquid pos- 9
sibile est ut is per quem plantata est auris,
non audiat doctrinam ? num possibile est
ut creaverit oculum, & non respiciat in
Legem ? An possibile est ut dederit Legem 10
populo suo, & cùm peccaverint, non argu-
antur ? nonne Dominus docuit hominem
primum scientiam ? Coram Dño notæ 11
sunt cogitationes filiorum hominis, quo-
niam vanæ sunt. Beatus vir quem corripies 12
Domine, & quem de Lege tua docebis.
Ut des quietem illi à diebus malis, donec 13
fodiatur impio fovea. Quoniam non de- 14
relinquet Dominus populum suum, &
hæreditatem suam non deseret. Quoniam 15
usque ad justitiam convertetur judicium,
& post eum redimentur omnes recti corde.
Quis consurget pro me ad gerendum bel- 16
lum adversum sceleratos ? quis stabit pro
me ad certandum contra operantes iniqui-
tatem ? Nisi Dominus sustentâsset me, pa- 17
rum [*abfuisset quin*] commoraretur in si-
lentio anima mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܨܓ * ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܬܫܡܫܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܕ.
1 * ܡܪܝܐ ܐܡܠܟ ܘܫܘܦܪܐ ܠܒܫ: ܠܒܫ ܡܪܝܐ ܒܥܘܫܢܐ ܘܐܬܚܝܠ. ܘܐܬܩܢܗ ܠܬܒܝܠ ܕܠܐ
2 ܬܙܘܥ: * ܡܬܩܢ ܗܘ ܟܘܪܣܝܟ ܡܢ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܡܢ ܥܠܡ ܐܢܬ ܗܘ: * ܐܪܝܡܘ ܢܗܪܘܬܐ
3 ܡܪܝܐ. ܐܪܝܡܘ ܢܗܪܘܬܐ ܩܠܗܘܢ: ܐܪܝܡܘ ܢܗܪܘܬܐ ܒܕܘܟܝܘܬܐ. * ܡܢ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ:
4 ܬܡܝܗܝܢ ܡܫܒܪܘܗܝ ܕܝܡܐ. ܡܫܒܚ ܒܡܪܘܡܐ ܡܪܝܐ: * ܘܣܗܕܘܬܟ ܛܒ ܡܗܝܡܢܢ.
5 ܘܠܒܝܬܟ ܝܐܐ ܩܕܝܫܘܬܐ: ܡܪܝܐ ܠܐܘܪܟ ܝܘܡܬܐ.
* ܡܙܡܘܪܐ ܕܨܕ *
1 * ܕܕܘܝܕ ܥܠ ܟܢܘܫܬܐ ܕܩܘܪܚ ܘܕܬܢ ܘܐܒܝܪܡ. ܪܘܚܢܐܝܬ ܕܝܢ ܥܠ ܪܕܘܦܝܐ ܕܠܘܩܒܠ
ܥܕܬܐ. ܦܬܓܡܐ ܡܙ. ܐܠܗܐ ܕܦܘܪܥܢܐ ܡܪܝܐ: ܐܠܗܐ ܕܦܘܪܥܢܐ ܐܬܓܠܝ.
2 * ܐܬܪܝܡ ܕܝܢܗ ܕܐܪܥܐ: ܘܦܪܘܥ ܦܘܪܥܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܒܗܪܝܢ. * ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ
3 ܪܫܝܥܐ ܡܪܝܐ: ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܪܫܝܥܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢ. * ܢܒܥܘܢ ܘܢܡܠܠܘܢ ܥܘܠܐ: ܘܢܐܡܪܘܢ
4 ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ. * ܕܡܟܟܘ ܠܥܡܟ ܡܪܝܐ: ܘܠܝܪܬܘܬܟ ܫܥܒܕܘ. * ܠܐܪܡܠܬܐ ܘܠܬܘܬܒܐ
5 ܩܛܠܘ: ܘܠܝܬܡܐ ܚܢܩܘ. * ܘܐܡܪܘ ܕܠܐ ܚܙܐ ܡܪܝܐ: ܘܠܐ ܡܣܬܟܠ ܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ.
6
7
8 * ܐܣܬܟܠܘ ܫܛܝܐ ܕܒܥܡܐ: ܣܟܠܐ ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܗܘ ܕܢܨܒ
9
10 ܐܕܢܐ ܕܠܡܐ ܠܐ ܫܡܥ: ܘܗܘ ܕܒܪܐ ܥܝܢܐ ܕܠܡܐ ܠܐ ܡܣܬܟܠ. * ܗܘ ܕܪܕܐ ܠܥܡܡܐ ܕܠܡܐ ܠܐ
11 ܡܟܣ: ܗܘ ܕܡܠܦ ܠܒܪܢܫܐ ܝܕܥܬܐ. * ܡܪܝܐ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܒܢܝܢܫܐ: ܕܐܝܟ
12 ܗܠܐ ܐܢܘܢ. * ܛܘܒܘܗܝ ܠܒܪܢܫܐ ܕܐܪܕܝܬܝܗܝ ܐܢܬ ܡܪܝܐ: ܘܡܢ ܢܡܘܣܟ ܐܠܦܬܝܗܝ.
13 * ܘܐܢܝܚܬܝܗܝ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܒܝܫܐ: ܥܕܡܐ ܕܢܬܟܪܐ ܠܪܫܝܥܐ ܫܘܚܬܐ. * ܡܛܠ ܕܠܐ
14
15 ܫܒܩ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ: ܘܝܪܬܘܬܗ ܠܐ ܫܒܩ. * ܡܛܠ ܕܒܬܪ ܙܕܝܩܐ ܗܦܟ ܕܝܢܐ: ܘܒܬܪܗ
16 ܟܠܗܘܢ ܬܪܝܨܝ ܠܒܐ. * ܡܢܘ ܢܩܘܡ ܠܝ ܥܡ ܒܝܫܐ: ܘܡܢܘ ܢܬܥܬܕ ܠܝ ܥܡ ܥܒܕܝ
17 ܥܘܠܐ. * ܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܕܗܘܐ ܠܝ ܡܥܕܪܢܐ: ܒܩܠܝܠ ܫܪܬ ܗܘܬ ܢܦܫܝ ܒܫܝܘܠ.

PSAL. XCIII.

Davidis. De ministerio Domini. Vers. 14.

Dominus regnavit, & decorem indutus est : indutus est Dominus fortitudine, & corroboratus est : firmavitque orbem ne moveatur. Stabile est solium tuum ab antiquo, & ab æterno tu es. Extulerunt se flumina Domine, extulerunt flumina strepitum suum, extulerunt se flumina cum puritate, Plusquam sonitus aquarum multarum. Immensi quidem sunt fluctus maris : at gloriosissimus in excelsis Dominus. Et testimonia tua maximè fidelia : domúmque tuam decet sanctitas, Domine, in longitudinem dierum.

PSAL. XCIV.

Davidis. De cœtu Corah & Dathan & Abirom. Spiritualiter verò de persequutione adversus Ecclesiam. Versus 47.

Deus ultor Domine, Deus ultor appare : Effer te judex terræ, & redde retributionem his qui se ostentant. Usquequò impii Domine, usquequò impii gloriabuntur. Et eructabunt ac loquentur scelus, dicéntque omnes operantes iniquitatem ? Qui humiliaverunt populum tuum Domine, & hæreditatem tuam in servitutem redegerunt : Viduas & incolas interfecerunt, atq; pupillos trucidârunt : Dixerúntque, Non videt Domin⁹, neque intelligit Deus Jacob. Intelligite stolidi in populo : stulti, quousque demū non sapietis ? Is qui plantavit aures, an non audit ? ille qui creavit oculos, nónne percipit ? Is qui castigat gentes, an non arguit, is qui docet hominem scientiam ? Dñs scit cogitationes hominum, quoniam vapor ipsi sunt. Beatus homo quem corripies tu Dñe, & de lege tua docebis, Tranquillúmq; reddes à diebus malis, donec fodiatur impiis fovea. Non enim deseret Dominus populū suum, & hæreditatem suam minimè destituet. Nam post justum redit judiciū, & post ipsum omnes recti corde. Quis consurget mihi contra malos, & quis se parabit mihi adversùs operantes flagitium ? Absque Domino qui fuit mihi adjutor, brevi habitâsset anima mea in afflictione.

Versio VULG. LAT.

Laus Cantici ipsi David in die ante
Sabbatum, quando fundata est terra.
XCII.
1 Dominus regnavit, decorem indutus
est: indutus est Dñs fortitudinem,
& præcinxit se. Etenim firmavit or-
bem terræ, qui non commovebitur.
2 Parata sedes tua ex tunc: à seculo tu
3 es. Elevaverunt flumina, Domine: e-
levaverunt flumina vocem suam. Ele-
4 vaverunt flumina fluctus suos, A voci-
bus aquarum multarum. Mirabiles ela-
tiones maris, mirabilis in altis Domi-
5 nus. Testimonia tua credibilia facta
sunt nimis: domum tuam decet sancti-
tudo, Domine, in longitudinem dierú.
Psalmus ipsi David,
Quartâ Sabbati. XCIII.
1 Deus ultionum Dominus: Deus ul-
tionum liberè egit. Exaltare qui
2 judicas terram: redde retributionem
superbis. Usquequò peccatores, Domi-
3 ne, usquequò peccatores gloriabûtur:
4 Effabuntur, & loquentur iniquitatem:
loquentur omnes, qui operantur inju-
5 stitiam? Populú tuum, Domine, humi-
liaverunt: & hæreditatem tuam vexa-
6 verunt. Viduam & advenam interfe-
7 cerunt: & pupillos occiderunt. Et di-
xerunt; Non videbit Dominus, nec in-
8 telliget Deus Jacob. Intelligite insipi-
entes in populo: & stulti aliquando
9 sapite. Qui plantavit aurem, non au-
diet? aut qui finxit oculum, non consi-
10 derat? Qui corripit gentes, non arguet:
11 qui docet hominem scientiam? Domi-
nus scit cogitationes hominum, quoniá
12 vanæ sunt. Beatus homo, quem tu eru-
dieris, Domine, & de lege tua docueris
13 eum: Ut mitiges ei à diebus malis: do-
14 nec fodiatur peccatori fovea. Quia
non repellet Dominus plebem suam:
& hæreditaté suam non derelinquet.
15 Quoadusque justitia convertatur in ju-
diciú: et qui juxta illá omnes qui recto
16 sunt corde. Quis consurget mihi ad-
versus malignantes? aut quis stabit me-
17 cú adversus operantes iniquitaté? Nisi
quia Dominus adjuvit me: paulomi-
nùs habitâsset in inferno anima mea.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ (α) προσαββάτου, ὅτε κατῴκισται
ἡ γῆ, αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ. ϞΒʹ.
1 † Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, εὐπρέπειαν ἐνεδύσα-
το, † ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώ-
σατο· † καὶ γὰρ ἐστερέωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευ-
2 θήσεται. † Ἕτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε,
3 † ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ. † Ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ
4 κύριε, † ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ † φωνὰς αὐτῶν, † (β) Ἀ-
πὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν. † θαυμαστοὶ οἱ μετεω-
ρισμοὶ τῆς θαλάσσης· † θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύ-
5 ριος. † Τὰ μαρτύριά σου ἐπιστώθησαν σφόδρα.
† τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε, † εἰς μα-
κρότητα ἡμερῶν.
MS. A. (α) σαββάτου, (β) † ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ
ἐπιτρίψεις αὐτῶν, Ἀπὸ φωνῶν
Ψαλμὸς (α) τῷ Δαυὶδ τετράδι σαββάτου. ϞΓʹ.
1 † Θεὸς ἐκδικήσεων κύριος, † (*) ὁ θεὸς ἐκδικήσε-
2 ων ἐπαρρησιάσατο. † Ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν
γῆν, † ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις.
3 † Ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κύριε, † ἕως πότε ἁμαρτω-
4 λοὶ καυχήσονται; † φθέγξονται καὶ λαλήσουσιν ἀ-
δικίαν, † λαλήσουσι πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνο-
5 μίαν. † Τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν, † καὶ
6 τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν. † Χήραν καὶ ὀρφα-
7 νὸν ἀπέκτειναν, † καὶ προσήλυτον ἐφόνευσαν. † Καὶ
εἶπαν, Οὐκ ὄψεται κύριος, † οὐδὲ συνήσει ὁ θεὸς
8 τοῦ Ἰακώβ. † Σύνετε δὴ ἄφρονες ἐν τῷ λαῷ,
9 † καὶ μωροί, ποτὲ φρονήσατε. † Ὁ φυτεύσας τὸ
οὖς, οὐχὶ ἀκούει; † ἢ ὁ πλάσας τὸν ὀφθαλμόν, οὐχὶ
10 κατανοεῖ; † Ὁ παιδεύων ἔθνη, οὐχὶ ἐλέγξει;
11 † ὁ διδάσκων ἄνθρωπον γνῶσιν; † Κύριος γινώ-
σκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅτι εἰσὶ μά-
12 ταιοι. † Μακάριος (*) ὁ ἄνθρωπος ὃν ἂν σὺ παι-
δεύσῃς κύριε, καὶ ἐκ τοῦ νόμου σου διδάξῃς αὐτόν·
13 † Τοῦ πραΰναι αὐτῷ ἀφ᾽ ἡμερῶν πονηρῶν, † ἕως
14 οὗ ὀρυγῇ τῷ ἁμαρτωλῷ βόθρος. † Ὅτι οὐκ ἀπώ-
σεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, † καὶ τὴν κληρονομί-
15 αν αὐτοῦ οὐκ ἐγκαταλείψει, † Ἕως οὗ δικαιοσύνη
(*) ἐπιστρέψῃ εἰς κρίσιν, † καὶ ἐχόμενοι αὐτῆς πάντες
16 οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. † Τίς ἀ-
ναστήσεταί μοι ἐπὶ (β) πονηρευομένους, † ἢ τίς
συμπαραστήσεταί μοι ἐπὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀ-
17 νομίαν; † Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἐβοήθησέ μοι, † παρα-
βραχὺ παρῴκησε τῷ ᾅδῃ ἡ ψυχή μου.
MS. A. (α) ᾠδῆς τῷ Δαυίδ (*) θεὸς (*) ἄνθρωπος
ὃν ἂν παιδεύσῃς (*) ἐπιστρέψει (β) πονηρευομένοις,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

In die (a)[a] ante Sabbatum, quan-
do fundata est terra, laus Canti-
ci ipsi David. XCII.
1 Dominus regnavit, decorem in- 1
duit: induit Dominus fortitu-
dinem, & præcinxit se. 2 Etenim fir-
mavit orbem terræ, qui non commo-
vebitur. 3 Parata sedes tua [b] ex 2
tunc; à seculo tu es. 4 Elevaverunt 3
flumina, Domine: elevaverunt flu-
mina voces (b) suas: 5 A vocibus a- 4
quarum multarum. 6 Mirabiles elatio-
nes maris, (c) mirabilis in excelsis
Dominus. 7 Testimonia tua (d) cre- 5
dita facta sunt nimis: domum tuam
decet [c] sanctificatio, Domine, in
longitudinem dierum.

Psalmus (a) ipsi David quartâ
Sabbati. XCIII.
1 Deus ultionum Dominus, Deus 1
ultionum (b) fidentèr egit.
2 Exaltare, qui judicas terrã; redde 2
retributionem superbis. 3 usquequò 3
peccatores, Dñe, usquequò peccatores
gloriabuntur? 4 (c) Effabuntur, & lo- 4
quentur iniquitatẽ: loquẽtur omnes,
qui operantur injustitiam. 5 Populum 5
tuum, Domine, humiliaverunt: & hæ-
reditatem tuam vexaverunt. 6 (d)
Viduam & pupillum interfecerunt, 6
& proselytum occiderunt. 7 Et di- 7
xerunt, Non videbit Dominus: ne-
que intelliget Deus Jacob. 8 [a]
Intelligite nunc insipientes in populo: 8
& stulti aliquando sapite. 9 Qui 9
plantavit aurem, non audiet? aut qui
finxit oculũ, non considerat? 10 Qui 10
erudit gentes, non arguet: qui docet
hominem scientiam? 11 Dominus 11
scit [b] cogitationes hominum, quo-
niam vanæ sunt. 12 Beatus homo, 12
quem tu erudieris, Domine, & ex
lege tua docueris [c] eum. 13 Ut mi- 13
tiges eum à diebus malis: donec fo-
diatur [d] peccatori fovea. 14 Quia 14
non repellet Dominus plebem suam:
& hæreditatem suam non derelin-
quet. 15 (e) Quoadusque justitia 15
convertatur [e] in judicium, & [f]
juxta illam, omnes qui recto sunt
corde. DIAPSALMA. 16 Quis (f) 16
exurget mihi adversùs malignantes?
aut quis stabit mecum adversùs o-
perantes iniquitatem? 17 Nisi, quia 17
Dominus adjuvit me; paulominùs
habitâsset in inferno anima mea.

Versio ÆTHIOPICA.

በዕለተ፡ሰንበት፡አመ፡ሳረረተ፡ምድር፡
ስብሐተ፡ማኅሌት፡ዘደዊት፡፡
፺፪ እግዚአብሔር፡ ነግሠ፡ ስብሐቲሁ፡ ለብ 1
ሰ፡፡ ለብሰ፡ እግዚአብሔር፡ ኀይለ፡ ወቀና
ተ፡፡ ወአጽንዓ፡ ለዓለም፡ ከመ፡ ኢታንቀ 2
ልቅል፡፡ ድልው፡ መንበርከ፡ እግዚ፡፡ እ 3
ምትካት፡ ወእስከ፡ ለዓለም፡ አንተ፡ ከሙ፡፡
አልዐሉ፡ አፍላግ፡ እግዚአ፡፡ አልዐሉ፡ አፍላ 4
ግ፡ ቃላቲሆሙ፡፡ እምቃለ፡ ማያት፡ ብዙ 5
ኃ፡፡ መንክር፡ ተላህያ፡ ለባሕር፡፡ መንክ 6
ር፡ እግዚአብሔር፡ በአርያም፡፡ ስም 7
ዐ፡ ዚአከ፡ እሙን፡ ፈድፋደ፡፡ ለቤትከ፡ ይደሉ፡
ስብሐት፡ እግዚአ፡ ለነዋኀ፡ መዋዕል፡፡
መዝሙር፡ ዘደዊት፡ ዘበረቡዕ፡ ሰንበት፡፡
፺፫ እግዚአብሔር፡ እግዚአ፡ መስተበቅል፡፡ 1
እግዚአብሔር፡ መስተበቅል፡ ገሃደ፡፡ ተ 2
ለዐለ፡ ዘይኬንና፡ ለምድር፡፡ ፍድዮሙ፡ ፍ
ደሆሙ፡ ለዕቡያን፡፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ ኃ 3
ጥኣን፡ እግዚአ፡፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ ይዜሀሩ፡
ኃጥኣን፡፡ ወይትዋሥኡ፡ ወይነቡ፡ ዐመ 4
ፃ፡፡ ወይነቡ፡ ኵሎሙ፡ ገበርተ፡ ዐመፃ፡፡
ወአሳሰሩ፡ ሕዝበከ፡ እግዚአ፡፡ ወሳቀዩ፡ ርስ 5
ተከ፡፡ ወቀተሉ፡ አቤራተ፡ ወእጓለ፡ ሞው 6
ታ፡፡ ወቀተሉ፡ ፈላሴ፡፡ ወይቤሉ፡ ኢይሬ 7
ኢ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወኢያአምር፡ አምላ
ከ፡ ያዕቆብ፡፡ ለብዉ፡ አብደን፡ ሕዝብ፡፡ 8
አብደንኬ፡ ማእዜኑ፡ ይጠበቡ፡፡ ዘተከለ 9
ሙ፡ ለእዝን፡ ኢይሰምዕ፡፡ ወዘፈጠራሁ፡ ለዐ
ይን፡ ኢይሬኢ፡፡ ዘይጌሥጾሙ፡ ለአሕዛ 10
ብ፡ ወኢይዛለፎኑ፡፡ ዘይመሀሮሙ፡ ለሰብ
እ፡ ጥበበ፡፡ እግዚአብሔር፡ ያአምር፡ 11
ሕሊናሆሙ፡ ለጠቢባን፡ ከመ፡ ከንቱ፡ ውእ
ቱ፡፡ ብፁዕ፡ ብእሲ፡ ዘአንተ፡ ገሠጽኮ፡ 12
እግዚአ፡፡ ወዘመሀርኮ፡ ሕገከ፡ እግዚአ፡፡
ከመ፡ ይትገሐሥ፡ እመዋዕለ፡ እኩያት፡፡ እስ 13
ከ፡ ይትከረይ፡ ግብ፡ ለኃጥኣን፡፡ እስመ፡ 14
ኢይገድፎሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝቡ፡፡
ወኢያኀድጎሙ፡ ለርስቱ፡፡ እስከ፡ ይገ 15
ብእ፡ ፍትሕ፡ ለዘ፡ ይጸድቅ፡፡ ወኵሎሙ፡ ር
ቱዓነ፡ ልብ፡ እለ፡ ኪያሁ፡ በሙ፡፡ መኑ፡ ይ 16
ትናሥአኒ፡ በአንተ፡ እኩያት፡፡ ወመኑ፡ ይትቃ
ወመኒ፡ በእንተ፡ ገበርተ፡ ዐመፃ፡፡ ሶበ፡ አ 17
ከ፡ እግዚአብሔር፡ ዘረድአኒ፡፡ ሕቀ፡ ከመ፡
ዘእምኃደረት፡ ነፍስየ፡ ውስተ፡ሲኦል፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] Sabbati, quando [b] Domine: ab initio, & usque in æternum tu idem es. [c] glorificatio Domine, PSAL. XCIII. [a] Intelligite insipientes [b] cogitationes prudentum, [c] eum Domine. Ut divertas eum à diebus [d] peccatoribus [e] illi qui judicabit, [f] omnes recto sunt corde qui illam habent.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور الثاني والتسعون * لداود قاله في يوم السبت عجيدا حين سكنت الارض *
وهو يج * استيخن *
ملك الرب ولبس البهاء • لبس الرب القدرة وتمنطق بها • وايد تثبيت المسكونة هذه فلن
2 3 تتحرك * كرسيك مستعد منذ البدء • وانت هو منذ الازل * ارتفعت الانهار يا رب • رفعت الانهار
4 اصواتها • ترفع الانهار تكسيرها * من خرير مياه كثيرة • عجيبة هي اهوال البحر • وعجيب هو
5 الرب في الاعالي * شهاداتك صدقت جدا • ينبغي لبيتك التقديس طول الايام • اللليويا •
1 * المزمور الثالث والتسعون * لداود رابع السبت • وعدده مه • استيخن * اله الانتقام الرب •
2 3 اله الانتقام ظهر * تعال يا ديان الارض • اعط مجازاة المتعظمين * الى متى الخاطئون يا رب • الى متى
4 5 الخاطئون يفتخرون * يجيبون ويتكلمون بالظلم • ويتكلم جميع عاملي الاثم * شعبك يا رب
6 7 اذلوه • وميراثك اضروه * هتكوا الارملة • واهلكوا اليتيم • وقتلوا الغريب * وقالوا ان الرب لا
8 يرى • واله يعقوب لا يفهم * افهموا ايها الجهال الذين في الشعب • ويا ايها الحمقى متى تعقلون •
9 10 * هل الذي خلق الاذن لا يسمع • والذي كون العين لا يرى * والذي ادب الامم لا
11 12 يبكت • الذي عرف الانسان العلم * الرب يعرف افكار الناس انها باطل * طوبى للانسان الذي
13 انت تؤدبه يا رب • ومن ناموسك تعلمه * لكي تعطيه دعة في ايام شرير • الى ان تحفر للخاطي
14 15 حفرة * لان الرب لا يقصي شعبه • ولا يخذل ميراثه * حتى يرجع الحق الى الحكم • مع جميع
16 القريبين منه • المستقيمين بقلوبهم * من الذي يقوم معي على الاشرار • ومن يساعدني على
17 فاعلي الاثم * فلولا ان الرب اعانني • لكادت نفسي عن قليل تسكن الجحيم •

PSAL. XCII.
Davidis. Dixit eum die Sabbathi 1
pro encomio quando quievit
terra. Vers. 13.
Regnavit Dominus, & indutus est de-
core: indutus est Dominus fortitudi-
ne, eâque se præcinxit. Et ipse quidem
firmavit Habitatam hanc, & nequaquam
movebitur. Sedes tua parata est ab ini- 2
tio, & tu es ab æterno. Extulerunt se 3
flumina, O Domine: elevaverunt flumi-
na voces suas: elevant flumina rupturas
suas Præ murmure aquarum multarum. 4
Mirabiles sunt tempestates maris, et mira-
bilis est Dominus in excelsis. Testimonia 5
tua verificata sunt valdè. Decet domum
tuam sanctificatio longitudine dierum.
Alleluja.
PSAL. XCIII.
Davidis. Quartâ Sabbathi. Et 1
num. ver. 45.
Deus ultionis Dominus, Deus ultionis
apparuit. Exaltare, O judex terræ, 2
da retributionem superborum, Quousque 3
peccatores, O Domine, quousque peccatores
gloriabuntur? Respondebunt ac loquentur 4
oppressionem, et effabuntur omnes operan-
tes flagitium? Populum tuum, O Domi- 5
ne, depresserunt, et hæreditatem tuam an-
gustiaverunt. Stuprârunt viduam, et per- 6
emerunt pupillum, et occiderunt peregri-
num. Et dixerunt, Certè Dominus non 7
videt, et Deus Jacobi non intelligit. In- 8
telligite O stulti qui estis inter populum:
& O heus stolidi, quandonam sapietis?
Num qui creavit aurem non audit? & 9
qui condidit oculum non videt? Et qui e- 10
rudivit gentes non arguit? qui notam fe-
cit hominibus scientiam? Dominus scit 11
cogitationes hominum esse vanitatem.
Beatus homo quem tu erudis, O Domine, et 12
quem de lege tua doces. Ut concedas ei 13
mansuetudinem in diebus malis, quoad
fodiatur peccatori fovea. Nam Dominus 14
non exterminabit populum suum, neque
auxilio destituet hæreditatem suam. Do- 15
nec redeat veritas ad judicium, cum o-
mnibus qui proximi sunt ei, qui recti sunt
cordibus suis. Quis est qui surgat mecum 16
adversùs improbos? et quis auxilietur mi-
hi adversùs operantes iniquitatem? Nisi 17
Dominus adjuvisset me, certè parum ab-
fuisset quin anima mea habitâsset in in-
ferno.

תהלים : צה צו

.me sustentabat Domine tua misericordia : meus pes est Motus , dicebam Si
18 אם־אמרתי מטה רגלי חסדך יהוה יסעדני :
delectabunt tuæ consolationes : meo intimo in mearum cogitationum multitudine In
19 ברב שרעפי בקרבי תנחומיך ישעשעו
super laborem formans ? confractionum thronus tibi jungetur Nunquid .meam animam
20 נפשי : היחברך כסא הוות יצר עמל עלי־
.condemnabunt innocentem sanguinem &:justi animam contra excurrent Turmatim ;statuto
21 חק : יגודו על־נפש צדיק ודם נקי ירשיעו :
reddet Et .meæ fiduciæ petram in meus Deus & :elevationem in mihi Dominus fuit Et
22 ויהי יהוה לי למשגב ואלהי לצור מחסי :
23 וישב
Dominus eos succidet : eos succidet eorum malitia in & ,eorum iniquitatem eis super
עליהם את־אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יהוה
.noster Deus
אלהינו :

PSAL. XCV. צה

Præoccupemus.nostræ salutis fortitudini jubilemus : Domino dicamus præconium, Adeste
1 לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו :
2 נקדמה
:Dominus magnus Deus Quoniam .ei jubilemus canticis in :confessione in ejus facies
פניו בתודה בזמרות נריע לו :
3 כי אל גדול יהוה
: terræ investigationes ejus manu in Quod .deos omnes super magnus rex &
ומלך גדול על־כל־אלהים :
4 אשר בידו מחקרי־ארץ
ejus manus siccam &:illud fecit ipse &,mare ei Quod .ei montium cacumina &
ותועפות הרים לו :
5 אשר־לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו
Domini facies ad genuflectamus : nos incurvemus &,adoremus Venite .formaverunt
יצרו :
6 באו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני־יהוה
:ej⁹ manus pecus &,ejus pascuæ populus nos & , noster Deus ipse Quia .nostri factoris
עשנו :
7 כי הוא אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו
:Meribah sicut vestrum cor obduretis Ne : audieritis ejus voce in si hodie
היום אם־בקלו תשמעו :
8 אל־תקשו לבבכם כמריבה
;me probaverunt :vestri patres me tentaverunt Quo .deserto in Massah die sicut
כיום מסה במדבר :
9 אשר נסוני אבותיכם בחנוני
; dixi &,generatione in habui fastidio annis Quadraginta .meum opus viderunt etiam
גם־ראו פעלי :
10 ארבעים שנה אקוט בדור ואמר
Quod .meas vias cognoverunt non ipsi & : ipsi corde errantium populus
עם תעי לבב הם והם לא־ידעו דרכי :
11 אשר־
.meam requiem in introibunt si : mea nare in juravi
נשבעתי באפי אם־יבאון אל־מנוחתי :

PSAL. XCVI. צו

,Domino Cantate .terra omnis Domino cantate:novum canticum Domino Cantate
1 שירו ליהוה שיר חדש שירו ליהוה כל־הארץ :
2 שירו ליהוה
gentibus in Narrate .ejus salutem diem in die de evangelizate:ej⁹ nomini benedicite
ברכו שמו בשרו מיום־ליום ישועתו :
3 ספרו בגוים
,Dominus magnus Quoniā .ejus mirabilia populis omnibus in:ejus gloriam
כבודו בכל־העמים נפלאותיו :
4 כי־גדול יהוה
.deos omnes super ipse terribilis : valde laudatus &
ומהלל מאד נורא הוא על־כל־אלהים :

תרגום TARGUM.

18 אין אמרית אתמוטטא רגלי טובך יי יסעיד
19 יתי : בסגעי מחשבתא בגווי ניחומתך יפרנקון
20 נפשי : האפשר דיתחבר עמך כורסי שקרא
21 בריית לעותא היתעתד עלי קים : יכנשון
בישן על נפשא דצדיקא ואדמא זכי יחיבון
22 דין דקטול : ויהי יי לי לסעיד ואלהי לתקוף
23 רוחצני : ואתיב עליהון ית שקריהון ובבישתהון
נגמרינון ינגמרנון יי אלהנא :

צה

1 אתון נשבח קדם יי ניבב קדם תקיף פורקנא :
2 נקדם אפוי בתודתא בתושבחיא ניבב קדמוי :
3 ארום אלהא רבא יי ומלכא רבא על כל
4 אלהיא : די בידיה תלין פשפושין דארעא
5 ותוקפי רום טוריא די ליה : די ליה ימא והוא
6 עבד יתיה ויבשתא אידוי בריאו : אתון נסגוד
7 ונגחן נחמוט קדם יי דעביד יתנא : ארום
הוא אלהנא ואנחנא עמיה ועאן רעית אידיה
8 יומא דין אם במימריה תקבלון : לא תקשון
לבבכון היך במצותא היך יומא דנסיתון אלהא
9 במדברא : די נסיאו יתי אבהתכון בחנו
10 יתי לחוד חמון עובדי : ארבעין שנין מאסית
בדרא במדברא ואמרית עמא דטעותא
11 בלבהון הנון ואנון לא ידעו ארחי : דקיימית
בתקוף רוגזי אם יעלון לניח בית מקדשי :

צו

1 שבחו קדם יי תושבחתא חדתא שבחו
אנגלי מרומא שבחו קדם יי כל צדיקי
2 ארעא : שבחו קדם יי בריכו שמיה בשרון
3 מיומא ליומא פורקניה : אשתעיו בעממיא
4 איקריה בכל עמיא פרישותיה : ארום
רב יי ומשבח לחדא ודחיל הוא על כל
אלהיא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Si dixi : Motus est pes meus, misericordia tua Domine adjuvabit me. In multitudine cogitationum quæ intra me sunt, consolationes tuæ oblectabunt animam meam. An possibile est ut adhæreat tibi sedes mendacii : figmentum pravitatis constabit in statuto? Coacervabunt mala adversus animam justi, & sanguinem innocentem condemnabunt *judicio mortis*. Et erit Dominus auxiliator mihi, & Deus meus in fortitudinem fiduciæ meæ. Et reddet illis mendacia eorum, & in malignitate eorum perdet eos; perdet eos Dominus Deus noster.

PSAL. XCV.

VEnite, laudes dicamus coram Domino, jubilemus coram fortissimo redemptionis nostræ. Præveniamus faciem ejus in confessione, in canticis jubilemus coram eo. Quoniam Deus magnus Dominus, & rex magnus super *omnem deum*. Quoniam in manu ejus pendent penetralia terræ, & robora sublimitatis montium ipsius sunt. Quoniam ipsi⁹ est mare & ipse fecit illud, & aridam manus ejus creaverunt. Venite adoremus & procidam⁹ : genu flectamus coram Dño qui fecit nos. Quoniam ipse est Deus noster, & nos popul⁹ ejus, & oves pascuæ manus ejus. Die isto si Verbum ejus receperitis, Ne induretis corda vestra sicut in contentione, sicut die qua tentâstis Deum in deserto : Quoniam tentaverunt me patres vestri; probaverunt me, etiam *viderunt* opera mea. Quadraginta annis aspernatus sum generationem deserti : & dixi; Populus est quorum idola sunt in corde eorum, & ipsi non cognoverunt vias meas. Quibus juravi in vehementia furoris mei, si introibunt in requiem domus sanctuarii mei.

PSAL. XCVI.

CAntate coram Dño canticum novum, *cantate* angeli excelsi : laudate coram Domino omnes justi terræ. Laudate coram Domino, benedicite nomini ejus, annunciate de die in diem redemptionem ejus. Narrate in populis gloriam ejus, in omnibus populis mirabilia ejus. Quoniam magnus Dominus & laudabilis valdè, & timendus super omnes deos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

Ego dixeram, Lapsi sunt pedes mei: at bonitas tua Domine suffulsit me; In multitudine dolorum cordis mei, consolationes tuæ liberaverunt animam meam. Non associabitur tibi solium sceleratorum, qui compegerunt iniquitatem contra legem tuam : Et tendunt ad capiendam animam justi; & sanguinem innocentis condemnant. Et factus est mihi Dominus roborator, Deus fortissimus, atq; adjutor. Retorsit in eos iniquitatem ipsorum, & in malitiis illorum silere fecit illos : silere fecit eos Dominus Deus.

PSAL. XCV.

Davidis. Ad literam. Quum transivit populus per Jordanem: & innuit in eo desperationem Judæorum. Tædet me generationis hujus. Sicut juravi in ira mea. Vers. 26.

VEnite, laudemus Dominum, & canamus Deo nostro servatori : Præveniamus faciem ejus gratiarum actione, & psalmis glorificemus eum; Quoniam Deus est magnus Dominus, rex maximus super omnes Deos: Cujus in manibus sunt fundamenta terræ & vertex montium: Ipsius est mare, & ipse fecit illud, & aridam manus ejus finxerunt. Venite procumbamus & adoremus eum, atq; benedicamus Dominum qui fecit nos. Nam ipse est Deus noster, & nos populus ejus, & oves pascuæ illius. Hodie si vocem ejus audieritis, Ne obduretis corda vestra ad provocandam iram ipsius ut exasperatores: & sicut die tentationis quæ in deserto, Quâ tentaverunt me patres vestri, & explorârunt, viderunt opera mea Quadraginta annis. Tædio mihi fuit generatio illa: & dixi, Popul⁹ est quorū aberrat cor, & isti non cognoverunt vias meas. Ut juravi in ira mea, non ingredientur in requiem meam.

PSAL. XCVI.

Davidis. Prophetia de adventu Christi, & vocatione gentium credentium in eo. Vers. 31.

CAnite Dño canticum novum, canite Domino omnis terra : Canite Dño & benedicite nomini ejus, prædicate de die in diem salutem ejus: Narrate inter gentes gloriā ejus, & inter omnes populos facta ipsius; Quoniam magnus est Dominus noster & gloriosus valdè, atque tremendus præ omnibus diis.

Versio VULG. LAT.

18 Si dicebam, Motus est pes meus: misericordia tua, Dñe, adjuvabat me. Se-
19 cundũ multitudiné dolorũ meorum in corde meo, consolationes tuæ lætifica-
20 verunt animã meã. Numquid adhæret tibi sedes iniquitatis: qui fingis labo-
21 rem in præcepto? Captabunt in animã justi: & sanguiné innocenté condem-
22 nabunt. Et factus est mihi Dominus in refugiũ, & Deus me⁹ in adjutoriũ spei
23 meæ. Et reddet illis iniquitatem ipsorum: & in malitia eorũ disperdet eos: disperdet illos Dominus Deus noster.

Laus Cantici ipsi David. XCIV.

1 VEnite, exultemus Dño: jubilemus Deo salutari nostro. Præoccupem⁹
2 faciẽ ejus in confessione: & in psalmis jubilemus ei. Quoniã De⁹ magn⁹ Dñs:
3 & rex magn⁹ super omnes deos. Quia in manu ej⁹ sunt omnes fines terræ: &
4 altitudines montium ipsi⁹ sunt. Quo-
5 niam ipsi⁹ est mare, & ipse fecit illud: & siccam man⁹ ejus formaverunt. Ve-
6 nite, adorem⁹, & procidam⁹: & ploremus ante Dñm, qui fecit nos. Quia ipse
7 est Dñs De⁹ noster: & nos popul⁹ pascuæ ej⁹, & oves man⁹ ejus. Hodiè si
8 vocem ej⁹ audieritis, nolite obdurare corda vestra, Sicut in irritatione secũ-
9 dũm diem tentationis in deserto: ubi tentaverũt me patres vestri, probave-
10 rũt me, & viderũt opera mea. Quadraginta annis offensus fui generationi illi, & dixi; Semper hi errãt corde. Et isti
11 non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea; Si introibũt in requiẽ meã.

Canticum ipsi David.

1 Quando domus ædificabatur post captivitatem. (1 *Par.* 16.) XCV.

1 CAntate Dño canticũ novũ: cantate Dño oĩs terra. Cãtate Dño, &
2 benedicite nomini ej⁹: annuntiate de die in diẽ salutare ej⁹. Annũtiate inter
3 gẽtes gloriã ej⁹, in omnib⁹ populis mirabilia ej⁹. Quoniã magn⁹ Dñs, & lau-
4 dabilis nimis: terribilis est sup oẽs deos.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

18 † Εἰ ἔλεγον, Σεσάλευται ὁ πούς μου, τὸ ἔλεός σου κύ-
ριε ἐβοήθει μοι. † (γ) Κύριε κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὀ-
19 δυνῶν μου ἐν τῇ καρδίᾳ μου, † αἱ παρακλήσεις σου
20 (δ) ἠγάπησαν τὴν ψυχήν μου. † Μὴ (ε) συμπροσέσται
σοι θρόνος ἀνομίας, † ὁ πλάσσων κόπον (ζ) ἐπὶ
21 προστάγματι. † Θηρεύσουσιν ἐπὶ ψυχὴν δικαίου, † καὶ
αἷμα ἀθῷον καταδικάσονται. † Καὶ ἐγένετό μοι κύρι-
22 ος εἰς καταφυγήν, † καὶ ὁ θεός μου εἰς βοηθὸν ἐλπίδος
23 μου. † Καὶ ἀποδώσει αὐτοῖς (η) τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, † καὶ τὴν
πονηρίαν αὐτῶν ἀφανιεῖ αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

Αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ. ϞΔʹ.

1 † ΔΕῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ, † ἀλαλάξω-
μεν τῷ θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν. † Προφθά-
2 σωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, † καὶ
3 ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάξωμεν αὐτῷ. † Ὅτι θεὸς μέγας
κύριος, καὶ βασιλεὺς μέγας (α) ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς.
4 ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, † Ὅτι ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, † καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων
5 αὐτοῦ (β) ἐστιν. Ὅτι αὐτοῦ ἐστιν ἡ θάλασσα καὶ αὐτὸς ἐ-
ποίησεν αὐτήν, † καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἔπλασαν.
6 † Δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ, † καὶ
(*) κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς.
7 † Ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ θεὸς ἡμῶν, † καὶ ἡμεῖς λαὸς νο-
8 μῆς αὐτοῦ, † καὶ πρόβατα (*) χειρὸς αὐτοῦ. † Σήμερον
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, † Μὴ σκληρύνητε
9 τὰς καρδίας ὑμῶν, Ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
† κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,
† Οὗ (γ) ἐπείρασάν με οἱ πατέρες ὑμῶν (δ) † ἐ-
10 δοκίμασαν, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου. (ε) Τεσσαράκον-
τα ἔτη προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ, † (ζ) καὶ εἶπα,
11 Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ, † (η) Καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνω-
σαν τὰς ὁδούς μου. † Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
(θ) † Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
1 (α) Ὅτε ὁ οἶκος (β) ᾠκοδόμηται μετὰ τὴν αἰχμα-
λωσίαν, ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. ϞΕʹ.
1 † ἌΣατε τῷ κυρίῳ † ᾆσμα καινόν, † ᾄσατε τῷ
2 κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, † Ἄσατε τῷ κυρίῳ, εὐλο-
γήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, † εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ
3 ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ. † Ἀναγγείλατε ἐν τοῖς
ἔθνεσι τὴν δόξαν αὐτοῦ, † ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ
4 θαυμάσια αὐτοῦ. † Ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς
σφόδρα, † φοβερός ἐστιν ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς.

Ψαλ. ϞΓ. MS. A. (γ) Κατὰ τὸ πλῆθος (δ) ηὔφρανον (ε) συμπροσέσται (ζ) ἐπὶ πρόσταγμα. (η) κύριος κατὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν. Ψαλ. ϞΔʹ. MS. A. (α) ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Ὅτι ἐν τῇ χειρὶ (β) εἰσιν. (*) κλαύσωμεν (*) τῆς χειρὸς (γ) ἐπείρασαν οἱ πατέρες (δ) ἐδοκίμασάν με, (ε) Τεσσαράκοντα (ζ) καὶ εἶπα, (η) Αὐτοὶ δὲ οὐκ (θ) Ἡ εἰσελεύσονται. Ψαλ. ϞΕʹ. MS. A. (α) Ὠδὴ τῷ Δαυίδ ὅτε (β) ᾠκοδομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

18 *Si dicebam; Motus est pes meus misericordia tua, Domine, adjuvabat* 18
me. 19 *Domine, secundum multitudinem dolorum meorũ in corde meo,* 19
consolationes tuæ (g) [g] *dilexerũt animam meam.* 20 [h] *Numquid* 20
adhærebit tibi sedes iniquitatis, (h) *formans laborem in præcepto?*
21 *Captabunt in animam justi: & sanguinem innocentem condemnabunt.* 21
22 *Et factus est mihi Dominus in refugium: & Deus meus* 22
[i] *in adjutorium spei meæ.* 23 *Et* 23
reddet illis [k] *iniquitatem ipsorum,* (i) *et malitiam eorum: disperdet illos Dominus Deus noster.*

Laus Cantici ipsi (a) David. XCIV.

1 V*Enite, exultemus Domino: jubilemus* [a] *Deo salutari no-* 1
stro. 2 *Præveniamus faciem ejus in* 2
confessione: & in psalmis jubilemus ei. 3 *Quoniã Deus magn⁹* [b] *Do-* 3
minus, & rex magnus super omnes (b) *deos: quoniam non repellet Dominus plebem suam:* 4 *Quoniam* 4
in manu ejus fines terræ: & altitudines montium ipsius sunt. 5 *Quo-* 5
niam ipsius est mare, & ipse fecit illud: & aridam manus ejus formaverunt. 6 *Venite, adoremus, &* 6
[c] *procidamus ei: & ploremus ante Dominum, qui fecit nos. Quoni-* 7
am ipse est Deus noster: 7 *nos autem* [d] *populus* (c) *pascuæ ejus, &*
oves manus ejus. Hodiè si vocem e- 8
jus audieritis, nolite obdurare corda vestra, 8 *Sicut* [e] *in exacerbatione* 9
secundùm diem tentationis in deserto: 9 *ubi tentaverunt me patres vestri:* (d) *probaverunt, & viderunt*
opera mea: 10 (e) *Quadraginta an-* 10
nis (f) [f] *offensus fui generationi illi, & dixi; Semper errãt corde:* 11 *Et* 11
ipsi non cognoverunt vias meas. (g) *Sicut juravi in ira mea,* [g] *Si introibunt in* (h) *requiem meam.*

(a) Quando domus ædificabatur post 1
captivitatem, (b) Canticum ipsi David. XCV.

1 C*Antate Domino canticum novum: Cantate Domino omnis*
terra. 2 *Cantate Domino, benedicite* 2
nomen ejus: benè nuntiate de die in diem salutare ejus. 3 *Annuntiate in* 3
gentibus gloriam ej⁹, in omnibus populis mirabilia ejus. 4 *Quoniã ma-* 4
gnus Dominus, & [a] *laudabilis nimis: terribilis est super omnes deos.*

Versio ÆTHIOPICA.

18 ወሶበ፡ እቤ፡ ድኅጸ፡ እግርየ፡፡ በምሕረትከ፡ 18
እግዚኦ፡ ረድአኒ፡፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ብ 19
ዝኃ፡ ሕማማ፡ ለልብየ፡፡ ናዝዞትከ፡ አስተፈ
ሥሐ፡ ለነፍስየ፡፡ ወኢይትቃወመከ፡ መ 20
ንበረ፡ ዐመፃ፡፡ ዘይፈጥር፡ ጻማ፡ ደበ፡ ትእዛ
ዝ፡፡ ወይነዐውዋ፡ ለነፍሰ፡ ጻድቅ፡፡ ወይ 21
ኴንኑ፡ ደመ፡ ንጹሐ፡፡ ወኮነኒ፡ እግዚአ 22
ብሔር፡ ጸወንየ፡፡ አምላኪየ፡ ወረድኤተ፡ተ
ስፋየ፡፡ ወይፈድዮሙ፡ እግዚአብሔር፡ 23
በከመ፡ እከዮሙ፡፡ ወያጠፍኦሙ፡ እግዚአ
ብሔር፡አምላክነ፡፡

ስብሐት፡ማኅሌት፡ዘዳዊት፡፡

ንዑ ንዑ፡ ንትፈሣሕ፡ በእግዚአብሔር፡፡ ወን 1
የብብ፡ለአምላክነ፡ወመድኅኒነ፡፡ ወንብ 2
ጽሕ፡ቅድመ፡ ገጹ፡ በአሚን፡፡ ወበመዝሙር፡
ንየብብ፡ሎቱ፡፡ እስመ፡ ዐቢይ፡ ውእቱ፡ 3
እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡፡ ወንጉሥ፡ ዐቢ
ይ፡ ውእቱ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ አማልክት፡፡ እስ
መ፡ ኢይገድፎሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝ
ቡ፡፡ እስመ፡ውስተ፡ እዴሁ፡አጽናፈ፡ም 4
ድር፡፡ አድባር፡ነዋኃት፡ ዚአሁ፡ውእቱ፡፡
እስመ፡ እንቲአሁ፡ ይእቲ፡ ባሕር፡ ወውእቱ፡ 5
ፈጠራ፡፡ ወለየብስኒ፡ እደዊሁ፡ገብራ፡፡ ን 6
ዑ፡ንስግድ፡ ወንግነይ፡ ሎቱ፡፡ ወንብኪ፡ ቅድ
መ፡ እግዚአብሔር፡ ዘውእቱ፡ ፈጠረነ፡፡ እስ
መ፡ውእቱ፡ አምላክነ፡፡ ወንሕነሰ፡ሕዝ 7
ቡ፡ አባግዐ፡ መርዔቱ፡፡ ዮም፡ ለእመ፡ ሰማዕ
ክሙ፡ ቃሎ፡፡ ኢታጽንዑ፡ ልበክሙ፡፡ ከ 8
መ፡እመ፡ አምረርዎ፡ በገዳም፡፡ ወከመ፡አመ
ከርዎ፡፡ ዘአመከሩኒ፡ አበዊክሙ፡፡ ወፈ 9
ተኑኒ፡ ወርእዩ፡ ምግባርየ፡፡ ወአርብዐ፡ 10
ዓመተ፡ ተቈጥዕክዎሙ፡ ለይእቲ፡ ትውል
ድ፡፡ ወእቤ፡ዘልፈ፡ይስሕቱ፡ ልቦሙ፡፡ ወ 11
እሙንቱሰ፡ ኢያእመሩ፡ ፍናዊየ፡፡ በከመ፡መ
ሐልኩ፡ በመዐትየ፡፡ ከመ፡ ኢይበውኡ፡ ውስ
ተ፡ዕረፍትየ፡፡

ዘአመ፡ተሐንጸ፡ቤት፡ዘእምድኅረ፡
ፄዋዌ፡ማኅሌት፡ዘዳዊት፡፡

ንዑ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ስብሐተ፡ 1
ሐዲሰ፡፡ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኵላ፡
ምድር፡፡ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ 2
ወባርክዎ፡ ለስሙ፡፡ወተዜነዉ፡ እምዕለት፡እ
ድኅኖቶ፡፡ ወንገርዎሙ፡ ለአሕዛብ፡ ስ 3
ብሐቲሁ፡፡ወለኵሎሙ፡ አሕዛብ፡ ተአምሪ
ሁ፡፡ እስመ፡ ዐቢይ፡ እግዚአብሔር፡ ወ 4
ብዙኅ፡አኰቴቱ፡፡ወግሩም፡ ውእቱ፡ ላዕለ፡
ኵሉ፡ አማልክት፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [g] lætificaverunt [h] Neque apud te constituta erit sedes [i] & auxiliator spei meæ. [k] Deus secundùm malitiam eorum: & disperdet PSAL. XCIV. [a] Deo nostro, & salutari nostro. [b] Dominus noster, [c] confiteamur ei: [d] populus ejus, & oves pascuæ ejus. [e] cùm exacerbaverunt eum in deserto, & cùm tentaverunt eum: ubi [f] fastidivi generationem illam, [g] quòd non introibunt PSAL. XCV. [a] gloria ejus ampla:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

كنت اقول انه قد زلت قدماي * فرحمتك يا رب اعانتني * كثير احزان قلبي يا رب كان
عزاوك يفرح نفسي * هل يكون معك كرسي الاثم الذين يعملون الكذب على شريعتك
ويصطادون نفس الصديقين * ويستحلون الدم الزكي * والرب صار لي ملجا * والاهي معونة
رجاي * والرب كافيهم على اثمهم * وكشرهم يبيدهم الرب الهنا * الليلويا *
المزمور الرابع والتسعون * لداود * تبريكه وتسبحه * وهو كا * اسلينس *
تعالوا فلنسبح الرب * ونهلل لله مخلصنا * ولنسبق الى وجهه بالشكر * ونهلل له بالمزامير *
لانك يا رب اعظم الالهة * وملك عظيم على جميع الالهة * لان في يديه اقطار الارض
جميعها * واعالي الجبال هي له * والبحر هو له وهو الذي خلقه * ويداه صنعتا اليبس * هلموا
8 فلنسجد ونخر * ونبكي امام الرب الذي صنعنا * لانه هو الهنا ونحن شعب رعيته واغنام
9 يديه * اليوم اذا سمعتم صوته * فلا تقسوا قلوبكم مثل ما في المرمر * كيوم الامتحان في
10 البرية * حيث جربني اباوكم * واختبروني ورأوا اعمالي * اربعين سنة * من اجل ذلك مقت
ذلك الجيل وقلت * انهم ضالون بقلوبهم دايما * وهم لم يعرفوا سبلي * كما حلفت في غضبي
انهم لا يدخلون في موضع راحتي * الليلويا *
المزمور الخامس والتسعون * لداود * تسبحة عند بني البيت بعد السبي * وهو كا * اسلينس *
2 سبحوا الرب تسبيحا جديدا * سبحوا الرب يا جميع الارض * وسبحوا الرب وباركوا اسمه
3 وبشروا بخلاصه يوما فيوما * اخبروا في الامم بمجده * وفي جميع الشعوب بعجائبه
لان الرب عظيم وهو مبارك جدا * مرهوب على جميع الالهة *

Dicebam jam lapsos esse pedes meos, at misericordia tua, O Domine, adjuvit me. 18
Multi erant mœrores cordis mei, O Domine: at consolatio tua recreabit animam 19
meam. Nunquid erit tecum sedes iniquitatis, eorum qui architectantur mendacium contra legem tuam, 20
Et venantur animam justi, & licitum faciunt sanguinem 21
innocentem? Et Dominus factus est mihi refugium, & Deus meus adjutorium spei 22
meæ. Et Dominus rependet eis pro scelere eorum, et juxta malitiam ipsorum perdet eos Dominus Deus noster. Alleluja. 23

PSAL. XCIV.

Davidis, benedictio & canticum. Vers. 14. 1

V*Enite, exultemus in Domino, & jubilemus Deo salvatori nostro: Et antevertamus ad faciem ejus cum gratiarum* 2
actione, et canamus ei cum psalmis. Quia tu, O Domine, maximus deorum es, et rex 3
summus præ omnibus diis. Quia in manibus ejus sunt fines terræ universæ, & 4
cacumina montium ipsius sunt. Et mare ipsius est, & ipse est qui creavit illud: 5
manus ejus fecerunt terram. Venite, adoremus, & procidamus ante eum, & plo- 6
remus coram Domino qui fecit nos. Nam ipse est Deus noster, et nos populus pascuæ 7
ejus, & oves manuum ejus. Hodiè cùm audiveritis vocem ejus, Ne obdurentur 8
corda vestra prout egistis in irritatione, juxta diem tentationis in deserto. Ubi 9
tentaverunt me patres vestri, probaverunt me, et viderunt opera mea Quadraginta 10
annis. Propterea odi illam generationem, et dixi; Sanè isti falluntur in cordibus suis semper, & ipsi non nô unt vias meas.
Quemadmodum juravi in ira mea, certè non ingredientur in locum requiei meæ. Alleluja. 11

PSAL. XCV.

Davidis. Canticum quando extruebatur domus post captivitatem. Vers. 19. 1

L*Audate Dominum laudatione novâ: laudate Dominum, O universa terra.*
Etiam laudate Dominum, et benedicite nomini ejus, prædicate salutem ejus singulis 2
diebus. Narrate inter gentes glorificationem ejus, et inter omnes populos miracula 3
ejus: Quoniam Dominus magnus est ac benedicendus magnoperè, formidabilis 4
præ omnibus diis,

תהלים : צו

5 כי כל־אלהי העמים אלילים ויהוה שמים עשה׃
6 הוד־והדר לפניו עז ותפארת במקדשו׃
7 הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה כבוד ועז׃
8 הבו ליהוה כבוד שמו שאו־מנחה ובאו לחצרותיו׃
9 השתחוו ליהוה בהדרת־קדש חילו מפניו כל־הארץ׃
10 אמרו בגוים יהוה מלך אף־תכון תבל בל־תמוט ידין עמים במישרים׃
11 ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלאו׃
12 יעלז שדי וכל־אשר־בו אז ירננו כל־עצי־יער׃
13 לפני יהוה כי בא כי בא לשפט הארץ ישפט־תבל בצדק ועמים באמונתו׃

PSAL. XCVII. צז

1 יהוה מלך תגל הארץ ישמחו איים רבים׃
2 ענן וערפל סביביו צדק ומשפט מכון כסאו׃
3 אש לפניו תלך ותלהט סביב צריו׃
4 האירו ברקיו תבל ראתה ותחל הארץ׃
5 הרים כדונג נמסו מלפני יהוה מלפני אדון כל־הארץ׃
6 הגידו השמים צדקו וראו כל־העמים כבודו׃
7 יבשו כל־עבדי פסל המתהללים באלילים השתחוו־לו כל־אלהים׃
8 שמעה ותשמח ציון ותגלנה בנות יהודה למען משפטיך יהוה׃
9 כי־אתה יהוה עליון על־כל־הארץ מאד נעלית על־כל־אלהים׃
10 אהבי יהוה שנאו רע שמר נפשות חסידיו מיד רשעים יצילם׃
11 אור זרע לצדיק ולישרי־לב שמחה׃
12 שמחו צדיקים ביהוה והודו לזכר קדשו׃

תרגום Targum.

5 ארום כל דחלת עממיא טעותא ויי שמיא
6 עבד: שבחא ושבהורא קדמוי עושנא
7 ותושבחא בבית מקדשיה: הבו זמר קדם יי
8 חוסי עמיא הבו קדם יי איקר ועושנא: הבו
קדם יי איקר ורוממו שמיה אובלו וסוברו
9 תקרובתא ועולו לקדמוי לדרתוי: סגודו קדם
יי בשבהורת קודשא רתתו מן קדמוהי כל
10 יתבי ארעא: אמרו בעמיא יי מלך לחוד
תקין תבל דלא תתמוטט ידין עמיא בתירוצא:
11 יחדון חילי רשמיא וידוצון צדיקי ארעא יכלי
12 ימא ומליה: יבוע תושבחא חקל וכל די
13 ביה הבכן ישבחון כל אילני חורשא: קדם יי
ארום אתא ארום אתא למדן ארעא ידון
תבל בצדקתא ועמיא בהימנותיה:

צז

1 יי מלך תרוז ארעא יחדון נגון סגיעין: ענני
2 יקרא ואמטתא חזור חזור די ליה צדקתא
3 ודינא אתר די מכון כורסיה: אשא קדמוי
4 תהלך ומצלהבא חזור חזור מעיקוי: מנהרין
5 ברקוי תבל חמת ואתחלחלת ארעא: טוריא
היך שעוא יתמסון מן קדם יי מן קדם רבון
6 כל ארעא: יתנון אנגלי מרומא צדקתיה
7 ויחמון כל עמיא איקריה: יבהתון כל פלחי
פסלא דמשתבחין בטעותא ויסגדון קדמוי
8 כל עמיא פלחי טעותא: שמעת וחדת כנשתא
דציון ודיצן בנתא דבית יהודה מן בגלל
9 דיניך יי: ארום את הוא יי עלאה על כל
יתבי ארעא לחדא אתעלית על כל דחליא:
10 רחימיא דיי סנו ביש מטול דקירים נטר
נפשת חסידוי מן אידיהון דרשיעי יפצי אנון:
11 נהור דנח ומטמר לצדיקיא ולתריצי לבא
12 חדוא: חדון צדיקיא במימרא דיי ואודון
לדכרן שום קודשיה:

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Quoniam omnes dii gentium idola sunt, Dominus autem cœlos fecit. Laus & gloria coram eo, fortitudo & exultatio in domo sanctuarii ejus. Afferte canticum coram Domino familiæ populorum, afferte coram Domino honorem & fortitudinem. Afferte coram Domino gloriam *& celsitudinem* nomini ejus, *adducite & portate* munus & intrate *coram eo* in atria ejus. Adorate coram Dño in decore sanctitatis: contremiscite à conspectu ejus omnes habitatores terræ. Dicite in gentibus: Dominus regnavit, insuper firmavit orbem ne moveatur: judicabit populos in æquitate. Lætentur exercitus cœlorum, & exultent justi terræ; tonet mare & plenitudo ejus. Promat laudem ager, & omnia quæ sunt in eo: tunc laudabunt omnes arbores sylvæ. Coram Domino quoniam venit, siquidem venit judicare terram: judicabit orbem in justitia, & populos in veritate sua.

PSAL. XCVII.

Dominus regnavit, exultet terra, lætentur insulæ multæ. Nubes gloriæ & caligo in circuitu ejus: justitia & judicium locus paratus sedi ejus. Ignis ante eum *ibit*, concremans per circuitum molestatores ejus. Collustrant fulgura ejus orbem: vidit & commota est terra. Montes tanquam cera liquescent à præsentia Domini dominatoris omnis terræ. Annunciabunt angeli *excelsi* justitiam ejus, & videbunt omnes populi gloriam ejus. Confundentur omnes qui serviunt sculptili, qui gloriantur in idolis, & adorabunt coram eo omnes gentes quæ serviunt idolis. Audivit & læta est ecclesia Sion; & exultent filiæ domus Jehudæ propter judicia tua Domine. Quoniam tu Domine altissimus super omnes habitatores terræ; valdè exaltatus es super omnes deos. Amatores Domini odio habete malum, quoniam Dominus custodit animas misericordium suorum, de manibus impiorum eruet eos. Lux orta *&* *conservata* est justis, & rectis corde lætitia. Lætamini justi in Verbo Domini, & confitemini memoriæ nominis sanctitatis ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܕܥܡܡܐ ܣܪܝܩܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܡܪܝܐ ܫܡܝܐ ܥܒܕ܀
6 ܢܘܗܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܥܘܫܢܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܒܡܩܕܫܗ܀
7 ܗܒܘ ܠܡܪܝܐ ܫܪܒܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܗܒܘ ܠܡܪܝܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ܀
8 ܗܒܘ ܠܡܪܝܐ ܐܝܩܪܐ ܠܫܡܗ. ܐܝܬܘ ܩܘܪܒܢܐ ܘܥܘܠܘ ܠܕܪܘܗܝ܀
9 ܣܓܘܕܘ ܠܡܪܝܐ ܒܕܪܬܐ ܕܩܘܕܫܗ. ܢܙܘܥ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ܀
10 ܐܡܪܘ ܒܥܡܡܐ ܕܡܪܝܐ ܐܡܠܟ. ܘܐܬܩܢܗ ܠܬܐܒܝܠ ܕܠܐ ܬܙܘܥ. ܢܕܘܢ ܠܥܡܡܐ ܒܬܪܝܨܘܬܐ܀
11 ܢܚܕܘܢ ܫܡܝܐ ܘܬܪܘܙ ܐܪܥܐ. ܢܪܥܡ ܝܡܐ ܒܡܠܘܐܗ܀
12 ܢܬܥܫܢܘܢ ܚܩܠܐ ܘܟܠ ܕܒܗܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܢܫܒܚܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܝܣܝ ܥܒܐ܀
13 ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܕܐܬܐ ܠܡܕܢ ܐܪܥܐ. ܢܕܘܢ ܬܐܒܝܠ ܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܥܡܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܗ܀

ܡܙܡܘܪܐ ܨܙ

1 ܡܪܝܐ ܐܡܠܟ ܬܪܘܙ ܐܪܥܐ. ܘܢܚܕܘܢ ܓܙܪܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܀
2 ܥܢܢܐ ܘܥܪܦܠܐ ܚܕܪܘܗܝ. ܒܬܪܝܨܘܬܐ ܘܒܕܝܢܐ ܡܬܩܢ ܟܘܪܣܝܗ܀
3 ܢܘܪܐ ܩܕܡܘܗܝ ܬܐܟܘܠ. ܘܬܘܩܕ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ܀
4 ܢܢܗܪܘܢ ܒܪܩܘܗܝ ܠܬܐܒܝܠ. ܚܙܬ ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܐܪܥܐ܀
5 ܘܛܘܪܐ ܐܝܟ ܫܥܘܐ ܐܬܦܫܪܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ܀
6 ܚܘܝܘ ܫܡܝܐ ܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܚܙܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܫܘܒܚܗ܀
7 ܢܒܗܬܘܢ ܟܠܗܘܢ ܦܠܚܝ ܓܠܝܦܐ. ܘܕܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܦܬܟܪܐ. ܣܓܘܕܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܘܗܝ܀
8 ܫܡܥܬ ܘܚܕܝܬ ܨܗܝܘܢ. ܘܪܘܙ ܒܢܬܗ ܕܝܗܘܕܐ ܡܛܠ ܕܝܢܝܟ ܡܪܝܐ܀
9 ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ ܡܪܝܡܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܛܒ ܐܬܥܠܝܬ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܠܗܐ܀
10 ܪܚܡܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܣܢܘ ܒܝܫܬܐ. ܢܛܪ ܢܦܫܬܐ ܕܙܕܝܩܘܗܝ. ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܪܫܝܥܐ ܢܦܨܐ ܐܢܘܢ܀
11 ܢܘܗܪܐ ܕܢܚ ܠܙܕܝܩܐ. ܘܠܬܪܝܨܝ ܠܒܐ ܚܕܘܬܐ܀
12 ܚܕܘ ܙܕܝܩܐ ܒܡܪܝܐ. ܘܐܘܕܘ ܠܕܘܟܪܢܐ ܕܩܘܕܫܗ܀

Nam cuncti dii gentium vani sunt, Dominus autem cœlum condidit. Splendor & gloria coram ipso, robur atque laus in Sanctuario ejus. Date Domino, familiæ populorum, date Domino gloriam & honorem: Date Domino, honorem nomini ejus. Ferte oblationes & intrate in atria ejus: Adorate Dominum in atrio sanctitatis ejus: tremat à conspectu ipsius universa terra. Dicite inter gentes, Dominus regnavit, & firmavit orbem ne moveatur: judicabit populos cum æquitate. Lætabuntur cœli, & gestiet terra, exultabit mare cum plenitudine sua: Confortabuntur agri & quidquid est in eis: tunc laudē dicent omnes arbores sylvæ Coram Domino, qui venturus est ad judicandam terram; judicabit orbem cum justitia, & populos cum fide.

PSAL. XCVII.

Davidis. Prædicit in eo adventum Christi. Itémque innuit in ipso apparitionem ejus postremam. Vers. 27.

Dominus regnavit, exultet terra, gaudeant insulæ multæ. Nubes & caligines circa eum sunt: in æquitate & in judicio est firmatum solium ejus. Ignis vorabit ante ipsum, & amburet inimicos ejus. Illustrabunt fulgura ejus orbem: vidit & turbata est terra, Montésque ut cera liquefacti sunt à conspectu Domini dominatoris universi orbis. Indicârunt cœli justitiam ejus, & viderunt omnes populi gloriam ejus. Confundantur omnes qui componunt idola, & gloriantur in sculptis. Adorate eum omnes Angeli ejus. Audiet & gaudebit Sion, & gestient filiæ Judhæ propter judicia tua Domine: Quia tu es Dominus Altissimus super universam terram, & summopere exaltatus es super omnes deos. Amici Domini detestantur malum: & custodit animas justorum suorum, déque manu impiorum liberabit eos. Quia lux effulsit justis, & rectis corde lætitia. Exhilaramini justi in Domino, & gratias agite memoriæ sanctitatis ejus.

Versio VULG. LAT.

Quoniam omnes dii gentium dæmo-
nia : Domin⁹ autem cœlos fecit. Con-
fessio & pulchritudo in conspectu ej⁹ :
sanctimonia et magnificentia in sancti-
ficatione ejus. Afferte Domino patriæ
gentium, afferte Dño gloriam & hono-
rem : Afferte Domino gloriã nomini
ejus. Tollite hostias, & introite in a-
tria ejus : Adorate Dominum in atrio
sancto ejus. Commoveatur à facie ejus
universa terra : Dicite in gentib⁹, quia
Dñs regnavit. Etenim correxit orbem
terræ qui non commovebitur : judica-
bit populos in æquitate. Lætentur cæli,
& exultet terra; commoveatur mare, et
plenitudo ejus : Gaudebunt campi, &
omnia quæ in eis sunt. Tunc exulta-
bunt omnia ligna sylvarũ A facie Do-
mini, quia venit : quoniam venit judi-
care terram. Judicabit orbem terræ in
æquitate, & populos in veritate sua.

1 Huic David, Quando terra ejus
restituta est. XCVI.

Dominus regnavit, exultet terra :
lætentur insulæ multæ. Nubes, &
2 caligo in circuitu ejus : justitia, & ju-
dicium correctio sedis ejus. Ignis ante
3 ipsum præcedet, & inflammabit in cir-
cuitu inimicos ejus. Illuxerunt fulgura
4 ejus orbi terræ : vidit, & commota est
5 terra. Montes, sicut cera, fluxerũt à facie
6 Dñi, à facie Dñi omnis terra. Annũtia-
verũt cœli justitiã ejus : et viderunt o-
mnes populi gloriã ejus. Confundan-
7 tur omnes, qui adorant sculptilia : &
qui gloriantur in simulachris suis. Ad-
8 orate eum omnes angeli ejus : Audivit,
et lætata est Sion. Et exultaverunt filiæ
9 Judæ, propter judicia tua, Dñe : Quo-
niã tu Dominus altissimus super omnẽ
terram : nimis exaltat⁹ es super omnes
10 deos. Qui diligitis Dñm, odite malũ :
custodit Dominus animas sanctorum
suorum, de manu peccatoris liberabit
11 eos. Lux orta est justo, et rectis corde
12 lætitia. Lætamini justi in Domino : et
confitemini memoriæ sanctificationis
ejus.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

5 † Ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια, τὸ δὲ κύ-
ριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν. † Ἐξομολόγησις καὶ ὡ-
6 ραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ, † ἁγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέ-
πεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ. † Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ
7 αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν, † ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ
τιμήν, † Ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ,
8 † ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ.
9 † Προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ, † σα-
10 λευθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. † Εἴπατε
ἐν τοῖς ἔθνεσιν, (β) Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν· † καὶ γὰρ
κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται, † κρι-
11 νεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι. † Εὐφρανθήτωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ
ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, † σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ
12 πλήρωμα αὐτῆς. † Χαρήσεται τὰ πεδία, καὶ πάντα
τὰ ἐν αὐτοῖς· † τότε ἀγαλλιάσεται πάντα τὰ ξύλα
13 τοῦ δρυμοῦ † (γ) Πρὸ προσώπου τοῦ κυρίου, ὅτι ἔρχεται,
† ὅτι ἔρχεται κρῖναι τὴν γῆν. † κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, † καὶ λαοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ αὐτοῦ.

MS. A. (β) ὅτι κύριος (γ) Ἀπὸ προσώπου
κυρίου,

1 Τῷ Δαυίδ, ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται. ϞϚʹ.

† Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, † εὐ-
2 φρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί. † Νεφέλη καὶ γνόφος
κύκλῳ αὐτοῦ, † δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ
3 θρόνου αὐτοῦ. † Πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται, † καὶ
4 φλογιεῖ κύκλῳ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. † Ἔφαναν αἱ ἀστρα-
5 παὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ, † εἶδε καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. † Τὰ
ὄρη (α) ὡσεὶ κηρὸς ἐτάκησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου, † ἀ-
6 πὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς. † Ἀνήγγειλαν οἱ
οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, † καὶ εἴδοσαν πάντες οἱ
7 λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. † Αἰσχυνθήτωσαν πάντες οἱ
προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, † οἱ (β) ἐγκαυχώ-
μενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. † προσκυνήσατε αὐ-
8 τῷ πάντες (γ) ἄγγελοι αὐτοῦ. † Ἤκουσε καὶ εὐφράν-
θη Σιών, † καὶ ἠγαλλιάσαντο αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαί-
9 ας, † ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου κύριε. † Ὅτι (δ) σὺ
εἶ κύριος ὁ ὕψιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, † σφόδρα
10 ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεούς. † Οἱ ἀγαπῶν-
τες τὸν κύριον, μισεῖτε (ε) πονηρόν. † φυλάσσει κύ-
ριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ, † ἐκ χειρὸς (ζ)
11 ἁμαρτωλῶν ῥύσεται αὐτούς. † Φῶς ἀνέτειλε τῷ
δικαίῳ, † καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη.
12 † Εὐφράνθητε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ, † καὶ ἐξομο-
λογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ.

MS. A. (α) ὡσεὶ κηρὸς (β) ἐγκαυχώ-
μενοι (γ) οἱ ἄγγελοι (δ) σὺ κύριος ὁ ὕψιστος (ε) τὸ
πονηρόν. (ζ) αὐτῶν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

5 [b] Quoniam omnes dii gentium, 5
(c) dæmonia : Dominus autem cælos
fecit. 6 Confessio & pulchritudo in 6
conspectu ejus : sanctitas & magni-
ficentia in sanctificatione ejus. 7 Af- 7
ferte Domino patriæ gentium : affer-
te Domino gloriam, & honorem :
Afferte Domino gloriam nomini e- 8
jus. 8 Tollite hostias, & introite in a-
tria ejus : Adorate Dominum in a- 9
trio sancto ejus. 9 (d) Commoveatur
à facie ejus universa terra : Dicite 10
in gentibus, Dominus (e) regnavit.
10 [c] Etenim correxit orbem terræ,
qui non commovebitur : judicabit po-
pulos in æquitate. 11 Lætentur cæli, 11
& exultet terra : (f) commoveatur
mare, & plenitudo ejus. (g) Gau- 12
debunt campi, & omnia quæ in eis
sunt : 12 Tunc (h) exultabunt omnia
ligna sylvæ Ante faciem Domini : 13
quoniam venit : quoniam venit judi-
care terram. 13 Judicabit orbem
terræ in æquitate, & populos in ve-
ritate sua.

Ipsi David, cum terra ejus consti- 1
tuta est. XCVI.

Dominus regnavit, exultet terra :
Lætentur insulæ multæ. 2 Nubes, 2
& caligo in circuitu ejus : justitia,
& judicium [a] directio sedis ejus.
3 Ignis ante ipsum præibit, & [b] in- 3
flammabit in circuitu inimicos ejus.
4 Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ : 4
vidit, et cõmota est terra. 5 [c] Mon- 5
tes, sicut cera, fluxerunt à facie Do-
mini : à facie Domini omnis (a) ter-
ra. 6 Annuntiaverunt cæli justitiam 6
ejus : & viderunt omnes populi glo-
riam ejus. 7 Confundantur omnes, qui 7
adorant sculptilia : qui gloriantur in
simulachris suis. 8 Adorate eum o- 8
mnes angeli ejus. Audivit, & læta-
ta est Sion : 9 et exultaverunt filiæ
Judææ, propter judicia tua, Domine.
10 Quoniam tu es Dominus altissi- 9
mus super omnem terram : nimis ex-
altatus es super omnes deos : 11 Qui 10
diligitis Dominum ; odite (b) [d]
malignum : custodit Dominus ani-
mas (c) sanctorum suorum : de ma-
nu (d) peccatorum liberabit eos.
12 Lux orta est [e] justo : & rectis 11
corde lætitia. 13 Lætamini justi in 12
Domino : & confitemini memoriæ
sanctitatis ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ፡ አማልክተ፡ አሕዛብ፡ አጋንንት፡፡ ወእ 5
ግዚአብሔርሰ፡ ሰማያተ፡ ገብረ፡፡ አሚ 6
ን፡ወሠናይ፡ ቅድሜሁ፡ ቅድሳት፡ ወዕበየ
ስብሐት፡ውስተ፡ መቅደሱ፡፡ አምጽኡ፡ 7
ለእግዚአብሔር፡ በሐውርተ፡ አሕዛብ፡፡
አምጽኡ፡ ለእግዚአብሔር፡ ክብረ፡ ወስብ
ሐተ፡፡ አምጽኡ፡ ለእግዚአብሔር፡ ስብሐተ፡
ለስሙ፡፡ ንሥኡ፡ መሥዋዕተ፡ወባኡ፡ውስ 8
ተ፡አዕጻዲሁ፡፡ ስግዱ፡ ለእግዚአብሔር፡ በ
ዐጸደ፡ መቅደሱ፡፡ ትድለቅለቅ፡ እምቅ 9
ድመ፡ገጹ፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡ በሉ፡ውስተ፡ አሕ
ዛብ፡ከመ፡እግዚአብሔር፡ ነግሠ፡፡ ወአ 10
ጽንዖ፡ለዓለም፡ ከመ፡ ኢትትሀወክ፡፡ ወይኴ
ንኖሙ፡ለአሕዛብ፡በርትዕ፡፡ ይትፌሥሑ፡ 11
ሰማያት፡ ወትትሐሠይ፡ ምድር፡፡ ወትትከወ
ስ፡ባሕር፡ በምልኣ፡፡ ይትሐሠዩ፡ ገዳም፡ወ
ኵሉ፡ዘውስቴቱ፡፡ ውእቱ፡አሚረ፡ ይት 12
ፌሥሑ፡ ኵሉ፡ ዕፀወ፡ ገዳም፡፡ እምቅድመ፡
ገጹ፡ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ ይመጽእ፡
ይኰንን፡ምድረ፡፡ ይኴንና፡ ለዓለም፡ በጽ 13
ድቅ፡ወአሕዛበ፡በርትዑ፡፡
ዘዳዊት፡ዘአመ፡ተገብረ፡ምድር፡፡

እግዚአብሔር፡ ነግሠ፡ ትትሐሠይ፡ ምድ 1
ር፡፡ወይትፌሥሑ፡ ደሰያት፡ብዙኃት፡፡ ደ 2
መና፡ ወጊመ፡ አውዱ፡፡ ጽድቅ፡ ወርትዕ፡ ተ
ድላወ፡መንበሩ፡፡ እሳት፡ የሐውር፡ ቅድሜሁ፡ 3
ወያውዒ፡ ፀሮ፡ አውዶ፡፡ አስተርአዩ፡ መባር 4
ቅቲሁ፡ ለዓለም፡፡ ርእየት፡ ወአድለቅለቀት፡ 5
ምድር፡፡ አድባር፡ ከመ፡ ሰም፡ ተመስዉ፡ እም
ቅድመ፡ገጹ፡ለእግዚአብሔር፡ እምቅድመ፡ ገጹ፡ ለእግዚአ
ብሔር፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡ ዜነዉ፡ ሰማያ 6
ት፡ጽድቆ፡ ወርእዩ፡ ኵሎሙ፡ አሕዛብ፡
ክብሮ፡፡ ይትኀፈሩ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይሰግዱ፡ 7
ለግልፎ፡፡ እለ፡ ይትሜክሑ፡ በአማልክቲሆ
ሙ፡፡ ስግዱ፡ ሎቱ፡ ኵሎሙ፡ መላእክቲሁ፡፡ ሰምዐት፡ 8
ጽዮን፡ ወተፈሥሐት፡፡ ወተሐሥያ፡ አዋልደ፡ ይሁዳ፡ በእንተ፡ 9
ፍትሕከ፡ እግዚኦ፡፡ እስመ፡ አንተ፡ እግዚአብሔር፡ 10
ልዑል፡ በላዕለ፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡ ፈድፋደ፡
ተለዐልከ፡ እምኵሉ፡ አማልክት፡፡ እለ፡ ታፈቅርዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ 11
ጽልእዋ፡ ለእኪት፡፡ የዐቅብ፡ እግዚአብሔር፡ ነፍሳተ፡ ጻድቃኒሁ፡፡ወእምእዴሆሙ፡ ለኃጥኣን፡
ይባልሖሙ፡፡ ብርሃን፡ሠረቀ፡ለጻድቅ፡፡ወ 12
ለርቱዓነ፡ልብ፡ ትፍሥሕት፡፡ ይትፌሥሑ 13
ጻድቃን፡ በእግዚአብሔር፡፡ ወይገኑ፡
ለዝክረ፡ቅድሳቲሁ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] Quoniam dii [c] Et stabilivit orbem PSAL. XCVI. [a] præparatio sedis [b] flamma circundabit [c] Et montes etiam, [d] malum : [e] justis :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * لان جميع الهة الامم شياطين * والرب هو خلق السموات * الشكر والبهاء امامه * الطهر وعظم
6 البهاء في قدسه * قربوا للرب يا جميع قبائل الامم * قربوا للرب مجدا وكرامة * قربوا للرب مجدا
7 لاسمه * احملوا الذبائح وادخلوا دياره * اسجدوا للرب في دار قدسه * ولتزلزل قدام
8 وجهه جميع الارض * قولوا في الامم ان الرب قد ملك * وهو اسس المسكونة فلن تتزعزع
9 يدين الشعوب بالاستقامة * لتفرح السموات وتبتهج الارض * وليتحرك البحر وجميع ملئه * لتفرح
10 البقاع وكلما فيها * حينئذ تبتهج جميع شجر الغياض * امام وجه الرب * لانه اتى ليدين
11 الارض * يدين المسكونة بالعدل * والشعوب بالاستقامة * بالحق الرب ربنا اله القوات * الليلويا

* المزمور السادس والتسعون * لداود لما استقامت ارضه * وعدد فصوله كز *

1 * ملك الرب فلتتهلل الارض * ولتفرح جزائر كثيرة * سحاب وضباب حوله * العدل والحكم
2 قوام كرسيه * النار سابقة في السير قدامه * ولتلهب حوله اعداءه * اضاءت بروقه المسكونة
3 رات الارض فتزلزلت * الجبال مثل الشمع ذابت من وجه الرب * ومن قدام وجه رب الارض
4 جميعها * السموات تكلمت بعدله * ورأى جميع الشعوب مجده * خزي جميع الساجدين لصنعة
5 الايدي * المفتخرون باصنامهم * اسجدوا لله يا جميع ملائكته * سمعت صهيون وفرحت
6 وتهللت بنات اليهودية لاجل احكامك يا رب * لانك انت هو الرب العالي على جميع الارض
7 علوت جدا اكثر من جميع الالهة * يا محبي الرب ابغضوا الشر * فان الرب يحفظ نفوس
8 قديسيه * ومن يد الخطاة يخلصهم * نور اشرق للصديقين * والفرح للمستقيمين بقلوبهم
9 * افرحوا ايها الصديقون بالرب * اشكروا لذكر قدسه * الليلويا

Non omnes dii gentium, dæmonia sunt : at 5
Dominus, ipse creavit cælos. Gratiarum 6
actio & nitor, ante illum sunt : puritas &
summum decus, in Sanctuario ejus. Offer- 7
te Domino, O omnes familiæ gentium, of-
ferte Domino gloriam & honorẽ. Offerte 8
Domino gloriam nomini ejus : ferte sacrifi-
cia, & abeuntes ingredimini atria ejus.
Adorate Dominum in atriis Sanctuarii i- 9
psius : & contremiscat ante faciem ejus u-
niversa terra. Dicite in gentibus, Domi- 10
nus jam regnavit, ipseque stabilivit Ha-
bitatam istam, & haudquaquam movebi-
tur : judicabit populos cum æquitate. Ita- 11
que lætentur cæli, & exhilaretur terra :
& concutiatur mare, totaque plenitudo e-
jus. Gaudeant campi & quicquid in eis 12
est. Tunc exultabunt omnes arbores sylva-
rum A conspectu Domini. Quoniam ipse 13
venturus est, venturus inquam ad judican-
dam terram. Judicabit orbem terrarum
cum justitia, & populos cum æquitate.
Verè Dominus, Dominus inquam noster,
Deus virtutum est. Alleluja.

PSAL. XCVI.

Davidis, quando stabilita est terra 1
ejus. Et num. vers. 17.

Regnavit Dominus : quapropter exultet
terra, et gaudeant insulæ multæ. Nu- 2
bes et nebula circa eum : æquitas & judi-
cium firmitas sedis ejus. Ignis prævius in- 3
cedit ante eum, et flammâ comburit ini-
micos ejus circa illum. Illuminarunt ful- 4
gura ejus Habitatam : vidit terra et con-
tremuit. Montes quasi cera liquefacti sunt 5
à facie Domini, et à conspectu faciei Do-
mini terræ totius. Cæli locuti sunt justitiã 6
ejus, et viderunt omnes populi gloriã ejus.
Confundantur omnes adorantes opus ma- 7
nuum, gloriantes de idolis suis. Adorate
Deum omnes angeli ejus. Audivit Sion, 8
& lætata est : et jubilarunt filiæ Judææ,
propter judicia tua O Domine : Quoniam 9
tu es Dominus excelsus super universam
terram, exaltatus es vehementer plusquã
omnes dii. O diligentes Dominum, odio 10
habete malum ; nam Dominus custodit a-
nimas sanctorum suorum, & de manu
peccatorum liberat eos. Lux orta est ju- 11
stis, et lætitia iis qui recti sunt in cordibus
suis. Gaudete, O justi, in Domino : grati- 12
as agite memoriæ sanctitatis ejus. Alle-
luja.

תהלים : צח צט

PSAL. XCVIII. צח

ei fecit falutem : fecit mirabilia quia ,novum canticum Domino Cantate .Canticum
1 מזמור שירו ליהוה שיר חדש כי־נפלאות עשה הושיעה־לו
oculis in : fuam falutem Dominus fecit Notam .ej* fanctitatis brachium &,ej* dextera
2 ימינו וזרוע קדשו : הודיע יהוה ישועתו לעיני
fuæ veritatis & , fuæ mifericordiæ eft Recordatus .fuam juftitiam revelavit gentium
3 הגוים גלה צדקתו : זכר חסדו ואמונתו
Jubilate .noftri Dei falutem terræ fines omnes viderunt : Ifrael domum erga
4 לבית ישראל ראו כל־אפסי־ארץ את ישועת אלהינו : הריעו
Domino Canite .canite & , dicite praconia & ,vociferate :terra omnis Domino
5 ליהוה כל־הארץ פצחו ורננו וזמרו : זמרו ליהוה
facies ad jubilate : cornu voce & ,claffcis tubis In .cantus voce &,cithara in cithara in
6 בכנור בכנור וקול זמרה : בחצצרות וקול שופר הריעו לפני
Flumina .eo in habitantes & ,orbis :ejus plenitudo & ,mare Tonet .Domini regis
7 8 המלך יהוה : ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה : נהרות
; terram judicare venit quia Domini facies Ad .exultabunt montes fimul : vola plaudent
9 ימחאו־כף יחד הרים ירננו : לפני־יהוה כי־בא לשפט הארץ
.rectitudinibus in populos & ,juftitia in orbem judicabit
ישפט־תבל בצדק ועמים במישרים :

PSAL. XCIX. צט

.terra nutet ,Cherubim infidens : populi contremifcant ,regnavit Dominus
1 יהוה מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ :
.populos omnes fuper ipfe excelfus & : magnus Sijon in Dominus
2 יהוה בציון גדול ורם הוא על־כל־העמים :
fortitudo Et .ipfum fanctum terribili & , magno tuo nomini Confitebuntur
3 יודו שמך גדול ונורא קדוש הוא : ועז
4 juftitiam & judicium : rectitudines paràfti tu : dilexit judicium regis
מלך משפט אהב אתה כוננת מישרים משפט וצדקה
vos incurvate & , noftrum Deum Dominum Exaltate .fecifti tu Jahacob in
5 ביעקב אתה עשית : רוממו יהוה אלהינו והשתחוו
, ejus facerdotes inter Aharon & Mofeh .ipfum fanctum ejus pedum fcabello
6 להדם רגליו קדוש הוא : משה ואהרן בכהניו
ipfe & : Dominum ad clamantes : ejus nomen invocantes inter Semuel &
ושמואל בקראי שמו קראים אל־יהוה והוא
,ejus teftimonia cuftodiebant : eos ad loquebatur nubis columna In .eos exaudiebat
7 יענם : בעמוד ענן ידבר אליהם שמרו עדתיו
fuifti parcens Deus ,eos exaudifti tu , nofter Deus Domine .eis dedit ftatutum &
8 וחק נתן־למו : יהוה אלהינו אתה עניתם אל נשא היית
, noftrum Deum Dominum Exaltate .illorum ftudia fuper vindicans & : eis
9 להם ונקם על־עלילותם : רוממו יהוה אלהינו
.nofter Deus Dominus fanctus quoniam : ejus fanctitatis monti vos incurvate &
והשתחוו להר קדשו כי־קדוש יהוה אלהינו :

תרגום TARGUM.

צח

1 תושבחת נבואה שבחו קדם יי שבח חדת ארום פרישן עבד פריקת ליה ימיניה ודרע
2 שכינת קודשיה : הודע יי פורקניה למחמיהון
3 דעממיא גלי צדקתיה : דכר טוביה וקושטיה לבית ישראל וחמון כל סיפי ארעא ית
4 פורקנא דאלהנא : יביבו קדם יי כל יתבי
5 ארעא בועו ושבחו וזמרו : זמרו קדם יי בכנרין
6 בכנרין וקל זמריא : בחצוצרתא וקל שופרא
7 יביבו קדם מלכא יי : יכלי ימא ומליה תבל
8 וכל דירין עלה : נהרותא ימחון כפיא
9 כחדא טוריא ירננון : קדם יי ארום אתא למדן ארעא ידון תבל בצדקתא ועממיא בתריצותא :

צט

1 יי מלך זועין עממיא די שכנתיה שריא בין
2 כרוביא זעזע ארעא : יי בציון רבא ורמא
3 הוא על כל עממיא : יהודון שמך רבא
4 ודחילא קדישא הוא : ועושניה דמלכא דדינא רחים את אתקינתא תריצותא דינא וצדקתא
5 ביעקב את עבדתא : שבחו קדם יי אלהנא
6 וסגידו לבית מקדשיה קדיש הוא : משה ואהרן בכהנוי דמסרו נפשהון מטול עמא דיי ושמואל אמטולהון צלי קדם יי היך אבהת עלמא דצלו בשמיה מצלין קדם יי והוא
7 עני יתהון : בעמוד ענני יקרא ממלל עמהון
8 נטרו סהדותיה וקים דיהב להון : יי אלהנא את עניתא יתהון אלהא שביק הויתא לעמך אמטולהון ומתפרע על עובדיהון : שבחו קדם
9 יי אלהנא וסגידו לטור בית מקדשיה ארום קדיש יי אלהנא :

PARAPH. CHALD. Verf. Lat.

Pfalmus propheticus.

PSAL. XCVIII.

Celebrate coram Domino canticum novum, quoniam edidit miranda : falvavit eum dextera ejus, & brachium fanctæ majeftatis ejus. Manifeftavit Dominus redemptionem fuam, ad afpectum populorum revelavit juftitiam fuam. Recordatus eft benignitatis fuæ & veritatis fuæ domui Ifrael, & viderunt omnes fines terræ redemptionem Dei. Jubilate coram Dño omnes habitatores terræ ; perfonate, & laudes dicite & pfallite. Pfallite coram Domino in citharis, in citharis & voce pfalmorum. In tubis & voce cornu, jubilate coram illo rege Domino. Tonet mare & plenitudo ejus ; orbis, & omnes habitantes in eo. Flumina complodant manibus ; pariter montes exultēt Coram Domino, quoniam venit judicare terram : judicabit orbem in juftitia, & populos in æquitate.

PSAL. XCIX.

Dominus regnavit, contremifcant populi, quoniam ejus majeftas habitat inter Cherubim; concutiatur terra. Dominus in Sion magnus & excelfus eft fuper omnes populos. Confitebuntur nomini tuo magno & timendo, fanctum [*fiquidem*] eft. Et fortitudo regis judicium dilexit : tu præparâfti rectitudinem, judicium & juftitiam in Jacob tu fecifti. Laudate coram Dño Deo noftro, & adorate in domo fanctuarii ejus : fanctus [*fiquidem*] eft. Moffeh & Aharon in Sacerdotibus ejus, qui tradiderunt animas fuas propter populum Domini ; & Samuel propter illos oravit Dominum, ficut patres feculi qui oraverunt in nomine ejus : precabantur coram Dño, & ipfe refpondebat eis. In columna nubium gloriæ loquebatur cum illis : obfervaverunt teftimonia ejus, & pactum quod dedit eis. Domine Deus nofter tu refpondifti eis : Deus pepercifti populo tuo propter eos, & ultus es opera ipforum. Laudes dicite coram Domino Deo noftro, & adorate in monte domus fanctuarii ejus, quoniam fanctus eft Dominus Deus nofter.

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ *

1 [illegible]
2 3 [illegible]
4 5 [illegible]
6 7 8 9 [illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܕܘܝܕ *

1 [illegible]
2 3 4 [illegible]
5 6 [illegible]
7 8 9 [illegible]

PSAL. XCVIII.

Davidis. De libertate populi ex Ægypto, quum vicerunt atq; triumphaverunt. Spiritualiter autem prophetia de adventu Chrifti, & vocatione gentium ad fidem. Verf. 23.

Canite Domino canticum novum, qui prodigium fecit : falvavit eum dextera ipfius & brachium ejus fanctum. Manifeftavit Dominus falutem fuam, & coram gentibus revelavit juftitiam fuam. Recordatus eft bonitatis fuæ & fidei fuæ erga domefticos Ifraelis : & viderunt omnes termini terræ falutem Dei noftri. Laudate Dominum univerfa terra: exhilaramini, & canite, atque laudem dicite. Pfallite Domino lyrâ & voce cantûs, Sonitúque cornuum laudem dicite coram rege Domino. Moveatur mare cum plenitudine fua, orbis & cuncti habitatores ejus. Flumina pulfent volam fimul, & montes canant Coram Domino, qui venturus eft ad judicandam terram ; judicabit orbem cum æquitate, & populos cum rectitudine.

PSAL. XCIX.

Davidis. De cæde Madianitarum, quos captivos duxit Mofes ac populus Ifrael. Et prophetiâ de gloria regni Chrifti. Verf. 24.

Dominus regnavit, contremifcant populi fedet fuper Cherubim, tremefcat terra. Dominus magn* eft in Sion, & fublimis fuper omnes populos. Confiteantur nomini tuo magno atque tremendo, quia fanctum eft. Fortitudo regis diligit judicium : tu præparâfti rectitudinem, & judicium, & æquitatem in Jacob tu fecifti. Exaltate Dominum Deum noftrum, & adorate fcabellum pedum ejus. Sanctus eft Mofes & Ahron inter pontifices ipfius, & Samuel inter invocantes nomen ejus : qui vocaverunt Dominum, & refpondit eis : Et in columna nubis allocutus eft cum eis : obfervaverunt teftimonium ejus, & fœdus quod dedit illis. Domine Deus nofter, tu exaudifti eos : Deus, ultor fuifti pro eis : repende illis juxta opera eorum. Exaltate Dominum Deum noftrum, & adorate montem ejus fanctum : quoniam fanctus Dominus Deus nofter.

Versio VULG. LAT.

Psalmus ipsi David. XCVII.

1 Cantate Dño canticũ novum : quia
mirabilia fecit. Salvavit sibi dex-
tera ejus, & brachiũ sanctũ ej⁹. Notũ
2 fecit Dominus salutare suũ : in conspe-
ctu gentiũ revelavit justitiã suã. Recor-
3 datus est misericordiæ suæ, & veritatis
suæ domui Israel. Viderunt omnes ter-
mini terræ salutare Dei nostri. Jubila-
4 te Deo omnis terra : cãtate, & exultate,
5 et psallite. Psallite Domino in cithara,
6 in cithara & voce psalmi : In tubis du-
ctilibus & voce tubæ corneæ. Jubilate
in conspectu regis Domini : Moveatur
7 mare, & plenitudo ejus ; orbis terra-
rum, & qui habitant in eo. Flumina
8 plaudent manu, simul montes exulta-
bunt A conspectu Domini : quoniam
9 venit judicare terram. Judicabit or-
bem terrarum in justitia, & populos
in æquitate.

Psalmus ipsi David. XCVIII.

1 Dominus regnavit, irascantur po-
puli : qui sedet super Cherubim,
2 moveatur terra. Dominus in Sion ma-
gnus : et excelsus super omnes populos.
3 Confiteantur nomini tuo magno : quo-
4 niam terribile, et sanctum est : Et honor
regis judicium diligit. Tu parãsti dire-
ctiones : judicium & justitiam in Jacob
5 tu fecisti. Exaltate Dominũ Deum no-
strum, & adorate scabellũ pedum ej⁹ :
6 quoniam sanctum est. Moyses & Aa-
ron in sacerdotibus ejus : & Sa-
muel inter eos, qui invocant nomen
ej⁹ : Invocabant Dominum, & ipse
7 exaudiebat eos : In columna nubis lo-
quebatur ad eos. Custodiebant testi-
monia ejus, & præceptũ quod dedit
8 illis. Domine Deus noster, tu exaudie-
bas eos : Deus, tu propitius fuisti eis,
& ulciscens in omnes adinventiones
9 eorum. Exaltate Dominum Deum no-
strum, & adorate in monte sancto ej⁹ :
quoniam sanctus Domin⁹ Deus noster.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϞΖʹ.
† Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινὸν, † ὅτι θαυμα-
στὰ ἐποίησεν ὁ κύριος. † ἔσωσεν αὐτῷ ἡ
2 δεξιὰ αὐτοῦ, † καὶ ὁ βραχίων ὁ ἅγιος αὐτοῦ. † Ἐγνώ-
ρισε κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ, † ἐναντίον τῶν ἐθνῶν
3 ἀπεκάλυψε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. † Ἐμνήσθη τοῦ ἐ-
λέους αὐτοῦ τῷ Ἰακὼβ, † καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ
Ἰσραήλ. † εἴδοσαν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτή-
4 ριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν. † Ἀλαλάξατε (α) τῷ θεῷ πᾶσα ἡ
5 γῆ, † ᾄσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε. † Ψάλατε τῷ
6 κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ, † ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ, † Ἐν
σάλπιγξιν ἐλαταῖς, † καὶ (*) φωνῇ σάλπιγγος κερα-
τίνης. † ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως (β) κυρίου.
7 † Σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, † ἡ
8 οἰκουμένη καὶ (γ) οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. † Ποταμοὶ κρο-
τήσουσι χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ, † τὰ ὄρη ἀγαλλιάσονται (δ)·
9 † Ὅτι ἥκει κρῖναι τὴν γῆν. † κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν
δικαιοσύνῃ, † καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι.

MS.A. (α) τῷ κυρίῳ πᾶσα (*) φωνῆς (β) κυρίου. (γ) πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. (δ) Ἀπὸ προσώπου κυρίου ὅτι ἔρχεται, ὅτι ἥκει

1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ϞΗʹ.
† Ὁ κύριος ἐβασίλευσεν, ὀργιζέσθωσαν λαοί· † ὁ
καθήμενος ἐπὶ τῶν (α) χερουβὶμ, σαλευθήτω
2 ἡ γῆ. † Κύριος ἐν Σιὼν μέγας, † καὶ ὑψηλός ἐστιν
3 ἐπὶ πάντας τοὺς λαούς. † Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ
ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ, † ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστιν·
4 † Καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ. † Σὺ ἡτοί-
μασας εὐθύτητας, † κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν Ἰα-
5 κὼβ σὺ ἐποίησας. † Ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
† καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, † ὅτι
6 (β) ἅγιός ἐστι. † Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς ἱερεῦ-
σιν αὐτοῦ, † καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ
ὄνομα αὐτοῦ· † ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον, καὶ αὐτὸς (γ)
7 εἰσήκουεν, † Ἐν στύλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς.
† (δ) ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, † καὶ τὰ προσ-
8 τάγματα (ε) ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς. † Κύριε ὁ θεὸς ἡ-
μῶν, σὺ ἐπήκουες αὐτῶν· † (ζ) ὁ θεὸς εὐίλατος
ἐγίνου αὐτοῖς, † καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτη-
9 δεύματα αὐτῶν. † Ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν,
† καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ, † ὅτι ἅ-
γιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

MS.A. (α) χερουβεὶν, (β) ἅγιόν ἐστιν. (γ) εἰσήκουεν αὐτῶν, (δ) ὅτι ἐφύλασσον (ε) αὐτοῦ ἃ ἔδωκεν (ζ) ὁ θεὸς σὺ εὐίλατος

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Psalmus Ipsi David. XCVII.

Cantate Domino canticum no- 1
vum ; quia mirabilia fecit Domi-
nus. 2 (a) [a] Salvavit sibi dextera
ejus, & brachiũ sanctum ejus. 3 No- 2
tum fecit Dominus salutare suum ;
ante conspectum gentium revelavit
[b] justitiam suam. 4 Memor fuit 3
misericordiæ suæ (b) Jacob, & veri-
tatis suæ domui Israel. 5 [c] Vide-
runt omnes fines terræ salutare Dei
nostri. 6 Jubilate Deo [d] omnis ter- 4
ra : cantate, & exultate, & psallite.
7 Psallite Domino in cithara, in ci- 5
thara, & voce psalmi : In tubis 6
ductilibus, & voce tubæ corneæ.
8 Jubilate in conspectu regis (c) Do-
mino : (d) Commoveatur mare, & 7
plenitudo ejus : [e] orbis terrarum,
& qui habitant in eo. 9 [f] Flumi- 8
na plaudent manu in idipsum : mon-
tes (e) exultabunt : Quoniam [g] 9
venit judicare terram. 10 Judicabit
orbem terrarum in justitia, & popu-
los in æquitate.

Psalmus ipsi David. XCVIII. 1

Dominus regnavit ; irascantur po-
puli : qui sedet super Cherubim ;
commoveatur terra. 2 Dominus in 2
Sion magnus, & excelsus est super
omnes populos. 3 [a] Confiteantur no- 3
mini tuo (a) magno : quoniam ter-
ribile, & sanctum est : Et (b) honor 4
regis judicium diligit. 4 Tu [b] pa-
rãsti (c) directiones : judicium &
justitiam in Jacob tu fecisti. 5 Ex- 5
altate Dominum [c] Deum nostrum :
& adorate [d] scabellum pedum e-
jus, 6 quoniam (d) sanctus est.
Moyses, & (e) Aaron in sacerdoti- 6
bus ejus : & Samuel inter eos, qui
invocant nomen ejus : 7 Invoca-
bant Dominum : & ipse (f) ex-
audiebat : In columna nubis loque- 7
batur ad eos. 8 (g) Custodiebant te-
stimonia ejus, & (h) præcepta, quæ
dedit illis. 9 Domine Deus noster, tu 8
exaudiebas eos : Deus, tu propitius
fuisti eis, et (i) ulciscens in omnes ad-
inventiones eorum. 10 [c] Exaltate 9
Dominum Deum nostrum, & ado-
rate in monte sancto ejus : quoniam
sanctus Dominus Deus noster.

Versio ÆTHIOPICA.

መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡

ንጊ ሰብሑዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ስብሐተ፡ 1
ሐዲሰ፡፡እስመ፡ መንክረ፡ ገብረ፡ እግዚአብ
ሔር፡፡፨ ወአድኀኖተ፡የማኑ፡፡ወመዝራዕ 2
ቱሂ፡ ቅዱስ፡፡፨ አርአየ፡ እግዚአብሔ 3
ር፡ አድኀኖቶ፡፡ወበቅድመ፡ አሕዛብ፡ ከሠ
ተ፡ ኪዳኖ፡፡፨ ወተዘከረ፡ ሣህሎ፡ ለያዕቆ 4
ብ፡፡ወጽድቆሂ፡ ለቤተ፡ እስራኤል፡፡፨ ርእ 5
ዩ፡ኵልክሙ፡ አጽናፈ፡ ምድር፡ አድኀኖቶ፡
ለአምላክነ፡፡፨ የብቡ፡ለእግዚአብሔር፡ 6
በኵሉ፡ምድር፡፡ሰብሑ፡ተፈሥሑ፡ ወዘም
ሩ፡፡፨ ዘምሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ በመሰን 7
ቆ፡፡በመሰንቆ፡ ወበቃለ፡ መዝሙር፡፡በቀርን፡
ዝብጦ፡ ወበቃለ፡ ቀርን፡፡፨ የብቡ፡ በቅድ 8
መ፡ እግዚአብሔር፡ ንጉሥ፡፡ወትትከወስ፡ባ
ሕር፡በምልኣ፡፡ወዓለምኒ፡ ወኵሎሙ፡እለ፡
ይነብሩ፡ ውስቴታ፡፡፨ ወአፍላግኒ፡ ይጠፍ 9
ሑ፡እደ፡ኅቡረ፡፡አድባርኒ፡ ይትሐሠዩ፡ እስ
መ፡በህየ፡ ይኴንና፡ ለምድር፡፡፨ ወይኴን 10
ና፡ ለዓለም፡ በጽድቅ፡፡ወለአሕዛብኒ፡ በር
ትዕ፡፡፨

መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡

ንጉ እግዚአብሔር፡ ነግሠ፡ ይንገፁ፡ አሕዛ 1
ብ፡፡ዘይነብር፡ ዲበ፡ ኪሩቤል፡ አድለቅለቃ፡
ለምድር፡፡፨ እግዚአብሔር፡ ዐቢይ፡ በጽ 2
ዮን፡፡ወልዑል፡ ውእቱ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ አሕዛ
ብ፡፡፨ ኵሉ፡ ይገኒ፡ ለስምከ፡ ዐቢይ፡፡እ 3
ስመ፡ ግሩም፡ ወቅዱስ፡ ውእቱ፡፡ክቡረ፡ንጉ
ሠ፡ፍትሐ፡ያፈቅር፡፡፨ አንተ፡ አጽናዕከ፡ 4
ለጽድቅ፡፡ፍትሐ፡ ወጽድቀ፡ ለያዕቆብ፡ አን
ተ፡ ገበርከ፡፡፨ ተለዐሉ፡ እግዚአብሔር፡ 5
ፈጣሪነ፡፡ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ታሕተ፡ መከየደ፡
እገሪሁ፡፡፨ እስመ፡ ቅዱሳን፡ እሙንቱ፡ሙ 6
ሴ፡ ወአሮን፡በክህነቶሙ፡፡ወሰሙኤልኒ፡ ምስ
ለ፡እለ፡ ይጼውዑ፡ ስሞ፡፡፨ ይጼውዕዎ፡ለ 7
እግዚአብሔር፡ ወውእቱኒ፡ ይሰጠዎሙ፡፡ወ
ይትናገሮሙ፡ በአምደ፡ ደመና፡፡፨ ወያዐቅ 8
ቡ፡ስምዖ፡ ወትእዛዞ፡ ዘወሀቦሙ፡፡፨ እ 9
ግዚአ፡አምላክነ፡አንተ፡ ሰማዕኮሙ፡፡እግዚ
አ፡ አንተ፡ ተሣሀልኮሙ፡፡ወትትቤቀል፡ በኵ
ሉ፡ምግባሮሙ፡፡፨ ተለዐሉ፡ እግዚአብሔ 10
ር፡አምላክነ፡፡ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ውስተ፡ ደብ
ረ፡መቅደሱ፡፡እስመ፡ቅዱስ፡ ውእቱ፡ እግዚአ
ብሔር፡ አምላክነ፡፡፨

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. XCVII. [a] Salvavit dextera [b] testamentum suum. [c] Videte vos omnes [d] in omni terra : [e] & orbis etiam [f] Et flumina etiam [g] ibi judicabit terram.
PSAL. XCVIII. [a] Confiteatur unusquisque [b] confirmãsti veritatem : [c] creatorem nostrum : [d] ei subter scabellum pedum ejus, quoniam sancti sunt isti : [e] Exaltatus est Dominus Deus noster, & adorate ei in

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور السابع والتسعون * لداود * وهو * كب * استيخن *
سبحوا الرب تسبيحا جديدا * لان الرب قد صنع اعمالا عجيبة * احيت له يمينه * وقدس ذراعه *
2 * اظهر الرب خلاصه قدام الامم * كشف لهم عدله * ذكر رحمته ليعقوب * وحقه لبيت
3
4 اسرائيل * راى اقطار الارض جميعها خلاص الاهنا * فهللوا للرب يا جميع الارض * سبحوا
5 وهللوا ورتلوا * ورتلوا للرب بالقيثار * بالقيثار وصوت المزمور * بابواق خافقة * وصوت بوق
6
7 القرن * هللوا قدام الملك الرب * فليضطرب البحر وجميع ما فيه * والمسكونة وكل سكانها *
8 * الانهار تصفق بايديها جميعا * الجبال تبتهج وقدام وجه الرب * لانه جاء يدين الارض * يدين
9 المسكونة بالعدل * والشعوب بالاستقامة * الليلويا *

1 * المزمور الثامن والتسعون * لداود * وعدده * كب * استيخن *
2 ملك الرب فلتغضب الشعوب * الجالس على الكروبين فلتتزلزل الارض * عظيم هو الرب في
3 صهيون * وعال على جميع الشعوب * فليشكروا لاسمك العظيم * لانه مخوف وقدوس * وكرامة
4
5 الملك ان يحب العدل * انت اعددت الاستقامة * انت صنعت الحكم والعدل في يعقوب * علوا
6 الرب الهنا * واسجدوا لموطئ قدميه فانه قدوس * لانه جعل موسى وهرون في كهنته *
7 وصموئيل في الذين يدعون اسمه * كانوا يدعون الرب وهو كان يستجيب لهم * في عمود
8 الغمام * وهو كان يكلمهم * لانهم حفظوا شهاداته والاوامر التي اعطاهم * ايها الرب الاهنا انت
9 استجبت لهم * صرت لهم اللهم غافرا ومنتقما على جميع اعمالهم * علوا الرب الاهنا واسجدوا
في جبله المقدس * فان الرب الاهنا قدوس * الليلويا *

PSAL. XCVII.
Davidis. Ver. 12.

Laudate Dominum laudatione novâ : 1
quia Dominus jam fecit opera admi-
randa. Vivificavit ei dextera sua, & san-
ctitas brachii sui. Manifestavit Dominus 2
salutem suam coram gentibus, revelavit
eis justitiam suam. Recordatus est miseri- 3
cordiæ suæ erga Jacobum, & veritatis
suæ erga domum Israelis. Viderunt extre-
ma terræ totius salutem Dei nostri. Ita- 4
que canite Domino, O universa terra : lau-
date, & canite, & psallite, Ac modula- 5
mini Domino cum cithara, cum cithara et
voce psalmi : Cum buccinis crepitantibus, 6
& voce tubæ corneæ, jubilate coram rege
Domino. Concitetur mare & quicquid 7
in eo continetur, & Habitata omnésque
habitatores ejus. Flumina plaudant ma- 8
nibus suis simul : montes exultent Ante 9
faciem Domini : quia venit judicare ter-
ram. Judicabit Habitatam cum justitia, et
populos cum rectitudine. Alleluja.

PSAL. XCVIII.

Davidis. Et num. ver. 12. 1

Regnavit Dominus, quapropter irascan-
tur populi : sedens super Cherubim,
tremefiat terra. Maximus est Dominus in 2
Sion, & excelsus super omnes populos.
Gratias agant nomini tuo magno, quoniam 3
terribile & sanctum est : Si honor Regis 4
est diligere æquitatem. Tu parâsti rectitu-
dinem, tu fecisti judicium & justitiam in
Jacob. Exaltate Dominum Deum no- 5
strum, & adorate scabellum pedum ejus,
quoniam sanctum est. Quia ipse constituit 6
Moysem & Aaronem inter Sacerdotes
suos, & Samuelem inter eos qui invocant
nomen ejus. Invocabant Dominum, & ipse
exaudiebat eos In columna nubis, & i- 7
psemet alloquebatur eos : eò quòd serva-
verint testimonia ejus & præcepta quæ
dederat illis. O Domine Deus noster, tu 8
exaudîsti eos : fuisti erga eos, O Deus, pro-
pitius, & ultor adversùs omnia opera eo-
rum. Exaltate Dominum Deum nostrum, 9
& adorate in monte ejus sancto : quia
Dominus Deus noster sanctus est. Alle-
luja.

תהלים : ק קא קב

PSAL. C. ק

Domino Servite .terra omnis Domino Jubilate .confessione pro Cantus
1 מזמור לתודה הריעו ליהוה כל־הארץ : עבדו את־יהוה
2 ipse : Deus ipse DOMINUS ꝙ Scitote.ovatione in ej' facies ad ingredimini:lætitia in
בשמחה באו לפניו ברננה : דעו כי־יהוה הוא אלהים הוא
3 ejus portas Ingredimini .ejus pascuæ pecus &,ejus populus : nos non &,nos fecit
עשנו ולא אנחנו עמו וצאן מרעיתו : באו שעריו
4 Quoniã.ej' nomini benedicite,ei confitemini : laude cum ejus atria , confessione cum
בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברכו שמו : כי־
5 generationẽ & generationẽ in usq; & : ejus misericordia seculum in ,Dominus bonus
טוב יהוה לעולם חסדו ועד־דר ודר
.ejus veritas
אמונתו :

PSAL. CI. קא

.canam Domine tibi : cantabo judicium & Misericordiam .cantus David *Ipsius*
1 לדוד מזמור חסד־ומשפט אשירה לך יהוה אזמרה :
perfectione in ambulabo : me ad veniet quando , perfecta via in Intelligam
2 אשכילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם־
facere ,*Belijahal verbum* meis oculis coram ponam Non.meæ dom' *interiori* in,mei cordis
3 לבבי בקרב ביתי : לא־אשית לנגד עיני דבר־בליעל עשה־
non malum : me à recedet pravum Cor .*me in* adhærebit non : odivi *declinantium*
4 סטים שנאתי לא ידבק בי : לבב עקש יסור ממני רע לא
vastum & ,oculis elatum : succidam hunc *suo socio* secreto in *Obloquentem* .cognoscam
5 אדע : מלושני בסתר רעהו אותו אצמית גבה־עינים ורחב
: mecum *sedendum ad* terræ fideles ad mei Oculi .potero non ipsum corde
6 לבב אתו לא אוכל : עיני בנאמני־ארץ לשבת עמדי
,meæ dom' *interiori* in habitabit Non.mihi ministrabit ipse ,perfecta via in ambulans
7 הלך בדרך תמים הוא ישרתני : לא ישב בקרב ביתי
matutinis in.meis oculis coram firmabitur nequaquam :mendacia loquens ,dolum faciens
8 עשה רמיה דבר שקרים לא־יכון לנגד עיני : לבקרים
operarios omnes Domini civitate à *excindendum ad* : terræ impios omnes succidam
אצמית כל־רשעי־ארץ להכרית מעיר־יהוה כל־פעלי
.iniquitatis
און :

PSAL. CII. קב

Domine .suum eloquium *effundet Domini facies ad &:angore deficiet cùm afflicti* Oratio
1 תפלה לעני כי־יעטף ולפני יהוה ישפך שיחו : יהוה
2 *tuas facies* abscondas Ne .veniat te ad meus clamor &:meam orationem exaudi
שמעה תפלתי ושועתי אליך תבוא : אל־תסתר פניך
3 .me exaudi,festina,invocavero die in:tuã aurẽ me ad inclina mihi angustiæ die in,me à
ממני ביום צר לי הטה־אלי אזנך ביום אקרא מהר ענני :
est Percussum .sunt exusta focus tanquam mea ossa &:mei dies *fumo in* defecerunt Quia
4 כי־כלו בעשן ימי ועצמותי כמוקד נחרו : הוכה־
5 voce A .meum panem *edendo ab* sum oblitus quia : meum cor aruit & ,herba sicut
6 כעשב ויבש לבי כי־שכחתי מאכל לחמי : מקול
.meæ carni meum os adhæsit ,mei gemitus
אנחתי דבקה עצמי לבשרי :

תרגום TARGUM.

ק

1 שבחא על קורבן תודתא יביבו קדם יי כל יתבי
2 ארעא : פלחו קדם יי בחדוה אתו קדמוי
3 בתושבחתא : אודעו ארום יי הוא אלהים הוא
עבד יתנא ודיליה אנחנא עמיה ועאן רעיתיה :
4 עולו בתרעוי באודותא דרתוי בתושבחתא
5 אודון קדמוי בריכו שמיה : ארום טב יי לעלם
טוביה ועד דר ודר הימנותיה :

קא

1 על יד דוד תושבחתא אין חסדא את גמל עמי
אין דינא את עבד עמי על כולא אשבח קדמך יי
2 אומר : אשכלנך באורח שלים אימתי תעול
לותי אתהלך בשלימות לבבי בגו בית אולפני :
3 לא אשוי ללבי מלתא דרשיעא עבדי בישין
4 ושטין מן פקודיא סניתי לא ידבקון בי : לבא
5 עקמנא יעדי מני יצרא בישא לא אדע : דמשתעי
לישן תליתי על חבריה יחידאה אמגר ויִלקי
בצרעתא] דאזיל בגסות עינין עמיה לא אדור
6 בעלמא : עיני בקשיטי ארעא למתב במחיצת
צדיקי דאזיל באורחא שלים הוא יקום עם
7 שמשי : לא יתב במצע בית מוקדשי עבד
נכילו די ממלל שקרין לית ליה רשו לאתכונא
8 קבל עיני : לעלמא דאתי דאמתיל לנהור
צפרא אמגר כל רשיעי ארעא לשיצאה מן
ירושלם קרתא דיי כל עבדי שקר :

קב

1 צלותא על מסכנא ארום משתלהי וקדם יי יימר
2 צלותיה : יי קבל צלותי ופגינותי לקדמך תעול :
3 לא תסלק שכנתך מני ביום עקתי אצלי לותי
4 אודנך ביומא דאקרי סרהיב עני יתי : ארום
אשתיציאו היך תננא יומי ואברי היך תפיא חררן :
5 לקא היך עסבא לבי ארום אתנשיתי אוריית
6 אולפני : מן קל תנחתי ארבק גרמי לבשרי :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Canticum pro sacrificio confessionis.

PSAL. C.

Jubilate coram Domino omnes habitatores terræ : Servite coram Domino in lætitia, venite coram eo cum hymno. Notum facite quoniã DOMINUS ipse est Deus ipse fecit nos, & ipsius sumus ; populus ejus & oves pascuæ ejus. Ingredimini portas ejus in confessione, porticus ejus cum laude : confitemini coram eo, benedicite nomini ejus. Quoniam bonus est Dominus, in æternum benignitas ejus ; & usque in generationem & generationem fides ej'.

Per manum Davidis Canticum.

PSAL. CI.

Si misericordiam tu rependis mecum, si judicium mecum facis, pro omnibus hymnos dicam coram te Domine, & psallam. Faciam te intelligere viã perfectam, quando venies ad me : ambulabo in perfectione cordis mei in medio domus doctrinæ meæ. Non *apponam cordi meo* verbum impietatis: operantes mala, & recedentes à mandatis, odio habui ; nequaquam adhærebunt mihi. Cor pravum recedet à me ; concupiscentiam malã non cognoscã. Loquentem lingua triplici adversus proximum suũ ; hunc disperdam, *& percutietur leprâ* : gradientem in superbia oculorũ, cum eo non habitabo in æternũ. Oculi mei sunt ad veraces terræ, ut inhabitem in thalamo justorũ: ambulans in via perfecta, hic stabit cum servis meis. Non habitabit in medio dom' sanctuarii mei faciens dolum : qui loquitur mendaciũ, non erit ei facultas comparendi coram oculis meis. *In mundo venturo, qui assimulatur luci matutinæ*, perdam omnes impios terræ, ut disperdam de Jerusalem civitate Domini omnes operarios falsitatis.

Oratio pro misero cùm deficiet, & coram Domino dicet orationem suam.

PSAL. CII.

Domine accipe orationem meam : & clamor me' coram te ingrediatur. Ne auferas majestatem tuam à me : in die afflictionis meæ inclina ad me aurem tuam; in die qua invocavero, festina exaudi me. Quoniam defecerunt sicut fumus dies mei, & membra mea sicut *chytrop' adusta*. Percussum est sicut fœnum cor meum, quoniam oblitus sum legem doctrinæ meæ. A voce suspirii mei adhæsit os meum carni meæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܩ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܒ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

PSAL. C.

Anonymus. De Josue filio Nun, quum quievisset bellum Ammonitarum. In Testamento autem novo, de conversione gentium ad fidem. Vers. 14.

Laudate Dominum universa terra, Colite Dominum cum gaudio : ingredimini in conspectu ejus cum laudatione. Scitote ipsum esse Dominum Deum nostrum, & ab ipso nos conditos esse, non autem à nobis : populum ejus nos esse, & oves pascuæ illius. Ingredimini portas ejus cum gratiarum actione, & atria ejus cum laude. Confitemini illi, & benedicite nomini ejus : Quoniam bonus est Dominus, & in æternum bonitas ejus, & in generationem generationum fides ipsius.

PSAL. CI.

Asaphi. Hortatio Davidis de iis quæ requiruntur in ministerio dom' Domini. Et prophetia de laude victoris atq; perfecti in Deo. Ver. 17.

Bonitatem & judicium canam, téque laudabo Domine, Et incedam per viam rectam absq; macula. Quousque venies ad me? Ambulavi cum sinceritate cordis mei in medio domûs meæ, Et non proposui ante oculos meos verbum iniquitatis: eum qui operatur malum, detestatus sum, & non adhæsit mihi. Cor perversum transiit à me, & malitiam non agnovi : Eum qui obtrectat socio suo clam, perdebam : cum eo, cujus elati sunt oculi & amplum cor, non edebam. Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum : qui ambulat in via sine vitio, ipse ministrabit mihi. Non commorabitur domi meæ qui facit dolum: & sermo mendax non erit firmus coram oculis meis. In matutino silere faciam cunctos impios terræ, perdámque de civitate Domini omnes perpetrantes flagitium.

PSAL. CII.

Anonymus. Dolor Judæis. Et prophetia de populo novo, nempe gentib', per fidem. Ver.

Domine, audi orationem meam, & clamor meus ad te ingrediatur. Ne deflectas vultum tuũ à me in die angustiæ meæ, sed inclina ad me aurẽ tuã die quã invocavero te, & illicò responde mihi. Nam finierunt ut fumũ dies mei, & ossa mea facta sunt albæ ut cremium foci: Elanguit cor meũ ut fœnum, & exaruit, quia oblitus sum esûs panis mei: Et præ voce suspiriorum meorum adhæsit caro mea ossibus meis :

Versio VULG. LAT.

Psalmus in Confessione. XCIX.

Jubilate Deo omnis terra: servite
Dño in lætitia. Introite in conspe-
ctu ejus, in exultatione. Scitote quo-
niam Dñs ipse est Deus: ipse fecit nos,
& non ipsi nos: Populus ejus, & oves
pascuæ ejus: Introite portas ejus in
confessione, atria ejus in hymnis: con-
fitemini illi. Laudate nomen ejus.
Quoniam suavis est Dominus, in æter-
num misericordia ejus, & usq; in ge-
neratione & generationem veritas ej⁹.

Psalmus ipsi David. C.

Misericordiam, & judicium canta-
bo tibi, Dñe: Psallam, Et intel-
ligam in via immaculata, quando ve-
nies ad me. Perambulabam in inno-
centia cordis mei, in medio dom⁹ meæ.
Non proponebam ante oculos meos
rem injustam: facientes prævaricatio-
nes odivi. Non adhæsit mihi Cor pra-
vum: declinanté à me malignum non
cognoscebam. Detrahentem secretò
proximo suo, hunc persequebar. Su-
perbo oculo, & insatiabili corde, cum
hoc non edebam. Oculi mei ad fide-
les terræ ut sedeant mecum: ambulans
in via immaculata, hic mihi ministra-
bat. Non habitabit in medio domûs
meæ, qui facit superbiam: qui loquitur
iniqua, non direxit in conspectu ocu-
lorum meorum. In matutino interfici-
ebam omnes peccatores terræ: ut dis-
perderem de civitate Domini omnes
operantes iniquitatem.

Oratio pauperis, Cùm anxius fuerit,
& in conspectu Domini effuderit
precem suam. CI.

Domine, exaudi orationem meam:
& clamor meus ad te veniat. Non
avertas faciem tuam à me: in quacun-
que die tribulor, inclina ad me aurem
tuam. In quacunque die invocavero
te, velociter exaudi me: Quia defece-
runt sicut fumus dies mei: & ossa mea
sicut cremium aruerunt. Percussus
sum ut fœnum, & aruit cor meum:
quia oblitus sum comedere panem
meum. A voce gemitûs mei adhæsit
os meum carni meæ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν. ϟθ'.

2 † Ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ, † δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ. † εἰσέλθετε
3 ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει. † Γνῶτε ὅτι κύριος αὐτός ἐστιν ὁ(α) Θεὸς· † αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς, καὶ οὐχ ἡμεῖς, † (β) λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ.
4 † Εἰσέλθατε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει, † (γ) τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις. ἐξομολογεῖσθε
5 αὐτῷ, † αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. † Ὅτι χρηστὸς κύριος, (δ) εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ, † καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ.

MS.A. (α) Θεὸς ἡμῶν· (β) ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ (γ) εἰς τὰς αὐλὰς (δ) ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα

1 (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρ'.

† Ἔλεος καὶ κρίσιν ᾄσομαί σοι κύριε· † ψαλῶ
2 καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ. πότε ἥξεις πρός με; † διεπορευόμην ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου,
3 ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. † Οὐ προεθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον, † ποιοῦντας παραβάσεις ἐμίσησα·
4 † οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία σκαμβή, † ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ, οὐκ ἐγίνωσκον.
5 † Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ, τοῦτον ἐξεδίωκον. † Ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ
6 καρδίᾳ, † τούτῳ οὐ συνήσθιον. † Οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ τοὺς πιστοὺς τῆς γῆς, † τοῦ συγκαθῆσθαι αὐτοὺς μετ' ἐμοῦ· † πορευόμενος ἐν ὁδῷ ἀμώμῳ, οὗτός μοι ἐλειτούργει.
7 † Οὐ κατῴκει ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας μου ποιῶν ὑπερηφανίαν· † λαλῶν ἄδικα οὐ (β) κατεύθυνεν
8 ἐναντίον τῶν ὀφθαλμῶν μου. † Εἰς τὰς πρωΐας ἀπέκτεινον πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, † τοῦ (γ) ἐξολοθρεῦσαι ἐκ πόλεως κυρίου πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν (δ) ἀδικίαν.

MS.A. (α) Τῷ Δαυίδ. (β) κατηύθυνεν ἐνώπιον (γ) ἐξολεθρεῦσαι (δ) ἀνομίαν.

1 Προσευχὴ τῷ πτωχῷ, ὅταν ἀκηδιάσῃ, καὶ (α) ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ. ρα'.

2 † Κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, † καὶ ἡ κραυγή μου
3 πρὸς σὲ (β) ἐλθέτω. † Μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ· † ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ θλίβομαι, κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου· † ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ
4 (γ) ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ εἰσάκουσόν μου. † Ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου, † καὶ τὰ
5 ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν. † Ἐπλήγην ὡσεὶ χόρτος, καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου, † ὅτι ἐπ-
6 ελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου. † Ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου, ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν μου τῇ σαρκί μου.

MS.A. (α) ἔναντι (β) ἐλθάτω. (γ) ἐπικαλέσωμαι

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Psalmus in Confessionem. XCIX. 1

1 *Iubilate Domino [a] omnis terra: servite Domino in lætitia.* 2 *Introite in conspectu ejus in (a) exultatione.* 3 *Scitote, quòd Dominus ipse est [b] Deus: ipse fecit (b) nos, & non nos.* 4 *(c) [c] Populus ejus, & oves pascuæ ejus, Introite portas ejus in cõfessione, [d] atria ej⁹ in (d) hymnis. Confitemini illi:* 5 *laudate nomen ejus. Quoniam suavis est Dominus: [e] in æternum misericordia ejus: & usque in generationem & generationem veritas ejus.*

(a) Psalmus ipsi David. C. 1

1 *Misericordiã, et judiciũ cantabo [†] tibi, Domine:* 2 *(b) psallam, Et intelligã [a] in via immaculata: quando venies (c) ad me?* 3 *Deambulabam in innocentia cordis mei, in medio domûs meæ.* 4 *Non proponebã ante oculos meos rem injustam: [b] facientes prævaricationes odivi:* 5 *Non adhæsit mihi Cor pravũ: (d) cũ declinaret à me malign⁹, nõ cognoscebã.* 6 *Detrahentẽ occultè proximo suo, hunc persequebar.* 7 *Superbo oculo, et [c] insatiabili corde, huic non convescebar.* 8 *Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecũ: ambulãs in via immaculata, hic mihi ministrabat.* 9 *Non habitavit in medio domûs meæ faciens superbiã: loquens iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum.* 10 *In matutina interficiebam omnes peccatores terræ, ut disperderẽ de civitate Domini [d] omnes operantes iniquitatem.*

MS. Æth. Poc. Davidis, cujus filius est Christ⁹ Sacerdos: Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: omni tẽpore, nunc etiam, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Oratio (a) [a] pauperi, cùm anxius fuerit, & corã Domino effuderit [b] precem suam. CI. 1

1 *Domine, exaudi orationẽ meã: & (b) clamor meus ad te veniat.* 2 *Ne avertas faciem tuã à me: in quacunq; die tribulor; inclina ad me aurẽ tuã.* 4 *In quacunque die invocavero te; velociter exaudi me.* 4 *Quia defecerunt sicut fumus, dies mei: & ossa mea, sicut (c) cremium, [c] confrixa sunt.* 5 *(d) Percussus sum, sicut fænũ, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panẽ meũ.* 6 *A voce gemitûs mei, (e) adhæsit os meum carni meæ.* 6

INTERP. ÆTHIOP. [a] in omni terra: [b] Deus noster: [c] Et nos quidem populus [d] & in atriis ejus cum hymnis confitemini illi: [e] quoniam in æternum *PSAL. C.* [†] tibi: psallam [a] viam immaculatam: [b] opera iniqua [c] duplici [d] omnia eorum opera iniqua. *PSAL. CI.* [a] solitarii, [b] omnem precem suam. [c] arescunt.

Versio ÆTHIOPICA.

1 መዝሙር፡ዘተጋንዮ፡፡
2 ንሀ ዮብቡ፡ለእግዚአብሔር፡ በኵሉ፡ምድ 1
ር፡፡ ተቀነዩ፡ ለእግዚአብሔር፡ በትፍሥሕ
ት፡፡=፡ ወባኡ፡ ቅድሜሁ፡ በሐሤት፡፡=፡ 2
3 አእምሩ፡ ከመ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡አ 3
ምላክነ፡፡ ወውእቱ፡ ፈጠረነ፡ ወአኮ፡ ንሕ
4 ነ፡፡=፡ ወንሕነሰ፡ ሕዝቡ፡ አባግዐ፡ ምርዒ 4
ቱ፡፡ባኡ፡ ውስተ፡ አናቅጺሁ፡ በተጋንዮ፡፡ወ
ውስተ፡አዕጻዲሁ፡ በስብሐት፡ አምንዎ፡፡=፡
5 ወሰብሑ፡ ለስሙ፡ እስመ፡ ኄር፡እግዚአብሔ 5
ር፡፡እስመ፡ ለዓለም፡ ምሕረቱ፡፡ወለትውል
ደ፡ትውልድ፡ጽድቁ፡፡=፡
1 መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡
የ ምሕረተ፡ ወፍትሐ፡ አሐሊ፡ ለከ፡፡=፡ 1
2 እዜምር፡ ወእለቡ፡ ፍኖተ፡ ንጹሕ፡፡ማእዜ፡ 2
ትመጽእ፡ኀቤየ፡፡=፡ ወእሐውር፡በየዋሀት፡ 3
ልብየ፡ማእከለ፡ቤትየ፡፡=፡ ወኢረሰይኩ፡ቅ 4
3 ድመ፡ አዕይንትየ፡ ግብረ፡ እኩየ፡፡ጸላእኩ፡
ገበርተ፡ ዐመፃ፡፡=፡ ወኢተለወኒ፡ ልብ፡ ጠዋ 5
4 ይ፡፡ሶበ፡ተግሕሠ፡እኩይ፡እምኔየ፡ ኢያእም
ርኩ፡፡=፡ ዘያሐሚ፡ ቢጾ፡ በጽምሚት፡ኪ 6
5 ያሁ፡ ሰደድኩ፡፡=፡ ዕቡየ፡ ዐይን፡ ወሥሡ 7
ዐ፡ልብ፡ሊይትሀወል፡ምስሌየ፡፡=፡ አዕይን 8
6 ትየሰ፡ኀበ፡መሃይምናን፡ምድር፡፡ከመ፡ ይንብ
ሩ፡ ምስሌየ፡፡ዘየሐውር ፡ በፍኖት ፡ ንጹሕ፡
ውእቱ፡ ይትለአከኒ፡፡=፡ ወኢይነብር፡ማእ 9
7 ከለ፡ ቤትየ፡ ዘይገብር፡ ትዕቢተ፡፡ወኢያረት
ዕ፡ ቅድሜየ፡ ዘይነብብ፡ ዐመፃ፡፡=፡ በጽባ 10
8 ሕ፡እቀትሎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ኃጥኣነ፡ ምድር፡፡
ከመ፡ እሠርዎሙ፡ እምሀገረ፡ እግዚአብሔ
ር፡ኵሎሙ፡ገበርተ፡ዐመፃ፡፡=፡
ዝዳዊት፡ዘወልደ፡ክርስቶስ፡ካህን፡፡ሰብሐት፡
ለአብ፡ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኵሉ፡ጊ
ዜ፡፡ ይእዜኒ ፡ ወዘልፈኒ ፡ ወለዓለመ፡ ዓለም
አሜን፡፡=፡
1 ጸሎተ፡ባሕታዊ፡ሶበ፡ ይቴክዝ፡ወይክዑ፡ቅድ
መ፡እግዚአብሔር፡ኵሉ፡ስእለቶ፡፡
2 የሐ ስምዓኒ፡እግዚኦ፡ጸሎትየ፡፡ወይብጻሕ፡ 1
3 ቅድሜከ፡ገዓርየ፡፡=፡ ወኢትሚጥ፡ ገጽከ፡ 2
እምኔየ፡፡በዕለተ፡መንደቤየ፡አጽምእ፡ እዝ
ነከ፡ ኀቤየ፡፡=፡ አመ፡ዕለተ፡ እጼውዐከ፡ፍ 3
4 ጡነ፡ስምዐኒ፡፡=፡ እስመ፡ኃልቀ፡ከመ፡ጢስ፡ 4
መዋዕልየ፡፡ወነቅጸ፡ ከመ፡ ሣዕር፡ አዕጽምቲ
5 የ፡፡=፡ ተቀሠፍኩ፡ወየብሰ፡ ከመ፡ሣዕር፡ል 5
ብየ፡፡እስመ፡ተረስዐኒ፡በሊዐ፡እክል፡፡=፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور التاسع والتسعون * لداود • وهو • ي • استيخن •
2 هللوا للرب يا جميع الارض * تعبدوا للرب بفرح • ادخلوا امامه بابتهاج * اعلموا ان الرب هو
3 الله • هو خلقنا ولم نكن • وانا نحن شعبه وغنم رعيته * ادخلوا ابوابه بالشكر وديارة بالتسبيح •
4 اعترفوا له وباركوا اسمه * فان الرب صالح هو • وان رحمته الكاينة الى الابد • وحقه من جيل
5 الى جيل • اللليلويا •
1 * المزمور المائة * لداود • وهو • يو • استيخن •
2 يا رب اني بالرحمة والعدل اسبحك • ارتل 2 والتمس طريقا لا ريب فيها • الى متى تاتى الى • مسيت
3 في وسط بيتي بلا شر في قلبي * لم اجعل امام عيني شيا يخالف الناموس • ابغضت عاملي
4 المعاصي * لم يلصق بي قلب معوج • عند ميل الشرير على لم اعلم * والذي يستغيب
5 صاحبه هذا كنت اطرده • لم اواكل المتعالي العين الشره القلب * عيناي على مومني الارض
6 ليجالسوني • السالك طريقا بلا عيب هذا كان يخدمني * المستكبر لم يكن في وسط بيتي •
7 المتكلم بالظلم لم يستقم امام عيني * في اوقات الغدوات كنت اقتل جميع خطاة الارض •
8 لكي ابيد من مدينة الرب جميع عاملي الاثم • الليلويا •
* المزمور المائة وواحد •
1 * صلاة للمسكين اذا حزن وافرغ دعاه الى الرب • وهو • نه • استيخن •
2 * يا رب استجب صلاتي • وليصعد امامك ابتهالي * لا تصرف وجهك عني في اليوم الذي
3 اضيق فيه • اصغ الي بسمعك في اليوم الذي اصرخ اليك فيه • اسرع واجبني * فان ايامي
4 اضمحلت مثل الدخان • وعظامي في مثل مقلي قد انقلت * ذبلت مثل العشب ويبس
5 قلبي لاني نسيت اكل خبزي * من صوت تنهدي عظمي التصق بلحمي •
6

PSAL. XCIX.
Davidis. Vers. 10. 1

Iubilate Domino, O universa terra: Subjicite vos Domino hilariter: introite 2
ante eum exultanter. Scitote Dominum 3
esse Deum, ipsum creâsse nos dum nil essemus: nos autem populum ejus esse et oves pascuæ ejus. Introite portas ejus cum 4
gratiarum actione, & atria ejus cum laudatione: confitemini ei, & benedicite nomini ejus. Nam Dominus bonus est: & 5
verò misericordia ejus permanens est in æternum, & veritas ejus à generatione in generationem. Alleluja.

PSAL. C.
Davidis. Vers. 16. 1

O Domine, equidem cum misericordia & æquitate laudabo te, psallam, Et 2
quæram viam in qua nullum sit crimen. Quando venies ad me? ambulavi in medio domûs meæ sine malitia in corde meo.
Non posui ante oculos meos quicquã con- 3
tradicens legi: odivi facientes prævaricationes. Non adhæsit mihi cor perversum. 4
Quum deflecteret quis improbus in me, non cognoscebam. Et eum qui detractat 5
de proximo suo, hunc ipsum persequebar. Non comedi cum elato supercilio & avido corde. Oculi mei super fideles terræ, ut 6
considerant mecum. Ambulans in via irreprehensibili, hic mihi ministrabat. Super- 7
bus non fuit in domo mea. Loquens perversè, non erexit se corã oculis meis. Tem- 8
poribus matutinis interficiebam omnes peccatores terræ, ut perderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem. Alleluja.

PSAL. CI.
Oratio pauperis quum tristis est, & effundit precem suam ad Dominum. Vers. 55. 1

O Domine, exaudi orationem meam, et ascendat coram te supplicatio mea. 2
Ne avertas faciem tuam à me in die quã 3
angustiabor. Inclina ad me auditum tuum in die quã clamabo ad te. Propera & exaudi me, Quoniam dies mei evanuerunt 4
veluti fumus: & ossa mea quasi in sartagine frixa sunt. Elangui instar herbæ, & 5
aruit cor meum: quia oblitus sum comestionem panis mei. Ob vocem gemitûs mei 6
os meum adhæsit carni meæ.

תהלים : קג

fui & ,Vigilavi .solitudinum *falco* sicut fui : deserti pellicano sum Assimilatus
7 דמיתי לקאת מדבר הייתי ככוס חרבות: 8 שקדתי ואהיה
: mei inimici me afficiebant probris die Tota .tectum super solitarius passer sicut
9 כצפור בודד על־גג: כל־היום חרפוני אויבי
: manducavi panem tanquam cinerem Quia .jurabant me adversum,me insanientes
10 מהוללי בי נשבעו: כי־אפר כלחם אכלתי
,me elevâsti quia:tuæ iræ &,tuæ indignationis *facieb*⁹ A .miscui fletu cum meũ potum &
11 ושקוי בבכי מסכתי: מפני־זעמך וקצפך כי נשאתני
tu & .arui herba sicut ego & : inclinata umbra sicut mei Dies .me projecisti &
12 ותשליכני: ימי כצל נטוי ואני כעשב איבש: 13 ואתה
,exurges Tu .generatione &,generatione in tui memoria &:*sedebis* seculum in Domine
14 יהוה לעולם תשב וזכרך לדר ודר: אתה תקום
bene voluerũt Quia.*statutũ* temp⁹ venit quia,ej⁹ miserendi temp⁹ quia :Sijon misereberis
15 תרחם ציון כי־עת לחננה כי־בא מועד: כי־רצו
gentes timebunt Et .sunt miserti ejus pulveris & : ejus lapidibus tui servi
16 עבדיך את־אבניה ואת־עפרה יחננו: וייראו גוים
ædificavit Quia .tuam gloriam terræ reges omnes & :Domini nomen
17 את־שם יהוה וכל־מלכי הארץ את־כבודך: כי־בנה
non & *: solitarii* orationem ad Respexit .sua gloria in videbitur:Sijon Dominus
18 יהוה ציון נראה בכבודו: פנה אל־תפלת הערער ולא
creatus populus & : *novissimæ generationi* hoc Scribatur .eorum orationem sprevit
19 בזה את־תפלתם: תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא
in cœlis de Dominus:suæ sanctitatis excelso de prospexit Quia .*Jah* laudabit
20 יהלל־יה: כי־השקיף ממרום קדשו יהוה משמים אל־
narrandũ Ad .mortis filios *solvendum ad* : *vincti* gemitum *audiendum Ad* .aspexit terram
21 ארץ הביט: לשמע אנקת אסיר לפתח בני תמותה: 22 לספר
;simul *populus congregari In* .Jerusalaim in ejus laudem & : Domini nomen Sijon in
23 בציון שם יהוה ותהלתו בירושלם: בהקבץ עמים יחדו
.meos dies abbreviavit,meã fortitudinẽ via in Afflixit.Domino *serviendum ad* regna &
24 וממלכות לעבד את־יהוה: ענה בדרך כחי קצר ימי:
generationũ generationẽ in:meorũ dierũ dimidio in me *facias ascendere* ne mi De⁹,*Dicam*
25 אמר אלי אל־תעלני בחצי ימי בדור דורים
Ipsi .cœli tuarum manuum opus & : fundâsti terram Antea .tui anni
26 שנותיך: לפנים הארץ יסדת ומעשה ידיך שמים: 27 המה
vestimentum sicut : veterascent vestis sicut ipsi omnes & ,stabis tu & ,peribunt
יאבדו ואתה תעמד וכלם כבגד יבלו כלבוש
Filii .consumentur non tui anni & ,ipse tu Et .mutabuntur & ,eos mutabis
28 תחליפם ויחלפו: ואתה־הוא ושנותיך לא יתמו: 29 בני־
.stabilietur *tua facies ad* eorum semen & :habitabunt tuorum servorum
עבדיך ישכונו וזרעם לפניך יכון:

PSAL. CIII. קג

nomini .mea interiora omnia & : Domino mea anima Benedic .David Ipsi
1 לדוד ברכי נפשי את־יהוה וכל־קרבי את־שם
.ejus sanctitatis
קדשו:

תרגום TARGUM.

7 אדמית לקקתא דמדברא הוית היך קפופא די
8 בארעא נגובתא: שקדית כל ליליא והויתי היך
9 צפר דפרח וגיד בלחודיה על אגרא: כל יומא
יחסדון לי בעלי דבבי מתלעבי במימרי קימו
10 מנן: ארום אפרא היך מזונא סעדית ושקיותי
11 בבכותא מזגית: מן קדם רוגזך וקצפך ארום
12 נטלתני וטלקתני: יומי היך טולא דיצלי ואנא
13 היך עסבא איבש: ואת יי מדורך לעלם בשמיא
14 תתב ודכרנך לדר ודר: את תקום תרחם ציון
ארום עדן למחוס עלה ארום אתא זמנא:
15 ארום רעו עבדך ית אבנהא וית עפרהא יחיסון:
16 וידחלון עממיא ית שמא דיי וכל מלכיא דארעא
17 ית יקרך: ארום אתבני במימרא דיי קרתא
18 דציון אתגלי ביקריה: אתפני לות צלותיה
19 דמצטדין ולא בסר ית צלותהון: תתכתב
צלותא דא לדר בתרי ועמא דעתיד לאתבראה
20 ישבח יה: ארום אודיק משמי מרומא דקודשיה
21 יי מן שמיא לארעא אסתכל: למשמע אניקותא
דאסיריא למשרי בניא דמסירין למיתותא:
22 למשתעי בציון שמא דיי ותושבחיה בירושלם:
23 באתכנשות עמין כחדא ומלכותא למפלח
24 קדם יי: אסתנף מן טורח דאורח גלותא חילי
25 אתקצרון יומי: אימר קדם אלהי לא תסלקנני
מן עלמא בפלגות יומי איתי יתי לעלמא דאתי
26 מטול די בדרי דריא שנתך: מן שרויא דאתבריו
כל בריתא ארעא יסדתא ועובדי ידך שמיא:
27 הנון יהובדון ואת תקום וכולהון היך לבושא
יתבלין היך אצטלי תחליפנון ויתחלפון:
28 ואת הוא די בריתנון ושנתך לא משתלמן:
29 בני עבדך ישרון בארעא וזרעיתהון קדמך
יתקנון:

קג

1 על יד דוד אתאמר בנבואה בריכי נפשי ית שמא
דיי וכל בני גוי ית שמא דקודשיה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Similis fact⁹ sum pellicano deserti : factus sum sicut noctua quæ est in terra torrefacta. Vigilavi tota nocte, & fui sicut passer qui volatu movetur, solitarius in tecto. Tota die exprobrant mihi inimici mei, irridentes mei in verbo meo juraverunt in vanum. Quoniam cinerem tanquam cibum comedi, & potus meos fletu temperavi. Propter indignationem tuâ & iram tuam, quoniam elevâsti me & projecisti me. Dies mei sicut umbra quæ declinavit, & ego sicut fœnum arescam. Tua autem Domine habitatio in æternũ in cœlis permanet, & memoria tua in generationem & generationem. Tu exurgens misereberis Sion, quoniam tempus est ut miserearis ejus, quoniam venit tempus. Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus, & pulveris ejus miserebuntur. Et timebunt populi nomen Dñi, & omnes reges terræ gloriam tuam. Quoniam ædificata est verbo Domini urbs Sion, manifestatus est in gloria sua. Respexit ad orationem desolatorum, & non sprevit precationem eorum. Scribetur oratio ista in generatione novissima, & populus qui futurum creandus est, laudabit Deum. Quoniam prospexit de cœlis excelsis sanctitatis suæ, Dominus de cœlis in terram aspexit. Ut audiret gemitum compeditorum, & solveret filios qui morti traditi sunt. Ut narretur in Sion nomen Domini, & laus ejus in Jerusalem. Dum congregabuntur populi in unum, & regna, ut serviant coram Domino. Afflicta est ob laborem itineris *exilii* virtus mea : abbreviati sunt dies mei. Dicam coram Deo meo : Ne tollas me de mundo in dimidio dierum meorum : adduc me ad mundum venturum, quoniam in generationes generationum sunt anni tui. A principio cùm crearentur omnes creaturæ, terram fundâsti, & opera manuum tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt, & tu permanebis; & omnes sicut vestimentum veterascent : tanquam stolã mutabis eos, & mutabuntur. Et tu idem qui creâsti eos, & anni tui non deficiunt. Filii servorum tuorum inhabitabunt terram, & semen eorum coram te dirigetur.

Per manum David, dict⁹ *per prophetiam*.

PSAL. CIII.

BEnedic anima mea nomini Domini, & omnes filii viscerum meorum nomini sanctitatis ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

1 [illegible]

Et similis factus sum pellicano qui est in solitudine, factúsque sum velut noctua in ruinis: Secessi, & fui solus instar passeris volitantis super tecto : Totâ die conviciati sunt in me hostes mei, & commendatores mei per me jurârunt. Nam cinerem ut panem comedi, & potum meum fletu miscui: Præ furore tuo & indignatione tuâ, quia sublimâsti me, tum dejecisti me. Diésque mei velut umbra declinati sunt, & ego arui sicut fœnum. Tu autem Domine, in æternum permanens es, & memoria tua in æva. Tu exurge & miserere Sion, quia advenit tempus miserendi illius; Nam oblectati sunt servi tui lapidibus ejus, & pulverem ejus dilexerunt. Timebunt gentes nomen tuum Domine, & omnes reges terræ majestatem tuam. Ædificat enim Dominus Sion, & apparet cum gloria. Convertitúrque ad precem pauperum, & non despicit orationem eorum. Scribetur hoc generationi alteri, & populus qui creabitur, laudabit Dominum. Quia prospexit de excelso sanctitatis suæ: Dominus de cœlo in terram aspexit, Ad audiendum gemitum vincti, & ad solvendos filios à morte: Ut enarrent in Sion nomen Domini, & laudes ejus in Jerusalem, Quando congregabuntur gentes simul, ac regna ad colendum Dominum. Humiliaverunt vires meas in via: & paucitatem dierum meorum, Dic mihi. Ne me tollas in medio dierũ meorũ quando quidem in generationem generationum sunt anni tui. Ab antiquo terram firmâsti, & opera manuum tuarum sunt cœli; Ipsi præteribunt, & tu permanens es : omnésque sicut vestis consumentur, & ut pallium mutabuntur; Tu verò es ut es, & anni tui nequaquam finientur. Et filii servorum tuorum cõmorabuntur in terra, & semen eorum coram te perstabit.

PSAL. CIII.

Davidis. De frigiditate qua dominata est in eum tempore senectutis. Item documentum : & gratiarum actio à viris Dei lata. Vers. 47.

BEnedic anima mea Domino, & omnia ossa mea nomini ejus sancto.

Versio VULG. LAT.

7 Similis factus sum pellicano solitudi-
nis: fact⁹ sum sicut nycticorax in domi-
8 cilio. Vigilavi, & factus sum sicut paf-
ser solitarius in tecto. Totâ die expro-
9 brabât mihi inimici mei: & qui lauda-
bant me adversùm me jurabant. Quia
10 cinerem tanquã panem manducabam,
& potum meũ cum fletu miscebam,* A
11 facie iræ & indignationis tuæ: quia
elevans allisisti me. Dies mei sicut um-
12 bra declinaverunt: & ego sicut fœnũ
arui. Tu autem, Domine, in æternum
13 permanes: et memoriale tuum in gene-
rationem & generationẽ. Tu exurgens
14 misereberis Sion: quia tempus mise-
rendi ejus, quia venit tempus. Quoniã
15 placuerunt servis tuis lapides ejus: &
terræ ejus miserebuntur. Et timebunt
16 gentes nomẽ tuũ, Domine, & omnes
reges terræ gloriam tuam. Quia ædifi-
17 cavit Dominus Sion: & videbitur in
gloria sua. Respexit in orationem hu-
18 milium: & non sprevit precem eorum.
Scribantur hæc in generatione altera:
19 & populus, qui creabitur, laudabit
Dominum: Quia prospexit de excelso
20 sancto suo: Dominus de cœlo in ter-
ram aspexit: Ut audiret gemitus com-
21 peditorum: ut solveret filios interem-
ptorum: Ut annuntient in Sion no-
22 men Dñi: & laudem ejus in Jerusalẽ.
23 In conveniendo populos in unũ, et re-
ges ut serviant Domino. Respondit ei
24 in via virtutis suæ: Paucitatem die-
rum meorum nuntia mihi. Ne revoces
25 me in dimidio dierum meorum: in ge-
nerationem & generationem anni tui.
26 Initio tu, Domine, terram fundâsti: &
opera manuum tuarum sunt cœli. Ipsi
27 peribunt, tu autem permanes: & o-
mnes sicut vestimentũ veterascent. Et
sicut opertorium mutabis eos, & mu-
28 tabuntur: Tu autem idem ipse es, &
29 anni tui non deficient. Filii servorum
tuorum habitabunt: et semen eorum
in seculum dirigetur.

Ipsi David. CII.

1 Benedic anima mea Domino: et o-
mnia, quæ intra me sunt, nomini
sancto ejus.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

7 † Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ, † ἐγενήθην ὡσεὶ
8 νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ. † Ἠγρύπνησα, καὶ (δ)
ἐγενήθην ὡσεὶ στρουθίον (ε) μονάζον ἐπὶ δώματι.
9 † Ὅλην τὴν ἡμέραν ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου, † καὶ
10 οἱ ἐπαινοῦντές με κατ' ἐμοῦ ὤμνυον. † Ὅτι σποδὸν
ὡσεὶ ἄρτον ἔφαγον, † καὶ τὸ πόμα μου μετὰ κλαυθμοῦ
11 ἐκίρνων, † Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου καὶ τοῦ θυ-
12 μοῦ σου, † ὅτι ἐπάρας κατέρραξάς με. † Αἱ ἡμέραι
μου ὡσεὶ σκιὰ ἐκλίθησαν, † (ζ) κἀγὼ ὡσεὶ χόρτος
13 ἐξηράνθην. † Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα μένεις, † καὶ
14 τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. † Σὺ ἀνα-
στὰς οἰκτειρήσεις τὴν Σιών, † ὅτι καιρὸς τοῦ οἰκτειρῆ-
15 σαι αὐτήν, ὅτι ἥκει καιρός. † Ὅτι εὐδόκησαν οἱ
δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς, † καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς οἰ-
16 κτειρήσουσι. † Καὶ φοβηθήσονται τὰ ἔθνη τὸ ὄνομά
σου κύριε, † καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς (η) τὴν δόξαν σου.
17 † Ὅτι οἰκοδομήσει κύριος τὴν Σιών, † καὶ ὀφθήσεται
18 ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. † Ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν προσευ-
χὴν τῶν ταπεινῶν, † καὶ οὐκ ἐξουδένωσε τὴν δέησιν αὐ-
19 τῶν. † Γραφήτω αὕτη εἰς γενεὰν ἑτέραν, † καὶ λαὸς
20 ὁ κτιζόμενος αἰνέσει τὸν κύριον. † Ὅτι ἐξέκυψεν ἐξ
ὕψους ἁγίου αὐτοῦ, † κύριος ἐξ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν
21 ἐπέβλεψε, † Τοῦ ἀκοῦσαι (θ) τοῦ στεναγμοῦ τῶν πεπεδη-
22 μένων, † τοῦ λῦσαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων, † Τοῦ
ἀναγγεῖλαι ἐν Σιὼν τὸ ὄνομα κυρίου, † καὶ τὴν αἴνεσιν
23 αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ. † Ἐν τῷ (ι) συναχθῆναι λαοὺς
ἐπὶ τὸ αὐτό, † καὶ βασιλεῖς τοῦ δουλεύειν τῷ κυρίῳ.
24 † Ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν ὁδῷ ἰσχύος αὐτοῦ, † τὴν ὀλι-
25 γότητα τῶν ἡμερῶν μου ἀνάγγειλόν μοι. † Μὴ ἀνα-
γάγῃς με ἐν ἡμίσει ἡμερῶν μου, † ἐν γενεᾷ γενεῶν
26 τὰ ἔτη σου. † Κατ' ἀρχὰς (κ) τὴν γῆν σὺ κύριε ἐθε-
μελίωσας, † καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί.
27 † Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· † καὶ πάντες
ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, † καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑ-
28 λίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται. † Σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,
29 καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. † (λ) Οἱ υἱοὶ τῶν δούλων
σου κατασκηνώσουσι, † καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τὸν
αἰῶνα κατευθυνθήσεται.

MS. A. (δ) ἐγενόμην ὡς (ε) μονάζων (ζ) καὶ ἐγὼ (η) τῆς γῆς τὴν (θ) τὸν στεναγμὸν (ι) ἐπισυναχθῆναι (κ) σὺ κύριε τὴν γῆν (λ) Υἱοὶ

Τῷ Δαυίδ. ρβ'.

1 † Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, † καὶ πάντα
τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopica, Transl. LAT.

7 Similis fact⁹ sum Pelicano, (f) qui 7
habitat in solitudine: fact⁹ sum sicut
Nycticorax in (g) [d] parietinis: 8 Vi- 8
gilavi, & factus sum, sicut passer (h)
solitari⁹ in tecto. 9 Totâ die expro- 9
brabant me inimici mei: et (i) qui [e]
laudabant me, adversùs me jurabãt.
10 Quia cinerem tanquã panẽ man- 10
ducabã, & potum meũ cũ fletu [f]
miscebam. 11 A facie iræ tuæ, & 11
indignationis tuæ, quia elevans alli-
sisti me. 12 Dies mei, sicut umbra de- 12
clinaverunt: & ego, sicut fœnũ, arui.
13 Tu autẽ, Domine, in æternũ per- 13
manes: & memoriale tuum in gene-
rationẽ, & generationẽ. 14 Tu [g] 14
exurgens misereberis (k) Sion, quia
tempus [h] miserendi ejus, quia venit
tempus. 15 Quoniã beneplacitũ (l) 15
habuerunt servi tui in lapides ejus:
& [i] pulveris ejus miserebuntur.
16 Et timebunt gentes nomen tuum, 16
Domine, & omnes reges gloriã tuã.
17 Quoniã ædificabit Dominus Si- 17
on: et videbitur in gloria sua. 18 Re- 18
spexit in orationem [k] humiliũ: &
non sprevit preces eorũ. 19 (m) Scri- 19
batur hæc in generatione alterã: &
populus, qui creatur, laudabit Domi-
nũ. 20 Quoniã prospexit de [l] ex- 20
celso sancto suo: Dominus de cælo in
terram aspexit: 21 ut audiret gemi- 21
tũ compeditorũ: ut [m] solvat filios
mortificatorũ. 22 ut annuntient in 22
Sion nomẽ Domini: & laudẽ ejus in
Hierusalem. 23 In conveniendo po- 23
pulos in unum; & (n) reges, ut ser-
viant Domino. 24 Respondit ei in 24
via (o) fortitudinis suæ: exiguitatem
dierũ meorum annuntia mihi. 25 Ne 25
[n] revoces me in dimidio dierũ me-
orum: in (p) generatione generationũ
anni tui. 26 In principio terrã tu, Do- 26
mine, fundâsti: & opera manuũ tu-
arum sunt cæli. 27 Ipsi peribunt: tu 27
autẽ permanes. Et omnes, sicut vesti-
mentum, veterascent: 28 & sicut o-
pertoriũ, (q) [o] volves eos, et muta- 28
buntur. Tu autem idẽ ipse es: & anni
tui non deficient. 29 Filii servorum 29
tuorum habitabunt [p]: & semen eo-
rum in seculũ [q] dirigetur.

(a) Ipsi David. CII. 1

Benedic anima mea Dominum: & [a] omnia interiora mea nomen sanctum ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

አምሰልኩ፡ገዐርየ፡በገዳም፡ወኮንኩ፡ ጸብ፡ አዕዋፍ 7
ሌሊት፡፡ ወኮንኩ፡ከመ፡ አድግ፡ ዖሪብ፡ 8
ዘንጌው፡፡ ወኮንኩ፡ከመ፡ ጉዳ፡ ወባሕቲቱ፡
ሰሌት፡፡ ተገሕሡ፡ወኮንኩ፡ከመ፡ ዖፍ፡ 9
በሕቱዩ፡ውስተ፡ናሕስ፡፡ ወኩሉ፡ ዕለተ፡
ረ፡ይጸእሉኒ፡ጸላእትየ፡፡ ወእለሂ፡ ይስዱኒ፡
ሰተቀ፡ለዕሌየ፡፡ እስመ፡ሐመደ፡ ከመ፡ 10
እክል፡ ቀመሰኩ፡፡ወስተይ፡ ምስለ፡ አንብዕ
የ፡ለተይጵ፡፡ እመንገሥ፡ መዓትከ፡ወመዐ 11
ትከ፡፡እስመ፡ አንሣእከኒ፡ ወኒጸልከኒ፡፡
ወመዋዕልየ፡ ከመ፡ ጽላሎት፡ ኃለፉ፡ ወአነሂ 12
ሂ፡ከመ፡ሣዕር፡የብስኩ፡፡ ወአንተሰ፡እግዚ 13
አ፡ለዓለም፡ ትነብር፡፡ወዝክርከ፡ለትውል
ደ፡ትውልድ፡፡ ተንሥእ፡እግዚእ፡ወተሣሀ 14
ሃ፡ለጽዮን፡፡ እስመ፡ ጊዜሁ፡ ወጊዜ፡ ከመ፡
ትሣሀሃ፡ወበጽሐ፡ ጊዜሃ፡፡ እስመ፡ሠ 15
ምረ፡ አግብርቲከ፡ እበኒሃ፡ ወአፈሪሃ፡ ሰ
ሥሪተ፡፡ ወይፈርሁ፡ አሕዛብ፡ስመከ፡አ 16
ግዚአ፡፡ ወኵሎሙ፡ ነገሥተ፡ምድር፡፡
ክብረከ፡፡ እስመ፡ የሐንጻ፡ እግዚአብሔር፡ለ 17
ጽዮን፡፡ ወያስተርኢ፡ በስብሐቲሁ፡፡ ወነ 18
ጸረ፡ ሳዕለ፡ ጸሎተ፡ ነዳያን፡፡ ወኢተቃወሎ፡ስ
እለቶሙ፡፡ ወተጽሕፈ፡ ዝንቱ፡ ለካልእ፡ 19
ትውልድ፡ ወሕዝብ፡ ዘይትፈጠር፡ ይሴብ
ሖ፡ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ሐወጸ፡ እ 20
ምልዕልተ፡መቅደሱ፡፡ እግዚአብሔር፡ ሐወጸ፡
እምሰማይ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡ ከመ፡ ይስማ 21
ዕ፡ ገዐሮሙ፡ ለሙቁሓን፡፡ ወከመ፡ ይፈትሖ
ሙ፡ለደቂቀ፡ ቅቱላን፡፡ ከመ፡ ይንግሩ፡በ 22
ጽዮን፡ ስሞ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወስብሐቲሁ፡
በኢየሩሳሌም፡፡ ሶበ፡ ተጋብኡ፡ አሕዛብ 23
ብ፡ኅቡረ፡፡ወነገሥት፡ከመ፡ ይትቀነዩ፡ ለእ
ግዚአብሔር፡፡ ወተሰጥዎሙ፡ በፍኖተ፡ 24
ኃይሉ፡ ወሕዳጠ፡ መዋዕልየ፡ ንግረኒ፡፡
ወኢታፅልለኒ፡ በመንፈቀ፡ መዋዕልየ፡፡ 25
ትውልደ፡ ትውልድ፡ ዓመቲከ፡፡ አንተ፡ እግዚእ፡ አ 26
ቅድመ፡ሣረርከ፡ ለምድር፡፡ ወግብረ፡ እዴ
ከ፡ እማንቱ፡ ሰማያት፡፡ እማንቱ፡ ይትሐጐ 27
ሉ፡ ወአንተሰ፡ ትሄሉ፡፡ ወኵሎሙ፡ ከመ፡ልብ
ስ፡ ይበልዩ፡፡ ወከመ፡ ሞጣሕት፡ ትጠቀል 28
ሎሙ፡ ወይትዌለጡ፡፡ ወአንተሰ፡ አንተ፡ ክ
ሙ፡፡ ወዓመቲከ፡ ኢየኀልቅ፡፡ ወደቂ 29
ቀ፡ አግብርቲከ፡ ይነብርዎ፡፡ ወዘርኦሙ፡ ለ
ዓለም፡ ይጸንዕ፡፡

ዘዳዊት፡፡

ፀ፪ ትባርኮ፡ነፍስየ፡ለእግዚአብሔር፡፡ወኵ 1
ሉ፡እዕጽምትየ፡ለስሙ፡ቅዱስ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [d] domicilio nocturno. [e] persequebantur me, pacti sunt contra me. [f] bibebam. [g] exurges Domine, & [h] ejus est quasi miserendi ejus, [i] pulverem ejus honorabunt. [k] pauperis: [l] cœlo sancto [m] vivificaret filios [n] rejicias me in dimidio annorum meorum: [o] mutabis eos, [p] eam: & [q] stabilietur. PSAL. CII. [a] omnia ossa mea

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * اشبهت العيهب البري * صرت مثل البوم في منزل خرب * سهرت وصرت مثل عصفور باق
8
9 على السطح وحده * عيرني اعداي النهار اجمع * والذين يمدحوني كانوا يحالفوا علي * لاني اكلت
10 الرماد مثل الخبز * وشرابي مزج لي بالدموع * من وجه سخطك وغضبك * لانك رفعتني ثم
11 طرحتني * وكالفي زالت ايامي * وانا يبست مثل الكلا * وانت يا رب تدوم الي الابد وذكرك
12
13 الي جيل الاجيال * انت تقوم وتراف علي صهيون * لانه زمان ان تتراف عليها * لان الزمان
14
15 قد حضر * ان عبيدك سروا بحجارتها * وعلي ترابها يتحننون * الامم تخاف من اسمك يا رب
16 وجميع الملوك من مجدك * لان الرب يبني صهيون ويظهر في مجده * لانه نظر الي صلاة
17 المساكين ولم يرذل طلبتهم * فليكتب هذا الي جيل اخر والشعب الذي يخلق يبارك
18
19 الرب * لانه نظر من علو قدسه * الرب نظر من السماء علي الارض * لاسماع تنهد الاساري *
20 لكي يحل بني المقتولين * لكي يخبروا باسم الرب في صهيون وبتسبحته في اورشليم * عند
21
22 اجتماع الشعوب جميعا والملوك ليعبدوا الرب * ويدعوا الي جبروته * اللهم اعلمني قصر
23 ايامي * ولا تدعني في نصف عمري * فان سنيك الي جيل الاجيال * انت يا رب اسست الارض
24
25 منذ البدء * والسموات اعمال يديك * هي تهلك وانت تدوم * والجميع يبلي مثل الثوب
26
27 ومثل الردي تطويها ويتغير * وانت هو انت وسنوك لا تفني * بنو عبيدك يسكنون الارض
28
29 بهدو وزرعهم الي الابد يستقيم * اللليلويا *

* المزمور المائة واثنان * لداود * وهو * مو * (?)

1 يا نفسي باركي الرب * ويا جميع احواسي باركي اسمه القدوس *

Similis factus sum pellicano sylvestri: fa- 7
ctus sum velut noctua in domicilio diru-
to. Vigilavi & factus sum sicut passer 8
manens super tecto solus. Convitiati sunt 9
in me hostes mei die totâ: & qui lauda-
verant me, conjuraverant in me. Man- 10
ducavi cinerem tanquam panem, & potus
meus temperatus est mihi lachrymis, A 11
facie iræ tuæ & indignationis tuæ, quo-
niam elevâsti me, deinde projecisti me. Et 12
velut umbra præterierunt dies mei, & ego
arui velut herba. Et tu, O Domine per- 13
severas in æternum & memoria tua in
generationem generationum. Tu surges 14
& propitiaberis Sioni, quia tempus est pro-
pitiandi illi: nam tempus jam adest. Quo- 15
niam servis tuis placuerunt lapides ejus,
& pulveris ejus miserentur. Gentes ti- 16
mebunt nomen tuum O Domine, & omnia
regna gloriam tuam. Quia Dominus æ- 17
dificabit Sionem, & apparebit in majesta-
te sua. Nam respexit in orationem pau- 18
perum, & non despexit deprecationem
eorum. Scribatur hoc generationi alii, et 19
populus qui creabitur, benedicet Domino.
Quia prospexit è celsitudine Sanctuarii 20
sui, Dominus prospexit è cælo in terram:
Ad audiendum suspirium vinctorum, ut 21
solveret filios interfectorum: Quatenus 22
enarrent nomen Domini in Sione, & lau-
dem ejus in Jerosolyma, Convenientibus 23
populis simul, ac regibus ad serviendum
Domino, Et obediendum potentiæ ejus. 24
Deus, notam fac mihi brevitatem dierum
meorum: Et ne me tollas in medio æta- 25
tis meæ quandoquidem anni tui sunt in
generationem generationum. Tu, O Do- 26
mine, fundâsti terram ab initio: & cœli
sunt opera manuum tuarum, Ipsi peribunt, 27
& tu perdurabis: & omnes atterentur ut
vestis, & ut pallium complicabis eos, &
mutabuntur, Tu verò es tu, & anni tui 28
non deficient. Filii servorum tuorum in- 29
habitabunt terram pacatè, & semen eo-
rum in æternum erigetur. Allelujah.

PSAL. CII.

Davidis. Vers. 46. 1

O anima mea benedic Domino, & O cuncti sensus mei nomini ejus sancto.

תהלים : קג

omni Parcen,ej* retributionū omniū obliviscaris ne & : Domino mea anima Benedic
2 ברכי נפשי את־יהוה ואל־תשכחי כל־גמוליו: הסלח לכל־
3 te redimenti :tuam vitā fovea de Redimens.tuas infirmitates omnes Sanans:tuæ iniquitati
4 עוניכי הרפא לכל־תחלואיכי: הגואל משחת חייכי המעטרכי
aquilæ ut renovabitur :tuum os bono.in Saturans .miserationibus & ,misericordia
5 חסד ורחמים: המשביע בטוב עדיך תתחדש כנשר
Notificavit .oppressis omnibus judicia & :Dominus justitias Faciens .tua adolescentia
6 נעוריכי: עשה צדקות יהוה ומשפטים לכל־עשוקים: יודיע
7 longus ,Dñs gratiosus & ,Misericors .sua studia Israel filiis , Mosch suas vias
8 דרכיו למשה לבני ישראל עלילותיו: רחום וחנון יהוה ארך
.custodiet seculum in nec : contendet seculum in Non.misericordia multus & ,narium
9 אפים ורב־חסד: לא־לנצח יריב ולא לעולם יטור:
retribuit nostras iniquitates secundùm neque ,nobis fecit nostra peccata secundùm Non
10 לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונתינו גמל
super ej* misericordia est roborata:terram super cœli altitudinē secūm Quoniā.nobis super
11 עלינו: כי כגבה שמים על־הארץ גבר חסדו על־
nobis à fecit distare : occidente ab orientem distare Secundùm .eum timentes
12 יראיו: כרחק מזרח ממערב הרחיק ממנו את־
super Dominus est misertus :filiis super patrem misereri Secundùm.nostras prævaricationes
13 פשעינו: כרחם אב על־בנים רחם יהוה על־
.nos pulvis quòd recordatus:nostrū figmentū cognovit ipse Quia.ipsum timentibus
14 יראיו: כי־הוא ידע יצרנו זכור כי־עפר אנחנו:
15 transivit ventus Quoniam .florebit sic agri flos sicut:ejus dies herba sicut Hominis
16 אנוש כחציר ימיו כציץ השדה כן יציץ: כי רוח עברה־
Domini misericordia Et .ejus locus amplius eum cognoscet non & : ipse non &,eum in
17 בו ואיננו ולא־יכירנו עוד מקומו: וחסד יהוה
Custodientibus .filiorum filiis ej* justitia &:eū timentes sup seculum in usq; & seculo à
18 מעולם ועד־עולם על־יראיו וצדקתו לבני בנים: לשמרי
paravit cœlis in Dominus.ea faciendū ad,ej* præceptorum recordantibus & :ejus pactum
19 בריתו ולזכרי פקדיו לעשותם: יהוה בשמים הכין
, ejus angeli Domino Benedicite .dominatum est omnes in ipsius regnum &:suum thronum
20 כסאו ומלכותו בכל משלה: ברכו יהוה מלאכיו
Domino Benedicite .ejus verbi voce in audiendum ad :ej* verbum facientes robore fortes
21 גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו: ברכו יהוה
omnia Domino Benedicite .ej* voluntatem facientes,ej* ministri:ej* exercit* omnes
22 כל־צבאיו משרתיו עשי רצונו: ברכו יהוה כל־
.Domino mea anima benedic :ejus dominationis locis omnibus In ,ejus opera
מעשיו בכל־מקמות ממשלתו ברכי נפשי את־יהוה:

PSAL. CIV. קד

gloriam :vehementer es magnificatus mi Deus Domine ; Domino mea anima Benedic
1 ברכי נפשי את־יהוה יהוה אלהי גדלת מאד הוד
cortinā sicut cœlos extendens:vestimento sicut luminē te Amiciens .es indutus decorē &
2 והדר לבשת: עטה־אור כשלמה נוטה שמים כיריעה:

תרגום TARGUM.

2 בריכי נפשי ית שמא דיי ולא תתנשי ית
3 כל חסולוי: דשבק לכל עוייכי דמסי לכל
4 מרעיכי: דפרק מגהנם חייכי דאכלל יתיכי
5 חסדא ורחמי: דמסבע בטובא יומי סבותיכי
ולעלמא דאתי תחדת היך נשרא טליותיכי:
6 עבד צדקתא יי ודינין לכל טלומין: גלי
7 ארחתיה למשה לבני ישראל עובדוי:
8 רחמנא וחננא יי מרחיק רגז ומסגי למעבד
9 טבון וקשוט: לא לעלמין ינצי ולא לעלם
10 ינטור דבבו: לא כחובנא עבד לנא ולא
11 כעויתנא שלם לנא: ארום היך גביהין שמיא
מעלוי ארעא הכדין גבר טוביה על דחלוי:
12 היך דרחיק מדנחא מן מערבא הכדין ארחיק
13 מננא ית סורחננא: היך די רחם אבא על
14 בניא הכדין רחם יי על דחלוי: ארום
הוא ידע יצרנא בישא דמחטי יתנא דכיר
15 קדמוי ארום מן עפרא אנחנא: בר נש היך
עסבא יומיה היך נצא דחקלא הכדין יניץ:
16 ארום ועפא נתבת ביה וליתוי ולא אשתמודעיה
17 תוב אתריה: וחסדא דיי מן עלמא ועד
עלמא דאתי על דחלוי וצדקתיה לבני בנין:
18 לנטרי קימיה ולדכרי פקודוי למעבדהון: יי
19 בשמי מרומא אתקין כורסיה ומלכותיה בכולא
20 שלטא: בריכו שמא דיי מלאכוי דמתגברין
בחילא עבדי מלוליה למשמע קל מלוליה:
21 בריכו שמא דיי כל חילוי משמשנוי דעבדי
22 רעותיה: בריכו שמא דיי כל עובדוי בכל אתר
שולטניה בריכי נפשא ית שמא דיי:

קד

1 בריכי נפשי ית שמא דיי אלהי אתגדלתא
2 לחדא שבחא ושבהורא אלבישתא: דמתעטף
נהורא היך סדינא דמתח שמיא היך יריעתא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Benedic anima mea nomini Domini, & non obliviscaris omnium retributionum ejus. Qui remittit omnes iniquitates tuas, qui sanat omnes infirmitates tuas. Qui redimit à gehenna vitam tuam : qui coronavit te misericordia & miserationibus. Qui satiat bonis dies senectutis tuæ, & in mundo futuro renovabis sicut aquila juventutem tuam. Faciet justitiam Dominus, & judicia omnibus injuriam patientibus. Revelavit vias suas Mosseh; filiis Israel opera sua. Misericors & clemens Dñs, alienus ab ira, & multiplicans facere misericordias, & veritatem. Non in perpetuum concertabit, neque in æternum reservabit odium. Non secundùm peccata nostra fecit nobis, neque secundùm iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam quanto celsiores sunt cœli terra, tanto prævaluit benignitas ejus super timentes eum. Quantum longè est Oriens ab Occidente, tantum longè fecit à nobis iniquitates nostras. Sicut miseretur pater filiorum, sic miseretur *Domin*⁹ timentiū se. Quoniam *ipse novit concupiscentiā nostram pravam*, quæ in *peccatum* abripit nos: memoratur coram eo quòd ex pulvere sumus. Filii hominis sicut herba sunt dies; sicut flos agri sic efflorebit. Quoniam ventus impetuosus spiravit in eum : & non subsistit; neque notus est amplius locus ejus. Misericordia autem Dñi à seculo, & usque ad seculum venturum super timentes eum, & justitia ejus in filios filiorum, Servantibus pactum ejus, & his qui recordantur mandatorum ej⁹ ut faciant ea. *Domin*⁹ in cœlis *excelsis* paravit sedem suam : & regnum ejus in omnia potestatem habet. Benedicite nomini Dñi angeli ejus, qui valetis viribus, exequentes eloquium ejus, ut audiatur vox sermonis ejus. Benedicite nomini Domini omnes exercitus ejus, ministri ej⁹ facientes voluntatem ipsi⁹. Benedicite nomini Dñi omnia opera ej⁹, in omni loco principatus ejus est : benedic anima mea nomini Dñi.

PSAL. CIV.

BEnedic anima mea nomini Dñi : Deus meus magnificatus es valdè; laudem & pulchritudinem induisti. Qui amicitur lumine sicut linteo, qui extēdit cœlos sicut cortinā.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܒܪܟܝ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܛܥܝܢ ܟܠܗܘܢ ܦܘܪܥܢܘܗܝ:* ܕܫܒܩ ܠܟܝ ܟܠܗ ܚܛܗܝܟܝ.
3 4 ܘܡܐܣܐ ܟܠܗܘܢ ܟܘܪܗܢܝܟܝ:* ܦܪܩ ܠܟܝ ܡܢ ܚܒܠܐ. ܡܥܛܪ ܠܟܝ ܒܛܝܒܘܬܐ ܘܒܪܚܡܐ:
5 6 * ܡܣܒܥ ܠܦܓܪܟܝ ܒܛܒܬܗ. ܘܡܚܕܬ ܐܝܟ ܢܫܪܐ ܛܠܝܘܬܟܝ:* ܥܒܕ ܙܕܝܩܘܬܐ ܡܪܝܐ.
7 ܘܕܝܢܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܫܝܩܐ:* ܚܘܝ ܐܘܪܚܬܗ ܠܡܘܫܐ. ܘܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܘܗܝ:
8 * ܡܪܚܡܢ ܗܘ ܘܡܪܚܦ ܡܪܝܐ. ܢܓܝܪ ܪܘܚܗ ܘܣܓܝ ܛܝܒܘܬܗ:* ܡܛܠ ܕܠܐ ܠܥܠܡ
9 ܢܛܪ. ܘܠܐ ܠܥܠܡ ܢܛܪ ܪܘܓܙܗ:* ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܚܛܗܝܢ ܥܒܕ ܠܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ
10 ܥܘܠܢ ܦܪܥܢ:* ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܪܡܝܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܗܟܢܐ ܥܫܢܬ ܛܝܒܘܬܗ ܥܠ
11 12 ܕܚܠܘܗܝ:* ܘܐܝܟ ܕܪܚܝܩܝܢ ܡܕܢܚܐ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܗܟܢܐ ܐܪܚܩ ܡܢܢ ܥܘܠܢ:* ܘܐܝܟ ܕܡܪܚܡ
13 ܐܒܐ ܥܠ ܒܢܝܐ. ܡܪܚܡ ܡܪܝܐ ܥܠ ܕܚܠܘܗܝ:* ܡܛܠ ܕܗܘ ܝܕܥ ܓܒܠܢ. ܘܥܗܝܕ ܕܥܦܪܐ
14 ܚܢܢ:* ܒܪܢܫܐ ܐܝܟ ܥܡܒܪܐ ܝܘܡܘܗܝ. ܘܐܝܟ ܗܘܒܐ ܕܚܩܠܐ ܗܟܢܐ ܢܦܪܥ:* ܕܟܕ ܢܫܒ
15 16 ܪܘܚܐ ܒܗ ܘܠܝܬܘܗܝ. ܘܠܐ ܡܬܝܕܥ ܐܬܪܗ:* ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܥܠܡ ܗܝ.
17 ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܥܠ ܕܚܠܘܗܝ: ܘܙܕܝܩܘܬܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܢܝܗܘܢ.* ܠܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ ܩܝܡܗ:
18 ܘܠܕܥܗܕܝܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܘܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ.* ܡܪܝܐ ܒܫܡܝܐ ܛܝܒ ܟܘܪܣܝܗ:
19 ܘܡܠܟܘܬܗ ܒܟܠ ܫܠܝܛܐ.* ܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ ܡܠܐܟܘܗܝ: ܓܢܒܪܐ ܚܝܠܬܢܐ ܘܥܒܕܝܢ
20 ܦܘܩܕܢܘܗܝ.* ܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܚܝܠܘܗܝ: ܘܡܫܡܫܢܘܗܝ ܕܥܒܕܝܢ ܨܒܝܢܗ.
21 * ܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ: ܒܟܠܗ ܐܬܪ ܫܘܠܛܢܗ. ܒܪܟܝ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ.
22

* ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܫܘܪܝܐ ܕܡܣܩܬܐ *
* ܡܙܡܘܪܐ ܕܩܕ *

* ܕܕܘܝܕ. ܟܕ ܐܙܠ ܕܢܣܓܘܕ ܩܕܡ ܐܪܘܢܐ ܕܡܪܝܐ ܥܡ ܟܗܢܐ. ܥܠܝܢ ܠܘܬܢ ܠܢ
1 ܬܘܕܝܬܐ ܘܨܠܘܬܐ. ܘܪܡܙ ܠܢ ܥܠ ܬܘܩܢܐ ܕܒܪܝܬܐ ܘܥܠ ܡܠܐܟܐ ܡܠܦ.
ܦܫܝܩ ܚܣܢ:
ܒܪܟܝ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܪܒܬ ܛܒ: ܫܘܒܚܐ
2 ܘܗܕܪܐ ܠܒܫܬ.* ܘܥܛܦ ܢܘܗܪܐ ܐܝܟ ܡܪܛܘܛܐ: ܘܡܬܚ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܪܝܥܬܐ.

Benedic anima mea Dño, & ne obliviscaris omnium retributionum ejus; Siquidem remittit tibi omne crimen tuū, et sanat cunctos languores tuos: Liberat te à corruptione, fulcit te bonitate ac misericordiâ: Satiat bonis corpus tuū, & renovat sicut aquilæ juventutem tuam. Reddit justitiam Dñs & judiciū omnibus oppressis. Ostendit vias suas Mosi, & filiis Israel opera sua. Misericors est ac benignus Dñs, longanimis, & copiosæ bonitatis. Non enim retinet odium in æternum, neque in perpetuū servat irā suam; Quoniam haud quidem juxta peccata nostra tractavit nos, neque secundum scelus nostrū retribuit nobis. Nam prout altiores sunt cœli terrâ, sic magna est bonitas ejus erga timentes eum: Et quàm longè distat ortus ab occasu, tam longè fecit à nobis iniquitatē nostram: Utque miseretur pater filiorū, miseretur Dñs timentiū eum. Ipse enim novit massam nostrā, & recordatus est pulverem nos esse. Hominis ætas fœno similis: & sicut herba campi, sic germinat: Quæ cùm perflaverit in eam ventus, haud exstat, nec cognoscitur locus ejus. Benignitas Dñi ab æterno est, & usq; in sempiternū super timentes ipsum; & justitia ejus erga filios filiorum eorum: Erga illos qui servant pactū ejus, & memores sunt mandatorū ipsius & peragunt illa. Domini solium est in cœlo firmatum, & regnum ipsius in omnia dominans. Benedicite Dño angeli ejus, qui polletis virtute atque exequimini mandata ejus. Benedicite Domino cuncti exercitus ejus & ministri ipsius, qui perficitis voluntatem ejus. Benedicite Dño omnia opera ejus, quoniam in tota terrā dominiū ejus. Benedic anima mea Dño.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. CIV.

Davidis. Quum iret ad adorandum coram arca Domini unà cum sacerdotibus. Quæ autem ad nos, docet nos confessionem & orationem. Et innuit nobis constitutionem principii creaturarū. Déque angelis insinuat. Versi.

BEnedic anima mea Domino : nam Domine, Deus meus magnificatus est vehementer; splendorem atque decus induit, Texit se luce tanquam vestimento: extendit cœlos quasi tentorium :

Versio VULG. LAT.

2 Benedic anima mea Domino: & noli
3 oblivisci omnes retributiones ejus. Qui
propitiatur omnibus iniquitatibus tu-
is: qui sanat omnes infirmitates tuas.
4 Qui redimit de interitu vitam tuam:
qui coronat te in misericordia & mi-
5 serationibus. Qui replet in bonis de-
siderium tuum: renovabitur ut aquilæ
6 juventus tua. Faciēs misericordias Do-
minus, & judicium omnibus injuriam
7 patientibus. Notas fecit vias suas Moy-
si, filiis Israel voluntates suas. Misera-
8 tor, & misericors Dominus: longani-
mis, & multùm misericors. Nō in per-
9 petuum irascetur: neque in æternum
comminabitur. Non secundùm pecca-
10 ta nostra fecit nobis: neque secundùm
iniquitates nostras retribuit nobis.
11 Quoniam secundùm altitudinem cœli
à terra, corroboravit misericordiam
12 suam super timentes se. Quantum di-
stat Ortus ab Occidente: longè fecit
à nobis iniquitates nostras. Quomodò
13 miseretur pater filiorum, misertus est
Dominus timentibus se: Quoniā ipse
14 cognovit figmentū nostrū. Recordatus
est quoniam pulvis sumus: Homo, sicut
15 fœnum dies ejus, tanquàm flos agri sic
efflorebit. Quoniam spiritus pertrans-
16 ibit in illo, & non subsistet: & nō cog-
noscet ampliùs locum suum: Miseri-
17 cordia autē Domini ab æterno, & us-
que in æternum super timentes eum.
Et justitia illius in filios filiorum, His
18 qui servant testamentum ejus: Et me-
mores sunt mādatorū ipsius, ad facien-
19 dum ea. Dñs in cœlo paravit sedē su-
am: & regnum ipsius omnibus domi-
20 nabitur. Benedicite Dño omnes an-
geli ejus: potentes virtute, facientes
verbū illius, ad audiendam vocē ser-
21 monū ejus. Benedicite Dño omnes
virtutes ejus: ministri ejus, qui facitis vo-
22 luntatē ejus. Benedicite Dño omnia o-
pera ejus: in omni loco dominationis
ejus. Benedic anima mea Domino.

Ipsi David. CIII.

1 Benedic anima mea Domino. Dñe
Deus meus, magnificatus es vehemen-
ter. Confessionē, & decorē induisti:
2 Amictus lumine sicut vestimento: Ex-
tendens cœlum sicut pellem:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

2 † Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, † καὶ μὴ ἐπιλανθάνε-
3 ου πάσας τὰς (α) αἰνέσεις αὐτοῦ· † Τὸν εὐιλατεύ-
οντα πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου, † τὸν ἰώμενον πάσας
4 τὰς νόσους σου, † Τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζω-
ήν σου, † τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἐλέει καὶ οἰκτιρμοῖς,
5 † Τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου·
6 ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου. † Ποιῶν ἐ-
λεημοσύνας ὁ κύριος, † καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικου-
7 μένοις. † Ἐγνώρισε τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ Μωυσῇ, †
8 τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ· † Οἰκτίρμων
9 καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, † μακρόθυμος καὶ πολυέλεος (β).
† Οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται, † οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα
10 μηνιεῖ. † Οὐ κατὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν,
† οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν. †
11 † Ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς, † ἐ-
κραταίωσε κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμέ-
12 νους αὐτόν. † Καθόσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυ-
σμῶν, † ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν. †
13 Καθὼς οἰκτείρει πατὴρ υἱούς, † (γ) ᾠκτείρησε κύρι-
14 ος τοὺς φοβουμένους αὐτόν. † Ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ
15 πλάσμα ἡμῶν, † (δ) μνήσθητι ὅτι χοῦς ἐσμεν. † Ἄν-
θρωπος, ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ, † ὡσεὶ ἄν-
16 θος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει. † Ὅτι πνεῦμα δι-
ῆλθεν ἐν αὐτῷ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, † καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται
17 ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ. † Τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ
τοῦ αἰῶνος † καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους
18 αὐτόν· † καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν, † Τοῖς
φυλάσσουσι τὴν διαθήκην αὐτοῦ, † καὶ μεμνημένοις τῶν
19 ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς. † Κύριος ἐν τῷ
οὐρανῷ ἡτοίμασε τὸν θρόνον αὐτοῦ, † καὶ ἡ βασιλεία
20 αὐτοῦ πάντων δεσπόζει. † Εὐλογεῖτε τὸν κύριον
πάντες ἄγγελοι αὐτοῦ, † δυνατοὶ ἰσχύϊ ποιοῦντες
τὸν λόγον αὐτοῦ, † τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐ-
21 τοῦ. † Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐ-
τοῦ, † λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες (ε) τὰ θελήματα
22 αὐτοῦ. † Εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ,
† ἐν παντὶ τόπῳ τῆς (ζ) δυναστείας αὐτοῦ· † εὐλόγει
ἡ ψυχή μου τὸν κύριον.

MS. A. (α) ἀνταποδόσεις (β) καὶ ἀληθινός. Οὐκ (γ) οἰκτείρησεν (δ) ἐμνήσθη (ε) τὸ θέλημα (ζ) δεσποτείας

(*) Τῷ Δαυίδ. ργ'.

1 † Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον. † κύριε ὁ θεός
μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα· † ἐξομολόγησιν καὶ (α)
2 εὐπρέπειαν ἐνεδύσω, † Ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἱ-
μάτιον, † ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέῤῥιν.

MS. A. (*) Τοῦ (α) μεγαλοπρέπειαν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Benedic anima mea Dominum: et no- 2
li oblivisci omnes (b) laudationis ejus.
3 Qui [b] propitius fit omnibus ini- 3
quitatibus tuis: qui sanat [c] omnes
infirmitates tuas. 4 Qui redimit de 4
corruptione vitam tuam: qui coro-
nat te in misericordia et (c) misera-
tionibus: 5 Qui satiat [d] in bonis 5
desiderium tuum. Renovabitur, sicut
aquilæ juventus tua. 6 Faciens mi- 6
sericordias Dominus, et judicium
omnibus injuriam patientibus. 7 No- 7
tas fecit vias suas Moysi, filiis Is-
rael voluntates suas. 8 Miserator, 8
et misericors Dominus: longanimis,
et multæ misericordiæ [e]. 9 Non 9
in finem irascetur: neq; in æternum
(d) indignabitur. 10 Non secundùm 10
peccata nostra fecit nobis; neque se-
cundū iniquitates nostras retribuit
nobis. 11 Quoniam secundùm alti- 11
tudinem cœli à terra, corroboravit
Dominus misericordiā suam super
timentes eum. 12 Quantum distat 12
Ortus ab Occidente, longè fecit à no-
bis iniquitates nostras. 13 Quomo- 13
dò miseretur pater filiorū; misertus
est Dominus timentibus eum: Quo- 14
niam ipse cognovit figmentum no-
strum. 14 (e) Memento, [f] quòd pul-
vis sumus: Homo, sicut fœnum, dies 15
ejus: sicut flos agri, ita efflorebit. 15
Quoniam (f) spiritus pertransibit in 16
eo, & [g] non subsistet: & non cog-
noscet ampliùs locum suum. 16 Mi- 17
sericordia autem Domini à seculo,
& in seculum super timentes eum:
17 & justitia ejus super filios filio-
rum, Custodientibus testamentum ejus, 18
18 & memoriâ retinentibus man-
data ejus, ut faciant ea. 19 Domi- 19
nus in cœlo paravit sedem suam: et
[h] regnum ejus omnium (g) domi-
natur. 20 Benedicite Dominum [i] 20
omnes angeli ejus, [k] potentes for-
titudine, facientes verbum ejus, [l]
ad audiendam vocem sermonum e-
jus. 21 Benedicite Dominum omnes 21
virtutes ejus, ministri ejus, qui fa-
citis [m] voluntates ejus. 22 Bene- 22
dicite Dominum omnia opera ejus,
in omni loco dominationis ejus. Be-
nedic anima mea Dominum.

Ipsi David. CIII. 1

1 BENEDIC anima mea Domi-
num: Domine Deus meus, (a)
magnificatus es vehementer. 2 Confessionem, & (b [a] decorem induisti, Amictus lumine, 2
sicut vestimento, 3 [b] extendens cœlum, sicut pellem.

Versio ÆTHIOPICA.

ትባርኮ፡ነፍስየ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወኢትረ 2
ሳዕ፡ኵሎ፡ስብሐቲሁ፡፡፡ ዘይሰሪ፡ለከ፡ኵ 3
ሎ፡ኃጢአተከ፡፡ ዘይፌውሰከ፡እምኵሉ፡ደ
ዌከ፡፡፡ ዘያድኅና፡እሙስና፡ለሕይወትከ፡፡ 4
ዘይኬልለከ፡በሣህሉ፡ ወበምሕረቱ፡፡፡ ዘ 5
ያጸግብ፡እምበረከቱ፡ለፍትወትከ፡፡ ዘይኄድ
ሳ፡ከመ፡ንስር፡ ለውርዙትከ፡፡፡ ገባሬ፡ሣህ 6
ል፡እግዚአብሔር፡፡ ወይፈትሕ፡ለኵሉ፡ግፉ
ዓን፡፡፡ አርአየ፡ፍናዊሁ፡ለሙሴ፡፡ ወለደ 7
ቂቀ፡እስራኤል፡ሥምረቶ፡፡፡ መሐሪ፡ወመስ 8
ተሣህል፡እግዚአብሔር፡፡ርሑቀ፡መዓት፡ ወ
ብዙኃ፡ምሕረት፡ወጻድቅ፡፡፡ ኢይቀስፍ፡ 9
ወትረ፡ወኢይትመዓዕ፡ዘልፈ፡፡፡ ወአኮ፡በከ 10
መ፡ኃጢአትነ፡ዘገብረ፡ለነ፡፡ወኢፈደየነ፡በከ
መ፡አበሳነ፡፡፡ ወበከመ፡ልዑል፡ሰማይ፡እም 11
ድር፡፡ አጽንዓ፡ምሕረቶ፡ለእግዚአብሔር፡ላ
ዕለ፡እለ፡ይፈርህዎ፡፡፡ ወበከመ፡ይርሕቅ፡ 12
ሠርቅ፡እምዐረብ፡፡ አርሐቀ፡እምኔነ፡ኃጢ
አተነ፡፡፡ወበከመ፡ይምሕር፡አብ፡ውሉደ፡፡ 13
ከማሁ፡ ይምሕሮሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለእ
ለ፡ይፈርህዎ፡፡ እስመ፡ውእቱ፡ያአምር፡ፍ
ጥረተነ፡፡፡ ተዘከር፡እግዚአ፡ከመ፡መሬት፡ 14
ንሕነ፡፡ ወሰብእሰ፡ከመ፡ሣዕር፡መዋዕሊሁ፡፡
ወከመ፡ጽጌ፡ገዳም፡ከማሁ፡ይፈሪ፡፡፡ እ 15
ስመ፡ መንፈስ፡ ይወጽእ፡ እምኔሁ፡ ወኢይሄ
ሉ፡እንከ፡፡ ወኢያአምር፡እንከ፡መካኖ፡፡፡
ወሣህሉሰ፡ለእግዚአብሔር፡እምዓለም፡ ወ 16
እስከ፡ለዓለም፡፡ ዲበ፡እለ፡ይፈርህዎ፡፡፡
ወጽድቁኒ፡ዲበ፡ትውልደ፡ትውልድ፡፡ ለእለ፡ 17
የዐቅቡ፡ሕጎ፡፡፡ወይዜክሩ፡ትእዛዞ፡ከመ፡ 18
ይግበሩ፡፡፡ እግዚአብሔር፡አስተደለወ፡ 19
መንበሮ፡በሰማያት፡፡ ወኵሎ፡ይኴንን፡በመን
ግሥቱ፡፡፡ ባርክዎ፡ለእግዚአብሔር፡ኵልክ 20
ሙ፡ መላእክቲሁ፡፡ ጽኑዓን፡ ወኃያላን፡ እ
ለ፡ትገብሩ፡ቃሎ፡፡ ወእለ፡ትሰምዑ፡ ቃለ፡
ነገሩ፡፡፡ ይባርክዎ፡ለእግዚአብሔር፡ኵ 21
ሉ፡ኃይሉ፡፡ሰላእቱ፡ እለ፡ይገብሩ፡ፈቃዶ፡፡፡
ይባርክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኵሉ፡ ተግባ 22
ሩ፡፡ ውስተ፡ኵሉ፡በሐውርት፡መለኮቱ፡፡ ት
ባርኮ፡ነፍስየ፡ለእግዚአብሔር፡፡፡

ዘዳዊት፡፡

፻፫ ትባርኮ፡ነፍስየ፡ለእግዚአብሔር፡፡እግ 1
ዚኦ፡አምላኪየ፡ጥቀ፡ዐቢየ፡ከ፡ፈድፋደ፡፡፡
አሚን፡ ወዕበየ፡ስብሐት፡ ለበስከ፡፡ ወለበስ 2
ከ፡ ብርሃነ፡ ከመ፡ ልብስ፡፡፡ ወረበብከ፡ 3
ለሰማይ፡ከመ፡ሠቅ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] condonat tibi omnes iniquitates tuas: [c] te de omnibus infirmitatibus tuis. [d] benedictionibus ejus desiderium tuum. [e] & justus. Non [f] Domine, quòd [g] proinde non subsistet: neque [h] omnibus dominabitur in regno suo. [i] vos omnes [k] potentes & fortes, qui facitis [l] & qui auditis [m] voluntatem PSAL. CIII. [a] magnificentiam gloriæ [b] concinnasti cœlum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * يا نفسي باركي الرب * ولا تنسي جميع مجازاته * الغافر لك جميع آثامك * الشافي جميع أسقامك
4 5 * المنقذ من الفساد حياتك * الذي يتوجك بالمراحم والرأفة * المشبع من الخيرات شهواتك *
6 7 يتجدد شبابك مثل النسر * الرب هو الذي يصنع المراحم * والعدل لكل المظلومين * أظهر
8 9 لموسى طرقه * ولبني إسرائيل إرادته * الرب هو رؤوف رحيم * كثير الأناة والرحمة * لا يغضب
10 11 إلى الغاية * ولا يسخط إلى الأبد * لم يصنع إلينا كخطايانا * ولا كآثامنا جازانا * بل كعلو
12 السماء من الأرض * قوى الرب رحمته على خائفيه * وكبعد المشارق من المغارب * أبعد عنا آثامنا
13 14 * وكما يتراءف الأب على بنيه * كذلك يتراءف على خائفيه * لأنه عارف جبلتنا * اذكر يا رب أنا تراب
15 16 * وأن أيام الإنسان مثل عشب الحقل * وكزهر الحقل هكذا يجف * فإذا هبت فيه الريح لا يوجد *
17 ولا يعرف موضعه أيضا * فأما رحمة الرب فمنذ الأزل * وإلى الأبد على خائفيه * وعدله على
18 19 البنين * الحافظين عهده * الذاكرين وصاياه * العاملين بها * الرب أتقن كرسيه في السماء
20 ومملكته تسود الكل * باركوا الرب يا جميع ملائكته المقتدرين بقوتهم الصانعين كلمته * عند
21 22 سماع صوت كلامه * باركوا الرب يا جميع قواته وخدمه الصانعين مشيئته * باركوا الرب يا
جميع أعماله في كل موضع قوته * يا نفسي باركي الرب * الليلويا *

1 * المزمور المائة وثلاثة * لداود * وعدده * عح * استيخن *

2 يا نفسي باركي الرب * أيها الرب الإله لقد عظمت جدا * لبست الشكر وعظم البهاء * اشتملت
بالنور كالرداء * الذي مد السماء مثل الخيمة *

O anima mea benedic Domino, & ne obli- 2
viscaris omnes retributiones ejus: Condo- 3
nantis tibi omnes iniquitates tuas, sanan-
tis omnes morbos tuos: Redimentis de cor- 4
ruptione vitam tuam: qui te coronat mise-
rationibus & clementiâ: Satiat bonis de- 5
sideria tua: Renovabitur juventus tua ut
aquilæ. Dominus est qui facit misericor- 6
dias & justitiam omnibus oppressis. Os- 7
tendit Mosi vias suas, & filiis Israel vo-
luntatem suam. Dominus est clemens, mi- 8
sericors, abundans patientiâ & misericor-
diâ. Non irascetur usque ad extremum, 9
neque excandescet in perpetuū. Non fecit 10
nobis secundùm peccata nostra, neque se-
cundùm delicta nostra retribuit nobis, Sed 11
prout altum est cœlum à terra, corrobora-
vit Dominus misericordiam suam erga ti-
mentes se. Et prout distant Orientales pla- 12
gæ ab Occidentalibus, elongavit à nobis ini-
quitates nostras. Et quemadmodum pro- 13
pitiatur pater filiis suis, ita propitius est
erga timentes se: Quoniā ipse cognoscens 14
est figmentum nostrum. Memento, O Do-
mine, nos pulverem esse, Et quòd dies ho- 15
minis similes sunt herbæ campi: & ut flos
agri, sic arescat: Quumq; flaverit in eum 16
ventus, non invenitur, neque agnoscatur
locus ejus ampliùs. At verò misericordia 17
Domini est ab æterno & usq; in æternum
erga timentes eum, & justitia illius erga
filios filiorum Custodientiū pactū ipsius, 18
memorū mādatorū ipsius, operantiū illa.
Dominus firmavit sedem suā in cœlo, & 19
regnum ejus dominatur in omnia. Benedi- 20
cite Dominū, O omnes Angeli ejus, poten-
tes in fortitudine sua, facientes verbum il-
lius statim atque audiunt vocem sermonis
ejus. Benedicite Dominū O omnes virtutes 21
ejus, et ministri ejus facientes voluntatem
ipsius. Benedicite Dominū O omnia opera 22
ejus in omni loco potentiæ illius. O anima
mea, benedic Dominum. Alleluja.

PSAL. CIII.

Davidis. Et numerus ver. 78. 1

O Anima mea, benedic Domino. O Domi-
ne Deus, jā magnificatus es vehementer.
Indutus es confessione et summo decore: ami- 2
ctus es lumine quasi pallio: qui extendis
cœlum sicut tentorium:

תהלים: קד

alas super ambulans : suum currum nubes *ponens* *sua cœnacula* aquis in *Contignans*
3 הַֽמְקָרֶה בַמַּיִם עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ הַֽמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־
Fundavit .*flagrantem* ignem suos ministros : spiritus suos angelos *Faciens* .venti
4 5 רוּחַ׃ עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט׃ יָסַד־
vestimento sicut Abysso .*perpetuò* & ,seculum *movet* ne : ejus *bases* super terram
6 אֶרֶץ עַל־מְכוֹנֶיהָ בַּל־תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְּבוּשׁ
voce à : *fugient* tua increpatione Ab .aquæ *stabunt* montes super : eam operuisti
7 כִּסִּיתוֹ עַל־הָרִים יַעַמְדוּ־מָיִם׃ מִן־גַּעֲרָתְךָ יְנוּסוּן מִן־קוֹל
quem locum ad : *valles* *descendent* ,montes *Ascendent* .*præcipites ferentur* tui tonitrui
8 רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה
operiendū ad revertantur ne : transeant ne posuisti Terminum .eis fundasti
9 יָסַדְתָּ לָהֶם׃ גְּבוּל־שַׂמְתָּ בַּל־יַעֲבֹרוּן בַּל־יְשׁוּבוּן לְכַסּוֹת
omni Propinabunt .*ibunt* montes inter :convallib⁹ in fontes *Mittens* .terram
10 11 הָאָרֶץ׃ הַֽמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ יַשְׁקוּ כָּל־
cœli *volatile* eos Super .suam sitim onagri frangent : *agri bestiæ*
12 חַיְתוֹ שָׂדָי יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף־הַשָּׁמַיִם
:suis cœnaculis de montes *Adaquans* .vocem dabunt frondes inter *ex* : *habitabit*
13 יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ־קוֹל׃ מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו
,*jumento* herbam *faciens Germinare* .terra satiabitur tuorū operum fructu de
14 מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ ׀ חָצִיר ׀ לַבְּהֵמָה
.terra de panem *educendum ad* : hominum obsequium ad herbam &
וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן־הָאָרֶץ׃
hominis cor panem & :oleo ab *facies faciendū nitere ad*,hominis cor *exhilarabit* vinum Et
15 וְיַיִן ׀ יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב־אֱנוֹשׁ
.plantavit quas Lebanon cedri : DOMINI *ligna* Saturabuntur .*sustentabit*
16 יִסְעָד׃ יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטָע׃
excelsi Montes .*ejus* domus abietes *ciconia* : nidificent aves ibi Ut
17 18 אֲשֶׁר שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ׃ הָרִים הַגְּבֹהִים
: tempora stata in lunam Fecit .*cuniculis* *refugium* petræ : ibicibus
19 לַיְּעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים׃ עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים
repet ipsa in : nox fuit & ,*tenebrositatem* *Ponet* .suū occasum cognovit sol
20 שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃ תָּשֶׁת־חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה בּוֹ־תִרְמֹשׂ
quærendū ad & : prædam ad *rugientes* Leunculi .sylvestris bestia omnis
21 כָּל־חַיְתוֹ־יָעַר׃ הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף וּלְבַקֵּשׁ
suis habitaculis in & : se congregabunt ,sol Orietur .suam escam Deo à
22 מֵאֵל אָכְלָם׃ תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם
.vesperam ad usque suā culturam ad & : suū opus ad homo Egredietur .accubabunt
23 יִרְבָּצוּן׃ יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי־עָרֶב׃
: fecisti sapientia in ipsa omnia ,DOMINE tua opera sunt multiplicata Quàm
24 מָה־רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ׀ יְהוָה כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ
;*manibus* latum & magnum mare Hoc .tua possessione terra est impleta
25 מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃ זֶה ׀ הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם
naves Ibi .magnis cum pusillæ bestiæ : numerus non & ,*reptile* ibi
26 שָׁם־רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־גְּדֹלוֹת׃ שָׁם אֳנִיּוֹת
.eo *in* ludendum ad formâsti iste Leviathan ; ambulabunt
יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה־יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק־בּוֹ׃

תרגום TARGUM.

3 דטלל במיא היך בנינא דכשורי אכסדרוי
דשוי עננין ארתיכוי על עננין קלילין היך
4 כנפי נשרא: דעבד אזגדוי סרהובין היך רוחא
5 שמשוי תקיפין היך אשא מצלהבא: די מיסד
ארעא עלוי בסיסה דלא תזוע לעלמי עלמין:
6 תהומא כד בלבושא חפיתה ומבועין על טוריא
7 קימין מיא: מן מופיתך יערקון למנר מן קל
8 אכליותך יתבהלון למשפך: יסלקון מן תהומא
לטוריא ונחתין בבקעתא לאתר דנן דיסרתא
9 להון: תחום שויתא לגללי ימא די לא
10 יעברון די לא יתובון למחפי ארעא: די משלח
11 מעיני בנהרותא ביני טוריא מהלכין: משקין
כל חיות ברא יתברון ערודיא צחותהון:
12 עליהון צפרי שמיא ישרון מביני ואויא יתנון
13 קל זמר: דמשקי טוריא מן בית גנזי עלאי די
14 ליה מן עובדיך תשבע ארעא: דמרבי עסבא
לבעירי וירקי לפולחנא דבר נשא למפק
15 לחמא מן ארעא: וחמרא דמחדי לבא דבר
נשא לאנהרא אפיא מן משחא ולחמא לבא
16 דבר נשא יסעד: שבעין אילניא די ברא יי ארזי
17 לבנן די נציב: די תמן צפריא עבדין שרכפי
18 ותאבראתי בית מדורה: טוריא רמיא ליעלי
19 כיפי רוחצן לטפויא: עבד סיהרא למימני
20 ביה זמניא שמשא ידע עידן טמועיה: תשוי
חשוך והוי ליליא ביה רחשן כל חיות חורשא
21 בני אריון אכלין למשבח מזונא ולמבעי מן
22 אלהא מיכלהון: תדנח שמשא מתכנשין
23 ולבית מדורהון רבעין: יפוק בר נשא לעובדיה
24 ולפולחניה עד עיובי רמשא: מה סגיעין הנון
עובדך יי כולהון בחכמתא עבדתא מליא
25 ארעא קנינך: דנן ימא רבא ופתי תחומין תמן
ריחשא ולית מנין חיותא זעירתא עם רברבתא:
26 תמן אלפיא אזלין לויתן דין בריתא למגחך
ביה לצדיקיא בסעודת בית מדוריה:

PARAPH. CHALD. Verſ. L

Qui operit aquis veluti contignatione trabi um *atria* ſua : qui ponit *nubes* vehiculum ſuum : [*qui obambulat*] ſuper nubes veloces inſtar alarum aquilæ. Qui facit nuncios ſuos veloces ſicut ſpiritus, miniſtros ſuos fortes ſicut ignis flammicans. Qui fundavit terram ſuper baſim ſuam, ne commoveatur in ſecula ſeculorum. Abyſſum veluti veſtimento operuiſti, & erumpunt ſuper montes, ſtantque aquæ. Ab increpatione tua fugient ut ſeſe contrahant : à voce tonitrui tui conturbabuntur ut diffundantur. Aſcendunt de abyſſis ad montes, & deſcendunt in valles ad locum iſtum quem fundâſti eis. Terminum poſuiſti fluctibus maris, quem non tranſgredientur, ne revertantur ut operiant terram. Qui emittit fontes in fluvios, qui inter montes commeant. Potum ſuppeditant omnibus animalibus agri : infringent onagri ſitim ſuam. Juxta eos volucres cœli habitabunt : de medio ramuſculorum edent vocem cantus. Qui irrigat montes de domo theſaurorum ſuperiorum ſuiipſius : de *operibus tuis ſatiabitur terra*. Multiplicans fœnum jumentis, & herbas ſervituti hominum, ad producendum alimentum de terra. Et vinum quod lætificat cor hominum, ad illuminandas facies oleo: & panis cor filiorum hominum ſuſtentabit. Saturantur arbores quas creavit Dominus ; cedri Libani quas plantavit. Illic enim aves faciunt nidos: ciconiæ abietes domus habitationis ipſius ſunt. Montes excelſi ibicibus : petræ refugium cuniculis. Fecit Lunam ut numerentur in ea tempora : Sol novit tempus occaſus ſui. Poſuiſti tenebras & fuit nox : in ipſa moventur omnes beſtiæ ſylvæ. Catuli leonum rugiunt ut inveniant nutrimentum, et ut requirant à Deo cibum ſuum. Oriente Sole congregabuntur, & in domo latibulorum ſuorum accubabunt. Egredietur homo ad opus ſuum, & ad culturam ſuam uſque ad *mixturas veſpertinas*. Quàm multa ſunt opera tua Domine! illa omnia in ſapientia feciſti : plena eſt terra poſſeſſione tua. Hoc mare magnum & ſpatioſum terminis : illic ſunt reptilia innumera, animalia parva cum magnis. Ibi naves pertranſeunt, [*ibi*] Leviathan iſte quem creâſti ut ludat in eo, *pro juſtis in convivium domus habitaculi ſui.*

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܒܢܐ ܒܡܝܐ ܡܫܪܘܗܝ : ܘܣܡ ܥܠ ܥܢܢܐ ܡܪܟܒܬܗ. ܘܡܗܠܟ ܥܠ ܓܦܐ ܕܪܘܚܐ :
4 * ܥܒܕ ܡܠܐܟܘܗܝ ܪܘܚܐ. ܘܡܫܡܫܢܘܗܝ ܢܘܪܐ ܝܩܕܐ : * ܫܬܐܣ ܐܪܥܐ ܥܠ ܫܘܪܝܬܗ. ܕܠܐ
5 6 ܬܙܘܥ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ : * ܬܗܘܡܐ ܐܝܟ ܡܪܛܘܛܐ ܟܣܝܬܗ. ܘܥܠ ܛܘܪܐ ܩܡܘ ܡܝܐ :
7 8 * ܡܢ ܟܐܬܟ ܥܪܩܝܢ. ܘܡܢ ܩܠܐ ܕܪܥܡܟ ܡܬܬܙܝܥܝܢ : * ܣܠܩܘ ܛܘܪܐ ܘܢܚܬܘ ܦܩܥܬܐ.
9 ܠܐܬܪܐ ܕܬܩܢܬ ܠܗܘܢ : * ܬܚܘܡܐ ܣܡܬ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܘܢܚܦܘܢܝܗ ܠܐܪܥܐ : * ܫܕܪܬ
10 11 ܡܒܘܥܐ ܒܢܚܠܐ. ܘܒܝܢܬ ܛܘܪܐ ܢܗܠܟܘܢ : * ܢܫܩܘܢ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܘܢܣܒܥܘܢ
12 ܦܪܐܐ ܨܗܝܐ : * ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܒܡܫܪܝܗܘܢ ܢܫܪܘܢ. ܡܢ ܒܝܢܬ ܛܘܪܐ ܢܬܠܘܢ ܩܠܐ : * ܡܫܩܐ
13 14 ܛܘܪܐ ܡܢ ܡܫܪܘܗܝ. ܘܡܢ ܦܐܪܐ ܕܥܒܕܝܟ ܬܣܒܥ ܐܪܥܐ : * ܡܦܩ ܥܣܒܐ ܠܒܥܝܪܐ.
15 ܘܝܘܪܩܐ ܠܦܘܠܚܢܗ ܕܒܪܢܫܐ: ܠܡܦܩܘ ܠܚܡܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܚܡܪܐ ܡܚܕܐ ܠܒܗ ܕܒܪܢܫܐ.
16 ܘܡܢܗܪ ܐܦܘܗܝ ܒܡܫܚܐ. ܘܠܚܡܐ ܣܡܟ ܠܒܗ ܕܒܪܢܫܐ : * ܢܣܒܥܘܢ ܐܝܠܢܘܗܝ
17 18 ܕܡܪܝܐ. ܘܐܪܙܐ ܕܠܒܢܢ ܕܢܨܒ : * ܕܬܡܢ ܨܦܪܐ ܢܩܢܢ. ܘܚܘܪܒܐ ܩܢܗ ܒܒܪܘܬܐ : * ܛܘܪܐ ܪܡܐ
ܠܝܥܠܐ. ܘܫܘܥܐ ܡܥܫܢܐ ܠܚܓܣܐ :

* ܦܣܘܩܐ *

19 * ܥܒܕ ܣܗܪܐ ܠܙܒܢܐ. ܘܫܡܫܐ ܝܕܥ ܥܕܢܐ ܕܡܥܪܒܘܗܝ : * ܥܒܕ ܚܫܘܟܐ ܘܗܘܐ ܠܠܝܐ.
20 21 ܘܒܗ ܥܒܪܝܢ ܟܠܗܘܢ ܚܝܘܬܐ ܕܥܒܐ : * ܓܘܪܝܐ ܢܗܡܝܢ ܠܡܒܙܙ. ܘܠܡܒܥܐ ܡܢ ܐܠܗܐ
22 23 ܡܐܟܘܠܬܗܘܢ : * ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܘܒܡܥܡܪܝܗܘܢ ܪܒܥܝܢ : * ܢܦܩ
24 ܒܪܢܫܐ ܠܥܒܕܗ. ܘܠܦܘܠܚܢܗ ܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ : * ܡܐ ܣܓܝܐܝܢ ܥܒܕܝܟ ܡܪܝܐ.
25 ܘܟܠܗܘܢ ܒܚܟܡܬܐ ܥܒܕܬ ܐܢܘܢ : ܘܡܠܝܐ ܐܪܥܐ ܩܢܝܢܟ. * ܗܢܐ ܝܡܐ ܪܒܐ ܘܪܘܝܚܐ ܒܐܝܕܝܐ :
26 ܕܬܡܢ ܪܚܫܐ ܕܠܐ ܡܢܝܢ. ܚܝܘܬܐ ܙܥܘܪܬܐ ܥܡ ܪܘܪܒܬܐ : * ܘܬܡܢ ܐܠܦܐ ܡܗܠܟܢ.
ܘܠܘܝܬܢ ܗܢܐ ܕܒܪܝܬ ܠܡܓܚܟ ܒܗ :

Conſtituit in aquis manſiones ſuas, & collocavit ſuper nubes currum ſuum, graditurque ſuper alas venti. Fecit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos ignem ardentem. Firmavit terrā ſuper firmamentis ſuis, ne moveatur in ſeculum ſeculorum. Abyſſum quaſi pallio occultâſti, & ſuper montes exurrexerunt aquæ. Ab increpatione tua fugiunt, & voce tonitruum tuorum deterrentur : Scandunt montes, & decurrunt in planities in locum quem præparâſti eis : Terminum præſcripſiſti illis, ne tranſgrediantur & operiant terram. Immiſiſti fontes in valles, interq; montes incedunt, Potant omne animal deſerti, & ſaturantur onagri ſitientes, Volatile cœli eis aſſidet : de medio montium edunt murmur. Rigat montes ex habitaculis ſuis, & de fructibus operum tuorum ſatiabitur terra. Producit fœnum jumentis, & olus ad uſum hominis, ad eliciendum panē è terra. Vinum lætificat cor hominis, & exhilarat faciē ſuā oleo, & panis fulcit cor hominis. Saturabuntur arbores Dñi, & cedri Libani quas plantavit: Ibi nidificârunt aves, & ciconiæ nidus eſt in abietibus. Montes ſublimes ibicibus, & rupes defenſio leporibus.

* *Sectio* *

Fecit Lunam in tempora, & Sol novit tempus occaſûs ſui. Conſtituit tenebras, & facta eſt nox: atque in ipſa abeunt omnes beſtiæ ſaltûs. Leones rugiunt ad prædandum, & ad petendam à Deo eſcam ſuā: Ad ortum Solis recipiunt ſeſe, & in cubilibus ſuis cubant. Exit homo ad opus ſuum, & ad negotium ſuum, uſque ad veſperam. Quàm multa ſunt opera tua Domine? & quidem omnia cum ſapientia feciſti, & impleta eſt terra opibus tuis. Iſtud mare vaſtū & amplitudo manuum in quo continentur reptilia abſque numero, animalia magna cum parvis, Et per quod ambulant naves; & Leviathan iſte, quem creâſti ad ridendum illud :

Versio VULG. LAT.

3 Qui tegis aquis superiora ejus. Qui
ponis nubem ascensum tuum: qui am-
bulas super pennas ventorum. Qui fa-
4 cis angelos tuos, spiritus; & ministros
tuos, ignem urentem. Qui fundâsti ter-
5 ram super stabilitatem suam: non in-
clinabitur in seculum seculi. Abyssus,
6 sicut vestimentum, amictus ejus: super
montes stabunt aquæ. Ab increpatio-
7 ne tua fugient: à voce tonitrui tui for-
midabunt. Ascendunt montes, & de-
8 scendunt campi, in locum quem fun-
dâsti eis. Terminum posuisti, quem nõ
9 transgredientur: neque convertentur
operire terram. Qui emittis fontes in
10 convallibus: inter medium montium
pertransibunt aquæ. Potabunt omnes
11 bestiæ agri: exspectabunt onagri in si-
ti sua. Super ea volucres cœli habita-
12 bunt: de medio petrarum dabunt vo-
ces. Rigans montes de superioribus su-
13 is: de fructu operum tuorum satiabi-
tur terra: Producens fœnum jumen-
14 tis, & herbam servituti hominum: Ut
educas panem de terra: Et vinum læ-
15 tificet cor hominis: Ut exhilaret faciẽ
in oleo: & panis cor hominis confir-
16 met. Saturabuntur ligna campi, & ce-
17 dri Libani, quas plantavit: Illic pas-
seres nidificabunt. Herodii domus dux
18 est eorũ: Montes excelsi cervis: petra
refugiũ herinaciis. Fecit Lunã in tem-
19 pora: Sol cognovit occasũ suũ. Posu-
20 isti tenebras, & facta est nox: in ipsa
pertransibunt omnes bestiæ sylvæ. Ca-
21 tuli leonũ rugientes, ut rapiant, & quæ-
22 rant à Deo escam sibi. Ortus est Sol,
& congregati sunt: & in cubilibus su-
23 is collocabuntur. Exibit homo ad opus
suum: & ad operationem suam usque
24 ad vesperum. Quàm magnificata sunt
opera tua, Domine! omnia in sapientia
fecisti: impleta est terra possessione
25 tua. Hoc mare magnum, & spatiosum
manibus: illic reptilia, quorum non est
numerus. Animalia pusilla cũ magnis:
26 Illic naves pertransibunt. Draco iste,
quem formâsti ad illudendum ei:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 † Ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ, † ὁ τιθεὶς
νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ· † ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύ-
4 γων ἀνέμων· † Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύ-
5 ματα, † καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ (α) πῦρ φλέγον· † Ὁ
θεμελιῶν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, † οὐ (β)
κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. † Ἄβυσσος
6 ὡς ἱμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ, † ἐπὶ τῶν ὀρέων
7 στήσονται ὕδατα. † Ἀπὸ ἐπιτιμήσεώς σου φεύξονται,
8 † ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν. † Ἀναβαί-
νουσιν ὄρη, καὶ καταβαίνουσι πεδία· † εἰς τόπον ὃν
9 ἐθεμελίωσας αὐτοῖς. † Ὅριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσον-
10 ται, † οὐδὲ ἐπιστρέψουσι καλύψαι τὴν γῆν. † Ὁ ἐξ-
αποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγξιν, † ἀναμέσον τῶν
11 ὀρέων διελεύσονται ὕδατα. † Ποτιοῦσι πάντα τὰ θη-
ρία τοῦ ἀγροῦ, † προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν.
12 † Ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει,
13 † ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δώσουσι φωνήν. † Ποτίζων ὄρη
ἐκ τῶν ὑπερῴων αὐτοῦ, † ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορ-
14 τασθήσεται ἡ γῆ. † Ὁ ἐξανατέλλων χόρτον τοῖς
κτήνεσι, † καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων· † τοῦ
15 ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς, † Καὶ οἶνος εὐφραίνει
καρδίαν ἀνθρώπου· † τοῦ ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐ-
λαίῳ, † καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει. † (γ)
16 Χορτασθήσεται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, † αἱ κέδροι τοῦ Λι-
17 βάνου ἃς (δ) ἐφύτευσεν. † Ἐκεῖ στρουθία ἐννοσ-
18 σεύσουσι, † τοῦ (*) ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν. † Ὄ-
ρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις, † πέτρα καταφυγὴ τοῖς
19 (ε) χοιρογρυλλίοις. † Ἐποίησε σελήνην εἰς καιρούς,
20 † ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ. † Ἔθου σκότος καὶ ἐ-
γένετο νύξ, † ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία
21 τοῦ δρυμοῦ. † Σκύμνοι ὠρυόμενοι (*) ἁρπάσαι, † καὶ ζητῆ-
22 σαι παρὰ τοῦ Θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς. † Ἀνέτειλεν ὁ ἥλι-
ος καὶ (ζ) συνήχθησαν, † καὶ ἐν ταῖς μάνδραις αὐτῶν
23 κοιτασθήσονται. † Ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐπὶ τὸ
ἔργον αὐτοῦ, † καὶ ἐπὶ τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἕως ἑσπέρας.
24 † Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, † πάντα ἐν
σοφίᾳ ἐποίησας. † ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτίσεώς σου.
25 † Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος· † ἐκεῖ
ἑρπετὰ ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός, † ζῶα μικρὰ μετὰ μεγά-
26 λων. † Ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται, † δράκων οὗτος ὃν
ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῷ.

MS. A. (α) * πυρὸς * φλόγα· (β) κινηθήσεται (γ) Χορτασθήσονται (δ) ἐφύτευσας. (*) * ἐρωδιοῦ (ε) λαγωοῖς. (*) τοῦ ἁρπάσαι (ζ) συνήχθησαν, καὶ εἰς τὰς μάνδρας

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

Qui (c) tegit in aquis superiora ejus: 4 3
qui ponit [c] nubes ascensũ (d) suũ.
Qui ambulat super pennas ventorũ.
5 Qui facit angelos suos spiritus, & 4
[d] ministros suos ignẽ (e) flagran-
tem. 6 Qui fundat terram [e] super 5
(f) stabilitatẽ ejus: non inclinabitur
in seculũ seculi. 7 Abyssus, sicut ve- 6
stimentũ, (g) amictus ejus: super mon-
tes stabunt aquæ. 8 Ab increpatione 7
tua fugient: à voce tonitrui tui for-
midabunt. 9 Ascendunt montes, & 8
descendunt campi in locũ, quẽ fun-
dâsti eis. 10 Terminũ posuisti, quem 9
non transgredientur: neque reverten-
tur operire terram. 11 Qui emittis 10
fontes in convallibus: inter medium
montiũ pertransibunt aquæ. 12 Pota- 11
bunt omnes bestiæ agri: (h) suscipi-
ent onagri in sitim suã. 13 [f] Super 12
(i) ea volucres cœli habitabunt: de
medio petrarum dabunt vocem. 14
Rigans montes de superioribus suis: 13
de fructu operũ tuorum satiabitur
terra. 15 Producens fœnũ jumentis, 14
& herbã servituti hominũ. 16 Ut
educat panẽ de terra: Et vinum (k) 15
lætificat cor hominis. 17 [g] ut ex-
hilaret faciẽ in oleo: & panis [h] cor
hominũ confirmat. 18 Saturabuntur 16
ligna (l) campi, cedri libani, quas [i]
plantavit. Illic (m) [k] passeres nidi- 17
ficabunt: 19 (n) erodii domus dux
est eorum. Montes excelsi cervis, pe- 18
tra refugium (o) herinaciis. 20 Fecit 19
Lunã in tempora: Sol cognovit oc-
casum suum. 21 Posuisti tenebras, et 20
facta est nox: in ipsa pertransibunt o-
mnes bestiæ sylvæ. 22 Catuli leonum 21
rugientes, ut rapiant, et quærãt à Deo
escam sibi. 23 [l] Ortus est Sol, & (p) 22
congregabuntur: & in cubilibus su-
is cubabunt. 24 Exibit homo ad opus 23
suum, & [m] ad operationem suam
usque ad vesperam. 25 Quàm ma- 24
gnificata sunt opera tua, Domine?
omnia in sapientia fecisti. Repleta
est terra (q) creaturâ tuâ: 26 Hoc 25
mare magnum, & (r) spatiosum:
illic reptilia, quorum non est nu-
merus: 27 animalia pusilla cum
magnis: Illic naves (s) pertranse- 26
unt. 28 Draco hic, quem finxisti,
ad (t) illudendum [n] ei.

Versio ÆTHIOPICA.

ዘይጠፍር፡በማይ፡ጽርሖ፡፡ ወረሰየ፡ደመ 4
ና፡መከየደ፡፡ ዘየሐውር፡በክንፈ፡ነፋስ፡፡
ዘይሬስዮሙ፡ለመላእክቲሁ፡መንፈሰ፡፡ ወለ 5
እለ፡ይትለአክዎ፡ነደ፡እሳት፡፡ ሳረራ፡ለ 6
ምድር፡ወአጽንዓ፡፡ ከመ፡ኢታንቀልቅል፡ለ
ዓለም፡ዓለም፡፡ ወቀሳይፉ፡ከመ፡ልብስ፡ 7
አጽፉ፡፡ ውስተ፡አድባር፡ይቀውም፡ማያ
ት፡፡ ወእምተግሣጽከ፡ይጕዩ፡፡ ወእም 8
ድምፀ፡ነጐድጓድከ፡ይደነግፁ፡፡ የዐረ 9
ጉ፡አድባረ፡ወይወርዱ፡ገደም፡፡ ውስተ፡ብ
ሔር፡ኀበ፡ሳረርኮሙ፡፡ ወሠራዕኮሙ፡ወ 10
ሰንሙ፡እምኀበ፡ኢይኅልፉ፡፡ ከመ፡ኢይትመ
የጡ፡ወኢይክድንዋ፡ለምድር፡፡ ዘይፌ 11
ኑ፡ለንቅዐተ፡ውስተ፡ቈላት፡፡ ወማእከለ፡
አድባር፡የኀልፉ፡ማያት፡፡ ወያስትዩ፡ለኵ 12
ሉ፡አራዊ፡ገደም፡፡ ወይትወከፉ፡ሐለስትዮ
ታት፡ለጽምዖሙ፡፡ ወያጸልሉ፡ህየ፡አዕዋ 13
ፈ፡ሰማይ፡፡ ወይነቅው፡በማእከለ፡ጸሳዓ
ት፡፡ ዘይሠቅዮሙ፡ለአድባር፡እምውሳ 14
ጢያቲሆሙ፡፡ እምፍሬ፡ተግባርከ፡ትጸግብ፡
ምድር፡፡ ዘያበቍል፡ሣዕረ፡ለእንስሳ፡፡ ወ 15
ኀመልማለ፡ለቅኔ፡እጓለ፡እምሕያው፡፡ ከ 16
መ፡ያውፅአ፡እክለ፡እምድር፡፡ ወይን፡ያስተ
ፍሥሕ፡ልበ፡ሰብእ፡፡ ወቅብእ፡ለአብር 17
ሆ፡ገጽ፡፡ ወእክል፡ያጸንዕ፡ኀይለ፡ሰብእ፡፡
ወይጸግቡ፡ዕፀወ፡ገደም፡፡ አርዘ፡ሊባኖስ፡ 18
ዘተከልከ፡፡ ወበህየ፡ይትቄለዩ፡አዕዋፍ፡፡
ወይትጋወሮን፡ቤተ፡ሄሮድያኖስ፡፡ አድባር፡ 19
ነዋኃት፡ለኃየላት፡፡ ወጸሳዓት፡ምኅያዮን፡
ለገሐ፡፡ ወገበርከ፡ወርኀ፡በአድማ 20
ሁ፡፡ ወፀሐይኒ፡አእመረ፡ምዕራቢሁ፡፡ 21
ታመጽእ፡ጽልመተ፡ወይከውን፡ሌሊተ፡፡
ወይወጽኡ፡ቦቱ፡ኵሉ፡አራዊ፡ገደም፡፡
ወእጕለ፡አናብስት፡ይጥሕሩ፡ወይመስጡ፡፡ 22
ወይስእሉ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ሲሳዮ
ሙ፡፡ ወእምከመ፡ሠረቀ፡ፀሐይ፡የአት 23
ዉ፡፡ ወይውዕሉ፡ውስተ፡ግበቢሆሙ፡፡
ወይወፍር፡ሰብእ፡ውስተ፡ተግባሩ፡፡ ወይው 24
ዕል፡ወይትቀነይ፡እስከ፡ይመሲ፡፡ ጥቀ፡ 25
ዐቢይ፡ግብርከ፡እግዚኦ፡፡ ወኵሎ፡በጥበ
ብ፡ገበርከ፡፡ መልአ፡ምድረ፡ዘፈጠርከ፡፡
ዛቲ፡ባሕር፡ዐባይ፡ወረሐብ፡፡ ህየ፡ዘይት 26
ሀወስ፡ዘአልቦ፡ኍልቈ፡፡ እንስሳ፡ዐቢይ 27
ት፡ምስለ፡ደቀቅ፡፡ ወህየ፡የሐውሩ፡አሕማ
ር፡፡ ከይሲ፡ዘፈጠርከ፡ይሣለቅ፡ላዕ 28
ሌሆሙ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] nubem scabellum suum. [d] eos qui ministrant ei flammam ignis. [e] et stabilem reddit eam: [f] Et illic volucres [g] Et oleum ad illustrandum faciem ejus: [h] robur hominis [i] plantâsti. [k] aves parient: [l] Et quando Sol oritur conveniunt: [m] pergit inservire donec vesperascit. [n] eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * الذي سقف علاليه بالمياه * الذي جعل مسالكه على السحاب الذي مشي على اجنحة
4 الرياح * الذي خلق ملايكته ارواحا * وخدامه لهيب نار * الذي اسس الارض على ثباتها * ولا
6 تتحرك الى الابد * اشتملت بالعمق مثل الثوب * وعلى الجبال تقف المياه * من انتهارك يهربون *
8 ومن صوت رعدك يجزعون * الجبال ارتفعت والبقاع انخفضت الى الموضع الذي اسسته لهن
9 * جعلت لها حدا لا تتجاوزه ولن تعود هي فتغطي الارض * الذي ارسل ينابيع في الاودية
11 في وسط الجبال تجري المياه * تشرب جميع وحوش الارض * وتقبل حمير الوحش عند عطشها
12 * وتحل عليها طيور السماء * وتعطي اصواتها من وسط الصخور * الذي يسقي الجبال من علاليه
14 ومن ثمر اعمالك تشبع الارض * الذي ينبت العشب للدواب * وانواع الخضر لاستعباد البشر *
15 لكي يخرج من الارض خبزا * وخمرا يفرح قلب الانسان * ولكي يهلل وجهه بالدهن * الخبز
16 يسند قلب الانسان * يشبع شجر الحقل وارز لبنان * التي غرسها * هناك حيث تفرخ العصافير * بيت
18 البلشوم ماش قدامه * الجبال العالية للايايل * الصخور ملجا الارانب * خلق القمر للازمان *
20 والشمس تعرف اوان غروبها * وضع ظلمة فصارت ليلا * يعبر فيه جميع وحوش الغياض * تزير
22 الاسد لطلب فريستها * وتطلب من الله طعامها * عند طلوع الشمس ينتشرون * والى مساكنهم
23 يرجعون * ويرجع الانسان الى عمله * والى صناعته الى الليل * ما اعظم اعمالك يا رب * خلقت كل
25 شي بحكمتك * امتلات الارض من خليقتك * هذا البحر العظيم السعة * فيه دبابات لا تحصى
26 صغار وكبار الحيوان * حيث تعبر فيه السفن * هناك هذا التنين الذي خلقته ليتعجب منه

Qui tectum posuit superioribus ejus a- 3
quas: qui fecit ambulacra sua super nu-
bes: qui ambulavit super alas ventorum:
Qui creavit Angelos suos spiritus, & mi- 4
nistros suos flammam ignis: Qui funda- 5
vit terram super stabilitatem ejus, nec mo-
vebitur in æternum: Amictus es abysso 6
quasi veste: et super montes stabunt aquæ.
Ab increpatione tua fugient, & à voce 7
tonitrui tui formidabunt. Montes extule- 8
runt sese, & valles sese demiserunt ad
locum quem fundâsti eis. Posuisti eis ter- 9
minum quem non præteribunt, nec ampliùs
ipsæ operient terram. Qui emisit fontes in 10
valles, intérque montes decurrunt aquæ.
Bibunt omnes bestiæ terræ, & accedunt 11
asini sylvestres in siti sua. Et commoran- 12
tur super eas volucres cœli, eduntque vo-
ces suas è mediis rupibus. Qui rigat mon- 13
tes è superioribus habitaculis suis, & de
fructu operum tuorum satias terram. Qui 14
producit herbam jumentis, & genera ole-
rum virentium in servitutem hominis.
Quatenus elicias è terra panem Et vi- 15
num lætificans cor hominis: atque ut ex-
hilaretur facies ejus oleo: panis corrobo-
ret cor hominis. Satiat arbores campi & 16
cedros Libani quas plantavit. Illic est 17
ubi pullos gignunt aves, domus ciconiæ
gradiens est ante ipsum. Montes excelsi 18
cervis, petræ refugium leporibus. Crea- 19
vit lunam pro temporibus, & sol novit
tempus occasûs sui. Posuit tenebras, 20
factæque sunt nox, in qua pertranseunt
omnes bestiæ sylvarum. Rugiunt leones 21
ad quærendam prædam suam, & petunt
à Deo escam suam. Oriente sole disper- 22
guntur, & ad habitacula sua se recipi-
unt. Et revertitur homo ad operam suam, 23
& ad artem suam usque ad noctem.
Quam magna sunt opera tua O Domine: 24
creâsti singulas res sapientiâ tuâ: imple-
ta est terra creaturis tuis. In hoc mari 25
summè amplo extant reptilia haud nu-
meranda, minima & maxima animan-
tium: ubi transeunt in illud naves, 26
ibi est ille draco quem creâsti ut esset ad-
mirationi.

תהלים : קד

27 כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו׃
28 תתן להם ילקטון תפתח ידך ישבעון טוב׃
29 תסתיר פניך יבהלון תסף רוחם יגועון ואל־עפרם ישובון׃
30 תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה׃
31 יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה במעשיו׃
32 המביט לארץ ותרעד יגע בהרים ויעשנו׃
33 אשירה ליהוה בחיי אזמרה לאלהי בעודי׃
34 יערב עליו שיחי אנכי אשמח ביהוה׃
35 יתמו חטאים מן־הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את־יהוה הללו־יה׃

PSAL. CV. קה

1 הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו׃
2 שירו־לו זמרו־לו שיחו בכל־נפלאותיו׃
3 התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה׃
4 דרשו יהוה ועזו בקשו פניו תמיד׃
5 זכרו נפלאותיו אשר־עשה מפתיו ומשפטי־פיו׃
6 זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו׃
7 הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטיו׃
8 זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף דור׃
9 אשר כרת את־אברהם ושבועתו לישחק׃
10 ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם׃
11 לאמר לך אתן את־ארץ־כנען חבל נחלתכם׃
12 בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה׃
13 ויתהלכו מגוי אל־גוי מממלכה אל־עם אחר׃
14 לא־הניח אדם לעשקם ויוכח עליהם מלכים׃
15 אל־תגעו במשיחי ולנביאי אל־תרעו׃
16 ויקרא רעב על־הארץ כל־מטה־לחם שבר׃

תרגום TARGUM.

27 כולהון עלך סברין למתן מזונהון בזמניה׃
28 תתן להון יכנשון תפתח אידך ושבעין טבא׃
29 תסלק שכנתך מתבהלין תכנוש רוחהון ומתנגדין ולות עפרהון תיבין׃
30 תשלח רוח קודשך ומתבריין ותחדת אפי ארעא׃
31 יהי איקר יי לעלמא יחדי יי בעובדוי׃
32 דמסתכל לארעא ומתרגפא מקרב בטוריא ומסקין תננא׃
33 אשבח קדם יי בחיי אזמר לאלהי בעוד איתי׃
34 יבסם קדמוי שותי אנא אחדי במימרא דיי׃
35 ישתיצון חטאיא מן ארעא ורשיעיא תוב ליתיהון בריכי נפשי ית שמא דיי הללויה׃

קה

1 שבחו קדם יי קרון בשמיה הודעון בעממיא עובדוי׃
2 שבחו קדמוי זמרו קדמוי מלילו בכל פרישותיה׃
3 שבחו בשום קודשיה יחדי לבהון דתבעי אולפן מן קדם יי׃
4 תבעו אולפנא דיי ואורייתיה אקבילו אפוי תדירא׃
5 אדכרו פרישותיה די עבד תמהוי ודיני פומיה׃
6 זרעא דאברהם עבדיה בני יעקב בחירוי׃
7 הוא יי אלהנא בכל ארעא מתחין דינוי׃
8 דכיר לעלם קימיה פתגם פקד לאלפי דרין׃
9 די גזר עם אברהם וקימיה ליצחק׃
10 וקימנה ליעקב לגזירא לישראל קים עלם׃
11 למימר לך אתן ית ארעא דכנען עדב אחסנתכון׃
12 כד הויתון עם דמנין זעירין ויתבין בה׃
13 והליכו מן עמא לעמא מן מלכותא לעמא אחרן׃
14 לא שבק אנש לטלומהון ואוכח בגינהון מלכיא׃
15 לא תקרבון במשיחי ובנביאי לא תבאישון׃
16 וקרא כפנא על ארעא כל סעיד לחמא תבר׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Omnia illa in te sperant, ut des escam eis tempore suo. Dabis illis, & colligent: aperies manum tuam, & saturabuntur bonitate. Auferes majestem tuam, conturbabuntur: congregabis spiritum eorum, & deficient, ac in pulverem suum revertentur. Mittes spiritum sanctum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ. Sit gloria Domini in seculum, lætetur Dominus in operibus suis. Qui respicit terram, & tremit: tangit montes, & fumum inde tum emittunt. Laudabo coram Domino in vita mea, psallam Deo meo quamdiu sum. Jucunda sit coram eo meditatio mea: ego lætabor in verbo Domini. Deficiant peccatores à terra, & improbi ultrà non sint: benedic anima mea nomini Domini, Halelujah.

PSAL. CV.

LAudes dicite coram Domino, invocate nomen ejus, notas facite in populis operationes ejus. Laudes dicite coram eo, psallite coram eo, narrate omnia miranda ejus facinora. Laudate in nomine sancto ejus, lætetur cor illorum qui quærunt doctrinam à conspectu Domini. Quærite doctrinam Domini & Legem ejus: accipite faciem ejus semper. Recordamini miraculorum ejus quæ edidit; portentorum ejus, & judiciorum oris ejus. Semen Abraham servi ejus, filii Jacob electi ejus. Ipse est Dominus Deus noster, in omni terra protensa sunt judicia ejus. Recordatus est in æternum pacti sui, verbi quod præcepit in mille generationes. Quod pepigit cum Abraham, & jusjurandum suum ad Isaac: Et statuit illud Jacob pro decreto, Israeli pro fœdere æterno. Dicendo: Tibi dabo terram Chanaan sortem hæreditatis vestræ. Cùm essetis populus numero modicus, & incolæ in ea. Et transierunt de populo in populum, de regno ad populum alterum. Non permisit hominem injuriam inferre illis, & corripuit propter eos reges. Nolite tangere christos meos, & prophetis meis ne malefeceritis. Et vocavit famem super terram, omnem sustentamentum panis contrivit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27–35 [illegible]

PSAL. CV.

1–16 [illegible]

Omnia te expectant, ut suppedites eis cibum suo tempore. Das illis, & vescuntur: aperis manum tuam, & saturantur; Avertis faciem tuam, & turbantur: tollis spiritum eorum, & moriuntur, inque pulverem suum revertuntur; Mittis spiritum tuum, & creantur, atque renovas faciem terræ. Sit gloria Domini in seculum: gaudeat Dominus operibus suis: Qui respicit humum, ac tremit: & increpat montes, ac fumant. Laudabo Dominum in vita mea, & canam Deo meo quamdiu superstes ero. Grata sit ei laudatio mea, & ego lætabor in Domino. Et consumentur peccatores de terra, & scelerati haud moram facient in ea. Benedic anima mea Domino.

PSAL. CV.

Anonymus. Differit in eo de historia, Ne metuas Jacob descendere in Ægyptum. Simul etiam nos spiritualiter docet non esse pertimescendum quum exit quis ad decertandum contra dæmones; quia Deus est auxilium nostrum, & pugnat pro nobis. Versus 91.

COnfitemini Dño, & invocate nomẽ ejus, et declarate inter populos opera ejus: Glorificate eum, & canite illi, & enarrate cuncta mirabilia ejus: Laudate nomen sanctitatis ejus: lætetur cor eorum qui quærunt Dñm. Quærite Dñm & corroboramini, & expetite faciem ejus omni tempore. Memoriâ repetite prodigia ejus quæ patravit, miracula ejus & judicium oris ejus. O semen Abrahæ servi ejus, & filii Jacob electi ejus, Ipse est Dominus Deus noster, cujus judicia in universa terra. Meminit in perpetuum fœderis sui, verbi de quo monuit in mille æva. Sanxit enim pactum suum cum Abraham, & juramentum sua cum Isaac. Et testimonium suum cum Jacob, fœdus Israeli in sempiternũ; Dixitque, Tibi dabo terram Canaan funes hæreditatis vestræ. Cùm igitur exigui essetis numero, pauci essetis, & advenæ essetis in ea: Processerunt de gente ad gentem, & de regno ad populum alium: Et non permisit homini opprimere eos. Corripuit reges propter illos, *dicens*, Ne accedatis ad unctos meos, & prophetas meos ne lædatis. Et advocavit famem super terram, & omnem culmum segetis eorum contrivit.

Versio VULG. LAT.

27 Omnia à te expectant ut des illis escá
28 in tempore. Dante te illis, colligent :
aperiente te manû tuá, omnia imple-
29 buntur bonitate. Avertente autem te
faciem, turbabuntur : auferes spiritum
eorú, & deficient, & in pulverem suú
30 revertentur. Emittes spiritú tuú, &
creabuntur : & renovabis facié terræ.
31 Sit gloria Dñi in seculú : lætabitur Do-
32 minus in operibus suis : Qui respicit
terrá, & facit eá tremere : qui tangit
33 montes, & fumigant. Cantabo Domi-
no in vita mea : psallam Deo meo
34 quamdiu sum. Jucundú sit ei eloquiú
meú : ego verò delectabor in Domi-
35 no. Deficiant peccatores à terra, &
iniqui ita ut non sint : Benedic anima
mea Domino.

Alleluja. (1 *Par*.16.8.)
CIV.

1 Confitemini Domino, & invocate
nomen ejus : annuntiate inter gentes
2 opera ejus. Cantate ei, & psallite ei :
3 narrate omnia mirabilia ejus. Lauda-
mini in nomine sancto ejus : lætetur
4 cor quærentiû Dominú. Quærite Do-
minú, & confirmamini : quærite facié
5 ejus semp. Mementote mirabiliú ej[9],
quæ fecit : prodigia ejus, & judicia
6 oris ejus, Semen Abraham, servi ejus :
7 filii Jacob electi ejus. Ipse Dominus
Deus noster : in universa terra judicia
8 ejus. Memor fuit in seculum testamen-
ti sui ; verbi, quod mandavit in mille
9 generationes : Quod disposuit ad A-
braham : & juramenti sui ad Isaac :
10 Et statuit illud Jacob in præceptum :
& Israel in testamentum æternum :
11 Dicens ; Tibi dabo terrá Chanaan,
12 funiculum hæreditatis vestræ. Cùm
essent numero brevi, paucissimi & in-
13 colæ ejus : Et pertransierunt de gen-
te in gentem, et de regno ad populum
14 alterum : Non reliquit hominem no-
cere eis : et corripuit pro eis reges.
15 Nolite tangere christos meos : et in
16 prophetis meis nolite malignari. Et
vocavit famem super teram : et omne
firmamentum panis contrivit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

27 † Πάντα πρὸς σὲ προσδοκῶσι, † δοῦναι τὴν τροφὴν
28 (η) αὐτοῖς εὔκαιρον. † Δόντος σου αὐτοῖς, συλ-
λέξουσιν· † ἀνοίξαντος δέ σου τὴν χεῖρα, τὰ
29 σύμπαντα πλησθήσονται (θ) χρηστότητος. † Ἀπο-
στρέψαντος δέ σου τὸ πρόσωπον, ταραχθήσονται·
† ἀντανελεῖς τὸ πνεῦμα αὐτῶν, καὶ ἐκλείψουσι, † καὶ
30 εἰς τὸν χοῦν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν. † Ἐξαποστελεῖς
τὸ πνεῦμά σου καὶ κτισθήσονται, † καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ
31 πρόσωπον τῆς γῆς. † Ἤτω ἡ δόξα κυρίου εἰς (ι)
τὸν αἰῶνα, † εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ τοῖς ἔρ-
32 γοις αὐτοῦ. † Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ποιῶν
αὐτὴν τρέμειν, † ὁ ἁπτόμενος τῶν ὀρέων καὶ καπνί-
33 ζονται. † Ἄσω τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ζωῇ μου, † ψαλῶ τῷ
34 Θεῷ μου ἕως ὑπάρχω. † Ἡδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλο-
γή μου, † ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ κυρίῳ. †
35 Ἐκλείποισαν ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τῆς γῆς, † καὶ ἄνομοι,
ὥστε μὴ ὑπάρχειν αὐτούς. † Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν
κύριον.

MS. A. (η) αὐτῶν εἰς καιρόν. (θ) πιότητος.
(ι) τοὺς αἰῶνας,

Ἀλληλούϊα. ρδʹ.

1 † Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ· † ἀπαγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔργα
2 αὐτοῦ. † Ἄσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ· † διηγήσα-
3 σθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ. † Ἐπαινεῖσθε ἐν τῷ
ὀνόματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ· † εὐφρανθήτω καρδία ζη-
4 τούντων τὸν κύριον. † Ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραται-
ώθητε· † ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διαπαντός.
5 † Μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, † τὰ
τέρατα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ. †
6 Σπέρμα Ἀβραὰμ δοῦλοι αὐτοῦ, † υἱοὶ Ἰακὼβ ἐκ-
7 λεκτοὶ αὐτοῦ. † Αὐτὸς κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, † ἐν
8 πάσῃ τῇ γῇ τὰ κρίματα αὐτοῦ. † Ἐμνήσθη εἰς τὸν
αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ, † λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χι-
9 λίας γενεάς, † Ὃν διέθετο τῷ Ἀβραάμ, καὶ (α) τοῦ
10 ὅρκου αὐτοῦ τῷ Ἰσαάκ. † Καὶ ἔστησεν αὐτὴν
τῷ Ἰακὼβ εἰς πρόσταγμα, † καὶ τῷ Ἰσραὴλ εἰς
11 διαθήκην αἰώνιον, † Λέγων, Σοὶ δώσω τὴν γῆν
12 Χαναάν, † σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν. † Ἐν
τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχεῖς, † ὀλιγοστοὺς καὶ
13 παροίκους ἐν αὐτῇ, † Καὶ διῆλθον ἐξ ἔθνους εἰς
14 ἔθνος, † καὶ ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον, † Οὐκ
ἀφῆκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτούς, † καὶ ἤλεγξεν
15 ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς· † Μὴ (β) ἅψησθε τῶν χρι-
στῶν μου, † καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε.
16 † Καὶ ἐκάλεσε λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, † πᾶν στήριγμα
ἄρτου συνέτριψεν.

MS. A. (α) τῷ ὅρκῳ (β) ἅπτεσθαι

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Omnia (u) ad te expectant, ut des il- 27
lis escam in [†] tempore. 29 Dante te 28
illis, colligent : aperiente autem te
manum, (x) universa [ſ] implebun-
tur bonitate : 30 Avertente autem 29
te faciem, turbabuntur. Aufere spi-
ritum eorum, & deficient : & in
pulverem suum revertentur. 31 E- 30
mittes spiritum tuum, & creabun-
tur : & renovabis faciem terræ. 32
Sit gloria Domini in seculum : læ- 31
tabitur Dominus in operibus suis.
33 Qui respicit super terram, & 32
facit eam tremere : qui tangit mon-
tes, & fumigant. 34 Cantabo Do- 33
mino in vita mea : psallam Deo meo,
quamdiu sum. 35 (y) Jocundum 34
sit ei eloquium meum : ego verò læ-
tabor in Domino. 36 Deficiant pec- 35
catores à terra, & iniqui, ita ut
non sint [ι] : Benedic anima mea
Dominum.

(a) Alleluja. CIV.

1 *Confitemini Domino, & (b) in-* 1
vocate nomen ejus : annuntiate in-
ter gentes opera ejus. 2 Cantate ei, 2
& psallite ei : narrate omnia mira-
bilia ejus. (c) Laudamini in nomi- 3
ne sancto ejus. 3 Lætetur cor quæ-
rentium Dominum. 4 Quærite Do- 4
minum, & (d) confortamini : quæ-
rite faciem ejus semper. 4 Memen- 5
tote mirabilium ejus, quæ fecit :
prodigia ejus, & judicia oris ejus.
5 Semen Abraham servi ejus, filii 6
Jacob electi ejus. 6 Ipse Dominus 7
Deus noster : in omni terra judicia
ejus. 7 Memor fuit in seculû testa- 8
menti sui : verbi, quod mandavit
in mille generationes, 8 Quod dis- 9
posuit ad Abraham, & juramenti
sui ad Isaac. 9 Et statuit illud Ja- 10
cob in præceptum, & Israel in testa-
mentum æternum : 10 Dicens ; Tibi 11
dabo terram Chanaan, funiculum
hæreditatis vestræ. 11 [a] Cùm es- 12
sent numero breves, paucissimi, &
incolæ in ea. 12 Et transierût de gen- 13
te in gentem, & de regno ad popu-
lum alterum. 13 Non permisit ho- 14
minem nocere eis : & corripuit pro
eis reges. 14 Nolite tangere christos 15
meos : & in prophetis meis nolite
malignari. 15 Et vocavit famem su- 16
per terram : et omne firmamentum
panis contrivit.

Versio ÆTHIOPICA.

ወኵሉ:ይሴፎ:ኀቤከ:: ለንተ:ትሁቦሙ:ሲ
ሳዮሙ:በጊዜሁ::=: ወእምከመ: ወሀብኮ 29
ሙ:ያስተጋብኡ:: ወፈቲሖከ: እዴከ:ታጸግ
ብ:ለኵሉ:እምሕረትከ::=:ወእመሰ:ሜጥ 30
ከ:ገጸከ:ይደነግፁ::ታወፅእ: መንፈሶሙ: ወ
የኀልቁ:: ወይገብኡ:ውስተ:መሬቶሙ::=:
ወትፌኑ:መንፈሰከ:ወይትፈጠሩ:: ወትሔድ 31
ስ:ገጸ:ለምድር::=: ለይኩን:ስብሐቲሁ: 32
ለእግዚአብሔር:ለዓለም:: ይትፌሣሕ:እግ
ዚአብሔር:በግብሩ::=:ዘይኔጽራ:ለምድ 33
ር:ወይሬስያ:ከመ:ትርዓድ:: ዘይገሥሦሙ:ለአ
ድባር:ወይጠይሱ::=: እሴብሖ:ለእግዚአ 34
ብሔር:በሕይወትየ::ወእዜምር:ለአምላኪ
የ:በአምጣነ:ሀሎኩ::=: ወአሠምሮ: ቃል 35
የ:: ወአንሰ : እትፌሣሕ : በእግዚአብሔ
ር::=:ወየኀልቁ:ኃጥአን:እምድር::ወአማ 36
ፅያንሂ: ሊይሃሉ: እንከ:: ትባርኮ: ነፍስየ:
ለእግዚአብሔር::

ሃሌሉያ::

የዐ ግነዩ:ለእግዚአብሔር:ወጸውዑ:ስሞ:: 1
ወንግርዎሙ:ለአሕዛብ:ምግባሮ::=: ሰብ 2
ሕዎ:ወዘምሩ:ሎቱ::ወንግሩ:ኵሉ:መንክ
ሮ:: ወትከብሩ:በስሙ:ቅዱስ::=: ለይትፈ 3
ሣሕ:ልብ:ዘየኀሥሦ:ለእግዚአብሔር:: ኅሠ
ሥዎ:ለእግዚአብሔር: ወትጸነዑ:: ወኅሡ:ገ
ጾ: በኵሉ:ጊዜ::=: ወተዘከሩ: መንክሮ: 4
ዘገብረ:: ተአምሪሁ: ወኵነኔ:አፉሁ::=:
ዘርአ: አብርሃም: አግብርቲሁ:: ወደቂቀ: 5
ያዕቆብ:ኅሩያኒሁ::=: ውእቱ: እግዚአብ 6
ሔር:አምላክነ:: ውስተ:ኵሉ:ምድር:ኵ
ነኔሁ::=: ወተዘከረ:ሠርዓቶ:ዘለዓለም:: 7
ቃሎ : ዘአዘዘ:ለዐሠርቱ : ምእት : ትውል
ድ::=: ዘሠርዐ:ለአብርሃም:: ወመሐለ: 8
ለይስሐቅ:: ወአቀሞ:ስምዐ: ለያዕቆብ:: ወ
ለእስራኤል: ኪዳነ: ዘለዓለም::=: ወይቤ 9
ሎ:ለከ:እሁበከ:ምድረ:ከናአን:: ትኩንክ
ሙ:ሀብለ: ርስትክሙ::=: እንዘ:ውሁዳን: 10
ጥቀ: እሙንቱ:: ወፈላሲያን:ውስቴታ::=:
ወኀለፉ: እምሕዝብ: ውስተ:ሕዝብ::ወእ 11
መንግሥት:ውስተ:ካልእ:ሕዝብ::=: ወኢ 12
ኃደገ:ይስሐጦሙ:ሰብእ:: ወገሠጸ:ነገሥ
ተ:በእንቲአሆሙ::=: ወኢትግስሱ:መሲሓ 13
ንየ:: ወኢታሕስሙ : ደቦ : ነቢያትየ::=:
ወአምጽአ: ረኀበ : ለብሔር:: ወአጥፍአ: 14
ኵሎ:ኀይለ:እክል::

INTERP. ÆTHIOP. [†] tempore suo. [ſ] adimplebis bonitate tuâ : [ι] ampliùs : PSAL. CIV. [a] Cùm pauci admodum essent, & advenæ in ea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * والكل ينتظرونك لتعطي طعامهم في حينه * فاذا اعطيتهم اياه يجمعون * فاذا بسطت يديك
29 امتلأ الكل من نعمتك * واذا صرفت وجهك يقلقون * وتنزع ارواحهم فيموتون * والي ترابهم
30 31 يرجعون * ترسل روحك فيخلقون * وتجدد وجه الارض دفعة اخري * فليكن مجد الرب الي الابد *
32 يفرح الرب بجميع اعماله * الذي ينظر الي الارض فيجعلها مرتعدة * الذي يلمس الجبال
33 34 35 فتدخن * اسبح الرب في حياتي * ارتل لالهي ما دمت * ويلذ له تسبيحي * وانا ابتهج بالرب * وتفني
الخطاة من الارض * ومخالفو الناموس كانهم لم يكونوا * يا نفس باركي الرب * اللليلويا *

1 * المزمور المائة واربعة * مرسوم باللليلويا * وهو فتح * استيكن

2 3 اشكروا الرب وادعوا اسمه * نادوا في الامم باعماله * سبحوه ورتلوه * حدثوا بجميع عجائبه * افتخروا
4 باسمه القدوس * وليفرح قلب طالبي الرب * اطلبوا الرب واعتزوا به * اطلبوا وجهه في كل حين *
5 6 * اذكروا العجائب التي صنع * اياته واحكام فيه * ذرية ابرهيم عبده * بنو يعقوب مختاروه
7 8 * وهو الرب الاهنا * واحكامه على جميع الارض * ذكر عهده الي الابد * القول الذي امر به الي
9 10 الف اجيال * ومنه الذي عهد لابراهيم عبده * وقسمه لاسحاق * ووصيته ليعقوب * ميثاقا
11 12 لاسرائيل عهدا مؤبدا * قائلا اني اعطيك ارض كنعان بحبل القياس ميراثك * لما كانوا قليلا
13 14 في عددهم * قليلين غرباء فيها * فعبروا من امة الي امة ومن مملكة الي شعب اخر * لم يدع
15 انسانا يظلمهم * وبكت ملوكا لاجلهم * قائلا لا تلمسوا مسحائي * ولا تصنعوا شرا بانبيائي
16 * ودعا غلاء على الارض * وحطم قوة الخبز *

Et omnia expectant ut des illis escâ tem- 27
pore suo. Quumque dederis eis illam, con- 28
trahunt sese ; & quum protenderis manus
tuas, implentur omnia gratiâ tuâ. At quû 29
avertis faciem tuâ, conturbantur : & eri-
pis spiritus eorum atque moriuntur, & in
pulverem suum revertuntur. Mittis spiri- 30
tum tuum, & creantur : & renovas faciê
terræ vice alterâ. Sit igitur gloria Domi- 31
ni in perpetuum : fruetur Dominus cun-
ctis operibus suis. Qui intuetur terram, & 32
facit eam tremebundam : qui tangit mon-
tes, & fumigant. Laudabo Dominum in 33
vita mea, psallam Deo meo quamdiu dura-
bo. Et jucunda erit ei laudatio mea, & 34
ego delectabor in Domino. Et deficient 35
peccatores de terra atque prævaricatores
legis ac si non extitissent. O anima, benedic
Domino. Alleluja.

PSAL. CIV.
Notatus titulo Alleluja. vers. 88. 1

Gratias agite Domino, & invocate
nomen ejus, prædicate in gentibus o-
pera ejus. Laudate eum & psallite ei, nar- 2
rate omnia miracula ejus. Gloriamini in 3
nomine ejus sancto, et lætetur cor quæren-
tium Dominum. Petite Dominum, & pro- 4
fitemini illum : petite faciem ejus in omni
tempore. Mementote mirabilium quæ fe- 5
cit, prodigiorû ejus, & judiciorum oris e-
jus. Progenies Abraham, servi ejus : filii Ja- 6
cob, electi ejus. Et quidem ipse est Domi- 7
nus Deus noster, & judicia ejus super
universam terrâ. Recordatus est testamen- 8
ti sui in æternû, sermonis quem mandavit
in mille generationes, Et beneficii sui quod 9
pactus est cum Abraham, servo suo, & ju-
ramenti sui ad Isaac, Et præcepti sui ad 10
Jacobum, in fœdus Israeli, testamentum
æternum. Dicens, Equidem dabo tibi ter- 11
ram Canaan funiculo mensorio in hæredi-
tatem tuam. Quum essent pauci numero, 12
pauci inquam & advenæ in ipsa, Tamen 13
transierunt de gente ad gentem, & de re-
gno ad populû alium. Non permisit cuiquâ 14
opprimere eos, & corripuit reges pro eis,
Dicens ; Ne tangatis unctos meos, et ne 15
committatis malum in prophetas meos. Et 16
vocavit caritatem super terram, & con-
fregit robur panis.

תהלים : קה

17 שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף׃
18 עִנּוּ בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ׃
19 עַד־עֵת בֹּא־דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ׃
20 שָׁלַח מֶלֶךְ וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ׃
21 שָׂמוֹ אָדוֹן לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ׃
22 לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ וּזְקֵנָיו יְחַכֵּם׃
23 וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר בְּאֶרֶץ־חָם׃
24 וַיֶּפֶר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמֵהוּ מִצָּרָיו׃
25 הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו׃
26 שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ׃
27 שָׂמוּ־בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם׃
28 שָׁלַח חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ׃
29 הָפַךְ אֶת־מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת־דְּגָתָם׃
30 שָׁרַץ אַרְצָם צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם׃
31 אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב כִּנִּים בְּכָל־גְּבוּלָם׃
32 נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם׃
33 וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם׃
34 אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר׃
35 וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם׃
36 וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם׃
37 וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל׃
38 שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם׃
39 פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה׃
40 שָׁאַל וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם׃
41 פָּתַח צוּר וַיָּזוּבוּ מָיִם הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר׃
42 כִּי־זָכַר אֶת־דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת־אַבְרָהָם עַבְדּוֹ׃
43 וַיּוֹצִא עַמּוֹ בְשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת־בְּחִירָיו׃
44 וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ׃
45 בַּעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּ־יָהּ׃

תרגום TARGUM.

17 שַׁדַּר קֳדָמֵיהוֹן גְּבַר חַכִּים לְעַבְדָּא אִזְדַּבַּן יוֹסֵף׃
18 עַנִּיאוּ בְּשׁוֹשַׁלְתָּא רִגְלוֹי שֵׁיר דְּפַרְזֶל עָלַת בְּנַפְשֵׁיהּ׃
19 עַד עִדָּן דְּאָתָא פִּתְגָּמֵיהּ מֵימְרָא דַיְיָ סְנַן יָתֵיהּ׃
20 שַׁדַּר מַלְכָּא וְשָׁרְיֵיהּ שׁוּלְטָן בְּעַמַּיָּא וּפְתַח לֵיהּ׃
21 שַׁוְיֵיהּ רַבּוֹן עַל בֵּיתֵיהּ וְשַׁלִּיט בְּכָל קִנְיָנֵיהּ׃
22 לְמֵיסַר רַבְרְבָנוֹי הֵיךְ בְּנַפְשֵׁיהּ וּמִן סָבוֹי אִתְחַכַּם׃
23 וַאֲתָא יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם וְיַעֲקֹב דָּר בְּאַרְעָא דְחָם׃
24 וְאַפִּישׁ יָת עַמֵּיהּ לַחֲדָא וְאַתְקְפֵיהּ מִן מְעִיקוֹי׃
25 אִתְהַפִּיךְ לִבְּהוֹן לְמִסְנֵי עַמֵּיהּ לְחַשָּׁבָא בִישָׁן עַל עַבְדוֹי׃
26 שְׁלַח מֹשֶׁה עַבְדֵּיהּ אַהֲרֹן דְּאִתְרְעֵי בֵיהּ׃
27 שַׁוּוּ בְהוֹן פִּתְגָּמֵי אָתְוָתֵיהּ וְתִמְהוֹי בְּאַרְעָא דְחָם׃
28 שַׁדַּר חֲשׁוֹכָא וַחֲשֵׁכְנוּן וְלָא סָרִיבוּ עַל פִּתְגָּמֵיהּ׃
29 הֲפַךְ לְאַדְמָא מֵימֵיהוֹן וְקַטֵּל כָּל נוּנֵיהוֹן׃
30 רְחִישׁ אַרְעֲהוֹן עוּרְדְּעַיָּא בְּקִטּוֹנֵי מַלְכֵיהוֹן׃
31 אֲמַר וַאֲתָא עִרְבּוּבִין קַלְמְתָא בְּכָל תְּחוּמֵיהוֹן׃
32 יְהַב מִטְרֵיהוֹן בַּרְדָּא אֶשָּׁא מְצַלְהֲבָא בְּאַרְעֲהוֹן׃
33 וּמְחָא גּוּפְנֵיהוֹן וְתֵינֵיהוֹן וְתַבַּר אִילָנֵי תְחוּמֵיהוֹן׃
34 אֲמַר וַאֲתָא גּוֹבָאי וּרְשׁוּנָא לֵית מִנְיָן׃
35 וּנְפַר כָּל עִסְבָּא בְּאַרְעֲהוֹן וַאֲכַל פֵּירֵי אַרְעֲהוֹן׃
36 וּמְחָא כָּל בּוּכְרָא בְּמִצְרַיִם שֵׁירוּי לְכָל תּוּקְפֵיהוֹן׃
37 וְאַפְּקִנּוּן בְּסִימָא וּבְדַהֲבָא וְלָא אִתְדָּנוּ עִם מִצְרָאֵי לְמִתְקַלָא׃
38 חֲדוֹן מִצְרָאֵי בְּמִפְקָדְהוֹן אֲרוּם נְפַל דַּחַלְהוֹן עֲלֵיהוֹן׃
39 פְּרַסֵיהּ לְעֶנְנֵי הֵיךְ וִילָנָא וְאֶשָּׁתָא לְאַנְהָרָא בְלֵילְיָא׃
40 שְׁאִלוּ בִסְרָא וְאַיְתִי פַסְיוֹנִין לַחֲמָא דִשְׁמַיָּא יַשְׂבְּעִנּוּן׃
41 פְּתַח טִינָרָא וּדְאִיבוּ מַיָּא הֲלִיכוּ בִּצְחוּתָא הֵיךְ נַהֲרָא׃
42 אֲרוּם דְּכַר יָת מַלֵּל קוּדְשֵׁיהּ דִּי עִם אַבְרָהָם עַבְדֵּיהּ׃
43 וְאַפֵּיק עַמֵּיהּ בְּחֶדְוָה בְּתוּשְׁבַּחְתָּא יָת בְּחִירוֹי׃
44 וִיהַב לְהוֹן אַרְעַת עַמְמִין וּלְעוּת אוּמַיָּא יָרְתוּן׃
45 מִן בְּגַלַל דְּיִטְרוּן קְיָמוֹי וְאוֹרָיְתֵיהּ יִנְטְרוּן הַלְלוּיָהּ׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Misit ante eos virum sapientem, in servum venditus est Joseph. Afflixerunt compede pedes ejus, *catena ferrea* intravit in animam ejus. Quousque tempus veniret sermonis ejus, Verbum Domini repurgavit eum. Misit rex & solvit eum; princeps populorum, & dimisit eum. Constituit eum dominum super domum suam, *et* principem in omni acquisitione sua. Ut devinciret proceres ejus tanquam ad animam suam: & senioribus ejus sapientia praecelluit. Et venit Israel in Ægyptum, & Jacob habitavit in terra Cham. Et crescere fecit populum suum valdè, & fortiorem eum fecit molestatoribus ejus. Conversum est cor eorum ut odio haberent populum ejus, ut excogitarent mala contra servos ejus. Misit Mosseh servum suum, [&] Aharon, quoniam complacuit sibi in eo. Posuerunt in eis verba signorum ejus, & prodigia ejus in terra Cham. Misit tenebras & obtenebravit eos: & non restiterunt verbo ejus. Convertit aquas eorum in sanguinem, & occidit *omnes* pisces eorum. Ebulliit terra eorum ranas in cubilibus regum eorum. Dixit, ut venirent insectorum commixtiones, pediculi in omnibus finibus eorum. *Dedit* pluvias eorum grandinem, ignem urentem in terra eorum. Et percussit vineas eorum, & ficus eorum, & confregit arbores finium eorum. Dixit, & adduxit locustam & bruchum innumeros. Et consumpsit omnem herbam in terra eorum, et comedit fructus terrae eorum. Et *percussit* omne primogenitum in *Ægypto,* primitias omnis fortitudinis eorum. Et eduxit eos cum argento & auro; & non adjudicati sunt cum Ægyptiis ad offendiculum. Lætati sunt Ægyptii cùm egrederentur, quoniam ceciderat timor eorum super ipsos. Expandit tentorium suum in nubibus tanquam velamen, & ignem ut luceret in nocte. Petierunt carnes, & adduxit coturnices, ac pane coelesti saturabit eos. Aperuit petram & fluxerunt aquæ, ambulaverunt in aridis [*locis*] fluminis instar. Quoniam memor fuit eloquii sancti sui quod [*habuit*] cum Abraham servo suo. Et eduxit populum suum in lætitia, in laude electos suos. Et dedit eis terras populorum, & laborem gentium possederunt hæreditatis jure. Ut observent præcepta ejus, & Legem ejus custodiant: *Hallelujah.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]

Misit ante illos virum, & in servitutem venditus fuit Joseph: Strinxerunt compedibus pedes ejus, & per ferrum transiit anima ipsius, Quoadusq; eventu comprobaretur verbi illius. Sermo Dñi exploravit eum. Misit Rex & solvit eũ, & constituit illũ principẽ super populũ suũ, dñm super domũ suam, & præfectũ super omnẽ possessionẽ suam: Ut castigaret principes prout vellet, & seniores sapientes redderet. ** Sectio ** Et ingressus est Israel Ægyptum, & Jacob habitavit in tabernaculo Ham. Auxit vehementer populũ suũ, & potentiorẽ fecit eum inimicis suis. Versũmq; est cor eorũ ad prosequendũ odio populũ ejus, & ad machinandũ in servos ipsi⁹. Misit Mosen servũ suũ, & Aharon quem elegerat: Edidit per eos prodigia sua, & portenta sua in terra Ham. Misit tenebras et obscuravit: & exacerbaverũt verbum ej⁹. Vertit aquas eorũ in sanguinẽ, & mortificavit pisces eorum. Reptare fecit in terrã illorũ ranas, & in arcana regum eorũ. Dixit, & venerunt insecta atque pedicul⁹ per omnem finem ipsorum. Fecit pluviam eorum grandinem, & ignis accensus est in terra eorum. Percussit vites eorum, & ficus eorum: & confregit arbores finium ipsorum. Dixit, & venit locusta, atq; bruch⁹ absq; numero in universam terrã eorũ, Vorârunt omnem herbam ac fructus agrorũ eorum, Occidit primogenitos quosq; Ægypti, primum quemque foetũ eorum. Eduxit illos cum argento & auro, & non erat in familiis eorũ, infirmus. Lætata est Ægyptus de egressu eorum, quia ceciderat formido ipsorum in illos. Expandit super eos nubẽ, & obumbravit illos: ignemq; ad illuminandũ noctu. Petierunt, & adduxit eis cibum, & pane coeli satiavit illos. Aperuit petram, & fluxerunt aquæ, & decurrerunt aquæ per regionem sitibundam, Quia recordatus est verbi sanctitatis suæ, Abraham cum servum suum. Eduxit populũ suum cum gaudio, & cum gloria adolescentes suos. Deditque illis terras populorum, & laborem gentium possederunt: Ut caverent præcepta ejus, & legem ipsius observarent.

PSAL. CIV.

Versio VULG. LAT.

17 Misit ante eos virū: in servū venun-
18 datus est Joseph. Humiliaverunt in
compedibus pedes ejus, ferrum per-
19 transiit animam ejus, Donec veniret
verbū ej⁹. Eloquium Domini inflam-
20 mavit eū: Misit rex, & solvit eū; prin-
21 ceps populorū, & dimisit eū. Cōstituit
eum dominū domûs suæ: & princi-
22 pem omnis possessionis suæ. Ut eru-
diret principes ejus sicut semetipsum:
23 & senes ejus prudentiā doceret. Et
intravit Israel in Ægyptum: & Jacob
24 accola fuit in terra Cham. Et auxit
populū suū vehementer: & firmavit
25 eum super inimicos ejus. Convertit
cor eorū ut odirent populum ejus: &
26 dolum facerent in servos ejus. Misit
Moysen servum suum; Aaron, quem
27 elegit ipsū. Posuit in eis verba signo-
rum suorum, & prodigiorum in terra
28 Cham. Misit tenebras, & obscuravit:
& non exacerbavit sermones suos.
29 Convertit aquas eorū in sanguinem:
30 & occidit pisces eorum. Edidit terra
eorū ranas in penetralib⁹ regū ipso-
31 rum. Dixit, & venit cœnomyia: & ci-
32 nifes in omnib⁹ finib⁹ eorū. Posuit
pluvias eorū grandinē, ignē cōburen-
33 tē in terra ipsorū. Et percussit vineas
eorū, & ficulneas eorū: & contrivit
34 lignum finium eorum. Dixit, & venit
locusta, & bruch⁹, cuj⁹ non erat nu-
35 merus: Et comēdit omne fœnum in
terra eorum: & comēdit omnem fru-
36 ctum terræ eorum. Et percussit omne
primogenitū in terra eorū: primitias
37 omnis laboris eorum. Et eduxit eos
cum argento & auro: & non erat in
38 tribubus eorum infirmus. Lætata est
Ægyptus in profectione eorum: quia
39 incubuit timor eorū sup eos. Expandit
nubē in protectionē eorum, & ignē ut
40 luceret eis p noctē. Petierunt, & venit
coturnix: & pane cœli saturavit eos.
41 Dirupit petrā, & fluxerunt aquæ: ab-
42 ierunt in sicco flumina. Quoniā me-
mor fuit verbi sancti sui, quod habuit ad
43 Abraham puerū suū. Et eduxit popu-
lum suū in exultatione, & electos suos
44 in lætitia. Et dedit illis regiones
gentium: & labores populorum pos-
45 sederunt: Ut custodiant justificatio-
nes ejus, & legem ejus requirant.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

17 † (ε) Ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον, † εἰς
18 δοῦλον ἐπράθη Ἰωσήφ. † Ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις
τοὺς πόδας αὐτοῦ, † σίδηρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.
19 † Μέχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ. † τὸ λόγιον (ζ) τοῦ
20 κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν. † Ἀπέστειλεν βασιλεὺς καὶ ἔ-
21 λυσεν αὐτὸν, † ἄρχων λαῶν καὶ ἀφῆκεν αὐτόν. † Κατ-
έστησεν αὐτὸν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ, † καὶ ἄρχοντα πά-
22 σης τῆς κτήσεως αὐτοῦ, † Τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχον-
τας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν, † καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ
23 σοφίσαι. † Καὶ εἰσῆλθεν Ἰσραὴλ εἰς Αἴγυπτον, † καὶ
24 Ἰακὼβ παρῴκησεν ἐν γῇ Χάμ. † Καὶ ηὔξησε τὸν
λαὸν αὐτοῦ σφόδρα, † καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸν ὑπὲρ
25 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. † (η) Καὶ μετέστρεψε τὴν καρδίαν
(θ) αὐτῶν τοῦ μισῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, † τοῦ δολιοῦσθαι
26 ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ. † Ἐξαπέστειλεν Μωυσῆν τὸν
δοῦλον αὐτοῦ, † Ἀαρὼν ὃν ἐξελέξατο (θ) αὐτόν. †
27 Ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ, † καὶ
28 τῶν τεράτων (ι) ἐν γῇ Χάμ. † Ἐξαπέστειλε σκότος καὶ
ἐσκότασεν, † (κ) καὶ παρεπίκραναν τοὺς λόγους αὐτοῦ.
29 † Μετέστρεψε τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἷμα, † καὶ ἀπέ-
30 κτεινε τοὺς ἰχθύας αὐτῶν. † Ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν
βατράχους, † ἐν τοῖς ταμείοις τῶν βασιλέων αὐ-
31 τῶν. † Εἶπε καὶ ἦλθε κυνόμυια, † καὶ (λ) σκνῖπες ἐν
32 πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῶν. † Ἔθετο τὰς βροχὰς αὐ-
τῶν χάλαζαν, † πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
33 † Καὶ ἐπάταξε τὰς ἀμπέλους αὐτῶν † καὶ τὰς συκᾶς
αὐτῶν, † καὶ συνέτριψε πᾶν ξύλον ὁρίου αὐτῶν. †
34 Εἶπε καὶ ἦλθεν ἀκρὶς, καὶ βροῦχος οὗ οὐκ ἦν ἀριθμὸς,
35 † Καὶ κατέφαγε (μ) πάντα τὸν χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐ-
τῶν, † καὶ κατέφαγε (ν) τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν. †
36 Καὶ ἐπάταξε πᾶν πρωτότοκον (ξ) ἐν τῇ γῇ
37 αὐτῶν, † ἀπαρχὴν παντὸς πόνου αὐτῶν. † Καὶ ἐξή-
γαγεν αὐτοὺς ἐν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ, † καὶ οὐκ ἦν ἐν ταῖς
38 φυλαῖς αὐτῶν (ο) ὁ ἀσθενῶν. † Εὐφράνθη Αἴγυπτος ἐν
τῇ ἐξόδῳ αὐτῶν, † ὅτι ἐπέπεσεν ὁ φόβος αὐτῶν
39 ἐπ' αὐτούς. † Διεπέτασε νεφέλην εἰς σκέπην αὐ-
40 τοῖς, † καὶ πῦρ τοῦ φωτίσαι αὐτοῖς τὴν νύκτα. † Ἤτη-
σαν, καὶ ἦλθεν ὀρτυγομήτρα, † καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἐνέ-
41 πλησεν αὐτούς. † Διέρρηξε πέτραν, καὶ ἐρρύησαν
ὕδατα, † ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις ποταμοί. †
42 Ὅτι ἐμνήσθη τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου αὐτοῦ, † τοῦ πρὸς
43 Ἀβραὰμ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. † Καὶ ἐξήγαγε τὸν λα-
ὸν αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει, † καὶ τοὺς (π) ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ
44 ἐν εὐφροσύνῃ. † Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς χώρας ἐθνῶν,
45 † καὶ πόνους λαῶν (ρ) ἐκληρονόμησαν. † Ὅπως ἂν φυ-
λάξωσι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, † καὶ τὸν νόμον αὐ-
τοῦ (σ) ἐκζητήσωσιν.

MS. A. Ἐξαπέστειλεν (ζ) κυρίου (η) Μετέστρεψεν (θ) ἑαυτοῦ. (ι) αὐτοῦ ἐν γῇ (κ) ὅτι παρεπίκραναν (λ) σκνῖφες (μ) πάντα χόρτον (ν) πάντα ... ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, (ο) ἀσθενῶν. (π) ἐκλεκτοὺς ἐν (ρ) κατεκληρονόμησαν. (σ) ἐκζητήσωσιν.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

16 Misit ante eos hominem: [b] in 17
servum venundatus est Joseph. 17
Humiliaverunt in compedib⁹ pedes 18
ejus: [c] ferrum pertransivit (e) a-
nima ejus: Donec veniret verbum 19
ejus. 18 Eloquium Domini [d] in-
flammavit eū: Misit rex, & solvit 20
eū: [e] princeps (f) populorū, & di-
misit eum. 19 Constituit eū dominū 21
domûs suæ, & [f] principem omnis
possessionis suæ. 20 ut erudiret prin- 22
cipes ejus, sicut semetipsum, & [g]
seniores ejus sapientiam doceret. 21
Et intravit Israel in [h] Ægyptū: 23
& Jacob accola fuit in terra Cham.
22 Et auxit populum suum vehe- 24
menter: & firmavit eum super ini-
micos ejus. 23 Et convertit cor eo- 25
rum, ut odirent populum ejus, &
dolum facerent in servis ejus. 24
Misit Moysem servum suum, Aarō, 26
quem elegit ipsum. 25 Posuit [i] in e- 27
is verba signorum suorum, & pro-
digiorum in terra Cham. 26 Misit 28
tenebras, & obscuravit: & (g) ex-
acerbaverunt [k] sermones ejus. 27
Convertit aquas eorum in sangui- 29
nem: (h) & occidit pisces eorum:
28 Edidit (i) terra eorum ranas, in 30
[l] penetralibus regum ipsorum. 29
Dixit, & venit cynomya, & cyni- 31
phes in [m] omnibus finibus eorum.
30 Posuit pluvias eorum grandi- 32
nē, ignē comburentem in terra ipso-
rū. 31 Et percussit vites eorum, & 33
ficus eorum: & contrivit omne li-
gnum finiū eorū. 32 Dixit, & venit 34
locusta: & bruchus, cujus non erat
numerus. 33 Et comēdit omne fœ- 35
num in terra eorum: & (k) comē-
dit [n] fructum terræ eorum. 34
Et percussit omne primogenitum (l) 36
de terra eorum, primitias omnis la-
boris eorum. 35 Et eduxit eos in ar- 37
gento, & auro: & non erat in tri-
bubus eorum infirmus. 36 Lætata est 38
Ægyptus in profectione eorum, quia
incubuit timor eorum super eos. 37
Expandit nubem in protectionem e- 39
orum: & ignē, ut luceret eis per no-
ctem. 38 (m) Petierunt, et venit co- 40
turnix: et pane cœli saturavit eos.
39 Dirupit petram, et fluxerunt a- 41
quæ: (n) iverunt [o] in siccis flu-
mina. 40 Quoniam memor fuit verbi sancti sui, quod habuit ad Abraham servum su- 42
um. 41 Et eduxit populum suum in exultatione, et electos suos in lætitia. 42 Et dedit 43 44
eis regiones gentium, et labores [p] populorum possederunt. 43 ut custodiant [q] justi- 45
ficationes ejus, et legem ejus exquirant.

Versio ÆTHIOPICA.

ወፈነወ፡ ብእሴ፡ ቅድሜሆሙ፡፡ ወተሰይጠ፡ ዮ 16
ሴፍ፡ ወኮነ፡ ከመ፡ ገብር፡፡ ወሐመ፡ እገሪሁ፡ 17
በመዋቅሕት፡፡ ወእሞሰጠት፡ ነፍሱ፡ እመኀፂ
ን፡፡ ዘእንበለ፡ ይብጻሕ፡ ቃሉ፡፡ ቃለ፡ እ 18
ግዚአብሔር፡ አመከሮ፡፡ ወፈነወ፡ ንጉሥ፡ ወ
ፈትሖ፡፡ ወሠዮ፡ መልአከ፡ ለአሕዛብ፡፡ ወረ 19
ሰዮ፡ እግዚኦ፡ ለቤቱ፡፡ ወአኮንኖ፡ ለኵሉ፡ ጥ
ሪቱ፡፡ ከመ፡ ይገሥጾሙ፡ ለመሳፍንቲሁ፡ 20
ከማሁ፡፡ ወከመ፡ ያጥብቦሙ፡ ለሊቃውንቲሆ
ሙ፡ ከማሁ፡፡ ወቦአ፡ እስራኤል፡ ብሔረ፡ ግ 21
ብጽ፡፡ ወያዕቆብኒ፡ ኀደረ፡ ምድረ፡ ካም፡፡
ወአብዝኆሙ፡ ለሕዝቡ፡ ፈድፋደ፡፡ ወአጽና 22
ዖሙ፡ እምፀሮሙ፡፡ ወሜጠ፡ ልቦሙ፡ ከ 23
መ፡ ይጽልኡ፡ ሕዝቦ፡፡ ወከመ፡ ያሐብልይዎ
ሙ፡ ለአግብርቲሁ፡፡ ወፈነወ፡ ሙሴሃ፡ ገ 24
ብሮ፡፡ ወአሮንሃ፡ ኅሩዮ፡፡ ወሠመ፡ ቃለ፡ ት 25
እምርት፡ ላዕሌሆሙ፡፡ ወመንክርሂ፡ በምድ
ረ፡ ካም፡፡ ወፈነወ፡ ጽልመተ፡ ወአጽለሞ 26
ሙ፡፡ ወአምረርዎ፡ ለቃሉ፡፡ ወረሰየ፡ ማዮ 27
ሙ፡ ደመ፡፡ ወቀተለ፡ ዓሣቲሆሙ፡፡ ወአ 28
ውፅአት፡ ምድሮሙ፡ ቈርነናዓተ፡፡ ወውስተ፡
ዐቢያተ፡ ነገሥቶሙ፡፡ ይቤ፡ ወመጽአ፡ 29
አኮት፡፡ ወትንንያ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ምድሮ
ሙ፡፡ ወረሰየ፡ ዝናሞሙ፡ በረደ፡፡ ወነደደ፡ 30
እሳት፡ ውስተ፡ ምድሮሙ፡፡ ወቀተለ፡ ወይኖ 31
ሙ፡ ወበለሶሙ፡፡ ወቀጥቀጠ፡ ኵሉ፡ ዕፀወ፡ ብ
ሔሮሙ፡፡ ወይቤ፡ ወመጽአ፡ አንበጣ፡፡ ወደ 32
ጎብያ፡ ዘአልቦ፡ ኍልቈ፡፡ ወበልዐ፡ ኵሉ፡ ሣ 33
ረ፡ ምድሮሙ፡፡ ወቀደማ፡ ኵሉ፡ ተግባሮ 34
ሙ፡፡ ወቀተለ፡ ኵሉ፡ በኵረ፡ ብሔሮሙ፡፡
ወአውፅኦሙ፡ በወርቅ፡ ወብሩር፡፡ ወአልቦ፡ ደ 35
ዌ፡ ውስተ፡ ሕዝቦሙ፡፡ ወተፈሥሑ፡ ግብጽ፡ 36
በፀአቶሙ፡፡ እስመ፡ ፈርሀዎሙ፡፡ ወአንጦ 37
ልዐ፡ ደመና፡ ወሰወሮሙ፡፡ ወእሳትኒ፡ ከመ፡ ያብ
ርህ፡ ሎሙ፡ በሌሊት፡፡ ወሰአሉ፡ ወመጽአ፡ 38
ፍርፍርት፡፡ ወአጽገቦሙ፡ ኅብስተ፡ ሰማ
ይ፡፡ ወአንቅዐ፡ ኰኵሐ፡ ወአውሐዘ፡ ማ 39
የ፡፡ ወሖሩ፡ ውስተ፡ አፍላገ፡ በድው፡፡ እስ 40
መ፡ ተዘከረ፡ ቃሎ፡ ቅዱስ፡፡ ዘኀበ፡ አብርሃም፡
ገብሩ፡፡ ወአውፅኦሙ፡ ለሕዝቡ፡ በትፍ 41
ሥሕት፡፡ ወለኅሩያኒሁ፡ በሐሤት፡፡ ወወ 42
ሀቦሙ፡ በሐውርተ፡ አሕዛብ፡፡ ወወረሱ፡ ጻ
ማ፡ ባዕድ፡፡ ከመ፡ ይዕቀቡ፡ ሕጎ፡፡ ወይኅ 43
ሥሡ፡ ሥርዓቶ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] & emptus est Joseph & factus tanquā servus, [c] & evolavit anima ejus à ferro: [d] probavit eum [e] & posuit eum principē populorum. [f] & potestatem dedit ei in omnē possessionē suam. [g] ut seniores eorum prudentes redderet, sicut ipsū. [h] terram Ægypti: & Jacob etiam inhabitabat [i] in eis vocē signorū, & [k] verbā ejus. [l] palatiis [m] omni terra eorū. [n] omnē fructū [o] in flumina solitudines. [p] aliorum possederūt [q] legē ejus, & testamentum ejus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 *ارسل امامهم رجلا فبيع يوسف كعبد * وادلوا رجليه بقيود الحديد * عبرت نفسه * حتى جاءت
19 20 21 كلمته وكلمة الرب طرحت فيه النار * ارسل الملك فاطلقه وجعله رئيس شعوب * وتركه سيدا
22 23 على منزله ورئيسا على جميع ماله * لكي يؤدب روساءه كمثله ويفقه مشايخه * ثم دخل اسرائيل
24 25 الى مصر * وانتجع يعقوب الى ارض حام * فاكثر شعبه جدا واعزه اكثر من اعدائه * فانصرف
26 27 قلبهم لبغض شعبه ليمكروا بعبيده * فارسل موسى عبده وهرون الذي اصطفاه * ووضع فيهما
28 29 اقوال اياته وعجائبه في ارض حام * بعث ظلمة فاظلمت فاغضبوا اقواله * فقلب مياههم دما
30 31 وقتل اسماكهم * وبعثت الارض ضفادع في بواطن ملوكهم * قال فجاء ذباب الكلب والقمل في
32 33 جميع تخومهم * جعل امطارهم بردا واشتعلت النار في ارضهم * ضرب شجر كرومهم وشجر تينهم
34 35 وحطم جميع شجر تخومهم * قال فاتى جراد وجندب لا يحصى * فاكل جميع عشب ارضهم واكل
36 37 جميع ثمر ارضهم * وضرب كل بكر في ارضهم واول تعبهم جميعه * واخرجهم بالفضة والذهب
38 39 وليس مريضا في اسباطهم * ففرحت مصر بخروجهم لان خوفهم اتى عليهم * بسط سحابا فظللهم
40 41 ونارا في الليل ليضيء لهم * سالوا طعاما فجاءهم السلوى وخبز السماء اشبعهم به * شق
42 43 الصخر فسالت المياه وسلكت في المعاطش انهارا * لانه ذكر كلامه المقدس الذي قرن
44 45 لابرهيم عبده * واخرج شعبه بالفرح ومختاريه بالسرور * واعطاهم كور الامم * وقد ورثوا اتعاب
الشعوب * لكي يحفظوا حقوقه ويطلبوا ناموسه * اللليويا.

Misit ante eos virū, et vendit⁹ est Joseph 17
ut serv⁹: Et humiliaverunt pedes ej⁹ com- 18
pedibus ferreis. Pertransiit anima ejus
Quoad venisset verbū ejus, & verbū Do- 19
mini injecisset in eū ignem. Misit rex & 20
dimisit illū, et constituit eū principem po-
pulorū. Et posuit eū dominū super domū 21
suā, & præfectū super omnes facultates
suas. ut erudiret principes ejus instar sui 22
ipsius, et doceret senes ejus. Deinde ingres- 23
sus est Israel in Ægyptū, & migravit Ja-
cob in terrā Hā. Multiplicavit autem po- 24
pulū ejus vehementer, & corroboravit eū
præ inimicis ips⁹. Et conversū est cor eorū 25
ad odium populi ejus, ut dolosè agerent in
servos illius. Quare misit Mosem servum 26
suū, & Aaronem quem elegerat. Et posuit 27
in utroque verba signorū suorum, & mi-
racula sua in terra Hā. Misit obscuritatē, 28
& factæ sunt tenebræ: & ad iram conci-
taverunt sermones ejus. Et cōvertit aquas 29
eorū in sanguinem, et occidit pisces eorū.
Et scatuit terra ranis, in cubilibus regum 30
eorum. Dixit, & venerunt muscæ canū et 31
pediculi in omnes terminos eorum. Fecit 32
pluvias eorum grandinem, et accensus est
ignis in terra eorum. Percussit arbores vi- 33
nearū illorū, et arbores ficuū eorū, et con-
fregit omnes arbores finium eorū. Dixit, et 34
venerunt locustæ et bruchus innumerabi-
lis. Et comedit omnem herbam terræ eorū, 35
voravitque omnem fructum terræ eorum.
Et percussit omne primogenitum in terra 36
eorū, & primitias laboris eorū cujuscun-
que. Et eduxit eos cum argento et auro, & 37
non erat ægrotus in tribubus eorum: Et 38
gavisa est Ægyptus de exitu illorū: quia
timor eorū venit super eos. Extendit nu- 39
bem, & obumbravit eos: et ignem in nocte,
ut luceret eis. Petierunt cibū, & venerunt 40
eis coturnices, et pane cœli saturavit illos.
Fidit petrā, et effluxerunt aquæ et excur- 41
rerunt per sitibunda in fluvios. Quoniam 42
recordatus est sermonis sui sancti, quem
asseruit Abrahæ servo suo. Et eduxit popu- 43
lū suum cum lætitia, & electos suos cum
gaudio. Et dedit illis provincias gentium, 44
et hereditariò possederunt labores populo-
rum. ut custodiant statuta ejus, & requirant legem ipsius. Alleluia. 45

תהלים : קו

PSAL. CVI.

1 הללו יה הודו ליהוה כי טוב כי לעולם חסדו:
2 מי ימלל גבורות יהוה ישמיע כל תהלתו:
3 אשרי שמרי משפט עשה צדקה בכל עת:
4 זכרני יהוה ברצון עמך פקדני בישועתך:
5 לראות בטובת בחיריך לשמח בשמחת גויך להתהלל עם נחלתך:
6 חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו:
7 אבותינו במצרים לא השכילו נפלאותיך לא זכרו את רב חסדיך וימרו על ים בים סוף:
8 ויושיעם למען שמו להודיע את גבורתו:
9 ויגער בים סוף ויחרב ויוליכם בתהמות כמדבר:
10 ויושיעם מיד שונא ויגאלם מיד אויב:
11 ויכסו מים צריהם אחד מהם לא נותר:
12 ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו:
13 מהרו שכחו מעשיו לא חכו לעצתו:
14 ויתאוו תאוה במדבר וינסו אל בישימון:
15 ויתן להם שאלתם וישלח רזון בנפשם:
16 ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש יהוה:
17 תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס על עדת אבירם:
18 ותבער אש בעדתם להבה תלהט רשעים:
19 יעשו עגל בחרב וישתחוו למסכה:
20 וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב:
21 שכחו אל מושיעם עשה גדלות במצרים:
22 נפלאות בארץ חם נוראות על ים סוף:
23 ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית:
24 וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו:

תרגום TARGUM.

קו

1 הללויה אודו קדם יי ארום טב ארום לעלם טוביה:
2 מן ייכול למללא גבורתא דיי ירשי לאשמעא לכולהון תושבחתיה:
3 טוביהון דנטרי דינא עבדי צדקתא בכל עדן:
4 דכר יתי יי ברעוא טבא עם עמך אדכר לי בפורקנך:
5 למחמי בטובת בחיריך למחדי בחדות עמך לאשתבחא עם אחסנתך:
6 חבנא עם אבהתנא אעוינא ארשענא:
7 אבהתנא במצרים לא אשכילו פרישותך לא דכרו ית סוגעי טובך וסריבו על מימרך על ימא בימא דסוף:
8 ופרקנון בגלל שמיה לאודעא ית גבורתיה:
9 ונזף בימא דסוף ואתנגיב והלכינון בתהומיא היך במדברא:
10 ופרקינון מיד סנאה ופרק יתהון מן יד בעלי דבבא:
11 וחפון מיא מעיקיהון חד מנהון לא אשתאר:
12 והימינו בשום מימריה שבחו תושבחתיה:
13 סרהיבו אתנשיאו עובדוי לא אסתכיאו למלכתיה:
14 ושיילו שאלתא במדברא ונסיאו אלהא באתר צדיא:
15 ויהב להון שילותהון ושדר פתרגותא בנפשהון:
16 וקנינו למשה במשריתא לאהרן קדישא דיי:
17 אתפתחת ארעא ובלעת דתן וחפת על סיעת אבירם:
18 ודלקת אשתא בסיעתהון להבותא תשלהב רשיעיא:
19 עבדו עגלא בחורב וסגידו למתכא:
20 ופרגון ית איקר רבונהון בדמות תור דאכיל עסבא ומודהם:
21 אתנשיאו אלהא פרקהון דעבד רברבן במצרים:
22 פרישן בארעא דחם דחילן על ימא דסוף:
23 ואמר במימריה לשציותהון אלמלי משה בחיריה דקם ואתקף בצלו קדמוי לאתבא חמתיה מלחבלא:
24 ואתרחיקת נפשהון בארעא רגיגא לא הימינו בפתגמיה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Hallelujah.

PSAL. CVI.

Confitemini coram Dño, quoniam bonus, quoniam in æternum benignitas ejus. Quis poterit eloqui fortitudines Domini, vel quis poterit notas facere omnes laudes ejus? Beati custodientes judicium, facientésque justitiam in omni tempore. Recordare mei Domine in voluntate bona cum populo tuo, recordare mei in redemptione tuâ. Ut videam in bonitate electorum tuorum, ut gaudeam in lætitia populi tui, & laudes dicam cum hæreditate tua. Peccavimus cum patribus nostris, iniquè fecimus, & impiè egimus. Patres nostri in Ægypto non intellexerunt facta mirabilia tua, nec fuerunt memores multitudinis misericordiæ tuæ, sed fuerunt rebelles in Verbum tuum juxta mare in mari rubro. Et redemit eos propter nomen suum, ut notam faceret potentiam suam. Et comminatus est mari rubro, ac siccatum est; & deduxit eos per abyssos sicut per desertum. Et redemit eos de manu osoris, & eruit eos è *manu domino- rum* inimicitiæ. Et operuerunt aquæ oppressores ipsorum; unus ex eis non superfuit. Et crediderunt in nomine Verbi ejus, cecinerunt laudem ejus. Citò obliti sunt operũ ejus, nec conversi sunt ad consilium ejus. Et *petierunt petitionem* in deserto, & tentaverunt Deum in loco *desolato*. Et dedit eis petitionem eorum, & misit maciem in animas ipsorum. Et invidia commoti sunt contra Mosseh in castris, & in Aharon sanctum Domini. Aperta est terra & deglutivit Dathan, & operuit congregationem Abiram. Et succensus est ignis in congregationem eorum flamma depasta est impios. Fecerunt vitulum in Choreb, & adoraverũt conflatile. Et mutaverũt gloriã Domini sui in similitudinem vituli comedentis herbam & mugientis. Obliti sunt Dei redemptoris eorum, qui grandia edidit opera in Ægypto. Mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro. Et dixit in verbo suo se exterminaturum eos, nisi Mosseh electus ejus surrexisset, & sese roborâsset orando in conspectu ejus, ut averteret iram illius, ne destrueret. Et *abominata est anima eorum* terram desiderabilem, neque crediderunt *verbo* ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]

PSAL. CVI.

Anonymus. Excitat eos ad præcepta Domini servanda. Docetq; nos ut quò magis deliquerunt Judæi, nos extimescamus: ne confabulemur in Ecclesia, neve contendamus cũ fratribus nostris ullo unquam pacto: & præsertim quum astamus tempore Mysteriorum & orationis. Quum peccamus, ut pœnitentiam agamus. Versus 104.

Confitemini Dño, quia, bonus est, & in sæculum benignitas ejus. Quis recensebit miracula Dñi, & referat cunctas laudes ejus? Beati ii qui servãt judicia ejus, & exequuntur justitiam illius omni tempore. Memento nostrî Dñe cum beneplacito erga populum tuum, visita nos cum salute tua. Ut videamus bona electorum tuorũ, gaudeam' gaudio tuo, & gloriemur hæreditate tuâ. Peccavimus cum patribus nostris, & deliravim', impietemq; commisimus. Patres nostri in Ægypto non deprehenderunt miracula tua, neque recordati sunt multitudinis beneficiorũ tuorum, & altercati sunt prope aquas, in mari Suph. Attamen liberavit eos propter nomẽ suum ut ostenderet potentiã suã: Increpuitque mare Suph, & exaruit: fecitq; eos ambulare per abyssum quasi p desertum: Et salvavit illos de manu hostis, eripuitq; eos de manu urgentis. Et obruerunt aquæ angustiantes illos, ac ne unus quidẽ ex iis fuit superstes. Crediderunt verbis ejus, & cecinerunt laudes ej'. Festinarunt atq; obliti sunt Deum, & non expectarunt consilium ipsius. Concupiscentiã exarserunt in solitudine, & tentaverunt Deum in Asimun. Satisfecit illorum petitionib', misitq; satietatẽ animab' eorũ. Et inviderunt Mosi in exercit', atq; Ahroni sancto Dñi. Aperta est terra, & deglutivit Dathan, & operuit congregationẽ Abirom; Exarsit ignis in cœtibus eorum, & flamma combussit nefarios. Fecerunt vitulum in Horib, et adoraverunt fusile. Ac permutaverunt gloriam suã effigie bovis comedentis herbam. Et obliti sunt Deum qui salvavit eos, qui patravit magna in Ægypto. Et mira in terra Ham, atq; terribilia in mari Suph. Dixitque se perditurum eos, *Scilicet* Nisi Moses electus ejus stetisset in ruptura coram illo, divertissetq; irã ipsius ne corrumperet eos. Et aspernati sunt terrã desiderii, & non crediderunt verbo ejus:

PSAL. CV.

Versio VULG. LAT.

Alleluja. (Judith 13.21.) CV.
1 Confitemini Dño, quoniã bonus:
quoniam in seculum misericordia ej'.
2 Quis loquetur potentias Domini, au-
ditas faciet omnes laudes ejus? Beati,
3 qui custodiunt judicium, & faciunt ju-
stitiã in omni tempore. Memento no-
4 stri, Dñe, in beneplacito populi tui: vi-
sita nos in salutari tuo: Ad videndũ in
5 bonitate electorũ tuorũ, ad lætandũ in
lætitiã gentis tuæ: ut lauderis cum hæ-
6 reditate tua. Peccavimus cũ patribus
nostris: injustè egim', iniquitatẽ feci-
7 mus. Patres nostri in Ægypto non in-
tellexerunt mirabilia tua: non fuerunt
memores multitudinis misericordiæ
tuæ. Et irritaverunt ascendentes in
8 mare, Mare rubrũ. Et salvavit eos pro-
pter nomen suum: ut notã faceret po-
9 tentiã suam: Et increpuit Mare rubrũ,
& exiccatum est: & deduxit eos in a-
10 byssis sicut in deserto. Et salvavit eos
de manu odientium: & redemit eos
11 de manu inimici. Et operuit aqua tri-
bulantes eos: un' ex eis non remansit.
12 Et crediderunt verbis ejus: & lauda-
13 verunt laudẽ ejus. Citò fecerunt, obli-
ti sunt operum ejus: & nõ sustinuerunt
14 consilium ej'. Et concupierunt concu-
piscentiã in deserto: & tentaverunt
15 Deum in inaquoso. Et dedit eis petiti-
onẽ ipsorum: & misit saturitatẽ in a-
16 nimas eorũ. Et irritaverunt Moysen in
17 castris, Aaron Sanctũ Domini. Aperta
est terra, & deglutivit Dathan: & ope-
18 ruit super congregationem Abiron. Et
exarsit ignis in synagoga eorum: flam-
19 ma combussit peccatores. Et fecerunt
vitulũ in Horeb: & adoraverunt scul-
20 ptile. Et mutaverunt gloriã suã in si-
militudinẽ vituli comedentis fœnum.
21 Obliti sunt Deum, qui salvavit eos, qui
22 fecit magnalia in Ægypto, Mirabilia
in terra Cham: terribilia in Mari ru-
23 bro. Et dixit ut disperderet eos: si non
Moyses elect' ej' stetisset in confracti-
one in conspectu ejus: Ut averteret i-
24 ram ejus ne disperderet eos: Et pro ni-
hilo habuerunt terram desiderabilem:
Non crediderunt verbo ejus,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Ἀλληλούϊα. ρε΄.
1 † Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός, † ὅτι
2 εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. † Τίς λαλήσει τὰς
δυναστείας τοῦ κυρίου, † ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς
3 αἰνέσεις αὐτοῦ; † Μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν,
4 † καὶ ποιοῦντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ. † Μνή-
σθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου, † ἐπί-
5 σκεψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου, † Τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ
χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου, † τοῦ εὐφρανθῆ-
ναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου, † τοῦ ἐπ-
6 αινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου. † Ἡμάρτομεν
μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, † ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν.
7 † Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυ-
μάσιά σου, † (α) καὶ οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἐλέ-
ους σου· † καὶ παρεπίκραναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐ-
8 ρυθρᾷ θαλάσσῃ. † Καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἕνεκεν τοῦ ὀ-
νόματος αὐτοῦ, † τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ. †
9 Καὶ ἐπετίμησε τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ ἐξηράνθη·
10 † καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἀβύσσῳ ὡς ἐν ἐρήμῳ. † Καὶ
ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς (β) μισούντων, † καὶ ἐλυτρώ-
11 σατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ. † Ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς
θλίβοντας αὐτούς, † εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη.
12 † Καὶ ἐπίστευσαν (γ) τοῖς λόγοις αὐτοῦ, † καὶ ᾖσαν τὴν
13 αἴνεσιν αὐτοῦ. † Ἐτάχυναν, ἐπελάθοντο τῶν ἔργων
14 αὐτοῦ, † οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ. † Καὶ ἐπε-
θύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, † καὶ ἐπείρασαν τὸν
15 θεὸν ἐν ἀνύδρῳ. † Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἴτημα
αὐτῶν, † (δ) καὶ ἐξαπέστειλε πλησμονὴν εἰς (*) τὴν ψυχὴν
16 αὐτῶν. † Καὶ παρώργισαν (ε) Μωυσῆν ἐν τῇ παρεμ-
17 βολῇ, † (ζ) καὶ Ἀαρὼν τὸν ἅγιον κυρίου. † Ἠνοίχθη ἡ
γῆ καὶ κατέπιε Δαθάν, † καὶ ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συνα-
18 γωγὴν Ἀβειρών. † Καὶ ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συν-
αγωγῇ αὐτῶν, † (η) καὶ φλὸξ κατέφλεξεν ἁμαρτω-
19 λούς. † Καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν Χωρήβ, † καὶ προσεκύ-
20 νησαν τῷ γλυπτῷ. † Καὶ ἠλλάξαντο τὴν δόξαν (θ)
αὐτῶν † ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθοντος χόρτον. †
21 Ἐπελάθοντο (ι) τοῦ θεοῦ τοῦ σώζοντος αὐτούς, † τοῦ
22 ποιήσαντος (κ) μεγάλα ἐν Αἰγύπτῳ, † Θαυμαστὰ
ἐν γῇ Χάμ, † (λ) καὶ φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς. †
23 Καὶ εἶπε τοῦ (μ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς, † εἰ μὴ Μωυ-
σῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ † ἔστη ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον
αὐτοῦ, † τοῦ ἀποστρέψαι (ν) ἀπὸ θυμοῦ ὀργῆς αὐτοῦ, † τοῦ
24 μὴ (ξ) ἐξολοθρεῦσαι. † Καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυ-
μητήν, † (ο) καὶ οὐκ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ.

MS. A. (α) οὐκ ἐμνήσθησ (β) μισοῦντος, (γ) ἐν τοῖς (δ) ἐξαπόστειλεν (*) τὰς ψυχὰς (ε) τὸν Μωσῆν (ζ) τὸν Ἀαρὼν (η) φλὸξ κατέφλεξεν (θ) αὐτοῦ (ι) Θεοῦ (κ) μεγάλα (λ) φοβερὰ (μ) ἐξολοθρεῦσαι (ν) τὸν θυμὸν αὐτοῦ, (ξ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτούς. (ο) οὐκ ἐπίστευσαν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Alleluja. CV. 1
1 CONFITEMINI Domi-
no, quoniam (a) bonus: quoni-
am in seculum misericordia ejus. 2
Quis loquetur potentias Domini, 2
auditas faciet omnes laudes ejus?
3 Beati qui custodiunt judicium, et 3
faciunt justitiam in omni tempore.
4 (b) Memento nostri, Domine, in be-
neplacito populi tui: visita nos in 4
salutari tuo: 5 [a] Ad videndum in 5
bonitate electorum tuorum, [b] ad
lætandum in lætitia gentis tuæ, [c]
ad (c) laudandum cum hæreditate
tua. 6 Peccavim' cum patribus no- 6
stris, injustè egimus, iniquitatem fe-
cimus. 7 Patres nostri in Ægypto 7
non intellexerunt mirabilia tua, &
non fuerunt memores multitudinis
misericordiæ tuæ. 8 Et irritaverunt
ascendentes in (d) rubrum mare: 9
Et salvavit eos propter nomen suũ: 8
ut notam faceret potentiã suam. 10
Et increpavit mare rubrum, & 9
exiccatum est: & deduxit eos in
abysso, sicut in deserto. 11 Et salva- 10
vit eos de manu odientium: & red-
emit eos de manu inimici. 12 O- 11
peruit aqua tribulantes eos: unus ex
eis non remansit. 13 Et crediderunt 12
(e) verbis ejus, & (f) laudaverunt
laudem ejus. 14 (g) Festinaverunt, 13
obliti sunt operũ ejus: non sustinu-
erunt consilium ejus. 15 Et concu- 14
pierunt concupiscentiam in deserto:
& [d] tentaverunt Deum in inaquo-
so. 16 Et dedit eis petitionem ipso- 15
rum: et misit saturitatem in (h) ani-
mam eorum. 17 Et irritaverunt 16
Moysem in castris, & Aaron San-
ctũ Domini. 18 Aperta est terra, & 17
deglutivit Dathan: & operuit super
synagogam Abiron. 19 Et exarsit i- 18
gnis in synagoga eorum: & flamma
combussit peccatores. 20 Et fecerunt 19
vitulum in Choreb: & adoraverunt
sculptile: 21 Et mutaverunt gloriam 20
suã (i) in similitudine vituli com-
edentis fœnum. 22 Obliti sunt De- 21
um, qui salvavit eos, qui fecit ma-
gna in Ægypto, Mirabilia in terra 22
Cham, (k) & terribilia super mare
rubrum. 23 Et dixit ut disperderet 23
eos; si non Moyses electus ejus ste-
tisset in (l) confractione in con-
spectu ejus: 24 ut averteret (m) ab indignatione iræ ejus, ne disperderet [e]. Et pro nihilo 24
habuerunt terram desiderabilem, 25, & non crediderunt verbo ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

ሃሌሉያ፡፡
የኀ፡ ግነዩ ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ኄር፡፡ 1
እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡÷ መኑ፡ይነግ 2
ር፡ኀይለ ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይገብር ፡ ከ
መ፡ይስማዕ፡ኵሉ፡ስብሐቲሁ፡፡÷ ብፁዓ 3
ን፡እለ፡የዐቅቡ፡ፍትሐ፡፡ ወይገብሩ፡ጽድቀ፡
በኵሉ፡ጊዜ፡፡÷ ተዘከረነ፡እግዚኦ፡በሠ 4
ምረት፡ ሕዝብከ፡፡ ወተሣሀለነ ፡ በአድኅኖት
ከ፡፡÷ ከመ፡ንርአይ፡ ሠናይቶሙ፡ለኅሩያ 5
ኒከ፡፡ ወከመ፡ንትፈሣሕ፡በፍሥሐ፡ሕዝብ
ከ፡፡ ወከመ፡ ንክበር፡ምስለ፡ርስትከ፡፡÷
አበስነ፡ምስለ፡አበዊነ፡፡ዐመፅነ፡ወጌገይነ፡÷ 6
ወአበዊነሂ፡ በብሔረ፡ ግብጽ፡ ኢያእመሩ፡መ 7
ንክረከ፡፡ ወኢተዘከሩ፡ ብዝኃ ፡ ምሕረት
ከ፡፡÷ ወአምረሩከ፡እም፡የዐርጉ፡ባሕረ፡ 8
ኤርትራ፡፡÷ ወአድኀኖሙ፡በእንተ፡ስሙ፡፡ 9
ከመ፡ ያርእዮሙ፡ኀይሉ፡፡÷ ወገሠጾ፡ለ 10
ባሕረ፡ኤርትራ፡ወየብሰ፡፡ ወመርሖሙ ፡ በ
ቀላይ፡ከመዘ፡በገዳም፡፡÷ ወአድኀኖሙ፡ 11
እምእደ፡ ጸላእቶሙ፡፡ ወአንገፎሙ፡እም
እደ፡ፀሮሙ፡፡÷ ወደፈኖሙ፡ማይ፡ለእለ፡ 12
ሮድዎሙ፡፡ ወኢተርፈ፡አሐዱ፡እም፡ውስ
ቴቶሙ፡፡÷ ወተአምኑ፡በቃሉ፡፡ወሰብሕዎ፡ 13
በስብሐቲሁ፡፡÷ ወአፍጠኑ፡ረሲዓ፡ምግ 14
ባሮ፡፡ወኢተዓገሡ፡በምክሩ፡፡÷ ወፈተዉ፡ 15
ፍትወተ፡በገዳም፡፡ ወአምረርዎ፡ለእግዚአ
ብሔር፡በበድው፡፡÷ ወወሀቦሙ፡ዘሰአሉ፡፡ 16
ወፈነወ፡ጽጋበ፡ለነፍሶሙ፡፡÷ ወአምዕዕዎ፡ 17
ለሙሴ፡በትዕይንት፡፡ ወለአሮን፡ቅዱሰ፡እግ
ዚአብሔር፡፡÷ ወአብቀወት፡ምድር፡ ወው 18
ኀጠቶ፡ ለዳታን፡፡ ወደፈነቶሙ ፡ ለተአይን፡
አቤሮን፡፡÷ ወነደደ፡እሳት፡ውስተ፡ተዓይኒሆ 19
ሙ፡፡ ወአውዐዮሙ፡ነበልባል፡ለኃጥኣን፡፡÷
ወገብሩ ፡ ላህመ ፡ በኮሬብ፡፡ ወሰገዱ፡ለግል 20
ፎ፡፡÷ ወወለጡ፡ክብሮሙ፡፡በአምሳለ፡ 21
ላህም፡ዘይትረአይ፡ሣዕረ፡፡÷ ወረስዕዎ፡ 22
ለእግዚአብሔር፡ዘአድኀኖሙ፡፡ ዘገብረ፡
ዐቢያተ፡በግብጽ፡፡ ወመንክረ፡ በምድረ፡ ካ
ም፡፡ ወግሩም፡ በባሕረ፡ ኤርትራ፡፡÷ ወ 23
ይቤ፡ከመ፡ ይሠርዎሙ፡፡ ሶበ፡አኮ፡ሙሴ፡
ኅሩዮ፡፡ቆመ፡ቅድሜሁ፡እመ፡ብድብድ፡፡÷
ከመ፡ ይሚጥ ፡ መቅሠፍተ ፡ መዐቱ፡፡ ወከ 24
መ ፡ ኢይሠርዎሙ፡፡ ወመነኑ ፡ ምድረ፡
መፍትወ ፡፡÷ ወኢተአመንዎ፡በቃሉ፡፡ 25

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CV. [a] ut videamus [b] & lætemur [c] & ut glorificemus [d] exacerbaverunt Deum [e] eos. Et

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور المایة وخمسة * مرسوم بالليلويا * وهو * صد * استيكن *
2 اشكروا الرب فانه صالح وان رحمته الى الابد * من الذي يقدر ان يصف جميع جبروت الرب *
3 4 ويسمع كل تسابيحه * طوبا للذين يحفظون الحكم * ويعملون العدل في كل زمان * اذكرنا يا رب
5 في مسرة شعبك * وتعاهدنا بخلاصك * لنري صلاح مختاريك * ونفرح بفرح امتك * ونفتخر مع
6 7 ميراثك * فانا اخطانا مع ابائنا * واثمنا وظلمنا * اباونا وهم بمصر لم يفهموا عجائبك * ولم
8 يذكروا كثرة رحمتك * واغضبوا وهم صاعدون في البحر الاحمر * فخلصهم من اجل اسمه لكي
9 10 يعرفوا بقدرته * زجر البحر الاحمر فجف * وهداهم في العمق مثل القفر * وخلصهم من ايدي
11 مبغضيهم * ونجاهم من ايدي اعدائهم * وغرق في الماء مضطهديهم * فلم يبق واحد منهم *
12 13 14 فامنوا بقوله * وسبحوا تسبحته * ثم اسرعوا فنسوا اعماله * ولم يتمسكوا بمشورته * اشتهوا شهوة في
15 16 البرية * وجربوا الله حيث لا ماء * فاعطاهم الذي سالوه * وارسل شبعا على نفوسهم * اغضبوا
17 موسي في المعسكر * وهرون قدوس الرب * فانفتحت الارض وابتلعت داثان * وانطبقت على
18 19 جماعة ابيرون * واشتعلت نار في محافلهم * واحرق اللهيب الخطاة * وصنعوا عجلا في حوريب *
20 21 وسجدوا لصنائع اليد * وبدلوا مجدهم بمثل عجل اكل حشيش * ونسوا الله الذي خلصهم
22 23 الذي صنع العظائم بمصر * والعجائب بارض حام * والاعمال الهائلة في البحر الاحمر * فقال لكي
يبيدهم * لولا ان موسي صفيه وقف قدامه في وقت النكبة * لكي يرد سخط غضبه ولا
24 يبيدهم * رذلوا ارضا مشتهاه * ولم يومنوا بقوله *

PSAL. CV.
Notatus titulo, Alleluja. Vers. 94. 1
GRatias agite Domino quoniam bonus
est, & quidẽ misericordia ejus est in
æternum. Quis est qui possit cõmemorare 2
totã potentiã Domini? & auditas facere
omnes laudes ejus? Beati qui custodiunt 3
judiciũ, & faciunt justitiã in omni tem-
pore. Memento nostri O Domine, ut oble- 4
cteris populo tuo: et visita nos cum salute
tua, ut videamus bonitatem electorũ tuo- 5
rum, et gaudeamus cũ gaudio gentis tuæ,
et gloriemur cum hæreditate tua: Nã pec- 6
cavimus cum patrib' nostris, et iniquitatẽ
cõmisimus, et perversè egimus. Patres no- 7
stri dum essent in Ægypto, non intellexe-
runt miracula tua, & non fuit recordati
multitudinis misericordiæ tuæ: et irrita-
verunt dũ ascenderent per mare rubrum.
Et salvavit eos propter nomen suum, ut fa- 8
terentur potentiam ejus. Increpavit mare 9
rubrum, et exsiccatum est, et duxit eos per
abyssum quasi per desertũ. Et liberavit eos 10
de manibus odientiũ illos, et salvavit eos
è manibus hostiũ eorũ. Et immersit in a- 11
quas persequutores eorũ, & non remansit
ullus ex eis. Et crediderũt sermoni ipsius, 12
et cecinerunt laudẽ ejus. Tum festinârunt 13
et obliti sunt operum ejus, nec adhæserunt
cõsilio ej'. Cupierũt cupiditatẽ in deserto, 14
et tentaverunt Deũ ubi non erat aqua. Et 15
dedit eis quod petierunt ab eo, et misit sa-
turitatem super animas eorum. Irritave- 16
runt Moysem in castris, et Aaronẽ sanctum
Domini. Quare aperta est terra et deglu- 17
tivit Dathan, & conclusa est super con-
gregationem Abiron. Et accensus est ignis 18
in cœtibus eorum, et combussit flamma
peccatores. Et fecerunt vitulum in Horeb, 19
& adoraverunt opera manûs. Et mutave- 20
runt gloriã suã pro simulacro vituli com-
edentis herbam: Et obliti sunt Deũ, qui li- 21
beravit eos, qui fecit magnalia in Ægy-
pto, Et mirabilia in terra Ham, & facta 22
formidanda in mari rubro. Dixit ergò ut 23
perderet eos, nisi Moyses electus ejus ste-
tisset ante ipsum in tempore infortunii, ut
averteret iram indignationis ejus & non
perderet illos. Contempserunt terram opta- 24
bilem, & non crediderunt sermoni ipsius,

25 וַיֵּרָגְנוּ בְאָהֳלֵיהֶם לֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה׃ וַיִּשָּׂא
26 יָדוֹ לָהֶם לְהַפִּיל אוֹתָם בַּמִּדְבָּר׃ וּלְהַפִּיל זַרְעָם
27 בַּגּוֹיִם וּלְזָרוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃ וַיִּצָּמְדוּ לְבַעַל פְּעוֹר וַיֹּאכְלוּ
28 זִבְחֵי מֵתִים׃ וַיַּכְעִיסוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ־בָּם מַגֵּפָה׃
29 וַיַּעֲמֹד פִּינְחָס וַיְפַלֵּל וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַתֵּחָשֶׁב לוֹ
30 לִצְדָקָה לְדֹר וָדֹר עַד־עוֹלָם׃ וַיַּקְצִיפוּ עַל־
31 מֵי מְרִיבָה וַיֵּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם׃ כִּי־הִמְרוּ אֶת־
32 רוּחוֹ וַיְבַטֵּא בִּשְׂפָתָיו׃ לֹא־הִשְׁמִידוּ אֶת־הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר
33 יְהוָה לָהֶם׃ וַיִּתְעָרְבוּ בַגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם׃ וַיַּעַבְדוּ
34 אֶת־עֲצַבֵּיהֶם וַיִּהְיוּ לָהֶם לְמוֹקֵשׁ׃ וַיִּזְבְּחוּ אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־
35 בְּנוֹתֵיהֶם לַשֵּׁדִים׃ וַיִּשְׁפְּכוּ דָם נָקִי דַּם־בְּנֵיהֶם
36 וּבְנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זִבְּחוּ לַעֲצַבֵּי כְנָעַן וַתֶּחֱנַף הָאָרֶץ בַּדָּמִים׃
37 וַיִּטְמְאוּ בְמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ בְּמַעַלְלֵיהֶם׃ וַיִּחַר־אַף
38 יְהוָה בְּעַמּוֹ וַיְתָעֵב אֶת־נַחֲלָתוֹ׃ וַיִּתְּנֵם בְּיַד־
39 גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שֹׂנְאֵיהֶם׃ וַיִּלְחָצוּם אוֹיְבֵיהֶם
40 וַיִּכָּנְעוּ תַּחַת יָדָם׃ פְּעָמִים רַבּוֹת יַצִּילֵם וְהֵמָּה יַמְרוּ
41 בַּעֲצָתָם וַיָּמֹכּוּ בַּעֲוֺנָם׃ וַיַּרְא בַּצַּר לָהֶם
42 בְּשָׁמְעוֹ אֶת־רִנָּתָם׃ וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם
43 כְּרֹב חֲסָדָו׃ וַיִּתֵּן אוֹתָם לְרַחֲמִים לִפְנֵי כָּל־
44 שׁוֹבֵיהֶם׃ הוֹשִׁיעֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם
45 לְהֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ
46 יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִן־הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם וְאָמַר כָּל־הָעָם
47 אָמֵן הַלְלוּ־יָהּ׃
48 סֵפֶר חֲמִישִׁי

PSAL. CVII. קז

1 הֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

תרגום TARGUM.

25 ואתרעמו במשכניהון לא קבילו במימרא דיי׃
26 וארים ידיה בשבועה מטולהון למרמי יתהון
27 קטילין במדברא׃ ולאגלאה זרעיהון בעממיא
28 ולבדרותהון בארעתא׃ ואדביקו בטעות פעור
29 ואכלו נכסי מיתיא׃ וארגיזו קדמוי בעובדיהון
30 ותקפת בהון מותנא׃ וקם פנחס וצלי
31 ואתכליאת מותנא׃ ואתחשבת ליה לזכו לדר
32 דר עד עלמא׃ וארגיזו על מי מצותא ובאיש
33 למשה בגללהון׃ ארום סרבו על רוח קודשיה
34 ופריש בספותיה׃ לא שיציאו ית עממיא די אמר
35 יי להון׃ ואתערבו בעממיא ואליפו ית
36 עובדיהון׃ ופלחו ית טעותהון והוו להון
37 לתקלא׃ ודבחו ית בניהון וית בנתיהון
38 לשידין׃ ושדו אדם זכאי דמי בניהון ובנתיהון
די דבחו לטעות דכנענאי ואטנפת ארעא
39 בחובין דקטול׃ וטמיאו בעובדיהון וטעו
40 במעללהון׃ ותקיף רוגזא דיי בעמיה ורחק ית
41 אחסנתיה׃ ומסרנון ביד עממיא ושליטו בהון
42 סנאיהון׃ ודחקון בעלי דבביהון ואתכניעו
43 תחות ידהון׃ זמנין סגיעין יפצי אנון והנון
מרבין ליה במלכתהון ואתמכיכו בחוביהון׃
44 וחמא כד עיק להון כד שמע ית צלותהון׃
45 ודכיר להון קימיה ותב מן רוגזיה כסוגעי
46 חסדוי׃ ויהב יתהון לרחמין באנפי כל דשבי
47 יתהון׃ פרוק יתנא יי אלהנא וכנוש יתן מביני
עממיא לאודאה בשום קודשך לאשתבחא
48 בתושבחתך׃ בריך שמא דיי אלהא דישראל
מן עלמא הדין ועד עלמא דאתי ויימר כל
עמא אמן הללויה׃

קז

1 שבחו קדם יי ארום טב ארום לעלם טוביה׃

PARAPH. CHALD. Vers.

Et murmuraverunt in tabernaculis suis, non admiserunt verbum Domini. Et levavit manum suam cum juramento propter illos, ut projiceret eos interfectos in deserto, & ut migrare faceret semen eorum in populos, & dispergeret eos in terras. Et adhæserunt se idolo Peor, & comederunt sacrificia mortuorum. Et provocaverunt eum in operibus suis, & invaluit in eos pestis. Et surrexit Phinehas & oravit, & retenta est mors. Et reputatum est ei ad meritum in generationem & generationem usque in sempiternum. Et provocaverunt eum super aquas contradictionis, & malum evenit Mosseh propter eos. Quoniam restiterunt spiritui sancto ejus, & explicavit labiis suis. Non destruxerunt populos, quos dixerat Dominus illis: Sed commixti sunt populis, & didicerunt opera eorum. Et servierunt idolis eorum, & fuerunt illis in offendiculum. Et sacrificaverunt filios suos & filias suas dæmoniis. Et effuderunt sanguinem innocentem, sanguinem filiorum suorum & filiarum suarum, quos sacrificaverunt idolis Chananæorum, et maculata est terra peccatis homicidii. Et polluti sunt in operibus suis, & fornicati sunt in adinventionibus suis. Proinde exarsit furor Dñi in populum suum, & abominatus est hæreditatem suam. Et tradidit eos in manum populorum, & dominati sunt eis ipsorum osores. Et oppresserunt eos ipsorum inimici, et humiliati sunt sub manibus eorum. Sæpissime liberavit eos, sed ipsi provocabant eum in consiliis suis, & attenuati sunt in peccatis suis. Et vidit cùm angustia inesset eis, dum audiret orationem eorum. Et memor fuit erga illos fœderis sui: & conversus est ab ira sua juxta multitudinem misericordiarum suarum. Et dedit eos in miserationes in conspectu omnium qui captivos abduxerant eos. Redime nos Domine Deus noster, et congrega nos de medio populorum, ut confiteamur nomini sanctitatis tuæ, laudemus laude tua. Benedictum nomen Domini Dei Israel à mundo hoc usque ad mundum venturum: et dicet omnis populus: Amen, *Hallelujah*.

PSAL. CVII.

Laudate Dominum quoniam bonus est, quoniam in æternum misericordia ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]

Et murmuraverunt in tabernaculis suis, & non acquieverunt voci Dñi. Quapropter levavit manũ suã in illos, ad enecandos eos in deserto, Et dissipandum semen eorũ inter gentes, atq; perdendos illos in terris, Quia adhæserunt simulachris Peor, et comederunt sacrificia mortuorũ: Et irritaverunt eũ operib' suis, & idolis suis ad æmulationem provocaverunt eum. Et gravavit in eos mortalitas repentè. Stetit Phinhes & oravit, ac prohibita est mortalitas: Et reputata est ei justitia in generationẽ generationũ, & usq; in sempiternũ. Et irritaverunt eũ ob aquã jurgii, & malum intulit Mosi propter eos: Quia exasperaverunt spiritũ ej', & locut' est labiis suis. Et nõ perdiderunt gentes quas dixerat eis Dñs. Imò miscuerunt se inter gentes, & didicerunt opera earũ, Coluerũntq; idola ipsarũ, factáq; sunt eis scandalũ. Immolaverunt filios suos, & filias suas dæmoniis, Et effuderunt sanguinẽ innocentẽ, sanguinẽ filiorũ suorũ & filiarum suarum. Sacrificaverunt simulachris Canaan, et contaminata est terra sanguine, Et polluerunt se operibus suis, et fornicati sunt artib' suis, Et efferbuit ira Dñi in populum suum, contempsitq; hæreditate suã. Ac tradidit illos in manũ gentiũ, & dominati sunt ipsos osores eorũ, Et subjugaverunt illos inimici eorũ, atq; subacti sunt manib' eorũ. Vicib' multis liberavit illos, ipsi tamen exacerbaverunt eum cogitationib' suis, & humiliati sunt ob iniquitatẽ suã. Nihilomin' respexit in angustiis eorũ, & audivit precẽ illorum. Et recordat' est fœderis sui, ac misertus est eorũ: & gubernavit eos secundũ abundantiam bonitatis suarũ. Deditq; illos in miserationem corã omnibus qui in captivitatẽ abduxerant eos. Redime nos Dñe Deus, & collige nos ex gentib': ut confiteamur nomini tuo sacrosancto, & gloriemur in hæreditate tua. Benedict' sit Dñs De' Israelis à seculo & usq; in seculũ: & dicat univers' popul', Amen, Amen.

Finis Libri quarti. Sequitur Liber Quintus.

PSAL. CVII.

Anonymus. Dicitur de Joële & Abia filiis Samuel qui recitabant mandata Domini, & extra legit Deus Judæos de captivitate, & extraxit illos ex Babel. Collegit quoq; filius unigenitus Dei Jesus Christus gentes è quatuor angulis per prædicationem ad baptismum.

1 Confitemini Dño, quoniam bonus est, in æternum bonitas ejus:

Versio VULG. LAT.

25 Et murmuraverunt in tabernaculis su-
26 is: non exaudierunt vocé Domini. Et
elevavit manum suam super eos : ut
27 prosterneret eos in deserto: Et ut deji-
ceret semen eorum in nationibus : &
28 dispergeret eos in regionibus. Et ini-
tiati sunt Beelphegor : & comederunt
29 sacrificia mortuorũ. Et irritaverũt eũ
in adinventionibus suis : & multipli-
30 cata est in eis ruina. Et stetit Phinees,
31 & placavit : & cessavit quassatio. Et
reputatũ est ei in justitiam, in genera-
tioné & generationem usque in sem-
32 piternum. Et irritaverunt eum ad a-
quas Contradictionis : & vexatus est
33 Moyses propter eos : Quia exacerba-
verunt spiritum ejus. Et distinxit in la-
bis suis: Non disperdiderunt gentes,
34 quas dixit Dominus illis. Et commisti
35 sunt inter gentes, & didicerunt opera
36 eorum: Et servierunt sculptilibus eo-
37 rum: & factũ est illis in scandalum. Et
immolaverunt filios suos, & filias suas
38 dæmoniis, Et effuderunt sanguiné in-
nocentem : sanguinem filiorum suorũ
& filiarum suarũ, quas sacrificaverũt
sculptilib⁹ Chanaan. Et infecta est ter-
39 ra in sanguinib⁹, Et contaminata est in
operibus eorũ: & fornicati sunt in ad-
40 inventionibus suis. Et iratus est furore
Dñs in populum suum: & abominat⁹
41 est hæreditatem suã. Et tradidit eos in
manus gentiũ: & dominati sunt eorũ
42 qui oderunt eos. Et tribulaverunt eos
inimici eorum, & humiliati sunt sub
43 manibus eorum : Sæpè liberavit e-
os. Ipsi auté exacerbaverunt eũ in con-
silio suo: & humiliati sunt in iniquita-
44 tibus suis. Et vidit cùm tribularentur:
45 & audivit orationé eorum. Et memor
fuit testamenti sui: & pœnituit eum se-
cundũ multitudiné misericordiæ suæ.
46 Et dedit eos in misericordias in cóspe-
47 ctu omniũ qui ceperát eos. Salvos nos
fac, Dñe Deus noster: & congrega nos
de nationib⁹: Ut confiteamur nomini
48 sancto tuo: & gloriemur in laude tua.
Benedict⁹ Dñs De⁹ Israel à seculo et
usq; in seculum : & dicet omnis po-
pulus; Fiat, fiat.

Alleluja. (*Judith* 13. 21.) CVI.

1 COnfitemini Dño quoniam bonus:
quoniã in seculum misericordia ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

25 † Καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν, † οὐκ εἰσ-
26 ήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου. † Καὶ ἐπῆρε τὴν χεῖρα
αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς, † τοῦ καταβαλεῖν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρή-
27 μῳ, † Καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσι, † καὶ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις. †
28 Καὶ ἐτελέσθησαν τῷ Βεελφεγὼρ, † καὶ ἔφαγον θυ-
29 σίας νεκρῶν. † Καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτη-
δεύμασιν αὐτῶν, † καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτῶ-
30 σις. † Καὶ ἔστη Φινεὲς καὶ ἐξιλάσατο, † καὶ ἐκόπα-
31 σεν ἡ θραῦσις. † Καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύ-
32 νην, † εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος. † Καὶ
παρώργισαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας, † καὶ ἐκα-
33 κώθη Μωυσῆς δι' αὐτούς. † Ὅτι παρεπίκραναν
τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, † καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐ-
34 τοῦ. † Οὐκ (π) ἐξωλόθρευσαν τὰ ἔθνη ἃ εἶπε κύρι-
35 ος αὐτοῖς. † Καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσι, † καὶ
36 ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν. † Καὶ ἐδούλευσαν τοῖς γλυ-
πτοῖς αὐτῶν, † καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον. †
37 Καὶ ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν † καὶ τὰς θυγατέρας αὐ-
38 τῶν τοῖς δαιμονίοις, † Καὶ ἐξέχεαν αἷμα ἀθῷον, †
αἷμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρων, † ὧν ἔθυσαν τοῖς
γλυπτοῖς Χαναάν. † καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς
39 (ρ) αἵμασι, Καὶ ἐμιάνθη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν· καὶ
40 ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. † Καὶ ὠρ-
γίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, † καὶ ἐβδελύ-
41 ξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. † Καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς
εἰς χεῖρας ἐχθρῶν, † καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦν-
42 τες αὐτούς. † Καὶ ἔθλιψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν,
43 † καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν. † Πλε-
ονάκις ἐρρύσατο αὐτούς, † αὐτοὶ δὲ παρεπίκραναν
αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν· † καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν
44 ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν. † Καὶ εἶδε κύριος ἐν τῷ θλί-
βεσθαι αὐτούς, † ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι τῆς δεήσεως
45 αὐτῶν. † Καὶ ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ, † καὶ μετε-
46 μελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ. † Καὶ ἔδω-
κεν αὐτοὺς εἰς οἰκτιρμοὺς † ἐναντίον πάντων τῶν (σ)
47 αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς. † Σῶσον ἡμᾶς κύριε
ὁ θεὸς ἡμῶν, † καὶ ἐπισυνάγαγε ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν,
† τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου τῷ ἁγίῳ,
48 † τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι ἐν τῇ αἰνέσει σου. † Εὐλογητὸς
κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ, † ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως
τοῦ αἰῶνος· † καὶ ἐρεῖ πᾶς ὁ λαός, Γένοιτο, γένοιτο.

MS. A. (π) ἐξωλέθρευσαν (ρ) αἵμασι. ** αὐτῶν, Καὶ ὠργίσθη θυμῷ (σ) αἰχμαλωτισάντων

Ἀλληλούϊα. ρε´.

1 † Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι χρηστός, † ὅτι εἰς
τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Et murmuraverunt in tabernaculis 25
suis: non exaudierunt vocē Domi-
ni. 26 Et elevavit manum suam su- 26
per eos, ut prosterneret eos in deser-
to: 27 Et ut dejiceret semen eorum 27
in gentibus, & [f] dispergeret eos in
regionibus. 28 Et [g] initiati sunt 28
Beelphegor, et comederunt sacrificia
mortuorum. 29 Et irritaverunt eum 29
in adinventionibus suis : & multi-
plicata est in eis ruina. 30 Et [h] ste- 30
tit Phinees, & placavit: & cessavit
(π) quassatio. 31 Et reputatum est ei 31
in justitiam, in generationem &
generationem usque in seculum. 32
Et irritaverunt eum super aquam 32
Contradictionis: et vexatus est Moy-
ses propter eos. Quia exacerbave- 33
runt spiritum ejus: 33 & (o) [i] di-
stinxit in labiis suis. Non disperdi- 34
derunt gentes, quas dixit Dominus
illis: 34 Et commisti sunt in genti- 35
bus: & didicerunt opera eorum. Et 36
servierunt sculptilibus eorum : &
[k] factum est illis in scandalum. 35
Et immolaverunt filios suos, & fili- 37
as suas dæmoniis: 36 Et effuderunt 38
sanguinem innocentē, sanguinē fili-
orũ suorũ & filiarũ, *quos sacrifica-*
verunt sculptilibus Chanaan. 37 Et
(p) interfecta est terra in sanguini-
bus: Et contaminata est [l] in ope- 39
ribus eorum: & fornicati sunt [m]
in (q) adinuentionibus suis. 38 Et 40
iratus est (r) furore Dominus in po-
pulum suum: & abominatus est he-
reditatem suam. 39 Et tradidit eos 41
in manus inimicorum: & dominati
sunt eorum, qui oderunt eos. 40 Et 42
tribulaverunt eos inimici eorum: &
humiliati sunt sub manibus eorum.
[n] Sæpe liberavit eos : 41 ipsi au- 43
tem exacerbaverunt eum in consilio
suo: & humiliati sunt in iniquita-
tibus suis. 42 Et [o] vidit Dominus, 44
cùm tribularentur, (s) cùm exaudi-
vet orationem eorum. 43 Et memor 45
fuit testamenti sui: & pœnituit eum
secundum multitudinem misericor-
diæ suæ. 44 Et dedit [p] eos in mi- 46
sericordias in conspectu omnium
qui [q] ceperant eos. 45 Salvos nos 47
fac, Domine Deus noster, & congre-
ga nos de gentibus: 46 ut confitea-
mur nomini sancto tuo, ut glorie-
mur in laude tua. 47 Benedictus Do- 48
minus Deus Israel à seculo, & usq; in seculum : & [r] dicet omnis populus; Fiat, Fiat. 48

Alleluja. CVI.

C*ONFITEMINI Domino, quoniam bonus: quoniam in seculum misericordia ejus.* 1

Versio ÆTHIOPICA.

ወአንጐርጐሩ:በውስተ:ተዐይኒሆሙ:: ወኢ
ሰምዑ:ቃለ:እግዚአብሔር::=፦ ወአንሥ 26
እ:እዴሁ : ላዕሌሆሙ::ከመ : ይንጽሖሙ:
በገዳም::=፦ ወከመ:ይንጽሕ:ዘርኦሙ:ው 27
ስተ:አሕዛብ:: ወከመ:ይዝርዎሙ:ውስተ:
በሐውርት::=፦ወተፈጸሙ:በብዔል:ፌጎር:: 28
ወበልዑ:መሥዋዕተ:ምውት::=፦ ወወሀክ 29
ዎ:በምግባሪሆሙ:: ወበዝኀ:ብድብድ:ላ
ዕሌሆሙ::=፦ ወተንሥአ:ፊንሐስ:ወአድ 30
ኀኖሙ::ወኀደገ:ብድብድ: 31 ወተኈለ
ቈ:ጽድቀ:: ለትውልደ:ትውልድ:ወእስከ:
ለዓለም::=፦ ወአምዕዕዎ:በኀበ:ማየ: ቅ 32
ሥት:: ወሐመ:ሙሴ:በእንቲአሆሙ:: እስ
መ:አምረርዋ: ለነፍሱ::=፦ ወአዘዘ:በከና 33
ፍሪሆሙ:: ወኢያሠረው : አሕዛብ : ዘይቤ
ሎሙ:እግዚአብሔር::=፦ ወተደመሩ:ም 34
ስለ : አሕዛብ:: ወተምህሩ : ምግባሮሙ::
ወተቀነዩ:ለግልፎሙ:: ወኮኖሙ:ጌጋየ::=፦
ወዘብሑ:ደቂቆሙ: ወአዋልዲሆሙ:ለአጋንን 35
ት::=፦ ወከዐው: ደመ:ንጹሐ:: ደመ:ደቂ 36
ቆሙ : ወአዋልዲሆሙ:: ወሦዑ : ለግልፎ:
ከናአን::=፦ ወተቀትለት:ምድር:በደም:: 37
ወረኵሰት:ምድር:በምግባሪሆሙ:: ወዘ
መዉ:በጣዖቶሙ::=፦ ወተምዐ:እግዚአብ 38
ሔር:መዐተ:ላዕለ:ሕዝቡ::ወአስቆረሮሙ:
ለርስቱ::=፦ ወአግብኦሙ : ውስተ : እደ: 39
ፀሮሙ::ወቀነይዎሙ:ጸላእቶሙ::=፦ ወ 40
አሕመምዎሙ:ፀሮሙ:: ወኀስሩ:በታሕተ:
እደዊሆሙ:: ወዘልፈ:ያድኅኖሙ::=፦ ወ 41
እሙንቱሰ: አምረርዎ: በምክሮሙ:: ወሐ
ሙ:በኃጢአቶሙ::::=፦ ወርእዮሙ: ከ 42
መ:ተመንደቡ:: ወሰምዖሙ:ጸሎቶሙ::=፦
ወተዘከረ:ኪዳኖ:: ወነስሐ :በከመ:ብዝኀ: 43
ምሕረቱ::=፦ ወወሀቦሙ : ሣህሎ:: በ 44
ቅድመ : ኵሎሙ : እለ : ፄወውዎሙ::=፦
አድኅነነ: እግዚኦ:አምላክነ:: ወአስተጋ 45
ብአነ : እምአሕዛብ::=፦ ከመ : ንግነይ: 46
ለስምከ : ቅዱስ:: ወከመ : ንትመካሕ:
በስብሐቲከ::=፦ ይትባረክ : እግዚአ 47
ብሔር :አምላከ: እስራኤል:: እምቅድመ:
ዓለም:ወእስከ:ለዓለም:: ለይበሉ: ኵሉ:
ሕዝብ:ለይኩን:ለይኩን::=፦

ሃሌሉያ::

፻፮ ግነዩ: ለእግዚአብሔር: እስመ: ኄር::
እስመ:ለዓለም:ምሕረቱ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [f] ut dissiparet eos [g] completi sunt in Beel-phegor, [h] excitavit se Phinees, & liberavit eos : [i] præcepit in [k] facta est illis iniquitas. [l] terra in [m] in idolis suis. [n] Indesinenter liberavit [o] vidit eos, cùm [p] eis misericordiam ejus in [q] captivos ceperant [r] dicat

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * وتمعمعوا في مساكنهم * ولم يسمعوا صوت الرب * فرفع يده عليهم لكي يطرحهم في البرية *
27 28 * ويطرح ذريتهم في الامم * ويبددهم في البلدان * لانهم قربوا لاوثان فاعور * واكلوا ذبائح الاموات *
29 30 * واغضبوه باعمالهم * فكثر فيهم السقطة * فوقف فنحاس فخلصهم * وسكنت الكسر * وحسب
31 32 له ذلك برا * منذ جيل والى جيل والى الابد * واغضبوه على ماء المقاومة * وتعذب موسى من
33 34 35 اجلهم * لانهم اغضبوا روحه * امرر بشفتيه * ولم يهلكوا الامم الذين قال لهم الرب * واختلطوا
36 37 بالامم * وتعلموا اعمالهم * وعبدوا لمصنوعات ايديهم * فصارت لهم عثرة * وانهم ذبحوا بنيهم وبناتهم
38 للشياطين * وسفكوا دما زكيا * دم بنيهم وبناتهم المذبوحين لمنحوتات كنعان * وسدت الارض
39 40 بالقتل والدماء * ونجست الارض باعمالهم * وزنوا بافعالهم * فغضب الرب بسخطه على شعبه *
41 42 ونجس ميراثه * واسلمهم في ايدي الامم * وتسلط عليهم مبغضوهم * واضطهدهم اعداؤهم
43 44 وذلوا تحت ايديهم * مرارا كثيرة خلصهم * وهم اغضبوه بافكارهم * وذلوا باثامهم * فراى الرب
45 46 عند ضيقهم * لما استجاب طلبتهم * وذكر عهده وندم بحسب كثرة رحمته * ومنحهم الرافه
47 قدام الذين سبوهم * خلصنا ايها الرب الهنا * واجمعنا من الامم * لكي نشكر اسمك القدوس
48 ولكي نفتخر بتسبحتك * مبارك الرب اله اسرائيل * منذ الازل والى الابد * وجميع الشعوب
يقول يكون يكون * الليلويا *

1 * المزمور المائة وستة * * مرسوم بالليلويا * * وهو * قة * استيخن *
اشكروا الرب فانه صالح * وان رحمته لكائنة الى الابد *

Et murmuraverunt in habitaculis suis, & 25
non audierunt vocem Domini. Quapropter 26
elevavit manũ suã super eos, ut prosterne-
ret eos in deserto, Et projiceret sobolem eo- 27
rum inter gentes, et dispergeret eos per re-
giones : Eò quòd sacrificârint idolis Pha- 28
gor, et mãducârint sacrificia mortuorũ. Et 29
irritaverunt eũ operib⁹ suis, et multiplica-
ta est in eis ruina. Stetit autem Phinees, & 30
salvavit eos, & sedata fuit fractio. Et an- 31
numeratũ ei fuit hoc in justitiam ab ævo
in ævum & usque ad æternitatem. Rursus 32
irritaverunt eũ ad aquã cõtradictionis, et
cruciatus est Moyses propter eos : Quia 33
concitaverunt spiritũ ejus. Definierat la-
biis suis, Et non peremerunt gentes quas 34
dixerat eis Dominus. Et immiscuerunt se 35
gentibus, et didicerunt opera eorũ. Et ser- 36
vierunt manufactis, et factũ est illis scan-
dalum. Et verò jugulaverunt filios suos et 37
filias suas dæmoniis. Et effuderũt sãguinẽ 38
innocentem, sanguinẽ filiorũ suorũ et fili-
arũ suarũ jugulatorũ, sculptilib⁹ Canaan.
Putrefacta est terra cæde et sãguinib⁹, Et 39
contaminata est terra actionibus eorũ, &
fornicati sunt operibus suis. Idcirco iratus 40
est Dominus furore suo in populum suũ, et
polluit hæreditatem suã. Et tradidit eos in 41
manus gentium, et dominati sunt in eos oso-
res eorũ: Et persequuti sunt illos inimici 42
eorũ, et subacti fuerunt sub manibus illo-
rũ. Vicibus multis liberavit eos, et ipsi ad 43
iracundiã provocaverunt eũ cogitationib⁹
suis, & humiliati sunt in iniquitatib⁹ suis.
Vidit autem Dominus in angustia eorum, 44
quando exaudivit petitionem ipsorum. Et 45
recordatus est pacti sui, et pœnituit eũ pro
mensura multitudinis misericordiæ suæ. Et 46
concessit eis clementiã apud eos qui capti-
vos duxerant illos. Salva nos O Domine 47
Deus noster, & collige nos ex gentibus: ut
gratias agamus nomini tuo sancto, & ut
gloriemur in laude tua. Benedict⁹ Domin⁹ 48
Deus Israelis ab æterno & in perpetuum.
Et omnes populi dicant, Sit, sit. Alleluja.

PSAL. CVI.

Titulus, Alleluja. Vers, 85. 1

G*Ratias agite Domino, quoniã bon⁹ est, & quia misericordia ejus perseverans est in æternum.*

תהלים : קז

terris de Et .hostis manu de eos redemit quos : DOMINI redempti Dicant
2 3 יאמרו גאולי יהוה אשר גאלם מיד־צר׃ ומארצות
Erraverunt .mari à & ,aquilone ab : occidente ab & , oriente ab ,eos congregavit
4 קבצם ממזרח וממערב מצפון ומים׃ תעו
;Famelici .invenerunt non habitationis civitatem : viæ solitudine in deserto in
5 במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו׃ רעבים
DOMINUM ad clamaverunt Et .defecit ipsis in eorum anima : sitibundi etiam
6 גם־צמאים נפשם בהם תתעטף׃ ויצעקו אל־יהוה
eos fecit ambulare Et .eos eruit suis *coarctationibus* de : eis angustia in
7 בצר להם ממצוקותיהם יצילם׃ וידריכם
Domino Confiteantur .habitationis civitatem ad *eundum ad* : rectam viam per
8 בדרך ישרה ללכת אל־עיר מושב׃ יודו ליהוה
fecit saturare Quia .hominum filiis ejus mirabilia & : ejus misericordiam
9 חסדו ונפלאותיו לבני אדם׃ כי־השביע
,*tenebrositatem* Habitantes .bono implevit famelicam animam & : *cupidam* animam
10 נפש שוקקה ונפש רעבה מלא־טוב׃ ישבי חשך
eloquia mutaverunt Quia .ferro & , *afflictione* vinctos : *mortis umbram &*
11 וצלמות אסירי עני וברזל׃ כי־המרו אמרי־
: eorum cor labore in humiliavit Et .despexerunt altissimi consilium & : Dei
12 אל ועצת עליון נאצו׃ ויכנע בעמל לבם
angustia in DOMINUM ad clamaverunt Et .auxiliator non & , impegerunt
13 כשלו ואין עזר׃ ויזעקו אל־יהוה בצר
: mortis umbra & ,*tenebrositate* de eos Eduxit .eos servavit eorũ *coarctationibus* de ,*eis*
14 להם ממצוקותיהם יושיעם׃ יוציאם מחשך וצלמות
: ejus misericordiam DOMINO Confiteantur .disrupit eorum vincula &
15 ומוסרותיהם ינתק׃ יודו ליהוה חסדו
ferri vectes & , æreas portas contrivit Quia .hominum filiis ejus mirabilia &
16 ונפלאותיו לבני אדם׃ כי־שבר דלתות נחשת ובריחי ברזל
eorũ iniquitates propter & : eorum prævaricationis viam propter Stulti .*concidit*
17 גדע׃ אולים מדרך פשעם ומעונתיהם
pervenerunt & : eorum anima est abominata escam Omnem .fuerunt afflicti
18 יתענו׃ כל־אכל תתעב נפשם ויגיעו
: *eis* angustia in DOMINUM ad clamaverunt Et .mortis portas ad usque
19 עד־שערי מות׃ ויזעקו אל־יהוה בצר להם
: eos sanavit & ,suum verbum Misit .eos servavit suis *coarctationibus* à
20 ממצוקותיהם יושיעם׃ ישלח דברו וירפאם
ej' misericordiam DOMINO Confiteantur .eorum *corruptionibus* de eruit &
21 וימלט משחיתותם׃ יודו ליהוה חסדו
, laudis sacrificia sacrificent Et .hominum filiis ejus mirabilia &
22 ונפלאותיו לבני אדם׃ ויזבחו זבחי תודה
: navibus in mare ad Descendentes .*præconio* in ejus opera narrent &
23 ויספרו מעשיו ברנה׃ יורדי הים באניות
: DOMINI opera viderunt Ipsi .multis aquis in opus facientes
24 עשי מלאכה במים רבים׃ המה ראו מעשי יהוה
: turbinis *spiritum* *fecit stare* & , dixit Et .profundo in ejus mirabilia &
25 ונפלאותיו במצולה׃ ויאמר ויעמד רוח סערה
.ejus fluctus *elevavit* &
ותרומם גליו׃

תרגום TARGUM.

2 יימרון פריקיא דיי די פרקנון מן יד מעיקא׃
3 ומארעתא כנשנון ממדנחא וממערבא מצפונא
4 ומן ימא דרומא׃ על עמא דבית ישראל אתנבי
ואמר עמא בית ישראל טעו במדברא בצדי
5 ארחא קרתא דמיתבא לא אשכחו׃ כפנים
6 לחוד צהין נפשתהון תשתלהיא׃ וצלו קדם
יי כד עיק להון מסעקתהון פצא יתהון׃
7 ודברנון באורח תריצתא למיזל לירושלם
8 קרתא דמיתבא׃ יהודון קדם יי מטול
9 חסדיה ומשתען פרישותיה לבני נשא׃ ארום
אשבע נפש סריקא ונפשא כפינא מלי טובא׃
10 על צדקיהו ורברבני ישראל אתנבי ואמר
צדקיהו ורברבני ישראל דגלו בבבל ויתיבו
בחשוכא וטולי דמותא והוו אסירין בסגוף שרי
11 פרולא׃ ארום סריבו על מימריה דאלהא
12 ומלכת עלאה רחיקו׃ ותבר בלעותא לבהון
13 אתקילו ולית דסעיר׃ וצלו קדם יי בדעיק
14 להון מסעיקתהון פרקנון׃ אפקנון מחשוכא
15 וטולא דמותא ושלשלותהון יתרע׃ יהודון
קדם יי מטול חסדיה ומשתען פרישותיה
16 לבני נשא׃ ארום תבר דשי נחשא ועברי
17 פרולא קצץ׃ שטין מאורח מרדיהון ומעויתהון
18 מסתגפין׃ כל מיכלא תרחיק נפשהון ומטין
19 עד מעלני מותא׃ וצלו קדם יי כד עיק להון
20 מסעיקתהון יפרקנון׃ ישדר פתגמי אסותיה
21 ויסי יתהון וישיזב מלחבלותהון׃ יהודון קדם
יי מטול חסדיה ומשתען פרישותיה לבני
22 נשא׃ ויכסון נכסי תודתא וישתעון עובדוי
23 בריצתא׃ מלחיא נחותי ימא באלפיא עבדי
24 פולחנא במיין סגיעין׃ הנון חמון עובדיא דיי
25 ופרישותיה במצולתא׃ ואמר במימריה
ואקים זעפא ועלעולא ואתרוממו גללוי׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Dicant redempti Domini, quos redemit de manu molestantis. Et de terris congregavit eos ab Oriente et ab Occidente, ab Aquilone, & de mari Australi. *De populo domus Israel vaticinatus est et dixit, Populus domus Israel* erraverunt in deserto in desolata via, civitatem habitabilem non invenerunt; Esurientes, simul sitientes; anima eorum defecit. Et oraverunt Dominum dum afflictione premerentur: de angustia ipsorum liberavit eos. Et duxit eos per viam rectam, ut ambularent ad Jerusalem civitatem habitabilem. Confitebuntur coram Domino propter misericordiam ejus, & narrabunt mirabilia ejus opera filiis hominum. Quoniam satiavit animam vacuam, & animã famelicã implevit bono. *De Sedechia & principib' Israel vaticinatus est & dixit; Sedechias & principes Israel qui exulârunt in Babel & habitârunt in* tenebris & umbra mortis, & *fuerunt vincti* in afflictione vinculorum ferri. Quia rebelles fuerunt verbo Dei, & consilium Altissimi execrati sunt. Et perfregit labore cor eorum; impegerunt & non fuit qui adjuvaret. Et oraverunt Dominum cum afficerentur angustia, de afflictionibus ipsorum redemit eos. Eduxit eos de tenebris & umbra mortis, & catenas eorum dirupit. Confitebuntur coram Domino propter misericordiam ejus, & narrabunt mirabilia ejus facta filiis hominum. Quoniam confregit portas chalybeas, & pessulos ferreos contrivit. Stulti propter viam flagitiorum suorum, & propter iniquitates suas affliguntur. Omnem cibum abominabitur anima eorum, & appropinquant ad introitus mortis. At si oraverint coram Domino cum arcta est eis angustia, de afflictionibus ipsorum redimet eos. Mittet *verba* sanationis suæ, & sanabit eos, liberabitque ab eorum corruptione. Confitebuntur coram Domino propter misericordiam ejus, & narrabunt mirabilia ejus facta filiis hominum. Et sacrificabunt sacrificia confessionis, & narrabunt opera ejus in lætitia. *Nautæ* descendentes in mare navib', facientes opus in aquis multis: Ipsi viderunt opera Domini, & miracula ejus in profundo. Et dixit in verbo suo, & suscitavit tempestatem & turbinem, & exaltati sunt fluctus ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 7 [illegible]
8 [illegible]
9 10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 15 [illegible]
16 [illegible]
17 18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]

Dicant liberti Domini, quos liberâvit de manu tyranni, Quosq; ex universis regionibus congregavit, ex Oriente & Occidente, et Aquilone & ex mari: Erraverunt in deserto Asimon, & viam civitatis cultæ non invenerunt: Esurierunt, atq; sitierunt: & quorum anima perculsa fuerat: Rogaverunt Dominum in angoribus suis, & ex mœroribus eorum eduxit eos: Et quos deduxit per viam veritatis, quatenus irent ad oppida habitata. Confiteantur Domino justi ejus, quoniam miserationes ejus erga filios hominum: Quia satiavit animas exagitatas, & animam famelicam explevit Eorum qui sedebant in tenebris umbrisq; mortis, & constricti erant inopiâ & ferris. Quia enim exasperârũt verba Dei, & consilium Altissimi despexerunt: Ideò contrivit labore cor eorum: ægrotârunt, & non fuit qui adjuvaret eos. Orârunt ad Dominum in tribulationibus suis, & ex ærumnis eorum liberavit illos, Eduxitque eos è tenebris atque ex umbris mortis, & lora eorum disrupit. Confiteantur Domino justi ejus, quia misericordiæ ejus erga filios hominum: Quia confregit portas æris, & vectes ferri concidit: Adjuvit eos de via sceleris eorum. At pro crimine suo dejecti sunt. Omnémque cibum respuit anima ipsorum, atque devenerunt usque ad portas mortis. Deprecati sunt Dominum in angustiis suis, & ex afflictionibus eorum eduxit illos. Misit verbum suum & sanavit eos, & eripuit eos è corruptione. Confiteantur Domino justi ejus, quoniam miserationes ejus in filios hominum:

* *Sectio* *

Immolate illi victimas laudis, glorificate opera ejus in portentis ipsius. Qui descendunt in mare navibus, quique gerunt negotium in aquis vastissimis, Ipsi viderunt opera Domini, & ejus miracula in profunditatibus maris: Qui suscitavit ventum procellosum, & intumuerunt fluctus maris.

Versio VULG. LAT.

2 Dicant qui redempti sunt à Domino,
quos redemit de manu inimici: & de
3 regionibus congregavit eos, A Solis
Ortu, & Occasu: ab Aquilone, & mari.
4 Erraverunt in solitudine in inaquoso:
viam civitatis habitaculi non inve-
nerunt. Esurientes, & sitientes: anima
5 eorum in ipsis defecit. Et clamaverunt
6 ad Dominũ cùm tribularentur: & de
necessitatibus eorum eripuit eos. Et
7 deduxit eos in viam rectam: ut irent
in civitatem habitationis. Confitean-
8 tur Dño misericordiæ ejus: & mira-
bilia ejus filiis hominũ. Quia satiavit
9 animam inanẽ: & animã esurientem
satiavit bonis. Sedentes in tenebris, &
10 umbrâ mortis: vinctos in mendicitate,
11 & ferro. Quia exacerbaverunt eloquia
Dei: & consilium Altissimi irritave-
12 runt. Et humiliatũ est in laborib᷒ cor
eorum: infirmati sunt, nec fuit qui
13 adjuvaret. Et clamaverunt ad Domi-
num cùm tribularentur: & de neces-
14 sitatib᷒ eorũ liberavit eos. Et eduxit
eos de tenebris, & umbrâ mortis:
15 & vincula eorum disrupit. Confitean-
tur Dño misericordiæ ejus: & mira-
16 bilia ejus filiis hominũ. Quia contri-
vit portas æreas: & vectes ferreos
17 confregit. Suscepit eos de via iniqui-
tatis eorum: propter injustitias enim
18 suas humiliati sunt. Omnem escam
abominata est anima eorum: & ap-
propinquaverunt usq; ad portas mor-
19 tis. Et clamaverunt ad Dominum cùm
tribularentur: & de necessitatibus
20 eorum liberavit eos. Misit verbum
suum, & sanavit eos: & eripuit eos
21 de interitionibus eorum. Confitean-
tur Domino misericordiæ ejus: &
22 mirabilia ejus filiis hominum: Et sa-
crificent sacrificium laudis: & an-
nuntient opera ejus in exultatione.
23 Qui descendunt mare in navibus,
facientes operationem in aquis mul-
24 tis. Ipsi viderunt opera Domini, &
25 mirabilia ejus in profundo. Dixit, &
stetit spiritus procellæ: & exaltati
sunt fluctus ejus.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

2 †Εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου, † οὓς ἐ-
λυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ, † (α) καὶ ἐκ τῶν χω-
3 ρῶν συνήγαγεν αὐτούς· † Ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ δυ-
4 σμῶν, καὶ Βορρᾶ, καὶ θαλάσσης. † Ἐπλανήθησαν ἐν
τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ· † ὁδὸν πόλεως κατοικητη-
5 ρίου οὐχ εὗρον. † Πεινῶντες καὶ διψῶντες, † ἡ ψυχὴ
6 αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν. † Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, † καὶ ἐκ τῶν ἀναγ-
7 κῶν αὐτῶν (β) ἐρρύσατο αὐτούς. † Καὶ ὡδήγη-
σεν αὐτοὺς εἰς ὁδὸν εὐθεῖαν, † τοῦ πορευθῆναι εἰς
8 πόλιν κατοικητηρίου. † Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ
κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, † καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς
9 υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. † Ὅτι ἐχόρτασε ψυχὴν κε-
10 νήν, †(γ) καὶ πεινῶσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν. † Καθη-
μένους ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου, † πεπεδημένους
11 ἐν πτωχείᾳ καὶ σιδήρῳ· † Ὅτι παρεπίκραναν τὰ λό-
για τοῦ θεοῦ, † καὶ τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου παρώξυ-
12 ναν· † Καὶ ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν,
13 † (δ) ἠσθένησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν. † Καὶ ἐκέκρα-
ξαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, † καὶ ἐκ
14 τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. † Καὶ ἐξήγαγεν
αὐτοὺς ἐκ σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου, † καὶ τοὺς δε-
15 σμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν. † Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ
κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, † καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱ-
16 οῖς τῶν ἀνθρώπων. † Ὅτι συνέτριψε πύλας χαλ-
17 κᾶς, † καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνέθλασεν. † Ἀντ-
ελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν, † διὰ γὰρ
18 τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν. † Πᾶν βρῶμα
ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν, † καὶ ἤγγισαν ἕως τῶν
19 πυλῶν τοῦ θανάτου. † Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς κύρι-
ον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, † καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν
20 αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. † Ἀπέστειλε τὸν λόγον αὐ-
τοῦ, καὶ ἰάσατο αὐτούς, † καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν
21 διαφθορῶν αὐτῶν. † Ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυ-
ρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, † καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱ-
22 οῖς τῶν ἀνθρώπων. † Καὶ θυσάτωσαν αὐτῷ θυσί-
αν αἰνέσεως, † καὶ ἐξαγγειλάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ
23 ἐν ἀγαλλιάσει. † Οἱ καταβαίνοντες εἰς (ε) θάλασσαν
ἐν πλοίοις, †(ϛ) ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς.
24 † Αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου, † καὶ τὰ θαυμάσια
25 αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ. † Εἶπε, καὶ ἔστη πνεῦμα καταιγί-
δος, † καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς.

MS. A. (α) ἐκ τῶν χωρῶν (β) ἐρύσατο (γ) καὶ ψυχὴν πεινῶσαν (δ) καὶ ἠσθένησαν (ε) τὴν θάλασσαν (ϛ) οἱ ποιοῦντες

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

2 *Dicant, qui redempti sunt à Do-* 2
mino, quos redemit de manu inimi-
ci: & de regionibus congregavit e-
os: 3 Ab Oriente, & Occasu, & A- 3
quilone, & mari. 4 [a] Erraverunt 4
in solitudine in inaquoso: viam ci-
vitatis habitaculi non invenerunt.
5 Esurientes, & sitientes: anima 5
eorum in ipsis defecit. 6 Et clama- 6
verunt ad Dominum, cùm tribula-
rentur: & de necessitatibus eorum
eripuit eos. 7 Et deduxit eos in viam 7
rectam, ut irent in [b] civitatem
habitationis. 8 Confiteantur Domino 8
misericordiæ ejus, & (b) mirabilia
ejus filiis hominum. 9 Quoniam sa- 9
tiavit animam inanem: [c] & (c)
esurientem implevit bonis. 10 Se- 10
dentes in tenebris, & umbrâ mor-
tis, compeditos in mendicitate, &
ferro. 11 Quia exacerbaverunt elo- 11
quia Dei: & consilium Altissimi ir-
ritaverunt. 12 Et humiliatum est 12
in laborib᷒ cor eorũ: infirmati sunt,
nec fuit, qui [d] adjuvaret. 13 Et 13
clamaverunt ad Dominũ, cũ tribu-
larentur: & de necessitatibus eorũ
salvos fecit eos. 14 Et eduxit eos 14
de tenebris, & umbrâ mortis: &
vincula eorum disrupit. 15 Confitean- 15
tur Domino misericordiæ ejus, &
mirabilia ejus filiis hominum. 16
Quia contrivit portas æreas: & 16
vectes ferreos confregit. 17 Susce- 17
pit eos de via iniquitatis eorum: pro-
pter injustitias enim suas humiliati
sunt. 18 Omnem escam abominata 18
est anima eorum: & appropinqua-
verunt usq; ad portas mortis. 19 Et 19
clamaverunt ad Dominum, cùm tri-
bularentur: & de necessitatibus eo-
rum salvos fecit eos. 20 Misit ver- 20
bum suum, & [e] sanavit eos: &
eripuit eos de (d) [f] corruptelis
eorum. 21 Confiteantur Domino mi- 21
sericordiæ ejus, & mirabilia ejus fi-
liis hominum. 22 Et sacrificent ei 22
(c) sacrificium laudis: & annunti-
ent opera ej᷒ in exultatione. 23 Qui 23
descendunt in mare in navibus, fa-
cientes operationem in aquis multis.
24 Ipsi viderunt opera Domini, & 24
mirabilia ejus in profundo. 25 Di- 25
xit, et [g] stetit spiritus procellæ: et
exaltati sunt fluctus ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

ለይበሉ ፡ እለ ፡ አድኅኖሙ ፡ እግዚአብሔ 2
ር ። እለ ፡ አድኅኖሙ ፡ እምእደ ፡ ፀሮ
ሙ ። ወአስተጋብኦሙ ፡ እምበሐውርት ።
እምጽባሕ ፡ ወእምዐረብ ፡ ወመስዕ ፡ ወ 3
ባሕር ። ወሰከዩ ፡ ውስተ ፡ በድው ፡ 4
ዘአልቦ ፡ ማየ ። ወሊረከቡ ፡ ፍኖተ ፡ ሀገ
ረ ፡ ብሔሮሙ ። ጸምኡ ፡ ወረኃቡ ፡ 5
ወኀልቀት ፡ ነፍሶሙ ፡ በሳዕሊሆሙ ።
ወአውየው ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሶበ ፡ 6
ተመንደቡ ። ወአድኅኖሙ ፡ እምንደቤሆ
ሙ ። ወመርሖሙ ፡ ፍኖተ ፡ ርቱዐ ። ከ 7
መ ፡ ይሖሩ ፡ ፍኖተ ፡ ሀገሮሙ ። ንግሩ ፡ ለእ 8
ግዚአብሔር ፡ ምሕረቶ ። ወመንክሮ ፡ ለእ
ጓለ ፡ እመሕያው ። እስመ ፡ አጽገበ ፡ ነፍ 9
ሰ ፡ ርኅብተ ። ወመልአ ፡ ነፍሰ ፡ ዕራቀ ፡ በረከ
ተ ። ለእለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ 10
ወጽላሎተ ፡ ሞት ። ወሙቁሐን ፡ በንዴት ፡ ወ
በኀጺን ። እስመ ፡ አምረሩ ፡ ቃለ ፡ እግዚ 11
አብሔር ። ወአምዕዑ ፡ ምክረ ፡ ልዑል ።
ወሠረሐ ፡ በሕማም ፡ ልቦሙ ። ወደወዩ ፡ 12
ወኀጥኡ ፡ ዘይቀብሮሙ ። ወአውየው ፡ 13
ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሶበ ፡ ተመንደቡ ። ወአ
ድኅኖሙ ፡ እምንደቤሆሙ ። ወአውፅኦ 14
ሙ ፡ እምጽልመት ፡ ወጽላሎተ ፡ ሞት ። ወሰ
በረ ፡ መዋቅሕቲሆሙ ። ንግሩ ፡ ለእግዚአ 15
ብሔር ፡ ምሕረቶ ። ወመንክሮ ፡ ለእጓለ ፡
እመሕያው ። እስመ ፡ ሰበረ ፡ ኆኃተ ፡ ብ 16
ርት ። ወቀጥቀጠ ፡ መናስግተ ፡ ዘኀጺን ።
ወተወክፎሙ ፡ እምፍኖተ ፡ ገጋዮሙ ። እስመ ፡ 17
ሐሙ ፡ በኃጢአቶሙ ። ወኵሎ ፡ መብል 18
ዐ ፡ አስቆረረት ፡ ነፍሶሙ ። ወቀርቡ ፡ ኀበ ፡
አናቅጸ ፡ ሞት ። ወአውየው ፡ ኀበ ፡ እግዚአ 19
ብሔር ፡ ሶበ ፡ ተመንደቡ ። ወአድኅኖሙ ፡ እም
ንደቤሆሙ ። ወፈነወ ፡ ቃሎ ፡ ወአሕየዎ 20
ሙ ። ወአድኅኖሙ ፡ እሞቶሙ ። ንግሩ ፡ 21
ለእግዚአብሔር ፡ ምሕረቶ ። ወመንክሮ ፡
ለእጓለ ፡ እመሕያው ። ወይሡዑ ፡ ሎቱ ፡ 22
መሥዋዕተ ፡ ስብሐት ። ወይንግሩ ፡ ግብሮ ፡
በትፍሥሕት ። እለ ፡ ይወርዱ ፡ ውስ 23
ተ ፡ ባሕር ፡ በአሕማር ። ወይትገበሩ ፡
ተግባሮሙ ፡ ውስተ ፡ ማይ ፡ ብዙኅ ።
እሙንቱ ፡ ያአምሩ ፡ ግብረ ፡ እግዚአብ 24
ሔር ። ወመንክሮ ፡ በውስተ ፡ ልጐ
ት ። ይቤ ፡ ወመጽአ ፡ መንፈሰ ፡ ዐው 25
ሎ ። ወተለዐለ ፡ ማዕበል ።

INTERP. ÆTHIOP. *PSAL. CVI.* [a] Et anxiati sunt in [b] viam civitatis eorum. [c] & animam vacuam implevit benedictione. [d] sepeliret eos. Et [e] vivificavit eos: [f] interitionibus eorum. [g] adsenit spiritus

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 3 فليقل المخلصون من قبل الرب الذي انقذهم من ايدي اعدايهم * ومن البلدان
4 جمعهم * من المشارق ومن المغارب والشمال والبحر * ضلوا في القفر في مكان عديم الماء. لم
5 6 يجدوا طريقا الى مدينة تسكن * جياعا عطاشا فعييت نفوسهم فيهم * فصرخوا الى الرب عند
7 ضيقهم * فخلصهم من شدايدهم * وهداهم الى طريق مستقيمة. ليدخلوا الى مدينة
8 9 مسكونة * فليشكر الرب على مراحمه وعجايبه لبني البشر * لانه اشبع نفوسا خاوية
10 وملأ من الخيرات قلوبا جايعة * جالسين في الظلمة وظلال الموت ومقيدين بالمسكنة والحديد
11 12 * لانهم اغضبوا اقوال الله * واغضبوا مشورة العلي * فذلت بالكد قلوبهم * ومرضوا فلم
13 14 يكن لهم من يعين * صرخوا الى الرب عند ضيقهم * فخلصهم من شدايدهم * واخرجهم
15 من الظلمة وظلال الموت * وقطع رباطاتهم * فليشكر الرب مراحمه وعجايبه عند بني البشر
16 17 * لانه كسر ابواب النحاس * ورضض اغلاق الحديد * واحادهم عن طريق اثامهم
18 19 لانهم ذلوا من اجل اثامهم * مقتت نفوسهم كل طعام * واقتربوا الى ابواب الموت * وضجوا
20 الى الرب عند ضيقهم * فخلصهم من شدايدهم * ارسل كلمته فشفاهم * وخلصهم من
21 22 فسادهم * فليشكر الرب مراحمه وعجايبه لبني البشر * وليذبح له ذبيحة التسبيح
23 وليعترف باعماله بالتهليل * النازلون في البحر في السفن * الصانعون اعمالهم في مياه
24 25 كثيرة * لانهم راوا اعمال الرب * وعجايبه في العمق * قال فثارت ريح عاصفة * وارتفعت
امواجها *

Et dicant redempti à Domino, quos libe- 2
ravit è manibus hostium ipsorum, Quos- 3
que è regionibus congregavit, ex Orienta-
libus atque Occidentalibus plagis, Septen-
trione, ac mari. Erraverunt in solitudi- 4
ne, in loco experte aquis, non invenerunt
iter ad civitatem habitabilem, Famelici 5
ac sitibundi adeo ut defecissent animæ eo-
rum in ipsis. Clamaverunt ad Dominum 6
in angustia sua, & liberavit eos de tribu-
lationibus eorum. Et direxit eos ad viam 7
rectam, ut introirent in civitatem habita-
tam. Gratiæ igitur agantur Domino de 8
miserationibus ejus, & miraculis ejus er-
ga filios hominum. Quia ipse satiavit a- 9
nimas vacuas, & implevit bonis corda e-
surientia Sedentium in tenebris & um- 10
bra mortis, & vinctorum in paupertate
ac ferro. Quia irritaverunt eloquia Dei, 11
& ad iram provocaverunt consilium Al-
tissimi, Humiliata sunt labore corda eo- 12
rum, & infirmati sunt, nec fuit eis qui
adjuvaret. Clamaverunt ad Dominum in 13
angustia sua, et liberavit eos de tribula-
tionibus eorum, Et eduxit eos de tenebris 14
& umbrâ mortis, & disrupit vincula eo-
rum. Gratias agant Domino miserationes 15
ejus & miracula ejus apud filios homi-
num. Nam ipse fregit portas æneas, & 16
contudit vectes ferreos. Et avertit eos à 17
via iniquitatũ eorum, quia humiliati fu-
erant ob iniquitates suas. Oderunt animæ 18
eorũ omnem escam, & accesserunt ad por-
tas mortis. Et vociferati sunt ad Domi- 19
num in angustia sua, & liberavit eos de
tribulationibus eorum. Misit verbum su- 20
um, & sanavit illos, & salvavit eos de
tabe eorum. Itaque gratias agant Domi- 21
no misericordiæ ejus, & miracula ejus
erga filios hominum. Et sacrificent ei sa- 22
crificium laudis, & fateantur opera ejus
cum psalmodia Descendentes in mare 23
navibus, agentes negotia sua in aquis
multis. Nam ipsi viderunt opera Domini, 24
& miracula ejus in abysso. Dixit, & 25
excitatus est ventus turbinis, & extu-
lerunt se fluctus earum,

תהלים : קז

.se liquefecit malo in eorum anima : abyssos descenderunt , cœlum Ascenderunt
26 יעלו שמים ירדו תהומות נפשם ברעה תתמוגג :
.est absorpta eorum sapientia omnis & : ebrius sicut se moverunt & , *orbem in iverunt*
27 יחוגו וינועו כשכור וכל חכמתם תתבלע :
.eos eduxit eorum *coarctationibus* de & : eis angustia in Dominum ad clamaverunt Et
28 ויצעקו אל יהוה בצר להם וממצוקתיהם יוציאם :
sunt læti Et .eorum fluctus siluerunt & : silentium in turbinem fecit Stare
29 יקם סערה לדממה ויחשו גליהם :
30 וישמחו
Confiteantur .eorum voluntatis *portum* ad eos duxit & : siluerunt quoniam
כי ישתקו וינחם אל מחוז חפצם :
31 יודו
eum exaltent Et .hominum filiis ejus mirabilia & : ejus misericordiā Domino
ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם :
32 וירוממוהו
flumina Posuit .eum laudent seniorum cathedra in & : populi ecclesia in
בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו :
33 ישם נהרות
:salsuginem in *fructus* Terram .sitis locum in aquarum exitus & : desertum in
למדבר ומצאי מים לצמאון :
34 ארץ פרי למלחה
: aquarum stagnum in desertum Posuit .ea in habitantium malitiam propter
מרעת יושבי בה :
35 ישם מדבר לאגם מים
præparaverūt &, famelicos ibi *fecit habitare* Et.aquarum exitus in *siticulosam* terram &
וארץ ציה למצאי מים :
36 ויושב שם רעבים ויכוננו
: vineas plantaverunt & , agros seminaverunt Et .habitationis civitatem
עיר מושב :
37 ויזרעו שדות ויטעו כרמים
: valde sunt multiplicati & , eis benedixit Et .*proventus* fructum fecerunt &
ויעשו פרי תבואה :
38 ויברכם וירבו מאד
, mala *tyrannide* à sunt humiliati &, sunt diminuti Et .minuit non eorum *animal* &
ובהמתם לא ימעיט :
39 וימעטו וישחו מעצר רעה
inani in eos fecit errare & : *magnificos* super despectionem *Effundens* *anxietate* &
ויגון :
40 שפך בוז על נדיבים ויתעם בתהו
.familias *pecus* sicut posuit & : *afflictione ab* *egenum* sublevavit Et .via absque
לא דרך :
41 וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות :
Quis .suum os *compescunt* iniquitas omnis & : lætabuntur & , recti Videbunt
42 יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה :
43 מי
? DOMINI misericordias *intelligent* & : hæc custodiet & , sapiens
חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי יהוה :

PSAL. CVIII.

canam & cantabo : Deus meum cor Paratum .David ipsi cantus Canticum
1 שיר מזמור לדוד :
2 נכון לבי אלהים אשירה ואזמרה
.*diluculo* me suscitabo : cithara & , *nablium* Evigila .meam gloriam etiam
אף כבודי :
3 עורה הנבל וכנור אעירה שחר :
magna Quia .nationibus in tibi canam & : Domine populis in tibi Confitebor
4 אודך בעמים יהוה ואזמרך בלאמים :
5 כי גדול
super Exaltare .tua veritas *æthera* ad usque & : tua misericordia cœlos *desuper*
מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך :
6 רומה על
liberentur Ut .tua gloria terram omnem super & : Deus cœlos
שמים אלהים ועל כל הארץ כבודך :
7 למען יחלצון
est locutus Deus .me exaudi & , tua dextera serva : tui dilecti
ידידיך הושיעה ימינך ועננו :
8 אלהים דבר
.metiar Succoth vallem & : Sechem partiar exultabo : suam sanctitatem per
בקדשו אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד :

תרגום TARGUM.

26 סלקין צית שמיא נחתין עמקי תהומיא
נפשתהון בבישא תתמוגג : 27 ירתתון
נועון היך רויה דחמר וכל חוכמתהון
מסתלעמא : 28 וצלו קדם יי כד עיק להון
וממעיקתהון יפיק יתהון : 29 יקים עלעולא
לשתיקותא וישתקון גליהון : 30 וחדון ארום
שתקין ודברנון למחוז רעיתהון : 31 יהודון קדם
יי מטול חסדיה ומשתען פרישותיה לבני נשא :
32 ומרוממין יתיה בכנישת עמא בית ישראל
ובסנהדרין דחכימיא ישבחון יתיה : 33 שוי
נהרותא היך מדברא ומפקנות מיא היך
צחותא : 34 ארעא דישראל דעבדא פרי צרא
היך סדום דאתהפכת מן בישות יתבין בה :
35 כד תבו לאוריתא שוי מדברא היך אריתא
דמיא וארע ציהיא למפקנות מיא : 36 ואשרי תמן
כפנים ואתקינו קרתא מיתבא : 37 וזרעו חקלין
ונציבו כרמיא ועבדו פרי אבא : 38 וברכנון ויסגון
לחדא ובעירהון לא יזער : 39 וכד חבו אזערו
ואתמסכנו מן אניק בישתא ודוונא : 40 שדי
בסרנותא על רברבניא ואטעיאונון בלמא
דלא אורחא : 41 וכד תבו לאוריתא שגב חשיכא
ממסכינותא ושוי היך עאני גניסיא : 42 חמון
תריציא ויחדון וכל מרי שקרא שור פומא
ואתחסם : 43 מן חכימא וינטור אלין ויתבוננון
חסדיא דיי :

קח

1 שירא ושבחא על ידא דדוד : 2 תקין לבי
אלהים אשבח ואומר לחוד איקרי : 3 שבח נבלא
וכנרא אשבח בקריצתא : 4 אודה קדמך
בעמיא יי ואשבחנך באומיא : 5 ארום רב מעלוי
שמיא טובך ועד שחקי מטי קושטך : 6 אתרומם
עלוי שמיא אלהים ועל כל יתבי ארעא איקרך :
7 מן בגלל דישתזבון רחימך פרוק ימינך ועני
יתי : 8 אלהא מלל מאתר בית שכנתיה אבוע
אפלג בזותא עם יתבי שכם ועם יתבי מישר
סכות אמשח תחומא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Ascendunt ad summitatem cœlorum, descenduntque ad profunda abyssorum, anima eorum in malo liquefiet. Trement et agitabuntur sicut ebrius *vino*, & omnis sapientia eorum absorbebitur. At si oraverint coram Domino cùm adest eis angustia, tum de afflictionibus ipsorum educet eos. Stare faciet tempestatem in tranquillitatem, & silebunt fluctus ejus. Tum læti sunt quia silent, & duxit eos ad portum voluntatis ipsorum. Confitebuntur coram Domino propter benignitatem ejus, & narrabunt mirabilia ejus opera filiis hominum. Et exaltant eum in congregatione populi domus Israel, & in consessu sapientium laudant eum. Posuit flumina velut desertum, et egressus aquarum sicut siccitates. Terram Israel facientem fructus devastavit sicut Sodomam, quæ subversa est propter malitiam habitantium in ea. *Quando conversi sunt ad Legem* posuit desertum sicut stagnum aquarum, & terram aridam in exitus aquarum. Et habitare fecit ibi esurientes, & constituerunt civitatem habitabilem. Et seminaverunt agros, & plantaverunt vineas, & fecerunt fructus germinis. Et benedixit eis, & multiplicati sunt valdè, & jumenta eorum non diminuta. Sed cum peccaverunt, imminuti sunt et attenuati ab oppressione mali et doloris. Misit contemptum super principes, & errare fecit eos per inane ubi non erat via. At *quando conversi sunt ad Legem* sublevavit pauperem de miseria, et posuit sicut oves familias. Videbunt recti & lætentur, & cujusvis auctoris mendacii os insolens fuit, & obturatum est. Quis sapiens & custodiet hæc, ac intelligent misericordias Domini?

Canticum & hymnus per manum David.

PSAL. CVIII.

Paratum cor meum Deus, canam et psallam; etiam gloria mea. Canta nablum & cithara; laudabo in aurora. Confitebor coram te in populis Domine, & laudabo te in gentibus. Quoniam magna est super cœlos benignitas tua, et usque ad nubes pertingit veritas tua. Exaltare super cœlos Deus, et super omnes habitatores terræ gloria tua. Ut liberentur dilecti tui, redime dexteram tuam, et responde mihi. Deus locutus est de loco domus majestatis suæ: Lætabor, dividam prædam cum habitatoribus Sichem, et cum habitatoribus planitiei Succoth mensurabo terminum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26–43 [illegible]

1–8 [illegible]

Attolluntur ad cœlum, & deprimuntur in abyssum, unde anima eorū intra ipsos peruebatur: Contremuerunt atq; titubârunt sicut ebrii, & omnis illorū sapientia evanuit. Clamaverunt ad Dñm in tribulationibus suis, & è mœroribus eorū eduxit eos. Sedavit tempestatem, & tranquillum factum est, & quieverunt fluctus maris: Lætatique sunt cùm siluissent; duxit illos ad portum quem optaverunt. Confiteantur Dño justi ejus, quia misericordiæ ejus erga filios hominū. Laudate eum in cœtu populorū, & sup sedile seniorū attollite illū: Qui redegit flumina quasi in desertum, fontes aquarū in locū sitibundū: Tellurē proferentē fructus suos in salsuginē, propter facinora prava incolarum ejus; Qui vertit desertū in stagna aquarū, & terrā sitibundā in scatebras aquarum: Commorari fecit ibi famelicos & ædificârunt oppida, atque habitârunt in illis: Seminârunt agros, & plantârunt vineas, comederuntq; de fructibus proventuū earū. Benedixit eis & multiplicati sunt valdè, & pecora eorū haud imminuta sunt. At diminuti sunt etiā, atque humiliati multis malis & calamitatib⁹. Injecit miseriam in præstantiores, & vagari fecit eos errore non habente viam; Magnificavit autē pauperes, fecitq; sicut oves familias eorū. Ut videant justi ac lætentur, omnesq; scelerati obturent fauces suas. Qui sapiens est, observabit hæc, deprehendetque misericordiam Dñi.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. CVIII.

Davidis. Quum esset paratus cum gloria ad ministerium & psalmodiam domus Domini. Et de vocatione Gentium. Versus 15.

Paratum est cor meum Deus, paratū est cor meū: laudabo & canā cū gloria mea. Expergiscere lyra mea, expergiscere cithara & lyra: etiā ego experrect⁹ sum manè: Confitebor tibi inter populos Deus, & nomini tuo psallam inter gentes; Quoniam maxima est bonitas tua usq; ad cœlū, & usque ad cœlos cœli fides tua. Attollere sup cœlū Deus, & super universam terrā gloria tua. Quandoquidem salvandi sunt dilecti tui, salva me dexterâ tuâ, et exaudi me. Deus locutus est in sanctitate sua, Glorificabo ego dividamq; Sechim, & profundum Sochuth metibor.

Versio VULG. LAT.

26 Ascendunt usque ad cœlos, & de-
scendunt usq; ad abyssos: anima eorũ
27 in malis tabescebat. Turbati sunt, &
moti sunt sicut ebrius: & omnis sapi-
28 entia eorum devorata est. Et clamave-
runt ad Dñm cùm tribularentur, & de
necessitatibus eorum eduxit eos. Et
29 statuit procellam ejus in auram: &
siluerunt fluctus ejus. Et lætati sunt
30 quia siluerunt: & deduxit eos in
portum voluntatis eorum. Confitean-
31 tur Dño misericordiæ ejus: & mira-
bilia ejus filiis hominum. Et exaltent
32 eum in ecclesia plebis: & in cathedra
seniorum laudent eum. Posuit flumina
33 in desertum, & exitus aquarum in si-
tim: Terram fructiferam in salsugi-
34 nem, à malitia inhabitantium in ea.
Posuit desertum in stagna aquarum:
35 & terram sine aqua in exitus aquarum.
Et collocavit illic esurientes: et consti-
36 tuerunt civitatem habitationis. Et
37 seminaverunt agros, & plantaverunt
vineas: & fecerunt fructũ nativitatis.
38 Et benedixit eis, & multiplicati sunt
nimis: & jumenta eorũ non minora-
39 vit. Et pauci facti sunt: & vexati sunt
à tribulatione malorum, & dolore.
40 Effusa est contemptio sup principes:
& errare fecit eos in invio, & non in
41 via. Et adjuvit pauperem de inopia:
& posuit sicut oves familias. Videbunt
42 recti, & lætabuntur: & omnis iniqui-
43 tas oppilabit os suum. Quis sapiens
& custodiet hæc: & intelliget mise-
ricordias Dñi?

Canticum Psalmi ipsi David.
(Sup. 56. 8.) CVII.

2 Paratum cor meum, Deus, paratum
cor meum: cantabo, & psallam in
3 gloria mea. Exurge gloria mea, exurge
psalteriũ, & cithara: exurgam dilucu-
4 lò. Confitebor tibi in populis, Dñe: &
psallã tibi in nationibus. Quia magna
5 est sup cœlos misericordia tua: & usq;
6 ad nubes veritas tua. Exaltare super
cœlos, Deus, & super omnem terram
7 gloria tua: Ut liberentur dilecti tui.
Salvum fac dexterâ tuâ, & exaudi me:
8 Deus locutus est in Sancto suo; Exul-
tabo, & dividam Sichimam, et con-
vallem tabernaculorum dimetiar.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

26 † Ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν, † καὶ καταβαίνουσιν
ἕως τῶν ἀβύσσων. † ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο,
27 † Ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθύων, † καὶ πᾶ-
28 σα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη. † Καὶ ἐκέκραξαν πρὸς
κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς, † καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν
29 αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτούς. † Καὶ ἐπέταξε τῇ καται-
γίδι, καὶ ἔστη εἰς αὔραν, † καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐ-
30 τῆς. † Καὶ (ζ) εὐφράνθησαν, ὅτι ἡσύχασαν, † καὶ ὡδήγη-
31 σεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος (*) αὐτῶν. † Ἐξο-
μολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἐλέη αὐτοῦ, † καὶ τὰ
32 θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. † Ὑψωσά-
τωσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ, † καὶ (η) ἐν καθέδρᾳ
33 πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν. † Ἔθετο ποταμοὺς
34 εἰς ἔρημον, † καὶ διεξόδους ὑδάτων εἰς δίψαν· † Γῆν
καρποφόρον εἰς ἅλμην, † ἀπὸ κακίας τῶν κατοικούν-
35 των ἐν αὐτῇ. † Ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὑδάτων,
36 † καὶ γῆν ἄνυδρον εἰς διεξόδους ὑδάτων. † Καὶ κατ-
ῴκισεν ἐκεῖ πεινῶντας, † καὶ συνεστήσαντο πόλεις
37 κατοικεσίας· † Καὶ ἔσπειραν ἀγροὺς, καὶ ἐφύτευσαν ἀμ-
38 πελῶνας, † καὶ ἐποίησαν καρπὸν (θ) γεννήματος. † Καὶ
εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα, † καὶ
39 τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνε. Καὶ ὠλιγώθησαν καὶ
40 ἐκακώθησαν † ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης. † Ἐξ-
εχύθη ἐξουδένωσις ἐπ᾽ ἄρχοντας αὐτῶν, † καὶ ἐπλά-
41 νησεν αὐτοὺς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὁδῷ. † Καὶ ἐβοήθησε
πένητι ἐκ πτωχείας, † καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατρι-
42 άς. † Ὄψονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσονται, † καὶ πᾶσα
43 ἀνομία ἐμφράξει (ι) τὸ στόμα αὐτῆς. † Τίς σοφὸς καὶ
φυλάξει ταῦτα, † καὶ (κ) συνήσει τὰ ἐλέη τοῦ κυρίου;

MS. A. (ζ) ηὐφράνθησαν, (*) αὐτοῦ. (η) ἐν καθέδραις (θ) γενήματος. (ι) στόμα (κ) συνήσουσιν

1 (α) Ὠδὴ ψαλμοῦ τῷ Δαυίδ. ρζ΄.
2 † Ἑτοίμη ἡ καρδία μου ὁ Θεός, ἑτοίμη ἡ καρ-
3 δία μου, † ᾄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου. † Ἐξ-
εγέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα, † ἐξεγερθήσομαι
4 ὄρθρου. † Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε, †
5 ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν. † Ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρα-
νῶν τὸ ἔλεός σου, † καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά
6 σου. † Ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ Θεός, † καὶ ἐπὶ πᾶ-
7 σαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου. † Ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀ-
γαπητοί σου, † σῶσον τῇ δεξιᾷ, καὶ ἐπάκουσόν
8 μου. † Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, † ὑψω-
θήσομαι καὶ διαμεριῶ Σίκιμα, † καὶ τὴν κοιλάδα τῶν
σκηνῶν διαμετρήσω.

MS. A. (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

26 Ascendunt usq; ad cœlos: & descendunt usq; ad abyssos. Ani-
ma eorum in malis tabescebat: 27
27 Turbati sunt, moti sunt, sicut ebri-
us: & omnis sapientia eorum ab-
sorpta est. 28 Et clamaverunt ad
28 Dominum, cùm tribularentur: &
de necessitatibus eorum eduxit eos.
29 Et (f)[h] imperavit procellæ:
29 & stetit in auram: & siluerunt flu-
ctus ejus. 30 Et lætati sunt, quia si-
30 luerunt: & deduxit eos in portum
voluntatis (g) eorum. 31 Confite-
31 antur Domino misericordiæ ejus, &
mirabilia ejus filiis hominum. 32 E-
32 xaltent eum in ecclesia populi, &
in cathedra seniorum laudent eum.
33 Posuit flumina in desertum;
33 & exitus aquarum in sitim. 34 [i]
34 Terram fructiferam in salsuginem,
à malitia inhabitantium in ea. 35
35 Posuit desertum in stagna aquarum,
& terram sine aqua [k] in exitus
36 aquarum. 36 Et collocavit illic esu-
rientes: & [l] constituerunt (b) ci-
37 vitates habitationis. 37 Et semina-
verunt agros, & plantaverunt vi-
neas: & fecerunt [m] fructum (i)
38 geniminis. 38 Et benedixit eos, &
multiplicati sunt nimis: & jumen-
39 ta eorum non (k) minoravit. 39 Et
(l)[n] pauci facti sunt: & vexa-
ti sunt à tribulatione malorum,
40 & dolore. 40 Effusus est (m) contem-
ptus super principes eorum, & erra-
re (n) fecit eos in invio, & non in
41 via. 41 Et adjuvit pauperẽ à (o)
mendicitate, & [o] posuit sicut oves,
42 familias. 42 Videbunt recti, & læ-
tabuntur: et omnis iniquitas oppila-
43 bit os suum. 43 Quis sapiens, et cu-
stodiet hæc, et intelliget misericordi-
as Domini?

1 Canticum psalmi ipsi David. CVII.
2 Paratum cor meũ, De[us], paratum
cor meũ: cantabo, [a] et psallã in
3 gloria (a) mea. 2 Exurge psalteriũ,
4 et cithara: exurgam diluculò. 3 Con-
fitebor tibi in populis, Domi-
ne: psallam tibi in gentibus. 4
5 Quia magna est super cœlos mise-
ricordia tua, et usq; ad nubes
6 veritas tua. 5 Exaltare super cœ-
los, Deus: et super omnẽ terram glo-
7 ria tua, ut liberentur dilecti tui, 6
salvum fac dexterâ, (b) et exaudi
8 me: D[eu]s loquutus est in Sancto suo;
7 (c) [b] Exaltabor, et dividã Sicima, et vallem tabernaculorum dimetiar.

Versio ÆTHIOPICA.

የዐርጉ፡እስከ፡ሰማይ፡፡ ወይወርዱ፡እስከ፡ 26
ቀላይ፡፡ ወተመስወት፡ ነፍሶሙ፡ በሕማ
ም፡፡=፡ ወይትገሠ፡ወተሀውኩ፡ከመ፡ስኩር፡፡ 27
ወተሰጥመ፡ ኵሉ፡ ጥበቦሙ፡፡=፡ ወአውየ 28
ው፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ሶበ፡ተመንደቡ፡፡
ወአድኀኖሙ፡እምንደቤሆሙ፡፡=፡ ወለጕ 29
ፍኦ፡ለዐውሎ፡ወአርመመ፡ባሕር፡፡ ወአርመ
መ፡ማዕበል፡፡=፡ ወተፈሥሑ፡እስመ፡አዕረ 30
ፉ፡፡ ወመርሖሙ፡ውስተ፡መርሶ፡ኀበ፡ፈቀ
ዱ፡፡=፡ንግሩ፡ለእግዚአብሔር፡ምሕረቶ፡፡ 31
ወመንክሮ፡ለእጓለ፡እመሕያው፡፡=፡ ወያ 32
ዐቢይዎ፡በማኅበረ፡ሕዝብ፡፡ ወይሴብሕ
ዎ፡በመንበረ፡ሊቃውንት፡፡=፡ ወረሰዮሙ፡ 33
ለአፍላግ፡በድው፡፡ ወረሰየ፡ምጽማአ፡ሙሐ
ዘ፡ማይ፡፡=፡ ወረሰያ፡ሄወ፡ለምድር፡እንተ፡ 34
ትፈሪ፡፡ በእከዮሙ፡ለእለ፡ይነብርዋ፡፡=፡
ወረሰዮ፡ለበድው፡ምሐዘ፡ማይ፡፡ ወምድረ፡ 35
በድው፡ቀላያተ፡ማያት፡፡=፡ ወአንበረ፡ህ 36
የ፡ርኁባነ፡፡ ወሐነጹ፡ አህጉረ፡ ኀበ፡ ይነብ
ሩ፡፡=፡ ወተክሉ፡ ወይነ፡ ወዘርኡ፡ገራው 37
ሃ፡፡ወገብሩ፡ ማእረረ፡እክል፡፡=፡ ወባረኮ 38
ሙ፡ ወበዝኁ፡ ፈድፋደ፡፡ ወኢያውኀደ፡ሎ
ሙ፡እንስሳሆሙ፡፡=፡ ወደወዩ፡ ወውኅዱ፡፡ 39
በሕማም፡ እኩይ፡ ወበጻዕር፡፡=፡ ወተክዐ 40
ወ፡ኀሳር፡ ዲበ፡ መሳፍንት፡፡ ወአስሐቶሙ፡
ውስተ፡በድው፡ዘኢኮነ፡ፍኖተ፡፡=፡ ወረድ 41
ኦ፡ለነዳይ፡ በተፅናሱ፡፡ ወረሰዮ፡ ከመ፡ አባ
ግዐ፡ ብሔር፡፡=፡ ወይርአዩ፡ ራትዓን፡ ወይ 42
ትፌሥሑ፡፡ ወትትፈጸም፡ አፈሃ፡ ኵሉ፡ዐ
መፃ፡፡=፡ መኑ፡ጠቢብ፡ዘየዐቅቦ፡ለዝ፡፡ወ 43
ያእምር፡ከመ፡ምሒሮ፡እግዚአብሔር፡፡

መዝሙር፡ማኅሌት፡ዘዳዊት፡፡

ድልው፡ ጥቡዕ፡ልብየ፡እግዚኦ፡ ጥቡዕ፡ ልብየ፡፡ 1
እሴብሕ፡ ወእዜምር፡፡ ወይትነሣእ፡ ክብ
ርየ፡፡=፡ ወእትነሣእ፡ በመዝሙር፡ወበመሰ 2
ንቆ፡፡ ወእትነሣእ፡በጽባሕ፡፡=፡ እገኒ፡ለ 3
ከ፡በውስተ፡አሕዛብ፡እግዚኦ፡፡ ወእዜምር፡
ለከ፡በውስተ፡ ሕዝብ፡፡=፡ እስመ፡ ዐቢየ 4
ት፡እስከ፡ሰማያት፡ምሕረትከ፡፡ ወእስከ፡
ደመናት፡ጽድቅከ፡፡=፡ ተለዐል፡ እግዚአ 5
ብሔር፡ መልዕልተ፡ሰማያት፡፡ ወበኵሉ፡ም
ድር፡ስብሐቲሁ፡፡ ከመ፡ ይድኀኑ፡ ፍቁራኒ
ከ፡፡=፡ ለድኅነ፡ በየማንከ፡ ወስምዐኒ፡፡ 6
እግዚአብሔር፡ ነበበ፡ በመቅደሱ፡፡=፡ እት 7
ሐሠይ፡ ወእትከፈል፡ ሰቂማ፡፡ ወእሳፈር፡አዕ
ጸደተ፡ቆላት

INTERP. ÆTHIOP. [h] abegit procellam ejus, & siluit mare: & siluerunt [i] Et posuit salsuginem terram frugiferam, [k] in abyssos aquarum. [l] ædificârunt [m] messem frumenti. [n] infirmi, & pauci facti sunt à [o] posuit ei PSAL. CVII. [a] & extolletur gloria mea. Et exurgam cum psalterio, [b] Exultabo, &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 27 *طالعة الي السموات • ونازلة الي الاعماق • ذابت نفوسهم من الشرور *اضطربوا وماذوا مثل
28 29 السكران • ضلت عنهم حكمتهم *صرخوا الي الرب عند كربهم • فاخرجهم من شدايدهم *وازال
30 31 العاصف وسكنت وكفت امواجها *ففرحوا بسكونها • وهداهم الي المينا الذي سالوا *فليشكر
32 الرب مراحمه وعجايبه في بني البشر *وليرفعوه في مجمع الشعوب • وليباركوه في مجالس الشيوخ *
33 34 لانه جعل الانهار قفارا • ومخارج المياه عطشا *وارضا ذات ثمار جعلها سبخا • من سو اعمال
35 36 ساكنيها *وجعل القفر بحيرة ماء • وارضا عديمة الماء لينابيع المياه *واسكن هناك الجياع •
37 38 فاقاموا مدنا للسكنى *وزرعوا حقولا • وغرسوا كروما • واكلوا من ثمار غلاتها *وباركهم فكثروا
39 40 جدا • ولم تقل ماشيتهم *قلوا وبادوا من ضغطة الشرور والحزن *انصب الهوان على روسايهم *
41 42 اضلهم في التيه في غير طريق *اعان المسكين من المسكنة • وجعل القبايل مثل الاغنام *يرى
43 المستقيمون ويفرحون • ويسد افواه جميع الاثمة *من هو حكيم ليحفظ هذا • ويفهم رحمة الرب •
1 الليلويا • *المزمور المائة وسبعة • *تسبحة لداود • *وهو كبح • استيكن •
2 3 *مستعد قلبي اللهم • مستعد قلبي • اسبح وارتل في تمجيدي *قم يا تمجيدي • قم ايها
4 5 المزمار والقيثار • اقوم سحرا *واشكرك يا رب في الشعوب • وارتل لك في الامم *لان عظمة
6 هي رحمتك على السموات • وحقك الي السحاب *اعل اللهم على السموات • ومجدك على الارض
7 8 جميعها *لكيما تخلص احباوك • خلصني بيمينك واستجب لي *الله يتكلم في قدسه • اني
ارتفع واقسم شاكيم *واقيس وادي المظال •

Ascendentes ad cœlos, et descendentes in 26
ima. Liquefactæ sunt animæ eorum ob mi-
serias: Turbati sunt & titubârunt sicut e- 27
brius: periit ab eis sapientia eorũ. Clamave- 28
runt ad Dominũ in mœrore suo, et eduxit
eos de tribulationib[us] eorũ. Et amovit tur- 29
binẽ, ac sedatæ sunt, et cessaverũt fluctus
eorũ. Et lætati sunt de quiete eorum. Di- 30
rexitq; eos ad portũ quẽ voluerũt. Igitur 31
gratias agant Domino miserationes ejus, et
miracula ipsi[us] in filiis hominũ. Et exaltent 32
eũ in congregatione populorũ, & benedi-
cant ei in consessu senũ. Quoniã ipse fecit 33
flumina, solitudines: et scatebras aquarũ,
sitibunda. Et terram frugiferam redegit in 34
salsuginẽ, ob turpitudinẽ operũ incolarum
ejus. Et redegit desertũ in lacũ aquæ, & 35
terrã carentẽ aquâ in fontes aquarum. Et 36
habitare fecit ibi esurientes, et erexerunt
urbes ad habitandum. Et seminaverunt a- 37
gros, & plantaverunt vineas, & comede-
runt de fructib[us] proventuũ illorũ. Et be- 38
nedixit eis ac multiplicati sunt valdè, &
nõ sunt imminuta armẽta eorũ. Imminuti 39
sunt et perierunt præ suffocatione malorũ
& mœroris. Effusa est contemptio super 40
principes eorũ, errare fecit eos per solitu-
dinẽ sine via. Sublevavit pauperẽ de pau- 41
pertate, fecitque familias instar ovium.
Videbunt recti & lætabuntur, & obtura- 42
buntur ora omnium iniquorum. Qui est 43
sapiens, observet hoc, & intelliget mi-
sericordiam Domini. Alleluja.

PSAL. CVII.

Canticum David. Vers. 28. 1

Paratum cor meus Deus, paratum cor 2
meũ: laudabo et psallã in glorificati-
one mea. Surge O glorificatio mea, surge O 3
psalterium et cithara. Surgã diluculò, Et 4
gratias agã tibi O Domine, inter populos,
et psallã tibi inter gentes. Quia magna est 5
misericordia tua super cœlos, & veritas
tua usq; ad nubes. Eleva te De[us], super cœ- 6
los, et gloria tua super terrã universam.
Ad hoc ut salventur amici tui, salva me 7
dexterâ tuâ, & exaudi me. Deus loqui- 8
tur per sanctos suos: Equidem eleva-
bor, & dividam Sechim, & metibor val-
lem tabernaculorum.

תהלים : קט

9 לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי׃
10 מואב סיר רחצי על־אדום אשליך נעלי עלי־פלשת התרועעי׃
11 מי יבלני עיר מבצר מי נחני עד־אדום׃
12 הלא־אלהים זנחתנו ולא־תצא אלהים בצבאתינו׃
13 הבה־לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם׃
14 באלהים נעשה־חיל והוא יבוס צרינו׃

PSAL. CIX. קט

1 למנצח לדוד מזמור אלהי תהלתי אל־תחרש׃
2 כי פי רשע ופי־מרמה עלי פתחו דברו אתי לשון שקר׃
3 ודברי שנאה סבבוני וילחמוני חנם׃
4 תחת־אהבתי ישטנוני ואני תפלה׃
5 וישימו עלי רעה תחת טובה ושנאה תחת אהבתי׃
6 הפקד עליו רשע ושטן יעמד על־ימינו׃
7 בהשפטו יצא רשע ותפלתו תהיה לחטאה׃
8 יהיו־ימיו מעטים פקדתו יקח אחר׃
9 יהיו־בניו יתומים ואשתו אלמנה׃
10 ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם׃
11 ינקש נושה לכל־אשר־לו ויבזו זרים יגיעו׃
12 אל־יהי־לו משך חסד ואל־יהי חונן ליתומיו׃
13 יהי־אחריתו להכרית בדור אחר ימח שמם׃
14 יזכר עון אבתיו אל־יהוה וחטאת אמו אל־תמח׃
15 יהיו נגד־יהוה תמיד ויכרת מארץ זכרם׃
16 יען אשר לא זכר עשות חסד וירדף איש־עני ואביון ונכאה לבב למותת׃
17 ויאהב קללה ותבואהו ולא־חפץ בברכה ותרחק ממנו׃
18 וילבש קללה כמדו ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו׃
19 תהי־לו כבגד יעטה ולמזח תמיד יחגרה׃

תרגום TARGUM.

9 דילי גלעד דילי מנשה גברין דבית אפרים עושנא דרישי ומדבית יהודה ספרי׃
10 דושירין מואבאי היך דודי שוזיגי על מלכות אדום אטלוק סנדלי על מלכות פלשתאי אתיבב׃
11 וכדון מן אוביל יתי עד כרכא תקיפא מן דברני עד אדום׃
12 הלא אלהא דחבנא קדמוי שבקתנא ולא נפקא שכינתך בחילותנא׃
13 הב לן סעדא מן מעיקא דמגן פורקנא דבר נשא׃
14 באלהא נעביד חילא והוא ידוש מעיקנא׃

קט

1 לשבחא על יד דוד תושבחא אלהים שבחתי לא תשתוק׃
2 ארום פומא דרשיעא ופומא דנכלא עלי פתחין מלילו עמי לישן דשקר׃
3 וממללי סנאתא חזרו יתי ואגיחו עמי מגן׃
4 חלף די רחמית סטנו לי ואנא אצלי׃
5 ושוו עלי בישתא חלף טבתא וסנאתא חלף דרחימית׃
6 אסער עלוי רשיעא וסטנא יקום על ימיניה׃
7 באדיניה יפוק חייב וצלותיה תהי לחובתא׃
8 יהון יומוי קלילין מנין שנוי ירית אוחרן׃
9 יהון בנוי יתמי ואתתיה ארמלתא׃
10 ואטלטלא יטלטלון בנוי ושאלון ותבעון מדהות צדיתהון׃
11 ינבב מופפא לכל דיליה ויבזון נוכראין ליעותיה׃
12 לא יהי ליה נגיד חסדא ולא יהי ליה חיס על יתמוי׃
13 יהי סופיה לאשתיצאה בדר אוחרן ימחי שמהון׃
14 ידכיר עוית אבהתוי קדם יי וחובת אמיה לא תתמחי׃
15 יהון קביל מימרא דיי תדירא וישיצי מארעא דכרנהון׃
16 מטול דלא אדכר למעבד טיבו ורדף גבר עניא וחשיכא ומכיך לבא לאתקטלא׃
17 ורחים לוטיא ואתיאת ליה ולא אתרעי בברכתא ואתרחקת מניה׃
18 ולבש לווטתא היך לבושא ועלת היך מיא בנושמיה והיך משחא באברוי׃
19 תהוי ליה היך לבושא יתעטף ולקמור תדירא יזרזנה׃

PARAPH. CHALD. Vers. L[…]

Meus est Gilhad, meus est Menasseh: […]sti domus Ephraim fortitudo capitis […] & de domo Jehuda scriba meus. Con[…] Moabitas tanquam ollas lotionis meæ; […]per *regnum* Edom projiciam calciamentum meum: super regnum Palestinorum [ju]labo. *Et nunc* quis deducet me ad arcem munitam? quis ducet me usque ad Edom? Nonne *quia peccavimus coram Domino de[…]seruisti* nos, & nequaquam egressa est ma[…]jestas ejus cum exercitibus nostris? Da [no]bis auxilium ob infestatorem, quoniam [va]na est redemptio hominis. In Deo edem[…] virtutem, & ipse calcabit oppressores [no]stros.

Ad laudandum per manum David[…] hymnus.

PSAL. CIX.

DEus laus mea, ne taceas. Quoniam […] impium & os dolosum super me aperu[e]runt: locuti sunt adversum me lingua m[en]daci. Et verbis odii circundederunt [me] et pugnaverunt adversum me sine ca[usa]. Pro eo quòd dilexi, adversantur mihi; e[go] verò precabor. Et ponunt adversum [me] malum pro bono, & odium pro eo q[uod] dilexi. Constitue super eum impium, & [Sa]tanas stet ad dexteram ejus. Cùm judici[o] subibit, exeat condemnatus, & oratio e[jus] sit ad condemnationem. Sint dies ejus [pau]ci; numerum annorum ejus hæred[…] acquirat alius. Sint filii ejus pupilli, [&] uxor ejus vidua. Vagando vagentur [fi]lii ejus; & petant & inquirant *postquam* fue[rit] desolatio eorum. Colligat fœnera[tor] omnia quæ ipsius sunt, & diripiant alie[ni] laborem ejus. Non sit illi qui conciliet mi[se]ricordiam, & non sit qui misereatur p[u]pillis ejus. Sit finis ejus ad interitum, in g[e]neratione altera deleatur nomen eorum. Commemoretur iniquitas patrum ejus [in] conspectu Domini, et peccatum matris ejus non deleatur. Sint in conspectu Verbi Do[mi]ni semper, & deleat de terra memori[]am eorum. Quoniam non meminit facere benignitatem, & persequitur hominem pauperem & mendicum, & compunctum corde ad internecionem. Et dilexit male[di]ctionem, & obvenit ei; & noluit beni[gni]tatem, & elongata est ab eo. Et induit ma[le]dictionem sicut vestimentum, & intra[vit] quasi aqua in corpus ejus, et sicut oleum in membra ejus. Sit ei sicut vestimentum qu[o] operiatur, & pro cingulo semp[er] accinga[tur] illa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Meus est Ghelaad, & meus est Manasse, A[…]phrem magnificator capitis mei, Judha Re[x] meus, Moab cacabus ablutionis meæ, super Adum solvam calceos meos, & super Pa[læ]stinam clamabo, Quis perducat me ad urbe[m] magnam? quis ducat me usque in Adum? Nam ecce tu Deus oblitus es nostri, & non egrederis in robur nostrum. Fer nobis ope[m] in hostes nostros, siquidem vana est salus ho[]minis. Deus suppeditet nobis vires, & ipse conculcet inimicos nostros.

PSAL. CIX.

Davidis. Quum Regem creaverunt Abs[a]lom, eo inscio: & hac de causa interfectus fuit. Nobis autem exponit passiones Chri[]sti Dei. Versus. 64.

DEus gloriæ meæ, ne taceas; Quia os impi[i] & os dolosi aperuerunt sese contra me: allocuti sunt me linguâ mendaci Et voce o[]dii, & impugnaverunt me gratis; Et pro amo[]re meo adversati sunt mihi: ego tamen orabi pro eis; Rependerunt mihi malû pro bono, & odiû pro dilectione. Præcipe adversùs eos iniquo, & diabol⁹ stet à dextera eorû: Et cùm judicabûtur, exeât condemnati, et oratio eorû fiat peccatum. Sint illorû dies pauci, quod[que] asservatum est eis, alii accipiant: Sint liberi eorû pupilli, & uxores illorû viduæ: Præ[]dñs debiti omnib⁹ quæ possidêt: & scruten[]tur alieni vires illorum: Non sit erga illos misericors, neque sit qui misereatur pupil[]lis eorû: Sit finis eorum in interitum, & in generationem sequentem deleatur nomen eo[]rum; Memoriæ mandetur iniquitas patrum illorum, & peccata matrum ipsorum minimè deleantur: Sed sint Domino omni tempore, abrogetque de terra memoriam illorum; Quia non fuerunt memores operandi boni; & insectati sunt pauperem atque inopem & dolentem corde, ad mortem. Dilexerunt maledictiones, & non sunt oblectati bene[]dictionibus; Imò induerunt maledictiones ut arma, & ingressæ sunt in eos ut aqua, & que oleum in ossa eorum. Fiat illis sicut ve[]stis quâ operiuntur, & sicut cingulum retin[…] omni tempore.

Versio VULG. LAT.

9 Meus est Galaad, & me' est Manasses :
& Ephraim susceptio capitis mei. Ju-
10 da rex meus : Moab lebes spei meæ :
In Idumæam extendā calceamentum
meum : mihi alienigenæ amici facti
11 sunt. Quis deducet me in civitatē mu-
nitā ? quis deducet me usque in Idu-
12 mæam ? Nōnne tu, Deus, qui repulisti
nos, & non exibis, Deus, in virtutibus
13 nostris ? Da nobis auxiliū de tribula-
14 tione : quia vana salus hominis. In Deo
faciemus virtutem : & ipse ad nihilum
deducet inimicos nostros.
1 In finem, Psalmus David. CVIII.
2 DEus, laudē meā ne tacueris : quia
os peccatoris, & os dolosi super
3 me apertū est. Locuti sunt adversū me
linguā dolosā, & sermonibus odii cir-
cumdederunt me : & expugnaverunt
4 me gratis. Pro eo ut me diligerent, de-
trahebant mihi : ego autem orabam.
5 Et posuerunt adversùm me mala pro
bonis : & odium pro dilectione mea.
6 Constitue sup eū peccatorē : & diabo-
7 lus stet à dextris ej'. Cùm judicatur, ex-
eat condemnatus : & oratio ejus fiat
8 in peccatū. Fiant dies ej' pauci : & e-
piscopatū ej' accipiat alter. Fiant filii
9 ejus orphani : & uxor ejus vidua. Nu-
10 tantes transferantur filii ej', & mendi-
cent : & ejiciantur de habitationibus
11 suis. Scrutetur fœnerator omnem sub-
stantiā ej' : & diripiāt alieni labores
12 ej'. Non sit illi adjutor : nec sit qui mi-
13 sereatur pupillis ejus. Fiant nati ejus
in interitū : in generatione una delea-
14 tur nomen ej'. In memoriā redeat ini-
quitas patrū ej' in conspectu Dñi : &
15 peccatū matris ej' non deleatur. Fiant
contra Dñm semper, & disperat de
16 terra memoria eorū : Pro eo quòd non
est recordatus facere misericordiam.
17 Et persecutus est hominē inopem, &
mendicū, & compunctū corde morti-
18 ficare. Et dilexit maledictionē, & veni-
et ei : & noluit benedictionē, & elon-
gabitur ab eo. Et induit maledictionē
sicut vestimentū, & intravit sicut aqua
in interiora ej', & sicut oleū in ossib'
19 ej'. Fiat ei sicut vestimentū, quo operi-
tur ; & sicut zona, quâ semper præ-
cingitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

9 † Ἐμός ἐστι Γαλαὰδ καὶ ἐμός ἐστι Μανασσῆς, † καὶ Ἐ-
φραὶμ ἀντίληψις τῆς κεφαλῆς μου. † Ἰούδας βασι-
10 λεύς μου, † Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. † ἐπὶ τὴν
Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου, † ἐμοὶ ἀλλό-
11 φυλοι ὑπετάγησαν. † Τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περι-
12 οχῆς; † ἢ τίς ὁδηγήσει με ἕως τῆς Ἰδουμαίας; † Οὐ-
χὶ σὺ ὁ Θεὸς ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς; † καὶ οὐκ ἐξελεύ-
13 σῃ ὁ Θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; † Δὸς ἡμῖν
βοήθειαν ἐκ θλίψεως, † καὶ ματαία σωτηρία ἀν-
14 θρώπου. † Ἐν τῷ Θεῷ (β) ποιήσομεν δύναμιν, † καὶ
αὐτὸς ἐξουδενώσει τοὺς (γ) ἐχθροὺς ἡμῶν.
1 Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρη'.
2 † Ὁ Θεὸς τὴν αἴνεσίν μου μὴ παρασιωπήσῃς, † ὅτι
στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοί-
3 χθη. † Ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσσῃ δολίᾳ, † καὶ λό-
γοις μίσους ἐκύκλωσάν με, † καὶ ἐπολέμησάν με δω-
4 ρεάν. † Ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με, ἐνδιέβαλλόν με, † ἐγὼ
5 δὲ προσηυχόμην. † Καὶ ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ
6 ἀγαθῶν, † καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου. † Κατά-
στησον ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλόν, † καὶ διάβολος στήτω
7 ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. † Ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν, ἐξέλθοι
καταδεδικασμένος, † καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω
8 εἰς ἁμαρτίαν. † Γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγαι,
9 † καὶ τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἕτερος. † Γενηθήτω-
σαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὀρφανοί, † καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα.
10 † Σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπαιτη-
σάτωσαν, † ἐκβληθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. †
11 (α) Ἐξερευνησάτω δανειστὴς πάντα ὅσα ὑπάρχει
αὐτῷ, † καὶ διαρπασάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόνους αὐ-
12 τοῦ. † Μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήπτωρ, † μηδὲ γενη-
13 θήτω οἰκτίρμων τοῖς ὀρφανοῖς αὐτοῦ. † Γενηθήτω
τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς (β) ἐξολόθρευσιν, † ἐν γενεᾷ μιᾷ
14 (γ) ἐξαλειφθείη τὸ ὄνομα αὐτοῦ. † Ἀναμνησθείη ἡ
ἀνομία τῶν πατέρων αὐτοῦ ἔναντι κυρίου, † καὶ ἡ ἁμαρ-
15 τία τῆς μητρὸς αὐτοῦ μὴ ἐξαλειφθείη. † Γενηθήτωσαν
ἐναντίον κυρίου διαπαντός, † καὶ (δ) ἐξολοθρευθείη
16 ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον (ε) αὐτῶν· † Ἀνθ' ὧν οὐκ ἐ-
17 μνήσθη (ζ) ποιῆσαι ἔλεος, † Καὶ κατεδίωξεν ἄνθρω-
πον πένητα καὶ πτωχόν, † καὶ κατανενυγμένον τῇ
18 καρδίᾳ τοῦ θανατῶσαι. † Καὶ ἠγάπησε κατάραν, καὶ
ἥξει αὐτῷ, † καὶ οὐκ ἠθέλησεν εὐλογίαν, καὶ μακρυνθή-
σεται ἀπ' αὐτοῦ. † καὶ ἐνεδύσατο κατάραν ὡς ἱμάτιον, †
καὶ εἰσῆλθεν ὡσεὶ ὕδωρ εἰς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ, † καὶ ὡσεὶ
19 ἔλαιον ἐν τοῖς ὀστέοις αὐτοῦ. † Γενηθήτω αὐτῷ ὡς ἱ-
μάτιον ὃ περιβάλλεται, † καὶ ὡσεὶ ζώνη ἣν διαπαντὸς
περιζώννυται.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Meus est Galaad, et meus est Manas- 9
ses : et Ephraem susceptio capitis mei :
9 Judas rex meus. Moab [c] lebes 10
spei (d) meæ : 10 super Idumæam pro-
jiciam calceamentū meum : mihi alie-
nigenæ (e) subditi sunt. 11 Quis ad- 11
ducet me in civitatem (f) [d] circun-
stantiæ ? aut quis deducet me usque in
Idumæam ? 12 (g) Nonne tu, Deus, 12
qui repulisti nos, et nō (h) exibis, De',
in virtutibus nostris ? 13 Da nobis au- 13
xilium de tribulatione : & vana sa-
lus hominis. 14 In Deo faciemus vir- 14
tutem : & ipse [e] ad nihilum dedu-
cet inimicos nostros.
In finem, Psalmus ipsi David. CVIII. 1
1 DEus, (a) [a] laudē meam ne ta- 2
cueris : quia os peccatoris, et os
dolosi super me apertum est. 2 Loquuti 3
sunt adversùm me linguâ [b] dolo-
sâ : & [c] sermonibus odii circunde-
derunt me : et expugnaverūt me gra-
tis. 3 Pro eo, ut diligerent me, detra- 4
hebant mihi : ego autem orabam. 4 Et 5
[d] posuerunt adversùm me mala pro
bonis : & odium pro dilectione mea.
5 Constitue super eum peccatorem : & 6
diabol' stet à dextris ejus : 6 Cùm ju- 7
dicatur, exeat condemnatus : & ora-
tio ejus fiat in peccatum. 7 Fiant dies 8
ejus pauci : & episcopatum ejus ac-
cipiat alter. Fiant filii ejus orphani, 9
& uxor ejus vidua. 9 [e] Nutan- 10
tes transferantur filii ejus, & men-
dicent : ejiciantur de (b) [f] prædi-
is suis. 10 (c) [g] Scrutetur fœnera- 11
tor omnem substantiam ejus : & [h]
diripiant alieni labores ejus. 11 Non 12
sit illi adjutor : nec sit qui misereatur
pupillis ejus. 12 Fiant nati ejus in in- 13
teritum : in generatione una deleatur
nomen ejus : 13 In memoriam redeat 14
iniquitas patrum ejus in conspectu
Domini ; & peccatum matris ejus non
deleatur. 14 Fiant contra Dominum 15
semper : & dispereat de terra memo-
riale eorum : Pro eo, quod non est re- 16
cordatus facere [i] misericordiam :
15 Et persequutus est hominem ino- 17
pem, & mendicum, & [k] compun-
ctum corde mortificare. 16 Et dile- 18
xit maledictionem, & veniet ei : &
noluit benedictionem, & elongabi-
tur ab eo. 17 Et induit maledictionem, sicut vestimentum : & intravit, sicut aqua, in in- 19
teriora ejus, & sicut oleum in ossibus ejus. 18 Fiat ei, sicut vestimentum, quo operitur : &
sicut zona, quâ semper præcingitur.

Versio ÆTHIOPICA.

ዚአየ፡ውእቱ፡ገለአድ፡ ወዚአየ፡ምናሴ፡ወ 8
ኤፍሬም፡ስቴቱ፡ርእስየ፡፡ ወይሁዳ፡ን 9
ጉሥየ፡ወሞአብ፡ስፍሐ፡ተስፋየ፡፡ ዲበ፡ኢ 10
ዶምያስ፡ እሰፍሕ፡ መከየድየ፡፡ሊተ፡ ተ
ቀንዩ፡ሊተ፡ አሕዛብ፡ነኪር፡፡ ...
[illegible] 11
[illegible] 12
[illegible] 13
[illegible] 14

ፍካሬ፡መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡
1 [illegible]
[illegible] 2–18

INTERP. ÆTHIOP. [c] sacerdos spei meæ : [d] munitam ? aut [e] spernet eos qui affligunt me. PSAL. XCVIII. [a] orationem meam ne [b] iniquâ : & [c] odio circundederunt [d] reddiderunt mihi [e] Et conturbati filii ejus transferantur, & [f] habitationibus suis. [g] Diripiat dominus manûs omnem [h] fraudent eum alieni omni negotiatione ejus. [i] eleemosynas : [k] cujus paratum erat cor

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 لي جلعاد ولي منسا * افرام هو عز راسي * يهودا هو ملكي * مواب ابنه رجاي * علي ادوم 10
امد حذاي * ان القبايل الغريبه لي خضعت * من يبلغني الي مدينه حصينه * او من 11
يهديني الي الادوميه * اليس انت هو الله الذي اقصيتنا ولم تخرج معنا يا الله في قواتنا * اعطنا 12 13
معونة في الشده * فباطل هو خلاص الانسان * بالهنا نصنع القوه * وهو يرذل اعداينا * الليلويا 14
المزمور المايه وعاشر * وهو ستا * استيكن * 1
اللهم لا تغفل عن تسبيحي * فانه قد انفتح علي فم الخاطي وفم الغاش * ناجوني بلسان 2
غاش * واكتنفوني باقوال بغض * وحاربوني مجانا * بدل ان يحبوني سعوا بي * وانا كنت اصلي 3 4
وقرروا علي الشر عوض الخير * والبغض عوض حبي * اقم عليه خاطيا * وليقف ابليس 5 6
عن يمينه * اذا حوكم يخرج مغلوبا * ولتصر صلاته له خطيه * وتصير ايامه قليله وليأخذ 7 8
رياسته واحد آخر * ويصير بنوه ايتاما * وتصير امراته ارمله * وليتحرك بنوه متسولين في 9 10
طلب الصدقه * ويطردون من مساكنهم * يفحص الغريم كل شي له * ويخطف الغرباء جميع كده 11
* ولا يكون له ناصر * ولا متراف يكون علي ايتامه * وليستاصل بنوه وليمح اسمه في جيل واحد 12 13
* يذكر اثم آبائه قدام الرب * ولا يمحا خطيه امه * ويكون امام الرب في كل زمان * ويبيد 14 15
ذكرهم من الارض * حيث انه لم يذكر ان يصنع رحمه * طرد انسانا فقيرا مسكينا ومنسحق القلب 16
للقتل * واحب اللعنه فهي تأتيه * ولم يرد البركه فهي تبعد عنه * لبس اللعنه كالثوب 17 18
ودخلت في احشايه كالماء * وفي عظامه كالزيت * ويكون له كالثوب اذا لبسه * وكالمنطقة يتمنطقها في كل زمان 19
ودخلت في اد

Mihi est Galaad, & mihi Manasses, E- 9
phraim est magnificentia capitis mei, Juda
est rex meus, Moab vasa spei meæ, super 10
Edom extendā calceamentū meū : sanè
nationes alienæ mihi se subjecerunt. Quis 11
perducat me ad urbem munitā ? aut quis
dirigat me ad Idumæam ? Nónne tu es 12
Deus qui exterminâsti nos, & non egrede-
ris nobiscū O Deus, inter virtutes nostras ?
Fer nobis opem in tribulatione, quia vana 13
est salus hominis. In Deo nostro faciemus 14
virtutem, & ipse contemnet inimicos no-
stros. Alleluja. PSAL. CVIII.
Vers. 61. 1
DEus, nè negligas laudationē meam :
Nam jam apertum est contra me os 2
peccatoris & os dolosi : colloquuti sunt
mecū linguâ fraudulentâ. Et circundede- 3
runt me sermonibus odii, & oppugnave-
runt me gratis. Pro eo quòd me diligerent, 4
detraxerunt mihi dū ego orarem : Et de- 5
creverunt contra me malū pro bono, & o-
diū pro dilectione mea. Præfice illi pecca- 6
torem, stétque diabol' à dextera ipsius.
Quum judicabitur exeat reus, & oratio 7
illius evadat peccatū. Et fiant dies ejus 8
pauci, et occupet principatū ejus alius. Fi- 9
ant filii ej' orphani, & fiat uxor ejus vi-
dua. Et dimoveantur filii ej' satagentes in 10
petenda eleemosyna, expellantur ex habi-
tationib' suis. Discutiat creditor quicquid 11
ad illū pertinet, diripiant alieni cunctum
laborem ipsius. Et non sit illi adjutor, nec 12
clemens sit ullus erga pupillos ejus. Et ex- 13
tirpentur filii ejus, & deleatur nomen ej'
in generatione una. Memoretur iniquitas 14
patrū ejus ante Dominum, neque deleatur
peccatū matris ejus : Sed sit corā Domino 15
in omni tempore, & pereat memoria illo-
rum de terra. Eò quòd non sit recordatus 16
facere misericordiā, persequut' sit homi-
nem pauperē imbecillem, & quendā hu-
milem corde ad interficiendū illū. Dilexit 17
maledictionē, et ipsa adveniet ei : et nolu-
it benedictionē, et ipsa recedet ab illo. In- 18
dut' est maledictione ut vestimento, et in-
travit in intestina ej' velut aqua, et in os-
sa ipsius sicut oleū. Eritque ei ceu vestis 19
quā induerit illam, & quasi amicta a-
micietur eā quocunque tempore.

תהלים : קי קיא

contra malum loquentium & : Domino *cum* à meorū adversariorum opus Hoc

20 זאת פעלת שטני מאת יהוה והדברים רע על־

: tuum nomen propter mecum fac ,Domine Domine tu Et .meam animam

21 נפשי : ואתה יהוה אדני עשה־אתי למען שמך

meū cor & : ego egenus & *afflictus* Quia .me erue ,tua misericordia bona quia

22 כי־טוב חסדך הצילני : כי־עני ואביון אנכי ולבי

excussus sum : *ambulavi ipsum declinare* circa umbra Sicut .meo interiori in est *vulneratum*

23 חלל בקרבי : כצל־כנטותו נהלכתי ננערתי

.pinguedine à macruit mea caro & : jejunio à *labefactant* mei Poplites .locusta sicut

24 כארבה : ברכי כשלו מצום ובשרי כחש משמן :

me Adjuva .suum caput moverunt me *viderunt* : eis opprobrium fui ego Et

25 ואני היתי חרפה להם יראוני יניעון ראשם : עזרני

quia sciant Et .tuā misericordiam secundum me serva : meus Deus Domine

26 יהוה אלהי הושיעני כחסדך : וידעו כי־

,benedices tu & ,ipsi Maledicent .hoc fecisti Domine tu : hoc tua manus

27 ידך זאת אתה יהוה עשיתה : יקללו־המה ואתה תברך

se Induent .lætabitur tuus servus & ,afficientur pudore & ,insurrexerunt

28 קמו ויבשו ועבדך ישמח : ילבשו

Confitebor .suo pudore *pallium* tanquam operientur & : pudorem mei adversarii

29 שוטני כלמה ויעטו כמעיל בשתם : אודה

Quoniam .eum laudabo multorum medio in & : meo ore in valde Domino

30 יהוה מאד בפי ובתוך רבים אהללנו : כי־

.ejus animæ judicibus à *salvandum ad* : egeni dexteram *ad* stabit

31 יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו :

PSAL. CX. קי

donec : meā dexteram ad sede ,meo domino Dominus Dixit .canticum Davidis

1 לדוד מזמור נאם יהוה לאדני שב לימיני עד־

mittet tuæ fortitudinis Virgam .tuis pedibus scabellum tuos inimicos ponam

2 אשית איביך הדם לרגליך : מטה־עזך ישלח

tuus Populus .tuorū inimicorum *interiori* in dominare : Sion ex Dominus

3 יהוה מציון רדה בקרב איביך : עמך

tibi : aurora ab *vulva* à ,sanctitatis *decoribus* in tuæ fortitudinis die in *devotionum*

נדבת ביום חילך בהדרי־קדש מרחם משחר לך

sacerdos tu ,pœnitebit non & ,Dominus Juravit .tuæ nativitatis ros

4 טל ילדתיך : נשבע יהוה ולא ינחם אתה־כהן

: tuam dexteram ad Dominus .Sedech-Malchi *meum verbum super* : seculum in

5 לעולם על־דברתי מלכי־צדק : אדני על־ימינך

: *corporibus* implevit ,gentibus in Judicavit .reges *suī nasi* die in transfixit

6 מחץ ביום־אפו מלכים : ידין בגוים מלא גויות

propterea : bibet via in torrente De .multam terram super caput transfixit

7 מחץ ראש על־ארץ רבה : מנחל בדרך ישתה על־כן

.caput exaltabit

ירים ראש :

PSAL. CXI. קיא

.cœtu & ,rectorum secreto in : corde toto in Domino Confitebor .Jah-Hallelu

1 הללו יה אודה יהוה בכל־לבב בסוד ישרים ועדה :

תרגום TARGUM.

20 דא עובדא דשטני מן יי ודמללין בישתא על

21 נפשי : ואת אלהים יי עבד עמי מן בגלל שמך

22 היך טובך וחסדך פצי יתי : ארום עניא וחשכא

23 אנא ולבי שפי בגוי : היך טולא בצליותיה

24 אתגמרית אטלטלית היך גובאי : רכובי אתקלו

25 מצומא ובסרי פתרן מלהוי פטים : ואנא הויתי

26 קלנא להון יחמון יתי יטלטלון רישיהון : סעוד

27 לי יי אלהי פרוק יתי היך חסדך : וידעון ארום

28 מחתך דא אנת יי עבדתה : ילטטון הנון ואת

29 תברך יקומון ויבהתון ועבדך יחדי : ילבשון

30 סטני כסופא ויעטפון היך מעילא בהתתהון : אודי

יי לחדא בפומי ובמצע חכימיא אשבחניה :

31 ארום יקום מן ימינא דחשיכא למפרק מדיני

נפשיה :

קי

1 על יד דוד תושבחא אמר יי במימריה לשואה

יתי רבון על כל ישראל ברם אמר לי תוב ואורך

לשאול דמן שבטא דבנימן עד דימות ארום לית

מלכותא מקרבא אחברתה ובתר כן אשוי בעלי

דבבך כביש לרגלך : [תא] אמר יי במימריה

למתן לי רבנותא חלף דיתבית לאולפן אוריתא

דימיני אורך עד דאשוי בעלי דבבך כביש

2 לרגלך : חוטרא דעושנך ישדר יי מציון ותהי

3 רדי במצע בעלי דבבך : עמך דבית ישראל

דמתנדבין לאוריתא ביום אגחותא קרבא

תסתיע עמהון בשבהורי קודשא רחמין דאלהא

יסתרהבון לך היך נחתת טלא יתבון לרוחצן

4 תולדתך : קים יי ולא יתוב דאנת מתמני לרבא

לעלמא דאתי בגין זכותא דהויתא מלך זכי :

5 שכנתא דיי על ימינך מחא ביום רוגזיה מלכיא :

6 אתמנא לדין על עממיא מלי ארעא נושמי

רשיעין קטילין מחא רישי מלכיא על ארעא

7 סגיעין לחדא : מפום נביא באורחא אולפן יקבל

מטול היכנא יזקוף רישא :

קיא

1 הללויה אשבח קדם יי בכל לבא ברזהון

דתריציא וכנשתא :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Hoc est opus adversantium mihi, à Dño, & eorum qui locuti sunt malum adversus animam meam. Tu verò Deus Dñe age mecum propter nomen tuum: juxta benignitatem & misericordiam tuam libera me. Quoniā egenus & pauper ego, & cor meum contritum intra me. Sicut umbra cùm declinat, consumptus sum; vagatus sum sicut locusta. Genua mea collapsa sunt præ jejunio, & caro mea macilenta est absque pinguedine. Et ego fui opprobriū eis; viderunt me, et moverunt capita sua. Adjuva me Dñe Deus meus, serva me secundùm misericordiam tuā. Et sciant quia percussio tua hæc est; tu Dñe fecisti eā. Maledicent illi, & tu benedices; insurgent & confundentur; servus autē tuus lætabitur. Induantur osores mei pudore, & cooperiantur sicut chlamyde confusione sua. Confitebor Dño multū in ore meo, & in medio sapientum laudabo eū. Quoniā stabit ad dexterā pauperis, ut redimat à judicibus animam ejus.

Per manum Davidis canticum.

PSAL. CX.

DIxit Dñs in verbo suo, se *constituturum me dominum totius Israelis: sed dixit mihi denuò, Opperire verò Saulem, qui est è tribu Benjamin, donec moriatur, quia non convenit regno cum socio; & postea ponam* inimicos tuos suppedaneum pedum tuorum. *Targum aliud:* Dixit Dñs in verbo suo, se daturum mihi dominationē, eò quòd studuerim doctrinæ Legis dexteræ ejus: Expecta donec ponam *inimicum tuum* suppedaneum pedum tuorū. Virgam fortitudinis tuæ mittet *Dominus* de Sion, & dominaberis in medio inimicorum tuorū. Populus tuus domus Israel qui lubenter incumbunt Legi, in die quo præliū commiseris, adjuvaberis cum eis in splendorib[9] sanctitatis misericordiæ Dei ad te properabunt tanquam descensio roris, sedebunt confidenter prosapiæ tuæ. Juravit Dominus *nec pœnitebit eum, te* præfectum iri magnum [*Sacerdotem*] in mundo futuro, pro merito quòd *fueris* rex immaculatus. Majestas Dñi ad dexteram tuam percussit in die iræ suæ reges. Constitutus est judex super populos: implevit terram cadaveribus impiorum qui interfecti fuerunt: percussit capita regum super terra multorum admodum. Ab ore prophetæ in via doctrinam accipiet: proptereà exaltabit caput.

Hallelujah. PSAL. CXI.

LAudabo coram Domino in toto corde, in secreto rectorum & congregatione.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 [illegible]

21 [illegible]

22 [illegible]

23 [illegible]

24 [illegible]

25 [illegible]

26 [illegible]

27 [illegible]

28 [illegible]

29 [illegible]

30 [illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

1 [illegible]

Iste est eventus eorum qui adversantur Domino, & eorum qui loquuntur malum adversus animā meā. Verùm tu Domine, age mecum propter nomen tuū: quia optima est benignitas tua, libera me. Nam pauper sum & inops, & cor meum exagitatū est intra me: Et velut umbra declinaverunt gressus mei, & excussus sum ut locusta: Genuaque mea infirmata sunt præ jejunio, & caro mea mutata præ oleo: Et ego factus sum illis in opprobrium, inspexerunt me, dimoveruntq; capita sua. Præsto sis mihi Domine, & serva me secundùm bonitatem tuam: Ut cognoscant manū tuam esse hanc, téque id fecisse. Maledicant ipsi, tu autem benedicaris, & servus tuus exhilaretur. Induant confusionem ii qui adversabantur mihi, eâque amiciantur ut pallio. Confitebor Domino ore meo, & inter multos laudabo eum: Quia stetit à dextris inopis ad eripiendam animam ejus è judicio.

PSAL. CX.

Davidis. De solio Domini, deque virtute ejus gloriosa. Et Prophetia de Christo, atque victoria contra hostem. Vers. 15.

DIxit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea, donec ponam inimicos tuos scabellum tuis pedibus. Sceptrum fortitudinis mittet tibi Dñs è Sion, & dominaberis in hostes tuos. Populus tuus laudabilis in die roboris. Cum nitoribus sanctitatis ex utero ab antiquo te filium genui. Juravit Dominus, & non mentietur, quòd tu es Pontifex in æternum sicut Melchizedec. Dominus est super dextera tua: fregit in die iræ suæ reges. Judicabit populos, & implebit cadavera, præcidetq; caput multorū in terra. E torrente in via bibet, idcircò attolletur caput ejus.

PSAL. CXI.

Anonymus. De virtutibus gloriosis operum Dei. Nos autem hortatur ut reddamus gratias Christo: & ex persona Apostolorum refertur. Vers. 21.

COnfitebor Domino ex toto corde meo, in consilio rectorum, in cœtu.

Versio VULG. LAT.

20 Hoc opus eorum, qui detrahunt mihi
apud Dominum: & qui loquuntur ma-
21 la adversus animam meam. Et tu, Do-
mine, Domine, fac mecum propter
nomen tuum: quia suavis est miseri-
22 cordia tua. Libera me, Quia egenus
& pauper ego sum: & cor meum con-
23 turbatum est intra me. Sicut umbra
cùm declinat, ablatus sum: & excus-
24 sus sum sicut locustæ. Genua mea in-
firmata sunt à jejunio: & caro mea
25 immutata est propter oleum. Et ego
factus sum opprobriũ illis: viderunt
26 me, & moverunt capita sua. Adjuva
me, Domine Deus meus: salvum me
fac secundùm misericordiam tuam.
27 Et sciant quia manus tua hæc: & tu,
28 Domine, fecisti eam. Maledicent illi,
& tu benedices: qui insurgunt in me,
confundantur: servus autem tuus læ-
29 tabitur. Induantur qui detrahunt mi-
hi, pudore: & operiantur sicut di-
30 ploide confusione suâ. Confitebor
Domino nimis in ore meo: & in me-
31 dio multorum laudabo eum. Quia
astitit à dextris pauperis, ut salvâ fa-
ceret à persequentibus animâ meam.

Psalmus David. CIX.

1 Dixit Dominus Domino meo, Sede
à dextris meis: Donec ponam ini-
2 micos tuos, scabellũ pedũ tuorũ. Vir-
gam virtutis tuæ emittet Dominus ex
Sion: dominare in medio inimicorum
3 tuorum. Tecum principium in die vir-
tutis tuæ in splendoribus sanctorum:
4 ex utero ante Luciferum genui te. Ju-
ravit Dominus, & non pœnitebit
eum: Tu es sacerdos in æternum se-
5 cundùm ordinem Melchisedech. Do-
minus à dextris tuis, confregit in die
6 iræ suæ reges. Judicabit in nationibus,
implebit ruinas: conquassabit capita
7 in terra multorum. De torrente in
via bibet: propterea exaltabit caput.

Alleluja. CX.

1 Confitebor tibi, Domine, in toto
corde meo; in consilio justorum,
& congregatione.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

20 † Τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἐνδιαβαλλόντων με (η) παρὰ κυ-
ρίου, † καὶ τῶν λαλούντων πονηρὰ κατὰ τῆς ψυχῆς μου.
21 † Καὶ σὺ κύριε κύριε ποίησον μετ' ἐμοῦ (θ) ἕνεκεν
22 τοῦ ὀνόματός σου, ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου. † Ῥῦσαί
με ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ, † καὶ ἡ καρδία μου
23 τετάρακται ἐντός μου. † Ὡσεὶ σκιὰ ἐν τῷ ἐκκλῖναι
αὐτὴν (ι) ἀντανῃρέθην, † ἐξετινάχθην ὡσεὶ ἀκρί-
24 δες. † Τὰ γόνατά μου ἠσθένησαν ἀπὸ νηστείας, † καὶ ἡ σάρξ
25 μου ἠλλοιώθη δι' ἔλαιον. † (κ) Κἀγὼ ἐγενήθην ὄ-
νειδος αὐτοῖς· † εἴδοσάν με, ἐσάλευσαν κεφαλὰς αὐ-
26 τῶν. † Βοήθησόν μοι κύριε ὁ θεός μου, † καὶ σῶσόν
27 με κατὰ τὸ ἔλεός σου. † Καὶ γνώτωσαν ὅτι ἡ χείρ σου
28 αὕτη, † καὶ σὺ κύριε ἐποίησας αὐτήν. † Καταράσον-
ται αὐτοί, καὶ σὺ εὐλογήσεις· † οἱ (λ) ἐπανιστανόμενοί
μοι αἰσχυνθήτωσαν, † ὁ δὲ δοῦλός σου εὐφρανθήσεται.
29 † Ἐνδυσάσθωσαν οἱ ἐνδιαβάλλοντές με, ἐντροπήν· † καὶ
30 περιβαλέσθωσαν ὡς διπλοΐδα, αἰσχύνην αὐτῶν. † Ἐξ-
ομολογήσομαι τῷ κυρίῳ σφόδρα ἐν τῷ στόματί
31 μου, † καὶ ἐν μέσῳ πολλῶν αἰνέσω αὐτόν· † Ὅτι παρ-
έστη ἐκ δεξιῶν πένητος, † τοῦ σῶσαι ἐκ τῶν καταδι-
ωκόντων τὴν ψυχήν μου.

MS. A. (η) παρὰ κυρίῳ, (θ) ἔλεος ἕνεκεν (ι) ἀντανῃρέθην, (κ) Καὶ ἐγὼ (λ) ἐπανιστανόμενοί

Quia astitit à dextris pauperis, ut salvam faceret (g)

(α) Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρθ'.

1 † Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δε-
ξιῶν μου, † ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
2 τῶν ποδῶν σου. † Ῥάβδον δυνάμεως (β) ἐξαποστε-
λεῖ σοι κύριος ἐκ Σιών, † κατακυρίευε ἐν μέσῳ
3 τῶν ἐχθρῶν σου. † Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς
δυνάμεώς σου, † ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων σου·
4 † ἐκ γαστρὸς πρὸ Ἑωσφόρου ἐγέννησά σε. † Ὤμο-
σε κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, † Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν
5 αἰῶνα, † κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. † Κύριος ἐκ
δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βα-
6 σιλεῖς. † Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα,
7 † συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν. † Ἐκ χει-
μάρρου ἐν ὁδῷ (γ) πίεται, † διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφα-
λήν.

MS. A. (α) Τῷ Δαυίδ ψαλμός. (β) ἐξαποστελεῖ κύριος ἐκ Σιών, καὶ κατακυρίευε (γ) πίεται ὕδωρ, διὰ τοῦτο

Ἀλληλούϊα. ρι'.

1 † Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, † ἐν βουλῇ εὐθέων καὶ συναγωγῇ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

19 Hoc opus eorum, qui (d) detra- 20
hunt mihi apud Dominum, & qui
loquuntur mala adversus animam
meam. 20 Et tu, Domine, [l] Domi- 21
mine, fac mecum propter nomen tu-
um; quia suavis est misericordia
tua. 21 Libera me, quia egenus & 22
pauper sum ego: & cor meum con-
turbatũ est intra me. 22 [m] Sicut 23
umbra, cũ declinat, ablat sum: ex-*
cussus sum sicut locustæ. 23 Genua 24
mea infirmata sunt à jejunio: (e) &
caro mea immutata est propter [n]
oleum. 24 Et ego factus sum oppro- 25
brium illis: viderunt me, moverũt
capita sua. 25 Adjuva me, Domine 26
Deus meus: & salvum me fac se-
cundùm misericordiã tuam. 26 Et 27
sciant, quia manus tua hæc: & tu,
Domine, fecisti eam. 27 Maledicent 28
illi, & tu benedices: qui insurgunt
adversùs me, confundantur: ser-
vus autem tuus lætabitur. 28 In- 29
duantur, qui detrahunt mihi, pudo-
re: & operiantur, sicut diploide,
[o] cõfusione suâ. 29 Confitebor Do- 30
mino (f) nimis in ore meo: & in
medio multorum laudabo eum. 30
à persequentibus animam meam. 31

Psalmus ipsi David. CIX. 1

1 Dixit Dominus Domino meo;
Sede à dextris meis: 2 donec ponam
inimicos tuos scabellũ pedũ tuorũ.
3 Virgam virtutis tuæ (a) emittet 2
tibi Domin ex Siõ: (b) [a] dominare*
in medio inimicorum tuorũ. 4 Te- 3
cum principium in die [b] virtutis
tuæ, in (c) splendoribus sanctorum
tuorum: (d) ex utero ante Lucife-
rum genui te. 5 Juravit Dominus, & 4
non pœnitebit eũ; Tu es sacerdos [†]
in æternum secundùm ordinẽ Mel-
chisedech. 6 Dominus à dextris 5
tuis: confregit in die iræ suæ reges.
7 Judicabit in gentibus, [c] im- 6
plebit ruinas: conquassabit capita
(e) [d] super terram multorum. 8 De 7
torrente in via bibit: propterea ex-
altabit caput.

Alleluja. CX.

1 Confitebor tibi, Domine, in toto 1
corde (a) meo; in consilio justorum;
& congregatione.

Versio ÆTHIOPICA.

ዝግብር፡ለእለ፡ያስተዋድዩኒ፡ ኀበ፡ እግዚአ 19
ብሔር፡፡ ወለእለ፡ ይነቡ፡ እኩየ፡ ላዕለ፡ነፍ
ስየ፡፡፦ ወአንተሰ፡እግዚኦ፡ እግዚእየ፡ግበ 20
ር፡ ሣህለከ፡ ላዕሌየ፡ በእንተ፡ ስምከ፡፡ እስ
መ፡ሠናይ፡ ምሕረትከ፡፡፦ አድኅነኒ፡እስ 21
መ፡ ነዳይ፡ ወ[illegible]ኒ፡ አነ፡፡ልብየኒ፡ ደንገፀ
ኒ፡በውስጥየ፡፡፦ ወኀለፍኩ፡ከመ፡ ጽላሎት፡ 22
ዘኀለፈ፡፡ወተነገፍኩ፡ከመ፡አንበጣ፡፡፦ ወ 23
ደከመኒ፡ ብረክየ፡ በጾም፡፡ወስሕከ፡ ሥጋየ፡
በኀጢአ፡ ቅብዕ፡፡፦ ወአነሰ፡ ተፀአልኩ፡ 24
በኀቤሆሙ፡፡ሶበ፡ ይሬእዩኒ፡ የሐውሱ፡ ርእሶ
ሙ፡፡፦ ርድአኒ፡ እግዚኦ፡ አምላኪየ፡፡ወ 25
አድኅነኒ፡ በእንተ፡ ምሕረትከ፡፡፦ ወያእ 26
ምሩ፡ ከመ፡ እዴከ፡ ይእቲ፡ ዛቲ፡፡ወአንተ፡
እግዚኦ፡ ገበርከ፡፡፦ ወእሙንቱሰ፡ ይረግ 27
ሙኒ፡ወአንተ፡ባርክ፡፡ይትኀፈሩ፡ እለ፡ ይትነ
ሥኡ፡ላዕሌየ፡፡ወገብርከሰ፡ይትፌሣሕ፡፡፦
ለይልበሱ፡ ኀፍረተ፡ እለ፡ ያስተዋድዩኒ፡፡ወይ 28
ትአጸፍዋ፡ከመ፡ አጽፍ፡ ለኀጢአቶሙ፡፡፦
እገኒ፡ በአፉየ፡ ለእግዚአብሔር፡ ፈድፋደ፡፡ 29
ወእሴብሖ፡በማእከለ፡ብዙኃን፡፡፦ እስመ፡ 30
ቆመ፡ በየማኑ፡ ነዳይ፡፡ከመ፡ ያድኅና፡ ለነፍ
ስየ፡እምእለ፡ሮደፍዋ፡፡፦

መዝሙር፡ዘዳዊት፡፡

፻፱ ይቤሎ፡እግዚኦ፡ለእግዚእየ፡ ንበር፡ በየ 1
ማንየ፡፡፦ እስከ፡እገብሮሙ፡ለጸላእትከ፡ 2
ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡፦ በትረ፡ ኀይ 3
ል፡ ይፌኑ፡ እግዚአብሔር፡ እምጽዮን፡፡ወኰ
ንን፡በማእከለ፡ ጸላእትከ፡፡፦ ምስሌከ፡ቀ 4
ደማዊ፡ በዕለተ፡ ኀይል፡፡በብርሃናሙ፡ ለቅዱ
ሳን፡፡ወለድኩከ፡ እምከርሥ፡ እምቅድመ፡
ኮከበ፡ ጽባሕ፡፡፦ መሐለ፡ እግዚአብሔ 5
ር፡ ወኢይኔስሕ፡፡፦ አንተ፡ ካህኑ፡ ለዓለ
ም፡በከመ፡ሢመቱ፡ለመልከ፡ ጼዴቅ፡፡፦ እ 6
ግዚአብሔር፡ በየማንከ፡፡ይቀጠቅጦሙ፡ ለ
ነገሥት፡በዕለተ፡መዐቱ፡፡፦ ወይኴንኖሙ፡ 7
ለአሕዛብ፡ ወያበዝኃ፡ አብድንተ፡፡ወይሰብ
ር፡ አርእስተ፡ ብዙኃን፡ በደበ፡ ምድር፡፡፦
እምውኂዝ፡ሰትዩ፡ ማየ፡ በፍኖት፡፡ወበእንተ 8
ዝ፡ይትሌዐል፡ርእሱ፡፡፦

ሃሌሉያ፡፡

፻፲ እገኒ፡ለከ፡ እግዚኦ፡ በኵሉ፡ ልብየ፡፡በ 1
ምክረ፡ራትዓን፡ወበማኅበረ፡

INTERP. ÆTHIOP. [l] Domine mi, exhibe misericordiam tuam in me, propter [m] Deficio ipse sicut umbra quæ transit: [n] defectum olei. [o] peccatis suis. PSAL. CIX. [a] judicato in [b] virtutis, in splendoribus sanctorum: ex [†] ejus in [c] multiplicabuntur cadavera: [d] multa super terram. De

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 ٭هذا هو عمل الذين يسعون بي عند الرب ٭ والمتكلمين بالسر على نفسي ٭ وانت يا ربي والاهي
22 فاصنع معي رحمة من اجل اسمك ٭ فان رحمتك يا رب هي سابغة ٭ خلصني 22 فاني انا فقير
23 24 ضعيف ٭ وقد جزع قلبي في باطني ٭ اكتئبت مثل الظل اذا مال ٭ انتفضت مثل الجراد ٭ وضعفتا
25 ركبتاي من الصوم ٭ وتغير جسدي من عدم الدهن ٭ صرت انا لهم معيرا ٭ راوني حركوا
26 27 روسهم ٭ اعني يا ربي والاهي ٭ وخلصني بقدرتك ورحمتك ٭ وليعلموا ان هذه هي يدك ٭
28 29 وانت يا رب صنعتها ٭ هم يلعنون وانت تبارك ٭ وليخز القايمون علي ٭ وعبدك يفرح ٭ وليلبس
30 الذين يثلبوني العار ٭ وليشتملوا بالخزي مثل الجبة ٭ اشكرك يا رب جدا بفمي ٭ اسبحك
31 في وسط كثيرين ٭ لانه وقف عن يمين الفقير ٭ لكي يخلص نفسي من الطاردين لي ٭ الليلويا

٭ المزمور التسع والماية ٭ وهو ٭ يط ٭ استيخن ٭

1 2 قال الرب لربي ٭ اجلس عن يميني ٭ حتى اضع اعداءك تحت موطي قدميك ٭ يرسل لك الرب
3 من صهيون قضيب القوة ٭ وتسلط وسط اعدايك ٭ الرياسة كاينة معك في يوم قوتك ٭ في
4 نور القديسين من البطن قبل كوكب الصبح ولدتك ٭ حلف الرب ولن يندم ٭ انك انت
5 6 هو الكاهن الى الابد كشبه طقس ملكيصاداق ٭ الرب عن يمينك حطم ملوكا في يوم غضبه ٭
7 8 يحكم في الامم ٭ ويملاهم جثثا ٭ ويرض راس كثيرين على الارض ٭ يشرب الماء في الطريق من
الوادي ٭ لاجل هذا يرفع راسا ٭ الليلويا ٭

٭ المزمور العشر والماية ٭ الليلويا ٭ كا ٭ استيخن ٭

1 اشكرك يا رب من كل قلبي في مشورة المستقيمين ومجمعهم ٭

Hoc fiet his qui detrahunt mihi, apud Do-
minum: & loquentibus malum de ani-
ma mea. Et tu O Domine mi & Deus 21
meus, utere mecũ misericordiâ propter
nomen tuum, quandoquidem misericordia
tua O Domine, copiosissima est. Libera me,
Quia ego pauper sum debilis, & jam tre- 22
pidavit cor meũ in meis intestinis. Deletus 23
sum velut umbra quum declinaverit, ex-
cussus sum ut locustæ. Et infirmata sunt 24
genua mea præ jejunio, & immutatum est
corpus meũ ob defectum unguenti. Factus 25
sum ego illis opprobriũ: viderunt me &
moverunt capita sua. Adjuva me O Do- 26
mine mi, & Deus meus, & salva me po-
tentiâ tuâ & misericordiâ tuâ. Et sciant 27
hanc esse manum tuam, teque O Domine
id egisse. Ipsi maledicunt, at tu bene- 28
dices: & confundantur insurgentes in
me, & servus tuus lætabitur. Et induan- 29
tur qui me vituperant, ignominiâ: &
amiciantur pudore ut thorace. Gratias 30
agam tibi O Domine maximas ore meo,
laudabo te in media multorũ. Quoniam 31
stetit à dextera pauperis ut salvares ani-
mã meã à persequentibus me. Alleluja.

PSAL. CIX.
Vers. 14. 1

Dixit Dominus Domino meo, Sede ad
dexteram meam, donec ponam ini-
micos tuos sub scabello pedum tuorum.
Mittet tibi Dominus de Sion baculum 2
fortitudinis, & dominaberis in medio ini-
micorum tuorum. Principatus extat tecũ 3
in die roboris tui: in lumine sanctorum
ex utero ante stellam matutinam genui te.
Juravit Dominus, & haudquaquam 4
pœnitebit eum; Tu es sacerdos in æternũ
juxta formam ordinis Melchisedec. Do- 5
minus à dextera tua confregit reges in
die iræ suæ: Judicabit inter gentes, & 6
implebit eas cadaveribus: Et contundet 7
caput multorũ super terram. Bibet aquam 8
in via de torrente: propterea exaltabit
caput. Alleluja.

PSAL. CX.
Alleluja. Vers. 21. 1

Gratias agam tibi, O Domine mi, ex
toto corde meo, in consilio rectorum,
cominque congregatione.

תהלים : קיב קיג

decor & ,Gloria .ea volentibus omnibus quæsita : Domini opera Magna

2 גדלים מעשי יהוה דרושים לכל־חפציהם : הוד־והדר

3 gratiosus :suorū mirabiliū fecit Memoriā .perpetuum in stans ejus justitia &:ejus opus

4 פעלו וצדקתו עמדת לעד : זכר עשה לנפלאתיו חנון

feculum in erit memor : se timentibus dedit Prædam .Dominus misericors &

5 ורחום יהוה : טרף נתן ליראיו יזכר לעולם

eis dandum ad ,suo populo annunciavit suorū operum Fortitudinem .sui pacti

6 בריתו : כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם

fidelia : judicium & ,veritas ejus manuum Opera .gentium hæreditatem

7 נחלת גוים : מעשי ידיו אמת ומשפט נאמנים

,veritate in facta : seculum in perpetuum in Fulta .ejus præcepta omnia

8 כל־פקודיו : סמוכים לעד לעולם עשוים באמת

: suum pactum seculum in præcepit ,suo populo misit Redemptionem .rectitudine &

9 וישר : פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו

intellectus ,Domini timor sapientiæ Principium .ejus nomen terribile & sanctum

10 קדוש ונורא שמו : ראשית חכמה יראת יהוה שכל

.perpetuum in stans ejus laus : ea facientibus omnibus bonus

טוב לכל־עשיהם תהלתו עמדת לעד :

PSAL. CXII. קיב

.valde volvit ejus mandatis in : Dominum timentis viri Beatitudines .Jah-Hallelu

1 הללו יה אשרי־איש ירא את־יהוה במצותיו חפץ מאד :

opulentia & Ubertas .benedicetur rectorum generatio :ejus semen erit terra in Potens

2 גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יברך : הון־ועשר

3 lumen tenebrositate in est Ortum .perpetuum in stans ejus justitia & : ejus domo in

4 בביתו וצדקתו עומדת לעד : זרח בחשך אור

: commodans & ,miserescens vir Bonus .justus & misericors & gratiosus : rectis

5 לישרים חנון ורחום וצדיק : טוב־איש חונן ומלוה

memoria in : mutabit non seculum in Quia .judicio in sua verba moderabitur

6 יכלכל דבריו במשפט : כי־לעולם לא־ימוט לזכר

ejus cor firmum : timebit non mala auditione Ab .justus erit seculi

7 עולם יהיה צדיק : משמועה רעה לא יירא נכון לבו

videbit donec : timebit non ejus cor Suffultum .Domino in fidens

8 בטח ביהוה : סמוך לבו לא יירא עד אשר־יראה

: perpetuum in stans ejus justitia ,egenis dedit Dispersit .suos angustiatores in

9 בצריו : פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת לעד

suis dentibus ,irascetur & ,videbit Impius .gloria in exaltabitur ejus cornu

10 קרנו תרום בכבוד : רשע יראה וכעס שניו

peribit impiorum desiderium : liquefiet & frendet

יחרק ונמס תאות רשעים תאבד :

PSAL. CXIII. קיג

Sit .Domini nomen laudate : Domini servi Laudate .Jah-Hallelu

1 הללו יה הללו עבדי יהוה הללו את־שם יהוה : יהי

2 solis ortu Ab .seculum in usque & nunc ex : benedictum Domini nomen

3 שם יהוה מברך מעתה ועד־עולם : ממזרח־שמש

.Domini nomen laudatum : ejus occasum ad usque

עד־מבואו מהלל שם יהוה :

תרגום TARGUM.

2 רברבין עובדיא דיי מתבעין לכל דצבין להון :
3 שבחא ושבהורא עובדיה וזכותיה קימא
לעלמין : דכרן טב עבד לפרשותיה חננא 4
ורחמנא יי : מזונא יהב לדחלוי ידכר לעלם 5
קימיה : חיל עובדוי חוי לעמיה למתן להון 6
אחסנת עממיא : עובדי ידוי קושטא ודינא 7
מהימנין כל פקודוי : סמוכין לעלמי עלמא 8
מתעבדין בקושטא ותירוצא : פורקנא שלח 9
לעמיה פקד לעלם קימיה קדישא ודחילא
שמיה : שרוי חוכמתא דחלתא דיי סכלא 10
טבא לכל עובדיהון תושבחתיה קימא
לעלמין :

קיב

1 הללויה טוביה דגברא דחיל ית יי בפקודוי
צבי לחדא : גבר באוריתא יהוין בנוי בדר 2
תריצא יתברך : מולא ועתרא בביתיה 3
וזכותיה קימא לעלמין : דנח בחשוכא 4
נהור לתריצא חננא ורחמנא וצדיקא :
גברא טבא חיס על עניי ומוזיף יסובר 5
מלוי בהלכתא : ארום לעלם לא יזוע 6
לדכרן עלם יהי זכי : משמועתא בישא 7
לא ידחל תקין לביה רחיץ במימרא דיי :
סמיך לביה לא ידחל עד דיחמי פורקנא 8
בעקתא : בדר ממוניה יהב לחשיכי וזכותיה 9
קימא לעלמא תוקפיה תרום באיקרא : רשיעא 10
יחמי ויכעוס עלוי שנוי יעסי ואתמסא רגוג
רשיעי תיביד :

קיג

1 הללויה שבחו עבדיא דיי שבחו ית שמא
דיי : יהוי שמא דיי מברך מהשתא ועד 2
עלמא : ממדנח שמשא עד מטמעיה משבח 3
שמא דיי :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Magna opera Domini exquisita omnibus qui volunt illa. Laus & decus opus ejus, & meritum ejus perstat in secula. Memoriam bonam fecit mirabilibus suis operibus; clemens & misericors Dominus. Cibum dedit timentibus se, memor erit in æternum pacti sui. Virtutem operum suorum annunciavit populo suo, ut det illis hæreditatem populorum. Opera manuum ejus veritas & judicium, fidelia omnia mandata ejus: Confirmata in secula seculi, facta in veritate & æquitate. Redemptionem misit populo suo: præcepit in æternum pactum suum, sanctum & timendum nomen ipsius. Principium sapientiæ est timor Domini: intellectus bonus omnibus facientibus ea: laus ejus manet in æternum.

Hallelujah.

PSAL. CXII.

BEatus vir qui timet *Dominum*, mandata ejus expetit vehementer. Fortes in Lege erunt filii ejus, in generatione rectorum benedicetur. Felicitas & divitiæ in domo ejus, & justitia ejus manet in æternum. Ortum est in tenebris lumen rectis, clemens & misericors & justus. Beatus vir qui miseretur *pauperum* & commodat; sustinebit verba sua quasi sententiam. Quoniam in æternum non commovebitur, in memoriam perpetuum erit justus. Ab auditu malo non timebit: paravit cor suum confidens in verbo Domini. Firmatum est cor ejus, non timebit donec videat redemptionem in angustia. Dispersit pecuniam suam, dedit pauperibus; justitia ejus manet in æternum: fortitudo ejus exaltabitur in gloria. Impius videbit & irascetur super eum, dentibus suis frendebit & contabescet: desiderium impiorum peribit.

Hallelujah.

PSAL. CXIII.

LAudate servi Domini, laudate nomen Domini. Sit nomen Domini benedictum, ex hoc momento & usque in seculum. Ab ortu Solis usque ad occasum ejus, laudabile est nomen Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
6 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

Maxima sunt facta Dñi, & quæsita ab omnibus qui delectantur illis. Gloriosa sunt ac magna opera ej⁹, & justitia ipsius perstans est in æternum. Memoriā dedit miraculorū suorū, misericors est ac benign⁹ Domin⁹. Escā dedit timentibus eum, & memor est perpetuò fœderis sui, Potentiæ quam suis operibus ostendit populo suo, ut concederet eis hæreditatē gentium. Opus manuū ejus veritas ac judicium, Súntq; permanentia in seculū seculorū: firma sunt omnia præcepta ejus, & facta cum justitia & veritate. Salutem misit Dominus populo suo, & memor est in perpetuum fœderis sui: Sanctū est ac formidabile nomen ej⁹. Initiū sapiētiæ timor Dñi, & intellect⁹ bonus facienti illud, & laus ej⁹ manet in æternū.

PSAL. CXII.

Anonymus. Quum David in eo hortabatur Salomonem filium suum dicens, Serva mandata Domini, eumq; cole. Præterea vocatio Gentium, & justitia Christi. Vers. 11.

BEatus vir qui timet Dominū, & cau⁹ est in mandatis ejus. Erit potens semen illius in terra, & benedicetur in generatione justorum. Facultates & divitiæ abundabunt in domo ejus, & æquitas ipsius perstabit in æternum. Effulsit lumen in caligine rectis, ac miseretur justorū. Probus est vir qui miseretur & dat mutuò, sustinétq; verba sua in judicio. In seculum non movebitur, Memoria in sempiternū erit justo, Et famam malam non timebit; Nam constans est cor ejus, fretū Deo. Firmúmq; cor illius & non formidat, donec spectet in hostibus suis. Dispersit ac dedit egenis, & justitia ejus perstans est in seculū seculorum, cornúq; ipsi⁹ attolletur cum gloria. Iniquus verò cernet ac indignabitur, & suis dentibus frendebit, destruetúrque: & desiderium impiorum peribit.

PSAL. CXIII.

Anonymus. Dicitur solicitatio circa ministerium Domini tempore matutino, à sacerdotibus peragendum. Nos autem hortatur, ut populum novum ex aqua & spiritu regeneratum, ut præmaturi simus ad ministerium aspersis cordibus nostris ac lotis spiritu sancto, mentéq; purâ. Vers. 10.

LAudate servi Dñi, laudate nomen Dñi. Sit nomē Dñi benedictū à seculo & usq; in seculū, Ab ortu solis usque ad occasum ejus, Magnum est nomen Domini.

Versio VULG. LAT.

2 Magna opera Domini : exquisita in
3 omnes voluntates ejus. Confessio &
magnificentia opus ejus : & justitia
ejus manet in seculum seculi. Memo-
4 riam fecit mirabilium suorum , mise-
ricors & miserator Dominus : Escam
5 dedit timentibus se. Memor erit in se-
culum testamenti sui : Virtutem ope-
6 rum suorum annuntiabit populo suo :
ut det illis hæreditatem gentium :
7 opera manuum ejus, veritas & judici-
um. Fidelia omnia mandata ejus: con-
8 firmata in seculum seculi , facta in ve-
ritate & æquitate. Redemptionem
9 misit populo suo: mandavit in æternū
testamentum suum. Sanctum, & terri-
10 bile nomen ejus : Initium sapientiæ
timor Dñi. Intellectus bonus omnibus
facientibus eum : laudatio ejus ma-
net in seculum seculi.

Alleluja, Reversionis Aggæi, & Zachariæ. CXI.

1 BEatus vir, qui timet Dominum : in
mandatis ejus volet nimis. Potens
2 in terra erit semen ejus : generatio
rectorum benedicetur. Gloria, & di-
3 vitiæ in domo ejus : & justitia ejus
manet in seculum seculi. Exortum est
4 in tenebris lumen rectis : misericors,
& miserator, & justus. Jucundus ho-
5 mo qui miseretur & commodat, dis-
ponet sermones suos in judicio : Quia
6 in æternum non commovebitur. In
7 memoria æterna erit justus : ab audi-
tione mala non timebit. Paratum cor
8 ejus sperare in Domino, Confirmatum
est cor ejus: non commovebitur donec
9 despiciat inimicos suos. Dispersit, de-
dit pauperibus : justitia ejus manet
in seculum seculi, cornu ejus exaltabi-
10 tur in gloria. Peccator videbit, & ira-
scetur, dentibus suis fremet & tabe-
scet : desiderium peccatorum peribit.

Alleluja. CXII.

1 LAudate pueri Dominum : laudate
2 nomen Domini. Sit nomen Domi-
ni benedictum, ex hoc nunc, & usque
3 in seculum. A solis Ortu usque ad Oc-
casum laudabile nomen Domini.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

2 Μεγάλα τὰ ἔργα κυρίȣ, † ἐξεζητημένα εἰς πάντα
3 τὰ θελήματα αὐτȣ̃. † Ἐξομολόγησις καὶ μεγα-
λοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτȣ̃, † καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτȣ̃
4 μένει εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃ αἰῶνος. † Μνείαν ἐποιήσατο
τῶν θαυμασίων αὐτȣ̃, † ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ
5 κύριος. † Τροφὴν ἔδωκε τοῖς φοβȣμένοις αὐτόν·
6 † μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτȣ̃. † Ἰσχὺν
7 ἔργων αὐτȣ̃ ἀνήγγειλε τῷ λαῷ αὐτȣ̃, † Τȣ̃ δȣ̃ναι
αὐτοῖς κληρονομίαν ἐθνῶν. † ἔργα χειρῶν αὐτȣ̃,
8 ἀλήθεια καὶ κρίσις. † Πιστὰὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαὶ αὐτȣ̃,
† ἐστηριγμέναι εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃ αἰῶνος, † πεποι-
9 ημέναι ἐν ἀληθείᾳ καὶ εὐθύτητι. † Λύτρωσιν ἀπέ-
στειλε τῷ λαῷ αὐτȣ̃· † ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα
διαθήκην αὐτȣ̃. † ἅγιον καὶ φοβερὸν τὸ ὄνομα
10 αὐτȣ̃. † Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίȣ, † σύνεσις δὲ
ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιȣ̃σιν αὐτήν· † ἡ αἴνεσις αὐτȣ̃
μένει εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃ αἰῶνος.

Ἀλληλȣΐα. ρια΄.

1 † ΜΑκάριος ἀνὴρ ὁ φοβȣμενος τὸν κύριον, † ἐν
2 ταῖς ἐντολαῖς αὐτȣ̃ θελήσει σφόδρα. † Δυνα-
τὸν ἐν τῇ γῇ ἔσαι τὸ σπέρμα αὐτȣ̃, † γενεὰ εὐθέων
3 εὐλογηθήσεται. † Δόξα καὶ πλȣ̃τος ἐν τῷ οἴκῳ αὐ-
τȣ̃, † καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτȣ̃ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃
4 αἰῶνος. † Ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέ-
5 σιν· † ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος (α). † Χρη-
στὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτείρων καὶ κιχρῶν, † οἰκονομήσει τȣ̀ς
6 λόγȣς αὐτȣ̃ ἐν κρίσει, † Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ȣ̓ σα-
7 λευθήσεται. † Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσαι δίκαιος.
† ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς ȣ̓ φοβηθήσεται. † ἑτοίμη ἡ
8 καρδία αὐτȣ̃ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον. † Ἐστήρικται ἡ
καρδία αὐτȣ̃, (β) ȣ̓ φοβηθῇ, † ἕως ȣ̃ ἐπίδῃ ἐπὶ
9 τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς αὐτȣ̃. † Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πέ-
νησιν, † ἡ δικαιοσύνη αὐτȣ̃ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τȣ̃
10 αἰῶνος. † τὸ κέρας αὐτȣ̃ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ. † Ἁ-
μαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται, † τȣ̀ς ὀδόντας
αὐτȣ̃ βρύξει καὶ τακήσεται. † ἐπιθυμία (γ) ἁ-
μαρτωλȣ̃ ἀπολεῖται.

MS.A. (α) κύριος ὁ θεός. Χρηστὸς (β) ȣ̓ μὴ φοβη-
θῇ, (γ) ἁμαρτωλῶν

Ἀλληλȣΐα. ριβ΄.

1 † ΑἸνεῖτε παῖδες (α) κύριον, † αἰνεῖτε τὸ ὄνο-
2 μα κυρίȣ. † Εἴη τὸ ὄνομα κυρίȣ εὐλογημέ-
3 νον † ἀπὸ τȣ̃ νῦν καὶ ἕως τȣ̃ αἰῶνος. † Ἀπὸ ἀνατο-
λῶν ἡλίȣ (β) μέχρι δυσμῶν, † αἰνετὸν τὸ ὄνο-
μα κυρίȣ.

MS.A. (α) τὸν κύριον, (β) καὶ μέχρι

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

2 Magna opera Domini, (b) exquisita
in omnes voluntates ejus. 3 (c) Con- 3
fessio, & magnificentia [a] opus ejus:
& justitia ejus manet in [b] secu-
lum seculi. 4 Memoriam fecit [c] mi- 4
rabilium suorum, misericors, et mi-
serator Dominus : (d) Escam dedit 5
timentibus se. 5 Memor erit in secu-
lum testamenti sui : Fortitudinem o- 6
perum suorum annuntiavit populo
suo. 6 ut det illis hæreditatem gen- 7
tium : opera manuum ejus (e) veritas,
& judicium. 7 Fidelia omnia man- 8
data ej*, confirmata in seculū seculi,
facta in veritate, et æquitate. 9 9
Redemptionem misit [d] popu-
lo suo : mandavit in æternum testa-
mentum suum. 9 Sanctum & ter- 10
ribile nomen ejus : Initium sapientiæ
timor Domini. 1c [e] Intellecti* aut ē
bon* omnib* (f) facientib* eum: lau-
datio ejus manet in seculum seculi.

MS. Æthiop. Po. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto : omni tempore, nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.

Alleluja. C XI.

1 BEATUS vir qui timet Do- 1
minum: [a] in mandatis ejus
volet nimis. 2 [b] Potens in terra e- 2
rit semen ejus : generatio rectorum
benedicetur. 3 Gloria, & divitiæ in 3
domo ejus : & (a) justitia ejus ma-
net in seculum seculi. 4 Exortum est 4
in tenebris lumen (b) rectis: miseri-
cors, & miserator [c], & justus. 5
(c) Suavis vir, qui miseretur, & 5
commodat : disponet sermones suos
in judicio: Quoniam in æternum 6
non commovebitur. 6 In memoria 7
æterna erit justus : ab (d) auditione
mala non timebit. 7 (e) Paratum cor
ejus sperare in Domino: Confirmatū 8
est cor ejus: (f) non [d] timebit, (g)
donec videat super inimicos suos. 8
Dispersit, dedit pauperibus : justitia 9
ejus manet in seculum seculi: cornu
ejus exaltabitur in gloria. 9 Pecca- 10
tor videbit, & irascetur : dentibus
suis fremet, & tabescet: desiderium
peccatorū peribit.

Alleluja. CXII.

1 LAUDATE (a) [a] pueri 1
Dominum: laudate nomen Do-
mini. 2 Sit nomen Domini bene- 2
dictum, ex hoc nunc & usque in
seculum. 3 A Solis Ortu usque ad 3
Occasum, laudabile nomen Domini.

Versio ÆTHIOPICA.

2 ዐቢይ፡ግብረ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወትኅ 2
3 ሥሠ፡ውስተ፡ኵሉ፡ፈቃዱ፡፡ ስሟን፡ ወ 3
በዮ፡ስብሐት፡ምግባሩ፡፡ ወጽድቁሂ፡ይነብር፡
4 ለዓለም፡፡=፦ ተዘከረ፡ገብረ፡ለስብሐቲሁ፡ 4
መሐሪ፡ወመስተሣህል፡እግዚአብሔር፡፡ ወ
5 ሀቦሙ፡ሲሳዮሙ፡ለእለ፡ይፈርህዎ፡፡=፦ ወተ 5
6 ዘከረ፡ኪዳኖ፡ዘለዓለም፡፡ ወአርአዮሙ፡ለሕ
ዝቡ፡ኃይለ፡ምግባሩ፡፡=፦ ከመ፡የሀቦሙ፡ር 6
7 ስተ፡ለአሕዛብ፡፡ግብረ፡እደዊሁ፡ጽድቅ፡ወር
ትዕ፡፡=፦ ወእሙን፡ኵሉ፡ትእዛዙ፡ወጽኑዕ፡ 7
8 ለዓለም፡ ዓለም፡፡ ወግቡር፡በጽድቅ ፡ ወበር
ትዕ፡፡=፦ መድኃኒተ፡ፈነወ፡እግዚአብሔር፡ 8
9 ለሕዝቡ፡፡ ወአዘዘ ፡ ሥርዓተ ፡ ዘለዓለ
ም፡፡=፦ ቅዱስ፡ወግሩም፡ስሙ፡ዘእሁ፡፡ቀደ 9
10 ሚሃ፡ለጥበብ፡ፈሪሃ፡እግዚአብሔር፡፡=፦ ወ 10
ምክር፡ ሠናይት፡ ለኵሉ፡ዘይገብሩ፡፡ ወስ
ብሐቲሁኒ፡ይነብር ፡ለዓለም፡፡=፦
ስብሐት፡ ለአብ፡ ወወልድ፡ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡
ኵሉ፡ጊዜ፡ይእዜኒ፡ወዘልፈኒ፡ወለዓለም፡
ዓለም ፡ አሜን፡፡

ሃሌሉያ፡፡

1 PIA ብፁዕ፡ብእሲ፡ዘይፈርሆ፡ለእግዚአብ 1
ሔር፡፡ ወዘይፈቅድ፡ትእዛዞ፡ፈድፋደ፡፡=፦
2 ወይከውን፡ ጽኑዓ፡ ዘርኡ፡ ውስተ፡ምድር፡፡ 2
ትውልደ፡ጻድቃን፡ይትባረኩ፡፡=፦ ክብር፡ ወ 3
3 ብዕል፡ውስተ፡ቤቱ፡፡ ወጽድቁኒ፡ይነብር ፡ለ
4 ዓለም፡ዓለም፡፡=፦ሠረቀ፡ብርሃን፡ለራትዓን፡ 4
በውስተ፡ጽልመት፡፡ መሐሪ፡ ወመስተሣህል፡
እግዚአብሔር፡ወጻድቅ፡ኢምላክነ፡፡=፦ ብ 5
5 እሲ፡መሐሪ፡ወመስተሣህል፡ወኄር፡፡ ወይፌ
6 ቅም፡ቃሎ፡በውስተ፡ፍትሕ፡፡ ወኢይትሀወ
7 ክ፡ለዓለም፡፡=፦ ዝክረ፡ጻድቅ፡ለዓለም፡ይ 6
ሄሉ፡፡ ወኢይፈርህ ፡ እምነገር፡እኩይ፡፡=፦
ጥቡዕ፡ ልቡ፡ ለተወክሎ፡ በእግዚአብሔር፡፡ 7
8 ጽኑዕ፡ልቡ፡ወኢይትሀወክ፡ ለዓለም፡፡ እስ
ከ፡ይሬኢ፡በጸላእቱ፡፡=፦ ዘረወ፡ወወሀበ፡ለ 8
9 ነዳይ፡፡ወጽድቅኒ፡ይነብር ፡ለዓለም፡ዓለም፡፡
ወይትሌዐል፡ቀርኑ፡በክብር ፡፡=፦ ይሬኢ፡ኃ 9
10 ጥእ፡ወይትመዐዕ፡፡ ወየሐቂ፡ስነኒሁ፡ወይትመ
ሰው፡፡ወተኀልቀ፡ፍትወቶሙ፡ ለኃጥኣን፡፡=፦

ሃሌሉያ፡፡

1 PIB ሰብሕዎ፡አግብርቲሁ፡ለእግዚአብሔ 1
ር፡፡ ወሰብሑ፡ ለስሙ፡እግዚአብሔር ፡፡=፦
2 ወይኩን፡ቡሩክ፡ስሙ፡ለእግዚአብሔር ፡፡ እ 2
ምይእዜ፡ወእስከ፡ለዓለም፡፡=፦ እምሠረ 3
3 ቀ ፡ ፀሐይ ፡ ወእስከ ፡ ዐረብ ፡ ይትአኰት፡
ስሙ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡

INTERP. ÆTHIOP [a] gloriæ, opus [b] seculum. Memoriam [c] gloriæ ejus, [d] Dominus populo [e] Et consilium bonum PSAL. CXI. [a] & qui mandata ejus volet [b] Et erit firmum in terra [c] Dominus, & justus est rex noster. Homo misericors, miserator & bonus : [d] commovebitur in æternum, donec PSAL. CXII. [a] servi ejus Dominum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * عظيمة هي اعمال الرب جميع ارادته مطلوبة * الشكر وعظيم البهاء هو عمله * وعدله دايم
4 5 الي ابد الابد * ذكر جميع عجايبه * الرب رحيم رووف * اعطي اتقياءه طعاما * يذكر
6 7 عهده الي الابد * اعلم شعبه قوة اعماله * لكي يعطيهم ميراث الامم * اعمال يديه حق
8 9 وحكم * وجميع وصاياه صادقة * ثابتة الي الابد * مصنوعة بالحق والاستقامة * ارسل
10 خلاصا لشعبه * امر بعهده الي الابد * قدوس اسمه مخوف * راس الحكمة هي مخافة الرب *
والفهم صالح لكل من عمل به * وبركته دايمة الي الابد * اللليلويا *

1 * المزمور المائة وحادي عشر * اللليلويا * وهو كب * استيخن *

2 طوبي للرجل الخايف من الرب * المتمسك بوصاياه جدا * زرعه يجد قوة علي الارض * جيل المستقيمين
3 4 يبارك * يكون المجد والغني في بيته وبره دايم الي الابد * نور اشرق في الظلمة للمستقيمين * الرب
5 6 الله رحيم رووف * صالح هو الرجل الذي يتراف * ويقرض * ويدبر اقواله بالحكم * فانه
7 8 لا يزول الي الابد * ذكر الصديق يكون ابديا * ومن سماع شرير لا يخشي * مستعد قلبه للتوكل
9 علي الرب * ثابت قلبه فلا يرجف حتي ينظر علي اعدايه * بدد واعطي المساكين * وبره
10 دايم الي ابد الابد * قرنه يعلو بالمجد * يري الخاطي فيغتاظ * ويصر باسنانه ويذوب * شهوة
1 الخاطي تبيد * اللليلويا * المزمور المائة والثاني عشر * اللليلويا * وهو يو * استيخن *
2 سبحوا الرب ايها الفتيان * سبحوا اسم الرب * وليكن اسم الرب مباركا * منذ الان والي
3 الابد * من مشارق الشمس الي المغارب اسم الرب مبارك *

Magna sunt opera Domini, omnis volun- 2
tas ejus expetibilis. Gratiarum actio & 3
magnitudo decoris est opus ejus, & æqui-
tas ejus perseverans usque in seculum se-
culi. Recordatus est omniū miraculorū 4
suorū : Dominus misericors est & cle-
mens : Dedit cultoribus suis cibū : recor- 5
dabitur fœderis sui in æternū : Notū fecit 6
populo suo virtutem operū suorū, ut det
illis hæreditatem gentiū. Opera manuum 7
ejus veritas & judiciū, & cuncta man-
data ejus veridica, Firma in perpetuum, 8
facta cum veritate & æquitate. Misit 9
salutem populo suo, præcepit pactum
suum in æternum. Sanctum nomen ejus
ac terribile. Initium sapientiæ est timor 10
Domini : & intelligentia bona est cuili-
bet agenti per eam : & benedictio illius
perpetua est in æternum. Alleluja.

PSAL. CXI.

Alleluja. Vers. 22. 1

BEatitudo viro timenti Dominū, am-
plectenti præcepta ejus vehementer.
Semen ejus inveniet fortitudinem super 2
terrā : generatio rectorū benedicetur. Erit 3
gloria & magnificentia in domo ejus, &
justitia ejus perseverans in æternum. Lu- 4
men exortū est inter tenebras rectis : Do-
minus Deus misericors est ac benignus.
Bonus est vir qui miseretur & commo- 5
dat, & moderatur sermones suos in judi-
cio : Quia non deficiet in æternum. 6
Memoria justi erit perpetua, Et auditio- 7
nem malam non timebit. Paratū est cor
ejus ad fidendum Domino, Firmum cor 8
ej*, nec trepidabit donec videat super ini-
micos suos. Dispersit ac dedit pauperib*, 9
& justitia ejus permanens est in seculum
seculi : cornu ejus attolletur cum gloria.
Videbit peccator, & irascetur, stridebitq; 10
dentibus suis, ac liquescet : desiderium
peccatorū peribit. Alleluja.

PSAL. CXII.

Alleluja. Vers. 16. 1

LAudate Dominum O pueri, laudate
nomen Domini. Sitque nomen Domi- 2
ni benedictum ex nunc & usque in secu-
lum. Ab ortibus solis usque ad occasus sit 3
nomen Domini benedictum.

תהלים : קיד קטו

Quis .ejus gloria cœlos super : Dominus gentes omnes super Excelsus
4 רם על־כל־גוים יהוה על השמים כבודו : מי
5 videndum ad se Humiliare .habitandum ad se sustollens : noster Deus Dominus sicut
6 כיהוה אלהינו המגביהי לשבת : המשפילי לראות
7 ? egenum elevabit sterquilinio de : tenuem pulvere de Erigens .terra in & cœlis in
בשמים ובארץ : מקימי מעפר דל מאשפת ירים אביון :
8 faciens Sedere .sui populi magnificis cum : magnificis cum faciendum sedere Ad
9 להושיבי עם־נדיבים עם נדיבי עמו : מושיבי
.Hallelujah .lætantem filiorum matrem : domum sterilem
עקרת הבית אם־הבנים שמחה הללו־יה :

PSAL. CXIV. קיד :

Jehudah Fuit .barbaro populo è Jahacob domus : Ægypto ex Israel egrediendo In
1 בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז : היתה יהודה
2 circuivit Jarden : fugit & vidit Mare .ejus dominia Israel : ejus sanctitatem in
3 לקדשו ישראל ממשלותיו : הים ראה וינס הירדן יסב
tibi Quid .pecoris filii sicut colles : arietes sicut exilierunt Montes .retrorsum
4 לאחור : ההרים רקדו כאילים גבעות כבני־צאן : מה־לך
5 : arietes sicut saltastis Montes .retrorsum circuivisti Jarden ô : fugisti quòd mare
6 הים כי תנוס הירדן תסב לאחור : ההרים תרקדו כאילים
Dei faciebus à : terra contremisce Domini faciebus A ?pecoris filii sicut colles
7 גבעות כבני־צאן : מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה
.aquarum .fontem in silicem : aquarum stagnum petram Convertens .Jahacob
8 יעקב : ההפכי הצור אגם־מים חלמיש למעינו־מים :

PSAL. CXV. קטו

propter : gloriam da tuo nomini sed ,nobis non ,Domine nobis Non
1 לא לנו יהוה לא־לנו כי־לשמך תן־כבוד על־
nunc Ubi : gentes dicent quid Ut :tuâ veritatem propter ,tuâ misericordiam
2 חסדך על־אמתך : למה יאמרו הגוים איה־נא
eorũ Dolores .fecit voluit quæ omnia : cœlis in noster Deus Et ? eorum Deus
3 אלהיהם : ואלהינו בשמים כל אשר־חפץ עשה : עצביהם
4 oculi : loquentur non & ,eis Os .hominum manuũ opus : aurum & ,argentum
5 כסף וזהב מעשה ידי אדם : פה־להם ולא ידברו עינים
.odorabunt non & ,eis naris : audient non & ,eis Aures .videbunt non & ,eis
6 להם ולא יראו : אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון :
murmurabunt non ,ambulabunt non & ,eorum pedes :palpabunt non & ,eorum Manus
7 ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא־יהגו
Israel .eis in fidens qui omnis : ea facientes sint ipsa Sicut .suo gutture in
8 בגרונם : כמוהם יהיו עשיהם כל אשר־בטח בהם : ישראל
9 fidite Aharon Domus .ipse eorũ clypeus & ,eorũ auxilium : Domino in fide
10 בטח ביהוה עזרם ומגנם הוא : בית אהרן בטחו
fidite ,Dominum Timentes .ipse eorũ clypeus & ,eorũ auxilium : Domino in
11 ביהוה עזרם ומגנם הוא : יראי יהוה בטחו
; nostri fuit memor Dominus .ipse eorũ clypeus & ,eorũ auxilium : Domino in
12 ביהוה עזרם ומגנם הוא : יהוה זכרנו
.Aharon domui benedicet : Israel domui benedicet ,benedicet
יברך יברך את־בית ישראל יברך את־בית אהרן :

תרגום TARGUM.

4 רמא על כל עמיא יי עלוי שמיא איקריה :
5 מן כותיה דיי אלהנא דגביה מותביה למתב :
6 דמכיך עיניה למחמי בשמיא ובארעא : מקים
7 מעפרא מסכינא מקלקלתא ירים חשיכא :
8 לאותבא עם רברביא עם רברבי עמיה : מותב
9 כנשתא דישראל דמתילא לעקרא דיתבא
מוריקא לאנשי ביתה מליא אוכלוסין היך אמא
די על בניא חדיא הללויה : קיד
1 במפק ישראל ממצרים בית יעקב מעמי
2 ברבראי : הות כנשתא דבית יהודה אחידא
3 לקודשיה ישראל לשליטוי : ימא אסתכל
4 ואפך יורדנא חזר לאחור : טוריא טפזו היך
5 דכרין גלמתא היך בנין דעאן : מה לך ימא
6 ארום תאפך יורדנא תחזור לאחורא : טוריא
7 טפזו היך דכרין גלמתא היך בנין דעאן : מן
קדם קירים אתחלחלי ארעא מן קדם אלהא
8 דיעקב : דהפך טינרא לאריתא דמיא שמיר
למעין דמיין : קטו
1 לא מטולתנא יי לא מטול זכותנא ארום לשמך
2 הב איקרא מטול טובך ומטול קושטך : למא
3 יימרון עממיא אן השתא אלההון : ואלהנא
4 מרוריה בשמיא כל די יצבי עבד : טעותהון
5 דכספא ודהבא עובד ידוי בר נש : פומא להון
6 ולא ממללין עינין להון ולא חמין : אודנין להון
7 ולא שמעין נחירי להון ולא מריחין : ידיהון ולא
ממשמשין רגליהון ולא מהלכין לא מרננין
8 בענקהון : דכמתהון יהון עובדיהון כל די
9 מתרחיץ עליהון : ישראל רחיץ במימרא דיי
10 סעדהון ותריסהון הוא : דבית אהרן רחיצו
11 במימרא דיי סעדהון ותריסהון הוא : דחליא
דיי רחיצו במימרא דיי סעדהון ותריסהון הוא :
12 מימרא דיי דכר יתנא לטב יברך יברך ית בית
ישראל יברך ית בית אהרן :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Excelsus est super omnes populos Dominus, super cœlos gloria ejus. Quis sicut Dominus Deus noster, qui exaltavit habitationem suam ut sedeat? Qui demittit oculos suos ut videat in cœlis & in terra. Erigens de pulvere miserum, de stercore exaltans egenum: Ut sedere eum faciat cum principibus, cum principibus populi sui. Qui collocat *ecclesiam Israelis, quæ similis est sterili sedenti mœstæ pro domesticis suis, frequentem turbis*, tanquam matrem ob filios lætantem. *Hallelujah.*

PSAL. CXIV.

Dum exiret Israel ex Ægypto, domus Jaacob ex populo Barbaro: Fuit ecclesia domus Jehudæ unita sanctitati ejus: Israel potestatibus ejus. Mare vidit & erupit, Jordanis conversus est retrorsum. Montes subsilierunt sicut arietes, colles sicut filii ovium. Quid tibi erat mare cur erumperes? Jordanis, ut converteris retrorsum? Montes subsilirent sicut arietes, colles sicut filii ovium? A facie Domini contremisce terra; ab aspectu Dei Jaacob. Qui convertit petram in rivum; rupem in *fontem* aquarum.

PSAL. CXV.

Non propter nos Domine, non propter meritum nostrum: verùm nomini tuo da gloriam, propter benignitatem tuam & propter veritatem tuam. Quare dicturi sunt populi: Ubi *nunc* [*est*] Deus eorum? Deitatem nostri habitatio in cœlis est; quicquid voluit, fecit. Idola *eorum* argentea & aurea, *opus* manuum hominis. Os inest eis, & non loquuntur; oculi insunt eis, & non vident. Aures insunt eis, & non audiunt, nares insunt eis, & non odorant. Manus habent, & non palpant; pedes habent, & non ambulant, & non clamant gutture suo. Similes illis fiant qui faciunt ea, omnis qui confidit in eis. Israel *confidit* in Verbo Domini: adjutorium eorum & scutum eorum est ipsum. Domus Aharon confidite in Verbo Domini: adjutorium eorum & scutum eorum ipsum est. Qui timent Dominum confidite in Verbo Domini; auxilium eorum & scutum eorum ipse est. Verbum Domini recordatum est nostri in bonum, *benedicet*: benedicet domui Israel, benedicet domui Aharon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Et excelsus super omnes populos Dominus, & super cœlũ majestas ejus? Quis ut Dominus Deus noster, qui sedet in alto, Et inspicit profundũ, cœlum, ac terram? Erigit e sterquilinio pauperem, Ut eum sedere faciat cum proceribus populi? Habitare facit sterilem in domo, & matrem filiorũ gaudentem.

PSAL. CXIV.

Anonymus. Ex scriptura veteri. De Mose qui laudem dixerat secus mare. Nobis autem vocatio Evangelii per quã popul⁹ novus facti sumus, antehac barbarus, nunc spiritualis Dei qui incarnatus est, Jesu Christo qui redemit nos sanguine suo à maledicto scripturæ, & emundavit nos peccato per Spiritum suum. Versus 52.

Cum exiret Israel ex Ægypto, & familia Jacobi de populo barbaro: Factus est Ihuda sanctitas ejus, & Israel gloria ipsius. Mare vidit eum ac refugit, & Jordanis retroversus est. Montes prosilierunt tanquam cervi, & colles ut agni ovium. Quid est tibi mare quòd refugisti, & tibi Jordanis, quòd es retroversus? Montes, quòd prosiliistis tanquam cervi, & colles ut agni oviũ? A conspectu Domini tremuit terra, à conspectu Dei Jacobi: Qui vertit rupem in stagna aquarũ, & saxum durum in scatebras aquarum.

Non nobis Dñe, non nobis, sed nomini tuo defer honorem ob bonitatem tuam, & ob veritatem tuam: Ut ne dicant gentes, Ubi est Deus eorum? Deus noster in cœlis est, & quicquid vult operatur. Idola gentium argentum sunt atque aurũ, structura manuum hominis. Ora habent, & non loquuntur: oculos habent, & non vident: Aures habent, & non audiunt: nares habent, et non odorantur: Et manibus suis non palpant; neque suis pedibus gradiuntur: neq; loquuntur gutturib⁹ suis. Sicut ipsa evadant opifices eorũ, & omnes qui fidunt illis. Domestici Israelis fidunt Dño, & ipse adjutor est eorum atque suffultor ipsorũ. Domestici Aharonis fidunt Dño, ipseq; est adjutor eorũ et suffultor eorum. Metuentes Dominum freti sunt Domino, et ipse est adjutor eorum et suffultor ipsorum. Dominus recordatus est nostri, et benedixit nobis. Benedicat domesticis Israelis, benedicat familiæ Aharonis:

Versio VULG. LAT.

4 Excelsus sup omnes gentes Dominus,
& super cœlos gloria ejus. Quis sicut
5 Dñs Deus noster, qui in altis habitat,
6 Et humilia respicit in cœlo & in ter-
ra? Suscitans à terra inopem, & de
7 stercore erigens pauperem: Ut collo-
8 cet eum cū principibus, cum princi-
pibus populi sui. Qui habitare facit
9 sterilem in domo, matrem filiorum læ-
tantem.

Alleluja. CXIII.

1 IN exitu Israel de Ægypto, domûs
2 Jacob de populo barbaro: Facta est
Judæa sanctificatio ejus, Israel pote-
3 stas ejus. Mare vidit, & fugit: Jorda-
4 nis conversus est retrorsum. Montes
exultaverunt ut arietes: & colles sicut
5 agni ovium. Quid est tibi mare quòd
fugisti: & tu Jordanis, quia conver-
6 sus es retrorsū? Montes exultâstis sic-
ut arietes, & colles sicut agni oviū.
7 A facie Dñi mota est terra, à facie Dei
8 Jacob. Qui convertit petram in stagna
aquarū, & rupem in fontes aquarum.
1 NON NOBIS, DOMINE, NON
NOBIS; sed nomini tuo da gloriam.
2 Sup misericordia tua, & veritate tua:
nequando dicant gentes, Ubi est Deus
3 eorum? Deus autem noster in cœlo:
4 omnia quæcunque voluit, fecit. Si-
mulachra gentium argentum & au-
5 rum, opera manuū hominum. Os ha-
bent, & non loquentur: oculos ha-
6 bent, & non videbunt. Aures habent,
& non audient: nares habent, & non
7 odorabunt. Manus habent, & non
palpabunt: pedes habent, & non am-
bulabunt: non clamabunt in gutture
8 suo. Similes illis fiant qui faciunt ea:
9 & omnes qui confidunt in eis. Domus
Israel speravit in Dño: adjutor eorū
10 & protector eorum est. Domus Aaron
speravit in Domino: adjutor eorum &
11 protector eorum est. Qui timent Do-
minum, speraverunt in Domino: ad-
jutor eorum & protector eorum est.
12 Dominus memor fuit nostri: & be-
nedixit nobis. Benedixit domui Israel,
benedixit domui Aaron.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † Ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος, † ἐπὶ τοὺς
5 οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ. † Τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
6 τὸ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν, Καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν
7 † ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ; † Ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς
8 πτωχὸν, † καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα, † Τοῦ κα-
θίσαι αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων, † μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ.
9 † Ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ, † μητέρα ἐπὶ τέ-
κνοις εὐφραινομένην.

Ἀλληλούϊα. ριγ'.

1 † ΕΝ ἐξόδῳ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου, † οἴκου Ἰα-
2 κὼβ ἐκ λαοῦ βαρβάρου, † Ἐγενήθη Ἰουδαία ἁ-
3 γίασμα αὐτοῦ, † Ἰσραὴλ ἐξουσία αὐτοῦ. † Ἡ θάλασ-
σα εἶδε καὶ ἔφυγεν, † ὁ Ἰορδάνης ἐστράφη εἰς τὰ ὀπί-
4 σω. † Τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοὶ, † καὶ οἱ βουνοὶ
5 ὡς ἀρνία προβάτων. † Τί σοί ἐστι θάλασσα ὅτι ἔ-
φυγες; † (α) καὶ σὺ Ἰορδάνη ὅτι ἐστράφης εἰς τὰ ὀπί-
6 σω; † Τὰ ὄρη ὅτι (β) ἐσκιρτήσατε ὡσεὶ κριοί; † καὶ
7 οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων; † Ἀπὸ προσώπου κυ-
ρίου ἐσαλεύθη ἡ γῆ, † ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ Ἰακὼβ,
8 † Τοῦ στρέψαντος τὴν πέτραν εἰς λίμνας ὑδάτων, † καὶ
τὴν ἀκρότομον εἰς πηγὰς ὑδάτων. † Μὴ ἡμῖν κύ-
1 ριε, μὴ ἡμῖν, † ἀλλ' ἢ τῷ ὀνόματί σου δὸς δόξαν,
2 † Ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου. † μή ποτε εἴ-
3 πωσι τὰ ἔθνη, Ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν; † Ὁ δὲ θεὸς
ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, † πάντα ὅσα ἠθέ-
4 λησεν, ἐποίησε. † Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ἀργύριον
5 καὶ χρυσίον, † ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων. † Στόμα ἔ-
χουσι καὶ οὐ λαλήσουσιν, † ὀφθαλμοὺς ἔχουσι καὶ οὐκ ὄ-
6 ψονται, † Ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ ἀκούσονται, † ῥῖνας ἔ-
7 χουσι καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται, † Χεῖρας ἔχουσι καὶ οὐ
ψηλαφήσουσι, † πόδας ἔχουσι καὶ οὐ περιπατήσουσιν,
8 † οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν. † Ὅμοιοι (γ)
αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτὰ, † καὶ πάντες οἱ
9 πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. † Οἶκος Ἰσραὴλ ἤλπισεν
ἐπὶ κύριον, † βοηθὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν.
10 † Οἶκος Ἀαρὼν ἤλπισεν ἐπὶ κύριον, † βοη-
θὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν. † Οἱ φοβούμε-
11 νοι (δ) τὸν κύριον ἤλπισαν ἐπὶ κύριον, † βοη-
12 θὸς καὶ ὑπερασπιστὴς αὐτῶν ἐστιν. † Κύριος μνη-
σθεὶς ἡμῶν εὐλόγησεν ἡμᾶς, † εὐλόγησε τὸν οἶκον
Ἰσραὴλ, † εὐλόγησε τὸν οἶκον Ἀαρών.

MS. A. (α) καὶ σοὶ (β) ἐσκιρτήσατε (γ) αὐ-
τῶν (δ) κύριον

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 *Excelsus super omnes gentes Do-* 4
minus, super cœlos gloria ejus.
5 *Quis sicut Dominus Deus noster,* 5
qui in altis habitat, Et humilia respi- 6
cit [b] *in cœlo, & in terra?* 6 *Qui* 7
suscitat à terra inopem, & de ster-
core erigit pauperem. 7 *ut collocet* 8
eum cum [c] *principibus, cum princi-*
pibus populi sui. 8 *Qui habitare fa-* 9
cit sterilem in domo, matrem (b) su-
per filiis lætantem.

Alleluia. CXIII.

1 *IN exitu Israel de (a) Ægypto,* 1
domûs Jacob de populo barbaro:
2 *Facta est Judæa sanctificatio ejus:* 2
[a] *Israel potestas ejus.* 3 *Mare vidit,* 3
& fugit: Jordanis conversus est re-
trorsum. 4 *Montes (b) gestierunt vel-* 4
ut arietes, & colles velut agni o-
vium. 5 *Quid est tibi mare, quòd fu-* 5
gisti? & tu Jordanis, quia conver-
sus es retrorsum? 6 *Montes (c) quia* 6
gestiistis, velut arietes? et colles vel-
ut agni oviū? 7 *A facie Domini (d)* 7
commota est terra, à facie Dei Jacob.
8 *Qui (e) convertit petram in* [b] 8
stagna aquarū, & (f) rupē in [c] *fon-*
tes aquarū. 9 *Non nobis, Do-* 1
mine, non nobis: sed nomini tuo [d]
da gloriam. 10 *(g) Super misericor-* 2
dia tua, & veritate tua: nequando
dicant gentes, ubi est Deus eorum?
11 *Deus autē noster in cœlo* [e], *et* 3
(b) in terra: omnia, quæ voluit, fecit
[f]. 12 *(i) Simulachra gentium argē-* 4
tum, & aurum, opera manuum homi-
num. 13 *Os habent, & non loquen-* 5
tur: oculos habent, & non videbunt.
14 *Aures habent, & non audient: na-* 6
res habent, & non odorabūt. 15 *Ma-* 7
nus habent, & non contrectabunt: pe-
des habent, & non ambulabunt: non
[g] *clamabūt in gutture suo.* 16 *Si-* 8
miles illis fiant [h], *qui faciunt ea,*
& omnes qui confidunt in eis. 17 *Do-* 9
mus Israel speravit in Domino: adju-
tor [i] *& protector eorum est.* 18 *Do-* 10
mus Aaron speravit in Domino: ad-
jutor & protector eorū est. 19 *Qui* 11
[k] *timent Dominū, speraverunt in*
Domino: adjutor [l] *& protector eo-*
rū est. 20 *Dominus (k) recordatus* 12
nostri benedixit nos: 21 *benedixit*
domū Israel, benedixit domū Aarō.

INTERP. ÆTHIOP. [b] cùm in cœlo, tum & in [c] principibus suis, PSAL. CXIII. [a] & Israel etiam [b] fontes aquarū, [c] puteos aquarum, [d] dabimus gloriam. [e] suprà, in cœlo quidē, & in terra etiam: omnia [f] Deus. Dii gentiū [g] loquuntur in faucibus suis; neq; est spiritus in oribus eorum. [h] omnes qui [i] eorum, & [k] timetis Dominum, sperate [l] eorum, &

Versio ÆTHIOPICA.

ልዑል፡እግዚአብሔር፡መልዕልተ፡ኵሉ፡አሕ 4
ዛብ፡፡ወውስተ፡ሰማያት፡ስብሐቲሁ፡፡=፡መኑ፡ 5
ከመ፡እግዚአብሔር፡አምላክነ፡፡ዘይነብር፡
ውስተ፡አርያም፡ወይሬኢ፡ዘበታሕቱ፡፡በሰማ
ይ፡ወበምድር፡፡=፡ ዘያነሥእ፡ለነዳይ፡እ 6
ምድር፡፡ወያሌዕሎ፡እመሬት፡ለምስኪን፡፡=፡ 7
ከመ፡ያንብሮ፡ምስለ፡መላእክቲሁ፡፡ ወምስ
ለ፡መላእክተ፡ሕዝቡ፡፡=፡ዘያነብራ፡ለመካን፡ 8
ውስተ፡ቤቱ፡፡ወያስተፌሥሓ፡ ለእመ፡ ውሉ
ሃሌሉያ፡፡ ፻፲፫፡፡=፡
ፀ፲ር አመ፡ይወጽኡ፡እስራኤል፡እምግብጽ፡፡ 1
ወቤተ፡ያዕቆብ፡እምሕዝበ፡ፀር፡፡=፡ወኮነ፡ 2
ይሁደ፡መቅደሶ፡ወእስራኤልኒ፡መኰንኖ፡፡=፡
ባሕርኒ፡ርእየት፡ወጐየት፡፡ ወዮርዳኖስኒ፡ 3
ገብአ፡ድኅሬሁ፡፡=፡ ወአድባር፡አንፈርዐጹ፡ 4
ከመ፡ሐራጊት፡፡ወአውግርኒ፡ከመ፡መሐስአ፡
አባግዕ፡፡=፡ ምንተ፡ኮንኪ፡ባሕር፡ዘጐየይ 5
ኪ፡፡ ወአንተኒ፡ዮርዳኖስ፡ዘገባእከ፡ድኅሬ
ከ፡፡=፡ ወአድባር፡ዘአንፈርዓጽክሙ፡ከመ፡ 6
ሐራጊት፡፡ ክአውግርኒ፡ከመ፡መሐስአ፡አባግ
ዕ፡፡=፡ እምቅድመ፡ገጹ፡ለእግዚአብሔር፡ 7
አድለቅለቀት፡ምድር፡እምቅድመ፡ገጹ፡ለአ
ምላከ፡ያዕቆብ፡፡=፡ዘይሬስያ፡ለኰኵሕ፡አ 8
ንቅዕተ፡ማያት፡፡ ወለእዝሓ፡ አዘቅተ፡ ማያ
ት፡፡=፡ አኮ፡ለነ፡እግዚኦ፡አኮ፡ለነ፡፡ለስም፡ 9
ዚአከ፡ሃሀብ፡ስብሐተ፡፡=፡በምሕረትከ፡ወ 10
በጽድቅከ፡፡ ከመ፡ኢይበሉነ፡አሕዛብ፡አይ
ቴ፡ውእቱ፡አምላኮሙ፡፡=፡ አምላክነሰ፡ 11
ውስተ፡ሰ ማይ፡ላዕለ፡፡ በሰማይኒ፡ወበምድር
ኒ፡፡ ኵሎ ፡ ዘፈቀደ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡=፡ አማልክቲሆሙ፡ለአሕዛብ፡ዘወርቅ፡ 12
ወብሩር፡፡ ግብረ ፡ እደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያ
ው፡፡=፡ አፈ፡ቦሙ፡ወኢይነቡ፡፡ ዐይነ፡ቦሙ፡ 13
ወኢይሬእዩ፡፡=፡እዝነ፡ቦሙ፡ወኢይሰምዑ፡፡ 14
አንፈ፡ቦሙ፡ ወኢያጼንዉ፡፡=፡ እደ፡ቦሙ፡ወ 15
ኢይገሱ፡፡ እግረ፡ቦሙ፡ ወኢየሐውሩ፡፡ወኢ
ይነቡ፡፡ በጕረዔቶሙ፡፡ ወአልቦሙ፡መንፈስ፡
ውስተ፡አፈሆሙ፡፡=፡ ከማሆሙ፡ለይኩኑ፡ 16
ኵሎሙ፡እለ፡ገብርዎሙ፡፡ ወኵሎሙ፡እ
ለ፡ይትዌከሉ፡ቦሙ፡፡=፡ ቤተ፡እስራኤል፡ተ 17
ወከሉ፡በእግዚአብሔር፡፡ ረዳኢሆሙ፡ውእ
ቱ፡ ወምእመኖሙ፡፡=፡ቤተ፡አሮን፡ተወከሉ፡ 18
በእግዚአብሔር ፡፡ ረዳኢሆሙ፡ውእቱ፡ወም
እመኖሙ፡፡=፡ እለ፡ትፈርህዎ፡ ለእግዚአብ 19
ሔር፡ ተወከሉ፡ በእግዚአብሔር ፡፡ ረዳኢሆ
ሙ፡ውእቱ፡ወምእመኖሙ፡፡=፡ እግዚአብ 20
ሔር ፡ተዘከረነ፡ ወባረከነ፡፡=፡ ባረከ፡ቤተ፡ 21
እስራኤል፡፡ወባረከ፡ ቤተ፡አሮን፡፡=፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 الرب عال على جميع الامم * وعلى السموات مجده * من مثل الرب الهنا * الساكن في
6 العاليات * والناظر الى المتضعات * في السماء وعلى الارض * الذي يقيم على الارض مسكينا *
7 8 والرافع من المزبلة فقيرا * لكي يجلسه مع الرؤساء * مع رؤساء شعبه * الذي يجعل العاقر
9 ساكنة في بيت * ام اولاد فرحة * الليلويا
المزمور المائة والثالث عشر * الليلويا * وهو نه * استيكن
1 2 في خروج اسرائيل من مصر * وبيت يعقوب من شعب البربري * صارت اليهودية له مكان
3 4 قدس * واسرائيل هو سلطانه * البحر راه فهرب * الاردن رجع الى خلف * انبهجت الجبال
5 6 مثل الكباش * والاكام مثل حملان الضان * فما لك ايها البحر هربت * وانت ايها الاردن حتى رجعت
7 الى خلف * ويا جبال حتى رقصت كالكباش * ويا اكام مثل حملان الضان * الارض تزلزلت من
8 قدام وجه الرب * ومن وجه اله يعقوب * الذي حول الصخر غدران ماء * والحجر الاصم
1 لينابيع الماء * ليس لنا يا رب ليس لنا لكن مجد اسمك * لاجل رحمتك
2 3 4 وبرك * لئلا تقول الامم اين الههم * والهنا في السماء والارض * وكل شي اراد عمله * اوثان الامم
5 6 ذهب وفضة * وهي عمل ايدي الناس * لها افواه ولا تتكلم * لها اعين ولا ترى * لها اذان
7 ولا تسمع * لها اناف ولا تشم * لها ايد ولا تلمس * لها ارجل ولا تمشي * ولا تقدر ان تدعوا بصوت
8 9 من حلاقيمها * مثلها جميع صانعيها * وكل من يتوكل عليها * بيت اسرائيل توكلوا على الرب * وهو
10 11 معينهم وناصرهم * بيت هرون توكلوا على الرب * هو معينهم وناصرهم * الخائفون من الرب توكلوا
12 على الرب * هو معينهم وناصرهم * الرب ذكرنا وباركنا * بارك بيت اسرائيل * بارك بيت هرون

Dominus altissimus est super omnes gen- 4
tes, & super cœlos gloria ejus. Quis si- 5
milis est Domino Deo nostro, habitanti in
altissimis, Et prospicienti ima, in cœlo 6
& super terram? Qui erigit super ter- 7
ram, inopem, & elevat è sterquilinio
pauperem, ut sedere faciat eum cum 8
principibus, cum principibus populi sui.
Qui facit sterilem, degentem in domo: 9
matrem filiorum, lætantem. Alleluja.

PSAL. CXIII.

Alleluja. Vers. 54. 1

IN exitu Israel ex Ægypto, & domûs
Jacob de populo barbaro, Facta est Ju- 2
dæa ipsi locus sanctitatis, & Israel est
princeps ejus. Mare vidit refugitque, 3
Jordanis reversus est retrorsum. Exul- 4
taverunt montes ut arietes, & colles ut
agni ovium. Quid est tibi O mare quòd 5
fugeris? & tibi, O Jordanis, ut reversus
sis retrorsum. Et O montes, ut salieritis 6
sicut arietes? & O colles sicut agni
ovium? Terra tremuit à conspectu vul- 7
tûs Domini, & à facie Dei Jacob. Qui 8
convertit petram in stagna aquæ, & sa-
xum durum in fontes aquæ.

NOn nobis O Domine, non nobis: sed 1
glorifica nomen tuum propter mi-
sericordiam tuam & justitiam tuam.
ut ne dicant gentes, ubi est Deus eorum? 2
Et verò Deus noster in cœlo est & in ter- 3
ra, & quamcunque rem voluit, fecit.
Simulacra gentium argentum & aurum, 4
& sunt opus manuum hominum. Habent 5
ora, & non loquuntur: habent oculos, &
non vident: Habent aures, & non au- 6
diunt: habent nares, & non odorantur:
Habent manus, & non palpant: habent 7
pedes, & non ambulant: nec possunt
edere vocem è gutture suo. Similes sint 8
eis omnes opifices eorum & quisquis con-
fidit in eis. Domus Israel confisi sunt in 9
Domino, & ipse adjutor eorum & auxi-
liator eorum est. Domus Aaron confisi 10
sunt in Domino, ipse adjutor est eorum
& auxiliator illorum. Timentes Domi- 11
num confisi sunt in Domino, ipse adjutor
est eorum & auxiliator eorum. Dominus 12
recordatus est nostri, & benedixit nobis:
benedixit domui Israel, benedixit domui
Aaron,

Dominus Adjiciat . magnis cum pusillis : Dominum timentibus Benedicet
13 יברך יראי יהוה הקטנים עם הגדלים: יסף יהוה 14
vobis : Domino vos Benedicti .vestros filios super & ,vos super 3 vos super
עליכם עליכם ועל בניכם: ברוכים אתם ליהוה עשה 15
hominum filiis dedit terram & : Domino cæli .terram & cœlos
16 שמים וארץ: השמים שמים ליהוה והארץ נתן לבני אדם
nos Et .silentium descendentes omnes nec : Jah laudabunt mortui Non
17 לא המתים יהללו יה ולא כל ירדי דומה: ואנחנו 18
.Jah-Hallelu .seculum in usque & ,nunc ex Jah benedicemus
נברך יה מעתה ועד עולם הללויה:

PSAL. CXVI. קיו

inclinavit Quia .meas deprecationes ,meâ vocem Dominus exaudiet quoniâ , Dilexi
1 אהבתי כי ישמע יהוה את קולי תחנוני: כי הטה 2
mortis funes me Circumdederunt .invocabo meis diebus in & : mihi suam aurem
3 אזנו לי ובימי אקרא: אפפוני חבלי מות
Domini nomine in Et .inveniam molestiam & angustiâ :me invenerût inferni angustiæ &
4 ומצרי שאול מצאוני צרה ויגון אמצא: ובשם יהוה
justus & ,Dominus Gratiosus .meâ animam erue Domine quæso : invocabo
5 אקרא אנה יהוה מלטה נפשי: חנון יהוה וצדיק
servabit me & ,sum attenuatus Dns simplices Custodiens .miserans noster Deus &
6 ואלהינו מרחם: שמר פתאים יהוה דלותי ולי יהושיע:
eripuisti Quia .te super retribuit Dominus quia :tuâ requiê ad mea anima Revertere
7 שובי נפשי למנוחיכי כי יהוה גמל עליכי: כי חלצת 8
Ambulabo .impulsu ab meû pedem : lachryma à meû oculum ; morte à meâ animâ
9 נפשי ממות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי: אתהלך
sum afflictus ego : loquar quia ,Credidi .viventium terris in ,Domini facies ad
10 לפני יהוה בארצות החיים: האמנתי כי אדבר אני עניתי
reddam Quid .mendax homo omnis : meâ festinatione in dixi Ego .valde
11 מאד: אני אמרתי בחפזי כל האדם כזב: מה אשיב 12
nomine in & : levabo salutum Calicem ? me super ejus retributiones omnes : Domino
13 ליהוה כל תגמולוהי עלי: כוס ישועות אשא ובשם
.ejus populo omni nunc coram : reddam Domino mea Vota .invocabo Domini
14 יהוה אקרא: נדרי ליהוה אשלם נגדה נא לכל עמו:
ego quia ,Domine Obsecro .ejus misericordium mors ,Domini oculis in Preciosa
15 יקר בעיני יהוה המותה לחסידיו: אנה יהוה כי אני 16
sacrificabo Tibi .mea vincula solvisti : tuæ ancillæ filius tuus servus ego ,tuus servus
17 עבדך אני עבדך בן אמתך פתחת למוסרי: לך אזבח
, reddam Domino mea Vota .invocabo Domini nomine in & : laudis sacrificium
18 זבח תודה ובשם יהוה אקרא: נדרי ליהוה אשלם
tui medio in ,Domini domus atriis In .ejus populo omni nunc coram
19 נגדה נא לכל עמו: בחצרות בית יהוה בתוככי
.Jah-Hallelu .Jerusalaim
ירושלם הללויה:

PSAL. CXVII. קיז

Quoniam .populi omnes eum laudate : gentes omnes Dominum Laudate
1 הללו את יהוה כל גוים שבחוהו כל האמים: כי 2
.Jah-Hallelu .seculum in Domini veritas &,ejus misericordia nos super est roborata
גבר עלינו חסדו ואמת יהוה לעולם הללויה:

---

13 יברך דחליא דיי זעיריא עם רברביא: יוסף 14
מימרא דיי עליכון עליכון ועלוי בניכון:
15 בריכין אתון מן קדם יי עבד שמיא וארעא: שמי 16
שמיא לשכינת יקרא דיי וארעא יהב לבני נשא:
17 לא מיתיא משבחין שמא דיי ולא כל נחתי בית
קבורת ארמתא: ואנחנא נברך יה מן השתא 18
ועד עלמא הללויה:

קיו

1 רחימית ארום ישמע יי ית קלי בעותי: ארום 2
אצלי אודניה ליובימי אנא קרי: אקיפו יתי 3
מרעי מותא ועיקתין דשיול אשכחוני עיקתא
4 ודבונא אשכח: ובשמא דיי אקרי בבעו יי שזיב
5 נפשי: חננא יי וזכאה ואלהנא מרחם: נטר 6
שרגוניא יי אתמסכנית ולי חמי למפרוק: תובי 7
נפשי לבית מניחיכי ארום מימרא דיי גמל טובא
8 עליכי: ארום פציתא נפשי מקטול ית עיני מן
9 דמעתא ית רגלי מן לאדחיא: אתהלך קדם יי
10 בארעת חייא: הימנית ארום אמלל בכנישת
11 צדיקי אנא שבחית לחדא: אנא אמרית במערקי
12 כל בני נשא מכדבין: מה אתיב קדם יי כל גמולין
13 טבן דיליה גמילין הנון עלי: כסא דפורקניא
אסובר לעלמא דאתי ובשמא דיי אקרי:
14 נדרי קדם יי אשלם אתני כדון נסוי לכל עמיה:
15 יקיר קדם יי מיתותא דמשתלחא לחסידוי:
16 בבעו יי ארום אנא עבדך אנא עבדך בר אמתך
17 שריתא לשולשלותי: לך אדבח דבח נכסתא
18 ובשמא דיי אקרי: נדרי קדם יי אשלם אתני
19 כדון נסוי לכל עמיה: בדרתא די בית מקדש
אלהנא במצעיכי ירושלם הללויה:

קיז

1 שבחו ית יי כל עממיא שבחו ליה כל אומיא:
2 ארום אגבר עלנא טוביה וקושטיה דיי לעלמא
הללויה:

Benedicet timentibus Dominum, parvis cum magnis. Apponat Dominus super vos, super vos & super filios vestros. Benedicti vos in præsentia Domini, qui fecit cœlum & terram. Cœli cœlorum majestati gloriæ Domini, terram autem dedit filiis hominum. Non mortui laudant *nomen Domini*, neque omnes qui descendunt in domum sepulturæ terræ. Sed nos benedicemus Deo ex hoc tempore & usque in æternum. *Hallelujah.*

PSAL. CXVI.

Dilexi, quoniam audiet Dominus vocem meam [&] deprecationes meas. Quoniam inclinavit aurem suam mihi, & in diebus meis ego invocabo. Circundederunt me ægritudines mortis, & molestiæ inferni venerunt me, afflictionem & dolorem inveniam. In nomine autem Domini invocabo: obsecro Domine libera animam meam. Clemens Dominus & justus, & Deus noster misericors. Custodit simplices Dominus: humiliatus sum, sed respexit me ad redemptionem. Convertere anima mea in requiem tuam, quoniam verbum Domini reddidit bonum tibi. Quoniam eripuisti animam meam ab occisione, oculum meum à lachrymis, pedem meum à lapsu. Incedam coram Domino in terra vivorum. Credidi, propterea loquar, *in congregatione justorum* ego laudavi majorem in modum. Ego dixi inter fugiendum, Omnes filii hominum mendaces. Quid reddam coram Domino? omnes retributiones ejus bonæ repensæ sunt super me. Calicem *redemptionis* portabo *in seculo venturo*, & in nomine Domini invocabo. Vota mea coram Domino reddam: narrabo nunc signa ejus omni populo ejus. Honorifica coram Domino mors est quæ infertur sanctis ejus. Obsecro Domine, quia ego servus tuus, ego servus tuus filius ancillæ tuæ; solvisti catenas meas. *Tibi* sacrificabo sacrificium oblationis, & in nomine Domini invocabo. Vota mea coram Domino reddam: narrabo nunc miracula ejus omni populo ipsius. In atriis domus sanctuarii *Dei nostri*, in medio tui Jerusalem. *Hallelujah.*

PSAL. CXVII.

Laudate Dominum omnes populi, laudate eum omnes nationes. Quoniam roboravit super nos beneficentiam suam, & veritas Domini in æternum. *Hallelujah.*

Versio SYRIACA, cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Benedicat Dominus metuentibus eum, parvis cum magnis. Addat vobis Domin' vobis ac liberis vestris. Benedicti vos estis Domino, ei qui condidit cœlû ac terrã. Cœli cœli Domini est, terram autem dedit hominibus. Non mortui laudabunt Dominum, neque omnes descendêtes in tenebras. Nos autê benedicem' Domino ex nunc et usq; in seculû.

PSAL. CXV.

Anonymus. Progressus populi novi redemti ad cultû Christianû velut puer ad intellectû. Diciturque, quoad literã, quum venit Saul atq; moratus est ad januam speluncæ in qua delitescebat David & viri ejus. Vers. 18.

Exoptavi ut audiret Dominus vocem supplicationis meæ, Inclinaretq; aurê suam ad me die quâ vocavero eum. Nam circumdederunt me dolores mortis, & angores inferni affecuti sunt me: angustiã & ærumnã inveni, Et nomen Domini invocavi, dicens: Ah Domine libera animã meã. Misericors es tu Domine atq; justus, & Deus es tu clementissim'. Tuetur adolescentulos Dominus: humiliavit me, ac liberavit me. Revertere anima mea ad quietê tuã, quia Dominus satisfecit tibi; Nam eripuisti animam meam è morte, & pedes meos è lapsibus: Ut gratus sim corã te, Deus, in terra vivorû. Credidi, & locut' sum, méque vehementer humiliavi. Ego dixi cum tremore meo, Omnis homo mendax est: Ecquid ergò referam Domino, ob omnia beneficia sunt erga me? Calicê salutis accipiã, & nomê Domini invocabo. Meaq; vota Domino persolvã corã universo populo. Pretiosa est enim in oculis Domini mors justorum ejus. O Domine, ego servus tuus, servus tuus sum, & filius ancillæ tuæ: solvisti à me vincula mea. Tibi sacrificabo victimas laudis, et nomen Domini invocabo. Votaq; mea Domino exolvam coram universo populo, Et in atrio domûs Domini, & intra te Jerusalem.

PSAL. CXVI.

Anonymus. Dicitur de cœtu Ananiæ qui exirent è camino. Item prædicit vocationem Gentiû per annunciationê Evangelii. Vers. 2.

Laudate Dñm omnes gentes, laudate eum omnes populi; Nam invaluit erga nos benignitas ejus. Verò Domin' est in æternum.

PSAL. CXIV. CXV. CXVI.

Versio VULG. LAT.

13 Benedixit omnibus, qui timent Dñm,
pusillis cum majoribus. Adjiciat Dñs
14 sup vos; sup vos, & sup filios vestros.
15 Benedicti vos à Domino, qui fecit cœ-
lum, & terrã. Cœlum cœli Domino:
16 terram autẽ dedit filiis hominum. Non
17 mortui laudabunt te, Domine: neq; o-
mnes, qui descendunt in infernũ. Sed
18 nos qui vivim⁹, benedicim⁹ Domino,
ex hoc nunc & usque in seculum.
Alleluja. CXIV.
1 Dilexi, quoniam exaudiet Dñs vocẽ
orationis meæ. Quia inclinavit
2 aurem suam mihi: & in dieb⁹ meis in-
vocabo. Circumdederunt me dolores
3 mortis: & pericula inferni invenerũt
me. Tribulationem & dolorẽ inveni:
4 Et nomen Dñi invocavi. O Domine,
libera animã meam: Misericors Domi-
5 nus, & just⁹, & Deus noster miseretur.
6 Custodiens parvulos Dominus: humi-
liatus sum, & liberavit me. Conver-
7 tere, anima mea, in requiem tuam: quia
Domin⁹ benefecit tibi. Quia eripuit a-
8 nimã meam de morte, oculos meos à
lachrymis, pedes meos à lapsu. Placebo
9 Domino in regione vivorum.
Alleluja. CXV.
10 Credidi, propter q̃ locut⁹ sum: ego
11 autem humiliat⁹ sum nimis. Ego
dixi in excessu meo, Omnis homo mẽ-
12 dax. Quid retribuam Domino, pro o-
13 mnibus, quæ retribuit mihi? Calicem
salutaris accipiam: & nomen Domini
14 invocabo. Vota mea Domino reddam
15 coram omni populo ejus: Pretiosa in
conspectu Dñi mors Sanctorum ejus.
16 O Domine, quia ego serv⁹ tuus: ego
servus tuus, & filius ancillæ tuæ. Diri-
17 puisti vincula mea: Tibi sacrificabo
hostiam laudis, & nomẽ Domini invo-
18 cabo. Vota mea Domino reddam in
19 conspectu omnis populi ejus; In atriis
domûs Domini, in medio tui Jerusalẽ.
Alleluja. CXVI.
1 Laudate Dominum omnes gentes:
2 laudate eum omnes populi: Quoniã
confirmata est super nos misericordia
ejus: & veritas Dñi manet in æternũ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

13 † Εὐλόγησε τοὺς φοβουμένους τὸν κύριον, † τοὺς μικροὺς
14 μετὰ τῶν μεγάλων. † Προσθείη κύριος (ε) ἐφ' ὑμᾶς, † ἐφ'
15 ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ὑμῶν. † Εὐλογημένοι ὑμεῖς
16 τῷ κυρίῳ, † τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. † Ὁ
οὐρανὸς (ζ) τοῦ οὐρανοῦ τῷ κυρίῳ, † τὴν δὲ γῆν ἔδωκε
17 τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. † Οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί
σε κύριε, † οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾅδου.
18 † Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες (η) εὐλογήσομεν τὸν κύριον,
† ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
Ἀλληλούϊα. ριδ'.
1 † Ἠγάπησα, ὅτι εἰσακούσεται κύριος τῆς φωνῆς τῆς
2 δεήσεώς μου. † Ὅτι ἔκλινε τὸ οὖς αὐτοῦ ἐμοί,
3 † καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις μου ἐπικαλέσομαι. † Περιέσχον με
ὠδῖνες θανάτου, † κίνδυνοι ᾅδου εὕροσάν με. † Θλί-
4 ψιν καὶ ὀδύνην εὗρον, † Καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπεκα-
5 λεσάμην, † Ὦ κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου. † Ἐλεή-
μων ὁ κύριος καὶ δίκαιος, † καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλεεῖ.
6 † Φυλάσσων τὰ νήπια ὁ κύριος, † ἐταπεινώθην καὶ
7 ἔσωσέ με. † Ἐπίστρεψον ψυχή μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν
8 σου, † ὅτι κύριος εὐηργέτησέ (α) σε. † Ὅτι (β) ἐξείλετο
τὴν ψυχήν μου ἐκ θανάτου, † τοὺς ὀφθαλμούς μου
ἀπὸ δακρύων, † καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος.
9 † Εὐαρεστήσω ἐνώπιον κυρίου ἐν χώρᾳ ζώντων.
Ἀλληλούϊα. ριε'.
10 † Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, † ἐγὼ δὲ ἐταπεινώ-
11 θην σφόδρα. † (α) Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει
12 μου, Πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης. † Τί ἀνταποδώσω τῷ
13 κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι; † Ποτήρι-
ον σωτηρίου λήψομαι, † καὶ τὸ ὄνομα κυρίου (β) ἐπι-
14 καλέσομαι. Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, ἐν-
15 αντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. † Τίμιος ἐναντίον κυ-
16 ρίου † ὁ θάνατος τῶν ὁσίων (γ) αὐτοῦ. † Ὦ κύριε ἐγὼ
δοῦλος σός, ἐγὼ δοῦλος σός, καὶ υἱὸς τῆς παιδίσκης
17 σου, † διέῤῥηξας τοὺς δεσμούς μου. † Σοὶ θύσω θυ-
σίαν αἰνέσεως, † καὶ ἐν ὀνόματι κυρίου ἐπικαλέσο-
18 μαι. † Τὰς εὐχάς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω, † ἐναν-
19 τίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, † Ἐν αὐλαῖς οἴκου κυ-
ρίου, † ἐν μέσῳ σου Ἱερουσαλήμ.
Ἀλληλούϊα. ρις'.
1 † Αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη, † (α) ἐπαι-
2 νέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. † Ὅτι ἐκραταιώ-
θη (β) τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, † καὶ ἡ ἀλήθεια
τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Ψαλ. ριγ'. MS. A. (ε) ἐφ' * ἡμᾶς, (ζ) * τοῦ οὐρανοῦ (η) εὐλογήσομεν Ψαλ. ριδ'. MS. A. (α) με. (β) ἐξείλατο Ψαλ. ριε'. MS. A. (α) Ἐγὼ εἶπα (β) ἐπικαλέσομαι. Τίμιος (γ) αὐτοῦ. Ψαλ. ρις'. MS. A. (α) ἐπαινέσατε αὐτόν (β) ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἔλεος αὐτοῦ,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

22 Benedixit eos, qui timent Dominum: pusillos cum magnis. 23 Adjiciat Domin⁹ super vos: super vos, et super filios vestros. 24 Benedicti vos (l) Domino, qui fecit cœlũ, et terrã. 25 Cœlum cœli Domino: terrã autẽ dedit filiis hominum. 26 [m] Non mortui laudabunt te, Domine: neq; omnes qui descendunt in [n] infernũ. 27 Sed nos, qui vivimus, benedicemus Dominum, ex hoc nunc & usque in seculum.

Alleluja. CXIV.

1 Dilexi; quoniam exaudiet Dominus vocẽ deprecationis meæ.
2 2 Quia inclinavit aurẽ suã mihi: et in dieb⁹ meis [a] invocabo. 3 Circum-
3 dederunt me dolores mortis: pericula inferni invenerunt me. 4 [b] Tribulationem & dolorem inveni: Et nomen
4 Domini invocavi. 5 O (a) Domine, eruc animam meam: Misericors Domi-
5 nus, & justus: & Deus noster [c] miseretur. 6 Custodiens parvulos Do-
6 minus: (b) humiliatus sum, & salvũ me fecit. 7 Convertere, anima mea, in
7 requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi. 8 Quoniam exemit animam
8 meã de morte, oculos meos à lachrymis, & pedes meos à lapsu. 9 [d] Pla-
9 cebo in (c) conspectu Domini, in regione vivorum.

Alleluja. CXV.

10 Credidi, (a) propter quod locutus sum: ego autem (b) humiliatus
11 sum nimis. 2 Ego (c) autem dixi [a] in ecstasi mea, Omnis homo mendax.
12 3 Quid retribuam Domino, pro omni-
13 bus quæ retribuit mihi? 4 Calicem [b] salutaris accipiam: & nomen Domini
14 invocabo. 5 (d) Vota mea Domino
15 reddã coram omni populo ejus: Pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus. 6 O Domine, ego serv⁹
16 tuus: ego servus tuus, & filius ancillæ tuæ. 7 Dirupisti vincula mea: Tibi
17 sacrificabo sacrificium [c] laudis: & in nomine Domini invocabo. 8 Vota
18 mea Domino reddam in conspectu omnis [d] populi ejus: In atriis domûs
19 Domini, in medio tui Hierusalem.

Alleluja. CXVI.

1 Laudate Dominum [a] omnes gentes: laudate eum omnes populi.
2 2 Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: & veritas Domini manet in æternum.

Versio ÆTHIOPICA.

13 ባረከሙ፡ለኵሎሙ፡ለእለ፡ይፈርህዎ፡ለእግ 22
14 ዚአብሔር፡፡ለንኡሳን፡ወለዐቢያን፡፡፡
15 ይዌስክ፡ለእግዚአብሔር፡ላዕሌክሙ፡፡ላዕሌክ 23
ሙ፡ወላዕለ፡ውሉድክሙ፡፡፡ ቡሩካን፡አ 24
16 ንትሙ፡ለእግዚአብሔር፡፡ዘገብረ፡ሰማየ፡ወ
17 ምድረ፡፡፡ ሰማይ፡ሰማያት፡ለእግዚአብ 25
ሔር፡፡ወምድርሰ፡ወሀበ፡ለእጓለ፡እመሕያ
18 ው፡፡፡ ዘአኮ፡ምዉታን፡ይሴብሑከ፡እ 26
ግዚኦ፡፡ወኢኵሎሙ፡እለ፡ይወርዱ፡ውስተ፡
ሲኦል፡፡፡ ንሕነ፡ሕያዋን፡ንባርኮ፡ለእግዚአ 27
ብሔር፡፡እምይእዜ፡ወእስከ፡ለዓለም፡፡፡
ሃሌሉያ፡፡
1 ፻፲ አፍቀርኩ፡እስመ፡ሰምዐኒ፡እግዚአብ 1
2 ሔር፡ቃለ፡ስእለትየ፡፡፡ ወአጽመአ፡እዝ 2
3 ኖ፡ኀቤየ፡፡ወጸዋዕክዎ፡በመዋዕልየ፡፡፡ አ 3
ኃዙኒ፡ፃዕረ፡ሞት፡፡ወረከቡኒ፡ሕማመ፡ሲኦ
4 ል፡፡፡ ሕማመ፡ወምንዳቤ፡ረከቡኒ፡፡ወጸዋ 4
5 ዕኩ፡ስመ፡እግዚአብሔር፡፡፡ እግዚኦ፡ባ 5
ልሖ፡ለነፍስየ፡፡መሓሪ፡እግዚአብሔር፡ወጻ
6 ድቅ፡፡ወአምላክነሂ፡መስተሣህል፡፡፡ የዐ 6
ቅብ፡ሕፃናተ፡እግዚአብሔር፡፡ተመንደብኩ
7 ኒ፡ወአድኀነኒ፡፡፡ ግብኢ፡ነፍስየ፡ውስተ፡ 7
8 ዕረፍትኪ፡፡ እስመ፡እግዚአብሔር፡ረድአ
ኪ፡፡፡ እስመ፡አድኀና፡ለነፍስየ፡እሞት፡፡ 8
9 ወለአዕይንትየኒ፡እምአንብዕ፡፡ወለእገሪየኒ፡
እምደሊፅ፡፡፡ ከመ፡እሥምሮ፡ለእግዚአ 9
ብሔር፡በብሔረ፡ሕያዋን፡፡፡
ሃሌሉያ፡፡
10 ፻፲፩ አመንኩ፡በዘ፡ነበብኩ፡፡ወአንሰ፡ብዙ 1
11 ኀ፡ሐመምኩ፡፡፡ ወአንሰ፡እቤ፡እምግዕዝ 2
12 የ፡ኵሉ፡ሰብእ፡ሐሳዊ፡ውእቱ፡፡፡ ምንተ 3
13 ኑ፡አዐስዮ፡ለእግዚአብሔር፡በእንተ፡ኵሉ፡
ዘገብረ፡ሊተ፡፡፡ ጽዋዐ፡ሕይወት፡እትሜ 4
14 ጦ፡፡ወስመ፡እግዚአብሔር፡እጼውዕ፡፡፡
15 ክቡር፡ሞቱ፡ለጻድቅ፡በቅድመ፡እግዚአብ 5
16 ሔር፡፡፡ እግዚኦ፡አነ፡ገብርከ፡፡ገብርከ፡ 6
ወልደ፡አመትከ፡፡፡ ወሰበርከ፡መዋቅሕት 7
17 የ፡፡ ለከ፡እሠውዕ፡መሥዋዕተ፡ስብሐ
ት፡፡፡ ወእሁብ፡ብፅአትየ፡ለእግዚአብሔ 8
18 ር፡፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡፡በዐጸደ፡ቤ
19 ተ፡እግዚአብሔር፡፡ወበማእከሊከ፡ሊየሩ
ሳሌም፡፡፡ ሃሌሉያ፡፡
1 ፻፲፪ ሰብሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡ኵልክ 1
ሙ፡አሕዛብ፡፡ወይሴብሕዎ፡ኵሎሙ፡ሕ
2 ዝብ፡፡፡ እስመ፡ጸንዓት፡ምሕረቱ፡ላዕሌ 2
ነ፡፡ ወጽድቁሰ፡ለእግዚአብሔር፡ይሄሉ፡ለ
ዓለም፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [m] Eò quòd non mortui [n] infernum. Nos PSAL. CXIV. [a] invocabo eum. Apprehendit me dolor [b] Tribulatio & dolor invenit me: [c] miserator. [d] Ut placeam in PSAL. CXV. [a] de mea indole [b] vitæ circumferam: & nomen Domini invocabo. Pretiosa in [c] laudis: Vota [d] populi: In atriis PSAL. CXVI. [a] vos omnes gentes: &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 بارك اتقياء الرب الصغار والكبار * يزيد الرب فينا وفي اولادنا * نحن مباركون من الرب الذي
14
15
16 خلق السماء والارض * سماء السماء للرب . والارض اعطاها لبني البشر * ليس الموتى يباركونك يا
17
18 رب . ولا كل الهابطين الي الجحيم * لكن نحن الاحياء الذين نباركك يا رب منذ الان والي الابد .
الليلويا * المزمور المايه واربعه عشر * مرسوم الليلويا . وهو . يو . استيخن *
1
2 احببت ان يسمع الرب صوت تضرعي * لانه اصغي الي بسمعه وفي ايامي دعوته * لان غمرات
3
4 الموت احاطت بي . وشدايد الجحيم اصابتني . وجدت ضيقا وحزنا * فدعوت اسم الرب . يا رب
5
6 خلص نفسي * الرب هو رووف وهو بار والاهنا يرحم * الذي يحفظ الاطفال هو الرب . اتضعت
7
8 فخلصني * ارجعي يا نفسي الي موضع راحتك . لان الرب قد احسن الي * وخلص نفسي من
9 الموت . وعيني من الدموع * ورجلي من الزلل * ارضي الله امامه في كون الاحياء . الليلويا .
10 امنت لاجل * المزمور المايه وخمسه عشر * الليلويا . وهو . يب . استيخن *
11
12 هذا تكلمت . وانا تواضعت جدا * ان قلت في تحيري ان كل الناس كذابون * ماذا اعطي
13
14 الرب مكافاه . لاجل كل شي اعطاني * اخذ كاس الخلاص . وادعوا اسم الرب * اوفي الرب نذوري
15
16 قدام جميع شعبه * كريم امام الرب موت قديسيه * يا رب انا عبدك . انا عبدك وابن امتك .
17
18 قطعت وثاقي * اذبح لك ذبيحة التسبيح . وادعوا اسم الرب * اوفي الرب نذوري . قدام جميع
شعبه . في ديار بيت الرب . في وسط يروسليم . الليلويا * المزمور المايه وسته عشر *
1 الليلويا * وهو . د . استيخات * سبحوا الرب يا جميع الامم . وليباركه جميع
2 الشعوب * فان رحمته سابغه علينا . وحق الرب يدوم الي الابد والي ابد الابد . الليلويا *

Benedixit timentibus Dominum, minoribus ac majoribus. 13
Accrescat Dominus nos et filios nostros. 14
Nos benedicti sumus à Domino qui creavit cœlum et terram. 15
Cœlum cœli Domino, terram autem dedit filiis hominum. 16
Non mortui benedicent te, O Domine, neque omnes descendentes in infernum. 17
Sed nos vivi, sumus qui benedicimus tibi, O Domine, ex nunc & usque in seculum. Alleluja. 18

PSAL. CXIV.
Titulus, Alleluja. Vers. 16.

1 Optavi ut audiret Dominus vocem deprecationis meæ:
2 Quoniam intendit ad me auditum suum, et in diebus meis invocavi eum.
3 Quoniam asperitates mortis circundederunt me, & tribulationes inferni contigerunt mihi: inveni angustiam & mœrorem.
4 Quapropter invocavi nomen Domini: O Domine, libera animam meam.
5 Dominus est clemens et est justus, et Deus noster miseretur.
6 Qui custodit parvulos, est Dominus: humiliatus sum, & liberavit me.
7 Revertere, O anima mea, ad locum requiei tuæ: quia Dominus jam benefecit mihi.
8 Et salvavit animam meam à morte, & oculos meos à lachrymis, & pedes meos à lapsu.
9 Placebo Domino coram ipso, in regione vivorum. Alleluja.

PSAL. CXV.
Alleluja. Vers. 12.

10 Credidi, propterea locutus sum, & ego
11 humiliatus sum valdè. Quandoquidem dixi in stupore meo, omnes homines esse mendaces,
12 Quid dabo Domino in retributionem pro omni re quam dedit mihi?
13 Accipiam calicẽ salutis, et invocabo nomen Domini.
14 Persolvam Domino vota mea coram toto ipsius populo.
15 Pretiosa est ante Dominum mors sanctorum ejus.
16 O Domine, ego servus tuus sum, ego servus tuus, et filius ancillæ tuæ: scidisti ligamina mea.
17 Sacrificabo tibi sacrificium laudis, et invocabo nomen Domini.
18 Solvam Domino vota mea coram universo ejus populo, in atriis domûs Domini, in medio Jerosolymæ. Alleluja.

PSAL. CXVI.
Alleluja. Vers. 4.

1 Laudate Dominum, O omnes gentes, &
2 benedicant eum omnes populi: Quoniam misericordia ejus ampla est super nos, et veritas Domini perseverat in æternum, & in seculum seculi. Alleluja.

תהלים: קיח

PSAL. CXVIII. קיח

Dicat .ejus misericordia seculum in quoniam : bonus quoniam Domino Confitemini
1 הודו ליהוה כי־טוב כי לעולם חסדו: יאמר־
: Aharon *domus* nunc Dicant .ejus misericordia seculum in quoniam :Israel nunc
2 3 נא ישראל כי לעולם חסדו: יאמרו־נא בית־אהרן
quoniam:Dominum *timentes* nunc Dicant .ejus misericordia seculum in quoniam
4 כי לעולם חסדו: יאמרו־נא יראי יהוה כי
latitudine in me exaudivit :*Jah* invocavi angustia De .ejus misericordia seculum in
5 לעולם חסדו: מן־המצר קראתי יה ענני במרחב
mihi Dominus .homo mihi faciat quid : timebo non ,*mihi* Dominus .*Jah*
6 יה: יהוה לי לא אירא מה־יעשה לי אדם: יהוה לי
7 *fidere* Melius .me habentibus odio in videbo ego & :meos auxiliatores inter
8 בעזרי ואני אראה בשנאי: טוב לחסות
sperare quàm : Domino in *confidere* Melius .homine in sperare quàm : Domino in
9 ביהוה מבטח באדם: טוב לחסות ביהוה מבטח
quoniam ,Domini nomine in:me circundederunt gentes Omnes .*munificis* in
10 בנדיבים: כל־גוים סבבוני בשם יהוה כי
quoniam , Domini nomine in:me circundederunt etiam,me Circundederũt .eas succidã
11 אמילם: סבוני גם־סבבוני בשם יהוה כי
: spinarum ignis sicut sunt extinctæ , apes sicut me Circundederunt .eas succidam
12 אמילם: סבוני כדבורים דעכו כאש קוצים
: *cadendum ad* me impulisti Impellendo .eas succidam quoniam ,Domini nomine in
13 בשם יהוה כי אמילם: דחה דחיתני לנפל
.salutem in mihi fuit & : *Jah* *cantio* & , mea Fortitudo .me adjuvit Dominus &
14 ויהוה עזרני: עזי וזמרת יה ויהי־לי לישועה:
.fortitudinem *faciens* Domini dextera : justorum *tentoriis* in salutis & , *præconii* Vox
15 קול רנה וישועה באהלי צדיקים ימין יהוה עשה חיל:
sed , moriar Non .fortitudinem *faciens* Domini dextera:excelsa Domini Dextera
16 17 ימין יהוה רוממה ימין יהוה עשה חיל: לא־אמות כי־
non morti & : *Jah* me corripuit Corripiendo .*Jah* opera narrabo & : vivam
18 אחיה ואספר מעשי יה: יסר יסרני יה ולמות לא
Hæc .*Jah* confitebor , eas *in* ingrediar :justitiæ portas mihi Aperite .me tradidit
19 20 נתנני: פתחו־לי שערי־צדק אבא־בם אודה יה: זה־
:me exaudisti quoniam,tibi Confitebor.eam per intrabunt justi : Domini porta
21 השער ליהוה צדיקים יבאו בו: אודך כי עניתני
caput in fuit ; ædificantes reprobaverunt *Lapidem* .salutem in mihi fuisti &
22 ותהי־לי לישועה: אבן מאסו הבונים היתה לראש
Hæc .nostris oculis in mirabile *ipsum* : istud fuit Domino A .anguli
23 24 פנה: מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת בעינינו: זה־
Domine Obsecro .ea in lætemur & ,exultemus : Dominus fecit dies
25 היום עשה יהוה נגילה ונשמחה בו: אנא יהוה
veniens Benedictus .nunc fac prosperare , Domine obsecro : nunc salvifica
26 הושיעה נא אנא יהוה הצליחה נא: ברוך הבא
.Domini domo de vobis benediximus : Domini nomine in
בשם יהוה ברכנוכם מבית יהוה:

תרגום TARGUM.

קיח

1 שבחו קדם יי ארום טב ארום לעלם
2 טוביה: יימרון כדון ישראל ארום לעלם
3 טוביה: יימרון כדון בית אהרן ארום לעלם
4 טוביה: יימרון כדון דחליא דיי ארום לעלם
5 טוביה: מן עקתא קריתי יה קביל צלותי
6 בפתיא יה: מימרא דיי בסעדי לא אדחל
7 מה יעבד לי בר נש: מימרא דיי למסעדא יתי
8 ואנא אחמי פורענותא בסנאי: טב למתרחצא
9 במימרא דיי מן למרחץ בבר נש: טב
למתרחצא במימרא דיי מן למרחץ ברברביא:
10 כל עממיא חזרו יתי בשום מימרא דיי רחצית
11 ארום אתשנון: אקיפון לי אף חזרו יתי בשום
12 מימרא דיי רחצית ארום אתשנון: אקיפון
לי היך זבוריתא דלקין היך אשתא בכובין
בשום מימרא דיי רחצית ארום אתשנון:
13 מדחי דחית יתי למנפל ומימרא דיי סייעני:
14 תוקפי ותושבחתי דחיל על כל עלמא יי
15 אמר במימריה והוה לי לפריק: קל תושבחתא
ופורקנא במשכנהון דצדיקי ימינא דיי עבדת
16 חילא: ימינא דיי מרממא ימינא דיי עבדת
17 חילא: לא אמות ארום אחי ואשתעי עובדי
18 אלהא: מכסנא אכסנני יה ולמותא לא מסר
19 יתי: פתחו לי מעלני קרתא דצדקא אעול
20 בהון אשבח יה: דין מעלנא דבית מקדשא
21 דיי צדיקיא יעלון ביה: אהודי קדמך ארום
22 קבלתא צלותי והוית לי לפריק: טליא
שביקו ארדיכליא הוה בני בניא דישי וזכאה
23 לאתמנאה למליך ושולטן: מן קדם יי הות
דא אמרו ארדיכליא היא פרישא קדמנא
24 אמרו בנוי דישי: דין יומא עבד יי אמרו
ארדיכליא נדוץ ונחדי ביה אמרו בנוי דישי:
25 בבעו מנך יי כדון אמרו ארדיכליא בבעו מנך יי
26 אצלח כדון אמרו ישי ואנתתיה: בריך דאתי
בשום מימרא דיי אמרו ארדיכלי יברכון יתכון
מן בית מקדשא דיי אמר דוד:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

PSAL. CXVIII.

LAudate Dominum, quoniam bonus, quoniam in æternum benignitas ejus. Dicant nunc Israel, quoniam in æternum benignitas ejus. Dicant nunc domus Aharon, quoniam in æternum benignitas ejus. Dicant nunc qui timent Dominum, quoniam in æternum benignitas ejus. De angustia invocavi Deum, exaudivit orationem meam in latitudine Deus. Verbum Domini in adjutorium meum: non timebo quid mihi faciat homo. Verbum Domini ad adjuvandum me, & ego videbo ultionem in osores meos. Melius est confidere in Verbo Domini, quam confidere in homine. Melius est confidere in Verbo Domini, quam confidere in principibus. Omnes populi circundederint me: in nomine Verbi Domini *confisus sum*, propterea abscindam eos. Circundederint me, etiam circuierint me: in nomine Verbi Domini confisus sum, ideò abscindam eos. Circundederint me sicut apes, arserint sicut ignis in spinis: in nomine Verbi Domini confisus sum, ideò abscindam eos. Impulsione *impulisti* me ut caderem: sed Verbum Domini adjuvit me. Fortitudo mea & laus mea, qui timendus est super *omnem mundum* Dominus; dixit in verbo suo, & fuit mihi redemptor. Vox laudis & redemptionis in tabernaculis justorum: dextera Domini edidit virtutem. Dextera Domini exaltata; dextera Domini edidit virtutem. Non moriar, sed vivam, & narrabo opera Domini. Corripendo corripuit me Dominus, & morti non tradidit me. Aperite mihi portas *urbis* justitiæ, ingrediar illas, & laudabo Deum. Hæc est porta domus sanctuarii Domini, justi intrabunt in eam. Confitebor coram te, quoniam accepisti orationem meam, & factus es mihi redemptor. Puerum despexerunt ædificatores, qui fuit inter filios Issai & meruit constitui rex & dominator. A conspectu Domini hoc exiit, *dixerunt ædificatores*: hoc mirabile est in conspectu nostro, *dixerunt filii Issai.* Hanc diem fecit Dominus, *dixerunt ædificatores*: exultemus & lætemur in ea, *dixerunt filii Issai. Obsecramus* te Dñe [*confer salutem*] *nunc, dixerunt ædificatores*: *obsecramus* te Domine prosperare nunc, *dixerunt Issai & uxor ejus*. Benedictus qui venit in nomine Verbi Domini, *dixerunt ædificatores*: *benedicant* vobis de domo sanctuarii Domini, *dixit David.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܫܡܐ *

1 * ܠܐ ܡܫܡܗܐ. ܡܬܐܡܪ ܥܠ ܦܘܫܩܐ ܥܠ ܐܣܦ ܡܥܗܕܢܐ ܘܥܠ ܟܗܢܐ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܡܪܝܐ.
ܘܡܬܢܒܐ ܥܠ ܐܘܚܕܢܐ ܕܢܨܚܢܐ ܘܥܠ ܡܫܝܚܐ. ܦܬܓܡܐ ܟܒ.
2 ܐܘܕܘ ܠܡܪܝܐ ܕܛܒ ܗܘ ܘܠܥܠܡܝܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ : * ܢܐܡܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܠܥܠܡܝܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ.
3 4 * ܢܐܡܪܘܢ ܕܒܝܬ ܐܗܪܘܢ ܕܠܥܠܡܝܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ : * ܢܐܡܪܘܢ ܕܚ̈ܠܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܠܥܠܡܝܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ.
5 6 * ܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܩܪܝܬ ܠܡܪܝܐ : ܘܥܢܢܝ ܡܪܝܐ ܒܪܘܘܚܐ. * ܡܪܝܐ ܡܥܕܪܢܝ ܠܐ ܐܕܚܠ : ܡܢܐ
7 8 ܢܥܒܕ ܠܝ ܒܪܢܫܐ. * ܡܪܝܐ ܡܥܕܪܢܝ ܘܐܢܐ ܐܚܙܐ ܒܣܢܐܝ : * ܛܒ ܠܡܬܬܟܠܘ ܥܠ ܡܪܝܐ.
9 ܛܒ ܡܢ ܕܢܬܬܟܠ ܥܠ ܒܪܢܫܐ. * ܛܒ ܠܡܬܬܟܠܘ ܥܠ ܡܪܝܐ. ܛܒ ܡܢ ܕܢܬܬܟܠ
10 11 ܥܠ ܫܠܝܛܢܐ : * ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܚܕܪܘܢܝ. ܘܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܚܪܒܬ ܐܢܘܢ : * ܐܬܟܪܟܘܢܝ
12 ܘܚܕܪܘܢܝ. ܘܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܚܪܒܬ ܐܢܘܢ : * ܚܕܪܘܢܝ ܐܝܟ ܕܒܘܪܐ ܘܕܥܟܘ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܩܠܐ.
13 14 ܘܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܚܪܒܬ ܐܢܘܢ : * ܐܬܕܚܝܬ ܕܐܬܗܦܟ ܘܐܦܠ ܘܡܪܝܐ ܥܕܪܢܝ. * ܥܘܫܢܝ
15 ܘܬܫܒܘܚܬܝ ܡܪܝܐ ܗܘ : ܘܗܘܐ ܗܘ ܠܝ ܦܪܘܩܐ : * ܩܠܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܘܕܦܘܪܩܢܐ ܒܡܫܟܢܐ ܕܙܕܝ̈ܩܐ.
16 ܝܡܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܥܒܕܬ ܚܝܠܐ. ܝܡܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܪܝܡܬܢܝ. * ܝܡܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܥܒܕܬ ܚܝܠܐ :
17 18 * ܠܐ ܐܡܘܬ : ܐܠܐ ܐܚܐ ܘܐܫܬܥܐ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܡܪܕܘ ܪܕܝܢܝ ܡܪܝܐ ܘܠܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܠܡܢܝ :
19 20 * ܦܬܚܘ ܠܝ ܬܪ̈ܥܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܕܐܥܘܠ ܒܗܘܢ ܘܐܘܕܐ ܠܡܪܝܐ : * ܗܢܘ ܬܪܥܗ ܕܡܪܝܐ ܕܙܕܝ̈ܩܐ
21 22 ܥܐܠܝܢ ܒܗ. * ܐܘܕܐ ܠܟ ܕܥܢܝܬܢܝ ܘܗܘܝܬ ܠܝ ܦܪܘܩܐ : * ܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒ̈ܢܝܐ. ܗܝ
23 ܗܘܬ ܠܪܫܐ ܕܩܪܢܬܐ : * ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ ܘܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝ̈ܢܝܢ. * ܗܢܘ
24 25 ܝܘܡܐ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ : ܬܘ ܢܪܘܙ ܘܢܚܕܐ ܒܗ. * ܐܘ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩܝܢܝ ܐܘ ܡܪܝܐ ܦܨܢܝ :
26 * ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܒܪܟܢܟܘܢ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ :

PSAL. CXVII.

Anonymus. Dicitur ad literam de Asaph memoratore, & de Sacerdotibus ministrantibus Domino. Item vaticinatur de acceptis triumphatoribus, & de Christo. Vers. 14.

COnfitemini Domino quoniam bonus est, & in æternum miserationes ejus. Dicat Israel, In æternum miserationes ejus. Dicant qui sunt de domo Aharonis, In æternum miserationes ejus. Dicant metuentes Dominum, In æternum miserationes ejus. Ab angustia vocavi Dominum, & respondit mihi Dominus cum relaxatione, Dominus adjutor meus est, non timebo. Quid faciat in me homo? Dominus auxiliator meus est, & ego spectabo in hostibus meis. Bonum est fidere Domino, melius quàm fidere homini. Bonum est fidere Dño, melius quàm fidere principi. Omnes gentes obsederunt me, & per nomen Domini exterminavi eas: Cinxerunt me atque circumdederunt, & per nomen Dñi absumpsi eas: Obsederunt me sicut apes, & extinctæ sunt velut ignis palearum, & per nomen Dñi confeci eas. Impulsus fui ut everterer & corruerem, at Dominus adjuvat me. Robur meum & gloria mea Dñs est, & ipse factus est mihi Salvator: Vox gloriæ & salutis in tabernaculo justorum. Dextera Domini gessit fortitudinem, Dextera Dñi extulit me, dextera Dñi præstitit fortitudinem, Ut non morerer, sed viverem & narrarem opera Domini. Castigando quidẽ castigavit me Dominus, at morti non tradidit me. Aperuit mihi portas justitiæ, ut ingrederer per eas, & confiterer Domino; Hæc est porta Domini, per quam justi ingrediũtur. Gratias tibi agã quòd me exaudieris, & fueris mihi Salvator. Lapis quem aspernati sunt ædificatores, ipse factus est in caput ædificii. A Domino factum est id, estque prodigiũ in oculis nostris Hæc est dies quam fecit Dominus, venite, exultemus & lætemur in ea. O Domine serva me, ô Domine libera me. Benedictus sit qui veniet in nomine Domini. benediximus vobis de domo Domini.

Versio VULG. LAT.

Alleluja. CXVII.

Confitemini Domino, quoniã bonus: quoniam in seculum misericordia ej⁹. Dicat nunc Israel, quoniam bon⁹: quoniam in seculum misericordia ejus. Dicat nunc dom⁹ Aaron: quoniam in seculum misericordia ej⁹. Dicant nunc qui timent Dominum: quoniam in seculum misericordia ejus. De tribulatione invocavi Dominum: & exaudivit me in latitudine Dominus. Dñs mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo. Dominus mihi adjutor: & ego despiciam inimicos meos. Bonum est confidere in Domino, quã confidere in homine: Bonũ est sperare in Domino, quàm sperare in principibus. Omnes gentes circuierunt me: & in nomine Domini quia ultus sum in eos. Circumdantes circumdederunt me: et in nomine Domini quia ult⁹ sũ in eos. Circumdederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini quia ultus sum in eos. Impulsus eversus sum ut caderem: & Dominus suscepit me. Fortitudo mea, & laus mea Dominus: & fact⁹ est mihi in salutẽ. Vox exultationis & salutis, in tabernaculis justorum. Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me, dextera Domini fecit virtutem. Non moriar, sed vivam: & narrabo opera Domini. Castigans castigavit me Dominus: & morti non tradidit me. Aperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor Domino: Hæc porta Domini, justi intrabunt in eam. Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem. Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic fact⁹ est in caput anguli. A Domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris. Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus, & lætemur in ea. O Domine, salvũ me fac, ô Domine, benè prosperare: Benedictus qui venit in nomine Domini. Benediximus vobis de domo Domini:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Ἀλληλούϊα. ριζ΄.

1 † Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸς, † ὅτι
2 εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. † Εἰπάτω δὴ
οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι ἀγαθὸς, † ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
3 τὸ ἔλεος αὐτοῦ. † Εἰπάτω δὴ οἶκος Ἀαρὼν, ὅτι
4 ἀγαθὸς, † ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. † Εἰπάτωσαν
δὴ πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν (α) κύριον, ὅ-
5 τι ἀγαθὸς, † ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. † Ἐκ
θλίψεως ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον, † καὶ ἐπήκουσέ μου
6 εἰς πλατυσμόν. † Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβη-
7 θήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος. † Κύριος ἐμοὶ
8 βοηθὸς, (β) κἀγὼ ἐπόψομαι τοὺς ἐχθρούς μου. † Ἀ-
γαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ κύριον, † ἢ πεποιθέναι ἐπ' ἄν-
9 θρωπον. † Ἀγαθὸν ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον, † ἢ ἐλπί-
10 ζειν (γ) ἐπ' ἄρχουσι. † Πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλω-
σάν με, † καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.
11 † Κυκλώσαντες ἐκύκλωσάν με, † καὶ τῷ ὀνόματι
12 κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς. † Ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ
μέλισσαι κηρίον, † καὶ ἐξεκαύθησαν (δ) ὡς πῦρ ἐν ἀ-
κάνθαις, † καὶ τῷ ὀνόματι κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.
13 † Ὠσθεὶς ἀνετράπην τοῦ πεσεῖν, † καὶ ὁ κύριος ἀν-
14 τελάβετό μου. † Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ κύριος,
15 † καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν. † Φωνὴ ἀγαλλιάσεως
16 καὶ σωτηρίας † ἐν σκηναῖς δικαίων. † Δεξιὰ κυρίου
ἐποίησε δύναμιν, † δεξιὰ κυρίου ὕψωσέ με· † δεξιὰ
17 κυρίου ἐποίησε δύναμιν. † Οὐκ ἀποθανοῦμαι, ἀλλὰ
18 ζήσομαι, † καὶ (ε) διηγήσομαι τὰ ἔργα κυρίου. † Παι-
δεύων ἐπαίδευσέ με ὁ κύριος, † καὶ τῷ θανάτῳ οὐ
19 παρέδωκέ με. † Ἀνοίξατέ μοι πύλας δικαιοσύνης,
† εἰσελθὼν ἐν αὐταῖς ἐξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ.
20 † Αὕτη ἡ πύλη τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰσελεύσονται ἐν
21 αὐτῇ. † Ἐξομολογήσομαί σοι ὅτι ἐπήκουσάς μου,
22 καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. † Λίθον ὃν ἀπεδοκί-
μασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, † οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
23 γωνίας. † Παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, † καὶ ἔστι θαυμα-
24 στὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. † Αὕτη ἡ ἡμέρα ἣν ἐποίη-
σεν ὁ κύριος, † ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν
25 αὐτῇ. † Ὦ κύριε σῶσον δὴ, † ὦ κύριε εὐόδωσον
26 δή. † Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου· † εὐλογήκαμεν ὑμᾶς ἐξ οἴκου κυρίου.

MS.A. (α) κύριον, ὅτι εἰς αἰῶνα. (β) καὶ ἐγὼ (γ) ἐπ' ἄρχοντας. (δ) ὡσεὶ πῦρ (ε) ἐκδιηγήσομαι

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Alleluja. CXVII.

1 Confitemini Domino, quoniam 1
bonus: quoniã in seculum mi-
sericordia ejus. 2 Dicat nunc domus 2
Israel, (a) quoniam bonus: quoniam
in seculum misericordia ejus. 3 Dicat 3
nunc domus Aaron, quoniam bonus:
quoniam in seculum misericordia e-
jus. 4 Dicant nunc [a] omnes, qui ti- 4
ment Dominum, quoniam bonus: quo-
niam in seculum misericordia ejus.
5 [b] De tribulatione invocavi Do- 5
minum: & exaudivit me [c] in lati-
tudinem. 6 [d] Dominus mihi adju- 6
tor: & non timebo, quid faciet mihi
homo. 7 Domin⁹ mihi adjutor, & ego 7
despiciam inimicos meos. 8 Bonum est 8
confidere in Domino, quàm confidere
in homine. 9 Bonum est sperare in Do- 9
mino, quàm sperare in principibus.
10 Omnes gentes circumdederunt 10
me: & (b) nomine Domini [e] ultus
sum eos. 11 (c) Circumdantes circum- 11
dederunt me; & nomine Domini [f]
ultus sum eos. 12 Circumdederunt me, 12
sicut apes (d) favum: & (e) exarse-
runt, sicut ignis in spinis: & nomine
Domini [g] ultus sum eos. 13 (f) Im- 13
pulsus, eversus sum, ut caderem: et
Dominus suscepit me. 14 Fortitudo 14
mea, & [h] laudatio mea Dominus:
& factus est [i] mihi in salutem.
15 Vox exultationis, & salutis in [k] 15
tabernaculis justorum. 16 Dextera 16
Domini fecit virtutem: dextera Do-
mini exaltavit me: dextera Domini
fecit virtutem. 17 Non moriar, [l] 17
sed vivam: & enarrabo opera Do-
mini. 18 (g) Castigans castigavit me 18
Dominus: [m] & morti non tradi-
dit me. 19 Aperite mihi portas justi- 19
tiæ, ingressus in eas confitebor Domi-
no. (h) Hæc porta Domini, justi in- 20
trabunt in eã. 20 Confitebor tibi [n], 21
quoniam exaudisti me: & factus
es mihi in salutem. 21 Lapidem, 22
quem reprobaverunt ædificantes, hic
factus est in (i) caput anguli. 22 A 23
Domino (k) facta est hæc: & est mi-
rabilis in oculis nostris. 23 Hæc est 24
dies, quam fecit Domin⁹: exultemus,
& lætemur in ea. 24 O Domine, sal- 25
va (l) nunc: O Domine, benè (m)
prosperare nunc: Benedictus, qui 26
venit in nomine Domini: 25 bene-
diximus vos de domo Domini.

Versio ÆTHIOPICA.

ሃሌሉያ::
የገኒ ግናዩ: ለእግዚአብሔር: እስመ:ኄር:: 1
እስመ:ለዓለም:ምሕረቱ::=፡ ንግሩ:ቤተ: 2
እስራኤል:ከመ:ኄር::ከመ: ለዓለም: ምሕ
ረቱ::=፡ ንግሩ:ቤተ: አሮን: ከመ:ኄር::ከ 3
መ:ለዓለም: ምሕረቱ::=፡ ንግሩ: ኵልክ 4
ሙ:እለ:ተፈርህዎ: ለእግዚአብሔር: ከመ:
ኄር::ከመ:ለዓለም:ምሕረቱ::=፡ ሶበ:ተ 5
መንደብኩ: ጸዋዕክዎ: ለእግዚአብሔር::ወ
ሰምዓኒ:ወአርኀበ:ሊተ::=፡ ወእግዚአብሔ 6
ር:ይረድአኒ:ኢይፈርህ:እጓለ: እመሕያው:
ምንተ:ይሬስየኒ::=፡ እግዚአብሔር:ይረድ 7
አኒ:ወአነ: እሬእዮሙ: ለጸላእትየ::=፡ ይ 8
ኄይስ: ተአምኖ:በእግዚአብሔር: እምተአ
ምኖ:በእጓለ: እመሕያው::=፡ ይኄይስ:ተ 9
ሰፍዎ: በእግዚአብሔር: እምተሰፍዎ:በመ
ኳንንት::=፡ ኵሎሙ : አሕዛብ : ዓገቱ 10
ኒ :: ወበስመ : እግዚአብሔር : ሞእክዎ
ሙ::=፡ ዐገተ: ዐገቱኒ::ወበስመ: እግዚ 11
አብሔር: ሞእክዎሙ::=፡ ዐገቱኒ:ከመ:ን 12
ህብ : መዓረ::ወነደዱ: ከመ: እሳት: ውስተ:
አሥዋክ::ወበስመ: እግዚአብሔር : ሞእክዎ
ሙ::=፡ ተንተንኩ:ለወዲቅ:ወእግዚአብሔ 13
ር: አንሥአኒ::=፡ ኃይልየኒ: ወዝክርየኒ: 14
እግዚአብሔር::ወውእቱ : ኮነኒ : መድኃኒ
የ::=፡ ቃለ:ትፍሥሕት:ውስተ:ዓብያቲሆ 15
ሙ:ለጻድቃን::=፡ የማኑ: እግዚአብሔር: 16
ገብረት: ኀይለ::የማኑ: እግዚአብሔር:አል
ዐለኒ::የማኑ: እግዚአብሔር: ገብረት: ኀይ
ለ::=፡ ኢይመውት : ዘእንበለ: ዘእሐዩ:: 17
ወእነግር :ግብሮ: ለእግዚአብሔር ::=፡ ገ 18
ሠጸኒ : ገሠጸኒ : እግዚአብሔር:: ወለሞት
ሰ:ባሕቱ:ኢመጠወኒ::=፡ አርኅዉ: ሊተ: 19
አናቅጸ: ጽድቅ::እባእ: ውስቴቶን: ወእገኒ
ዩ: ለእግዚአብሔር::ዝአንቀጽ : እንተ: እ
ግዚአብሔር :: ጻድቃን : ይበውኡ : ውስቴ
ታ::=፡ እገኒ: ለከ: እግዚእ: እስመ:ሰማዕ 20
ከኒ::ወኮንከኒ: መድኃኒየ::=፡ እብን:ዘመ 21
ነንዎ:ነደቅት::ወውእቱ:ኮነ: ውስተ:ርእሰ:
ማእዘንት::=፡ እምኀበ : እግዚአብሔር: 22
ኮነት : ዛቲ :: ወነገር : ይእቲ : ለአዕይንቲ
ነ::=፡ ዛቲ:ዕለት:እንተ:ገብረ: እግዚአብ 23
ሔር:: ንትፈሣሕ : ወንትሐሠይ : ባቲ::=፡
እእግዚእ : አድኅንሶ:: እእግዚእ : ሠርሕ 24
ሶ::ቡሩክ: ዘይመጽእ: በስመ: እግዚአብሔ
ር::=፡ ባረክናክሙ: እምቤተ : እግዚአብ 25
ሔር ::=፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CXVII. [a] vos omnes, qui timetis Dominum, [b] Cùm afflictus essem invocavi [c] & dilatavit mihi. [d] Et Dominus adjuvabit me: [e] superavi eos. [f] devici eos. [g] expugnavi eos. [h] recordatio etiam mea [i] ille salvator meus. [k] palatiis [l] ita ut non vivam: & enarrem [m] & tamen morti [n] Domine, quoniam

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور المايه وسبعه عشر * الليلويا * وهو * لك * استيكن *
2 اشكروا الرب فانه صالح * وان رحمته لدايمه الي الابد * فليقل بيت اسرايل انه صالح * وان
3 رحمته لدايمه الي الابد * وليقل بيت هرون انه صالح * وان رحمته لثابته الي الابد * وليقل
5 جميع الخايفين من الرب انه صالح * وان رحمته لكاينه الي الابد * في ضيقي صرخت الي الرب
6 فاستجاب لي * واخرجني الي السعه * الرب هو عوني فلا اخاف ماذا يصنع بي الانسان * الرب هو
8 عوني * وانا اظفر باعداي * التوكل علي الرب حسن وخير من التوكل علي البشر * الرجاء للرب
10 جيد وافضل من الرجاء للروساء * احاط بي جميع الامم * وباسم الرب انتقمت منهم * احاطوا بي
12 احتياطا وباسم الرب انتقمت منهم * احاطوا بي كاحتياط النحل بالشمع * والتهبوا كنار في شوك *
13 وباسم الرب افنيتهم * دفعوني لكي اسقط والرب عضدني * قوتي وبركتي هو الرب صار لي مخلصا *
15 * صوت تهليل الخلاص في مساكن الصديقين * يمين الرب صنعت القوه * يمين الرب رفعتني *
17 يمين الرب صنعت قوه * لا اموت بل احيا * واخبر باعمال الرب * ان ادبا ادبني الرب * والي الموت
19 لم يسلمني * فتحوا لي ابواب العدل * لكي ادخل فيها واشكر الرب * هذا باب الرب والابرار
21 يدخلون فيه * اشكرك يا رب لانك استجبت لي وصرت لي مخلصا * الحجر الذي رذله
23 البناوون هذا صار راس الزاويه * هذا كان من قبل الرب * وهو عجيب في عيوننا * هذا
25 اليوم الذي صنعه الرب * هلموا فلنبتهج ونفرح فيه * يا رب خلصنا * يا رب سهل طريقنا *
26 * مبارك الاتي باسم الرب * باركناكم في بيت الرب *

PSAL. CXVII.
Alleluja. Vers. 34. 1
Gratias agite Domino, quoniam bonus est, & quia misericordia ejus perpetua est in æternum. Dicat ergò domus Is- 2
rael, Sanè bonus est, & quidem misericordia ejus perpetua est in æternum. Et dicat 3
domus Aaron, Sanè bonus est, & quidem misericordia ejus constans est in æternum.
Et dicant omnes timentes Dominum, Sanè 4
bonus est, & quidẽ misericordia ejus persistens est in æternum. In tribulatione mea 5
clamavi ad Dominum, & exaudivit me, eduxitque me ad latitudinem. Dominus 6
est auxilium meum, ideò non timeo quid faciat in me homo. Dominus est adjutori- 7
um meum, et ego superabo inimicos meos.
Fidere Domino bonũ est, & melius quàm 8
fidere hominibus. Sperare in Domino bo- 9
num est, ac præstantius quàm sperare in principibus. Circundederunt me omnes gen- 10
tes, & in nomine Domini sumpsi vindictam ab eis. Obsederunt me obsidione, & 11
in nomine Domini sumpsi vindictã ab eis.
Circundederunt me quemadmodum cir- 12
cundant apes ceram, & inflammati sunt sicut ignis in spinis: & in nomine Domini consumpsi eos. Impulerunt me ut caderem, 13
et Dominus amplexus est me. Fortitudo 14
mea et benedictio mea Dominus est, factus est mihi salvator. Vox exultationis salu- 15
tis in habitaculis justorum est. Dextera 16
Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me, dextera Domini fecit virtutem. Non moriar, sed vivam, et narrabo 17
opera Domini. Eruditione erudivit me Do- 18
minus, et morti non tradidit me. Aperite 19
mihi portas justitiæ, ut ingrediar per illas & gratias agam Domino. Hæc est porta 20
Domini, & justi ingrediuntur per eam.
Gratias ago tibi, O Domine, quoniam tu 21
exaudisti me, & factus es mihi salvator.
Lapis, quem contempserunt ædificantes, 22
hic factus est caput anguli. Hoc factum 23
est à conspectu Domini, et est mirabile in oculis nostris. Hæc est dies quam fecit Do- 24
minus: venite exultemus & lætemur in ea. O Domine, salves nos, O Domine, 25
complana viam nostram. Benedictus ven- 26
turus in nomine Domini. Benediximus vobis in domo Domini.

תהלים : קיט

Cornua ad usque , implicationibus in agnum Ligate : nobis illuxit & ,Dominus Deus
27 אלי יהוה ויאר לנו אסרו־חג בעבתים עד־קרנות
28 Confitemini .te exaltabo ,meus Deus : tibi confitebor & , tu meus Deus .altaris
29 המזבח: אלי אתה ואודך אלהי ארוממך: הודו
.ejus misericordia seculum in quoniam : bonus quoniam , Domino
ליהוה כי־טוב כי לעולם חסדו:

PSAL. CXIX. קיט

:ej* testimonia custodientes Beati .Domini lege in euntes : via perfecti Beati
1 אשרי תמימי־דרך ההלכים בתורת יהוה: אשרי נצרי עדתיו
2 .ambulaverũt ej* viis in pravitatem sunt operati non Etiam .eum quærent corde toto in
3 בכל־לב ידרשוהו: אף לא־פעלו עולה בדרכיו הלכו:
, meæ viæ firmentur Utinam .valde custodiendum ad,tua mandata præcepisti Tu
4 אתה צויתה פקדיך לשמר מאד: אחלי יכנו דרכי
5 omnia ad me respiciendo in,afficiar pudore non Tunc .tua statuta custodiendum ad
6 לשמר חקיך: אז לא־אבוש בהביטי אל־כל־
.tuæ justitiæ judicia me discendo in : cordis rectitudine in tibi Confitebor .tua præcepta
7 מצותיך: אודך בישר לבב בלמדי משפטי צדקך:
adolescens mundabit quo In .valde usque me derelinquas ne : custodiam tua Statuta
8 את־חקיך אשמר אל־תעזבני עד־מאד: במה יזכה־נער
9 :te exquisivi meo corde toto In ?tuum verbum juxta custodiendum ad :suam semitam
10 את־ארחו לשמר כדברך: בכל־לבי דרשתיך
non ut : tua eloquia abscondi meo corde In .tuis mandatis à me facias errare ne
11 אל־תשגני ממצותיך: בלבי צפנתי אמרתך למען לא
narravi meis labiis In .tua statuta me doce;Domine tu Benedictus .tibi peccem
12 אחטא־לך: ברוך אתה יהוה למדני חקיך: בשפתי ספרתי
13 omni super sicutsum gavisus tuorũ testimoniorum via In .tui oris judicia omnia
14 כל משפטי־פיך: בדרך עדותיך ששתי כעל כל־
tuis statutis In .tuas semitas aspiciam & : meditabor tuis præceptis In .ubertate
15 הון: בפקודיך אשיחה ואביטה ארחתיך: בחקתיך
16 : vivam tuo servo super Retribue .tuorum verborum obliviscar non : delectabor
17 אשתעשע לא אשכח דברך: גמל על־עבדך אחיה
.tua lege de mirabilia aspiciam & : meos oculos Revela .tua verba custodiam &
18 ואשמרה דברך: גל־עיני ואביטה נפלאות מתורתך:
est Confracta .tua præcepta me à abscondas ne : terra in ego Peregrinus
19 גר אנכי בארץ אל־תסתר ממני מצותיך: גרסה
20 superbos Increpasti .tempore omni in tua judicia ad : desiderium ob mea anima
21 נפשי לתאבה אל־משפטיך בכל־עת: גערת זדים
:contemptum &,opprobrium me à Devolve .tuis præceptis à errantes : maledictos
22 ארורים השגים ממצותיך: גל מעלי חרפה ובוז
: sunt locuti me contra , principes sederunt Etiam .custodivi tua testimonia quia
23 כי עדתיך נצרתי: גם ישבו שרים בי נדברו
viri meæ deliciæ tua testimonia Etiam .tuis statutis in meditabitur tuus servus
24 עבדך ישיח בחקיך: גם־עדתיך שעשעי אנשי
.tuum verbum secundùm me vivifica ; mea anima pulveri Adhæsit .mei consilii
25 עצתי: דבקה לעפר נפשי חיני כדברך:

תרגום TARGUM.

27 אלהא יי אנהר לנא אמרו שבטיא דבית יהודה
כפיתו טליא לנכסת חגא בשלשלון עד די
תקרבוניה ותשדון אדמיה בקרנת מדבחא
28 אמר שמואל נביא: אלהי את ואודי קדמך
29 אלהי אשבחנך אמר דוד: מתיב שמואל ואמר
שבחו כנשתא דישראל אודו קדם יי ארום טב
ארום לעלם טוביה:

קיט

1 טוביהון דשלימי אורחיה דמהלכין באוריתא
2 דיי: טוביהון דנטרי סהדותיה בכל לבא
3 יתבעון אולפניה: ברם לא עבדו שקרא
4 באורחתיה תקניא הליכו: אנת פקדתא פקודך
5 למטר לחדא: טב לי דתקנן אורחתי למטר
6 גזרתך: הדין לא אבהית באסתכלותי לכל
7 פקודך: אודי קדמך בתריצות לבא במלפי דיני
8 זכוותך: ית גזרתך אטר לא תשבוק יתי עד
9 לחדא: במא ידכי טליא ית אורחתיה למטר
10 היך דבריך: בכל לבי תבעית אולפנך לא
11 תשלנני מפקודיך: בלבי אטמרית מימרך מן
12 בגלל דלא אחוב קדמך: בריך את יי אלף יתי
13 גזרתך: בספותי אשתעיתי כל דיני פומך:
14 באורח סהדותך חדיתי כעלוי כל מולא:
15 בפקודיך אמלל ואסתכל אורחתך: בגזרתך
16
17 אתפרנק לא אתנשי דבורך: שלם טב על
18 עבדך אחי ואטר דבוריך: גלי עיני ואסתכל
19 פרישן מאוריתך: דייר אנא בארעא לא
20 תסליק מני פקודיך: רגגת נפשי לרגנתא
21 לפקודיך בכל עדן: נזפתא זידנין ליטין
22 דאשתליו מפקודיך: אעדי מעלוי קלנא
23 ובוזתא ארום סהדותך נטרית: ארום יתבין
רברבין מני ממללין עבדך עסק באחוית
24 גזרתך: לחור סהדותך פרנוקי מרי עצתי:
25 ארבקת לעפרא נפשי אסי יתי כדבריך:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Deus Dñs illuxit nobis, *dixerunt trib' domus Jehudæ* : ligate puerum ad sacrificium solennitatis catenis, donec *sacrificaveritis eum*, & effuderitis sanguinem *ejus* in cornua altaris, *dixit Semuel propheta*. Deus meus es tu, & confitebor coram te : Deus meus, laudabo te, *dixit David. Respondit Semuel, & dixit : Laudate, Ecclesia Israel*, confitemini coram Domino, quoniam bonus, quoniam in æternum benignitas ejus.

PSAL. CXIX. ALEPH.

Beati qui perfecti sunt via, qui ambulant in Lege Domini. Beati qui observant testimonia ejus, in toto corde quærunt doctrinam ejus. Etenim non operati sunt iniquitatem, in viis ejus rectis ambulaverunt. Tu præcepisti mandata tua custodiri multum. Bonum fuit mihi quòd *præparatæ fuerint viæ meæ* ad custodienda decreta tua. Tunc non confundar, cùm prospexero ad omnia mandata tua. Confitebor coram te in directione cordis, cùm didicero judicia justitiæ tuæ. Decreta tua custodiam, ne derelinquas me prorsus. BETH. In quo purificabit puer viam suam, ut observet juxta verba tua? In toto corde meo quæsivi doctrinam tuam: ne aberrare me facias à mandatis tuis. In corde meo abscondi verbum tuum, ut non peccarem coram te. Benedictus tu Domine, doce me decreta tua. Labiis meis narravi omnia judicia oris tui. In via testimoniorum tuorum gavisus sum, sicut in omni opulentia. De præceptis tuis loquar, & speculabor vias tuas. In decretis tuis delectabor, non obliviscar verbi tui. GIMEL. Retribue bonum servo tuo; vivam & custodiam verbum tuum. Revela oculos meos, & considerabo miranda de Lege tua. Peregrinus ego sum in terra : ne auferas à me mandata tua. Desideravit anima mea desiderium *præceptorum* tuorũ in omni tempore. Increpasti superbos : maledicti qui aberrant à præceptis tuis. Aufer à me opprobrium & contemptum, quoniam testimonia tua custodivi. Quinetiam sedentes principes de me loquuntur : servus verò tuus intentus est in annunciationibus decretorum tuorum. Etiam testimonia tua delectatio mea, auctores consilii mei. DALETH. Adhæsit pulveri anima mea : *sana* me secundùm verbum tuum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܢܘܗܪ ܠܢ. ܘܐܣܘܪ ܒܫܫܠܬܐ ܥܐܕ̈ܝܢ: ܥܕܡܐ ܠܩܪ̈ܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ.
28
29 * ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܐܘܕܐ ܠܟ ܐܠܗܝ ܐܢܬ ܐܫܒܚܟ: * ܐܘܕܘ ܠܡܪܝܐ ܕܛܒ ܗܘ. ܘܠܥܠܡ ܛܝܒܘܬܗ.

* ܫܘܒܚܐ ܘܪܫ ܡܣܩܬܐ *

* ܡܙܡܘܪܐ ܕܩܝܚ *

* ܠܐ ܡܬܝܕܥ. ܪܫ ܗܘܓܝܐ ܕܡܬܥܠܝܘܬܐ ܕܒܐܠܗܐ. ܦܬܓܡ̈ܐ ܫܠܫܡܐܐ ܘܚܡܫܐ.

1 * ܐ * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܠܐ ܡܘܡ ܐܢܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ:
2 * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ ܣܗܕܘܬܗ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗܘܢ ܒܥܝܢ ܠܗ: * ܠܐ ܥܒܕܘ ܥܘܠܐ
3
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16
17 [illegible]
18
19 [illegible]
20 [illegible]
21
22 [illegible]
23
24 [illegible]
24 [illegible]

Domine Deus noster lucem nobis infer, & liga solennitates nostras catenis usq; ad cornua altaris. Deus me' tu es, gratias agam tibi: Deus meus tu es, glorificabo te. Confitemini Dño, quoniam bonus est, & in æternum benignitas ejus.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. CXVIII.

Anonymus. Initium meditationis altitudinis quæ in Deo est. Vers. 345.

* *Olaph.* *

Beati illi qui sine macula sunt in via, & gradiuntur in lege Domini. O beatos eos qui observant testimonium ejus, & ex toto corde suo quærunt eum : Non commiserunt scelus, & incesserunt per vias ejus. Tu mandâsti ut custodirent tua præcepta summoperè; Utinam ergò rectæ sint viæ meæ, ut custodiã mandata tua, Et non confundar ubi servavero cuncta decreta tua. Confitebor tibi cum rectitudine cordis mei, quum didicero judicia justitiæ tuæ. Præceptiones tuas custodivi : ne deseras me in æternum. * *Beth* * Quo pacto mundabit adolescens viam suam, ut custodiat mandata tua? Toto corde meo perquisivi te : ne me finas aberrare à præceptis tuis. In corde meo reposui verba tua, ne peccem in te. Benedictus sis tu Domine, doce me decreta tua. Labiis meis repetii cuncta judicia justitiæ tuæ. Viam testimonii tui dilexi plusquàm omnes divitiãs. Mandata tua sum contemplat', & cognovi vias tuas. Legem tuam meditatus sum, ut ne obliviscar verborum tuorum. * *Gomal* * Exaudi servum tuum ut vivam, & custodiã verba tua. Detege mihi oculos meos, ut videam mira quæ sunt in lege tua. Hospes sum tecum, ne me celes tua præcepta. Expetivit anima mea, & exoptavit judicia tua omni tempore. Increpâsti gentes & maledicti sunt ii qui aberrant à mandatis tuis. Repelle à me ignominiam, quia testimonium tuũ custodivi. Sedebant nefarii & cogitabant de me : ego verò de præceptis tuis cogitabam; Testimonium tuum meditatus sum, & mentem bonã. * *Dolath* * Adhæsit anima mea pulveri, vivifica me secundùm verbum tuum.

Versio VULG. LAT.

Deus Domin', & illuxit nobis. Con-
27 stituite diem solennem in condensis,
usq; ad cornu altaris. Deus me' es tu,
28 & confitebor tibi: Deus meus es tu,
& exaltabo te. Confitebor tibi quoniā
exaudisti me: & factus es mihi in sa-
29 lutē. Confitemini Dño, quoniā bon':
quoniam in seculū misericordia ejus.
Alleluja. CXVIII.
ALEPH.
1 Beati immaculati in via: qui ambulāt
in lege Domini. Beati, qui scrutātur
2 testimonia ejus: in toto corde exqui-
runt eū. Non enim qui operantur ini-
3 quitatē, in viis ejus ambulaverūt. Tu
4 mandāsti mandata tua custodiri nimis.
5 Utinā dirigātur viæ meæ, ad custodien-
das justificationes tuas. Tunc non con-
6 fundar, cùm perspexero in omnib' mā-
datis tuis. Confitebor tibi in directio-
7 ne cordis, in eo quòd didici judicia ju-
stitiæ tuæ. Justificationes tuas custodiā:
8 non me derelinquas usquequaque.
BETH. In quo corrigit adolescen-
9 tior viā suā? in custodiendo sermones
tuos. In toto corde meo exquisivi te:
10 ne repellas me à mandatis tuis. In cor-
11 de meo abscōdi eloquia tua: ut nō pec-
cē tibi. Benedict' es, Dñe: doce me ju-
12 stificationes tuas. In labiis meis, pro-
13 nunciavi omnia judicia oris tui. In via
14 testimoniorū tuorū delectatus sū, sicut
in omnib' divitiis. In mādatis tuis ex-
15 ercebor: & considerabo vias tuas. In
16 justificationib' tuis meditabor: non
obliviscar sermones tuos.
17 GIMEL. Retribue servo tuo, vivi-
fica me: & custodiā sermones tuos. Re-
18 vela oculos meos: & considerabo mira-
bilia de lege tua. Incola ego sum in ter-
19 ra: non abscondas à me mandata tua.
20 Concupivit anima mea desiderare ju-
stificationes tuas, in omni tempore. In-
21 crepāsti superbos: maledicti qui decli-
22 nant à mādatis tuis. Aufer à me oppro-
briū, & contemptū: quia testimonia
23 tua exquisivi. Etenim sederunt princi-
pes, & adversū me loquebantur: serv'
autē tu' exercebatur in justificationib'
24 tuis. Nam & testimonia tua meditatio
mea est: & consilium meum justifi-
cationes tuæ. DALETH.
25 Adhæsit pavimento anima mea: vi-
vifica me secundùm verbum tuum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

17 †Θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν· †συστήσασθε ἑορτὴν
ἐν τοῖς πυκάζουσιν, †ἕως τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστη-
28 ρίου. †Θεός μου εἶ σὺ, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι· †Θεός
μου εἶ σὺ, καὶ ὑψώσω σε. †Ἐξομολογήσομαί σοι, ὅτι
29 ἐπήκουσάς μου, †καὶ ἐγένου μοι εἰς σωτηρίαν. †Ἐξομο-
λογεῖσθε τῷ κυρίῳ, ὅτι ἀγαθὸς, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
ἔλεος αὐτοῦ. Ἀλληλούϊα. ριη΄.
1 †Μακάριοι (α) ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, †οἱ πορευόμενοι
2 ἐν νόμῳ κυρίου. †Μακάριοι οἱ (β) ἐξερευνῶν-
τες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, †ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσου-
3 σιν αὐτόν. †Οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐν ταῖς
4 ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν. †Σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς
5 σου, (γ) τοῦ φυλάξασθαι σφόδρα. †Ὄφελον κατευθυν-
θείησαν αἱ ὁδοί μου, †τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά
6 σου. †Τότε οὐ μὴ (δ) αἰσχυνθῶ, †ἐν τῷ με ἐπιβλέ-
7 πειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου. †Ἐξομολογή-
σομαί (ε) σοι ἐν εὐθύτητι καρδίας, †ἐν τῷ μεμα-
8 θηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. †Τὰ
δικαιώματά σου φυλάξω, †μή με ἐγκαταλίπῃς ἕ-
9 ως σφόδρα. †Ἐν τίνι κατορθώσει νεώτερος τὴν
ὁδὸν αὐτοῦ; †ἐν τῷ (ζ) φυλάξασθαι τοὺς λόγους σου.
10 †Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε, †μὴ ἀπώ-
11 σῃ με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου. †Ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔ-
12 κρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως ἂν μὴ ἁμάρτω σοι. †Εὐ-
λογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
13 †Ἐν τοῖς χείλεσί μου ἐξήγγειλα πάντα τὰ κρίμα-
14 τα τοῦ στόματός σου. †Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου
15 ἐτέρφθην, †ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. †Ἐν ταῖς ἐντολαῖς
16 σου ἀδολεσχήσω, †καὶ κατανοήσω τὰς ὁδούς σου. †Ἐν
τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, †οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν
17 λόγων σου. †Ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου, †ζή-
18 σομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου. †Ἀποκάλυψον τοὺς
ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω †τὰ (η) θαυμάσια ἐκ
19 τοῦ νόμου σου. †Πάροικος ἐγώ εἰμι ἐν τῇ γῇ, †μὴ
20 ἀποκρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου. †Ἐπεπό-
θησεν ἡ ψυχή μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι †τὰ κρίματά
21 σου ἐν παντὶ καιρῷ. †Ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις,
†ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου.
22 †Περίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν, †ὅτι τὰ
23 μαρτύριά σου ἐξεζήτησα. †Καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχον-
τες, καὶ κατ' ἐμοῦ κατελάλουν, †ὁ δὲ δοῦλός σου ἠδο-
24 λέσχει ἐν τοῖς δικαιώμασί σου. †Καὶ γὰρ τὰ μαρτύ-
ριά σου μελέτη μου ἐστὶ, †καὶ (θ) αἱ συμβουλίαι μου
25 τὰ δικαιώματά σου. †Ἐκολλήθη τῷ ἐδάφει
ἡ ψυχή μου, †ζῆσόν με (ι) κατὰ τὸν λόγον σου.

MS.A. (α) οἱ ἄμωμοι (β) ἐξερευνῶντες (γ) φυλάσσεσθαι (δ) ἐπαισχυνθῶ, (ε) σοι κύριε ἐν (ζ) φυλάσσεσθαι (η) θαυμάσιά σου ἐκ (θ) ἡ συμβουλία (ι) κατὰ τὸ λόγιόν σου.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

De' Domin', & illuxit nobis: 26 (n) 27
constitute [o] diē solennē in conden-
sis, usq; ad cornua altaris. 27 De' me' 28
es tu, & confitebor tibi: De' me' es
tu, & exaltabo te. 28 (o) Confitebor
tibi [p], quoniā exaudisti me: & fa-
ctus es mihi (q) in salutē. 29 Confi- 29
temini Domino, quoniā bon': quoniā
in seculum misericordia ejus.
Alleluja. CXVIII.
1 Beati (a) immaculati in [a] via, 1
qui ambulant in lege Domini.
2 Beati qui scrutantur testimonia e- 2
jus, in toto [b] corde exquirunt eum.
3 [c] Non enim qui operantur iniqui- 3
tatem, in viis ej' [d] ambulaverunt.
4 Tu mandāsti mandata tua custodi- 4
ri nimis. 5 [e] Utinā dirigantur viæ 5
meæ, ad custodiendas justificationes
tuas. 6 Tunc non confundar, dum (b) 6
inspicio in omnia mādata tua. 7 Con- 7
fitebor [f] tibi in directione cordis, in
eo quod didici judicia justitiæ tuæ. 8
Justificationes tuas custodiā: ne dere-
linquas me usque (c) valdè. 9 In 9
quo (d) corriget adolescentior vias
suas? in custodiendo sermones tuos.
10 In toto corde meo exquisivi te: ne 10
me repellas à mandatis tuis. 11 In 11
corde meo abscondi eloquia tua; ut
non peccem tibi. 12 Benedict' es, Do- 12
mine: doce me justificationes tuas.
13 In labiis meis pronuntiavi omnia 13
judicia oris tui. 14 In via testimoni- 14
orū tuorū delectat' sum, sicut in o-
mnibus divitiis. 15 In mandatis tuis 15
(e) exercebor, & considerabo vias
tuas. 16 In justificationib' tuis me- 16
ditabor: nō obliviscar sermones tuos.
17 Retribue servo tuo: (f) [g] vi- 17
vam, & custodiam sermones tuos.
18 Revela oculos meos: & conside- 18
rabo (g) [h] mirabilia de lege tua.
19 (b) Incola ego sum in terra: ne 19
abscondas à me mandata tua. 20 (i)
Concupivit anima mea [i] desiderare 20
judicia tua, in omni tempore. 21 In- 21
crepāsti superbos: maledicti qui de-
clināt à mandatis tuis. 22 Aufer à 22
me opprobriū, et contemptū: quia te-
stimonia tua exquisivi. 23 Etenim 23
sederunt principes, & adversùs me
obloquebantur: serv' autē tuus ex-
ercebatur in justificationibus tuis.
24 Nam & testimonia tua [k] medi- 24
tatio mea est: & (k) consilia mea justificationes tuæ. 25 Adhæsit pavimento anima mea: 25
vivifica me secundùm verbum tuum.

INTERP. ÆTHIOP. [o] diem festum cum lætitia pro iis, qui res Dei solicitè curant. [p] Domine, quoniam [q] Salvator meus. PSAL. CXVIII. [a] viis suis, [b] corde suo [c] Qui autem [d] non [e] Expedit quidem ut dirigeret vias meas [f] Domine cum recto corde, [g] ut vivam, [h] mirabilia tua [i] & exoptavit judicia [k] institutio mea

Versio ÆTHIOPICA.

27 እግዚአብሔር፡እግዚእ አስተርአየ፡ለነ፡፡=፡
ግበሩ፡በዐለ፡በትፍሥሕት፡በኀበ፡እለ፡ያስተ 26
ሐምምዎ፡፡እስከ፡ አቅርንቲሁ፡ ለምሥዋ
28 ዕ፡፡=፡ ለምሳኪየ፡ አንተ፡አገኒ፡ለከ፡፡እለ 27
ሳኪየ፡አንተ፡ ወእሌዕለከ፡፡=፡ እገኒ፡ ለከ፡ 28
29 እግዚእ፡ እስመ ፡ ሰማዕከኒ፡፡ወኮንከኒ፡ መድ
ኅኒየ፡፡=፡ ግነዩ፡ለእግዚአብሔር፡እስመ፡ኄ 29
ር፡፡እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡=፡
1 ሃሌሉያ፡፡
ፀ፲፰ አሌፍ፡ ብፁዓን፡እለ፡ንጹሓን፡በፍናቶ 1
2 ሙ፡፡እለ ፡ የሐውሩ ፡ በሕገ ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡=፡ ብፁዓን፡እለ፡ የኀሡ፡ ስምዖ፡፡ወበ 2
3 ኵሉ፡ልበሙ፡የኀሥሥዎ፡፡=፡ ወእለሰ፡ይገብ 3
4 ሩ፡ዐመፃ፡ፍናተ፡ዚአሁ፡ሊሖሩ፡፡=፡ አንተ፡ 4
5 አዘዝከ፡ይዕቀቡ፡ትእዛዘከ፡ ፈድፋደ፡፡=፡
ይረትዕሰ፡ ይርታዕ፡ ፍናትየ፡፡ከመ፡ እዕቀብ፡ 5
6 ኵነኔከ፡፡=፡ ወአሜ፡ጊዜ፡ሊይትኃፈር፡፡በ 6
7 ርእየ፡ ኵሉ፡ ትእዛዝከ፡፡=፡ እገኒ፡ ለከ፡እ 7
8 ግዚእ፡ በልብ፡ ርቱዕ፡፡ሶበ፡ ተምህርኩ፡ ኵነ
ኔ፡ጽድቅከ፡፡=፡ ወዐቀብኩ፡ኵነኔከ፡፡ወኢ 8
9 ትግድፈኒ፡ለዝሉፉ፡፡=፡ ፀ ቤት፡ በምን 9
ት፡ ያረትዕ ፡ ወሬዛ፡ ፍኖቶ፡፡በዐቂበ ፡ ነቢብ
10 ከ፡፡=፡ ወበኵሉ ፡ ልብየ፡ ኃሠሥኩከ፡፡ኢ 10
11 ታርሕቀኒ፡ እምትእዛዝከ፡፡=፡ ውስተ፡ልብ 11
የ፡ ኃባእኩ ፡ ነቢበከ፡፡ከመ ፡ ኢያአብስ፡ ለ
12 ከ፡፡=፡ ቡሩክ፡አንተ፡እግዚእ፡ ወምሕረኒ፡ 12
ኵነኔከ፡፡=፡ በከናፍርየ፡ነገርኩ፡ኵሉ፡ኵ 13
13 ነኔ፡አፉከ፡፡=፡ በፍኖተ፡ ስምዕከ፡ተፈሣሕ 14
14 ኩ፡፡ከመ፡ዘበኵሉ፡ብዕል፡፡=፡ ወእዛቅዕ፡በ 15
15 ትእዛዝከ፡፡ወአኃሥሥ፡ፍናዊከ፡፡=፡ ወእ 16
16 ነብብ፡ትእዛዛቲከ፡፡ወኢይረስዕ፡ቃለከ፡፡=፡
17 ገ ገሜል፡ ዕስየ፡ለገብርከ፡፡ከመ፡ እሕየ፡ 17
18 ወእዐቀብ፡ ነቢበከ፡፡=፡ ክሥቶን፡ ለአዕይን 18
ትየ ፡ ወእርኢ ፡፡ መድምምከ ፡ እምሕግ
19 ከ፡፡=፡ ፈላሲ፡አነ፡ውስተ፡ምድር፡፡ኢትኅ 19
20 ብእ፡ እምኔየ፡ ትእዛዝከ፡፡=፡ አፍቀረት፡ነ 20
ፍስየ ፡ ወፈተወት ፡፡ ኵነኔከ ፡ በኵሉ ፡ ጊ
21 ዜ፡፡=፡ ገሠጽኮሙ፡ለዕቡያን፡፡ርጉማን፡ እ 21
22 ለ፡ ይትገሐሡ፡ እምትእዛዝከ፡፡=፡ አሰስ 22
ት፡ እምኔየ፡ጽእለተ፡ወኃሳረ፡፡እስመ፡ትእዛ
23 ዝከ፡ኃሠሥኩ፡፡=፡ እስመ፡ነበሩ፡መላእክ 23
ት፡ወኪያየ፡ ሐመዩ፡፡ወገብርከሰ፡ ይዛቆዕ፡በ
24 ኵነኔከ፡፡=፡ እስመ፡ ስምዕከ ፡ ተምህርየ፡ 24
ውእቱ ፡ ወምክርየኒ ፡ ኵነኔ ፡ ዚአከ፡፡=፡
25 ዐ ደሌት፡ ጠግአት፡ ነፍስየ፡ በምድር ፡፡እ 25
ሕየወኒ፡በከመ፡ነቢብከ፡፡=፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * الله الرب اضاء علينا رتبوا عيدا في الواصلين الي قرون المذبح * انت هو الاهي اشكرك
28 انت هو الهي ربي امجدك * اشكرك يا رب لانك استجبت لي وصرت لي مخلصا * اعترفوا للرب
29 فانه صالح وان رحمته لكاينة الي الابد * الليلويا * المزمور المايه وعانيه عسر *
1 لداود وهو قع * استيخن * الفصل الاول * وهو ح * طوبا للذين بلا عيب في
2 السبيل السالكين في ناموس الرب * طوبي للفاحصين عن شهاداته الطالبين له بجميع قلوبهم
3 4 * لان عاملي الاثم لم يسلكوا في سبله * انت امرت بحفظ وصاياك جدا * فليت طرقي تيسر
5 6 لحفظ حقوقك * حينيذ لا اخزي اذا اطلعت علي جميع وصاياك * اشكرك يا رب باستقامة قلبي
7 8 عندما علمت احكام عدلك * وحقوقك احفظها فلا ترفضني جدا الي الغاية *
9 10 الفصل الثاني وهو ح * عماذا يقوم الشباب طريقه عند حفظ وصاياك * طلبتك
11 12 بجميع قلبي فلا تقصيني من وصاياك * وضعت قولك في قلبي لكيلا اخطي اليك * مبارك انت
13 14 يا رب فعلمني عدلك * اظهرت بسمعي جميع احكام فيك * فرحت في طريق شهاداتك مثل كل
15 16 غنى * اتكلم بوصاياك واتفهم طرقك * ادرس حقوقك ولا انسي اكرامك * الفصل الثالث وهو ح
17 18 * استجب لعبدك لنحيي ويحفظ قولك * اكشف عيني فاتامل عجايبك من ناموسك * غريب
19 20 انا في الارض فلا تخف عني وصاياك * اشتاقت نفسي ان اشتهي احكامك في كل حين * زجرت
21 22 المتعظمين ملعون كل من يحيد عن وصاياك * انزع عني العار والخزي فاني طلبت شهاداتك
23 24 * ان الروساء جلسوا ويقولوا علي وعبدك يدرس في عدلك * وان شهاداتك لدرسي وحقوقك
25 لافكاري * الفصل الرابع * وهو ح * لصقت نفسي بالتراب فاحيني كقولك *

Deus Dominus fulsit super nos. Institute so- 27
lennitatem in iis qui attingunt cornua alta-
ris. Tu es Deus meus, gratias agam tibi: tu 28
es Deus meus Dominus meus, glorificabo te.
Gratias ago tibi O Domine, quia exaudîsti
me, & factus es mihi salvator. Confitemini 29
Domino, quia bonus est, & quidē misericor-
dia ejus perduratura est in æternū. Alleluja.

PSAL. CXVIII.
Davidis. Vers. 170. 1
Sectio prima. Vers. 8.

Beati qui sunt sine macula in via, ambu-
lantes in lege Domini. Beati scrutantes 2
testimonia ejus, quærentes eum ex totis cor-
dibus suis. Nam operantes scelus non ambu- 3
laverunt in semitis ejus. Tu mandâsti ob- 4
servantiā præceptorum tuorum vehementer.
Utinam ergò viæ meæ reddantur faciles ad 5
observantiam statutorum tuorum. Tunc non 6
confundar, quū perspexero omnia mandata
tua. Gratias agam tibi O Domine cum recti- 7
tudine cordis mei, quum novero judicia ju-
stitiæ tuæ: Et statuta tua custodiam. Ne 8
quæso, me respuas nimium ad extremum.
Sectio secunda. Vers. 8. Per quid diriget ju- 9
ventus viam suam post observata præcepta
tua? Expetivi te ex toto corde meo, ne igi- 10
tur me repellas à mandatis tuis. Reposui 11
sermonem tuum in corde meo, ut ne peccem
in te. Benedictus es tu O Domine, doce me 12
æquitatem tuam. Patefeci labiis meis omnia 13
judicia oris tui. Gavisus sum de via testi- 14
moniorum tuorum æquè ac omnibus divi-
tiis. Loquor de præceptis tuis, & perpendo 15
vias tuas. Recito statuta tua, & non obli- 16
viscor venerationē tuā. Sect. tertia. Ver. 8
Exaudi servum tuum, ut vivat & observet 17
sermonem tuum. Detege oculos meos, & 18
contemplabor miracula tua ex lege tua. Pe- 19
regrinus ego sum in terra, ne abscondas à
me mandata tua. Concupivit anima mea ut 20
exoptem judicia tua in omni tempore. In- 21
crepâsti superbos, maledictus quicunque di-
greditur à judiciis tuis. Exue me oppro- 22
brio & ignominiā, quia petivi testimonia
tua. Sanè principes sederunt & obloquuti 23
sunt de me, & servus tuus exercet se in æ-
quitate tua. Et quidem testimonia tua sunt 24
mihi pro exercitio, & statuta tua pro cogi-
tationibus meis. Sectio quarta. Vers. 8 Ad- 25
hæsit anima mea pulveri, vivifica me secun-
dum sermonem tuum.

תהלים : קיט

tuorum præceptorum Viam .tua statuta me doce:me exaudisti &,narravi meas Vias

26 דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך: דרך פקודיך

:anxietate præ mea anima Stillavit .tuis mirabilibus in meditabor & :me fac intelligere

27 הבינני ואשיחה בנפלאותיך: דלפה נפשי מתוגה

.mihi *largire* tuam legem & :me à amove mendacii Viam .tuũ verbum juxta me confirma

28 קימני כדברך: דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני:

29 Domine:tuis testimoniis *in* Adhæsi .*proposui* tua judicia :elegi veritatis Viam

30 דרך אמונה בחרתי משפטיך שויתי: דבקתי בעדותיך יהוה

31 .meũ cor dilataveris cum :curram tuorum mandatorũ Viam .me afficias pudore ne

32 אל תבישני: דרך מצותיך ארוץ כי תרחיב לבי:

,me fac Intelligere .*mercede* eam custodiam &,tuorũ statutorum viam Domine me Doce

33 הורני יהוה דרך חקיך ואצרנה עקב: הבינני

34 semitam per me fac *Calcare* .corde toto in illam custodiam &,tuam legem custodiã &

35 ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב: הדריכני בנתיב

non &,tua testimonia ad meum cor Inclina .volui ipsam *in* quia:tuorum mandatorũ

36 מצותיך כי בו חפצתי: הט לבי אל עדותיך ואל

.me vivifica tuis viis in:*mendaciũ videndo* à,meos oculos fac Transire .*concupiscentiam* ad

37 אל בצע: העבר עיני מראות שוא בדרכך חיני:

meũ opprobriũ fac Transire .tuũ timorẽ ad quod : tuum eloquium tuo servo Confirma

38 הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך: העבר חרפתי

39 tua justitia in:tua mãdata ad concupivi Ecce .bona tua judicia quia :timui quod

40 אשר יגרתי כי משפטיך טובים: הנה תאבתי לפקודיך בצדקתך

.tuũ eloquiũ secundum tua salus:Domine tuæ misericordiæ mihi veniãt Et.me vivifica

41 חיני: ויבאני חסדך יהוה תשועתך כאמרתך:

auferas ne Et .tuo verbo in *speravi* quòd ,verbum *mihi exprobranti* respondebo Et

42 ואענה חרפי דבר כי בטחתי בדברך: ואל תצל

43 custodiam Et .expectavi tua judicia ad quia :valde usque veritatis verbũ meo ore de

44 מפי דבר אמת עד מאד כי למשפטך יחלתי: ואשמרה

tua mandata quia:latitudine in ambulabo Et.*perpetuum* & seculũ in semper tuam legem

45 תורתך תמיד לעולם ועד: ואתהלכה ברחבה כי פקדיך

.afficiar pudore non & ,regibus coram tuis testimoniis *in* loquar Et .quæsivi

46 דרשתי: ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש:

tua præcepta ad meas palmas levabo Et .dilexi quæ ,tuis mandatis in *deliciabor* Et

47 ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי: ואשא כפי אל מצותיך

48 in : *tuum servum erga* verbi Memento .tuis statutis in meditabor & , dilexi quæ

49 אשר אהבתי ואשיחה בחקיך: זכר דבר לעבדך על

tuum *dictum* quia :mea afflictione in mea consolatio Hæc .me fecisti *expectare* quo

50 אשר יחלתני: זאת נחמתי בעניי כי אמרתך

.declinavi non tua lege à : valde usque me deriserunt Superbi .me vivificavit

51 חיתני: זדים הליצני עד מאד מתורתך לא נטיתי:

me tenuit Terror .sum consolatus &,Domine seculo à tuorũ judiciorũ sum Recordat[us]

52 זכרתי משפטיך מעולם יהוה ואתנחם: זלעפה אחזתני

53 domo in tua statuta mihi fuerunt Cantus .tuam legem *deserentibus* , impiis ab

54 מרשעים עזבי תורתך: זמרות היו לי חקיך בבית

custodivi & : Domine tui nominis nocte in sum Recordatus .mearũ peregrinationũ

55 מגורי: זכרתי בלילה שמך יהוה ואשמרה

.custodivi tua præcepta quòd :mihi fuit *Hæc* .tuam legem

56 תורתך: זאת היתה לי כי פקדיך נצרתי:

תרגום TARGUM.

26 אורחי מניתי וקבלתא צלותי אליף יתי גזרתך:

27 אורח פקודיך תבינני ואמלל בפרישותך:

28 אגמת נפשי מדבונא קים יתי כדברך:

29 אורח דשקרא אעדי מני ואוריתך חיס לי:

30 אורח הימנותא בחרית דינך שוית: אדבקית

31 בסהדותך יי לא תבהתנני: אורח פקודיך

32 ארהוט ארום תפתי לבי: אליף יתי יי אורח

33 גזרתך ואנטרנה עד גמירא: תבינני ואנטור

34 אוריתך יי ואנטרנה בכל לבא: תדרכנני

35 בשביל פקודיך ארום בידה צביתי: אצלי

36 לבי לסהדותך ולא לות ממונא: אעבר

37 עיני מלמחמי שקרא בדבריך אסי יתי:

38 אקים לעבדך מימרך די לדחלתך: אעבר

39 חסודי די דחילית ארום דינך טבין: הא

40 רגגית לפקודיך בצדקתך אסי יתי: וייתון

41 עלי חסדיך יי פורקנך היך מימרך: ואתיב

42 מחסדי פתגם ארום סברית בדברך: ולא

43 תסלק מפומי פתגם דקשוט עד לחדא ארום

לדינך אוריכית: ואטור אוריתך תדירא

44 לעלמי עלמין: ואהך בפתיות אוריתא

45 ארום פקודיך תבעית: ואמלל בסהדותך

46 קבל מלכיא ולא אבהית: ואתפרנק בפקודיך

47 די רחימית: ואזקוף ידי לפקודיך דרחימית

48 ואמלל בגזרתך: אדכר פתגמא לעבדך די

49 אורכתני: דא היא תנחומתי בסגופי ארום

50 מימרך קים יתי: זידונין ממקנין לי עד

51 לחדא מאוריתך לא אצליתי: אדכרית

52 דינך מן עלמא יי ואתנחמית: רתיתא

53 אחידתיתי מרשיעי דשבקין אוריתך: תושבחן

54 הוו לי גזרתך בבית מדורי: אדכרית בליליא

55 שמך יי ונטרית אוריתך: דא הוות לי לזכותא

56 ארום פקודיך נטרית:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Vias meas *recensui*, & accepisti oration[em] meam : doce me statuta tua. Viam manda[torum] tuorum fac me intelligere, & loqu[ar] de mirabilibus factis tuis. In angore [...] anima mea præ dolore : vivifica me secun[dum] verbum tuum. Viam mendacii au[fer] à me, & Lex tua misereatur mei. Viam [fi]dei elegi, judicia tua posui. Adhæsi testi[mo]niis tuis, Domine : ne me confund[as]. Viam mandatorum tuorum percurram, cum dilataveris cor meum. H E. Doce me Domine viam decretorum tuorum, & ser[]vabo eam usque ad complementum. Da mihi intellectum, & servabo Legem tuam *Domine*, & custodiam illam in toto corde. Deduc me in semitam præceptorum tu[o]rum, quoniam in illa complacui mihi. In[]clina cor meum in testimonia tua, & non in pecuniam. Averte oculos meos à videndo falsitate, secundùm verbum tuum sana me. Confirma servo tuo verbum tuum quod [est] ad timorem tuum. Amove opprobrium meum quod timui, quoniam judicia tua bona sunt. Ecce desideravi præcepta tua, [in] justitiâ tuâ *sana* me. V A U. Et ve[]niant super me misericordiæ tuæ Domine, redemptio tua secundùm verbum tuum. Et respondebo exprobranti mihi verbum, quo[]niam speravi in verbo tuo. Et ne auferas de ore meo verbum veritatis penitus, quoni[]am judicia tua expectavi. Et servabo Le[]gem tuam semper in secula seculorum. Et ambulabo in latitudine *legis*, quoniam præcepta tua quæsivi. Et loquar de testi[]moniis tuis coram regibus, & non confun[]dar. Et delectabor in mandatis tuis quæ di[]lexi. Et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi, & loquar de præceptis tuis. Z A I N. Memento verbi erga servum tu[]um, quod expectare me fecisti. Hæc fuit consolatio mea in afflictione mea, quoniam Verbum tuum vivificavit me. Superbis illu[]dentibus mihi nimis, de Lege tua non de[]clinavi. Recordatus sum judiciorum tuo[]rum à seculo Domine, & consolationem accepi. Tremor invasit me ab impiis qui derelinquunt Legem tuam. Hymni fuerunt mihi decreta tua in domo habitaculi mei. Recordatus sum nocte nominis tui Domine, & servavi Legem tuam. Hæc fuit mihi ad meritum, quoniam mandata tua servavi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]
38 [illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
43 [illegible]
44 [illegible]
45 [illegible]
46 [illegible]
47 [illegible]
48 [illegible]
49 [illegible]
50 [illegible]
51 [illegible]
52 [illegible]
53 [illegible]
54 [illegible]
55 [illegible]
56 [illegible]

Vias meas exposui tibi, & exaudisti me : doce me legem tuam. Viam mandatorum tuorum ostende mihi, & contemplabor miracula tu[a]. Turbata est anima mea in contemplatione, vivifica me secundùm verbum tuum. Viam iniquorum averte à me, & legem tuam edoce me. Viam fidei tuæ selegi, & judiciis tuis sum delectatus. Adhæsi testimonio tuo Domine, ne confundas me. Per viam præceptorũ tuorũ incessi, quoniam exhilarâsti me. * *He* * Doce me Dñe viã mandatorũ tuorum, & ser[]vabo illa. Erudi me, ut custodiã legem tuam, eámq; observẽ ex toto corde meo. Ducito me per semitã decretorum tuorum, quia mihi ju[]cunda est. Converte cor meũ ad testimoniũ tuũ, & non ad fabulas. Averte oculos meos ne cernant falsitatẽ, & in viis tuis vivifica me. Confirma verbũ tuũ servo tuo te colenti. Au[]fer à me probrum, quoniam judicia tua pul[]chra sunt. Placuerunt mihi præcepta tua, & in æquitate tua vivifica me. * *Vau* * Adve[]niant mihi miserationes tuæ Dñe, & salus tua quam dixisti. Dabóq; responsum exprobran[]tib' mihi : fisus enim sum verbis tuis. Non re[]cedat ab ore meo sermo veritatis : nam judicia tua expectavi. Custodiã legẽ tuã in seculũ se[]culorũ, Et ambulabo in latitudine : quia man[]datis tuis sum oblectatus. Loquar cum justitia corã regib' & non erubescam. Et meditabor præcepta tua quæ dilexi. Atq; levabo manus meas ad mandata tua quæ amavi : & conside[]rabo eadẽ præcepta tua, & gloriabor in fide tua. * *Zain* * Memor sis verbi tui ad ser[]vum tuum, quod ei pollicitus es, Et quo con[]solatus sum in humilitate mea ; nam sermo tuus vivificavit me. Scelesti oppresserunt me, at[]men à lege tua non deflexi. Memoriã repeti[i] judicia tua Dñe quæ à seculo sunt, ac solatiũ percepi, fuerúntq; mihi eruditioni. Mœror occupavit me propter peccatores qui dere[]tuerunt legem tuã. Cantus fuerunt mihi tua præcepta in peregrinatione mea. Recordatus sum noctu nominis tui Domine, & servavi legem tuam : Súmq; consolatus quòd custo[]dierim mandata tua.

Versio VULG. LAT.

Vias meas enuntiavi, & exaudisti me:
doce me justificationes tuas. Viam ju-
stificationum tuarũ instrue me: & ex-
ercebor in mirabilibus tuis. Dormita-
vit anima mea præ tædio: confirma me
in verbis tuis. Viam iniquitatis amo-
ve à me: & de lege tua miserere mei.
Viam veritatis elegi: judicia tua non
sũ oblit⁹. Adhæsi testimoniis tuis, Dñe:
noli me confundere. Viã mandatorum
tuorũ cucurri, cùm dilatâsti cor meũ.
HE. Legem pone mihi, Dñe, viam
justificationũ tuarum: & exquirã eã
semper. Da mihi intellectum, & scruta-
bor legem tuam: & custodiã illam in
toto corde meo. Deduc me in semitam
mandatorum tuorum: quia ipsam vo-
lui. Inclina cor meũ in testimonia tua,
& non in avaritiã. Averte oculos meos
ne videant vanitatẽ: in via tua vivifica
me. Statue servo tuo eloquiũ tuũ in ti-
more tuo. Amputa opprobriũ meũ, q
suspicat⁹ sũ: quia judicia tua jucunda.
Ecce concupivi mandata tua: in æqui-
tate tua vivifica me. VAU. Et
veniat sup me misericordia tua, Dñe:
salutare tuum secundùm eloquiũ tuũ.
Et respondebo exprobrantibus mihi
verbũ: quia speravi in sermonib⁹ tuis.
Et ne auferas de ore meo verbũ veri-
tatis usquequaque: quia in judiciis tuis
supersperavi. Et custodiam legẽ tuam
semp, in seculũ & in seculũ seculi. Et
ambulabã in latitudine: quia mandata
tua exquisivi. Et loquebar de testimo-
niis tuis in conspectu regũ: et non con-
fundebar. Et meditabar in mandatis
tuis, quæ dilexi. Et levavi manus meas
ad mandata tua, quæ dilexi: & exerce-
bar in justificationib⁹ tuis. ZAIN.
Memor esto verbi tui servo tuo, in quo
mihi spem dedisti. Hæc me consolata
est in humilitate mea: quia eloquiũ tuũ
vivificavit me. Superbi iniquè agebant
usquequaq;: à lege autẽ tua nõ declina-
vi. Memor fui judiciorũ tuorũ à seculo,
Dñe: & consolat⁹ sum. Defectio tenuit
me, pro peccatoribus derelinquentib⁹
legẽ tuã. Cantabiles mihi erãt justifi-
cationes tuæ, in loco peregrinationis
meæ. Memor fui nocte nominis tui,
Dñe: & custodivi legẽ tuam. Hæc facta est
mihi: quia justificationes tuas exquisivi.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

26 † Τὰς ὁδούς (κ) μου ἐξήγγειλα, καὶ ἐπήκουσάς μου, † δί-
27 δαξόν με τὰ δικαιώματά σου. † Ὁδὸν δικαιωμάτων
σου συνέτισόν με, † καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμα-
28 σίοις σου. † Ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου ἀπὸ ἀκηδίας, † βε-
29 βαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου. † Ὁδὸν ἀδικίας ἀ-
30 πόστησον ἀπ᾽ ἐμοῦ, † καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με. † Ὁ-
δὸν ἀληθείας ᾑρετισάμην, † (λ) καὶ τὰ κρίματά σου οὐκ
31 ἐπελαθόμην. † Ἐκολλήθην τοῖς μαρτυρίοις σου κύ-
32 ριε, μή με καταισχύνῃς. † Ὁδὸν ἐντολῶν σου ἔδρα-
33 μον, ὅταν ἐπλάτυνας τὴν καρδίαν μου. † Νομο-
θέτησόν με κύριε τὴν ὁδὸν τῶν δικαιωμάτων σου, † καὶ
34 ἐκζητήσω αὐτὴν διαπαντός. † Συνέτισόν με, καὶ (μ)
ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου, † καὶ φυλάξω αὐτὸν ἐν ὅλῃ
35 καρδίᾳ μου. † Ὁδήγησόν με (ν) ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐν-
36 τολῶν σου, † ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. † Κλῖνον τὴν καρ-
δίαν μου εἰς τὰ μαρτύριά σου, † καὶ μὴ εἰς πλεονεξί-
37 αν. † Ἀπόστρεψον τοὺς ὀφθαλμούς μου τοῦ μὴ ἰδεῖν
38 ματαιότητα, † ἐν τῇ ὁδῷ σου ζῆσόν με. † Στῆσον τῷ
39 δούλῳ σου τὸ λόγιόν σου εἰς τὸν φόβον σου. † Περίελε τὸν
ὀνειδισμόν μου ὃν ὑπώπτευσα, † ὅτι τὰ κρίματά σου
40 χρηστά. † Ἰδοὺ ἐπεθύμησα τὰς ἐντολάς σου, ἐν τῇ
41 δικαιοσύνῃ σου ζῆσόν με. † Καὶ ἔλθοι ἐπ᾽ ἐ-
μὲ τὸ ἔλεός σου, κύριε † τὸ σωτήριόν σου (ξ) κατὰ τὸν
42 λόγον σου. † Καὶ ἀποκριθήσομαι τοῖς ὀνειδίζουσί
(ο) μοι λόγον, † ὅτι ἤλπισα (π) ἐπὶ τοῖς λόγοις σου.
43 † Καὶ μὴ περιέλῃς ἐκ τοῦ στόματός μου λόγον ἀληθείας
ἕως σφόδρα, † ὅτι ἐπὶ τοῖς κρίμασί σου (ρ) ἐπήλ-
44 πισα. † Καὶ φυλάξω τὸν νόμον σου διαπαντός, εἰς τὸν
45 αἰῶνα † καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. † Καὶ ἐπορευό-
μην ἐν πλατυσμῷ, † ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐξεζή-
46 τησα. † Καὶ ἐλάλουν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου ἐναντίον
47 βασιλέων, καὶ οὐκ ᾐσχυνόμην. † Καὶ ἐμελέτων ἐν ταῖς
48 ἐντολαῖς σου, αἷς ἠγάπησα σφόδρα. † Καὶ ἦρα τὰς
χεῖράς μου πρὸς τὰς ἐντολάς σου ἃς (σ) ἠγάπησα,
49 † καὶ ἠδολέσχουν ἐν τοῖς δικαιώμασί σου. † Μνήσθη-
τι (τ) τὸν λόγον σου τῷ δούλῳ σου (υ) ᾧ ἐπήλπισάς
50 με. † Αὕτη με παρεκάλεσεν ἐν τῇ ταπεινώσει μου,
51 † ὅτι τὸ λόγιόν σου ἔζησέ με. † Ὑπερήφανοι παρ-
ηνόμουν ἕως σφόδρα, † ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐξέ-
52 κλινα. † Ἐμνήσθην τῶν κριμάτων σου ἀπ᾽ αἰῶνος
53 κύριε, καὶ παρεκλήθην. † Ἀθυμία κατέσχε με ἀπὸ
ἁμαρτωλῶν τῶν ἐγκαταλιμπανόντων τὸν νόμον σου.
54 † Ψαλτὰ ἦσάν μοι τὰ δικαιώματά σου, ἐν τόπῳ
55 παροικίας μου. † Ἐμνήσθην ἐν νυκτὶ τοῦ ὀνόματός
56 σου κύριε, † καὶ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου. † Αὕτη ἐγενή-
θη μοι, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα.

MS.A. (κ) σου (λ) τὰ κρίματά (μ) ἐξερευνήσω (ν) ἐν τρίβῳ (ξ) κατὰ λόγιόν σου. (ο) με (π) ἐπὶ τοῖς λόγοις σου. (ρ) ἐφήλπισα. (σ) ἠγάπησα σφόδρα, καὶ (τ) τὸν λόγον (υ) ᾧ ἐφήλπισάς με.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopica, Transl. LAT.

26 [l] Vias meas enuntiavi, & ex- 26
audisti me: doce me justificationes
tuas. 27 Viam justificationum tuarũ 27
(l) fac me intelligere: et exercebor in
mirabilib⁹ tuis. 28 (m) Dormitavit 28
anima mea præ tædio: confirma me in
verbis tuis. 29 Viã iniquitatis amo- 29
ve à me, & lege tuâ miserere mei.
30 Viam [m] veritatis elegi: & ju- 30
dicia tua non sum oblitus. 31 Adhæ- 31
si testimoniis tuis, Domine: noli me
confundere. 32 Viã mandatorũ tu- 32
orũ cucurri, cùm dilatâsti cor meũ.
33 (n) [n] Legẽ pone mihi, Dñe, viã 33
justificationũ tuarum: et exquirã eã
semper. 34 Da mihi intellectum, & 34
scrutabor legem tuam: & custodiam
illã in toto corde meo. 35 Deduc me 35
in semita mandatorum tuorum, (o)
quia ipsam volui. 36 Inclina cor 36
meũ in testimonia tua, & non in a-
varitiam. 37 Averte oculos meos ne 37
videãt vanitatẽ: in via tua vivifica 38
me. 38 Statue servo tuo [o] eloquiũ
tuum, (p) in timorẽ tuum. 39 Ampu- 39
ta opprobriũ meũ, quòd (q) suspica-
tus sum, quia judicia tua jocunda.
40 Ecce concupivi mandata tua: in 40
tua justitia vivifica me. 41 Et ve- 41
niat super me misericordia tua, Dñe,
[p] salutare tuum (r) secundùm ver-
bum tuum. 42 Et respondebo expro- 42
brantib⁹ mihi verbũ, quia speravi in
sermonibus tuis. 43 Et ne auferas de 43
ore meo verbum veritatis usque val-
dè: quia in judiciis tuis supersperа-
vi. 44 Et custodiã legem tuam sem- 44
per, in seculum, & in seculũ seculi.
45 Et ambulabã in latitudine; quia 45
mandata tua exquisivi. 46 Et loque- 46
bar in testimoniis tuis in conspectu
regũ, & non confundebar. 47 Et me- 47
ditabar in mandatis tuis, quæ dilexi
(s) nimis. 48 Et levavi manus meas 48
ad mandata (t) tua, quæ dilexi: &
(u) [q] exercebar in justificationibus
tuis. 49 Memento (x) [r] ver- 49
borum tuorũ servo tuo, in quib⁹ mi-
hi spem dedisti. 50 Hæc me consola- 50
ta est in humilitate mea; quia eloqui-
um tuũ vivificavit me. 51 Superbi 51
iniquè agebant usque valdè: à lege
autem tua non declinavi. 52 Memor 52
fui judiciorũ tuorum à seculo, Do-
mine: & (y) consolatus sum. 53 (z) [s] Tædiũ tenuit me à peccatoribus derelinquentibus 53
legẽ tuam. 54 Cantabiles mihi erant justificationes tuæ, in loco (ω) incolatus mei. 55 Me- 54 55
mor fui in nocte nominis tui, Domine: & custodivi legem tuam. 56 (aa) Hæc facta 56
est mihi, quia justificationes tuas exquisivi.

INTERP. ÆTHIOP. [l] Vias tuas [m] veritatis tuæ [n] Instrue me Domine, [o] quæ dixisti in verbo tuo. [p] Domine salutare [q] exercebor in præceptis tuis. [r] verbi tui, in quo sperare fecisti servum tuum. [s] Mœstitia tenuit

Versio ÆTHIOPICA.

26 ነገርኩ : ፍናዊከ : ወሰማዕከኒ ::ወመሀረኒ: 26
27 ኵነኔከ::=: ፍኖተ: ጽድቅከ: ለሰብወኒ:: 27
ወእዘዋዕ: በመንክርከ::=: ደቀሰት:ነፍስየ: 28
28 እመሐዘን::አጽንዐኒ : በነቢብከ::=: ፍና 29
ተ:ዐመፃ:አርሕቅ:እምኔየ::ወበሕግከ:ተሣ
29 ሀለኒ::=: ፍኖተ: ጽድቅከ: አብደርኩ::ወ 30
30 ኵነኔከሰ:ኢረሳዕኩ::=: ተለውኩ: ስምዐ 31
31 ከ: እግዚኦ:ኢታስተኀፍረኒ::=: ፍኖተ:ት 32
እዛዝከ : ሮጽኩ::ሶበ : አርኀብከ : ለልብ
32 የ::=: ሂ: መሀረኒ:እግዚኦ:ፍኖተ: 33
ጽድቅከ::ወእኀሥሣ : በኵሉ : ጊዜ::=:
33 አለብወኒ : ወእኀሥሥ: ሕግከ::ወዕቀቦ:በ 34
34 ኵሉ:ልብየ::=: መርሐኒ:ፍኖተ:ትእዛዝ 35
ከ::እስመ:ኪያሃ:ፈቀድኩ::=: ሚጥ:ልብ 36
35 የ:ውስተ: ስምዕከ::ወአኮ: ውስተ: ትዕግል
ት::=: ሚጦን:ለአዕይንትየ:ከመ:ኢይርአ 37
36 ያ:ከንቶ::ወአሕይወኒ: በፍኖትከ::=: አቅ 38
ም:ለገብርከ:ዘነበብከ:ውስተ:ነቢብከ::=:
37 38 እእትት:እምኔየ:ፀእለተ: ዘተሐዘብኩ::እ 39
ስም: ሠናይ: ኵነኔከ::=: ናሁ: ፈተውኩ: 40
39 ትእዛዝከ :: ወአሕይወኒ : በጽድቅከ::=:
ፈ ዋው: ወይምጻእ: ሳዕሌየ: ምሕረትከ: 41
40 እግዚኦ::እግዚኦ: አድኅኖትከ : በከመ: ነ
41 ቢብከ::=: አውሥኦሙ: ቃለ: ለእለ:ይፄ 42
እሉኒ::እስመ:ተወከልኩ: በቃልከ::=: ኢ 43
ታእትት:ቃለ:ጽድቅ:እምአፉየ:ለግሙራ::
42 እስመ: ተወከልኩ : በኵነኔከ::=: ወእዐቅ 44
ብ:ሕግከ: በኵሉ: ጊዜ::ለዓለም: ወለዓለ
43 ም:ዓለም::=: ወአሐውር:ክፉሐ::እስመ: 45
ትእዛዘከ: ኀሠሥኩ::=: ወእነግር:ስምዐ 46
44 ከ: በቅድመ: ነገሥት : ወኢይትኀፈር::=:
ወእነብብ:ትእዛዝከ: ዘአፈቀርኩ:ጥቀ::=: 47
45 46 ወአንሥአ:እደዊየ : ኀበ: ትእዛዝከ:ዘአፍቀ 48
ርኩ::ወእዛዋዕ:በትእዛዝከ::=: ጊ ዛይ: 49
47 ተዘከር : ቃለከ : ዘአሰፈውኮ : ለገብርከ
ከ::=: ወይእቲ:አስተፈሥሐተኒ:በሕማመ 50
48 የ::እስመ: ቃልከ: አሕየወኒ::=: ዕቡያን: 51
ዐመፁ : ፈድፋደ::ወእምሕግከሰ : ኢተገኀ
49 ሠኩ::=: ወተዘከርኩ: ፍትሐከ: ዘእምዓ 52
ለም::ወተፈሥሕኩ:እግዚኦ::=: ሐዘን:እ 53
50 ኀዘኒ:እምኃጥአን::እለ:ኀደጉ:ሕግከ::=:
51 መዝሙር:ኮነኒ:ኵነኔከ::በብሔር: ኀበ:ፈለ 54
52 ስኩ::=: ተዘከርኩ:በሌሊት:ስመከ:እግዚ 55
እ::ወዐቀብኩ: ሕግከ::=: ወይእቲ: ኮነት 56
ኒ::እስመ:ኵነኔከ:ኀሠሥኩ::=:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * اخبرت بحقوقك فاستجب لي وعلمني حقوقك * افهمني سبيل فرايضك فاتلوا في عجايبك *
27
28 * نعست نفسي من الحزن فثبتني في اقوالك * ابعد عني طريق الظلم وارحمني بسرعك
29
30 * اخترت لي طريق العدل ولم انس احكامك * لزمت شهاداتك يا رب فلا تخزني * سعيت في طريق
31
32 وصاياك لما وسعت قلبي * الفصل الخامس * وهو ه * يا رب ضع لي ناموسا في سبيل فرايضك
33
34 فاطلبه في كل حين * فهمني فافحص ناموسك واحفظها بجميع قلبي * اهدني الي طريق وصاياك
35
36 فان هذا هو الذي اردته * امل قلبي الي شهاداتك لا الي الظلم * اصرف عيني لئلا تنظر
37
38 الباطل واحيني في سبلك * ثبت كلامك مع عبدك الداخل في مخافتك * وانزع عني الخزي
39
40 الذي شككت فيه فان احكامك شهية * هانذا قد اشتهيت وصاياك فاحيني بعدلك *
41 * الفصل السادس * وهو و * فلتغشني رحمتك يا رب وخلاصك كمثل كلمتك * فاجيب قول
42 الذين يعيرونني * لاني توكلت علي اقوالك * ولا تنزع من فمي كلام فرايضك الي الغاية جدا فاني
43
44 عليك توكلت * واحفظ ناموسك كل حين الي الابد والي ابد الابد * قد سلكت في سعة لاني
45
46
47 طلبت وصاياك * وانطق بشهاداتك امام الملوك ولا اخزي * درست وصاياك هذه التي
48 احببتها جدا * ورفعت ادرعي الي وصاياك هولاء اللواتي احببتهن جدا وتلوت فرايضك *
49
50 الفصل السابع * وهو ز * اذكر كلامك لعبدك الذي عليه اتكلتني * هذا الذي عزاني
51
52 في ذلتي لان قولك يا رب هو احياني * المتعظمون خالفوا الناموس جدا الي الغاية وانا لم امل
53 عن ناموسك * ذكرت احكامك يا رب منذ الازل فتعزيت * لزمتني الكابة من الخطاة الذين
54
55 يرفضون شرعك * فرايضك هي مزاميري في موضع غربتي * في الليل ذكرت اسمك يا رب
56 وحفظت ناموسك * هذا صار لي لاني طلبت فرايضك *

Annuntiavi statuta tua; igitur exaudi me, et 26
doce me constitutiones tuas. Intelligere fac 27
me semitam præceptorũ tuorum, et medita-
bor miracula tua. Dormitavit anima mea 28
præ mærore, confirma me sermonibus tuis.
Amove à me viam perversitatis, et miserere 29
mei secundùm legẽ tuam. Selegi mihi viam 30
æquitatis, & non sum oblitus judicia tua.
Adhæsi testimoniis tuis, O Domine, ne quæ- 31
so, me confundas. Cucurri in via mandato- 32
rum tuorum, ubi dilatâsti cor meum. Sect. v.
Ver. 7. O Domine, pone mihi legem in via 33
decretorum tuorum, et quæram illã in omni
tempore. Da mihi intellectum, et scrutabor 34
legem tuam, et custodiam illã ex toto corde
meo. Dirige me ad viam mandatorum tuo- 35
rum, quia hoc est quod volui. Inclina cor 36
meum ad testimonia tua, non ad perversita-
tem. Averte oculos meos ne videant vani- 37
tatem, et vivifica me in semitis tuis. Confirma 38
sermonem tuum cum servo tuo ingrediente
in timorẽ tuum. Et aufer à me opprobrium 39
quod sum suspicatus, quia judicia tua sunt
optabilia. Ecce jam expetivi mandata tua, 40
me igitur vivifica ex justitia tua. Sect. vi.
Ver. 7. Cooperiat me misericordia tua, O 41
Domine, et salus tua, secundùm verbum tu-
um: Et respondebo sermoni eorum qui me 42
vituperant, quia fretus sum sermonibus tuis.
Et ne auferas de ore meo sermonẽ decretorũ 43
tuorum usque in finẽ penitùs, quia tibi sum
fisus. Et custodiam legem tuam omni tem- 44
pore, in æternum et in seculum seculi. Jam 45
ambulavi in latitudine, quia quæsivi man-
data tua. Et proferam testimonia tua corã 46
regibus, et non erubescam. Recitavi præcepta 47
tua hæc quæ dilexi valdè. Et extuli brachia 48
mea ad mandata tua ista quæ dilexi vehe-
menter, & contemplatus sum decreta tua.
Sect. vii. Ver. 7. Memento sermonis tui ad 49
servum tuum, cui me fidere jussisti. Hoc 50
est quod me consolatum est in depressione
mea: nam sermo tuus, O Domine, ipse me
vivificavit. Superbi adversati sunt legi ni- 51
mis præter terminum, & ego non declinavi
à lege tua. Recordatus sum judicia tua, O 52
Domine, ab æterno, & consolatus sum. In- 53
hæsit mihi mœror à peccatoribus qui aver-
santur legem tuam. Decreta tua sunt can- 54
tica mea in loco peregrinationis meæ. In 55
nocte recordatus sum nominis tui, O Domi-
ne, & custodivi legem tuam. Hoc contigit 56
mihi, quia petivi decreta tua.

תהלים : קיט

57 toto in tuas facies sum Deprecatus .tua verba custodiendum ad , dixi,Domine mea Portio
58 חלקי יהוה אמרתי לשמר דבריך׃ חליתי פניך בכל־
meos pedes converti &:meas vias Cogitavi .tuum eloquium secundùm mei miserere:corde
59 לב חנני כאמרתך׃ חשבתי דרכי ואשיבה רגלי
Funes .tua mandata custodiendum ad :tardavi non &,Festinavi .tua testimonia ad
60
61 אל־עדתיך׃ חשתי ולא התמהמהתי לשמר מצותיך׃ חבלי
surgam noctem Mediando .sum oblitus non tuæ legis : me sunt prædati impiorum
62 רשעים עודני תורתך לא שכחתי׃ חצות־לילה אקום
: te timent qui omnibus ego Socius .tuæ justitiæ judicia super :tibi confitendum ad
63 להודות לך על משפטי צדקך׃ חבר אני לכל־אשר יראוך
64 tua statuta : terra est plena,Domine,tuæ Misericordiæ .tua præcepta custodientibus &
65 ולשמרי פקודיך׃ חסדך יהוה מלאה הארץ חקיך
Bonitatem .tuum verbum secundùm,Domine tuo servo cum fecisti Bonum .me doce
66 למדני׃ טוב עשית עם־עבדך יהוה כדברך׃ טוב
humiliarer Priusquam .credidi tuis præceptis in quia : me doce scientiam & sensus
67 טעם ודעת למדני כי במצותיך האמנתי׃ טרם אענה
me doce : beneficus & , tu Bonus .custodivi tuum eloquium nunc & : errans ego
68 אני שגג ועתה אמרתך שמרתי׃ טוב־אתה ומטיב למדני
custodiam corde toto in ego : superbi mendacium me super Concinnârunt .tua statuta
69 חקיך׃ טפלו עלי שקר זדים אני בכל־לבי אצר
70 Bonum .sum delectatus tua lege ego:eorū cor adeps sicut se Impinguavit .tua præcepta
71 פקודיך׃ טפש כחלב לבם אני תורתך שעשעתי׃ טוב־
millia quàm,tui oris lex mihi Melior.tua statuta discam ut : fui afflict* quòd mihi
72 לי כי־עניתי למען אלמד חקיך׃ טוב־לי תורת־פיך מאלפי
discam &,me fac intelligere:me plasmaverunt &,me fecerunt tuæ Manus .argenti & auri
73 זהב וכסף׃ ידיך עשוני ויכוננוני הבינני ואלמדה
Novi .expectavi tuum verbū quia:lætabūtur &,me videbunt,te Timentes .tua præcepta
74
75 מצותיך׃ יראיך יראוני וישמחו כי לדברך יחלתי׃ ידעתי
tua misericordia nunc Sit .me afflixisti veritate & : tua judicia justitia quòd Domine
76 יהוה כי־צדק משפטיך ואמונה עניתני׃ יהי־נא חסדך
,tuæ misericordiæ mihi Veniāt.tuo servo tuum eloquium secundùm,me consolandum ad
77 לנחמני כאמרתך לעבדך׃ יבאוני רחמיך
:me perverterūt falsò quoniā,superbi afficiātur Pudore .meæ deliciæ tua lex quia :vivam &
78 ואחיה כי־תורתך שעשעי׃ יבשו זדים כי־שקר עותוני
.tua testimonia scientes &:te timētes me ad Convertātur .tuis præceptis in meditabor ego
79 אני אשיח בפקודיך׃ ישובו לי יראיך וידעי עדתיך׃
80 Defecit .afficiar pudore non ut : tuis statutis in perfectum meum cor Sit
81 יהי־לבי תמים בחקיך למען לא אבוש׃ כלתה
:tuum dictū ad mei oculi Defecerunt .expectavi tuū verbū ad:mea anima tuam salutem ad
82 לתשועתך נפשי לדברך יחלתי׃ כלו עיני לאמרתך
tuorum statutorū : fumario in uter sicut fui Quia ? me consolaberis quando ,dicendo
83 לאמר מתי תנחמני׃ כי־הייתי כנאד בקיטור חקיך
me persequentes in facies quando ? tui servi dies Quot .sum oblitus non
84 לא שכחתי׃ כמה ימי־עבדך מתי תעשה ברדפי
.tuam legem secundùm non quod : foveas superbi mihi Foderunt ? judicium
85 משפט׃ כרו־לי זדים שיחות אשר לא כתורתך׃
.me adjuva ,me sunt persecuti falsò : veritas tua mandata Omnia
86 כל־מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני׃

תרגום Targum.

57 חולקי יי אמרית למטר דבריך : צליתי קדמך
58 בכל לבא חוס עלי היך מימרך : חשיבית
59 לאוטבא אורחי ואתיב רגלי לסהדותך :
60 זריזית ולא אתעכבית למטר פקודיך : סיעת
61 רשיעיא אתכנשו עלי אוריתך לא אתנשיתי :
62 בפלגות ליליא אקום לשבחא קדמך מטול
63 דיני צדקך : חברא אנא לכל דדחלין מנך
64 ולנטרי פקודיך : טובך יי מליא ארעא גזרתך
65 אלף יתי : טבא עבדת עם עבדך יי היך
66 דברך : שפיר טעם ומנדעא אלף יתי ארום
67 בפקודיך הימנית : עד לא אסתניף אנא
68 שלי וכדון מימרך נטרית : טב את ומטיב
69 אלף יתי גזרתך : חברו עלי שקרא זידונין
70 אנא בכל לבא אטור פקודיך : אטפש היך
תרב יצרא דלבהון אנא אוריתך פרנקי :
71 טב לי ארום אתעניית מן בגלל דאילף
72 גזרתך : טב לי אוריית פומך מן אלף כברין
73 דהב וסימא : אידך עבדו יתי ואתקינו יתי
74 אתביינני ואילף פקודיך : דחליך יחמון יתי
75 ויחדון ארום לפתגמך אוריכית : ידעית יי
76 ארום זכאין דיניך ובקושטא סגפתני : יהי
כדון חסדך לנחמותי היך מימרך לעבדך :
77 ייתון עלי רחמך ואחי ארום אוריתך פרנוקי :
78 יבהתון זידונין ארום על שקרא עוותו יתי
79 אנא אמלל בפקודיך : יתובון לאולפני
80 דחליך וידעין סהדותך : יהי לבי דלא מום
81 בגזרתך מן בגלל דלא אבהית : רגינת
82 לפורקנך נפשי לפתגמך אוריכית : ספו עיני
83 למימרך למימר אימתי תנחם יתי : ארום
הויתי היך זרנוקא דתלי בקטרא גזרתך לא
84 אתנשיתי : כמה יומי עבדך אימתי תעביד
85 ברודפי דינא : כרו לי זידונין שוחן דלא
86 פקדתנון באוריתך : כל פקודיך קושטא
על שקרא רדפו יתי סעדני :

Paraph. Chald. Vers. Lat.

HETH. Pars mea Domine: dixi ut custodiam verbum tuum. Oravi coram te in toto corde: miserere mei secundùm verbum tuum. Cogitavi bonas facere vias meas, ut convertam pedes meos ad testimonia tua. Festinavi, & non distuli observare mandata tua. Cohors impiorum congregata est contra me, Legem tuam non sum oblitus. In medio noctis surgam ut laudes dicam coram te, propter judicia justitiæ tuæ. Socius ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua. Benignitate tua Dñe plena est terra, decreta tua doce me. TETH. Bonitatem fecisti cum servo tuo Domine secundùm verbum tuum. Congruam rationem, & scientiam doce me, quia præceptis tuis credidi. Priúsquam affligerer, fui ego in errore: nunc autem verbum tuum observavi. Bonus es & beneficus, doce me statuta tua. Concinnârunt contra me mendacium superbi: ego [autem] in toto corde servabo mandata tua. *Incrassatus* est quasi adipe fomes cordis eorum; mihi verò lex tua oblectationi fuit. Bonum mihi est quòd humiliatus fuerim, ut discam statuta tua. Melior est mihi lex oris tui, quam millia talentorum auri & argenti. JOD. Manus tuæ fecerunt me & concinnaverunt me: da mihi intellectum, & discam mandata tua. Qui timent te, videbunt me & lætabuntur; quia Verbum tuum expectavi. Novi Domine quoniam justa sunt judicia tua, & in veritate afflixisti me. *Sit* quæso *pietas tua* ad consolationem meam, juxta verbum tuum [*dictum*] servo tuo. Obveniant mihi misericordiæ tuæ, & vivam, quoniam Lex tua delectationes meæ sunt. Confundantur superbi, quoniam iniquè subverterunt me: ego loquar de mandatis tuis. Revertantur ad doctrinam meam timentes te, & qui sciunt testimonia tua. Fiat cor meum immaculatum in præceptis tuis, ut non confundar. CAPH. Desideravit redemptionem tuam anima mea, verbúmq; tuum expectavi. Defecerunt oculi mei in verbum tuum, dicentes; Quando consolaberis me? Quoniam factus sum sicut uter *qui pendet* ad fumum: statuta tua non sum oblitus. Quot sunt dies servi tui? quando facies in persecutores meos judicium? Foderunt mihi superbi foveas, quas non præcepisti in Lege tua. Omnia mandata tua veritas: falsò persecuti sunt me, adjuva me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

57 [illegible]
58 [illegible]
59 [illegible]
60 [illegible]
61 [illegible]
62 [illegible]
63 [illegible]
64 [illegible]
65 [illegible]
66 [illegible]
67 [illegible]
68 [illegible]
69 [illegible]
70 [illegible]
71 [illegible]
72 [illegible]
73 [illegible]
74 [illegible]
75 [illegible]
76 [illegible]
77 [illegible]
78 [illegible]
79 [illegible]
80 [illegible]
81 [illegible]
82 [illegible]
83 [illegible]
84 [illegible]
85 [illegible]
86 [illegible]

* *Heth* * Mediâ nocte meditatus sum observantiâ præceptorum tuorum. Expectavi vultū tuum ex toto corde meo: vivifica me juxta verbū tuum. Perpendi vias meas, & reduxi pedes meos ad semitas tuas. Paravi me, nec moram interposui, ad custodienda mandata tua. Funes iniquorum impediverunt me: at à lege tua non deflexi. Mediâ nocte surrexi ad agendas tibi gratias ob judicia tua, ô justissime. Amicus sum omnium timentium te, & eorum qui custodiunt præcepta tua. Miserationibus tuis Dñe plena est terra, doce me tua mandata. * *Teth* * Beneficium confer in servum tuum Dñe, ut dixisti. Saporem & benignitatē atq; scientiam doce me: quia credidi mandatis tuis. Antequam humiliatus fuissem, credideram, & sermonem tuum custodieram. Bonus es tu Dñe atque beneficus, doce me tua præcepta. Crevit iniquitas jactantium, at ego toto corde meo servavi mandata tua. Condensatum est cor eorū instar lactis, ego tamen custodivi legem tuam. Bonum est mihi quòd humiliatus sim, ut discerē mandata tua. Placuit mihi lex oris tui plusquàm millia auri & argenti. * *Jud* * Manus tuæ me fecerunt, méq; condiderunt, doce me legem tuam: ut videant metuentes te, ac sciant verbum tuum sperâsse me. Novi æqua esse judicia tua Dñe, & fides tua humiliavit me. Sint misericordiæ tuæ ad consolationē meā, uti dixisti servo tuo. Adveniant mihi miserationes tuæ, ac vivam; quoniam legem tuam sum edoctus. Pudefiant scelesti, qui scelere me humiliaverunt: nam ego meditatus sum tua præcepta. Convertantur ad me timentes te, & hi qui norūnt testimoniū tuum. Contemplabitur cor meū præcepta tua, & non confundar. * *Caph* * Desideravit anima mea salutem tuam, & verbum tuum speravi. Expectaverunt oculi mei eloquium tuum, quando demùm sis me consolaturus; Nam factus sum sicut uter in glacie: tua tamen mandata non sum oblitus. Quot sunt dies servi tui? & quando vendicabis mihi judicium à persequutoribus meis? Foderunt mihi foveam scelerati præter legem tuam. Omnia tua præcepta sunt fidelia, & iniqui persequuti sunt me.

Versio VULG. LAT.

HETH. Portio mea Dñe, dixi, custo-
57 dire legem tuam. Deprecat⁹ sum faciem
58 tuã in toto corde meo: miserere mei se-
cundũ eloquiũ tuũ. Cogitavi vias meas:
59 & converti pedes meos in testimonia
tua. Paratus sum, & non sum turbatus:
60 ut custodiã mandata tua. Funes peccato-
61 rũ circumplexi sunt me: & legẽ tuã non
62 sum oblitus. Mediâ nocte surgebam ad
confitendũ tibi, super judicia justificati-
63 onis tuæ. Particeps ego sum omniũ ti-
mentiũ te, & custodientiũ mandata tua.
64 Misericordiâ tuâ, Domine, plena est ter-
ra: justificationes tuas doce me.
65 TETH. Bonitatẽ fecisti cum servo tuo,
66 Dñe, secundùm verbũ tuũ. Bonitatẽ, & di-
sciplinã, & scientiã doce me: quia mã-
67 datis tuis credidi. Priusquã humiliarer
ego deliqui: propterea eloquiũ tuũ cu-
68 stodivi. Bonus es tu: & in bonitate tua
doce me justificationes tuas. Multipli-
69 cata est sup me iniquitas superborũ: ego
autẽ in toto corde meo scrutabor man-
70 data tua. Coagulatũ est sicut lac cor eo-
71 rũ: ego verò legẽ tuã meditatus sum. Bo-
num mihi quia humiliâsti me: ut discã ju-
72 stificationes tuas. Bonum mihi lex oris
tui, sup millia auri & argenti. JOD.
73 Man⁹ tuæ fecerunt me, & plasmaverũt
me: da mihi intellectum, & discam mã-
74 data tua. Qui timent te videbunt me, &
lætabuntur: quia in verba tua superspe-
75 ravi. Cognovi, Dñe, quia æquitas judicia
76 tua: & in veritate tua humiliâsti me. Fiat
misericordia tua ut consoletur me, se-
77 cundùm eloquiũ tuũ servo tuo. Veniant
mihi miserationes tuæ, & vivã: quia lex
78 tua meditatio mea est. Confundantur su-
perbi, quia injustè iniquitatẽ fecerũt in
me: ego autem exercebor in mandatis
79 tuis. Convertãtur mihi timẽtes te, et qui
80 noverũt testimonia tua. Fiat cor meum
immaculatũ in justificationibus tuis, ut
81 non confundar. CAPH. Defecit in
salutare tuũ anima mea: & in verbũ tuũ
82 supersperavi. Defecerunt oculi mei in
eloquiũ tuũ, dicentes; Quando conso-
83 laberis me? Quia factus sum sicut uter in
pruina: justificationes tuas non sum ob-
84 lit⁹. Quot sunt dies servi tui: quando fa-
85 cies de persequentibus me judiciũ? Nar-
raverunt mihi iniqui fabulationes: sed
86 non ut lex tua. Omnia mandata tua veri-
tas: iniquè persecuti sũt me, adjuva me.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

57 †Μερίς μου εἶ κύριε, εἶπα (φ) τοῦ φυλάξασθαι τὸν νόμον
58 σου. †Ἐδεήθην τοῦ προσώπου σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
59 †ἐλέησόν με (χ) κατὰ τὸ λόγιόν σου. †Διελογισάμην
(ψ) τὰς ὁδούς σου, | καὶ ἐπέστρεψα τοὺς πόδας μου εἰς τὰ
60 μαρτύριά σου. †Ἡτοιμάσθην καὶ οὐκ ἐταράχθην, †τοῦ
61 φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς σου. †Σχοινία ἁμαρτωλῶν
περιεπλάκησάν μοι, †καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην.
62 †Μεσονύκτιον ἐξεγειρόμην, τοῦ (ω) ἐξομολογεῖσθαί
63 σοι †ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. †Μέτοχος
ἐγώ εἰμι πάντων τῶν φοβουμένων σε, †καὶ τῶν φυλασσόν-
64 των τὰς ἐντολάς σου. †(α) Τοῦ ἐλέους σου κύριε πλήρης
65 ἡ γῆ, †τὰ δικαιώματά σου δίδαξόν με. †Χρη-
στότητα ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου †κύριε (β) κατὰ τὸν
66 λόγον σου. †Χρηστότητα καὶ παιδείαν καὶ γνῶσιν δίδα-
67 ξόν με, †ὅτι ταῖς ἐντολαῖς σου ἐπίστευσα. †Πρὸ τοῦ
με ταπεινωθῆναι, ἐγὼ ἐπλημμέλησα, †διὰ τοῦτο τὸ
68 λόγιόν σου ἐφύλαξα. †Χρηστὸς εἶ σὺ κύριε· καὶ ἐν τῇ
69 χρηστότητί σου δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. †Ἐ-
πληθύνθη ἐπ᾽ ἐμὲ ἀδικία ὑπερηφάνων, †ἐγὼ δὲ ἐν ὅ-
70 λῃ καρδίᾳ μου (γ) ἐξερευνήσω τὰς ἐντολάς σου. †Ἐ-
τυρώθη ὡς γάλα ἡ καρδία αὐτῶν, †ἐγὼ δὲ τὸν νόμον
71 σου ἐμελέτησα. †Ἀγαθόν μοι ὅτι ἐταπείνωσάς με, †ὅ-
72 πως ἂν μάθω τὰ δικαιώματά σου. †(δ) Ἀγαθός μοι
ὁ νόμος τοῦ στόματός σου, †ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ
73 ἀργυρίου. †Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με,
74 †συνέτισόν με καὶ μαθήσομαι τὰς ἐντολάς σου. †Οἱ
φοβούμενοί σε ὄψονταί με καὶ εὐφρανθήσονται, †ὅτι εἰς
75 τοὺς λόγους σου (ε) ἐπήλπισα. †Ἔγνων κύριε ὅτι δι-
καιοσύνη τὰ κρίματά σου, †καὶ ἀληθείᾳ ἐταπείνωσάς
76 με. †Γενηθήτω δὴ τὸ ἔλεός σου τοῦ παρακαλέσαι με,
77 †κατὰ τὸ λόγιόν σου τῷ δούλῳ σου. †(ζ) Ἐλθέτωσάν μοι
οἱ οἰκτιρμοί σου, (η) καὶ ζήσομαι, †ὅτι ὁ νόμος σου με-
78 λέτη μου ἐστίν. †Αἰσχυνθήτωσαν ὑπερήφανοι, †ὅτι ἀδί-
κως ἠνόμησαν εἰς ἐμέ, †ἐγὼ δὲ ἀδολεσχήσω ἐν ταῖς ἐντο-
79 λαῖς σου. †Ἐπιστρεψάτωσάν με οἱ φοβούμενοί σε, †καὶ
80 οἱ γινώσκοντες τὰ μαρτύριά σου. †Γενηθήτω ἡ καρ-
δία μου ἄμωμος †ἐν τοῖς δικαιώμασί σου, ὅπως ἂν
81 μὴ αἰσχυνθῶ. †Ἐκλείπει εἰς τὸ σωτήριόν σου ἡ
82 ψυχή μου, †(θ) εἰς τοὺς λόγους σου ἐπήλπισα. †Ἐξέλι-
πον οἱ ὀφθαλμοί μου εἰς τὸ (ι) λόγιόν σου, λέγοντες,
83 Πότε παρακαλέσεις με; †Ὅτι ἐγενήθην ὡς ἀσκὸς ἐν
84 πάχνῃ· †τὰ δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. †Πό-
σαι εἰσὶν αἱ ἡμέραι τοῦ δούλου σου; †πότε ποιήσεις μοι
85 ἐκ τῶν καταδιωκόντων με κρίσιν; †Διηγήσαντό μοι
παράνομοι ἀδολεσχίας, †ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ὁ νόμος σου κύ-
86 ριε. †Πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου ἀλήθεια· †ἀδίκως κατε-
δίωξάν με, βοήθησόν μοι.

MS. A. (φ) φυλάξασθαι (χ) κατὰ λόγιόν σου. (ψ) κατὰ τὰς ὁδούς σου, (ω) ἐξομολογήσασθαί σοι (α) Τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης (β) κατὰ τὸ λόγιόν σου. (γ) ἐξερευνήσω (δ) Ἀγαθόν μοι (ε) ἐφήλπισα. (ζ) Ἐλθέτωσάν μοι (η) ἵνα ζήσόν μαι, (θ) εἰς τὸν λόγον σου ἐφήλπισα. (ι) λόγιόν σου, * Ὅτι ἐγενήθην ὡσεὶ ἀσκὸς

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

57 Portio mea es, Dñe: dixi [†] custo-
dire legẽ tuam. 58 Deprecatus sum fa-
ciem tuam [t] in toto corde meo: mise-
rere meî secundùm eloquium tuum.
59 Cogitavi vias (b) tuas: & converti
pedes meos in testimonia tua. 60 Paratus
sum, et non [u] sum turbat⁹, ad (c) custo-
diendũ mandata tua. 61 Funes pecca-
torum (d) circumplexi sunt me: & le-
gem tuam non sum oblitus. 62 Mediâ
nocte surgebã ad confitendum tibi, su-
per judicia justitiæ tuæ. 63 (e) Particeps
ego sum omnium timentium te, & cu-
stodientiũ mandata tua. 64 Misericor-
diâ tuâ, Domine, plena est terra: justifi-
cationes tuas doce me. 65 [f] Bonitatem
fecisti cum servo tuo, Domine, secun-
dùm verbũ tuum. 66 Bonitatem, et di-
sciplinam, & scientiam doce me: quia
mandatis tuis credidi. 67 Priusquàm
humiliarer, ego [x] deliqui: propterea e-
loquiũ tuum custodivi. 68 Bonus es tu,
Domine: et in bonitate tua doce me ju-
stificationes tuas. 69 Multiplicata est
super me iniquitas superborũ: ego autẽ
in toto corde meo scrutabor mandata
tua. 70 (g) Coagulatum est sicut lac, cor
eorum: ego verò legem tuam meditatus
sum. 71 (h) [y] Bonũ mihi, quia humi-
liâsti me: ut discã justificationes tuas.
72 Bona mihi lex oris tui super millia
auri, & argenti. 73 Manus tuæ fece-
runt me, & (i) plasmaverunt me: da
mihi intellectum, & discam mandata
tua. 74 Qui timent te videbunt me, &
lætabuntur: quia in verba tua super-
speravi. 75 Cognovi, Domine, quia justi-
tia judicia tua: & (k) [z] veritate hu-
miliâsti me. 76 Fiat (l) nunc misericor-
dia tua, ut consoletur me: [ω] secun-
dùm eloquium tuum servo tuo. 77 Ve-
niant mihi miserationes tuæ, & vi-
vam: quia lex tua [aa] meditatio mea
est. 78 Confundantur superbi, quoniam
[b] injustè iniquitate fecerunt in me:
ego autem exercebor in mandatis tuis.
79 (m) Convertantur ad me, qui timent
te, & qui cognoscunt [c] testimonia
tua. 80 Fiat cor meum immaculatum in
justificationib⁹ tuis, ut non confundar.
81 Defecit in salutare tuũ anima mea:
in verba tua supersperavi. 82 Defece-
runt oculi mei in [d] eloquium tuum,
dicentes; Quando consolaberis me?
83 Quia factus sum, sicut uter in prui-
na: justificationes tuas non sum oblit⁹.
84 Quot sunt dies servi tui? quando
facies mihi de persequentibus me judi-
cium? 85 Narraverunt mihi iniqui (n)
fabulationes, sed non ut lex tua, Domine. 86 Omnia mandata tua veritas: (o) injustè perse-
quuti sunt me, adjuva me.

Versio ÆTHIOPICA.

፰ ሄት፡ ክፍልየ፡ እግዚአብሔር፡፡ወእቤ፡ይ 57
ዐቀቡ፡ሕገከ፡፡ ሰአልኩ፡ ገጸከ፡ እግዚ 58
አ፡ በኵሉ፡ ልብየ፡፡ተሣሀለኒ፡ በከመ፡ነቢብ
ከ፡፡ ወሐለይኩ፡ በእንተ፡ፍናዊከ፡፡ሜጥ 59
ኩ፡እግርየ፡ ውስተ፡ ስምዕከ፡፡ አጥባዕ 60
ኩ፡ወኢ፡ናፈቁ፡፡ለዓቂበ፡ ትእዛዝከ፡፡ አ 61
ኃብለ፡ ኃጥአን፡ ተጸፍሩ፡ ላዕሌየ፡፡ወሕግከ
ሰ፡ ኢረሳዕኩ፡፡ መንፈቀ፡ ሌሊት፡ እትነሣ 62
እ፡፡ከመ፡እግነይ፡ለከ፡በእንተ፡ ኵነኔ፡ ጽድ
ቅከ፡፡ ከማሆሙ፡አነ፡ለኵሎሙ፡እለ፡ይ 63
ፈርሁከ፡፡ወለእለ፡ ያዐቅቡ፡ ትእዛዝከ፡፡
ሣህልከ፡ እግዚኦ፡ መልአ፡ ምድረ፡፡ወምህረ 64
ኒ፡ኵነኔከ፡፡ ፱ ጤት ሠናይተ፡ ገበር 65
ከ፡ ላዕለ፡ ገብርከ፡፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ ቃል
ከ፡፡ ሠናይተ፡ምክረ፡ ወጥበበ፡ መሀረኒ፡፡ 66
እስመ፡ ተአመንኩ፡ በትእዛዝከ፡፡ ወአን 67
ሰ፡ ዘእንበለ፡ እሕምም፡ ነሰሐኩ፡፡ወበእንተ
ዝ፡ አነ፡ ዐቀብኩ፡ ነቢበከ፡፡ ኄር፡ አን 68
ተ፡ እግዚኦ፡፡ወበኄሩትከ፡ መህረኒ፡ ኵነኔ
ከ፡፡ በዝኀ፡ላዕሌየ፡ዐመፃሆሙ፡ ለዕቡያ 69
ን፡፡ወአንሰ፡በኵሉ፡ልብየ፡ ኃሠሥኩ፡ ትእዛ
ዝከ፡፡ ረግዐ፡ከመ፡ ሐሊብ፡ ልቦሙ፡፡ወአ 70
ንሰ፡አነብብ፡በሕግከ፡፡ ደለወኒ፡ዘአሕመ 71
መከኒ፡፡ከመ፡ አእምር፡ ኵነኔከ፡፡ ይኄ 72
ይሰኒ፡ ሕገ፡ አፉከ፡፡እምአእላፍ፡ ወርቅ፡ወ
ብሩር፡፡ ፲ ዮድ እደዊከ፡ገብራኒ፡ወ 73
ለሐኳኒ፡፡ አለብወኒ፡ ወእትመሀር፡ ትእዛዘ
ከ፡፡ እለ፡ ይፈርሁከ፡ ይርእዩኒ፡ ወይትፌ 74
ሥሑ፡፡እስመ፡ተወከልኩ፡በነቢብከ፡፡ አ 75
እመርኩ፡እግዚኦ፡ ከመ፡ ጽድቅ፡ ኵነኔከ፡፡
ወበርቱዕ፡ አሕመምከኒ፡፡ ይኩነኒ፡ ም 76
ሕረትከ፡ከመ፡ያስተፌሥሐኒ፡፡ወበከመ፡ ነቢ
ብከ፡ ይኩኖ፡ ለገብርከ፡፡ ይምጽአኒ፡ሣ 77
ህልከ፡ ወአሐዩ፡፡እስመ፡ ተመሀርየ፡ ውእ
ቱ፡ሕግከ፡፡ ይትኀፈሩ፡ዕቡያን፡እስመ፡ዐ 78
መፃ፡መከሩ፡ላዕሌየ፡፡ወአንሰ፡እዛዋዕ፡ በትእ
ዛዝከ፡፡ ይግብኡኒ፡እለ፡ይፈርሁከ፡፡ወእ 79
ለ፡ የአምሩ፡ ስምከ፡፡ ለይኩን፡ ልብየ፡ን 80
ጹሐ፡ በኵነኔከ፡ ከመ፡ ኢይትኀፈር፡፡
፲፩ ካፍ ኃለፈት፡ነፍስየ፡ ውስተ፡ አድኅኖት 81
ከ፡፡ወተወከልኩ፡በቃልከ፡፡ ደከማ፡ለዕይ 82
ንትየ፡ለመድኀኒትከ፡፡እንዘ፡ይብላ፡ ማእዜ፡
ታስተፌሥሐኒ፡፡ እስመ፡ ኮንኩ፡ከመ፡ዝ 83
ቅ፡ ውስተ፡ አስሐትያ፡፡ወኵነኔከሰ፡ ኢረሳዕ
ኩ፡፡ ሚመጠን፡ እማንቱ፡መዋዕሊሁ፡ለገ 84
ብርከ፡፡ወማእዜ፡ትፈትሕ፡ ሊተ፡ እምእለ፡
ይሰዱኒ፡፡ ነገሩኒ፡ ኃጥአን፡ ዘውዐ፡፡ወአ 85
ኮሰ፡ከመ፡ሕግከ፡እግዚኦ፡፡ ኵሉ፡ትእዛ 86
ዝከ፡ጽድቅ፡፡በዐመፃ፡ሰደዱኒ፡ርድአኒ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [†] custodient [t] Domine in toto [u] hæsitavi, ad [x] pœnitentiam egi: [y] expedit mihi, [z] in æquitate [ω] et secundùm eloquium tuum fiat [aa] eruditio mea. [b] iniquè consultârunt adversùs [c] nomen tuum. [d] salutare tuum, dicentes;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

57 58 * الفصل الثامن وهو ح * انت هو حظي يا رب اذا حفظت وصاياك * طلبت وجهك بجميع
59 60 قلبي فارحمني ككلو قولك * اني تفكرت في طرقك فرددت قدمي الي سهاداتك * استعددت ولم
61 62 اضطرب بحفظ وصاياك * عقلتني مصايد الخطاة ولم انس ناموسك * كنت اقوم في نصف الليل
63 64 واسبحك علي احكام عدلك * انا شريك اتقيائك وحافظي وصاياك * الارض امتلت من رحمتك
65 يا رب فعلمني عدلك * الفصل التاسع وهو ط * صنعت صلاحا مع عبدك يا رب ككلو قولك
66 67 * علمني صلاحا وادبا وعلما فاني صدقت وصاياك * قبل ان اتواضع انا تكاسلت لذلك حفظت
68 69 انا كلامك * انك انت يا رب لصالح فبصلاحك علمني حقوقك * كثر علي ظلم المتعظمين وانا
70 71 بجميع قلبي افحص عن وصاياك * تجبنت قلوبهم مثل اللبن وانا اتلو ناموسك * ان اذلالك اياي
72 خيرني لكي اعلم حقوقك * وناموس فمك هو خير لي ايضا افضل من الاف الذهب والفضة *
73 74 * الفصل العاشر وهو ي * يداك صنعتاني وجبلتاني افهمني فاعلم وصاياك * يراني خائفوك
75 76 ويسرون لاني وثقت باقوالك * علمت يا رب ان احكامك عادلة هي وبحق اذللتني * فلتات علي رحمتك
77 78 لتعزيني كمثل قولك لعبدك * ولتات علي رافتك فاحيا فان ناموسك هو تلاوتي * وليخز المستكبرون
79 80 فانهم خالفوا الشرع في ظلما وانا اهتم بوصاياك * فليرجع الي اتقياؤك وعارفوا شهاداتك * وليكن
81 82 قلبي بلا عيب في حقوقك لكيلا اخزى * الفصل الحادي عشر وهو ك * تاقت نفسي الي خلاصك
83 ورجوت قولك * فنيت عيناي الي قولك قائلتين متي تعزيني * صرت مثل زق في جليد ولم انس
84 85 حقوقك * كم هي ايام عبدك متي تصنع لي حكما علي الذين يطردونني * تكلموا معي مخالفوا
86 الناموس بكلام هذيان لكن ليس كناموسك * يا رب جميع وصاياك هي حق وظلما طردوني فاعني *

Sectio viii. Ver. 8. Tu es portio mea, O Dñe, 57
quum servavero mandata tua. Quæsivi fa- 58
ciem tuã in toto corde meo, miserere mei se-
cundùm sermonem tuum. Equidem conside- 59
ravi vias tuas, et reduxi pedes meos ad te-
stimonia tua. Paravi me (nec sum turbatus) 60
ad custodiã mandatorum tuorum. Implica- 61
verunt me retia peccatorũ, et non sum obli-
tus legẽ tuam. Surgebam media in nocte, et 62
laudabam te de judiciis æquitatis tuæ. Ego 63
particeps sum timentiũ te et custodientium
mandata tua. Terra impleta est misericor- 64
diâ tuâ O Domine: doce me æquitatẽ tuã.
Sectio ix. Ver. 9. Fecisti beneficium erga ser- 65
vum tuum, O Domine, juxta sermonẽ tuum.
Doce me bonitatem et disciplinam & scien- 66
tiam, quia ego credidi mandatis tuis. Pri- 67
usquam humiliarer, ego piger fui: propterea
servavi ego sermonem tuum. Tu quidem, 68
O Domine, bonus es: quapropter ex bonitate
tua doce me decreta tua. Multiplicata est 69
super me iniquitas superborum, et ego in to-
to corde meo scrutabor de mandatis tuis.
Condensata sunt corda eorum veluti lac, et 70
ego meditabor legẽ tuam. Quòd autẽ hu- 71
miliaveris me, in bonum meum cessit, ut de-
prehendam decreta tua. Et lex oris tui me- 72
lior est mihi, etiam præstantior millibus auri
& argenti. Sect. x. Ver. 9. Manus tuæ fe- 73
cerunt me & coagulârunt me: intellectum
dedisti mihi, ideo discam mandata tua. Vi- 74
debunt me timentes tui et exultabunt, quia
tutam præstiti fidem sermonibus tuis. Cog- 75
novi, O Domine, quod judicia tua justa sint,
& cum veritate humiliaveris me. Veniat 76
ergò super me misericordia tua, ut console-
tur me secundùm sermonẽ tuum servo tuo.
Et veniat super me clementia tua et vivam, 77
quia lex tua est meditatio mea. Confundan- 78
tur autẽ superbi, quia prævaricati sunt le-
gem in me iniquè, & ego solicitus ero in
mandatis tuis. Revertantur ad me cultores 79
tui, et agnoscentes testimonia tua. Sitque cor 80
meum sine macula in decretis tuis, ut non
confundar. Sect. xi V. 8. Expetivit anima 81
mea salutem tuam, et speravi sermonẽ tuũ.
Defecerunt oculi mei intenti ad sermonem 82
tuum dicentes, Quando consolaberis me?
Factus sum veluti uter in glacie, et non fui 83
oblitus veritates tuas. Quot sunt dies servi 84
tui? quando facies mihi judiciũ contra eos
qui persequuntur me? Colloquuti sunt mecũ 85
refractarii legis verbis delirii, sed non juxta
legẽ tuã. O Dñe, universa mandata tua sunt 86
vera: et injustè persecuti sũt me, adjuva me.

תהלים : קיט

tua præcepta dereliqui non ego & : terra in me consumpserunt parum Quasi
87 כמעט כלוני בארץ ואני לא־עזבתי פקדיך׃
seculum In .tui oris testimonium custodiam & me vivifica tuam misericordiã Secundũ
88 כחסדך חיני ואשמרה עדות פיך׃ לעולם
89 fundâsti: tua veritas generationẽ & generatione In .cœlis in stans tuum verbũ Domine
90 יהוה דברך נצב בשמים׃ לדר ודר אמונתך כוננת
Nisi .tui servi omnes quia : hodie steterunt tua judicia Ad .stabit & ,terram
91 92 ארץ ותעמד׃ למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך׃ לולי
obliviscar non seculum In .mea afflictione in periissem tunc : meæ delitiæ tua lex
93 תורתך שעשעי אז אבדתי בעניי׃ לעולם לא־אשכח
tua præcepta quoniã : me serva ,ego Tibi .me vivificâsti ipsis in quia:tuorũ præceptorũ
94 פקודיך כי בם חייתני׃ לך־אני הושיעני כי פקודיך
.intelligam tua testimonia:me perdendum ad impii expectaverunt Me .quæsivi
95 דרשתי׃ לי קוו רשעים לאבדני עדתיך אתבונן׃
Quàm .valde tuum præceptum latum : finem vidi consummationis Omnis
96 97 לכל־תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד׃ מה־
me facies sapientẽ meis inimicis Præ.mea meditatio ipsa die omni:tuam legem dilexi
98 אהבתי תורתך כל־היום היא שיחתי׃ מאיבי תחכמני
: intellexi me docentibus omnibus Præ .mihi ipsa seculum in quia : tuis præceptis
99 מצותך כי לעולם היא־לי׃ מכל־מלמדי השכלתי
.custodivi tua præcepta quia:ero prudens senibus Præ.mihi meditatio tua testimonia quia
100 כי עדותיך שיחה לי׃ מזקנים אתבונן כי פקודיך נצרתי׃
tuis judiciis A .tuũ verbũ custodiam ut : meos pedes arcui mala semita omni Ab
101 102 מכל־ארח רע כלאתי רגלי למען אשמר דברך׃ ממשפטיך
: tua eloquia meo palato dulcuerunt Quàm .me docuisti tu quia : recessi non
103 לא־סרתי כי־אתה הורתני׃ מה־נמלצו לחכי אמרתך
semitam omnem odivi propterea : fiam prudens tuis præceptis A .meo ori melle præ
104 מדבש לפי׃ מפקודיך אתבונן על־כן שנאתי כל־ארח
, Juravi .meæ semitæ lumen & : tuum verbum meo pedi Lucerna .falsitatis
105 106 שקר׃ נר־לרגלי דברך ואור לנתיבתי׃ נשבעתי
: valde usque sum Afflictus .tuæ justitiæ judicia custodiendum ad : faciam ratum &
107 ואקימה לשמר משפטי צדקך׃ נעניתי עד־מאד
quæso velis mei oris Voluntaria .tuum verbum secundùm me vivifica Domine
108 יהוה חיני כדברך׃ נדבות פי רצה־נא
tuæ legis & : semper mea vola in mea Anima .me doce tua judicia & : Domine
109 יהוה ומשפטיך למדני׃ נפשי בכפי תמיד ותורתך
non tuis præceptis à & ; mihi laqueum impii Dederunt .sum oblitus non
110 לא שכחתי׃ נתנו רשעים פח לי ומפקודיך לא
mei cordis gaudium quia : seculum in tua testimonia accepi Hæreditate .erravi
111 תעיתי׃ נחלתי עדותיך לעולם כי־ששון לבי
.calcem , seculum in tua statuta faciendum ad meum cor Inclinavi .ipsa
112 המה׃ נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם עקב׃
meum scutum & , meum Latibulum .dilexi tuam legem & : habui odio Excogitata
113 114 סעפים שנאתי ותורתך אהבתי׃ סתרי ומגני
custodiam & : maligni me à Recedite .expectavi tuum verbum in : tu
115 אתה לדברך יחלתי׃ סורו ממני מרעים ואצרה
.mei Dei præcepta
מצות אלהי׃

תרגום TARGUM.

87 כזער שציאו יתי בארעא ואנא לא שבקית
88 פקודיך: היך חסדך קים יתי ואטור סהדות
89 פומך: לעלמא יי פתגמך קים בשמיא:
90 לדר ודר הימנותך אתקנתא ארעא וקימא:
91 לדינך קמו יומא ארום כולהון עבדך:
92 אלולי אורייתך פרנוקי הידין אובדית
93 בסגופי: לעלם לא אתנשי פקודיך ארום
94 בהון קימתני: די לך אנא פרוק יתי ארום
95 פקודיך תבעית: לותי אמתינו רשיעיא
96 להובדא יתי סהדותך אתבין: לכל מה
דאשתדל ואשתכל חמיתי סיפא פתיא
97 תפקדתך לחדא: מה רחימית אורייתך
98 כל יומא היא שותי: יתיר מבעלי דבבי
מחכמה יתי פקודיך ארום לעלם היא דילי:
99 מכל מאלפי אסכלית ארום סהדותך
100 שותא לי: מן חכימיא אתבין ארום פקודיך
101 נטרית: מכל אורח בישא מנעית רגלי מן
102 בגלל אטור דבריך: מן דינך לא עדית
103 ארום את אלפתני: מה חלין למוריני מימריך
104 בסימן יתיר מן דובשא לפומי: מפקודך
אתבין מטול היכנא סניתי כל בר נש
105 דמשקר: היך שרגא די מנהרא לרגלי
106 דבריך ונהורא לכבשי: אומיתי וקימית
107 למטר פקודי זכותך: אסתגפית עד לחדא
108 יי אסי יתי היך דברך: נכסתא דפומי אתרעי
109 כרון יי ודינך אליף יתי: נפשי מסתכנא
על גב ידי תדירא ואורייתך לא אתנשיתי:
110 סדרו רשיעיא פחא לי ומפקודיך לא תעיתי:
111 אחסנית סהדותך לעלם ארום חדות לבי
112 הנון: אצליתי לבי למעבר גזרתך לעלם
113 עד סופא: דחשבין מחשבן סריקן סניתי
114 ואורייתך רחימית: טומרי ותריסי את
115 לפתגמך אוריכית: זורו מני מבאשין ואטור
פקודי אלהי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Parum abfuit quin consumpserint me in terra, ego verò non obmisi præcepta tua. Secundùm misericordiam tuam vivifica me, & custodiam testimonia oris tui. LAMED. In æternum Domine verbum tuum firmum est in cœlo. In generatione & generationem veritas tua: præparâsti terram & *firma* [*est*.] Judiciis tuis permanent hodie, quoniam cuncta serviunt tibi. Nisi Lex tua deliciæ meæ [*fuissent*,] tunc periissem in afflictione mea. In æternum non obliviscar præceptorum tuorum, quoniam in ipsis vivificâsti me. Tuus ego sum, salva me, quoniam mandata tua quæsivi. Me expectaverunt impii ut perderent me, testimonia tua intelligam. Omnium in quibus fui sollicitus atque prospexi, vidi finem: latum est mandatum tuum valdè. MEM. Quàm dilexi Legem tuam! tota die ipsa est locutio mea. Abundantiùs quam inimicos meos docet me mandata tua, quoniam in æternum ipsa apud me est. Plusquàm omnes doctores mei intellexi, quoniam meditatio mea testimonia tua sunt. Plusquàm sapientes intelligam, quoniam præcepta tua servavi. Ab omni via mala prohibui pedes meos, ut custodiam verbum tuum. A judiciis tuis non declinavi, quoniam tu docuisti me. Quàm dulcia palato meo verba tua! dulciora sunt quàm mel ori meo. A præceptis tuis erudiar, propterea odi omnem virum mendacem. NUN. Sicut lucerna illucens pedi meo verbum tuum, & lumen semitæ meæ. Juravi & constitui custodire *præcepta* justitiæ tuæ. Afflictus sum vehementer Domine, sana me secundùm verbum tuum. Oblationes oris mei velis obsecro Domine, & judicia tua doce me. Anima mea periclitatur in superficie manus meæ semper, at Legem tuam non sum oblitus. Tetenderunt impii laqueum mihi, & à præceptis tuis non aberravi. Hæreditatis jure possedi testimonia tua in æternum, quoniam gaudium cordis mei sunt. Inclinavi cor meum ut faciat mandata tua in æternum usque ad finem. SAMECH. Cogitantes cogitationes vanas odio habui, & Legem tuam dilexi. Absconsio mea & scutum meum tu es: in verbum tuum speravi. Recedite à me scelerati, & custodiam mandata Dei mei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

87 88 [illegible]
89 [illegible]
90 92 [illegible]
93 94 [illegible]
95 [illegible]
96 97 [illegible]
98 [illegible]
99 100 [illegible]
101 [illegible]
102 103 [illegible]
104 [illegible]
105 106 [illegible]
107 108 [illegible]
109 [illegible]
110 [illegible]
111 112 [illegible]
113 [illegible]
114 115 [illegible]

Paulò minùs perdiderunt me in terra, ego tamen non deserui mandata tua. Juxta miserationes tuas vivifica me. et custodiam testimonium oris tui. * *Lomad* * In seculum tu es Dñe, & verbum tuum persistens in cœlo, Et in generationẽ generationũ fides tua: firmâsti terrã, & erexisti eam. Nisi lex tua fuisset mihi meditatio, periissẽ in humilitate mea. In æternũ non obliviscar mandatorũ tuorũ, quoniam in ipsis consistit vita mea. Tuus sum ego, libera me: quia tua præcepta servavi. Me præstolati sunt scelesti, ut perderent me: testimonium verò tuum perpendi. Omni regioni vidi finem haberi, at summè patens est mandatum tuum. * *Mim* * Quantùm dilexi legem tuam? & quidem totâ die ipsa est meditatio mea. Redde me sapientiorẽ hostib' meis, quia præcepta tua custodivi. Præ omnibus præceptorib' meis fac me sapientẽ, quia testimonium tuum fuit mihi solicitudo. Plusquàm senes intellexi, quoniam tua mandata observavi. Ab omni via mala cohibui pedes meos, ut custodirem tua præcepta. A judiciis tuis minimè deflexi, quia tu me erudiisti. Dulcia sunt verba tua palato meo plusquàm mel ori. Mandata tua solicitè contemplatus sum, proptereà odi omnem viam scelestorũ. * *Nun* * Lucerna est verbũ tuũ pedibus meis, & lumen semitis meis. Juravi & asseveravi servaturum me judicia justitiæ tuæ. Humiliatus sum magnopere, Dñe vivifica me secundùm verbum tuum. Sermones oris mei accepta Dñe, & de tuis judiciis me doceto. Anima mea in tuis manibus est omni tempore, & legẽ tuam non sum oblitus. Posuerunt mihi peccatores laqueos, à tuis tamen præceptis non deflexi. Hæreditariò possedi testimoniũ tuum in æternum, quoniam hilaritas est cordis mei. Reduxi cor meum ad exequenda mandata tua in perpetuum cum veritate. * *Semcath* * Odio persequutus sum iniquos, legémque tuam dilexi. Defensio mea & refugiũ meum tu es, & verbum tuum speravi. Abscedite à me scelesti, ut custodiam præcepta Dei mei.

Versio VULG. LAT.

87 Paulominùs consummaverunt me in
terra: ego autem non dereliqui mandata
88 tua. Secundū misericordiā tuā vivifica
me: & custodiam testimonia oris tui.
89 LAMED. In æternū, Dñe, verbum
tuū permanet in cœlo. In generatione
90 et generatione veritas tua: fundâsti ter-
ra, & permanet. Ordinatione tuâ per-
91 severat dies: quoniam omnia serviunt
92 tibi. Nisi quòd lex tua meditatio mea
est: tunc fortè periissem in humilitate
93 mea. In æternū non obliviscar justifi-
cationes tuas: quia in ipsis vivificâsti
94 me. Tuus sum ego, salvū me fac: quo-
niā justificationes tuas exquisivi. Me
95 expectaverunt peccatores ut perderēt
me: testimonia tua intellexi. Omnis
96 consummationis vidi finē: latum man-
datū tuū nimis. MEM. Quomo-
97 dò dilexi legē tuā, Dñe? totâ die medi-
98 tatio mea est. Sup inimicos meos pru-
dentē me fecisti mandato tuo: quia in
99 æternū mihi est. Super omnes docentes
me intellexi: quia testimonia tua me-
100 ditatio mea est. Super senes intellexi:
quia mandata tua quæsivi. Ab omni via
101 mala prohibui pedes meos: ut custo-
diam verba tua. A judiciis tuis non de-
102 clinavi: quia tu legē posuisti mihi. Quā
103 dulcia faucibus meis eloquia tua, super
mel ori meo! A mandatis tuis intellexi,
104 propterea odivi omnē viā iniquitatis.
105 NUN. Lucerna pedibus meis verbū
tuū, & lumen semitis meis. Juravi, &
106 statui custodire judicia justitiæ tuæ. Hu-
107 miliatus sū usquequaque, Dñe: vivifica
me secundùm verbū tuū. Voluntaria
108 oris mei beneplacita fac, Domine: et ju-
dicia tua doce me. Anima mea in ma-
109 nibus meis semper: & legem tuā non
sum oblitus. Posuerunt peccatores la-
110 queum mihi: & de mandatis tuis non
111 erravi. Hæreditate acquisivi testimo-
nia tua in æternum: quia exultatio cor-
dis mei sunt. Inclinavi cor meum ad
112 faciendas justificationes tuas in æter-
num, propter retributionem.
113 SAMECH. Iniquos odio habui: &
114 legem tuam dilexi. Adjutor, & susce-
ptor meus es tu: & in verbum tuum
115 supersperavi. Declinate à me maligni:
& scrutabor mandata Dei mei.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

87 † Παρὰ βραχὺ συνετέλεσάν με ἐν τῇ γῇ, † ἐγὼ δὲ
88 οὐκ ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς σου. † Κατὰ τὸ ἔλεός
σου ζῆσόν με, † καὶ φυλάξω τὰ μαρτύρια τοῦ στόματός
89 σου. † Εἰς τὸν αἰῶνα κύριε ὁ λόγος σου διαμένει
90 ἐν τῷ οὐρανῷ, † Εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἡ ἀλήθειά
91 σου. † ἐθεμελίωσας τὴν γῆν καὶ διαμένει. † Τῇ δια-
τάξει σου διαμένει (κ) ἡμέρα, † ὅτι τὰ (λ) σύμ-
92 παντα δοῦλα σά. † Εἰ μὴ ὅτι ὁ νόμος σου μελέτη
μού ἐστι, † τότε ἂν ἀπωλόμην ἐν τῇ ταπεινώσει μου.
93 † Εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ ἐπιλάθωμαι τῶν δικαιωμάτων
94 σου, † ὅτι ἐν αὐτοῖς ἔζησάς με. † Σός εἰμι ἐγώ, σῶ-
95 σόν με, † ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐξεζήτησα. † Ἐ-
μὲ ὑπέμειναν ἁμαρτωλοὶ τοῦ ἀπολέσαι με, † τὰ
96 μαρτύριά σου συνῆκα. † Πάσης συντελείας εἶδον
97 πέρας, † πλατεῖα ἡ ἐντολή σου σφόδρα. † Ὡς ἠγά-
πησα τὸν νόμον σου κύριε, † ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μού
98 ἐστί. † Ὑπὲρ τοὺς ἐχθρούς μου ἐσόφισάς με τὴν ἐντολήν
99 σου, † ὅτι εἰς τὸν (μ) αἰῶνα ἐμή ἐστιν. † Ὑπὲρ πάντας
τοὺς διδάσκοντάς με συνῆκα, † ὅτι τὰ μαρτύριά σου
100 μελέτη μού ἐστιν. † Ὑπὲρ πρεσβυτέρους συνῆκα, † ὅτι
101 τὰς ἐντολάς σου ἐξεζήτησα. † Ἐκ πάσης ὁδοῦ πο-
νηρᾶς ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου, † ὅπως ἂν φυλάξω
102 τοὺς λόγους σου. † Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου οὐκ ἐξέκλινα,
103 † ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. † Ὡς (ν) γλυκέα τῷ
λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου, † ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί
104 μου. † Ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου συνῆκα, † διὰ τοῦτο ἐμί-
105 σησα πᾶσαν ὁδὸν ἀδικίας (ξ). † Λύχνος τοῖς
106 ποσί μου ὁ νόμος σου, † καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου. † Ὤ-
μοσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιο-
107 σύνης σου. † Ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα † κύριε,
108 ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου. † Τὰ ἑκούσια τοῦ στόμα-
τός μου εὐδόκησον δή κύριε, † καὶ τὰ κρίματά σου δί-
109 δαξόν με. † Ἡ ψυχή μου ἐν ταῖς χερσί σου διαπαντός,
110 † καὶ τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. † Ἔθεντο ἁμαρ-
τωλοὶ παγίδα μοι, † καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἐπλα-
111 νήθην. † Ἐκληρονόμησα τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰ-
112 ῶνα, † ὅτι ἀγαλλίαμα τῆς καρδίας μου εἰσίν. † Ἔ-
κλινα τὴν καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὰ δικαιώματά
113 σου † εἰς τὸν αἰῶνα (ο) δι' ἀντάμειψιν. † Παρα-
114 νόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα. † Βοηθός
μου, καὶ ἀντιλήπτωρ μου εἶ σύ, † εἰς τοὺς λόγους σου
115 (π) ἐπήλπισα. † Ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ πονηρευόμενοι,
† καὶ (ρ) ἐξερευνήσω τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ μου.

MS.A. (κ) ἡ ἡμέρα, (λ) σύμπαντα (μ) αἰῶνά μοι ἐστίν. (ν) γλυκεῖα (ξ) † ὅτι σὺ ἐνομοθέτησάς με. Λύχνος (ο) δι' ἀντάμειψιν. (π) ἐφήλπισα (ρ) ἐξεραυνήσω.

Vers. GR. Æ. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

87 Paulominus consummaverunt me in terra: ego autē non dereliqui mandata tua. 88 Secundum misericordiā tuam vivifica me: & custodiam testimonia oris tui. 89 In æternū, Dñe, verbū tuum permanet in cœlo: 90 In generationem & generationem veritas tua. Fundâsti terram, & permanet: 91 Ordinatione tuâ perseverat dies: quoniam (p) omnia serviunt tibi. 92 Nisi quòd lex tua [e] meditatio mea est; tunc (h) utique periissē in humilitate mea. 93 In æternum non obliviscar justificationes tuas: quia in ipsis vivificâsti me. 94 Tuus sum ego: salvū me fac: quoniā justificationes tuas exquisivi. 95 (r) Me sustinuerūt peccatores, ut perderēt me: [f] testimonia tua intellexi. 96 [g] Omnis (s) consummationis vidi finem: latū mandatū tuū valdè. 97 (t) Quomodò dilexi legē tuā, Domine? totā die [h] meditatio mea est. 98 Super inimicos meos (u) sapere me fecisti mandatum tuum: quoniā in æternū, (x) meū est. 99 Super omnes docentes me intellexi: quia testimonia tua meditatio mea est. 100 Super [i] seniores intellexi: quia mandata tua exquisivi. 101 Ab omni via mala (y) prohibui pedes meos: ut custodiam verba tua. 102 A judiciis tuis non declinavi, quia tu legem [k] posuisti mihi. 103 Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel [l] ori meo! 104 A mandatis tuis intellexi: propterea odio habui omnē viā iniquitatis. 105 Lucerna pedibus meis (z) lex tua, & lumen semitis meis. 106 Juravi, et statui custodire judicia justitiæ tuæ. 107 Humiliatus sum usq; valdè, Domine: vivifica me secundum verbū tuum. 108 [m] Voluntaria oris mei beneplacita fac, Domine: & judicia tua doce me. 109 Anima mea in manibus (a) tuis semper: et legis tuæ non sum oblitus. 110 Posuerunt peccatores laqueum mihi: et à mandatis tuis non erravi. 111 Hæreditate acquisivi testimonia tua in æternū: quia exultatio cordis mei sūt. 112 Inclinavi cor meū ad faciendas justificationes tuas in æternum, [n] propter retributionem. 113 Iniquos odio habui, et legē tuam dilexi. 114 Adjutor meus, et susceptor meus es tu: in verba tua supersperavi. 115 Declinate à me maligni, et scrutabor mandata Dei mei.

Versio ÆTHIOPICA.

ሐቀ:ክሙ: ዘእመ ደመሰሱኒ: ውስተ: ምድ 87
ር::ወእኔሰ:ኢኀደጉ:ትእዛዝከ::=: በከ 88
ሙ: ምሕረትከ: አሕይወኒ:: ወእዐቅብ: ስ
ምዐ: አፈከ::=: ፲፪ ሳሜድ እግዚ 89
ኦ: ለዓለም: ይነብር: ቃልከ: ውስተ: ሰማ
ይ::=: ወለትውልደ:ትውልድ:ጽድቅከ:: 90
ሳረርካ: ለምድር: ወትነብር::=: ወበትእ 91
ዛዝከ: ይቀውም: ዕለት::እስመ:ኵሉ:ቀ
ነደከ::=: ሶበ:አኮ:ሕግከ:ተመሀርየ:ው 92
እቱ :: ትካት : እመተሐጕልኩ : በኅሳር
የ::=: ለዓለም: ኢይረስዕ: ኵነኔከ::እስ 93
ሙ:ቦቱ:አሕየውከኒ::=: ዘዚአከ:አነ:አ 94
ድኅነኒ::እስመ: ኵነኔከ: ኀሠሥኩ::=:
ኪያየ:ይፀንሑ:ኃጥኣን:ይቅትሉኒ::እስመ: 95
ስምዐከ:ለበውኩ::=: ለኵሉ:ግብር: ፈ 96
ሊጦ : ማኅለቅቶ::ወትእዛዝከሰ: ፈኒብ:
ፈድፋደ::=: ፲፫ ሜም: ጥቀ:አፍቀ 97
ርኩ:ሕገከ:እግዚኦ::ኵሉ: ለሚረ: ተመ
ሐሮየ: ውእቱ::=: እመጸላእትየ: አጥበ 98
በኒ:ትእዛዝከ::እስመ:ለዓለም: ሊተ: ው
እቱ::=: እምኵሎሙ: እለ: መሀሩኒ:ጠ 99
በብኩ::እስመ:ተመሃርየ: ውእቱ: ትእዛዝ
ከ::=: ወእምአዕሩግኒ : ጠበብኩ:: እስ 100
ሙ:ትእዛዘከ:ኀሠሥኩ::=: እምኵሉ: 101
ፍኖተ:ዐመፃ:ከላእኩ: እገርየ::ከሙ: እዐ
ቅብ : ነቢብከ::=: ወኢተገሐስኩ : እም 102
ኵነኔከ::እስመ: አንተ:መሀርከኒ::=: ጥ 103
ዑም:ለጕርዔየ: ነቢብከ::እምዐር: ወሶከ
ር: ጥዕመኒ: ለአፉየ::=: ወእምትእዛዝ 104
ከ:ለበውኩ::በእንተዝ:ኵሉ: ፍኖተ:ዐመ
ፃ: ጸላእኩ::=: ፲፬ ኖን ማሕቶት:ለ 105
እግርየ:ሕግከ::ብርሃን:ለፍናትየ::=: መ 106
ሐልኩ:ወአጥባዕኩ:ከሙ: እዐቅብ: ኵነኔ:
ጽድቅከ::=: ሐመምኩ : ፈድፋደ :: እ 107
ግዚኦ:አሕይወኒ:በከሙ:ነቢብከ::=: ሥ 108
ምር:እግዚኦ: ቃለ: አፉየ::ወምሀረኒ:ኵነ
ኔከ::=: ነፍስየ: ውስተ: እዴከ: በኵሉ: 109
ጊዜ::ወኢረሳዕኩ: ሕገከ::=: ሠርዑ:ሊ 110
ተ:ኃጥኣን:መሠገርተ::ወኢስሕትኩ:እም
ትእዛዝከ::=: ወረስኩ : ስምዐከ: ለዓለ 111
ም::እስመ: ሐሤቱ: ለልብየ: ውእቱ::=:
ሚጥኩ:ልብየ: ከሙ: እግበር: ትእዛዘከ:: 112
ለዓለም:ዘእንበለ:ሐስ::=: ፲፭ ሳም 113
ኬት: ዓማፅያነ: ጸላእኩ: ወሕገከሰ:አፍ
ቀርኩ::=: ረድኤየ:ወምስካይየ:አንተ:: 114
ወበቃልከ : ተወከልኩ::=: ተገሐሱ: እም 115
ኔየ: ዐማፅያን:: ወእኀሥሥ: ትእዛዘ: ለ
እምላኪየ::=:

INTERP. ÆTHIOP. [e] institutio mea; jam olim in contemptu meo periissem. [f] quoniam testimonia [g] Omnium rerum vidi [h] institutio mea [i] ductores [k] docuisti me. [l] & saccharum sapuit mihi in ore meo. [m] Gratus sit Domine sermo oris mei, [n] non propter beneficium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

87 88 * ألا قليلا أبادوني على الأرض وأنا لم أهمل وصاياك * نظير رحمتك أحيني يا رب فاحفظ شهادات
89 90 فمك * الفصل الثاني عشر وهو ل * كلمتك يا رب دائمة في السموات إلى الأبد * وعدلك ثابت
91 من جيل إلى جيل أسست الأرض فهي ثابتة * وبأمرك والنهار أيضا ثابت لأن كل الأشياء متعبدة
92 93 لك * لولا أن ناموسك درسي لهلكت في مذلتي * فإلى الدهر لا أنسى حقوقك لأن بها أحييتني
94 95 يا رب * خلصني يا رب فإني أنا لك إني طلبت حقوقك * وقف لي الخطاة لإهلاكي وشهاداتك
96 فهمتها * رأيت لكل تمام انقضاء ووصاياك واسعة جدا * الفصل الثالث عشر وهو م
97 98 * محبوب هو اسمك يا رب فهو جميع النهار درسي * علمني وصاياك أفضل من أعدائي لأنها
99 100 ثابتة لي إلى الأبد * فهمت أكثر من جميع الذين يعلمونني لأن شهاداتك هي تلاوتي * فهمت
101 102 أفضل من الشيوخ لأني طلبت وصاياك * منعت رجلي من كل طريق سوء لكيما أحفظ كلامك *
103 لم أحد عن أحكامك لأنك أنت وضعت لي شرعا * كلامك حلو في حنجرتي أفضل من الشهد
104 في فمي * فهمت من وصاياك فلهذا أبغضت كل طرق الظلم لأنك وضعت لي ناموسا *
105 106 * الفصل الرابع عشر وهو ن * ناموسك هو مصباح لرجلي ونور لسبلي * أقسمت وثبت
107 108 لحفظ أحكام فرائضك * ذللت جدا إلى الغاية فأحيني يا رب نظير قولك * أقسام فمي تباركها يا رب
109 110 علمني أحكامك * نفسي بيدك في كل حين * وناموسك لم أنسه * نصب لي الخطاة فخا ولم أعدل
111 112 عن وصاياك * ورثت شهاداتك إلى الأبد لأن بها بهجة نفسي * أملت قلبي لأصنع شهاداتك
113 من أجل مجازاة مؤبدة * الفصل الخامس عشر وهو س * أبغضت مخالفي الناموس
114 115 وأحببت ناموسك * لأنك أنت معيني وناصري وعلى كلامك توكلت * حيدوا عني أيها الأشرار
فأفحص عن وصايا إلاهي *

Parum absuit quin perderent me super ter- 87
ram, attamen ego nunquam neglexi mandata
tua. Secundùm misericordiā tuam vivifica 88
me, O Domine, et custodiam testimonia oris
tui. Sect.xii.Ver.7. Verbum tuum, O Do- 89
mine, perpetuum est in cœlis ad æternitatem,
Et justitia tua firma à generatione in gene- 90
rationem: fundâsti terram, éstque stabilis
Imperio tuo. et dies quoq; perstans est: quia 91
res omnes subjectæ sunt tibi. Nisi lex tua 92
meum esset exercitiū, sanè periissem in hu-
militate mea. In æternum non obliviscar 93
decreta tua, quia per ipsa vivificâsti me, O
Domine. Salva me, O Domine, quia ego sum 94
tuus, siquidē quæsivi decreta tua. Steterunt 95
mihi peccatores ad perdendum me, et testi-
monia tua intellexi. Vidi omni perfectioni 96
finē, at præcepta tua sunt ampla supra mo-
dum. Sect.xiii.V.8. Amabile est nomen tuū, 97
O Dñe, ideò ipsum totâ die meditatio mea
est. Doce me mandata tua meliùs quàm 98
inimicos meos, quoniā ipsa sunt firma mihi
in æternum. Intellexi plusquam omnes qui 99
me docent, quia testimonia tua sunt medi-
tatio mea. Intellexi plusquam senes, quia 100
quæsivi mandata tua. Prohibui pedes meos 101
ab omni via mala, ut custodiā eloquiū tuū;
Non declinavi à judiciis tuis, quia tu posu- 102
isti mihi legē. Eloquium tuum dulce est in 103
gutture meo, plusquā favus in ore meo. In- 104
tellectum acquisivi à mandatis tuis, & pro-
pterea odi omnes vias perversitatis, quia po-
suisti mihi legem. Sect.xiv.Ver.3. Lex tua 105
est fax pedibus meis, & lumen semitis meis.
Juravi et perstiti in observantia judiciorū 106
constitutionum tuarum. Humiliatus sum 107
valdè ad supremum usque terminum,
vivifica me, O Domine, secundùm sermonē
tuum. Juramenta oris mei benedicas, O 108
Domine, doce me judicia tua. Anima mea 109
in manu tua est in omni tempore, & legem
tuam non sum oblitus. Erexerunt mihi pec- 110
catores laqueum, et non declinavi à præce-
ptis tuis. Hæreditariò possedi testimonia tua 111
in æternum, quia in ipsis est hilaritas animæ
meæ. Inclinavi cor meum ad perficienda 112
testimonia tua propter retributionem æter-
nam. Sectio xv. Ver.8. Odio habui re- 113
fractarios legis, & dilexi legem tuam:
Quia tu es adjutor meus & auxiliator 114
meus, & sermoni tuo sum fretus. Decli- 115
nate à me, O maligni, & scrutabor man-
data Dei mei.

תהלים : קיט

,me Sustenta .mea spe à me afficias pudore ne & :v. am & ,tuū dictum secundùm me Fulcire

116 סמכני כאמרתך ואחיה ואל תבישני משברי : סעדני
117
errantes omnes Conculcisti .semper tuis statutis in solatiabor & : servabor &
118 ואושעה ואשעה בחקיך תמיד : סלית כל שוגים
impios omnes fecisti cessare Scorias .eorum dolus falsitas quia :tuis statutis à
119 מחקיך כי שקר תרמיתם : סגים השבת כל רשעי
tuis judiciis à & : mea caro tuo pavore à Horruit .tua testimonia dilexi ideo : terræ
120 ארץ לכן אהבתי עדתיך : סמר מפחדך בשרי וממשפטיך
Fidejube .tuo opprimentibus me permittas ne : justitiam &,judicium Feci .timui
121 יראתי : עשיתי משפט וצדק בל תניחני לעשקי : ערב
122
: tuam salutem ad defecerunt mei Oculi .superbi me opprimant ne : bonum in tuo servo
123 עבדך לטוב אל יעשקני זדים : עיני כלו לישועתך
, tuam misericordiam secundùm tuo servo cum Fac .tuæ justitiæ eloquium ad &
124 ולאמרת צדקך : עשה עם עבדך כחסדך
.tua testimonia sciam &:me intelligere fac ,ego tuus Servus .me doce tua statuta &
125 וחקיך למדני : עבדך אני הבינני ואדעה עדתיך :
tua præcepta dilexi Ideo .tuam legem dissipaverunt :Domino faciendi Tempus
126 עת לעשות ליהוה הפרו תורתך : על כן אהבתי מצותיך
127
semitam omnem : direxi omnia , præcepta omnia Propterea .obrizo præ & ,auro præ
128 מזהב ומפז : על כן כל פקודי כל ישרתי כל ארח
.mea anima ea custodivit ideo : tua testimonia Mirabilia .habui odio falsitatis
129 שקר שנאתי : פלאות עדותיך על כן נצרתם נפשי :
: respiravi & ,patefeci meum Os .simplices erudiens ,illuminabit tuorum verborū Apertio
130 פתח דבריך יאיר מבין פתיים : פי פערתי ואשאפה
131
jus secundùm : mei miserere & me ad Aspice .desideravi tua præcepta ad quia
132 כי למצותיך יאבתי : פנה אלי וחנני כמשפט
non & : tuo eloquio in firma meos Gressus .tuum nomen diligentes erga
133 לאהבי שמך : פעמי הכן באמרתך ואל
: hominis oppressione ab me Redime .iniquitas omnis me in imperium exerceat
134 תשלט בי כל און : פדני מעשק אדם
me doce & , tuo servo in lucere fac tuas Facies .tua præcepta custodiam &
135 ואשמרה פקודיך : פניך האר בעבדך ולמדני את
non quod propterea : meis oculis descenderunt aquarum Pelagi .tua statuta
136 חקיך : פלגי מים ירדו עיני על לא
.tua judicia rectum & : Domine tu Justus .tuam legem custodierunt
137 שמרו תורתך : צדיק אתה יהוה וישר משפטיך :
: meus zelus me Succidit .valde veritatem & : tua testimonia justitiam Præcepisti
138
139 צוית צדק עדתיך ואמונה מאד : צמתתני קנאתי
, valde tuum dictum Purificatum .mei hostes tuorum verborum sunt obliti quia
140 כי שכחו דבריך צרי : צרופה אמרתך מאד
non tuorum præceptorum : despectus & , ego Parvulus .illud dilexit tuus servus &
141 ועבדך אהבה : צעיר אנכי ונבזה פקדיך לא
Afflictio .veritas tua lex & : seculum in justitia tua justitia sum oblitus
142 שכחתי : צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת : צר
143 tuorū testimoniorū Justitia.meæ delectationes tua præcepta:me invenerunt angustia &
144 ומצוק מצאוני מצותיך שעשעי : צדק עדותיך
.vivam & , me fac intelligere:seculum in
לעולם הבינני ואחיה :

תרגום Targum.

116 סמוך יתי במימרך ואחי ולא תבהית יתי מן
117 סבריי : סעוד יתי ואתפרק ואנגע באוריתך
118 תדירא : כבשתא כל דשלין מגזרתך ארום
119 שקרא נכלהון : פסוליא פסקתא בטלתא
כל רשיעי ארעא מטול היכנא רחימית
120 סהדותך : מצלהב מדחלך בסרי ומדינך
121 דחלית : עבדית דינא וצדקתא לא תשבקנני
122 לטלומי : בסים עבדך לטבא לא יטלמון
123 יתי זידונין : עיני סברו לפורקנך ולמימר
124 צדקך : עבד עם עבדך היך חסדך ונורתך
125 אליף יתי : עבדך אנא תבין יתי ואידע
126 סהדותך : עדן למעבד רעותא דיי אפיסו
127 תלמידיא אוריתך : מטול היכנא רחימית
128 פקודיך מדהבא ומן אובריזא : מטול היכנא
כל פקודיא כולהון תרצתנון כל אורח
129 שקרא סניתי : פרישן סהדותך מטול היכנא
130 נטרתנון נפשי : גליף דבריך ינהר חשיכיא
131 יתבין שרניני : פומי פתחית ואלפית ארום
132 לפקודיך צביתי : אתפני לותי וחוס עלי
133 בהלכתא לרחימי שמך : אסתורי אתקין
134 במימרך ולא תשליט בי כל שקר : פרוק
135 יתי מטלומא דבר נשא ואטור פקודיך : זיו
136 אפך אנהר בעבדך ואלפני ית גזרתך : טיפי
מיא יחתון עיני על מטול דלא נטרו
137 אוריתא : זכי את יי ותריצין דינך : פקדתא
138
139 צדקתא דסהדותך והימנותא לחדא : מגרת
יתי טננתי ארום אתנשיאו דבריך מעיקי :
140
141 סנינא מימרך לחדא ועבדך רחמיה : זוטר
142 אנא ובסיר פקודיך לא אתנשיתי : צדקתך
143 צדקא לעלמא ואוריתך קשוט : עקא ומעיקא
144 ערעו יתי פקודיך פרנוקי : צדקתא דסהדותך
לעלם תבינני ואתקיים :

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Sustenta me in verbo tuo, & vivam : & ne confundas me ab expectatione mea. Adjuva me, & salvus ero : & meditabor in statutis tuis semper. Conculcâsti omnes aberrantes à præceptis tuis, quoniam mendax est deceptio eorum. Idola confregisti, abolevisti omnes impios terræ; propterea dilexi testimonia tua. Inflammatur præ timore tui caro mea, & à judiciis tuis timui. HAIN. Feci judicium & justitiam : ne deseras me calumniatoribus meis. Lætifica servum tuum in bonum; ne calumnia me opprimant superbi. Oculi mei speraverunt in redemptione tua, & in verbo justitiæ tuæ. Age cum servo tuo secundùm misericordiam tuam, & præcepta tua doce me. Servus tuus ego sum, da mihi intellectum, & sciam testimonia tua. Tempus est faciendi voluntatem Domini : profanârunt discipuli Legem tuam. Propterea dilexi mandata tua super aurum & obrizum. Propterea omnia mandata tua, ea [inquam] omnia direxi, omnem viam iniquam odio habui. PHE. Mirabilia testimonia tua, propterea custodivit ea anima mea. Impressio verbi tui illuminabit obscuros, dabit intellectum simplicibus. Os meum aperui & didici, quoniam mandata tua volui. Respice me, & miserere mei, pro consuetudine [tua] erga diligentes nomen tuum. Gressus meos dirige in verbum tuum, & ne des potestatem in me ulli iniquitati. Redime me à calumnia hominum, & custodiam mandata tua. Splendorem faciei tuæ lucere fac in servo tuo, & doce me decreta tua. Fluenta aquarum emittant oculi mei, quoniam non custodierunt Legem [tuam.] SADE. Justus es tu Domine, & recta judicia tua. Præcepisti justitiam testimoniorum tuorum, & veritatem valdè. Dissipavit me zelus meus, quoniam obliti sunt verbi tui molestatores mei. Purum est verbum tuum valdè, & servus tuus dilexit illud. Parvulus ego sum & contemptus; mandata tua non sum oblitus. Justitia tua justitia in æternum, & Lex tua veritas est. Oppressio & angustia evenerunt mihi : mandata tua deliciæ meæ sunt. Justitia testimoniorum tuorum in æternum : intellectum da mihi, & vivam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

116 [illegible]
117
118 [illegible]
119 [illegible]
120
121 [illegible]
122 [illegible]
123
124 [illegible]
125
126 [illegible]
127 [illegible]
128
129 [illegible]
130 [illegible]
131
132 [illegible]
133 [illegible]
134
135 [illegible]
136
137 [illegible]
138 [illegible]
139
140 [illegible]
141 [illegible]
142 [illegible]
143 [illegible]
144

Corrobora me verbo tuo, ac vivam, & ne me frustres spe meâ. Suffulci me, ac salvabor, & erudiar mandatis tuis. Omni tempore Summe aspernat' quoscūq; aberrantes à te, quia crimen est cura eorū. Fulci me, & servabor, atq; meditabor semper tua præcepta. Horruit caro mea præ formidine tua, & judicia tua extimui. * Ee * O faciens judicium & æquitatem, ne me deseras in manu oppressorum meorum. Oblecta servum tuum bonis, ut ne criminentur me superbi. Oculi mei expectaverunt salutem tuam, & sermonem justitiæ tuæ. Age cum servo tuo pro tua misericordia, & doce me legem tuam. Servus tuus sum, erudi me ut sciam testimonium tuum. Tempus est colendi Dominum, at ecce abrogârunt legem tuam; Ideò amavi præcepta tua plusquam aurum, & plusquam lapides optimos : Omnia mandata tua dilexi, omnémque viam scelestorum odi. * Phe * Prægrandia sunt testimonia tua, idcircò servavit ea anima mea. Aperi verbum tuum, & illumina atque erudi pueros. Os meum aperui traxique spiritum, & expectavi salutem tuam. Convertere ad me, & miserere mei : quia dilexi nomen tuum. Confirma gressus meos in semitis tuis, ne dominetur mihi nefarius. Libera me à tyrannide hominis, ut custodiam mandata tua. Nitére fac vultum tuum super servum tuum, & doce me legem tuam. Rivi aquarum prodierunt ex oculis meis, eò quòd non custodierint legem tuam. * Ssode * Justus es, Domine, & maximè recta sunt judicia tua; Præcepisti testimonium tuum cum æquitate & fide. Cruciavit me zelus omni tempore, quia obliti sunt verbum tuum hostes tui. Selectissimum est verbum tuum, & servus tuus amavit illud. Parvus sum atq; despectus; attamen præcepta tua non sum oblitus. Justitia tua permanet in æternum, & lex tua cum veritate. Angustia & mœror assecuti sunt me, tuáque præcepta sum contemplatus. Æquum est testimonium tuum in æternum, erudi me ac vivam.

Versio VULG. LAT.

Suscipe me secundùm eloquium tuum,
& vivã: & non confundas me ab ex-
pectatione mea. Adjuva me, & salv⁹ e-
ro: & meditabor in justificationib⁹ tu-
is semper. Sprevisti omnes discedentes
à judiciis tuis: quia injusta cogitatio
eorũ. Prævaricantes reputavi omnes
peccatores terræ: ideò dilexi testimo-
nia tua. Confige timore tuo carnes me-
as: à judiciis enim tuis timui. AIN.
Feci judiciũ & justitiã: non tradas me
calumniantib⁹ me. Suscipe servũ tuũ
in bonũ: non calumnientur me super-
bi. Oculi mei defecerunt in salutare
tuũ: & in eloquium justitiæ tuæ. Fac
cum servo tuo secũdũm misericordiã tuã:
& justificationes tuas doce me. Serv⁹
tu⁹ sum ego: da mihi intellectũ, ut sciã
testimonia tua. Tempus faciendi, Dñe:
dissipaverunt legẽ tuam. Ideò dilexi
mandata tua, super aurũ & topazion.
Propterea ad omnia mandata tua di-
rigebar: omnẽ viã iniquã odio habui.
PHE. Mirabilia testimonia tua:
ideò scrutata est ea anima mea. Decla-
ratio sermonũ tuorũ illuminat: & in-
tellectũ dat parvulis. Os meũ aperui,
& attraxi spiritum: quia mandata tua
desiderabã. Aspice in me, & miserere
mei, secundùm judiciũ diligentiũ no-
mẽ tuũ. Gressus meos dirige secundũ
eloquiũ tuum: & non dominetur mei
omnis injustitia. Redime me à calum-
niis hominũ: ut custodiã mandata tua.
Faciẽ tuã illumina super servũ tuũ: &
doce me justificationes tuas. Exitus a-
quarũ deduxerũt oculi mei: quia non
custodierũt legẽ tuã. SADE. Just⁹
es, Dñe: & rectũ judiciũ tuũ. Mandâsti
justitiã testimonia tua: & veritatẽ tuã
nimis. Tabescere me fecit zel⁹ meus:
quia obliti sunt verba tua inimici mei.
Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter: & ser-
vus tu⁹ dilexit illud. Adolescentul⁹ sum
ego, & contempt⁹: justificationes tuas
non sum oblitus. Justitia tua, justitia
in æternũ: & lex tua veritas. Tribula-
tio & angustia invenerunt me: man-
data tua meditatio mea est. Æquitas
testimonia tua in æternũ: intellectum
da mihi, & vivam.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

116 † Ἀντιλαβοῦ μου κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ ζῆσόν με, † καὶ
117 μὴ καταισχύνῃς με ἀπὸ τῆς προσδοκίας μου. † Βοήθη-
σόν μοι, καὶ σωθήσομαι, † καὶ μελετήσω ἐν τοῖς δικαι-
118 ώμασί σου διαπαντός. † Ἐξουδένωσας πάντας τοὺς
ἀποστατοῦντας ἀπὸ τῶν δικαιωμάτων σου, † ὅτι ἄδικον
119 τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν. † Παραβαίνοντας ἐλογισάμην
πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τῆς γῆς, † διὰ τοῦτο ἠγάπησα
120 τὰ μαρτύριά σου. † Καθήλωσον ἐκ τοῦ φόβου σου τὰς
σάρκας μου, † ἀπὸ γὰρ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην.
121 † Ἐποίησα κρίμα καὶ δικαιοσύνην, † μὴ παραδῷς με
122 τοῖς ἀδικοῦσί με. † (ʳ) Ἔκδεξαι τὸν δοῦλόν σου εἰς ἀ-
123 γαθόν, † μὴ συκοφαντησάτωσάν με ὑπερήφανοι. † Οἱ
ὀφθαλμοί μου ἐξέλιπον εἰς τὸ σωτήριόν σου, † καὶ εἰς
124 τὸ λόγιον τῆς δικαιοσύνης σου. † Ποίησον μετὰ τοῦ δού-
λου σου (σ) κατὰ τὸ ἔλεός σου, † καὶ τὰ δικαιώματά σου
125 δίδαξόν με. † Δοῦλός σου εἰμὶ ἐγώ, συνέτισόν με,
126 † καὶ γνώσομαι τὰ μαρτύριά σου. † Καιρὸς τοῦ ποιῆσαι
127 τῷ κυρίῳ, † διεσκέδασαν τὸν νόμον σου. † Διὰ τοῦτο ἠ-
γάπησα τὰς ἐντολάς σου † ὑπὲρ (˜) χρυσίον καὶ τοπάζιον.
128 † Διὰ τοῦτο πρὸς πάσας τὰς ἐντολάς σου κατωρθού-
129 μην, † πᾶσαν ὁδὸν ἄδικον ἐμίσησα. † Θαυμαστὰ τὰ
μαρτύριά σου, † διὰ τοῦτο (τ) ἐξηρεύνησεν αὐτὰ ἡ ψυχή
130 μου. † Ἡ δήλωσις τῶν λόγων σου φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ
131 νηπίους. † Τὸ στόμα μου (υ) ἤνοιξα, καὶ εἵλκυσα
132 πνεῦμα, † ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἐπεπόθουν. † Ἐπί-
βλεψον ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με, † κατὰ τὸ κρίμα τῶν
133 (φ) ἀγαπώντων τὸ ὄνομά σου. † Τὰ διαβήματά μου
κατεύθυνον κατὰ τὸ λόγιόν σου, † καὶ μὴ κατακυ-
134 ριευσάτω μου πᾶσα ἀνομία. † Λύτρωσαί με ἀπὸ
συκοφαντίας ἀνθρώπων, † καὶ φυλάξω τὰς ἐντολάς
135 σου. † Τὸ πρόσωπόν σου ἐπίφανον ἐπὶ τὸν δοῦλόν
136 σου, † καὶ δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου. † Δι-
εξόδους ὑδάτων (χ) κατέβησαν οἱ ὀφθαλμοί μου,
137 † ἐπεὶ οὐκ ἐφύλαξα τὸν νόμον σου. † Δίκαιος
138 εἶ κύριε, καὶ εὐθεῖς αἱ κρίσεις σου. † Ἐνετείλω δι-
καιοσύνην τὰ μαρτύριά σου, † καὶ ἀλήθειαν σφόδρα.
139 † Ἐξέτηξέ με (ψ) ὁ ζῆλός σου, † ὅτι ἐπελάθοντο
140 (ω) τῶν λόγων σου οἱ ἐχθροί μου. † Πεπυρωμένον τὸ
λόγιόν σου σφόδρα, † καὶ ὁ δοῦλός σου ἠγάπησεν αὐ-
141 τό. † Νεώτερος ἐγώ εἰμι καὶ ἐξουδενωμένος, † τὰ
142 δικαιώματά σου οὐκ ἐπελαθόμην. † Ἡ δικαιοσύνη
σου δικαιοσύνη εἰς τὸν αἰῶνα, † καὶ ὁ νόμος σου
143 ἀλήθεια. † Θλίψις καὶ ἀνάγκαι εὕροσάν με, † (α)
144 ἐντολαί σου μελέτη μου. † Δικαιοσύνη τὰ μαρτύριά
σου εἰς τὸν αἰῶνα, † συνέτισόν με καὶ (β) ζήσομαι.

MS.A. (ʳ) Ἔκδεξαι (σ) κύριε κατὰ τὸ λόγιόν σου, καὶ τὰ (˜) τὸ χρυσίον (τ) ἐξηρεύνησεν (υ) ἤνοιξα, καὶ εἵλκυσα (φ) ἀγαπώντων (χ) διέβησαν (ψ) ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου, (ω) τῶν ἐντολῶν σου (α) αἱ ἐντολαί σου (β) ζῆσόν με.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopica, Transl. LAT.

116 Suscipe me secundùm (aaa) eloquium tuũ, & (b) vivifica me: & ne confundas me ab expectatione mea. 117 Adjuva me, et salvus ero: et meditabor in justificationibus tuis semper. 118 (c)[o] Ad nihilum deduxisti omnes discedentes à justificationibus tuis: quia injusta cogitatio eorũ. 119 (d)[p] Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideò dilexi testimonia tua. 120 Confige (e) clavis à timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui. 121 Feci (f) judicium, & justitiã: ne tradas me (g) iis [q] qui mihi injuriã faciũt. 122 (h)[r] Excipe servum tuum in bonum: non calumnientur me superbi. 123 Oculi mei defecerunt in salutare tuum, et in eloquium justitiæ tuæ. 124 Fac cum servo tuo secundùm misericordiã tuã: & justificationes tuas doce me. 125 Serv⁹ tu⁹ sum ego: da mihi intellectum, & sciã testimonia tua. 126 Tempus faciendi (i) Domino: (k) dissipaverunt legem tuã. 127 Ideò dilexi mandata tua super aurum, & topazion. 128 Proptereà ad omnia mandata tua dirigebar: omnẽ viã iniquam odio habui. 129 Mirabilia testimonia tua: ideò scrutata est ea anima mea. 130 Manifestatio sermonum tuorum (l) illuminabit, & intelligere faciet parvulos. 131 Os meum aperui, et attraxi spiritũ: quia mandata tua desiderabã. 132 Respice in me, et miserere mei: secundũ judicium diligentiũ nomen tuum. 133 [ſ] Gressus meos dirige secundũ eloquium tuũ; & non dominetur me: omnis iniquitas. 134 Redime me à calumnia hominum: & custodiam mandata tua. 135 Faciẽ tuã illumina super servũ tuũ: et doce me justificationes tuas. 136 Exitus aquarũ (m) descenderunt oculi mei, quia non (n) custodivi legẽ tuã. 137 Justus es, Domine, et recta judicia tua. 138 [t] Mandâsti justitiã testimonia tua, & veritatem valdè. 139 [v] Tabefecit me (o) zelus tuus, quia obliti sunt verba tua inimici mei. 140 (p) Ignitum eloquium tuũ valdè: & servus tuus dilexit illud. 141 Junior ego sum, & contempt⁹: justificationes tuas non sum oblitus. 142 Justitia tua, justitia in æternũ, & [x] lex tua veritas. 143 Tribulatio, & necessitates invenerunt me: mandata tua (y) meditatio mea est. 144 Justitia testimonia tua in æternum: intellectum da mihi, (q) & vivam.

Versio ÆTHIOPICA.

116 ተወከፈኒ፡ በከመ፡ ነቢብከ፡ ወአሕይወኒ፡ ወ 116
ኢታስተኃፍረኒ፡ እምተስፋየ፡፡ ረድአ 117
117 ኒ፡ወአድኅነኒ፡፡ወአነብብ፡ በኵነኔከ፡ በኵ
ሉ፡ጊዜ፡፡ አኅሰርኮሙ፡ለኵሎሙ፡እ 118
118 ለ፡ይርሕቁ፡ እምትእዛዝከ፡፡እስመ፡ ዐመ
ፃ፡ፍትወቶሙ፡፡ ዐሳዊያነ፡እሙንቱ፡ኵ 119
ሎሙ፡ኃጥኣነ፡ምድር፡፡በእንተዝ፡አፍቀር
119 ኩ፡ስምዐከ፡፡ እወድድ፡ ውስተ፡ሥጋ 120
120 የ፡ፈሪሆተከ፡፡እስመ፡ ፈራህኩ፡ እምኵነኔ
ከ፡፡ 17 ዓ፡ ገበርኩ፡ ፍትሐ፡ ወጽ 121
121 ድቀ፡፡ኢትመጥወኒ፡ ለእለ፡ ይሣቅዩኒ፡፡
ፀንሖ፡ ለገብርከ፡ ውስተ፡ ሠናይ፡፡ወኢይት 122
122 ዐገሉኒ፡ዕቡያን፡፡ ደክማ፡ አዕይንትየ፡ 123
ለአድኅኖትከ፡፡ወለቃለ፡ጽድቅከ፡፡ ግ 124
123 በር፡ለገብርከ፡ በከመ፡ ምሕረትከ፡፡ወምሀ
ረኒ፡ኵነኔከ፡፡ ገብርከ፡ለነ፡አለብወኒ፡፡ 125
124 ወአእምር፡ስምዐከ፡፡ ጊዜ፡ለገቢር፡ለ 126
እግዚአብሔር፡፡ወአሰው፡ሕገከ፡፡ በእ 127
125 ንተዝ፡ አፍቀርኩ፡ ትእዛዘከ፡፡እምወርቅ፡
126 ወእምጳዝዮን፡፡ በእንተዝ፡አርተዕኩ፡ 128
ኀበ፡ኵሉ፡ ትእዛዝከ፡፡ ኵሉ፡ ፍኖተ፡ዐመ
127 ፃ፡ጸላእኩ፡፡ 17 ፈ፡ መንክር፡ስም 129
128 ዕከ፡፡በእንተዝ፡ኀሠሠቶ፡ ነፍስየ፡፡ ነገ 130
ረ፡ቃልከ፡ያበርህ፡ወያጠብብ፡ ሕፃናተ፡፡
129 አፉየ፡ከሠትኩ፡ወነፋስየ፡ለኃሕኩ፡፡እስመ፡ 131
130 ትእዛዘከ፡አፍቀርኩ፡፡ ነጽር፡ ሳዕሌየ፡ 132
ወተሣሀለኒ፡፡በከመ፡ ፍትሖሙ፡ ለእለ፡ ያፈ
ቅሩ፡ስመከ፡፡ አርትዕ፡ ፍኖትየ፡ ወሑረ 133
131 ትየ፡በከመ፡ ነቢብከ፡፡ወኢይመዐኒ፡ኵሉ፡
132 ኃጢአት፡፡ አድኅነኒ፡ እምትእግልተ፡ 134
እጓለ፡ እምሕያው፡፡ ወእዐቅብ፡ ትእዛዘ
133 ከ፡፡ አብርህ፡ ገጸከ፡ ሳዕለ፡ ገብርከ፡፡ 135
ወምህረኒ፡ኵነኔከ፡፡ ሙሐዘ፡ ማይ፡ ወ 136
134 ረደ፡ እምአዕይንትየ፡፡ወእምአክሰ፡ እመ፡
135 ኢዐቀብኩ፡ ሕገከ፡፡ 17 ጸዴ፡ ጻ 137
ድቅ፡አንተ፡እግዚኦ፡ወርቱዕ፡ኵነኔከ፡፡
136 ወአሕዘዝከ፡ ስምዐከ፡፡ በጽድቅ፡፡ ወርቱዕ፡ 138
ፈድፋደ፡፡ መሰወኒ፡ቅንዐተ፡ቤትከ፡፡እ 139
137 ስመ፡ረስዑ፡ትእዛዘከ፡ጸላእትየ፡፡ ርሱ 140
138 ን፡ ቃልከ፡ ፈድፋደ፡፡ ወገብርከሰ፡ አፍቀ
ሮ፡፡ ወሬዛ፡ አነ፡ ወትሑት፡፡ ወሕገከ 141
139 ሰ፡ ኢረሳዕኩ፡፡ ጽድቅከሰ፡ ጽድቅ፡ ዘ 142
ለዓለም፡፡ወቃልከኒ፡ እሙን፡ ውእቱ፡፡
140 ሕማም፡ ወምንደቤ፡ ረከበኒ፡፡ወትእዛዝከ 143
141 ሰ፡ ተምሀርየ፡ ውእቱ፡፡ ጽድቅ፡ ውእ 144
ቱ፡ ስምዕከ፡ ለዓለም፡፡አለብወኒ፡ ወአሐ
ይወኒ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [o] Sprevisti omnes discedentes à præceptis tuis: quia desiderium eorum est injustum. [p] Prævaricantes sunt omnes [q] qui excruciant me. [r] Sustenta servum [ſ] Dirige viam meã, & gressus meos [t] Continuisti testimonia tua in justitiã, & rectus es valdè. [v] Liquefecit me zelus domûs tuæ, quia obliti sunt præcepta tua [x] verbum tuum [y] doctrina mea

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

116 117 اعضدني كقولك فاحيا ولا تخيب رجاي * اعني فاخلص وادرس في فرايضك في كل حين *
118 119 رذلت كل الذين حادوا عن سننك لان فكرهم الظلم * عددت جميع الارض خطاه كمن
120 لذلك احببت شهاداتك في كل حين * اقشعر جسمي من خشيتك لاني خفت احكامك يا رب *
121 122 * الفصل السادس عشر وهو ح * صنعت حكما وعدلا فلا تسلمني الي الظالمين لي * اقبل
123 عبدك اليك في الخير لئلا يغضب علي المتعظمون * عيناي فنيتا الي خلاصك وقول عدلك *
124 125 اصنع مع عبدك نظير رحمتك وعرفني حقوقك * انا هو عبدك افهمني فاعلم شهاداتك *
126 127 هذا زمان يعبد فيه الرب فقد عطلوا سننك * من اجل هذا احببت وصاياك افضل من
128 الذهب والجوهر * ومن اجل هذا قمت في جهة وصاياك جميعها وابغضت كل طرق الظلم *
129 130 * الفصل السابع عشر وهو ح * شهاداتك عجايب لذلك فحصتها نفسي * اعلان
131 132 كلامك يضيء لي ويفهم الاطفال * فتحت فمي واستنشقت روحا لاني اشتقت الي وصاياك * انظر
133 الي وارحمني كمثل حكم محبي اسمك يا رب * تقوم خطواتي الي طرقك فلم تتسلط علي كل
134 135 الاثام * انقذني من بغي البشر فاحفظ وصاياك * انر وجهك علي عبدك وعرفني حقوقك
136 * عيناي غاصت في مخارج المياه لاني لم احفظ ناموسك * الفصل الثامن عشر وهو ز
137 138 * انت عدل يا رب ومستقيم حكمك * امرت بالعدل والحق جدا في شهاداتك * غيرة بيتك
139 140 141 اذابتني لان اعداي نسوا وصاياك * قولك مجرب جدا وعبدك احبه * انا صغير مرذول فلم
142 143 انس وصاياك * عدلك حق هو الي الابد وكلامك حق هو * احزان وشدايد لحقتني فكانت
144 وصاياك قراءتي * شهاداتك صادقات الي الابد افهمني فاحيا *

Fulci me juxta sermonem tuum et vivam, & ne frustres spem meam. Adjuva me & salvabor, et meditabor decreta tua in omni tempore. Contempsi omnes qui deviârunt à legibus tuis, quia cogitatio eorum est perversitas. Totam terrã reputavi infidelem, id ò dilexi testimonia tua in omni tempore. Horruit corpus meum præ formidine tua, quia extimui testimonia tua, O Domine. Sectio decimasexta. Vers. 3. Feci judicium et justitiam: ne igitur me tradas opprimentibus me. Accipe servum tuum ad te, in bonum: ut ne excandescant mihi superbi. Oculi mei defecerunt intenti ad salutem tuam et sermonem justitiæ tuæ. Age cum servo tuo secundùm misericordiam tuam, et notas mihi fac veritates tuas. Ego sum servus tuus, intellectum da mihi & sciam testimonia tua. Hoc est tempus quo colendus est Deus, jam enim abrogârunt leges tuas. Propterea dilexi mandata tua plusquam aurum & gemmas. Et proptereà steti à partibus omnium præceptorum tuorum, & odi omnes vias perversitatis. Sectio decimaseptima, Vers. 8. Testimonia tua mira sunt, ideò scrutata est ea anima mea. Manifestatio sermonis tui elucet mihi, et intellectum dat parvulis. Aperui os meum et attraxi aurã, quia cupivi mandata tua. Respice in me et miserere mei secundùm judicium diligentium nomen tuum, O Domine. Dirigas passus meos ad vias tuas, non enim dominatæ sunt mihi omnes iniquitates. Libera me à calumnia hominum, & servabo mandata tua. Illumina faciem tuam super servum tuum, & nota fac mihi statuta tua. Oculi mei immersi sunt in scatebras aquarum, quia ego non custodivi legem tuam. Sectio decimaoctava. Vers. 7. Tu es justissimus, O Domine, & rectum judicium tuum. Præcepisti justitiam & veritatem summoperè in testimoniis tuis. Zelus domûs tuæ liquavit me: eò quòd inimici mei obliti sunt mandata tua. Sermo tuus probatus est valdè, & servus tuus dilexit illum. Ego parvus sum, contemptus, & non sum oblitus mandata tua. Æquitas tua vera est in æternum, & sermo tuus verus est. Mœrores & tribulationes secutæ sunt me, & fuerunt mandata tua lectio mea. Testimonia tua vera sunt in æternum, intelligere fac me & vivam.

תהלים : קיט

145 , te Invocavi [illegible] custodiam tua statuta : Domine me exaudi ; corde toto in Clamavi
146 קראתי בכל־לב ענני יהוה חקיך אצרה: קראתיך
: clamavi & , crepusculo in Præveni .tua testimonia custodiam & : me serva
147 הושיעני ואשמרה עדתיך: קדמתי בנשף ואשועה
meditandum ad : vigilias mei oculi Prævenerunt .expectavi tuum verbum ad
148 לדבריך יחלתי: קדמו עיני אשמרות לשיח
Domine : tuam misericordiam secundùm audi meam Vocem .tuo *dicto* in
149 באמרתך: קולי שמעה כחסדך יהוה
; *nefarium cogitatum* sequentes Appropinquaverunt .me vivifica tuum judicium secundū
150 כמשפטך חיני: קרבו רדפי זמה
tua præcepta omnia & : Domine tu *Propinquus* .se elongaverunt tua lege à
151 מתורתך רחקו: קרוב אתה יהוה וכל־מצותיך
Vide .ea fundâsti seculum in quia:tuis testimoniis de novi Anteà .veritas
152
153 אמת: קדם ידעתי מעדתיך כי לעולם יסדתם: ראה
, *meam litem Litiga* .sum oblitus non tuæ legis quia : me erue &,meam afflictionem
154 עניי וחלצני כי־תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי
: salus impiis ab est Longè .me vivifica tuum eloquium propter : me redime &
155 וגאלני לאמרתך חיני: רחוק מרשעים ישועה
: Domine multæ tuæ Misericordiæ .quæsierunt non tua statuta quia
156 כי־חקיך לא דרשו: רחמיך רבים יהוה
tuis testimoniis à:mei hostes &,me persequentes Multi.me vivifica tua judicia secundū
157 כמשפטיך חיני: רבים רדפי וצרי מעדותיך
non tuum eloquium quia : sum affectus tædio & prævaricantes Vidi .declinavi non
158 לא נטיתי: ראיתי בגדים ואתקוטטה אשר אמרתך לא
tuam misericordiam secundū Domine : dilexi tua præcepta quia ,Vide .custodierunt
159 שמרו: ראה כי־פקודיך אהבתי יהוה כחסדך
Principes .tuæ justitiæ judicium omne seculum in &:veritas tui verbi *Caput* .me vivifica
160
161 חיני: ראש־דברך אמת ולעולם כל־משפט צדקך: שרים
super *ego Gaudens* .meum cor *expavit* tuo verbo à & : gratis me sunt persecuti
162 רדפוני חנם ומדבריך פחד לבי: שש אנכי על־
: sum abominatus & ,odivi *Falsitatem* .*multum spolium inveniens* sicut :tuo eloquio
163 אמרתך כמוצא שלל רב: שקר שנאתי ואתעבה
.tuæ justitiæ judicia super : te laudavi die in Septies .dilexi tuam legem
164 תורתך אהבתי: שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך:
Speravi .offensio eis non & : tuam legem diligentibus multa Pax
165
166 שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול: שברתי
:tua testimonia mea anima Custodivit .feci tua præcepta &:Domine tuam salutē in
167 לישועתך יהוה ומצותיך עשיתי: שמרה נפשי עדתיך
meæ viæ omnes quia:tua testimonia &,tua præcepta Custodivi .vehementer ea diligo &
168 ואהבם מאד: שמרתי פקודיך ועדתיך כי כל־דרכי
tuum verbum secundùm : Domine *tuas facies ad* meus clamor Appropinquet .te coram
169 נגדך: תקרב רנתי לפניך יהוה כדברך
tuum eloquium secundùm : *tuas facies ad* mea deprecatio Veniat .me fac intelligere
170 הבינני: תבוא תחנתי לפניך כאמרתך
Respondebit .tua statuta me docueris cum : laudem mea labia Eructabunt .me erue
171
172 הצילני: תבענה שפתי תהלה כי תלמדני חקיך: תען
.justitia tua mandata omnia quia : tuum eloquium mea lingua
לשוני אמרתך כי כל־מצותיך צדק:

תרגום TARGUM.

145 קריתי בכל לבא עני יתי יי גזירתך אנטור:
146
147 קריתך פרוק יתי ואנטור סהדותך: אקדמית
בשפרפרא וצליתי לפתגמך אוריכית:
148 אקדימו עיני מטרתא דצפר ורמש למללא
149 במימרך: קלי שמע היך חסדך יי היך
150 דינך קיים יתי: קריבו רדפי זנו מאוריתך
151 אתרחקו: קריב את יי וכל פקודיך קשוט:
152 מן לקדמין חכימית מן סהדותך ארום
153 לעלם יסדתינון: חמי סגופי ופצי יתי ארום
154 אוריתך לא אתנשיתי: נצי מצותי ופרוק
155 יתי למימרך אסי יתי: רחיק מן רשיעי
156 פורקנא ארום גזירתך לא תבעו: רחמך
157 סגיעין יי היך דינך אסי יתי: סגיעין רדפי
158 ומעיקי מסהדותך לא אצליתי: חמיתי בזוזי
159 ואדיניית עמהון די מימרך לא נטרו: חמי
ארום פקודיך רחימית יי היך חסדך אסי
160 יתי: שרוי פתגמך קשוט ולעלם כל דיני
161 צדקתך: רברבין רדפו יתי מגן ומפתגמך
162 דלח לבי: חדי אנא על מימרך היך גבר
163 דמשכח עדי סגי: שקרא סניתי ורחקית
164 אוריתך רחימית: שבע זמנין ביומא
165 שבחית יתך מטול דיני צדקך: שלם סגי
לרחמי אוריתך בעלמא הדין וליית להון
166 תקלא לעלמא דאתי: סברית לפורקנך
167 יי ופקודיך עבדית: נטרת נפשי סהדותך
168 ורחמנון לחדא: נטרית פקודיך וסהדותך
169 ארום כל אורחתי לקבלך: תתקרב צלותי
170 קדמך יי היך פתגמך תבינני: תיתי צלותי
171 קדמך היך מימרך פצי יתי: תבעין ספותי
172 תושבחתא ארום תלפנני גזירתך: תתיב
לישני מימרך ארום כל דינך צדקתא:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

COPH. Clamavi in toto corde, exaudi me Domine, decreta tua custodiam. Invocavi te, redime me, & custodiam testimonia tua. Præveni in aurora, & oravi, & verbum tuum expectavi. Anticipaverunt oculi mei vigilias matutinas & vespertinas, ut loquerer de verbo tuo. Vocem meam audi secundùm misericordiam tuam Domine: secundùm judicia tua vivifica me. Appropinquaverunt qui sequuntur scelus; à Lege tua longè facti sunt. Propè es tu Domine, & omnia mandata tua veritas. A principio cognitionem consecutus sum de testimoniis tuis, quòd in æternum fundaveris ea. RES. Vide afflictionem meam, & libera me; quia Legem tuam non sum oblitus. Age causam meam, & redime me: in verbo tuo *sana* me. Longè ab impiis abest salus, quoniam mandata tua non exquisierunt. Misericordiæ tuæ multæ sunt Domine: secundùm judicia tua *sana* me. Multi persecutores mei & molestatores mei sunt, à testimoniis tuis non declinavi. Vidi direptores & certavi cum eis, quòd verbum tuum non observâssent. Vide quoniam mandata tua dilexi, Domine, secundùm misericordiam tuam *sana* me. Principium verbi tui veritas, & in æternum omnia judicia justitiæ tuæ. SIN. Principes persecuti sunt me sine causa, verbum autem tuum timuit cor meum. Lætor ego in verbo tuo, sicut vir qui invenit spolia multa. Falsitatem odio habui & abominatus sum, Legem tuam dilexi. Septies in die laudem dixi tibi, propter judicia justitiæ tuæ. Pax multa diligentibus Legem tuam in mundo hoc: & non est illis scandalum in mundo venturo. Expectavi redemptionem tuam, Domine, & mandata tua executus sum. Custodivit anima mea testimonia tua, & diligam ea vehementer. Servavi mandata tua & testimonia tua, quoniam omnes viæ meæ in conspectu tuo sunt. THAU. Appropinquet oratio mea coram te, Domine, secundùm verbum tuum da mihi intellectum. Veniat oratio mea in conspectum tuum, secundùm verbum tuum libera me. Effundent labia mea hymnum, quoniam docebis me præcepta tua. Narrabit lingua mea verbum tuum, quoniam omnia judicia tua justitia sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

145 [illegible]
146 [illegible]
147 [illegible]
148 [illegible]
149 [illegible]
150 [illegible]
151 [illegible]
152 [illegible]
153 [illegible]
154 [illegible]
155 [illegible]
156 [illegible]
157 [illegible]
158 [illegible]
159 [illegible]
160 [illegible]
161 [illegible]
162 [illegible]
163 [illegible]
164 [illegible]
165 [illegible]
166 [illegible]
167 [illegible]
168 [illegible]
169 [illegible]
170 [illegible]
172 [illegible]
171 [illegible]

* *Qoph* * Invocavi te ex toto corde meo; Domine exaudi me, ut custodiā mandata tua. Vocavi te, salva me: ut observem testimonium tuum. Surrexi summo manè & clamavi atque expectavi tuum verbum. Præcesserunt oculi mei vigiliam, ut meditarer eloquium tuum. Audi vocem meā Domine juxta miserationes tuas, & judiciis tuis vivifica me. Accesserunt persequutores mei pessimi, & à lege tua recesserunt. Vicinus es tu *quoq;* Domine, & omnia tua mandata in veritate. Prævenerunt oculi mei vigiliam, ut contemplarer eloquium tuū. Jampridè agnovi testimoniū tuum, quoniam ab æterno statuisti illud. * *Risc* * Vide humilitatem meam, & eripe me, quia legem tuam non sum oblitus. Judica judicium meū & vindica me, tuóq; verbo me vivifica. Remota est salus à scelestis, quia non petierunt mandata tua. Copiosæ sunt miserationes tuæ Domine, quare judiciis tuis vivifica me. Multiplicati sunt persequutores mei atque hostes mei, *tamen* à testimonio tuo non deflexi. Consideravi iniquos, & percepi sermonem tuum haud servari ab eis. Vide quòd amaverim tua præcepta Dñe: ideò ex bonitate tua vivifica me. Initium eloquii tui veritas & in æternum sunt cuncta judicia æquitatis tuæ. * *Scin* * Magnates insecuti sunt me gratis, verbum autem tuum extimuit cor meum. Lætatus sum de sermone tuo sicut is qui reperit spolia opima. Iniquitatem odi atq; abominatus sum, legem verò tuā dilexi. Septies in die laudavi te ob judicia tua, ô Justissime. Multa est tranquillitas eorum qui amant legem tuā, & non est eis infirmitas. Speravi salutem tuā Dñe, & mandata tua sum executus. Servavit anima mea testimonium tuū, & dilexit illud vehementer. Custodivi tua præcepta & testimonia tua, omnésq; viæ meæ sunt coram te. * *Tau* * Ingrediatur laus mea in conspectum tuum Dñe, & verbo tuo vivifica me. Intret supplicatio mea in conspectum tuum, & sermone tuo libera me. Depromet lingua mea eloquium tuum, quia universa mandata tua sunt cum justitia. Loquentur labia mea laudes tuas, cùm docueris me tua præcepta.

Versio VULG. LAT.

COPH. Clamavi in toto corde
meo, exaudi me, Dñe: justificationes
tuas requiram. Clamavi ad te, salvum
me fac: ut custodiã mandata tua. Præ-
veni in maturitate, & clamavi: quia
in verba tua supersperavi. Prævene-
runt oculi mei ad te diluculó: ut medi-
tarer eloquia tua. Vocem meam audi
secundùm misericordiam tuam, Dñe:
& secundùm judiciũ tuũ vivifica me.
Appropinquaverunt persequentes me
iniquitati: à lege autem tua longè facti
sunt. Propè es tu, Domine: & omnes
viæ tuæ veritas. Initio cognovi de te-
stimoniis tuis: quia in æternum fundâ-
sti ea. RES. Vide humilitatem
meam, & eripe me: quia legem tuã non
sum oblitus. Judica judicium meũ, &
redime me: propter eloquiũ tuũ vivifi-
ca me. Longè à peccatoribus salus: quia
justificationes tuas non exquisierunt.
Misericordiæ tuæ multæ, Dñe: secundũ
judiciũ tuũ vivifica me. Multi qui per-
sequuntur me, & tribulant me: à testi-
moniis tuis non declinavi. Vidi præva-
ricantes, & tabescebam: quia eloquia
tua non custodierunt. Vide quoniam
mãdata tua dilexi, Domine: in miseri-
cordia tua vivifica me. Principiũ ver-
borum tuorum, veritas: in æternum
omnia judicia justitiæ tuæ. SIN.
Principes persecuti sunt me gratis: &
à verbis tuis formidavit cor meum. Læ-
tabor ego super eloquia tua: sicut qui
invenit spolia multa. Iniquitatem odio
habui, & abominatus sum: legem autẽ
tuã dilexi. Septies in die laudem dixi
tibi, sup judicia justitiæ tuæ. Pax multa
diligentibus legẽ tuã: & non est illis
scandalũ. Expectabã salutare tuũ, Dñe:
& mandata tua dilexi. Custodivit ani-
ma mea testimonia tua: & dilexit ea
vehementer. Servavi mandata tua, et
testimonia tua: quia omnes viæ meæ in
conspectu tuo. TAU. Appropin-
quet deprecatio mea in conspectu tuo,
Domine: juxta eloquium tuũ da mihi
intellectũ. Intret postulatio mea in cõ-
spectu tuo: secundũ eloquiũ tuũ eripe
me. Eructabunt labia mea hymnũ, cũ
docueris me justificationes tuas. Pro-
nuntiabit lingua mea eloquium tuum:
quia omnia mandata tua æquitas.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

145 † Ἐκέκραξα ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου, ἐπάκουσόν μου κύ-
146 ριε, † τὰ δικαιώματά σου ἐκζητήσω. † Ἐκέκραξά
(γ) σοι, σῶσόν με, καὶ φυλάξω τὰ μαρτύριά σου.
147 † Προέφθασα ἐν ἀωρίᾳ καὶ ἐκέκραξα, † εἰς τοὺς λό-
148 γους σου (δ) ἐπήλπισα. † Προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου
149 πρὸς ὄρθρον, † τοῦ μελετᾷν τὰ λόγιά σου. † Τῆς φω-
νῆς μου ἄκουσον κύριε κατὰ τὸ ἔλεός σου, † κατὰ τὸ κρί-
150 μα σου ζῆσόν με. † Προσήγγισαν οἱ καταδιώκοντές με
151 ἀνομίᾳ, † ἀπὸ δὲ τοῦ νόμου σου ἐμακρύνθησαν. † Ἐγγὺς
152 εἶ (ε) κύριε, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου ἀλήθεια. † Κατ'
ἀρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, † ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
153 ἐθεμελίωσας αὐτά. † Ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου καὶ
154 ἐξελοῦ με, † ὅτι τοῦ νόμου σου οὐκ ἐπελαθόμην. † Κρῖνον
τὴν κρίσιν μου καὶ λύτρωσαί με, † διὰ τὸν λόγον σου ζῆσόν
155 με. † Μακρὰν ἀπὸ ἁμαρτωλῶν σωτηρία, † ὅτι τὰ
156 δικαιώματά σου οὐκ ἐξεζήτησαν. † Οἱ οἰκτιρμοί σου
157 πολλοὶ κύριε, † κατὰ τὸ κρίμα σου ζῆσόν με. † Πολλοὶ
οἱ ἐκδιώκοντές με καὶ (ζ) θλίβοντές με· † ἐκ τῶν μαρ-
158 τυρίων σου οὐκ ἐξέκλινα. † Εἶδον ἀσυνετοῦντας καὶ ἐξ-
159 ετηκόμην, † ὅτι τὰ λόγιά σου οὐκ ἐφυλάξαντο. † Ἴδε
ὅτι τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα † κύριε, ἐν τῷ ἐλέει
160 σου ζῆσόν με. † Ἀρχὴ τῶν λόγων σου ἀλήθεια, † καὶ εἰς
τὸν αἰῶνα πάντα τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου.
161 † Ἄρχοντες κατεδίωξάν με δωρεάν, † καὶ ἀπὸ τῶν
162 λόγων σου ἐδειλίασεν ἡ καρδία μου. † Ἀγαλλιά-
σομαι ἐγὼ ἐπὶ τὰ λόγιά σου, † ὡς ὁ εὑρίσκων σκῦλα
163 πολλά. † Ἀδικίαν ἐμίσησα καὶ ἐβδελυξάμην, † τὸν δὲ
164 νόμον σου ἠγάπησα. † Ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ᾔνεσά (η)
165 σε † ἐπὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου. † Εἰρήνη
πολλὴ τοῖς ἀγαπῶσι (θ) τὸν νόμον σου, † καὶ οὐκ ἔστιν
166 αὐτοῖς σκάνδαλον. † (ι) Προσεδόκων τὸ σωτήριόν
167 σου κύριε, † καὶ τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα. † Ἐφύλα-
ξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου, † καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ
168 σφόδρα. † Ἐφύλαξα τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύ-
ριά σου, † ὅτι πᾶσαι αἱ ὁδοί μου (κ) ἐναντίον σου κύ-
169 ριε. † (λ) Ἐγγισάτω ἡ δέησίς μου (μ) ἐνώπιόν
170 σου † κύριε, κατὰ τὸ λόγιόν σου συνέτισόν με. † Εἰσέλ-
θοι τὸ ἀξίωμά μου ἐνώπιόν σου † κύριε, κατὰ (ν) τὸ λό-
171 γιόν σου ῥῦσαί με. † Ἐξερεύξαιντο τὰ χείλη μου
ὕμνον, † ὅταν διδάξῃς με τὰ δικαιώματά σου.
172 † (ξ) Φθέγξαιτο ἡ γλῶσσά μου (ο) τὰ λόγιά σου,
† ὅτι πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου δικαιοσύνη.

MS. A. (γ) σε, (δ) ἐφήλπισα. (ε) σὺ κύριε, καὶ πᾶσαι αἱ ἐντολαί σου (ζ) ἐκθλίβοντές με· (η) σοι (θ) τὸ ὄνομά σου, (ι) Προσεδόκουν (κ) ἐνώπιόν σου (λ) Ἐγγισάτω (μ) ἐναντίον σου (ν) τὸ κρίμα σου ζῆσόν με. Ἐξερεύξονται (ξ) Φθέγξεται (ο) τὸ λόγιόν σου,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

145 Clamavi in toto corde meo, exaudi me, Domine: justificationes tuas exquirã. 146 Clamavi (r) tibi, [z] salvũ me fac: & custodiã testimonia tua. 147 [†] Præveni (s) in immaturitate, & clamavi: in verba tua supersperavi. 148 Prævenerunt oculi mei ad matutinũ, ut meditarer eloquia tua. 149 Vocẽ meam audi, Domine, secundũ misericordiã tuã: secundũ judiciũ tuũ (t) vivifica me. 150 Appropinquaverunt persequentes me (u) iniquitate: à lege autẽ tua longè facti sunt. 151 Propè [aaa] es, Dñe: et omnes viæ tuæ [b] veritas. 152 Initio cognovi de testimoniis tuis: quia in æternum fundâsti ea. 153 Vide humilitatẽ meã, & eripe me; quia legem tuam non sum oblitus. 154 Judica judiciũ meũ, et redime me: (x) propter verbũ tuũ vivifica me. 155 Longè à peccatoribus [c] salus; quia justificationes tuas non exquisierunt. 156 Miserationes tuæ [d] multæ, Domine: secundũ (y) judiciũ tuũ vivifica me. 157 Multi, qui persequuntur me, et tribulant me: à testimoniis tuis non declinavi. 158 Vidi (z) [e] insensatos, et tabescebam, quia eloquia tua non custodierunt. 159 Vide quoniam mandata tua dilexi, Domine: in misericordia tua vivifica me. 160 Principium verborũ tuorũ veritas: & in æternũ omnia judicia justitiæ tuæ. 161 Principes persequuti sunt me gratis: & à verbis tuis formidavit cor meum. 162 Exultabo ego super eloquia tua, sicut qui invenit spolia multa. 163 Injustitiã odio habui, & abominatus sum: legẽ autẽ tuam dilexi. 164 (ω) Septies in die (aaa) laudavi te, super judiciũ justitiæ tuæ. 165 Pax multa diligentibus [f] legẽ tuã: & non est eis scandalum. 166 Expectabã salutare tuũ, Domine: et mandata [g] tua dilexi. 167 Custodivit anima mea [h] testimonia tua, & dilexit ea valdè. 168 Custodivi mandata tua, et testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo, Domine. 169 Appropinquet oratio mea in conspectu tuo, Domine: secundũ eloquiũ tuũ da mihi intellectũ. 170 Intret postulatio mea in conspectu tuo, Domine: secundùm eloquium tuum eripe me. 171 (b) Eructent labia mea [i] hymnũ; cùm docueris me justificationes tuas. 172 Pronuntiet lingua mea eloquia tua: quia omnia mãdata tua justitia.

INTERP. ÆTHIOP. [z] exaudi me, & salva [†] Præveni mediũ intempestæ noctis & clamavi, quoniã verbum tuum [aaa] es tu [b] rectæ. [c] vita; [d] valdè quam multæ sunt [e] stultos & conturbatus sum. [f] nomen tuum: & [g] tua custodivi. [h] mandata tua, [i] gloriam tuam; quoniam docebis

Versio ÆTHIOPICA.

ጎሀ ቆፍ፡ ጸራኅኩ፡በኵሉ፡ ልብየ፡ ስምዐ 145
ኒ፡እግዚኦ፡፡ወኅሠሥኩ፡ኵነኔከ፡፡=፡ ጸ 146
ራኅኩ፡ኀቤከ፡ስምዐኒ፡ ወአድኅነኒ፡፡ወዐቀ
ብ፡ስምዐከ፡፡=፡ በጽሕኩ፡ማእከለ፡ አድ 147
ባር፡ ወከለሕኩ፡፡እስመ፡ ቃለከ፡ ተሰፈወ
ኩ፡፡=፡ በጽሐ፡አዕይንትየ፡ለገይስ፡፡ከመ፡ 148
አንብብ፡ቃለከ፡፡=፡ ስማዕ፡ እግዚኦ፡ ቃለ 149
የ፡በከመ፡ ሣህልከ፡፡ወአሕይወኒ፡ በከመ፡ፍ
ትሕከ፡፡=፡ ቀርቡ፡እለ፡ ሮዱኒ፡በዐመፃ፡፡ 150
ወእምሕግከሰ፡ርሕቁ፡፡=፡ ቅሩብ፡አንተ፡ 151
እግዚኦ፡ ወርቱዕ፡ ኵሉ፡ ፍናዊከ፡፡=፡ አ 152
ምትካት፡አእመርኩ፡ እምስምዐከ፡፡ከመ፡
ለዓለም፡ሳረርኮን፡፡=፡ ፔ ሬስ፡ ርኢ፡ 153
ሕማምየ፡ወአድኅነኒ፡፡እስመ፡ ኢረሳዕኩ፡
ሕገከ፡፡=፡ ፍታሕ፡ ፍትሕየ፡ወባልሐኒ፡፡ 154
ወበአንተ፡ ቃልከ፡ አሕይወኒ፡፡=፡ ርሑቅ፡ 155
ሕይወት፡እምኃጥኣን፡፡እስመ፡ ኢኀሠሡ፡
ኵነኔከ፡፡=፡ ብዙኅ፡ ሣሕልከ፡ እግዚኦ፡ 156
ፈድፋደ፡፡ ወአሕይወኒ ፡ በከመ ፡ ፍትሕ
ከ፡፡=፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ሮዱኒ፡ ወአመንደቡ 157
ኒ፡፡ወኢተገሐስኩ ፡ እምስምዐከ፡፡=፡ ር 158
ኢኩ፡አብደን፡ ወተከዝኩ፡፡እስመ ፡ ኢዐቀ
ቡ፡ቃለከ፡፡=፡ ርኢ፡ከመ፡ አፍቀርኩ፡ ትእ 159
ዛዘከ፡፡እግዚኦ፡አሕይወኒ፡ በሣህልከ፡፡=፡
ቀደሚ፡ቃልከ፡ጽድቅ፡ ወእቱ፡፡ወበዓለም፡ 160
ኵሉ፡ኵነኔከ፡ጽድቅ፡፡=፡ ሺሰ ሳን፡መ 161
ላእክት፡ሰደዱኒ፡ ብከንቱ፡፡ወእምቃልከ፡ ደ
ንገፀኒ፡ልብየ፡፡=፡ ወበቃልከ፡ተፈሣሕኩ፡፡ 162
ከመዘ፡ ረከበ፡ ምህርካ፡ ብዙኃ፡፡=፡ ዐመ 163
ፀ፡ ጸላእኩ ፡ ወአስቆረርኩ፡፡ወሕገከሰ፡ አ
ፍቀርኩ፡፡=፡ ሰብዐ ፡ ለዕለትየ ፡ ወሰ፡ሴብ 164
ሐከ፡፡በአንተ ፡ ኵነኔ ፡ ጽድቅከ፡፡=፡ ሰላ 165
ም፡ብዙኅ፡ለእለ፡ ያፈቅሩ፡ስምከ፡፡ወአል
ቦሙ፡ ዕቅፍት፡፡=፡ ተሰፈውኩ ፡ አድኅኖ 166
ትከ፡እግዚኦ፡፡ወአቀብኩ፡ ትእዛዘከ፡፡=፡
ዐቀበት ፡ ነፍስየ ፡ ትእዛዘከ፡፡ወአፍቀረቶ፡ 167
ፈድፋደ፡፡=፡ ዐቀብኩ፡ ትእዛዘከ ፡ ወስም 168
ዐከኒ፡፡ እስመ፡ ኵሉ፡ ፍናዊየ፡ቅድሜከ፡
እግዚኦ፡፡=፡ ፔቦ ታው፡ ለትቅረብ፡ስ 169
እለትየ፡ኀቤከ፡ እግዚኦ፡፡ወበከመ፡ ቃልከ፡
አለብወኒ፡፡=፡ ትብጻሕ፡አስተብቍዖትየ፡ 170
ቅድሜከ፡ እግዚኦ፡፡ ወበከመ፡ ቃልከ፡አ
ድኅነኒ፡፡=፡ ጕሕአ ፡ ከናፍርየ ፡ ስብሐቲ 171
ከ፡፡እስመ፡መሐርከኒ፡ኵነኔከ፡፡=፡ ነበበ፡ 172
ልሳንየ፡ ቃለከ፡፡ እስመ፡ ጽድቅ ፡ ኵሉ፡ት
እዛዝከ፡፡=፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

145 * الفصل التاسع عشر * صرخت من جميع قلبي فاستجب لي يا رب لابتغي وصاياك
146 * صرخت اليك خلصني فاحفظ شهاداتك * بكرت في غير الوقت وصرخت وعلي اقوالك
147
148 توكلت * بكرت عيناي وقت الاسحار لدرس كلامك * اسمع صوتي يا رب كرحمتك واحيني
149
150 كاحكامك * اقترب الطاردون لي اثما وبعدوا من ناموسك * قريب انت يا رب وجميع وصاياك
151
152 حق * منذ البدء علمت شهاداتك انك اسستها الي الابد * الفصل العشرون *
153
154 * انظر الي تواضعي وخلصني فاني لم انس سننك * اقض قضاي وانقذني من اجل كلامك
155
156 احيني * الخلاص بعيد من الخطاة لانهم لم يطلبوا عدلك * كثير رافتك جدا يا رب فاحيني
157
158 كاحكامك * كثر الذين يطاردوني ويحزنوني ولم اعدل عن شهاداتك * رايت الذين لا
159 يفهمون فحزنت لانهم لم يحفظوا قولك * انظر يا رب اني احببت وصاياك فبرحمتك يا رب احيني
160 * ابتداء كلامك حق هو وجميع احكام عدلك الي الابد * الفصل الحادي والعشرون *
161
162 * طاردني الرؤساء مجانا وان قلبي خاف من اقوالك * ابتهج انا باقوالك مثل الذي وجد
163
164 غنايم كثيرة * ابغضت الظلم وارذلته وناموسك احببته * سبع دفعات في النهار باركتك
165
166 علي احكام عدلك * لتكون سلامة عظيمة للذين يحبون اسمك ولا يكون لهم شك * رجوت
167
168 خلاصك يا رب ووصاياك حفظتها * حفظت نفسي شهاداتك واحببتها جدا * حفظت وصاياك
169 وشهاداتك وجميع طرقي امامك يا رب * الفصل الثاني والعشرون * فليقترب
170
171 منك دعاي يا رب افهمني نظير قولك * يدخل قدامك تضرعي ككلمتك احيني * شفتاي
172
تفيض بركة اذا عرفتني فرايضك * لساني يجيب باقوالك لان جميع وصاياك عادلة *

Sectio xix. Ver. 8. *Clamavi ex toto corde meo, exaudi me, O Domine, ut quæram præcepta tua. Clamavi ad te, salva me & custodiam testimonia tua. Manè surrexi præter tempus & clamavi, & in sermonibus tuis sum confisus. Præproperârunt oculi mei tempore matutino ad meditationem sermonum tuorum. Audi vocem meam, O Domine, juxta misericordiam tuam, & vivifica me secundùm judicia tua. Accesserunt persequentes me iniquè, & recesserunt à lege tua. Propinquus es, O Domine, & omnia mandata tua veritas. Ab initio cognovi testimonia tua, quòd fundaveris ea in æternum.* Sectio xx. Vers. 8. *Vide humilitatem meam, & salva me: quoniam ego non sum oblitus jura tua. Judica causam meam & redime me, pro sermone tuo vivifica me. Salus distans est à peccatoribus, quia non quæsierunt æquitatem tuam. Copiosa est clementia tua admodùm, O Domine, vivifica me, secundùm judicia tua. Multiplicati sunt qui persequuntur me & affligunt me, & non deviavi à testimoniis tuis. Vidi eos qui non intelligunt, & contristatus sum: quia non custodierunt sermonem tuum. Vide, O Domine, quòd amaverim præcepta tua: quarè ex misericordia tua, O Domine, vivifica me. Principium sermonis tui verax est, & omnia judicia justitiæ tuæ in æternum.* Sect. xxi. Vers. 8. *Persecuti me sunt principes gratis, & quidem cor meum formidavit sermones tuos. Exultabo ego in sermonibus tuis, velut is qui invenit spolia multa. Odio habui perversitatem, & abominatus sum eam, & legem tuam dilexi. Septem vicibus in die benedixi tibi pro judiciis justitiæ tuæ. Proculdubiò erit pax summa iis qui diligunt nomen tuum, et non erit ipsis scandalum. Speravi salutem tuam, O Domine, & mandata tua servavi. Servavit anima mea testimonia tua, et dilexi ea vehementer. Servavi mandata tua & testimonia tua, et omnes viæ meæ coram te sunt, O Domine.* Sectio xxii. Vers. 8. *Accedat ad te deprecatio mea, O Domine: intelligentem redde me juxta sermonem tuum. Intret coram te supplicatio mea, secundùm verbum tuum vivifica me. Labia mea redundabunt benedictione, quum nota mihi feceris tua statuta. Lingua mea proferet sermones tuos, quoniam cuncta mandata tua sunt justa.*

תהלים: קכ קכא קכב

Desideravi .legi tua præcepta quoniam : mihi auxiliandum ad tua manus Sit

173 תְּהִי־יָדְךָ לְעָזְרֵנִי כִּי פִקּוּדֶיךָ בָחָרְתִּי׃ תָּאַבְתִּי

174 : te laudabit & ,mea anima Vivet .meæ deliciæ tua lex & : Domine tuam salutem

לִישׁוּעָתְךָ יְהוָה וְתוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃ תְּחִי־נַפְשִׁי וּתְהַלְלֶךָּ

175 quia : tuum servum quære , perens agnus sicut Errravi .me adjuvabunt tua judicia &

וּמִשְׁפָּטֶךָ יַעְזְרֻנִי׃ תָּעִיתִי כְּשֶׂה אֹבֵד בַּקֵּשׁ עַבְדֶּךָ כִּי

176 .oblitus sum non tuorum mandatorum

מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי׃

PSAL. CXX. קכ

.me exaudivit & ,clamavi ,mihi angustia in Dominum Ad .graduum Canticum

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶל־יְהוָה בַּצָּרָתָה לִּי קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי׃

dabit Quid .dolosa lingua à : falsitatis labio à meam animam erue Domine

2 יְהוָה הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְּׂפַת־שֶׁקֶר מִלָּשׁוֹן רְמִיָּה׃ מַה־יִּתֵּן

3 cum : acutæ potentis Sagittæ ? dolosa lingua tibi addet quid & ,tibi

לְךָ וּמַה־יֹּסִיף לָךְ לָשׁוֹן רְמִיָּה׃ חִצֵּי גִבּוֹר שְׁנוּנִים עִם

4 cum habitavi : Mesech sum peregrinat' quia ,mihi Heu .genistarum carbonibus

גַּחֲלֵי רְתָמִים׃ אוֹיָה־לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ שָׁכַנְתִּי עִם־

5 .pacem habente odio cum ,mea anima sibi habitavit Multùm .Chedar tentoriis

אָהֳלֵי קֵדָר׃ רַבַּת שָׁכְנָה־לָּהּ נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שָׁלוֹם׃

6 .bellum ad ipsi : loquebar cùm & , pax Ego

7 אֲנִי־שָׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הֵמָּה לַמִּלְחָמָה׃

PSAL. CXXI. קכא

veniet unde : montes ad meos oculos Levabo .graduum Canticum

1 שִׁיר לַמַּעֲלוֹת אֶשָּׂא עֵינַי אֶל־הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא

.terram & cœlum faciente : Domino cum à meum Auxilium .meum auxilium

2 עֶזְרִי׃ עֶזְרִי מֵעִם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃

non Ecce .te custodiens dormitabit neque : tuum pedem nutandum ad dabit Non

3 אַל־יִתֵּן לַמּוֹט רַגְלֶךָ אַל־יָנוּם שֹׁמְרֶךָ׃ הִנֵּה לֹא־

4 Dominus : tuus custos Dominus .Israel custodiens dormiet neque dormitabit

5 יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ יְהוָה שֹׁמְרֶךָ יְהוָה

luna &,te percutiet non sol Interdiu .tuam dexteram manum super,tua umbra

6 צִלְּךָ עַל־יַד יְמִינֶךָ׃ יוֹמָם הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ

Dominus .tuam animam custodiet : malo omni ab te custodiet Dominus nocte in

7 בַּלָּיְלָה׃ יְהוָה יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־רָע יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ יְהוָה

8 .seculum in usque & nunc ex : tuum intrare & , tuum egredi custodiet

יִשְׁמָר־צֵאתְךָ וּבוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

PSAL. CXXII. קכב

Domini domum : mihi dicentibus in sum Lætatus .Davidi graduum Canticum

1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שָׂמַחְתִּי בְּאֹמְרִים לִי בֵּית יְהוָה

Jerusalaim .Jerusalaim tuis portis in : nostri pedes fuerunt Stantes .ibimus

2 נֵלֵךְ׃ עֹמְדוֹת הָיוּ רַגְלֵינוּ בִּשְׁעָרַיִךְ יְרוּשָׁלִָם׃ יְרוּשָׁלִַם

3 , tribus ascenderunt illuc Quia .simul sibi est juncta quæ ,civitas ut , ædificata

הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ יַחְדָּו׃ שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים

4 Quia .Domini nomini confitendum ad : Israeli testimonium ,Jah tribus

שִׁבְטֵי־יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהֹדוֹת לְשֵׁם יְהוָה׃ כִּי

5 .David domui solia : judicium ad solia sederent ibi

שָׁמָּה יָשְׁבוּ כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט כִּסְאוֹת לְבֵית דָּוִד׃

תרגום TARGUM.

173 תְּהֵא יְדָךְ לְסִיַּעוּתִי אֲרוּם פִּקּוּדָךְ רְעֵיתִי׃ רַגְגִית

174 לְפוּרְקָנָךְ יְיָ וְאוֹרָיְתָךְ פִּרְנוּקִי׃ תְּחֵי נַפְשִׁי

175 וְתִשְׁבְּחִנָּךְ וְדִינָךְ יְסַיְּעוּנִי׃ תְּעֵיתִי הֵיךְ עָאן

176 דְּמִתְבַּר בְּעֵי עַבְדָּךְ אֲרוּם פִּקּוּדָךְ לָא אִתְנְשֵׁיתִי׃

קכ

1 שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא קֳדָם יְיָ

2 כַּד עִיק לִי צַלֵּיתִי וְקַבֵּל צְלוֹתִי׃ יְיָ פְּצִי נַפְשִׁי

3 מִסִּפְוָתָא דְּשִׁקְרָא מִן לִישָּׁנָא נְכִילְתָא׃ מָא יְהִיב

לָךְ מַלְשִׁינָא וּמָא יוֹסִיף לָךְ אֲכִיל קוּרְצֵי לִישָּׁנָא

4 נְכִילְתָא׃ גִּרְרִין דְּגִבְּרָא שְׁנוּנִין הֵיךְ בַּרְקִין

מִלְּעֵיל עִם גּוּמְרֵי רְתָמִין דִּדְלְקִין בְּגֵיהִנָּם מִלְּרַע׃

5 וַי לִי אֲרוּם אִתּוֹתְבֵית עִם אוּסָאֵי שְׁרֵית עִם

6 מַשְׁכְּנֵיהוֹן דַּעֲרְבָאֵי׃ יַתִּיר מִנְּהוֹן שְׁרַת נַפְשִׁי

7 עִם אֱדוֹם סָנֵי שְׁלָם׃ אֲנָא שְׁלָם אֲרוּם אֲצַלֵּי

הִנּוּן לִקְרָבָא׃

קכא

1 שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא אוֹקִיף

2 עֵינַי לְטוּרַיָּא מִן הָאן יֵיתֵי סַעֲדִי׃ סַעֲדִי מִן קֳדָם

3 יְיָ דַּעֲבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא׃ לָא יִתֵּן לְאִתְמוֹטְטָא

4 רַגְלָךְ לָא נָיֵם נָטְרָךְ׃ הָא לָא נָיֵם וְלָא יִדְמוּךְ

5 נָטַר יִשְׂרָאֵל׃ יְיָ יִנְטְרִנָּךְ יְיָ יְטַלֵּל עֲלָךְ עַל סְטַר

6 יְמִינָךְ׃ יְמָם כַּד שָׁלִיט שִׁמְשָׁא לָא יִמְחוֹנָךְ

צַפְרִירֵי וְלֵילֵי כַּד שָׁלִיט סִיהֲרָא בְּלֵילְיָא׃

7 מֵימְרָא דַּיְיָ יִנְטְרִנָּךְ מִכָּל בִּישׁ יִנְטוֹר יָת נַפְשָׁךְ׃

8 יְיָ יִנְטוֹר מִפְּקָךְ לְפִרְגְמַטְיָא וּמֵעָלָךְ לְמֶעְסַק

בְּאוֹרַיְתָא מִן הַשְׁתָּא וְעַד עָלְמָא׃

קכב

1 שִׁירָא דְּאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא חֲדִיתִי

2 בְּאָמְרִין לִי בֵּית מַקְדְּשָׁא דַּיְיָ נֵיזִיל׃ קָיְמִין

3 הֲוָאָה רַגְלָנָא בְּתַרְעַיִךְ יְרוּשְׁלֵם׃ יְרוּשְׁלֵם

דְּמִתְבַּנְיָא בִּרְקִיעָא הֵיךְ קַרְתָּא דְּאִתְחַבְּרָא לָהּ

4 כַּחְדָא בְּאַרְעָא׃ דְּתַמָּן סְלִיקוּ שִׁבְטַיָּא שִׁבְטִין

דַּיְיָ מַסְהִיד לְיִשְׂרָאֵל דִּי שְׁכִנְתֵּיהּ שַׁרְיָא בֵּינֵיהוֹן

5 בְּמֵיזְלֵיהוֹן לְאוֹדָאָה לִשְׁמָא דַּיְיָ׃ אֲרוּם תַּמָּן

מִתְיַתְּבִין כּוּרְסְוָן בִּירוּשְׁלֵם כּוּרְסְוָן בְּבֵית

מַקְדְּשָׁא לְמַלְכַיָּא דְּבֵית דָּוִד׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Sit manus tua in auxilium meum, quoniam mandata tua elegi. Desideravi redemptionem tuam Dñe, & Lex tua delectationes meæ sunt. Vivat anima mea, & laudabit te; & judicia tua adjuvabunt me. Erravi sicut agnus qui periit: quære servum tuum, quoniam mandata tua non sum oblitus.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*. PSAL. CXX.

Coram Domino cùm inesset angustia mihi, oravi; & accepit orationem meam. Domine libera animam meam à *labiis* mendacii, à lingua dolosa. Quid dabit tibi detrectator, aut quid adjiciet tibi *delator* lingua dolosa? Sagittæ robusti acutæ sunt *sicut fulgura desuper*, cum carbonibus genistarum *accensis in gehenna inferné*. Heu mihi quoniam peregrinatus sum cum Asiaticis, habitavi in tabernaculis Arabum. Plusquàm illi habitavit anima mea cum Edom odio pacem prosequente. Ego pacem proinde orabo, ipsi verò bellum [*cupiunt.*]

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*. PSAL. CXXI.

Levabo oculos meos ad montes, unde veniet auxilium meum. Auxilium meum à conspectu Domini, qui fecit cœlum & terram. Non dabit ut commoveantur pedes tui, nec dormitabit qui custodit te. Ecce non dormitabit neque dormiet custos Israel. Dominus custodiet te, Dominus obumbrabit tibi ad latus dexteræ tuæ. Interdiu quando dominatur Sol, non feriet te spectris matutinis, neque noctu quando dominatur Luna, nocturnis. Verbum Domini custodiet te ab omni malo, custodiet animam tuam. Dominus custodiet exitum tuum *ad negotiationem*, & introitum tuum *ad studium legis*, deinceps & usque in æternum.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*. PSAL. CXXII.

Lætatus sum in his qui dicunt mihi, In domum sanctuarii Dñi ibimus. Stantes erant pedes nostri in portis tuis Jerusalem. Jerusalem quæ ædificatur in firmamento tanquam civitas, quæ conjuncta est sibiipsi pariter in terra. Quoniam illuc ascenderunt tribus, tribus Domini testificantis Israeli *majestatem suam commoraturam inter eos, cùm iverint* ad confitendum nomini Domini. Quia ibi præparantur sedes in Jerusalem, sedes in domo sanctuarii regibus domus David.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

173 ܬܗܘܐ ܐܝܕܟ ܠܡܥܕܪܢܝ ܡܛܠ ܕܒܦܘܩܕܢܝܟ ܨܒܝܬ܀ ܣܟܬ ܢܦܫܝ ܠܦܘܪܩܢܟ ܘܢܡܘܣܟ ܗܘ
174 ܪܢܝܬ܀ ܬܚܐ ܢܦܫܝ ܘܬܫܒܚܟ ܘܕܝܢܟ ܗܘ ܢܥܕܪܢܝ܀ ܛܥܝܬ ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܕܐܒܕ ܒܥܝܗܝ
175 ܠܥܒܕܟ. ܡܛܠ ܕܦܘܩܕܢܝܟ ܠܐ ܛܥܝܬ܀ ܡܙܡܘܪܐ ܕܩܟ܀
176 ܠܐ ܡܫܬܡܗܐ.
1 ܬܫܒܘܚܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡܣܩܬܐ. ܡܨܠܐ ܥܡܐ ܕܐܚܝܕ ܒܒܒܠ ܕܢܬܦܪܩ. ܘܐܦ ܚܢܢ ܡܨܠܝܢ ܕܢܬܦܪܩ
ܡܢ ܫܐܕܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܗ. ܠܡܪܝܐ ܒܐܘܠܨܢܝ ܩܪܝܬ ܘܥܢܢܝ܀ ܡܪܝܐ ܦܨܝܗ ܠܢܦܫܝ
2 ܡܢ ܣܦܘܬܐ ܕܥܘܠܐ. ܘܡܢ ܠܫܢܐ ܢܟܝܠܬܐ܀ ܡܢܐ ܢܬܠܘܢ ܠܟ ܘܡܢܐ ܢܘܣܦܘܢ ܠܟ
3 ܠܫܢܐ ܢܟܝܠܬܐ܀ ܓܐܪܘܗܝ ܕܓܢܒܪܐ ܚܪܝܦܝܢ. ܐܝܟ ܓܘܡܪܐ ܕܒܘܛܡܐ܀ ܘܝ ܠܝ ܕܐܘܪܟ
4 ܬܘܬܒܘܬܝ. ܘܥܡܪܬ ܒܡܫܟܢܐ ܕܩܕܪ܀ ܣܓܝܐܬ ܥܡܪܬ ܢܦܫܝ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܢ ܫܠܡܐ܀
5
6 ܘܐܢܐ ܫܠܡܐ ܡܡܠܠ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ܀ ܘܗܢܘܢ ܡܬܟܬܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡܝ܀ ܡܙܡܘܪܐ ܕܩܟܐ܀
7 ܠܐ ܡܫܬܡܗܐ. ܡܢ ܡܙܡܘܪܐ ܕܡܣܩܬܐ ܕܒܒܠ. ܘܡܘܠܟܢܐ ܕܛܒܬܐ. ܦܬܓܡܐ ܝ. ܐܪܝܡ
1 ܥܝܢܝ ܠܛܘܪܐ܀ ܐܝܡܟܐ ܢܐܬܐ ܡܥܕܪܢܝ܀ ܡܥܕܪܢܝ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܀ ܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ
2 ܘܐܪܥܐ܀ ܘܠܐ ܢܬܠ ܪܓܠܟ ܠܙܘܥܐ܀ ܘܠܐ ܢܕܡܟ ܢܛܘܪܟ܀ ܠܐ ܓܝܪ ܢܐܡ ܘܠܐ ܢܕܡܟ ܢܛܘܪܗ
3 ܕܐܝܣܪܐܝܠ܀ ܡܪܝܐ ܗܘ ܢܛܘܪܟ܀ ܡܪܝܐ ܢܛܠܠ ܥܠܝܟ ܒܝܡܝܢܗ܀ ܒܐܝܡܡܐ ܫܡܫܐ ܠܐ
4 ܢܕܘܫܟ܀ ܘܐܦܠܐ ܣܗܪܐ ܒܠܠܝܐ܀ ܡܪܝܐ ܢܛܪܟ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ܀ ܢܛܪ ܢܦܫܟ܀ ܡܪܝܐ
5
6
7 ܢܛܪ ܡܦܩܟ ܘܡܥܠܟ܀ ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ܀
8 ܡܙܡܘܪܐ ܕܩܟܒ܀
ܕܕܘܝܕ. ܡܢ ܡܙܡܘܪܐ ܕܡܣܩܬܐ. ܟܕ ܦܩܕ ܗܘܐ ܟܘܪܫ ܕܢܣܩܘܢ ܫܒܝܬܐ. ܘܪܘܚܢܐܝܬ ܡܘܠܟܢܐ
1 ܕܛܒܬܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܕ. ܚܕܝܬ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝ: ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܙܠܝܢܢ܀ ܩܝܡܝܢ
2 ܗܘܘ ܓܝܪ ܪܓܠܝܢ ܒܬܪܥܝܟܝ ܐܘܪܫܠܡ܀ ܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܒܢܝܐ. ܐܝܟ ܡܕܝܢܬܐ ܕܚܕܪܝܗ ܫܘܪܐ܀
3 ܠܬܡܢ ܓܝܪ ܣܠܩܘ ܫܪܒܬܐ ܫܪܒܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܣܗܕܘܬܐ ܠܐܝܣܪܐܝܠ ܠܡܘܕܝܘ ܠܫܡܗ
4 ܕܡܪܝܐ܀ ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܐܬܬܣܝܡܘ ܟܘܪܣܘܬܐ ܠܕܝܢܐ. ܟܘܪܣܘܬܐ ܕܒܝܬ ܕܘܝܕ܀
5

Auxilietur mihi manus tua, quia sum delectatus constitutionibus tuis. Expectavit anima mea salutem tuam, & legem tuam consideravi. Vivat anima mea teque laudet, & judicium tuum ipsum ferat mihi opem. Erravi sicut ovis perdita, quære servum tuum, quia tua præcepta non sum oblitus.

PSAL. CXIX.

Anonymus. Canticum primum ascensionis. Orat populus detentus in Babel ut liberetur. Ac proinde nos oramus ut liberemur à dæmonibus. Vers. 15.

Dominum in angustia mea vocavi, & respondit mihi Dominus, atque liberavit animam meam à labiis iniquorum, & à linguis dolosis. Quid dent tibi, & quid tibi addant linguæ dolosæ, Sagittæ viri acutæ ut carbones quercûs? Hei mihi quòd peregrinatio mea protracta est, et habitavi in tabernaculo Cedar: Diu commorata est anima mea cum his qui oderunt pacem. Nam ego pacem loquebar eis: ipsi verò decertabant mecum.

PSAL. CXX.

Anonymus. Ex Psalmis ascensionis è Babel. Et promissiones bonorum. Vers. 10.

Levabo oculos meos ad montem unde veniet auxiliator meus. Auxilium meum est à conspectu Domini, qui condidit cœlum & terram. Et non dabit pedé tuum vacillationi, neque dormiscet custos tuus. Non enim dormiscit neque dormit custos Israelis. Dominus est custos tuus, Dominus obumbrabit te manu suâ dexterâ: Interdiu sol non nocebit tibi, neque luna noctu. Dominus custodiet te ab omnibus malis: custodiet animam tuam Dominus: custodiet egressum tuum & ingressum tuum, ex nunc usque in seculum.

PSAL. CXXI.

David's. Ex Psalmis ascensionis. Quum præcepit Cyr' ut ascenderet captivitas. Spiritualiter verò promissio bonorum. Vers. 14.

Lætabar cùm dicerent mihi, Ad domum Dñi pergim'. Sistebant enim se pedes mei in portis tuis Hierusalé. Hierusalé munita sicut urbs vallata muro. Illuc ascenderunt familiæ, familiæ *inquã* Dñi, obtestatio Israeli, ad confitendû nomini Domini. Illic enim locarunt sedes ad judicium, sedes domûs David.

Versio VULG. LAT.

173 Fiat manus tua ut salvet me: quoniam mandata tua elegi. 174 Concupivi salutare tuum, Domine: & lex tua meditatio mea est. 175 Vivet anima mea, & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me. 176 Erravi, sicut ovis quæ periit: quære servum tuum, quia mandata tua non sum oblit°.

Canticum graduum. CXIX.

1 Ad Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me. 2 Domine, libera animam meã à labiis iniquis, & à lingua dolosa. 3 Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? 4 Sagittæ potentis acutæ, cum carbonibus desolatoriis. 5 Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar: 6 Multùm incola fuit anima mea. 7 Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Canticum graduum. CXX.

1 Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi. 2 Auxiliũ meum à Domino, qui fecit cœlum & terram. 3 Non det in commotionẽ pedem tuum: neque dormitet qui custodit te. 4 Ecce non dormitabit neque dormiet, qui custodit Israel. 5 Dominus custodit te, Dominus protectio tua, sup manum dexteram tuam. 6 Per diem Sol non uret te, neq; Luna per noctẽ. 7 Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuã Dominus. 8 Dominus custodiat introitum tuum, & exitũ tuum; ex hoc nunc, & usque in seculum.

Canticum graduum. CXXI.

1 Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi; In domum Domini ibim°. 2 Stantes erant pedes nostri, in atriis tuis, Jerusalem. 3 Jerusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum. 4 Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini, testimonium Israel ad confitendum nomini Domini. 5 Quia illic sederunt sedes in judicio, sedes super domum David.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

173 Γενέσθω ἡ χείρ σου τοῦ σῶσαί με, ὅτι τὰς ἐντολάς σου ᾑρετισάμην. 174 Ἐπεπόθησα τὸ σωτήριόν σου κύριε, καὶ ὁ νόμος σου μελέτη μου ἐστί. 175 Ζήσεται ἡ ψυχή μου καὶ αἰνέσει σε, καὶ τὰ κρίματά σου βοηθήσει μοι. 176 Ἐπλανήθην ὡς πρόβατον ἀπολωλός, ζήτησον τὸν δοῦλόν σου, ὅτι τὰς ἐντολάς σου οὐκ ἐπελαθόμην.

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ριθ'.

1 Πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ εἰσήκουσέ μου. 2 Κύριε ῥῦσαι τὴν ψυχήν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας. 3 Τί δοθείη σοι, καὶ τί προστεθείη σοι πρὸς γλῶσσαν δολίαν; 4 Τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα, σὺν τοῖς ἄνθραξι τοῖς ἐρημικοῖς. 5 (α) Οἴμοι ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη, κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνωμάτων Κηδάρ. 6 Πολλὰ παρῴκησεν ἡ ψυχή μου. 7 Μετὰ τῶν μισούντων (β) τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός· ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με δωρεάν.

MS. A. (α) Οἴμμοι (β) εἰρήνην

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκ'.

1 Ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη, (α) ὅθεν ἥξει ἡ βοήθειά μου. 2 Ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. 3 Μὴ δῴης εἰς σάλον τὸν πόδα σου, μηδὲ (β) νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε. 4 Ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν Ἰσραήλ. 5 Κύριος φυλάξει σε, κύριος σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα (γ) δεξιάν σου. 6 Ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε, 7 οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα. Κύριος (δ) φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ, φυλάξει τὴν ψυχήν σου ὁ κύριος. 8 Κύριος φυλάξει τὴν εἴσοδόν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.

MS. A. (α) πόθεν (β) νυστάξει (γ) δεξιᾶς σου. (γ) φυλάξει σε

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκα'.

1 Εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, Εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα. 2 Ἑστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς αὐλαῖς σου Ἱερουσαλήμ. 3 Ἱερουσαλὴμ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις, ἧς (α) ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό. 4 Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαί, (β) φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τῷ Ἰσραήλ, τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου. 5 Ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν, θρόνοι (γ) ἐπὶ οἶκον Δαυίδ.

MS. A. (α) οἱ μέτοχοι αὐτῆς (β) αἱ φυλαὶ (γ) ἐπ' οἶκον

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiop. Transl. LAT.

173 Fiat manus tua ut salvet me: quia mandata [k] tua (c) elegi. 174 (d) Concupivi salutare tuum, Domine: & lex tua [l] meditatio mea est. 175 Vivet anima mea, & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me. 176 [m] Erravi sicut ovis perdita: quære servum tuum; quia mandata tua non sum oblitus.

(a) Canticum graduum. CXIX.

1 Ad Dominum, cùm tribularer, clamavi, & exaudivit me. 2 Domine, erue animam meam à (b) labiis injustis, & à lingua dolosa. 3 (c) Quid detur tibi, et quid apponatur tibi ad linguam dolosam? 4 Sagittæ potentis acutæ [a] cum carbonibus (d) desolatoriis. 5 Heu me, quia incolatus meus (e) prolongatus est: inhabitavi [b] cum (f) tabernaculis Cedar: Multum [c] incola fuit anima mea. 6 Cum his qui oderunt pacem, eram pacificus: cum (g) loquebar illis, impugnabant me gratis.

Canticum graduum. CXX.

1 LEVAVI (a) oculos meos ad montes, unde veniet auxilium meum. 2 Auxilium meum à Domino; qui fecit cœlum, & terram. 3 [†] Non des (b) in commotionem pedem tuum: neq; dormitet qui custodit te. 4 Ecce non dormitabit, neque obdormiet, qui custodit Israel. 5 Dominus custodiet te: Dominus [a] protectio tua, (c) super manum dexteram tuam. 6 Per diem Sol non uret te, neque Luna per noctem. 7 Dominus (d) custodiat te ab omni malo: [b] custodiet animam tuam Dominus. 8 Dominus custodiet (e) introitum tuum, & exitum tuũ, ex hoc nunc, & usq; in seculũ.

MS. Æth. Poc. Gloria Patri & Filio & Spiritui sancto, omni tempore, nunc, & semper, & in æternũ, Amen.

Canticum graduum. CXXI.

1 LÆTATUS sum [a] in (a) iis qui dixerunt mihi, In domum Domini ibimus. 2 Stantes erant pedes nostri, in atriis tuis, Hierusalem. 3 Hierusalem, (b) [b] quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio [c] ejus in idipsum. 4 Illuc enim ascenderunt [d] trib°, (e) tribus Domini, testimonium Israel, ad confitendum [c] nomini Domini. 5 Quoniam ibi sederunt sedes in judicium: [f] sedes super domum David.

Versio ÆTHIOPICA.

173 ይኩነኒ፡የማንከ፡ከመ፡ያድኅነኒ፡፡እስመ፡ትእዛዘከ፡አፍቀርኩ፡፡=፡ 174 አፍቀርኩ፡አድኅኖትከ፡እግዚኦ፡፡ ወሕግከሰ፡ተመሐርየ፡ውእቱ፡፡=፡ 175 ትሕየወኒ፡ነፍስየ፡ወእሴብሐከ፡፡ወ ይርድአኒ፡ኰነኔ፡ዚአከ፡፡=፡ 176 ተረሳእኩ፡ከመ፡በግዕ፡ዘተገድፈ፡፡ ኅሥሥ፡ ለገብርከ፡ እስመ፡ ትእዛዘከ፡ ኢረሳእኩ፡፡=፡

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡

1 ዮ፲፱ ኀቤከ፡ እግዚኦ፡ ጸራኅኩ፡ ሶበ፡ ተመንደብኩ፡ ወሰማዕከኒ፡፡=፡ 2 እግዚኦ፡አድኅና፡ ለነፍስየ፡እምከናፍረ፡ዐመፃ፡፡ ወእምልሳነ፡ ጽልሑት፡፡=፡ 3 ምንተ፡ ይሁቡከ፡ወምንተ፡ ይዌስኩከ፡ በእንተ፡ ከናፍረ፡ ጉሕሉት፡፡=፡ 4 አሕፃሁ፡ለኃያል፡ስሑል፡፡ ከመ፡ አፍሓመ፡ ሐቅል፡፡=፡ 5 ሴልየ፡ ዘርኅቀ፡ ማኅደርየ፡፡ ወኅደርኩ፡ ውስተ፡ አዕፃደተ፡ አለ፡ቄደር፡፡ 6 በዙኅ፡ተአገሰት፡ነፍስየ፡፡=፡ 7 ምስለ፡እለ፡ ይጸልኡ፡ ሰላመ፡፡ እነዘ፡ ሰላማዊ፡ እነ፡፡ ወሶበ፡እትናገሮሙ፡ይፀብኡኒ፡በከንቱ፡፡=፡

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡

1 ዮ፳ አንሣእኩ፡ አዕይንትየ፡ መንገለ፡ አድባር፡፡ እምአይቴ፡ ይመጽእ፡ ረድኤትየ፡፡=፡ 2 ረድኤትየሰ፡እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ዘገብረ፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡፡=፡ 3 ወኢይሁብ፡ ሁከተ፡ ለእገርየ፡፡ ወኢይኔቅስ፡ ዘየዐቅበከ፡፡=፡ 4 ናሁ፡ ኢይኔቅስ፡ ወኢይነውም፡ ዘየዐቅቦ፡ ለእስራኤል፡፡=፡ 5 እግዚአብሔር፡ይዕቀብከ፡ ወእግዚአብሔር፡ ይከድንከ፡ በየማኑ፡እዴሁ፡፡=፡ 6 መዐልተ፡ፀሐይ፡ ኢያውዒከ፡፡ ወኢወርኅ፡ በሌሊት፡፡=፡ 7 እግዚአብሔር፡ ይዕቀብከ፡ እምኵሉ፡እኩይ፡፡ወ ይትማሐፀና፡ለነፍስከ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ 8 እግዚአብሔር፡ይዕቀብከ፡በንግደትከ፡ወበዕ ትወትከ፡፡እምይእዜ፡ወእስከ፡ለዓለም፡፡=፡ ስብሐት፡ ለአብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ቅዱስ፡ ኵሉ፡ ጊዜ፡ ይእዜኒ፡ ወዘልፈኒ፡ ወለዓለ ም፡አሜን፡፡ ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡

1 ዮ፳፩ ተፈሣሕኩ፡እስመ፡ ይቤሉኒ፡ ቤተ፡ እ 2 ግዚአብሔር፡ነሐውር፡፡=፡ ወቆማ፡እገሪነ፡ ውስተ፡አዕጻዲኪ፡ኢየሩሳሌም፡፡=፡ 3 ኢየ ሩሳሌምሰ፡ሕንጽት፡ከመ፡ ሀገር፡፡ እለ፡ ክ 4 ማሁ፡ኅቡረ፡ምስሌሃ፡፡=፡ እስመ፡ህየ፡ዐረ ጉ፡አሕዛብ፡፡ ሕዝበ፡እግዚአብሔር፡ስም 5 ዐ፡እስራኤል፡፡ከመ፡ይግነዩ፡ለስምከ፡ እግዚ እ፡፡=፡እስመ፡ህየ፡አንበሩ፡መናብርቲሆሙ፡ ለኰንኖ፡፡ መናብርት ፡ቤተ፡ዳዊት፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [k] tua dilexi. Dilexi salutare [l] eruditio mea [m] Oblivioni traditus sum sicut PSAL. CXIX. [a] sicut carbones deserti. [b] in atriis Cedar: [c] sustinuit anima, PSAL. CXX. [†] Non dabit in commotionem pedem meum: [a] proteget te in manu dextera sua. [b] commendatam sibi habebit animam tuam Dominus. PSAL. CXXI. [a] quoniam dixerunt [b] quidem ædificatur [c] simul est apud illam. [d] populi, populus [e] nomini tuo Domine. [f] sedes domûs

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

173 لتكن يدك لخلاصي فاني استهيت وصاياك * 174 اشتهيت خلاصك يا رب وشرعك هو تلاوتي * 175 تحيا نفسي وتباركك واحكامك تعينني * 176 ضللت كالخروف الضال اطلب عبدك واستجب لي لاني لم انس وصاياك * اللليلويا *

* المزمور المائة وتسعة عشر *

* وهو الي اخر المائة وثلاثة وثلاثين * موسوم لتسبحة الدرج * وهو ح * استغاثات *

1 الي الرب صرخت في ضري فاستجاب لي * 2 يا رب خلص نفسي من شفاه ظالمة ومن لسان غاش *
3 ما هو الذي يعطي لك وما هو الذي يزيدك الالسن الغاشة * 4 نبال القوي مسنونة مثل
5 الجمر المحرق * الويل لي فان غربتي قد طالت علي وسكنت في مساكن قيدار * 6 كثيرا تغربت
7 نفسي * وكنت مسالما مع مبغضي السلامة * وكنت اذا كلمتهم بالسلام حاربوني مجانا * اللليلويا *

* المزمور المائة وعشرون * وهو * ي * استغاثات *

1 رفعت عيني الي الجبال اي من اين ياتيني معونتي * 2 معونتي انا هي من عند الرب الذي خلق
3 السماء والارض * لا يعطي الزلل رجليك ولا يغفو حافظك * 4 حافظ اسرائيل لا ينعس ولا ينام * 5 الرب
6 يحفظك * الرب يظلل عليك يده اليمني * لا تحرقك الشمس نهارا ولا القمر ليلا * 7 الرب يحفظك
8 من كل سوء * الرب يحفظ نفسك * الرب يحفظ مدخلك ومخرجك منذ الان والي الابد * اللليلويا *

* المزمور المائة والحادي والعشرون * وهو يه * استغاثات * 1 فرحت بالقائلين لي
2 انا الي بيت الرب نمضي * ارجلنا وقفت في ديار يروشليم * 3 يروشليم المبنية مثل مدينة التي
4 شركتها معها * لان هناك صعدت القبائل * قبائل الرب شهود لاسرائيل يشكرون اسم الرب *
5 * لان هناك جلسوا علي كراسي الحكم كراسي علي بيت داود *

173 Sit manus tua in salvationem meam, quia expetivi præcepta tua. 174 Concupivi salutem tuam O Domine, & lex tua est meditatio mea. 175 Vivat anima mea, teque benedicat, & judicia tua adjuvent me. 176 Erravi sicut agnus devius: quære servum tuũ, et exaudi me, quia non sum oblitus mandata tua. Alleluja.

PSAL. CXIX.

Iste cum sequentibus psalmis usque ad extremum centesimum tertium, titulum gerunt, Pro cantico graduum. Vers. 8.

1 Ad Dominum clamavi in necessitate mea, & exaudivit me. 2 O Domine, libera animam meam à labiis iniquis, & à lingua dolosa. 3 Quid est quod dabunt tibi, aut quid est quod addent tibi linguæ fallaces? 4 Sagittæ potentis, acutæ sunt veluti carbones comburentes. 5 Væ mihi, quoniam peregrinatio mea protracta est mihi, commoratus sum in habitaculis Cedar: 6 Multùm peregrinata est anima mea, & fui 7 pacificus cum osoribus pacis. Quumque alloquerer eos pacificè, impugnabant me gratis. Alleluja.

PSAL. CXX.

Vers. 10.

1 Levavi oculos meos ad montes, scilicet unde mihi veniet auxilium meum. 2 Auxilium meum est à conspectu Domini qui creavit cœlum et terram. 3 Non permittet labi pedes tuos, neq; dormitabit custos tuus. 4 Custos Israelis non dormitabit neque dormiet. 5 Dominus custodiet te, Dominus obumbrabit te manu suâ dexterâ. 6 Non comburet te sol interdiu, neque luna noctu. Domin° custodiet te ab omni malo; 7 Dominus custodiet animã tuam, Dominus 8 custodiet introitum tuum et exitum tuum ex nunc et usque in æternum. Alleluja.

PSAL. CXXI.

Vers. 15.

1 Gavisus sum in dicentibus mihi, Sanè ad domũ Domini ibimus. 2 Pedes nostri steterunt in atriis Jerosolymæ, 3 Jerosolymæ inquam constructæ velut urbs cujus societas concors est. 4 Nam illuc ascenderunt trib°, trib° inquam Domini testes Israeli, gratias acturi nomini Domini. 5 Quoniam illic sederunt super sedibus judicii, sedibus super domum David.

תהלים : קכג קכד קכה

pax Sit .te diligentes *erunt quieti* : Jerusalaim pacem Postulate
6 שַׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלָ͏ִם יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ : יְהִי־שָׁלוֹם
7 loquar : meos *socios* & ,meos fratres Propter .tuis *palatiis in tranquillitas* ;*tuo antemurali* in
בְּחֵילֵךְ שַׁלְוָה בְּאַרְמְנוֹתָיִךְ : לְמַעַן אַחַי וְרֵעָי אֲדַבְּרָה־
8 .tibi bonum quæram : nostri Dei DOMINI domum Propter .te in pacem nunc
9 נָּא שָׁלוֹם בָּךְ : לְמַעַן בֵּית־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקְשָׁה טוֹב לָךְ :

PSAL. CXXIII. קכג

Ecce .cœlis in *sedens* : meos oculos levavi te Ad .graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי אֶת־עֵינַי הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם : הִנֵּה
2 manū ad ancillæ oculi sicut ,suorū dominorum manum ad servorum oculi sicut
כְעֵינֵי עֲבָדִים אֶל־יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינֵי שִׁפְחָה אֶל־יַד
.nostri misereatur donec : nostrum Deum Dominum ad nostri oculi ita ;suæ *heræ*
גְּבִרְתָּהּ כֵּן עֵינֵינוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שֶׁיְּחָנֵּנוּ :
3 Multùm .despectione sum* satiati multū quia: nostri miserere, Domine nostri Miserere
4 חָנֵּנוּ יְהוָה חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז : רַבַּת
.superborum despectione : *pacatorum* subsannatione nostra anima sibi est satiata
שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשֵׁנוּ הַלַּעַג הַשַּׁאֲנַנִּים הַבּוּז לִגְאֵיוֹנִים :

PSAL. CXXIV. קכד

nunc dicat : *nobis* fuit qui Dominus Nisi .David ipsi graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ יֹאמַר־נָא
Tunc .homines nos *super* *surgendo in* : *nobis* fuit qui Dominus Nisi .Israel
2 יִשְׂרָאֵל : לוּלֵי יְהוָה שֶׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם : אֲזַי
3 ,nos *inundâssent* aquæ Tunc .nos in eorum *nasum irascendo in* ,nos deglutissent vivos
4 חַיִּים בְּלָעוּנוּ בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ : אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ
aquæ : nostrā animā super transisset Tunc .nostrā animā super transisset torrens
5 נַחְלָה עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ : אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם
.eorum dentibus prædam nos dedit non qui , Dominus Benedictus .*tumidæ*
6 הַזֵּידוֹנִים : בָּרוּךְ יְהוָה שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם :
nos & ,est contritus laqueus : *irretientium* laqueo de evasit avis sicut nostra Anima
7 נַפְשֵׁנוּ כְּצִפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים הַפַּח נִשְׁבָּר וַאֲנַחְנוּ
.terram & cœlum *facientis* : Domini nomine in nostrum Adjutorium .evasimus
8 נִמְלָטְנוּ : עֶזְרֵנוּ בְּשֵׁם יְהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

PSAL. CXXV. קכה

,commovebitur non ,Sijon mons sicut : Domino in *Confidentes* .graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבֹּטְחִים בַּיהוָה כְּהַר־צִיּוֹן לֹא־יִמּוֹט
DOMINUS & , *ipsam* *circum* montes Jerusalaim .manebit seculum in
2 לְעוֹלָם יֵשֵׁב : יְרוּשָׁלַ͏ִם הָרִים סָבִיב לָהּ וַיהוָה
virga requiescet non Quia .seculum in usque & , *nunc ex* , *suum populum* *circum*
3 סָבִיב לְעַמּוֹ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם : כִּי לֹא יָנוּחַ שֵׁבֶט
iniquitatem *in* justi mittant *non* *ut* , justorum sortem super impietatis
הָרֶשַׁע עַל גּוֹרַל הַצַּדִּיקִים לְמַעַן לֹא־יִשְׁלְחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעַוְלָתָה
.suis cordibus in rectis & : bonis Domine Benefac .suas manus
4 יְדֵיהֶם : הֵיטִיבָה יְהוָה לַטּוֹבִים וְלִישָׁרִים בְּלִבּוֹתָם :
operantibus cum Dominus eos faciet ambulare , *suis tortuositatibus* *pervertentes* Et
5 וְהַמַּטִּים עֲקַלְקַלּוֹתָם יוֹלִיכֵם יְהוָה אֶת־פֹּעֲלֵי
.Israel super pax : iniquitatem
הָאָוֶן שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל :

תרגום TARGUM.

6 שְׁאִילוּ בִּשְׁלָמָא דִירוּשְׁלֵם יִתְבוּן בִּשְׁלוּתָא
7 רָחִימָיִךְ : יְהֵי שְׁלָם בְּחֵילִיךְ שְׁלוּתָא בִּבִירָנְיָתִיךְ :
8 מִן בְּגְלַל אַחַי וְחַבְרַי אֲמַלֵּל כְּדוּן שְׁלָם בָּךְ :
9 מְטוּל בֵּית מַקְדַּשׁ דַּיְיָ אֱלָהָנָא אֶתְבַּע
לְאוּטָבָא לָךְ :
קכג
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא קֳדָמָךְ
זְקָפִית יַת עֵינַי דְּיָתִיב עַל כּוּרְסֵי יְקָרָא בִּשְׁמַיָּא :
2 הָא כְמָא דְמוֹדִיקָן עֵינֵי עַבְדִין מִידָא דְרִבּוֹנֵיהוֹן
וְהֵיכְמָא דְמוֹדִיקָן עֵינֵי אַמְתָּא מִידָא
דְרִבּוֹנְתָהָא הָכְדֵין מַדִיקָן עֵינָנָא קֳדָם יְיָ אֱלָהָנָא
3 עַד דַּיְיָ יְחוּס עֲלָנָא : חוּס עֲלָנָא יְיָ חוּס עֲלָנָא
4 אֲרוּם סַגִּי שְׂבַעְנָא בְּסִירוּתָא : סוּגְעַת שָׂבְעַת
לָהּ נַפְשָׁנָא חַלְעוּבָא דִשְׁלְוִין מִבְּסַרְנַיָּא
וְגֵיוְתְנַיָּא :
קכד
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא עַל יַד
דָּוִד אִלּוּלֵי יְיָ דַּהֲוָה בְּסַעְדָּנָא יֵימְרוּן כְּדוּן
2 יִשְׂרָאֵל : אִלּוּלֵי מֵימְרָא דַּיְיָ דַּהֲוָה בְּסַעְדָּנָא כַּד
3 קָם עֲלָנָא בַּר נָשׁ : הָא בְּכֵן כַּד חַיִּין בְּלַעוּ יָתָנָא
4 כַּד תַּקִּיף רוּגְזְהוֹן בְּנָא : הָא בְכֵן מַיָּא שְׁטָפוּ
5 יָתָנָא מַרְעִית עָבְרָא עַל נַפְשָׁנָא : הָא בְכֵן
עֲבַר עַל נַפְשָׁנָא מַלְכָּא דְמִתִּיל לְמוֹי וְיַדּוֹנַיָּא
6 דְיַמָּא : בְּרִיךְ שְׁמָא דַיְיָ דְּלָא מַסְרָנָא הֵיךְ תְּבִירָא
7 לְשִׁנֵּיהוֹן : נַפְשָׁנָא הֵיךְ כְּצִפְּרָא אִשְׁתֵּיזְבַת מִפַּחֵי
8 תַקְלַיָּא פַּחָא אִתְּבַר וַאֲנַן אִשְׁתֵּיזַבְנָא : סַעְדָּנָא
בְּשׁוּם מֵימְרָא דַיְיָ דַּעֲבַד שְׁמַיָּא וְאַרְעָא :
קכה
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא צַדִּיקַיָּא
דְמִתְרַחֲצִין בְּמֵימְרָא דַיְיָ הֵיךְ טוּרָא דְצִיּוֹן לָא
2 וְדָעֵעַ לְעָלַם יִתְיְתֵב : יְרוּשְׁלֵם טוּרַיָּא חֲזוֹר
חֲזוֹר דִּילָהּ וּמֵימְרָא דַיְיָ חֲזוֹר חֲזוֹר לְעַמֵּיהּ מִן
3 הַשְׁתָּא וְעַד עָלְמָא : אֲרוּם לָא יְנוּחַ שֶׁבֶט רִשְׁעָא
עַל פִּצְתָּא דְצַדִּיקַיָּא מִן בְּגְלַל דְּלָא יוֹשְׁטוּן
4 צַדִּיקַיָּא בְּשִׁקְרָא אִידֵיהוֹן : אוֹטִיב יְיָ לְטָבִין
5 וְלִתְרִיצִין בְּלִבְבְהוֹן : וְדִסְטַן בָּתַר עוּקְמָנוּתְהוֹן
יוֹלִיכְנוּן בְּגֵיהִנָּם חוּלָקְהוֹן עִם עָבְדֵי שְׁקַר שְׁלָמָא
עַל יִשְׂרָאֵל :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Rogate pro pace Jerusalem; sedeant in tranquillitate amatores tui. Sit pax in exercitu tuo, tranquillitas in prætoriis tuis. Propter fratres meos et socios meos loquar nunc pacem in te. Propter domum sanctuarii Dñi Dei nostri, quæram ut bene sit tibi.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*.

PSAL. CXXIII.

Coram te elevavi oculos meos, qui habitas super sedem gloriæ in cœlis. Ecce sicut respiciunt oculi servorum de manibus dominorum suorum, et ecce sicut respiciunt oculi ancillarum de manibus dominarum suarum; sic respiciunt oculi nostri ad Dñm Deum nostrum, usque quo misereatur nostri. Miserere nostri Dñe, miserere nostri, quoniam multum saturati sumus despectione. Multum saturata est anima nostra opprobrio opulentorum, *despectorum* & superborum.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi* per manum David.

PSAL. CXXIV.

Nisi fuisset *Dominus qui* fuit in auxilium nostrum, dicat nunc Israel: Nisi fuisset Verbum Dñi qui fuit in adjutoriū nostrum, cùm insurgeret adversus nos homo, Tunc vivos deglutissent nos, cùm invalesceret furor eorum adversum nos. Tunc aquæ obruissent nos, infirmitas transisset super animam nostram. Ecce tunc transisset super nos rex, *qui comparatur* aquis elatis maris. Benedictum nomen Domini, qui non dedit nos *sicut prædam* dentibus eorū. Anima nostra est sicut avis [*quæ*] elapsa est de laqueo *offendiculorum*: laqueus contritus est, & nos liberati sum⁹. Adjutoriū nostrum in nomine Verbi Dñi, qui fecit cœlū et terrā.

Canticum quod dictum est sup gradibus *abyssi*.

PSAL. CXXV.

Justi qui confidunt in verbo Domini, sunt sicut mons Sion, [*qui*] non commovebitur, in æternum habitandus. Jerusalem montes in circuitu ejus, & majestas Dñi in circuitu populi sui, ex hoc tempore & usq; in æternum. Quoniam non quiescet virga impietatis super sortem justorum, ne extendant justi in iniquitatē manus suas. Benignè fac Dñe bonis & rectis in corde suo. Declinantes autem in obliquitates suas, deducet in gehennā, pars eorum erit cum operantibus iniquitatē. Pax [*vero*] super Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܢܗܘܘܢ ܫܠܝܢ ܪܚܡܝܟܝ: *ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ ܒܚܝܠܟܝ.
7 ܘܫܝܢܐ ܒܒܝܪܢܝܬܟܝ: *ܡܛܠ ܐܚܝ ܘܪܚܡܝ. ܐܡܠܠ ܫܠܡܐ ܥܠܝܟܝ: *ܡܛܠ ܒܝܬܗ
8 ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܐܒܥܐ ܛܒܬܟܝ. *ܡܙܡܘܪܐ ܕܡܣܩܬܐ* ܕܕܘܝܕ. ܡܢ ܡܫܩܠܢܐ.
9 ܘܡܬܐܡܪ ܡܢ ܦܪܨܘܦܐ ܕܙܪܘܒܒܠ ܪܝܫ ܫܒܝܐ. ܘܨܠܘܬܐ ܕܬܟܫܦܬܐ. ܦܬܓܡܐ ܝ. ܠܘܬܟ
1 ܐܪܝܡܬ ܥܝܢܝ ܥܡܘܪܐ ܕܫܡܝܐ. *ܐܝܟ ܥܝܢܐ ܕܥܒܕܐ ܠܘܬ ܡܪܘܗܝ: ܘܐܝܟ ܥܝܢܐ ܕܐܡܬܐ
2 ܠܘܬ ܡܪܬܗ. ܗܟܢܐ ܥܝܢܝܢ ܠܘܬܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ: ܥܕܡܐ ܕܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. *ܪܚܡ ܥܠܝܢ
3 ܡܪܝܐ ܪܚܡ ܥܠܝܢ: ܡܛܠ ܕܫܡܥܢ ܣܘܓܐܐ ܕܫܝܛܘܬܐ. *ܘܣܓܝܐܐ ܣܒܥܬ ܢܦܫܢ: ܡܢ ܒܙܚܐ
4 ܕܡܒܙܚܢܐ ܘܫܝܛܘܬܐ ܕܫܒܗܪܢܐ. *ܡܙܡܘܪܐ ܕܡܣܩܬܐ*
1 *ܠܐ ܡܫܡܗܐ. ܬܘܕܝܬܐ. ܡܣܩܬܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܘ. ܐܠܘܠܐ ܡܪܝܐ ܕܩܡ ܠܢ. ܢܐܡܪ ܐܝܣܪܝܠ
2 *ܐܠܘܠܐ ܡܪܝܐ ܕܩܡ ܠܢ: ܟܕ ܩܡܘ ܥܠܝܢ ܒܢܝܢܫܐ. *ܚܝܐ ܒܠܥܝܢ ܗܘܘ ܠܢ: ܘܟܕ
3 ܐܬܚܡܬ ܚܡܬܗܘܢ ܥܠܝܢ. *ܒܡܝܐ ܡܛܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܢ: ܪܕܝܐ ܥܒܪܬ ܥܠ ܢܦܫܢ.
4 *ܘܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܪܘ ܥܠ ܢܦܫܢ: *ܒܪܝܟ ܡܪܝܐ ܕܠܐ ܝܗܒܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܫܢܝܗܘܢ.
5 6 *ܢܦܫܢ ܐܝܟ ܨܦܪܐ ܐܬܦܨܝܬ ܡܢ ܦܚܐ ܕܨܝܕܐ: ܦܚܐ ܐܬܬܒܪ ܘܚܢܢ ܐܬܦܨܝܢ. *ܥܘܕܪܢܢ
7 8 ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ: ܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. *ܡܙܡܘܪܐ ܩܕܡ* ܡܢ ܡܫܩܠܢܐ. ܠܐ
1 ܡܫܡܗܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܬܟܠܝܢ ܥܠ ܡܪܝܐ ܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ: ܠܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ. ܐܠܐ ܠܥܠܡ
2 ܢܥܡܪܘܢ. *ܐܘܪܫܠܡ ܛܘܪܐ ܡܚܕܪܝܢ ܠܗ: ܘܡܪܝܐ ܡܚܕܪ ܠܥܡܗ. ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ:
3 *ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܬܬܢܝܚ ܫܒܛܐ ܕܚܛܝܐ ܒܦܠܓܘܬܐ ܕܙܕܝܩܐ. ܘܠܐ ܢܦܫܛܘܢ ܙܕܝܩܐ ܐܝܕܝܗܘܢ
4 ܒܥܘܠܐ: *ܐܛܐܒ ܡܪܝܐ ܠܛܒܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܬܪܝܨܝܢ ܒܠܒܗܘܢ: ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܥܩܡܝܢ
5 ܫܒܝܠܝܗܘܢ. ܢܕܒܪ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ ܥܡ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ: ܘܫܠܡܐ ܠܐܝܣܪܝܠ.

Precamini pacem Hierusalem, Sint inquietè affluentes amici tui: Sit pax in exercitu tuo, & abundantia in palatiis tuis. Propter fratres meos & amicos meos, loquar pacē de te, Propter domū Dñi Dei nostri, precabor tibi fœlicitates.

PSAL. CXXII.

Davidis. Ex Psalmis ascensionis. Diciturque ex persona Zorobabel principis captivorum: & oratio supplicationis. Vers. 10.

Ad te levavi oculos meos Habitator cœli. Ut oculi servorū ad dominos suos usque: oculi ancillæ ad dominam suam, ita oculi nostri ad te Dñe Deus noster, donec miserearis nostri. Miserere nostri Dñe, miserere nostri; quia multitudinem contemptûs audivim⁹, Et diu satiata est anima nostra probro irrisorum & contemptu superborum.

PSAL. CXXIII.

Anonym⁹. Gratiarū actio. Ascensus. Vers. 15.

Nisi Dñs surrexisset pro nobis: dicat Israel, Nisi Dñs surrexisset pro nobis, cùm insurrexissent adversùm nos homines, Vivos deglutissent nos: & cùm æstuâsset ira illorū contra nos, In aquas immersissent nos: Torrens transiisset super animā nostrā, Et aquæ copiosæ transiissent super animā nostrā. Benedictus Dñs qui non dedit nos escam dentibus eorū. Anima nostra sicut passer evasit laqueū aucupis: laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Auxiliū nostrum in nomine Domini, qui condidit cœlum ac terram.

PSAL. CXXIV.

Ex Psalmis ascensionis. Anonymus. Vers. 11.

Ii qui sperant in Dño in monte Sion, haud movebuntur: sed perpetuò morabuntur. Hierosolymā montes circundant, & Dñs circundat populū suū ex nunc & usq; in seculum. Non enim requiescet tribus iniquorū in parte justorū, neq; protendent justi man⁹ suas in scelere. Benefac Dñe bonis, & iis qui recti sunt in corde suo. Eos autem qui contorquent semitas suas, ducet Dominus cum operantibus iniquitatem: pax verò Israeli.

Versio VULG. LAT.

6 Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem:
& abundantia diligentib[us] te. Fiat pax
7 in virtute tua: & abundantia in turri-
bus tuis. Propter fratres meos, & pro-
8 ximos meos, loquebar pacem de te :
9 Propter domum Domini Dei nostri,
quæsivi bona tibi.

Canticum graduum. CXXII.

1 Ad te levavi oculos meos, qui habi-
tas in cœlis. Ecce sicut oculi servorũ,
2 in manibus dominorum suorũ, Sicut
oculi ancillæ in manibus dominæ suæ:
ita oculi nostri ad Dominũ Deum no-
strũ, donec misereatur nostri. Mise-
3 rere nostri, Domine, miserere nostri :
quia multũ repleti sumus despectione:
4 Quia multũ repleta est anima nostra :
opprobrium abundantibus, & despe-
ctio superbis.

Canticum graduum. CXXIII.

1 Nisi quia Domin[us] erat in nobis, di-
2 cat nunc Israel: Nisi quia Dominus e-
rat in nobis, Cũ exurgerent homines
3 in nos, Fortè vivos deglutissent nos :
4 Cũ irasceretur furor eorũ in nos, For-
sitan aqua absorbuisset nos. Torren-
5 tem pertransivit anima nostra: forsitan
pertransisset anima nostra aquam in-
6 tolerabilem. Benedictus Dominus, qui
non dedit nos in captionem dentibus
7 eorum. Anima nostra sicut passer ere-
pta est de laqueo venantium : Laqueus
contritus est, & nos liberati sumus.
8 Adjutorium nostrum in nomine Do-
mini, qui fecit cœlum & terram.

Canticum graduum. CXXIV.

1 Qui confidunt in Dño, sicut mons
Sion: non commovebitur in æternum,
2 qui habitat In Jerusalem. Montes in
circuitu ejus : & Dominus in circuitu
populi sui, ex hoc nunc & usque in se-
3 culum. Quia non relinquet Dominus
virgam peccatorum super sortem ju-
storum : ut non extendant justi ad in-
4 iquitatem manus suas. Benefac, Do-
5 mine, bonis, & rectis corde. Decli-
nantes autem in obligationes, adducet
Dominus cum operantibus iniquita-
tem: pax super Israel.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

6 † Ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν Ἱερουσαλήμ,
7 † καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσί σε. † Γενέσθω (*) δὴ εἰρή-
νη ἐν τῇ δυνάμει σου, † καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβά-
8 ρεσί σου. † (δ) Ἕνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίον
9 μου, † ἐλάλουν (*) δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ. † (ε) Ἕνεκα τοῦ
οἴκου κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξεζήτησα ἀγαθά (ζ) σοι.
MS. A. (*) οὖν (δ) Ἕνεκεν (*) οὖν (ε) Ἕνεκεν (ζ) ἐξ-
εζήτησα ἀγαθά.

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκβʹ.

1 † Πρὸς σὲ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, † τὸν κατοι-
2 κοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ. † Ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων
εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν, † ὡς ὀφθαλμοὶ παι-
δίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς, † οὕτως οἱ ὀ-
φθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν Θεὸν ἡμῶν, † ἕως
3 οὗ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς. † Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε, ἐλέη-
σον ἡμᾶς, † ὅτι ἐπὶ πολὺ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως.
4 † Ἐπὶ πλεῖον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν· † τὸ ὄνειδος
τοῖς εὐθηνοῦσι † καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις.

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκγʹ.

† Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, † εἰπάτω δὴ
2 Ἰσραήλ, Εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν, † ἐν τῷ
3 ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφ᾽ ἡμᾶς, † Ἄρα ζῶντας ἂν
κατέπιον ἡμᾶς· † ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐ-
4 τῶν ἐφ᾽ ἡμᾶς, † Ἄρα (α) τὸ ὕδωρ ἂν κατεπόντι-
5 σεν ἡμᾶς. † Χείμαρρον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν· † ἄ-
ρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.
6 † Εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς † εἰς θή-
7 ραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν. † Ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς στρου-
θίον (β) ἐρρύσθη † ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων·
8 † ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς (γ) ἐρρύσθημεν. † Ἡ
βοήθεια ἡμῶν ἐν ὀνόματι κυρίου, † τοῦ ποιήσαντος
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. MS. A. (α) τὸ
ὕδωρ κατεπόντισεν (β) ἐρύσθη (γ) ἐρύσθημεν.

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκδʹ.

† Οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος Σιών, † οὐ
2 σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα † ὁ κατοικῶν Ἱερου-
σαλήμ· † ὄρη κύκλῳ αὐτῆς, (*) † καὶ ὁ κύριος κύκλῳ
3 τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, † ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. † Ὅτι
(α) οὐκ ἀφήσει κύριος τὴν ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν
† ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων, † ὅπως ἂν μὴ ἐκτείνω-
4 σιν οἱ δίκαιοι (β) ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν. † Ἀ-
γάθυνον κύριε τοῖς ἀγαθοῖς † καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ
5 καρδίᾳ. † Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς στραγγαλιάς,
† ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομί-
αν. † εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. MS. A. (*) καὶ
κύριος (α) οὐκ ἀφήσει τὴν ῥάβδον (β) ἐν ἀνομίᾳ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

6 (d) [g] Interrogate quæ ad pacem 6
sunt Hierusalem: & (e) abundantia
diligentib[us] te. 7 Fiat pax in (f) vir- 7
tute tua; & (g) abundantia in [h]
turrib[us] tuis. 8 Propter fratres meos, 8
& proximos meos, (h) [i] loquebar
pacem de te. 9 Propter domum Do- 9
mini Dei [k] nostri quæsivi bona tibi.

Canticum graduum. CXXII.

1 Ad te [a] levavi oculos meos, 1
qui habitas in cælo. 2 Ecce 2
sicut oculi servorum ad manus do-
minorum suorum, 3 sicut oculi an-
cillæ ad manus dominæ suæ; ita o-
culi nostri ad Dominum Deum no-
strũ, donec misereatur nostri. 4 Mise- 3
rere nostri, Domine, miserere nostri,
quoniam multùm repleti sumus de-
spectione. 5 In (a) plurimum repleta 4
est anima nostra : opprobrium [b]
abundantib[us], & despectio superbis.

Canticum graduum. CXXIII. 1

1 NISI (a) quia Dominus erat
in nobis, dicat nunc Israel, Nisi 2
quia Dominus erat in nobis, 2 Cùm
insurgerent homines super nos : [a]
Forsitã vivos deglutissent nos: 3 [b] 3
Cùm irasceretur furor eorum super
nos; (b) Forsitan aqua absorbuisset 4
nos. 4 Torrentẽ pertransivit anima 5
nostra: (c) fortasse pertransivit ani-
ma nostra aquam (d) intolerabilem.
5 Benedictus Dominus [c], qui non 6
dedit nos in venationem dentibus e-
orum. 6 Anima nostra sicut passer, 7
erepta est de laqueo venantium. 7
Laqueus contritus est: & nos [d] e-
vasimus. 8 Auxilium nostrum in 8
nomine Domini: qui fecit cælum, &
terram.

Canticum graduum. CXXIV. 1

1 Qui confidunt in Domino;
sicut mons Sion, non (a) com-
movebitur in æternum, qui habitat
In Hierusalem. 2 Montes in cir- 2
cuitu ejus, & Dominus [a] in cir-
cuitu populi sui : ex hoc nunc &
usque in seculum. 3 Quia non re- 3
linquet Dominus virgam peccato-
rum super sortem justorum : (b) ut
non [b] extendant justi ad iniquita-
tes manus suas. 4 Benefac, Domine, 4
bonis, & rectis corde : 5 Declinan- 5
tes autem [c] in (c) strangulationes,
abducet Dominus cum operantibus
iniquitatem: pax super Israel.

Versio ÆTHIOPICA.

6 ተዝነው፡ ይሳናሃ፡ ለኢየሩሳሌም፡፡ ወፍሥ 6
ሐሆሙ፡ ለእለ፡ ያፈቅሩ፡ ስሙከ፡፡ ይኩ 7
ን፡ሰላም፡ በኀይልከ፡፡ ወትፍሥሕት፡ ውስ
ተ፡ማኅፈደ፡ክቡዲከ፡፡ በእንተ፡አኀዊየ፡ 8
ወቢጽየ፡፡ ይትናገሩ፡ ሰላም፡ በእንቲአ
ኪ፡፡ ወበእንተ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ 9
አምላኪየ፡ኃሠሥኩ፡ሠናይተኪ፡፡
ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
ዮኤ ኀቤከ፡አንቃዕደነ፡አዕይንቲነ፡ዘትነብ 1
ር፡፡ ውስተ፡ ሰማይ፡፡ ናሁ፡ ከመ፡
አዕይንተ፡አግብርት፡ ውስተ፡እደ፡ እጋእዝ 2
ቲሆሙ፡፡ ወከመ፡ዐይነ፡ዓመት፡ውስተ፡እ 3
ደ፡እግዝእታ፡፡ ከማሁ፡ አዕይንቲነ፡ ኀበ፡
እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡፡ እስከ፡ አመ፡
ይሣሀለነ፡፡ ተሣሀለነ፡ እግዚኦ፡ ተሣሀለ 4
ነ፡፡ እስመ፡ ፈድፋደ፡ ጸገብነ፡ ፅእለተ፡፡
ወፈድፋደ፡ ጸገበት፡ ነፍስነ፡፡ ፅእለተ፡ብዑ 5
ላን፡ወኀሳረ፡ዕቡያን፡፡
ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
ዮኤ ሶበ፡አኮ፡እግዚአብሔር፡ምስሌነ፡፡ይ 1
ብል፡ እስራኤል፡ ሶበ፡አኮ፡ እግዚአብሔር፡
ምስሌነ፡፡ እንተ፡ጊዜ፡ ተንሥኡ፡ሰብእ፡ 2
ላዕሌነ፡፡ አሕዛብ፡ ሕያዋኒነ፡እምውኅጡ
ነ፡፡ በከመ፡ አንሥኡ፡ ቍጥዓ፡ መዐቶ 3
ሙ፡ ላዕሌነ፡፡ አሕዛብ፡ በማይ፡ እምአስጠ
ሙነ፡፡ እምውኂዝ፡አምሰጠት፡ነፍስየ፡፡ 4
አምሰጠት፡ ነፍስነ፡ እማየ፡ ሀከክ፡፡ ይ
ትባረክ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡ ዘኢያ
ገብአነ፡ውስተ፡መሥገርተ፡ ማዕገቶሙ፡፡
ነፍስነሰ፡ አምሰጠት፡ከመ፡ ዖፍ፡ እመሥገር 6
ት፡ነዓዊት፡፡ መሥገርትሰ፡ተቀጥቀጠት፡ 7
ወንሕነሰ፡ድኅነ፡፡ ረድኤትነ፡በስመ፡እግ 8
ዚአብሔር፡፡ዘገብረ፡ ሰማየ፡ወምድረ፡፡
ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
ዮኤ እለ፡ ተወከሉ፡በእግዚአብሔር፡ከመ፡ 1
ደብረ፡ ጽዮን፡ ኢይትሀወክ፡ ለዓለም፡ ዘየኀ
ድር፡ ውስተ፡ ኢየሩሳሌም፡፡ አድ
ባር፡ የዐውደ፡ ወእግዚአብሔር፡ ይዕግብ፡ 2
ሕዝቦ፡፡እምይእዜ፡ ወእስከ፡ለዓለም፡፡
እስመ፡ ኢየኀድግ፡ እግዚአብሔር፡ በትረ፡ 3
ኃጥአን፡ ደበ፡ መክፈልተ፡ ጻድቃን፡፡ ከመ፡
ኢያንሥኡ፡ እደዊሆሙ፡ ጻድቃን፡ በዐመ
ፃ፡፡ አሠኒ፡እግዚኦ፡ ለኄራን፡ ወለርቱዐ 4
ነ፡ልብ፡፡ ወእለሰ፡ ይትመየጡ፡ ውስተ፡ 5
ፅግ፡፡ይወስዶሙ፡ እግዚአብሔር፡ ምስለ፡ ገ
ብርተ፡ዐመፃ፡፡ሰላም፡ላዕለ፡ እስራኤል፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [g] Enarrate salutare Hierusalem: & lætitiam eorum qui diligunt nomen tuum. [h] turritis palatiis tuis. [i] loquentur pacem [k] mei quæsivi decorem tuum. PSAL. CXXII. [a] levavimus oculos nostros, [b] divitibus, & PSAL. CXXIII. [a] existimaverim vivos [b] Secundum despectum & furorem eorum quem portabant in nos, existimaverim ut in aqua absorbuissent nos. Ex torrente erasit anima nostra aquas tumultuantes. [c] Deus noster, qui [d] etiam liberavit. PSAL. CXXIV. [a] providebit populo suo : [b] attollant justi [c] in nequitiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 *سلوا السلم ليروسليم وخصبا للذين يحبونك *فلتكن السلامة في جنودك والخصب واليسار في 7
8 ابراج قصورك * من اجل اخوتي والقريبين اليك تكلمت من اجلك بالسلامة *ومن اجل بيت 9
الرب الهنا طلبت لك الخيرات . اللليلويا * المزمور المايه والثاني والعشرون *
1 *وهو ح * استيخانات * رفعت عيني اليك يا رب الساكن في السماء *فها انه
2 كعيون العبيد الي ايدي مواليهم . وكعين الامة الي يد سيدتها كذلك عيوننا الي الرب الهنا
3 حتي يتراف علينا * ارحمنا يا رب ارحمنا واغفر لنا . فقد راينا من الهوان كثيرا * وامتلت 4
نفوسنا اكثر . العار اعطه للمخصبين والهوان للمتعظمين . اللليلويا *
1 * المزمور المايه والثالث والعشرون * *وهو يج * استيخن * لولا ان الرب كان فينا
2 يقول اسرايل *لولا ان الرب كان فينا عند قيام الناس علينا اذن لابتلعونا ونحن احياء *وعند 3
4 غضب سخطهم علينا * اذن لغرقنا الماء *عبر نفوسنا واديا *ابري عبرت نفوسنا الماء الذي 5
6 لا نهاية له * مبارك الرب الذي لم يسلمنا صيدا لاسنانهم * نجت نفوسنا مثل عصفور من 7
8 فخ الصياد . الفخ انكسر ونحن نجونا *معونتنا باسم الرب الذي خلق السماء والارض . اللليلويا .
1 * المزمور المايه واربعة وعشرون * *وهو ح * استيخانات * المتوكلون علي الرب
2 مثل جبل صهيون لا يزول بيروسليم الي الابد * الجبال تحيط بها والرب يحيط بشعبه منذ الان
3 والي الابد *لان الرب لا يدع عصاة الخطاة علي ميراث الصديقين لكيلا تمد الصديقون ايديهم
4 الي السيئات *احسن يا رب الي المحسنين والي المستقيمين بقلوبهم * واما الذين يميلون الي سبل 5
المعوجة الرب يلقيهم مع عاملي الاثم * والسلم علي اسرايل . اللليلويا *

Rogate pacem Jerosolymis, et abundantiam 6
iis qui te diligunt. Sit pax in exercitibus 7
tuis, et abundantia atq; divitiæ in turrib[us]
palatiorum tuorũ. Propter fratres meos et 8
proximos tibi, locutus sum pro te pacem. Et 9
propter domum Domini Dei nostri, precatus sum tibi prospera. Alleluja.

PSAL. CXXII.
Versus 8. 1

Levavi oculos meos ad te Domine, 2
qui habitas in cœlo : Et ecce ipsi sunt
velut oculi servorũ ad manus dominorũ
suorũ; & prout est oculus ancillæ ad ma-
num dominæ suæ, sic oculi nostri ad Domi-
num Deum nostrum, quatenus propitietur
nobis. Miserere nostri O Domine, miserere 3
nostri, & parce nobis: quia jam vidimus è
contemptu multum. Et impletæ sunt ani- 4
mæ nostræ abundantiùs. Opprobriũ da o-
pulentis, et despectionem superbis. Alleluja.

PSAL. CXXIII.
Versus 13. 1

Nisi Dominus fuisset inter nos : dicat
Israel. Nisi Dominus fuisset inter nos 2
insurgentib[us] hominib[us] adversùm nos, Cer- 3
tè absorbuissent nos adhuc viventes ; &
æstuante furore eorum in nos, Certè obru- 4
issent nos aqua. Transfretârunt animæ no-
stræ torrentem, Forsitan trajecerunt ani- 5
mæ nostræ aquam cui nullus est terminus.
Benedictus Dominus qui non tradidit nos 6
in venationem dentibus eorum. Evase- 7
runt animæ nostræ sicut avis laqueum ve-
natoris. Laqueus fract[us] est & nos evasim[us].
Adjutorium nostrum in nomine Domini, 8
qui creavit cœlum & terram.

PSAL. CXXIV.
Versus 8. 1

Confidentes in Domino erunt sicut
mons Sion, qui incessanter erit in
Jerusalem in sempiternum. Montes cir- 2
cundant eam, & Dominus circundat po-
pulum suum ex nunc & in perpetuum.
Quoniam Dominus non sinet baculum pec- 3
catorum super hæreditatem justorum, ut
ne extendant justi manus suas ad scelera.
Benefac O Domine, benefacientibus, & eis 4
qui recti sunt in cordibus suis. At verò qui 5
declinant ad semitas obliquitatis, Dominus projiciet eos cum operantibus iniquitatem ; & pax super Israel. Alleluja.

תהלים: קכו קכז קכח

PSAL. CXXVI. קכו

.somniantes veluti fuimus :Sijon *reversionem Dominum convertendo In* .graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יְהוָה אֶת־שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֹלְמִים׃
: *gentibus in* dixerunt tunc ; *præconio* nostra lingua & ,nostrū os risu est repletū Tunc
2 אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם
DOMINUS Magnificavit .istis cum facere DOMINUS Magnificavit
3 הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה׃ הִגְדִּיל יְהוָה
,nostram captivitatē DOMINE fac redire .lætantes fuimus : nobiscum facere
4 לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים׃ שׁוּבָה יְהוָה אֶת־שְׁבוּתֵנוּ
, ibit Eundo .metent *præconio in* : *lachryma in Seminantes* .*meridie* in torrentes sicut
5 כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃ הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצֹרוּ׃ הָלוֹךְ יֵלֵךְ 6
.suos manipulos portans,*præconio in* veniet veniendo :*seminis tractionem* portans flendo &
וּבָכֹה נֹשֵׂא מֶשֶׁךְ־הַזָּרַע בֹּא־יָבֹא בְרִנָּה נֹשֵׂא אֲלֻמֹּתָיו׃

PSAL. CXXVII. קכז

: domum ædificet non DOMINUS Si .Selomoh ipsi graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם־יְהוָה ׀ לֹא־יִבְנֶה בַיִת
,civitatem custodiat non DOMINUS Si *: ea in ejus ædificatores laboraverunt* frustra
שָׁוְא עָמְלוּ בוֹנָיו בּוֹ אִם־יְהוָה לֹא־יִשְׁמָר־עִיר
,sedere tardantibus ,surgere *manicantibus* vobis Frustra .custos *vigilavit* frustra
2 שָׁוְא ׀ שָׁקַד שׁוֹמֵר׃ שָׁוְא לָכֶם מַשְׁכִּימֵי קוּם מְאַחֲרֵי־שֶׁבֶת
hæreditas Ecce .somnum suo dilecto dabit sic : dolorum panem edentibus
3 אֹכְלֵי לֶחֶם הָעֲצָבִים כֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שֵׁנָא׃ הִנֵּה נַחֲלַת
filii ita : potentis manu in sagittæ Sicut .ventris fructus merces ; filii DOMINI
4 יְהוָה בָּנִים שָׂכָר פְּרִי הַבָּטֶן׃ כְּחִצִּים בְּיַד־גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי
non , ipsis *ex* suam pharetram implevit qui *viri* *Beatitudines* .juventutum
5 הַנְּעוּרִים׃ אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת־אַשְׁפָּתוֹ מֵהֶם לֹא־
.porta in inimicis cum fuerint locuti cùm : afficientur pudore
יֵבֹשׁוּ כִּי־יְדַבְּרוּ אֶת־אוֹיְבִים בַּשָּׁעַר׃

PSAL. CXXVIII. קכח

ambulantis : DOMINUM *timentis* omnis *Beatitudines* .graduum Canticum
1 שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אַשְׁרֵי כָּל־יְרֵא יְהוָה הַהֹלֵךְ
.tibi bonum & *tuæ beatitudines* : comedes quia tuarū *volarum* Laborem .ejus viis in
2 בִּדְרָכָיו׃ יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ׃
plantationes sicut tui filii ,tuæ domus lateribus in fructificans vitis sicut tua Uxor
3 אֶשְׁתְּךָ ׀ כְּגֶפֶן פֹּרִיָּה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתֶךָ בָּנֶיךָ כִּשְׁתִלֵי
.Dominum *timens* vir benedicetur sic quia Ecce .tuæ mensæ *circum* : olearum
4 זֵיתִים סָבִיב לְשֻׁלְחָנֶךָ׃ הִנֵּה כִי־כֵן יְבֹרַךְ גָּבֶר יְרֵא יְהוָה׃
omnibus , Jerusalaim *bono in vide* & ,Sijon ex DOMINUS tibi Benedicat
5 יְבָרֶכְךָ יְהוָה מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְּטוּב יְרוּשָׁלִָם כֹּל
.Israel super pacem : tuis filiis filios *vide* Et .*tuarum vitarum* diebus
6 יְמֵי חַיֶּיךָ׃ וּרְאֵה־בָנִים לְבָנֶיךָ שָׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל׃

תרגום TARGUM.

קכו
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא כַּד יְתִיב
יְיָ יַת גָּלוּת צִיּוֹן הֲוֵינָא הֵיךְ מַרְעִיָּא דְאִתְּסִין׃
2 הֵכְדֵין יִתְמְלֵי פּוּמָנָא חוּכָא וְלִישָׁנָנָא תּוּשְׁבַּחְתָּא
הֵידֵין יֵימְרוּן בְּעַמְמַיָּא אַסְגֵּי יְיָ לְמֶעְבַּד טָבָא עִם
3 אִלֵּין׃ אַסְגֵּי יְיָ לְמֶעְבַּד טָבָא עִמָּנָא הֲוֵינָא חָדֵין׃
4 אֲתִיב יְיָ יַת גָּלוּתָן הֵיךְ דְּמִיתְּבָא אַרְעָא כַּד
נָבְעִין מַפְּקָנֵי מַיָּא בְּבַצּוֹרְתָּא׃ דְּזָרְעִין בְּדִמְעָתָא 5
6 בְּשִׁבַּחְתָּא יַחְצְדוּן׃ מַהְלָכָא יְהָלוֹךְ בִּבְכוּתָא
מְסוֹבַר נִגְדָּא דְּבַר זַרְעָא מֵיתָא יֵיתֵי בְּתוּשְׁבַּחְתָּא
כַּד יְסוֹבַר אֶסְרָתוֹי׃

קכז
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא עַל יַד
שְׁלֹמֹה אִין מֵימְרָא דַּיְיָ לָא יִבְנֵי קַרְתָּא מַגָּן לָעַן
אַרְדִּכְלוֹי בֵּיהּ אִין מֵימְרָא דַּיְיָ לָא נָטֵיר קַרְתָּא
2 דִּירוּשְׁלֵם מַגָּן אִתְּעַר נָטֵיר׃ עַל מַגָּן תִּטְרְחוּן
לְכוֹן דְּתִקְדְּמוּן בְּצַפְרָא לְמֶעְבַּד לְכוֹן חֲטוֹף דִּי
מְאַחֲרִין וְתָתְבוּן לְמֶעְבַּד זְנוּ דְּאָכְלִין מְזוֹנֵי
דְמִסְכְּנִין דִּלְעוּ בְּהוֹן עַל יָאוּת וְכִיוָן יִתֵּן יְיָ
3 לְרַחֲמֵיהּ דִּמְכָא׃ הָא אַחְסָנַת יְיָ בְּנִין כַּשְׁרִין
4 אַגַּר עוֹבָדִין טָבִין וַלְדֵי מְעָא׃ כְּגִירִין בְּאִידָא
5 דְגִבָּרָא כֵּן בְּנִין דְּעוּלֵימָא׃ טַב לֵיהּ לְגַבַר דִּימְלֵי
בֵּית מִדְרְשֵׁיהּ מִנְּהוֹן לָא יִבְהֲתוּן אֲרוּם יִנְצוּן
עִם בַּעֲלֵי דְבָבֵיהוֹן בִּתְרַע בֵּית דִּינָא׃

קכח
1 שִׁירָא דְאִתְאֲמַר עַל מַסּוּקִין דִּתְהוֹמָא טוּבֵיהוֹן
2 דְּכָל דַּחֲלַיָּא דַּיְיָ דְּאָזְלִין בְּאוֹרְחָתֵיהּ׃ לְעוּת
אִידָךְ אֲרוּם תֵּיכוֹל טוּבָךְ בְּעָלְמָא הָדֵין וְטָב לָךְ
3 לְעָלְמָא דְאָתֵי׃ אִתְּתָךְ הֵיךְ גּוּפְנָא דַּעֲבַדַת פֵּירִין
עַל שְׂרָא דְבֵיתָךְ בְּנָךְ הֵיךְ שְׁתִילַיָּא דְזֵיתַיָּא חֲזוֹר
4 חֲזוֹר לְפָתוֹרָךְ׃ הָא אֲרוּם הֵיכְנָא מִתְבָּרֵךְ גַּבְרָא
5 דָּחֵיל מִן קֳדָם יְיָ׃ יְבָרְכִנָּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן וְתֶחֱמֵי בְּטוּבָא
6 דִּירוּשְׁלֵם כָּל יוֹמֵי חַיָּיךְ׃ וְתֶחֱמֵי בְּנִין לִבְנָךְ
שְׁלָמָא עַל יִשְׂרָאֵל׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*.

PSAL. CXXVI.

Quando convertet Domin' captivitatem Sion, erimus similes *infirmis* qui convaluerunt. Tunc replebitur risu os nostrum, & lingua nostra *hymnodia*. Tunc dicent in populis: Multiplicavit Dominus benignè facere cum illis: Multiplicavit Dñs facere benignè nobiscū, facti sumus lætantes. Converte Domine captivitatem nostrā, sicut convertitur terra quando erumpunt exitus aquarum tempore siccitatis. Qui seminant cum lachrymis, cum *laudatione* metent. Ambulans ambulabit in fletu portans *tractū frumenti* sementis; veniens veniet cum hymnodia quando reportabit manipulos suos.

Canticum quod dictū est super gradibus *abyssi* per manum Salomonis.

PSAL. CXXVII.

SI verbum Domini non ædificaverit urbē, frustrà laborant in ea architecti ejus: si Verbum Domini non custodierit civitatem Jerusalem, frustrà vigilat custos. In vanum laborabitis vobis qui prævenitis manè ad perpetrandam *vobis* rapinam, qui moram facietis atque sedebitis ad patrandū scelus, comedentes cibos miserorum, in quibus laborârunt, convenienter verò & recte dabit Domin' dilecto suo somnū. Ecce hæreditas Dñi filii recti, præmiū operum bonorum nati ventris. Sicut sagittæ in manu potentis, sic *filii juvenis*. Beatus vir qui implеverit scholam suam ex ipsis: non confundentur quando contenderint cum adversariis suis in porta dom' judicii.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*.

PSAL. CXXVIII.

BEati omnes qui timent Dominū, qui ambulant in viis ejus. Laborem manuū tuarū cùm comederis, beatus tu in mundo isto, & bonū erit tibi in mundo venturo. Uxor tua erit sicut vitis quæ facit fruct' in lateribus domus tuæ: filii tui sicut plantationes olivarum in circuitu mensæ tuæ. Ecce enim sic benedicitur viro, qui timet à conspectu Domini. Benedicat tibi *Dominus* ex Sion, & videas bonum Jerusalem omnibus diebus vitæ tuæ. Et videas filios filiorum tuorum: pacem super Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܟܗ *

* ܡܢ ܡܣܩܬܐ. ܠܐ ܡܫܡܗܐ. ܡܬܐܡܪ ܥܠ ܚܓܝ ܘܙܟܪܝܐ ܕܣܠܩܘ ܡܢ ܒܒܠ ܥܡ ܫܒܝܐ. ܪܘܚܢܐܝܬ ܕܝܢ ܣܘܟܝܐ ܕܛܒܬܐ ܕܥܬܝܕܢ. ܦܬܓܡܐ ܝܕ.
1 ܟܕ ܢܗܦܘܟ ܡܪܝܐ ܫܒܝܬܗ ܕܨܗܝܘܢ. ܗܘܝܢ ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܚܕܝܢ:
2 ܗܝܕܝܢ ܢܬܡܠܐ ܓܘܚܟܐ ܦܘܡܢ. ܘܠܫܢܢ ܬܫܒܘܚܬܐ: ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܒܥܡܡܐ ܕܐܣܓܝ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܥܡܗܘܢ.
3 ܐܣܓܝ ܡܪܝܐ ܠܡܥܒܕ ܥܡܢ ܘܗܘܝܢ ܚܕܝܢ:
4 ܐܗܦܟ ܡܪܝܐ ܫܒܝܬܢ ܐܝܟ ܡܒܘܥܐ ܕܒܬܝܡܢܐ.
5 ܐܝܠܝܢ ܕܙܪܥܝܢ ܒܕܡܥܬܐ ܒܚܕܘܬܐ ܢܚܨܕܘܢ:
6 ܡܐܙܠ ܐܙܠ ܘܒܟܐ ܫܩܠ ܙܪܥܐ. ܡܐܬܐ ܐܬܐ ܒܚܕܘܬܐ. ܫܩܠ ܟܦܐ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܟܘ *

* ܡܢ ܡܣܩܬܐ. ܐܡܝܪ ܕܕܘܝܕ ܥܠ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܬܐܡܪ ܥܠ ܚܓܝ ܘܙܟܪܝܐ ܕܡܥܝܩܝܢ ܗܘܘ ܒܒܢܝܢܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܕ.
1 ܐܢ ܡܪܝܐ ܠܐ ܒܢܐ ܒܝܬܐ. ܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܢ ܒܢܝܐ ܕܝܠܗ. ܘܐܢ ܡܪܝܐ ܠܐ ܢܛܪ ܡܕܝܢܬܐ. ܣܪܝܩܐܝܬ ܫܗܪܝܢ ܢܛܘܪܐ ܕܝܠܗ.
2 ܣܪܝܩܝܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܩܕܡܝܢ ܠܡܩܡ. ܘܡܘܚܪܝܢ ܠܡܬܒ. ܘܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ ܕܟܐܒܐ: ܗܟܢܐ ܢܬܠ ܠܪܚܡܘܗܝ ܫܢܬܐ.
3 ܝܘܪܬܢܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܐܢܘܢ ܒܢܝܐ. ܐܓܪܐ ܕܦܐܪܐ ܕܟܪܣܐ.
4 ܐܝܟ ܓܐܪܐ ܒܐܝܕܐ ܕܓܢܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܢܘܢ ܒܢܝ ܥܠܝܡܘܬܐ:
5 ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܡܠܐ ܩܛܪܩܗ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܢܒܗܬܘܢ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡ ܒܥܠܕܒܒܐ ܒܬܪܥܐ.

* ܡܙܡܘܪܐ ܩܟܙ *

* ܡܢ ܡܣܩܬܐ. ܠܐ ܡܫܡܗܐ. ܡܬܐܡܪ ܥܠ ܙܘܪܒܒܠ ܪܝܫܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܥܠ ܫܘܠܡܐ ܕܒܢܝܢܐ. ܘܡܪܡܙ ܬܘܒ ܥܠ ܩܪܝܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܦܬܓܡܐ ܝܕ.
1 ܛܘܒܘܗܝ ܠܟܠ ܡܢ ܕܕܚܠ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܗܠܟ ܒܫܒܝܠܘܗܝ.
2 ܥܡܠܐ ܕܐܝܕܝܟ ܟܕ ܬܐܟܘܠ ܒܪܢܫܐ. ܛܘܒܝܟ ܘܛܒܬܐ ܠܢܦܫܟ.
3 ܐܢܬܬܟ ܐܝܟ ܓܦܬܐ ܫܒܝܚܬܐ ܒܣܦܝ ܒܝܬܟ: ܒܢܝܟ ܐܝܟ ܢܨܒܬܐ ܕܙܝܬܐ ܚܕܪܝܢ ܦܬܘܪܟ.
4 * ܗܟܢܐ ܡܬܒܪܟ ܓܒܪܐ ܕܕܚܠ ܠܡܪܝܐ.
5 ܢܒܪܟܟ ܡܪܝܐ ܡܢ ܨܗܝܘܢ. ܘܬܚܙܐ ܒܛܒܬܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝܟ.
6 ܘܬܚܙܐ ܒܢܝܐ ܠܒܢܝܟ. * ܘܫܠܡܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ.

PSAL. CXXV.

Ex Psalmis ascensionis. Anonymus. Dicitur de Aggæo & Zacharia, qui ascenderūt è Babel unà cum captivitate. Spiritualiter verò expectatio bonorum futurorum. Vers. 14.

CUm reducet Dñs captivitatem Sion, erimus ut ii qui lætantur: Tunc implebitur os nostrū risu, & lingua nostra cantu: Tunc dicent inter gentes, Multiplicavit Dñs facere erga illos. Multiplicavit quidē Dñs facere nobis, & facti sumus in lætitia. Reduxit enim Dominus captivitatem nostram ut scaturigines quæ sunt in Austro. Qui seminant in lachryma, cum jubilo metent. Vadens vadit atque plorat qui portat semen. Veniens veniet cum exultatione qui portat manipulum.

PSAL. CXXVI.

Ex Psalmis ascensionis. Dictus à Davide de Salomone. Dicitur quoque de Aggæo & Zacharia qui urgebant structuram Templi. Versus 14.

NIsi Dominus ædificet domum, frustrà laborant ædificantes eam. Et nisi Dñs custodiat civitatē, frustrà vigilant custodes ejus. Vani sunt ii qui maturi sunt ad surgendum & seri ad sedendum, comedentes panem cum doloribus: sic concedet charis suis somnum. Hæreditas enim Dñi filii sunt, merces fructuum uteri. Qualis est sagitta in manu robusti, tales sunt filii juventutis; Beatus vir qui implеverit pharetram suam ipsis, certè non confundentur cùm alloquentur inimicū in porta.

PSAL. CXXVII.

Ex Psalmis ascensionis. Anonymus. Dicitur de Zerobabel principe Judha, & felicitationis ædificii. Innuit etiam in eo vocationem Gentium. Vers. 14.

BEatus quicunque timet Dñm, & incedit per semitas ejus. Laborem manuum tuarū cùm manducaveris homo, beatus eris, & felicitas *erit* animæ tuæ. Uxor tua *erit* sicut vitis laudabilis in marginibus domûs tuæ: filii tui ut planta olivæ, ambientes mensam tuam. Hac ratione benedicetur vir qui timet Dominum. Benedicat tibi Dñs è Sion, & spectes fausta Jerosolymæ omnib' diebus vitæ tuæ: Videasque filios liberis tuis, & pacem Israeli.

Versio VULG. LAT.

Canticum graduum. CXXV.

1 IN convertendo Dominus captivi-
tatem Sion : facti sumus sicut con-
2 solati : Tunc repletum est gaudio os
nostrum: & lingua nostra exultatione.
Tunc dicent inter gentes; Magnifica-
3 vit Dominus facere cum eis. Magni-
ficavit Dominus facere nobiscum :
facti sumus lætantes. Converte,Do-
4 mine,captivitatem nostram, sicut tor-
5 rens in Austro. Qui seminant in la-
crymis,in exultatione metent.Euntes
6 ibant & flebant, mittentes semina
sua. Venientes autem venient cum ex-
ultatione, portantes manipulos suos.

1 Canticum graduum Salomonis. CXXVI.

NIsi Dominus ædificaverit domú,
in vanum laboraverunt qui ædificant
eam. Nisi Dominus custodierit civita-
tem, frustrà vigilat qui custodit eam.
2 Vanum est vobis ante lucem surgere :
surgite postquàm sederitis, qui man-
ducatis panem doloris. Cùm dederit
3 dilectis suis somnum : Ecce hæreditas
Domini, filii,merces ; fructus ventris.
4 Sicut sagittæ in manu potentis : ita fi-
5 lii excussorum. Beatus vir qui imple-
vit desiderium suum ex ipsis : non
confundetur cùm loquetur inimicis
suis in porta.

1 Canticum graduum. CXXVII.

BEati omnes, qui timent Dominú,
qui ambulant in viis ejus. Labores
2 manuum tuarum quia manducabis :
beatus es, & benè tibi erit. Uxor
3 tua sicut vitis abundans, in lateribus
domûs tuæ. Filii tui sicut novellæ oli-
varum, in circuitu mensæ tuæ. Ecce
4 sic benedicetur homo, qui timet Do-
5 minum. Benedicat tibi Dominus ex
Sion:& videas bona Jerusalem omni-
6 bus diebus vitæ tuæ. Et videas filios
filiorum tuorum, pacem super Israel.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

ᾨδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκέ.

1 † ΕΝ τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν
Σιὼν, † ἐγενήθημεν (α) ὡσεὶ παρακεκλημένοι. †
2 Τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, † καὶ ἡ γλῶσ-
σα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως· † τότε ἐροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνε-
σιν, † Ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν.
3 † Ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν, † ἐ-
4 γενήθημεν εὐφραινόμενοι. † Ἐπίστρεψον κύριε τὴν
αἰχμαλωσίαν ἡμῶν † ὡς (β) χειμάῤῥους ἐν τῷ Νότῳ.
5 † Οἱ σπείροντες ἐν δάκρυσιν, ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦ-
6 σι. † Πορευόμενοι ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον † (γ) βάλ-
λοντες τὰ σπέρματα αὐτῶν· † ἐρχόμενοι δὲ ἥξουσιν
ἐν ἀγαλλιάσει, † αἴροντες τὰ δράγματα αὐτῶν.

MS. A. (α) ὡς (β) ὁ χειμάῤῥους (γ) αἴροντες

ᾨδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκς'.

1 † Ἐὰν μὴ (α) κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, † εἰς μά-
την ἐκοπίασαν (β) οἱ οἰκοδομοῦντες· † ἐὰν μὴ κύρι-
ος φυλάξῃ πόλιν, † εἰς μάτην ἠγρύπνησεν ὁ φυ-
2 λάσσων. † Εἰς μάτην ὑμῖν ἐστι (γ) τὸ ὀρθρίζειν·
† ἐγείρεσθε μετὰ τὸ καθῆσθαι, † (δ) οἱ ἐσθίοντες ἄρτον
ὀδύνης, † ὅταν δῷ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον. †
3 Ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου, υἱοὶ, † ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ
4 τῆς γαστρός. † Ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, † οὕτως
5 οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμένων. † Μακάριος (ε) ὃς
πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν· † οὐ (ζ) κατ-
αισχυνθήσονται, ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν (η)
ἐν πύλαις.

MS. A. (α) ὁ κύριος οἰκοδομήσει (β) οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν· ἐὰν μὴ ὁ κύριος (γ) τοῦ ὀρθρίζειν· (δ) οἱ ἔσθοντες (ε) ἄνθρωπος ὃς (ζ) καταισχυνθῶσιν, (η) ἐν πύλῃ.

ᾨδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκζ'.

1 † ΜΑκάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον, † οἱ
2 πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. † (α) Τοὺς πόνους
τῶν καρπῶν σου φάγεσαι· † μακάριος εἶ, καὶ καλῶς
3 σοι ἔσται. † Ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα † (β)
ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου· † οἱ υἱοί σου ὡς νεό-
4 φυτα ἐλαιῶν † κύκλῳ τῆς τραπέζης σου. † Ἰδοὺ οὕτως
εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύρι-
5 ον. † (γ) Εὐλογήσαι σε κύριος ἐκ Σιὼν, † καὶ ἴδοις τὰ
ἀγαθὰ Ἱερουσαλὴμ † πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς
6 σου. † Καὶ ἴδοις υἱοὺς τῶν υἱῶν σου· † εἰρήνη ἐπὶ τὸν
Ἰσραήλ.

MS. A. (α) Τοὺς καρποὺς τῶν πόνων σου (β) ἐν τοῖς κλίτεσιν (γ) Εὐλογήσει

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Canticum graduum. CXXV. 1

1 CUm (a) converteret Dñs capti-
vitatē Siō; facti sumꝰ sicut cōsolati.
2 Tunc repletum est gaudio os no- 2
strum, & lingua nostra (b) exulta-
tione. 3 Tunc dicent inter gentes ;
Magnificavit Dominus facere cum
[†] eis. Magnificavit Dominus fa- 3
cere nobiscū : 4 facti sumꝰ lætantes.
5 Converte, Domine, captivitatem no- 4
strā, sicut (c) [a] torrentes in Au-
stro. 6 Qui seminant in lachrymis, 5
in exultatione metent. 7 [b] Euntes 6
ibant, & flebant, mittentes semina
sua. 8 Venientes autem venient in
exultatione, portantes manipulos
suos.

Canticum graduum. CXXVI. 1

1 NIsi Dominus ædificaverit
domum ; in vanum labora-
verunt (a) ædificantes. 2 Nisi Do-
minus custodierit civitatem ; fru- 2
strà [a] vigilat, qui custodit. 3 (b)
[b] In vanum est vobis ante lucem
surgere: (c) surgite postquàm sede-
ritis, qui manducatis (d) panem do-
loris. 4 Cùm dederit dilectis suis so-
mnum; Ecce [c] hæreditas Domini, 3
filii, (e) merces fructûs ventris. 5
Sicut sagittæ in manu potentis ; ita 4
(f) filii excussorum. 6 (g) Beatus [d], 5
qui (h) implebit desiderium su-
um ex eis: non (i) [e] confundentur,
cùm loquentur inimicis suis in
porta.

Canticum graduum. CXXVII. 1

BEati omnes, qui timent Domi-
num, qui ambulant in viis ejus. 2
[a] Labores (a) palmarum tuarum 2
manducabis: beatus es, & benè tibi
erit. 3 Uxor tua, sicut (b) vitis [b] 3
abundans, in (c) lateribus domûs
tuæ. 4 Filii tui, sicut (d) novellæ
olivarum in circuitu mensæ tuæ. 5
Ecce sic benedicetur homo, qui ti- 4
met Dominum. 6 Benedicat te Do- 5
minus ex Sion, (e) & videas bo-
na Hierusalem omnibus diebus vi-
tæ tuæ : 7 Et videas filios filio- 6
rum tuorum : (f) pax super Israel.

Versio ÆTHIOPICA.

ማኅሌት:ዘበመዓርጊሁ::

፻፳፭ እም:ሚጠ:እግዚአብሔር:ፄዋ:ጽዮ 1
ን::ኮነ:ፍሡሓነ::=: እሚሃ:መልአ:ፍሥ 2
ሓ:አፉነ:: ወተሐሠየ:ልሳንነ::=: እሚ 3
ሃ:ይቤሉ:አሕዛብ:: ለዐበየ:ገቢረ:ሎሙ:
እግዚአብሔር::=: ወኮነ:ፍሡሓነ::=: 4
ሚጥ : እግዚኦ: ፄዋነ:: ከመ: ውኂዝ:ውስ 5
ተ:አዜብ::=:እለ:ይዘርኡ:በአንብዕ:ወበሐ 6
ሤት:የዓርሩ::=: ወሶበሰ:የሐውሩ: ወፈ 7
ሩ:እንዘ: ይበክዩ:: ወጾሩ : ዘርአሙ::=:
ወሶበ:የአትዉ:መጽኡ:እንዘ:ይትፈሥሑ:: 8
ወጾሩ:ከላስስቲሆሙ::=:

ማኅሌት:ዘበመዓርጊሁ::

፻፳፮ እም:እግዚአብሔር: ኢሐነጸ: ቤተ:: 1
ከንቶ:ይጸመው: እለ: የሐንጹ::=: እመ: 2
እግዚአብሔር: ኢዐቀበ: ሀገረ:: ከንቶ : ይ
ትጉሁ:እለ:ይሄልው::=: ወከንቱ: ገይሶት 3
ክሙ:: ተንሥኡ : እምድኅረ: ነበርክሙ::
እለ:ትሴስዩ:እክለ:ሕማም::=: ሶበ:ይሁ 4
ቦሙ : ንዋመ : ለፍቁራኒሁ:: ናሁ : ጸጋሁ:
ለእግዚአብሔር:ውሉድ:: ዐሤተ:ፍሬሃ:ለ
ከርሠ::=: ከመ:አሕፃ:ውስተ:እደ:ኃያ 5
ል::ከማሁ:ደቂቆሙ: ለንጡፋን::=: ብፁ 6
ዕ:ብእሲ:ዘይፌጽም: ፍትወቶሙ: እምኔሆ
ሙ:ወኢይትኃፈር:ሶበ:ይትናገሮሙ:ለጸላእ
ቱ: በአናቅጽ::=:

ማኅሌት: ዘበዓርጊሁ::

፻፳፯ ብፁዓን: ኵሎሙ: እለ: ይፈርህዎ: 1
ለእግዚአብሔር:: እለ : የሐውሩ : በፍናዊ
ሁ::=: ፍሬ: ጻማከ: ተሴሰይ::ብፁዕ:አን 2
ተ:ወሠናይ:ለከ::=: ብእሲትከ:ከመ: ወ 3
ይን: ሠምር: ውስተ: ጽርሐ : ቤትከ::=:
ወውሉድከ: ከመ: ተክለ: ዘይት: ሐዲስ: ዐ 4
ውደ:ማዕድከ::=: ናሁ:ከመዝ:ይትባረክ: 5
ብእሲ : ዘይፈርሆ : ለእግዚአብሔር::=:
ይባርክ:እግዚአብሔር : እምጽዮን:: ወት 6
ሬኢ: ሠናይታ : ለኢየሩሳሌም:: በኵሉ:
መዋዕለ : ሕይወትከ::=: ወትሬኢ : ውሉ 7
ደ : ውሉድከ:: ሰላም : ሳዕለ : እስራኤ
ል::=:

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CXXV. [†] eis. Facti [a] torrens [b] Et cùm ibant flentes egressi sunt, & portantes semina. PSAL. CXXVI. [a] vigilant, qui in ea sunt. [b] Vana est manicatio vestra: [c] donum Domini, [d] vir, qui [e] confundetur, cùm loquetur PSAL. CXXVII. [a] Fructum laboris tui manducabis: [b] placens, in cœnaculis domûs tuæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور المائة وخمسة وعشرون * وهو * ـ * استكانات *
لما رد الرب سبي صهيون صرنا كالمعزيين *حينئذ امتلى فمنا فرحا ولساننا تهليلا حينئذ
2 يقال في الامم قد اكثر الرب الصنيع الى هولاء * اكثر الرب الصنيع الينا فصرنا فرحين *يا
3 رب ردد سبينا كاودية التيمن *الذين يزرعون بالدموع *ويحصدون بالفرح *كانوا ينطلقون
4 ماشيين باكين حاملين بذورهم * ويأتون مقبلين بالتهليل حاملين اغمارهم * اللّيلويا *
* المزمور المائة وستة وعشرون * وهو * ـ * استكانات *
1 ان لم يبن الرب البيت تعب البناؤون باطلا * وان لم يحفظ الرب المدينة سهر الحافظون باطلا
2 * باطل بكوركم * انهضوا من بعد جلوسكم يا آكلي الخبز بالهموم *اذا اعطى حبيبه نوما
3 * فها هوذا البنون هم ميراث الرب * اجر ثمرة البطن * مثل السهام في يد الجبار هكذا
4 مثل البنين في شبابهم * مغبوط هو الرجل الذي يكمل شهوته منهم * حينئذ لا يخزون
5 اذا كلموا اعداءهم في الابواب * اللّيلويا *
* المزمور المائة وسبعة وعشرون * وهو * ـ * استكانات *
1 طوبى لكل الخائفين من الرب السالكين في سبله * تأكل من ثمرة اتعابك * تصير مغبوطا
2 ويكون لك الخير * امراتك تصير مثل كرمة مخصبة في جوانب بيتك * بنوك مثل غروس
3 الزيتون حول مائدتك * ها هوذا يبارك الرجل الخائف من الرب * هكذا يباركك الرب من صهيون
4 وترى خيرات يروشليم جميع ايام حياتك * وترى بني بنيك * والسلام على اسرائيل * اللّيلويا *

PSAL. CXXV.
Vers. 10.

QUando revocabit Dominus captivi- 1
tatem Sion, fiemus veluti consolati :
Tunc implebitur os nostrum gaudio, et lin- 2
gua nostra exultatione. Tunc dicetur inter
gentes, Jam multiplicavit Dominus bene-
ficium erga istos. Multiplicavit Dominus 3
beneficium erga nos, & facti sumus læ-
tantes. O Domine, reducas nobis captivita- 4
tem nostram sicuti torrentes Austri. Qui 5
seminant cū lachrymis, etiam metent cum
gaudio. Ibant gradientes gemebundi, por- 6
tantes semina sua ; at venient redeuntes
cum exultatione, gestantes fruges suas.
Alleluja.

PSAL. CXXVI.
Vers. 13.

SI non ædificet Dominus domum, fru- 1
strà laborant ædificantes. Et nisi cu-
stodiat Dominus urbem, frustrà vigilant
custodes : Vana est surrectio eorum ma- 2
tutina. Expergiscimini postquam sederi-
tis O qui comeditis panem cum solicitu-
dinibus. Quum dederit dilectis suis so-
mnum: Ecce filii erunt hæreditas Domini. 3
Merces fructûs ventris Est veluti sagitta 4
in manu gigantis. Hæc est similitudo fili-
orum in juventute ipsorum. Fœlix est 5
homo qui explet votum suum in eis : tunc
non confundentur, quum alloquentur ini-
micos suos in portis. Alleluja.

PSAL. CXXVII.
Vers. 10.

BEati omnes timentes Dominum, am- 1
bulantes in semitis ejus. Manducabis 2
ex fructu laborum tuorum, fies prosper,
& erit tibi bonum. Uxor tua fiet instar 3
vitis abundans in lateribus domûs tuæ,
filii tui sicut plantæ olivarum circa men-
sam tuam. Nonne ecce benedicetur homo 4
timens Dominum ? Sic benedicet tibi Do- 5
minus de Sion, & videbis bona Jerusa-
lem omnibus diebus vitæ tuæ, Et videbis 6
filios filiorum tuorum, & pacem super
Israel. Alleluja.

PSAL. CXXIX. קכט

nunc dicat : *meis pueritiis* à me affecerunt angustiis Multùm .graduum Canticum

1 שיר המעלות רבת צררוני מנעורי יאמר־נא

.mihi prævaluerunt non *etiam* :*meis pueritiis* à me affecerũt angustiis Multùm .Israel

2 ישראל: רבת צררוני מנעורי גם לא־יכלו לי:

.suum sulcum protraxerunt longum in : arantes araverunt meum dorsum Supra

3 על־גבי חרשו חרשים האריכו למענותם:

:retrorsum *recedant* &,afficientur Pudore .impiorum funes concidit : justus Dominus

4 יהוה צדיק קצץ עבות רשעים: 5 יבשו ויסגו אחור

.exaruit ,*erumpat* antequam quæ : tectorum herba sicut Erunt .Sijon *odientes* omnes

6 כל שנאי ציון: יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש:

dixerunt non Et .manipulos *colligens suũ sinum &* ; *metens suã volam* implevit non Qua

7 שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר: 8 ולא אמרו

.Domini nomine in vobis benediximus : vos *ad* Domini Benedictio :transeuntes

העברים ברכת־יהוה אליכם ברכנו אתכם בשם יהוה:

PSAL. CXXX. קל

mea voce in audi Domine .Domine te *invocavi* profundis De .graduum Canticum

1 שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה: 2 אדני שמעה בקולי

sint iniquitates Si .mearum deprecationum vocem ad intentæ tuæ aures

3 תהיינה אזניך קשבות לקול תחנוני: אם־עונות

.timeberis ideo : *venia tecum Quia* ? stabit quis Domine , *Jah* observaveris

4 תשמר־יה אדני מי יעמד: כי־עמך הסליחה למען תורא:

.*sum præstolatus* ejus verbo in & : mea anima expectavit , Dominum Expectavi

5 קויתי יהוה קותה נפשי ולדברו הוחלתי:

Expecta .*matutino in custodibus matutino in custodibus præ* Dominum ad mea Anima

6 נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר: 7 יחל

eo cum multa & : misericordia Domino cum quia , Dominum ad Israel

ישראל אל־יהוה כי־עם־יהוה החסד והרבה עמו

.ejus iniquitatibus omnibus ex , *Israel* redimet ipse Et .redemptio

8 פדות: והוא יפדה את־ישראל מכל עונתיו:

PSAL. CXXXI. קלא

sunt elati neque ,meũ cor est exaltatũ non Domine .David ipsi graduum Canticum

1 שיר המעלות לדוד יהוה לא־גבה לבי ולא־רמו

; posui *non Si .me præ* mirabilibus in &,magnis in ambulavi neque : mei oculi

2 עיני ולא־הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני: אם־לא שויתי

ablactatus sicut : suam matrem super ablactatum sicut , meam animam feci silere &

ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו כגמל

.seculum in usque & ,*nunc ex : Dominum ad* Israel *Expecta* .mea anima me *super*

3 עלי נפשי: יחל ישראל אל־יהוה מעתה ועד־עולם:

PSAL. CXXXII. קלב

ejus afflictionis universæ : David Domine Memento .graduum Canticum

1 שיר המעלות זכור־יהוה לדוד את כל־ענותו:

.Jahacob potenti vovit : Domino juravit Qui

2 אשר נשבע ליהוה נדר לאביר יעקב:

תרגום TARGUM.

קכט

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא סגיעין
דאעיקו לי מן טליותי יימר כדון ישראל:
2 סגיעין דאעיקו לי מן טליותי ברם לא יכילו
3 לאבאשא לי: על גושמי רדו רדיא אוריכו
4 למורדניתהון: יי זכאה קצץ שולשלי רשיעיא:
5 יבהתון ויזורו לאחורא כל סנאי דציון: 6 יהוון
כחציר אגריא דמן קדם דיציץ אתי רוח קדומא
7 נתב בידיה ואתיבש: דלא מלי אידיה חצד
8 וכתפיה מעמר: ולא אמרו דעברין מתמן
ברכתא דיי עליכון ולא יתיבון להון ברכנא
יתכון בשמא דיי:

קל

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא מן
2 עומקיא קריתך יי: יי קביל צלותי תהוין
3 אודניך צייתין לקל צלותי: אין עוין תטור יה
4 יי מן יקום: ארום גבך שביקותא מן בגלל
5 דתתחמי: אמתינית יי מתינת נפשי ולאיקריה
6 אוריכית: נפשי אוריכא ליי מן נטרי מטרת
7 לצפרא דנטרין לקרבא קרבן צפרא: מוריך
ישראל ליי ארום גבי יי חסדא וסגי עמיה
8 פורקן: והוא יפרוק ית ישראל מכל עויתיה:

קלא

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא יי לא
גבה לבי ולא אתרוממו עיני ולא הליכית
2 ברברבן ובפרישן מני: אין לא שוית אידא
לפום ושתקית נפשי עד דצית פתגמי אוריתא
היך חסילא על תדיי אמיה אתגברית באוריתא
3 היך חסילא עלוי נפשי: יוריך ישראל ליי מן
השתא ועד עלמא:

קלב

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא אדכר יי
2 לדוד ית כל סגופיה: די קיים קדם יי נדר
לתקיפא דיעקב:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Canticũ ꝙ dictũ est sup gradibus abyssi.

PSAL. CXXIX.

Multi fuerunt qui molestias intulerunt mihi à pueritia mea, dicat nunc Israel: Multi qui molestias intulerunt mihi à pueritia mea; verùm non potuerunt inferre malum mihi. Super corpus meum araverunt arantes; prolongaverunt arationem suam. Dominus justus concidit catenas impiorum. Confundantur & revertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion. Fiant sicut fœnum tectorum, quod antequàm floruisset, irruit ventus vehemens, perflavit in illud, & siccatum est. De quo non implevit manum suam messor, & axillam suam spicilegium faciens. Et non dixerunt transeuntes indè, Benedictio Domini super vos: et non responderunt eis, Benedicimus vobis in nomine Domini.

Canticum quod dictũ est super gradibus abyssi. PSAL. CXXX.

De profundis invocavi te Domine: Domine exaudi orationem meam: sint aures tuæ attendentes voci orationis meæ. Si iniquitates observaveris Deus, Domine quis subsistet? Quoniam apud te est indulgentia, ut videaris. Expectavi Dominum, expectavit anima mea, & in gloria ejus speravi. Anima mea expectavit Dominum, plusquam observantes custodias matutinas, quas observant ut offerant oblationem matutinam. Sperat Israel in Domino, quoniam apud Dñm misericordia, & copiosa cum illo redemptio. Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus.

Canticum quod dictum est super gradibus abyssi. PSAL. CXXXI.

Domine non est exaltatũ cor meũ & non sunt elati oculi mei; & non ambulavi in magnificentiis, rebúsq; mirandis præ me. Si non posui manum ad os, & tacere feci animã meã donec audiret verba Legis, sicut ablactat⁹ sup mammas matris suæ, roboratus sum in Lege, sicut ablactatus sup me anima mea. Sperabit Israel in Domino, ex hoc tempore et usque in æternum.

Canticũ quod dictum est super gradibus abyssi.

PSAL. CXXXII.

Memento Domine Davidis [&] omnis afflictionis ejus. Qui juravit coram Domino; vota nuncupavit fortissimo Jaacob.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

* [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

* [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

* [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]

* [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]

PSAL. CXXVIII.

Ex Psalmis ascensionis. Anonymus. De angustia populi. Quod autẽ ad nos, innuit nobis victoriam atq; triumphum cultorum. Vers. 13.

Creverunt oppressores mei à pueritia mea: dicat Israel, Creverunt oppressores mei à pueritia mea, at non potuerunt *resistere* viribus meis. Supra dorsum meũ flagellaverũt flagella, & protraxerunt humiliationem suã. Dñs justus est, ac divellit ramos iniquorum. Agantur retro cuncti osores Sion, Fiantque similes fœno tecti, quod quum invaserit vent⁹, languet atque arescit, Nec implet eo volã suã messor, neq; complexũ suũ collector. Et non dixerũt hi qui prætereunt, Benedictio Dñi super vos, benedixim⁹ vobis in nomine Dñi.

PSAL. CXXIX.

Ex Psalmis ascensionis. Dicitur de Nehemia Sacerdote. Et innuit in eo precationẽ Martyrum. Vers. 16.

Ex profundo te vocavi Dñe, Et audisti vocẽ meã. Sint aures tuæ intentæ ad vocem precationis meæ. Si peccata observes Dñe, quis valeat subsistere? Nam à te remissio est. Speravi in Dño, & expectavit anima mea verbũ ejus: Expectavi Dñm à custodia matutina usq; ad custodiã matutinã. Expectet Israel Dñm, quoniã ab eo sunt misericordiæ, & plurimum apud eum salutis, Ipseq; salvabit Israelem ab omni ejus iniquitate.

PSAL. CXXX.

Davidis. Ex Psalmis ascensionis: Diciturque de Jesu filio Jozedec Sacerdote summo. Et de humiliate. Vers. 5.

Domine, non superbivit cor meum, neque extulerunt se oculi mei, neq; incessi in rebus me eminentiorib⁹; Sed humiliavi animã meã, ut *puer* ablactatus apud matrẽ suã, & quasi *puer* ablactat⁹ erat apud me anima mea. Expectet Israel Dominum ex nunc & usque in sempiternum.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. CXXXI.

Ex Psalmis ascensionis. Anonymus. Quum vellent extruere domum Domino Sabaoth. Et oratio Davidis. Et revelatio Christi. Vers. 37.

Memento Domine Davidis & omnis humilitatis ejus, Qui juravit Domino vovitque Deo Jacobi,

Versio VULG. LAT.

Canticum graduum. CXXVIII.

SÆpè expugnaverunt me à juventute mea, dicat nunc Israel. Sæpè expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi. Supra dorsum meũ fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem suã. Dominus justus concidit cervices peccatorũ: Confundantur & convertantur retrorsũ omnes, qui oderunt Sion. Fiant sicut fœnũ tectorũ: quod priusquam evellatur, exaruit: De quo non implevit manũ suã qui metit, & sinũ suũ qui manipulos colligit. Et non dixerunt qui præteribant, Benedictio Domini super vos: benediximus vobis in nomine Domini.

Canticum graduum. CXXIX.

DE profundis clamavi ad te, Dñe: Dñe, exaudi vocem meam: Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ. Si iniquitates observaveris, Dñe: Dñe, quis sustinebit? Quia apud te propitiatio est: & propter legẽ tuã sustinui te, Dñe. Sustinuit anima mea in verbo ejus: Speravit anima mea in Dño. A custodia matutina usq; ad noctẽ, speret Israel in Dño. Quia apud Dñm misericordia: & copiosa apud eũ redemptio. Et ipse redimet Israel, ex omnibus iniquitatibus ejus.

Canticum graduum David. CXXX.

DOmine, non est exaltatũ cor meũ: neq; elati sunt oculi mei. Neq; ambulavi in magnis, neq; in mirabilibus super me. Si non humiliter sentiebam: sed exaltavi animã meã: Sicut ablactatus est super matre sua, ita retributio in anima mea. Speret Israel in Domino, ex hoc nunc & usque in seculum.

Canticum graduum. CXXXI.

MEmento, Domine, David, et omnis mansuetudinis ejus: Sicut juravit Domino, votum vovit Deo Jacob:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκη'.
† ΠΛεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου, †
2 εἰπάτω δὴ Ἰσραήλ· Πλεονάκις ἐπολέμησάν με
ἐκ νεότητός μου, † καὶ γὰρ οὐκ (α) ἠδυνήθησάν μοι. †
3 Ἐπὶ (β) τὸν νῶτόν μου ἐτέκταινον οἱ ἁμαρτωλοί, †
4 ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. † Κύριος δίκαι-
5 ος συνέκοψεν αὐχένας ἁμαρτωλῶν· † Αἰσχυνθήτω-
σαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω πάντες οἱ μι-
6 σοῦντες Σιών. † Γενηθήτωσαν ὡσεὶ χόρτος (γ) δω-
7 μάτων, † ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη· † Οὗ οὐκ
ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὁ θερίζων, † καὶ τὸν κόλπον
8 αὐτοῦ ὁ τὰ δράγματα συλλέγων. † Καὶ οὐκ εἶπαν οἱ
παράγοντες, Εὐλογία κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, † εὐλογήκαμεν
ὑμᾶς ἐν ὀνόματι κυρίου. MS. A. (α) ἐδυ-
νήθησάν (β)* τοῦ νώτου ἐτέκτενον (γ) δωμάτων,
1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρκθ'.
2 † ΕΚ βαθέων ἐκέκραξά (α) σοι κύριε, † Κύριε εἰσ-
άκουσον τῆς (β) φωνῆς μου † γενηθήτω τὰ ὦτά σου προσ-
3 έχοντα † εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου. † Ἐὰν ἀνομίας
4 (γ) παρατηρήσῃς κύριε, † κύριε τίς ὑποστήσεται; † Ὅτι
παρὰ σοὶ ὁ ἱλασμός ἐστιν. † ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
σου † ὑπέμεινά σε κύριε, † ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου εἰς
5 τὸν λόγον σου, † Ἤλπισεν ἡ ψυχή μου ἐπὶ τὸν κύρι-
6 ον. † Ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας (δ) μέχρι νυκτὸς, † ἐλπι-
7 σάτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον· † Ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ
8 τὸ (ε) ἔλεος, † καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις. † Καὶ
αὐτὸς λυτρώσεται τὸν Ἰσραὴλ † ἐκ πασῶν τῶν ἀνο-
μιῶν αὐτοῦ.
MS. A. (α) σε κύριε, (β) προσευχῆς μου· (γ) πα-
ρατηρήσῃ (δ) καὶ μέχρι νυκτὸς, † ἀπὸ φυλακῆς πρω-
ΐας ἐλπισάτω (ε) ἔλαιος ἐστιν, καὶ πολλὴ
Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν (α). ρλ'.
1 † Κύριε οὐχ ὑψώθη (β) ἡ καρδία μου, † οὐδὲ ἐμετε-
ωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου· † οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγά-
λοις, † οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ. † Εἰ μὴ (ς) ἐτα-
2 πεινοφρόνουν, ἀλλὰ ὕψωσα (δ) τὴν ψυχήν μου· † ὡς τὸ
ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, † ὡς (ε)
ἀνταποδώσεις ἐπὶ τὴν ψυχήν μου. † Ἐλπισάτω Ἰσ-
3 ραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον † ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος.
MS. A. (α) τῷ Δαυίδ. (β) μου ἡ καρδία, (ς) ἐτα-
πεινοφρόνουν (δ) τὴν καρδίαν (ε) ἀνταποδόσεις
1 Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλα'.
† ΜΝήσθητι κύριε τοῦ Δαυίδ, † καὶ πάσης τῆς
2 (*) πραότητος αὐτοῦ· † Ὡς ὤμοσε τῷ κυρίῳ, ηὔξατο
τῷ θεῷ Ἰακώβ· MS. A. (*) πραΰτητος

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

Canticum graduum. CXXVIII. 1
1 SÆpe (a) impugnaverunt me à juventute mea, [†] dicat nũc Israel:
2 Sæpe impugnaverunt me à juventute mea: [a] etenim (b) nõ potuerunt 2
mihi. 3 Supra dorsum meum (c)[b] 3
fabricaverunt peccatores: (d) prolongaverunt iniquitatem suam. 4
Dominus justus (e) concidit cervices 4
peccatorum: Confundantur, & (f) avertantur retrorsum omnes, qui ode- 5
runt Sion. 5 Fiant sicut fœnum tecto- 6
rum: quod priusquã (g) evellatur,
exaruit. 6 De quo non (h) implevit 7
manum suam, qui metit, & sinum
suũ, qui manipulos colligit. 7 Et nõ 8
dixerunt, qui præteribant; Benedictio Domini super vos, (i) benediximus vos in nomine Domini.

Canticum graduũ. CXXIX. 1
1 DE profundis clamavi (a) tibi,
Domine: Domine, exaudi vocem me- 2
am. 2 Fiant aures tuæ intendentes
in vocem deprecationis meæ. 3 Si 3
iniquitates observaveris, Domine;
Domine, quis sustinebit? 4 Quoni- 4
am apud te propitiatio est: propter
(b) nomen tuum sustinui te, Domine. 5 Sustinuit anima mea in (c) [a]
verbum tuum. Speravit anima mea 5
in Dominum. 6 [b] A custodia ma- 6
tutina usque ad noctem, [c] speret
Israel in Dominum. 7 Quoniam a- 7
pud Dominũ misericordia, & mul-
ta apud illum redemptio. Et ipse 8
redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus.

Canticum graduum. CXXX. 1
1 DOmine, non est exaltum cor meum: neque [a] in (a) altum elati sunt oculi mei. 2 Neque ambulavi in (b) magnis, (c) neque in
[b] mirabilibus super me. 3 Si (d) 2
non [c] humiliter sentiebam, sed
exaltavi animam meam. 4 Sicut
ablactatus super matrem suam; sic
(e) retribues in animam meam. 5
Speret Israel in Domino ex hoc 3
nunc, & usq; in seculum.

MS. Æth. Poc. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, omni tempore, nunc, & semper, & in secula seculorum Amen.

Canticum graduũ. CXXXI. 1
1 MEmento, Domine, David, & omnis (a) mansuetudinis ejus. 2 (b)[a] Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Jacob. 2

Versio ÆTHIOPICA.

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
የፒፒ ዘልፈ፡ይፀብሉኒ፡እምንእስየ፡፡ ይብ 1
ል፡እስራኤል፡ 2 ዘልፈ፡ይፀብሉኒ፡እምንእ
ስየ፡፡ ወባሕቱ፡ ሊክህሉኒ፡፡፡ ደበ፡ዘባ 3
የ፡ዘበጡ፡ ኃጥኣን፡፡ ወአስተናሐቀዋ፡ ለኃ
ጢአቶሙ፡፡፡ እግዚአብሔር፡ ጻድቅ፡ ሰ 4
በረ፡ሐደፈሆሙ፡ለኃጥኣን፡፡ ይትኀፈሩ፡ወይ
ግብኡ፡ድኅሬሆሙ፡፡ ኵሎሙ፡እለ፡ይጸልእ
ዋ፡ለጽዮን፡፡፡ ወይኩኑ፡ከመ፡ሣዕረ፡አን 5
ሕስት፡፡ ዘይየብስ፡ ዘእንበለ፡ ይምሐው
ም፡፡፡ ወኢይመልእ፡እደሁ፡ለዘ፡የዐጽድ፡፡ 6
ወኢሐፅና፡ ለዘ፡ ያስተጋብእ፡ ከለሰስኒ
ሁ፡፡፡ ወኢይበሉ፡እለ፡የኀልፉ፡በረከተ፡እ 7
ግዚአብሔር፡ምስሌነ፡፡ ባረክናክሙ፡በስመ፡
እግዚአብሔር፡፡፡

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
የፒሀ እማዕመቅ፡ ጸዋዕኩከ፡ እግዚኦ፡፡ 1
እግዚኦ፡ ስምዓኒ፡ ቃልየ፡፡፡ ወይኩን፡ እ 2
ዝንከ፡ ዘያጸምዕ፡ቃለ፡ስእለትየ፡፡፡ እመ 3
ሰ፡ኃጢአተኑ፡ ትትዐቀብ፡፡ እግዚኦ፡እግዚ
ኦ፡ መኑ፡ ይቀውም፡፡፡ እስመ፡ እምኀቤ 4
ከ፡ውእቱ፡ሣህል፡፡ በእንተ፡ስምከ፡ተሰፈው
ኩከ፡እግዚኦ፡፡፡ ተዐገሠት፡ነፍስየ፡በሕ 5
ግከ፡፡ ተወከለት፡ ነፍስየ፡ በእግዚአብሔ
ር፡፡፡ እምሰዓተ፡ጽባሕ፡እስከ፡ሌሊት፡፡ 6
እምሰዓተ፡ጽባሕ፡ ተወከለ፡ እስራኤል፡ በእ
ግዚአብሔር፡፡፡ እስመ፡ እምኀበ፡ እግዚ 7
አብሔር፡ሣህል፡፡ ወብዙኅ፡ ያድኅኖ፡ በኀ
ቤሁ፡፡ ወውእቱ፡ ያድኅኖ፡ ለእስራኤል፡
እምኵሉ፡ኃጢአቱ፡፡፡

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
የሀ እግዚኦ፡ ኢይትዐበየኒ፡ ልብየ፡፡ ወኢ 1
ይዛዋዐ፡ አዕይንትየ፡፡፡ ወኢሖርኩ፡ መ 2
ስለ፡ዐቢይት፡፡ ወኢምስለ፡ እለ፡ይከብሩ፡
እምኔየ፡፡፡ ዘእንበለ፡ ዘአትሐትቱ፡ርእ 3
ስየ፡፡ወከዓልኩ፡ በቃልየ፡ 4 ከመ፡ ዘአኅደ
ግዎ፡ ጥበ፡እሙ፡፡፡ ከመ፡ ትእስየ፡ ለነፍ 4
ስየ፡፡፡ ተወከለ፡ እስራኤል፡ በእግዚአብ 5
ሔር፡፡እምይእዜ፡ ወእስከ፡ለዓለም፡፡፡
ሰብሐት፡ ለአብ፡ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡
ኵሉ፡ጊዜ፡ይእዜኒ፡ወዘልፈኒ፡ወለዓለመ፡
ዓለም፡ አሜን፡፡

ማኅሌት፡ዘበመዓርጊሁ፡፡
የሀል ተዘከር፡እግዚኦ፡ ለደዊት፡ ወለኵ 1
ሉ፡የዋሀቱ፡፡፡ ዘከመ፡መሐለ፡ ለእግዚአ 2
ብሔር፡ ወበፅአ፡ለአምላከ፡ያዕቆብ፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. cxxviii. [†] dicat Israel: [a] veruntamen non [b] flagellaverunt peccatores: PSAL. cxxix. [a] lege tui. [b] Ab hora matutina [c] ab hora matutina speret PSAL. cxxx. [a] inflexi oculos meos. [b] eminentioribus supra [c] meipsum humiliavi, & clamavi voce meâ. Sicut qui dimisit ubera matris suæ; Sic PSAL. cxxxi. [a] Qui sic

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* المزمور المائة والثامن والعشرون * وعدده * يج * استيكن *
1 مرارا كثيرة حاربوني منذ صباي يقول اسرائيل * مرارا كثيرة حاربوني منذ صباي ولم
يقدروا علي * وعلى ظهري جلدني الخطاه * واطالوا اثمهم * الرب عادل هو يقطع اعناق
الخاطئين * فليخز وليرتد على عقبه كل مبغضي صهيون * وليكونوا مثل حشيش السطوح
الذي يجف قبل قلعه * الذي لم يملا الحاصد منه يده ولم يملا جامع الاغمار حضنه
* ولم يقل العابرون ان بركة الرب عليكم * باركناكم باسم الرب * اللليلويا *
* المزمور المائة والتاسع والعشرون * وهو * ي * استيكن *
من الاعماق صرخت اليك يا رب يا رب اسمع صوتي * ولتكن اذناك مصغيتين الى صوت طلبتي
يا رب * ان راعيت الخطايا فمن يستطيع ان يثبت قدامك * لان المغفرة هي من عندك لاجل
اسمك يا رب رجوتك * تبعت نفسي ناموسك * نفسي توكلت على الرب * من حين الصباح
الى المساء * فليتوكل اسرائيل على الرب من حين الصباح الى المساء * لان الرحمة من عند الرب وعظيم
هو خلاصه * وهو ينجي اسرائيل من جميع احزانه * اللليلويا * المزمور المائة والثلثون
* وهو * ح * استيكن * يا رب لم يتعظم قلبي * ولم يستعل عيناي * ولم امش في عظائم
ولا في عجايب اكثر مني * وان كنت لم اتواضع * بل رفعت صوتي مثل المفطوم من
امه كذلك جازيت على نفسي * فليتوكل اسرائيل على الرب من الان والى الابد * اللليلويا *
* المزمور المائة واحد وثلثون * وهو * لب * استيكن *
اذكر يا رب داود وجميع دعته * كما اقسم للرب ونذر لاله يعقوب *

PSAL. CXXVIII.
Et numerus versuum 13.

VIcibus multis bellârunt mecum à pueritia mea: dicat Israel, Vicibus mul- 1 2
tis bellârunt mecum à pueritia mea, attamen non prævaluerunt in me. Et super ter- 3
gum meum flagellârunt me peccatores, & prolongârunt iniquitatem suam. Dominus 4
justus est: ipse truncabit colla peccatorum.
Igitur pudefiant & retroagantur super 5
calcaneos suos cuncti osores Sionis. Sint- 6
que velut herba tectorum, quæ arescit antequã evellatur, Quâ non implevit mes- 7
sor manum suam, nec implevit collector
manipulorum ipsâ sinum suum: Neq; dixerunt prætereuntes, Benedictio Domini 8
super vos, benediximus vobis in nomine Domini. Alleluja.

PSAL. CXXIX.
Versus 10.

DE profundis clamavi ad te. O Do- 1 2
mine, O Domine audi vocem meam:
sintque aures tuæ intentæ voci precis meæ
O Domine. Si succenseas peccatis, quis po- 3
terit consistere coram te? Nam indulgen- 4
tia abs te est: propter nomen tuum. O 5
Domine, te speravi. Sequuta est anima
mea legem tuam: Anima mea confisa est in 6
Domino, à tempore matutino usque ad
vesperas. Confidat Israel in Domino à 7
tempore matutino usque ad vesperas: quoniam misericordia à conspectu Domini, et
maxima est salus ejus. Et ipse redimet Is- 8
rael ex omnibus mœroribus ejus. Alleluja.

PSAL. CXXX.
Versus 8.

O Domine, non magnificavit se cor 1
meum, neq; extulerunt se oculi mei,
neque ambulavi in magnificentiis, neque
in mirabilioribus me; Et nisi me humilia- 2
vi, imo extuli vocem meã ut ablactatus à
matre sua, par sit retributio in animam
meam. Confidat Israel in Domino ex nunc 3
& usque in seculum. Alleluja.

PSAL. CXXXI.
Versus 32.

MEmento Domine David & omnis 1
mansuetudinis ejus, Sicuti juravit 2
Domino, et vovit Deo Jacob:

תהלים: קלג קלד

meorum stratorum lectum super ascendero si : meæ domus tentorium in introiero Si 3
אם אבא באהל ביתי אם אעלה על ערש יצועי : 4
inveniam Donec .dormitationem meis palpebris : meis oculis somnum dedero Si
אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה : עד אמצא 5
:Ephrathah in eam audivimus Ecce .Jahacob forti habitacula : Domino locum 6
מקום ליהוה משכנות לאביר יעקב : הנה שמענוה באפרתה
nos incurvabimus :ej⁹ tabernacula in Introibimus .sylvæ campis in eam invenimus
מצאנוה בשדי יער : נבואה למשכנותיו נשתחוה 7
.tuæ fortitudinis arca & ,tu : tuā requiem ad Domine Surge .ej⁹ pedum scabello 8
להדם רגליו : קומה יהוה למנוחתך אתה וארון עזך :
David Propter .exultent tui sancti & : justitiam induant tui Sacerdotes 9
כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו : בעבור דוד
,veritatem David ipsi Dominus Juravit .tui uncti facies avertas ne ,tuū servum 10
עבדך אל תשב פני משיחך : נשבע יהוה לדוד אמת
custodierint Si .tibi solio in ponam ,tui ventris fructu de ,ea ab avertetur non
לא ישוב ממנה מפרי בטנך אשית לכסא לך : אם ישמרו 11
:perpetuum in usque eorū filii etiam ,eos docebo quæ meū testimoniū &,meū pactū tui filii
בניך בריתי ועדתי זו אלמדם גם בניהם עדי עד
.sibi habitaculū in desideravit :Sijon in Dominus elegit Quoniam .tibi solio in sedebūt 12
ישבו לכסא לך : כי בחר יהוה בציון אוה למושב לו : 13
ejus Escæ .eā desideravi quoniam ,habitabo hic :perpetuum in usque mea requies Hæc
ואת מנוחתי עדי עד פה אשב כי אותיה : צידה 14
induam ejus sacerdotes Et .pane saturabo ejus egenos : benedicam benedicendo
ברך אברך אביוניה אשביע לחם : וכהניה אלביש 15
: David cornu faciam germinare Ibi .exultabunt exultando ejus pii & : salutem
ישע וחסידיה רנן ירננו : שם אצמיח קרן לדוד 16
eum super & : pudorem induam ejus Inimicos .meo uncto lucernam disposui 17
ערכתי נר למשיחי : אויביו אלביש בשת ועליו 18
.ejus corona florebit
יציץ נזרו :

PSAL. CXXXIII. קלג

etiā fratres habitare,jocundū quàm & bonum quàm Ecce.David ipsi graduum Canticum
1 שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם
:Aharon barbam ,barbam super descendens ,caput super optimum oleum Sicut .pariter
2 יחד : כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן
môtes super descendens qui Chermon ros Sicut .ej⁹ vestimentorū os super descendens quod
3 שירד על פי מדותיו : כטל חרמון שירד על הררי
.seculum in usque vitam ,benedictionem Dominus præcepit ibi quoniam : Sijon
ציון כי שם צוה יהוה את הברכה חיים עד העולם :

PSAL. CXXXIV. קלד

stantes : Domini servi omnes Domino Benedicite Ecce .graduum Canticum
1 שיר המעלות הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה העמדים
benedicite & : sanctitatem vestras manus Levate .noctibus in Domini domo in
2 בבית יהוה בלילות : שאו ידכם קדש וברכו
.terram & cœlum faciens : Sijon ex Dominus tibi Benedicat .Domino
3 את יהוה : יברכך יהוה מציון עשה שמים וארץ :

תרגום TARGUM.

3 אין איעול על אתתי אין אסיק על דרגש
4 מצעי : אין אתן דומכא לעיני לתימורי
5 ניומתא : עד דאשכח אתר למבני בית מקדשא
6 דיי משכניא לתקיפיא דיעקב : הא שמענא
יתה באפרת אשכחנוהא בחקל חורשי לבנן
7 אתר דצליאו אבהת עלמא : נעול למשכנוי
8 נסגוד לכבשא דרגלוי : קום יי שרי בבית
9 מישרוי ניחך את וארון די ביה אוריתך : כהניך
ילבשון לבושין דזכו וליואי חסידיך ישבחון
10 על קורבניא : מטול זכותיה דדוד עבדך במעל
ארונא במצע תרעיא לא תתיב אפי שלמה
11 משיחך : קים יי לדוד בקושטא לא יתוב מנה
מן ולדא דמעך אשוי מלך על כורסי די לך :
12 אין נטרין בנך קימי וסהדותי דנן דאלפנון אף
13 בניהון לעלמין יתבון על כורסי די לך : ארום
14 אתרעי יי בציון רגג יתה למותב די ליה : דא
ניח שכנתי עד עלמא כא אתיב ארום רגגתה :
15 וודיה מברכא אברך וחשיכהא יסבעון לחמא :
16 וכהנהא אלביש לבושי פורקן. וחסידהא
17 משבחא ישבחון : תמן אצמח מלך יקיר לבית
18 דוד סדרית שרגא למשיחי : בעלי דבבוי
אלביש לבושין דבהתתא ועלוי יניץ כלילה :

קלג

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא הא כמא
טב וכמא בסים למתב ציון וירושלם כתרין
2 אחין ברם כחדא : כמשח טב דמתרק על
רישא נחת על דקנא דקניה דאהרן דנחית
3 על אמרא דלבושוי : היך כטלא דחרמון
דנחית על טורי דציון ארום תמן פקיד יי ית
ברכתא חיי עד עלמא :

קלד

1 שירא דאתאמר על מסוקין דתהומא הא
בריכו ית יי כל עבדיא דיי דקימין על בית
מטרת בית מקדשא דיי ומשבחין בלילון :
2 טולו ידיכון קודשא כהניא על דוכן קודשא
3 ובריכו ית יי : יברכנך יי מציון דעבד שמיא וארעא :

PARAPH. CHALD. Versi Lat.

Si introiero *ad uxorem meam*, si ascendero sup lectū strati mei: Si dedero somnū oculis meis, palpebris meis dormitationē: Donec inveniā locū *ædificandæ* domui sanctuarii Dñi, tabernaculum fortissimo Jacobi. Ecce audivimus eam in Ephrata, invenimus eam in campo sylvæ Libani, *loco ubi oraverunt patres prisci*. Intrabimus in tabernacula ejus, adorabim⁹ scabellū pedū ej⁹. Surge Domine, pone in domo hospitii ej⁹ quietem tuā, tu et arca in qua est Lex tua. Sacerdotes tui induant vestes justitiæ, et Levitæ pii tui laudes dicant propter oblationes. Propter merita Davidis servi tui, *cùm ingressa fuerit arca in mediū portarū*, ne avertas faciē *Salomonis* christi tui. Juravit Dñs Davidi in veritate, non avertetur ab ea: De fructu ventris tui ponā regē sup sedē tuam. Si custodierint filii tui pactū meū, & testificationes meas istas quas docebo eos, etiam filii eorū usque in *secula* sedebunt super sedem tuam. Quoniam elegit Dominus Sion, desideravit eam pro habitatione sua. Hæc requies majestatis meæ usq; in seculū: hîc habitabo quoniam desideravi eam. Victum ejus benedicens benedicā, & pauperes ejus saturabuntur pane. Et sacerdotes ej⁹ induā vestib⁹ redemptionis, et pii ejus laudando laudabunt. Ibi faciam germinare regē gloriosum in domo Davidis: ordinavi lucernam christo meo. Inimicos ejus induā vestibus confusionis: at sup ipsū florebit corona ej⁹.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*. PSAL. CXXXIII.

ECce quàm bonum et quam jocundū habitare Sion et Jerusalem sicut duo fratres *etiam* in unum. Sicut unguentum bonum quod effusum sup caput descendit sup barbā, barbam [*inquam*] Aharon, & descendit super fimbriam vestimentorū ejus. Sicut ros Hermon qui descendit sup montes Sion, quoniam illic præcepit Dominus benedictionem, vitam usque in æternum.

Canticum quod dictum est super gradibus *abyssi*. PSAL. CXXXIV.

ECce benedicite Dñm omnes servi Dñi, qui statis in vigiliis dom⁹ sanctuarii Dñi, et laudatis per noctes. Levate manus vestras [*cum*] *sanctitate* Sacerdotes ad suggestum sanctitatis, & benedicite Dño. Benedicat tibi Dñs ex Sion, qui fecit cœlū & terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܕܠܐ ܐܥܘܠ ܠܡܫܟܢܐ ܕܒܝܬܝ. ܘܠܐ ܐܣܩ ܥܠ ܥܪܣܐ ܕܡܫܟܒܝ܂
4 ܘܠܐ ܐܬܠ ܫܢܬܐ ܠܥܝܢܝ. ܘܠܐ ܢܘܡܐ ܠܓܒܝܢܝ܂
5 ܥܕܡܐ ܕܐܫܟܚ ܐܬܪܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܫܟܢܐ ܠܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ܂
6 ܗܐ ܫܡܥܢܝܗ̇ ܒܐܦܪܬܐ. ܘܐܫܟܚܢܝܗ̇ ܒܚܩܠܐ ܕܥܒܐ܂
7 ܢܥܘܠ ܠܡܫܟܢܗ. ܘܢܣܓܘܕ ܠܟܘܒܫܐ ܕܪܓܠܘܗܝ܂
8 ܩܘܡ ܡܪܝܐ ܠܡܢܝܚܬܟ. ܐܢܬ ܘܩܒܘܬܐ ܕܥܘܫܢܟ܂
9 ܟܗܢܝܟ ܢܠܒܫܘܢ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܙܕܝܩܝܟ ܢܫܒܚܘܢ܂
10 ܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܟ. ܠܐ ܬܗܦܟ ܐܦܝ ܡܫܝܚܟ܂
11 ܝܡܐ ܡܪܝܐ ܠܕܘܝܕ ܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܢܕܓܠ ܒܗ. ܕܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܣܟ ܐܘܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ܂
12 ܐܢ ܢܛܪܘܢ ܒܢܝܟ ܩܝܡܝ ܘܣܗܕܘܬܝ ܗܕܐ ܕܐܠܦ ܐܢܘܢ. ܐܦ ܒܢܝܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܢܬܒܘܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ܂
13 ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܡܪܝܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܘܓܒܝܗ̇ ܠܡܥܡܪܐ܂
14 ܗܕܐ ܗܝ ܢܝܚܬܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܬܢܢ ܐܬܒ ܡܛܠ ܕܪܓܬܗ̇܂
15 ܘܠܨܝܕܗ̇ ܒܪܟܘ ܐܒܪܟ. ܘܠܡܣܟܢܝܗ̇ ܐܣܒܥ ܠܚܡܐ܂
16 ܘܟܗܢܝܗ̇ ܐܠܒܫ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܙܕܝܩܝܗ̇ ܢܫܒܚܘܢ܂
17 ܬܡܢ ܐܕܢܚ ܩܪܢܐ ܠܕܘܝܕ. ܘܐܛܝܒ ܫܪܓܐ ܠܡܫܝܚܝ܂
18 ܘܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܐܠܒܫ ܒܗܬܬܐ. ܘܥܠܘܗܝ ܬܣܓܐ ܩܕܝܫܘܬܝ܂

ܡܙܡܘܪܐ ܩܠܓ

1 ܗܐ ܡܐ ܛܒ ܘܡܐ ܫܦܝܪ. ܕܢܬܒܘܢ ܐܚܐ ܐܦ ܐܟܚܕܐ܂
2 ܐܝܟ ܡܫܚܐ ܛܒܐ ܕܢܚܬ ܥܠ ܪܝܫܐ. ܘܥܠ ܕܩܢܐ ܕܩܢܗ ܕܐܗܪܘܢ. ܕܢܚܬ ܥܠ ܦܘܡܐ ܕܠܒܘܫܗ܂
3 ܘܐܝܟ ܛܠܐ ܕܚܪܡܘܢ ܕܢܚܬ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܦܩܕ ܡܪܝܐ ܒܘܪܟܬܐ ܘܚܝܐ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ܂

ܡܙܡܘܪܐ ܩܠܕ

1 ܗܐ ܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܕܩܝܡܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܠܠܝܐ܂
2 ܐܪܝܡܘ ܐܝܕܝܟܘܢ ܒܩܘܕܫܐ. ܘܒܪܟܘ ܠܡܪܝܐ܂
3 ܢܒܪܟܟ ܡܪܝܐ ܡܢ ܨܗܝܘܢ. ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ܂

Dicens; Non ingrediar tabernaculū domus meæ, neq; conscendā stratū lecti mei, Neque concedā somnū oculis meis, neq; dormitationē superciliis meis, Donec inveniā locū Domino & habitaculū Deo Jacobi. Ecce audivimus hoc in Ephrata, & invenimus illud in agris. Adibimus habitationē ej⁹ & adorabimus scabellū pedū ejus. Surge Dñe ad requiem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ. Sacerdotes tui induant æquitatē, & justi tui glorientur. Propter David servū tuū non avertas faciem uncti tui. Juravit Dñs Davidi in veritate & non recedet ab ea, *inquiens*, De fructib⁹ ventris tui sedere faciam super soliū tuū. Si custodierint filii tui fœdus meū & testimoniū hoc quod docebo eos, etiam de ipsorū filiis sedebūt in seculū seculorū sup soliū tuū. Nam oblectatus est Dñs Sione, & elegit eam sibi domiciliū. Hæc est requies mea in seculum seculorū: hîc sedebo, quoniam expetivi eam. Et venationibus ejus benedicam, ejusq; pauperes satiabo pane. Pontifices ejus induam salute, & justos ipsius gloriā. Ibi oriri faciam cornu Davidi, & accendā lucernam Christo ejus. Hostes autē ej⁹ induam confusione, & erga eum multiplicabitur sanctitas mea.

PSAL. CXXXII.

Davidis. Ex Psalmis ascensûs. Dicitur de Mose & de Aharone degentibus in tabernaculo in domo Domini. Et innuit in populum perfectum. Vers. 8.

QUàm bonum & quàm pulchrū est fratribus cùm habitaverint simul: Sicut unguentū quod defluit super caput & super barbā, barbam *inquam* Aharonis; quod defluit super os vestis ejus: Sicut ros Hermon, qui descendit super montē Sion: nam ibi mandavit Dñs benedictionem & vitam usq; in sempiternū.

PSAL. CXXXIII.

Davidis. De Sacerdotibus quos constituerat ad incumbendum ministerio Domini noctibus, Spiritualiter autem documentum est. Vers. 8.

BEnedicite Dominum omnes servi Dñi, qui commoramini in domo Domini noctibus. Levate manus vestras ad sanctitatem, & benedicite Domino. Benedicat tibi Dominus è Sion, qui condidit cœlum ac terram.

Versio VULG. LAT.

Si introiero in tabernaculum domus
meæ, si ascendero in lectū strati mei:
Si dedero somnū oculis meis, & pal-
pebris meis dormitationē, Et requiē
temporib⁹ meis: donec inveniā locum
Dño, tabernaculum Deo Jacob. Ecce
audivimus eā in Ephrata: invenim⁹ eā
in campis sylvæ. Introibimus in taber-
naculum ejus: adorabimus in loco,
ubi steterunt pedes ejus. Surge, Domi-
ne, in requiem tuā, tu & arca sanctifi-
cationis tuæ. Sacerdotes tui induantur
justitiā: & Sancti tui exultent. Propter
David servum tuū, non avertas faciem
Christi tui. Juravit Domin⁹ David ve-
ritatem, & non frustrabitur eam; De
fructu ventris tui ponam super sedem
tuam. Si custodierint filii tui testamen-
tum meū, & testimonia mea hæc, quæ
docebo eos: Et filii eorum usq; in se-
culum, sedebunt super sedē tuā. Quo-
niam elegit Domin⁹ Sion: elegit eam
in habitationē sibi. Hæc requies mea
in seculum seculi: hic habitabo quo-
niam elegi eam. Viduam ejus benedi-
cens benedicam: pauperes ejus satura-
bo panibus. Sacerdotes ejus induā sa-
lutari: & Sancti ejus exultatione exul-
tabunt. Illuc producā cornu David, pa-
ravi lucernā Christo meo. Inimicos e-
jus induam confusione: super ipsum
autē efflorebit sanctificatio mea.

Canticū graduū David. CXXXII.

Ecce quàm bonū, & quā jucundū,
habitare fratres in unū: Sicut unguen-
tum in capite, quòd descendit in bar-
bā, barbā Aaron: Quod descendit in
oram vestimenti ej⁹: Sicut ros Hermō,
qui descendit in montē Sion. Quoni-
am illic mandavit Domin⁹ benedictio-
nem, & vitā usq; in seculum.

Canticum graduum. CXXXIII.

Ecce nunc benedicite Dominum,
omnes servi Domini: Qui statis in do-
mo Domini, in atriis domûs Dei no-
stri, In noctibus extollite manus ve-
stras in Sancta, & benedicite Dominū.
Benedicat te Dominus ex Sion, qui fe-
cit cœlum & terram.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 †(*)Εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκήνωμα οἴκου μου, †εἰ ἀναβή-
4 σομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου· †Εἰ δώσω ὕπνον τοῖς
ὀφθαλμοῖς μου, †καὶ τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν,
5 †Καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου· †ἕως οὗ εὕ-
ρω τόπον τῷ κυρίῳ, †σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ.
6 †Ἰδοὺ ἠκούσαμεν αὐτὴν (α) ἐν Ἐφραθᾷ, †εὕρομεν αὐ-
7 τὴν ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ δρυμοῦ. †(*)Εἰσελευσόμεθα
εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ· †προσκυνήσομεν (β) εἰς
8 τὸν τόπον οὗ ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ. †Ἀνάστηθι κύριε εἰς
τὴν ἀνάπαυσίν σου, †σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματός
9 σου. †Οἱ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, †καὶ οἱ ὅ-
10 σιοί σου (γ) ἀγαλλιάσονται. †Ἕνεκεν Δαυὶδ τοῦ δούλου
σου, †μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου.
11 †Ὤμοσε κύριος τῷ Δαυὶδ ἀλήθειαν, †καὶ οὐ μὴ ἀ-
θετήσει (δ) αὐτήν, †Ἐκ καρποῦ τῆς κοιλίας σου, θή-
12 σομαι ἐπὶ (ε) τοῦ θρόνου σου. †Ἐὰν φυλάξωνται (ζ)
οἱ υἱοί σου τὴν διαθήκην μου, †καὶ τὰ μαρτύριά μου
ταῦτα ἃ διδάξω αὐτούς, †καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν (η) ἕως τοῦ
13 αἰῶνος καθιοῦνται ἐπὶ τοῦ θρόνου σου. †Ὅτι ἐξελέ-
ξατο κύριος τὴν Σιών, †ᾑρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοι-
14 κίαν ἑαυτῷ. †Αὕτη ἡ κατάπαυσίς μου εἰς αἰῶνα αἰ-
ῶνος, †ὧδε κατοικήσω ὅτι ᾑρετισάμην αὐτήν. †(θ)
15 Τὴν θήραν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω, †τοὺς πτω-
16 χοὺς αὐτῆς χορτάσω ἄρτων. †Τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς ἐν-
δύσω σωτηρίαν, †καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς ἀγαλλιάσει ἀγαλ-
17 λιάσονται. †Ἐκεῖ ἐξανατελῶ κέρας τῷ Δαυίδ, †
18 (ι) ἡτοίμασα λύχνον τῷ χριστῷ μου. †Τοὺς ἐχθροὺς
αὐτοῦ ἐνδύσω αἰσχύνην, †ἐπὶ δὲ αὐτὸν ἐξανθήσει τὸ
ἁγίασμά μου.

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν (α). ρλβʹ.

1 †Ἰδοὺ δὴ τί καλόν, ἢ τί τερπνόν, †ἀλλ' ἢ τὸ κατ-
οικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; †Ὡς μύρον (β) ἐπὶ κε-
2 φαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα, †τὸν πώγωνα
τὸν Ἀαρών, †τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὤαν τοῦ ἐνδύ-
3 ματος αὐτοῦ. †Ὡς δρόσος Ἀερμὼν ἡ καταβαίνου-
σα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιών· †ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος
τὴν (γ) εὐλογίαν, †ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος.

Ὠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. ρλγʹ.

1 †Ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον †πάντες οἱ δοῦλοι κυ-
ρίου, †οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, †ἐν αὐλαῖς οἴκου
2 Θεοῦ ἡμῶν. †Ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν
3 εἰς τὰ ἅγια, †καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον. †Εὐλογήσαι σε
κύριος ἐκ Σιών, †ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν.

MS.A. (*)Ἠ(α) ἐν Εὐφραθᾷ, εὕρομεν αὐτὴν ἐν
*τοῖς δάσεσι τοῦ (*)Εἰσελευσόμεθα (β) εἰς τόπον (γ) ἀ-
γαλλιάσει ἀγαλλιάσονται. (δ) αὐτοῦ, (ε) τὸν θρόνον (ζ) υἱοί
σου (η) καθιοῦνται) ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τὸν θρόνον σου. (*)Ὅτι ἐκεῖ ἐξελέξατο (θ) Τὴν χήραν (ι) ἡτοίμασας
τῷ χριστῷ μου λύχνον. MS.A. ρλβʹ. (α) τῷ Δαυίδ. (β) ἐπὶ κεφαλὴν (γ) εὐλογίαν αὐτοῦ, καὶ ζωὴν

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

3 [b] Si intravero in tabernaculum 3
domûs meæ: [c] si ascendero super
lectum strati mei. 4 [d] Si dedero 4
somnum oculis meis, [e] & palpebris
meis dormitationem, 5 [f] Et (c) re- 5
quiē temporibus meis: donec inve-
niam locum Domino: tabernaculum
Deo Jacob. 6 Ecce audivimus eam 6
in Ephratha: invenimus eam in (d)
campis sylvæ. 7 (e) Intremus in [g] ta- 7
bernacula ejus: adoremus in loco, ubi
steterunt pedes [h] ejus. 8 Surge, Do- 8
mine, in requiem tuam, tu, & arca
(f) sanctificationis tuæ. 9 Sacerdo- 9
tes tui (g) induentur justitiam: &
Sancti tui [i] exultabunt. 10 Propter 10
David servum tuum, non (h) aver-
tas faciē Christi tui. 11 Juravit Do- 11
minus David [k] veritatem, & non
(i) frustrabitur eam; De fructu ven-
tris tui ponā super (k) sedē tuā. 12
Si custodierint filii tui [l] testamen- 12
tum meum, & testimonia mea hæc,
quæ docebo eos; 13 Et filii eorum
usq; in seculum sedebunt super se-
dem tuā. 14 Quoniā elegit Domi- 13
nus Sion, (l) [m] prælegit eam in
habitationem sibi. 15 Hæc requies 14
mea in [n] seculum seculi: hîc habi-
tabo, quoniā prælegi eā. 16 (m) [o]
Venationē ejus benedicens benedi- 15
cam; pauperes ejus saturabo panib⁹.
17 Sacerdotes ejus induam [p] salu- 16
te: & Sancti ejus (n) exultatione
exultabunt. 18 Ibi (o) [q] suscitabo 17
cornu David: paravi lucernam Chri-
sto [r] meo. 19 Inimicos ejus induā 18
confusione: super ipsum autem ef-
florebit (p) sanctificatio mea.

Canticum graduum. CXXXII.

1 Ecce (a) [a] nunc quid bonum, 1
vel quid jocundū, nisi habita-
re fratres in unum? 2 Sicut (b) un- 2
guentum in capite, quod descendit
in barbam, barbam Aaron: 3 quod
descendit in oram vestimenti ejus.
Sicut ros [b] Æermon, qui descendit 3
super (c) montes Sion. 4 [c] Quoni-
am ibi mandavit Dominus benedi-
ctionem, [d] vitam usq; in seculum.

Canticum graduum. CXXXIII.

1 Ecce nunc benedicite Dominum 1
omnes servi Domini: qui sta-
tis in domo Domini, in (a) atriis do-
mûs Dei nostri. 3 In (b) noctibus ex- 2
tollite manus vestras (c) in [a] San- 3
cta, & benedicite Dominum. 4 Be-
nedicat te Dominus ex Sion, qui
fecit cælum, & terram.

Versio ÆTHIOPICA.

ከመ : ሊ.ይበውእ : ውስተ : ጽላሎተ : ቤት 3
የ :: ወከመ : ሊያዐርግ : ውስተ : ዓራት :
ምስካብየ ::=: ወከመ : ሊ.ይሁብን : ንዋ 4
መ : ለአዕይንትየ :: ወሊ.ድቃሰ : ለቀራ
ንብትየ ::=: ወሊ.እረፍተ : ለመዋዕሊ 5
የ :: እስከ : እረክብ : መካነ : ለእግዚአ
ብሔር :: ወማኅደረ : ለአምላክ : ያዕቆ
ብ ::=: ናሁ : ሰማዕናሁ : በኤፍራታ :: ወረ 6
ከብናሁ : ውስተ : አም : ገደም ::=: ንበውእ : 7
እንከሰ : ውስተ : ዐበ.ያቲሁ :: ወንስግድ : ውስ
ተ : መካን : ኀበ : ቆሙ : እግረ : እግዚእነ ::=:
ተንሥእ : እግዚኦ : ውስተ : እረፍትከ :: አን 8
ተ : ወታቦተ : መቅደስከ ::=: ክህናቲከ : ይለ 9
ብሱ : ጽድቀ :: ወጻድቃኒከ : ትፍሥሕተ : ይት
ፌሥሑ ::=: በእንተ : ዳዊት : ገብርከ :: 10
ወኢ.ትሚጥ : ገጾከ : እምሲ.ሒከ ::=: መሐለ : 11
እግዚአብሔር : ለዳዊት : በጽድቅ : ወኢ.ይኔስ
ሕ :: እስመ : እምፍሬ : ከርሥከ : አነብር :
ዲበ : መንበርከ ::=: ወለእመ : ዐቀቡ : ደቂቅ 12
ከ : ሕግየ :: ወሰምዑ : ዘንተ : ዘእሜህር 13
ሙ ::=: ወደቂቆሙ : እስከ : ለዓለም : ይነ
ብሩ : ዲበ : መንበርከ ::=: እስመ : ኀረየ : እ 14
ግዚአብሔር : ለጽዮን :: ወአብደራ : ከመ :
ትኩን : ማኅደሮ ::=: ዛቲ : ይእቲ : መዕረፍ 15
የ : ለዓለም :: ወዝየ : አኀድር :: እስመ : ኀረይ
ክዋ ::=: ለአቤራቲሃ : ባርኮ : እባርኮን :: 16
ወለነደያኒሃ : አጸግቦሙ : እክለ ::=: ወለካህ 17
ናቲሃ : አለብሶሙ : ሕይወተ :: ወጻድቃኒሃ :
ትፍሥሕተ : ይትፌሥሑ ::=: ወበህየ : አበቍ 18
ል : ቀርነ : ለዳዊት :: ወአስተዴሉ : ማኅቶተ :
ለመሲሕከ ::=: ወአለብሶሙ : ኀፍረተ : ለጸ 19
ላእቱ :: ወቦቱ : ይፈሪ : ቅድሳትየ ::=:

ማኅሌት : ዘበመዓርጊሁ ::

የሀበ ናሁ : ሠናይ : ወናሁ : አደም :: ሶበ : ይሄ 1
ልው : አኀው : ኅቡረ ::=: ከመ : ዕፍረት : ዘይ 2
ወኅዝ : እምርእሱ : እስከ : ጽሕሙ :: ጽኅ
ሙ : ለአሮን : 3 ዘይወርድ : ዲበ : ኅባኔ : መል
ብሱ :: ከመ : ጠለ : አርሞንኤም : ዘይወርድ :
ዲበ : አድባረ : ጽዮን ::=: እስመ : ለዝ : እግ 4
ዚአብሔር : በረከቶ :: ወሕይወት : እምይእ
ዜ : ወእስከ : ለዓለም ::=:

ማኅሌት : ዘበመዓርጊሁ ::

የሀበ ናሁ : ይባርክዎ : ለእግዚአብሔር :: ኵ 1
ሎሙ : አግብርተ : እግዚአብሔር ::=: እለ : 2
ይቀውሙ : ውስተ : ቤተ : እግዚአብሔር :: ውስ
ተ : ዐጸደ : ቤተ : አምላክነ ::=: በሌሊት : አንሥ 3
ኡ : እደዊክሙ : በቤተ : መቅደስ : ወባርክዎ :
ለእግዚአብሔር ::=: ይባርከ : እግዚአብሔ 4
ር : እምጽዮን :: ዘገብረ : ሰማየ : ወምድረ ::=:

INTERP. ÆTHIOP. [b] Quòd non ingrediar in [c] & quòd non [d] neque dedero [e] neque [f] neque requiem [g] palatia ejus: [h] Domini nostri. [i] exultatione exultabunt [k] in veritate, & non pœnitebit: Quoniam de [l] legem meam, [m] & voluit ut ejus esset habitaculum. [n] seculum: hic [o] Viduam ejus benedicens [p] vitâ: [q] florere faciam [r] tuo. PSAL. CXXXII. [a] bonum est, & ecce jucundum, cùm fratres sunt simul: [b] Ærmonem, [c] Quoniam mandavit [d] & vitam, ex nunc & usque, PSAL. CXXXIII. [a] domo Sanctuarii, &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * اني لا ادخل الي مسكن بيتي ولا اصعد على سرير فراشي * ولا اعطي عيني نوما ولا اجفاني
5 نعاسا ولا لصدغي راحة * الي ان اجد موضعا للرب ومسكنا لاله يعقوب * ها نحن قد سمعناها في
7 افراثا ووجدناها في مواضع الغياض خالية * ندخل الي مسكنه ونسجد في موضع قامت فيه رجلاه
9 * قم يا رب الي راحتك انت وتابوت مقدسك * كهنتك يلبسون عدلا وقديسوك يبتهجون * لاجل
11 داود عبدك لا ترد وجه مسيحك * حلف الرب لداود حقا ولن يغدر به * ان من ثمر بطنك
13 اجعل على كرسيك * ان حفظ بنوك عهدي وشهاداتي التي انا اعلمها لهم * فبنوهم الي الابد
14 يجلسون على كرسيك * الان الرب اختار صهيون واختارها له مسكنا * هذا هو موضع راحتي الي
16 الابد * ههنا اسكن لاني اردتها * ابارك في صيدها تبريكا * واشبع مساكينها خبزا * البس
18 كهنتها خلاصا وابرارها يبتهجون ابتهاجا * هناك اقيم لداود قرنا * اعددت لمسيحي نورا * والبس
اعداءه خزيا ويزهر عليه قدسي * اللليلويا * المزمور المائة والثاني والثلثون *
1 * وهو ز استيخانات * ها ما هو الحسن او الحلو * الا الاخوة الساكنون باتفاق
2 * كالطيب الكائن على الراس النازل على اللحية لحية هرون النازلة الي جيب قميصه * مثل ندا
3 حرمون * النازل على جبل صهيون * لان هناك امر الرب بالبركة والحياة الي الابد * اللليلويا *
1 * المزمور المائة والثالثة والثلثون * * وهو ه استيخانات * ها باركوا الرب يا جميع عبيد
2 الرب * القائمين في بيت الرب في ديار بيت الهنا * ارفعوا ايديكم في الليالي الي القدس وباركوا
3 الرب * الرب يباركك من صهيون * خالق السموات والارض * اللليلويا *

Quòd non ingrediar in habitaculū domûs 3
meæ, & non ascendā super lectū strati mei,
Nec dabo oculis meis somnū, neq; palpebris 4
meis dormitationem, neque temporibus meis
requiem: Donec inveniā locū Domino, & 5
habitaculum Deo Jacob. Ecce nos jam au- 6
divimus eā in Ephratha, & invenimus eam
in locis sylvarū vacuā. Intrabimus in habi- 7
taculum ejus, & adorabimus in loco in quo
steterunt pedes ejus. Surge O Domine ad re- 8
quiem tuam, tu & arca sanctuarii tui. Sa- 9
cerdotes tui induentur justitiā, et sancti tui
exultabunt. Propter David famulum tuum 10
ne avertas faciem Christi tui. Juravit Do- 11
minus Davidi veritatem, & non fraudabit
eam: dicens, De fructu ventris tui ponam
super sedem tuam. Si custodierint filii tui 12
pactum meum, & testimonia mea quæ ego
docebo eos, filii eorum in æternum sedebunt
super sedem tuam. Itaque Dominus elegit 13
Sion, & elegit eam sibi habitaculum. Hic est 14
locus requiei meæ in seculum: hic habita-
bo, quoniam volui eam. Benedicam vena- 15
tionem ejus benedictione, & saturabo pau-
peres ejus pane. Induam sacerdotes ejus sa- 16
lute, & justi ejus exultabunt exultatione.
Ibi erigam Davidi cornu, paravi Christo 17
meo lucem. Et induam inimicos ejus con- 18
fusione, & florebit super eum sanctitas
mea. Alleluja.

PSAL. CXXXII.
Versus 7.

Ecce, quid est bonum aut dulce? nonne 1
fratres habitantes cum concordia? Si- 2
cuti fragrantia quæ est super caput, descen-
ditq; super barbā, barbā Aaron demissam ad
aperturam subuculæ ejus: Sicut ros Her- 3
mon decidens super montem Sion, quoniam
ibi præcepit Dominus benedictionem, &
vitam in æternum. Alleluja.

PSAL. CXXXIII.
Versus 5.

Ecce, benedicite Dominum O omnes ser- 1
vi Domini stantes in domo Domini, in
atriis domûs Dei nostri. Elevate manus ve- 2
stras in noctibus ad sanctuarium, & bene-
dicite Dominum. Dominus benedicat tibi 3
ex Sion, Creator cœlorum & terræ.
Alleluja.

תהלים : קלה קלו

PSAL. CXXXV. קלה

1 הַלְלוּ יָהּ הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה׃
2 שֶׁעֹמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ׃
3 הַלְלוּ־יָהּ כִּי־טוֹב יְהוָה זַמְּרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נָעִים׃
4 כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃
5 כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי־גָדוֹל יְהוָה וַאֲדֹנֵינוּ מִכָּל־אֱלֹהִים׃
6 כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיַּמִּים וְכָל־תְּהֹמוֹת׃
7 מַעֲלֶה נְשִׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה מוֹצֵא־רוּחַ מֵאוֹצְרוֹתָיו׃
8 שֶׁהִכָּה בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה׃
9 שָׁלַח אֹתוֹת וּמֹפְתִים בְּתוֹכֵכִי מִצְרָיִם בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו׃
10 שֶׁהִכָּה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים׃
11 לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן׃
12 וְנָתַן אַרְצָם נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ׃
13 יְהוָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְהוָה זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר׃
14 כִּי־יָדִין יְהוָה עַמּוֹ וְעַל־עֲבָדָיו יִתְנֶחָם׃
15 עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם׃
16 פֶּה־לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ׃
17 אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ בְּפִיהֶם׃
18 כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם׃
19 בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה׃
20 בֵּית הַלֵּוִי בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה׃
21 בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּ־יָהּ׃

PSAL. CXXXVI. קלו

1 הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃

תרגום Targum.

קלה

1 הללויה שבחו ית שמא דיי שבחו עבדיא דיי׃
2 דקימין בבית מקדשא דיי בדרת בית אלהנא׃
3 הללויה ארום טב יי זמרו לשמיה ארום בסים׃
4 ארום דבית יעקב בחר ליה יי ישראל לחביביה׃
5 ארום אנא ידעית ארום רב יי ורבוננא על כל אלהים׃
6 כל די יתרעי יי עבד בשמיא ובארעא בימיא ובכל תהומיא׃
7 דמסיק ענגין מסיפי ארעא ברקין למטרא עבד דמפיק ועפא מן הוסבריא׃
8 די קטל בוכריא דמצראי מאנשא עד בעירא׃
9 שדר אתין ותמהין במציעיך מצרים בפרעה ובכל עבדוי׃
10 די מחא עממין סגיעין וקטל מלכין תקיפין׃
11 לסיחון מלכא אמוראה ולעוג מלכא דמתנן ולכל מלכוות כנען׃
12 ויהב ארעהון אחסנא אחסנא לישראל עמיה׃
13 יי שמך לעלם יי דכרנך לדר ודר׃
14 ארום ידין יי במימריה דינא דעמיה ועל עבדוי צדיקיא יתוב ברחמוי׃
15 טעון דעממיא סימא ודהבא עובד אידי בר נש׃
16 פום להון ולא ממללין עינין להון ולא חמין׃
17 אודנין להון ולא צייתין נחירי ולא אית רוחא דחיי בפומהון׃
18 כמתהון יהון עובדיהון כל דמתרחיץ עליהון׃
19 דבית ישראל בריכו ית יי דבית אהרן בריכו ית יי׃
20 דבית ליואי בריכו ית יי דחלייא דיי בריכו ית יי׃
21 בריך יי מציון דאשרי שכנתיה בירושלם הללויה׃

קלו

1 שבחו קדם יי ארום טב ארום לעלם טוביה׃

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Hallelujah.

PSAL. CXXXV.

Laudate nomen Domini, laudate servi Domini: Qui statis in domo sanctuarii Domini, in atriis domus Dei nostri. Laudate *Dominum*, quoniam *bonus* Dominus: psallite nomini ejus, quoniam suave. Quoniam domum Jaacob elegit sibi Dominus, Israelem in dilectum suum. Quoniam ego scio quòd magnus est Dñs, & dominus noster supra omnes deos. Omnia quæ voluit Dominus fecit in cœlis & in terra, in maribus & omnibus abyssis. Elevans nubes ab extremis terræ, fulgura ad descensum *pluviæ* edidit: qui producit ventum impetuosum de thesauris suis. Qui interfecit primogenita Ægypti ab homine usque ad pecus. Misit signa et portenta in medio tui Ægypte, in Pharaonem & in omnes servos ejus. Qui percussit populos plurimos, & interfecit reges fortes. Sichon regem Amorrhæum, & Og regem Basan, & universum regnum Chananæum. Et dedit terram eorum hæreditatem, hæreditatem [*inquam*] Israel populo suo. Domine nomen tuum in æternum est, Domine memoria tui in generatione & generationem. Quoniam judicabit Dominus verbo suo judicium populi sui, & super servos suos justos convertetur in miserationibus suis. Idola gentium argentea & aurea, opera manuum hominis. Os habent & non loquuntur; oculos habent & non vident. Aures habent & non audiunt; nares, nec est spiritus vivens in ore ipsorum. Similes illis fiant qui faciunt ea, omnes qui confidunt in eis. Domus Israel benedicite Domino, domus Aharon benedicite Domino. Domus Levi benedicite Domino: timentes Dominum benedicite Domino. Benedictus Dominus ex Sion, qui posuit majestatem suam in Jerusalem: *Hallelujah.*

PSAL. CXXXVI.

Laudes dicite coram Domino, quoniam bonus est, quoniam in æternum benignitas ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

PSAL. CXXXIV.

Anonymus. Spirituali sensu dicitur de anima somniante hymnos cum cognitione, vigilante in unione cum Trinitate. Et innuit in eo conversionem populi Christiani ad fidem. Versus 45.

Laudate nomen Dñi, laudes præcinite servi Dñi. Qui statis in domo Dñi & in atrio domûs Dei nostri, Glorificate Dñm quia bonus est: & psallite nomini ejus, quoniam suave est. Jacobum enim elegit sibi Dñs, & Israelē in cœtū suū. Quoniam ego novi quòd maximus est Dñs. Dñs inquam noster, omnium deorum. Et quicquid voluit Dñs facit in cœlo & in terra, in maribus & in omnibus abyssis: Elevat nubes è finibus terræ, & fulgura in pluviam statuit: educit ventos ex horreis. Qui percussit primogenita Ægypti ab hominibus usq; ad jumenta. Misit signa sua & prodigia sua in centrum Ægypti, adversùs Pharaonem, & adversùs omnes subditos ejus. Qui percussit gentes plurimas, & occîdit reges potentes: Sihon regem Amorræorū, & Og regem Baisan, & omnia regna Canaan: Deditque terrā eorū hæreditatem Israeli populo suo. Dñe nomē tuum sempiternum est, Dñe memoria tua in generationem generationum. Judicat enim Dñs populū suum, & de servis suis solatium percipit. Simulacra gentium argentum sunt atque aurum, opus manuum hominis. Ora habent, & non loquuntur: oculos habent & non vident: Aures habent, & non audiunt; neque est flatus in ore ipsorum. Similes fiant eis opifices eorū, & quicunque fidunt illis. Domestici Israelis benedicite Dño: domestici Aharonis benedicite Dño: Domestici Levi benedicite Dño: Timentes Dñm benedicite Dño. Benedictus sit Dñs è Sion, qui habitat in Hierusalem.

PSAL. CXXXV.

Anonymus. Dicitur de Mose & Israele laudantibus Dominum de his qui liberati fuerunt: deque liberatione animarum è gehenna ex Pharaone diabolo per Christum Salvatorem nostrum redemptorem carnem. Vers. 56.

Confitemini Domino quoniam bonus est, & in æternum miserationes ejus.

Versio VULG. LAT.

Alleluja. CXXXIV.

LAudate nomen Domini, laudate
2 servi Dominū. Qui statis in domo Do-
mini, in atriis domûs Dei nostri. Lau-
3 date Dominū, quia bonus Dominus:
psallite nomini ejus, quoniam suave.
4 Quoniam Jacob elegit sibi Dominus,
Israel in possessionem sibi. Quia ego
5 cognovi quòd magnus est Dominus, &
Deus noster præ omnibus diis. Omnia
6 quæcunque voluit, Dominus fecit in
cœlo, in terra, in mari, & in omnibus
7 abyssis. Educens nubes ab extremo
terræ: fulgura in pluviam fecit. Qui
8 producit ventos de thesauris suis: Qui
percussit primogenita Ægypti ab ho-
9 mine usque ad pecus. Et misit signa et
prodigia in medio tui, Ægypte; in Pha-
10 raonem, & in omnes servos ejus. Qui
percussit gentes multas: & occidit re-
11 ges fortes. Sehon regem Amorrhæo-
rum, & Og regem Basan, & omnia re-
12 gna Chanaan. Et dedit terram eorum
hæreditatem, hæreditatem Israel popu-
13 lo suo. Domine, nomen tuum in æter-
num: Domine, memoriale tuum in ge-
14 nerationem & generationem. Quia
judicabit Dominus populum suum: &
15 in servis suis deprecabitur. Simula-
chra gentium argentum & aurum, o-
16 pera manuum hominum. Os habent,
& non loquentur: oculos habent &
17 non videbunt. Aures habent, & non
audient: neque enim est spiritus in o-
18 re ipsorum. Similes illis fiant qui faci-
unt ea: & omnes, qui confidunt in e-
19 is. Domus Israel benedicite Domi-
no: domus Aaron benedicite Domi-
20 no. Domus Levi benedicite Domino:
qui timetis Dominum, benedicite Do-
21 mino. Benedictus Dominus ex Sion,
qui habitat in Jerusalem.

1 Alleluja. CXXXV.

COnfitemini Domino, quoniam
bonus: quoniam in æternum miseri-
cordia ejus.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

1 Ἀλληλούϊα. ρλδ'.
2 † ΑΙνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου, † αἰνεῖτε δοῦλοι κύρι-
ον. † Οἱ ἑστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου, † ἐν αὐλαῖς οἴκου
3 Θεοῦ ἡμῶν. † Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς κύριος,
4 † ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι (α) καλόν. † Ὅτι τὸν
Ἰακὼβ ἐξελέξατο ἑαυτῷ ὁ κύριος, † Ἰσραὴλ εἰς
5 περιουσιασμὸν (β) ἑαυτῷ. † Ὅτι ἐγὼ (γ) ἔγνωκα,
ὅτι μέγας (δ) ὁ κύριος, † καὶ ὁ κύριος ἡμῶν παρὰ
6 πάντας τοὺς θεούς. † Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ κύρι-
ος, ἐποίησεν † ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, † ἐν ταῖς
7 θαλάσσαις καὶ (ε) ἐν πάσαις ταῖς ἀβύσσοις. † Ἀνάγων νε-
φέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, † ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐ-
ποίησεν· † ὁ ἐξάγων ἀνέμους ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. †
8 Ὃς ἐπάταξε τὰ πρωτότοκα Αἰγύπτου † ἀπὸ ἀν-
9 θρώπου ἕως κτήνους. † Ἐξαπέστειλε σημεῖα καὶ τέ-
ρατα † ἐν μέσῳ σου Αἴγυπτε, † ἐν Φαραὼ καὶ ἐν πᾶ-
10 σι τοῖς δούλοις αὐτοῦ. † Ὃς ἐπάταξεν ἔθνη πολλὰ,
11 † καὶ ἀπέκτεινε βασιλεῖς κραταιούς. † Τὸν Σηὼν βα-
σιλέα τῶν Ἀμορραίων, † καὶ τὸν Ὢγ βασιλέα τῆς Βα-
12 σάν, † καὶ πάσας τὰς βασιλείας Χαναάν· † Καὶ ἔδω-
κε τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν, † κληρονομίαν Ἰσ-
13 ραὴλ (ς) λαῷ αὐτοῦ. † Κύριε τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν
αἰῶνα, † (ζ) καὶ τὸ μνημόσυνόν σου εἰς γενεὰν καὶ γε-
14 νεάν. † Ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, † καὶ ἐπὶ
15 τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται. † Τὰ εἴδωλα τῶν
ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώ-
16 πων. † Στόμα ἔχουσι καὶ οὐ λαλήσουσιν· † ὀφθαλμοὺς
17 ἔχουσι καὶ οὐκ ὄψονται· † Ὦτα ἔχουσι καὶ οὐκ (η) ἐνω-
τισθήσονται· † οὐδὲ γάρ ἐστι πνεῦμα ἐν τῷ στόματι
18 αὐτῶν. Ὅμοιοι αὐτοῖς γένοιντο (θ) οἱ ποιοῦντες αὐ-
19 τά, † καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. † Οἶ-
κος Ἰσραὴλ εὐλογήσατε τὸν κύριον· † οἶκος Ἀα-
20 ρὼν εὐλογήσατε τὸν κύριον· Οἶκος Λευὶ εὐλο-
γήσατε τὸν κύριον· † οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον
21 εὐλογήσατε τὸν κύριον. † Εὐλογητὸς κύριος (ι)
ἐν Σιών, † ὁ κατοικῶν Ἱερουσαλήμ.

MS. A. (α) ἡδύ. (β) αὐτοῦ. (γ) ἔγνων, (δ) κύριος, (ε) ἐν τῷ (ς) δούλῳ αὐτοῦ. (ζ) κύριε τὸ μνημόσυνόν (η) ἀκούσονται· † ῥῖνας ἔχουσιν καὶ οὐκ ὀσφρανθήσονται· † χεῖρας ἔχουσιν καὶ οὐ ψηλαφήσουσιν· † πόδας ἔχουσιν καὶ οὐ περιπατήσουσιν. † Οὐ φωνήσουσιν ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν· οὐδὲ γάρ ἐστιν πνεῦμα (θ) πάντες οἱ ποιοῦντες (ι) ἐκ Σιών,

1 Ἀλληλούϊα. ρλε'.
† ΕΞομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι (α) ἀγαθὸς, † ὅτι
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

MS. A. (α) χρηστὸς,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

(a) Alleluja. CXXXIV. 1

1 LAudate nomen Domini: lau-
date [a] servi Dominum. 2
Qui statis in domo Domini, in a- 2
trijs domûs Dei nostri. 3 Laudate 3
Dominum, quia (a) bonus Dominus:
psallite nomini ejus, (b) quoniam [b]
decens. 4 Quoniam Jacob elegit 4
sibi Dominus, [c] Israel in (c) posses-
sionem sibi. 5 Quoniam ego cogno- 5
vi, quòd magnus est Dominus, &
Deus noster super omnes deos. 6
Omnia, quæcunque voluit Dominus, 6
fecit, in cœlo, & in terra: in mari-
bus, & in omnibus abyssis. 7 (d)
Educens nubes ab extremo terræ: 7
fulgura in [d] pluviam fecit. 8 Qui
(e) educit ventos de thesauris (f)
suis. Qui percussit primogenita Æ- 8
gypti: ab homine usque ad pecus.
9 Emisit signa & prodigia sua in 9
medio tui, Ægypte: in Pharaonem,
& [e] in omnes servos ejus. 10 Qui 10
percussit gentes multas, & occidit
reges fortes. 11 Seon regem Amor- 11
rhæorum, & Og regem Basan, &
omnia regna Chanaan. 12 Et dedit 12
terram eorum hæreditatem: hære-
ditatem (g) Israel populo suo. 13
Domine, nomen tuum in seculum: 13
et (h) memoriale tuum in gene-
rationem & generationem. 14 Quo- 14
niam judicabit Dominus populum
suum: & in servis suis (i) depreca-
bitur. 15 Idola gentium argentum, 15
& aurum: opera manuum hominū.
16 Os habent, & non loquentur: o- 16
culos habent, & non videbunt. 17
Aures habent, & non (k) audient: 17
[f] neque enim est spiritus in ore i-
psorū. 18 Similes illis fiant [g], qui 18
faciunt ea: & (l) omnes qui confi-
dunt in eis. 19 Domus Israel bene- 19
dicite Dominum; domus Aaron be-
nedicite Dominum. 20 Domus Le- 20
vi benedicite Dominum: qui timetis
Dominum, benedicite Dominum. 21 21
Benedictus Dominus in (m) Sion,
qui habitat in Hierusalem.

(a) Alleluja. CXXXV. 1

1 COnfitemini Domino, quoni-
am bonus: quoniam in secu-
lum misericordia ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

ሃሌሉያ፡፡
1 ይሀበ ሰብሑ፡ ለስሙ፡ እግዚአብሔር፡፡ ሰ 1
ብሕዎ፡ አግብርቲሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡=፡
እለ፡ ይቀውሙ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔ 2
2 ር፡፡ውስተ፡አጸደ፡ቤተ፡አምላክነ፡፡=፡ ሰብ 3
3 ሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡እስመ፡ኄር፡እግዚአ
ብሔር፡፡ወዘምሩ፡ለስሙ፡እስመ፡ሠናይ፡፡=፡
4 እስመ፡ ለያዕቆብ፡ ኀረዮ፡ እግዚአብሔር፡፡ 4
ወለእስራኤልኒ፡ለሊሁ፡ለርስቱ፡፡=፡ እስመ፡ 5
5 አነ፡ አእመርኩ፡ ከመ፡ ዐቢይ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡ ወአምላክነሂ፡ እምኵሉ፡ አማልክ
6 ት፡፡=፡ ኵሎ፡ዘፈቀደ፡ገብረ፡እግዚአብሔ 6
ር፡፡ በሰማያት፡ወበምድርኒ፡፡ በባሕርኒ፡ወበ
ኵሉ፡ቀላያት፡፡=፡ የዐርግ፡ደመናተ፡እምአ 7
7 ጽናፈ፡ ምድር፡፡ ወገብረ፡ መብረቀ፡ለዝና
ዝናም፡፡=፡ ዘያወፅኦሙ፡ለነፋሳት፡እመዛግ 8
8 ብቲሆሙ፡፡ ዘቀተሎ፡ ኵሎ፡ በኵሮሙ፡ለግ
ብጽ፡፡እምሰብእ፡ወእስከ፡እንስሳ፡፡=፡ ፈነ 9
9 ወ፡ተአምረ፡ወመንክረ፡ማእከሌኪ፡ግብጽ፡፡
ላዕለ፡ፈርዖን፡ወላዕለ፡አግብርቲሁ፡፡=፡ ዘ 10
10 ቀተለ፡አሕዛበ፡ብዙኃነ፡፡ ወቀተለ፡ነገሥተ፡
11 ጽኑዓነ፡፡=፡ ለሴዎን፡ ንጉሠ፡ አሞሬዎን፡፡ 11
ወለአግ፡ ንጉሠ፡ ባሳን፡፡ ወለኵሎሙ፡ ነገ
12 ሥተ፡ከናአን፡፡=፡ ወወሀበ፡ ምድሮሙ፡ር 12
ስተ፡፡ ወርስተ፡ እስራኤል፡ገብሩ፡፡=፡ስም 13
13 ከ፡እግዚአ፡ለዓለም፡፡ ወዝክርከኒ፡ ለትው
ልደ፡ ትውልድ፡፡=፡ እስመ፡ ይኴንኖ፡ እግዚ 14
14 አብሔር፡ሕዝቦ፡፡ ወይትናበብ፡ በእንተ፡አ
ግብርቲሁ፡፡=፡ አማልክቲሆሙ፡ለአሕዛብ፡ 15
ዘወርቅ፡ወብሩር፡፡ ግብረ፡ እደ፡ እጓለ፡እም
15 ሕያው፡፡=፡ አፈ፡ቦሙ፡ ወኢይነቡ፡፡አዕይ 16
16 ንተ፡ቦሙ፡ ወኢይሬእዩ፡፡=፡ እዝነ፡ ቦሙ፡ 17
ወኢይሰምዑ፡፡ አንፈ፡ቦሙ፡ ወኢያጼንዉ፡፡
17 እደ፡ቦሙ፡ ወኢይገሱ፡፡ እግረ፡ቦሙ፡ወኢይ
18 ሐውሩ፡፡ ወኢይነቡ፡ በጕረዒቶሙ፡፡ ወአል
ቦሙ፡መንፈስ፡ውስተ፡አፈሆሙ፡፡=፡ ከማ 18
19 ሆሙ፡ለይኩኑ፡ኵሎሙ፡ እለ፡ ገብርዎሙ፡፡
ወኵሎሙ፡ እለ፡ ይትአመኑ፡ቦሙ፡፡=፡ ቤ 19
20 ተ፡ እስራኤል፡ ባርክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡
ቤተ፡አሮን፡ባርክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ 20
21 ቤተ፡ሌዊ፡ባርክዎ፡ለእግዚአብሔር፡፡ እለ፡
ትፈርህዎ፡ለእግዚአብሔር፡ ባርክዎ፡ ለእግ 21
ዚአብሔር፡፡=፡ቡሩክ፡እግዚአብሔር፡በጽ
ዮን፡፡ዘየኀድር፡ውስተ፡ኢየሩሳሌም፡፡=፡
ሃሌሉያ፡፡
1 የሀበ፡ ግነዩ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ ኄ 1
ር፡፡እስመ፡ ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡=፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] vos servi ejus [b] bonū est. [c] & Israel etiam [d] tempus pluviæ [e] servos ejus. [f] nares habent, & non odorabunt: manus habent, & non palpabūnt: pedes habent, & non ambulabunt: & non loquuntur in gutture eorum: neque est [g] omnes, qui

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * المزمور المائة واربعة وثلاثون * مرسوم بالليلويا * وهو * منه * اسلكي
2 سبحوا الرب يا عبيد الرب * القايمين في بيت الرب في ديار بيت الهنا * سبحوا الرب فان الرب
3 صالح * رتلوا لاسمه فانه حلو * ان الرب اختار له يعقوب * واسرائيل ميراثا له * اني انا علمت ان
5 الرب عظيم هو * والهنا اعظم من جميع الالهة * وكلما شاء الرب صنعه في السماء وعلى الارض
6 وفي البحار وجميع الاعماق * الذي يصعد السحاب من اقطار الارض * خلق بروقا للامطار الذي
7 اخرج الرياح من خزاينه * الذي اهلك ابكار مصر من الانسان الى البهيمة * وارسل الايات
9 والعجايب في وسطك يا مصر * في فرعون وجميع جنوده * الذي اهلك امما كثيرة * وقتل
11 ملوكا اعزا * سيحون ملك الاموريين * وعوج ملك بشان * وجميع ممالك كنعان * واعطى
12 ارضهم ميراثا * ميراثا لاسرائيل عبده * اسمك يا رب دايما الى الابد * وذكرك من جيل الى جيل
14 * ان الرب يتراءف على شعبه * ويدعوه عبيده * ان الهة الامم فضة وذهب وهي عمل ايدي
16 البشر * لها افواه ولا تتكلم * لها عيون ولا تبصر * لها اذان ولا تسمع * لها اناف ولا تشم * لها
ايدي ولا تلمس * لها ارجل ولا تمشي * ولا تقدر ان تدعوا بصوت من حناجرها * وليس لها
18 روح في افواهها * يشبهها الذين يصنعوها * وكل المتوكلين عليها * يا بيت اسرائيل باركوا الرب * يا بيت
20 هرون باركوا الرب * يا بيت لاوي باركوا الرب * يا اتقياء الرب باركوا الرب * مبارك الرب من صهيون
21 الساكن في يروسليم * الليلويا * * المزمور المائة وخمسة وثلاثون
1 * وهو كح * اسلكي * الليلويا * اشكروا الرب فانه صالح هو * وان رحمته لدايمة الى الابد

PSAL. CXXXIV.

Titulus, Alleluja. Vers. 45. 1

LAudate Dominum O servi Domini,
Stantes in domo Domini, in atrio do- 2
mûs Dei nostri. Laudate Dominum quo- 3
niam Dominus bonus est: psallite nomini
ejus quia dulce est. Quoniam Dominus 4
elegit sibi Jacobum, & Israelem hæredita-
tem sibi. Quoniam ego novi quòd Domi- 5
nus magnus est, & Deus noster maximus
omnium deorum. Et quicquid voluit Do- 6
minus, fecit in cœlo, & super terram, &
in maribus, & in omnibus profundis. Qui 7
elevat nubes de extremitatibus terræ: con-
didit fulgur in pluvias: qui eduxit ven-
tos de thesauris suis. Qui perdidit primo- 8
genita Ægypti ab homine usq; ad jumen-
tum, Et misit signa et miracula in medium 9
tui, O Ægypte, in Pharaonem & omnes
exercitus ejus. Qui perdidit gentes mul- 10
tas, & occidit reges fortes: Sihon regem 11
Amorræorum, & Og regem Basan, & o-
mnia regna Canaan: Dedit terram eorum 12
hæreditatem, hæreditatem Israelis servo
suo. Nomen tuum O Domine, perpetuum 13
est in æternum, & memoria tua à genera-
tione in generationem. Miserebitur Domi- 14
nus populo suo, & invocabunt eum servi
ipsius. Nam dii gentium argentum sunt 15
ac aurum, et sunt opus manuū hominum.
Habent ora, & non loquuntur: habent o- 16
culos, & non vident: Habent aures, & 17
non audiunt: habent nares, & non odo-
rantur: habent manus, & non palpant:
habent pedes & non ambulant: nec pos-
sunt edere vocem è gutturibus suis: &
quidem non est spiritus in oribus eorum.
Similes sint eis qui faciunt eos, & omnes 18
confidentes in illis. O domus Israelis, bene- 19
dic Dominum: O domus Aaronis, benedicite 20
Dominum: O domus Levi, benedicite Do-
minum: O cultores Domini, benedicite Do-
minum. Benedictus Dominus de Sion, ha- 21
bitans in Jerusalem. Alleluja.

PSAL. CXXXV.

Vers. 18. Alleluja. 1

GRatias agite Domino, quoniam bonus
est: & quia misericordia ejus perman-
sura est in æternum.

תהלים : קלו

Confitemini .ejus misericordia seculum in quoniam : deorum Deo Confitemini
2 3 הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו: הודו
mirabilia Facienti .ejus misericordia seculum in quoniam ,dominorum Domino
4 לאדני האדנים כי לעולם חסדו: לעשה נפלאות
coelos Facienti .ejus misericordia seculum in quoniam : soli magna
5 גדלות לבדו כי לעולם חסדו: לעשה השמים
super terram Expandenti .ejus misericordia seculum in quoniam : intelligentia in
6 בתבונה כי לעולם חסדו: לרקע הארץ על
: magna luminaria Facienti .ejus misericordia seculum in quoniam : aquas
7 המים כי לעולם חסדו: לעשה אורים גדלים
: die in dominium ad Solem .ejus misericordia seculum in quoniam
8 כי לעולם חסדו: את השמש לממשלת ביום
dominia ad stellas & Lunam .ejus misericordia seculum in quoniam
9 כי לעולם חסדו: את הירח וכוכבים לממשלות
Ægyptum Percutienti .ejus misericordia seculum in quoniam : nocte in
10 בלילה כי לעולם חסדו: למכה מצרים
eduxit Et .ejus misericordia seculum in quoniam : eorum primogenitis in
11 בבכוריהם כי לעולם חסדו: ויוצא
manu In .ejus misericordia seculum in quoniam : eorum medio de Israel
12 ישראל מתוכם כי לעולם חסדו: ביד
.ejus misericordia seculum in quoniam : extento brachio in & , forti
חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו:
.ejus misericordia seculum in quoniam : divisiones in Suph mare Scindenti
13 לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו:
.ejus misericordia seculum in quoniam : ejus medio in Israel fecit transire Et
14 והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו:
.ej* misericordia seculum in quoniam :Suph mare in ej* virtutem & ,Parhoh excussit Et
15 ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו:
.ejus misericordia seculum in quoniam : deserto in suum populum Deducenti
16 למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו:
occidit Et .ejus misericordia seculum in quoniã : magnos reges Percutienti
17 18 למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו: ויהרג
regem Sichon .ejus misericordia seculum in quoniam : fortes reges
19 מלכים אדירים כי לעולם חסדו: לסיחון מלך
quoniã ,Basan regem Hogh Et .ejus misericordia seculum in quoniam : Emoræum
20 האמרי כי לעולם חסדו: ולעוג מלך הבשן כי
quoniam : hæreditatem in eorum terram dedit Et .ejus misericordia seculum in
21 לעולם חסדו: ונתן ארצם לנחלה כי
seculum in quoniã : suo servo Israel Hæreditatem .ejus misericordia seculum in
22 לעולם חסדו: נחלה לישראל עבדו כי לעולם
seculum in quoniã : nostri fuit memor nostra humilitate in Qui .ejus misericordia
23 חסדו: שבשפלנו זכר לנו כי לעולם
.ej* misericordia seculũ in quoniã :nostris hostib* ab nos redemit Et .ej* misericordia
24 חסדו: ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו:
Confitemini .ejus misericordia seculũ in quoniam : carni omni panem Dans
25 26 נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו: הודו
.ejus misericordia seculum in quoniam : cœli Deo
לאל השמים כי לעולם חסדו:

תרגום TARGUM.

2 שבחו לאלהי אלהיא ארום לעלם טוביה:
3 שבחו למרי מריא ארום לעלם טוביה:
4 לעבד פרישן רברבן בלחודיה ארום
5 לעלם טוביה: לעבד שמיא בסוכלתנו
6 ארום לעלם טוביה: לרדיד ארעא
7 עלוי דמיא ארום לעלם טוביה: לעבד
8 נהורין רברבין ארום לעלם טוביה: ית
שמשא למשלט ביממא ארום לעלם
9 טוביה: ית סיהרא וכוכביא למשלט
10 בליליא ארום לעלם טוביה: למחי
מצראי במכתשין קטל ארום לעלם טוביה:
11 ואפיק ישראל פריקין מביניהון ארום
12 לעלם טוביה: באידא תקיפא ובדרע
13 מרממא ארום לעלם טוביה: לצלח
ימא דסוף לצלוחין ארום לעלם טוביה:
14 ואעבר ישראל במציעיה ארום לעלם
15 טוביה: ושנק פרעה וחילותיה בימא
16 דסוף ארום לעלם טוביה: למהלך עמיה
17 במדברא ארום לעלם טוביה: למחי
מלכין רברבין ארום לעלם טוביה:
18 וקטל מלכין גיותנין ארום לעלם טוביה:
19 לסיחון מלכא אמוראה ארום לעלם
20 טוביה: ולעוג מלכא דמתנן ארום לעלם
21 טוביה: ויהב ארעהון לאחסנא ארום
22 לעלם טוביה: אחסנתא לישראל עבדיה
23 ארום לעלם טוביה: באתמסכנותנא
דכר לנא קימיה ארום לעלם טוביה:
24 ופריקנא מן מעיקנא ארום לעלם טוביה:
25 דיהב מזוניה לכל בסרא ארום לעלם
26 טוביה: שבחו לאלהא שמיא ארום
לעלם טוביה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Laudes dicite Deo deorum, quoniam in æternum benignitas ejus. Laudes dicite Domino dominorum, quoniam in æternum benignitas ejus. Factori mirabilium magnorum soli, quoniam in æternum benignitas ejus. Factori cœlorum in intelligentia, quoniam in æternum benignitas ejus. Ei qui extendit terram super aquas, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui fecit luminaria magna, quoniam in æternum benignitas ejus. Solem ut præesset diei, quoniam in æternum benignitas ejus. Lunam & stellas ut præessent nocti, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui percussit *Ægyptios* plagis occisionis [primogenitorum,] quoniam in æternum benignitas ejus. Et eduxit Israelem ereptum de medio eorum, quoniam in æternum benignitas ejus. In manu forti & brachio excelso, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui divisit mare rubrum in divisiones, quoniam in æternum benignitas ejus. Et transire fecit Israel per medium ejus, quoniam in æternum benignitas ejus. Et submersit Pharaonem & exercitum ejus in mari rubro, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui deduxit populum suum per desertum, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui percussit reges magnos, quoniam in æternum benignitas ejus. Et occidit reges superbos, quoniam in æternum benignitas ejus. Sichon regem Amorræorum, quoniam in æternum benignitas ejus. Et Og regem Basan, quoniam in æternum benignitas ejus. Et dedit terram eorum hæreditatem, quoniam in æternum benignitas ejus. Hæreditatem Israel servo suo, quoniam in æternum benignitas ejus. In *humilitate nostra* memor fuit erga nos pacti sui, quoniam in æternum benignitas ejus. Et redemit nos ab iis qui angebant nos, quoniam in æternum benignitas ejus. Qui dat escam *suam* omni carni, quoniam in æternum benignitas ejus. Laudes dicite Deo cœli, quoniam in æternum benignitas ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * ܐܘܕܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܠܗ̈ܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܐܘܕܘ ܠܡܪܐ ܡܪ̈ܘܬܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ.
4 5 * ܠܥܒܕ ܬܕܡܪ̈ܬܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܠܥܒܕ ܫܡܝܐ
6 ܒܣܘܟܠܬܗ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܠܡܫܪܪ ܐܪܥܐ ܥܠ ܡ̈ܝܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ:
7 8 * ܠܥܒܕ ܢܗܝܪ̈ܐ ܪ̈ܘܪܒܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܫܡܫܐ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܡܡܐ
9 ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܣܗܪܐ ܘܟܘܟ̈ܒܐ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܠܠܝܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ.
10 11 * ܠܡܡܚܐ ܠܒܘܟܪ̈ܐ ܕܡܨܪܝܢ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܘܐܦܩ ܠܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܡܨܥܬܗܘܢ
12 13 ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܠܡܦܠܓ
14 ܝܡܐ ܕܣܘܦ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܘܥܒܪ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܓܘܗ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ.
15 16 * ܠܡܫܢܩ ܠܦܪܥܘܢ ܘܚܝܠܗ ܒܝܡܐ ܕܣܘܦ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܠܡܕܒܪ ܠܥܡܗ
17 18 ܒܡܕܒܪܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܠܡܡܚܐ ܠܡ̈ܠܟܐ ܪ̈ܘܪܒܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ * ܘܩܛܠ
19 ܡ̈ܠܟܐ ܥܫܝܢ̈ܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܠܣܝܚܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪ̈ܝܐ ܕܠܥܠܡ
20 21 ܪܚܡܘܗܝ. * ܘܠܥܘܓ ܡܠܟܐ ܕܡܬܢܝܢ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ: * ܘܝܗܒ ܐܪܥܗܘܢ
22 ܝܪܬܘܬܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܝܪܬܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ:
23 24 * ܕܐܬܕܟܪ ܠܡܘܟܟܢ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܘܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ ܕܠܥܠܡ
25 26 ܪܚܡܘܗܝ: * ܕܝܗܒ ܣܝܒܪܬܐ ܠܟܠ ܒܣܪ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ. * ܐܘܕܘ ܠܐܠܗܐ
ܕܒܫܡܝܐ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܘܗܝ.

Confitemini Deo deorum, quoniam in æternum miserationes ejus. Confitemini Domino dominorum, quoniam in æternum miserationes ejus. Ei qui fecit prodigia magna solus, quoniam in æternum miserationes ejus. Ei qui condidit cœlum sapientiâ, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui firmavit terram super aquas, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui fecit luminaria magna, quoniam in æternum miserationes ejus. Solem in dominium diei, quoniam in æternum miserationes ejus. Lunam & stellas in dominium noctis, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui percussit primogenita Ægypti, quoniam in æternum miserationes ejus. Et eduxit Israelem de medio eorum, quoniam in æternum miserationes ejus. Manu validâ & brachio excelso, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui divisit mare Suph, quoniam in æternum miserationes ejus. Et traduxit Israelem per illud, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui exagitavit Pharaonem & exercitum ejus in mari Suph, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui duxit populum suum per desertum, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui percussit reges magnos, quoniam in æternum miserationes ejus. Et occidit reges potentes, quoniam in æternum miserationes ejus. Sihon regem Amorrhæorum, quoniam in æternum miserationes ejus. Et Og regem Basan, quoniam in æternum miserationes ejus. Deditque terram eorum hæreditatem, quoniam in æternum miserationes ejus. Hæreditatem Israeli servo suo, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui memor fuit nostri in humilitate nostra, quoniam in æternum miserationes ejus. Et liberavit nos ab inimicis nostris, quoniam in æternum miserationes ejus. Qui dat escam omni carni, quoniam in æternum miserationes ejus. Confitemini Domino Deo qui est in cœlo, quoniam in æternum miserationes ejus.

Versio VULG. LAT.

Confitemini Deo deorũ : quoniam in
æternũ misericordia ejus. Confitemini
Dño dominorum : quoniã in æternum
misericordia ejus. Qui facit mirabilia
magna solus : quoniã in æternũ mi-
sericordia ejus. Qui fecit cœlos in in-
tellectu : quoniã in æternũ misericor-
dia ejus. Qui firmavit terrã super a-
quas : quoniam in æternũ misericor-
dia ejus. Qui fecit luminaria magna :
quoniam in æternum misericordia ej⁹.
Solem in potestatẽ diei : quoniã in æ-
ternũ misericordia ej⁹. Lunam & stel-
las in potestatem noctis : quoniã in
æternum misericordia ejus. Qui per-
cussit Ægyptũ cũ primogenitis eorũ :
quoniã in æternum misericordia ejus.
Qui eduxit Israel de medio eorum :
quoniã in æternum misericordia ejus.
In manu potenti, & brachio excelso :
quoniã in æternum misericordia ejus.
Qui divisit Mare rubrum in divisio-
nes : quoniã in æternum misericordia
ejus. Et eduxit Israel per medium ej⁹ :
quoniã in æternum misericordia ejus.
Et excussit Pharaonem, & virtutẽ ej⁹
in Mari rubro : quoniam in æternum
misericordia ejus. Qui traduxit po-
pulum suum per desertum : quoniam
in æternum misericordia ejus. Qui
percussit reges magnos : quoniam in
æternum misericordia ejus. Et occi-
dit reges fortes : quoniam in æter-
num misericordia ejus. Sehon regem
Amorrhæorum : quoniam in æternum
misericordia ejus. Et Og regem Ba-
san : quoniam in æternum misericor-
dia ejus. Et dedit terram eorum hære-
ditatem : quoniam in æternum mise-
ricordia ejus. Hæreditatẽ Israel servo
suo : quoniã in æternum misericordia
ejus. Quia in humilitate nostra memor
fuit nostri : quoniã in æternũ mise-
ricordia ej⁹. Et redemit nos ab inimi-
cis nostris : quoniã in æternũ misericor-
dia ejus. Qui dat escam omni carni :
quoniam in æternum misericordia ej⁹.
Confitemini Deo cœli : quoniam in
æternum misericordia ejus. Confite-
mini Domino dominorum : quoniam
in æternum misericordia ejus.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

2 †Ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν, †ὅτι εἰς τὸν αἰ-
3 ῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ τῶν
4 κυρίων, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ
ποιήσαντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ, †ὅτι εἰς τὸν
5 αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς
ἐν συνέσει, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †
6 Τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, †ὅτι εἰς
7 τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Τῷ ποιήσαντι φῶτα
μεγάλα μόνῳ, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ·
8 †Τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, †ὅτι εἰς τὸν
9 αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· †Τὴν σελήνην καὶ (β) τοὺς
ἀστέρας εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶ-
10 να τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ πατάξαντι Αἴγυπτον σὺν
τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔ-
11 λεος αὐτοῦ. †Καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέ-
12 σου αὐτῶν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· †Ἐν
χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ, †ὅτι εἰς τὸν
13 αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν
θάλασσαν εἰς διαιρέσεις, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
14 αὐτοῦ· †Καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐ-
15 τῆς, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· †(γ) Καὶ ἐκ-
τινάξαντι Φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν
16 ἐρυθράν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ
διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, †ὅτι εἰς τὸν
17 αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Τῷ πατάξαντι βασιλεῖς
18 μεγάλους, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· †Καὶ
ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς, †ὅτι εἰς τὸν αἰ-
19 ῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· Τὸν Σηὼν βασιλέα τῶν Ἀμοῤ-
20 ῥαίων, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· Καὶ τὸν
Ὢγ βασιλέα τῆς Βασάν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
21 ἔλεος αὐτοῦ. †Καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονο-
22 μίαν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ· Κληρο-
νομίαν Ἰσραὴλ δούλῳ αὐτοῦ, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα
23 τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Ὅτι ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐ-
μνήσθη ἡμῶν ὁ κύριος, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλε-
24 ος αὐτοῦ· †Καὶ ἐλυτρώσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἡ-
25 μῶν, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ. †Ὁ διδοὺς
τροφὴν πάσῃ σαρκί, †ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος
αὐτοῦ. †Ἐξομολογεῖσθε (δ) τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ, †ὅτι
εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

MS. A. (β) τὰ ἄστρα (γ) Τῷ ἐκτινάξαντι (δ) τῷ κυρίῳ

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

2 Confitemini Deo deorum : quoni- 2
am in seculum misericordia ejus. 3
Confitemini Domino dominorum : 3
quoniam in seculum misericordia
ejus. 4 Qui facit [a] mirabilia 4
magna solus : quoniam in seculum
misericordia ejus. 5 Qui fecit cœ- 5
los in intellectu : quoniam in se-
culum misericordia ejus. 6 Qui (b) 6
firmavit terram super aquas : quo-
niam in seculum misericordia ejus.
7 Qui fecit (c) luminaria magna so- 7
lus : quoniam in seculum misericor-
dia ejus. 8 Solem [b] in (d) pote- 8
statem diei : quoniam in seculum
misericordia ejus. 9 Lunam & stel- 9
las [c] in potestatem noctis : quo-
niam in seculum misericordia ejus.
10 Qui percussit Ægyptum cum pri- 10
mogenitis eorum : quoniam in se-
culum misericordia ejus. 11 Et qui 11
eduxit Israel de medio eorum : quo-
niam in seculum misericordia ejus.
12 In manu potenti & in brachio 12
excelso : quoniam in seculum miseri-
cordia ejus. 13 Qui divisit Mare 13
rubrum in (e) divisiones : quoniam
in seculum misericordia ejus. 14
Et traduxit Israel per medium e- 14
jus : quoniam in seculum misericor-
dia ejus. 15 Et percussit Pharao- 15
nem, & virtutem ejus in Mare ru-
brum : quoniam in seculum miseri-
cordia ejus. 16 Qui traduxit popu- 16
lum suum in deserto : quoniam in
seculum misericordia ejus. [d]
17 Qui percussit reges magnos : 17
quoniam in seculum misericordia
ejus. 18 Et occidit reges fortes : 18
quoniam in seculum misericordia e-
jus. 19 Seon regem Amorrhæorum : 19
quoniam in seculum misericordia
ejus. 20 Et Og regem Basan : 20
quoniam in seculum misericordia e-
jus. 21 Et dedit terram eorum hæ- 21
reditatem : quoniam in seculum mi-
sericordia ejus. 22 Hæreditatem If- 22
rael servo suo : quoniam in seculũ
misericordia ejus. 23 Quia in hu- 23
militate nostra memor fuit nostri
Dominus : quoniam in seculum mi-
sericordia ejus. 24 Et redemit nos 24
[e] ab inimicis nostris : quoniam in
seculum misericordia ejus. 25 Qui 25
dat (f) escam omni carni : quoniam in seculum misericordia ejus. 26 Con-
fitemini Deo cœli : quoniam in seculum misericordia ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

ግነዩ፡ለአምላክ፡አማልክት፡፡ እስመ፡ለ 2
ዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ግነዩ፡ለእግዚአ 3
አጋእዝት፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ዘገብረ፡ዐቢየ፡ወመንክረ፡በ 4
ሕቲቱ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡
ዘገብረ፡ሰማያተ፡በጥበቡ፡፡ እስመ፡ለዓ 5
ለም፡ምሕረቱ፡፡ ዘአጽንዓ፡ለምድ 6
ር፡ደበ፡ማይ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ም
ሕረቱ፡፡ ዘገብረ፡ብርሃናተ፡ዐቢይ 7
ተ፡በሕቲቱ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ለፀሐይ፡አኰንኖሙ፡መዐልት፡፡እስ 8
መ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ለወርኅ፡ወለከ 9
ዋክብት፡አኰንኖሙ፡ሌሊት፡፡ እስመ፡ለዓለ
ም፡ምሕረቱ፡፡ ዘቀተሎሙ፡ለግብጽ፡ም 10
ስለ፡በኵሮሙ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ወአውፅኦሙ፡ለእስራኤል፡እማእ 11
ከሎሙ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡
በእድ፡ፅንዕት፡ወበመዝራዕቱ፡ልዑል፡፡ እስ 12
መ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ወነፈቀ፡ለባሕ 13
ረ፡ሊሕትራ፡ወክፈሎ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ም
ሕረቱ፡፡ ወአውፅኦሙ፡ለእስራኤል፡እ 14
ንተ፡ማእከሎ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ዘነፅሖ፡ለፈርዖን፡ወኀይሉ፡ውስተ፡ 15
ባሕረ፡ሊሕትራ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ዘወአውፅኦሙ፡ለሕዝቡ፡ውስተ፡ 16
ገደም፡፡እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ዘአው
ፅአ፡ማየ፡እምኰኵሕ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡
ምሕረቱ፡፡ ዘቀተለ፡ነገሥተ፡ዐቢይተ፡፡ 17
እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ወቀተለ፡ 18
ነገሥተ፡ፀኑዓነ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕ
ረቱ፡፡ ለሴዎን፡ንጉሠ፡አሞሬዎን፡፡ 19
እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ወለዖግ፡ 20
ንጉሠ፡ባሳን፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረ
ቱ፡፡ ወወሀበ፡ምድሮሙ፡ለርስት፡፡ እስ 21
መ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ርስተ፡እስራኤ 22
ል፡ገብሩ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡
እስመ፡ተዘከረነ፡እግዚአብሔር፡በሕማም 23
ነ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ወአ 24
ድኀነነ፡እምእደ፡ፀርነ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡
ምሕረቱ፡፡ ዘይሁብ፡ሲሳየ፡ለኵሉ፡ዘ 25
ሥጋ፡፡እስመ፡ለዓለም፡ምሕረቱ፡፡ ግነ 26
ዩ፡ለአምላከ፡ሰማይ፡፡ እስመ፡ለዓለም፡
ምሕረቱ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CXXXV. [a] magnalia & mirabilia [b] ad dominandum diei : [c] ad dominandum nocti : [d] Qui eduxit aquam ex rupe : quoniam in seculum misericordia ejus. Qui percussit [e] à manu inimicorum nostrorum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

اشكروا اله الالهة فان رحمته لثابته الي الابد *اشكروا رب الارباب* فان رحمته كاينه الي
الابد *الذي صنع العجايب العظيمه وحده* وان رحمته لدايمه الي الابد *الذي خلق
السموات بحكمته* وان رحمته لثابته الي الابد *الذي ثبت الارض علي المياه* وان رحمته لكاينه
الي الابد *الذي خلق الانوار العظيمه وحده* لان رحمته دايمه الي الابد *الشمس لسلطان
النهار* لان رحمته دايمه الي الابد *القمر والنجوم لسلطان الليل* لان رحمته دايمه الي الابد
الذي ضرب مصر مع ابكارها فان رحمته ثابته الي الابد *واخرج اسرايل من وسطهم* وان
رحمته دايمه الي الابد *بيد عزيزه وذراع رفيعه* فان رحمته دايمه الي الابد *الذي فرق البحر
الاحمر افلاقا* وان رحمته لثابته الي الابد *واجاز اسرايل في وسطهم* لان رحمته دايمه الي الابد
وغرق فرعون وجميع جنوده في البحر الاحمر وان رحمته لثابته الي الابد *الذي هدي شعبه في
البريه* فان رحمته لكاينه الي الابد *وانبع الماء من صخر صماء* وان رحمته لكاينه الي الابد
الذي ضرب ملوكا عظيمه وان رحمته لثابته الي الابد *وقتل ملوكا عجيبه* وان رحمته لثابته
الي الابد *سيحون ملك الاموريين* وان رحمته لكاينه الي الابد *وعوج ملك بثنان* وان رحمته
لدايمه الي الابد *واعطي ارضهم ميراثا* لان رحمته دايمه الي الابد *ميراثا لاسرايل عبده* وان رحمته
لكاينه الي الابد *ان الرب ذكرنا في تواضعنا* لان رحمته الي الابد *وخلصنا من يد اعدايناء* لان
رحمته الي الابد *الذي يعطي طعاما لكل ذي جسد* وان رحمته لثابته الي الابد *اشكروا اله
السماء* فان رحمته كاينه الي الابد *اشكروا رب الارباب* فان رحمته دايمه الي الابد* الليلويا*

Gratias agite Deo deorum, quoniã miseri- 2
cordia ejus firmissima est in æternũ. Gra- 3
tias agite Domino dominorũ, quia mise-
ricordia ejus duratura est in æternũ. Qui 4
edidit miracula magna solus : et quidẽ mi-
sericordia ejus perpetua est in æternũ. Qui 5
creavit cœlos sapientiã suã : et quidẽ mi-
sericordia ejus cõstans est in æternũ. Qui 6
stabilivit terrã super aquas : et quidẽ mi-
sericordia ejus perstat in æternum. Qui 7
creavit lumina magna solus : quia mise-
ricordia ejus perpetua est in æternũ. Solem 8
in dominiũ diei : quia misericordia ej⁹ per-
severans est in æternũ. Lunã et stellas in 9
dominiũ noctis : quia misericordia ej⁹ per-
stans est in æternũ. Qui percussit Ægyptũ 10
cũ primogenitis ejus : quia misericordia e-
jus firma est in æternũ. Et eduxit Israelẽ 11
è medio eorũ : et quidẽ misericordia ejus
perpetua est in æternũ. Manu robustã & 12
brachio excelso : quoniã misericordia ejus
perpetua est in æternũ. Qui fidit mare ru- 13
brum in scissiones : et quidem misericordia
ejus constantissima est in æternum. Et tra- 14
duxit Israelẽ per mediũ earum : quia mi-
sericordia ejus perpetua est in æternũ. Et 15
submersit Pharaonem omnesque exercitus
ejus in mare rubrum : et quidẽ misericor-
dia ejus firmissima est in æternum. Qui 16
rexit populũ suũ in deserto : quia miseri-
dia ejus perstans est in æternum. Et pro-
fluere fecit aquam è petra solidissima :
& quidem misericordia ejus perstans est
in æternum. Qui percussit reges magnos : 17
& quidem misericordia eius perseverans
est in æternum. Et occidit reges admiran- 18
dos : & quidem misericordia eius firma
est in æternum. Sehon regem Amorræorũ : 19
& quidem misericordia ejus permanens
est in æternum. Et Og regẽ Basã : & quidẽ 20
misericordia ejus perpetua est in æternum.
Et dedit terrã eorum hæreditatẽ : quia mi- 21
sericordia ej⁹ perpetua est in æternum. Hæ- 22
reditatẽ Israeli servo suo : & quidẽ mise-
ricordia ej⁹ perstans est in æternum. Quia 23
Domin⁹ recordatus est nostri in humilita-
te nostra : quia misericordia ejus est in æ-
ternum. Et salvavit nos de manu inimico- 24
rum nostrorum : quia misericordia eius est
in æternum. Qui dat escã omni corporeo : 25
& quidem misericordia eius firma est in 26
æternum. Gratias agite Deo cœli, quia misericordia eius existet in æternum. Gratias agite Domino dominorum, quia misericordia ejus perpetua est in æternum. Alleluia. 27

PSAL. CXXXVII. קלז

Sion nos recordando in : flevimus etiam ,sedimus ibi Babel flumina Super

1 על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון:

nos petierunt ibi Quia .nostras citharas suspendimus : ejus medio in salices Super

2 על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: 3 כי שם שאלונו

cantico de nobis cantate : lætitiam nostros ululatus & ,cantici verba ,nos captivantes

שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה שירו לנו משיר

alienigenæ humum super Domini canticum cantabimus Quomodo .Sion

4 ציון: איך נשיר את שיר יהוה על אדמת נכר:

mea lingua Adhæreat .mea dextera oblivifcatur : Jerusalaim tui fuero oblitus Si

5 אם אשכחך ירושלם תשכח ימיני: 6 תדבק לשוני

super Jerusalaim fecero afcendere non si ,meo non si ,meo palato

לחכי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלם על

Jerusalaim diei Edom filiorū Domine Recordare .meæ lætitiæ capite

7 ראש שמחתי: זכר יהוה לבני אדום את יום ירושלם

Babel Filia .ea in fundamentum ad usque difcooperite ,Difcooperite : dicentium

8 האמרים ערו ערו עד היסוד בה: בת בבל

nobis retribuisti quam ,tuam retributionem tibi retribuit qui beatitudines ,vaftata

9 השדודה אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לנו:

petram ad tuos parvulos allidet & ,apprehendet qui Beatitudines

אשרי שיאחז ונפץ את עלליך אל הסלע:

PSAL. CXXXVIII. קלח

tibi canam Diis coram : meo corde toto in tibi Confitebor .David ipsi

1 לדוד אודך בכל לבי נגד אלהים אזמרך:

fuper tuo nomini confitebor & ,tuæ fanctitatis templum ad me Incurvabo

2 אשתחוה אל היכל קדשך ואודה את שמך על

tuū nomen omnia fuper magnificâfti quoniam : tua veritate fuper & ,tua mifericordia

חסדך ועל אמתך כי הגדלת על כל שמך

mea anima in me roborabis : me exaudifti & ,invocavi die In .tuum eloquium

3 אמרתך: ביום קראתי ותענני תרהבני בנפשי

eloquia audierunt quia :terræ reges omnes Domine tibi Confiteantur .fortitudine

4 עז: יודוך יהוה כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי

Quoniam .Domini gloria magna quoniā : Domini viis in cantent Et .tui oris

5 פיך: 6 וישירו בדרכי יהוה כי גדול כבוד יהוה: כי

Si .cognofcet longinquo à altum & : videbit humilem & ,Dominus excelfus

7 רם יהוה ושפל יראה וגבה ממרחק יידע: אם

mittes meorū inimicorum nafum fuper : me vivificabis anguftiæ interiori in ambulavero

אלך בקרב צרה תחיני על אף איבי תשלח

Domine ,me pro perficiet DOMINUS .tua dextera me fervabit & : tuā manum

8 ידך ותושיעני ימינך: יהוה יגמר בעדי יהוה

dimittas ne tuarum manuum facta : feculum in tua mifericordia

חסדך לעולם מעשי ידיך אל תרף:

PSAL. CXXXIX. קלט

cognovifti Tu .cognovifti &,me inveftigâfti Domine canticum David ipfi Victori

1 למנצח לדוד מזמור יהוה חקרתני ותדע: 2 אתה ידעת

.longè à meam cogitationem intellexifti : meum refurgere &,meum federe

שבתי וקומי בנתה לרעי מרחוק:

תרגום TARGUM.

קלז

1 על נהרותא דבבל תמן יתבנא לחוד בכינא
כד הוינא דכרין ית ציון: 2 על ערבין
3 במציעתהא תלינן כנרנא: ארום תמן
שאילו יתנא בבלאי דשבו יתנא למימר
מלין דשירא ובזוננא על עסק חדוא אמרין
שבחו לנא מן שירתא דהויתון אמרין
4 בציון: מן יד ליואי אמרין היכדין נשבח
ית תושבחתא דיי על ארעא חילוניתא:
5 מתיבא קל רוחא דקודשא ואמרה דאין
6 מנשינא ליך ירושלם אנשיה לימיני: תדבק
לישני למוריני אין לא אדכר יתיכי אין לא
אסיק דכרן ירושלים על שרוי חדוות בית
7 שמשי: אמר מיכאל רבה דירושלם אדכר
יי לעמא דאדומא דאחריבו ירושלם דאמרין
8 צדו צדו עד דשתאסא בה: אמר גבריאל
רבה דציון לאומא בבליתא בזוותא טבליה
9 דישלם לך ית גומליך בישא דגמלת לנא:
טבליה דאחד ומרטש ית טליך על כיפא:

קלח

1 על יד דוד אודי קדמך יי בכל לבי קבל
2 דייניא אזמרנך: אסגוד קדם היכלא
דקודשא ואודי ית שמך מטול טובך ומטול
קושטך ארום אסגיתא על כל שמך מימרך:
3 תושבחתך: ביומא דקריתי ענית יתי אסגעתני
4 בנפשי עושנא: יודון קדמך יי כל מלכי
5 ארעא ארום שמעו מימרי תושבחתך: וישבחון
6 על כבישי יי ארום רב איקרא דיי: ארום רמא
יי ומכיך יחמי לטב ויהירא מן שמיא רחיק
7 ימאיך: אין אהלך במצע עקתא תחייני על
נחירא בעלי דבבי תושיט אידך לחבלותהון
8 ותפרקני ימינך: יי ישלים בישא עליהון
אמטולתי יי טובך לעלם עובדי אידך לא
תשבוק:

קלט

1 לשבחא על יד דוד תושבחתא יי פשפשתני
2 ידעת: את קדמך גלי אותבותי למעסק באורייתא וקימותי למיזל בקרבא אתביננתא לחברותי בכנשתך מן עם רחיק:

PARAPH. CHALD.

PSAL. CXXXVII.

Super flumina Babylonis, ibi fedimus, flevimus cum recordaremur Sion. Super falices in medio ejus fufpendimus citharas noftras. Ibi autem rogaverunt nos Babylonii qui captivos adduxerunt nos, ut diceremus verba canticorum: et raptores noftri lætitiæ caufa dicebant: Pfallite nobis canticum, quod dicebatis in Sion. *E veftigio Levitæ refponderunt*, Quomodo cantabimus hymnos Domini in terra aliena? *Refpondit vox Spiritus fancti dixit*, Quòd fi oblitus fuero tui Jerufalem, oblivioni tradam dexteram meam. Adhæreat lingua mea palato meo, nifi recordatus fuero tui, nifi afcendere fecero memoriam Jerufalem in initio lætitiæ *domus miniftrorum meorū*. *Dixit Michael princeps Jerufalem*, Memor efto Domine populi Edom, qui deftruxerunt Jerufalem, dicentes: *Deftruite, deftruite* ufq; ad fundamentum in ea. *Dixit Gabriel princeps Sion genti Babylonicæ vaftatrici*, Beat' qui reddiderit tibi retributionē tuā malā quā retribuifti nobis. Beatus qui capiet et allidet parvulos tuos fuper petram.

Per manum Davidis.

PSAL. CXXXVIII.

Confitebor coram te Dñe in toto corde meo: in confpectu judicum cantabo tibi. Adorabo corā templo fancto *tuo*, & confitebor nomini tuo propter benignitatem tuam, & propter veritatem tuam, quoniam magnificâfti fuper omne nomen tuum *verba laudis tuæ*. In die qua invocavi, *refpondit mihi*, multiplicâfti in anima mea fortitudinem. Confiteantur coram te Dñe omnes reges terræ, quoniam audierunt *verba laudis oris tui*. Et cantent in viis Dñi, quoniam magna gloria Domini. Quoniam excelfus Dominus, & humilem refpiciet *in bonum*, et fuperbum de cœlis longinquis deprimet. Si ambulavero in media anguftia, vivificabis me: fuper *nafum* inimicorum meorum porriges manū tuam ut deftruas illos: et redimet me dextera tua. *Dominus* reddet malum illis propter me: Domine benignitas tua in æternum, opera manuum tuarum ne derelinquas.

Ad laudandū p manum Davidis canticum.

PSAL. CXXXIX.

Domine perfcrutatus es me & cognovifti. Coram te nota eft feffio mea *ad ftudendum legi*, et furrectio mea *ad eundum in bellum*: intellexifti focietatem meam in cœtu, fia *tua de populo longinquo*

Verfio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
[illegible]

PSAL. CXXXVI.

Davidis. Verba Sanctorum qui captivi ducti funt in Babel. Verf. 16.

AD flumina Babylonis ibi fedim' & flevimus cū recordaremur Siō, Ad falices quæ funt intra ipfā appendim' citharas noftras. Quoniā illic petierunt à nobis qui captivos duxerunt nos verba laudationū: & qui abduxerūt nos, dixerūt nobis; Canite nobis de canticis Siō. Quomodò canem' vobis laudes Dñi in terra aliena? Si oblivifcar tui Hierufalem, oblivifcatur meî dextera mea: Hæreat lingua mea cœlo oris mei, fi nō meminero tui: fi nō attollā Hierufalē in principio gaudiorū meorū. Memor efto Dñe filiorū Adū in die Hierufalem: dicentiū; Detegite, detegite ufq; in ipfius fundamenta. Filia Babylonis deprædatrix, beatus qui reddet tibi retributionem quam nobis retulifti: Beatus qui apprehendet tuos infantes & allidet ad petram.

PSAL. CXXXVII.

Compofitus à Davide, Gratiarum actio cum prophetia. Verf. 21.

COnfitebor Dño ex toto corde meo, & corā regib' pfallā tibi: Adorabo in templo fanctitatis tuæ, & gratias agā nomini tuo de tua bonitate deque veritate tua: quia magnificâfti fup omne nomen, eloquiū tuum. Die quā vocavi te refpondifti mihi, et auxifti robur animæ meæ. Confiteantur tibi Dñe omnes reges terræ, quoniā audierunt fermones oris tui: Et glorificent vias Dñi, quoniā magna eft majeftas Dñi, Et excel' eft Dñs, qui profundū refpicit, & eū qui fuperbit e longinquo cognofcit. Si ambulavero p anguftiā, vivificabis me: in ira inimicorū meorū extendes manū tuā, & falvabis me. Dexteram tuam Domine quiefcere fac fuper me, quandoquidem Dñe mifericordia tua fempiterna eft, & opus manuum tuarum ne deftituas.

PSAL. CXXXVIII.

Davidis, Quum clamabat & exprobrabat ei quòd rebellâffet, quidam qui vocabatur Semei filius Gari dicens, O effundens fanguinem. Spiritualis verò fenfu Theologia, & oratio cum petitione. Verf. 46.

DOmine fcrutatus es me, & agnovifti me. Tu nôfti meū fedendi atque furgendi habitū: Intellexifti cogitationes meas ab alto

Versio VULG. LAT.

Psalmus David, Jeremiæ, CXXXVI.

Super flumina Babylonis, illic sedimus
& flevim⁹: cùm recordaremur Sion:
In salicibus in medio ejus, suspendimus
organa nostra. Quia illic interrogave-
runt nos, qui captivos duxerunt nos, ver-
ba cantionum: Et qui abduxerunt nos;
Hymnū cantate nobis de canticis Sion.
Quomodò cantabimus canticū Dñi in
terra aliena? Si oblitus fuero tui, Jeru-
salem, oblivioni detur dextera mea. Ad-
hæreat lingua mea faucibus meis, si non
meminero tui: Si non proposuero Jeru-
salem, in principio lætitiæ meæ. Memor
esto, Dñe, filiorū Edom, in die Jerusalem:
Qui dicunt; Exinanite, exinanite usq; ad
fundamentū in ea. Filia Babylonis mise-
ra: beat⁹, qui retribuet tibi retributioné
tuā, quā retribuisti nobis. Beatus, qui te-
nebit, & allidet parvulos tuos ad petrā.

Ipsi David. CXXXVII.

Confitebor tibi, Dñe, in toto corde
meo: quoniā audisti verba oris mei.
In conspectu Angelorum psallam tibi:
Adorabo ad templum sanctum tuum, &
confitebor nomini tuo, Super misericor-
dia tua, & veritate tua: quoniam ma-
gnificâsti sup omne, nomen sanctū tuū.
In quacumque die invocavero te, ex-
audi me: multiplicabis in anima mea
virtutem. Confiteantur tibi, Domine,
omnes reges terræ: quia audierunt
omnia verba oris tui: Et cantent in viis
Domini: quoniam magna est gloria Do-
mini. Quoniam excelsus Dominus, &
humilia respicit: & alta à longè cog-
noscit. Si ambulavero in medio tribula-
tionis, vivificabis me: & sup irā inimi-
corū meorū extendisti manū tuā, & sal-
vū me fecit dextera tua. Dñs retribuet
pro me: Dñe, misericordia tua in secu-
lum: opera manuū tuarū ne despicias.

In finem, Psalm⁹ David. CXXXVIII.

Domine, probâsti me, et cognovisti
me: Tu cognovisti sessionem meā, &
resurrectionem meam. Intellexisti co-
gitationes meas de longé:

Vers. GRÆCA. LXX. Interp.

(α) Τῷ Δαυὶδ, Ἱερεμίου. ρλϛ´.

1 † Ἐπὶ τῶν ποταμῶν Βαβυλῶνος † ἐκεῖ ἐκαθίσα-
μεν, καὶ ἐκλαύσαμεν † ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών.
2 † Ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς (β) ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄρ-
3 γανα ἡμῶν. † Ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ (γ) αἰχ-
μαλωτεύσαντες ἡμᾶς, λόγους ᾠδῶν, † καὶ οἱ ἀπαγα-
γόντες ἡμᾶς, ὕμνον· † Ἄσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ᾠδῶν
4 Σιών. † Πῶς ᾄσωμεν τὴν ᾠδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλο-
5 τρίας; † Ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου Ἱερουσαλὴμ, ἐπι-
6 λησθείη ἡ δεξιά μου. † Κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ
λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ· † ἐὰν μὴ προ-
ανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ (δ) ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐ-
7 φροσύνης μου. † Μνήσθητι κύριε τῶν υἱῶν Ἐδὼμ τὴν ἡ-
μέραν Ἱερουσαλήμ· † τῶν λεγόντων, Ἐκκενοῦτε, ἐκ-
8 κενοῦτε, (ε) ἕως τῶν θεμελίων αὐτῆς. † Θυγάτηρ Βα-
βυλῶνος ἡ ταλαίπωρος, † μακάριος ὃς ἀνταπο-
δώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου, ὃ ἀνταπέδωκας ἡ-
9 μῖν. † Μακάριος ὃς κρατήσει καὶ ἐδαφιεῖ τὰ νήπιά
σου πρὸς τὴν πέτραν.

1 (α) Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, Ἀγγαίου καὶ
Ζαχαρίου. ρλζ´.

† Ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου,
† καὶ ἐναντίον ἀγγέλων (β) ψαλῶ σοι, † ὅτι ἤκουσας πάν-
2 τα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου. Προσκυνήσω πρὸς
ναὸν ἅγιόν σου, † καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί
σου, † ἐπὶ τῷ ἐλέει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου· † ὅτι ἐμε-
3 γάλυνας (γ) ἐπὶ πᾶν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου. † Ἐν ᾗ
ἂν ἡμέρᾳ (*) ἐπικαλέσωμαί σε, ταχὺ ἐπάκουσόν μου·
4 † πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου (δ) δυνάμει σου. † Ἐξ-
ομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, † ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου.
5 † Καὶ ᾀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου, † ὅτι μεγάλη ἡ δό-
6 ξα κυρίου. † Ὅτι ὑψηλὸς κύριος, καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφ-
7 ορᾷ, † καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει. † Ἐὰν
πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως, (ε) ζήσεις με. † ἐπ' ὀρ-
γὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, † καὶ ἔσωσέ με
8 ἡ δεξιά σου. † (ζ) Κύριε ἀνταποδώσεις ὑπὲρ ἐμοῦ.
† κύριε τὸ ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα, † τὰ ἔργα τῶν
χειρῶν σου μὴ παρίδῃς.

1 Εἰς τὸ τέλος, (α) ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ. ρλη´.
† Κύριε ἐδοκίμασάς με, καὶ ἔγνως με. † Σὺ ἔγνως
2 τὴν καθέδραν μου, καὶ τὴν ἔγερσίν μου. † Σὺ συνῆκας τοὺς
3 διαλογισμούς μου ἀπὸ μακρόθεν.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

[a] Ipsi David, (a) Hieremiæ.
CXXXVI.

1 Super flumina Babylonis illîc se- 1
dim⁹, & flevim⁹: dū (b) recordare-
mur Siō. 2 In salicibus in medio ej⁹ 2
suspendim⁹ (c) organa nostra. 3 Quo- 3
niā illîc interrogaverunt nos, qui
captivos duxerunt nos, verba canti-
corum: 4 & [b] qui (d) abduxerunt
nos, hymnū; Cantate nobis de canticis
Siō. 5 Quomodò cantabim⁹ canticū 4
Domini in terra aliena? 6 Si oblitus 5
fuero tuî, Hierusalem, (e) obliviscа-
tur dextera mea. 7 Adhæreat lingua 6
mea faucibus meis; si non meminero
tuî: 8 Si non [c] præposuero Hieru-
salem, sicut in (f) principio lætitiæ
meæ. 9 Memento, Domine, filiorū (g) 7
Edom in die Hierusalem. 10 Qui
dicūt, [d] Exinanite, exinanite usq;
ad (h) fundamenta ejus. 11 Filia 8
Babylonis (i) misera: beat⁹, qui retri-
buet tibi retributionē tuā, quam (k)
retribuisti nobis. 12 Beat⁹ qui tenebit, 9
& allidet parvulos tuos ad petrā.

[a] Psalmus ipsi David, (a) Aggæi, 1
& Zachariæ. CXXXVII.

1 Confitebor tibi, Domine, in toto
corde meo; 2 [b] et (b) coram angelis
psallā tibi: (c) quoniā audîsti omnia
verba oris mei. Adorabo ad templū 2
sanctū tuum: & confitebor nomini
tuo, 3 Super misericordia tua, & ve-
ritate tua: quoniā magnificâsti su-
per (d) omne nomē sanctū tuū. 4 In
(e) quacunq; die invocavero te, citò 3
exaudi me: (f) [c] multiplicabis me
in anima mea virtute tuā. 5 Confite- 4
antur tibi, Domine, omnes reges ter-
ræ; quoniā audierunt omnia verba
oris tui. 6 Et cantent [d] in (g) viis 5
Domini: quoniam magna est gloria
Domini. 7 Quoniā excelsus Domi- 6
n⁹, & humilia respicit: & (h) ex-
celsa à longè cognoscit. 8 Si (i) am- 7
bulavero in medio tribulationis, vi-
vificabis me. Super irā [e] inimico-
rum meorū extendisti man⁹ tuas, &
salvū me fecit dextera tua. 9 Domi- 8
ne, (k) retribues pro me: Domine, mi-
sericordia tua in seculum: [f] opera
manuum tuarum ne despicias.

In finem, Psalmus ipsi (a) David. 1
CXXXVIII.

1 Domine, probâsti me, et cogno-
visti me: Tu cognovisti sessionē meā, & resurrectionē meā. 2 Tu intellexisti [a] co- 2 3
gitationes meas de longè:

Versio ÆTHIOPICA.

ዘደዊት፡፡

1 የሀገ፡ ወስተ፡ አፍላገ፡ ባቢሎን፡ ህየ፡ ነበርነ፡ 1
ወበከይነ፡፡ ሶበ፡ ተዘከርናሃ፡ ለጽዮን፡፡ ወ 2
2 ስተ፡ ኵሎ፡ ዕፀዊሃ፡ ሰቀልነ፡ እንዚራቲነ፡፡ እስ 3
3 መ፡ በህየ፡ ተስእሉነ፡ እለ፡ ፄወዉነ፡ ነገረ፡ ማሕ
ሌት፡፡ ወእለሂ፡ ይወስዱነ፡ ይቤሉነ፡ ኅልዩ፡ 4
ለነ፡ እማሕልያ፡ ለጽዮን፡፡ ወእፎ፡ ነኀሊ፡ ማ 5
ሕሌተ፡ እግዚአብሔር፡ በምድረ፡ ነኪር፡፡
4 ወእመሰ፡ ረሳዕኩኪ፡ ለኢየሩሳሌም፡ ለትረስዐ 6
5 ኒ፡ የማንየ፡፡ ወይጥጋዕ፡ ልሳንየ፡ በጕርዔየ፡ 7
6 እመ፡ ኢተዘከርኩኪ፡፡ ወለእመ፡ ኢበጻእ 8
ኩ፡ ለኢየሩሳሌም፡ በቀዳሚ፡ ትፍሥሕት
የ፡፡ ተዘከሮሙ፡ እግዚኦ፡ ለደቂቀ፡ ኤዶ 9
ም፡፡ በዕለተ፡ ኢየሩሳሌም፡፡ እለ፡ ይብ 10
7 ሉ፡ ተክዕዉ፡ ወተሰወጡ፡ እስከ፡ መሰረታቲ
ሃ፡፡ ወለተ፡ ባቢሎን፡ ኅስርት፡፡ ብፁዕ፡ ዘ 11
8 ይትቤቀለኪ፡ በቀለ፡ ተበቀልክነ፡፡ ብፁዕ፡ 12
ዘይእኅዞሙ፡ ለደቂቅ፡ ወይነጽሖሙ፡ ውስ
ተ፡ ኰኵሕ፡፡
9

ዘደዊት፡፡

1 የሀገ፡ እገኒ፡ ለከ፡ እግዚኦ፡ በኵሉ፡ ልብየ፡፡ 1
እስመ፡ ሰማዕከኒ፡ ኵሎ፡ ቃለ፡ አፉየ፡፡ በ 2
ቅድመ፡ መላእክቲከ፡ እዜምር፡ ለከ፡፡ ወእ
ሰግድ፡ ውስተ፡ ጽርሐ፡ መቅደስከ፡፡ ወእገኒ፡
2 ለስምከ፡፡ በምሕረትከ፡ ወበጽድቅከ፡፡ 3
እስመ፡ አዕበይከ፡ ዲበ፡ ኵሉ፡ ስምከ፡ ቅዱ
ስ፡፡ አመ፡ ዕለተ፡ እጼውአከ፡ ፍጡነ፡ ሰም 4
ዐኒ፡፡ ብዙኀ፡ አጽናዕከ፡ ለነፍስየ፡ በኀይል
3 ከ፡፡ ይገንዩ፡ ለከ፡ እግዚኦ፡ ኵሎሙ፡ 5
ነገሥተ፡ ምድር፡፡ እስመ፡ ሰምዑ፡ ኵሉ፡ ቃ
4 ለ፡ አፉከ፡፡ ወየኀልዩ፡ በስብሐተ፡ እግዚአ 6
ብሔር፡፡ እስመ፡ ዐቢይ፡ ክብረ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡ እስመ፡ ልዑል፡ እግዚአብሔር፡ ወይ 7
5 ሬኢ፡ ዘበታሕቱ፡፡ ወለነዋኅኒ፡ እምርሑቅ፡
ያአምሮ፡፡ እመኒ፡ ሖርኩ፡ ማእከለ፡ መ 8
6 ንደቤ፡ ተሐይወኒ፡፡ ዲበ፡ መዐተ፡ አሕዛብ፡ ሰ
7 ፋሕከ፡ እደዊየ፡፡ ወአድኀነኒ፡ የማንከ፡፡
እግዚአብሔር፡ ይትቤቀል፡ ሊተ፡፡ እግዚኦ፡ 9
ሣህልከ፡ ለዓለም፡፡ እግዚኦ፡ ተግባረ፡ እደዊ
8 ከ፡ ኢትትሀየይ፡፡

ፍጻሜ፡ መዝሙር፡ ዘደዊት፡፡

1 የሀገ፡ እግዚኦ፡ አመከርከኒ፡ ወአእመርከ 1
ኒ፡፡ አንተ፡ ተአምር፡ ንብረትየ፡ ወትንሣኤት
የ፡፡ ወአንተ፡ ተአምር፡ ኵሎ፡ ሕሊና፡ 2
ልብየ፡ እምርሑቅ፡፡

MS. A. ρλϛ´. (α) Τῷ Δαυίδ. (β) ἐκεῖ ἐκρεμάσαμεν (γ) * αἰχμαλωτεύσαντες (δ) ἐν ἀρχῇ (ε) ἕως τῆς ... θεμέλιος ἐν αὐτῇ. MS. A. ρλζ´. (α) Τῷ Δαυὶδ, Ζαχαρίου. (β) ψαλῶ σοι. Προσκυνήσω πρὸς (γ) ... πάντας τὸ ὄνομά σου τὸ ἅγιον. (*) ἐπικαλέσομαί (δ) ἐν δυνάμει. Ἐξομολογησάσθωσαν (ε) * ζήσεις ... (ζ) Κύριος * ἀνταποδώσει MS. A. ρλη´. (α) τῷ Δαυὶδ, ψαλμὸς Ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ.

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CXXXVI. [a] Ipsi David. [b] qui adduxerunt nos allocuti sunt ... sermo: Cantate [c] vovero Hierusalem fore in [d] Effusa est & exinanita PSAL. CXXXVII. [a] Ipsi David. [b] quoniam audisti omnia verba oris mei: coram Angelis tuis psallam tibi. [c] valdè corroborâsti animam meam virtute tuâ. [d] in canticis Dñi: [e] populorū extendisti manus meas, [f] Dñe opera PSAL. CXXXVIII. [a] omnes cogitationes cordis mei de

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 المزمور المايه والسادس والثلثون * لداود في ارمياء * وهو ية * استيخن * على انهار بابل
2 جلسنا هناك وبكينا لما ذكرنا صهيون * على الصفصاف الذي في وسطها علقنا الاتنا * لان هناك
3 سالنا الذين سبونا اقوال التسبيح * والذين استرعونا الي هناك قالوا * سبحوا لنا تسبحة من تسابيح
4 صهيون * كيف نسبح لكم تسبحة الرب في ارض غريبة * ان نسيتك يا يروسليم نسي يميني
5 * ان لم اذكرك يلصق لساني بحنكي * وان لم اسبق فارتب يروسليم في ابتداء فرحي * اذكر
6 يا رب بني ادوم في يوم يروسليم * القايلين اهدموا الي اساسها * يا ابنة بابل الشقية * طوبي
7 لمن يجازيك عوض ما صنعت بنا * طوبي لمن يمسك اطفالك ويضربهم الصخر * الليلويا *
8 * المزمور المايه والسابع والثلثون * لداود في زخاريا * وهو * ك * استيخن
9 اشكرك يا رب من كل قلبي * واحمدك امام الملايكة * لانك استجبت جميع اقوال فمي * واسجد
1 عند هيكل قدسك * واشكر اسمك على رحمتك وعدلك * لانك عظمت اسمك القدوس على
الكل * استجب لي عاجلا في اليوم الذي ادعوك فيه * تكثر التطلع على نفسي بقوة
2 * فليعترف لك يا رب جميع ملوك الارض * لانهم سمعوا جميع اقوال فمك * وليسبحوا في طرق
3 الرب * لان عظيم هو مجد الرب * الرب عالم ويري ما في العمق * ويعلم ما بعد السموات * ان
4 سلكت في وسط الشدايد احييتني * بسطت يدك على غضب الاعداء وخلصتني يمينك
5 * الرب يكافي عني * يا رب رحمتك دايمة الي الابد * يا رب لا تطرح ما صنعته يداك * الليلويا *
6 * المزمور المايه والثامن والثلثون * كمال * مزمور داود في التفريق * وهو * مو * استيخن *
7 يا رب جربتني وعلمتني * انت عارف جلسي وقومي * انت فهمت افكاري من البعد *
8
1
2

PSAL. CXXXVI.

Davidis, de Jeremia. Vers. 15. 1

Prope flumina Babylonis sedimus ibi et fle-
vimus, cùm recordati sumus Sion. Ad sa- 2
lices quæ erant in medio eorū, appendim⁹ in-
strumēta nostra. Quoniā illic postulaverunt 3
à nobis qui nos captivos duxerant, sermones
cantici: Et qui abripuerant nos illuc, dixe-
runt; Canite nobis canticum è cantilenis Si-
on. Quomodo canemus vobis canticum Do- 4
mini in terra aliena? Si oblitus fuero tui Je- 5
rusalem, obliviscatur mei dextera mea: Si 6
non meminero tui, adhæreat lingua mea pa-
lato meo: itidem si non prævenero ac dispo-
suero Jerusalem in principio Lætitiæ meæ.
Recordare O Domine, filiorum Edom in die 7
Jerusalem, dicentium, Evertite usq; ad fun-
damentum ipsius. O filia Babylonis misera. 8
Beatus qui rependet tibi quicquid egisti nobis.
Beatus qui arripiet parvulos tuos, eosque al- 9
lidet ad petram. Alleluja.

PSAL. CXXXVII.

Davidis, de Zacharia. Vers. 20. 1

Gratias ago tibi O Domine, ex toto corde
meo, & glorifico te in conspectu Ange-
lorum: quoniam exaudîsti cunctos sermones
oris mei. Et adorabo prope templum sanctita- 2
tis tuæ, & gratias agam nomini tuo pro mi-
sericordia tua & æquitate tua: quia magni-
ficâsti nomen tuum sanctum super omnia.
Exaudi me protinus in die quā invocabo te, 3
multiplica respicere animā meā cum virtu-
te. Confiteantur tibi O Domine, omnes reges 4
terræ, quoniā audierunt omnes sermones oris
tui. Et laudem dicant in viis Domini, quia 5
magna est gloria Domini. Dominus sciens est, 6
et videt quicquid est in profundo, & novit
quicquid est ultra cœlos. Si ambulavero in 7
mediis tribulationibus vivificabis me: exten-
des manum tuā adversùs irā inimicorū, et
& salvabis me dextera tua. Dominus retri- 8
buet pro me. O Domine, misericordia tua per-
petua est in æternum. O Domine, ne projici-
as quod operatæ sunt manus tuæ. Alleluja.

PSAL. CXXXVIII.

Perfectio. Psalmus Davidis, de di- 1
spersione. Vers. 46.

O Domine, probâsti me et cognovisti me:
tu nôsti sessionem meam & surrectio-
nem meam. Tu intellexisti cogitationes me- 2
as de longinquo:

תהלים: קמ

Quia assuevisti meis viis omnibus & : ventilasti meum accubitum &, meam Semitam

3 אָרְחִי וְרִבְעִי זֵרִיתָ וְכָל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה: כִּי

ante & Retro ipsum totum nôsti tu Domine ecce : mea lingua in sermo non

4 אֵין מִלָּה בִּלְשׁוֹנִי הֵן יְהוָה יָדַעְתָּ כֻלָּהּ: 5 אָחוֹר וָקֶדֶם

me præ scientia Mirabilis tuam volam me super posuisti & : me formâsti

צַרְתָּנִי וַתָּשֶׁת עָלַי כַּפֶּכָה: 6 פְּלִאיָה דַעַת מִמֶּנִּי

? fugiam tuis faciebus à quò & : tuo spiritu à ibo Quò ei potero non, est excelsa

נִשְׂגְּבָה לֹא־אוּכַל לָהּ: 7 אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֶךָ וְאָנָה מִפָּנֶיךָ אֶבְרָח:

Assumpsero tu ecce, infernum fecero stratû & : tu ibi, cœlos ascendero Si

8 אִם־אֶסַּק שָׁמַיִם שָׁם אָתָּה וְאַצִּיעָה שְּׁאוֹל הִנֶּךָּ: 9 אֶשָּׂא

: me ducet tua manus ibi Etiam Maris novissimo in habitavero : auroræ pennas

10 כַנְפֵי־שָׁחַר אֶשְׁכְּנָה בְּאַחֲרִית יָם: גַּם־שָׁם יָדְךָ תַנְחֵנִי

nox & : me occultabit tenebra Veruntamen : dixero Et tua dextera me tenebit &

11 וְתֹאחֲזֵנִי יְמִינֶךָ: וָאֹמַר אַךְ־חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי וְלַיְלָה

: lucebit dies sicut nox &, te à obscurabit non tenebrositas Etiam me circa lux

12 אוֹר בַּעֲדֵנִי: גַּם־חֹשֶׁךְ לֹא־יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָ וְלַיְלָה כַּיּוֹם יָאִיר

utero in me texisti : meos renes possedisti tu Quia lux sicut, tenebrositas sicut

13 כַּחֲשֵׁיכָה כָּאוֹרָה: כִּי־אַתָּה קָנִיתָ כִלְיֹתָי תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן

mirabilibus sum mirificatus terribilibus quòd super tibi Confitebor meæ matris

14 אִמִּי: אוֹדְךָ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלֵיתִי נִפְלָאִים

, te à meû corpus fuit occultum Non valdè cognoscens mea anima & : tuis operibus

15 מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד: לֹא־נִכְחַד עָצְמִי מִמֶּךָּ

meum Informe terræ imis in sum compactus variè : occulto in sui factus quando

16 אֲשֶׁר־עֻשֵּׂיתִי בַסֵּתֶר רֻקַּמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אָרֶץ: גָּלְמִי

non & : sunt formata dies scribentur ipsa omnia tuo libro super &, tui oculi viderunt

רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל־סִפְרְךָ כֻּלָּם יִכָּתֵבוּ יָמִים יֻצָּרוּ וְלֹא

invaluerût quàm : Deus tuæ cogitationes fuerût pretiosæ quàm mihi Et eis in unum

17 אֶחָד בָּהֶם: וְלִי מַה־יָּקְרוּ רֵעֶיךָ אֵל מֶה עָצְמוּ

ego adhuc &, evigilavi : multiplicabuntur arena præ, eas Dinumerabo ? earum capita

18 רָאשֵׁיהֶם: אֶסְפְּרֵם מֵחוֹל יִרְבּוּן הֱקִיצֹתִי וְעוֹדִי

Qui me à recedite : sanguinum viros & : impium Deus occideris Si tecum

19 עִמָּךְ: אִם־תִּקְטֹל אֱלוֹהַּ רָשָׁע וְאַנְשֵׁי דָמִים סוּרוּ מֶנִּי: 20 אֲשֶׁר

te habêtes odio Nonne tui hostes vanum in assumpserunt : nefas in te dicent

21 יֹמְרוּךָ לִמְזִמָּה נָשֻׂא לַשָּׁוְא עָרֶיךָ: הֲלוֹא־מְשַׂנְאֶיךָ

odii Perfectione ? afficiar tædio te in insurgentes in & : habebo odio Domine

22 יְהוָה אֶשְׂנָא וּבִתְקוֹמְמֶיךָ אֶתְקוֹטָט: תַּכְלִית שִׂנְאָה

: meum cor scito &, Deus me Investiga mihi fuerunt inimicos in : illos odi

23 שְׂנֵאתִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: חָקְרֵנִי אֵל וְדַע לְבָבִי

: me in doloris via si vide Et meas cogitationes scito &, me proba

24 בְּחָנֵנִי וְדַע שַׂרְעַפָּי: וּרְאֵה אִם־דֶּרֶךְ עֹצֶב בִּי

seculi viam in me duc &

וּנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ עוֹלָם:

PSAL. CXL. קמ

viro à : malo homine ab Domine me Eripe David ipsi canticû Victori

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: 2 חַלְּצֵנִי יְהוָה מֵאָדָם רָע מֵאִישׁ

me custodies iniquitatum

חֲמָסִים תִּנְצְרֵנִי:

תרגום TARGUM.

3 כַּדוּן בְּהִלִּיכוּתִי בְּאוֹרְחָא וּבְרִבְעוּתִי לְמֶעְסַק

בְּאוֹרַיְתָא אִתְעֲבַדְתְּ חִילוֹנִי וְכָל אָרְחָתַי

אַסְכֵּינְתָּא: 4 וְכַד לֵית מְמַלֵּל בְּלִישָׁנִי הָא

יְיָ יְדַעְתְּ מַחְשְׁבַת לִבִּי כּוּלָּא: 5 מֵאֲחוֹרַי וּמֵאַפַּי

אַעִיקְתָּא יָתִי וְגָרִיתָ עֲלַי מַחְתָּא דִּידָךְ: 6 מְכַסְּיָא

לְמִידַע מִנִּי אִתְקְפַת לָא אֵכּוּל לָהּ: 7 אָן אֵיזֵיל

מִן קֳדָם רוּחָךְ וְאָן מִן קֳדָמָךְ אֶפּוּךְ: 8 אִין אֶסַּק

לִשְׁמַיָּא תַּמָּן אַנְתְּ וְאֶמּוּךְ לִשְׁיוֹל הָא תַמָּן

מֵימְרָךְ: 9 אֶזְקוֹף צִיצִין דְּקָרִיץ אַשְׁרֵי בְּסוֹפֵי יַמָּא:

10 לְחוֹד תַּמָּן אִידָךְ תְּדַבַּר יָתִי וְתַחְדְּנַנִי יְמִינָךְ:

11 וַאֲמָרִית בְּרַם חוֹשׁוֹךְ מְחַבְרַבֵּר עֲלַי וְלֵילְיָא

קֳבֵל אַמְטוֹלְתִי: 12 לְחוֹד חֲשׁוֹכָא לָא יַחֲשִׁיךְ

מִן מֵימְרָךְ וְלֵילְיָא הֵיךְ יוֹמָא יַנְהִיר הֵיךְ

חֲשׁוֹכָא הֵיךְ נְהוֹרָא שָׁוֵין: 13 אֲרוּם אַנְתְּ קְנֵיתָא

כּוֹלְיָתִי אַשְׁתֵּיתָ לִי בִּכְרֵיסָא דְאִמִּי: 14 אוֹדֵינָךְ

מְטוּל דִּדְחִילָן פְּרִישִׁית פְּרִישָׁן עוּבָדָךְ וְנַפְשִׁי

חַכְּמָא לַחֲדָא: 15 לָא אִתְכַּסְּיָא גַרְמִי מִנָּךְ דִּי

אִתְעֲבֵידִית בְּטוּמְרָא אִצְטַיְירִית בִּכְרֵיסָא

דְאִמָּא: 16 גּוּשְׁמִי חֲמַיִן עֵינָךְ וְעַל סֵפֶר דָּכְרָנָךְ

כּוּלְּהוֹן יוֹמֵי מִכַּתְּבִין בְּיוֹמָא דְאִתְבְּרֵי עָלְמָא

מִן שֵׁרוּיָא אִתְבְּרִיאוּ כּוּלְּהוֹן בִּרְיָתָא וְלֵית

בַּחַר חַד בֵּינֵיהוֹן: 17 וְלִי כְּמָה יַקִּירִין רָחֲמָךְ

צַדִּיקַיָּא אֱלָהָא כְּמָה אִתְחִילוּ רַבְּנֵיהוֹן:

18 אֲמַנֵּינוּן בְּעָלְמָא הָדֵין יַתִּיר מִן חָלָא יִסְגוּן

אִתְעָרִית בְּעָלְמָא דְאָתֵי וְעַד כְּדוּן אֲנָא גַּבָּךְ:

19 אִין תִּקְטוֹל אֱלָהָא לְרַשִׁיעָא וְגֻבְרִין דְּחַיָּבִין

דִּין דִּקְטוֹל יְזוּרוּן מִנִּי: 20 דְּיֵימוֹן בִּשְׁמָךְ עַל

נִכְלָא מִשְׁתַּבְעִין עַל מַגָּן בַּעֲלֵי דְבָבָךְ:

21 הֲלָא מְסַנְאָךְ יְיָ אֲנָא סָנֵי וְכַד קָיְמִין לְקִבְלָךְ

אֲנָא מִגְרַג: 22 עַד שֵׁיצָאוּת סִנְאָתָא סְנֵיתִינוּן

לְבַעֲלֵי דְבָבִין הֲווֹן לִי: 23 חֲקַרְנִי אֱלָהָא וִידַע

רַעְיוֹנַי בְּחוֹן יָתִי וִידַע הִרְהוּרָי: 24 וַחְמֵי אִין

אוֹרַח דִּטְעַיִן בִּי וְדַבַּר יָתִי בְּאוֹרַח תְּרִיצֵי עָלְמָא:

קמ

1 לְשַׁבָּחָא תּוּשְׁבַּחְתָּא עַל יַד דָּוִד: 2 פְּצֵי יָתִי יְיָ

מִבַּר נָשׁ בִּישׁ מִגְּבַר חֲטוֹפִין תִּנְטוֹר יָתִי:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Nunc autem ambulante me in via, aut recumbente *ad studium legis*, factus es mihi extraneus; & omnes vias meas frequentasti. *Et cum* non est eloquium in lingua mea: *ecce Domine* cognovisti cogitationes cordis mei omnes. A tergo & ante molestâsti me, et concitâsti super me percussionem manuum tuarum. Occulta est scientia *à* me, ardua facta est, non potero ad eam. Quò ibo à præsentia tempestatis tuæ? & quò à conspectu tuo me vertam? Si ascendero in cœlum, illic tu es: & si stratum fecero in inferno, *ecce* ibi [*adest*] Verbum tuum. Si sustulero alas aurora, & habitavero in novissimo *maris*: Etiam illuc manus tua deducet me, & apprehendet me dextera tua. Et dixi: Certè tenebræ obscurant me, nox *quoque* tenebrosa *est circa* me. Verùm tenebræ non occultabunt [*aliquid*] à Verbo tuo, & nox sicut dies illuminabit: & tenebræ & lux apud te æquales. Quoniam tu possedisti renes meos, fundâsti me in utero matris meæ. Confitebor te quia terribiliter [*fecisti*,] mirificè *factus sum*, mirabilia [*sunt*] opera tua; & anima mea erit sapiens valdè. Non est absconsa fortitudo mea à te qua factus sum in abscondito, formatus sum in utero matris meæ. Corpus meum viderunt oculi tui, & in libro memoriæ tuæ omnes dies *mei* scripti sunt in die qua creatus est mundus, à principio creatæ sunt omnes creaturæ, nec *fuit* altera est *ulla* in eis. Et *mihi* quàm honorabiles sunt qui amant te *justi* Deus, quàm fortificantur principes eorum! Dinumerabo eos in mundo isto; uberantiùs quàm arena multiplicabuntur: resurrexi in mundo venturo, licet adhuc apud te sim. Si occideris Deus impium, viri autem addicti judicio mortis discedant à me. Qui jurant in nomine tuo dolosè, jurant in vanum adversarii inimicitiæ tuæ. Nonne odientes te Domine odio habeo? & in iis qui insurgunt contra te, nausea afficior? Consummato odio infestus fui illis: auctores inimicitiæ facti sunt mihi. Scrutare me Deus, & scito cogitationes meas; proba me, & scito cogitatus meos. Et vide si via erroris in me est: & deduc me in via rectorum mundi.

Ad laudandû canticû p manû David.

PSAL. CXL.

LIbera me Deus ab homine malo, à viro iniquitatum custodi me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Viam meam & semitas meas tu cognoscis, omnes vias meas exploratas habes. Si est tergiversatio in lingua mea, tu Dñe nôsti universa Quæ ab antiquo sunt usque ad postremum. Condidisti me, & posuisti super me manum tuam: Ex me facta est scientia & admiratio. Sumpsi animos, at non polleo viribus. Quò ibo à spiritu tuo, & ubi me abscondam à conspectu tuo? Si ascendero in cœlum, ibi es: & si descendero in infernû, etiam ibi ades: Sique efferam alas meas sicut aquilæ, habitemque in extremitate maris, Etiam illic manus tua apprehendet me, regetq; me dextera tua. Dixi, Tenebræ lucebunt mihi, & nox lucebit coram facie mea. Et tenebræ non obscurabuntur tibi, & nox ut dies lucebit, tenebrosumq; ut lucidum. Quoniam tu condidisti renes meos, meq; suscepisti de ventre matris meæ. * *Diapsal.* * Confitebor tibi ob miraculû quod patrâsti; grandia sunt enim opera tua, & anima mea optimè novit. Neque te latent ossa mea, quæ formâsti in occulto: descendi in imas terræ partes. Retributionem meam viderunt oculi mei: Super libros tuos cuncta scribentur. Ecce dies breviati sunt, & *tamen* non est in eis quisquam. Apud me autê maximo sunt in pretio amici tui Deus, & valdè magnificantur; & confortati principes Enumerabo, ac plusquam arena excrescent. Evigilavi, & rursùs tecum sum. O si occidas Deus peccatores, & viri sanguinis deflectant à me: Quoniam de te obloquuti sunt, & sumpserunt in vanitatem civitatem tuam. Osores tuos Dñe odio habui, & in eos qui tibi resistunt, excandui: Et odio integro sum eos prosecutus, & fuerunt mihi inimici. Explora me Deus, & nosce cor meû: & experire me, ac nosce gressus meos: Et vide quòd si sit in me via falsitatis, ducito me per viam tuam sempiternam.

PSAL. CXXXIX.

Dictus à Davide, quum jaculatus esset in eum Saul hastam ad eum occidendum, at ferit parietem. Spiritualiter autem verba justi qui Deo inhæret decertatque cum ejus hostibus suis. Vers. 26.

LIbera me Domine ab homine pravo, & à viris nefariis me serva:

Versio VULG. LAT.

semitam meam, & funiculum meum
4 investigâsti. Et omnes vias meas præ-
vidisti: quia non est sermo in lingua
5 mea. Ecce, Dñe, tu cognovisti omnia,
novissima & antiqua: tu formâsti me,
6 & posuisti sup me manum tuam. Mira-
bilis facta est scientia tua ex me: con-
fortata est, & non potero ad eam.
7 Quò ibo à Spiritu tuo? & quò à fa-
8 cie tua fugiam? Si ascendero in cœ-
lum, tu illic es: si descendero in in-
9 fernû, ades. Si sumpsero pennas meas
diluculò, & habitavero in extremis
10 maris: Etenim illuc manus tua dedu-
11 cet me: & tenebit me dextera tua. Et
dixi, Forsitan tenebræ conculcabunt
me: & nox illuminatio mea in deliciis
12 meis. Quia tenebræ non obscurabun-
tur à te, & nox sicut dies illuminabi-
tur: sicut tenebræ ejus, ita & lumen
13 ejus. Quia tu possedisti renes meos:
suscepisti me de utero matris meæ.
14 Confitebor tibi quia terribiliter ma-
gnificatus es: mirabilia opera tua, &
15 anima mea cognoscit nimis. Non est
occultatum os meum à te, quod fe-
cisti in occulto: & substantia mea in
16 inferioribus terræ. Imperfectum meû
viderunt oculi tui, & in libro tuo
omnes scribentur: dies forma-
17 buntur, & nemo in eis. Mihi
autem nimis honorificati sunt amici
tui, Deus: nimis confortatus est prin-
18 cipatus eorum. Dinumerabo eos, &
super arenam multiplicabuntur: ex-
19 surrexi, & adhuc sum tecum. Si occi-
deris, Deus, peccatores: viri sanguinû
20 declinate à me: Quia dicitis in cogi-
tatione: Accipient in vanitate civi-
21 tates tuas. Nónne qui oderunt te, Dñe,
oderam: & super inimicos tuos ta-
22 bescebam? Perfecto odio oderam il-
23 los: & inimici facti sunt mihi. Proba
me, Deus, & scito cor meû: interroga
24 me, & cognosce semitas meas. Et vide,
si via iniquitatis in me est: & deduc
me in via æterna.

1 In finem, Psalmus David.
CXXXIX.

2 Eripe me, Domine, ab homine ma-
lo: à viro iniquo eripe me.

Vers. GRÆCA LXX. Interp.

4 † Τὰς τρίβους μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου (β) ἐξιχνίασας· † Καὶ
πάσας τὰς ὁδούς μου προεῖδες, † ὅτι οὐκ ἔστι λόγος
5 ἄδικος ἐν γλώσσῃ μου. † Ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάν-
τα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα. † Σὺ ἔπλασάς με καὶ
6 ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου. † Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶ-
σίς σου ἐξ ἐμοῦ, † ἐκραταιώθη, οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς
7 αὐτήν. † Ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου, † καὶ ἀ-
8 πὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω; † Ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐ-
ρανόν, (γ) σὺ ἐκεῖ εἶ, † ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ᾅδην, πάρ-
9 ει. † Ἐὰν ἀναλάβοιμι τὰς πτέρυγάς μου (δ) κατ' ὄρ-
θον, † καὶ κατασκηνώσω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς θαλάσσης, †
10 Καὶ γὰρ ἐκεῖ ἡ χείρ σου ὁδηγήσει με, † καὶ καθέξει με
11 ἡ δεξιά σου. † Καὶ εἶπα, Ἄρα σκότος καταπατήσει
12 με, † καὶ νὺξ φωτισμὸς ἐν τῇ τρυφῇ μου. † Ὅτι (ε) σκό-
τος οὐ σκοτισθήσεται ἀπὸ (ζ) σοῦ, καὶ νὺξ ὡς ἡμέρα φω-
τισθήσεται· † ὡς τὸ σκότος αὐτῆς, οὕτως καὶ τὸ φῶς
13 αὐτῆς. † Ὅτι σὺ ἐκτήσω τοὺς νεφρούς μου κύριε, †
14 ἀντελάβου μου ἐκ γαστρὸς μητρός μου. † Ἐξομολογή-
σομαί σοι ὅτι φοβερῶς ἐθαυμαστώθης· † θαυμάσια
15 τὰ ἔργα σου, καὶ ἡ ψυχή μου γινώσκει σφόδρα. † Οὐκ
ἐκρύβη τὸ ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ ὃ ἐποίησας ἐν κρυφῇ,
† καὶ ἡ ὑπόστασίς μου ἐν τοῖς (η) κατωτάτοις τῆς
16 γῆς. † Ἀκατέργαστόν μου εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοί σου, †
καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον σου πάντες γραφήσονται. † ἡμέρας
17 πλασθήσονται καὶ οὐθεὶς ἐν αὐτοῖς. † Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτι-
μήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ θεός, † λίαν ἐκραταιώθησαν αἱ
18 ἀρχαὶ αὐτῶν. † Ἐξαριθμήσομαι αὐτοὺς καὶ ὑπὲρ ἄμ-
μον πληθυνθήσονται· † ἐξηγέρθην, καὶ ἔτι εἰμὶ μετὰ σοῦ.
19 † Ἐὰν ἀποκτείνῃς ἁμαρτωλοὺς ὁ θεός· † ἄνδρες αἱ-
20 μάτων ἐκκλίνατε ἀπ' ἐμοῦ, † Ὅτι ἐρεῖς εἰς διαλο-
γισμόν· † λήψονται εἰς ματαιότητα τὰς πόλεις σου.
21 † Οὐχὶ τοὺς μισοῦντάς σε κύριε ἐμίσησα, † καὶ (θ) ἐπὶ
22 τοὺς ἐχθρούς σου ἐξετηκόμην; † Τέλειον μῖσος
23 ἐμίσουν αὐτούς, † εἰς ἐχθροὺς ἐγένοντό μοι. † Δοκίμα-
σόν με (ι) ὁ θεός, καὶ γνῶθι τὴν καρδίαν μου· † ἔτασόν
24 με, καὶ γνῶθι τὰς τρίβους μου. † Καὶ ἴδε (κ) εἰ ὁδὸς ἀνο-
μίας ἐν ἐμοί, † καὶ ὁδήγησόν με ἐν ὁδῷ αἰωνίᾳ.

MS. A. (β) Σὺ ἐξιχνίασας· (γ) Σὺ εἶ ἐκεῖ, (δ) κατ' ὄρθρον, (ε) τὸ σκότος (ζ) σου, * ὡς τὸ σκότος (η) κατωτάτοις τῆς γῆς. Τὸ ἀκατέργαστόν σου εἴδοσαν οἱ ὀφθαλμοί μου, (θ) ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς (ι) κύριε, καὶ (κ) ἡ εἶδες ὁδὸν ἀνομίας

1 Εἰς τὸ τέλος, τοῦ Δαυὶδ (α) ψαλμός. ρλθ'.
2 † Ἐξελοῦ με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ, † ἀπὸ ἀν-
δρὸς ἀδίκου ῥῦσαί με.

MS. A. (α) ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

(b) semitam meã, [b] & (c) funiculũ
meum investigâsti. 3 Et omnes vias 4
meas prævidisti: quia non est sermo
(d) injustus in lingua mea. 4 Ecce, 5
Domine, tu cognovisti omnia [c] no-
vissima, et antiqua. Tu formâsti me, et
posuisti super me manum tuam. 5 (e)
Mirificata est scientia tua ex me: (f) 6
invaluit; (g) non potero ad illam. 6
Quo ibo à Spiritu tuo? et quo à fa- 7
cie tua fugiam? 7 Si ascendero in
cœlum; tu illîc es: si descendero in 8
[d] infernum, ades: 8 [e] Si recipiam 9
pennas (h) meas in directum, et (i)
habitavero in extremis maris: 9 Nam 10
et ibi manus tua deducet me: et [f]
tenebit me dextera tua. 10 Et (k) 11
dixi; Forsitan tenebræ (l) conculca-
bunt me: & [g] nox (m) illuminatio in
deliciis meis. 11 Quoniam tenebræ 12
non (n) obtenebrabuntur à te: & nox
sicut dies illuminabitur: [h] sicut (o)
tenebræ ejus; ita & lumen ejus. 12
Quoniam tu [i] possedisti renes 13
meos, Domine: (p) suscepisti me de
utero matris meæ. 13 Confitebor tibi, 14
[k] quoniam terribiliter mirificatus
es. (q) Mirabilia opera tua: & anima
mea (r) cognoscit valdè. 14 Non est 15
absconditum (s) os meum à te, quod
fecisti in abscondito: et [l] substantia
mea in infimis terræ. 15 (t) [m] Ino- 16
peratum meum viderunt oculi tui: et
in libro tuo omnes scribentur. (u)
Dies formabuntur: et [n] nemo in eis.
16 Mihi (x) autem valdè honorifi- 17
cati sunt amici tui, Deus: valdè (y)
[o] confortati sunt principatus eo-
rum. 17 Dinumerabo eos: et super 18
arenam multiplicabuntur: (z) exur-
rexi, et adhuc sum tecum. 18 Si oc- 19
cideris, Deus, (a) peccatores: viri (aa)
sanguinũ declinate à me. 19 [p] Quo- 20
niam (bb) dices in cogitatione: acci-
pient in vanitate civitates suas. 20
Nónne eos, qui oderunt te, Domine, 21
odio habui, et super inimicos tuos [q]
tabescebam? 21 Perfecto odio ode- 22
ram illos: inimici facti sunt mihi. 22
[r] Proba me, Deus: et cognosce cor 23
meum. Scrutare me: et cognosce semi-
tas meas. 23 Et vide, si (s) via iniqui- 24
tatis in me est, et deduc me in via æ-
terna.

In finem, ipsi David Psalmus. 1
CXXXIX.

Exime me, Domine, ab homine ma- 2
ligno: à viro injusto erue me.

Versio ÆTHIOPICA.

ፍናትየ፡ወአሰረየ፡አንተ፡ቀጻዕከ፡፡=፦ ወኵ 3
ሉ፡ፍናዊየ፡አንተ፡አቅደምከ፡አእምሮ፡፡ ከ
መ፡አልቦ፡ቃለ፡ዐመፃ፡ውስተ፡ልሳንየ፡፡=፦ ና 4
ሁ፡አንተ፡ እግዚኦ፡ አእመርከ፡ ኵሎ፡ ዘቀ
ደሚ፡ወዘደኃሪ፡፡ አንተ፡ፈጠርከ፡ወደይከ፡እ
ዴከ፡ላዕሌየ፡፡=፦ ተነክረ፡አእምሮትከ፡በላ 5
ዕሌየ፡፡ ፀንዐተኒ፡ ወኢይክል፡ ምስሌሃ፡፡=፦
አይቴ፡አሐውር፡እምነፋስከ፡፡ ወአይቴ፡ 6
እጕይ፡እምቅድመ፡ገጽከ፡፡=፦ ወእመኒ፡ዐ 7
ረጉ፡ውስተ፡ሰማይ፡ህየኒ፡አንተ፡፡ ወእመኒ፡
ወረድኩ፡ውስተ፡ቀላይ፡ህየኒ፡ሀሎከ፡፡=፦ ወ 8
እመኒ፡ነሣእኩ፡ክንፈ፡ ከመ፡ ንስር፡፡ ወሰረር
ኩ፡እስከ፡ማሕለቅተ፡ባሕር፡፡=፦ህየኒ፡እዴ 9
ከ፡ትመርሐኒ፡፡ ወታነብረኒ፡ የማንከ፡፡=፦
ወእቤ፡ጽልመትኑ፡እንጋ፡ ኬደኒ፡፡ ወሌሊት 10
ኒ፡ብሩህ፡ውስተ፡ትፍሥሕትየ፡፡=፦እስመ፡ 11
ጽልመትኒ፡ ኢይጸልም፡ በኀቤከ፡፡ ወሌሊት
ኒ፡ብሩህ፡ከመ፡ መዓልት፡፡ በአምጣነ፡ጽል
መታ፡ ከማሁ ፡ ብርሃና፡፡=፦ እስመ፡አንተ፡ 12
ፈጠርከ፡ ኵልያትየ፡ እግዚኦ፡፡ ወተወከፍ
ከኒ፡ከመ፡አእምር፡፡=፦ እገኒ፡ለከ፡እግዚ 13
ኦ፡እስመ፡ግሩም፡ተሰባሕከ፡፡ መንክር፡ግብ
ርከ፡ወነፍስየ፡ትጤይቆ ፡ ጥቀ፡፡=፦ ወኢይ 14
ትኀባእ፡እምኔከ፡ አዕፅምትየ፡ ዘገበርከ፡በ
ኅቡእ፡፡=፦ ወኢአካልየ፡ በመትሕተ፡ምድ
ር፡፡=፦ ወዘሂ፡ገበርኩ፡ርእየ፡አዕይንቲከ፡፡ 15
ወኵሉ፡ ይጽሐፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፍከ፡፡ መ
ዐልተ፡ ይትፈጠሩ፡ ወኢይሄሉ፡ አሐዱ፡ እም
ኔሆሙ፡፡=፦ ወበኀቤየሰ፡ፈድፈደ፡ክቡራኒ፡ 16
አዕርክቲከ፡እግዚኦ፡፡ ወፈድፈደ፡ጸንዑ፡እ
ምቀደምቶሙ፡፡=፦ ወእኌልቆሙ፡እምኆፃ፡ 17
ይበዝኁ፡፡ ተንሣእኩኒ፡ ወዓዲ፡ሀሎኩ፡ምስ
ሌከ፡፡=፦እመሰ፡ቀተልኮሙ፡ለኃጥኣን፡እግዚ 18
ኦ፡፡ እደወ፡ደም፡ተገሐሡ፡ እምኔየ፡፡=፦
እስመ፡ ይዜኀሩ፡በሕሊናሆሙ፡፡ ወይነሥኦ 19
ን፡ለአህጉሪከ፡ በከንቱ፡፡=፦ አኮኑ፡ ጸላእ 20
ትከ ፡ ጸላእኩ፡ እግዚኦ፡፡ ወተመነሰውኩ፡
በእንተ፡ፀርከ፡፡=፦ ፍጹመ፡ ጸልአ፡ ጸላእክ 21
ዎሙ፡፡ ወኮኑኒ ፡ ፀርየ፡፡=፦ ፈትነኒ፡ 22
እግዚኦ ፡ ወአእምር ፡ ልብየ፡፡ አመክረኒ፡
ወርኢ፡ፍናዊየ፡፡=፦ ወርኢ፡እመ፡ትረክብ፡ 23
ዐመፃ ፡ በላዕሌየ፡፡ ወምርሐኒ ፡ ፍናተ ፡ ዘ
ለዓለም፡፡=፦

ፍጻሜ ፡ መዝሙር፡ ዘደዊት፡፡

የሀሀ አድኅነኒ፡እግዚኦ፡እምብእሲ፡ እኩ 1
ይ፡፡ ወእምብእሲ፡ዐማፂ፡ባልሐኒ፡፡=፦

INTERP. ÆTHIOP. [b] & vestigia mea tu pressisti. [c] quæ præcesserunt & quæ sequentur. [d] abyssum, illic ades. [e] Et si sumpsero pennas sicut aquilæ, & avolavero usque in extremum maris: [f] habitare faciet me [g] nox etiam illuminatio in gaudio meo. [h] quam diu tenebræ ejus, est etiam pariter lux ejus. [i] formâsti renes meos, & scientiâ quasi fovisti me. [k] Domine, quoniam [l] nutritio mea [m Et hoc quidem quod operatus sum viderunt [n] non erit ex eis unus. [o] corroborati sunt à principatu eorum. [p] Quoniam concertabunt in cogitatione eorum: & accipient in vanitate civitates tuas [q] offendebar. [r] Scrutare me Deus & proba cor meum: proba me, & [s] deprehenderis in me iniquitatem: &

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 *فحصت سبلي ومذاهبي * وسبقت رويتك الي جميع طرقي * وانه ليس في لساني من كلام ظلم.
5 6 ها انت يا رب قد عرفت جميع الاواخر والاوايل * انت جبلتني ووضعت يدك علي * فكان علمك
7 8 متعجبا مني * تشددت فلم استطع لها * اين اذهب من روحك * واين اهرب من وجهك * ان
9 صعدت الي السماء فانت هناك * وان هبطت الي الجحيم فهناك انت ايضا * وان ارتفعت
10 11 بجناحين كالنسر * وسقطت في اقاصي البحر * فان يدك تهديني * ويمينك تضبطني * فقلت
12 اترى الظلمة تغشاني * فالليل هو نوري في فرحي * لان الظلمة لا تظلم عنك * والليل ينير مثل
13 14 النهار والظلام كالنور * انت يا رب جبلت كليتي * وقبلتني منذ خرجت من بطن امي * اعترف
15 لك لان عجايبك صنعت بعلم عجايب هي اعمالك ونفسي علمت جدا * ولم يخف عنك
16 عظمي الذي خلقته مخفيا * وشخصي في مواضع سفل الارض * بدء اعمالي ابصرت عيناك
17 18 والجميع مكتوب في مصحفك * انت خالق الايام وليس فيها انسان * وانا اكرمني اصحابك جدا يا
19 الله * وجدا عز رياستهم * احصيتهم فيكثرون اكثر من الرمل * قمت وانا معك ايضا * اذا اهلكت
20 21 الخطاة يا الله * يا رجال الدماء حيدوا عني * فانكم عامدكون في الافكار ياخذون مدنك بالباطل *
22 23 يا رب اليس ابغضت مبغضيك * وسخطت علي مخالفيك * ابغضتهم بغضا كاملا فصاروا لي
24 اعداء * اللهم جربني واعلم قلبي * وامتحني واعلم طرقي * وانظر فان رايت في اثما فاهدني الي سبل
1 الابد * هلليلويا * المزمور المية والتاسع والثلثون * لداود * وهو لز * استيخن *
2 * يا رب نجني من انسان شرير * ومن رجل ظالم انقذني *

Scrutatus es semitas meas & mores me- 3
os: & prævenit visio tua omnes vias
meas, Et quòd non sit in lingua mea ullus 4
sermo perversus. Ecce tu O Domine, cog-
novisti omnia postrema & prima: Tu me 5
coagulâsti, & posuisti manum tuam super
me: Et reddita est scientia tua admiran- 6
da apud me. Invaluit, nec potui ad eam.
Quò ibo à spiritu tuo? & quò fugiam à 7
facie tua? Si ascendero ad cœlũ, tu qui- 8
dem illic es: & si descendero in inferos,
ibi quoque ades. Sique me evexero dua- 9
bus alis ut aquila, & decidero in exti-
mas partes maris: Sanè manus tua du- 10
cet me, & dextera tua me continebit. Et 11
dixi, Forsitan tenebræ velabunt me: at
nox est lumen in gaudio meo. Nam tene- 12
bræ nil obnubilant à te: & nox elucet ve-
luti dies, & tenebræ veluti lumen. Tu O 13
Domine, compegisti renes meos, & ex-
cepisti me à quo egressus sum ex utero
matris meæ. Confiteor tibi, quia miracu- 14
la tua fecisti cum scientia: mira sunt o-
pera tua, & anima mea cognovit multùm.
Non est abstrusũ tibi os meũ quod creâsti 15
occultum, & persona mea in locis pro-
funditatis terræ. Cœptũ actionũ mearum 16
viderunt oculi tui, & omnia scripta sunt
in libro tuo. Tu creator es dierum, dum
non existeret in eis quisquã. Me autem ve- 17
nerati sunt amici tui vehementer O Deus:
& valdè roboratus est principatus eorum.
Numeravi eos, & multiplicabuntur plus- 18
quam arena. Surrexi, & ego tecũ adhuc
sũ. Quũ perdideris peccatores, O Deus: 19
O viri sanguinum deflectite à me, Quia 20
temerè vos geritis in cogitationibus: ra-
piunt urbes tuas injustè. O Domine, nónne 21
odi osores tuos, & excandui in adver- 22
sarios tuos? Odi eos odio integro, & facti
sunt mihi inimici. Deus experire me, & 23
cognosce cor meũ: et scrutare me, et cog-
nosce semitas meas; Et considera, quòd si 24
videris in me iniquitatem, ducito me ad
semitas æternitatis. Alleluja.

PSAL. CXXXIX.
Davidis. Vers. 37. 1

O Domine, libera me ab homine malo, 2
& à viro scelerato redime me:

תהלים : קמא

Acuerunt .bella congregabunt die omni ,corde in mala cogitaverunt Qui
3 אשר חשבו רעות בלב כל־יום יגורו מלחמות: שננו
4 .Selah ,eorum labiis sub , aspidis venenum ; serpens sicut suam linguam
לשונם כמו־נחש חמת עכשוב תחת שפתימו סלה:
qui : me custodies iniquitatum viro à ; impii manibus à Domine me Custodi
5 שמרני יהוה מידי רשע מאיש חמסים תנצרני אשר
funibus & ,mihi laqueum superbi Absconderunt .meos pedes impellere cogitaverũt
6 חשבו לדחות פעמי: טמנו־גאים פח לי וחבלים
Dixi .Selah ,mihi posuerunt laqueos : orbitæ manum ad rete extenderunt
7 פרשו רשת ליד־מעגל מקשים שתו־לי סלה: אמרתי
mearum deprecationum vocem Domine ausculta : tu meus Deus : Domino
ליהוה אלי אתה האזינה יהוה קול תחנוני:
armaturæ die in meum caput operuisti : meæ salutis fortitudo ,Domine Domine
8 יהוה אדני עז ישועתי סכותה לראשי ביום נשק:
,provehes ne ejus malam cogitationem ; impii desideria Domine tradas Ne
9 אל־תתן יהוה מאויי רשע זממו אל־תפק
.eos operiet eorum labiorum labor : me circundantium Caput .Selah ,se exaltabunt
10 ירומו סלה: ראש מסבי עמל שפתימו יכסומו:
ne ,profundis foveas in ,eos faciet cadere ignem in , prunæ eos super Declinabunt
11 ימיטו עליהם גחלים באש יפלם במהמרות בל־
ipsũ venabitur :malus rapinæ vir ,terra in firmabitur non linguæ Vir .resurgant
12 יקומו: איש לשון בל־יכון בארץ איש־חמס רע יצודנו
.mendicorum judicium : afflicti judiciũ Dominus faciet quòd Novi .impulsiones ad
13 למדחפת: ידעתי כי־יעשה יהוה דין עני משפט אבינים:
.tuis faciebus cum recti habitabunt :tuo nomini confitebuntur justi Veruntamen
14 אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את־פניך:

PSAL. CXLI. קמא

meam vocem ausculta : me ad festina ; te invocavi Domine .David ipsi Cantus
1 מזמור לדוד יהוה קראתיך חושה לי האזינה קולי
elevatio : tuas facies ad suffimentum mea oratio Firmetur :te ad me clamando in
2 בקראי־לך: תכון תפלתי קטרת לפניך משאת
custodi : meo ori custodiam Domine Pone .vespere munus mearum volarum
3 כפי מנחת־ערב: שיתה יהוה שמרה לפי נצרה
mei ordum ad malum verbum ad meum cor inclines Ne .meorũ labiorum januæ super
4 על־דל שפתי: אל־תט־לבי לדבר רע להתעולל
comedam non & : iniquitatem operantibus viris cum impietate in studia
עללות ברשע את־אישים פעלי־און ובל־אלחם
oleum ,me increpet & ,misericordia justus me malleo Percutiat .eorum deliciis in
5 במנעמיהם: יהלמני צדיק חסד ויוכיחני שמן
.eorum malis in ,mea oratio & ,adhuc quoniam :meum caput frangat ne capitis
ראש אל־יני ראשי כי־עוד ותפלתי ברעותיהם:
quoniam ,mea verba audient & :eorum judices petræ manus in sunt Demissi
6 נשמטו בידי־סלע שפטיהם ושמעו אמרי כי
ore in nostra ossa sunt dispersa : terra in findens & ,scindens Sicut .fuerunt jucunda
7 נעמו: כמו פלח ובקע בארץ נפזרו עצמינו לפי
,speravi te in ,mei oculi Domine DOMINE te ad Quia .sepulchri
8 שאול: כי אליך יהוה אדני עיני בכה חסיתי
: mihi tetenderunt ,laquei manibus à me Custodi .meam animam effundas ne
9 אל־תער נפשי: שמרני מידי פח יקשו לי
.iniquitatem operantium tendiculis &
ומקשות פעלי און:

תרגום TARGUM.

3 די חשילו בישן בלבא כל יומא מגרנין קרבא:
4 מתנין בלישנהון היך חויא ארסא דעכוביתא
5 תחות ספוותהון לעלמין: נטור יתי יי מן יד
דרשיעא מן גבר חטופין תנטור יתי די חשילו
6 למנקף אסתורי: כמנו גיותנין פחא לי ואשליא
פרסין מצדתא לסטר אורחא תקלין שוו לי
7 תדירא: אמרית ליי אלהי אנת אצית יי לקל
8 בעותי: אלהים יי עושנא דפורקני טללתא על
9 רישי ביום קרבא: לא תתן יי רגוני דואג רשיעא
מחשבתיה לא תספק יסתלקון לעלמין:
10 אחיתופל ריש סנהדרי תלמידי לעות מלשינותא
11 דספוותהון יחפינון: ימטון עלויהון גומרין מן
שמיא בנורא דגהינם יפלנון בניצין דמחמרין
12 דלא יקומון לחיי עלמא: גבר דמשתעי לישן
תליתי לא אפשר דיתכן בארעא דחיי גבר
חטופא ביש יצודניה מלאך דמותא ינקפניה
13 בגהנם: הבכן גלי קדמי ארום יעבד יי דינהון
14 דעניי דינא דחשיכי: ברם צדיקיא יהודון לשמך
יתבון תריצי לצלאה קדמך:

קמא

1 תושבחתא לדוד יי קריתך חיש לי אצית קלי
2 במקרי לך: תתכון צלותי היך קטורת בוסמין
קדמך וקפות ידי בצלו היך דורון בסים
3 דמתקרב ברמש: שוי יי מטרא לפומי נטר על
4 זקוף ספותי: לא תצלי לבי לפתגם ביש למחשב
מחשבן ברשעא עם גברי עבדי שקר ולא
5 אסעוד בומר בית משתיהון: יטפחנני צדיקא
מטול חסדא ויכסנני משח רבות קודשא לא
יבטל מן רישי ארום עד כדון צלותי מסתדרא
6 בבישתיהון: אשתמיטו מבית מדרשא על ידי
תקוף דיניהון תיבין ושמעין מימרי ארום
7 בסימו: די כמת גבר דפלח ומבזע במרדיא
בארעא הכדין אתבדרו אברנא על פום
8 קבורתא: מטול היכנא לותך אלהים יי עיני
9 מודיקן במימרא סברית לא תרוקן נפשי: נטור
יתי מן אידי פחא דאתקילו לי ותקלן עבדי שקר:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Qui cogitaverunt mala in corde, tota die committentes bella. Exacuunt linguam suam sicut serpens: venenum aspidis sub labiis eorum in æternũ. Custodi me Dñe de manu impii: de viro iniquitatum custodias me, qui cogitaverunt supplantare gressus meos. Absconderunt superbi laqueum mihi, & funibus extenderunt rete juxta semitam; scandala ponunt mihi continenter. Dixi Dño, Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ. Deus Dñe fortitudo redemptionis meæ, obumbrâsti caput meum in die belli. Non des Dñe desideria Doeg impii, cogitationi ejus ne satisfacias: auferantur in æternum. Achitophel caput ordinatorũ discipulorum pravitatis, insimulatio labiorum eorũ cooperiat eos. Cadant super illos carbones de cœlo; in ignem gehennæ præcipitet eos in foveas lutosas, de quibus non resurgant ad vitam æternã. Vir delator linguæ triplici nequaquã possit dirigi in terra viventium: virum pravum malum venetur angelus mortis, & detrudat eum in gehennam. Propterea constat mihi quòd faciet Dominus judicium pauperum & judicium egenorum. Profecto justi confitebuntur nomini tuo, revertentur recti ut orent coram te.

Canticum Davidi.

PSAL. CXLI.

Domine invocavi te, festina ad me, intende voci meæ dum clamo ad te. Dirigatur oratio mea sicut suffimentum aromatum coram te; elevatio manuum mearum sicut munus suave quod offertur in vespere. Pone Domine custodiam ori meo, custodi elevationem labiorum meorũ. Non declines cor meum in verbum malum, ad cogitandas cogitationes in impietate, cum viris operantibus iniquitatem, nec sustentabor cantilena domus convivii eorũ. Verberabit me justus propter misericordiam, & corripiet me; oleum unctionis sanctuarii non auferet de capite meo, quoniam adhuc oratio mea ordinatur in malitiam eorum. Distracti sunt de domo scholæ manibus fortitudinis judicũ suorum: revertuntur & audiunt verba mea, quoniã jucunda fuerunt. Sicut vir qui findit & scindit sarculis terram; sic dispersa sunt membra nostra in ore sepulchri. Quoniam ad te Deus Domine oculi mei aspiciunt: in Verbum [tuum] speravi, ne effundas animam meam. Custodi me de manibus laquei quem posuerunt mihi, & de scandalis operantium iniquitatem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]

Qui meditati sunt malitiam in corde suo, totâque die conciliârunt rixam: Qui acuerunt linguam suam ut serpentis, & furor aspidis est sub labiis eorum. Serva me Domine de manu scelestorum, & à viris rapacib⁹ me custodi: qui cogitaverunt impellere gressus meos, Et abdiderunt mihi superbi laqueos, & funes retium suorũ tetenderunt super semitas meas, reteq; jecerũt super me. *Diapsal.* Dixi Dño, Deus meus es tu, ausculta voci deprecationis meæ Dñe Salvator meus fortis me, umbraculũ capitis mei die belli. Ne concedas Dñe desideriũ suũ iniquo, & consilium ejus ne ascendat Ad caput meum. Operiet eos iniquitas labiorũ eorũ: Decidant super eos carbones: corruant in ignem, nec valeant surgere. Homo linguax non sit firmus in terra, & virũ scelestũ sua malignitas venetur in interitũ. Novi quòd facit Dñs judicium pauperum, & causam egenorum. Verùm justi confitebuntur nomini tuo, & sedebunt recti coram facie tua.

PSAL. CXL.

Davidis, quum meditaretur ministeriũ vespertinum. Et oratio perfecti in Deo. Vers.

Domine te vocavi, tu me exaudi; ausculta verba mea, ac suscipe. Oratio mea fit ut incensum coram te: oblatio manuum mearũ ut oblatio vespertina. Constitue Domine custodẽ ori meo, & custodẽ labiis meis: Ut non deflectat cor meũ ad verbũ pravum, committamq; facinora iniquitatis. Cum viris impiis haud sumã salẽ cum eis. Docebit me justus, meque corripiet: oleum impiorum caput meum non unget; quoniam oratio mea est adversùs malitiam ipsorum. Et repressi sunt manu lapideã judices eorum: & audierunt verba mea quia sunt jucunda. Ut vomer findens terram, dispersa sunt ossa eorum ad os sepulchri. At ego Domine ad te levavi oculos meos, tibique fretus sum: ne rejicias animã meam. Custodi me de manu laquei superborum, qui absconderunt mihi laqueos

Versio VULG. LAT.

3 Qui cogitaverunt iniquitates in corde:
4 tota die constituebant prælia. Acue-
runt linguas suas sicut serpentis: ve-
nenum aspidum sub labiis eorum. Cu-
5 stodi me, Domine, de manu peccatoris:
& ab hominib' iniquis eripe me. Qui
cogitaverunt supplantare gress' meos:
6 Absconderunt superbi laqueum mihi:
Et funes extenderunt in laqueũ: juxta
iter scandalũ posuerũt mihi. Dixi Dño,
7 Deus me' es tu: exaudi, Dñe, vocem de-
precationis meæ. Dñe, Dñe, virt' salutis
8 meæ: obumbrâsti sup caput meũ in die
belli: Ne tradas me, Dñe, à desiderio
9 meo peccatori: cogitaverunt contra
me, ne derelinquas me, ne fortè exaltẽ-
tur. Caput circuit' eorũ: labor labio-
10 rum ipsorũ operiet eos. Cadent sup
11 eos carbones, in ignẽ dejicies eos: in
miseriis non subsistent. Vir linguosus
12 non dirigetur in terra: virũ injustum
mala capient in interitu. Cognovi
13 quia faciet Dñs judicium inopis, &
vindictam pauperum. Veruntamen
14 justi confitebuntur nomini tuo: & ha-
bitabunt recti cum vultu tuo.

Psalmus David. CXL.

1 Domine, clamavi ad te, exaudi me:
intende voci meæ, cùm clamavero
2 ad te. Dirigatur oratio mea sicut in-
censum in conspectu tuo: elevatio ma-
nuũ mearum sacrificium vespertinum.
3 Pone, Dñe, custodiã ori meo: & osti-
4 um circumstantiæ labiis meis. Non de-
clines cor meum in verba malitiæ, ad
excusandas excusationes in peccatis.
Cum hominib' operantib' iniquitatẽ,
& non communicabo cum electis eo-
5 rum. Corripiet me just' in misericor-
dia, & increpabit me: oleũ autem
peccatoris non impinguet caput meũ.
Quoniã adhuc & oratio mea in bene-
6 placitis eorum: Absorpti sunt juncti
petræ judices eorum. Audient verba
7 mea quoniã potuerunt: Sicut cras-
situdo terræ erupta est sup terrã. Dis-
sipata sunt ossa nostra sec' infernum:
8 Quia ad te, Domine, Domine, oculi
mei: in te speravi, non auferas ani-
9 mam meã: Custodi me à laqueo, quẽ
statuerunt mihi: & à scandalis ope-
rantium iniquitatem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

3 †Οἵτινες ἐλογίσαντο (β)ἀδικίας ἐν καρδίᾳ, †ὅλην
4 τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους. †Ἠκόνησαν γλῶσ-
σαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεως, †ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη
5 αὐτῶν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †Φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς
ἁμαρτωλοῦ, †ἀπὸ (γ)ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με· †
οἵτινες ἐλογίσαντο (δ) τοῦ ὑποσκελίσαι τὰ διαβή-
6 ματά μου, †Ἔκρυψαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι· †καὶ
σχοινία διέτειναν παγίδας τοῖς ποσί μου, †ἐχόμενα
τρίβου σκάνδαλον ἔθεντό (ε)μοι. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †
7 Εἶπα τῷ κυρίῳ, Θεός μου εἶ σύ, †ἐνώτισαι κύριε τὴν
8 φωνὴν τῆς δεήσεώς μου. †Κύριε κύριε, δύναμις τῆς σω-
τηρίας μου, †ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλήν μου ἐν ἡμέρᾳ
9 πολέμου. †Μὴ παραδῷς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας
μου ἁμαρτωλῷ· †διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ, μὴ ἐγκατα-
λίπῃς με, μή ποτε (ζ)ὑψωθῶσιν. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †
10 Ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν, †κόπος τῶν χει-
11 λέων αὐτῶν καλύψει αὐτούς. †Πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄν-
θρακες (η)πυρὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καταβαλεῖς αὐτοὺς †
12 ἐν ταλαιπωρίαις, οὐ μὴ ὑποστῶσιν. †Ἀνὴρ γλωσσώ-
δης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς· †ἄνδρα ἄδικον
13 κακὰ θηρεύσει εἰς (θ)καταφθοράν. †Ἔγνων ὅτι ποι-
ήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ, καὶ τὴν δίκην τῶν πενή-
14 των. †Πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί
σου, †(ι)κατοικήσουσιν εὐθεῖς σὺν τῷ προσώπῳ σου.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. ρμ'.

1 †Κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ, εἰσάκουσόν μου· †πρόσ-
χες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου, ἐν τῷ κεκραγέναι με
2 πρὸς σέ. †Κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυ-
μίαμα ἐνώπιόν σου· †ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἑ-
3 σπερινή. †Θοῦ κύριε φυλακὴν τῷ στόματί μου, †καὶ θύ-
4 ραν περιοχῆς περὶ τὰ χείλη μου. †Μὴ ἐκκλίνῃς τὴν
καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας, †τοῦ προφασίζεσθαι
προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. †σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομέ-
νοις τὴν ἀνομίαν, †καὶ οὐ μὴ (α)συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλε-
5 κτῶν αὐτῶν. †Παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγ-
ξει με, †ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κε-
φαλήν μου, †ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις
6 αὐτῶν. †Κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κραταιοὶ
7 αὐτῶν· †ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου, ὅτι ἠδυνήθησαν. †Ὡσεὶ
πάχος γῆς διερράγη ἐπὶ τῆς γῆς, †διεσκορπίσθη τὰ
8 ὀστᾶ (β) ἡμῶν παρὰ τὸν ᾅδην. †Ὅτι πρὸς σὲ κύριε
κύριε, οἱ ὀφθαλμοί μου, †ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, μὴ ἀντανέ-
9 λῃς τὴν ψυχήν μου. †Φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος ἧς
συνεστήσαντό μοι, †καὶ ἀπὸ (γ)σκανδάλων τῶν ἐργα-
ζομένων τὴν ἀνομίαν.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopice, Transl. LAT.

2 Qui cogitaverunt injustitias in 3
[a]corde: tota die[b]constituebant
prælia. 3 Acuerunt(a)linguã suã, 4
sicut serpentis: venenum aspidũ sub
labia eorũ. DIAPSALMA. 4 Custo- 5
di me, Domine, de manu [c]peccato-
ris: ab hominibus injustis erue me. 5
Qui cogitaverunt supplantare gres-
sus meos: Absconderunt superbi la- 6
queũ mihi. 6 Et funes[d]extenderũt
laqueos pedib' meis: juxta[e]semi-
tã scandalũ posuerunt mihi. DIA-
PSALMA. 7 Dixi Domino, Deus 7
me' es tu: auribus percipe, Domine,
vocẽ deprecationis meæ. 8 Domine, 8
Domine, (b)virt' salutis meæ: ob-
umbrâsti super caput meum in die
belli. 9 Ne(c)tradas[f]me, Domine, 9
à desiderio meo peccatori: cogitave-
runt advers' me: ne(d)derelinquas
me; nequando exaltentur. DIA-
PSALMA. 10(e)Caput circuit' eo- 10
rũ: labor labiorũ ipsorũ operiet eos.
11 Cadẽt super eos carbones [g]ignis 11
in(f)terra: & (g)dejicies eos in(h)
miseriis, nõ subsistẽt. 12 Vir linguo- 12
s' nõ(i)dirigetur super terrã: virũ
injustũ mala(k)venabuntur in inte-
ritum. 13 Cognovi, quia faciet Do- 13
minus judicium inopis: & (l)causã
pauperum. 14 Veruntamen justi cõ- 14
fitebuntur nomini tuo: (m)inhabita-
bunt recti(n)[h]cum vultu tuo.

Psalmus David[a]. CXL.

Domine, clamavi ad te, exaudi 1
me: intende voci (a)deprecationis
meæ, cũ clamavero ad te. 2 (b)Diri- 2
gatur oratio mea, sicut incensum in
conspectu tuo: elevatio manuũ me-
arum (c)sacrificium vespertinum. 3
Pone, Domine, custodiã ori meo, & 3
ostium[b]circumstantiæ circa(d)la-
bia mea. 4 Ne(e)declines cor meum 4
in verba malitiæ, ad excusandas
excusationes in peccatis, 5 cũ homi-
nib' operantib' iniquitatẽ: & nõ(f)
communicabo cum electis eorum. 6
(g)[c]Corripiet me justus in mise- 5
ricordia, & arguet me: oleum autẽ
peccatoris nõ impinguet caput me-
um. 7 Quoniã (h) adhuc & oratio
mea[d]in beneplacitis eorum: Ab- 6
sorpti sunt (i)juxta petrã potentes
eorũ. Audiẽt verba mea, quoniã(k)
[†]dulcuerunt: Sicut(l)crassitudo 7
terra[e]dirupta est super terrã, 9 dissipata sunt ossa (m)nostra secus infernum. Quoniã ad te, 8
[f]Domine, Domine, oculi mei: in te speravi, ne(n)auferas animam meam. 10 Custodi me à la- 9
queo, quem[g]statuerunt mihi, & à scandalis operantium iniquitatem.

Versio ÆTHIOPICA.

3 እለ:ዐመፃ:መከሩ: በልቦሙ::ኵሎ:ለዓለ: 2
4 ይረውዱኒ : ይቀትሉኒ::=፦ ወአብልሑ: ል 3
ሳኖሙ:ከመ:አርዌ:ምድር::ሐምዘ:አርዌ:
5 ምድር:ታሕተ : ከናፍሪሆሙ::=፦ ዕቀበኒ: 4
እግዚኦ: እምእደ: ኃጥእን::ወእምብእሲ:
ዐመፂ: አድኅነኒ::=፦ እለ: መከሩ: የዐቅ 5
6 ፉ:መከይድየ::ወኀብኡ: ሊተ: መሠገርተ:
ዕቡያን::=፦ ወሠተሩ : አሕባለ : መሣግረ: 6
ለእገርየ::ወአንበሩ:ዕቅፍተ: ውስተ: ፍኖት
የ::=፦ ወእቤሎ: ለእግዚአብሔር: አምላ 7
7 ኪየ : አንተ :: ወአጽምዓኒ : ቃለ : ስእለት
የ::=፦ እግዚኦ:እግዚኦ:ኀይለ:መድኃኒት 8
8 የ::ሰወርከኒ:በዕለተ: ቀትል: መልዕልተ:ርእ
ስየ::=፦ ኢትመጥወኒ : እምፍትወትየ:ለኃ 9
9 ጥእን::ተማከሩ : ላዕሌየ : ወኢትሕድገኒ:
ከመ : ኢይዘኀሩ::=፦ ወርእሰ : ማዕገቶ 10
ሙ::ወጻማ: ከናፍሪሆሙ: ይደፍኖሙ::=፦
10 ወይደቅ: ላዕሌሆሙ: አፍሐመ: እሳት::ወት 11
ንጽሖሙ:ውስተ:ምድር::በመንደቤ: ከመ:
11 ኢይክሀሉ: ቀዊመ::=፦ ብእሲ: ነባቢ: ኢያ 12
ረትዕ:በዲበ:ምድር::ወለብእሲ: ዐመፂ: ይ
12 ነዕዎ: እኪት : ለአማስኖ::=፦ አእመርኩ: 13
ከመ:ይገብር:እግዚአብሔር: ኰንኖ:ለነዳያ
13 ን:ወፍትሐ : ለምስኪናን::=፦ ወባሕቱ: ጻ 14
ድቃን:ይገንዩ:ለስምከ::ወይነብሩ:ራትዐን:
14 ቅድመ:ገጽከ::=፦

መዝሙር:ዘደዊት:ማኅሌት::

የሃ እግዚኦ: ጸራኅኩ: ኀቤከ: ስምዐኒ::ወ 1
1 አጽምእ: ቃለ: ስእለትየ: ዘጸራኅኩ : ኀቤ
ከ::=፦ ተወከፈኒ: ጸሎትየ: ከመ: ዕጣን:በ 2
2 ቅድሜከ::አንሥኦ: እደዊየ: መሥዋዕተ:ሰ
ርክ::=፦ ሢም:እግዚኦ:ዐቃቤ : ለአፉየ:: 3
ወማዕጾ:ዘዓቅም:ለከናፍርየ::=፦ ኢትሚ 4
3 ጦ:ለልብየ: ውስተ: ነገር: እኩይ::ለአምክ
ንዮ: ምክንያት: ለኃጢአት::=፦ ምስለ: ሰ 5
4 ብእ:ገበርተ:ዐመፃ::ወኢይትኃበር : ምስለ:
ኅሩያኒሆሙ::=፦ ገሥጸኒ:በጽድቅ:ወተዘ 6
ለፈኒ:በምሕረት::ወቅብእ: ኃጥእንሰ: ኢይ
ትቀባእ: ርእስየ::=፦ እስመ: ዓዲ: ጸሎትየ 7
5 ኒ: ከመ: ይሠሀሉ::ተሰጥሙ: በጥቃ: ኰኵ
ሕ: ጽኑዓኒሆሙ::=፦ ሰምዑኒ: ቃልየ: እስ 8
መ:ተክህለኒ::ከመ:ግዝፈ: ምድር : ተሠጥ
ቀ: ደበ: ምድር::=፦ ወተዘርወ: አዕጽም 9
6 ቲሆሙ:በኀበ:ሲኦል::እስመ: ኀቤከ: እግዚ
ኦ:አዕይንትየ::ብከ:ተወከልኩ:ኢታውፅአ:
7 ለነፍስየ::=፦ ዕቀበኒ: እመሠገርት: እንተ: 10
8 ኀብኡ : ሊተ:: ወእማዕቀፎሙ : ለገበርተ:
9 ዐመፃ::=፦

MS.A. (β)ἀδικίαν (γ)ἀνθρώπου ἀδίκου ῥῦσαί με· (δ)ὑποσκελίσαι (ε) μοι. Εἶπα (ζ)ὑψωθῶσιν. Ἡ κεφαλὴ (η)†ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτοὺς (θ)διαφθοράν. (ι)καὶ κατοικήσουσιν

MS. A. ρμ'. (α) συνδυάσω (β) αὐτῶν (γ) σκανδάλου

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. cxxxix. [a]corde suo: [b]persequuntur me, méq; interficiunt. [c]peccatorum: [d]occultârunt in laqueos [e]semitã meã [f]me à desiderio [g]ignis: & in terrã dejicies eos in miseria, ut subsistere nequeant: [h]corã facie tua. PSAL. Cxl. [a]Canticum. [b] quod firmum sit labiis meis. [c] Corripuit me in justitia, & in misericordia argues me: oleum autem peccatorum. [d] ut misceatur eorum: [e]dirupti sunt super [†]valida sunt: [f] Domine, oculi [g] absconderunt mihi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * الذين يفكرون بالظلم في قلوبهم * اعدوا الحرب النهار كله * سنوا لسانهم مثل ذي الحية * سم
5 الافاعي تحت شفاههم * احفظني يا رب من يد الخاطي * ومن رجل ظالم خلصني * الذين اسروا
6 على ازلاق خطواتي * المتكبرون اخفوا لي فخاخا * ورباطات مدوها فخا لرجلي * وضعوا لي عثر
7 8 بقرب طرقي * فقلت للرب انت هو الاهي * استمع يا رب الى صوت طلبتي * يا رب يا رب يا قوة
9 خلاصي * ظللت على راسي في يوم الحرب * يا رب لا تسلمني الى الخاطي من قبل شهوتي *
10 11 اسروا علي فلا تخذلني لئلا يستعلوا * راس فسادهم وتعب شفاههم يغطيهم * يسقط عليهم
12 جمر نار * على الارض تطرحهم فلا يستطيعون القيام من الشقا * رجل ذو لسانين لا يستقيم
13 على الارض * رجل ظالم تصيده الشرور المهلكة * علمت ان الرب يصنع حكما للمساكين
14 وانتقاما للبائسين * لكن الصديقون يشكرون اسمك والمستقيمون يسكنون مع وجهك * الليلويا *
1 * المزمور المائة والاربعون * لداود * وهو * كج * استيخن *
2 صرخت اليك يا رب فاستجب لي * انصت الى صوت طلبتي اذا صرخت اليك * وليستقم تضرعي
3 امامك مثل البخور * ورفع يدي يكون كقربان المسا * يا رب ضع على فمي حافظا وعلى شفتي
4 بابا حصينا * لئلا يميل قلبي الى كلام ردي * فيجد سببا من الاسباب الى الخطايا مع اناس
5 6 عاملي الاثم * ولا اتفق مع مختاريهم * البار يؤدبني برحمه ويوبخني * وزيت الخطاة لن ادهن به
7 راسي * ولا صلاتي في مسرتهم * ابتلعوا احكامهم عند الصخر * اسمعوا قولي فانه نافع * كحديدة
8 الحرث التي تشق الارض * وخلف الجحيم تبددت عظامهم * ان عيوننا اليك يا رب * يا رب عليك
9 توكلت * لا تقبض نفسي * احفظني من الفخ الذي وضعوه لي ومن شباك فاعلي الاثم *

Qui cogitant scelus in cordibus suis, præ- 3
paràrunt prælium totã die: Acuerunt lin- 4
guã suã velut serpentis, venenũ aspidum
sub labiis eorũ. Custodi me O Domine, de 5
manu peccatoris, & à viro flagitioso li-
bera me: qui consultaverunt de labefa-
ctandis gressib' meis. Superbi abdiderunt 6
mihi laqueos, & vincula tetenderunt in
laqueum pedibus meis: posuerunt mihi
offendiculũ juxta vias meas. Et dixi Do- 7
mino, Tu es Deus meus, attende O Do-
mine vocem petitionis meæ. O Domine, O 8
Domine, O virtus salutis meæ, obumbrâsti 9
caput meũ in die belli: O Domine, ne tra-
das me peccatori ob desideriũ meũ. Con-
silium inierunt adversùm me, ne me desti-
tuas auxilio, ut ne superbiant. Caput cor- 10
ruptionis eorũ, & labor labiorũ eorum o-
periat eos. Decidant super eos carbones 11
ignis, super terrã dejice illos, & nequeant
emergere ex ærumnis. Vir ancipitis linguæ 12
non consistet super terrã: virum scele-
stum venabuntur mala perniciosa. Novi 13
Dominum facturum esse judicium paupe-
ribus & vindictã egenis; Verùm justi 14
gratias agent nomini tuo, & recti habi-
tabunt cum vultu tuo. Alleluja.

PSAL. CXL. 1

Davidis. Versus 23.

Clamavi ad te, O Domine exaudi
me: intende voci precis meæ, quum
clamavero ad te: Et erigatur supplicatio 2
mea ante te sicut incensum, & elevatio
manuum mearum erit velut sacrificiũ ve-
spertinum. O Domine pone super os meum 3
custodem, & super labia mea portam mu-
nitã. ut ne flectatur cor meũ ad sermonẽ 4
pravum, reperiatq; occasionẽ aliquã pec-
candi cum hominibus operantibus iniqui-
tatẽ: neq; conveniã cũ selectioribus inter
cos. Innoxius erudiet me clementer corri- 5
pietq;: & oleo peccatorũ haudquaquã un-
gam caput meum: neq; oratio mea in bene-
placitum eorũ. Deglutierunt judicia sua 6
apud petrã. Audite sermonẽ meũ, quoniã
utilis est. Veluti ferrum arationis quod 7
findit terrã; & retro inferni dispersa
sunt ossa eorum. Certè oculi nostri ad te 8
sunt O Domine: O Domine, tibi sum fi-
sus; nè quæso extermines animã meam.
Custodi me à laqueo, quem posuerunt 9
mihi, & à retibus operantium iniquitatẽ.

תהלים: קמב קמג

.transeam donec ego simul : impii ejus retiacula in Cadent

10 יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד־אֶעֱבוֹר׃

PSAL. CXLII. קמב

Dominum ad mea Voce .oratio, spelunca in ipsum existendo in David ipsi Maschil

1 מַשְׂכִּיל לְדָוִד בִּהְיוֹתוֹ בַמְּעָרָה תְפִלָּה׃ קוֹלִי אֶל־יְהוָה

2 :meã meditationẽ ejus facies ad Effundam .deprecabor Dominum ad mea voce :clamabo

אֶזְעָק קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶתְחַנָּן׃ אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחִי

3 tu & ,meus spiritus me super se involvendo In .annunciabo ejus facies ad meã angustiã

צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃ בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה

4 Respice .mihi laqueum absconderũt ,ambulabã qua via in :meã semitam cognovisti

יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח־זוּ אֲהַלֵּךְ טָמְנוּ פַח לִי׃ הַבֵּיט

5 .meã animã quærens non : me à refugium periit ;cognoscens me non & ,vide & ,dexteram

יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי מַכִּיר אָבַד מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃

.viventium terra in mea portio : mea spes Tu ,dixi ,Domine te ad Clamavi

6 זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה מַחְסִי חֶלְקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃

:me persequentib* à me erue ,valdè sum attenuat* quia :meũ præconium ad Intende

7 הַקְשִׁיבָה אֶל־רִנָּתִי כִּי־דַלּוֹתִי מְאֹד הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי

laudandũ ad meã animam clausura de Educ .me præ fuerunt robustiores quoniã

8 כִּי אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת

.me super retribueris cùm : justi coronabunt me in : tuum nomen

אֶת־שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים כִּי תִגְמֹל עָלָי׃

PSAL. CXLIII. קמג

: meas deprecationes ad ausculta ,meã orationem audi Domine .David ipsi Cantus

1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה שְׁמַע תְּפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל־תַּחֲנוּנַי

cum judicium in venias ne Et .tua justitia in ,me exaudi tua veritate in

2 בֶּאֱמֻנָתְךָ עֲנֵנִי בְּצִדְקָתֶךָ׃ וְאַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט אֶת־

est persecutus Quia .vivens omnis tuas facies ad erit justus non quia : tuo servo

3 עַבְדֶּךָ כִּי לֹא־יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל־חָי׃ כִּי־רָדַף

, obscuris in me fecit habitare :meã vitam terram ad contudit ,meã animam inimicus

אוֹיֵב נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים

desolabitur mei medio in :meus spiritus me super se involvit Et .seculi mortuos sicut

4 כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ וַתִּתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי יִשְׁתּוֹמֵם

omni in sum meditatus ;quondam à dierum sum Recordatus .meum cor

5 לִבִּי׃ זָכַרְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם הָגִיתִי בְכָל־

: te ad meas manus Expandi .meditabor tuarum manuum opere in : tuo opere

6 פָּעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ אֲשׂוֹחֵחַ׃ פֵּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ

defecit ,Domine me exaudi Velociter .Selah ,tibi lassa terra sicut mea anima

7 נַפְשִׁי כְּאֶרֶץ־עֲיֵפָה לְךָ סֶלָה׃ מַהֵר עֲנֵנִי יְהוָה כָּלְתָה

descendentibus cum comparabor & : me à tuas facies abscondas ne : meus spiritus

רוּחִי אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יֹרְדֵי

me fac scire ,speravi te in quia ,tuã misericordiã mane in me fac Audire .cisternam

8 בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־בְךָ בָטָחְתִּי הוֹדִיעֵנִי

meis inimicis ab me Erue .meã animam levavi te ad quia : ambulem qua viam

9 דֶּרֶךְ־זוּ אֵלֵךְ כִּי־אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי׃ הַצִּילֵנִי מֵאֹיְבַי

tu quia ,tuã voluntatẽ facere me Doce .me abscondi te ad ; Domine

10 יְהוָה אֵלֶיךָ כִסִּתִי׃ לַמְּדֵנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה

.rectitudinis terram in me ducet bonus tuus spiritus : meus Deus

אֱלוֹהָי רוּחֲךָ טוֹבָה תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃

תרגום TARGUM.

10 יִפְּלוּן בִּמְצוּדָתוֹי רַשִׁיעֵי כַּחֲדָא אֲנָא עַד זְמַן דִּי אֶעֱבַר׃

קמב

1 שִׂכְלָא טָבָא עַל יְדֵי דָוִד בְּמֶהֱוֵיהּ בְּאַסְפַּלִירָא

2 צְלוֹתָא׃ קָלִי קֳדָם יְיָ אֶקְבַּל קָלִי קֳדָם יְיָ

3 אֲצַלֵּי׃ אֲשׁוֹד קֳדָמוֹי שׁוּתִי עָקְתִי קֳדָמוֹי

4 אֲחַוֵּי׃ בְּאִשְׁתַּלְהָיוּת עֲלַי רוּחִי וְאַתְּ יְדַעְתְּ

שְׁבִילִי בִּכְבִישָׁא דְנָן דְּאֵהַלֵּךְ כְּמַנוּ פַּחָא לִי׃

5 אִסְתַּכְּלֵית עַל יְמִינָא וַחֲמֵית וְלֵית לִי

מִשְׁתְּמוֹדַע הוֹבַד שֵׁיזְבוּ מִנִּי וְלֵית תָּבַע לְנַפְשִׁי׃

6 קַבְּלֵית לְוָתָךְ יְיָ אֲמַרֵית אַנְתְּ מְשֵׁיזְבִי חוּלָקִי

7 בְּאַרַע חַיָּיא׃ אֲצֵית לִצְלוֹתִי אֲרוּם אִתְמַסְכְּנֵית

לַחֲדָא פְּצֵי יָתִי מֵרָדְפַי אֲרוּם אִתְחִילוּ מִנִּי׃

8 הַנְפֵּיק מִן מַסְגִּירָא נַפְשִׁי לְאוֹדָאָה יַת שְׁמָךְ

אַמְטוּלְתִי יַעַבְדוּן לָךְ כְּלִיל דְּשִׁבְחָ צַדִּיקַיָּא אֲרוּם

תְּשַׁלֵּם גּוּמְלָא טָבָא עֲלַי׃

קמג

1 שִׁבְחָא לְדָוִד יְיָ שְׁמַע צְלוֹתִי אֲצֵית לְתַחֲנוּנַי

2 בְּקוּשְׁטָךְ עֲנִי יָתִי בְּצִדְקָתָךְ׃ וְלָא תֵעוֹל לְבֵית

דִּינָא עִם עַבְדָּךְ אֲרוּם לָא יִזְכֵּי קֳדָמָךְ כָּל דְּחַי׃

3 אֲרוּם רְדַף בְּעֵל דְּבָבָא נַפְשִׁי דַּכְדַּךְ לְאַרְעָא

חַיָּתִי אוֹתְבַנִי בַּחֲשׁוֹכַיָּא הֵיךְ שְׁכִיבֵי עָלְמָא

4 הָדֵין׃ בְּאִשְׁתַּלְהָיוּת עֲלַי רוּחִי בְּגוּשְׁמִי יִשְׁתָּעֲמֵם

5 לִבִּי׃ אִדְכַּרִית יוֹמִין מִלְּקַדְמִין רְנֵנִית בְּכוּלְהוֹן

6 עוֹבָדָךְ בְּעוֹבָדֵי אִידָךְ אֲמַלֵּל׃ פְּרִיסֵית אִידַי בִּצְלוֹ

קֳדָמָךְ נַפְשִׁי הֵיךְ אַרְעָא דְּצַהְיָא לְמַיָּא מוֹדִיקָא

7 לָךְ לְעָלְמִין׃ סַרְהֵב עֲנִי יָתִי יְיָ רְגִינַת לָךְ רוּחִי

לָא תְסַלֵּק שְׁכִנְתָּךְ מִנִּי וְאִתְמַתִּילִית עִם נָחֲתֵי

8 גוֹב בֵּית קְבוּרְתָּא׃ אַשְׁמַע יָתִי בְּצַפְרָא טוּבָךְ

אֲרוּם בְּמֵימְרָךְ סְבָרִית אוֹדַע יָתִי אוֹרַח דְּנָן

9 דְּאֵהַלֵּךְ אֲרוּם לְוָתָךְ זְקָפִית נַפְשִׁי בִּצְלוֹ׃ פְּצֵי

יָתִי מִבַּעֲלֵי דְבָבַי יְיָ מֵימְרָךְ מַנִּיתִי לְפָרִיק׃

10 אַלֵּף יָתִי לְמֶעֱבַד רְעוּתָךְ אֲרוּם אַנְתְּ אֱלָהִי

רוּחַ קוּדְשָׁךְ טָבָא תְּדַבַּר יָתִי בְּאַרְעָא תְּרִיץ׃

Paraph. Chald. Vers. Lat.

Incidant in retiacula ejus impii : simul ego donec transeam [permanebo.]

Intellectus bonus per manus David, dum esset in spelunca, oratio.

PSAL. CXLII.

VOce mea coram Domino clamabo, voce mea in conspectu Domini deprecabor. Effundam coram eo eloquium meum, tribulationem meam coram illo annunciabo. Cùm defecisset in me spiritus meus, & tu cognovisses semitam meam, in via qua ambulabã absconderunt laqueum mihi. Respexi ad dexteram & vidi, et non erat qui cognosceret me: periit refugiũ à me, & non est qui quærat animam meã. Clamavi ad te Dñe: dixi, Tu es liberator meus, portio mea in terra viventiũ. Ausculta orationẽ meã, quoniã pauper factus sum multũ: libera me à persecutoribus meis, quoniam fortiores me facti sunt. Educ de custodia animam meam, ut confitear nomini tuo: in mei gratiam facient tibi coronam laudis justi; quoniam reddes retributionem bonam mihi.

Hymnus Davidi.

PSAL. CXLIII.

DOmine exaudi orationẽ meam, ausculta deprecationes meas; in veritate tua responde mihi, in tua justitia. Et non intres in prætoriũ cum servo tuo; quoniã non justificabitur coram te omnis vivens. Quoniam persecutus est inimicus meus animã meã, conculcavit ad terram vitam meã; collocavit me in tenebris sicut jacentes seculi illius. Cùm anxius fuit super me spiritus meus; in corpore meo perculsum est stuporẽ cor meũ. Recordatus sum dierũ antiquorũ, meditatus sum in omnibus operibus tuis; opera manuũ tuarum loquar. Expandi manus meas in oratione coram te: anima mea sicut terra quæ indiget aqua, respicit ad te in æternũ. Festina, responde mihi Dñe, desideravit te spiritus meus: non amoveas majestatẽ tuam à me, ne similis fiam his, qui descendunt in foveam domus sepulchri. Fac me audire manè benignitatẽ tuã; quoniã in verbũ tuũ speravi: notam mihi fac viam hanc in qua ambulẽ; quoniã ad te animã meã levavi in oratione. Libera me ab inimicis meis Dñe: Verbum tuum constitui Redemptorem [meum.] Doce me facere voluntatem tuam, quoniam tu Deus meus es: spiritus sanctus tuus bonus deducet me in terram rectam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܢܦܠܘܢ ܒܡܨܝܕܬܗܘܢ ܪܫܝܥܐ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܕܐܥܒܪ ܐܢܐ. * ܫܘܠܡ ܡܙܡܘܪܐ *

* ܕܕܘܝܕ ܥܠ ܟܦܢܐ ܕܗܘܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܡܛܠ ܚܛܗܐ ܕܫܐܘܠ. ܪܘܚܢܐܝܬ ܕܝܢ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܐܬܠܝܛܐ. ܒܥܘܬܐ ܘܨܠܘܬܐ ܕܡܩܪܒܐ ܠܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ *

1 ܩܠܝ ܠܡܪܝܐ ܩܪܝܬ ܘܩܠܝ ܠܡܪܝܐ ܐܬܟܫܦܬ.

2 ܘܐܫܕܬ ܩܕܡܘܗܝ ܬܟܫܦܬܝ ܘܐܘܠܨܢܝ ܩܕܡܘܗܝ ܚܘܝܬ.

3 ܟܕ ܡܫܬܓܫ ܒܝ ܪܘܚܝ ܘܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܫܒܝܠܝ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܗܠܟܬ ܛܫܘ ܠܝ ܦܚܐ.

ܚܪܬ ܠܝܡܝܢܐ ܘܚܙܝܬ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܢܫܬܘܕܥܢܝ. ܐܒܕ ܡܢܝ ܡܥܪܩܐ ܘܠܝܬ ܕܬܒܥ ܢܦܫܝ.

6 ܘܩܥܝܬ ܠܘܬܟ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪܬ ܐܢܬ ܗܘ ܣܒܪܝ ܘܡܢܬܝ ܒܐܪܥܐ ܕܚܝܐ.

7 ܨܘܬ ܠܒܥܘܬܝ ܡܛܠ ܕܐܬܡܟܟܬ ܛܒ. ܦܨܢܝ ܡܢ ܪܕܘܦܝ ܡܛܠ ܕܥܫܢܘ ܡܢܝ.

8 ܐܦܩ ܡܢ ܐܣܝܪܘܬܐ ܢܦܫܝ ܠܡܘܕܝܘ ܠܫܡܟ. ܘܢܣܟܘܢ ܠܝ ܙܕܝܩܐ ܡܐ ܕܬܦܪܥ ܠܝ.

* ܫܘܠܡ ܡܙܡܘܪܐ *

* ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܐܕܘܡܝܐ ܕܐܬܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܨܠܘܬܐ ܕܡܘܕܐ ܒܟܠ ܫܥ ܥܠ ܐܘܠܨܢܐ *

1 ܡܪܝܐ ܫܡܥ ܨܠܘܬܝ ܘܨܘܬ ܠܒܥܘܬܝ ܒܡܠܬܟ ܥܢܝܢܝ ܘܒܙܕܝܩܘܬܟ.

2 ܘܠܐ ܬܥܠ ܠܕܝܢܐ ܥܡ ܥܒܕܟ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܙܕܕܩ ܩܕܡܝܟ ܟܠ ܐܢܫ ܕܚܝ.

3 ܡܛܠ ܕܪܕܦ ܒܥܠܕܒܒܐ ܢܦܫܝ ܘܡܟܟ ܠܐܪܥܐ ܚܝܝ. ܘܐܘܬܒܢܝ ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܟ ܡܝܬܐ ܕܥܠܡ.

4 ܘܐܬܥܩܬ ܒܝ ܪܘܚܝ ܘܐܬܬܙܝܥ ܠܒܝ ܒܓܘܝ.

ܐܬܕܟܪܬܟ ܡܪܝܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܘܐܬܪܢܝܬ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟ ܘܒܥܒܕ ܐܝܕܝܟ ܪܢܝܬ.

6 ܘܦܫܛܬ ܐܝܕܝ ܠܘܬܟ ܢܦܫܝ ܨܗܝܐ ܠܟ ܐܝܟ ܐܪܥܐ.

7 ܥܢܝܢܝ ܡܪܝܐ ܥܓܠ ܡܛܠ ܕܫܠܡܬ ܪܘܚܝ. ܠܐ ܬܗܦܘܟ ܐܦܝܟ ܡܢܝ ܘܐܬܕܡܐ ܠܢܚܬܝ ܓܘܒܐ.

8 ܐܫܡܥܢܝ ܒܨܦܪܐ ܛܝܒܘܬܟ ܡܛܠ ܕܥܠܝܟ ܬܟܠܬ.

9 ܚܘܢܝ ܡܪܝܐ ܐܘܪܚܟ ܕܐܗܠܟ ܒܗ ܡܛܠ ܕܠܘܬܟ ܡܪܝܐ ܐܪܝܡܬ ܢܦܫܝ.

10 ܦܨܢܝ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܘܐܠܦܢܝ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܝ. ܪܘܚܟ ܛܒܬܐ ܬܕܒܪܢܝ ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ.

Cadant scelesti simul in retia sua, quoadusque pertranseam ego.

PSAL. CXLI.

Davidis de fame quæ duravit tribus annis ob scelus Saulis. Spiritualiter autem verba Agonistarum. Petitio & oratio promovens nos ad Deum. Vers. 25.

VOce meâ Dñm invocavi, voce meâ Dñm sum deprecatus: Atque profudi coram eo supplicationẽ meã, & tribulationem meã corã eo declaravi. Cùm perturbatur spiritus meus, tu scis tramites meos: in via gressuũ meorũ absconderunt mihi laqueos. Respexi ad dexterã ac vidi, & non erat qui me agnosceret: periit à me effugium, & non est vindex animæ meæ. Et clamavi ad te Dñe ac dixi, Tu es spes mea & portio mea in terra vivorum. Ausculta precẽ meã, quia humiliatus sum valdè: Libera me à persecutoribus meis, quia prævaluerunt mihi: Educ animã meã è carcere, ut gratias agã nomini tuo, meque considerent justi tui cùm mihi rependeris.

PSAL. CXLII.

Davidis. De Idumæis qui venerant adversùs eum. Et oratio ejus qui gratias refert omni horâ pro molestiis. Vers. 32.

AUdi Domine orationẽ meã, & ausculta deprecationẽ meam: per sermonẽ tuũ exaudi me, perq; justitiã tuã. Ne inducas servum tuum in judicium, non enim justificatur corã te quisquã vivens. Quoniam persecutus est inimic* animã meam, prostravitque vitam meam humi. Sedere me fecit in tenebris quasi mortuũ in perpetuum. Perturbatus est in me spirit* me*, atq; trepidavit cor meum intra me. Recordatus sum tui Dñe jampridẽ, & consideravi cuncta opera tua: sumq; meditatus opus manuũ tuarum, Atq; expandi manus meas ad te. Anima mea sitiens est tui quasi terra: Exaudi me celeriter Dñe, quia consumptus est spiritus me*. Ne avertas faciẽ tuam à me, ut ne comparer cum descendẽtibus in foveam. Audire me fac in matutino bonitatẽ tuam, quoniam in te sum confisus. Ostende mihi Domine viam tuam, ut incedam per eã: Nam ad te Domine levavi animã meam. Eripe me ab hostib* meis, Et doce me facere voluntatẽ tuam, quia tu es De* meus. Spirit* tuus suavis ducat me per viam tuam vitæ.

Versio VULG. LAT.

10 Cadent in retiaculo ejus peccatores:
singulariter sum ego donec transeam.
1 Intellectus David, Cùm esset in spe-
lunca, oratio. (1 Reg. 24.) CXLI.
2 VOce meâ ad Dñm clamavi: voce
meâ ad Dñm deprecatus sum: Ef-
3 fundo in conspectu ejus orationem
meã, & tribulationẽ meã ante ipsum
4 pronuntio. In deficiendo ex me spiri-
tũ meũ, & tu cognovisti semitas meas.
In via hac, quã ambulabã, absconde-
5 runt laqueũ mihi. Considerabã ad dex-
terã, & videbã: & non erat qui cogno-
sceret me. Periit fuga à me, & non est
6 qui requirat animã meã. Clamavi ad
te, Domine: dixi; Tu es spes mea, por-
7 tio mea in terra viventiũ. Intende ad
deprecationẽ meam: quia humiliatus
sum nimis. Libera me à persequenti-
8 bus me: quia confortati sũt sup me. E-
duc de custodia animã meã ad confi-
tendũ nomini tuo: me exspectant ju-
sti, donec retribuas mihi.
Psalmus David,
1 Quando persequebatur eum Absalom
filius ejus. (2 Reg. 17.) CXLII.
DOmine, exaudi orationẽ meã: au-
ribus percipe obsecrationem meã
in veritate tua: exaudi me in tua
2 justitia. Et non intres in judiciũ cum
servo tuo: quia non justificabitur in
conspectu tuo omnis vivens. Quia
3 persecutus est inimicus animã meã:
humiliavit in terra vitã meã. Collo-
cavit me in obscuris sicut mortuos se-
4 culi: Et anxiatus est super me spiritus
meus, in me turbatũ est cor meũ. Me-
5 mor fui dierum antiquorũ, meditatus
sum in omnibus operib' tuis: in factis
6 manuũ tuarum meditabar. Expandi
manus mea ad te: anima mea sicut terra
7 sine aqua tibi: Velociter exaudi me,
Domine: defecit spiritus meus. Non
avertas faciem tuã à me: & similis ero
8 descendentib' in lacũ. Auditã fac mi-
hi manè misericordiã tuã: quia in te
speravi. Notam fac mihi viã, in qua
ambulẽ: quia ad te levavi animã meã.
9 Eripe me de inimicis meis, Domine, ad
10 te confugi: Doce me facere volunta-
tem tuã, quia Deus meus es tu. Spirit'
tuus bonus deducet me in terrã rectã:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

10 †Πεσοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ ἁμαρτωλοί, †καταμόνας εἰμὶ ἐγὼ (δ) ἕως οὗ ἂν παρέλθω.
1 Συνέσεως τῷ Δαυίδ, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ, προσευχή. ρμά.
2 †ΦΩνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα, (α) φωνῇ μου
3 πρὸς κύριον ἐδεήθην. †Ἐκχεῶ ἐναντίον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, †τὴν θλίψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ
4 ἀπαγγελῶ. †Ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνεῦμά μου, †καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου. †ἐν ὁδῷ ταύ-
5 τῃ ᾗ ἐπορευόμην, ἔκρυψαν παγίδα μοι. †Κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον, †ὅτι οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με· †(β) ἀπώλετο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ, †καὶ οὐκ
6 ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχήν μου. †(γ) Πρὸς σὲ κύριε ἐκέκραξα, †καὶ εἶπα, Σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου, †μερίς μου
7 ἐν γῇ ζώντων. †Πρόσχες (δ) πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα· †ῥῦσαί με ἐκ τῶν καταδι-
8 ωκόντων με, †ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ. †Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου, †τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου κύριε. †ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι.
1 Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, Ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς (α) καταδιώκει. ρμβ'.
†ΚΥριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου, †ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου, †(β) ἐπάκου-
2 σόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου. †Καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου, †ὅτι οὐ δικαιωθήσεται ἐνώ-
3 πιόν σου πᾶς ζῶν. †Ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχήν μου, †ἐταπείνωσεν (γ) εἰς τὴν γῆν τὴν ζωήν μου. †ἐκάθισέ με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροὺς αἰῶνος,
4 †Καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου· †ἐν ἐ-
5 μοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου. †Ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων· †καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου,
6 †ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. †Διεπέτασα πρὸς σὲ τὰς χεῖράς μου, †ἡ ψυχή μου ὡς γῆ ἄ-
7 νυδρός (δ) σοι. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †Ταχὺ εἰσάκουσόν μου κύριε, ἐξέλιπε τὸ πνεῦμά μου· †μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, †καὶ ὁμοιωθήσο-
8 μαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. †Ἀκουστὸν ποίησόν μοι τὸ πρωῒ τὸ ἔλεός σου, †ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα· †γνώρισόν μοι κύριε ὁδὸν, ἐν ᾗ πορεύσο-
9 μαι, †ὅτι πρὸς σὲ ἦρα τὴν ψυχήν μου. †Ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου κύριε, ὅτι πρὸς σὲ κατέφυγον.
10 †Δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν (ε) τὸ θέλημά σου, ὅτι θεός μου εἶ σύ, †τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ὁδηγήσει με ἐν τῇ εὐθείᾳ.

Ψαλ. ρμα'. MS. A. (δ) ἕως οὗ παρέλθω. Ψαλ. ρμα'. MS. A. (α) †καὶ ἡ φωνή μου πρὸς τὸν θεὸν, καὶ προσέσχε μοι. Ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ (β) ἀπόλετο (γ) Ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε, εἶπα, (δ) εἰς τὴν δέησιν μου. Ψαλ. ρμβ'. (α) καταδιώκει. (β) εἰσάκουσόν (γ) εἰς γῆν (δ) σοι. Ταχὺ (ε) τὸ θέλημά σου, * τὸ πνεῦμά σου τὸ ἅγιον

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

11 Cadent in retiaculo (o) ejus peccatores: (p) singulariter sum ego, donec transeam.
MS. Æthiop. Po. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto: omni tempore, nunc, & semper, & in secula seculorum, Amen.
Intellectûs ipsi David, cùm esset in [a] spelunca, (a) oratio. CXLI.
1 VOce meâ ad Dominũ clamavi: voce meâ ad Dominũ deprecatus sum. 2 Effundam ante eum precẽ meã: tribulationem meam in conspectu ejus annuntiabo. 3 In deficiendo ex me spiritum meum, & [b] tu (b) cognovisti semitas meas. 4 In via hac, quã ambulabã, absconderunt laqueũ mihi. 5 [c] Considerabam ad dexterã, & videbam: (c) quia non erat, qui cognosceret me. 6 Periit fuga à me: & non est qui requirat animam meam. 7 Ad te, (d) Domine, clamavi: & dixi, Tu es spes mea, [d] portio mea in terra viventium. 8 (e) Intende ad deprecationẽ meã: quia humiliatus sum nimis. 9 Erue me à persequentibus me: quoniam corroborati sunt super me: 10 Educ de (f) custodia animã meam, ut confiteatur nomini tuo, Domine. Me (g) sustinebunt justi, quoadusque retribuas mihi.
Psalmus ipsi (a) David, Quando eum filius persequebatur. CXLII.
1 DOMINE, exaudi orationem meã: aurib' percipe precẽ meam in (b) veritate tua, exaudi me in tua justitia. 2 Et nõ intres in judiciũ cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens. 3 Quoniã persequutus est inimicus animã meã, humiliavit in (c) terrã vitã meam. 4 Collocavit me in tenebris, sicut mortuos seculi: Et (d) [a] anxiat' est super me spirit' meus: In me turbatum est cor meum. 5 Memoratus sum dierũ antiquorũ: & meditatus sum in omnib' operib' tuis: in (e) factum manuũ tuarũ meditabar. 6 [b] Expandi manus meas ad te: anima mea, sicut terra [c] sine aqua tibi. DIAPSALMA. 7 Citò exaudi me, Domine: [d] defecit spirit' meus. 8 Ne (f) avertas faciem tuã à me, & [e] similis ero descendentibus in lacũ. 9 Auditã fac mihi (g) manè misericordiã tuã, quia in te speravi. 10 Notã fac mihi, Domine, viam, in qua ambulẽ: quoniã ad te levavi animã meã. 11 Exime me de inimicis meis, Domine: quia ad te confugi. Doce me [f] ut faciã voluntatem tuã: quia Deus meus es tu: 12 Spiritus tuus [g] bonus deducet me in (h) rectum:

Versio ÆTHIOPICA.

ለይደቁ፡ ውስተ፡መሠገርቶሙ፡ኃጥአን፡፡ እስከ፡ እኀልፍ፡ለሊየ፡ባሕቲትየ፡፡ 11
ስብሐት፡ለአብ፡ ወወልድ፡ ወመንፈስ፡ቅዱስ፡
ኵሉ፡ጊዜ፡ይእዜኒ፡ወዘልፈኒ፡ወለዓለመ፡
ዓለም፡አሜን፡፡
አእምሮ፡ዘዳዊት፡ለሶ፡ሀሎ፡ውስተ፡በዓት፡፡
የሀሉ ቃልየ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ጸራኅኩ፡፡ 1
ቃልየ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ሰአልኩ፡፡ ወ 2
እክዑ፡ቅድሜሁ፡ስእለትየ፡፡ ወእነግር፡ቅድ
ሜሁ፡ሕማምየ፡፡ ሶበ፡ተኀልቀ፡ነፍስየ፡ 3
በላዕሌየ፡፡ አንተ፡እግዚኦ፡ ተአምር፡ ፍናት
የ፡፡ በዛቲ፡ፍኖት፡ እንተ፡ሖርኩ፡ወኀብ 4
ኡ፡ሊተ፡መሠገርተ፡፡ ወተመየጥኩ፡መን 5
ገለ፡የማንየ፡ወሊ፡ርኢኩ፡፡ ወኀጠእኩ፡ዘየአ
ምረኒ፡፡ ወኀበዚ፡አምስጥ፡እልብየ፡፡ወ 6
አልቦ፡ዘይትኀሠሣ፡በእንተ፡ነፍስየ፡፡ ኀ 7
ቤከ፡እግዚኦ፡ ጸራኅኩ፡ወእቤለከ፡ አንተ፡ተ
ስፋየ፡፡ ወአንተ፡መክፈልትየ፡በምድረ፡ሕያ
ዋን፡፡ ነጽር፡ስእለትየ፡እስመ፡ሐመምኩ፡ 8
ፈድፋደ፡፡ አድኅነኒ፡ እምእለ፡ ሮዱኒ፡ 9
እስመ፡ይኄይሉኒ፡፡ ወአውፅእ፡እሞቅሕ፡ 10
ለነፍስየ፡፡ ከመ፡እገኒ፡ለስምከ፡እግዚኦ፡፡
ኪያየ፡ይፀንሑ፡ ጻድቃን፡እስከ፡ ሶበ፡ተአስየ
ኒ፡፡ መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡ ዘለሙ፡
ይስዱ፡ወልዱ፡፡
የሀብ እግዚኦ፡ስምዐኒ፡ጸሎትየ፡፡ወአጽም 1
እኒ፡ስእለትየ፡በጽድቅከ፡፡ ወስምዐኒ፡በርት
ዕከ፡፡ ወኢትባእ፡ውስተ፡ቅሠት፡ምስ 2
ለ፡ገብርከ፡፡ እስመ፡ኢይጸድቅ፡ኵሉ፡ሕያ
ው፡በቅድሜከ፡፡ እስመ፡ሮደ፡ጸላኢ፡ለ 3
ነፍስየ፡፡ ወአኅሰራ፡ውስተ፡ምድር፡ለሕይወ
ትየ፡፡ ወአንበረኒ፡ውስተ፡ጽልመት፡ከመ፡ 4
መዋት፡ትካት፡፡ ወቀብጸተኒ፡ነፍስየ፡በላዕ
ሌየ፡፡ ወደንገፀኒ ፡ ልብየ፡ በውስጤየ፡፡
ወተዘከርኩ፡መዋዕለ፡ትካት፡፡ ወአንበብኩ፡ 5
በኵሉ፡ግብርከ፡፡ ወአንብብ ፡ ግብረ፡እደዊ
ከ፡፡ ወአንሣእኩ፡እደዊየ፡ ኀቤከ፡፡ነፍ 6
ስየኒ፡ከመ፡ምድረ፡በድው፡ጸምአተከ፡፡
ፍጡነ፡ ስምዐኒ ፡ እግዚኦ፡ ኀለፈት ፡ ነፍስ 7
የ፡፡ ወኢትሚጥ፡ ገጽከ፡እምኔየ፡፡ ወኢ 8
ይኩን፡ ከመ፡እለ፡ ይወርዱ ፡ ውስተ ፡ ዐዘቅ
ት፡፡ ዘይሰማዕ፡ግበር፡ሊተ፡ምሕረትከ፡ 9
በጽባሕ፡፡ እስመ፡ ኪያከ፡ተወከልኩ፡ እግዚ
ኦ፡፡ ምርሐኒ፡እግዚኦ፡ፍናተ፡እንተ፡ባ 10
ቲ፡አሐውር፡፡ እስመ፡ኀቤከ፡አንቃዕደኩ፡
ነፍስየ፡፡ አድኅነኒ፡እግዚኦ፡እምፀርየ፡፡ 11
እስመ፡ ኀቤከ፡ተማኅፀንኩ፡፡ ምህረኒ፡እግዚ
ኦ፡ለገቢረ፡ ፈቃድከ፡ እስመ፡ አምላኪየ፡ አ 12
ንተ፡፡ ወመንፈስከ፡ ቅዱስ፡ ይምርሐኒ፡
በምድረ፡ጽድቅ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. PSAL. CXLI. [a] spelunca. [b] tu Domine. [c] Conversus sum ad dexteram, & non videbam: [d] & tu es portio PSAL. CXLII. [a] contracta est in me anima mea: & in [b] Et levavi manus [c] desertâ sitit ad te. [d] transit anima mea. [e] ne fiam sicut illi qui descendunt [f] Domine ut [g] sanctus

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * يسقط الخطاة في شباكهم الى ان اجوز وحدي واكون منهم * اللّلويا
1 * المزمور المائة والحادي والاربعون * لداود لما كان في المغارة مصليا * وهو يج استيخن
2 * اعلنت بصوتي الى الرب وطلبت من الرب بصوتي * وافيض امامه طلبتي * وافرغ قدامه
حزني * حين فنيت روحي مني انت علمت سبلي * في طريقي هذه التي اسلك فيها اخفوا لي
فخاخا * التفت عن يميني ونظرت انه ان يكون من يعرفني * ضل عني الهرب وليس طالب
لنفسي * فصرخت اليك يا رب * وقلت انت هو رجاي وحظي في ارض الاحياء * انصت الي
طلبتي فاني قد ذللت جدا * نجني من الطاردين لي فانهم اعتزوا اكثر مني * اخرج نفسي
من الحبس لكي اشكر اسمك يا رب * واياي ينتظر الابرار حتى تجازيني * اللّلويا
1 * المزمور المائة والثاني والاربعون * لداود لما كان ابشلوم ولده يطارده * وهو كح استيخن
يا رب اسمع صلاتي بحقك * انصت لسوالي بعدلك * استجب لي * ولا تحاكم عبدك * فانه كل
حي لا يتزكى امامك * وان العدو اضطهد نفسي * واذل في الارض حياتي * اجلسني في
الظلمات كاموات دهرية * حزن روحي علي * وقلق قلبي في باطني * تذكرت الايام السالفة
ودرست في جميع اعمالك * وفي خلق يديك * بسطت يدي نحوك * صارت نفسي اليك مثل
ارض عديمة الماء * استجب لي يا رب عاجلا فقد فنيت روحي * لا تصرف وجهك عني * فاصير
كالهابطين في الجب * اسمعني رحمتك في الغدوات فاني عليك توكلت * علمني يا رب الطريق
التي اسلكها فاني رفعت نفسي اليك * نجني من اعدائي فاني لجات اليك * علمني ان
اصنع مسيئتك فانك انت هو الاهي * وليهديني روحك القدوس الى سبل الاستقامة

Cadant peccatores in retia sua, donec pertranseã solus, & liberer ab eis. Alleluja. 10
PSAL. CXLI.
Davidis, quum esset in spelunca orans. Vers. 13. 1
REvelavi voce meâ Domino, & de- 2
precatus sum Dominum voce meâ. Et 3
fundo corã ipso precem meã, & evacuo
ante illum mœrorem meum. Quum defi- 4
ceret spiritus meus à me, tu cognovisti se-
mitas meas: in via mea hac in qua ambu-
lo, absconderunt mihi laqueos. Verti me ad 5
dexterã meã, & consideravi num adesset
qui me cognosceret. Aberravit à me fuga,
& non est qui quærat animã meã. Qua- 6
propter clamavi ad te O Domine, & di-
xi; Tu es spes mea & sors mea in terra
vivorum. Ausculta deprecationem meam, 7
quia humiliatus sum valdè. Libera me à
persequentibus me, quia invaluerunt plus
me. Educ animã meã è carcere, ut gratias 8
agam nomini tuo O Domine: me enim ex-
pectant innocentes donec retribuas mihi.
Alleluja.
PSAL. CXLII.
Davidis, quum Absalom filius e- 1
jus persequeretur eum. Ver. 28.
ODomine, audi orationem meam per
veritatem tuã: ausculta petitionem
meam ex justitia tua: exaudi me. Et ne 2
committas judicium cum servo tuo, quia
ullus vivens non justificabitur ante te.
Et quidem inimicus persecutus est animã 3
meã, & depressit humi vitã meã: sede-
re me fecit in tenebris ut mortuos æter-
nos. Contristatus est spiritus meus in me, 4
turbatum est cor meum in intestinis meis.
Recordatus sum dierum præteritorum, ex- 5
ercui me in omnibus operibus tuis, &
meditatus sum creaturã manuum tua-
rum. Extendi manus meas erga te: facta 6
est anima mea ad te tanquam terra carens
aquâ. Exaudi me O Domine, cito: jam 7
enim consumptus est spiritus meus. Ne a-
vertas faciem tuam à me, fiamque sicut
descendentes in foveam. Audire fac me 8
misericordiam tuam in matutinis: quo-
niam in te confisus sum. Doce me O Do-
mine, viam per quam ambulem: quia le-
vavi animam meam ad te. Salva me ab 9
inimicis meis, quoniam confugi ad te.
Doce me facere voluntatem tuam, quia 10
tu es Deus meus. Et ducat me spiritus
sanctitatis tuæ ad semitas rectitudinis.

תהלים : קמד קמה

angustia de educes tua justitia in me vivificabis Domine tuum nomen Propter

11 למען שמך יהוה תחיני בצדקתך תוציא מצרה

omnes perdes & ,meos inimicos excindes tua misericordia in Et .meam animam

12 נפשי: ובחסדך תצמית איבי והאבדת כל

.tuus servus ego quia : meæ animæ hostes

צררי נפשי כי אני עבדך:

PSAL. CXLIV. קמד

,confidium ad meas manus docens mea rupes Dominus Benedictus .David Ipsi

1 לדוד ברוך יהוה צורי המלמד ידי לקרב

me liberator &,mea elevatio,mea arx &,mea Misericordia .bellum ad meos digitos

2 אצבעותי למלחמה: חסדי ומצודתי משגבי ומפלטי

Domine .me sub meũ populum sternens : speravi ipso in &,meum scutum ,mihi

3 לי מגני ובו חסיתי הרודד עמי תחתי: יהוה

vanitati Homo ? cum reputâsti & ,hominis filius : eũ cognovisti & ,homo quid

4 מה אדם ותדעהו בן אנוש ותחשבהו: אדם להבל

,tuos cœlos inclina Domine .transiens umbra sicut ejus dies : est similis

5 דמה ימיו כצל עובר: יהוה הט שמיך

:eos disperge fulgur & ,fulgur Fulgura .fumigabunt & ,montes in tange : descendes &

6 ותרד גע בהרים ויעשנו: ברוק ברק ותפיצם

me redime ,excelso de tuas manus Mitte .illos disturbabis & ,tuas sagittas mitte

7 שלח חציך ותהמם: שלח ידיך ממרום פצני

eorum os Quorum .alienigenæ filiorum manu è : multis aquis ex me erue &

8 והצילני ממים רבים מיד בני נכר: אשר פיהם

canticum Deus .falsitatis dextera ,eorum dextera & : mendacium est locutus

9 דבר שוא וימינם ימין שקר: אלהים שיר

salutem Dans .tibi canam decachordo ,nebel in ;tibi cantabo novum

10 חדש אשירה לך בנבל עשור אזמרה לך: הנותן תשועה

me eripe &,me Redime .malo gladio de suũ servum David redimens ,regibus

11 למלכים הפוצה את דוד עבדו מחרב רעה: פצני והצילני

,eorũ dextera & :mendaciũ est locutum eorum os quorum ,alienigenæ filiorũ manu de

מיד בני נכר אשר פיהם דבר שוא וימינם

:suis adolescẽtiis in grandescentes plantationes sicut nostri filii Ut .falsitatis dextera

12 ימין שקר: אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם

plena nostra Penaria .templi similitudine incisi anguli sicut nostræ filiæ

13 בנותינו כזוית מחטבות תבנית היכל: מזוינו מלאים

millia decẽ parientes,mille parientes nostræ pecudes,speciem ad speciẽ de educentia

מפיקים מזן אל זן צאננו מאליפות מרבבות

: egrediens nec ;irruptio non onusti nostri Boves .nostris plateis in

14 בחוצותינו: אלופינו מסבלים אין פרץ ואין יוצאת

beatitates : ei sic cui populi Beatitates .nostris plateis in clamor nec

15 ואין צוחה ברחבתינו: אשרי העם שככה לו אשרי

.ejus Deus DOMINUS cujus ,populi

העם שיהוה אלהיו:

PSAL. CXLV. קמה

tuo nomini benedicam & :rex meus Deus te Exaltabo .David ipsi Laus

1 תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך

.perpetuum in & ,seculum in

לעולם ועד:

תרגום TARGUM.

11 מן בגלל שמך יי תקימנני בצדקך אפק מן עקתא

12 נפשי: ובחסדך תמגר בעלי דבבי ותהובד

כל מעיקי נפשי ארום אנא עבדך:

קמד

1 על יד דוד בריך יי תוקפי דמאלף אידי לסדרי

2 קרב אצבעתי לאנחא קרבא: עבד טיבו וכרך

תקיפי תקפי ומשוב יתי תריסי ובמימריה

3 סברית די מרדד עמין תחותי: יי מה הוא

4 בר נש דחכימתיה בני אנשא וחשבתיה: בר

5 נש ללמא אדמא יומוי היך טולא דעבר: יי

ארכין שמיא ותתגלי קרב בטוריא ומסקין

6 תננא: אבריק ברקא ובדרנון שדר גררין

7 תשגשנון: אושיט ידך מן שמי מרומא פצי

יתי ושיזיב יתי מאוכלוסין דמתילין למיין

8 סגיעין מן ידהון דבני נוכראין: די פומהון

מלל מומתא דמגן ואוריתהון אורית שקרא:

9 אלהים שבח חדת אשבח קדמך בנבלא

10 עסרתי נימין אזמר קדמך: דיהב פורקן למלכיא

דפצי ית דוד עבדיה מחרבא בישא דגלית:

11 פצי יתי ושיזיב יתי מידיהון דבני נוכראין די

פומהון מלל מומתא דמגן ואוריתהון אורית

12 שקרא: דבננא כנציבין דדקלין באולפן

אוריתא רבין מן טליותהון בנתנא זויתנין

וכשרין לכהניא דמשמשין במצע היכלא:

13 תוסברנא מלין מספקן מן שתא לשתא

עאננא מילדן אלפיא מפשן רבותא באשקקנא:

14 תורינא מרי מטול לית תקוף ולא מפקא

בישא ולית צוחת בכיתא בפלטיתנא:

15 טובוי דעמא דהכדין ליה טובוי דעמא דיי

אלהיה:

קמה

1 תושבחתא לדוד ארוממנך אלהי מלכא

ואברך שמך לעלמי עלמין:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Propter nomen tuum Deus erige me; in justitia tua educ de afflictione animam meam. Et in misericordia tua disperdes inimicos meos, & perdes omnes qui in angustia adigunt animam meam; quoniam ego servus tuus sum.

Per manum Davidis.

PSAL. CXLIV.

BEnedictus Dominus fortitudo mea, qui docet manus meas ad ordines belli, digitos meos ad movendum prælium. Author benignitatis meæ, & arx *valida mea*, fortitudo *mea* & liberator meus, scutum meum, & in Verbo ejus speravi, qui subjicit populos sub me. Domine quid est homo ut agnoscas eum; filius hominis ut reputes eum? Homo vanitati similis est, dies ejus sicut umbra quæ præteriit. Domine inclina cœlos, & manifesta te; tange montes, & emittent fumum. Fulgura *fulgurationem*, & dissipa eos; emitte sagittas [*tuas*, &] conturbabis eos. Extende manum tuam de cœlis excelsis, eripe & libera me de exercitibus similibus aquis multis, de manu filiorum alienorum. Quorum os locutum est juramentum vanum, & lex eorum lex iniquitatis. Deus hymno novo laudabo coram te, in psalterio decem chordarum psallam coram te. Qui das salutem regibus, qui liberasti David servum tuum à gladio pravo Goliath. Libera me, & eripe me de manu filiorum alienorum, quorum os locutum est juramentum vanitatis, & lex eorum lex mendacii. Quòd filii nostri sint sicut plantationes dactylorum in doctrina Legis, nutriti à juventute sua: filiæ nostræ splendidæ, & acceptæ sacerdotibus qui ministrant in medio templi. Cellaria nostra plena, superabundantia quotannis; oves nostræ parientes millia, multiplicantes in myriadas in stabulis nostris. Tauri nostri *patientes oneris*: non est fortitudo, non est prolatio mali, non est clamor luctuosus in plateis nostris. Beatus populus cui sunt hujusmodi: beatus populus, cujus DOMINUS est Deus ejus.

Hymnus Davidi.

PSAL. CXLV.

EXaltabo te Deus meus Rex, & benedicam nómen tuum in secula seculorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 [illegible]

12 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

14 [illegible]

15 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]

[illegible]

Propter nomen tuum Dñe consolare me. Propter æquitatẽ tuã educ animã meã ex angustia: Perque tuã benignitatẽ silere fac osores meos; & perde hostes animæ meæ, siquidem ego sum servus tuus.

PSAL. CXLIII.

Davidis. Quum interfecit Asaph fratrem Goliad. Et gratiarum actio ejus qui victoriam est consequutus. Vers. 38.

BEnedictus sit Dñs qui instruxit manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum: Refugium meũ, & liberator meus, susfultor meus, cui sum fisus, & *qui* subjugavit populos mihi. Dñe quid est homo, ut ejus notitiam habueris: & homo, ut eũ æstimaveris? Homo vapori similis est, & dies ejus labuntur sicut umbra. Inclina cœlũ Dñe, ac descende: atque increpa montes, & fumabunt. Corusca re fac fulgura tua, & exagita illos: emitte sagittas tuas, & dissipa eos. Extende manũ tuã ex alto, & extrahe me ex aquis vastis, & ex manu scelestorũ, Quorum os loquitur vanitatẽ, & quorũ dextera dextera est iniquitatis. Deus laudationẽ novã canã tibi, & lyrã decẽ chordarũ psallã tibi, Quòd contuleris salutẽ Regi, & eripueris Davidem servũ tuũ è gladio malo. Libera me de manu scelestorũ, quorum os loquitur vanitatẽ, & quorũ dextera dextera est iniquitatis: Quorum filii ut plantæ aluntur à pueritia sua, & filiæ eorum velut sponsæ ornatæ instar templorũ: Cellæ eorum plenæ, seque profundentes una in aliã: oves eorũ fœtant ac multiplicantur in plateis ipsorum. Boves prægrandes, & non est inter eas sterilis: non est ruptura, neque ululatus in plateis eorũ. Nunquid beatus populus cui talia contingunt? Beatus populus cujus Dominus est Deus ejus.

Laus, & initium gradûs.

PSAL. CXLIV.

Davidis. Laudatio cum Theologia. Vers. 21.

EXtollam te Domine mi Rex, & benedicam nomini tuo in seculum seculorum.

Versio VULG. LAT.

11 Propter nomen tuū, Dñe, vivificabis
me, in æquitate tua. Educes de tribu-
12 latione animā meā: Et in misericordia
tua disperdes inimicos meos. Et per-
des omnes, qui tribulant animā meā:
quoniam ego servus tuus sum.

Psalmus David,
Adversùs Goliath. CXLIII.

1 BEnedictus Dñs Deus meus, qui do-
cet man' meas ad præliū, & digi-
2 tos meos ad bellū. Misericordia mea,
& refugiū meū: susceptor meus, &
liberator meus: Protector meus, & in
ipso speravi: qui subdit populum meū
3 sub me. Dñe, quid est homo, quia in-
notuisti ei? aut filius hominis, quia
4 reputas eum? Homo vanitati similis
factus est: dies ejus sicut umbra præ-
5 tereunt. Dñe, inclina cœlos tuos, &
descende: tange montes, & fumiga-
6 bunt. Fulgura coruscationem, & dissi-
pabis eos: emitte sagittas tuas, & con-
7 turbabis eos. Emitte manū tuā de al-
to, eripe me, & libera me de aquis mul-
8 tis; de manu filiorū alienorū. Quorū
os locutū est vanitatē: & dextera eorū,
9 dextera iniquitatis. Deus, canticū no-
vum cantabo tibi: in psalterio, deca-
10 chordo psallā tibi. Qui das salutē regi-
bus: qui redemisti David servū tuū de
11 gladio maligno: Eripe me. Et erue me
de manu filiorū alienorū, quorū os lo-
cutū est vanitatē: et dextera eorū, dex-
12 tera iniquitatis: Quorū filii, sicut no-
vellæ plantationes in juventute sua. Fi-
liæ eorū compositæ: circumornatæ ut
13 similitudo templi. Promptuaria eorum
plena, eructantia ex hoc in illud. Oves
eorum fœtosæ, abundantes in egres-
14 sibus suis: Boves eorum crassæ. Non
est ruina maceriæ, neque transitus,
15 neque clamor in plateis eorum. Bea-
tum dixerunt populum, cui hæc sunt:
Beatus populus, cujus Dñs Deus ejus.

1 Laudatio ipsi David. CXLIV.
EXaltabo te, Deus meus rex: & be-
nedicam nomini tuo in seculum,
& in seculum seculi.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

11 † Ἕνεκα τοῦ ὀνόματός σου κύριε ζήσεις με, ἐν τῇ δι-
καιοσύνῃ σου † ἐξάξεις ἐκ θλίψεως τὴν ψυχήν μου.
12 † Καὶ ἐν τῷ ἐλέει σου (ͣ) ἐξολοθρεύσεις τοὺς ἐχθρούς
μου, † καὶ ἀπολεῖς πάντας τοὺς θλίβοντας τὴν ψυχήν
μου, † (ζ) ὅτι δοῦλός σου εἰμὶ ἐγώ.
MS.A. (ͣ) ἐξολεθρεύσεις (ζ) ὅτι ἐγὼ δοῦλος σου εἰμί.

1 Τῷ Δαυὶδ πρὸς τὸν Γολιάδ. ρμγ΄.
† ΕΥλογητὸς κύριος ὁ θεός μου, † ὁ διδάσκων
τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν, † τοὺς δακτύλους
2 μου εἰς πόλεμον· † Ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου,
† ἀντιλήπτωρ μου καὶ ῥύστης μου, † ὑπερασπιστής μου,
καὶ ἐπ᾽ αὐτῷ ἤλπισα, † ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν (α)
μου ὑπ᾽ ἐμέ. † Κύριε (ͣ) τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι ἐγνώ-
3 σθης αὐτῷ; † ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι λογίζῃ αὐτόν;
4 † Ἄνθρωπος ματαιότητι ὡμοιώθη, † αἱ ἡμέραι αὐτοῦ
5 ὡσεὶ σκιὰ παράγουσι. † Κύριε κλῖνον οὐρανούς σου καὶ
6 κατάβηθι, † ἅψαι τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται. † Ἄ-
στραψον (β) ἀστραπὴν καὶ σκορπιεῖς αὐτούς, † ἐξαπό-
7 στειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξεις αὐτούς. † Ἐξα-
πόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους, † ἐξελοῦ με καὶ ῥῦσαι
με ἐξ ὑδάτων πολλῶν, † ἐκ χειρὸς υἱῶν ἀλλοτρίων·
8 † Ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότητα, † καὶ ἡ δεξιὰ
9 αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. † Ὁ θεὸς ᾠδὴν καινὴν ᾄ-
σομαί σοι, † ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι.
10 † Τῷ διδόντι ( ) τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσι, † τῷ
λυτρουμένῳ Δαυὶδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονη-
11 ρᾶς· † Ῥῦσαί με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν
ἀλλοτρίων, † ὧν τὸ στόμα ἐλάλησε ματαιότη-
12 τα, † καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας. † Ὧν οἱ
υἱοὶ (ϛ) ὡς νεόφυτα ἱδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν·
† αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμέναι, περικεκο-
13 σμημέναι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ. † Τὰ ταμιεῖα αὐτῶν
πλήρη, (δ) ἐξερευγόμενα ἐκ τούτου εἰς τοῦτο· † τὰ
πρόβατα αὐτῶν πολυτόκα, πληθύνοντα ἐν ταῖς ἐξό-
14 δοις αὐτῶν· † Οἱ βόες αὐτῶν παχεῖς. † οὐκ ἔστι κα-
τάπτωμα φραγμοῦ, οὐδὲ διέξοδος, † οὐδὲ κραυγὴ
15 ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν. † Ἐμακάρισαν τὸν λαὸν ᾧ
ταῦτά ἐστι· † μακάριος ὁ λαὸς οὗ κύριος ὁ θεὸς
αὐτοῦ.
MS.A. (α) αὐτοῦ (ͣ) τίς (β) ἀστραπήν σου καὶ (ͣ) σωτηρί-
αν (ϛ) αὐτοῦ ὡς νεόφυτα ἡδρυμμένα (δ) * ἐξερευγόμενα

1 (ͣ) Αἴνεσις τοῦ Δαυίδ. ρμδ΄.
† ΥΨώσω σε (α) ὁ θεός μου ὁ βασιλεύς μου, † καὶ
εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα † καὶ εἰς
τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
MS.A. (ͣ) Αἰνέσεως τῷ (α) ὁ θεὸς ὁ βασιλεύς μου,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

*Propter nomen tuum, Domine, vivifi-
cabis me: in tua (i) justitia 13 edu-
ces de tribulatione animam meam. Et
in [h] tua misericordia disperdes ini-
micos meos. 14 Et perdes omnes, qui
tribulant animam meam: quoniam
servus tuus sum ego.*

Ipsi David (a) [a] Ad Goliam.
CXLIII.

*1 BEnedictus Dominus Deus meus;
qui docet manus meas ad præ-
lium; digitos meos ad bellum: 2 Mi-
sericordia mea, & refugium meum,
susceptor meus, & liberator meus:
3 Protector meus, & in ipso speravi,
subjiciens populū meū sub me. 4 Do-
mine, quid est homo, quia (b) inno-
tuisti ei? aut filius hominis, quia repu-
tas eum? 5 Homo (c) vanitati similis
factus est: dies ejus, sicut umbra præ-
tereunt. 6 Domine, (d) inclina cælos
tuos, & descende: tange montes, &
fumigabunt. 7 Corusca [b] corusca-
tionem, & dissipabis eos: emitte sa-
gittas tuas, & conturbabis eos. 8 E-
mitte manum tuā ex alto: exime
me, & erue me de aquis multis, de
manu filiorū alienorum. 9 Quorum
os locutum est vanitatem, & dexte-
ra eorū dextera iniquitatis. 10 Deus,
canticum novū cantabo tibi: in psal-
terio decachordo psallā tibi. 11 Qui
dat salutem regibus, qui redimit Da-
vid servū suum de gladio maligno.
12 Erue me, et exime me de manu fi-
liorum alienorum: quorū os locutum
est vanitatem: et dextera eorū dexte-
ra iniquitatis. 13 Quorum filii sic-
ut novellæ plantationes, (e) consti-
bilitæ in juventute sua. 14 Filiæ eo-
rum (f) compositæ: circumornatæ ut
similitudo templi. 15 Promptuaria eo-
rum plena, eructantia ex hoc in hoc.
16 Oves eorū fœtosæ, multiplicantes
in egressibus (g) suis: Boves eorum
crassæ. 17 Non est ruina [c] sepis, ne-
que transitus, neque clamor (h) in
villis eorum. 18 Beatum dixerunt
populum, cui hæc sunt: Beatus po-
pulus, cujus Dominus Deus ejus.*

(a) Laudatio [a] ipsi David. *CXLIV.*

*1 EXaltabo (b) te, [b] Deus meus,
(c) rex meus: & benedicam
nomen tuum (d) in seculum, & in
seculum seculi.*

Versio ÆTHIOPICA.

11 ወበእንተ:ስምከ:እግዚኦ: አሕይወኒ:በጽድ
12 ቅከ::=፦ ወአውፅኦ : እምንደቤሃ : ለነፍስ 13
የ:: ወበሠምረትከ:ሠርዎሙ:ለፀርየ::=፦
ወታጠፍኦሙ : ለኵሎሙ : እለ : የሐምዋ: 14
ለነፍስየ::እስመ:አነ:ገብርከ::=፦

1 ዘደዊት : ዘአመ : ይትበአስ : ምስለ:
ዘጎልያድ::
የሃር ይትባረክ: እግዚአብሔር : አምላኪ 1
2 የ:: ዘመሐረኒ:ፀብአ:ለእደዊየ:: ወቀተለ:
ለአጻብእየ::=፦ መሐሪየ : ወጸወንየ:: መ 2
ስኪይየ : ወመድኃኒየ::=፦ መእመንየ : ወ 3
ኪያሁ : ተወከልኩ:: ዘያገርር : ሊተ : አ
3 ሕዛበ : በመትሕትየ::=፦ እግዚኦ : ምንት 4
ኑ:ሰብእ:ከመ:ታስተርኢ:ሎቱ::ወእጓለ:እ
መሕያው: ዘትሔልዮ::=፦ ሰብእሰ : ከንቶ: 5
4 ይመስል:: ወመዋዕሊሁኒ: ከመ:ጽላሎት:የ
5 ኀልፍ::=፦ እግዚኦ: አፅንን : ሰማያትከ:ወ 6
ረድ:: ግስሶሙ:ለአድባር: ወይጠይሱ::=፦
6 አብርቅ:መባርቅቲከ:ወዝርዎሙ::ፈኑ: አ 7
7 ሐጻከ:ወሁኮሙ::=፦ ፈኑ:እዴከ:እምአር 8
ያም:: አድኅነኒ : ወባልሐኒ : እማይ:ብዙ
ኅ:: ወእምእደሆሙ:ለደቂቀ: ነኪር::=፦
8 እለ:ከንቶ: ነበበ: አፈሆሙ:: ወየማኖሙኒ: 9
የማነ:ዐመፃ::=፦ እግዚኦ:ስብሐተ:ሐዲስ: 10
9 እሴብሐከ:: ወበመዝሙር:ዘዐሠርቱ:አው
10 ታሪሁ:እዜምር:ለከ::=፦ ዘይሁቦሙ:ለነገ 11
ሥት:መድኃኒተ:: ዘአድኅኖ:ለደዊት:ገብ
ሩ:እምኵናት:እኪት::=፦ አድኅነኒ:ወበ 12
11 ልሐኒ:እምእደሆሙ:ለደቂቀ:ነኪር:: እለ:
ከንቶ:ነበበ:አፈሆሙ:: ወየማኖሙኒ: የማነ:
12 ዐመፃ::=፦ እለ:ደቂቆሙ:ከመ:ተክል:ሐዲ 13
ስ:ጽኑዓን:በውርዙቶሙ::=፦ ወአዋልደሆ 14
ሙኒ:ርሱያት::ወስርጉዋት: ከመ:እንተ: ጽ
ርሕ::=፦ ወአብያቲሆሙኒ:ምሉእ:: ወይ 15
13 ስውጥ:እምዝ:ውስተዝ::=፦ ወአባግዒሆሙ 16
ኒ:ብዙኃ:ይትዋለዱ:: ወይትባዝኃ : በሙፋሪ
14 ሆን:: ወአልህምቲሆሙኒ:ስቡሕ::=፦ ወአ 17
ልቦ:ደቀት:ቅጽሮሙ:: ወአልቦ:እንተ:ኀበ:
የበውእዎሙ:: ወአልቦ:አውያተ:ውስተ:ሀ
15 ገሮሙ::=፦ አስተብፅዕዎ:ለዘ : ከመዝ:ሕ 18
ዝብ:: ብፁዕ:ሕዝብ:ዘእግዚአብሔር : አ
ምላኩ::

1 እኰቴት:መዝሙር:ዘደዊት::
የሀዐ አሌዕለከ : ንጉሠየ: ወአምላኪየ:: 1
ወእባርከ: ለስምከ:: ለዓለም: ወለዓለም:
ዓለም::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [h] beneplacito tuo disperde *PSAL. CXLIII.* [a] cùm decertavit adversùs Goliad. [b] coruscationem tuam, [c] arcium eorum, & non est quò ingrediantur, neque *PSAL. CXLIV.* [a] psalmus [b] rex meus & Deus meus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * من اجل اسمك يا رب احييني بعدلك * تخرج من الشدائد نفسي * وبرحمتك تستاصل
12 اعداي * وتهلك كل الذين يحزنون نفسي لاني انا هو عبدك * اللليلويا *

1 * المزمور المائة والثالث والاربعون * لداود * لاجل جلياث * وهو * لد * استيخن *
2 مبارك الرب الاهي الذي علم يدي ترتيب القتال * واصابعي الحرب * راحمي وملجاي
3 ناصري ومنقذي المقاتل عني وعليه توكلت * الذي اخضع الشعوب لي * يا رب من هو الانسان
4 حتى ظهرت له * وابن الانسان حتى عددته * الانسان اشبه الهباء * وايامه مثل الفي تمضي *
5 6 * اللهم طاطي السموات وانزل * المس الجبال فتدخن * ابرق بروقا فتبددهم * ارسل اسهامك
7 فتقلقهم * ارسل يدك من العلي نجني وخلصني من مياه غزيرة * ومن ايدي بني الغرباء *
8 9 * الذين تكلمت افواههم بالباطل * ويمينهم يمين الظلم هي * اللهم اني اسبحك تسبحة جديدة *
10 بالة الترمير ذات عشر الاوتار * وارتل لك يا معطي الخلاص للملوك * يا مخلص داود عبده *
11 نجني من سيف شرير * نجني وخلصني من يد بني الغربا * الذين تكلمت افواههم بالباطل *
12 ويمينهم هي يمين الظلم * هاولاء الذين بنوهم كغروس جدد اقوياء في شبيبتهم * بناتهم مزخرفات
13 مزينات مثل شبه الهيكل * خزائنهم مملوة فايضة من هذا الى هذا * اغنامهم كثير النتاج
14 كثيرا في شوارعهم * وبقرهم سمان وليس فيها هزيل * ليس يوجد لهم سقطة جدار سياج * ولا ممر
15 ولا صراخ في اسواقهم * مغبوط الشعب الذي هذا له * طوبي للشعب الذي الرب الهه *
اللليلويا *

1 * المزمور المائة والرابع والاربعون * لداود تسبحة * وهو * من * استيخن *
ارفعك يا الاهي وملكي وابارك اسمك الى الابد * والى ابد الابد *

Propter nomen tuum O Domine, vivifica me 11
in veritate tua. Educes è tribulationibus a-
nimā meam: Et ex misericordia tua eradi- 12
*cabis inimicos meos: perdesque omnes qui
affligunt animam meam, quoniam ego sum
servus tuus. Alleluja.*

PSAL. CXLIII. 1
Davidis, proper Goliath. Vers. 34.

*BEnedictus Dominus Deus meus qui do-
cuit manus meas dispositionem certami-
nis, & digitos meos bellum. Miserator me'*, 2
*& refugium meum, adjutor meus, & re-
demptor meus, propugnator meus, cui sum
fisus, qui subjecit populum mihi. O Domine,* 3
*quis est homo ut apparueris ei, & filius ho-
minis ut computaris eum? Homo similis est* 4
*vapori, & dies ejus velut umbra prætere-
unt. Deus, inclina cælos, & descende: tan-* 5
ge montes, & fumigabunt: Fulgura fulgo- 6
*res, & dissipabis eos: mitte sagittas tuas, et
conturbabis eos: Mitte manum tuam ab al-* 7
*to: salva me, & libera me ab aquis multis,
& de manibus filiorum alienorum: Quo-* 8
*rum ora locuta sunt falsitatē, & juramen-
tum eorum, juramentum est iniquitatis. De-* 9
*us, equidem celebrabo te laude novā cum
instrumento psalmodiæ instructo decem
chordis: Et canam tibi O qui largiris sa-* 10
*lutem regibus, O salvator Davidis servi
sui. Eripe me è gladio pessimo: Eripe me &* 11
*libera me de manu filiorum alienorum,
quorum ora locuta sunt falsitatem, & ju-
ramentum eorum, est juramentum iniqui-
tatis. Horum, inquam, quorum filii sunt* 12
*veluti plantæ recentes, robusti in juventu-
te eorum: filiæ ipsorum concinnæ, ornatæ
ad modum templi: Æraria illorum plena,* 13
*redundantia ab hoc ad illud: Oves eo-
rum uberes fœtu, plurimæ in compitis eo-
rum: Et boves eorum pingues, nec est inter* 14
*illas macra: non inveniuntur apud eos casus
ambitûs sepis, neque meatus, neque clamor
in plateis eorum. Fælix populus cui hæc* 15
*sunt, beatus populus cujus Dominus est
Deus. Alleluja.*

PSAL. CXLIV.
Davidis, canticum. Vers. 4'. 1

*EXaltabo te O Deus meus & Rex me-
us, & benedicam nomen tuum in æ-
ternum, & in seculum seculi.*

תהלים : קמה

perpetuum &,seculum in tuum nomen laudabo & : tibi benedicam die omni In
2 בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃
.investigatio non ejus magnitudinis & : valdè laudatus & Dominus Magnus
3 גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃
.annunciabunt tuas fortitudines & : tua opera celebrabit generationi Generatio
4 דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ׃
fortitudinē Et .meditabor tuorū mirabiliū verba & :tuæ magnificentiæ gloriæ Decorem
5 הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃ וֶעֱזוּז
multitudinis Memoriam .eam narrabo tuam magnitudinē & :dicent tuorū terribiliū
6 נוֹרְאֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ זֵכֶר רַב־
:Dominus miserator &,Gratiosus .præconio canent tuā justitiā &,eructabunt tuæ bonitatis
7 טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃ חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה
ejus miserationes & : universis Dominus Bonus .misericordia magnus &,naribus longus
8 אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד׃ טוֹב־יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו
9 tui pii & : tua opera omnia Domine tibi Confitebuntur .ejus opera omnia super
10 עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃ יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ
.loquentur tuam fortitudinem & :dicent tui regni Gloriam .tibi benedicent
11 יְבָרְכוּכָה׃ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃
.ejus regni decoris gloriam & : ejus fortitudines hominis filios faciendum scire Ad
12 לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃
generatione omni in tua dominatio & : seculorum omnium regnum ,tuum Regnum
13 מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר
.incurvatos omnes erigens & : cadentes omnes Dominus Fulciens .generatione &
14 וָדֹר׃ סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים׃
.suo tempore in eorū escam : eis dans tu & :sperabunt te ad omnium Oculi
15 עֵינֵי־כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃
16 omnibus in Dominus Justus .voluntate vivens omne saturans & ,tuā manum Aperiens
פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן׃ צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־
17 omnibus Dominus Propinquus .suis operibus omnibus in misericors & : suis viis
18 דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְהוָה לְכָל־
se timentiū Voluntatem .veritate in eū invocaverint qui omnibus :eū invocantibus
19 קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת׃ רְצוֹן־יְרֵאָיו
Dominus Custodiens .eos faciet servare & , audiet eorum clamorem & : faciet
20 יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃ שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־
Domini Laudem .faciet disperdere impios omnes & :ipsum diligentes omnes
21 כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃ תְּהִלַּת יְהוָה
,seculum in ejus sanctitatis nomini caro omnis benedicet & ,meum os loquetur
יְדַבֶּר־פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם
.perpetuum &
וָעֶד׃

PSAL. CXLVI. קמו

canam : meis vitis in Dominū Laudabo .Dominum mea anima Lauda .jah-Hallelu
1 הַלְלוּ־יָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃ 2 אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי אֲזַמְּרָה
.salus ei non cui,hominis filio in ,munificis in fidatis Ne .me adhuc in meo Deo
3 לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה׃
.ej' cogitationes peribunt illa die in :suā terrā in,revertetur,ej' spiritus Egredietur
4 תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ עֶשְׁתֹּנֹתָיו׃

תרגום TARGUM.

2 בכל יומא אברכנך ואשבח שמך לעלמי
עלמין׃ 3 רב יי ומשבח לחדא ולרבותיה
לית סוף׃ 4 דרא לדרא ישבח עובדך
וגבורתך יחוון׃ 5 שבהור איקר זיוך ומלי
פרישותך אמלל׃ 6 ועושנא דחילך יימרון
ורבנותך ישתעון׃ 7 דכרן סגיעי טובך יביעון
וצדקתך ישבחון׃ 8 חננא ורחמנא יי מרחיק
רגז ומסגי למעבד טבון׃ 9 טב יי לכולא
10 ורחמוי על כולהון עובדוי׃ יהודונך יי כולהון
11 עובדך וחסידך יברכונך׃ איקר מלכותך
12 יימרון וגבורתך ימללון׃ להודעא לבני
נשא גבורתיה ואיקר שבהור מלכותיה׃
13 מלכותך מלכותא דכל עלמיא ושולטנותך
14 בכל דר ודר׃ סעד יי לכל נפלין וזקף
15 לכולהון כפיפין׃ עיניהון דכולא לותך
סברין ואת יהב להון ית מיכלהון בזמניה׃
16 פותח ית אידך ומסבע לכולהון חיי רעותהון׃
17 זכי יי בכל אורחתיה וחסידא בכל עובדוי׃
18 קריב יי לכל דקרן ליה לכולהון דקרין
19 יתיה בקשוט׃ רעות דחלוי יעבד וית בעותהון
20 ישמע ויפרקנון׃ נטר יי ית כל רחמוי
21 וית כל רשיעי ישיצי׃ שבחא דיי ימלל
פומי ויברכון כל בני בסרא שום קודשיה
לעלמי עלמין׃

קמו

1 הללויה שבחי נפשי ית שמא דיי׃ 2 אשבח
יי בחיי אזמר לאלהי בראיתי׃ 3 לא תתרחצון
ברברביא בבר נש דלית ליה פורקנא׃
4 תפוק רוחיה יתוב לעפריה ביומא ההוא
הובדו זמיונוי׃

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Omni die benedicam tibi, & laudabo nomen tuum in secula seculorum. Magnus Dominus & laudabilis multum, & magnificentiæ ejus non est finis. Generatio generationi laudabit opera tua, & potentiam tuam narrabunt. Decorem gloriæ splendoris tui, & verba mirabilium operum tuorum eloquar. Et fortitudinem terribilium tuorum dicent, & magnificentiam tuam narrabunt. Memoriam multæ bonitatis tuæ personabunt, & justitiam tuam laudabunt. Clemens & misericors Dominus, longanimis, & multiplices edens beneficentias. Bonus Dominus omnibus, & misericordiæ ejus super omnia opera ejus. Confiteantur tibi Deus omnia opera tua, & misericordes tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicent, & fortitudinem tuam loquentur. Ut notam faciant filiis hominum fortitudinem tuam, & gloriam decoris regni tui. Regnum tuum regnum omnium seculorum, et potestas tua in omni generatione et generatione. Sustentat Dominus omnes corruentes, et dirigit omnes curvatos. Oculi omnium in te sperant, & tu das illis cibum illorum in tempore suo. Aperis manum tuam, et satias omnia *animalia* desiderio ipsorum. Justus Dominus in omnibus viis suis, & misericors in omnibus operibus suis. Proximus est Dominus omnibus qui invocant eum, omnibus qui invocant eum in veritate. Voluntatem timentium se faciet, & preces eorum exaudiet, & salvabit illos. Servat Dominus omnes diligentes se, & omnes impios disperdet. Laudem Dei loquetur os meum, & benedicent cuncti filii carnis nomen sanctitatis ejus in secula seculorum.

Hallelujah.

PSAL. CXLVI.

LAuda anima mea *nomen Domini.* Laudabo *Dominum* in vita mea, psallam Deo meo quamdiu fuero. Nolite confidere in principibus, in filio hominis in quo non est salus. Egredietur flatus ejus, revertetur in pulverem suum, in die illo peribunt machinationes ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Per singulos dies benedicā tibi, et laudabo nomen tuū in æternū. Maximus est Dñs noster & laudand' vehementer, neque ullus est terminus magnitudini ejus. Ævum ævo narrabunt opera tua, & potentiam tuam declarabunt: Vimque terroris tui dicent, atque præstantia facinora tua memorabunt: Terroremque fortitudinis tuæ referēt: tuamq; majestatē recensebo: Et memoriā beneficiorū tuorum plurimorum exquirent justi tui, atque repetent. Misericors est Domin', atque benignus: longus anim' ejus, & plurima bonitas ipsius. Bonus est Dominus, & miserationes ejus in omnia opera ipsius. Gratias tibi agant Domine servi tui, & justi tui te glorificent: Fastū regni tui dicant, et magnificentiā tuam loquantur: Et exponant hominibus fortitudinē tuam majestatemque regni tui. Regnum tuum regnum est omnium seculorum, & dominium tuum in omnem generationem generationis. Verax est Dominus in verbis suis, & justus in cunctis operibus suis. Fulcit Dominus omnes labentes, & erigit omnes incurvatos. Oculi cujuslibet hominis ad te sunt erecti, tu præbes illis cibum tempestivé: Aperis tu manum tuam, & exples desiderium omnis viventis. Justus est Dominus in cunctis viis suis, & clemens in omnibus operibus suis: Proximus est Dominus iis qui vocant eum in veritate, Facitque voluntatem timentium eum: audit precem eorum, servatque illos. Custodit Dominus omnes metuentes eum, omnes autem scelestos perdit. Laudes Domini loquar ore meo: & benedicent omnes filii carnis nomini sanctitatis ejus in seculum seculorum.

PSAL. CXLV.

Dictus ab Aggæo & Zacharia Prophetis qui ascenderunt cum captivitate ex Babele ministerio Sacerdotum matutino. Et precatio atque laudatio cum Theologia. Vers. 3.

LAuda anima mea Dominum: Laudabo Dominū in vita mea, & psallam Deo meo quandiu superstes ero. Ne fidatis principibus, & homini, cujus in manu nulla est salus, Quo ejus exeunte spiritu, redigitur in terram suam, ipsâque die pereunt omnia consilia ipsius.

Versio VULG. LAT.

2 Per singulos dies benedicam tibi: & laudabo nomen tuum in seculum, & in
3 seculū seculi. Magnus Dñs & laudabilis nimis: & magnitudinis ej' non est finis.
4 Generatio & generatio laudabit opera tua: & potentiā tuā pronunciabunt.
5 Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.
6 Et virtutē terribiliū tuorū dicent: & magnitudinē tuam narrabunt.
7 Memoriam abundantiæ suavitatis tuæ eructabunt: & justitiā tuā exultabunt.
8 Miserator & misericors Dñs: patiens, & multùm misericors.
9 Suavis Dñs universis: & miserationes ej' super omnia opera ej'.
10 Confiteātur tibi, Dñe, omnia opera tua: et Sancti tui benedicant tibi.
11 Gloriā regni tui dicēt: & potentiā tuā loquētur.
12 Ut notā faciant filiis hominū potentiā tuā; & gloriam magnificentiæ regni tui.
13 Regnū tuū regnum omniū seculorū: & dominatio tua in omni generatione & generationē.
Fidelis Dñs in omnibus verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.
14 Allevat Dñs omnes, qui corruunt: & erigit omnes elisos.
15 Oculi omniū in te sperant Dñe; & tu das escam illorū in tempore opportuno.
16 Aperis tu manū tuā: et imples omne animal benedictione.
17 Just' Dñs in omnib' viis suis: et sanct' in omnib' operibus suis.
18 Propè est Dñs omnibus invocantib' eum: omnib' invocantib' eum in veritate.
19 Voluntatē timentiū se faciet, & deprecationē eorū exaudiet: & salvos faciet eos.
20 Custodit Dominus omnes diligentes se: & omnes peccatores disperdet.
21 Laudationē Dñi loquetur os meū: & benedicat omnis caro nomini sancto ej' in seculū, & in seculum seculi.

1 Alleluja, Aggæi, & Zachariæ.

CXLV.

2 Lauda, anima mea, Dñm, laudabo Dominum in vita mea: psallā Deo meo quamdiu fuero. Nolite confidere in principibus:
3 In filiis hominum, in quibus non est salus.
4 Exibit spiritus ejus, & revertetur in terram suam: in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

2 † Καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε, † καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα † καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
3 † (β) Μέγας ὁ κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα, † καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἔστι πέρας.
4 † Γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου, † καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσι.
5 † Καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς (γ) δόξης † τῆς ἁγιωσύνης σου λαλήσουσι, † καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγήσονται.
6 † Καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσι, † καὶ τὴν
7 μεγαλωσύνην σου διηγήσονται (δ). † Μνήμην τοῦ πλήθους τῆς χρηστότητός σου (ε) ἐξερεύξονται, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου (ζ) ἀγαλλιάσονται.
8 † Οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος, † μακρόθυμος καὶ πολυέλεος.
9 † Χρηστὸς κύριος τοῖς (η) ὑπομένουσι, † καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ
10 ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. † Ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου, † καὶ οἱ ὅσιοί σου εὐλο-
11 γησάτωσάν σε. † Δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσι, † καὶ
12 τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι. † Τοῦ γνωρίσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων (θ) τὴν δυναστείαν σου, † καὶ τὴν δόξαν τῆς
13 μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου. † Ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, † καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ. † πιστὸς κύριος ἐν τοῖς λόγοις
14 αὐτοῦ, † καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. † Ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας, † καὶ ἀνορ-
15 θοῖ πάντας τοὺς κατερραγμένους. † Οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σὲ ἐλπίζουσι, † καὶ σὺ δίδως τὴν τροφὴν αὐ-
16 τῶν ἐν εὐκαιρίᾳ. † (ι) Ἀνοίγεις σὺ τὰς χεῖράς σου,
17 καὶ ἐμπιπλᾷς πᾶν ζῶον εὐδοκίας. † Δίκαιος κύριος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, † καὶ ὅσιος ἐν πᾶσι τοῖς
18 ἔργοις αὐτοῦ. † Ἐγγὺς κύριος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν, † πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτὸν
19 ἐν ἀληθείᾳ, † Θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσεται, καὶ
20 σώσει αὐτούς. † Φυλάσσει κύριος πάντας τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὸν, † καὶ πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς (κ) ἐξ-
21 ολοθρεύσει. † Αἴνεσιν κυρίου λαλήσει τὸ στόμα μου, † καὶ εὐλογείτω πᾶσα σὰρξ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ, † εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

1 Ἀλληλούϊα. Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμε΄.

2 † Αἴνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον. † αἰνέσω κύριον ἐν ζωῇ μου, † ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω.
3 † μὴ πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας Καὶ ἐφ' υἱοὺς ἀνθρώπων,
4 οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. † Ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, † ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν.

Ψαλ. ρμδ΄. MS. A. (β) Μέγας κύριος (γ) δόξης σου τῆς ἁγιωσύνης (δ) † καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσιν. Μνήμην (ε) ἐρεύξονται, (ζ) ὑψωθήσονται. (η) ὑπομένουσιν αὐτὸν, καὶ (θ) τὴν δύναμίν (ι) Ἀνοίξεις (κ) ἐξολοθρεύσει.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

2 Per singulos dies benedicam te, & laudabo nomen tuum in seculum, & in seculum seculi. 3 Magnus Dominus, & [c] laudabilis valdè: & magnitudinis ejus non est (e) finis. 4 Generatio & generatio laudabit opera tua: & virtutem tuam annuntiabunt. 5 Et (f) magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur; & mirabilia tua narrabunt. 6 Et [d] virtutem terribilium tuorum dicent; & (g) magnitudinem tuam narrabunt. 7 Memoriam abundantiæ (h) suavitatis tuæ eructabunt: et (i) justitiā tuā exultabunt. 8 Miserator & misericors Dominus, [e] longanimis, & multū misericors. 9 Suavis est Dominus (k) [f] sustinentibus: & miserationes (l) ejus super omnia opera ejus: 10 Confiteantur tibi, Domine, omnia opera tua: & Sancti tui benedicant te. 11 Gloriam regni tui dicent; & potentiam tuam loquentur. 12 Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam, & gloriā magnificentiæ regni tui. 13 Regnum tuum, regnum omnium seculorum: et dominatio tua in omni generatione, & generatione. 14 (m) Fidelis Dominus in verbis suis, [g] & sanctus in omnib' operib' suis, 15 (n) Suffulcit Dominus [h] omnes qui ruunt: & erigit omnes elisos. 16 [i] Oculi omnium in te sperant: & tu das escam [k] illorum in tempore opportuno. 17 [l] Aperis tu manus tuas: & imples omne animal [m] benedictione. 18 Justus Dominus in omnibus viis suis, [n] & sanctus in omnibus operibus suis. 19 Prope est Dominus invocantibus eum: omnibus invocantibus eum in veritate. 20 Voluntatem timentium se faciet: & deprecationem eorum exaudiet: et salvos faciet eos. 21 Custodit Dominus omnes [o] diligentes ipsū: et omnes peccatores disperdet. 22 Laudationem Domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomen sanctum ejus in seculum, & in seculum seculi.

Alleluja, (a) Aggæi, & Zachariæ.

CXLV.

1 Lauda, anima mea, Dñm: laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo, (b) quamdiu sum. 2 Nolite confidere in principibus, (c) Et in filiis hominū, [a] quib' (d) non est sal'. 3 Exibit [b] spiritus ejus, et (e) revertetur in terrā suā: in illa die (f) peribunt omnes cogitationes (g) eorum.

Versio ÆTHIOPICA.

ኵሉ፡ዕለተ፡እባርከከ፡፡ወእሴብሖ፡ለስም 2
ከ፡፡ለዓለም፡ ወለዓለመ፡ዓለም፡፡፡ ዐቢ 3
ይ፡ እግዚአብሔር፡ ወብዙኅ፡ ስብሐቲሁ፡፡ወ
አልቦ፡ጽንፈ፡ዕበዩ፡ ዘላሁ፡፡፡ ትውልድ፡ት 4
ውልድ፡ ይንዕዱ፡ ምግባሪከ፡፡ወይዜንዉ፡ ኃ
ይለከ፡፡፡ ወይነግሩ፡ዕበየ፡ክብረ፡ስብሐተ፡ 5
ቅድሳቲከ፡፡ወያየድዑ፡መንክረከ፡፡፡ ወይብ 6
ሉ፡ ግሩመ፡ ኃይልከ፡፡ወይነግሩ፡ ኃይለ፡ ግር
ማከ፡፡ ወያየድዑ፡ ጽንዐከ፡፡፡ ወይጐሥ 7
ዑ፡ ተዝካረ፡ ብዝኃ፡ ምሕረትከ፡፡ወይትሐ
ሠዩ፡ በጽድቅከ፡፡፡ መሐሪ፡ ወመስተሣህ 8
ል፡ እግዚአብሔር፡፡ርሑቀ፡ መዐት፡ ወብዙ
ኃ፡ምሕረት፡ወጻድቅ፡፡፡ ኄር፡እግዚአብ 9
ሔር፡ ለእለ፡ ይትዔገሥዎ፡፡ወሣህሉ፡ ላዕለ፡
ኵሉ፡ተግባሩ፡፡፡ ይገንዩ፡ ለከ፡ እግዚኦ፡ 10
ኵሉ፡ ተግባሪከ፡፡ይባርኩከ፡ጻድቃኒከ፡፡፡
ስብሐተ፡ይብሉ፡ ለመንግሥትከ፡፡ወይነግሩ፡ 11
ኃይለከ፡፡፡ ከመ፡ይንግርዎሙ፡ለእጓለ፡እ 12
መሕያው፡ ኃይለከ፡፡ወዕበየ፡ ክብረ፡ ስብሐ
ተ፡መንግሥትከ፡፡፡ መንግሥትከሰ፡መንግ 13
ሥት፡ዘለኵሉ፡ዓለም፡፡ወምኵናኒከኒ፡ለት
ውልደ፡ትውልድ፡፡፡ ምእመን፡እግዚአብ 14
ሔር፡በኵሉ፡ቃሉ፡ ወጻድቅ፡ በኵሉ፡ምግባ
ሩ፡፡፡ ያሠውቆሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለእ 15
ለ፡ ተንተኑ፡፡ወያነሥኦሙ፡ እግዚአብሔር፡
ለእለ፡ወድቁ፡፡፡ ዐይነ፡ኵሉ፡ ነፍስ፡ ይሴ 16
ፎ፡ኪያከ፡፡አንተ፡ ትሁቦሙ፡ ሲሳዮሙ፡ በጊ
ዜሁ፡፡፡ ትሰፍሕ፡ የማንከ፡ ወታጸግብ፡ለ 17
ኵሉ፡ እንስሳ፡ ዘበሠርዐትከ፡፡፡ ጻድቅ፡ 18
እግዚአብሔር፡በኵሉ፡ፍናዊሁ፡፡ወኄር፡ በ
ኵሉ፡ ምግባሩ፡፡፡ ቅሩብ፡ እግዚአብሔ 19
ር፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ ይጼውዕዎ፡፡ወለኵሉ
ሙ፡እለ፡ይጼውዕዎ፡ በጽድቅ፡፡፡ ወይገብ 20
ር፡ፈቃደሙ፡ ለእለ፡ ይፈርህዎ፡፡ወይሰምዖ
ሙ፡ ጸሎቶሙ፡ ወያድኅኖሙ፡፡፡ የዐቅቦ 21
ሙ፡እግዚአብሔር፡ለኵሎሙ፡ እለ፡ይፈርህ
ዎ፡፡ወይሠርዎሙ፡ለኵሎሙ፡ ኃጥኣን፡፡፡
ስብሐተ፡እግዚአብሔር፡ ይነግር፡ አፉየ፡፡ ወ 22
ኵሉ፡ዘሥጋ፡ ይባርክ፡ ለስሙ፡ ቅዱስ፡፡ለዓ
ለም፡ ወለዓለመ፡ ዓለም፡፡፡

ሃሌሉያ፡ዘሐጌ፡ወዘካርያስ፡፡

ሮሜ፡ ተአኵቶ፡ ነፍስየ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ 1
እሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡ በሕይወትየ፡፡ወ
እዜምር፡ ለአምላኪየ፡ በአምጣነ፡ ሀለው
ኩ፡፡፡ ወኢትትአመኑ፡ በመላእክት፡፡ ወኢ 2
በእጓለ፡እመሕያው፡ እለ፡ ኢይክሉ፡ አድኅ
ኖ፡፡፡ ተወፅአ፡ ነፍሶሙ፡ ወይገብኡ፡ ውስ 3
ተ፡መሬቶሙ፡፡ወእተ፡ ዕለተ፡ ይጠፍእ፡ ኵ
ሉ፡ምክሮሙ፡፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] multa est ejus gloria: [d] terrorem virtutis tuæ dicent; & virtutem terroris tui prædicabunt; & potentiam tuam annuntiabunt. [e] tardus ad iram, & abundans misericordiā & veritate. [f] sustinentibus eum. [g] & justus in [h] eos qui dilabuntur: & erigit Deus eos qui corruunt. [i] Oculus omnis viventis in te sperat: [k] illius in tempore suo. [l] Extendis dexteram tuam: & [m] secundum decretum tuum. [n] & bonus [o] timentes ipsum: PSAL. CXLV. [a] qui salvare nequeunt. [b] spiritus eorum, & revertentur

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *كل يوم اباركك وابارك اسمك الي الابد والي ابد الابد * ان الرب عظيم هو ومبارك جدا.
3 4 ولا نهاية لعظمته * جيل فجيل يبارك اعمالك ويخبر بقوتك * ويتكلم بعظمة بهاء مجد قدسك.
5 6 ويذكر عجايبك * وينطق بقوة مخافتك . ويحدث بعظمتك ويقال بجبروتك * ويستفاض في
7 8 ذكر كثرة صلاحك . ويتلي عدلك * الرب رووف رحيم هو طويل الاناة وكثير الرحمة * صالح
9 10 هو الرب للكل . ورافته علي جميع اعماله * فليشكرك يا رب جميع اعمالك . وقديسوك يباركونك.
11 12 * وينطقون بمجد مملكتك . ويقولون جبروتك * ويظهرون جبروتك لبني البشر ومجد عظيم
13 بهاء مملكتك * مملكتك هي مملكة الي جميع الدهور وسيادتك في كل جيل فجيل . الرب
14 صادق في كل اقواله . وقدوس في جميع اعماله * الرب يسند الساقطين . ويقيم المنكسرين
15 16 * ان اعين الكل لمرتجيه اياك . وانت تؤتيهم طعامهم في حينه * تبسط يدك فيمتلي كل
17 18 حي مسرة * الرب عدل هو في جميع سبله . وقدوس في جميع اعماله * الرب قريب من كل
19 الصارخين اليه . وكل الطالبين منه بحق * وصانع ارادة اتقيائه يستجيب طلبتهم
20 21 ويخلصهم * الرب يحفظ الذين يحبونه . ويبيد جميع الخطاة * تسبيح الرب ينطق فمي
فليبارك اسمه القدوس كل ذي جسد الي الابد . والي ابد الابد . اللليلويا .

1 * المزمور المائة والخامس والاربعون * لحجاي وزكرياء * وهو * ك * استيخن *

2 3 يا نفسي باركي الرب * ابارك الرب في حياتي . وارتل لالهي ما دمت حيا . لا تتوكلوا علي الروساء
4 ولا علي بني البشر . الذين ليس عندهم خلاص * فان ارواحهم تفارقهم ويعودون الي ترابهم
في ذلك اليوم تفسد جميع افكارهم .

Singulis diebus benedicam te, & benedicam nomini tuo in æternum, et in seculum seculi. 2
Nam Dominus magnus est & benedictus admodum, et nullus est terminus magnitudini ejus. 3
Generatio et generatio benedicet opera tua & enarrabit fortitudinem tuam: 4
Et loquetur magnitudinem nitoris gloriæ sanctitatis tuæ, & commemorabit miracula tua: 5
Et depromet vim terroris tui, et effabitur majestatem tuam, 6
& referet potentiam tuam: Et prorumpet in memoriam copiæ bonitatis tuæ, & recitabit justitiam tuam. 7
Dominus clemens ac misericors est, longanimis, & copiosus misericordiā. 8
Optimus est Dominus in omnes, & clementia ejus super omnia opera ejus. 9
Itaque gratias agant tibi omnia opera tua, & sancti tui benedicent tibi: 10
Et proferent gloriam regni tui, & dicent potentiam tuam: 11
Et patefacient potentiam tuam filiis hominum, et gloriam summi splendoris regni tui. 12
Regnum tuum est regnum ad omnia secula, & dominatio tua in omnem generationem & generationem. Dominus verax est in cunctis sermonibus suis, & sanctus in omnibus operibus suis. 13
Dominus corroborat labentes, & erigit fractos. 14
Et verò oculi omnium te sperant, & tu concedis eis cibum illorum tempestivè. 15
Extendis manum tuam, et repletur omne vivum exultatione. 16
Dominus justissimus est in omnibus semitis suis, & sanctus in cunctis operibus suis. 17
Dominus proximus est omnibus clamantibus ad eum, & omnibus verè precantibus eum. 18
Et exequentium voluntatem ejus, timentium illum, exaudiet petitionem, & salvabit eos. 19
Dominus tuetur eos qui diligunt ipsum, & perdet omnes peccatores. 20
Laudationem Domini promet os meum, & benedicat nomini ejus sancto omne præditum corpore, in æternum & in seculum seculi. Alleluja. 21

PSAL. CXLV.

Aggæi et Zachariæ. Ver. 20. 1

O Anima mea benedic Domino: Benedicam Dominum in vita mea, et psallam Deo meo quamdiu vixero. 2
Ne confidatis in principibus, neque in filiis hominum, apud quos non est salus: 3
Quoniam spiritus eorum separabuntur ab eis, & revertentur in pulverem suum. In illo die corrumpentur omnes cogitationes eorum. 4

תהלים : קמו

Faciens suo Deo Domino super ejus spes: ejus auxilio in Jahacob Deus cujus Beatitudines
5 אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על־יהוה אלהיו: עשה
6 seculum in veritatem custodiens: eis in quæ omnia & , mare , terram & , cœlos
שמים וארץ את־הים ואת־כל־אשר־בם השמר אמת לעולם:
Solvens Dominus : famelicis panem dans , afflictis violentia judicium Faciens
7 עשה משפט לעשוקים נתן לחם לרעבים יהוה מתיר
diligens Dominus : curvatos erigens Dominus , cæcos aperiens Dominus . vinctos
8 אסורים: יהוה פקח עורים יהוה זקף כפופים יהוה אהב
viam & : eriget viduam & , pupillum , advenas custodiens Dominus . justos
9 צדיקים: יהוה שמר את־גרים יתום ואלמנה יעודד ודרך
Sijon tuus Deus , seculum in Dominus Regnabit . subvertet impiorum
10 רשעים יעות: ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון
jah-Hallelu . generatione & generatione in
לדר ודר הללו־יה:

PSAL. XCLVII. קמז

laus decens; jucundum quoniam; nostro Deo canere bonum quoniam , Jah Laudate
1 הללו יה כי־טוב זמרה אלהינו כי־נעים נאוה תהלה:
contritos Sanans . congregabit Israel expulsos : Dominus Jerusalaim Ædificans
2 בונה ירושלם יהוה נדחי ישראל יכנס: הרפא לשבורי
3 eis omnibus : stellarum numerum Numerans . eorum dolores alligans & : corde
4 לב ומחבש לעצבותם: מונה מספר לכוכבים לכלם
non ejus intelligentiæ: fortitudine multus & , noster Dominus Magnus . vocabit nomina
5 שמות יקרא: גדול אדונינו ורב־כח לתבונתו אין
terram ad usque impios humilians : Dominus mansuetos Erigens . numerus
6 מספר: מעודד ענוים יהוה משפיל רשעים עדי־ארץ:
Operiens . cithara in nostro Deo canite : confessione in Domino Respondete
7 ענו ליהוה בתודה זמרו לאלהינו בכנור: המכסה
8 herbam montes faciens germinare : pluviam terræ parans , nubibus in cœlos
שמים בעבים המכין לארץ מטר המצמיח הרים חציר:
fortitudine in Non . clamaverint quum , corvi filiis : suum panem jumento Dans
9 נותן לבהמה לחמה לבני ערב אשר יקראו: לא בגבורת
10 eum timentes Dominus Volens . volet viri coxendicibus in non : volet equi
11 הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה: רוצה יהוה את־יראיו את־
tuum Deum lauda : Dominum Jerusalaim . Lauda . ejus misericordia in exspectantes
12 המיחלים לחסדו: שבחי ירושלם את־יהוה הללי אלהיך
tuis filiis benedixit : tuarum portarum vectes roboravit Quoniam . Sijon
13 ציון: כי־חזק בריחי שעריך ברך בניך
te faciet saturare triticorum adipe : pacem tuum terminum Ponens . tuo interiori in
14 בקרבך: השם־גבולך שלום חלב חטים ישביעך:

תרגום TARGUM.

5 טוביה דאלהא יעקב בסעדיה סבריה
6 על יי אלהיה: דעבד שמיא וארעא ית
ימא וית כל די בהון די נטר קשוט לעלם:
7 די עבד דינא לטלומין יהב מזון לכפינין
8 יי דשרי אסיריא: יי פקח לסמין יי זקף
9 כפיפין יי רחם צדיקיא: יי נטר ית גיוריא
יתים וארמלא יסובר ואורחא דרשיעי
10 יטלטל: ימלוך יי לעלם אלהיך ציון לדר
ודר הללויה:

קמז

1 הללויה ארום טב לזמרא קדם אלהנא
2 ארום בסים יאיא תושבחתא: בני ירושלם
3 יי גלוות ישראל יכנש: דמסי לתבירי לבא
4 ומסיק ארכא לצעריהון: מני סכום
5 לכוכביא לכולהון בשמא קרי: רב מרנא
וסני חילא לסוכלתנותיה לית סכום:
6 מסובר ענותניא יי מכיך רשיעיא עדי
7 ארעא: שבחו קדם יי בתודתא זמרו קדם
8 אלהנא בכנרא: דחפי שמיא בענני דמתקן
9 לארעא מטרא דמרבי טוריא עסבי: יהיב
10 לבעירא מזונה לבני עורבא דקרן: לא
בגבורתא דרכיבין על סוסי יצבי לא בשוקי
11 גוברין רהטנין יצבי: רעי יי ית דחלוי
12 ית דמוריכין לטוביה: שבחי ירושלם ית
13 יי שבחי אלהיך ציון: ארום תקיף נגרי תרעיך
14 בריך בניכי במצעיך: דשוי תחומך שלם
שמן חנטיא יסבענך:

PARAPH. CHALD. Vers. 5.

Beatus ille cui Deus Jaacob est auxilium, spes ejus in Domino Deo ejus. Qui fecit cœlos & terram, maria & omnia quæ in eis sunt: qui custodit veritatem in perpetuum. Qui facit judicium calumniantibus, dat cibum esurientibus; Dominus solvit vinctos. Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit curvos, Dominus diligit justos. Dominus servat advenas; pupillum & viduam suscipiet; & viam impiorum disperdet. Regnabit Dominus in æternum, Deus tuus Sion in generationem & generationem. Halleluiah.

PSAL. CXLVII.

Laudate Deum, quoniam bonum est psallere coram Deo nostro, quoniam delectabilis [&] pulchra laus est. Ædificans Jerusalem Dominus, captivitatem Israel congregabit. Qui sanat contritos corde, & adducit sanitatem morbis eorum. Imponit numerū stellis, & omnes nominatim vocat. Magn9 dominator noster, & multus virtute: & prudentiæ ejus non est numerus. Suscipiens mansuetos Deus, humilians impios usque ad terram. Laudes dicite coram Domino in confessione: psallite coram Deo nostro in cithara. Qui operit cœlum nubibus, qui præparat terræ pluviam; qui crescere facit in montibus herbam. Dat jumentis cibum suum; pullis corvi qui clamant. Non in fortitudine equitantium equos beneplacet ei; neque in tibiis virorum currentium voluntas ejus. Benevolentia complectitur Dominus timentes se, & eos qui expectant benignitatem ipsius. Lauda Jerusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion. Quoniam roboravit seras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in medio tui. Qui posuit terminos tuos pacem, adipe frumentorum saturavit te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 3 [illegible]
4 5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 8 [illegible]
9 [illegible]
10 11 [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 14 [illegible]
[illegible]

Beatus qui Deum Jacobi habet in auxilium suum, & cujus spes est in Domino Deo Conditore cœli ac terræ & marium, atque omnium quæ sunt in eis. Custodit veritatem in seculum, Facit judicium oppressis, dat panem esurientibus Dominus: solvit vinctos Dominus: aperit cœcos Dominus: erigit inclinatos Dominus: diligit justos Dominus, servátque peregrinos: alit pupillos ac viduas: viam autem nefariorum submergit. Regnavit Dominus in æternum, Deus tuus ô Sion in generationem generationum.

PSAL. CXLVI.

Aggei & Zachariæ. De Zorobabel & Josua Sacerdote atque Ezrâ qui solicitabant ædificium Jerusalem. Nobis autem laudatio cum Theologia. Vers. 24.

Bonum est psallere Deo nostro, atque jucundum: eúmque decet laudatio. Ædificat Jerusalem Dominus, & dispersos Israelis congregat: Sanat fractos corde, & medetur doloribus eorum: Numeravit numerum stellis, & omnibus imposuit nomina. Maximus est Dominus noster, & potentissimum robur ejus, neque ullus est terminus intelligentiæ ejus. Evehit Dominus pauperes, & deprimit iniquos usque ad terram. Laudate Dominum laude, psallite Domino cum lyra: Qui operit cœlum nubibus inférque pluviam super terram; producit fœnum super montes, præbétque pecori cibum, & pullis corvi vocantibus. Non est gratum Domino robur equi, neque crura gigantis probat; Sed oblectatur Dominus timentibus eum, & iis qui præstolantur ipsius bonitatem.

PSAL. CXLVII.

Aggei & Zachariæ. Quum urgeretur complementum templi Jerosolymitani. Et laus cum Theologia. Vers. 18.

Laudate Jerusalem Dominū, lauda Deum tuum Sion; Quoniam roboravit vectes portarum tuarum, & benedixit filiis tuis intra te; Constituit fines tuos in tranquillitate, & adipe frumenti saturavit te;

Versio VULG. LAT.

5 Beatus, cujus Deus Jacob adjutor ejus,
6 spes ejus in Dño Deo ipsius: Qui fecit
cœlum & terram, mare, & omnia
7 quæ in eis sunt. Qui custodit verita-
tem in seculum, facit judicium injuri-
am patientibus: dat escam esurien-
tibus. Dominus solvit compeditos:
8 Dominus illuminat cœcos. Dominus
erigit elisos, Dominus diligit justos.
9 Dominus custodit advenas, pupillum
& viduam suscipiet: & vias pecca-
10 torum disperdet. Regnabit Dominus
in secula: Deus tuus, Sion, in generati-
onem & generationem.

Alleluja. CXLVI.

1 Laudate Dominum, quoniam bo-
nus est psalmus: Deo nostro sit ju-
2 cunda, decoráque laudatio. Ædificans
Jerusalem Dominus: dispersiones
3 Israelis congregabit. Qui sanat con-
tritos corde: & alligat contritiones
4 eorum. Qui numerat multitudinem
stellarum: & omnibus eis nomina vo-
5 cat. Magnus Dominus noster, &
magna virtus ejus: & sapientiæ ejus
6 non est numerus. Suscipiens mansue-
tos Dominus: humilians autem pecca-
7 tores usque ad terram. Præcinite Do-
mino in confessione: psallite Deo
8 nostro in cithara. Qui operit cœlum
nubibus: & parat terræ pluviam.
Qui producit in montibus fœnum, &
9 herbam servituti hominum. Qui dat
jumentis escam ipsorum, & pullis cor-
10 vorum invocantibus eum. Non in for-
titudine equi voluntatem habebit: nec
11 in tibiis viri beneplacitum erit ei. Be-
neplacitum est Domino super timen-
tes eum: & in eis, qui sperant super
misericordia ejus.

Alleluja. CXLVII.

12 Lauda, Jerusalem, Dominum: lauda
13 Deum tuum, Sion. Quoniam con-
fortavit seras portarum tuarum: bene-
14 dixit filiis tuis in te. Qui posuit fi-
nes tuos pacem: & adipe frumenti
satiat te.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

5 † Μακάριος οὗ ὁ θεὸς Ἰακὼβ (α) βοηθὸς αὐτοῦ,
6 † ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ· † Τὸν
ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, † τὴν θά-
7 λασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· † Τὸν φυλάσσοντα
ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα· † ποιοῦντα κρίμα τοῖς ἀ-
δικουμένοις, † διδόντα τροφὴν τοῖς πεινῶσι. † κύ-
8 ριος λύει πεπεδημένους, † (β) Κύριος σοφοῖ τυφλούς,
† κύριος ἀνορθοῖ κατερραγμένους, † κύριος ἀγα-
9 πᾷ δικαίους, † Κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους·
† ὀρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήψεται, † καὶ ὁδὸν ἁμαρτω-
10 λῶν (γ) ἀφανιεῖ. † Βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν
αἰῶνα, † ὁ θεός σου Σιὼν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν.

MS.A. (α) βοηθός, ἡ ἐλπὶς (β) Κύριος ἀνορθοῖ
κατερραγμένους, κύριος σοφοῖ τυφλούς, κύριος ἀ-
γαπᾷ δικαίους, (γ) ἀφανίσει.

1 Ἀλληλούϊα. Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμϛʹ.
† Αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός,
2 † τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθείη αἴνεσις. † Οἰ-
κοδομῶν Ἱερουσαλὴμ ὁ κύριος, † καὶ τὰς δια-
3 σπορὰς τοῦ Ἰσραὴλ ἐπισυνάξει· † Ὁ ἰώμενος τοὺς
συντετριμμένους τὴν καρδίαν, † καὶ δεσμεύων τὰ
4 συντρίμματα αὐτῶν· † Ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἀ-
5 στρων, καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν. † Μέ-
γας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ,
6 † καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός. † Ἀ-
ναλαμβάνων πραεῖς ὁ κύριος, † ταπεινῶν δὲ ἁ-
7 μαρτωλοὺς ἕως τῆς γῆς. † Ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ
ἐν ἐξομολογήσει, † ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κι-
8 θάρᾳ· † Τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέ-
λαις, † τῷ ἑτοιμάζοντι τῇ γῇ ὑετόν· † τῷ
ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι (α) χόρτον, καὶ
9 χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων· † Καὶ διδόντι
τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν, † καὶ τοῖς νεοσσοῖς
10 τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν. † Οὐκ
ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου θελήσει, † οὐδὲ ἐν ταῖς
11 κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ. † Εὐδοκεῖ κύριος
ἐν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, † καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐλ-
πίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ.

MS.A. (α) χόρτον, Καὶ διδόντι

Ἀλληλούϊα. Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμζʹ.
12 † Ἐπαίνει Ἱερουσαλὴμ τὸν κύριον, † αἴνει τὸν θεόν
13 σου Σιών. † Ὅτι ἐνίσχυσε τοὺς μοχλοὺς τῶν
14 πυλῶν σου, † εὐλόγησε τοὺς υἱούς σου ἐν σοί· † Ὁ
τιθεὶς τὰ ὅριά σου εἰρήνην· † καὶ στέαρ πυροῦ ἐμ-
πιπλῶν σε·

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Trans. LAT.

Beatus [c], cujus Deus Jacob adju- 5
tor ejus, spes ejus in Domino Deo i-
psius: Qui fecit cælum, & terram, 6
mare, et omnia quæ in eis sunt. 5 Qui 7
custodit veritatem in seculum; facit
judicium injuriam patientibus, dat
escam esurientibus. 6 Dominus solvit
compeditos: Dominus (b)[d] sapien- 8
tes facit cæcos: 7 Dominus erigit eli-
sos: Dominus diligit justos: 8 Domi- 9
nus custodit (i) proselytos, pupillum
& viduam suscipiet: & viam pec-
catorum exterminabit. 9 Regnabit 10
Dominus in seculū: Deus tuus, Sion,
in generationem & generationem.

Alleluja, Aggæi, & Zachariæ. 1

CXLVI.

1 Laudate Dominū, quoniam (a)
bonum est psalmus: Deo nostro ju-
cunda (b) sit laudatio. 2 (c) Ædifi- 2
cans Hierusalem Dominus: & (d)
dispersiones Israelis congregabit.
3 Qui sanat (e) contritos corde: & 3
alligat (f) contritiones eorum. 4 Qui 4
numerat (g)[a] multitudines stella-
rum, & (h) omnibus eis nomina vo-
cat. 5 Magnus Dominus noster, & 5
magna virtus ejus, & (i) intelligen-
tiæ ejus non est numerus. 6 (k) Sus- 6
cipiens mansuetos Dominus, humili-
ans autem peccatores usque ad ter-
ram. 7 (l) Incipite Domino in con- 7
fessione, psallite Deo nostro in (m)
cithara. 8 Qui cooperit cœlum in nu- 8
bibus, qui parat terræ pluviam. 9 Qui
exoriri facit in montibus fœnum,
& (n) herbam servituti hominum.
10 Et dat pecoribus escam ipsorum, 9
& pullis corvorum invocantibus
eum. 41 Non in(o) potentatu equi(p) 10
voluntatem habebit: neque in filiis
(q) viri (r) benè sentit. 12 Benè sen- 11
tit Dominus in timentibus eum, &
(s) in omnibus qui sperant super
misericordia ejus.

Alleluja, (a) Aggæi, & Zachariæ.

CXLVII.

1 Collauda, Hierusalem, Domi- 12
num: (b) lauda Deum tuum, Sion.
2 Quoniam confirmavit vectes por- 13
tarum tuarum; [a] benedixit filios
tuos in te. 3 [b] Qui ponit fines 14
tuos pacem, & adipe frumenti sa-
tiat te.

Versio ÆTHIOPICA.

ብፁዕ ፡ ብእሲ ፡ ዘእምላከ ፡ ያዕቆብ ፡ ረደኢ 4
ሁ ፡፡ ወትውክልቱኒ ፡ ላዕለ ፡ እግዚአብሔር ፡
አምላኩ ፡፡ ዘገብረ ፡ ሰማየ ፡ ወምድረ ፡፡ ወባ
ሕረ ፡ ወኵሎ ፡ ዘውስቴታ ፡፡ ዘየዐቅብ ፡ 5
ለጽድቅ ፡ ለዓለም ፡፡ ወይፈትሕ ፡ ሎሙ ፡ ለ
ግፉዓን ፡፡ ዘይሁቦሙ ፡ ሲሳዮሙ ፡ ለርኁባ
ን ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ይፈትሖሙ ፡ ለሙቁ 6
ሓን ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ያነሥኦሙ ፡ ለእለ ፡ ወ
ድቁ ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ያጠብቦሙ ፡ ለዕ 7
ውራን ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ያፈቅሮሙ ፡ ለጻድ
ቃን ፡፡ እግዚአብሔር ፡ የዐቅቦሙ ፡ ለፈላስ 8
ያን ፡፡ ወይትወከፎሙ ፡ ለእቤራት ፡ ወለእጓለ ፡
ማውታ ፡፡ ወያማስን ፡ ፍኖተ ፡ ኃጥአን ፡፡ ይ 9
ነግሥ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዓለም ፡፡ አምላክ
ኪ ፡ ጽዮን ፡ ለትውልደ ፡ ትውልድ ፡፡

ሃሌሉያ ፡፡

የሀጌ ፡ ሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ 1
ሠናይ ፡ መዝሙር ፡፡ ወለአምላክነ ፡ ሐዋዝ ፡ ሰ
ብሐት ፡፡ የሐንጻ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለኢየ 2
ሩሳሌም ፡፡ ወያስተጋብእ ፡ ዝርወቶሙ ፡ ለእ
ስራኤል ፡፡ ዘይፌውሶሙ ፡ ለቍሱላነ ፡ ል 3
ብ ፡፡ ወይጸምሞሙ ፡ ቍስሎሙ ፡፡ ዘይኌል 4
ቆሙ ፡ ለከዋክብት ፡ በምልኦሙ ፡፡ ወይጼውዖ
ሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ በበ ፡ አስማቲሆሙ ፡፡ ዐ 5
ቢይ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዐቢይ ፡ ኀይሉ ፡፡ ወለ
ልቡ ፡ ኍልቈ ፡ ጥበቢሁ ፡፡ ያነሥኦሙ ፡ እ 6
ግዚአብሔር ፡ ለየዋሃን ፡፡ ወያኀስሮሙ ፡ ለኃ
ጥአን ፡ እስከ ፡ ምድር ፡፡ ሰብሕዎ ፡ ለእ 7
ግዚአብሔር ፡ በአሚን ፡፡ ወዘምሩ ፡ ለአምላ
ክነ ፡ በመሰንቆ ፡፡ ዘይገለብቦ ፡ ለሰማይ ፡ በ 8
ደመና ፡፡ ወያስተደሉ ፡ ክረምተ ፡ ለምድር ፡፡
ወያበቍል ፡ ሣዕረ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡፡ ወሐመ 9
ልማለ ፡ ለቅኔ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡፡ ዘይ 10
ሁቦሙ ፡ ሲሳዮሙ ፡ ለእንስሳ ፡፡ ወለእጕለ ፡ ቋ
ዓት ፡ እለ ፡ ይጼውዕዎ ፡፡ ኢይፈቅድ ፡ ኀ 11
ይለ ፡ ፈረስ ፡፡ ወኢይሠምር ፡ በአቍያጸ ፡ ብ
እሲ ፡፡ ይሠምር ፡ እግዚአብሔር ፡ በእለ ፡ 12
ይፈርህዎ ፡፡ ወኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይትዌከሉ ፡ በ
ምሕረቱ ፡፡

ሃሌሉያ ፡፡

የሀጌ ፡ ትሴብሖ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ለእግዚአብ 1
ሔር ፡፡ ሰብሕዮ ፡ ለአምላክኪ ፡ ጽዮን ፡፡
እስመ ፡ አጽንዐ ፡ መናስግተ ፡ ኆኃትኪ ፡፡ ወባረ 2
ኮሙ ፡ ለውሉድኪ ፡ በውስቴትኪ ፡፡ ወረሰ 3
የ ፡ ሰላመ ፡ ለበሓውርትኪ ፡፡ ወአጽገበኪ ፡ ቄ
ቅሐ ፡ ስርናየ ፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [c] vir, cujus [d] erigit eos qui corruunt: Dominus sapientes facit cœcos: Dominus diligit *PSAL.* CXLVI. [a] stellas in plenitudine earum, iisque omnibus & singulis nomina
~~PSAL.CXLVII. [a] & benedixit [b] Et posuit regiones tuas pacem.~~

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 * طوبى لمن اله يعقوب معينه * وتوكله على الرب الاهه * خالق السماء والارض والبحر وجميع ما
7 فيه * حافظ العدل الى الابد * صانع الحكم للمظلومين * معطي الجياع طعاما * الرب يفك
8 9 الاسرى * الرب يقيم الساقطين * الرب يعلم العميان * الرب يحب الصديقين * الرب يحفظ
10 الغرباء * ويعضد اليتيم والارملة * ويهلك سبيل الخطاة * الرب يملك الى الابد * والهك يا
صهيون من جيل الى جيل * اللليلويا *
1 * المزمور المائة والسادس والاربعون * * اللليلويا * لاجاس وزخارياس * وهو كد * استيخن *
2 سبحوا الرب بالقول الصالح * ولالهنا يرتضيه التسبيح * باني يروسليم هو الرب * الرب يجمع متفرقي
3 4 اسرائيل * الذي يشفي المنكسرة قلوبهم وجابر كسرهم * المحصي كثرة الكواكب
5 6 ويسميها جميعها * عظيم هو الرب وعظيمة قوته ولا عدد لفهمه * الرب يقبل الوديعين ويذل
7 8 الخطاة الى الارض * ابتدوا للرب بالشكر * رتلوا لالهنا بالقيثارة * الذي يجلل السماء بالغمام *
الذي يعد مطرا على الارض * الذي ينبت على الجبال عشبا * وخضرا لاستعباد البشر
9 10 * ويعطي البهائم طعاما * وفراخ الغربان الذي يصرخ اليه * الرب لا يشاء قوة الفرس * ولا يسر
11 بقطاطة الجبار * وانما يسر الرب بخائفيه * والذين يرجون رحمته * اللليلويا
12 * المزمور المائة والسابع والاربعون * * على ما تقدم * وهو يح * استيخن *
13 * سبحي الرب يا يروسليم * سبحي الهك يا صهيون * فانه قوى عمد ابوابك * وبارك لبنيك
14 فيك * الذي يجعل تخومك في سلامة * ومن شحم القمح اشبعك *

Beatitudo illi, cujus Deus Jacobi adjutor 5
est, & cujus fiducia in Domino Deo suo:
Creatore cæli, & terræ, & maris, & o- 6
mnium quæ in eo sunt: servante æquita-
tem in æternum: Faciente judicium op- 7
pressis, & largiente famelicis escam. Do-
minus solvit vinctos: Dominus erigit ca- 8
dentes: Dominus docet cæcos: Dominus
diligit justos: Dominus custodit adve- 9
nas, & opitulatur pupillo ac viduæ, per-
dit autem semitam peccatorum: Dominus 10
regnabit in æternū, & Deus tuus O Sion,
à generatione in generationem. Alleluja.

PSAL. CXLVI.
Alleluja, Aggæi & Zachariæ. 1
Vers. 24.

Laudate Dominum sermone bono, et-
enim Deo nostro placet laudatio. Fa- 2
bricator Jerosolymæ est Dominus: Do-
minus congregat dispersos Israelis. Qui 3
sanat eos quorum fracta sunt corda, &
consolidat fracturam eorum. Numerans 4
multitudinem stellarum, & nominans eas
omnes. Maximus est Dominus, et maxi- 5
ma virtus ejus, & nullus est numerus in-
telligentiæ ipsius. Dominus suscepit man- 6
suetos, & deprimit peccatores usque ad
terram. Aggredimini Domino gratiarum 7
actionem: psallite Deo nostro citharâ:
Qui amicit cœlum nubibus, qui parat 8
pluviam super terram, qui germinare fa-
cit super montes herbam, & viriditatem
in servitutem hominum, Et dat jumentis 9
escam, ac pullis corvorum qui clamant ad
eum. Dominus non vult fortitudinem e- 10
qui, neque delectatur sævitie gigantis.
Imò delectatur Dominus timentibus eum, 11
& iis qui sperant misericordiam ipsius.
Alleluja.

PSAL. CXLVII.
De eo quod præcessit. Ver. 18.

Lauda Dominum, O Jerusalem, lauda 12
Deum tuum, O Sion. Quoniam ipse 13
fortificavit columnas portarum tuarum,
& benedixit filiis tuis in te. Qui red- 14
didit confinia tua pacifica, & adipe fru-
menti te satiavit.

תהלים : קמח קמט

Dans .ejus verbum currit velociter donec : terræ suum eloquium Mittens
15 השלח אמרתו ארץ עד־מהרה ירוץ דברו: הנתן
buccellas sicut suam glaciē Projiciens .spargit cinerē sicut pruinam: lanam sicut nivem
16 שלג כצמר כפור כאפר יפזר: משליך קרחו כפתים
stabit: eas liquefaciet & ,suum verbum Mittet ? stabit quis ejus frigoris facies ad
17 לפני קרתו מי יעמד: ישלח דברו וימסם ישב
sua statuta : Jahacob ipsi suum verbum Annuncians .aquæ fluent ,ejus spiritus
18 רוחו יזלו־מים: מגיד דבריו ליעקב חקיו
non judicia & ,genti omni sic fecit Non .Israeli sua judicia &
19 ומשפטיו לישראל: לא־עשה כן לכל־גוי ומשפטים בל־
.Jah-Hallelu .ea cognoscent
20 ידעום הללו־יה:

PSAL. CXLVIII. קמח

.excelsis in eum laudate : cœlis de Dominum Laudate .Jah-Hallelu
1 הללו־יה הללו את־יהוה מן־השמים הללוהו במרומים:
sol eum Laudate.ejus exercit* omnes eum laudate : ejus angeli omnes eum Laudate
2 הללוהו כל־מלאכיו הללוהו כל־צבאו: הללוהו שמש
aquæ & : cœlorum cœli eum Laudate .lucis stellæ omnes eum laudate : luna &
3 וירח הללוהו כל־כוכבי אור: הללוהו שמי השמים והמים
,præcepit ipse quia : Domini nomen Laudent .cœlos supra quæ
4 אשר מעל השמים: יהללו את־שם יהוה כי הוא צוה
.transibit non & ,dedit statutā:seculum in perpetuū in ea fecit stare Et.sunt creata &
5 ונבראו: ויעמידם לעד לעולם חק־נתן ולא יעבור:
,grando & ,Ignis .voragines omnes & , dracones : terra de Dominum Laudate
6 הללו את־יהוה מן־הארץ תנינים וכל־תהמות: אש וברד
: colles omnes & , Montes .ejus verbum faciens turbinis ventus : vapor & , nix
7 8 שלג וקיטור רוח סערה עשה דברו: ההרים וכל־גבעות
.pennæ avis & , reptile : jumentum omne & , Bestia .cedri omnes &, fructus lignum
9 עץ פרי וכל־ארזים: החיה וכל־בהמה רמש וצפור כנף:
Juvenes .terræ judices omnes & principes : populi omnes & ,terræ Reges
10 מלכי־ארץ וכל־לאמים שרים וכל־שפטי ארץ: בחורים
quia,Domini nomen Laudent .junioribus cum senes : virgines etiam &
11 12 וגם־בתולות זקנים עם־נערים: יהללו את־שם יהוה כי־
exaltavit Et .cœlum & terram super ejus magnificentia: solius ejus nomen est exaltatum
13 נשגב שמו לבדו הודו על־ארץ ושמים: וירם
,ei propinquo populo ,Israel filiis ,ejus piis omnibus laus:suo populo cornu
14 קרן לעמו תהלה לכל־חסידיו לבני ישראל עם־קרבו
.Jah--Hallelu
הללו־יה:

PSAL. CXLIX. קמט

.piorum cœtu in ejus laus : novum canticum Domino Cantate .Jah-Hallelu
1 הללו־יה שירו ליהוה שיר חדש תהלתו בקהל חסידים:
Laudent .suo rege in exultent Sijon filii :suo factore in Israel Lætetur
2 ישמח ישראל בעשיו בני־ציון יגילו במלכם: יהללו
.ei canant cithara & ,tympano in : choro in ejus nomen
3 שמו במחול בתף וכנור יזמרו־לו:

תרגום TARGUM.

15 דמשדר מימריה לארעא עד סרהובא ירהוט
16 מלוליה: דיהיב תלגא חיור היך עמר גליד היך
17 קטם יבדר: מטלק קרחיה פליג היך רסוקין
דמן קדם קורירה מן אפשר ליה למקם:
18 ישדר קדום חמימיה וימסנון ינתב רוחיה
19 ולחין מיא: דתני דבריא דאוריתא ליעקב
20 קימוי ודינוי לישראל: לא עבד היכנא לכל
עמא ודינין לא הודענון הללויה:

קמח

הללויה שבחו ית יי בריתא קדישיא מן שמיא
1 שבחו יתיה כל חילו אנגלי מרומא: שבחו
2 יתיה כל מלאכיא די משמשין קדמוי שבחו
3 יתיה כל חילותיה: שבחו יתיה שמשא וסיהרא
שבחו יתיה כל כוכבי נהורא: שבחו יתיה
4 שמי שמיא ומיא דתלין במימרא מעלוי שמיא:
5 ישבחון ית שמא דיי ארום הוא פקד
6 ואתבריאו: והקימנון לעלמי עלמין גזירתא
7 יהב ולא יעבר: שבחו ית יי מן ארעא תניניא
8 וכל תהומיא: אשא וברדא תלגא וקטרא רוח
9 עלעולא עבדא פתגמיה: טוריא וכל גלמתא
10 אילן דעבד פירין וכל ארזין: חיתא וכל
11 בעירא ריחשא וצפר גדפא דפרח: מלכיא
דארעא וכל אומיא רברבניא וכל דיני ארעא:
12 עולימיא ולחוד בתולן סביא עם טליא:
13 ישבחון ית שמא דיי ארום תקיף שמיה
14 בלחודוי תושבחתיה על ארעא ושמיא: וזקף
איקר לעמיה שבחא לכל חסידוי לבני ישראל
עמא דקריבין ליה שבחו ית יי:

קמט

1 שבחו קדם יי שבח חדת תושבחתיה בקהלא
2 דחסידי: יחדון דבית ישראל בעובדיהון בני
3 ציון ידוצון במלכיהון: ישבחון שמיה בחינגין
בתופין וכנרין יזמרון ליה:

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Qui mittit verbum suum in terram: festinanter curret sermo ejus. Qui dat nivem albam sicut lanam; pruinam sicut cinerem spargit. Projicit glaciem suam divisam tanquam buccellas: & ante faciem frigoris ejus quis poterit subsistere? Mittet rigorem caliditatis suæ & liquefaciet eos: faciet flare spiritum suum, [&] fluent aquæ. Qui annunciat verba legis Jacob, pacta sua & judicia sua Israel. Non fecit similiter omni populo, & judicia non docuit eos. Hallelujah.

Hallelujah.

PSAL. CXLVIII.

LAudate Dominum creaturæ sanctæ de cœlis, laudate eum *omnes exercitus angelorum* excelsi. Laudate eum omnes angeli ejus qui ministratis coram eo, laudate eum omnes exercitus ejus. Laudate eum Sol & Luna, laudate eum omnes stellæ luminosæ. Laudate eum cœli cœlorum & aquæ, quæ pendent à verbo [*ejus*] è supernis cœlorum. Laudabunt nomen Domini, quoniam ipse mandavit & creata sunt. Et firmavit ea in secula seculorum: decretum edidit, & non præteribit. Laudate Dominum de terra, ceti & omnes abyssi. Ignis, & grando, nix & vapor, spiritúsque tempestatis exequens verbum ejus. Montes & omnes colles, arbor fructifera & universæ cedri. Feræ & omnes bestiæ, reptile & avis *alæ* volatilis. Reges terræ & omnes populi, principes & omnes judices terræ. Adolescentes simul cum virginibus, senes cum junioribus. Laudabunt nomen Domini, quoniam forte nomen ejus solius: laus ejus super terram & cœlos. Et extulit gloriam populo suo: laus omnibus piis ejus, filiis Israel populo qui appropinquant ei. laudate *Dominum*.

PSAL. CXLIX.

LAudate coram Domino hymno novo; laus ejus in Ecclesia piorum. *Lætentur* [*homines*] *domus* Israel in factore suo: filii Sion exultent in rege suo. Laudent nomen ejus in choris, in tympanis, & cithara psallant ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 17 18 19 20 [illegible]

1 [illegible]

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 [illegible]

1 2 3 [illegible]

Mittit verbum suum super terram, & velociter currit sermo ejus: Dat nivem sicut lanam, & caliginem ut cinerem spargit: Projicit glaciem velut micas: & frigori ejus quis poterit resistere? Mittit verbum suum, & liquefacit ea: & excitat ventos qui fluere faciunt aquas. Manifestat verbum suum in Jacobo, & jus suum atque præcepta sua in Israele. Non fecit sic omnibus populis, & judicia sua non declaravit eis.

PSAL. CXLVIII.

Aggæi & Zachariæ. Sermo de Deo, ut quemadmodum superi sic laudent inferi Dominum gloriosum Dominum Sabaoth Afdai. Vers. 31.

LAudate Dominum de cœlo, laudate eum in excelsis. Laudate eum omnes Angeli ejus, laudate eum omnes exercitus ejus: Laudate eum sol & luna, laudate eum omnes stellæ & lumen: Laudate eum cœli cœlorum & aquæ quæ super cœlum sunt, Laudent nomen Domini: quoniam ipse dixit ac fuerunt, ipséque jussit & creata sunt. Stabilivit ea in seculum seculorum: legem tulit quæ non præteribit. Laudate Dominum de terra dracones, & omnes abyssi: Ignis & grando, & nix, & gelu, venti, ac turbines opus verbi ejus: Montes, & omnes colles, arbores frugiferæ, & omnes cedri: Animal, & universa pecora, reptilia, & volucre, atque volatile: Reges terræ, cunctæque gentes, magnates, atque omnes judices terræ: Adolescentes, & virgines, senes ac juvenes. Laudent nomen Domini: quia magnum est nomen ejus solius, & gloria ejus in terra & in cœlo. Attollit cornu populi sui, & laudem omnibus justis suis, & filiis Israel populo sibi conjuncto.

PSAL. CXLIX.

De templo novo. Et psalmus iste anonymus est. Laudatio cum Theologia. Vers. 18.

CAnite Domino laudem novam: laus ejus in cœtu justorum. Gaudeat Israel in factore suo, & filii Sion exhilarentur in suo rege: Laudéntque nomen ejus tympanis & sistris, & lyris psallant ei:

Versio VULG. LAT.

15 Qui emittit eloquium suum terræ: ve-
16 lociter currit sermo ejus. Qui dat ni-
vem sicut lanam: nebulam sicut cine-
17 rem spargit. Mittit crystallum suam
sicut buccellas: ante faciem frigoris
18 ejus quis sustinebit? Emittet verbum
suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus
19 ejus, & fluent aquæ. Qui annunciat
verbum suum Jacob: justitias & ju-
20 dicia sua Israel. Non fecit taliter omni
nationi: & judicia sua non manifesta-
vit eis. Alleluja.

Alleluja. CXLVIII.

1 Laudate Dominum de cœlis: lau-
date eum in excelsis. Laudate eum
2 omnes angeli ejus: laudate eum omnes
3 virtutes ejus. Laudate eum Sol & Lu-
na: laudate eum omnes stellæ, & lu-
4 men. Laudate eum cœli cœlorum: &
aquæ omnes, quæ super cœlos sunt,
5 laudent nomen Domini. Quia ipse
dixit, & facta sunt: ipse mandavit, &
6 creata sunt. Statuit ea in æternum, &
in seculum seculi: præceptum posuit,
7 & non præteribit. Laudate Domi-
num de terra, dracones, & omnes a-
8 byssi. Ignis, grando, nix, glacies, spi-
ritus procellarum: quæ faciunt ver-
9 bum ejus: Montes, & omnes colles:
10 ligna fructifera, & omnes cedri. Be-
stiæ, & universa pecora: serpentes, &
11 volucres pennatæ: Reges terræ, &
omnes populi: principes, & omnes
12 judices terræ. Juvenes, & virgines:
senes cum junioribus laudent nomen
13 Domini: Quia exaltatum est nomen
14 ejus solius. Confessio ejus super cœ-
lum & terram: & exaltavit cornu po-
puli sui. Hymnus omnibus Sanctis e-
jus: filiis Israel, populo appropin-
quanti sibi. Alleluja.

Alleluja. CXLIX.

1 Cantate Domino canticum novum:
2 laus ejus in ecclesia Sanctorũ. Læ-
tetur Israel in eo, qui fecit eum: & fi-
3 lii Sion exultent in rege suo. Laudent
nomen ejus in choro: in tympano &
psalterio psallant ei:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

15 † Ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῇ, † ἕως τά-
16 χους δραμεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ· † Τοῦ διδόντος χιό-
να ὡσεὶ ἔριον, † ὁμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσσοντος·
17 † Βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούς. † κατὰ
18 πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; † Ἀποστε-
λεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τήξει αὐτά, † πνεύσει τὸ
19 πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ῥυήσεται ὕδατα. † Ἀπαγγέλλων
τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ Ἰακώβ, † δικαιώματα καὶ κρί-
20 ματα αὐτοῦ τῷ Ἰσραήλ. † Οὐκ ἐποίησεν οὕτως
παντὶ ἔθνει, † καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν
αὐτοῖς.

Ἀλληλούϊα. Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου. ρμη'.

1 † Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν, † αἰνεῖτε αὐ-
τὸν ἐν τοῖς ὑψίστοις. † Αἰνεῖτε αὐτὸν πάν-
2 τες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, † αἰνεῖτε αὐτὸν πᾶσαι αἱ
3 δυνάμεις αὐτοῦ. † Αἰνεῖτε αὐτὸν ἥλιος καὶ σελήνη,
4 † αἰνεῖτε αὐτὸν πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς. † Αἰ-
νεῖτε αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν, † καὶ τὸ ὕδωρ τὸ
5 ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, † Αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου·
† ὅτι αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγενήθησαν, † αὐτὸς ἐνετείλα-
6 το καὶ ἐκτίσθησαν. † Ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, † πρόσταγμα ἔθετο, καὶ οὐ
7 παρελεύσεται. † Αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς, † δρά-
8 κοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι. † Πῦρ, χάλαζα, χιών,
κρύσταλλος, πνεῦμα καταιγίδος, † τὰ ποιοῦντα
9 τὸν λόγον αὐτοῦ. † Τὰ ὄρη καὶ πάντες (α) βουνοί, † ξύ-
10 λα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι· † Τὰ θηρία καὶ
πάντα τὰ κτήνη, † ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτερωτά.
11 † Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοί, † ἄρχοντες καὶ
12 πάντες κριταὶ γῆς· † Νεανίσκοι καὶ παρθένοι,
† πρεσβύται μετὰ νεωτέρων † αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνο-
13 μα κυρίου, † Ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου. † Ἡ
14 ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ, † καὶ ὑψώσει
κέρας λαοῦ αὐτοῦ. † Ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ,
† τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, λαῷ ἐγγίζοντι αὐτῷ.

MS.A. (α) οἱ βουνοί.

1 Ἀλληλούϊα. ρμθ'.

† Ἄσατε τῷ κυρίῳ ᾆσμα καινόν· † ἡ αἴνεσις
2 αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων. † Εὐφρανθήτω
Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν, † καὶ υἱοὶ Σιὼν
3 ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. † Αἰνεσά-
τωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ, † ἐν τυμπάνῳ καὶ
ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

15 4 Qui emittit eloquium suũ terræ:
(c) usque in velocitatẽ currit ve bũ
16 ejus. 5 Qui dat nivẽ sicut lanam: (d)
17 nebulã, sicut cinerem spargit. 6 Qui
mittit crystallum suum, sicut (e) buc-
cellas: ante faciem frigoris ejus quis
18 (f) subsistet? 7 Emittet (g) verbum
suum & liquefaciet ea: spirabit spi-
19 ritus ejus, & fluent aquæ. 8 Qui
annuntiat verbum suum Jacob: (h)
justificationes, et judicia sua Israel.
20 9 Non fecit (i) sic [c] omni nationi:
& judicia sua non manifestavit eis.
1 Alleluja. Aggæi & Zachariæ.

CXLVIII.

1 Laudate Dominum de cœlis: lau-
2 date eum in excelsis. 2 Laudate
eum omnes angeli ejus: laudate eum
3 (a) omnes virtutes ejus. 3 Laudate
eum Sol & Luna: laudate eum (b)
4 omnes stellæ, & lumen. 4 Laudate e-
um cœli cœlorum, & (c) aqua, quæ
5 super cœlos. Laudent nomen Domini,
5 Quoniam ipse dixit, et facta sunt:
ipse mandavit, & creata sunt.
6 6 (d) Statuit ea in seculum, & in
seculum seculi: præceptum posuit, et
7 non [†] præteribit. 7 Laudate Dñm
de terra, dracones, & omnes abyssi.
8 8 Ignis, [a] grando, nix, glacies, spi-
ritus (e) tempestatis, facientia verbũ
9 ejus: 9 Montes, et omnes colles: ligna
10 fructifera, & omnes cedri: 10 Bestiæ,
& omnia pecora: reptilia, & [b] vo-
11 latilia pennata: 11 Reges terræ, &
(f) omnes populi: principes, & omnes
12 judices terræ. 12 (g) Juvenes, et vir-
gines: senes cum junioribus laudent
13 nomen Domini: (h) Quia exaltatum
14 est nomen ejus solius. 13 (i) [c] Con-
fessio ejus super cœlum, & terram:
& (k) exaltabit cornu populi sui.
14 (l) Hymnus omnibus Sanctis ejus:
filiis Israel, populo appropinquanti
(m) sibi.

1 Alleluja. CXLIX.

1 Cantate Domino canticũ no-
vũ: laus ejus in ecclesia San-
2 ctorum. 2 Lætetur Israel in eo qui
fecit eum: & (a) filii Sion exultent
3 in rege suo. 3 Laudent nomen ejus [a]
in choro: in tympano & psalterio
psallent ei.

INTERP. ÆTHIOP. [c] aliis nationibus: PSAL. CXLVIII. [†] præteribunt [a] grando, pruina, & cinis, spiritus [b] volucres quæ volant: [c] Confitebuntur ei in cœlo, & in terra: PSAL. CXLIX. [a] in lætitia: in tympano

Versio ÆTHIOPICA.

ዘይፌኑ፡ቃሉ፡ለምድር፡፡ወፍጡነ፡ይረውጽ፡ነቢቡ፡፡፨ 4
ዘይሁብ፡በረደ፡ከመ፡ፀምር፡፡ወይዘርዎ፡ለጊሜ፡ከመ፡ሐመድ፡፡፨ 5
ወያወርድ፡በረደ፡ከመ፡ፍተታት፡፡ወመኑ፡ይትቃወሞ፡ለቍረ፡፡፨ 6
ይፌኑ፡ቃሉ፡ወይመስዎ፡፡ 7
ይነፍስ፡መንፈሱ፡ወይውሕዝ፡ማያት፡፡፨
ዘነገሮ፡ቃሉ፡ለያዕቆብ፡፡ፍትሖ፡ወኵነኔሁ፡ለእስራኤል፡፡፨ 8
ወኢገብረ፡ከማሁ፡ለባዕድ፡አሕዛብ፡፡ወኢነገሮሙ፡ፍትሖ፡፡፨ 9

ሃሌሉያ፡ዘሐጌ፡ወዘዘካርያስ፡፡

የሐጀ ሰብሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡እምሰማያት፡፡ 1
ይሴብሕዎ፡በአርያም፡፡፨ ይሴብሕዎ፡ኵሎሙ፡መላእክቲሁ፡፡ 2
ይሴብሕዎ፡ኵሉ፡ኃይሉ፡፡፨ ይሴብሕዎ፡ፀሐይ፡ወወርኅ፡፡ 3
ይሴብሕዎ፡ኵሉ፡ከዋክብት፡ወብርሃን፡፡፨
ይሴብሕዎ፡ሰማያት፡ሰማያት፡፡ወማይኒ፡ዘመልዕልተ፡ሰማያት፡፡ 4
ይሴብሑ፡ለስመ፡እግዚአብሔር፡፡፨ እስመ፡ውእቱ፡ይቤ፡ወኮኑ፡ወውእቱ፡አዘዘ፡ወተፈጥሩ፡፡፨ 5
ወአቀሞሙ፡ለዓለም፡ወለዓለመ፡ዓለም፡፡ትእዛዘ፡ወሀቦሙ፡ወኢኃለፈ፡፡፨ 6
ሰብሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡እምድር፡፡አክይስትኒ፡ወኵሉ፡ቀላያት፡፡፨ 7
እሳት፡ወበረድ፡አስሐትያ፡ወሐመደ፡መንፈስ፡ዓውሎ፡፡ዘይገብር፡ነቢቦ፡፡፨ 8
አድባርኒ፡ወኵሉ፡አውግር፡፡ 9
ዕፀውኒ፡ዘይፈሪ፡ወኵሉ፡አርዝ፡፡፨ 10
አራዊትኒ፡ወኵሉ፡እንስሳ፡፡ዘይትሐወስኒ፡አዕዋፍ፡ዘይሠርር፡፡፨
ነገሥተ፡ምድርኒ፡ወኵሉ፡አሕዛብ፡፡መላእክትኒ፡ወኵሉ፡መኳንንተ፡ምድር፡፡፨ 11
ወራዙትኒ፡ወደናግል፡፡ሊቃናትኒ፡ወምሉዛት፡፡ 12
ይሴብሑ፡ለስመ፡እግዚአብሔር፡፡እስመ፡ተለዐለ፡ስሙ፡ለባሕቲቱ፡፡፨
ይገንዩ፡ሎቱ፡በሰማይ፡ወበምድር፡፡ 13
ወያለዕል፡ቀርነ፡ሕዝቡ፡፡፨ 14
ወስብሐት፡ኵሉ፡ጻድቃኑ፡፡ለደቂቀ፡እስራኤል፡ሕዝብ፡ዘቅሩብ፡ሎቱ፡፡፨

ሃሌሉያ፡፡

የሐዘ ሰብሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡ስብሐተ፡ሐዲሰ፡፡ስብሐቲሁ፡በማኅበረ፡ጻድቃኑ፡፡፨ 1
ይትፈሣሕ፡እስራኤል፡በፈጣሪሁ፡፡ 2
ወደቂቀ፡ጽዮን፡ይትሐሠዩ፡በንጉሦሙ፡፡፨
ወይሴብሑ፡ለስሙ፡በትፍሥሕት፡፡በከበሮ፡ወበመዝሙር፡ይዘምሩ፡ሎቱ፡፡፨ 3

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * المرسل كلمته الي الارض كلمته جارية بسرعة * المعطي الثلج كالصوف * الساكب الطلل
16 كالدخان * والملقي الجليد ككباب الخبز * من يطيق القيام امام برده * يرسل كلمته فيذيبه *
17 تهب ريحه فتسيل المياه * الذي قال كلمته ليعقوب * وحقوقه واحكامه في آل اسرائيل * لم
18 يصنع هكذا مع كل الشعوب * ولم يظهر لهم احكامه * اللليلويا *
19
20
1 * المزمور المائة والثامن والاربعون * على ما تقدم * وهو كط * استيخن *
2 سبحوا الرب من السموات * سبحوه من الاعالي * سبحوه يا جميع ملائكته * سبحوه يا جميع قواته *
3 * سبحاه ايها الشمس والقمر * سبحيه يا جميع الكواكب والنور * سبحيه يا سموات السموات *
4
5 وايتها المياه الاخر التي فوق السموات * فليسبح الجميع اسم الرب لانه قال فكانوا وهو امر
6 فخلقت * اقامها الي الابد والدهر والي ابد الابد * وضع امرا فلم يتجاوز * سبحوا الرب من
7 في الارض * ايها التنانين وجميع الاعماق * والنار والبرد والثلج والجليد * والريح العاصف
8 الصانعات بكلمته * والجبال العالية وجميع الاكام * والشجر المثمر وجميع الارز * والوحوش
9 وجميع الدواب والهوام * والطيور المجنحة * وملوك الارض وجميع الشعوب * الرؤساء وجميع
10 حكام الارض * الشبان والعذارى * والشيوخ والشبان * فليسبح الجميع اسم الرب لانه قد
11 علا اسمه وحده * ومجده على الارض وعلى السماء * ويرفع قرن شعبه * ومجد جميع ابراره بني
12 اسرائيل الشعب القريب اليه * اللليلويا *
13
14
1 * المزمور المائة والتاسع والاربعون * اللليلويا * وهو ح * استيخن *
2 سبحوا الرب تسبيحا جديدا * لان تسبحته في كنايس القديسين * فليفرح اسرائيل بخالقه *
3 وليبتهج بنو صهيون بملكهم * وليسبحوا اسمه القدوس في الصفوف * وليرتلوه بالدف والمزمار

Qui mittit verbum suum in terram, ver- 15
bum ejus currens est cum celeritate. Qui 16
dat nivem sicut lanam, effundit nebulam
sicut fumum. Quique projicit glaciem ut 17
similam tritici: quis possit consistere ante
grandinem ejus? Mittit verbum suum, 18
& liquefacit eam: flat ventus ejus, &
fluunt aquæ. Qui dixit verbum suum 19
Jacobo, & statuta atque judicia sua in
progenie Israelis. Non egit ita cum omni- 20
bus populis, neque manifestavit eis judi-
cia sua. Alleluja.

PSAL. CXLVIII.

De eo quod præcessit, Ver. 2?. 1

Laudate Dominum de cœlis, laudate
eum de excelsis. Laudate eum, O 2
omnes angeli ejus: laudate eum, O omnes
virtutes ejus. Laudate eum, O sol et lu- 3
na: laudate eum, O omnes stellæ & lu-
men. Laudate eum, O cœli cœlorum, & 4
O aquæ aliæ quæ super cœlos; Laudent 5
omnia nomen Domini: quoniam ipse di-
xit, & fuerunt: ipseque mandavit, &
creata sunt. Statuit ea in æternum et se- 6
culum, & in æternitatem perpetuam: po-
suit præceptum quod non est prætergres-
sus. Laudate Dominum qui estis in ter- 7
ra, O dracones & omnes abyssi: Et ignis, 8
& grando, & nix, & glacies, & ven-
tus procellosus, executores verbi ejus.
Etiam montes sublimes, & omnes colles, 9
& arbores frugiferæ, omnésque cedri. Et 10
bestiæ, atque omnia reptilia, & insecta,
& volucres alatæ. Et reges terræ, & o- 11
mnes populi, principes, & omnes judices
terræ. Juvenculæ & virgines, & senes 12
ac juvenes. Laudent cuncta nomen Domi- 13
ni, quia exaltatum est nomen ejus solius;
& gloria ejus super terram, & super cœ-
lum. Et exaltabit cornu populi sui: & 14
gloria omnium justorum ejus, sunt filii
Israelis populi propinqui illi. Alleluja.

PSAL. CXLIX.

Alleluja. Vers. 8. 1

Laudate Dominum laudatione novâ,
nam laus ejus in ecclesiis sanctorum.
Lætetur Israel in creatore suo, et exultent 2
filii Sion in rege suo. Et laudent nomen 3
ejus sanctum in ordinibus, & psallant ei
cum tympano & psalterio.

תהלים : קנ

.salute in humiles glorificabit : suo populo in Dominus complacebit Quia

4 כי רוצה יהוה בעמו יפאר ענוים בישועה :

.suis cubilibus super prædicabunt : gloria in misericordes Exultabunt

5 יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם :

faciendum Ad .eorum manu in acierum gladius & : eorum gutture in Dei Exaltationes

6 רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם : לעשות

eorum reges alligandum Ad .populis in increpationes : gentibus in vindictam

7 נקמה בגוים תוכחות בלאמים : לאסר מלכיהם

8 judicium eis in faciendum Ad .ferri compedibus in eorum inclytos & : compedibus in

9 בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל : לעשות בהם משפט

.Jah-Hallelu , suis piis omnibus hic decor : scriptum

כתוב הדר הוא לכל חסידיו הללו־יה :

PSAL. CL. קנ

.ej⁹ fortitudinis expansione in eũ laudate : ej⁹ sanctitate in Deum Laudate .Jah-Hallelu

1 הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו :

multitudinem secundùm eum laudate : ejus fortitudinibus in eum Laudate

2 הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב

, nebel in eum laudate : buccinæ clangore in eum Laudate .ejus magnitudinis

3 גדלו : הללוהו בתקע שופר הללוהו בנבל

.organo & ,chordis in eum laudate : choro & ,tympano in eum Laudate .cithara &

4 וכנור : הללוהו בתף ומחול הללוהו במנים ועגב :

Omnis .ovationis cymbalis in eum laudate : auditus cymbalis in eum Laudate

5 6 הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה : כל

.Jah-Hallelu ,Jah laudabit halitus

הנשמה תהלל יה הללויה :

תרגום TARGUM.

4 ארום רעותא דיי בעמיה ישבחו ענותניא

5 בפורקנא : יבועון חסידי ביקרא ירננון

6 על דמכיהון : תושבחן דאלהא בעונקיהון

7 והיך סיפא דיוסטרא באידיהון : למעבד

8 נקמתא בעמיא מכסנותא באומיא : למיסר

מלכיהון בשירין ויקיריהון בכבלי דפרזלא :

9 למעבד בהון דין דכתיב באוריתא שבהורא

הוא לכל חסידוי הללויה :

קנ

1 הללויה שבחו אלהא בבית מקדשיה שבחו

2 יתיה ברקיעא דעושניה : שבחו יתיה

בגבורתיה שבחו יתיה היך סוגעי רבותיה :

3 שבחו יתיה בתקיעותא דשופרא שבחו

4 יתיה בנבלין וכנרין : שבחו יתיה בתופין

5 ובחנגין שבחו יתיה בחלילין ואבובין : שבחו

יתיה בצלצלין דשמעין בלחודיהון שבחו

6 יתיה בצלצלין דמשמעין ביבבא : כל נשמתא

תשבח יה הללויה :

PARAPH. CHALD. Vers. Lat.

Quoniam voluntas Domini in populo ejus; *laudabunt* humiles in redemptione. Exultabunt misericordes in gloria, jubilabunt in cubilibus suis. Laudes Dei in gutture eorum; & tanquam gladii ancipites in manibus eorum. Ad faciendam vindictam in nationes; correptionem in populos. Ad alligandos reges eorum catenis, & nobiles eorum compedibus ferreis. Ad peragendum in eos judicium quod scriptum est in Lege: gloria ipse est omnibus piis ejus. *Hallelujah.*

Hallelujah.

PSAL. CL.

LAudate Deum in domo sanctuarii ejus, laudate eum in firmamento fortitudinis ipsius. Laudate eum in potentia ipsius, laudate eum secundùm multitudinem magnificentiæ ejus. Laudate eum clangore buccinæ, laudate eum psalteriis & citharis. Laudate eum tympanis & choris: laudate eum tibiis & organis. Laudate eum cymbalis tantummodò ipsum resonantibus: laudate eum cymbalis *resonantibus cum jubilatione.* Mens omnis laudet Dominum. *Hallelujah.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

Quoniam oblectatur Dominus populo suo, præstátque pauperibus salutem. Confortentur justi cum decore, & laudent eum super lectos suos, Extollántque Deum suis gutturibus. Gladius duarum acierum in manibus eorum, Ad ulciscendam retributionem à gentibus & correptionem à populis: Ad vinciendos reges eorum compedibus, & nobiles eorum catenis ferri: Ad faciendum eis judicium quod scriptum est, & gloriam omnibus justis ejus.

PSAL. CL.

Anonymus. Hortatio ad laudem generalem eorum quæ per Spiritum scripta sunt atque signata. Vers. 11.

LAudate Dominum in sanctitate ejus: laudate eum in firmamento roboris ejus. Laudate eum in fortitudine ipsius: laudate eum in abundantia magnitudinis ejus. Laudate eum voce cornu: laudate eum citharis & lyris. Laudate eum tympanis & sistris: laudate eum chordis jucundis. Laudate eum cymbalis sonoris: laudate eum voce & clamore. Omnis aura laudet Dominum.

Completi sunt Psalmi Centum quinquaginta, Libri verò quinque, Gradus quindecim, Laudes sexaginta, Versus autem quatuor millia octingenti triginta duo. Sunt autem nulli qui addiderunt duodecim alios; nos haud egemus illis. Et Deo laus in perpetuum.

PSAL. CLI.

Psalmus iste peculiaris Davidi, extra numerum est; nec in omnibus exemplaribus invenitur. Quando solus certavit cum Goliath, tunc dixit eum. Vers. 14.

PArvus eram inter fratres meos, & puer in domo patris mei, pascebam oves patris mei. Manus meæ aptárunt organum, & digiti mei compegerunt lyram; Et quis annunciabit Domino meo? Ipse Dñs, & ipse Deus meus. Ipsemet misit Angelum suum, & eripuit me de ovibus patris mei, unxitq; me oleo unctionis suæ. Fratres mei pulchri & grandes: *tamen* non est oblectat⁹ eis Dominus. Egressus sum in occursum Philisthæi, maledixit mihi per simulacra sua. Ego autem, evaginato ipsius ense, amputavi caput ejus, & abstuli probrum è filiis Israel.

Versio VULG. LAT.

4 Quia beneplacitum est Domino in populo suo: & exaltabit mansuetos in salutem.
5 Exultabunt Sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.
6 Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladii ancipites in manibus eorum:
7 Ad faciendā vindictam in nationibus, increpationes in populis.
8 Ad alligandos reges eorū in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.
9 Ut faciant in eis judiciū conscriptum: gloria hæc est omnibus Sanctis ejus. Alleluja.

Alleluja. CL.

1 Laudate Dominū in Sanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.
2 Laudate eū in virtutib᷒ ej᷒: laudate eum secundùm multitudinē magnitudinis ejus.
3 Laudate eum in sono tubæ: laudate eum in psalterio, & cithara.
4 Laudate eum in tympano, & choro: laudate eum in chordis, & organo.
5 Laudate eum in cymbalis benesonantibus: laudate eum in cymbalis jubilationis:
6 Omnis spiritus laudet Dominum. Alleluja.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † Ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν λαῷ αὐτοῦ, † καὶ ὑψώσει
5 πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ. † Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ,
6 † καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν. † Αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ (α) ἐν λάρυγγι αὐτῶν, † καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι
7 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν· † Τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν
8 τοῖς ἔθνεσιν, † ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς· † Τοῦ δῆσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις, † καὶ τοὺς ἐνδό-
9 ξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς· † Τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγραπτον· † δόξα αὕτη ἐστὶ πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ. MS.A. (α) ἐν τῷ

Ἀλληλούϊα. ρν'.

1 † Αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, † αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. † Αἰ-
2 νεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ, † αἰνεῖτε αὐτὸν
3 κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ. † Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος, † αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
4 ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ. † Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ
5 χορῷ, † αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ (α) ὀργάνῳ. † Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις, † αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν
6 κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ. † Πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον. MS.A. (α) ὀργάνοις.

Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἰδιόγραφος (α) εἰς Δαυΐδ, καὶ ἔξωθεν τοῦ ἀριθμοῦ, ὅτε ἐμονομάχησε (β) τῷ Γολιάδ.

† Μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, † καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου, † ἐποίμαινον τὰ πρόβατα τοῦ πατρός μου. † Αἱ χεῖρές μου ἐποίησαν ὄργανον, † (γ) καὶ οἱ δάκτυλοί μου ἥρμοσαν ψαλτήριον. † Καὶ τίς ἀναγγελεῖ τῷ κυρίῳ μου; † αὐτὸς κύριος, αὐτὸς (δ) εἰσακούει. † Αὐτὸς ἐξαπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, † καὶ ἦρέ με ἐκ τῶν προβάτων τοῦ πατρός μου, † καὶ ἔχρισέ με ἐν τῷ (ε) ἐλαίῳ τῆς χρίσεως αὐτοῦ. † (ζ) Οἱ ἀδελφοί μου καλοὶ καὶ μεγάλοι, † καὶ οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς (η) κύριος. † Ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν τῷ ἀλλοφύλῳ, † καὶ ἐπικατηράσατό με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτοῦ. † Ἐγὼ δὲ σπασάμενος τὴν (θ) παρ' αὐτοῦ μάχαιραν, † ἀπεκεφάλισα αὐτόν, † καὶ ἦρα ὄνειδος ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ.

Βίβλος ψαλμῶν ρν'.

MS.A. (α) τῷ Δαυΐδ, (β) πρὸς τὸν Γολιάθ. (γ) οἱ δάκτυλοί μου (δ) εἰσακούσεταί μου. (ε) ἐλαίῳ (ζ) Οἱ δὲ ἀδελφοί (η) ὁ κύριος. (θ) παρ' ἐκείνου

Ψαλμοὶ ρν'. καὶ ἰδιόγραφος α'.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

4 Quia (b) beneplacitum est Domino in populo suo: & (c) exaltabit mansuetos in salute. 5 (d) [b] Exultabunt Sancti in gloria: & Lætabuntur in cubilibus suis. 6 (e) Exaltationes Dei in gutture eorum: & gladii (f) ancipites in manibus eorum: 7 Ad faciendam vindictam in nationibus, [c] increpationes in populis: 8 Ad alligandos reges eorum in compedibus, & nobiles eorū in manicis ferreis: 9 [d] Ad faciendum in eis judicium (g) conscriptum: gloria hæc est omnibus Sanctis ejus.

Alleluja. CL.

1 Laudate Dominum in (a) Sanctis ejus: laudate eum in firmamento (b) virtutis ejus. 2 Laudate eum [a] in (c) potentatibus ejus: laudate eum secundùm multitudinē magnitudinis ejus. 3 Laudate eum in (d) sono tubæ: laudate eum in (e) psalterio, & cithara. 4 Laudate eum in tympano, & [b] choro: laudate eū in (f) chordis, & [c] organo. 5 Laudate eum in cymbalis benè sonantib᷒: laudate eū in cymbalis (g) [d] jubilationis: 6 Omnis (b) spiritus laudet Dominum.

INTERP. ÆTH. Absolut᷒ est David.

Hic Psalmus [a] Idiographus (a) in David: & extra (b) numerum: quando monomachiam iniit cum Goliad.

1 Parvus eram in fratribus meis, & junior in domo patris mei, pascebam oves patris mei. 2 Manus meæ fecerunt organum: & digiti mei [b] concinnaverunt psalterium. 3 Et quis annuntiabit Domino meo? Ipse Dominus, ipse [c] exaudit. 4 Ipse emisit angelum suum, & tulit me de ovibus patris mei: & unxit me in [d] oleo unctionis suæ. 5 Fratres [e] mei pulchri, & magni: & non benè sensit in eis Domin᷒. 6 Exivi in occursū alienigenæ, & [†] maledixit me in idolis suis: 7 Ego verò trahens gladium, qui [†] ab illo, capite truncavi eū, & abstuli opprobrium ex filiis Israel.

Versio ÆTHIOPICA.

እስመ፡ ሠምረ፡ እግዚአብሔር፡ በሕዝቡ፡፡ ወያለዕ 4
ሎሙ፡ ለየዋሃን፡ በአድኅኖቱ፡፡ ይትሜክሁ፡ ጻ 5
ድቃን፡ በክብሩ፡፡ ወይትሐሠዩ፡ በዲበ፡ ምስካቢሆ
ሙ፡፡ ወያሌዕልዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ በጕረዒ 6
ቶሙ፡፡ ሰይፍ፡ ዘክልኤ፡ አፈሁ፡ ውስተ፡ እደዊ
ሆሙ፡፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ በቀለ፡ ውስተ፡ አሕዛብ፡፡ ወ 7
ከመ፡ ይዛለፍዎሙ፡ ለአሕዛብ፡፡ ከመ፡ ይዕስርዎሙ፡ 8
ለነገሥቶሙ፡ በመዋቅሕት፡፡ ወለክቡራኒሆሙ፡ በእ
ደ፡ሰናስለ፡ ኀጺን፡፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ ኵነኔ፡ ዘጽ 9
ሑፍ፡ ሳዕሌሆሙ፡፡ ክብር፡ ይእቲ፡ ዛቲ፡ ለኵሉ፡
ጻድቃኑ፡፡

ሃሌሉያ፡፡

ፃሃ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ በቅዱሳኑ፡፡ ሰብ 1
ሕዎ፡ በጽንዓ፡ ኀይሉ፡፡ ሰብሕዎ፡ በክሂሎ 2
ቱ፡፡ ሰብሕዎ፡ በከመ፡ ብዝኀ፡ ዕበዩ፡፡ ሰብ 3
ሕዎ፡ በቃለ፡ ቀርን፡፡ ሰብሕዎ፡ በመዝሙር፡ ወ
በመሰንቆ፡፡ ሰብሕዎ፡ በከበሮ፡ ወበትፍሥሕ 4
ት፡፡ ሰብሕዎ፡ በአውታር፡ ወበእንዚራ፡፡ ሰብ 5
ሕዎ፡ በጸናጽል፡ ዘሠናይ፡ ቃሉ፡፡ ሰብሕዎ፡ በጸና
ጽል፡ ወበይባቤ፡፡ ኵሉ፡ ነፍስ፡ ይሴብሖ፡ ለእ
ግዚአብሔር፡፡

ተፈጸመ፡ዳዊት፡፡

መዝሙር፡ዘርዕሱ፡ዘዳዊት፡ዘጸሐፈ፡ወፈፅአ፡
ወእቱ፡እምኍልቍ፡ዘአመ፡ይትበአሶ፡ወ
ይትበአስ፡ምስለ፡ጎልያድ፡ወይቤ፡፡

ወ ንኡስ፡ አነ፡ እምአኃዊየ፡፡ ወሬዛ፡ በቤተ፡ አቡ 1
የ፡፡ ወእረዒ፡ አባግዐ፡ አቡየ፡፡ እደዊየ፡ ይገ 2
ብራ፡ መሰንቆ፡፡ ወአጻብዕየ፡ ያስተዋድዳ፡ መዝሙ
ረ፡፡ መኑ፡ ይነግር፡ ለእግዚእየ፡፡ ውእቱ፡ እ 3
ግዚአብሔር፡ ወውእቱ፡ ይሰምዐኒ፡፡ ውእቱ፡ 4
ፈነወ፡ መልአኮ፡፡ ወነሥአኒ፡ እምአባግዐ፡ አቡየ፡፡
ወቀብአኒ፡ ቅብአ፡ ቅዱስ፡፡ አኃዊየሰ፡ ሠናያ 5
ን፡ ወልሂቃን፡፡ ወኢሠምረ፡ ቦሙ፡ እግዚአብሔ
ር፡፡ ወወፃእኩ፡ ለተአኅዞቱ፡ ለሕዝብ፡ ነኪ 6
ር፡፡ ወረገመኒ፡ በአማልክቲሆሙ፡፡ ወአንስ፡ ነ 7
ሣእኩ፡ ዘእምኀቤሁ፡ ሰይፈ፡፡ ወመተርኩ፡ ር
እሶ፡፡ ወአሰሰልኩ፡ ጽእለተ፡ እምደቂቀ፡ እስራ
ኤል፡፡

INTERP. ÆTHIOP. [b] Gloriabuntur Sancti [c] & ad increpandum populos: [d] Ut exequatur judicium de illis conscriptum: PSAL. CL. [a] in omnimoda potentia ejus: [b] in lætitia: [c] organis. [d] & in jubilatione. PSAL. CLI. [a] ipsiusmet Davidis, quem scripsit, sed extra numerum, cùm solus fuit in certamine cum Goliad, & dixit 3: [b] confixerunt psalterium. [c] exaudiet me. [d] oleo sancto. [e] mei quidem pulchri, & grandiores me, [†] maledixerunt [f] apud illos,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * لان الرب سر بشعبه * ويعلي الودعاء بالخلاص * يفتخر القديسون بالمجد * ويهللون على
5
6 مضاجعهم * تعظيم الله موضوع في حناجرهم * وسيوف ذوات حدين موضوعة في ايديهم
7 * لكي ينتقموا من الامم * ويبكتوا الشعوب * ولكي يوثقوا ملوكهم بالقيود * واشرافهم بيد اغلال
8
9 الحديد * لكي يصنعوا فيهم حكما مكتوبا * هذا المجد هذا كان في جميع قديسيه * الليلويا
1 * المزمور الخمسون والمائة * سبحوا الله في جميع قديسيه * سبحوه في فلك
2 قوته * سبحوه على جبروته * سبحوه ككثرة عظمته * سبحوه بصوت البوق * سبحوه بالمزمار
3
4 والقيثار * سبحوه بالدف والصنج * سبحوه بالاوتار والارغن * سبحوه بمعازف حسن صوتها
5
6 سبحوه بمعازف التهليل * كل نسمة فلتسبح الرب *

* كملت خمسة اسفار * فالاول آخره الاربعون * والثاني آخره السبعون * والثالث آخره
الثمانون * والرابع آخره الخامس والمائة * والخامس الى الكمال *
* المزمور الحادي والخمسون والمائة * هذا المزمور كتب خاصة لداود * وهو
خارج عن العدد * حين بارز جلياث فقط * وهو [illegible] *
1 * صغيرا كنت في اخوتي * وشابا في بيت ابي * كنت ارعى غنم ابي * يداي صنعتا ارغنا
2
3 واصابعي الفت مزمارا * فمن ذا الذي اعلم سيدي هو الرب * والمستجيب لكل صارخ
4
5 اليه * هو ارسل ملاكه * ورفعني من اغنام ابي * ومسحني بدهن مسحته * اخوتي حسان وهم
6
7 عظماء ولم يسر بهم الرب * خرجت الى لقاء الغريب القبيلة * فلعنني باوثانه * فرميته بثلثة
8 احجار في جبهته بقوة الرب فصرعته * وانا سللت سيفه الذي بيده وقطعت راسه ورفعت
العار عن بني اسرائيل * تمت المزامير بحمد الله وعونه وحسن توفيقه *

Quoniam Dominus oblectatus est populo suo, & extollit mansuetos per salutem. 4
Gloriabuntur sancti de gloria, & laudem 5
celebrabunt super cubilibus suis. Magnificatio Dei sita est in gutturibus eorum: et 6
gladii duarum acierum positi in manibus eorum: ut vindictam sumant à gentibus, 7
& objurgent populos. Et ut vinciant reges eorum compedibus, & præcipuos eorum manu vinculorum ferreorum: ut faciant in eis judicium scriptum. Hæc est 8 9
gloria, hæc erat in omnibus sanctis ejus. Alleluja.

PSAL. CL.

Laudate Deum in omnibus sanctis ejus: laudate eum in sphæra fortitudinis ejus: 1
Laudate eum ob potentiam ejus: laudate eum secundùm multitudinem magnitudinis ejus: 2
Laudate eum sonitu buccinæ: laudate eum psalterio & 3
citharâ: Laudate eum tympano & sistro: 4
laudate eūm chordis & organo: Laudate eum fidibus dulcisonis, laudate eum instrumentis psalmodiæ. 5
Omnis halitus laudet Dominum. 6

Finis quinq; librorum, quorum primus terminatur Psalmo quadragesimo; Secundus terminatur septuagesimo, Tertius terminatur octuagesimo, Quartus terminatur centesimo quinto, Quintus ultimo.

PSAL. CLI.

Hic psalmus ascribitur peculiariter Davidi, éstque præter numerum. Quum superavit Goliath tantúm. Vers. 16.

Minimus eram inter fratres meos, & 1
adolescens in domo patris mei, pascebam oves patris mei. Manus meæ fe- 2
cerunt organum, & digiti mei composuerunt psalterium. Quis iste est qui docuit? 3
herus meus ipse Dominus, et exauditor cujusvis clamantis ad eum. Ipsemet misit 4
angelum suum, & extraxit me ex ovibus patris mei, et unxit me unguento unctionis
suæ. Fratres mei pulchri sunt et magni, 5
& tamen non est oblectatus eis Dominus.
Egressus sum in occursum extranei natio- 6
ne, et maledixit mihi per simulachra sua.
Et jaculatus sum in eum tres lapides, in 7
fronte ipsius, in virtute Domini, et prostravi eum. Et ego evaginavi gladium ejus 8
quē suâ manu tenebat, et amputavi caput ejus, et abstuli opprobrium à filiis Israel.

Absoluti sunt Psalmi gloriosissimo Deo juvante rectéque disponente.

ספר משלי : א

CAP. I. א

1 ,sapientiam sciendum Ad .Israel regis ,David filii,Selomoh Parabolæ
2 משלי שלמה בן־דוד מלך ישראל : לדעת חכמה
suscipiendum Ad .intelligentiæ eloquia intelligendum ad:eruditionem &
3 ומוסר להבין אמרי בינה : לקחת
.rectitudines & ,judicium & ,justitiam :intellectus eruditionem
מוסר השכל צדק ומשפט ומשרים :
.versutiam & ,scientiam puero ;calliditatem simplicibus dandum Ad
4 לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה :
solertia consilia intelligens & :doctrinam addet & ,sapiens Audiet
5 ישמע חכם ויוסף לקח ונבון תחבלות
verba :facundiam & ,parabolam intelligendum Ad .possidebit
6 יקנה : להבין משל ומליצה דברי
:scientiæ principium Domini Timor .eorum ænigmata & ,sapientum
7 חכמים וחידתם : יראת יהוה ראשית דעת
eruditionem mi fili Audi .despexerunt stulti eruditionem & ,sapientiam
8 חכמה ומוסר אוילים בזו : שמע בני מוסר
gratiæ copulatio Quia .tuæ matris legem dimittas ne & ;tui patris
9 אביך ואל־תטש תורת אמך : כי לוית חן
te pellexerint si ,mi Fili .tuis gutturibus torques & :tuo capiti ipsæ
10 הם לראשך וענקים לגרגרתיך : בני אם־יפתוך
,nobiscum Age ,dixerint Si .velis ne ,peccatores
11 חטאים אל־תבא : אם־יאמרו לכה אתנו
.gratis innocentem ad nos abscondamus :sanguini insidiemur
נארבה לדם נצפנה לנקי חנם :
descendentes sicut integros & ;viventes sepulchrum sicut eos Deglutiam*
12 נבלעם כשאול חיים ותמימים כיורדי
implebimus :reperiemus preciosam substantiam Omnem .cisternam
13 בור : כל־הון יקר נמצא נמלא
:nostrum medio in cadere fac tuam Sortem .spolia nostras domos
14 בתינו שלל : גורלך תפיל בתוכנו
ambules ne ,mi Fili .nobis omnibus erit unum marsupium
15 כיס אחד יהיה לכלנו : בני אל־תלך
Nam .eorum semita à tuum pedem prohibe :eis cum via in
16 בדרך אתם מנע רגלך מנתיבתם : כי
.sanguinem effundendum ad festinabunt & ,current malum ad eorum pedes
רגליהם לרע ירוצו וימהרו לשפך־דם :
conspectu omnis oculis in rete expansum gratis Quoniam
17 כי־חנם מזרה הרשת בעיני כל־בעל
.eorum animabus abscondent :insidiabuntur eorum sanguini ipsi Et .pennæ
18 כנף : והם לדמם יארבו יצפנו לנפשתם :
animam ;lucri concupiscentiam concupiscentis omnis semitæ Sic
19 כן ארחות כל־בצע בצע את־נפש
plateis in :prædicabit plateis in Sapientiæ .capiet illius patronorũ
20 בעליו יקח : חכמות בחוץ תרנה ברחבות
ostiis in clamabit tumultuantium capite In .suam vocem dabit
21 תתן קולה : בראש המיות תקרא בפתחי
simplices Usquequo .dicet sua eloquia urbe in ,portarum
22 שערים בעיר אמריה תאמר : עד־מתי פתים
desiderabunt derisionem derisores & ?simplicitatem diligetis
תאהבו פתי ולצים לצון חמדו
Convertemini ?scientiam habebunt odio stulti & ?sibi
23 להם וכסילים ישנאו־דעת : תשובו
:meum spiritum vobis eructabo En :meam increpationem ad
לתוכחתי הנה אביעה לכם רוחי
.vos mea verba faciam scire
אודיעה דברי אתכם :

Versio VULG. LAT.

LIBER PROVERBIORUM, QUEM HEBRÆI MISLE appellant.

CAP. I.

1 Parabolæ Salomonis, filii
2 David, regis Israel. Ad scien-
dam sapientiam, & discipli-
3 nam: Ad intelligenda verba
prudentiæ, & suscipiendã eru-
ditionem doctrinæ, justitiam,
4 & judicium, & æquitatem: Ut
detur parvulis astutia, adole-
scenti scientia, & intellectus.
5 Audiens sapiens, sapientior e-
rit: & intelligens, gubernacu-
6 la possidebit. Animadvertet
parabolam, & interpretatio-
nem; verba sapientum, & æni-
7 gmata eorum. Timor Domini
principium sapientiæ. Sapien-
tiam, atque doctrinam stulti
8 despiciunt. Audi, fili mi, disci-
plinam patris tui, & ne dimit-
9 tas legem matris tuæ: Ut ad-
datur gratia capiti tuo, & tor-
10 ques collo tuo. Fili mi, si te
lactaverint peccatores, ne ac-
11 quiescas eis. Si dixerint; Veni
nobiscum, insidiemur sangui-
ni, abscondamus tendiculas
12 contra insontem frustrá: De-
glutiamus eum sicut infernus
viventem, & integrum quasi
13 descendentem in lacum. O-
mnem pretiosam substantiam
reperiemus, implebimus do-
14 mos nostras spoliis. Sortem
mitte nobiscum, marsupium u-
15 num sit omnium nostrûm. Fili
mi, ne ambules cum eis, pro-
hibe pedem tuum à semitis eo-
16 rum. Pedes enim illorum ad
malum currunt, & festinant ut
17 effundant sanguinem. Frustrá
autem jacitur rete ante oculos
18 pennatorum. Ipsi quoque con-
tra sanguinem suum insidian-
tur, & moliuntur fraudes con-
19 tra animas suas. Sic semitæ o-
mnis avari, animas possiden-
20 tium rapiunt. Sapientia foris
prædicat, in plateis dat vocem
21 suam: In capite turbarum
clamitat, in foribus portarum
urbis profert verba sua, di-
22 cens; Usquequò parvuli di-
ligitis infantiam, & stulti ea,
quæ sibi sunt noxia, cupient,
& imprudentes odibunt sci-
23 entiam? Convertimini ad
correptionem meam: en pro-
feram vobis spiritum meum, et
ostendam vobis verba mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cùm Translatione LATINA.

ΠΑΡΟΙΜΙ'ΑΙ ΣΑΛΩΜΩ'ΝΤΟΣ.

ΚΕΦ. α'.

1 †Παροιμίαι (*) Σαλωμῶντος υἱοῦ Δαυίδ,
2 †ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ, †Γνῶναι σο-
3 φίαν καὶ παιδείαν, †Νοῆσαί τε λόγους φρονή-
σεως, †δέξασθαί τε στροφὰς λόγων, †νο-
ῆσαί τε δικαιοσύνην ἀληθῆ, †καὶ κρίμα κατ-
4 ευθύνειν· †Ἵνα δῷ ἀκάκοις πανουργίαν,
†παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν. †(α)
5 Τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται,
6 †ὁ δὲ νοήμων κυβέρνησιν κτήσεται· †Νοήσει
τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, †ῥήσεις
7 τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα. †Ἀρχὴ σοφίας φό-
βος κυρίου, †σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς
ποιοῦσιν αὐτήν. †εὐσέβεια δὲ εἰς θεὸν (β) ἀρ-
χὴ αἰσθήσεως, †σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσε-
8 βεῖς ἐξουθενήσουσιν. †Ἄκουε υἱὲ (γ) παιδείαν
πατρός σου, †καὶ μὴ ἀπώσῃ θεσμοὺς μητρός
9 σου. †Στέφανον γὰρ χαρίτων (δ) δέξῃ σῇ
κορυφῇ, †καὶ κλοιὸν χρύσεον περὶ σῷ τραχή-
10 λῳ. †Υἱὲ μή σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσε-
11 βεῖς, †μηδὲ βουληθῇς. Ἐὰν παρακαλέσω-
σί σε, λέγοντες, †Ἐλθὲ μεθ' ἡμῶν, κοινώ-
νησον αἵματος, †κρύψωμεν δὲ εἰς γῆν ἄν-
12 δρα δίκαιον ἀδίκως, †Καταπίωμεν δὲ
αὐτὸν ὥσπερ ᾅδης ζῶντα, †καὶ ἄρωμεν αὐ-
13 τοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς, †Τὴν (ε) κτῆσιν αὐ-
τοῦ τὴν πολυτελῆ καταλαβώμεθα, †πλήσωμεν
14 δὲ οἴκους ἡμετέρους σκύλων· †Τὸν δὲ σὸν κλῆ-
ρον βάλε ἐν ἡμῖν, †κοινὸν δὲ (*) βαλάντιον
κτησώμεθα πάντες, †καὶ μαρσίππιον ἓν γενη-
15 θήτω ἡμῖν· †Μὴ πορευθῇς ἐν (ζ) ὁδῷ
μετ' αὐτῶν, †ἔκκλινον δὲ (η) τὸν πόδα σου
17 ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. †(θ) Οὐ γὰρ ἀδίκως
18 ἐκτείνεται δίκτυα πτερωτοῖς. †Αὐτοὶ γὰρ οἱ
φόνου μετέχοντες, θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κα-
κά. †ἡ δὲ καταστροφὴ ἀνδρῶν παρανόμων
19 κακή. †Αὗται αἱ ὁδοί εἰσι πάντων τῶν συν-
τελούντων τὰ ἄνομα· †τῇ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν ἑ-
20 αυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται. †Σοφία ἐν ἐξό-
δοις ὑμνεῖται, †ἐν δὲ πλατείαις παρρησίαν
21 ἄγει. †Ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κηρύσσεται,
†ἐπὶ δὲ πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει, †ἐπὶ
22 δὲ πύλαις πόλεως θαρροῦσα λέγει, †Ὅσον
ἂν χρόνον ἄκακοι (ι) ἔχωνται τῆς δικαιοσύ-
νης, οὐκ αἰσχυνθήσονται· †οἱ δὲ ἄφρονες τῆς ὕ-
βρεως ὄντες ἐπιθυμηταί, ἀσεβεῖς γενόμενοι
23 ἐμίσησαν αἴσθησιν, †Καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένον-
το ἐλέγχοις. †Ἰδοὺ προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς
πνοῆς ῥῆσιν, †διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν
λόγον.

PROVERBIA SALOMONIS.

CAP. I.

Proverbia (a) Salomonis fi-
David, qui regnavit in Israel: Ad
sciendam sapientiam, & discipli-
nam, Et (b) intelligendum verba
prudentiæ, & (c) suscipiendum
versutias sermonum; & intelli-
gendam justitiam veram, & ju-
dicium dirigendum: ut det (d)
simplicibus astutiam, & parvu-
lo & sensum, & (e) cogitati-
onem. Hæc enim audiens sapi-
ens sapientior erit: intelligens au-
tem, rationem gubernandi possidebit-
bit. Animadvertétque (f) para-
bolam, & tenebrosum sermonem,
dictáque sapientum, & ænigma-
ta. Principium sapientiæ timor (g)
Domini: intellectus autem bonus
omnibus facientibus eum. Pietas
autem in Deũ principium sensûs,
sapientiam autem & disciplinam
(h) impii spernent. Audi, fili,
disciplinam patris tui: & ne re-
jicias leges matris tuæ. (k) Coronam
enim gratiarum recipies verti-
tuo, & (l) torquem aureum circa
tuum collum. Fili, ne te seducant
viri impii, neque * velis. Si ad-
caverint te, dicentes; Veni nobis-
cum, (m) particeps esto sanguinis,
abscondamus autem in terra vi-
rum (n) justum injustè, Deglutia-
mus autem eum, sicut infernus vi-
ventem, & tollemus ejus memo-
riam de terra, (o) Possessionem e-
jus (p) pretiosã occupemus, im-
pleamus autem domos nostras (q)
spoliis, (r) Tuam autem sortem
mitte in nobis, (s) commune
autem crumenam possideamus o-
mnes, & marsupium unum sit (t)
nobis; (u) Ne ambules in via cum
eis, (x) declina autem pedem tuum
à semitis (y) eorum. Non (z) e-
nim iniquè tenduntur retia avi-
Ipsi enim qui homicidii participes
sunt, thesaurizant sibi ipsis mala.
(ω) Eversio autem virorum ini-
quorum mala. Hæ viæ sunt (aa)
omnium consummantium iniqua.
(bb) Impietate enim suam ipsorum
animam auferunt. Sapientia in ex-
itibus (cc) canitur, in plateis au-
tem cum libertate agit; Et super
summos muros (dd) clamat, &
(ee) in portis dynastarum assidet,
& in portis civitatis confidenter
ait; Quanto tempore simplices
(ff) inhærent justitiæ, non eru-
bescent? insipientes autem dum
contumeliæ cupidi, sunt im-
(gg) facti, oderunt sensum, (hh) Et subjecti facti sunt opprobriis. Ecce (ii) pro-
feram vobis mei spiritûs dictionem: docebo autem vos meum sermonem.

MS.A. Παροιμίαι.] (*) Σολομῶντος (α) Τῶν τε (β) ἀρχὴ (γ) [illegible]
νόμους (δ) ἕξῃ (ε) κτῆσιν (*) βαλάντιον (ζ) ὁδοὺς (η) τὸν σὸν πόδα (θ) Οἱ γὰρ
πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι, †καὶ ταχινοὶ τοῦ ἐκχέαι αἷμα. Οὐ γὰρ
ἀδίκως (ι) ἔχονται

תרגום TARGUM.

א

1 2 מתלוי דשלמה בר דוד מלכא דישראל : למדע חכמתא ומרדותא לאתבין אמרי
3 בינתא : למקבלא מרדותא דשוכלא וצדקתא ודינא ותריצותא : למתן לשברי
4 5 ערימותא ולטלאי ידיעתא ותרעיתא : ישמע חכימא ויוסיף מדעא וסוכלתנא
6 מדברנותא יקנה : למתבינא מתלאה ופלאתא ומלי דחכימי ואוחדתהון : ריש
7 חכמתא דחלתא דיי וחכמתא ומרדותא סכלי שטין : שמע ברי מרדותא דאבוך
8 9 ולא תטעי מנימוסא דאמך : מטול דיאותא וחסדא אנון לרישך והמניכה לצורך :
10 11 ברי אין נשדלו לך חטאי לא תתפיס : אין ימרון אתא עמנא נכמון לדמא נטשי
12 לזכי מגן : נבלענון כשיול לחיי ולדלא מום היך נחתי גובא : כל עותרא ויקרא
13 14 נשכח ונמלא בתנא בותא : כיסך ארמה בינתנא כיסא חד יהוי לכלן : ברי
15 16 לא תיזיל בארחתא עמהון מנע רגלך מן שביליהון : מטול דרגליהון לבישתא
17 רהטן ומסתרהבין למשפך דמא : מטול דמגן פריסא מצודתא על פרחתא דגפא :
18 19 והנון לדמהון כמנין ומטשין לנפשתהון : הכדין אנון ארחתא דכל דעבדין עילא
20 נפשתא דמריהון נסבין : חכמתא בשוקא משתבחא ומשקקי יהבא קלה : בריש
21 22 בירתא מכרזא ובמעלנא דתרעי בכרכי מלהא אמרה : עד אימת שברי רחמין
23 שברותא ומסקני ממקנותא רגינו לחון וסכלי סנין ידיעתא : תתפנין למכסנותי
אבע לכון רוחי ואודענון מלי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I

Parabolæ Salomonis filii David regis Israel. Ad sciendam sapien-
& disciplinam, ad intelligenda verba intelligentiæ. Ad suscipien-
disciplinam intellectus, & justitiam, & judicium, & æquitatem. Ad dan-
dum insipientibus astutiam, & adolescentibus scientiam & consilium.
Audiet sapiens, & addet scientiam, & intelligens gubernaculum possi-
bit. Ut intelligat parabolam, & interpretationem, & verba sapientum
& ænigmata eorum. Initium sapientiæ timor Domini: sapientiam autem
& disciplinam stulti despiciunt. Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne
erres à lege matris tuæ. Quoniam decor *& gratia* sunt capiti tuo; & tor-
ques collo tuo. Fili mi si te seduxerint peccatores, ne acquiescas. Si
dixerint, Veni nobiscum, insidiemur sanguini abscondamur contra inno-
centem frustra. Absorbeamus eos quasi infernus viventes, & immaculatos
sicut descendentes in lacum. Omnes divitias & gloriam inveniemus,
implebimus domos nostras spoliis. Sortem tuam mitte inter nos, marsu-
pium unum erit omnibus nobis. Fili mi ne ambules in via cum eis, pro-
hibe pedem tuam à semitis eorum. Quoniam pedes eorum ad malum
currunt, & festinant ad effundendum sanguinem. Quoniam frustra
panditur rete ante volucrem pennatam. Ipsi autem contra sanguinem
suum insidiantur, *& abscondunt* contra animas suas. Sic sunt viæ omnium
operantium iniquitatem: animas dominorum suorum capiunt. Sapientia pro-
vicatim cantat, ac de plateis dat vocem suam. In capite arcium præco-
zat, & in introitu portarum per urbes verba sua dicit. Usquequo infa-
entes diligitis insipientiam, & derisores derisionem appetunt sibi, & stulti
odiunt scientiam? Convertimini ad correptionem meam: en proferam
vobis spiritum meum, & ostendam vobis verba mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܡܬܠܐ ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ *

* ܡܬܠܐ * * ܐ *

1 * ܡܬܠܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. * ܠܡܕܥ ܚܟܡܬܐ ܘܡܪܕܘܬܐ.
2 ܘܠܡܣܬܟܠܘ ܒܡܠܐ ܕܣܘܟܠܐ. * ܠܡܩܒܠܘ ܡܪܕܘܬܐ ܘܝܕܥܬܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܕܝܢܐ
3 ܘܬܪܝܨܘܬܐ. * ܠܡܬܠ ܠܛܠܝܐ ܚܪܝܦܘܬܐ. ܘܠܥܠܝܡܐ ܝܕܥܬܐ ܘܡܠܟܐ. * ܢܫܡܥ ܚܟܝܡܐ
4 ܘܢܘܣܦ ܠܗ ܚܟܡܬܗ. ܘܡܣܬܟܠܢܐ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܢܩܢܐ. * ܕܢܣܬܟܠܘܢ ܡܬܠܐ ܘܦܠܐܬܐ.
5 ܘܡܠܐ ܕܚܟܝܡܐ ܘܐܚܕܬܗܘܢ. * ܪܫ ܚܟܡܬܐ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܝܕܥܬܐ ܕܝܢ ܘܡܪܕܘܬܐ ܥܘܠܐ
6 ܫܛܝܢ. * ܫܡܥ ܒܪܝ ܡܪܕܘܬܗ ܕܐܒܘܟ. ܘܠܐ ܬܫܒܘܩ ܢܡܘܣܗ ܕܐܡܟ. * ܡܛܠ ܕܟܠܝܠܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܢܗܘܘܢ ܠܪܫܟ
7 8 ܘܗܡܝܢܟܐ ܠܨܘܪܟ. * ܒܪܝ ܐܢ ܢܦܝܣܘܢܟ ܚܛܝܐ ܠܐ ܬܬܦܝܣ. * ܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟ. ܬܐ ܥܡܢ
9 10 ܢܟܡܢ ܠܕܡܐ. ܘܢܛܫܐ ܠܙܟܝܐ ܡܓܢ. * ܘܢܒܠܥܝܘܗܝ ܐܝܟ ܫܝܘܠ ܚܝܐ. ܘܐܝܟ ܠܐ ܡܘܡ
11 12 ܐܝܟ ܢܚܬܝ ܓܘܒܐ. * ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܘܐܝܩܪܗ ܢܫܟܚ. ܘܢܡܠܐ ܒܬܝܢ ܒܙܬܐ. * ܦܣܝܐ
13 14 ܪܡܝ ܥܡܢ. ܘܟܝܣܐ ܚܕ ܢܗܘܐ ܠܟܠܢ. * ܒܪܝ. ܠܐ ܬܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܟܠܝ
15 ܪܓܠܟ ܡܢ ܫܒܝܠܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܕܪܓܠܝܗܘܢ ܠܒܝܫܬܐ ܪܗܛܢ ܗܝ. ܘܡܣܪܗܒܢ
16 17 ܠܡܫܕ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. * ܘܒܨܢܝܥܘܬܐ ܗܘ ܦܪܣܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܥܠ ܦܪܚܬܐ. * ܘܟܡܢܝܢ ܠܕܡܐ.
18 19 ܘܡܛܫܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܢܘܢ ܐܘܪܚܬܐ ܕܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܥܘܠܐ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܦܫܬܐ
20 ܕܡܪܝܗܝܢ. * ܚܟܡܬܐ ܒܫܘܩܐ ܡܫܬܒܗܪܐ. ܘܒܫܘܩܐ ܡܪܝܡܐ ܩܠܗ. * ܘܒܪܝܫ ܓܢܘܬܐ
21 ܡܟܪܙܐ. ܘܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܠܝܗ ܐܡܪܐ. * ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܫܒܪܐ ܪܚܡܝܢ ܫܒܪܘܬܐ
22 ܘܡܒܙܚܢܐ ܪܓܝܓܝܢ ܠܡܒܙܚܢܘܬܐ. ܘܣܟܠܐ ܣܢܝܢ ܝܕܥܬܐ. * ܐܢ ܬܬܦܢܘܢ
23 ܠܡܟܣܢܘܬܝ. ܐܒܥ ܠܟܘܢ ܪܘܚܝ. ܘܐܘܕܥܟܘܢ ܡܠܝ.

LIBER
PROVERBIORUM
Salomonis filii David Regis Israel.

CAPUT I.

PRoverbia Salomonis filii David Regis 1
Israel. Ad noscendũ sapientiã & eruditionẽ, 2
& ad percipienda verba intelligentiæ: Et 3
ad acquirendã eruditionẽ, & timorẽ, & justi-
tiã, & judiciũ, atq; rectitudinẽ: Ad imbuen- 4
dum pueros sagacitate, & adolescentes scien-
tiã, & consilio. Audiet sapiens, & augebit sa- 5
pientiã suam: & cordatus moderationẽ asse-
quetur. Quatenus sciat proverbia, & parabo- 6
las, & verba sapientũ, & ænigmata eorum.
Initium sapientiæ, timor Dñi: scientiã autem 7
& eruditionẽ aspernantur iniqui. Audi fili 8
mi, legem patris tui, & ne obliviscaris legem
matris tuæ. Decus enim sunt capiti tuo, & 9
torquis collo tuo. Fili mi, si te pellexerint 10
peccatores, ne acquiescas: Et si dixerint tibi, 11
Veni nobiscum, insidiemur sanguini, & latite-
mus innocenti, cum dolo. Et deglutiamus eum, 12
velut infernus, viventẽ, & eos qui sine noxa
sunt, quasi descendentes in foveam: Omnes 13
divitias & gloriam ejus reperiemus, & im-
plebimus domos nostras spoliis. Sortẽ tuam 14
projice inter nos, & crumena eadem sit nobis
omnibus. Fili mi, ne incedas cum iis per viã, 15
sed cohibe pedẽ tuũ à semitis eorũ. Quoniã 16
pedes eorũ ad malũ decurrunt, & festinant ad
effundendũ sanguinẽ innoxiũ. Et fraudulen- 17
ter expandunt retia super volucre, Et insidi- 18
antur sanguini, & abscondunt seipsos. Hujus- 19
modi sunt viæ omnium operantiũ iniquitatẽ,
& auferentiũ animas à dominis earũ. Sapien- 20
tia in plateis gloriabitur, & in compitis attol-
lit vocẽ suã, Et in vertice ædiũ prædicat, & in 21
aditu portarũ urbiũ verba sua promit, *dicens*,
Quousque pueri, diligetis pueritiã? & irriso- 22
res desiderabitis irrisionẽ? et stulti odio ha-
bebitis scientiam? Si convertamini ad incre- 23
pationẽ meam, profundã vobis spiritum meũ,
et notum faciam vobis sermonem meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله القديم الازلي الدايم السرمدي *

• الفصل الاول •

1 2 * امثال سليمان الحكيم اي مواعظه الذي ملك في بني اسرائيل * اعرف حكمة وادبا • تفهم
3 4 اقوال الفطنة * اقبل حجج الاقوال • افهم العدل الحق والانصاف المستقيم * لكيما اعطي من لا
5 شر فيهم تدبيرا • والصبي الشاب حسا وذكا * لان الحكيم اذا سمع هذه سيكون اوفر حكمة • والفقيه
6 7 يقتني سياسة * فيفهم المثل والكلام المستعجم • واقوال الحكماء ورموزهم * بدو الحكمة مخافة
الله • والفهم الصالح لجميع الذين يعملونه • حسن العبادة لله بدو الحس • والكافرون يهونون
8 9 بالحكمة والادب * يا بني اسمع شرايع ابيك • ولا تبعد فرايض امك * فستاخذ هامتك اكليل
10 11 النعم • ويحوط بعنقك طوق ذهبي * يا بني لا يضلنك الرجال المنافقون • ولا يروعن رايك * ان
12 يملقوك قايلين هلم معنا شارك الدم • ونخفي في الارض بظلم رجلا عدلا * ونبتلعه كالهاوية
13 14 حيا • ونقلع ذكره من الارض * وناخذ قنيته الجليلة • ونملا بيوتنا من الغنايم * فاجعل نصيبك
15 معنا • فسيقتني كلنا كيسا مشاعا • وليكن لنا مصر واحده * يا بني لا تمشين معهم في طريق
16 17 امل رجلك من مسالكهم * فان الشباك ما تنصب لذوات الاجنحة ظلما * لان هولاء الذين
18 19 يشاركون القتل • يكثرون لانفسهم الاسواء * وانصراع الرجال المتجاوزين الشريعة ردي * هذه
الطريق تخص جميع الذين يتمون الافعال المنافية الشريعة • لانهم يسحبون انفسهم الي الكفر
20 21 * الحكمة في المنافذ تسبح • وفي الشوارع تفيد بجاهر * ومن زوايا الحيطان تنادي • وعلي ابواب
22 المقتدرين تكمن • وعند ابواب المدينة تقول * مذلة ان ذوي الدعة مهما دام لهم زمان
عدلهم ما يسكرون • فاما الاغبياء فيوجدون مشتهين التعظم • ولما صاروا منافقين مقتوا الحس
23 ويحب التبعات حصلوا في التوبيخات * هاانذا اعطيكم كلام نسمي • واعلمكم قولي •

IN NOMINE DEI
sempiterni, immortalis, æterni,
ac perpetui.

CAPUT I.

PRoverbia, *nempe documenta Salomo-* 1
nis sapientis, qui regnavit super filios Is-
rael. Nosce sapientiam ac disciplinam, 2
percipe eloquia prudentiæ. Suscipe ratio- 3
nes sermonum, intellige justitiam vera-
cem, et æquitatem prudentem. ut dem iis 4
in quibus non est malitia, calliditatem, &
puero adolescenti sensum et acumen. Nam 5
sapiens, quando hæc audierit, erit locuple-
tior in sapientia: & doctus possidebit re-
gimen. Intelligit enim parabolam, et ser- 6
mones peregrinos, & verba sapientum, et
nutus eorum. Initium sapientiæ, timor 7
Domini, et intellectus bonus omnibus faci-
entibus eum. Sana religio in Deũ, est ini-
tium prudentiæ: infideles autem despici-
unt sapientiam, et disciplinam. O fili mi, 8
audi leges patris tui, et ne rejicias decre-
ta matris tuæ. Consequetur enim caput 9
tuum coronam gratiarum, et circuedabit
collum tuũ torquis aureus. Fili mi, ne te 10
decipiant viri iniqui, neq; seducant men-
tem tuam. Si blandiantur tibi, dicentes; 11
Veni nobiscum, particeps esto sanguinis,
abscondamus in terra iniquè virũ justum,
Et deglutiamus eum quasi infernus vivũ, 12
et eradicemus memoriam ejus de terra, Et 13
accipiamus possessionẽ ejus magnificam, et
impleamus domos nostras spoliis. Pone 14
igitur sortem tuã nobiscum, et possidebimus
omnes commune marsupium, sintque nobis
iidem loculi: Fili mi, nullo modo incedas 15
cum iis in via: retrahe pedem tuum à se-
mitis ipsorum. Nam retia non tenduntur 16
pennatis frustrà. Ii enim qui participant 17
homicidium, multiplicant animabus suis
mala: Et prostratio virorum transgredi- 18
entium legem, est pessima. Hujusmodi via 19
propria est omnibus qui perficiunt opera re-
pellentia legem; nam trahunt animas suas
ad infidelitatem. Sapientia in domibus 20
laudat, & in plateis affert emolumentum
palàm. Et de angulis parietum clamitat, 21
& ad fores potentium insidiatur, et prope
portas urbis dicit; Abominanda res est 22
quòd mansueti, dum durat illis tempus
justitiæ suæ, non sublimantur ad honores:
at verò stulti inveniuntur cupidi super-
biæ; & cùm facti fuerint iniqui, despi-
ciunt prudentiam, & sub ambitionibus
acquirunt correptiones. Ecce do vobis 23
verba spiritûs mei, & doceo vos sermo-
nes meos.

משלי : ב

non & , meam manum extendi : renuistis & , vocavi quòd eò Pro

24 יען קראתי ותמאנו נטיתי ידי ואין

meam increpationem & ; meum consilium omne fecistis feriari Et .attendens

25 מקשיב : ותפרעו כל־עצתי ותוכחתי

, subsannabo : ridebo vestro exitio in ego Etiam .voluistis non

26 לא אביתם : גם־אני באידכם אשחק אלעג

, vestrum pavorem desolatio sicut veniendo In .vestrum pavorem veniendo in

27 בבא פחדכם : בבא כשאוה פחדכם

, angustiam vos super veniendo in : ingruerit turbo veluti vestrum exitium &

ואידכם כסופה יאתה בבא עליכם צרה

, me diluculo quærent : exaudiam non &, me invocabunt Tunc .coarctationem &

28 וצוקה : אז יקראנני ולא אענה ישחרנני

timorem & : scientiam odiverunt quòd Pro .me invenient non &

29 ולא ימצאנני : תחת כי־שנאו דעת ויראת

spreverunt : meo consilio acquieverunt Nec .elegerunt non Domini

30 יהוה לא בחרו : לא־אבו לעצתי נאצו

: suæ viæ fructu de comedent Et .meam increpationem omnem

31 כל־תוכחתי : ויאכלו מפרי דרכם

simplicium aversio Quia .saturabuntur suis consiliis de &

32 וממעצתיהם ישבעו : כי משובת פתים

audiens Et .eos perdet stultorum tranquillitas & ; eos interficiet

33 תהרגם ושלות כסילים תאבדם : ושמע

.malo pavore à pacatus erit & : fiducialiter habitabit mihi

לי ישכן־בטח ושאנן מפחד רעה :

CAP. II. ב

.tecum absconderis mea mandata & ; mea eloquia susceperis si , mi Fili

1 בני אם־תקח אמרי ומצותי תצפן אתך :

tuum cor inclines : tuam aurem sapientiam ad faciendum attendere Ad

2 להקשיב לחכמה אזנך תטה לבך

intelligentiæ ; clamaveris intelligentiam ad si Quia .intelligentiæ

3 לתבונה : כי אם לבינה תקרא לתבונה

; argentum tanquam eam quæsieris Si .tuam vocem dederis

4 תתן קולך : אם־תבקשנה ככסף

intelliges Tunc .eam fueris scrutatus absconditos thesauros sicut &

5 וכמטמונים תחפשנה : אז תבין

Dominus Quia .invenies Dei scientiam & ; Domini timorem

6 יראת יהוה ודעת אלהים תמצא : כי־יהוה

abscondet Et .intelligentia & , scientia ejus ore ex : sapientiam dabit

7 יתן חכמה מפיו דעת ותבונה : וצפן

custodiendum Ad .perfectè ambulantibus clypeus ; essentiam rectis

8 לישרים תושיה מגן להלכי תם : לנצר

Tunc .custodiet ejus misericordium viam & : judicii semitas

9 ארחות משפט ודרך חסידו ישמר : אז

.bonam orbitam omnem, rectitudines & ; judicium &, justitiam intelliges

תבין צדק ומשפט ומישרים כל־מעגל־טוב :

.fuerit jucunda tuæ animæ scientia & ; tuum cor in sapientia intraverit Cùm

10 כי־תבוא חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם :

te eruendum Ad .te servabit intelligentia : te super custodiet Cura

11 12 מזמה תשמר עליך תבונה תנצרכה : להצילך

semitas Relinquentes .perversitates loquente viro à : mala via à

13 מדרך רע מאיש מדבר תהפכות : העזבים ארחות

facere Lætantes .tenebrositatis viis in eundum ad ; rectitudinis

14 ישר ללכת בדרכי־חשך : השמחים לעשות

eorum semitæ Quorum .mali perversitatibus in exultabunt ; malum

15 רע יגילו בתהפכות רע : אשר ארחתיהם

muliere à te eruendum Ad .eorum orbitis in recedentes & ; obliquæ

16 עקשים ונלוזים במעגלותם : להצילך מאשה

.lenificavit sua eloquia aliena ab ; extranea

זרה מנכריה אמריה החליקה :

Versio VULG. LAT.

24 Quia vocavi, & renuistis : extendi manũ meam, & non fuit
25 qui aspiceret. Despexistis omne consilium meum, & incre-
26 pationes meas neglexistis. Ego quoque in interitu vestro ridebo, & subsannabo, cùm vobis id, quod timebatis, advenerit.
27 Cùm irruerit repentina calamitas, et interitus quasi tempestas ingruerit : quando venerit sup vos tribulatio, & angustia:
28 Tunc invocabunt me, & non exaudiam: manè consurgent, &
29 non invenient me: Eò quòd exosam habuerint disciplinã, & timoré Domini non susce-
30 perint. Nec acquieverint consilio meo, & detraxerint uni-
31 versæ correptioni meæ. Comedent igitur fructus viæ suæ, suísque consiliis saturabuntur.
32 Aversio parvulorum interficiet eos, & prosperitas stultorum
33 perdet illos. Qui autem me audierit, absque terrore requiescet, & abundantiã perfruetur, timore malorum sublato.

CAP. II.

1 Fili mi, si susceperis sermones meos, & mandata mea abs-
2 conderis penes te, Ut audiat sapientiam auris tua : inclina cor tuum ad cognoscendã pru-
3 dentiam. Si enim sapientiam invocaveris, & inclinaveris
4 cor tuum prudentiæ : Si quæsieris eam quasi pecuniam, & sicut thesauros effoderis illam:
5 Tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei inve-
6 nies: Quia Dominus dat sapientiam: & ex ore ejus pruden-
7 tia, & scientia. Custodiet rectorum salutem, & proteget
8 gradientes simpliciter, Servans semitas justitiæ, & vias
9 Sanctorum custodiens. Tunc intelliges justitiam, & judiciũ, & æquitatem, & omnem semi-
10 tam bonam. Si intraverit sapientia cor tuum, & scientia a-
11 nimæ tuæ placuerit: Consiliũ custodiet te, & prudentia ser-
12 vabit te, Ut eruaris à via mala, & ab homine, qui perversa lo-
13 quitur: Qui relinquunt iter rectum, et ambulant per vias
14 tenebrosas: Qui lætantur cùm malefecerint, & exultant in re-
15 bus pessimis: Quorũ vitæ perversæ sunt, & infames gressus
16 eorum. Ut eruaris à muliere aliena, & ab extranea, quæ mollit sermones suos,

Versio GRÆC. LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

24 † Ἐπειδὴ ἐκάλουν, καὶ οὐχ (κ) ὑπηκούσατε,
† καὶ ἐξέτεινον λόγους, καὶ οὐ προσείχετε·
25 † Ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς, † τοῖς
26 δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις (λ) ἠπειθήσατε· † Τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑμετέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγελάσομαι, † καταχαροῦμαι δὲ (μ) ἡνίκα ἔρχη-
27 ται ὑμῖν ὄλεθρος· † Καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφνω θόρυβος, † ἡ δὲ καταστροφὴ ὁμοίως καταιγίδι παρῇ, † (ν) καὶ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν θλῖψις καὶ πολιορκία, † ἢ ὅταν
28 ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος. † Ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με, ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν, † ζητήσουσί με κακοί, καὶ οὐχ εὑρήσου-
29 σιν. † Ἐμίσησαν γὰρ (ξ) σοφίαν, τὸν δὲ λόγον
30 (ο) τοῦ κυρίου οὐ προσείλαντο, † Οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς, † ἐμυκτήριζον
31 δὲ ἐμοὺς ἐλέγχους. † Τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοὺς καρποὺς, † καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσε-
32 βείας πλησθήσονται. † Ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους, φονευθήσονται, † καὶ ἐξετασμὸς
33 ἀσεβεῖς ὀλεῖ. † Ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει (π) ἐπ' ἐλπίδι, † καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ.

MS.A. (κ) ὑπηκούετε, (λ) οὐ προσείχετε· Τοιγαροῦν (μ) ἡνίκα ἂν ἔρχηται (ν) ἢ ὅταν (ξ) παιδίαν, (ο) κυρίου (π) ἐν

ΚΕΦ. β'.

1 † Υἱὲ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντο-
2 λῆς κρύψῃς παρὰ σεαυτῷ, † Ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου, † καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν, † παραβαλεῖς δὲ αὐτὴν ἐπὶ
3 νουθέτησιν τῷ υἱῷ σου. † Ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ, † καὶ τῇ συνέσει δῷς φωνήν σου,
4 (α) † Καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτὴν ὡς ἀργύριον, † καὶ ὡς θησαυροὺς (β) ἐξερευνήσῃς αὐτήν·
5 † Τότε συνήσεις φόβον κυρίου, † καὶ ἐπίγνω-
6 σιν θεοῦ εὑρήσεις. † Ὅτι κύριος δίδωσι σοφίαν, † καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ γνῶσις καὶ
7 σύνεσις. † Καὶ θησαυρίζει τοῖς κατορθοῦσι σωτηρίαν, † ὑπερασπιεῖ τὴν πορείαν αὐ-
8 τῶν, Τοῦ φυλάξαι (γ) ὁδοὺς δικαιωμάτων, † καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν διαφυλάξει.
9 † Τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα, † καὶ κατορθώσεις πάντας (δ) ἄξονας ἀγαθούς.
10 † Ἐὰν γὰρ ἔλθῃ ἡ σοφία εἰς σὴν διάνοιαν, † ἡ δὲ αἴσθησις τῇ σῇ ψυχῇ καλὴ εἶναι
11 δόξῃ, † Βουλὴ καλὴ φυλάξει σε, † ἔννοια δὲ
12 ὁσία τηρήσει σε, † (ε) Ἵνα ῥύσηταί σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς, † καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦν-
13 τος μηδὲν πιστόν. † Ὦ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοὺς εὐθείας † τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς
14 σκότους· † Οἱ εὐφραινόμενοι ἐπὶ κακοῖς
15 † καὶ χαίροντες ἐπὶ διαστροφῇ κακῇ· † Ὧν αἱ τρίβοι σκολιαὶ, † καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν, † τοῦ μακράν σε ποιῆσαι
16 Ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας, † καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης. † Υἱὲ μή σε καταλάβῃ κακὴ βουλή·

MS.A. (α) † τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλῃ τῇ φωνῇ. Καὶ (β) ἐξερευνήσεις (γ) ὁδὸν (δ) * αὔξονας (ε) Ἵνα ῥύσηται ἀπὸ ὁδοῦ

Quoniam vocabam, & non obedi[illegible] stis: & extendebam (kk) sermones, & non attendistis: Sed (ll) irrita faciebatis mea consilia, & meis increpationibus (mm) rebelles fuistis. Itaque & ego vestrâ (nn) perditione ridebo : (oo) gaudebo autem, cùm venerit vobis interitus, & cùm advenerit vobis subitò tumultus; eversio autem similis (pp) procellæ affuerit, & cùm venerit vobis tribulatio, & (qq) oppressio, vel cùm venerit vobis interitus. (rr) Erit enim, cùm invocabitis me, ego autem non exaudiam vos: quærent me mali, & non invenient. (ss) Oderunt enim sapientiam, (tt) verbum autem Domini non assumpserunt. (uu) Neq; volebant meis attendere consiliis : (xx) subsannabant autem meas redargutiones. Ergò comedent viæ suæ fructus, & suâ ipsorum (yy) impietate saturabuntur. Pro (zz) eo enim, quòd injuriam inferebant parvulis, occidentur, & (aa) examinatio impios perdet. Qui autem me audit; *habitabit in spe, & quiesces sine timore ab omni malo.

CAP. II.

Fili, si suscipiens eloquium mei mandati absconderis penes te; (a) Obediet sapientiæ auris tua, (b) & adjicies cor tuum ad intellectum: adjicies autem ipsum ad monitionem filio tuo. Si enim (c) sapientiam invoces, & intellectui des vocem (d) tuam, Et, si exquiras eam tanquam argentum, & tanquam (e) thesauros investigaveris; Tunc intelliges timorem Domini, & scientiam Dei reperies: Quia Dominus dat sapientiam, & à facie ejus cognitio, & intellectus. Et thesaurizat (g) rectè agentibus salutem : proteget egressum eorum, Ad custodiendas (h) vias justificationum; & viam reverentium se custodiet. Tunc intelliges justitiam, & judicium : & diriges omnes (i) semitas bonas. Si enim venerit sapientia in tuam (k) mentem, & sensus esse animæ tuæ (l) pulcher videbitur; Consilium bonum custodiet te, & (m) cogitatio sancta servabit te : ut eruat te à via mala, & à viro loquente nihil fidele. O qui dereliquistis vias rectas abeundo in vias tenebrarum, Qui lætamini in malis, & gaudetis in eversione mala: Quorum semitæ (n) pravæ, & (o) flexuosi cursus eorum ad longè te faciendi (p) A via recta, & alienum à justa sententia. Fili, ne te comprehendat malum consilium.

תרגום TARGUM.

24 על דקרית ולא הימנתון ארימית אידי ולא אציתון : ושניתון כל תרעיתי ומכסנותי
25 26 לא אביתון : אף אנא בתברכון אגחך ואדחך כד ייתי דלוחיא עליכון : כד ייתי
27 28 בשליא דלוחיכון ותברכון בעלעולא יתא כד תתא עליכון עקתא ושנוקא : הידין
29 נקרונני ולא אענה נקרין ולא תשכחנני : על דסנו ידיעתא ודחלתיה דאלהא לא
30 31 אתרעו : לא צבו בתרעיתי ואשלאיו כל מכסנותי : ואכלו מן פרי דארחתכון
32 ומטלכיהון יסבעון : מטול דנהפכנותא דשברי תקטול אנון וטועי דסכלי תובדנון :
33 מן דשמע לי נשרי בסברא ונשרא מן דלוחא דבישתא :

ב

1 ברי אין תקבל מלי ופוקדני תטשי גביך : ותצלי ארנך לחכמתא ותפנה לבא לביונא :
2 3 ואמא לביוננותא תקרא ולביונה תתן קלך : ותבעי היך סימא והיך סימתא תבציה :
4 5 הידין תתבין דחלתיה דאלהא וידעתיה מן קדם אלהא תשכח : מטול דאלהא
6 7 יהב חכמתא מן פומיה ידיעתא וביונא : יטשי לתריצי שבהור ומסיע לאלין דמהלכין
8 בלא מום : למנטור ארחתא דדינא וארחתא דצדיקין נגטר : הידין תתבין צדקתא
9 10 ודינא ותריצותא דכל שבלי שפירי : ארי תעול חכמתא ללבך וידיעתא לנפשך
11 יבסם : תרעיתא תנטור עלך ביונתא תנצרך : די תתפצי מן ארחא בישא ומן
12 13 גברא דממלל מפרכיתא : דשבקין ארחתא תריצתא ואזלין בארחתא דחשוכא
14 15 דחדין למעבד ביש ודיצין בהופכא דבישתא : דארחתהון מעקמן ומפתלין שביליהון
16 דתתפצי מן אתתא חילוניתא מנוכריתא דמלהא חלין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia vocavi & non credidistis, levavi manus meas, & non auscultâstis. Et commutâstis omne consilium meum, & correptionem meam noluistis. Ego quoq; in interitu vestro ridebo, & irridebo cùm venerit pavor super vos. Cùm venerit tanquam repentina vastitas pavor vester, et interitus vester quasi tempestas venerit ; cùm venerit super vos tribulatio & angustia: Tunc invocabunt me, & non respondebo; clamabunt, & non invenient me. Eò quòd oderint scientiam : & timorem Dei non eligerunt. Noluerunt consilium meum, & detraxerunt universæ correptioni meæ. Et comedent de fructibus viarum suarum, & consiliis suis satientur. Quoniam aversio insipientium interficiet eos, & error stultorum perdet eos. Qui audit me, habitabit in spe, & *quiescet* à timore mali.

CAP. II.

Fili mi si susceperis verba mea, & mandata mea absconderis apud te: Et inclinaveris aurem tuam ad sapientiam, et converteris cor tuum ad intelligentiam : Atque matrem intelligentiam vocaveris, et ad prudentiam dederis vocem tuam. Et quæsieris sicut argentum, et sicut thesauros investigaveris illam. Tunc intelliges timorem Dei, et scientiam à facie Dei invenies. Quoniam Deus dat sapientiam : ex ore ejus scientia et intelligentia. Abscondet rectis incolumitatem, et auxiliabitur eis qui ambulant absque macula. Ad custodiendas vias judicii, et vias justorum custodiet. Tunc intelliges justitiam et judicium, et æquitatem omnium semitarum bonarum. Si ingressa fuerit sapientia in cor tuum, et scientia animæ tuæ dulcis fuerit ; Consilium custodiet te, intelligentia servabit te. Ut eruaris à via mala, et à viro qui loquitur perversa : Qui relinquunt vias rectas, et ambulant in viis tenebrarum. Qui lætantur ad faciendum malum, et exultant in perversione malitiæ. Quorum viæ pravæ sunt, et perversæ semitæ eorum. Ut eruaris à muliere aliena, ab extranea, cujus verba lenia [illegible]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܩܪܝܬ ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢ. ܘܐܪܝܡܬ ܩܠܝ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. * ܘܫܒܩܬܘܢ ܟܠܗܘܢ
ܬܪܥܝܬܝ. ܘܡܟܣܢܘܬܝ ܠܐ ܩܒܠܬܘܢ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܓܚܟ ܥܠ ܬܒܪܟܘܢ. ܘܐܚܕܐ ܡܐ ܕܐܬܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܫܘܓܫܐ ܘܚܒܠܐ ܡܢ ܫܠܝ. * ܘܬܒܪܟܘܢ ܐܝܟ ܥܠܥܠܐ ܢܐܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ
ܐܘܠܨܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܢܩܪܘܢܢܝ ܘܠܐ ܐܥܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܢܩܕܡܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢܢܝ
* ܡܛܠ ܕܣܢܘ ܝܕܥܬܐ. ܘܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܓܒܘ. * ܘܠܐ ܨܒܘ ܡܠܟܝ. ܘܐܫܝܛܘ ܟܠܗ
ܡܟܣܢܘܬܝ. * ܘܐܟܠܘ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܘܡܢ ܡܠܟܝܗܘܢ ܢܣܒܥܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܦܟܬܐ
ܕܛܠܝܐ ܩܛܠܐ ܠܗܘܢ. ܘܫܠܝܘܬܐ ܕܣܟܠܐ ܬܘܒܕ ܐܢܘܢ. * ܘܡܢ
ܕܫܡܥ ܠܝ ܢܫܪܐ ܒܬܘܟܠܢܐ. ܘܢܬܢܝܚ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܒܝܫܬܐ. * ܫܠܡ * ܩ

1 * ܒܪܝ ܐܢ ܬܩܒܠ ܡܠܝ. ܘܦܘܩܕܢܝ ܬܛܫܐ ܠܘܬܟ. * ܘܬܨܝܬ ܠܚܟܡܬܐ ܐܕܢܟ. ܘܬܪܟܢ
ܠܒܟ ܠܣܘܟܠܐ. * ܘܐܢ ܠܣܘܟܠܐ ܬܩܪܐ. ܘܠܝܘܠܦܢܐ ܬܪܝܡ ܩܠܟ. * ܘܐܢ ܬܒܥܝܗ ܐܝܟ ܣܐܡܐ
ܘܐܝܟ ܣܝܡܬܐ ܬܒܨܝܗ. * ܗܝܕܝܢ ܬܣܬܟܠ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܬܫܟܚ. * ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܝܗܒ
ܚܟܡܬܐ. ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܝܕܥܬܐ ܘܣܘܟܠܐ. * ܘܗܘ ܢܛܪ ܣܒܪܐ ܠܬܪܝܨܐ. ܘܡܥܕܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܬܡܝܡܘܬܐ
* ܘܢܛܪ ܐܘܪܚܬܐ ܕܕܝܢܐ. ܘܫܒܝܠܐ ܕܚܣܝܕܘܗܝ ܢܛܪ. * ܗܝܕܝܢ ܬܣܬܟܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܕܝܢܐ ܘܬܪܝܨܘܬܐ
ܘܟܠܗܘܢ ܫܒܝܠܐ ܛܒܐ. * ܡܐ ܕܥܠܬ ܚܟܡܬܐ ܠܠܒܟ. ܘܝܕܥܬܐ ܠܢܦܫܟ ܬܒܣܡ. * ܘܬܪܥܝܬܐ ܛܒܬܐ
ܬܢܛܪܟ. ܘܣܘܟܠܐ ܕܙܕܝܩܐ ܢܦܨܝܟ. * ܘܢܦܨܝܟ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܢ ܓܒܪܐ ܕܡܡܠܠ ܗܦܟܬܐ. * ܕܫܒܩܝܢ ܫܒܝܠܐ
ܬܪܝܨܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܫܘܟܐ. * ܘܚܕܝܢ ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܬܦܨܚܝܢ ܒܗܘܦܟܐ ܒܝܫܐ. * ܕܫܒܝܠܝܗܘܢ ܥܩܡܢ
ܘܡܥܩܡܢ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. * ܠܡܦܨܝܘܬܟ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܕܡܫܢܝܐ ܡܠܝܗ.

Eò quòd vocavi, & non credidiſtis, & extuli 24
vocē meam, & non audiviſtis, Et neglexiſtis 25
omnes cogitationes meas, & objurgationem
meā renuiſtis, Etiā ego ridebo exitiū veſtrū, 26
& lætabor cùm venerit ſuper vos perturbatio
& interitus repentinus, Et contritio veſtra, 27
turbinis inſtar advenerit. Cúmq; ingruerit
in eos anguſtia & tribulatio, Tunc vocabunt 28
me,& non reſpondebo eis: & diluculò veni-
ent ad me, et non invenient me. Quia odio 29
habuerunt ſcientiā, et timorē Dñi non ele-
gerunt, Nec admiſerunt conſilia mea,et ſpre- 30
verunt omnem reprehenſionē meā, Et come- 31
derunt de fructibus viarū ſuarū et cogitatio-
nibus ſuis ſaturati ſunt: Propterea averſio 32
puerilis interficiet eos, et error carentium
ratione perdet illos. Qui autem obedierit 33
mihi, habitabit ſecurus,et requieſcet à multi-
tudine malorum.

CAP. II.

Fili mi, ſi ſuſceperis verba mea, et præcepta 1
mea abſconderis in corde tuo, Et inclina- 2
naveris aurē tuā ſapientiæ,et converteris cor
tuū ad intelligentiā. Vocaverisque intellectū, 3
et ad intellectū extuleris vocē tuā, Et quæſi- 4
eris eum tanquam argentū, et indagaveris
eum tanquam theſaurū: Tunc percipies timo- 5
rem Dñi, et invenies ſcientiā Dei. Siquidem 6
Dñs dat ſapientiā,et ex ore ejus *prodit* ſcien-
tia et intellectus, Ipſéq; ſervat ſpem iis qui 7
recti ſunt, et protegit eos qui ambulant ſine
labe, Et cuſtodit vias judicii, et vias ſanctorū 8
ſuorū tuebitur. Tunc intelliges juſtitiam, et 9
judiciū,et rectitudinē omniū ſemitarū bona-
narū. Cùm indideris ſapientiā in cor tuū,et 10
ſcientia animā tuā oblectaverit, Mens bona 11
cuſtodiet te, et intelligentia juſtorū ſalvabit
te: Et liberaberis à viis pravis,et ab homini- 12
bus loquentibus perverſa, Qui deſerunt viam 13
rectā,et ambulant in via tenebrarum, Et ge- 14
ſtiunt ad perpetranda ſcelera, et delectantur
converſatione malignā; Quorū viæ perverſæ 15
ſunt,et obliquæ ſemitæ. Liberabit te ſapientia 16
à muliere extranea,quæ ſubvertit verba ſua,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فاذ كنت ادعوكم فما اطعتموني واسهبت اقوالا فما اصغيتم اليها * وجعلتم اراي منافضة
وما اطعتم توبيخاتي * لذلك ساضحك انا على هلاككم واسمت بكم متى يوافيكم الهلاك
واذا دهمكم الهيج بغتة وصرعتكم سكصر كالزوبعة واذا ورد اليكم الاغتمام والضار
والضنك * او اذا دهمكم الهلاك * اذا استغثتم بي فلا استجيب لكم * الاشرار يطلبوني فلا
يجدوني * لانهم معقوا الحكمة وما اثروا مخافة الرب * ولا ارادوا ان يصغوا الي مشورتي وكانوا
يستهزون بتوبيخاتي * لذلك سياكلون اثمار طريقهم ويملون من نفاقهم * لانهم بدل
ما كانوا يظلمون الاطفال سيقتلون والاستفحاص يحتاج المنافقين * ومن يسمعني يسكن
في الرجاء ويهدا من كل شر بلا خوف * الفصل الثاني

1 * يا ابني ان اقبلت كلام وصيتي وحفظته عندك * ويسمع الحكمة اذنك * ودفعت قلبك
الى الفهم ودفعتها الى ابنك ليتعظ بها * وان استدعيت الحكمة وبذلت الفقه صوتك
وابتغيت الحس بصوت عظيم * وان ابتغيتها كما تطلب الفضة واستكشفت عنها كما يفتش عن
الكنوز * حينئذ ستفهم مخافة الرب وتصادف معرفة الله * لان الرب يعطي الحكمة ومن وجهه
العلم والفهم * وهو يخزن لمن يسلكون سبيلهم خلاصا ويعضد مسالكهم لحفظوا مناهج حقوقه
ويحفظ طرائق المتورعين منه * حينئذ تفهم العدل والانصاف ويقوم على كافة افعال الوصايا
الصالحة * لان الحكمة ان جاءت الى قلبك وستكون الحس في نفسك تجدا حسنا * ويحفظك
الراي السديد ويصونك التعكر البار في اواخرك * لينقذك من الطريقة الرديئة ومن رجل
يتكلم ما لا صدقا فيه * ايها التاركون الطرائق المستقيمة ليسلكوا في مناهج الظلمة * ايها
المسرورين بالمساوىء والمستبشرين بالارتجاع الردي * الذي سبلهم معوجة ومناهجهم معرجة
* لتحلوك من طريق الكف المستوية بعيدا * ومن العزم المقسط غريبا *

Cùm vos vocarem,non obediſtis mihi: & multiplicavi verba, & non admoviſtis animum: Et feciſtis conſilia mea manca,et 24
non obediviſtis correptionibus meis. Propterea ego ridebo in interitu veſtro,& ge- 25 26
ſtiam de vobis cùm advenerit vobis interitus, Et cum offuſcaverit vos tempeſtas 27
repentè,& proſtratio veſtra adfuerit quaſi turbo: & cum venerit ad vos miſeria et
anguſtia et calamitas aut quando offuſcaverit vos interitus. Et cùm imploraveri- 28
tis opem meam, non exaudiam vos. Scelesti quærent me,& non invenient me. Quia 29
oderunt ſapientiam, et non elegerunt timorem Domini, Et noluerunt auſcultare con- 30
ſilia mea,& irridebant correptiones meas: Ideò manducabunt fructus viæ ſuæ,et ſa- 31
turabuntur iniquitate ſuâ. Nam pro eo 32
quòd opprimebant parvulos, occidentur:et diſquiſitio perdet impios. Qui autem au- 33
dit me, habitabit in ſpe, & requieſcet ab omni malo ſine timore.

CAP. II.

Fili mi, ſi ſuſceperis verba moniti mei, 1
& ea ſervaveris apud te: Et audierit 2
ſapientiam auris tua, et tradideris cor tuum ad intelligentiam, & tradideris eam
filio tuo,ut eâ erudiatur: Et ſi invocaveris ſapientiam, & dederis prudentiæ vo- 3
cem tuam, & quæſieris prudentiam clamore ingenti: Et ſi eam cupieris ut ex- 4
petitur argentum, & inveſtigaveris eam ut perquiruntur theſauri: Tunc intelliges 5
timorem Domini, & reperies cognitionem Dei; Quia Dominus dat ſapientiam, & 6
ex ejus vultu eſt doctrina & intellectus: Ipſeque recondit eis qui cuſtodiunt vias 7
ſuas, ſalutem: Et adjuvat ſemitas eo- 8
rum, ut cuſtodiant vias veritatum ejus: & ſervat vias timentium ſe. Tunc in- 9
telliges juſtitiam & æquitatem, & inſiſtes omnibus operibus mandatorum bonis.
Quia ſi ſapientia venerit ad cor tuum, 10
erit prudentia in anima tua gloria pulcherrima. Teque tuebitur conſilium fir- 11
mum, & conſervabit te cogitatio juſta in noviſſimis tuis, Ut liberent te à via ma- 12
la, & à viro loquente quod nullam in ſe continet veritatem. O vos qui deſeritis 13
vias rectas, ut ambuletis in viis tenebroſis; O vos qui gaudetis malignitate, & 14
lætamini in converſatione mala: Quorum ſemitæ ſunt retortæ, & viæ clau- 15
dicantes, Ut faciant te à tramite veritatis rectè exterrem, & à deliberatione ju- 16
ſta extraneum.

17 העזבת אלוף נעוריה ואת ברית אלהיה שכחה :
18 כי שחה אל מות ביתה ואל רפאים
19 מעגלתיה : כל באיה לא ישובון ולא
ישיגו ארחות חיים : למען תלך בדרך
20 טובים וארחות צדיקים תשמר : כי ישרים ישכנו
21 ארץ ותמימים יותרו בה : ורשעים מארץ
22 יכרתו ובוגדים יסחו ממנה :

CAP. III. ג

1 בני תורתי אל תשכח ומצותי יצר לבך :
2 כי ארך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך :
3 חסד ואמת אל יעזבך קשרם על גרגרותיך
4 כתבם על לוח לבך : ומצא חן ושכל
5 טוב בעיני אלהים ואדם : בטח אל יהוה
6 בכל לבך ואל בינתך אל תשען : בכל
7 דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך : אל תהי
8 חכם בעיניך ירא את יהוה וסור מרע : רפאות
9 תהי לשרך ושקוי לעצמותיך : כבד את יהוה
10 מהונך ומראשית כל תבואתך : וימלאו
11 אסמיך שבע ותירוש יקביך יפרצו :
12 מוסר יהוה בני אל תמאס ואל תקץ
בתוכחתו : כי את אשר יאהב יהוה יוכיח וכאב
13 את בן ירצה : אשרי אדם מצא חכמה ואדם
14 יפיק תבונה : כי טוב סחרה מסחר
15 כסף ומחרוץ תבואתה : יקרה היא מפנינים
16 וכל חפציך לא ישוו בה : ארך ימים
17 בימינה בשמאולה עשר וכבוד : דרכיה דרכי
18 נעם וכל נתיבותיה שלום : עץ חיים היא
19 למחזיקים בה ותמכיה מאשר : יהוה
בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה :
20 בדעתו תהומות נבקעו ושחקים ירעפו טל :

Versio VULG. LAT.

17 Et relinquit ducem pubertatis
18 suæ, Et pacti Dei sui oblita est.
Inclinata est enim ad mortem
domus ejus, & ad inferos semi-
19 tæ ipsius. Omnes, qui ingredi-
untur ad eam, non revertentur,
nec apprehendent semitas vi-
20 tæ. Ut ambules in via bona: et
21 calles justorum custodias. Qui
enim recti sunt, habitabunt in
terra, & simplices permanebũt
22 in ea. Impii verò de terra per-
dentur: & qui iniquè agunt,
auferentur ex ea.

CAP. III.

1 Fili mi, ne obliviscaris legis
meæ, & præcepta mea cor tuũ
2 custodiat. Longitudinem enim
dierum, & annos vitæ, & pacẽ
3 apponent tibi. Misericordia
& veritas te non deserant, cir-
cumda eas gutturi tuo, & de-
4 scribe in tabulis cordis tui: Et
invenies gratiam, & discipli-
nam bonam, coram Deo et ho-
5 minibus. Habe fiduciã in Dño
ex toto corde tuo, & ne innita-
6 ris prudentiæ tuæ. In omnibus
viis tuis cogita illum, & ipse
7 diriget gressus tuos. Ne sis sa-
piens apud temetipsum: time
8 Deum, & recede à malo: Sani-
tas quippe erit umbilico tuo,
9 & irrigatio ossiũ tuorum. Ho-
nora Dominum de tua substan-
tia, & de primitiis omniũ fru-
10 gum tuarum da ei: Et imple-
buntur horrea tua saturitate; et
vino torcularia tua redunda-
11 bunt. Disciplinã Domini, fili
mi, ne abjicias: ne deficias cùm
12 ab eo corriperis: Quem enim
diligit Dominus, corripit: &
quasi pater in filio complacet
13 sibi. Beatus homo, qui inve-
nit sapientiam, & qui affluit
14 prudentiã: Melior est acquisi-
tio ejus negotiatione argenti,
& auri primi & purissimi fru-
15 ctus ejus: Pretiosior est cunctis
opibus: & omnia, quæ deside-
rantur, huic non valent com-
16 parari. Longitudo dierum in
dextera ejus, et in sinistra illius
17 divitiæ, & gloria. Viæ ejus viæ
pulchræ, et omnes semitæ illius
18 pacificæ. Lignum vitæ est his,
qui apprehenderint eam: &
19 qui tenuerit eam, beatus. Do-
minus sapientiã fundavit ter-
ram, stabilivit cœlos pruden-
20 tiã. Sapientiã illius eruperunt
abyssi, et nubes rore concre-
scunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 † Ἡ ἀπολιποῦσα διδασκαλίαν νεότητος,
18 † καὶ διαθήκην θείαν ἐπιλελησμένη. † Ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς, † καὶ παρὰ τῷ ᾅδῃ μετὰ τῶν γηγενῶν τοὺς (ζ) ἄξονας αὐτῆς.
19 † Πάντες οἱ πορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν, † οὐδὲ μὴ καταλάβωσι τρίβους εὐθείας· † οὐ γὰρ (η) καταλαμβάνονται
20 ὑπὸ ἐνιαυτῶν ζωῆς. † Εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθὰς, † εὕροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης (θ) λείας.
21 † Ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν. † καὶ ὅσιοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ, † (ι) Ὁδοὶ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται, † οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ' αὐτῆς.

MS.A. (ζ) * αὔξονας (η) καταλαμβάνονται (θ) λείας. † χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, † ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. Ὅτι (ι) Ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν

(q) Quæ dereliquit (r) doctrinam juventutis, Et (s) testamenti [illegible] ni oblita est. (t) Posuit enim juxta mortem domum suam, & juxta infernum cum terrigenis (u) [illegible] suas. Omnes euntes in ea non (x) revertent, neque apprehendent [illegible] mitas rectas: non enim apprehen[illegible] duntur ab annis vitæ. Nam si am[illegible] bularent semitas bonas, invenissent utique (y) semitas justitiæ [illegible] (z) Quoniam recti (ω) inhabita[illegible] bunt terram, & sancti remanebunt in ea. Viæ impiorum è terra per[illegible] dentur: & * iniqui expellentur ab ea.

ΚΕΦ. γ΄.

1 † Υἱὲ, ἐμῶν νομίμων μὴ ἐπιλανθάνου, † τὰ δὲ ῥήματά μου τηρείτω σὴ καρδία.
2 † Μῆκος γὰρ βίου, καὶ ἔτη ζωῆς, καὶ εἰρήνην
3 προσθήσουσί σοι. † Ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ἐκλειπέτωσάν σε· † ἄφαψαι δὲ
4 αὐτὰς ἐπὶ σῷ τραχήλῳ, Καὶ εὑρήσεις χάριν· (α) † καὶ προνοοῦ καλὰ ἐνώπιον κυρίου
5 καὶ ἀνθρώπων. † Ἴσθι πεποιθὼς (β) ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ, † ἐπὶ δὲ σῇ σοφίᾳ μὴ
6 ἐπαίρου. † (γ) Πάσαις ὁδοῖς σου γνώριζε αὐτὴν, † ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς ὁδούς σου.
7 † Μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῷ, † φοβοῦ δὲ τὸν θεὸν, καὶ ἔκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
8 † Τότε ἴασις ἔσται τῷ σώματί σου, † καὶ ἐπι-
9 μέλεια τοῖς ὀστέοις σου. † Τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων, † καὶ ἀπάρχου αὐ-
10 τῷ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύνης· † Ἵνα πίμπληται τὰ ταμιεῖά σου πλησμονῆς (δ) σίτῳ, † οἴνῳ δὲ αἱ ληνοί σου ἐκβλύζωσιν.
11 † Υἱὲ μὴ ὀλιγώρει παιδείας κυρίου, † μηδὲ
12 ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. † Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος, (ε) ἐλέγχει· † μαστιγοῖ δὲ
13 πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. † Μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρε σοφίαν, † καὶ θνητὸς ὃς
14 εἶδε φρόνησιν. (ζ) † Κρεῖσσον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι, † ἢ χρυσίου καὶ ἀργυ-
15 ρίου θησαυρούς. † Τιμιωτέρα δέ ἐστι λίθων πολυτελῶν, † οὐκ (η) ἀντιτάξεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρόν· † εὔγνωστός ἐστι πᾶσι τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ, † πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστι.
16 † Μῆκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς, † ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα· † ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη, † νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ
17 γλώσσης φορεῖ. † Αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαὶ, † καὶ (θ) πᾶσαι αἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ.
18 † Ξύλον ζωῆς ἐστι πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς, † καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐ-
19 τὴν ὡς ἐπὶ κύριον, ἀσφαλής. † Ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, † ἡτοίμασε δὲ
20 οὐρανοὺς (ι) φρονήσει. † Ἐν αἰσθήσει ἄβυσσοι ἐρράγησαν, † νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους.

MS.A. (α) † γράψον δὲ αὐτὰς ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου. καὶ φρ[illegible] ὅλῃ καρδίᾳ (γ) Ἐν πάσαις (δ) σίτου, (ε) παιδεύει· (ζ) Κρεῖσσον (η)[illegible] τάσσεται (θ) πάντες οἱ τρίβοι (ι) ἐν φρονήσει.

CAP. III.

Fili, mearum legum ne oblivisca[illegible] ris: verba autem mea servet tuum cor. Longitudinem enim ætatis, & annos vitæ, & pacem apponent ti[illegible] bi. (a) Eleemosynæ & fides ne de[illegible] serant te: (b) alliga autem [illegible] super collum (c) tuum, Et in[illegible] venies gratiam: & (d) provide bona (e) coram Domino, & hominibus. (f) Esto fidens in tota corde [illegible] Deum: in tua autem sapientia [illegible] ne exalteris. (h) Omnibus viis tuis cognosce illam; (i) ut recta fa[illegible] ciat vias tuas. Ne sis (k) pru[illegible] apud temetipsum: time autem De[illegible] um, & declina ab omni malo. Tunc sanitas erit corpori tuo, & (l) curatio ossibus tuis. Hono[illegible] Dominum de justis tuis laboribus & primitias da ei de (m) [illegible] fructibus justitiæ: ut impleantur (n) cellaria tua (o) saturitate [illegible] mento: & vino torcularia tua [illegible] redundent. Fili, noli (q) negli[illegible] re disciplinam Domini: neque [illegible] fatigeris, dum ab eo argu[illegible] Quem enim diligit Dominus, [illegible] arguit: flagellat autem omnem [illegible] lium, quem suscipit. Beatus (?) [illegible] mo qui invenit sapientiam, & [illegible] mortalis qui vidit prudentiã. [illegible] lius est enim illã mercari, quam [illegible] & argenti thesauros. Pretiosior est enim lapidib⁹ pretiosis: non [illegible] illi ullum malum: benè nota [illegible] omnibus (x) appropinquantibus [illegible] omne autem pretiosum non di[illegible] dignum. * Longitudo enim æ[illegible] & anni vitæ in dextera ejus: [illegible] sinistra autem ejus divitiæ, & g[illegible] ria. Ex ore ejus procedit justit[illegible] legẽ autem & misericordiã (y) [illegible] lingua portat. Viæ ejus viæ bon[illegible] & omnes (z) semitæ ejus in [illegible] Lignum vitæ est omnib⁹ qui am[illegible] plectuntur eam, & qui innitun[illegible] in eam, sicut in Domino, (a) firm[illegible] Deus sapientiã fundavit terra[illegible] paravit autem cælos prudent[illegible] In (aa) sensu abyssi eruperunt, [illegible] bes autem manaverunt (bb) r[illegible]

תרגום TARGUM.

17 דשבקה מרביתא דטליותהא וקימא דאלהא טעת : דבעמקא דמותא ביתה
18 ולגבריא הלכתא דשבילהא : כל דעילין לא חורין בשלם ולא צירין ארחתא דחיי
19 בדיל הלך בארחתא דטבי ושבילי דצדיקי תנטור : מטול דתריצי עמרין בארעא
20 ואלין דלא מום משתותרין בה : ורשיעיא מן ארעא נסופון ובזוזי נתעקרון מנה :
21
22

ג

1 ברי נימוסי לא תנשי ופוקדני ינטר לבך : מטול דנוגרא דיומתא ושניא דחיי ושלמא
2 נוספון לך : טיבותא וקושטא לא נשבקונך קטורנון בצורך וכתוב אנון על לוח דלבך :
3 ותשכח חסדא ושכלא וטיבותא קדם אלהא וקדם בני אנשא : סביר באלהא מן כלי
4 לבך ועל ביונתא דלבך לא תסתמיך : בכל ארחתך דעה והוא יתרץ שבילך : לא תהוי
5 חכים באפך דחל מן אלהא וסטא מן בישתא : אסיותא תהוי לכונשרך ורוחנא לגרמיך :
6 יקר לאלהיך מן ממונך ומריש כלהון עללתך : ומתמלין אוצרך שבענא ומעצרתך
7 חמרא נשפען : ברי מרדותא דאלהא לא תסלא ולא תמריק במכסנותיה : מטול
8 דלמן דרחם ליה אלהא רדיה ליה והיך אבא דרדי לבריה : טובוהי לבר נשא דאשכח
9 חכמתא ובר נשא דמפיק ביונתא : מטול דטבא תגרותה מן תגרותא דסימא ומן דהבא
10 סנינא עללתה : יקירא היא מן כיפי טבתא וכל מדעם לא פחים ליה : נוגרא דיומתא
11 בימינה ובשמאלה עותרא ויקרא : ארחתהא ארחתא דבוסמא וכלהון הליכתהא
12 שלמא : אילנא דחיי היא לאלין דמתחזקין בה ואלין דמתעסקין בה טוביהון : אלהא
13 בחכמתא שתאסיה ארעא ואתקין שמיא בביונה : בדעתיה תהומי אתבזיעו ושמיא
14 צעי מטליא :
15
16
17
18
19
20

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quæ relinquit ducatum adolescentiæ suæ, & pactum Dei sui abjecit. Quoniam in fovea mortis est domus ejus, & ad gigantes itinera semitarum ipsius. Omnes qui ingrediuntur, non revertentur in pace, neque capient semitas vitæ. Ut ambules in viis bonorum, & semitas justorum custodias. Quoniam justi stabunt in terra, & immaculati remanebunt in ea. Impii autem de terra consumentur, & direptores eradicabuntur ex ea.

CAP. III.

Fili mi ne obliviscaris legis meæ, & præcepta mea custodiat cor tuum. Quoniam longitudinem dierum, & annos vitæ & pacem adjicient tibi. Benignitas & veritas ne dimittant te: liga eas in collo tuo, & scribe eas in tabula cordis tui. Et invenies gratiam & intellectum, & benignitatem coram Deo, & coram filiis hominum. Spera in Deo ex toto corde tuo, & prudentiæ cordis tui ne innitaris. In omnibus viis tuis cognosce eum, & ipse diriget semitas tuas. Ne sis sapiens apud temetipsum: time Deum & recede à malo. Medicina erit umbilico tuo, & pinguedo ossibus tuis. Honora Deum tuum de mammona tuo, & de primitiis omnium frugum tuorum. Et implebuntur cellaria tua saturitate, & torcularia tua vino redundabunt. Disciplinam Dei fili mi ne execreris, & ne tædio afficiaris correptione ejus. Quoniam quem diligit Deus, corripit; & sicut pater corripit filium suum. Beatus filius hominis qui invenit sapientiam, & filius viri qui profert intelligentiam. Quoniam melior est negotiatio ejus negotiatione argenti, & auro conflato fructus ejus. Pretiosior est lapidibus preciosis, & nihil est quod ei comparetur. Longitudo dierum in dextera ejus, & in sinistra ejus divitiæ, & gloria. Viæ ejus viæ suavitatis, & omnia itinera ejus pacifica. Arbor vitæ est his qui apprehendunt eam, & hi qui occupantur in ea, beati. Deus in sapientia posuit fundamenta terræ, et præparavit cœlos in prudentia. In scientia ejus abyssi ruptæ sunt, et nubes destillaverunt rorem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܕܫܒܩܬ ܡܪܒܝܢܐ ܕܛܠܝܘܬܗ̇ . ܘܛܥܬ ܩܝܡܐ ܕܐܠܗܗ̇ . * ܘܐܫܠܡܬ ܠܛܥܝܘܬܐ ܬܪ̈ܥܐ ܕܒܝܬܗ̇ .
18 ܘܗܠܟ̈ܬܐ ܕܫܒܝ̈ܠܝܗ̇ . * ܟܠ ܕܥܐܠܝܢ ܠܘܬܗ̇ ܠܐ ܗܦܟܝܢ . ܘܠܐ ܡܬܕܟܪܝܢ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝ̈ܐ .
19 * ܗܠܟ ܗܟܝܠ ܒܐܘܪܚܐ ܕܛܒ̈ܐ . ܘܛܪ ܐܘܪ̈ܚܬܐ ܕܙܕܝ̈ܩܐ . * ܡܛܠ ܕܬܪ̈ܝܨܐ ܢܥܡܪܘܢ ܒܐܪܥܐ . ܘܬܡܝ̈ܡܐ
20 ܢܩܘܘܢ ܒܗ̇ . * ܚܛܝ̈ܐ ܕܝܢ ܢܬܚܒܠܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ . ܘܥܘ̈ܠܐ ܢܬܥܩܪܘܢ ܡܢܗ̇ .
21 22 * ܫܠܡ * ܒ̄ * * ܓ̄ . * ܒܪܝ ܠܐ ܬܛܥܐ ܢܡܘܣܝ . ܘܦܘܩܕ̈ܢܝ ܢܛܪ ܠܒܟ . * ܡܛܠ
1 2 ܕܐܘܪܟܐ ܕܝܘܡܬܐ . ܘܫܢ̈ܝ ܚܝ̈ܐ ܢܬܬܘܣܦܘܢ ܠܟ . * ܫܠܡܐ ܘܛܝܒܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܠܐ
3 ܢܫܒܩܘܢܟ . ܐܠܐ ܩܛܘܪ ܐܢܝܢ ܥܠ ܨܘܪܟ . ܘܟܬܘܒ ܐܢܝܢ ܥܠ ܠܘ̈ܚܐ ܕܠܒܟ . * ܕܬܫܟܚ ܪ̈ܚܡܐ
4 ܘܛܝܒܘܬܐ ܘܣܘܟܠܐ ܛܒܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ . ܘܩܕܡ ܒܢ̈ܝ ܐܢܫܐ . * ܣܒܪ ܒܡܪܝܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ . ܘܥܠ
5 6 ܚܟܡܬܐ ܕܢܦܫܟ ܠܐ ܬܬܬܟܠ . * ܒܟܠܗܝܢ ܐܘܪ̈ܚܬܟ ܕܥܝܗܝ . ܘܗܘ ܢܬܪܘܨ ܫܒܝ̈ܠܝܟ . * ܠܐ ܬܗܘܐ
7 8 ܚܟܝܡܐ ܒܥܝ̈ܢܝ ܢܦܫܟ . ܐܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܡܪܝܐ . ܘܣܛܝ ܡܢ ܒܝܫܬܐ . * ܕܬܗܘܐ ܐܣܝܘܬܐ ܠܒܣܪܟ .
9 ܘܫܘܡܢܐ ܠܓܪ̈ܡܝܟ . * ܝܩܪ ܠܡܪܝܐ ܡܢ ܩܢܝܢܟ . ܘܡܢ ܪ̈ܫܝܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܠ̈ܠܬܟ . * ܕܢܬܡܠܘܢ
10 11 ܐܘܨܪ̈ܝܟ ܣܒܥܐ . ܘܡܥܨܪ̈ܬܟ ܢܦܝܫܢ ܚܡܪܐ . * ܒܪܝ ܡܪܕܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܬܫܐܛ . ܘܠܐ ܬܡܐܢ ܒܟ
12 ܟܘܢܫܗ . * ܡܛܠ ܕܠܡܢ ܕܪܚܡ ܡܪܝܐ ܡܟܘܢܫ . ܐܝܟ ܐܒܐ ܕܡܪܕܐ ܠܒܪܗ . * ܛܘܒܘܗܝ
13 14 ܠܒܪܢܫܐ ܕܐܫܟܚ ܚܟܡܬܐ . ܘܠܒܪ ܒܣܪܐ ܕܐܫܟܚ ܣܘܟܠܐ . * ܡܛܠ ܕܛܒܐ ܗܝ ܬܐܓܘܪܬܗ̇
15 ܡܢ ܬܐܓܘܪܬܐ ܕܣܐܡܐ . ܘܡܢ ܕܗܒܐ ܦܪܝܫܐ ܡܝܬܪܢ ܥܠ̈ܠܬܗ̇ . * ܝܩܝܪܐ ܗܝ ܓܝܪ ܡܢ ܟܐ̈ܦܐ
16 ܛܒ̈ܬܐ . ܘܡܕܡ ܠܐ ܫܘܐ ܠܗ̇ . * ܢܘܓܪܐ ܕܝܘܡܬܐ ܒܝܡܝܢܗ̇ . ܘܥܘܬܪܐ ܘܐܝܩܪܐ ܒܣܡܠܗ̇ .
17 * ܐܘܪ̈ܚܬܗ̇ ܐܘܪ̈ܚܬܐ ܐܢܝܢ ܒܣܝ̈ܡܬܐ . ܘܟܠܗܝܢ ܫܒܝ̈ܠܝܗ̇ ܫܠܡܐ . * ܐܝܠܢܐ ܗܘ ܕܚܝ̈ܐ ܠܐܝܠܝܢ
18 19 ܕܡܚܝܢ ܒܗ̇ . ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܗ̇ ܛܘܒܝܗܘܢ . * ܡܪܝܐ ܒܚܟܡܬܗ ܫܬܐܣ
20 ܐܪܥܐ . ܘܬܩܢ ܫܡܝܐ ܒܣܘܟܠܗ . * ܘܒܝܕܥܬܗ ܐܬܒܙܥܘ ܬܗܘ̈ܡܐ . ܘܥܢ̈ܢܐ ܐܪܕܝܘ ܛܠܐ .

Quæ deseruit nutritium adolescentiæ suæ, & 17
oblita est fœderis Dei sui, Et oblivioni tradi- 18
dit limina domûs suæ, & gressus semitarum
suarum. Quicunq; ingrediuntur ad eam, non 19
revertuntur, neq; reminiscuntur viæ vitæ.
Ambula igitur in via proborum, & custodi 20
viam justorum; Nam recti habitabunt in ter- 21
ra, & ii qui sine labe sunt, remanebunt in ea.
Peccatores verò exterminabuntur de terra, & 22
iniqui evellentur ex ea.

CAP. III.

Fili mi, ne obliviscaris legis meæ, & mandata 1
mea custodiat cor tuũ: Quia longitudo di- 2
erũ & anni vitæ apponentur tibi. Et pax, & 3
gratia, & æquitas ne te deserant: sed innecte
eas collo tuo, & insculpe illas tabulis cordis
tui: Ut invenias misericordiã & gratiã atque 4
intellectũ bonũ corã Deo, & corã filiis homi-
num. Spera in Dño ex toto corde tuo, & sapi- 5
entiæ animæ tuæ ne confidas. Nosce eum in 6
omnib⁹ viis tuis, & ipse diriget semitas tuas.
Ne sis sapiens in oculis tuiipsius: sed time 7
Dñm, & declina à malo, Ut sit sanitas carni 8
tuæ, & impinguatio ossibus tuis. Honora Dñm 9
de possessione tua, & de primitiis omnium
proventuũ tuorũ. Ut impleantur horrea tua 10
saturitate, & torcularia tua redundent vino.
Fili mi, reprehensionẽ Dñi ne despexeris, nec 11
te pigeat in correptione ejus: Quoniã quem 12
diligit Dñs, corripit instar patris qui corripit
filiũ suũ. Beatus homo qui reperit sapientiã, 13
& filius carnis, qui invenit intelligentiam;
Quoniam melius est cõmercium ejus cõmer- 14
cio argenti: & auro purissimo præstantiores
sunt reditus ejus. Pretiosior enim est lapillis 15
optimis, & nihil æquatur illi. Longitudo die- 16
rum in dextera ejus, & divitiæ atq; gloria in
læva ipsius. Viæ ejus, viæ sunt jucundæ: & 17
cunctæ semitæ illius, pax. Arbor est vitæ iis 18
qui tenent eam: & qui expectant eam, beati
sunt. Dominus sapientiã suã posuit fundamen- 19
ta terræ, & condidit cœlum intellectu suo:
Et scientiã ipsius ruptæ sunt abyssi, & nubes 20
stillaverunt rorem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * يا بني لا تدركنك المشورة الرديه التاركه تعليم الحذاقة والناسيه العهد الالهي * فانها قد
19 جعلت منزلها في الموت واعمالها مع الارضيين عند الجحيم الموت * فكافة السالكين فيها لن
20 يرجعوا ولا يدركوا سبلا مستقيمة لان سني الحياة لم تدركهم * لانهم لو كانوا سلكوا طرقا صالحة
21 لكانوا قد وجدوا طرايق العدل الممهدة * الاخيار يكونوا قاطني الارض وذوو الدعة يبقون
22 فيها * وطرق المنافقين تبيد من الارض والذين يتجاوزون الشريعة يقصون منها .
1 2 * الفصل الثالث * * يا بني لا تنس شرايعي وليحفظ قلبك اقوالي * فسيزيدك طول
3 العمر وسني حياة وسلامة * الصدقات والامانات لا تفنين من عندك تقلدها حول عنقك فتجد
4 5 نعمة * واسبق فتفطن في الحسنات امام الرب والناس * كن بكل قلبك متوكلا على الله
6 7 وبحكمتك لا ترتفع * وفي جميع طرايقك اعرفها لتقوم طرقك * لا تكون عند نفسك عاقلا
8 9 اتق الله واحجم عن كل شر * حينئذ يكون لجسمك شفاء واهتماما بعظامك * اكرم الرب من
10 اتعابك المقسطة ومن اثمار عدلك اعطه نواجمها * لتمتلي اهرايك ملوها حنطة وتفيض
11 12 معاصرك خمرا * يا بني لا تسأم من ادب ربك ولا تضجر مني وبخك * فان الرب يودب من
13 يحبه ويجلد كل ابن يقبله * مغبوط هو الانسان الذي قد وجد حكمة وسعيد المر الذي
14 15 قد وجد فطنة * لانها اكرم من احجار الجواهر النفيسة ولن يعاندها امر خبيث * ويعرفها
16 سريعا كل من يدنوا اليها وكل شي كريم ما يساويها * لان من يمينها طول العمر وسني الحياة
17 وفي شمالها ثروة وشرفا ومن فمها ينبعث العدل وعلى لسانها تحمل الشريعة والرحمة * وطرايقها
18 19 طرايق حسنة ومسالكها في السلامة * هي عود حياة صاينة لجميع المعتصمين بها والمستندين
20 عليها كمن يستند على الرب * الله بالحكمة اسس الارض وبالفطنة سوى السموات * وبالحس
تشعبت اللجج وهطلت الغيوم الندى .

Fili mi, haudquaquam te apprehendat 17
consilium malum quod refellit doctrinam
perspicacitatis, & quod obliviscitur pacti
divini. Nam collocavit habitaculum suum 18
in morte, & ejus opera cum terrestribus
prope infernum mors est. Universi ambu- 19
lantes in eo, nullo modo revertuntur, nec
apprehendunt semitas rectas, quia anni
vitæ non apprehendent eos. Nam si ambu- 20
lâssent vias rectas, sanè invenissent vias
justitiæ planas. Boni habitabunt terram, 21
& mansueti manebunt in ea. At viæ im- 22
piorum peribunt de terra, & qui præter-
grediuntur legem, exterminabuntur ab ea.

CAP. III.

Fili mi, ne obliviscaris leges meas, & 1
custodiat cor tuum verba mea. Augebunt 2
enim tibi longitudinem ætatis, & annos
vitæ, atque incolumitatem. Eleemosynæ 3
& fidelitates ne deficiant à te: cinge eas
circa collum tuum, & invenies gratiam.
Et præveniens intellige opera bona coram 4
Deo & hominibus. Esto ex toto corde tuo 5
fretus Deo: & in sapientia tua ne extolla-
ris. Et in omnibus viis tuis nosce eam, ut 6
dirigat vias tuas. Nullo modo sis apud 7
temetipsum prudens: time Deum, & decli-
na ob omni malo. Tunc erit corpori tuo sa- 8
nitas, & cura de ossibus tuis. Honora 9
Deum de laboribus tuis justis, & de fru-
ctibus justitiæ tuæ da illi primitias. Ut 10
penitùs impleantur horrea tua frumento, et
redundent torcularia tua vino. Fili mi, ne 11
cadas animis ob disciplinam Domini tui,
nec tædio afficiaris cùm te corripuerit;
Quia Dominus corrigit quem diligit, & 12
flagellat omnem filium quem charum ha-
bet. Beatus est homo qui reperit scientiã, 13
& fœlix est vir qui invenit prudentiam:
Quia est pretiosior lapidibus gemmarum 14
præclaris: & nullatenus adversabitur ei
quicquam malignum. Et cognoscet eam 15
brevi quicunque accedet ad eam: & omne
pretiosum non adæquatur ei. Quia à dex- 16
tra ejus est longitudo ætatis & anni vitæ,
& in sinistra ipsius, opes & nobilitas; Et
ex ore ejus fluit justitia, & super linguam
suam portat legem & misericordiam. Et 17
viæ ejus sunt viæ pulchræ: et semitæ ejus,
in tranquillitate. Ipsa est lignum vitæ, 18
servans omnes amplectentes eam & inni-
tentes ei, ut eum qui innititur Domino.
Deus sapientiã fundavit terram, & pru- 19
dentiã stabilivit cœlos: Et consilio di- 20
scissæ sunt abyssi, & manârunt nubes rore.

משלי : ד

cogitationemque , essentiam custodi : tuis oculis ab recedant ne , mi Fili
21 בני אל־ילזו מעיניך נצר תשיה ומזמה׃
ambulabis Tunc .tuis gutturibus gratia & , tuæ animæ vitæ erunt Et
22 ויהיו חיים לנפשך וחן לגרגרתיך׃ אז תלך
23 non , tacueris Si .impinget non tuus pes & ; tua via fiducia in
24 לבטח דרכך ורגלך לא תגוף׃ אם־תשכב לא
pavore à timebis Non .tuus somnus erit suavis & , jacebis & : pavebis
25 תפחד ושכבת וערבה שנתך׃ אל־תירא מפחד
Dominus Quia .venerit cùm , impiorum desolatione à & ; repentino
26 פתאם ומשאת רשעים כי תבא׃ כי־יהוה
prohibeas Ne .captura à tuum pedem custodiet & ; tua fiducia in erit
27 יהיה בכסלך ושמר רגלך מלכד׃ אל־תמנע
Ne .faciendum ad tuæ manus facultati existenda in ; suo patrono à bonum
28 טוב מבעליו בהיות לאל ידיך לעשות׃ אל־
Ne .tecum est & ,dabo cras & ,revertere & ,Vade : tuo sodali dicas
29 תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך׃ אל־
Ne .tecum fiducia in sedens ipse & : malum tuum socium super fabricet
30 תחרש על־רעך רעה והוא יושב לבטח אתך׃ אל־
Ne .malum tibi retribuit non si , gratis homine cum contendas
31 תריב עם־אדם חנם אם־לא גמלך רעה׃ אל־
Quia .ejus vias omnes in eligas ne & ; violentiæ virum in æmuleris
32 תקנא באיש חמס ואל־תבחר בכל־דרכיו׃ כי
Maledictio .ejus secretum rectis cum & ; perversus Domini abominatio
33 תועבת יהוה נלוז ואת־ישרים סודו׃ מארת
illusores Si .benedicet justorum tugurio & : impii domo in Domini
34 יהוה בבית רשע ונוה צדיקים יברך׃ אם־ללצים
sapientes Gloriam ? gratiam dabit mansuetis & ; illudet ipse
35 הוא יליץ ולענוים יתן־חן׃ כבוד חכמים
.ignominiam exaltans stulti & : possidebunt hæreditate
ינחלו וכסילים מרים קלון׃

CAP. IV. ד

.intelligentiam sciendum ad attendite & ; patris eruditionem filii Audite
1 שמעו בנים מוסר אב והקשיבו לדעת בינה׃
Quia .derelinquatis ne meam legem : vobis dedi bonam doctrinam Quia
2 כי־לקח טוב נתתי לכם תורתי אל־תעזבו׃ כי־
3 ,me docebat Et .meæ matris facies ad unicus & , tener ; meo patri fui filius
4 בן הייתי לאבי רך ויחיד לפני אמי׃ וירני
.vive & ,mea præcepta custodi : tuũ cor mea eloquia Fulciat ,mihi dicebatque
ויאמר לי יתמך־דברי לבך שמר מצותי וחיה׃
declines neque , obliviscaris ne : intelligentiam eme , sapientiam Eme
5 קנה חכמה קנה בינה אל־תשכח ואל־תט
, eam dilige : te custodiet & , eam derelinquas Ne .mei oris dictis à
6 מאמרי־פי׃ אל־תעזבה ותשמרך אהבה
omni in & ; sapientiam acquire sapientia Principium .te conservabit &
7 ותצרך׃ ראשית חכמה קנה חכמה ובכל־
: te exaltabit & , eam Exalta .intelligentiam acquire tua acquisitione
8 קנינך קנה בינה׃ סלסלה ותרוממך
copulam tuo capiti Dabit .fueris eam amplexatus cùm ,te glorificabit
9 תכבדך כי תחבקנה׃ תתן לראשך לוית־
:mea dicta suscipe & ,mi fili Audi .te muniet decoris diademate : gratiæ
10 חן עטרת תפארת תמגנך׃ שמע בני וקח אמרי
: te instruxi sapientiæ viam In .vitarum anni tibi multiplicabũtur &
11 וירבו לך שנות חיים׃ בדרך חכמה הרתיך
coarctabitur non , te eundo In .rectitudinis orbitis in te feci calcare
12 הדרכתיך במעגלי־ישר׃ בלכתך לא־יצר
,eruditionem in Apprehende .impinges non , cucurreris si & : tuus gressus
13 צעדך ואם־תרוץ לא תכשל׃ החזק במוסר
impiorum semitam In .tuæ vitæ ipsa quia ,eam custodi :dimittas ne
14 אל־תרף נצרה כי־היא חייך׃ בארח רשעים
.malorum via in gradiaris ne & ; ingrediaris ne
אל־תבא ואל־תאשר בדרך רעים׃

Versio VUL. LAT.

21 Fili mi, ne effluant hæc ab oculis tuis: Custodi legem atque
22 consilium: Et erit vita animæ tuæ, & gratia faucibus tuis.
23 Tunc ambulabis fiducialiter in via tua, & pes tuus non impin-
24 get: Si dormieris, non timebis: quiesces, & suavis erit somnus
25 tuus. Ne paveas repentino terrore, & irruentes tibi potentias
26 impiorum. Dñs enim erit in latere tuo, & custodiet pedẽ tuũ
27 ne capiaris. Noli prohibere benefacere eum, qui potest: si
28 vales, & ipse benefac. Ne dicas amico tuo; Vade, & revertere: cras dabo tibi: cùm statim
29 possis dare. Ne moliaris amico tuo malũ, cùm ille in te habeat
30 fiduciam. Ne contendas adversùs hominem frustrà, cùm ipse
31 tibi nihil mali fecerit. Ne æmuleris hominẽ injustum, nec
32 imiteris vias ejus: Quia abominatio Dñi est omnis illusor, & cum simplicibus sermocina-
33 tio ejus. Egestas à Dño in domo impii: habitacula autem ju-
34 storum benedicentur. Ipse deludet illusores, et mansuetis da-
35 bit gratiam. Gloriam sapientes possidebunt: stultorum exaltatio, ignominia.

CAP. IV.

1 Audite filii disciplinam patris, & attendite ut sciatis pru-
2 dentiam. Donum bonum tribuam vobis, legem meam ne
3 derelinquatis. Nam & ego filius fui patris mei, tenellus, &
4 unigenitus corã matre mea: Et docebat me, atque dicebat; Suscipiat verba mea cor tuum, custodi præcepta mea, & vives.
5 Posside sapientiã, posside prudentiam: ne obliviscaris, neq;
6 declines à verbis oris mei. Ne dimittas eam, & custodiet te: dilige eam, & conservabit te.
7 Principium sapientiæ, posside sapientiam, & in omni possessione tua, acquire prudentiam:
8 Arripe illam, & exaltabit te: glorificaberis ab ea, cùm eam
9 fueris amplexatus. Dabit capiti tuo augmenta gratiarũ, & coronã inclytã proteget te.
10 Audi fili mi, & suscipe verba mea, ut multiplicentur tibi an-
11 ni vitæ. Viam sapientiæ monstrabo tibi, ducã te per semitas
12 æquitatis: Quas cùm ingressus fueris, non arctabuntur gressus tui, & currens non habebis of-
13 fendiculum. Tene disciplinã, ne dimittas eam: custodi illã,
14 quia ipsa est vita tua. Ne delecteris in semitis impiorũ, nec tibi placeat malorum via.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cùm Translatione LATINA.

21 Υἱὲ μὴ (*) παραῤῥυῇς, τήρησον δὲ ἐμὴν
22 βουλὴν καὶ ἔννοιαν· Ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχή σου, καὶ χάρις ᾖ περὶ σῷ τραχήλῳ. Ἔσται δὲ ἴασις ταῖς σαρξί σου, καὶ ἐπιμέλεια τοῖς (ι) σοῖς
23 ὀστέοις· Ἵνα πορεύῃ πεποιθὼς ἐν εἰρήνῃ πάσας τὰς ὁδούς σου, ὁ δὲ πούς σου οὐ μὴ
24 προσκόψῃ. (κ) Ἐὰν γὰρ κάθῃ, ἄφοβος ἔσῃ, ἐὰν δὲ καθεύδῃς, ἡδέως ὑπνώσεις.
25 Καὶ (λ) οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν ἐπελθοῦσαν,
26 οὐδὲ ὁρμὰς ἀσεβῶν ἐπερχομένας. Ὁ γὰρ κύριος ἔσται ἐπὶ πασῶν ὁδῶν σου, καὶ ἐρείσει σὸν πόδα ἵνα μὴ σαλευθῇς. Μὴ ἀπό-
27 σχῃ εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ, ἡνίκα ἂν ἔχῃ ἡ χείρ
28 σου (μ) βοηθεῖν. Μὴ εἴπῃς, Ἐπανελθὼν ἐπάνηκε, (ν) αὔριον δώσω, δυνατοῦ σου ὄντος εὖ ποιεῖν· οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἡ ἐπι-
29 οῦσα. Μὴ (*) τεκτήνῃ ἐπὶ σὸν φίλον κακὰ,
30 παροικοῦντα καὶ πεποιθότα ἐπὶ σοί. Μὴ φιλεχθρήσῃς πρὸς ἄνθρωπον μάτην, μή-
31 ποτε (ξ) σοι ἐργάσηται κακόν. Μὴ κτήσῃ κακῶν ἀνδρῶν ὀνείδη, μηδὲ (ο) ζηλώσῃς
32 τὰς ὁδοὺς αὐτῶν. Ἀκάθαρτος γὰρ ἔναντι κυρίου πᾶς παράνομος, ἐν δὲ δικαίοις οὐ
33 συνεδριάζει. Κατάρα θεοῦ ἐν οἴκοις ἀσε-
34 βῶν, ἐπαύλεις δὲ δικαίων εὐλογοῦνται. Κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς
35 δὲ δίδωσι χάριν. Δόξαν σοφοὶ κληρονομήσουσιν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὕψωσαν ἀτιμίαν.

*Fili, ne effluas: serva [illegible] um consilium, & sententiam: [illegible] vivat anima tua, & gratia [illegible] ca collum tuum: erit autem [illegible] tas carnibus tuis, & cura [illegible] ossibus: ut ambules fidens [illegible] omnes vias tuas, & pes tuus [illegible] impingat. Si enim sederis, [illegible] more eris: si verò dormieris, [illegible] viter dormies: Et non (cc) [illegible] pavorem supervenientem, [illegible] impetus impiorum ingruentes. [illegible] minus enim erit super vias [illegible] (dd) & firmabit tuum pedem [illegible] non (ee) commovearis. Ne [illegible] as benefacere egenũ, quando[illegible] habueris manus tua auxiliari. [illegible] * dixeris; Revertens redi, cras [illegible] bo, cùm potens tu sis benefacere. Non enim scis quid pariat [illegible] dies. Ne fabriceris in tuum [illegible] cum mala, incolam, & fidentem super te. Noli (ff) inimicitias exercere adversùs hominem frustra: ne quod tibi operetur malum. Ne acquiras malorum virorum opprobria; (gg) neque zelaveris vias eorum. Immundus enim coram Domino omnis iniquus: in [illegible] stis autem non facit consessum. Maledictio Dei in domibus [illegible] orum: tuguria autem justorum benedicuntur. (ii) Dominus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Gloriam sapientes hæreditabunt: (kk) impii autem exaltabunt ignominiam.*

MS. A. (*) παραρυῇς, (ι) ὀστέοις σου· (κ) Ἐὰν κάθῃ (λ) οὐ μὴ φοβηθῇς (μ) εὖ ποιεῖν. Μὴ (ν) καὶ αὔριον (*) τέκτηνε (ξ) εἰς σὲ (ο) ζηλώσῃς

ΚΕΦ. δ'.

1 Ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρὸς,
2 καὶ προσέχετε γνῶναι ἔννοιαν. Δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑμῖν, τὸν ἐμὸν νόμον μὴ
3 ἐγκαταλίπετε. Υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κἀγὼ πατρὶ ὑπήκοος, καὶ ἀγαπώμενος ἐν
4 προσώπῳ μητρός. Οἳ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με, Ἐρειδέτω ὁ ἡμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν· φύλασσε ἐντολὰς, μὴ
5 ἐπιλάθῃ. Μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στό-
6 ματος, (α) Μηδὲ ἐγκαταλίπῃς αὐτὴν, καὶ ἀνθέξεταί σου· ἐράσθητι αὐτῆς, καὶ τηρήσει σε.
8 Περιχαράκωσον αὐτὴν καὶ ὑψώσει σε. τίμησον αὐτὴν, ἵνα σε περιλάβῃ.
9 Ἵνα δῷ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων, στεφάνῳ δὲ τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σου.
10 Ἄκουε υἱὲ καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους, καὶ πληθυνθήσεται (β) ἔτη ζωῆς σου, ἵνα σοι
11 γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου. Ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδάσκω σε, ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς
12 ὀρθαῖς. Ἐὰν γὰρ πορεύῃ, οὐ συγκλεισθήσεταί σου τὰ διαβήματα, ἐὰν δὲ τρέχῃς,
13 οὐ κοπιάσεις. Ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας, μὴ ἀφῇς, (γ) ἀλλὰ φύλαξον αὐτὴν σε-
14 αυτῷ εἰς ζωήν σου. Ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς, μηδὲ ζηλώσῃς ὁδοὺς παρανόμων.

CAP. IV.

Audite pueri disciplinã patris, et attendite, ut sciatis (a) [illegible] nem. Donum enim bonum dono vobis: meam (b) legem ne derelinquatis. Filius enim fui & ego patri obediens, & (c) dilectus in facie matris. Qui dicebant, & (d) docebant me; (e) Firmetur [illegible] sermo in tuo corde: custodi (f) præcepta, (g) non obliviscaris. Neque despexeris eloquium oris mei, [illegible] dereliqueris eam, & (h) [illegible] tibi: ama illam, & (i) [illegible] Circunda illam, & exaltabit te. Honora eam: ut te amplexetur: ut det tibi capiti coronam gratiarum: Coronã autem (k) deliciarum protegat te. Audi fili, & suscipe mea verba: & multiplicabuntur anni vitæ tuæ, ut tibi fiant multæ viæ vitæ. Vias enim sapientiæ (l) doceo te: & ingredi facio (m) orbitis rectis. Si enim ambulaveris, non (n) coarctabuntur tui gressus: si autem cucurreris, non (o) laborabis. Tene meam disciplinam: ne dimittas: sed custodi eam tibi ad vitam tuam. Vias impiorum ne intres: neque (p) æmulaveris vias iniquorum.

MS. A. (α) Κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθῃ, μηδὲ ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. Μὴ ἐγκαταλείπῃς (β) σοι ἔτη (γ) φύλαξον

תרגום TARGUM.

21 ברי לא נזל בעינך נטר מדעא ותרעיתא׃ ויהוון חיי לנפשך וחסדא לצורך׃ הידין
22 תיזל בסברא בארחתך ורגלך לא תתקל׃ אם תשכוב ותדמוך לא תדחל ותשכב
23 ותבסם שנתך׃ לא תדחל מן דחלא ומן שליא ומן חיסא דרשיעי כד ייתי׃ מטול
24 25 דאלהא יהי בסעדך וינטר רגלך ולא תתציד׃ לא תתכלי למעבד שפיר כד אית חילא
26 27 בידך למעבד׃ לא תימר לחברך אזל ותוב ולמחר אתן ואית גבך׃ לא תחשב על
28 29 חברך בישתא והוא יתיב עמך בשלוה׃ לא תנצי עם בר נשא מגן אם לא עבד לך
30 בישא׃ לא תטן בגברא חטופא ולא תצבי בכלהון ארחתיה׃ מטול דמרחק עותא
31 32 מן קדם יי ועם תריציא שועיתיה׃ לוטתא דאלהא בבתיהון דרשיעי ומעמרהון דצדיקי
33 יברך׃ ולממקני נסחוף ולענוני יתן חסדא׃ יקרא חכימי נחסנן וסכלי נקבלן צערא׃
34 35

ד

1 שמעו בניא מרדותא דאב ואציתו למדע ביונא׃ מטול דיולפנא טבא יהבית לכון
2 ונימוסי לא תשבקון׃ מטול דברא הוית לאבא מפנק ויחידא קדם אמי׃ ואלפני ואמר
3 4 לי יי יקמט מלי לבך נטר פקודי וחיה׃ קנה חכמתא קנה ביונה לא תנשי ולא תסטי מן
5 6 מאמרי פומי׃ ולא תשבקיה ותנטרך רחמה דתשגביך׃ ריש חכמתא קני חכמתא ובכל
7 8 קנינך קנה ביונה׃ חביביה די תרוממנך וחבקיה דתיקרך׃ ותשים ברישך יאיותא
9 דחסדא כלילא דשבהורה עלך׃ שמע ברי וקבל מני ונסגיון שניא דחיך׃ ארחתא
10 11 דחכמתא אלפתך והלכתך בשבילי תריצי׃ כד תיזל לא תתעוק ארחך ואין תרהט לא
12 13 תתקל׃ תתחזק במרדותא ולא תרפא נטריה מטול דהיא חיך׃ בארחא דרשיעי
14 לא תיזל ולא תטן בארחא דבישין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fili mi ne *vilescat in* oculis tuis: custodi scientiam & consilium. Et erunt vita animæ tuæ, & gratia collo tuo. Tunc ambulabis in spe in viis tuis, & pes tuus non offendet. Si cubueris & dormieris, non timebis: & si cubueris, dulcis erit somnus tuus. Non timebis à pavore & repentino casu, & à calamitate impiorum cùm venerit. Quoniam Deus erit in adjutorium tuum, & custodiet pedem tuum ne capiaris. Ne desinas facere bonum dum valet manus tua ad faciendum. Ne dicas socio tuo: Vade, & revertere; & cras dabo, si habes apud te. Ne cogites contra proximum tuum malum, cùm ipse habitet tecum in pace. Ne contendas cum homine frustra, cum non fecerit tibi malum. Ne æmuleris virum raptorem, nec velis omnes vias ejus. Quoniam abominabilis est iniquitas coram Domino, & cum rectis est colloquium ejus. Maledictio Dei in domibus impiorum, et domicilium justorum benedicetur. Et illusores propellet, et humilibus dabit gratiam. Gloriam sapientes hæreditabunt, et stulti suscipient tribulationem.

CAP. IV.

Audite filii disciplinam patris, et attendite ut sciatis prudentiam. Quoniam doctrinam bonam dedi vobis, et legem meam ne derelinquatis. Quoniam filius fui patri meo, delicatus et unicus coram matre mea. Et docebant me, et dixit mihi Dominus: Apprehendat cor tuum verba mea: custodi præcepta mea, et vives. Posside sapientiam, posside prudentiam, ne obliviscaris, nec declines à sermonibus oris mei. Neque dimittas eam, et custodiet te; dilige eam ut protegat te. Initio sapientiæ posside sapientiam, et in omnibus possessionibus tuis posside intelligentiam. Dilige eam ut exaltet te; et amplexare eam ut glorificet te. Et ponet in capite tuo pulchritudinem gratiæ, corona splendoris erit super te. Audi fili mi, et suscipe à me; et multiplicabuntur anni vitæ tuæ. Vias sapientiæ docebo te, et deducam te in semitis rectis. Cùm ambulaveris, non arctabitur via tua; et si cucurreris, non offendes. Apprehende disciplinam, nec dimittas: custodi eam, quoniam ipsa est vita tua. In via impiorum ne ambules, nec æmuleris viam malorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

21 Fili mi, ne vile sit in oculis tuis custodire do-
22 ctrinā meam & consilia mea; Erit enim vita
23 animæ tuæ, & benevolentia collo tuo. Et
tunc gradiéris in itineribus tuis cōfidenter, &
24 pede tuo non impinges. Et dormies, & non
timebis: & cubabis, eritq; suavis tibi somnus
25 tu9. Et non timebis perturbationē repentinā,
26 & impetū scelestorū, cùm ingruerit; Quoniā
Dn̄s erit tecū, & custodiet pedē tuū ne capia-
27 tur. Ne desistas operari bonū, quandiù valent
28 manus tuæ operari. Et cùm habes, ne dicas
sodali tuo, Vade & veni iterū cras, et dabo
29 tibi. Ne moliaris malū contra sociū tuū com-
30 morantē tecum pacificē. Ne litiges cum quo-
31 quam fraudulenter. Et ne æmuleris hominē
32 iniquum, nec approbes ullas vias ejus: Quo-
niam sordidus est iniquus corā Dn̄o, & con-
33 fabulationes Dn̄i cum rectis. Maledictio Dn̄i
in domibus iniquorū, & habitationē justorū
34 benedicet. Destruétq; irrisores, et erga sapi-
35 entes benevolus erit. Gloriam adipiscentur
sapientes, & stulti consequentur ignominiam.

CAP. IIII.

1 ACquiescite filii disciplinæ patris, & au-
2 scultate scientiā et intelligentiā. Quo-
niā documentū bonum dedi vobis, legē meā
3 ne derelinquatis. Filius enim fui patri meo
4 tenellus, et unicus apud matrē meam: Et do-
cuit me, dixitque mihi, Firmū sit verbū meū
in corde tuo, et serva præceptū meū, ut vivas,
5 et legē meā quasi pupillam oculi. Posside sa-
pientiā, et posside intelligentiā, neq; declines
6 ab eloquio oris mei. Ne deseras eam, ut cu-
7 stodiat te: dilige illā, ut salvet te. Principiū
sapientiæ, posside sapientiā: et in omni pos-
8 sessione tua, acquire prudentiā. Blandire illi,
ut te exaltet: et amplectere eam, ut te glorifi-
9 cet, Imponátq; capiti tuo decus benevolen-
10 tiæ, et coronā gloriæ te fulciat. Audi fili mi,
et accipe sermones meos, et multiplicabuntur
11 anni vitæ tuæ. Vias sapientiæ docebo te, et
12 ducā te per tramites rectos. Cúmq; ambula-
veris, non vacillabunt gressus tui: et si cucur-
13 reris, non impinges. Tene disciplinā meam,
et ne deseras illam: conserva eam, quoniam
14 ipsa est vita tua. In viam peccatorum ne ab-
eas, neque invideas itineri scelestorum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا بني لا يسقط هذه من امام عينيك * احفظ مشورتي ورويي * لكيما تحيا نفسك ويطوق على عنقك
نعمة * ويكون لجمامك شفاء * واهتماما بعظامك * لتذهب في جميع طرقك واثقا في سلامة * ولا
تعثر قدمك * وان جلست تكون غير خائف * وان نمت تنام نوما لذيذا * ولم تدهش من
جائحة مرعبة واردة * ولا من وثبات المنافقين متطامن * لان الرب يكون في طرقك * ويوطد
رجلك لئلا تترعرع * لا تمتنع بان تفعل بالفقير احسانا ما دام في سلطانك يدك به * ولا تقل
عد الي راجعا فاعطيك غدا * وفي مكنتك ان تعمل الآن معروفا * فانك لا تعلم ماذا يلد
اليوم المقبل * لا تنسى على صديقك الساكن معك المتوكل عليك اسواء * ولا تروم
ان تعادي انسانا لئلا يصنع بك سوءا * لا تقتن عار الرجال الاردياء * ولا تسلك طرايقهم * لان
كل من يتعدى الشريعة نجس قدام الرب * واما يجالس الصديقين * لعنة الله في منازل
المنافقين * ومساكن المقسطين تبارك * الرب يناصب المتكبرين * ويهب المتواضعين
نعمة * الحكماء يرثون المجد * واما المنافقين فرفعوا هوانا * الفصل الرابع *
* ايها الغلمان اسمعوا ادب ابيكم * واصغوا لتعرفوا فهما * لاني اهبي لكم هدية صالحة * فلا
تهملوا شريعتي * فاني كنت ابنا مطيعا لابي * ومحبوبا في وجه امي * فعلماني وقالا لي فليرسخ
قولنا في قلبك * احفظ وصاياي * لا تنسها * لا تعرض عن كلام فمي * لا تهمل الحكمة فتنصرك
* اعشقها فتحفظك * سيج حولها فتعليك * اكرمها لكيما تعضدك * ** لتعطي راسك
اكليل النعيم * اسمع يا بني واقبل اقوالي * فتتكاثر لك سنو حياتك * لتبصر لك طرق عمرك
كثيرة * فاني اعلمك طرايق الحكمة * واسلك بك في مناهج مستقيمة * فانك ان سلكتها
فما تتعرقل خطواتك * ان حاضرت فيها فما تتعب * احفظ ادبي ولا تتركه * احفظها لنفسك
في حياتك * طرق المنافقين لا تجي اليها * وعداة الشريعة لا تماثل طرايقهم *

Fili mi, ne cadant hæc è conspectu oculo- 21
rum tuorum: serva consilium meum, &
monitum meum, ut vivat anima tua, & 22
circundes collum tuum gratiâ, & sit car-
nibus tuis sanitas, & cura de ossibus tuis.
ut ambules in omnibus viis tuis securus in 23
tranquillitate, & non impingat pes tuus.
Et si sederis, eris intrepidus: & si dormi- 24
eris, dormies somnum suavem: Et non 25
turbaberis à timore horrendo instante, neq;
ab invasionibus impiorum dehiscentibus.
Nam Dominus erit in viis tuis, & firma- 26
bitur pes tuus quominus nutet. Ne te re- 27
trahas à præstando pauperi beneficium,
quandiu suppetit in manu tua aliquid quo
juves. Et ne dicas, Revertere ad me ite- 28
rum, daboque tibi cras, cùm sit in poten-
tia tua ut modò conferas beneficium, quia
nescis quid occurrat die venturâ. Ne ex- 29
cogites contra proximum tuum cohabitan-
tem tecum, confidentem tibi, mala: Et 30
ne velis gratis inimicari cuiquam, ne in-
ferat tibi malum. Ne possideas æmula- 31
tionem virorum malorum, & ne imiteris
ullo modo vias illorum: Quia quicun- 32
que transgreditur legem, immundus est co-
ram Domino, confidet autem Dominus cum
justis. Maledictio Dei in habitaculis im- 33
piorum, & tabernacula justorum benedi-
centur. Dominus resistit superbis, & hu- 34
milibus dat gratiam. Sapientes possidé- 35
bunt gloriam, at verò stulti exaltantur
ad ignominiam.

CAP. IV.

O Pueri, audite disciplinam patris ve- 1
stri, & attendite, ut cognoscatis doctri-
nam. Quoniam ego præparo vobis mu- 2
nus bonum, ne negligatis legem meam. Nam 3
ego fui filius obediens patri meo, & ama-
tus in conspectu matris meæ: Docebánt- 4
que me ambo, & dicebant mihi; Firmiter
hæreat sermo noster in corde tuo: custodi
mandata mea: non obliviscaris ea: Non 5
declines à sermone oris mei: non negligas
sapientiam, & ipsa te juvabit: Adama 6
eam, & servabit te; circunsepi eam, &
exaltabit te: Honora eam, ut opituletur 7
tibi: ut det capiti tuo coronam deli- 9
tiarum. Audi fili mi, & suscipe verba 10
mea, & augebuntur tibi anni vitæ tuæ, ut
plures tibi parentur ætatis tuæ viæ. Do- 11
cebo enim te vias sapientiæ, & ducam te
per vias rectas, In quibus si ambulave- 12
ris, non implicabuntur gressus tui: si am-
plectaris eas, non fatigaberis. Cape di- 13
sciplinam meam, & ne eam derelinquas:
serva eam animæ tuæ in vita tua. Ad 14
vias impiorum ne accedas, & legis trans-
gressorum vias ne imiteris.

משלי׃ ד

15 פְּרָעֵהוּ אַל־תַּעֲבָר־בּוֹ שְׂטֵה מֵעָלָיו וַעֲבוֹר׃
16 כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־לֹא יָרֵעוּ וְנִגְזְלָה
17 שְׁנָתָם אִם־לֹא יַכְשׁוֹלוּ׃ כִּי לָחֲמוּ לֶחֶם
18 רֶשַׁע וְיֵין חֲמָסִים יִשְׁתּוּ׃ וְאֹרַח צַדִּיקִים
כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וָאוֹר עַד־נְכוֹן הַיּוֹם׃
19 דֶּרֶךְ רְשָׁעִים כָּאֲפֵלָה לֹא יָדְעוּ בַּמֶּה יִכָּשֵׁלוּ׃
20 בְּנִי לִדְבָרַי הַקְשִׁיבָה לַאֲמָרַי הַט־אָזְנֶךָ׃
21 אַל־יַלִּיזוּ מֵעֵינֶיךָ שָׁמְרֵם בְּתוֹךְ לְבָבֶךָ׃
22 כִּי־חַיִּים הֵם לְמֹצְאֵיהֶם וּלְכָל־בְּשָׂרוֹ
23 מַרְפֵּא׃ מִכָּל־מִשְׁמָר נְצֹר לִבֶּךָ כִּי מִמֶּנּוּ
24 תוֹצְאוֹת חַיִּים׃ הָסֵר מִמְּךָ עִקְּשׁוּת פֶּה וּלְזוּת
25 שְׂפָתַיִם הַרְחֵק מִמֶּךָּ׃ עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ
26 וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ׃ פַּלֵּס מַעְגַּל רַגְלֶךָ
27 וְכָל־דְּרָכֶיךָ יִכֹּנוּ׃ אַל־תֵּט־יָמִין וּשְׂמֹאול
הָסֵר רַגְלְךָ מֵרָע׃

CAP. V. ה

1 בְּנִי לְחָכְמָתִי הַקְשִׁיבָה לִתְבוּנָתִי הַט־אָזְנֶךָ׃
2 לִשְׁמֹר מְזִמּוֹת וְדַעַת שְׂפָתֶיךָ יִנְצֹרוּ׃ כִּי
3 נֹפֶת תִּטֹּפְנָה שִׂפְתֵי זָרָה וְחָלָק מִשֶּׁמֶן חִכָּהּ׃
4 וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כַלַּעֲנָה חַדָּה
5 כְּחֶרֶב פִּיּוֹת׃ רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת שְׁאוֹל
6 צְעָדֶיהָ יִתְמֹכוּ׃ אֹרַח חַיִּים פֶּן־תְּפַלֵּס נָעוּ
7 מַעְגְּלֹתֶיהָ לֹא תֵדָע׃ וְעַתָּה בָנִים שִׁמְעוּ־לִי וְאַל־
8 תָּסוּרוּ מֵאִמְרֵי־פִי׃ הַרְחֵק מֵעָלֶיהָ דַרְכֶּךָ וְאַל־
9 תִּקְרַב אֶל־פֶּתַח בֵּיתָהּ׃ פֶּן־תִּתֵּן לַאֲחֵרִים
10 הוֹדֶךָ וּשְׁנֹתֶיךָ לְאַכְזָרִי׃ פֶּן־יִשְׂבְּעוּ זָרִים
11 כֹּחֶךָ וַעֲצָבֶיךָ בְּבֵית נָכְרִי׃ וְנָהַמְתָּ בְאַחֲרִיתֶךָ
12 בִּכְלוֹת בְּשָׂרְךָ וּשְׁאֵרֶךָ׃ וְאָמַרְתָּ אֵיךְ
שָׂנֵאתִי מוּסָר וְתוֹכַחַת נָאַץ לִבִּי׃

Versio VULG. LAT.

15 Fuge ab ea, nec transeas per il-
16 lam: declina, & desere eã. Non
enim dormiunt nisi malefece-
rint: & rapitur somnus ab eis
17 nisi supplantaverint. Come-
dunt panem impietatis, & vi-
18 num iniquitatis bibunt. Justo-
rum autem semita, quasi lux
splendens, procedit & crescit
19 usque ad perfectam diem. Via
impiorum tenebrosa: nesciunt
20 ubi corruant. Fili mi, ausculta
sermones meos, & ad eloquia
21 mea inclina aurem tuam. Ne
recedant ab oculis tuis, custodi
22 ea in medio cordis tui: Vita
enim sunt invenientibus ea, &
23 universæ carni sanitas. Omni
custodiâ serva cor tuum, quia
24 ex ipso vita procedit. Remo-
ve à te os pravum, & detra-
hentia labia sint procul à te.
25 Oculi tui rectà videant, & pal-
pebræ tuæ præcedant gressus
26 tuos. Dirige semitam pedibus
tuis, & omnes viæ tuæ stabili-
27 entur. Ne declines ad dexte-
ram, neque ad sinistram: averte
pedem tuum à malo. Vias e-
nim, quæ à dextris sunt, novit
Dominus: perversæ verò sunt
quæ à sinistris sunt. Ipse autem
rectos faciet cursus tuos, itine-
ra autem tua in pace producet.

CAP. V.

1 Fili mi, attende ad sapientiã
meam, & prudentiæ meæ incli-
2 na aurem tuam, Ut custodias
cogitationes, & disciplinam la-
bia tua conservent. Ne atten-
3 das fallaciæ mulieris. Favus e-
nim distillans labia meretricis,
& nitidius oleo guttur ejus:
4 Novissima autem illius amara
quasi absynthiũ, & acuta quasi
5 gladius biceps. Pedes ejus de-
scendunt in mortem, & ad in-
feros gressus illius penetrant.
6 Per semitam vitæ non ambu-
lant, vagi sunt gressus ejus, &
7 investigabiles. Nunc ergò, fili
mi, audi me, & ne recedas à
8 verbis oris mei. Longè fac ab
ea viam tuam, & ne appropin-
9 ques forib' domûs ejus. Ne des
alienis honorẽ tuum, & annos
10 tuos crudeli. Ne fortè imple-
antur extranei viribus tuis, &
labores tui sint in domo alie-
11 na, Et gemas in novissimis,
quando consumpseris carnes
tuas & corpus tuum, & dicas;
12 Cur detestatus sum discipli-
nam, & increpationibus non
acquievit cor meum,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 † Ἐν ᾧ ἂν τόπῳ στρατοπεδεύσωσι, μὴ ἐπ-
έλθῃς ἐκεῖ, † ἔκκλινον δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ παρ-
16 άλλαξον. † Οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν, ἐὰν μὴ
κακοποιήσωσι, † ἀφῄρηται ὁ ὕπνος (δ) αὐ-
17 τῶν, καὶ οὐ κοιμῶνται. † Οἵδε γὰρ σιτοῦνται
σῖτα ἀσεβείας, † οἴνῳ δὲ παρανόμῳ μεθύ-
18 σκονται. † Αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως
φωτὶ λάμπουσι, † προπορεύονται καὶ φωτί-
ζουσιν, ἕως (ε) κατορθώσῃ ἡ ἡμέρα. † Αἱ
19 δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναί, † οὐκ οἴδασι
20 πῶς προσκόπτουσιν. † Υἱέ, ἐμῇ ῥήσει
πρόσεχε, † τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παρά-
21 βαλε σὸν οὖς. † Ὅπως μὴ ἐκλίπωσί σε
αἱ πηγαί σου, † φύλασσε αὐτὰς (ζ) ἐν
22 καρδίᾳ. † Ζωὴ γάρ ἐστι τοῖς εὑρίσκουσιν
23 αὐτάς, † καὶ πάσῃ (η) σαρκὶ ἴασις. † Πά-
σῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, † ἐκ γὰρ
24 τούτων ἔξοδοι ζωῆς. † Περίελε σεαυτοῦ
σκολιὸν στόμα, † καὶ ἄδικα χείλη (θ) μα-
25 κρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι. † Οἱ ὀφθαλμοί σου
ὀρθὰ βλεπέτωσαν, † τὰ δὲ βλέφαρά σου νευ-
26 έτω δίκαια. † Ὀρθὰς τροχιὰς ποίει σοῖς
27 ποσί, † καὶ τὰς ὁδούς σου κατεύθυνε. † Μὴ
ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ, μηδὲ εἰς τὰ ἀ-
ριστερά, † ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ
ὁδοῦ κακῆς· † ὁδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν
οἶδεν ὁ Θεός, † διεστραμμέναι δέ εἰσιν αἱ
ἐξ ἀριστερῶν. † αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ποιήσει τὰς
τροχιάς σου, † τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ
προάξει.

MS. A. (δ) ἀπ' αὐτῶν, οὐ κοιμῶνται. (ε) καλορθώσῃ (ζ) ἐν σῇ καρδίᾳ. (η) σαρκὶ αὐτοῦ ἴασις. (θ) ἀπὸ σοῦ μακρὰν ἄπωσον.

ΚΕΦ. ε'.

1 † Υἱέ, ἐμῇ σοφίᾳ πρόσεχε, † ἐμοῖς δὲ
2 λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς, † Ἵνα φυλά-
ξῃς ἔννοιαν ἀγαθήν· (α) † αἴσθησιν δὲ ἐμῶν
χειλέων (β) ἐντέλλεταί σοι. † μὴ πρόσεχε
3 φαύλῃ γυναικί. † Μέλι γὰρ ἀποστάζει
ἀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνης, † ἣ πρὸς
4 καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα, † (ʃ) Ὕστε-
ρον μέντοι πικρότερον χολῆς εὑρήσεις, † καὶ
5 ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας διστόμου. † Τῆς
γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσι τοὺς
χρωμένους αὐτῇ μετὰ θανάτου εἰς τὸν ᾅδην,
6 † τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται. † Ὁδοὺς
γὰρ ζωῆς οὐκ ἐπέρχεται, † σφαλεραὶ δὲ αἱ
7 τροχιαὶ αὐτῆς, καὶ οὐκ (δ) εὔγνωστοι. † Νῦν
οὖν υἱέ, ἄκουέ μου, † καὶ μὴ ἀκύρους (ε) ποιήσῃς
8 ἐμοὺς λόγους. † Μακρὰν ποίησον ἀπ' αὐ-
τῆς σὴν ὁδόν· † μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύραις
9 οἴκων αὐτῆς, † Ἵνα μὴ πρόῃ ἄλλοις ζω-
10 ήν σου, † καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσιν· † (ζ) Ἵνα
μὴ πλησθῶσιν ἀλλότριοι σῆς ἰσχύος, † οἱ δὲ
σοὶ πόνοι εἰς οἴκους ἀλλοτρίων (η) ἔλθωσι·
11 † Καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ' ἐσχάτων, † ἡνίκα
ἂν κατατριβῶσι σάρκες σώματός σου, † καὶ
12 ἐρεῖς, Πῶς ἐμίσησα παιδείαν, † καὶ ἐλέγ-
χους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου;

MS. A. (α) αἴσθησιν (β) ἐντέλλομαί σοι. (ʃ) ὕστερον δὲ πικρότερον (δ) Ἵνα ... ποιήσῃς (ζ) Ἵνα πλησθῶσιν (η) εἰσέλθωσιν, καὶ μὴ μεταμεληθῇς ἐπ' ἐσχάτων

In quocunque loco castrametati fuerint, ne superveniat illuc; declina autem ab eis, & (q) dissecede. Non enim somnum capient, nisi malefecerint: ablatus est somnus (r) eorum, & non dormiunt. Hi enim edunt (s) escas impietatis: (t) vino autem iniquo inebriantur. Viæ autem justorum similiter ut lux fulgent: (u) procedunt, et illuminant donec (x) dirigat se dies. Viæ autem impiorum tenebrosæ: non sciunt quomodò (y) offendunt. Fili, meo eloquio attende: & meis sermonibus appone aurem tuam. Ut non derelinquant te fontes tui: custodi eos in corde. Vita enim est invenientibus eos, & omni carni sanitas. (aa) Omni custodia serva cor tuum: ex his enim (bb) exitus vitæ. (cc) Aufer à te (dd) pravum os, & injusta labia longè à te (ee) repelle. Oculi (ff) tui recta videant, palpebræ tuæ ... justa. (gg) Rectas orbitas fac tuis pedibus: & vias tuas dirige. Ne declines in dexteram neque in sinistram: & averte pedem tuum à via mala. Vias enim quæ à dextris, novit Deus: perversæ autem sunt quæ à sinistris. Ipse autem rectas faciet orbitas tuas: & gressus tuos in pace promovebit.

CAP. V.

Fili, meæ sapientiæ attende, (a) meis sermonibus appone aurem tuam; ut custodias (b) cogitationem bonam. * Sensum autem meorum labiorum mandat tibi. Noli intendere fallaci mulieri. Mel enim destillat à labiis mulieris fornicariæ: (d) quæ ad tempus impinguat fauces tuas: Postea tamen amariorem felle invenies, & acutam magis gladio bicipiti. Imprudentiæ enim pedes deducunt utentes eâ (f) cum morte ad infernum: & vestigia ejus non firmantur. Vias enim vitæ non ingreditur: lubricæ autem (g) orbitæ ejus, & non bene notabiles. Nunc igitur, fili, audi me: (h) ne irritos facias sermones meos. Longè fac ab ea viam tuam: ne appropinques ad januas domorum ejus: Ut non (i) prodas aliis vitam tuam, & (k) ... immitibus: ut non impleantur alieni fortitudine tuâ, & labores tui in domos (l) alienorum ... Et (m) pœnitebit te in (n) novissimis, quando contritæ fuerint carnes corporis tui: et dices; Quomodo odio habui disciplinam, & increpationes (o) devitavit cor meum!

תרגום TARGUM.

15 ארש ולא תעבר עמהון סטי ועבר מנהון׃ לא דמכין עד מה דמבאשין ופרידא
16 שנתהון עד מה דעבדין תקלא׃ דמיכלתהון מיכלתא דרשיעי וחמרא דחטופיא
17 שתין׃ וארחא דצדיקי כנהורא דמזהר ואזל נהריה עד מה דתקין יומא׃ וארחא
18 דרשיעי חבירא ולא ידעין במנא מתתקלין׃ ברי למלי אציח ולמאמרי צלי
16 אודנך׃ לא נזלן בעינך נטרנון בגויה דלבך׃ מטול דחיי אנון למן דמשכח להון
20 ולכולא בשריה מאסי׃ מכל זהורא נטר לבך מטול דמניה הוא מפקנא דחיי׃
21 אעבר מנך עקומא דפומא ועאתא דשפותא ארחק מנך׃ עינך בתריצותא נאורן
21 ויתפריך נתרצון לקובלך׃ אעבר רגלך משבילי בישי וכלהון ארחתך מתקנן׃ לא
23 תסטי לימינא ולשמאלא אעבר רגלך מן בישתא׃
24
25
26
27

ה

1 ברי לחכמתי צית לביוני צלי אודנך׃ דתזדהר בתרעיתא ודעתא שפותך נטרן׃
2 מטול דכבריתא מנטפן שפותא דנוכריתא ושעיע מן משחא חכה׃ ואחריתה
3 מרירא היך גידא חריפא מן סיפא דתרין פומין׃ רגלה נחתן למותא שיול
4 הלכתהא מסמכן׃ בארחא דחיי לא דרכא מטלטלין שבילהא ולא ידעה׃
5 והשתא בניא שמעון לי ולא תסטון מן מימריה דפומי׃ ארחק מנה ארחך ולא
6 תקרב לתרעא דביתא׃ דלא תתן לאחרני חילך ושניך לנוכראין׃ דלא נשבעון
7 נוכראי חילך ולעותך תעל לביתא דאחריני׃ ותנהום בסופך עד מה דיגמר
8 בשרך ונושמך׃ ותימר היכנא סנית מרדותא ומכסנותא אשלי לבי׃
9
10
11
12

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Recede, nec transeas cum eis: declina, & transi ab eis. Quoniam non dormiunt, donec malefaciant, nec solvitur somnus eorum, donec ponant scandalum. Quoniam cibus eorum, cibus est impiorum, & vinum raptorum bibunt. Via autem justorum quasi lux splendens, vadítque lucens usque ad perfectum diem. Via autem impiorum tenebrosa: nesciunt in quo offendunt. Fili mi ausculta sermones meos, & ad verba mea inclina aurem tuam. Ne recedant ab oculis tuis; custodi ea in medio cordis tui. Quoniam vita sunt illi qui invenit ea: omni carni ejus sanitas. Ex omni monitione custodi cor tuum, quoniam ab ipso exitus vitæ. Transfer à te os pravum; detractionem labiorum longè fac à te. Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ dirigantur contra te. Transfer pedem tuum à semitis malis, & omnes viæ tuæ dirigentur. Ne declines ad dexteram, neque ad sinistram: transfer pedem tuum à malo.

CAP. V.

Fili mi sapientiæ meæ attende, ad intelligentiam meam inclina aurem tuam. Ut admonitus sis in consilio, & scientiam labia tua conservent. Quoniam favum distillant labia extraneæ, & lenius oleo est guttur ejus. Novissimum autem illius amarum, sicut absinthium, acutius gladio ancipiti. Pedes ejus descendunt ad mortem: ad infernum gressus ejus perveniunt. In via vitæ non ambulat: instabiles sunt semitæ ejus, & nescit. Et nunc filii audite me, & ne declinetis à verbo oris mei. Longè fac ab ea viam tuam, & ne appropinques portæ domus ejus. Ut non des aliis virtutem tuam, & annos tuos alienis. Ne satientur extranei viribus tuis, & laborem tuum introducas in domum alienam. Et gemas in novissimo tuo, donec consumpta fuerit caro tua & corpus tuum. Et dices: Quomodo odi disciplinam, & eruditionem execratum est cor meum!

Cap. V.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et per locum ubi morantur, ne transeas: sed 15
diverte, & prætergredere illũ. Non enim dor- 16
miunt, quoad committant scelus: & recedit
somnus eorum, quousque exequantur volun-
tatem suam. Quoniam cibus eorum, cibus est 17
iniquitatis: & vinũ fraudis bibunt. Via verò 18
justorũ, quasi lumen coruscat, & progreditur
lux ejus donec invalescat dies. Iter autẽ im- 19
piorum tenebrosũ est, & ignorant in quid im-
pingant. Fili mi, ausculta verba mea, & ser- 20
moni meo inclina aurem tuam. Ne vilescant 21
in oculis tuis, sed custodi ea in penetralibus
cordis tui. Quoniam vita sunt ei qui repererit 22
illa, & carnem suam totam curat. Cum omni 23
cautela custodi cor tuũ, quia ab ipso est origo
vitæ. Remove à te os profundum, & cogita- 24
tionem fraudulentã aliena à labiis tuis. Ocu- 25
li tui æquitatem respiciant, & palpebræ tuæ
dirigant *viam tuam* ante te. Averte pedem 26
tuum à semitis pravis, & omnes viæ tuæ con-
firmabuntur. Ne declines dextrorsum aut si- 27
nistrorsum, sed amove pedem tuum à malo.

CAP. V.

Fili mi, ausculta sapientiam meam, & ser- 1
moni meo præbe aurem tuam: Ut cautè ser- 2
ves consilium, & scientiam labia tua custodi-
ant. Quia mel stillant labia extraneæ, & le- 3
niora sunt oleo verba ejus, At finis eorum 4
absinthio amariora. Acutior est enim gladio 5
duarum acierum, Et pedes ejus deducunt ad
mortem. Infernus passus ejus fulcit, Et non 6
graditur in terra vitæ; vagæ sunt enim semitæ
ejus, & ignotæ. Itaque filii audite me, & ne 7
declinetis ab eloquio oris mei. Longè fac ab 8
ea viam tuam, & ne accedas ad ostium domûs
ejus: Ut non des aliis robur tuum, & annos 9
tuos iis qui non sunt misericordes: Et saturen- 10
tur exteri virib' tuis, & laborẽ tuũ inferas in
domũ alienam: Et in senectute tua pœniteat 11
animã tuã, cùm consumpta fuerit caro corpo-
ris tui; Et dicas, Ad quid, eheu, odio habui eru- 12
ditionẽ, & increpationem sprevit cor meum?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * في اي موضع نزلوا معسكرين لا تذهب اليه ولا تحضر فيه. اجنح عنهم واستبدل صعيهم.
16 * فانهم ما ينامون ان لم يعملوا الشر. فقد ابتزع نومهم فما ينامون * لان الذين ياكلون طعام
17 النفاق يسكرون الخمر المتعدي الشريعة * فاما طرق المقسطين بهذه الصورة تتلالا بالنور
18 ويستضيون الي ان يقوم النهار * واما سبل المنافقين مظلمة فما يعلمون كيف يعثرون.
19 20 * يا بني اصغ الي قولي. ولتستمع اذنك كلماتي * حتي لا تنقص ينابيعك. احفظها في قلبك.
21 22 * فان حياة للذين يصادفونها. وشفاء لكل بشر * بكافة التحفظ احفظ قلبك. فان منه مخارج
23 24 الحياة * انزع منك الفم الملتوي. وابعد منك الشفتين الظالمتين بعيدا * وعيناك فلتبصر
25 26 امورا مستوية. واجفانك فلتومي اشاراتها مقسطة * واجعل لرجليك طرقا مقومة. وقوم
27 طرايقك * لا تجنحن الي الميامن ولا الي المياسر واردد رجلك من الطريق الردي. فان الله قد
عرف الطرق التي من الميامن لان المناهج التي من المياسر معوجة هي. فاجعل انت طرايقك
مقومة. ومسالكك طرق لها في السلامة.

الفصل الخامس.

1 2 * يا بني اصغ الي حكمتي. واجعل في سامعتيك اقوالي * لتحفظك ذكرا صالحا. فاوصي لك حس
3 سمعي. لا تصغ الي امراة طالحة * فان العسل يقطر من شفتي الامراة الزانية. يدسم حنكك
4 مدة يسيرة * ثم تجده اخيرا اشد مرارة من العلقم. ومرهفا اكثر من سيف ذي حدين.
5 * لان ارجل الغباوة تحدر الذين يستعملونها وتحطهم بعد الموت الي الجحيم. وآثارك ما تثبت.
6 7 * مناهجها خطرة. وليس معروفة سريعا * والآن يا بني اسمع مني. ولا تنقض اقوالي
8 9 * اجعل طريقك منها بعيدة. لا تدن الي ابواب منزلها * لئلا تدفع حياتك الي غيرك
10 وعمرك الي من لا يرحمك * لئلا تشبع الغرباء من قوتك. وتدخل اتعابك الي منازل اجنبية.
11 12 * وتندم في اواخرك. حين تستحق لحمان جسمك * فتقول كيف مقت الادب. وجنح قلبي
عن التوبيخات.

Quemcunque locum inhabitaverint turmatim collecti, ne adeas, & in eo ne adsis. 15
Declina ab eis, & profanum reputa clamorem eorum. Non enim dormiunt nisi 16
commiserint malum. Jam sublatus est somnus eorum, nec dormiunt: Quia qui 17
comedunt cibum impietatis, inebriantur vino transgrediente legem. At verò via 18
justorum hâc formâ splendescent luce, & fulgebunt donec erigatur dies. At semitæ 19
impiorum tenebrosæ sunt, & nesciunt quomodo impingant. Fili mi, ausculta ser- 20
monem meum, & percipiat auris tua verba mea, Ut ne deficiant fontes tui. Cu- 21
stodi eam in corde tuo: Quia est vita 22
omnibus invenientibus eam, & sanitas universæ carni suæ. Omni cautelâ serva 23
cor tuum, quia ex ipso sunt origines vitæ. Depone à te os perversum, & remove à te 24
labia iniqua procul. Et oculi tui videant 25
res æquas, & palpebræ tuæ annuant signa sua justa. Et statue pedibus tuis vias 26
rectas, & dirige vias tuas. Ne declines 27
ad dexteras, nec ad sinistras: & retrahe pedem tuum à semita mala. Deus enim novit vias quæ à dextris sunt: quoniam viæ quæ sunt à sinistris, sunt distortæ. Tu igitur statue vias tuas rectas, & gressus tuos dirige ad illas in pace.

CAP. V.

Fili mi, attende ad sapientiam meam, & colloca in auribus tuis sermones 1
meos, ut servare te faciant monitum bo- 2
num; nam te monebo prudentiam labiorum meorum. Ne præbeas aures mulieri
improbæ, Quia mel stillat de labiis mu- 3
lieris fornicariæ: demulcet palatum tuum
brevi tempore, Demum invenies illud a- 4
marum plusquam absinthium, & acutum magisquam gladium ancipitem.
Pedes enim imprudentiæ præcipitant il- 5
los qui eâ utuntur, & deprimunt ipsos post mortem ad infernum: & vestigia
tua non subsistent. Viæ ejus sunt pericu- 6
losæ, & non illico perceptibiles. Itaque 7
fili mi, acquiesce mihi, & ne violes ser-
mones meos. Fac viam tuam procul ab 8
ea, ne accedas ad januas domûs ejus, Ne 9
fortè tradas vitam tuam alteri, & ætatem tuam illi qui non miseretur tui: Ne 10
fortè saturentur extranei viribus tuis, & ingrediantur labores tui habitacula
aliena: Et te pœniteat in novissimis tuis, 11
dum conterentur carnes corporis tui, Di- 12
casque; Quomodo despexi disciplinam, & declinavit cor meum à correptionibus?

משלי : ו

non me docentibus & : me docentium voce in audivi non Et
13 ולא־שמעתי בקול מורי ולמלמדי לא־
:malo omni in fui parum Quasi ? meam aurem inclinavi
14 הטיתי אזני : כמעט הייתי בכל־רע
; tua cisterna de aquas Bibe .cœtus & , ecclesiæ medio in
15 בתוך קהל ועדה : שתה־מים מבורך
: foras tui fontes Dispergantur .tui putei medio de fluenta &
16 ונזלים מתוך בארך : יפוצו מעינתיך חוצה
non & ; tibi soli tibi Sint .aquarum rivi plateis in
17 ברחבות פלגי־מים : יהיו־לך לבדך ואין
uxore de lætare & ; benedicta tua vena Sit .tecum alienis
18 לזרים אתך : יהי־מקורך ברוך ושמח מאשת
ejus ubera , gratiæ ibix & , amorum Cerva .tuarum adolescentiarum
19 נעוריך : אילת אהבים ויעלת חן דדיה
: jugiter errabis ejus amore in : tempore omni in te inebrient
ירוך בכל־עת באהבתה תשגה תמיד :
? extraneæ sinum amplexaberis & ; extranea in mi fili errabis quid ut Et
20 ולמה תשגה בני בזרה ותחבק חק נכריה :
ejus orbitas omnes & ; viri viæ DOMINI oculis coram Quia
21 כי נכח עיני יהוה דרכי־איש וכל־מעגלתיו
funibus in & : impium eum capient suæ Iniquitates .ponderans
22 מפלס : עונותיו ילכדנו את־הרשע ובחבלי
multitudine in & ; eruditione non in morietur Ipse .tenebitur sui peccati
23 חטאתו יתמך : הוא ימות באין מוסר וברב
.errabit suæ stultitiæ
אולתו ישגה :

CAP. VI. ו

suas volas alieno defixisti : tuo sodali spopondisti si , mi Fili
1 בני אם־ערבת לרעך תקעת לזר כפיך :
.tui oris eloquiis in es captus ; tui oris verbis in es Illaqueatus
2 נוקשת באמרי־פיך נלכדת באמרי־פיך :
: tui socii volam in venisti quia , te erue & , mi fili nunc hoc Fac
3 עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת בכף־רעך
des Ne .tuos sodales robora & ; te conculcandum præbe , vade
4 לך התרפס ורהב רעיך : אל־תתן
te Erue .tuis palpebris dormitationem & ; tuis oculis somnum
5 שנה לעיניך ותנומה לעפעפיך : הנצל
Vade .aucupis manu de avis sicut & ; manu de cerva tanquam
6 כצבי מיד וכצפור מיד יקוש : לך־
Cui esto sapiens & , ejus vias vide ; piger formicam ad
7 אל־נמלה עצל ראה דרכיה וחכם : אשר
æstate in Parabit .dominus & , præfectus , gubernator ei non
8 אין־לה קצין שטר ומשל : תכין בקיץ
Usquequo .suam escam messe in congregat ; suum panem
9 לחמה אגרה בקציר מאכלה : עד־מתי
, somnorum Parum ? tuo somno à surges quando ? jacebis piger
10 עצל תשכב מתי תקום משנתך : מעט שנות
.dormiendum ad manuum complicationis parum ; dormitationum parum
מעט תנומות מעט חבק ידים לשכב :
vir tanquam tuus defectus & ; tua paupertas viator tanquam veniet Et
11 ובא־כמהלך ראשך ומחסרך כאיש
.clypei
מגן :

Versio VULG. LAT.

13 Nec audivi vocem docentium
me, & magistris non inclinavi
14 aurem meã? Penè fui in omni
malo, in medio ecclesiæ &
15 synagogæ. Bibe aquam de ci-
sterna tua, et fluenta putei tui:
16 Deriventur fontes tui foràs, &
in plateis aquas tuas divide.
17 Habeto eas solus, nec sint a-
18 lieni participes tui. Sit vena
tua benedicta, & lætare cum
muliere adolescentiæ tuæ:
19 Cerva charissima, & gratissi-
mus hinnulus: ubera ejus ine-
brient te in omni tempore, in
amore ejus delectare jugiter.
20 Quarè seducéris, fili mi, ab ali-
ena, & fovéris in sinu alterius?
21 Respicit Dominus vias homi-
nis, & omnes gressus ejus con-
22 siderat. Iniquitates suæ capi-
unt impium, & funibus pec-
catorum suorũ constringitur.
23 Ipse morietur, quia non ha-
buit disciplinam, & in multi-
tudine stultitiæ suæ decipie-
tur.

CAP. VI.

1 Fili mi, si spoponderis pro
amico tuo, defixisti apud ex-
2 traneum manum tuam, Illa-
queatus es verbis oris tui, &
captus propriis sermonibus.
3 Fac ergò quod dico, fili mi, &
temetipsum libera: quia inci-
disti in manum proximi tui.
Discurre, festina, suscita ami-
4 cum tuum: Ne dederis so-
5 mnum oculis tuis, nec dormi-
tent palpebræ tuæ. Eruere
quasi damula de manu, & quasi
6 avis de manu aucupis. Vade
ad formicam, ô piger, & con-
sidera vias ejus, & disce sa-
7 pientiam: Quæ cùm non ha-
beat ducem, nec præcepto-
8 rem, nec principem, Parat in
æstate cibum sibi, & congregat
9 in messe quod comedat. Us-
quequò, piger, dormies? quan-
do consurges è somno tuo?
10 Paululùm dormies, paululùm
dormitabis, paululùm con-
11 seres manus, ut dormias: Et
veniet tibi quasi viator, ege-
stas, & pauperies quasi vir ar-
matus. Si verò impiger fueris,
veniet ut fons messis tua, &
egestas longè fugiet à te.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 † Οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδεύοντός με καὶ δι-
δάσκοντός με, † οὐδὲ παρέβαλλον τὸ οὖς μου. †
14 Παρ' ὀλίγον ἐγενόμην ἐν παντὶ (θ) κακῷ, † ἐν
15 μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς. † Πίνε ὕ-
δατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων, † καὶ ἀπὸ σῶν φρε-
16 άτων πηγῆς. † (ι) Μὴ ὑπερεκχείσθω σοι ὕ-
δατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς, † εἰς δὲ σὰς πλατείας
17 διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα. † Ἔστω σοι μό-
νῳ ὑπάρχοντα, † καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μετα-
18 σχέτω σοι. † Ἡ πηγή σου τοῦ ὕδατος ἔστω σοι
ἰδία, † καὶ συνευφραίνου μετὰ γυναικὸς τῆς
19 ἐκ νεότητός σου. † Ἔλαφος φιλίας καὶ πῶ-
λος σῶν χαρίτων ὁμιλείτω σοι, † ἡ δὲ ἰ-
δία ἡγείσθω σε καὶ συνέστω σοι ἐν παντὶ και-
ρῷ· † ἐν γὰρ (κ) τῇ ταύτης φιλίᾳ συμπεριφε-
20 ρόμενος, πολλοστὸς ἔσῃ. † Μὴ πολὺς ἴσθι
πρὸς ἀλλοτρίαν, † μηδὲ συνέχου ἀγκάλαις
21 (λ) τῆς μὴ ἰδίας. † Ἐνώπιον γάρ εἰσι τῶν τοῦ Θεοῦ
ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός, † εἰς δὲ (μ) πάσας
22 τὰς τροχιὰς αὐτοῦ σκοπεύει. † Παρανομίαι
ἄνδρα ἀγρεύουσι, † σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρ-
23 τιῶν ἕκαστος σφίγγεται. † Οὗτος τελευτᾷ
μετὰ ἀπαιδεύτων, † ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ
βιότητος (ν) ἐξερρίφη, † καὶ ἀπώλετο (ξ) δι'
ἀφροσύνην.

Non audiebam vocem [illegible] tis me, & docentis me, [illegible] bebam autem meam. [illegible] fui in omni malo, in medio [illegible] clesiæ, & synagogæ. Bibe [illegible] (ſ) de tuis vasis, & de [illegible] teorum tuorum fonte: [illegible] superessundantur tibi [illegible] ira tuum fontem, [illegible] plateas pertranseant [illegible] Sint tibi soli possessæ: [illegible] alienus particeps sit tibi. [illegible] quæ tua sit tibi propria; [illegible] cundare cum uxore, quæ à [illegible] ventute tua. Cerva amicitiæ [illegible] (y) pullus tuarũ [illegible] bulctur tecũ, & (z) [illegible] te, & adsit tibi in omni tempore. In hujus enim amicitia [illegible] fatus diuturnus eris. [illegible] ps ad alienam, neque [illegible] ulnis nõ propria. Sunt enim [illegible] ram Dei oculis viæ viri: [illegible] omnes (aa) orbitas ejus [illegible] tur. (bb) Iniquitates [illegible] piunt: & (cc) catenis [illegible] peccatorum unusquisque [illegible] constringitur. Hic morietur [illegible] cum iis qui non habent [illegible] nam, & ex multitudine (dd) [illegible] suæ dejectus est, & periit [illegible] imprudentiam.

MS. A. (θ) κακῷ μου, ἐν μέσῳ (ι) Ὑπερεκχείσθω σοι τὰ ὕδατα [illegible] ταύτῃ τῇ φιλίᾳ (λ) ταῖς μὴ ἰδίαις. (μ) σὰς τροχιὰς αὐτοῦ [illegible] (ν) ἐξερίφη, (ξ) διὰ

ΚΕΦ. ϛ'.

1 † Υἱὲ ἐὰν (α) ἐγγυήσῃ σὸν φίλον, † παρα-
2 δώσεις σὴν χεῖρα ἐχθρῷ. † Παγὶς γὰρ ἰσχυ-
ρὰ (β) ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, † καὶ ἁλίσκε-
3 ται χείλεσιν ἰδίου στόματος. † Ποίει υἱὲ ἃ
ἐγώ σοι ἐντέλλομαι, καὶ σώζου· † ἥκεις γὰρ εἰς
χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον. † Ἴθι μὴ ἐκ-
λυόμενος, † παρόξυνε δὲ καὶ τὸν φίλον σου ὃν ἐν-
4 εγγυήσω. Μὴ δῷς ὕπνον σοῖς ὄμμασι, † μη-
5 δὲ ἐπινυστάξῃς σοῖς βλεφάροις, † Ἵνα σώζῃ
ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων, † καὶ ὥσπερ ὄρνεον
6 ἐκ παγίδος. † Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα ὦ
ὀκνηρέ, † καὶ ζήλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ,
7 † καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος. † (γ) Ἐ-
κείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος, †
μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων, † μηδὲ
8 ὑπὸ δεσπότην ὤν, † Ἑτοιμάζεται θέρους
τὴν τροφήν, † πολλήν τε ἐν τῷ ἀμητῷ ποι-
εῖται τὴν παράθεσιν. † Ἢ πορεύθητι πρὸς
τὴν μέλισσαν, † καὶ μάθε ὡς ἐργάτις ἐστί,
† τήν τε ἐργασίαν ὡς σεμνὴν ποιεῖται. †
Ἧς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς
(δ) ὑγίειαν προσφέρονται. † ποθεινὴ δέ
ἐστι πᾶσι καὶ ἐπίδοξος, † καίπερ οὖσα
τῇ ῥώμῃ ἀσθενής, † τὴν σοφίαν τιμήσα-
9 σα προήχθη. † Ἕως τίνος ὀκνηρὲ κατά-
κεισαι; † πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ; †
10 Ὀλίγον μὲν ὑπνοῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι,
μικρὸν δὲ νυστάζεις, † ὀλίγον δὲ ἐναγκα-
11 λίζῃ χερσὶ στήθη. † Εἶτ' ἐμπαραγί-
νεταί σοι ὥσπερ κακὸς ὁδοιπόρος ἡ πε-
νία, † καὶ ἡ ἔνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.
† ἐὰν δὲ ἄοκνος ᾖς, (ε) ἥξει ὥσπερ πηγὴ
ὁ ἀμητός σου· † ἡ δὲ ἔνδεια, ὥσπερ κακὸς
(ζ) δρομεὺς ἀπαυτομολήσει.

CAP. VI.

Fili, si spoponderis (a) amicum tuum; (b) trades manum [illegible] inimico. (c) Laqueus enim [illegible] viro propria labia: & (d) [illegible] tur labiis propriis oris. Fac [illegible] quæ ego tibi mando, & salvare: venisti enim in manus malorum propter tuum amicum. (e) Vade [illegible] remissus, (f) stimula autem [illegible] & amicum tuum, quem [illegible] disti. Ne dederis (h) somnum [illegible] lis tuis, (i) neque indormias [illegible] pebris tuis; ut salveris tanquam damula è laqueo, & tanquam [illegible] vis è (k) rete. (l) Vade ad [illegible] micam, ô piger, & æmulare videns vias ejus: & esto illa sapientior. Nam cùm ei non sit [illegible] gellus, neque habeat (m) qui [illegible] gat, neque sub domino sit; [illegible] æstate alimentum, & (n) [illegible] tam in messe facit attrectationem. Aut vade ad apem, & disce [illegible] modò operaria est: operationem quoque quàm venerabilem (o) [illegible] cit: cujus labores reges, & [illegible] tæ, ad sanitatem afferunt. [illegible] tibilis autem est omnibus, & [illegible] etiam cùm sit robore infirma, [illegible] pientiam honorans evecta est. [illegible] usquequò, piger, (q) jaces? [illegible] do autem è somno (r) exurgis? Paulùm quidem dormis [illegible] lùm autem sedes, parùm [illegible] dormitas, paulùm autem (s) [illegible] cteris manibus pectora: Deinde supervenit tibi, tanquam malus [illegible] ator, paupertas, & egestas (t) [illegible] quã bon⁹ cursor. (x) Si autem [illegible] piger fueris, veniet tanquam [illegible] messis tua: egestas autem [illegible] malus cursor, aufugiet.

MS. A. (α) ἐγγύῃ (β) τὰ ἴδια χείλη ἀνδρί, (γ) Ἐκείνου (δ) ὑγίαν φέρονται. (ε) ἥξει σοι ὥσπερ (ζ) ἀνὴρ [illegible]

תרגום TARGUM.

13 ולא שמעית קלא דמרותי ולמלפני לא צלית אדני : עד כליל הוית לי בכל בישין
14
15 בנו כנשתא ועדתא : אשתה מיא מן גובך ודריא מן בירך : נשפעון מעינך לברא
16 ובפתיי שיפי דמיא : יהוון לך לחודך ונוכראי לא נשתתפון עמך : יהוי מבועך בריך
17
18 וחדי מן אתת טליותך : אילתא דרחמותא ודיצתא דחסדא הוינא אלף בכל זמן
19 וברחמותה תרם תדירא : ולמה תשרגג ברי בנוכריתא אוף לא תחבק עובדיה
20 דאחריתא : מטול דקדם עינוי דאלהא אנון ארחתיה דגברא וכולהון שבילוי גלין
21
22 קדמוי : חובוי דרשיעא קמטין ליה ובחבלי דחטוי נתפכך : הוא ימות בלא מרדותא
23 ובסוגאי דשטיותיה נטעי :

ו

1 ברי אין ערבת לחברך אשלימתא לנוכראה ידך : אתצידתא במאמרא דפומך
2 אתאחדתא במאמרא דפומך : עביד היכנא בני ואתפצא מטול דנפלת ביד דחברך
3
4 אזל גרג הביל חברך : לא תתן שנתא לעינך ונימתא לגבינך : דתתפצי היך טביא מן
5 נשבא והיך צפרא מן פוחא : אתדמא לשומשמנא עטלא חמי ארחתהון ואתחכם :
6
7 דלית לה חצדא היך אף לא סרכא ושליטא : מתקנא בקיטא לחמה וכנשא בחצדא
8 מיכלה : עד מה לאימת אנת דמיך אנת עטלא ולאימת קימת מן שנתך : קליל
9
10 שנתא קליל נומתא קליל תחבק ידך למדמכא : ותיתי ותהדרוך מסכנותך וחוסרנך
11 היך גברא כשרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non audivi vocem doctorum meorum, & magistris meis non in-
clinavi aurem meam. Penitus *fui mihimet in omnibus malis*, in me-
dio ecclesiæ & congregationis. Bibe aquam de cisterna tua, & flu-
enta de puteo tuo. Redundabunt fontes tui foris, & in plateis rivi aqua-
rum. Erunt tibi soli, & extranei non participabunt tecum. Erit fons
tuus benedictus: & lætare cum uxore adolescentiæ tuæ. Cerva amo-
& exultatio gratiæ: rationem disce in omni tempore, & in dilectione
ejus incumbe semper. Et quare seduceris fili mi in aliena? neque etiam
amplexaberis sinum extraneæ. Quoniam in conspectu Dei sunt viæ vi-
ri, & omnes semitæ ejus manifestæ sunt coram eo. Peccata sua com-
prehendunt impium, & in funibus peccatorum suorum constringitur.
Ipse morietur absque disciplina, & in multitudine stultitiæ suæ erra[bit].

CAP. VI.

Fili mi si spoponderis pro amico tuo, promisisti solvere extraneo ma[num]
tua; Illaqueatus es verbis oris tui: captus es sermonibus oris tui. Fac
hoc fili mi, & liberare: quia incidisti in manum proximi tui; vade solici-
ta velociter amicum tuum. Ne des somnum oculis tuis, neque dormitati-
onem palpebris tuis. Ut evadas quasi damula de pedica, & sicut avis de
laqueo. Similis esto formicæ, piger; vide vias ejus, & sapiens esto. Quæ
non habet messem, sicut nec ducem, neque dominatorem; Præparat in
æstate cibum suum, & coacervat in messe escam sibi. Usquequo piger
dormis, & quando consurges de somno tuo? Parum somni [erit tibi,]
& parum dormitationis, paululum complicabis manus tuas ad dormien-
dum. Et veniet & incedet egestas tua, & indigentia tua, sicut vir [re]ctus.

CAP. VI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et non audivi vocem docentium me, & hor- 13
tantibus me non præbui aurem meam? Pa- 14
rum abfuit quin verfatus fim in omnibus ma-
lis in congregatione, & in ecclefia. Bibe 15
aquas de puteo tuo, & fluenta de fonte tuo.
Et effundantur aquæ tuæ per plateas tuas,& 16
in compitis tuis fluant : Sintque tibi foli, & 17
alieni non participent tecum. Et erit bene- 18
dictus fons tuus ; & lætare cum muliere ado-
lefcentiæ tuæ, Cervo amoris, & ibice amo- 19
ris : Vias ejus difce in omni tempore, & in
amore ejus pafcere ; Et ne feducaris fili mi, 20
ob extraneã,neve amplectaris finũ extraneæ.
Quoniam coram oculis funt Dñi viæ viri, & 21
omnes femitæ ej⁹ detectæ corã eo. In delictis 22
fuis capietur iniquus,& funibus peccatorum
fuorum vincietur. Ipfe morietur ineruditus, 23
& in multitudine erroris fui decipietur.

CAP. VI.

Fili mi, fi fpopondifti pro amico tuo,tradi- 1
difti manum tuã alienis: Irretitus es fermone 2
oris tui,& captus es eloquio labiorũ tuorum.
Fac ita fili mi,& temetipfum libera.Quando- 3
quidem propter amicũ tuum incidifti in ma-
nus inimici tui,folicita ergò amicũ tuum pro
quo fidejuffifti, Et ne concedas fomnũ oculis 4
tuis,neque dormitationem fuperciliis tuis: Ut 5
libereris quafi cerv⁹ à plagis,& velut avis à
laqueo. Imitare formicam,& confidera vias 6
ejus : et difce quòd non fit ei meffis, Nec fit 7
fuper eam præfectus, nec qui folicitet eam.
Attamen parat fibi ab æftate panem fuum, et 8
congregat in meffe efcã fuam. Ufquequo dor- 9
mies piger ? ecquando è fomno tuo furges ?
Parum dormies, parum fomni capies,et parũ 10
pones manum tuam fupra pectus tuum : In- 11
gruétque in te paupertas,et affequ:tur te ege-
ftas quafi vir fortunatus, homo ftultus.

Verfio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ما سمعت صوت من كان يؤدبني ويعلمني * ولا وعيته في اذني * في مدة يسيرة حصلت في كافة
السوء * في وسط الكنيسة والجمع * اشرب امياه من اوانيك * ومن ابيار ينبوعك * ولتسكب لك
المياه من ينبوعك * ولتسلك امياهك في شوارعك * ولتكن لك وحدك ملكا * ولا يشاركك فيها
احد غريب * ينبوعك الذي للماء فليكن لك خصوصا * وافرح مع امراة حداثتك * ولتعانقك
ايلة محبتك * ومهر نعمتك التي لك * فلتعد لك وتعمر بك في كل وقت * لان في انقيادك الى
مودتها تصير كثيرا * لا تصغ الى الامراة الغريبة * ولا تمض اليها * ولا تلامس ساعدي امراة
ليست امراتك * لان طرق الرجل امام عيني الله هي * وهو يراقب طرايقه كلها * الافعال المجاوزة
الشريعة تقنص الانسان * وكل احد يربط بحبايل خطاياه محروما * هذا لانه توفي مع الذين
لا ادبا لهم * فالقي من كثرة تعمقه * وهلك من اجل غباوته *

* الفصل السادس *

* يا بني ان ضمنت صديقك * فقد اسلمت يدك الى عدوك * لان فخا قويا للانسان شفتاه
ويوهق بسقطي فمه * يا بني اعمل ما اوصيك به تسلم * لانك حصلت في ايدي الطالحين من
اجل صديقك * اذهب غير متضجر * احرد صديقك الذي تعزم تضمنه * لا تعط عينيك
نوما * ولا تنعس باجفانك * لتخلص كتخلص الغزال من الوهق * وكانفلات الطاير من الفخ
* ايها العاجز اذهب الى النملة * واذا رايتها فماثل طرقها * وصر اوفر منها حكمة * لان تلك
اذ ليست لها فلاحة * ولا لها من يضطرها * ولا هي تحت امر سيد يلزمها * تستعد منذ الحصاد
طعامها * وبالحصاد تضع دخيرة عظيمة * او اذهب الى النحلة واعرف انها مثل الفاعل هي
تعمل صناعتها طرفة عجيبة * واتعابها تحمل الى الملوك * والعامة يستعملونها لحفظ الصحة * وهي
عند جميع الناس مأمون مشرفة * مع انها ضعيفة في قوتها فقد مست * لانها اكرمت بالحكمة
وفضلت * ايها العاجز الى متى تضطجع طريحا * متى تنهض من النوم * تنام قليلا * وتجلس
قليلا * وتتناعس قليلا * وتعانق بيديك صدرك يسيرا * ثم ماذا يوافيك * العوز كمسافر رديء
والفاقة كفيج جيد السعي * وان كنت غير عاجز فسيجي حصادك كفيض الينبوع * وينصرف الفاقة عنك كانسان رديء

Non audivi vocem ejus qui me erudie- 13
bat meque docebat , & non retinui eam
in aure mea ? Brevi tempore deveni in 14
omnem miferiam, in medio Ecclefiæ, &
fynagogæ. Bibe aquas de vafis tuis, & 15
de puteis fontis tui : Et fundantur tibi 16
aquæ de fcatebra tua , & fluant aquæ
tuæ per vicos tuos : Et fiat tibi foli pof- 17
feffio, & ne communicet tecum in illa
ullus exterus. Fons aquæ tuus , fit tibi 18
peculiaris, & lætare cum uxore adole-
fcentiæ tuæ:Et amplexetur te cerva amo- 19
ris tui,& hinnulus gratiæ tuæ, qui tuus
eft ; ipfa fit tibi parata ,& juncta fit tibi
omni tempore : quia affentiendo amori
ejus, fiet multus. Ne attendas ad muli- 20
erem extraneam , nec eam adeas, & ne
attrectes brachia mulieris quæ non fit
uxor tua : Quia viæ viri coram ocu- 21
lis Dei funt , ipfeque obfervat vias
ejus omnes. Opera tranfgredientia le- 22
gem venantur hominem, & unufquifque
ligabitur funibus peccatorum fuorum
ftrictè. Hic quia mortuus eft cum iis qui 23
funt fine difciplina, dejectus eft ob mul-
titudinem machinationum fuarum , &
periit ob fuam ftultitiam.

CAP. VI.

Fili mi , fi fpopondifti pro amico tuo, 1
jam tradidifti manum tuam inimi-
co tuo : Quia funt laqueus validus ho- 2
mini labia fua, & illaqueatur labiis o-
ris fui. Fili mi, fac quod mando tibi, 3
& falvus eris. Quandoquidem offen-
difti in manus improborum propter a-
micum tuum, abi impiger, pete amicum
tuum pro quo decernis fpondere. Ne 4
des oculis tuis fomnum, & ne levi fomno
capiaris in palpebris tuis : ut evadas 5
ficut evadit cervus è reti , & ficut
effugit avis è laqueo. O piger , vade 6
ad formicam : & poftquam videris e-
am,imitare vias ejus, & efto amplioris
fapientiæ quam ipfa. Hæc enim cùm non 7
habeat arva, nec habeat qui eam cogat,
neque fit fub imperio domini qui adi-
gat eam, Parat à tempore meffis cibum 8
fuum, & in meffe cogit annonam in-
gentem. Aut vade ad Apem, & fcias
eam velut operarium fabricare opus fu-
um arte mirabili : & labores ejus de-
feruntur ad reges , & vulgus iis utitur
ad tuendam fanitatem : eftque apud
omnes homines amabilis & laudanda :
etiamfi debilis fit viribus, tamen ante-
cellit, quia commendatur in fapientia,&
præftans eft. O piger , ufquequò jace- 9
bis proftratus ? quandonam furges è fo-
mno ? Dormis paululùm, & fedes paulu- 10
lùm, & dormitas paululùm, & ample-
cteris manibus tuis pectus tuum paulu-
lùm : Tum quid adveniet tibi ? egeftas 11
velut viator peffimus, et paupertas quafi
curfor velox in ambulando. Quòd fi fu-
eris impiger, adveniet meffis tua quafi in-
undatio fontis , et recedet paupertas à te
quafi homo peffimus.

משלי : ו

.otis perversitate ambulans ; iniquitatis vir Belijahal Homo
12 אדם בליעל איש און הולך עקשות פה :
.suis digitis in docens ; suis pedibus in loquens , suis oculis in Annuens
13 קורץ בעינו מולל ברגלו מורה באצבעותיו :
; tempore omni in malum fabricans , ejus corde in Perversitates
14 תהפכות בלבו חורש רע בכל־עת
subitò : ejus exitium veniet extemplo Ideo .mittet contentiones
15 מדנים ישלח : על־כן פתאם יבוא אידו פתע
septem & ; Dominus odivit illa Sex .sanitas non & , conteretur
16 ישבר ואין מרפא : שש־הנה שנא יהוה ושבע
manus & ; fallacem linguam , sublimes Oculos .ejus animæ abominatio
17 תועבות נפשו : עינים רמות לשון שקר וידים
: iniquitatis cogitationes fabricans Cor .innocentis sanguinē effundentes
18 שפכות דם־נקי : לב חרש מחשבות און
: falsitatis testis mendacia Efflabit .malum ad currere festinantes pedes
19 רגלים ממהרות לרוץ לרעה : יפיח כזבים עד שקר
; tui patris præceptum mi fili Conserva .fratres inter dissidia mittens &
20 ומשלח מדנים בין אחים : נצר בני מצות אביך
: semper tuo corde super ea Liga .tuæ matris legem dimittas ne &
21 ואל־תטש תורת אמך : קשרם על־לבך תמיד
, te jacendo in , te deducet , te ambulando In .tuis gutturibus super ea vinci
22 ענדם על־גרגרתך : בהתהלכך תנחה אתך בשכבך
lucerna Quia .te alloquetur ipsa, fueris expergefact* & : te super custodiet
23 תשמר עליך והקיצות היא תשיחך : כי נר
.eruditionis increpationes vitarum via & : lux lex & , mandatum
מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר :
.extraneæ linguæ lenitate à : mala muliere à te custodiendum Ad
24 לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה :
te capiat non & ; tuo corde in ej' pulchritudinem concupiscas Ne
25 אל־תחמד יפיה בלבבך ואל־תקחך
ad usque meretricem mulierem propter Quia .suis palpebris in
26 בעפעפיה : כי בעד־אשה זונה עד־
.venabitur preciosam animam viri mulier & : panis tortam
ככר לחם ואשת איש נפש יקרה תצוד :
non ejus vestes & ; suo sinu in ignem vir accipiet Nunquid
27 היחתה איש אש בחיקו ובגדיו לא
ejus pedes & ; prunas super vir ambulabit Si ? comburentur
28 תשרפנה : אם־יהלך איש על־הגחלים ורגליו
mundabitur non ; sui socii uxorem ad ingrediens Sic ? adurentur non
29 לא תכוינה : כן הבא אל־אשת רעהו לא ינקה
; fuerit furatus cùm furem spernent Non .eam in tangens omnis
30 כל־הנגע בה : לא־יבוזו לגנב כי יגנוב
: septuplum reddet inventus Et .esurierit cùm , suam animā implendum ad
31 למלא נפשו כי ירעב : ונמצא ישלם שבעתים
deficit , mulierem Adulterans .dabit suæ domus substantiam omnem
32 את־כל־הון ביתו יתן : נאף אשה חסר־
Plagam .illud faciet ipse suam animam corrumpens , corde
33 לב משחית נפשו הוא יעשנה : נגע־
.delebitur non ejus opprobrium & ; inveniet ignominiam &
וקלון ימצא וחרפתו לא תמחה :
.vindictæ die in parcet non & ; viri excandescentia zelus Quia
34 כי־קנאה חמת־גבר ולא יחמול ביום נקם :
cùm , volet non & ; propitiationis omnis facies accipiet Non
35 לא־ישא פני כל־כפר ולא־יאבה כי
.munus multiplicaveris
תרבה־שחד :

C A P. VII. ז

.tecum abdes mea præcepta & ; meos sermones custodi , mi Fili
1 בני שמר אמרי ומצותי תצפן אתך :

Versio VULG. LAT.

12 Homo apostata, vir inutilis,
13 graditur ore perverso, Annuit
oculis, terit pede, digito loqui-
14 tur, Pravo corde machinatur
malū, & omni tempore jurgia
15 seminat. Huic extemplò veniet
perditio sua, & subitò conte-
retur, nec habebit ultrà me-
16 dicinam. Sex sunt, quæ odit
Dominus, & septimum dete-
17 statur anima ejus: Oculos sub-
limes, linguam mendacem, ma-
nus effundentes innoxium san-
18 guinem, Cor machinans co-
gitationes pessimas, pedes ve-
loces ad currendum in malum,
19 Proferentem mendacia testem
fallacem, & eum qui seminat
20 inter fratres discordias. Con-
serva, fili mi, præcepta patris
tui, & ne dimittas legem ma-
21 tris tuæ. Liga ea in corde tuo
jugiter, et circumda gutturi tuo.
22 Cùm ambulaveris, gradiantur
tecum: cùm dormieris, custo-
diant te, & evigilans loquere
23 cum eis. Quia mandatum lu-
cerna est, & lex lux, & via vitæ
24 increpatio disciplinæ: Ut cu-
stodiant te à muliere mala, & à
25 blanda lingua extraneæ. Non
concupiscat pulchritudinem e-
jus cor tuum, nec capiaris nu-
26 tibus illius: Pretium enim scor-
ti vix est unius panis: mulier
autem viri pretiosam animam
27 capit. Numquid potest homo
abscondere ignem in sinu suo,
ut vestimenta illius non arde-
28 ant? Aut ambulare super pru-
nas, ut non comburantur plan-
29 tæ ejus? Sic qui ingreditur ad
mulierem proximi sui, non erit
mundus cùm tetigerit eam.
30 Non grandis est culpa, cùm
quis furatus fuerit: furatur e-
nim ut esurientem impleat ani-
31 mam: Deprehensus quoque
reddet septuplum, & omnem
substantiam domûs suæ tradet.
32 Qui autem adulter est, propter
cordis inopiam perdet animā
33 suam: Turpitudinem & igno-
miniam congregat sibi, & op-
probrium illius non delebitur:
34 Quia zelus & furor viri non
35 parcet in die vindictæ, Nec
acquiescet cujusquam preci-
bus, nec suscipiet pro redem-
ptione dona plurima.

CAP. VII.

1 Fili mi, custodi sermones
meos, & præcepta mea recon-
de tibi. Fili,

Versio GRÆCA. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 †Ἀνὴρ ἄφρων καὶ παράνομος πορεύεται ὁδοὺς
13 οὐκ ἀγαθάς. †Ὁ δ' αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλ-
μῷ, σημαίνει δὲ ποδί, †διδάσκει δὲ ἐννεύμα-
14 σι δακτύλων. †Διεστραμμένη (η)καρδία τε-
κταίνεται κακά, †ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος
15 ταραχὰς συνίστησι πόλει. †(θ) Διὰ τοῦτο
ἐξαπίνης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ, †διακο-
16 πὴ καὶ συντριβὴ ἀνίατος. †Ὅτι χαίρει πᾶ-
σιν οἷς μισεῖ(ι)ὁ Θεός, †συντρίβεται δὲ (*) δι'
17 ἀκαθαρσίαν ψυχῆς. †Ὀφθαλμὸς ὑβριστοῦ,
γλῶσσα ἄδικος, †χεῖρες ἐκχέουσαι αἷμα
18 (κ)δικαίου, †Καὶ καρδία τεκταινομένη λο-
γισμοὺς κακούς, καὶ πόδες ἐπισπεύδοντες κακο-
19 ποιεῖν. †Ἐκκαίει ψευδῆ μάρτυς ἄδικος,
†καὶ ἐπιπέμπει κρίσεις ἀναμέσον ἀδελφῶν.
20 †(λ)Υἱέ φύλασσε νόμους πατρός σου, †καὶ μὴ
21 ἀπώσῃ θεσμοὺς μητρός σου. †Ἄφαψαι δὲ
αὐτοὺς ἐπὶ σῇ ψυχῇ διαπαντός, †καὶ ἐγκλοί-
22 ωσαι ἐπὶ σῷ τραχήλῳ. †Ἡνίκα ἂν περιπα-
τῇς, ἐπάγου αὐτὴν καὶ μετὰ σοῦ ἔστω, †ὡς δ'
ἂν καθεύδῃς, φυλασσέτω σε, †ἵνα ἐγειρομέ-
23 νῳ (μ)συλλαλῇ σοι. †Ὅτι λύχνος ἐντολὴ
νόμου καὶ φῶς, †(ν)ὁδὸς ζωῆς, καὶ ἔλεγχος
24 καὶ παιδεία, †Τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναι-
κὸς ὑπάνδρου, †καὶ ἀπὸ διαβολῆς γλώσσης
25 ἀλλοτρίας. †Μή σε νικήσῃ κάλλους ἐπιθυμία,
μηδὲ ἀγρευθῇς σοῖς ὀφθαλμοῖς, †μηδὲ
(*)συναρπασθῇς ἀπὸ τῶν αὐτῆς βλεφάρων. †
26 Τιμὴ γὰρ πόρνης ὅση καὶ ἑνὸς ἄρτου, †γυνὴ δὲ
27 ἀνδρῶν τιμίας ψυχὰς ἀγρεύει. †Ἀποδήσει
τις πῦρ ἐν κόλπῳ, τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύ-
28 σει; †Ἢ περιπατήσει τις ἐπ' ἀνθράκων
29 πυρός, †τοὺς δὲ πόδας οὐ κατακαύσει; †Οὕ-
τως ὁ εἰσελθὼν πρὸς γυναῖκα ὕπανδρον, †
οὐκ (ξ) ἀθωωθήσεται, οὐδὲ πᾶς ὁ ἁπτόμενος
30 αὐτῆς. †Οὐ θαυμαστὸν ἐὰν (ο)ἁλῷ τις κλέ-
πτων, †κλέπτει γὰρ ἵνα (π)ἐμπλήσῃ τὴν ψυχὴν
31 πεινῶν. †Ἐὰν δὲ ἁλῷ, ἀποτίσει ἑπταπλάσια,
†καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοὺς ῥύσεται
32 ἑαυτόν. †Ὁ δὲ μοιχὸς δι' ἔνδειαν φρενῶν †
33 ἀπώλειαν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ περιποιεῖται, †Ὀ-
δύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει, †τὸ δὲ ὄνειδος
34 αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. †Με-
στὸς γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς, †οὐ φείσε-
35 ται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. †Οὐκ ἀνταλλάξεται οὐ-
δενὸς λύτρου τὴν ἔχθραν, †(ρ)οὐδὲ μὴ διαλυ-
θῇ πολλῶν δώρων.

MS. A. (η) δὲ καρδία (θ) Διὰ δὲ τοῦτο (ι) ὁ κύριος, (*) διὰ (κ) δί-
καιον, (λ)Φύλασσε υἱέ (μ)συλλαλήσω (ν) καὶ ὁδὸς ζωῆς, ἔλεγχος (*)συναρπα[…]
(ξ)ἀθωωθήσεται, (ο)τίς ἁλῷ (π) ἐμπλήσει ψυχὴν πεινῶν. (ρ)οὐδὲ μὴ δια[…]
πολλῶν δώρων.

ΚΕΦ. ζ'.

1 †Υἱὲ φύλασσε ἐμοὺς λόγους, †τὰς δὲ ἐμὰς
ἐντολὰς κρύψον παρὰ σεαυτῷ. †Υἱὲ τίμα τὸν
κύριον καὶ ἰσχύσεις, †πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ
ἄλλον.

Vir insipiens & iniquus […] las (y) vias non bonas […] tem innuit (z) oculo […] cat autem pede […] nutibus digitorum […] sum cor fabricat […] tempore, qui talis est […] ones affert civitati […] (dd) extemplo […] pfius, intercisio […] nabilis. Quandoquidem […] bus, quæ odit (ee) […] teritur autem propter […] tiam animæ. Oculus […] melosi, lingua iniqua […] fundentes sanguinem […] cor fabricans cogitationes […] las, & pedes […] malefaciendum. […] falsa testis iniquus […] (ll) judicia inter […] stodi leges patris […] las jura matris tuæ […] autem ea super […] am semper, & […] circumda circa […] Quandocunque […] (pp) adducito […] & quandocunque […] stodiat te, ut […] colloquatur tibi […] na mandatum […] via vitæ, & (ſſ) […] ciplina, Ad conservandum […] muliere (tt) nupta […] lumnia linguæ alienæ […] te vincat formæ […] neq; (yy) capiaris […] abripiaris ab ejus palpebris […] tium enim meretricis […] & unius panis: mulier […] virorum pretiosas animas […] (zz) Alligabit quis ignem […] nu, vestes autem […] Aut ambulabit quis super […] nas ignis, & pedes non […] ret? Sic qui intrat ad mulierem (ω ω) nuptam, non erit innocens […] neq; omnis tangens eam […] (aaa) mirum, si deprehendatur […] furans: furatur enim, ut impleat animam (b) esuriens: Si […] deprehensus fuerit, reddet […] pla, & omnem substantiam […] dans liberabit seipsum. […] rans (c) autem propter […] cordis perditionem animæ […] acquirit, (d) Ac dolores […] nominias sustinet: & […] brium ejus non delebitur in seculum. Plenus enim zeli furor […] ejus non parcet in die (e) judicii. Non (f) commutabit ullo […] emptione inimicitiam: neq; dissolvetur (g) multis donis.

CAP. VII.

Fili, custodi meos sermones, & mea mandata recondito apud teipsum. (a) Fili, honora Dominum, & valebis: præter eum autem ne timeas alterum.

תרגום TARGUM.

12 בר נש טלומא גברא עולא מהלך בעקימות פומיה : רמז בעינוי וחכם ברגלוי ורמז
13 באצבעתיה : ומתהפך בלביה וחשל בישתא בכל זמן תגרי רמי : מטול הכנא
14 מן שליא ניתי תבריה ומן שליא נתבר ולא תהוי ליה אסיותא : שית אנון דסני
15 אלהא ובשבע אסלית נפשיה : עיני רמתא ולישנא דשקרא ואידי דשפכן דמא זכי :
16 לבא דחשל מחשבתא בישתא ורגלי דמסתרהבן למרהט לבישתא : סהדא דשקרא
17 דממלל כדבותא ומן דרמי תגרי בין אחי : טור ברי פוקדנא דאבוך ולא תטעי
18 מן נימוסא דאמך : קטורנון בלבך תדירא וכרוך אנון בצורך : במהלכך תתדבר עמך
19 במדמכך תתנטר עלך ותתער היא תהוי רציך : מטול שרגא הוא פוקדנא ונימוסא
20 נוהרא ואורחא דחיי מכסנותא ומרדותא : דתנטרך מן אתתא בישתא ומן שעיעותא
21 דלישנא דנוכריתא : לא תרוג שופריה בלבבך ולא תשרגנך בגביניהא : מטול
22 דדמיא מלתא דזניתא היך גרצתא דלחמא ואתת גברא נפשא יקירתא צידא : דלמא
23 סים בר נשא נורא בעוביה ולבושיה לא יקיד : אי דלמא מהלך גברא עלוי גומרי
24 ורגלוי לא מתכוין : הכנא מה דעאל על אתת חבריה למגור עמה לא נוכה כל
25 מן דקריב בה : לא למתדסרו לגנבא דגנב דתשבע נפשיה מטול דכפן : ומן
26 דמשתכח פריע חד בשבעה וכוליה מולא דביתיה יהיב : מן דניר באתתא חסר
27 דרעינא ומן דבעי די יחבל נפשיה הוא עביד ליה : מכתשי וצערי יארע וחסודיה לא
28 מטעי : מטול דטננא חמתא דגברא ולא חיס ביומא דפורענא : ולא נסב באפיה
29 דכל דיהב ליה מוהבא ולא מתפס כד תסגא שוחדיה :
30
31
32
33
34
35
ז
1 ברי נטר מימרי ופקודי תטשי גבך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Homo calumniator, vir iniquus graditur perverso ore. Annuit oculis suis, & terit pedibus suis, & indicat digitis suis. Et perversus est in corde suo, & cogitat malum, in omni tempore jurgia spargit. Propterea subitò veniet interitus ejus, & subitò conteretur, & non erit ei medicina. Sex sunt quæ odit Deus, & septimum detestatur anima ejus. Oculos sublimes & linguam mendacem, & manus effundentes sanguinem innocentem. Cor quod cogitat cogitationes pessimas, & pedes festinantes ad currendum in malum. Testem falsum qui loquitur mendacium, & qui mittit jurgia inter fratres. Custodi fili mi præcepta patris tui, & ne aberres à lege matris tuæ. Liga ea in corde tuo semper, & alliga ea collo tuo. Cùm ambulaveris, deducet te; & cum dormieris, custodiet te; & si evigilaveris, ipsa erit meditatio tua. Quia mandatum est lucerna, & lex lux, & via vitæ correptio & disciplina. Ut custodiat te à muliere mala, & à lenitate linguæ extraneæ. Non concupisces pulchritudinem ejus in corde tuo, ne seducat te palpebris suis. Quoniam similis est oratio meretricis tortæ panis: & uxor viri preciosam animam venatur. Nunquid potest homo ponere ignem in sinu suo, & vestimentum ejus non succendatur? Aut potest ambulare aliquis super prunas, & pedes ejus non comburantur? Sic est qui ingreditur ad uxorem proximi sui, ut rem habeat cum ea, non erit innoxius omnis qui tetigerit eam. Non *est quòd miremur furem* qui furatur ut satiet animam suam cùm esurit. Et qui inventus fuerit reddet septuplum, & omnem substantiam domus suæ dabit. Qui adulteratur cum uxore, indiget intellectu, & qui quærit perdere animam suam, ipse facit illud. Plaga & ignominia accidat ei, & opprobrium ejus non recedat. Quoniam zelus est ira viri, nec parcet in die vindictæ. Neque accipiet faciem ejus qui dat ei donum, neque contentus erit quamvis multiplices munera.

CAP. VII.

Fili mi custodi verba mea, & præcepta mea absconde apud te,

CAP. VII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Vir scelestus ambulat in detrectatione: Nictat 12
oculis suis, et pulsat pede suo, & innuit digitis 13
suis, Agitátque in corde suo, & machinatur 14
mala in omni tempore, & jurgia excitat inter
duos. Propterea ex improviso veniet exitiū 15
ejus, & repentè conteretur, & non erit ei sa-
nitas. Sex sunt quæ odit Dñs, et septimū abo- 16
minata est anima ej⁹: Oculū sublimem, & lin- 17
guam mendacē, et man⁹ effundentes sanguinē
innocentē, Et cor moliens consilia fraudis, 18
& pedem celerē ad currendū in malū, Et te- 19
stē mendacē, qui loquitur falsitatē, & serentē
dissidia inter fratres. Custodi fili mi præceptū 20
patris tui, & ne obliviscaris legē matris tuæ.
Infige ea cordi tuo semp, & circunda illa col- 21
lo tuo. Et cùm ambulas, fac adhæreant tibi, 22
tecúmque sint. Serva illa, ut te servent: cúmq,
evigilaveris, ipsa sint tibi meditatio. Lucerna 23
est enim mandatū, & lex lux: via verò vitæ,
objurgatio & disciplina: Ut custodiat te à 24
muliere improba, & à criminatione linguæ
mulieris extraneæ: Et non concupiscas pul- 25
chritudinem ejus in corde tuo, neque capteris
oculis ej⁹, nec te prædetur palpebris suis. Nā 26
comparatio mulieris fornicariæ, est instar pla-
centæ panis: & uxor viri animā pretiosā ve-
natur. Num ponit quis ignē in sinu suo, & ve- 27
stes suas non comburit? An verò incedit quis 28
super prunas ignis, & pedes ejus non ustulan-
tur? Ita qui ingreditur ad uxorē socii sui, & 29
tangit eā, non justificabitur. Non mirandū est 30
aliquē deprehēdi furantē, furatur enim ut sa-
tiet animā suā esurientē. Et si deprehendatur 31
furans, rependet septuplū, et omnē supellecti-
lē domûs suæ dabit. Qui autē adulteratur cum 32
muliere, expers judicii est, & depravat animā
suā: Et ipsemet efficit ut tangat eū ignominia 33
& assequatur illū, & opprobriū ej⁹ oblivioni
minimè tradatur. Nam quia furor mariti ple- 34
n⁹ est zelotypiā, non parcet in die retributio-
nis, Nec rationem habebit oblationis, neque 35
placabitur quantunvis magno munere.

CAP. VII.

Fili mi, custodi verba mea, & præcepta 1
mea reconde in corde tuo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * الانسان الغبي المعتدي السريعة يسلك طريقا ليست صالحة* فهذا يغمز بعينه ويدل برجله
13 ويعلم باشارات اصابعه* يعلم الملتوي بسي الاسواء* فمن هذه سجيته في كل وقت يهيّج
14 في المدينة هيوجا مقلقة* ولهذا السبب سوافي هلاكه باسراع يقطع جرحه وكسرا لا شفاء له
15 * لانه يسر بجميع الاشياء التي يمقتها الله* من اجل نجاسة النفس* تنسحق عين المتعظم
16 ولسان الظالم* والايدي السافكة دما عدلا* والقلب المنشي افكار ردية* والارجل السارعة الى
17 افعال الشر* الشاهد الظالم يحرق بكذبه* ويسير الى وسط الاخوة مخاصمات* يا بني احفظ
18 شرايع ابيك* ولا تبعد فرايض امك* علقها على نفسك كل حين* وقلد بها على عنقك* اين
19 ما سلكت استصحبها* ولتكن معك* ومتى ما رقدت فتحفظك* لكيما اذا قمت تخاطبك
20 * لان وصية الشريعة سراج* وطريق حياة وتوبيخ وادب* لتحفظك من امراة ذات رجل ومن
21 وشاية اللسان الغريب* لا تغلبنك شهوة الجمال* ولا تقنص بعينيك* ولا تخطفك جفونها
22 * فان قيمة الزانية مقدارها خبز واحد* المراة تصطاد نفوس الرجال الكريمة* ايربط احد في
23 حضنه نارا وما تحرق ثيابه* ام يمشي احد على جمر النار وما تحرق رجلاه* هكذا من يدخل
24 الى امراة ذات رجل ما يتبرا* ولا كل من يلمسها* وليس مستعجبا ان يصاد من يسرق* لانه
25 انما يسرق ليشبع نفسا جايعة* فان قبض عليه يدي سبعة اضعاف ما سرق* ويعطي جميع
26 ما عنده ليخلي نفسه* فاما الفاسق فمن اجل نزارة فطنته يصنع لنفسه هلاكا* ويلقى
27 اوجاعا وهوانا* وعاره لن يمحى الى الابد* لان غضب رجلها موعب غيرة* فما يرقي له في
28 يوم القضاء* ولا يفادي العداوة بنوع من انواع الفداء* ولا تحلها الهدايا الجزيلة*

* الفصل السابع *

1 * يا بني احفظ اقوالي* ووصاياي احبها عندك* يا بني اكرم الرب فتاييد وتقوى
ولا تخافن اخر غيره اكثر منه*

Homo stolidus transgrediens legē, ambu- 12
lat viam non rectam: Idemq; innuit oculo 13
suo, & indicat pede suo, & significat si-
gnis digitorum suorum: In corde suo per- 14
verso machinatur mala, & ob hanc suam
consuetudinem, singulis momentis excitat
in urbe seditiones turbulentas. Et hac de 15
causa adveniet perditio ejus cum festinati-
one, abscindetur excisione & fracturâ in- 16
sanabili. Quia delectatur omnibus rebus
quas abominatur Deus. Ob immunditiam
animæ Conteretur oculus superbi, & 17
lingua tyranni, & manus effundentes san-
guinem justum, Et cor machinans cogi- 18
tationes malas, & pedes veloces ad ope-
randum malum. Testis iniquus incenditur 19
suo mendacio, & inducit in medium
fratrum lites. Fili mi, custodi leges patris 20
tui, & ne rejicias præcepta matris tuæ.
Appende ea super animam tuam jugiter, 21
& iis circunda collum tuum. Ubicunq; 22
ambulaveris, comitare illa, & sint tecum:
cúmque cubueris te custodiant, ut cùm
surrexeris conversentur tecum. Quoni- 23
am mandatum legis lucerna est, & via
vitæ, & correptio ac disciplina. Ut custo- 24
diant te à muliere habente virum, & à
calumnia linguæ alienæ. Non te vincat 25
concupiscentia pulchritudinis, & ne capi-
aris oculis tuis, nec te rapiant palpebræ
ejus: Quia pretii meretricis valor est pa- 26
nis unus: mulier venatur animas viro-
rum pretiosas. Nunquid alligat quis sinui 27
suo ignem, & non comburuntur vestimen-
ta ejus? Aut ambulat quis super carbo- 28
nes ignis, & non uruntur pedes ejus? Sic 29
qui ingreditur ad mulierem habentem vi-
rum, non justificabitur, neq; ullus qui eam
tangit. Nec mirum est si capiatur qui 30
furatur: siquidem ipse furatur ut saturet
animam esurientem. Imò si captus fue- 31
rit, solvet septuplum ejus quod furatus
est: & dabit omne quod possidet, ut liberet
animam suam. At verò adulter, ob exigui- 32
tatem judicii sui, astruit animæ suæ
interitum. Et suffert dolores & despecti- 33
onem, & opprobrium ejus non delebitur in
æternum. Nam furor mariti ejus refertus 34
est zelo, ideoque non parcet ei in die ju-
dicii, Nec commutabit inimicitiam ullo 35
genere ex generibus commutationum, neq;
dissolvent eam munera plurima.

CAP. VII.

Fili mi, serva sermones meos, & præ- 1
cepta mea absconde apud te. Fili mi,
honora Dominum, & confortaberis, &
corroborabit te: & ne timeas alium præ-
ter eum, magis ipso.

משלי : ח

nigredinem tanquam meam legem & ; vive & , mea præcepta Custodi
2 שמר מצותי וחיה ותורתי כאישון
tui cordis tabula super ea scribe ;tuis digitis super ea Liga .tuorū oculorū
3 עיניך : קשרם על־אצבעתיך כתבם על־לוח לבך :
.vocabis intelligentiam notam & : tu mea Soror , sapientiæ Dic
4 אמר לחכמה אחתי את ומדע לבינה תקרא :
suos sermones , extranea ab ; aliena muliere à te custodiendum Ad
5 לשמרך מאשה זרה מנכריה אמריה
.prospexi meum cancellum per ; meæ domus fenestra in Quia .lenificavit
6 החליקה : כי בחלון ביתי בעד אשנבי נשקפתי :
.corde carentem juvenem filiis in consideravi : simplicibus in vidi Et
7 וארא בפתאים אבינה בבנים נער חסר־לב :
.gradiebatur ejus domus via & ; ejus angulum apud platea in Transeuntem
8 עבר בשוק אצל פנה ודרך ביתה יצעד :
.caligine & , noctis nigredine in ; diei vespera in , crepusculo In
9 בנשף־בערב יום באישון לילה ואפלה :
.corde servata & , meretricis ornatu ; ejus occursum in mulier ecce Et
10 והנה אשה לקראתו שית זונה ונצרת לב :
.ejus pedes habitabunt non sua domo in ; declinans & , ipsa Tumultuosa
11 המיה היא וסררת בביתה לא־ישכנו רגליה :
.insidiabitur angulum omnem juxta & ; plateis in vice , vico in Vice
12 פעם בחוץ פעם ברחבות ואצל כל־פנה תארב :
: ei dixit & , suas facies roboravit : eū est osculata & , eū in apprehendit Et
13 והחזיקה בו ונשקה לו העזה פניה ותאמר לו :
Idcirco .mea vota reddidi hodie : me super pacificorum Victimæ
14 זבחי שלמים עלי היום שלמתי נדרי : על־כן
15 .te inveni & , tuas facies manè quærendum ad : tui occursum in sum egressa
יצאתי לקראתך לשחר פניך ואמצאך :
.Ægyptio fune incisis ; meum lectum adornavi Tapetibus
16 מרבדים רבדתי ערשי חטבות אטון מצרים :
, Veni .cinnamomo & , aloë , myrrha , meum cubile Perfudi
17 נפתי משכבי מר אהלים וקנמון : לכה
18 .amoribus in collætemur ; manè usque amoribus inebriemur
נרוה דדים עד־הבקר נתעלסה באהבים :
Ligamen longinquâ à via in abiit : sua domo in vir non Quia
19 כי אין האיש בביתו הלך בדרך מרחוק : צרור
20 .suam domum veniet temporis statuti diem ad : sua manu in tulit argenti
הכסף לקח בידו ליום הכסא יבא ביתו :
suorum labiorū lenitate in : suæ captationis multitudine in eū fecit Declinare
21 הטתו ברב לקחה בחלק שפתיה
: veniet lanienam ad bos veluti , statim eam post Vadens .eum compulit
22 תדיחנו : הולך אחריה פתאם כשור אל־טבח יבא
sagitta scindat Donec .stulti castigationem ad compes sicut &
23 וכעכס אל־מוסר אויל : עד יפלח חץ
suā animâ in quòd novit non & : laqueum ad avem festinare ut ,ejus jecur
כבדו כמהר צפור אל־פח ולא ידע כי־בנפשו
.mei oris eloquiis attendite & ; mihi parete , filii nunc Et ipse
24 הוא : ועתה בנים שמעו־לי והקשיבו לאמרי פי :
.ejus semitis in erres ne : tuum cor ejus vias ad declinet Ne
25 אל־ישט אל־דרכיה לבך אל־תתע בנתיבותיה :
.ejus occisi omnes fortes & , fecit cadere vulneratos multos Nam
26 כי־רבים חללים הפילה ועצמים כל־הרגיה :
.mortis penetralia ad descendentes : ejus domus sepulchri Viæ
27 דרכי שאול ביתה ירדות אל־חדרי־מות :

CAP. VIII. ח

? suam vocem dabit intelligentia & ; clamabit sapientia Nonne
1 הלא־חכמה תקרא ותבונה תתן קולה :

Versio VULG. LAT.

2 Serva mandata mea; & vives: & legem meam quasi pupillam
3 oculi tui: Liga eam in digitis tuis, scribe illam in tabulis
4 cordis tui. Dic sapientiæ, Soror mea es: & prudentiam
5 voca amicam tuam, Ut custodiat te à muliere extranea, & ab aliena, quæ verba sua dul-
6 cia facit. De fenestra enim domûs meæ per cancellos
7 prospexi, Et video parvulos, considero vecordem juvenem,
8 Qui transit per plateam juxta angulum, & prope viam do-
9 mûs illius, graditur In obscuro, advesperascente die, in noctis tenebris, & caligine.
10 Et ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio, præparata ad capiendas animas: garrula &
11 vaga, Quietis impatiens, nec valens in domo consistere pe-
12 dibus suis, Nunc foris, nunc in plateis, nunc juxta angulos
13 insidians. Apprehensúmque deosculatur juvenem, & procaci vultu blanditur, dicens;
14 Victimas pro salute vovi, ho-
15 diè reddidi vota mea. Idcircò egressa sum in occursum tuum, desiderans te videre, &
16 reperi. Intexui funibus lectulum meum, stravi tapetibus
17 pictis ex Ægypto. Aspersi cubile meum myrrhâ, & aloe,
18 & cinnamomo. Veni, inebriemur uberibus, & fruamur cupitis amplexibus, donec illu-
19 cescat dies: Non est enim vir in domo sua, abiit viâ longis-
20 simâ. Sacculum pecuniæ secum tulit: in die plenæ lunæ reversurus est in domum suam.
21 Irretivit eum multis sermonibus, & blanditiis labiorum
22 protraxit illum. Statim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam, & quasi agnus lasciviens, & ignorans quòd ad
23 vincula stultus trahatur, Donec transfigat sagitta jecur ejus: velut si avis festinet ad laqueum, & nescit quòd de periculo animæ illius agitur.
24 Nunc ergò, fili mi, audi me,
25 & attende verbis oris mei. Ne abstrahatur in viis illius mens tua: neque decipiaris semi-
26 tis ejus. Multos enim vulneratos dejecit, & fortissimi qui-
27 que interfecti sunt ab ea. Viæ inferi domus ejus, penetrantes in interiora mortis.

CAP. VIII.

1 Numquid non sapientia clamitat, & prudentia dat vocem suam?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 † φύλαξον ἐμὰς ἐντολὰς καὶ βιώσεις, † τοὺς δὲ ἐμοὺς λόγους ὥσπερ κόρας ὀμ-
3 μάτων. † (α) Περίθου δὲ αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις, † ἐπίγραψον δὲ ἐπὶ τὸ πλάτος
4 τῆς καρδίας σου. † Εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελφὴν εἶναι, † τὴν δὲ φρόνησιν γνώ-
5 ριμον περιποίησαι σεαυτῷ· Ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας καὶ πονηρᾶς, † ἐάν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάληται.
6 † Ἀπὸ γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς
7 τὰς πλατείας παρακύπτουσα, Ὃν ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐνδεῆ φρενῶν, †
8 Παραπορευόμενον παρὰ γωνίαν ἐν διόδοις
9 οἴκων αὐτῆς, † καὶ λαλοῦντα Ἐν σκότει ἑσπερινῷ, † ἡνίκα ἂν ἡσυχία νυκτερινὴ καὶ
10 (β) γνοφώδης, † Ἡ δὲ γυνὴ συναντᾷ αὐτῷ, εἶδος ἔχουσα πορνικόν, † ἣ ποιεῖ νέων ἐξ-
ίπτασθαι καρδίας. † ἀνεπτερωμένη δέ ἐστι
11 καὶ ἄσωτος, † Ἐν οἴκῳ δὲ οὐχ ἡσυχάζουσιν
12 οἱ πόδες αὐτῆς. † Χρόνον γάρ τινα ἔξω ῥέμβεται, † χρόνον δὲ ἐν πλατείαις παρὰ
13 πᾶσαν γωνίαν ἐνεδρεύει. † Εἶτα ἐπιλαβομένη ἐφίλησεν αὐτόν, † ἀναιδεῖ δὲ προσ-
14 ώπῳ προσεῖπεν αὐτῷ, † Θυσία εἰρηνική μοι ἐστί, † Σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐ-
15 χάς μου. † Ἕνεκα τούτου ἐξῆλθον εἰς συνάντησιν (γ) σοι, † ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσ-
16 ωπον, εὕρηκά σε. † Κειρίαις τέτακα τὴν κλίνην μου, † ἀμφιτάποις δὲ ἔστρωκα
17 τοῖς ἀπ' Αἰγύπτου. † Διέῤῥαγκα τὴν κοίτην μου (δ) κρόκῳ, † τὸν δὲ οἶκόν
18 μου κινναμώμῳ. † Ἐλθὲ, καὶ ἀπολαύσωμεν φιλίας ἕως ὄρθρου, † δεῦρο καὶ ἐγ-
19 κυλισθῶμεν ἔρωτι. † Οὐ γὰρ πάρεστιν ὁ ἀνήρ μου ἐν οἴκῳ, † πεπόρευται δὲ ὁ-
20 δὸν μακράν, † Ἔνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν ἐν χειρὶ αὐτοῦ, † δι' ἡμερῶν πολλῶν
21 ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. † Ἀπεπλάνησε δὲ αὐτὸν πολλῇ ὁμιλίᾳ, βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χειλέων ἐξώκειλεν αὐτόν. †
22 Ὁ δὲ ἐπηκολούθησεν αὐτῇ (ε) κεπφωθείς· † ὥσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται, †
23 καὶ ὥσπερ κύων ἐπὶ δεσμούς, † Ἢ ὡς ἔλαφος τοξεύματι πεπληγὼς εἰς τὸ ἧπαρ. † σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνεον εἰς παγίδα, † οὐκ
24 εἰδὼς ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει. † Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου, † καὶ πρόσεχε (ζ) ῥήμασι στό-
25 ματός μου. † Μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁ-
26 δοὺς αὐτῆς ἡ καρδία (η) σου, † Πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκε, † καὶ ἀναρίθμητοί
27 εἰσιν οὓς πεφόνευκεν. † Ὁδοὶ ᾅδου ὁ οἶκος αὐτῆς, † κατάγουσαι (θ) εἰς τὰ ταμιεῖα τοῦ θανάτου.

MS. A. (α) Περίθου * αὐτοῖς σοῖς δακτύλοις, (β) γνόφος, (γ)* μου (δ) κρόκῳ, (ε) κεπφωθεὶς· (ζ) ῥῆσιν (η) σου, † καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτ. Πολλοὺς (θ) εἰς ταμιεῖα

ΚΕΦ. η'.

1 † Σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις, ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακούσῃ.

Custodi mea mandata, & (b) vives,) & meos sermones tanquam pupillas oculorum. (c) Circumpone autem illos tuis digitis: inscribe autem super latitudinem (d) cordis tui. Dic sapientiam (e) tuam sororem esse: & (f) prudentiam notam redde tibi: ut te servet à muliere aliena, & mala, (g) si te sermonibus, qui ad gratiam, adorta fuerit. De fenestra enim è domo sua in plateas prospiciens, Quemcunque viderit insipientium filiorum adolescentem inopem cordis, Prætereuntem (h) juxta angulum in transitibus domorum suarum, & loquentem In tenebris vespertinis, simulac quies nocturna, & caliginosa; Et verò mulier occurrit ei, (i) speciem habens meretriciam, quæ facit juvenum volare corda: (k) vaga autem est, & (l) luxuriosa, Et in domo non quiescunt pedes ejus. Tempus enim foràs circumvenitur: tempus verò in plateis apud omnem angulum insidiatur. Deinde apprehendens osculata est eum, & (m) impudenti facie alloquitur eum, Sacrificium pacificum mihi est, hodiè reddo vota mea. Hac causa progressa sum obviam tibi, desiderans tuam faciem, inveni te. (n) Institis texui lectum meum, (o) tapetibus ab Ægypto stravi. (p) Aspersi cubile meum croco, & domum meam cinnamomo. Veni, & (q) fruamur amicitia usque in diluculum: Veni, & (r) colluctemur cupidine. Non enim adest vir meus in domo, abiit autem viam longam, (s) involucro pecuniæ accepto in manu sua: (t) per dies multos redibit in domum suum. (u) Seduxit autem eum multâ (x) colloquutione, & laqueis qui ex labiis (y) attraxit eum. Ipse autem obsequutus est ei (z) infatuatus: & tanquàm bos ad mactationem agitur, & tanquàm canis (u) ad vincula, Aut tanquàm cervus sagittâ (aa) vulneratus in jecore. Festinat autem tanquàm avis in laqueum, nesciens, quia pro anima currit. Nunc igitur, fili, audi me, & intende verbis oris mei. Ne declinet in vias ejus cor (bb) tuum. Multos enim vulnerans dejecit: et (cc) innumerabiles sunt, quos trucidavit. Viæ inferni domus ejus, deducentes in penetralia mortis.

CAP. VIII.

Tu (a) sapientiam prædicabis, ut prudentia tibi obediat.

תרגום TARGUM.

2 נטר פקודי וחיה ונימוסי היך בבתא דעינא : קטור אנון על אצבעתך כתוב אנון על
3 4 לוח דלבך : אמר לחכמתא אחתי אנת ומודעתא קרי לביונתא : דנטרך מן אתתא
5 חילוניתא ומן נוכריתא דשעיען מלהא : מטול דמן כוויא ועירתא דביתי אודקית ומן
6 חרכין דדירא : וחזית בשברי ואסתכלית בטלאי ותמהית בחסיר רעיונא : עבר
7 8 בשוקא לקבל פנתא ובארחא דביתא מהלך : ברמשא במערב יומא בחשוכא
9 דליליא ובחבירה : והא אתתא לאורעיה באסכמא דזניתא דמפרדא לבא דעלימי :
10 11 ומרדתא היא ופריזתא בביתא לא שכנן רגלהא : בעדנא בשוקי בעדנא בשקקי
12 ולקבל כל פנתא דיאיא כמנא : ואתקפת ביה ונשקתיה ואחציפת אפהא ואמרת ליה :
13 14 דבחי דקרבני עלי יומנא שלמית נדרי : מטול הכנא נפקית לאורעך דמפכא הוית
15 לרגשא ואמרית ארבנך : בתשויתא שוית ערסי ובקרמא קרמתא מצראה :
16 17 רסית על ערסי מורא ובורקמא וקונמא : תא נתבסם ברחמתא עד צפרא ונעסק
18 חד לחד ברנאנתא : דגברא לית הוא בביתא אזיל בארח רחיקא : צררא דכספא
19 20 נסב בידיה וליומא דעדא אתי לביתיה : ואטעי יתיה בסוגיא דמלהא ובשעיותא
21 דספותהא תפתיה : והוא אזל בתרהא שליאית היך תורא דאזיל לות טבחא והיך
22 כלבא לאסורא : והיך אילא דמפריח גירא בכבדיה ומסתרהב היך צפרא לות פוחא
23 ולא ידע דלמותא דנפשיה אזיל : והשתא בניא שמעון לי ואציתו למימרי דפומי :
24 25 לא יסטי לבך לארחתהא ולא תטעי בשבילהא : מטול דסגיעי קטיליא אפלת
26 27 ועשינין כולהון קטילהא : ארחתא דשיול ביתה נחתן לקיטוני דקבריא :

ח

1 מטול היכנא חכמתא תקרא ותבונתא תרמי קלה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Custodi præcepta mea, & vive; & leges meas sicut pupillam oculi tui. Liga ea super digitos tuos; scribe ea super tabula cordis tui. Dic sapientiæ: Soror mea es: & cognatam voca prudentiam. Ut custodiat te à muliere extranea, & ab aliena, cujus blandi sunt sermones. Quoniam per fenestras parvas domus meæ prospexi, & per cancellos habitaculi. Et vidi insipientes, & consideravi juvenes, & admiratus sum deficientem intellectu, Transeuntem per plateam contra angulum, & via domus ejus ambulantem; Vesperi, in occasu diei, in tenebris noctis, & in caligine. Et ecce mulier in occursum ejus in ornatu meretricis, quæ aufert cor juvenum. Prævaricatrixque est & vaga: in domo sua non morantur pedes ejus. Nunc foris, nunc in plateis, & contra omnem angulum opportunum insidiatur. Et apprehendit eum & osculatur illum, & impudenti facie dicit ei: Sacrificia oblationum [habeo] super me: hodie reddidi vota mea. Propterea egressa sum in occursum tuum, quippe me vertens ad quærendam societatem; & dixeram me te adducturam. In stratis posui lectulum meum, & in tapetibus pictis de Ægypto. Aspersi cubile meum myrrha & aloë & cinnamomo. Veni jucundemur amoribus usque manè, & mutuò adhæreamus desideriis: Non est enim vir in domo sua; abiit in via longinqua. Sacculum argenti tulit in manu sua, & in die congregationis veniet ad domum suam. Seduxitque eum in multitudine verborum suorum, & in blanditie labiorum suorum decepit eum. Et ipse vadit post eam confestim sicut bos qui vadit ad macellum, & sicut canis ad vinculum. Et sicut cervus in cujus jecur volat sagitta, & festinat sicut passer ad laqueum, & nescit quòd tendat ad mortem animæ suæ. Et nunc filii audite me, & auscultate verbis oris mei. Ne deflectat cor tuum ad vias ejus, nec decipiaris in semitis illius. Quoniam multos interfectos dejecit, & fortes sunt omnes interfecti ejus. Viæ inferni est domus ejus, descendentes ad cubicula sepulturæ.

CAP. VIII.

Propterea sapientia clamat, & prudentia elevat vocem suam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Serva mandata mea, & vives, & leges meas 2
ceu pupillam oculi. Alligato ea collo tuo, et 3
inscribito illa tabulis cordis tui. Et dicito 4
sapientiæ, Soror mea tu es: & prudentiam
vocato intellectum: Ut custodiat te à mu- 5
liere peregrina, cujus adulatoria sunt verba.
Nam de fenestra domûs suæ, & de cancellis 6
prospexit, Viditque pueros, & contemplata 7
est adolescentes, & expertes judicio, Præter- 8
euntes per plateam, & ad latus angulorum
semitarum domûs suæ, Vespere, ad occasum 9
solis, in tenebris nocturnis & in caligine: Et 10
egressa est mulier in occursũ ejus, ornatu me-
retricio, divellens cor juvenum, Petulans ac 11
lasciviens, cujus pedes domi suæ non quie-
scunt, Sed modò foras vagantur, & modò in 12
plateis & angulis insidiatur. Et apprehendit 13
eum, & deosculata est illum, & procaci vultu
dixit ei, Victimæ sunt pacificæ, hodiè reddi- 14
di vota mea. Propterea egressa sum in occur- 15
sum tuum, quoniam optabam te videre, & in-
veni te. Stragulo instruxi lectum meum, & 16
stromatibus Ægyptiis operui: Et aspersi cu- 17
bile meum myrrhâ, & aloe, & cynnamomo.
Veni oblectemur amore in crastinum usque, 18
& amplectamur alter alterũ cum delectatio-
ne. Non est enim domi vir meus, abiit in viã 19
longinquam. Et ligamen argenti sumpsit ma- 20
nu suâ, & post dies multos venturus est in do-
mum suam. Igitur seduxit eum copiâ verbo- 21
rum suorum, & blanditiis labiorũ suorum al-
lexit eum ad se. Et ipse abiit post eam quasi 22
infans, & quasi bos vadens ad lanienã, & ve-
lut canis ad vinculum, Et tanquã cervus cu- 23
jus jecur transfixum est sagittâ: & festinat ve-
lut animal alatum ad laqueum, & ignorat ad
mortẽ animæ suæ se pergere. Nunc ergò filii 24
audite me, & attendite verbis oris mei. Ne 25
flectatur cor tuum ad vias ejus, neque oberres
in semitis ejus. Quia copiam occisorũ pro- 26
stravit, & *quidem* fortissimi sunt omnes quos
necavit. Viæ domûs ejus, viæ sunt inferi, 27
descendentes ad penetralia mortis.

CAP. VIII.

PRopterea sapientiam altâ voce inclama, 1
& intelligentia respondebit tibi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

احفظ وصاياي فتحيا • واقوالي كالحدقة في عينيك * اجعلها في اصابعك • واكتبها في عرض
قلبك * قل للحكمة ان تكون اختك • واصطنع الفطنة لنفسك اخص ممن تعرفه * ليحفظك من
امراة غريبة وخبيثة • ان طارحتك باقوال تختلسك بحسنها * لانها من نافذة بيتها تتلبث
مستشرفة الى الشوارع * فمن تبصره من الاولاد الجهال شابا ماشيا بنقص عقلين * عند عطفة
موارد بيتها متكلما * في الظلام المسائي حين يكون السكوت الليلي والغباشي * تلقاه المراة
متحلة بزيها زيا بالتي تجعل قلوب الاحداث طايرة * لانها مستطيرة وطمحة • ورجلاها ما تسكنان
في منزلها * تطمع مدة ما خارج بيتها • تكمن حينا في الشوارع عند كل زاوية * ثم اذا تناولته
قبلته وناجته بوقاحة وجه * قائلة ذبيحة سلامة عندي • اليوم اوفي نذوري * لهذا خرجت
الى استقبالك تابعة الى وجهك ووجدتك * قد شددت سريري بحبال الكتان • وفرشته بالطرايح
والحف التي من مصر * قد نضحت على مضجعي الزعفران • ورششت بيتي بقصب الدارصين
* هلم نتمتع بمتع الحب الى السحر • تعال نتقلب بعشق * فان رجلي ليس في المنزل حاضرا
قد ذهب في طريق بعيدة * واخذ بيده صرة دراهم * بعد ايام كثيرة يعود الى منزله
* فاستطالته بالكلام الكثير المتصل • وادهشته بالمواهب من شفتيها * فاستطار لسبي فارغ
وتبعها كثور يساق الى الذبح • او مثل كلب يساق الى الساجور * او مثل ايل جرح في
كبده بسهم رشقه • يسارع كالطاير الى الفخ • غير عالم انه في هلاك نفسه يسعى * فالان
يا بني اسمعني • واصغ الى اقوال فمي * لا تميلن قلبك الى طرقها • ولا تظلن في مناهجها
* فانها قد جرحت كثيرين وافترستهم • ولم يحصي عدد القتلى قتلهم * بيتها هو طرق
الجحيم • تنحدر الى مطلق الموت *
الفصل الثامن *
* انت تشدد بالحكمة لتعطيك الفطنة *

Custodi mandata mea, & vives, & ser- 2
mones meos quasi pupillam oculorum tu-
orum. Pone eos in digitis tuis, & scribe eos 3
in meditullio cordis tui. Dic sapientiæ ut 4
sit soror tua, & fac prudentiam animæ
tuæ magis familiarem quocunque tibi no-
to. Ut custodiat te à muliere aliena & 5
malignâ, si jaculetur in te sermones qui te
furentur venustate suâ. Nam de fenestra 6
domûs suæ cunctatur prospiciens in pla-
teas: Et quem viderit de pueris stultis ju- 7
venem ambulantem, carentem prudentiâ,
Prope flexum viarum domûs suæ, loquen- 8
tem: In tenebris vespertinis dum fuerit si- 9
lentium nocturnum & tenebrosum, Oc- 10
currit ei mulier speciẽ præ se ferens emen-
titam, quæ facit corda juvenum volantia.
Quoniam ipsa volatica est & libidinosa, 11
& pedes ejus non consistunt domi suæ:
Egreditur aliquantisper extra domum su- 12
am, insidiatur aliquandiu in vicis propè
quemlibet angulum. Denique cùm tenue- 13
rit illum, deosculatur eum, & alloquitur
illum petulanti vultu, dicens; En 14
victimam pacificam habeo, hodiè impleo
vota mea. Propterea egressa sum in occur- 15
sum tuum, excupiens vultum tuum, &
inveni te. Jam strinxi lectum meum vin- 16
culis lineis, stravique illum stragulis &
tegminibus quæ sunt ex Ægypto: Aspersi 17
cubile meum croco, & aspersi domum me-
am calamis cinnamomi. Veni, fruamur vo- 18
luptatibus amoris usque ad matutinum:
veni, convolutemur amanter. Nam vir me- 19
us non adest domi, jam abiit viam lon-
ginquam, Et manu suâ sumpsit sacculum 20
pecuniæ, post multos dies revertetur ad do-
micilium suum. Decepit ergò eum sermone 21
multo et contexto, et stupefecit eum la-
queis labiorum suorum. Avolavitq; ob rẽ 22
inanem, et secutus est eam quasi bos du-
ctus ad occisionem, vel quasi canis qui du-
citur ad stipitẽ, Aut veluti cervus vulne- 23
ratus in jecore sagittâ, eâq; transverbera-
tus: festinat quasi volucris ad laqueum, ig-
norans se ad interitum animæ suæ perge- 24
re. Modò, fili mi, audi me, et attende ver-
ba oris mei. Nullo modo inclines cor tuũ 25
ad semitas ejus, et nullo modo decipiaris
in viis ejus. Quoniam sauciavit multos, 26
et deprædata est eos, neq; recensetur nume-
rus illorum quos enecavit. Domus ejus 27
sunt viæ gehennæ, deducentes ad claustra
mortis.

CAP. VIII.

TU confortare in sapientia, ut tribuat 1
tibi prudentiam:

משלי : ח

constituta semitarum *domum* : viam supra excelsorum *capite* In
2 בראש מרמים עלי דרך בית נתיבות נצבה :
prœconizabit ostiorum *ingressum* : civitatis *os ad* , portarum *manum Ad*
3 ליד שערים לפי קרת מבוא פתחים תרנה :
hominis filios ad mea vox & ; *clamabo* viri vos Ad
4 אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם :
Audite .corde intelligite stulti & ; astutiam simplices Intelligite
5 הבינו פתאים ערמה וכסילים הבינו לב : שמעו
6 *rectitudines* meorũ labiorum apertio & : loquar *eximia* quoniam
כי נגידים אדבר ומפתח שפתי מישרים :
abominatio & ; meum palatum loquetur veritatem Quia
7 כי אמת יהגה חכי ותועבת
non : mei oris eloquia omnia justitia In .impietas meorũ labiorũ
8 שפתי רשע : בצדק כל אמרי פי אין
; intelligenti recta ipsa Universa *obliquum &* , pravum eis in
9 בהם נפתל ועקש : כלם נכחים למבין
, meam eruditionem Accipite .scientiam invenientibus recta &
10 וישרים למצאי דעת : קחו מוסרי
sapientia *bona* Quia .*electo auro præ* scientiam & : argentũ non &
11 ואל כסף ודעת מחרוץ נבחר : כי טובה חכמה
Ego .*ea in* æquabuntur non *voluntates omnes* & ; margaritis *præ*
12 מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה : אני
.*inveniam* cogitationum scientiam & ; astutia habitavi sapientia
חכמה שכנתי ערמה ודעת מזמות אמצא :
viam & ,*elationem* &,superbiam :malum habere odio DOMINI Timor
13 יראת יהוה שנאת רע גאה וגאון ודרך
ego : *essentia* & ,consilium *Mihi* .odivi *perversitatum* os & , malam
14 רע ופי תהפכות שנאתי : לי עצה ותושיה אני
consules & ; regnabunt reges me *In* .fortitudo *mihi* ,intelligentia
15 בינה לי גבורה : בי מלכים ימלכו ורזנים
; principatum habebunt principes me *In* .justitiam decernent
16 יחוקקו צדק : בי שרים ישרו
; diligam me diligentes Ego .*terræ judices* omnes *magnifici* &
17 ונדיבים כל שפטי ארץ : אני אהבי אהב
: mecum gloria & ,*Opulentia* .me invenient ,me *diluculò* quærentes &
18 ומשחרי ימצאנני : עשר וכבוד אתי
, auro *præ* meus fructus *Bonus* .justitia & , *durabilis* substantia
19 הון עתק וצדקה : טוב פריי מחרוץ
fomita In .electo argento *præ* meus *proventus* & ; obrizo *præ* &
20 ומפז ותבואתי מכסף נבחר : בארח
.judicii semitarum medio in ; faciam ambulare justitiæ
צדקה אהלך בתוך נתיבות משפט :
.replebo eorum thesauros & : *est* me diligentes *faciendum hæreditare Ad*
21 להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא :
sua opera ante : suæ viæ principium , me *acquisivit* DOMINUS
22 יהוה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו
initiis ab capite à , habui principatum seculo A .*tunc* ex
23 מאז : מעולם נסכתי מראש מקדמי
fontes *non in* ; sum formata voragines *non In* .*terræ*
24 ארץ : באין תהמות חוללתי באין מעינות
facies ad ; essent *defixi* montes Antequàm .aquis *aggravata loca*
25 נכבדי מים : בטרם הרים הטבעו לפני
; plateas & ,terram *fecerat non Adhuc* .sum formata collium
26 גבעות חוללתי : עד לא עשה ארץ וחוצות
.orbis *pulverum caput* &
וראש עפרות תבל :

Versio VULG. LAT.

2 In summis excelsisque verti-
cibus supra viam, in mediis
3 semitis stans, Juxta portas ci-
vitatis in ipsis foribꝰ loquitur,
4 dicens; O viri, ad vos clami-
to, & vox mea ad filios homi-
5 num. Intelligite parvuli astu-
tiam, & insipientes animad-
6 vertite. Audite, quoniam de
rebus magnis locutura sum: &
aperientur labia mea, ut recta
7 prædicent. Veritatem medi-
tabitur guttur meum, & labia
8 mea detestabuntur impiũ. Justi
sunt omnes sermones mei, non
est in eis pravum quid, neque
9 perversum. Recti sunt intelli-
gentibus, & æqui invenienti-
10 bus scientiam. Accipite disci-
plinam meam, et non pecuni-
am: doctrinam magis, quàm
11 aurum eligite. Melior est enim
sapientia cunctis pretiosissi-
mis: et omne desiderabile ei
12 non potest comparari. Ego sa-
pientia habito in consilio, et
eruditis intersum cogitationi-
13 bus. Timor Domini odit ma-
lum: arrogantiam, et superbi-
am, et viam pravam, et os bi-
14 lingue detestor. Meum est con-
silium, et æquitas, mea est pru-
15 dentia, mea est fortitudo. Per
me reges regnant, et legum
conditores justa decernunt:
16 Per me principes imperant, et
potentes decernunt justitiam.
17 Ego diligentes me diligo: et
qui manè vigilant ad me, in-
18 venient me. Mecum sunt divi-
tiæ, & gloria, opes superbæ, et
19 justitia. Melior est enim fru-
ctus meus auro, & lapide pre-
tioso, & genimina mea argen-
20 to electo. In viis justitiæ am-
bulo, in medio semitarum ju-
21 dicii, Ut ditem diligentes me,
et thesauros eorum repleam.
22 Dominꝰ possedit me in initio
viarum suarum, antequàm
quidquam faceret à princi-
23 pio. Ab æterno ordinata sum,
& ex antiquis antequàm terra
24 fieret. Nondum erant abyssi,
et ego jam concepta eram:
necdum fontes aquarum eru-
25 perant: Necdum montes gra-
vi mole constiterant: ante
26 colles ego parturiebar: Ad-
huc terram non fecerat, et
flumina, et cardines orbis ter-
ræ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 † Ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστὶν, † ἀνὰ-
μέσον δὲ τῶν τρίβων ἕστηκε. † Παρὰ γὰρ
3 πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει, † ἐν δὲ εἰσ-
4 όδοις ὑμνεῖται. † Ὑμᾶς ὦ ἄνθρωποι παρα-
καλῶ, † καὶ προΐεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς
5 ἀνθρώπων. † Νοήσατε ἄκακοι πανουργί-
αν, † οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἔνθεσθε καρδίαν.
6 † Εἰσακούσατέ μου, σεμνὰ γὰρ ἐρῶ, †
καὶ (α) ἀνοίσω ἀπὸ χειλέων ὀρθά. † Ὅτι ἀ-
7 λήθειαν μελετήσει ὁ φάρυγξ μου, † ἐβδε-
λυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χείλη ψευδῆ.
8 † Μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ (β) ῥήμα-
τα τοῦ στόματός μου, † οὐδὲν (γ) ἐν αὐτοῖς
9 σκολιὸν οὐδὲ (δ) στραγγαλιῶδες. † Πάν-
τα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, † καὶ ὀρθὰ τοῖς
10 εὑρίσκουσι γνῶσιν. † Λάβετε παιδείαν καὶ
μὴ ἀργύριον, † καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίον
11 δεδοκιμασμένον. (ε) † Κρείσσων γὰρ σοφία
λίθων πολυτελῶν, † πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄ-
12 ξιον αὐτῆς ἐστιν. † Ἐγὼ ἡ σοφία κατε-
σκήνωσα βουλὴν † καὶ γνῶσιν, καὶ ἔννοιαν ἐγὼ
13 ἐπεκαλεσάμην. † Φόβος κυρίου μισεῖ ἀ-
δικίαν, † ὕβριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς
πονηρῶν· † μεμίσηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμέ-
14 νας ὁδοὺς κακῶν. † Ἐμὴ βουλὴ καὶ ἀσφά-
15 λεια, † ἐμὴ φρόνησις, ἐμὴ δὲ ἰσχύς. † Δι'
ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσι, † καὶ οἱ δυνάσται
16 γράφουσι δικαιοσύνην. † Δι' ἐμοῦ μεγιστᾶ-
νες μεγαλύνονται, † καὶ τύραννοι δι' ἐμοῦ
17 κρατοῦσι γῆς. † Ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀ-
γαπῶ, † οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες (ζ) εὑρήσουσι.
18 Πλοῦτος καὶ δόξα ἐμοὶ ὑπάρχει, † καὶ
19 κτῆσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη. † Βέλτιον
ἐμὲ καρπίζεσθαι ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον
τίμιον (η), † τὰ δὲ ἐμὰ γεννήματα κρείσσω
20 ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ. † Ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης
περιπατῶ, † καὶ ἀναμέσον τρίβων (θ) δι-
21 καιώματος ἀναστρέφομαι· † Ἵνα μερίσω τοῖς
ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὕπαρξιν, καὶ τοὺς θησαυροὺς
αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν. † Ἐὰν ἀναγγείλω
ὑμῖν τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα, μνημο-
22 νεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμῆσαι. † Κύριος
ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ,
23 † Πρὸ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με, † (ι) ἐν
24 ἀρχῇ πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι, † Καὶ
πρὸ τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι, † πρὸ τοῦ
25 προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. † Πρὸ
τοῦ ὄρη ἑδρασθῆναι, † πρὸ δὲ πάντων
26 βουνῶν, γεννᾷ με. † Κύριος ἐποίησε
χώρας καὶ ἀοικήτους, † καὶ ἄκρα οἰκούμενα
τῆς (κ) ὑπ' οὐρανόν.

Nam super excelsas summitates est, & inter medium semitarum stetit. Apud portas enim potentum assidet, (b) & in introitibus canitur: Vos ô homines invoco, & profero meam vocem filiis hominum. Intelligite simplices astutiam: & qui non habetis disciplinam, (c) apponite cor. Exaudite me: (d) præclara enim dicam, & proferam è labiis recta. Quoniam veritatem meditabitur guttur meum: abominata autem coram me labia mendacia. Cum justitia omnia verba oris mei: nihil (e) in ipsis pravum, neque (f) tortuosum. Omnia (g) præsentia intelligentibus, & recta invenientibus scientiam. Accipite disciplinam, & non argentum, & scientiam super aurum probatum. Melior enim sapientia lapidibus (h) pretiosis: omne autem pretiosum non est illâ dignum. Ego sapientia inhabitavi (i) consilium, & scientiam, & (k) cogitationem ego invocavi. Timor Domini odit (l) injustitiam, contumeliam, & superbiam, & vias malorum: (m) odi autem ego perversas vias malorum. Meum est consilium, (n) & [illegible] tas, mea prudentia, & mea fortitudo. Per me reges regnant, & dynastæ (p) scribunt justitiam. Per me (q) magnates magnificantur: (r) & tyranni per me tenent terram. Ego me amantes diligo, & quærentes me (s) invenient. Divitiæ, & gloria (t) mihi adsunt, & (u) possessio multorum, & justitia. (x) Melius me percipere fructus percipere super aurum, & lapidem pretiosum: & mea genimina meliora argento electo. In viis justitiæ ambulo, et inter semitas justificationis versor: ut distribuam amantibus me substantiam, et thesauros eorum impleam bonis. Si (ω) annuntiavero vobis, quæ in diem fiunt: memoro, quæ à seculo, numerare. (y) Dominus condidit me initium viarum suarum in opera sua: Ante seculum fundavit me, in principio, antequàm terram faceret, & antequàm abyssos conficeret, priusquàm procederent fontes aquarum. Antequàm montes collocarentur, et ante omnes colles generat me. Dominus (z) fecit regiones, et inhabitabiles, et summitates habitatas ejus quæ sub cœlo.

MS. A. (α) ἀνοίξω (β) κείματα (γ) ἐν αὐτοῖς (δ) σκαμβόν. (ε) † ἀντιπαιρεῖσθαι ἔδοσιν χρυσίου καὶ ἀργυρίου. Κρείσσων (ζ) εὑρήσουσι χάριν. Πλοῦτος (η) πολὺν, τὰ δὲ ἐμὰ γεννήματα κρείσσω ἀργυρίου (θ) δικαιοσύνης (ι) πρὸ τοῦ. τὴν γῆν ποιῆσαι, (κ) ὑπ' οὐρανόν.

תרגום TARGUM.

2 בריש רמתא על ארחא איתוהי ובינת שבילי קימא : ועל תרעי בפומא דקריא
3 ובמעלנא דתרעי משתבחא ואמרה : לכון גברי קרינא וקלי על בני נשא : אתבינו
5 שברי ערימותא ושטיי נסתכלון בלבהון : שמעו מטול דשרירותא ממללא אנא
6 וממלל פומי תריצותא : מטול דקושטא רגנא פומי וריחוקא דשפותי רשעא :
7 ובצדקותא אנון כל מימרי פומי ולית בהון פתולא ועקומא : וכולן גלין לאנש
8 דמתבין ותריצין לאלין דצבאין בידיעתא : קבילו מרדותא ולא כספא וגבו לכון
10 ידיעתא מן דהבא סנינא : מטול דטבא חכמתא מן כיפי טבתא וכל מדעם
11 לא פחי לה : אנא חכמתא דרית ערימותא ידיעתא ותרעיתא משכחא אנא :
12 דחלתא דיי סניא בישתא גאותא ורמותא וארחא בישתא ופומא הפיכא סניא אנא :
13 די לי היא תרעיתא ומלכנא ובינא וגברותא : מטול אנא מלכי מלכין ושליטי
14 אנא משחא בצדקותא : מטול אנא רברבני מתרברבין וסרכי כלהון דיני דתריצותא :
16 אנא רחמא רחמי ואלין דמקדמין לי ישכחנני : עתרא ויקרא דילי ממונא ומולא
17 וצדקתא : טבין פריי מן דהבא סנינא ומן דהבא אובריזין ועללתי מן סניא גביא :
19 בארחתא דצדקתא מהלכא אנא בנו שבילי דדינא : דאורית לרחמי שניא סניאתא
20 וסימתהון אמלא : אלהא בראני בריש בריתיה ומן קדם עובדוי מן ריש : ומן
22 קדם עלמא אתתקנית מן רישיה מן קדם דתהוי ארעא : עד לא נהוון
23 תהומי אתילידית ועד דלא נהוון מעיני עשוני דמיא : קדים עד לא נטבעון
25 טורי וקדם רמתא אתבנית : עד לא עבד ארעא ונחלי וריש עפרא דתבל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In capite collium prope viam consistit, & in medio semitarum stat. Et in foribus in introitu civitatis, & in ingressu portarum canit & dicit. Ad vos ô viri clamito, & vox mea ad filios hominum. Intelligite insipientes astutiam, & stulti intelligant in cordibus suis. Audite quoniam *certa* loquor, & eloquium oris mei rectum. Quoniam veritatem meditatur os meum, & abominantur labia mea impietatem. In justitia enim sunt omnes sermones oris mei, neque est in eis pravum, nec perversum. Omnes verò sunt manifesti viro intelligenti, & recti his qui expetunt scientiam. Suscipite disciplinam meam, & non argentum; & colligite vobis scientiam magis quàm aurum conflatum. Quoniam melior est sapientia lapidibus pretiosis, & nihil est quod ei comparetur. Ego sapientia *habitavi* astutiam: & scientiam & consilium invenio. Timor Domini odit malum, superbiam et elationem, et viam malam, & os perversum odio habui. Meum est consilium, & cogitatio, & intelligentia & fortitudo. Per me reges regnant, & potentes ungo justitia. Per me principes imperant, & duces, omnes judices in rectitudine. Ego diligentes me diligo, & qui manè consurgunt ad me, invenient me. Divitiæ & gloria mea sunt, opes & substantiæ, & justitia. Meliores sunt fructus mei auro conflato, & auro obrizo; & proventus meus magis quàm argentum electum. In via justitiæ ambulo, in medio semitarum judicii. Ut hæreditare faciam diligentes me annos multos, & cellaria eorum impleam. Dominus creavit me in principio creaturæ suæ, & ante opera sua ab initio. Ante seculum præparata sum, ab initio antequàm esset terra. Et antequàm essent abyssi genita sum, & antequàm essent fontes, moles aquarum. Antequàm montes defixi essent, & ante colles condita sum. Antequàm faceret terram & flumina, & verticem pulveris orbis.

Cap. VIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܥܠ ܪܝܫ ܪ̈ܡܬܐ ܓܝܪ ܩܝܡܐ ܚܟܡܬܐ. ܘܒܝܬ ܐܘܪ̈ܚܬܐ. ܘܥܠ ܝܕ ܫܒܝ̈ܠܐ ܩܝܡܐ. * ܘܥܠ
3 ܬܪ̈ܥܐ ܒܦܘܡܗ ܩܥܝܐ. ܘܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪ̈ܥܐ ܕܡ̈ܕܝܢܬܐ ܡܬܚܙܝܐ. ܘܐܡܪܐ. * ܠܟܘܢ ܓܒܪ̈ܐ
4 ܩܪܐ ܐܢܐ. ܘܩܠܝ ܠܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. * ܕܢܣܬܟܠܘܢ ܛܠܝ̈ܐ ܚܪܝܡܘܬܐ. ܘܚܣܝܪ̈ܝ ܕܝܢܐ
5 ܢܕܥܘܢ ܒܠܒܗܘܢ. * ܫܡܥܘܢܝ. ܕܫܪܝܪܬܐ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܘܦܬܚܐ ܕܦܘܡܝ
6 ܬܪܝܨܘܬܐ. * ܫܪܪܐ ܗܘ ܓܝܪ ܢܗܓܐ ܚܟܝ. ܘܡܣܠܝܢ ܩܕܡܝ ܣܦܘ̈ܬܐ ܕܓܠܐ. * ܒܙܕܝܩܘܬܐ
7 ܐܢܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡ̈ܠܐ ܕܦܘܡܝ. ܘܠܝܬ ܒܗܝܢ ܥܘܩܡܐ ܘܡܥܩܡܢܘܬܐ. * ܘܟܠܗܝܢ ܦܫܝ̈ܩܢ
8 ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܟܠܝܢ ܒܗܝܢ. ܘܬܪ̈ܝܨܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܕܢܕܥܘܢ ܐܢܝܢ. * ܩܒܠܘ ܡܪܕܘܬܐ
9 ܘܠܐ ܣܐܡܐ. ܘܓܒܘ ܠܟܘܢ ܝܕܥܬܐ ܡܢ ܕܗܒܐ ܕܒܝܪܐ. * ܡܛܠ ܕܝܬܝܪܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ
10 ܡܢ ܕܗܒܐ ܕܒܝܪܐ. ܘܡܢ ܟܐܦܐ ܛܒܬܐ. ܘܟܠ ܨܒܝܢܐ ܠܐ ܦܐܫ ܠܗ. * ܐܢܐ ܚܟܡܬܐ ܒܪܝܬ
11 ܚܪܝܡܘܬܐ. ܘܝܕܥܬܐ ܘܡܠܟܐ ܐܢܐ ܩܢܝܬ. * ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܣܢܝܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܫܘܒܗܪܐ
12 ܘܪܡܘܬܐ. ܘܐܘܪܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܦܘܡܐ ܗܦܝܟܐ ܣܢܐ ܐܢܐ. * ܕܝܠܝ ܗܘ ܡܠܟܐ ܘܡܪܕܘܬܐ.
13 ܕܝܠܝ ܗܝ ܣܘܟܠܬܐ. ܘܕܝܠܝ ܗܝ ܓܢܒܪܘܬܐ. * ܒܝ ܡܠܟ̈ܐ ܡܠܟܝܢ. ܘܫ̈ܠܝܛܢܐ ܟܬܒܝܢ
14 ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܒܝ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܡܬܪܘܪܒܝܢ. ܘܫ̈ܠܝܛܢܐ ܘܟܠܗܘܢ ܕܝܢ̈ܐ ܕܬܪܝܨܘܬܐ. * ܐܢܐ
15 ܠܪ̈ܚܡܝ ܪܚܡ ܐܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܠܝ ܢܫܟܚܘܢܢܝ. * ܥܘܬܪܐ ܘܐܝܩܪܐ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܩܢܝܢܐ ܥܬܝܩܐ
16 ܘܙܕܝܩܘܬܐ. * ܘܦܐܪ̈ܝ ܛܒܝܢ ܡܢ ܕܗܒܐ ܕܒܝܪܐ. ܘܥܠܠܬܝ ܡܢ ܣܐܡܐ ܓܒܝܐ. * ܒܐܘܪܚܐ
17 ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܡܗܠܟ ܐܢܐ. ܘܒܝܬ ܫܒܝ̈ܠܐ ܕܕܝܢܐ. * ܕܐܘܪܬ ܠܪ̈ܚܡܝ ܣܒܪܐ. ܘܣܝ̈ܡܬܗܘܢ ܐܡܠܐ.
18 * ܡܪܝܐ ܒܪܢܝ ܒܪܫܝܬ ܒܪ̈ܝܬܗ. ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ. * ܘܡܢ ܩܕܡ ܥܠܡܐ ܫܬܐܣܢܝ.
19 ܘܡܢ ܪܫܝܬ. ܘܥܕܠܐ ܢܥܒܕ ܐܪܥܐ. * ܥܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܗܘ̈ܡܐ ܐܬܝܠܕܬ. ܘܥܕܠܐ ܢܗܘܘܢ
20 ܡ̈ܝܐ ܐܝܟ ܡܥܝ̈ܢܐ. * ܥܕܠܐ ܢܬܢܨܒܘܢ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܩܕܡ ܪ̈ܡܬܐ ܐܬܒܛܢܬ.
21 * ܥܕܠܐ ܢܥܒܕ ܐܪܥܐ ܘܢܚ̈ܠܐ. ܘܪܝܫ ܥܦܪܗ ܕܬܒܝܠ.

2 Super verticem collium enim adstat sapientia, & inter vias & juxta semitas manet.
3 Et ad januas ore suo clamitat, & in aditibus
4 portarum urbium se ostentat, ac dicit, Vos viri appello ego, & vox mea ad filios hominum:
5 Ut intelligant parvuli astutiam, & expertes judicio cognoscant in corde suo.
6 Audite me, quia verum loquar, & apertio
7 oris mei æquitas. Veritatem enim contemplatur os meum, & abominanda sunt coram me labia mendacia.
8 Justitia sunt omnia verba oris mei, et non est in eis obliquitas, aut pversitas.
9 Et omnia aperta sunt ei qui percipit ea, et recta sunt ei qui ea scire cupit.
10 Accipite disciplinam, & non argentum: & eligite vobis scientiã præ auro puro:
11 Quoniam præstantior est sapientia auro puro, & lapillis optimis, & nihil est illi comparandum.
12 Ego sapientia creavi astutiam, & scientiã atque consilium ego possideo.
13 Timor Dñi odit mala, & fastum, & superbiam, & viam malam, & os pversum ego detestor.
14 Meum est consilium, & doctrina, mea est prudentia, & mea fortitudo.
15 Propter me reges regnant, & principes edi-
16 cunt justitiã. Per me præsides præsunt, & ma-
17 gnates, omnésque judices æquitatis. Ego diligo diligentes me: & qui quærũt me, invenient me.
18 Divitiæ & honor, meus est, & opes
19 antiquæ, atque justitia. Et fructus mei meliores sunt auro puro, & proventus mei argen-
20 to electo. Per iter justitiæ incedo, & in me-
21 dio semitarum judicii: Ut hæredes faciã diligentes me, spei: & eorum thesauros impleã.
22 Dominus creavit me initio creaturæ suæ, ante
23 omnia opera sua, Et ante secula condidit me,
24 & ab initio, & antequam faceret terrã. Antequam essent abyssi, genita sum, & antequam
25 essent aquæ in fontibus. Et antequam firma-
26 ti essent montes, & ante colles concepta sum, Antequàm faceret terram & torrentes, & primum pulverem orbis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فانها في السواهق العالية هي * وقد وقفت في وسط الطرقات * لانها تكمن عند ابواب
3 4 المقتدرين * وفي المداخل تمدح * اليكم ايها الناس اصرخ * والى بني الناس ارفع صوتي * يا ذوي
5 6 الدعة تفهموا تدربا * ويا من لا ادبا لهم ضعوا قلبكم فيه * اسمعوني فانني اقول الفاظا شريفة *
7 وابدي من شفتي اقوالا مستوية * لان حلقي يهذ صدقا * والشفاه الكذوبة مرفوضة امامي *
8 9 * وكل اقوال فمي بعدل * وليس فيها صعب ولا معوج * كلها مستوية عند الذين يفهمونها *
10 ومقومة عند الذين قد وجدوها علما * خذوا ادبا ولا تتخذوا فضة * تسلموا معرفة افضل من
11 الذهب الابريز * اذ محسوسات الذهب النقي تندرس * والحكمة افضل من الجواهر الجزيلة
12 قيمتها * وكل كريم نفيس ما يساويها * انا الحكمة ساكن في الراي والمشورة * وانا ادعو المعرفة
13 وذكر المعاد * خشية الرب تمقت الظلم والتعظم والكبرياء * وطريق الاشرار * انا قد ابغضت طرق
14 15 الطاغين الملتوية * لي المشورة والتصور * لي الفطنة * لي القوة * بي تملك الملوك * ويكتب
16 17 المقتدرون العدل * بي يعظم شان العظماء * وبي تمسك امراء الارض * انا احب الذين يحبونني *
18 19 والذين يطلبونني يجدونني * عندي الغنا والمجد * واقتناء الفوائد الكثيرة والعدل * فالتقطوني
20 وخذوني افضل من الذهب والجوهر الكريم * فان غلاتي افضل من الذهب المنتخب * انا في
21 طريق العدل اسلك * وفي وسط مناهج العدل انصرف * لكيما اودع الذين يحبونني قنية دائمة *
22 واملا كنوزهم من الخيرات * ان بدات اخبركم بالصائرات كل يوم * اتذكر الامور التي
23 24 اعدها منذ الدهر * الرب خلقني بدو طرقه في اعماله قبل الدهر * اسسني في البدي * قبل
25 ان تصنع الارض * وقبل ان تخلق اللجج * قبل ان تنبعث عيون المياه * وقبل ان يوطد
26 الجبال * وقبل التلول كلها صنعني * الرب صنع كورا غير مسكونة * وسواهق مسكونة
للبرية التي تحت السماء *

2 *Quia in palatiis sublimibus quandoque stat, & ipsa est in medio viarum:*
3 *Quia insidiatur ad januas potentium, & in*
4 *aditibus canit, dicens; Vos O homines oro, & ad filios hominum extollo vocem meam.*
5 *O simplices, intelligite eruditionem: & O qui non habetis disciplinam, apponite corda vestra ad eam.*
6 *Audite me, quia pronuntio eloquia nobilia, & profero è labiis meis sermones rectos.*
7 *Quoniam guttur meum meditatur veritatem, & labia mendacia sunt*
8 *abominanda coram me: Et omnia verba oris mei in justitia, & non est in eis arduum neque perversum:*
9 *Omnia ipsa plana sunt apud eos qui intelligunt ea; & recta apud eos qui jam invenerunt ea per*
10 *doctrinam. Comparate disciplinam, & ne comparetis argentum: recipite doctrinam potiùs quàm aurum obrizum.*
11 *Nam sensibilia auri perì teruntur, sapientia verò præstantior est gemmis plurimi pretii, & omne pretiosum excellens non æquatur illi.*
12 *Ego sapientia habito in cogitatione & consilio, & ego advoco sci-*
13 *entiam & memoriam finis. Timor Domini odio habet iniquitatem, & gloriam, & superbiam, & viam iniquorum: ego jam odi vias improborum perversas.*
14 *Meum est consilium & imaginatio:*
15 *mea est prudentia, mea potentia. Per me regnant reges, & scribunt potentes justi-*
16 *tiam. Per me magnificatur fama magnatum, & à me pendent principes terræ.*
17 *Ego diligo eos qui me diligunt: & qui*
18 *me quærunt, me invenient. Apud me sunt opes, & gloria, & acquisitio uti-*
19 *litatum multarum, et justitia. Quare colligite me, et accipite me potiùs quàm aurum et gemmas pretiosas: quoniam fruges meæ sunt præstantiores auro electo.*
20 *Ego per viam justitiæ incedo, et in me-*
21 *dio viarum justitiæ conversor. Ut credam iis qui me amant, possessionem æternam,*
22 *et impleam thesauros eorum bonis. Si incipiam exponere vobis quæ fiunt singulis diebus, memorare res quas præparavit à seculis, Dominus creavit me initium viarum suarum in operibus suis ante seculum.*
23 *Fundavit me in principio,*
24 *antequàm terra fieret, Et antequam crearentur abyssi, antequam erumperent*
25 *fontes aquarum, Et antequam firmaret montes, et ante colles omnes fecit me.*
26 *Dominus fecit regiones inhabitatas, et ædes habitatas pro creatura quæ est sub cœlo.*

משלי : ח

27 בהכינו שמים שם אני בחקו חוג על־פני תהום :
28 באמצו שחקים ממעל בעזוז עינות תהום :
29 בשומו לים חקו ומים לא יעברו־פיו בחוקו מוסדי ארץ :
30 ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשעים יום יום משחקת לפניו בכל־עת :
31 משחקת בתבל ארצו ושעשעי את־בני אדם :
32 ועתה בנים שמעו־לי ואשרי דרכי ישמרו :
33 שמעו מוסר וחכמו ואל־תפרעו :
34 אשרי אדם שמע לי לשקד על־דלתתי יום יום לשמר מזוזת פתחי :
35 כי מצאי מצא חיים ויפק רצון מיהוה :
36 וחטאי חמס נפשו כל־משנאי אהבו מות :

CAP. IX. ט

1 חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה :
2 טבחה טבחה מסכה יינה אף ערכה שלחנה :
3 שלחה נערתיה תקרא על־גפי מרמי קרת :
4 מי־פתי יסר הנה חסר־לב אמרה לו :
5 לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי :
6 עזבו פתאים וחיו ואשרו בדרך בינה :
7 יסר לץ לקח לו קלון ומוכיח לרשע מומו :
8 אל־תוכח לץ פן־ישנאך הוכח לחכם ויאהבך :
9 תן לחכם ויחכם עוד הודע לצדיק ויוסף לקח :
10 תחלת חכמה יראת יהוה ודעת קדשים בינה :
11 כי־בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים :
12 אם־חכמת חכמת לך ולצת לבדך תשא :

Versio VULG. LAT.

27 Quando præparabat cœlos, aderam : quando certá lege, &
28 gyro vallabat abyssos: Quando æthera firmabat sursum, & librabat fontes aquarum :
29 Quando circumdabat mari terminum suum, & legem ponebat aquis, ne transirent fines suos quando appendebat
30 fundamenta terræ. Cum eo eram cuncta componens : & delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tem-
31 pore; Ludens in orbe terrarum : & deliciæ meæ, esse cum
32 filiis hominum. Nunc ergò filii audite me : Beati, qui
33 custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapientes, & nolite abjicere eam.
34 Beatus homo qui audit me, & qui vigilat ad fores meas quotidiè, & observat ad postes
35 ostii mei. Qui me invenerit, inveniet vitam, & hauriet sa-
36 lutem à Domino : Qui autem in me pecaverit, lædet animam suam. Omnes, qui me oderunt, diligunt mortem.

CAP. IX.

1 Sapientia ædificavit sibi domum, excidit columnas se-
2 ptem. Immolavit victimas suas, miscuit vinum, & propo-
3 suit mensam suam. Misit ancillas suas ut vocarent ad arcé,
4 & ad mœnia civitatis; Si quis est parvulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta
5 est; Venite, comedite panem meum, & bibite vinum quod
6 miscui vobis. Relinquite infantiam, & vivite, & ambu-
7 late per vias prudentiæ. Qui erudit derisorem, ipse injuriam sibi facit : & qui arguit impium, sibi maculam gene-
8 rat. Noli arguere derisorem, ne oderit te. Argue sapien-
9 tem, & diliget te. Da sapienti occasionem, & addetur ei sapientia. Doce justum, &
10 festinabit accipere. Principium sapientiæ, timor Domini : & scientia Sanctorum,
11 prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui, & ad-
12 dentur tibi anni vitæ. Si sapiens fueris, tibimetipsi eris : si autem illusor, solus portabis malum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

27 † Ἡνίκα ἡτοίμαζε τὸν οὐρανὸν, συμπαρήμην αὐτῷ, † καὶ ὅτε ἀφώριζε τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων, † (λ) Καὶ ὡς ἰσχυρὰ ἐποίει
28 τὰ ἄνω νέφη, † καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς ὑπ' οὐρανὸν, (μ) † Καὶ ὡς ἰσχυ-
29 ρὰ ἐποίει τὰ (ν) θεμέλια τῆς γῆς, † Ἤ-
30 μην παρ' αὐτῷ ἁρμόζουσα· † ἐγὼ ἤμην ᾗ προσέχαιρεν· † καθ' ἡμέραν δὲ εὐφραινόμην ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ, †
31 Ὅτε (ξ) ἐνευφραίνετο τὴν οἰκουμένην συντελέσας, † καὶ (ξ) ἐνευφραίνετο ἐν υἱοῖς ἀν-
32 θρώπων. † Νῦν οὖν υἱὲ ἄκουέ μου, (π) † μακάριος ἀνὴρ ὃς εἰσακούσεταί μου, † καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει,
34 Ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθ' ἡμέραν,
35 † τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν εἰσόδων. † Αἱ γὰρ ἔξοδοί μου, ἔξοδοι ζωῆς, † καὶ ἑτοιμάζεται
36 θέλησις παρὰ κυρίου. † Οἱ δὲ (ρ) ἁμαρτάνοντες εἰς ἐμὲ, ἀσεβοῦσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, † καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγαπῶσι θάνατον.

ΚΕΦ. Θ'.

1 † Ἡ Σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον, †
2 καὶ ὑπήρεισε στύλους ἑπτά. † Ἔσφαξε τὰ ἑαυτῆς θύματα, † ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον, † καὶ ἡτοιμάσατο τὴν ἑ-
3 αυτῆς τράπεζαν. † Ἀπέστειλε τοὺς ἑαυτῆς δούλους, † Συγκαλοῦσα μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγ-
4 ματος ἐπὶ κρατῆρα, λέγουσα, † Ὅς ἐστιν ἄφρων, ἐκκλινάτω πρός με· † καὶ τοῖς ἐν-
5 δεέσι φρενῶν εἶπεν, † Ἔλθατε, φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων, † καὶ πίετε οἶνον ὃν ἐκέ-
6 ρασα ὑμῖν. † Ἀπολείπετε ἀφροσύνην, ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε· † καὶ ζητήσατε φρόνησιν (α), † καὶ κατορθώσατε ἐν γνώ-
7 σει σύνεσιν. † Ὁ παιδεύων κακοὺς λήψεται ἑαυτῷ ἀτιμίαν· † ἐλέγχων δὲ τὸν ἀ-
8 σεβῆ μωμήσεται ἑαυτόν. † Μὴ ἔλεγχε κακοὺς, ἵνα μὴ (*) μισήσωσί σε, † ἔλεγχε σο-
9 φὸν, καὶ ἀγαπήσει (β) σε. † Δίδου σοφῷ ἀφορμὴν, καὶ σοφώτερος ἔσται· † (γ) γνώριζε δικαίῳ, καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι. †
10 Ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου, † καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις· † (δ) τὸ γὰρ γνῶναι νό-
11 μον, διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς. † Τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πολὺν (ε) ζήσεις χρόνον, † καὶ προσ-
12 τεθήσεταί σοι ἔτη (*) ζωῆς σου. † Υἱὲ ἐὰν σοφὸς γένῃ σεαυτῷ, σοφὸς ἔσῃ καὶ (*) τοῖς πλησίον· † ἐὰν δὲ κακὸς ἀποβῇς, μόνος ἂν ἀντλήσεις κακά. † ὃς ἐρείδεται ἐπὶ ψεύδεσιν, οὗτος (*) ποιμαίνει ἀνέμους, † ὁ δ' αὐτὸς διώξεται ὄρνεα πετόμενα· † ἀπέλιπε γὰρ ὁδοὺς τοῦ ἑαυτοῦ ἀμπελῶνος, † τοὺς δὲ ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηται. † Διαπορεύεται δὲ δι' ἀνύδρου ἐρήμου, † καὶ γῆν διατεταγμένην ἐν διψώδεσι, † συνάγει δὲ χερσὶν ἀκαρπίαν.

Cum Translatione LATINA.

Cùm pararet cœlum, aderam …, & cùm secerneret suum (λ) … dem super ventos, Et cùm … das faceret desuper (μ) nubes … (ff) cùm confirmatos poneba… tes ejus quæ sub cœlo, (ν) … quando fortia faciebat fundamen… ta terræ, Eram penes illum … disponens : ego eram, cui ad… debat. Quotidiè autem (ξ) … cundabar in facie ejus in … tempore, Cùm lætaretur … fecto, & lætaretur in filiis hom… num. Nunc igitur fili, (hh) … di me, Beatus vir, qui exaudi… me, & homo, qui meas vias cu… stodiet, Vigilans ad meas … quotidiè, (ll) servans limina … orum introituum. (mm) Eg… ssiones enim meæ, egressiones … (nn) & paratur voluntas à Do… mino. Qui autem peccant in … (oo) impiè agunt in suas ipsorum animas : & qui oderunt me, di… gunt mortem.

CAP. IX.

Sapientia ædificavit sibi do… mum, & (a) subdidit column… septem : (b) Mactavit hostias … as : miscuit in cratera vinum … um ; & (c) paravit suam men… sam : Misit (d) servos suos, con… vocans (e) cum excelsa præd… tione ad craterem, dicens : … est (f) insipiens, declinet ad … Et egentibus sensu dixit ; Veni… te, edite de meis panibus, & bi… te vinum, quod miscui vobis. … Derelinquite stultitiam, ut in … culum regnetis : & quærite pru… dentiam, & (h) corrigite in … entia intelligentiam. Qui … malos, accipiet sibi ignominiam … & arguens impium, maculabit … seipsum. * Non argue malos, … ne odio habeant te : corrige sa… entem, & diliget te. Da sapien… ti occasionem, & sapientior erit : … notifica justo, & addet ad … piendum. Initium sapientiæ timor … Domini, & consilium Sanctorum … intelligentia. Cognoscere enim le… gem, mentis est bonæ: Hoc enim … modo multum vives tempus, & … adjicientur tibi anni vitæ tuæ. Fili … si sapiens fueris tibi, sapiens eris … proximis : si (k) autem malus … vaseris, solus (l) utique hau… ries mala. Qui fidit est in falsis, … fis, hic pascit ventos : idem au… tem ipse sequetur aves volantes … deseruit enim vias vineæ suæ, … mitis verò agelli sui erravit : … greditur autem per avia loca … que arida, & terram dispositam … in sitim : contrahit autem manibus … infructuosa.

MS. A. (λ) Ἡνίκα ἰσχυρὰ ἐποίει (μ) † Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκρίβασμὸν αὐτοῦ, † καὶ ὕδατα οὐ παρελεύσονται στόματος αὐτοῦ, Καὶ ἰσχυρὰ (ν) * θελήματα (ξ) ἐνευφραίνετο (π) † καὶ μακάριοι οἱ ὁδούς μου φυλάσσοντες † ἀκούσατε σοφίαν, καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε, Μακάριος ἀνὴρ (ρ) εἰς ἐμὲ ἁμαρτάνοντες,
Κεφ. Θ'. MS. A. (α) ἵνα βιώσητε, καὶ κατορθώσατε (*) μισῶσίν (β) σε, † ἀσοφὸν καὶ μισήσει σε. Δίδου (γ) γνώριζε δὲ (δ) τὸ δὲ (ε) ζήσῃ (*) ζωῆς. (*) τῷ πλησίον (*) ποιμαίνει

תרגום TARGUM.

27 כד אתקין שמיא תמן הוית ועד חג חוגתא על אפי תהומא : וכד אגרים עננא מלעיל
28 וכד אעשין מעיני תהומא : וכד שם לימא תחומיה ומיא לא עברין ליה עם שתאסיא
29 דארעא : והוית בצדוי מהימנתא וכדשבוחין הוית כל יומא ויומא וחדיא אנא קדמוי
30 בכל זמן : חדיא הוית בתבל ארעיה ושבוחי בבני נשא : והשתא בניא שמעין לי
31 וטובוי למן דנטר אורחתי : שמעו מרדותא ואתחכמו ולא תרשון : טובוי לבר נשא
32 דשמע לי ונשקוד על אסקופתי בכל יומא ויומא למנטר ספי דתרעי : מטול מן
33 דמשכח לי משכח חיי ותהוי ליה רעותא מן קדם אלהא : ומן דחטי עלי מחבל נפשיה
34 וכולהון שנאי רחמי למותא :
35
36

ט

1 חכמתא בנת ביתא ועתדת ביה שבעא עמודין : ונכסת נכסתה ומזגת חמרה וסדרת
2 פתורתה : ושדרת טליתהא דתקרין על גב רמתא עשינתא דנצירן : מן דשבר
3 נאתא לותי וחסיר רעינא אמרת ליה : אתו אכולו לחמי ואשתו חמרא דמזגית :
4 שבוקו מנכון חסירות רעינכון וחיו והליכו בארחא דבינא : דרדי ממיקנא ונסיב
5 ליה צערא ומכסנותא לרשיעא מומא הוא ליה : לא תכוס לממקנא דלא נסניך
6 אכים לחכימא דנרחמך : אלף לחכימא ויתחכם תוב אודע לצדיקא ויוסף מנדעא :
7 שרוי דחכמתא דחלתיה דאלהא וידיעתא דקדישי בינא : מטול דביה נסגון
8 יומתך ויוספון לך שניא דחיי : אין חכימת לנפשך חכימת ואם תהוי ממיק
9 בלחודיך תטען :
10
11
12

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quando præparabat cœlos, ibi eram ; & quando vallabat gyro super faciem abyssi. Quando condensabat nubes desuper, & quando roborabat fontes abyssi. Quando ponebat mari terminum suum, ut aquæ non pr… transirent eum, ponebat fundamenta terræ. Et eram in latere ejus … ta, & *quasi laudes fui* per singulos dies, & lætabar ego coram eo … omni tempore. Lætata sum in orbe terræ ejus, & laudes meæ in filiis hominum. Et nunc filii audite me, & beatus qui custodit vias meas. Au… dite disciplinam, & estote sapientes, & non *deseratis* eam. Beatus fili… us hominis qui audit me, & vigilat ad limina mea quotidie, ut custodi… at postes portarum mearum. Quoniam qui invenit me, inveniet vitam, & habebit beneplacitum à facie Dei. Qui autem peccat in me, disperdit animam suam ; & omnes odientes me, diligunt mortem.

CAP. IX.

Sapientia ædificat domum suam, & statuit in ea septem columnas. Et immolavit victimam suam, & miscuit vinum suum, & ordinavit men… sam suam. Misitq; puellas suas ut vocarent in altitudine collium validorum munitorum. Quis est insipiens veniat ad me, & indigenti intellectu dicit: Venite comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui. Dimittite à vobis indigentiam intellectus vestri, & vivite, & ambulate in via prudentiæ. Qui erudit derisorem, accipit sibi ignominiam; & cor… reptio impii, macula est ipsi. Ne corripias derisorem, ne oderit te: argue sapientem, ut diligat te. Doce sapientem, & sapientior erit amplius; ostende justo, & addet scientiam. Initium sapientiæ timor Dei, & scientia sanctorum intelligentia. Quoniam per *eam* multi erunt dies tui, & addentur tibi anni vitæ. Si sapiens es, tibimet sapiens es ; & si derisor fueris, solus portabis.

CAP. IX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quando firmabat cœlos, cum eo eram : & 27
quando constituit circulum super faciẽ vora-
ginũ. Cùm firmaret nubes supernè, cumque 28
firmaret fontes abyssorũ. Quando posuit legẽ 29
mari, & aquis ne excederent os ejus: & cùm
statuit fundamenta terræ, cum eo componebã.
In me delectabatur quotidie, & jugiter corã 30
eo lætabar. Delectabar in orbe terræ ejus, & 31
gloriabar in filiis hominũ. Nunc filii audite 32
me, Beatus qui custodit vias meas. Audite 33
disciplinam, & esse sapientes & non aberra-
bitis. Beatus homo qui me audierit, & excu- 34
baverit ad fores meas quotidie, & observave-
rit limina januarũ mearũ, Nam egressus mei, 35
egressus sunt vitæ: & eliciet favorem à Dño.
Qui autẽ peccant in me, animã suam lædunt: 36
& omnes osores mei, amici sunt mortis.

CAP. IX.

SApientia ædificavit domũ, erexitque in ea 1
septem columnas. Et mactavit victimã suam, 2
miscuitque vinum suum, & instruxit mensas
suas, Ac misit servos suos, ut clamarent super 3
colles ac dicerent, Qui est parvulus veniat ad 4
me, & cujus mancũ est judicium, & alloquar
eum. Venite, comedite de pane meo, & bibi- 5
te de vino meo ꝙ miscui: Et deponite à vo- 6
bis defectum judicii vestri, & vivite: et viam
rectã cogitate. Disciplina maligno conciliat 7
infamiam, et arguit impium macula sua. Ne 8
corripias improbum, ne te oderit: sed corri-
pe sapientem, ut diligat te. Da occasionem 9
sapienti, ut ampliùs sapiat: et doce justum, ut
augeat doctrinam suam. Initium sapientiæ, 10
timor Domini: et scientia justi, intellectus.
Quoniam per eam multiplicabuntur dies tui, 11
et adjicientur tibi dies vitæ. Fili mi si sapiens 12
es, animæ tuæ sapiens es et amicis tuis: sin au-
tem fueris mal᷒, tu solus hauries ipsa mala tua.
Qui procedit mendaciter, pascit ventos et ab-
igit volucres cœli; deseruit enim viam vi-
neæ suæ, et oblitus est semitæ ministerii sui,
ut currat per desertum inaquõsum : et ab ea
via quæ trita est vagatur per *locum* sitibun-
dum : et is quidem colliget nihil.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

حين سوى السماء كنت معه حاضرا . ولما افرد عرشه فوق الرياح *حين صنع الغيوم التي في
العلا قوية . ولما جعل الينابيع التي تحت السماء وثيقة *وصنع اساس الارض قوية راسخة * كنت
عنده ناظمة . انا كنت الذي يسر في كل يوم . كنت افرح بوجهه كل وقت * لما فرح اذ كمل
ابداع المسكونية . واستبشر بابناء الناس * فالان يا بني اسمعني . فمغبوط الرجل الذي يسمعني
والانسان الذي يحفظ طرقي ** اذ يسهر كل يوم على ابوابي . ويحفظ اوزان مداخلي * لان
مخارجي مخارج الحياة . ومن الرب يستعد ارادتها * فالذين يخطئون الي انما يظلمون [illegible]
الى نفسهم * والذين يمقتوني يحبون الموت * الفصل التاسع *
* الحكمة اسست لها بيتا . وسندته بسبع اساطين * وذبحت ذبائحها . ومزجت في كاس خمرها .
وسوت مائدتها * وارسلت عبيدها داعية بنداء عال الى كاسها قائلة * من كان لا فطنة له
فليجئ الي . وقالت للذين ارادتهم ناقصة * هلموا كلوا من اخبازي . واشربوا الخمر التي مزجتها
لكم * اتركوا الجهالة لتملكوا الى الابد . واطلبوا الفطنة لتعيشوا . وتقومون في معرفتكم
فهماء * من يادب الاردياء يكسب لذاته هوانا . ومن يوبخ المنافق يخدع العيب لذاته * لا
توبخ الاردياء لئلا يمقتوك . وبخ حكيما فيحبك * لا تبكت من لا حكمة له فيمقتك * اعط الحكيم
حكمة فيكون اوفر حكمة . عرف الصديق حكمة فيزيد قبوله * مبداء الحكمة مخافة الرب
وراي المقسطين فهما . والذهن الصالح هو ان تعرف الشريعة * لانك بهذه الحال تعيش زمانا
طويلا . ويزايد بذلك سنين الحياة * يا بني ان تكن حكيما فلتكن حكيما لنفسك ولرفقائك
وان تورث رديا فستعرف الاسواء وحدك * فمن يثق بالكذب فذاك يراعي الرياح . ومثل هذا
يحاضر طيورا طائرة * لانه ترك طريق كرمه . وضل في سبل فلاحه . ويسلك في قفر
فيه . وارضا برية في حرب العطاش . يجمع بيديه ما لا ثمرا له *

Dum stabiliret cœlos, præsens cum eo e- 27
ram, & dum seponeret thronum suum su-
per ventos. Dum faceret nubes quæ sunt 28
in excelso, firmas: & dum faceret fontes
qui sub cælo sunt, stabiles: Faceretq; fun- 29
damenta terræ stabilia ac firma, Eram a- 30
pud ipsum componens. Ego eram is in quo
lætabatur per singulos dies, gaudebam in
facie ipsius singulis momentis: Quando 31
gavisus est post absolutam formationem
orbis terrarum, & delectatus est in filiis
hominum. Nunc fili mi, audi me: beatus 32
est enim vir qui audit me, & homo qui
custodit vias meas, Vigilans quo- 33 34
tidie ad fores meas, & custodiens mensu-
ras liminum meorum. Quoniã fores meæ 35
sunt fores vitæ, & à Domino conseque-
tur possessionem ejus. Qui autem peccant 36
contra me, certè iniquitatem committunt,
& delinquunt in animam suam: & qui
me oderunt, diligunt mortem.

CAP. IX.

S*Apientia ædificavit sibi domũ, et ful-* 1
civit eam septem columnis. Et mactavit 2
victimas suas, & miscuit in calice vinum
suũ, et disposuit mensã suã, Et misit ser- 3
vos suos, vocans alto clamore ad calicem
suum, dicens; Qui est sine prudentia, de- 4
clinet ad me. Dixitque iis quibus deest
consilium; Venite, edite de panibus meis, 5
& bibite vinum quod miscui vobis. Dere- 6
linquite imprudentiam, ut regnetis in æ-
ternum: & petite prudentiam, ut vivatis
et persistatis in doctrina vestra intelligen-
tes. Qui erudit malos, acquirit sibi op- 7
probrium: & qui corripit iniquum, parat
sibi ignominiam. Ne reprehendas malos, 8
ne te odio prosequantur: corripe sapien-
tem: & amabit te. Ne redarguas eum cui
non est sapientia, quia te odio habebit. Da 9
sapienti occasionem, & erit sapientior;
doce justum sapientiam, & augebitur ac-
ceptio ejus. Initium sapientiæ, timor Do- 10
mini: & mens justorum prudentia: & me-
moria bona est, ut scias legem. Quoniam 11
hoc modo vives longum tempus, & auge-
buntur tibi anni vitæ. Fili mi, si fueris 12
sapiens, tibimet sapiens eris & sodalibus
tuis: & si feras malum, experieris cala-
mitates solus. Qui autem fidit mendaci,
ipse observat ventos: & qui talis est, cur-
rit post volucres volantes. Is enim dereli-
quit viam vineæ suæ, et oberravit in semi-
tis arvi, & ambulavit per desertum ina-
quosum, & terram desertam cum turba
sitientum: colliget manibus suis quod
caret fructibus.

משלי : י

13 אשת כסילות המיה פתיות ובל־ידעה מה׃
14 וישבה לפתח ביתה על־כסא מרמי קרת׃
15 לקרא לעברי־דרך המישרים ארחותם׃
16 מי־פתי יסר הנה וחסר־לב ואמרה לו׃
17 מים־גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם׃
18 ולא־ידע כי־רפאים שם בעמקי שאול קראיה׃

CAP. X. י

1 משלי שלמה בן חכם ישמח־אב ובן כסיל תוגת אמו׃
2 לא־יועילו אוצרות רשע וצדקה תציל ממות׃
3 לא־ירעיב יהוה נפש צדיק והות רשעים יהדף׃
4 ראש עשה כף־רמיה ויד חרוצים תעשיר׃
5 אגר בקיץ בן משכיל נרדם בקציר בן מביש׃
6 ברכות לראש צדיק ופי רשעים יכסה חמס׃
7 זכר צדיק לברכה ושם רשעים ירקב׃
8 חכם־לב יקח מצות ואויל שפתים ילבט׃
9 הולך בתם ילך בטח ומעקש דרכיו יודע׃
10 קרץ עין יתן עצבת ואויל שפתים ילבט׃
11 מקור חיים פי צדיק ופי רשעים יכסה חמס׃
12 שנאה תעורר מדנים ועל כל־פשעים תכסה אהבה׃
13 בשפתי נבון תמצא חכמה ושבט לגו חסר־לב׃
14 חכמים יצפנו־דעת ופי־אויל מחתה קרבה׃
15 הון עשיר קרית עזו מחתת דלים רישם׃
16 פעלת צדיק לחיים תבואת רשע לחטאת׃

Versio VULG. LAT.

13 Mulier stulta & clamosa, ple-
náq; illecebris, & nihil omni-
14 no sciens, Sedet in foribus
domûs suæ super sellam in
15 excelso urbis loco, Ut voca-
ret transeuntes per viam, &
16 pergentes itinere suo; Qui est
parvulus, declinet ad me. Et
17 vecordi locuta est; Aquæ fur-
tivæ dulciores sunt, & panis
18 absconditus suavior. Et igno-
ravit quòd ibi sint gigantes, &
in profundis inferni convivæ
ejus.

Parabolæ SALOMONIS.

CAP. .X.

1 Filius sapiens lætificat patré:
filius verò stultus mœstitia est
2 matris suæ. Nil proderunt
thesauri impietatis : justitia
3 verò liberabit à morte. Non
affliget Dominus fame ani-
mam justi, & insidias impio-
4 rum subvertet. Egestatem
operata est manus remissa :
manus autem fortium divitias
parat. Qui nititur mendaciis,
hic pascit ventos : idem au-
tem ipse sequitur aves volan-
5 tes. Qui congregat in messe,
filius sapiens est : qui autem
stertit æstate, filius confusio-
6 nis. Benedictio Domini su-
per caput justi : os autem im-
7 piorum operit iniquitas. Me-
moria justi cum laudibus : &
nomen impiorum putrescet.
8 Sapiens corde præcepta sus-
cipit : stultus cæditur labiis.
9 Qui ambulat simpliciter, am-
bulat confidenter : qui autem
depravat vias suas, manifestus
10 erit. Qui annuit oculo, dabit
dolorem: & stultus labiis ver-
11 berabitur. Vena vitæ, os justi:
& os impiorum operit iniqui-
12 tatem. Odium suscitat rixas:
& universa delicta operit cha-
13 ritas. In labiis sapientis in-
venitur sapientia : & vir-
ga in dorso ejus qui indiget
14 corde. Sapientes abscondunt
scientiam : os autem stulti
15 confusioni proximum est. Sub-
stantia divitis, urbs fortitu-
dinis ejus : pavor pauperum,
16 egestas eorum. Opus justi ad
vitam : fructus autem impii
ad peccatum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 † Γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεὴς ψωμοῦ
γίνεται, † ἣ οὐκ ἐπίσταται αἰσχύνην. †
14 Ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ ἑαυτῆς οἴκου,
† ἐπὶ δίφρου (ζ) ἐμφανῶς ἐν πλατείαις,
15 † Προσκαλουμένη τοὺς (η) παριόντας † καὶ
κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· †
16 † Ὅς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος, ἐκκλινά-
τω πρός με· † (θ) καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρο-
17 νήσεως παρακελεύομαι, λέγουσα, † Ἄρ-
των κρυφίων ἡδέως ἅψασθε, † καὶ ὕδατος
18 κλοπῆς γλυκεροῦ. † Ὁ δὲ οὐκ οἶδεν ὅ-
τι γηγενεῖς παρ' αὐτῇ ὄλλυνται, † καὶ
ἐπὶ (ι) πέταυρον ᾅδου συναντᾷ. † ἀλλὰ
ἀποπήδησον, μὴ (*) χρονίσῃς ἐν τῷ τό-
πῳ, † μηδὲ (κ) ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα
πρὸς αὐτήν, † οὕτως γὰρ διαβήσῃ ὕδωρ
ἀλλότριον. (λ) † ἀπὸ δὲ ὕδατος ἀλλοτρίου ἀπό-
σχου, † καὶ ἀπὸ πηγῆς ἀλλοτρίας μὴ πίῃς,
† ἵνα πολὺν (μ) ζήσῃς χρόνον, † προσ-
τεθῇ δέ σοι ἔτη ζωῆς.

(m) Mulier insipiens, & audax, indiga buccellæ fit, quæ nescit pudorem : Sedit in foribus suæ domûs, super sellam palam in plateis, Advocans prætereuntes, & eos qui rectâ pergunt viis suis; Qui est vestrûm insipientissimus, divertat ad me : & indigentibus sapientiâ præcipio, dicens; Panes occultos libenter attingite, & aquam furtivam (n) dulcem. Ipse autem nescit, quia (o) terrigenæ apud eam pereunt, & in (p) profundum inferni occurrit. Sed resili, ne moreris in loco, neque infigas oculum tuum ad eam : nam sic transibis aquam (q) alienam. Ab aqua autem aliena abstine te: & de fonte alieno ne biberis : ut longum vivas tempus, adjiciantur etiam tibi anni vitæ.

MS.A.(ζ) ἐμφανῶς (η) παριόντες ὁδόν, καὶ (θ) ἐνδεέσι δὲ φρονήσεως (ι) [illegible]
ρον (*) ἐγχρονίσῃς (κ) ἐπιστῇς (λ) † καὶ ὑπερβήσῃ ποταμὸν ἀλλότριον. ἀπὸ (μ) [illegible]

ΚΕΦ. ι'.

1 † Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα, † υἱ-
2 ὸς δὲ ἄφρων λύπη τῇ μητρί. † Οὐκ ὠφε-
λήσουσι θησαυροὶ ἀνόμους, † δικαιοσύνη δὲ
3 ῥύσεται ἐκ θανάτου. † Οὐ λιμοκτονήσει
κύριος ψυχὴν δικαίαν, † ζωὴν δὲ ἀσε-
4 βῶν ἀνατρέψει. † Πενία ἄνδρα ταπει-
νοῖ, † χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουσιν. †
υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς ἔσται, † τῷ δὲ
5 ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται. † Διεσώθη ἀ-
πὸ καύματος υἱὸς νοήμων, † ἀνεμόφθο-
ρος δὲ γίνεται ἐν ἀμητῷ υἱὸς παράνο-
6 μος. † Εὐλογία κυρίου (α) ἐπὶ κεφα-
λὴν δικαίου, † στόμα δὲ ἀσεβῶν καλύψει
7 πένθος ἄωρον. † Μνήμη δικαίων μετ' ἐγ-
κωμίων, † ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται.
8 † Σοφὸς καρδίᾳ δέξεται ἐντολάς, † ὁ δὲ
ἄστεγος χείλεσι σκολιάζων ὑποσκελισθή-
9 σεται. † Ὃς πορεύεται ἁπλῶς, πορεύε-
ται πεποιθώς· † ὁ δὲ διαστρέφων τὰς ὁ-
10 δοὺς αὐτοῦ, γνωσθήσεται. † Ὁ ἐννεύων ὀ-
φθαλμοῖς μετὰ δόλου, συνάγει ἀνδρά-
σι λύπας· † ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρη-
11 σίας, εἰρηνοποιεῖ. † Πηγὴ ζωῆς ἐν χει-
ρὶ δικαίου, † στόμα δὲ ἀσεβοῦς καλύψει
12 ἀπώλεια. † Μῖσος ἐγείρει νεῖκος, †
πάντας δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύ-
13 πτει φιλία. † Ὃς ἐκ χειλέων προφέρει
σοφίαν, † ῥάβδῳ τύπτει ἄνδρα ἀκάρδι-
14 ον. † Σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν, † στόμα
15 δὲ προπετοῦς ἐγγίζει συντριβῇ. † Κτῆ-
σις πλουσίων πόλις ὀχυρά, † συντριβὴ
16 δὲ ἀσεβῶν πενία. † Ἔργα δικαίων ζω-
ὴν ποιεῖ, † καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας.

MS. A. (α) ἐπὶ κεφαλῆς

CAP. X.

Filius (a) sapiens lætificat patrem : filius verò stultus mœstitia matri. Non proderunt thesauri iniquis : justitia autem liberabit à morte. Non (b) occidet Dominus fame animam justam : viam autem impiorum evertet. Paupertas virum humiliat : manus autem fortium ditant. (c) Filius eruditus sapiens erit : imprudente autem ministro utetur. (d) Incolumis evasit ab æstu filius intelligens ; corruptus autem vento fit in messe filius (e) iniquus. Benedictio Domini super caput justi : os autem impiorum operiet (f) luctum intempestivum. Memoria justorum (g) cum encomiis : nomen autem impii (h) extinguetur. Sapiens corde suscipiet mandata : qui autem non est tectus labiis, (i) perversè agens supplantabitur. Qui ambulat (k) simpliciter, ambulat fidens : qui autem (l) distorquet vias suas, cognoscetur. Qui innuit oculis cum dolo, congregat viris mœrores : qui autem arguit cum libertate, pacificat. Fons vitæ in (m) manu justi : os autem impii operiet perditio. Odium suscitat contentionem : omnes autem (o) non contentiosos operit amicitia. (p) Qui è labiis profert sapientiam, (q) virgâ percutit virum vecordem. (r) Sapientes occultabunt sensum : os autem temerarii propinquat contritioni. Possessio divitum civitas (s) munita : contritio autem impiorum paupertas. Opera justorum vitam faciunt : (u) fructus autem impiorum (x) peccata.

תרגום TARGUM.

13 אתתא סכלתא ופרידתא שברתה ולא ידעה טבתא : ויתבה על תרע ביתא על
14 15 כורסיא רמא ועשינא : וקריא לעברי ארחא דתריצי אורחתהון : מטול מן דשבר
16 17 נאתא לותה וחסיר רעינא ואמרה ליה : מיא גנוביא חלין ולחמא דטישורא בסימא :
18 ולא ידע דגנברי אפלת תמן ובעמקי דשיול כל דמזמנין לדה :

י

1 מתלוי דשלמה בר חכימא נחדי אבוי וברא סכלא מחסן לאמיה : לא מותרין
2 3 אוצרי דרשיעא וצדקתא מפציא מן מותא בישא : לא מכפן אלהא נפשיה דצדיקא
4 וקנינא דרשיעי נסחוף : מסכנותא מסכבא לגברא רמיא וידא דכשרא מעתרא
5 להון : דפליח בקיטא ברא סוכלתנא הוא ודדמיך בחצרא ברא הוא מבהתנא :
6 7 ברכתא תהוין על רישי דצדיקיא ובפומהון דרשיעי נכסי חטופא : דוכרנא דצדיקי
8 ברכתא ושמא דרשיעי נדעך : דחכים לביה יקבל פוקדנא וסכלא בשפותיה
9 10 מתאחד : דמהלך בתמימותא ניזל בסברא ודמעקם אורחתיה נתידע : דרמז
11 בעינוהי יהב כאבא וסליף בשפותיה מתאחד : מבועא דחיי פומא דצדיקי ופומהון
12 דרשיעי נכסא חטופא : סניאתא תגרג תגרי ועל כלהון סורחני מכסא רחמותא :
13 14 בשפותי דסוכלתנא תשתכח חכמתא ושבטא לפגרא דחסר רעינא : חכימי נטשון
15 ידיעתא ופומיה דשטיא קריב : קנינא דעתירא קרכא דעושניה
16 ושציא דמסכנא צריכותהון : עובדי דצדיקא לחיי עללתיה דרשיעא
לחטותא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Mulier stulta & vaga, insipiens, & nescit bonum. Et habitat in porta domus suæ, super sellam elevatam & firmam. Et vocat transeuntes per viam, quorum viæ rectæ sunt. Ut insipiens veniat ad eam, & indigenti intellectu dicit: Aquæ furtivæ dulces sunt, & panis absconditus suavis. Et nescit quoniam gigantes dejicit ibi, & in profundis inferni omnes qui invitati sunt ab ea.

CAP. X.

Parabolæ Salomonis. Filius sapiens lætificat patrem suum, & filius stultus mæstitia est matri suæ. Non prosunt thesauri impii, & justitia liberat à morte mala. Non facit esurire Dominus animam justi, & substantiam impiorum expellet. Paupertas attenuat virum dolosum, & manus recti divitias parat sibi, Qui operatur in æstate, filius prudens est; & qui dormit in messe, filius est confusionis. Benedictiones erunt super capita justorum, & in ore impiorum operitur rapina. Memoria justorum benedictio erit, & nomen impiorum extinguetur. Qui sapiens corde suscipiet præcepta, & stultus labiis suis capietur. Qui ambulat in perfectione, ambulat in spe, & qui pervertit vias suas, notus erit. Qui annuit oculis suis, dabit tristitiam, & perversus labiis suis comprehendetur. Fons vitæ, os justorum, & os impiorum injuriam tegit. Odium incitat rixas, at universa delicta operit charitas. In labiis prudentis invenitur sapientia, & virga corpori ejus qui indiget intellectu. Sapientes abscondunt scientiam, & ori stultorum consumptio proxima. Substantia divitis civitas est roboris ejus, & consumptio pauperum necessitas eorum. Opera justi ad vitam, fructus [autem] impii ad peccatum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Mulier expers judicii adulatrix, Assidet ostio 13
domûs suæ in sede sublimi: Vocátque trans- 14
euntes viam, quorum rectæ sunt semitæ, & 15
ait; Qui parvulus est, veniat ad me, & cujus 16
mancum est judicium, & dicam ei; Aquæ 17
furtivæ, dulces sunt: & panis absconditus
jucundus. Et nescit quòd gigantes apud 18
eam pereunt, & in profundo inferni, omnes
invitati ab ea. Verùm exili, & ne moréris in
loco illo, neque figas in eum oculos tuos. Sic
enim pertransibis aquas alienas, & fluvios ex-
traneos evades, & effugies aquas alienas. Et
ex aquis alienis ne bibas, ut copia dierum &
anni vitæ addantur tibi.

CAP. X.

Filius sapiens lætificat patrem suum: at filius 1
insipiens pudori est matri suæ. Non est uti- 2
litas in thesauris iniqui: justitia verò liberat
à morte. Non enim fame affligit Dominus 3
animam justi, at opes impiorum evertit. Pau- 4
pertas deprimit virū: manus autem solertium
ditant. Qui operatur in æstate, filius est pru- 5
dens: at qui dormit in messe, filius est confun-
dens. Benedictio erit super caput justi: os 6
autem impiorum operiet impietas. Memoria 7
justi, ad benedictioné: nomen autem iniquo-
rum extinguetur. Qui sapiens est corde, sus- 8
cipit præceptum: & cujus stulta sunt labia,
decipitur. Qui ambulat simpliciter, incedit 9
confidenter: cujus autem obliquæ sunt viæ,
deprehendetur. Annuens oculis suis cum 10
fraude, affert dolorem: & qui corripit palàm,
operatur salutem. Fons vitæ, os justi: os au- 11
tem iniquorum tegit iniquitas. Odium 12
excitabit litem, & omnes iniquos operiet
confusio. Qui è labiis suis profert sapien- 13
tiam, virgâ percutit virum expertem judi-
cio. Sapientes abscondunt scientiam: & os 14
temerarium, proximum est ruinæ. Opes divi- 15
tum, urbes munitæ: contritio autem pauperū,
egestas eorum. Opus justi, ad vitam: pro- 16
ventus autem impii, ad peccatum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * المراة الجاهلة الجسور تحصل في عوز من الخير * وما تعرف خجلا * فربما جلست على ابواب
14 منزلها على كرسي في الشوارع ظاهرا * مستدعية المجتازين المتقومة طريقهم * من هو فيكم
15 16 جزيل الغباوة فليجنح الي * واوعزت الي من رايه ناقص قايلة * لامسوا الخيرات الخفية بالتذاذ
17 18 وماء السرقة الحلو * فمن يسمعها ما قد علم ان الارضيين منها يهلكون * وانه سيصدم فخ
الهاوية * لاكن اطفر وابدا لا تلبث في ذلك الموضع * ولا تنصبن عينيك نحوها * فلك هكذا
تعبر الماء الغريب وتطيق عبر النهر الاجنبي * ابتعد من الماء الغريب * ولا تشربن من عين
ليست لك * لتعيش زمانا طويلا وتتزايد لك سنو الحياة * الفصل العاشر
1 2 * الابن الحكيم يسر اباه * والابن الغبي يحزن امه * كنوز الاموال ما تنفع الاثمة * والعدل ينجي
3 4 من الموت * الرب لن يقتل بالجوع نفسا عادلة * ويحطم حياة المنافقين * الفقر يذل الانسان *
5 ايادي الشجعان تستغني * الابن المتادب سيكون حكيما * والجاهل يستعمل خادما * الابن اللبيب
6 يتخلص من الحر * الابن المتجاوز الشريعة يكون في الحصاد بالبا بريح السموم * بركة الرب على
7 8 راس ذي العدل * فم المنافقين يعطي نوحا لا حد له * ذكر المقسطين يمدح * واسم المنافقين
9 يخمد * القلب الحكيم يقبل الوصايا * ومن لا غطاء على شفتيه يتعرقل من المعوجات * من
10 يسلك بلا تصنع ساذجا يسلك وايقا * من يعكس طرقه ستعرف حاله * من يغمز بعينيه بغش
11 يجمع للرجال احزانا * ومن يوبخ بمجاهرة يصطنع سلامة * عين الحياة في يد المقسط * وفم
12 13 المنافقين يحجبه الهلاك * البغضة تنهض عليه * كافة الذين لا يماحكون يغشاهم الصداقة *
14 * من يبدي من شفتيه حكمة يضرب بعصا رجلا لا قلب له * الحكماء يكتمون الحس * وفم
15 16 الحسود يصاقبه الهشم * قنية الاغنياء مدينة حصينة * والفقر يهشم المنافقين * اعمال المقسطين
تصنع الحياة * وغلات المنافقين خطية *

Mulier stulta, procax, incidet in penuriam 13
opum, & non novit pudorem. Et quan- 14
doque sedet ad fores domûs suæ super se-
dem in plateis publicè, Vocans transeun- 15
tes, quorum via recta est, dicens; Qui 16
inter vos stoliditate præstat, declinet ad
me. Et proposuit iis qui mente sunt exper-
tes, dicens; Attrectate bona occulta, cum 17
delectatione, & aquam furti dulcem. Qui 18
verò acquiescit illi, nondum novit quòd
terrestres per eā pereunt: & is impinget in
laqueum inferni. At verò fuge prosiliens;
ne moréris eo in loco: & nullo modo ex-
tollas oculum tuum versùs eam. Atque
hoc quidem modo transibis aquam alie-
nam, & valebis transilire flumen pere-
grinum. Recede ab aqua aliena, & ne bibas
de fonte non tuo, ut vivas longum tem-
pus, & augeantur tibi anni vitæ.

CAP. X.

Filius sapiens lætificat patrem suum: 1
& filius insipiens contristat matrem
suam. Thesauri pecuniarum non prosunt 2
iniquis: & justitia liberat à morte. Nullo 3
modo occidet Dominus fame animam ju-
stam: sed confringet vitam scelestorum.
Paupertas deprimet hominem: manus 4
fortium ditescunt. Filius morigeratus e- 5
rit sapiens: & stultus adhibebitur in ser-
vum. Filius prudens liberabitur ab æstu;
filius transgrediens legem, peribit in messe
vento uredinis. Benedictio Domini super 6
caput justi: ori iniquorum dabitur gemi-
tus sine termino. Memoria justorum lau- 7
dabitur: & nomen scelesti tabescet. Cor 8
sapiens recipit monita: & qui non habet
operculum super labiis suis, implicabitur
obliquitatibus. Qui incedit absque ar- 9
tificio simplex, incedit securus: qui per-
vertit vias suas, deprehendetur qualitas
ejus. Qui annuit oculis suis cum fraude, 10
congerit hominibus afflictiones: qui au-
tem corripit in aperto, operatur salu-
tem. Fons vitæ in manu justi: & os 11
iniquorum velabit interitus, & odium 12
excitabitur in illud. Omnes qui non præ-
cipitant sese, operiet amor. Qui pro- 13
fert de labiis suis sapientiam, percutit
virgâ virum excordem. Sapientes abs- 14
condunt prudentiam: & ori invidi
occurrit fractio. Possessio divitum, ci- 15
vitas munita: & egestas conteret im-
pios. Opera justorum gignunt vitam: 16
& fructus scelestorum, peccatum.

משלי : י

increpationem deferens & : correctionem custodiens vitæ ad Semita
17 ארח לחיים שומר מוסר ועוזב תוכחת
infamiam proferens & : falsitatis labiis odium Operiens facien errare
18 מתעה : מכסה שנאה שפתי־שקר ומוצא דבה
prævaricatio cessabit non verborum multitudine In stultus ipse
19 הוא כסיל : ברב דברים לא יחדל־פשע
lingua electum Argentum intelligens, sua labia prohibens &
20 וחושך שפתיו משכיל : כסף נבחר לשון
pascent justi Labia parum ut impiorum cor : justi
21 צדיק לב רשעים כמעט : שפתי צדיק ירעו
Benedictio morientur cordis defectu in stulti & ; multos
22 רבים ואוילים בחסר־לב ימותו : ברכת
secum dolorem adjiciet non & ; ditabit ipsa Domini
יהוה היא תעשיר ולא־יוסף עצב עמה :
viro sapientia & ; scelus facere stulto ridere Veluti
23 כשחוק לכסיל עשות זמה וחכמה לאיש
desiderium & ; ei veniet ipsa impii Formido intelligentia
24 תבונה : מגורת רשע היא תבואנו ותאות
justus & : impius non &, turbinis transire Sicut dabit justorum
25 צדיקים יתן : כעבור סופה ואין רשע וצדיק
fumus sicut &, dentibus acetum Sicut seculi fundamentum
26 יסוד עולם : כחמץ לשנים וכעשן
apponet Domini Timor illum mittentibus piger sic : oculis
27 לעינים כן העצל לשלחיו : יראת יהוה תוסיף
justorum Expectatio breviabuntur impiorum anni & : dies
28 ימים ושנות רשעים תקצרנה : תוחלת צדיקים
via perfecto Fortitudo peribit impiorum spes & : lætitia
29 שמחה ותקות רשעים תאבד : מעוז לתם דרך
seculum in Justus iniquitatem operantibus contritio & ; Domini
30 יהוה ומחתה לפעלי און : צדיק לעולם
justi Os terram habitabunt non impii & : mutabit non
31 בל־ימוט ורשעים לא ישכנו־ארץ : פי צדיק
justi Labia succidetur perversitatum lingua & ; sapientiam propagabit
32 ינוב חכמה ולשון תהפכות תכרת : שפתי צדיק
perversitates impiorum os & : voluntatem scient
ידעון רצון ופי רשעים תהפכות :

CAP. XI. יא

perfectus lapis & : DOMINI abominatio doli Bilances
1 מאזני מרמה תועבת יהוה ואבן שלמה
cum & ; ignominia venit &, superbia Venit ejus voluntas
2 רצונו : בא־זדון ויבא קלון ואת־
perversitas & ; eos ducet rectorum Integritas sapientia modestis
3 צנועים חכמה : תמת ישרים תנחם וסלף
die in affluentia proderit Non eos devastabit prævaricatorum
4 בגדים ושדם : לא־יועיל הון ביום
integri Justitia morte à eruet justitia & : iræ
5 עברה וצדקה תציל ממות : צדקת תמים
Justitia impius corruet sua impietate in & ; ejus viam diriget
6 תישר דרכו וברשעתו יפל רשע : צדקת
capientur prævaricatores pravitate in & : eos eruet rectorum
ישרים תצילם ובהות בגדים ילכדו :
expectatio & : spes peribit, impium hominem moriendo In
7 במות אדם רשע תאבד תקוה ותוחלת
veniet & : est liberatus angustia de Justus periit roborum
8 אונים אבדה : צדיק מצרה נחלץ ויבא
scientia in & : suum sodalem corrumpet hypocrita ore In eo pro impius
9 רשע תחתיו : בפה חנף ישחית רעהו ובדעת
eruentur justi
צדיקים יחלצו :

Versio VULG. LAT.

17 Via vitæ, custodienti discipli-
nam: qui autem increpationes
18 relinquit, errat. Abscondunt
odiū labia mendacia: qui pro-
fert contumeliā, insipiens est.
19 In multiloquio non deerit pec-
catum: qui autem moderatur
labia sua, prudentissimus est.
20 Argentum electum, lingua ju-
sti: cor autem impiorum pro
21 nihilo. Labia justi erudiunt
plurimos: qui autem indocti
sunt, in cordis egestate mori-
22 entur. Benedictio Domini di-
vites facit, nec sociabitur eis
23 afflictio. Quasi per risum stul-
tus operatur scelus: sapien-
tia autem est viro prudentia.
24 Quod timet impius, veniet su-
per eum: desiderium suum ju-
25 stis dabitur. Quasi tempestas
transiens non erit impius: ju-
stus autem quasi fundamentum
26 sempiternum. Sicut acetum
dentibus, & fumus oculis, sic
piger his qui miserunt eum.
27 Timor Domini apponet dies:
& anni impiorum breviabun-
28 tur. Expectatio justorum læ-
titia: spes autem impiorum
29 peribit. Fortitudo simplicis
via Domini: & pavor his, qui
30 operantur malum. Justus in
æternum non commovebitur:
impii autem non habitabunt
31 super terram. Os justi partu-
riet sapientiam: lingua pra-
32 vorum peribit. Labia justi
considerant placita: & os im-
piorum perversa.

CAP. XI.

1 Statera dolosa, abominatio
est apud Dominum: & pon-
2 dus æquum, voluntas ejus. Ubi
fuerit superbia, ibi erit & con-
tumelia: ubi autem est humili-
3 tas, ibi & sapientia. Simpli-
citas justorum diriget eos: &
supplantatio perversorum va-
4 stabit illos. Non proderunt
divitiæ in die ultionis: justitia
5 autem liberabit à morte. Justi-
tia simplicis diriget viam ejus:
& in impietate sua corruet im-
6 pius. Justitia rectorum libera-
bit eos: & in insidiis suis capi-
7 entur iniqui. Mortuo homine
impio, nulla erit ultrà spes: &
expectatio solicitorū peribit.
8 Justus de angustia liberatus est:
9 & tradetur impius pro eo. Si-
mulator ore decipit amicum
suum: justi autem liberabun-
tur scientiâ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 †(β) Ὁδοὺς δικαίας ζωῆς φυλάσσει παι-
δεία, † παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλα-
18 νᾶται. † Καλύπτουσιν ἔχθραν χείλη δί-
καια, † οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀ-
19 φρονέστατοί εἰσιν. † Ἐκ πολυλογίας οὐκ
(γ) ἐκφεύξῃ ἁμαρτίαν, φειδόμενος δὲ χει-
20 λέων, νοήμων ἔσῃ. † Ἄργυρος (δ) πε-
πυρωμένος γλῶσσα δικαίου, καρδία δὲ
21 ἀσεβοῦς ἐκλείψει. † Χείλη δικαίων ἐπί-
σταται ὑψηλά, † οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐν-
22 δείᾳ τελευτῶσιν. † Εὐλογία κυρίου ἐπὶ
(ε) κεφαλὴν δικαίου, αὕτη πλουτίζει, †
καὶ οὐ μὴ προστεθῇ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ.
23 † Ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά, † ἡ
24 δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρόνησιν. † Ἐν ἀ-
πωλείᾳ ἀσεβὴς περιφέρεται, (ζ) † ἐπιθυ-
25 μία δὲ δικαίου δεκτή. (η) † Παραπορευ-
ομένης καταιγίδος ἀφανίζεται (*) ἀσεβής,
† δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν
26 αἰῶνα. † Ὥσπερ ὄμφαξ ὀδοῦσι (θ) βλα-
βερὸν, καὶ καπνὸς ὄμμασιν, οὕτως παρανο-
27 μία τοῖς χρωμένοις αὐτῇ. † Φόβος
κυρίου προστίθησιν ἡμέρας, † ἔτη δὲ ἀ-
28 σεβῶν ὀλιγωθήσεται. † Ἐγχρονίζει δι-
καίοις εὐφροσύνη, † ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν (ι)
29 ἀπολεῖται. † Ὀχύρωμα ὁσίου φόβος
κυρίου, † συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις
30 κακά. † Δίκαιος (κ) εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ
ἐνδώσει, † ἀσεβεῖς δὲ οὐκ οἰκήσουσι γῆν.
31 † Στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν, †
32 γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται. † Χείλη
ἀνδρῶν δικαίων ἀποστάζει χάριτας, †
στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποστρέφεται.

MS. A. (β) Ὁδὸς ζωῆς φυλάσσει (γ) ἐκφεύξεται ἁμαρτία, (δ) πε-
πυρωμένος (ε) κεφαλῆς δικαίου, καὶ οὐ μὴ προστεθῇ (ζ) † ἐπιθυμία δὲ
ἄφρων φρονίμῳ, ἐπιθυμία (η) † καρδία δὲ ἀσεβοῦς ἐκλείψει. Παραπορευ-
ομένης (*) ὁ ἀσεβὴς, (θ) βλαβερὸς, (ι) ὄλλυται. (κ) δὲ αἰῶνα

ΚΕΦ. ιά.

1 † Ζυγοὶ δόλιοι βδέλυγμα ἐνώπιον κυ-
ρίου, † στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ.
2 † Οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις, ἐκεῖ καὶ ἀτιμία·
† στόμα δὲ ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν. (α)
† Ἀποθανὼν δίκαιος ἔλιπε μετάμε-
λον, † πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπιχαρ-
5 τος ἀσεβῶν ἀπώλεια. † Δικαιοσύνη (*)
ἀμώμους ὀρθοτομεῖ ὁδοὺς, † ἀσέβεια δὲ περι-
6 πίπτει ἀδικίᾳ. † Δικαιοσύνη ἀνδρῶν
ὀρθῶν (*) ῥύεται αὐτοὺς, † τῇ δὲ (β) ἀπω-
7 λείᾳ αὐτῶν ἁλίσκονται παράνομοι. † Τε-
λευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου, οὐκ ὄλλυ-
ται ἐλπὶς, † τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν
8 ὄλλυται. † Δίκαιος ἐκ θήρας (γ) ἐκ-
δύνει, † ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής.
9 † Ἐν στόματι ἀσεβῶν παγὶς πολίταις,
† αἴσθησις δὲ δικαίων εὔοδος.

MS. A. (α) † Τελευτήσας εὐθέων ὁδηγήσει αὐτοὺς, † καὶ ὑποσκελεῖ
ἀθετούντων προνομεύσει αὐτούς. † Οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ
θυμοῦ, † καὶ δικαιοσύνη ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Ἀποθανὼν (*) ἀμώμ
(*) ῥύσεται (β) ἀβουλίᾳ ἁλίσκονται παράνομοι. (γ) δύνει.

(y) Vias justas vitæ custodit di-
sciplina: (z) disciplina autem
carens increpatione errat. Ope-
riunt inimicitiam labia (aa) justa:
qui autem proferunt (aa) contu-
melias, insipientissimi sunt. Ex
multiloquentia non (bb) effugies
peccatum: parcens autem labiis,
sensatus eris. Argentum igne (cc)
examinatum, lingua justi: cor au-
tem impii (dd) deficiet. Labia
justorum sciunt (ee) excelsa: in-
sipientes autem in (ff) inopia
moriuntur. Benedictio Domini
super caput justi: hæc ditat, &
non adjicietur ei tristitia in corde.
In (gg) risu insipiens agit mala:
sapientia autem viro parit pru-
dentiam. In perditione impius
circumfertur: desiderium autem
justi acceptabile. Prætereunte pro-
cellâ deletur impius: justus autem
(hh) declinans salvatur in secu-
lum. Sicut uva acerba dentibus
noxia, & fumus oculis; sic ini-
quitas eis qui utuntur eâ. Timor
Domini addit dies: anni autem
impiorum minuentur. (ii) Immo-
ratur justis lætitia: spes autem
impiorum perit. (kk) Munimen
sancti, timor Domini: (ll) con-
tritio autem operantibus mala.
Justus in seculum non (mm) cessa-
bit: impii autem non habitabunt
terram. Os justi destillat sapien-
tiam: lingua autem injusti peri-
bit. Labia virorum justorum de-
stillant gratias: os autem impio-
rum (oo) pervertit.

CAP. XI.

Statera (a) dolosa, abominatio
coram Domino: pondus autem
(b) justum acceptum ei. Quocunque
intraverit contumelia, ibi
& ignominia: (c) os autem hu-
milium meditatur sapientiam. Mo-
riens justus reliquit pœnitentiam:
facilis autem fit, & jucunda im-
piorum interitus. Justitia (d)
immaculatas dirigit vias: impie-
tas autem (e) incidit in injusti-
tiam. Justitia virorum (f) re-
ctorum liberat eos: sua autem
(g) perditione capiuntur impii.
Mortuo viro justo non perit spes:
(h) gloriatio autem impiorum
perit. Justus è (i) captura
pro eo autem traditur impius. In
(k) ore impiorum laqueus civi-
bus: (l) sensus autem justorum
prosperè procedens.

תרגום Targum.

17 אורח דחיי נטרי מרדותא ודשבק מכסנותא תעי : מכמן בעל דבבא ספותא
18 דשקרא ומפיק טבא הוא סכלא : בסוגאה דמלי לא פסק חובא ודחשך שפותיה
20 שוכלתנא : סאמא גביא לשניה דצדיקא ולבא דרשיעי מחתא : שפותא דצדיקי
21 רעין סגיאי ושטיי בחסירות רעינא נמותון : ברכתא דאלהא היא מעתרא ולא
23 נוסיף כיבא עמה : כד גחך סכלא עבד עבירתא וחכמתא לגברא דמתבין : חריצותא
25 דרשיעא היא אתיא ליה ורגגתא דצדיקיא תתיהב להון : היך דיעבר עלעולא היכנא
26 נעבר רשיעא וצדיקא שתאסיא בעלמא : היך חומצא לשני וכתננא לעיני היכנא
27 שליחא עטלא למשלחוי : דחלתיה דאלהא תוסף יומתא ושני דרשיעי נוערן :
28 סברהון דצדיקי חדותא וסברא דרשיעי נאבד : מעשנא לתמימי אורחיה דאלהא ושציא
30 נהוי לאלין דעבדין עויתא : צדיק לעלם לא נוע ורשיעי לא יתעדון בארעא :
31 פומיה דצדיקא מועי חכמתא ולישנא דהפיכו נתפסק : שפותיה דצדיקא ידעון צביונא
ופומהון דרשיעי מהפיך :

יא

1 מסחתא דנכלא מרחקתיה דאלהא וכמתקלא תריצא צביוניה : היך דעלא וידונתא
2 על צערא ולאלין דצניעין חכמתא : תמימותא דתריצי תדבר אנון ונטלטלון בזווי
4 ונדכנון : לא מהני שקרא ביומא דרוגזא וצדקתא מפלטא מן מותא בישא : צדקתא
5 דתריצי תפצי אנון ובזווי בשלומהון מתאחדין : צדקתהון דתמימי תתרץ אורחתיה
7 וברשעיה נפל רשיעא : כד מית גברא רשיעא יוביד סבריה וסבורהון דאלין דעבדין
9 עאתא ייבד : צדיקא מן עקתא אשתיזב על ביש תחותוהי : נכלא בפומיה מחביל
חבריה וצדיקי בידיעתהון משתזבין :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Via vitæ custodit disciplinam, & qui relinquit increpationem, errat. Insidiatur inimicus labiis mendacii, & qui profert detractionem stultus est. In multitudine verborum non cessat peccatum; & qui prohibet labia sua, prudens est. Argentum *electum* lingua justi, & cor impiorum contritio est. Labia justorum placant plurimos, & stulti in indigentia intellectus morientur. Benedictio Dei divites facit, & non addetur dolor cum ea. Quando ridet stultus, operatur *facinus*; & sapientia est viro prudenti. Quod timet impius, eveniet ei; & desiderium justorum dabitur eis. Sicut transit turbo, sic transibit impius; justus autem est fundamentum in seculo. Sicut acetum dentibus, & sicut fumus oculis, sic est nuntius piger his qui miserunt eum. Timor Dei addet dies, & anni impiorum breviabuntur. Spes justorum lætitia, & spes impiorum peribit. Fortitudo simplicibus via Dei, & consumptio est his qui faciunt iniquitatem. Justus in æternum non commovebitur, & impii non *congregabuntur* in terra. Os justorum *profert* sapientiam, & lingua perversa deficiet. Labia justi cognoscent beneplacitum, & os impiorum perversa.

CAP. XI.

Statera dolosa abominatio est Dei, & *sicut pondus rectum* voluntas ejus. Ingrediente superbia venit ignominia: at est humilibus sapientia. Simplicitas rectorum diriget eos, & pervertent direptores, tunc conteret eos. Non prodest mendacium in die iræ, & justitia liberat à morte mala. Justitia rectorum eruet eos, et direptores in retributione sua capientur. Justitia simplicis rectam facit viam ejus, & in impietate sua corruet impius. Quando moritur vir impius perit spes ejus, et spes illorum qui faciunt iniquitatem peribit. Justus de angustia liberatur, et ingreditur impius pro eo. Ore dolosus nocet amico suo, et justi in scientia liberabuntur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Via vitæ custodit disciplinam: & qui odit ob- 17
jurgationem, stultus est. Abscondunt insi- 18
diosè inimicitiam labia impiorum: & qui
profert maledictionem, insipiens est. In afflu- 19
entia verborum non liberatur iniquus: qui
autem coërcet labia sua, prudens est. Argen- 20
tum electum, lingua justi: cor autem scelera-
torum fel est. Labia justi valdè benigna sunt: 21
stulti autem in insipientia sua morientur. Be- 22
nedictio Domini ditat, & dolor non erit cum
ea. Stultus cùm ridet, operatur malum: & 23
sapientia viro, intellectus ejus. Impius ad 24
interitū trahitur: & spes datur justis. Quem- 25
admodū repentè præterit tempestas, sic per-
ibit impius & non reperietur: justi autem
fundamenta locabuntur in æternum. Sicut 26
uvæ acerbæ dentibus nocent, & fumus oculis,
ita nocet impietas operantibus eam. Timor 27
Domini adjiciet dies, anni verò iniquorum
minuentur. Spes justorum, cum lætitia: & 28
spes impiorum peribit. Corroborat via Do- 29
mini integros, & conterit operantes iniqui-
tatem. Justus in æternum non movebitur: & 30
facinorosi non habitabunt in terra. Os justi 31
loquitur sapientiam: & lingua perversa ex-
cindetur. Labia justorum agnoscunt benefi- 32
cium: os verò scelestorum, perversitates.

CAP. XI.

Bilances dolosas abominatur Dominus: & 1
ponderibus justis oblectatur. Ubi intrat ob- 2
scœnitas, intrat ignominia: humilibus autem
sapientia. Spes justorum astruetur: & super- 3
bia nefariorum destruetur. Non proderunt 4
divitiæ in die iræ: justitia verò liberabit à
morte. Æquitas integri diriget viam ejus: & 5
in impietate sua corruet impius. Justitia re- 6
ctorum salvabit illos: at iniqui iniquitate suâ
capientur. Cùm moritur vir impius, perit 7
spes ejus; & spes malignorum peribit. Ju- 8
stus ab angustia liberabitur, & subintrabit
impius pro eo. Impius ore suo corrumpit 9
socium suum: at justi per scientiam confir-
mabuntur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* طرق الحياة يحفظها الادب * والادب الذي لا يوبخ يضل * السحاب الظالم يعسي صاحبها
عداوة الذين يبررون الغرباء اوليك اغبياء كبيرا * من كثر الكلام لم يفلت من الخطيه
ومن يسعى على شفتيه يكون لبيبا * فضة كبيرة لسان مقسط * وقلب المنافق بلا * سوات
المقسطين تعرف العليات والاغبياء يموتون في الفاقة * بركة الرب على راس المقسط هذا بعينه
وما يضاف اليه حزن في القلب * الغبي بلسانه يعمل الاسواء * والحكمة تنتج الانسان فطنة
* المنافق يتردد في الهلاك * شهوة المقسط مقبولة * في عبور الزوبعة يبيد المنافق * والمقسط اذا
حايد يسلم الى الابد * كما ان الحصرم ضار للاطراس والدخان للعينين * كذلك تجاوز الشريعة
ضارا لمن يستعمله * خشية الموت تزيد اياما * وسنو المنافقين تتناقص * السرور يداوم
المقسطين * ورجاء المنافقين يهلك * حصن البار مخافة الرب * والهلاك لعاملي الاسواء
* المقسط ما يتراخى مدى الدهر * والمنافقون لن يسكنون الارض * فم المقسط يقطر حكمة
ولسان الظالم يجتاح * شفوات الناس المقسطين تقطر نعما * وفم المنافقين يعوج ملتويا
* الفصل الحادي عشر *
* الموازين الغاشة مرذولة قدام الرب * والمعيار المقسط مقبولا عنده * حيث ما يدخل المعظم فهناك
الهوان * وفم المتواضعين يهذ حكمة * كمال المقومين في الخير يرشدهم * وتعرقل الخاطيين يستلبهم
* النعم والاموال ما تنفع في يوم الغضب * والعدل ينجي من الموت * المقسط اذا مات خلى تنهدا
عليه * وهلاك المنافقين يصير به مسارعة وسرور * العدل يمهد ويقوم طرقا لا عيب فيها * والنفاق
يهور فيه الظالم * عدل الناس المقومين ينجيهم * والعادلون عن الشريعة يوخذون بعدمهم
المشورة * اذا توفى الرجل المقسط لن يهلك رجاوه * وفخر المنافقين يضمحل * المقسط يفلت من
المضيق * ويسلم المنافق عوضه * في فم المنافقين فخ لاهل المدينة * وحسن المقسطين رجاء لهم وتيسر

Vias vitæ custodit disciplina: & di- 17
sciplina quæ non corripit, in errorem indu-
cit. Labia iniqua operiunt illa habeatem 18
inimicitiā: qui promunt mendacia, ipsi
sunt insipientes valdè. Qui multiplicat 19
verba, non evadit peccatum; & qui
parcit labiis suis, est prudens. Argen- 20
tum probatum, lingua justa: & cor im-
pii marcescet. Labia justorum docent 21
sublimia: insipientes autem morientur
in egestate. Benedictio Domini super ca- 22
put justi hujusmetipsius, nec comitabi-
tur eum mœror in corde. Insipiens lin- 23
guâ suâ operatur mala: & sapientia
generat homini intelligentiam. Iniquus 24
versatur in interitu: desiderium justi est
acceptum. In transitu turbinis peribit im- 25
pius: justus autem cùm declinaverit,
servabitur in æternum. Sicut uva acer- 26
ba est infensa dentibus, & fumus ocu-
lis; sic transgressio legis nocet ei qui
amat illam. Timor mortis auget dies: 27
& anni impiorum diminuentur. Lætitia 28
perseverat cum justis: & spes iniquorum
peribit. Arx justi, timor Domini; & 29
fractio, operantibus iniquitates. Justus 30
non relaxabitur in æternum, impii ve-
rò non habitabunt terram. Os justi stil- 31
lat sapientiam, & lingua impii eradi-
cabitur. Labia hominum justorum stil- 32
lant delitias, & os iniquorum pervertetur
insaniens.

CAP. XI.

Stateræ dolosæ sunt abominandæ co- 1
ram Domino, & mensura justa est ac-
cepta apud eum. Quocunque ingredi- 2
tur superbia, ibi est despectus, os verò
humilium meditabitur sapientiam. Per- 3
fectio rectorum in bono, diriget eos: &
perversitas transgressorum mancipabit
eos. Delectationes & opes non proderunt 4
in die furoris: justitia autem liberabit
à morte. Justus cùm moritur, relinquit
post se lamentationem super seipsum;
in interitu verò iniquorum erit festina-
tio & lætitia. Justitia sternit ac dirigit 5
vias immaculatas; & in impietatem
præcipitabitur iniquus. Justitia homi- 6
num rectorum liberabit eos; & transgre-
dientes legem capientur propter caventi-
am consilii. Cùm obierit vir justus, nullo 7
modo peribit spes ejus; & gloria iniquo-
rum dissipabitur. Justus effugiet laque- 8
um, & tradetur iniquus pro eo. In ore 9
iniquorum laqueus est incolis urbis;
at benefacta justorum spes est ipsis ac fa-
cilitas.

משלי : יא

impius . pertunda in & ; civitas exultabit justorum bonitate In
10 בטוב צדיקים תעלץ קריה ובאבד רשעים
ore in & ; civitas exaltabitur rectorum benedictione In .exultatio
11 רנה : בברכת ישרים תרום קרת ובפי
; corde carens suum socium Despicit . .subvertetur impiorum
12 רשעים תהרס : בז־לרעהו חסר־לב
revelans delator Ambulans .tacebit prudentiarum vir &
13 ואיש תבונות יחריש : הולך רכיל מגלה־
non In .verbum operiens spiritu fidelis & : secretum
14 סוד ונאמן־רוח מכסה דבר : באין
.consiliarii multitudine in salus & : populus corruet , industriæ
תחבלות יפל־עם ותשועה ברב יועץ :
odiens & : extraneo fidejusserit cùm , conteretur Contritione
15 רע ירוע כי־ערב זר ושנא
fortes & ; gloriam assequetur gratiæ Mulier .fidens , stipulantes
16 תוקעים בוטח : אשת חן תתמך כבוד ועריצים
; misericordiæ vir , suæ animæ Retribuens .opulentiam adipiscentur
17 יתמכו־עשר : גמל נפשו איש חסד
opus faciens Impius .crudelis , suam carnem turbans &
18 ועכר שארו אכזרי : רשע עשה פעלת־
justitia Sic .veritatis merces justitiam seminanti & : mendax
19 שקר וזרע צדקה שכר אמת : כן־צדקה
DOMINI Abominatio .suam mortem ad ,malum sequens & , vitam ad
20 לחיים ומרדף רעה למותו : תועבת יהוה
manum ad Manus .via perfecti ejus beneplacitum & ; corde perversi
21 עקשי־לב ורצונו תמימי דרך : יד ליד
Inauris .evasit justorum semen & : malus impunis erit non
22 לא־ינקה רע וזרע צדיקים נמלט : נזם
.discretionem declinans & , pulchra mulier : porci nare in aurea
זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם :
, impiorum præstolatio : bonum tantummodo justorum Desiderium
23 תאות צדיקים אך־טוב תקות רשעים
prohibens & : amplius additur & , dispergens Est .penetrans furor
24 עברה : יש מפזר ונוסף עוד וחשך
benedictionis Anima .defectum ad veruntamen , rectitudine à
25 מישר אך־למחסור : נפש־ברכה
Prohibenti .pluvia ipse etiam , inebrians & : impinguabitur
26 תדשן ומרוה גם־הוא יורא : מנע
.frangentis capiti benedictio & ; populus ei maledicent , frumentum
בר יקבהו לאום וברכה לראש משביר :
, malum quærens & : placitum quæret , bonum manè Quærens
27 שחר טוב יבקש רצון ודרש רעה
: corruet ipse , sua opulentia in Fidens .ei veniet
28 תבואנו : בוטח בעשרו הוא יפל־
, suam domum Conturbans .germinabunt justi folium tanquã &
29 וכעלה צדיקים יפרחו : עכר ביתו
.corde sapienti stultus servus & ; ventum accipiet hæreditatem
ינחל־רוח ועבד אויל לחכם־לב :
.sapiens animas suscipiens & : vitarum lignum justi Fructus
30 פרי צדיק עץ חיים ולקח נפשות חכם :
, impio quia etiam ; reddetur terra in justo En
31 הן צדיק בארץ ישלם אף כי־רשע
? peccanti &
וחוטא :

Versio VULG. LAT.

10 In bonis justorum exultabit
civitas : & in perditione im-
11 piorum erit laudatio. Bene-
dictione justorum exaltabitur
civitas : & ore impiorum sub-
12 vertetur. Qui despicit ami-
cum suum, indigens corde est:
vir autem prudens tacebit.
13 Qui ambulat fraudulenter, re-
velat arcana: qui autem fidelis
est animi, celat amici commis-
14 sum. Ubi non est gubernator,
populus corruet : salus autem,
15 ubi multa consilia. Affligetur
malo, qui fidem facit pro ex-
traneo: qui autem cavet laque-
16 os, securus erit. Mulier gratiosa
inveniet gloriã : & robusti ha-
17 bebunt divitias. Benefacit a-
nimæ suæ vir misericors : qui
autem crudelis est, etiam pro-
18 pinquos abjicit. Impius facit
opus instabile : seminanti au-
tem justitiam merces fidelis.
19 Clementia præparat vitam: &
20 sectatio malorum mortem. Ab-
ominabile Domino cor pra-
vum : & voluntas ejus in iis,
21 qui simpliciter ambulant. Ma-
nus in manu non erit innocens
malus : semen autem justorum
22 salvabitur. Circulus aureus
in naribus suis, mulier pulchra
23 & fatua. Desiderium justo-
rum omne bonum est : præsto-
24 latio impiorum furor. Alii
dividunt propria, & ditiores
fiunt : alii rapiunt non sua, &
25 semper in egestate sunt. Ani-
ma, quæ benedicit, impingua-
bitur : & qui inebriat, ipse
26 quoque inebriabitur. Qui abs-
condit frumenta, maledice-
tur in populis : benedictio au-
tem super caput vendentium.
27 Benè consurgit diluculò qui
quærit bona : qui autem inve-
stigator malorum est, oppri-
18 metur ab eis. Qui confidit in
divitiis suis, corruet : justi au-
tem quasi virens folium ger-
29 minabunt. Qui conturbat do-
mum suam, possidebit ventos:
& qui stultus est, serviet sapi-
30 enti. Fructus justi lignum vi-
tæ : & qui suscipit animas, sa-
31 piens est. Si justus in terra re-
cipit, quantò magis impius &
peccator.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 † Ἐν ἀγαθοῖς δικαίων κατώρθωσε πό-
λις, (δ) † στόματι δὲ ἀσεβῶν κατεσκά-
11 φη. † Μυκτηρίζει πολίτας ἐνδεὴς φρε-
νῶν, † ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει.
13 † Ἀνὴρ δίγλωσσος ἀποκαλύπτει βουλὰς
ἐν συνεδρίῳ, † πιστὸς δὲ πνοῇ κρύπτει
14 πράγματα. † Οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις,
πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα, † σωτηρία δὲ ὑπάρχει
15 ἐν πολλῇ βουλῇ. † Πονηρὸς κακοποιεῖ
ὅταν συμμίξῃ δικαίῳ, † μισεῖ δὲ ἦχον
16 ἀσφαλείας. † Γυνὴ εὐχάριστος ἐγείρει
ἀνδρὶ δόξαν, † θρόνος δὲ ἀτιμίας γυ-
νὴ μισοῦσα δίκαια. † πλούτου ὀκνηροὶ
ἐνδεεῖς γίνονται, † οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρεί-
17 δονται πλούτῳ. † Τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν
ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων, † ἐξολλύει δὲ αὐτοῦ
18 σῶμα ὁ ἀνελεήμων. † Ἀσεβὴς ποιεῖ
ἔργα ἄδικα, † σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς
19 ἀληθείας. † Υἱὸς δίκαιος γεννᾶται εἰς
ζωήν, † διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνα-
20 τον. † Βδέλυγμα κυρίῳ διεστραμμέναι
ὁδοί, † προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄ-
21 μωμοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. † Χειρὶ χεῖ-
ρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος
ἔσται, † ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λή-
22 ψεται μισθὸν (ε) πιστόν. † Ὥσπερ ἐνώ-
τιον ἐν ῥινὶ ὑός, † οὕτως γυναικὶ κακόφρονι
23 κάλλος. † Ἐπιθυμία δικαίων πᾶσα ἀγα-
θή, † ἐλπὶς δὲ ἀσεβῶν ἀπολεῖται. †
24 Εἰσὶν, οἱ τὰ ἴδια σπείροντες πλείονα
ποιοῦσιν· † εἰσὶ δὲ καὶ οἱ συνάγοντες ἐ-
25 λαττονοῦνται. † Ψυχὴ (ζ) εὐλογουμένη
πᾶσα ἁπλῆ, † ἀνὴρ δὲ θυμώδης οὐκ εὐ-
26 σχήμων. † Ὁ συνέχων σῖτον ὑπολείποι-
το αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν, † εὐλογία δὲ εἰς
27 κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος. † Τεκταινό-
μενος ἀγαθὰ ζητεῖ χάριν ἀγαθήν, ἐκ-
ζητοῦντα δὲ κακὰ καταλήψεται αὐτόν.
28 † Ὁ πεποιθὼς ἐπὶ πλούτῳ οὗτος πεσεῖται,
† ὁ δὲ ἀντιλαμβανόμενος δικαίων οὗτος
29 ἀνατελεῖ. † Ὁ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ
ἑαυτοῦ οἴκῳ, κληρονομήσει ἄνεμον, † δου-
30 λεύσει δὲ ἄφρων φρονίμῳ. † Ἐκ καρ-
ποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς,
† ἀφαιροῦνται δὲ ἄωροι ψυχαὶ παρα-
31 νόμων. † Εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις
σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ
φανεῖται;

In bonis justorum (m) bene [...]
gessit civitas : ore autem impio-
rum (n) diruta est. (o) Subsan-
nat cives indigens corde : vir
autem prudens silentium ducit.
Vir (p) bilinguis revelat (q) con-
silia in consessu : fidelis autem
spiritu (r) abscondit res. (t) Qui-
bus non est gubernatio, cadunt
tanquam folia : salus autem est
in (u) multo consilio. Malus ma-
lefacit, (x) cum commiscetur
vit justo : (y) odit autem sonum
securitatis. Mulier * gratiosa
suscitat viro gloriam : thronus
autem ignominiæ, mulier odi-
bens justa. Divitiarum pigri
sunt indigi : (z) fortes autem
[...]tuntur divitiis. Animæ suæ
bonum facit vir misericors : [...]
perdit autem sui ipsius corpus im-
misericors. Impius facit opera
injusta : semen autem justorum
merces veritatis. Filius justus [...]
gnitur ad vitam : (bb) persecu-
tio autem impii ad mortem. Ab-
ominatio Domino (cc) perver-
sæ viæ : (dd) accepti autem [...]
omnes immaculati in viis [...]
Manu manus (ee) injiciens inju-
stè, non impunitus (ff) erit : [...]
(gg) autem seminat justitiam, [...]
cipiet mercedem fidelem. Sicut
(hh) inauris in naribus suis : [...]
sic mulieri malè prudenti pulchri-
tudo. Desiderium justorum o-
mne, bonum : spes autem impio-
rum (ii) peribit. Sunt, qui pro-
pria (kk) seminantes, plura fa-
ciunt. Sunt autem, & qui [...]
congregantes minuuntur. Anima
benedicta, (mm) omnis simplex :
(nn) vir autem animosus [...]
stus est. Qui (oo) continet fru-
mentum, relinquat illud (pp) na-
tionibus : benedictio autem in ca-
jus capite, (qq) qui communicat.
(rr) Fabricans bona, quærit
gratiam bonam : exquirentem au-
tem mala comprehendent eum. Fi-
dens in divitiis, hic cadet : qui
autem inhæret justis, hic (ss) ger-
minabit. Qui (tt) non com-
[...]tur domi suæ, hæreditabit ven-
tum : serviet autem imprudens
prudenti. (uu) De fructu ju-
stitiæ nascitur arbor vitæ : au-
feruntur autem intempestivè ani-
mæ iniquorum. Si justus quidem
vix salvatur : impius, & pecca-
tor ubi parebunt?

MS. A. (δ) † καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. † Ἐν εὐλογίᾳ [...]
θείων ὑψωθήσεται πόλις, στόμασι δὲ ἀσεβῶν (ε) πιστὸν (ζ) [...]
γημένη

תרגום TARGUM.

10 בטבתהון דצדיקי תדוץ קריתהון וביובדנא דרשיעי חדותא : בברכתהון דצדיקי
11 תתרורם מדנתא ובפומהון דרשיעי תתעקר : דשט לחבריה חסיר רעינא הוא וגברא
12 דמתבין שתיק : אכל קרצא גלי רזא ודמהימן ברוחיה מכסי מלתא : באתרא
13 דלית מדברא נפל עמא ופורקנא ייתי בסוגעא דמלכתנותא : בישא מבאש בצדיקא
14 מטול דהוא ערב חלוני וסני לאלין דסימין סברהון באלהא : אתתא חסידתא פלגא
15 איקרא ועשיני רהטין בתר עותרא : פריע טבתא לנפשיה גברא חסידא ודמובד
16 גושמיה נכוריא : רשיעא עבד עובדא דשקרא ודזריע לצדקתא קושטיה הוא
17 אגריה : היכנא מן דעבד צדקתא לחיי נטיר ודרדף בישתא נטיר למותא : מרחק
18 אלהא לעקימי לבא וצבי באלין דתמימין : דמושיט אידא על חבריה לא מודכי מן
19 בישתא וזרעא דצדיקי מתפרק : קדשיה דדהבא בנחירי דחזירתא היכנא אתתא
20 דשפירא וסרי טעמא : רגתא דצדיקי בטבתא וסבורא דרשיעי ברוגזא : אית
21 דפרר ומוסיף תוב וחשיך מן תריצותא חוסרנא ליה : נפשא דברכתא תדהן ומן
22 דמאלף אף הוא יליף : מן דכלא עיבורא באולצנא נשבקוניה לבעלי דבבוי
23 וברכתא תהוי לאנשא דמזבן : דמקדים טבתא בעי צבינא ודבע בישתא אתיא
24 עלוי : דמסבר בעותריה הוא נפל ואיך טרפא צדיקי מפרחין : עבר ביתיה
25 ירית פחתא וסכלא יהוי עבדא לחכים לבא : פרוי דצדיקא אילנא דחיי
26 ומקבלנותא דנפשי חכמתא : הן צדיקא בארעא מתחסן ורשיעי וחטאי סיפין מן
ארעא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In bonis justorum lætabitur civitas eorum, & in perditione impiorum læ-
titia erit. Benedictione rectorum exaltabitur provincia, & ore impio-
rum subvertetur. Qui despicit amicum suum, indigens intellectu est, &
vir prudens tacebit. Qui accusator est revelat secretum, & qui fidelis
est in spiritu suo celat sermonem. In loco ubi non est gubernator, cor-
ruit populus : salus autem continget in multitudine consilii. Malus ma-
lè agit contra justum, eo quod fidejussor stetit pro extraneo, & odit eos
qui collocant spem suam in Deo. Mulier gratiosa dividit gloriam, & ro-
busti currunt post divitias. Retribuit bonum *animæ suæ* vir benignus :
& qui perdit corpus suum, crudelis est. Impius facit opera iniquitatis :
& qui seminat in justitia, veritas ejus erit merces ipsius. Sicut qui fa-
cit justitiam servatur ad vitam, sic qui sequitur malum, servatur ad mor-
tem. Abominatur Deus pravos corde, & vult illos qui simplices sunt.
Qui extendit manum suam contra socium suum, non erit innoxius à ma-
lo, & semen justorum salvum erit. Sicut circulus aureus in naribus por-
ci, sic est mulier pulchra & fœtido sensu. Desiderium justorum ad bo-
num est, & expectatio impiorum ad iram. Est qui dispergit, & rursus
additur ei, & indigentia erit ei qui recedit à rectitudine. Anima be-
nedicta impinguabitur ; & qui docet, etiam ipse discet. Qui prohibet
frumentum, in fame relinquet illud inimicis suis, & benedictio erit ei qui
vendit. Qui consurget diluculo ad bonum, quærit beneplacitum : &
qui quærit malum, veniet super eum. Qui sperat in divitiis suis, ipse
corruet : & sicut folium justi germinabunt. Qui conturbat domum
suam, possidebit ventum, & stultus erit servus sapientis corde. Fru-
ctus justi arbor vitæ, & *susceptio* animarum est sapientia. Ecce justus
in terra roboratur : impii autem et peccatores de terra consumentur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

In probitate justorum roborabitur civitas : 10
& in interitu impiorũ exultabit. Benedicti- 11
one rectorũ erigetur civitas: & ore impiorũ
subvertetur. Qui despicit sociũ suũ, demens 12
est: & vir prudens in silentio habitat. Dela- 13
tor revelat secretum: at qui fidelis est animo,
tegit sermoné. Populus cui gubernator non 14
est, corruet: & salus ipsius in consilio multo.
Improbus malum operatur, cùm occurrit 15
justo, quoniã odit expectantes spem. Mulier 16
gratiosa fulcit gloriam viri.: sedes auté con-
tumeliæ, mulier odio habens veritatem. Pigri
etiam cum divitiis suis erunt inopes : at ani-
mosi sustentabunt scientiam. Vir probus lo- 17
cat animæ fœnora optima: perdit autem cor-
pus suum vir qui non miseretur. Impius facit 18
opera fraudis : at serentis justitiã, æquitas e-
rit merces. Filius justitiæ, ad vitam : & qui o- 19
peratur nequitiã, ad morté. Abhorret Dñs à 20
profundis corde: et delectatur iis qui sine ma-
cula sunt in via. Qui extendit manum suã in 21
socium suum, non erit insons mali : & semen
justorũ salvabitur. Quale est monile aureum 22
in rictu suis, talis est mulier pulchra & fœti-
da sapore. Desiderium justorum, circa bona: 23
& spes injustorum est ira. Est qui proprium 24
serit, & multum cogit proventum: estque qui
non proprium colligit, & tamen parum ha-
bet. Anima benedicta impinguabitur : & 25
maledictus, adhuc maledicetur. Qui denegat 26
frumentum in angustia, relinquet illud ini-
micis suis: & benedictio erit super caput ej⁹
qui vendit. Qui quærit bonum, quærit favo- 27
rem : & qui quærit malum, adveniet ei. Qui 28
fidit opibus suis, corruet : & justi velut folia
germinabunt. Qui domum fraudibus ædifi- 29
cat, relinquet liberis suis gemitus : & qui
non accumulat in domo sua, distribuet liberis
suis ventum. Et stultus erit servus sapienti.
Fructus justi, arbor vitæ : dissipabuntur au- 30
tem animæ impiorum. Si justus vix vivit, 31
impius & peccator ubi consistet?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بصالحات المقسطين تصطلح المدينة * وبافواه المنافقين تهدم وتكسر * وفي هلاك المنافقين
ابتهاج * ببركة المستقيمين يعلوا شان المدينة * بفزع اهل المدينة تنقض اراوهم * والانسان
المعمى العقل يستصحب السكوت * الانسان المسي اللسان يعلن الاراء في الجمع * والنسمة
الثابتة تكتم الامر * من ليس لهم تدبير يسقطون كسقوط الورقة * والخلاص هو في المشاورة
الكثيرة * الخبيث يعمل الشر اذا خالط مقسطا * ويمقت ذكر المتحصين * المراة السكون
تنهض لرجلها شرفا * وكرسي الهوان المراة المابغة العدالات * العاجزون ذوو الغنا
يصيرون معسرين * وذوو الشهامة يتوطدون في الثروة * بنفسه يعمل الخير الانسان الرحوم
* المنافق يعمل اعمالا ظالمة * ونسل المقسطين يعمل ثواب الحق * الابن المقسط يولد للحياة
وركض المنافق يجري الى الموت * رذالة عند الرب الطريق الملتوية * وجميع الذين لا عيب
في مسالكهم مقبولون عنده * ومن يلقي يدا في يد ظلما لن يكون غير معاقب * ومن
يزرع عدلا ياخذ ثوابا امينا * مثل القرط في انف خنزير * كذلك الحسن في امراة غير مدبرة
ردية * شهوة المقسطين كلها صالحة * ورجا المنافقين يهلك * يكون قوم يبرعون
ويبذرون الاشياء التي لهم فيحصل لهم اكثر منها * وقوم يكونون يجمعون فينقص حالهم
ويعسرون * كل نفس مباركة بسيطة * والرجل الغضوب ليس سيرته حسنا * ومن يجمع الحنطة
يخلفها للامم * والبركة تحل على راس المعطي السخي * العامل الصالحات يلتمس نعمة
صالحة * والمبتغي الطالحات ستدركه * الواثق بالغناء والمدل به هذا يسقط * ومن يعضد
المقسطين يسرق نوره * من لا يتصرف حسنا في منزله يرث رياحا والغبي يخدم العاقل * من
العدل ترويع شجرة الحياة * وتعوس العادلين عن السريعة يعزل قبل حدها * فان كان المقسط
بالجهد يخلص * فالخاطي والمنافق اين يظهر *

Per bona opera justorum instauratur civi- 10
tas : & per ora iniquorum destruitur &
effoditur : & in interitu iniquorum hila-
ritas. Per benedictionem rectorum exal- 11
tabitur fama urbis : in timore civium de-
fecerunt consilia sua. Et homo profundi 12
intellectûs amat silentium. Homo bilin- 13
guis revelat consilia in congregatione : &
spiritus stabilis occultat rem. Qui non 14
habent providentiam cadent, ut cadit fo-
lium : & salus est in consilio multo.
Scelestus committit malum cùm conver- 15
satur cum justo, & odit memoriam cir-
cumspectionis. Mulier gratiosa suscitat suo 16
viro gloriam : & sedes despectionis, mu-
lier perosa justitias. Pigri possidentes di-
vitias evadent pauperes: & solertes con-
firmabuntur in opulentia. Animæ suæ be- 17
nefacit homo misericors. Impius facit ope- 18
ra iniqua : & progenies justorum facit
præmium veritatis. Filius justus gignitur 19
ad vitam : & passus iniqui currit ad
mortem. Abominatio est apud Dominum 20
via perversa : & omnes, in quorum viis
non est culpa, sunt accepti apud ipsum. Et 21
qui tradit manum manui iniquè, nullo
modo erit impunis : & qui seminat ju-
stitiam, accipiet mercedem securam. Uti 22
inauris in naso porcæ, sic est pulchri-
tudo in muliere minimè circumspecta.
Desiderium justorum totum est rectum, 23
& spes impiorum peribit. Sunt homines 24
qui serunt ac spargunt res suas, & ac-
quirunt, plures iis : & sunt homines qui
colligunt, & deficit conditio illorum, &
in paupertatem rediguntur. Omnis ani- 25
ma benedicta simplex est : & viri ira-
cundi consuetudo non est bona. Et qui 26
congregat triticum, relinquet illud gen-
tibus : & benedictio descendet super
caput donantis, liberalis. Faciens recta, 27
cupit gratiam bonam : & optans iniqui-
tates, apprehendent eum. Tenax in opi- 28
bus & avarus in iis, hic cadet : & qui
auxiliatur justis, ejus lumen splendescet.
Qui non benè incedit domi suæ, posside- 29
bit ventos: & insipiens serviet prudenti.
De fructu justitiæ nascetur arbor vitæ : 30
& animæ declinantium à lege, sepa-
rabuntur ante terminum suum. Si 31
justus cum difficultate salvatur, igi-
tur peccator, & iniquus ubi apparebit?

משלי : יב

CAP. XII. יב

,increpationem odiens & ;scientiam diligens ,correctionem Diligens
1 אהב מוסר אהב דעת ושונא תוכחת
machinatorum virum & : Domino à benevolentiam educet Bonus .Insipiens
2 בער: טוב יפיק רצון מיהוה ואיש מזמות
justorum radix & : impietate in homo stabilis erit Non .reum peraget
3 ירשיע: לא־יכון אדם ברשע ושרש צדיקים
putredo velut & ;sui mariti corona virtutis Mulier .commovebitur non
4 בל־ימוט: אשת חיל עטרת בעלה וכרקב
: judicium justorum Cogitationes .afficiens pudore ejus ossibus in
5 בעצמותיו מבישה: מחשבות צדיקים משפט
insidiari impiorum Verba .dolus impiorum callida consilia
6 תחבלות רשעים מרמה: דברי רשעים ארב־
: ipsi non & ,impios Vertendo .eos eruet rectorum os & ;sanguini
7 דם ופי ישרים יצילם: הפוך רשעים ואינם
laudabitur ipsius intellectum os Ad .stabit justorum domus &
8 ובית צדיקים יעמד: לפי שכלו יהלל־
,Abjectus Bonus .contemptum in erit corde perversus & : vir
9 איש ונעוה־לב יהיה לבוז: טוב נקלה
justus Cognoscens .pane carente & ,se glorificante præ : sibiipsi servus &
10 ועבד לו ממתכבד וחסר־לחם: יודע צדיק
Colens .crudelis impiorum miserationes & : sui jumenti animam
11 נפש בהמתו ורחמי רשעים אכזרי: עבד
.corde carens ,vacuos sequens & : pane saturabitur ,suam humum
אדמתו ישבע־לחם ומרדף ריקים חסר־לב:
.dabit justorum radix & ;malorum rete impius Desideravit
12 חמד רשע מצוד רעים ושרש צדיקים יתן:
angustia de egredietur & : malus laqueus labiorum prævaricatione In
13 בפשע שפתים מוקש רע ויצא מצרה
retributionem & : bono saturabitur viri oris fructu De .justus
14 צדיק: מפרי פי־איש ישבע־טוב וגמול
;ejus oculis in recta stulti Via .ei reddet hominis manuum
15 ידי־אדם ישוב לו: דרך אויל ישר בעיניו
: eius ira cognoscetur die in Stulti .sapiens consilio audiens &
16 ושמע לעצה חכם: אויל ביום יודע כעסו
annunciabit ,veritatem Efflabit .callidus ,ignominiam operiens &
17 וכסה קלון ערום: יפיח אמונה יגיד
confessiones ut effutiens Est .dolum ,falsitatum testis & ;justitiam
18 צדק ועד שקרים מרמה: יש בוטה כמדקרות
erit firmum veritatis Labium .sanitas sapientum lingua & : gladii
19 חרב ולשון חכמים מרפא: שפת־אמת תכון
Dolus .falsitatis linguam faciam quiescere perpetuò & : perpetuum in
20 לעד ועד־ארגיעה לשון שקר: מרמה
Non .lætitia ,pacis consiliariis & ;malum fabricantium corde in
21 בלב־חרשי־רע וליעצי שלום שמחה: לא־
.malo sunt repleti impii & : iniquitas omnis justo accidet
יאנה לצדיק כל־און ורשעים מלאו רע:
,veritatem facientes & ;falsitatis labia Domini Abominatio
22 תועבת יהוה שפתי־שקר ועשי אמונה
stultorum cor & ;scientiam operiens callidus Homo .ejus voluntas
23 רצונו: אדם ערום כסה דעת ולב כסילים
dolosa & ;dominabitur solicitorum Manus .stultitiam prædicabit
24 יקרא אולת: יד־חרוצים תמשול ורמיה
.tributum in erit
תהיה למס:

Versio VUL. LAT.

CAP. XII.

1 Qui diligit disciplinam, diligit scientiam : qui autem odit increpationes, insipiens
2 est. Qui bonus est, hauriet gratiam à Domino : qui autem confidit in cogitationibus
3 suis, impiè agit. Non roborabitur homo ex impietate : & radix justorum non commo-
4 vebitur. Mulier diligens, corona est viro suo : & putredo in ossibus ej*, quæ confusione
5 res dignas gerit. Cogitationes justorum judicia : & consilia
6 impiorum fraudulenta. Verba impiorum insidiantur sanguini : os justorum liberabit eos.
7 Verte impios, & non erunt : domus autem justorum per-
8 manebit. Doctrinâ suâ noscetur vir : qui autem vanus & excors est, patebit contem-
9 ptui. Melior est pauper & sufficiens sibi, quàm gloriosus &
10 indigens pane. Novit justus jumentorum suorum animas : viscera autem impiorum cru-
11 delia. Qui operatur terram suam, satiabitur panibus : qui autem sectatur otium, stultissimus est. Qui suavis est in vini demorationibus, in suis munitionibus relinquit con-
12 tumeliam. Desiderium impii munimentum est pessimorũ : radix autem justorũ proficiet.
13 Propter peccata labiorum ruina proximat malo: effugiet au-
14 tem justus de angustia. De fructu oris sui unusquisque replebitur bonis, & juxta opera manuũ suarum retribuetur ei.
15 Via stulti recta in oculis ejus : qui autem sapiens est, audit
16 consilia. Fatuus statim indicat iram suam: qui autem dissimu-
17 lat injuriam, callidus est. Qui quod novit loquitur, index justitiæ est : qui autem mentitur,
18 testis est fraudulentus. Est qui promittit, & quasi gladio pungitur conscientiæ: lingua autẽ
19 sapientiũ sanitas est. Labium veritatis firmũ erit in perpetuũ : qui autẽ testis est repentinus, concinnat linguã men-
20 dacii. Dolus in corde cogitantiũ mala : qui autẽ pacis ineunt consilia, sequitur eos
21 gaudiũ. Non contristabit justũ quidquid ei acciderit : impii
22 autem replebuntur malo. Abominatio est Dño labia mendacia: qui autẽ fideliter agunt,
23 placent ei. Homo versutus ce-
24 lat scientiam : & cor insipientium provocat stultitiam. Manus fortium dominabitur : quæ autem remissa est, tributis serviet.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 † Ὁ ἀγαπῶν παιδείαν, ἀγαπᾷ αἴσθησιν· † ὁ δὲ μισῶν ἐλέγχους, ἄφρων. † Κρείσσων
2 ὁ εὑρὼν χάριν παρὰ κυρίῳ, † ἀνὴρ δὲ παράνομος παρασιωπηθήσεται. † Οὐ κα-
3 τορθώσει ἄνθρωπος ἐξ ἀνόμου, † αἱ δὲ ῥί-
4 ζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται. † Γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, † ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ, οὕτως ἄνδρα ἀ-
5 πόλλυσι γυνὴ κακοποιός. † Λογισμοὶ δικαίων κρίματα, † κυβερνῶσι δὲ ἀσεβεῖς
6 δόλους. † Λόγοι ἀσεβῶν δόλιοι, † στόμα δὲ
7 ὀρθῶν ῥύσεται αὐτούς. † Οὗ ἐὰν στραφῇ ὁ ἀσεβὴς, ἀφανίζεται, † οἶκοι δὲ δικαίων
8 παραμένουσι. † Στόμα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρὸς, † νωθροκάρδιος δὲ
9 μυκτηρίζεται. † Κρείσσων ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ, † ἢ τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθεὶς,
10 καὶ προσδεόμενος (α) ἄρτου. † Δίκαιος οἰκτείρει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ, † τὰ δὲ
11 σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελεήμονα. † Ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν, ἐμπλησθήσεται ἄρτων, † οἱ δὲ διώκοντες μάταια, ἐνδεεῖς φρενῶν. † Ὅς ἐστιν ἡδὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς, † ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμασι καταλείψει
12 ἀτιμίαν. † Ἐπιθυμίαι ἀσεβῶν κακαὶ, † αἱ δὲ ῥίζαι τῶν εὐσεβῶν ἐν ὀχυρώμασι.
13 † Δι' (β) ἁμαρτίαν χειλέων ἐμπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλὸς, † ἐκφεύγει δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος. † ὁ βλέπων λεῖα ἐλεηθήσεται, † ὁ δὲ συναντῶν ἐν πύλαις ἐκθλίψει
14 ψυχάς. † Ἀπὸ καρπῶν στόματος ψυχὴ ἀνδρὸς πλησθήσεται ἀγαθῶν, † ἀνταπόδο-
15 μα δὲ χειλέων αὐτοῦ δοθήσεται αὐτῷ. † Ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν, † εἰσα-
16 κούει δὲ συμβουλίας σοφός. † Ἄφρων αὐθημερὸν ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ, † κρύπτει δὲ
17 τὴν ἑαυτοῦ (γ) ἀτιμίαν ἀνὴρ πανοῦργος. † Ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος,
18 † ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδίκων δόλιος. † Εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσι, (δ) μάχαιραι· † γλῶσ-
19 σαι δὲ σοφῶν ἰῶνται. † Χείλη ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν, † μάρτυς δὲ ταχὺς
20 γλῶσσαν ἔχει ἄδικον. † Δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακὰ, † οἱ δὲ βουλόμενοι εἰρή-
21 νην εὐφρανθήσονται. † Οὐκ ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον, † οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθή-
22 σονται κακῶν. † Βδέλυγμα κυρίῳ χείλη ψευδῆ, † ὁ δὲ ποιῶν πίστεις δεκτὸς παρ'
23 αὐτῷ. † Ἀνὴρ συνετὸς θρόνος αἰσθήσεως, † καρδία δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς.
24 † Χεὶρ ἐκλεκτῶν κρατήσει (ε) εὐχερῶς, † δόλιοι δὲ ἔσονται (ζ) ἐν προνομῇ.

CAP. XII.

Qui diligit disciplinam, (a) diligit sensum : qui autem odit increpationes, insipiens. (b) Melior qui invenit gratiam à Domino : vir autem iniquus tacebitur. Non (c) prosperabitur homo ex iniquo : radices autem (d) justorum non auferentur. Mulier (e) fortis, corona viro suo : sicut autem (f) in ligno vermis, sic virum disperdit mulier malefica. Cogitationes justorum judicia : (g) gubernant autem impii dolos. Verba impiorum (h) dolosa : os autem (i) rectorum liberabit eos. Quocunque se verterit impius, delebitur ; domus autem justorum permanent. (k) Os intelligentis laudatur à viro : stolidus autem (l) subsannatur. Melior vir in (m) vilitate serviens sibi, quàm (n) honorem sibi circumponens, & egens pane. Justus (o) miseretur animas jumentorum suorum : (p) viscera autem impiorum immisericordia. Qui operatur suam terram, replebitur panibus : (q) qui autem sequuntur vana, indigentes corde. Qui est jucundus in vinorum conversationibus ; in suis munitionibus relinquet ignominiam. Cupiditates impiorum malæ : radices autem (r) piorum in munitionibus. Propter peccatum labiorum incidit in laqueos peccator : effugit autem ex eis justus. (s) Qui videt levia, misericordiâ dignus habebitur : qui autem occurrit in portis, vexabit animas. De fructibus oris anima viri implebitur bonis : (t) & retributio labiorum ejus dabitur ei. Viæ insipientum rectæ coram ipsis ; (u) exaudit autem consilia sapiens. Impudens eâdem die (x) enuntiat iram suam : (y) abscondit autẽ ignominiam suam astutus. (z) Planam fidem annuntiat justus : (ω) testis autem injustorum dolosus. (aa) Sunt, qui dicentes vulnerant, enses : linguæ autem sapientum sanant. Labia veracia (bb) dirigunt testimonium : testis autem (cc) citus linguam habet injustam. Dolus in corde (dd) fabricantis mala : qui autem (ee) volunt pacem, (ff) lætabuntur. Non placebit justo quicquam injustum : impii autem implebuntur malis. Abominatio Domini labia mendacia : qui autem facit fides ; (gg) acceptus apud eum. Vir (hh) intelligens, (ii) thronus sensûs : cor autem insipientum (kk) occurret execrationibus. Manus (ll) electorum dominabitur facilè : dolosi autem erunt in (mm) direptionem.

MS.A. (α) ἄρτων. Οἰκτείρει δίκαιος (β) ἁμαρτίας (γ) ἀτιμίαν πανοῦργος. (δ) μάχαιραν· (ε) ἐχθρῶν, (ζ) εἰς προνομήν.

תרגום TARGUM.

יב

1 מן דרחם מרדותא רחם ידיעתא וסני מכסנותא בורא הוא : טב מן דקביל רעותיה
2 דאלהא וגברא רשיעא רעיא תרעיתיה : לא נתקן בר נשא ברשעא ועקרהון
3 דצדיקי לא נווע : אתתא כשרתא כלילא לבעלה ואנתתא בישתא היך מלטיתא
4 בקיסא היכנא מיבדא גרמוי דגברה : מחשבתהון דצדיקי דינא מדברנותא
5 דרשיעי רמיותא : מלי דרשיעי כמנין לדמא ופומהון דתריצי מפצי להון :
6 נתהפכון רשיעי ולא נשתכחון וביתהון דצדיקי יקום : גברא משתבח בפומא
7 דסוכלתנותיה וחסיר רעינא יהוי לשטותא : טב הוא ולילא ועבדי איתליה מן הוא
8 דמתיקר וחסיר לחמא : ידיע צדיקא נפשא דבעיריה ורחמיהון דרשיעי נכוריותא :
9 דפלח בארעה יסבע לחמא ודרדף בתר סריקותא חסר רעינא הוא : ראג רשיעא
10 מצודתא בישתא ועקרהון דצדיקי נתקים : בחובא דשפותא מתקל בישא ופליט צדיקא
11 מן עקתא : גברא מן פרי פומיה ישבע טבתא וכל בר נש היך עובד אידוי מתפריע :
12 ארחיה דסכלא תריצא באפוי ודשמע לעיצתא חכימא הוא : שטיא כד יומיה
13 מודע רוגזיה ועריס מכסי צעריה : מן דמסהיד הימנותא נתני צדיקותא וסהד
14 דשקרא רמאה הוא : אית דאמריה ספסירא רגשא ולישנא דחכימי מאסיה : שפתא
15 דקשטא תתקן לעלם וסהדא מסתרהב בלישנא דשקרא : רמיותא בלבהון דחשלין
16 בישתא ולאלין דיעצין שלמא חדותא תהוי : לא שפיר לצדיקא כל מדעם דעאתא
17 ורשיעי מלין בישתא : מרחקתיה דאלהא ספותיה דשקרא ובאלין דעבדין הימנותא
18 מתרעי : בר נש ערימא מכסה ידיעתא ולבהון דסכלי סני ידיעתא : אידא דתקיפי
19 תשלט ורמאי יהון למסא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

Qui diligit disciplinam, diligit scientiam : & qui odit increpationem, insipiens est. Bonus est qui suscipit voluntatem à Deo, & viri impii infringitur consilium. Non dirigetur filius hominis in impietate, radix autem justorum non commovebitur. Mulier honesta corona est viri sui, & mulier mala sicut putredo in ligno, sic disperdit ossa viri sui. Cogitationes justorum, judicium ; & solertia impiorum fraus est. Verba impiorum insidiantur sanguini, & os rectorum liberat eos. Subvertuntur impii, & non inveniuntur ; domus autem justorum permanebit. Vir laudatur juxta intellectum ejus, & indigens intelligentia erit in contemptum. Melior est abjectus qui habet servos, quàm ille qui gloriosus est & indiget pane. Novit justus animam jumenti sui ; & miserationes impiorum, crudelitas. Qui operatur terram suam satiabitur pane : & qui sectatur vacua, indigens intellectu est. Desiderat impius rete mali, radix autem justorum permanebit. Propter peccatum labiorum corruit malus, & liberatur justus de angustia. Vir de fructibus oris sui satiabitur bono, & omni homini retribuetur juxta opus manuum suarum. Via stulti recta est in conspectu ejus : & qui audit consilium, sapiens est. Stultus importunè iram suam ostendit : callidus autem celat ignominiam. Qui attestatur veritatem, narrat justitiam, & testis falsus dolosus est. Est cujus sermo [est quasi] gladius tumultuosus, & lingua sapientum sanat. Labium veritatis dirigetur in seculum, & festinus lingua testis falsitatis est. Dolus est in corde eorum qui cogitant malum, & gaudium iis qui consilium pacis ineunt. Non decet justum aliquid iniquitatis, impii autem replentur malo. Abominatio Dei est labium mendacii : & qui fideliter agunt placent ei. Filius hominis astutus operit scientiam, & cor stultorum repetit scientiam. Manus fortium dominabitur, & dolosi erunt in tributum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

[illegible]

CAP. XII.

Qui diligit increpationem, diligit scien- 1
tiá : & qui odit increpationẽ, stult⁹ est.
Bene cedet viro custodienti volũtatẽ Dñi : at 2
vir iniquus condemnabitur. Non firmabitur 3
homo ex impietatẽ sua : & radix justi non
movebitur. Mulier virtute prædita, corona 4
est mariti sui : & qualis est caries ac vermis
in ligno, sic perdit virum mulier nefaria.
Cogitationes justorũ, judiciũ : & conversatio 5
impiorũ, fraus. Verba scelestorũ insidiantur 6
sanguini : & os justorũ liberat eos. Subver- 7
tentur impii, & non invenientur : domus au-
tem justorũ perdurabit. Os prudens lauda- 8
bunt homines : & qui expers est judicio, de-
spicietur. Melior est vir pauper ministrans 9
sibiipsi, melior *inquam* eo qui gloriatur, &
indiget pane. Justus agnoscit animã jumenti 10
sui : at impiorũ clausa sunt viscera. Qui colit 11
terrã, saturabitur pane : & qui currit post va-
nitatẽ, demens est. Exoptat impius patrare 12
facinus : & radix justorũ germinabit. In ini- 13
quitate labiorũ suorũ capitur malign⁹ : effugit
autẽ just⁹ ex angustia. Vir prob⁹ fructib⁹ oris 14
sui saturabitur : & cuiq; homini juxta opus
manuũ suarũ rependetur. Via desipientis, bo- 15
na est in oculis suis : & qui obtemperat con-
silio, sapiens est. Stultus eãdẽ die declarat 16
irã suã : at prudens tegit opprobriũ suũ. Fi- 17
delitatẽ manifestam loquitur justus : & testis
iniquitatis, fraudulent⁹ est. Sunt qui dicunt, 18
Gladius transfodit, lingua verò sapientũ sa-
nat. Labia veracia recta sunt : & testis temera- 19
rii lingua est iniqua. Dolus in corde maligni 20
struit malitiam : & iis qui consulunt paci, erit
gaudiũ. Non convenit viro justo quidquam 21
fraudis : impii autẽ pleni sũt nequitiis. Labia 22
mendacia abominatur Dñs : delectatur au-
tem iis qui agunt fideliter. Homo cautus, 23
sedes est scientiæ : et cor stultorum advocat
nequitiam. Manus fortium dominabitur : 24
et fraudulenti erunt sub tributo.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 • الفصل الثاني عشر • * من يحب الادب يحب الحس • ومن يمقت التوبيخات
2 فذاك جاهلا * من وجد عند الرب بهجة فذلك الفاضل * والانسان المجاوز السريعة سيعرض عنه
3 * الانسان ما يقوم من قبل من لا شريعة له • واصول المقسطين لن تقتلع * الامراة الشهمة
4 اكليلا لرجلها • بمنزلة الدودة في الخشب هكذا تهلك الرجل امراة تعمل السوء * افكار
5 المقسطين حكومات • والمنافقون يدبرون الغشوش * اقوال المنافقين غاشة • وفم المقومين
6 ينجيهم * الى حيث ما اتجه المنافق ولف ينبذ ويهلك • ومنازل المقسطين تبقى ثابتة * فم
7 الفقيه يمدحه الناس • والناكل القلب يهزا به * الانسان الذي في خطر خامل يخدم ذاته
8 افضل ممن يجعل لنفسه كرامة وهو محتاج خبزا * المقسط يتراف على انفس بهائمه • وجوانح احشاء
9 المنافقين لا رحمة لها * من فلح ارضه يمتلي من الاخباز • والذين يجرون عرورات الاباطيل
10 اراهم ناقصة * من يكون ملتذا في محلات الخمور سيجد في حصونه هوانا * شهوات المنافقين
11 سيئة • واصول العابدين المومنين في صيانة * الخاطي من اجل خطايا شفتيه يسقط في الفخاخ
12 والمقسط يفلت منها • من ينظر نظرا مقوما سيرحم • ومن يلتقي في الابواب يغم النفوس
13 * من ثمر الفم يمتلي نفس الانسان خيرات • وسيعطي مكافاة شفتيه * طرق الجهال مستوية
14 امامهم • والحكيم يسمع المشورة * الجاهل من يومه يخبر بغيظه • والماكر يكتم اهانته
15 * المقسط يعد ويخبر بامانة مكشوفة • وشاهد الظلم غاش يكون * قوم يقولون انهم يجرحون
16 بالسيف • والسن حكماء تصدقهم * الشفاه الصادقة تثبت الشهادة • والشاهد العجول له
17 لسان ظالم * الغش في القلب ينشي الطاغيات • والذين يوثرون السلامة يفرحون * ما يرضي
18 المقسط ظلما • ولا صنفا واحدا منه • والمنافقون يستوعبون من الاسواء * الشفة الكذوبة رذالة
19 عند الرب ومن يعمل الصدق مقبول عنده * الانسان الفقيه كرسي الحس • وقلب الاغبياء
20 تلقاه اللعنات * يد الجبابرة تمسك بسهولة • والداغلون يكونون للاسر *

ESAL. XII.

Qui amat disciplinam, amat pruden- 1
tiam : & qui odit correptiones, ipse est stul-
tus. Qui invenit apud Dominum gratiam, 2
ipse est virtute præditus : & vir transgre-
diens legem avertet se ab eo. Homo non 3
corrigitur beneficio non habentis legem :
& radices justorum nullo modo era-
dicabuntur. Mulier prudens, corona est 4
viro suo : sicut vermis in ligno, sic perdit
virum mulier quæ malũ committit. Co- 5
gitationes justorum, judicia : & impii
disponent fraudes. Verba iniquorum, frau- 6
dulenta : & os rectorum liberabit eos.
Quocunq; abierit iniquus & sese verte- 7
rit, peribit & perdetur : domicilia verò
justorum manebunt firma. Os doctoris 8
laudabunt homines : & timidus corde de-
ridebitur. Homo qui in statu misero in- 9
servit sibi ipsi, præstantior est eo qui facit
animæ honorem, cùm ipse egeat pane.
Justus miseretur animarũ jumentorum 10
suorũ : & latera viscerum impiorũ nullã
habent misericordiã. Qui operatur terrã 11
suã, implebitur panibus : & qui currunt
post dæmones falsitatum, mentes eorũ de-
ficientes sunt. Qui oblectatur in tabernis
vinariis, inveniet in finibus suis oppro-
brium. Desideria iniquorum sunt mala : & 12
radices piorum fideliũ, in custodia. Pecca- 13
tor ob peccata labiorũ suorũ cadet in la-
queos : & justus effugiet eos. Qui inspi-
cit inspectionem rectam, misericordiam
consequitur : & qui obvius est in portis,
contristat animas. De fructu oris impletur 14
hominis anima bonis, & dabitur ei re-
tributio labiorũ suorũ. Viæ stultorum 15
æquæ sunt apud ipsos : & sapiens audit
consiliũ. Stultus eodem die declarat iram 16
suam : & callidus abscondit contemptũ
suũ. Justus enumerat & enarrat fide a- 17
pertã : & testis iniquitatis, fraudulentus
est. Sunt quidã qui dicunt se sauciaturos 18
gladio : at linguæ sapientum se opponunt.
Labia veracia efficax reddunt testimoni- 19
um : & testis temerarius habet linguam
iniquam. Fraus in corde producit impro- 20
ba : & qui eligunt pacem, gaudebunt.
Non vult justus iniquitatem, nec ullam 21
speciem ejus : & iniqui integrè capientur
à malis. Labium mendax, abominatio est 22
apud Dominum : qui autem facit veri-
tatem, est acceptus apud eum. Homo do- 23
ctus, sedes prudentiæ : cordi autem
insipientium occurrent maledictiones.
Manus electorum capiet cum facilitate : 24
& fraudulenti erunt in mancipationem.

משלי : יב

[illegible]

Versio VULG. LAT.

25 Mœror in corde viri humiliabit illum, & sermone bono
26 lætificabitur. Qui negligit damnum propter amicum, justus est: iter autem impio-
27 rum decipiet eos. Non inveniet fraudulentus lucrum: & substantia hominis erit au-
28 ri pretium. In semita justitiæ, vita: iter autem devium ducit ad mortem.

CAP. XIII.

1 Filius sapiens, doctrina patris: qui autem illusor est,
2 non audit cùm arguitur. De fructu oris sui homo satiabitur bonis: anima autem præ-
3 varicatorum iniqua. Qui custodit os suum, custodit animam suam: qui autem inconsideratus est ad loquen-
4 dum, sentiet mala. Vult & non vult piger: anima autem operantium impinguabitur.
5 Verbum mendax justus detestabitur: impius autem con-
6 fundit, & confundetur. Justitia custodit innocentis viam: impietas autem peccatorem
7 supplantat. Est quasi dives, cùm nihil habeat: & est quasi pauper, cùm in multis divitiis
8 sit. Redemptio animæ viri, divitiæ suæ: qui autem pauper est, increpationem non susti-
9 net. Lux justorum lætificat: lucerna autem impiorum extin-
10 guetur. Inter superbos semper jurgia sunt: qui autem agunt omnia cum consilio, re-
11 guntur sapientiâ. Substantia festinata minuetur: quæ autem paulatim colligitur manu,
12 multiplicabitur. Spes quæ differtur, affligit animam: lignum vitæ desiderium veni-
13 ens. Qui detrahit alicui rei, ipse se in futurum obligat: qui autem timet præceptum, in pace versabitur. Animæ dolosæ errant in peccatis: justi
14 autem misericordes sunt, & miserantur. Lex sapientis fons vitæ, ut declinet à ruina mor-
15 tis. Doctrina bona dabit gratiam: in itinere contemptorum
16 vorago. Astutus omnia agit cum consilio: qui autem fatuus est, aperit stultitiam.
17 Nuntius impii cadet in malum: legatus autem fidelis, sanitas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

[illegible]

ΚΕΦ. ιγ'. — CAP. XIII.

[illegible]

11 … καὶ κιχρᾷ. † Κρείσσων ἐναρχόμενος (γ) βοηθῶν καρδίᾳ, † τοῦ ἐπαγγελλομένου καὶ εἰς ἐλπίδα ἄγοντος· † δένδρον γὰρ ζωῆς,
13 ἐπιθυμία (*) ἀγαθή. † Ὃς καταφρονεῖ πράγματος, καταφρονηθήσεται ὑπ' αὐτοῦ· † ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν, οὗτος ὑγιαίνει. † Υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσται ἀγαθὸν, † οἰκέτῃ δὲ σοφῷ εὔοδοι ἔσονται πράξεις, † καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ.
14 † Νόμος σοφοῦ πηγὴ ζωῆς, † ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος
15 θανεῖται. † Σύνεσις ἀγαθὴ δίδωσι χάριν, † τὸ δὲ γνῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς, † ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπω-
16 λείᾳ. † Πᾶς πανοῦργος πράσσει μετὰ γνώσεως, † ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν ἑαυτοῦ κα-
17 κίαν. † Βασιλεὺς θρασὺς ἐμπεσεῖται εἰς κακὰ, † ἄγγελος δὲ σοφὸς ῥύσεται αὐτόν.

[illegible] … minor fit: congregans autem … cum pietate multiplicabitur. … Justus miseretur, & commodat. Melior, qui incipit auxiliando, eo qui promittit, & in spem adducit: arbor enim vitæ desiderium bonum. Contemnens rem, (a) contemnetur ex ea: timens autem mandatum, hic (p) sanus est. Filio doloso nullum erit bonum: famulo autem sapienti prosperè procedent actiones, & dirigetur via ejus. Lex sapientis fons vitæ; (q) demens autem sub laqueo morietur. Intellectus bonus dat gratiam: noscere autem legem, mentis est bonæ: viæ autem contemnentium, in perditione. Omnis astutus agit cum scientia: insipiens autem expandit (r) suam malitiam: (s) Rex audax incidet in mala: nuntius autem (t) sapiens liberabit eum.

MS.A. (α) Ἀπὸ καρποῦ (β) † δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους … † τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. Εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες (γ) βοηθεῖν (*) * κακή.

תרגום Targum.

[illegible]

Paraph. Chald. Versio Latina.

Verbum timoris in corde viri terrorem gignit, & verba bona lætificant illum. Melior est justus socio suo, & via impiorum decipit eos. Non obviam fiet venatio viro doloso, & substantia hominis erit aurum pretiosum. In via justi vita est, & iter perversi in mortem.

CAP. XIII.

Filius sapiens suscipit doctrinam patris: sed filius derisor non suscipit objurgationem. Unusquisque de fructibus oris sui satiabitur bono; anima autem prædonum *rapietur*. Qui custodit os suum, cavet animæ suæ: et qui aperit labia sua, *multa consumptio* imminet ei. Desiderat anima pigri aliquid, et non obvenit ei: et anima fortium impinguabitur. Verbum mendacii detestatur justus, impius autem confundetur & erubescet. Justitia custodiet eos qui simplices sunt in via sua; impius autem instabilis erit propter peccata sua. Est qui divitem facit semetipsum, et nihil habet; et est qui pauperem facit animam suam, et habet substantiam multam. Redemptio animæ cujúsque sunt divitiæ suæ, pauper autem non recipit increpationem. Lux justorum exultabit, et lucerna impiorum extinguetur. Attamen in superbia venit contentio: et hi qui consilium ineunt, sapientes sunt. Opulentia iniquitate possessionum acquisita minuetur: et qui congregat et dat pauperi, multiplicabit pecuniam suam. Melior est qui projicit sarculum suum illo qui pendet in spe: et arbor vitæ adducit desiderium. Qui contemnit verbum, detrimentum patietur ab eo; et qui timet præceptum, pensabitur bono. Lex sapientis fons vitæ, ad declinandum à laqueo mortis. Intellectus bonus dat gratiam, et via fortis direptorum peribit. Omnis callidus opus est ex scientia, et stultus sibi expandit stultitiam suam. Nuncius impius cadet in malum, et legatus fidelis medicina est.

Cap. XIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Verbum terribile, cor viri conturbat : & 25
verbum placidū exhilarat illud. Iustus con- 26
sulit consiliū bonū amico suo : & via impio-
rum seducet eos. Non occurret venatio viro 27
doloso : & possessio pretiosa, homo electus.
In via iustitiæ, vita : & via iracundorum, ad 28
mortem.

CAP. XIII.

Filius sapiens obtemperat patri suo : & fi- 1
lius nequā qui non recipit objurgationem,
peribit. Vir prob⁹ fructib⁹ oris sui satiabitur: 2
& animæ impiorū peribunt. Qui custodit os 3
suum, tuetur animā suā : & qui aperit labia
sua, parat contritionem animæ suæ. Semper 4
in concupiscentiis versatur homo qui opus
non operatur : at anima fortiū impinguabi-
tur. Iustus odit verbū falsitatis : & iniquus 5
erubescet & pudefiet. Iustitia custodiet eum
qui integer est in via sua : & peccatorē per- 6
det peccatū suū. Sunt qui divites se simulāt, 7
cùm nihil habeant : & est qui pauperem se
fingit, cùm possideat multū. Salus animæ vi- 8
ri, opulentia sua : & pauper non recipit in-
crepationem. Lux iustorū hilarescet : & lu- 9
cerna impiorū extinguetur. Homo nequam, 10
cum opprobrio committit scel⁹: & ii qui con-
silio utuntur, sapiētes sunt. Opes ex iniqui- 11
tate partæ, imminuentur : quæ verò congestæ
sunt cum iustitia, augescent. Melior est ho- 12
mo qui incipit auxiliari, melior, *inquam*, eo
qui suspendit spem: et arborē vitæ affert spes.
Qui negligit verbum, evertetur ab eo: & qui 13
timet præceptū, salvabitur. Viro doloso nul-
la erit prosperitas : & viri sapientis, cuj⁹ re-
ctæ sunt actiones, via quoq; ad *fœlicem* exitū
perducetur. Lex sapientiæ, fons est vitæ iis 14
qui devitant laqueos mortis. Intellect⁹ bon⁹ 15
conciliat gratiā : et via impiorum, in interi-
tum. Quidquid operatur sagax, scitè *agit* : at 16
stultus loquitur vana. Legatus perfidus inci- 17
det in malum : et legatus fidelis, medicus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * الكلام الجزع يقلق قلب الانسان المقسط * والبشارة الصالحة تسر * المقسط يكون عارفا
صديقه * وعزايم المنافقين ليست وديعة * الخاطيون تطردهم شرورهم * وطريق المنافقين يضلهم
27 28 * الغاش لن ينال صيدا * والرجل الطاهر قنيته كريمة * في طرق العدل حياة * وطرق
الحقودين الى الموت موردة * الفصل الثالث عشر * 1 الابن المدرب مطيع
2 لابيه * والابن العاصي يحصل في الهلاك * من ثمرات العدل ياكل الصالح * ونفوس العادلين
3 عن الشريعة تهلك في غير اوقاتها * من يحفظ فمه يصون نفسه * والجسور بشفتيه يدهش نفسه
4 5 * في الشهوات يكون كل من لا يعمل * وايادي ذوي الشهامة بالاهتمام * الكلام الظلم يبغضه
6 المقسط * والمنافق يستحي وما يكون له دالة * العدل يحفظ ذوي الدعة في طريقهم * والخطية
7 تجعل المنافقين طالحين * يكون قوم يعدون انفسهم * ولا شي لهم * ويكون قوم يذلون انفسهم
8 9 في ثروة جزيلة * فداء نفس الانسان غناه * والمسكين ما يقاوم وعيدا * النور للمقسطين كل
حين * وضوء المنافقين ينطفي * الانفس الغاشة تضل في الخطايا * والمقسطون يتراءفون
10 11 ويرحمون * الطالح بتعظمه يعمل الاسواء * والذين يعرفون انفسهم حكماء * النعمة المحروص
عليها بظلم تصير منتقصة * ومن يجمع لنفسه بتدبير جميل يتكاثر ماله * المقسط يتراءف
12 ويقرض * من يبتدئ بمعروف يعين به القلب * لا فضل من الواعد به والسايق الى الامل
13 لان شجرة الحياة الشهوة الصالحة * من يهون بامر يهون به ذلك الامر * ومن يرهب الوصية هذا
يعافى * الابن الغاش لن يكون له شي صالح * والعبد الحكيم ستكون له طرايق اعماله مفسحة
14 وتقوم طرقه * شريعة الحكيم عين حياة * ومن لا عقل له تقتله الفخ * الفقه الصالح يمنح
15 16 نعمة * والذهن الصالح ان تعرف الشريعة * طرق المتهاونين في الهلاك * كل مدرب يعمل بمعرفة
17 والغبي قد بسط رذيلته وطيرها * الملك الجسور يسقط في الاسواء * الرسول الامين يخلصه

Sermo formidabilis conturbat cor homi- 25
nis iusti : & nuntium faustum lætificat.
Iustus est cognoscens amicum suum : 26
& intentiones iniquorum non sunt pacifi-
cæ. Peccatores expellentur à malis suis,
& iter impiorum decipiet eos. Fraudu- 27
lentus non obtinebit venationem : viri au-
tem puri possessio pretiosa est. In itineribus 28
iustitiæ, vita : & itinera iracundorum ad
mortem ducunt.

CAP. XIII.

Filius morigeratus est obediens patri 1
suo: & filius rebellis incidet in interitū.
De fructibus iustitiæ edet probus : ani- 2
mæ autem prætereuntium legem, peri-
bunt extra tempora sua. Qui custodit os 3
suum, servat animam suam : temerarius
autem labiis suis conturbat animam suam.
In libidinibus est omnis qui non operatur: 4
& manus prudentiam habentis, in solli-
citudine. Verba iniqua odit iustus: ini- 5
quus autem confundetur, nec habebit fi-
duciam. Iustitia custodit mansuetos in 6
via eorum: peccatum verò facit iniquos
improbos. Sunt quidam qui ditant seipsos, 7
et nihil habēt: et sunt quidā qui deprimūt
seipsos in multis divitiis. Redemptio ani- 8
mæ viri, divitiæ suæ: et pauper non resistit
minis. Lux est iustis omni tēpore: & lumē 9
iniquorum extinguetur. Animæ dolosæ
peribunt in peccatis : iusti autem misere-
buntur & miserescent. Improbus in sua 10
superbia operatur mala : qui autem sei-
psos cognoscunt, sunt sapientes. Opes 11
quæ avidè quæruntur cum iniquitate,
deficient : qui autem congregat animæ
suæ cum consilio bono, multiplicabitur
eius substantia. Iustus miseretur, & 12
commodat : qui facit beneficium, iuvat eo
cor. Nulla gratia promittenti illud, &
ducenti ad spem : quia arbor vitæ, desi-
derium bonum. Qui negligit præceptum, 13
ipse negligetur ab illo præcepto : & qui
timet mandatum, liberabitur. Filius
fraudulentus non habebit ullam rem bo-
nam : & servo sapienti erunt viæ ope-
rum ipsius faciles, & dirigentur viæ e-
ius. Lex sapientis, fons vitæ, & qui 14
est sine intellectu, occīdet eum laqueus.
Doctrina recta dat gratiam, & memoria 15
bona est ut sciatur lex : viæ negligentium
in interitum. Omnis astutus facit cum 16
scientia : & insipiens iam extendit viti-
um suum, & avolare fecit illud. Nun- 17
tius præceps cadet in mala : legatus fide-
lis, salus.

משלי : יג

;increpationem custodiens & : eruditionem deserenti ignominia & ,Paupertas

18 רֵישׁ וְקָלוֹן פּוֹרֵעַ מוּסָר וְשׁוֹמֵר תּוֹכַחַת

abominatio & :animæ dulcescet existens Desiderium .glorificabitur

יְכֻבָּד : תַּאֲוָה נִהְיָה תֶּעֱרַב לְנָפֶשׁ וְתוֹעֲבַת

:erit sapiens ,sapientibus cum Ambulans .malo à recedere stultorum

19 כְּסִילִים סוּר מֵרָע : הָלוֹךְ אֶת־חֲכָמִים יֶחְכָּם

:malum sequetur Peccatores .conteretur ,stultos pascens &

20 וְרֹעֶה כְסִילִים יֵרוֹעַ : חַטָּאִים תְּרַדֵּף רָעָה

filios faciet hæreditare Bonus .bonum reddet justis &

21 וְאֶת־צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם־טוֹב : טוֹב יַנְחִיל בְּנֵי־

cibus Multus .peccantis facultas justo recondita & :filiorum

22 בָנִים וְצָפוּן לַצַּדִּיק חֵיל חוֹטֵא : רָב־אֹכֶל

Prohibens .judicio sine consumitur est & :pauperum sulcatione

23 נִיר רָאשִׁים וְיֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט : חוֹשֵׂךְ

ei diluculo quæsivit eum diligens & :suum filium odiens ,suam virgam

24 שִׁבְטוֹ שׂוֹנֵא בְנוֹ וְאֹהֲבוֹ שִׁחֲרוֹ

venter & :suæ animæ saturitatem ad comedens Justus .correctionem

25 מוּסָר : צַדִּיק אֹכֵל לְשֹׂבַע נַפְשׁוֹ וּבֶטֶן

.egebit impiorum

רְשָׁעִים תֶּחְסָר :

CAP. XIV. יד

suis manibus in stultitia & :suam domum ædificavit mulierum Sapientes

1 חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ

:Dominum timens ,sua rectitudine in Ambulans .eam destruet

2 תֶהֶרְסֶנּוּ : הוֹלֵךְ בְּיָשְׁרוֹ יְרֵא יְהוָה

baculus stulti ore In .eum spernens ,suis viis perversus &

3 וּנְלוֹז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ : בְּפִי־אֱוִיל חֹטֶר

,bobus non In .eos custodient sapientum labia & :superbiæ

4 גַּאֲוָה וְשִׂפְתֵי חֲכָמִים תִּשְׁמוּרֵם : בְּאֵין אֲלָפִים

.bovis potentia in proventuum multitudo & :mundum præsepe

5 אֵבוּס בָּר וְרָב־תְּבוּאוֹת בְּכֹחַ שׁוֹר :

testis mendacia efflabit & :mentietur non veritatum Testis

6 עֵד אֱמוּנִים לֹא יְכַזֵּב וְיָפִיחַ כְּזָבִים עֵד

intelligenti scientia & :non & ,sapientiam irrisor Quæsivit .falsitatis

7 שָׁקֶר : בִּקֶּשׁ־לֵץ חָכְמָה וָאָיִן וְדַעַת לְנָבוֹן

nescies & :stulto viro cum omnino Vade .levis

8 נָקָל : לֵךְ מִנֶּגֶד לְאִישׁ כְּסִיל וּבַל־יָדַעְתָּ

:suam viam intelligere callidi Sapientia .scientiæ labia

9 שִׂפְתֵי־דָעַת : חָכְמַת עָרוּם הָבִין דַּרְכּוֹ

:delictum palliabit quisque Stultorum .dolus stultorum stultitia &

10 וְאִוֶּלֶת כְּסִילִים מִרְמָה : אֱוִלִים יָלִיץ אָשָׁם

amaritudinem cognoscens Cor .benevolentia rectos inter &

11 וּבֵין יְשָׁרִים רָצוֹן : לֵב יוֹדֵעַ מָרַּת

Domus .alienus miscebitur non ipsius lætitia in & :suæ animæ

12 נַפְשׁוֹ וּבְשִׂמְחָתוֹ לֹא־יִתְעָרַב זָר : בֵּית

via Est .florebit rectorum tentorium & :delebitur ,impiorum

13 רְשָׁעִים יִשָּׁמֵד וְאֹהֶל יְשָׁרִים יַפְרִיחַ : יֵשׁ דֶּרֶךְ

Etiam .mortis viæ ejus novissimum & ;viri faciei ad recta

14 יָשָׁר לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרִיתָהּ דַּרְכֵי־מָוֶת : גַּם־

.tristitia lætitiæ ejus novissimum & ;cor dolebit ridendo in

15 בִּשְׂחוֹק יִכְאַב־לֵב וְאַחֲרִיתָהּ שִׂמְחָה תוּגָה :

vir eo desuper & :corde aversus saturabitur suis viis De

14 מִדְּרָכָיו יִשְׂבַּע סוּג לֵב וּמֵעָלָיו אִישׁ

intelliget callidus & :verbo omni credet Simplex .bonus

15 טוֹב : פֶּתִי יַאֲמִין לְכָל־דָּבָר וְעָרוּם יָבִין

stultus & :malo à recedens & ,timens Sapiens .suum gressum ad

16 לַאֲשֻׁרוֹ : חָכָם יָרֵא וְסָר מֵרָע וּכְסִיל

.fidens & ,irascens

מִתְעַבֵּר וּבוֹטֵחַ :

Versio VULG. LAT.

18 Egestas, & ignominia ei, qui deserit disciplinam : qui autem acquiescit arguenti, glori-

19 ficabitur. Desiderium si compleatur, delectat animam : detestantur stulti eos, qui fu-

20 giunt mala. Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit : amicus stultorum similis ef-

21 ficietur. Peccatores persequitur malum : & justis retribu-

22 entur bona. Bonus relinquit hæredes filios, & nepotes : & custoditur justo substantia

23 peccatoris. Multi cibi in novalibus patrum : & alius con-

24 gregantur absque judicio. Qui parcit virgæ, odit filiũ suum : qui autem diligit illum, in-

25 stanter erudit. Justus comedit, & replet animam suam: venter autem impiorum insaturabilis.

CAP. XIV.

1 SApiens mulier ædificat domum suam : insipiens extructam quoque manibus de-

2 struet. Ambulans recto itinere, & timens Deum, despicitur ab eo, qui infami gra-

3 ditur viâ. In ore stulti virga superbiæ : labia autem sapi-

4 entium custodiunt eos. Ubi non sunt boves, præsepe vacuum est : ubi autem plurimæ segetes, ibi manifesta est for-

5 titudo bovis. Testis fidelis non mentitur : profert autem

6 mendaciũ dolosus testis. Quærit derisor sapientiam, & non invenit : doctrina prudentiũ

7 facilis. Vade contra virum stultum, & nescit labia pru-

8 dentiæ. Sapientia callidi est intelligere viam suam : & imprudentia stultorum errans.

9 Stultus illudet peccatum, & inter justos morabitur gratia.

10 Cor quod novit amaritudinẽ animæ suæ, in gaudio ejus non

11 miscebitur extraneus. Domus impiorũ delebitur : tabernacula verò justorum germina-

12 bunt. Est via, quæ videtur homini justa : novissima autem

13 ejus deducunt ad mortem. Risus dolore miscebitur, & extrema gaudii luctus occupat.

14 Viis suis replebitur stultus, &

15 super eũ erit vir bonus. Innocens credit omni verbo : astutus considerat gressus suos. Filio doloso nihil erit boni : servo autem sapienti prosperi erunt actus, & dirigetur via e-

16 jus. Sapiens timet, et declinat à malo: stult' transilit et confidit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 † Πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεία, † ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται. †

19 Ἐπιθυμίαι εὐσεβῶν ἡδύνουσι ψυχήν, † ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως. †

20 (δ) Συμπορευόμενος σοφοῖς σοφὸς (ε) ἔσῃ, † ὁ δὲ συμπορευόμενος ἄφροσι γνωσθή-

21 σεται. † Ἁμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά, † τοὺς δὲ δικαίους καταλήψεται ἀ-

22 γαθά. † (ζ) Ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν, † θησαυρίζεται δὲ δικαίοις πλοῦ-

23 τος ἀσεβῶν. † Δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ ἔτη πολλά, † ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται

24 συντόμως. † Ὃς φείδεται τῆς βακτηρίας, μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, † ὁ δὲ ἀγαπῶν

25 ἐπιμελῶς παιδεύει. † Δίκαιος ἔσθων ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, † ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς.

(u) Paupertatem, & ignominiam aufert disciplina : qui autem custodit increpationes, glorificabitur. Desideria (x) piorum delectant animam : (y) opera autem impiorum longè à scientia. (z) Ambulans cum sapientibus, sapiens eris : & qui (&) ambulat cum insipientibus, (aa) agnoscetur. Eos quâ peccant, persequentur mala : justos autem comprehendent bona. Bonus vir (bb) hæreditare faciet filios filiorum : (cc) thesaurizantur autem justis divitiæ impiorum. Justi facient in divitiis annos multos : injusti autem peribunt brevi. Qui parcit baculo, odit filium suum : qui autem diligit, (dd) diligenter erudit. Justus comedens (ee) replet animam suam : (ff) animæ autem impiorum egenæ.

MS. A. (δ) Ὁ συμπορευόμενος (ε) ἔσται, ὁ δὲ συμπορευόμενος (ζ) ὁ ἀγαθὸς

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 † ΣΟφαὶ γυναῖκες ᾠκοδόμησαν οἴκους, ἡ δὲ ἄφρων (α) κατέσκαψε ταῖς χερσὶν

2 αὐτῆς. † Ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖται τὸν κύριον, † ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς

3 αὐτοῦ ἀτιμασθήσεται. † Ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως, † χείλη δὲ σο-

4 φῶν (β) φυλάσσει αὐτούς. † Οὗ μή εἰσι βόες, φάτναι καθαραί· † οὗ δὲ πολλὰ

5 γεννήματα, φανερὰ βοὸς ἰσχύς. † Μάρτυς πιστὸς οὐ ψεύδεται, † ἐκκαίει δὲ ψευδῆ

6 μάρτυς ἄδικος. † Ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὑρήσεις, † αἴσθησις δὲ

7 παρὰ φρονίμοις εὐχερής. † Πάντα ἐναντία ἀνδρὶ ἄφρονι, † ὅπλα δὲ αἰσθήσεως

8 χείλη σοφά. † Σοφία πανούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, † ἄνοια δὲ ἀφρό-

9 νων ἐν πλάνῃ. † Οἰκίαι (*) παρανόμων ὀφειλήσουσι καθαρισμόν, † οἰκίαι δὲ δικαί-

10 ων δεκταί. † Καρδία ἀνδρὸς αἰσθητική, λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ, † ὅταν δὲ εὐφραίνηται,

11 οὐκ ἐπιμίγνυται (γ) ὕβρει. † Οἰκίαι ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται, † σκηναὶ δὲ κατορ-

12 θούντων στήσονται. † Ἔστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ (δ) παρὰ ἀνθρώποις ὀρθὴ εἶναι, † τὰ δὲ τελευταῖα (ε) αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθ-

13 μένα ᾅδου. † Ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμίγνυται λύπη, † τελευταῖα δὲ (ζ) χαρὰ

14 εἰς πένθος ἔρχεται. † Τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος, † ἀπὸ δὲ τῶν δια-

15 νοημάτων αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός. † Ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ, † πανοῦργος δὲ ἔρ-

16 χεται εἰς μετάνοιαν. † Σοφὸς φοβηθεὶς ἐξέκλινεν ἀπὸ κακοῦ, † ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὼς μίγνυται ἀνόμῳ.

CAP. XIV.

SApientes mulieres ædificaverunt domos : imprudens autem demolita est suis manibus. Qui ambulat (a) rectè, timet Dominum : qui autem tortuosè incedit viis suis, afficietur ignominiâ. Ex ore imprudentium (b) baculus contumeliæ : labia autem sapientum *custodiunt ipsos. Ubi (c) non sunt boves, præsepia munda : ubi autem multa genimina, manifesta bovis virtus. Testis fidelis non mentitur : (d) accendit autem falsa testis injustus. (e) Quæres sapientiam apud malos, & non invenies : (f) sensus autem apud prudentes (g) facilis. Omnia contraria viro imprudenti : (h) arma autem sensûs labia sapientia. Sapientia astutorum cognoscet vias ipsorum ; demens autem imprudentum in (i) errore. (k) Domus iniquorum debebunt mundationem: domus autem justorum acceptabiles. Cor viri sensitivum, (l) tristis anima ejus : (m) quando autem lætabitur, non miscetur contumeliæ. Domus impiorum delebuntur : tabernacula autem rectè agentium stabunt. Est via, quæ videtur apud homines recta esse : (n) novissima autem ejus veniunt in (o) fundum inferni. In (p) lætitiis non admiscetur tristitia : (q) novissimè autem gaudium in luctum vadit. Suis (r) itineribus saturabitur temerarius : & de cogitationibus suis vir bonus. (s) Simplex credit omni verbo : astutus autem vadit in pœnitentiam. (t) Sapiens timens declinavit à malo : imprudens autem sibi fidens miscetur iniquo.

MS. A. (α) κατέστρεψεν (β) φυλάξει (*) ἀφρόνων (γ) ὕβρειν. (δ) ὀρθὴ παρὰ ἀνθρώποις, (ε) αὐτοῦ (ζ) χαρᾶς

תרגום TARGUM.

18 מִסְכְּנָא וּמַן לֵיהּ צַעֲרָא מְרֵשׁ מַרְדּוּתָא וּדְמִדַּהַר בְּמַכְסְנוּתָא מִתְיַקַּר : רַגְתָא דְיָאַיְא

19 תַּבְסָם נַפְשָׁא וּמְרַחֲקַתָּא דְסַכְלֵי פְּרִיקָא מִן יְדִיעֲתָא : דִּמְהַלֵּךְ עִם חַכִּימֵי נִתְחַכַּם

20 וּדְמִתְחַבַּר לְסַכְלֵי נִבְאַשׁ לֵיהּ : לְחַטָּאֵי תִּרְדֹּף בִּישְׁתָא וְצַדִּיקֵי יִשְׁתַּלְמוּן טָבְתָא : גַּבְרָא

21 טָבָא מוֹרֵית לִבְנֵי בְנוֹהִי וּמִתְנְטַר לְצַדִּיקָא עוּתְרֵיהּ דְחַטָּאָה : רַבָּא אָכִיל אַרְעָא לְמִסְכְּנָא

22 וְאִית גַּבְרָא מִתְנַגַּר בְּלָא דִינָא : דְחָשֵׂךְ שַׁבְטֵיהּ סָנֵי בְרֵיהּ וּדְרָחֵם לֵיהּ מַקְדֵּם לֵיהּ

23 מַרְדוּתָא : צַדִּיקָא אָכֵל וְשָׂבְעָא נַפְשֵׁיהּ וְכַרְסָא דְרַשִׁיעֵי תֶּחְסַר :

24 יד

25 חַכִּימְתָא דִנְשַׁיָּא בָּנְיָא בֵּיתָא וְשַׁטְיְתָא בִּידָהָא עָקְרָא לֵיהּ : דִּמְהַלֵּךְ בְּתָרִיצוּתָא דָּחֵל

1 מִן קֳדָם אֱלָהָא וּדְעָשֵׁיק בְּאוֹרְחָתֵיהּ שָׁאֵט לֵיהּ : בְּפוּמֵּיהּ דְשַׁטְיָא חוּטְרָא דִצְעָרָא

2 וְשִׂפְוָתְהוֹן דְחַכִּימֵי נָטְרָן אִנּוּן : אֲתַר דְלֵית תּוֹרָא דְכֵין אוּרְוָתָא וְסוּגְאָה דְעַלַּלְתָא

3 בְּחֵילֵיהּ דְתוֹרָא : סָהֲדָא מְהֵימְנָא לָא מְכַדֵּב וּמְמַלֵּל כְּדִבוּתָא סָהֲדָא רַגְלָא הוּא : בָּעֵי

4 מְמִיקְנָא חָכְמְתָא וְלֵית וִידִיעֲתָא לְמַן דְמִתְבַּיַּן וְלָלָא : אֵזִיל בְּאוּרְחָא אַחְרִיתָא מִן

5 קֳדָם סַכְלָא דְלֵית בְּשִׂפְוָתֵיהּ יְדִיעֲתָא : חָכְמְתָא דַעֲרִימָא בִּינָא דְאוּרְחֵיהּ בְּשַׁטְיוּתָא

6 דְסַכְלֵי רַמּוּתָא : כְּסִילֵי מַתְלִין בְּחַטָּאָה וּבֵינַת תְּרִיצֵי רְעוּתָא : לִבָּא יָדַע מְרִירוּתָא

7 דְנַפְשֵׁיהּ וּבְחֶדְוְתֵיהּ לָא מִתְעָרַב נוּכְרָאָה : בֵּיתָא דְרַשִׁיעֵי יִשְׁתֵּצֵי וּמַשְׁכְּנָא דִתְרִיצֵי

8 מַפְרִיחַ : אִית אוּרְחָא דִסְבְרִין בְּנֵי נָשָׁא דְתְרִיצָא הִיא וְסוֹפָהּ אוּרְחָא דְמוֹתָא : אַף

9 בְּגוּחְכָא נִכְאַב לִבָּא וְסוֹפָהּ דְחֶדְוְתָא חֲשׁוּכָא : מִן אוּרְחָתֵיהּ נִסְבַּע מַן דִּמְרִיחַ בְּלִבֵּיהּ

10 וְגַבְרָא טָבָא נִסְבַּע מִן דַּחְלְתֵיהּ : שַׁבְרָא מְהֵימַן לְכָל מִלֵּי וַעֲרִימָא מִתְבַּיַּן לְטָבְתֵיהּ :

16 חַכִּימָא דָּחֵל וּמִסְטֵא מִן בִּישְׁתָא וְסַכְלָא מִתְחַלֵּט בְּסַכְלוּתָא וּמַסְבִּיר בַּהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Pauper & qui ignominiosus est deserit disciplinam : & qui cau- tus est in redargutione, honoratur. Desiderium honestum suave est animæ, & abominatio stultorum *recedit* à *scientia*. Qui ambulat cum sapientibus, sapiens erit ; & qui habet societatem cum stultis, malum erit ei. Peccatores persequetur malum : justis vero retribuentur bona. Vir bonus hæreditare facit filios filiorum suorum, & servantur justo divitiæ peccatoris. Multus cibus evenit pauperi, & est qui præter jus mortem oppetit. Qui prohibet virgam suam, odit filium suum ; & qui diligit illum, manè quæret ei eruditionem. Justus comedit & satiatur anima ejus, & venter impiorum indigebit.

PSAL. XIV.

QUæ sapiens est in mulieribus, ædificat domum suam ; & stulta manibus destruit eam. Qui ambulat in rectitudine, timet Deum ; & qui calumniator est in via sua, contemnit eum. In ore stulti virga *tribulationis* : & labia sapientum custodiunt eos. Ubi non sunt boves, præsepia munda sunt, & multitudo frugum in fortitudine bovis. Testis fidelis non mentitur ; & qui loquitur mendacium, testis detractor est. Quærit derisor sapientiam, & non adest ; & scientia prudenti vilescit. Vade per viam aliam à facie stulti, quia in labiis ejus non est scientia. Sapientia callidi intelligentia est viæ suæ : *in* stultitia stultorum *fraus* [*est*.] Stulti ponunt comparationes in peccato, & inter rectos est beneplacitum. Cor novit amaritudinem animæ suæ, & in gaudio ejus non miscebitur extraneus. Domus impiorum destruetur, & tabernaculum rectorum germinabit. Est via quam putant filii hominis esse rectam ; & finis ejus via mortis. Etiam in risu dolet cor, & finis lætitiæ mœror. Viis suis satiabitur qui est evanidus corde suo, & vir bonus satiabitur timore suo. Insipiens credit omni verbo, & callidus attendit ad bonum suum. Sapiens timet & declinat à malo : & stultus fervet in stultitia, & confidit in ea.

[illegible]

Paupertas & ignominia deſtru t diſciplinã: 18
& qui obſervat objurgationem, laudabitur.
Deſideriũ honeſtũ, delectabit animã: & ob- 19
ſcœnitas impiorũ remota eſt à ſcientia. Qui 20
graditur cum ſapiente, erit ſapiens : & qui
ambulat cum ſtulto, malo afficietur. Peccato- 21
rem perſequetur calamitas : at juſti addicen-
tur bonis. Vir probus hæreditatem relinquet 22
filiis filiorũ ſuorũ : & aſſervantur juſto divi-
tiæ peccatoris. Ii qui non viderunt habitati- 23
onẽ, annorum multorum ſpatio amiſerunt di-
vitias: imò quidam penitùs amiſerunt. Qui- 24
cunque parcit virgæ ſuæ, odit filium ſuum:
qui verò diligit filium ſuum, ſedulò corripit 25
eum. Juſtus comedit, & ſaturatur anima ipſi-
us : & venter impiorum egebit.

CAP. XIV.

Mulier ſapiens ædificabit domũ : & ſtulta 1
manibus ſuis deſtruit eam. Qui ambulat in 2
rectitudine, timet Dñm: & qui perverſus eſt
in itinere ſuo, contemnit illũ. In ore ſtulti, 3
ſtimulus & ignominia: & labia ſapientũ ſer-
vabunt eos. Ubi non ſunt boves, vacua ſunt 4
præſepia: & copia proventuũ, ex fortitudine
bovis. Teſtis verax non arguitur mendacio: 5
& qui loquitur mendacium, teſtis eſt falſus.
Malignus quærit ſapientiam, & non inve- 6
niet eam : & ſcientia à prudente invenitur.
Viro ſtulto omnia contraria ſunt: & armatu- 7
ra ſcientiæ, labia ſapientũ. Cautus, ſapientiâ 8
ſuâ intelligit viã ſuam: & iter ſtultorũ, in er-
rore. Domꝰ impiorũ æquo jure poſtulant e- 9
vacuationẽ: domus autẽ juſtorum, gratæ. Stul- 10
ti operantur peccata: et filii juſtorum, bene-
placitum. Cor prudens, mœror eſt ſibimet- 11
ipſi: et in gaudio ejus, non ſe immiſcebit ali-
enus. Domus impiorũ peribit : et habitaculũ
rectorũ exultabit. Eſt via quã putant homines 12
rectã eſſe: at ſemitæ illius, ſemitæ ſunt mortis.
Etiam in riſu dolebit cor : et finis gaudii ejꝰ, 13
triſtitia. De viis ſuis ſatiabitur qui audax eſt 14
in corde ſuo : et vir bonus ſaturabitur timore
animæ ſuæ. Puer credit omni verbo: et cau- 15
tus diſcernit bonum à malo. Sapiens timet, 16
et deflectit à pravitate : et ſtultus immiſcet ſe
illi confidenter.

* الادب يسرع الفقر والهوان * ومن يحفظ التوبيخات يسرف * سهوات المومنين حسنا تلذذ
النفس * واعمال المنافقين بعيده من المعرفه * من يماشي الحكماء يكون حكيما ومن يمشي
طامعا الجهال سيعرف بهم * الخاطيون تطردهم شرورهم * والمقسطون تدركهم الخيرات * الانسان
الصالح يرث ابناء البنين وثروه المنافقين تكثر للصديقين * المقسطون يعيشون في الغناء
سنين كثيره * والظالمون يهلكون سريعا * من يشفق على عصاه يمقت ابنه * ومن يحب ابنه
يوديه باهتمام * المقسط اذا اكل يشبع نفسه * وانفس المنافقين محتاجه معسره *
* الفصل الرابع عشر * النساء الحكيمات ابتنوا المنازل * والمراه الجاهلة خربتها
بيدها وحفرتها * السالك مستقيما يتقي الرب * ومن يعوج طرقه يهان * من فم الجهل يخرج
عصا الشتيمه * وشفاه الحكماء تحفظهم * موضع لا يكون بقر فالمعالف نقيه * وحيث
الغلات الكثيره فقوه البقر ظاهره * الشاهد الصدوق لن يكذب * والشاهد الظالم يحرق
بالكذب * تطلب عند الاشرار حكمه فلا تجدها * والحس عند ذوي الفطنه متيسر وجوده * كل
الاشياء مضاده للانسان الجاهل * وسلاح الحس الشفاه الحكيمه * حكمه المدبرين تعرف
بطرايقهم * وشفاه الاغبياء في الضلاله * منازل العادلين عن الشريعه تستوجب الاهلاك
ومنازل المقسطين مقبوله * قلب الرجل الكيس نفسه حزينه * واذا فرح فما يخالطه بطر
* منازل المنافقين تخرب وتبيد * ومساكن المقومين تبقى ثابته * يكون طريق يظنها الناس
انها مستويه * واواخرها تفضي الى اعماق الجحيم * الافراح لا يخلط فيها حزن * واواخرها تقصي
النوح * الجسور القلب يملي من طرقه * والانسان الصالح يشبع من افعاله * الساذج الوديع
يصدق كل كلام * والمدرب يجي الى التوبه * الحكيم اذا خشي حج عن الشر * والجاهل متوكل
على ذاته * ويتوكل على ذاته يخالط الاثيم *

Diſciplina auſert paupertatem & con- 18
temptum : & qui cuſtodit correptiones,
glorificabitur. Deſideria fidelium optimè 19
delectant animum : opera autem impiorũ
remota ſunt à ſcientia. Qui ambulat cum 20
ſapientibus, ſapiens erit : & qui ſuperbè
incedit cum ſtultis, denominabitur ab
eis. Peccatores expellent mala ſua : & 21
juſtos apprehendent bona. Homo probus 22
hæreditatem dividet filiis filiorum : &
opulentia impiorum multiplicabitur pro
juſtis. Juſti vivent in divitiis multos an- 23
nos : impii autem peribunt ſubitò. Qui 24
parcit virgæ ſuæ, odit filium ſuum, &
qui amat filium ſuum, caſtigat eum cum
ſolicitudine. Juſtus cùm comederit, ſa- 25
tiabitur anima ejus : & animæ ſceleſto-
rum erunt egentes & inopes.

CAP. XIV.

Mulieres prudentes ædificant domos: 1
mulier autem fatua deſtruit eas manu
ſuâ & effodit eas. Incedens rectà, timet 2
Dominum : qui autem pervertit vias
ſuas, vilipendetur. De ore ſtultorum e- 3
greditur virga contumeliæ : & labia ſa-
pientum cuſtodiunt eos. Ubi non ſunt 4
boves, præſepia ſunt munda : & ubi ſunt
ſegetes multæ, ibi fortitudo boum eſt ma-
nifeſta. Teſtis fidelis non mentitur: & te- 5
ſtis iniquus comburitur in mendacio.
Quæres apud improbos ſapientiã, & non 6
invenies eã : & ſenſum apud prudentes
facile eſt invenire. Omnes res contrariæ 7
ſunt homini ſtulto : & arma prudentiæ,
labia ſapientiæ. Sapientia callidorum 8
cognoſcitur à viis eorum : & labia im-
prudentum, in errore. Domus prætereun- 9
tium legem merentur deſtructionem : &
domicilia juſtorum ſunt grata. Corda vi- 10
ri ſenſati animus triſtis eſt : & cùm
gaudet, non commiſcetur ei ſuperbia. Ha- 11
bitacula iniquorum deſtruentur & per-
ibunt : habitacula autem rectorum ma-
nebunt ſtabilia. Eſt via quam putant 12
homines eſſe planam, & noviſſima ejus
exterminant ad profunda inferni. Gau- 13
dia non miſcentur mœrore, & extrema
eorum expellunt luctũ. Audax corde im- 14
plebitur viis ſuis : & homo probus ſatia-
bitur operibus ſuis. Simplex manſuetus cre- 15
dit omni verbo : & eruditus veniet ad
pœnitentiam. Sapiens cùm timet, declinat 16
à malo: ſtultus autem fidus ſibiipſi, & ob
fiduciam ſuam in ſeipſo, converſatur cum
ſceleſto.

.editur machinationum vir & : stultitiam faciet naribus Brevis
17 קצר־אפים יעשה אולת ואיש מזמות ישנא :
sibi coronam imponent callidi & : stultitiam simplices acceperunt Hæreditate
18 נחלו פתאים אולת וערומים יכתרו
super impii & : bonis coram mali sunt Incurvati .scientiam
19 דעת : שחו רעים לפני טובים ורשעים על־
diligentes & : pauper erit odiosus suo socio Etiam .justi portas
20 שערי צדיק : גם־לרעהו ישנא רש ואהבי
misereatur & : peccans ,suum socium Spernens .multi divitem
21 עשיר רבים : בז־לרעהו חוטא ומחונן
? malum fabricantes errabunt Nonne .ejus beatitudines ,modestorum
22 ענוים אשריו : הלוא יתעו חרשי רע
labore omni In .bonum cogitantibus veritas & ,misericordia &
23 וחסד ואמת חרשי טוב : בכל־עצב
Corona .defectum ad verè labiorum verbum & : augmentum erit
24 יהיה מותר ודבר שפתים אך למחסור : עטרת
Eruens .stultitia stultorum stultitia : eorum opulentia sapientum
25 חכמים עשרם אולת כסילים אולת : מציל
timore In .dolus mendacia effabit & : veritatis testis animas
26 נפשות עד אמת ויפח כזבים מרמה : ביראת
Timor .tutela erit ejus filiis & : fortitudinis fiducia Domini
27 יהוה מבטח־עז ולבניו יהיה מחסה : יראת
mortis laqueis à recedendum ad : vitarum vena Domini
יהוה מקור חיים לסור ממקשי מות :
populi consumptione in & : regis decor populi multitudine In
28 ברב־עם הדרת־מלך ובאפס לאם
brevis & : intelligentia multus naribus Longus .rectoris contritio
29 מחתת רזון : ארך אפים רב־תבונה וקצר־
: sanum cor carnium Vitæ .stultitiam exaltans spiritu
30 רוח מרים אולת : חיי בשרים לב מרפא
exprobravit ,tenuem Opprimens .invidia ossium putredo &
31 ורקב עצמות קנאה : עשק דל חרף
sua malitia In .egeni miserescens ,eum honorans & : ejus factorem
32 עשהו ומכבדו חנן אביון : ברעתו
corde In .justus sua morte in sperans & : impius expelletur
33 ידחה רשע וחסה במותו צדיק : בלב
.cognoscetur stultorum interiori in & : sapientia requiescet intelligentis
נבון תנוח חכמה ובקרב כסילים תודע :
.peccatum populorum misericordia & : gentem exaltabit Justitia
34 צדקה תרומם גוי וחסד לאמים חטאת :
erit ejus ira & : intelligentem servum ad regis Benevolentia
35 רצון־מלך לעבד משכיל ועברתו תהיה
.confundens
מביש :

CAP. XV. טו

.furorem faciet ascendere doloris verbum & : iram avertet mollis Responsio
1 מענה־רך ישיב חמה ודבר־עצב יעלה־אף :
eructabit stultorum os & : scientiam reddet bonam sapientum Lingua
2 לשון חכמים תיטיב דעת ופי כסילים יביע
,malos speculantes Domini oculi loco omni In .stultitiam
3 אולת : בכל־מקום עיני יהוה צפות רעים
ea in perversitas & : vitarum lignum linguæ Remissio .bonos &
4 וטובים : מרפא לשון עץ חיים וסלף בה
custodiens & : sui patris correctionem respuet Stultus .spiritu in contritio
5 שבר ברוח : אויל ינאץ מוסר אביו ושמר
.astutus efficietur ,increpationem
תוכחת יערם :

Versio VULG. LAT.

17 Impatiens operabitur stulti-
tiam: & vir versutus odiosus
18 est. Possidebunt parvuli stul-
titiam, & expectabunt astuti
19 scientiam. Jacebunt mali an-
te bonos: & impii ante por-
20 tas justorum. Etiam proximo
suo pauper odiosus erit: ami-
21 ci verò divitum multi. Qui
despicit proximum suum, pec-
cat: qui autem miseretur pau-
peris, beatus erit. Qui credit
in Domino, misericordiam
22 diligit. Errant qui operantur
malum: misericordia & ve-
23 ritas præparant bona. In o-
mni opere erit abundantia:
ubi autem verba sunt pluri-
ma, ibi frequenter egestas.
24 Corona sapientium, divitiæ
eorum: fatuitas stultorum,
25 imprudentia. Liberat animas
testis fidelis: & profert men-
26 dacia versipellis. In timore
Domini fiducia fortitudinis,
27 & filiis ejus erit spes. Timor
Domini fons vitæ, ut decli-
28 nent à ruina mortis. In mul-
titudine populi dignitas regis:
& in paucitate plebis ignomi-
29 nia principis. Qui patiens est,
multâ gubernatur prudentiâ:
qui autem impatiens est, ex-
30 altat stultitiam suam. Vita
carnium, sanitas cordis: pu-
31 tredo ossium, invidia. Qui
calumniatur egentem, expro-
brat factori ejus: honorat
autem eum, qui miseretur
32 pauperis. In malitia sua ex-
pelletur impius: sperat au-
33 tem justus in morte sua. In
corde prudentis requiescit sa-
pientia, & indoctos quosque
34 erudiet. Justitia elevat gen-
tem: miseros autem facit
35 populos peccatum. Accept⁹ est
regi minister intelligens: ira-
cundiâ ejus inutilis sustinebit.

CAP. XV.

1 Responsio mollis frangit
iram: sermo durus suscitat fu-
2 rorem. Lingua sapientium or-
nat scientiam: os fatuorum e-
3 bullit stultitiam. In omni loco
oculi Domini contemplantur
4 bonos & malos. Lingua placa-
bilis, lignum vitæ: quæ autem
immoderata est, conteret spiri-
5 tum. Stultus irridet disciplinã
patris sui: qui autem custodit
increpationes, astutior fiet. In
abundanti justitia virtus ma-
xima est: cogitationes autem
impiorum eradicabuntur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 † Ὀξύθυμος πράσσει μετὰ ἀβουλίας, † ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ ὑποφέρει. † Με-
18 ριοῦνται ἄφρονες κακίαν, † οἱ δὲ πανοῦρ-
19 γοι κρατήσουσιν αἰσθήσεως. † Ὀλισθήσουσι κακοὶ ἔναντι ἀγαθῶν, † καὶ ἀσεβεῖς θερα-
20 πεύσουσι θύρας δικαίων. † Φίλοι (u) μισήσουσι φίλους πτωχούς, † φίλοι δὲ πλουσίων
21 πολλοί. † Ὁ ἀτιμάζων πένητας ἁμαρτάνει, † ἐλεῶν δὲ πτωχοὺς (θ) μακαριστός. † Πλα-
22 νώμενοι τεκταίνουσι κακά, † ἔλεον δὲ καὶ ἀλήθειαν τεκταίνουσιν ἀγαθοί. † οὐκ ἐπί-
στανται ἔλεον καὶ πίστιν τέκτονες κακῶν, † ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστεις παρὰ τέκτοσιν ἀ-
23 γαθοῖς. † Ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνεστι πε-
ρισσόν, † ὁ δὲ ἡδὺς καὶ ἀνάλγητος ἐν ἐν-
24 δείᾳ ἔσται. † Στέφανος σοφῶν πανοῦρ-
γος, † ἡ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακή. †
25 Ῥύσεται ἐκ κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός,
26 † ἐκκαίει δὲ ψευδῆ δόλιος. † Ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπὶς ἰσχύος, † τοῖς δὲ τέκνοις
27 αὐτοῦ καταλείπει ἔρεισμα. † Πρόσταγμα κυρίου πηγὴ ζωῆς, † ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ
28 παγίδος θανάτου. † Ἐν πολλῷ ἔθνει δόξα βασιλέως, † ἐν δὲ ἐκλείψει λαοῦ συν-
29 τριβὴ δυνάστου. † Μακρόθυμος ἀνὴρ πολὺς ἐν φρονήσει, ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυ-
30 ρῶς ἄφρων. † Πραΰθυμος ἀνὴρ καρδίας ἰατρός, † σὴς δὲ ὀστέων καρδία αἰσθητική. †
31 Ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν, ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν (ι) ἐ-
32 λεᾷ πτωχόν. † Ἐν κακίᾳ αὐτοῦ ἀπωσθήσεται ἀσεβής, ὁ δὲ πεποιθὼς τῇ ἑαυ-
33 τοῦ ὁσιότητι δίκαιος. † Ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ ἀνδρὸς σοφία, † ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ
34 διαγνωσθήσεται. Δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνος,
35 † ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἁμαρτίαι. † Δεκτὸς βασιλεῖ ὑπηρέτης νοήμων, † τῇ δὲ ἑαυτοῦ εὐστροφίᾳ ἀφαιρεῖται ἀτιμίαν.

Acceptus regi minister intelligens: aufert ignominiam.

MS. A. (u) μισήσουσιν (θ) μακάριος ἔσται. (ι) ἐλεεῖ.

ΚΕΦ. ιε'.

1 † Ὀργὴ ἀπόλλυσι καὶ φρονίμους, † ἀπόκρισις δὲ ὑποπίπτουσα ἀποστρέφει θυμόν,
† λόγος δὲ λυπηρὸς ἐγείρει ὀργάς. †
2 † Γλῶσσα σοφῶν καλὰ ἐπίσταται, † στόμα δὲ
3 ἀφρόνων ἀναγγελεῖ κακά. † Ἐν παντὶ τό-
πῳ ὀφθαλμοὶ κυρίου σκοπεύουσι κακούς τε
4 καὶ ἀγαθούς. † Ἴασις γλώσσης δένδρον ζω-
ῆς, ὁ δὲ συντηρῶν αὐτὴν πλησθήσεται πνεύ-
5 ματος. † Ἄφρων μυκτηρίζει παιδείαν πα-
τρός, ὁ δὲ φυλάσσων ἐντολὰς πανουργό-
τερος. † Ἐν πλεοναζούσῃ δικαιοσύνῃ ἰ-
σχὺς πολλή, οἱ δὲ ἀσεβεῖς (α) ὁλόρριζοι
ἐκ γῆς ἀπολοῦνται.

MS.A. (α) ὀλόρριζοι ἐκ γῆς ὀλοῦν(ται).

(u) Impatiens agit cum temeritate: vir autem (x) prudens multa sufferet. (y) Dividentur imprudentes (z) malum: astuti autem tenebunt sensum. Labentur mali coram bonis: & impii colent fores justorum. Amici odio habebunt amicos mendicos: amici autem divitum multi. Qui dehonestat pauperes, peccat: qui autem miseretur mendicorum, beatus. (aa) Errantes fabricantur mala: misericordiam autem & veritatem fabricantur boni. Non sciunt misericordiam & fidem fabricatores malorum: eleemosynæ autem & fides apud fabricatores bonos. In omni sollicito inest abundantia: dulcis autem & carens dolore in egestate erit. Corona sapientum (bb) astutus: conversatio autem imprudentium mala. (dd) Liberabit de malis animam testis fidelis: accendit autem falsa dolosus. In timore Domini spes fortitudinis: filiis autem suis relinquet (ee) firmamentum. (ff) Præceptum Domini fons vitæ: facit autem declinare de (gg) laqueo mortis. (hh) In multa gente gloria regis: in defectu autem populi contritio principis. Longanimis vir, multus in prudentia: (kk) pusillanimis autem, (ll) valde imprudens. Mansuetus vir, cordis medicus: tinea autem ossium (mm) cor sensivum. (nn) Qui calumniatur pauperem, irritat eum, qui fecit illum: (oo) qui autem honorat illum, miseretur inopis. In malitia sua (pp) repelletur impius: qui (qq) autem fidit sua sanctitati, justus. In corde (rr) bono viri sapientia: in corde autem imprudentium (ss) non dignoscetur. Justitia exaltat gentem: (tt) minorant autē tribus peccata. [illegible] gens: (xx) sua autem [illegible]

CAP. XV.

Ira (a) perdit & prudentes: responsio autem (b) submissa avertit furorem: sermo autem tristis suscitat iras. Lingua sapientum bona novit, os autem imprudentium (d) pronuntiat mala. In omni loco oculi Domini speculantur (e) bonos, & malos. (f) Sanitas linguæ arbor vitæ, qui (g) autem servat eam, implebitur spiritu. Imprudens (h) subsannat disciplinam patris, qui autem custodit (i) mandata, astutior. In abundanti justitia fortitudo multa: impii autē radicitùs de terra peribunt.

תרגום TARGUM.

17 מן דכריא רוחיה מתחשיב שטיא וסניא לגברא דאריכא תרעיתיה : ירתון שברי
18 שטיותא וכלילהון דערימאי ידיעתא : נפלו בישי קדם טבי ורשיעי נתרון
19 בתרעיא דצדיקי : אף לחבריה סני מסכנא ורחמי דעתירא סגיעין : חטיא שאט
20 לחבריה ומן דיהיב למסכנא טובוהי : הלא תען דמשלים בישתא וחסדא וקושטא
21 חשלין טבי : בכל מן דאצפא לך יהוי לך יותרנא וספותא יתירתא לחוסרנא :
23 כלילא דחכימי עותרהון ושבהורהון דסכלי שטיותהון : מפצא נפשא סהדא
24 דקושטא ודממלל כדבותא רמיא הוא : דחלתיה דאלהא סברא דעשנא ולבנוי
25 נהוי תוכלן : דחלתא דאלהא מבועא דחיי לדמסטי מן פחא דמותא : בסוגעא
26 דעמא הדריה דמלכא והיך דבציר עמא מתחבר פרנסיה : מן דנגיר רוחיה
27 סגיעא ביוניה ומן דכריה רוחיה מסגי שטיותא : דמפליג חמתא דלביה אסיא
28 הוא דבסריה והיך מלטיתא בקיסא הכין קנאתא בגרמי : דעשק למסכנא חסודא
29 עביד לבריה ודמרחם עליבא יקריה : בבישותיה מסתחף רשיעא ודתכל דמאית
30 צדיקא הוא : בלבא דמתבין תשרי חכמתא ובגייהון דסכלי שטיותא תתידע :
31 צדקתא תרומם אומא וחסודא דעמי חטהי : רעותיה דמלכא בעבדא סוכלתנא
32 ובסורחניה יבהתון :

טו

1 מלתא רכיכתא מהפכא חמתא ומלתא דעויא מסקא רוגזא : לישנא דחכימי משפר
2 ידיעתא ופומהון דסכלי נביע שטיותא : בכל אתר עיני דיי חמין בבישי ובטבי :
3 אסיותא דלישנא אילנא דחיי הוא ודאכל מן פרוהי נשבע : שטיא מסלי מרדותיה
4 דאבוי ודמזדהר במכסנותא עורמא הוא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui præceps est in spiritu suo, reputatur stultus, & odio prosequuntur virum differentem consilium suum. Hæreditabunt insipientes stultitiam, & corona astutorum est scientia. Corruunt impii coram bonis, & impii obstupescunt in portis justorum. Et socio suo odiosus est pauper, & amici divitis multi sunt. Contemnit socium suum peccator: & qui miseretur pauperi, beatus est. Nonne errant qui cogitant malum: misericordia autem & veritas erit his qui cogitant bona. In omni quod sollicitus fuerit, facit, erit tibi commodum, & labia superflua in egestate erunt. Corona sapientum divitiæ eorum, & decus stultorum stultitia illorum. Liberat animas testis veritatis, & qui loquitur mendacium, dolosus est. Timor Dei est fiducia fortitudinis, & filiis ejus erit protectio. Timor Dei fons vitæ, ad declinandum à laqueo mortis. In multitudine populi decor est regis: & quando minuitur populus, conteritur gubernator ejus. Qui longanimis est, multæ prudentiæ est; & qui præceps est in spiritu suo, multiplicat stultitiam. Qui dividit iram cordis sui, medicus est carni ejus: & sicut putredo in ligno est, sic & invidia in ossibus. Qui opprimit pauperem, opprobrium facit creatori suo; & qui miseretur patientis injuriam, ipsum honorat. In malitia sua repelletur impius, & sperat quod sit moriturus, justus est. In corde intelligentis morabitur sapientia, & in medio stultorum cognoscitur stultitia. Justitia exaltat gentem, & opprobrium populi peccatum est. Voluntas regis in servo intelligenti est, & in offensa ejus confundetur.

CAP. XV.

Sermo mollis avertit iram, & sermo durus suscitat furorem. Lingua sapientum ornat scientiam, & os stultorum eructat stultitiam. In omni loco oculi Domini vident bonos & malos. Medicina linguæ arbor vitæ; & qui comedit ex eo, de fructibus ejus satiabitur. Stultus reprobat disciplinam patris sui: & qui sibi cavet ejus increpationes, callidus est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

[illegible]

Præceps, quæcunque operatur, inconsultò 17
agit: & vir sapiens, cunctabundus est. Hæ- 18
reditariò acquirunt stulti insipientiam: &
cauti dividunt scientiam. Procident mali co- 19
ram bonis: & scelesti venient ad portam
justi. Etiam sociis suis exosus est pauper: & 20
amici divitis, multi sunt. Qui contemnit so- 21
cium suum, peccat: & qui miseretur paupe-
ris, beatus. Iniqui errant committentes fla- 22
gitia: misericordes verò atque justi operan-
tur quælibet bona. Perpetrantes mala, mise-
ricordiam & fidem non intelligent: clemen-
tia autem et fides est cum operantibus bona.
In omnibus rebus ad quas contendis, una est 23
utilis: qui humilis est *conditionis* in habitacu-
lo suo, tranquillus ac jucundus erit. Omnem
dolorem sanat Dominus: & sermo labiorum
hominum nefariorū jacturam afferet eis. Co- 24
rona sapientum, divitiæ eorum: & mores stul-
torum, dementia illorum. Liberat animas te- 25
stis veritatis: & loquitur dolum testis men-
dax. Timor Domini, spes magna: et filiis suis 26
erit protector. Timor Domini fons est vitæ 27
iis qui devitant laqueos mortis. In populo 28
copioso magnificus est rex: & in exitio po-
puli frangitur rex. Qui longanimis est, admo- 29
dum sapiens est: at qui impatiens est, valdè
stultus est. Qui temperat iram suam, medicus 30
est cordis sui: & caries ossium zelus est. Qui 31
tractat pauperem asperè ac durè, irritat facto-
rem ejus; et qui veneratur Dominum, mise-
retur egenorum. In malitia sua destruitur in- 32
iquus: et qui confidit se non habere peccata,
justus est. In corde justorum habitabit sapi- 33
entia: et in corde stultorum non agnoscetur.
Justitia exaltabit gentem: et extenuant popu- 34
los peccata. Oblectatio regis, in servo pru- 35
dente: et in sapientia animæ suæ corruit im-
pius. Qui confidit se non habere peccata, ju-
stus est: ira autem etiam sapientes perdit.

CAP. XV.

VErbum mite, avertit furorem: at sermo 1
asper, concitat iram. Lingua sapientum ornat 2
scientiam: et os stultorum eructat maledicti-
onem. In omni loco oculi Domini intuentur 3
bonos et malos. Sanitas linguæ, arbor est vi- 4
tæ: et qui comedit de fructibus ejus, satura-
bitur ex ea. Stultus irridet castigationem pa- 5
tris sui: et qui callidus est, custodit corre-
ctionem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الحاد الغضب يعمل بلا مشاورة * والرجل الدقيق العقل يحمل نوايب كثيرة * الاغبياء
يتقاسمون الرذيلة * والماكرون يمسكون الحس * الاشرار يزلقون لدي الصالحين * والمنافقون
يخدمون لدي ابواب المقسطين * الاصدقاء يمقتون للاصدقاء المساكين * واصدقاء
الاغنياء كثيرون * من يهين الفقراء يخطي * ومن يرحم المساكين مطوب * الظالمون
المسطلمون يهندسون المساوي * والصالحون يصطنعون رحمة وحقا * المبدعون الاسواء لن يعرفوا
الرحمة والامانة * والصدقة والامانة عند الصانعين الصالحات * في جميع ما لهم به عناية
شي واحد صالح * والمتلذذ ومن لا يتوجع سيكون في الفاقة * اكليل الحكماء المكر وكيد
الاغبياء ردي * الشاهد الصادق ينجي النفس من الاسواء * والغاش يحرقها في الكذب * في
تقوي الرب القوة * ومن يحدها يخلي لاولاده قاعدة * امر الرب عين الحياة يجعل فاعلها ان يحيد
من فخ الموت * شرف الملك بالامة الكثيرة * وهشم المقتدر يفني الشعب * الانسان المهمل
يكون جزيل الحظ في دقة العقل * والشاتم جاهل قوي * الانسان الوديع الغضب طبيب
القلوب * وسوس العظام القلب الحساس * من يبغي على فقير يغيظ من خلقه * ومن يكرمه
يرحم المسكين * المنافق يبعد برذيلته * والواثق بين عدله * في القلب الصالح حكمة
الانسان * ولن يعرف في قلب الجاهل * العدل يعطي الامة * والخطايا تنقص القبايل * الخادم
اللبيب مقبول عند الملك * ويحسن تصرفه يشرع الهوان * الفصل الخامس عشر *
الغيظ يهلك العقلاء * والجواب المنحط يرد الغضب * الكلمة الجارحة تنهض سمايل
الغيظ * وفم الاغبياء يخبر بالاسواء * عينا الرب في كل مكان ترقب الطالحين والصالحين * شفا اللسان شجرة الحياة
ومن يصونه ويحفظه يمتلي روحا * الولد الغبي يهزا بتاديب ابيه * ومن يحفظ وصاياه فذاك متوافر الدربة

Promptus ad iram, operatur absque con- 17
silio: vir autem acutus ingenio sustinet
vicissitudines multas. Imprudentes divi- 18
dunt inter se vitium: & callidi tenent
sensum. Mali lapsabunt propè bonos: 19
& iniqui servient prope januas justo-
rum. Amici odio habent amicos paupe- 20
res: amici verò divitum sunt multi.
Qui vilipendit pauperes, peccat: & qui 21
miseretur pauperum est beatus. Scelera- 22
ti perversi architectantur mala: recti
verò faciunt misericordiam & verita-
tem. Architecti malorum nullo modo cog-
noscunt misericordiam & fidelitatem:
& eleemosyna atque fidelitas, apud fa-
cientes bona. In omnibus in quibus cura 23
impenditur, invenitur res una bona: &
voluptuosus, & qui non vexatur, erit
in egestate. Corona sapientum, astutia: 24
& fraus imprudentum, pessima. Testis 25
verax liberat animam à malis: & dolo-
sus comburit eam mendacio. In timore 26
Domini, fortitudo: & qui sibi eam vin-
dicat, relinquet filiis suis basim. Im- 27
perium Domini, fons vitæ, faciens exe-
quentem illud declinare à laqueo mortis.
Gloria regis in gente multa: & lacera- 28
tio potentis dissipat populum. Vir longa- 29
nimis erit multæ fortunæ per acumen
ingenii: & convicitor est valdè stultus.
Homo mitis in ira, medicus est cordium: 30
& tinea ossium, cor odio plenum. Qui 31
opprimit pauperem, irritat creatorem ejus:
& qui honorat eum, miseretur pauperis.
Iniquus expelletur in suo vitio: & con- 32
stans in sua rectitudine, justus est. In 33
corde probo, sapientia hominis: & nullo
pacto cognoscetur in corde stulti. Ju- 34
stitia protegit gentem: & peccata dimi-
nuunt nationes. Minister cordatus gra- 35
tus est apud regem: & optimâ se geren-
di ratione demit contemptum.

CAP. XV.

IRa perdit prudentes: & responsio hu- 1
milis avertit furorem. Verbum dirimens 2
concitat malignitates iræ: & os insipien-
tium narrat mala. Oculi Domini in o- 3
mni loco explorant improbos & probos.
Sanitas linguæ, arbor vitæ: & qui ser- 4
vat eam & custodit eam, implebitur
tranquillitate. Filius imprudens deri- 5
det disciplinam patris sui: & qui custo-
dit præcepta ejus, is præstat peritiâ.

משלי : טו

conturbatur impii proventu in & : multa fortitudo justi Domo
6 בית צדיק חסן רב ובתבואת רשע נעכרת :
stultorum cor & : scientiam spargent sapientum Labia
7 שפתי חכמים יזרו דעת ולב כסילים
: DOMINI abominatio impiorum Sacrificium . sic non
8 לא־כן : זבח רשעים תועבת יהוה
DOMINI Abominatio . ejus voluntas rectorum oratio &
9 ותפלת ישרים רצונו : תועבת יהוה
mala Correptio . diliget , justitiam sequentem & : impii via
10 דרך רשע ומרדף צדקה יאהב : מוסר רע
, Infernus . morietur , increpationem odiens : semitam relinquenti
11 לעזב ארח שונא תוכחת ימות : שאול
filiorum corda quia etiam : DOMINO coram perditio &
ואבדון נגד יהוה אף כי־לבות בני־
sapientes ad : se increpantem illusor amabit Non ? hominum
12 אדם : לא יאהב־לץ הוכח לו אל־חכמים
cordis dolore in & : faciem bonificabit lætum Cor . ibit non
13 לא ילך : לב שמח ייטב פנים ובעצבת־לב
os & : scientiam quæret intelligens Cor . confractus spiritus
14 רוח נכאה : לב נבון יבקש־דעת ופני
: mali afflicti dies Omnes . stultitia pascetur stultorum
15 כסילים ירעה אולת : כל־ימי עני רעים
timore parum Bonum . juge convivium corde bonus &
16 וטוב־לב משתה תמיד : טוב־מעט ביראת
Bonum . eo in tumultus & , multo thesauro præ ; DOMINI
17 יהוה מאוצר רב ומהומה בו : טוב
odium & , saginato bove præ , ibi dilectio & , oleris viaticum
ארחת ירק ואהבה־שם משור אבוס ושנאה־
longus & : contentionem excitabit excandescentiæ Vir . eo in
18 בו : איש חמה יגרה מדון וארך
sepes velut pigri Via . litem faciet quiescere naribus
19 אפים ישקיט ריב : דרך עצל כמשכת
sapiens Filius . strata rectorum semita & : spinæ
20 חדק וארח ישרים סללה : בן חכם
suam matrem despiciens homo stultus & : patrem lætificabit
ישמח־אב וכסיל אדם בוזה אמו :
intelligentiæ vir & : corde carenti lætitia Stultitia
21 אולת שמחה לחסר־לב ואיש תבונה
: secreto non in cogitationes infringere . ambulando seipsum diriget
22 יישר־לכת : הפר מחשבות באין סוד
vito Lætitia . stabit consiliariorum multitudine in &
23 וברב יועצים תקום : שמחה לאיש
quàm suo tempore in verbum & : sui oris responsione in
במענה־פיו ודבר בעתו מה־
pro : intelligentem supra vitarum via . bonum
24 טוב : ארח חיים למעלה למשכיל למען
demolietur superborum Domum . inferiori inferno ab declinare
25 סור משאול מטה : בית גאים יסח
Abominatio . viduæ terminum statuet & : DOMINUS
26 יהוה ויצב גבול אלמנה : תועבת
jucunditatis eloquia munda & : mali cogitationes DOMINI
יהוה מחשבות רע וטהרים אמרי־נעם :
, dona habens odio & : concupiscentiam appetens suam domum Turbans
27 עכר ביתו בוצע בצע ושונא מתנת
os & : respondendum ad meditabitur justi Cor . vivet
28 יחיה : לב צדיק יהגה לענות ופי
mala eructabit impiorum
רשעים יביע רעות :

Versio VULG. LAT.

6 Domûs justi plurima fortitu-
do : & in fructibus impii con-
7 turbatio. Labia sapientium
disseminabunt scientiam : cor
8 stultorum dissimile erit. Victi-
mæ impiorum abominabiles
Domino : vota justorum pla-
9 cabilia. Abominatio est Do-
mino via impii : qui sequitur
10 justitiam, diligitur ab eo. Do-
ctrina mala deserenti viam vi-
tæ : qui increpationes odit,
11 morietur. Infernus, & per-
ditio coram Domino : quantò
magis corda filiorum homi-
12 num? Non amat pestilens
eum, qui se corripit : nec ad
13 sapientes graditur. Cor gau-
dens exhilarat faciem : in mœ-
rore animi dejicitur spiritus.
14 Cor sapientis quærit doctri-
nam : & ós stultorum pascitur
15 imperitiâ. Omnes dies pau-
peris, mali : secura mens quasi
16 juge convivium. Melius est
parum cum timore Domini,
quàm thesauri magni & insa-
17 tiabiles. Melius est vocari ad
olera cum charitate, quàm ad
vitulum saginatum cum odio.
18 Vir iracundus provocat rixas :
qui patiens est, mitigat susci-
19 tatas. Iter pigrorum quasi se-
pes spinarum : via justorum
20 absque offendiculo. Filius sa-
piens lætificat patrem : & stul-
tus homo despicit matrem
21 suam. Stultitia gaudium stul-
to : & vir prudens dirigit gres-
22 sus suos. Dissipantur cogi-
tationes ubi non est consi-
lium : ubi verò sunt plures
23 consiliarii, confirmantur. Læ-
tatur homo in sententia oris
sui : & sermo opportunus est
24 optimus. Semita vitæ super
eruditum, ut declinet de in-
25 ferno novissimo. Domum su-
perborum demolietur Domi-
nus : & firmos faciet termi-
26 nos viduæ. Abominatio Do-
mini cogitationes malæ : &
purus sermo pulcherrimus fir-
27 mabitur ab eo. Conturbat
domum suam qui sectatur a-
varitiam : qui autem odit mu-
nera, vivet. Per misericor-
diam & fidem purgantur pec-
cata : per timorem autem
Domini declinat omnis à ma-
28 lo. Mens justi meditatur obe-
dientiam : os impiorum red-
undat malis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 † Οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή, † καρποὶ
7 δὲ ἀσεβῶν ἀπολοῦνται. † Χείλη σοφῶν δέ-
δεται αἰσθήσει, † καρδίαι δὲ ἀφρόνων οὐκ
8 ἀσφαλεῖς. † Θυσίαι ἀσεβῶν βδέλυγμα
κυρίῳ, † εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ
9 παρ' αὐτῷ. † Βδέλυγμα κυρίῳ ὁδοὶ ἀ-
σεβοῦς, † διώκοντας δὲ δικαιοσύνην ἀγα-
10 πᾷ. † Παιδεία ἀκάκου γνωρίζεται ὑπὸ
τῶν παριόντων, † οἱ δὲ μισοῦντες ἐλέγχους
11 τελευτῶσιν αἰσχρῶς. † Ἅδης καὶ ἀπώλεια
φανερὰ παρὰ τῷ κυρίῳ· † πῶς οὐχὶ καὶ
12 αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων; † Οὐκ ἀγα-
πήσει ἀπαίδευτος τοὺς ἐλέγχοντας αὐτόν,
13 † μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει. † Καρδίας
εὐφραινομένης πρόσωπον θάλλει, † ἐν δὲ
14 λύπαις (β) οὔσης σκυθρωπάζει. † Καρ-
δία ὀρθὴ ζητεῖ αἴσθησιν, † στόμα δὲ ἀ-
15 παιδεύτων γνώσεται κακά. † Πάντα τὸν
χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέ-
χονται κακά, † οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσι
16 διαπαντός. † (γ) Κρεῖσσον μικρὰ μερὶς
μετὰ φόβου κυρίου, † ἢ θησαυροὶ μεγάλοι
17 μετὰ ἀφοβίας. † Κρείσσων (δ) ξενισμὸς μετὰ
λαχάνων πρὸς φιλίαν καὶ χάριν, † ἢ πα-
18 ράθεσις μόσχων (ε) μετὰ ἔχθρας. † Ἀνὴρ θυμώ-
δης παρασκευάζει μάχας· † μακρόθυμος
δὲ καὶ τὴν μέλλουσαν καταπραΰνει. † μακρόθυ-
μος ἀνὴρ κατασβέσει κρίσεις, † ὁ δὲ ἀ-
19 σεβὴς ἐγείρει μᾶλλον. † Ὁδοὶ ἀεργῶν
ἐστρωμέναι ἀκάνθαις, † αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων
20 τετριμμέναι. † Υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πα-
τέρα, † υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρίζει μητέρα
21 αὐτοῦ. † Ἀνοήτου τρίβοι ἐνδεεῖς φρενῶν,
† ἀνὴρ δὲ φρόνιμος κατευθύνων πορεύε-
22 ται. † Ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τι-
μῶντες συνέδρια, † ἐν δὲ καρδίαις βου-
23 λευομένων μένει βουλή. † Οὐ μὴ ὑπακού-
σῃ ὁ κακὸς αὐτῇ, † οὐδὲ μὴ εἴπῃ καί-
24 ριόν τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ. † Ὁδοὶ ζωῆς
διανοήματα συνετοῦ, † ἵνα ἐκκλίνας
25 ἐκ τοῦ ᾅδου σωθῇ. † Οἴκους ὑβριστῶν κατα-
σπᾷ κύριος, † ἐστήρισε δὲ ὅριον χήρας.
26 † Βδέλυγμα κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος,
27 † ἁγνῶν δὲ ῥήσεις σεμναί. † Ἐξόλλυσιν
ἑαυτὸν ὁ δωρολήπτης, † ὁ δὲ μισῶν δώρων
λήψεις σώζεται. † Ἐλεημοσύναις καὶ πί-
στεσιν ἀποκαθαίρονται ἁμαρτίαι, † τῷ δὲ
φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κακοῦ.
28 † Καρδίαι δικαίων μελετῶσι πίστεις, † στό-
μα δὲ ἀσεβῶν ἀποκρίνεται κακά. † Δε-
κταὶ παρὰ κυρίῳ ὁδοὶ ἀνθρώπων δικαί-
ων, † διὰ δὲ αὐτῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ φίλοι
γίνονται.

Domibus justorum fortitudo multa: fructus autem impiorum peribunt. Labia sapientum (l) alligata sunt sensu: corda autem imprudentium non (m) secura. Sacrificia impiorum abominatio Domino: vota autem (n) rectè ambulantium (o) accepta apud eum. Abominatio Domino viæ impii: sequentes autem justitiam diligit. Disciplina (p) innocentis cognoscitur à prætereuntibus: qui autem oderunt correptiones, (q) moriuntur turpiter. Infernus, & perditio (r) manifesta apud Dominum: quomodò non & corda hominum? Non diliget (s) indisciplinatus castigantes se: cum sapientibus autem non conversabitur. (t) Cordis læti facies floret: in tristitiis autem posita mœsta est. Cor rectum quærit sensum: os autem indisciplinatorum (u) cognoscet mala. (x) Omni tempore oculi malorum suscipiunt mala: boni autem quiescunt semper. Melius parva pars cum timore Domini, quàm thesauri magni sine timore. Melior hospitalitas cum (y) oleribus ad amicitiam & gratiam, quàm (z) appositio vitulorum cum inimicitia. Vir animosus (ω) parat rixas: longanimis autem & eam, quæ futura erat, mitigat. Longanimis vir extinguet judicia: impius autem suscitat magis. Viæ (aa) pigrorum stratæ spinis: (bb) fortium verò tritæ. Filius sapiens lætificat patrem: filius autem imprudens (cc) subsannat matrem suam. (dd) Dementis semitæ, indigentes corde: vir autem prudens rectà tendens vadit. (ee) Differunt cogitationes, qui non honorant consessum: (ff) in cordibus autem consultantium manet consilium. Non obediet malus illi: neque dicet opportunum quid, & bonum communi. Viæ vitæ excogitationes intelligentis; ut declinans ex inferno salvetur. Domos contumeliosorum diruit Dominus: firmavit autem terminum viduæ. Abominatio Domino, cogitatio injusta: (gg) purorum autem eloquia honesta. (hh) Disperdit seipsum (ii) acceptor munerum: qui autem odit munerum acceptiones, salvatur. (kk) Eleemosynis, & fide purgantur peccata: timore autem Domini declinat omnis à malo. Corda justorum meditantur fides: os autem impiorum respondet mala. Acceptæ apud Dominum viæ hominum justorum: per ipsas autem & inimici fiunt amici.

MS. A. (β) οὔσα (γ) Κρείσσων (δ) ξενισμὸς λαχάνων (ε) μετ' ἔχθρας.

תרגום TARGUM.

6 בביתא דצדיקא סגי חילא ועללתהון דרשיעי תתעכר : שפותיהון דחכימי מודעין
7 מנדעא ולבהון דסכלי לא כן : דבחהון דרשיעי מרחקתיה דאלהא ובצלותהון
8 דתריצי מתרעי : מרחק אלהא אורחיה דרשיעא ודהדף צדקתא נתרחם :
9 מרדותא דבישא מטעיא אורחיה ומן דסני מכסנותא ימות : שיול ואובדנא קדם
10 אלהא אף לבי בר נשא : לא רחם ממיקנא למן דמכסן ליה ולות חכימי לא אזל :
11 לבא חדיא משפיר אפי ובכיבא דלבא רוחא ממכתא : לבא דמתבין בעי
12 דיעתא ופומהון דסכלי שטיותא : כל יומי דמסכנא בישין ומן דטב לביה משקיא
13 תדירא : טב קליל בדחלתיה דאלהא מן סימתא דרבתא ועאתא בהין :
14 טבא שרותא דירקא ורחמותא תמן מן תורי מפטמי בסניאתא : גברא חמתנא
15 מגרי תגרא ונגיר רוחא מרעך חרתא : אורחיהון דעטלי קרצובי וכובי ואורחתא
16 דתריצי שפיא : ברא חכימא יחדי לאבוי וברא סכלא משיט אמיה : שטיותא
17 חדותא היא לחסיר לבא וגברא דמתבין תרצות מהלך : בטולא דמחשבתא היך
18 דלית רזא ובסוגעא דאלין דמתמלכין עצתא תקום : חדותא לגברא במלתא
19 דפומיה ומלתא בעדנא סגי טבא : ארחא דחיי מעליא לסוכלתנא דנסטא
20 מן שיול תחתיתא : ביתא דגיותנא נסחר אלהא ויעתד תחומא דארמלתא :
21 מרחקתיה דאלהא מחשבתא דבישתא ודכין מלי בסימתא : מוביד ביתיה מכנש
22 ממון דשקר ודסני מוהביתא דמגן יחי : לבא דצדיקא רנן בהימנותא ופומהון
23 דרשיעי מביע בישתא :
24
25
26
27
28

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In domo justi virtus maxima est, & fructus impiorum conturbabitur. Labia sapientum notam faciunt scientiam, & cor stultorum non est ita. Sacrificia stultorum abominatio est Dei, & in oratione rectorum placabitur. Abominatur Deus viam impii; & qui sequitur justitiam, diligetur. Disciplina mali hominis errare facit viam suam; & qui odit increpationem, morietur. Infernus & perditio coram Deo, quanto magis cordi filiorum hominis! Non diligit derisor eum qui se corripit, & ad sapientes non graditur. Cor gaudens exhilarat faciem, & in dolore cordis spiritus dejicitur. Cor intelligentis quærit scientiam, & os stultorum stultitiam. Omnes dies pauperis, mali sunt; & cujus hilaris est animus, convivium est continuum. Melius est parum in timore Dei, quàm thesauri magni, in quibus est turbatio. Melius est prandium oleris ubi est charitas, quàm boves pingues cum odio. Vir iracundiæ provocat rixas: & qui longanimis est, extinguit litem. *Viæ* pigrorum tribuli & spinæ; & via rectorum trita est. Filius sapiens lætificat patrem, & stultus homo contemnit matrem suam. Stultitia gaudium est carenti corde, et vir prudens rectè graditur. Dissipantur cogitationes ubi non est secretum; & in multitudine consiliariorum, consilium confirmatur. Gaudium est viro in verbo oris sui, & verbum in tempore suo valde bonum est. Semita vitæ est sursum intelligenti, ut declinet ab inferno inferiori. Domum superborum demolietur Deus, et statuet terminum viduæ. Abominatio est Dei cogitatio maligna, et puri sermones suaves sunt. Perdit domum suam, qui congregat mammonam iniquitatis: et qui odit munus gratis, vivet. Cor justi meditatur in fide, *et os impiorum eructat malum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܒܒܝܬܗ ܕܙܕܝܩܐ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐ. ܘܡܫܬܟܚܬܗ ܕܥܘܠܐ ܢܐܒܕ. * ܣܦܘܬܐ ܕܚܟܝܡܐ
7 ܡܡܠܠܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܠܒܘܬܐ ܕܣܟܠܐ ܠܐ ܬܪܝܨܢ. * ܕܒܚܐ ܕܥܘܠܐ ܡܣܠܝܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܨܠܘܬܐ ܕܬܪܝܨܐ
8 ܪܥܝܢܝܗ. * ܐܘܪܚܐ ܕܥܘܠܐ ܡܣܠܝܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܪܚܡ ܠܐܝܢܐ ܕܪܕܦ ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܡܪܕܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ
9 ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܥܘܠܐ. ܓܠܝܐ ܗܝ. ܘܕܣܢܝܢ ܡܟܣܢܘܬܐ ܢܡܘܬܘܢ. * ܫܝܘܠ ܘܐܒܕܢܐ
10 ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܢܘܢ. ܐܦ ܠܒܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܠܐ ܪܚܡ ܒܝܫܐ. ܠܡܢ ܕܡܟܣ ܠܗ. ܘܥܡ
11 ܚܟܝܡܐ ܠܐ ܡܗܠܟ. * ܠܒܐ ܚܕܝܐ. ܡܫܦܪ ܦܪܨܘܦܐ. ܘܠܒܐ ܟܪܝܐ. ܡܟܪܐ ܪܘܚܐ.
12 * ܠܒܐ ܕܬܪܝܨܐ. ܒܥܐ ܝܕܥܬܐ. ܘܦܘܡܐ ܕܥܘܠܐ ܡܡܠܠ ܒܝܫܬܐ. * ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗ
13 ܕܡܣܟܢܐ. ܒܝܫܝܢ. ܘܡܟܝܟܐ. ܫܠܝܢ ܒܟܠܙܒܢ. * ܛܒ ܠܡܕܚܠ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܪܝܐ: ܛܒ
14 ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܕܥܘܠܐ. * ܛܒܐ ܗܝ ܫܪܘܬܐ ܕܝܪܩܐ ܘܪܚܡܬܐ ܕܫܡܐ: ܛܒ ܡܢ ܬܘܪܐ
15 ܡܦܛܡܐ ܒܣܢܐܬܐ. * ܓܒܪܐ ܚܡܬܢܐ ܡܓܪܐ ܚܪܝܢܐ. ܘܓܒܪܐ ܡܓܪ ܪܘܚܐ ܡܕܥܟ ܠܗ
16 ܥܕܠܐ ܬܩܘܡ. * ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܕܚܒܝܢܐ ܡܠܝܢ ܟܘܒܐ. ܘܐܘܪܚܬܗܘܢ ܕܬܪܝܨܐ ܦܫܝܩܢ. * ܒܪܐ
17 ܚܟܝܡܐ ܡܚܕܐ ܠܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܐ ܣܟܠܐ ܚܣܕܐ ܗܘ ܠܐܡܗ. * ܓܒܪܐ ܣܟܠܐ ܚܣܝܪ ܗܘ
18 ܠܒܐ. ܘܓܒܪܐ ܡܣܬܟܠܢܐ ܒܬܪܝܨܘܬܐ ܡܗܠܟ. * ܡܒܛܠܝܢ ܡܚܫܒܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܝܩܪܝܢ ܡܠܟܐ.
19 ܘܒܣܘܓܐܐ ܕܡܠܟܐ ܬܩܘܡ. * ܚܕܘܬܐ ܠܓܒܪܐ. ܡܠܬܐ ܕܦܘܡܗ. ܘܕܡܡܠܠ
20 ܒܥܕܢܗ. ܫܦܝܪ ܠܗ. * ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ ܡܣܩܬܐ ܗܝ ܠܡܣܬܟܠܢܐ: ܕܢܫܬܘܙܒ ܡܢ ܫܝܘܠ
21 ܬܚܬܝܬܐ. * ܒܝܬܐ ܕܡܫܬܥܠܝܢ ܥܩܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܩܝܡ ܬܚܘܡܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. * ܡܣܠܝܢ
22 ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܕܟܝܢ. ܡܠܐ ܒܣܝܡܬܐ. * ܡܘܒܕ ܢܦܫܗ ܐܝܢܐ
23 ܕܢܣܒ ܫܘܚܕܐ. ܘܕܣܢܐ ܠܡܣܒ ܫܘܚܕܐ. ܢܚܐ. * ܠܒܗ ܕܙܕܝܩܐ. ܪܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܘܦܘܡܐ ܕܥܘܠܐ ܡܒܥ ܒܝܫܬܐ.

In domo justi multiplicantur opes: & proventus impiorum peribunt. Labia sapientum loquuntur scientiam: & corda stultorum non sunt recta. Sacrificia impiorum abominabitur Dominus: at oratio justorum grata est ei. Viam impiorum execratur Dominus: & diligit eum qui operatur justitiam. Disciplina eorum qui non nôrunt iniquitatem, aperta est: & qui odio habent objurgationem, morientur. Infernus & perditio coram Domino sunt: & multò magis corda hominum. Non amat malignus corripientem se, & cum sapientibus non ambulat. Cor hilare exornat corpus: & cor triste affligit spiritum. Cor justorum expetit scientiam: & os iniquorum loquitur nequitias. Omnes dies pauperis, mali sunt: mites autem tranquilli sunt omni tempore. Melius est parumper timere Dominum, melius *inquam* thesauris ingentibus impiorum. Præstantius est convivium ex oleribus, & amor *boni* nominis: præstantius tauris saginatis cum odio. Vir iracundus excitat contentionem; at vir longanimis, antequam oriatur extinguit illam. Viæ pigrorum plenæ sunt sentibus; et viæ rectorum, complanatæ. Filius sapiens exhilarat patrem suum; et filius insipiens opprobrium est matris suæ. Vir stultus expers est cordis; et vir prudens rectè incedit. Dirimunt suspiciones qui venerantur concilium, et in multitudine consiliariorum firmum erit. Gaudium viri, sermo oris sui; et loquenti opportunè, bonum est. Via vitæ ascensus est prudenti, ut deflectat ab inferno imo. Domum superborum extirpat Dominus; & terminum viduarum firmat. Abominandæ sunt coram Domino cogitationes pravæ; at pura sunt verba jucunda. Perdit animam suam qui recipit munus; & qui recusat accipere donum, vivet. Cor justi meditatur fidem; et os iniquorum effutit mala.

(Margin verse numbers of the Latin column: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28.)

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * في العدل المتكاثر قوة جزيلة * والمنافقون يجتاحون من الارض بجملة اصلهم * في منازل المقسطين
7 قوة جزيلة * وغلات المنافقين تهلك * شفاه الحكماء مربوطة بالحس وقلوب الاغبياء ليست
8 محصونة * * ضحايا المنافقين رذالة عند الرب * وهو يحب الطالبين العدل * ادب الدعة
10 يعرفه المختارون * والمبغضون التوبيخ يموتون وفاة مستقبحة * الجحيم والهلاك ظاهران عند الرب *
11 فكيف ولا تكون قلوب الناس ظاهرة عنده * الغير مؤدب لم يحب من يوبخه * ولا يخاطب
12 الحكماء * القلب المسرور ينمي نضارة الوجه * واذا حصل في الغموم يغطبه * القلب المقوم
13 يبتغي الحس * وفم من ليسوا مؤدبين يعرف الاسواء * مدى الزمان كله اعين الطالحين تقبل
14 الاسواء * والصالحين كل حين يسكنون * نصيب صغير بمخافة الرب افضل من كنوز
15 كثيرة مع عدم مخافته * ضيافة بالبقول بالصداقة والانعام افضل من تقديم عجول عداوة
16 * الانسان الغضوب يبتني خصومات * والطويل الاناة يسكن العتيدة ان تكون * الانسان
17 المهمل يخمد الحكومات * والمنافق يستنهضها * اكثر طرق الذين لا يعملون معروشة بانواع
18 الشوك * وطرق المستعجلين ممهدة * الابن الحكيم يسر اباه * والابن الجاهل يستهزئ بامه
19 * سبل السفيه في افقار الروية * والرجل الحازم العقل يسلك مستويا * الذين لا يكرمون الجموع
20 يكرون افكارهم * وفي قلوب المشاورين تثبت المشورة * والطالح ما يطيعها * ولا يقول شيا جيدا ولا
21 خطرا في الراي السالم * طرايق الحياة روايات الفقيه حقا * اذا حج عن الهاوية يخلصه الرب
22 * الرب يقتلع منازل المتعظمين * ويوطد تخم الارملة * الفكر الطالح رذالة عند الرب * والفاظ
23 الطاهرين شريفة * من ياخذ الهدايا يهلك ذاته * ومن يبغض اخذ الهدايا يخلص * الصدقات
24 والامانات تهذب من الخطايا * وتمحق اثارها * وبخشية الرب يحيد الانسان عن الشر * قلوب
25 المقسطين يتلون ويتهذون في صنوف الامانة * وفم المنافقين يجاوب بالاسواء * طرق الناس المقسطين
عند الرب * لان بها يصير الاعداء اصدقاء *

In justitia multa, fortitudo copiosa: iniqui autem evellentur è terra cum universa radice sua. In domibus justorum robur multum: & fructus impiorum peribunt. Labia sapientum ligata sunt prudentiâ: & corda insipientium non sunt custodita. Victimæ impiorum sunt abominatio apud Dominum: & ipse diligit quærentes justitiam. Disciplinam mansueti nôrunt electi: & odientes correptionem obibunt obitu turpi. Gehenna & interitus sunt manifesta apud Dominum: quomodo ergò non erunt etiam corda hominum manifesta apud ipsum? Immorigeratus non amat eum qui corripit ipsum, neque versatur cum sapientibus. Cor lætum nutrit hilaritatem vultûs: cùm autem versatur in mœroribus, tristem reddit illum. Cor rectum quærit prudentiam: & os eorum qui non sunt morigerati, cognoscit mala. Toto temporis intervallo oculi improborum recipient mala: proborum autem omni momento quiescunt. Sors parva cum timore Domini, præstantior est thesauris multis cum carentia timoris ejus. Convivium cum oleribus cum charitate & gratiâ, præstantius est oblatione vitulorum cum inimicitia. Homo iracundus alit jurgia: & longanimis sedat imminentia. Vir patiens sedat lites: & iniquus suscitat eas. Pleræque viæ eorum qui non operantur, sunt stratæ generibus spinarum: viæ autem fortium planæ sunt. Filius sapiens exhilarat patrem suum: et filius stultus deridet matrem suam. Itinera stulti, in desertis opinionum: & vir præditus judicio incedit rectâ. Qui non honorant concilia, omittunt illorum cogitationes: & in cordibus consiliariorum manebit consilium; At injustus non obedit illi, nec dicit quicquam boni neque fausti mente sanâ. Semitæ vitæ sunt opiniones eruditi verè: cùm declinaverit ab inferno, liberabit eum Dominus. Dominus eradicabit domos superborum: & jam confirmavit terminos viduæ. Cogitatio iniqua abominatio est apud Dominum: & eloquia mundorum, præclara. Qui sumit munera, perdit seipsum: & qui odit sumptionem munerum, salvabitur. Misericordiæ & fidelitates corrigunt à peccatis, & exterminant vestigia eorum: & per timorem Domini devitat homo malitiam. Corda justorum contemplantur & meditantur genera fidelitatis: & os iniquorum profert malignitates. Semitæ hominum justorum, apud Dominum: quia per ipsas inimici fiunt amici.

(Margin verse numbers of the Latin column: 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28.)

משלי : יו

audiet justorum orationem & : impiis ab Dominus Longinquus

29 רחוק יהוה מרשעים ותפלת צדיקים ישמע

Auris : os impinguabit bona auditio : cor lætificabit oculorum Lux

30 מאור עינים ישמח לב שמועה טובה תדשן עצם :

commorabitur sapientum interiora in : vitarum increpationem audiens

31 אזן שמעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין :

possidens increpationem audiens & : suam animam spernens eruditionem Negligens

32 פורע מוסר מואס נפשו ושומע תוכחת קונה

modestia gloriam ante & : sapientiæ eruditio Domini Timor cor

33 לב : יראת יהוה מוסר חכמה ולפני כבוד ענוה :

CAP. XVI. טז

Omnes linguæ responsio Domino & : cordis dispositiones Hominis

1 לאדם מערכי לב ומיהוה מענה לשון : כל

Dominus spiritus ponderans & : suis oculis in mundæ viri viæ

2 דרכי איש זך בעיניו ותכן רוחות יהוה :

tuæ cogitationes firmabuntur & : tua opera Dominum ad Volve

3 גל אל יהוה מעשיך ויכנו מחשבתיך :

diem ad impium etiam & : se propter Dominus est operatus Omnia

4 כל פעל יהוה למענהו וגם רשע ליום

malam : corde elatus omnis Domini Abominatio

5 רעה : תועבת יהוה כל גבה לב יד

iniquitas expiabitur veritate & misericordia In : erit innocens non manum ad

6 ליד לא ינקה : בחסד ואמת יכפר עון

viae Domino volendo In : malo à recedere Domini timore in &

7 וביראת יהוה סור מרע : ברצות יהוה דרכי

parum Bonum : eo cum pacificabit ejus inimicos Etiam : viri

8 איש גם אויביו ישלם אתו : טוב מעט

Cor : judicio absque proventuum multitudine præ : justitia in

9 בצדקה מרב תבואות בלא משפט : לב

ejus gressum parabit Dominus & : suam viam cogitabit hominis

10 אדם יחשב דרכו ויהוה יכין צעדו :

ejus os prævaricabitur non judicio in : regis labiis super Divinatio

11 קסם על שפתי מלך במשפט לא ימעל פיו :

omnes ejus opus : Domino judicii bilances & Statera

12 פלס ומאזני משפט ליהוה מעשהו כל

quia : impietatem facere regum Abominatio : marsupii lapides

13 אבני כיס : תועבת מלכים עשות רשע כי

labia regum Benevolentia : solium firmabitur justitia in

14 בצדקה יכון כסא : רצון מלכים שפתי

legati regis Ira : diliget recta loquentem & : justitiæ

15 צדק ודבר ישרים יאהב : חמת מלך מלאכי

regis faciei in luce In : illam expiabit sapiens vir & : mortis

16 מות ואיש חכם יכפרנה : באור פני מלך

Acquirere : pluviæ serotinæ nubes ut ejus benevolentia & : vitæ

17 חיים ורצונו כעב מלקוש : קנה

intelligentiam acquirere & : puro auro præ bonum quàm sapientiam

חכמה מה טוב מחרוץ וקנות בינה

custodiens : malo à declinare rectorum via Strata : argento præ electum

נבחר מכסף : מסלת ישרים סור מרע שמר

suam viam servans : suam animam

נפשו נצר דרכו :

spiritus elatio ruinam ante & : superbia contritionem Ante

18 לפני שבר גאון ולפני כשלון גבה רוח :

cum spolium dividere præ : mansuetis cum spiritu humiliari Bonum

19 טוב שפל רוח את עניים מחלק שלל את

confidens & : bonum inveniet verbum super Intelligens : superbis

20 גאים : משכיל על דבר ימצא טוב ובוטח

ejus beatitudines , Domino in

ביהוה אשריו :

Versio VULG. LAT.

29 Longè est Dominus ab impiis: & orationes justorū exaudiet.
30 Lux oculorum lætificat animā:
31 fama bona impinguat ossa. Auris, quæ audit increpationes vitæ, in medio sapientiū com-
32 morabitur. Qui abjicit disciplinam, despicit animam suam: qui autem acquiescit increpationibus, possessor est cordis.
33 Timor Domini, disciplina sapientiæ: & gloriam præcedit humilitas.

CAP. XVI.

1 HOminis est animam præparare: & Domini gubernare
2 linguam. Omnes viæ hominis patent oculis ejus: spirituum
3 ponderator est Dominus. Revela Domino opera tua, & di-
4 rigentur cogitationes tuæ. Universa propter semetipsum operatus est Dominus; impium
5 quoque ad diem malum. Abominatio Domini est omnis arrogans: etiam si manus ad manum fuerit, non est innocens. Initium viæ bonæ, facere justitiam: accepta est autem apud Deum magis, quàm immolare
6 hostias. Misericordiâ & veritate redimitur iniquitas: & in timore Domini declinatur à
7 malo. Cùm placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque ejus convertet ad pacem.
8 Melius est parum cum justitia, quàm multi fructus cum iniqui-
9 tate. Cor hominis disponit viam suam: sed Domini est di-
10 rigere gressus ejus. Divinatio in labiis regis, in judicio non
11 errabit os ejus. Pondus & statera judicia Domini sunt: & opera ejus omnes lapides saccu-
12 li. Abominabiles regi qui agunt impié: quoniam justitiâ
13 firmatur solium. Voluntas regum labia justa: qui recta lo-
14 quitur, diligetur. Indignatio regis, nuntii mortis: & vir sa-
15 piens placabit eam. In hilaritate vultûs regis, vita: & clementia ejus quasi imber sero-
16 tinus. Posside sapientiam, quia auro melior est: & acquire prudentiam, quia preti-
17 osior est argento. Semita justorum declinat mala: custos animæ suæ servat viam suam.
18 Contritionem præcedit superbia: & ante ruinam exaltatur
19 spiritus. Melius est humiliari cum mitibus, quàm dividere
20 spolia cum superbis. Eruditus in verbo reperiet bona: & qui sperat in Domino, beatus est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

29 † Μακρὰν ἀπέχει ὁ θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν, † εὐχαῖς δὲ δικαίων ἐπακούει. † κρείσσων ὀλίγη λῆψις μετὰ δικαιοσύνης, † ἢ πολλὰ γεννήματα μετὰ ἀδικίας.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

† ΚΑρδία ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια, † ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθωθῇ τὰ διαβήματα
30 αὐτοῦ. † Θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλὰ εὐφραίνει καρδίαν, † φήμη δὲ ἀγαθὴ πιαίνει ὀστᾶ.
31 † Ὃς ἀπωθεῖται παιδείαν, μισεῖ ἑαυτόν, † ὁ δὲ τηρῶν ἐλέγχους, ἀγαπᾷ ψυχὴν αὐτοῦ.
33 † φόβος κυρίου παιδεία καὶ σοφία, † καὶ ἀρχὴ (α) δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ. † Πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ θεῷ, † οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται.
5 † Ἀκάθαρτος παρὰ (*) θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος, † χειρὶ δὲ χεῖρας ἐμβαλὼν ἀδίκως οὐκ (β) ἀθωωθήσεται. † ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ δίκαια, † δεκτὰ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας. † ὁ ζητῶν τὸν κύριον εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης, † οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτόν, εὑρήσουσιν εἰρήνην. † Πάντα τὰ ἔργα (γ) τοῦ κυρίου μετὰ δικαιοσύνης, † φυλάσσεται δὲ ὁ
10 ἀσεβὴς εἰς ἡμέραν κακήν. † Μαντεῖον ἐπὶ χείλεσι βασιλέως, † ἐν δὲ κρίσει οὐ μὴ
11 πλανηθῇ τὸ στόμα αὐτοῦ. † Ῥοπὴ ζυγοῦ δικαιοσύνη (δ) παρὰ κυρίῳ, † τὰ δὲ ἔργα αὐ-
12 τοῦ στάθμια δίκαια. † Βδέλυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακά, † μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἑτοι-
13 μάζεται θρόνος ἀρχῆς. † Δεκτὰ βασιλεῖ χείλη δίκαια, † λόγους δὲ ὀρθοὺς ἀγαπᾷ.
14 † Θυμὸς βασιλέως ἄγγελος θανάτου, † ἀνὴρ
15 δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν. † Ἐν φωτὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως, † οἱ δὲ προσδεκτοὶ
16 αὐτῷ ὥσπερ νέφος ὄψιμον. † Νοσσιαὶ σοφίας αἱρετώτεραι (ε) χρυσίου, † νοσσιαὶ δὲ φρονήσεως αἱρετώτεραι ὑπὲρ ἀργύριον.
17 † Τρίβοι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν, † μῆκος δὲ βίου ὁδοὶ δικαιοσύνης. † ὁ δεχόμενος παιδείαν ἐν ἀγαθοῖς ἔσται, † ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους σοφισθήσεται. † ὃς φυλάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδούς, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. † ἀγαπῶν δὲ ζωὴν αὐτοῦ, φείσεται στό-
18 ματος αὐτοῦ. † Πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις, † πρὸ δὲ πτώματος κακοφροσύνη.
19 † Κρείσσων (ζ) πραΰθυμος μετὰ ταπεινώσεως, † ἢ ὃς διαιρεῖται σκῦλα (η) μετὰ ὑβρι-
20 στῶν. † Συνετὸς ἐν πράγμασιν εὑρετὴς ἀγαθῶν, † πεποιθὼς δὲ (θ) ἐπὶ θεῷ μακαριστός.

Longè abest Deus ab impiis: preces autem justorum exaudiet. Melior parva acceptio cum justitia, quàm multa genimina cum injustitia.

CAP. XVI.

COrdi viri cogitet justa, (a) ut à Deo dirigantur gressus ejus. (b) Spectans oculus pulchra lætificat cor: fama autem bona (c) impinguat ossa. Qui rejicit disciplinam, odit seipsum: qui autem servat correptiones, diligit animam suam. Timor Domini disciplina, & sapientia: (d) & principium gloriæ respondebit ei. (e) Omnia opera humilis manifesta apud Deum: impii autem in die mala peribunt. Immundus apud Deum omnis sublimis corde: manus manibus (f) inferens injustè, non erit innocens. (g) Initium viæ bonæ facere justa: accepta autem sunt apud Deum magis, quàm immolare hostias. Qui quærit Dominum, inveniet scientiam cum justitia: & qui rectè quærunt eum, invenient pacem. Omnia opera Domini cum justitia, servatur autem impius in diem malum. Divinatio in labiis regis: in judicio autem non (h) errabit os ejus. (i) Momentum stateræ justitia apud Dominum: opera autem ejus (k) pondera justa. Abominatio regi qui facit mala: nam (l) cum justitia paratur solium principatus. (m) Accepta regi labia justa: sermones autem rectos diligit. Furor regis, nuntius mortis: vir autem sapiens placabit eum. In lumine (n) vitæ filius regis: (o) qui autem valdè accepti sunt ei, tanquam nubilum serotinum. Nidi sapientiæ magis eligendi auro: nidi prudentiæ sunt magis eligendi super argentum. Semitæ vitæ declinant à malis: longitudo autem vitæ, viæ justitiæ. Qui suscipit disciplinam, in bonis erit: qui autem custodit correptiones, sapiens fiet. (p) Qui custodit vias suas, servat suam animam: & qui diligit vitam (q) suam, parcet ori suo. (r) Ante contritionem præcedit contumelia: & ante ruinam mala cogitatio. Melior mansuetus cum humiliatione, quàm qui dividit spolia cum (s) contumeliosis. Intelligens in negotiis, inventor bonorum: & qui fidit in Deo, beatissimus.

MS. A. (α) δόξης αὐτοῦ ἀποκριθήσεται αὐτῷ. † προπορεύεται * πάντος δόξα. Πάντα τὰ ἔργα (*) τῷ θεῷ (β) ἀθωωθήσεται. (γ) κυρίου (δ) παρὰ κυρίου, (ε) χρυσίου, (ζ) πρᾶος θυμῷ (η) μετὰ ὕβρεως. (θ) ἐπὶ κυρίῳ

תרגום TARGUM.

29 רחיק הוא אלהא מרשיעי וצלותהון דצדיקי ישמע : נהורא דעיני מחדי לבא שומעתא
30 טבא מדהנא גרמא : אודנא דשמעא מכסנותא דחיי בינת דחכימי תבות : מריש
31 32 מרדותא מסלי נפשיה ודשמיע מכסנותא דחיי קני חוכמתא : דחלתיה דיי מרדותא
33 דחוכמתא ומן דמתיקר יהוי ענון :

יו

1 מן בר נש תרעיתא דלבא ומן יי ממללא דלישנא : כלהון ארחתיה דגברא דכין אנון
2 3 בעינוי ואלהא מתקן ארחתיה : גלי לאלהא עובדך ומתקנן מחשבתך : כלהון עובדין
4 דאלהא לאלין דמשתמעין ליה ורשיעא ליומא בישא : מרחקתיה דאלהא כל דרם
5 6 בלביה מן בישתא לא נדכי : בטיבותא וקושטא מתכפר סורחנא ודחלתיה דאלהא
7 מסטי מן בישתא : כד אתרעי אלהא בארחתיה דגברא ואף לבעלי דבבוי נשלים ליה :
8 9 טב קליל בצדקתא מן סגיעא דעללתא דלא בדינא : לביה דבר נשא מחשב ארחתיה
10 ואלהא מתקן הלכתיה : קסמא על ספותיה דמלכא ובדינא לא נדגול פומיה : רגיא
11 ומסחא דתריצותא מן קדם אלהא ועובדוי כולהון מתקלי דקושטא : מרחקתיה
12 13 דמלכין דעבדין רשעא מטול דבצדקותא תקין כורסיא : רעותיה דמלכא ספותא
14 דצדקתא ומלתא דתריצי רחם : חמתיה דמלכא מלאכי דמותא אנון וגברא חכימא
15 16 נדעכניה : בנהורא דפרצופיה דמלכא חיי וצביוניה היך ענגא בבירותא : דקני
17 חכמתא טבא ליה מן דהבא סנינא ודקני בינא טב מן סניא נביא : שבילא דתריצי
18 מסטי מן בישתא ודמזהר נפשיה נטר ארחיה : קדם תברא גיותנותא וקדם תקלא רמת
19 20 רוחא : טב הוא שפל רוח וענותא מן הוא דמפליג עדיתא עם גיותני : דמסתכל במלתא
ישכיח טבתא ודמסבר באלהא טובוהי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Longè est Deus ab impiis, & orationem justorum exaudiet. Lux oculorum lætificat cor: fama bona impinguat ossa. Auris quæ audit increpationem vitæ, in medio sapientum commorabitur. Qui deserit disciplinam aversatur animam suam: & qui audit increpationem vitæ, possidet sapientiam. Timor Domini disciplina sapientiæ: & qui gloriosus est, humilis.

CAP. XVI.

AB homine est consilium cordis, & à Domino sermo linguæ. Omnes viæ viri mundæ sunt in oculis ejus, & Deus dirigit vias ejus. Revela Deo opera tua, & dirigentur cogitationes tuæ. Omnia opera Dei sunt pro his qui obediunt ei, & impius servatur in diem malum. Abominatio Dei est omnis elatus corde: à malo non mundabitur. In benignitate & veritate expiatur iniquitas: & timor Dei [est] avertere à malo. Quando vult Deus viam viri, inimicos quoque ejus pacificos reddit ei. Melius est parum in justitia, quàm multi fructus absque judicio. Cor filii hominis cogitat viam suam, & Deus dirigit gressum ejus. Divinatio in labiis regis, & in judicio non mentitur os ejus. Pondus & statera recta à facie Dei est, & opera ejus omnia pondera veritatis. Abominatio sunt regibus ii qui operantur iniquitatem, quoniam in justitia dirigitur solium. Voluntas regis labia justitiæ, & verbum rectorum diligit. Indignatio regis angeli mortis sunt, & vir sapiens restinguet eam. In luce vultus regis vita, & voluntas ejus quasi nubes in serenitate. Qui possidet sapientiam melior est ei auro conflato; & qui possidet prudentiam melior est argento electo. Semita rectorum est declinare à malo; & qui cavet animæ suæ servat viam suam. Ante interitum venit superbia, & ante ruinam elevatur spiritus. Melior est humilis spiritu & mansuetus, quàm ille qui dividit spolia cum superbis. Qui contemplatur in verbo, inveniet bona: & qui sperat in Deo, beatus est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 ܪܚܝܩ ܗܘ ܡܪܝܐ ܡܢ ܪ̈ܫܝܥܐ. ܘܨܠܘܬܗܘܢ ܕܙܕܝ̈ܩܐ ܫܡܥ. * ܢܘܗܪܐ ܕܥܝ̈ܢܐ ܡܚܕܐ ܠܒܐ.
ܘܠܒܐ ܛܒܐ ܡܫܡܢ ܓܪ̈ܡܐ. * ܐܕܢܐ ܕܫܡܥܐ ܡܟܣܢܘܬܐ ܕܚ̈ܝܐ. ܒܝܬ ܚܟܝ̈ܡܐ ܬܫܪܐ.
* ܘܕܫܐܛ ܡܪܕܘܬܐ. ܣܢܐ ܢܦܫܗ. ܘܕܫܡܥ ܡܟܣܢܘܬܐ. ܩܢܐ ܬܪܥܝܬܐ. * ܕܚܠܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ. ܘܩܕܡ ܐܝܩܪܐ ܡܟܝܟܘܬܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *
* ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܬܪܥܝܬܐ ܕܠܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܝܐ ܡܠܬܐ ܕܠܫܢܐ. * ܟܠܗܝܢ ܐܘܪ̈ܚܬܗ ܕܓܒܪܐ
ܕܟܝ̈ܢ ܒܥܝ̈ܢܘܗܝ. ܘܡܪܝܐ ܡܬܩܢ ܐܘܪ̈ܚܬܗ. * ܓܠܝ ܠܡܪܝܐ ܥܒ̈ܕܝܟ. ܘܢܬܩܢ ܬܪ̈ܥܝܬܟ.
* ܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܗ. ܘܪܫܝܥܐ ܠܝܘܡܐ ܒܝܫܐ ܡܬܢܛܪ.
ܛܡܐ ܗܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܟܠ ܕܪܡ ܠܒܗ. ܘܕܡܘܫܛ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܒܪܗ. ܠܐ ܢܙܕܕܩ
ܡܢ ܒܝܫܬܐ. * ܒܛܝܒܘܬܐ ܘܒܩܘܫܬܐ ܡܫܬܒܩܐ ܚܛܝܬܐ. ܘܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܣܛܝܐ
ܡܢ ܒܝܫܬܐ. * ܒܨܒܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܐܘܪ̈ܚܬܗ ܕܓܒܪܐ. ܐܦ ܠܒܥܠܕܒ̈ܒܘܗܝ ܢܦܪܘܥ. * ܛܒ
ܙܥܘܪ ܥܡ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܢ ܣܓܝܐܘܬ ܥܠܠܬܐ ܕܠܐ ܕܝܢܐ. * ܠܒܗ ܕܒܪܢܫܐ ܡܬܪܥܐ
ܐܘܪ̈ܚܬܗ. ܘܡܪܝܐ ܡܬܩܢ ܗܠܟ̈ܬܗ. * ܩܘܣܡܐ ܥܠ ܣܦ̈ܘܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܒܕܝܢܐ ܠܐ ܢܛܥܐ
ܦܘܡܗ. * ܒܡܬܩܠܐ ܕܡܣܐܬܐ ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܥܒ̈ܕܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܡܬܩ̈ܠܐ ܕܩܘܫܬܐ.
* ܡܣܠܝܢ ܐܢܘܢ ܡܠܟ̈ܐ ܕܥܒܕܝܢ ܥܘܠܐ. ܡܛܠ ܕܒܙܕܝܩܘܬܐ ܡܫܬܪܪ ܟܘܪܣܝܐ. * ܨܒܝܢܗ
ܕܡܠܟܐ ܣܦ̈ܘܬܐ ܕܙܕܝܩܐ. ܘܡܠܬܐ ܕܬܪ̈ܝܨܐ ܪܚܡ. * ܚܡܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܐܝܟ ܐܝܓܪ̈ܐ ܕܡܘܬܐ.
ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܟܝܡܐ ܢܕܥܟܝܗ. * ܒܢܘܗܪܐ ܕܐܦ̈ܘܗܝ ܕܡܠܟܐ. ܚܝ̈ܐ. ܘܛܝܒܘܬܗ ܐܝܟ ܥܢܢܐ
ܕܐܦܠܐ. * ܕܩܢܐ ܚܟܡܬܐ. ܛܒ ܠܗ ܡܢ ܕܗܒܐ. ܘܕܩܢܐ ܣܘܟܠܐ. ܡܝܬܪ ܠܗ ܡܢ ܣܐܡܐ.
ܫܒܝܠܐ. * ܕܬܪ̈ܝܨܐ ܡܣܛܐ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܕܢܛܪ ܢܦܫܗ ܢܛܪ ܐܘܪܚܗ. * ܩܕܡ ܬܘܒܪܐ
ܨܥܪܐ. ܘܩܕܡ ܟܘܪܗܢܐ ܪܡܘܬ ܪܘܚܐ. * ܛܒ ܗܘ ܡܟܝܟ ܪܘܚܐ ܘܡܟܝܟ ܥܝ̈ܢܐ. ܡܢ ܗܘ ܕܡܦܠܓ
20 ܒܙܬܐ ܥܡ ܥܫܝ̈ܢܐ. * ܕܡܣܬܟܠ ܒܡܠܬܐ ܡܫܟܚ ܛܒ̈ܬܐ. ܘܕܬܟܝܠ ܥܠ ܡܪܝܐ ܛܘܒܘܗܝ.

Procul abest Dominus ab impiis : & oratio- 29
nem justorum exaudit. Lux oculorum delectat 30
cor : & cor bonum impinguat ossa. Auris 31
quæ audit increpationem vitæ, inter sapien-
tes commorabitur. Qui despicit objurgatio- 32
nem, odit animam suam : qui autem acquie-
scit disciplinæ, possidebit sapientiam. Timor 33
Domini, doctrina est vitæ : & gloria humilis
præcedit eum.

CAP. XVI.

AB homine cogitatio cordis, & à Domino 1
sermo linguæ. Omnes viæ viri mundæ sunt 2
in oculis suis: & Dominus disponit vias ejus.
Revela Domino opera tua, & disponet cogi- 3
tationes tuas. Universa opera Domini sunt 4
propter eos qui obediunt illi : & impius ser-
vatur ad diem malum. Immundus est coram 5
Domino omnis elatus corde : & qui extendit
manum suam contra socium suum, non expi-
abitur à malo. Per bonitatem & justitiam re- 6
mittitur iniquitas: et timor Domini declinare
facit à malo. In beneplacito Domini, viæ viri, 7
et inimicis quoque suis rependet. Melius est 8
parum cum justitia, quàm copia frugum absq;
judicio. Cor hominis cogitat vias suas : et 9
Dominus disponit gressus ejus. Divinatio su- 10
per labia regis, et in judicio non errabit os
ejus. In pondere stateræ, judicium Domini, 11
et opera ejus omnia, pondera sunt justitiæ.
Execrabiles sunt reges qui committunt ini- 12
quitatem, justitiâ enim firmatur solium. Vo- 13
luntas regis, labia justi, et verbum rectorum
diligit. Ira regis, nuntii sunt mortis, vir au- 14
tem sapiens extinguet eam. In splendore vul- 15
tûs regis, vita, et gratia illius tanquam nubes
serotina. Possidenti sapientiam, melior est ei 16
quàm aurum, et possidenti intelligentiam,
præstantior est ei quàm argentum. Semita 17
rectorum vitare facit malum, et qui cautus
est in anima sua, custodit viam suam. Ante 18
fractionem, ignominia, et ante morbum, ela-
tio spiritûs. Melior est humilis spiritu et hu- 19
milis oculis, eo qui partitur spolia cũ poten-
tibus. Qui percipit verbum, reperiet bona, 20
et qui fretus est Domino, beatus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 * الله يبتعد بعد البعد من المنافقين * ويستجيب صلوات الصديقين * كسب قليل بعدل
افضل من غلات كثيرة بظلم * قلب الانسان فليهم رويات مقسطة * حتى يقوم الله خطواته *
31 العين اذا ابصرت لحظات جيدة تسر القلب * والبشارة الصالحة تدسم الاعظام * من يطرح
الادب يمقت نفسه * ومن يحفظ التوبيخات يحب نفسه * خشية الرب ادب وحكمة * ومبدأ الشرف
يجاوبها * والمجد يسلك قدام المتواضعين * الفصل السادس عشر *
* اعمال المتواضع كلها طاهرة امام الله * والمنافقون يهلكون في يوم سوء * ** * كل مستعلي
القلب نجس عند الله * من يطرح يدا في يد ظالم لن يتبرا من الطائلة * مبدا الطريق الصالح
افتعال المعدلات * وهي مقبولة عند الله اكثر من تضحية الذبائح * من يلتمس الرب يجد
المعرفة مع العدل * الذين يبتغونه ابتغاء مستويا يجدون السلامة * اعمال الرب كلها بعدل *
والمنافق يحفظ ليوم شرير * معرفة الخاطر في شفتي الملك * فما يضل فمه في القضاء * رجحان
الميزان عدل عند الرب * واعماله مثاقيل عدله * من يعمل الاسواء مرذول عند الرب * لان
كرسي رياسته مرسوم بالعدل * الشفاه المقسطة عند الملك * فهو يحب الاقوال القويمة *
غضب الملك رسول الموت * والانسان الحكيم يستعطفه * ابن الملك في نور الحياة *
والمقبولون عنده كسحابة مسائية * فراخ الحكمة عالية مختارة اكثر من الذهب * فراخ
الفطنة مختارة رفيعة اكثر من الفضة * سبل الحياة تميل من الاسواء * وطرق العدل
تمد طول العمر * من يقبل ادبا سيكون في الخيرات * ومن يحفظ التوبيخات سيحكم *
من يحفظ طرقه يصون نفسه * ومن يحب حياته يشفق على فمه * التعظم يتقدم قبل الهشم *
وسوء التمييز يسقط قبل السقوط * الوديع في الغضب بتواضعه افضل من الذي يوزع الغنائم
بتعظم * الفهيم في الامور واجد الصالحات * والمتوكل على الرب مغبوط *

Deus recedit distantia distantiarum ab 29
impiis, & exaudit orationes proborum.
Lucrum parvum cum justitia, præstantius 30
est frugibus multis cum iniquitate. Cor ho-
minis cogitet cogitationes justas, ut diri-
gat Deus gressus ejus. Oculus, cùm in- 31
tuetur inspectiones bonas, Lætificat cor :
& nuntium bonum impinguat ossa. Qui 32
rejicit disciplinam, odit animam suam :
& qui servat correptiones, amat animam
suam. Timor Domini, disciplina et sapi- 33
entia : & initium gloriæ respondebit ei :
& honor incedet ante humiles.

CAP. XVI.

OPera humilis omnia, munda sunt co- 1
ram Deo : et scelesti peribunt in die mala.
Omnis elatus corde, immundus est apud 5
Deum. Qui injecerit manum in manum
tyranni, non effugiet potestatem. Initium 6
viæ bonæ, operatio æquitatum ; suntque
acceptæ apud Deum plusquàm mactatio
victimarum. Qui quærit Dominum, in- 7
veniet scientiam cum æquitate. Qui quæ- 8
runt eum in inquisitione rectâ, invenient pa-
cem. Opera Domini cuncta, cum justi- 9
tia : impius servatur ad diem malum.
Cognitio intentionis, in labiis regis : neque 10
errabit os ejus in judicio. Exuberantia 11
stateræ, justitia est apud Dominum : &
opera ejus, pondera justitiæ ipsius. Qui 12
committit scelera, execrabilis est apud
Dominum : quia solium principatûs ejus
est firmatum in æquitate. Labia justa, a- 13
pud regem ; nam ipse diligit sermones re-
ctos. Ira regis nuntius est mortis : & 14
homo sapiens devitabit eam. Filius re- 15
gis, in splendore vitæ : & accepti apud il-
lum, sunt velut nubes vespertina. Ger- 16
mina sapientiæ, excelsa, electa magis quàm
aurum : germina prudentiæ, electa, subli-
mia plus quàm argentum. Semitæ vitæ 17
declinant à nequitiis : & viæ æquitatis
important longitudinem ætatis. Qui reci-
pit disciplinam, erit in bonis : & qui cu-
stodit correptiones, sapiens fiet. Qui ob-
servat vias suas, servat animam suam :
& qui amat vitam suam, parcit ori suo.
Superbia præcedit confractionem : & ma- 18
lè considerans corruet ante ruinam. Qui 19
mitis est in ira, in humilitate sua præ-
stantior est eo qui dividit spolia cum su-
perbia. Prudens in negotiis, inveniet bo- 20
na : & confidens in Domino, fœlix.

משלי : יו

21 לחכם־לב יקרא נבון ומתק שפתים יסיף
לקח : 22 מקור חיים שכל בעליו ומוסר אולים
אולת : 23 לב חכם ישכיל פיהו ועל־שפתיו
יסיף לקח : 24 צוף־דבש אמרי־נעם מתוק
לנפש ומרפא לעצם : 25 יש דרך ישר לפני־איש
ואחריתה דרכי־מות : 26 נפש עמל עמלה
לו כי־אכף עליו פיהו : 27 איש בליעל כרה רעה
ועל־שפתיו כאש צרבת : 28 איש תהפכות ישלח
מדון ונרגן מפריד אלוף : 29 איש חמס יפתה
רעהו והוליכו בדרך לא־טוב : 30 עצה
עיניו לחשב תהפכות קרץ שפתיו כלה
רעה : 31 עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא : 32 טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד
עיר : 33 בחיק יוטל את־הגורל ומיהוה כל־
משפטו :

CAP. XVII. יז

1 טוב פת חרבה ושלוה־בה מבית מלא
זבחי־ריב : 2 עבד־משכיל ימשל בבן
מביש ובתוך אחים יחלק נחלה : 3 מצרף
לכסף וכור לזהב ובחן לבות יהוה : 4 מרע
מקשיב על־שפת־און שקר מזין על־לשון
הות : 5 לעג לרש חרף עשהו
שמח לאיד לא ינקה : 6 עטרת זקנים בני
stulto decorum Non .eorum patres filiorum gloria & : filiorum
בנים ותפארת בנים אבותם : 7 לא־נאוה לנבל
Lapis ? falsitatis labium liberali quia etiam : dignitatis labium
שפת־יתר אף כי־לנדיב שפת־שקר : 8 אבן־
, respexerit quod omne ad : ejus patroni oculis in munus gratiæ
חן השחד בעיני בעליו אל־כל־אשר יפנה
.aget prudenter
ישכיל :

Versio VULG. LAT.

21 Qui sapiens est corde, appellabitur prudens: & qui dulcis eloquio, majora percipiet.
22 Fons vitæ eruditio possidentis: doctrina stultorum, fatuitas.
23 Cor sapientis erudiet os ejus: & labiis ejus addet gratiam.
24 Favus mellis, composita verba: dulcedo animæ, sanitas ossium.
25 Est via quæ videtur homini recta: & novissima ejus ducunt ad mortem.
26 Anima laborantis laborat sibi, quia compulit eum os suum.
27 Vir impius fodit malum, & in labiis ejus ignis ardescit.
28 Homo perversus suscitat lites: & verbosus separat principes.
29 Vir iniquus lactat amicum suum: & ducit eum per viam non bonam.
30 Qui attonitis oculis cogitat prava, mordens labia sua perficit malum.
31 Corona dignitatis senectus, quæ in viis justitiæ reperietur.
32 Melior est patiens viro forti: & qui dominatur animo suo, expugnatore urbium.
33 Sortes mittuntur in sinum, sed à Domino temperantur.

CAP. XVII.

1 MElior est buccella sicca cum gaudio, quàm domus plena victimis cum jurgio.
2 Servus sapiens dominabitur filiis stultis, & inter fratres hæreditatem dividet.
3 Sicut igne probatur argentum, & aurum camino: ita corda probat Dominus.
4 Malus obedit linguæ iniquæ, & fallax obtemperat labiis mendacibus.
5 Qui despicit pauperem, exprobrat factori ejus: & qui ruinâ lætatur alterius, non erit impunitus.
6 Corona senum filii filiorum: & gloria filiorum patres eorum.
7 Non decent stultum verba composita; nec principem labium mentiens.
8 Gemma gratissima, expectatio præstolantis: quocunque se vertit, prudenter intelligit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 † Τὺς σοφὺς καὶ συνετὺς φαύλυς καλῦσιν, † οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ (ι) πλείονα ἀκύσονται.
22 † Πηγὴ ζωῆς ἔννοια τοῖς κεκλημένοις, † παιδεία δὲ ἀφρόνων κακή.
23 † Καρδία σοφῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τῦ ἰδίυ σόματος, † ἐπὶ δὲ χείλεσι φορέσει ἐπιγνωμοσύνην.
24 † Κηρία μέλιτος λόγοι καλοὶ, † γλύκασμα δὲ (κ) αὐτῦ ἴασις ψυχῆς.
25 † Εἰσὶν ὁδοὶ δοκῦσαι εἶναι ὀρθαὶ ἀνδρὶ, † τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν βλέπει εἰς πυθμένα ᾅδυ.
26 † Ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ. † καὶ ἐκβιάζεται (λ) τὴν ἀπώλειαν ἑαυτῦ.
27 † Ὁ μέντοι σκολιὸς ἐπὶ τῷ ἑαυτῦ σόματι φορεῖ τὴν ἀπώλειαν. † ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακὰ, † ἐπὶ δὲ τῶν ἑαυτῦ χειλέων (μ) θησαυρίζει πῦρ.
28 † Ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμπεται κακὰ, † καὶ λαμπτῆρα δόλυ (ν) πυρσεύσει κακοῖς, † καὶ διαχωρίζει φίλυς.
29 † Ἀνὴρ παράνομος ἀποπειρᾶται φίλων, † καὶ ἀπάγει αὐτὺς ὁδὺς ὐκ ἀγαθάς.
30 † (ξ) Στηρίζων δὲ ὀφθαλμὺς αὐτῦ διαλογίζεται διεστραμμένα, † ὁρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτῦ πάντα τὰ κακά· † ὗτος κάμινός ἐστι (ο) κακίας.
31 † Στέφανος καυχήσεως γῆρας, † ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται.
32 † Κρείσσων ἀνὴρ μακρόθυμος ἰσχυρῦ, (π) † ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων (ρ) καταλαμβανομένυ πόλιν.
33 † Εἰς κόλπυς ἐπέρχεται πάντα τοῖς ἀδίκοις, † παρὰ δὲ κυρίυ πάντα τὰ δίκαια.

MS. A. (ι) πλεῖον ἀκύονται. (κ) αὐτῶν (λ) ἑαυτῦ τὴν ἀπώλειαν. (μ) ὀρύσσει πῦρ. (ν) πυρσεύει (ξ) Στηρίζων ὀφθαλμὺς αὐτῦ λογίζεται (ο) κακῶν. (π) † καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίυ μεγάλυ, ὁ δὲ κρείσσων (ρ) τῦ καταλαμβανομένυ πόλιν.

ΚΕΦ. ιζ'.

1 † ΚΡείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ, † ἢ (α) οἶκος πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης.
2 † Οἰκέτης νοήμων κρατήσει δεσποτῶν ἀφρόνων, † ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖται μέρη.
3 † Ὥσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσὸς, † ὕτως ἐκλεκταὶ καρδίαι (β) παρὰ κυρίῳ.
4 † Κακὸς ὑπακύει γλώσσης παρανόμων, † δίκαιος δὲ ὐ προσέχει χείλεσι ψευδέσιν.
5 (γ) † Ὁ καταγελῶν πτωχῦ παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτὸν, † ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμένῳ ὐκ (δ) ἀθωωθήσεται, † ὁ δὲ (ε) ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται.
6 † Στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων, † καύχημα δὲ τέκνων πατέρες αὐτῶν. (ζ) † Τῦ πιστῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, † τῦ δὲ ἀπίστυ ὐδὲ ὀβολός.
7 † Οὐχ ἁρμόσει ἄφρονι χείλη πιστὰ, † ὐδὲ δικαίῳ χείλη ψευδῆ.
8 † Μισθὸς χαρίτων (η) παιδεία τοῖς χρωμένοις, † ὗ δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εὐοδωθήσεται.

MS. A. (α) οἶκος πλήρης πολλῶν (β) παρὰ θεῷ. (γ) τῦ πιστῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων, τῦ δὲ ἀπίστυ ὐδὲ ὀβολός. Ὁ * καταγγέλλων (δ) ἀθωωθήσεται, (ε) σπλαγχνιζόμενος (ζ) Οὐχ ἁρμόσει ἄφρονι χείλη πιστὰ, ὐδὲ δικαίῳ χείλη ψευδῆ. Μισθὸς (η) ἡ παιδεία

(ι) *Sapientes, & intelligentes vocant malos: dulces autem in sermone plura audient. Fons vitæ (u) cogitatio possidentibus: (x) disciplina autem imprudentum mala. Cor sapientis cogitabit, quæ ex ore proprio: & in labiis (y) portabit doctrinam. Favi (z) mellis sermones boni: (ω) dulcedo autem eorum sanitas animæ. Sunt viæ, quæ videntur esse rectæ homini: attamen novissima eorum spectant in fundum inferni. (aa) Vir in laboribus laborat sibi, & vim facit in interitum suum. (bb) Perversus in ore suo portat perditionem: vir (cc) imprudens fodit sibi mala: & in labiis suis (dd) ignem condit. Vir perversus (ee) transmittit mala; (ff) et face doli accendet mala, & disjungit amicos. Vir iniquus (gg) palpat amicos: & abducit eos per vias non bonas. (hh) Qui autem obfirmat oculos suos; cogitat (ii) perversa, (kk) & [illegible] labiis suis omnia mala: hic fornax est mali. Corona gloriationis senectus, & in viis justitiæ invenitur. Melior vir (ll) longanimis forti: & qui continet iracundiam, melior est, quàm qui urbem capit. In sinus veniunt omnia (mm) injusta: à Domino autem omnia justa.*

CAP. XVII.

MElior buccella (a) cum voluptate in pace, quàm (b) domus multorum bonorum, & injustarum victimarum cum jurgio. Servus intelligens reget (c) dominos stultos: in fratribus autem (d) dividet partes. Sicut probatur in camino argentum, & aurum; ita (e) electa corda apud Dominum. Malus obedit linguæ iniquorum: (f) justus autem non intendit labiis mendacibus. Qui irridet inopem, (g) irritat eum qui fecit illum: qui autem lætatur pereunte, non erit innocens: ille autem, cujus viscera commoventur, misericordiam consequetur. Corona senum filii filiorum; (h) gloriatio autem filiorum patres eorum. (i) Si qui fidelis est, totus mundus divitiarum: illius autem, qui infidelis est, neque obolus. Non (k) congruent imprudenti labia fidelia, (l) neq; justo (m) labia mendacia. (n) Merces gratiarum, disciplina iis, qui utuntur: quocunque se verterit, prosperabitur.

תרגום TARGUM.

21 חכים לבא יתקרי סוכלתנא ודחלין שפותיה מוסיף אולפנא : 22 מבוע דחיי סוכלא
דמריה ומרדותא דשטיי שטיותא : 23 לבא דחכימא מסתכל פומיה ובשפותוהי
24 מוסיף אולפנא : כבריתא דדובשא מאמרא דבוסמא חליותא דנפשא ואסותא
25 לגרמי : אית ארחא דמתחזיא בעיני בני נשא דתריצא היא וסופא ארחתא דמותא
26 אנון : נפש דלעיא לעותא תסובר דמן פומא אתי לה כיפא : 27 גברא טלומא
28 חפר בישתא ובשפותיה נורא יהבה וליקי : גברא מהפכנא יגרי תגרי וחרתנא
29 מעריק רחמיה : גברא חטופא משרגג חבריה מוביל ליה בארחא דלא שפירא :
30 רמז בעינוי וחשב הפכתא גזים בשפותיה וגמר בישתא : 31 כלילא דשבהורא
32 סיבותא בארחא דצדקתא משתכחא : טב נגיד אפי רוחא מן גברא ודמכביש
33 נפשיה טב מן הוא דאחד מדינתא : בעובא דעצתא נפלה פצתא ומן אלהא
נפק דיניה :

יז

1 טבא היא לחמא שרבתא ושלותא בה מן ביתא דמלי דבחי דדינא : 2 עבדא
3 סוכלתנא ישתלט בברא מבהתנא ובינת אחי נפלג ירותתא : צרפא נקי לסאמא
4 וכורא לדהבא ואלהא בדיק לבא : גברא בישא צית לספותא דעאתא שקרא
5 ודגלותא על לישנא דעאתא : דמצדי במסכנא מרגז לבריה ודחדי לתברא
6 דחבריה לא מודכי : כלילא דסבי בני בניא ושבהורהון דבניא אבהתהון : 7 לא יאי
8 לטפשא שפתא יתירתא אף לא לשליטא שפתא דשקרא : כיפא דשוחדא חסדא
היא באפי מאן דשקל לה לכל אתר דמתפני שכולתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sapiens corde vocatur intelligens; & qui dulcis est labiis suis, addet disciplinam. Fons vitæ intellectus *possidentis*, & disciplina stultorum stultitia. Cor sapientis erudit os ipsius, & in labiis suis adjicit doctrinam. Favus mellis verbum suave, dulcedo animæ & medicina ossium. Est via quæ videtur in oculis filiorum hominum recta: & finis ejus sunt viæ mortis. Anima laborantis laborem sustinebit; quia ex ore suo veniet ei humiliatio. Vir calumniator fodit malum, & in labiis ejus ignis dat scintillas. Vir perversus concitat lites, & *litigiosus* divellit à se amicum suum. Vir raptor lactat amicum suum, & ducit eum per viam non bonam. Qui annuit oculis suis & cogitat perversa, *minans* labiis suis perficit malum. Corona pulchritudinis est senectus, in via justitiæ invenitur. Melior est lentus ira animi quàm fortis: & qui dominatur sibiipsi, magis quàm ille qui capit provinciam. In sinum consilii cadit sors, & à Deo egreditur judicium ejus.

CAP. XVII.

MElior est panis siccus cum tranquillitate, quàm domus plena victimis jurgii. Servus prudens dominabitur filio impudenti, & inter fratres dividet hæreditatem. Conflatorium purum est ad argentum, & caminus ad aurum, & Deus scrutatur corda. Vir malus ausculcat labia iniqua: [illegible] tas & *mendacium* in lingua perversa. Qui deridet pauperem, provocat iram creatoris sui; & qui lætatur in interitu socii sui, non erit innocens. Corona senum filii filiorum, & pulchritudo filiorum patres eorum. Non decet insipientem labium excellens, neque principem labium mendacii. Lapis muneris gratia est in oculis ejus qui tollit eum: ad omnem quò se vertit, prudenter agit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sapiens corde novit intelligentiam : & is cu- 11
jus dulcia funt labia, auget doctrinam. Vena 22
est vitæ intellectus iis qui nôrunt illū,& disci-
plina stultorū, insipientia. Cor sapiens noscit 13
sermonem oris sui: & labiis suis addit doctri-
nam. Favus mellis, dictū sapientis : & dulcis 14
est animæ ejus, & sanitas ossib⁹ ipsius. Est via 25
quæ videtur oculis hominū esse recta : atta-
men semitæ ejus, semitæ sunt mortis. Anima 26
dolens, sibi dolet: & ex ore sui ipsius procedit
interitus ejus. Vir sceleratus altruit malum : 27
& ex ore ejus ardescit ignis. Vir iniquus ex- 28
citat litem: & vanus persequitur amicos suos.
Vir perversus adulatur socio suo, & ducit eum 29
per viam haud bonam : Innuit etiam oculis 30
suis, & meditatur perversitates : & cogitat
labiis : suis,& malum perficit. Diadema glo- 31
riæ, senectus : & in via justitiæ celebratur.
Præstantior est longanimis gigante: & qui do- 32
mat animum suum, eo qui dominatur urbi.
In finum dolosi cadet sors ejus : & à Domino 33
egredietur judicium ejus.

CAP. XVII.

Melior est panis siccus cum quiete, me- 1
lior *inquam* domo plenâ victimis contenti-
osis. Servus prudens dominabitur filio pu- 2
defacienti, & inter fratres dividet hæredita-
tem. Conflatorium probat argentum, & 3
fornax aurum : Dominus autem cor explo-
rat. Vir malignus auscultat labia doloso- 4
rum : justus autem non obedit linguæ flagiti-
osorum. Qui deridet pauperem, irritat crea- 5
torem ejus : & qui lætatur pernicie, non erit
impunis. Corona senum, filii filiorum sunt : 6
& gloria filiorū, parentes eorum. Non decet 7
stultum, labium fidele : neque justum, labi-
um mendax. Lapillus gratiæ pulcher est in 8
oculis habentis eum : & quoquò se vertit
lapillus ille, prudentia est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*الحكماء والفقهاء يسمونهم صالحين *ومن يكون حلوا في كلامه يسمعون منه *اكثر التفكر
في المعاد عين حياة لمن يقتنيه *وادب الاغبياء رديء *قلب الحكيم يفهم الالفاظ البارزة
من فمه *وفي شفتيه يحمل جمهور المعرفة *الاقوال الجيدة شهد العسل *وحلاوتها شفاء النفس
*يكون طرقا يظنها الانسان جيدة مستوية *واواخرها تاصير الى اعماق الجحيم *الانسان
بالاتعاب يتعب ذاته ويغتصب هلاكه *من يكون ملتويا يحمل هلاكه في فمه *الانسان
الجاهل يحفر لنفسه المساوىء *وفي شفتيه يكنز النار *الانسان الملتوي يبعث الشرور
ويشعل الغش يحرق الاشرار ويفرق بين الاصدقاء *الرجل المتجاوز الشريعة يخرب اصدقاءه
ويسوقهم الى طرق ليست صالحة *من يصلب عينيه يفكر افكارا معوجة *ويحد بشفتيه
جميع الاسواء ويميزها *فذاك هو اتون الشر *الشيخوخة اكليل الفخر *وانما توجد في طرق
العدل *الرجل المتمهل افضل من الرجل القوي *والانسان الذي له فطنة افضل من
فلاحة عظيمة *ومن يمسك غيظه افضل ممن ياخذ مدينة ويملكها *الظالمون جميع الاشياء
توافي الى حضورهم *ومن الله كل الامور المقسطة *

الفصل السابع عشر *

*خبز يابس في سلامة وامن لافضل من منزل مملوء خيرات كثيرة وذبائح ظالمة بخصومة
*العبد اللبيب يمسك السادة الاغبياء *وبين الاخوة يقسم الانصبة *كما يختبر الفضة والذهب
في الكور *هكذا يختبر القلوب المختارة عند الرب *الطالح يطيع السن العادلين عن
الشريعة *والمقسط لن يصغي الى الشفوات الكاذبة *جميع عالم الاموال للمؤمن *وليس لمن
لا ايمان له ولا فلس *من يضحك على المسكين يغضب من خلقه *ومن يشمت بالهالك لن
يتزكى ولا يبرأ *والمحسن يرحم *اكليل الشيوخ اولاد الاولاد *وفخر الاولاد اباؤهم *الشفوات
الصادقة ما تلائم الجاهل *ولا الشفوات الكاذبة توافق الصديق *ثواب النعم للذين
يستعملونه *لان صاحبه اينما التفت يتيسر امره *

Sapientes & eruditos appellabunt opti- 11
mos : & qui fuerit dulcis in sermone suo,
obtemperabunt illi. Frequentissima con- 22
sideratio finis, fons est vitæ possidenti
illam : & disciplina insipientium pessima
est. Cor sapientis intelligit eloquia pro- 23
deuntia ex ore suo ; & in labiis suis por-
tat præstantissimum scientiæ. Sermones 24
probi, favus mellis : & dulcedo eorum,
sanitas animæ. Sunt viæ quas homo ex- 25
istimat bonas & rectas, at extrema illa-
rum respiciunt profunda inferni. Homo 26
laboribus fatigat se ipsum, & vi evocat
perditionem suam. Qui fuerit perversus,
portabit interitum suum in ore suo. Homo 27
stultus fodit animæ suæ mala, & in labiis
suis thesaurizat ignem. Homo perversus 28
suscitat mala : & fax fraudis comburit
malos, et separat inter amicos. Homo trans- 29
gressor legis suffuratur amicos suos, &
ducit eos ad vias non bonas. Qui in- 30
durat oculos suos, cogitat cogitationes
perversas, & acuit labiis suis omnes ne-
quitias, & discernit illas : is est fornax
malitiæ. Senectus est corona gloriæ, & 31
quidem reperitur in viis justitiæ. Vir 32
longanimis, præstantior est viro forti :
& homo cui est prudentia, præstantior
est prosperitate maximâ. Et qui cohibet
iram suam, præstantior est eo qui capit
urbem, & possidet illam. Ad iniquorum 33
sinus omnes res veniunt : & à Deo, o-
mnes res justæ.

CAP. XVII.

P*Anis vetustus cum pace & securitate,* 1
certè melior est domo consertâ panibus
multis & victimis iniquis cum rixa.
Servus prudens cohibebit dominos stul- 2
tos, & inter fratres dividet sortes. Quem- 3
admodum probatur argentum et aurum in
fornace, sic probantur corda electa apud
Dominum. Scelestus obtemperat linguis 4
declinantium à lege : justus autem non
intendit ad labia mendacia. Totus mundus
divitiarum, fideli : et viro cui non est fi-
des, nec obolus quidem. Qui irridet 5
pauperem, irritat creatorem ejus : &
qui lætatur de pernicie, non justifica-
bitur, neque innoxius erit : & miseri-
cors misericordiam consequetur. Coro- 6
na senum, filii filiorum : & gloria filio-
rum, parentes eorum. Labia veridica non 7
conveniunt stulto, neque labia mendacia
competunt justo. Præmium beneficio- 8
rum, iis qui utuntur ipso : quoniam qui
præditus est illo, quocunque se verterit,
planum inveniet negotium suum.

משלי : יח

, verbo in iterans & , amorem quærens , prævaricationem Tegens
9 מכסה פשע מבקש אהבה ושנה בדבר
percutere præ ; intelligentem in increpatio Descendet ducem separans
10 מפריד אלוף : תחת גערה במבין מהכות
nuncius & : malum quæret rebellio Profectò .centies stultum
11 כסיל מאה : אך מרי יבקש־רע ומלאך
; virum in orbatum ursum Occurrere .eum in mittetur crudelis
12 אכזרי ישלח־בו : פגוש דב שכול באיש
pro malum Reddens .sua stultitia in stultum non &
13 ואל־כסיל באולתו : משיב רעה תחת
, aquas Aperiens .ejus domo de malum recedet non : bono
14 טובה לא־תמיש רעה מביתו : פוטר מים
.dimitte , lis misceatur antequàm & ; contentionis principium
ראשית מדון ולפני התגלע הריב נטוש :
abominatio ; justum faciens iniquum & , impium Justificans
15 מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת
pretium hoc quid Ut .ipsi ambo etiam DOMINI
16 יהוה גם־שניהם : למה־זה מחיר
? non cor & , sapientiam acquirendum ad ; stulti manu in
ביד־כסיל לקנות חכמה ולב־אין :
angustiam ad frater & : amicus diligens tempore omni In
17 בכל־עת אהב הרע ואח לצרה
spondens : volam percutiens corde carens Homo .nascetur
18 יולד : אדם חסר־לב תוקע כף ערב
, prævaricationem Diligens .sui amici facies ad sponsionem
19 ערבה לפני רעהו : אהב פשע
.contritionem quærens , suum ostium elevans : litem diligens
אהב מצה מגביה פתחו מבקש־שבר :
, sua lingua in se vertens & : bonum inveniet non corde Perversus
20 עקש־לב לא ימצא־טוב ונהפך בלשונו
non & : sibi tristitiam ad , stultum Generans .malum in cadet
21 יפול ברעה : ילד כסיל לתוגה לו ולא
: medicina benefaciet lætum Cor .stulti pater lætabitur
22 ישמח אבי נבל : לב שמח ייטב גהה
impius sinu è Munus .os exsiccabit contritus spiritus &
23 ורוח נכאה תיבש־גרם : שחד מחק רשע
faciebus Cùm .judicii semitas pervertendum ad ; capiet
24 יקח להטות ארחות משפט : את־פני
Ira .terræ extremo in stulti oculi & : sapientia intelligentis
25 מבין חכמה ועיני כסיל בקצה־ארץ : כעס
multare Etiam .suæ genetrici amaritudo & ; stultus filius suo patri
26 לאביו בן כסיל וממר ליולדתו : גם ענוש
.rectitudinem super magnificos percutere : bonum non , justum
לצדיק לא־טוב להכות נדיבים על־ישר :
vir spiritu preciosus : scientiam sciens , sua eloquia Prohibens
27 חושך אמריו יודע דעת וקר־רוח איש
: reputabitur sapiens tacens stultus Etiam .intelligentiæ
28 תבונה : גם אויל מחריש חכם יחשב
.intelligens , sua labia obturans
אטם שפתיו נבון :

CAP. XVIII. יח

.se miscebit existentia omni in ; separatus quæret desiderium Ad
1 לתאוה יבקש נפרד בכל־תושיה יתגלע :
se manifestando in quia ; intelligentia in stultus volet Non
2 לא־יחפץ כסיל בתבונה כי אם־בהתגלות
.ejus cor
לבו :

Versio VULG. LAT.

9 Qui celat delictum, quærit a-
micitias: qui altero sermone
repetit, separat fœderatos.
10 Plus proficit correptio apud
prudentem, quàm centum pla-
11 gæ apud stultum. Semper
jurgia quærit malus: ange-
lus autem crudelis mittetur
12 contra eum. Expedit magis
ursæ occurrere raptis fœtibus,
quàm fatuo confidenti in stul-
13 titia sua. Qui reddit mala pro
bonis, non recedet malum de
14 domo ejus. Qui dimittit a-
quam, caput est jurgiorum: &
antequàm patiatur contumeli-
15 am, judicium deserit. Qui ju-
stificat impium, et qui conde-
mnat justum, abominabilis est
16 uterq; apud Deum. Quid pro-
dest stulto habere divitias, cùm
sapientiam emere non possit?
Qui altam facit domum suam,
quærit ruinam: & qui evitat
17 discere, incidet in mala. Omni
tempore diligit qui amicus est:
& frater in angustiis compro-
18 batur. Stult' homo plaudet ma-
nibus, cùm spoponderit pro a-
19 mico suo. Qui meditatur dis-
cordias, diligit rixas: & qui ex-
altat ostium, quærit ruinam.
20 Qui perversi cordis est, non in-
veniet bonum: & qui vertit
21 linguam, incidet in malū. Na-
tus est stultus in ignominiam
suam: sed nec pater in fatuo læ-
22 tabitur. Animus gaudens æta-
tem floridam facit: spiritus tri-
23 stis exiccat ossa. Munera de si-
nu impius accipit, ut perver-
24 tat semitas judicii. In facie
prudentis lucet sapientia: oculi
25 stultorum in finibus terræ. Ira
patris, filius stultus: & dolor
26 matris quæ genuit eum. Non
est bonum, damnum inferre
justo: nec percutere principē,
27 qui recta judicat. Qui mode-
ratur sermones suos, doctus &
prudens est: & preciosi spiri-
28 tûs vir eruditus. Stultus quoq;
si tacuerit, sapiens reputabi-
tur: & si compresserit labia
sua, intelligens.

CAP. XVIII.

1 Occasiones quærit qui vult
recedere ab amico: omni tem-
2 pore erit exprobrabilis. Non
recipit stultus verba pruden-
tiæ: nisi ea dixeris quæ versan-
tur in corde ejus.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 † Ὃς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλίαν,
† ὃς δὲ μισεῖ κρύπτειν διΐστησι φίλους καὶ οἰ-
10 κείους. † Συντρίβει ἀπειλὴ καρδίαν φρονί-
μου, † ἄφρων δὲ μαστιγωθεὶς οὐκ αἰσθάνεται.
11 † Ἀντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός, † ὁ δὲ κύ-
ριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ.
12 † Ἐμπεσεῖται μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι,
13 † οἱ δὲ ἄφρονες διαλογιοῦνται κακά. † Ὃς
ἀποδίδωσι κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν, † οὐ κινη-
14 θήσεται κακὰ (ϑ) ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ. † Ἐξ-
ουσίαν δίδωσι λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης,
† προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδείας στάσις καὶ μά-
15 χη. † Ὃς δίκαιον κρίνει τὸν ἄδικον, ἄδι-
κον δὲ τὸν δίκαιον, † ἀκάθαρτος καὶ βδε-
16 λυκτὸς παρὰ θεῷ. † Ἵνα τί ὑπῆρξε χρή-
ματα ἄφρονι; † κτήσασθαι (ι) γὰρ σοφίαν
ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται. † Ὃς ὑψηλὸν
ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, ζητεῖ συντριβήν·
† ὁ δὲ σκολιάζων τοῦ μαθεῖν, ἐμπεσεῖται
17 εἰς κακά. † Εἰς πάντα καιρὸν φίλος
ὑπαρχέτω σοι, † ἀδελφοὶ δὲ ἐν ἀνάγκαις
χρήσιμοι ἔστωσαν, † τούτου γὰρ χάριν γεννῶν-
18 ται. † Ἀνὴρ ἄφρων ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαί-
ρει ἑαυτῷ, † ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος ἐγγύῃ
19 (κ) τῶν ἑαυτοῦ φίλων. † Φιλαμαρτήμων
20 (λ) χαίρει μάχαις, † Ὁ δὲ σκληροκάρ-
διος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς. † ἀνὴρ εὐμε-
τάβολος γλώσσῃ ἐμπεσεῖται εἰς κακά,
21 † Καρδία δὲ ἄφρονος ὀδύνη τῷ κεκτη-
μένῳ αὐτήν. † οὐκ εὐφραίνεται πατὴρ
ἐφ' υἱῷ ἀπαιδεύτῳ, † υἱὸς δὲ φρόνιμος (*)
22 εὐφραίνει μητέρα αὐτοῦ. † Καρδία εὐφραι-
νομένη εὐεκτεῖν ποιεῖ, † ἀνδρὸς δὲ λυπη-
23 ροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστᾶ. † Λαμβάνοντος δῶ-
ρα (μ) ἀδίκως ἐν κόλποις οὐ κατευοδοῦνται
ὁδοί, † ἀσεβὴς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύ-
24 νης. † Πρόσωπον συνετὸν ἀνδρὸς σοφοῦ,
† οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα
25 γῆς. † Ὀργὴ πατρὶ υἱὸς ἄφρων, † καὶ ὀ-
26 δύνη τῇ τεκούσῃ (*) αὐτόν. † Ζημιοῦν ἄνδρα
δίκαιον οὐ καλόν, † οὐδὲ ὅσιον ἐπιβουλεύειν
27 δυνάσταις δικαίοις. † Ὃς φείδεται ῥῆμα
προέσθαι σκληρόν, ἐπιγνώμων, † μακρό-
28 θυμος δὲ ἀνὴρ φρόνιμος. † Ἀνοήτῳ (ν)
ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσε-
ται, † ἐνεὸν δέ τις ἑαυτὸν ποιήσας, δό-
ξει φρόνιμος εἶναι.

Qui celat injustè fa[cta], quæ[rit]
amicitiam: (o) qui autem o[dit]
celare, dividit amicos, & dom[esticos].
sticos. (p) Conterit min[a]
prudentis: imprudens autem f[la]-
gellatus non sentit. (q) Contrad[i]-
ctiones suscitat omnis malus: D[o]-
minus autem angelum (r) imm[iseri]-
cordem emittet ei. (s) S[ubit]
solicitudo viro intelligenti: im-
prudentes autem excogitabunt
mala. Qui reddit mala pro bo[nis]
non movebuntur mala è dom[o e]-
jus. (t) Potestatem dat sermon[i]-
principium justitiæ: præcedit au-
tem egestatem contentio, & ju[r]-
gium. Qui justum judicat in[jus]-
qui injustus, injustum autem [ju]-
qui justus; (u) immundus, &
abominabilis apud Deum. ut qu[id]
sunt divitiæ imprudenti? ...
rere enim sapientiam ...
poterit. Qui excelsam fa[cit]
suam domum, quærit contri[tionem]:
qui autem tortuosè agit ad
discendum, (x) incidet in mala.
In omne (y) tempus ami[cus sit]
tibi: fratres autem in necessit[ati]-
bus utiles sint: hujus en[im]
gratiâ nascuntur. Vir impru[dens]
(z) plaudit, & congaudet ...
cùm etiam spondeat spo[nsione]
(aa) suos ipsius amicos. ...
peccata gaudet (aa) rixis: ...
(bb) durus corde non ...
bonis. Vir facilè mutabilis ...
incidet in mala: Cor autem ...
prudentis, dolor possidenti ...
Non lætatur pater super (cc) ...
indisciplinato: filius autem pru-
dens lætificat matrem suam. ...
lætum facit (dd) bene ...
(ee) viri autem tristis ...
ossa. Accipientis munera ...
injustè in sinibus non prosperan[tur]
viæ: impius autem declinat ...
justitiæ. (gg) Vultus intelligens
viri sapientis: oculi autem im-
prudentis ad extrema terræ. ...
patri filius imprudens: (hh) ...
dolor ei, quæ peperit ipsum. ...
mnum inferre viro justo, non ...
neque fas insidiari (ii) prin[cipi]-
bus justis. Qui parcit ...
proferre durum, (kk) ...
tiens: longanimis autem ...
prudens. Dementi interroganti
sapientiam sapientia reputabi[tur]:
(mm) mutum autem quis se faciens, videbitur prudens.

MS.A. (ϑ) * εἰς τοὺς οἴκους αὐτοῦ. (ι) δὲ σοφίας (κ) τὸν ἑαυτοῦ φί[λων]
(λ) * χαίρει (*) εὐφρανεῖ (μ) ἐν κόλπῳ ἀδίκως (*) αὐτοῦ (ν) ἐπερωτήσ[αντι]
σοφία λογισθήσεται,

ΚΕΦ. ιη.

1 † Προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος
χωρίζεσθαι ἀπὸ φίλων, † ἐν παντὶ δὲ και-
2 ρῷ ἐπονείδιστος ἔσται. † Οὐ χρείαν ἔχει
σοφίας ἐνδεὴς φρενῶν, μᾶλλον γὰρ (*) ἄγεται
ἀφροσύνῃ. MS.A. (*) ἀγάγε)

CAP. XVIII.

Occasiones (a) quærit vir, [qui]
vult recedere ab amicis: om[ni]
autem tempore erit exprobra[bilis].
Non (b) opus habet sapientia
qui indiget corde: magis au[tem]
ducitur insipientiâ.

תרגום TARGUM.

9 10 דמכסי חובה בעי רחמותא ודשני מלתא מפרק רחמא : עלא בעתא במן דמתבין
11 טב מן דלממחי לסכלא מאה חוטרין : ברם גברא מרירא בעי בישתא ומלאכא
12 נוכריא ישתדר עליה : פגע דוב ורתיתא בגברא חכימא לא מתזיע וסכלא
13 בשטיותיה נפל : דפריע בישתא חלף טבתא לא תפסוק בישתא מן ביתיה :
14 15 אשד דמא היך מיא מגרי תגרי וקדם קריא אטעי דינא : דמזכיה לרשיעא ומחיב
16 לצדיקא מרחקתיה דאלהא אף תרויהון : למה דין אולא ליה תגרותא לסכלא
17 דלית ליה לבא וחכמתא : בכל עדן גברא רחים הוא ואחא לעקתא מתיליד :
18 19 בר נש חסיר רעינא משלם ידיה וערב ערבותא על חבריה : דרחם חובא רחם
20 מצותא ומורים תרעיה בעי תברא : מן דעקים לביה לא משכח טבתא ודמתהפך
21 בלשניה נפל בבישתא : דמוליד סכלא חבוצא דיליה ולא חדי אבוי דטפשא :
22 23 לבא חדיא משפיר גופא ורוחא דכיכתא מיבשא גרמא : שוחדא מן עובא יסב
24 רשיעא למצלי ארחא דדינא : אפוי דסוכלתנא חדין בחכמתא ועינוי דסכלא
25 26 בעומקא דארעא : ברא סכלא מכביד אבוי וממרמר לאמיה : למתך לצדיקא
27 לא שפיר אף לא למימחי צדיקיא דאמרין תריצותא : דחשך מלוי ידיע ידיעתא
28 ודמכיכא רוחיה גברא דמתבין : ואף שטיא דשתק חכימא הוא מתחשב ודכלי
שפותיה מתבין :

יח

1 רנתא בעי פתיא ובכל מלכנא מצטרי : לא צבי סכלא בסוכלתנא אלא
2 בשטיותא פהי לביה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui celat delictum, quærit amicitiam; & qui repetit sermonem, se[parat]
parat amicum. Penetrat increpatio intelligentem magis quàm per[cu]-
cutere stultum centies virgis. Verùm vir amarus quærit malum, & an-
gelus crudelis mittetur contra eum. Occurrit ursus & terror viro sa-
pienti, non commovetur: & stultus in stultitia sua cadit. Qui reddit
malum pro bono, non recedet malum de domo ejus. Qui effundit san-
guinem sicut aquam, concitat jurgia: & antequàm exardescat dimittit
litem. Qui justificat impium, & qui condemnat justum, uterque est
abominandus Deo. Ad quid prodest negotiatio stulto, qui non habet
cor neque scientiam? In omni tempore socius diligit, & frater ad
tempus angustiæ natus est. Filius hominis indigens intellectu pangit
manum suam, & spondit fidejussionem pro amico suo. Qui diligit pec-
catum, diligit rixam: & qui exaltat portam suam, quærit interitum.
Qui pravus est corde suo, non inveniet bonum: & qui perversus est
lingua sua, corruet in malum. Qui generat stultum, mœstitia erit ei,
non lætabitur pater insipientis. Cor gaudens pulchrum facit corpus,
& spiritus tristis exsiccat ossa. Munus de sinu capiet impius, ut decli[net]
à via judicii. Vultus prudentis hilaris est in sapientia, & oculi stulto-
rum in profundis terræ. Filius stultus exasperat patrem suum, & ex-
acerbat matrem suam. Multare justum non est bonum, neque percutere
justos qui dicunt recta. Qui prohibet sermones suos, scit scientiam:
qui humilis est spiritu suo, vir intelligens est. Stultus quoque si tacue-
rit, sapiens reputabitur: & qui compresserit labia sua, intelligens.

CAP. XVIII.

Desiderium quærit separatus, & omne consilium deridet. Non vult
stultus intelligentiam, sed in stultitia immoratur ejus animus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui tegit delictum, quærit amicitiam: & 9
qui renuit corripere, ab amico & hospite separatur. Minæ conterunt cor sapientis: & 10
pro increpatione vapulabit stultus, nec sentiet. Vir litigiosus quærit malum: quapro- 11
ter mittetur in eum angelus in quo non est
misericordia. Cadet cogitatio & terror in 12
virum sapientem, & in stultum ob insipientiam suam. Qui rependit malum pro bono, 13
non recedet malum de domo ipsius. Et qui 14
effundit sanguinem, litem concitat apud præfectum. Qui justificat impium, & damnat ju- 15
stum, abominabilis est apud Dominum. Ad 16
quid prodest possessio stulto qui non habet
cor ad possidendam sapientiam? Amicus quo- 17
cunque tempore amicus est, & frater ad angustiam nascitur. Homo stultus dat manum 18
suam, spondens pro socio suo sponsionem.
Qui diligit iniquitatem, diligit fraudem & 19
jurgium: & qui exaltat ostium suum, quærit
fractionē animæ suæ. Is cujus cor obtrectans 20
est, non inveniet bonū: & qui pervertit linguā suā, cadet in malum. Qui generat stultū, 21
ad ignominiā animæ suæ *generat illum*: neq;
lætabitur in eo pater ipsius. Cor hilare exor- 22
nat corpus: spiritus autem dolens exsiccat
ossa. Qui munus accipit, iniquus est: depravat 23
enim viam judicii. Vultus prudentis intuetur 24
sapientiam: oculi verò insipientis profunda
terræ. Lacessit iram patris sui filius stultus, & 25
irritat genitricē suam. Inferre damnum justo 26
non decet, nec etiā percutere justos qui recta
loquuntur. Qui cohibet sermones suos, novit 27
scientiam: & qui longanimis est, vir sapiens
est. Stultus silens, quasi sapiens censebitur: et is 28
cujus labia sunt taciturna, prudens reputabitur:

CAP. XVIII.

IN silentio autem suo meditatur concupi- 1
scentiam, & deridet documentum bonum.
Stultus non oblectatur sapientiâ, quoniam 2
meditatur cor ejus insipientiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui celat delicta, cupit amicitiam: & 9
qui odit absconsionem eorum, separat inter amicos & domos. Cor subtilis ingenii 10
conterent minæ: & stultus, etiamsi vapulet, non percipit. Omnis iniquus suscitat 11
jurgium & litem, & Dominus mittet ad eum angelum non misericordem. Cura ca- 12
dit super virum cordatum: & stulti cogitant nequitias. Qui retribuit pro bonis 13
mala, non recedent mala de domo ipsius.
Initium justitiæ tribuit sermonibus au- 14
thoritatem: & lis atque jurgium exardescunt propter paupertatem & egestatem. Abominabilis est ac despectus apud 15
Deum, qui in judicio declarat iniquum justum, & justum iniquum. Quarè fa- 16
ctæ sunt insipienti divitiæ? quandoquidem qui excors est, non potest possidere sapientiam. Qui facit domum suam sublimem, quærit fractionem: & qui difficultatem facit discendi, incidet in mala.
In omni tempore sit tibi amicus: & sint 17
tibi in angustiis fratres utiles, quoniam ad hanc conditionem nati sunt. Homo 18
stultus collidit seipsum, & de eo gestietur ut de fidejussore qui spondet pro amico suo. Amans peccatum, diligit ri- 19
xas: & durus corde, non inveniet bona.
Homo, cujus lingua velox est ad mutatio- 20
nem & variationem, incidet in mala.
Cor imprudens cruciat eum qui possidet 21
illud. Pater non gaudebit filio immorigerato: & filius prudens lætificat matrem suam. Cor hilare nutrit amicitiam, & 22
societatem: & hominis tristis exsiccantur ossa. Qui suscipit munera in sinu suo, 23
iniquitatem commisit, haudquaquam explanabuntur viæ ejus: & impius declinat à via iniquitatis. Vultus viri sapi- 24
entis super hos est: & oculi insipientis ad fines terræ aspiciunt. Filius insipiens, 25
ira patri suo: & dolor ei quæ genuit illum. Non est bonum jacturam inferre 26
homini iniquè ulla in re: neque res est justa circumvenire justos potentes. Qui 27
parcit, & cohibet se quin proferat verbum asperum, is est doctus. Vir longanimis, firmus est judicio. Et qui non habet intel- 28
lectum, cùm interrogaverit de sapientia, reputabitur hoc illi sapientia. Qui facit seipsum mutum, censebitur prudens.

CAP. XVIII.

VIr cupiens separare se ab amicis suis 1
quærit occasiones: & in omni tempore erit vituperabilis. Et qui habet opi- 2
niones difficiles, non eget sapientiâ: quia stultitia ducit illum magis.

מִשְׁלֵי : יח

3 בְּבוֹא־רָשָׁע בָּא גַם־בּוּז וְעִם־קָלוֹן חֶרְפָּה :
4 מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה :
5 שְׂאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט :
6 שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב וּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת יִקְרָא :
7 פִּי־כְסִיל מְחִתָּה־לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ נַפְשׁוֹ :
8 דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יָרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן :
9 גַּם מִתְרַפֶּה בִמְלַאכְתּוֹ אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית :
10 מִגְדַּל־עֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׂגָּב :
11 הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת עֻזּוֹ וּכְחוֹמָה נִשְׂגָּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ :
12 לִפְנֵי־שֶׁבֶר יִגְבַּהּ לֵב־אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד עֲנָוָה :
13 מֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמָע אִוֶּלֶת הִיא־לוֹ וּכְלִמָּה :
14 רוּחַ־אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ וְרוּחַ נְכֵאָה מִי יִשָּׂאֶנָּה :
15 לֵב נָבוֹן יִקְנֶה־דָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֶּשׁ־דָּעַת :
16 מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי גְדֹלִים יַנְחֶנּוּ :
17 צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ וַחֲקָרוֹ :
18 מִדְיָנִים יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין עֲצוּמִים יַפְרִיד :
19 אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת־עֹז וּמִדְיָנִים כִּבְרִיחַ אַרְמוֹן :
20 מִפְּרִי פִי־אִישׁ תִּשְׂבַּע בִּטְנוֹ תְּבוּאַת שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע :
21 מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד־לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל פִּרְיָהּ :
22 מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב וַיָּפֶק רָצוֹן מֵיְהוָה :
23 תַּחֲנוּנִים יְדַבֶּר־רָשׁ וְעָשִׁיר יַעֲנֶה עַזּוֹת :
24 אִישׁ רֵעִים לְהִתְרֹעֵעַ וְיֵשׁ אֹהֵב דָּבֵק מֵאָח :

CAP. XIX. יט

1 טוֹב רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעִקֵּשׁ שְׂפָתָיו וְהוּא כְסִיל :
2 גַּם בְּלֹא־דַעַת נֶפֶשׁ לֹא־טוֹב וְאָץ בְּרַגְלַיִם חוֹטֵא :
3 אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוָה יִזְעַף לִבּוֹ :
4 הוֹן יֹסִיף רֵעִים רַבִּים וְדָל מֵרֵעֵהוּ יִפָּרֵד :

Versio VUL. LAT.

3 Impius, cùm in profundum venerit peccatorum, contemnit: sed sequitur eum ignominia et
4 opprobrium. Aqua profunda verba ex ore viri: & torrens
5 redundans fons sapientiæ. Accipere personam impii non est bonum, ut declines à veritate
6 judicii. Labia stulti miscent se rixis: & os ejus jurgia provo-
7 cat. Os stulti contritio ejus: & labia ipsius, ruina animæ e-
8 jus. Verba bilinguis, quasi simplicia: & ipsa perveniunt usq; ad interiora ventris. Pigrum dejicit timor: animæ autem effœminatorũ esurient. Qui mol-
9 lis & dissolut⁹ est in opere suo, frater est sua opera dissipantis.
10 Turris fortissima, nomen Domini: ad ipsum currit justus, et
11 exaltabitur. Substantia divitis urbs roboris ejus, & quasi murus validus circumdans eum.
12 Antequàm conteratur, exaltatur cor hominis: & antequàm
13 glorificetur, humiliatur. Qui priùs respondet quàm audiat, stultum se esse demonstrat, &
14 confusione dignum. Spiritus viri sustentat imbecillitatem suam: spiritũ verò ad irascendum facilem quis poterit susti-
15 nere? Cor prudens possidebit scientiam: & auris sapientium
16 quærit doctrinam. Donum hominis dilatat viam ejus, & ante principes spatiũ ei facit.
17 Justus, prior est accusator sui: venit amicus ejus, & investi-
18 gabit eum. Contradictiones comprimit sors, & inter po-
19 tentes quoque dijudicat. Frater, qui adjuvatur à fratre, quasi civitas firma: & judicia quasi
20 vectes urbium. De fructu oris viri replebitur venter ejus: & genimina labiorum ipsius satu-
21 rabunt eum. Mors, & vita in manu linguæ: qui diligũt eam,
22 comedent fructus ejus. Qui invenit mulierem bonam, invenit bonum: & hauriet jucunditatem à Domino. Qui expellit mulierem bonam, expellit bonũ: qui autem tenet adulteram, stultus est & impius.
23 Cum obsecrationibus loquetur pauper: & dives effabitur
24 rigidè. Vir amabilis ad societatem, magis amicus erit, quàm frater.

CAP. XIX.

1 Melior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quàm dives torquens labia sua, & insipiens. Ubi non est scientia ani-
2 mæ, non est bonũ: & qui festin⁹ est pedibus, offendet. Stultitia hominis supplantat gress⁹ ejus: & contra
3 Deũ fervet animo suo. Divitiæ addunt amicos plurimos: à paupere autẽ & hi, quos habuit, separantur.
4

Versio GRÆC. LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

3 †Ὅταν ἔλθῃ ἀσεβὴς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ, †ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ
4 ὄνειδος. †Ὕδωρ βαθὺ λόγος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, †ποταμὸς δὲ ἀναπηδύει καὶ πηγὴ
5 ζωῆς. †Θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς οὐ καλόν, †οὐδὲ ὅσιον ἐκκλίνειν τὸ δίκαιον ἐν κρί-
6 σει. †Χείλη ἄφρονος ἄγουσιν (α) αὐτὸν εἰς κακά, †τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον
7 ἐπικαλεῖται. †Στόμα ἄφρονος συντριβὴ αὐτῷ, †τὰ δὲ χείλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.
8 †Ὀκνηροὺς καταβάλλει φόβος, †ψυχαὶ δὲ
9 ἀνδρογύνων πεινάσουσιν. †Ὁ μὴ ἰώμενος (β) αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, †ἀδελφός
10 ἐστι τοῦ λυμαινομένου ἑαυτόν. †Ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου. †αὐτῷ δὲ προσ-
11 δραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται. †Ὕπαρξις πλουσίου ἀνδρὸς πόλις ὀχυρά, †ἡ δὲ δόξα αὐ-
12 τῆς μέγα (γ) ἐπισκιάζει. †Πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρός, καὶ πρὸ δόξης τα-
13 πεινοῦται. †Ὃς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι, †ἀφροσύνη (δ) αὐτῷ ἐστι καὶ ὄνειδος.
14 †Θυμὸν ἀνδρὸς πραΰνει θεράπων φρόνιμος,
15 †ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑποίσει; †Καρδία φρονίμου κτᾶται αἴσθησιν, †ὦτα δὲ σο-
16 φῶν ζητεῖ ἔννοιαν. †Δόμα ἀνθρώπου (ε) ἐμπλατύνει αὐτόν, †καὶ παρὰ δυνάσταις καθι-
17 ζάνει αὐτόν. †Δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος ἐν πρωτολογίᾳ, †ὡς δ' ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀντίδι-
18 κος ἐλέγχεται. †Ἀντιλογίας παύει σιγηρός, †ἐν δὲ (ζ) δυναστείαις ὁρίζει. †Ἀδελ-
19 φὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, †ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή, †ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελι-
20 ωμένον βασίλειον. †(η) Ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνὴρ πίμπλησι κοιλίαν αὐτοῦ, †ἀπὸ δὲ
21 καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται. †Θάνατος (θ) καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, †οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἔδονται τοὺς καρποὺς αὐτῆς.
22 †Ὃς εὗρε γυναῖκα ἀγαθήν, εὗρε χάριτας, †ἔλαβεν δὲ (ι) παρὰ θεοῦ ἱλαρότητα. †Ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθήν, ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά, †ὁ δὲ κατέχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. †Ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, †τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Cùm (c) venerit impius in profundum malorum, contemnit: supervenit autem ei inhonoratio, & opprobrium. Aqua profunda, sermo in (d) corde viri: flumen autem (e) scaturit, & (f) fons (g) vitæ. (h) Mirari personam impii non bonum: neque sanctum declinare justum in judicio. Labia stulti ducunt eum (i) in mala, os ejus audax mortem invocat. Os imprudentis, (k) contritio ei: labia autem ejus (l) laqueus animæ ejus. Pigros dejicit timor: animæ autem effœminatorum esurient. (m) Qui non medetur sibi in operibus suis, frater est perdentis seipsum. Ex (n) magnificentia fortitudinis, nomen Domini: (o) ad ipsum autem accurrentes justi exaltantur. Substantia divitis viri, urbs (p) munita: gloria autem ejus magnoperè obumbrat. (q) Ante contritionem exaltatur cor viri: & (r) ante gloriam humiliatur. Qui respondet verbum priusquam audiat; imprudentia ei est, & opprobrium. (s) Furorem viri mitigat servus prudens: (t) pusillanimem autem virum quis sufferet? Cor prudentis (u) possidet sensum: aures autem sapientum quærunt (x) cogitationem. Donum hominis dilatat eum: & apud principes sedere facit eum. Justus suî est accusator (y) in principio sermonis: cùm verò adjecerit adversarius, arguitur. Contradictiones sedat (z) taciturnus; & in potentatibus (a) definit. (b) Frater à fratre adjutus, tanquam urbs munita, & excelsa: (bb) valescit autem, tanquam fundatum regnum. De fructibus oris vir implet ventrem suum: (cc) & de fructibus labiorum suorum implebitur. Mors & vita in manu linguæ: qui autem (dd) continent eam, comedent fructus ejus. Qui invenit mulierem (ee) bonam, invenit gratias: & accepit à Deo (ff) hilaritatem. Qui ejicit mulierem bonam, ejicit bona: qui autem tenet adulteram, stultus & impius. Imprudentia viri (gg) vastat vias ejus: (hh) Deum autem accusat corde suo.

MS. A. (α) αὐτὰ (β) ἑαυτὸν (γ) ἐπισκιάσει. (δ) αὐτῷ, αὐτῷ ἐστι (ε) ἐμπλατύνει (ζ) δυνάσταις (η) Ἀπὸ καρποῦ (θ) ζωῆς (ι) παρὰ κυρίου

ΚΕΦ. ιθ'.

4 †ΠΛοῦτος προστίθησι φίλους πολλούς, †ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος φίλου λείπεται.

CAP. XIX.

Divitiæ addunt amicos multos: inops autem & ab amico, qui erat, (a) deseritur.

תַּרְגוּם Targum.

3 כַּד אָתֵי רַשִׁיעָא בְּשַׁטְיוּתָא יָתֵי וּבִצְעָרָא וּבְחִסוּדָא : מַיָּא עֲמִיקֵי פּוּמֵיהּ דְּגַבְרָא נַחְלָא
4 דְּנָבִיעַ מַבּוּעָא דְּחָכְמְתָא : לְמִסַּב אַפֵּי לְרַשִׁיעָא לָא שַׁפִּיר אַף לָא לְמַצְלֵי דִּינָא לְצַדִּיקָא :
5 [illegible]
6 סִפְוָתֵיהּ דְּסַכְלָא מַיְתָן לֵיהּ לְדִינָא וּפוּמֵיהּ מַסְטֵי לֵיהּ לְחַרְתָּא : פּוּמֵיהּ דְּסַכְלָא שַׁצְיָא
7 [illegible]
8 הוּא לֵיהּ וְסִפְוָתֵיהּ פַּחָא אִנּוּן לְנַפְשֵׁיהּ : מִלֵּי דְּשׁוּשְׁשָׁא מַרְכְּנִין לֵיהּ וּמַחְתִּין לֵיהּ לְעוּמְקָ
9 דְּשְׁיוֹל : וְאַף דְּמִתְרַפֵּא בְּעַבְדְּתֵיהּ חַבְרָא הוּא לְגַבְרָא מְחַבְּלָנָא : מִגְדְּלָא דְּעוּשְׁנָא
10 שְׁמֵיהּ דַּאֲלָהָא וּבֵיהּ נָרְהֵט צַדִּיקָא וְנִתְרִים בְּיָדֵיהּ : מוֹלֵיהּ דְּעַתִּירָא קִרְיְתָא דְּעוּשְׁנֵיהּ
11 וּכְשׁוּרָא יָרוּם מַשְׁרֵיהּ : קְדָם תַּבְרָא יִתְרוֹרַם לִבֵּיהּ דְּגַבְרָא וּקְדָם יְקָרָא עִנְוְתָנוּתָא :
12 מָתִיב פִּתְגָּמָא עַד לָא שְׁמַע שַׁטְיוּתָא לֵיהּ וּבַהֲתְתָא : רוּחֵיהּ דְּגַבְרָא תְּסוֹבַר בַּרְהָנֵיהּ
13 וְרוּחָא מַכַּכְתָּא מַן נַטְעֵיהּ : לִבָּא דִּמְתַבַּיַּן קָנֵא יְדִיעְתָא וְאֶדְנָא דְּחַכִּימֵי תְּבָעֵי מַנְדְּעָא :
14 מוֹהֲבְתֵיהּ דְּבַר נָשָׁא מַרְוְחָא לֵיהּ וּקְדָם רַבְרְבֵי מְקִימָא לֵיהּ : זַכַּי הֲוָה קַדְמָאָה בְּדִינֵיהּ
15 וְאָתָא חַבְרֵיהּ וּנְצִיחַ לֵיהּ : תִּגְרֵי מְבַטְּלָא פַּצְתָּא וּבֵינַת תַּקִּיפֵי פָּרְשָׁא : אַחָא דְּמִתְעַ[illegible]
16 מִן אַחוּי הֵיךְ קִרְיְתָא עֲשִׁינְתָא וְאַחְרָא הֵיךְ סוּכְּרָא דְּחוּסְנָא : מִן פֵּירֵי פּוּמֵיהּ דְּגַבְרָא תִּסְבַּע
17 כַּרְסֵיהּ וּמִן עֲלָלְתָא דְסִפְוָתֵיהּ נִסְבַּע : מוֹתָא וְחַיֵּי בְּיָדָא דְּלִישָׁנָא וּדְרָחֵם לֵיהּ נֵיכוֹל מִן
18 פֵּרוֹי : דְּמַשְׁכַּח אִתְּתָא טָבְתָא מַשְׁכַּח טָבְתָא וּמְקַבֵּל רְעוּתָא מִן אֱלָהָא : תַּחֲנוּנֵי מְמַלֵּל מִסְכֵּנָא
19 וְעַתִּירָא נַמְלֵל עַשִּׁינְתָא : אִית חַבְרֵי דְּמִתְחַבְּרִין וְאִית רְחִמָא דְּבִק מִן אַח :

יט

1 טַב מִסְכֵּינָא דִּמְהַלֵּךְ בִּתְמִימוּתֵיהּ מִן הוּא דִּמְעַקֵּם אָרְחָתֵיהּ וְהוּא סַכְל : מִן דְּלָא
2 יָדַע נַפְשֵׁיהּ לָא שַׁפִּיר לֵיהּ וּדְקַלִּיל בְּרִגְלוֹי לְבִישְׁתָּא חַטְיָא הוּא : שַׁטְיוּתֵיהּ דְּבַר
3 נָשָׁא מְטַלְטְלָא אָרְחָתֵיהּ וְעַל אֱלָהָא מִתְרָעֵם לִבֵּיהּ : מָמוֹנָא מוֹסִיף חַבְרֵי סַגִּיעֵי וּמִסְכֵּנָא
4 פְּרִישׁ חַבְרֵיהּ מִנֵּיהּ :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Quando venit impius in stultitia, venit & in ignominia & opprobrio. Aquæ profundæ os viri, torrens redundans fons sapientiæ. Accipere faciem impii non est bonum, neque declinare à judicio contra justum. Labia stulti adducunt eum in judicium, & os ejus pervertit eum ad rixam. Os stulti perniciei est ei, & labia ejus laquei sunt animæ ejus. Verba susurronis prosternunt illum, & deducent illum in profundum inferni. Is quoque qui remissus est in opere suo, socius est viri dissipantis. Turris fortitudinis nomen Dei; in ea autem curret justus, & exaltabitur in ipsa. Substantia divitis urbs fortitudinis ejus, & quasi murus elevatum est habitaculum ejus. Ante interitum exaltatur cor hominis, & ante gloriam est humilitas. Qui respondet verbum anteaquàm audiat, stultitia est ei & confusio. Spiritus viri sustentat infirmitatem ipsius: & spiritum demissum quis poterit sustinere? Cor intelligentis possidebit scientiam, & auris sapientum quæret notitiam. Donum filii hominis dilatat eum, & ante principes sustentat illum. Justus est primus in judicio suo, & venit socius ejus & vincit eum. Contentiones abrogat sors, & inter fortes dirimit. Frater qui deficit à fratre suo, quasi civitas fortis, & clausa quasi repagulum forti. De fructu oris viri satiabitur venter ejus, & de genimine labiorum suorum satiabitur. Mors et vita in manu linguæ: et qui diligit eam, comedet de fructibus ejus. Qui invenit mulierem, invenit bonum, et suscipit voluntatem suam à Deo. Deprecationes loquetur pauper, et dives loquetur rigida. Sunt socii qui associantur, et amicus adhærens magis quam frater.

CAP. XIX.

Melior est pauper qui ambulat in simplicitate, quàm ille qui pervertit vias suas, et ipse est stultus. Qui nescit animam suam, non est ei bonum, et qui velox est pedibus suis in malum, peccator est. Stultitia filii hominis instabilem facit viam ipsius, et contra Deum murmurat cor ejus. Divitiæ adducunt amicos plurimos: à paupere autem socius ejus separatur.

3 ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܥܘܠܐ ܠܥܘܡܩܐ ܕܒܝܫܬܐ܆ ܐܬܐ ܥܠܘܗܝ ܫܛܝܘܬܐ ܘܥܘܠܐ ܘܨܥܪܐ ܘܚܣܕܐ܀ ܡܝܐ
4 ܥܡܝܩܐ ܡ̈ܠܐ ܕܦܘܡܗ ܕܓܒܪܐ܆ ܘܢܗܪܐ ܕܪܕܐ܆ ܡܒܘܥܐ ܕܚܟܡܬܐ܀ ܠܡܣܒ ܒܐܦܐ
5 ܕܥܘܠܐ ܠܐ ܫܦܝܪ܆ ܘܠܐ ܠܡܨܠܝܘ ܕܝܢܐ ܕܙܕܝܩܐ܀ ܣܦܘܬܗ ܕܣܟܠܐ ܥܐܠܢ ܒܕܝܢܐ܆ ܘܦܘܡܗ
6 ܠܡܘܬܐ ܡܩܪܒ ܠܗ܀ ܦܘܡܗ ܕܣܟܠܐ ܬܒܪܐ ܗܘ ܠܢܦܫܗ܆ ܘܣܦܘܬܗ ܦܚܐ ܠܢܦܫܗ܀
7 ܡ̈ܠܘܗܝ ܕܡܫܬܥܐ ܢܩܫܢ ܠܗ ܒܡܚܒܠܘܬܐ܆ ܘܗܢܘܢ ܡܚܬܝܢ ܠܗ ܠܬܘܢ̈ܝ ܫܝܘܠ܀ ܘܡܢ ܕܡܪܦܐ
8 ܐܝܕܘܗܝ ܒܥܒܕܘܗܝ܆ ܐܚܘܗܝ ܗܘ ܕܓܒܪܐ ܡܚܒܠܢܐ܀ ܡܓܕܠܐ ܥܫܝܢܐ ܗܘ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܆ ܘܥܠܘܗܝ
9 ܪܗܛܝܢ ܙܕܝܩܐ ܘܡܬܥܫܢܝܢ܀ ܝܩܪܐ ܘܥܘܬܪܐ ܩܪܝܬܐ ܕܥܘܫܢܐ܆ ܘܓܘ ܫܘܪܐ ܥܫܝܢܐ
10 ܥܡܘܪܗ܀ ܩܕܡ ܬܒܪܐ ܢܬܪܝܡ ܠܒܗ ܕܓܒܪܐ܆ ܘܩܕܡ ܐܝܩܪܐ ܡܘܟܟܐ܀
11 ܡܢ ܕܡܦܢܐ ܦܬܓܡܐ ܥܕܠܐ ܢܫܡܥ܆ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ ܠܗ ܘܚܣܕܐ܀ ܪܘܚܗ ܕܓܒܪܐ ܡܣܝܒܪܐ
12 ܟܘܪܗܢܗ܆ ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܟܝܟܬܐ ܡܢܘ ܢܣܝܒܪܝܗ܀ ܠܒܐ ܥܫܝܢܐ ܩܢܐ ܝܕܥܬܐ܆ ܘܐܕܢܐ ܕܚܟܝܡܐ
13 ܡܨܝܬܐ ܠܡܕܥܐ܀ ܡܘܗܒܬܗ ܕܒܪܢܫܐ ܡܦܬܝܐ ܠܗ܆ ܘܩܕܡ ܪܘܪ̈ܒܢܐ ܡܩܝܡܐ ܠܗ܀
14 ܙܟܝܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܡܩܕܡ ܒܕܝܢܗ܆ ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܚܒܪܗ ܡܚܘܐ ܠܗ܀ ܦܣܐ ܡܫܒܩ ܚܪ̈ܝܢܐ܆ ܘܒܝܬ
15 ܥܫܝ̈ܢܐ ܦܪܫ܀ ܐܚܐ ܕܡܬܥܕܪ ܡܢ ܐܚܘܗܝ ܐܝܟ ܩܪܝܬܐ ܥܫܝܢܬܐ܆ ܘܐܝܟ ܬܪܥܐ ܕܩܪܝܬܐ܀
16 ܡܢ ܦܐܪ̈ܐ ܕܦܘܡܗ ܕܓܒܪܐ ܢܣܒܥ ܟܪܣܗ܆ ܘܡܢ ܥܠܠ̈ܬܐ ܕܣܦܘܬܗ ܢܣܒܥ܀ ܡܘܬܐ ܘܚܝ̈ܐ
17 ܒܐܝܕܐ ܕܠܫܢܐ܆ ܘܕܪܚܡ ܠܗ ܢܐܟܘܠ ܦܐܪ̈ܝܗ܀ ܕܐܫܟܚ ܐܢܬܬܐ ܛܒܬܐ܆ ܐܫܟܚ ܛܒܬܐ܆
18 ܘܢܣܒ ܪܚܡܐ ܡܢ ܡܪܝܐ܀ ܘܕܡܦܩ ܐܢܬܬܐ ܛܒܬܐ܆ ܡܦܩ ܛܒܬܐ ܡܢ ܒܝܬܗ܀
19 ܡܣܟܢܐ ܡܡܠܠ ܒܬܚܢܢܐ܆ ܘܥܬܝܪܐ ܡܡܠܠ ܩܫܝܐܝܬ܀ ܐܝܬ ܪ̈ܚܡܐ ܕܪ̈ܚܡܐ ܐܢܘܢ܆
20 ܘܐܝܬ ܪܚܡܐ ܕܢܩܦ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܚܐ܀ ܨܚܚܐ܀ ܦܬܓܡܐ܀ ܩܦܠܐܘܢ ܝܛ܀
1 ܛܒ ܗܘ ܡܣܟܢܐ ܕܡܗܠܟ ܒܬܡܝܡܘܬܐ܆ ܡܢ ܥܬܝܪܐ ܕܡܥܩܡܢ ܐܘܪ̈ܚܬܗ܀ ܡܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܢܦܫܗ ܠܐ
2 ܡܫܬܘܚܪ܀ ܘܕܪܗܛ ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ ܚܛܐ܀ ܫܛܝܘܬܗ ܕܓܒܪܐ ܡܥܩܡܐ ܐܘܪ̈ܚܬܗ܆ ܘܥܠ ܡܪܝܐ
3 ܡܬܚܡܬ ܒܠܒܗ܀ ܥܘܬܪܐ ܡܘܣܦ ܪ̈ܚܡܐ ܣܓܝܐܐ܆ ܡܣܟܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ ܡܬܦܪܫ܀
4

Cùmque devenerit impius ad imum malorum, veniet super eum stultitia & iniquitas & contumelia & opprobrium. 3
Aquæ profundæ, verba oris viri : & fluvius decurrens, fons sapientiæ. 4
Vereri vultum impii, non est bonum : neque reflectere judicium adversùs justum. 5
Labia stulti ingrediuntur in litem, & os ejus perducit eum ad mortem. 6
Os imprudentis fractio est animæ : & labiis suis venatur animam suam. 7
Verba socordis injiciunt eum in malum : ipsáque deprimunt eum in penetralia inferni. 8
Et qui remittit manus suas in opere suo, frater est viri destruentis. 9
Turris est munita nomen Domini, & ad eam accurret justus & fortis. 10
Honor & divitiæ urbs fortitudinis ejus : & intra murum fortissimum, habitaculum ejus. 11
Ante contritionem extolletur cor viri : & ante honorem depressio. 12
Qui responsum reddit antequam audiat, stultus est & ignominiosus. 13
Spiritus viri tolerat passionem suam : spiritum verò dolentem quis ferat? 14
Cor firmum possidet sapientiam : & auris sapiens auscultat scientiam. 15
Munera hominis dilatant ei, & ante magnates sistunt eum. 16
Innocens est homo in lite propria : at cùm venit socius ejus indicat illi. 17
Sors dirimit litem, & inter potentes dividit. 18
Frater qui adjuvatur à fratre suo, instar urbis ab arce sita, cujus repagula sunt veluti feræ arcis. 19
De fructibus oris viri satiabitur venter ejus, & frugibus labiorum suorum saturabitur. 20
Mors & vita in linguæ potestate sunt : & qui diligit eam, vescetur fructibus ejus. 21
Qui invenit uxorem bonam, invenit bonum, & impetrat gratiam à Domino : & qui expellit uxorē bonā, expellit bonum è domo sua. 22
Pauper loquitur mollia: dives autem loquitur grandia. 23
Sunt amici qui amici sunt: & est amicus qui firmiùs hæret quàm frater. 24

CAP. XIX.

Melior est pauper qui ambulat in integritate, quàm dives cujus perversæ sunt viæ. 1
Qui non noscit seipsum, malè cedet ei : & qui celer est pedibus suis, peccabit. 2
Stultitia viri depravat vias ejus, & contra Dominum succenset in corde suo. 3
Opes addunt amicos plurimos : pauper autem separatur ab amicis suis. 4

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * اذا افضي المنافق الي قعر الاسواء يتهاون * ويوافيه هوان وعار * ماء عميق الكلام في قلب
4 الرجل * وهو ينبوع فيضه * وعين حياة * ليس حسنا ان يستعجب وجه المنافق * ولا ان
5 يميل العدل في القضاء * شفاه الجاهل تسوقه الي الاسواء * وفم المتهجم يستدعي الموت
6 * فم الغبي يهشمه * وشفتاه فخ لنفسه * العاجزون يصرعهم الخوف * وانفس الطالبين المتواصين
7 جائعة * من لا يسعي ذاته بافعاله فذاك اخو من يفسد ذاته * اسم الرب من عظمة قوته
8 والمقسطون باحضارهم اليه يستعلون * وجود ثروة الانسان مدينة حصينة * وشرفها جلالها
9 عظما * تعالي قلب الرجل لهشمه * ويذل قبل شرفه * من يجاوب كلاما قبل ان يسمع فذلك
10 عناوه له وعار * غضب الرجل يسكنه غلام عاقل * والانسان الصغير النفس من ذا يحمله
11 * قلب الحازم العقل يقتني حسا * واذان الحكماء تطلب معقولا وذكرا * عطية الانسان توسع
12 جاهه * وتجلسه مع المقتدرين * المقسط يثلب ذاته في بدء كلامه * كما ان المقاوم من حضر
13 بباله يوبخه * المقسط يسكن المجاوبة * ويفرج لها في ذوي الاقتدار * اخا يعينه اخوه كمدينة
14 حصينة وشاهقة * ويحصل في القوة كقوة ملك موسس * الانسان من ثمر فمه تملأ جوفه
15 ومن اثمار شفتيه يشبع ويمتلي * الموت والحياة في يد اللسان * والذين يمسكونه ياكلون
16 ثمرته * من وجد امراة صالحة * فقد وجد الخيرات * وقد اخذ من الله امارات الطاعة
17 والاستبشار * من يخرج من منزله امراة صالحة يخرج الخيرات * ومن يمسك فاسقة فذاك غبي
18 ومنافق * الفصل التاسع عشر *
19 * عناوة الرجل تفسد طرايقه * وفي قلبه يلوم الله * الغنا يزيد صاحبه اصدقاء كثيرين
20 والمسكين يخيب ومن صديقه الخصيص به *

Cùm tetigerit impius ima nequitiarum, despicietur, & consequentur eum contemptus & infamia. 3
Aqua profunda, sermo in corde viri, & flumen cujus redundat eluvies, & fons vitæ. 4
Non est bonum assentari vultui impii, neque rectum torquere justitiam in judicio. 5
Labia insipientis ducunt illum ad mala : & os temerarii accersit mortem. 6
Os stulti frangit eum : & labia ejus, laqueus animæ ipsius. 7
Pigros prosternet pavor : & animæ avidorum & ambitiosorum sunt esurientes. 8
Qui non sanat seipsum operibus suis, ipse est frater ejus qui corrumpit seipsum. 9
Nomen Domini ex magnitudine roboris ejus est : & justi accurrendo ad ipsum, exaltabuntur. 10
Abundantia divitiarum hominis, urbs fortis : & magnificentia earum glorificat illum summoperè. 11
Superbia cordis hominis, in fractionem ipsius : & humiliabitur ante exaltationem suam. 12
Respondenti verba antequam audiat, id imprudentiæ est ipsi atque ignominiæ. 13
Iram viri sedabit puer prudens : & hominem pusillanimem quis sustinebit? 14
Cor firmi judicii possidet sensum : & aures sapientum quærunt prudentiam & monitum. 15
Donum hominis amplificat dignitatem ipsius, & sedere facit eum cum potentibus. 16
Justus accusat seipsum in exordio sermonis sui : quemadmodum pertinax, quicunque sibi in mentem venerit, arguit. 17
Justus comprimit objectionem, & relaxat illam inter potentes. 18
Frater quem adjuvat frater suus, est veluti urbs munita et alta : & acquiret fortitudinem, quasi fortitudinem regis fundati. 19
Homo de fructu oris sui implebit ventrem suum : et de fructibus labiorum suorum saturabitur, & replebitur. 20
Mors & vita, in manu linguæ : & qui cohibent illam, comedent fructus ejus. 21
Qui invenit mulierem probam, invenit bona : & jam accepit à Deo signa hilaritatis & lætitiæ. Qui expellit è domo sua mulierem probam, expellit bona : et qui tenet adulteram, hic stultus est & scelestus. 22

Desiderantur duo postremi versus hujus capitis, & duo primi sequentis.

CAP. XIX.

Imprudentia viri corrumpit vias ejus : & in corde suo accusat Deum. 3
Divitiæ addunt domino suo multos amicos : et pauper frustratur etiam amico sibi præcipuo. 4

משלי: יט

evadet non , mendacia *efflabit* & : impunis erit non *falsitatum* Testis

5 עד שקרים לא ינקה ויפיח כזבים לא ימלט:

dona viro amicus quivis & :liberalis *facies* precabuntur Multi

6 רבים יחלו פני־נדיב וכל־הרע לאיש מתן:

se elongaverunt ejus *sodales quia etiam*,eum oderunt pauperis fratres Omnes

7 כל־אחי־רש שנאהו אף כי מרעהו רחקו

diligens ,cor Possidens *ⁱ ipsa non dicta sequens* : eo ab

8 ממנו מרדף אמרים לא־המה: קנה־לב אהב

.bonum inveniendum ad , intelligentiam *custodiens* : suam animam

נפשו שמר תבונה למצא־טוב:

.peribit , mendacia *efflabit* & : erit impunis non *falsitatum* Testis

9 עד שקרים לא ינקה ויפיח כזבים יאבד:

dominari servum *quia etiam* : delectatio stulto decora est Non

10 לא־נאוה לכסיל תענוג אף כי־לעבד׀ משל

ejus gloria & : *suam narem prolongavit* hominis Intellectus *ⁱ principes in*

11 בשרים: שכל אדם האריך אפו ותפארתו

: regis *sævitia* catuli veluti Rugitus .prævaricationem *super transire*

12 עבר על־פשע: נהם ככפיר זעף מלך

filius suo patri *Contritiones* .ejus benevolentia herbam super ros sicut &

13 וכטל על־עשב רצונו: הות לאביו בן

copia & ,Domus .mulieris contentiones continuans stillatio & : stultus

14 כסיל ודלף טרד מדיני אשה: בית והון

Pigredo .intelligens mulier Domino à & : patrum hæreditas

15 נחלת אבות ומיהוה אשה משכלת: עצלה

Custodiens .famescet *fraudulenta* anima & : soporem faciet cadere

16 תפיל תרדמה ונפש רמיה תרעב: שמר

.morietur , suas vias *contemnens* : suam animam *custodiens* , mandatum

מצוה שמר נפשו בוזה דרכיו יומת:

.ei reddet ejus retributionem & : *tenuis miserescens* ,Domino *Mutuans*

17 מלוה יהוה חונן דל וגמלו ישלם־לו:

ne *ejus fremitum* ad & : spes est *quia* : tuum filium Castiga

18 יסר בנך כי־יש תקוה ואל־המיתו אל־

quia : *mulctam ferens* ira Magnus .tuam animam eleves

19 תשא נפשך: גרל־חמה נשא ענש כי

suscipe & , consilium Audi .addes adhuc & , erueris si

20 אם־תציל ועוד תוסף: שמע עצה וקבל

cogitationes Multæ .tuo novissimo in sis sapiens ut ; correctionem

21 מוסר למען תחכם באחריתך: רבות מחשבות

Desiderium .*stabit* ipsum Domini consilium & : viri corde in

22 בלב־איש ועצת יהוה היא תקום: תאות

Timor .*mendacii viro præ* pauper *bonus* & :ejus misericordia hominis

23 אדם חסדו וטוב רש מאיש כזב: יראת

.malo visitabitur non ,commorabitur *satur* & : *vitam* ad Domini

יהוה לחיים ושבע ילין בל־יפקד רע:

suum os ad etiam : *axilla* in suam manum piger Abscondit

24 טמן עצל ידו בצלחת גם־אל־פיהו

: efficietur astutus simplex & , percusseris Derisorem .eam reducet non

25 לא ישיבנה: לץ תכה ופתי יערם

Expulans .scientiam intelliget ,intelligentem increpaveris &

26 והוכח לנבון יבין דעת: משדד־

.faciens erubescere & , afficiens pudore filius ; matrem fugabit , *patrem*

אב יבריח אם בן מביש ומחפיר:

eloquiis ab *errandum ad* : eruditionem audire mi fili Cessa

27 חדל־בני לשמע מוסר לשגות מאמרי־

impiorum os & ; judicium deridebit *Belijahal* Testis .scientiæ

28 דעת: עד בליעל יליץ משפט ופי רשעים

percussiones & : judicia delusoribus sunt Parata .iniquitatem *deglutiet*

29 יבלע־און: נכונו ללצים שפטים ומהלמות

.stultorum corpori

לגו כסילים:

Versio VULG. LAT.

5 Testis falsus non erit impunitus: & qui mendacia loquitur,
6 non effugiet. Multi colunt personam potentis, & amici sunt
7 dona tribuentis. Fratres hominis pauperis oderunt eum: insuper & amici procul recesserunt ab eo. Qui tantùm verba
8 sectatur,nihil habebit: Qui autem possessor est mentis,diligit animam suam, & custos
9 prudentiæ inveniet bona. Falsus testis non erit impunitus:et qui loquitur mendacia, peri-
10 bit. Non decent stultum deliciæ,nec servum dominari prin-
11 cipibus. Doctrina viri per patientiam noscitur: & gloria ejus est iniqua prætergre-
12 di. Sicut fremitus leonis, ita & regis ira: & sicut ros super herbam, ita & hilaritas ejus.
13 Dolor patris, filius stultus: & tecta jugiter perstillantia, liti-
14 giosa mulier. Domus, & divitiæ dantur à parentibus: à Domino autem propriè uxor
15 prudens. Pigredo immittit soporem,& anima dissoluta esu-
16 riet. Qui custodit mandatũ, custodit animam suam:qui autem negligit viam suam, mor-
17 tificabitur. Fœneratur Domino qui miseretur pauperis: & vicissitudinem suam reddet
18 ei. Erudi filiũ tuum,ne desperes: ad interfectionem autem ejus ne ponas animam tuam.
19 Qui impatiens est, sustinebit damnum: & cùm rapuerit, a-
20 liud apponet. Audi consilium, & suscipe disciplinam, ut sis
21 sapiens in novissimis tuis.Multæ cogitationes in corde viri: voluntas autẽ Domini perma-
22 nebit. Homo indigens misericors est:et melior est pauper,
23 quàm vir mendax. Timor Domini ad vitam:et in plenitudine commorabitur, absque vi-
24 sitatione pessima. Abscondit piger manum suam sub ascella, nec ad os suum applicat eam.
25 Pestilente flagellato stultus sapientior erit: si autem corripueris sapientem,intelliget di-
26 sciplinam. Qui affligit patrẽ, & fugat matrem,ignominiosus
27 est & infœlix. Non cesses,fili, audire doctrinam, nec ignores
28 sermones scientiæ. Testis iniquus deridet judicium: & os impiorum devorat iniquita-
29 tem. Parata sunt derisoribus judicia:& mallei percutientes stultorum corporibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

5 † Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, † ὁ
6 δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύξεται. † Πολλοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα βασιλέων, † (α) πᾶς
7 δὲ ὁ κακὸς γίνεται (β) ὄνειδος ἀνδρί. † Πᾶς δὲ ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ, καὶ φιλίας μακρὰν ἔσται. † Ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγιεῖ, † ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὑρήσει αὐτήν. † Ὁ πολλὰ κακοποιῶν τελεσιουργεῖ κακίαν,
8 † ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγους, οὐ σωθήσεται. † Ὁ κτώμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτόν, † ὃς δὲ
9 φυλάσσει φρόνησιν, εὑρήσει ἀγαθά. † Μάρτυς ψευδὴς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται, † ὃς δ' ἂν ἐκκαύσῃ κακίαν, ἀπολεῖται ὑπ' αὐτῆς.
10 † Οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή, † καὶ ἐὰν
11 οἰκέτης ἄρξηται μεθ' ὕβρεως δυναστεύειν. † Ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ, † τὸ δὲ καύχημα
12 αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις. † Βασιλέως ἀπειλὴ ὁμοία βρυγμῷ λέοντος, † ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ, οὕτως τὸ ἱλαρὸν αὐτοῦ.
13 † Αἰσχύνη πατρὶ υἱὸς ἄφρων, (γ) † οὐχ ἁ-
14 γναὶ εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἑταίρας. † Οἶκον καὶ ὕπαρξιν (δ) μερίζουσι πατέρες παισί, † παρὰ δὲ κυρίου ἁρμόζεται γυνὴ ἀν-
15 δρί. † Δειλία κατέχει ἀνδρόγυνον, † ψυ-
16 χὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει. † Ὃς φυλάσσει ἐντολήν, τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν· † ὁ δὲ κατα-
17 φρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν, ἀπολεῖται. † Δανείζει θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχόν, † κατὰ δὲ τὸ
18 δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ. † Παίδευε υἱόν σου, οὕτως γὰρ ἔσται εὔελπις, † εἰς δὲ
19 ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ σου. † Κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζημιωθήσεται, † ἐὰν δὲ λοιμεύηται, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει.
20 † Ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου, † ἵνα σο-
21 φὸς γένῃ ἐπ' ἐσχάτων σου. † Πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, † ἡ δὲ βουλὴ τοῦ
22 κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει. † Καρπὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη, † κρείσσων δὲ πτωχὸς δίκαιος
23 ἢ πλούσιος (ε) ψευδής. † Φόβος κυρίου εἰς ζωὴν ἀνδρί, † ὁ δὲ ἄφοβος αὐλισθήσεται ἐν τόποις, οὗ οὐκ ἐπισκοπεῖται γνῶσις.
24 † Ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ χεῖρας ἀδίκως, † οὐδὲ τῷ στόματι οὐ μὴ (ζ) προσ-
25 ενέγκῃ αὐτάς. † Λοιμοῦ μαστιγουμένου ἄφρων πανουργότερος (η) γίνεται, † ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον, νοήσει αἴσθησιν.
26 † Ὁ ἀτιμάζων πατέρα καὶ ἀπωθούμενος μητέρα αὐτοῦ, καταισχυνθήσεται καὶ ἐπονείδιστος
27 ἔσται. † Υἱὸς ἀπολειπόμενος φυλάξαι παιδείαν πατρός, μελετήσει ῥήσεις κακάς.
28 † Ὁ ἐγγυώμενος παῖδα ἄφρονα, (θ) καθυβρίζει δικαίωμα, † στόμα δὲ ἀσεβῶν καταπίεται κρίσεις.
29 † Ἑτοιμάζονται ἀκολάστοις μάστιγες, † καὶ τιμωρίαι ὁμοίως ἄφροσιν.

MS.A. (α) πᾶς δὲ κακὸς (β) ἄδικος ἀνδρί. (γ) καὶ ὀδύνη τῇ τεκούσῃ αὐτόν, οὐχ ἁγναὶ (δ) μερίζουσιν (ε) ψεύστης. (ζ) προσαγάγῃ αὐτάς. (η) ἔσται, (θ) καθυβρίζει

Cum Translatione LATINA.

Testis falsus (b) non impunitus e[…] it: & qui accusat iniquè,(c) non […] effugiet. Multi colunt facies re[…] um: (d) omnis autem malus fit […] opprobrium viro. Omnis qui fra[…] trem inopem odit, etiam ab ami[…] citia longè erit. Cogitatio bona sc[…] entibus eam appropinquabit: & vir prudens inveniet eam. Multa malefaciens, perficit malitiam: qui autem (e) contendit verbis, non salvabitur. Qui possidet (f) pru[…] dentiam, diligit seipsum: qui autem custodit prudentiam, inveniet bona. Testis falsus non impunitus erit: qui autem accenderit malum, peribit ab eo. Non (g) conferunt imprudenti deliciæ,(h) & si famulus incipiat cum contumelia dominari. (i) Misericors vir longanimis est; (k) gloria autem ejus superveniet iniquis. Regis comminatio similis (l) fremitui leonis: tanquam autem ros super herbam, sic (m) hilaritas ejus. (n) Confusio patri filius imprudens; (o) non puræ vota de mercede meretricis. Domum & substantiam dividunt patres pueris: à Domino autem aptatur mulier (p) viro. (q) Pavor detinet effœminatum: anima autem otiosi esuriet. Qui custodit mandatum, servat suam animam: qui autem negligit suas vias, peribit. Fœneratur Deo qui miseretur pauperi: (r) secundùm datum autem ejus retribuet ei. Erudi filium tuum: sic enim erit bonæ spei: (s) ad contumeliam autem ne eleveris animo tuo. (t) Malè cogitans vir multa damna patietur: (u) si autem corruperit; & animam suam addet. (x) Audi, fili, disciplinam patris tui; ut sapiens sis in novissimis tuis. Multæ cogitationes in corde viri: consilium autem Domini in seculum manet. Fructus viro misericordia: melior autem pauper justus, quàm mendax dives. Timor Domini ad vitam viro: (y) carens autem timore,morabitur in locis, ubi non consideratur scientia. Qui abscondit in (z) sinum suum manus injustè; neque ori quidem (&) admovebit eas. Pestilente flagellato (aa) stultus astutior fit: si autem corripueris virum prudentem, cogitabit (bb) sensum. Qui inhonorat patrem, & (cc) expellit matrem suam; confundetur,& exprobrabilis erit. (dd) Filius emittens custodire disciplinam patris, meditabitur eloquia mala. Qui (ee) spondet puerum imprudentem; (ff) contumeliâ afficiet justificationem: os autem impiorum (gg) devorabit judicia. Parantur (hh) intemperantibus flagella, (ii) & supplicia similiter imprudentibus.

תרגום TARGUM.

סהדא דשקרא לא נזדכי ודמועי כדבותא לא נתמלט: סגיעי דמשמשין קדם רבא ודלבישין יהיב מוהבתא: כלהון רחמוי דמסכנא סנין ליה ואף חברוי רחקין מניה איכא דטרד במלוי לא שריר: קני לבא טבא רחם נפשיה נטר ביונא משכיח טבתא: סהדא דשקרא לא נזדכא ודמועי כדבותא נאבד: לא יאי לסכלא פנוקא אף לא לעבדא דנשתלט ברברבנין: שכליה דבר נשא נגירות אורחיה ושבהוריה חובא נהם היך אריא ועפיה דמלכא והיך טלא על עסבא רעותיה: בר סכלא קשה הוא לאבוי היך קרסי והיך דלפא דדליף תגרי דאתתא: ביתא ומולא וירותתא הוא דאבהן ומן אלהא מתמסרא אתתא לגברא: עטלותא יהבא שנתא ונפשא רמיתא תכפן: דנטר פוקדנא נטר נפשיה ודמשיט אורחתיה ימות: מן דבעי דנויף לאלהא מתרחם על מסכנא ופורעניתא טבתא משלם ליה: רדי ברך מטול דאית סבויא ולמיתותיה לא תרים נפשך: גברא חמתנא מקבל תכא וכמה דמתעלי על טועניה מוסיף: שמע עיצתא וקבל מרדותא מטול דתתחכם בסופך: סגיען מחשבתא בלביה דגברא ועצתא דאלהא היא תקום: רגתיה דבר נשא חסדיה וטב מסכנא מן גברא כדבא: דחלתיה דאלהא לחיי ומן דשביע מניה נבות ולא נפקוד בישתא: עטלא דמטשי ידיה בשחתיה אף לא לפומיה מקרב ליה: לממקנא תמחי ושברא מתערם ואכים לסוכלתן דנתבין ידיעתא: דבזו לאבוי ומעריק לאמיה ברא הוא מבהתנא ומחפרנא: פרש ברי ושמע מרדותא ולא תשנא מן מאמרי דפומי: סהדא דנלאה ממיק בדיניה ופומהון דרשיעי מפיק עאתא: מתקנין לממקני דיני ומחתא לגשמיהון דסכלי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Testis falsus non erit innocens: & qui loquitur mendacium, non liberabitur. Multi sunt qui ministrant coram principe, & malis dat munera. Omnes amici pauperis oderunt eum, insuper socii ejus recedunt ab eo: ubi *est* qui *insectatur* verbis suis, nihil erit eis *firmum*. Qui possidet cor bonum, diligit animam suam: qui custodit prudentiam; inveniet bonum. Testis falsus non erit innocens: & qui loquitur mendacium, peribit. Non decent stultum deliciæ, neque servum dominari cum principibus. Intellectus hominis est differre furorem suum, & pulchritudo ejus [*prætergredi*] iniquitatem. Fremit sicut leo ira regis, & sicut ros super herbam voluntas ejus. Filius stultus gravis est patri suo sicut acida: & sicut stillicidium quod distillat, litigia mulieris. Domus & substantia & hæreditas [*sunt*] à parentibus, & à Deo traditur mulier viro. Pigredo mittit somnum, & anima dolosa esuriet. Qui custodit mandatum, custodit animam suam: & qui spernit viam suam,morietur. Qui quærit commodare Deo,miseretur pauperis, & *retributionem bonam reddit* ei. Erudi filium tuum, quoniam est spes: &ad mortem ejus ne attollas animam tuam. Vir iracundus suscipit pœnam, & quando exaltatur, super onus suum addit. Audi consilium & suscipe disciplinam, ut sapiens sis in fine tuo. Multæ cogitationes in corde *viri*: consilium autem Dei ipsum permanebit. Desiderium filii hominis misericordia ejus, & melior est pauper quàm vir mendax. Timor Dei est ad vitam; & qui satiatur ab eo, pernoctabit, nec visitabitur à malo. Piger abscondit manum suam sub ascella sua, neque ad os suum applicat eam. Percute derisorem, & insipens astutior fiet. & corripe prudentem, ut intelligat scientiam. Qui deridet patrem suum & fugat matrem suam, filius est ignominiosus & confusione dignus. Cresce fili mi & audi disciplinam, & non erres à verbis oris *mei*. Testis iniquus deridet judicium, & os impiorum profert iniquitatem. Parantur derisoribus judicia; & verbera corporibus *stultorum*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Testis mendax non erit impunis: & qui loqui- 5
tur mendaciũ, non evadet. Multi sunt qui mi- 6
nistrant apud principem, et flagitiosis largitur
munera. Omnes fratres pauperis oderũt illũ: 7
quin etiam amici ejus recedunt ab ipso. Qui 8
detrectat verbis suis, non est verax: & qui pos-
sidet sapientiã, diligit animã suã. Qui servat 9
fidẽ inveniet bonũ: et testis falsus non impune
feret: et qui loquitur falsum, peribit. Non con- 10
venit stulto voluptas, neque servo dominari
magnatib⁹. Prudentia viri, longanimitas ejus 11
est: et gloria ej⁹ amovet iniquitatẽ. Fremit ceu 12
leo ira regis: et ut ros super herbã, benevolen-
tia ej⁹. Ignominia est patri fili⁹ stult⁹: et ut plu- 13
via in domũ stillans, angor mulieris. Dom⁹ & 14
opes hæreditas sunt paterna: à Dño autẽ ma-
ritatur uxor viro. Dormitatio parit somnũ: & 15
anim⁹ elatus fame laborabit. Qui servat præ- 16
ceptũ, cavet animæ suæ, qui autẽ negligit vias
suas, occidetur. Qui Dño adhæret, miseretur 17
pauperũ, & secundùm opera sua præmiũ ac-
cipiet. Erudi filiũ tuũ, quoniã adhuc spes est: 18
et ignominiæ ej⁹ ne prosternas animã tuã. Ho- 19
mo iracundus damna percipiet: & quò magis
delinquit, sarcinã suã auget. Audi consiliũ, & 20
complectere castigationẽ, ut sapias in viis tu-
is. Plurimæ sunt cogitationes in corde viri: at 21
consiliũ Dñi firmũ erit. Desideriũ hominis, 22
beneficiũ suũ. Melior est pauper homine di-
viti fallaci. Timor Dñi, ad vitã: & quicunq; 23
satiabitur illo, pernoctabit, & non visitabit
malũ. Piger qui abscondit man⁹ suas in sinu 24
suo, neq; ad os quidẽ suũ admovebit eas. Dum 25
flagellatur facinorosus, sapiens cautus evadit;
& sapientẽ si corripias, intelligit scientiã. Qui 26
despicit patrem suũ, & affligit matrem suã, fi-
lius est ignominiã ac dedecus afferens. Cun- 27
ctare fili mi, & audi disciplinã, & ne oblivi-
scaris sermonẽ scientiæ. Testis iniquus robur 28
addit liti: & ore suo scelestus immergetur.
Parati sunt dolores his qui fovent litem, & 29
plaga populo stulto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الشاهد الكذوب لن يكون غير معاقب *ومن يستعدي وهو ظالم فما ينقلب* كثيرون
يخدمون وجوه الملوك*وكل ردي يصير للانسان عارا *كل من يبغض اخاه مسكينا فذلك بعيدا
من الصداقة*الذكر الصالح يصاحب الذين يعرفوها*والرجل الحازم العقل يصادفها*
*من يعمل طاعات كثيرة يتمم عمل الرذيلة*ومن يعاجل الاقوال لن يسلم*المقتني فطنة
يحب ذاته*ومن يحفظها ينقطن يجد الخيرات*الشاهد الكذوب لن يكون غير معاقب ومن
يضرم شرا سيهلك به*النعم لن يوافق الجاهل*وان كان عبدا فسيبدا يتكبر بتعاظم*الانسان
الرحوم يمهل*وفخره سيوافي لذي العادلين عن الشريعة* وعيد الملك يضاهي زئير
الاسد*وكالندى على العشب كذلك طلاقته*الابن الجاهل خزيا لابيه*ونذورا من اجر زانية
ليست طاهرة*الاباء يقسمون لابنايهم منازلهم ونعمهم*ومن قبل الرب تقرن المراة بالرجل*
*الكابة تمسك البطال المسترخي*ونفس من لا يعمل شيا تجوع*من يحفظ وصيته يصون
نفسه*ومن يتهاون بطرقه يهلك*من يرحم مسكينا يقرض الله*وسيكافيه على قدر عطيته*
*ادب ابنك فان رجاه هكذا يكون حسنا*ولا ترفع نفسك بالتعظم*الرجل الردي التمييز
سيخسر اشياء كثيرة*فان سبب فانه يضيع اليها ونفسه*اسمع يا بني ادب ابيك لتصير
اواخرك حكيما*افكارا كثيرة في قلب الانسان*وراي الرب يبقى الى الابد*الصدقة ثمرة
الانسان*مسكين مقسط افضل من موسر كذوب*خشية الرب في الانسان حياة*ومن لا توري
فيه سيسكن في مواضع لا يساورها معرفة*من يخبي يديه في حضنه ظلم*فما يقدمها
ولا الى فمه*الغبي اذا ادبه الجوع وجلده يكون اوفر دربة*ان وبخت رجلا عاقلا سيعقل
حسا*من يهين اباه ويدفع امه يستحيي*ويكون بذلك ملقيا*الابن المتغافل عن حفظ
ادب ابيه يدرس الفاظا ردية*من يتكفل بعبد جاهل يتضمن الواجب*فم المنافقين
يبلع الانصاف*والسياط معدة للفساق*وكذلك العقوبات مسوءة للجهال*

Testis mendax non erit impunitus : & qui 5
aggressor est & impius, non evadet.
Multi serviunt vultibus regum : & o- 6
mnis nequitia fiet homini ignominia.
Quicunque odit fratrem pauperem, is est 7
remotus à charitate. Fama bona occurrit
iis qui illam nôrunt : & vir firmus judi-
cio reperiet illam. Qui perpetrat scelera 8
multa, complet opus abominationis : &
qui præcipitat sermones, non salvabitur.
Possidens prudentiam, diligit semetipsum:
& qui eam servat cautè, inveniet bona.
Testis mendosus non erit impunitus : & 9
qui accendit malum, perdetur ab eo. De- 10
litiæ non conveniunt stulto : & si fue-
rit servus, incipiet se reficere cum arro-
gantia. Homo clemens, longanimis est: 11
& gloria ejus deveniet usque ad de-
clinantes à lege. Minæ regis similes 12
sunt rugitui leonis : & velut ros su-
per herbam, sic serenitas illius. Filius 13
stultus pudori est patri suo : & vota
ex mercede fornicariæ, non sunt pu-
ra. Patres dividunt filiis suis domum 14
suam & opes suas : & à Domino
jungitur mulier cum viro. Timiditas 15
detinet otiosum & ignavum : & ani-
ma ejus qui non operatur quidquam,
esuriet. Qui servat mandatum, cu- 16
stodit animam suam : & qui negligit
vias suas, interibit. Qui miseretur 17
pauperis, commodat Deo : & retri-
buet ei juxta datum ejus. Erudi fi- 18
lium tuum, quoniam spes illius hoc
pacto erit bona : & ne extollatur a-
nima tua cum superbia. Homo malè 19
circumspectus amittet res multas : si
volueris, apponet illis etiam animam
suam. Audi O fili mi, disciplinam 20
patris tui, ut evadas in novissimis tuis
sapiens. Cogitationes multæ in corde 21
hominis : & consilium Domini manet
in æternum. Eleemosyna, fructus ho- 22
minis. Pauper justus præstantior est di-
vite mendaci. Timor Domini in ho- 23
mine, vita : & is quo non est reli-
gio, habitabit in locis ad quæ non ac-
cedit scientia. Qui condit manus suas 24
in sinu suo, perversus est, & non ap-
proximabit illas ne quidem ad os suum.
Stultus, cùm fame correptus ac fla- 25
gellatus fuerit, evadet sagacior. Si cor-
ripias virum prudentem, acquiret sen-
sum. Qui despicit patrem suum, & 26
abjicit matrem suam, confundetur, &
erit propter hoc abjectus. Filius post- 27
ponens custodiam disciplinæ patris sui,
studet eloquiis pravis. Qui spondet 28
pro servo stulto, obligat se debito.
Os iniquorum deglutit justitiam : & 29
lora sunt parata flagitiosis : & similiter
tormenta sunt indubitata insipientibus.

משלי : כ

CAP. XX. כ

1 לֵץ הַיַּיִן הֹמֶה שֵׁכָר וְכָל־שֹׁגֶה בּוֹ לֹא יֶחְכָּם :
2 נַהַם כַּכְּפִיר אֵימַת מֶלֶךְ מִתְעַבְּרוֹ חוֹטֵא נַפְשׁוֹ :
3 כָּבוֹד לָאִישׁ שֶׁבֶת מֵרִיב וְכָל־אֱוִיל יִתְגַּלָּע :
4 מֵחֹרֶף עָצֵל לֹא־יַחֲרֹשׁ יִשְׁאַל בַּקָּצִיר וָאָיִן :
5 מַיִם עֲמֻקִּים עֵצָה בְלֶב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלֶנָּה :
6 רָב־אָדָם יִקְרָא אִישׁ חַסְדּוֹ וְאִישׁ אֱמוּנִים מִי יִמְצָא :
7 מִתְהַלֵּךְ בְּתֻמּוֹ צַדִּיק אַשְׁרֵי בָנָיו אַחֲרָיו :
8 מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דִין מְזָרֶה בְעֵינָיו כָּל־רָע :
9 מִי־יֹאמַר זִכִּיתִי לִבִּי טָהַרְתִּי מֵחַטָּאתִי :
10 אֶבֶן וָאֶבֶן אֵיפָה וְאֵיפָה תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם־שְׁנֵיהֶם :
11 גַּם בְּמַעֲלָלָיו יִתְנַכֶּר־נָעַר אִם־זַךְ וְאִם־יָשָׁר פָּעֳלוֹ :
12 אֹזֶן שֹׁמַעַת וְעַיִן רֹאָה יְהוָה עָשָׂה גַם־שְׁנֵיהֶם :
13 אַל־תֶּאֱהַב שֵׁנָה פֶּן־תִּוָּרֵשׁ פְּקַח עֵינֶיךָ שְׂבַע־לָחֶם :
14 רַע רַע יֹאמַר הַקּוֹנֶה וְאֹזֵל לוֹ אָז יִתְהַלָּל :
15 יֵשׁ זָהָב וְרָב־פְּנִינִים וּכְלִי יְקָר שִׂפְתֵי־דָעַת :
16 לְקַח־בִּגְדוֹ כִּי־עָרַב זָר וּבְעַד נָכְרִים חַבְלֵהוּ :
17 עָרֵב לָאִישׁ לֶחֶם שָׁקֶר וְאַחַר יִמָּלֵא־פִיהוּ חָצָץ :
18 מַחֲשָׁבוֹת בְּעֵצָה תִכּוֹן וּבְתַחְבֻּלוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה :
19 גּוֹלֶה־סּוֹד הוֹלֵךְ רָכִיל וּלְפֹתֶה שְׂפָתָיו לֹא תִתְעָרָב :
20 מְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעַךְ נֵרוֹ בֶּאֱשׁוּן חֹשֶׁךְ :
21 נַחֲלָה מְבֹהֶלֶת בָּרִאשֹׁנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבֹרָךְ :
22 אַל־תֹּאמַר אֲשַׁלְּמָה־רָע קַוֵּה לַיהוָה וְיֹשַׁע לָךְ :
23 תּוֹעֲבַת יְהוָה אֶבֶן וָאָבֶן וּמֹאזְנֵי מִרְמָה לֹא־טוֹב :
24 מֵיְהוָה מִצְעֲדֵי־גָבֶר וְאָדָם מַה־יָּבִין דַּרְכּוֹ :
25 מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר :
26 מְזָרֶה רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפָן :
27 נֵר יְהוָה נִשְׁמַת אָדָם חֹפֵשׂ כָּל־חַדְרֵי־בָטֶן :
28 חֶסֶד וֶאֱמֶת יִצְּרוּ־מֶלֶךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד כִּסְאוֹ :
29 תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה :

Versio VULG. LAT.

CAP. XX.

1 Luxuriosa res, vinum, & tumultuosa ebrietas : quicunque his delectatur, non erit sapi-
2 ens. Sicut rugitus leonis, ita & terror regis : qui provocat eum, peccat in animam suam.
3 Honor est homini, qui separat à contentionibus : omnes autem stulti miscentur contume-
4 liis. Propter frigus piger arare noluit : mendicabit ergò
5 æstate,& non dabitur illi. Sicut aqua profunda,sic consilium in corde viri:sed homo sapiés
6 exhauriet illud.Multi homines misericordes vocantur:virum autem fidelem quis inveniet ?
7 Justus, qui ambulat in simplicitate sua, beatos post se filios
8 derelinquet. Rex, qui sedet in solio judicii, dissipat omne ma-
9 lum intuitu suo. Quis potest dicere;Mundum est cor meum,
10 purus sum à peccato? Pondus & pondus, mensura & mensura : utrumque abominabile
11 est apud Deum. Ex studiis suis intelligitur puer, si munda &
12 recta sint opera ejus. Aurē audientem,& oculum videntem,
13 Dominus fecit utrumque. Noli diligere somnum, ne te egestas opprimat : aperi oculos
14 tuos, & saturare panibus. Malum est,malum est, dicit omnis emptor : & cùm recesserit,
15 tunc gloriabitur. Est aurum, & multitudo gemmarum : & vas pretiosum labia scientiæ.
16 Tolle vestimentum ejus,qui fidejussor extitit alieni, & pro extraneis aufert pignus ab eo.
17 Suavis est homini panis mendacii : & posteà implebitur os
18 ejus calculo.Cogitationes consiliis roborantur : & guberna-
19 culis tractanda sunt bella. Ei, qui revelat mysteria, & ambulat fraudulenter, & dilatat la-
20 bia sua,ne commiscearis. Qui maledicit patri suo, & matri, extinguetur lucerna ejus in me-
21 diis tenebris. Hæreditas, ad quam festinatur in principio, in novissimo benedictione ca-
22 rebit. Ne dicas; Reddam malum : exspecta Dnm,& libera-
23 bit te. Abominatio est apud Dominum pondus & pondus:
24 statera dolosa non est bona. A Domino diriguntur gressus viri: quis autem hominum intelligere
25 potest viam suam? Ruina est homini devorare Sanctos,& post vota retractare. Dissipat impios
26 rex sapiens, & incurvat super eos fornicem. Lucerna Domini spiraculum hominis, quæ investi-
27 gat omnia secreta ventris. Misericordia & veritas custodiunt regem, & roboratur clementiâ
28 thronus ejus. Exultatio juvenum, fortitudo eorum : & dignitas senum, canities.
29

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cùm Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κ΄.

1 † Ἀκόλαστον οἶνος, καὶ ὑβριστικὸν μέθη, (α) † πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.
2 † Οὐ διαφέρει ἀπειλὴ βασιλέως θυμοῦ λέοντος, ὁ δὲ παροξύνων (") αὐτὸν ἁμαρτάνει εἰς τὴν
3 ἑαυτοῦ ψυχήν. † Δόξα ἀνδρὶ ἀποστρέφεσθαι λοιδορίας, † πᾶς δὲ ἄφρων τοιούτοις συμπλέκεται.
4 † Ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται, ὡσαύτως καὶ ὁ δανειζόμενος σῖτον ἐν ἀμητῷ.
5 † Ὕδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός, † ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν.
6 † Μέγα ἄνθρωπος, καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων,
7 † ἄνδρα δὲ πιστὸν ἔργον εὑρεῖν. † Ὃς ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ, μακαρίους
8 τοὺς παῖδας αὐτοῦ καταλείψει. † (β) Ὅταν βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου, † οὐκ ἐναντιοῦται (") ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρόν.
9 † Τίς καυχήσεται ἁγνὴν ἔχειν τὴν καρδίαν; † ἢ τίς παρρησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁ-
20 μαρτιῶν; † Κακολογοῦντος πατέρα ἢ μητέρα, σβεσθήσεται λαμπτήρ, † αἱ δὲ κόραι τῶν
21 ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκότος. † Μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις, † ἐν τοῖς τε-
22 λευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται. † Μὴ εἴπῃς, Τίσομαι τὸν ἐχθρόν, † (") ἀλλ' ὑπόμεινον τὸν κύ-
10 ριον ἵνα σοι βοηθήσῃ. † Στάθμιον μέγα καὶ μικρόν, καὶ μέτρα δισσά, ἀκάθαρτα ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀμφότερα, † καὶ ὁ ποιῶν αὐτά.
11 Ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμποδισθήσεται † νεανίσκος μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεῖα
12 ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. † Οὖς ἀκούει, καὶ ὀφθαλμὸς
13 ὁρᾷ, † κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα. † Μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν, ἵνα μὴ ἐξαρθῇς, † (γ) διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἐμπλήσθη-
23 τι ἄρτων. † Βδέλυγμα κυρίῳ δισσὸν στάθμιον, † καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐ-
24 τοῦ. † Παρὰ κυρίου εὐθύνεται (δ) τὰ διαβήματα ἀνδρί, † θνητὸς δὲ πῶς ἂν νοή-
25 σαι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ; † Παγὶς ἀνδρὶ ταχύ τι τῶν ἰδίων ἁγιάσαι, † μετὰ γὰρ τὸ εὔξα-
26 σθαι μετανοεῖν γίνεται. † Λικμήτωρ ἀσεβῶν βασιλεὺς σοφός, † καὶ ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς
27 τροχόν. † Φῶς κυρίου πνοὴ ἀνθρώπων, † (ε)
28 ὃς ἐρευνᾷ ταμιεῖα κοιλίας. † Ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια φυλακὴ βασιλεῖ, † καὶ περικυκλώσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ τὸν θρόνον αὐτοῦ.
29 † Κόσμος νεανίαις σοφία, † δόξα δὲ πρεσβυτέρων πολιαί.

CAP. XX.

Prodigum (a) est vinum, [illegible] contumeliosa ebrietas : (b) [illegible] autem imprudens talibus [illegible] catur. Non differt comminatio [illegible] gis à (c) furore leonis : qui [illegible] (d) irritat eum, peccat in [illegible] ipsius animam. Gloria viro [illegible] aversari contumelias : omnis [illegible] tem imprudens (f) talibus [illegible] catur. (g) Exprobratus piger [illegible] confunditur : similiter & qui [illegible] nore accipit frumentum in [illegible] Aqua profunda consilium in [illegible] viri : vir autem prudens exhauriet illud. (h) Magnum homo, & pretiosum vir misericors : [illegible] nem autem (i) fidelem opus est invenire. Qui conversatur sine vituperatione in justitia ; beatos filios suos relinquet. Cùm rex justus sederit super thronum ; (l) [illegible] versatur in oculis ejus omne [illegible] lum. Quis gloriatur castum habere cor? aut quis (m) gloriatur mundum se esse à peccatis. Maledicentis patrem aut matrem extinguetur fax : pupillæ autem oculorum ejus (o) videbunt tenebras. (p) Pars festinata in principio in novissimis non benedicetur. [illegible] dixeris, (q) ulciscar inimicum : sed sustine Dominum, ut tibi auxilio sit. Pondus magnum, & pusillum, & mensuræ duplices, immunda sunt apud Dominum (r) & utraque, & qui facit ea. In adinventionibus suis compedietur adolescens : cum sancto, & recta via ejus. Auris audit, & oculus videt : Domini opera & utraque. Noli diligere (s) detrahere, ne extollaris. (t) Aperi oculos tuos, & imple panibus. Abominatio Domino duplex pondus : & statera dolosa non bonum coram eo. A Domino diriguntur gressus viro : mortalis autem quomodò cognoverit vias suas? (u) Laqueus viro citò quid ex propriis sanctificare : posteà enim, quàm voverit, evenerit pœnitere. Ventilator impiorum rex sapiens : & immittet illis (x) rotam. (y) Lux Domini (z) spiraculum hominum, qui scrutatur secreta ventris. Misericordia, & veritas, (æ) tutela regi, & circuibunt in justitia solium ejus. Ornatus adolescentibus (aa) sapientia : (bb) gloria autem seniorum (cc) canities.

MS.A. (α) † πᾶς δὲ ὁ συμμιγνύμενος οὐκ ἔσται σοφός, πᾶς δὲ ἄφρων (") ἑαυτόν (β) Ὅταν καθίσῃ βασιλεὺς δίκαιος ἐπὶ (") ἀλλὰ (γ) διάνοιξον δὲ τοὺς (δ) διαβήματα (ε) ἢ λύχνος ὅς

תרגום TARGUM.

כ

1 ממקנא הוא חמרא ורויתא שכרא וכל דשגי ביה לא נחכם : נהם היך אריא אימתא
2 3 דמלכא ומן דמחמית ליה חטי על נפשיה : יקרא הוא לגברא דיתיב דלא דינא וכל דשטי
4 מצטרי : מחמסר עטלא לא שתיק ושאל בחצדא וליית : מיא עמיקי עצתא בלבא
5 6 דגברא וגברא דמתבין נדלנה : סגיעא דבני נשא מתקרין גברי מרחמנין וגברא מהימנא
7 מנו משכח : דמהלך בתמימותיה צדיקא הוא וטוביהון לבנוהי בתרוהי : מלכא דיתב
8 9 על כורסיא דדינא מפזר מן קדמוהי כלהון בישתא : מן דיימר זכי הוא לבי ואדכיית
10 מחובתי : מתקלא ומתקלא כילא וכילא מרחקין אנון קדם אלהא אף תרויהון : אוף
11 בעובדוהי מתידע טליא אין דכי ואין תריצין עובדוהי : אדנא דשמעא ועינא דחזיא אלהא
12 13 אברי תרויהון : לא תרחם שנתא דלמא תתמסכן פתח עינך ושבע לחמא : חברא
14 15 לחבריה נאמר דקניה והידין נשתבח וגימר : דאית דהבא וסוגעא דכיפי טבתא ומני
16 דיקרא ושפותא דידעתא : נסב לבושיה מטול דעריב לחילוני ועל אפי נוכריתא
17 18 משכניה : עריב לגברא בלחמא דגלא ובתר הידין נתמלא פומיה חצצא : מחשבתא
19 בעצתא תתקן ובמדברנותא מתעבד קרבא : דגלי רזא אכל קורצא ולמן דמשרגג
20 21 בספותיה לא תתחלט : דליט לאבוי ולאמיה נדעך שרגיה איך אתונא דחשוכא : ירותתא
22 דמסרהבא בקדמיתא ובסופא לא תתברך : לא תימר אשלם בישתא סכא לאלהך
23 24 ויפרקנך : מרחקין אנון קדם אלהא מתקלא ומתקלא ומסאתא דרמיותא לא שפיר
25 קדמוי : מן קדם יי הלכתיה דגברא ובר נשא לא מתבין ארחתיה : פחא הוא לגברא
26 דנדר לקודשא ובתר הכי חדיא ליה נפשיה : מבדר לרשיעי מלכא חכימא ומהפך
27 28 עליהון גלגלא : שרגא דאלהא נשמתא דבני נשא ובציא כלהון גויא דכריסא : חסדא
29 וקושטא ינטרו למלכא ומתקן כורסיה בחסדא : שבהורא דעולימיא תוקפהון ושבחא דסבי סיבתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XX.

Derisoria res est vinum, & inebriat sicera : & omnis qui erraverit in ea, non erit sapiens. Rugit sicut leo terror regis : & qui provocat eum, peccat in animam suam. Gloria est viro qui supersedet à contentione : & omnis qui stultus est, deridet. *Probrum* sustinet piger, & non tacet : & petet in messe, & non habebit. Aquæ profundæ consilium in corde viri, & vir intelligens exhauriet illud. Multi filii hominis vocantur viri misericordes: virum autem fidelem quis inveniet ? Qui ambulat in simplicitate sua,justus est, & beati erunt filii ejus post eum. Rex qui sedet in solio judicii,dissipàt à facie sua omnes impios. Quis dicet : Mundum est cor meum, & purus sum à peccato meo ? Pondus & pondus, mensura & mensura, abominabile est utrúnque coram Deo. Etiam in operibus suis cognoscitur puer, an munda & recta sint opera ejus. Auris quæ audit, & oculus qui videt, Deus creavit utrúnque. Ne diligas somnum, ne forte pauper fias: aperi oculos tuos, & saturare pane. Socius ad socium dicit quòd emit, & tunc gloriatur, & dicit. Est aurum & multitudo gemmarum bonarum, & vasa preciosa & labia scientiæ. Tolle vestimentum ejus qui fidejussor stetit pro alieno, & pro extranea pignora eum. Suavis est homini panis mendax, & posteà replebitur os ejus calculo. Cogitationes consilio diriguntur, & gubernaculo fit bellum. Qui revelat secretum, delator est : & ei qui allicit labiis suis ne commiscearis. Qui maledicit patri suo & matri suæ, extinguetur lucerna ejus sicut caligo tenebrarum. Hæreditas ad quam festinatur in principio, in fine non benedicetur. Ne dicas, Reddam malum : spera in Deo, & salvabit te. Abominabile est coram Deo pondus & pondus : & mensura dolosa non placet coram eo. A facie Domini gressus viri, & filius hominis non intelligit vias suas. Laqueus est homini qui devovit sanctuario, & posteà gaudet sibi anima ipsius. Dispergit impios rex sapiens, & volvit super eos rotam. Lucerna Dei spiraculum filiorum hominis : & scrutatur omnia interiora ventris. Misericordia & veritas custodient regem, et præparatur in clementia solium ejus. Decus juvenum fortitudo eorum, & laus senum canicies.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. XX.

Potens est vinum, et ebrietas infamis: et 1
quicunque luxuriatur in ea, non est sapiens.
Fremit ceu leo ira regis: & quisquis ad iram 2
provocat eum, peccat in animā suam. Gloria 3
viri est cùm amovet contentionem: & qui-
cunq; stultus est, irridet. Probris afficitur pi- 4
ger, attamen non silet: & mendicabit tempo-
re messis, nec erunt aquæ. Profundum est ver- 5
bum in corde regis: at vir sapiens exhauriet
illud. Plerique homines vocantur viri miseri- 6
cordes: virum autem fidelem quis inveniat?
Justi ambulantis in integritate, fœlices erunt 7
filii post ipsum. Rege sedente super solio ju- 8
dicii, dissipantur à conspectu ejus universa
mala. Quis dicat, Innocens est cor meum, & 9
mundat⁹ sum à peccatis? Pond⁹ & pondus, & 10
mensura ac mensura, abominanda sunt utraq;
apud Dñm. Etiam puer ex suis actionib⁹ de- 11
prehenditur an purus sit, & num recta sunt
opera ejus. Aurem quæ audit, & oculum qui 12
videt, Dominus fecit utrumque. Ne diligas 13
somnū, ne ad paupertatē redigaris: sed ape-
ri oculos tuos, ut satieris pane. Amicus dicat 14
socio suo, Possedi: ac tunc glorietur. Dicat 15
etiam, Adest aurū, & copia lapidum optimo-
rū, & vasa pretiosa, & labia scientiæ. Abstu- 16
lerunt palliū ab eo qui spondet pro alieno, et
propter alienū acceperunt pignus ejus. Fide- 17
jussor extitit homini pro pane fallaci: et demū
implebitur os ejus calculis. Consilium cogi- 18
tatione stabilitur, et ex provocatione fit præ-
lium. Qui revelat secretum, inimicus est: et 19
cum eo cujus præpropera sunt labia, ne com-
miscearis. Qui maledixerit patri suo et matri 20
suæ, huj⁹ lucerna extinguetur velut pupilla te-
nebrosa. Hæreditas præcipitata in principio, 21
in fine haud benedicetur. Ne dicas, Rependā 22
malū: sed expecta Dñm ut liberet te. Abomi- 23
nabilia sunt apud Dñm pondera diversa, et
bilances fraudulentæ non sunt bonæ. A con- 24
spectu Dñi firmantur gressus viri: ecquis enim
est homo qui disponat viam suam? Laqueus 25
est homini vovere sanctuario, et postquam
voverit retractare sese. Dissipat impios rex 26
prudens, et vertit super eos rotam. Lucerna 27
Domini halitus est hominibus, et scrutatur
cuncta penetralia ventris. Beneficentia et 28
veritas custodiunt regem: at beneficentiā mu-
nitur solium ejus. Decus juvenum, robur 29
eorum: et nitor seniorum, canities.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل العشرون * كل من يلهج بالنبيذ البهيم والسكر الفاحش فليس ذلك
حكيما * وعيد الملك لا فرق بينه وبين عصب السبع * ومن يغيظه انما يخطي الى نفسه
* شرف الرجل ان يرجع عن الشتيمة * وكل جاهل يتسبك بمثل هذه الاشياء * الكسلان اذا
عير فما يخجل * وبهذه الصورة من يقرض حنطة في الحصاد * الراي في قلب الرجل
عميق * والانسان الذكي العقل يستعمله * الانسان الرحوم رجلا عظيما وكريما * والانسان الامين
يجد عملا * من يتصرف في العدل بلا عيب يخلف اولاده مغبوطين * الملك العادل اذا جلس
على كرسيه فلن يتصادد في عينيه كل خبث * من يفتخر ان له قلبا طاهرا * ام من يجاهر
انه نقي من الخطايا * من يسي خطابه لابيه او لامه ينطفي مصباحه * وحدقتا عينيه
تنظران ظلمة * الحظ الحروص عليه في المبادي ما يحمد امره في الاواخر * لا تقولن اعذب
العدو بل اصبر للرب يعينك * معيار صغير وكبير ومكاييل مثناه نجسة قدام الرب كلها
* ومن يعملها من صنايعه سيعاق بها * الشاب مع البار طريقه مستوية * الاذن تسمع والعين
تبصر فهما * وافعالهما كلتاهما اعمال الله * لا تحب ان تعاب احدا لئلا تقتلع * افتح عينيك
وعلا من الخيرات * رذالة عند الرب المعيار المثنى * والميزان الغاش ليس امامه محمودا *
الرب يقوم خطوات الرجل * فالمايت كيف يفهم طرقه * فخر الرجل ان يقدس شيا من الذي
له سريعا * لانه بعد ان ينذر يبغي ان يندم * الملك الحكيم داري المنافقين * ويسبب لهم
طردا * نور الرب نسمة الناس * او سراج يفتش خازن الجوف * الصدقة والصدق حفظ الملك
ويكوطان في كرسيه بالعدل * الحكمة زينة للشباب * والشيب شرف الشيوخ *

CAP. XX.

Quicunque indulget vino immoderato, 1
& ebrietati inhonestæ, is non est sapiens.
Minæ regis non discrepant à furore leo- 2
nis: & qui irritat eum, sanè peccat in
animam suam. Præstantia viri est ut 3
retrahat se à contumeliis: & omnis stul-
tus irretitur similibus hisce rebus. Igna- 4
vus, cùm vituperatur, non erubescit: &
hujuscemodi est qui mutuatur frumentum
in messe. Cogitatio in corde hominis, a- 5
qua profunda: & homo acuti ingenii ex-
hauriet illam. Homo misericors, vir 6
magnus & honestus: & homo fidelis in-
veniet occupationem. Qui se gerit cum 7
justitia inculpatè, relinquet filios suos fœ-
lices. Rex justus, cùm sederit super 8
throno suo, non opponetur oculis ejus o-
mne malum. Quis glorietur se habere 9
cor mundum? aut quis publicet se esse pu-
rum à peccatis?

Vers. 10. 11. 12. & 13. habentur post vers. 22. Reliqui desiderantur.

Qui iniquè se gerit cum patre suo aut 20
matre suâ, extinguetur lucerna ejus: &
pupillæ oculorum ejus videbunt tenebras.
Sors avidè expetita in principiis, non lau- 21
dabitur negotium ejus in extremis. Ne 22
dicas, Cruciabo inimicum: sed expecta
Dominum, auxiliabitur tibi. Pondus par- 10
vum & magnum, & mensuræ duplices,
abominabiles sunt coram Domino omnes:
Et qui talia exercuerit in arte sua, impe- 11
dietur in illa. Adolescentis via cum ju-
sto, recta est. Auris audit, & oculus vi- 12
det ad intelligendum: & actiones utri-
usque, opera Dei. Ne ames decipere 13
quemquam, ne eradiceris: aperi oculos tuos,
ut impleâre bonis. Abominatio est apud 23
Dominum mensura duplex: & ante state-
ram fallacem non est laus. A Domino 24
diriguntur gressus hominis: mortalis verò
quomodo intelliget vias suas? Gloria 25
viri est ut sanctificet aliquid ex his quæ
habet, citò: quoniam posteaquam voverit,
incipiet pœnitere. Rex sapiens, dissipa- 26
tor est iniquorum, & causat iis exilium.
Lumen Domini halitus est hominum, aut 27
lucerna investigans cellas ventris. Elee- 28
mosyna & veritas, custodia regis: & fir-
mant solium ejus in æquitate. Sapientia, 29
ornatus juvenum: & canities, magnificentia senum.

משלי : כא

Versio VULG. LAT.

30 Livor vulneris absterget mala : & plagæ in secretioribus ventris.

CAP. XXI.

1 SIcut divisiones aquarum, ita cor regis in manu Domini : quocunque voluerit inclinabit
2 illud. Omnis via viri recta sibi videtur : appendit autem cor-
3 da Dominus. Facere misericordiam & judicium, magis placet Domino, quàm victimæ.
4 Exaltatio oculorum est dilatatio cordis : lucerna impiorum
5 peccatum. Cogitationes robusti semper in abundantia : omnis autem piger semper in
6 egestate est. Qui congregat thesauros linguâ mendacii, vanus & excors est, & impinge-
7 tur ad laqueos mortis. Rapinæ impiorum detrahent eos, quia noluerunt facere judici-
8 um. Perversa via viri, aliena est : qui autem mundus est, re-
9 ctum opus ejus. Melius est sedere in angulo domatis, quàm cum muliere litigiosa, & in
10 domo communi. Anima impii desiderat malum, non misere-
11 bitur proximo suo. Mulctato pestilente sapientior erit parvulus : & si sectetur sapientem,
12 sumet scientiam. Excogitat justus de domo impii, ut detra-
13 hat impios à malo. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis, & ipse clamabit, &
14 non exaudietur. Munus absconditum extinguit iras, & donum in sinu indignationem
15 maximam. Gaudium justo est facere judicium, & pavor ope-
16 rantibus iniquitatem. Vir, qui erraverit à via doctrinæ, in cœtu gigantum commorabi-
17 tur. Qui diligit epulas, in egestate erit : qui amat vinum, &
18 pinguia, non ditabitur. Pro justo datur impius : & pro re-
19 ctis iniquus. Melius est habitare in terra deserta, quàm cum muliere rixosa & iracun-
20 da. Thesaurus desiderabilis, & oleum in habitaculo justi : et imprudens homo dissipabit il-
21 lud. Qui sequitur justitiam & misericordiam, inveniet vi-
22 tam, justitiam, & gloriam. Civitatem fortium ascendit sapiens, & destruxit robur fiduciæ
23 ejus. Qui custodit os suum, & linguam suam, custodit ab angustiis animam suam.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 † Ὑπώπια καὶ συντρίμματα συναντᾷ κακοῖς, πληγαὶ δὲ εἰς ταμιεῖα κοιλίας.

ΚΕΦ. κα΄.

1 † ὭΣπερ ὁρμὴ ὕδατος, οὕτως καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ, † (α) οὗ ἐὰν θέλων
2 νεῦσαι ἐκεῖ ἔκλινεν αὐτήν. † Πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος, † κατευθύνει δὲ καρ-
3 δίας κύριος. † Ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν, † ἀρεστὰ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θυσιῶν αἷμα.
4 † Μεγαλόφρων (β) ἐν ὕβρει θρασυκάρδιος,
6 † λαμπτὴρ δὲ ἀσεβῶν (γ) ἁμαρτία. † Ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσσῃ ψευδεῖ, † μάταια διώκει (δ) ἐπὶ παγίδας θανάτου.
7 † Ὄλεθρος ἀσεβέσιν ἐπιξενωθήσεται,
8 † οὐ γὰρ βούλονται πράσσειν τὰ δίκαια. † Πρὸς τοὺς σκολιοὺς σκολιὰς ὁδοὺς (ε) ἀποστέλλει ὁ θεός, † ἁγνὰ γὰρ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.
9 † (ζ) Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου, † ἢ ἐν κεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ
10 κοινῷ. † Ψυχὴ ἀσεβοῦς οὐκ ἐλεηθήσεται
11 ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθρώπων. † Ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνεται ὁ ἄκακος, † συνιῶν δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν.
12 † Συνιεῖ δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν, † καὶ
13 φαυλίζει ἀσεβεῖς ἐν κακοῖς. † Ὃς φράσσει τὰ ὦτα αὐτοῦ τοῦ μὴ (η) ἐπακοῦσαι ἀσθενοῦς, † καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσ-
14 ακούων. † Δόσις λάθριος ἀνατρέπει ὀργάς, † δώρων δὲ ὁ φειδόμενος θυμὸν ἐγείρει ἰσχυ-
15 ρόν. † Εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα, † ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακούργοις.
16 † Ἀνὴρ πλανώμενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης, ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀναπαύσε-
17 ται. † Ἀνὴρ ἐνδεὴς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην,
18 † φιλῶν οἶνον καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον· † Πε-
19 ρικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος. † Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ, † ἢ μετὰ γυναικὸς μα-
20 χίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀργίλου. † Θησαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόματος σοφοῦ, † ἄφρονες δὲ ἄνδρες κατα-
21 πίονται αὐτόν. † Ὁδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὑρήσει ζωὴν καὶ δόξαν.
22 † Πόλεις ὀχυρὰς ἐπέβη σοφός, † καὶ καθεῖλε τὸ ὀχύρωμα ἐφ' ᾧ ἐπεποίθει-
23 σαν οἱ ἀσεβεῖς. † Ὃς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν, διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

MS.A. (α) οὗ δ' ἂν θέλων νεύσῃ ἔκλινεν αὐτήν. (β) ἐφ' ὕβρει (γ) ἁμαρτίαι. (δ) καὶ ἔρχεται ἐπὶ παγίδας (ε) ἀποστελεῖ (ζ) *Κρεῖσσον (η) ὑπακοῦσαι

תרגום TARGUM.

30 שׁוּחְנֵי וּפוּרְעָנוּתָא פָּגְעוּ בְּבִישָׁא וּמְחִיתָא בְּגַוָּה דְכַרְסָא׃

כא

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Pavores & plagæ occurrunt malo, & *ictus* in interioribus ventris.

CAP. XXI.

SIcut rivuli aquarum, ita cor regis in manibus Dei, & quocunque vo[luerit] inclinat illud. Omnes viæ viri rectæ sunt in conspectu ejus; dirigi[t autem] *cor ejus* Deus. Qui facit justitiam & judicium, complacet sibi in illo De[us] magis quàm in sacrificio. Exaltatio oculorum, & tumor cordis, & [lu]cerna impiorum peccatum. Cogitationes collectæ ad abundantiam, [...]pes festinus ad egestatem [*tendit*.] Opera cellariorum in lingua menda[-]cii, & dissipabuntur; & evellentur illi qui quærunt mortem. [...] impiorum tollet eos; quoniam non *voluerunt facere* judicium. Q[ui] pervertit viam alicujus, extraneus est: & qui mundus est, recta [...] opera ejus. Melius est sedere in angulo tecti, quàm cum muliere litigiosa [...] & in domo communi. Anima impii desiderat malũ, & non misericordia[m] consequetur in oculis ejus socius ejus. Per mulctam derisoris sapien[s] fiet insipiens, & in intellectu sapientis assumet scientiam. Contempla[tur] justus domum impii, & transfert impios in malum. Qui obturat aure[m] suam ne audiat clamorem pauperis, vocabit quoque Deum, & non ex[au]dietur. Munus in abscondito extinguit iram, & munus in sinu indignatio[-]nem fortem. Lætitia est justo facere judicium, & *perditio* iis qui facius[nt] iniquitatem. Filius hominis qui errat à via intellectus, cum filiis terræ commorabitur. Vir qui egenus est & diligit lætitiam, diligitque vinum & unguentum, non ditabitur. In commutatione justi [*tradetur*] impius & pro rectis direptores. Melius est habitare in terra deserti, quàm cum muliere litigiosa & rixosa. Argentum desiderabile, & oleum in habita[-]culo sapientis; & stultus filiorum hominis dissipabit illud. Qui seq[ui]tur justitiam & misericordiam, inveniet vitam, et justitiam, et gloriam. Civitatem fortium ascendit sapiens, et detrahit robur fiduciæ ejus. Q[ui] custodit os suum et linguam suam, custodit ab angustia animam suam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Contritio atque supplicium occurrerunt fla- 30
gitiosis : & plaga ad intima ventris eorum.

CAP. XXI.

UT rivus aquarum, cor regis in manibus 1
Dei : & quocunque vult inclinat illud. O- 2
mnes viæ viri rectæ sunt in oculis suis : Do-
minus autem cor disponit. Qui facit justi- 3
tiam & judicium, gratior est Domino quàm
victima. Altitudo oculorum, & latitudo 4
cordis, & lucerna impiorum, peccatum.
Cogitationes electi, fideles : & maligni, 5
perniciosæ. Comparatio thesauri, linguâ 6
mendaci : & ad exitium deturbabuntur
quicunque mortem quærunt. Contritio 7
impiorum veniet in ipsos, eò quòd nolue-
runt facere judicium. Qui pervertit viam 8
suam, vir est alienus : qui verò purus est,
recta sunt opera ejus. Præstat sedere in cor- 9
nu tecti, quàm habitare cum muliere rixosa.
Animus impii non videtur in oculis socio- 10
rum ejus. Et ex detrimento maligni sapi- 11
ens redditur *qui* simplex *est*. Prudens in con-
silio suo, amplectitur scientiam : Et justus 12
intelligit cor impiorum, & impellit impios
ad malum. Qui obturat aures suas quomi- 13
nus audiat pauperem, ipse quoque clamabit
ad Deum, & non exaudietur. Munus clan- 14
destinum removet iram : & qui parcus est
in dando, suscitat indignationem. Gaudium 15
justi generat judiciũ, & conterit facinorosos.
Homo qui aberrat à via prudentiæ, cum filiis 16
terræ gemet. Homo egenus qui indulget 17
lætitiæ, vino, & lautitiis, non ditescet.
Permutatio justi, impius : & pro recto, men- 18
dax. Melius est versari in terra deserta, 19
quàm habitare cum muliere rixosa & irritan-
te. Thesaurus expetibilis & unguentum 20
dispersum, sapientia : & prudentia hominum
deglutiet eum. Qui quærit justitiam, & bo- 21
nitatem, inveniet vitam, & justitiam, & glo-
riam. Ad urbem gigantum ascendit sapi- 22
ens, & subjugavit arcem fiduciæ ejus. Qui 23
custodit os & linguam suam, servat animam
suam à calamitate.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* المعايب والهيمات تلتقي الاشرار * والجراحات في خزاين جوفهم *

* الفصل الحادي والعشرون *

* بمنزلة نحصة الماء هكذا قلب الملك في يد الله * ايما شاء ان يومي اماله الي هناك * كل انسان
يظهر عند ذاته مقسطا * والرب يثقف القلوب * شيان عند الله مرضيان * ان يعمل الانسان اعمالا
مقسطة * وان يصدق * وهما افضل من دم الذبايح * المتعظم الراي بالتعظم قلبه متهجم * مصباح
المنافقين الخطيه ** من يعمل مخازن بلسان كاذب تجاري باطلا * ويجي الي فخاخ الموت * الهلاك
يصيق بالمنافقين * لانهم ما يوثرون ان يعملوا اعمالا وامورا عدلة * الله يرسل طرقا صعبه الي
الصعبين الملتويين * لان اعماله طاهره مستقيمه * السكني في زاوية تحت الهوي افضل من
السكني في مجالس مبيضة بظلم وفي منزل جديد * نفس المنافق ما يرحمها احد من الناس *
* اذا خسر الفاسق المجدف * يصير ذو الدعة اوفر دربة * الحكيم اذا تعلم يقبل علما * المقسط
يفهم ويعرف قلوب المنافقين * ويطلح المنافقين عساويهم * كل من يسد اذنيه لئلا يسمع
الضعفاء * فذاك يستغيث ولا يكون من يسمعه * الهدية الخفية تحل مخايل الغيظ * ومن يشح
علي الهدايا ينهض غيظا قويا * سرور المقسطين يصنع انصافا * والبار عند العاملين الاسواء
نجس * الرجل الضال عن طريق العدل يستريح في مجمع الجبابرة * الانسان المعسر المحتاج يحب
السرور * ويوثر الزيت والخمر ليستغني * الاثيم فدامه المقسط * السكني في القفر افضل من
السكني مع امراة مخاصمة ملسنة غضوبة * كنز مشتهي يستريح في فم الحكيم * والناس
الاغبياء يبتلعونه * طريق العدل والصداقة يصادف الحياة والشرف * الحكيم اركب مدنا
حصينة * وهدم الحصن الذي توكل عليه المنافقون * من يحفظ فمه ولسانه * يصون من
الغم نفسه *

Opprobria & fracturæ occurrent perver- 30
sis, & perturbationes in cellis ventris
eorum.

CAP. XXI.

Sicut elevatio aquæ, ita cor regis in 1
manu Dei, quocumque voluerit innuere,
inclinat illud eò. Omnis homo videtur 2
sibi ipsi justus : & Dominus confirmat
corda. Duo sunt apud Deum grata: ut 3
faciat homo opera justa, & ut verax sit :
& utraque sunt præstantiora sanguine
victimarum. Superbus cogitatione, in su- 4
perbia cor ejus præceps est : lucerna im-
piorum, peccatum.

Deest. vers. 5.

Qui facit thesauros linguâ mendaci, mer- 6
ces ejus erit vanitas, & veniet ad la-
queos mortis. Interitus inhæret impiis, 7
quia non eligunt facere opera & negotia
recta. Deus mittit vias asperas duris
& perversis : quia opera ejus pura sunt 8
ac recta. Habitare in angulo sub dio, me- 9
lius est quàm habitare in domibus deal-
batis, cum scelere, & in domicilio novo.
Anima impii non miseretur ullus homi- 10
num. Cùm damnum sustinet impius 11
blasphemus, mansuetus fit cautior. Sa-
piens, cùm docebitur, accipiet doctrinam.
Justus intelligit, & agnoscet corda im- 12
piorum : & perversè agunt impii in ini-
quitatibus suis. Quicunque obturat 13
aures suas ne audiat infimos, hic
clamabit, & non erit qui audi-
at illum. Munus secretum avertit vi- 14
res furoris : & qui parcit muneribus,
suscitat iram potentem. Gaudium justo- 15
rum operatur æquitatem : & innocens,
apud operantes mala immundus est. Vir 16
aberrans à via justitiæ, quiescet in cœ-
tu gigantum. Homo pauper egenus, amat 17
hilaritatem, & eligit oleum & vinum,
ut ditescat. Scelestus sordes est justi. Ha- 18
bitare in deserto melius est quàm habitare 19
cum muliere litigiosa, linguosâ, iracun-
dâ. Thesaurus optabilis quiescit in ore 20
sapientis : homines autem stulti degluti-
unt illum. Via æquitatis & charitatis 21
comitatur vitam & magnificentiam. Sa- 22
piens conscendit urbes munitas, & de-
struit arcem in qua confisi sunt impii.
Qui custodit os suum & linguam suam, 23
servat ab angore animam suam.

משלי: כב

.superbiæ ira in *faciens* : ejus nomen derisor , *arrogans* , Superbus
24 זד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון:
.facere ejus manus renuerunt quia : eum interficiet pigri Desiderium
25 תאות עצל תמיתנו כי־מאנו ידיו לעשות:
non & , tribuet justus & : concupiscentiam *concupivit* die Tota
26 כל־היום התאוה תאוה וצדיק יתן ולא
quia etiam ; abominatio impiorum Sacrificium .prohibebit
27 יחשך: זבח רשעים תועבה אף כי־
: peribit *mendaciorum* Testis .illud attulerit *mala cogitatione in*
28 בזמה יביאנו: עד־כזבים יאבד
impius vir Roboravit .loquetur *finem in audiens* vir &
29 ואיש שומע לנצח ידבר: העז איש רשע
,sapientia Non .suam viam *parabit* ipse rectus & *: suis faciebus in*
30 בפניו וישר הוא יכין דרכו: אין חכמה
Equus .DOMINUM contra consilium nec ; intelligentia neque
31 ואין תבונה ואין עצה לנגד יהוה: סוס
.salus DOMINI & ; belli diem ad paratus
מוכן ליום מלחמה וליהוה התשועה:

CAP. XXII. כב

auro præ & , *argento præ* : *multa opulentia præ* nomen Eligibilius
1 נבחר שם מעשר רב מכסף ומזהב
faciens : sibi obviaverunt pauper & Dives .bona gratia
2 חן טוב: עשיר ורש נפגשו עשה
: se abscondit & ,malum vidit Callidus .DOMINUS ipsos omnes
3 כלם יהוה: ערום ראה רעה ויסתר
Propter *mulctabuntur* & , sunt transgressi simplices &
4 ופתיים עברו ונענשו: עקב
vitæ & , gloria & , *opulentia* : DOMINI timor *mansuetudinem*
ענוה יראת יהוה עשר וכבוד וחיים:
,suam animam *custodiens* : perversi via in laquei , Spinæ
5 צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו
: suæ viæ *os super* puerum *Initia* .eis ab se elongabit
6 ירחק מהם: חנך לנער על־פי דרכו
Dives .ea ab recedet non , senuerit cùm etiam
7 גם כי־יזקין לא־יסור ממנה: עשיר
Seminans .*commodanti viro mutuans servus* & : dominabitur *pauperes in*
8 ברשים ימשול ועבד לוה לאיש מלוה: זורע
.*consumet* ejus iræ virga & : *calamitatem* metet iniquitatem
עולה יקצור־און ושבט עברתו יכלה:
.*tenui* suo pane de dedit quia ; benedicetur ipse , *oculus* *Bonus*
9 טוב־עין הוא יברך כי־נתן מלחמו לדל:
, judicium cessabit & : contentio egredietur & , derisorem Ejice
10 גרש לץ ויצא מדון וישבת דין
, ejus labiorum *gratia* , cordis munditiam *Diligens* .ignominia &
11 וקלון: אהב טהר־לב חן שפתיו
: scientiam custodierunt DOMINI Oculi .rex ejus amicus
12 רעהו מלך: עיני יהוה נצרו דעת
Leo : piger Dixit .prævaricatoris verba pervertet &
13 ויסלף דברי בגד: אמר עצל ארי
profunda Fovea .occidar platearum medio in : *vico in*
14 בחוץ בתוך רחבות ארצח: שוחה עמקה
Stultitia .illuc cadet DOMINUS *infensus cui* : alienarum os
15 פי זרות זעום יהוה יפול־שם: אולת
eam faciet elongare correctionis virga : pueri corde in colligata
קשורה בלב־נער שבט מוסר ירחיקנה
.eo ab
ממנו:

Versio VULG. LAT.

24 Superbus & arrogans vocatur
indoctus, qui in ira operatur
25 superbiam. Desideria occi-
dunt pigrum: noluerunt enim
quidquam manus ejus ope-
26 rari: Totâ die concupiscit &
desiderat: qui autem justus
est, tribuet, & non cessabit.
27 Hostiæ impiorum abominabi-
les, quia offeruntur ex scelere.
28 Testis mendax peribit: vir
obediens loquetur victoriam.
29 Vir impius procaciter obfir-
mat vultum suum: qui au-
tem rectus est, corrigit vi-
30 am suam. Non est sapien-
tia, non est prudentia, non
est consilium contra Domi-
31 num. Equus paratur ad diem
belli: Dominus autem salutem
tribuit.

CAP. XXII.

1 Melius est nomen bonum,
quàm divitiæ multæ: sup ar-
2 gentũ & aurũ gratia bona. Di-
ves & pauper obviaverunt si-
bi: utriusq; operator est Dñs.
3 Callidus vidit malum, & abs-
condit se: innocens pertran-
4 siit, & afflictus est damno. Fi-
nis modestiæ timor Dñi, divi-
5 tiæ et gloria et vita. Arma et
gladii in via perversi: custos
autem animæ suæ longè rece-
6 dit ab eis. Proverbiũ est; Ad-
olescens juxta viam suam, e-
tiam cùm senuerit, non re-
7 cedet ab ea. Dives pau-
peribus imperat: et qui ac-
cipit mutuum, servus est fœ-
8 nerantis. Qui seminat iniqui-
tatem, metet mala, et virga iræ
9 suæ consummabitur. Qui pro-
nus est ad misericordiam, be-
nedicetur: de panibus enim
suis dedit pauperi. Victoriam
et honorem acquiret qui dat
munera: animam autem aufert
10 accipientium. Ejice derisoré,
& exibit cum eo jurgium, ces-
sabúntque causæ & contume-
11 liæ. Qui diligit cordis mun-
ditiam, propter gratiam la-
biorum suorum habebit ami-
12 cum regem. Oculi Dñi custo-
diunt scientiam: & supplan-
13 tantur verba iniqui. Dicit pi-
ger; Leo est foris, in medio
platearum occidendus sum.
14 Fovea profunda os alienæ:
cui iratus est Dominus, inci-
15 det in eam. Stultitia colligata
est in corde pueri, & virga
disciplinæ fugabit eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 † Θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν λοιμὸς
καλεῖται, † ὃς δὲ μνησικακεῖ παράνομος.
25 † Ἐπιθυμίαι ὀκνηρὸν (*) ἀποκτείνουσιν, † οὐ
γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ ποι-
26 εῖν τι. Ἀσεβὴς ἐπιθυμεῖ ὅλην τὴν ἡ-
μέραν ἐπιθυμίας κακὰς, † ὁ δὲ δίκαιος
27 ἐλεᾷ καὶ οἰκτείρει ἀφειδῶς. † Θυσίαι ἀ-
σεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ, † καὶ γὰρ παρα-
28 νόμως προσφέρουσιν αὐτάς. † Μάρτυς ψευ-
δὴς ἀπολεῖται, † ἀνὴρ δὲ ὑπήκοος φυ-
29 λασσόμενος λαλήσει. † Ἀσεβὴς ἀνὴρ ἀ-
ναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ, † ὁ δὲ (**) εὐθὺς
30 αὐτὸς συνιεῖ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. † Οὐκ ἔ-
στι σοφία, οὐκ ἔστιν ἀνδρεία, † οὐκ ἔστι βου-
31 λὴ πρὸς τὸν ἀσεβῆ. † Ἵππος ἑτοιμά-
ζεται εἰς ἡμέραν πολέμου, † παρὰ δὲ
κυρίου ἡ βοήθεια.

MS. A. (*) ἀποκτενοῦσιν (**) εὐθὴς

ΚΕΦ. κβ΄.

1 † Αἱρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος
πολὺς, † ὑπὲρ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χά-
2 ρις ἀγαθή. † Πλούσιος καὶ πτωχὸς συνηντή-
σαν ἀλλήλοις, † ἀμφοτέρους δὲ ὁ κύ-
3 ριος ἐποίησε. † Πανοῦργος ἰδὼν πονηρὸν
τιμωρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται,
† οἱ δὲ ἄφρονες παρελθόντες ἐζημιώθησαν.
4 † Γενεὰ σοφίας φόβος κυρίου, † καὶ πλοῦ-
5 τος, καὶ δόξα, καὶ ζωή. † Τρίβολοι καὶ πα-
γίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς, † ὁ δὲ φυλάσσων
7 τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν. † Πλού-
σιοι πτωχῶν ἄρξουσι, † καὶ οἰκέται ἰδίοις
8 δεσπόταις δανειοῦσιν. † Ὁ σπείρων φαῦλα
θερίσει κακὰ, † πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ
συντελέσει. † ἄνδρα ἱλαρὸν καὶ δότην εὐ-
λογεῖ ὁ θεὸς, † ματαιότητα δὲ ἔργων
9 αὐτοῦ συντελέσει. † Ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐ-
τὸς διατραφήσεται, † τῶν γὰρ ἑαυτοῦ ἄρ-
των (*) ἔδωκε τῷ πτωχῷ. † νίκην καὶ τιμὴν
περιποιεῖται ὁ δῶρα (α) δοὺς, † τὴν μέντοι
10 ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτημένων. † Ἔκ-
βαλε ἐκ συνεδρίου λοιμὸν, καὶ συνεξε-
λεύσεται αὐτῷ νεῖκος, † ὅταν γὰρ καθί-
11 σῃ ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει. † Ἀ-
γαπᾷ κύριος ὁσίας καρδίας, † δεκτοὶ
δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι. † χείλεσι ποιμαί-
12 νει βασιλεύς. † Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ κυρίου (β)
διατηροῦσιν αἴσθησιν, † φαυλίζει δὲ λό-
13 γους παράνομος. † Προφασίζεται, καὶ λέγει
ὀκνηρὸς, † Λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατεί-
14 αις φονευταί. † Βόθρος βαθὺς στόμα πα-
ρανόμου, † ὁ δὲ μισηθεὶς ὑπὸ κυρίου ἐμ-
πεσεῖται εἰς αὐτόν. † εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ ἐν-
ώπιον ἀνδρὸς, † καὶ οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ ἀποστρέ-
ψαι ἀπ' αὐτῶν, † ἀποστρέφειν δὲ δεῖ ἀπὸ ὁ-
15 δοῦ σκολιᾶς καὶ κακῆς. † Ἄνοια ἐξῆπται
(γ) καρδίας νέου, † ῥάβδος δὲ καὶ παιδεία
μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ.

MS. A. (*) δέδωκεν (α) διδοὺς, (β) διατηρήσουσιν (γ) καρδία

(aa) Audax, & arrogans, & ostentator, pestilens vocatur: qui autem injuriam memor iniquus. (cc) Desideria pigri interficiunt: non enim manus ejus facere quicquam. Impius concupiscit totâ die concupiscentias malas: justus autem (dd) miseretur, & misere parcè. Hostiæ impiorum abominatio Domino; (ee) etenim quæ offerunt eas. Testis fals peribit: vir autem obediens custodiens loquetur. (gg) Im vir impudenter sustinet fac rectus autem ipse (hh) intelli vias suas. Non est sapientia, est fortitudo, non est consi (ii) apud impium. Equus para ad diem belli: à Domino auxilium.

CAP. XXII.

Eligibilius (a) nomen bon quàm divitiæ multæ: super gentum verò, & aurum g bona. Dives, & pauper obv runt sibi: utrosque autem D nus fecit. Callidus (b) vid lignum punitum, validè ips ditur: imprudentes autem tereuntes damno affecti sunt. Progenies sapientiæ timor Dom & divitiæ, & gloria, & Tribuli & laquei in via pe sis: qui autem custodit an suam, (d) abstinebit ab ea. vites pauperibus imperab famuli propriis dominis fœ bunt. Qui (f) seminat m metet mala: plagam autem o rum suorum consummabit. rum hilarem, & datorem (nedicit Deus: vanitatem operum ejus consummabit. miseretur pauperis, ipse n tur: de suis enim panibus d pauperi. (h) Victoriam, & h rem acquirit, qui dat mun animam quidem aufert pos tium. Ejice è consessu (i) pes tem, & exibit simul cum e jurgium: nam cùm sede consessu, omnes inhonorat. git Dominus (l) sancta co accepti autem sunt ei omnes immaculati. (n) Labiis pasc Oculi autem Domini conse (o) sensum: vilipendit verba iniqui. Excusatur fert, et dicit piger; Leo is, & in plateis (p) fures. vea profunda os iniqui: qu tem odio habetur à Deo, in (q) illam. Sunt viæ ma ram viro: & non diligit ab eis: avertere autem portet à via perversa, & m Dementia (r) pendet è corde venis: virga autem, & disci na longè ab eo.

תרגום Targum.

24 ממקנא מריחא וירנא שמיה עבד חרינא בזידנותיה : רגתא דעטלא ממיתא ליה
25 דלא צבין אידין דעבדין עבדתא : כל יומא ראג רגתא וצדיקא יהב ולא מחשך :
26 27 דבחא דרשיעי מרחק הוא מטול דבעברתא מיתי ליה : סהדא דכדבותא יאבד
28 וגברא שמועא שריראית ממלל : מחציף אפוי גברא רשיעא ותריצא הוא מתקן
29 30 אורחיה : לית חכמתא ולית בינא ולית עצתא היך דאלהא : סוסיא מתקן ליומא
31 דקרבא ולאלהא הוא פורקנא :

כב

1 שמא טבא אתבחר מן עותרא סגיעא ומכספא ומן דהבא שפיר חסדא : עתירא
2 3 ומסכנא פגען חד בחד ותרויהון אלהא ברא אנון : ערימא חזי בישתא ומטשי ושברי
4 5 עברין וחסרין אנון : עקבא דענותנותא דחלתא דיי עותרא ויקרא וחיי : נשבא
6 בארחא עקמתא ומן דנטר נפשיה ירחק מנהון : אדרכיה לטליא לקבל אורחיה
7 דלא כד נסוב נסטי מניה : עתירא במסכני נשתלט ועבדא יוזיף לגברא מוזפנא :
8 9 דזריע עולא נחצד עאתא ושבטא דחריניה נגמור : מן דטבא הוא עיניה הוא
10 נתברך מטול דיהיב מן לחמיה למסכינא : תרך למקנא ואפיק לתגרנא ויבטל
11 12 דינא וצערא : רחם אלהא דכי לבא ובחסדא דשפותיה יתחבר למלכא : עינוי
13 דאלהא נטרן ידיעתא ומטלטל מליהון דבוזי : עטלא אמר בחכינותיה אריא
14 אית לברא ובינת שוקי מתקטלנא : גומצא עמיקתא פומיה דנוכריתא ומן דמרגיז
15 קדם אלהא נפל תמן : שטיותא קטירא בלביה דטליא שבטא דמרדותא נרחקיה
מניה :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Derisor, tumidus, superbus, est nomen ejus, faciens iram superbiæ. Desiderium pigri interficit eum, eò quòd nolunt manus ejus facere opus. Tota die desiderio desiderat, & justus tribuit, & non parcit. Sacrificium impiorum abominabile est, quia *in* scelere offerunt illud. Testis mendacii peribit, & vir bene audiens rectè loquetur. Impudens facie vir impius est, & rectus ipse præparat viam suam. Non est sapientia neque intelligentia neque consilium sicut Dei. Equus paratur in diem belli, sed Deo est salus.

CAP. XXII.

Electum est nomen bonum magis quàm divitiæ multæ: & argento & auro melior est gratia. Dives & pauper obviaverunt sibi mutuò, & ambos creavit Deus. Callidus vidit malum & abscondit se, & insipientes transierunt *& damnum passi sunt*. Merces mansuetudinis est timor Domini, divitiæ & gloria & vita. Pedica[*et laquei*] in via perversi: & qui custodit animam suam, elongabit se ab eis. *Deduc* adolescentem juxta viam suam, ut cùm senuerit non declinet ab ea. Dives dominatur in pauperes, & qui accipit mutuum, servus est fœnerantis viri. Qui seminat injustitiam metet iniquitatem, & virga iræ ipsius consummabitur. Qui bonum oculum habet, ipse benedicetur; quoniam dedit de pane suo pauperi. Ejice derisorem, & expelle contentiosum, et cessabit jurgium et ignominia. Diligit Deus mundum corde, et in gratia labiorum suorum socius erit regis. Oculi Dei custodiunt scientiam, et prosternit verba prædonum. Dicit piger in socordia sua: Leo est foris, et in medio platearum occidar. Fovea profunda os extranearum, et qui provocat Deum eò incidet. Stultitia ligata est in corde pueri: virga disciplinæ elongabit eam ab eo.

CAP. XXII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Audax cujus magnum est nomen, committit 24
scelus in ira sua. Desiderium pigri interficit 25
eum, quia non vult ut exerceant manus sua
ullum opus: Et totâ die flagrat cupiditate. 26
Justus largitur, nec parcit: Sacrificium verò 27
impiorum immundum est, quoniam cum ini-
quitate afferunt illud. Testis mendax peri- 28
bit: & vir auscultans rectè loquetur. Impu- 29
dens est vultus viri flagitiosi: qui autem rectus
est, disponit vias proprias. Non est sapientia, 30
neque intelligentia, neque consilium simile
Domini. Equus paratur ad diem belli: Do- 31
mini autem est salus.

CAP. XXII.

PRæstantius est nomen *bonum*, quàm divitiæ 1
multæ: & melior est benignitas, quàm aurum
& argentum. Dives & pauper obviaverunt 2
sibi: utrumque verò Dñs fecit. Cautus vidit 3
malignum vapulare, & magnopere eruditus
est: stulti verò transierunt prope eum, & ja-
cturam passi sunt. Finis humilitatis, timor 4
Domini, & opes, & honor, & vita. Retia & 5
laquei, in via difficili: qui autem servat animã
suam, recedet ab eis. Qui corripit puerum 6
ad os viæ, etiamsi consenuerit non aberrabit
ab ea. Diviti dominabitur pauper, & ser- 7
vus fœnerabitur ei qui fœnerabatur illi.
Qui ferit iniquitatem, metet flagitium: & 8
baculus iræ ejus absumetur. Qui boni est 9
oculi, is benedicetur, quia tribuit de pane
suo pauperi. Perde facinorosum, & ejice 10
rixosum, & extermina litem atque contume-
liam: ut non cùm federit in concilio, pro-
bro vos omnes afficiat. Diligit Deum qui- 11
cunque purus est in corde suo, & miseretur
labiis amicorum regis. Oculi Domini ob- 12
servant scientiam, & perdunt sermones men-
daces. Dicit piger quando legatur, Leo est 13
in via, & ecce cædes in plateis. Fovea pro- 14
funda, os alienæ: & is cui Dominus irasci-
tur, cadet in eam. Stultitia divellit cor 15
adolescentis, & virga disciplinæ remota est
ab eo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* المتهكم والعاتي والزاهي يسمى فساد * ومن يحقد فذاك متجاوز السنة * السهوات يقتلن
الكسلان، لان يديه لن تؤثر ان تعمل شيا * المنافق يشتهي طول النهار سهوات رديه، والمقسط
يرحم ويتراف بلا اشفاق * ضحايا المنافقين مرذوله عند الرب، لانهم يقربونها براي عادل من
الشريعة * الشاهد الكذوب يهلك، والانسان المطيع يتكلم محوطا * الرجل المنافق ينصب
بوجه لا استحياء له، والمقوم هو يفهم طرايقه * ما يوجد شهامه * ما يكون مشورة عند المنافق
* الفرس يستعد ليوم القتال، ومن الله المعونه * الفصل الثاني والعشرون *
* الاسم المحمود ارفع قدرا من الغنى الجزيل، والنعمه الصالحه افضل من الفضة والذهب * الغني
والمسكين لقي احدهما الاخر، وكلاهما الرب خلقهما * المتدرب اذا ابصر شريرا معاقبا يتادب
تاديبا اصليا، والاغبياء لما اجتازوا خسروا * حبل الحكمة تقوى الرب وثروه ومجد وحياه * في الطريق
المعوجه الصعبة فرطب وفخاخ، ومن يحفظ نفسه يفلت منها * المساكين يرؤسون الموسرين
والعبيد يقرضون ساداتهم * من يزرع الطالحات يحصد السيئات ويتمم ضربة اعماله * الله يحب
الرجل الطلق الوجه والسخي، ويكمل اباطيل اعماله * من يرحم المسكين ذاك يقات، لانه اعطا
المسكين من اعماله * من يعط الهديه يستصنع ظفرا واكراما، وينزع نفسه مما اقتناها * اخرج
الفساد من الجمع فيخرج معه العلم، لانه اذا جلس في الجمع يهين الجماعة * الرب يحب القلوب
البار، وجميع الذين لا عيب فيهم مقبولين عنده * الملك يرعى الشعب بشفتيه، وعينا الرب
ترصد الحس ويرذل الاقوال العادله عن الشريعه * الكسلان يحتج فيقول الاسد في الطرقات والقتله
في الشوارع * هوه عميقه فم المتعدي الشريعه، ومن يمقته الرب يسقط فيها، يكون طرقا رديه
امام الانسان وما يجب ان يرجع منها، فينبغي له ان يرجع من الطريقة الملتويه والرديه * السفاهه
يسعلها قلب الشاب، اذا كان العصا والادب يبعدا منه

Præceps, & protervus, & superbus voca- 24
tur corruptela: & qui irascitur, is est
transgressor legis. Appetitus occidunt pi- 25
grum, quoniam manus ejus non eligu. t
facere quidquam. Impius concupiscit to- 26
tâ die desideria prava: & justus mis.-
retur & miserescit absque parsimonia.
Sacrificia impiorum, despectio apud Do- 27
minum: quoniam offerunt illa mente a-
lienâ à lege. Testis mendax peribit: & 28
homo obediens loquitur cautè. Vir im- 29
pius erigit sese vultu impudenti: &
rectus, ipse intelligit vias suas. Non in- 30
venitur sagacitas, non est consilium
apud impium. Equus paratur ad diem 31
belli: & à Deo auxilium.

CAP. XXII.

Nomen laudabile altioris est digni- 1
tatis quàm divitiæ multæ: & gratia bo-
na, pretiosior argento & auro. Dives 2
& pauper offenderunt alter alterum: &
utrosque Dominus creavit. Expertus 3
cùm videt sceleftum cruciatum, eruditur
eruditione firmâ: stulti autem cùm transf-
eunt, detrimento afficiuntur. Finis sa- 4
pientiæ, timor Domini, & opes, &
gloria, & vita. In itinere obliquo, aspe- 5
ro, dumi & laquei: & qui custodit
animam suam, liberabitur ab ipsis.
Deest. Vers. 6.
Pauperes dominabuntur divitibus: & 7
servi fœnerabuntur dominis suis. Qui 8
seminabit nequitias, metet mala, & com-
plebit flagellum operum suorum. Deus
diligit virum hilarem vultu & libera-
lem, & perficit vanitates operationum il-
lius. Qui miseretur pauperis, ipse nutrie- 9
tur, quia dedit pauperi de operibus suis.
Qui dat munus, parat sibi prosperitatem
& honorem: & eruit animam suam ab
eo quod possidet illam. Educ corrupto- 10
rem è congregatione, & exibit cum eo
calamitas: quoniam cùm federit in con-
gregatione, vilipendet cœtum. Dominus 11
amat corda innocentia: et omnes in qui-
bus non est vitium, accepti sunt apud eum.
Rex pascit populum labiis suis: et oculi 12
Domini observant sensum, et aspernan-
tur sermones declinantes à lege. Piger 13
excusat se, et ait, Leo est in viis, et oc-
cisio in plateis. Præcipitium profundum, os 14
transgredientis legé: et is quem odit Do-
minus, incidet in illud. Sunt viæ pravæ co-
ram homine, et non cupit recedere ab i-
psis: decet tamen illum revocare se à via
obliqua et prava. Stultitiam accendet 15
cor juvenis, cùm fuerit baculus et disci-
plina longè ab illo.

מִשְׁלֵי : כב

16 עֹשֵׁק דָּל לְהַרְבּוֹת לוֹ נֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ־לְמַחְסוֹר׃
17 הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃
18 כִּי־נָעִים כִּי־תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ יַחְדָּו עַל־שְׂפָתֶיךָ׃
19 לִהְיוֹת בַּיהוָה מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף־אָתָּה׃
20 הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שָׁלִשִׁים בְּמֹעֵצֹת וָדָעַת׃
21 לְהוֹדִיעֲךָ קֹשְׁטְ אִמְרֵי אֱמֶת לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶיךָ׃
22 אַל־תִּגְזָל־דָּל כִּי דַל־הוּא וְאַל־תְּדַכֵּא עָנִי בַשָּׁעַר׃
23 כִּי־יְהוָה יָרִיב רִיבָם וְקָבַע אֶת־קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ׃
24 אַל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף וְאֶת־אִישׁ חֵמוֹת לֹא תָבוֹא׃
25 פֶּן־תֶּאֱלַף אֹרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃
26 אַל־תְּהִי בְתֹקְעֵי־כָף בַּעֹרְבִים מַשָּׁאוֹת׃
27 אִם־אֵין־לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ׃
28 אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃
29 חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בִּמְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי־מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל־יִתְיַצֵּב לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים׃

CAP. XXIII. כג

1 כִּי־תֵשֵׁב לִלְחוֹם אֶת־מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃
2 וְשַׂמְתָּ שַׂכִּין בְּלֹעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃
3 אַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו וְהוּא לֶחֶם כְּזָבִים׃
4 אַל־תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר מִבִּינָתְךָ חֲדָל׃
5 הֲתָעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי עָשֹׂה יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם כְּנֶשֶׁר וְעָיף הַשָּׁמָיִם׃
6 אַל־תִּלְחַם אֶת־לֶחֶם רַע עָיִן וְאַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמֹּתָיו׃
7 כִּי כְּמוֹ שָׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֶּן־הוּא אֱכֹל וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ וְלִבּוֹ בַּל־עִמָּךְ׃
8 פִּתְּךָ־אָכַלְתָּ תְקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים׃
9 בְּאָזְנֵי כְסִיל אַל־תְּדַבֵּר כִּי־יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ׃
10 אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי יְתוֹמִים אַל־תָּבֹא׃
11 כִּי־גֹאֲלָם חָזָק הוּא־יָרִיב אֶת־רִיבָם אִתָּךְ׃

Versio VULG. LAT.

16 Qui calumniatur pauperem, ut augeat divitias suas, dabit ipse ditiori, & egebit.
17 Inclina aurem tuam, & audi verba sapientium: appone autem cor ad
18 doctrinam meã. Quæ pulchra erit tibi, cùm servaveris eam in ventre tuo, & redundabit in
19 labiis tuis. Ut sit in Domino fiducia tua, undè & ostendi e-
20 am tibi hodie. Ecce descripsi eam tibi tripliciter, in cogi-
21 tationibus & scientiã: Ut ostenderem tibi firmitatem, & eloquia veritatis, respondere ex his illis qui miserunt te.
22 Non facias violentiam pauperi, quia pauper est: neque conteras egenũ in porta: Quia ju-
23 dicabit Dñs causã ej°, & configet eos, qui confixerũt animã
24 ejus. Noli esse amicus homini iracundo, neque ambules cum
25 viro furioso: Ne fortè discas semitas ejus, & sumas scanda-
26 lum animæ tuæ. Noli esse cum his, qui defigunt manus suas, & qui vades se offerunt pro
27 debitis: Si enim non habes undè restituas, quid causæ est ut tollat operimentum de cu-
28 bili tuo? Ne transgrediaris terminos antiquos, quos posue-
29 rũt patres tui. Vidisti virũ velocẽ in opere suo? corã regib° stabit, nec erit ante ignobiles.

CAP. XXIII.

1 Quando sederis ut comedas cum principe, diligenter attende quæ apposita sunt an-
2 te faciem tuam: Et statue cultrum in gutture tuo, si tamen habes in potestate animam tu-
3 am, Ne desideres de cibis ejus,
4 in quo est panis mendacii. Noli laborare ut diteris: sed pru-
5 dentiæ tuæ pone modum. Ne erigas oculos tuos ad opes, quas non potes habere: quia facient sibi pennas quasi aquilæ, & volabunt in cœlum.
6 Ne comedas cum homine invido, & ne desideres cibos e-
7 jus: Quoniam in similitudinem arioli & conjectoris, æstimat quod ignorat. Comede & bibe, dicet tibi: et mens
8 ejus non est tecum. Cibos, quos comederas, evomes: et perdes pulchros sermones tu-
9 os. In auribus insipientium ne loquaris: quia despicient do-
10 ctrinam eloquii tui. Ne attingas parvulorum terminos: et agrum pupillorum ne introe-
11 as: Propinquus enim illorum fortis est: et ipse judicabit contra te causam illorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 † Ὁ συκοφαντῶν πένητα, † πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ (δ), † δίδωσι δὲ πλουσίῳ ἐπ᾽ ἐλάσσονι.
17 † Λόγοις σοφῶν (ε) παράβαλλε σὸν οὖς, καὶ ἄκουε ἐμὸν λόγον, † τὴν δὲ σὴν καρδίαν ἐπί-
18 στησον, ἵνα γνῷς, Ὅτι καλοί εἰσιν. † καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτοὺς εἰς τὴν καρδίαν σου, † εὐ-
19 φρανοῦσί σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χείλεσιν· † Ἵνα σου γένηται ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπὶς, καὶ γνωρίσῃ σοι
20 τὴν (ε) ὁδὸν σου. † Καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ σεαυτῷ τρισσῶς, † εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν
21 ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου. † Διδάσκω οὖν σε ἀληθῆ λόγον, καὶ γνῶσιν (ζ) ἀγαθὴν ὑπακούειν, † τοῦ (ζ) ἀποκρίνεσθαί σε λόγους ἀληθείας τοῖς προβαλλομένοις (η) σοι. †
22 Μὴ ἀποβιάζου πένητα, πτωχὸς γάρ ἐστι, †
23 καὶ μὴ ἀτιμάσῃς ἀσθενῆ ἐν πύλαις. † Ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ (θ) αὐτοῦ τὴν κρίσιν, καὶ ῥύσῃ
24 τὴν ἄσυλον ψυχήν. † Μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμώδει, † φίλῳ δὲ ὀργίλῳ μὴ συναυ-
25 λίζου· † Μήποτε μάθῃς τῶν ὁδῶν αὐτοῦ,
26 καὶ λάβῃς βρόχους τῇ σῇ ψυχῇ. † Μὴ δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγύην αἰσχυνόμενος πρόσ-
27 ωπον· † Ἐὰν γὰρ μὴ (ι) ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς, † λήψονται τὸ στρῶμα τὸ ὑπὸ τὰς
28 πλευράς σου. † Μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια,
29 ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. † Ὁρατικὸν ἄνδρα καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ † βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι, † καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νωθροῖς.

MS. A. (δ) κακὰ, δίδωσιν (ε) παράβαλε (ε) ὁδὸν ... γνωρίσαι σε λόγους (η) σε. (θ) ἑαυτοῦ τὴν δίκην, (ι) ἔχῃς πόθεν ἀποτίσῃς.

ΚΕΦ. κγ΄.

1 † Ἐὰν καθίσῃς δειπνεῖν ἐπὶ τραπέζης δυνάστου, † νοητῶς νόει τὰ παρατιθέμενά
2 σοι. † Καὶ ἐπίβαλλε τὴν χεῖρά σου, εἰδὼς ὅτι τοιαῦτά σε δεῖ παρασκευάσαι. † εἰ δὲ
3 ἀπληστότερος εἶ, † Μὴ ἐπιθύμει τῶν ἐδεσμάτων αὐτοῦ, † ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς
4 ψευδοῦς. † Μὴ παρεκτείνου πένης ὢν πλου-
5 σίῳ, † τῇ δὲ σῇ ἐννοίᾳ ἀπόσχου. † Ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐτὸν, οὐδαμοῦ φανεῖται· † κατεσκεύασται γὰρ αὐτῷ πτέρυγες ὥσπερ ἀετοῦ, † καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν
6 οἶκον τοῦ προεστηκότος αὐτοῦ. † Μὴ συνδείπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ, † μηδὲ ἐπιθύμει
7 τῶν βρωμάτων αὐτοῦ, † Ὃν τρόπον γὰρ εἴ τις καταπίοι τρίχα, † οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει. † μηδὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτὸν, καὶ φάγῃς
8 τὸν ψωμόν σου μετ᾽ αὐτοῦ, † Ἐξεμέσει γὰρ αὐτὸν, καὶ λυμανεῖται τοὺς λόγους σου τοὺς
9 καλούς. † Εἰς ὦτα ἄφρονος μηδὲν λέγε, † μήποτε μυκτηρίσῃ τοὺς συνετοὺς λόγους σου.
10 † Μὴ μεταθῇς ὅρια αἰώνια, (α) † εἰς δὲ
11 κτῆμα ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς· † Ὁ γὰρ λυτρούμενος αὐτοὺς κύριος, κραταιός ἐστι, † καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ.

MS. A. (α) ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου, εἰς δὲ κτῆμα

Qui calumniatur pauperem, multa facit (δ) sua: ...

CAP. XXIII.

Si sederis cœnare ad mensam potentis ...

תרגום TARGUM.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui calumniatur pauperem, multiplicat sibi malum: & qui dat diviti, egestas erit ei. Fili mi inclina aurem tuam, & audi verba sapientum: cor tuum pone ad scientiam meam. Quoniam dulcia sunt, custodi ea in ventre tuo, & dirigantur simul in labiis tuis. Ut sit in Deo fiducia tua, ostendam tibi hodie, etiam tibi. Et ecce ea scripsi tibi in tribus vicibus, consiliis & scientia. Ut ostendam tibi veritatem, & verba recta, ut reddas verba veritatis illis qui mittunt te. Ne deprædaris pauperem quia pauper est, neque conteras egenum in porta. Quoniam Deus judicat causam eorum, & ulciscitur injuriam animæ eorum [illatam]. Non commiscearis cum viro biliosfo, & cum viro iracundo ne ingrediaris. Ne fortè discas semitas ejus, & invenias laqueum animæ tuæ. Ne pepigeris manum tuam in fidejussione profocio tuo. Si non habueris unde restituas, tollent stratum tuum de subte. Ne mutes terminum qui à seculo est, quem fecerunt patres tui. Si vidisti virum qui velox est in opere suo, coram regibus stabit, non stabit coram pauperibus.

CAP. XXIII.

Si assederis ut comedas cum principibus, attende ad ea quæ apposita sunt coram te. Et pones cultrum in gutture tuo, si animæ tuæ dominus fueris. Ne desideres obsonia ejus, quæ sunt cibaria mendacii. Ne accedas ad divitem, sed in intelligentia tua recede ab eo. Si alligaveris oculos tuos eum, non comparebit tibi; quoniam faciens faciet sibi alas sicut aquilæ quæ volat in cœlum. Ne comedas cum viro qui habet oculum malum, neque desideres pulmenta ejus. Quoniam sicut porta erigitur, sic cor ejus in anima sua. Comede & bibe, dicet tibi, & cor ejus dolosum est tecum. Panem autem quem comedisti, evomes; & perdes sermones tuos suaves. In auribus stulti ne loquaris; quoniam spernet intelligentiam sermonum tuorum. Ne mutes terminum qui à seculo est; & in agro pupillorum ne ingrediaris. Quoniam redemptor eorum fortis est, & ipse judicabit causam eorum contra te.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui pauperem lædit, auget malum suum : & 16
qui diviti largitur, jactura est animæ ejus.
Admove aurem tuam, & audi verba sapi- 17
entum, & appone cor tuum ad scientiam
meam. Quandoquidem jucunda sunt, re- 18
conde ea in ventrem tuum, & parentur simul
super labia tua. Ut sit in Domino fiducia 19
tua notum feci tibi hodiè. Et ecce scripsi 20
hæc tibi tertiâ vice: Ut indicarem tibi 21
consilium & scientiam, tranquillitatem, &
verba veritatis : ut respondeas verbum veri-
tatis ei qui te misit. Ne lædas pauperem quòd 22
pauper sit : & ne deprimas inopem in porta.
Dominus enim judicat causam eorum, & 23
compensabitur oppressio *illata* animæ eorum.
Ne sis amicus homini iracundo, & cum viro 24
pleno furoris ne ingrediaris : Ne fortè di- 25
scas leges ejus, & invenias offendiculum a-
nimæ tuæ. Ne tradas animam tuam sponsio- 26
ni, veritus personam. Nam si nihil habeas 27
unde reddas, auferent stratum tuum subtus
te. Ne dimoveas terminum perennem quem 28
definierunt patres tui. Si videas virum prom- 29
ptum in opere suo, coram regibus stabit: non
autem stabit coram obscuris.

CAP. XXIII.

Cùm sedes cœnaturus coram præfecto, ad- 1
verte quòd ante te positum est: Ne fortè po- 2
nas cultrũ in os tuum. Si adsit vir nobilis, Ne 3
exoptes de cibo ejus: quia panis ejus, panis est
mendacii. Ne accedas ad divitem, sed cum 4
prudentia recede ab eo. Nam si defigas ocu- 5
lum tuum in eo, non cernetur à te : quoniam
efficit sibi alas velut aquilæ, & avolat in cœ-
lum. Ne cœnes cum homine avido, neque 6
desideres de cibo ejus. Ut enim si quis cla- 7
vam deglutiret, sic ederes ac biberes cum eo,
& cor ejus nequaquam esset erga te : Et pa- 8
nem quem comederes, evomeres: & contami-
nares verba tua jucunda. Coram stulto ne lo- 9
quaris, quia spernet verba tua. Ne loco mo- 10
veas terminũ antiquum, & in agro pupillorũ
ne anticipes. Siquidem vindex eorum potens 11
est, & ipse judicabit causam eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 * من يبغ فقيرا يصنع شرورا كثيرة * ومن يعطي الغني ينقص حاله * ابذل اذنك للاقوال
18 الحكمة * واسمع اقوالي وانصب قلبك لتعلم انها محمودة * فان جعلتها في قلبك فرحك في
19 20 شفتيك معا * ليكون توكلك على الرب ويعرفك طريقه * فاكتبها انت لنفسك مثلثة للراي
21 والمعرفة على عرض قلبك * فاعلمك كلاما صادقا * وتطيع معرفة صالحة * لتجاوب اقوالا صادقة
22 23 للذين يحضرون عندك * لا تغصبن فقيرا فانه مسكين * ولا تهونن بعليل في احزانه * فان الرب
24 يحكم حكمه وينقذ نفسك غير مسلوبة * لا تعرفن رفيقا لرجل غضوب * ولا تساكنن صديقا
25 26 سخوطا * لئلا تتعلم طرايقه * فتاخذ لنفسك وهقا * لا تبذلن ذاتك لكفالة * اذ تخجل من
27 28 وجه انسان * لان ان لم تكن لك جهة تقضي منها * ياخذون الفراش التي تحت جنبيك * لا
29 تغيرن حدودا ابدية وضعها اباوك * الرجل العالم والجاد في افعاله يجب ان يمثل بحضرة الملوك *
ولا يقف بحضرة رجال ضعفاء خاملين *

* الفصل الثالث والعشرون *

1 2 * ان جلست تتعشى لدى مائدة ذي اقتدار فتامل الموضوعات امامك تاملا عقليا * وامدد
3 يدك عالما انك نظير تلك يجب عليك ان تصلح * وان كنت جزيل الشره فلا تشتهين اطعمته
4 لانها حاملة في المعيشة الكاذبة * اذا كنت فقيرا فلا تمد بسطتك الى موسر * وامنع منه في
5 6 فكرك * فان نصبت اليه عينك فما يظهر البتة * لان قد اصلحت له اجنحة كالنسر * ويرجع الى
7 8 المنزل الواقف به * لا تتعش مع رجل حسود * ولا تشتهين اطعمته * وكمن يبلع الشعر هذا *
9 كل واشرب ولا تداخله الى عندك وتاكل معه خبزك * لانه يتقياه * ويفسد اقوالك الحسنة * لا
10 11 تقولن شيا في اذني الجاهل * لئلا يستهزي باقوالك الفهيمة * لا تنقلن حدودا ابدية * ولا تدخلن
على اقطاع اليتامى * لان الرب الفادي اياهم هو عزيز * ويحكم حكومتهم معك *

Qui opprimit pauperem, committit ma- 16
la multa : & qui dat diviti, minora-
bitur conditio ejus. Prabe aurem tu- 17
am eloquiis sapientibus, et audi sermones
meos, & erige cor tuum ad agnoscendum
eos esse laudabiles. Si enim posueris eos 18
in corde tuo, lætificabunt te in labiis tuis
simul. Ut sit fiducia tua in Domino, & 19
notificet tibi viam suam. Itaque scribe 20
illos tu animæ tuæ tripliciter ad consilium
& doctrinam, super latitudine cordis tui.
Nam docebo te verba vera, & feres fru- 21
ctum scientiæ bonæ, ut respondeas sermo-
nes veraces iis qui aderunt tibi. Ne ir- 22
rites pauperem, quoniam miser est : &
ne aspernēris infirmum in afflictionibus
suis. Nam Dominus judicabit judicium e- 23
jus, & liberabit animam tuam quin ra-
piatur. Ne agnoscaris socius hominis ira- 24
cundi : & ne cohabites cum amico furi-
bundo, Ne discas vias ejus & sumas a- 25
nimæ tuæ laqueum. Ne permutes te ipsum 26
pro sponsione, erubescens vultum ho-
minis : Quoniam si non habueris modum 27
liberandi te ab illa, tollent stratum quod
est sub lateribus tuis. Ne mutes terminos 28
æternos, quos posuerunt patres tui. Vir 29
peritus & velox in actionibus suis, con-
venit versetur coram regibus, & non stet
coram viris debilibus & abjectis.

CAP. XXIII.

Si sederis ad cœnandum ad mensam 1
potentis, considera quæ sunt apposita co-
ram te consideratione prudenti : Et ex- 2
tende manum tuam, sciens te similia illi
debere parare. Et licet fueris immoderatæ 3
aviditatis, ne appetas cibos ejus, quia por-
tant alimentum mendax. Si fueris pauper, 4
ne extendas latitudinem tuam ad opulen-
tum, et cohibe te ab illo in cogitatione tua.
Nam si defixeris in eo oculum tuum, non 5
videbitur unquam : quia aptatæ sunt illi
alæ velut aquilæ, & redibit ad domici-
lium in quo stat. Ne cœnes cum viro in- 6
vido, & ne appetas cibos ejus. Nam velut 7
is qui deglutit pilos est, iste. Comede &
bibe, & ne introducas illum ad te, &
comedas cum eo panem tuum: Quia evo- 8
met illum, & corrumpet sermones tuos
pulchros. Ne dicas quicquam in auribus 9
ignari, ne irrideat eloquia tua docta. Ne 10
transferas limites æternos, & ne aggre-
diaris terminos pupillorum: Quoniam Do- 11
minus redemptor eorum, est fortissimus, et
judicabit judicium illorum tecum.

משלי : כג

.scientiæ eloquia ad tuas aures & ; tuum cor eruditionem ad fac Ingredi
12 הביאה למוסר לבך ואזנך לאמרי־דעת :
,virga in eum percusseris cùm : correctionem puero à prohibeas Ne
13 אל־תמנע מנער מוסר כי־תכנו בשבט
ejus animam & ; eum percuties virga in Tu .morietur non
14 לא ימות : אתה בשבט תכנו ונפשו
lætabitur ; tuum cor fuerit sapiens si ,mi Fili .erues inferno ab
15 משאול תציל : בני אם־חכם לבך ישמח
loquendo in ; mei renes exultabunt Et .ego etiam , meum cor
16 לבי גם־אני : ותעלזנה כליותי בדבר
: peccatores in tuum cor æmuletur Ne .rectitudines tua labia
17 שפתיך מישרים : אל־יקנא לבך בחטאים
si Quia .die tota DOMINI timore in quinimò
18 כי אם־ביראת יהוה כל־היום : כי אם־
,mi fili tu Audi .succidetur non tua spes & ; novissimum est
19 יש אחרית ותקותך לא תכרת : שמע־אתה בני
Ne .tuum cor via in progredi fac & : esto sapiens &
20 וחכם ואשר בדרך לבך : אל־
.sibi carnis comessatoribus in : vini potatoribus in sis
תהי בסבאי־יין בזללי בשר למו :
.dormitatio induere faciet scissuras & ; efficietur pauper edax & ,bibax Quia
21 כי־סבא וזולל יורש וקרעים תלביש נומה :
, senuerit cùm ,contemnas ne & : te genuit ipse , tuo patri Audi
22 שמע לאביך זה ילדך ואל־תבוז כי־זקנה
, sapientiam ; vendas ne & , eme Veritatem .tuam matrem
23 אמך : אמת קנה ואל־תמכר חכמה
pater exultabit Exultando .intelligentiam & , eruditionem &
24 ומוסר ובינה : גול יגול אבי
Lætabitur .eo in lætabitur & , sapientem generans : justi
25 צדיק יולד חכם וישמח־בו : ישמח־
mi fili Præbe .tua genitrix exultabit & : tua mater & ,tuus pater
26 אביך ואמך ותגל יולדתך : תנה בני
profunda fovea Quia .custodiant meas vias tui oculi & : mihi tuũ cor
27 לבך לי ועיניך דרכי תרצנה : כי־שוחה עמוקה
prædæ tanquam ipsa Etiam .aliena angustus puteus & ; meretrix
28 זונה ובאר צרה נכריה : אף־היא כחתף
, væ Cui .addet hominibus in prævaricatores & : insidiabitur
29 תארב ובוגדים באדם תוסיף : למי אוי
? gratis vulnera cui , murmur cui , rixæ cui , egestas cui
למי אבוי למי מדינים למי־שיח למי פצעים חנם
ingredientibus : vino super Morantibus ? oculorum rubor cui
30 למי חכללות עינים : למאחרים על־היין לבאים
, rubuerit cùm vinum intuearis Ne .mixturam quærendum ad
31 לחקור ממסך : אל־תרא יין כי יתאדם
.rectitudinibus in ibit , suum oculum calice in dederit cùm
כי־יתן בכיס עינו יתהלך במישרים :
tui Oculi .punget regulus velut & ; mordebit serpens sicut suo Novissimo
32 אחריתו כנחש ישך וכצפעני יפרש : עיניך
33 eris Et .perversa loquetur tuum cor & ; extraneas videbunt
יראו זרות ולבך ידבר תהפכות : והיית
34 .rudentis capite in jacens sicut & ; maris corde in jacens veluti
כשכב בלב־ים וכשכב בראש חבל :
quando ,cognovi non ,me concusserunt : ægrotavi non ,me Verberaverunt
35 הכוני בל־חליתי הלמוני בל־ידעתי מתי
.adhuc illud quæram , addam ? evigilabo
אקיץ אוסיף אבקשנו עוד :

CAP. XXIV. כד

.eis cum existendum ad desideres ne & : malitiæ homines in æmuleris Ne
1 אל־תקנא באנשי רעה ואל־תתאו להיות אתם :

Versio VULG. LAT.

12 Ingrediatur ad doctrinam cor
tuum, & aures tuæ ad verba
13 scientiæ. Noli subtrahere à
puero disciplinam: si enim per-
cusseris eum virgâ, non mori-
14 etur. Tu virgâ percuties eum:
& animam ejus de inferno li-
15 berabis. Fili mi, si sapiens fue-
rit animus tuus, gaudebit te-
16 cum cor meum: Et exulta-
bunt renes mei, cùm locuta
17 fuerint rectum labia tua. Non
æmuletur cor tuum peccato-
res: sed in timore Domini esto
18 totâ die: Quia habebis spem
in novissimo, & præstolatio
19 tua non auferetur. Audi, fili
mi, & esto sapiens: & dirige
20 in via animum tuum. Noli es-
se in conviviis potatorum, nec
in comessationibus eorum: qui
carnes ad vescendum confe-
21 runt: Quia vacantes potibus,
& dantes symbola consumen-
tur, & vestietur pannis dormi-
22 tatio. Audi patrem tuum, qui
genuit te: & ne contemnas
23 cùm senuerit mater tua. Ve-
ritatem eme, & noli vendere
sapientiam, & doctrinam, &
24 intelligentiam. Exultat gau-
dio pater justi: qui sapientem
25 genuit, lætabitur in eo. Gau-
deat pater tuus, & mater tua,
26 & exultet quæ genuit te. Præ-
be, fili mi, cor tuum mihi: &
oculi tui vias meas custodiant.
27 Fovea enim profunda est me-
retrix: & puteus angustus, alie-
28 na. Insidiatur in via quasi la-
tro, & quos incautos viderit,
29 interficiet. Cui væ? cujus pa-
tri væ? cui rixæ? cui foveæ? cui
sine causa vulnera? cui suffu-
30 sio oculorum? Nónne his, qui
commorantur in vino, & stu-
31 dent calicibus epotandis? Ne
intuearis vinum quando flave-
scit, cùm splenduerit in vitro
color ejus: ingreditur blandè,
32 Sed in novissimo mordebit ut
coluber, & sicut regulus vene-
33 na diffundet. Oculi tui vide-
bunt extraneas, & cor tuum lo-
34 quetur perversa. Et eris sicut
dormiens in medio mari, &
quasi sopitus gubernator, amis-
35 so clavo: Et dices; Verbera-
verunt me, sed non dolui: tra-
xerunt me, & ego non sensi:
quando evigilabo, & rursus
vina reperiam?

CAP. XXIV.

1 NE æmuleris viros malos,
nec desideres esse cum eis:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 † Δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου, † τὰ
δὲ ὦτά σου ἑτοίμασον λόγοις αἰσθήσεως.
13 † Μὴ ἀπόσχῃ νήπιον (β) παιδεύειν, † ὅτι
ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ.
14 † Σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβδῳ, † τὴν
15 δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ. † Υἱέ, ἐ-
ὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία, † εὐφραν-
16 εῖς καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν, † Καὶ (ᵃ) ἐνδιατρί-
ψει λόγοις τὰ σὰ χείλη † πρὸς τὰ ἐμὰ
17 χείλη, ἐὰν ὀρθὰ ὦσι. † Μὴ ζηλούτω ἡ καρ-
δία σου ἁμαρτωλούς, † ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυ-
18 ρίου ἴσθι ὅλην τὴν ἡμέραν. † Ἐὰν γὰρ
τηρήσῃς αὐτά, ἔσται σοι (γ) ἔκγονα, † ἡ
19 δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται. † Ἄκουε υἱέ,
καὶ σοφὸς γίνου, † καὶ κατεύθυνε ἐννοίας
20 σῆς καρδίας. † Μὴ ἴσθι οἰνοπότης, † μη-
δὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρεῶν τε ἀγορα-
21 σμοῖς. † Πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος
πτωχεύσει, † καὶ ἐνδύσεται διεῤῥηγμένα καὶ
22 ῥακώδη πᾶς ὑπνώδης. † Ἄκουε υἱὲ πα-
τρὸς τοῦ γεννήσαντός σε, † καὶ μὴ καταφρό-
24 νει ὅτι γεγήρακέ σου ἡ μήτηρ. † Καλῶς
ἐκτρέφει πατὴρ δίκαιος, † ἐπὶ δὲ υἱῷ σο-
25 φῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. † Εὐφραι-
νέσθω ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοί, † καὶ
26 χαιρέτω ἡ τεκοῦσά σε. † Δός μοι υἱὲ σὴν
καρδίαν, † οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς
27 τηρείτωσαν. † Πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν
ἀλλότριος οἶκος, καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον.
28 † (ᵇ) Οὗτος γὰρ συντόμως ἀπολεῖται, † καὶ
29 πᾶς παράνομος ἀναλωθήσεται. † Τίνι
οὐαί; τίνι θόρυβος; τίνι κρίσεις; (δ)
τίνι δὲ ἀηδίαι καὶ λέσχαι; † τίνι συντρίμ-
ματα διακενῆς; † τίνος (ε) πελιδνοὶ οἱ
30 ὀφθαλμοί; † Οὐ τῶν ἐγχρονιζόντων ἐν οἴ-
νοις; † οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνον-
ται; † μὴ μεθύσκεσθε (ζ) ἐν οἴνοις, ἀλλὰ ὁ-
μιλεῖτε ἀνθρώποις δικαίοις; † καὶ ὁμιλεῖ-
τε ἐν περιπάτοις. † ἐὰν γὰρ εἰς τὰς φιά-
λας καὶ (η) τὰ ποτήρια δῷς τοὺς ὀφθαλμοὺς
σου, † ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος
32 ὑπέρου. Τὸ δὲ ἔσχατον ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως
πεπληγὼς ἐκτείνεται, † καὶ ὥσπερ ὑπὸ κερά-
33 στου διαχεῖται αὐτῷ ὁ ἰός. † Οἱ ὀφθαλμοί
σου ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν, † τὸ στόμα σου
34 τότε λαλήσει σκολιά. † Καὶ κατακείσῃ
ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης, † καὶ ὥσπερ κυ-
35 βερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι. † Ἐρεῖς δέ,
Τύπτουσί με καὶ οὐκ ἐπόνεσα, † καὶ ἐνέπαιξάν
μοι, ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν· † πότε ὄρθρος ἔσται,
ἵνα ἐλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συνελεύσομαι;

MS. A. (β) παιδεύων, (ᵃ) ἐνδιατρίψῃ (γ) ἔγγονα, (ᵇ) Οὕτως (δ) τίνι
ἀηδίαι (ε) πέλειοι ὀφθαλμοί; (ζ) οἴνῳ, (η) εἰς τὰ ποτήρια

Da in disciplinam cor tuum; au-
res autem tuas adhibe sermonibus
(α) sensûs. Ne desisteris paru-
lum emendare: quoniam, si per-
cusseris eum virgâ, non morietur.
Nam tu quidem percuties eum vir-
gâ: animã autem ejus è morte e-
rues. Fili, si sapiens fuerit tu-
um cor; lætificabis & meum cor.
(o) Et immorabuntur sermonibus
tua labia ad mea labia; si recta
fuerint. Non æmuletur cor tuum
peccatores: sed in timore Domini
esto totâ die. Nam si servaveris
ea, erunt tibi nepotes: spes au-
tem tua (p) non recedet. Audi,
fili, & sapiens esto, & dirige
(q) cogitationes cordis tui. Ne
fueris bibax vini, neque extenda-
te (r) ad symbolas, & carnium
emptiones. Omnis enim ebriosus
et scortator mendicabit; & indu-
etur disruptis & laceris omnis
somnolentus. Audi, fili, patrem
qui genuit te: & ne contemnas,
quoniam senuit (t) mater tua. Be-
nè educat pater justus: & in filio
sapiente lætatur anima ejus. Læ-
tetur pater, & mater super te,
& gaudeat quæ peperit te. Da
mihi, fili, cor tuum; & oculi tui
meas vias (u) servent. (x) Do-
lium enim perforatum est aliena
domus, & puteus angustus, (y) a-
lienus. Hic enim breui peribit,
(z) omnis iniquus absumetur. Cui
væ? cui tumultus? cui judicia?
cui autem molestiæ, & rixæ?
cui contritiones (α) supervacuæ?
(aa) cui lucidi oculi? Nonne
immorantium in vinis? (bb) non-
ne vestigantium, ubi compotatio-
nes fiant? Nolite inebriari in vi-
nis; sed conversamini cum homi-
nibus justis, & conversamini in
locis deambulationis. Nam si in
phialas, & pocula dederis ocu-
los tuos; posteà ambulabis nu-
dior pistillo: Novissimè autem
tanquàm à serpente percussus ex-
tenditur, & tanquàm à cerasta
diffunditur ei venenum. Oculi
tui cum viderint alienam; os tu-
um tunc loquetur (cc) perversa.
Et (dd) jacebis tanquàm in cor-
de maris, & tanquàm guberna-
tor in multa tempestate. Dices
autem; (ee) Feriunt me, & non
dolui: & (ff) illuserunt mihi, ego
autem non sensi: (gg) quando e-
rit diluculum, ut veniens quæram
quibuscum conveniam?

ΚΕΦ. κδ'.

1 † Υἱέ, μὴ ζηλώσῃς κακοὺς ἄνδρας, † μηδὲ
ἐπιθυμήσῃς εἶναι μετ' αὐτῶν.

CAP. XXIV.

Fili, ne æmuleris malos viros,
nec desideres esse cum eis.

תרגום TARGUM.

12 אעול לבך למרדותא ואדנך למימרי דידיעתא : לא תמנע מן טליא מרדותא מטול דאין
13 14 מחית ליה בשבטא לא מאית : אנת בשבטא מחית ליה ונפשיה מפלטת מן שיול :
15 ברי אם חכים לבך אף אנא חדי אנא בלבי : ונרוון כליותי כד ימללון ספותי תריצתא :
16 לא נטן לבך בחטאי אלא בדחלתא דאלהא כל יומא : מטול דתהוי לך אחריתא טבתא
17 וסבויך לא נגמר : שמע את ברי ואתחכם ותרץ לבך לארחא : לא תהוי באלין
18 דאסיטון בבשרא ובאלין דרוין חמרא : מטול דרוי ואסיט מתמסכן ובזעתא נלבש
19 נומא : קבל מן אבוך דין ילדך ולא תשוט מטול דסיבת אמך : קושטא קני ולא
20 תזבן חכמתא ומרדותא ובינא : מדוץ נדוץ אבוי דצדיקא ומן דמוליד חכימא נחדי
21 ביה : יחדי אבוך ואמך ותדוץ תולדתך : הב לי ברי לבך ועינך תנטרן ארחתי : מטול
22 דנומצא עמיקא זניתא ובירא דעקא נוכריתא : והיך מטרף עינהא כמנא וצאד אבנא
23 שברי : למני למן דווא ולמן תגרי ולמן שותא ולמן פודעתא מגן ולמן סומקנות
24 עיני : להלין דמוחרין על חמרא ואולין ומעקבא בית מוגא : לא תחמי חמרא
25 דסמוק ויהב בכסא עיניה ומהלך תריצאית : ואחריתא היך חויא נכת וכחורמנא
26 דפריח : ויחזון עינך נכריתא ולבך ימלל תהפוכתא : ותהוי היך דשכב בלביה
27 דימא והיך מלחא דדמך באלפא : ותימר מחונני ולא אכרהית ובזונני ולא ידעית
28 לאימת אתעיר ואוסיף ואבעניה עוד :

כד

1 לא תטן במרי בישתא ולא תתרגג למהוי עמהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Introduc ad doctrinam cor tuum, & aurem tuam ad verba scientiæ. Ne
prohibeas à puero disciplinam; quoniam si percusseris eum virga, non
morietur. Tu percussisti eum virga, & animam ejus ab inferno liberabis.
Fili mi, si sapiens est cor tuum, lætabor ego in corde meo. Et exulta-
bunt renes mei, cùm labia *mea* loquuta fuerint recta. Ne æmuletur cor
tuum peccatores, sed in timore Dei tota die. Ut sint novissima tua bona,
& spes tua non consumetur. Audi tu fili mi, & esto sapiens, & dirige
cor tuum in via. Ne sis inter eos qui comessantur carnem, nec inter il-
los qui inebriantur vino. Quoniam qui ebrius est & vorax, inopia affi-
cietur, & pannis ruptis vestietur dormitatio. Acquiesce patri tuo qui
genuit te: & ne contemnas cùm senuerit mater tua. Posside verita-
tem, & ne vendas sapientiam, & disciplinam & intelligentiam. Ex-
ultando exultabit pater justi, & qui genuit sapientem, lætabitur in eo.
Lætabitur pater tuus & mater tua, & exultabit quæ peperit te. Porrige
mi cor tuum ad me, & oculi tui custodiant vias meas. Quoniam fovea
profunda est meretrix, & puteus angustus extranea. Et sicut [fera] ra-
piens oculis insidiatur, & venatur filios insipientes. Cui væ? cui dolor?
& cui rixæ? & cui *loquacitas*? & cui vulnera sine causa? & cui *rubedo* ocu-
lorum? His qui commorantur in vino, & iis qui vadunt, & investigant
domum mixtionis. Ne intuearis vinum cùm rubuerit, cùm posuerit in
calice colorem suum, & ingreditur rectè. Novissimum autem ejus sicut
coluber mordet, & sicut aspis quæ volat. Et videbunt oculi tui extraneas,
& cor tuum loquetur perversa. Et eris sicut dormiens in corde maris,
& sicut nauta qui dormit in navi. Et dices: Percusserunt me, & non do-
lui; & diripuerunt me, & nescivi: quando evigilabo, et rursus addam
quærere illud?

CAP. XXIV.

NE æmuleris viros malos, neque desideres esse cum eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ingere cor tuum in disciplinam, & aures tu- 12
as in eloquium scientiæ. Ne subtrahas disci- 13
plinam à puero, quoniam si percusseris eum,
non morietur. Tu enim percuties eum virgâ, 14
& animam ejus ab inferis eripies. Fili mi, si 15
fuerit sapiens cor tuũ, etiam cor meũ gaude-
bit. Exultabunt quoque renes mei, cùm la- 16
bia tua rectitudinẽ loquentur. Ne æmuletur 17
cor tuũ peccatores, sed timorem Domini quo-
tidie: Ut sit tibi finis *laudabilis*, & spes tua 18
non pereat. Audi fili mi, & esto sapiens, & 19
dirige consiliũ meũ in corde tuo. Ne sis ebri- 20
osus in vino, neque sis intemperans in carne.
Quoniam qui ebriosus est in vino & intem- 21
perans in carne, peribit: & dormitabund⁹ in-
duetur *rudibus* pannis. Audi patrem tuum 22
qui te genuit, & ne spernas senectutem ma-
tris tuæ. Veritatem compara, & ne vendas 23
sapientiam et prudentiam atque disciplinam.
Exultabit & gestiet pater justi: & generabit 24
sapientem, & lætabitur in eo pater suus: Læ- 25
tabuntur etiam in te pater tuus materq; tua,
& exultabit genitrix tua. Da mihi fili mi, cor 26
tuũ: & oculi tui vias meas observent. Fovea 27
enim profunda est meretrix, & puteus angu-
stiæ, aliena, Et statim enecat: hominésq; per- 28
multi scel⁹ adaugent. Cui væ? & cui pertur- 29
batio? cui contentio? cui mala? cui vulnera
sine causa? & cujusnam lividi sunt oculi: Nisi 30
eorum qui instant vino, & inquirunt ubi sit
convivium? Ne sis ebriosus in vino sed con-
fabulare cum hominibus justis, cum iis ambu-
la, & cum iis loquere. Ne intendas oculos 31
tuos in vinũ, cuj⁹ ocul⁹ rutilat in calice, sed
meditare justitiam. Nam finis vini similis est 32
percussioni serpentis, & serpenti diro volan-
ti. Cùm consideraverint oculi tui alienam, 33
tunc cor tuũ loquetur perversa: Erisq; velut 34
is qui recumbit in corde maris, & velut nau-
ta in summa tempestate: Dicesque, Percusse- 35
runt me, nec sensi: illudebant mihi, & non
percipiebam: quando expergiscar, et ibo quæ-
situm illam?

CAP. XXIIII.

NE æmuleris viros nefarios, neque cupias 1
esse cum eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ابذل قلبك للادب واعدد اذنيك لاقوال الحس * لا تمتنع من تأديب الطفل * لانك ان ضربته
بعصا ما يموت * فان ضربته بعصا فتخلص نفسه من الموت * يا بني ان كان قلبك حكيما
فسيفرح قلبي * ويكون سعيك في الاقوال بارا سعيي * اذا كانت مستقيمة * لا تساوي قلبك
الخطاة * بل اسلك في خشية الله كل اليوم * فانك ان حفظت هذه سيكون لك اولاد * ورجاوك
لن ينزع منك * اسمع يا بني وكن حكيما * وقوم افكار قلبك * لا تعرفن سروبا الخمر * ولا
تطلبن المشورات في ابتلاع اللحوم * فان كل سكير وملازم تعب الزناء يفتقر * وكل نوام يلبس
الاطمار كرقعه وخلقه * اسمع يا بني من الاب الذي ولدك * ولا تتهاون لان قد عجزت امك *
القسط يربي حسنا * ونفسه تسر بالابن الحكيم * فليفرح بك ابوك الذي ولدك * ولتسر بك امك
التي ولدتك * يا بني اعط قلبك * واذناك وعيناك فلتحفظ طرقي * بيت غيرك هو خابية مكسورة
وبير ضيق اجنبي * وهذا يسقط سريعا * لمن الويل * على من الهيج * لمن الخصومات * لمن الاكدار
لمن الهذيانات * لمن المهيجات الفاحشة * لمن الاعين المكمدة * اليس للذين يدومون في شرب
النبيذ * اليس للذين يفتشون اين تصير دعوات الشرب * لا تسكروا بالخمر * بل خاطبوا رجال
مقسطين * وفاوضوهم في اوقات مسيرهم * لانك ان بذلت عينيك لمعاينة البرك والطاسات * فستمشي
اخيرا مجردا تحت الهواء * وعاقبة امره عنده كمجروح قد لدغته حية * وكمن قد سكب الافعا
سمها فيه * عيناك اذا رات غريبة * حينئذ يتكلم فمك اقوالا ملتوية صعبة * وتطرح كطريح
في قلب البحر * وكمدبر يحصل في شدة من الامواج كثير * فتقول ضربوني وما وجعني *
وتلاعبوا بي فما عرفت انا * متى تكون البكرة حتى اذا جاءت الشمس ان اذهب معها *

* الفصل الرابع والعشرون *

* يا بني لا تضاهين الناس الاشرار * ولا تشتهين ان تكون معهم *

Præbe cor tuum disciplinæ, & præpara 12
aures tuas sermonibus sensûs. Ne absti- 13
neas à correctione pueri, quia si percusse-
ris eum baculo, non morietur. Imò si per- 14
cusseris eum baculo, salvabis animam ipsi-
us à morte. Fili mi, si fuerit cor tuum sa- 15
piens, lætabitur cor meum. Et versabi 16
labia tua per eloquia, sicuti labia mea, si
fuerint recta. Ne assimiles cor tuum pec- 17
catoribus, sed ambula in timore Domini
to: à die. Nàm si custodieris hæc, erunt tibi 18
filii, & spes tua non auferetur à te. Audi 19
fili mi, & esto sapiens, & dirige cogita-
tiones cordis tui. Ne agnoscas bibacem 20
vini, & ne petas consilia in aviditate car-
nium. Nam omnis ebriosus & adhærens 21
sordibus luxuriæ, pauperescet: & omnis
somnolentus induetur pannis scissis ac la-
ceris. Audi O fili mi, patrem qui te 22
genuit: et ne sis piger, jam enim senuit
mater tua.

Desideratur vers. 23.

Pater justus educat benè, & anima ejus 24
lætabitur in filio sapiente. Gaudeat igitur 25
de te pater tuus qui te generavit, &
exultet in te mater tua quæ te genuit.
O fili mi, præbe cor tuum: & aures tuæ 26
atque oculi tui custodiant vias meas.
Domus aliena est lagena fracta: & pu- 27
teus angustus, externus: Et iste cadet citò. 28
Cui væ? super quem furiæ? cui lites? 29
cui miseriæ? cui deliria? cui ruinæ im-
petuosæ? cuinam oculi decolores? Nonne 30
iis qui insistunt potui vini? nónne iis qui
sciscitantur ubi fiant convivia potûs?
Ne inebriemini vino, sed conversamini
cum viris justis, & colloquimini cum eis,
temporibus deambulationis eorum. Quo- 31
niam si dedas oculos tuos ad inspiciendos
lacus & crateres, incedes tandem nudus
sub dio: Et in fine successûs ejus vini 32
prosterneris quasi vulneratus, quem mo-
mordit serpens, & velut is in quem ef-
fudit vipera venenum suum. Cùm oculi 33
tui viderint peregrinam, tunc loquetur
os tuum sermones perversos, duros: Et 34
succumbes veluti projectus in cor maris,
& velut gubernator existens in vehe-
mentia procellarum multa: Dicesque, 35
Percusserunt me, & non dolui: & illu-
serunt mihi, & ignoravi ego: quando-
nam erit matutinum, ut cùm veneris, ten-
tem abire cum illa?

CAP. XXIV.

O Fili mi, ne imiteris homines iniquos, 1
& ne cupias esse cum eis.

משלי : כד

.loquentur eorum labia laborem & ; eorum cor meditabitur rapinam Quia
2 כי־שד יהגה לבם ועמל שפתיהם תדברנה׃
scientia in Et .stabilietur intelligentia in & :domus ædificabitur sapientia In
3 בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן׃ ובדעת
4 sapiens Vir .jucunda & pretiosa copia omni ,replebuntur penetralia
5 חדרים ימלאו כל־הון יקר ונעים׃ גבר־חכם
industria in Quia .potentiam roborans scientiæ vir & : fortitudine in
6 בעוז ואיש־דעת מאמץ־כח׃ כי בתחבלות
Excelsæ .consiliarii multitudine in salus & : bellum tibi facies
7 תעשה־לך מלחמה ותשועה ברב יועץ׃ ראמות
Cogitantem .suum os aperiet non porta in : sapientiæ stulto
8 לאויל חכמות בשער לא יפתח־פיהו׃ מחשב
mala Cogitatio .vocabunt malarum cogitationum patronum eum : malefacere
9 להרע לו בעל־מזמות יקראו׃ זמת
die in fuisti Remissus .derisor homini abominatio & : peccatum stultitiæ
10 אולת חטאת ותועבת לאדם לץ׃ התרפית ביום
mutantes & :mortem ad captos Erue .tua fortitudo angusta : angustiæ
11 צרה צר כחכה׃ הצל לקחים למות ומטים
,hunc novimus non En ,dixeris Cùm ? prohibebis si ,occisionem ad
12 להרג אם־תחשוך׃ כי־תאמר הן לא־ידענו זה
ipse ,tuam animam custodiens & ? intelliget ipse ,corda ponderans nónne
הלא־תכן לבות הוא־יבין ונצר נפשך הוא
mi fili Comede ? suum opus secundùm homini reddétque : cognoscet
13 ידע והשיב לאדם כפעלו׃ אכל־בני
scientia Sic .tuo palato super dulce favum & : bonum quia ,mel
14 דבש כי טוב ונפת מתוק על־חכך׃ כן דעה
tua expectatio & : novissimum est & ,inveniſti si ; tuæ animæ sapientia
חכמה לנפשך אם־מצאת ויש אחרית ותקותך
nec ; justi habitaculo impie insidieris Ne .excidetur non
15 לא תכרת׃ אל־תארב רשע לנוה צדיק אל־
impii & ; surget & ,justus cadet septies Quia .ejus accubitum vastes
16 תשדד רבצו׃ כי שבע יפול צדיק וקם ורשעים
,eū impingendo in & : læteris ne ,tuū inimicum cadendo In .malum in corruent
17 יכשלו ברעה׃ בנפל אויבך אל־תשמח ובכשלו
malum & ,Dominus videat fortè Ne .tuum cor exultet ne
18 אל־יגל לבך׃ פן־יראה יהוה ורע
:malignis in succenseas Ne .suam narem eo desuper avertat & : ejus oculis in
19 בעיניו והשיב מעליו אפו׃ אל־תתחר במרעים
: maligno novissimum erit non Quia .impios in æmuleris ne
20 אל־תקנא ברשעים׃ כי לא־תהיה אחרית לרע
: regem & ,mi fili Dominum Time .extinguetur impiorum lucerna
21 נר רשעים ידעך׃ ירא־את־יהוה בני ומלך
;eorū exitium consurget repente Quoniam .te misceas ne iterantibus cum
22 עם־שונים אל־תתערב׃ כי־פתאם יקום אידם
:sapientibus hæc Etiam ? sciens quis eorum amborum contritionem &
23 ופיד שניהם מי יודע׃ גם־אלה לחכמים
,impio Dicenti .bonum non ,judicio in facies Cognoscere
24 הכר־פנים במשפט בל־טוב׃ אמר לרשע
.nationes eum detestabuntur : populi ei maledicent ,tu Justus
צדיק אתה יקבהו עמים יזעמוהו לאמים׃
.bona benedictio ingredietur eos super & : erit jucundum increpantibus Et
25 ולמוכיחים ינעם ועליהם תבוא ברכת־טוב׃
Præpara .recta verba respondens : osculabitur Labia
26 שפתים ישק משיב דברים נכחים׃ הכן
27 ædificabis & postea : tibi agro in illud præpara & ,tuum opus vico in
בחוץ מלאכתך ועתדה בשדה לך אחר ובנית
pellicies nunquid & : tuum socium in gratis testis sis Ne .tuam domum
28 ביתך׃ אל־תהי עד־חנם ברעך והפתית
faciam sic ,mihi fecit Quemadmodum ,dicas Ne .tuis labiis in
29 בשפתיך׃ אל־תאמר כאשר עשה־לי כן אעשה
.suum opus secundùm viro reddam : ei
לו אשיב לאיש כפעלו׃

Versio VULG. LAT.

2 Quia rapinas meditatur mens
eorum, & fraudes labia eorum
3 loquuntur. Sapientiâ ædifica-
bitur domus, & prudentiâ ro-
4 borabitur. In doctrina reple-
buntur cellaria, universâ sub-
stantiâ pretiosâ & pulcherri-
5 mâ. Vir sapiens, fortis est: &
vir doctus, robustus & vali-
6 dus. Quia cum dispositione
initur bellum: & erit salus ubi
7 multa consilia sunt. Excelsa
stulto sapientia, in porta non
8 aperiet os suum. Qui cogitat
mala facere, stultus vocabitur.
9 Cogitatio stulti peccatum est:
& abominatio hominum de-
10 tractor. Si desperaveris lassus
in die angustiæ; imminuetur
11 fortitudo tua. Erue eos, qui
ducuntur ad mortem: & qui
trahuntur ad interitum, libera-
12 re ne cesses. Si dixeris; Vires
non suppetunt: qui inspector
est cordis, ipse intelligit, & ser-
vatorem animæ tuæ nihil fal-
lit, reddétque homini juxta o-
13 pera sua. Comede, fili mi, mel,
quia bonum est, & favum dul-
14 cissimum gutturi tuo. Sic &
doctrina sapientiæ animæ tuæ:
quam cùm inveneris, habebis
in novissimis spem, & spes tua
15 non peribit. Ne insidieris, &
quæras impietatē in domo ju-
sti, neque vastes requiem ejus.
16 Septies enim cadet just⁹, & re-
surget: impii autē corruent in
17 malum. Cùm ceciderit inimi-
cus tu⁹, ne gaudeas, & in ruina
18 ejus ne exultet cor tuum: Ne
fortè videat Dñs, & displiceat
ei, & auferat ab eo irām suam.
19 Ne contendas cum pessimis,
20 nec æmuleris impios: Quoniā
non habent futurorū spē mali:
& lucerna impiorum extingue-
21 tur. Time Dominum, fili mi,
& regem: & cum detractori-
22 bus non commiscearis: Quo-
niam repentè consurget perdi-
tio eorum: & ruinam utrius-
23 que quis novit? Hæc quoque
sapientibus: Cognoscere per-
sonam in judicio non est bo-
24 num. Qui dicunt impio; Ju-
stus es: maledicent eis populi,
& detestabuntur eos tribus.
25 Qui arguunt eū, laudabuntur:
& super ipsos veniet benedi-
26 ctio. Labia deosculabitur, qui
27 recta verba respondet. Præ-
para foris opus tuum, & dili-
genter exerce agrum tuum: ut
posteà ædifices domum tuam.
28 Ne sis testis frustrà contra pro-
ximū tuū: nec lactes quemquā
29 labiis tuis. Ne dicas; Quomodò
fecit mihi, sic faciā ei: reddam
unicuiq; secundùm opus suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 † Ψευδῆ γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν, † καὶ πόνους
3 τὰ χείλη αὐτῶν λαλεῖ. † Μετὰ σοφίας οἰκοδο-
μεῖται οἶκος, † καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται. †
4 Μετὰ αἰσθήσεως (α) ἐμπίμπλανται ταμιεῖα †
5 ἐκ παντὸς πλούτου τιμίου καὶ καλοῦ. † Κρείσσων σο-
φὸς ἰσχυροῦ, † καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου
6 μεγάλου. † Μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλε-
μος, † βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς. †
7 Σοφία καὶ ἔννοια ἀγαθὴ ἐν πύλαις σοφῶν. †
σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ στόματος κυρίου, †
ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις. † Ἀπαιδεύτοις
9 συναντᾷ θάνατος. † Ἀποθνήσκει δὲ ἄφρων ἐν
ἁμαρτίαις. † (β) ἀκαθαρσία δὲ ἀνδρὶ λοιμῷ,
10 ἐμμολυνθήσεται † ἐν ἡμέρᾳ κακῇ, καὶ ἐν ἡμέ-
11 ρᾳ θλίψεως ἕως ἂν ἐκλίπῃ. † Ῥῦσαι ἀγο-
μένους εἰς θάνατον, † καὶ (γ) ἐκπρίου κτεινομέ-
12 νους, μὴ φείσῃ. † Ἐὰν δὲ εἴπῃς, Οὐκ οἶδα τοῦ-
τον· † γίνωσκε, ὅτι (δ) κύριος καρδίας πάντων
γινώσκει· καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν, αὐτὸς οἶ-
δε πάντα, ὃς ἀποδίδωσιν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔρ-
13 γα αὐτοῦ. † Φάγε μέλι υἱέ, ἀγαθὸν γὰρ κηρίον, †
14 ἵνα γλυκανθῇ σου ὁ φάρυγξ. † Οὕτως αἰσθή-
σῃ (ε) σοφίαν τῇ σῇ ψυχῇ· † ἐὰν γὰρ εὕ-
ρῃς, ἔσται καλὴ ἡ τελευτή σου, καὶ ἐλπίς σε οὐκ
15 ἐγκαταλείψει. † Μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομῇ
δικαίων, † μηδὲ ἀπατηθῇς χορτασίᾳ κοιλί-
16 ας. † Ἑπτάκις γὰρ πεσεῖται (*) δίκαιος καὶ ἀνα-
στήσεται, † οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν κακοῖς.
17 † Ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρός σου, μὴ ἐπιχαρῇς αὐ-
τῷ, † ἐν δὲ τῷ ὑποσκελίσματι αὐτοῦ μὴ ἐπαί-
18 ρου. † Ὅτι ὄψεται κύριος καὶ οὐκ ἀρέσει αὐτῷ, †
19 καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ. † Μὴ
χαῖρε ἐπὶ κακοποιοῖς, † μηδὲ ζήλου ἁμαρ-
20 τωλούς. † Οὐ γὰρ μὴ γένηται ἔκγονα (*) πονηρῶν, †
21 λαμπτὴρ δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται. † Φοβοῦ τὸν
θεὸν υἱὲ καὶ βασιλέα, † καὶ (*) μηθετέρῳ αὐτῶν
22 ἀπειθήσῃς. † Ἐξαίφνης γὰρ τίσονται τοὺς ἀσε-
βεῖς, † τὰς δὲ τιμωρίας ἀμφοτέρων τίς γνώσεται;
27 Cap. 29. † Λόγον φυλασσόμενος υἱὸς ἀπω-
λείας ἐκτὸς ἔσται, [† δεχόμενος δὲ ἐδέξατο
αὐτόν. † μηδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης
(ζ) βασιλεῖ λεγέσθω, † καὶ οὐδὲν ψεῦδος
ἀπὸ γλώσσης αὐτοῦ οὐ μὴ ἐξέλθῃ. † μάχαι-
ρα γλῶσσα βασιλέως καὶ οὐ σαρκίνη, † ὃς δ'
ἂν παραδοθῇ, συντριβήσεται. † ἐὰν γὰρ ὀξυν-
θῇ ὁ θυμὸς αὐτοῦ, † σὺν νεύροις (η) ἀνθρώπους
ἀναλίσκει, καὶ ὀστᾶ ἀνθρώπων κατατρώγει, †
καὶ συγκαίει ὥσπερ φλόξ, † ὥστε ἄβρωτα εἶναι νε-
οσσοῖς ἀετῶν. † (θ) τοὺς ἐμοὺς λόγους υἱὲ φοβήθη-
τι, † καὶ δεξάμενος αὐτοὺς μετανόει.] Cap. 30.
1 † Τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσι θεῷ, καὶ
2 παύομαι. † Ἀφρονέστατος γάρ εἰμι (*) ἁπάν-
των ἀνθρώπων, † καὶ φρόνησις (ι) ἀνθρώ-
3 πων οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί. † Θεὸς δεδίδαχέ με
4 σοφίαν, καὶ γνῶσιν (κ) ἁγίων ἔγνωκα. † Τίς
ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κατέβη; † τίς συν-
ήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ;

sapientiam, & scientiam Sanctorum cognovi. Quis ascendit in cælum, (b) & de-
scendit? (c) quis congregavit ventos in sinu?

MS. A. (α) ἐμπίπλανται (β) ἀκαθαρσία ἀνδρὶ (γ) ἐκπρίω (δ) ... ειος (ε) σοφίας (*) ὁ δίκαιος (*) πονηρῶν, (*) μηδ' (ζ) βασιλεῖ ... θρώπους (θ) τοὺς δὲ ἐμοὺς (*) πάντων (ι) ἀνθρώπου (κ) ἀνθρώπων

תרגום TARGUM.

2 3 מטול רכונא רנן לבהון ועולא שפותהון ממללן׃ בחכמתא מתבני ביתא ובביונא
4 מתקין׃ ובידיעתא קיטוני מתמלין כל מולא יקירא ובסימא׃ טב גבר חכימא מן עשינא
5 וגברא דידיעתא מן הוא דזריז בחיליה׃ מטול במדברנותא תעבד לך קרבא ופורקנא
6 7 בסוגעא דמלכנא׃ מתרעם שטיא בחכמתא ובתרעי לא פתח פומיה׃ מן דחשב
8 9 למבאשא נקרון ליה מרי תרעיתא בישתא׃ תרעיתא דשטיא חטאה ומרחקתא דבר
10 נשא חכימא ממקנותא׃ אין תתרפי ביומא דעקתא מתתעיק חילך׃ פצא לאלין
11 12 דמתנסבין למותא ומתדברין לקטלא חסוך׃ ואין תימר דלא ידענא דא הלא תרעיתא
13 דלבא אלהא בצי ודנטר נפשך הוא ידע ופרע לבר נשא היך עובדוי׃ ברי אכול דובשא
14 מטול דטב וכבריתא דחילא על חכך׃ היכנא אתחכם בנפשך דאין משכחת קדמיתא
15 אתיא אחריתא דטבא מנה וסכויך לא נגמר׃ לא תכמן רשיעא לדיריה דצדיקא ולא
16 תרכין בית משריה׃ מטול דשובעא זמנין נפל צדיקא וקאי ורשיעי מתתקלין בבישתא׃
17 18 במפלותיה דבעל דבבא לא תחדי וכד יתקל בבישתא ידוץ לבך׃ דלא יבאש באפוי
19 דאלהא כד יחזה ויהפך רוגזיה מניה׃ לא תתחסם בבישיא ולא תטן ברשיעיא
20 21 מטול דלא הויא אחריתא טבא לבישי ושרגהון דרשיעי נדעך׃ דחל מן אלהא ברי
22 ומן מלכא ועם שטיי לא תתחלט׃ מטול דבשליא אתי תברהון וסופא דשניהון מן
23 24 ידע׃ אף הלין לחכימי אמרנא למסב אפי בדינא לא שפיר׃ דימר לרשיעא צדיק אנת
25 ליטוניה עממי ויברוניה אומתא׃ ולמכסני יבסם ועליהון תיתא ברכתא טבתא׃
26 27 שפותהון נשקו דאלין דמהפכין מלי תריצתא׃ אתקן לברא עבידתך ועתדיה לך
28 29 ותשרגג בשפותך׃ לא תימר היך דעבד לי כן אעבד ליה ואהפך ליה היך עובדוי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniā *ruina* meditatur cor eorū, & iniquitatē labia eorū loquuntur. In
sapientia ædificatur dom⁹, & in prudentia præparatur. Et in scientia reple-
būtur cellaria oñi substātia preciosa & suavi. Melior est vir sapiens robu-
sto, & vir scientiæ magis quā ille qui accinctus est fortitudine sua. Quoniam
in gubernaculis facies tibi bellū, sal⁹ autē erit in multitudine consilii. Mur-
murat stult⁹ adversus sapientiā, et in portis non aperit os suū. Qui cogitat
malefacere, vocabunt eum habentem astutiam pessimam. Astutia stulti pec-
catum est, & abominatio viri sapientis derisor. Si remissus fueris, in die
tribulationis arctabitur fortitudo tua. Redime eos qui capiuntur ad mor-
tem, & illos qui ducuntur ad interfectionem prohibe. Et si dixeris: Non
novimus *hoc; nónne* cogitationes cordis scrutatur Deus, et qui custodit ani-
mam tuam, ipse scit, & reddet filio hominis juxta opera sua? Comede
fili mi mel, quoniam bonum est; & favum quoniam dulcis est gutturi tuo.
Sic sapiens esto in anima tua: quod si invenisti, primis venient novissima
meliora, et spes tua non consumetur. Ne insidieris impie habitaculo justi,
neque projicias domum habitationis ejus. Quoniam septies cadet justus, et
resurget, et impii corruent in malum. Cùm ceciderit inimicus tuus, ne læ-
teris; & cùm corruerit in malum, [*ne*] exultet cor tuum. Ne fortè displi-
ceat in conspectu Dei cùm viderit, et avertat ab eo iram suam. Ne irriteris
pessimos neq; æmuleris impios. Quoniam non erunt novissima bona pessi-
mis, et lucerna impiorū extinguetur. Time Deum fili mi, et regē; et cum stul-
tis ne commiscearis. Quoniā repentè veniet interitus eorum: et calamitatem
amborum quis scit? Hæc quoq; sapientibus dico: Accipere personam in ju-
dicio, non est bonū. *Qui dicit* impio, Justus es tu; maledicent eum populi,
detestabuntur eum nationes. Corripientibus autē suave erit, et sup eos ve-
niet benedictio bona. Osculabuntur labia eorū qui respondent verba re-
cta. Præpara foris opus tuum, & statue illud tibi in agro, et postea ædi-
fica domū tuā. Ne sis testis *mendax* adversus sociū tuū, neq; decipias labiis
tuis. Nec dicas: Sicut fecit mihi, sic faciā ei, et reddam ei juxta opera sua.

ובתר כן בני ביתך׃ לא תהוי סהדא דגלא בחברך

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam scelus meditatur cor eorum, & iniqui- 2
tatem loquuntur labia eorum. Sapientiâ 3
construitur domus, & prudentiâ perfectè
disponitur : Et scientiâ implentur cellaria 4
omnigenis opibus, honore, ac suavitate. Sa- 5
piens præstantior est forti, & vir scientificus
pollente viribus. Commotione instituitur 6
bellum : salus autem, multitudine consilii.
Sapientia dejicit stultũ, & in porta non ape- 7
riet os suum. Qui meditatur malè agere, 8
vir sceleratus appellatur. Cogitatio stulti 9
peccatum est : & abominatio hominis, ma-
lum. Sceleratos autem calamitas reget in 10
die tribulationis. Libera eos qui rapiuntur 11
ad mortem : & redimere eos qui detinentur
ad necem ne parcas. Quòd si dicas, Non 12
novi, scias quòd cogitationem cordis Deus
scrutatur, & observator animæ tuæ ipse no-
vit, reddétque homini juxta opera sua. Come- 13
de fili mi mel, quia bonum est, & favus dul-
cis in palato tuo. Talem quoque experiéris 14
sapientiam animæ tuæ, eritque tibi finis, &
spes tua non excindetur. Ne insidiosè struas 15
iniquitatem in domo justi, & ne diripias ha-
bitationem ejus. Nam septem vicibus cadit 16
justus, & resurgit: impii verò in malo destru-
entur. Cùm ceciderit inimicus tuus, ne læ- 17
teris: cúmque destruetur, ne exultet cor tuum:
Ne fortè videat Dominus & displiceat in o- 18
culis ejus, avertátque iram suam ab illo. Ne 19
invideas malis, nec æmuleris nefarios. Malis 20
enim non erit finis, & lucerna nefariorum ex-
tinguetur. Time fili mi Dominum, ut re- 21
gnes : & cum stultis ne commiscearis. Nam 22
subitò veniet contritio eorum, & terminum
annorum eorum quis novit? Hæc sapienti- 23
bus dico. Rationem habere personarum in
judicio, non est bonum : Neque dicere sce- 24
lesto, Justus es : huic *enim* maledicent popu-
li, & contumeliis afficient gentes. Qui au- 25
tem corripiunt, delectabuntur, & super ipsos
veniet benedictio bona : Et labia deoscula- 26
buntur eorum qui arguunt. Para in platea 27
opera tua, & dispone in agro tuo, & postea
ædificabis domum tuam. Ne sis testis falsus 28
contra proximum tuum, & ne comminuas
cum labiis tuis. Nec dicas, Faciam illi quem- 29
admodum fecit mihi, & rependam ei secun-
dùm opera sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * فان قلبهم يتلوا امور كاذبة وشفاههم تتكلم دواعي الاتعاب * المنزل بالحكمة يبني
4 5 وبالفهم يقوم * وبالحس تمتلي خزائنه من كل ثروة كريمة ونفيسة * الحكيم افضل من
6 القوي والرجل الحاوي فطنة افضل من فلاحة عظيمة * بتدبير يصير القتال والمعرفة تصير
7 8 بقلب ذي مشورة * الحكمة وذكر المعاد صالحة في ابواب الحكماء * الحكماء ما يزيغون عن
9 شريعة الرب بل يفكرون فيها في الجموع والمجالس * الموت يلقي من لا ادب لهم والعيي
10 يموت في خطاياه * النجاسة للرجل ان يتدنس بالفساد في اليوم السيء وفي يوم الاغتمام الى ان
11 12 يفني * انقذ المسوقين الى الموت ولا تشح ان تبتاع مقتولين * فان قلت ما عرفت هذا
فاعلم ان الرب يعرف قلوب الكل والخالق النسمة لكافة البرايا ذلك قد عرف الكافة وهو
13 الذي يقضي لكل احد بنظير اعماله * يا بني كل عسلا فان الشهد صالح فيحلي حلقك
14 * فهكذا تحس بالحكمة في نفسك لانك ان وجدتها ستكون وفاتك حميدة وما يتركك الرجاء
15 16 * لا تقتادن منافقا الى مرعى المقسطين ولا يطغينك شبع الجوف * فان المقسط يسقط سبع
17 18 مرات وينهض والمنافقون يضعفون في الشرور * ان يسقط عدوك فلا تشمت به ولا ترفع ذهنك
19 وتعرقله * فان الرب يرى ذلك فما يرضيه ويرد عنه غضبه * لا تسر بالعاملين الاسواء ولا
20 21 تنافس الخطاة * فلا تصير ولدا للاشرار ومصباح المنافقين ينطفي * يا بني اتق الله وارهب
22 الملك ولا تخالفن احدا منهما * لان المنافقين يعذبون بغتة ومن يعرف فروق تعاذيبهم
ابن الهلاك اذا حفظ كلاما يكون خارجا عنه وانما قبله قبولا فقط فلا يقولن للملك
شيا من لسانه كاذبا فان ما يخرج من لسانه لفظا كاذبا *

Quoniam cor eorum meditatur negotia 2
mendacia, & labia ipsorum loquuntur
ærumnas laborum. Domicilium sapientiâ 3
ædificatur, & prudentiâ dirigitur. Et 4
sensu implentur cellaria ejus cunctis opi-
bus pretiosis ac nobilibus. Sapiens præ- 5
stantior est forti : & vir possidens do-
ctrinam nobilior est fœlicitate maximâ.
Cùm ductu sit pugna, & scientia sit in 6
corde habente consilium. Sapientia & me- 7
moria finis, bona sunt in portis sapien-
tum. Sapientes non aberrant à lege Do- 8
mini : sed cogitant de illa in congregatio-
nibus & consessibus. Mors dejiciet eos qui 9
disciplinam non habent : & stultus morie-
tur in peccatis suis. Immunditia viri est 10
maculare se corruptione in die mala & in
die tristitiæ, donec pereat. Redime ductos 11
ad mortem, & ne parcas emere occisos.
Quòd si dicas, Non novi hoc, scito quòd 12
Dominus novit corda omnium : & qui
creavit spiritum cunctis creaturis, ipse
jam novit omnia, & ipse est qui de-
cernit unicuique secundum opera sua.
O fili mi, comede mel, quia favus bo- 13
nus est, & dulcorabitur guttur tuum :
Et sic senties sapientiam in anima tua. 14
Nam si inveneris illam, erit obitus tuus
gloriosus, & non destituet te spes. Ne 15
ducas impium ad pascuam justorum, &
ne seducat te saturitas ventris. Nam 16
justus cadet septem vicibus, & eriget
se : & impii infirmabuntur in malis.
Si ceciderit inimicus tuus, ne læteris 17
de illo, & ne extollas mentem tuam
& illaquees eum. Nam Dominus vi- 18
debit hoc, & non placebit ei, & a-
vertet ab illo furorem suum. Ne gaudeas 19
in operantibus mala, & ne imiteris pec-
catores. Non enim erit proles impro- 20
bis, & lucerna impiorum extinguetur.
O fili mi, time Deum, & metue re- 21
gem, & ne contravenias ulli eorum.
Quoniam scelesti cruciabuntur subitò, 22
& quis novit species cruciatuum eo-
rum? Filius perditionis, si custodie-
rit sermonem, erit exemptus ex ea : at
verò suscipit eum susceptione tantùm.
Ne dicat regi quidquam is cujus lingua
mendax est ; non enim promit è lin-
gua sua sermonem falsum.

משלי: כה

corde carentis hominis vineam super & : transivi pigri hominis agrum Super
30 עַל־שְׂדֵה אִישׁ־עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל־כֶּרֶם אָדָם חֲסַר־לֵב׃
: carduis ejus facies operuerant , urticæ ipsum totum ascendit ecce Et
31 וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ ׀ קִמְּשֹׂנִים כָּסּוּ פָנָיו חֲרֻלִּים
posui , ego vidi Et .erat destructa ejus lapidum maceria &
וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה׃
32 וָאֶחֱזֶה אָנֹכִי אָשִׁית
parum , somniorum Parum .eruditionem accepi , vidi : meum cor
לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי מוּסָר׃
33 מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט
veniet Et .jacendum ad manuum complicationis parum : dormitationum
תְּנוּמוֹת מְעַט ׀ חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃
34 וּבָא־
clypei vir tanquam tui defectus & : tua paupertas viator
מִתְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ כְּאִישׁ מָגֵן׃

CAP. XXV. כה

Chizchijah viri transtulerunt quas : Selomoh parabolæ hæ Etiam
1 גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ אַנְשֵׁי ׀ חִזְקִיָּה
gloria & : verbum celare Dei Gloria .Jehudah regis
מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃
2 כְּבֹד אֱלֹהִים הַסְתֵּר דָּבָר וּכְבֹד
terræ & , altitudine in Cœlorum .verbum investigare regum
מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃
3 שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ
Remove .investigatio non regum cordis & : profunditate in
לָעֹמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֵקֶר׃
4 הָגוֹ
impium Remove .vas conflanti egredietur & : argento de scorias
סִיגִים מִכָּסֶף וַיֵּצֵא לַצֹּרֵף כֶּלִי׃
5 הָגוֹ רָשָׁע
te decorum ostendas Ne .ejus solium justitia in firmabitur & : regis facies ad
לִפְנֵי־מֶלֶךְ וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ׃
6 אַל־תִּתְהַדַּר
melius Quia .steteris ne magnorum loco in & : regis facies ad
לִפְנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אַל־תַּעֲמֹד׃
7 כִּי טוֹב
viderunt quem : magnifici facies ad te demittere præ ,huc ascende ,tibi dicere
אֲמָר־לְךָ עֲלֵה הֵנָּה מֵהַשְׁפִּילְךָ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ
aliquid fortè ne , citò litigandum ad egrediaris Ne .tui oculi
עֵינֶיךָ׃
8 אַל־תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן מַה־
tuum socium te afficiendo pudore in : ejus novissimo in facias
תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֹתְךָ רֵעֶךָ׃
.reveles ne alterius secretum & : tuo amico cum litiga tuum Litigium
9 רִיבְךָ רִיב אֶת־רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר אַל־תְּגָל׃
.revertatur non tua infamia & : audiens te afficiat probris fortè Ne
10 פֶּן־יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב׃
.suis rotis super dictum verbum : argenti transparentibus thecis in auri Poma
11 תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף דָּבָר דָּבֻר עַל־אָפְנָיו׃
audiente aure super sapiens arguens : obrizi ornamentū & , auri Inauris
12 נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי־כָתֶם מוֹכִיחַ חָכָם עַל־אֹזֶן שֹׁמָעַת׃
: illum mittentibus fidelis legatus , messis die in nivis frigus Sicut
13 כְּצִנַּת־שֶׁלֶג ׀ בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשֹׁלְחָיו
: non pluvia & ,ventus & , Vapores .faciet reverti sui domini animam &
וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃
14 נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אָיִן
persuadebitur narium longitudine In .falsitatis dono in se jactans vir
אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַתַּת־שָׁקֶר׃
15 בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה
,invenisti Mel .os confringet mollis lingua & : gubernator
קָצִין וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר־גָּרֶם׃
16 דְּבַשׁ מָצָאתָ
fac Rarum .illud evomas & , eo satieris fortè ne : tuam sufficientiam comede
אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן־תִּשְׂבָּעֶנּוּ וַהֲקֵאתוֹ׃
17 הֹקַר
.te habeat odio & , te satietur fortè ne : tui socii domo à tuum pedem
רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן־יִשְׂבָּעֲךָ וּשְׂנֵאֶךָ׃
suum socium in respondens vir : acuta sagitta & , gladius & , Dispergens
18 מֵפִיץ וְחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן אִישׁ־עֹנֶה בְרֵעֵהוּ
.falsitatis testimonium
עֵד שָׁקֶר׃

Versio VULG. LAT.

30 Per agrū hominis pigri transivi, & per vineam viri stulti:
31 Et ecce totum repleverant urticæ, & operuerant superficiem ejus spinæ, & maceria lapidū destructa erat.
32 Quod cū vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinā.
33 Parùm, inquam, dormies, modicū dormitabis, pauxillùm manus conseres, ut quiescas:
34 Et veniet tibi quasi cursor egestas, & mendicitas quasi vir armatus.

CAP. XXV.

1 HÆ quoq; parabolæ Salomonis, quas transtulerant viri
2 Ezechiæ regis Juda. Gloria Dei est celare verbū, & gloria regum investigare sermonem.
3 Cœlū sursū, & terra deorsū,
4 & cor regū inscrutabile. Aufer rubiginē de argento, & e-
5 gredietur vas purissimū. Aufer impietatem de vultu regis, & firmabitur justitiā thron[9] ej[9].
6 Ne glorios[9] appareas corā rege, & in loco magnorū ne ste-
7 teris. Meli[9] est enim ut dicatur tibi, Ascende huc; quàm ut
8 humilieris corā principe. Quæ viderunt oculi tui, ne proferas in jurgio citó: ne posteà emendare non possis, cùm dehone-
9 staveris amicū tuū. Causam tuā tracta cū amico tuo, & se-
10 cretū extraneo ne reveles: Ne fortè insultet tibi cùm audierit, & exprobrare non cesset. Gratia & amicitia liberant: quas tibi serva, ne exprobra-
11 bilis fias. Mala aurea in lectis argenteis, qui loquitur verbū
12 in tempore suo. Inauris aurea, & margaritū fulgens, qui arguit sapientē, & aurem obe-
13 dientē. Sicut frigus nivis in die messis, ita legat[9] fidelis ei, qui misit eū, animā ipsius re-
14 quiescere facit. Nubes, & ventus, & pluviæ non sequentes, vir gloriosus, & promissa non
15 complens. Patientiā lenietur princeps, & lingua mollis con-
16 fringet duritiā. Mel invenisti, comede ꝙ sufficit tibi, ne fortè
17 satiat[9] evomas illud. Subtrahe pedem tuū de domo proximi tui, ne quando satiatus ode-
18 rit te. Jaculum, & gladius, & sagitta acuta, homo qui loquitur contra proximum suum falsum testimonium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

† Τίς συνέστρεψε ὕδωρ ἐν ἱματίῳ; † τίς ἐκράτησε πάντων τῶν ἄκρων τῆς γῆς; † τί ὄνομα αὐτῷ; (λ) ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις
5 αὐτοῦ; † Πάντες γὰρ λόγοι θεοῦ πεπυρωμένοι, (μ) † ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων
6 αὐτόν. † Μὴ προσθῇς τοῖς λόγοις αὐτοῦ, ἵνα
7 μὴ ἐλέγξῃ σε καὶ ψευδὴς γένῃ. † Δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ, † μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ
8 τοῦ ἀποθανεῖν με. † Μάταιον λόγον καὶ ψευδῆ μακράν μου ποίησον, πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μή μοι δῷς, † σύνταξον δέ μοι (ν) τὰ
9 δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη· † Ἵνα μὴ πλησθεὶς ψευδὴς γένωμαι, καὶ εἴπω, Τίς με ὁρᾷ; † ἢ πενηθεὶς κλέψω, καὶ ὀμόσω τὸ ὄνομα τοῦ
10 θεοῦ. † Μὴ παραδῷς οἰκέτην εἰς χεῖρας δεσπότου, † μή ποτε καταράσηταί σε καὶ ἀ-
11 φανισθῇς. † Ἔκγονον κακὸν πατέρα καταρᾶται,
12 † τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ. † Ἔκγονον κακὸν δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει, † τὴν (ᵔ) δ'
13 ἔξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπένιψεν. † Ἔκγονον κακὸν ὑψηλοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, † τοῖς δὲ βλεφάροις
14 αὐτοῦ ἐπαίρεται. † Ἔκγονον κακὸν μαχαίρας τοὺς ὀδόντας ἔχει, † καὶ τὰς μύλας, (ξ) τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν καὶ κατεσθίειν τοὺς ταπεινοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, † καὶ τοὺς πένητας αὐτῶν
23 ἐξ ἀνθρώπων. Cap. 24. † Ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν. † (ο)
24 αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ καλόν. † Ὁ εἰπὼν τὸν ἀσεβῆ, Δίκαιός ἐστιν, † ἐπικατάρατος λαοῖς ἔσται καὶ μισητὸς εἰς ἔθνη.
25 † Οἱ δὲ ἐλέγχοντες βελτίους φανοῦνται, † ἐπ'
26 αὐτοὺς δὲ ἥξει (π) εὐλογία. † Χείλη δὲ φιλή-
27 σουσιν ἀποκρινόμενα λόγους (ρ) ἀγαθούς. † Ἑτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου, † καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρόν, † καὶ πορεύου καθόπισθέν μου, † καὶ ἀνοικοδομήσεις τὸν οἶκόν
28 σου. † Μὴ ἴσθι ψευδὴς μάρτυς ἐπὶ σὸν πο-
29 λίτην, † μηδὲ πλατύνου σοῖς χείλεσι. † Μὴ εἴπῃς, Ὃν τρόπον ἐχρήσατό μοι, χρήσομαι αὐτῷ, † τίσομαι δὲ αὐτὸν ἅ με ἠδίκη-
30 σεν. † Ὥσπερ γεώργιον ἀνὴρ ἄφρων, † καὶ ὥσπερ ἀμπελὼν ἄνθρωπος ἐνδεὴς φρενῶν.
31 † Ἐὰν ἀφῇς αὐτόν, χερσωθήσεται † καὶ χορτομανήσει ὅλος, καὶ γίνεται ἐκλελειμμένος, † οἱ δὲ φραγμοὶ τῶν λίθων αὐτοῦ κατασκά-
32 πτονται. † Ὕστερον ἐγὼ μετενόησα, † ἐπέβλε-
33 ψα τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν. † Ὀλίγον νυστάζω, ὀλίγον δὲ καθυπνῶ, † ὀλίγον δὲ ἐν-
34 αγκαλίζομαι χερσὶ στήθη. † Ἐὰν δὲ τοῦτο ποιῇς, ἥξει προπορευομένη ἡ πενία σου, † καὶ (σ) ἡ ἔνδειά σου ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεύς.
15 Cap. 30. † Τῇ βδέλλῃ (τ) τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώμεναι, † καὶ αἱ (υ) τρεῖς αὗται οὐκ (φ) ἐνεπίμπλασαν αὐτήν, † καὶ ἡ τετάρ-
16 τη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν, Ἱκανόν. † Ἅδης καὶ ἔρως γυναικός, † (χ) καὶ γῆ οὐκ ἐμπιπλαμένη ὕδατος, † καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν,
17 Ἀρκεῖ. † Ὀφθαλμὸν καταγελῶντα πατρός, † καὶ ἀτιμάζοντα γῆρας μητρός, † (ψ) ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων, † καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν.

Quis (d) convertit aquam in vestimento? (e) quis tenuit omnia extrema terræ? quod nomen ei? aut quod nomen (f) filiis ejus? (g) Omnia enim verba Dei ignita, (h) protegit autem ipse eos, qui (i) reverentur ipsum. Ne addas verbis ejus, ut non arguat te, & fias mendax. Duo peto à te, ne (k) auferas à me gratiam, antequàm ego moriar. (l) Vanum verbum, & mendax longè fac à me: divitias autem, & paupertatem ne dederis mihi: (m) constitue autem mihi, quæ sunt necessaria, & sufficientia: Ne saturatus (n) mendax fiam, & dicam, Quis me videt? aut (o) egens furer, & pejurem nomen Dei. Ne (p) tradas famulum in manus domini, ne quando maledicat te, (q) & deleāris. Filius malus patrem maledicit, & matrem non benedicit. (r) Filius malus justum se judicat, exitum verò suū non lavit. Filius malus sublimes oculos habet, palpebris autem suis extollitur. Filius mol[9] gladios dentes habet, & molares molas, ut consumat, & comedat (t) humiles de terra, & pauperes eorum ex hominibus.
Cap. 24. Hæc (u) autem dico vobis sapientibus (x) cognoscere. Erubescere personam in judicio non est bonum: Qui dicit impium, justus est; maledictus populis erit, & odibilis in gentibus: Qui autem arguunt, meliores parebunt: super ipsos autem veniet benedictio. Labia autem deosculabuntur, quæ respondent verba bona. Præpara (z) in egressu opera tua, & præparare in agro, & vade post me, & ædificabis domum tuam. Non sis falsus testis in tuum civem, neque (aa) dilateris tuis labiis. Nè dixeris, Quemadmodum usus est me, utar eo: ulciscar autem eum de injuriis, quibus me affecit. (b) Tanquàm agricultura imprudens: & tanquàm vinea homo egens sensu. Si dimiseris eum, desertus fiet, & fœno plenus, & fit derelictus: sepes autem lapidum ejus defodiuntur. Novissimè ego egi pœnitentiam: respexi (c) ut eligerem disciplinam. Paululùm (d) dormito, paululùm autem somnum capio: paululùm verò amplexor manibus (e) pectora. Si autem hoc feceris, veniet procedens paupertas tua, & egestas tua tanquàm bonus cursor.
Cap. 30. (f) Sanguisugæ tres filiæ erant dilectione dilectæ, & (h) tres ipsæ non saturabant eam: & quarta non (i) sufficit dicere, Satis est: Infernus, & amor mulieris, & terra quæ non satiatur aquâ, & aqua & ignis (l) non dicent, Satis est. Oculum, qui irridet patrem, & despicit senectutem matris, effodiant eum corvi de (m) convallibus, & comedant eum pulli aquilarum.

MS. A. (λ) ἢ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ; ἵνα γνῷς. Πάντες λόγοι (μ) ὑπερασπίζει (ν) πάντα τὰ δέοντα καὶ αὐτάρκη· (ᵔ) δὲ (ξ) τομίδας, ὥστε ἀναλίσκειν τοὺς ταπεινοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, (ο) αἰδεῖσθαι πρόσωπον οὐ καλὸν ἐν κρίσει. (π) εὐλογία ἀγαθή. (ρ) Σοφούς. (σ) ἡ ἔνδεια ὥσπερ (τ) τρεῖς (υ) τρεῖς (φ) ἐνεπίμπλασαν (χ) καὶ ταρταρος, καὶ γῆ (ψ) ἐκκολάψαισαν

תרגום TARGUM.

30 עַל חַקְלֵי דְגַבְרָא עַטְלָא עֲבַרִית וְעַל כַּרְמֵיהּ דְבַר נָשָׁא חֲסַר רֶעְיָנָא׃ וְהָא סְלִיק כֻּלֵּיהּ יַעְרָא
31 וְכַסְיוּ אַפּוֹי חוּרְלֵי וְסִינָא דְכֵיפוֹי אִתְעֲקַר׃ וַחֲזֵית אֲנָא וְשַׁוֵּית לִבִּי וַחֲמֵית וְקַבְּלֵית מַרְדּוּתָא׃
32 קְלִיל תְּנוּם קְלִיל תִּדְמוֹךְ קְלִיל תְּשִׂים יְדָיךְ עַל חֲדִיָךְ וְתִדְמוֹךְ׃ וְתֵיתֵי וְתִדְרְכָךְ מִסְכֵּנוּתָא
33 34 וְצָרִיכוּתָא הֵיךְ גַּבְרָא טַבְלְרָא׃
כה
1 אַף אִלֵּין מַתְלוֹי דִשְׁלֹמֹה עַמִּיקֵי דִכְתַבוּ רַחֲמוֹי דְחִזְקִיָּה מַלְכָּא דִיהוּדָה׃ יְקָרָא דֶאֱלָהָא
2 מִן דְמַטְשֵׁי מִלְּתָא וִיקָרָא דְמַלְכֵי מִן דְבָצֵי מִלְּתָא׃ שְׁמַיָּא רָמִין וְאַרְעָא עֲמִיקָא וְלִבָּא
3 דְמַלְכֵי לָא מִתְבְּצֵי׃ נְבוּ סוּלָאנָא מִן סִימָא דְנָפוֹק מָן מִן צַרְפָא׃ נְתַטְרִיד רַשִׁיעָא מִן קֳדָם
4 5 מַלְכָּא וְיִתְקַן בְּצִדְקְתָא כּוּרְסְיֵהּ׃ לָא תִשְׁתַּבְהַר קֳדָם מַלְכָּא וּבְדוּכְתָּא דְרַבְרְבֵי לָא
6 תְקוּם׃ מְטוּל דְטַב דְנֵימַר לָךְ סַק הָכָא מִן דְמַשְׁפֵּל לָךְ קֳדָם שַׁלִּיטָא מַן דַחֲזוֹן עֵינָךְ׃
7 8 לָא תִפּוּק בְּדִינָא מַסְרְהֲבָאִית דְלָא תְדוּן בְּאַחֲרִיתָא כַּד יַחְמִיץ יָתָךְ חַבְרָךְ׃ דִּינָךְ דוּן
9 עִם חַבְרָךְ בְּאַחֲרִיתָא וְרָזָא אוּחְרָנָא לָא תְגַלֵּי׃ דְלָא נְחַסְדָךְ מַן דְשָׁמַע וְטִיבָךְ לָא תֶהְפֵּךְ׃
10 11 חֵיוָרֵי דְדַהֲבָא בְּנַגּוּדֵי דְסַמָּא מִלְּתָא דְמַלֵּל פְּסִיאִית׃ קְדָשֵׁי דְדַהֲבָא וּמָנֵי דְזְמַרְגְדָא
12 מַכְסְנוּתָא דְחַכִּימָא עַל אוּדְנָא דְשָׁמְעָא׃ אֵיךְ קְרִירוּתָא דְתַלְגָא בְּיוֹמָא דְחַצְרָא הֵיכְנָא
13 14 אוּנְגְרָא מְהֵימְנָא לִמְשַׁדְּרוֹי וְנַפְשֵׁיהּ דְמָרֵיהּ מְהַפֵּךְ׃ לְיוֹמָא דַעֲנָנֵי וְרוּחָא דְמִטְרָא לָא אִית
15 מִדֵּי גַּבְרָא דְמִשְׁתַּבְהַר בְּמַהוֹבְתָּא דְשִׁקְרָא׃ בְּנִגְדוּתָא דְרוּחָא מִשְׁתַּרְגַּג רֵישָׁנָא וּמִלְּתָא
16 רְכִיכְתָא תְבָרָא גַרְמָא׃ דְבַשָׁא מַשְׁכַּחַתְּ אֱכוֹל סוּפְקָנָךְ דְלָא תִשְׂבַּע וְתִתִיבְנֵיהּ׃ כְּלִי
17 18 רִגְלָךְ מִן בֵּיתֵיהּ דְרַחְמָךְ דְלָא נִסְבְּעָךְ וּמְסַנְיָךְ׃ אֵיךְ פְּרִיעָא וְסַיְפָא וְגִירָא שְׁנִינָא גַבְרָא
דְמַסְהֵד עַל חַבְרֵיהּ סַהֲדוּתָא דְשִׁקְרָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Per agrum viri pigri transivi, & per vineam filii hominis indigentis intelligentia. Et ecce pullulavit tota sylva, & operuerunt superficiem ejus spinæ, & maceria lapidum ejus destructa erat. Et vidi ego & posui cor meum, & vidi & suscepi disciplinam. Parum dormitabis, & parum dormies, parum applicabis manus tuas ad pectus tuum ut dormias. Et veniet procedet paupertas tua, & indigentia quasi vir scutatus.

CAP. XXV.

HÆ quoque sunt parabolæ Salomonis profundæ, quas scripserunt amici Ezechiæ regis Juda. Gloria Dei qui celat verbum, at gloria regum qui investigat sermonem. Cœli sunt excelsi & terra profunda, & cor regum investigabile. Colligite scoriam de argento, ut egrediatur vas à conflatorio. Ejiciatur impius à facie regis, & præparabitur in justitia solium ejus. Ne splendidus sis in conspectu regis, et in sede principum ne stes. Quoniam melius est ut dicat tibi, Ascende huc; quàm ut dejiciat te coram dominatore, quem viderunt oculi tui. Ne egrediaris ad jurgium citò, ut non [illegible] tendas posteà quando exasperaverit te amicus tuus. Causam tuam [illegible] cum socio tuo in novissimo, et secretum alterius ne reveles. Ut non exprobret tibi qui audierit, et famam tuam non pervertat. Mala aurea cum [illegible] laturis argenteis, qui loquitur verbum opportunè. Inauris aurea, et [illegible] smaragdina, correptio sapientis in aurem audientem. Sicut frigus nivis in die messis, sic est legatus fidelis his qui miserunt eum, et animam domini sui reficit. Diei nubium et venti in quo non est pluvia, similis est vir qui gloriatur in dono falsitatis. In patientia spiritus lactatur princeps, et verbum molle confringit os. Mel invenisti, comede quod tibi sufficit, ne saturatus evomas illud. Prohibe pedem tuum à domo socii tui, ne [illegible] oderit te. Sicut malleus et gladius et sagitta acuta, sic est vir qui [illegible] tatur contra proximum suum testimonium falsum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܠ ܚܩܠܗ ܕܓܒܪܐ ܚܒܢܢܐ ܥܒܪܬ. ܘܥܠ ܟܪܡܗ ܕܓܒܪܐ ܚܣܝܪ ܠܒܐ. * ܘܗܐ ܟܠܗ
30 ܐܠܥܒ ܟܘܒܐ. ܘܚܦܝܘ ܐܦܘܗܝ ܚܘܠܕܐ. ܘܣܝܓܘܗܝ ܕܟܐܦܐ ܐܬܗܕܡܘ. * ܘܚܙܝܬ ܐܢܐ
31 ܘܣܡܬܗ ܒܠܒܝ: ܘܡܪܕܘܬܐ ܩܒܠܬ. * ܘܐܢ ܬܕܡܟ ܩܠܝܠ. ܘܬܢܘܡ ܩܠܝܠ: ܘܬܣܝܡ ܐܝܕܝܟ
32 ܥܠ ܚܕܝܟ. * ܬܐܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟ ܡܣܟܢܘܬܐ. ܘܬܕܪܟܟ ܚܣܝܪܘܬܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܡܗܠܟܢܐ.
33 34 * ܫܠܡܘ ܡܬܠܐ ܕܫܠܝܡܘܢ * ܦܬܓܡܐ * ܟܠܗ *

* ܐܦ ܗܠܝܢ ܡܬܠܘܗܝ ܕܫܠܝܡܘܢ ܥܡܝܩܐ. ܕܟܬܒܘ ܪܚܡܘܗܝ ܕܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
1 ܕܝܗܘܕܐ. * ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܕܡܟܣܐ ܡܠܬܐ. ܘܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܡܢ ܕܒܨܐ
2 ܡܠܬܐ. * ܫܡܝܐ ܪܡܝܢ. ܘܐܪܥܐ ܥܡܝܩܐ. ܘܠܒܗ ܕܡܠܟܐ ܠܐ ܡܬܒܨܐ. * ܕܟܝܗ ܗܘ ܣܐܡܐ
3 4 ܡܢ ܣܘܓܐ ܕܢܦܩ ܡܐܢܐ ܟܠܗ ܕܟܝܐ. * ܕܚܘܩ ܥܘܠܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܢܬܬܩܢ ܟܘܪܣܝܗ
5 ܒܙܕܝܩܘܬܐ. * ܠܐ ܬܫܬܒܗܪ ܩܕܡ ܡܠܟܐ. ܘܒܕܘܟܬܐ ܕܪܘܪܒܢܐ ܠܐ ܬܩܘܡ. * ܛܒ ܗܘ ܓܝܪ
6 7 ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܟ. ܐܬܩܪܒ ܠܥܠ. ܡܢ ܕܢܡܟܟܘܢܟ. ܩܕܡ ܫܠܝܛܐ. ܡܕܡ ܕܚܙܝ ܥܝܢܝܟ
ܐܡܪ. * ܘܠܐ ܬܦܘܩ ܠܚܪܝܢܐ ܡܣܪܗܒܐܝܬ. ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܚܪܝܬ ܢܣܟܠܘܢܟ ܪܚܡܝܟ * ܕܝܢܟ
8 9 ܕܘܢ ܥܡ ܚܒܪܟ. ܘܪܐܙܐ ܕܢܘܟܪܝܐ ܠܐ ܬܓܠܐ. * ܕܠܐ ܢܚܣܕܟ ܫܡܘܥܐ ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܚܣܕܐ
10 ܚܙܘܪܐ ܕܕܗܒܐ ܒܟܣܐ ܕܣܐܡܐ. ܗܟܢܐ ܡܠܬܐ ܒܙܒܢܗ. * ܩܕܫܐ ܕܕܗܒܐ ܘܡܪܓܢܝܬܐ ܝܩܝܪܬܐ
11 12 ܗܟܢܐ ܗܝ ܡܟܣܢܘܬܐ ܕܚܟܝܡܐ ܠܐܕܢܐ ܕܫܡܥܐ. * ܐܝܟ ܬܠܓܐ ܕܢܚܬ ܒܝܘܡܐ ܕܚܨܕܐ
13 ܗܟܢܐ ܗܘ ܐܙܓܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܠܡܫܕܪܢܘܗܝ. ܘܢܦܫܐ ܕܡܪܘܗܝ ܡܢܝܚ. * ܐܝܟ ܥܢܢܐ ܘܪܘܚܐ
14 ܕܠܐ ܡܛܪܐ. ܗܟܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܡܫܬܒܗܪ ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܓܠܬܐ. * ܒܡܓܪܬ ܪܘܚܐ ܡܬܦܝܣ ܫܠܝܛܐ
15 ܘܠܫܢܐ ܪܟܝܟܐ ܬܒܪ ܓܪܡܐ. * ܕܒܫܐ ܐܢ ܐܫܟܚܬ ܐܟܘܠ ܣܦܩܘܬܟ. ܕܠܐ ܬܣܒܥ ܘܬܬܩܝܝܘܗܝ.
16 17 * ܐܘܩܪ ܪܓܠܟ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܚܒܪܟ. ܕܠܐ ܢܣܒܥܟ ܘܢܣܢܝܟ. * ܐܝܟ ܡܚܛܐ ܘܣܝܦܐ
18 ܘܓܐܪܐ ܚܪܝܦܐ: ܗܟܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܣܗܕ ܥܠ ܚܒܪܗ ܣܗܕܘܬܐ ܕܓܠܬܐ.

Propè agrum hominis pigri transivi, & pro- 30
pe vineam hominis excordis: Et ascen- 31
dens tota repleta est dumis, & operuerant superficiem ejus talpæ, & sepes ejus lapideæ
dirutæ erant. Id ego vidi, & reposui in cor- 32
de meo, & eruditionem accepi. Si enim 33
paululùm dormiscas, & paululùm dormias, & paululùm ponas manum tuam super pectus
tuum, Præcedet te paupertas, & apprehen- 34
det te inopia ceu vir tabellarius.

Finis Proverbiorum Salomonis.

CAP. XXV.

HÆc etiam sunt proverbia Salomonis pro- 1
funda, conscripta ab amicis Ezeciæ regis Ju-
da. Gloria Dei, qui celat verbum: at glo- 2
ria regis, qui scrutatur verbum. Cœli sunt 3
sublimes, terra profunda, & cor regis non
pervestigatur. Seligite scoriam ab argento, 4
ut exeat vas purgatum. Dissipentur iniqui 5
à conspectu regis, & firmabitur solium ejus
in justitia. Ne glorieris coram rege, & in lo- 6
co magnatum ne steteris. Præstat enim ut 7
dicat tibi. Accede superiùs, potius quàm ut te humiliet. Coram præfecto, quod viderunt
oculi tui, illud dicito. Et ne exeas ad litigan- 8
dum citó: ne cùm litigaveris, tandem te vi-
tuperent amici tui. Causam tuam age cum 9
socio tuo, & arcanum alienum ne reveles:
Ne fortè is qui te audit, te vituperet, & cogi- 10
tent de te multi: Malum aureũ in calice ar- 11
genteo, qui profert verbum *tempestivè*. *Ut* 12
inauris aure⁹ & hyacinthus optimus, ita ob-
jurgatio sapientũ auri obtemperantiũ. Quem- 13
admodũ cùm descendit nix in die messis, tem-
perat æstum: sic fidus legat⁹ mittentibus eũ, &
animam dominorũ suorum restaurat. Ut nu- 14
bibus ventisque præsentibus nulla est pluvia, eodem modo homo qui se jactat de donis fal-
sis. Longanimitate pellicit princeps, & lin- 15
guâ molli frangit ossa. Mel cùm repereris, 16
sufficientiâ tuâ comede: ne cùm satiat⁹ fueris
evomas illud. Ne sit frequens pes tu⁹ ad do- 17
mum amici tui: ne te satiat⁹ oderit te. Qualis 18
est clava, gladi⁹, & sagitta acuminata: talis est homo qui reddit testimonium falsum contra proximum suum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

لسان الملك سيف لحمي من دفع اليه يسحقه * لانه اذا احتد غضبه يفني الناس مع اعضايهم
وياكل عظام الناس * ثم يحرقها كاحراق لهيب النار * حتي يصير طعاما لفراخ النسور * يا بني
ارهب اقوالي واذا قبلتها لا تندم * هذه الاقوال يقولها الانسان للذين يصدقون الله وكفوا *

* الفصل الثلثون *

2 3 * الا اني اوفر غباوة من جميع الناس * وليس في فطنة الناس * الله علمني حكمة وعرفت معرفة
4 القديسين * من صعد الي السماء ونزل * من جمع الرياح في حضنه * من حقن الماء وجمعه في ثوبه *
5 من مسك كافة اطراف الارض وغاياتها * ما اسمه وما اسم والده * اقوال الله كلها محماة محسنة وهو
6 7 يعضد المتورعين منه * لا تزيدن في اقواله شيا لئلا يوبخك وتصير كاذبا * شيين اطلب منك
8 فلا تمنع عني المنة بهما قبل وفاتي * الكلام الباطل والكاذب اجعله بعيدا مني * وغنا وفقرا لا
9 تعطني * بل رتب لي ما احتاجه واكتفي به * لكيلا اشبع فاصير كذوبا واقول من يراني * او
10 11 افتقر فاسرق واحلف باسم الله * لا تدفعن عبدا الي يدي سيده لكيلا يلعنك فتبيد * الولد
12 الردي يلعن اباه * وما يبارك منه * الولد الردي يعتقد نفسه مقسطا * وما يستقصي لسقوطه *
13 14 * الولد الردي له عينان هايلتان ويرفع جفونه * الولد الردي اسنانه سيوف واضراسه فوس
23 وقواطع * حتي انه يبيد الضعفاء من الارض وياكلهم والفقراء من الناس * * هذه الاقوال اقولها
24 لكم ايها الحكماء فهمكم * ليس محمودا محاباة وجه احد في القضاء * من يقول ان المنافق عدل
25 هو سيكون عند الشعوب ملعونا وفي الامم ممقوتا * والذين يوبخون يظهرون مفضلين * والبركة
26 27 الصالحة توافيهم * ويصافحون الشفوات التي تجاوب اقوالا صالحة * سوم اعمالك للانصراف
28 والشخوص * وتاهب في الحقل * واذهب وراي * فتعيد ابتناء منزلك * ولا تعرف شاهدا كاذبا
علي مدينتك * ولا تعرض شفتيك *

Lingua regis gladius est carneus; qui se objecerit illi, conteret eum: quoniam cùm exacuetur furor ejus, perdet homines cum membris eorum, & comedet ossa hominum, tùm comburet illa quasi incendio flammæ ignis: ita ut fiant esca pullis aquilarum. O fili mi, time eloquia mea, & cum acceperis ea, non te pœnitebit. Hujusmodi sermones dicit homo iis qui credunt in Deum, & sese retraxerunt.

Reliquos huj⁹ capitis versiculos reperies post ver. 14. sequentis. c. 30.

CAP. XXX.

AT verò ego sum stultissimus omni- 2
um hominum, & non est in me intellectus hominum. Deus docuit me sapi- 3
entiam, & scivi scientiam sanctorum.
Quis ascendit ad cœlum, & descendit? 4
Quis collegit ventos in sinu suo? Quis conclusit aquam, & congregavit illam in veste sua? Quis tenuit universas extremitates terræ, & fines ejus? Quodnam est nomen ejus, & quodnam nomen geni-
toris illius? Eloquia Dei cuncta ignita, 5
probata: & ipse corroborat timentes se.
Ne addas sermonibus ejus quicquam, ne 6
te arguat, & fias mendax. Duo peto à te, 7
ne deneges mihi concessionem eorum ante
obitum meum. Sermonem vanum & men- 8
dacem longè fac à me: & divitias ac paupertatem ne des mihi; sed dispone mi-
hi id cujus egeo, & contentus ero. Ne for- 9
tè ditescam, & evadam mendax, & dicam, Quis me videbit? Aut pauper fiam,
& furer, & jurem per nomen Dei. Ne 10
tradas servum in manus domini sui, ne
maledicat tibi, & pereas. Filius improbus 11
maledicit patri suo, & non benedicetur
ab illo. Filius nequam credit se esse justũ, 12
et non animadvertit propter superbiam
suam. Filius iniquus habet oculos formi- 13
dabiles, et extollit palpebras suas. Dentes 14
filii mali, enses: et molares ejus, secures scindentes; ad hoc ut perdat infirmos de terra, et comedat eos, et pauperes ex hominibus. Cap. 24. *vers.* 23.
Hos sermones dico vobis, O sapien- 23
tes, ut doceam vos. Non est laudabilis acceptio vultûs ullius in judicio. Qui ait 24
scelestum esse justum, erit apud populos
maledictus, et inter gentes odiosus. Qui 25
autem arguunt apparebunt virtuosi, et benedictio bona veniet illis. Et honorabunt 26
labia, quæ respondent eloquia bona. Dispo- 27
ne opera tua ad discessum, et profectionem: et præpara te in agro, et abi post me, et re- 28
ædificabis domum tuam. Et ne præficias testem falsum super civitatem tuam: et ne exponas labia tua.

משלי : כה

19 die in prævaricatoris fiducia : *luxatus* pes & , confractus Dens
שֵׁן רֹעָה וְרֶגֶל מוּעָדֶת מִבְטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם
20 : nether super acetum , frigoris die in vestimentum *Removens* . angustiæ
צָרָה : מַעֲדֶה־בֶּגֶד בְּיוֹם קָרָה חֹמֶץ עַל־נָתֶר
21 , te habens odio esurierit Si . *malo corde super* canticis in cantans &
וְשָׁר בַּשִּׁרִים עַל לֶב־רָע : אִם־רָעֵב שֹׂנַאֲךָ
22 prunas Quia . aquam ei propina , sitiverit si & : pane illum ciba
הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְאִם־צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם : כִּי גֶחָלִים
23 Ventus . tibi reddet DOMINUS & : ejus caput super *capiens* tu
אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ וַיהוָה יְשַׁלֶּם־לָךְ : רוּחַ
. *occultationis* linguam *conturbatæ* facies & : pluviam *parturiet* aquilo
צָפוֹן תְּחוֹלֵל גָּשֶׁם וּפָנִים נִזְעָמִים לְשׁוֹן סָתֶר :
24 . *societatis* domo & , *contentionum* muliere præ : tecti angulo *super* sedere Melius
טוֹב שֶׁבֶת עַל־פִּנַּת־גָּג מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים וּבֵית חָבֶר :
25 . longinqua terra è bonus auditus & : *lassa anima super* frigidæ Aquæ
מַיִם קָרִים עַל־נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֶרֶץ מֶרְחָק :
26 . *impii facies ad* lapsus justus : corrupta *vena & conculcatus* Fons
מַעְיָן נִרְפָּשׂ וּמָקוֹר מָשְׁחָת צַדִּיק מָט לִפְנֵי־רָשָׁע :
27 . gloria illorũ gloriæ investigatio & : bonũ non *multiplicando* mel Comedere
אָכֹל דְּבַשׁ הַרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֵקֶר כְּבֹדָם כָּבוֹד :
28 . *suo* spiritui *claustrum* non cujus vir : *murus non* dirupta Urbs
עִיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ :

CAP. XXVI. כו

stulto *decens* non sic : messe in pluvia sicut & , æstate in nix Sicut
1 כַּשֶּׁלֶג בַּקַּיִץ וְכַמָּטָר בַּקָּצִיר כֵּן לֹא־נָאוֶה לִכְסִיל
maledictio sic : volare hirundinis sicut , vagari avis Sicut . gloria
2 כָּבוֹד : כַּצִּפּוֹר לָנוּד כַּדְּרוֹר לָעוּף כֵּן קִלְלַת
corpori virga & : asino *frænum* , equo Flagellum . veniet non gratis
3 חִנָּם לֹא תָבֹא : שׁוֹט לַסּוּס מֶתֶג לַחֲמוֹר וְשֵׁבֶט לְגֵו
: ejus stultitiam secundùm stulto respondeas Ne . stultorum
4 כְּסִילִים : אַל־תַּעַן כְּסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ
: ej⁹ stultitiã secundũ stulto Responde . tu etiam ei adæqueris fortè ne
5 פֶּן־תִּשְׁוֶה־לּוֹ גַם־אָתָּה : עֲנֵה כְסִיל כְּאִוַּלְתּוֹ
rapinam , pedes *Decurtans* . suis oculis in sapiens fit fortè ne
6 פֶּן־יִהְיֶה חָכָם בְּעֵינָיו : מְקַצֶּה רַגְלַיִם חָמָס
: *claudo à* *coxæ* *Elevate* . stulti *manu in* verba *mittens* : bibens
7 שֹׁתֶה שֹׁלֵחַ דְּבָרִים בְּיַד־כְּסִיל : דַּלְיוּ שֹׁקַיִם מִפִּסֵּחַ
: *lapidum cumulo* in lapidem *ligans* Sicut . stultorum ore in parabola &
8 וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים : כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה
: ebrii manu in ascendit Spina . gloriam stulto *dans* sic
9 כֵּן־נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד : חוֹחַ עָלָה בְיַד־שִׁכּוֹר
dans mercedẽ & : omnia *formans* Magnus . stultorum ore in parabola &
10 וּמָשָׁל בְּפִי כְסִילִים : רַב מְחוֹלֵל־כֹּל וְשֹׂכֵר
revertens canis Sicut . transgressoribus *dans* mercedem & , stulto
11 כְּסִיל וְשֹׂכֵר עֹבְרִים : כְּכֶלֶב שָׁב
. *sua stultitia in* *iterans* stultus : suum vomitum *super*
עַל־קֵאוֹ כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ :

Versio VUL. LAT.

19 Dens putridus, & pes lass⁹, qui
sperat super infideli in die an-
20 gustiæ, Et amittit pallium in
die frigoris. Acetum in nitro,
qui cantat carmina cordi pes-
simo. Sicut tinea vestimento,
& vermis ligno: ita tristitia
21 viri nocet cordi. Si esurierit
inimicus tuus, ciba illũ: si si-
22 tierit, da ei aquã bibere: Pru-
nas enim congregabis sup ca-
put ejus, & Dñs reddet tibi.
23 Vent⁹ Aquilo dissipat pluvias,
& facies tristis linguã detra-
24 hentẽ. Melius est sedere in an-
gulo domatis, quàm cũ muli-
ere litigiosa, & in domo com-
25 muni. Aqua frigida animæ si-
tienti, & nuntius bonus de ter-
26 ra longinqua. Fons turbatus
pede, & vena corrupta, justus
27 cadens corã impio. Sicut qui
mel multũ comedit, non est ei
bonũ: sic qui scrutator est ma-
jestatis, opprimetur à gloria.
28 Sicut urbs patens & absq; mu-
rorum ambitu, ita vir qui non
potest in loquendo cohibere
spiritum suum.

CAP. XXVI.

1 Quomodò nix in æstate, &
pluviæ in messe: sic indecens
2 est stulto gloria. Sicut avis ad
alia transvolans, & passer quò
libet vadens: sic maledictum
frustrà prolatum in quempiã
3 superveniet. Flagellum equo,
& cam⁹ asino, & virga in dor-
4 so imprudentium. Ne respon-
deas stulto juxta stultitiã suã,
5 ne efficiaris ei similis. Respon-
de stulto juxta stultitiã suam,
ne sibi sapiens esse videatur.
6 Claudus pedibus, & iniqui-
tatẽ bibens, qui mittit verba p
7 nuntiũ stultũ. Quomodò pul-
chras frustrà habet claudus ti-
bias: sic indecens est in ore
8 stultorum parabola. Sicut qui
mittit lapidẽ in acervũ Mer-
curii: ita qui tribuit insipienti
9 honorẽ. Quomodò si spina na-
scatur in manu temulenti: sic
10 parabola in ore stultorũ. Judi-
ciũ determinat causas: & qui
imponit stulto silentiũ, iras mi-
11 tigat. Sicut canis, qui revertitur
ad vomitum suum, sic impru-
dens, qui iterat stultitiã suam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 † Τρία δέ ἐστιν ἀδύνατά μοι νοῆσαι, † καὶ τὸ
19 τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω· † Ἴχνη ἀετοῦ πε-
τομένου, † καὶ ὁδοὺς ὄφεως ἐπὶ πέτρας, † καὶ
τρίβους νηὸς ποντοπορούσης, † καὶ ὁδοὺς ἀνδρὸς
20 ἐν νεότητι. † Τοιαύτη ὁδὸς γυναικὸς μοι-
χαλίδος, † ἣ ὅτ' ἂν πράξῃ ἀπονιψαμέ-
21 νη, οὐδέν φησι πεπραχέναι ἄτοπον. † Διὰ
τριῶν σείεται ἡ γῆ, † τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύ-
22 ναται φέρειν· † Ἐὰν οἰκέτης βασιλεύσῃ, †
23 καὶ ἄφρων πλησθῇ σιτίων, † Καὶ οἰκέτις ἐὰν
ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν, † καὶ μισητὴ γυνὴ
24 ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ. † (α) Τέσσαρα
δὲ ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς, † ταῦτα δέ ἐστι σο-
25 φώτερα τῶν σοφῶν. † Οἱ μύρμηκες οἷς μή
ἐστιν ἰσχὺς, † καὶ ἑτοιμάζονται θέρους τὴν τροφήν.
26 † Καὶ οἱ χοιρογρύλλιοι ἔθνος οὐκ ἰσχυρὸν, † οἳ
ἐποιήσαντο ἐν πέτραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους.
27 † Ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρὶς, † (α) καὶ στρα-
τεύει ἀφ' ἑνὸς κελεύσματος εὐτάκτως. †
28 Καὶ καλαβώτης χερσὶν ἐρειδόμενος, καὶ εὐ-
άλωτος ὢν, † κατοικεῖ ἐν ὀχυρώμασι (β)
29 βασιλέων. † Τρία δέ ἐστιν ἃ εὐόδως (γ) πο-
ρεύεται, † καὶ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει·
30 † Σκύμνος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν,
† ὃς οὐκ ἀποστρέφεται, οὐδὲ (δ) καταπτήσσει κτῆ-
31 νος· † Καὶ ἀλέκτωρ (ε) ἐμπεριπατῶν θη-
λείαις εὔψυχος, † καὶ τράγος ἡγούμενος αἰ-
πολίου, † καὶ βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει.
32 † Ἐὰν πρόῃ σεαυτὸν (ζ) ἐν εὐφροσύνῃ, † καὶ
ἐκτείνῃς τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης, ἀτιμασθή-
33 σῃ. † Ἄμελγε γάλα, καὶ ἔσται βούτυρον· † ἐὰν
δὲ ἐκπιέζῃς μυκτῆρας ἐξελεύσεται αἷμα·
† ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους, ἐξελεύσονται κρί-
1 σεις καὶ μάχαι. Cap. 31. † Οἱ ἐμοὶ
λόγοι εἴρηνται ὑπὸ Θεοῦ, † βασιλέως χρημα-
2 τισμὸς, ὃν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. † Τί
τέκνον τηρήσεις; τί; ῥήσεις Θεοῦ· † πρωτο-
γενές σοι λέγω υἱέ. † τί τέκνον ἐμῆς κοιλί-
3 ας; † τί τέκνον ἐμῶν εὐχῶν; † Μὴ δῷς (η)
γυναιξὶ σὸν πλοῦτον, † καὶ τὸν σὸν νοῦν καὶ βί-
ον εἰς ὑστεροβουλίαν. † μετὰ βουλῆς πάντα ποί-
4 ει, † μετὰ βουλῆς οἰνοπότει. † οἱ δυνάσται θυ-
5 μώδεις εἰσὶν, (θ) Οἶνον δὲ μὴ πινέτωσαν· † ἵνα
μὴ πιόντες ἐπιλάθωνται τῆς σοφίας, † καὶ ὀρ-
θὰ (ι) κρῖναι οὐ μὴ δύνωνται τοὺς ἀσθενεῖς. †
6 Δίδοτε μέθην τοῖς ἐν λύπαις, † καὶ οἶνον
7 πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις, † Ἵνα ἐπιλάθωνται
τῆς πενίας, † καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι.
8 † Ἄνοιγε σὸν στόμα λόγῳ Θεοῦ, † καὶ κρῖνε
9 πάντας ὑγιῶς. † Ἄνοιγε σὸν στόμα καὶ κρῖνε
δικαίως, † διάκρινε δὲ πένητα καὶ ἀσθενῆ.

Tria sunt (α) impossibilia mihi … intelligere, & quartum non agno… Vestigia aquilæ (β) volantis, & (γ) vias serpentis in petris, & … tas navis navigantis, & (δ) vias viri in juventute. Talis est via mulieris adulteræ, (ε) quando … egerit, lota nihil inquit fecisse … surdum. Per tria commovetur terra, (ζ) quartum autẽ ferre non potest. Si famul⁹ regnet, & imprudens saturatus fuerit cibis. Et famula si ejecerit suam ipsius dominam, & (η) odibilis mulier si sortita fuerit virum bonum. Quatuor autem minima super terram: hæc autem sunt (θ) sapientiora sapientibus. Formicæ quibus non est fortitudo, & præparant æstate cibum: Et (κ) chœrogrylli gens non fortis, qui (λ) fecerunt in petris domos suas: Sine rege est locusta, & pergit in acie ab una jussione (ν) ordinatè: Et stellio manibus (ξ) innitens, & capu… lis, habitat in (ο) munitionibus regum. Tria autem sunt quæ prosperè vadunt, & quart… benè incedit: Catulus leonis fortior bestiis, qui non avertitur, neque horret (ς) bestiã: Et gallus (τ) … scendens fœminas alacer: & hircus ducens gregem: & rex qui concionatur in gente. Si profuderis (υ) te in lætitia, et (φ) extenderis manum tuam cum rixa; inhonoraberis. Mulge lac, et erit butyrum: (χ) … tẽ expresseris nares, exibit sanguis: si autem extraxeris sermones, exibunt lites, & rixæ. Cap. 31. (ψ) Verba mea dicta sunt à Deo, (ω) regis admonitio, quem erudivit mater sua. Quid, fili, servabis? quid? dictiones Dei: primogenite tibi dico, fili: quid, fili mi ventris? quid, fili mearum orationum? Ne dederis mulieribus (λ) tuas divitias, & mentem tuam & (μ) vitam (m) in seram consilii mutationem. Cum consilio omnia fac: cum consilio vinum pota. Potentes iracundi sunt; (n) Vinum autẽ non bibant: ne bibentes obliviscantur sapientiæ, & (o) rectè judicare non possint imbecillos. Date inebriamentum (p) qui in mœroribus, & vinum bibere iis qui in doloribus; ut obliviscantur paupertatis, (q) & laborum non recordentur ultra. Aperi os tuum (r) verbo Dei, & (s) judica omnes integrè. Aperi os tuum & judica justè: dijudica autem (t) pauperem (v) & imbecillum.

ΚΕΦ. κε'.

1 † Αὗται αἱ (α) παιδεῖαι Σαλωμῶντος αἱ ἀδιάκριτοι, ἃς ἐξεγράψαντο οἱ φίλοι Ἐζεκίου τοῦ βασι-
2 3 λέως τῆς Ἰουδαίας. † Δόξα Θεοῦ κρύπτει λόγον, † δόξα δὲ βασιλέως τιμᾷ (β) πράγματα. † Οὐρανὸς
4 ὑψηλὸς, γῆ δὲ βαθεῖα, † καρδία δὲ βασιλέως ἀνεξέλεγκτος. † (γ) Τύπτε ἀδόκιμον ἀργύριον, † καὶ
5 καθαρισθήσεται καθαρὸν ἅπαν. † Κτεῖνε ἀσεβεῖς ἐκ προσώπου βασιλέως, † καὶ κατορθώσει ἐν δικαιο-
6 σύνῃ ὁ θρόνος αὐτοῦ. † Μὴ ἀλαζονεύου ἐνώπιον βασιλέως, † μηδὲ ἐν τόποις δυναστῶν ὑφίστασο.
7 † Κρεῖσσον (δ) γάρ σοι τὸ ῥηθῆναι, Ἀνάβαινε πρὸς μὲ, † ἢ ταπεινῶσαί σε ἐν προσώπῳ
8 δυνάστου. † Ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου λέγε. † μὴ πρόσπιπτε εἰς μάχην ταχέως, † ἵνα μὴ με-
ταμεληθῇς ἐπ' ἐσχάτων. † ἡνίκα (ˆ) ἄν σε ὀνειδίσῃ (ε) ὁ σὸς φίλος,

CAP. XXV.

Hæ (a) sunt disciplinæ Salomonis indistinctæ, quas descripserunt amici Ezeciæ regis Judææ. Gloria Dei celat verbum: gloria autem regis (b) honorat res. Cælum excelsum, terra autem (c) profunda: cor autem regis (d) quod redargui non potest. (e) Percute argentum improbatum, & mundabitur mundum totum. (f) Interfice impios à facie regis, & (g) rectè procedet in justitia thronus ejus. Ne gloriose te ostentes coram rege: neque in locis principum (h) steteris. Melius enim tibi dici, Ascende ad me, quàm humiliare te in facie potentis. (i) Quæ viderunt oculi tui, dic: ne procurras ad jurgium citò; ut non te pœniteat in novissimis. Cùm te exprobraverit amicus tuus;

MS. A. (α) Τέσσαρα δέ ἐστιν ἐλάχιστα (α) καὶ ἀκρατεύεται (β) βασιλέως. (γ) πορεύονται, καὶ τὸ τέταρτον (δ) καταπτήσσει (ε) ἐνπεριπατῶν (ζ) εἰς εὐφροσύνην, (η) γυναιξίν σου (θ) οἱ-
νον μὴ (ι) κρίνειν   Κεφ. κε'. MS. A. (α) παροιμίαι Σολομῶντος (β) πράγματα. (γ) Κρύπτει (δ) γὰρ τὸ ῥηθῆναί σοι, (ˆ) δ' ἂν (ε) ὁ φίλος,

תרגום TARGUM.

19 איך שנא בישתא ורגלא מועדא היכנא סבריה דבזוזא ביומא דעקתא : דשקל מרטוטא
20 מן חבריה ביום דקרתא היך הו דרמי חלא על נתרא ומצרף ללבא כיבא היך סססא
למנא ואיך מלטיתא בקיסא היכנא בריותא מחרה לביה דגברא : אין כפן סנאך
21 אוכליה לחמא ואין צחי אשקי מיא : מטול דגומרי דנורא חתי אנת על רישיה ואלהא
22 נשלמיה לך : רוחא גרביתא בטנא מטרא היכנא אפי בנסתא ולישנא מטשיא : טב
23 24 למתב על קרנא דאגרא מן דלמעמד עם אתתא תגרניתא וביתא טרקא : מיא קרירי על
25 נפשא משלהתא היכנא שמועתא טבתא מן ארעא רחיקתא : היך דסכר אניש מעינא
26 ומבועא מחבל צדיקא דנפל קדם רשיעא : למיכל דובשא סני לא שפיר אף לא למבציא
27 מלי מיקרתא : היך קרתא דתריעא ולא אית לה שורא היכנא גברא דלא מעצר רוחיה :
28

כו

1 איך תלגא בקיטא והיך מטרא בחצדא היכנא לא יאי לסכלא יקרא : היך צפרא דטאס
2 והיך פרחתא דפרחא היכנא לוטתא דמגן לא תעול : שוטא לסוסא ומגלבא לחמרא
3 ושבטא לגושמהון דסכלי : לא תתל פתגמא לסכלא היך שטיותא דלא תדמי ליה אף
4 אנת : אלא מלל עם שטיא בחכימותך דלא נסבר בנפשיה דחכימא הוא : מן דרהטא
5 6 ברגלוי שתי חטופא מן דמשדר מלי ביד סכלא : אין תתל הלכתא לחגירא תקבל
7 מלתא מן פומיה דסכלא : היך נקצא דטסא בקלעא היכנא מן דעבד יקרא לסכלא :
8 9 כובא סלק בידא דרויא ושטיותא בפומיה דסכלא : סגי חיש בשריה דסכלא ורויא עבר
10 11 ימא : היך כלבא דהפך על תוביה היכנא סכלא דתני בסכלותיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sicut dens malus & pes lapsus, sic erit spes deprædatoris in die angustiæ. Qui tollit pallium à socio suo in die frigoris, est sicut ille qui projicit acetum super nitrum: & probat cor dolor, sicut *tinea vestem*; & sicut putredo in ligno, sic stoliditas irritat cor hominis. Si esurierit inimicus tuus, ciba illum pane: & si sitit; da ei bibendam aquam. Quoniam prunas ignis tu congeris super caput ejus, & Deus retribuet tibi. Ventus Aquilo concipit pluviam, sic facies irati & lingua abscondita. Melius est sedere in angulo tecti, quàm stare cum muliere litigiosa, & in domo communi. Sicut aquæ frigidæ animæ lassæ, sic est nuncium bonum de terra longinqua. Sicut qui obturat fontem, & corrumpit venam; sic est justus cadens coram impio. Comedere multum mellis non est bonum, neque scrutari verba gloriosa. Sicut civitas quæ est diruta & non habet murum, sic est vir qui non potest cohibere spiritum suum.

CAP. XXVI.

Sicut nix in æstate, & sicut pluvia in messe, sic indecens est stulto gloria. Sicut passer qui volat, & sicut volucris quæ volat, sic maledictio non frustrà veniet. Flagellum equo, & stimulus asino, & virga corporibus stultorum. Ne respondeas verbum stulto juxta stultitiam [*suam*,] ne fis ei similis etiam tu. Sed loquere cum stulto in sapientia tua, ne existimet se ipsum sapientem. Qui currit pedibus suis bibens iniquitatem, sic est qui mittit verba per manum stulti. Si dederis ambulationem claudo, suscipiet verbum ab ore stulti. Sicut fragmentum laminæ in funda, sic est qui tribuit stulto honorem. Spina ascendit in manu ebrii, & stultitia in ore stulti. Multum dolet caro stulti, & ebrius transit mare. Sicut canis qui revertitur ad vomitum suum, sic est stultus qui iterat stultitiam suam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ut dens putridus & pes luxatus, ita est fi- 19
ducia mendacis in die angustiæ. Qui au- 20
fert pallium à proximo suo in die frigoris,
similis est ei qui perfundit acetum super
chordam *arcûs*, & angit cor dolens. Ut ti-
nea vestem, & ut caries ligna : ita mœror
lædit cor viri. Si famelicus sit inimicus tuus, 21
ciba eum : & si sitibundus, pota eum. Cùm- 22
que talia præstiteris illi, carbones ignis con-
geres super caput illius, & Dominus repen-
det tibi. Quemadmodum ventus Aquilo- 23
naris generat pluviam, ita vultus malus &
lingua occulta. Satius est degere super cor- 24
nu tecti, quàm degere cum muliere rixosa,
& in domo contentionum. Quales sunt a- 25
quæ frigidæ animæ sitienti, tale est nuntium
bonum veniens è terra longinqua. Ut si 26
quis obturet fontem, scatebram aquarum
corrumpit : ejusmodi est justus cùm cadit
coram impio. Comedere mel nimium, non 27
est bonum : nec etiam disquirere verba fa-
stuosa. Sicut urbs aperta carens mœnibus, 28
ita est vir minimè longanimis.

CAP. XXVI.

UT nix in æstate, & imber in messe, sic 1
stultum non decet honor. Quemadmodum 2
avis & animal pennatum per aëra volant,
sic errat maledictio vana. Flagellum equo, 3
& stimulus asino : ita quoque stimulus ho-
mini stulto. Ne des responsum stulto se- 4
cundùm stultitiam ejus, ne tu quoque similis
ei fias : Imò loquere cum stulto secundùm 5
sapientiam tuam, ne arbitretur in se ipso sa-
pientem se esse. De sub pede suo bibit ini- 6
quitatem is qui mittit verbum per stultum.
Si reddere queas gressum claudo, impetra- 7
bis verbum ab ore stulti. Ut lapis in funda, 8
sic qui laudat stultum. Spinæ germinârunt 9
in manu ebriosi, & insipientia in ore stulti.
Multum patitur caro stulti, & ebriosus traje- 10
cit mare. Ut canis rediens ad vomitum 11
suum, ita est stultus delirans in stultitia sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لا تقل نظير ما عمل معي اعمل معه اعاقبه على ما ظلمني *الرجل الجاهل كالفلاحة والانسان
الناقص الراي كالكرم * ان تركته صار بورا ويسعى فيه الحسك كله * ويصير مطرحا
وينهدم جدارانه من حجارتها * انا تلقيت * احرا اعرضت عن اختيار الادب *لبثت ناعس
قليلا * وانام قليلا * واعانق بيدي صدري قليلا * ان عملت انت هذا فسوف تقبل عليك مبادرا
واعسارك كالساعي السابق وروده ** العلقه كان لها ثلث بنات محبوبات تحبهن كثيرا
وهولاء الثلث ما اشبعها * والرابعه لم تكفها ان تقول حسبي كفاني * وهن الجحيم وعشق
المراه * والارض العقيمه التي لم تشبع مطرا * والما والنار لم يقولا يكفي * العين الشامتة
على ابيها والمهينه شيخوخة امها * تعورها الغربان من خارجها * وتاكلها فراخ النسور * ثلثه
اشياء هي لم تمكني افهمها * والرابع لست اعرفه * اثر النسر الطاير * وطرق الحية على الصخر
الاملس * ومسالك المركب السائر في البحر * وطرايق الانسان في حداثته * هذه الصورة طريق
المراه الفاسقه التي اذا فعلت فعلها تغتسل وتقول اني ما عملت شيا قبيحا * بثلثه اشيا تهتز
الارض * والرابع ما يمكنها احتماله * العبد ان سمح ان يملك * والجاهل اذا امتلا من الاطعمة
واصناف النعم * والعبده اذا اخرجت مولاتها * والامراه المقيته ان حصلت لرجل صالح * اربعة
اشياء فهي حقيرة في الارض * وهي اوفر حكمة من الحكما * النمل اللواتي لا قوة لهن
ويستعددن مند الصيف طعامهن * والقنافذ امة ليست قوية * وقد جعلوا منازلهم في الصخور
* والجراد هولاء لا ملكا لهم * ويعسكرن امرن واحده بحسن ترتيب * والعنكبوت يتسند بيديه
وهو غير مصيد * ويسكن في قصور الملوك * ثلثه اشياء هي تمشي مشيا حسنا * والرابع
يعبر عبورا مليحا *

Ne dicas, Sicuti egit mecum, agam cum 29
illo; cruciabo eum pro eo quòd malè me
habuit. Vir insipiens est velut arvum, & 30
homo carens judicio tanquam vinea. Si 31
illam destituas, fiet deserta, & invadet
illam herba totam : fietque abjecta, &
corruent muri ejus ab lapidibus suis. Ego 32
percussi pectus meũ, tandem declinavi ab
electione disciplinæ: Occupavi me in dor- 33
miendo parùm, & dormitando aliquan-
tùm, & amplectendo manibus meis pe-
ctus meum, parumper. Si feceris tu idem, 34
adveniet paupertas tua citò, & inopia
tua veluti cursor cujus præproperans est
adventus.

Ex cap. 30. vers. 15.

Sanguisuga habebat tres filias dilectas 15
quas amabat multũ, & has tres non sati-
avit, & quartæ non satis fecit ita ut dice-
ret, Satis est, sufficit mihi. Sunt autem in- 16
fernus, & amor mulieris, & terra sterilis
quæ non satiatur pluviâ, & aqua atque i-
gnis non dicunt, Sufficit. Oculũ irridentem 17
patrẽ suũ, et contemnentem senectutẽ ma-
tris suæ, eruent corvi ab originibus suis, &
comedent eũ pulli aquilarũ. Tria sunt quæ 18
non potui intelligere, & quartũ non novi:
Vestigia aquilæ volantis, & vias serpentis 19
super petram lævem, & cursus navis sul-
cantis mare, & vias hominis in juventute
sua. Hujus similitudinis est mulier adul- 20
tera, quæ postquã egit opus suum, lavat se
& ait, Non feci quidquam turpe. Tribus 21
in rebus quassatur terra, quartam verò
nequit sustinere. In servo, si permittatur 22
ut dominetur: & stulto, cùm repletus
fuerit cibo, & generibus deliciarum : &
serva cùm ejecerit dominam suam :
Et in muliere odiosa, si contigerit vi- 23
ro bono. Quatuor res sunt viles in 24
terra, & ipsæ sunt sapientiores sapien-
tibus. Formicæ, quæ non habent vi- 25
res, & parant ab æstate escam suam.
Histrices, gens est minimè fortis, & 26
tamen ponunt domicilia sua in petris :
Et locustæ, hæ non habent regem, ta- 27
men in exercitu suo, res earum, & mo-
dus illarum est cum pulchra dispositio-
ne. Et aranea nititur manibus suis, 28
estque non lædens, & habitat in pala-
tiis regum. Tria sunt quæ gradiuntur 29
incessu pulchro, & quartum transit trans-
itu eleganti :

משלי : כו

.eo de quàm ftulto fpes : fuis oculis in fapientem virum Vidifti

12 ראית איש חכם בעיניו תקוה לכסיל ממנו :

Janua .plateas inter Leo : via in Pardus : piger Dixit

13 אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרחבות : הדלת

14 piger Abfcondit .fuo lectulo fuper piger & : fuo cardine fuper volvetur

תסוב על-צירה ועצל על-מטתו : טמן עצל

15 Sapientior .fuum os ad eã reducere laboravit : finu in fuã manum

ידו בצלחת נלאה להשיבה אל-פיו : חכם

16 .exactum confilium referentes feptem quàm : fuis oculis in piger

עצל בעיניו משבעה משיבי טעם :

.fibi non litem fuper træfeundo fe ingerens, tranfiens : canis aures in Apprehendens

17 מחזיק באזני-כלב עבר מתעבר על-ריב לא-לו :

frandavit vir Sic .mortem &, fagittas, fcintillas jaciens infaniens Sicut

18 כמתלהלה הירה זקים חצים ומות : כן-איש רמה

19 lignorum confumptione In ? ego ridens Nonne : dicet & : fuũ focium

את-רעהו ואמר הלא-משחק אני : באפס עצים

20 Carbo .contentio filebit fufurrone non in & : ignis extinguetur

תכבה-אש ובאין נרגן ישתק מדון : פחם

21 .litem fuccendendũ ad contentionum vir & : ignem ad ligna & , prunas ad

לגחלים ועצים לאש ואיש מדינים לחרחר-ריב :

.ventris penetralia defcenderunt ipfa & : lenientia veluti fufurronis Verba

22 דברי נרגן כמתלהמים והם ירדו חדרי-בטן :

, ardentia labia : teftam fuper obductum fcoriarum Argentum

23 כסף סיגים מצפה על-חרש שפתים דלקים

fuo interiori in & , habens odio agnofcetur fuis labiis In .malum cor &

24 ולב-רע : בשפתיו ינכר שונא ובקרבו

: cum in crediderìs ne , fuam vocem gratificabit Cùm .dolum ponet

25 ישית מרמה : כי-יחנן קולו אל-תאמן-בו

odium fe Operiet .illius corde in abominationes feptem quoniam

26 כי שבע תועבות בלבו : תכסה שנאה

, foveam Fodiens .concione in ejus malitia erit manifefta : defolatione in

27 במשאון תגלה רעתו בקהל : כרה שחת

Lingua .revertetur eum ad , lapidem volvens & : cadet eam in

28 בה יפול וגלל אבן אליו תשוב : לשון

expulfionem faciet blandum os & : fuos contritos habebit odio falfitatis

שקר ישנא דכיו ופה חלק יעשה מדחה :

CAP. XXVII. כז

.dies fit paritur* quid fcies non quia ; craftino die in te laudes Ne

1 אל-תתהלל ביום מחר כי לא-תדע מה-ילד יום :

.tua labia non & , extraneus : tuum os non & , alienus te Laudet

2 יהללך זר ולא-פיך נכרי ואל-שפתיך :

ipfis ambobus præ gravis ftulti ira & : arenæ pondus & lapidis Gravitas

3 כבד-אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם :

? invidiæ facies ad ftabit quis & : nafi inundatio & excandefcentiæ Crudelitas

4 אכזריות חמה ושטף אף ומי יעמד לפני קנאה :

Fidelia .abfconditus amor quàm : manifefta increpatio Bona

5 טובה תוכחת מגלה מאהבה מסתרת : נאמנים

6 Anima .habentis odio ofcula crebra & : diligentis vulnera

פצעי אוהב ונעתרות נשיקות שונא : נפש

7 .dulce amarum omne famelicæ animæ & : favum calcabit faturata

שבעה תבוס נפת ונפש רעבה כל-מר מתוק :

fuo loco à vagans vir fic : fuo nido à vagans avis Sicut

כצפור נודדת מן-קנה כן איש נודד ממקומו :

8 fui amici dulcedo & : cor lætificabit fuffimentum & , Unguentum

שמן וקטרת ישמח-לב ומתק רעהו

9 .animæ confilio à

מעצת-נפש :

Verfio VUL. LAT.

12 Vidifti hominẽ fapientem fibi videri ? magis illo fpem habe-
13 bit infipiens. Dicit piger ; Leo eft in via, & leæna in itineri-
14 bus : Sicut oftium vertitur in cardine fuo, ita piger in lectu-
15 lo fuo. Abfcondit piger manum fub afcella fua, & laborat fi ad os fuum eam converterit.
16 Sapientior fibi piger videtur fepte viris loquentib⁹ fenten-
17 tias. Sicut qui apprehendit auribus canem, fic qui tranfit impatiens, & commifcetur rixæ
18 alterius. Sicut noxius eft qui mittit fagittas, & lanceas in
19 mortẽ: Ita vir qui fraudulenter nocet amico fuo: & cùm fuerit deprehenfus, dicit ; Ludens fe-
20 ci. Cùm defecerint ligna, extinguetur ignis : & fufurrone fubtracto, jurgia conquiefcent.
21 Sicut carbones ad prunas, & ligna ad ignẽ, fic homo iracun-
22 dus fufcitat rixas. Verba fufurronis quafi fimplicia, & ipfa perveniunt ad intima ventris,
23 Quomodò fi argento fordido ornare velis vas fictile, fic labia tumentia cum peffimo corde
24 fociata. Labiis fuis intelligitur inimicus, cùm in corde tra-
25 ctaverit dolos. Quando fubmiferit vocem fuã, ne credideris ei : quoniam feptẽ nequitiæ
26 funt in corde illius. Qui operit odiũ fraudulenter, revelabitur
27 malitia ejus in concilio. Qui fodit foveã, incidet in eam: & qui volvit lapidem, revertetur
28 ad eũ. Lingua fallax non amat veritatẽ: et os lubricũ operatur ruinas.

CAP. XXVII.

1 NE glorieris in craftinum, ignorans quid fuperventura
2 pariat dies. Laudet te alienus, & non os tuum ; extraneus, &
3 non labia tua. Grave eft faxum, & onerofa arena : fed
4 ira ftulti utroque gravior. Ira non habet mifericordiam, nec erumpens furor : & impetum concitati ferre quis poterit ?
5 Melior eft manifefta correptio,
6 quàm amor abfconditus. Meliora funt vulnera diligentis, quàm fraudulenta ofcula odi-
7 entis. Anima faturata calcabit favum : & anima efuriens etiã amarum pro dulci fumet. Sicut
8 avis tranfmigrans de nido fuo, fic vir qui derelinquit locum
9 fuũ. Unguento & variis odorib⁹ delectatur cor : et bonis amici confiliis anima dulcoratur.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

9 † Ἀναχώρει εἰς τὰ ὀπίσω· μὴ καταφρόνει,
10 † Μή σε ὀνειδίσῃ ὁ φίλος, † ἡ δὲ μάχη σου καὶ ἡ ἔχθρα οὐκ ἀπέσται, (*) ἀλλὰ ἔσται σοι ἴση θανάτῳ. † χάρις καὶ φιλία ἐλευθεροῖ, † ἃς τήρησον σεαυτῷ, ἵνα μὴ ἐπονείδιστος γένῃ, † ἀλλὰ φύλαξον τὰς ὁδούς σου εὐσυναλλάκτως.
11 † Μῆλον (ζ) χρυσοῦν ἐν ὁρμίσκῳ σαρδίου, οὕτως εἰπεῖν λόγον.
12 † Εἰς ἐνώτιον (η) χρυσοῦν καὶ σάρδιον πολυτελὲς δέδεται, † λόγος σοφὸς εἰς εὐήκοον οὖς.
13 † Ὥσπερ ἔξοδος χιόνος ἐν ἀμήτῳ κατὰ καῦμα ὠφελεῖ, † οὕτως ἄγγελος πιστὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν· † ψυχὰς γὰρ τῶν αὐτῷ χρωμένων ὠφελεῖ.
14 † Ὥσπερ ἄνεμοι καὶ νέφη καὶ ὑετοὶ (θ) ἐπιφανέστατα, † οὕτως (ι) οἱ καυχώμενος ἐπὶ δόσει ψευδεῖ.
15 † Ἐν μακροθυμίᾳ εὐοδία βασιλεῦσι, † γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὀστᾶ.
16 † Μέλι εὑρὼν φάγε τὸ ἱκανόν, † μή ποτε πλησθεὶς ἐξεμέσῃς.
17 † Σπάνιον εἴσαγε σὸν πόδα πρὸς (*) σεαυτοῦ φίλον, † μή ποτε πλησθείς σου (*) μισήσῃ σε.
18 † Ῥόπαλον καὶ μάχαιρα καὶ τόξευμα (κ) ἀκιδωτόν, † οὕτως καὶ (λ) ἀνὴρ ὁ καταμαρτυρῶν (μ) τοῦ φίλου αὐτοῦ μαρτυρίαν ψευδῆ.
19 (*) † Ὀδοὺς κακοῦ καὶ ποὺς παρανόμου ὀλεῖται ἐν
20 ἡμέρᾳ κακῇ. † Ὥσπερ ὄξος ἕλκει ἀσύμφορον, † οὕτως προσπεσὸν πάθος (ν) ἐν σώματι καρδίαν λυπεῖ. † ὥσπερ (ξ) σὴς ἐν ἱματίῳ καὶ σκώληξ ξύλῳ, † οὕτως λύπη ἀνδρὸς βλάπτει καρδίαν.
21 † Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, (ο) ψώμιζε αὐτόν, † ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν.
22 † Τοῦτο γὰρ ποιῶν (π) ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, † ὁ δὲ κύριος (ρ) ἀνταποδώσει σοι ἀγαθά.
23 † Ἄνεμος Βορέας ἐξεγείρει νέφη, † πρόσωπον δὲ ἀναιδὲς γλῶσσαν ἐρεθίζει.
24 † Κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας δώματος, † ἢ μετὰ γυναικὸς λοιδόρου ἐν οἰκίᾳ κοινῇ.
25 † Ὥσπερ ὕδωρ ψυχρὸν ψυχῇ διψώσῃ προσηνές, † οὕτως ἀγγελία ἀγαθὴ ἐκ γῆς μακρόθεν.
26 † Ὥσπερ εἴ τις πηγὴν φράσσοι καὶ ὕδατος ἔξοδον λυμαίνοιτο, † οὕτως ἄκοσμον δίκαιον πεπτωκέναι ἐνώπιον ἀσεβοῦς.
27 † Ἐσθίειν μέλι πολὺ οὐ καλόν, † τιμᾶν δὲ χρὴ λόγους ἐνδόξους.
28 † Ὥσπερ πόλις τὰ τείχη καταβεβλημένη καὶ ἀτείχιστος, † οὕτως ἀνὴρ ὃς οὐ μετὰ βουλῆς τι πράσσει.

ΚΕΦ. κϛ'.

1 † ΩΣπερ δρόσος ἐν ἀμήτῳ, καὶ ὥσπερ ὑετὸς ἐν θέρει, † οὕτως οὐκ ἔστιν ἄφρονι τιμή.
2 † Ὥσπερ ὄρνεα (α) πέταται καὶ στρουθοί, † οὕτως ἀρὰ ματαία οὐκ ἐπελεύσεται οὐδενί.
3 † Ὥσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ, † οὕτως ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ.
4 † Μὴ ἀποκρίνου ἄφρονι (*) πρὸς τὴν ἐκείνου ἀφροσύνην, † ἵνα μὴ ὅμοιος γένῃ αὐτῷ.
5 † Ἀλλὰ ἀποκρίνου ἄφρονι (β) κατὰ τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ, † ἵνα μὴ φαίνηται σοφὸς παρ' ἑαυτῷ.
6 † (γ) Ἐκ τῶν ὁδῶν ἑαυτοῦ ὄνειδος ποιεῖται † ὁ ἀποστείλας δι' ἀγγέλου ἄφρονος λόγον.
7 8 † Ἀφελοῦ πορείαν σκελῶν, καὶ παρανομίαν ἐκ στόματος ἀφρόνων. † Ὃς ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, † ὅμοιός ἐστι τῷ διδόντι ἄφρονι δόξαν.
9 † Ἄκανθαι φύονται ἐν χειρὶ (δ) μεθύσου, † δουλεία δὲ ἐν χειρὶ τῶν ἀφρόνων.

(κ) Recede in pofteriora: ne ... emnas : Ne te quidem exprobret amicus, (ι) rixa autem tua, & inimicitia non aberit, fed erit tibi æqualis morti. Gratia & amicitia liberat : quas ferva tibi, ne probrabilis fias : fed cuftodi vias tuas compofitè. Malum aureum (m) in monili fardii, fic (n) dicere verbum. (o) In inaurem ... etiam fardium pretiofum ligatur; eft ; fermo fapiens in aurem audiente. Sicut exitus nivis in ... e (p) per æftum prodeft ; fic nuncius fidelis iis qui miferunt eum : ... mas enim eorum qui ipfo utuntur juvat. Sicut venti, & nubes, & pluviæ, (q) clariffimæ; fic qui ... atur fuper dono (r) falfo. In ... animitate profperitas regibus ... gua autem (f) mollis conterit ... a. Mel inveniens comede quod fufficit ; ne forte repletus evomas. (t) Rarum introduc pedem ad tuum amicum : ne forte ... tus te, oderit te. Clava, & gladius, & fagitta (u) acuta : fic vir, qui contra amicum fuum dicit falfum teftimonium. (x) ... mali, & pes iniqui, peribit ... mala. (y) Sicut acetum ... utile ; fic accidens paffio in ... re cor contriftat. Sicut (z) ... in veftimento, & vermis ligno ... triftitia viri lædit cor. Si ... rit inimicus tuus, ciba illum ; ... fitit, potum da illi : Hoc enim ... ciens, carbones ignis congeres per caput ejus : Dominus autem tribuet tibi bona. Ventus ... (ω) fufcitat nubes : facies ... imprudens linguam irritat. ... lius habitare fuper angulum ... matis, quàm cum muliere ... meliofa, in domo communi. Sicut aqua frigida animæ fitienti ... fic nuncius bonus de terra ... qua. Sicut, fi quis fontem ... at, & aquæ exitum ... indecens eft juftum cecidiffe ... impio. Comedere mel multum ... bonum : (aa) honorare autem ... portet fermones gloriofos. Sicut urbs muros dejectos habens, & non murata ; fic vir, qui non ... confilio quid agit.

CAP. XXVI.

QUemodo ros in meffe, & ... modò pluvia in æftate, fic (a) ... eft infipienti honor. Sicut ... avolant, & pafferes ; fic (b) ... ledictum vanum non fuperveniet ulli. Sicut (c) flagellum equo, & ftimulus afino ; fic virga genti iniquæ. Noli refpondere imprudenti ad imprudentiam ejus, ... fimilis ei fias : Sed refpondi ... to (e) ad ftultitiam ejus : ... videatur fapiens apud fe. Ex viis fuis opprobrium facit, ... mifit verbum per nuncium imprudentem. (g) Aufer greffum ... rum, (h) & iniquitatem ex ... imprudentum. Qui alligat lapidem in funda, fimilis eft ei, qui dat imprudenti gloriam. Spinæ nafcuntur in manu temulenti, fervitus autem in manu imprudentum.

MS. A. (*) ἀπ' (ζ) χρύσεον (η) χρυσοῦν σάρδιον (θ) ἐπιφανέστατοι, (ι) οἱ καυχώμενοι (*) τὸ σεαυτοῦ (*) μισήσῃ (κ)* ἀκηλίδωτον, (λ) ὁ ἀνὴρ (μ) κατὰ τοῦ φίλου ἑαυτοῦ (*) Ὀδοὺς (ν) σώματι (ξ) σὴς ἱματίῳ (ο) τρέφε αὐτόν, (π) πυρὸς ἄνθρακας σωρεύσεις (ρ) ἀνταποδώσει Κεφ. κϛ'. MS. A. (α) πέταται (*) κατὰ τὴν (β) πρὸς τὴν (γ) Ἐκ τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν (δ) τῶ ...

תרגום Targum.

12 אין הזיתא גברא דחכים בעיני נפשיה סכלא טב מניה : אמר עטלא שחלא בארחא
13 אריא בינת שוקי : היך תרעא דמברך על צירתה היכנא עטלא על ערסיה : עטלא מטשי
14 אידיה בשחתא לעי דנהפכיה לפומיה : עטלא חכים בעינוי טב מן שובעא יהבי טעמא
15 דלכד בארנוי דכלבא נצי ומתנצי על דינא דלא דיליה : איך הוא דמתחת דפשט גירי
16 שניני דמותא : היכנא גברא דמרמי בחבריה ואמר מנחך נחכית : היכנא דלית קיסי
17 דעכא נורא והיכנא דלית שגושא ישתק תגרא : טרטקל לנומרי וקיסי לנורא וגברא
18 תגרנא מחרה כהותא : מלוי דשגושא מרכנן ליה והנון נחתן לגויה דכרסא : היך כספא
19 מסליא דקרים על חספא היכנא שפותא דדלקן ולבא בישא : מן שפותיה מתידע סנאה
20 ובגויה סאם רמיותא : ואין מחנן בקליה לא תהימן ביה מטול דשבע בישתא אית
21 בלביה : דמכסה סנאתא במורסתא תתגלי בישתיה בכנשתא : דחפר גומצא ביה נפול
22 ודמערגל כיפא עלוי הפכא : לישנא דשקרא סני ארחתא דקושטא ופומא דפליג עבד
23 תרכונתא :
24 כז
25 לא תשתבהר ביומא דלמחר דלא ידעת מנא יליד יומא : נשבחנך חילוני ולא פומך
26 נוכראה ולא שפותך : יקרא כיפא ונטול חלא ורגויה דשטיא יקיר מן תרויהון :
27 נבוריותא היא חימתא וחיפא היא רוגזא ומנו קאם קדם קנאתא : טבתא מכסנותא
28 דמגליא מן רחמותא דמטשיא : שפירן אנון פורעתיה דרחמא ובישן נושקתא דסנאה :

1 נפשא דשבעא דישא כבריתא ונפשא דכפנא כל מידם דמריר חלי ליה : היך צפרא
2 דמשנא מן קנא היכנא הוא גברא דמשני דוכתיה : משחא ובוסמא דמחדין לבא היכנא
3 גברא דמבסים לחבריה בתרעיתא דנפשיה :

Paraph. Chald. Verfio Latina.

Si vidifti virum qui fapiens eft apud femetipfum, melior eft illo ... Dicit piger : Leæna eft in via, leo eft in plateis. Sicut oftium vertitur in cardine fuo, fic piger in lectulo fuo. Piger abfcondit manum fuam in afcella, & laborat ut ad os fuum convertat eam. Piger fapiens eft in oculis fuis magis quàm feptem reddentes rationem. Sicut ille qui apprehendit aures canis, fic eft ille qui contendit, & rixatur in caufa quæ non eft fua. Sicut ille qui dejiciens fe, emittit fagittas acutas mortis ; Sic vir qui fraudulenter agit in focium fuum, & dicit : Ludens ludebam. ... non funt ligna, extinguitur ignis : & ubi non eft fufurro, conquiefcit jurgium. Carbones ad prunas, & ligna ad ignem, & vir litigiofus accendit rixam. Verba fufurronis profternunt eũ, & ipfa defcendunt ad interiora ventris. Sicut argentum fæculentum quo opertum eft vas fictile, ... labia incenfa, & cor peffimum. Labiis fuis cognofcitur inimicus, & in interioribus fuis reponit fraudulentiam. Si deprecatus fuerit voce fua, ne credes ei ; quoniam feptem mala funt in corde ejus. Qui operit odium in contritione, revelabitur malitia ejus in concilio. Qui fodit foveam, incidet in eam : & qui volvit lapidem, vertetur in eum. Lingua fallax odit vias veritatis, & os bifidum operatur ruinam.

CAP. XXVII.

NE glorieris in diem craftinum, quia nefcis quid paritura fit hodierna dies. Laudet te extraneus & non os tuum ; alienus, & non labia tua. Gravis eft lapis, & ponderofa arena, & ira ftulti gravior ambobus. Crudelitas eft ira, & inundatio eft furor : & quis ftabit coram zelo ? Melior eft correptio manifefta quàm amor abfconditus. Pulchra funt vulnera diligentis, & mala ofcula odientis. Anima faturata calcat favum, & animæ efurienti quicquid amarum eft, dulce eft. Sicut paffer qui mutatur de nido fuo, fic eft vir qui mutat locum fuum. Sicut oleum & aromata lætificant cor, fic vir fuavis eft amico fuo in confilio animæ fuæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Si videris hominem sapientem in oculis suis, 12
stultus multò præstantior est illo. Dicit pi- 13
ger quando mittitur, Leo est in via, & leo
inter plateas. Sicut ostium vertitur super 14
cardine suo, sic piger volutatur in lecto suo.
Piger qui abscondit manus suas in sinu suo, 15
laborabit in perducendis illis ad os suum.
Piger sapiens sibi videtur plusquam septem 16
reddentes saporem. Qui sagax est in lite 17
non propria, similis est ei qui tenet aures ca-
nis. Quemadmodum arrogantes jactant 18
verba quasi tela mortis acuta, Sic est vir 19
decipiens proximum suum : cúmque depre-
henditur, inquit, Jocans jocabar. Cùm de- 20
sunt ligna, extinguitur ignis : & ubi non ad-
est seditiosus, silet contentio. Crates car- 21
bonibus, & ligna igni : Vir autem susurro,
concitat jurgium. Verba susurronis per- 22
turbant, & descendunt in penetralia cordis.
Ut argentum vile obductum testæ, sic labia 23
ardentia, & cor malum. Ex labiis suis di- 24
gnoscitur osor, & in præcordiis suis tendit
insidias. Etiamsi demittat vocem suam, ne 25
credas ei : quoniam septem nequitiæ sunt in
visceribus ejus. Qui tegit odium in corde 26
suo, revelabitur malitia ejus in cœtu. Qui 27
fodit foveam, incidet in eam : & qui pro-
volvit saxum, recidet in illum. Lingua men- 28
dax odit veritatem, & os detrectans generat
tumultum.

CAP. XXVII.

NE glorieris in diem crastinum : ignoras 1
enim quid pariat. Laudet te alienus, & 2
non os tuum: alius, & non labia tua. One- 3
rosum est saxum, & gravis arena : at ira stul-
ti gravior utroque. Impudentia est ira, & 4
impetus, furor : at quis consistat coram æmu-
latione ? Melior est correptio aperta, quàm 5
dilectio occulta. Meliores sunt plagæ ami- 6
ci, quàm oscula inimici. Anima satura con- 7
culcat favum : animæ autem esurienti, etiam
amara, dulcia sunt. Sicut avis quæ transfert 8
nidum suum, sic vir qui movetur de loco
suo. Ut unguentum & aromata cor exhila- 9
rant : ejusmodi est qui recreat proximum
suum consilio proprio.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* شبل الاسد هو اقوى قوة من البهايم * ما يلتفت ولا يجزع من بهيمة * والديك اذا تمشى
الاناث من الدجاج بطيبة النفس * والتيس المتقدم القطيع * والملك يخطب في جموع الامم * ان
بذلت ذاتك للسرور ومددت يدك لخصومة سيهان بك وبهمي * احلب لبنا فيكون منه زبدا
فان عصرت المنخرين يعصر منهما دما * ان استجلبت اقوالا ستسبي حكومات وخصومات
اقوالي مقولة من الله * الفصل الحادي والثلثون *
* تصدير قول الملك الذي ادبته امه * يا ولدي ماذا حفظت * ماذا هي اقوالي يا بني اقول
لك كلاما قبل كونه * وماذا هو يا ولد جوفي * ما هو يا ولد نذوري * لا تعط ثروتك لامراة
ولا تبع عقلك وعمرك لعدم المشورة * اعمل كل اعمالك بمشاورة * بمشاورة اشرب الخمر * الكبرا
والمقتدرون هم غصن بورقه * فلا يشربن خمرا * لكي لا اذا شربوا ينسون الحكمة * ولا يقدرون
يحكمون للضعفاء احكاما مستوية * امنحوا سكرا للذين في الهموم * واعطوا شرب الخمر للذين
الاوجاع والصعاب * لينسوا الفقر ولئن يذكروا الاتعاب ايضا * افتح فمك لكلام الله واحكم
للكافة حكومة معافاة * افتح فمك واحكم مقسطا * واحكم للفقير والضعيف *
* كمل بعون الله تعالى وحسن توفيقه امثال سليمان ومواعظه الملك على بني
اسرائيل * ويتلوها ادابه المستعجم تلخيصها *
* بسم الله القديم الازلي * الفصل الخامس والعشرون *
* اداب سليمان ابن داوود المستعجم تلخيصها التي اسكتبها اصدقاء حزقيا ملك يهوذا
* مجد الله يكتم القول * ومجد الملك يكرم الامر * السماء عالية والارض عميقة * وقلب الملك
غير مروض * اضرب الفضة المغشوشة فتصفى نقاء كاملا * اقتل المنافقين من وجه الملك
فيقوم كرسيه بالحق والعدل *

Catulus leonis est fortissimus animantium: 30
non convertitur, neque timet animal ul-
lum. Et gallus, cùm deambulat inter fœ- 31
minas gallinas cum hilaritate animi. Et
hircus præcedens gregem. Et rex collo-
quens inter cœtus populorum. Si tradi- 32
deris te ipsum vitiis, & extenderis ma-
num tuam ad rixam, contemnêris, & hu-
miliaberis. Emunge lac, & fiet ex eo buty- 33
rum : quòd si compresseris nares, elicietur
ex eis sanguis, si attraxeris verba, exci-
tabis judicia & contentiones. Sermones
mei sunt dicti à Deo.

CAP. XXXI.

RElatio sermonis Regis quem erudivit 1
mater sua. O fili mi, quid didicisti ? quæ- 2
nam sunt eloquia mea, O fili mi ? dicam
tibi sermonem antequàm fit. Ecquinam est,
O partus uteri mei ? quinam est, O nati
votorum meorum ? Ne des opes tuas mu- 3
lieri : & ne tradas ingenium tuum &
ætatem tuam ob defectum consilii. Fac
omnia opera tua cum consilio : cum consi-
lio bibe vinum. Magnates & potentes 4
sunt arbor cum foliis suis: Ne igitur bibant
vinum, Ne cum biberint obliviscantur 5
sapientiæ, nec possint judicare imbecillibus
judicia recta. Date quod inebriat iis qui 6
sunt in mœroribus, & tribuite potum vini
iis qui sunt in doloribus & angustiis : ut 7
obliviscantur inopiæ, & non recordentur
laborum ampliùs. Aperi os tuum verbis
Dei, & judica omnibus judicium sanum.
Aperi os tuum, & judica justè : & ju- 8
dica pauperi, & imbecilli.

Cæteros versiculos reperies ad calcem cap. 29.

Expleta sunt, Excelsi Dei ope ejusque optimâ providentiâ, Proverbia & monita Salomonis, qui regnavit super filios Israel. Sequuntur Eruditiones ipsius difficiles explanatu.

IN NOMINE DEI ÆTERNI, SEMPITERNI.

CAP. XXV.

Disciplina Salomonis filii David, cujus ex- 1
positio est valdè difficilis, quam scri-
pserunt amici Ezeciæ regis Juda.

GLoria Dei celat sermonem, & gloria 2
regis præstat rebus honorem. Cœlum est 3
sublime, & terra profunda, & cor regis
minimè domitum. Percute argentum sor- 4
didum, & purificabitur purificatione per-
fectâ. Occide iniquos de facie regis, & 5
erigetur sedes ejus in veritate & justitia.

משלי: כח

tui fratris domum & ,derelinquas ne tui patris amicum & ,tuũ Amicum
10 רעך ורעה אביך אל־תעזב ובית אחיך
frater quàm ,propinquus vicinus *bonum : tui exitii* die in ingrediaris ne
אל־תבוא ביום אידך טוב שכן קרוב מאח
respondebo & : meum cor lætifica & ,mi fili sapiens Sis .longinquus
11 רחוק: חכם בני ושמח לבי ואשיבה
: se abscondit ,malum vidit Callidus .verbum me afficienti probris
12 חרפי דבר: ערום ראה רעה נסתר
fidejussit quia ,ej⁹ vestimentũ Tolle .sunt *condemnati* ,transierunt simplices
13 פתאים עברו נענשו: קח־בגדו כי־ערב
suo socio benedicens .ejus pignus cape extranea pro & : extraneo
14 זר ובעד נכריה חבלהו: מברך רעהו
.ei reputabitur maledictio ,*manicando* mane *in* grandi voce *in*
בקול גדול בבקר השכים קללה תחשב לו:
est æquata contentiosus muller & : *imbris* die in assidua Stillatio
15 דלף טורד ביום סגריר ואשת מדונים נשתוה:
.clamabit *ejus dexteræ oleum* & : ventum abscondit ,eam *Abscondentes*
16 צפניה צפן־רוח ושמן ימינו יקרא:
,ficum *Servans* .sui amici *facies* acuet vir & : acuetur ferro *in* Ferrum
17 ברזל בברזל יחד ואיש יחד פני־רעהו: נצר תאנה
18 .glorificabitur suum dominum *custodiens* & : ejus fructum comedet
יאכל פריה ושמר אדניו יכבד:
Sepulchrum .homini hominis cor sic : *faciebus* facies *aquis* Sicut
19 כמים הפנים לפנים כן לב־האדם לאדם: שאול
20 .saturabuntur non hominum oculi & : saturabuntur non perditio &
ואבדה לא תשבענה ועיני האדם לא תשבענה:
.eum laudantis *oris* vir & : *auro* caminus & ,*argento* Conflatorium
21 מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו:
contusorum triticorum medio in ,mortario in stultum contuderis Si
22 אם־תכתוש את־האויל במכתש בתוך הריפות
agnoscas Agnoscendo .ejus stultitia eo *desuper* recedet non ,pistillo *in*
23 בעלי לא־תסור מעליו אולתו: ידע תדע
seculum in non Quia .greges ad tuum cor pone : tui pecoris *faciem*
24 פני צאנך שית לבך לעדרים: כי לא לעולם
est Revelata ? generationem & ,generatione in corona *an* & : *fortitudo*
25 חסן ואם־נזר לדור דור: נגלה
Oves .montium herbæ *sunt collectæ* & : germen *apparuit* & ,herba
26 חציר ונראה־דשא ונאספו עשבות הרים: כבשים
caprarum *lactis sufficientia* Et .hirci agri preciũ & : *tuam vestes ad*
27 ללבושך ומחיר שדה עתודים: ודי חלב עזים
.tuis puellis *vitæ* & : tuæ domus *panem* in ,tuum *panem* in
ללחמך ללחם ביתך וחיים לנערותיך:

CAP. XXVIII. כח

.fidet leuncul⁹ veluti justi & : *impius* ,persequens non &,Fugerunt
1 נסו ואין־רדף רשע וצדיקים ככפיר יבטח:
scientie intelligente homine in & : ejus principes multi terræ *prævaricatione* In
2 בפשע ארץ רבים שריה ובאדם מבין ידע
non & ,*trahens* pluvia : pauperes *opprimens* & ,pauper Vir .*prolongabit* sic
3 כן יאריך: גבר רש ועשק דלים מטר סחף ואין
: impium laudabunt legem Derelinquentes .panis
4 לחם: עזבי תורה יהללו רשע
non mali Viri .eis in *miscebunt litem* legem custodientes &
5 ושמרי תורה יתגרו בם: אנשי־רע לא־
.omnia intelligent DOMINUM quærentes & : judicium intelligent
יבינו משפט ומבקשי יהוה יבינו כל:
,vilis perversus quàm : *sua integritate in* ambulans pauper Bonus
6 טוב־רש הולך בתמו מעקש דרכים
.dives ipse &
והוא עשיר:

Versio VUL. LAT.

10 Amicũ tuũ, & amicũ patris tui
ne dimiseris : & domũ fratris
tui ne ingrediaris in die affli-
ctionis tuæ. Melior est vicinus
11 juxtà, quàm frater procul. Stu-
de sapientiæ, fili mi, & lætifica
cor meũ, ut possis exprobranti
12 respondere sermonem. Astut⁹
videns malum, absconditus est:
parvuli transeuntes sustinue-
13 runt dispendia. Tolle vestimen-
tum ejus, qui spopondit pro ex-
traneo : & pro alienis, aufer
14 ei pign⁹. Qui benedicit proxi-
mo suo voce grandi, de nocte
consurgens maledicenti similis
15 erit. Tecta perstillantia in die
frigoris, & litigiosa mulier
16 comparantur. Qui retinet eã,
quasi qui ventũ teneat, & oleũ
17 dexteræ suæ vocabit. Ferrum
ferro exacuitur, & homo exa-
18 cuit faciem amici sui. Qui ser-
vat ficũ, comedet fructus ejus :
& qui custos est dñi sui, glori-
19 ficabitur. Quomodò in aquis
resplendent vultus prospicien-
tium, sic corda hominũ mani-
20 festa sunt prudentib⁹. Infernus
& perditio nunquam implen-
tur : similiter & oculi hominũ
21 insatiabiles. Quomodò pro-
batur in conflatorio argentũ,
& in fornace aurũ : sic proba-
tur homo ore laudantis. Cor
iniqui inquirit mala, cor autem
22 rectum inquirit scientiam. Si
contuderis stultũ in pila quasi
ptisanas feriente desuper pilo,
non auferetur ab eo stultitia e-
23 jus. Diligenter agnosce vultũ
pecoris tui, tuósq; greges con-
24 sidera : Non enim habebis ju-
giter potestatẽ : sed corona tri-
buetur in generationem & ge-
25 nerationem. Aperta sunt pra-
ta, & apparuerũt herbæ viren-
tes, & collecta sunt fœna de
26 montibus. Agni ad vestimentũ
tuum : & hœdi, ad agri pretiũ.
27 Sufficiat tibi lac caprarũ in ci-
bos tuos, & in necessaria dom⁹
tuæ, & ad victum ancillis tuis.

CAP. XXVIII.

1 Fugit impius, nemine perse-
quente : just⁹ autẽ quasi leo con-
2 fidens, absq; terrore erit. Pro-
pter peccata terræ multi prin-
cipes ej⁹ : & propter hominis
sapientiam, & horum scientiã
quæ dicuntur, vita ducis lon-
3 gior erit. Vir pauper calumni-
ans pauperes, similis est imbri
vehementi, in quo paratur fa-
4 mes. Qui derelinquunt legẽ,
laudant impium : qui custodi-
unt, succenduntur contra eum.
5 Viri mali non cogitant judi-
cium : qui autem inquirunt Do-
minum, animadvertunt omnia.
6 Melior est pauper ambulans in simplicitate sua, quàm dives in pravis itineribus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 † Πολλὰ χειμάζεται πᾶσα σὰρξ ἀφρόνων, † συντρίβεται γὰρ ἡ ἔκστασις αὐτῶν.
11 † Ὥσπερ κύων ὅταν ἐπέλθῃ (ε) ἐπὶ τὸν ἑαυτοῦ ἔμετον καὶ μισητὸς γένηται, † οὕτως ἄφρων τῇ ἑαυτοῦ κακίᾳ ἀναστρέψας ἐπὶ τὴν ἑαυτοῦ ἁμαρτίαν. † Ἔστιν αἰσχύνη ἐπάγουσα ἁμαρτίαν, † καί ἐστιν αἰσχύνη δόξα καὶ χάρις.
12 † Εἶδον ἄνδρα (ζ) δόξαντα παρ' αὐτῷ σοφὸν εἶναι, † ἐλπίδα μέντοι ἔσχε (η) μᾶλλον ἄφρων αὐτοῦ.
13 † Λέγει ὀκνηρὸς ἀποστελλόμενος εἰς ὁδόν, Λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί.
14 † Ὥσπερ θύρα στρέφεται ἐπὶ (θ) τοῦ στρόφιγγος, † οὕτως ὀκνηρὸς ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ.
15 † Κρύψας ὀκνηρὸς τὴν χεῖρα ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ, (ι) οὐ δυνήσεται ἐπενεγκεῖν (κ) ἐπὶ τὸ στόμα.
16 † Σοφώτερος (λ) ἑαυτῷ ὀκνηρὸς φαίνεται, † τοῦ ἐν πλησμονῇ ἀποκομίζοντος ἀγγελίαν.
17 † Ὥσπερ ὁ κρατῶν κέρκου κυνός, † οὕτως ὁ προεστὼς ἀλλοτρίας κρίσεως.
18 † Ὥσπερ οἱ ἰώμενοι προβάλλουσι λόγους εἰς ἀνθρώπους, † ὁ δὲ ἀπαντήσας τῷ λόγῳ πρῶτος ὑποσκελισθήσεται·
19 † Οὕτως πάντες οἱ ἐνεδρεύοντες τοὺς ἑαυτῶν φίλους, † ὅταν (μ) δὲ φωραθῶσι, λέγουσιν, Ὅτι παίζων ἔπραξα.
20 † Ἐν πολλοῖς ξύλοις θάλλει πῦρ, † ὅπου δὲ οὐκ ἔστι (ν) δίθυμος, ἡσυχάζει μάχη.
21 † Ἐσχάρα ἄνθραξι καὶ ξύλα πυρί, † ἀνὴρ δὲ λοίδορος εἰς ταραχὴν μάχης.
22 † Λόγοι κερκώπων μαλακοί, † οὗτοι δὲ τύπτουσιν εἰς ταμιεῖα σπλάγχνων.
23 † Ἀργύριον διδόμενον μετὰ δόλου, † ὥσπερ ὄστρακον ἡγητέον. † Χείλη λεῖα καρδίαν καλύπτει λυπηράν.
24 † Χείλεσι πάντα ἐπινεύει (ξ) ἀποκλαιόμενος ἐχθρός, † ἐν δὲ τῇ καρδίᾳ τεκταίνεται δόλους.
25 † Ἐάν σου δέηται ὁ ἐχθρὸς μεγάλῃ τῇ φωνῇ, (ο) μὴ πεισθῇς, † ἑπτὰ γάρ εἰσι πονηρίαι (π) ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ.
26 † Ὁ κρύπτων ἔχθραν συνίστησι δόλον, † ἐκκαλύπτει δὲ τὰς ἑαυτοῦ ἁμαρτίας εὔγνωστος (ρ) ἐν συνεδρίοις.
27 † Ὁ ὀρύσσων βόθρον τῷ πλησίον, ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν· † ὁ δὲ κυλίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν κυλίει.
28 † Γλῶσσα ψευδὴς μισεῖ ἀλήθειαν, † στόμα δὲ ἄστεγον ποιεῖ ἀκαταστασίας.

MS.A. (ε) ἐπὶ τὸν ἔμετον αὐτοῦ (ζ) δόξαντα παρ' ἑαυτῷ (η) μᾶλλον αὐτοῦ. (θ) τῷ στρόφιγγι, (ι) οὐ δύναται (κ) εἰς τὸ στόμα. (λ) ἑαυτῷ ὀκνηρὸς φαίνεται, (μ) δ' ἐφωραθῶσιν, (ν) ὀξύθυμος, (ξ) ὁ ἐχθρός (ο) μὴ πεισθῇς αὐτῷ, (π) ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. (ρ) ἐν συνεδρίοις.

ΚΕΦ. κζ'.

1 † Μὴ καυχῶ τὰ εἰς αὔριον, † οὐ γὰρ γινώσκεις τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα.
2 † Ἐγκωμιαζέτω σε (α) ὁ πέλας καὶ μὴ τὸ σὸν στόμα, ἀλλότριος καὶ μὴ τὰ σὰ χείλη.
3 † Βαρὺ λίθος καὶ δυσβάστακτον ἄμμος, † ὀργὴ δὲ ἄφρονος βαρυτέρα ἀμφοτέρων.
4 † Ἀνελεήμων θυμὸς καὶ ὀξεῖα ὀργή, † ἀλλ' οὐδένα ὑφίσταται ζῆλος.
5 † Κρείσσους ἔλεγχοι ἀποκεκαλυμμένοι κρυπτομένης φιλίας. † (ς)
6 Ἀξιοπιστότερά ἐστι τραύματα φίλου, ἢ ἑκούσια φιλήματα ἐχθροῦ.

MS.A. (α) τὸ πέλας (β) ἀποκαλυπτόμενοι (ς) Ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλου,

Multis procellis jactatur … to imprudentum: (i) … enim ecstasis eorum. … cùm redierit ad suum … & odibilis efficitur ; sic (k) … prudens sua malitia … peccatum suum. (l) Est … adducens peccatum, & … gloria, & gratia. Vidi … videtur apud se sapiens … quidem habet magis … Dicit piger missus ad … viis, & in plateis … janua vertitur (m) … nem, ita piger super lectum … Abscondens piger manum … sinu suo, (o) non poterit … os. Sapientior sibi piger … (p) eo qui in saturitate … tium. Sicut qui tenet … dam canis ; sic qui … judicio. Sicut qui … projiciunt verba in … autem occurrit verbo, … plantabitur : Sic omnes … diantur suis amicis … visi fuerint dicunt, … feci. In (u) multis lignis … ignis : ubi autem non est … sentiens, quiescit rixa. … carbonibus, & ligna igni … tem (y) maledicus … tum rixæ. Sermones … torum molles : hi vero … tiunt in penetralia … Argentum datum cum … quàm testa reputandum … levigata cor occultant … (ee) Labiis omnia annuit … inimicus : in corde autem … tur (ff) dolos. Si te rogaverit … micus magna voce, … ris : septem enim sunt … anima ejus. (gg) Qui … micitiam, componit … velat autem sua peccata … tus in consessibus. Qui … foveam proximo, incidet … qui autem volvit lapidem, … seipsum volvit. Lingua … dit veritatem : os autem … tectum facit (kk) ruinas.

CAP. XXVII.

NE glorieris in crast… sinum : non enim cognosc… pariet (a) superveniens. Laudet … vicinus, & non tuum os ; … nus, & non tua labia. Grave … lapis, & vix portabilis arena ; ira stulti gravior utrisque. … delis est indignatio, & acuta … sed (d) nihil sustinet zelus. … ores correptiones manifestæ … condita amicitia. Fideliora … vulnera amici, quàm (f) … nea oscula inimici.

תרגום TARGUM.

10 חברך וחבריה דאבוך לא תשבוק ובביתא דאחוך לא תעול ביומא דתברך טב שבבא
11 קריב מאה רחיק: אתחכם ברי וחדי לבי ואחזר מלתא לאלין דמחסדין לי: ערימא חזא
12 בישתא ומטשי ושברי עברין עלה וחסרין: מתנסיב מרטוטיה דמן דעריב לנוכראה
13 ועל אפי נוכריא משכניה: דמברך לחבריה בקלא רמא בצפרא בקדומא לוטתא
14 תתחשיב ליה: איך דלפא דנטף ביומא דסגרירא היכנא אתתא תגרניתא דנציא:
15 רוחא גרביתא קשיא ובשמא דימינא מתקריא: פרזלא בפרזלא לטיש וגברא לטש
16 אפיה דחבריה: דנטר תינתא אכל פירהא ודזהיר במריה נתיקר: היך מיא והיך פרצופי
17 דלא דמין חד לחד היכנא לביהון דבני נשא לא דמין חד לחד: שיול ואבדנא לא סבען
18 ועיניה דגברא לא סבען: צרפא לכספא וכורא לדהבא וגברא מן פומא דמשבחנוי:
19 אין מחית ליה לשטיא במכתשי בנו סיעתא ובאודרך לא תעביר מניה שטיותיה:
20 מה דרעי אנת דע אפי ענך ושים לבך על קטין: מטול דלא לעלם הוא אחסנא אף שלם
21 דרא לדרא: שוח עמירא ואתחמי דתאה ואתכנש עשבא דטורי: אמרי ללבושך וגדיא
22 לתגרותך: וסופקנא דחלבא דעזי למיכולתך ולמיכולתא דביתך וחיי לטליתך:
23
24
25
26
27

כח

1 ערקין רשיעי בדלית דרדף להון וצדיקי היך אריא דמסתכי למיכלתיה מסברין
2 לחכמתא: בחוביהא דארעא סגיעין רברבנהא ובני נשא דמתבינין בידיעתא נגרון:
3 גברא מסכינא דעשק למסכני איך מטרא חביטא דלית ביה יתרן: דשבקין נימוסא
4 ומשתבחין ברשעא ואלין דנטרין אוריתא מתגרין בהון דיתובון: בני נשא בישי לא
5 מתבינין דינא ודבעי מן קדם יי מתבינין כלהון טבתא: טב מסכינא דמהלך
6 בתמימותיה מן הוא דמעקם ארחתיה והוא עתיר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Socium tuũ, & sociũ patris tui ne dimittas : & domũ fratris tui ne … grediaris in die interitus tui. Melior est vicinus propè, quàm frater p… cul. Sapiens esto fili mi, & lætifica cor meum, & respondebo ver… his qui exprobrant mihi. Astutus vidit malum, & abscondit se, & … pientes transeunt juxta illud, & penuriam sustinent. Tollatur palli… qui fidejussor stetit pro extraneo, & pro extranea aufer pignus ejus. Q… benedicit socio suo voce alta manè consurgens, maledictio reputa… illi. Sicut stillicidiũ quod stillat in die pluviæ, sic litigiosa mulier qu… xatur. Sicut ventus Aquilonaris gravis est, & unguentum dexteræ … vocatur. Ferrum ferro acuitur, & vir exacuit faciem socii sui. Qui cu… stodit ficulneam, comedet fructum ejus : & qui observat dominum … glorificabitur. Sicut aquæ & sicut vultus qui non sunt similes ad invi… sic cor filiorũ hominũ non est inter se simile. Infernus & perditio … satiantur, & oculi hominis non saturantur. Conflatoriũ est argen… fornax auro, et vir ex ore laudantiũ eum. Etiamsi percusseris stultũ p… inter cœtus idque *in area tua*, non transibit ab eo stultitia ejus. Ear… pascis cognosce vultũ oviũ tuarum, et pone cor tuum ad greges. Qu… am non in æternum possessio, neq; pax erit à generatione in generation… Humiliatũ est fœnũ, et apparuit herba, et congregata est herba mon… Agni sunt ad vestimentũ tuũ, et hœdi ad negotiationem tuam. Et suffici… entia lactis caprarũ in cibũ tuũ, et in cibũ domus tuæ, victũmq; puellis tu…

CAP. XXVIII.

Fugiunt impii nemine persequente eos : justi autem sicut leo qui … dit cibo suo, sperant in sapientiam. In peccato terræ, multi sunt princip… ejus, et filii hominũ qui intelligunt scientiam, durabunt. Vir pauper … calumniatur pauperes, est sicut pluvia vehemens, in qua non est … Qui relinquunt legem, gloriantur in impietate : et hi qui custodiunt leg… contendent cum eis ut revertantur. Filii hominum impii non intellig… judicium ; et qui requirunt coram Domino, intelligunt omnia bona. Me… lior est pauper qui ambulat in simplicitate sua, quàm ille qui perversus … in via sua, et ipse est dives.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Amicum tuum & amicum patris tui ne de- 10
feras : & domũ fratris tui ne ingrediaris in
die adversitatis tuæ. Melior est vicin[9] propin-
qu[9], quam frater procul absens. Sapiens esto 11
fili mi, & lætifica cor meũ, & averte à me im-
properiũ exprobrantiũ mihi. Cautus videns 12
malũ, abscondit se : stulti verò transierunt
prope illud, & detrimentũ passi sunt. Eripie- 13
tur pallium ej[9] qui spondet pro alieno, et pro-
pter extraneũ, pign[9] ej[9]. Qui benedicit proxi- 14
mũ suũ cum assentatione elatâ voce, non dif-
fert ab eo qui maledicit. Ut pluvia *in domum* 15
perstillans in die imbris, talis est mulier liti-
giosa. Ventus Aquilonaris asper est, & Dex- 16
teri nomine vocitatur. Ferrũ ferrũ expolit, 17
& homo expolit faciẽ proximi sui. Qui ser- 18
vat ficũ, comedet de fructib[9] ej[9] : & qui cautè
custodit dñm suũ, honorabitur. Quemadmo- 19
dũ non sunt similes vult[9] vultib[9], ita differen-
tia sunt corda à cordib[9]. Infern[9] et perditio 20
nunquã satiantur : eodẽ quoq; modo oculus
hominũ est insatiabilis. Conflatoriũ probat 21
argentum, et fornax aurũ : homo verò ore
laudantiũ eum *exploratur*. Cor scelestorum
quærit malũ : et cor justorũ, scientiã. Etiamsi 22
percutias stultũ in medio cœtu, nullũ tamen
ei afferes emolumentũ, nec abstrahes demen-
tiã ej[9]. Cum pascis, agnosce faciem pecoris 23
tui, appone cor tuũ ad gregẽ tuũ : Non enim 24
perpetua erit possessio, neq; convenit seculũ
cum seculo. Germinavit fœnũ, et apparuit 25
gramen, et collecta est herba montiũ. Agni 26
ad vestitũ tuũ : et hœdi ad escã tuã : Lac etiã 27
caprarũ, in cibũ tuum, et cibum domûs tuæ.

CAP. XXVIII.

Fugient impii nemine eos persequente : ju- 1
sti verò tanquã leo confident. Ob iniquita- 2
tem terræ multiplicantur principes ejus :
homines autem justi qui nôrunt æquitatem,
prorogabunt *dies suos*. Homo pauper qui 3
decipit pauperem, similis est pluviæ præcipi-
ti in qua nulla est utilitas. Qui deserunt le- 4
gem, gloriantur de iniquitate : qui verò legẽ
custodiunt, magnificant seipsos. Homines 5
mali non intelligunt judicium : qui autem
Dominum quærunt, nôrunt omnia bona.
Pauper ambulat in simplicitate : divitis au- 6
tem viæ, distortæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * لا ترودهين امام الملك • لا تقف امام المقتدرين * فان الافضل ان يقال لك اصعد الي
7 والحسن من امهالك بحضرة الرئيس • قل ما رأته عيناك * ولا تسعطن في الخصومة سريعا
8 لئلا تندم في اواخرك * متي عيّرك صديقك لا تتهاون ان تنصرف الي ورايك * لئلا يكون
9 صديقك يعيّرك فما يبعد خصومتك وعداوتك بل تكون عندك نظير الموت • النعمة
10 والصداقة حرتان • فاحفظهما لنفسك لئلا تكون معيّرا • لكن احفظ طرايقك بحسن اعطافك
11 * مثل تفاحة ذهب في مخنقة من الزبرجد • هكذا سبيلك ان تقول كلامك * الكلام الحكيم
12 في اذن سريعة الاستماع • كقرط ذهب تعلق فيه زبرجدة جزيلة ثمنها * مثل خروج الثلج
13 في الحصاد ينفع استعار الحرّ • كذلك الرسول الامين ينفع من ارسله • لان ينفع نفوس الذين
14 يستعملونه * كما ان الرياح والغيوم والامطار واضحة ظهورها • كذلك المفتخرون بالهبة
15 الكاذبة * بمهل يكون حسن السير عند الملوك • واللسان الرخو يهشم العظام * اذا وجدت
16 عسلا كل ما يكفيك • لئلا تمتلئ منه فتقيئه * ادخل رجلك الي عند صديقك دخولا
17 يسيرا • لئلا يشبع منك فيمقتك * مثل العصا والسيف والسهم الحاد نصلة • هكذا الانسان
18 الذي يشهد علي صديقه شهادة كاذبة * طريق الشرير ورجل متجاوز السنة يهلك في
19 اليوم السيّء * كما ان الخل لن يوافق القرحة • هكذا من يسقط بجسمه في الم ما يوافقه ان يعم
20 قلبه * كفعل السوس في الثوب والدود في الخشب • هكذا حزن الانسان يضر قلبه * ان جاع
21 عدوك فاطعمه • وان عطش فاسقه * فانك ان فعلت ذلك انما تجمع جمر نار علي راسه • والرب
22 يجازيك بالصالحات * الريح الجنوبي تنهض السحاب • والوجه الوقاح يخرس اللسان * السكني
23 زاوية في بيت افضل من السكني في بيت جديد مع امراة فارية ثرثارة *
24

Ne glorieris coram rege, ne stes coram 6
potentibus : Quoniam præstat ut dicatur 7
tibi, Ascende ad me, & melius quàm
ut vilipendaris in præsentia principis.
Dic quæ viderunt oculi tui, Et ne ruas 8
in altercationem citò, ne te pœniteat
in novissimis tuis. Cùm te arguerit a- 9
micus tuus, ne negligas retrocedere :
Ne fortè amicus tuus te arguat, & 10
tamen non recedat lis tua & inimicitia
tua, sed sit apud te instar mortis. Gratia
& amicitia sunt duæ res nobilissimæ :
serva eas animæ tuæ, ne sis probrosus :
quin potius custodi vias tuas in optima
conversatione. Sicut malum aureum in tor- 11
que smaragdino, sic sit modus tuus in
dicendis verbis tuis. Sermo sapiens in 12
aure veloci ad audiendum, est velut
inauris aurea cui appenditur smaragdus
multi pretii. Quemadmodum exitus ni- 13
vis in messe prodest vehementiæ caloris,
sic legatus fidelis prodest ei qui mittit
illum : prodest enim animabus eorum
qui eo utuntur. Ut ventorum & nubium 14
atque pluviarum patens est exitus, sic qui
se jactant de dono mendaci. In patien- 15
tia consistit recta vivendi ratio apud
reges, lingua mollis confringit ossa. Cùm 16
inveneris mel, comede quod tibi sufficit :
ne eo repletus, evomas illud. Introduc 17
pedem tuum ad amicum tuum ingressu
raro & parum frequenti, ne satietur te
& odio te habeat. Qualis est fustis, & 18
gladius, & telum acutæ cuspidis : talis
est homo qui testatur contra amicum suum
testimonium falsum. Via maligni, & 19
homo transgrediens legem, peribit in die
malo. Sicut acetum non convenit ulceri, 20
sic ei qui in corpore suo incidit in pas-
sionem, non convenit contristare cor suũ.
Qualis est effectus tineæ in indumento,
& vermis in ligno : sic tristitia hominis
officit cordi suo. Si esurierit inimicus 21
tuus, ciba eum : & si sitierit, pota eum.
Nam si id feceris, certè congregabis car- 22
bones ignis super caput ejus, & Dominus
retribuet tibi bona. Ventus Meridionalis 23
excitat nubes : & vultus procax ob-
mutescere facit linguam. Inhabitare 24
angulum in quacunque domo, melius est,
quàm habitare in domo nova cum muliere
calumniatrice & murmuratrice.

משלי : כח

afficiet pudore ,comedones pascens & : intelligens filius ,legem Custodiens
7 נוצר תורה בן מבין ורעה זוללים יכלים
: augmento & , usura in suam copiam Multiplicans .suum patrem
8 אביו : מרבה הונו בנשך ובתרבית
suam aurem Removens .eam congregabit , tenuium miserescendum ad
9 לחונן דלים יקבצנו : מסיר אזנו
faciens Errare .abominatio ejus oratio etiam : legem audiendo ab
10 משמע תורה גם־תפלתו תועבה : משגה
integri & : cadet ipse ejus foveam in ,malam viam in rectos
ישרים בדרך רע בשחותו הוא־יפול ותמימים
: dives vir suis oculis in Sapiens .bonum accipient hæreditate
11 ינחלו־טוב : חכם בעיניו איש עשיר
multa justos exultando In .eum scrutabitur intelligens tenuis &
12 ודל מבין יחקרנו : בעלץ צדיקים רבה
Tegens .homo investigabitur , impiis surgendo in & : gloria
13 תפארת ובקום רשעים יחפש אדם : מכסה
relinquens & , confitens & : prosperabitur non suas prævaricationes
פשעיו לא יצליח ומודה ועזב
indurans & : semper paventis hominis Beatitudines .consequetur misericordiam
14 ירחם : אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה
dominans : avidus ursus & ,rugiens Leo .malum in cadet suum cor
15 לבו יפול ברעה : ארי־נהם ודב שוקק מושל
multus & ,intelligentiis carens Dux .tenui populo super impius
16 רשע על עם־דל : נגיד חסר תבונות ורב
Homo .dies prolongabit cupiditatem odiens : oppressionibus
17 מעשקות שנאי בצע יאריך ימים : אדם
apprehendant ne ,fugiet cisternam ad usque : animæ sanguine in oppressor
עשק בדם־נפש עד־בור ינוס אל־יתמכו
cadet viis perversus & : erit salvus ,integer Ambulans .eum in
18 בו : הולך תמים יושע ונעקש דרכים יפול
sequens & : pane saturabitur suam humum Colens .una in
19 באחת : עבד אדמתו ישבע־לחם ומרדף
: benedictionibus multus veritatum Vir .egestate saturabitur vacuos
20 ריקים ישבע־ריש : איש אמונות רב־ברכות
non facies Cognoscere .impunis erit non ditandum ad festinans &
21 ואץ להעשיר לא ינקה : הכר־פנים לא־
Festinans .vir prævaricabitur panis buccellam super & : bonum
22 טוב ועל־פת־לחם יפשע־גבר : נבהל
.ei veniet defectus quod sciet non & : oculi mali vir copiam ad
להון איש רע עין ולא ידע כי־חסר יבאנו :
.lingua leniente præ inveniet gratiam : me post hominem Arguens
23 מוכיח אדם אחרי חן ימצא ממחליק לשון :
: prævaricatio non ,dicens & ,suam matrem & ,suum patrem Rapiens
24 גוזל אביו ואמו ואמר אין־פשע
miscebit animo Latus .corrumpentis viri ipse Socius
25 חבר הוא לאיש משחית : רחב־נפש יגרה
suo corde in Fidens .impinguabitur ,DOMINO super fidens & : litem
26 מדון ובוטח על־יהוה ידשן : בוטח בלבו
Danti .evadet ipse sapientia in ambulans & : stultus ipse
27 הוא כסיל והולך בחכמה הוא ימלט : נותן
multitudo ,suos oculos abscondenti & : defectus non , pauperi
לרש אין מחסור ומעלים עיניו רב־
eos pereundo in & : homo se abscondet , impiis surgendo In .maledictionum
28 מארות : בקום רשעים יסתר אדם ובאבדם
.justi multiplicabuntur
ירבו צדיקים :

Versio VULG. LAT.

7 Qui custodit legē, fili⁹ sapiens
est : qui autē comessatores pa-
8 scit, confundit patrē suū. Qui
coacervat divitias usuris &
fœnore, liberali in pauperes
9 congregat eas. Qui declinat
aures suas ne audiat legē, ora-
10 tio ejus erit execrabilis. Qui
decipit justos in via mala, in
interitu suo corruet : & sim-
plices possidebunt bona ejus.
11 Sapiens sibi videtur vir dives:
paup autē prudens scrutabitur
12 eum. In exultatione justorum
multa gloria est : regnantibus
13 impiis ruinæ hominum. Qui
abscondit scelera sua, non di-
rigetur : qui autē confess⁹ fue-
rit, & reliquerit ea, misericor-
14 diam consequetur. Beat⁹ ho-
mo, qui semp est pavid⁹ : qui
verò mentis est duræ, corruet
15 in malū. Leo rugiens, & ursus
esuriens, princeps impius sup
16 populū pauperē. Dux indigens
prudentiā, multos opprimet
per calumniam : qui autē odit
avaritiā, longi fient dies ejus.
17 Hominem, qui calumniatur a-
nimæ sanguinē, si usq; ad lacū
18 fugerit, nemo sustinet. Qui am-
bulat simpliciter, salvus erit :
qui perversis graditur viis,
19 concidet semel. Qui operatur
terrā suā, satiabitur panibus :
qui autē sectatur otium, re-
20 plebitur egestate. Vir fidelis
multū laudabitur : qui autem
festinat ditari, non erit inno-
21 cens. Qui cognoscit in judicio
faciē, non benefacit : iste et pro
buccella panis deserit verita-
22 tem. Vir, qui festinat ditari, &
aliis invidet, ignorat q egestas
23 superveniet ei. Qui corripit
hominē, gratiā postea inveniet
apud eū, magis quā ille, qui p
linguæ blandimenta decipit.
24 Qui subtrahit aliquid à patre
suo, & à matre : & dicit hoc
non esse peccatum, particeps
25 homicidæ est. Qui se jactat, &
dilatat, jurgia concitat : qui
verò sperat in Dño, sanabitur.
26 Qui confidit in corde suo,
stult⁹ est : qui autē graditur sa-
27 pienter, ipse salvabitur. Qui
dat pauperi, non indigebit :
qui despicit deprecantē, susti-
28 nebit penuriā. Cū surrexerint
impii, abscondentur homines :
cùm illi perierint, multiplica-
buntur justi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 † Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ οὖσα κηρίοις ἐμπαίζει, † ψυχῇ δὲ ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ (γ) γλυκέα φαί-
8 νεται. † Ὥσπερ (δ) ὅταν ὄρνεον καταπετασθῇ ἐκ τῆς ἰδίας νοσσιᾶς, † οὕτως ἄνθρωπος δου-
λοῦται ὅταν ἀποξενωθῇ ἐκ τῶν ἰδίων τόπων.
9 † Μύροις καὶ οἴνοις καὶ θυμιάμασι τέρπεται καρδία, † καταῤῥήγνυται δὲ ὑπὸ συμπτω-
10 μάτων ψυχή. † Φίλον σὸν (ε) ἢ φίλον πατρῷον μὴ ἐγκαταλίπῃς, † εἰς δὲ τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ σου μὴ εἰσέλθῃς ἀτυχῶν. † (ζ) κρείσσων φίλος ἐγγὺς ἢ ἀδελφὸς μακρὰν οἰκῶν.
11 † Σοφὸς γίνου υἱέ, ἵνα (η) σου εὐφραίνηται ἡ καρδία, † καὶ ἀπόστρεψον ἀπὸ σοῦ ἐπονειδίστους
12 λόγους. † Πανοῦργος κακῶν ἐπερχομένων ἀπεκρύβη, † ἄφρονες δὲ (θ) ἐπελθόντες ζημί-
13 αν τίσουσιν. † Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, παρῆλθε γὰρ † ὑβριστής, ὅστις τὰ ἀλλότρια (ι)
14 λυμαίνεται. † Ὃς ἂν εὐλογῇ φίλον τοπρωῒ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, † καταρωμένου οὐδὲν διαφέ-
15 ρειν δόξει. † Σταγόνες ἐκβάλλουσιν ἄνθρωπον ἐν ἡμέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, † ὡσαύ-
16 τως καὶ γυνὴ λοίδορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου. † Βορέας σκληρὸς ἄνεμος, † ὀνόματι δὲ ἐπιδέ-
17 ξιος καλεῖται. † Σίδηρος σίδηρον ὀξύνει,
18 † ἀνὴρ δὲ παροξύνει πρόσωπον ἑταίρου. † Ὃς φυτεύει συκῆν φάγεται τοὺς καρποὺς αὐτῆς, † ὃς δὲ φυλάσσει τὸν ἑαυτοῦ κύριον, τιμηθήσεται.
19 † Ὥσπερ οὐχ ὅμοια πρόσωπα προσώποις, † οὕτως οὐδὲ αἱ (κ) διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων.
20 † Ἅδης καὶ ἀπώλεια οὐκ (λ) ἐμπίμπλανται, † ὡσαύτως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἀνθρώπων ἄπληστοι. † Βδέλυγμα κυρίῳ στηρίζων ὀφθαλμόν,
21 † καὶ οἱ ἀπαίδευτοι ἀκρατεῖς γλώσσῃ. † Δοκίμιον ἀργυρίῳ καὶ (μ) χρυσῷ πύρωσις, † ἀνὴρ δὲ δοκιμάζεται διὰ στόματος ἐγκωμιαζόντων αὐτόν. † καρδία ἀνόμου ἐκζητεῖ κακά,
22 † καρδία δὲ (ν) * εὐθὴς ζητεῖ γνῶσιν. † Ἐὰν μαστιγοῖς (ξ) ἄφρονα ἐν μέσῳ (*) συνεδρίου ἀτιμάζων, † οὐ μὴ περιέλῃς τὴν ἀφροσύνην αὐτοῦ.
23 † Γνωστῶς ἐπιγνώσῃ ψυχὰς ποιμνίου σου, † καὶ (*)
24 ἐπιστήσεις καρδίαν σου σαῖς ἀγέλαις. † Ὅτι (ο) οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀνδρὶ κράτος καὶ ἰσχύς, † οὐδὲ παραδίδωσιν (π) ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν. †
25 Ἐπιμελοῦ τῶν ἐν τῷ πεδίῳ (*) χλωρῶν, καὶ κερεῖς
26 (ρ) πόαν, † καὶ σύναγε χόρτον ὀρεινόν, † Ἵνα ἔχῃς πρόβατα εἰς ἱματισμόν. † Τίμα πεδίον,
27 ἵνα ὦσί σοι ἄρνες. † Υἱέ, παρ' ἐμοῦ ἔχεις ῥήσεις ἰσχυρὰς εἰς τὴν ζωήν σου, καὶ εἰς τὴν ζωὴν σῶν θεραπόντων.

ΚΕΦ. κη'.

1 † Φεύγει ἀσεβὴς μηδενὸς διώκοντος, † δί-
2 καιος δὲ ὥσπερ λέων πέποιθε. † Δι' ἁμαρτίας ἀσεβῶν κρίσεις ἐγείρονται, † ἀνὴρ
3 δὲ πανοῦργος κατασβέσει αὐτάς. † Ἀνδρεῖος ἐν ἀσεβείαις συκοφαντεῖ πτωχούς. † ὥσπερ ὑετὸς λάβρος καὶ ἀνωφε-
4 λής, † Οὕτως οἱ ἐγκαταλείποντες τὸν νόμον, ἐγκωμιάζουσιν ἀσέβειαν, † οἱ δὲ ἀγαπῶντες τὸν νόμον, περιβάλλουσιν ἑαυτοῖς τεῖχος.
5 † Ἄνδρες κακοὶ οὐ συνήσουσι κρίμα, † οἱ δὲ ζητοῦντες τὸν κύριον συνήσουσιν ἐν παντί.
6 † Κρείσσων πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἀληθείᾳ, πλουσίου ψευδοῦς. † Φυλάσσει νόμον υἱὸς
7 συνετός, † ὃς δὲ ποιμαίνει ἀσωτίαν ἀτιμάζει (α) πατέρα.

Anima, quæ in saturitate est, favis illudit: animæ autem indigenti etiam amara dulcia videntur. Sicut (c) avis devolaverit è proprio nido, sic homo servus fit, (h) cum peregrinatus fuerit è propriis locis. Unguentis, & vinis, & odoramentis delectatur cor: (i) disrumpitur autem à calamitatibus anima. Amicum tuum, vel amicū paternum ne derelinqueris: in domum autem fratris tui ne ingrediaris (k) infeliciter agens. Melior (l) amicus, qui prope, quàm frater procul habitans. Sapiens esto, fili, ut lætetur cor tuum, & (m) averte à te exprobrabiles sermones. Astutus malis supervenientibus abscondit se: imprudentes autem supervenientes damnū patientur. (o) Aufer vestimentum ejus; (p) præterit enim injuriosus, qui quidem aliena vastat. Qui benedixerit amicū manè (r) grandi voce; à maledicente nihil differre videbitur. Stillicidia ejiciunt hominē in die hyemali de domo sua: similiter & mulier (s) maledica de propria domo. (t) Aquilo durus ventus, nomine autē dexter vocatur. Ferrum acuit ferrum: vir autem exacuit faciem amici. (u) Qui plantat ficum, comedet fructus ejus: qui autem custodit suum dominum, honorificabitur. Sicut non similes facies faciebus; ita neque (x) cogitationes hominū. Infernus & perditio non implentur: similiter & oculi hominum insatiabiles. Abominatio Domino obfirmans oculum: & indisciplinati incontinentes linguā. Probatio argento, & auro (y) ignitio: vir autem probatur per os laudantium eum. Cor iniqui exquirit mala: cor autem rectum quærit scientiam. (z) Si flagellaveris imprudentē in medio consessu [illegible] non auferes imprudentiā ejus. Evidenter cognosces (aa) animas gregis tui: (bb) & apponies cor tuum tuis armentis: Quoniam non in seculū viro robur, et fortitudo: neque tradit ex generatione in generationem. Adhibe curam his quæ in campo sunt, (cc) viridibus, et tondebis herbam, & congrega fœnum æstivum, ut habeas oves in vestimenta: cole campū, ut sint tibi agni. Fili, à me habes verba fortia ad vitam tuam, & ad vitam ministrorum tuorum.

CAP. XXVIII.

Fugit impius nemine persequente: justus autē tanquā leo confidit. Propter peccata impiorum (z) judicia suscitantur: vir autem astutus extinguet ea. (b) Fortis in impietatibus calumniatur pauperes tanquā pluvia (c) vehemens, et inutilis, Sic (d) qui derelinquentes legem, laudant impietatem: qui autem diligunt legem, circundant sibi murum. Viri mali non intelligent judicium: quærentes autem Dominum intelligent in (e) omni. Melior pauper (f) vadens in veritate, divite mendaci. Custodit legem filius intelligens: (g) qui autem pascit luxuriam, inhonorat patrem.

Κεφ. κζ'. MS.A. (γ) γλυκεῖα (δ) ὄρνεον ὅταν καταπετασθῇ (ε) καὶ φίλον (ζ) κρείσσων (η) εὐφραίνηταί σου ἡ καρδία, (θ) ἐλθόντες (ι) λοιμαίνεται. (κ) καρδίαι (λ) ἐμπίπλανται, (μ) χρυσίῳ (ν) εὐθὴς ἐκζητεῖ γνῶσιν. (ξ) τὸν ἄφρονα (*) συνεδρίῳ (*) ἐπιστήσεις (ο) οὐ τὸν αἰῶνα (π) εἰς γενεὰς καὶ γενεάς. (*) χλωρῶν, (ρ) ποίαν καὶ σύναγαγε χόρτον Κεφ. κη'. MS.A. (α) πατέρα

תרגום TARGUM.

7 8 דנטר אוריתא ברא הוא דמתבין ודמתחבר לזלילי מחמץ אבוי : דמסגיע מוליד
9 בנוכתתא וברביתא למן דמרחם על מסכני מכנשיה : דמסכיר אדניה דלא נשמע
10 אוריתא אף צלותיה מרחקא היא : דמשני תריצי בארחא בישתא בנומצא הוא נפל
11 ושלימי ותמימי נרתון טבתא : גברא עתירא חכים הוא בעינוי ומסכנא סוכלתנא
12 בסר ליה : כד יחדון צדיקיא סגיעא שבהורא ובקומא דרשיעי מבצי בר נשא : דמכסה
13 14 חובוי לא נצלח ודמודי חטוי ושבק נרחם עלוי אלהא : טוביהי דבר נשא דמדליה
15 לביה תדירא ומן דמקשי לביה נפל בבישתא : אריא נהם ודובא מצריח על
16 רשיעא דמשתליט על עמא מסכנא : שליטא חסיר הוינא סגיען עושקוי ואנא דשני
17 טולמיא נגרון יומוי : בר נשא דחשש בדמא דנפשא עד גובא נערוק לא נצורוניה :
18 19 דמהלך בתמימותא נתפרק ודמעקמן ארחתיה נפול בחדא : דפלח בארעיה
20 נסבע לחמא ודרדף סריקותא נסבע מסכנותא : גברא מהימנא סגיען ברכתיה
21 ודרהט בעולה דנעתר לא מזדכי : מסב באפי לא טב ועל פתתא דלחמא נחוב
22 23 גברא : דמסתרהב למולא גברא דביש עיניה ולא ידע דחוסרנא אתי עלוי : דמכס
24 לבר נשא קדמוי חסדא נשכח טב מן הוא דמפליג בלישן : דגזל לאבוי ולאמיה
25 ואמר לית חובא חברא הוא לגברא מחבלנא : גברא רחב מגרג תגרי ודמסבר באלהא
26 27 נדהון : דתכל על לביה סכלא הוא ודמהלך בחכימותא נתחמי מן ביש : דיהב
28 למסכנא לא נחסר ליה ודמחמי עיניה מן מסכנא סגיען לוטתיה : בקומא דרשיעי
מתטשי בר נשא ובאבדיהון נסגון צדיקי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui custodit legem, filius intelligens est : & qui socius est comessatorum
exasperat patrem suum. Qui multiplicat substantiam suam in usura &
fœnore, ei qui miseretur pauperum congregat eam. Qui obturat aurem
suam ne audiat legem, oratio ejus erit abominabilis. Qui errare facit
rectos in via mala, in foveam cadet : perfecti autem & immaculati hære-
ditabunt bona. Vir dives sapiens sibi videtur, & pauper prudens con-
temnit eum. Quando lætantur justi, multa est pulchritudo : & cùm con-
surgunt impii, investigatur filius hominis. Qui abscondit scelera sua, non
dirigetur : & qui confessus fuerit peccata sua, & reliquerit, miserebitur
ejus Deus. Beatus filius hominis, cujus cor est semper pavidum : & qui
indurat cor suum, corruet in malum. Leo rugit & ursus clamat propter
impium qui dominatur super populum pauperem. Dominatoris indigen-
tis prudentia multæ sunt oppressiones : & qui odit calumnias, prolonga-
buntur dies ejus. Filius hominis qui solicitus est de sanguine animæ,
usque ad lacum fugerit, non comprehendent eum. Qui ambulat in simpli-
citate, salvus erit : & cujus perversæ sunt viæ, corruet semel. Qui opera-
tur suam terram, satiabitur pane : & qui sectatur otium, satiabitur pauper-
tate. Viri fidelis multæ sunt benedictiones ; & qui cucurrerit in iniqui-
tate ut ditetur, non erit innocens. Accipere faciem non est bonum, & pro
buccella panis peccabit vir. Qui festinat ad [acquirendam] substantiam
vir est oculi nequam, & nescit quòd egestas veniat super eum. Qui cor-
ripit filium hominis coram eo, gratiam bonam inveniet magis quàm ille
qui bifidus est lingua. Qui deprædatur patrem suum & matrem suam, &
dicit quòd non est peccatum, socius est viri dissipantis. Vir arrogans con-
citat jurgia : & qui sperat in Deo, impinguabitur. Qui confidit in corde
suo, stultus est ; & qui ambulat in sapientia, protegetur à malo. Qui dat
pauperi, non indigebit : & qui prohibet oculum suum à paupere, multæ
erunt maledictiones ejus. Cùm consurgunt impii, absconditur homo :
& cùm pereunt, multiplicantur justi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Qui legem servat, filius est prudens : qui ve- 7
rò colit vanitatem, pudore afficit patrem su-
um. Qui fœnore & usurâ suas auget opes, re- 8
linquet eas illi qui miseretur pauperum. Qui 9
occludit aures suas quominùs audiat legem,
ejus quoque precatio abominanda est. Qui 10
seducit rectum in viam malam, in foveam in-
cidet : integri verò hæreditate consequen-
tur bona. Vir dives sapiens est in oculis suis: 11
pauper autem prudens contemnit eum. In 12
fortitudine justorum augetur gloria : at cùm
exurgunt iniqui, minuitur. Homo qui celat 13
facinus suum, non prosperabitur : ejus au-
tem qui fatetur peccata sua, & ab iis digredi-
tur, miserebitur Deus. Beatus homo qui ti- 14
met omni tempore : qui autem obdurat cor
suum, corruet in malum. Leo rugiit & ursus 15
edidit vocem, quòd dominatus sit impius po-
pulo pauperi. Principis mente carentis mul- 16
tæ erunt jacturæ : ejus autem qui fraudem o-
dit, prorogabuntur dies. Homo conscius san- 17
guinis animæ, ad electos usque confugiet, &
non auxiliabuntur ei. Qui ambulat sine vi- 18
tio, salvabitur : cuj⁹ autem pravæ sunt viæ,
incidet in foveam. Qui colit humum, satia- 19
bitur pane: qui autem currit post vanitatem,
satiabitur paupertate. Viri fidelis plurimæ 20
sunt benedictiones : malignus autem, in sce-
lere suo non erit impunis. Homo qui perso- 21
nam respicit, nequam est : nam propter fru-
stum panis prodet hominem. Properat dite- 22
scere vir cujus malus est oculus, & ignorat
jacturam sibi imminere. Qui corripit ho- 23
minem, nancisceturgratiam potiùs quàm is,
qui divisus est in lingua sua. Qui rapit *ali-* 24
quid à patre suo matréque suâ, & ait, Non
est mihi peccatum, consors est hominis ini-
qui. Vir avidus excitat contentionem : at 25
qui fretus est Domino, pinguescet. Qui fi- 26
dit cordi suo stultus est : qui autem ambulat
in integritate, salvabitur. Qui largitur pau- 27
peri, non indigebit : qui verò deflectit ocu-
los suos à paupere, multiplicabitur ejus ma-
ledictio. Cùm steterint impii, delitescet ho- 28
mo : cum verò perierint, multiplicabuntur
justi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* كما ان الماء البارد لذيذ للنفس الظامية * كذلك البشارة الصالحة من ارض بعيدة * كان
مستقبحا ان يسد احد عينا او يفسد منبع ماء * كذلك مستفظعا ان يسقط القسط امام
المنافق * اكل العسل كثيرا ليس محمودا * والحاجة ماسة ان نكرم الاقوال السرية * مثل
مدينة اسوارها مهدومة وهي بلا سور كذلك الانسان الذي يعمل شيا بلا مشاورة *

* الفصل السادس والعشرون *

* مثل الندى في الحصاد وكالمطر في الصيف * كذلك ليس للجاهل كرامة * مثل طيور
وعصافير تطاير * كذلك اللعنة الباطلة توافي الى احد * مثل المقرعة للفرس والمقرع للحمار
كذلك العصا لامة متجاوز السنة * لا تجاوب غبيا بطير غباوته * لئلا تصير شبيها * بل
جاوب الغبي نحو غباوته * لئلا يظهر عند نفسه حكيما * من يرسل كلام مع رسول جاهل يسبي
معيرا من طرايقه * انزع سلوك الساقين وتجاوز السريعة من فم الاغبياء * من يربط
حجرا في مقلاع يضاهي من يعطي الغبي شرفا * الاشواك تونع في يد السكير ودواهي
العبودية في يد الاغبياء * كل يسرق الاغبياء يسبي عليها باشياء كثيرة * لان يحضهم قسم
لهم * مثل الكلب الذي يعود الى قيه فيصير ممقوتا * كذلك الغبي برذيلته يعاود الى خطيته
يكون خجل يجلب خطية * ويكون خجل يسوق شرفا ونعمة * رايت رجلا مستشعرا عند
ذاته انه حكيم * بل كان قد اخذ امل سهما لنفسه * العاجز اذا ارسل الى طريق يقول ان
الطريق السبع وفي الشوارع القتلة * مثل الباب ينعطف الى معطفه ويرجع * كذلك الكسلان
ينقلب في سريره * العاجز اذا خبا يده في عبه ما يمكنه يقدمها الى فمه * العاجز يستوضح
عند ذاته متوافر الحكمة * اكثر من الاخذ في شبعة بشارة * كمثل من يمسك ذنب كلب
كذلك من يتقدم في حكومة ليست له *

ut aqua frigida jucunda est animæ siti- 25
bunde, sic est nuntium bonum de ter-
ra longinqua. Quemadmodum turpe 26
est ut intercludat quis fontem, aut cor-
rumpat fluentum aquæ : sic est intolera-
bile ut cadat justus coram impio. Come- 27
stio mellis nimia, non est laudabilis : &
necessitas requirit ut honorentur sermones
præclari. Sicut urbs cujus mœnia sunt 28
diruta, & est sine muro : sic est homo,
qui aliquid agit absque consilio.

CAP. XXVI.

Velut ros in messe, & velut pluvia in 1
æstate : sic non est stulto honor. Sicut vo- 2
latilia & aves volantes, sic maledictio
vana superveniet alicui. Sicut ferula e- 3
quo, & stimulus asino : sic virga genti
transgredienti legem. Ne respondeas in- 4
sipienti secundùm insipientiam ejus, ne
fias similis illi. Imò responde insipienti 5
secundùm insipientiam ejus, ne videatur
sibi sapiens. Qui mittit sermonem per 6
nuntium stultum, acquiret opprobrium è
moribus ejus. Aufer incessum misero- 7
rū, & elabetur lex de ore stultorum. Qui 8
alligat lapidem fundæ, similis est ei qui
tribuit insipienti honorem. Spinæ nascun- 9
tur in manu ebriosi : & miseriæ servitu-
tis in manu stultorum. Omnis pulchritudo 10
impiorum odio habebitur multis in rebus,
quia aspectus illorum est ipsis fractio.
Uti canis qui revertitur ad vomitum 11
suum, & redditur abominandus : sic im-
prudens in suo vitio revertitur ad pec-
catum suū. Est verecundia quæ affert pec-
catum : & est verecundia quæ affert glo-
riam & gratiam. Vidisti virum existi- 12
mantē apud semetipsū se esse sapientem,
is poti⁹ præsumit spem arrogantem de se.
Piger, cùm mittitur in viam, dicit, Est 13
in via leo, & in plateis internecio. Sic- 14
ut ostium vertitur ad cardinem suum &
revertitur, sic piger volvitur in lecto suo.
Piger, cùm absconderit manum suam in 15
sinu suo, non poterit approximare eam
ori suo. Piger sibi videtur sapientior 16
magis quàm ii qui accipit in saturitate
sua bonum nuntium, Sicut qui tenet 17
caudam canis, sic est qui se offert in lite
non sua.

משלי : כט

Versio VUL. LAT.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

CAP. XXIX.

1 VIro, qui corripienté durâ
cervice contemnit, repentinus
ei superveniet interitus: & cũ
2 sanitas non sequetur. In multi-
plicatione justorum lætabitur
vulg⁹: cùm impii sumpserint
3 principatũ, gemet popul⁹. Vir
qui amat sapientiam, lætificat
patré suũ: qui auté nutrit scor-
4 ta, perdet substantiã. Rex justus
erigit terrã, vir avar⁹ destruet
5 eã. Homo, qui blandis fictisq;
sermonib⁹ loquitur amico suo,
6 rete expandit gressib⁹ ej⁹. Pec-
canté virũ iniquũ involvet la-
que⁹: & just⁹ laudabit atq; gau-
7 debit. Novit just⁹ causã pau-
perũ: impi⁹ ignorat scientiã.
8 Homines pestilentes dissipant
civitaté: sapientes verò aver-
9 tunt furoré. Vir sapiens, si cũ
stulto contenderit, sive irasca-
tur, sive rideat, nõ inveniet re-
10 quiem. Viri sanguinũ oderunt
simplicem: justi auté quærunt
11 animã ej⁹. Totũ spiritũ suum
profert stult⁹: sapiens differt, et
12 reservat in posterũ. Princeps
qui libenter audit verba men-
dacii, omnes ministros habet
13 impios. Paup et creditor obvi-
averũt sibi: utriusq; illumina-
14 tor est Dñs. Rex qui judicat in
veritate pauperes, thron⁹ ej⁹
15 in æternum firmabitur. Virga
atq; correptio tribuit sapien-
tiã: puer auté, qui dimittitur
voluntati suæ, confundit matré
16 suã. In multiplicatione impio-
rũ multiplicabuntur scelera: et
17 justi ruinas eorũ videbunt. E-
rudi filiũ tuũ, & refrigerabit
te, & dabit delicias animæ tuæ.
18 Cùm prophetia defecerit, dis-
sipabitur popul⁹: qui verò cu-
19 stodit legé, beat⁹ est. Serv⁹ ver-
bis non potest erudiri: quia quæ
dicis intelligit, & respondere
20 contemnit. Vidisti hominé ve-
locé ad loquendũ? stultitia ma-
gis speranda est, quã illi⁹ cor-
21 reptio. Qui delicatè à pueritia
nutrit servũ suũ, posteà sentiet
22 eũ contumacé. Vir iracundus
provocat rixas: & qui ad in-
dignandũ facilis est, erit ad
23 peccandũ proclivior. Superbũ
sequitur humilitas: & humilé
24 spiritu suscipiet gloria. Qui cũ
fure participat, odit animam
suã: adjuranté audit, & non in-
25 dicat. Qui timet hominé, citò
corruet: qui sperat in Dño, sub-
26 levabitur. Multi requirũt facié
principis: & judiciũ à Dño e-
27 greditur singulorũ. Abominã-
tur justi virũ impiũ: & abomi-
nantur impii eos, qui in recta
sunt via. Verbum custodiens
filius, extra perditionem erit.

תרגום TARGUM.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXIX.

VIr qui non recipit correptionem, & indurat cervicem suam, citò conte-retur, & non erit ei medicina. In multitudine justorũ, lætatur populus; & in dominio impiorum gemet populus. Vir qui amat sapientiam, lætificabit patrem suum: & qui adhæret meretrici, perdet substantiã suam. Rex in judicio stabilit terram; & vir iniquus dissipat eam. Vir qui dividitur à socio suo, rete expandit gressibus ejus. Vir malus in peccato suo capitur, & justus exultat & gaudet. Novit justus judicium pauperum, impii autem non intelligunt scientiam. Viri derisores loquuntur mendacium, & sapientes avertunt furorem. Vir sapiens contendens cum viro stulto, sive irascatur sive rideat, non conteritur. Viri qui effundunt sanguinem, oderunt simplicitatem: recti autem quærunt eam. Omnem furorem suum profert stultus, & sapiens in prudentia reprimit. Princeps qui auscultat verba mendacii, omnes ministri ejus sunt impii. Pauper & mediocris fortunæ homo obviaverunt sibi invicem, & Deus illuminat oculos amborum. Rex qui judicat in veritate pauperes, thronus ejus in æternum dirigetur. Virga & correptio præbent sapientiam, & puer qui non recipit correptionem, confundit matrem suam. In multitudine impiorum peccatum multiplicatur, & justi videbunt ruinas eorum. Erudi filium tuum, & requiescere te faciet, & dabit delicias animæ tuæ. In multitudine iniquorum dissipatur populus: & qui custodit legem, beatus est. Verbis non eruditur servus; cognoscit enim, nec patitur. Si vidisti virum velocem in verbis suis, melior est spes de stulto quàm de illo. Qui deliciis indulget à pueritia sua, servus evadet: & in extremum evertetur. Vir iracundus concitat rixam, & viri furiosi multi sunt peccata. Elatio filii hominis humiliat eum: & qui summissus est spiritu, dividit gloriam. Qui dividit cum fure, odit animam suam: jusjurandum defertur ei, & non confitebitur. Calumnia filii hominis accersit ei offendiculũ: & qui sperat in Deo, roborabitur. Multi sunt qui quærunt faciem principis, & à facie Dei judicium viri. Abominatio justorum est vir iniquus, & abominatio impiorum est vir cujus viæ sunt rectæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. XXIX.

HOmo qui non accipit correctionem, est- 1
que duræ cervicis, brevi conteretur, nec erit
illi medela. In multitudine justorum crescit 2
populus: & sub dominio impiorum ingemi-
scit populus. Vir qui amat sapientiam, exhi- 3
larabit patrem suum: qui autem pascitur in
scortatione, perdet facultates suas. Rex judi- 4
cio terrã erigit: at impius in egestatem redi-
git illam. Homo qui anceps est erga proxi- 5
mum suum, rete expandit gressibus ejus. Ho- 6
mo facinorosus, crimine suo capietur: justus
autem canet & gaudebit. Justus enim novit 7
judicium pauperum: impius autem non per-
cipit scientiam. Homines irrisores incendunt 8
urbes: at sapientes repellunt iram. Vir sapi- 9
ens contendit cum viro stulto, & irascitur, ac
ridet, nec *tamen* succenset. Viri effusores san- 10
guinis oderunt pium: justi verò diligunt eum.
Totam iram suam profert stultus: sapiens au- 11
tem mente suâ pervolvit. Princeps qui audi- 12
tum præbet verbo mendaci, hujus ministri o-
mnes iniqui sunt. Pauper & dolens occurre- 13
runt invicẽ, & Dñs illustrat oculos utriusque.
Rex qui judicat in veritate, hujus thronus in 14
judicio firmabitur. Virga & objurgatio dant 15
sapientiam: puer autem ineruditus pudefacit
matrem suam. In multitudine impiorum cre- 16
scit impietas: & justi lætabuntur in ruina i-
psorum. Erudi filium tuum, & is requiem & 17
delicias afferet animæ tuæ. In multitudine im- 18
piorum dissrumpitur populus: & qui custodit
legem, beatus. Verbis non corrigitur servus: 19
novit enim se non vapulaturũ. Si videas ho- 20
minem præcipitem in verbis suis, scito illo
meliorem esse stultum. Qui deliciis indulget 21
à pueritia sua, servus erit, & in novissimo
suo suspirabit. Homo iracundus provocat 22
litem: & homo indignabundus multiplicat
iniquitatem. Superbia hominis deprimet 23
eum, & humilitas illius honorem augebit ei.
Qui cum fure partitur, odit animam suam: 24
& decernent in eum juramenta, nec fatebi-
tur. Iniquitas viri componit ei offendicu- 25
lum: at qui Domino fidit, magnificabitur.
Multi sunt qui ambiunt vultum principis: à 26
Domino autem egreditur judiciũ viri. Abo- 27
minandus est apud justum vir iniquus: & via
recta abominabilis est apud iniquos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* مثل الذين القوا ان يطرحوا الأقوال لدى الناس * ومن يلقي الكلام اولا يتعرقل به *
هكذا جميع الذين يكمنون لأصدقائهم * متى ما شوهدوا يقولون انما عملت هذا مازحا *
* بالحطب الكثير يحسن وقيد النار وحيث لا يوجد ذو غضب يسكن الخصومة * الاسكار
خمر * والحطب في النار والرجل الفارق لتحريك الخصومة * اقوال الملاقين والخادعين لينة *
وهذه تضرب بواطن الاحشاء * فضة تعطي بغش يجب ان تحسب كالخزف * الشفتان المستقيمتان
تسر قلبا حزينا * العدو المتباكي بشفتيه يومي الي كل شي وفي قلبه يخترع صنوف الغش *
* ان تضرع اليك العدو بصوت عظيم فلا تذعن له * فان في نفسه سبعة شرور * من يكتم
عداوة يبتدع غشا * والنفس العالم يستر خطاياه في الجماعة * من يحفر لقريبه حفرة يسقط
فيها * ومن يدحرج حجرا على نفسه يدحرجها * اللسان الكذوب يمقت الصدق * وفم لا
غطاء عليه يصنع جوالب الهيج والشغب *

* الفصل السابع والعشرون *

* لا تفتخر بما في الغد * فانك لا تعلم ماذا ينتجه اليوم الوارد * فليمدحك قريبك لا فمك
وليمدحك غيرك ولا شفتاك * الحجر الثقيل والرمل الصعب حمله اثقل غيظ منهما جميعا *
* الجاهل الغضب لا يرحم * والغيظ حاد * لكن الغير لن يثبت لديها احد * توبيخات
مكشوفة ظاهرة افضل من صداقة مكتومة * جراحات الصديق اوثق من قبلات العدو
الاختيارية * النفس التي في الشبع تدوسها بأرجلها * والنفس التي في الضيقة تستبين لها الاشياء
المرة حلوة * مثل الطائر اذا طار من عشه هكذا الانسان يستخدم ويستعبد اذا تغرب من
مواضعه * القلب يطرب بالطيوب والخمور والعطور * والنفس تعرفها السقطات *

Quemadmodum qui sese præcipitant in 18
profundendo sermones coram hominibus,
& qui effundit sermonem prior, implica-
tur in eo: Ita sunt omnes qui insidi- 19
antur amicis suis: dum deprehenduntur,
dicunt; Certè id feci jocans. In multis 20
lignis optimè ardet ignis: & ubi non adest
iracundus, sedatur altercatio. Scurrilitas 21
est vini, & ligna in igne, & vir litigio-
sus ad excitationem contentionis. Ser- 22
mones adulantium & decipientium, mol-
les: & hi percutiunt interna viscerum.
Argentum quod datur cum fraude, de- 23
bet existimari quasi testa. Labia recta
lætificant cor triste. Inimicus lachryma- 24
bundus, labiis suis annuit ad omnia: et
in corde suo excogitat genera fraudum.
Si supplicaverit tibi inimicus altâ voce, 25
ne obedias illi: quia in anima ejus
sunt septem nequitiæ. Qui celat odi- 26
um, architectatur dolum: & qui ex-
cellens est in doctrina, operit peccata
sua in concilio. Qui fodit proximo 27
suo foveam, cadet in illam: & qui
volvit lapidem, super animam suam il-
lum volvit. Lingua mendax odit ve- 28
ritatem: & os quod non habet oper-
culum super se, producit clamores tu-
multus & seditionis.

CAP. XXVII.

NE glorieris de eo quod futurum est 1
in crastino, quia nescis quid pariat dies
ventura. Laudet te proximus tuus, non 2
os tuum: & celebret te alius, & non
labia tua. Saxo gravi, & arenâ porta- 3
tu difficili, utroque simul gravior est ira.
Stultus furibundus non miseretur, & ira 4
est acuta: at prope zelum nemo consiste-
re potest. Correptiones manifestæ & a- 5
pertæ, sunt præstantiores amicitiâ occul-
tâ. Vulnera amici sunt tutiora osculis 6
inimici voluntariis. Anima quæ est in 7
saturitate, deridet dominos suos: &
animæ quæ est in angustia, res amaræ
dulces videbuntur. Sicut volucre cùm 8
volaverit de nido suo, sic homo ad-
hibebitur in servitutem & subjectionem,
cùm discesserit è locis suis. Cor gaudet 9
aromatibus, & vinis, & odoramentis:
& animam discernunt casus.

מִשְׁלֵי : ל

CAP. XXX.

: Ithiel ad vir dixit *Assumptionem* .Jache filii Aghur Verba
1 דִּבְרֵי אָגוּר בִּן־יָקֶה הַמַּשָּׂא נְאֻם הַגֶּבֶר לְאִיתִיאֵל
intelligentia non & *: viro præ ego stolidum* Quia .Uchal & , Ithiel ad
2 לְאִיתִיאֵל וְאֻכָל : כִּי בַעַר אָנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא־בִינַת
sanctorum scientiam *&* ,sapientiam didici non Et .mihi hominum
3 אָדָם לִי : וְלֹא־לָמַדְתִּי חָכְמָה וְדַעַת קְדֹשִׁים
ventum *collegit* Quis ? descendit & , cœlum ascendit Quis .noscam
4 אֵדָע : מִי עָלָה־שָׁמַיִם וַיֵּרַד מִי אָסַף־רוּחַ
omnes statuit quis ? vestimento in aquas ligavit Quis ? suis pugillis in
בְּחָפְנָיו מִי צָרַר־מַיִם בַּשִּׂמְלָה מִי הֵקִים כָּל־
? noveris quid ,ejus filii nomen quod & ,ejus nomen quod ? terræ fines
אַפְסֵי־אָרֶץ מַה־שְּׁמוֹ וּמַה־שֶּׁם־בְּנוֹ כִּי תֵדָע :
Ne .eo in *fidentibus ipse* clypeus : purgatus Dei sermo Omnis
5 כָּל־אִמְרַת אֱלוֹהַּ צְרוּפָה מָגֵן הוּא לַחֹסִים בּוֹ : אַל־
6
Duo .*sis* mendax & ,te in increpet fortè ne : ejus verbis *super* addas
7 תּוֹסְףְּ עַל־דְּבָרָיו פֶּן־יוֹכִיחַ בְּךָ וְנִכְזָבְתָּ : שְׁתַּיִם
,*Vanitatem* .moriar antequàm ,me à prohibeas ne : te à postulavi
8 שָׁאַלְתִּי מֵאִתָּךְ אַל־תִּמְנַע מִמֶּנִּי בְּטֶרֶם אָמוּת : שָׁוְא ׀
dederis ne *opulentiam* & ,paupertatem : me à elonga *mendax verbum &*
וּדְבַר־כָּזָב הַרְחֵק מִמֶּנִּי רֵאשׁ וָעֹשֶׁר אַל־תִּתֶּן־
, *mentiar* & , satier , fortè Ne .*mei statuti panem mihi da prædam* : mihi
9 לִי הַטְרִיפֵנִי לֶחֶם חֻקִּי : פֶּן אֶשְׂבַּע ׀ וְכִחַשְׁתִּי
apprehendā & ,furer &,efficiar pauper fortè ne & ? Dominus quis : dicam &
וְאָמַרְתִּי מִי יְהוָה וּפֶן־אִוָּרֵשׁ וְגָנַבְתִּי וְתָפַשְׂתִּי
fortè ne : *suum dominum ad* servum *lingua crimineris* Ne .mei Dei nomen
10 שֵׁם אֱלֹהָי : אַל־תַּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל־אֲדֹנוֹ פֶּן־
& : maledicet suo patri Generatio .delinquas & ,tibi maledicat
11 יְקַלֶּלְךָ וְאָשָׁמְתָּ : דּוֹר אָבִיו יְקַלֵּל וְאֶת־
sua sorde à & : suis oculis in munda Generatio .benedicet non suæ matri
12 אִמּוֹ לֹא יְבָרֵךְ : דּוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וּמִצֹּאָתוֹ
ejus palpebræ & : *ejus* oculi sunt excelsi cujus Generatio .lota est non
13 לֹא רֻחָץ : דּוֹר מָה־רָמוּ עֵינָיו וְעַפְעַפָּיו
,ejus molares cultri & , *ejus dentes gladii* Generatio .sunt elevatæ
14 יִנָּשֵׂאוּ : דּוֹר ׀ חֲרָבוֹת שִׁנָּיו וּמַאֲכָלוֹת מְתַלְּעֹתָיו
Halucah .*homine* ab egenos & : terra è *afflictos comedendum ad*
15 לֶאֱכֹל עֲנִיִּים מֵאֶרֶץ וְאֶבְיוֹנִים מֵאָדָם : לַעֲלוּקָה ׀
quatuor : saturabuntur non *ipsa* Tria .*da* , *da* filiæ duæ
שְׁתֵּי בָנוֹת הַב ׀ הַב שָׁלוֹשׁ הֵנָּה לֹא תִשְׂבַּעְנָה אַרְבַּע
non terra , *vulvæ constrictio* & ,Sepulchrum .*abundantia dixerunt* non
16 לֹא־אָמְרוּ הוֹן : שְׁאוֹל וְעֹצֶר רָחַם אֶרֶץ לֹא־
subsannaverit Oculum .*abundantia* dixit non ignis & : aquis satiata est
17 שָׂבְעָה מַּיִם וְאֵשׁ לֹא־אָמְרָה הוֹן : עַיִן ׀ תִּלְעַג
corvi *eum* effodiant ,matris obedientiam *ad* contempserit & , patrem
לְאָב וְתָבוּז לִיקֲּהַת אֵם יִקְּרוּהָ עֹרְבֵי־
sunt abscondita *ipsa* Tria .aquilæ filii *eum* comedant & : torrentis
18 נַחַל וְיֹאכְלוּהָ בְנֵי־נָשֶׁר : שְׁלֹשָׁה הֵמָּה נִפְלְאוּ
viam , cœlis in aquilæ Viam .*ea* novi non quatuor & : me à
19 מִמֶּנִּי וְאַרְבָּעָה לֹא יְדַעְתִּים : דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר ׀ בַּשָּׁמַיִם דֶּרֶךְ
viri viam & ,maris corde in navis viam ,petram super serpentis
נָחָשׁ עֲלֵי צוּר דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְלֶב־יָם וְדֶרֶךְ גֶּבֶר
,suum os tersit & ,comedit ,*adulterantis* mulieris via Sic .*puella* in
20 בְּעַלְמָה : כֵּן ׀ דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנָאָפֶת אָכְלָה וּמָחֲתָה פִיהָ
est commota tria Propter .iniquitatem sum operata Non : dixit &
21 וְאָמְרָה לֹא־פָעַלְתִּי אָוֶן : תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה
cùm servum Propter .sustinere *poterit* non quatuor propter & : terra
22 אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא־תוּכַל שְׂאֵת : תַּחַת עֶבֶד כִּי
exosam Propter .pane fuerit saturatus cùm stultum & ,regnaverit
23 יִמְלוֹךְ וְנָבָל כִּי יִשְׂבַּע־לָחֶם : תַּחַת שְׂנוּאָה
Quatuor .suæ *heræ* fuerit hæres cùm ancillam & : fuerit maritata cùm
24 כִּי תִבָּעֵל וְשִׁפְחָה כִּי־תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ : אַרְבָּעָה
edocta sapienter sapientia ipsa & : terræ minima *ipsa*
הֵם קְטַנֵּי־אָרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים מְחֻכָּמִים :

Versio VUL. LAT.

CAP. XXX.

1 VErba Congregantis filii
Vomentis. Visio, quā locut⁹ est
vir, cū quo est De⁹, & qui Deo
secū morante confortatus, ait;
2 Stultissim⁹ sū virorū, & sapien-
3 tia hominū nō est mecū. Non
didici sapientiā, & non novi
4 scientiā Sanctorū. Quis ascen-
dit in cœlū atq; descēdit? quis
continuit spiritū in manibus
suis? quis colligavit aquas
quasi in vestimento? quis su-
scitavit omnes terminos ter-
ræ? quod nomen est ej⁹, & quod
5 nomen filii ej⁹, si nôsti? Omnis
sermo Dei ignitus, clypeus est
6 sperantibus in se: Ne addas
quidquā verbis illi⁹, & argua-
7 ris, inveniarisq; mendax. Duo
rogavi te, ne deneges mihi an-
8 tequā moriar. Vanitatē, et ver-
ba mēdacia lōgè fac à me. Mē-
dicitatē, & divitias ne dederis
mihi: tribue tantū victui meo
9 necessaria: Ne fortè satiat⁹ il-
liciar ad negādū, et dicā; Quis
est Dñs? aut egestate compuls⁹
furer, & perjurem nomen Dei
10 mei. Ne accuses servū ad do-
minū suū, ne fortè maledicat
11 tibi, & corruas. Generatio,
quæ patri suo maledicit, et quæ
12 matri suæ non benedicit. Ge-
neratio, quæ sibi munda vide-
tur, & tamē nō est lota à sor-
13 dib⁹ suis. Generatio, cuj⁹ excel-
si sūt oculi, et palpebræ ej⁹ in
14 alta surrectæ. Generatio, quæ
pro dentib⁹ gladios habet, &
commandit molarib⁹ suis, ut
comedat inopes de terra, &
15 pauperes ex hominib⁹. Sangui-
sugæ duæ sunt filiæ, dicentes;
Affer, affer. Tria sunt insatu-
rabilia: & quartū, quod nunquā
16 dicit; Sufficit. Infern⁹, & os
vulvæ, & terra, quæ non sati-
atur aquā: ignis verò nun-
17 quā dicit, Sufficit. Oculum,
qui subsannat patrem, & qui
despicit partū matris suæ, ef-
fodiant eū corvi de torrenti-
bus, & comedant eū filii aqui-
18 læ. Tria sunt difficilia mihi,
19 & quartū penitùs ignoro. Viā
aquilæ in cœlo, viam colubri
sup petrā, viā navis in medio
mari, & viā viri in adolescen-
20 tia. Talis est via mulieris adul-
teræ, quæ comedit, & tergens
os suū dicit; Non sum operata
21 malū. Per tria movetur terra,
& quartū nō potest sustinere:
22 Per servū cū regnaverit: per stul-
23 tū cū saturat⁹ fuerit cibo: Per
odiosā mulierē cū in matrimo-
nio fuerit assumpta: & per an-
cillā cū fuerit hæres dominæ
24 suæ. Quatuor sūt minima ter-
ræ, et ipsa sūt sapientiora sa-
pientibus:

Versio GRÆCA LXX.

Cum Translatione LATINA, Interp.

7 † Ἐπίσταται δίκαιος κρίνειν πενιχροῖς, † ὁ δὲ
ἀσεβὴς οὐ (γ) νοεῖ γνῶσιν, † καὶ πτωχῷ οὐχ ὑ-
8 πάρχει νοῦς ἐπιγνώμων. † Ἄνδρες (*) ἄνομοι
ἐξέκαυσαν πόλιν, † σοφοὶ δὲ ἀπέστρεψαν ὀρ-
9 γήν. † Ἀνὴρ σοφὸς κρινεῖ ἔθνη; † ἀνὴρ δὲ
φαῦλος ὀργιζόμενος καταγελᾶται καὶ οὐ κα-
10 ταπτήσσει. † Ἄνδρες αἱμάτων μέτοχοι (δ) μι-
σοῦσιν ὅσιον, † οἱ δὲ εὐθεῖς ἐκζητήσουσι ψυ-
11 χὴν αὐτοῦ. † Ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἐκφέρει ἄ-
12 φρων, † σοφὸς δὲ ταμιεύεται κατὰ μέρος. † Βασι-
λέως ὑπακούοντος λόγον ἄδικον, † πάντες
13 οἱ ὑπ' αὐτὸν παράνομοι. † Δανειστοῦ καὶ (ε)
χρεωφειλέτου ἀλλήλοις συνελθόντων, ἐπισκο-
14 πὴν (ζ) ἀμφοτέρων ποιεῖται ὁ κύριος. † Βα-
σιλέως ἐν ἀληθείᾳ κρίνοντος πτωχούς, † ὁ
θρόνος αὐτοῦ εἰς μαρτύριον κατασταθήσεται.
15 † Πληγαὶ καὶ ἔλεγχοι διδόασι σοφίαν, † παῖς
16 δὲ πλανώμενος αἰσχύνει γονεῖς αὐτοῦ. Πολ-
λῶν ὄντων ἀσεβῶν πολλαὶ γίνονται ἁμαρτίαι,
† οἱ δὲ δίκαιοι ἐκείνων πιπτόντων κατάφοβοι
17 γίνονται. † Παίδευε υἱόν σου, καὶ ἀναπαύσει
18 σε, † καὶ δώσει κόσμον τῇ ψυχῇ σου. † Οὐ μὴ
(*) ὑπάρξῃ ἐξηγητὴς ἔθνει παρανόμῳ, † ὁ
19 δὲ φυλάσσων τὸν νόμον μακαριστός. † Λόγοις οὐ
παιδευθήσεται οἰκέτης σκληρός, † ἐὰν γὰρ καὶ
(η) νοήσῃ, ἀλλ' οὐχ ὑπακούσεται. † Ἐὰν ἴδῃς
20 ἄνδρα ταχὺν ἐν λόγοις, † γίνωσκε ὅτι ἐλ-
21 πίδα ἔχει μᾶλλον ὁ ἄφρων αὐτοῦ. † Ὃς κα-
τασπαταλᾷ ἐκ παιδός, οἰκέτης ἔσται, † ἔσχα-
22 τον δὲ ὀδυνηθήσεται ἐφ' ἑαυτῷ. † Ἀνὴρ θυ-
μώδης (θ) ἐγείρει νεῖκος, † ἀνὴρ δὲ ὀργίλος
23 ἐξώρυξεν (ι) ἁμαρτίαν. † Ὕβρις ἄνδρα τα-
πεινοῖ, † τοὺς δὲ ταπεινόφρονας ἐρείδει δόξῃ
24 κύριος. † Ὃς μερίζεται κλέπτῃ, μισεῖ τὴν ἑαυ-
τοῦ ψυχήν· † ἐὰν δὲ ὅρκου προτεθέντος ἀκού-
25 σαντες μὴ ἀναγγείλωσι, φοβηθέντες καὶ αἰ-
σχυνθέντες ἀνθρώπους (κ) ὑπεσκελίσθησαν, † ὁ
δὲ πεποιθὼς (λ) ἐπὶ κυρίῳ εὐφρανθήσεται. †
ἀσέβεια ἀνδρὶ δίδωσι σφάλμα, † (μ) ὃς δὲ
26 πέποιθεν ἐπὶ τῷ δεσπότῃ σωθήσεται. † Πολ-
λοὶ θεραπεύουσι πρόσωπα ἡγουμένων, † παρὰ
27 δὲ κυρίου γίνεται τὸ δίκαιον ἀνδρί. † Βδέλυγ-
μα δικαίοις ἀνὴρ ἄδικος, † βδέλυγ-
μα δὲ ἀνόμῳ κατευθύνουσα ὁδός. Cap. 31.
10 † Γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὑρήσει; † τιμιωτέρα
11 δέ ἐστι λίθων πολυτελῶν ἡ τοιαύτη. † Θαρσεῖ
(ν) ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς· †
ἡ τοιαύτη καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει. †
12 Ἐνεργεῖ γὰρ τῷ ἀνδρὶ (ξ) εἰς ἀγαθὰ πάντα
13 τὸν βίον. † Μηρυομένη ἔρια καὶ λίνον, ἐποίησεν
14 (ο) εὔχρηστον ταῖς χερσὶν αὐτῆς. † (π) Ἐγένετο
ὡσεὶ ναῦς ἐμπορευομένη μακρόθεν, † συνά-
15 γει (ρ) δὲ αὐτῆς τὸν βίον. Καὶ ἀνίσταται ἐκ νυ-
κτῶν, † καὶ ἔδωκε βρώματα τῷ οἴκῳ, † καὶ ἔργα
16 ταῖς θεραπαίναις. † Θεωρήσασα γεώργιον ἐ-
πρίατο, † ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς κατεφύ-
17 τευσε κτῆμα. † Ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς τὴν ὀσφὺν
αὐτῆς † ἤρεισε τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔργον.

MS. A. (γ) συνήσει (*) λοιμοὶ (δ) ζητήσουσιν ὅσιον, (ε) χρεοφειλέ-
του (ζ) ποιεῖται ἀμφοτέρων ὁ κύριος. (*) ὑπάρξει (η) νοήσῃ, οὐχ ὑπακού-
(θ) ὀρύσσει νεῖκος, (ι) ἁμαρτίας. (κ) ὑποσκελισθήσονται, (λ) ἐπὶ κύριον
δὲ πεποιθὼς (ν) ἐπ' αὐτὴν (ξ) ἀγαθὸν καὶ οὐ κακὸν πάντα τὸν βίον. (ο)
χρήσιμα (π) Ἐγένετο δὲ ὡσεὶ ναῦς ἐκπορευομένη (ρ) δὲ αὐτῆς τὸν βίον

תרגום TARGUM.

ל

1 מִלּוֹי דְּאָגוּר בַּר יָקֶה דְּקַבֵּל נְבִיּוּתָא וְאָמַר גַּבְרָא לְאִיתִיאֵל לְאִיתִיאֵל וְאוּכָל : מְטוּל
2 דְּבוּרָא דִּבְנֵי נָשָׁא אֲנָא וְלָא אִית בִּי בִּיּוּנָא דִּבְנֵי נָשָׁא : וְלָא יְלֵיפִית חָכְמְתָא וְלָא יְדַעִית
3 יְדִיעְתָּא דְּקַדִּישֵׁי : מַן סְלֵק לִשְׁמַיָּא וּנְחַת וּמַן אֲחַד רוּחָא בְּחָפְנוֹי וּמַן צָר מַיָּא בְּשׁוּשִׁיפָא
4 וּמַן אֲקִים בְּרִיתָא דְאַרְעָא מַן שְׁמֵיהּ וּמַן שׁוּם בְּרֵיהּ אִין יְדַעְתְּ : כֻּלְּהוֹן מֵימְרוֹי דֶּאֱלָהָא
5 צְרִיפִן וּמְסַיַּע לְאִלֵּין דְּמִתְרַחְצִין בֵּיהּ : לָא תוֹסֵף עַל מִלּוֹי דְּלָא יְכַסְנָךְ וְתִתְכַּדַּב : תַּרְתֵּין
6
7 שְׁאֵלִית מִנָּךְ לָא תְּכַלֵּי מִנִּי עַד לָא אֲמוּת : דִּגְלָתָא וּמִלְּתָא כְּדִבוּתָא אַרְחֵק מִנִּי מִסְכְּנוּתָא
8 וְעוּתְרָא לָא תִתֵּן לִי וּנִי לַחְמָא מִסְתִּי : דְּלָא אֶשְׂבַּע וְאֶכְפַּר וְאֵימַר מַנּוּ אֱלָהָא וּדְלָא
9 אִתְמַסְכַּן וְאֶגְנוּב וְאַחֵלֵל שְׁמֵיהּ דֶּאֱלָהָא : לָא תַלְשֵׁן עַבְדָּא לְמָרֵיהּ דְּלָא נְצַעֲרָךְ
10 וְתִתְחַיֵּב : דָּרָא דַּאֲבוּהִי נְצַעַר וּלְאִמֵּיהּ לָא מְבָרֵךְ : דָּרָא דְּדַכֵּי בְּעֵינוֹי וּמִצָּאתֵיהּ לָא
11
12 אִשְׁתְּזַג : דָּרָא דְּרָמוּ עֵינוֹי וּגְבִינוֹי מִנַּטְלִין : דָּרָא דְּסַכִּסְרֵי אִנּוּן שִׁנּוֹי וְחָרִיפֵי אִנּוּן נִיבוֹי
13
14 לְמֵיכַל מִסְכְּנֵי מֵאַרְעָא וְלַעֲלִיבֵי מִן בְּנֵי נָשָׁא : לַעֲלוּקָא תַּרְתֵּין בְּנָן הַב הַב תְּלָת אִנּוּן
15
16 דְּלָא שָׂבְעָן וְאַרְבַּע דְּלָא אָמְרָן מִסְתָּא : שְׁיוֹל וְאַחֲדַת רַחְמֵי וְאַרְעָא לָא שָׂבְעָא מַיָּא וְנוּרָא
17 לָא אָמְרָה מִסְתָּא : עַיְנָא דְּמַצְדְּיָא לְאַב וְשָׁיְטָא קְשִׁישׁוּתָא דְאִמָּא נְחַצוֹנֵיהּ עוֹרְבֵי
18 דְּנַחְלָא וְיִסְמוֹן יָתֵיהּ בְּנֵי נִשְׁרָא : תְּלָת אִנּוּן דִּגְנִיזִין מִנִּי וְאַרְבַּע דְּלָא יְדַעִית אִנּוּן : אָרְחָא
19 דְּנִשְׁרָא בִּשְׁמַיָּא וְאוּרְחֵיהּ דְּחִוְיָא עַל שׁוּעָא וְאוּרְחָא דְאִלְפָא בְּלִבֵּיהּ דְּיַמָּא וְאָרְחָא דְּגַבְרָא
20 בְּעוּלֵימְתָא : הֵיכְנָא אָרְחָא דְּאִתְּתָא נָיְפְתָא אָכְלָה וּמְכַפְּרָה פּוּמַהּ וְאָמְרָה לָא עֲבַדִית
21 מִדַּעַם דְּעַוְלָא : תְּחוֹת תְּלָת רְגוּזָא אַרְעָא וּתְחוֹת אַרְבַּע לָא יָכְלָא לְמִסְבְּרָא : תְּחוֹת
22
23 עַבְדָּא כַּד נִמְלוֹךְ וְטַפְשָׁא דִּישְׂבַּע לַחְמָא : תְּחוֹת שְׂנוּאֲתָא דְּהָוְיָא לְגַבְרָא וְאַמְתָא דִי
24 דְּהָוְיָא לְרִבּוּנְתַהּ : אַרְבְּעָא אִנּוּן דִּזְעִירִין בְּאַרְעָא וְהִנּוּן חַכִּימִין וּמְחַכְּמִין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXX.

VErba Agur filii Jachæ, qui suscepit prophetiam, & dixit vir ad Ithiel,
Ithiel, & Uchal. Quoniam insipientissimus ego sum hominum, & non
mihi intelligentia filiorum hominum. Et non didici sapientiam, nec
scientiā sanctorum. Quis ascendit in cœlum & descendit? & quis
ventum in pugillis suis? & quis ligavit aquas in pallio? & quis
terminos terræ? quod est nomen ejus, aut quod est nomen filii ejus,
sti? Omnes sermones Dei sunt conflati, & auxiliatur eis qui confidunt
co. Ne addas ad verba ejus, ut non arguat te, & inveniaris mendax. Duo
tivi à te, ne prohibeas à me antequàm moriar. Detractionem & verba
mendacii longè fac à me, mendicitatem & divitias ne des mihi,
pane sufficienti mihi. Ne cùm satiatus fuero, negem & dicam: Quis
Deus? & ne paupertate compulsus furer, & violem nomen Dei. Ne
servū apud dñm suum, ne fortè maledicat tibi, & reus peragaris.
ratio quæ patri suo maledicit, & matri suæ non benedicit. Generatio
munda est in oculis suis, & à sordibus suis non est lota. Generatio cujus
celsi sunt oculi, & palpebræ elevatæ. Generatio cuj⁹ dentes sunt [sicut]
dii, & molares [ut] cultri, ad comedendū pauperes de terra, & afflictos
liis hominum. Sanguisugæ duæ sunt filiæ, [*dicentes*] *Da, da*: tres sunt quæ
satiantur, et quatuor quæ nunquā dicunt, Sufficit. Infern⁹ et constrictio
& terra non satiatur aqua: & ignis nunquā dicit, Sufficit. Oculus qui
sannat patrē, & despicit senectutē matris, diffident eum corvi torrentis,
excæcabunt eum filii aquilæ. Tria sunt abscondita mihi, & quatuor quæ
scio. Viam aquilæ in cœlo, viam colubri super petra, & viam navis in
de maris, et viam viri in virgine. Sic est via mulieris adulteræ, quæ comedit,
et tergit os suum, et dicit: Non sum operata aliquid iniqui. Per tria
movetur terra, et quartum non potest sustinere. Propter servum cùm
naverit, et propter insipientem qui saturatur pane. Propter odiosam
fuit viro, et ancillam quæ fuerit hæres dominæ suæ. Quatuor sunt
in terra, et sunt sapientia & erudita.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܬ̈ܠܐ *

[illegible]

CAP. XXX.

SErmones Agur filii Jaci qui consequut⁹ est 1
prophetiā,& vires acquisivit,dixitq; ad Ata-
liel ; Quandoquidē mancū est judiciū meū, 2
nec est in me prudentia humana, Nec novi 3
sapientiā,neq; didici scientiā sanctorū: Dici- 4
to mihi, Quis ascendit in cœlū,& descendit?
quis continuit spiritū volis suis? quis colliga-
vit aquas in linteo? & quis constituit omnes
terminos terræ? Quodnā est nomē ej⁹. & q̄
nomen filii ej⁹,si nôsti? Universa dicta Dei e- 5
lecta sūt,ipseq; fulcit eos qui confidūt in illo.
Nil addas verbis ej⁹,ne te corripiat,& argua- 6
ris mendacio. Duo abs te postulavi,ne dene- 7
ges mihi antequā moriar. Amove à me vani- 8
tatē et sermonē mendacē,et paupertatē ac di-
vitias ne dederis mihi,*sed* concede mihi habi-
tationē pro sufficiētia mea: Ne fortè satiat⁹ ne- 9
gē,ac dicā; Quis est Dn̄s? aut ne in pauperta-
tē redact⁹ furer, & jurē p nomē Dei mei. Ne 10
tradas servū heris ej⁹,ne tibi maledicat,& sis
obnoxi⁹ Generationi quæ parentes suos con- 11
tumeliis afficit, & matri suæ non benedicit.
Generationi quæ munda est in oculis suis, & 12
tamen à sordib⁹ suis non lavit se. Generatio- 13
ni quæ cùm elatos habet oculos,palpebras su-
as attollit. Generationi cujus dentes gladii 14
sunt,et cultri canini ej⁹,ut devorent pauperes
terræ & inopes ex hominib⁹. Sanguisuga tres 15
habebat filias dilectas: tres *inquam*,sunt quæ
non satiantur,& quarta nequaquā dicit, Satis 16
est: Infernus,et cuj⁹ constricta sunt viscera,&
terra non saturatur aquis,& ignis nunquā di-
cit, Sufficit. Oculum qui ridet patrem suum, 17
& spernit senectutem matris suæ, eruent cor-
vi vallis, & devorabunt pulli aquilæ. Tria 18
sunt quæ me latent,& quartū ignoro: Viā a- 19
quilæ in cœlo, & viā serpentis supra petrā,
& viā navis in corde maris, & viam viri in
adolescentia sua. Ejusmodi est via mulieris 20
adulteræ : comedit, & extergit os suum, ac
dicit, Nihil feci. Sub tribus contremiscit 21
terra, et sub quatuor nequit sustinere : Sub 22
servo cùm regnârit,sub stulto qui satiatur pa-
ne : Sub odiosa *muliere* quæ nubit viro, et 23
sub ancilla quæ ejicit dominam suam. Qua-
tuor sunt minima super terram, eaque sapi-
entiora sapientibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* صديقك او صديق ابيك لا تهمله * ولا تدخلن الي منزل اخيك جزافا * صديق قريب
مصاقب بيتك افضل من اخ يسكن بعيدا * يا بني صر حكيما ليفرح قلبك * وارد عنك
اقوال المعير * المدرب يختفي في موافاة المساوي * والاغبياء اذا وافاهم يتكبدون خسران
* من يفسد ما ليس له ينزع ثوبه * فقد عبر المتعظم * من يبارك صديقه بالغداة بصوت
عظيم * اعتقده انه لا فرق بينه وبين من يلعنه * نقط الوكف تخرج الرجل في اليوم
السوء من منزله * وكذلك الامراة الفارقة السامة تخرج الرجل من بيته * الشمال ريح
صعب * والاسم يلقب يمينه * الحديد يحد الحديد * والانسان يحد وجه رفيقه * من نصب تينة
ياكل اثمارها * ومن حفظ صاحبه اكرم * كما ان الوجوه ما تشابه الوجوه * كذلك اذهان
الناس ما تشابه * الجحيم والهلاك ما يشبعان * هكذا الصورة اعين الناس ما تشبع ولا تمتلي
رذالة عند الرب تصليب العين * والذين لا ادبا لهم ما يمسكون السنتهم * الاحماء امتحان
الفضة والذهب وامتحانهما * والانسان يمتحن بفم الذين يمدحونه * قلب المتعدي الشريعة
يلتمس الشر * والقلب المقوم يطلب علما * ان جلدت الغبي في وسط الجماعة واهنته * فما
تنزع بذلك غباوته * اعرف نفوس رعيتك معرفة بليغة * وبت قلبك على قطعانك * فان
العز والاقتدار ليسا للانسان مدى الدهر * ولا يدفع من جيل الي جيل * اهتم بانواع الخضر
التي في البقعة * فيكثر حسيسا * واجمع حسيسا جبليا * ليكون لك غنم للبوس * اكرم الرياض
ليكون لك خراف * يا بني لك مني اقوالا قوية لحياتك وحياة من يخدمك *
* الفصل الثامن والعشرون * المنافق يهرب من غير ان يطرده احد * والمقسط مثل
كالاسد * من اجل خطايا المنافقين صارت الخصومات * والرجل المدرب يخمدها *

Amicum tuum aut amicum patris tui ne contemnas : & ne ingrediaris habitaculum fratris tui, gratis. Amicus proximus propinquus domui tuæ, est melior fratre habitante procul. 10
Fili mi, esto sapiens, ut gaudeat cor tuum : & averte à te verba infamiæ. 11
Cautus abscondit se in adventu malorum : & insipientes, cùm advenerint eis, sustinebunt jacturā. 12
Qui deterit quod non est suum, auferetur vestis ejus : jam enim excessit superbum. 13
Qui benedicit amico suo in matutino, voce ingenti, crede nullam esse differentiam inter illum & inter eum qui maledicit ipsi. 14
Guttæ perstillationis educunt virum è domo sua in die pluvio ; sic mulier litigiosa calumniatrix educit virum de domo ejus. 15
Septentrio est ventus asper, & nomine appellatur Dexter. 16
Ferrum acuit ferrum, & homo acuit faciem socii sui. 17
Qui plantat ficum, edet fructus ejus : & qui custodit amicum suum, honorabitur. 18
Sicut vultus non sunt similes vultibus, sic mentes hominum non assimilantur. 19
Infernus & perditio non satiantur : hoc modo oculi hominum non satiantur nec implentur. Abominatio est apud Dominum durities oculi (i. impudentia) & qui non habent disciplinam, non cohibent linguam suam. 20
Excandefactio est experimentum argenti & auri, & probatio utriusque : & homo comprobatur ore eorum qui laudant eū. Cor prævaricantis legem, quærit malū : & cor rectum investigat scientiam. 21
Si flagellaveris insipientem in medio concilii, & despexeris eum, non auferes ob hoc stultitiam ejus. 22
Cognosce animos gregis tui cognitione perfectâ, & confirma cor tuum super greges tuos. 23
Quia gloria & potestas non erunt homini in seculum, neque concedentur à progenie ad progeniem. 24
Cura omnigenas herbas quæ sunt in campo, & redundabit faio : Et collige 25 26
herbam montanam, ut sint tibi pecudes ad indumentum. In pretio habeas prata, ut sint tibi agni. Fili mi, habes à me sermones potentes pro vita tua & vita eorum qui tibi ministrant. 27

CAP. XXVIII.

IMpius fugit absque eo quòd vexet eum quisquam : & justus nixus est quasi leo. 1
Ob peccata impiorum enatæ sunt lites : & vir cautus sedat illas. 2

משלי : לא

Cuniculi .suum panem æstate in præparaverunt & ,fortis non populus Formicæ
25 הנמלים עם לא־עז ויכינו בקיץ לחמם: שפנים
26 :locustæ non Rex .suā domū petra in ponent & ,robustus non populus
עם לא־עצום וישימו בסלע ביתם: מלך אין לארבה
27 ædibus in ipsa & : tractabit manib⁹ in Aranea .ipsum totū dimidians egredietur &
ויצא חצץ כלו: שממית בידים תתפש והיא בהיכלי
28 .ire benificantia quatuor & : incessum benificantia ipsa Tria .regis
29 מלך: שלשה המה מיטיבי צעד וארבעה מטבי לכת:
,lumbos Accinctus .omnis faciebus à revertetur non & : animali in fortis Leo
30 ליש גבור בבהמה ולא־ישוב מפני־כל: זרזיר מתנים
31 si & : te elevando in egisti stultè Si .eo cum Alcum rex & : hircus vel
32 או־תיש ומלך אלקום עמו: אם־נבלת בהתנשא ואם־
,butyrum educet lactis emulsor Quia .os ad manum ,cogitâsti malum
33 זמות יד לפה: כי מיץ חלב יוציא חמאה
.litem educet furorum emunctor & : sanguinem educet naris emunctor &
ומיץ־אף יוציא דם ומיץ אפים יוציא ריב:

CAP. XXXI. לא

quid &,mi fili Quid .sua mater eū erudivit qua assumptio :regis Lemuel Verba
1 דברי למואל מלך משא אשר־יסרתו אמו: מה־ברי ומה־
2 :tuā facultate mulieribus dederis Ne .meorū votorū fili quid & :mei uteri fili
3 בר־בטני ומה בר־נדרי: אל־תתן לנשים חילך
regibus ne ,Lemuel regibus Ne .reges delendū ad tuas vias &
4 ודרכיך למחות מלכין: אל למלכים למואל אל למלכים
:statuti obliviscatur &,bibat fortè Ne .sechar ubi gubernatorib⁹ & :vinū bibere
5 שתו־יין ולרוזנים או שכר: פן־ישתה וישכח מחקק
amaris vinum & :pereunti sechar Date .afflicti filiorū omniū judiciū mutet &
6 וישנה דין כל־בני־עני: תנו־שכר לאובד ויין למרי
.recordetur non sui laboris & :suæ egestatis obliviscatur & ,Bibat .animo
7 נפש: ישתה וישכח רישו ועמלו לא יזכר־
Aperi .transitum filiorū omniū judiciū ad : muto tuū os Aperi .amplius
8 עוד: פתח־פיך לאלם אל־דין כל־בני חלוף: פתח־
9 quis virtutis Mulierem .egeni & ,afflicti judiciū & :justitiā judica ,tuū os
10 פיך שפט־צדק ודין עני ואביון: אשת־חיל מי
:sui mariti cor ea in Confidit .ejus merces margaritis à distans & ? inveniet
11 ימצא ורחק מפנינים מכרה: בטח בה לב בעלה
dieb⁹ omnibus :malum non & bonum ei Retribuit .indigebit non spolio &
12 ושלל לא יחסר: גמלתהו טוב ולא־רע כל ימי
.suarū volarum voluntate in fecit & :lina & ,lanam Quæsivit .suarū vitarum
13 חייה: דרשה צמר ופשתים ותעש בחפץ כפיה:
surrexit Et .suum panem adducet longè de :circueuntis naves velut Fuit
14 היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה: ותקם
15 Cogitavit .suis puellis statutum & :suæ domui prædam deditque ,nocte adhuc in
16 בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתיה: זממה
Accinxit .vineam plantavit suarum volarum fructu de :eum accepit & ,agrum
17 שדה ותקחהו מפרי כפיה נטעה כרם: חגרה
.sua brachia roboravit & ,suos lumbos fortitudine in
בעוז מתניה ותאמץ זרועתיה:

Versio VULG. LAT.

25 Formicæ, popul⁹ infirm⁹, qui præ-
26 parat in messe cibū sibi: Lepuscu-
lus, plebs invalida, qui collocat in
27 petra cubile suū: Regē locusta non
habent, & egreditur universa p tur-
28 mas suas: Stellio manib⁹ nititur,
29 & moratur in ædibus regis. Tria
sunt, quæ benè gradiuntur, & quar-
30 tum, quod incedit fœliciter: Leo for-
tissim⁹ bestiarū, ad nulli⁹ pavebit
31 occursū: Gall⁹ succinct⁹ lumbos:
& aries: nec est rex, qui resistat ei.
32 Est qui stult⁹ apparuit postquā ele-
vatus est in sublime: si enim intel-
lexisset, ori suo imposuisset manū.
33 Qui autē fortiter premit ubera ad
eliciendū lac, exprimit butyrū: &
qui vehementer emungit, elicit san-
guinē: & qui provocat iras, produ-
cit discordias. CAP. XXXI.
1 VErba Lamuelis regis. Visio, quā
erudivit eū mater sua. Quid di-
2 lecte mi, quid dilecte uteri mei, quid
3 dilecte votorū meorū? Ne dederis
mulierib⁹ substantiā tuā, & divitias
4 tuas ad delendos reges. Noli regi-
bus, O Lamuel, noli regibus dare
vinū: quia nullum secretū est ubi
5 regnat ebrietas. Et ne fortè bi-
bant, & obliviscantur judiciorum,
& mutent causam filiorū pauperis.
6 Date siceram mœrentib⁹, & vinum
7 his qui amaro sunt animo: Bibant,
& obliviscantur egestatis suæ, &
doloris sui non recordentur am-
8 pliùs. Aperi os tuū muto, & causis
omnium filiorū qui pertranseunt:
9 Aperi os tuū, decerne quod justū est,
& judica inopem & pauperem.
10 Mulierē fortē quis inveniet? pro-
cul, & de ultimis finib⁹ pretiū, ej⁹.
11 Confidit in ea cor viri sui, & spoliis
12 non indigebit. Reddet ei bonum, &
non malū, omnib⁹ diebus vitæ suæ.
13 Quæsivit lanā & linū, & operata
14 est consilio manuū suarū. Facta est
quasi navis institoris, de longè por-
15 tans panē suū. Et de nocte surrexit,
deditq; prædā domesticis suis, &
16 cibaria ancillis suis. Consideravit
agrū, & emit eū: de fructu manuū
17 suarum plantavit vineam. Accinxit
fortitudine lumbos suos, & robo-
ravit brachium suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 † (σ) Καὶ ἐγεύσατο ὅτι καλόν ἐστι τὸ ἐρ-
γάζεσθαι, † καὶ οὐκ ἀποσβέννυται (τ) ὁ λύ-
19 χνος αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα. † Τοὺς πή-
χεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέρον-
τα, † (υ) τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς ἐρείδει
20 εἰς ἄτρακτον. † Χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξε
πένητι, † καρπὸν δὲ ἐξέτεινε πτωχῷ.
21 † Οὐ (*) φροντίζει τῶν ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς, † ὅταν που χρονίζῃ. † πάντες γὰρ
οἱ παρ' αὐτῆς (φ) ἐνδεδυμένοι εἰσί. †
22 † Δισσὰς χλαίνας ἐποίησε τῷ ἀνδρὶ
αὐτῆς, † ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυ-
23 τῇ ἐνδύματα. † Περίβλεπτος δὲ γί-
νεται (χ) ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἐν πύλαις, † ἡ-
νίκα ἂν καθίσῃ ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν
24 (ψ) γερόντων κατοίκων τῆς γῆς. † Σιν-
δόνας ἐποίησε καὶ ἀπέδοτο † (ω) περι-
ζώματα τοῖς Χαναναίοις. (α) † στόμα
αὐτῆς διήνοιξε προσεχόντως καὶ ἐννό-
μως, † καὶ τάξιν ἐστείλατο τῇ γλώσσῃ
25 (*) αὐτῆς. † Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύ-
σατο, † καὶ εὐφράνθη ἐν ἡμέραις ἐσχά-
27 ταις. † Στεγναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐ-
τῆς, † σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγε. † (β)
26 Τὸ στόμα δὲ ἀνοίγει σοφῶς καὶ νομο-
28 θέσμως. † Ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς
ἀνέστησε τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐπλού-
τησαν, † καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ᾔνεσεν αὐτήν. †
29 Πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦ-
τον, † πολλαὶ ἐποίησαν (γ) δύναμιν,
† σὺ δὲ ὑπέρκεισαι, (δ) ὑπερῆρας πά-
30 σας. † Ψευδεῖς ἀρέσκειαι, καὶ μάταιον
κάλλος γυναικός, γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐ-
λογεῖται, φόβον δὲ κυρίου αὕτη αἰνείτω.
31 † Δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειλέων
αὐτῆς, † καὶ αἰνείσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ
αὐτῆς.

MS A. (σ) Ἐγεύσατο δὲ (τ) ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς. Τὰς χεῖρας αὐτῆς (υ) τοὺς δὲ πήχεις (*) φροντίζει (φ) ἐνδεδύσκονται. (χ) ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, (ψ) πρεσβυτέρων τῆς γῆς. (ω) περιζώματα δὲ (α) Ἰσχὺν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο, καὶ ηὐφράνθη ἐν ἡμέραις ἐσχάταις. στόμα αὐτῆς (*) αὐτῆς. Στεγναὶ (β) Στόμα δὲ αὐτῆς ἀνοίγει (γ) δυνατά, (δ) καὶ ὑπερῆρας πάσας.

MS. A. Παροιμίαι Σολομῶντος.

Et gustavit quia bonum est operari, & non extinguitur lucerna ejus totam noctem. Cubitos suos extendit ad (υ) utilia, & manus suas (υ) firmat ad fusum. Manus autem suas aperuit pauperi, & palmam extendit inopi. Non est solicitus de iis, quæ in domo, vir ejus, sicubi moratus fuerit. Omnes enim qui ab ea, (φ) induti sunt. Duplices (r) vestes fecit viro suo, de bysso autem & purpura sibi indumenta: (χ) Conspicuus autem fit vir ejus in portis, quandocunque sederit in consessu cum (ψ) senibus habitatoribus terræ. Sindones fecit, & vendidit (ω) cingula Chananæis. Os suum aperuit (α) attentè, & legitimè, & (*) ordinem posuit linguæ suæ. Fortitudinem & decorem induit, & lætata est in diebus novissimis. (ω) Constrictæ mansiones domorum ejus: (aa) cibos autem pigros non manducavit. Os autem aperit sapienter, & congruenter legibus: Eleemosyna autem (b) ejus (c) suscitavit filios ejus, (d) & ditati sunt, & vir ej⁹ laudavit eam. Multæ filiæ (e) acquisierunt divitias, multæ fecerunt virtutem autem eminet, superasti es universas. Fallaces gratiæ, & vana pulchritudo mulieris, mulier enim (f) intelligens benedicitur: timorem autem Domini ista laudet. Date ei de fructibus (g) labiorum ejus, & laudetur in portis vir ejus.

תרגום TARGUM.

25 שושמני לא עשין עמהון ומתקנין בקיטא מיכלהון: 26 וחנסי דעמהון לא תקיף ועבדין
27 להון ביתא בקתרי: וקמצי דמלכא לית להון ומתכנשין כלהון כחדא: 28 ואקמתא
29 דמסכבה בידין ועמרא בביתא דמלכי: תלתא אנון דשפירן הליכתהון וארבעא דשפיר
30 מהלכין: אריא גבר בבעירא ולא הפיך מן כל מדעם: 31 ואכבא דמודרו בינת תרנגולי
32 ותישא דאזל בית נוורא ומלכא דקאם וממלל בית עמיה: לא תתרורם דלא תטפש
33 ולא תושיט אידך לפומך: דמן דמיצא חלבא נפקא חמאתא ומן כבושא דרגזא נפוק
דמא ומן חרינא דאפי נפוק דינא:

לא

1 מלוהי דלמואל מלכא נביותא ומרדותא דרדתיה אמיה ואמרת ליה: 2 וי ברי ווי בר
3 כרסי ווי בר נדרי: לא תתן לנשי חילך וארחתך לבנת מלכין: 4 אזדהר מן מלכי למואל
5 מן מלכי דשתין חמרא ומן שלטוני דשתין שכרא: לא תשתי ותטעי הונך ותשנה
6 דינהון דכלהון בני עניי: הבון שכרא לאבלי וחמרא למרירי נפשא: 7 ונשתון ונטעון
8 מסכינתהון ושחקיהון לא נעברון תוב: פתח פומך להלין דלא מסטו דין ודון לכלהון
9 בני עולי: פתח פומך ודון צדקתא ודון לעניי ולעליבי: 10 אתתא כשרתא מנו ישכח
11 יקירא היא מן כיפי טבתא טימדא: דתכל עלה לביה דבעלה ולא מתבזא ולא חסרא:
12 פרעתיה טבתא ולא בישתא כל יומי חיהא: 13 תבעת עמרא וכתנא ועבדת היך צבינא
14 דאידה: והות היך אלפת דתגרא דמן רחיק מיתיא מיכלותא: 15 וקמת בליליא ויהבת
16 מונה לביתה ופולחנא לטליתהא: ואתחשבת בתרעיתא ונסבת חקלא ומן פרי
17 דידהא נצבת כרמא: ואסרת בעושנא חרצהא וזרזת דרעהא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Formicæ quarum populus non est fortis, & præparant in æstate cibum sibi. Et cuniculi quorum populus non est fortis, & faciunt sibi domos in petra. Et locustæ quæ non habent regem, & congregantur omnes in unum. Et aranea manibus tegumenta facit, & stat in domo regum. Tria sunt quorum gressus pulchri sunt, & quatuor quæ pulchrè gradiuntur. Leo fortissimus in animalibus, & non fugatur à quoquàm. Et gallus succinctus inter gallinas, & hircus sylvestris qui vadit in domū peregrini, & rex qui stat & loquitur in domo populi sui. Ne te extollas, ne sis insipiens, neque extendas manū tuam ad os tuum. Quia qui exprimit lac, elicit butyrum: & de expressione furoris exit sanguis, & de naribus vultus exit contentio.

CAP. XXXI.

VErba Lamuelis regis: Prophetia & eruditio, qua erudivit eum mater sua, & dixit ei: Væ fili mi, & væ fili uteri mei, & væ fili votorū meorū. Ne dederis mulierib⁹ fortitudinem tuam, & vias tuas filiabus regum. Observa te à regibus Lamuel, à regib⁹ qui bibunt vinum, & à potentibus qui bibunt siceram. Ne fortè bibas & pervertas rationē tuā, & mutes judicia omniū filiorū pauperum. Date siceram lugentib⁹, & vinum his qui amaro sunt animo. Ut bibant & obliviscantur egestatis suæ, & detritarū vestium non recordentur amplius. Aperi os tuū his qui non pervertunt judicium, & judica omnes filios perversorū. Aperi os tuū, & judica justitiam, & jus redde de pauperib⁹, & injuriā patientib⁹. ALEPH. Mulierē bonā quis inveniet? pretiosior est lapidibus optimis *æstimatio ejus*. BETH. Confidit in ea cor viri sui, & non spoliatur neque indiget. GIMEL. Reddet ei bonum & non malum omnib⁹ diebus vitæ suæ. DALETH. Quæsivit lanam et linum, & operata est juxta voluntatē manuum suarū. HE. Et facta est sicut navis negotiatoris, cuj⁹ è longinquo affertur cib⁹. VAU. Et surrexit in nocte, et dedit escam domui suæ, et pensum ancillis suis. ZAIN. Et cogitavit in consilio, et accepit agrum, et de fructib⁹ manuum suarum plantavit vineā. HETH. Et accingit fortitudine lumbos suos, et accingit brachia sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * المستجع بالنفاقات يبغي المساكين * مثل المطر الشديد هطله والذي لا ينفع * هكذا
4 الذين يهملون الشريعة ويمدحون النفاق * والذين يحبون الشريعة يصطنعون لانفسهم سورا *
5 * الناس الاشرار ما يفقهون الانصاف * والطالبون الرب يفقهونه في كل شي * المسكين السالك
6 في الصدق افضل من موسر كذوب * الابن الفقيه يحفظ الشريعة * من يراعي الاسراف يهين
7 اباه * من يكثر ثروته بكثرة الربا والاستكثار * انما يجمعه لمن يرحم المساكين * من
8 يميل اذنه لئلا يسمع الشرايع فذلك ستُرذل صلاته *
9

Audax in impietatibus, opprimit pauperes. Veluti pluvia cujus vehemens est effusio, & quæ nihil prodest: sic sunt qui negligunt legem, & laudant impietatem. Et qui amant legem, conficiunt sibi muros suis mœnia. Homines mali non intelligunt æquitatem: & quærentes Dominum intelligunt eam omnibus in rebus. Pauper incedens in veritate, potior est divite mendaci. Filius sapiens servat legem: qui assectatur prodigos despicit patrem suum. Qui multiplicat opes suas multitudine usuræ & multiplicationis, certè colligit illas ei qui miseretur pauperum. Qui avertit aurem suam ne audiat leges, hujus despicietur oratio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Formicæ, quibus nullus est robur, attamen pa- 25
rant ab æstate panem suum: Cuniculi qui 26
sunt infirmi robore, attamen componunt sibi
domos in petris: Locustæ, quæ regem non ha- 27
bent, omnes tamen simul congregantur: Et 28
stellio, qui serpit manibus suis, & habitat in
ædibus regum. Tria sunt quorũ gressus recti 29
sunt, & quartum bellè incedit. Catulus leonis 30
fortissimus est omnium belluarum, non expa-
vescit, nec terga vertit ulli bestiæ: Gallus su- 31
perbè se circumagens inter gallinas: Aries in-
cedens in fronte gregis: & rex loquens inter
populos. Ne concupiscas, ne probro afficia- 32
ris: & ne extendas manum tuam ad os tuum
cum dolo. De pinguedine lactis egreditur bu- 33
tyrum, & si comprimas manum tuam super
frumentum, emanabit sanguis: pari modo ex
pertinacia vultûs procedit contentio.

CAP. XXXI.

SErmones Muel regis prophetæ, quem eru- 1
diens mater sua, dixit ad eum; Heu fili mi, heu 2
fili uteri mei, heu fili votorũ meorum. Ne de- 3
deris robur tuũ mulieribus, & vias tuas in
cibos regũ. A regibus, ô Muel, caveto: à re- 4
gibus *inquam* qui bibunt vinum, & principi-
bus qui bibunt siceram: Ne fortè bibas, & 5
obliviscaris Expositoris *legis*, & oblivioni
tradas causam omnium filiorum pauperum.
Conceditur sicera mœstis, & vinum iis qui 6
amaro sunt animo: Ut bibant, & obliviscan- 7
tur dolorum suorum, et calamitatum suarum
ultrà non recordentur. Aperi os tuum in ver- 8
bo veritatis, et judica omnes filios impiorum.
Aperi os tuum in judicio justo, & judica pau- 9
peres ac inopes. Mulierem sedulam quis in- 10
veniat? pretiosior quidem est lapidibus opti-
mis quibus non est pretium. Et fretum est illi 11
cor mariti ejus, unde et materiam ei deesse
non est passus. Ipsa rependit illi bona et non 12
mala, cunctis diebus vitæ suæ. Quæsivit lanam 13
et linum, et operatæ sunt manus ejus pro ar-
bitrio suo. Facta est quasi navis mercatoris, 14
cujus merces è longinquo veniunt. Et surgens 15
noctu dedit escam domesticis suis, et operam
ancillis suis. Et consideravit arvum, et emit 16
illud: et de fructibus manuum suarum plan-
tavit vineam: Et accinxit fortiter lumbos su- 17
os, et roboravit brachia sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* من يضل المتقيمين في طريقة رديه * فذاك سيسقط في الفساد والدمار * والعادلون عن
السريعة يحرمهم الخيرات وما يدخلون فيها * الانسان الموسر حكيم عند نفسه والفقير اللبيب
يلوم ذاته * من اجل معونة المقسطين يصير مجد كبير والناس يفنون في اماكن المنافقين
* من يكتم نفاقه ما تتيسر مذاهبه * من يشهر نفاقه وروبيخه يجب * مغبوط الانسان الذي
يخشى كل شي من اجل الورع * والقاسي القلب يسقط في الاسواء * سبع جايع ودب صايل
من يغصب المسكين * ويكون من امة معدم * الملك الذي ارتفاعات امواله مقرعه
باع عظيم * ومن يبغض الظلم يعيش زمانا طويلا * من يطمن رجلا في علة قتل سيكون
هاربا ولا يكون في امن واطمانيه * ادب ابنك فيحبك ويعطي نفسك زينه * لا تطيعن امه
معتديه السريعة * السالك مقسطا فقد عين * والسالك في طرق ملتوية صعبه يكون مشتبكا
بها * من يعمل ارضه سيمتلي من الاخباز ومن يطلب الفراغ والبطالة يمتلي فقرا * الانسان
الموقن المامون يبارك ببركات كثيره * والردي ما يكون غير معاقب * ومن هذه شيمته
يسلم انسانا بكسرة خبز * الرجل الحسود يحرص ان يستغني وما قد علم ان الرحوم يمسكه
* من يوبخ طرايق الانسان له ايادي وحظ اكثر ممن يلاطفه بخطابه * من يغتصب اباه
وامه ويظن انه ما يخطي بذلك * فذاك شريك الرجل المنافق * الرجل الذي ما يسبع
يدين باطلا * ومن قد توكل على الرب سيكون مهابا * من توكل على قلب متهجم فذاك
جاهل * ومن يسلك بحكمة يخلص * من يعطي المساكين ما يحوج الى احد ومن يرد عينه
عنهم سيكون في ضيقة كثيره * في مواضع المنافقين يصعب حال المقسطين * وفي
اوليك يتكاثر للمقسطين حظهم *

Qui seducit rectos per viam malam, 10
is cadit in corruptionem & interitum;
& declinantes à lege effugient bona,
& non ingredientur in ea. Vir di- 11
ves est sapiens apud semetipsum: &
pauper prudens accusat seipsum. Pro- 12
pter auxilium justorum fiet gloria mul-
ta: & homines peribunt in locis ini-
quorum. Qui celat impietatem suam, 13
non erunt planæ viæ ejus. Qui promulgat
impietatem suam, etiam correptio ejus
licebit. Beatus homo qui omnia timet 14
propter pietatem. Et durus corde cadet
in mala. Leo famelicus, & lupus 15
aggrediens, qui irritat pauperem:
eritque de gente egena. Rex cujus 16
sublimitates pecuniarum sunt forte
projectæ, est oppressor maximus: qui
autem odit oppressionem, vivet longum
tempus. Qui securitatem præstat viro 17
in occasione homicidii, erit profugus,
& non erit in securitate ac tranquil-
litate. Erudi filium tuum, & ama-
bit te, dabisque animæ tuæ ornamen-
tum. Ne obtemperes genti transgre-
dienti legem. Ambulans justè, jam 18
prædestinatus est: & incedens per
tramites perversos, arduos, implicabi-
tur in iis. Qui operatur terram 19
suam, implebitur panibus: & qui
expetit cessationem & otium, reple-
bitur egestate. Homo securus, fide- 20
lis, benedicetur benedictionibus mul-
tis: & sceleratus non erit impunis;
Et qui talis est naturæ, tradit homi- 21
nem pro fragmento panis. Vir invi- 22
dus inhiat ditari, & nescit quòd mi-
fericors detinet eum. Qui corripit 23
vias hominis, acquirit plus gratiæ &
donorum quàm is qui blanditur illi
sermone suo. Qui vim infert patri 24
suo aut matri suæ, & putat se in hoc
non peccare, hic particeps est viri ne-
farii. Homo qui non satiatur, judicat 25
temerè: & qui confisus est in Domino,
cura habebitur illius. Qui confidit in 26
corde præcipiti, is despiciens est: & qui
incedit sapienter, salvabitur. Qui dat 27
pauperibus, nemine indigebit: & qui
avertit oculum suum ab eis, erit in
angustia maxima. In locis impiorum 28
miser erit status justorum: & in in-
teritu eorum multiplicabitur sors ju-
storum.

משלי : לא

.ej⁹ lucerna nocte in extinguetur non:ej⁹ *circuitio* bona quòd Gustavit
18 טעמה כי־טוב סחרה לא־יכבה בלילה נרה:
.colum apprehenderunt ejus *volæ* &:vertibulum ad misit suas Manus
19 ידיה שלחה בכישור וכפיה תמכו פלך:
.egenum ad *misit* suas manus & : *efflictum* ad extendit suam *Volam*
20 כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון:
.*coccinis* vestita ej⁹ *domus* omnis quia :nive à suæ *domui* timebit Non
21 לא־תירא לביתה משלג כי כל־ביתה לבש שנים:
.ejus indumentum purpura &, byssus : sibi fecit *Tapetia*
22 מרבדים עשתה־לה שש וארגמן לבושה:
.terræ senioribus cum *ipsum sedendo in* : *ejus maritus* portis in Notus
23 נודע בשערים בעלה בשבתו עם־זקני־ארץ:
.negociatori tradidit cingulum & : vendidit &, fecit *Sindonem*
24 סדין עשתה ותמכר וחגור נתנה לכנעני:
.novissimo die in ridebit & : ejus indumentum decor &,Fortitudo
25 עז־והדר לבושה ותשחק ליום אחרון:
.ejus lingua *super misericordiæ* lex & : *sapientia in* aperuit suum Os
26 פיה פתחה בחכמה ותורת־חסד על־לשונה:
.*edet* non pigritiæ panem & : suæ domus vias *Speculans*
27 צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל:
, ejus *maritus* : eam *beatificaverunt* &, ejus filii Surrexerunt
28 קמו בניה ויאשרוה בעלה
ascendisti tu & : *virtutem* fecerunt filiæ Multæ .eam laudavit &
29 ויהללה: רבות בנות עשו חיל ואת עלית
: pulchritudo *vanitas* &, gratia *Falsitas* .*ipsa* universas super
30 על־כלנה: שקר החן והבל היפי
ei Date .laudabitur ipsa ,Domini timor Mulier
31 אשה יראת־יהוה היא תתהלל: תנו־לה
.ejus opera portis in eam laudent &:suarum manuum fructu de
מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה:

Versio VUL. LAT.

18 Gustavit & vidit quia bona est negotiatio ejus:non extinguetur in nocte lucerna ejus.
19 Manum suam misit ad fortia,& digiti ejus apprehenderunt fusum.
20 Manum suam aperuit inopi,& palmas suas extendit ad pauperem.
21 Non timebit domui suæ à frigoribus nivis : omnes enim domestici ejus vestiti sunt duplicibus.
22 Stragulatam vestem fecit sibi : byssus & purpura indumentum ejus.
23 Nobilis in portis vir ej⁹,quando sederit cum senatoribus terræ.
24 Sindonem fecit, & vendidit, & cingulum tradidit Chananæo.
25 Fortitudo & decor indumentum ejus, & ridebit in die novissimo.
26 Os suum aperuit sapientiæ,& lex clementiæ in lingua ejus.
27 Consideravit semitas domûs suæ, & panem otiosa non comedit.
28 Surrexerũt filii ejus, & beatissimam prædicaverunt;vir ejus,& laudavit eam.
29 Multæ filiæ congregaverunt divitias:tu supergressa es universas.
30 Fallax gratia, & vana est pulchritudo : mulier timens Dominum, ipsa laudabitur.
31 Date ei de fructu manuum suarum:& laudent eam in portis opera ejus.

תרגום TARGUM. PAR. CHALD.

18 וטעמת מטול דטבתא תגרותה ולא דעך
19 בליליא שרגה: ידהא פשטא בכונשרא
20 וידהא לבכין מעולא: ידה פשטא לעניא
21 ודרעיה מושטא לעליבי: לא ידחלון בני
ביתיה מן תלגא מטול דכלהון בני ביתיה
22 לבישין הוו זהוריתא: תשויתא עבדת לה
23 בוצא וארגונא לבושה: ידיע הוה בינת
מדינתא בעלה כד יתיב הוא עם סבי
24 ארעא: פתנא עבדת וזבנת וזונרא יהבת
25 לכנענאה: עושנא והדרה לבושה ונחכא
26 ביומא אחריתא: פומה פתחת בחכמתא
27 ונימוסא דחסדא על לישנה: ונלין
ארחתא דביתה ולחמא חבינגות לא
28 אכלה: קמו בנהא ויהבון לה טובא בעלה
29 ומשבחה: סגיען בנתא דקניי עתרא ואת
30 עבדת על כלהין: מטול דשקרא הוא חנא
וסריק הוא שופרא אתתא דחלתיה
31 דאלהא היא משתבחא: הבו לה מן פרי
דידהא ונשבחונה עובדהא בתרעי:

Chald. Versio Latina.

TETH. Et gustavit quoniam
bona est negotiatio sua, &
non extinguetur in nocte lu-
cerna ejus. JOD. Manum su-
am extendit ad vertibulum,
& manus ejus tenuerunt fu-
sum. CAPH. Manum suam
extendit ad inopem, & bra-
chia sua misit injuriam pati-
entib⁹. LAMED. Non time-
bunt filii domus ejus à nive,
quoniã omnes domestici ej⁹
vestiti sunt coccineis. MEM.
Strata fecit sibi : byssus &
purpura indumentum ejus.
NUN. Notus est in provin-
ciis marit⁹ ejus, quando se-
derit cum senioribus terræ.
SAMECH. Sindonem fecit,
& vendidit,& cingulum tra-
didit mercatori. AIN. For-
titudo & decor indumentum
ejus,& ridebit in die novissi-
mo. PHE. Os suum aperuit
in sapientia,& lex gratiæ in
lingua ejus. SADIC. Mani-
festæ sunt viæ domus ejus &
panem pigredinis non com-
edit. COPH. Surrexerunt fi-
lii ejus, & beatitudinem illi
dederunt: vir ejus & laudavit eam. RES. Multæ filiæ possederunt divi-
tias, sed tu superâsti universas. SIN. Quoniam fallax est gratia, & vana
pulchritudo : Mulier timens Deum, ipsa laudatur. THAU. Date ei de
fructibus manuum suarum, & laudent eam opera sua in portis.

FINIS PROVERBIORUM.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل التاسع والعشرون •

1 * الانسان الموبخ افضل من الانسان الغليظ العنق • لانه اذا تلهب بغته فليس له شفا •
2 * المقسطون اذا مدحوا الشعوب يسرون • والمنافقون اذا ترأسوا ضاقت بالناس امورهم •
3 * الانسان اذا احب الحكمة يسر اباه • ومن يراعي الزواني يضيع ثروته * الملك العدل
4
5 يقيم شان البلدة • والرجل المتعدي السنة ينقضها ويخربها * من يصلح شبكة لدي
6 وجه صديقه • تحصل فيها رجلاه * في اقتران الانسان الخطية فخا عظيما • والمقسط يكون
7 في الفرح والسرور * المقسط يعرف ان يحكم في احقر الاشياء • والمنافق ما يفقه علما •
8 والمسكين لن يوجد عنده عقل عالم * الناس المفسدون احرقوا مدينتهم • والحكماء
9 استعادوا الغيظ * الانسان الحكيم يحكم للامم • والرجل الطالح اذا اغتاظ يضحك
10 عليه • فما يجزع ولا يتوقى * الناس المشاركون الدماء يعمدون المقسط • والمقومون يطلبون
11 نفسه * الجاهل يخرج جميع غضبه • والحكيم يخبوه في كل جهة * الملك اذا اطاع كلاما
12
13 ظالما • فجميع الذين تحت يده عادلون عن الشريعة * المقرض والغريم اذا اجتمع احدهما
14 مع الاخر • فالرب يتفقد احوالهما كليهما * الملك اذا حكم للمساكين بالحق • فقد
15 انتصب كرسيه للشهادة * الجراحات والتوبيخات يمنحان حكمة • والصبي الضال يخزي
16 والديه * اذا كان المنافقون كثيرين صارت خطايا كثيرة • والمقسطون اذا سقط اوليك
17 صاروا متخوفين * ادب ابنك فيحبك • ويفرح نفسك زينه * في امة متجاوزي السنة لن
18
19 يوجد مفسر • ومن يحفظ الشريعة مغبوط * العبد الفظ ما يؤدب بالاقوال • لانه ان تفهم
20 لكنه ما يطيع * اذا رايت انسانا في اقواله عجولا • فاعلم ان الجاهل له رجاء اكثر
21 منه * من يتدلل ويبطر منذ صباه • سيكون عبدا ويتالم على نفسه اخيرا •
22 * الرجل الغضوب يثير طفرا • والانسان السخوط يفتح مناسي الخطايا * المعظم يذلل
23
24 الانسان • والمتواضعين اللب يقول لهم الرب ما يرتا به * من يقاسم السارق يمقت
نفسه • واذا حضرت اليمين اذا سمعوا بها ما يعترفون •

CAP. XXIX.

Homo corrigibilis excellentior est homine duræ cervicis : quia cùm repente succensus fuerit, nullam habebit sanitatem. Justi cùm laudantur, populi gaudent : impii verò cùm principatum obtinuerint, fastidio sunt hominibus res eorum. Homo, cùm amaverit sapientiam, lætificat patrem suum : & qui indulget scortis, perdet opes suas. Rex justus erigit famam patriæ: & vir prævaricator legis, destruit eam & devastat illam. Qui parat rete coram facie amici sui, eo capientur pedes ejus. In adhæsione hominis peccato, laqueus ingens : justus autem erit in gaudio & exultatione. Justus novit judicare in rebus vilissimis : impius autem non intelligit doctrinam : & apud pauperem non invenitur intellectus sciens. Homines corruptores combusserunt civitatem suam: & sapientes detestantur furorem. Homo sapiens judicabit populo : & vir improbus, cùm iratus fuerit, irridetur : attamen nec veretur, nec sibi cavet. Homines participes sanguinum, odio habent justum : recti autem quærunt animam ejus. Stultus profert totam iram suam : at sapiens abscondit eam in omni occasione. Rex cùm consenserit sermoni iniquo, omnes ii qui sunt sub manu ejus, transgressores sunt legis. Fœnerator & debitor dum alter cum altero conveniunt, Dominus visitat conditiones amborum. Rex cùm judicaverit pauperibus in veritate, erigetur sedes ejus in testimonium. Vulnera & correptiones tribuunt sapientiam: & filius perditus confundit genitores suos. Cùm impii sunt multi, fiunt peccata multa : justi verò, cùm ceciderint illi, fiunt pavidi. Erudi filium tuum, & amabit te, & dabit animæ tuæ ornamentum. In gente transgredientis legem, nullo modo invenietur interpres : & qui custodit legem, beatus. Servus [illegible] colus non eruditur sermonibus : quia quanquam intelligat, tamen non obedit. Cùm videris hominem in sermonibus suis præcipitem, scito stulti majorem esse spem quàm illius. Qui [illegible] licatur, & delicate nutritur à pueritia sua, erit servus; & dolebit super animam suam postremò. Homo iracundus permeare facit irruptionem : & homo indignabundus aperit fontes peccatorum. Superbia humiliat hominem : & humilibus corde Dominus ut [illegible] quibus corroborat. Qui partitur cum fure, odit animam suam: & cùm [illegible] est jusjurandum, audientes illud non fatentur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܘܛܥܡܬ ܕܛܒܐ ܗܝ ܬܐܓܘܪܬܗ. ܘܠܐ ܕܥܟ ܗܘܐ ܫܪܓܗ ܟܠܗ ܠܠܝܐ. * ܘܐܘܫܛܬ ܐܕܪ̈ܥܝܗ
19 ܒܚܟܡܬܐ. ܘܐܝܕܝܗ ܠܦܠܟܐ. * ܐܝܕܝܗ ܦܫܛܬ ܠܡܣܟܢ̈ܐ. ܘܐܘܫܛܬ ܐܕܪ̈ܥܝܗ
20 ܠܡܣ̈ܟܢܐ. * ܘܠܐ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܒܢ̈ܝ ܒܝܬܗ ܡܢ ܬܠܓܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܠܒܝܫܝܢ
21 ܗܘܘ ܙܚܘܪ̈ܝܬܐ. * ܬܫܘܝܬܐ ܥܒܕܬ ܠܗ. ܘܠܒܘܫܐ ܕܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. * ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܒܬܪ̈ܥܐ
22 ܒܥܠܗ ܡܕܝܢ̈ܬܐ. ܟܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܣܒ̈ܐ ܕܐܪܥܐ. * ܣܕܝܢܐ ܥܒܕܬ ܘܙܒܢܬ. ܘܐܣܪܐ
23 ܝܗܒܬ ܠܟܢܥܢ̈ܝܐ. * ܥܘܫܢܐ ܘܗܕܪܐ ܠܒܘܫܗ. ܘܚܕܝܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ.
24 * ܦܘܡܗ ܦܬܚܬ ܒܚܟܡܬܐ. ܘܢܡܘܣܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܥܠ ܠܫܢܗ. * ܘܐܬܚܙܝ ܐܘܪ̈ܚܬܐ
25 ܕܒܝܬܗ. ܠܚܡܗ ܒܚܒܢܢܘܬܐ ܠܐ ܐܟܠܬ. * ܩܡܘ ܒܢ̈ܝܗ ܘܛܘܒܘܗ. ܘܒܥܠܗ ܫܒܚܗ.
26 ܣܓܝܐܬܐ ܒܢ̈ܬܐ ܩܢܝ̈ܝ ܥܘܬܪܐ. ܘܐܢܬܝ ܥܠܝܬܝ ܥܠ ܟܠܗܝܢ. ܕܓܠ ܗܘ
27 * ܫܘܦܪܐ ܘܣܪܝܩ ܗܘ ܫܘܦܪܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܕܕܚܠܐ ܠܡܪܝܐ. ܗܝ ܡܫܬܒܚܐ.
28 * ܗܒܘ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪ̈ܐ ܕܐܝܕܝܗ. ܘܢܫܒܚܘܢܗ ܥܒ̈ܕܝܗ ܒܬܪ̈ܥܐ.
29
30
31 * ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܡܬܠ̈ܐ ܕܫܠܝܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܕܐܝܬ ܦܬܓ̈ܡܘܗܝ ܐܠܦ ܘܬܡܢܐ ܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܬܠܬܐ *

Et gustavit bonam esse negotiationem suam : 18
& non extinguebatur lucerna ejus totá nocte.
Et brachia sua extendit cum solertia, manúsq; 19
suas ad fusum. Manus suas extendit pauperi- 20
bus, & brachia sua protendit ad inopes. Et 21
non metuebant domestici ejus nivem, quia
omnes vestiti erant croceis. Stratum sibi fe- 22
cit, & indumenta byssina atque purpurea. 23
Celebris erat maritus ejus inter urbes,
dum sederet inter seniores terræ. Linteum 24
fecit, ac vendidit: & cingulum tradidit Cha-
nanæis. Fortitudo & decus vestimentū ejus, 25
& gaudebit in die postremo. Os suum ape- 26
ruit cum sapientia, & lex misericordiæ super
linguâ ejus. Et apertæ sunt viæ domûs ejus: 27
panem suum ignaviter non comedit. Sur- 28
rexerunt filii ejus, & tribuerunt ei beatitudi-
nem: maritus quoq; ejus laudávit eam. Com- 29
plures etiam filiæ ejus possederunt divitias:
Tu verò omnes excelluisti. Fallax est decor, & 30
vana pulchritudo: & mulier quæ Dominum
timet, ipsa laudabitur. Date ei de fructibus 31
manuum suarum, & glorificent eam opera
ejus in porta.

Finis Libri Proverbiorum Salomonis filii David regis Israel, complectentis versus mille octingentos sexaginta tres.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 فيعرقلوا اذا اتقوا الناس وخجلوا منهم * ومن توكل على الرب سيفرح * النفاق يمنح الانسان
غلطا وزللا ومن توكل على سيده يسلم * كثيرون يخدمون امام وجوه الرؤساء والمدبرين ومن
26 الرب يصير العدل للانسان * الانسان المقسط رذالة عند الرجل الظالم * والطريقة المستقيمة
27 رذالة عند الحايد عن السنة * الامراة الفهمة من يجدها من هذه سجيتها هي اكرم من
10 الحجارة والجواهر النفيسة * قلب رجلها واثق بها من هذه صورتها ما تعوزها الذخائر الجليلة
11 * لانها تعمل برجلها طول عمرها الخير لا الشر * مدت يدها الى الصوف والكتان واذا سرحتهما
12 عملت بيديها اعمالا نافعة * وصارت كمركب التجر فافاد من بلده بعيده * وجمعت رزقها *
13 وقامت منذ الليالي * ووهبت اهل منزلها الطعمة واعمالا لخادميها * لما رات فلاحة ابتاعتها ومن
14 اعمال يديها نصبت فيه * حقوها متزر شديدا ومدت يدها الى الصوف وذاقت ان العمل
15 جيد هو * فما تطفي طول الليل سراجها * مدت باعها الى الاعمال الموافقة * وحرصت يداها الى
16 المغزل * وفتحت يديها الى الفقير ومدت عمرها الى المسكين * رجلها ما يهتم في الذين عيله
17 ان ابطا في موضع ما جماعة الذين عندها قد البستهم كسوتهم * وعملت لرجلها حللا
18 مطبقة وعملت لها ملابس من القرمز والبرفير * فصار رجلها مشارا اليه في الابواب واذا جلس
19 في الجمع مع الشيوخ الساكنين الارض * عملت سبائن وباعتها لاهل بسرية * ومياريز باعتها
20 للكنعانيين * فتحت فمها باصغاء ونهج سنة الكلام * وجعلت للسانها ترتيبا * ولبست
21 قوة وحسن بهاء * وفرحت في الايام الاخيرة * مسالك منزلها ضيقة * ما اكلت اغذية عاطلة
22 وفتحت فمها بالحكمة وباستراع سنة المنطق * وصدقتها نصبت اولادها فاستغنوا ورجلها سبحها
23 ومدحها * بنات كثيرات ملكن الغناء * وكثيرات صنعن قوة وانت استعليت عليهن
24 واربيت اكثر منهن كلهن * فلن توجد فيك مرضيات كاذبة * وجمال امراة باطل لان
26 الامراة ذات الفهم تبارك * فلتسبحها مخافة الرب * اعطوها من اثمار شفتيها * وليسبح في
25 الابواب رجلها *
27
28
29
30
31

* تجز بعون الله تعالى وحسن توفيقه اداب سليمان المستعجم تلخيصها
التي استكتبها اصدقاء حزقيا ملك يهوذا *

* والتسبيح لله دايما ابدا *

Quæ implicati sunt dum timuerunt homines, & reveriti sunt eos: qui autem confiderit in Domino, gaudebit. Impietas causat homini errorem & lapsum: & qui confidit in Domino suo, salvabitur. 25
Multi ministrant coram faciebus Principum & gubernatorum: & à Domino æquitas fiet homini. 26
Vir justus, abominatio apud virum iniquum: & via recta, execratio apud declinantem à lege. 27

Ex Cap. 31.

Mulierem prudentem quis inveniat? cujus enim conditio talis est, pretiosior est lapidibus & gemmis eximiis. 10
Cor viri ejus tutum est in ea. Ei quæ istiusmodi est, non deerunt thesauri præclari. 11
Nam exercet in virum suum totâ ætate suâ bonum, non malum. 12
Extendit manum suam ad lanam & linum: & cùm texuerit ea, componit manibus suis opera utilia. 13
Factáque est quasi navis quæ mercata est, & lucrum attulit è regione longinqua; & congregavit opes suas. 14
Et surrexit de noctibus, & dedit domesticis suis cibos, & exercitia ministris suis. 15
Quando vidit agrum, emit eum: & de operibus manuum suarum plantavit possessionem. 16
Lumbus ejus est accinctus fortiter, & extendit manus suas ad lanam, & gustavit laborem esse bonum: quapropter non extinguit totâ nocte lucernam suam. 17
Extendit brachium suum ad opera opportuna. 18
Et solicitavit manus suas ad fusum. 19
Et aperuit manus suas inopi, & porrexit fructum suum pauperi. 20
Vir ejus non est solicitus de iis qui sunt domi suæ, si demoretur aliquo in loco: cæius enim eorum qui sunt apud ipsam, jam induit eos vestibus eorum. 21
Fecitque viro suo vestes duplices, & fecit sibi indumenta ex bysso & purpurâ. 22
unde vir ejus digito ostendebatur in portis, & dum sederet in concilio cum senibus habitantibus terram. 23
Fecit mantilia, & vendidit eis incolis Bosra: (urbs est in Mesopotamia) & syndones, vendidit'que illas Chananæis. 24

vers. 25. postponitur. 26.

Aperuit os suum cum attentione, & juxta sensum regulæ sermonis: & constituit linguæ suæ ordinem. 26
Et amicta est fortitudine & decore claritatis: & gavisa est in diebus ultimis. 25
Semitæ domûs ejus sunt arctæ: non manducavit cibos otiosa. 27
Aperuit os suum cum sapientia & ad normam legis sermonis. Et eleemosyna ejus erexit filios suos, & ditati sunt: & vir ejus laudavit eam, & celebravit illam. 28
Filiæ multæ possederunt divitias, & multæ fecerunt potentiam: at tu superâsti eas, & elevata es plus iis omnibus. 29
Haudquaquam reperiuntur in te gratiæ falsæ, & formositas mulieris frustrà: quia mulier intellectu prædita benedicetur & sanè laudabit eam timor Domini. 30
Date ei de fructibus labiorum suorum, & laudetur in portis vir ejus. 31

Completa est, excelso Deo juvante, rectéque disponente, Disciplina Salomonis, cujus expositio est valdè ardua, quámque scripserunt amici Ezeciæ Regis Júda.

* Et laus Deo perennis ac sempiterna.

ספר קהלת : א

CAP. I. א

vanitatum Vanitas .Jerusalaim in regis David filii Choheleth ,Verba
1 דברי קהלת בן־דוד מלך בירושלם : הבל הבלים
2 utilitatis Quid .vanitas omnia vanitatum vanitas : Choheleth dixit
3 אמר קהלת הבל הבלים הכל הבל : מה־יתרון
Generatio ?sole sub laborabit quo ,suo labore omni in ,homini
4 לאדם בכל־עמלו שיעמל תחת השמש : דור
,sol orietur Et .stans seculum in terra &,veniens generatio & ,vadens
5 הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת : וזרח השמש
.ibi ipse oriens anhelans suum locum ad & ,sol ingreditur &
ובא השמש ואל־מקומו שואף זורח הוא שם :
vadens,circuiens,circuiens:aquilonem ad circuiens & ,austrum ad Vadens
6 הולך אל־דרום וסובב אל־צפון סובב סבב הולך
flumina Omnia .spiritus revertitur suos circuitus super & ,spiritus
7 הרוח ועל־סביבתיו שב הרוח : כל־הנחלים
flumina quò locum Ad .plenum ipsum non mare & ,mare ad euntia
הלכים אל־הים והים איננו מלא אל־מקום שהנחלים
non laboriosa verba Omnia .eundum ad revertentia ipsa illuc euntia
8 הלכים שם הם שבים ללכת : כל־הדברים יגעים לא־
implebitur nec ,videndo oculus satiabitur non : eloqui vir poterit
יוכל איש לדבר לא־תשבע עין לראות ולא־תמלא
,est factū quod quid & ,erit quod ipsum fuit quod Quid .audiendo ab auris
9 אזן משמע : מה־שהיה הוא שיהיה ומה־שנעשה
verbum Est .sole sub novum omne non & : fiet quod idipsum
10 הוא שיעשה ואין כל־חדש תחת השמש : יש דבר
fuit quod seculis in fuit Jam ? ipsum novum hoc vide : dicat quod
שיאמר ראה־זה חדש הוא כבר היה לעלמים אשר היה
,erunt qui,posteriorum etiam & ,priorum memoria Non .nos ante
11 מלפננו : אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו
Choheleth Ego .postremum in erunt qui cum ,memoria eis erit non
12 לא־יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה : אני קהלת
meum cor dedi Et .Jerusalaim in Israel super rex fui
13 הייתי מלך על־ישראל בירושלם : ונתתי את־לבי
est factum quod omne super,sapientia in investigandū ad & quærendū ad
לדרוש ולתור בחכמה על כל־אשר נעשה
Adam filiis Deus dedit malam negotiationē Hanc .cœlo. sub
תחת השמים הוא ענין רע נתן אלהים לבני האדם
sub sunt facta quæ opera omnia Vidi .ea in se affligendum ad
14 לענות בו : ראיתי את־כל־המעשים שנעשו תחת
.spiritus fractio & ,vanitas universa ecce & : sole
השמש והנה הכל הבל ורעות רוח :

Versio VUL. LAT.

ECCLESIASTES,

Qui ab Hebræis

COHELETH appellatur.

CAP. I.

1 VErba Ecclesiastæ, filii Da-
2 vid,regis Jerusalē. Vanitas va-
nitatum,dixit Ecclesiastes: va-
nitas vanitatū,& omnia vani-
3 tas. Quid habet amplius homo
de universo labore suo,quo la-
4 borat sub Sole? Generatio præ-
terit,& generatio advenit:ter-
5 ra autē in æternum stat. Oritur
Sol,& occidit,& ad locū suum
revertitur : ibique renascens,
6 Gyrat per Meridiē, & flectitur
ad Aquilonē:lustrans universa
in circuitu pergit spiritus, &
7 in circulos suos revertitur. O-
mnia flumina intrant in mare,
& mare non redundat : ad lo-
cū,unde exeunt flumina,rever-
8 tuntur ut iterùm fluant. Cun-
ctæ res difficiles:non potest eas
homo explicare sermone. Non
saturatur oculus visu,nec auris
9 auditu impletur. Quid est quod
fuit? ipsum quod futurum est:quid
est quod factū est? ipsum quod facien-
10 dum est. Nihil sub Sole novū,
nec valet quisquā dicere; Ecce
hoc recens est : jam enim præ-
cessit in seculis,quæ fuerūt an-
11 te nos. Non est priorū memo-
ria : sed nec eorū quidem,quæ
posteà futura sunt, erit recor-
datio apud eos,qui futuri sunt
12 in novissimo. Ego Ecclesiastes
13 fui rex Israel in Jerusalem, Et
proposui in animo meo quære-
re & investigare sapienter de
omnibus, quæ fiunt sub Sole.
Hanc occupationē pessimā de-
dit Deus filiis hominū,ut occu-
14 parétur in ea. Vidi cuncta,quæ
fiunt sub Sole:et ecce universa
vanitas, & afflictio spiritûs.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ἘΚΚΛΗΣΙΑΣΤΗ´Σ.

ΚΕΦ. α´.

1 †Ῥήματα Ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ βασι-
2 λέως Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλήμ. †Ματαιότης
ματαιοτήτων εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής,†ματαιό-
3 της ματαιοτήτων,τὰ πάντα ματαιότης. †Τίς
περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ †ἐν παντὶ μόχθῳ αὐ-
4 τοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον; †Γενεὰ πορεύεται
καὶ γενεὰ ἔρχεται, †καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἕστηκε.
5 †Καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ
εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἕλκει· †(α)αὐτὸς ἀνατέλ-
6 λων ἐκεῖ Πορεύεται πρὸς Νότον, †καὶ κυ-
κλοῖ (β) πρὸς Βορρᾶν· †κυκλοῖ κυκλῶν πο-
ρεύεται τὸ πνεῦμα, καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέ-
7 φει τὸ πνεῦμα. †Πάντες οἱ χείμαρροι πο-
ρεύονται εἰς τὴν θάλασσαν, †καὶ ἡ θάλασσα οὐκ
(γ)ἔστιν ἐμπιπλαμένη· †(δ) εἰς τὸν τόπον οὗ
οἱ χείμαρροι πορεύονται, †ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέ-
8 φουσι τοῦ πορευθῆναι. †Πάντες οἱ λόγοι ἔγκο-
ποι,†οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν· †(ε)καὶ οὐ πλη-
σθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν, †καὶ οὐ πληρωθήσεται
9 οὖς ἀπὸ ἀκροάσεως. †Τί τὸ γεγονός; αὐτὸ
τὸ γενησόμενον· †καὶ τί τὸ πεποιημένον; αὐτὸ
10 τὸ ποιηθησόμενον. †Καὶ οὐκ ἔστι πᾶν πρόσφα-
τον ὑπὸ τὸν ἥλιον. †ὃς λαλήσει καὶ ἐρεῖ, Ἴδε
τοῦτο καινόν ἐστιν; †ἤδη(ϛ)γέγονεν ἐν τοῖς αἰ-
ῶσι †τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἔμπροσθεν ἡμῶν.
11 †Οὐκ ἔστι μνήμη τοῖς πρώτοις, †καί γε
τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις (ζ) οὐκ ἔσται αὐτῶν
μνήμη †μετὰ τῶν (ϛ) γενησομένων εἰς τὴν ἐσχάτην.
12 †Ἐγὼ Ἐκκλησιαστὴς ἐγενόμην †βασιλεὺς
13 ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν Ἱερουσαλήμ. †Καὶ ἔδωκα τὴν
καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι †καὶ τοῦ κατασκέψα-
σθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων †τῶν (η)γινομέ-
νων ὑπὸ τὸν οὐρανόν, †ὅτι περισπασμὸν πονη-
ρὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς υἱοῖς (θ) τῶν ἀνθρώπων
14 τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. †Εἶδον σύμπαντα τὰ
ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον· †καὶ
ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

MS.A. Ἐκκλησιαστής. (α) ἀνατέλλων αὐτὸς (β) πρὸς Βορρᾶ, (γ) [...] ἐμπιπλαμένη· (δ) εἰς τόπον οὗ (ε) καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται (ϛ) γέγονε [...] οὐκ ἔστιν (ϛ) γενηθησομένων, (η) γενομένων (θ) τοῦ ἀνθρώπου

ECCLESIASTES.

CAP. I.

VErba Ecclesiastæ,filii David, regis (a) Israel in Hierusalem. (b) Vanitas vanitatum, dixit Ecclesiastes, vanitas vanitatū, omnia vanitas. (c) Quid superest homini in omni (d) labore suo,quo laborat sub Sole? Generatio vadit,& generatio venit,& terra (e) in seculum stat. Et oritur Sol,& occidit Sol, et ad locum suum (f) ducit oriens ipse ibi, (g) Vadit ad Austrum,& gyrat ad Aquilonem: (h) gyrans gyrans vadit spiritus,& in circulos suos revertitur spiritus. Omnes torrentes vadunt in mare,& mare (i) non est impletum. Ad locum (k) quo torrentes eunt, illuc ipsi revertuntur ad eundum. Omnes sermones (l) graves, (m) non poterit vir loqui. Et non satiabitur oculus videndo: & non implebitur auris ex auditu. Quid est quod fuit? ipsum quod (n) futurū est. Et quid est quod factū est? ipsum (o) quod faciendum est. Et non est omne recens sub Sole. (q) Qui loquetur ac dicet, Vide, hoc novum est? jam fuit in seculis, quæ fuerunt ante nos. Non est memoria primis, & quidem novissimis, cum fuerint, non erit (r) eorū memoria (s) cum eis qui futuri sunt in novissimo. Ego Ecclesiastes fui rex super Israel in Hierusalem: Et dedi cor meum ad inquirendum (u) considerandum in sapientia omnibus quæ fiunt sub cœlo, (x) Quoniam distentionem malam dedit Deus filiis hominum, ut distendantur in ea. Vidi universa opera, quæ facta sunt sub Sole: ecce omnia (y) vanitas, & præsumptio spiritûs.

תרגום TARGUM.

א

1 פתגמי נבואה דאתנבא קהלת הוא שלמה בר דוד מלכא דהוה בירושלם : כד חזא
2 שלמה מלכא דישראל ברוח נבואה ית מלכות רחבעם בריה דעתיד לאתפלגא עם
ירבעם בר נבט וית ירושלם ובית מוקדשא דאנון עתידין למחרב וית עמא בני ישראל
די אנון עתידין למגלי אמר במימריה הבל הבליא עלמא הדין הבל הבליא כל מה
3 דטרחית אנא ודוד אבא כולא הבלו : מה מותר אית לאנש בתר די מות מן כל טורחיה
דהוא טרח תחות שמשא בעלמא הדין אלהן למעסק באוריתא לקבלא אגר שלים
4 לעלמא דאתי קדם מרי עלמא : אמר שלמה מלכא ברוח נבואה דרא טבא דצדיקיא
דאזל מן עלמא בגין חובי דרא בישא דרשיעא דעתידין למיתי בתריהון וארעא לעלמי
5 עלמין קימא לסוברא פורענותא דאתי על עלמא בגין חוביהון דבני אנשא : ודנח
שמשא ביממא מן סטר מדנחא ואעיל שמשא לסטר מערבא בליליא ולאתריה שחיף
6 ואזל אורח תהומא ודנח למחר מן אתר דהוא נח מתמן מאתמלי : אזל כל סטר דרומא
ביממא ומחזר לסטר צפונא בליליא אורח תהומא מחזר מחזר ואזל לרוח עבר דרומא
בתקופת ניסן ותמוז ועל סחרנוהי תיב לרוח עבר צפונא בתקופת תשרי וטבת נפק
7 מחרכי מדנחא בצפרא ואעיל לחרכי מערבא ברמשא : כל נחליא ומבועי מיא אזלין
ונגדין למי אוקינוס דמסחר לעלמא כנושפנקא ואוקינוס ליתוהי מתמלי ולאתר
8 דנחליא אזלין ונגדין תמן אנון תיבין למיזל מצנורי תהומא : כל פתגמיא דעתידין למהוי
בעלמא אשתלהיאו בהון נביא קדמאין ולא יכילו למשכח סופיהון ברם הכי לית ליה
רשו לגבר למללא ביה דעתיד למיתי בתרוהי ולא יכילא עינא למחזי כל מה דעתיד
למהוי בעלמא ולא יכילא אודנא לאתמלאה מלמשמע כל פתגמי כל דיירי ארעא :
9 מה דהוות מן קדמת דנא הוא עתיד למהוי בתר כן ומה דאתעבד מן קדמת דנא הוא
עתיד לאתעובדא עד סוף כל דריא עלמא ולית כלום פתגם חדת בעלמא הדין תחות
10 שמשא : אית פתגם דיימר אנש חזי דין פתגם חדת הוא הא כבר הוה לעלמין ביומי דריא
11 די הוו לקדמנא : לית דכרנא לדריא קדמאין ואף לבתראין דעתידין למהוי לא יהי להון
12 דכרנא עם דריא דיהון ביומי מלכא משיחא : כד הוה שלמה מלכא יתיב על כורסי
מלכותיה אתגבה לביה לחדא על עתריה ועבר על מימרא דיי וכנש סוסין ורתיכין
ופרשין סגיאין וצבר כספא ודהבא לחדא ואתחתן בעממין נוכראין מן יד תקיף רוגזא
דיי עלוהי וטרד יתיה מן כורסי מלכותיה בכן אמר שלמה אנא קהלת דהוי שמיה
13 שלמה מתקרי מן קדמת דנא הויתי מלכא על ישראל בירושלם : ומסרית ית לבי
למתבע אולפן מן קדם יי בזמן דאתגלי לי בגבעון לאללותי ולמשאל יתי מה אנא צבי
מניה ואנא לא תבעית מניה אלהן חוכמתא למידע בין טב לביש וסוכלתנו על כל מה
דאתעבד תחות שמשא בעלמא הדין וחזית כל עובדי בני אנשא חיבא נגן ביש די יהב
14 יי לבני אנשא לאסתגפא ביה : חזיתי ית כל עובדי בני אנשא די אתעבידו תחות שמשא
בעלמא הדין והא כולא הבלא ותבירות רוחא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

VErba *prophetiæ, quæ vaticinatus est Ecclesiastes* (ipse est Selomoh filii David regis qui fuit in Jerusalem. *Cum videret Selomoh rex Israel per spiritum propheticum, regnum Roboam filii sui divisum iri cum Jeroboam filio Nebat, Jerusalem etiam domumq; sanctuarii destructū iri, & populum filiorum Israel exulaturum,* dixit in verbo suo: Vanitas vanitatum seculum hoc : vanitas vanitatum omne quod laboravi *ego, & David pater meus,* omnino vanitas. Quid reliquum est homini postquàm mortuus fuerit, ex omni labore suo, quem ipse laboravit sub sole in hoc seculo? *nisi ut det operam legi ad accipiendum præmium perfectum in seculo venturo coram Domino mundi. Dixit Selomoh rex per spiritum propheticum, felix generatio justorum, quæ abiit de mundo, propter peccata generationis malæ impiorum qui venturi sunt post eos;* & terra in secula seculorum stat, *ad sustinendum vindictam venturam super mundum causa delictorum filiorum hominis.* Oritur sol in die ex latere Orientis, & ingreditur sol in latus Occidentis in nocte, & ad locum suum *paulatim proripit se,* & ambulat per viam abyssi, & oriturus est cras ex loco unde ipse ortus est heri. Perambulat omne latus Meridiei *in die,* & redit ad latus Aquilonis *in nocte via abyssi* gyrat, circuit, & ambulat *ad ventum plagæ Australis in revolutione Nisan & Tammuz,* & per circuitus suos revertitur *ad ventum plagæ Borealis in revolutione Tisri & Tebeth: egreditur carceres Orientis manè, & ingreditur cancellos Occidentis vesperi.* Omnia flumina & scaturigines aquarum vadunt & fluunt in mare Oceanum, quod circuit mundum *instar annuli,* & Oceanus non impletur: & ad eundem locum quò flumina vadunt & fluunt, ipsa redeunt, ut vadant per meatus abyssi. In omnib9 verbis quæ parata sunt ut fiant in seculo, defatigati sunt prophetæ antiqui, & non potuerunt invenire fines eorum: verùm utique non est facultas viro ut loquatur quod futurum est post se, & non potest oculus videre omne quod futurum est ut accidat in mundo, & non potest auris impleri audiendo verba omnium incolarum terræ. Id quod fuit ab antiquo, ipsum futurum est posthac: & id quod factum est ab antiquo, ipsum futurum est ut fiat usque ad finem omnium generationum seculi: & non est ulla res nova in seculo hoc sub sole. Est res de qua dicat homo, Vide, hæc res nova est, ecce antè fuit in seculo in diebus generationum, quæ fuerunt ante nos. Non est memoria generationibus *prioribus,* & etiam posteris qui futuri sunt, non erit illis memoria cum generationibus quæ erunt in diebus regis Christi. *Cùm Selomoh rex sederet super solium regni sui, extulit se cor ejus valde ob divitias suas, & transgressus est verbum Domini, collegitque equos & currus & equites plurimos; accumulavit etiam argentum et aurum abundanter & contraxit affinitatem cum populis alienis: evestigiò invaluit ira Domini in eum, & deturbavit eum de solio regni sui : tunc dixit Selomoh,* Ego Ecclesiastes, *Selomonis nomine dictus antehac,* fui rex super Israel in Jerusalem. Et dedi cor meum ad investigandam doctrinam à Domino, *tempore quo apparuit mihi in Gibeon, ut exploraret me, & petere potuissem quicquid vellem ab eo: at ego nihil aliud postulavi ab eo nisi sapientiam, ad discernendum inter bonum & malum, & intellectum* de omni quod factum est sub sole in mundo hoc : & vidi quòd omnia facta filiorum hominis obnoxia sint negotio malo, quod dedit Domin9 filiis hominis, ut affligerentur in eo. Vidi omnia facta filiorum hominis quæ fiunt sub sole in mundo hoc: *ecce* omne vanitas & confractio spiritûs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܩܘܗܠܬ ܗܢܘ ܕܝܢ ܫܠܝܡܘܢ ܒܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ *

* ܫܪܒܐ * ܐ *

* ܡ̈ܠܐ ܕܩܘܗܠܬ ܒܪ ܕܘܝܕ ܡܠܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ * ܗܒܠ ܗܒ̈ܠܝܢ ܐܡܪ ܩܘܗܠܬ ܗܒܠ ܗܒ̈ܠܝܢ ܘܟܠ ܗܒܠܐ. * ܡܢܐ ܝܘܬܪܢܐ ܠܒܪܢܫܐ ܒܟܠܗ ܥܡܠܗ ܕܥܡܠ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. * ܕܪܐ ܐܙܠ ܘܕܪܐ ܐܬܐ ܘܐܪܥܐ ܠܥܠܡ ܩܝܡܐ. * ܕܢܚ ܫܡܫܐ ܘܥܪܒ ܫܡܫܐ ܘܠܕܘܟܬܗ ܡܬܟܢܫ ܘܕܢܚ ܬܡܢ. * ܐܙܠ ܠܬܝܡܢܐ ܘܗܦܟ ܠܓܪܒܝܐ ܚܕܪ ܚܕܪ ܘܐܙܠ ܪܘܚܐ ܘܥܠ ܚܘܕܪܘܗܝ ܗܦܟ ܪܘܚܐ. * ܟܠ ܢܚ̈ܠܐ ܐܙܠܝܢ ܠܝܡܐ ܘܝܡܐ ܠܐ ܡܠܐ. ܠܐܬܪܐ ܕܢܚ̈ܠܐ ܐܙܠܝܢ ܬܡܢ ܗܦܟܝܢ ܠܡܐܙܠ. * ܟܠܗܝܢ ܡ̈ܠܐ ܠܐܝ̈ܢ ܘܠܐ ܣܒܥ ܓܒܪܐ ܠܡܡܠܠܘ ܘܠܐ ܣܒܥܐ ܥܝܢܐ ܡܢ ܚܙܘܐ ܘܠܐ ܡܠܝܐ ܐܕܢܐ ܡܢ ܡܫܡܥ. * ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܗܘ ܗܘ ܕܗܘܐ ܘܡܕܡ ܕܐܬܥܒܕ ܗܘ ܗܘ ܕܡܬܥܒܕ ܘܠܝܬ ܡܕܡ ܚܕܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. * ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܢ ܚܙܝ ܗܢܐ ܚܕܬ ܗܘ ܟܒܪ ܗܘܐ ܠܥܠܡܐ ܕܗܘܘ ܡܢ ܩܕܡܝܢ. * ܠܝܬ ܥܘܗܕܢܐ ܠܩܕܡܝ̈ܐ ܘܐܦ ܠܐܚܪ̈ܝܐ ܕܗܘܝܢ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܘܗܕܢܐ ܥܡ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ ܠܐܚܪܬܐ. * ܐܢܐ ܩܘܗܠܬ ܗܘܝܬ ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܝܗܒܬ ܠܒܝ ܠܡܒܥܐ ܘܠܡܬܒܩܝܘ ܒܚܟܡܬܐ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. ܗܘ ܥܢܝܢܐ ܒܝܫܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܕܢܬܥܢܘܢ ܒܗ. * ܚܙܝܬ ܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܬܥܒܕܘ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ ܘܗܐ ܟܠ ܗܒܠܐ ܘܫܘܓܫ ܪܘܚܐ.

LIBER
COHELETH,
Nempè Salomonis filii Davidis
Regis Israel.

CAPUT I.

Sermones Coheleth filii David Regis Jeru- 1
salem. Vanitas vanitatum, ait Coheleth: 2
vanitas vanitatum: omnia vanitas. Quod 3
emolumentum est homini ex omni labore
quo laborat sub sole? Ætas præterit, & 4
ætas succedit: terra autem in æternũ perstat.
Oritur sol, & occidit sol: & ad locum ubi ori- 5
tur, idem revertitur, ut inde rursus oriatur:
Pergit ad Austrum, & flectitur ad Aquilo- 6
nem. In orbem circumagitur permeátq; ven-
tus, & ad circulos suos remeat ventus. Omnes 7
torrentes exonerant sese in mare, attamen
mare non impletur. Ad locum *enim* quò de-
fluunt torrentes, eodem ipsi revertuntur, ut
iterum fluant. Omnes sermones fatigantur, 8
homo non saturabitur loquendo, neque satu-
ratur oculus videndo, nec impletur auris au-
diendo. Quod fuit, ipsum est: & quod factũ 9
est, ipsum fit: nec est quicquam novum sub
sole. Quicquid loquentes dixerimus, Vide, 10
hoc novum est, forte fuit à seculis quæ nos
præcesserunt. Non est antiquorum memoria, 11
neque posterorum qui extant, ulla erit me-
moria apud eos qui postmodum futuri sunt.
Ego Coheleth fui rex super Israel in Jerusa- 12
lem. Et tradidi cor meum ad exquirendam & 13
contemplandam sapientiam de omni re quæ
facta est sub sole. Curam ærumnosam dedit
Dominus hominibus, ut occuparentur in
ea. Perspexi omne opus quod factum est sub 14
sole: & ecce omnia vanitas & perturbatio
spiritûs.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الخالق الرازق *

* كتاب الجامعة • اقوال الجامع ابن داوود *

• الفصل الاول •

* باطلة الاباطيل قال الجامع سليمان بن داوود • باطلة الاباطيل • كافة الاشياء باطلة
* ما الفضل للانسان في جميع تعبه الذي يتعب فيه تحت الشمس * جيل يمضي
وجيل يجي • والارض الى الابد هي * وتشرق الشمس وتغيب الشمس ويلحق الى
موضعها • اذا اشرقت هناك * تذهب الى القبلة وتدور الى الشمال • تدور جائلة فتمضي
الرياح • والى دورانها تعود الرياح * الاودية كلها تذهب الى البحر والبحر ما يحصل ممتليا
الى المكان الذي تمضي اليه الاودية اليه تعود نفسها * فتذهب الاقوال كلها منقطعة
لا يستطيع الانسان الا يتكلم • والعين ما تشبع من النظر • والاذن ما تمتلي من
السماع * ما الامر الكاين المكون نفسه • وما هو الشي الصاير المصنوع نفسه • وليس
يحدث تحت الشمس * لم يقدر احد ان يتكلم او يقول ابصر هذا الشي فانه جديد
هو • وقد صار فيما سلف في الدهور الصايرة قبلنا * وليس يوجد ذكرا للدهور الاولة
ولا للصايرين اخيرا • يعني للمكونة ما يكون لها ذكرا بعد الكونية اخيرا
* انا الجامع صرت ملكا على اسرائيل باورسليم * وبذلك قلبي ان يبتغي ويتامل
بحكمة على جميع الكاينات تحت السماء • فان الله اعطا ابناء الناس تعبا ليتشاغلوا
به * وعرفت في جميع الصنائع المصنوعة تحت الشمس • فاذا هي كلها باطلة وتحيار
الروح *

IN NOMINE DEI
Creatoris, Largitoris.
LIBER
COLLECTANEORUM,
Hoc est,
SENTENTIÆ Collectoris,
filii David.

CAP. I.

Vanitas vanissima, inquit Collector 2
Solomon filius David, vanitas vanissi-
ma: res omnes vanæ sunt. Quid re- 3
sidui habet homo ex toto labore suo,
quo sub sole contendit? Ætas præterit, 4
ætásque succedit: & terra æternùm per-
stat. Oriturque sol, & occidit sol, seséque 5
recipit in locum suum: & cùm
illic ortus est, Pergit ad Meridiem, 6
tum flectitur ad Septentrionem. In gy-
rum errantes abeunt venti, & ad re-
volutionem suam redeunt venti. Tor- 7
rentes omnes in mare se recipiunt, ma-
re tamen non invenitur plenum: ad
locum in quem se recipiunt torrentes,
ad eundem ipsimet recurrunt. Et verò 8
sermones omnes deficientes pereunt, non
potest homo quin loquatur, & oculus
non satiatur videndo, neque auris im-
pletur audiendo. Quænam est res præ- 9
sens? eadem quæ extitit. Et quænam
est res quæ fit? eadem quæ facta
fuit, nihil est sub sole novum. Ne- 10
mo potest pronuntiare aut dicere, Vide
hic, quia novum est: nam fortasse
fuit olim seculis quæ nos præcesserunt.
Neque enim reperitur memoria seculo- 11
rum præcedentium, neque posthac suc-
cedentium. Hoc est, hujus creaturæ
non erit memoria post judicium in fine.
Ego Collector fui rex super Israel Je- 12
rosolymis. Et prodidi cor meum ut 13
experet & contemplaretur sapienter
quæcunque fiunt sub cœlo: (Deus
enim dedit filiis hominum negotium
perplexum quo se occupent.) Et cog- 14
novi omnia opera quæ fiunt sub sole,
& ecce omnia sunt inania, & ap-
petitus spontaneus animi.

15 מְעֻוָּת לֹא־יוּכַל לִתְקֹן וְחֶסְרוֹן לֹא־יוּכַל לְהִמָּנוֹת׃
16 דִּבַּרְתִּי אֲנִי עִם־לִבִּי לֵאמֹר אֲנִי הִנֵּה הִגְדַּלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי חָכְמָה עַל כָּל־אֲשֶׁר־הָיָה לְפָנַי עַל־יְרוּשָׁלִָם וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה חָכְמָה וָדָעַת׃
17 וָאֶתְּנָה לִבִּי לָדַעַת חָכְמָה וְדַעַת הוֹלֵלוֹת וְשִׂכְלוּת יָדַעְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הוּא רַעְיוֹן רוּחַ׃
18 כִּי בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מַכְאוֹב׃

CAP. II. ב

1 אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי לְכָה־נָּא אֲנַסְּכָה בְשִׂמְחָה וּרְאֵה בְטוֹב וְהִנֵּה גַם־הוּא הָבֶל׃
2 לִשְׂחוֹק אָמַרְתִּי מְהוֹלָל וּלְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה׃
3 תַּרְתִּי בְלִבִּי לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי וְלִבִּי נֹהֵג בַּחָכְמָה וְלֶאֱחֹז בְּסִכְלוּת עַד אֲשֶׁר־אֶרְאֶה אֵי־זֶה טוֹב לִבְנֵי הָאָדָם אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמַיִם מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּיהֶם׃
4 הִגְדַּלְתִּי מַעֲשָׂי בָּנִיתִי לִי בָּתִּים נָטַעְתִּי לִי כְּרָמִים׃
5 עָשִׂיתִי לִי גַּנּוֹת וּפַרְדֵּסִים וְנָטַעְתִּי בָהֶם עֵץ כָּל־פֶּרִי׃
6 עָשִׂיתִי לִי בְּרֵכוֹת מָיִם לְהַשְׁקוֹת מֵהֶם יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים׃
7 קָנִיתִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וּבְנֵי־בַיִת הָיָה לִי גַּם מִקְנֶה בָקָר וָצֹאן הַרְבֵּה הָיָה לִי מִכֹּל שֶׁהָיוּ לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם׃
8 כָּנַסְתִּי לִי גַּם־כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים וְהַמְּדִינוֹת עָשִׂיתִי לִי שָׁרִים וְשָׁרוֹת וְתַעֲנוּגֹת בְּנֵי הָאָדָם שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת׃
9 וְגָדַלְתִּי וְהוֹסַפְתִּי מִכֹּל שֶׁהָיָה לְפָנַי בִּירוּשָׁלִָם אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִּי׃
10 וְכֹל אֲשֶׁר שָׁאֲלוּ עֵינַי לֹא אָצַלְתִּי מֵהֶם לֹא־מָנַעְתִּי אֶת־לִבִּי מִכָּל־שִׂמְחָה כִּי־לִבִּי שָׂמֵחַ מִכָּל־עֲמָלִי וְזֶה־הָיָה חֶלְקִי מִכָּל־עֲמָלִי׃

VERS. VULG. LAT.

15 Perversi difficilè corriguntur,
& stultorũ infinitus est nume-
16 rus. Locutus sum in corde meo,
dicens; Ecce magn⁹ effect⁹ sum,
& præcessi omnes sapientiã,
qui fuerũt ante me in Jerusalẽ:
& mens mea contemplata est
17 multa sapienter, & didici. De-
dique cor meũ ut scirẽ pruden-
tiam atque doctrinã, errorésq;
& stultitiã: & agnovi quod in his
quoque esset labor, & afflictio
18 spirit⁹: Eò quod in multa sapien-
tia, multa sit indignatio: & qui
addit scientiã, addit & laborẽ.

CAP. II.

1 Dixi ego in corde meo; Va-
dam, & affluã deliciis, & fruar
bonis. Et vidi quòd hoc quoq;
2 esset vanitas. Risũ reputavi er-
rorẽ: & gaudio dixi; Quid fru-
3 strà deciperis? Cogitavi in cor-
de meo abstrahere à vino car-
nem meã, ut animũ meũ trans-
ferrẽ ad sapientiã, devitarémq;
stultitiam, donec viderem quid
esset utile filiis hominum: quo
facto opus est sub Sole numero
4 dierum vitæ suæ. Magnificavi
opera mea, ædificavi mihi do-
5 mos, & plantavi vineas, Feci
hortos, & pomaria, & consevi
6 ea cuncti generis arborib⁹, Et
extruxi mihi piscinas aquarũ,
ut irrigarẽ sylvã lignorũ ger-
7 minantiũ, Possedi servos & an-
cillas, multámq; familiã habui,
armenta quoque, & magnos o-
vium greges, ultra omnes qui
fuerunt ante me in Jerusalem:
8 Coacervavi mihi argentum, &
aurũ, & substantias regum, ac
provinciarũ: feci mihi canto-
res, & cantatrices, & delicias
filiorũ hominũ, scyphos & ur-
ceos in ministerio ad vina fun-
9 denda: Et supergress⁹ sum opi-
bus omnes, qui ante me fuerũt
in Jerusalem: sapientia quoque
10 perseveravit mecũ. Et omnia,
quæ desideraverunt oculi mei,
non negavi eis: nec prohibui
cor meum, quin omni volupta-
te frueretur, & oblectaret se
in his, quæ præparaveram: & hanc ratus sum partem meam, si uterer labore meo.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Transl. LAT.

15 Διεστραμμένον ὐ δυνήσε)(ι)ἐπικοσμηθῆναι, † καὶ ὑστέρημα ὐ δυνήσεται (κ) ἀριθμηθῆναι.
16 † Ἐλάλησα ἐγὼ (λ) ἐν καρδίᾳ μου, τῷ λέγειν, † (μ) Ἰδοὺ ἐγὼ ἐμεγαλύνθην, † καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν † οἳ ἐγένοντο ἔμπροσθέν
17 μου ἐν Ἱερουσαλήμ. † (ν) Καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ γνῶσιν. † καὶ καρδία μου εἶδεν πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν, † παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην. (ξ) Ἔγνων ἐγὼ † ὅτι καί γε τοῦτό
18 ἐστι προαίρεσις πνεύματος. † Ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλῆθος γνώσεως, † καὶ ὁ (ο) προστιθεὶς γνῶσιν, προσθήσει ἄλγημα.

MS. A. (ι) τοῦ κοσμηθῆναι, (κ) τοῦ ἀριθμηθῆναι. (λ) ἐν τῇ καρδίᾳ (μ) Ἰδοὺ (ν) Καὶ καρδία μου ἴδεν πολλά, σοφίαν καὶ γνῶσιν. καὶ ἔδωκα καρδίαν [illegible] τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ γνῶσιν, παραβολὰς (ξ) ἔγνων ὅτι καί γε (ο) * προστιθεὶς [illegible]

ΚΕΦ. β'.

1 † Εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, Δεῦρο δὴ πειράσω σε ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθῷ· † καὶ ἰδοὺ
2 καί γε τοῦτο ματαιότης. † Τῷ γέλωτι εἶπα περιφοράν, † καὶ τῇ εὐφροσύνῃ, Τί τοῦτο ποιεῖς;
3 † Καὶ κατεσκεψάμην εἰ ἡ καρδία μου † ἑλκύσει ὡς οἶνον τὴν σάρκα μου, † καὶ καρδία μου ὡδήγησεν ἐν σοφίᾳ, † καὶ τοῦ κρατῆσαι (α) ἐπ' εὐφροσύνην, † ἕως οὗ ἴδω ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς (β) τῶν ἀνθρώπων, ὃ ποιήσουσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον,
4 † ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν. † Ἐμεγάλυνα ποίημά μου, † ᾠκοδόμησά μοι οἴκους, † ἐφύτευσά
5 μοι ἀμπελῶνας, † Ἐποίησά μοι κήπους καὶ παραδείσους, † καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν
6 καρποῦ. † Ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων † τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύ-
7 λα. † Ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας, † καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, † καί γε κτῆσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι † ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ.
8 † Συνήγαγόν μοι καί γε ἀργύριον καί γε χρυσίον, † καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν. † ἐποίησά μοι ᾄδοντας καὶ ᾀδούσας, † καὶ ἐντρυφήματα υἱῶν (γ) ἀνθρώπων, † (δ) οἰνοχόον καὶ
9 οἰνοχόας. † Καὶ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα † παρὰ πάντας τοὺς (ε) γενομένους ἀπὸ ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ, † καί γε σοφία μου ἐστάθη μοι.
10 † Καὶ πᾶν ὃ ᾔτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, (ζ) οὐκ ἀφεῖλον ἀπ' αὐτῶν· † οὐκ ἀπεκώλυσα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πάσης (η) εὐφροσύνης μου, † ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παντὶ μόχθῳ μου· † καὶ τοῦτο ἐγένετο μερίς μου ἀπὸ [illegible] μόχθου μου. MS. A. (α) ἐπ' εὐφροσύνῃ, (β) τοῦ ἀνθρώπου, (γ) τοῦ ἀνθρώπου, (δ) [illegible] χόους καὶ (ε) γενομένους ἔμπροσθέν μου (ζ) οὐχ ὑφεῖλον (η) εὐφροσύνης, ὅτι καρδία [illegible]

Perversum non poterit ador[illegible] (aa) imminutio non poterit [illegible] Loquutus sum ego (aa) in corde [illegible] dicens: Ecce ego magnificatus [illegible] (bb) adjeci sapientiã super omnes [illegible] fuerunt ante me in Hierusalem. Et dedi cor meum, ut noscerem [illegible] entiam, et scientiam. Et cor meum [illegible] dit multa, sapientiam, & scien[illegible] (dd) parabolas, & scientiam. Cogno[illegible] vi ego, quia (ee) et hoc est præsum[illegible] spiritus. Quia in multitudine sa[illegible] tiæ multitudo (ff) cognitionis: & [illegible] apponit scientiam, apponit (gg) do[illegible]

CAP. II.

Dixi ego in corde meo; Veni [illegible] tentabo te in lætitia, & vide in [illegible] & ecce etiam hoc (a) vanitas. [illegible] dixi (b) Circumlationem, et lætitiæ [illegible] ti, Quid (c) hoc facis? (d) Et cons[illegible] ravi, si cor meum trahit tamquam [illegible] num carnem meã: & cor meũ [illegible] duxit in sapientia, & (f) ad [illegible] lætitiam; donec viderem, quod [illegible] num filiis hominum, quod facient [illegible] Sole, numero dierũ vitæ suæ. (h) [illegible] gnificavi opus meum, ædificavi [illegible] domos, plantavi mihi vineas. Feci [illegible] bi hortos, & pomaria, & plantavi [illegible] illis lignum (i) omne fructiferum [illegible] bi (k) piscinas aquarũ ad irrigandum [illegible] ex eis saltũ germinantem ligna. [illegible] catus sum servos, & ancillas; [illegible] vernaculi fuerunt mihi: & [illegible] possessio armenti, & oviũ, multa [illegible] mihi super omnes qui fuerunt ante [illegible] in Hierusalem. (l) Congregavi [illegible] etiam argentum, etiam aurum, & [illegible] opes regum, et provinciarum. Feci [illegible] bi cantores, et cantatrices, et [illegible] cias filiorũ hominũ, (o) [illegible] ni et vini ministras. Et (p) magnifica[illegible] tus sum, et adjeci (q) super omnes [illegible] fuerunt ab ante me in Hierusalem: & quidem sapientia mea (r) [illegible] tit mihi. Et omne, quod (s) [illegible] verunt oculi mei; non abstuli [illegible] Non prohibui cor meum ab omni [illegible] tia mea: quia cor meum lætatum [illegible] in (t) omni labore meo. Et hæc [illegible] portio mea ex omni labore meo.

תרגום TARGUM.

15 גְּבַר דִּי סְרִיכָן אוֹרְחָתֵיהּ בְּעָלְמָא הָדֵין וּמִית בְּהוֹן וְלָא הֲדַר בִּתְיוּבְתָּא לֵית לֵיהּ רְשׁוּ לְאַתְקָנָא בָּתַר מוֹתֵיהּ וּגְבַר חָסֵר מִן אוֹרַיְתָא וּפִקּוֹדַיָּא בְּחַיּוֹהִי בָּתַר מוֹתֵיהּ לֵית לֵיהּ רְשׁוּ
16 לְאִתְמְנָאָה עִם צַדִּיקַיָּא בְּגִנְּתָא דְעֵדֶן׃ מַלֵּילִית אֲנָא בְּהִרְהוּר לִבִּי לְמֵימַר אֲנָא הָא אַסְגֵּיתִי וְאוֹסֵפִית חוּכְמְתָא עַל כָּל חַכִּימַיָּא דִּי הֲווֹ קֳדָמַי בִּירוּשְׁלֵם וְלִבִּי חֲזָא סַגִּיאוּת חוּכְמְתָא
17 [illegible]
18 [illegible]

CAP. ב

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible] בַּהּ יַתִּיר מִכָּל טַרְחוּתִי

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Vir cujus viæ *perversæ* sunt in hoc seculo, & moritur in eis, nec revertitur ad pœnitentiam, non est illi facultas corrigendi se post mortem suam: & vir deficiens à Lege & præceptis in vita sua, post mortem suam non est illi facultas ut [illegible] meretur cũ justis in paradiso. Locut⁹ sum ego in cogitatione cordis mei, dicendo: Ego *ecce* auxi & addidi sapientiam super omnes sapientes qui fuerunt ante me in Jerusalem, & cor meum vidit magnitudinem sapientiæ & scientiæ. Et dedi cor meum ut cognoscerẽ sapientiam & agitationẽ regni, & scientiam & intelligentiam probavi ad sciendum: quin etiam hoc ipsum fractio spirit⁹ [illegible] solicitus est ad inveniendum ea. Namq; vir qui multiplicat sapientiam, [illegible] peccat, & non convertitur ad pœnitentiam, multiplicat indignationẽ à Dño: [illegible] qui addit scientiam & moritur in pueritia sua, addit dolorẽ cordis propinquis suis.

CAP. II.

Dixi ego in corde meo: Veni nunc huc & tentabo lætitiam, & videbo bonum seculi huj⁹: & cumprimum advenit sup me angustia & afflictio, dixi in [illegible] *ejus*, Ecce etiã hoc vanitas. De risu dixi in tempore angustiæ meæ, Deridendus ipse: & gaudio; Quid emolumenti est viro qui fecerit illud? Exploravi in corde meo ad protrahendum in domo *convivii* vini carnem meam, & cor meum [illegible] [*me*] in sapientia, ut apprehenderẽ stultitiã juvenum, quoad tentarẽ & viderem quale ex illis bonum esset filiis hominis ut faciant quandiu ipsi manẽt in hoc seculo, sub *cælo*, numero dierum vitæ suæ. Multiplicavi opera bona in Jerusalem, ædificavi mihi domos; *domũ sanctuarii ad expiandum peccata Israel, & domum refrigerii regis, & conclave, & porticum, & domum judicii de lapidibus [illegible] ubi sedent sapientes & exercent judicaturam; feci solium ex ebore pro sede regia*: plantavi mihi *in Jabne è regione* vineas *uvarum ut biberemus* [illegible] *& magistri Zzanhedrin, atq; ad libandum vinum novum & vetus super altare*. Feci mihi hortos irriguos & paradisos: & seminavi ibi omnia genera [illegible] rum; *partim ad usum cibi, & partim ad usum potus, & partim ad usum* [illegible] *næ: omnis generis herbas aromaticas plantavi in illis, arbores steriles &* [illegible] *arbores aromatum, quas attulerunt mihi lemures ac spiritus noxii ex* [illegible] *omnem arborem fructiferam: fuitq; terminus ejus à muro urbis, qui est in* [illegible] *salem, ad ripam aquarum Siloahh. Exploravi conceptaculum aquarum, quod opus est ad irrigandas arbores & herbas: &* feci mihi piscinas aquarum ad [illegible] gandum ex eis etiã sylvã quæ alit ligna. Emi servos & ancillas *de filiis* [illegible] *& reliquis alienigenis*, & dispensatores qui præpositi essent victui dom⁹ [illegible] fuerunt mihi ad alendum me & homines domus meæ *duodecim mensibus* [illegible] *præterea unus, qui id muneris haberet in mense embolismico*: etiã possessio [illegible] um & ovium fuit mihi, plusquàm omnib⁹ habitatoribus qui fuerunt ante me in Jerusalẽ. Congregavi mihi etiã thesauros argenti & auri, *ut vel ipsa pondera & lances justitiæ facerem ex auro bono*; & thesauri regum & regionum dati [illegible] mihi in tributo: feci in domo sanctuarii instrumẽta musices, *ut psallerent* [illegible] *vitæ inter sacrificandum, & citharas & tibias* ut canerent in illis cantores & cantatrices *in domo convivii vini*, & delicias filiorum hominis; *thermas* [illegible] *& balnea [habentia]* siphones qui effunderent aquas tepidas, & siphones [illegible] effunderent aquas calidas. Et multiplicavi bonum, & auxi divitias præ omnibus habitatorib⁹ qui fuerunt ante me in Jerusalẽ: verùm sapientia mea manebat [illegible] hi, & ipsa auxiliabatur mihi. Et in omnibus quæ quæsierunt ex me [illegible] Zzanhedrin, *ad pronunciandum de mundo vel immundo, ad justificandum* [illegible] *ad condemnandum*, non inhibui ab eis solutionem sermonum, & non prohibui cor meum ab omni lætitia Legis, quoniam fuit mihi inclinatio cordis mei [illegible] tans in sapientia quæ data erat mihi à Dño, præ *omni homine*, & lætatus sum [illegible] ea ex omni labore meo: & hæc ipsa fuit pars mea bona, quæ statuta fuit mihi [illegible] accipiendũ sup eã præmium perfectum in seculo venturo ex omni labore [illegible]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܥܩܡܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܬܩܢܘ. ܘܚܣܝܪܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܬܡܢܝܘ. * ܡܠܠܬ ܐܢܐ ܥܡ
ܠܒܝ ܘܐܡܪܬ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܐܪܒܝܬ. ܘܐܘܣܦܬ ܚܟܡܬܐ. ܥܠ ܟܠ ܕܗܘܘ ܩܕܡܝ ܒܐܘܪܫܠܡ.
ܘܠܒܝ ܚܙܐ ܣܘܓܐܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܝܕܥܬܐ. * ܘܝܗܒܬ ܠܒܝ ܠܡܕܥ ܚܟܡܬܐ. ܘܝܕܥܬܐ.
ܘܡܬܠܐ ܘܡܣܟܠܘܬܐ. ܘܝܕܥܬ ܕܐܦ ܗܢܐ. ܪܥܝܢܐ ܗܘ ܕܪܘܚܐ. * ܡܛܠ
ܕܒܣܘܓܐܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܣܘܓܐܐ ܕܪܘܓܙܐ. ܘܕܡܘܣܦ ܝܕܥܬܐ. ܡܘܣܦ ܟܐܒܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܐܡܪܬ ܐܢܐ ܠܠܒܝ: ܬܐ ܐܢܣܝܟ ܒܚܕܘܬܐ. ܘܚܙܝ ܒܛܒܬܐ. ܘܗܐ ܐܦ ܗܢܐ. ܗܒܠܐ.
* ܘܠܓܘܚܟܐ ܐܡܪܬ ܡܢܐ ܗܘ. ܘܠܚܕܘܬܐ ܡܢܐ ܥܒܕܐ. * ܘܢܣܝܬ ܒܠܒܝ ܠܡܬܢܓܕܘ
ܒܚܡܪܐ ܒܣܪܝ. ܘܗܦܟܬ ܐܢܐ ܕܐܫܒܘܩ ܠܗ ܠܒܝ. ܘܠܒܝ ܕܢܐ ܒܚܟܡܬܐ. ܘܐܚܘܕ
ܒܣܟܠܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܚܙܐ ܐܝܢܐ ܗܝ ܛܒܬܐ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܕܢܥܒܕܘܢ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ: ܡܢܝܢ
ܝܘܡܝ ܚܝܝܗܘܢ. * ܐܣܓܝܬ ܠܝ ܥܒܕܐ. ܒܢܝܬ ܠܝ ܒܬܐ. ܢܨܒܬ ܠܝ ܟܪܡܐ. * ܥܒܕܬ
ܠܝ ܓܢܐ ܘܦܪܕܝܣܐ. ܘܢܨܒܬ ܒܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܟܠ ܦܐܪܐ. * ܥܒܕܬ ܠܝ ܢܩܥܬܐ
ܕܡܝܐ. ܠܡܫܩܝܘ ܡܢܗܘܢ ܥܒܐ ܕܡܦܪܥ ܐܝܠܢܐ. * ܩܢܝܬ ܥܒܕܐ ܘܐܡܗܬܐ.
ܘܒܢܝ ܒܝܬܐ ܗܘܘ ܠܝ. ܘܐܦ ܩܢܝܢܐ ܕܬܘܪܐ ܘܕܥܢܐ ܣܓܝ ܗܘܐ ܠܝ. ܡܢ ܟܠ
ܕܗܘܘ ܩܕܡܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܟܢܫܬ ܠܝ ܐܦ ܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ. ܘܩܢܝܢܐ ܕܡܠܟܐ
ܘܕܡܕܝܢܬܐ. ܥܒܕܬ ܠܝ ܙܡܪܐ ܘܙܡܪܬܐ. ܘܦܘܢܩܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܥܒܕܬ
ܠܝ ܡܫܩܝܢܐ ܘܡܫܩܝܢܝܬܐ. * ܘܐܪܒܝܬ ܘܐܘܣܦܬ. ܥܠ ܟܠ ܕܗܘܘ ܩܕܡܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܦ
ܚܟܡܬܝ ܩܡܬ ܠܝ. * ܘܟܠ ܕܫܐܠܘ ܥܝܢܝ. ܠܐ ܟܠܝܬ ܡܢܗܝܢ. ܘܠܐ ܟܠܝܬ ܠܒܝ ܡܢ
ܟܠ ܚܕܘܐ. ܡܛܠ ܕܠܒܝ ܚܕܝ ܒܟܠ ܥܡܠܝ. ܘܗܢܐ ܗܘܐ ܡܢܬܝ. ܡܢ ܟܠ ܥܡܠܝ.

Rebellis dirigi nequit, & imperfectum nequit 15
numerari. Locutus sum ego cum corde meo, 16
dicens, En ego magnificatus sum, & comparavi mihi sapientiã ultra omnes qui me præcesserunt in Jerusalem, viditq; cor meum multitudinẽ sapientiæ ac scientiæ. Et adjeci men- 17
tem meam ad cognoscendã sapientiam & scientiam, & proverbia, atque prudentiam: & intellexi hoc etiam esse perturbationem spiritûs. Nam cum multitudine sapientiæ *con-* 18
juncta est multitudo indignationis: & qui comparat *sibi* scientiam, comparat dolorem.

CAP. II.

Dixi ego cordi meo, Veni ut tentem te gau- 1
dio, & experire bonum: at ecce, hoc etiam
vanitas. Risui dixi, Quæ utilitas? & gaudio, 2
Quid agis? Cogitavi mecum ipse exhilarare 3
vino carnem meam: & verti me ad remittendum cor meum, (interim meditante corde meo sapientiam, & hærente prudentiæ) donec viderem quid sit melius hominibus facecere sub sole, numero dierum vitæ suæ. Mul- 4
tiplicavi mihi opera, ædificavi mihi domos, plantavi mihi vineas. Feci mihi hortos & 5
viridaria, & plantavi in eis arbores omnigeni fructûs. Feci mihi piscinas aquarum, 6
ut irrigarem ex eis sylvam germinantem, atq; arbores. Possedi mihi servos & ancillas, & 7
domesticos habui permultos: armenta quoq; boum ac pecudum plura mihi fuére, quàm omnibus qui me præcesserunt in Jerusalem.
Congessi etiam mihi argentum & aurum, & 8
opes regum ac urbium. Feci mihi cantores & cantatrices, & delitias in filiis hominum. Feci mihi pincernas & propinatrices. Et magni- 9
ficatus sum & crevi plus omnib⁹ qui ante me fuerunt in Jerusalem: quin & sapientia mea perseveravit. Quicquid etiam expetiverunt 10
oculi mei non denegavi eis, nec prohibui cor meum ab ulla voluptate; nam cor meum lætatum est in cunctis laboribus meis: atque hæc fuit sors mea ex omni meo labore.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فالمعوج ما يمكن ان يبرين * والنقص ما يمكن ان يحصي * انا تكلمت في قلبي لاقول
هانذا قد عظم شاني اكثر من جميع الذين كانوا تقدموني باورشليم وازددت حكمة في كل
شي اكثر من الذين تقدموني باورشليم وعرف قلبي حكمة جزيلة وعلما كثيرا * ووهبت
قلبي ليتعلم الحكمة والعلم وعرفت الامثال الواعظة والصناعة مع ان هذا العمري هو اختيار
الروح * لان في تكاثر الحكمة تكاثر العلم ومن يزداد علما يزداد وجعا *

* الفصل الثاني *

* انا قلت في قلبي هلم حتي اختبرك في السرور وابصرك في الحظ الصالح واذا هذا
باطل * قلت للضحك ما سبب ضحكك وللسرور لم صنعت هذا * وتاملت قلبي ان
كان يجتذب بشري كاجتذاب الخمر فارشدني قلبي الي الحكمة والي مسك السرور بها الي ان
حصلت اعرف ما هو الشي الصالح عند ابناء الناس الذي يعملونه تحت الشمس عدد
ايام حياتهم * فعظمت صناعتي وابتنيت لي منازل ونصبت لي كروما * صنعت لي بساتين
وجنان وغرست فيها شجرا مثمرا من كل نوع * عملت لي برك امياه لاسقي بها غيضة
اشجار الغروس * اقتنيت عبيدا وجواري وصاروا ابناء جنس داري وصارت لي قنية
قطعان بقر وغنم كثير اكثر من جميع الذين كانوا تقدموني باورشليم * جمعت لي مع
هذا فضة وذهبا وطرايف الملوك والبلدان اصطنعت لي مغنين ومغنيات في التنعم مع
ابناء الناس وسقاه وساقيات * فعظم شاني وازداد حالي اكثر من الذين سلف تقدمهم
اياي باورشليم اجمعين ومع هذا ثبتت حكمتي عندي * وساير ما طلبته عيناي
ما حجبت منه * وما منعت قلبي من كافة السرور لان قلبي فرح بكل تعبي وصار هذا
حظي من جميع تعبي *

Etenim contortum non potest reconcin- 15
nari, & defectus non potest numerari.
Locutus ego sum in corde meo ut dice- 16
rem, Ecce magnificata est gloria mea plusquam omnium qui me præcesserant in Jerusalem, & sapientiam in omni re majorem sum adeptus præ omnibus qui me præcesserunt in Jerusalem, scivitque cor meum sapientiam plurimam, & scientiam copiosissimam. Dedi etiam 17
cor meum ut addisceret sapientiam & scientiam, & didici proverbia cohortatoria & artem; licèt hoc quidem sit libera spiritûs voluntas. Nam crescen- 18
te sapientiâ, crescit scientia: & qui scientiam acquirit, dolorem acquirit.

CAP. II.

Dixi ego mecum ipse, Age, experiar 1
te gaudio, & ostendam tibi sortem bonam, at ecce hoc vanum est. Risui dixi, Quæ 2
causa elationis tuæ? & gaudio, Cur id fecisti? Et cor meum perpendi, num 3
ita traheret carnem meam, ut vinum trahere consuevit: duxit me autem cor meum ad sapientiam & ad perseverantem delectationem in ipsa, donec assequerer notitiam optimæ penes filios hominum rei, quam agant sub sole numero dierum vitæ suæ. Igitur opus meum magnifica- 4
vi, & extruxi mihi ædes, vineas consevi mihi: Paravi mihi hortos & loca 5
amœna, omnisque generis arbores frugiferas in iis consevi: Feci mihi piscinas 6
aquarum, ut in iis optarem nemus arborum omnium plantarum: Possedi 7
servos & ancillas, factique sunt vernaculi domûs meæ: fuit etiam mihi ampla possessio armentorum boum & ovium, amplior quàm omnibus qui me præcesserant in Jerusalem. Prætereà coa- 8
cervavi mihi argentum & aurum, & pulcherrima quæque regum atque regionum. Comparavi mihi cantores & cantatrices, inter delitias cum filiis hominum: necnon viros ac mulieres potum præbentes. Demum magnificata est glo- 9
ria mea, & conditio mea aucta est plusquam omnium qui me præcesserunt in Jerusalem: & ad hæc permansit apud me sapientia mea. Et omni re quam 10
postulârunt oculi mei, non sum frustratus, neque prohibui cor meum omni gaudio: quoniam cor meum fruitum est cunctis laboribus meis: atque hoc fuit pars mea ex omnibus laboribus meis.

קהלת : ב

11 וּפָנִיתִי אֲנִי בְּכָל־מַעֲשַׂי שֶׁעָשׂוּ יָדַי וּבֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי לַעֲשׂוֹת וְהִנֵּה הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ וְאֵין יִתְרוֹן תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
12 וּפָנִיתִי אֲנִי לִרְאוֹת חָכְמָה וְהוֹלֵלוֹת וְסִכְלוּת כִּי מֶה הָאָדָם שֶׁיָּבוֹא אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ אֵת אֲשֶׁר־כְּבָר עָשׂוּהוּ׃
13 וְרָאִיתִי אָנִי שֶׁיֵּשׁ יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת כִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן־הַחֹשֶׁךְ׃
14 הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַם־אָנִי שֶׁמִּקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת־כֻּלָּם׃
15 וְאָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי כְּמִקְרֵה הַכְּסִיל גַּם־אֲנִי יִקְרֵנִי וְלָמָּה חָכַמְתִּי אֲנִי אָז יוֹתֵר וְדִבַּרְתִּי בְלִבִּי שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃
16 כִּי אֵין זִכְרוֹן לֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל לְעוֹלָם בְּשֶׁכְּבָר הַיָּמִים הַבָּאִים הַכֹּל נִשְׁכָּח וְאֵיךְ יָמוּת הֶחָכָם עִם־הַכְּסִיל׃
17 וְשָׂנֵאתִי אֶת־הַחַיִּים כִּי רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּי־הַכֹּל הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃
18 וְשָׂנֵאתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃
19 וּמִי יוֹדֵעַ הֶחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל־עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם־זֶה הָבֶל׃
20 וְסַבּוֹתִי אֲנִי לְיַאֵשׁ אֶת־לִבִּי עַל כָּל־הֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
21 כִּי־יֵשׁ אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל־בּוֹ יִתְּנֶנּוּ חֶלְקוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל וְרָעָה רַבָּה׃
22 כִּי מֶה־הֹוֶה לָאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃
23 כִּי כָל־יָמָיו מַכְאֹבִים וָכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ גַּם־זֶה הֶבֶל הוּא׃

Versio VULG. LAT.

11 Cúmque me convertissem ad universa opera, quæ fecerant manus meæ, & ad labores, in quibus frustrà sudaveram, vidi in omnibus vanitatem & afflictioné animi, & nihil per-
12 manere sub Sole. Transivi ad contemplandam sapientiam, erroréſque & ſtultitiá: (quid eſt, inquam, homo, ut ſequi poſ-
13 ſit regem Factorem ſuum?) Et vidi quòd tantùm præcederet ſapientia ſtultitiam, quantùm
14 differt lux à tenebris. Sapientis oculi in capite ejus: ſtultus in tenebris ambulat: & didici quod unus utriuſque eſſet interitus.
15 Et dixi in corde meo; Si unus & ſtulti & meus occaſus erit, quid mihi prodeſt quòd majorem ſapientiæ dedi operam? Locutúſque cùm mente mea, animadverti quòd hoc quoque
16 eſſet vanitas. Non enim erit memoria ſapientis ſimiliter ut ſtulti in perpetuum, & futura tempora oblivione cuncta pariter operient: moritur doctus
17 ſimiliter ut indoct⁹. Et idcircò tæduit me vitæ meæ, videntem mala universa eſſe ſub Sole, & cuncta vanitatem & afflictio-
18 nem ſpiritûs. Rurſus deteſtat⁹ ſum omnem induſtriam meam, quá ſub Sole ſtudioſiſſimè laboravi, habiturus hæredé poſt
19 me, Quem ignoro, utrùm ſapiens an ſtultus futurus ſit, et dominabitur in laborib⁹ meis, quibus deſudavi & ſolicit⁹ fui: & eſt quidquam tam vanum?
20 Unde ceſſavi, renuntiavitq; cor meú ultrà laborare ſub Sole.
21 Nam cùm alius laboret in ſapientia, & doctrina, & ſolicitudine, homini otioſo quæſita dimittit: & hoc ergò va-
22 nitas, & magnú malum. Quid enim proderit homini de univerſo labore ſuo, & afflictione ſpiritûs, quá ſub Sole cru-
23 ciatus eſt? Cuncti dies ejus doloribus & ærumnis pleni ſunt, nec per noctem mente requieſcit: & hoc nónne vanitas eſt?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 † Καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ ἐν πᾶσι (ϑ) ποιήμασί μου † οἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου, † καὶ (ι) ἐν μόχθῳ ᾧ ἐμόχθησα τοῦ ποιεῖν, † καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος, † καὶ
12 οὐκ ἔστι περισσεία ὑπὸ τὸν ἥλιον. † Καὶ ἐπέβλεψα ἐγὼ τοῦ ἰδεῖν σοφίαν † καὶ (κ) περιφορὰν καὶ ἀφροσύνην, † ὅτι τίς (λ) ἄνθρωπος ὃς ἐπελεύσεται ὀπίσω τῆς βουλῆς; † τὰ ὅσα (μ)
13 ἐποίησεν αὐτήν. † Καὶ εἶδον ἐγὼ ὅτι ἔστι περισσεία † τῇ σοφίᾳ ὑπὲρ τὴν ἀφροσύνην, † ὡς περισσεία τοῦ φωτὸς ὑπὲρ τὸ σκότος.
14 † Τοῦ σοφοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐν κεφαλῇ αὐτοῦ, † καὶ ὁ ἄφρων ἐν σκότει πορεύεται. † Καὶ ἔγνων καί γε ἐγὼ ὅτι συνάντημα ἓν † συναν-
15 τήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. † Καὶ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, † Ὡς συνάντημα τοῦ ἄφρονος † καί γε ἐμοὶ συναντήσεταί μοι, † καὶ ἱνατί ἐσοφισάμην † (ν) ἐγώ; περισσὸν ἐλάλησα ἐν καρδίᾳ (ξ) μου, † Ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης, † διότι ὁ ἄφρων ἐκ περισσεύματος λα-
16 λεῖ. † Ὅτι οὐκ ἔστι μνήμη τοῦ σοφοῦ μετὰ τοῦ ἄφρονος (ο) εἰς τὸν αἰῶνα, † καθότι ἤδη (π) αἱ ἡμέραι ἐρχόμεναι τὰ πάντα ἐπελήσθη· † καὶ πῶς ἀποθανεῖται ὁ σοφὸς μετὰ τοῦ ἄφρονος;
17 † Καὶ ἐμίσησα σὺν τὴν ζωήν· † ὅτι πονηρὸν ἐπ' ἐμὲ τὸ ποίημα † τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον, † ὅτι (ρ) τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις
18 πνεύματος. † Καὶ ἐμίσησα ἐγὼ σύμπαντα μόχθον μου † ὃν ἐγὼ (σ) κοπιῶ ὑπὸ τὸν ἥλιον, † ὅτι ἀφίω αὐτὸν τῷ ἀνθρώπῳ (τ) τῷ γινομένῳ
19 μετ' ἐμέ. † Καὶ τίς (υ) οἶδεν εἰ σοφὸς ἔσται ἢ ἄφρων; † καὶ ἐξουσιάζεται ἐν παντὶ μόχθῳ μου, † ᾧ ἐμόχθησα † καὶ ᾧ ἐσοφισάμην ὑπὸ
20 τὸν ἥλιον; † καί γε τοῦτο ματαιότης. † Καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ τοῦ ἀποτάξασθαι (φ) τῇ καρδίᾳ μου † ἐπὶ παντὶ μόχθῳ μου ᾧ ἐμόχθησα ὑπὸ τὸν
21 ἥλιον· † Ὅτι ἔστιν ἄνθρωπος, ὅτι μόχθος αὐτοῦ ἐν σοφίᾳ καὶ ἐν γνώσει καὶ ἐν ἀνδρείᾳ † (χ) καὶ ἄνθρωπος ᾧ οὐκ ἐμόχθησεν ἐν αὐτῷ † δώσει (ψ) αὐτῷ μερίδα αὐτοῦ. † καί γε τοῦτο ματαιότης
22 καὶ πονηρία μεγάλη. † Ὅτι γίνεται (ω) ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ † καὶ ἐν προαιρέσει καρδίας αὐτοῦ † ᾧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ
23 τὸν ἥλιον. † Ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων † καὶ θυμοῦ περισπασμὸς αὐτοῦ, † καί γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐτοῦ. † καί γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν.

תרגום Targum.

11 ואסתכלית אנא בכל עובדי די עבדו ידי ובטורחתי די טרחית למעבד והא כולא הבלו ותבירות רוחא ולית מותר בהון תחות שמשא בעלמא הדין אלהן אית לי אגר שלים על עובדי טבא לעלמא דאתי׃
12 ואסתכלית אנא למחזי חוכמתא וחלחולא דמלכותא וסוכלתנו ארום מה הנאה אית לגבר לצלאה בתר גזירת מלכא ובתר פורענותא הא כבר אתגזרת עלוהי ואתעבידת ליה׃
13 וחזית אנא ברוח נבואה דאית מותר לחוכמתא מן שטותא יתיר כמותר נהור יומא מן חשוך ליליא׃
14 חכימא מסתכל בשירויא מה דעתיד למהוי בסופא ומצלי ומבטל גזירתא בישתא מן עלמא ושטיא בחשוכא אזל וידעית אף אנא דאי לא מצלי חכימא ומבטל גזירתא בישתא מן עלמא כד ייתי פורענותא בעלמא ארעון חד יארע ית כולהון׃
15 ואמרית אנא בלבבי כארעון שאול בר קיש אנא מלכא דסטא בסטותיה ולא נטר תפקידתא דאתפקד על עמלק ואתנטלת מניה מלכותא אף אנא יערענני ולמה דין חכימית אנא בכן יתיר מניה ומלילית אנא בלבי דאף דין הבלו וליתא אלהן דכרנא לחכימא עם שטיא לעלמא דאתי׃
16 ארום לית דכרנא לחכימא עם שטיא לעלמא דאתי ובתר מיתת גברא מה דהוה כבר ביומוהי כד ייתון יומיא דעתידין למהוי בתרוהי כולא אשתכח ואיכדין ימרון בני אנשא דהיא סופא דצדיקיא כסופא דחייביא׃
17 וסניתי אנא ית כל חיין בישין ארום ביש עלי עובדא בישא די אתעביד על בני אנשא תחות שמשא בעלמא הדין ארום כולא הבלו ותבירות רוחא׃
18 וסניתי אנא ית כל טרחותי די טרחית תחות שמשא בעלמא הדין בגין דאשבקיניה לרחבעם ברי דאתי בתרי וייתי ירבעם עבדיה ויסב מן ידוי עשרתי שבטיא ויחסין פלגות מלכותא׃
19 ומן ידע החכים יהא או טפש מלכא דעתיד למהוי בתרי וישלט בכל טרחותי די טרחית בעלמא הדין ובכל מה דאתקנית בחוכמתי תחות שמשא בעלמא הדין ותהית בלבי ותבית למימר אף דין הבלו׃
20 ותחזרית אנא לאיאשא ית לבי על כל טורחא די טרחית לתקנא ולחכמית תחות שמיא בעלמא הדין׃
21 ארום אית גבר די טורחיה בחוכמתא ובסוכלתנו ובזכו וימות בלא ולד ולגבר דלא טרח ביה יתנניה למהוי חולקיה אף דין הבלו ובישתא רבתא׃
22 ארום מה הנאה אית ליה לגבר בכל טורחיה ובתבירות לביה די הוא טרח תחות שמשא בעלמא הדין׃
23 ארום כל יומוהי כאיבין ויתקיף רוגזיה ונגיהה אף בליליא לא דמיך מן הרהורי לביה אף דין הבלו הוא׃

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et contemplatus ſum ego in omnibus operibus meis quæ fecerant manus meæ, & in labore quem laboraveram ad faciendum: & ecce omnia vanitas & confractio ſpiritus, & nihil eſt reliqui in eis ſub Sole in ſeculo hoc, *ſed manet me præmium integrum pro operibus meis bonis in ſeculo venturo.* Et animadverti ego ad videndum ſapientiam & commotionem regni, & intelligentiam: nam quæ utilitas eſt viro ut oret poſt decretum regis & poſt ultionem, cùm ecce jam ſtatutum ſit ſuper eum & factum ſit ei? Et vidi ego in ſpiritu prophetiæ, quòd *longè* plus dignitatis ſit ſapientiæ quàm ſtultitiæ; ſicut excellentior eſt lux diei tenebris noctis. Sapiens contemplatur in principio id quod futurú eſt in fine, *& orat & avertit decreta mala à mundo;* & ſtult⁹ in tenebris ambulat: & cognovi etiam ego quòd *ſi non oret ſapiens, ut avertat decreta mala à mundo, cùm venerit pœna in mundum* accidens unum accidet omnibus illis. Et dixi ego in corde meo: Juxta accidens *Saul filii Kis, mihi (rex ille declinavit perverſè, & prævaricavit mandatum quod acceperat de Amalek, quapropter regnum privatus eſt)* etiam mihi accidet, & ad quidnam ſapiens fui ego ſic magis quàm ille? & locutus ſum in corde meo, quod etiam hoc vanitas, *& nihil eſt niſi decretum verbi Domini.* Nam non eſt memoria ſapientis cum ſtulto in ſeculo venturo, & poſt mortem viri id quod fuit jam in diebus ejus, cùm venerint dies qui futuri ſunt poſt eum, omne invenietur: & quomodo dicent filii hominis quòd futurus ſit finis juſti ſicut finis peccatoris? Et odi *omnem* vitam malam, quia malum contra me eſt, opus malum quod fit contra filios hominis *ſub ſole* in ſeculo hoc, quia omnia vanitas & confractio ſpiritus. Et odi ego omnem laborem meum quem laboravi ſub Sole in ſeculo hoc, propterea quod relinquam eum Rehabgham filio meo qui veniet poſt me, *venietque ſervus ejus Ferabgham & auferet è manu ejus decem tribus, & obtinebit dimidium regni.* Et quis novit an ſapiens erit an ſtultus rex qui futurus eſt poſt me, et dominabitur in omni labore meo quem laboravi *in ſeculo hoc,* & omni eo quod acquiſivi in ſapientia mea ſub Sole in ſeculo hoc: & obſtupui in corde meo, & rurſus dixi: Etiam hoc vanitas. Et reverſus ſum ego ut facerem deſperare cor meum ſuper omnem laborem quem laboravi ad acquirendum; & quod ſapiens fuerim ad præparandum ſub *cœlo* in ſeculo hoc. Quia eſt vir cujus labor ſit in ſapientia, & in intelligentia & in juſtitia, & morietur abſque liberis, & viro qui non laboravit in illo, dabit illud ut ſit pars ejus. Etiam hoc vanitas & malum magnum. Etenim quæ utilitas eſt in viro [in omni] labore ſuo & in confractione cordis ſui, quo ille laborat ſub Sole in ſeculo hoc? Etenim omnes dies ejus moleſti, & *fortem reddit indignationem ejus* ſollicitudinibus cordis ſui: etiam noctu non dormit præ ſollicitudinibus cordis ſui: hoc vanitas eſt.

Cap. II. Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܦܢܝܬ ܐܢܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܝ ܕܥܒ̈ܕܝ ܐܝ̈ܕܝ ܘܒܥܡܠܐ ܕܥܡܠܬ ܠܡܥܒܕ. ܘܗܐ ܟܠܗ ܫܘܝܩܐ ܘܪܥܝܢܐ ܕܪܘܚܐ. ܘܠܝܬ ܝܘܬܪܢܐ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. *
12 ܘܦܢܝܬ ܐܢܐ ܠܡܚܙܐ ܚܟܡܬܐ ܘܥܘܒܕܐ ܘܣܟܠܘܬܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܒܪܢܫܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪ ܡܠܟܐ ܒܕܝܢܐ ܘܥܡ ܥܒܘܕܗ. *
13 ܘܚܙܝܬ ܐܢܐ ܕܐܝܬ ܝܘܬܪܢܐ ܠܚܟܡܬܐ ܡܢ ܣܟܠܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܝܘܬܪܢܐ ܠܢܘܗܪܐ ܡܢ ܚܫܘܟܐ. *
14 ܕܚܟܝܡܐ ܥܝ̈ܢܘܗܝ ܒܪܫܗ. ܘܣܟܠܐ ܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟ. ܘܝܕܥܬ ܐܦ ܐܢܐ ܕܓܕܫܐ ܚܕ ܓܕܫ ܠܟܠܗܘܢ. *
15 ܘܐܡܪܬ ܐܢܐ ܒܠܒܝ ܕܐܝܟ ܓܕܫܗ ܕܣܟܠܐ ܐܦ ܠܝ ܢܓܕܫܢܝ. ܘܠܡܢܐ ܚܟܡܬ ܐܢܐ ܗܝܕܝܟ ܝܬܝܪܐܝܬ. ܘܡܠܠܬ ܒܠܒܝ ܕܐܦ ܗܢܐ ܫܘܝܩܐ ܗܘ. *
16 ܡܛܠ ܕܣܟܠܐ ܡܢ ܝܬܝܪܘܬ ܡܡܠܠ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܥܘܗܕܢܐ ܠܚܟܝܡܐ ܥܡ ܣܟܠܐ ܠܥܠܡ. ܐܝܟ ܕܝܘܡܬܐ ܕܡܢ ܟܒܪ ܥܒܪܘ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܬܛܥܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܡܐܬ ܚܟܝܡܐ ܥܡ ܣܟܠܐ. *
17 ܘܣܢܝܬ ܠܚܝ̈ܐ. ܡܛܠ ܕܒܐܫ ܥܠܝ ܥܒܕܐ ܕܐܬܥܒܕ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܫܘܝܩܐ ܘܪܥܝܢܐ ܕܪܘܚܐ. *
18 ܘܣܢܝܬ ܐܢܐ ܠܟܠܗ ܥܡܠܝ ܕܥܡܠܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܕܫܒܩ ܐܢܐ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ ܕܗܘܐ ܒܬܪܝ. *
19 ܘܡܢ ܝܕܥ ܐܢ ܚܟܝܡܐ ܢܗܘܐ ܐܘ ܣܟܠܐ. ܘܢܫܠܛ ܒܟܠܗ ܥܡܠܝ ܕܥܡܠܬ ܘܕܚܟܡܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܐܦ ܗܢܐ ܫܘܝܩܐ ܗܘ. *
20 ܘܗܦܟܬ ܐܢܐ ܠܡܫܪܝܘ ܠܒܝ ܥܠ ܟܠܗ ܥܡܠܐ ܕܥܡܠܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. *
21 ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܒܪܢܫܐ ܕܥܡܠܗ ܒܚܟܡܬܐ ܘܒܝܕܥܬܐ ܘܒܟܫܝܪܘܬܐ. ܘܠܒܪܢܫܐ ܕܠܐ ܥܡܠ ܒܗ ܢܬܠ ܡܢܬܗ. ܐܦ ܗܢܐ ܫܘܝܩܐ ܗܘ ܘܒܝܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. *
22 ܡܢܐ ܓܝܪ ܗܘܐ ܠܒܪܢܫܐ ܒܟܠܗ ܥܡܠܗ ܘܒܨܒܝܢܐ ܕܠܒܗ ܕܗܘ ܥܡܠ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. *
23 ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܗ ܟܐܒܐ ܘܪܘܓܙܐ ܗܘ ܥܢܝܢܗ. ܘܐܦ ܒܠܠܝܐ ܠܐ ܫܠܐ ܠܒܗ. ܘܐܦ ܗܢܐ ܫܘܝܩܐ ܗܘ.

Præterea consideravi ego omne opus quod 11
egerant manus meæ, & omnem laborem in
quo exercendo fatigatus fueram : sed ecce
omnia vanitas & perturbatio spiritûs, nec
ullum est emolumentum sub sole. Et re- 12
spexi ut considerarem sapientiam & trans-
gressionem atque stultitiam : quid enim est
homo, ut ingrediatur post regem in judi-
cium, ac multò magis cum factore suo ? Et 13
deprehendi tantò præstantiorem esse sapien-
tiam stultitiâ, quantò præclarius est lumen
tenebris. Sapientis oculi sunt in capite 14
ipsius : stultus autem in tenebris incedit. Præ-
tereà cognovi idem accidens omnibus eve-
nire. Et dixi ego in corde meo, Si casus 15
idem stulti, mihi etiam contingat, quorsum
igitur majorem ego sapientiam acquirerem ?
Et pronuntiavi in corde meo, quòd hoc et-
iam sit vanitas. Quoniam stultus abundè 16
loquitur: quoniam sapienti non erit memoria
cum stulto in æternum; non secus ac dies jam-
pridem reversi, utque omnia traduntur obli-
vioni, & quemadmodum moritur sapiens cum
stulto. Quapropter odi vitam, quoniam dis- 17
plicet mihi opus quod factum est sub sole :
quandoquidem omnia sunt inanitas, & animi
molestia. Odi quoque omnem laborem meũ 18
quo me fatigavi sub sole, quòd sim relicturus
illum homini qui post me erit. Quis autem scit 19
utrùm sapiens futurus sit, an stultus ? & tamen
potietur omnium laborum meorum in quibus
ego desudavi, quæque industriâ meâ acquisi-
vi sub sole: & hoc etiam est inanitas. Qua- 20
propter reversus sum ut relaxarem cor meum
pro omni labore quem laboravi sub sole. In- 21
venitur namque homo cujˀ labor insumitur
in sapientia, & scientiâ, atque solertiâ, & for-
tem suam tradit homini minimè laboranti in
illa : & hoc etiam vanitas est & summa mi-
seria. Quid enim resultat homini ex omni 22
labore suo, & placito cordis sui, quo fatiga-
tur sub sole ? Nam cunctis diebus suis occu- 23
patio ipsius dolor est atque indignatio, & ne
nocte quidem quiescit cor ejus : & hoc et-
iam vanitas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 وتطرفت انا في جميع صنايعي التي صنعتها يداي * وفي تعبي الذي تعبته في
افتعالها * فاذاها كلها باطلة واختيار الروح * ولن يوجد فيها فضله تحت الشمس
12 وتبصرت انا لانظر الى الحكمة وحركة دور الزمان والعباوة * لان اي انسان يتقاطع
وراء المسور فيعرف ما عمله الناس بها * 13 فعلمت انا ان الحكمة لها مثل فضل
العباوة كما يفضل فضل النور على الظلمة * 14 الحكيم عيناه في راسه * والعيي يسلك في
الظلمة * وعلمت انا ان لعينا واحده يلحقهم كلهم * 15 فقلت انا في قلبي * مثل لعين
العيي * وكذلك يلحقني * فلم تحكمت * حينئذ تكلمت في قلبي فضلة * لان
العيي من فضلة قلبه يتكلم * ولعمري ان هذا باطل * 16 لانه لن يوجد ذكر الحكيم
مع العيي * 17 فابغضت الحياة كلها معا * لان الصناعة المعمولة تحت الشمس رديه علي
لان كل الاشياء باطلة واختيار الروح * 18 فابغضت انا جميع تعبي الذي تعبته انا تحت
الشمس * لاني اتركه للانسان الصاير بعدي * 19 ومن قد علم ان كان يكون
حكيما او عييا * وان كان يستولي على تعبي كله الذي تعبته وتحكمت فيه تحت
الشمس * ولعمري ان هذا باطل * 20 وعاودت انا ازهد بقلبي في كافة تعبي
الذي تعبت فيه تحت الشمس * 21 ان يكون انسان يحصل تعبه في الحكمة وفي العلم
وفي السجاعة * ويكون انسان ما تعب في هذا يعطيه حصه * وهذا لعمري فباطل
عظيم * 22 لان ماذا يصير للانسان في جميع تعبه واختيار قلبه كما يتعب هو تحت الشمس
23 * لان كافة ايامه يغلبه موعب من الاوجاع والغضب * ومع هذا فقلبه ما ينام في الليل
وهذا لعمرة باطل *

Deinde respexi ego cuncta opera mea 11
quæ fecerant manus meæ, meumque
laborem quem tuleram in iis agendis,
& ecce omnia vana sunt & animi
libitum, nec ullum reperitur in eis emo-
lumentum sub sole. Respexi etiam ut 12
contemplarer sapientiam, & motum re-
volutionis temporum, atque dementiam,
quis enim mortalium sequatur consili-
um, ac sciat quæ fecerint homines per
illud ? Et cognovi quòd sapientia tan- 13
tùm dignitate præstat dementiæ, quan-
tùm lucis præstantia tenebris antecel-
lit. Sapientis oculi sunt in capite ipsi- 14
us, stolidus verò ambulat in tenebris.
Sciens autem ego quòd idem casus
omnibus contingat, Dixi apud met- 15
ipsum, Juxta casum dementis, ita mihi
continget, cur ergò sapiens evasi ?
Tunc abundanter sum locutus in corde
meo, (stolidus enim ex abundantia cor-
dis sui loquitur) & hoc quidem va-
num est : Non enim reperietur me- 16
moria sapientis cum stolido. Qua- 17
propter totam pariter odi vitam, quo-
niam laboriosum est mihi opus quod
sit sub sole : quandoquidem res omnes
vanæ sunt, & placitum spiritûs.
Et odi omnem laborem meum cui desu- 18
do sub sole, quia relicturus sum eum
homini post me futuro, Et quis novit 19
utrùm sapiens futurus sit, an stolidus ?
Quòd si dominaturus est in omnem la-
borem meum cui desudavi & indu-
striosè studui sub sole, certè hoc vanis-
simum est. Quare conversus ego re- 20
nuntiavi in corde meo omni labori quo
fatigatus fueram sub sole : Siquidem 21
est homo qui laborem suum acquirit
per sapientiam, per scientiam, per qua
generositatem : estque homo qui non la-
boravit in hoc, cui dabit sortem suam :
atque id quidem vanum est, ac sum-
mum malum. Quid enim provenit ho- 22
mini ex labore suo & placito cor-
dis sui, quandiu ipse laborat sub sole ?
Nam cunctis diebus suis, molestiis 23
detinetur negotiis, doloribus & indi-
gnatione plenus; & adhæc cor ejus non
dormit noctu : & hoc sanè vanum
est ;

קהלת : ג

suæ animæ ostendat &, bibat &, comedat quod, homine in bonum Non
24 אין־טוב באדם שיאכל ושתה והראה את־נפשו
Dei manu de quòd ego vidi hoc etiam : suo labore in bonum
טוב בעמלו גם־זה ראיתי אני כי מיד האלהים
Quia ipse præ extra sentiet quis &, comedet quis Quia illud
25 26 היא : כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני : כי
: lætitiam &, scientiam &, sapientiam dedit, ejus facies ad bonus qui homini
לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה
dandum ad congregandum ad &, colligendum ad negotium dedit peccatori &
ולחוטא נתן ענין לאסף ולכנוס לתת
.Spiritus passio &, vanitas hoc etiam : Dei facies ad bono
לטוב לפני האלהים גם־זה הבל ורעות רוח :

CAP. III. ג

.cœlis sub voluntati omni tempus &, determinatũ tempus Omnibus
1 לכל זמן ועת לכל־חפץ תחת השמים :
evellendi temp' &, plantandi temp' : moriendi temp' &, nascendi Tempus
2 עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור
,irrumpendi tempus : medendi tempus &, occidendi Tempus .plantatum
3 נטוע : עת להרוג ועת לרפוא עת לפרוץ
,plangendi tempus, ridendi tempus &, flendi Tempus .ædificandi tempus &
4 ועת לבנות : עת לבכות ועת לשחוק עת ספוד
acervandi tempus &, lapides projiciendi Tempus .saltandi tempus &
5 ועת רקוד : עת להשליך אבנים ועת כנוס
.amplectendo ab se elongandi tempus &, amplexandi tempus : lapides
אבנים עת לחבוק ועת לרחק מחבק :
.projiciendi tẽpus &, custodiendi tẽpus : perdendi tẽpus &, quærẽdi Tempus
6 עת לבקש ועת לאבד עת לשמור ועת להשליך :
.loquendi tempus &, tacendi tempus : suendi tempus &, scindendi Tempus
7 עת לקרוע ועת לתפור עת לחשות ועת לדבר :
.pacis tempus &, belli tempus : habendi odio tẽpus &, diligẽdi Tẽpus
8 עת לאהב ועת לשנא עת מלחמה ועת שלום :
,negotium Vidi ? laborans ipse quo in facientis præstantia Quæ
9 מה־יתרון העושה באשר הוא עמל : ראיתי את־הענין
10 Omne .ea in se affligendũ ad hominum filiis Deus dedit quod
11 אשר נתן אלהים לבני האדם לענות בו : את־הכל
corum corde in dedit seculum *Etiam .suo tempore in pulchrum fecit
עשה יפה בעתו גם את־העלם נתן בלבם
fecit quod opus homo inveniret non quòd propter
מבלי אשר לא־ימצא האדם את־המעשה אשר־עשה
: eis in bonũ non quòd Novi .finem ad usque & capite à Deus
12 האלהים מראש ועד־סוף : ידעתי כי אין טוב בם
homo omnis etiam Et .suis vitis in bonum facere &, lætari quia
13 כי אם־לשמוח ולעשות טוב בחייו : וגם כל־האדם
.ipsum Dei donũ, suo labore omni in bonũ videat &, bibat &, cõedat quod
שיאכל ושתה וראה טוב בכל־עמלו מתת אלהים היא :

Versio VUL. LAT.

24 Nonne meli' est comedere & bibere, & ostendere animæ suæ bona de laborib' suis ? &
25 hoc de manu Dei est. Quis ita devorabit, & deliciis affluet
26 ut ego? Homini bono in conspectu suo dedit De' sapientiam, & scientiã, & lætitiam; peccatori autem dedit afflictionem, & curã superfluã, ut addat, & congreget, & tradat ei qui placuit Deo : sed & hoc vanitas est, & cassa solicitudo mentis.

CAP. III.

1 OMnia tempus habent, & suis spatiis transeunt universa
2 sub cœlo. Tempus nascendi, & tempus moriendi. Tempus plantandi, & temp' evellendi
3 quod plantatum est. Tempus occidendi, & tempus sanandi. Tempus destruendi, & temp'
4 ædificandi. Tempus flendi, & temp' ridẽdi. Temp' plangen-
5 di, & temp' saltandi. Tempus spargendi lapides, & tempus colligendi. Temp' amplexandi, & temp' longe fieri ab am-
6 plexib'. Temp' acquirendi, & temp' perdendi. Temp' custodiendi, & tempus abjiciendi.
7 Tempus scindendi, & tempus consuendi. Tempus tacendi, &
8 tempus loquendi. Temp' dilectionis, et temp' odii. Temp'
9 belli, & temp' pacis. Quid habet ampliùs homo de labore
10 suo? Vidi afflictionẽ, quã dedit De' filiis hominũ, ut disten-
11 dantur in ea. Cuncta fecit bona in tempore suo, & mundũ tradidit disputationi eorũ, ut non inveniat homo op', quod operat' est De' ab initio usq; ad finẽ.
12 Et cognovi quod non esset meli' nisi lætari, & facere benè in
13 vita sua. Omnis enim homo, qui comedit & bibit, & videt bonum de labore suo, hoc donum Dei est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 †Οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ, (α) ὃ φάγεται καὶ ὃ πίεται † καὶ ὃ δείξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ. † καί γε τοῦτο εἶδον ἐγὼ ὅτι ἀπὸ
25 χειρὸς τοῦ Θεοῦ ἐστιν. †Ὅτι τίς φάγεται καὶ τίς πί-
26 εται πάρεξ αὐτοῦ; †Ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου αὐτοῦ †ἔδωκεν σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφροσύνην, †καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκεν περισπασμὸν †τοῦ προσθεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν, †τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ. † ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος.

ΚΕΦ. γ'.

1 †ΤΟῖς πᾶσιν ὁ χρόνος, †καὶ καιρὸς τῷ παν-
2 τὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καιρὸς τοῦ τεκεῖν † καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν, † καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτῖλαι τὸ πεφυτευμέ-
3 νον, †Καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, †καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς (α) τοῦ οἰκο-
4 δομεῖν, †Καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι, †καιρὸς τοῦ κόψασθαι, καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσασθαι,
5 † Καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναγαγεῖν λίθους, † καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μακρυνθῆναι (β) ἀπὸ περιλήψεως,
6 † Καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι, † † καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν, †
7 Καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι, †καιρὸς
8 τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν. †Καιρὸς τοῦ φιλῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι, †καιρὸς πολέμου
9 καὶ καιρὸς εἰρήνης. † Τίς περισσεία τοῦ ποιοῦν-
10 τος ἐν οἷς αὐτὸς μοχθεῖ; †Εἶδον (γ) σὺν πάντα τὸν περισπασμόν, ὃν ἔδωκεν ὁ Θεὸς †τοῖς υἱοῖς (δ) τῶν ἀνθρώπων τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ. †
11 (ε) Τὰ σύμπαντα ἃ ἐποίησε καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ. †καί γε (ζ) σύμπαντα τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν, †ὅπως μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ Θεὸς †ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέ-
12 χρι τέλους. †Ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς, †εἰ μὴ τοῦ εὐφρανθῆναι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγα-
13 θὸν ἐν ζωῇ αὐτοῦ. † Καί γε (θ) πᾶς ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίεται, † καὶ ἴδῃ ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, †(ι) δόμα Θεοῦ ἐστιν.

MS. A. (α) ὃς φάγεται καὶ πίεται. Κεφ. γ'. MS. A. (α) τοῦ οἰκοδομ... (β) ἀπὸ περιλήμματος, (γ) σὺν τὸν πειρασμόν, (δ) τοῦ ἀνθρώπου (ε) Σύμπαντα (ζ) σὺν τὸν αἰῶνα (η) αὐτοῦ, (θ) πᾶς ἄνθρωπος (ι) τοῦτο δόμα

Non est bonũ homini, (vv) quod edet, & quod bibet, & quod ... animæ suæ bonũ (xx) in ... Et quidem hoc vidi ego, quia de manu Dei est. Quis enim com[edet], & quis (yy) bibet sine illo? (zz) Quia homini bono corã se dedit sapien[tiam] & scientiã, et lætitiã: et peccato[ri de]dit (aaa) solicitudinẽ ut (bbb) ... & congreget ad dandũ bono co[ram fa]ciem Dei. Quoniam & hoc vanitas & præsumptio spiritus.

CAP. III.

OMnib' (a) tempus est, & tem[pus] (b) omni rei sub cœlo. Tempus [nascen]di, & temp' moriendi: tempus [plan]tandi, & tempus (c) evellendi [quod] plantatum est: Tempus occidendi, [&] tempus sanandi: tempus destruendi, [&] tempus ædificandi. Tempus flendi, [&] tempus videndi: tempus plangendi, [&] tempus saltandi: Tempus (d) [spargen]di lapides, & tempus colligendi [lapi]des: tempus amplexandi, & tem[pus] longè fieri ab (e) amplexu: tempus quærendi, & tempus perdendi: [tempus] custodiendi, & tempus projiciendi: Temp' scindendi, et tempus [consuen]di: tempus tacendi, & tempus [loquen]di: Tempus (f) amandi, & tempus [o]diendi: tempus belli, & tempus [pa]cis. Quæ abundantia est facien[ti in] quibus ipse laborat? Vidi dis[ten]stionẽ, quã dedit Deus filiis ho[mi]nũ, ut distendantur in ea. ... quæ fecit (g) bona in tempore suo, [&] quidẽ (h) omne seculũ dedit in [corde] eorũ, ut (i) non inveniat hom[o opus] quod fecit Deus ab initio, (k) [us]que in finẽ. Cognovi, quia non [est bo]num in eis, nisi lætari, & facere [bonum] in vita sua. Et quidẽ omnis hom[o qui] comedet, & bibet, & videbit [bonum] in omni labore suo, donum De[i est].

תרגום TARGUM.

24 לית דשפיר באנשא אלהין די ייכול וישתי ויחוי ית נפשיה טב קדם בני אנשא למעבד ית
פקודיא למהך באורחן דתקנן קדמוהי בגין דיוטיב ליה מן טורחיה אף דין חזית אנא דגבר
25 דמצלח בעלמא הדין מן ידא די יי הוא דאתגזר למהוי עלוהי : ארום מן הוא די עסק בפתגמי
26 אוריתא ומן הוא גברא דאית ליה חששא מן יום דינא רבא דעתיד למיתי בר מני : ארום
לאנש דתקנן עובדוהי קדם יי יהב חוכמתא ומנדעא בעלמא הדין וחדוא עם צדיקיא
לעלמא דאתי ולגברא חיבא יהב נגן ביש למכנש ממון ולמצבר קנין סגי למהוי מתנסיב
מניה ולמהוי מתיהיב לגבר דשפיר קדם יי אף דין הבלו הוא לחיבא ותבירות רוחא :

ג

1 לכל גבר ייתי זמנא ועדנא לכל עסקא תחות שמיא : עדן בחיר למילד בנין ובנן ועדן בחיר
2 לקטלא בנין מסרבין ומרגזין לקטלותהון באבנין על מימר דיינא עדן בחיר למנצב אילן
3 ועדן בחיר לשרשא אילן נציב : עדן בחיר לקטלא בקרבא ועדן בחיר לאסאה שכיב מרע
4 עדן בחיר לפרכא בנינא ועדן בחיר למבני חורבנא : עדן למבכי על שכיבא ועדן בחיר
5 למחדי בחוכא ועדן בחיר למספדא על קטילא ועדן בחיר לטפזא בהלולא : עדן בחיר
לפקחא דגור אבנין ועדן בחיר למצבר אבנין לבנינא ועדן בחיר לגפפא אתתא ועדן בחיר
6 לרחקא מגפפא בשבעת יומי אבלא : עדן בחיר למתבע נכסיא ועדן בחיר למיבד נכסיא עדן
7 בחיר למנטר עסקא ועדן בחיר למשדי עסקא בימא בעדן נחשולא רבא : עדן בחיר למבזע
לבושא על שכיבא ועדן בחיר דלאחטא בזיעא עדן בחיר למשתק מלצלאה ועדן בחיר
8 למללא פתגמי מצותא : עדן בחיר לרחמא חד לחבריה ועדן בחיר למסני לגבר חיבא עדן
9 בחיר לאגחא קרבא ועדן בחיר למעבד שלמא : מה מותר אית לגבר פלח די הוא טרח
10 למעבד אוצרין ולמכנש ממון אלולי מסתיע במולא דלעילא : חזית ית נגן אסורין
11 ופורענותא די יהב יי לבני אנשא די אנון רשיעין לסגפותהון בידיה : אמר שלמה מלכא
ברוח נבואה ית כולא עבד יי שפיר בעדניה דחויא דהות מצותא דהות ביומי ירבעם בר
נבט למהוי ביומי שבע בר בכרי ואתעכבת והות ביומי ירבעם בר נבט דאלו הות ביומי
שבע בר בכרי לא הות מתבני בית מוקדשא על עסק עגלין דדהב די עבד ירבעם חיבא
ושואנון חד בבית אל וחד בדן ומני פרוזבין על שבילא ופסקו עולי רגלאין ובגין כן
אתעכבת עד די יתבני בית מוקדשא בגין דלא יעכבון ישראל למבני יתיה אף ית שמא
דהות כתיב ומפרש על אבן שתיא כסי מנהון דאשתמודע קדמוהי יצרא בישא די בלבהון
דאלו הוה מסיר ביד אנשי הוה משמש בידיה ומשכח בגויה מה דעתיד למהוי בסוף יומיא
עד עלמי עלמיא ואוף יום מותא כסי מנהון בגין דלא יהודע לגבר מן רישא מה דעתיד
12 למיתי בסופא : אמר שלמה מלכא ברוח נבואה ידעית ארום לית טב בהון בבני אנשא
13 ארום אלהן למחדי בחדות אוריתא ולמעבד טב ביומי חיוהי : ואוף כל אנש דייכול וישתי
ויחזי טב ביומוי ויחסין לבנוי בעדן מותיה כל טרחותיה מתנן דאתיהיבא ליה מן קדם
יי הוא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Non est quod pulchrũ appareat in homine, nisi ut comedat & bibat, & videre faciat animã suã bona ante filios hominis, exequendo mandata [Domini] & ambulando in viis quæ rectæ sunt corã eo, ut benefiat ei ex labore suo : etiam hoc vidi ego, quòd vir qui prosperatur in seculo hoc, de manu Dñi sit, quod hoc decretum est futurum de eo. Etenim quis est ille qui operã verbis Legis, & quis ille vir cui sit solicitudo de die judicii magni qui ventur' est, præter me? Etenim homini cuj' opera recta sunt ante Dominũ, dedit sapientiã & scientiã in seculo hoc, & lætitiã cũ justis in seculo venturo: & viro peccatori dedit negotia mala ad cõgregandũ mammona & ad acervandã possessionẽ multã, ut auferatur ab eo, & detur viro pulchriori [ipso] ante Dñm: etiã hoc vanitas est peccatori & cõfractio spiritus.

CAP. III.

OMni viro veniet temp', & opportunitas omni negotio sub cœlo. Tempus electũ ad generandũ filios & filias, & temp' electũ ad occidendũ filios nequã & irritantes, interficiendo eos lapidibus ex sententia judicum: tempus electũ ad plantandũ arborẽ, & temp' electũ ad evellendũ arborẽ plantatam. Temp' idoneũ ad occidendũ in bello, & tẽpus idoneũ ad curandũ ægrotũ: tẽpus idoneũ ad diruendũ ædificiũ, & tẽpus idoneũ ad ædificandũ diruta. Tẽpus ad lugendũ sup jacentẽ, et tẽpus idoneũ ad lætandũ in ... tẽpus idoneũ ad lamentandũ sup occisum, & tẽpus idoneũ ad saltandũ in lætitia. Tempus idoneũ ad disjiciendũ cumulũ lapidũ, & tẽpus idoneũ ad cõgregandũ lapides ad ædificiũ: tẽpus idoneũ ad amplexandã ... & tẽpus idoneũ ad elongandũ ab amplexu, in septẽ diebus luctus. Tempus idoneũ ad quærendas divitias, & tẽpus idoneũ ad perdendas opes: tempus idoneũ ad custodiendã rem, et temp' idoneũ ad effundendam rem in mare in tẽpore tẽpestatis magnæ. Temp' idoneũ ad lacerandũ vestimentum super mortuo, & tẽpus idoneum ad consuendã scissurã: tempus idoneum ad ... dum ab orando, & tẽpus idoneum ad eloquenda verba cõtroversiæ. Tempus idoneum ut unus amet socium suum, & tẽpus idoneum ut odio habeat virum peccatorẽ: tẽpus idoneum ad ineundum bellum, & tẽpus idoneum ad faciendã pacem. Quid reliqui est viro servienti qui laborat ad faciendos thesauros, & ad congregandũ mammonã, nisi adjuvetur providentia ... Vidi negotium castigationum, & vindictam quàm dedit Dñs filiis hominum qui sunt improbi ut affligantur in eo. Dixit Selomoh rex per spiritum prophetiæ, Universum fecit Dominus pulchrum in tempore suo: ... enim ut illud dissidium, quod evenit in diebus Jeroboam filii Nebat, ... in diebus Seba filii Bichri, sed dilatum est ut accideret in diebus Jeroboam filii Nebat; nam si fuisset in diebus Seba filii Bichri, haud ædificata esset domus sanctuarii, propter vitulos aureos quos fecit Jeroboam impius, & locavit eos unum in Bethel & alterum in Dan, statutis custodibus super ... ut cessarent ascendentes ad festa; propterea retardatum est donec ædificaretur domus sanctuarii, ne impedirent Israel quo minus ædificarent ... Nomen etiam, quod erat inscriptum & explicatum in lapide fundamenti, celavit ab eis; manifestũ siquidẽ erat in cõspectu illi' ingeniũ pravum in corde illorũ, si traditum fuisset in manum hominum, usurũ eo fuisse, & ej' ope inventurũ quod futurum est in fine dierum in secula seculorum: ... deniq; mortis occultavit ab illis, ne innotescat viro à principio quod futurum sit in fine. Dixit Selomoh rex per spiritum prophetiæ, Cognovi quod non est bonum in illis, in filiis [inquam] hominis, nisi ut delectentur in ... ctatione Legis, & faciant bonum in diebus vitæ suæ. Et etiam omnis homo ut comedat & bibat & videat bonũ in diebus suis, & hæreditate tradat filiis suis in tẽpore mortis suæ omnẽ laborẽ suum: donum quod datum est ei, à facie Domini ...

CAP. III.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Non est quod proficiat homini, nisi edere 24
ac bibere, & ostendere animæ suæ bonum
de labore suo: & hoc etiam deprehendi
esse de manu Domini. Quis enim come- 25
dat, & quis bibat præter ipsum? Nam ho- 26
mini qui probus est in conspectu suo, lar-
gitur *Deus* sapientiam, & scientiam, ac læ-
titiam: peccatoribus autem dat curam au-
gendi & coacervandi, dandique ei qui bo-
nus est coram Domino: atque hoc etiam
vanitas est, & animi perturbatio.

CAP. III.

[illegible]

OMnibus rebus est tempus, & cuncta ne- 1
gotia tempus habent sub sole. Tempus na- 2
scendi, & tempus moriendi: tempus plan-
tandi, & tempus evellendi plantatum:
Tempus occidendi, & tempus servandi vi- 3
tam: tempus destruendi, & tempus ædifi-
candi: Tempus flendi, & tempus riden- 4
di: tempus plangendi, & tempus saltandi.
Tempus projiciendi lapides, & tempus col- 5
ligendi lapides: tempus amplexandi, &
tempus recedendi ab amplexu. Tempus 6
amittendi, & tempus quærendi: tempus
ligandi, & tempus solvendi: Tempus 7
lacerandi, & tempus consuendi: tempus
tacendi, & tempus loquendi. Tempus a- 8
mandi, & tempus odiendi: tempus belli,
& tempus pacis. Et quæ utilitas in opere 9
in quo ipse desudat? Vidi occupationem 10
quam Dominus dedit hominibus, ut occu-
parentur in ea: Quicquid agit, bonum 11
esse in tempore suo: & mundum indidisse
cordi eorum, ut non inveniat homo opus
quod egit Dominus ab initio usque ad fi-
nem. Et percepi non esse ipsis melius, 12
quàm lætari & benefacere in vita sua. Imò 13
etiam quicunque comedit ac bibit, fruitur-
que bono ex omni labore suo, donum est
Domini.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولن يوجد للانسان شيا صالحا سوى ما ياكل ويشرب وما يراه لنفسه صالحا في تعبه * ومع هذا عرفت انا هذا انه من يد الله هو * لان من ياكل ومن يشرب حلوا منه * لانه مع الانسان الصالح * واورد لديه وجهه حكمه وسرورا * واعطا لمن يخطي تعلبا ليزداد ويجمع ليعطي ذلك للصالح امام وجه الله * وهذا لعمريه فباطل واختيار الروح *

Nec invenitur homini quicquam boni, 14
præter id quod comedit ac bibit, & bo-
num quod sibi experitur in labore suo:
insuper deprehendi ego id esse de manu
Dei. Quis enim esurus est, & quis 25
bibiturus præter ipsum? Nam ipse dat 26
homini probo, & affert in conspectum
ejus sapientiam & gaudium: ei verò
qui peccat, negotium dat molestum, ut
acquirat congeratque, quatenus tradat
illud ei qui probus est in conspectu
Dei: quod sanè vanum est, & animi
placitum.

* الفصل الثالث *

* لكل الزمان * ولكل امر تحت السماء اوان * للولوده وقت وللوفاه وقت * وللازدراع العروس وقت وللاعتراس وقت * للقتل اوان وللمداواه اوان * للنقض وقت وللابتناء وقت * للبكاء اوان وللضحك اوان * للانتحاب وقت وللرقص وقت * لرمي الحجارة وقت وجمع الحجارة وقت * للاعتناق وقت وللافتراق وقت * للطلب وقت وللاضاعة وقت للحفظ وقت وللاطراح وقت * للتمزيق اوان وللخياطة اوان * للصمت وقت وللكلام وقت * للوده اوان وللبغض اوان * وقت للحرب ووقت للصلح والسلم * ما فضل من يعمل في الاشياء التي يتعب فيها * وعرفت كل الاشياء والمعلب الذي منحه الله للناس ليشاغلوا به * فكل الاشياء التي صنعها عرفت انها حسنة في وقتها * ومع هذا اعطي معرفة ذلك مع الدهر في قلبهم * لئلا يجد الانسان التي صنعها الله منذ البدء والى الاخر * وعرفت ان ليس فيها صالحا * سوى ان يفرح وان يعمل في حياته الا صالحا * مع ان الانسان كلما ياكله ويشربه * ويرى صالحا في جميع تعبه عطيه الله هو *

CAP. III.

OMnibus est tempus, & res qualibet 1
quæ sub cœlo est, tempus habet. Est 2
nativitati tempus, tempus & morti:
evulsio plantarum tempestatem habet,
& plantatio tempestatem: Et occisioni 3
tempus, & medelæ tempus: demoliti-
oni tempus, & extructioni tempus:
Fletui tempus, & risui tempus: luctui 4
tempus, & tripudio tempus: Projecti- 5
oni lapidum tempus, & collectioni la-
pidum tempus: amplexationi tempus,
& separationi tempus: Acquisitioni 6
tempus, & jacturæ tempus: conserva-
tioni tempus, & expulsioni tempus:
Lacerationi tempus, & futuræ tempus: 7
silentio tempus, & sermoni tempus:
Amori tempus, & odio tempus: tem- 8
pus est bello, tempus & paci atque con-
cordiæ. Quid habet residui is qui opera- 9
tur, ex rebus in quibus fatigatur?
Assecutus sum etiam cognitionem omni- 10
um rerum, & molesti negotii quod
dedit Deus filiis hominum, ut distine-
antur in eo. Omnes enim res quas con- 11
didit, novi pulchras esse suo tempore.
Et præterea indidit notitiam hujus rei
unà cum seculo in cor illorum, ne re-
periat homo quæ fecit Deus ab initio
usque ad finem. Et didici quòd non sit 12
in rebus illis bonum, nisi ut lætetur, &
ut exerceat in vita sua opus bonum.
Præterquam quòd quicquid comedit ho- 13
mo ac bibit, & commodum experitur
in cuncto labore suo, hoc donum Dei
est.

קהלת : ד

14 ידעתי כי כל־אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרע והאלהים עשה שיראו מלפניו׃
15 מה־שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה והאלהים יבקש את־נרדף׃
16 ועוד ראיתי תחת השמש מקום המשפט שמה הרשע ומקום הצדק שמה הרשע׃
17 אמרתי אני בלבי את־הצדיק ואת־הרשע ישפט האלהים כי־עת לכל־חפץ ועל כל־המעשה שם׃
18 אמרתי אני בלבי על־דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם־בהמה המה להם׃
19 כי מקרה בני־האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן־הבהמה אין כי הכל הבל׃
20 הכל הולך אל־מקום אחד הכל היה מן־העפר והכל שב אל־העפר׃
21 מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ׃
22 וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי־הוא חלקו כי מי יביאנו לראות במה שיהיה אחריו׃

CAP. IV. ד

1 ושבתי אני ואראה את־כל־העשקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשקים ואין להם מנחם ומיד עשקיהם כח ואין להם מנחם׃
2 ושבח אני את־המתים שכבר מתו מן־החיים אשר המה חיים עדנה׃
3 וטוב משניהם את אשר־עדן לא היה אשר לא־ראה את־המעשה הרע אשר נעשה תחת השמש׃

Versio VULG. LAT.

14 Didici quòd omnia opera, quæ
fecit De*, perseverent in per-
petuũ: non possum* eis quid-
quã addere, nec auferre, quæ
15 fecit Deus ut timeatur. Quod
factum est, ipsum permanet:
quæ futura sunt, jam fuerunt:
16 & Deus instaurat quod abiit. Vi-
di sub Sole in loco judicii im-
pietatem, & in loco justitiæ
17 iniquitatem. Et dixi in corde
meo; Justũ & impiũ judicabit
Deus, & tempus omnis rei
18 tunc erit. Dixi in corde meo
de filiis hominum, Ut proba-
ret eos Deus, & ostenderet si-
19 miles esse bestiis. Idcircò un*
interit* est hominis & jumen-
torum, & æqua utriusque con-
ditio: sicut moritur homo,
sic & illi moriuntur: simi-
liter spirant omnia, & nihil
habet homo jumento am-
plius: cuncta subjacent va-
20 nitati, Et omnia pergunt ad
unum locum: de terra facta
sunt, & in terram pariter re-
21 vertuntur. Quis novit si spiri-
tus filiorum Adam ascendat
sursum, & si spiritus jumen-
22 torum descendat deorsum? Et
deprehendi nihil esse melius
quàm lætari hominem in ope-
re suo, & hanc esse partem
illius. Quis enim eum ad-
ducet, ut post se futura cog-
noscat?

CAP. IV.

1 VErti me ad alia, & vidi ca-
lumnias, quæ sub Sole gerun-
tur, & lachrymas innocenti-
um, & neminem consolatoré:
nec posse resistere eorum vi-
olentiæ, cunctorum auxilio
2 destitutos. Et laudavi magis
3 mortuos, quam viventes: Et
fœliciorem utroque judicavi,
qui necdum natus est, nec vi-
dit mala quæ sub Sole fiunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 † Ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς, † αὐτὰ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα, † (κ) ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἔστι προσθεῖναι, † καὶ (λ) ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν· † καὶ ὁ Θεὸς ἐποίησεν, ἵνα φοβηθῶσιν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.
15 † Τὸ (μ) γινόμενον, ἤδη ἐστί, † καὶ ὅσα τοῦ γίνεσθαι, ἤδη γέγονε,
16 † καὶ ὁ Θεὸς ζητήσει τὸν διωκόμενον. † Καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον † τόπον τῆς κρίσεως, ἐκεῖ ὁ ἀσεβής· † καὶ τόπον (ν) τοῦ δικαίου, ἐκεῖ ὁ
17 εὐσεβής. † (ξ) Καὶ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, † Σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ Θεὸς, † ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι, † καὶ
18 (ο) ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι † ἐκεῖ. Εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου, † περὶ λαλιᾶς υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, Ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ Θεὸς, † καὶ (ⁿ)
19 τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσί. † Καί γε αὐτοῖς συνάντημα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, † καὶ συνάντημα τοῦ κτήνους, συνάντημα ἓν αὐτοῖς. † ὡς ὁ θάνατος τούτου, (π) οὕτως καὶ ὁ θάνατος τούτου· † καὶ πνεῦμα ἓν τοῖς πᾶσι· † καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτῆνος; † οὐδέν· ὅτι (ρ) πάντα ματαιότης.
20 † Τὰ πάντα (σ) εἰς τόπον ἕνα, † τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ χοὸς, † καὶ τὰ πάντα ἐπι-
21 στρέψει εἰς τὸν χοῦν. † Καὶ τίς (τ) εἶδεν πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου, † εἰ ἀναβαίνει αὐτὸ (υ) ἄνω; † καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κτήνους, εἰ κα-
22 ταβαίνει αὐτὸ κάτω (φ) εἰς γῆν; † Καὶ εἶδον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν † εἰ μὴ ὃ εὐφρανθήσεται (ⁿ) ὁ ἄνθρωπος ἐν ποιήμασιν αὐτοῦ, † ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ· † ὅτι τίς ἄξει αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν (χ) ᾧ ἐὰν γένηται μετ' αὐτόν;

MS. A. (κ) ἐπ' αὐτῷ (λ) ἀπ' αὐτοῦ (μ) γινόμενον, (ν) τῷ δικαίῳ, (ξ) Εἶπον ἐγὼ (ο) ἐπὶ παντὶ ποιήματι (ⁿ) τοῦτο (π) οὕτως ὁ θάνατος (ρ) τὰ πάντα (σ) πορεύεται εἰς τόπον ἕνα, (τ) οἶδεν τὸ πνεῦμα (υ) εἰς ἄνω; καὶ τὸ (φ) εἰς τὴν γῆν; (ⁿ) ἄνθρωπος (χ) ᾧ ἂν γένηται

ΚΕΦ. δ'.

1 † ΚΑὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ, καὶ εἶδον † συμπάσας τὰς συκοφαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον· † καὶ ἰδοὺ δάκρυον τῶν συκοφαντουμένων, † καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν, † καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων (α) αὐτοῖς ἰσχὺς, † καὶ
2 οὐκ ἔστιν αὐτοῖς (β) παρακαλῶν. † Καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ (ⁿ) σύμπαντας τοὺς τεθνηκότας † τοὺς ἤδη ἀποθανόντας ὑπὲρ τοὺς ζῶντας, † ὅσοι αὐτοὶ
3 ζῶσιν ἕως τοῦ νῦν. † Καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους † ὅστις οὔπω ἐγένετο, † ὃς οὐκ εἶδε (δ) σὺν πᾶν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον.

MS. A. (α) αὐτοὺς (β) ὁ παρακαλῶν. (ⁿ) σὺν τοὺς τεθνηκότας (δ) σὺν τὸ ...

Cognovi, quia omnia quæ fecit Deus, ipsa (i) erunt in æternum: super illud non potest adjici, & ab illo non potest auferri: & Deus fecit, ut timeant à facie ejus. Quod fuit, jam est: & quæ futura sunt, jam fuerunt. Et Deus quæret eum, qui persequutionem patitur. Et adhuc vidi sub Sole locum judicii, illic impius: & locum (n) justi, illic pius. Et dixi ego in corde meo; (o) Justum & impium judicabit Deus: quia tempus est (p) omni rei, & super omne factum illic. Dixi ego in corde meo de loquela filiorum hominis: (q) Quia ... rabit illos Deus, & ut ostenderet quia ipsi jumenta sunt. (r) Et quidem eis eventus filiorum hominis, & eventus pecoris, eventus unus eis. Sicut mors hujus, ita & mors illius: & (s) spiritus unus omnibus: & quid abundavit homo pecore? nihil: quia omnia vanitas. Omnia ad locum (t) unum, omnia facta sunt de (v) pulvere, & omnia revertentur in pulverem. Et quis novit spiritum filiorum hominis, si ascendat ipse sursum? & spiritus pecoris, si descendat ipse deorsum in terram? Et vidi, quia non est bonum, nisi quod lætetur homo in operibus suis: quia hæc est pars ejus. Quis (x) enim adducet eum, ut videat in illud, quod futurum est post ipsum?

CAP. IV.

ET converti me ego, & vidi universas (z) calumnias quæ factæ sunt sub Sole. Et ecce lachryma eorũ, qui calumniam patiuntur: & non est qui (a) consoletur eos: & de manu calumniantium eos, fortitudo; & non est consolator. Et (c) laudavi ego omnes mortuos, qui jam mortui sunt, super viventes, quicunque ipsi vivunt usque nunc. Et bonus super hos duos, qui nondum (e) natus est, qui non vidit (b) omne malum, quod factum est sub Sole.

תרגום TARGUM.

14 ידעית ברוח נבואה ארום כל די יעבד יי בעלמא בין טב לביש מדאתגזר מפומיה הוא יהא לעלם עלוהי לית רשו לגבר לאוספא ומניה לית רשו לגבר לבצרא ובעדן די ייתי פורענותא בעלמא יי הוא דעבד בגין דיהון דחלין בני אנשא מן קדמוהי׃
15 מה דהוה מן קדמת דנא הא כבר הוא ודאתי מה דעתיד למהוי בסוף יומיא הא כבר הוה וליום רבא עתיד יי למתבע חשוכא ומסכינא מן ידוהי דרשיעא דרדף ליה׃
16 ועוד חזית תחות שמשא בעלמא הדין אתר בית דינא דדייני שקרא חתן יחובון לזכאה למפק חייבא בדיניה ואתר דמשתכח תמן גבר זכאי תמן משתכח גברא חייבא למשלט ביה בגין חובי דרא בישא׃
17 אמרית אנא בלבי ית זכאה וית חייבא ידין יי ביום דינא רבא ארום עדן מתעבד לכל עסקא ועל כל עובדא דעבדו בעלמא הדין אתדנון תמן׃
18 אמרית אנא בלבי על עסק בני אנשא דייתון עליהון מכתשין ומרעין בישין בגין לנסאה יתהון ובגין למבחן יתהון עבד יי למחזי אין תיבין בתיובתא ישתבק להון ויתסון ורשיעיא די אנון בבעירא לא תיבין בגין כן אנון מתיחבין בהון לאבאשא להון׃
19 ארום ארעון אנשא חייבא וארעון בעירא מסאבא ארעון חד לכולהון והיכמה דמתת בעירא מסאבא כן מות דין דלא תאב בתיובתא קדם מותיה ונשמת רוח תרויהון בחדא אתחזר לכל נין ושארות גברא חייבא מן בעירא מסאבא מדעם בין תרויהון אלהן בית קבורתא ארום כולא הבלו׃
20 כולא אזלין לאתר חד כל דיירי ארעא אתבריאו מן עפרא וכד ימותון כולהון עתידין למתוב לעפרא׃
21 מן הוא חכימא דידע אין רוח נשמתא בני אנשא הסלקא היא לעילא לרקיעא ורוח נשמתא דבעירא הנחתא היא לרע לארעא׃
22 וחזית ארום לית טב בעלמא הדין מדיחדי אנש בעובדוי טבין וייכול וישתי ויוטיב לבידיה ארום הוא חולקיה טב בעלמא הדין למקני ביה עלמא דאתי דלא יימר אנש בלביה למה דין אנא מבזבז ממונא למעבד צדקתא טב לי דאשבקניה לברי בתראי או אתון מניה בעדן סיבתי ארום מן הוא דיעליניה למחזי מה דעתיד למהוי בתרוהי׃

ד

1 ותבית אנא וחזית ית כל אניסין דאתעבידו לצדיקיא בעלמא הדין תחות שמיא מן יד אונסיהון ולית די מליל להון תנחומין ולית דפרקהון מן יד דאנסיהון בתקוף ידא ובחילא ולית די ינחים להון׃
2 ושבחית אנא ית שכיבא דהא כבר מיתו ולא חזו פורענותא דאתי בעלמא בתר מותיהון יתיר מן חייא די אנון קיימין בעלמא הדין בעקא עד כען׃
3 ושפיר מן תרויהון ית דעוד כען לא הוה ולא אתברי דילא חזא ית עובדא בישא דאתעבד בעלמא הדין תחות שמשא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Cognovi in spiritu prophetiæ quod omne quod faciet Dominus in seculo inter bonum & malum, postquam decretum est ex ore ejus, id erit in seculum: super ipsum non est facultas cuiquam addere, & ex eo non est facultas alicui detrahere: & in tempore quo veniet ultio in seculo, Dominus ipse est qui fecit, ut timeant filii hominis à conspectu ejus. Id quod fuit ab initio, ecce jam est quod venit; & id quod futurum est ut fiat in fine dierum, ecce jam fuit, & in die [judicii] magni futurum est ut Dominus requirat obscurum & pauperem de manibus improbi qui persecutus fuerit eum. Et adhuc vidi sub Sole, in seculo hoc locum domus judicii; in quo judices mendacii condemnant innocentem, ut exeat reus in judicio suo, & locum in quo invenitur vir innocens; ibidem invenitur vir peccator, ut imperet ei propter peccata generationis malæ. Dixi ego in corde meo, Innocentem & peccatorem judicabit Dominus in die judicii magni, quoniam tempus præfinitum est omni causæ: & propter omne opus quod fecerint in seculo hoc judicabuntur ibi. Dixi ego in corde meo super causam filiorum hominis quòd venient super eos percussiones & morbi mali ad tentandum eos & ad probandum eos: [hæc] fecit Dominus ut videat; si revertentur ad pœnitentiam, dimittetur illis & sanabuntur. Sed improbi qui ut jumentum non convertuntur, propterea illi arguuntur nocendo eis. Quoniam eventus hominis peccatoris & eventus jumenti immundi, eventus unus omnibus illis: & ecce quemadmodum moritur jumentum immundum, sic moritur is qui non convertitur ad pœnitentiam ante mortem suam, & spiraculum spiritus utriusque simul judicabitur in omni negotio: & residuum viri peccatoris præ jumento immundo non est quicquid inter utrúmque, nisi domus sepulchri, quia omnia vanitas. Omnia eunt ad locum unum: omnes habitatores seculi creati sunt ex pulvere: et quando mortui fuerint omnes illi futuri sunt ut convertantur in pulverem. Quis sapiens qui novit an spiritus animæ filiorum hominis ascendat ipse supra firmamentum, & spiritus animæ jumenti descendat ipse subtus terram? Et vidi quòd non est melius in seculo hoc, quàm ut gaudeat homo in operibus suis bonis, & comedat & bibat & bene habeat cor ejus: namque hæc est pars ejus bona in seculo hoc ad acquirendum in eo seculum venturum: ne dicat quisquam in corde suo, Cur ego prodigo facultates meas præstando eleemosynam? satius esset mihi ut reconderem eas filio meo post me, vel ut alar eis in tempore senectutis meæ; nam quis est ille qui introducet eum ad videndum id quod futurum est ut fiat post eum?

CAP. IV.

ET redii ego & vidi omnes calumnias quæ factæ sunt justis qui opprimuntur in seculo hoc sub cœlo à manu oppressorum ipsorum, & non est qui loquatur illis consolationes, & non est qui vindicet eos de manu molestantium eos in fortitudine manus & in virtute, & non est qui consoletur eos. Et laudavi ego jacentes qui ecce jam mortui fuerunt, qui non viderunt ultionem quæ venit in seculum post mortem suam magis quàm viventes qui vixerunt in mundo hoc in molestia usque nunc. Et præstantior utrisque is est qui hactenus nondum fuit, nec creatus est, quòd non viderit opera mala quæ facta sunt in mundo hoc sub Sole.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܝܕܥܬ ܕܟܠ ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ. ܗܘ ܢܗܘܐ ܠܥܠܡ. ܥܠܘܗܝ. ܠܝܬ ܠܡܘܣܦܘ
ܘܡܢܗ. ܠܝܬ ܠܡܒܨܪܘ. ܘܡܪܝܐ ܥܒܕ ܕܢܕܚܠܘܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ
ܐܝܬܘܗܝ. ܘܡܕܡ ܕܗܘܐ ܥܬܝܕ. ܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܐ. ܘܐܠܗܐ ܢܒܥܐ ܠܕܪܕܝܦܐ
*ܘܬܘܒ ܚܙܝܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܐܬܪ ܕܕܝܢܐ. ܬܡܢ ܥܘܠܐ. ܘܐܬܪ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܬܡܢ
*ܘܐܡܪܬ ܐܢܐ ܒܠܒܝ. ܠܙܕܝܩܐ ܘܠܥܘܠܐ. ܢܕܘܢ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ
ܠܟܠ ܨܒܘ. ܘܥܠ ܟܠ ܥܒܕܐ ܬܡܢ. *ܐܡܪܬ ܐܢܐ ܒܠܒܝ. ܥܠ ܡܡܠܠܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ
ܕܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. ܘܠܡܚܘܝܘ ܕܐܝܟ ܒܥܝܪܐ ܐܢܘܢ. * ܡܛܠ ܕܓܕܫܐ
ܕܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܘܓܕܫܐ ܕܒܥܝܪܐ. ܓܕܫܐ ܚܕ ܠܟܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܡܘܬܗ ܕܗܢܐ
ܗܟܢܐ ܡܘܬܗ ܕܗܢܐ. ܘܪܘܚܐ ܚܕܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܡܝܬܪܘܬܗ ܕܒܪܢܫܐ ܡܢ ܒܥܝܪܐ
ܡܛܠ ܕܟܠܡܕܡ ܣܪܝܩܘܬܐ. * ܟܠ ܐܙܠ ܠܐܬܪ ܚܕ. ܟܠ ܗܘܐ ܡܢ ܥܦܪܐ. ܘܟܠ
ܠܥܦܪܐ. * ܘܡܢܘ ܝܕܥ ܠܪܘܚ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܕܣܠܩܐ ܠܥܠ. ܘܪܘܚ ܒܥܝܪܐ
ܢܚܬܐ ܠܬܚܬ ܠܐܪܥܐ. * ܘܚܙܝܬ ܕܠܝܬ ܕܛܒ ܡܢ ܕܢܚܕܐ ܒܪܢܫܐ ܒܥܒܕܘܗܝ
ܕܗܝ ܗܝ ܡܢܬܗ. ܡܛܠ ܕܡܢܘ ܢܝܬܝܘܗܝ ܠܡܚܙܐ. ܒܡܐ ܕܢܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪܗ

* ܦܘܠܓܐ * ܓ *

*ܘܗܦܟܬ ܐܢܐ ܘܚܙܝܬ ܠܟܠ ܥܘܫܩܐ ܕܡܬܥܒܕܝܢ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܘܗܐ
ܕܡܥܐ ܕܥܫܝܩܐ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܒܝܐܢܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܥܫܘܩܝܗܘܢ. ܚܝܠܐ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ
ܡܥܕܪܢܐ. * ܘܫܒܚܬ ܐܢܐ ܠܡܝܬܐ ܕܟܒܪ ܡܝܬܘ. ܡܢ ܚܝܐ ܕܗܢܘܢ ܚܝܝܢ
ܠܗܫܐ. * ܛܒ ܕܝܢ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ. ܡܢ ܕܥܕܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ. ܘܠܐ
ܚܙܐ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܕܡܬܥܒܕܝܢ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ.

Novi quòd quicquid Dominus condidit, 14
hoc manebit in æternum, nihil illi addendo,
nihilque ab eo detrahendo: & Dominus ef-
fecit ut ipsum formident. Quod fuit jam- 15
pridem, est: & quicquid erit, multò jam
antè fuit. Et Deus requiret vexatum qui
propellitur. Præterea vidi sub sole ubi ju- 16
dicium *esse debuerat*, ibi impietatem *regna-*
re: & ubi justitia, ibi iniquitatem. Qua- 17
propter dixi apud meipsum, Justum & im-
pium judicabit Deus: tempus enim omni
negotio omnique facto tunc erit. Dixi 18
ego in corde meo, more loquens homi-
num, Creavit illos Deus: & ut ostenderet
eos similes esse jumentis. Contingit eis 19
casus hominum & casus jumentorum: idem
casus omnibus contingit. Ut moritur iste,
sic moritur ille: idémque spiritus omnibus
inest, nec præstat homo jumento, quia cun-
cta sunt vanitas. Omnia tendunt ad locum 20
unum: omnia facta sunt ex pulvere, & o-
mnia in pulverem revertuntur. Et quis 21
sciat an spiritus hominum sursum ascen-
dat, spiritus autem jumentorum deorsum
in terram descendat? Igitur deprehendi 22
nihil melius esse penes eos, quàm ut fruatur
homo operibus suis, quum ea sit sit pars i-
psius. Quis enim adducet eum ut spectet
quicquid post ipsum futurum est?

CAP. IV.

PRæterea conversus consideravi oppressio- 1
nes omnes quæ fiunt sub sole; & ecce la-
chrymæ oppressorum, nec adest qui sub-
levet eos de manu opprimentium eos:
violentia, nec habent auxiliatorem. Unde 2
laudavi mortuos qui quidem mortui sunt,
præ vivis qui adhuc vivunt. His autem u- 3
triusque beatior est qui nondum fuit, quia
non vidit actiones pessimas quæ fiunt sub
sole.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعرفت ان كل البرايا التي خلقها الله تكون الى الابد على ترتيبها وحالها * ولن يمكن
ان يزاد فيها ولا ينقص منها * والله صنع ليرهبوا من وجهه * الامر الكاين انه موجود
وكلما سيكون انه قد كان ومضى * والله يبتغي المطلوب اي ما يسعى في اثره * وعرفت
ايضا تحت الشمس موضع الحكومة فهناك الكافر * وموضع الصديق وهناك المومن
* فقلت انا في قلبي * ان الله يحاكم المقسط بالسواء ويحاكم المنافق بالسواء * لان لكل
امر ولكل صناعة وقت * فقلت انا في قلبي عن كلام بني الانسان * ان الله يحاكمهم
وليريهم انهم بهايم هم * وذلك ان عندهم لقيا بني الانسان ولقيا البهيمة لقيا واحد عندهم
فيظنون ان مثل موت الانسان هذه كذلك موت هذه * وروح واحدة للكل * وما فضل
الانسان على البهيمة لا شي * لان كل الاشياء باطلة * والكل يذهب الى موضع واحد * الكل
صار من التراب والكل يرجع الى التراب * ومن قد عرف ان كان روح ابن الانسان نفسه
يصعد الى فوق * وان كان روح البهيمة نفسه ينزل الى اسفل الارض * وعرفت ان ليس امرا صالحا
سوى ما يفرح به الانسان في اعماله * فان ذلك حظه * لان من يقتاده ليرى ماذا يصير
بعده فيما يخلفه *

* الفصل الرابع *

* والتفتت انا فرايت المباغي الصايرة تحت الشمس كلها معا * وها دموع المظلومين ولن
يوجد لهم معزي * والقوة صادرة من يد الذين يبغونهم ولن يوجد لهم معزي * فمدحت
انا مع الذين ماتوا الذين توفوا الان * اكثر من الاحياء * من كان منهم يعيش كما هو
الان * والصالح اكثر من هذين الفريقين من لم يولد * الذي ما عرف الشر من افتعال
صناعته المصنوعة تحت الشمس *

Didici etiam creaturas omnes quas con- 14
didit Deus, in eodem ordine & condi-
tione perpetuò mansuras, nec esse possibile
quicquam his addi, aut ex his detrahi:
Deumque effecisse ut timeant à conspectu
ipsius. Quod fuit, ipsum quidem exi- 15
stit: & quicquid erit, jam fuit ac præ-
teriit. Et Deus postulat quod requiritur,
hoc est, quod ejus vestigia sequitur.
Novi præterea sub sole locum judicii, ibi- 16
que est infidelis &: locum justi, ibique
fidelis. Quare dixi in corde meo, Deus 17
quidem justum ex æquo judicat, & im-
pium ex æquo judicat: omnis enim res
& quodlibet negotium tempestatem ha-
bet. Dixi ego in corde meo hominum 18
verbis, Deus judicabit illos, & ostendet
eis quòd sint belluæ. Nam apud ipsos ca- 19
sus hominum & casus jumenti idem est
apud ipsos, & arbitrantur qualis est
mors hujus hominis, talem esse mortem
illius, eundémque spiritum omnibus in-
esse, nec hominem præstare jumento ullo
modo, quandoquidem res omnes vanæ
sunt; Et omnia in unum locum redire, 20
omnia facta esse ex pulvere, & omnia
in pulverem redigenda. Et quis novit 21
utrùm spiritus ipse hominis sursum a-
scendat, & an spiritus ipse jumenti in
ima terræ descendat? Et cognovi rem 22
aliam non esse bonam, præter eam quâ
quis perfruitur in operibus suis: hæc e-
nim est pars ipsius, nam quis ducet eum
ad videndum quid fiet post se de his quæ
relinquit?

CAP. IV.

DEinde converti me, vidique o- 1
mnes simul oppressiones quæ fiunt sub
sole: & ecce lachrymas oppressorum,
nec invenitur eis consolator: & vio-
lentiam prodeuntem de manu opprimen-
tium, nec reperitur eis consolator.
Quare laudavi ego simul cum his qui 2
mortui sunt, eos qui defuncti sunt mo-
dò, magis quàm vivos, eum scilicet
qui vivit ut sit modò. Et fœlicior his 3
ambobus est qui natus non est, qui non
est expertus malum ex operatione acti-
onis suæ quæ committitur sub sole.

קהלת : ד

ipsa quòd ,operis rectitudinē omnem &,laborē omnem ego vidi Et
4 וראיתי אני את־כל־עמל ואת כל־כשרון המעשה כי היא
Stultus .spiritus pastio & ,vanitas hoc etiam :suo socio à viri invidia
5 קנאת־איש מרעהו גם־זה הבל ורעות רוח: הכסיל
,requie volæ plenitudo Bona .suam carnem comedens &,suas man° complicans
6 חבק את־ידיו ואכל את־בשרו: טוב מלא כף נחת
, ego sum conversus Et .spiritus pastione &,labore pugillarum plenitudo quàm
7 ממלא חפנים עמל ורעות רוח: ושבתי אני
,filius etiam,secundus non & ,unus Est .sole sub vanitatem vidi &
8 ואראה הבל תחת השמש: יש אחד ואין שני גם בן
satiabitur non ej° oculus etiam ,ej° laboris omnis finis non & ,ei non frater &
ואח אין־לו ואין קץ לכל־עמלו גם־עינו לא־תשבע
hoc etiam ? bono à meā animā faciens deficere &,laborans ego cui &:opulentia
עשר ולמי אני עמל ומחסר את־נפשי מטובה גם־זה
est quia :unus quàm duo Meliores .ipsum mali negotiū &,vanitas
9 הבל וענין רע הוא: טובים השנים מן־האחד אשר יש־
faciet stare unus ceciderit si Quia .eorū labore in bona merces eis
10 להם שכר טוב בעמלם: כי אם־יפלו האחד יקים את־
.eū sublevandū ad secund° non & ,ceciderit cùm uni illi væ &:suū sociū
חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו:
si Et ? calor erit quomodo uni & :eis erit calor &,duo jacuerint si Etiā
11 12 גם אם־ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם: ואם־
non triplicatum filum & :eū contra stabunt duo ,unus ei prævaluerit
יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשלש לא
,stulto &,sene rege præ:sapiēs & pauper granum Melior.rumpetur festinātia in
13 במהרה ינתק: טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל
est egressus vinctorum domo è Quia .adhuc moneri novit non qui
14 אשר לא־ידע להזהר עוד: כי־מבית הסורים יצא
cunctos Vidi .pauper est natus suo regno in etiā quia ,regnandū ad
15 למלך כי גם במלכותו נולד רש: ראיתי את־כל־
qui ,secundo gnato cum ,sole sub ambulantes viventes
החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני אשר
eorū facies ad fuit qui omni,populo omni finis Non .eo pro stabit
16 יעמד תחתיו: אין־קץ לכל־העם לכל אשר־היה לפניהם
contritio &,vanitas hoc etiam quia :eo in lætabūtur non posteri etiam
גם האחרונים לא ישמחו־בו כי־גם־זה הבל ורעיון
propinqu° & :Dei domum ad ibis quando ,tuū pedē Custodi .spirit°
17 רוח: שמר רגליך כאשר תלך אל־בית האלהים וקרוב
.malum facere se scientes ipsi non quia :sacrificiū stultos dare præ audiendū ad
לשמע מתת הכסילים זבח כי־אינם יודעים לעשות רע:

Versio VUL. LAT.

4 Rursū contemplat° sum omnes
labores hominū, & industrias
animadverti patere invidiæ
proximi : & in hoc ergò vani-
5 tas, & cura superflua est. Stult°
complicat man° suas, & come-
6 dit carnes suas, dicens; Melior
est pugillus cum requie, quàm
plena utraque man° cum labo-
7 re, & afflictione animi. Consi-
derans reperi & aliā vanitatē
8 sub Sole: Un° est, & secundum
non habet, non filium, non fra-
trē, & tamen laborare non ces-
sat, nec satiantur oculi ej° divi-
tiis : nec recogitat, dicens; Cui
laboro, & fraudo animā meam
bonis? in hoc quoq; vanitas est,
9 & afflictio pessima. Meli° est
ergò duos esse simul, quā unū :
habent enim emolumentū so-
10 cietatis suæ: Si un° ceciderit, ab
altero fulcietur. Væ soli : quia
cùm ceciderit, non habet sub-
11 levantem se. Et si dormierint
duo, fovebuntur mutuò : unus
12 quomodò calefiet? Et si quispiā
prævaluerit contra unum, duo
resistunt ei: funicul° triplex dif-
13 ficilè rumpitur, Melior est puer
pauper & sapiens, rege sene &
stulto, qui nescit prævidere in
14 posterū. Quòd de carcere cate-
nisque interdū quis egrediatur
ad regnū: & ali° nat° in regno,
15 inopiā consumatur. Vidi cun-
ctos viventes, qui ambulāt sub
Sole cum adolescente secūdo,
16 qui consurget pro eo. Infinitus
numerus est populi omniū, qui
fuerūt ante eū: et qui posteà fu-
turi sunt, non lætabuntur in eo:
sed & hoc vanitas & afflictio
17 spirit°. Custodi pedē tuum in-
grediens domū Dei, & appro-
pinqua ut audias. Multò enim melior est obedientia, quàm stultorum victimæ, qui nesciunt quid faciunt ma[lum].

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 †Καὶ εἶδον ἐγὼ σύμπαντα τὸν μόχθον, †καὶ σύμ-
πασαν ἀνδρίαν τοῦ ποιήματος, †ὅτι αὐτὸ ζῆλος
ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ ἑταίρου αὐτοῦ. †καί γε τοῦτο μα-
5 ταιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. † (ε) Ὁ ἄ-
φρων περιέβαλε τὰς χεῖρας αὐτοῦ, †καὶ ἔφαγεν
6 τὰς σάρκας αὐτοῦ. †Ἀγαθὸν πλήρωμα δρακὸς
ἀναπαύσεως †ὑπὲρ πληρώματα δύο δρακῶν
7 μόχθου †καὶ προαιρέσεως πνεύματος. †Καὶ ἐπ-
έστρεψα ἐγὼ, καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλι-
8 ον. †Ἔστιν εἷς, καὶ οὐκ ἔστι δεύτερος· †καί γε υἱὸς
καί γε ἀδελφὸς οὐκ ἔστιν αὐτῷ· †καὶ οὐκ ἔστι περα-
σμὸς τῷ παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ· †καί γε ὀφθαλμὸς
αὐτοῦ οὐκ (ζ) ἐμπίμπλαται πλούτου. †καὶ τίνι ἐγὼ
μοχθῶ, †καὶ στερίσκω τὴν ψυχήν μου ἀπὸ ἀγαθω-
σύνης; †καί γε τοῦτο ματαιότης καὶ (η) περισπα-
9 σμὸς πονηρός ἐστι. †Ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕ-
να, †οἷς ἐστιν αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ
10 αὐτῶν. †Ὅτι ἐὰν πέσωσιν, ὁ εἷς (ϑ) ἐγερεῖ τὸν μέτο-
χον αὐτοῦ· †καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ ἑνὶ, ὅταν πέσῃ †καὶ
11 μὴ ᾖ δεύτερος (θ) ἐγεῖραι αὐτόν. †Καί γε ἐὰν κοι-
μηθῶσιν (ι) δύο, καὶ θέρμη αὐτοῖς, †καὶ ὁ εἷς πῶς
12 θερμανθῇ; †Καὶ ἐὰν ἐπικραταιωθῇ ὁ εἷς, †οἱ
δύο στήσονται κατέναντι αὐτοῦ, †καὶ τὸ σπαρτίον τὸ
13 ἔντριτον οὐ ταχέως ἀπορραγήσεται. †Ἀγαθὸς
παῖς πένης καὶ σοφὸς †ὑπὲρ βασιλέα πρεσβύ-
τερον καὶ ἄφρονα, †ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ προσέχειν ἔ-
14 τι. †Ὅτι ἐξ οἴκου τῶν (κ) δεσμίων ἐξελεύσεται τοῦ
βασιλεῦσαι, †ὅτι καί γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγε-
15 νήθη πένης. Εἶδον σύμπαντας τοὺς ζῶντας
†τοὺς περιπατοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον †μετὰ τοῦ νεανί-
16 σκου τοῦ δευτέρου, †ὃς (λ) στήσεται ἀντ' αὐτοῦ. †Οὐκ
ἔστι περασμὸς τῷ παντὶ λαῷ, †τοῖς πᾶσιν (μ) οἳ
ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν· †καί γε οἱ ἔσχατοι οὐκ
εὐφρανθήσονται (ν) ἐπ' αὐτῷ. †ὅτι καί γε τοῦτο
17 ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος. †Φύλα-
ξον τὸν πόδα σου, (ξ) ἐν ᾧ ἐὰν πορεύῃ εἰς οἶ-
κον τοῦ Θεοῦ. †καὶ ἐγγὺς τοῦ ἀκούειν, †ὑπὲρ δόμα τῶν ἀφρόνων θυσία σου, †ὅτι οὐκ εἰ-
σὶν εἰδότες τοῦ ποιῆσαι κακόν. MS.A. (ε) Ἄφρων περιέλαβεν (ζ) ἐμπίμπλα[ται]
(η) πειρασμὸς (ϑ) ἐγείρει (θ) τοῦ ἐγεῖραι (ι) οἱ δύο, (κ) δεσμῶν ἐξελεύσεται (λ) βασιλεύ[σει]
(λ) ἀναστήσεται (μ) ὅσοι ἐγένοντο (ν) ἐν αὐτῷ. (ξ) ἐν ᾧ ἂν πορεύῃ εἰς τὸ [...]

Et vidi ego universum labo[rem] [...] mul (ι) omnē virtutē operis [...] ipsū æmulatio viri à sodali ejus [...] quidē hoc vanitas, & præsump[tio] [...] rit°. Stult° (ε) complex° est man° [...] as, & comedit carnes suas. Bona [...] nitudo pugilli (m) requietis super [...] plenitudines duorum pugillorū [...] ris, & præsumptionis spiritus. Et [...] convers° sum ego, & vidi vanitat[em] sub Sole. Est un°, & (p) non est secun[dus] [...] d°: & quidē filius, & frater non [...] ei: nec est (q) finis omni labori [...] quidē ocul° ejus non satiatur [...] tiis. Et cui ego laboro, & fraudo ani[...] mā meā (r) bonitate? Sed & hoc [...] nitas, & (ſ) distentio pessima est. Boni duo super unum, quibus [...] merces bona in labore suo: [...] ceciderint, un° eriget (t) participem suum. Et væ ipsi uni, cùm ceciderit & (x) non fuerit secund° qui [...] eum. Et quidē si dormient duo [...] calor erit illis: & un° quomodo calefiet? Et si (y) invaluerit un° [...] stabunt advers° eū: & funicul° triplex non citò rumpetur. Bon[us] puer pauper & sapiens, super regem seniorē & stultū, (a) qui nescit [...] dere in posterū. (aa) Quoniā de do[mo] vinctorum egreditur, ut reg[net] quia etiā in regno suo factus est pau[per]. Vidi universos viventes [...] bulant sub Sole, (bb) cum adolescente secundo, qui° stabit pro illo. Non [est] finis omni (cc) populo, universis [qui] fuerunt ante illos. Et quidē novissi[mi] non lætabuntur in eo. Sed & hoc vanitas, & præsumptio spiritus. [Custodi] pedē tuū, cum vadis in domum [Dei] & (dd) propinquus ad audiendū [...] Super donum insipientium sacrificium tuum: quia nesciunt, quid faciunt (ee) malum.

תרגום Targum.

4 וחזית אנא ית כל טורחא וית כל אוטבות עובדא די עבדין בני אנשא ארום היא קנאתא
דקני גבר לחבריה למעבד כותיה דמקני ליה למעבד טבא כותיה מימרא דשמיא יוטיב
ליה ודמקני ליה לביש למעבד כבישתיה מימרא דשמיא יבאיש ליה ואף דין הבלו לחיבא
5 ותבירות רוחא: שטיא אזל ומנפף ית ידוי בקיטא ולא צבי למטרח ובסתוא ייכול ית כל
6 מה דאית ליה ואפילו כסו מעל משך בסריה: טב לגבר מלי חפני מיכלא בהניית נפש ובלא
גזילא וחטופין מן תרין חפנין מלין מיכלא בגזילא וחטופין ועתיד לשלמא בדינא בטורחא
7 8 ובתבירות רוחא: ותבית אנא וחזית הבלו דאתגזר למהוי בעלמא הדין תחות שמשא: אית
גבר יחידא ולית תנין בר מניה אף ברא ואף אחא לית ליה למירת ית נכסוי ולית סוף לכל
טורחיה ואף עיניה לא תכול למסבע עתריה ולא יימר בלביה למא דנן אנא טרח ומחסר
ית נפשי מטיבותא אקום כען ואעבד מניה צדקתא ואחדי בעלמא הדין עם בני אנשא
9 ולעלמא דאתי עם צדיקיא אף דין הבלו וענין ביש הוא: טבין תרין צדיקיא בדרא יתיר מן
חד ואנון די דברין במזלא ומשתמעין מליהון די אית להון אגר טב לעלמא דאתי
10 בטורחהון די טרחו לסוברא ית דריהון: ארום אלהן אין יפול חד מנהון על ערסא וישכוב
מרע חד יקים ית חבריה בצלותיה דאלו חד דהוא זכי בלחודוהי בדריה די יפול על
ערסיה וישכוב מרע לית ליה בדריה חבר תנין לצלאה עלוהי אלהן בזכותיה יקום
11 12 ממרעיה: אף אין דמכן תרין גבר ואתתיה ושחין להון בסתוא ולחד איכדין ישחן: ואין
יקום גבר רשיעא ותקיפא בדרא ועובדוהי מקלקלין ומסתקפין לאיתאה פורענותא
בעלמא קימין תרין צדיקיא לקבליה ומבטלין פורענותא בזכותיהון וכמה יאין תלתא
צדיקיא דהנון בדרא ושלם ביניהון כתכא דמגדלא תלת תלת נימין לא בבהילו אתנתק:
13 טב הוא אברהם די הוא רביא מסכין והות ביה רוח נבואה מן קדם יי ואשתמודע ליה מריה
במהויה בר תלת שנין ולא צבי למפלח לטעותא יתיר מן נמרוד רשיעא דהוה מלכא סיב
טפש ומן בגלל דלא צבי אברהם למפלח לטעותא רמוהי לגו אתון נורא יקדתא ואתרחיש
ליה ניסא מן רבוני עלמא ושזביה מתמן ואפילו מן בתר הכי לא הות מנדעא בנמרוד
14 לאזדהרא עוד בדיל דלא למפלח לטעותא דהוא פלח מן לקדמין: ארום מן גניסת פלחי
טעותא נפק אברהם ומלך על ארעא דכנענאי ארום אף ביומי מלכותיה דאברהם אתעביד
15 נמרוד מסכינא בעלמא: אמר שלמה מלכא ברוח נבואה מן קדם יי חזית ית כל חייא דאזלין
בטפשיהון לסרבא על רחבעם ברי תחות שמיא ומפלגין ליה ית מלכותא לאתיהבא
לירבעם בר נבט ברם שבטא דבנימן ויהודה הוה לבהון שלים עם רביא הוא רחבעם ברי
16 דהוה תנין למלכותי דיקום וימלוך באתר אחסנתיה בירושלם: לית סוף לכל עמא בית
ישראל לכל צדיקיא דהוה מדבר קדמיהון ברם הנון יעטוהי בחוכמתא למקל נירא
מעליהון ובטפשותיה אזל ואתיעט עם עולימא והנון יעטוהי בטפשותא ליקרא ניר
מלכותא על עמא בית ישראל ושבק מלכת סביא ואזל במלכת בתראי ברם הנון בתראי
תוהו בתר כן לא חדו ביה ואנון גרמו עלוהי לאסתפקא למהוי מתפלגין מניה עשרתי
שבטיא ומלוך עליהון ירבעם חיבא אמרית אף דין הבלו לרחבעם ברי ותבירות רוח
17 לדיליה: אנת בר נשא טר רגלך בעדן דתיזל לבית מוקדשא דיי לצלאה דלא תהך תמן מלא
חובין קדם עד לא תתוב ותהי מקריב אודנך לקבלא אולפן אוריתא מן כהניא וחכימיא ולא
תהא כטפשיא דמקרבין קורבנא על חוביהון ולא תבין מן עובדיהון בישיא דאחידן
בידיהון וליתוהי מקבל ברעוא ארום ליתיהון ידעין למעבד בהון בין טב לביש:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et vidi ego omnē laborē & omnē directionē operis quæ fecerūt filii hominis, quòd sit æmulatio qua æmulatur vir sociū suū ad faciendū sicut ille; *qui æmulatur eū, ut faciat bonū sicut ille, verbū cœleste benefaciet ei; qui vero æmulatur malum, ad faciendū juxta malū ipsius, verbū cœleste malis afficiet illum:* & etiā hoc vanitas est *peccatori* & confractio spirit°. Stult° vadit & cōplicat man° suas in æstate & non vult laborare, & in hyeme comedit quicquid est ipsi, & etiā operimentū *de pelle* carnis suæ. Melius est viro plementū volæ [*unius*] cibi in quiete animæ & sine direptione et rapina, quàm duæ volæ plenæ cibo in direptione & rapinis: *nam persoluturus est judicio cum molestia & confractione spiritus.* Et redii ego & vidi vanitatē quæ decreta est ut sit in seculo *hoc* sub Sole. Est vir unic°, & nō est secundus præter eū, neq; etiā filiū neq; fratrē habet ad hæreditandū facultates ejus & nō est finis omnib° laborib° ej°; etiā ocul° ejus nō potest satiari divitiis, nec dicit in corde suo, Ad quidnā ego laboro & defraudo animā meā bonis? *surgam nunc & faciā ex iis eleemosynam, ut gaudeā in hoc seculo cum filiis hominis, & in seculo futuro cum justis:* etiā hoc vanitas & negotium malū est. Meliores sunt duo justi in generatione, quàm un°, *qui quidē* [...] *feliciter & audiuntur verba eorū;* quia est illis merces bona in seculo futuro in laborib° suis, quos laboraverunt ad sustentandū generationē [...]. Nā si ceciderit un° ex eis super lectū & cubaverit ægrotans, alter surgere faciet sociū suū oratione sua: *quòd* si un° innocēs sol° fuerit in generatione sua, *qui* decidet sup lectū & cubabit ægrotans, nō erit illi in generatione sua soci° secund° ad orandū sup eū: sed in puritate sua surget ex ægritudine sua. Etiam si dormierint duo, vir et uxor ej°, et calor eis erit in hyeme: [...] un° quomodo calefiet? Et si surrexerit vir improb° & robust° in generatione, & opera ej° corrupta, & occasionē afferentia ad provocandā ultionem [in] seculo; stantes duo justi adversus eū, cessare faciēt ultionem merito suo: [...] quanto cōgruentius tres justi qui fuerint in generatione, & pax inter eos, sicut catena quæ contorta est ternis funibus, non festinanter convelletur. Major *erat Abraham* qui *puer erat* pauper, et *inerat* in eo spirit° prophetiæ ab-ante Dñm, *& innotuit illi Domin° ej° cū tertiū annū nondū excessisset, neq; voluit cultū præstare idolis,* quàm *Nimrod impi°* qui rex erat senex et stult°; *cùm enim nollet Abraham cultū præstare idolis, projecerunt eum in fornacē ignis ardētis, sed editū est ei miraculū à Domino mūdi, & eripuit eum inde:* et ultra hæc *quidē* nō *erat* cognitio *in Nimrod* ut *admoneretur* amplius *quo min° coleret idola, quæ coluisset antea.* Etenim de *stirpe idololatrarū* exivit *Abrahā* et regnavit sup terrā *Chananæorū:* etenim in dieb° regni *ipsi° Abrahā*, fact° est *Nimrod* pauper in seculo. *Dixit Selomoh rex in spiritu prophetiæ à cōspectu Domini;* Vidi omnes vivētes qui ambulātin *stultitia sua ad rebellandū in Roboā filiū meū sub cœlo, & dividunt ei regnum ad dandum Ieroboā filio Nebat : veruntamē trib° Benjamin & Iehudah corde integro fuerūt* cum puero *Roboā filio meo, qui fuit secund° regno meo,* qui surrexerit et regnârit in loco hæreditatis suæ *in Ierusalem.* Nō est finis omnis populi *dom° Israel, omnium justorū quib° ductor* fuit ante illos: [...] *quidem cōsuluerunt ei sapienter, ut alleviaret illis jugum, at in stultitia sua abiens cōsuluit juvenes, qui cōsilium dederunt ei stolidum, ut aggravaret jugum regni super populum domus Israel, & relicto cōsilio seniorum, secutus est cōsilium posteriorum: sed & ipsi posteriores attoniti fuerunt, nec postea gavisi sunt in eo, cum ipsi auctores fuissent ei, ut occasionē daret ut decē tribus desciscerent ab eo, & regnaret super eas Ieroboā peccator.* Dixi etiā hoc vanitas *est Roboā filio meo,* & cōfractio spiritus *suis.* Tu fili hominis custodi pedes tuos in tēpore quo ieris in domum sanctuarii *Domini* ad orandū, ne venias eò plen° peccatis quoad cōvertaris: & esto ad movens aurē tuam ad excipiendā doctrinā Legis à Sacerdotib° et sapientib°, et ne fueris sicut stulti qui offerunt munus pro peccatis suis, & nō cōvertuntur ab operibus *suis* malis quæ apprehendunt manib° suis, et *ipse non accipit in beneplacito* quia ipsi nesciunt facere in eis inter bonum et malum.

Cap. IV:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܚܙܝܬ ܐܢܐ ܠܟܠ ܥܡܠܐ ܘܠܟܠ ܟܘܫܪܐ ܕܥܒܕܐ. ܕܗܝ ܛܢܢܗ ܕܓܒܪܐ ܡܢ ܚܒܪܗ.
ܐܦ ܗܢܐ ܗܒܠܐ ܘܬܘܙܝܥ ܪܘܚܐ. * ܣܟܠܐ ܓܦܦ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܐܟܠ ܒܣܪܗ. * ܛܒ
ܡܠܐ ܚܘܦܢܐ ܢܝܚܐ. ܡܢ ܡܠܐ ܚܘܦܢܝܢ ܥܡܠܐ ܘܬܘܙܝܥ ܪܘܚܐ. * ܘܗܦܟܬ ܐܢܐ
ܘܚܙܝܬ ܗܒܠܐ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. * ܐܝܬ ܚܕ. ܘܠܝܬ ܬܪܝܢ. ܘܐܦ ܒܪܐ ܘܐܚܐ ܠܝܬ ܠܗ.
ܘܠܝܬ ܣܟܐ ܠܟܠܗ ܥܡܠܗ. ܘܐܦ ܥܝܢܗ ܠܐ ܣܒܥܐ ܥܘܬܪܐ. ܘܠܡܢ ܐܢܐ ܥܡܠ
ܘܡܚܣܪ ܢܦܫܝ ܡܢ ܛܒܬܐ. ܘܐܦ ܗܢܐ ܗܒܠܐ ܗܘ. ܘܥܢܝܢܐ ܒܝܫܐ. * ܛܒܝܢ
ܬܪܝܢ ܡܢ ܚܕ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܐܓܪܐ ܛܒܐ ܒܥܡܠܗܘܢ. * ܕܐܢ ܢܦܠܘܢ ܚܕ. ܡܩܝܡ
ܠܚܒܪܗ. ܘܘܝ ܠܗ ܠܚܕ. ܕܐܢ ܢܦܠ. ܠܝܬ ܡܢ ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܘܐܢ ܢܕܡܟܘܢ ܬܪܝܢ ܐܟܚܕܐ
ܢܫܚܢܘܢ. ܘܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܢܫܚܢ. * ܘܐܢ ܢܬܩܦ ܚܕ. ܬܪܝܗܘܢ ܢܩܘܡܘܢ ܠܘܩܒܠܗ.
ܘܚܘܛܐ ܕܡܬܠܬ ܠܐ ܒܥܓܠ ܡܬܦܣܩ. * ܛܒ ܛܠܝܐ ܡܣܟܢܐ ܘܚܟܝܡܐ. ܡܢ
ܡܠܟܐ ܣܒܐ ܘܣܟܠܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܡܙܕܗܪܘ ܬܘܒ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܢܦܩ
ܠܡܡܠܟܘ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܒܡܠܟܘܬܗ. ܐܬܝܠܕ ܡܣܟܢܐ. * ܚܙܝܬ ܐܢܐ ܠܟܠ ܚܝܐ
ܕܡܗܠܟܝܢ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܥܡ ܛܠܝܐ ܬܢܝܢܐ ܕܢܩܘܡ ܚܠܦܘܗܝ. * ܘܠܝܬ
ܣܘܦ ܠܟܠܗ ܥܡܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܕܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܦ ܐܚܪܝܐ ܠܐ ܢܚܕܘܢ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܐܦ
ܗܢܐ ܗܒܠܐ ܘܬܘܙܝܥ ܪܘܚܐ. * ܛܪ ܪܓܠܟ ܡܐ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܠܒܝܬ ܐܠܗܐ. ܘܩܪܘܒ
ܠܡܫܡܥ. ܛܒ ܡܢ ܕܒܚܐ ܕܝܗܒܝܢ ܣܟܠܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ.

Considerari quoque labores omnes, cun- 4
ctásque in operando prosperitates; quòd
hominis æmulatio fit à socio suo: atque
hoc etiam vanitas est, & animi perturbatio.
Stultus amplexatur manus suas, devorát- 5
que carnem suam, *dicens*; Pleno pugillo 6
requies, melior est quàm plenis volis labore
& animi molestiâ. Conversus etiam con- 7
templatus sum vanitatem sub sole. Est unus 8
quispiam, nec habet secundum; & filium
aut fratrem non habet: attamen nullus est
omnium laborum ejus finis, imò nec satura-
tur oculus ejus divitiis. Cuinam ego laboro,
& fraudo meipsum bono? & hoc etiam va-
nitas est, & cura pessima. Meliores sunt duo 9
quàm unus, quoniam est eis præmium bo-
num in labore suo. Nam si ceciderint, alter 10
socium suum eriget. Væ soli, quia si ceciderit,
non adest qui eum erigat. Præterea si duo 11
simul cubent, calefient: unus autem quomo-
do calescat? Et si quis insultet, ambo resi- 12
stent ei: denique filum triplicatum haud citò
rumpitur. Præstantior est puer egenus & 13
sapiens, rege sene qui stultus est, ac nescit am-
pliùs esse cautus. Quoniam è carcere prodit 14
ad regnandũ, & quoniã in regno quoq; suo
natus est pauper. Vidi ego cunctos viventes 15
qui ambulant sub sole, comitari juvenem se-
cundum qui loco ipsius surrecturus est. Neque 16
terminus est omni populo, omnibus *inquam*
qui præcesserunt eum: imò nec posteri læta-
buntur in eo: nam hoc vanitas est & animi
molestia. Custodi pedem tuum, quum per- 17
gis ad domum Dei, & accede ad audiendum:
præstantius *hoc* est victimis quas offerunt
stulti; quoniam ignorant agere quod bo-
num est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعرفت انا جميع التعب وكافة شجاعة الصناعة . ان الحسد دابة للانسان من رفيقه
يكون . وهذا لعمري فباطل واختيار الروح * الغبي قد تناول يديه واكل لحمه
ملو كف راحة صالح اكثر من ملو كفين تعبا واختيار الروح * وانعطفت انا فرايت
الاباطيل تحت الشمس * يوجد واحدا ولن يوجد ثان وذلك ابن . ومع هذا ليس له اخ
وليس في جميع تعبه يتعب . ومع هذا ان عينه لن تشبع من الغنا . ولمن انا اتعب
انا واعدم نفسي الصلاح . وهذا لعمري فباطل وتعب شرير هو * الاثنان صالحان
خير من الواحد . اذ لهما ثواب صالح في تعبهما * لانهما ان سقطا فالواحد ينهض
شريكه . والويل للواحد نفسه اذا سقط ولا يكون له ثان ينهضه * وان رقدا اثنان
يكون لهما دفاء وحران . والواحد كيف يسخن * وان ايد الواحد فالاثنان يقومان
مقابلته . والخيط المثلث ما ينسلب سريعا * صبي فقير وحكيم صالح افضل من
ملك شيخ وعبي . ما قد عرف ان يصغي الى ذاته ايضا * وانه من منزل المقيدين
يخرج ليملك . ومع هذا فانه صار في ملكه فقيرا * عرفت جميع الاحياء معا
السالكين تحت الشمس بعد الشاب الثاني من يقوم بدلا منه * وليس التعب لجميع
الشعب . وكان لجميع الذين تقدموا قبلهم . ولعمري ان الاخرين لم يسروا به وذلك
ان هذا باطلا واختيار الروح * احفظ قدمك في الوقت الذي تذهب فيه الى بيت الله
وصاقب القريب للاستماع . ولتكن ذبيحتك افضل من عطية الجهال . لانهم ليسوا
عارفين ان يعملوا حسنا .

Deprehendi quoque omnem laborem & 4
omnem in agendo solertiam; quòd ipsa
quoque hominis invidia sit à socio:
& hoc quidem vanum est, & placi-
tum spiritûs. Stolidus capiis suis ma- 5
nibus, comedit carnes suas. Vola 6
quiete plena, potior est duabus volis
labore & animi placito refertis. Præ- 7
terea conversus ego vidi vanitates sub
sole. Adest unus, nec invenitur se- 8
cundus nempe filius, adhæc non habet
fratrem; & tamen nullo frangitur la-
bore; quódque magis est, oculus ejus
haudquaquam saturatur divitiis. At
cuinam laboro, & meipsum bono de-
fraudo? atque id quidem vanissimum
est & negotium pessimum. Duo, boni 9
sunt, meliores uno: quandoquidem ha-
bent mercedem bonam in dolore suo.
Nam si cadant, alter socium suum e- 10
rigit. Væ autem uni soli quum ceci-
derit, nec adsit illi secundus qui eri-
gat eum. Et, si duo cubent, foventur 11
& calfiunt: unus autem quomodo
calfiet? Et, si unus quispiam inva- 12
lescat, duo stabunt adversùs eum;
& verò filum triplicatum haud citò
rumpitur. Puer pauper ac sapiens bo- 13
nus est, præstantior rege sene ac sto-
lido, qui nescit ampliùs sibi consulere.
Tum quia hic ex ædibus potentium e- 14
greditur ad regnum suscipiendum: tum
etiam quòd in regno suo pauper evenit.
Omnes simul vivos deprehendi sub so- 15
le incedentes post juvenem secundum
qui hujus loco surrecturus est. Et 16
negotium non solùm universo populo
facessitur, sed fuit omnibus qui præ-
cesserunt eos, & ne posteri quidem
lætabuntur in eo: quia nimirum hoc
vanum est, & placitum spiritûs. Ob- 17
serva pedem tuum quo tempore adie-
ris domum Dei, & accede ad eum
qui proximus est ad audiendum: sit-
que sacrificium tuum præclarius mu-
nere stultorum; hi enim nesciunt utrùm
benefaciant.

קהלת : ה

CAP. V. ה

facies ad verbum proferre acceleret ne tuū cor &, tuo ore super festines Ne
1 אל־תבהל על־פיך ולבך אל־ימהר להוציא דבר לפני
idcirco : terrā super tu & , cœlis in Deus quia : Dei
האלהים כי האלהים בשמים ואתה על־הארץ על־כן
: negotii multitudine in somnium veniens Quia . pauca tua verba sint
2 יהיו דבריך מעטים : כי בא החלום ברב ענין
, Deo votum voveris Quum . verborū multitudine in stulti vox &
3 וקול כסיל ברב דברים : כאשר תדר נדר לאלהים
Quæ : stultis in voluntas non quia : illud reddere tardes ne
אל־תאחר לשלמו כי אין חפץ בכסילים את אשר־
non & , voveas quod quàm , voveas non quòd Melius . redde , voveris
4 תדר שלם : טוב אשר לא־תדר משתדור ולא
ne & , tuā carnem faciendū peccare ad tuum os des Ne . reddas
5 תשלם : אל־תתן את־פיך לחטיא את־בשרך ואל־
Deus irascetur quid Ut . istud error quia , angeli facies ad dicas
תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלהים
multitudine in Quia ? tuarū manuū opus dissipabit & , tuā vocē propter
6 על־קולך וחבל את־מעשה ידיך : כי ברב
. time Deum sed : multum verba & , vanitates & , somniorum
חלמות והבלים ודברים הרבה כי את־האלהים ירא :
, provincia in videris justitiæ & , judicii rapinam & , pauperis oppressionē Si
7 אם־עשק רש וגזל משפט וצדק תראה במדינה
, custodiens excelsum desuper excelsus quia : voluntate super mireris ne
אל־תתמה על־החפץ כי גבה מעל גבה שמר
agro rex : ipsa omnib' in terræ præstantia Et . eos super excelsi &
8 וגבהים עליהם : ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה
multitudine in diligens qui & , argento satiabitur non argentū Diligens . servus sit
9 נעבד : אהב כסף לא־ישבע כסף ומי־אהב בהמון
fiunt multiplicati , bonum multiplicando In . vanitas hoc etiam : fructus non
10 לא תבואה גם־זה הבל : ברבות הטובה רבו
? ejus oculorum videre quàm nisi , suis dominis rectum quid & : illud comedētes
אוכליה ומה־כשרון לבעליה כי אם־ראית עיניו :
: comedat multum sive , parum sive , operantis somnus Dulcis
11 מתוקה שנת העבד אם־מעט ואם־הרבה יאכל
infirmitas mala Est . dormire ei permittens ipsa non divitis saturitas &
12 והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון : יש רעה חולה
. suum malū in suis dominis custodita opulentia , sole sub vidi
ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו :
non & , filium genuit & : mala occupatione in ipsa opulentia periit Et
13 ואבד העשר ההוא בענין רע והוליד בן ואין
suæ matris utero ex est egressus Quemadmodum . quicquam ejus manu in
14 בידו מאומה : כאשר יצא מבטן אמו
portabit non quicquam & : venit quòd secūdū eundum ad revertetur , nudus
ערום ישוב ללכת כשבא ומאומה לא־ישא
. sua manu in ducat quod , suo labore in
בעמלו שילך בידו :

Versio VUL. LAT.

CAP. V.

1 NE temerè quid loquaris,
neque cor tuum sit velox ad
proferendum sermonē coram
Deo. Deus enim in cœlo, &
tu super terram : idcircò sint
2 pauci sermones tui. Multas cu-
ras sequuntur somnia, & in
multis sermonibus invenietur
3 stultitia. Si quid vovisti Deo,
ne moréris reddere : displicet
enim ei infidelis & stulta prō-
missio : sed quodcunque vove-
4 ris, redde : Multóque melius
est non vovere, quàm post vo-
tum promissa non reddere.
5 Ne dederis os tuum ut pecca-
re facias carnem tuam : neque
dicas coram angelo, Non est
providentia : ne fortè iratus
De' contra sermones tuos, dis-
sipet cuncta opera manuū tua-
6 rum. Ubi multa sunt somnia,
plurimæ sunt vanitates, & ser-
mones innumeri : tu verò Deū
7 time. Si videris calumnias ege-
norum, & violenta judicia, &
subverti justitiam in provincia,
non mireris super hoc negotio:
quia excelso excelsior est alius,
& super hos quoque eminen-
8 tiores sunt alii. Et insupèr u-
niversæ terræ rex imperat ser-
9 vienti. Avarus non implebitur
pecuniá : & qui amat divitias,
fructum non capiet ex eis : &
10 hoc ergò vanitas. Ubi multæ
sunt opes, multi & qui come-
dunt eas. Et quid prodest pos-
sessori, nisi quòd cernit divitias
11 oculis suis? Dulcis est somnus
operanti, sive parùm, sive mul-
tùm comedat ; saturitas autem
divitis non sinit eum dormire.
12 Est & alia infirmitas pessima,
quam vidi sub Sole : divitiæ
conservatæ in malum domini
13 sui. Pereunt enim in afflictio-
ne pessima : generavit filium,
qui in summa egestate erit.
14 Sicut egressus est nudus de u-
tero matris suæ, sic revertetur,
& nihil auferet secum de la-
bore suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ε'.

1 † ΜΗ' σπεῦδε ἐπὶ στόματί σου, † καὶ καρδία
σου μὴ (α) ταχυνάτω † τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ
προσώπου τοῦ Θεοῦ· † ὅτι ὁ Θεὸς ἐν τῷ (β) οὐρανῷ
ἄνω, καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς· † (γ) διὰ τοῦτο ἔστωσαν
2 οἱ λόγοι σου ὀλίγοι. † Ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον
ἐν πλήθει περισπασμοῦ, † καὶ φωνὴ ἄφρονος ἐν πλή-
3 θει λόγων. † Καθὼς (*) εὔξῃ εὐχὴν τῷ Θεῷ, † μὴ
χρονίσῃς τοῦ ἀποδοῦναι αὐτήν· † ὅτι οὐκ ἔστι θέ-
λημα ἐν ἄφροσι. † σὺ οὖν ὅσα (δ) ἐὰν εὔξῃ, ἀπό-
4 δος. † Ἀγαθὸν τὸ μὴ εὔξασθαί σε, † ἢ τὸ εὔ-
5 ξασθαί σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι. † Μὴ δῷς τὸ στό-
μα σου τοῦ (ε) ἐξαμαρτῆσαι τὴν σάρκα σου, † καὶ μὴ
εἴπῃς πρὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ, Ὅτι ἄγνοιά ἐστιν·
† ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ Θεὸς ἐπὶ φωνῇ σου, † καὶ δια-
6 φθείρῃ τὰ ποιήματα χειρῶν σου. † Ὅτι ἐν πλή-
θει ἐνυπνίων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγων πολ-
7 λῶν, † ὅτι (ζ) σὺ τὸν Θεὸν φοβοῦ. † Ἐὰν συκοφαν-
τίαν πένητος καὶ ἁρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιο-
σύνης ἴδῃς ἐν χώρᾳ, † μὴ θαυμάσῃς ἐπὶ τῷ
πράγματι· † Ὅτι ὑψηλὸς ἐπάνω ὑψηλοῦ (η)
8 φυλάξαι, † καὶ ὑψηλοὶ (θ) ἐπ' αὐτοῖς. Καὶ πε-
ρίσσεια γῆς † ἐπὶ παντί ἐστι, βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ
9 εἰργασμένου. † Ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται
ἀργυρίου· † καὶ τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει (ι) αὐτῶν
10 γένημα; † καί γε τοῦτο ματαιότης. † Ἐν πλήθει
ἀγαθωσύνης ἐπληθύνθησαν (κ) ἔσθοντες αὐτήν·
† καὶ τί ἀνδρεία τῷ παρ' αὐτῆς; † ὅτι ἀρχὴ τοῦ ὁ-
11 ρᾶν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. † Γλυκὺς ὕπνος τοῦ δού-
λου † εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται, † καὶ τῷ ἐμπλη-
σθέντι τοῦ πλουτῆσαι, † οὐκ ἔστιν ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑ-
12 πνῶσαι. † Ἔστιν ἀρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλι-
ον, † πλοῦτον φυλασσόμενον τῷ παρ' αὐτοῦ εἰς
13 κακίαν (λ) αὐτῷ. † Καὶ ἀπολεῖται ὁ πλοῦτος ἐκεῖ-
νος ἐν περισπασμῷ (μ) πονηρῷ, † καὶ ἐγέννησεν
14 υἱόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν. † Καθὼς ἐξ-
ῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνός, † ἐπι-
στρέψει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἥκει, † καὶ (ν) οὐδὲν οὐ
λήψεται ἐν μόχθῳ αὐτοῦ, † ἵνα πορευθῇ ἐν
χειρὶ αὐτοῦ.

MS. A. (α) ταχυνάτω (β) οὐρανῷ, καὶ σὺ (γ) ἐπὶ τούτῳ (*) ἂν εὔξῃ (δ) ἂν (ε) ἐξα-
μαρτεῖν (ζ) σὺ τὸν Θεὸν (η) φυλάσσει, (θ) ἐπ' αὐτ. (ι) αὐτοῦ γένημα; (κ) οἱ ἔσθον-
(λ) αὐτοῦ, (μ) αὐτοῦ, καὶ (ν) οὐδὲν λήμψεται

CAP. V.

NOli (a) festinare in ore tuo, ...
cor tuū non festinet ad proferend...
verbū in conspectu Dei: quia Deus...
cœlo sursum, & tu super (b) ter...
(c) Propter hoc sint verba tua pau...
Quia (d) advenit somniū in multi-
tudine solicitudinis: & vox stulti...
multiplicatione sermonum. ...
voveris votum Deo, nè moreris red-
dere illud: quia (e) non est volun...
in insipientibus. Tu igitur quæcun...
voveris, redde. (f) Bonū est non vove-
re te, quàm vovere te, & non red-
dere. Non des os tuū, (g) ut pecca...
facias carnē tuam: & nè dicas in
conspectu (h) Dei, Quia (i) ignorantia
est; ne irascatur Deus super vocem
tuam, & (k) disperdat opera manu...
tuarum. Quia in multitudine somni-
orum, (l) & vanitatum, & verbo...
plurimorū: (m) quare tu Deū time.
Si calumniā pauperis, (n) & rapinam
onē judicii, & justitiæ videris in re-
gione, nè mireris super negotio: ...
excelsus super excelsum (o) ad cu...
diendum, & (p) excelsi super eos.
Et præstantia terræ ...
agri culti. Qui diligit argentum, ...
implebitur argento: (r) & quis dil...
xit in multitudine eorum fructum?
et hoc vanitas. In multitudine bo...
nitatis multiplicati sunt qui come...
eam. Et (s) quid fortitudo ...
ea? (t) quia principiū videndi ...
suis. Dulcis somnus servi, sive pa...
lum, & sive multum comederit: ...
(x) ei, qui saturatus est divitiis ...
non est dimittens eū dormire. Est ...
languor, quē vidi sub Sole, (y) divi-
tias custoditas ei qui ab eo in ma...
ei: Et (aa) peribunt divitiæ illæ in ...
tentione pessima. Et genuit filiū, ...
nō est in manu ejus quicquā. Sicut ...
ivit de utero matris suæ nud' rever-
tetur, ut eat, sicut venit: & nihil acci-
piet in labore suo, ut (bb) eat in ma-
nu sua.

תרגום TARGUM.

ה

1 לא תבהל על מימרך לשבשא ית מלי פומך ולבך לא יוחי לאפקא ממלל בעדן דאנת מצלי
מן קדם יי ארום יי שליט על כל עלמא ויתיב על כורסיה יקריה בשמי מרומא ואנת יתיב על
2 ארעא בגין כן יהון מלי פומך קלילין : ארום היכמה דאתי חלמא על הרהורי לבא וסגיאות
3 קל שטיא בסגיאות פתגמין בטילין : בעדן דתידר נדרא קדם יי לא תעכב לשלמותיה ארום
בגין כן לית רעוא דיי בטפשיא מן בגלל דמעכבין נדריהון ולא משלמין ואנת ית די תנדר
4 שלם : טב לך די לא תנדר מן די תנדר ולא תשלם : לא תנבל ית מימרא דפומך למגרם דין
5 גהנם עלי בסרך וביום דינא רבא לא תכול למימר קדם מלאכא אכזריא דרדי בך ארום
שלותא היא למה דין יתקף רוגזא דיי על קל מימרך דאתאמר בגניתא ויחבל ית עובדי
6 ידך : ארום בסגיאות חלמין דנביאי שקרא והבלין דבעלי חרשין ומלין סגיאין דרשיעיא
לא תהימין ארום חכימיא צדיקיא תהי משמש ומנהון תתבע אולפן ומן קדם יי תהי דחיל :
7 אין אניסות מסכנין וגזלתא וצדקתא תחמי בקרתא לא תתמה בלבך למימר איכדין רעותא
דיי על כל אלין ארום על שמי מרומא נטיר עובדי בני אנשא בין טב לבישתא ומן קדמוי
8 משתלחין גוברין גנין ותקיפין למרדי ברשיעיא ולמהוי מתמנן רבנין עליהון : ומותר
שבח פולחנות ארעא על כולא היא דבעדן דמרדין בני מלכותא ומלכא מתיהב בפצחיהון
מן קדמיהון אין לית ליה עבור למיכל ההוא מלכא לגבר פלח בחקלא מתעבד עבד
9 משתעבד : גבר תגר די רחים למקני כסף ומרי פרגמטיא לא ישבע למצבור כסף ומן די
רחים למכנוש ממון יתיר לית ליה שבח בעלמא דאתי אין לא יעבד מניה צדקתא בדיל
10 דלית ליה אגר עלל למיכל אף דין הבלו : בזמן דסגי טבותא בעלמא סגיאן אוף בני אנשא
דייכלונה ומה הנאה אית למרהא דיצברניה אין לא יעביד מניה טיבותא בגין די יחוי
11 בעלמא דאתי יהבית אגרהא בעינוי : בסימת דמיכת גברא די פלח למרי עלמא בלב שלים
ואית ליה ניחא על בית קבורתיה אין זעירות שנין יחי אין סגיאות שנין בתר דפלח למרי
עלמא בעלמא הדין לעלמא דאתי אגר עובדי ידוי יחסין וחוכמת אוריתא דיי לגבר דעתיר
בחוכמתא היכמה דמעסק בה בעלמא הדין ואשתדל באולפנא כדין תנוח עלוהי על בית
קבורתיה ולא תשבקניה בלחודוהי היכמה דלא שבקת אתתא לגוברה בלחודוהי לדמכא :
12 אית בישותא מרעיתא חמית בעלמא הדין תחות שמשא ולית ליה אסו גבר דיכנוש עתרא
ולא עבד מניה טב ולסוף יומיא ההוא עתרא נטיר ליה לאבאשא ליה לעלמא דאתי :
13 וההוא עתרא די ישבק לבריה בתר מותיה יהובד על דקנא ליה בגין ביש ולא יתקים ביד
14 בריה די אוליד ולא אשתאר ליה בידוי מדעם : היכמה די נפק ממעי אמיה ערטילי בלא כסו
ובלא מדעם טב כדין יתוב למיזל לבית קבורתיה חסיר מן זכותא היכמא די אתא בעלמא
הדין ומדעם אגר טב לא יקבל בטורחיה לסוברא עמיה לעלמא דהוא אזיל למהוי
לזכו בידיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. V.

NOn accelerabis super dictum tuum ut confundas eloquia oris tui, &
cor tuum non festinabit proferre loquelā in tempore quo tu oras ante Do-
minū : namq; Dñs imperat sup omnē mundum, & sedet sup solium gloriæ
in cœlis altissimis, & tu sedes sup terrā: propterea erunt verba oris tui mo-
dica. Ecce enim quēadmodum venit somnium sup cogitationes cordis, sic
multitudo vocis stulti in multitudine verborum otiosorum. In tēpore quo
voveris votum ante Dominum, ne tardes exolvere illud: quoniā propterea
nō est beneplacitum Domini in stultis quòd differant vota sua, & non exsol-
vunt: & tu quod voveris exolvito. Melius est tibi ut non voveas, quàm
voveas & non exolvas. Ne cōjicias dictum oris tui ut causam adferas ju-
dicii gehennæ sup carnē tuā, & in die judicii magni non poteris dicere ante
te angelum crudelē qui potestatē exercebit in te quod ignorantia fuerit:
ad quidnā roborabitur indignatio Domini sup vocem eloquii tui quod dictum
fuerit incongruè, & corrumpet opera manus tuæ? Etenim in multitudine
somniorum Prophetarum mendacii, & vanitatibus auctorum incantatio-
num, & loquelis multis improborum non credes: verùm sapientib' justis
ministrabis, & ex eis quæres doctrinam, & à cōspectu Domini timebis. Si
violentiam pauperum, & direptiones [judicii] & justitiæ videris in civitate,
ne admireris in corde tuo ; quomodo voluntas Domini sit sup omnia hæc:
quia [Deus potens] sup cœlos altissimos observat opera filiorum hominum,
tam bona quàm mala: & à facie ejus mittuntur viri magnifici & robusti,
ut potestatē exerceant in improbos, & ut sint præpositi magistratus super
eos. Et excellentia laudis culturæ terræ super omnia est, quod in tempore
quo rebellant filii regni, & rex datur in villas eorum à facie eorum, si non
est ipsi frumentum ad comedendum, ipse idem rex viro culturā in agro fa-
cienti serviens servus efficitur. Vir negotiator qui amabit acquirere ar-
gentum, & mercator non saturabitur cumulando argentum : & qui amave-
rit congregare divitias copiosiores, non est ei laus in seculo venturo, nisi
fecerit ex eis eleemosynam : propterea quod non est ei merces proventus
ad comedendum : etiam hoc vanitas. Quando multiplicatur bonum in
seculo, multiplicantur etiā filii hominum qui comedant illud : & quæ uti-
litas est domino ej' qui cōgregabit illud; nisi fecerit ex eo bonum; ut vi-
deat in seculo venturo retributionē mercedis in oculis suis? Suavis som-
nus viri qui colit Dominum mundi corde integro, & est ei quies in domo
sepulchri ej', sive paucos annos vixerit sive multos postquàm servivit domino
mundi in seculo hoc, ad seculum venturum mercedem operum manuū sua-
rum hæreditabit: & sapientia Legis Dñi erit viro diviti in sapientia: quē-
quēadmodum studuit in ea in seculo hoc, & sollicitus fuit in doctrina, sic
requiescet sup eum in domo sepulchri ejus, & non deseret eum solum, quem-
admodū non sinit uxor virum suū ut dormiat solus. Est malus morb' quem
vidi in seculo hoc sub Sole, & nō est in eo sanitas: vir qui cōgregat divitias,
as, & nō facit ex eis bonum: in finē dierum ille sibi divitias custodit ut con-
tristent eum in seculum venturum. Et illæ divitiæ quas relinquet filio suo
post mortē suā peribunt, eo quòd comparaverit eas negotio malo: & non
permanebunt in manu filii sui quē genuit: nec residuum erit illi in manu
ejus quicquam. Quēadmodum exiit de utero matris suæ nudus absq; ope-
rimento & absque omni bono, sic revertetur ad eundum in domum sepul-
turæ suæ indigens merito, quēadmodum venit in seculū hoc, nequicquam
mercedis bonæ excipiet in labore suo, ut tollat secum in seculum ad quod
ipse vadit, ut sit in meritum in manu ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܠܓܐ * ܗ *

* ܠܐ ܬܣܪܗܒ ܒܦܘܡܟ. ܘܠܒܟ ܠܐ ܢܣܪܗܒ ܠܡܦܩܘ ܡܠܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ.
ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܢܬ ܒܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ. ܢܗܘܘܢ ܡܠܝܟ ܒܨܝܪܝܢ.
* ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܚܠܡܐ ܡܢ ܣܘܓܐ ܕܨܒܝܢܐ. ܘܩܠܗ ܕܣܟܠܐ ܡܢ ܣܘܓܐ ܕܡܠܐ ܀
* ܐܡܬܝ ܕܢܕܪ ܐܢܬ ܢܕܪܐ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܬܘܚܪ ܠܡܫܠܡܘܬܗ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܨܒܝܢܐ
ܒܣܟܠܐ. ܐܢܬ ܕܝܢ. ܡܕܡ ܕܢܕܪ ܐܢܬ ܫܠܡܝܗܝ. * ܛܒ ܗܘ ܕܠܐ ܬܢܕܪ. ܡܢ ܕܬܢܕܪ ܘܠܐ
ܬܫܠܡ. * ܠܐ ܬܬܠ ܦܘܡܟ. ܠܡܚܛܝܘ ܒܣܪܟ. ܘܠܐ ܬܐܡܪ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܕܫܘܚܠܦܐ ܗܘ.
ܕܠܡܐ ܢܪܓܙ ܐܠܗܐ ܥܠ ܩܠܟ. ܘܢܚܒܠ ܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܟ. * ܡܛܠ ܕܒܣܘܓܐ ܕܚܠܡܐ
ܘܣܪܝܩܘܬܐ: ܘܡܠܐ ܛܥܝܝܢ ܣܓܝܐܐ. ܐܢܬ ܠܐܠܗܐ ܕܚܠ. * ܘܐܢ ܥܘܫܩܐ ܕܡܣܟܢܐ
ܘܚܛܘܦܝܐ: ܘܕܝܢܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܬܚܙܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܠܐ ܬܬܡܗ ܥܠ ܨܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܪܡܐ
ܕܪܡܐ ܥܠ ܪܡܐ ܢܛܪ. ܘܪܡܐ ܥܠܝܗܘܢ. * ܝܘܬܪܢܐ ܕܐܪܥܐ ܒܟܠܗ ܗܘ. ܡܠܟܐ
ܠܚܩܠܐ ܡܬܦܠܚ. * ܘܕܪܚܡ ܟܣܦܐ. ܠܐ ܢܣܒܥ ܟܣܦܐ. ܘܕܪܚܡ ܡܡܘܢܐ. ܠܐ
ܢܗܢܐ ܡܢܗ. ܘܐܦ ܗܢܐ ܗܒܠܐ. * ܒܡܣܓܝܐ ܕܛܒܬܐ. ܣܓܝܐܝܢ ܐܟܘܠܝܗ. ܘܡܢܐ ܗܘܐ
ܦܘܪܫܢܐ ܠܡܪܗ ܕܛܒܬܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܚܙܬܐ ܕܥܝܢܘܗܝ. * ܚܠܝܐ ܫܢܬܐ ܠܦܠܚܐ. ܐܢ
ܙܥܘܪ ܘܐܢ ܣܓܝ ܐܟܠ. ܘܣܒܥܐ ܠܥܬܝܪܐ. ܠܐ ܫܒܩ ܠܗ ܠܡܕܡܟ. * ܐܝܬ
ܟܘܪܗܢܐ ܒܝܫܐ ܕܚܙܝܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܥܘܬܪܐ ܕܢܛܝܪ ܠܡܪܗ. ܒܒܝܫܬܗ. * ܘܐܒܕ
ܥܘܬܪܐ ܗܘ ܒܥܢܝܢܐ ܒܝܫܐ. ܘܐܘܠܕ ܒܪܐ. ܘܠܝܬ ܒܐܝܕܗ ܡܕܡ. * ܐܝܟ ܕܢܦܩ ܡܢ
ܟܪܣܐ ܕܐܡܗ. ܥܪܛܠܝܐ ܢܗܦܘܟ ܢܐܙܠ ܐܝܟ ܕܐܬܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܣܒ ܒܥܡܠܗ
ܕܢܐܙܠ ܒܐܝܕܗ.

CAP. V.

Ne festines ore tuo, & cor tuum non sit velox ad promendum sermonem coram Deo: 1
Deus enim in cœlo est, & tu in terra: quocirca pauci sint sermones tui. Nam ex 2
multa cura provenit somnium, & vox stulti ex multis sermonibus. Quum votum Deo 3
voveris, ne differas illud solvere: stultus enim non est gratus: tu verò quod voves
persolve. Melius est te non vovere, quàm 4
vovere nec persolvere. Ne committas ut os 5
tuum occasionem peccandi præbeat carni tuæ. Et ne dicas coram Deo, Error est: ne
fortè irascatur Deus voci tuæ, destruatque opus manuum tuarum. Quandoquidem in 6
multitudine somniorum cùm vanitates insunt, tum multi sermones erronei, tu Deum
time. Si pauperum oppressionem, & ra- 7
pinam atque jurgium videris in civitate, hanc ob rem ne obstupescas: quoniam excelsus excelsum observat, & utrique præsunt excelsiores. Hæreditas terræ cuique est insita: 8
rex agrum coli curat. Et qui amat argen- 9
tum, non saturabitur argento: & qui amat mammonam, haud fruetur illo: atque hoc
etiam vanitas est. Crescentibus opibus, 10
crescunt qui comedant illas. Et in quo sunt utiles domino suo opes, præterquàm aspectui
oculorum ejus? Dulcis est somnus agricul- 11
tori, sive parùm sive multùm comedat: diviti autem saturitas non concedit dormire.
Est morbus acerrimus quem vidi sub sole. 12
Divitias, *scilicet* asservari domino suo in exi-
tium ejus: Et perire divitias illas in occu- 13
patione pessima: generavit enim filium, qui nihil habet in manu sua. Quemadmodum 14
egressus est è ventre matris suæ, nudus iterum abit ut venerat nec quicquam reportat ex labore suo, quod abeat in manu ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * لا تسارعن بفمك * ولا يعجلن قلبك ان يقرب كلمة امام الله * فان الله في السماء
2 وانت في الارض * ولتكن في هذا اقوالك قليلة * فان المنام يجي بكثرة امتحان * وصوت
3 الغبي يجي بكثرة الاقوال * كما يجب انك اذا تنذر لله نذرا لا تتباطى ان تقضيه *
4 لان ليست مسرة الله في الاغبياء * جميع ما تنذر انت فاقضيه * فالاصلح الا تنذر
5 من ان تنذر ولا تقضي * لا تدع فمك ان يخطي الى بشرتك * ولا تقولن ان امام وجه
6 الله عدم معرفة * لئلا يسخط الله على غباوتك وتفسد صنايع يديك * فانها في كثرة
7 المنامات والاباطيل والاقوال الخبيثة * اتق الله * ان رايت في البلد بغي على فقير واختلاس
8 الانصاف والعدل * فلا تعجبن من الامر * فان العلي يحفظك فوق الامر العالي * والمستعلون
9 على فضلة الارض وما فيها * في كل امر يوجد لهم ملك للصنع المعمول * من يحب الفضة
10 ما يشبع من الفضة * ومن احب غلته في كثرتها ما يشبع * وهذا لعمري باطل * في
11 كثرة الخير يتكاثر الذين ياكلونه * وما الشهامة التي فيه * لان للاعين انفسها ابتداء
12 ان تبصر * نوم العبد حلو ان عرض ان ياكل قليلا او كثيرا * والشره في الاستغناء ما يهمله
13 شرهه ان ينام * قد يكون شرها قد عرفته تحت الشمس * ثروة محفوظة عند صاحبها
14 ليس له * هلك تلك الثروة في تعب رديء * وولد ابنا وليس في يده شي * كما خرج من
بطن امه عاريا يعاود ان يمضي كما جاء * ولن ياخذ شي من تعبه ليذهب حاملة بيده *

CAP. V.

Ne festines ore tuo, & ne præproperet cor tuum ad offerendum verbum coram Deo; quoniam Deus est cœlo, tu verò humi: & sint ob hoc sermones tui 1
pauci. Nam somnium provenit ex ni- 2
mia perquisitione, & vox stolidi provenit e multitudine verborum. Quem- 3
admodum oportet ut cùm votum Deo voveris, minimè cuncteris in eo persolvendo, (non enim oblectatur Deus stolidis) ita quicquid tu voveris, persolve.
Nam consultius est te non vovere, quàm 4
vovere, & non persolvere. Ne concesse- 5
ris ori tuo peccare in carnem tuam. Et ne dicas, In conspectu Dei est ignorantia, ne
succenseat Deus imprudentiæ tuæ, & 6
marcescant opera manuum tuarũ: Quandoquidem sita sunt in multitudine somniorum, & vanitatum, atque sermonum
pravorum. Deum time. Siquando vide- 7
ris in regione oppressionem pauperis, & furtum judicii atque justitiæ, ne rem miréris: nam Excelsus te tuebitur super ne-
gotium sublime. Et verò præpositi emo- 8
lumento terræ & his quæ in ea sunt, in rebus omnibus, regem habent soli quod est
elaboratum. Qui amat argentum, non sa- 9
tiabitur argento: & qui amat suum proventum in abundantia sua, non saturabi-
tur: & hoc sanè vanum est. Dum au- 10
gescunt bona, augentur qui comedunt illa. Ad quid igitur industria quæ adhibetur in eis? nam oculi quidem
ipsi habent initium videndi. Servi somnus 11
est jucundus, sive parùm sive multùm edere contingat: avidum autem in acquirendis opibus, aviditas sua dormire
non finit. Est interdum aviditas quam 12
deprehendi sub sole, Divitiæ penes dominũ suũ reconditæ in propriã perniciem.
Peribunt enim illæ divitiæ pessima cum 13
molestia, & quem genuit filius nihil habebit in manu sua. Sicuti nudus prod- 14
iit ex utero matris suæ, iterum abibit ut venerat, nec quicquam sumet ex labore suo ut discedat gestans illud manu suâ.

קהלת : ו

refidentia quid Et .ibit sic ,venit quo pacto omni ,dolorosum malum hoc etiã Et
15 וגם־זה רעה חולה כל־עמת שבא כן ילך ומה־יתרון
comedet tenebra in suis diebus cunctis Etiam ?ventũ in laboravit quòd ,ei
16 לו שיעמל לרוח: גם כל־ימיו בחשך יאכל
ego vidi quod Ecce .furore & sua infirmitate & ,multa ira &
17 וכעס הרבה וחליו וקצף: הנה אשר־ראיתי אני
omni in bonum videre & ,bibere & ,comedere ,pulchrum quod ,bonum
טוב אשר־יפה לאכול ולשתות ולראות טובה בכל־
suæ vitæ um dierum numero , sole sub laborabit quo , suo labore
עמלו שיעמל תחת־השמש מספר ימי־חיו
homo omnis Etiam .ejus pars istud quia : Deus ei dedit quos
18 אשר־נתן־לו האלהים כי־הוא חלקו: גם כל־האדם
,ei dedit facultatẽ & opes & opulentiam Deus ei dedit cui
אשר נתן־לו האלהים עשר ונכסים והשליטו
:suo labore in lætandum ad & ,suam partem tollendum ad & ,eo ex edendum ad
לאכל ממנו ולשאת את־חלקו ולשמח בעמלו
dierum recordabitur multum non Quia .istud Dei donum hoc
19 זה מתת אלהים היא: כי לא הרבה יזכר את־ימי
.ejus cordis lætitia in respondens Deus quia : suæ vitæ
חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו:

CAP. VI. ו

.hominem super ipsum multũ & , sole sub vidi quod malum Est
1 יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על־האדם:
ipse non & ,gloriã & , opes & opulentiam Deus ei dedit cui Vir
2 איש אשר יתן־לו האלהים עשר ונכסים וכבוד ואיננו
ei potestatem dabit non & : desiderabit quæ omnibus ex ejus animæ deficiens
חסר לנפשו מכל אשר־יתאוה ולא־ישליטנו
vanitas hoc :illud comedet extraneus vir sed ,eo ex comedendi Deus
האלהים לאכל ממנו כי איש נכרי יאכלנו זה הבל
multos annos & ,centum vir genuerit Si .ipsum mala infirmitas &
3 וחלי רע הוא: אם־יוליד איש מאה ושנים רבות
saturata fuerit non ej⁹ anima &,ej⁹ annorũ dies fuerit quod multũ &,vixerit
יחיה ורב שיהיו ימי־שניו ונפשו לא־תשבע
illo præ bonum dixi ei fuerit non sepultura etiam & ,bono de
מן־הטובה וגם־קבורה לא־היתה לו אמרתי טוב ממנו
tenebrositate in & : ibit tenebrositatem in & ,venit vanum in Quia .abortivum
4 הנפל: כי־בהבל בא ובחשך ילך ובחשך
requies,cognoverit non &,viderit non solem Etiam .operietur ejus nomen
5 שמו יכסה: גם־שמש לא־ראה ולא ידע נחת
bonum &,vicibus duab⁹ annos mille vixerit si Et .illi quàm huic
6 לזה מזה: ואלו חיה אלף שנים פעמים וטובה
labor Omnis ? vadens omnis unum locum ad nonne : viderit non
7 לא ראה הלא אל־מקום אחד הכל הולך: כל־עמל
præstantiæ quid Quia .implebitur non anima etiam & : ejus os ob hominis
8 האדם לפיהו וגם־הנפש לא תמלא: כי מה־יותר
? vitis coram pergere scienti afflicto Quid ? stulto quàm sapienti
לחכם מן־הכסיל מה־לעני יודע להלך נגד החיים:

Versio VUL. LAT.

15 Miserabilis prorsùs infirmitas:
quo modo venit, sic revertetur.
Quid ergò prodest ei quòd labo-
16 ravit in ventũ? Cunctis dieb⁹
vitæ suæ comedit in tenebris
& in curis multis, & in æru-
17 mna atq; tristitia. Hoc itaq; vi-
sum est mihi bonũ, ut comedat
quis, & bibat, & fruatur læti-
tiã ex labore suo, quo laboravit
ipse sub Sole, numero dierũ vi-
tæ suæ, quos dedit ei Deus: &
18 hæc est pars illi⁹. Et omni ho-
mini, cui dedit De⁹ divitias, at-
que substantiam, potestatémq;
ei tribuit ut comedat ex eis, &
fruatur parte suá, & lætetur de
labore suo: hoc est donũ Dei.
19 Non enim satis recordabitur
dierũ vitæ suæ, eò quòd Deus
occupet deliciis cor ejus.

CAP. VI.

1 Est & aliud malũ, quod vidi
sub Sole, & quidẽ frequens a-
2 pud homines: Vir, cui dedit
De⁹ divitias, & substantiã, &
honorẽ, & nihil deest animæ
suæ, ex omnib⁹ quæ desiderat:
nec tribuit ei potestatẽ De⁹ ut
comedat ex eo, sed homo ex-
traneus vorabit illud: hoc va-
3 nitas, & miseria magna est. Si
genuerit quispiã centũ liberos,
& vixerit multos annos, &
plures dies ætatis habuerit, &
anima illius non utatur bonis
substantiæ suæ, sepulturâque
careat: de hoc ego pronuntio,
quòd melior illo sit abortivus.
4 Frustrà enim venit, & pergit
ad tenebras, & oblivione de-
5 lebitur nomen ejus. Non vidit
Solẽ, neque cognovit distantiã
6 boni & mali: Etiam si duobus
millibus annis vixerit, & non
fuerit perfruitus bonis: nónne
ad unũ locũ properant omnia?
7 Omnis labor hominis in ore
ej⁹: sed anima ej⁹ non implebi-
8 tur. Quid habet amplius sapi-
ens à stulto? & quid pauper,
nisi ut pergat illuc, ubi est
vita?

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καί γε τοῦτο πονηρὰ ἀρρωστία· ὥσπερ γὰρ
παρεγένετο, οὕτως καὶ ἀπελεύσεται. καὶ τίς
16 ἡ περισσεία αὐτοῦ ᾗ μοχθεῖ εἰς ἄνεμον; Καί
γε πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει, καὶ ἐν
πένθει, καὶ θυμῷ πολλῷ, καὶ ἀρρωστίᾳ, καὶ χόλῳ.
17 Ἰδοὺ εἶδον ἐγὼ (ξ) ἀγαθόν, ὅ ἐστι καλόν, τοῦ
φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθωσύ-
νην ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ, ᾧ ἐὰν (ο) μο-
χθῇ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς
αὐτοῦ ὧν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεός, ὅτι αὐτὸ με-
18 ρὶς αὐτοῦ. Καί γε πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν
αὐτῷ ὁ Θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπάρχοντα, καὶ ἐξουσί-
ασεν (π) αὐτῷ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ λαβεῖν τὸ
μέρος αὐτοῦ, καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν μόχθῳ
19 αὐτοῦ, τοῦτο δόμα Θεοῦ ἐστιν. Ὅτι οὐ (ρ) πολλὰ
μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὅτι ὁ
Θεὸς περισπᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας
αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ς'.

1 Ἔστι πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, καὶ
2 πολλή ἐστι (*) ὑπὸ τὸν ἄνθρωπον. Ἀνὴρ
ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ Θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπάρχοντα
καὶ δόξαν, καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ (α)
ἀπὸ πάντων ὧν ἐπιθυμήσει, καὶ οὐκ ἐξουσιά-
σει αὐτῷ ὁ Θεὸς (β) τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ,
ὅτι ἀνὴρ ξένος φάγεται (γ) αὐτόν. τοῦτο
3 ματαιότης καὶ ἀρρωστία πονηρά ἐστι. Ἐὰν
γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατόν, καὶ ἔτη πολλὰ ζήσε-
ται, καὶ πλῆθος ὅ,τι ἔσονται αἱ ἡμέραι ἐ-
τῶν αὐτοῦ, (δ) καὶ ψυχὴ αὐτοῦ οὐ πλησθήσεται
ἀπὸ τῆς ἀγαθωσύνης, καί γε ταφὴ οὐκ ἐγέ-
νετο αὐτῷ, εἶπα, Ἀγαθὸν ὑπὲρ αὐτὸν τὸ
4 ἔκτρωμα. Ὅτι ἐν ματαιότητι ἦλθε, καὶ ἐν
σκότει πορεύεται, καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐτοῦ
5 καλυφθήσεται. Καί γε ἥλιον οὐκ εἶδε, καὶ
οὐκ ἔγνω· ἀναπαύσεις τούτῳ ὑπὲρ τοῦτον.
6 Καὶ (*) ἔζησε χιλίων ἐτῶν καθόδους, καὶ ἀ-
γαθωσύνην οὐκ εἶδε, μὴ οὐκ εἰς τόπον ἕνα
7 (ε) πορεύεται τὰ πάντα; Πᾶς μόχθος (ζ)
ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ, καί (η) γε ἡ ψυχὴ
8 οὐ πληρωθήσεται. (*) Ὅτι τίς περισσεία τῷ σοφῷ
ὑπὲρ τὸν ἄφρονα; διότι ὁ πένης οἶδε πορευ-
θῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς.

Κεφ. ε'. MS. A. (ξ) ἀγαθόν ἐστιν καλὸν τοῦ φαγεῖν (ο) μοχθήσῃ (π) αὐτὸν φαγεῖν (ρ) πολλάς Κεφ. ς'. MS. A. (*) ἐπὶ τὸν (α) ἀπὸ παντὸς ... θυμεῖ, (β) φαγεῖν (γ) αὐτά καί γε τοῦτο (δ) καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ ἀγαθωσύνης, (*) εἰ ἔζησεν (ε) τὰ πάντα πορεύεται; (ζ) τοῦ ἀνθρώπου (η) καί γε ψυχὴ (*) Ὅτι τίς περισσεία

Sed & hoc languor pessimus: ut enim advenit, ita & abibit. Et (cc) quæ abundantia ejus, quâ laborat in ventum? Et quidem omnes dies ejus in tenebris, & in luctu, & iracundia multa, & languore, et insania. (ee) Ecce ego vidi bonũ, quod est pulchrũ, comedere, & bibere, et cernere bonitatẽ in omni labore suo, quocunq; laboraverit sub Sole, (ff) numero dierum vitæ suæ, quos dedit ei Deus: quippe est pars ejus. (gg) Et quidem omnis homo, cui dedit ei Deus divitias, et substantiã, concessitq; ei ut vesceretur ex eis, (hh) & tollere partẽ suam, & lætaretur in labore suo; hoc Dei donum est. Non enim multùm recordabitur dierum vitæ suæ, quia Deus (ii) occupat eum in lætitia cordis ejus.

CAP. VI.

Est malum quod vidi sub Sole, & multum est (a) sub homine. Vir cui dabit ei Deus divitias, et substantiam, & gloriam: & (b) non est deficiens animâ suâ ex omnibus quæ desiderabit: et non (c) dabit ei Deus potestatẽ, ut mãducaret ex eo: quia vir alienus comedet illud. Hoc vanitas est, et languor pessimus. Si genuerit vir (d) centum, et annis multis vixerit, & (e) multitudo quæcunque fuerint dies annorũ ejus, et anima ejus non (f) repletur ex bonitate, nec sepulchrũ fuerit ei: dixi, Bonũ super eum abortivũ. Nam vanitate quippe venit, & in tenebris vadit, et in tenebris nomen ejus abscondetur. Et quidẽ Solem non vidit, (b) nec cognovit requiem huic super hunc. Et (i) si vixit mille annorum reditus, et bonitatem non vidit; nonne ad locũ unũ quæque vadunt omnia? Omnis labor hominis in os ipsius: & quidẽ anima non implebitur. (k) Quoniam abundantia sapienti super insipientem, (l) quòd pauper novit ire ad ... vitæ.

תרגום TARGUM.

15 ואף דא בישתא מרעיתא ולית לה אסו דכל קבל דאתא לעלמא הדין חסיר מן זכותא כדין
16 יזיל לעלמא ההוא ומה מותר הוה ליה די טרח לקבלת רוחיה: אף כל יומוהי בחשוכא
17 שרא בדיל דלחמוהי בלחודוהי טעם ובנסים סגי חוי ובמרעין ורגיז הוו חיוהי: והא די
חזית אנא טבא הוא לבני אנשא ושפיר להון למעבד בעלמא הדין דייכלון וישתון מן
טורחותהון בדיל דלא לאושטא ידא באניסא וחטוף ולמטר פתגמי אוריתא ולמחן עניי
נכסא מן בגלל דיחזון טבתא בכל טרחותהון די טרחו בעלמא הדין תחות שמשא מנין
18 יומי חיוהי דגבר דיהב ליה יי במוליה ארום הוא חולקיה ולית אחורן בר מניה: אוף
כל אנש דיהב ליה יי עותר ונכסין ואשלטיה יי למיכל מניה בעלמא הדין ולמעבד מניה
צדקתא ולקבלא אגר שלים לעלמא דאתי ולמחדי בטורחיה עם צדיקיא הא דא מתנא
19 דאתיהיבת ליה במוליה מן קדם יי הוא: ארום לא יומין סגיאין חיי אנש די ידכר ית יומי
חיוהי כמה מנהון עתידין למהוי טבין וכמה מנהון עתידין למהוי בישין מטול דלא אתמסר
לבני אנשא ארום מן קדם יי אתגזר עלוהי כמה יומין אסתניף וכמה יומין יהי בחדות
ליביה:

ו

1 אית בישתא דחזית בעלמא הדין תחות שמשא ורבתא היא על בני אנשא: גבר דיהב
2 ליה יי במוליה עותר ויקר ונכסין וליתוהי מחסר לנפשיה מכל די יתרעי ולא אשלטיה
יי על חובתיה למטעם מניה אלהן ימות בלא ולד ולא חס קריביה לאחסנותיה להו ארום
אנתתיה תהא מתנסבא לגבר חילוני ויחסנניה וייכלניה כל דין גרמו ליה חובוהי דלא
3 עבד מניה מדעם טב ואתהפך עתריה למהוי ליה להבלו ולמרעא בישא: אין יוליד גבר
מאה בנין ושנין סגיאין יחי ובשלטנותא ורבנותא הוא די יהון יומי שנוהי ונפשיה לא
שבעת מן טבתא דהות ליה על די רחים על עתריה ולא קנא מניה שמא טבא אף בית
קבורתא לא הות מזמנא ליה אמרית אנא במימרי דטב מניה שלילא דלא חזא עלמא
4 הדין: ארום בהבלו אתא בעלמא הדין ובחשוכא שמיה מתחפי מן בגלל דלית ליה
5 זכותא ושום טב לא קנא למהוי מדכר: ואף נהור אוריתא לא חמא ולא ידע בין טב לביש
6 למבחן בין עלמא הדין לעלמא דאתי: ואלולי הוו יומי חיוהי דגברא תרין אלפין שנין
ובאוריתא לא עסיק ודינא וצדקתא לא עבד בשבועת מימרא דיי דביום מותיה נחתא
7 נפשיה לגהנם לאתר חד דכל חיביא אזלין תמן: כל טורח דגברא בדיל מזון פומיה הוא
8 טרח ועל מימר פומא דיי מיתין ואף נפשא דאנש לא תשבע מכלא ומשתיא: ארום
מה מותרא אית לחכימא בעלמא הדין יתיר מן שטיא בנין דרא בישא דלא מתקבל
עליהון ומה אית ליה ההוא גברא עניא למעבד אלהן למעסק באוריתא דיי בגין די
ינדע היכדין למהך עתיד למהך לקבל צדיקיא בגנתא דעדן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et etiam hic malus morbus cui nec sanitas est: quia omnino quemadmodum venit in seculũ hoc *indigens merito*, sic ibit ad seculũ *illud*: & quid reliqui est ei quòd laboraverit ut *caliget spiritus ejus*? Etiam omnes dies suos in tenebris habitat ut panẽ suum sol⁹ degustet: & in furore multo *videt*, & in ægrotationib⁹ & indignatione fuit vita ej⁹. Et ecce quod vidi ego bonũ esse filiis hominum & pulchrum illis ut faciant in seculo hoc, ut comedant & bibant ex labore suo, ita ut non extendant manum in violentiam & rapinam, sed custodiant verba Legis, & ut misereantur pauperum, propterea videant bonum in omni labore suo quo laboraverint in seculo hoc sub Sole numero dierũ vitæ hominis quẽ dederit ei *Domin⁹ in providentia sua*: etenim hæc pars ej⁹ est, *nec aliud ab hoc*. Etiã omnis homo cui dederit Domin⁹ divitias & facultates, & præposuerit eum Dñs, ut comedat ex eis in seculo hoc, & ut faciat ex eis eleemosynã, & ut accipiat mercedem perfectam in seculũ venturũ; & ut lætetur in labore suo cum justis: etenim hoc donũ quod datũ est illi *in sortem suam*, à Dño est. Etenim non dies multi vitæ hominis sunt ut recordetur dierũ vitæ suæ quotnam ex eis futuri sint boni, & quotnam ex eis futuri sint mali, propterea quòd non est traditũ filio hominis: quia à Dño decretũ est super eum quot dieb⁹ affligetur, & quot diebus vivet in gaudio cordis sui.

CAP. VI.

Est malum quod vidi sub Sole in seculo hoc, & magnum illud est super filios hominis. Vir cui dedit Dñs *in sortem suam* divitias & gloriam facultatum, & nihil deficit animæ ej⁹ ex omnib⁹ quæ voluit: sed non dedit potestatem ei Dominus ob peccatũ suum ut gustaret ex eis: sed morietur absque liberis, & non misertus est proximi sui ut hæredem eum filii constitueret: etenim uxor ej⁹ tradetur viro alieno, qui hæreditabit eas, & comedet ipsas: omnis hujus rei causa peccata sua illi fuerunt, quòd non fecerit ex illis quicquam boni, & conversæ sunt divitiæ ej⁹ ut essent ei in vanitatem & in ægritudinem malam. Si genuerit vir centũ filios, & annos multos vixerit, & in imperio & magistratu totidem fuerint dies annorum ej⁹, & anima ej⁹ non satiata fuerit bono quod erat ei, eò quòd absumptus divitiis suis, & non acquisivit ex illis nomen bonũ, etiámq; dom⁹ sepulchri non fuerit præparata illi, dixi *ego in verbo meo* quòd melior est eo abortivus qui non vidit seculũ hoc. Etenim in vanitate venit in seculũ hoc, & in obscuritate nomen ej⁹ obvolvetur; *eò quòd non sit ei meritũ, neque nomen bonum acquisierit, ut esset in memoria*. Etiam lucem Legis non vidit, & non cognovit inter bonũ & malum, & ad dijudicandũ inter seculũ hoc & seculũ alterũ. Et tametsi fuerint dies vitæ viri duo millia annorum, & in Lege non studuerit, & judiciũ & justitiam non fecerit, in juramento dicti Dñi quod [*fuerit*] in die mortis ej⁹, anima ej⁹ descendet ad gehennam ad locũ unũ quò omnes peccatores eunt. Omnẽ laborem vir propter cibũ oris sui ipse laborat, & in dicto oris Dñi *moriuntur*, & etiam anima hominis non satiabitur cibo & potu. Etenim quid ampli⁹ est *sapienti in seculo hoc* quàm *stulto, propter generationem malã, quod non acceptus sit apud eos*? & quid est ipsi *viro* pauperi, nisi ut studeat in *Lege* Dñi, ut cognoscat quomodo *eundo* futurũ sit ut eat omninò corã justis in paradisũ Ghedan.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܦ ܗܕܐ ܟܘܪܗܢܐ ܒܝܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܬܐ ܗܟܢܐ ܐܙܠ. ܘܡܢܐ ܝܘܬܪܢܐ
15 ܟܠ ܕܥܡܠ ܠܪܘܚܐ. * ܘܐܦ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܘܗܝ ܒܚܫܘܟܐ ܐܟܠ. ܘܒܪܘܓܙܐ ܣܓܝܐܐ
16 ܘܒܟܘܪܗܢܐ ܘܒܚܪܝܢܐ. ܘܒܡܟܪܘܬܐ. * ܗܢܐ ܚܙܝܬ ܐܢܐ ܕܛܒ ܗܘ ܘܫܦܝܪ. ܕܢܐܟܘܠ ܐܢܫ
17 ܘܢܫܬܐ ܒܥܡܠܗ ܕܥܡܠ. ܘܢܚܙܐ ܛܒܬܐ ܒܟܠܗ ܥܡܠܗ ܕܥܡܠ ܬܚܝܬ
ܫܡܫܐ: ܡܢܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܗܘ ܡܢܬܗ.
* ܘܐܦ ܟܠ ܒܪܢܫ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܥܘܬܪܐ ܘܢܟܣܐ. ܘܐܫܠܛܗ ܠܡܐܟܠ ܡܢܗܘܢ
18 ܘܠܡܣܒ ܡܢܬܗ: ܘܠܡܚܕܐ ܒܥܡܠܗ. ܐܦ ܗܕܐ ܡܘܗܒܬܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ.
19 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܣܓܝ ܢܥܗܕ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܡܥܢܐ ܠܗ ܒܚܕܘܬܐ
ܕܠܒܗ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܐܝܬ ܒܝܫܬܐ ܕܚܙܝܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܗܝ ܥܠ ܒܢܝܢܫܐ. * ܓܒܪܐ
ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܥܘܬܪܐ ܘܢܟܣܐ ܘܐܝܩܪܐ. ܘܠܐ ܚܣܝܪ ܠܢܦܫܗ ܡܕܡ ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ
2 ܕܪܓܝ. ܘܠܐ ܐܫܠܛܗ ܐܠܗܐ ܠܡܐܟܠ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܓܒܪܐ ܢܘܟܪܝܐ ܐܟܠ ܠܗܘܢ ܡܢ
ܒܬܪܗ. ܗܢܐ ܗܒܠܐ ܘܟܘܪܗܢܐ ܒܝܫܐ ܗܘ. * ܐܢ ܢܘܠܕ ܓܒܪܐ ܡܐܐ. ܘܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ
3 ܢܚܐ. ܘܢܣܓܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܫܢܘܗܝ. ܘܢܦܫܗ ܠܐ ܣܒܥܐ ܡܢ ܛܒܬܐ. ܘܐܦ ܩܒܘܪܬܐ
4 ܠܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܐܡܪܐ ܕܛܒ ܗܘ ܡܢܗ ܝܚܛܐ. * ܡܛܠ ܕܒܣܪܩܘܬܐ ܐܬܐ. ܘܒܚܫܘܟܐ ܐܙܠ
5 ܘܒܚܫܘܟܐ ܫܡܗ ܢܬܟܣܐ. * ܐܦ ܫܡܫܐ ܠܐ ܚܙܐ ܘܠܐ ܝܕܥ. ܢܝܚܐ ܠܗܢܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܗܢܐ.
6 * ܘܐܠܘ ܚܝܐ ܐܠܦ ܫܢܝܢ ܕܐܬܝܢ ܐܥܦܝܢ. ܘܛܒܬܐ ܠܐ ܚܙܐ: ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܐܬܪܐ ܚܕ
7 ܐܙܠ ܟܠ. * ܟܠ ܕܥܡܠ ܒܪܢܫܐ ܠܦܘܡܗ. ܘܢܦܫܗ ܠܐ ܡܬܡܠܝܐ. * ܡܛܠ ܕܡܢܐ ܝܘܬܪܢܐ
8 ܠܚܟܝܡܐ ܡܢ ܣܟܠܐ. ܠܡܣܟܢܐ ܕܝܕܥ ܠܡܗܠܟܘ ܠܘܩܒܠ ܚܝܐ.

Atque hic etiam morbus pessimus est: nam 15
uti venerat, sic abiit: & quod operæpretium est in omnibus quæ vento laboravit?
Quin etiam cunctis diebus suis in tenebris 16
comedit, & in ira magna, & in furore, ac
molestiâ, & ægritudine. Hæc est res quam 17
vidi ego Coheleth, Bonum est atque decorum edere ac bibere, & bono frui in omni
suo labore quo quis sub sole desudat, numero dierum vitæ suæ, quos concedit illi Dominus: quoniam hæc est portio ipsius.
Etiam, cuicunque dederit Dominus divitias atque facultates, & copiam fecerit ei comedendi ex ipsis, & percipiendi partem suam, & fruendi labore suo: hoc quoque donum Dei est. Non enim admodum recorda- 18
bitur dierum vitæ suæ: quia Deus occupat 19
illum in lætitia cordis ejus.

CAP. VI.

Est miseria quam vidi sub sole, & fre- 1
quens est apud homines. Vir cui largitur 2
Deus divitias & facultates atque honorem, nec deest animæ suæ quicquam ex omnibus quæ expetit, nec tamen tribuit ei potestatem Deus comedendi ex iis, sed homo extraneus vorabit eas post ipsum: hoc vanitas est, ac
morbus. Si progenuerit quis centum *libe-* 3
ros, & plurimos vixerit annos, & multiplicentur dies annorum ejus, animus autem ejus non saturetur bonis, adeoque sepulchrum non habeat: dico abortivum potio-
ris esse conditionis quàm iste. Is enim in va- 4
num prodiit, & in tenebras abibit, tenebrisq;
nomen ejus occultabitur; Imò nec solem 5
aspexit, nec agnovit. Tolerabilius est isti quàm
illi, Etiamsi vixerit annis bis mille, bonis au- 6
tem non sit fruitus. Nonne *enim* unum in lo-
cum tendũt omnia? Quicquid laboriosè con- 7
tendit homo, propter os ejus est: anima tamen ipsius haud expletur. Quia plus utili- 8
tatis est sapienti quàm stulto. Quare? quoniam pauper scit vitam sectari.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وذلك ان هذا سقما رديا * لانه كما جاء كذلك ينصرف * وما فضلة الذي يتعب فيه للرياح *
16 * ومع ذلك جميع ايامه للظلام والنوح والغضب الكثير والسقم والمر * فهذا الشي
17 الذي عرفته انا صالحا للذي هو جيدا * ان ياكل ويشرب ويبصر الصلاح في جميع
تعبه الذي يتعب فيه تحت الشمس * ويراعي عدد ايام حياته التي منحه الله اياها * لان
18 ذاك حظه * ولعمري ان كل انسان اعطاه الله ثروة ومالا * وسلطه عليها لياكل منها
19 وياخذ حظه ويسر بتعبه * هذا عطية الله هو * لان ايام حياته لم يذكر كثيرا * لان
الله يجتذبه في سرور قلبه *

* الفصل السادس *

1 * يكون شر قد عرفته تحت الشمس * وهو كثير تحت السماء * انسان يعطيه الله ثروة
2 وقنية وشرفا * وليس لنفسه اعواز من كل ما يشتهي * وما يسلطه الله ان ياكل منه
3 لكن انسان غريب ياكله * ولعمري ان هذا باطل وسقم خبيث هو * ان ولد الانسان
مايه * وعاش سنين كثيرة * وكانت ايام حياته كثيرة * وما تشبع نفسه من الخير
4 ومع ذلك ما صار له من ذاك قبر * قلت انا ان السقط صالح افضل منه * لانه جاء
5 بالباطل وسيمضي الى الظلمة * وسيغطى اسمه بالظلمة * مع انه ما راى شمسا ولا يعرفها
6 فلهذا راحة اكثر من هذا * وان عاش جمل الوف سنين وما عرف خيرا * وليس الى
7 موضع واحد يذهب الكل * كل تعب الانسان لفمه * ونفسه ما تمتلي * لان الحكيم له
8 فضل اكثر من العي * لان الفقير قد عرف السلوك امام الحياة *

Nimirum morbus est hic pessimus; quia 15
prout venerat, sic abibit: & quid
proderit id in quo laborat ventis? Et 16
adhæc omnes dies ejus consumpti sunt
tenebris, & luctu, & indignatione mul-
tâ, morbo, atque amaritudine. En igi- 17
tur quod cognovi bonum esse ei qui probus est, Edere ac bibere, & videre bonum in omni suo labore quo fatigatur sub sole, & arridere numero dierum ætatis suæ, quos dedit ei Deus: quan-
doquidem hæc est pars ipsius. Et 18
quidem quoties concedit Deus homini divitias & opes, & dat illi potestatem comedendi ex ipsis, & sumendi partem suam, ac fruendi labore suo:
hoc Divini muneris est. Non enim 19
frequenter recordatur dierum vitæ suæ, quia Deus trahit illum in hilaritate cordis ipsius.

CAP. VI.

Est malum quod cognovi sub sole, 1
& illud quidem frequens sub cæ-
lo. Est homo cui Deus tribuit divi- 2
tias, possessionem, atque honorem, nec est ejus animæ penuria ullius rei quam exoptat: & tamen non præbet ei Deus facultatem edendi ex illis, sed homo alienus comedet eas: & reverà hoc vanum est, & mor-
bus perniciosus. Si gignat quis cen- 3
tum, & annos vivat permultos, sintque dies ætatis ejus plurimi, non tamen satietur ejus anima bonis, & adhæc non fiat ei ex illis sepulchrum; ego pronuntio abortivum ipso meliorem
ac præstantiorem esse. Nam is venit 4
in vanum, & in tenebras abibit, te-
nebrisque tegetur nomen ejus: Præter- 5
quam quòd nec solem vidit, nec agnovit eum. Itaque major est illi quies quàm
isti. Et quamvis pluribus annorum 6
millibus vixerit, bonum autem non cognoverit, nonne ad eundem locum
omnia se recipiunt? Totus labor ho- 7
minis pro ipsius est ore, animus ta-
men ejus non impletur. Etenim sa- 8
piens insulso præstantior est, quia pauper novit obviàm ire vitæ.

קהלת : ו

9 טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הבל ורעות רוח :
10 מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר הוא אדם ולא יוכל לדין עם שתקיף ממנו :
11 כי יש דברים הרבה מרבים הבל מה יתר לאדם :

CAP. VII. ז

1 כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל אשר מי יגיד לאדם מה יהיה אחריו תחת השמש :
2 טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו :
3 טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו :
4 טוב כעס משחוק כי ברע פנים ייטב לב :
5 לב חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית שמחה :
6 טוב לשמע גערת חכם מאיש שמע שיר כסילים :
7 כי כקול הסירים תחת הסיר כן שחק הכסיל וגם זה הבל :
8 כי העשק יהולל חכם ויאבד את לב מתנה :
9 טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך רוח מגבה רוח :
10 אל תבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח :
11 אל תאמר מה היה שהימים הראשנים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה :
12 טובה חכמה עם נחלה ויתר לראי השמש :
13 כי בצל החכמה בצל הכסף ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה :
14 ראה את מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו :

Versio VUL. LAT.

9 Melius est videre quod cupias, quàm desiderare quod nescias: sed & hoc vanitas est, & præ-
10 sumptio spiritûs. Qui futurus est, jam vocatum est nomen ejus: & scitur quòd homo sit, & non possit contra fortiorem
11 se in judicio contendere. Verba sunt plurima, multámq; in disputando habentia vanitaté.

CAP. VII.

1 Quid necesse est homini majora se quærere, cũ ignoret quid conducat sibi in vita sua, numero dierũ peregrinationis suæ, & tempore ꝗ velut umbra præterit? Aut quis ei poterit indicare quid post eum futu-
2 rum sub Sole sit? Meli⁹ est nomen bonũ, quã unguenta pretiosa, et dies mortis die nativi-
3 tatis. Meli⁹ est ire ad domũ luctûs, quã ad domũ cõvivii: in illa enim finis cunctorũ admonetur hominũ, & vivens cogitat
4 quid futurũ sit. Melior est ira risu: quia ꝑ tristitiã vultûs, cor-
5 rigitur anim⁹ delinquentis. Cor sapientiũ ubi tristitia est, et cor
6 stultorũ ubi lætitia. Meli⁹ est à sapiente corripi, quã stultorũ
7 adulatione decipi. Quia sicut sonit⁹ spinarũ ardentium sub olla, sic risus stulti: sed & hoc
8 vanitas. Calumnia conturbat sapienté, & perdet robur cor-
9 dis illi⁹. Melior est finis orationis, quã principiũ. Melior est
10 patiens arrogante. Ne sis velox ad irascendũ: quia ira in sinu
11 stulti requiescit. Ne dicas; Quid putas causæ est, quòd priora tempora meliora fuére quàm nunc sunt? stulta enim est hu-
12 juscemodi interrogatio. Utilior est sapientia cum divitiis, & magis prodest videntib⁹ Solé.
13 Sicut enim protegit sapientia, sic protegit pecunia: hoc auté

14 plus habet eruditio & sapientia, quòd vitam tribuunt possessori suo. Considera opera Dei, quòd nemo possit corrigere quem ille despexerit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 † Ἀγαθὸν ὅραμα ὀφθαλμῶν ὑπὲρ πορευόμενον ψυχῇ. καίγε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις
10 πνεύματος. † (ι) Εἴ τι ἐγένετο, ἤδη (θ) κέκληται ὄνομα αὐτοῦ, † καὶ ἐγνώσθη ὅ ἐστιν ἄνθρωπος, † καὶ οὐ δυνήσεται (ι) κριθῆναι μετὰ τοῦ ἰσχυροτέρου ὑπὲρ αὐ-
11 τόν. † Ὅτι εἰσὶν λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα.

ΚΕΦ. Ζ.

1 † Τί περισσὸν τῷ ἀνθρώπῳ; ὅτι τίς οἶδεν (α) ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ (β) ζωῇ, † ἀριθμὸν (γ) ζωῆς ἡμερῶν ματαιότητος αὐτοῦ; καὶ ἐποίησεν (δ) αὐτὰ ἐν σκιᾷ. † Ὅτι τίς ἀπαγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλι-
2 ον; (ε) † Ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθόν, † καὶ ἡμέρα τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν (ζ) γε-
3 νήσεως. † Ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους † ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου † καθότι τοῦτο (η) τέλος παντὸς ἀνθρώπου, † καὶ ὁ ζῶν δώσει ἀγαθὸν (θ) εἰς καρδίαν αὐτοῦ. † Ἀ-
4 γαθὸν θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα, † ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυνθήσεται καρδία. † Καρδία σο-
5 φῶν ἐν οἴκῳ πένθους, † καὶ καρδία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης. † Ἀγαθὸν τὸ ἀκοῦσαι ἐπι-
6 τίμησιν σοφοῦ † ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ᾆσμα ἀφρόνων. † (ι) Ὡς φωνὴ ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα,
7 † οὕτως (κ) γέλως τῶν ἀφρόνων. † καίγε τοῦτο ματαιότης. † Ὅτι ἡ συκοφαντία περιφέρει σοφόν,
8 † καὶ (λ) ἀπόλλυσι τὴν καρδίαν εὐτονίας αὐτοῦ. † Ἀγαθὴ ἐσχάτη λόγων ὑπὲρ ἀρχὴν αὐτοῦ, † ἀγα-
9 θὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύματι. † Μὴ σπεύσῃς ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι, † ὅτι θυ-
10 μὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται. † Μὴ εἴπῃς, Τί ἐγένετο, ὅτι αἱ ἡμέραι (μ) αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύτας; † ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπη-
11 ρώτησας περὶ τούτου. † Ἀγαθὴ σοφία μετὰ (ν) κληρονομίας, † καὶ περισσεία τοῖς θεωροῦσι τὸν ἥλιον.
12 Ὅτι ἐν σκιᾷ αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιὰ (ο) ἀργυρίου, † καὶ περισσεία γνώσεως τῆς σοφίας
13 † ζωοποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς. † Ἴδε τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ, † ὅτι τίς δυνήσεται
14 κοσμῆσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν;

Κεφ. ϛ'. MS. A. (ι) Ἤ τι (θ) κέκληκεν (ι) τοῦ κριθῆναι μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ. Κεφ. ζ. MS. A. (α) τί ἀγαθὸν (β) ζωῇ αὐτοῦ, (γ) ἡμερῶν ζωῆς (δ) αὐτάς (ε) † καὶ καθὼς ἔτι τίς ... ἀπαγγελεῖ αὐτῷ; Ἀγαθὸν (ζ) γενέσεως αὐτοῦ. (η) τὸ τέλος (θ) ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ. Ὅτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν (κ) ὁ γέλως ὁ τῶν ἀφρόνων. (λ) ἀπολλύει (μ) αἱ πρότεραι (ν) κληροδοσίας, (ο) τοῦ ἀργυρίου, (ξ) τοῦ κοσμῆσαι

(m) Bonum est aspect⁹ oculorũ ... ambulantem animã. Hoc etiã vanitas et præsumptio spirit⁹. Si (n) quid fuit, jam vocatũ est nome ej⁹, et cognitum quod est homo, et non poterit judicari cum (o) fortiore super se. Quia sunt verba multa multiplicãtia vanitatem.

CAP. VII.

Quid pl⁹ homini? Quis enim novit (a) bonũ homini in vita (b) numerũ dierũ vitæ vanitatis ej⁹, et (c) fecit ea in umbra? Quia quis annuntiabit homini, quid erit post eum sub Sole? Bonũ est nome (e) super oleũ bonũ, et dies mortis super diem nativitatis. Bonum ire ad domũ luctûs, quã ire in domũ convivii, eò quòd hoc finis omniu hominum: & qui vivit dabit bonum ad cor suũ. Bonũ est ira super risum; quia in (e) malo vultûs bonum cor. Cor sapientiũ in domo luctûs, & cor insipientiũ in domo lætitiæ. Bonum est audire increpationẽ sapientis super virũ audientẽ carmẽ stultorum. (f) Sicut vox spinarum sub olla, sic ris⁹ stultorũ. Etiã hoc vanitas. Quia calumnia (g) circumfert sapientem et perdit (h) cor vigoris ejus. (i) Bonum est novissimum sermonum super principiũ ejus. Bonũ est longanimis super (k) excelsum spiritu. Ne festines in spiritu tuo irasci: (m) quia furor in sinu stultorũ requiescet. Ne dicas: Quid factũ est, quia dies priores erant boni super hos? (o) quia non in sapientia interrogasti de hoc. Bona est sapientia cum hæreditate, et amplius videntib⁹ Sole: (p) Quia in umbra sapientia, sicut umbra argenti; et abundantia scientiæ sapientiæ vivificabit eum qui ab ea. (r) Vide opera Dei: quoniam quis poterit adornare quem Deus perverterit eum?

תרגום TARGUM.

9 טב לגברא למחדי על עלמא דאתי ליה ולמעבד צדקתא ולמחמי אגר טב על עובדוי ליום
דינא רבא מן די יזל לעלמא ההוא בסיגוף נפש ברם דין לגברא חייבא הבלו ותבירות
10 רוחא : מה דהוה בעלמא הא כבר אתקרי שמיה ואשתמודע לבני אנשא מן יומא דהוה
אדם קדמאה וכולא גזירת מימרא דיי היא ולית רשו לגברא למקם בדינא עם מרי עלמא
11 דתקיף מניה : ארום אין פתגמין סגיאין דמסגין הבלו בעלמא מה מותר אית לגבר
דמתעסק בהון :

ז

1 ארום מן הוא די ינדע מה יוטיב לאנשא בעלמא הדין אלהן למעסק באוריתא די אנון חיי
עלמא וכל מנין יומי חיי הבלו די יחי בעדן מותיה אנון חשיבין בעינוי כטלא דמן הוא די
2 חוי לאנשא מה דעתיד למהוי באפוהי בעלמא הדין תחות שמשא : טב שמא טבא דיקנון
צדיקיא בעלמא הדין יתיר ממשחא דרבותא דהוה מתרבי על ריש מלכיא וכהניא ויומא
דישכב גבר ויפטר לבית קבורתא בשום טב ובזכותא מן יומא די אתיליד רשיעא בעלמא :
3 טב למיזל לגבר אבלא לנחמותיה מלמיזל לבית משתיא דחמרא דמתלעבין די בבית
אבלא תמן הוא סוף כל אנשא למיזל די על כולהון אתגזרת גזרת מותא ומן בגלל דיהך
לבית אבלא גברא צדיקא יתב ויתן ללביה מלי דמותא ואין אית בידיה מדעם ביש ישבקניה
4 ויתוב בתיובתא קדם מרי עלמא : טב רגזיה דרגז מרי עלמא על צדיקיא בעלמא הדין מן
חוכא די הוא מחיך עם רשיעא ארום באבאשות אפי שכנתא אתי בצורתא ופורענותא
5 בעלמא בגין לאוטבא לב צדיקיא ויצלון קדם מרי עלמא דהוא מרחם עליהון : לבהון
דחכימיא אנן על חורבן בית מוקדשא ועצב על גלות בית ישראל ולב שטין בחדות בית
6 ליצנותהון אכלין ושתן ומתפנקין ולא יתיבון על לבהון סגוף אחיהון : טב למתב במדרש
בית אולפנא ולמשמע נזוף גבר חכימא באוריתא מגבר דאזיל למשמע קל טבלא דשטין :
7 ארום כקל קבלת כובין דמתוקדין תחות דודא כדין קל חוכא דשטיא אוף דין הבלו : ארום
8 אניסא יהתל בחכימא בגין דלא אזיל באורחתיה ומהובד במלוי בישיא ית חוכמת לב
חכימא דאתיהיבת ליה במתנא מן שמיא : טב סוף עסקא מן שרויה דבשרויה לא אשתמודע
9 לגבר מה דעתיד למהוי בסופיה אלהן סוף מלתא טב אשתמודע לגבר דטב הוא וטב מן
10 קדם יי גבר די שליט ברוחיה ומכבש יצריה מגבר דאזיל בנפסות רוחיה : ובעדן דתיתי עלך
אוכחתא מן שמיא לא תבהל בנפשך למרתח ולמימר פתגמי סרבנותא כלפי שמיא ארום
אין אנת סבל ישתבק לך ואין את מסרב ומרתח דע ארום רתחא בעטף שטין ינוח עד כרון
11 דיהובד יתהון : ובעדן עשקך לא תימר מה דהות קדמת דנא טב בעלמא די יומין קדמאין
הוו טבין ואנשי דרא ההוא הוו שפירי עובדא יתיר מן אלין בגין כן טבא הוה מטי להון ואנת
12 לא על חוכמתא שאלתא על דנא : טבתא חוכמתא דאוריתא עם אחסנת ממונא ויתיר לגבר
למהוי מדבר בענותנותא עם גוברין דיירי ארעא דחזן טב וביש תחות שמשא בעלמא הדין :
13 ארום היכמה דמסתתר גברא בטלל חוכמתא היכדין מסתתר בטלל כספא בעדן די עבד
מניה צדקתא ומותר מנדעא חוכמתא דאוריתא תחי ית מרהא מבית קבורתא לעלמא
14 דאתי : הוי מסתכל ית עובדא דיי וגבורתיה די עבד ית סמיא ית גבינא וחגירא למהויהון
פרישן בעלמא ארום מן הוא די יכיל לתקנא ית חד מנהון אלהן מרי עלמא די עותיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Melius est viro ut lætetur super *seculo venturo* ipsi, & ut faciat justitiam & ut videat mercedem *bonam* operum suorum in die judicii magni, quàm ut eat ad seculum illud in afflictione animæ: verùm hoc vanitas est peccatori, & confractio spiritus. Id quod fuit in mundo, ecce jam vocatum fuit nomen ejus & cognitum filiis hominis à die quo fuit Adam antiquus, *estq; totum decretum verbi Domini*; & non est facultas viro consistendi in judicio cum Domino mundi, qui fortior est illo. Etenim si res multæ sunt quæ multiplicant vanitatem in mundo: quæ adjectio est viro qui studuerit in eis?

CAP. VII.

Quis enim est qui noverit quid proderit homini in seculo hoc, nisi ut studeat in Lege, quòd ipsa vita seculi; & omnis numerus dierũ vitæ vanitatis ejus quos vixerit, in tempore mortis suæ illi reputentur *in oculis ejus* umbra: nam quis indicabit homini quid futurum est ut fiat *coram eo in seculo* hoc sub Sole? Melius est nomen bonum quod comparabunt justi in seculo hoc, quàm unguentum unctionis quod fuerit inunctum super caput regum & Sacerdotum: & dies quo jacebit vir & emittetur in domum sepulchri cum nomine bono atque justitia, quàm dies quo *natus est im*prob⁹ in mundo. Melius est ire *ad virum lugentem* ad *consolandum eum* quàm ire in domum convivii vini subsannatorum: quod in domo luctus finis omnis hominis ut eat; siquidem super omnes illos decreta est sententia mortis: propterea qui iverit ad domum luctus, vir justus sedebit & ponet in corde suo loquelas mortis: & si est in *manu ipsius* quicquam mali, deponet illud, & convertetur in pœnitentiam *coram Domino mundi*. Melior est indignatio qua indignabitur Domin⁹ mundi adversus justos in seculo hoc, quàm risus quo ille deridet *improbum*: dum enim contrahitur vult⁹ majestatis, venit penuria & vindicta in seculum ad beandum cor justorum qui orabunt ante Dñm mundi, & ipse miserebitur ipsorum. Cor sapientum *mæret propter vastationem domus sanctuarii, & dolet propter exilium domus Israel*; & cor stultorum est in lætitia domus derisionis: comedunt & bibunt & delitiantur, & non revolvunt super cor suũ afflictionem fratrum suorum. Melius est *sedere in schola domus doctrinæ, & audi*re increpationem viri sapientis in Lege, quàm si quis eat ad audiendum vocem *tympani* stultorum. Etenim sicut vox clamoris spinarum quæ comburuntur sub olla, sic vox risus stultorũ: etiam hoc vanitas. Etenim violentia decipiet sapientem *quò non ambulet in via sua*, & perdet per eloquia sua mala sapientiam cordis *sapientis*, quæ data fuerit ei dono cœlit⁹. Melior est finis negotii quã initiũ ej⁹; quod in principio ej⁹ non notũ est viro quid futurum est ut fiat in fine ej⁹, *sed finis rei bon⁹ innotescit viro quòd bonus sit*: melior est ante Dñm vir qui imperat spiritui suo & subigit concupiscentiam suã, quã vir qui ambulat in tumore spirit⁹ *sui*. Et in tempore quo venerit super te correctio de cœlis, ne festines in anima tua ut incalescas, & dicas verba contumaciæ contra cœlũ; etenim si tu sustinens fueris, remittetur tibi, et si tu exacerbaveris & incalueris, scito quòd furor in sinu stultorũ quiescet, quoad perire faciat eos. Et in tempore molestiæ tuæ ne dicas, Quid fuit *antehac bonũ in mundo*, quòd dies antiqui fuerunt boni, & homines generationis illi⁹ fuerunt pulchriores opere quã hi: ideò bonũ contigit eis: & tu non ex sapientia quæsisti super hoc. Bona est sapientia Legis cum hæreditate *divitiarũ*: sed longè meli⁹ est ut vir *versetur in mansuetudine* cum viris habitatorib⁹ terræ qui viderunt bonũ & malũ sub Sole in seculo hoc. Etenim quemadmodũ custoditur vir in umbra sapientiæ, sic custoditur in umbra argenti in tempore quo facit ex eo eleemosynam: & augmentum cognitionis sapientiæ vivificabit dñm suũ *è sepulchro ad seculum futurum*. Contemplare op⁹ Domini et fortitudiné ejus, qui fecit cæcum, gibbosum, claudum, ut sint mirabilia in seculo: etenim quis est qui poterit dirigere unum ex illis, nisi Dominus mundi qui curvavit eum?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Melior est aspectus oculorum, quàm incessus voluntarius: at hoc etiam vanitas est, 9
& animi turbatio. Quod extitit, jam olim 10
vocatum est nomen ejus, & cognitum est quòd sit homo, nec possit judicio contendere cum potentiore se. Multa sunt enim verba 11
quæ augent vanitatem.

CAP. VII.

Quod emolumentum est homini? quis 1
enim scit quid utile sit homini in vita sua numero dierum vanissimæ ætatis suæ? hi enim velut umbra prætereunt. Quis indicabit homini quid futurum sit post eum sub sole? Melior est fama bona quàm un- 2
guentum optimum, & dies mortis melior est die nativitatis. Melius est adire locum 3
luctûs, quàm adire locum convivii: is enim est finis omnium hominum: & qui vivit, bona præstabit cordi suo. Melior est indi- 4
gnatio risu: quia severitate vultûs serenum redditur cor. Cor sapientum inter luctum 5
versatur: cor autem stultorum inter gaudia. Melius est audire correptionem sapi- 6
entum, quàm ut quis audiat cantionem stultorum: Qualis enim est sonitus spina- 7
rum sub olla, talis est risus stultorum: At hoc etiam vanitas est: Quia calumnia per- 8
dit sapientes, & munere cor pessundatur. Melior est finis sermonis, quàm exordium 9
ejus. Et melior est longanimitas arrogantiâ. Ne præcipiti sis animo ad succensendum: 10
quoniam ira in stultorum sinu requiescet. Ne dicas, Quî factum est ut pristini dies 11
meliores essent quàm isti? non enim sapienter hæc percontaris. Melior est sapientia 12
instrumentis bellicis, ac multò magis solem videntibus. Nam umbra sapientiæ similis 13
est umbræ pecuniæ: at abundantia cognitionis sapientiæ vitam tribuet domino suo. Confidera opus Dei: quis enim possit sta- 14
bilire eum qui perturbatus est?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* العين ذات النظر صالحة أفضل من النفس الماضية * ومع ذلك فهذا باطل واختيار الروح
* إن كان شيا فقد سمي اسمه وعرف انه انسان ولن يمكنه ان يحاكم مع من هو أفضل
منه * لأن يكون أقوال كثيرة تكثر الاباطيل *

الفصل السابع *

* ما الفضل للانسان * لأن من قد عرف ما هو الأصلح للانسان في حياته * عدد أيام حياته
بطالته فاختارها بالظل * لأن من يخبر الانسان ماذا يكون خلفه تحت الشمس * اسم الصالح
أفضل من دهن صالح * ويوم الموت هو للانسان أخير من يوم مولده * لأن الصالح المضي إلى
بيت النوح أفضل من الذهوب إلى مجلس الشرب * لما أن هذا عاقبة كل انسان * والحي
يعطي قلبه صلاحا * الغضب صالح أفضل من الضحك * لأن بشر الوجه يطيب القلب
* قلب الحكماء في بيت النوح * وقلب الجهال في منزل السرور * استماع انتهار الحكيم
أفضل من انسان يسمع غناء الجهال * لأن كصوت الشوك تحت الطنجير كذلك ضحك
الأغبياء * ولعمري هذا باطل * لأن البغي يدهش رأي الحكيم * ويحل قلب قوته * انتهاء
الكلام صالح أفضل من ابتدائه * المتمهل صالح أفضل من المستعلي بروح الهوان
* لا تسارع ان تغضب بروحك * فان الغضب في حضن الاغبياء يستروح * لا تقل ماذا صار
وماذا أصابني * لأن الأيام السالفة كانت صالحة أفضل من هذه الأيام * فإنهم ما سألوا عن
هذه كحكمة * الحكمة صالحة مع بذل حصتها * وفضلها نافع للذين يبصرون الشمس * لأن
الحكمة في ظلها كظل الفضة * فضل معرفة الحكمة تحيي من افترس بها * أبصر صنائع
الله * لأن من يمكنه يزين من يعكسه الله *

Oculus circumspectus bonus est, præstantior animâ celeri: nihilominus hoc vanum 9
est, & placitum spiritûs. Si quid extat, jam est impositum nomen ejus, & 10
innotuit quòd homo sit, nec valeat judicio contendere cum potenie præstantiore se.
Nam permulti sunt sermones qui multiplicant vanitates. 11

CAP. VII.

Quid prodest homini? quis enim novit quid magis conducat homini in vita 1
sua? numerum dierum ætatis suæ, imò verò vanitatis suæ, transegit in umbra: nam quis referet homini quid futurum sit post ipsum sub sole? Nomen bo- 2
num excellentius est unguento optimo: & dies mortis melior est homini quàm dies nativitatis ejus. Bonum quidem est ire ad 3
domum luctûs, melius quàm ire ad consessum potationis; quoniam hoc, finis est omnis hominis; & qui vivus est, bono imbuit cor suum. Melior est indignatio 4
quàm risus, quia per tristitiam vultûs cor hilarescit. Cor sapientum est in do- 5
mo luctûs, & cor stultorum in domo gaudii. Audire objurgationem sapientis, 6
præstantius est homine qui audit concentum stultorum. Nam ut crepitus spina- 7
rum sub olla, ita est risus stultorum: & hoc quidem vanum est. Oppressio namq; 8
pervertit mentem sapientis, & dissolvit cor fortitudinis ejus. Finis sermonis 9
melior est principio ejus. Longanimis præstantior est eo qui e spiritu despectionis superbit. Ne festines irasci in animo tuo, 10
quoniam ira in stolidorum sinu requiescit. Ne dicas, Quid factum est, & 11
quid accidit mihi? nam dies præteriti meliores erant diebus præsentibus: quia insipienter hoc sciscitarentur. Bona est 12
sapientia cum beneficio suæ fortis, ejusque præstantia prodest his qui vident solem. Nam esse in sapientiæ umbra, idem est 13
ac esse in umbra pecuniæ: præstantia cognitionis sapientiæ tribuit illi vitam, qui utilitatem ex ea percipit. Inspice 14
opera Dei; nam quis possit concinnare quem Deus perverterit?

contra hoc Etiam .vide mala die in &, bonosin esto bono die In
15 ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את־זה לעמת־
eum post homo inveniret non quod verbum super , Deus fecit hoc
זה עשה האלהים על־דברת שלא ימצא האדם אחריו
periens justus Est .meæ vanitatis dieb' in vidi Omnia .quicquam
16 מאומה : את־הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אבד
,multùm justus sis Ne.sua malitia in plongās impi' est &, sua justitia in
17 בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו : אל־תהי צדיק הרבה
ne &, multū improbus sis Ne ?desolaberis quid ut abundāter sapiens sis ne &
18 ואל־תתחכם יותר למה תשומם : אל־תרשע הרבה ואל־
apprehēdas quòd Bonū ?tuo tempore non in morieris quid ut :stultus sis
19 תהי סכל למה תמות בלא עתך : טוב אשר תאחז
Deum timens quia :tuā manū facias quiescere ne hoc ab etiā & ,hoc in
בזה וגם־מזה אל־תנח את־ידך כי־ירא אלהים
, potentibus decem præ :sapientē roborabit Sapientia .hæc omnia egredietur
20 יצא את־כלם : החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים
faciat qui : terra in justus non homo Quia .civitate in fuerunt qui
21 אשר היו בעיר : כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה־
des ne ,loquentur quæ verbis omnib' Etiā .peccet non &, bonū
22 טוב ולא יחטא : גם לכל־הדברים אשר ידברו אל־תתן
etiam Quia .tibi maledicentē tuū servū audias non ut :tuum cor
23 לבך אשר לא־תשמע את־עבדך מקללך : כי גם־
Omne .aliis maledixisti tu etiam quòd :tuū cor novit multis vicibus
24 פעמים רבות ידע לבך אשר גם־את קללת אחרים : כל־
.me à est elongata ipsa & :ero Sapiens : dixi ,sapientia in tentavi hoc
זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני :
ego Circuivi ?illud inveniet quis ,pfundū profundū & :fuit quod illud Remotū
25 רחוק מה־שהיה ועמק עמק מי ימצאנו : סבותי אני
26 :supputationē & ,sapientiā quærendū & ,investigandū ad & sciendū ad meū cor &
ולבי לדעת ולתור ובקש חכמה וחשבון
amarā ego invenirem Et .insaniarum fatuitatē &, stultitiæ impietatē sciendū ad &
27 ולדעת רשע כסל והסכלות הוללות : ומוצא אני מר
,ejus cor retia & ,decipulæ ipsa quia ,mulierem morte præ
ממות את־האשה אשר־היא מצודים וחרמים לבה
peccans &, illa ab evadet Dei facies ad bonus :ejus manus vincula
אסורים ידיה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא
,alteram ad unam :Choheleth dixit ,inveni hoc ,Vide .ea in capietur
28 ילכד בה : ראה זה מצאתי אמרה קהלת אחת לאחת
.inveni non &, mea anima quæsivit adhuc Quam .computationē inveniendū ad
29 למצא חשבון : אשר עוד־בקשה נפשי ולא מצאתי
.inveni non his omnib' in mulierē & ,inveni mille ex unū Hominē
אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל־אלה לא מצאתי :
Deus fecit quod ,inveni hoc vide Tantummodo
30 לבד ראה־זה מצאתי אשר עשה האלהים את־
.multas computationes inquisierunt ipsi & : rectum hominem
האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים :

Versio VUL. LAT.

15 In die bona fruere bonis, et
malá dié prǽcave : sicut enim
hanc, sic & illã fecit De', ut nó
inveniat homo contra eū justas
16 querimonias. Hæc quoq; vidi
in dieb' vanitatis meæ : Justus
perit in justitia sua, & impius
multo vivit tempore in malitia
17 sua. Noli esse just' multúm: ne-
que plus sapias quá necesse est,
18 ne obstupescas. Ne impiè agas
multúm : & noli esse stult', ne
moriaris in tempore non tuo.
19 Bonū est te sustentare justū, sed
& ab illo ne subtrahas manū
tuã : quia qui timet Deū, nihil
20 negligit. Sapientia conforta-
vit sapientē sup decé principes
21 civitatis. Non est enim homo
just' in terra, qui faciat bonū,
22 & non peccet. Sed & cunctis
sermonib', qui dicuntur, ne ac-
cōmodes cor tuū : ne fortè au-
dias servū tuū maledicentē ti-
23 bi. Scit enim conscientia tua,
quia & tu crebrò maledixisti
24 aliis. Cūcta tentavi in sapien-
tia. Dixi, Sapiēs efficiar: et ipsa
25 longi' recessit à me Multò ma-
gis quã erat: et alta profundi-
26 tas, quis inveniet eã? Lustravi
universa animo meo, ut scirē,
et cōsiderarē, & quærerē sapi-
entiã, et rationē: et ut cogno-
scerē impietatē stulti, et errorē
27 imprudentiū : Et inveni ama-
riorē morte mulierem, quæ la-
que' venatorū est, et sagena cor
ej', vincula sunt man' illi': qui
placet Deo, effugiet illam: qui
autē peccator est, capietur ab
28 illa. Ecce hoc inveni, dixit Ec-
clesiastes, unū & alterū, ut in-
29 venirem rationem, Quã adhuc
quærit anima mea, et nō inve-
ni. Virū de mille unū reperi,
mulierē ex omnib' nō inveni.
30 Solūmodò hoc inveni, q̄ fece-
rit De' hominē rectū, et ipse se
infinitis miscuerit quæstionib'.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 † Ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθωσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ, καὶ ἴδε ἐν ἡμέρᾳ κακίας. † ἴδε, καί γε (ο) σὺν τοῦτο σύμφωνον τούτῳ † ἐποίησεν ὁ Θεὸς περὶ λαλιᾶς, † ἵνα μὴ εὕρῃ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ (π) οὐδέν.
16 † Σὺν πάντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός μου· † ἔστι δίκαιος (*) ἀπολλύμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ, † καί ἐστιν ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ.
17 † Μὴ γίνου δίκαιος πολύ, † (ρ) μηδὲ σοφίζου περισσά, μή ποτε ἐκπλαγῇς.
18 † Μὴ ἀσεβήσῃς πολύ, καὶ μὴ γίνου σκληρός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου.
19 † Ἀγαθὸν τὸ ἀντέχεσθαί σε ἐν τούτῳ, † καί γε ἀπὸ τούτου μὴ μιάνῃς τὴν χεῖρά σου, † ὅτι (σ) φοβουμένοις τὸν Θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα.
20 † Ἡ σοφία βοηθήσει τῷ σοφῷ † ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει. †
21 Ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι δίκαιος ἐν τῇ γῇ, † ὃς
22 ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται. † Καί γε εἰς πάντας λόγους οὓς (τ) λαλήσουσιν ἀσεβεῖς, † μὴ θῇς καρδίαν σου, † ὅπως μὴ ἀκούσῃς τοῦ
23 δούλου σου καταρωμένου σε. † Ὅτι πλειστάκις πονηρεύσεταί σε, † καὶ καθόδους πολλὰς κακώσει καρδίαν σου, † ὅτι ὡς καί γε σὺ κατηράσω ἑτέ-
24 ρους. † Πάντα ταῦτα ἐπείρασα (υ) ἐν σοφίᾳ. † εἶπα, Σοφισθήσομαι· † καὶ αὕτη ἐμακρύνθη
25 ἀπ' ἐμοῦ Μακρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν, † καὶ βαθὺ βά-
26 θος, τίς εὑρήσει αὐτό; † Ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι † καὶ τοῦ κατασκέψασθαι καὶ τοῦ ζητῆσαι σοφίαν καὶ ψῆφον, † καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην † καὶ ὀχληρίαν καὶ (φ) περιφο-
27 ράν. † Καὶ εὑρίσκω ἐγὼ (χ) αὐτήν, καὶ ἐρῶ πικρότερον ὑπὲρ θάνατον † σὺν τὴν γυναῖκα ἥτις ἐστὶ (ψ) θήρευμα, † καὶ σαγῆναι καρδία αὐτῆς, † δεσμοὶ εἰς χεῖρας αὐτῆς. † ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς, † καὶ ἁμαρτάνων συλληφθήσεται ἐν αὐτῇ. †
28 † Ἴδε τοῦτο εὗρον, εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής· †
29 μία τῇ μιᾷ τοῦ εὑρεῖν λογισμόν, † Ὃν (ω) ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου, καὶ οὐχ εὗρον· † καὶ ἄνθρωπον ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον, † καὶ γυναῖκα ἐν
30 πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον. † Πλὴν ἴδε τοῦτο εὗρον, ὃ ἐποίησεν (α) ὁ Θεὸς † σὺν τὸν ἄνθρωπον (β) εὐθῆ· † καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλούς.

MS.A. (ο) τοῦτο σύμφωνον τούτῳ (π) μηδέν. (*) ἀπολλύμενος (ρ) καὶ μὴ (σ) ... (τ) λαλήσουσιν, μὴ θῇς (υ) ἐν τῇ σοφίᾳ. (φ) περιφοράν. (χ) αὐτὴν πικρότερον ὑπὲρ θάνατον (ψ) θηρεύματα, (ω) ἐζήτησεν (α) ὁ κύριος (β) * ...

In die bonitatis (f) vive in bono,
(t) vide in die mali, vide. Et quidem
(v) huic congruenter illud fecit Deus
de loquela, ut nō inveniat homo
cum quicquã. Omnia vidi in diebus
vanitatis meæ. Est justus periens
(x) justo suo: & est impius (y) manens
in malitia sua. Noli esse justus
multū, & noli (u) argumentari
quã oportet: nequãdo obstupescas.
impiè agas multū, & noli fieri
ne moriaris in tempore non tuo.
num est inhærere te in hoc: & quidem
ab hoc (aa) ne contamines manū
am: quoniã (bb) timentib' Deū
dientur omnia. Sapientia (cc) adjuva-
bit sapientē super decem potestatem
habentes, qui sunt in civitate: Quia
homo non est justus in terra, qui fa-
ciet bonum, & non peccabit. Et qui-
dē (dd) in omnes sermones, quos lo-
quentur impii, ne posueris cor tuū: ut
non audias servū tuum (ee) maledi-
centē tibi. Etenim frequenter (ff) ma-
lignabitur in te, & multis modis ma-
lē afficiet cor tuū, nempè quia quidē
tu (gg) maledixisti aliis. Omnia hæc
tentavi in (hh) sapientia (ii). Dixi, Sa-
piens efficiar: & ipsa elongata est à
me (kk) Longè super id, quod erat:
et alta profunditas: (ll) quis inveniet
eã? (mm) Circuivi ego, & cor meū,
ut cognoscerē, & (nn) considerarē, &
quærerem sapientiã & (oo) rationē:
& ut cognoscerem impii stultitiam, &
turbulentiã, & (pp) circumlationem.
Et invenio ego eã, & dicã ama-
rem super mortem mulierem, quæ la-
queus venatorum est, & sagena cor
ejus, vinculum in (qq) manibus ejus.
(rr) Bonus coram Deo, eruetur ab ea:
(ss) et qui peccat, capietur in illa. Ec-
ce hoc inveni, dixit Ecclesiastes,
una ad unam, ut inveniret rationem:
Quam quæsivit anima mea, & non
inveni. Et hominem unum de mille
inveni: & mulierem in omnibus his
non inveni. (uu) Solummodò ecce
hoc inveni; quòd fecit Deus homi-
rectum: & ipsi (xx) quæsierunt co-
gitationes multas.

תרגום TARGUM.

ביום דיוטיב לך יי תהוי אף אנת בטיבותא ותיטב לכל עלמא בגין דלא ייתי עלך יומא בישא
15 חוי ואסתכל ואף ית דין כל קבל דין עבד יי בגין לאוכחא אנשי עלמא מן בגלל דלא ישכח
16 אנש בתרוהי מדעם ביש לעלמא ההוא : ית כולא חזית ביומי הבלותי דמן קדם יי מתגזרין
טב וביש למהוי בעלמא על עסק מזליא דאתבריאו בהון בני אנשא דאית גבר זכי אבד
בצדקותיה בעלמא הדין וזכותיה מנטרא ליה לעלמא דאתי ואית גבר חיב דמאריך יומין
בחובוהי וחושבן עובדוהי בישיא נטרין ליה לעלמא דאתי לאתפרעא מניה ביום דינא רבא :
17 לא תהי זכי יתיר בעדן דאתחיב חיבא קטול בבית דינך בדיל לחיסא עלוהי דלא למקטליה
ולא תתחכם בכן יתיר חוכמת רשיעיא דקימין בדרך ולא תאלף אורחתהון למה דין תצדי
18 ית אורחתך : לא תהך בתר הרהור לבך לאתחיבא סגי ולא תרחק אורחך מן אולפן
אוריתא דיי למהוי שטיא למה אנת גרם מותא לנפשך ויתקצרון שני חייך למימת עד דלא
19 מטא זמנך למימת : טב דתאחד בעסקי עלמא הדין לגמול טובא לנפשך באורח תגריא ואף
מדין ספר אוריתא לא תשבוק חולקך ארום גבר דחיל מן קדם יי נפק ית די חובת כולהון :
20 וחוכמת יוסף בר יעקב אסתיעת עלוהי לחכימותיה כל קבל עשרתי אחוהי צדיקיא
דשלטין בדחלתא דיי ולא שלט בהון יצרא בישא בעדן דהוו יהיבין בקרתא דמצרים ולא
21 קטלו ית יוסף אחוהון דהוה מצער להון בזמנא ההוא בקל מלוי : ארום לית גבר זכי בארעא
די יעבד טב כל יומוהי ולא יחוב קדם יי אבל גברא די יחוב קדם יי חמי ליה למהדר
22 בתיובתא עד דלא ימות : אוף כל מליא דימללון לך רשיעיא לא תמסור לבך לקבלותהון
23 דלא ייתון יומין די תשמע ית עבדך דילוט לך ולית לך חילא לאשתיזבא מן ידוי : ארום
חזי לך למצדק ית דינא בזמן די ילוט לך גבר דלית דכותך דאף זמנין סגיאין ידע לבך
24 דאוף אנת הויתא לטי גוברין אוחרנין : כל די אמרית בחנית בחוכמתא אמרית במימרי
25 אחכום אף כל חוכמת אוריתא והיא רחיקת מני : הא כבר אתרחק מבני נשא למידע כל
מה דהוה מן יומי עלמא ורז יום מותא ורז יום דייתי מלכא משיחא מן הוא דישכחניה
26 בחוכמתא : חזרית אנא לחשבא בלבי ולמדע ולאללא ולמתבע חוכמתא וחושבן אגר
עובדוי דצדיקיא ולמידע פורענותא חובא דרשיעיא וסוכלתנו חולחולתא דמלכותא :
27 ואשכחית אנא פתגם דמריר על אנש יתיר מן מריר יום מותא ית אתתא דהיא עבדת עקין
סגיאין לבעלה ומצדתן ותקלן בלבא כפיתן ידהא בדיל דלא למפלח בהן תקין קדם יי
גבר די יפטיר יתה בגט פטורין ומשתיזב מנה וחיבא קדם יי גבר דיסבנה ואתלכד
28 בזנותהא : חזי דין עובדא דאשכחית אמרה קהלת דמתקרי שלמה מלכא דישראל כוונית
29 מזליא חדא עם חברתה למשכח חשבון בני אנשא מה יהא בסופהון : אית פתגם אוחרן
דעוד תבעת נפשי ולא אשכחית גבר שלים וזכי בלא חבולא מן יומי אדם עד די אתיליד
אברהם צדיקא די אשתכח מהימן וזכי בין אלף מלכין דאתכנשו למעבד מגדלא בבבל
30 ואתתא דבכל אלין נשיהון דמלכיא כשרה לא אשכחית : לחוד חזי דין אשכחית די עבד
יי אדם קדמאה תקין קדמוי וזכי וחויא וחוה אנון אטעיו למיכל מן פירא דאילנא דאכלין
פירוי חכימין למידע בין טב לביש וגרמו לאסתקפא עלוהי יום מותא ולכל דיירי ארעא
ואנון תבעו למשכח חשבונין סגיאין בגין לאיתאה מחתא על דיירי ארעא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In die quo benefecerit tibi Dñs, esto etiam tu in bonitate, & benefac in mundo, ut non veniat super te dies malus : vide & contemplare ; etiam hoc è regione hujus fecit Dñs ut corripiat homines mundi : ideo ut non inveniat homo post se quicquam mali in seculo hoc. Omnia vidi in diebus vanitatis meæ, quòd à conspectu Dñi decernuntur bonū & malum ut fiant in mundo, *ratione syderum quibus producti sunt homines* : quoniam innocens perit in innocentia sua in seculo hoc, & meritum ejus custoditur ei in seculum venturum : & est vir peccator prolongans dies in peccatis suis, & computatio operū ejus malorū custoditur ei ad seculū venturum, ut puniatur in die judicii magni. Ne sis justus nimium in tempore quo reus est peccator mortis *in domo judicii tua* ; ut clementer agas erga eum, non occidens eum ; nec sapiens fias sic amplius *sapientiâ* improborum qui sunt *in via*, & ne discas vias eorum : ad quidnam pervertes viam tuam? Ne eas post *cogitationē* cordis tui ad peccandum multū, & ne elonges viam tuam à *doctrina* Legis *Domini*, ut sis stultus: ad quidnam tu causam affers mortis animæ tuæ, *ut abbrevientur anni vitæ tuæ, ad moriendū* cùm nondum pervenerit tempus tuum moriendi? Bonum est te adjungi negotiis mundi hujus, ut retribuas beneficentiã animæ tuæ in via negotiatorum, & etiam ab hoc libro Legis ne dimittas partē tuã: etenim qui timet Dominum, evadet *omne delictū* illorum. Et sapientia *Joseph filii Jaacob auxiliata est ei, reddendo illum sapientē præ omnibus decem fratribus ejus justis ; qui steterunt in timore Domini, neq; imperavit illis concupiscentia mala, tempore quo fuerunt dati in urbe Ægypti, nec occiderant Joseph fratrem suū, qui mærore affecit ipsos tempore isto voce verborū suorū.* Quoniã non est vir innocens in terra qui faciat bonum omnibus diebus *suis*, & non peccet ante Dñm : *viro verò qui peccaverit ante Dominum, convenit ut revertatur pœnitens antequam moriatur. Etiam* ad omnia verba quæ loquentur tibi impii, ne tradas cor tuum ut accipias ea, ne veniant dies ut audias servum tuum maledicentē tibi, *& non sit tibi facultas evadendi è manibus ipsius.* Etenim animadverte tibi ut justifices judicium in tempore quo maledixerit tibi vir qui non fuerit sicut tu; quia etiã persæpe *novit cor tuum* quòd tu quoq; maledixeris viris aliis. Omne hoc quod dixi, probavi in sapientia: dixi in verbo meo, Sapiã *etiã* omnē sapientiã Legis, & ipsa elongata est à me. Ecce jam pridē elongatū est à filiis hominis, ut sciant omne quod fuit à dieb' seculi, & secretū diei mortis, & secretū diei quo veniet rex Christus: quis est ille qui inveniet illud in sapientia? Reversus sum ego ad cogitandum in corde meo, & ad cognoscendū, & investigandū, & ad inquirendum sapientiam, & æstimationē mercedis operum justorum, & ad cognoscendã ultionē peccati stultorum, & intelligentiã immutationis regni. Inveni autem ego rem quæ amara est super hominē magis quàm amaritudo diei mortis, uxorē quæ facit molestias multas viro suo: et retia et offendicula sunt in corde ejus, ligatæq; manus ejus, [*sic*] ut non *operetur eis:* acceptus corã Dño [*erit*] vir qui dimiserit eam libello repudii séque liberaverit ab ea: peccator verò est in conspectu Dñi vir qui acceperit eã, et capietur in fornicatione ejus. Aspice hoc opus quod inveni, dixit Ecclesiastes, *qui vocatur Selomoh rex Israël*, contuli sydera unū cum altero, ut invenirē computationē filiorū hominum, quid erit in extremis eorū. Est res alia quam adhuc quæsivit anima mea, et non inveni virum perfectum et innocentē absq; corruptione à dieb' Adam, *donec nasceretur Abraham justus, qui inventus est fidelis & integer inter mille reges, qui convenerūt ad moliendã turrim Babel*: et mulierē in omnibus his *uxoribus regum sicut Sarah* non inveni. Tantummodo vide, hoc inveni, quod fecit Dñs hominē primū, rectum ante se et innocentē; *at serpens & Eva ipsum seduxerunt, ad comedendum de fructibus arboris, quam qui comederint fructus, facultatē obtinent discernendi inter bonum & malum; & causam præbuerunt, ut ingrueret in eum dies mortis, & in omnes habitatores terræ:* et ipsi quæsierunt ut invenirent computationes multas, *ad inducendum plagam super* *incolas terræ*.

Cap. VII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܝܘܡܐ ܕܛܒܬܐ ܗܘܝ ܒܛܒܬܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܒܝܫܬܐ ܚܙܝ ܢܦܫܟ. ܐܦ ܗܢܐ. ܠܘܩܒܠ
15 ܗܢܐ ܥܒܕܗ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܡܕܡ ܒܬܪܗ. * ܟܠ ܚܙܝܬ
16 ܒܝܘܡܝ ܗܒܠܝ. ܐܝܬ ܙܕܝܩܐ ܕܐܒܕ ܒܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܐܝܬ ܪܫܝܥܐ ܕܡܘܪܟ
ܒܒܝܫܘܬܗ. * ܠܐ ܬܗܘܐ ܙܕܝܩ ܛܒ. ܘܠܐ ܬܬܚܟܡ ܝܬܝܪ. ܕܠܐ ܬܬܕܘܕ. * ܠܐ ܬܪܫܥ
17 18 ܛܒ. ܘܠܐ ܬܬܣܟܠ ܛܒ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܣܟܠܐ. ܕܠܐ ܬܡܘܬ ܟܕ ܠܐ ܙܒܢܟ. * ܛܒ ܕܬܐܚܘܕ
19 ܒܗܢܐ. ܘܐܦ ܡܢ ܗܘ ܠܐ ܬܪܦܐ ܐܝܕܟ. ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܠܐܠܗܐ. ܢܦܩ ܠܟܠܗܘܢ
* ܚܟܡܬܐ ܡܚܝܠܐ ܠܚܟܝܡܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܥܣܪܐ ܫܠܝܛܝܢ ܕܐܝܬ ܒܡܕܝܢܬܐ. * ܡܛܠ
20 ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܙܕܝܩ ܒܐܪܥܐ: ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ ܘܠܐ ܚܛܐ. * ܘܐܦ ܠܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܕܡܡܠܠܝܢ
21 22 ܪܫܝܥܐ. ܠܐ ܬܬܠ ܠܒܟ. ܠܐ ܬܫܡܥ ܥܒܕܟ ܕܡܨܚܐ ܠܟ. * ܡܛܠ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ
23 ܝܕܥ ܠܒܟ. ܕܐܦ ܐܢܬ ܨܚܝܬ ܠܐܚܪܢܐ. * ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܢܣܝܬ ܒܚܟܡܬܐ. ܐܡܪܬ
24 ܕܐܬܚܟܡ. ܘܗܝ ܪܚܩܬ ܡܢܝ. * ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܗܘܬ ܘܥܡܝܩܐ ܥܡܝܩܐ. ܡܢܘ ܢܫܟܚܝܗ̇
25 ܐܬܟܪܟܬ ܐܢܐ ܘܠܒܝ ܠܡܕܥ ܘܠܡܒܨܐ. ܘܠܡܒܥܐ ܚܟܡܬܐ ܘܚܘܫܒܢܐ. ܘܠܡܕܥ
26 ܪܫܥܗ ܕܣܟܠܐ. ܘܣܟܠܘܬܐ ܘܡܛܥܝܢܘܬܐ. * ܘܡܫܟܚ
27 ܐܢܐ ܕܡܪܝܪܐ ܡܢ ܡܘܬܐ ܐܢܬܬܐ. ܕܗܝ ܨܝܕܐ ܠܒܗ̇. ܘܡܨܝܕܬܐ ܐܝܕܝܗ̇. ܕܫܦܝܪ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ ܢܬܦܨܐ ܡܢܗ̇. ܘܕܚܛܐ ܢܬܐܚܕ ܒܗ̇. * ܚܙܝ ܗܕܐ
28 ܐܫܟܚܬ ܐܡܪ ܩܘܗܠܬ. ܚܕܐ ܠܚܕܐ ܠܡܫܟܚ ܚܘܫܒܢܐ. * ܘܬܘܒ ܒܥܬ ܢܦܫܝ
29 ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܐܠܦܐ ܐܫܟܚܬ. ܘܐܢܬܬܐ ܒܟܠܗܝܢ ܠܐ
30 ܐܫܟܚܬ. * ܒܪܡ ܚܙܝ ܗܢܐ ܕܐܫܟܚܬ. ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܠܒܪܢܫܐ ܬܪܝܨܐ. ܘܗܢܘܢ
ܒܥܘ ܡܚܫܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.

In die prosperitatis esto jucundus ; & in die 15
calamitatis considera teipsum : nimirum, unum oppposuit alteri Deus, eam ob causam ut nihil inveniat homo quod queratur de ipso
Deo. Omnia vidi in diebus vanitatis meæ. 16
Est justus qui pereat in justitia sua, & est impius qui diu manet in facinoribus suis.
Ne sis nimis justus, & plus æquo ne sapias, 17
ut ne obstupescas. Ne sis impius immodicè, 18
ne nimiùm exosus reddaris. Ne sis stolidus,
ne præter tempus tuum moriaris. Bonum est 19
ut hoc teneas, & ab illo quoque manum ne remittas : nam qui Deum timet, utrique inhæret.
Sapientia corroborat sapien- 20
tem plusquam decem potentes qui sunt in
urbe. Non est enim quisquam justus in terra, 21
qui faciat bonum, & non peccet. Præterea 22
cunctis sermonibus quos impii loquentur, ne adjicias animum. Servum tuum contu-
meliis te afficientem ne audias : Novit enim 23
cor tuum quòd tu quoque sæpenumero a-
lios contumeliis affeceris. Hæc omnia ten- 24
tavi per sapientiam. Dixi, Sapientiam ac-
quiram, ipsa tamen remota est me Plus- 25
quam fit ipsa distantia ; & verò imum pro-
fundum quis reperiat ? Obivi ego & cor 26
meum, ut scirem, & visitarem atque perquirerem sapientiam & rationem, & ut scirem impietatem stulti, & stultitiam ac præ-
varicationem. Deprehendi autem morte 27
amariorem esse mulierem, quòd ipsa sit laqueus, rete cor ejus, vincula manus ejus. Qui bonus est coram Deo, effugiet eam : qui autem peccat, capietur ab illa. Ad-
verte, hoc est quod deprehendi, ait Co- 28
heleth : singulæ res *perpendendæ*, ut inveniantur rationes. Et quæsivit adhuc anima
mea, sed non reperi. Hominem inter mil- 29
le unum reperi : mulierem autem inter cunctas non inveni. Verùm adverte hoc quod
inveni, quòd Deus homines rectos fecerit, 30
ipsi verò cogitationes plurimas quæsierint.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 في يوم الخير عش في الخير * وتبصر في يوم الشر * ابصر مع ذاك ان هذا قد صنعه
16 الله من اجل ان الكلام موافق لهذا * لكيلا يجد الانسان ولا يصادف وراه شيا * وعرفت
مع الاشياء كلها في ايام بطالتي * ان يكون مقسط مهلكا بعدله * ويكون منافق
17 18 تابيا بشره * لا تكون مقسطا كثيرا * ولا تحاكمن حكما زايدا * لا تداهن فتبغي
19 كثيرا * ولا تكن فظا قاسيا * لئلا تموت في غير وقتك * امر صالح ان تمسك بهذا
الوعظ وتعتصم به * ومع ذاك لا تيبس يدك من هذا * فان المتقي الله يخرج من جميع
20 الاشياء مبريا * الحكمة تعين الحكيم اكثر من العشرة المسلطين في المدينة لمعونة
21 22 اهلها * لان انسان صديق لن يوجد في الارض يعمل صلاحا ولا يخطي * ومع هذا
لا تصغين قلبك في جميع الاقوال التي يتكلمها المنافقون * لئلا يسمع عبدك فيلعنك *
23 لانه يسرع عليك مرار كثيرة * ويضر قلبك دفعات كثيرة * كما لعنت انت اخرين *
24 هذه كلها اختبرتها بالحكمة * فقلت احكم في افادة الحكمة فابتعدت هي مني
25 26 كثيرا * ابعد مما كانت هي نازحة * فمن يجد قعر عمقها * جلت انا وقلبي لاعرف
27 ولاتامل ولابتغي الحكمة والعلم * ولاعرف غباوة المنافق واحزانه وانتقال رايه * فوجدت
انا الغباوة اشد مرارة من الموت * مع المراة التي هي خاوية * قلبها مقانص وشباك * وفي
28 يديها قيد * فالصالح امام وجه الله يستنقذ منها * ومن يخطي يقتنص بها * قال الجامع
29 انظر قد وجدت هذا * واحدة بواحدة فاتيت لاجد الكفر * الذي طلبته نفسي * فما
وجدته * فوجدت انسانا واحدا من الوف اناس * وفي كافة هولاي النساء ما وجدت امراة *
30 بل انني ابصرت اني وجدت هذا الذي صنع الله * الانسان معه مقوما وطلبوا هم
افكارا كثيرة *

In die prosperitatis prosperè vivito, & contemplare diem adversitatis. Conside- 15
ra præterea quòd Deus rem istam fecerit eò quòd sermo sit eidem rei consentaneus, ut nihil inveniat homo, nihilq; post ipsum offendat. Cum rebus 16
omnibus didici quoq; in diebus vanitatis meæ, esse justum qui pereat in justitia sua, & esse impium qui perduret in pravitate sua. Ne sis nimiùm justus, nec 17
nimiam sapientiam ostentes. Ne sis ni- 18
miùm fraudulentus ac impius, nevè sis dyscolus atque crudelis, ne præter tuum tempus moriaris. Optima res est monitum 19
hoc tenere illudque complecti, ita tamen ut manus tua ab eo minimè torpescat : nam qui Deum timet, incolumis evadet ab omnibus rebus. Sapien- 20
tia plus juvat sapientem, quàm decem præfecti urbis cives juvent. Non enim 21
reperitur in terra quisquam justus, qui faciat bonum & non peccet. Præterea 22
mentem tuam ne adhibeas omnibus verbis quæ impii loquuntur, ne audiat servus tuus, & maledicat tibi : Nam 23
frequenter insultabit tibi, & crebris vicibus nocebit cordi tuo, quemadmodum tu alius maledixisti. Hæc omnia per sa- 24
pientiam expertus, dixi, Sapiens evadam beneficio sapientiæ : verùm ipsa multùm recessit à me, Longiùs quàm 25
esset remota : nam quis inveniat imum profundum illius? Lustravi ego & 26
mens mea, ut scirem, & contemplarer, atque exposcerem sapientiam & doctrinam, & cognoscerem stoliditatem impii, angores ejus, & mobilitatem animi ipsius : Et inveni ego sto- 27
liditatem esse morte amariorem, unà cum muliere quæ est possidens, cujus cor laquei sunt ac retia, & compedes in manibus ejus : sed qui probus est ante conspectum Dei, liberatur ab ea : qui verò peccat, capitur ab ea. Di- 28
xit Collector, Vide, hoc inveni; rem unam cum altera comparavi, ut invenirem impietatem. Quam quæsivi 29
anima mea; sed minimè inveni. Inveni autem hominem unum è millibus hominum, at inter omnes has mulieres, non inveni mulierem. Sed equi- 30
dem vidi hoc me reperisse quòd fecit Deus, hominem scilicet erga se rectum: ipsi verò homines cogitationes plurimas quæsierint.

קהלת : ח

? verbi interpretationem *sciens* quis & , sapiens ut Quis
1 מִי כְּהֶחָכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר
CAP. VIII. ח
.mutabitur ej* *facierū* fortitudo &:ej* *facies* faciet lucere hominis Sapientia
חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃
Ne .Dei juramenti verbum *super* & ,*observa* regis os Ego
2 אֲנִי פִּי־מֶלֶךְ שְׁמֹר וְעַל דִּבְרַת שְׁבוּעַת אֱלֹהִים׃ אַל־
3 quod omne quia :*malo verbo* in stes ne ;*abibis ejus facieb** à festin* sis
תִּבָּהֵל מִפָּנָיו תֵּלֵךְ אַל־תַּעֲמֹד בְּדָבָר רָע כִּי כָּל־אֲשֶׁר
quid : ei dicet quis & : *imperium* regis verbum *quo In* .faciet voluerit
4 יַחְפֹּץ יַעֲשֶׂה׃ בַּאֲשֶׁר דְּבַר־מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן וּמִי יֹאמַר־לוֹ מַה־
judiciū &,temp* & :*malū verbū* cognoscet non,præceptū *Custodiens* ? *facies*
5 תַּעֲשֶׂה׃ שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע וְעֵת וּמִשְׁפָּט
quia :judiciū & ,tempus est *voluntati* omni Quia .sapientis cor cognoscet
6 יֵדַע לֵב חָכָם׃ כִּי לְכָל־חֵפֶץ יֵשׁ עֵת וּמִשְׁפָּט כִּי־
:est futurum quod *sciens ipse non* Quia .eum super multum hominis malum
7 רָעַת הָאָדָם רַבָּה עָלָיו׃ כִּי־אֵינֶנּוּ יֹדֵעַ מַה־שֶּׁיִּהְיֶה
,spiritū in *imperans* homo Non ? ei indicabit quis ,erit quando nam
8 כִּי כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה מִי יַגִּיד לוֹ׃ אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ
dimissio nec ,mortis die in potestas nec ,spiritū *prohibendum ad*
לִכְלוֹא אֶת־הָרוּחַ וְאֵין שִׁלְטוֹן בְּיוֹם הַמָּוֶת וְאֵין מִשְׁלַחַת
hoc Omne .*ejus patronos* impietas eruet neque :prælio in
9 בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יְמַלֵּט רֶשַׁע אֶת־בְּעָלָיו׃ אֶת־כָּל־זֶה
sub fit quod *factum* omne ad meū cor *dare* & , vidi
רָאִיתִי וְנָתוֹן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת
tunc Et .sibi malū in hominē in homo est dominatus quo tempore : sole
10 הַשָּׁמֶשׁ עֵת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ׃ וּבְכֵן
,*ambulabunt* sancto loco à & venerunt & ,sepultos impios vidi
רָאִיתִי רְשָׁעִים קְבֻרִים וָבָאוּ וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ יְהַלֵּכוּ
Quia .vanitas hoc etiam:fecerant *sic* qua civitate in tradētur oblivioni &
11 וְיִשְׁתַּכְּחוּ בָעִיר אֲשֶׁר כֵּן־עָשׂוּ גַּם־זֶה הָבֶל׃ אֲשֶׁר
cor est plenum ideo : citò *mali facti sententia* fit non
אֵין־נַעֲשָׂה פִתְגָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה מְהֵרָה עַל־כֵּן מָלֵא לֵב
malum *faciens* peccans Quoniā .malū faciendū ad eis in hominis filiorū
12 בְּנֵי־הָאָדָם בָּהֶם לַעֲשׂוֹת רָע׃ אֲשֶׁר חֹטֶא עֹשֶׂה רָע
timentib* bonū erit quod *ego sciens* etiam quia :ei *prolongans* &,centies
מְאַת וּמַאֲרִיךְ לוֹ כִּי גַּם־יוֹדֵעַ אָנִי אֲשֶׁר יִהְיֶה־טּוֹב לְיִרְאֵי
,impio erit non bonum Et .ejus *faciebus à timebunt* qui , Deum
13 הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו׃ וְטוֹב לֹא־יִהְיֶה לָרָשָׁע
.Dei *faciebus à timens ipse* non qui umbra tanquā:dies plongabit nō &
וְלֹא־יַאֲרִיךְ יָמִים כַּצֵּל אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ יָרֵא מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים׃
quòd justi sunt quia : terram super fit quæ vanitas Est
14 יֶשׁ־הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים אֲשֶׁר
pertingens quòd impii sunt & : impiorum opus *secundum eos ad pertingens*
מַגִּיעַ אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ
.vanitas hoc etiam quòd dixi : justorum opus *secundum eos ad*
אֲלֵהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים אָמַרְתִּי שֶׁגַּם־זֶה הָבֶל׃

Versio VUL. LAT.

Quis talis ut sapiens est? &
quis cognovit solutionē verbi?
CAP. VIII.
1 SApientia hominis lucet in
vultu ej*, & potentissim* faciē
2 illi* commutabit. Ego os regis
observo, et præcepta juramen-
3 ti Dei. Ne festines recedere à
facie ej*, neq; permaneas in o-
pere malo : quia omne, ꝙ vo-
4 luerit, faciet: Et sermo illi* po-
testate plen* est : nec dicere ei
quisquā potest, Quarè ita fa-
5 cis? Qui custodit præceptū, nō
experietur quidquā mali. Tem-
pus & responsionē cor sapien-
6 tis intelligit. Omni negotio
temp* est, & opportunitas, &
7 multa hominis afflictio : Quia
ignorat præterita, et futura nul-
8 lo scire potest nuntio. Non est
in hominis potestate prohibere
spiritū, nec habet potestatē in
die mortis, nec sinitur quiesce-
re ingruente bello, neq; salva-
9 bit impietas impium. Omnia
hæc consideravi, & dedi cor
meū in cunctis operib*, quæ fi-
unt sub Sole. Interdū domina-
tur homo homini in malū suū.
10 Vidi impios sepultos : qui etiā
cùm adhuc viverent, in loco
sancto erant, & laudabantur in
civitate quasi justorū operū :
11 sed & hoc vanitas est. Etenim
quia non profertur citò contra
malos sententia, absq; timore
ullo filii hominum perpetrant
12 mala. Attamē peccator ex eo ꝙ
centies facit malū, & ꝑ pati-
entiā sustentatur, ego cognovi
ꝙ erit bonū timētib* Deū, qui
13 verētur faciē ej*. Non sit bonū
impio, nec prolongentur dies
ejus, sed quasi umbra transeant
14 qui non timent faciē Dñi. Est
& alia vanitas, quæ fit sup ter-
ram : sunt justi, quibus mala
proveniunt, quasi opera ege-
rint impiorū : & sunt impii,
qui ita securi sunt, quasi justo-
rum facta habeant: sed & hoc
vanissimum judico.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

†Τίς οἶδε σοφούς, καὶ τίς οἶδε λύσιν ῥήματος;
ΚΕΦ. η'.
1 †ΣΟφία ἀνθρώπου φωτιεῖ (α) πρόσωπον
αὐτοῦ, †καὶ ἀναιδὴς προσώπῳ αὐτοῦ μισηθήσεται.
2 †Στόμα βασιλέως φύλαξον, †καὶ περὶ λόγου
3 (β) ὅρκου Θεοῦ Μὴ σπουδάσῃς, †ἀπὸ προσώπου αὐ-
τοῦ πορεύσῃ· †μὴ στῇς ἐν λόγῳ πονηρῷ, †ὅτι πᾶν
4 (γ) ὃ ἐὰν θελήσῃ ποιήσει, †Καθὼς βασιλεὺς
(δ) ἐξουσιάζων, †καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ, Τί (ε) ποι-
5 εῖς; †Ὁ φυλάσσων ἐντολήν, οὐ γνώσεται ῥῆμα πο-
νηρόν, †καὶ καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σο-
6 φοῦ. †Ὅτι παντὶ πράγματί ἐστι καιρὸς καὶ κρίσις,
7 †ὅτι ἡ γνῶσις τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ ἐπ' αὐτόν. †Ὅτι
οὐκ ἔστι γινώσκων τί τὸ ἐσόμενον, †ὅτι καθὼς ἔ-
8 σται, τίς ἀναγγελεῖ (ζ) αὐτῷ; †Οὐκ ἔστιν ἄνθρω-
πος ἐξουσιάζων ἐν πνεύματι, †τοῦ κωλῦσαι
σὺν τὸ πνεῦμα· †καὶ οὐκ ἔστιν (η) ἐξουσία ἐν ἡ-
μέρᾳ θανάτου, †καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολὴ ἐν ἡμέρᾳ
πολέμου, †καὶ οὐ διασώσει ἀσέβεια τὸν παρ' αὐτῆς.
9 †Καὶ (θ) σύμπαν τοῦτο εἶδον, καὶ ἔδωκα τὴν καρ-
δίαν μου (ι) εἰς πᾶν τὸ ποίημα ὃ πεποίηται ὑ-
πὸ τὸν ἥλιον, †τὰ ὅσα (κ) ἐξουσιάσατο ὁ ἄνθρω-
10 πος †ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ κακῶσαι αὐτόν. †Καὶ
τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους εἰσαχθέντας, καὶ
ἐκ τοῦ ἁγίου· †καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ ἐπῃνέθησαν ἐν τῇ
πόλει, ὅτι οὕτως ἐποίησαν. †καί γε τοῦτο ματαιό-
11 της. †Ὅτι οὐκ ἔστι γινομένη ἀντίρρησις †ἀπὸ τῶν
(λ) ποιούντων τὸ πονηρὸν ταχύ, †διὰ τοῦτο ἐ-
πληροφορήθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐ-
12 τοῖς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρόν. †Ὃς ἥμαρτεν ἐ-
ποίησε τὸ πονηρὸν †ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρό-
τητος αὐτῶν· †(μ) ὅτι καὶ γινώσκω ἐγώ, †(ν) ὅτι
ἐστὶν ἀγαθὸν τοῖς φοβουμένοις τὸν Θεόν, †ὅπως
13 φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. †Καὶ ἀγαθὸν οὐκ
ἔσται τῷ ἀσεβεῖ, †καὶ οὐ μακρυνεῖ ἡμέρας ἐν
σκιᾷ, †ὃς οὐκ ἔστι φοβούμενος ἀπὸ προσώπου τοῦ
14 Θεοῦ. †Ἔστι ματαιότης ἣ πεποίηται ἐπὶ τῆς γῆς, †
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, (ξ) ὅτι φθάνει ἐπ' αὐτοὺς ὡς
ποίημα τῶν ἀσεβῶν, †καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς, ὅτι (ο)
φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων. †Εἶπα, Ὅτι καί γε τοῦτο ματαιότης.

MS. A. (α) πρόσωπον, καὶ ἀναιδὴς (β) ὅρκου Μὴ σπουδάσῃς, (γ) ὃ ἂν θελήσῃ (δ) ἐξουσιάζων λαλεῖ, καὶ τίς (ε) ποιήσεις; (ζ) αὐτοῖς; (η) ἐξουσιάζων ἡμέρας θα-
νάτου, (θ) σύμπαν (ι) εἰς πᾶν ποίημα (κ) ἐξουσιάζεται (λ) ποιούντων πονηρὸν
(μ) ὅτι καί γε (ν) ὅτι ἔσται (ξ) ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς (ο) φθάνει

Quis novit (ν) *sapientes, & qui*
novit solutionem verbi?
CAP. VIII.
SApientia hominis illumina[bit]
vultum ejus: & (α) *impudens vultu*
suo odietur. Os (β) *regis custodi*
de verbo juramenti Dei. Ne festines
à facie ej ambulabis, nō stes in ver-*
bo malo: quoniam omne quod volue-
rit, faciet, Sicut rex potestatem ha-
bens : & quis dicet ei, Quid facis?
Qui custodit mandatū, (δ) *non cog-*
noscet verbum mali: & tempus
judicii cognoscit cor sapientis:
Quia omni negotio est temp, &*
diciū. (ζ) *quia scientia hominis mul-*
ta super eū: (h) *Quia nō est qui co-*
noscat, quid futurum sit:
erit, quis annuntiabit ei?
homo potestatem habens in spiritu
prohibeat spiritū: et nō est potestas in
die mortis: & non est (i) *emissio in die*
belli: & non salvabit impietas
qui ab ea. Et omne hoc vidi, & dedi
cor meū in omne opus, quod
est sub Sole. (l) *quæ potestatem ha[bu]-*
it homo in hominē, ut affligeret
Et tunc vidi impios in sepulchra in-
troductos, & de (m) *Sancto*
runt, & laudati sunt in civitate
sic fecerant. Etiam hoc vanitas.
Quia nō est facta contradictio à fa-
cientibus malū citò. (o) *Idcirco*
est cor filiorū hominum in eis, ut faci-
ant malum. Qui peccavit fecit ma-
lū ex tunc, & ex longitudine
Quare, & cognosco ego, quod
nū timentib Deū, ut timeant à facie*
ej. Et bonum non erit impio, &*
prolongabit dies in (ꝗ) *umbra*
est timens à facie Dei. (ꝗ) *Est vani-*
tas, quæ facta est super terram,
sunt justi, (τ) *quia venit super*
quasi factum impiorum: & sunt im-
pii, quia venit ad eos quasi factum
justorum: dixi, Quia hoc etiam
vanitas est.

תרגום TARGUM.

ח
1 מַן הוּא חַכִּימָא דִיכִיל לְמֵיקַם קֳבֵל חוּכְמְתָא דַייָ וּלְמִדַּע פְּשַׁר מִלַּיָא בִּנְבִיאַיָא חוּכְמְתָא
דִגְבַר חַכִּים תַּנְהַר זִיו אַפּוֹהִי בֵּינֵי צַדִּיקַיָא וַחֲצִיף אַפִּין מִתְחַלְּפִן כָּל אוֹרְחָתֵיהּ מִטַּב לְבִישׁ׃
2 הֱוֵי זָהִיר יַת פּוּמָךְ עַל גְּזֵירַת מַלְכָּא לְמִטַּר מָה דִי פַּקְדָךְ וְעַל עֵסֶק מוֹמָתָא דַייָ אִזְדְהַר
3 וְלָא תֵימֵי בְּשׁוּם מֵימְרֵיהּ עַל מַגָּן׃ וּבְעִדָּן רוּגְזָא דַייָ לָא תְנוּחַ לְצַלָּאָה קֳדָמוֹהִי אִתְבְּהֵל
קֳדָמוֹהִי אֱזֵל וְצַלֵּי וְתִבְעֵי רַחֲמִין מִנֵּיהּ בְּגִין דְּלָא תְקוּם בְּפִתְגָם בִּישׁ אֲרוּם רִבּוֹן כָּל עָלְמַיָא
4 דַייָ כָּל דִּי יִצְבֵּי יַעְבֵּד׃ בָּתַר דְּאִתְגְּזֵירַת מֵימְרָא דְמַלְכָּא דְשַׁלִּיט עַל כָּל עָלְמָא מִתְעַבְדָא
5 בִבְהִילוּ וּמַן הוּא גַבְרָא דְמָחֵי בִּידֵיהּ וְיֵימַר לֵיהּ מָה עֲבַדְתָּא׃ גְּבַר דִי נְטַר פִּקּוֹדַיָא דַייָ
לָא יִנְדַע מִדַּעַם בִּישׁ לְעָלְמָא דְאָתֵי וְעִדָּן צְלוֹתָא וְדִין וּקְשׁוֹט אִשְׁתְּמוֹדַע בְּלֵב חַכִּימַיָא׃
6 אֲרוּם לְכָל עִסְקָא אִית עִדָּן טַב וּבִישׁ וְעַל דִּין קְשׁוֹט אִתְדָּן כָּל עָלְמָא וְכַד אִתְגְּזַר מִן קֳדָם
7 יְיָ לְמֶהֱוֵי פוּרְעֲנוּתָא בְעָלְמָא עַל חוֹבַת אֱנָשִׁין עָבְדֵי בִּישָׁא דְסַגִּיאָן עֲלֵיהוֹן׃ אֲרוּם לֵיתוֹהִי
חַכִּים מָה דַעֲתִיד לְמֶהֱוֵי בְּסוֹפֵיהּ עֲלוֹהִי אֲרוּם בְּעִדָּן דִּי יְהֵי רַעֲוָא מִן קֳדָם יְיָ לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ
8 מַן הוּא דִי חָוֵי לֵיהּ׃ לֵית אֱנָשׁ דְּיִשְׁלוֹט בְּרוּחַ נִשְׁמְתָא לְמִמְנַע יַת נִשְׁמְתָא דְחַיֵּי בְּגִין דְּלָא
יִפְסוֹק מִן גּוּפָא דֶאֱנָשָׁא וְלֵית שִׁלְטוֹנָא בְיוֹם מוֹתָא לְשֵׁיזָבָא גְבַר לְחַבְרֵיהּ וְלֵית מָנֵי זֵינָא
9 מְסַיְּעָן בִּקְרָבָא וְלָא יְשֵׁיזֵיב חוֹבַיָּא יַת מָרוֹהִי בְּיוֹם דִּינָא רַבָּא׃ יַת כָּל דֵּין חֲזֵית דִי הֲוָה בְּעָלְמָא
הָדֵין וִיהָבֵית יַת לִבְבִי לְמִדַּע יַת כָּל עוֹבָדָא דְאִתְעֲבֵד בְּעָלְמָא הָדֵין תְּחוֹת שִׁמְשָׁא בְּעִדָּן דִּי
10 יִשְׁלוֹט אֱנָשׁ בֶּאֱנָשׁ לְאַבְאָשָׁא לֵיהּ׃ וּבִקְוּשְׁטָא חֲזֵית חַיָּבַיָּא דְאִתְקְבַרוּ וְאִשְׁתֵּיצִיאוּ מֵעָלְמָא
מֵאֲתַר קַדִּישׁ דְּצַדִּיקַיָּא שָׁרַיִן תַּמָּן וַאֲזַלוּ לְאִתּוֹקְדָא בְגֵיהִנָּם וְאִתְנַשְׁיָן מִבֵּין יָתְבֵי קַרְתָּא
11 וְהֵיכְמָה דַעֲבַדוּ אִתְעֲבֵד לְהוֹן אַף דֵּין הֲבָלוּ׃ וּמִן בְּגַלַל דְּלֵית מִתְעֲבֵד פִּתְגָם בִּישׁ
פּוּרְעֲנוּת רַשִּׁיעַיָּא בִּפְרִיעַ עַל עוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא בְּגִין כֵּן אִתְמַלֵּי לִבָּא דִבְנֵי אֱנָשָׁא בְּהוֹן
12 לְמֶעְבַּד בִּישׁ בְּעָלְמָא הָדֵין׃ וּבִזְמַן דְּחַיָּבָא יַעֲבֵיד בִּישׁ מְאָה שְׁנִין וּמִן קֳדָם יְיָ אִתְיְהִיבַת
לֵיהּ אַרְכָּא בְּגִין דִּיתוּב אֲרוּם אִתְגְּלֵי לֵיהּ בְּרוּחַ קוּדְשָׁא וִידַעִית אֲנָא דִיהֵי טַב לְעָלְמָא דְאָתֵי
13 לְדַחֲלַיָּא דַייָ דְּדָחֲלִין מִן קֳדָמוֹהִי וְעָבְדִין רְעוּתֵיהּ׃ וְטַב לָא יְהֵי לְרַשִּׁיעָא וְלָא יְהֵי לֵיהּ
אַרְכָּא לְעָלְמָא דְאָתֵי וּבְעָלְמָא הָדֵין יִתְקַטְּעוּן יוֹמֵי חַיּוֹהִי יַעְרְקוּן וְיִחְלְפוּן כְּטוּלָא בְּגִין
14 דְּלֵיתוֹהִי דָחִיל מִן קֳדָם יְיָ׃ אִית הֲבָלוּ דְאִתְגְּזַר לְמֶהֱוֵי מִתְעֲבֵד עַל אַפֵּי אַרְעָא דְאִית
צַדִּיקַיָּא דְמָטֵי לְהוֹן בִּישׁ כְּאִלּוּ אִנּוּן עָבְדִין כְּעוֹבָדֵי חַיָּבַיָּא וְאִית חַיָּבִין דְּמָטֵי לְהוֹן כְּאִלּוּ
אִנּוּן עָבְדִין כְּעוֹבָדֵי צַדִּיקַיָּא וַחֲזֵית בְּרוּחַ קוּדְשָׁא דְבִישָׁא דְמָטֵי לְצַדִּיקַיָּא בְעָלְמָא הָדֵין לָא
עַל חוֹבֵיהוֹן אֱלָהֵן לְמִגְבֵּי מִנְּהוֹן חוֹבָא קְלִילָא לְמֶהֱוֵי אַגְרְהוֹן שְׁלִים לְעָלְמָא דְאָתֵי וְטַב
דְּמָטֵי לְחַיָּבַיָּא בְּעָלְמָא הָדֵין לָא עַל זְכוּתְהוֹן אֶלָּא לְמִפְרַע לְהוֹן אַגְרָא עַל זְכוּתֵיהּ קְלִילָא
דַעֲבַדוּ לְמֶהֱוֵיהוֹן אָכְלִין אַגְרָא בְּעָלְמָא הָדֵין וּלְהוֹבָדֵיהוֹן חוּלָקְהוֹן לְעָלְמָא דְאָתֵי אֲמָרִית
בְּמֵימְרִי דְאַף דֵּין הֲבָלוּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VIII.

QUis est sapiens qui possit consistere advers* sapientiā Dñi, & scire so-
lutionē eloquiorū in *prophetis?* Sapientia viri sapientis illustrat splendorem
faciei ej* inter justos: & impudens facie, immutantur *omnes* viæ ej* de bono
in malum. Custodi os tuū super sententiā regis, ut observes quod jussit
tibi, & super negotiū juramenti Dñi caut* esto, & ne jures in nomine
ejus in vanum. Et in tempore indignationis Domini ne cesses orare
ante eum : territus à facie ejus, vade & ora, & quære misericordiam
ab eo, ut non insistas in re mala : etenim Dominus *omnium seculorum*
DOMINUS quod voluerit faciet. Postquàm decretum est
dictum regis qui imperat super *totum* mundum, fit in celeritate : &
quis est vir qui percutiet manum ejus, & dicet ei, Quid fecisti? Vir qui
custodit præcepta Dñi, non cognoscet quicquam mali in seculo venturo,
& temp* orationis & *judicii &* veritatis cognoscitur in corde *sapientum.*
Etenim omni negotio est tempus bonū & malū, & juxta judiciū veritatis
judicatur universus mund*, & quando decernitur ante Dñm ut fiat ultio in
mundo ob peccatū hominū facientiū malum, quòd *multa sunt in eis.* Ete-
nim non est qui sciat quidnā sit futurū ut fiat in extremo ej* super ipsum:
in tempore enim quo erit voluntas à conspectu Dñi ut male sit ei, quis est
qui nuntiabit ei ? Non est vir qui imperet spiritui animæ, ut prohibeat
animā vitalem ne *deficiat* à corpore hominis, & non est imperator in die
mortis, ut eripiat quisquam sociū suū, neq; vasa armorū auxiliantur in præ-
lio, neque eripiet impietas dominū suū in die judicii magni. Omne hoc
vidi quod fuit in mundo, & dedi cor meū ad cognoscendū omne op* quod
fit in mundo hoc sub Sole in tempore quo imperat homo homini ad ma-
faciendum ei. Et in veritate vidi peccatores qui sepulti sunt & extermina-
ti de mundo, de loco sancto ubi justi habitant, & abierunt ut comburantur
in gehennā, & oblivioni traditi sunt inter habitatores urbis : & ecce
fecerunt, factū est eis: etiā hoc vanitas. Et ideo quòd non fit verbū ultionis
improborū velocissimè super opera eorū mala, propterea plenū est cor fi-
liorū hominis ad faciendū malū in mundo hoc. Et in tempore quo pecca-
tor fecerit malū centum annis, & à Dño datur ei spatiū ut convertatur,
enim revelatū est *ei* in spiritu sancto, & scio ego quòd erit bonum in se-
lo futuro timentib* Dñm qui timent eū, & faciunt voluntatē ej*. Bene
erit improbo, neque erit ei longitudo in seculo venturo, & in seculo hoc
præscindentur dies vitæ ej* ; fugient & succidentur velut umbra, quia non
ipse timet Dñm. Est vanitas quæ constituta est ut fiat super faciem terræ
Sunt justi quibus accidit malū, ac si illi facerent opera peccatorū ; et sunt
peccatores quib* contingit [*bonum,*] ac si illi facerent opera justorū: et vidi
in spiritu sancto quia malum quod accidit justis in seculo hoc, non est
propter peccata eorū, sed ad removendum ex eis culpam levem, ut sit mer-
ces eorum integra in seculo venturo: et bonum quod contingit peccatori-
bus *in seculo hoc*, non est *propter meritum* eorum, sed ad retribuendam
mercedem meriti levis quod fecerunt, ut comedant mercedem suam in se-
culo hoc, et ut perdant partem suam in seculo venturo : dixi in dicto meo
quòd etiam hoc esset vanitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

* ܡܢܘ ܐܝܟ ܚܟܝܡܐ. ܘܡܢ ܝܕܥ ܦܘܫܩܗ ܕܡܠܬܐ. ܚܟܡܬܗ ܕܓܒܪܐ. ܢܗܪ̈ܐ ܐܦܘ̈ܗܝ
2 ܘܚܨܝܦ ܐܦܘ̈ܗܝ ܢܣܬܢܐ. * ܦܘܡܗ ܕܡܠܟܐ ܛܪ. ܘܥܠ ܡܠܬܐ ܡܘܡܬܐ ܕܐܠܗܐ
3 ܠܐ ܬܬܒܗܠ. * ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܙܠ. ܘܠܐ ܬܩܘܡ ܒܦܬܓܡܐ ܒܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܨܒܐ
4 ܥܒܕ. * ܐܝܟܢܐ ܕܡܫܠܛ ܡܠܟܐ ܡܠܠ. ܘܡܢܘ ܢܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ ܐܢܬ
5 * ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܐ. ܠܐ ܢܕܥ ܡܠܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܙܒܢܐ ܘܕܝܢܐ. ܝܕܥ ܠܒܗ ܕܚܟܝܡܐ
6 * ܡܛܠ ܕܠܟܠ ܨܒܘ ܐܝܬ ܙܒܢܐ ܘܕܝܢܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܘܬܗ ܕܒܪܢܫܐ. ܣܓܝܐܐ ܠܘܬܗ
7 * ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܕܝܕܥ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܕܥܬܝܕ ܠܡܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܡܢܘ ܡܚܘܐ ܠܗ
8 * ܠܝܬ ܓܒܪܐ ܕܫܠܝܛ ܒܪܘܚܐ. ܠܡܟܠܐ ܪܘܚܐ. ܘܠܝܬ ܫܘܠܛܢܐ ܒܝܘܡܐ ܕܡܘܬܐ. ܘܠܝܬ
ܫܘܠܚܐ ܒܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܠܐ ܡܦܨܝܐ ܪܘܫܥܐ ܠܡܪܘܗܝ. * ܘܗܘ ܟܠܗ ܗܢܐ ܚܙܝܬ
9 ܘܝܗܒܬ ܠܒܝ ܠܟܠ ܥܒܕܐ ܕܡܬܥܒܕ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܘܙܒܢܐ ܕܫܠܛ ܒܪܢܫܐ
ܒܒܪܢܫܐ ܠܡܒܐܫܘ ܠܗ. * ܘܗܝܕܝܢ ܚܙܝܬ ܪܫܝܥܐ ܕܡܬܩܒܪܝܢ ܘܐܬܝܢ. ܘܡܢ ܐܬܪܐ
10 ܕܩܘܕܫܐ ܙܠܘ. ܘܐܬܛܥܝܘ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܟܢ ܥܒܕܘ. ܐܦ ܗܢܐ ܗܒܠܐ. * ܡܛܠ ܕܠܐ
11 ܡܬܥܒܕ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܥܒ̈ܕܐ ܒܝ̈ܫܐ ܥܓܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܡܠܝ ܠܒܗܘܢ ܕܒ̈ܢܝ ܐܢܫܐ
ܒܗܘܢ. ܠܡܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. * ܕܚܛܐ ܥܒܕ ܒܝ̈ܫܬܐ ܡܐܐ. ܘܡܓܪܓ ܠܗ. ܘܐܦ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܢܗܘܐ
12 ܛܒ ܠܕܚ̈ܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. * ܘܠܪܫܝܥܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܛܒܬܐ. ܘܠܐ ܢܓܪܓ
13 ܝܘܡܬܐ. ܐܝܟ ܛܠܠܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܐܝܬ ܗܒܠܐ ܕܡܬܥܒܕ
14 ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܙܕܝ̈ܩܐ ܕܡܛܐ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܪ̈ܫܝܥܐ. ܘܐܝܬ ܪ̈ܫܝܥܐ ܕܡܛܐ
ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܙܕܝ̈ܩܐ. ܘܐܡܪܬ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܗܒܠܐ.

CAP. VIII.

Quis est ſapienti ſimilis? & quis novit in- 1
terpretationem verbi? Sapientia viri illuſtrat
vultum ejus: qui autem procacis eſt vultûs,
odio habebitur. Os regis obſerva; & ad pro- 2
ferendum juramentum Dei ne feſtines. Ab 3
ejus conſpectu recede, neque perſiſtas in re
mala: quicquid enim libuerit ei, faciet. Quo- 4
modocunque rex loquatur, permiſſum eſt ei,
& quis dicat illi, Quid agis? Qui ſervat man- 5
datum, neſcit rem malam. Et tempus ac rati-
onem novit cor ſapientis: Nam res quælibet 6
opportunitatem habet ac rationem. Multa
namque miſeria accidit homini. Quoniam 7
ignorat quid evenerit; & quid eventurum ſit
ei poſt ipſum, quis indicet illi? Neque eſt qui 8
dominetur vento, ut ventum prohibeat: nec
eſt dominium in diē mortis, nec evaſio in die
certaminis, neque ſalvabit impietas dominos
ſuos. Hoc etiam totum conſideravi, & appli- 9
cui animū meū ad cognoſcendum omne opus
quod geritur ſub ſole, & tempus quo homo
dominat' eſt homini ut noceret ei. Tunc etiā 10
vidi impios ſepultos redire: & *quamvis* è
loco ſanctitatis receſſerint, nihilominus ob-
livioni traditum eſſe in urbibus quòd talia fe-
cerint: at hoc etiam vanitas. Quia non illi- 11
co ſumitur vindicta à facinoroſis, propterea
roboratur animus hominum intra ipſos ad
perpetrandum ſcelus. Qui peccat, centum 12
mala committit, attamen prorogat illi *pœ-
nam Deus*. Scio etiam quòd bonum obve-
niet timentibus Dominum, qui eum reveren-
tur. Impio autem non erit bonum, neque 13
prorogabit dies, non ſecus ac umbra: quia
Deum non reveretur. Eſt vanitas quæ uſu
venit ſuper terram: Sunt videlicet juſti qui- 14
bus obtingit quaſi *facerent* opera impio-
rum: & ſunt impii quibus obtingit quaſi
facerent opera juſtorum: atque dixi, Hoc
vanitas eſt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن *

1 * من قد عرف الحكماء ومن قد عرف تلخيص القول * حكمة الانسان تنير وجهه * ومن
2 لا يجلّ له يمقت وجهه * احفظ فم الملك * ولا تعجل في قسم ذكر الله * فمن من وجهه
3 يمضي لا يثبت في كلام خبيث * فان كلما يشاؤه يعمله * يتكلم كملك ذي سلطان *
4 فمن يقول ماذا صنعت * من يحفظ وصيته لن يعرف قولا خبيثا * وقلب الحكيم يعرف
5 وقت الحكومة * لان لكل امر يوجد وقت وحكم * لان لن يوجد من يعرف * لان معرفة
6 الانسان كثيرة عليه * لان لن يوجد من يعرف الموقف * لان من يخبره بالامر كما يكون *
7 * لن يوجد انسان له سلطان في الروح ليمنع الروح * ولم يوجد ذو سلطان يعمل به في
8 يوم الموت * وقيل في موضع آخر * ولن يوجد من يتسلط في يوم الموت على امر * ولن
9 يوجد رسالة في يوم الحرب * والنفاق ما يسلم من ينال منه * وعرفت هذا مع كل شي
وبذلت قلبي الى كل صناعة تعمل تحت الشمس * من الاشياء التي تسلط عليها الانسان
10 ليضره ويؤذيه * وحينئذ رايت منافقين يدخلون ومن قبل القديس الى القبور وذهبوا
11 ومدحوا في المدينة انهم هكذا عملوا * وهذا لعمري باطل * لان العاملين الشر لم يصر
عليهم مقاومة الخطاب سريعا * فلهذا تمكن قلب بني الانسان في ذاتهم على افتعال الشر
12 * من اخطا فقد عمل الشر منذ ذاك الحين ومد طول مدته * ومع ذاك انا اعرف ان
13 المتقين الله يكون لهم صلاحا ليرهبوا من وجهه * والمنافق لن يكون له خيرا * ولا من
14 لا يكون خائفا من وجه الله ما يطيل ايامه * فتكون كانها في ظل * ويكون امر باطل
يعمل في الارض * ان يوجد صديقون يبلغ اليهم مثل صناعة المنافقين * ويوجد منافقون
يبلغ اليهم مثل صناعة المقسطين * فقلت بحقيقي ان هذا باطل *

CAP. VIII.

Quis cognovit ſapientes; & quis 1
novit ſermonis interpretationem? ſapi-
entia hominis lucidum reddit vultum
ejus; & qui cavet pudore, odioſum
reddit vultum ſuum. Obſerva os re- 2
gis, & ne ſis præceps in jurando men-
tionem Dei. Nam qui diſcedit è con- 3
ſpectu illius, non permanebit in ſermo-
ne malo: quoniam quicquid voluerit,
facit. Loquetur ut rex poteſtate præ- 4
ditus, & quis dicet; Quid feciſti?
Qui ſervat præceptum, haudquaquam 5
experietur ſermonem malum. Et cor
ſapientis novit opportunitatem ſapientiæ:
Quia cuilibet rei invenitur opportunitas 6
& judicium: quia non reperitur qui
ſciat: quia ſcientia hominis multa eſt
ſuper ipſum: Quia non reperitur qui 7
ſciat futurum: quis enim ipſi rem in-
dicabit quomodo ſit futura? Nemo 8
reperitur qui poteſtatem habeat in ven-
tum, ut impediat ventum: neque re-
peritur qui polleat poteſtate quam ex-
erceat in diem mortis, (vel, ut alibi di-
citur, neque reperitur qui poteſtatem
habeat imperandi diei mortis:) neque re-
peritur emiſſio in die belli: neque im-
pietas incolumem ſervabit eum qui ex
ipſa facultates acquirit. Hoc etiam cum 9
rebus omnibus cognovi. Prætereà cor
meum adjeci ad omnem actum qui ſub
ſole exercetur, ex iis rebus quibus homo
dominatur in proprium damnum ac nocu-
mentum. Et tunc vidi impios ingre- 10
dientes adeò è conſpectu ſancti in ſe-
pulchra, & abiiſſe, ac laudatos fuiſſe
in urbe quòd ita geſſerint: atque id
quidem vanum eſt. Etenim quia ſcele- 11
ſtorum actionibus haud prompta ſit op-
poſitio, iccirco obfirmatum eſt cor filio-
rum hominum intra ipſos in perpetran-
do ſcelere. Qui peccat, facinus com- 12
mittit ex eo tempore & diuturna mo-
ra ipſi conceſſa. Adhæc novi ego quòd
timentibus Deum proſperè ſuccedet, ut
eum vereantur. Impio autem non benè 13
ſuccedet; neque is qui Deum non ve-
retur, prorogabit dies ſuos; ſed erunt
acſi eſſent in umbra. Eſt etiam res 14
inanis quæ ſit in terra: Reperiuntur, vi-
delicet juſti quibus obtingit ſecundùm
opus impiorum: & reperiuntur impii
quibus obtingit ſecundùm opus juſto-
rum: unde dixi, Reverà hoc va-
num eſt.

קהלת : ט

sub homini bonum non quod , lætitiam ego laudavi Et
15 ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת
eum comitabitur hoc & : lætari & , bibere & , comedere quum , sole
השמש כי אם לאכול ולשתות ולשמוח והוא ילונו
sub Deus ei dedit quos, suarum vitarum diebus , suo labore in
בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת
, sapientiam sciendum ad meum cor dedi Quemadmodum .sole
16 השמש: כאשר נתתי את לבי לדעת חכמה
die in etiam quod : terram super fit quod negotium videndum ad &
ולראות את הענין אשר נעשה על הארץ כי גם ביום
omne vidi Et . videns ipse non suis oculis in somnum nocte in &
17 ובלילה שנה בעיניו איננו ראה: וראיתי את כל
opus invenire homo poterit non quod Dei opus
מעשה האלהים כי לא יוכל האדם למצוא את המעשה
, homo laborabit quod propter : sole sub fit quod
אשר נעשה תחת השמש בשל אשר יעמל האדם
non , scire sapiens dixerit si etiam & : inveniet non & , quærendum ad
לבקש ולא ימצא וגם אם יאמר החכם לדעת לא
. invenire poterit
יוכל למצא:

CAP. IX. ט

. hoc omne declarandum ad & , meo corde in dedi hoc omne Quia
1 כי את כל זה נתתי אל לבי ולבור את כל זה
etiam : Dei manu in eorum servitia & , sapientes & , justi Quia
אשר הצדיקים והחכמים ועבדיהם ביד האלהים גם
Omnia eorum faciei ad omnia , homo sciens non odium etiam , amorem
2 אהבה גם שנאה אין יודע האדם הכל לפניהם: הכל
, mundo & , bono , impio & justo unus eventus omnibus sicut
כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב ולטהור
, peccator sic , bon⁹ sicut : sacrificans ipse non qui ei & , sacrificanti & , immundo &
ולטמא ולזבח ולאשר איננו זבח כטוב כחטא
quod omni in malum Hoc timens juramentum qui sicut , jurans
3 הנשבע כאשר שבועה ירא: זה רע בכל אשר
cor etiam & : omnibus unus eventus quod , sole sub fit
נעשה תחת השמש כי מקרה אחד לכל וגם לב
, eorum vitis in , eorum corde in insaniæ & , malo est plenum hominis filiorum
בני האדם מלא רע והוללות בלבבם בחייהם
, viventes omnes ad eligetur quisquis Quia . mortuos ad hoc post &
4 ואחריו אל המתים: כי מי אשר יבחר אל כל החיים
Nam . mortuo leone præ bonus ipse vivus canis quia : spes est
5 יש בטחון כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת: כי
scientes ipsi non mortui & : sunt morituri quod , scientes viventes
החיים יודעים שימתו והמתים אינם יודעים
. eorū memoria est tradita oblivioni quia : merces eis ultrà non & , quicquam
מאומה ואין עוד להם שכר כי נשכח זכרם:
: periit jam eorum invidia etiam , eorum odium etiam , eorum amor Etiā
6 גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה
. sole sub fit quod omni in seculū in ultrà eis non pars &
וחלק אין להם עוד לעולם בכל אשר נעשה תחת השמש:

Versio VUL. LAT.

15 Laudavi igitur lætitiam, quòd
non esset homini bonum sub
Sole, nisi quòd comederet, &
biberet, atque gauderet: & hoc
solum secū auferret de labore
suo, in diebus vitæ suæ, quos
16 dedit ei Deus sub Sole. Et ap-
posui cor meum ut scirem sa-
pientiā, & intelligerem disten-
tionē quæ versatur in terra: est
homo, qui diebus & noctibus
17 somnum non capit oculis. Et
intellexi, quòd omnium ope-
rum Dei nullā possit homo in-
venire rationē, eorum quæ fi-
unt sub Sole: & quantò pl⁹ la-
boraverit ad quærendum, tan-
tò minùs inveniat: etiam si di-
xerit sapiens se nôsse, non po-
terit reperire.

CAP. IX.

1 Omnia hæc tractavi in cor-
de meo, ut curiosè intelligerē:
Sunt justi atque sapientes, &
opera eorum in manu Dei: Et
tamen nescit homo, utrùm a-
2 more an odio dignus sit: Sed
omnia in futurū servantur in-
certa, eò quòd universa æquè
eveniāt justo & impio, bono &
malo, mundo & immundo, im-
molanti victimas, & sacrificia
contemnenti: sicut bonus, sic et
peccator: ut perjurus, ita & ille
3 qui verum dejerat. Hoc est pes-
simū inter omnia, quæ sub Sole
fiunt, quia eadem cunctis eve-
niunt, unde et corda filiorū ho-
minum implentur malitiā, &
contemptu in vita sua, & post
hæc ad inferos deducentur.
4 Nemo est qui semper vivat, &
qui hujus rei habeat fiduciam:
melior est canis vivus leone
5 mortuo. Viventes enim sciunt
se esse morituros, mortui verò
nihil noverūt ampliùs, nec ha-
bent ultrà mercedē: quia ob-
livioni tradita est memoria eo-
6 rum. Amor quoque, & odiū, et
invidiæ simul perierūt, nec ha-
bent partē in hoc seculo, & in
opere quod sub Sole geritur.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 †Καὶ ἐπῄνεσα ἐγὼ σὺν τὴν εὐφροσύνην, †ὅ-
τι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν ἥλι-
ον, †ὅτι εἰ μὴ (π) φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ
εὐφρανθῆναι· †καὶ αὐτὸ συμπροσέσται αὐτῷ
ἐν μόχθῳ αὐτοῦ †ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ, (ρ)
16 ὅσας ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον. †Ἐν
οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ γνῶναι τὴν σοφί-
αν, †καὶ τοῦ ἰδεῖν (σ) τὸν περισπασμὸν τὸν πε-
ποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς, †ὅτι καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν
νυκτὶ †ὕπνον (τ) ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστι
17 βλέπων. †Καὶ εἶδον σύμπαντα τὰ ποιή-
ματα τοῦ Θεοῦ, †ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος
τοῦ εὑρεῖν †σὺν τὸ ποίημα τὸ πεποιημένον
ὑπὸ τὸν ἥλιον· †(υ) ὅσα ἂν μοχθήσῃ ἄνθρω-
πος τοῦ ζητῆσαι, καὶ οὐχ εὑρήσει. †καί γε
ὅσα ἂν εἴπῃ (φ) σοφὸς τοῦ γνῶναι, †οὐ δυ-
νήσεται τοῦ εὑρεῖν. †ὅτι σύμπαν τοῦτο ἔδωκα
(χ) εἰς καρδίαν μου, †καὶ καρδία μου σύμ-
παν εἶδε τοῦτο.

ΚΕΦ. Θ'.

1 †(α) ΩΣ οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ αἱ ἐρ-
γασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ Θεοῦ, †καί γε ἀγάπην
καί γε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος·
2 †τὰ πάντα πρὸ προσώπου αὐτῶν, †Μαται-
ότης ἐν τοῖς πᾶσιν. †Συνάντημα ἓν τῷ δι-
καίῳ καὶ τῷ ἀσεβεῖ, τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ,
†(β) καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ, †καὶ
τῷ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι· †ὡς ὁ
ἀγαθὸς ὡς ὁ ἁμαρτάνων, †ὡς ὁ ὀμνύων
3 καθὼς ὁ τὸν ὅρκον φοβούμενος. †Τοῦτο (γ)
πονηρὸν ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον,
†ὅτι συνάντημα ἓν τοῖς πᾶσιν. †καί γε καρ-
δία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ· †καὶ
περιφέρεια ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν,
4 †καὶ ὀπίσω αὐτῶν πρὸς τοὺς νεκρούς. †Ὅτι
τίς ὃς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας;
†ἔστιν ἐλπίς, ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγα-
5 θὸς †ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρόν. †Ὅτι οἱ
ζῶντες γνώσονται ὅτι ἀποθανοῦνται, †καὶ
οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν· καὶ οὐκ ἔ-
στιν αὐτοῖς ἔτι μισθός, †ὅτι (δ) ἐπελήσθη ἡ
6 μνήμη αὐτῶν. †Καί γε ἀγάπη αὐτῶν, καὶ
γε μῖσος αὐτῶν, †καί γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη
ἀπώλετο· †(ε) καί γε μερὶς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς
ἔτι (ζ) εἰς τὸν αἰῶνα †ἐν παντὶ τῷ πεποι-
ημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον.

Et laudavi ego lætitiam: quia non
est bonum homini sub Sole, ni[si]
comedere, & bibere, & læta[ri]
(ρ) Et ipsum simul aderit ei in
labore ejus: diebus vitæ ejus,
quos dedit ei Deus sub Sole. In
(υ) quibus dedi cor meum, ut
cognoscerem sapientiam, & vide-
rem (x) distentionem, quæ fa[cta]
est super terram: quia & in die
& in nocte somnum oculis su[is]
non est videns. (y) Et vidi
omnia opera Dei, quia non pote-
rit homo invenire opus quod
factum est sub Sole: quæcumque
laborabit homo quærere, & non
inveniet. Etiam quæcumque dix-
erit sapiens cognoscere, non po-
tevit invenire. Quare omne hoc de-
di in corde meo: & (z) cor meum
omne vidit hoc.

CAP. IX.

Quomodò justi, & sapientes
et operationes eorum in manu Dei,
(a) & quidem charitatem, & qui-
dem odium non est cognoscens ho-
mo: omnia ante faciem eorum. (b)
Vanitas in omnibus. Eventus unus
justo, & impio, bono & malo,
mundo, & immundo, & sacrifi-
canti, & non sacrificanti, sicut
bonus, ut peccator: sic ju-
rans, sicut juramentum timens.
Hoc est pessimum in (c) omni, quod
factum est sub Sole; quia eventus
unus omnibus. Et quidem cor filio-
rum hominis repletum est malo,
& (d) circumlatio in corde eo-
rum in vita eorum; & (e) post hæc
ad mortuos: Quia quis est qui com-
municet in omnes viventes? est
spes, quoniam (f) canis vivens ipse
bonus super leonem mortuum.
Quia viventes sciunt quòd mori-
entur: & mortui non sunt cogno-
scentes quicquam: & non est eis
ampliùs merces: quia oblivioni
enim venit memoria eorum. Etenim
dilectio eorum, etiam odium eo-
rum, etiam zelus eorum jam periit:
etiam pars non est eis ultrà in se-
culum in omni, quod factum est sub
Sole.

MS.A. (π) τοῦ φαγεῖν (ρ) ἃς ἔδωκεν (σ) τὸν περισμὸν (τ) ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστιν βλέπων. (υ) ὅσα ἐὰν ποιήσῃ (φ) ὁ σοφὸς (χ) εἰς τὴν καρδίαν
Κεφ. Θ'. MS.A. (α) Ὅτι οἱ δίκαιοι (β) τῷ καθαρῷ (γ) τὸ πονηρὸν (δ) *ἐπελήσθη (ε) καὶ μερὶς (ζ) εἰς αἰῶνα

תרגום TARGUM.

15 ושבחית אנא ית חדות אוריתא ארום לית טב לאנש בעלמא הדין תחות שמשא ארום
אלהן למיכל ולמשתי ולמחדי בטורחיה ובחולקיה דאתיהיב ליה מן שמיא ולא יושיט
ידיה בחטופין ואניסא והוא ילוניה לשלם לעלמא ההוא ויקבל אגר שלים על טורחיה
16 די טרח בשלמותא כל יומי חיוהי דיהב ליה יי בעלמא הדין תחות שמשא: כמא די
יהבית ית לבבי למנדע חוכמת אוריתא ולמחזי ית ענין דאתעביד על ארעא ארום אף
חכימא דיצבי למעסק באוריתא ולאשכחא חוכמתא טורחא הוה ליה ארום אף בימםא
17 לא ינוח ובליליא שינתא בעינוהי לא חזי: וחזית אנא ית כל עובד גבורתא דיי ארום
דחילא הוא ולית ליה רשו לאנש לאשכחא ית עובד גבורתא דיי דאתעביד בעלמא
הדין תחות שמשא כד יטרח אנש למתבע מה דעתיד למהוי ולא ישכח ואף אם יימר
גבר חכים במימריה למנדע מה דעתיד למהוי בסוף יומיא ולית ליה רשו למשכח:

ט

1 ארום ית כל דין יהבית על לבי ולמבלוש ית כל דין די צדיקיא וחכימיא ותלמידיהון
דמשתעבדין להון על עסק אולפן אוריתא מסירין בידא דיי ומניה אתגזר על כל עלמא
כל מה דיהי ביומיהון אף רחמתא די רחמנון אף סניאתא דסנגון גבר לית נביא
2 בעלמא די ינדע מה דיהי באנשא כולא במולא אתגזר למהוי קדמיהון: כולא במוליא
תליא מן שמיא אתגזר מה דעתיד למהוי לכולא ארעון חד לזכאה ולחיבא לדתקין
אורחתיה ולמדכי נפשיה ולמסאב נפשיה ולמקרב נכסת קודשיא ולדליתוהי מקריב
3 נכסת קודשין כחיבא כגבר דיומי לשקרא כגבר דמומתא דחיל: דין מזל ביש בכל
עלמא די יתעבד תחות שמשא ארום ארעון חד לכולא לכל דירי ארעא ואף לבא דבני
אנשא אתמלי ביש על דא ותולחולתא בלבבהון כל יומי חייהון ובתר סופוהי דאנשא
4 נטיר ליה לאתוכחא עם מיתיא בדין חיביא: ארום מן גברא די אתחבר לכל פתגמי
אוריתא ולמקני חיי עלמא דאתי אית ליה סבר ארום כלבא חיא הוא טב מן אריא די
5 הוא מית: ארום צדיקיא ידעין דאין יחובון עתידין למהויהון חשיבין כמיתיא לעלמא
דאתי בגין כן נטרין אורחתהון ולא חיבין ואין יחובון תיבין בתיובתא וחיביא ליתיהון
ידעין מדעם טב על דלא אוטיבו עובדיהון בחייהון וליתיהון ידעין מדעם טב לעלמא
6 דאתי ולית להון אגר טב בתר מותהון ארום אתנשי דכרנהון מביני צדיקיא: בתר
מותהון דרשיעיא לית בהון צרוך אף רחמתהון אף שנאתהון אף קנאתהון הא כבר
הובדון מן עלמא וחולק טב לית להון עוד עם צדיקיא לעלמא דאתי ולית להון הניה
מן כל מה דאתעבד בעלמא הדין תחות שמשא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et laudavi ego gaudium Legis, quia non est bonum homini in seculo hoc sub Sole, nisi tantùm comedere & bibere & gaudere in labore suo, & pro parte sua quæ data est ei ex cœlo, atq; non extendere manum suam in rapinas & violentiam, & hoc conducet illum in pacem ad seculum illud, & accipiet mercedem perfectam pro labore suo quo laboravit in integritate omnibus diebus vitæ suæ quos dedit illi Dñs in seculo hoc sub Sole. Quemadmodum dedi cor meum ad sciendum sapientiam Legis, & ad videndum negotium quod fit super terram, etenim sapiens etiam qui vult studere in Lege, & invenire sapientiam, labor est illi: nam etiam interdiu non quiescit, & noctu somnum oculis suis non videt. Et vidi ego omne opus fortitudinis Dñi, quoniam terribilis est: & non est facultas homini inveniendi opus fortitudinis Dñi quod factum est in mundo hoc sub Sole; quando laboraverit homo ut inquirat id quod futurum est ut fiat, non inveniet: & etiamsi dixerit vir sapiens in dicto suo, ut sciat id quod futurum est ut fiat in fine dierum, non licebit illi invenire.

CAP. IX.

Etenim omnia hæc posui in corde meo, & ut scrutarer omnia hæc. Quod justi & sapientes, & discipuli eorum qui subditi sunt eis disciplinæ legis gratia, traditi sunt in manum Dñi: & ab eo decretum est de toto mundo omne quod erit in diebus eorum; etiam amor quo dilexerit eos aliquis, & etiam odiū quo eos persecut⁹ fuerit: non est propheta in mundo qui sciat quod erit homini: omne in providentia decretum est ut fit ante eos. Omne ex syderibus pendet, ex cœlo decretum est quod futurum est ut fiat omnibus: eventus unus innocenti & peccatori, ei cujus viæ rectæ sunt, & purificanti animam suam, & polluenti animam suam; & offerenti oblationem sanctitatum, & ei qui non offert oblationem sanctitatum: [sicut bonus,] sic peccator; sicut vir qui jurat in falsum, sic vir qui juramentum timet. Hoc fatum malum est in toto mundo, quod factum est sub Sole, quod eventus est omnibus unus, omnibus [inquam] habitatorib⁹ terræ, & etiam cor filiorū hominū repletum est malo propter hoc, & insania in corde eorum erit omnibus diebus vitæ eorum, & post finem hominis servatur ei ut corripiatur cum mortuis juxta judicium peccatorum. Etenim quis est vir qui associabitur omnibus verbis Legis? ad acquirendam vitam seculi venturi est illi spes: etenim canis vivus melior est, quàm leo qui mortuus est. Quoniam justi norunt quod si peccaverint, futuri sunt ut reputentur ut mortui in seculo venturo: propterea custodiunt vias suas, & non peccant: quod si peccant, convertuntur in pœnitentia: & peccatores nesciunt quicquam boni, eò quòd non correxerunt opera sua in melius in vita sua, & nesciunt quicquam boni de seculo venturo, & non est eis merces bona post mortem eorum: etenim oblivioni data est memoria eorum inter justos. Post mortem impiorum nulla est in eis utilitas; etiam amor eorum, etiam odium eorum, invidia quoque, ecce pridem perierunt ex mundo, & pars bona non est eis amplius cum justis in seculo venturo, nec est eis utilitas in omni quod fit in hoc mundo sub Sole.

Cap. IX.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܫܒܚܬ ܐܢܐ ܠܚܕܘܬܐ܂ ܕܠܝܬ ܛܒ ܠܒܪܢܫܐ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ܀ ܐܠܐ ܠܡܐܟܠ
15 ܘܠܡܫܬܐ ܘܠܡܚܕܐ܂ ܘܗܘ ܢܠܘܝܘܗܝ ܒܥܡܠܗ܂ ܝܘܡܬܐ ܕܚܝܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ
ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ܂ * ܡܛܠ ܕܝܗܒܬ ܠܒܝ ܠܡܕܥ ܚܟܡܬܐ܂ ܘܠܡܚܙܐ ܥܢܝܢܐ
16 ܕܐܬܥܒܕ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܦ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ ܫܢܬܐ ܒܥܝܢܘܗܝ ܠܐ ܚܙܐ܂ * ܘܚܙܝܬ
17 ܟܠܗܝܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܠܡܫܟܚܘ ܠܥܒܕܐ ܕܐܬܥܒܕ ܬܚܝܬ
ܫܡܫܐ܂ ܟܠ ܕܢܠܐܐ ܒܪܢܫܐ ܠܡܒܥܐ܂ ܠܐ ܢܫܟܚ܂ ܘܟܠ ܕܐܡܪ ܚܟܝܡܐ ܠܡܕܥ܂ ܠܐ
ܢܫܟܚ ܠܡܫܟܚܘܗܝ܀

Quapropter laudavi lætitiam, quòd nil ſit homini melius ſub ſole, quàm edere, & bibere, ac lætari: hoc enim comitatur ipſum ex labore ſuo diebus ætatis ſuæ, quos conceſſit illi Deus ſub ſole. 15
Propterea cor meum appuli ad ſciendam ſapientiam, & inſpiciendam occupationem quâ ſe exercet homo ſuper terram: (nam diù noctúque ſomnum in ſuis oculis haud experitur.) 16
Et animadverti omnia opera Dei, quòd invalidus ſit homo ad opus quod actum eſt ſub ſole; quò plus deſudat homo in perquirendo, eò minus aſſequitur: & quicquid ſapiens ſcire proponat, aſſequi minimè poterit. 17

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 ܡܛܠ ܕܠܗ ܠܟܠܗܝܢ ܝܗܒܬ ܠܒܝ܂ ܘܠܒܝ ܚܙܐ ܠܗ ܟܠ ܗܢܐ܂ ܕܙܕܝܩܐ
ܘܚܟܝܡܐ܂ ܘܥܒܕܝܗܘܢ܂ ܒܐܝܕܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܦ ܪܚܡܬܐ ܐܦ ܣܢܝܬܐ܂ ܠܐ ܝܕܥ ܒܪܢܫܐ܂ ܟܠ
ܕܩܕܡܝܗܘܢ܂ ܗܒܠܐ܂ * ܟܠ ܚܕ ܕܟܠ܂ ܓܕܫܐ ܚܕ܂ ܠܙܕܝܩܐ ܘܠܪܫܝܥܐ܂ ܠܛܒܐ
2 ܘܠܒܝܫܐ܂ ܠܕܟܝܐ ܘܠܛܡܐܐ܂ ܠܕܕܒܚ܂ ܘܠܕܠܐ ܕܒܚ܂ ܐܝܟ ܛܒܐ܂ ܐܦ ܚܛܝܐ܂ ܐܝܟ
ܕܝܡܐ܂ ܐܦ ܗܘ ܕܡܢ ܡܘܡܬܐ ܕܚܠ܂ * ܗܢܐ ܒܝܫܐ܂ ܒܟܠ ܡܐ ܕܐܬܥܒܕ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ܂
3 ܡܛܠ ܕܓܕܫܐ ܚܕ ܠܟܠܗܘܢ܂ ܘܐܦ ܠܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ܂ ܕܡܠܐ ܒܝܫܬܐ܂ ܘܦܘܬܟܐ
ܒܠܒܗܘܢ ܒܚܝܝܗܘܢ܂ ܘܒܬܪܗܘܢ ܠܘܬ ܡܝܬܐ܂ * ܟܠ ܕܡܫܬܘܬܦ ܥܡ ܟܠܗܘܢ
4 ܚܝܐ܂ ܐܝܬ ܠܗ ܣܒܪܐ܂ ܡܛܠ ܕܟܠܒܐ ܚܝܐ ܗܘ ܛܒ ܡܢ ܐܪܝܐ ܕܡܝܬ܂ * ܡܛܠ ܕܚܝܐ
5 ܝܕܥܝܢ ܕܡܝܬܝܢ܂ ܘܡܝܬܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܕܡ܂ ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܐܓܪܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܬܛܥܝ
ܕܘܟܪܢܗܘܢ܂ * ܐܦ ܪܚܡܬܗܘܢ ܐܦ ܣܢܝܬܗܘܢ ܐܦ ܚܣܡܗܘܢ܂ ܡܢ ܟܒܪ ܐܒܕ܂ ܘܡܢܬܐ
6 ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܠܥܠܡ܂ ܒܟܠ ܡܐ ܕܡܬܥܒܕ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ܂

CAP. IX.

HÆc enim omnia cordi meo indidi, totúmque hoc deprehendit cor meum: Quòd juſti ac ſapientes, & opera eorum ſunt in manu Dei: & amorem pariter ac odium ignorat homo: quicquid ob oculos habet, vanitas eſt. 1
Omnibus uni ſicut alteri par caſus *contingit*, juſtis & impiis, bonis ac malis, puris impuriſque, ſacrificanti & non ſacrificanti; ut probo, ſic peccatori; ut juratori, ſic ei qui à juramentis abhorret. 2
Hoc peſſimum eſt inter omnia quæ uſu veniunt ſub ſole, quia caſus idem omnibus. Quin etiam cor hominum impletum eſt malitiâ, & error improbus *inſidet* in corde vitâque ipſorum, & eorum finis ad mortuos. 3
Quicunque particeps eſt cujuſcunque vitæ, ſpem habet: canis enim vivus, melior eſt leone mortuo. 4
Nam vivi ſciunt ſe morituros: at mortui nihil ſciunt: nec habent ampliùs mercedem, quia oblivione deleta eſt memoria ipſorum: 5
Tum amor, tum odium, tum invidia ipſorum jampridem periit, nec partem habent ampliùs in æternum in iis omnibus quæ fiunt ſub ſole. 6

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 ومدحت انا السرور * لان ليس للانسان تحت الشمس حظا صالحا سوي ما ياكله ويسربه
16 ويسر به * وهذا يمضي معه في تعبه ايام حياته التي منحه الله اياها تحت الشمس * وبذلت
قلبي في الامور لاعرف الحكمة واعاين التعلب المصنوع في الارض * لان صاحبه في النهار
17 والليل ما يري في عينيه نوم * وعرفت كافة صنايع الله * وان ما يمكن احدا ان يجد
الصناعة مع المصنوع تحت الشمس * ومهما يتعب الانسان في ابتغايها ما يجدها * ومع ذلك
كافه ما يقول الحكيم ليعرف لن يمكن ان يوجد *

* الفصل التاسع *

1 * لان هذا كله منحته لقلبي وعرف قلبي هذا كله * ان المقسطين والحكماء بل واعمالهم
في يد الله * والانسان لعمري لن يعرف المحبة ولا البغض * كل شي امام وجوههم باطل *
2 * في جميع امورهم لقيا واحدة للمقسط والمنافق * للصالح والطالح * وللطاهر والنجس
ولمن يضحي ولمن لا يضحي * مثل الصالح منا والخاطي * كمن يحلف نظيره من
3 يتقي القسم * هذا امر خبيث في كل مصنوع تحت الشمس * ان لقيا واحدة للكل * ومع
ذلك فقلت ان بني الانسان امتلوا من الراي الخبيث * وفي قلبهم اعوجاج في حياتهم
4 وما وراهم يدوحي الموتي * لان من يشارك الاحياء في كل شي فذلك رجاء ماسول * لان الكلب
5 الحي ذاك صالح افضل من سبع مايت * لان الاحياء يعرفون انهم سيموتون * والموتي ليسوا
6 موجودين فما يعرفون شيا * وليس لهم ثواب ايضا * لان قد نسي ذكرهم * ومع ذلك
فمحبتهم وبغضهم وغيرتهم قد هلكت * وليس لهم في جميع المصنوع تحت الشمس نصيب
ايضا الي الابد *

Et laudavi ego lætitiam, quòd non ſit homini ſub ſole ſors fœlix præter id quod comedit ac bibit, & quo fruitur: atque hoc cum eo vadit pro labore ipſius, diebus vitæ ſuæ, quos conceſſit illi Deus ſub ſole. 15
Deinde animum meum ad res adjeci, ut ſcirem ſapientiam, & inſpicerem operoſum negotium quod exercetur in terra: illud enim exercenti, neque die neque nocte aſpicitur ſomnus in oculis ejus. 16
Et cognovi univerſa Dei opera, & quòd nemini poſſibile ſit opus invenire in rebus conditis ſub ſole. Quantumvis laboret homo in his perquirendis, non reperiet illa. Quin etiam quicquid ſcire proponit ſapiens, reperiri nunquam poterit. 17

CAP. IX.

ID enim totum conceſſi cordi meo, idque totum cognovit cor meum; juſtos ac ſapientes, imò etiam opera eorum in manu Dei eſſe; & hominem quidem nec amorem nec odium ſcire. Omnia in conſpectu eorum vana ſunt. 1
In omnibus eorum negotiis caſus idem accidit juſto & impio, probo & improbo, mundo & immundo; tam ei qui ſacrificat, quàm qui non ſacrificat; ut bono inter nos, ita & peccatori; ſicut ei qui jurat, ſic qui timet jurare. 2
Hæc res eſt peſſima inter omnia ſub ſole condita, quòd caſus idem ſit omnibus. Præterea dixi filios hominum plenos eſſe malo animo, & in corde ipſorum obliquitatem ineſſe quamdiu vivunt, & quod ab eorum tergo eſt, ad mortuos tendere. 3
Nam communicare aliquem cum vivis in rebus omnibus, res eſt optatæ ſpei: quandoquidem canis ipſe vivus melior eſt leone mortuo. 4
Nam vivi nôrunt ſe morituros: mortui verò non extant, nihilque ſciunt; nec habent ulteriùs præmium, quia oblivioni jam tradita eſt memoria eorum. 5
Quia etiam amor ac odium, & æmulatio ipſorum jam periit, nec ſortem habent ampliùs in æternum in ulla re quæ fit ſub ſole. 6

קהלת: ט

bono corde in bibe & , tuum panem gaudio in comede , Vade
7 לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב־טוב
omni In tua opera Deus voluit jam quia : tuum vinum
8 יינך כי כבר רצה האלהים את־מעשיך: בכל־
tuum caput super oleum & : candida tua vestimenta sint tempore
עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על־ראשך
omnibus dilexisti quam , uxore cum vitam Vide . deficiat non
9 אל־יחסר: ראה חיים עם־אשה אשר־אהבת כל־
sole sub tibi dedit quos tuæ vanitatis vitarum diebus
ימי חיי הבלך אשר נתן־לך תחת השמש
, tuo labore in & vita in tua pars hoc quia : tuæ vanitatis dieb⁹ omnibus
כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך
invenerit quod Omne . sole sub laborans tu quo
10 אשר־אתה עמל תחת השמש: כל אשר תמצא
, opus non quia : fac tua virtute in faciendum ad tua manus
ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה
illuc vadens tu quo sepulchro in sapiētia & , sciētia & , cogitatio &
וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה:
nec , cursus levium non quod , sole sub videre & , sum Cōversus
11 שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא
non etiam & , panis sapientium non etiam & , bellum fortium
לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא
occursus & tempus sed : gratia scientium non etiam & , opulentia prudentium
לנבנים עשר וגם לא לידעים חן כי־עת ופגע
: suum tempus homo sciet non etiam Quia . ipsis omnibus accidet
12 יקרה את־כלם: כי גם לא־ידע האדם את־עתו
, laqueo in captæ aves sicut & , malo reti in capiuntur qui pisces sicut
כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחזות בפח
ceciderit quod secundum , malo tempore in hominum filii irretiti ipsi sicut
כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול
: sole sub sapientiam vidi hanc Etiam . repente eos super
13 עליהם פתאם: גם־זה ראיתי חכמה תחת השמש
venit & : paucum ea in virorum & , parva Civitas . me ad ipsa magna &
14 וגדולה היא אלי: עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא־
eam super extruxit & , eam circundedit & , magnus rex eam adversus
אליה מלך גדול וסבב אתה ובנה עליה
, sapiens pauper vir ea in est inventus Et . magnas munitiones
15 מצודים גדולים: ומצא בה איש מסכן חכם
est recordatus non homo & : sua sapientia in urbem ipse eruit &
ומלט־הוא את־העיר בחכמתו ואדם לא זכר
sapientiam bonam , ego dixi Et . illius pauperis viri
16 את־האיש המסכן ההוא: ואמרתי אני טובה חכמה
stultos in dominantis clamor quam : audiuntur quiete in sapientum Verba . audita ipsa non ejus verba & , contempta pauperis sapientia & , fortitudine præ
17 מגבורה וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים: דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת מושל בכסילים:

Versio VUL. LAT.

7 Vade ergò & comede in læ-
tia panē tuū, & bibe cum gau-
dio vinū tuū: quia Deo placent
8 opera tua. Omni tempore sint
vestimenta tua candida, et oleū
9 de capite tuo non deficiat. Per-
fruere vitâ cum uxore, quam di-
ligis, cunctis dieb⁹ vitæ instabi-
litatis tuæ, qui dati sunt tibi sub
Sole omni tempore vanitatis
tuæ: hæc est enim pars in vita,
& in labore tuo, quo laboras
10 sub Sole. Quodcunque facere
potest man⁹ tua, instanter ope-
rare: quia nec opus, nec ratio,
nec sapientia, nec scientia erūt
apud inferos, quò tu properas.
11 Verti me ad aliud, & vidi sub
Sole, nec velociū esse cursum,
nec fortiū bellum, nec sapien-
tiū panē, nec doctorū divitias,
nec artificū gratiā, sed tempus,
12 casumque in omnibus. Nescit
homo finē suū: sed sicut pisces
capiuntur hamo, & sicut aves
laqueo comprehenduntur, sic
capiuntur homines in tempore
malo, cùm eis extemplò super-
13 venerit. Hanc quoq; sub Sole
vidi sapientiā, & probavi ma-
14 ximā: Civitas parva, & pauci
in ea viri: venit contra eā rex
magn⁹, & vallavit eam, extru-
xitque munitiones per gyrum,
& perfecta est obsidio. Inven-
tusque est in ea vir pauper &
sapiens, & liberavit urbem per
sapientiam suam, & nullus de-
inceps recordatus est hominis
16 illius pauperis. Et dicebam
ego, meliorem esse sapientiam
fortitudine: quomodò ergò
sapientia pauperis contempta
est, & verba ejus non sunt au-
17 dita? Verba sapientium au-
diuntur in silentio, plusquàm
clamor principis inter stultos.

Versio GRÆC. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

7 † Δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ τὸν ἄρτον σου, † καὶ
πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνόν σου, †(η) ὅτι ἤδη εὐ-
8 δόκησεν ὁ Θεὸς τὰ ποιήματά σου. † Ἐν παντὶ
καιρῷ ἔστωσαν ἱμάτιά σου λευκά, καὶ ἔλαιον (θ)
9 ἐπὶ κεφαλῆς σου μὴ ὑστερησάτω. † Καὶ ἴδε ζωὴν
μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπησας † πάσας τὰς ἡμέρας
ζωῆς ματαιότητός σου, τὰς δοθείσας σοι ὑπὸ τὸν
ἥλιον, † ὅτι αὐτὸ μερίς σου ἐν τῇ ζωῇ σου, † καὶ
ἐν τῷ μόχθῳ σου (ι) ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλι-
10 ον. † Πάντα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χείρ σου τοῦ ποιῆ-
σαι, ὡς ἡ δύναμίς σου ποίησον, † ὅτι οὐκ ἔστι
ποίημα καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις καὶ σοφία † ἐν
11 ᾅδῃ, ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ. † Ἐπέστρεψα καὶ εἶ-
δον ὑπὸ τὸν ἥλιον, † ὅτι οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος,
† καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος, † καί γε οὐ (κ)
τῷ σοφῷ ἄρτος, † καί γε οὐ τοῖς συνετοῖς (λ)
πλοῦτος, † καί γε οὐ τοῖς γινώσκουσι χάρις, † ὅτι
καιρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται (μ) σύμπα-
12 σιν αὐτοῖς. † Ὅτι καί γε καὶ οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρω-
πος τὸν καιρὸν αὐτοῦ, † ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευ-
όμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῷ, † καὶ ὡς ὄρνεα τὰ
θηρευόμενα ἐν παγίδι· † ὡς αὐτὰ παγιδεύ-
ονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονηρόν,
13 † ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω. † Καί γε τοῦ-
το εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον, † καὶ μεγάλη ἐστὶ
14 πρός με· Πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλί-
γοι, † καὶ ἔλθῃ ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ
κυκλώσῃ αὐτήν, † καὶ οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτὴν
15 χάρακας μεγάλους· † Καὶ εὕρῃ ἐν αὐτῇ ἄνδρα
πένητα (ν) σοφόν, † καὶ διασώσῃ αὐτὸς τὴν πόλιν
ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, † καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἐμνήσθη
16 σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκείνου. † Καὶ εἶπα
ἐγώ, Ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δύναμιν· † καὶ σοφία
τοῦ πένητος ἐξουδενωμένη, † (ξ) καὶ οἱ λόγοι
17 αὐτοῦ οὐκ (ο) εἰσακουόμενοι. † Λόγοι σοφῶν ἐν
ἀναπαύσει ἀκούονται † ὑπὲρ κραυγὴν ἐξου-
σιαζόντων ἐν ἀφροσύναις.

Veni, comede in lætitia panem tuum, & bibe in (η) corde bono vinum tuum, quoniam jam complacuerunt Deo opera tua. In omni tempore sint vestimenta tua candida: & oleum super caput tuum (θ) non desit. Et vide vitam cum muliere, quam dilexisti (ι) omnibus diebus vitæ vanitatis tuæ, qui dati sunt tibi sub Sole: quia hoc est pars tua in vita tua, & in labore tuo, quo tu laboras sub Sole. Omnia, quæ (m) invenerit manus tua facere, prout virtus tua, fac: quia non est opus, & cogitatio, & scientia, & sapientia in inferno, quò tu vadis illuc. Converti me, & vidi sub Sole; quoniam non est (κ) velocibus cursus, nec potentibus (o) prælium, nec quidem (λ) sapienti panis, nec quidem intelligentibus divitiæ, nec quidem scientibus gratia: quoniam tempus & eventus (q) occurret omnibus illis. Quia etiam nescit homo (r) tempus suum, quasi pisces, qui tenentur in reticulo (s) malo; & sicut volucres, quæ capiuntur in laqueo. Sicut ea, illaqueantur filii hominis in tempore malo; cum ceciderit super ipsos subitò. Etiam hoc vidi, sapientiam sub Sole, & magna est (u) ad me; Civitas parva, & viri pauci in ea; & venit super eam rex magnus, & circundedit eam, & ædificavit adversus eam (x) aggeres magnos: Et invenit in ea virum pauperem sapientem: & salvavit hic civitatem in sapientia sua: & homo non recordatus est viri pauperis illius. Et dixi ego,

Bona sapientia super potentiam: & sapientia pauperis (y) pro nihilo habita, & verba ejus non exaudita. Verba sapientium, (ζ) in quiete audiuntur per clamorem eorum, qui potestatem habent in stultitiis.

MS.A. (η) ὅτι εὐδόκησεν (θ) ἐπὶ κεφαλήν (ι) ᾧ μοχθεῖς (κ) τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, (λ) ὁ πλοῦτος, (μ) τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς. Καί γε οὐκ ἔγνω (ν) καὶ σοφόν, καὶ διασώσει (ξ) καὶ λόγοι (ο) εἰσὶν ἀκουόμενοι.

תרגום TARGUM.

7 אמר שלמה ברוח נבואה מן קדם יי עתיד מרי עלמא למימר לכל צדיקיא באנפי נפשיה
אזל טעום בחדוא לחמך דאתותב לך על לחמך די יהבתא לעניא ולחשיכא דהוי כפן
ושתי בלב טב חמרא דאצטנע לך בגן עדן חלף חמרך דמזגתא לעניא וחשיכא דהוי צחי
8 ארום הא כבר אתרעית קדם יי עובדך טבא: בכל עדן יהוין כסותך חורין מן כל סואבות
חובתא ושמא טבא דמתיל למשח רבותא קני בגין די ימטון ברכן על רישך וטיבותך
9 אל יחסר: חזי חיין טבין עם אתתא דרחמתא כל יומי חיי הבלותך די יהב יי לך במולא
בעלמא הדין תחות שמשא ארום היא חולקך בחיין ובטורחותך די אנת טרחתא
10 בעלמא הדין תחות שמשא: כל די מספקא ידך למעבד טיבו וצדקתא עם מסכינא בכל
חילך עבד ארום בתר מותא לית לגבר עובדא וחושבנא ומנדעא וחוכמתא בבית
11 קבורתא דאת אזל תמן ולא יסיעון לך אלהן עובדין טבין וצדקתא בלחודיהון: אמר
שלמה מלכא כד הויתי יתב על כורסי מלכותי הוה אסתכלית וחזית בעלמא הדין
תחות שמשא ארום לא גוברין דאנון קלילין כנשרין מסתייען למרהט לאשתזבא מן
מותא בקרבא ולא גבריא מסתייען באגחותהון קרבא בגבורתהון ואף לא חכימיא
מסתייען בחוכמתהון למסבע לחמא בעדן כפנא ואף לא סוכלתנין מסתייען
בסוכלתנותהון למכנוש עתרא ואף לא ידעי בינה מסתייען במנדעותהון למשכח
12 רחמין בעיני מלכא ארום עדן וערעיתא במזלהון יערע ית כולהון: ארום אף לא
אשתמודע לגבר ית זמניה בין טב לביש מן מה דעתיד למהוי בעלמא ולמיתי עלוי
בנוני ימא דמתאחדין בחכא וכצפרי שמיא דמתאחדין בקולא כותהון מתקלין בני
13 אנשא לזמן בישתא דאתעתדת למהוי נפלא עליהון רגעא חדא משמיא: אף דין חזיתי
14 דהיא חוכמתא בעלמא הדין תחות שמשא ורבתא היא לותי: גוף בר נשא דמתיל
לקרתא זעירתא וגברין נברי חילא זעיר בגוה היכמה דקלילין וכותיה בגו לבא דאנשא
ייעול לות גופא יצרא בישא דמתיל למלך רב תקיף לאתכנעא ואסחר ית לבא למטעי
יתיה ובנא עלוהי אתר למתב על די יצבי לאסטיותיה מן אורחן דתקנן קדם יי לאחדא
15 יתיה במצודין רברבין דגהנם לאדלקותיה שבע זמנין על חובוהי: ואשתכח בגו גופ
יצרא טבא מסכין וחכים ואתגבר עלוהי וכבש יתיה בחוכמתיה ושיזיב ית גופא מן דינא
דגהנם בתוקפיה ובחוכמתיה היכמא דגברא עביד קרבא משיזיב יתבי קרתא בחוכמת
לבביה ואנש לא דכר בתר כן ליצרא טבא דשיזביה אלהן יימר בלבביה זכאה אנא
16 היכמה דיתבי קרתא ההיא לא דכירו ית עניא ההוא דשיזיב יתהון: ואמרית אנא
במימרי טבא חכמת צדיקיא מכח גבורת רשיעא דחוכמת צדיקיא וזכותיה משיזבא
ליה ולאנשי דריה ותקוף רשיעא דקאם בתוקפיה דלביה בדיל דלא למהדר בתיובתא
מחבלא ליה בלחודוהי וחוכמת צדיקא ועניא מזלזלא בעיני רשיעי דריה ובעדן דיוכח
17 יתהון על עובדיהון בישיא ופתגמי אוכחותיה ליתנון מקבלין: מלי צלותא דחכימיא
בחשי מתקבלין קדם מרי עלמא יתיר מקבלת רשיעא דהוא שליט על שטיין דפניין וליתמן זבל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dixit Selomoh in spiritu prophetiæ à conspectu Domini: Futurū est ut Dominus mundi dicat singulis justis in facie uniuscujusque: Vade gusta in lætitia panem tuum, qui repositus est tibi propter panem tuum quem dedisti pauperi & humili qui erat esuriens, & bibe in corde jucundo vinum quod *reconditum est tibi in paradiso,* pro vino tuo quod miscuisti pauperi & humili qui *fuit sitiens*: ecce enim jam beneplacita fuere ante Dominum opera tua bona. In omni tempore sint vestes tuæ lotæ ab omni contaminatione peccati: & nomen bonum quod assimilatur unguento unctionis, tibi acquire, ut contingant benedictiones super caput tuum, & bonitas tua non deficiat. Fruere vita bona cum uxore quàm amâsti omnibus diebus vitæ vanitatis tuæ quos dederit tibi Dominus *ex providentia in hoc mundo sub Sole*, quia hæc est pars tua in vita tua & in labore tuo quo tu laboras in mundo hoc sub Sole. Omne quod suppeditaverit man⁹ tua ad faciendū bo*num* & eleemosynam pauperi, *omnibus viribus tuis* facito: etenim post mortem non est viro opus, aut cogitatio vel scientia, aut sapientia in domo sepulchri quò tu vadis, & non adjuvabunt te, nisi opera bona & justitia tantummodo. *Dixit Selomoh rex, Cum sederem super solium regni mei,* contemplatus sum & vidi in seculo hoc sub Sole, quòd nec viri qui veloces fuerint sicut aquilæ adjuti sunt currendo ut eriperentur à morte in prælio, neq; robusti adjuvantur dum ineunt prælium robore suo, nec sapientes adjuvantur sapientia sua ut satientur pane in tempore famis, neq; etiam intelligentes adjuvantur intelligentia sua ad congregandas divitias, neq; etiam scientes prudentiā juvantur scientiis suis ad inveniendā gratiā in oculis regis: quoniā temp⁹ & event⁹ *pro sorte eorum* accidet omnib⁹ his. Etenim non notū est viro tempus suum tàm bonū quàm malum ex eo quod futurum est in seculo & venturū super eū: sicut pisces maris qui capiuntur *hamo*, & sicut aves cœlorū quæ comprehenduntur laqueo, sic illaqueantur filii hominis in tempore mali, quod ruiturū est super eos puncto uno cœlitus. Etiam hoc vidi quod est sapientia in seculo hoc sub Sole, & magna quidem est mihi. Corpus filii hominis quod simile est civitati parvæ, & viri pollentes exigua virtute in medio ipsi⁹, ecce cùm leves fuerint justitiæ in medio cordis hominis, intrabit in corpus concupiscentia mala, quæ assimilatur regi magno & robusto, ad opprimendum, & obsidet cor ut errare faciat illud, & ædificat in illo locum ad sedendū ubicunque voluerit, ut declinare faciat illud à viis quæ rectæ sūt ante Dn̄m, ad cōprehendendū illud in retib⁹ magnis gehennæ ut comburat eū *septies* propter peccata sua. Invent⁹ est in medio corporis affect⁹ bon⁹ humilis & sapiens, & prævaluit sup illud & subjecit illud sapientia sua, & eripuit *corp⁹* à judicio gehennæ robore suo & sapientia sua, sicut vir faciens præliū liberat habitatores urbis sapientia cordis sui, & homo non recordatur posteà affectus boni qui liberavit eum, sed dicit in corde suo, Innocens ego sum, sicut etiā habitatores urbis illius non recordati sunt humilis illius qui liberavit eos. Et dixi ego *in dicto meo*, Melior est sapientia *justorum*, quàm vis fortitudinis *improborum*, quia sapi*entia justi et meritum ejus liberat eum & homines generationis ejus, & robur impii, qui perstat in obfirmatione cordis sui ut non convertatur per pœnitentiā, perdat ipsum solum*: & sapientia justi & pauperis vilipenditur in oculis improborum generationis ejus, & in tempore quo corripit illos propter opera eorum mala, verba correptionis illius non *suscipiunt*. Verba orationis sapientum in silentio suscipiuntur ante Dominum mundi, magis quā clamor improbi qui imperat stultis clamantib⁹, & non est qui attendat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܐܬܐ ܐܟܘܠ ܒܚܕܘܬܐ ܠܚܡܟ. ܘܐܫܬܝ ܒܠܒܐ ܛܒܐ ܚܡܪܟ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܥܝ ܐܠܗܐ
7 ܒܥܒܕܝܟ. * ܒܟܠܙܒܢ ܢܗܘܘܢ ܚܘܪܝܢ ܢܚܬܝܟ. ܘܡܫܚܐ ܥܠ ܪܫܟ ܠܐ ܢܚܣܪ.
8 * ܘܚܙܝ ܚܝܐ ܥܡ ܐܢܬܬܐ ܕܪܚܡܬ. ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝ ܚܝܝ ܣܪܝܩܘܬܟ. ܡܛܠ ܕܗܢܘ
9 ܡܢܬܟ ܒܚܝܐ. ܘܒܥܡܠܟ ܕܐܢܬ ܥܡܠ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. * ܟܠ ܕܡܫܟܚܐ ܐܝܕܟ
10 ܠܡܥܒܕ ܒܚܝܠܟ. ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܘܡܚܫܒܬܐ. ܘܝܕܥܬܐ ܘܚܟܡܬܐ.
ܒܫܝܘܠ ܕܐܢܬ ܐܙܠ ܠܬܡܢ. * ܗܦܟܬ ܘܚܙܝܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܕܠܐ ܠܩܠܝܠܐ
11 ܪܗܛܐ. ܘܠܐ ܠܓܢܒܪܐ ܩܪܒܐ. ܘܠܐ ܠܚܟܝܡܐ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܠܣܟܘܠܬܢܐ ܥܘܬܪܐ. ܘܠܐ
ܠܝܕܘܥܬܢܐ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܘܦܓܥܐ ܓܕܫ ܠܟܠܗܘܢ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ
12 ܒܪܢܫܐ ܙܒܢܗ. ܐܝܟ ܢܘܢܐ ܕܡܬܐܚܕܝܢ ܒܡܨܝܕܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܝܟ ܨܦܪܐ ܕܡܬܐܚܕܝܢ ܒܦܚܐ.
ܗܟܢܐ ܡܬܬܩܫܝܢ ܒܢܝܢܫܐ ܒܙܒܢܐ ܒܝܫܐ ܕܢܦܠ ܥܠܝܗܘܢ ܡܢ ܫܠܝ. * ܘܐܦ ܗܕܐ ܚܙܝܬ
13 ܚܟܡܬܐ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܘܪܒܐ ܗܝ ܠܘܬܝ. * ܡܕܝܢܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. ܘܐܢܫܐ ܒܗ ܙܥܘܪܐ
14 ܘܐܬܐ ܥܠܝܗ ܡܠܟܐ ܪܒܐ ܘܐܚܕܗ. ܘܒܢܐ ܥܠܝܗ ܩܠܩܘܡܐ. * ܘܐܫܬܟܚ ܒܗ ܓܒܪܐ
15 ܡܣܟܢܐ ܚܟܝܡܐ. ܘܦܨܝܗ ܗܘ ܡܣܟܢܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܚܟܡܬܗ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܐܬܕܟܪ
ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܡܣܟܢܐ. * ܘܐܡܪܬ ܐܢܐ. ܕܛܒܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܓܢܒܪܘܬܐ. ܘܚܟܡܬܗ
16 ܕܡܣܟܢܐ ܫܝܛܐ ܗܝ. ܘܡܠܘܗܝ ܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ. * ܘܡܠܐ ܕܚܟܝܡܐ ܒܢܝܚܐ
17 ܡܫܬܡܥܢ. ܡܢ ܩܥܬܐ ܕܫܠܝܛܐ ܣܟܠܐ.

Agedum comede cum lætitia panem tuum, 7
& vinum tuum bono animo bibe, quia Deo
placent opera tua. Omni tempore candi- 8
dæ sint vestes tuæ, & unguentum capiti tuo
ne desit. Et fruere vitâ cum uxore quam di- 9
ligis, cunctis diebus frivolæ vitæ tuæ: hæc est
enim pars tua in vita tua, & in labore tuo quo
sub sole fatigaris. Quicquid operari potest 10
manus tua, dum polles viribus, facito: quia
nec opus, nec ratio, nec scientia, nec sapien-
tia est in inferno, ad quem tendis. Conver- 11
sus deprehendi sub sole, quòd neque velo-
cium sit cursus, neque bellum robustorum,
neque sapientum panis, neque prudentum di-
vitiæ, neque peritorum gloria: tum quia
tempus & fortuna omnibus accidit: Tum 12
quia ignorat homo tempus suum. Ut pisces
qui capiuntur sagenâ improbâ & ut aves quæ
capiuntur laqueo, ita capiuntur homines tem-
pore infausto quod extemplò ruit in ipsos.
Hanc etiam vidi sapientiam sub sole, & maxi- 13
ma quidem est apud me. Urbs erat parva, & 14
homines in ea pauci: hanc invasit rex magn⁹,
& obsedit eam, & extruxit adversùs eam
aggeres: Repertus est autem in ea vir pau- 15
per sapiens, qui pauper liberavit suâ sa-
pientiâ urbem illam; nemo tamen recor-
datus est viri illius pauperis. Unde dixi ego 16
meliorem esse sapientiam fortitudine, & sa-
pientiam pauperis esse despectam, ejúsque
sermones minimè audiri: Et verba sapien- 17
tum pacatiùs audiri, quam clamorem prin-
cipis stulti.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * تعال كل خبزك بفرح واشرب خمرك بقلب صالح * فان الله قد ارتضي صنايعك * في
8 كل اوان فلتكن ثيابك بيضا * ولا يعوزن راسك زيتا ينصب عليه * وابصر حياتك
9 مع الامراة التي احببتها كافة ايام حياة بطالتك * الايام التي منحتها تحت الشمس *
جميع ايام باطلك * فان هذا حظك في حياتك وفي تعبك الذي تتعبه انت تحت
10 الشمس * كلما عسي تجده يدك * ذاك تعمله اعمل بطاقة قوتك * فان الجحيم ليس فيه
11 صناعة ولا فكر ولا علم ولا حكمة * حيث تمضي انت هناك * التفتت فعرفت تحت الشمس
ان السعي ليس للاخفاء * ولا الحرب للاقوياء * ولعمري ولا الخبز للحكماء * لا الغنا للفهماء * ولا
12 المنة للعلماء * لان الوقت والالتقاء يلقاهم كلهم * وبالحقيقة فما يعرف الانسان وقته * كالسمك
المصيد في شبكة ردية * وكالطير المصيد من فخ * مثل هذا تقتنص ابناء الناس في
13 وقت حين شرير * اذا سقط عليهم بغتة * وهذا لعمري عرفته حكمة تحت الشمس * وهي
14 لدي عظيمة * ان مدينة لطيفة فيها ناس قليل * فوافي اليها ملك عظيم * فاحاط بها وابتنا
15 عليها فصيلا برحبة عظيمة * فوجد فيها رجلا حكيما فقيرا * فسلم ذاك المدينة وخلصها
16 بحكمته * ولم يذكر انسان فقه ذلك الرجل الفقير * فقلت انا الحكمة صالحة افضل من
17 القوة * وحكمة الفقير مرفوضة * وكلماته ليست مسموعة * اقوال الحكماء تسمع بتانية
اكثر من هتاف ذوي السلطان في مسارهم *

Veni, comede panem tuum cum hilari- 7
tate, & bibe vinum tuum bono animo,
quoniam Deus jam approbavit opera tua.
Quovis tempore candida sint vestimenta 8
tua, neque careat caput tuum oleo super
ipsum fundendo. Et fruere vitâ tuâ 9
cum uxore quam diligis, cunctis die-
bus vitæ vanitatis tuæ, diebus inquam
qui tibi concessi sunt sub sole, cunctis
diebus vanitatis tuæ; quum hæc sit por-
tio tua in vita tua, & in labore tuo
quo laboras sub sole. Quicquid forte 10
manui tuæ occurrit agendum, ipsum agi-
to pro virili tuo; nam nulla est ars,
neque cogitatio, neque scientia, neque
sapientia in inferno, quò tu es iturus.
Convertens me deprehendi sub sole cur- 11
sum non esse levium, neque fortium
prælium, imò nec panem quidem sa-
pientium, nec opes prudentum, nec eru-
ditorum gratiam: quoniam opportuni-
tas & fortuna his omnibus contingit.
Et reverà nescit homo suam opportu- 12
nitatem. ut pisces reti noxio capti,
utque volucres laqueo capti, sic illa-
queantur filii hominum sinistro adver-
sóque tempore, quum in eos irruit ex
improviso. Et hoc sanè sapientiam esse 13
deprehendi sub sole, eámque apud me
maximam: Quòd nimirum urbs quæ- 14
dam erat elegans, paucis frequens ho-
minibus: ad hanc accedens rex ma-
gnus, obsedit eam, & murum adver-
sùs eam extruxit in vastissima platea.
Inventus est autem in ea vir quidam 15
sapiens, pauper; atque is urbem eri-
puit ac liberavit suâ sapientiâ: nemo
tamen recordatus est prudentiam homi-
nis illius pauperis. Quapropter ego 16
dixi sapientiam meliorem ac præstan-
tiorem esse robore, sed sapientiam pau-
peris esse abjectam, ejúsque verba non
audiri. Sermones sapientum audiun- 17
tur majore cum tranquillitate, quàm
clamor potestate præditorum in concla-
vi suo.

multum bonum perdet unus peccator & : corfita vasis præ sapientia Bona
18 טובה חכמה מכלי קרב וחוטא אחד יאבד טובה הרבה :

CAP. X.

preciosum : pigmentarii unguentum faciet vaporare ,faciet fœtere mortis Muscæ
1 זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח יקר
cor &,ej* dexterā ad sapientis Cor .parum stultitiæ ,gloria à sapientia à
2 מחכמה מכבוד סכלות מעט : לב חכם לימינו ולב
ej* cor ,ambulans stultus quod secundùm viā per etiā Et. ipsius sinistrā ad stulti
3 כסיל לשמאלו : וגם בדרך כשהסכל הלך לבו
ascēderit dominantis spiritus Si ipse stultus ,omnib* dicit & ,deficiens
4 חסר ואמר לכל סכל הוא : אם רוח המושל תעלה
peccata faciet quiescere sanitas quia ,dimittas ne tuum locum ,te super
עליך מקומך אל תנח כי מרפא יניח חטאים
egrediens qui error sicut : sole sub vidi malum Est .magna
5 גדולים : יש רעה ראיתי תחת השמש כשגגה שיצא
: multis excellentiis in stultitia est Data .dominantis faciebus à
6 מלפני השליט : נתן הסכל במרומים רבים
: equos super servos Vidi .sedebunt humilitate in divites &
7 ועשירים בשפל ישבו : ראיתי עבדים על סוסים
,foveam Fodiens .terram super servos tanquam ambulantes principes &
8 ושרים הלכים כעבדים על הארץ : חפר גומץ
faciens Proficisci .serpens eum mordebit sepem dissipans & : incidet eam in
9 בו יפול ופרץ גדר ישכנו נחש : מסיע
Si .eis in periclitabitur ligna scindens : eis in afficietur dolore ,lapides
10 אבנים יעצב בהם בוקע עצים יסכן בם : אם
:roborabit vires & ,terserit facies non ipse & ,ferrum fuerit hebetatū
קהה הברזל והוא לא פנים קלקל וחילים יגבר
: susurro non in serpens mordeat Si .sapientiæ ,rectificandi præstantia &
11 ויתרון הכשיר חכמה : אם ישך הנחש בלוא לחש
labia & : gratia sapientis oris Verba .linguam habenti præstantia non &
12 ואין יתרון לבעל הלשון : דברי פי חכם חן ושפתות
novissimum & : stultitia ejus oris verborum Initium .eum deglutient stulti
13 כסיל תבלענו : תחלת דברי פיהו סכלות ואחרית
sciet non : verba multiplicabit stultus Et .mala insania ejus oris
14 פיהו הוללות רעה : והסכל ירבה דברים לא ידע
? sibi annunciabit quis ,se post erit quod & ,erit quod quid homo
האדם מה שיהיה ואשר יהיה מאחריו מי יגיד לו :
.civitatē ad pergere novit non qui ,eū faciet laborare stultorum Labor
15 עמל הכסילים תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר :
.comedent mane in tui principes & : puer tuus rex quod ,terra tibi Væ
16 אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו :
16 nesciunt in urbē pergere. Væ tibi terra, cuj* rex puer est, & cuj* principes manè comedunt,

Versio VUL. LAT.

18 Melior est sapientia, quàm ar-
ma bellica : & qui in uno pec-
caverit, multa bona perdet.

CAP. X.

1 MUscæ morientes perdunt
suavitaté unguenti. Pretiosior
est sapientia & gloria, parvâ et
2 ad temp* stultitiâ. Cor sapien-
tis in dextera ejus, & cor stulti
3 in sinistra illius. Sed & in via
stultus ambulans, cùm ipse in-
sipiés sit, omnes stultos æstimat.
4 Si spiritus potestatem habentis
ascenderit super te, locum tuū
ne dimiseris : quia curatio fa-
ciet cessare peccata maxima.
5 Est malū q̄ vidi sub Sole, quasi
per errorem egrediens à facie
6 principis: Positū stultum in di-
gnitate sublimi, & divites se-
7 dere deorsum. Vidi servos in
equis, & principes ambulantes
8 super terram quasi servos. Qui
fodit foveam, incidet in eam:
& qui dissipat sepem, morde-
9 bit eum coluber. Qui trans-
fert lapides, affligetur in eis :
& qui scindit ligna, vulnera-
10 bitur ab eis. Si retusum fue-
rit ferrum, & hoc non ut pri-
ùs, sed hebetatum fuerit, mul-
to labore exacuetur, & post
industriam sequetur sapien-
11 tia. Si mordeat serpens in si-
lentio, nihil eo minus habet
12 qui occultè detrahit. Verba
oris sapientis gratia : & labia
insipientis præcipitabunt eū :
13 Initium verborū ejus stultitia,
& novissimum oris illius error
14 pessimus. Stultus verba multi-
plicat. Ignorat homo, quid an-
te se fuerit: & quid post se futu-
rū sit, quis ei poterit indicare?
15 Labor stultorū affliget eos, qui

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

18 † Ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ σκεύη πολέμου· † καὶ ἁ-
μαρτάνων εἷς ἀπολέσει ἀγαθωσύνην πολλήν.

ΚΕΦ. Ι.

1 † ΜΥῖαι θανατοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν
ἐλαίου ἡδύσματος. † τίμιον ὀλίγον σοφίας
2 ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλην. † Καρδία
σοφοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ, † καὶ καρδία ἄ-
3 φρονος εἰς ἀριστερὸν αὐτοῦ. † Καί γε ἐν ὁδῷ
ὅταν ἄφρων πορεύηται, † καρδία αὐτοῦ ὑ-
στερήσει, † καὶ ἃ λογιεῖται πάντα ἀφροσύνη
4 ἐστίν. † Ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιάζοντος ἀναβῇ
ἐπὶ σὲ, † τόπον σου μὴ ἀφῇς, † ὅτι ἴαμα κατα-
5 παύσει ἁμαρτίας μεγάλας. † Ἔστι πονηρία ἣν
εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον, † ὡς ἀκούσιον (α) ἐξῆλθεν
6 ἀπὸ προσώπου ἐξουσιάζοντος. † Ἐδόθη ὁ ἄ-
φρων ἐν ὕψεσι μεγάλοις, † καὶ πλούσιοι ἐν τα-
7 πεινῷ καθήσονται. † Εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους,
† καὶ ἄρχοντας (β) πορευομένους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς
8 γῆς. † Ὁ ὀρύσσων βόθρον, (γ) εἰς αὐτὸν ἐμπε-
σεῖται· † καὶ καθαιροῦντα φραγμὸν, δήξεται αὐτὸν
9 ὄφις. † Ἐξαίρων λίθους διαπονηθήσεται ἐν
αὐτοῖς· † σχίζων ξύλα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς.
10 † Ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον, † καὶ αὐτὸς πρόσ-
ωπον ἐτάραξε· † καὶ δυνάμεις δυναμώσει, † καὶ
11 περισσεία (δ) τοῦ ἀνδρὶ ἡ σοφία. † Ἐὰν δάκῃ
ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ, † καὶ οὐκ ἔστι περισσεία τῷ
12 ἐπᾴδοντι. † Λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις, † καὶ
χείλη ἄφρονος (ε) καταποντιοῦσιν αὐτόν. †
13 Ἀρχὴ λόγων στόματος αὐτοῦ ἀφροσύνη, καὶ ἐ-
14 σχάτη στόματος αὐτοῦ περιφέρεια πονηρά. † Καὶ
ὁ ἄφρων πληθύνει λόγους. † οὐκ ἔγνω (ζ) ἄνθρω-
πος τί τὸ γενόμενον, † καὶ τί τὸ ἐσόμενον, † ὅ,
15 τι ὀπίσω αὐτοῦ τίς (*) ἀναγγελεῖ αὐτῷ; † Μό-
χθος (η) τῶν ἀφρόνων κακώσει αὐτοὺς, † ὃς
16 οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν. † Οὐαί σοι
πόλις ἧς ὁ βασιλεύς σου νεώτερος, † καὶ οἱ ἄρ-
χοντές σου (θ) πρωῒ ἐσθίουσιν.

MS. A. (α) ὁ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιάζοντος. (β) ὡς δοῦλοι πορευομένους (γ) ἐν αὐτῷ ἐμπεσεῖται, καὶ ὁ κυλίων λίθον, ἐφ' ἑαυτὸν ... καὶ καθαιροῦντα (δ) τοῦ ἀνδρεῖου σοφία. (ε) καταποντίσουσιν (ζ) ὁ ἄνθρωπος (*) ἀπαγγελεῖ (η) τοῦ ἄφρονος σκοτώσει αὐτὸν, (θ) ἐν πρωΐᾳ.

cum Transl. LAT.

Bona sapientia super vasa ... & peccans unus perdet ... bonitatem multam.

CAP. X.

MUscæ (a) morientes ... ciunt compositionem olei ... tis. Pretiosum paululum ... super gloriā insipientiæ (b) magn... Cor sapientis in (c) dextro ... cor stulti in sinistro ejus. ... via, cùm stultus ambulat, ... (d) deficiet : & (e) quæ cogita... omnia stultitia sunt. Si spiritus ... potestatem habentis ascenderit ... per te, locum tuum ne dimiseris ... quia sanitas requiescere faciet ... cata magna. Est (g) malum ... vidi sub Sole: (h) quasi non spon... taneum exivit à facie potestatem habentis. (i) Datus est ... tus in sublimitatibus magnis : ... divites in humili sedebunt. ... servos in equis, et principes ambu... lantes quasi servos super terram. Qui fodit (k) foveam, in ipsam in... cidet; & qui dissipat sepem, mor... debit eum serpens. Qui (l) aufert ... bit lapides, dolebit in eis; ... ligna, periclitabitur in eis. ... exciderit ferrum, et ipse faciem tur... bavit. Et fortitudines confortabit : ... et abundantia viro (n) ... tia. Si momorderit serpens in (o) ... susurro, & (p) non est amplius ... cantanti. Verba oris sapientis gra... tia: & labia insipientis (q) ... cent eū. Initiū verborū oris ... sapientia, & novissimū oris ... circumlatio pessima : Et (r) ... multiplicat verba. Ignorat ho... quid sit, quod factū est, & ... quod futurū est, (t) quod post ... quis annuntiabit ei? Labor (u) ... torum affliget eos, qui (x) ... in civitatem. Væ tibi (y) civitas, cujus rex tuus junior, & principes tui manè comedunt.

תרגום TARGUM.

18 טבא חוכמת חכימת בעדן עקתא יתיר מן מני קרבא בעדן אניחות קרבא וגברא חיבא חד דאיתיה בדרא גרם לאובדא טבתא רבתא מן עלמא :

1 ויצרא בישא דשכן על תרעי לבא היכדבובא וגרם מותא בעלמא על דמסרי חכימא בעדן דחטי ומחבל שמא טבא דהוה דמי מן קדמת דנא למשח רבותא דמבסם בבוסמנין וכמה יאי ויקיר יתיר מן חוכמתא חכימין ועותר עתירין גבר דטפשותיה זעיר וקליל : 2 לבא דחכימיא למקני אוריתא דאתיהיבת ביד ימינא דיי ולבא דשטיא למקני נכסין כסף ודהב : 3 ואף באורחא סריכא בעדן דשטיא אזיל לביה חסיר מן חוכמתא ועבד מלין דלא תקנין לאתעובדא וכולא אמרין דשטיא הוא : 4 אין רוח דיצרא בישא מתל בך ומתגבר למסק עלך אתרך טב די הויתא נהיג למקם ביה לא תשבק ארום פתגמי אוריתא אתבריאו אסו בעלמא למשבק ולמנשי מן קדם יי חובין רברבין : 5 אית בישתא דחזיא בעלמא הדין תחות שמשא ומה נזקא בעלמא בפתגמא דשלותא דנפקא מהחצפא על גברא ומן קדם שולטן : 6 יהב יי ית שטיא למהוי בריא במוליה ומשמש באצלחותא מן שמי מרומא וחילותוהי גיותנין וסניאין ועמך בית ישראל משתעבדין תחותוהי בגלותא ומן סגיאות חוביהון עתירי נכסין מתמסכנין ובמכיכותא יתבין ביני עממיא : 7 אמר שלמה מלכא ברוח נבואה חזית עממיא דהוו משתעבדין מן קדמת דנא לעמא בית ישראל מתגברין ורכבין על סוסין כארכונין ועמא בית ישראל ורברבניהון אזלין היכעבדין על ארעא : 8 ענת מדת דינא וכן אמרת אנון גרמו להון כל דא היכמא דגבר דכרי שוחא בפרשת אורחא ביה אתחיב למפל ואומא די עבר על גזירת מימרא דיי ותקיפו נודא דעלמא נפלו ביד מלכא רשיעא דנכית להון כחויא : 9 אמר שלמה מלכא נביא גלי קדמי דמנשה בר יחזקיהו עתיד למחב ולמסגד לצלמא דאבנין בגין כן אתמסר ביד מלכא דאתור ויכפתניה בזממין על דבטל פתגמי אוריתא דכתיבין בלוחי אבנין מן עקריהון בגין כן יצטער בהון ורבשקה אחוהי עתיד למסגד לצלמיא דקיסין ולמשבק פתגמי אוריתא דאתיהיבן בארונא קיסי דשטי בגין כן עתיד לאתוקדא בנורא על יד מלאכא דיי : 10 וכד יחובון עמא בית ישראל ויתעבדון שמיא תקיפין כברזלא מלאחתא מטרא והוא דרא לא צלו קדם יי בגין כן אתקלקל כל עלמא בכפנא וכדו תיבין ומתכנשין אוכלוסין ומתגברין על יצרהון וממנן ברוליהון למבעי רחמין קדם אלהי שמיא אית בהון רעוא על מותר אכשרות חוכמתהון : 11 כד מתגרן חיוין קלין לטרקה ולנזקא בעלמא על חוביהון דבית ישראל דלא עסיקו בפתגמי אוריתא בחשי ואף לית מותר לגבר אכל קורצין דמשתעי לישן תליתי ארום באשתא דגהנם עתיד לאתוקדא : 12 מלי פום גבר חכים דאשתכח בדרא כד אתי פורענותא בעלמא מצלי ומעדי ית פורענותא ומשכח רחמין קדם יי וספוותיה דגברא שטיא מלין נזיפותא ובגין כן כולי עלמא מתגמרין : 13 שרוי מלי פומיה שטותא וסוף מימר פומיה הולחלתא בישא : 14 ושטיא מסגי פתגמין סריקין דלית בהון צרוך עד דלא ינדע אנש מה דעתיד למהוי ביומוהי ומה דעתיד למהוי מן סופיה מן יחוי ליה : 15 טרחות שטיא דטרח בשטותא איהו משלהי ליה על דלא אליף למיזל לקרתא דחכימיא שרי בגויה למתבע מניה אולפנא : 16 ווי לך ארעא דישראל בזמן די ימלוך עלך ירבעם חיבא ויבטל מנך תקרובתא דצפרא ורברבניך עד דלא יקרבון תמידא דצפרא ייכלון לחמא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Melior est sapientia [quæ] reddit sapientes in tempore afflictionis, quàm vasa bellica in tempore ineundi prælii : & vir peccator unus qui est in generatione, occasionem affert ut perdatur bonum magnum ex mundo.

CAP. X.

ET concupiscentia mala quæ manet juxta portas cordis, est sicut musca, quòd causam adferat mortis in mundo, adeò ut tradat sapientem in tempore quo peccat, & corrumpat nomen bonum quod simile fuerat antea unguento unctionis suavissimo cum aromatibus : & quanto decentior & preciosior est quàm sapientia sapientū, & quàm divitiæ divitum, vir cujus stultitia exigua & levis est. Cor sapientis incumbit ad acquirendam Legem quæ data est manu dextera Dei, & cor stulti ad acquirendas facultates argenti & auri. Etiam in via perplexa tempore quo stultus ambulat, cor ejus caret sapientia, ita ut faciat verba quæ non decent fieri, & omnes dicunt ipsum esse stultum. Si spiritus concupiscentiæ malæ dominatus in te fuerit, & adeò invaluerit ut super te conscendat, locum tuum bonum, in quo consueveras stare, ne dimittas: etenim verba Legis creata sunt pro medicamine in mundo, ut remittantur atq; oblivioni tradantur à Dño peccata magna. Est malum q̄ vidi in seculo hoc sub Sole, & quantum damni est in mundo per verbum ignorantiæ quod profertur impudens super virum, etiam imperante. Posuit Dominus stultum ut sit sanus in felicitate sua, & ministret in prosperitate ex cœlo alto, & exercitus ejus sint sublimes & multi, & popul* tuus domus Israel servituti subditus sub eo in exilio, & præ multitudine peccatorum suorum divites facultatibus depauperantur, & in humilitate sedent inter gentes. Dixit Selomoh rex in spiritu prophetiæ, Vidi populos qui subditi fuerant antehac populo domus Israel, prævalentes & equitantes super equos sicut principes, & populum domus Israel & magnates eorum ambulantes sicuti servos super terram. Respondit proprietas judicii & sic dixit, ipsi accersiverunt sibi omne hoc, sicut vir qui foderet foveam in bivio itineris, in eam dignus est ut cadat: & populus qui transgressus est decretum verbi Domini & dissiparunt maceriem mundi, ceciderunt in manum regis improbi qui mordet eos ut serpens. Dixit Selomoh rex propheta, revelatum est mihi quod Menasseh filius Hizkiahu peccaturus sit & adoraturus statuam lapidum, ideoq; traditus sit in manum regis Assyriæ, qui ligabit eum frænis, eò quod violaverit verba legis quæ inscripta sunt tabulis lapidum ab origine eorum, propterea angustiabitur in illis; & Rabsakeh frater ejus adoraturus est statuas lignorum, & relicturus verba legis, quæ indita est in arcam lignorum sethim, ideò futurū est ut comburatur igne per manum angeli Domini. Et cùm peccaverit populus domus Israel, & facti fuerint cœli duri in modum ferri, ne demittant pluviam : & illa generatio non orat ante Dñm, propterea dissipat* est tot* mundus fame; & quando convertuntur & congregantur turbæ & prævalent adversus concupiscentias suas, & constituunt gubernatores suos ut postulent misericordiā à Deo cœli, complacet sibi in augmento rectitudinis sapientiæ eorum. Quando excitantur serpentes leves ad mordendū & nocendum in mundo, propter peccata domus Israel quòd operā non posuerint in verbis legis, in taciturnitate id fit : etiā non est utilitas viro fraudulenter accusanti, ut utatur triplici lingua, quoniā in igne gehennæ futurū est ut crematur. Sermones oris vir sapiēs qui invenitur in generatione, cū ventura est pœna in mundum, orat & avertit vindictā & invenit misericordias ante Dñm, & labia viri stulti plena sunt increpatione, & propterea tot* mund* destruitur. Initium sermonū oris ej* stultitia, et finis verbi oris ej* amentia mala. Et stult* multiplicat verba inania, in quib* nulla est utilitas, donec cognoscat homo quid futurū sit ut fiat in diebus suis: & quid futurū sit in fine ejus, quis indicabit illi? Fatigatio stulti qua defatigatur in stultitia, ipsa delassat eū, adeò ut non discat ire in civitaté intra quam sapiēs habitat ad quærendū ab eo disciplinā. Væ tibi terra Israel in tempore quo regnabit sup te Jarabgham peccator, & cessare faciet ex te oblationé matutinā, & magnates tui antequam offerant juge matutinum sacrificium, panem comedent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܛܒܐ ܗܝ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ. ܘܚܛܗܐ ܚܕ ܡܘܒܕ ܛܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.

* ܫܠܡ * ܛ *

1 * ܕܒܒܐ ܕܡܝܬܐ ܡܒܐܫܝܢ ܡܐܢܐ ܕܡܫܚܐ ܒܣܝܡܐ. ܝܩܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܚܟܡܬܐ

ܘܡܢ ܫܘܒܚܐ ܣܓܝܐܐ ܣܟܠܘܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. * 2 ܠܒܗ ܕܚܟܝܡܐ ܠܝܡܝܢܗ. ܘܠܒܗ ܕܣܟܠܐ

ܠܣܡܠܗ. * 3 ܘܐܦ ܒܐܘܪܚܐ ܡܐ ܕܣܟܠܐ ܡܗܠܟ ܚܣܝܪ ܠܒܗ. ܘܡܐ ܕܡܬܪܥܐ ܣܟܠܘܬܐ ܗܝ. *

4 ܐܢ ܪܘܚܐ ܕܫܠܝܛܐ ܬܣܩ ܥܠܝܟ. ܐܬܪܟ ܠܐ ܬܫܒܘܩ. ܡܛܠ ܕܐܣܝܘܬܐ ܫܪܝܐ ܚܛܗܐ ܪܘܪܒܐ. *

5 ܐܝܬ ܒܝܫܬܐ ܕܚܙܝܬ ܬܚܝܬ ܫܡܫܐ. ܐܝܟ ܛܘܥܝܝܐ ܕܢܦܩ ܡܢ ܩܕܡ ܫܠܝܛܐ. * 6 ܕܝܗܒ ܣܟܠܐ

ܒܪܘܡܐ ܪܒܐ. ܘܥܬܝܪܐ ܒܡܘܟܟܐ ܝܬܒܝܢ. * 7 ܘܚܙܝܬ ܥܒܕܐ ܪܟܒܝܢ ܥܠ ܣܘܣܘܬܐ. ܘܪܘܪܒܢܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ

ܡܗܠܟܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * 8 ܡܢ ܕܚܦܪ ܓܘܡܬܐ ܢܦܠ ܒܗ. ܘܡܢ ܕܦܪܥ ܣܝܓܐ ܢܟܬܝܘܗܝ ܚܘܝܐ. * 9 ܘܡܢ ܕܫܩܠ ܟܐܦܐ

ܢܬܟܪܗ ܒܗܝܢ. ܘܡܢ ܕܨܐܠܚ ܩܝܣܐ ܢܬܥܠܒ ܒܗܘܢ. * 10 ܐܢ ܢܩܗܐ ܦܪܙܠܐ. ܘܗܘ ܐܦܘܗܝ

ܡܫܓܫ. ܘܩܛܝܠܐ ܡܣܓܐ. ܝܬܝܪܘܬܐ ܕܐܝܢ ܕܟܫܝܪܘܬܐ ܚܟܡܬܐ. * 11 ܐܢ ܢܟܬ ܚܘܝܐ ܕܠܐ ܠܚܫܐ. ܠܝܬ ܝܘܬܪܢܐ

ܠܡܪܐ ܠܚܫܐ. * 12 ܡܠܐ ܕܦܘܡܗ ܕܚܟܝܡܐ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܣܦܘܬܗ ܕܣܟܠܐ ܡܛܒܥܢ ܠܗ. * 13 ܫܘܪܝܐ ܕܡܠܐ ܕܦܘܡܗ ܣܟܠܘܬܐ. ܘܚܪܬܐ

ܕܦܘܡܗ ܒܝܫܬܐ ܥܙܝܙܬܐ. * 14 ܘܣܟܠܐ ܡܣܓܐ ܡܠܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܒܪܢܫܐ ܡܢܐ ܕܗܘܐ. ܘܡܢܐ ܕܥܬܝܕ ܕܢܗܘܐ. ܡܢܘ ܢܚܘܐ

ܠܗ. * 15 ܥܡܠܐ ܕܣܟܠܐ ܡܠܐܐ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܡܐܙܠ ܠܡܕܝܢܬܐ. * 16 ܘܝ ܠܟܝ ܡܕܝܢܬܐ

* ܕܡܠܟܟܝ ܛܠܝܐ. ܘܪܘܪܒܢܝܟܝ ܒܨܦܪܐ ܐܟܠܝܢ.

18 Meliorem esse sapientiam instrumentis bellicis: & peccatum unum plurima bona deperdere.

CAP. X.

1 UT muscæ mortuæ fœtidum reddunt vas unguenti suavis. Præponderat sapientiæ & gloriæ multæ, modica stultitia. 2 Cor sapientis est in dextera ipsius, cor autem stulti in sinistra ipsius. 3 Imò etiam stultus quum per viam graditur, væcors est; & quicquid cogitat, dementia est. 4 Si spiritus principis efferatur in te, ne deseras locum tuum: quia curatio remittit peccata multa. 5 Est malum quod vidi sub sole quasi errorem prodeuntem in conspectum principis: 6 Sedere stultum in summo fastigio, divites autem in humilitate sedere. 7 Vidi servos in equis, & principes quasi servos super terram ambulantes. 8 Qui fodit fossam, incidet in eam: & qui sepem aperit, mordebit eum serpens. 9 Qui transfert lapides, dolore circa illos afficietur: & qui findit ligna, laborat in eis. 10 Si ferrum hebetetur: idémque vultum perturbat, & occisos multiplicat: at sapientia gnavis est emolumento. 11 Si mordeat coluber, absque incantatione non est in incantatore emolumentum. 12 Verba oris sapientis, laus: labia verò stulti demergunt eum. 13 Initium verborum oris ejus, stultitia: & finis oris illius, dedecus atrox. 14 Stultus etiam verba multiplicat. Nescit homo quid fuerit, & quid post ipsum futurum sit, quis indicabit ei? 15 Labor stultorum fatigat eos, quia 16 nesciunt urbem adire. Væ tibi civitas cujus rex est puer, & cujus magnates manè comedunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * الحكمة صالحة افضل من آلات الحرب * واذا اخطأ واحدا هلك صلاحا كثيرا *

* الفصل العاشر *

1 * الذباب الميت يعفن ويفسد طرف زيت طيب * قليل من الحكمة كريم افضل من

2 سرف العناوة الجزيل * قلب الحكيم من يمناه * وقلب العيي من يسراه * 3 ولعمري ان

العيي اذا مضى في طريق يعوزه قلبه * وعدمه النطق في جميع الاشياء عناوة هو *

4 * اذا صعدت اليك روح المسلط فلا تتركن له موضعا * فان الشفا يسكن خطايا عظيمة *

5 * يكون شرور عرفت تحت الشمس * كمن قد خرج بغير اختيار من حضرة وجه المسلط

6 * اعطي به العيي في معالي جسيمة * والاغنياء يجلسوا في حال ذليل * 7 رايت عبيدا على

الخيل * ورؤساء ماشيين على الارض كالعبيد * 8 من يحفر هوية يسقط فيها * ومن ينقض

سياجا تلدغه حية * 9 من يرفع حجارة يعذب بها * من يشقق حطبا يعطب به * 10 ان

سقط الحديد عليه * وهو قد ارعج وجها وايد قوة * والحكمة فضل الشجاع *

11 ان لدغت الحية في مساررته فما يوجد للراقي فضل * 12 اقوال فم الحكيم منه * وشفتا العيي

تعرقباه * 13 مبداء اقوال فمه عناوة * ونهاية فمه اعوجاج خبيث * 14 والعيي يكثر اقواله

وما يعلم الانسان ما هو الكاين وما هو العتيد ان يكون * لان من يخبره عما وراءه * 15 تعب

الاغبياء يتعبهم * الذي ما يعرف السلوك في المدينة * 16 الويل لك ايتها المدينة التي

ملكك شاب * ورؤساءك ياكلون بالغداة *

18 *Sapientia melior est instrumentis bellicis: & quum quis unum committit peccatum, jacturam facit multorum bonorum.*

CAP. X.

1 *Muscæ mortuæ mucidum reddunt & corrumpunt vas olei suavissimi. Parum sapientiæ honorabilius est quàm gloriæ stultitiæ multa.* 2 *Cor sapientis est ad dexteram ipsius, & cor insipientis ad sinistram ipsius.* 3 *Et profectò insipienti, quum per viam incedit, cor deficiet: & defectus rationis ejus in rebus omnibus, stultitia est.* 4 *Cùm ascenderit ad te spiritus potestatem habentis, ne relinquas ei locum: nam sanitas reprimit grandia peccata.* 5 *Sunt mala quæ deprehendi sub sole, quale est ejus qui egreditur invitus è conspectu principis,* 6 *Et ejus loco sufficitur stultus in summis sublimitatibus, divitibus interim in humili conditione sedentibus.* 7 *Vidi servos in equis, & principes super terram incedentes more servorum:* 8 *Qui foderit foveam, incidet in eam: & qui demolitur maceriam, mordebit eum coluber.* 9 *Qui lapides erigit, cruciabitur in eis: qui findit ligna, periclitabitur in illis,* 10 *Si recidat in eum ferrum, quod & vultum segnem reddit, & vires confirmat: verùm sapientia est generosi* hominis *emolumentum.* 11 *Nulla reperitur in venefico virtus, si mordeat eum coluber dum sua profert secreta.* 12 *Eloquia oris sapientis, gratia: & labia stulti implicant eum.* 13 *Exordium sermonum oris ejus, insania; & finis oris ejus, obliquitas perversa:* 14 *Et tamen stultus multiplicat sermones suos. Nescit autem homo quid factum sit, quidque sit futurum: quis enim indicaret ei quid secuturum sit?* 15 *Labor stultorum vexabit illos, qui nesciunt ambulare per urbem.* 16 *Heu tibi civitas, cujus rex est adolescens; & cujus principes manè vescuntur.*

tēpore in tui principes & *ingenuorum* filius tuus rex *quòd* ,terra *tuæ Beatitudines*
17 אשריך ארץ שמלכך בן־חורים ושריך בעת
contignatio se inclinabit *pigritiis In .potatione in* non &,*fortitudine in comedent*
18 יאכלו בגבורה ולא בשתי : בעצלתים ימך המקרה
,panem *facientes* risum *Ad* .domus distillabit manuum *dejectione in* &
19 ובשפלות ידים ידלף הבית : לשחוק עשים לחם
tua *scientia* in Etiam .*omnibus* respondebit argentū &:vivos lætificabit vinū &
20 ויין ישמח חיים והכסף יענה את־הכל : גם במדעך
:divitē vilipendas ne tui cubilis penetralibus in & ,vilipendas ne regem
מלך אל־תקלל ובחדרי משכבך אל־תקלל עשיר
annunciabit *alis præditum* & ,vocem faciet ire cœlorum avis quia
כי עוף השמים יוליך את־הקול ובעל הכנפים יגיד
.verbum
דבר :

CAP. XI. יא

dierum multitudine in quia : aquarum *facies* super tuum panem Mitte
1 שלח לחמך על־פני המים כי־ברב הימים
quid *scies non* quia : octo etiam & ,septem partem Da.illū invenies
2 תמצאנו : תן־חלק לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע מה־
super pluviam , nubes fuerint repletæ Si .terram super mali erit
3 יהיה רעה על־הארץ : אם־ימלאו העבים גשם על־
loco *:aquilone in* si &,austrum *in* lignum ceciderit si Et .evacuabit terram
הארץ יריקו ואם־יפול עץ בדרום ואם בצפון מקום
videns &:seminabit non,ventum *Observans* .erit ibi ,lignum ceciderit quo
4 שיפול העץ שם יהוא : שמר רוח לא יזרע וראה
,venti via quid *sciens tu* non Quemadmodum .metet non nubes in
5 בעבים לא יקצור : כאשר אינך יודע מה־דרך הרוח
opus *scies non* sic *:plenæ* ventre in ossa sicut
כעצמים בבטן המלאה ככה לא תדע את־מעשה
,tuum semen semina mane Et .omnia *facies* qui ,Dei
6 האלהים אשר יעשה את־הכל : בבקר זרע את־זרעך
erit rectū hoc si sciens tu non quia :tuā manū facias quiescere ne *vespera in* &
ולערב אל־תנח ידך כי אינך יודע אי זה יכשר
bonum & :lux est dulcis Et.bona *unum sicut ipsa* ambo an &,illud vel,hoc an
7 הזה או־זה ואם־שניהם כאחד טובים : ומתוק האור וטוב
vixerit multis annis si *Quia* .solem videre oculis
8 לעינים לראות את־השמש : כי אם־שנים הרבה יחיה
quia,tenebrositatis dierum recordetur &:fuerit lætatus omnibus his in ,homo
האדם בכלם ישמח ויזכר את־ימי החשך כי־
,tua adolescentia in juvenis Lætare *.vanitas* ,evenit quicquid ,*erunt multum*
9 הרבה יהיו כל־שבא הבל : שמח בחור בילדותיך
,tui cordis viis in ambula &,*tuarū electionū* dieb' in tuū cor tibi *sit bonum* &
ויטיבך לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך
te adducet hæc omnia propter quòd scito *&* : tuorum oculorū *aspectu in* &
ובמראה עיניך ודע כי על־כל־אלה יביאך
fac transire & , tuo corde à iram amove Et .judicium in Deus
10 האלהים במשפט : והסר כעס מלבך והעבר
.vanitas *pubertas &* adolescentia quia : tua carne à malitiam
רעה מבשרך כי־הילדות והשחרות הבל :

Versio VUL. LAT.

17 Beata terra, cuj' rex nobilis est,
& cuj' principes vescuntur in
tempore suo, ad reficiendū, &
18 non ad luxuriā. In pigritiis hu-
miliabitur contignatio, & in
infirmitate manuū perstillabit
19 domus. In risū faciunt panē, &
vinū ut epulentur viventes: &
20 pecuniæ obediunt omnia. In
cogitatione tua regi ne detra-
has, & in secreto cubiculi tui
ne maledixeris diviti: quia &
aves cœli portabunt vocē tuā,
& qui habet pennas annuntia-
bit sententiam.

CAP. XI.

1 MItte panē tuū super transf-
euntes aquas: quia post tempo-
2 ra multa invenies illū. Da par-
tem septē, necnon & octo: quia
ignoras quid futurum sit mali
3 sup terrā. Si repletæ fuerint nu-
bes, imbrē sup terrā effundent.
Si ceciderit lignū ad Austrum,
aut ad Aquilonē, in quocunq;
4 loco ceciderit, ibi erit. Qui ob-
servat ventū, non seminat: &
qui considerat nubes, nunquā
5 metet. Quomodò ignoras quæ
sit via spiritûs, & quâ ratione
compingantur ossa in ventre
prægnātis; sic nescis opera Dei,
6 qui fabricator est omniū. Ma-
nè semina semen tuū, & vespe-
rè ne cesset man' tua: quia ne-
scis quid magis oriatur, hoc aut
illud; & si utrumq; simul, meli'
7 erit. Dulce lumen, & delecta-
8 bile est oculis videre Solē. Si
annis multis vixerit homo, et in
his omnib' lætat' fuerit, memi-
nisse debet tenebrosi temporis,
& dierū multorū: qui cùm ve-
nerint, vanitatis arguentur præ-
9 terita. Lætare ergo juvenis in
adolescentia tua, & in bono sit
cor tuū in dieb' juventutis tuæ,
& ambula in viis cordis tui, et
in intuitu oculorū tuorum: &
scito q̃ pro omnib' his adducet
10 te Deus in judiciū. Aufer iram
à corde tuo, & amove malitiā
à carne tua. Adolescentia enim
& voluptas vana sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 † Μακαρία σου γῆ, ἧς ὁ βασιλεύς σου υἱὸς (ι) ἐλευθέρων, † καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς καιρὸν φάγονται ἐν δυνάμει, † καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται.
18 † Ἐν ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δόκωσις, † καὶ ἐν ἀργίᾳ χειρῶν (κ) στάξει ἡ οἰκία.
19 Εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον, † (λ) καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον τοῦ εὐφρανθῆναι ζῶντας, † καὶ τοῦ (μ) ἀργυρίου ταπεινώσει ἐπακούσεται τὰ πάντα.
20 † Καί γε ἐν συνειδήσει σου βασιλέα μὴ καταράσῃ, † καὶ ἐν ταμιείοις κοιτώνων σου μὴ καταράσῃ πλούσιον· † ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποίσει τὴν φωνήν σου, † καὶ ὁ (ν) ἔχων τὰς πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λόγον σου.

MS. A. (ι) ἐλευθέρου, (κ) στενάξει (λ) καὶ οἶνος εὐφραίνει ζῶντας, (μ) ἀργυρίου ἐπακούσεται σὺν τὰ πάντα. (ν) ἔχων πτέρυγας

ΚΕΦ. ια΄.

1 † ΑΠόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος, † ὅτι ἐν πλήθει (α) ἡμερῶν εὑρήσεις αὐτόν.
2 † Δὸς μερίδα τοῖς ἑπτά, καί γε τοῖς ὀκτώ, † ὅτι οὐ γινώσκεις τί ἔσται πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν.
3 † (β) Ἐὰν πληρωθῶσι τὰ νέφη ὑετοῦ, ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχέουσιν· † καὶ ἐὰν πέσῃ ξύλον ἐν τῷ Νότῳ, καὶ ἐὰν ἐν τῷ Βορρᾷ, τόπῳ † οὗ πεσεῖται τὸ ξύλον, ἐκεῖ ἔσται.
4 † Τηρῶν ἄνεμον οὐ σπείρει, † καὶ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει.
5 † Ἐν οἷς οὐκ ἔστι γινώσκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος, † ὡς ὀστᾶ ἐν γαστρὶ (γ) κυοφορούσης, οὕτως οὐ γνώσῃ τὰ ποιήματα τοῦ Θεοῦ, ὅσα ποιήσει τὰ σύμπαντα.
6 (δ) † Ἐν τῷ πρωῒ σπεῖρον τὸ σπέρμα σου, † καὶ ἐν ἑσπέρᾳ μὴ ἀφέτω ἡ χείρ σου, † ὅτι οὐ γινώσκεις ποῖον στοιχήσει, ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο, † καὶ ἐὰν τὰ δύο ἐπὶ τὸ αὐτό, (ε) ἀγαθά.
7 † Καὶ γλυκὺ τὸ φῶς, καὶ ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς † τοῦ βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον.
8 † Ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, † ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται, † καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους, † ὅτι πολλαὶ ἔσονται. † πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης.
9 † Εὐφραίνου νεανίσκε ἐν νεότητί σου, καὶ ἀγαθυνάτω σε ἡ καρδία σου ἐν ἡμέραις νεότητός σου, † καὶ περιπάτει ἐν ὁδοῖς καρδίας σου ἄμωμος † (ζ) καὶ μὴ ἐν ὁράσει ὀφθαλμῶν σου. † καὶ γνῶθι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ Θεὸς ἐν κρίσει.
10 † Καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου, † (η) καὶ παράγαγε πονηρίαν ἀπὸ σαρκός σου, † ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ ἄνοια ματαιότης.

MS. A. (α) τῶν ἡμερῶν (β) Ἐὰν πληρωθῶσιν (γ) τῆς κυοφορούσης, (δ) [illegible] πρωΐα (ε) ἀγαθόν. (ζ) καὶ ἐν ὁράσει (η) καὶ παράγαγε

Beata tu terra, cujus rex tuus filius ingenuorum, et principes tui ad tempus comedent (ζ) in fortitudine, et (ω) non confundentur. In pigritiis humiliabitur contignatio, & in pigritie manuum stillabit domus. In risu faciunt panē, & (aa) vinū & oleum ad lætificandū viventes, & argento (bb) humiliationis obedient omnia. Etiam in conscientia tua regi ne maledixeris: & in penetralibus cubiliū tuorū ne (cc) maledixeris diviti: quia volatile cœli [illegible] feret vocem tuam; & (dd) [illegible] pennas annuntiabit verbum [illegible]

CAP. XI.

MItte panem tuū super faciem aquæ: quia in multitudine dierum invenies illum. Da partem septem, & quidē ipsis octo: quia nescis, quid futurum malum sit super terrā. Si repletæ fuerint nubes pluviâ, super terrā (a) effundent. Et si ceciderit (b) lignum ad Austrum, & si ad Aquilonem, loco [illegible] derit lignum: (c) ibi erit. Qui servat ventum, non seminat: & qui aspicit nubes, non metet. In quib' nō est cognoscēs, quæ sit via spiritûs, sicut ossa in utero prægnantis; sic non cognosces opera Dei, [illegible] faciet omnia. In (e) matutino semina semen tuum: & (f) ad vesperū (g) ne remittas manum tuam: quoniam nescis, quid (h) rectè [illegible] det, aut hoc an illud: & si duo in idipsum; bona. Et dulce lumen, et bonum oculis videre Solem. Quia & si annis multis vixerit homo, in (i) omnibus his lætabitur, & recordabitur dierum tenebrarum, quia multi erunt. Omne veniens vanitas. Lætare adolescens in juventute tua: & (l) bonum faciat te cor tuum in diebus adolescentiæ tuæ: & ambula in viis cordis tui (m) immaculatus, et non in aspectu oculorum tuorū. Et scito, quia super omnibus his adducet te Deus in judiciū. Et repelle irā à corde tuo, & aufer malitiā à carne tua: quia adolescentia & stultitia vanitas est.

תרגום TARGUM.

17 טב ליך ארעא דישראל בעדן די ימלוך עלך חזקיהו בר אחז די הוא מן יחוס בית דוד
מלכא דישראל די הוא גבר תקיף באוריתא ונפק ידי חובת פקודיא ורברבניך בתר
דמקרבין תמידא אכלין לחמא בזמן ארבע שעין מן עמל ידיהון בגבורת אוריתא ולא
18 בחלשות ובסמיות עינא : בחלשות עסק אוריתא ופקודיא מתמסכן גבר מבנין
ובמכיכות תפקדתא דאתפקדת אתתא למנטר מן ריחוק סואבות דמא ולא נטרא
19 מתעבדא דוותא בגו ביתה : לחוכא עבדין צדיקיא לחם לפרנסא עניין כפינין וחמרא
דמזגין לצחין יהא להון לחדוא לעלמא דאתי וכסף פורקניהון יסהד עליהון וזותא
20 לעלמא ההוא דאתי באנפי כולא : אף במנדעך בחביוני לבך מלכא לא תלוט ובאדרון
בית משכבך לא תלוט חכימא ארום רזיאל מלאכא מכריז בכל יומא מן שמיא על טורא
דחורב ומהלך קליה בכל עלמא ואליהו כהנא רבא אזל ופרח באויר שמיא כנשרא מרי
נפין ומחוי מלין דמתעבדין בטמורתא לכל דיירי ארעא : יא
1 אושיט לחם פרנסותך לעניי דאזלין בספינן על אפי מיא ארום בתר עדן יומין סגיאין
2 תמן תשכח אגריה לעלמא דאתי : הב חולק טב מן זרעא לחקלך בתשרי ולא תתמנע
מלמזרע אף בכסליו ארום לא תנדע מה יהי בישא עלוי ארעא אי חרפי נצחן אי אפלי :
3 אין מתמלין ענניא מטרא עלוי ארעא מערן ית מיהון בגין זכותא דצדיקיא ואין לית זכו
בדרא ההוא בימא ובמדברא נחתין דלא יתהנון מנהון בני אנשא ואי אתגזר מן שמיא
למנפל מלכא ויעטוהי מן שרורותהון מן קדם מימרא דשמיא הוי סובעא וכפנא בדרומא
4 או בצפונא אתר דאתגזר למתקימא ההיא עיטא משתלחא למהוי : גבר דנטיר חרשין
וקוסמין לא יעבד טב לעלם ודמסתכל במוליא לא מגבי אגר ארום חרשין מתילין
5 לרוחא דלא מתפס בידוי דבר נש ומוליא מתילן לענני שמיא דאזלו ולא תיבין : היכמה
דליתך ידע אכדין יהלך רוח נשמתא דחיי בגוף עולמא שלילא דשרי במעינא דאתתא
מעברא והיכמה דלא תנדע אי דכר אי נוקבא עד זמן דאתיליד הכדין ליתך ידע ית
6 עובדא דיי דעבד בחוכמתא ית כולא : ביומי עולמותך סב אתתא ותוליד בנין ולעדן
סיבותך לא תשבוק אתת חולקך מלמילד בנין ארום לא אשתמודע לך אידין מנהון
7 אתבחר למהוי טב הדין אי דין אי תרויהון כחדא טבין : ובסים נהורא דאוריתא וטב
לאנהרא עינין חשיכין למחזי יקר אפי שכנתא דעתיד לאנהרא אפי צדיקיא מן זיו
8 שכנתא ולמהוי שופריהון כשמשא : ארום אם יומין סגיאין חיי אנשא בכולהון חזי ליה
למחדי ולמעסק באוריתא דיי ויהא דכיר ית יומי חשוכא דמותא ולא יחוב ארום סגיאין
אנון יומיא דישכוב שכיבא בבית קבורתא לקבלא דינא מן שמיא בחיוהי ברחים כל
9 מן דייתי עלוהי פורענותא על הבלותא די עבד : חדי עולמא ביומי עולימותך ויהי לבך
טב עלך ביומי רביותך ואזל בענוותנותא עם אורחי לבך ותהי זהיר בחזווני עינך ולא
10 תסתכל בביש ואשתמודע לך ארום על כל אלין עתיד יי לאעלותך בדינא : ותעדי רגזו
מלבבך ולא תגרום ביש על בסרך ארום עולימות ויומי אוכמות שער הבלו :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Bene erit tibi terra *Israel* quo tempore regnabit super te *Hizkiahu* [illegible] *Achaz, qui est de prosapia domus David regis Israel, quòd sit vir valens* [illegible] Lege, *& elapsus è manibus reatus præceptorum*, & magnates tui postquam obtulerint juge sacrificium, comedent panem *tempore quatuor horarum* [illegible] labore manuum suarum in fortitudine Legis, & non in debilitate & in [illegible] citate oculorum. In debilitate studii Legis & præceptorum depauperatur vir ab ædificio: & in negligentia præcepti quo mandatum est mulieri [illegible] custodiat se ab abominatione contaminationis sanguinis, et non custodierit [illegible] fit tristitia intra domum *ejus*. Ad gaudium faciunt justi panem, ad alendum pauperes esurientes, & vinum quod miscent sitientibus, erit eis in lætitiam in seculo venturo, & argentum redemptionis eorum testabitur pro eis [illegible] ritum in seculo ipso *venturo* in conspectu omniū. Etiam in conscientia tua in absconditis cordis tui Regi ne maledicas, & in penetrali domus cubiculi tui ne maledicas *sapienti*: etenim *Raziel* angelus *clamat quotidie* [illegible] *cœlis super montē Horeb, & permeat vox ej' universū mundū; & Elias sacerdos magn'* it volās in aëre cœli velut aquila alata, & nūtiat sermones qui fiunt in latibulo omnib' habitatorib' terræ.

CAP. XI.

POrrige *panē alimenti tui* pauperib' qui ambulant in navib' sup faciem aquarum, quoniam post temp' dierum multorū *illic* invenies mercedem ejus in seculo venturo. Dato partem bonam ex semine agro tuo in Tisri, ne cesses seminare etiam in Kasleu: etenim nescies quid erit mali super terram *an præcocia prævalitura sint an serotina*. Si impletæ fuerint nubes pluvia, super terram effundent aquas suas *propter meritum justorū; si vero* [illegible] *lum fuerit meritum in generatione ista, in mare & in desertum descendent,* *ne commodum percipiant ex eis filii hominis*: & si decretum fuerit de cœlo ut cadat rex & consiliarii ejus de principatu eorum, ex auctoritate [illegible] Domini fiet saturitas aut fames; in Meridiem aut Septentrionem, ubicunque decretum fuerit ut firmetur illud consilium, mittitur ut fiat. Vir qui observaverit incantatores & ariolos, non faciet bonum in seculo: & qui [illegible] in astris, non congregat mercedem: etenim incantatores assimilantur vento qui non apprehenditur manib' filii hominis, & astra assimilantur nubibus cœli, quæ eunt, & non revertuntur. Quemadmodū non cognoscis quomodo ibit spirit' animæ vitæ in corpus infantis abortivi, qui manet in utero matris suæ prægnantis; & quemadmodum non cognosces an mas aut femina fuerit, quoad nascatur: sic tu non cognoscis op' Dñi qui facit in sapientia omnia. In die juventutis tuæ accipies uxorem, & gignes filios: & in tempore senectutis tuæ ne dimittas uxorem, quæ est pars tua, quominus generes filios: etenim non notū est tibi quisnam ex illis electus sit, ut sit bonus, hic an ille, an ambo boni pariter sint futuri. Et dulcis est lux *Legis, &* [illegible] ad illuminandū oculos caligantes, ut videant gloriā faciei majestatis [*Domini*,] quia futurū est ut illuminentur facies justorum ex splendore majestatis [*ejus*,] & ut sit pulchritudo eorum ut Solis. Etenim si dies multi vitæ hominis fuerint, in omnib' illis decet eū gaudere, & studere in lege Dñi: & memor dierū tenebrarū mortis, & non peccabit, quia multi sunt dies quibus jacebit mortu' in domo sepulturæ, [*decetque eum*] suscipere judiciū à cœlo *in vita sua cū dilectione* omni tempore quo venerit sup eū punitio, propter vanitatē quam fecit. Lætare puer in dieb' pueritiæ tuæ, & sit cor tuū bonum sup te in dieb' adolescentiæ tuæ, & ambulato in humilitate cū viis cordis tui, et esto caut' in visu oculorū tuorū, ut non contempleris malū, & notum sit tibi quòd propter omnia hæc futurum est ut Dñs introducat te in judicium. Et removebis iracundiam à corde tuo, ne moliaris malum super carnem tuam; etenim adolescentia & dies nigredinis capillorum vanitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܛܘܒܝܟܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܠܟܟܝ ܒܪ ܚܐܪ̈ܐ ܗܘ܂ ܘܪ̈ܘܪܒܢܝܟܝ ܒܥܕܢܗܘܢ ܐܟܠܝܢ ܠܚܝܠܐ ܘܠܐ ܠܡܫܬܝܐ܂ * ܒܡܚܝܠܘܬܐ ܬܬܡܟܟ ܡܫܡܫܢܘܬܐ܂ ܘܒܪܦܝܘܬ ܐܝ̈ܕܝܐ ܢܛܦ ܒܝܬܐ܂ * ܠܓܘܚܟܐ ܥܒܕܝܢ ܠܚܡܐ܂ ܘܚܡܪܐ ܘܡܫܚܐ ܕܢܚܕܘܢ ܚ̈ܝܐ܂ ܘܟܣܦܐ ܡܥܢܐ ܠܟܠ ܡܕܡ܂ * ܐܦ ܒܡܕܥܟ ܡܠܟܐ ܠܐ ܬܠܘܛ܂ ܘܒܬܘܢ ܡܫܟܒܟ ܠܐ ܬܠܘܛ ܥܬܝܪܐ܂ ܡܛܠ ܕܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܘܒܠ ܩܠܟ܂ ܘܡܪܐ ܓܦ̈ܐ ܢܚܘܐ ܡܠܬܟ܂

O te beatam civitatem cujus rex ingenuus 17
est, & cujus magnates suo tempore come-
dunt, ad strenuitatem, & non ad compotan-
dum. Per pigritiam inclinabitur contigna- 18
tio, & per remissionem manuum perstillabit
domus. Ad hilaritatem facta sunt panis & 19
vinum atque oleum, ut viventes exhilarent
pecunia verò penitùs eos deprimit ac sedu-
cit. Ne in mente quidem tua regi maledi- 20
xeris : & in cubiculo cubilis tui ne maledi-
cas diviti : nam volucre cœli deferet vocem
tuam, & dominus volucris patefaciet ser-
mones tuos.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ*

CAP. XI.

* ܫܕܪ ܠܚܡܟ ܥܠ ܐܦܝ̈ ܡܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܒܣܓܝܐܘܬ ܝܘܡܬܐ ܬܫܟܚܝܘܗܝ܂ * ܗܒ ܡܢܬܐ ܠܫܒܥܐ ܘܐܦ ܠܬܡܢܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܒܝܫܬܐ ܬܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ * ܐܢ ܢܬܡܠܘܢ ܥܢ̈ܢܐ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܢܣܘܩܘܢ܂ ܘܐܢ ܢܦܠ ܩܝܣܐ ܒܬܝܡܢܐ ܐܘ ܒܓܪܒܝܐ܂ ܒܐܬܪܐ ܕܢܦܠ ܩܝܣܐ ܬܡܢ ܢܗܘܐ܂ * ܘܕܢܛܪ ܪܘܚܐ ܠܐ ܙܪܥ܂ ܘܕܚܐܪ ܒܥܢ̈ܢܐ ܠܐ ܚܨܕ܂ * ܐܝܟ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܐܝܢܐ ܗܝ ܐܘܪܚܗ ܕܪܘܚܐ܂ ܐܝܟ ܓܪ̈ܡܐ ܒܟܪܣܐ ܕܒܛܢܬܐ܂ ܗܟܢܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܥܒܕ ܟܠܗܝܢ܂ * ܒܨܦܪܐ ܙܪܘܥ ܙܪܥܟ܂ ܘܒܪܡܫܐ ܠܐ ܬܫܒܘܩ ܐܝܕܟ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܐܝܢܐ ܢܟܫܪ ܗܢܐ ܐܘ ܗܘ܂ ܘܐܢ ܬܪ̈ܝܗܘܢ ܐܝܟ ܚܕ ܛܒܝܢ܂ * ܘܚܠܐ ܢܘܗܪܐ܂ ܘܛܒ ܠܥܝ̈ܢܐ ܠܡܚܙܐ ܫܡܫܐ܂ * ܡܛܠ ܕܐܢ ܫܢ̈ܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܢܚܐ ܒܪܢܫܐ܂ ܒܟܠܗܝܢ ܢܚܕܐ܂ ܘܢܬܕܟܪ ܝܘܡ̈ܬܐ ܕܚܫܘܟܐ܂ ܕܣܓܝܐܝܢ ܢܗܘܝܢ܂ ܟܠ ܕܐܬܐ ܣܪܝܩܘܬܐ܂ * ܚܕܝ ܥܠܝܡܐ ܒܛܠܝܘܬܟ܂ ܘܢܛܐܒ ܠܒܟ ܒܝܘܡ̈ܬܐ ܕܥܠܝܡܘܬܟ܂ ܘܗܠܟ ܒܐܘܪ̈ܚܬܐ ܕܠܒܟ܂ ܘܒܚܙܘܐ ܕܥܝ̈ܢܝܟ܂ ܘܕܥ ܕܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܝܬܝܟ ܐܠܗܐ ܒܕܝܢܐ܂

Mitte panem tuum super aquarum super- 1
ficiem, quia post multos dies reperies illum.
Da portionem septem, imò octo : quia ne- 2
scis quid mali futurum sit super terram. Si 3
nubes impleantur pluviâ, super terram ef-
fundent *eam*. Et si lignum cadat ad Austrum,
aut in plagam Aquilonarem, quocunque ce-
ciderit lignum, ibi manebit. Qui ventum 4
observat, non seminabit : & qui spectat nu-
bes, non metet : Quoniam nescis quæ sit 5
via venti. Ut enim prægnantem quæ conci-
pit, sic ignoras opera Domini omnia quæ fa-
cit. Quolibet mane semina semen tuum, & 6
vespere ne remittas manum tuam : nescis
enim utrum prosperè sit habiturum, an hoc,
an illud : quòd si utrumque simul, eò meli-
ora. Gratum est lumen & jucundum ocu- 7
lis, præsertim verò solem videntibus. Nam 8
si multis annis vivat homo, in illis omnibus
lætetur, & recordetur dierum tenebrarum,
quoniam plurimi erunt : quicquid venturum
est, vanitas est. In diebus adolescentiæ tuæ 9
lætare adolescens, & fruere bonis, & am-
bula in viis cordis tui, & in aspectu oculo-
rum tuorum : at scito quòd pro his omnibus
inducet te Dominus in judicium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* مغبوطة انت ايتها الارض الذي ملكك ابن حر * ورؤساؤك ياكلون في وقت الطعام بقوة وما
يخجلون * بانواع الكسل يتحنى السقف * وببطلان الايادي يدلف البيت * يصنعون الخبز
ضحكا * والخمر يسر الاحياء * وكل الاشياء تذل وتطيع للفضة * ومع هذا لا تلعنن انت في
سريرتك ملكا * وفي خزاين مساكنك لا تلعنن موسرا * فان طاير السماء يسير صوتك
وذو الاجنحة يخبر قولك *

Fœlix es tu ô terra, cujus rex filius est 17
ingenuus, & cujus principes tempore
comestionis vescuntur generosè, nec eru-
bescunt. Variis pigritiæ generibus fle- 18
ctitur laqueare, & otio manuum per-
stillat domus. Panem faciunt risum, 19
& vinum lætificat viventes : & omnia
subjiciuntur & obediunt argento. Præter- 20
ea ne maledicas tu regi in secreto tuo,
& in conclavibus ædium tuarum ne ma-
ledicas diviti : nam volucre cœli perfe-
ret vocem tuam, & alatum renuntiabit
sermonem tuum.

* الفصل الحادي عشر *

CAP. XI.

* ارسل خبزك على وجه الماء * فانك ستجده في كثرة الايام * اعط السبعة نصيبا وأسبغ
للثمانية * فانك ما تعرف ماذا يكون على الارض شريرا * اذا كملت السحاب المطر سكبته
على الارض * واذا سقطت شجرة من القبلة واذا سقطت في موضع الشمال * حيث سقطت
الشجرة هناك تكون * من يرصد الرياح ما يزرع * ومن يتبصر الى السحب ما يحصد *
* الامور التي لم يوجد فيها احد يعرف ما هو طريق الروح * كالعظام في بطن الحبلى
كذلك ما تعرف البرايا صنايع الله التي يعملها كلها * من الغدوات ازرع زرعك وفي العشيات
لا تطلق يدك بطالة * فانك ما تعلم ايهما ينبت ويحسن اما ذا واما ذاك * وان ايضا
كلاهما معا فذاك حظ صالح * والنور حلو وصالح للعينين لتبصر الشمس معه * لان الانسان
اذا عاش سنين كثيرة * يسر بها كلها ويتذكر ايام الظلمة * فانها تكون كثيرة * كل ما يرد
وارد باطل * ايها الشاب افرح في حداثتك * وليبتهج قلبك في ايام شبيبتك * وتصرف
غير معتب في طرق قلبك * ولا تتصرف في معاينة عينيك * واعلم ان بعد هذه الخطايا
سيحضرك الله الى الدينونة *

Mitte panem tuum super aquæ su- 1
perficiem : quoniam reperies eum inter
multitudinem dierum. Da portionem 2
septem, & octo abundè largire : quia
nescis quid mali futurum sit super ter-
ram. Cùm complentur nubes pluviâ, ef- 3
funditur super terram. Cùmque cecide-
rit lignum ab Austro, & cùm ceciderit
in plagam Aquilonarem, quocunque ce-
ciderit lignum, ibi manebit. Qui obser- 4
vat ventos, non feret : & qui respicit ad
nubes, non metet. Res nimirum sunt, in 5
quibus nemo reperitur qui sciat quænam
sit via venti. Ut ossa in utero gravidæ,
sic ignorant creaturæ opera Dei cuncta
quæ facit. A matutinis horis sere semen 6
tuum, & in vespertinis ne relinquas ma-
num tuam otiosam : quia nescis utrùm
nascetur & adolescet, hoc ne, an illud :
quòd si utrunque simul exoriatur, opti-
ma sanè fortuna. Porrò lux dulcis est 7
& commoda oculis, ut cum ea solem vi-
deas. Nam si homo multos vivat an- 8
nos, in omnibus lætetur, & recorde-
tur dierum tenebrarum (multi siquidem
erunt :) res omnis ventura vana est.
Heus adolescens, lætus esto in adole- 9
scentia tua, & exultet cor tuum in
diebus juventutis tuæ, & incule[?] ver-
sare in viis cordis tui, & ne ambu-
les in aspectu oculorum tuorum : &
scito quòd post sermones istos adiget te
Deus ad judicium.

קהלת : יב

CAP. XII. יב

non quo usque : eorum electionum diebus in tui creatoris memento Et
1 וּזְכֹר אֶת־בּוֹרְאֶיךָ בִּימֵי בְּחוּרֹתֶיךָ עַד אֲשֶׁר לֹא־
eis in mihi Non ,dicas quibus anni attingant & ,mali dies veniant
יָבֹאוּ יְמֵי הָרָעָה וְהִגִּיעוּ שָׁנִים אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵין־לִי בָהֶם
, luna & , lux & , sol obtenebrescat non Donec .voluntas
2 חֵפֶץ : עַד אֲשֶׁר לֹא־תֶחְשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְהַיָּרֵחַ
die In .pluviam post nubes revertantur & : stellæ &
3 וְהַכּוֹכָבִים וְשָׁבוּ הֶעָבִים אַחַר הַגָּשֶׁם : בַּיּוֹם
cessabunt & : virtutis viri pervertentur &,domus custodes se cōmovebūt qua
שֶׁיָּזֻעוּ שֹׁמְרֵי הַבַּיִת וְהִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל וּבָטְלוּ
.fenestris in videntes tenebrescent & ,diminuerunt quia , molares
הַטֹּחֲנוֹת כִּי מִעֵטוּ וְחָשְׁכוּ הָרֹאוֹת בָּאֲרֻבּוֹת :
cōsurget & : molæ vocis humilitate in , platea in fores claudentur Et
4 וְסֻגְּרוּ דְלָתַיִם בַּשּׁוּק בִּשְׁפַל קוֹל הַטַּחֲנָה וְיָקוּם
excelso de Etiam .cantici filiæ omnes incurvabuntur & ,volucris vocē ad
5 לְקוֹל הַצִּפּוֹר וְיִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר : גַּם מִגָּבֹהַּ
, locusta erit oneri & ,amygdalus florebit & , via in consternati &,timebūt
יִרָאוּ וְחַתְחַתִּים בַּדֶּרֶךְ וְיָנֵאץ הַשָּׁקֵד וְיִסְתַּבֵּל הֶחָגָב
, sui seculi domum ad homo vadens quoniā : aviditas dissipabit &
וְתָפֵר הָאֲבִיּוֹנָה כִּי־הֹלֵךְ הָאָדָם אֶל־בֵּית עוֹלָמוֹ
,argēteus funis elongetur non Donec .plangentes platea in circuibūt &
6 וְסָבְבוּ בַשּׁוּק הַסֹּפְדִים : עַד אֲשֶׁר לֹא־יֵרָחֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף
,scaturiginem super hydria conteratur & : aurea lenticula cōfringatur &
וְתָרֻץ גֻּלַּת הַזָּהָב וְתִשָּׁבֶר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ
terram super pulvis revertetur Et .cisternam ad rota cōfringatur &
7 וְנָרֹץ הַגַּלְגַּל אֶל־הַבּוֹר : וְיָשֹׁב הֶעָפָר עַל־הָאָרֶץ
.illum dedit qui , Deum ad revertetur spiritus & : fuit quod sicut
כְּשֶׁהָיָה וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נְתָנָהּ :
fuit quia amplius Et .vanitas omnia ,Choheleth dixit vanitatū Vanitas
8 9 הֲבֵל הֲבָלִים אָמַר הַקּוֹהֶלֶת הַכֹּל הָבֶל : וְיֹתֵר שֶׁהָיָה
,fecit auscultare & ,populum scientiam docuit adhuc : sapiens Choheleth
קֹהֶלֶת חָכָם עוֹד לִמַּד־דַּעַת אֶת־הָעָם וְאִזֵּן
invenire Choheleth Quæsivit .multum parabolas direxit ,investigavit &
10 וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה : בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא
sapientum Verba .veritatis verba ,rectitudinis scripturam & : voluntatis verba
11 דִּבְרֵי־חֵפֶץ וְכָתוּב יֹשֶׁר דִּבְרֵי אֱמֶת : דִּבְרֵי חֲכָמִים
sunt dati ,collectionum auctores , plantati clavi tanquā & stimuli tanquam
כַּדָּרְבֹנוֹת וּכְמַשְׂמְרוֹת נְטוּעִים בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת נִתְּנוּ
libros facere .sis monitus mi fili illis ab amplius Et .uno pastore à
12 מֵרֹעֶה אֶחָד : וְיֹתֵר מֵהֵמָּה בְּנִי הִזָּהֵר עֲשׂוֹת סְפָרִים
verbi Finis .carnis labor multum lectionis & : finis non multum
13 הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלַהַג הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר : סוֹף דָּבָר
quia ,custodi ei⁹ mandata & , time Deum : est auditus omnis
הַכֹּל נִשְׁמָע אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא וְאֶת־מִצְוֺתָיו שְׁמוֹר כִּי־
adducet Deus opus omne Quia .homo omnis hoc
14 זֶה כָּל־הָאָדָם : כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים יָבִא
.malum sive ,bonum sive : occultum omne super judicium in
בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־נֶעְלָם אִם־טוֹב וְאִם־רָע :

Versio VUL. LAT.

CAP. XII.

1 MEmento Creatoris tui in
dieb⁹ juventutis tuæ, antequàm
veniat temp⁹ afflictionis, & ap-
propinquent anni, de quib⁹ di-
2 cas; Non mihi placent: Ante-
quā tenebrescat Sol, & lumen,
& luna, & stellæ, & revertan-
3 tur nubes post pluviā: Quando
commovebuntur custodes do-
mûs, & nutabunt viri fortissi-
mi, & otiosæ erūt molentes in
minuto numero, & tenebre-
4 scent videntes p foramina: Et
claudent ostia in platea, in hu-
militate vocis molentis, & con-
surgent ad vocem volucris, &
obsurdescent omnes filiæ car-
5 minis. Excelsa quoq; timebūt,
& formidabunt in via, florebit
amygdalus, impinguabitur lo-
custa, & dissipabitur capparis:
quoniam ibit homo in domum
æternitatis suæ, & circuibūt in
6 platea plangentes. Antequàm
rumpatur funiculus argenteus,
& recurrat vitta aurea, & con-
teratur hydria super fontē, &
confringatur rota super cister-
7 nam, Et revertatur pulvis in
terrā suam unde erat, & spirit⁹
redeat ad Deū, qui dedit illum.
8 Vanitas vanitatū, dixit Eccle-
9 siastes, & omnia vanitas. Cúm-
que esset sapientissim⁹ Ecclesia-
stes, docuit populū, & enarra-
vit quæ fecerat: & investigans
composuit parabolas multas.
10 Quæsivit verba utilia, & con-
scripsit sermones rectissimos, ac
11 veritate plenos. Verba sapien-
tiū sicut stimuli, & quasi clavi
in altū defixi, quæ p magistro-
rum consiliū data sunt à pasto-
12 re uno. His ampliùs, fili mi, ne
requiras. Faciēdi plures libros
null⁹ est finis: frequénsq; me-
13 ditatio, carnis afflictio est: Finē
loquendi pariter omnes audia-
mus. Deū time, & mandata ej⁹
observa: hoc est enim omnis
14 homo: Et cuncta, quæ fiunt, ad-
ducet De⁹ in judiciū pro omni
errato, sive bonum, sive malum
illud sit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 †ΚΑὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε †ἐν ἡμέ-
ραις νεότητός σου, †(α)ἕως ὅτου μὴ ἔλθωσιν
(β) αἱ ἡμέραι τῆς κακίας, † καὶ φθάσωσιν ἔτη
ἐν οἷς ἐρεῖς, †Οὐκ ἔστι μοι ἐν αὐτοῖς θέλη-
2 μα. †Ἕως οὗ μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ
φῶς, †καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες, † καὶ (γ) ἐ-
3 πιστρέψωσι τὰ νέφη (δ)ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ· †Ἐν
ἡμέρᾳ (ε)ᾗ ἐὰν σαλευθῶσι φύλακες τῆς οἰκί-
ας, † καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως,
† καὶ ἤργησαν αἱ ἀλήθουσαι ὅτι ὠλιγώθησαν,
† καὶ σκοτάσουσιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς·
4 †Καὶ κλείσουσιν (ζ)θύρας ἐν ἀγορᾷ, †ἐν ἀσθε-
νείᾳ φωνῆς τῆς ἀληθούσης. † καὶ ἀναστήσεται εἰς
φωνὴν τοῦ στρουθίου, †καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι
5 αἱ θυγατέρες τοῦ ᾄσματος. † (η)Καί γε εἰς τὸ
ὕψος ὄψονται, καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ, †καὶ (θ)
ἀνθήσῃ τὸ ἀμύγδαλον, †καὶ παχυνθῇ ἡ ἀκρίς,
†καὶ διασκεδασθῇ ἡ κάππαρις, †ὅτι ἐπορεύθη
(θ) ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ, †καὶ
6 ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι. †Ἕως οὗ
μὴ ἀνατραπῇ (ι)τὸ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου, †καὶ (ι)
συντριβῇ τὸ ἀνθέμιον τοῦ χρυσίου, †καὶ συν-
τριβῇ (κ)ὑδρία ἐπὶ τὴν πηγήν, †καὶ συντροχάσῃ ὁ
7 τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον, †Καὶ (λ)ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς
ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν, †καὶ τὸ πνεῦμα (μ)ἐπιστρέ-
8 ψῃ πρὸς τὸν θεὸν ὃς ἔδωκεν αὐτό; †Ματαιότης
ματαιοτήτων, εἶπεν ὁ Ἐκκλησιαστής, † τὰ
9 πάντα ματαιότης. †Καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο
(ν) Ἐκκλησιαστὴς σοφός, † (λ)ὅτι ἐδίδαξε
γνῶσιν σὺν τὸν ἄνθρωπον, †καὶ οὖς ἐξιχνιάσεται
10 κόσμιον παραβολῶν. †Πολλὰ ἐζήτησεν Ἐκ-
κλησιαστὴς †τοῦ εὑρεῖν λόγους θελήματος, †
(μ)καὶ γεγραμμένον εὐθύτητος, λόγους ἀλη-
11 θείας. †Λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα, †καὶ ὡς
ἧλοι (ν)πεφυτευμένοι, †οἳ παρὰ τῶν (ξ) συν-
12 θεμάτων ἐδόθησαν †ἐκ ποιμένος ἑνός. Καὶ
περισσὸν ἐξ αὐτῶν †υἱέ μου (ο) φύλαξαι· τοῦ
ποιῆσαι βιβλία πολλὰ †οὐκ ἔστι περασμός, †καὶ
13 μελέτη πολλὴ κόπωσις σαρκός. †Τέλος λό-
γου, τὸ πᾶν ἄκουε· †τὸν θεὸν φοβοῦ, καὶ τὰς ἐν-
τολὰς αὐτοῦ φύλασσε· †ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρω-
14 πος. †Ὅτι (π)σύμπαν τὸ ποίημα ὁ θεὸς
ἄξει ἐν κρίσει, ἐν παντὶ παρεωραμένῳ, ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρόν.

MS. A. (α)ἕως οὗ (β)ἡμέραι τῆς κακίας σου, καὶ φθάσουσιν (γ) ἐπιστρέ- (δ)ὀπίσω ὑετοῦ· (ε)ᾗ ἂν (ζ) θύραν (η) Καί γε ἀπὸ ὕψους (θ) αἰδῶν (θ) ἄνθρωπος (ι) σχοινίον (ι) συνθλιβῇ (κ) ἡ ὑδρία ἐπὶ τῆς πηγῆς, (λ) ἐπιστ- (μ) ἐπιστρέψει (ν) ὁ Ἐκκλησιαστής (λ) καὶ ὅτι (μ) γεγραμμένον (ν) πεπ-μένοι, (ξ)συναγμάτων (ο) φυλάσσου· (π) Σύμπαν τὸ ποίημα ἄξει

MS. A. Ἐκκλησιαστής.

CAP. XII.

ET memento (a) creatoris tui
dieb⁹ juventutis tuæ, (b)
non veniant dies malitiæ, &
propinquent anni, in quibus
Non est mihi in illis volunt
usquequò non obtenebrescat
lumen, & Luna, & stellæ: &
vertentur nubes post pluviā. In
quo commoti fuerint custodes
mûs, & (c) perversi fuerint
fortitudinis: & (d) cessaverint
lētes, quoniā imminutæ sunt
tenebrescēt, (e) quæ vidēt in
minib⁹: Et claudēt ostia in
in (f) infirmitate vocis molentis
consurget ad vocē (g) passeris
(h) humiliabuntur omnes
carminis. Et in (i) sublime
ent; & (k) terrores in via. Et
rebit amygdalū, & impinguabitur
locusta, & (l) dissipabitur capparis:
ris: quoniā ivit homo in domum
ternitatis suæ, & circumierunt
platea plangentes. (m)
non evertatur funicul⁹
(n) conteratur vitta aurea
teratur hydria super fontē, &
convolvatur rota ad cisternā,
revertatur pulvis in terram
erat, & spirit⁹ redeat ad Deū
dedit illū? (p) Vanitas vanit
dixit Ecclesiastes, omnia
Et (q) ampli⁹, quia factus
clesiastes sapiens, (r) quia
scientiā hominem; (s)
scrutabitur ornatū para
Multū (t) quæsivit Eccles
invenire verba, (u)
scriptū rectitudinis, verba
tis. Sermones sapientū
stimuli, & quasi clavi (x)
ti. Qui à (y) concilio
pastore uno. Et amplius
mi, (z) cave, faciendi libros
tos, non est finis, & meditatio
rima, labor est carnis. (a)
nis verbi, omne audi: Deum
mandata ejus custodi: (b)
enim omnis homo: Quia omne
factū De⁹ adducet in judiciū
in omni contempto, sive bonum
sive malum.

תרגום TARGUM.

יב

1 ותהי דכיר ית בריך ליקרותיה ביומי רביותך עד דלא ייתון לותך יומי בישות וימטון
2 עלך שנין דתימר לית לי בהון רעוא: עד דלא ישתני זיו יקרא דאפך דמתיל לשמשא
ונהורא דעינך עד דלא יסתמון והדר ליסתך עד דלא יתקדרון ובבי עינך דמתילין
3 לכוכביא עד לא יתעממון ריסי עינך יהון זלגין דמען כעננין בתר מטרא: ביומא די
יזועון ארכובתך ויתנקשון אדרעך ויתבטלון ככי פומך עד לא יכלין למלעס מיכלא
4 ויתעממון עינך דמסתכלין בחרכי רישך: ויהון רגלך כבילין מלמפק בשוקא ויעדי מנך
רעות מיכלא ותהי מתער משנתך על עסק קל עופא כאלו על גנביא דאזלין בליליא
5 ויתרפסון ספותך מלמימר שירתא: אף מן עובדין דהוו מן קדמת דנא תהי דחיל
למדבר יתהון ונבשושיתא קלילא מתילא באנפי נפשך לטור רם בעדן מהלכך
באורחא ותציץ ריש שורתך מן כחישותא כשגדא ויתנפחון אסתורי רגלך ותתמנע מן
משכנא ארום אתפני אנשא למהך לבית קבורתיה ויסחרון מלאכיא תבעי דינך
6 כספריא דמסחרין בשוקא למכתב דין חושבנך: עד די לא יתאלם לישנך מלמללא
7 ותהי רעיעא מוקרא דרישך ותתבר מרירתך על כבדך ויהט גופך בגו קברך: ויתוב
בסרך דאתברי מן עפרא עלוי ארעא היכמה דהוה מלקדמין ורוח נשמתך תתוב למקם
8 בדינא קדם יי דיהבה לך: כד אסתכל שלמה מלכא דישראל בהבלו דעלמא הדין
9 ובהבלין דעבדין בני אנשא אמר קהלת במימריה כולא הבלו: ויותר מן כל בני אנשא
הוה שלמה די מתקרי קהלת חכים ותוב הוה מאלף מנדעא ית עמא בית ישראל ואצית
לקל חכימיא ובלש בספרי חוכמתא וברוח נבואה מן קדם יי תקין ספרי חוכמתא
10 ומתלין דסוכלתנו סגיאין לחדא: בעא שלמה מלכא דמתקרי קהלת בחוכמתיה למדן
דינין על הרהורי לבא דאנשא ובלא סהדין בכן אתאמר ליה ברוח נבואה מן קדם יי הא
כבר אכתיב בספר אוריתא על ידוהי דמשה רבהון דישראל תקנין פתגמין ומהימנין
11 על מימר סהדיא יקום פתגם: פתגמי חכימין מתילין לזקתין ולקלשונין דאנצין לאלפא
חוכמתא לסריקי מנדעא היכמה דמאלף זיקת לתורתא ורבני סנהדרין מרי הלכתין
ומדרשין דאתיהיבו על ידוי דמשה נביא דרעא בלחודוי ית עמא בית ישראל במדברא
12 במנא וברגוגין: ויתיר מנהון בני אזדהר למעבד ספרי חוכמתא סגי עד לית סוף
13 למעסק בפתגמי אוריתא ולאסתכלא בליאות בשרא: סוף פתגם דאתעבד בעלמא
בצנעא כולא עתיד לאתפרסמא ולאשתמעא לכל בני אנשא בגין כן ית מימרא דיי הוי
דחיל וית פקודוי הוי נטר דלא למחב בסתרא ואין תחוב הוי זהיר למתב ארום כדנן
14 חוי למהוי אורח כל אנש: ארום ית כל עובדא יי יעל ליום דינא רבא ועתיד לפרסמא
על פתגם דאתכסי מן בני אנשא אין טב ואין ביש:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XII.

ET esto memor creatoris tui, ut glorifices eum in diebus adolescentiæ tuæ, antequàm veniant tibi dies mali, & perveniant super te anni, quibus dicas, Non est mihi in illis complacentia. Antequàm mutetur splendor gloriæ faciei tuæ, qui assimilatur Soli, & lumen oculorum tuorum antequàm obcæcetur, & decor maxillarum tuarum antequàm obtenebretur, & pupillæ oculorū tuorum, qui assimilātur stellis, antequàm extinguantur; palpebræ oculorū tuorū stillabunt lachrymas, ut nubes post pluviā. In die quo contremiscent coxæ tuæ & concutientur brachia tua & deficient dentes oris tui antequàm possint masticare cibū, & caligabunt oculi tui qui vident per cancellos capitis tui. Et erunt pedes tui ligati, ut non prodeant in plateā, & recedet à te appetitus cibi; & excitaberis à somno tuo, ad vocis aviculæ *acsi à furibus qui grassantur noctu*; & remittentur labia tua à dicendo cantico. Etiam facta quæ antea fuerunt, timebis, memor eorum; & tumulus levis, similis erit in facie animæ tuæ monti excelso tempore quo ieris in via, & germinabit caput spinæ tuæ præ macie sicut amygdalus, & inflabuntur tali pedum tuorum, & prohibeberis à taber*culo*, etenim declinat homo ad eundum in domum sepulchri sui, & circumdabunt angeli inquisitores judicii tui, ut lamentantes qui circumdant plateam ad scribendum judicium rationis tuæ. Antequàm obmutescat lingua tua à loquendo, & sit confractus vertex *capitis tui*, & rumpatur fel tuum super jecur tuum, & decurrat corpus tuū in medium sepulchri tui. Et redibit caro tua quæ creata est ex pulvere in terram, quemadmodum erat ab antiquo: & spiritus animæ tuæ redibit, ut stet in judicio coram Dominū qui dedit illū tibi. Quando contemplatus est Selomoh rex Israel vanitatem mundi hujus, & vanitates quas faciunt filii hominum, dixit Ecclesiastes in verbo suo, Omnia vanitas. Et plus quàm omnes filii hominum fuit Selomoh, qui vocatur Ecclesiastes, sapiens: & *rursus docuit* scientiam *populum domus* Israel, & attendit voci sapientum, & scrutatus est libros sapientiæ, *& in spiritu prophetico à Domino composuit libros sapientiæ*, & parabolas intelligentiæ multas valdè. Quæsivit Selomoh *rex*, qui vocatur Ecclesiastes, sapientia sua judicare judicia per cogitationes cordis hominis & sine testibus: propterea dictum est per spiritum prophetiæ à facie Domini, Ecce jam scripta sunt in libro Legis *per manum Mosis magistri Israel* rectissima verba & fidelia, in ore testium stabit verbum. Verba sapientum assimilantur stimulis & ligonibus, quæ impellunt ad docendum scientiam indigentes scientia, sicut docet *stimulus* bovem, & magistri *Sanhedrin* ductores viarum & *sermonum* qui dati sunt per manum Moseh prophetæ, qui pavit solus populum domus Israel in deserto *manna & cupediis*. Et quod plus est præ his fili mi monitus esto, ut facias libros sapientiæ plurimos, adeò ut non sit finis, & ut studeas verbis Legis, conspiciasque defatigationem carnis. Finis verbi quod factum est in seculo occultè, totum futurum est ut publicetur atque divulgetur omnibus filiis hominum: propterea verbum Domini time, & præcepta ejus custodito, ut non pecces in secreto: quòd si peccaveris, circunspectus esto ut te convertas: nam hujusmodi debet esse viam omnis hominis. Etenim omne factum Dominus adducet in diem judicii magni, & futurum est ut publicetur adversus omnem rem quæ velata fuerit à filiis hominum, tam bonum quàm malum.

Cap. XII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XII.

Averte indignationem ab animo tuo, & 1
amove malum à carne tua : nam pueritia &
ignorantia sunt vanitas. Et memor esto Crea- 2
toris tui in diebus adolescentiæ tuæ, antequã
adveniant dies asperi, & accedant anni de
quibus dicas, Non delector illis. Antequam 3
tenebrescat sol, & spendor lunæ atque stella-
rum, & redeant nubes post pluviam. Quo 4
die trement custodes domûs, & præditi robo-
re agitabuntur, et cessabunt molentes eò quòd
in parvum numerum sint redactæ ; & obscu-
rabuntur spectantes per fenestras. Et fores 5
claudentur in plateis cum exili sonitu molen-
tium, surgétque ad vocem aviculæ, & depri-
mentur omnes filiæ cantici : Excelsum quo- 6
que metuet, & contremiscet in viis suis, & e-
merget sup eum vigilia, & germinabit amyg-
dalus, & crescet locusta, & dissipabitur cap-
paris, & desinet inopia, eò quòd repetat ho-
mo domum laboris sui, & lugentes in plateis
circumibunt. Antequam præcidatur funis 7
argenteus, & comminuatur pomum aureum,
& frangatur hydria ad fontem, & rota currat
super puteum : Et revertatur pulvis in ter- 8
ram qualis erat, & spiritus redeat ad Dominũ
qui dedit illum. Vanitas vanitatum, ait Co- 9
heleth, vanitas vanitatum, omnia vanitas.
Prætereà, quia Coheleth fuit sapientissimus 10
adeo ut doceret populum scientiam, & au-
scultaverit, indicaverit, atque composuerit
proverbia plurima : Summopere quæsivit 11
Coheleth ut inveniret sermones jucundos, &
in veritate scripsit sermones veritatis. Ver- 12
ba sapientum sunt velut aculei, & velut cla-
vi infixi. Præpositi liminibus dati sunt ab uno
pastore : Quare maximè eos, fili mi, cave- 13
to. Multos scribendi libros nullus est finis, &
nimius sermo labor est carnis. Summa ser- 14
monis universi est, Omnia audi, à conspectu
Domini timeto, & præcepta illius servato :
hoc enim est quod ab eodem opifice datum
est cuilibet homini. Cuncta námque opera 15
Dominus adducet in judicium de quacunque
re occulta vel aperta, sive bona sive mala.

Libri Coheleth finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثاني عشر *

1 *وابعد الغضب من قلبك * وانزع الشر من بشرتك * فان الحداثة والمآثم باطل * واذكر
2 خالقك في ايام حداثتك * حتى لا تواتي ايام شرك * وتصل السنون التي تقول فيها ليس لي
3 فيها مسرة * ما دام لم تظلم الشمس والنور والقمر والنجوم * وتنعطف السحب وراء المطر * في
4 اليوم الذي يتزعزع فيه حافظا البيت * يرجع رجال الاقتدار * وتبطل الطحانات فان طحنهم
قد بطل * ويتناقص ويظلم الناظرات في الاثقاب * ويغلقون الباب في السوق في ضعف صوت
5 الطاحنة * ويقام صوت العصفور * ويتذلل كافة بنات الاغاني * ومع ذلك يبصرون من العلي
6 ويكون الجزعات في الطريق * ويزهر اللوز * ويسمن الجراد * ويضمحل الكبر * لان الانسان
قد ذهب الى منزل دهره * والمكتئبون قد طافوا في السوق * ما دام لم ينقص حبل الفضة
7 وينسحق تبرير الذهب * وينكسر الجرن على العين * ويدور البكرة على الجب * ويعود التراب
8 الى الارض كما كان * ويعود الروح الى الله الذي منحه * قال الجامع باطل الاباطيل * وكل الاشياء
9 باطلة * فضله زايده اذا صار الجامع حكيما * وانه علم الانسان معه علما * وتصفح ادبه
10 زينة الامثال * اشياء كثيرة تجسم الجامع ليجد اقوال المشيئة * ومكتوب الاستقامة * اقوال الحق
11 *اقوال الحكماء كمناخس البقر وكالمسامير المحماة * الاقوال التي سلكوها من سمات اعمالهم من عند
12 راع واحد * فنالوا زيادة منها * يا بني احفظ هذا * ان تصطنع مصاحف كثيرة فليس فائدة
13 عليه * وفي دراستها الكثيرة تعب للبدن * واخر القول اسمع * جملة الامر اتق الله واحفظ وصاياه
14 فان كل الانسان ينفعه هذا * لان الله سيحضر كافة صناعته في الحكومة * ليحاكموا في كل
15 اهملوا به * ان كان صالحا وان كان رديا * والحمد لله دائما ابدا *

تم بعون الله تعالى كتاب الجامعة * لسليمن ابن داوود الذي ملك على بني اسرائيل * وهي باطل الاباطيل

CAP. XII.

Quin remove iram à corde tuo, et au- 1
fer malitiam à carne tua: quoniam adole-
scentia, et iniquitatis operatio vanitas est.
Et recordare Creatoris tui in diebus ado- 2
lescentiæ tuæ, ne fortè veniant dies cala-
mitatis tuæ, & adveniant anni quibus di-
cas, Non est in eis mihi voluntas. Quan- 3
diu sol et lumen, lunáque et stellæ nondum
sunt tenebris occupati, neque recurrunt nu-
bes post pluviã. In die qua contremiscent 4
ambo domûs custodes, retrocedent viri po-
tentes, et cessabunt molitrices : cessabit si-
quidem molitura earum, & deficient ac
tenebrescent speculantes per foramina.
Claudent etiã januas in foro, ad imbecil- 5
litatem vocis molitricis, & suscitabitur
vox avis, & deficientur omnes filiæ car-
minum. Adhæc prospectabunt ab alto, 6
eruntq; terriculamenta in via, & florebit
amygdalus, et pinguescet locusta, et capparis
evanescet: homo namq; se recipiet in do-
miciliũ ævi sui, et lugentes perlustrabunt
forũ. Tantisper dũ non retexitur funis ar- 7
genteus, nec teritur emissio auri, et frangi-
tur hydria secus fontem, & volvitur rota
super puteũ. Redeatq; pulvis in terrã que- 8
admodũ fuerat, redeatq; spiritus ad Deũ
qui dederat illũ. Inquit Collector, Vanitas 9
vanitatum, res quidem omnes vanæ sunt.
Et verò immensi beneficii est quòd Colle- 10
ctor sapiens fuerit, et hominem unà secũ
docuerit scientiã, et cõsideràrit aurium ejus
decus proverbiorũ. Multarũ verũ studiis 11
vacavit Collector, ut inveniret dicta per-
grata, et scriptũ rectũ, sermones veritatis.
Dicta sapientum sunt velut stimuli boum, 12
et velut clavi igniti: dicta inquã quæ tra-
diderunt è vestigiis operũ suorum ab uno
pastore, et ex iis augmentũ sunt consecuti.
O fili mi, hæc observa. Ex plurium libro- 13
rũ compositione nullã consequi unquã po-
teris utilitatem: et in frequenti eorũ lecti-
tatione labor inest carni. Et ut uno verbo 14
dicã, Audi, sũma rei hæc est: Deũ time, et
præcepta ejus observa : cuilibet enim ho-
mini hoc prodest. Nã Deus adiget universa 15
opera sua ad judicium, ut judicentur de
quacunque re in qua fuerunt negligen-
tes, sive bona, sive mala.

Laus Deo sempiterna & perpetua.

Auxilio Dei excelsi absolutus est liber Ec-
clesiastæ, qui est Vanitas vanitatum, à
Salomone filio Davidis, qui regnavit
super filios Israel, conscriptus.

שיר השירים: א

CAPUT I. א

quod , canticorum Canticum
1 שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
me Osculetur .Selomoh ipsi
2 לִשְׁלֹמֹה׃ יִשָּׁקֵנִי
boni quia : sui oris osculis ex
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־טוֹבִים
odorem Ad .vino præ tui amores
3 דֹדֶיךָ מִיָּיִן׃ לְרֵיחַ
oleum, optimorũ tuorũ unguentorum
שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן
ideo : tuum nomen effusum
תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן
, me Trahe. te dilexerunt adolescentulæ
4 עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃ מָשְׁכֵנִי
me introduxit : curremus te post
אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי
, exultabimus , sua penetralia rex
הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו נָגִילָה
memorabimus , te in lætabimur &
וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה
rectitudines : vino præ tuos amores
דֹדֶיךָ מִיַּיִן מֵישָׁרִים
, ego Nigra .te dilexerunt
5 אֲהֵבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי
: Jerusalaim filiæ , desiderabilis &
וְנָאוָה בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם
cortinæ sicut , Chedar tentoria sicut
כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת
, me respiciatis Ne .Selomoh
6 שְׁלֹמֹה׃ אַל־תִּרְאוּנִי
me radiavit quia , fusca ego quòd
שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי
sunt succensi meæ matris filii : Sol
הַשָּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־
custodem me posuerunt , me in
בִי שָׂמֻנִי נֹטֵרָה אֶת־
, mihi quæ , meam vineam ; vinearum
הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי
, mihi Nuncia .custodivi non
7 לֹא נָטָרְתִּי׃ הַגִּידָה לִּי
ubi , mea anima dilexit quem
שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי אֵיכָה
facias cubare ubi , pascas
תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ
ero quid ut quia : meridie in
בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה אֶהְיֶה
greges super se operiens veluti
כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי
cognoveris Nisi ? tuorũ sodaliũ
8 חֲבֵרֶיךָ׃ אִם־לֹא תֵדְעִי
egredere ; mulieribus in pulchra ô , tibi
לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים צְאִי־
pasce & , pecoris vestigia in tibi
לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי
tabernacula super tuas capellas
אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ עַל מִשְׁכְּנוֹת
.pastorum
הָרֹעִים׃

תרגום TARGUM.

א

1 שירין ותושבחן די אמר שלמה נביא מלכא דישראל ברוח
נבואה קדם רבון כל עלמא יי עסרתי שירתא אתאמרו
בעלמא הדין שירא דין משבח מן כולהון שירתא קמיתא
אדם בזמן דאשתבק ליה חובתיה ואתא יומא דשבתא ואגן
עלוי פתח פומיה ואמר מזמור שיר ליומא דשבתא שירתא
תניתא אמר משה עם בני דישראל בזמן די בזע להון מרי
עלמא ית ימא דסוף פתחו כולהון ואמרו כחדא שירתא
דהכדין כתיב בכן שבח משה ובני ישראל שירתא תליתאה
אמרו בנוי דישראל בזמן דאתיהיבת להון בירא דמיא
דהכדין כתיב בכן שבח ישראל שירתא רביעאה אמר משה
נביא כד אתא זמניה למפטר מן עלמא ואוכח בה ית עמא בית
ישראל דהכדין כתיב אציתו שמיא ואמלל שירתא חמישאה
אמר יהושע בר נון כד אגח קרבא בגבעון וקמו ליה שמשא
וסיהרא תלתין ושית שעין ופסקו מלמימר שירתא פתח
פומיה איהו ואמר שירתא דהכדין כתיב בכן ישבח יהושע
קדם יי שירתא שתיתאה אמרו ברק ודבורה ביומא דמסר יי
ית סיסרא וית משריתיה ביד בנוי דישראל דהכדין כתיב
ושבחת דבורה וברק בר אבינועם שירתא שביעאה אמרה
חנה בזמן דאתיהיבת לה בר מן קדם יי דהכדין כתיב
וצליאת חנה בנבואה ואמרת שירתא תמיניתא אמר דוד
מלכא דישראל על כל נסיא דעבד ליה יי פתח פומיה ואמר
שירתא דהכדין כתיב ושבח דוד בנבואה קדם יי שירתא
תשיעאה אמר שלמה מלכא דישראל ברוח קודשא קדם
רבון כל עלמא יי ושירתא עשיריתא עתידין למימר בני
גלותא בעדן דיפקון מגלותא דהכדין כתיב ומפרש על ידוי
דישעיה נביא דהכדין כתיב שירא הדין יהא לכון לחדוה
בליל אתקדשות חגא דפסחא וחדות לבא כעמא דאזלין
לאתחזאה קדם יי תלת זמנין בשתא במיני זמר וקל טבלא
2 למעל לטורא דיי ולמפלח קדם יי תקיפא דישראל : ישקני
אמר שלמה נביא בריך שמיה דיי דיהב לן אוריתא על ידוהי
דמשה ספרא רבא כתיבא על תרין לוחי אבניא ושתא סדרי
משנה ותלמודא בגרסא והוה מתמלל עמן אפין באפין כגבר
דנשק לחבריה מן סגיאות חבתא דחביב לן יתיר משבעין
3 עממיא : לריח לקל נסך וגבורתך דעבדת לעמא בית ישראל
זעו כל עממיא די שמעו ית שמע גבורתך ואתותך טביא ושמך
קדישא אשתמע בכל ארעא דהוה בחיר ממשח רבותא דהוה
מתרבי על רישי מלכין וכהנין ובנין בן רחימו צדיקיא למהך
בתר אורח טובך בדיל דיחסנון עלמא הדין ועלמא דאתי :
4 משכני כד נפקו עמא דבית ישראל ממצרים הות מדברא
שכינת מרי עלמא קדמיהון בעמודא דעננא בימממא ובעמודא
דאשתא בליליא אמרו צדיקי דרא ההוא רבון כל עלמא
נגדנא בתרך ונהי רהטין בתר אורח טובך וקריב יתן
בשפולא דטורא דסיני והב לן ית אוריתך מן בית גנזך
דרקיעא ונחדי ונבדח בעסרין ותרתין אתון דמכתבא בהון ונהי דכירין יתהון ונרחם ית
אלהותך ונהי מתרחקין מבתר טעות עממיא וכל צדיקיא דעבדין דתקין קדמך יהון דחלין
מנך ורחמין ית פקודך : שחורה כד עבדו בית ישראל ית עגלא אתקדרו אפיהון כבנוי 5
דכוש דשרין במשכני קדר וכד תבו בתיובתא ואשתבק להון סנא ויויקר אפיהון כמלאכיא
על דעבדו יריעתא למשכנא ושרת ביניהון שכינתא דיי ומשה רבהון סליק לרקיעא ויהב
שלם ביניהון ובין מלכהון : אל אמרת כנשתא דישראל כל קבל עממיא לא תבוון יתי 6
על די אנא קדריתא מנכון על דעבדית כעובדיכון וסגידית לשמשא וסהרא דנביאי שקרא
אנון גרמו לאסתקפא תקוף רוגזא דיי עלי ואלפוני למפלח טעותכון ולהלכא בנימוסיכון
ולמרי עלמא די הוא אלהי לא פלחית ולא אולית בנימוסיה ולא נטרית ית פקודוי וית
אוריתיה : הגידה כד מטא זמניה דמשה נביא למפטר מן עלמא אמר קדם יי גלי קדמי 7
דעמא הדין עתידין למחב ולמהלכא בגלותא כען חוי קדמי איכדין יתפרנסון וישרון ביני
עממיא דקשין גזירתהון כחומתא וכשרבי שמשא דטיהרא בתקופת תמוז ולמה דין יהון
מטלטלין ביני עדרי בנוי דעשו וישמעאל די משתפין לך טעותהון לחבריא : אם אמר 8
קודשא בריך הוא למשה נביא אבעיא להון למסחי גלותא כנשתא דמתילא לריבא שפרתא
ודנפשי תהא רחם לה תהא מהלכא באורחיהון דצדיקיא ותהא מסדרא צלותא על פום
ברוילהא ומדברי דרהא ותהי מאלפא לבנהא דמתילין לגדיי עזין למהך לבית כנשתא
ולבית מדרשא ובההיא זכותא יהוון מתפרנסין בגלותא עד זמן דאשלח מלכא משיחא ויהי
מדבר יתהון בניח על משכניהון הוא בית מקדשא דיבני להון דוד ושלמה רעיא דישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina

CAPUT. I.

Cantica & laudes quæ dixit Salomon propheta rex Israel per spi- ritum sanctum coram Domino dominatore totius secu[li]. De- cem cantica dicta fuerunt in seculo isto, & hoc canticum laudabili[us] est omnibus illis. Primum canticum [dixit] Adam in tempore quo dimissum fuit illi peccatum suum : & venit dies Sabbati, & pro- texit eum : aperuit os suum, & dixit psalmum cantici dies Sabbati. Canticum secundum dixit Moses cum filiis Israel in tempore quo divisit eis dominator seculi mare carectosum : aperuerunt omnes [os] suum,] & dixerunt simul canticum : quoniam sic scriptum est, Tunc cecinit Moses & filii Israel. Canticum tertium dixerunt filii Israel in tempore quo datus fuit eis puteus aquæ : sic enim scriptum est; Tunc cecinit Israel. Canticum quartum dixit Moses propheta quando pervenit tempus ejus ut dissolveretur ab hoc seculo : & increpavit in eo domum Israel : quoniam sic scriptum est; Audite cœli, & lo- quar. Canticum quintum dixit Josue filius Nun quando iniit præ- lium in Gabaon, & steterunt ei Sol & Luna triginta & sex horis, & cessaverunt dicere canticum : aperuit ille os suum, & dixit canticum; sic enim scriptum est : Tunc cecinit Josue coram Domino. Canti- cum sextum dixerunt Barach & Debora, in die quo tradidit Dominus Sisaram & exercitum ejus in manum filiorum Israel : quoniam sic scriptum est; Et cecinit Debora & Barach filius Abinoem. Can- ticum septimum dixit Anna in tempore quo datus fuit ei filius à facie Domini : sic enim scriptum est; Et oravit Anna in prophetia & di- xit. Canticum octavum dixit David rex Israel pro omnibus mirabi- lis quæ fecit ipsi Dominus : aperuit os suum & dixit canticum; quo- niam sic scriptum est : Et cecinit David in prophetia coram Do[mino]. Canticum nonum dixit Salomon rex Israel in spiritu prophetico co- ram Domino dominatore totius seculi. Canticum decimum dicturi sunt filii captivitatis, quando egressi fuerint de captivitate sua : quo- niam sic scriptum est & declaratum per manus Esaiæ prophetæ; sic enim scriptum est : Canticum istud erit vobis in gaudium, sicut in nocte qua sanctificata est solennitas Paschæ, & lætitia cordis sicut po- puli qui ambulant ut appareant coram Domino tribus vicibus in an- no, in organis musicorum & voce tubæ corneæ, ut ingrediantur in montem Domini, & ut serviant coram Deo fortissimo Israel. Di- xit Salomon Propheta : Benedictum nomen Domini, qui dedit nobis Legem per manum Mosis scribæ magni scriptam in duabus tabulis la- pideis, *& sex tractatus Mischnah ac Talmud* cum explicatione; & loquebatur nobiscum facie ad faciem, sicut vir qui osculatur soci- um suum, præ multitudine dilectionis suæ, qua dilexit nos magis quàm septuaginta nationes. A voce miraculorum tuorum & potentiæ tuæ quæ fecisti populo tuo domui Israel, commoti sunt omnes po- puli qui audierunt famam potentiæ tuæ, & signorum tuorum bono- rum, & nomen tuum sanctum auditum est in universa terra, quod est electum magis quàm oleum unctionis quo unguntur capita Regum & Sacerdotum : & ideò dilexerunt justi ambulare post viam boni- tatis tuæ, ut possideant seculum hoc & seculum venturum. Quando egressi fuerunt populus domus Israel de Ægypto, majestas domina- toris seculi erat dux eorum in columna nubis per diem, & in columna ignis per noctem. Dixerunt justi illius generationis; Dominator omni- us seculi, trahe nos post te, & curremus post viam bonitatis tuæ, & ap- plica nos ad radices montis Sinai, & da nobis Legem tuam de the- sauro tuo quod est in firmamento : & delectabimur & exultabimus *in viginti & duobus characteribus quibus scripta est*, & recordabi- mur eorum, & diligemus deitatem tuam, & recedemus ab idolis populorum ; & omnes justi qui faciunt quod rectum est coram te, timebunt te, & diligent præcepta tua. Quando fe- cerunt domus Israel vitulum, denigratæ sunt facies eorum sicut filiorum Æthiopiæ qui morantur in tabernaculis Cedar : quando egerunt pœnitentiam & dimissum fuit eis peccatum, multi- plicatus fuit splendor gloriæ vultus eorum, sicut [vultus] angelorum, eò quòd fecerunt cortinas tabernaculi, & resedit in medio eorum majestas Domini. Moses autem magister eorum ascendit ad æthera, & posuit pacem inter eos & regem eorum. Dixit cœtus Israel co- ram populis : Nolite me despicere eò quòd nigrior vobis sum, quia feci juxta opera vestra, & adoravi Solem & Lunam, quia pro- phetæ falsi fuerunt causa ut devolveretur ira furoris Domini super me, & docuerunt me ut servirem idolis vestris, & am- bularem in institutis vestris : Domino autem seculi, qui est Deus meus, non servivi, neque ambulavi in legibus ejus, ne- que custodivi præcepta ejus & Legem ejus. Quando perve- nit tempus ut Moses propheta dissolveretur ab hoc seculo, dixit coram Domino : Manifestum est coram me quòd popu- lus iste futurus est ut peccet, & ut vadat in captivitatem : nunc autem indica mihi quomodo gubernabuntur, & quomodo habitabunt inter populos quorum decreta sunt eis graviora ca- lore & æstu Solis in meridie in revolutione Tammuz, & quare erunt transmigrantes inter greges filiorum Esau & Ismael, qui applicant tibi idola sua pro sociis. Dixit sanctus & bene- dictus Mosi prophetæ: *Si* [*tu*] *postules* ut deleatur illis exilium; sy- nagoga, quæ comparata est puellæ pulcherrimæ, & quam ani- ma mea diligit, ambulet in viis justorum, & ordinet orationem suam in ore præfectorum suorum, & deducat generationes suas, & doceat filios suos, qui comparantur hœdis capra- rum, ut ambulent in domum Ecclesiæ & in domum doctrinæ; propter illud meritum sustentabuntur in captivitate, donec mittam eis regem Messiam, qui ducat eos in requiem ad taber- naculum ipsorum, quod est domus sanctuarii, quam ædifica- bunt eis David & Salomon pastores Israel.

Versio VULG. LAT.

CANTICUM CANTICORUM SALOMONIS,

Quod Hebraicè dicitur SIR HASIRIM.

CAP. I.

OSCULETUR me osculo oris sui: quia meliora sunt ubera tua vino, Fragrantia unguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum: ideò adolescentulæ dilexerunt te. Trahe me: post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Introduxit me rex in cellaria sua: exultabimus & lætabimur in te, memores uberum tuorum super vinú: recti diligunt te. Nigra sum, sed formosa, filiæ Jerusalem, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis. Nolite me considerare quòd fusca sim, quia decoloravit me Sol: filii matris meæ pugnaverunt contra me, posuerunt me custodé in vineis: vineam meam non custodivi. Indica mihi, quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie, ne vagari incipiam post greges sodalium tuorum. Si ignoras te, ô pulcherrima inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce hœdos tuos juxta tabernacula pastorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

(*) ΑΣΜΑ.

ΚΕΦ. α'.

1 † Ἆσμα ᾀσμάτων, ὅ ἐστι (α) Σαλωμών. † Φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ· † ὅτι ἀγα-
2 θοὶ μαστοί σου ὑπὲρ οἶνον, † Καὶ ὀσμὴ μύρων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα. † μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά (β) σου· † διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε, †
3 Εἵλκυσάν σε· † ὀπίσω σου εἰς ὀσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν. † εἰσήνεγκέ με ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ (γ) ταμιεῖον αὐτοῦ. † ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν σοί, † ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον· † εὐθύτης ἠγά-
4 πησέ σε. † Μέλαινά (δ) εἰμι ἐγὼ καὶ καλὴ θυγατέρες Ἱερουσαλήμ, † ὡς σκηνώματα Κηδάρ, ὡς
5 δέῤῥεις Σαλωμών. † Μὴ βλέψητέ με ὅτι ἐγώ εἰμι μεμελανωμένη, † ὅτι παρέβλεψέ με ὁ ἥλιος· † υἱοὶ μητρός μου ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοί, † ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσιν, † ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ (ε) ἐ-
6 φύλαξα. † Ἀπάγγειλόν μοι ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, † ποῦ (*) ποιμαίνεις, ποῦ κοιτάζεις ἐν μεσημβρίᾳ, † μήποτε γένωμαι ὡς περιβαλλομένη ἐπ' ἀγέλαις
7 ἑταίρων σου. † Ἐὰν μὴ γνῷς σεαυτὴν ἡ καλὴ ἐν γυναιξίν, † ἔξελθε σὺ ἐν πτέρναις τῶν ποιμνίων, † καὶ ποίμαινε τὰς ἐρίφους σου † ἐπὶ σκηνώμασι τῶν (ζ) ποιμένων.

MS. A. (*) Ἄσματα ᾀσμάτων. (α) τῷ Σαλωμών. (β) σοι· (γ) ταμιεῖον (δ) εἰμι καὶ καλὴ (ε) ἐφύλαξαν. (*) ποιμαίνεις, (ζ) ποιμνίων σου.

INTERP. ÆTHIOP. [a] jucunda *sunt* ubera [†] præ filiabus [b] quoniam non me intuitus est Sol. [c] efficiar errabunda super [d] Si teipsam non cognoveris,

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

CANTICUM.

CAP. I.

CAnticum canticorum, quod est (a) Salomon. Osculetur me (b) ab osculis oris sui: quoniam (c) [a] bona ubera tua super vinum: Et odor 1
*unguentorum tuorum super omnia aromata: oleum * effusum est nomen tuum. Propterea adolescentulæ dilexerunt te, (d) Traxerunt te: (e)* 2
*post te in odorem unguentorum tuorum curremus. (f) Introduxit me rex in cubiculum suum. (g) Exultemus, & lætemur in te: diligemus ubera tua super vinum; * rectitudo dilexit te. (h) Nigra sum ego, &* 3
(i) formosa, [†] filiæ Hierusalem, ut tabernacula Cedar, ut (k) pelles Salomonis. Nolite aspicere me, quia 4
ego (l) denigrata sum: [b] quia (m) despexit me Sol. Filii matris meæ pugnaverunt in (n) me. Posuerūt me custodē in vineis: vineam meā non custodivi. Annuntia mihi, quem dilexit anima mea, ubi pascis, ubi cubas in meridie: ne fortè [c] efficiar sicut (o) adoperta super greges 5
sodalium tuorum. [d] Nisi cognoveris te, ô pulchra inter mulieres; egre- 6
dere tu in (p) vestigiis gregum, & pasce hœdos tuos in tabernaculis (q) pastorum. 7

Versio ÆTHIOPICA.

መኃልየ ፡ መኃልይ ፡ ዝውእቱ ፡ ዘሰሎሞን፡፡

ል፡ ይስዐመኒ ፡ በስዕመተ፡አፉሁ፡፡ እስ 1
መ ፡ አጥባትኪ ፡ እምወይን፡፡=፡ ወመ 2
ዓዛ ፡ ዕፍረትኪ ፡ እምኵሉ ፡ አፈው፡፡
ዕፍረት ፡ ዘተሠውጠ ፡ ስምኪ፡፡ ወበእ
ንተዝ ፡ ደናግል ፡ አፍቀራኪ፡፡=፡ ወሰ 3
ሐባኪ ፡ ድኅሬኪ፡፡ በመዓዛ ፡ ዕፍረትኪ፡
ንረውጽ፡፡ አብአኒ ፡ ንጉሥ ፡ ውስተ፡
ጽርሑ፡፡ ንትፈሣሕ ፡ ወንትሐሠይ ፡ ብ
ኪ፡፡ ናፍቅር ፡ አጥባተኪ ፡ እምወይ
ን፡፡ ርቱዕ ፡ አፍቀረተኪ፡፡=፡ ጸሊም፡ 4
አነ ፡ ወሠናይት ፡ አዋልደ ፡ ኢየሩሳ
ሌም፡፡ ከመ ፡ መጽለልተ ፡ ቄዳር ፡ ወአ
ይመታተ ፡ ሰሎሞን፡፡=፡ ኢትርአያኒ፡ 5
እስመ ፡ አነ ፡ ጸሊም፡፡ እስመ ፡ ኢይር
እየኒ ፡ ፀሐይ፡፡ ደቂቀ ፡ እምየ ፡ ተባአሱ፡
በእንቲአየ፡፡ አንበሩኒ ፡ ዓቃቢተ ፡ ዐጸደ ፡
ወይን፡፡ ዐጸደ ፡ ወይን ፡ ዚአየ ፡ ኢዐቀ
ብኩ፡፡=፡ ንግረኒ ፡ ዘአፍቀረት ፡ ነፍስየ፡፡ 6
አይቴ ፡ ትሬኢ ፡ ወአይቴ ፡ ትሰክብ ፡ ጊ
ዜ ፡ ቀትር፡፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ እንዘ ፡ አ
ንጐጒ ፡ ውስተ ፡ መራእየ ፡ ካልአኒከ፡፡=፡
እመ ፡ ኢያእመርኪ ፡ ርእስኪ ፡ ሠናይት ፡ 7
እምአንስት፡፡ ፃኢ ፡ አንቲ ፡ ውስተ ፡ ሰ
ኰናሆሙ ፡ ለመርዔት፡፡ ወሪዒ ፡ መሓስ
አ ፡ አጣልኢ፡፡ ውስተ ፡ አዕጻዳቲሆሙ ፡
ለኖሎት፡፡=፡

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܫܘܒܚܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܝܠܗ ܕܫܠܝܡܘܢ *

* ܡܟܬܒܐ ܕܡܫܡܗܐ ܒܥܒܪܝܐ. ܫܝܪܐ ܫܝܪܝܢ. ܗܢܘ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܬܫܒܚܬܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

* ܢܢܫܩܢܝ ܡܢ ܢܘܫܩܐ ܕܦܘܡܗ. ܡܛܠ ܕܛܒܝܢ ܪܚܡܝܟ ܡܢ ܚܡܪܐ. * ܠܪܝ 2
ܚܐ ܕܒܣܡܝܟ ܛܒܐ. ܡܫܚܐ ܕܡܬܪܩ ܫܡܟ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܠܝܡܬܐ ܐܚܒܢܟ. * ܢܓܕ 3
ܢܝ ܒܬܪܟ. ܢܪܗܛ ܐܥܠܢܝ ܡܠܟܐ ܠܬܘܢܘܗܝ. ܢܕܘܨ ܘܢܚܕܐ ܒܟ. ܢܥܗܕ ܪܚܡܝܟ ܡܢ ܚܡܪܐ. 4
ܘܡܢ ܬܪܝܨܘܬܐ ܐܚܒܘܟ. * ܐܘܟܡܬܐ ܐܢܐ ܘܫܦܝܪܬܐ ܐܢܐ ܒܢܬܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܐܝܟ ܡܫܟܢܐ ܕܩܕܪ. ܘܐܝ 5
ܟ ܝܪܝܥܬܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܠܐ ܬܚܘܪܢܢܝ ܕܐܘܟܡܬܐ ܐܢܐ. ܕܫܡܫܐ ܚܪܬܢܝ. ܒܢܝ ܐܡܝ ܐܬܟܬܫ 6
ܘ ܒܝ. ܘܣܡܘܢܝ ܢܛܘܪܬܐ ܕܟܪܡܐ. ܘܟܪܡܐ ܕܝܠܝ ܠܐ ܢܛܪܬ. * ܚܘܢܝ ܐܝܢܐ ܕܪܚܡܬ ܢܦ 7
ܫܝ. ܐܝܟܐ ܪܥܐ ܐܢܬ. ܘܐܝܟܐ ܡܪܒܥ ܐܢܬ ܒܛܗܪܐ. ܕܠܡܐ ܐܗܘܐ ܐܝܟ ܛܥܝܬܐ ܥܠ ܓܙܪܐ ܕܚܒܪܝܟ. * ܐܠܐ ܐܢ 8
ܠܐ ܝܕܥܬܝ ܫܦܝܪܬܐ ܒܢܫܐ. ܦܘܩܝ ܠܟܝ ܒܥܩܒܐ ܕܥܢܐ. ܘܪܥܝ ܓܕܝܝܟܝ ܒܡܫܟܢܐ ܕܪܥܘܬܐ.

Sequitur SAPIENTIA SAPIENTIARUM ejusdem Salomonis.

Liber qui vocatur Hebraicè *Sirath Sirin*, hoc est, Canticum Canticorum.

CAP. I.

OSculetur me osculis oris sui, quia meliora 2
sunt viscera tua vino. Ob odorem unguen- 3
torum tuorum optimorum, oleum myrrhæ est
nomen tuum: propterea adolescentulæ adamârunt te. Trahe me, post te curremus. In- 4
troducito me rex in cubiculum tuum. Lætabimur & exultabimus in te; commemorabimus amoré tuum plusquam vinum, & plusquā rectos dilectioné tuam. Nigra sum, at decora fi- 5
liæ Jerusalé, sicut tentoria Cedar, & sicut cortinæ Salomonis. Ne me respiciatis quòd nigra 6
sim; nam sol nigram me reddidit. Filii matris meæ pugnârunt adversùm me, posuerunt me custodé vinearum, & vineā meam non custodivi. Indicate mihi quem diligit anima mea. 7
Quomodo pascis, & quomodo cubas in meridie? ne sim velut errabunda inter gregé arietum tuorū. Nisi teipsā noscas O pulcherrima 8
inter mulieres, veni tibi per vestigia pecudū, & pasce hœdos tuos in tabernaculis pastorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله القديم الأزلي الدائم السرمدي *

* كتاب نشيد الأنشاد * وهو تسبحة التسابيح * لسليمان ابن داوود النبي *

* الفصل الأول *

* فليقبلني من قبلات فمه * فان ثدييك صالحان افضل من الخمر * ونسيم طيوبك افضل 2 3
من سائر الطيوب * اسمك دهن طيب مهراق * لهذا احبتك الشباب * جذبتك من 4
ورائك * الى نسيم طيوبك نحاضر * ادخلني الملك الى حرابته * فلنبتهج ولنفرح بك * فلنحب
ثدييك افضل من الخمر * الاستقامة احبتك * يا بنات اورسليم انى سوداء * وجميلة 5
كمساكن قيدار مثل خيم سليمان * لا تنظروا الى لاني سوداء انا * لان الشمس اعرضت 6
عني * ابناء امي تحاربوا في امري * جعلوني في الكروم حافظة * وما حفظوا كرمي * احكي 7
يا من احبه نفسي اين ترعى اين تضطجع في الظهر * لئلا اكون كمطروحة في قطعان 8
غيرك * ايتها الجميلة في النساء ان لم تعرفي ذاتك اخرجي انتي في اعقاب الرعاة * وارعي
الجداء التي لك في مساكن الرعاة *

IN NOMINE DEI Æviterni, indeficientis, perpetui, sempiterni.

LIBER CARMINIS CARMINUM, HOC EST, CANTICI CANTICORUM, Salomonis filii Davidis Prophetæ.

CAPUT I.

OSCULETUR me osculis oris sui: nam ubera tua meliora sunt 2
vino: Et fragrantia unguentorum tuorum excellentior cunctis unguentis. No- 3
men tuum oleum suave effusum, ideirco amârunt te puellæ, Teque traxerunt à 4
tergo tuo. Ad fragrantiam unguentorum tuorum accurremus. Introduxit me rex in conclave suum secretius. Exultemus & lætemur in te: amamus enim ubera tua plusquam vinum. Rectitudo te dilexit. O filiæ Jerusalem, nigra qui- 5
dem sum, at formosa velut tabernacula Cedar, ut tentoria Salomonis. Ne me 6
spectetis quòd nigra sum, quia sol deflexit à me. Filii matris meæ de re mea certantes posuerunt me custodem in vineis, nec custodierunt vineam meam. In- 7
dica mihi O tu quem diligit anima mea, ubi pascas, ubi recubes in meridie, ne sim quasi projecta inter greges non tuos. O speciosissima inter fœminas, si teipsam 8
ignoras, egredere tu per vestigia pastorum, & hœdos qui ad te pertinent, pasce in tabernaculis pastorum.

שיר השירים : ב

Pharoh curribus in meæ Equæ
9 לססתי ברכבי פרעה
sunt Decoræ .mea amica te assimilavi
10 דמיתיך רעיתי : נאוו
tuæ collum ,murenulis in tuæ maxillæ
לחייך בתורים צוארך
faciemus auri Murenulas .torquibus in
11 בחרוזים : תורי זהב נעשה
.argenti punctis cum tibi
לך עם נקדות הכסף :
,suo circuitu in rex Usquequo
12 עד שהמלך במסבו
.suum odorem dedit mea nardus
נרדי נתן ריחו :
meus dilectus myrrhæ Fasciculus
13 צרור המור דודי
.cōmorabitur mea ubera inter ,mihi
לי בין שדי ילין :
,mihi meus dilectus Copher Botrus
14 אשכל הכפר דודי לי
pulchra tu Ecce .Hen-ghedi vineis in
15 בכרמי עין גדי : הנך יפה
,pulchra tu ecce : mea amica
רעיתי הנך יפה
pulcher tu Ecce .columbæ tui oculi
16 עיניך יונים : הנך יפה
etiam ,jucundus etiam ,mi dilecte
דודי אף נעים אף
Tigna .viridis noster lectus
17 ערשנו רעננה : קרות
,larices nostrarum domorum
בתינו ארזים
.abietes nostra laquearia
רחיטנו ברותים :

CAP. II. ב

lilium ,Saron rosa Ego
1 אני חבצלת השרון שושנת
inter lilium Sicut .convallium
2 העמקים : כשושנה בין
inter mea amica sic ,spinas
החוחים כן רעיתי בין
,sylvæ lignis in malus Sicut .filias
3 הבנות : כתפוח בעצי היער
: filios inter meus dilectus sic
כן דודי בין הבנים
,sedi & ,concupivi ejus umbra in
בצלו חמדתי וישבתי
.meo palato dulcis ejus fructus &
ופריו מתוק לחכי :
,vini domum ad me Introduxit
4 הביאני אל בית היין
.amor me super ejus vexillum &
ודגלו עלי אהבה :
me roborate ,lagenis in me Fulcite
5 סמכוני באשישות רפדוני
amore ægra quia : malis in
בתפוחים כי חולת אהבה
.ego
אני :

תרגום TARGUM.

9 לססתי כד נפקו ישראל ממצרים רדפו פרעה ומשריתיה
בתריהון ברתיכין ובפרשין והות אורח סגירא להון מארבע
סטריהון מן ימינא ושמאלא הוו מדבריא דמלין חיון קלן ומן
בתריהון הוה פרעה רשיעא ומשריתיה ומן קדמיהון הוה ימא
דסוף מה עבד קודשא בריך הוא אתגלי בכח גבורתיה על ימא
ונגב ית ימא וית טינא לא נגב אמרו רשיעיא וערבלאין
ונוכראין די ביניהון ית מוי דימא יכיל לנגבא וית טינא לא
יכיל לנגבא בהיא שעתא תקף רוגזיה דיי עליהון ובעא
לשנקותהון במוי דימא היכמה דאשתנקו פרעה וחילותיה
רתיכוהי ופרשוהי וסוסותוי אלולי משה נביא דפרש ידוי בצלו
קדם יי ואתיב רוגזא דיי מנהון ופתח איהו וצדיקי דרא ית
פומהון ואמרו שירתא ועברו בגו ימא דסוף ביבשתא בגין
10 זכותא דאברהם יצחק ויעקב רחימיא דיי : נאוו כד נפקו
למדברא אמר יי למשה כמה יאי עמא הדין לאתיהבא להון
פתגמי אוריתא ויהון כזממין בליסתהון דלא יעדון מן אורחא
טבא היכמה דלא עדי סוסיא דזממא בליסתיה וכמה יאי
קדלהון לסוברא ניר פקודיי ויהי עליהון כנירא על קדל תורא
11 דהוא חריש בחקלא ומפרנס יתיה וית מריה : תורי בכן
אתאמר למשה סק לרקיעא ואתן לך ית תרין לוחי אבני
חציבין מספיר כורסי יקרי בהיקן כדהב טב מסדרן בשיטין
כתיבין באצבעי גליף בהון עסרתי דבריא וקיקין יתיר מן כספא
דמוקק שבע ומנין שבעא דסכום ענינין דמתפרשין בהון
12 ארבעין ותשע אפין ואתנינון על ידך לעמא בית ישראל : עד
ועוד דהוה משה רבהון ברקיעא לקבלא ית תרין לוחי אבניא
ואוריתא ותפקדתא קמו רשיעי דרא ההוא ועבדו עגל דדהב
וערברובין די ביניהון ואסריאו עובדיהון ונפק להון שום ביש
בעלמא דמקדמת דנא הוה נפק ריחיהון נדיף בעלמא ובתר
כן סריאו כנירא ריחיה ביש לחדא ונחת מכתש סגירו על
13 בסרהון : צרור בהיא זמנא אמר יי למשה איזיל חות ארום
חבילו עמך פסק מני ואשיצנון בכן תב משה ובעא רחמין מן
קדם יי ודכר יי להון עקדת יצחק דכפתיה אבוי בטור מוריה
על מדבחא ותב יי מן רוגזיה ואשרי שכנתיה ביניהון
14 כמלקדמין : אשכול הא בכן נחת משה ותרין לוחי אבנין
בידוי ובגין חובי ישראל אתיקרו ידוי ונפלו ואתברו בכן אזל
משה ושף ית עגלא ובדר ית עפריה לנחלא ואשקי ית בני
ישראל וקטיל ית כל מן דאתחיב קטול וסליק זמנא תניתא
לרקיעא וצלי קדם יי וכפר על בני ישראל בכן אתפקיד למעבד
משכנא וארונא בהיא זמנא אוחי משה ועבד ית משכנא וית
כל מנוי וית ארונא ושוי בארונא ית תרין לוחין אוחרנין ומני
ית בנוי דאהרן כהניא למקרב קורבנא על מדבחא ולנסכא ית
חמרא על קורבנא ומנן הוה להון חמרא לנסכא הלא אנון
במדברא לא אתר כשר לבית דרע ואף לא תינין ונופנין
ורמונין אלא הוו אזלין לכרמי עין גדי ונסבין מתמן אתכלין
דענבין ועצרין מנהון חמרא ומנסכין יתיה על מדבחא רבעות
15 הינא לאמרא חדא : הנך כד עבדו בני ישראל רעותא דמלכהון
הוא במימריה משבח יתהון בפמליא במלאכיא קדישיא ואמר
כמה יאון עובדך ברתי חביבתי כנשתא דישראל בזמן די אנת עבדא רעותי ועסיקא בפתגמי
אוריתי וכמא תקנין עובדיך ועניניך כגוזלין בני יונתא דמתכשרין לאתקרבא על מדבחא :
16 הנך אתיבת כנשתא דישראל קדם רבון עלמא וכן אמרת כמה יאי שכינת קודשך בעדן די את
שרי בינא ומקבל ברעוא צלותנא ובעדן די את משרי בפורינא חביבתא ובננא סגין עלוי
17 ארעא ואנחנא פשין וסגין כאילן דנציב על עינא דמיא די עפיה שפיר ואנביה סגי : קורות
אמר שלמה נביא כמה יאי בית מוקדשא דיי דאתבני על ידי מן קיסי גולמש אבל יתיר יהי יאי
בית מוקדשא דעתיד לאתבנאה ביומי מלכא משיחא דכשורוהי יהוין מן ארזין דגנתא דעדן
ושירותוהי יהוין מן ברתי ושני ושורבני :

ב

1 אני אמרת כנשתא דישראל בעדן דמשרי מרי עלמא שכנתיה ביני אנא מתילא לנרקום רטיב
2 מגנתא דעדן ועובדי יאין כורדא דבמישר גנוניתא דעדן : כשושנה ובעדן די אנא סטיא מן
אורחא דתקנא קדמוי ואיהוא מסלק שכינת קודשיה מני אנא מתילא לורדא דמלבלבא ביני
סליא דנעיצן עפיהא ובזיען הכדין אנא נעיצא ובזיעא מגזירן ביש בגלותא ביני פלכי עממיא :
3 כתפוח היכמה דיאי ומשבח אתרוגא ביני אילני סרק וכולי עלמא מודעין יתיה כן רבון עלמא
הוה משבח ביני מלאכיא בעדן דאתגלי על טורא דסיני בזמן דיהב אוריתא לעמיה בהיא
שעתא בטלל שכינתיה רגינת למתב ופתגמי דאוריתיה בסימן על מוריני ושכר פקודוי נטרין לי
4 לעלמא דאתי : הביאני אמרת כנשתא דישראל אעל יתי יי לבית מתיבת מדרשא דישראל
דסיני למילף אוריתא מפום משה ספרא רבא וטקס פקודוי קבלית עלי בחבבתא ואמרית כל די
5 פקיד יי אעביד ואשמע : סמכוני ובעדן די שמעית ית קליה די מתמלל מגו שלהובית אשתא
ועית ורתעית בתראי מן רתיתא בכן קריבית לות משה ואהרן ואמרית להון קבילו אתון קל
פתגמי דיי מגו אשתא ואעילו יתי לבית מדרשא וסעידו יתי בפתגמי אוריתא די עליהון אתבסס
עלמא והבו רדידין על צוארי מפשר מליא קדישין דמתיקן על מוריני כתפוחי גנתא דעדן ואהי עסיקא בהון מאים אתאסא בהון ארום מרעת חבבתא אנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quando egressi sunt filii Israel de Ægypto, secuti sunt Pharao &
exercitus ejus post eos in curribus & in equitibus,& erat via claus-
eis à quatuor partibus : à dextris & à sinistris erant deserta plena
serpentibus ignitis,& post tergum eorum erat Pharao impius & ex-
ercitus ejus, & ante eos erat mare carectosum. Quid fecit ille san-
ctus & benedictus ? revelatus est in virtute potentiæ suæ super ma-
re, *& exiccavit mare,at lutum non exiccavit ; dixerunt impii &*
miscelli & alieni qui inter eos erant, Aquas maris potuit exicca-
& lutum non potuit exiccare : *ipsa hora excanduit furor Domini*
in eos,& voluit suffocare eos in aquis maris, sicut suffocatus est Pha-
rao & exercitus ejus, & currus & equites, & equi ejus ; nisi Mo-
ses propheta extendisset manus suas in oratione coram Domino, &
avertisset iram Domini ab ipsis : & aperuerunt ipse & justi gene-
rationis illius os suum, & dixerunt canticum, & transierunt in me-
dio maris carectosi per siccum,propter meritum Abrahæ & Isaac &
Jaacob dilectorum Domini. Quando egressi sunt ad desertum, dixit
Dominus ad Mosen : Quàm pulcher est populus hic ut dentur e-
verba Legis,& sint sicut inauris in maxillis corū, ut nō recedant
via bona,sicut non recedit equus in cujus maxilla est frænum: &
quā pulchra sunt dorsa eorum ut sustineant jugum præceptorū me-
orum, & sint super eos sicut jugum super cervice bovis qui arat
in agro,& sustentat se & dominum suum. Tunc dictum est Mosi:
Ascende ad firmamentū, & dabo tibi duas tabulas lapideas excisas
ex sapphiro throni gloriæ meæ, & splendidas sicut aurum opti-
mum, ordinatas per lineas, scriptas digito meo, in quibus sculpta
pta sunt decem verba quæ expurgata sunt magis quàm ar-
gentum quod expurgatum est septies septem vicibus, *pro nume-*
rerum expositarum in illis quadraginta novem modis : dabo autem
ea per manum tuam populo domus Israel. Dum esset Moses ma-
gister eorum in firmamento ut susciperet duas tabulas lapideas, &
Legem & præcepta:surrexerunt impii generationis illi⁹, & fecerunt
vitulum aureum unà cum promiscuis qui erant inter eos, & fœdarunt
fecerunt opera sua, & egressum est eis nomen pessimum in seculo:
quoniam anteà odor eorum exibat diffusus per orbem, & postea
fœtidi facti sunt ut absinthium cujus odor quàm pessimus est, *& de-*
scendit lepra in carnem eorum. In tempore illo dixit Dominus ad
Mosem: Vade & descende, quia corrupit se populus tuus: dimitte
me ut consumā eos. Tunc reversus est Moses & quæsivit misericor-
diam à facie Domini : & recordatus est Dominus inclinationis Isa-
ac, qui ligatus fuerat à patre suo in monte Moriah super altare: &
conversus est Dominus ab ira sua, & habitare fecit majestatem su-
am in medio eorum sicut anteà. Tunc enim descendit Moses,& du-
as tabulas lapideas portabat in manibus suis, & propter peccata Is-
rael aggravatæ sunt manus ejus, & ceciderunt [*tabulæ*] & confra-
ctæ sunt : & tunc abiit Moses & comminuit vitulum, & dispersit
pulverem ejus in fluvium, & potum dedit filiis Israel ; & occidit
omnes qui erant rei mortis : & ascendit secundò ad firmamentum,
& oravit coram Domino,& placavit pro filiis Israel. Tunc præce-
ptum est ei ut faceret tabernaculum & arcam. In illo tempore fe-
stinavit Moses & fecit tabernaculum & omnia vasa ejus, & arcam,
& posuit in arca duas tabulas alias,& constituit filios Aaron sacer-
dotes ut offerrent oblationes super altare,& ut libarent vinum su-
per oblationes : & undè erat illis vinum ad libandum?nónne qui
[*morabantur*] in deserto loco qui non est aptus ad seminandum,
neque etiam erant ibi ficus, neque vites, neque malogranata ? Sed
ibant ad vineas Engadi , & accipiebant indè botros uvarum, &
exprimebant ex eis vinum, & libabant ex illo super altare quartam
partem hin super singulos arietes. Quando faciebant filii Israel
voluntatem regis sui, ipse in verbo suo laudabat eos in consessu
angelorum sanctorum , & dicebat : Quàm pulchra sunt opera tua
filia mea dilecta mea congregatio Israel, in tempore quo facis vo-
luntatem meam, & laboras in verbis Legis meæ ! & quàm recta
sunt opera tua & occupationes tuæ, sicut pullorum columbæ, qui
mundi sunt ut offerantur super altari meo. Respondit cœtus Israel
corā dominatore seculi,& ita ait: Quàm pulchra est majestas sancti-
tatis tuæ ! quoniā in tempore quo tu habitas inter nos, & suscipis
voluntariè orationes nostras; & in tempore quo tu habitas in lecto
lo nostro dilecto; filii nostri multi sunt sup terrā,& crescim⁹ & mul-
tiplicamur sicut arbor quæ plantata est juxta fontē aquarū,cuj⁹ folium
pulchrū est,& fruct⁹ ej⁹ mult⁹. Dixit Salomon propheta: Quàm pul-
chra est dom⁹ sanctuarii Dñi quæ ædificata est p̄ man⁹ meas ex li-
gnis cedrinis: sed pulchrior est dom⁹ sanctuarii quæ ædificanda est
in dieb⁹ regis Messiæ, cuj⁹ trabes erunt ex cedris quæ sunt in para-
diso voluptatis, & tigna ej⁹ erunt ex abietib⁹ & arceuthis & pinis.

CAP. II.

Dixit cœt⁹ Israel: Tempore quo dominator seculi collocat maje-
statē suā inter me, ego similis sum lilio viridi ex paradiso volupta-
tis,& opera mea pulchra sunt sicut rosa quæ est in campo horti vo-
luptatis. In tempore autē quo ego declino à *via* quæ *recta est* co-
ram eo,& ipse aufert majestatē sanctitatis suæ à me; ego comparatur
rosæ quæ germinat inter spinas, à quib⁹ perforantur & rumpuntur
folia ej⁹: sic ego sum compuncta et scissa propter pessimas impositio-
nes in captivitate inter provincias populorū. Ecce sicut pulchra
et laudabilis mal⁹ citrea inter arbores infructuosas, et tot⁹ mundus
cognoscit illā; ita dominator seculi fuit laudabilis inter angelos in
tempore quo revelat⁹ fuit in monte Sinai, quando dedit Legē populo
lo suo: tunc temporis in umbra majestatis ej⁹ desideravi habitare, et
verba Legis ej⁹ dulcia fuerunt gutturi meo, et præmia præceptorum
ejus servantur mihi in seculo venturo. Dixit cœtus Israel: In-
troduxit me Dominus in domū gymnasii doctrinæ Israel, in monte
Sinai, ut discerē Legē ex ore Mosis scribæ magni, et vexillū præ-
ceptorum ejus suscepi sup me in dilectione, et dixi, Omnia quæ præ-
cepit Dñs, faciā et audiā. Et in tempore quo audivi vocē ejus quæ
loquebatur de medio flammæ ignis, commota sum & contremui re-
trorsū præ pavore. Tunc accessi ad Mosem & Aaron,& dixi ad eos:
Suscipite vos vocē sermonū Dñi de medio ignis,& introducite me
in domū doctrinæ,& sustentate me in verbis Legis in quibus fundatum
fit seculū; & imponite velamina super cervicē meā, interpretationem
verborū sanctorū quæ dulcia sunt gutturi meo, sicut poma paradisi
voluptatis, & laborabo in eis si fortè sanabor ex eis, quia langueo
amore.

Versio VULG. LAT.

Equitatui meo in curribus Pharaonis assimilavi te, amica mea. Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis: collum tuum sicut monilia. Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento. Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum. Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi, inter ubera mea commorabitur. Botrus cypri dilectus meus mihi, in vineis Engaddi. Ecce tu pulchra es, amica mea, ecce tu pulchra es, oculi tui columbarum. Ecce tu pulcher es, dilecte mi, & decorus. Lectulus noster floridus: Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina.

CAP. II.

EGo flos campi, & lilium convallium. Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Sicut malus inter ligna sylvarum, sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius, quem desideraveram, sedi: & fructus ejus dulcis gutturi meo. Introduxit me in cellam vinariam, ordinavit in me charitatem. Fulcite me floribus, stipate me malis: quia amore langueo.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

8 † Τῇ ἵππῳ μου (η) ἐν ἅρμασι Φαραὼ † ὡμοίωσά
9 σε ἡ πλησίον μου. † Τί ὡραιώθησαν σιαγόνες
σου (θ) ὡς τρυγόνος, † τράχηλός σου (ι) ὡς ὁρμί-
10 σκοι; † Ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσομέν σοι
11 μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου, † Ἕως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν
ἀνακλίσει αὐτοῦ. † νάρδος μου ἔδωκεν ὀσμὴν αὐ-
12 τοῦ. † Ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοί,
13 † ἀναμέσον τῶν μαστῶν μου αὐλισθήσεται. † Βότρυς τῆς
κύπρου ἀδελφιδός μου ἐμοί, † ἐν ἀμπελῶσιν Ἐν-
14 γαδδί. † Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή. †
15 (κ) ὀφθαλμοί σου περιστεραί. † Ἰδοὺ εἶ καλὸς (λ) ἀ-
δελφιδός μου, καί γε ὡραῖος † πρὸς κλίνη ἡμῶν σύ-
16 σκιος. † Δοκοὶ οἴκων ἡμῶν κέδροι, † φατνώματα ἡ-
μῶν κυπάρισσοι.

MS. A. (η) ἐπ' ἅρμασιν (θ) ὡς * τρυγόνες, (ι) ὡς ὁρμίσκος; (κ) ὀφθαλμός σου (λ) ὁ ἀδελφιδός

ΚΕΦ. β'.

1 † Ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου, † κρίνον τῶν κοιλάδων.
2 † Ὡς κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, † οὕτως ἡ πλησίον
3 μου ἀναμέσον τῶν θυγατέρων. † Ὡς μῆλον ἐν τοῖς
ξύλοις τοῦ δρυμοῦ, † οὕτως ἀδελφιδός μου ἀναμέσον
τῶν υἱῶν. † Ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα, καὶ ἐκά-
θισα, † καὶ καρπὸς αὐτοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου. †
4 Εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου, † τάξατε ἐπ' ἐμὲ
5 ἀγάπην. † Στηρίσατέ με ἐν μύροις, † (α) στοιβά-
σατέ με ἐν μήλοις, † ὅτι τετρωμένη ἀγάπης
ἐγώ.

MS. A. (α) στοιβάσατε ἐν μήλοις,

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

(v) Equæ meæ in curribus Pharaonis assimilavi te, [e] proxima mea.
9 Quàm speciosæ factæ sunt genæ tuæ, tanquam turturis: cervix tua, sicut (s) redimicula.
10 (t) Similitudines auri [f] faciemus tibi cum (u) distinctionibus argenti.
11 Quoadusque rex sit in (x) recubitu suo. Nardus mea dedit (y) odorem suum.
12 (z) [g] Alligamentum guttæ (ω) fratruelis meus mihi: in medio uberum meorum (aa) [h] demorabitur.
13 Botrus (bb) [i] cyperi fratruelis meus mihi in vineis (cc) [k] Engaddi.
14 Ecce es (dd) speciosa, [l] proxima mea: ecce es speciosa. Oculi tui (ee) columbæ.
15 Ecce es bonus, [m] fraternus meus, & quidem es (ff) speciosus: (gg) ad cubile nostrum (hh) umbrosus.
16 Trabes domorum nostrarum cedri, (ii) lacunaria nostra cypressi.

CAP. II.

1 EGo flos campi, (a) [a] lilium convallium:
2 Sicut lilium in medio spinarum; ita (b) proxima mea in medio filiarum.
3 Tanquam (c) malum in lignis sylvæ; ita (d) [b] fraternus meus inter medium filiorum. In (e) umbra ejus concupivi, & sedi: & fruct⁹ ejus dulcis (f) in faucib⁹ meis.
4 Introducite me in (g) domum vini: (h) ordinate in me charitatem:
5 Confirmate me in (i) unguentis: (k) stipate me in malis: quia (l) vulnerata charitatis ego sum.

Versio ÆTHIOPICA.

ለፈረስየ : ለሰረገላተ : ፈርዖን:: አስተ 8
ማሰልኩኪ : እንተ : ኀቤየ::=፦ ጥቀ: 9
አደመ : መላትሒኪ : ከመ : መዕነቅ::
ወክሳድኪ : ከመ : አርመስቀስ::=፦ አም 10
ሳለ : ወርቅ : ይገብሩ : ለኪ : ምሳሌሁ:
ዘብሩር::=፦ እስከ : ሶበ : ንጉሥ : ያስ 11
ምክ : ቦቱ:: ናርዶስ : ወሀበ : መዓዛ
ሁ::=፦ እቅፈረ : ማየ : ልብን : ዘወልድ: 12
እኁየ : ሊተ:: ማእከለ : አጥባትየ : የ
ዓርፍ::=፦ አስካል : ዘአገየ : ዘወልድ : 13
እኁየ : ሊተ:: ውስተ : ዐጸደ : ወይን :
ዘበጋዲ::=፦ ነያ : ሠናይት : አንተ : ኀ 14
ቤየ : ነያ : ሠናይት:: አዕይንትኪ : ዘ
ርግብ::=፦ ናሁ : ሠናይ : አንተ : ወል 15
ድ : እኁየ:: አደመ : በውስተ : ምስከ
ቢነ : ዘበሕቁ::=፦ ወምጻሕተ : ቤትነ : 16
ዘአርዝ:: ወመሠእርቲነ : ዘበሕቁ::=፦
CAP. II. አነ:ጽጌ:ገዳም::ጽጌ:ጊደም:ዘ 1
ውስተ:ቈላት::=፦ ከመ:ጽጌ : ደንጕላት : 2
በማእከለ:አሥዋክ::ከማሁ : እንቲ : እንተ:
ኀቤየ : በማእከለ : አዋልድ::=፦ ወከ 3
መ : ኮል : ውስተ : ዕፀወ : ገደም:: ከ
ማሁ : ዘአፈቅር : በማእከለ : አኃው::
ታሕተ : ጽላሎቱ : ፈተውኩ : ወነበር
ኩ:: ወፍሬሁ : ጥዑም : ለጕርዔየ::=፦
አብኡኒ : ቤተ : ወይን:: ገብሩ : ሳዕሌ 4
የ : ፍቅረ::=፦ አጽንዑኒ : በዕፍረት:: 5
ሰደቁኒ : በአኰፋል : እስመ : ተነደፍኩ :
በፍቅሩ::=፦

INTERP. ÆTHIOP. [e] amica mea. [f] facient tibi [g] Fasciculus styracis qui ad nepotem meum pertinet & ad me: in [h] acquiescet. [i] florum nepos meus [k] qui in Gaddi [l] amica mea: [m] nepos meus, jucundus in cubili nostro cyprino. Trabes CANT. II. flos campi, qui est in valle: Sicut flos virginum in medio [b] dilectus meus in medio fratrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܠܪܟܫܝ ܒܡܪܟܒܬܗ ܕܦܪܥܘܢ ܕܡܝܬܟܝ ܪܚܡܬܝ. * ܫܦܪܘ ܦܟܘ̈ܟܝܟܝ ܒܓܕ̈ܘܠܐ
10 ܘܨܘܪܟܝ ܒܩܛ̈ܠܐ. * ܕܡܘ̈ܬܐ ܕܕܗܒܐ ܢܥܒܕ ܠܟܝ. ܥܡ ܢܩܘ̈ܕܐ ܕܣܐܡܐ. * ܥܕܡܐ ܕܡܠܟܐ
11 ܒܡܣܬܡܟܗ ܢܪܕܝܢ ܝܗܒ ܪܝܚܗ. * ܨܪܪܐ ܕܡܘܪܐ ܕܪܚܡܝ ܠܝ. ܒܝܬ ܬܕ̈ܝ ܢܒܘܬ. * ܣܓܘܠܐ
12 ܕܟܘܦܪܐ ܕܪܚܡܝ ܠܝ ܒܟܪ̈ܡܐ ܕܥܝܢ ܓܕܝ. * ܗܐ ܫܦܝܪܬܝ ܪܚܡܬܝ. ܗܐ ܫܦܝܪܬܝ. ܥܝ̈ܢܝܟܝ ܕܝܘ̈ܢܐ
13 * ܗܐ ܫܦܝܪ ܐܢܬ ܕܕܝ ܐܦ ܒܣܝܡ. ܥܪܣܢ ܪܢܝܢ. * ܩܘ̈ܪܝܗ ܕܒ̈ܬܝܢ ܐܪ̈ܙܐ. ܣܘ̈ܟܝܢ ܕܒܪ̈ܘܬܐ.
* ܦܣܩܐ * ܒ *
1 * ܐܢܐ ܫܘܫܢܬܐ ܕܫܪܘܢܐ. ܫܘܫܢܬܐ ܕܥܘܡܩܐ. * ܐܝܟ ܫܘܫܢܬܐ ܒܝܬ ܚܘ̈ܚܐ. ܗܟܢܐ ܪܚܡܬܝ
2 ܒܝܬ ܒܢ̈ܬܐ. * ܐܝܟ ܚܙܘܪܐ ܒܐܝ̈ܠܢܝ ܥܒܐ. ܗܟܢܐ ܕܕܝ ܒܝܬ ܒܢ̈ܝܐ
3 ܒܛܠܠܗ ܪܓܬ ܘܝܬܒܬ. ܘܦܐܪܗ ܒܣܝܡ ܠܚܟܝ. * ܐܥܠܘܢܝ ܠܒܝܬ ܚܡܪܐ. ܘܛܟܣܘ ܥܠܝ ܚܘܒܐ
4 ܣܡܟܘܢܝ ܒܒܣ̈ܡܐ. * ܣܥܕܘܢܝ ܒܚܙܘ̈ܪܐ. ܡܛܠ ܕܟܪܝܗܐ ܐܢܐ ܕܚܘܒܐ.

Equæ meæ in curru Pharaonis comparavi te propinqua mea. 9
Venustæ sunt maxillæ tuæ in cincinnis, & collum tuum in murenulis. 10
Intextos torques aureos faciemus tibi, cum laminis argenteis. 11
Cum rege in accubitu suo, nardus odorem suum reddidit. 12
Fasciculus est myrrhæ qui me diligit, inter mammas meas pernoctabit. 13
Botrus est cypri patruus meus in vinea In-gadh. 14
Ecce formosa es propinqua mea, ecce formosa es; oculi tui, columbini. 15
Ecce pulcher es mi patrue, atque jucundus. 16
Lectus noster stratus est, 17
Trabes domûs nostræ cedrinæ, cinguli cupressini. 18

CAP. II.

1 Qualis est flos abietum & flos vallis;
2 Quales sunt flores inter spinas, talis est propinqua mea inter filias.
3 Quales sunt mali arbores inter ligna sylvæ, talis est patruus meus inter filios. Umbrâ ejus oblectata sum, sub qua et sedi: fructus ejus dulcis est palato meo.
4 Introducite me in cellam vinariam, disponite super me amorem,
5 Ponite me inter blandimenta, circunsepite me pomis, quia languida sum amore.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * شبهتك يا قريبتي بفرسي في مركبات فرعون * ما أشد بهاء وجنتيك كاليمامة وعنقك
10 كعقد الجوهر * نستعمل لك تماثيل ذهب تشاكلك * بنقط الفضة * الى ان يجي الملك
11 عودته . البان الذي لي افاح نسيم طيبه * من رباط الميعة الذي لابن اخي عندي بين
12 ثديي . ابن اخي عنقود الزهر في كروم بني جاد * ها انت يا قريبتي جميلة
13 ها انت حسناء وعيناك حمامتان * ها انت يا ابن اخي جميل ومع ذلك على سريرنا ظلل بهي
14 * جسور منزلنا ارز ودفوف سقفنا سربين *

* الفصل الثاني *

1 * انا زهر البقعة * وسوسنة الاودية * كالسوسنة بين الاشواك * هكذا قريبتي بين البنات
2 * كتفاحة في شجر الغابة هكذا ابن اخي بين البنين * اشتهيت استظل بظله وجلست
3 وثمره حلو في حلقي * ادخلوني الى بيت الخمر * رتبوا علي المحبة * سندوني بالطيب
4 * اصحبوني في التفاح * فاني انا للمحبة كجريحة *

Comparavi te O cognata mea, equæ meæ in aurigis Pharaonis. 9
Quàm vehemens est nitor genarum tuarum! velut turturis: & collum tuum velut torques gemmarum. 10
Adhibebuntur tibi figuræ aureæ speciem tuam referentes, cum punctis argenteis, 11
Quoad veniat rex in reditu suo. Nardus mea exhalavit odorem unguenti sui, 12
Ob fasciculum styracis qui pertinet ad nepotem meum. Apud me commorabitur inter ubera mea. 13
Nepos meus botrus florum in vineis filiorum Gadh. 14
Ecce tu O cognata mea pulchra es, ecce tu formosa es, oculi tui duæ columbæ. 15
Ecce tu O mi nepos, formosus es: & adhæc super lectum nostrum, pulcherrimum est operimentum: 16
Trabes domûs nostræ cedrus, & asseres laquearis nostri cupressini. 17

CAP. II.

1 EGo sum flos campi, & liliū vallium.
2 Quale est lilium inter spinas, talis est cognata mea inter filias.
3 Quale est pomū in arbore sylvæ, talis nepos meus inter filios. Optavi in umbram ejus me recipere, & quidem sedi: & fructus ejus dulcis est in palato meo.
4 Introducite me in cellam vinariam, ordinate super me amorem,
5 Confortate me ungentis, stipate me malis, quoniam ego dilecta saucia sum.

שיר השירים: ב

,meo capite sub ejus Læva
6 שמאלו תחת לראשי
.me amplexabitur ejus dextera &
וימינו תחבקני:
filiæ vos Adjuravi
7 השבעתי אתכם בנות
vel ,capreis in Jerufalaim
ירושלם בצבאות או
,fuscitaveritis si ; agri cervis in
באילות השדה אם־תעירו
,amorem feceritis evigilare si &
ואם־תעוררו את־האהבה
Ecce,mei dilecti Vox .voluerit donec
8 עד שתחפץ: קול דודי הנה־
,montes super transiliens venit ipse
זה בא מדלג על־ההרים
.colles super rapsim accurrens
מקפץ על־הגבעות:
vel ,capreæ meus dilectus est Similis
9 דומה דודי לצבי או
stans iste en : cervorum hinnulo
לעפר האילים הנה־זה עומד
è prospiciens,nostrũ parietẽ post
אחר כתלנו משגיח מן־
.cancellis è sese prodens ,fenestris
החלנות מציץ מן־החרכים:
,mihi dixit &,meus dilectus Respondit
10 ענה דודי ואמר לי
,mea speciosa ,mea socia tibi Surge
קומי לך רעיתי יפתי
:transiit hyems ecce Quia .tibi abi &
11 ולכי־לך: כי־הנה הסתו עבר
.sibi abiit ,pertransivit imber
הגשם חלף הלך לו:
tempus ,terra in sunt visi Flores
12 הנצנים נראו בארץ עת
turturis vox & : pertigit cantus
הזמיר הגיע וקול התור
Ficus .nostra terra in est audita
13 נשמע בארצנו: התאנה
vites & ,suos grossos protrusit
חנטה פגיה והגפנים
surge : odorẽ dederũt minutæ uvæ
סמדר נתנו ריח קומי
tibi & ,mea formosa,mea amica tibi
לכי רעיתי יפתי ולכי־
petræ scissuris in mea Columba .tibi
14 לך: יונתי בחגוי הסלע
mihi ostende : gradus abscondito in
בסתר המדרגה הראיני
me audire fac ,tuum aspectum
את־מראיך השמיעני את־
,dulcis tua vox quia : tuã vocem
קולך כי־קולך ערב
nobis Prehendite .decorus tu° aspect° &
15 ומראיך נאוה: אחזו־לנו
,parvas vulpes ,vulpes
שעלים שעלים קטנים
nostræ vineæ & ;vineas corrumpentes
מחבלים כרמים וכרמינו
ego &,mihi me° Dilectus.minutæ uvæ
16 סמדר: דודי לי ואני
Donec .liliis in pascens illi
17 לו הרעה בשושנים: עד
: umbræ fugiant & ,dies aspiret
שיפוח היום ונסו הצללים
vel,capreæ mi dilecte te assimila ,circui
סב דמה־לך דודי לצבי או
.Bether mõtes super cervorũ hinnulo
לעפר האילים על־הרי בתר:

תרגום Targum.

6 שמאלו כד הוו עמא בית ישראל אזלין במדברא הוו ענני יקרא
מסחרן להון ארבעה מארבע רוחי עלמא בגין דלא ישלוט
בהון עינא בישא וחד מן עלויהון בגין דלא ישלוט בהון שרבא
ושמשא ואוף לא מטרא וברדא וחד מלרע להון די הוה מסובר
יתהון היכמה דמסובר תורבינא ית ינקא בעטפיה וחד הוה
רהט קדמיהון מהלך תלתא יומין למככא טוריא ולמדלי
מישריא וקטיל כל חיון קלן ועקרבין די במדברא והוה מאלל
להון אתר כשר למברת בגין דהוו עסיקין באולפן דאוריתא
7 דאתיהיבת להון ביד ימינא דיי : השבעתי בתר כן אתאמר
למשה בנבואה ומן קדם יי למשלח אזגדין לאללא ית ארעא
וכדו תבו מלאללא אפיקו שום ביש על ארעא דישראל
ואתעכבו ארבעין שנין במדברא פתח משה בפומיה וכן אמר
אשבעית יתכון כנשתא דישראל ביי צבאות ובתקפי ארעא
דישראל דלא תזידון למסק לארעא דכנען עד דיהא רעוא מן
קדם יי ויסופון כל דרי אנשי קרבא למסת מגו משריתא היכמה
דזדו אחוכון בני אפרים די נפקו תלתין שנין ממצרים עד לא
מטא קצא ונפלו ביד פלשתאי דיתבין בגת וקטלו יתהון אלהן
אוריכו עד זמן ארבעין שנין ובתר כן יעלון בניכון ויחסנון יתה :
8 קול אמר שלמה מלכא בעדן דהוו יתבין עמא בית ישראל
במצרים סליקת קבלתהון לשמי מרומא הא בכן אתגלי יקרא
דיי למשה על טורא דחורב ושדר יתיה במצרים למפרק יתהון
ולאפקא יתהון מגו דחוק מרורת מצרים וטפו על קצא בגין
זכותא דאבהתהון דמתילין לטוריא ושור על זמן שעבודא
מאה ותשעין שנין על צדקתא דאמהתהון דמתילין לגלמתא :
9 דומה אמרת כנשתא דישראל בזמן דאתגלי יקרא דיי במצרים
בליליא דפסחא וקטל כל בוכרא רכב על חיוא קלילא ורהט
כטביא וכאורזילא דאילא ואגן על בתיא די אנן תמן ואתעתד
בתר אשותנא ואשגח מן כותא ואסתכל מן חרכיא וחזא דמא
דנכסא דפסחא ודמא דגזרת מהולתא דחקיק על תרענא וחש
מן שמי מרומא וחמא לעמיה דאכלין ית נכסת חגא טוי נורא
על תמכה ועולשין ופטירין וחס עלן ולא יהב רשותא למלאך
10 מחבל למחבלא בן : ענה ובעדן צפרא אתיב רחימי ואמר לי
קומי לך כנשתא דישראל רחימתי די מלקדמין ושפירת עובדין
11 אזילי נפקי מן שעבוד מצראי : כי ארום הא זמן שעבודא דדמי
לסתוא פסק ושניא דאמרית לאברהם בין פלגיא אתקטעו
ומרות מצראי דמתילא למטרא טרידא חלף ואזל ולא תוספון
12 למחזיהון עוד עד עלמא : הנצנים ומשה ואהרן דמתילו
ללולבי דתמר אתחזו למעבד נסין בארעא דמצרים ועדן קטוף
בוכריא מטא וקל רוחא דקודשא דפורקנא דאמרית לאברהם
אבוכון כבר שמעתון מה דאמרית ליה ואף ית עמא די
ישתעבדון בהון דאן אנא ובתר כן יפקון בקנינא סגיא וכען
13 צביתי למעבד מה דקימית ליה במימרי : התאנה כנשתא
דישראל דמתילא לבכורי תאנים פתחת פומה ואמרת שירתא
על ימא דסוף ואף עולימיא ויניקיא שבחו למרי עלמא
בלישנהון מן יד אמר להון מרי עלמא קומי לך כנשתא
דישראל רחמתי ושפרתי אזילי מכא לארעא דקימית
14 לאבהתך : יונתי וכדרדף פרעה רשיעא בתר עמא דישראל
הות מתילא כנשתא דישראל ליונתא דסגירא בחגוי טנרא
וחויא מעיק לה מגיו ונצא מעיק לה מברא הכדין הות כנשתא
דישראל סגירא מארבע סטרוי דעלמא דמן קדמיהון ימא ומן
בתריהון רדיף סנאה ומן תרין סטריהון מדברין דמלין חיון
קלן דנכתין וקטלין בארסיהון ית בני נשא ומן יד פתחת
פומה בצלו קדם יי ונפקת ברת קלא מן שמי מרומא וכן אמרת את כנשתא דישראל דמתילא
ליונתא דכיתא ומטמרא בסגור חגוי טנרא ובחביוני דרגתא אחזיני ית חזויך וית עובדיך
דתקנן אשמעיני ית קליך ארום קליך ערב בצלותא בבית מוקדש זעיר וחזויך שפיר בעובדין
15 טבין : אחוו בתר דעברו ית ימא אתרעמו על מיא ואתא עליהון עמלק רשיעא די נטר להון
דבבו על עסק בכירותא וברכתא די שקל יעקב אבונא מן עשו ואתא לאגחא קרבא בישראל
על דבטלו פתגמי אוריתא והוה עמלק רשיעא גנב מתחות גדפי ענני יקרא נפשתא משבטוי
דדן ומקטל יתהון על דהוה בידיהון פסלא דמיכה בההיא שעתא אתחיבו בית ישראל
16 דמתילין לכרמא לאתחבלא אלולי צדיקי דרא ההוא דמתילין לבוסם טב : דודי בההיא
שעתא הדרו בתיובתא בכן אתעתד משה נביא וצלי קדם יי ויהושע משומשניה אזדרז ונפק
מתחות גדפי ענני יקרא דיי ועמיה גוברין צדיקיא דדמן בעובדיהון לוורדא ואגיחו קרבא
17 [...]תברו ית עמלק וית עמיה בשמתא דיי וקטלא ותבירא ובפתגם דחרב : עד ובזערות יומיא עבדו בני ישראל ית עגלא דדהבא ואסתלקו ענני יקרא
[...]לין עלויהון ואשתארו מפרסמן ואתרוקנו ית תקון זיניהון דחקיק ביה שמא רבא מפרש בשבעין שמהן ובעא יי להובדא יתהון מן עלמא אלולי
[...] קדמוי קים דקיים במימריה לאברהם ליצחק וליעקב דהוו קלילין בפולחניה כטביא וכאורזילא דאילא ותקרובתא די קרב אברהם ית יצחק בריה
[...]טוריה ומן קדמת דנא קרב תמן ית קורבניה ופלג יתהון בשוה :

Paraph. Chald. Versio Latina

Quando popul° dom° Israel ambulabat p desertũ, erãt nubes gloriæ
circundantes eos, *quatuor* p quatuor ventos mundi ne prævaleret
in eos ocul° mal°; & una supra eos ut non dominaretur in eos æstus
neque Sol, neque pluvia, neque grando : *& altera infra eos, quæ*
portabat eos, sicut portat nutritius infantem in sinu suo, alia
præcurrebat eos itinere triũ dierũ ad deprimendos montes & elevan-
das valles, & interimebat omnes serpentes ignitos & scorpiones in de-
serto, & explorabat eis locum idoneũ ad pernoctandũ, propterea quod
occupati erant in doctrina legis, quæ data fuerat eis manu dextera
Domini. Post hæc dictum fuit Mosi in prophetia à facie Domini,
ut mitteret nuncios ad explorandam terram : & quando reversi sunt
ab explorando, detraxerunt terræ Israel, & demorati sunt quadra-
ginta annis in deserto. Aperuit Moses os suum, & sic ait : Adjuro
te ecclesia Israel in Domino exercituum, & in fortitudinibus terræ
Israel, ne superbè contendatis ascendere ad terram Chanaan, donec
sit voluntas à facie Dñi : & consumatur tota generatio virorum bel-
latorum ut moriantur de medio castrorum : sicut superbierunt fra-
tres vestri filii Ephraim, qui ex Ægypto egressi sunt triginta annis
antequàm pervenisset finis : & ceciderunt in manum Philistæorum
qui habitabant in Geth, & occiderunt eos : sed expectare debetis
tempus quadraginta annorum, & posteà ingredientur filii vestri &
possidebunt eam. Dixit Salomon rex : In tempore quo habitabat
populus domus Israel in Ægypto, ascendit clamor eorũ ad cœlos
excelsos : tunc revelata est gloria Dñi Mosi super montem Horeb, &
misit eum in Ægyptum ut redimeret eos, & ut educeret eos ex op-
pressione subjectionis Ægyptiorũ, & abbreviatum est tempus de-
finitum propter merita patrum qui comparati sunt montibus: & di-
minuit de tempore servitutis centum nonaginta annos, propter justi-
tiam matrũ quæ comparatæ sunt collibus. Dixit cœtus Israel :
tempore quo revelata est gloria Dñi in Ægypto in nocte Phase, &
occidit omnẽ primogenitum ; ascendit super fulgur velocissimum,
& cucurrit sicut caprea & sicut hinnulus cervorũ, & protexit domos
in quib° eramus, & stetit post parietes nostros, & prospexit per fe-
nestras, & aspexit per cancellos, & vidit sanguinẽ victimæ Phase,
& sanguinem circuncisionis qui impressus erat in portis nostris, &
contemplatus est de cœlis excelsis, & vidit populum suum qui co-
edebat victimam solennitatis assam igni cum intestinis & lactucis
agrestibus & azymis; & pepercit nobis, & non dedit potestatem an-
gelo dissipatori ut disperderet nos. Et in tempore matutino respon-
dit dilectus meus & dixit mihi; Surge tibi synagoga Israel, dilecta
mea ab initio, & pulchra operibus, vade egredere de subjectione
Ægyptiorum. Quoniam ecce tempus subjectionis, quod simile est
hyemi, cessavit, & anni quos dixi Abrahæ inter divisiones, abbre-
viati sunt ; & dominiũ Ægyptiorum, quod comparatum est pluviæ
continuæ, transivit & abiit, & non addetis ultrà videre eos us-
in seculum. Moses autem & Aaron qui comparati sunt ramis pal-
marum, apparuerunt ut ederent miracula in terra Ægypti : & tem-
pus putationis primogenitorum advenit, & vox Spiritus sancti
redemptionis quàm dixi Abrahæ patri vestro : jam enim audistis
quid dixerim ei ; Et etiam populũ cui servituri sunt judicabo,
& posteà egredientur cum substantia magna : & nunc volo facere
quod juravi ei in verbo meo. Cœtus Israel qui comparatus est pre-
cocibus ficub°, aperuit os suũ, & dixit canticũ super mare carẽ:
& etiam pueri & infantes laudaverunt dominatorem seculi linguis
suis. Illico dixit eis dominator seculi : Surge tibi congregatio Isra-
dilecta mea & formosa mea, vade hinc ad terram quam juravi pa-
tribus tuis. Quando persecutus est Pharao impius populum Isra-
el, erat cœtus Israel similis columbæ quæ clausa est in forami-
bus petræ, quam serpens coarctat intrinsecus, & accipiter coarctat
eam extrinsecus : sic erat cœtus Israel clausus à quatuor partibus
mundi, quoniam ante eos erat mare, & post eos persequebantur ho-
stis, & à duobus lateribus eorum erant deserta plena serpentibus
ignitis, qui mordebant & occidebant veneno suo filios hominum:
illico antè aperuit os suũ in oratione coram Dño, & descendit filia
vocis de cœlis excelsis, & sic ait ; Tu congregatio Israel quæ compa-
rata es columbæ mundæ, & occultata es in clausura foraminũ petræ,
& in absconditis graduum, ostende mihi aspectum tuum & opera
tua recta : fac me audire vocem tuam, quoniam vox tua suavis
est in oratione in domo sanctuarii modici, & aspectus tuus pulcher
in operibus bonis. Postquàm transierunt mare, murmurarunt
propter aquas ; & venit contra eos Amalech impius, qui obser-
vit eis inimicitiã propter primogenituram & benedictionem quam
tulerat Jaacob pater noster ab Esau, & venit ut pugnaret contra Isra-
el, eò quòd irrita fecerant verba Legis : & Amalech impius fura-
batur de-sub alis nubium gloriæ animas de tribu Dan, & occide-
bat eas *quòd esset in manibus eorum simulacrum Michah.* In illo
tempore condemnatus est populus domus Israel, qui comparatus
est vineæ, ut disperderetur, nisi adfuissent justi generationis illius
qui comparati sunt optimo aromati. In illo tempore conversi
sunt pœnitentia : tunc stetit Moses propheta & oravit coram Do-
mino ; & Josue minister ejus accinctus est, & egressus est de sub
alis nubium gloriæ Domini, & cum eo viri justi qui similes
rosæ in operibus suis, & inierunt prælium contra Amalech, &
confregerunt *Amalech* & populum ejus in nomine Domini, & ce-
cidit & contrivit eos in ore gladii. Et post paucos dies fece-
runt filii Israel vitulum aureum, & sublatæ sunt nubes gloriæ quæ
obumbrabant eos : & remanserunt discooperti, & exuti sunt orna-
mentum armorum suorum in quibus sculptum erat nomen magnum
expositum in septuaginta nominibus ; & voluit Dominus
perdere eos de seculo, nisi subiisset memoria coram eo pacti
sui quod juravit in verbo suo Abraham, Isaac & Jaacob, qui erant
velocissimi in cultu ejus sicut caprea & hinnulus cervorum, & etiam
oblationis quam obtulit Abraham Isaac filium suum in monte Mori-
ah : & antehac obtulerat illic oblationes suas, & diviserat eas
æqualiter.

Versio VULG. LAT.

Læva ejus sub capite meo, & dextera
illius amplexabitur me. Adjuro vos,
filiæ Jerusalem, per capreas cervósq;
camporũ, ne suscitetis, neq; evigilare
faciatis dilectam, quoadusq; ipsa ve-
lit. Vox dilecti mei, ecce iste venit sa-
liens in montibus, transiliens colles:
Similis est dilectus meus capreæ, hin-
nulóque cervorũ: en ipse stat post
parietem nostrũ, respiciens per fe-
nestras, prospiciens per cancellos. En
dilectus meus loquitur mihi; Surge,
propera, amica mea, columba mea,
formosa mea, & veni. Jam enim
hyems transiit, imber abiit, & reces-
sit. Flores apparuerunt in terra no-
stra, tempus putationis advenit: vox
turturis audita est in terra nostra:
ficus protulit grossos suos: vineæ
florentes dederunt odorem suum.
Surge, amica mea, speciosa mea, &
veni: Columba mea in foraminibus
petræ, in caverna maceriæ, ostende
mihi faciem tuam, sonet vox tua in
auribus meis: vox enim tua dulcis,
& facies tua decora. Capite nobis
vulpes parvulas, quæ demoliuntur
vineas: nam vinea nostra floruit. Di-
lectus meus mihi, & ego illi, qui
pascitur inter lilia, Donec aspiret
dies, & inclinentur umbræ. Rever-
tere: similis esto, dilecte mi, ca-
preæ, hinnulóque cervorum super
montes Bether.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

6 † Εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, † καὶ ἡ δε-
7 ξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με. † Ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέ-
ρες Ἱερουσαλήμ, † (β) ἐν δυνάμεσι καὶ ἐν ἰσχύεσι τοῦ
ἀγροῦ· † ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην ἕως
8 οὗ θελήσῃ. † Φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου, † ἰδοὺ οὗτος ἥκει πη-
9 δῶν ἐπὶ τὰ ὄρη, † διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνούς. † Ὅ-
μοιός ἐστιν ἀδελφιδός μου τῇ δορκάδι † ἢ νεβρῷ ἐ-
λάφων ἐπὶ τὰ ὄρη Βαιθήλ. † ἰδοὺ οὗτος (γ) ὀπίσω τοῦ
τοίχου ἡμῶν, † παρακύπτων διὰ τῶν θυρίδων, † ἐκ-
10 κύπτων διὰ τῶν δικτύων. † Ἀποκρίνεται ἀδελφιδός
μου, καὶ λέγει μοι, † Ἀνάστα, ἐλθὲ ἡ πλησίον μου, κα-
11 λή μου, περιστερά μου. † Ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμὼν παρῆλ-
12 θεν, † ὁ ὑετὸς ἀπῆλθεν, ἐπορεύθη ἑαυτῷ. † Τὰ ἄν-
θη ὤφθη ἐν τῇ γῇ, † καιρὸς τῆς τομῆς ἔφθακε, † φω-
13 νὴ (δ) τῆς τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῇ ἡμῶν. † Ἡ συκῆ
ἐξήνεγκεν ὀλύνθους αὐτῆς, † αἱ ἄμπελοι κυπρίζου-
σιν, ἔδωκαν ὀσμήν. † ἀνάστα, ἐλθὲ ἡ πλησίον μου,
14 καλή μου, περιστερά μου, † καὶ ἐλθέ, Σὺ περιστερά μου,
ἐν σκέπῃ τῆς πέτρας, † ἐχόμενα τοῦ προτειχίσμα-
τος. † δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου, † καὶ ἀκούτισόν με τὴν φω-
νήν σου, † ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡ-
15 ραία. Πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας † μικροὺς ἀφανίζον-
τας ἀμπελῶνας· † καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν (ε) κυπρί-
16 ζουσι. † Ἀδελφιδός μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ· † ὁ ποι-
17 μαίνων ἐν τοῖς κρίνοις, † Ἕως οὗ διαπνεύσῃ (*) ἡ ἡμέ-
ρα, καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. † ἀπόστρεψον, ὁμοιώθητι
σύ ἀδελφιδέ μου † τῷ δόρκωνι ἢ νεβρῷ ἐλάφων
† ἐπὶ ὄρη κοιλωμάτων.

MS.A. (β) ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν (γ) ἑστήκαν ὀπίσω τοῦ τοίχου (δ) τοῦ τρυγόνος (ε) κυπρίζουσιν. (*) ἡμέρα,

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

[†] *Læva ej[9] sub capite meo, et dexte-* 6
ra ejus (m) amplectetur me. Adju- 7
ravi vos, filiæ Hierusalem, in virtu-
tibus, & in viribus agri; si suscita-
veritis, & (n) resuscitaveritis [c]
charitatem, (o) quoadusq; velit. Vox 8
(p) [d] fraterni mei, ecce hic venit sa-
liens [e] super montes, transiliens su-
per colles. Similis est [f] fraternus 9
meus capreæ, vel (q) hinnulo cervo-
rum in montibus Bæthel. Ecce (r) hic
[g] post parietem nostrum, incumbens
per fenestras, prospiciens per retia.
(s) Respondet fraternus meus, & 10
dicit mihi; Surge, veni, [h] proxima
mea, formosa mea, columba mea:
Quoniã ecce hyems (t) transiit, plu- 11
via abiit, recessit sibi. Flores visi sunt 12
in [i] terra: tempus (u) sectionis ad-
venit: vox turturis audita est in ter-
ra nostra: Arbor fici (x) produxit 13
germina sua: (y) vites florent, dede-
runt odorem. (z) Surge, veni, proxi-
ma mea, formosa mea, columba mea,
& veni, Tu columba mea in te- 14
gimento petræ juxta promurale.
Ostende mihi faciem tuam, et au-
ditam (ꝏ) fac mihi vocem tuam:
quia vox tua suavis, et facies tua
speciosa. (aa) Capite nobis vulpes 15
pusillas (bb) exterminantes vineas:
& vineæ nostræ florentes. [k] Fra- 16
ternus meus mihi, & ego (cc) ei qui
pascit in liliis, (dd) Donec respiret 17
dies, & (ee) [l] amoveantur um-
bræ. (ff) Revertere, similis efficere,
[m] fraterne mi, capræ, vel hinnu-
lo cervorum super montes cavitatũ.

Versio ÆTHIOPICA.

የማኑ፡ ተሐቅፈኒ፡ ወፀጋሙ፡ ታሕተ፡ ርእስ 6
የ፡፡ ⁝ አምሐልኩክን፡ አዋልደ፡ ኢየሩሳሌም፡ 7
በኃይሉ፡ ወበጽንዑ፡ ለገዳም፡፡ እመ፡ ተንሥአ፡
ወአንሥአ፡ ሙታን፡፡ ለፍቅር፡ እስከ፡ እመ፡ ፈ
ቀደ፡፡ ⁝ ቃለ፡ ወልድ፡ እኁየ፡ ነዋ፡ ውእቱ፡ 8
መጽአ፡፡
ፀ፡ እንዘ፡ ይቀንጽ፡ ማእከለ፡ አድባ
ር፡፡ ወያንበሰብስ፡ ደብ፡ አውግር፡፡ ⁝ ይመስል፡ 9
ወልድ፡ እኁየ፡ ከመ፡ ወይጠል፡፡ ወከመ፡ ወሬዛ፡
ኃየል፡ ውስተ፡ አድባረ፡ ቤቴል፡፡ ነዋ፡ ውእቱ፡
ይቀውም፡ እንተ፡ ድኅረ፡ አረፍት፡፡ ወይኄው
ጽ፡ እንተ፡ መሳክው፡፡ ወይደንን፡ እንተ፡ ተድባ
ብ፡፡ ⁝ ያወሥእ፡ ወልድ፡ እኁየ፡ ወይብለኒ፡፡ 10
ተንሥኢ፡ ወንዒ፡ እንቲአየ፡ ሠናይት፡ ርግብ
የ፡፡ ⁝ እስመ፡ ነዋ፡ ክረምት፡ ኀለፈ፡፡ ወዝና 11
ም፡ ኀለፈ፡ ወገብአ፡ ለሊሁ፡፡ ⁝ ጽጌ፡ አስተር 12
እየ፡ በውስተ፡ ምድርነ፡፡ ጊዜ፡ ገሚድ፡ በጽሐ፡፡
ቃለ፡ ማዕነቅ፡ ተሰምዐ፡ በውስተ፡ ምድርነ፡፡ ⁝
በለስ፡ አውፅአ፡ ሠርፀ፡፡ አውያን፡ ጸገዩ፡ ወወ 13
ሀቡ፡ መዓዛ፡፡ ተንሥኢ፡ ወንዒ፡ ቅርብትየ፡፡ ⁝
እንቲአየ፡ ሠናይት፡ ርግብየ፡፡ ውስተ፡ ጽላሎ 14
ተ፡ ኰኵሕ፡ ቅሩብ፡ ጥቅም፡፡ አርእይኒ፡ ገጽከ፡
ወአስምዕኒ፡ ቃለከ፡፡ እስመ፡ ቃልከ፡ አዳም፡ ወ
ገጽከ፡ ሳሕይ፡፡ ⁝ አስግሩ፡ ለነ፡ ቈናጽለ፡ ንኡ 15
ሳነ፡ እለ፡ ያማስኑ፡፡ አጸደ፡ ወይንነ፡ ዓጸደ፡ ወይ
ንነ፡ ይጸጊ፡፡ ⁝ ወልድ፡ እኁየ፡ ሊተ፡ ወአነ፡ 16
ሎቱ፡፡ ዘይትረአይ፡ ውስተ፡ ጽጌያት፡፡ ⁝ እስ 17
ከ፡ ሶበ፡ ታስተነፍስ፡ ዕለት፡ ወያንቀለቅሉ፡ ጽላ
ሎት፡፡ ተመየጥ፡ አንተ፡ ወልድ፡ እኁየ፡ ወተመ
ሰል፡ ወይጠል፡፡ ወከመ፡ ወሬዛ፡ ኃየል፡ ውስተ፡
አድባረ፡ ድኁኃን፡፡ ⁝

INTERP. ÆTHIOP. [†] Dextera ejus amplectitur me, & læva [c] Dominum charitatis, [d] nepotis mei, [e] inter montes, adproperans [f] nepos meus [g] stans post parietem, prospectans per fenestras, & recumbens per cacumina. Respondet nepos meus, [h] unica mea, [i] terra nostra: [k] Nepos meus [l] inclinentur umbræ. [m] nepos

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * شماله تحت راسي * ويمينه تعطف علي * استحلفكن يا بنات اورشليم باقتدارات الحقل
7 وقواته * ان انبهتم واستيقظتم المحبة الي ان تشاء هي * صوت ابن اخي ها هوذا يجي
8 فيطفر علي الجبال * ويقفز علي التلال * ابن اخي شبيه بالغزال او بخشف الايل علي جبال
9 بيت ايل * ها هو قد وقف ورا حايطنا مستشرفا في النوافذ متطلعا في الشباك * فاجابني
10 ابن اخي وقال * يا قريبتي الحسني وتعالي يا جميلتي وحمامتي * فها الشتي قد عبر * والمطر
11 ذهب وسار الي ذاته * الازهار قد ظهرت في الارض * وقد بلغ اوان القطع * صوت اليمامة
12 سمع في ارضنا * التينة قربت فوتها * الكروم اذا ازهرت منحت نسيم طيبها * الحسني
13 وتعالي يا قريبتي يا جميلتي وحمامتي * وهلمي انتي يا حمامتي * في كنف الصخر مصاقبة
14 فصيل السور اريني وجهك * واسمعيني صوتك * فان صوتك لذيذ * ووجهك بهي
15 16 * اصطادوا لنا الثعالب الصغار المبيدة الكروم * فتزهر كرومنا * ابن اخي لي وانا له * الذي
17 يرعي في السوسن * الي ان يهب النهار ويسير الافيا * ابن اخي ارجع فانت شبيها بالغزال
او بخشف الايل المرح علي الجبال *

Sinistra ipsius sub capite meo, et dex- 6
tera ipsius flectatur super me. Adju- 7
ro vos O filiæ Jerusalem, per poten-
tias agri ejusque virtutes, ne susci-
tetis, néve expergefaciatis dilectam, donec
ipsa velit. Vox nepotis mei auditur; ecce 8
venit, salitque super montes, & sub-
sultat super colles. Nepos meus similis 9
est cervo aut hinnulo capreæ super mon-
tes Beth-Il. En ipse stetit post nostrum
parietem, prospiciens per fenestellas, pro-
spectans per clathrum: Et respondens 10
mihi nepos meus ait, O cognata mea sur-
ge & veni, O formosa mea, & co-
lumba mea. Ecce enim hyems jam præ- 11
teriit, & pluvia abiit, seseque recepit.
Flores jam apparuerunt in terra, jamque 12
adest tempus amputandi. Vox turturis
audita est in terra nostra. Fici vigor 13
advenit: vineæ, quòd floruerint, odo-
rem fragrantiæ suæ reddiderunt. Surge
itaque, & veni O cognata mea, O for-
mosa mea, & columba mea; Et adveni 14
tu O columba mea, ad latus petræ ad-
jacentis parieti submœniano ostende mi-
hi faciem tuam, & audire me fac
vocem tuam: vox enim tua jucunda
est, & facies tua nitida. Venamini 15
nobis vulpes parvas vinearum vasta-
trices, florebuntque vineæ nostræ. Ne- 16
pos meus, meus est; & ego illius,
qui pascit inter lilia. Donec perflet 17
dies, & procedant umbræ. Mi ne-
pos, revertere: tu enim similis es
cervo aut hinnulo capreæ uberibus pa-
scuis super montes gaudenti.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 7 * ܣܡܠܗ ܬܚܝܬ ܪܝܫܝ܂ ܘܝܡܝܢܗ ܠܓܦܦܢܝ܀ * ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟܝܢ ܒܢܬ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܒܛܒܝܐ ܐܘ ܒܐܝܠܐ
ܕܚܩܠܐ܂ ܐܢ ܬܥܝܪܢ ܘܐܢ ܬܬܥܝܪܢ ܠܚܘܒܐ ܥܕܡܐ ܕܨܒܝܐ܀ * ܩܠܗ ܕܕܕܝ
8 9 ܗܢܘ ܕܐܬܐ܂ ܡܫܘܪ ܥܠ ܛܘܪ̈ܐ܂ ܘܕܐܨ ܥܠ ܪ̈ܡܬܐ܀ * ܕܡܐ ܕܕܝ ܠܛܒܝܐ܂ ܐܘ ܠܥܘܠܐ ܕܐܝܠܐ܂ ܗܘ
10 ܗܐ ܩܐܡ ܒܣܬܪ ܫܘܪܢ܂ ܘܚܐܪ ܡܢ ܟܘ̈ܐ܂ ܘܡܬܟܪܟ ܡܢ ܨܝܪ̈ܐ܀ * ܥܢܐ ܕܕܝ܂ ܘܐܡܪ ܠܝ܂ ܩܘܡܝ
11 12 ܠܟܝ ܩܪܝܒܬܝ܂ ܫܦܝܪܬܝ܂ ܘܬܥܝ ܠܟܝ܀ * ܡܛܠ ܕܗܐ ܣܬܘܐ ܥܒܪ ܘܐܙܠ ܠܗ܀ * ܘܢܘ̈ܨܐ
13 ܐܬܚܙܝܘ ܒܐܪܥܐ܂ ܙܒܢܐ ܕܙܡܝܪܐ ܡܛܐ܂ ܘܩܠܐ ܕܫܘܦܢܝܢܐ ܐܫܬܡܥ ܒܐܪܥܢ܀ * ܬܐܢܬܐ
ܐܦܩܬ ܦܓ̈ܝܗ܂ ܓܦܢܐ ܘܢܨܝܢ ܝܗܒܘ ܪܝܚܗܘܢ܂ ܩܘܡܝ ܠܟܝ ܫܦܝܪܬܝ܂ ܩܪܝܒܬܝ܂ ܘܬܥܝ ܝܘܢ
14 ܬܝ܀ * ܒܢܩ̈ܥܬܐ ܕܟܐܦܐ ܘܒܛܘܫܝܐ ܕܣܝܓܐ ܚܘܝܢܝ ܚܙܘܟܝ܂ ܘܐܫܡܥܝܢܝ ܩܠܟܝ܂ ܡܛܠ ܕܩܠܟܝ
15 ܒܣܝܡ܂ ܘܚܙܘܟܝ ܫܦܝܪ܀ * ܐܚܘܕܘ ܠܢ ܬܥ̈ܠܐ ܬܥ̈ܠܐ ܙܥܘܪ̈ܐ܂ ܕܡܚܒܠܝܢ ܟܪ̈ܡܐ܂ ܘܟܪ̈ܡܝܢ
16 17 ܢܨܝܢ܀ * ܕܕܝ ܠܝ܂ ܘܐܢܐ ܠܗ܂ ܕܪܥܐ ܒܫܘ̈ܫܢܐ܀ * ܥܕܡܐ ܕܢܢܫܒ ܝܘܡܐ܂ ܘܢܬܪܟܢܘܢ ܛܠܠ̈ܐ܂
ܗܦܘܟ ܐܬܕܡܐ ܠܟ ܕܕܝ ܠܛܒܝܐ ܐܘ ܠܥܘܠܐ ܕܐܝܠܐ ܥܠ ܛܘܪ̈ܐ ܕܒܣܡ̈ܐ܀

Læva ejus sub capite meo, & dextera ipsius 6
amplexetur me. Obtestor vós O filiæ Jerusa- 7
lem, p capreolos aut p hinnulos agri, si exci-
tetis aut expergefaciatis ipsam dilectã, donec
velit. Vox patrui mei, en iste est qui venit, tri- 8
pũdians sup mõtes, saltãs sup colles. Similis est 9
patru[9] me[9] capreolo, aut hinnulo cervi: ipse-
met ecce stat à tergo parietis nostri, prospe-
ctans è fenestris, & inclinatus à cardinibus.
Respondit patru[9] me[9], dixitque mihi, Surge 10
propinqua mea, pulchra mea, & abi tibi.
Quoniã ecce hyems præteriit & abiit. Flores 11
apparuerunt in terra, temp[9] putandi appro- 12
pinquavit, & vox turturis audita est in terra
nostra. Ficus protrusit grossos suos, vites & 13
flores *vineæ* dederũt odorẽ suũ. Surge tibi
pulchra mea, propinqua mea; & veni colum-
ba mea. In cavitatibus petræ, & in latibulo 14
maceriæ ostẽde mihi aspectũ tuũ, et audire me
fac vocẽ tuã; quia vox tua suavis est, et aspe-
ctus tu[9] decorus. Prehendite nobis vulpes, 15
vulpes *inquam* minutas, corrumpentes vine-
as, et *quidem* vineas nostras florentes. Patru- 16
us meus mihi, et ego illi, qui pascitur in liliis,
Donec refrigeretur dies, et inclinentur um- 17
bræ. Convertere, similis esto mi patrue, capre-
olo aut hinnulo cervorũ sup mõtes aromatũ.

שִׁיר הַשִּׁירִים׃ ג

CAP. III. ג

quæsivi noctibus in meo cubili Super
1 עַל־מִשְׁכָּבִי בַּלֵּילוֹת בִּקַּשְׁתִּי
,eum quæsivi : mea anima dilexit quem
אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו
,nunc Surgam .eum inveni non &
2 וְלֹא מְצָאתִיו׃ אָקוּמָה נָּא
,plateis in ,civitate in circuibo &
וַאֲסוֹבְבָה בָעִיר בַּשְּׁוָקִים
dilexit quem quæram ,latis locis in &
וּבָרְחֹבוֹת אֲבַקְשָׁה אֵת שֶׁאָהֲבָה
.eum inveni non & ,eũ quæsivi :mea anima
נַפְשִׁי בִּקַּשְׁתִּיו וְלֹא מְצָאתִיו׃
circumeuntes custodes me Invenerunt
3 מְצָאוּנִי הַשֹּׁמְרִים הַסֹּבְבִים
mea anima dilexit quem : civitate in
בָּעִיר אֵת שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
transivissẽ quòd paululũ Tanquã ? vidistis
4 רְאִיתֶם׃ כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי
dilexit quem inveni quo usque ,eis ab
מֵהֶם עַד שֶׁמָּצָאתִי אֵת שֶׁאָהֲבָה
non & ,eum apprehendi : mea anima
נַפְשִׁי אֲחַזְתִּיו וְלֹא
eum introducam donec ,eum dimittam
אַרְפֶּנּוּ עַד־שֶׁהֲבֵיאתִיו
conclave ad & ,meæ matris domum ad
אֶל־בֵּית אִמִּי וְאֶל־חֶדֶר
filiæ vos Adjuravi .meæ genitricis
5 הוֹרָתִי׃ הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת
cervis in vel ,capreis in Jerusalaim
יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ בְּאַיְלוֹת
si & ,suscitaveritis si ;campi
הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ ׀ וְאִם
donec ,amorem feceritis evigilare
תְּעוֹרְרוּ אֶת־הָאַהֲבָה עַד
è ascendens ista Quæ .voluerit
6 שֶׁתֶּחְפָּץ׃ מִי זֹאת עֹלָה מִן־
suffita ;fumi columnæ sicut deserto
הַמִּדְבָּר כְּתִימְרוֹת עָשָׁן מְקֻטֶּרֶת
pulvere omni ex ,thure & ,myrrha
מוֹר וּלְבוֹנָה מִכֹּל אַבְקַת
,Selomoh ipsi qui ipsi lect[us] En ?pigmentarii
7 רוֹכֵל׃ הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה
: eum circum ,potentes sexaginta
שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים סָבִיב לָהּ
apprehensi ipsi Omnes .Israel potentibus ex
8 מִגִּבֹּרֵי יִשְׂרָאֵל׃ כֻּלָּם אֲחֻזֵי
viri : bellum docti ,gladio
חֶרֶב מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה אִישׁ
pavore à ,suum femur super ejus gladius
חַרְבּוֹ עַל־יְרֵכוֹ מִפַּחַד
sibi fecit sponsam Thalamum .noctibus in
9 בַּלֵּילוֹת׃ אַפִּרְיוֹן עָשָׂה לוֹ
.Lebanon lignis ex Selomoh rex
הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן׃
ejus stratum ,argenti fecit ejus Columnas
10 עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶסֶף רְפִידָתוֹ
ejus medium : purpuræ ejus vehiculum ,auri
זָהָב מֶרְכָּבוֹ אַרְגָּמָן תּוֹכוֹ
.Jerusalaim filiabus à ,amore succensum
רָצוּף אַהֲבָה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלָם׃
regem in Sijon filiæ videte &,Egredimini
11 צְאֶינָה וּרְאֶינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ
eum coronavit quo ,diademate in Selomoh
שְׁלֹמֹה בָּעֲטָרָה שֶׁעִטְּרָה־לּוֹ
,suæ desponsationis die in ejus mater
אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ
.ejus cordis lætitiæ die in &
וּבְיוֹם שִׂמְחַת לִבּוֹ׃

תרגום TARGUM.

ג

1 על וכד חזו עמא בית ישראל דאסתלקו ענני יקרא מעלויהון
וכלילא דקודשא דאתיהב להון בסיני אתנטילת מנהון
ואשתארו חשיכין כליליא ובעו ית כלילא דקודשא דאסתלק
2 מנהון ולא אשכחוהי : אקומה אמרין בני ישראל אלין לאלין
נקום וניזיל ונסחר למשכן זמנא דפרסיה משה מברא למשריתא
ונתבע אולפן מן קדם יי ושכינת קודשא דאסתלקת מננא
3 וחזרו בקרוין ובפלטיא ובפתין ולא אשכחו : מצאוני אמרת
כנשתא דישראל אשכחו יתי משה ואהרן וליואי נטרי מטרת
מימרא דמשכן זמנא די מסחרן יתיה חזור חזור ושאלית
להון על עסק שכינת יקרא דיי דאסתלקת מני אתיב משה
ספרא רבא דישראל וכן אמר אסק לשמי מרומא ואצלי קדם
יי מאים יכפר על חוביכון וישרי ית שכינתיה ביניכון כמלקדמין :
4 כמעט כזעיר צבחר הוה ותב יי מתקוף רוגזיה ופקיד למשה
נביא למעבד משכן זמנא וארונא ואשרי שכינתיה בגויה ועמא
בית ישראל הוו מקרבין קורבניהון ועסיקין בפתגמי אוריתא
באדרון בית מדרשא דמשה רבהון ובקיטונא דיהושע בר נון
5 משומשניה : השבעתי כד שמעו שבעא אומיא דבני ישראל
עתידין למחסן ית ארעהון קמו כחדא וקציצו ית אילניא
וסתימו ית מבועי מיא וצדיאו ית קרויהון וערקו אמר קודשא
בריך הוא למשה נביא אנא קיימית לאבהתהון דאלין לאעלא
ית בניהון לאחסנא ארעא עבדא חלב ודבש והכדין אנא מעל
ית בניהון לארעא צדיא וריקניא כען אנא מעכב יתהון ארבעין
שנין במדברא ותהי אוריתי מתערבא בגופיהון ומבתר כן אנון
עממין רשיעין יבנון מה דאצדיאו בכן אמר משה לבני ישראל
אשבעית לכון כנשתא דישראל ביי צבאות ובתקיפי ארעא
דישראל דלא תזידון למסק לארעא דכנענאי עד משלם
ארבעין שנין ויהא רעוא מן קדם יי לממסר יתבי ארעא
בידיכון ותעברון ית ירדנא ותהי ארעא כבישא קדמיכון :
6 מי כד סליקו ישראל מן מדברא ועברו ית ירדנא עם יהושע
בר נון אמרו עממי ארעא מה היא דא אומא בחירתא דסלקא מן
מדברא מתנסרא מן קטורת בוסמין וסעידא בזכותיה דאברהם
די פלח וצלי קדם יי בטור מוריה ומתמרקא משח רבותא
בצדקתיה דיצחק די אתעקד באתר בית מוקדשא דמתקרי טור
דלבונתא ומתעבדין לה נסין בחסידותיה דיעקב דאשתדל
עמיה עד מסק קריצתא ואתגבר מניה ואשתזיב הוא ותרי עסר
7 שבטוי : הנה כד בנא שלמה מלכא דישראל ית בית מקדשא
דיי בירושלם אמר יי במימריה כמה יאי בית מוקדשא הדין
דאתבני לי על ידוי דמלכא שלמה בר דוד וכמה יאין כהניא
בעדן דפרסין ידיהון וקימין על דוכניהון ומברכין לעמא בית
ישראל בשתין אתין דמסירין למשה רבהון ובההיא ברכתא
מסחרא להון כשור רם ותקיף ובה מתגברין ומצלחין כל
8 גברי ישראל : כלם וכהניא וליואי וכל שבטיא דישראל כולהון
אחדין בפתגמי אוריתא דמתילין לחרבא ושקלן וטרין בהון
כגברין מאלפי קרבא וכל חד וחד מנהון חתימת מילה על
בסרהון היכמה אתחתימת בבסריה דאברהם ומתגברין בה
כגבר דחרבא חגירא על ירכיה ובגין כן לא דחלין מן מזיקיא
9 וטלני דאזלין בליליא : אפריון היכל קודשא בנא ליה
שלמה מלכא מן אילני ונגבילא ושאגי ושורבני דאיתי מן
10 לבנון וחפא יתיה דהב דכי : עמודיו ובתר די שלים
יתיה שוי בגויה ית ארונא דסהדותא דהוא עמודא דעלמא
ובגויה תרין לוחי אבניא די אצנע תמן משה בחורב דיקירין מן כסף מזוקק ושפירין מן דהב
טב ופריש וטלל מן עלוויה ית פרוכתא דתכלא וארגונא ובין כרוביא די עלוי כפורתא
11 הות שריא שכינתא דיי דשכן שמיה בירושלם מן כל קרוי ארעא דישראל : צאינה כד
אתא שלמה מלכא למעבד ית חנכת בית מוקדשא כרוזא נפק בחיל וכן אמר פוקו וחזו יתבי
פלכיא דארעא דישראל ועמא דציון כתנא ובכלילא דכלילו עמא בית ישראל ית מלכא
שלמה ביום חנוכת בית מוקדשא וחדי בחדות חגא דמטללתא דעבד שלמה מלכא בעדנא
ההיא ית חגא דמטללתא ארבעה עסר יומין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. III.

Et quando vidit populus domus Israel quòd sublatæ essent nubes gloriæ ab eis, & corona sanctitatis quæ data fuit eis in Sinai, ablata esset ab eis, remanserunt obtenebrati sicut nox, & quæsierunt coronam sanctitatis quæ sublata fuerat ab eis, & non invenerunt illam. Dixerunt filii Israel ad invicem: Surgamus & eamus & circumdemus tabernaculum fœderis quod extendit Moses extra castra, & quæramus doctrinam à facie Domini, & majestatem sanctam quæ sublata est à nobis: & circuierunt per civitates & plateas & per vicos, & non invenerunt eam. Dixit cœtus Israel: Invenerunt me Moses & Aaron & Levitæ observantes custodiam verbi tabernaculi fœderis qui circuibant illud per gyrum, & interrogavi eos de majestate gloriæ Domini quæ sublata fuerat à me. Respondit Moses scriba princeps Israel, & sic ait: Ascendam ad cœlos excelsos & orabo coram Domino, si fortè placabitur super peccata vestra, & habitare faciet majestatem suam inter vos sicut olim. Quasi paulum & modicum fuit, & reversus est Dominus ab ira furoris sui, & præcepit Dominus Mosi prophetæ ut faceret tabernaculum fœderis & arcam; & collocavit majestatem suam in medio ejus: & populus domus Israel offerebant oblationes suas, & navabant operam verbis Legis in cœnaculo domus doctrinæ Mosis magistri eorum, et in cubiculo Josue filii Nun ministri ejus. Quando audierunt septem populi quòd filii Israel possessuri essent terram ipsorum, surrexerunt simul et succiderunt arbores, et obturaverunt fontes aquarum, et destruxerunt urbes suas et fugerunt. Dixit sanctus et benedictus Mosi prophetæ: Ego juravi patribus istorum me introducturum filios eorum in possessionem terræ fluentis lacte & melle, *& nunc ego induco filios eorum in terram devastatam & vacuam*: nunc ego retinebo eos quadraginta annis in deserto, & erit Lex mea adhærens corporibus eorum: & posteà illi populi impii ædificabunt quod destruxerunt. Tunc dixit Moses filiis Israel: Adjuro vos cœtus Israel per Dominum exercituum, & per fortes terræ Israel, ne superbè contendatis ut ascendatis in terram Chananæorum, donec impleantur quadraginta anni, & sit voluntas coram Domino ut tradat habitatores terræ in manus vestras: & transibitis Jordanem, & erit terra subjecta coram vobis. Quando ascenderunt filii Israel de deserto, & transierunt Jordanem cum Josue filio Nun, dixerunt populi terræ: Quæ est ista gens electa quæ ascendit de deserto, suffumigata ab incensu aromatum, & adjuta propter meritum Abrahæ, qui servivit & oravit coram Domino in monte Moriah, & extersa oleo unctionis propter justitiam Isaac qui ligatus fuit in loco domûs sanctuarii, qui vocatus est Mons thuris: & fiunt ei mirabilia propter misericordiam Jaacob, cum quo luctatus est usque ad ascensum auroræ, & prævaluit illi, & liberatus est ipse & duodecim tribus ejus. Quando ædificavit Salomon rex Israel domum sanctuarii Domini in Jerusalem, dixit Dominus in verbo suo: Quàm pulchra est domus sanctuarii hæc quæ ædificata est mihi per manus regis Salomonis filii David, & quàm pulchri sunt Sacerdotes in tempore quo extendunt manus suas & stant in suggesto suo, & benedicunt populo domûs Israel *in sexaginta signis quæ tradita sunt Mosi magistro eorum*! & illa benedictio circundat eos sicut murus excelsus & fortis, & in ea prævalent & prosperantur omnes fortes Israel. Sacerdotes autem & Levitæ & omnes tribus Israel universi apprehendunt verba Legis, quæ comparantur gladio, & ponderant & agitant ea sicut fortes docti in bello, & super unoquoque eorũ signata est circuncisio in carne ipsorum, sicut signata fuit in carne Abrahæ: & prævalent & confortantur in ea ut fortis qui accinctus est gladio super femur suum; ideò non timent à spiritibus nocivis & dæmonibus qui ambulant in nocte. Templum sanctuarii ædificavit sibi rex Salomon de lignis cedrinis, & arceuthinis et pinis quæ adducuntur de Libano, et operuit illud auro purissimo. Et postquàm consummavit illud, posuit in medio ejus arcam testimonii quæ erat columna seculi, et in medio ejus erant duæ tabulæ lapideæ quas reposuit ibi Moses in Horeb, quæ erant preciosiores argento purgato, & pulchriores auro optimo: et extendit et obumbravit super eam velum hyacinthinum et purpureum, et inter Cherubim, quæ erant super propitiatorium, residebat majestas Domini, qui habitare fecit nomen suum in Jerusalem magis quàm in omnibus urbibus terræ Israel. Quando venit Salomon rex ut faceret dedicationem domus sanctuarii, præco egressus est in fortitudine, & ait: Egredimini et videte habitatores provinciarum terræ Israel et populus Sion diadema & coronam qua coronavit populus domûs Israel regem Salomonem in die dedicationis domûs sanctuarii: & lætatus est in lætitia solennitatis tabernaculorum: *nam* fecit Salomon rex in tempore illo *solennitatem tabernaculorum* quatuordecim diebus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 ܥܠ ܡܫܟܒܝ ܒܠܠܝܐ. ܒܥܝܬ ܠܡܢ ܕܪܚܡܐ ܢܦܫܝ. ܒܥܝܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬܗ.
2 ܐܩܘܡ ܗܫܐ ܘܐܬܟܪܟ ܒܡܕܝܢܬܐ ܒܫܘܩܐ ܘܒܦܠܛܝܬܐ. ܘܐܒܥܐ ܠܡܢ ܕܪܚܡܐ ܢܦܫܝ. ܒܥܝܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬܗ.

CAP. III.

Super cubile meũ in noctibus quæsivi quem dilexit anima mea: quæsivi eum, nec inveni eum. Surgam equidem, circumibo in civitate, in vicis, & in plateis, quæram quem dilexit anima mea: quæsivi eum, nec inveni.

Cap. III.

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

1 IN lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. 2 Surgam, & circuibo civitatem: per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. 3 Invenerunt me vigiles, qui custodiunt civitatem: Num quem diligit anima mea, vidistis? 4 Paululùm cùm pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea: tenui eum; nec dimittam, donec introducã illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ. 5 Adjuro vos, filiæ Jerusalem, per capreas cervósque camporum, ne suscitetis, neque evigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit. 6 Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhæ, & thuris, & universi pulveris pigmentarii? 7 En lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel: 8 Omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi: uniuscujusque ensis super femur suum propter timores nocturnos. 9 Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani: 10 Columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum: media charitate constravit propter filias Jerusalem. 11 Egredimini & videte, filiæ Sion, regem Salomonem in diademate, quo coronavit illum mater sua in die desponsationis illius, & in die lætitiæ cordis ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

ΚΕΦ. γ'.

1 † Ἐπὶ κοίτην μου ἐν νυξὶν, † ἐζήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου· † ἐζήτησα αὐτὸν, καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν· † ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέ μου. 2 † Ἀναστήσομαι (α) δὴ καὶ κυκλώσω ἐν τῇ πόλει, † ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις, † καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου· ἐζήτησα αὐτὸν, καὶ οὐχ εὗρον (β) αὐτόν. 3 † Εὕροσάν με οἱ τηροῦντες, οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει. 4 † Μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου, ἴδετε; † Ὡς μικρὸν ὅτε παρῆλθον ἀπ' αὐτῶν, † ἕως οὗ εὗρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχή μου. † ἐκράτησα αὐτὸν καὶ οὐκ (γ) ἀφῆκα αὐτὸν, † ἕως οὗ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς οἶκον μητρός μου, 5 † καὶ (δ) εἰς ταμεῖον τῆς συλλαβούσης με. † Ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ † ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· † ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ. 6 † Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆς ἐρήμου, † ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμιαμένη † σμύρναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρεψοῦ; 7 † Ἰδοὺ ἡ κλίνη τοῦ Σαλωμὼν, † ἑξήκοντα δυνατοὶ κύκλῳ αὐτῆς † ἀπὸ δυνατῶν Ἰσραήλ· 8 † Πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν, † δεδιδαγμένοι πόλεμον· † ἀνὴρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηρὸν αὐτοῦ † ἀπὸ θάμβους ἐν νυξί. 9 † Φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν † ἀπὸ ξύλων τοῦ Λιβάνου. 10 † Στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον, † καὶ ἀνάκλιτον αὐτοῦ χρύσεον· † ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρᾶ, † ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον, † ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων Ἱερουσαλήμ. † 11 (ε) Θυγατέρες Σιὼν ἐξέλθατε, καὶ ἴδετε † ἐν τῷ βασιλεῖ Σαλωμὼν, † ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ, † ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ, † καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ.

MS. A. (α) δὴ, κυκλώσω (β) αὐτὸν, † ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου. Εὗρον (γ) ἀφήσω (δ) εἰς ταμεῖον (ε) Ἐξέλθατε καὶ ἴδετε θυγατέρες Σιὼν ἐν τῷ βασιλεῖ

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

CAP. III.

1 IN cubili meo, in [a] noctibus quæsivi, quem dilexit anima mea: quæsivi eum, & non inveni eum: vocavi eum, & non obaudivit me. 2 Exurgã nunc: & circuibo in civitate, in (a) foris, & in plateis, & quæram, quem dilexit anima mea: quæsivi eũ, & non inveni (b) [b] eũ. 3 Invenerunt me (c) custodes, qui circumeunt in civitate. [c] Nunquid, quem dilexit anima mea, vidistis? 4 (d) Quàm modicum fuit, cùm transivi ab ipsis, quoadusque inveni, quem dilexit anima mea. Tenui eum, & non (e) dimisi eum; donec introduxi eum in domum matris meæ, & in (f) cubiculum ejus quæ concepit me. 5 Adjuravi vos, filiæ Hierusalem, (g) in virtutibus & in viribus agri: si suscitaveritis, & exsuscitaveritis [d] charitatem, quoadusque velit. 6 Quæ est ista quæ ascendit è deserto, tanquã (h) truncus fumi incensus myrrham, & thus ex omnibus (i) pulveribus unguentarii? 7 Ecce lectus Salomonis: sexaginta potentes in circuitu ejus ex potentibus Israel, 8 Omnes tenentes [e] gladium, docti bellum: (k) vir gladius ejus super femur ejus à (l) pavore in noctibus. 9 (m) [f] Lectum fecit sibi rex Salomon ex lignis Libani; 10 Columnas ejus fecit (n) argentum, & acclinatorium ejus aureũ: ascensus ejus purpura: (o) intimum ejus [g] lapidibus constratum, charitatẽ à filiabꝰ Hierusalẽ. 11 Filiæ Sion, egredimini, & intuemini in regẽ Salomon in corona, quã coronavit eum mater ejus in die sponsalium ejus, & in die jocunditatis cordis ejus.

Versio ÆTHIOPICA.

CAP. III. 1 በዐራትየ : ወበሌሊትየ :: እኅሥሥ ሥ : ዘአፍቀረት : ነፍስየ :: ኀሠሥክዎ : ወ ሊረከብክዎ :: ጸዋዕክዎ : ወሊተሰጥወኒ ::=፡ 2 እትነሣእ : ወእዐውድ : ሀገረ :: ውስተ : ምሥ ያጣት : ወመራኅብት :: ወእኅሥሥ : ዘአፍቀ ረት : ነፍስየ :: ኀሠሥክዎ : ወሊረከብክዎ : ጸዋዕክዎ : ወሊተሰጥወኒ ::=፡ 3 ረከቡኒ : መ ዐቅብተ : እለ : የዐውዱ : ሀገረ :: ወእቤሎሙ : ረኢክሙኑ : ዘአፍቀረት : ነፍስየ ::=፡ 4 ንስቲ ተ : ኀሊፍየ : እምኔሆሙ :: ውእተ : ጊዜ : ረከ ብክዎ : ዘአፍቀረት : ነፍስየ :: እኀዝክዎ : ወ ሊያኀድጎ :: እስከ : ሶበ : አባእክዎ : ውስተ : ቤ ተ : እምየ :: ወውስተ : ውሳጥያቲሃ : ለእን ተ : ኀፀነተኒ ::=፡ 5 አምሐልኩክን : አዋልደ : ኢየሩሳሌም :: በኀይሉ : ወበጽንዑ : ለገዳም :: ለእመ : ተንሥኡ : ወአንሥኡ : ሙታን :: አፈቅ ሮ : እስከ : ለእመ : ፈቀደ ::=፡ 6 መኑ : ይእቲ : ዛ ቲ : እንተ : ተዐርግ : እምገዳም :: ኮ : ከመ : ሠርፀ : ጢስ : ዕጣን :: ከርቤ : ወ ስኂን : እምኵሉ : ጸበለ : አፈው ::=፡ 7 ናሁ : ዓራቱ : ለሰሎሞን :: ስሳ : ኃያላን : ዐውደ : እም ኃያላነ : እስራኤል ::=፡ 8 ኵሎሙ : እኁዛነ : አስይፍት : ወምሑራነ : ቀትል :: ብእሲ : ብእ ሲ : ሰይፈ : ደቢ : መንቀዕቱ :: በድንጋፄ : ለሊ ት ::=፡ 9 መጽረ : ገብረ : ለርእሱ : ንጉሠ : ሰ ሎሞን : እምዕፀወ : ሊባኖስ ::=፡ 10 አዕማደ ሁ : ገብረ : ዘብሩር :: ወመስማኩ : ዘወርቅ :: መንበሩ : ዘሜላት :: ውስጡ : ንጹፍ : በእብነ : ሰንፔር :: አፈቅሮ : እምአዋልደ : ኢየሩሳሉ ም ::=፡ 11 ፃአ : ረእያ : አዋልደ : ኢየሩሳሌ ም :: ለንጉሠ : ሰሎሞን :: በአክሊል : ዘአ ስተቀጸለቶ : እሙ :: አመ : ዕለተ : መርዓሁ : ወአመ : ፍሥሐ : ልቡ ::=፡

INTERP. ÆTHIOP. [a] noctibus meis [b] eum: vocavi eum, & non exaudivit me. [c] Et dixi illis, Nunquid [d] virum charitatis, [e] gladios, [f] Palatium fecit [g] lapide Sapphirino constratum,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 الفصل الثالث * في الليالي على مضجعي طلبت من احبه نفسي * طلبته فما
2 وجدته * دعوته فما اطاعني * فانهض واطوف في المدينة في الاسواق وفي الشوارع * واطلب
3 من احبه نفسي * طلبته فما وجدته * دعوته فما اطاعني * فوجدني الحراس الذين يطوفون
4 في المدينة * فقلت ارايتم من احبه نفسي * فما جاوزتهم الا قليلا حتى وجدت من احبه نفسي *
5 فامسكته وما خليته الى ان ادخلته الى منزل امي والى حجرة من حبلت بي * اقسم عليكن
6 يا بنات اورشليم باقتدارات الحقل وقواته * ان انبهتم او انهضتم الحبيبة الى ان تشاء هي * من
هذه الصاعدة من القفر كانها مبخرة باغصان البخور ومر وكندر * من جميع ذرائر العطار
7 8 * هذا سرير سليمان * وحوله ستون اقوياء من اقوياء اسرائيل * كلهم ماسكون سيفا معلمون
9 الحرب * الرجل منهم سيفه على فخذه * من المهاول التي في الليل * سليمن الملك عمل له عمارية
10 من خشب لبنان * فعمل عمدها فضة * ومتكاها ذهب * وجلالها ارجوان * وباطنها مرصع
11 بالجواهر * وتلك محبة من بنات اورشليم * يا بنات صهيون اخرجن وابصرن الى سليمن
الملك * والى الاكليل الذي كلله به امه في يوم عرسه وفي يوم سرور قلبه *

CAP. III.

1 IN noctibus super cubili meo quæsivi quem dilexit anima mea: quæsivi eum, sed non inveni: vocavi eum, sed non acquievit mihi. 2 Surgam igitur, & perlustrabo urbem, vicos, & plateas, & quæram quem diligit anima mea. Quæsivi eum, nec inveni: vocavi eum, nec acquievit mihi. 3 Offendentibus autem me custodibus qui perlustrant urbem, dixi, Vidistisne quem diligit anima mea? 4 Nec nisi paululùm iis prætermissis, inveni quem diligit anima mea: eúmque apprehensum nequaquam dimisi, donec introduxissem in domum matris meæ, in promptuarium ejus quæ me concepit. 5 Adjuro vos ô filiæ Jerusalem per potentias agri ejusque virtutes, ne excitetis néve expergefaciatis dilectam donec ipsa voluerit. 6 Quæ est ista ascendens è deserto acsi esset suffumigata ramis incensi & myrrhæ ac thuris, omnibusque pulveribus aromatarii? 7 Ecce lectus Salomonis cui circumstant sexaginta heroes ex heroibus Israelis. 8 Omnes gladium tenentes, bellum edocti, quorum quilibet suum habet ensem super femur suum, ob terrores qui noctu contingunt. 9 Salomon rex fecit sibi umbraculum ex lignis Libani. 10 Fecitque columnas ejus argenteas, fulcrum autem ipsius aureum erat, & operimenta ipsius purpurea, pars autem interior gemmis inserta: atque id quidem ob amorem erga filias Jerusalem. 11 O filiæ Sion, egredimini, & spectate Salomonem regem, & coronam quâ coronavit eum mater ipsius in die desponsationis ejus, & in die lætitiæ cordis illius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܐܫܟܚܘܢܝ ܢܛܘܪ̈ܐ ܕܡܚܕܪܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܠܡܐ .· ܠܡܢ ܕܪܚܡܐ ܢܦܫܝ. ܚܙܝܬܘܢܝܗܝ. * ܟܡ
4 ܩܠܝܠ ܕܥܒܪܬ ܡܢܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ ܠܗ ܕܪܚܡܐ ܢܦܫܝ. ܐܚܕܬܗ ܘܠܐ ܐܪܦܝܬܗ.
5 ܥܕܡܐ ܕܐܥܠܬܗ ܠܒܝܬܗ ܕܐܡܝ .· ܘܠܬܘܢܘܗܝ ܕܝܠܕܬܝ. * ܐܘܡܝܬ ܐܢܝܢ ܠܟܝܢ ܒܢ̈ܬ ܐܘܪܫܠܡ.
6 ܒܛܒܝ̈ܐ ܐܘ ܒܐܝ̈ܠܐ ܕܚܩܠܐ. ܐܢ ܬܥܝܪܢ ܘܐܢ ܬܬܥܝܪܢ ܠܗ ܠܚܘܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܨܒܐ. * ܡܢ ܗܝ
ܗܕܐ ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܡܕܒܪܐ .· ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܕܬܢܢܐ ܕܡܒܣܡܐ ܡܘܪܐ ܘܠܒܘܢܬܐ : ܡܢ ܟܠ
7 ܐܒܩܐ ܕܒܣܡ̈ܐ. * ܗܐ ܥܪܣܗ ܕܫܠܝܡܘܢ .· ܫܬܝܢ ܓܢ̈ܒܪܝܢ ܚܕܪܝܢ ܠܗ : ܡܢ ܓܢ̈ܒܪܐ
8 ܕܐܝܣܪܝܠ . * ܟܠܗܘܢ ܐܚܝܕܝ ܣܝܦܐ .· ܘܡܠܦܝܢ ܩܪܒܐ. ܓܒܪ ܣܝܦܗ ܥܠ ܝܪܟܗ : ܡܢ
9 ܕܚܠܬܐ ܕܠܠܝܐ. * ܦܘܪܝܐ ܥܒܕ ܠܗ ܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ. ܡܢ ܩܝܣܐ ܕܠܒܢܢ
10 * ܥܡܘܕܘܗܝ ܥܒܕ ܕܣܐܡܐ. ܫܘܝܘܗܝ ܕܕܗܒܐ. ܬܚܦܝܬܗ ܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܓܘܗ ܪܨܝܦ
11 ܚܘܒܐ ܡܢ ܒܢ̈ܬ ܐܘܪܫܠܡ. * ܦܘܩܝܢ ܘܚܙܝܢ ܒܢ̈ܬ ܨܗܝܘܢ .· ܒܡܠܟܐ ܫܠܝܡܘܢ.
ܒܟܠܝܠܐ ܕܟܠܠܬܗ ܐܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܡܟܘܪܘܬܗ .· ܘܒܝܘܡܐ ܕܚܕܘܬܐ ܕܠܒܗ.

3 Invenerunt me custodes qui circumeunt in civitate: Num quem dilexit anima mea, vidistis? 4 Quum aliquantulum processissem ab eis donec offendissem eum quem dilexit anima mea, tenui illum, neque dimisi eum, donec introduxissem illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ. 5 Obtestor vos filiæ Jerusalem, per capreolos aut per hinnulos campi, si excitetis & si expergefacitis dilectam quoad velit. 6 Quæ est ista quæ ascẽdit à deserto instar suffitûs fumi myrrhâ ac thure conditi, ex omni pulvisculo aromatum? 7 Ecce lectum Salomonis sexaginta circũdant gigantes è gigantibus Israelis, Omnes gladiatores, & bello exercitati, quisque gladio suo super femur suum accinctus 8 ob timorem noctium. 9 Solium fabricavit sibi rex Salomon de lignis Libani. 10 Columnas ejus fecit ex argento, stratum ejus ex auro, operimentum ipsius ex purpura; intima pars ejus strata amore erga filias Jerusalem. 11 Egredimini, & considerate filiæ Sion regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater ejus in die sponsaliorũ ejus, in die lætitiæ cordis ejus.

שיר השירים : ד

CAP. IV. ד

tu ecce , mea amica pulchra tu Ecce
1 הנך יפה רעיתי הנך
intra columbæ tui oculi ,pulchra
יפה עיניך יונים מבעד
caprarũ grex ut tu' capill' : tuã comã
לצמתך שערך כעדר העזים
.Ghilhad monte de se depilârunt quæ
שגלשו מהר גלעד:
,tonsarum grex ut tui Dentes
2 שניך כעדר הקצובות
ipsæ oẽs quæ;lavacro de ascẽderũt quæ
שעלו מן־הרחצה שכלם
.eis in non orba & ,geminantes
מתאימות ושכלה אין בהם:
,tua labia coccineum filum Sicut
3 כחוט השני שפתתיך
fragmen sicut : decorũ tuũ eloquiũ &
ומדברך נאוה כפלח
intra suam tempus ,punici mali
הרמון רקתך מבעד
David turris Sicut suam comam
4 לצמתך: כמגדל דויד
: acumina celsa in ædificata ,tuũ collũ
צוארך בנוי לתלפיות
omnia ,ea super suspensi clypei mille
אלף המגן תלוי עליו כל
tua ubera Duo .potentium scuta
5 שלטי הגבורים: שני שדיך
;capreæ gemelli hinnuli duo sicut
כשני עפרים תאומי צביה
Donec .liliis in pascentes
6 הרעים בשושנים: עד
:umbræ fugiant & ,dies aspiret
שיפוח היום ונסו הצללים
ad & ,myrrhæ montẽ ad mihi ibo
אלך לי אל־הר המור ואל־
pulchra tu Tota .thuris collem
7 גבעת הלבונה: כלך יפה
Mecũ .te in non macula &,mea amica
8 רעיתי ומום אין בך: אתי
Lebanon de mecũ ,sponsa Lebanon de
מלבנון כלה אתי מלבנון
,Amanah capite de prospicies : venies
תבואי תשורי מראש אמנה
,Chermon & ,Senir capite de
מראש שניר וחרמון
montibus de ,leænarum habitaculis de
ממענות אריות מהררי
mea soror meũ cor Abstulisti .pardorum
9 נמרים: לבבתני אחתי
uno in meũ cor abstulisti : sponsa
כלה לבבתני באחד
torque una in : tuis oculis ex
מעיניך באחד ענק
sunt pulchri Quàm .tuis cervicibus de
10 מצורניך: מה־יפו
quàm : sponsa mea soror tui amores
דדיך אחתי כלה מה־
odor &,vino præ tui amores sunt boni
טבו דדיך מיין וריח
cunctis præ tuorum unguentorum
שמניך מכל־
stillabunt Favum ! aromatibus
11 בשמים: נפת תטפנה
lac & mel : sponsa tua labia
שפתותיך כלה דבש וחלב
odor & ,tua lingua sub
תחת לשונך וריח
.Lebanõ odor sicut tuorũ vestimẽtorũ
שלמתיך כריח לבנון:
: sponsa mea soror obseratus Hortus
12 גן נעול אחתי כלה
.signatus fons ,obseratus fons
גל נעול מעין חתום:

תרגום TARGUM.

ד

1 הנך ובההוא יומא קרב מלכא שלמה אלף עלון על מדבחא
ואתקבל ברעוא קורבניה קדם יי נפקת בת קלא מן שמיא וכן
אמרת כמה יאה אנת כנשתא דישראל וכמה יאין אנון רברבי
כנשתא וחכימיא יתבי סנהדרין דאנון מנהרין לעלמא לעמא
בית ישראל ודמין לגוזלין בני יונתא ואפילו שאר בני כנשתך
ועמא דארעא אנון צדיקין כבנוי דיעקב די לקטו אבנין ועבדו
2 גלשושיתא בטורא דגלעד: שניך כמה יאין כהניא וליואי
דמקרבין ית קורבנך ואכלין בסר קורשא ומעשרא ואפרשותא
ודכין מכל אונסא וגזלא היכמה דהוו דכין עדרי ענא דיעקב
בעדן דהוו גזיזין וסלקין מן נחלא דיובקא דלא הות בהון אניסותא
וגזלא וכולהון דמין דא לדא וילדן תיומין בכל עדן ועקרא
3 ומתכלא לא הות בהון: כחוט ושפתוי דכהנא רבא הוו בעין
בצלותא ביומא דכפורי קדם יי ומלוי הוו מהפכין חוביהון
דישראל דדמין לחוט זהוריתא ומחורן יתהון כעמר נקי ומלכא
די הוא רישהון מלי פקודיא כרמונא בר מן אמרכליא וארכונין
דאנון קריבין למלכא די אנון צדיקיא ולית בהון מדעם ביש:
4 כמגדל וריש מתבתא די הוא רב די ליך חסין בזכותא ורב
בעובדין טבין כדויד מלכא דישראל ועל מימר פומיה הוה
מתבני עלמא ובאולפן דאוריתא הוה עסק רחיצין עמא
בית ישראל ומנצחין בקרבא כאלו אחדין בידיהון כל מיני
5 זינין דגברין: שני תרין פריקיך דעתידין למפרקיך משיח בר
דויד ומשיח בר אפרים דמין למשה ואהרן בני יוכבד דאמתילו
לתרין אורזילין תיומי טביא והוו רען לעמא בית ישראל
בזכותהון ארבעין שנין במדברא במנא ובעופין פטימין ומי
6 בארא דמרים: עד וכל זמן דהוו בית ישראל אחדין
בידיהון אומנות אבהתהון צדיקיא הוו ערקין מזיקי וטלני
וצפרירי וטהרי מבינהון על דהוה שכינת יקרא דיי שריא
בבית מוקדשא דהוה מתבני בטור מוריה וכל מזיקיא
7 ומחבליא הוו ערקין מריח קטורת בוסמין: כלך ובזמן דעמך
בית ישראל עבדין רעותיה דמרי עלמא הוא מקלס יתהון
בשמי מרומא וכן אמר כולך שפרתא כנשתא דישראל
8 ומחתא לית ביך: אתי אמר יי במימריה עמי תהי יתבא
כנשתא דישראל דדמיא לנפי דהיא צניעא ועמי תעלון
לבית מוקדשא ויהון מקרבין לך דורון ראשי עמא דיתבין
על נהר דאמנה ודיירי דיתבין בריש טור תלגא ועממיא
די בחרמון יהון מסקין לך מסין ויתבי כרכין תקיפין די אנון
גברין כאריון תקרובתא מן קריי טוריא דחסינין מן נמרין:
9 לבבתני קביע על לוח לבי רחמתיך אחתי כנשתא דישראל
דמתילא לנפי די היא צניעא קביע על לוח לבי חבת
זוטר די בינך די הוא צדיקא כחד מן רבני סנהדרין וכחד
מן מלכיא דבית יהודה דהוית יהיבא כלילא דמלכותא
10 על צורתה: מה כמה שפירן עלי חבתיך אחתי כנשתא
דישראל דמתילא לנפיה דהיא צניעא כמה טבן עלי
חבתיך יתיר משבעין אומיא ושום טב דצדיקיך נדיף מכל
11 בוסמנין: נפת ובעדן דמצלין כהניא בעזרתא דקודשא
ולהן ספותהון נערת דובשא ולישנך נפי צניעא במללותיך
שירין ותושבחן מתיקין כחלב ודבש וריח לבושי כהנין כריח
12 אולבנין: גן ונשיך דמתנסבן לגוברין צניען כנפי צניעא
וכנגתא דעדן דלית רשו לגבר למעל לגוה אלהן צדיקיא
דנפשהון משתלחין לגוה על יד מלאכיא ובתולתיך טמירן
וגניזן באנפלין וחתימן בכן כמבועי דמין חיין דנפיק מתחות
אילנא ומתפרש לארבעת רישי נהרין ואלמלי דיהוא
חתים בשמא רבא וקדישא הוה נפק ומבע ושטף כל
עלמא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. IV.

1 Et in illo die obtulit rex Salomon mille holocausta super altare, & suscepta est cum beneplacito oblatio ejus coram Domino: irruit *filia vocis* de cœlis & sic ait: Quàm pulcher es cœtus Israel, & quàm pulchri sunt principes congregationis & sapientes habitantes in concilio: quia ipsi semper illuminant populum domus Israel, & similes sunt pullis filiis columbæ, & etiam reliqui filii congregationis tuæ & populus terræ sunt justi sicut filii Jaacob, qui collegerunt lapides & fecerunt acervum in monte Galaad. 2 Quàm pulchri sunt Sacerdotes & Levitæ qui offerunt oblationes tuas, & comedunt carnes sanctificatas, & decimas & primitias: & mundi sunt ab omni violentia & rapina, sicut erant mundi greges ovium Jaacob, in tempore quo tondebantur, & ascendebant de torrente Jaboc, in quibus non erat violentia & rapina; & omnes similes erant ad invicem, & pariebant gemellos in omni tempore: & sterilis & orbata non erat in eis. 3 Et labia Sacerdotis magni deprecabantur in oratione in die propitiationis coram Domino, & verba ejus avertebant peccata Israel, quæ similia erant vittæ coccineæ, & dealbabant ea sicut lanam mundam: & rex qui erat princeps eorum plenus erat præceptis sicut malogranatum, exceptis præpositis & principibus qui accedunt ad regem, qui sunt justi, in quibus non est quicquam mali. 4 Et princeps scholæ qui erat magister tuus fortis in justitia, & magister operum bonorum, sicut David rex Israel, & per verbum oris ejus ædificatum est seculum, & in doctrina Legis in qua laborabat confidebant populus domus Israel, & vincebant in bello, quasi essent tenentes manibus suis omnia genera armorum fortium. 5 Duo salvatores tui qui te salvaturi sunt, *Messias filius David* & *Messias filius Ephraim*, similes sunt Mosi & Aaron filiis Jocabed, qui comparati sunt duobus hinnulis gemellis capreæ, & pascebant populum Israel per merita sua quadraginta annis in deserto manna & avibus pinguibus & aqua putei Miriam. 6 Et omni tempore quo populus domus Israel tenebat manibus suis artem patrum suorum justorum, fugabant nocentes [*spiritus*,] tenebriones & matutini ac meridiani [*dæmones*] de medio eorum, eò quòd majestas gloriæ Domini residebat in domo sanctuarii quæ ædificata est in monte Moriah, & omnes dæmones & spiritus nocentes fugabant ab odore incensi aromatum. 7 Et in tempore quo populus *tuus* domus Israel faciunt voluntatem dominatoris seculi, laudat eos in cœlis excelsis, & sic dicit: Tota pulchra es congregatio Israel, & macula non est in te. 8 Dixit Dominus in verbo suo: Mecum habitabis cœtus Israel, qui similis es sponsæ honestæ, & mecum ingredieris in domum sanctuarii, & offerent tibi munus principes populi qui habitant super fluvium Amana, & incolæ qui morantur in vertice Montis nivis, & gentes quæ sunt in Hermon, & offerent tibi tributa habitatores civitatum fortium, qui sunt robusti sicut leones, & munus ab urbibus montium qui sunt fortiores leopardis. 9 Infixus est in tabula cordis mei amor tuus, soror mea, cœtus Israel, quæ comparata es sponsæ quæ est honesta: infixa est in tabula cordis mei dilectio minimi *inter te* qui est justus, sicut unus de principibus concilii, & sicut unus ex regibus domus Juda super cujus collum positum est diadema regni. 10 Quàm pulchræ sunt super me dilectiones tuæ soror mea, cœtus Israel, quæ comparata es sponsæ pudicæ! quàm bonæ sunt super me dilectiones tuæ magis quàm septuaginta nationum: & nomen bonum justorum tuorum fragrantius est omnibus aromatibus. 11 Et in tempore quo orant Sacerdotes in atrio sanctuarii, labia eorum stillant favum mellis: & lingua tua est instar sponsæ honestæ in sermone tuo; cantica & laudes dulces sicut lac & mel; & odor vestimentorum Sacerdotum sicut odor aromatum Libani. 12 Et mulieres tuæ quæ nuptæ sunt viris, honestæ sunt sicut sponsæ honestæ; & sicut hortus voluptatis ad quem nullus vir habet potestatem introeundi, nisi justi, quorum animæ mittuntur illuc per manus angelorum: & virgines tuæ absconditæ sunt & reconditæ in penetralibus, & signatæ sunt sicut fons aquarum viventium qui oritur sub arbore, & dividitur in quatuor capita fluminum: & nisi esset signatus in nomine magno & sancto, egrederetur & flueret & inundaret universum mundum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܗܐ ܫܦܝܪܐ ܐܢܬܝ ܩܪܝܒܬܝ. ܗܐ ܫܦܝܪܐ ܐܢܬܝ. ܥܝܢܝܟܝ ܕܝܘܢܐ ܠܒܪ
2 ܡܢ ܫܬܩܟܝ. ܣܥܪܟܝ ܐܝܟ ܓܙܪܐ ܕܥܙܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܓܠܥܕ. * ܫܢܝܟܝ ܐܝܟ ܓܙܪܐ
3 ܕܓܙܝܙܬܐ ܕܣܠܩܝ ܡܢ ܡܣܚܬܐ. ܕܟܠܗܝܢ ܡܬܐܡܢ: ܘܥܩܪܬܐ ܠܝܬ ܒܗܝܢ. * ܐܝܟ ܚܘܛܐ
4 ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܣܦܘܬܟܝ. ܡܡܠܠܟܝ ܫܦܝܪ ܐܝܟ ܩܠܦܬܐ ܕܪܘܡܢܐ. * ܨܘܪܟܝ ܡܛܠ ܫܬܩܟܝ.
ܐܝܟ ܡܓܕܠܐ ܕܕܘܝܕ. ܨܘܪܟܝ ܕܒܢܐ ܒܫܟܝܢܐ. ܕܐܠܦ ܬܪܣܝܢ ܬܠܝܢ ܒܗ. ܟܠ ܫܠܛܐ

CAP. IV.

Ecce pulchra es propinqua mea, ecce pulchra es. Oculi tui columbini, præter silentium tuum. Pilus tuus ut grex caprarum, quæ ascendit è monte Gelaad. Dentes tui ut grex tonsarum quæ ascenderunt è lavacro, quæ universæ sunt gemellos habentes, nullaque est inter eas effœta. Ut filum coccineum labia tua: sermo tuus decorus ut fragmina mali punici. Cervix tua, propter silentium tuum, est sicut turris David. Collũ tuũ extructũ cũ balistiis, è quo mille pendent clypei, omnes pa

CAP. IV.

Versio VULG. LAT.

CAP. IV.

Quàm pulchra es, amica mea, quàm pulchra es! Oculi tui columbarum, absq; eo ꝙ intrinsecꝰ latet. Capilli tui sicut greges caprarũ, quæ ascenderunt de monte Galaad. Dentes tui sicut greges tonsarũ, quæ ascenderunt de lavacro, omnes gemellis fœtibꝰ, & sterilis non est inter eas. Sicut vitta coccinea, labia tua: & eloquiũ tuũ, dulce. Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ, absq; eo ꝙ intrinsecꝰ latet. Sicut turris David collũ tuũ, quæ ædificata est cũ propugnaculis: mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortiũ. Duo ubera tua, sicut duo hinnuli capreæ gemelli, qui pascuntur in liliis, Donec aspiret dies, et inclinentur umbræ, vadã ad montẽ myrrhæ, et ad collẽ thuris. Tota pulchra es, amica mea, & macula non est in te. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano, veni: coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir & Hermon, de cubilibꝰ leonũ, de montibꝰ pardorum. Vulnerâsti cor meũ, soror mea sponsa, vulnerâsti cor meũ in uno oculorum tuorũ, & in uno crine colli tui. Quàm pulchræ sunt mammæ tuæ, soror mea sponsa! pulchriora sunt ubera tua vino, & odor unguentorũ tuorũ super omnia aromata. Favus distillans labia tua, sponsa, mel et lac sub lingua tua: & odor vestimentorũ tuorũ sicut odor thuris. Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

ΚΕΦ. δ'.

1 † Ἰδοὺ εἶ καλὴ ἡ πλησίον μου, ἰδοὺ εἶ καλή· † ὀφθαλμοί σου περιστεραί, † ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου· † τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν, † αἳ ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ
2 τοῦ Γαλαάδ. † Ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων, † αἳ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ, † αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι, † καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν (α) ἐν αὐταῖς. † Ὡς (β)
3 σπαρτίον τὸ κόκκινον χείλη σου, † καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία, † ὡς λέπυρον (γ) ῥοᾶς μῆλόν σου † ἐκτὸς τῆς
4 σιωπήσεώς σου. † Ὡς πύργος Δαυὶδ τράχηλός σου, † ὁ ᾠκοδομημένος εἰς (δ) θαλπιώθ. † χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτόν, † πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν.
5 † Δύο μαστοί σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος,
6 † οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις, † (ε) Ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί. † πορεύσομαι ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης † καὶ πρὸς τὸν βουνὸν τοῦ Λι-
7 βάνου. † Ὅλη καλὴ εἶ πλησίον μου, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν
8 ἐν σοί. † Δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου νύμφη, δεῦρο ἀπὸ Λιβάνου· † ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ (ϛ) ἀπὸ ἀρχῆς Πίστεως, † ἀπὸ κεφαλῆς Σανὶρ καὶ (ζ) Ἑρμών, † ἀπὸ μανδρῶν
9 λεόντων, ἀπὸ ὀρέων παρδάλεων. † Ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἀδελφή μου νύμφη, † ἐκαρδίωσας ἡμᾶς (η) ἑνὶ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου, † ἐν μιᾷ ἐνθέματι ( ) τραχήλου σου.
10 † Τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀδελφή μου, νύμφη; † τί ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου ἀπὸ οἴνου, † καὶ ὀσμὴ ἱματί-
11 ων σου ὑπὲρ πάντα (θ) ἀρώματα; † Κηρίον ἀποστάζουσι χείλη σου νύμφη· † μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν
12 σου· † καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου, ὡς ὀσμὴ Λιβάνου. Κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου νύμφη, † κῆπος κεκλεισμένος, πηγὴ ἐσφραγισμένη.

MS.A. (α) ἐν αὐτοῖς. (β) σπαρτίον κόκκινον (γ) τῆς ῥοᾶς (δ) θαλφιώθ. (ε) Ἕως διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα (ϛ) ἀπαρχῆς (ζ) Ἀρμών, (η) ἐν * ἀπὸ ( ) τραχήλου (θ) τὰ ἀρώματα;

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

CAP. IV.

Ecce es pulchra, [a] proxima mea, ecce es pulchra. Oculi tui [b] columbæ (a) extra taciturnitatem tuam. Capillamentum tuum, sicut greges caprarum, quæ revelatæ sunt de [c] Galaad. Dentes tui, sicut greges tonsarum, quæ ascenderũt de lavacro: quæ omnes (b) geminantes, & infœcunda non est in eis. Sicut (c) funiculus coccineus, labia tua, & eloquium tuum decorum. Sicut cortex mali punici, (d) gena tua extra taciturnitatem tuam. Sicut turris David, collum tuum, quæ ædificata est in (e) Thalpioth: mille [d] clypei pendent super eam, omnia jacula potentium. Duo ubera tua, sicut duo hinnuli gemelli capreæ, qui pascuntur in liliis, (f) Donec aspiret dies, et amoveantur umbræ. Ibo mihi ad montem myrrhæ, & ad (g) collem thuris. Tota [e] pulchra es, proxima mea, & macula non est in te. Veni à Libano sponsa, veni à Libano: venies, & transibis à principio (h) Fidei, à capite Sanir, & Ermon, à (i) latibulis leonum, à montibus pardorum: (k) [f] Cor abstulisti nobis, soror mea sponsa, cor abstulisti nobis (l) uno ex oculis tuis, in uno (m) ornamento cervicũ tuarũ. Quã (n) pulchra facta sũt ubera tua, soror mea sponsa? quàm pulchra facta sunt ubera tua (o) à vino? et odor [g] vestimentorum tuorum super omnia aromata. (p) [h] Favum destillant labia tua, sponsa: mel, & lac sub lingua tua: & odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris. Hortus conclusus soror mea sponsa; hortus conclusus, fons signatus.

1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Versio ÆTHIOPICA.

CAP.IV.ናሁ:ሠናይት:አንተ:ኀቤየ:ናሁ:ሠናይ 1
ት::አዕይንትኪ:ዘርግብ:: ሠዕርትኪ: ከመ:
መርዔተ:አጣሊ:: እለ:ተከሠተ:እምአድባ
ረ:ገላአድ::=› ሠነንኪ:ከመ:መርዕይ: እለ: 2
ተቀርጸ::እለ:ወፅአ:እምኀፃብ:: ኵሎን:እ
ለ:ይመንትዋ::ወአልቦ:እምኔሆን:መካን::=›
ከመ:ፈትሎ:ቀይሕ:ከናፍርኪ:: ወነባብኪ:አ 3
ደም:: ከመ:ቅረፍተ:ሮማን:መላትሕኪ:እን
በለ:አርምሞትኪ::=› ወከመ:ማኅፈደ:ደዊ 4
ት:ክሳድኪ:: እለ:ተሐንጸ: ውስተ: ተልፍዮ
ስ::ዐሠርቱ: ምእት: ንዋየ:ሐቅል:ስቁል:ው
ስቴታ::ኵሉን:መዋጽፍተ:ኃያላት::=› ክል 5
ሌ: አጥባትኪ:ከመ:ክልኤ: ዕጐለ:መንታ:ዘ
ወይጠል:ዘይትረዓይ:ውስተ:ጽጌያት::=› እ 6
ስከ:ሶበ: ያስተነፍስ:ዕለት:ወይትሐወስ: ጽላ
ሎት:: አሐውር:ሊተ:ኀበ:ደብረ:ከርቤ::
ውስተ:አውግረ:ስኂን::=›ኵለንታኪ:ሠናይ 7
ት:: ለብኪ : ነውረ : ወሊመንተሂ : ሳዕቤ
ከ::=› ንዒ:እምሊባኖስ:መርዓት:ንዒ:እም 8
ሊባኖስ:: ንዒ :ወትወጽኢ:እምቅድመ:ሃይማ
ኖት:: ወእምርእሰ:ሳኒር:ወአርሞንኤም::እ
ምግበበ: አናብስት: ወእምአድባረ: አናምር
ት::=› አፈኃፈኃክነ:እኀትየ:መርዓት::አ 9
ፈኃፈኃክነ:በምዕር :በአዕይንቲኪ:: በአሐ
ቲ:ንብረትኪ:ዘክሳድኪ::=› መአድም:አጥ 10
ባትኪ:እኀትየ:መርዓት:: ጥቀ:አደም:አጥባ
ትኪ:እምወይን:: ወማዓዛ : ዕፍረትኪ:እም
ኵሉ:አፈው::=› ጸቃውዕ:ይውሕዝ:እም 11
ከናፍርኪ::ሐሊብ: ወመዓር:እምታሕተ:ልሳ
ንኪ::ወጼና:አንፍኪ:ከመ:ጼና:ስኂን::=›ገነ 12
ት:እፀው:እኀትየ:መርዓት:: ገነት: እፀው:
ወዐዘቅት : ኃትምት::=›

INTERP. ÆTHIOP. [a] amica mea, [b] columbæ. Capillamentum tuum [c] montibus Galaad. [d] instrumenta bellica pendent [e] pulchra es, nec macula neque ejusmodi quidquam est in te. [f] Emollisti me soror mea sponsa, emollisti me modò ex oculis tuis, uno situ colli tui. [g] unguenti tui super omnia aromata. [h] Favus stillat de labiis tuis, lac & mel sub lingua tua: & odor narium tuarum, sicut

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 ٭ الفصل الرابع ٭ يا قريبتي ها انت جميلة ها انت حسناء ٭ عيناك حمامتان خلوا من
2 سكوتك ٭ شعرك كقطعان المعزى التي اعتلت من جلعاد ٭ واسنانك كقطعان المجزوز الصاعدة
3 من الاستحمام ٭ التي هي كلها ذوات اتوام ٭ وليست فيها ثكلى ٭ شفتاك كالخيط القرمزي وكلامك
4 لذيذ ٭ ووجناتك خدك كقشر الرمانة سوى حسن سكوتك ٭ عنقك كبرج داود المبني في تلبيوث
5 المعلق عليه الف ترس وكافة اسنة المقتدرين ٭ ثدياك كخشفي توم الغزالة اللذان يرعيان في
6 السوسن ٭ الى ان يفرغ النهار وتسير الافياء ٭ سامضي معه الى جبل المر والى تل الكندر
7 ٭ كلك جميلة يا قريبتي ٭ وليس فيك معاب ٭ ايتها العروس تعالي من لبنان هلمي من لبنان
8 تجيين فتعبرين من مبداء الامانة ٭ من راس سانير وحرمون ٭ ومن صير السباع ومن جبل
9 النمور ٭ ايتها العروس اختي الهبت قلوبنا من جمال عينيك ٭ بقلادة عنقك الواحدة ٭ ايتها
10 العروس اختي ما احسن جمال ثدييك ٭ ثدياك احسن من الخمر ٭ وطيب نسيم ثيابك افضل من
11 جميع الطيوب ٭ ايتها العروس شفتاك يقطران شهدا ٭ تحت لسانك عسل ولبن ٭ وطيب نسيم
12 ثيابك كنسيم لبنان ٭ اختي العروس بستان مغلق ٭ جنة مقفلة ٭ عين مختومة ٭

CAP. IV.

O Cognata mea, ecce tu formosa es, ecce tu pulchra es. Oculi tui sunt duæ columbæ, præter silentium tuum. Pili tui sicut greges caprarum quæ prodierunt è Galaad. 1
2 Et dentes tui sicut greges tonsi ascendentes à lotione, quorum omnes oves sunt gemellipara, & nulla est inter eas orba.
3 Labia tua sicut filum coccineum, & eloquium tuum jucundum: & mala genæ tuæ sicut cortex malogranati, præter decus taciturnitatis tuæ.
4 Collum tuum simile est turri Davidis ædificatæ in Talbios, cui sunt appensi mille clypei, omnesq; robustorum cuspides.
5 Ubera tua velut hinnuli gemelli cervæ, qui pascunt inter lilia,
6 Donec conficiatur dies, & procedant umbræ. Ibo cum eo ad montem myrrhæ & ad collem thuris.
7 Tota formosa es O cognata mea, & nullum est in te vitium.
8 O sponsa, veni de Libano, propera; de Libano venies ac transibis per initium Fidei, per caput Sanir & Harmon, per lustra leonum, & montem pardorum.
9 O sponsa soror mea, inflammâsti corda nostra pulchritudine oculorum tuorum, altero torque colli tui.
10 Heus sponsa soror mea, quàm speciosa est pulchritudo uberum tuorum! Ubera tua sunt vino pulchriora, & suavitas odoris vestimentorũ tuorum præstantior cunctis aromatibus.
11 Heus sponsa, labia tua stillant favum, sub lingua tua mel & lac; & suavitas odoris vestium tuarum velut fragrantia Libani.
12 Soror mea sponsa hortus est conclusus, viridarium obseratum, fons obsignatus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ܕܓܢܒܪܐ. * ܬܪܝܢ ܬܕ̈ܝܟܝ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܥܘܠܝܢ ܬܐܡܐ ܕܛܒܝܐ. ܕܪܥܝܢ ܒܫܘܫܢܐ. * ܥܕܡܐ ܕܢܦܘܚ
7 ܝܘܡܐ. ܘܢܬܪܟܢܘܢ ܛܠܠܐ. ܙܠܝ ܠܟܝ ܠܛܘܪܐ ܕܡܘܪܐ ܘܠܓܒܥܬܐ ܕܠܒܘܢܬܐ. * ܟܠܟܝ ܫܦܝܪܐ
8 ܩܪܝܒܬܝ. ܘܡܘܡܐ ܠܝܬ ܒܟܝ. * ܬܐ ܡܢ ܠܒܢܢ ܟܠܬܐ. ܬܐ ܡܢ ܠܒܢܢ. ܬܐܬܝܢ
ܘܬܥܒܪܝܢ ܡܢ ܪܝܫ ܐܡܢܐ. ܘܡܢ ܪܝܫ ܣܢܝܪ ܘܚܪܡܘܢ. ܡܢ ܡܥܪ̈ܬܐ ܕܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܡܢ
9 ܛܘܪ̈ܐ ܕܢܡܪ̈ܐ. * ܠܒܒܬܝܢܝ ܚܬܝ ܟܠܬܐ ܠܒܒܬܝܢܝ. ܒܚܕܐ ܡܢ ܥܝܢ̈ܝܟܝ. ܒܚܕ
10 ܩܛܪܐ ܡܢ ܨܘܪܟܝ. * ܡܐ ܫܦܝܪܝܢ ܬܕ̈ܝܟܝ ܚܬܝ ܟܠܬܐ. ܡܐ ܫܦܝܪܝܢ ܬܕ̈ܝܟܝ ܡܢ ܚܡܪܐ.
11 ܘܪܝܚ ܒܣܡ̈ܝܟܝ ܡܢ ܟܠ ܒܣܡ̈ܝܢ. * ܟܘܡܪܐ ܡܬܢܛܦ ܣܦܘ̈ܬܟܝ. ܟܠܗ ܕܒܫܐ
12 ܘܚܠܒܐ ܬܚܝܬ ܣܦܘ̈ܬܟܝ. ܘܪܝܚ ܠܒܘܫܟܝ. ܐܝܟ ܪܝܚ ܠܒܢܢ. * ܓܢܬܐ ܕܐܚܝܕܐ
ܚܬܝ ܟܠܬܐ. ܓܢܬܐ ܕܐܚܝܕܐ. ܡܒܘܥܐ ܕܚܬܝܡܐ.

gigantum. Geminæ tuæ mammæ sunt veluti duo hinnuli gemelli capreorum, pascẽ-
tes in liliis. Donec remittatur dies, & humi- 6
lientur umbræ, vade *O dilecta*, ad montes
myrrhæ & ad colles thuris. Tota pulchra 7
es propinqua mea, & macula non est in te.
Veni de Libano soror mea sponsa, veni de 8
Libano: venias, transeasque ab origine Amnarum *(i. indigenarũ)* & à vertice Sonir et Hermon, à cubili leonũ, & à montibus tigrium. Roborâsti me soror mea sponsa, roborâ- 9
sti me altero oculorum tuorum, unâ murenulâ colli tui. O quàm pulchræ sunt mammæ 10
tuæ soror mea sponsa, quàm pulchræ sunt mammæ tuæ præ vino, & odor fragrantiarum tuarum præ cunctis fragrantiis! Favum stil- 11
lant labia tua, omne mel & lac sub labiis tuis: & odor indumenti tui sicut odor Libani. Hortus clausus est soror mea sponsa, hor- 12
tus clausus, fons obsignatus.

שיר השירים : ה

punicorũ malorũ paradiſus tuæ Propagines
13 שלחיך פרדס רמונים
cum cyperi : dulcedinum fructu cum
עם פרי מגדים כפרים עם
, caena , crocus & , Nardus . nardis
14 נרדים : נרד וכרכם קנה
: thuris lignis omnibus cum cinnamomũ &
וקנמון עם כל־עצי לבונה
omnibus cum , aloes & , myrrha
מר ואהלות עם כל־
hortorum Fons . aromatum capitibus
15 ראשי בשמים : מעין גנים
fluentium & ; viventium aquarum puteus
באר מים חיים ונזלים
veni & , Aquilo Excitare . Lebanon de
16 מן־לבנון : עורי צפון ובואי
fluant , meum hortum perfla , Auſter
תימן הפיחי גני יזלו
meus dilectus veniat : illius aromata
בשמיו יבא דודי
fructum comedat & , ſuum hortum ad
לגנו ויאכל פרי
. ſuorum dulcedinum
מגדיו :

CAP. V. ה

, ſponſa mea ſoror meũ hortum in Veni
1 באתי לגני אחתי כלה
, meo aromate cum meã myrrham collegi
אריתי מורי עם־בשמי
, meo melle cum meum favum comedi
אכלתי יערי עם־דבשי
comedite : meo lacte cum meũ vinũ bibi
שתיתי ייני עם־חלבי אכלו
. dilecti vos inebriate & , bibite , ſocii
רעים שתו ושכרו דודים :
vox : vigil meũ cor & , dormiens Ego
2 אני ישנה ולבי ער קול
mihi Aperi , pulſantis mei dilecti
דודי דופק פתחי־לי
, mea columba , mea amica , mea ſoror
אחתי רעיתי יונתי
eſt plenum meum caput quia , mea perfecta
תמתי שראשי נמלא
. noctis guttis mei cincinni ; rore
טל קוצותי רסיסי לילה :
quomodo , meã tunicam me Expoliavi
3 פשטתי את־כתנתי איככה
, meos pedes lavi ? illam induam
אלבשנה רחצתי את־רגלי
meus Dilectus ? illos inquinabo quomodo
איככה אטנפם : דודי
4
mea viſcera & , foramine è ſuã manũ miſit
שלח ידו מן־החור ומעי
ego Surrexi . eo ſuper tumultuaverunt
המו עליו : קמתי אני
5
meæ manus & : meo dilecto aperiendũ ad
לפתח לדודי וידי
myrrhã mei digiti &, myrrhã ſtillaverunt
נטפו־מור ואצבעתי מור
. ſeræ manubria ſuper tranſeuntem
עבר על כפות המנעול :
meus dilectus &, meo dilecto ego Aperui
6 פתחתי אני לדודי ודודי
, eſt egreſſa mea anima : tranſierat , circuierat
חמק עבר נפשי יצאה
non & , eum quæſivi , ipſum loquendo in
בדברו בקשתיהו ולא
non & , eum vocavi ; eum inveni
מצאתיהו קראתיו ולא
cuſtodes me Invenerunt . mihi reſpondit
7 ענני : מצאני השמרים
me percuſſerunt , civitate in circumeuntes
הסבבים בעיר הכוני
meũ pallium tulerunt ; me vulneraverũt
פצעוני נשאו את־רדידי
. murorum cuſtodes me deſuper
מעלי שמרי החמות :

תרגום Targum.

13 שלחיך ועולמיך מלין פקודיא הכרמונין ורחימין לנשיהון
וילדין בנין כן צדיקין כותהון וריחיהון מטול הכי כבוסמנין
14 טבין דגנתא דעדן כפורין עם רשקין : נרד רשק ומוריקא
וקנה בוסמא וקנמון עם כל קיסי לבונתא מירא דכיא
15 ואקסיל אלואין עם כל מיני בוסמנין : מעיין ומיא
דשילוח מדברין בניח עם מותר מיין דנגדין מן לבנון
לאשקאה ית ארעא דישראל בגין דאנון עסיקין בפתגמי
אוריתא דמתילין לבירא דמיין חיין ובזכותא דנסוך מיא
דנסכין על מדבחא בבית מקדשא דמתבני בירושלם
16 דמתקרי לבנון : עורי ועל סטר צפונא הוה פתורא ועלוהי
תרי עסר לחמין דאפין ועל סטר דרומא הות בוצינא
לאנהרא ועל מדבחא הוו מקרבין כהניא קורבניא ומסקין
עלוי קטורת בוסמין כנשתא דישראל אמרת יעול אלהיא
רחימי לבית מקדשא וקבל ברעוא קורבנהון דעמיה :

ה

1 באתי אמר קודשא בריך הוא לעמיה בית ישראל עלית
לבית מקדשי דבנית לי אחותי כנשתא דישראל דמתילא
לננפי צניעא ואשריתי שכינתי בינך קבלית ית קטורת בוסמיך
דעבדית לשמי שלחית אשתא מן שמיא ואכל ית עלון וית
נכסת קודשיא אתקבל ברעוה קרמי נסוך חמר סומק וחמר
חיור דנסיכו כהניא על מדבחי כען אתו כהניא רחמי פקודי
אכלו מה דמשתאר מן קורבניא ואתפנקו מן טובא דאתעתד
2 לכון : אני בתר כל פתגמיא האלין חבו עמא בית ישראל
ומסר יתהון ביד נבוכדנצר מלכא דבבל ואוביל יתהון בגלותא
והוו דמין בגלותא כגבר דמכא דלא יכיל לאתערא משנתיה
וקל רוחא דקודשא מזהרא להון על יד נביאיא והות עירא
יתהון מדמוך לבהון ענה רבון כל עלמא וכן אמר הדרי
בתיובתא פתחי פומיך ובועי ושבחי לי אחתי רחמתי כנשתא
דישראל דמתילא ליונתא בשלימות עובדיך ארום שער רישי
אתמלי מן דמעתיך כגבר דסער רישיה מצטבע מטלא
דשמיא וציצית נורי אתמלי מן טפי עיניך כגבר דציצית
3 נורוהי מלין מטפי מטרא דנחתין בליליא : פשטתי ענת
כנשתא דישראל כל קבל נביאיא הא כבר אעדיתי מני
ניר פקודוי ופלחית לטעות עממיא והכדין יהוין לי אפין
למהדר לותיה אתיב להון מרי עלמא על יד נביאיא ואף
אנא הא כבר סלקית שכנתי מבינך והכדין אהדור ואת
עבדת עובדין בישין ואנא קדשית ית רגלי מסובתך והכדין
4 אטנפנון בינך בעובדיך בישיא : דודי כד אתגלי מן קדם
יי דעמא בית ישראל לא צבן למהדר ולמתב לותיה
אושיט מחת גבורתיה על שבטא דראובן וגד ופלגות שבטא
דמנשה למעברא לירדנא ומסר יתהון ביד סנחריב מלכא
דאתור ואגלי יתהון בלחלח ובחבור נהרי גוזן וקרוי מדי ודבר
מידהון עגלא מתכא דשוי ירבעם חיבא בלשם דן דמתקריא
פמיאס ביומי פקח בר רמליהו וכד שמעת אנא רחמי אתגלגלו
5 עליהון : קמתי וכדו תקפת עלי מחת גבורתא דיי תהית
על עובדי וכהניא קריבו קרבנא ואסיקו קטורת בוסמין ולא
אתקבל ברעוא ארום מרי עלמא אחד דשי תיובתא
6 באנפי : פתחתי אמרת כנשתא דישראל צביתי למתבע
אולפן מן קדם יי ואיהו סלק שכנתיה מביני ונפשי תאבת
לקל מלוי תבעית שכינת יקריה ולא אשכחית צליתי קדמוהי
7 ואיהו טלל שמיא בעננין ולא קבל צלותי : מצאוני ארביקו
לי כשדאי דנטרין אורחתא ומעיקין חזור חזור על קרתא
דירושלם מני קטלו בחרבא ומני אובילו בשביתא נטלו
תנא דמלכותא מעל צוריה דצדקיהו מלכא דיהודה ואובילו
יתיה ברבלא וסמו ית עינוהי עמא דבבל דמעיקין על קרתא
ונטרין ית שוריא :

Paraph. Chald. Verſio Latina.

Juvenes autem tui pleni ſunt præceptis ſicut malogranata, & diligunt uxores ſuas, & generant filios juſtos ſimiles ſibi, & ideò odor eorum ſicut aromata optima horti voluptatis, & ſicut cypri cum nardo. Nardus, & crocus, & calamus aromaticus, & cinnamomum cum omnibus lignis thuris, myrrha munda & ligna aloes cum omnibus ſpeciebus laudabilium aromatum. Et aquæ Siloe quæ ducuntur in quiete cum reliquis aquis quæ defluunt de Libano ut irrigent terram Iſrael, eò quòd navant operam verbis Legis, quæ comparatur puteo aquarum viventium; & in justitia libationis aquarum quæ libantur ſuper altare in domo ſanctuarii quæ ædificata eſt in Jeruſalem, quæ vocatur Libanus. Et in latere Aquilonari erat menſa, & ſuper eam duodecim panes facierum, & in latere Auſtrali erat candelabrum ad illuminandum, & ſuper altari offerebant Sacerdotes oblationes, & adolebant ſuper illo incenſum aromatum. Dixit populus Iſrael: Ingrediatur Deus dilectus meus in domum ſanctuarii, & ſuſcipiat voluntariè oblationes populi ſui.

CAP. V.

Dixit ille ſanctus & benedictus populo ſuo domus Iſrael: Ingreſſus ſum domum ſanctuarii mei quam ædificâſti mihi ſoror mea congregatio Iſrael, quæ comparata es ſponſæ honeſtæ, & habitare feci majeſtatem meam in medio tui; ſuſcepi incenſum aromatum tuorum quod feciſti nomini meo: miſi ignem de cœlis, qui comſumpſit holocauſta & victimas ſanctificatas; ſuſcepta eſt voluntariè coram me libatio vini rubicundi, & vini albi quod libaverunt Sacerdotes ſuper altare meum. Nunc autem venite Sacerdotes diligentes præcepta mea, comedite quod relictum eſt de oblationibus, & delectamini bonis quæ præparata ſunt vobis. Poſt omnia verba hæc peccaverunt populus domus Iſrael, & tradidit eos in manus Nabuchodonoſor regis Babylonis, & abduxit eos in captivitatem: & erant ſimiles in captivitate viro dormienti, qui non poteſt expergiſci de ſomno ſuo: & vox Spiritus ſancti admonebat eos per manus Prophetarum, & excitabat eos de ſomno cordis eorum. Reſpondit dominator totius ſeculi, & ſic ait: Convertere ad pœnitentiam, aperi os tuum & exulta & lauda me ſoror mea dilecta mea ſynagoga Iſrael, quæ comparata es columbæ, in perfectione operum tuorum: quoniam capilli capitis mei pleni ſunt lachrymis tuis, ſicut vir cujus capilli capitis tinguntur de rore cœli, & cincinnus cæſariei meæ repletus eſt guttis oculorum tuorum, ſicut vir cujus cincinnus cæſariei ſuæ plenus eſt guttis pluviæ quæ deſcendunt in nocte. Reſpondit cœtus Iſrael coram Prophetis: Ecce jam abſtuli à me jugum præceptorum ejus, & ſervivi idolis populorum: quomodo ergo erit mihi facies ut convertar ad eum? Reſpondit eis dominator ſeculi per manum Prophetarum: Ego quoque abſtuli majeſtatem meam de medio tui, & quomodo convertar? tu autem feciſti opera mala: ego ſanctificavi pedes meos ab immunditiis tuis, ſed quomodo coinquinabo eos inter te operib' tuis malis? Quando manifeſtum fuit coram Domino quòd populus domus Iſrael nolebat pœnitentiam agere, et converti ad eum, extendit plagam fortitudinis ſuæ contra tribum Ruben et Gad et dimidiam tribum Menaſſe quæ erat trans Jordanem, et tradidit eos in manus Sennacherib regis Aſſyriorum, qui tranſtulit eos in Lachlach et Chabor fluminis Gozan, et civitates Medorum, et tulit è manu eorum vitulum conflatilem quem poſuerat Jeroboam impius in Leſem-dan, quæ vocata eſt Pameias, in diebus Phacee filii Romeliæ: et quando audivi ego, miſerationes meæ revolutæ ſunt ſuper eos. Cùm autem prævaluit contra me plaga fortitudinis Domini, obſtupui propter opera mea: et Sacerdotes obtulerunt oblationes, et adoleverunt incenſum aromatum, et non fuit acceptum cum beneplacito: quoniam dominator ſeculi clauſit portas pœnitentiæ in conſpectu meo. Dixit cœtus Iſrael: Volui quærere doctrinam à facie Domini; ipſe autem abſtulit majeſtatem ſuam de medio mei: et anima mea deſideravit vocem verborum ejus: quæſivi majeſtatem gloriæ ejus, et non inveni: oravi coram eo, et ipſe obumbravit cœlos nubibus, et non ſuſcepit orationem meam. Comprehenderunt me Chaldæi qui cuſtodiebant vias, & obſidebant in circuitu contra civitatem Jeruſalem; quoſdam meorum occiderunt gladio, et quoſdam meorum duxerunt in captivitatem. Tulerunt torquem regium Sedechiæ regis Juda de collo ejus, et duxerunt eum in Ribla, et excæcaverunt oculos ejus populi Babylonis qui obſidebant civitatem et cuſtodiebant muros.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible] *
14 [illegible]
15 [illegible] *
16 [illegible]

Miſſio tua, paradiſus malorum punicorum cum fructibus pomorum, cyprus cum nardo. Et croco; fiſtula, & cinnamomum, cum lignis thurifero, myrrha, & aloë, cum omnibus præcipuis aromatibus. Fons hortorum, puteus aquarum viventium effluentium è Libano. Expergiſcere Aquilo, & veni Auſter, perfla hortum meum, ut fluant aromata ...

Versio VULG. LAT.

13 Emissiones tuæ paradisus malorū punicorū cū pomorū fructib'. Cypri cū
14 nardo. Nard' & croc', fistula & cinnamomū cū universis lignis Libani,
myrrha & aloë cum omnib' primis
15 unguentis. Fons hortorum: puteus aquarū viventiū, quæ fluunt impetu
16 de Libano. Surge Aquilo, & veni Auster, perfla hortū meū, & fluant aromata illius.

CAP. V.

1 VEniat dilect' me' in hortū suū, & comedat fructū pomorū suorū. Veni in hortū meū, soror mea sponsa, messui myrrhā meā cū aromatib' meis: comedi favū cū melle meo, bibi vinū meū cū lacte meo: comedite amici, & bibite, & inebriamini charissimi.
2 Ego dormio, & cor meū vigilat: vox dilecti mei pulsantis; Aperi mihi soror mea, amica mea, columba mea, immaculata mea: quia caput meum plenū est rore, & cincinni mei guttis noctiū.
3 Expoliavi me tunicā meā, quomodò induar illā? lavi pedes meos, quomodò inquinabo illos?
4 Dilect' me' misit manū suā p foramē, & venter me' intremuit ad tactū ejus.
5 Surrexi, ut aperirē dilecto meo: man' meæ stillaverūt myrrhā, & digiti mei pleni myrrhā probatissimā.
6 Pessulum ostii mei aperui dilecto meo: at ille declinaverat, atq; transierat. Anima mea liquefacta est, ut locut' est: quæsivi, et non inveni illū: vocavi, et non respondit mihi.
7 Invenerunt me custodes qui circumeunt civitatē: percusserunt me, et vulneraverunt me: tulerunt palliū meum mihi custodes murorum.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

13 Ἀποστολαί σου (ι) παράδεισος ῥοῶν † μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων, † κύπροι μετὰ νάρδων·
14 † Νάρδος καὶ κρόκος, † κάλαμος καὶ κιννάμωμον, † μετὰ πάντων ξύλων τοῦ Λιβάνου, † σμύρνα, ἀλώθ, μετὰ πάντων
15 πρώτων μύρων, † (κ) Πηγὴ κήπου, καὶ φρέαρ ὕδατος
16 ζῶντος † καὶ ῥοιζοῦντος ἀπὸ τοῦ Λιβάνου. † Ἐξεγέρθητι Βοῤῥᾶ, καὶ ἔρχου Νότε, † (λ) καὶ διάπνευσον κῆπόν μου, † καὶ ῥευσάτωσαν ἀρώματά μου.

MS. A. (ι) παράδεισος μετὰ καρποῦ (κ) Πηγὴ κήπων, φρέαρ (λ) διάπνευσον

ΚΕΦ. ε'.

1 † ΚΑταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς (α) κῆπον αὐτοῦ, † καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ. † εἰσῆλθον εἰς κῆπόν μου ἀδελφή μου νύμφη· † ἐτρύγησα σμύρναν μου μετὰ ἀρωμάτων μου, † ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου, † ἔπιον οἶνόν μου μετὰ γάλακτός μου. † φάγετε (β) πλησίοι καὶ πίετε, καὶ μεθύσθητε
2 ἀδελφοί. † Ἐγὼ καθεύδω, καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ. † φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν, † Ἄνοιξόν μοι (γ) ἡ πλησίον μου, ἀδελφή μου, † περιστερά μου, τελεία μου· † ὅτι ἡ κεφαλή μου ἐπλήσθη δρόσου, † καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκάδων νυ-
3 κτός. † Ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου, πῶς (·) ἐνδύσομαι αὐτόν; † ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου, πῶς μο-
4 λυνῶ αὐτούς; † Ἀδελφιδός μου ἀπέστειλεν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀπῆς, † καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη ἐπ' αὐ-
5 τόν. † Ἀνέστην ἐγὼ ἀνοῖξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου, † (δ) χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν, † δάκτυλοί μου
6 σμύρναν πλήρη † ἐπὶ χεῖρας τοῦ κλείθρου. † Ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου· † ἀδελφιδός μου παρῆλθε· † (ε) ψυχή μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ. † ἐζήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὗρον αὐτόν, † ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ (ζ) ὑπή-
7 κουσέ μου. † Εὕροσάν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει, † ἐπάταξάν με, ἐτραυμάτισάν με· † ἦραν τὸ θέριστρόν μου ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων.

MS. A. (α) κῆπόν μου, (β) οἱ πλησίον (γ) ἀδελφή μου, ἡ πλησίον μου, περιστερά (·) ἐνδύσωμαι (δ) αἱ χεῖρές μου (ε) ἡ ψυχή μου (ζ) ἐπήκουσέν μου.

Versio GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ, Transl. LAT.

13 [i] *Emissiones tuæ paradisus malorum punicorū cum fructu (q) nucum. Cyperi cum nardis,*
14 *Nardus, & crocus, calamus, et cinnamomū cū omnib' lignis Libani: myrrha, (r) aloth, cum omnibus primis unguentis.*
15 *Fons horti, & puteus aquæ viventis, (s) & cum strepitu fluentis è Libano.*
16 *Exurge [k] Aquilo, et veni Auster, & aspira hortum meum, & (t) fluant aromata (u) mea.*

CAP. V.

1 D*Escendat [a] fraternus meus in hortum meum: & comedat [b] fructum (a) nucū ejus. Introivi in hortum meum, soror mea sponsa: vindemiavi myrrham meam cum aromatibus meis: (b) manducavi panem meum cum melle meo: bibi vinum meum cum lacte meo. Comedite [c] proximi, & bibite, & inebriamini (c) fratres.*
2 *Ego dormio, & cor meū vigilat. Vox fraterni mei pulsat ad ostium; Aperi mihi [d] proxima mea, soror mea, columba mea, perfecta mea. Quia caput meum impletum est rore, & cincinni mei guttis (d) noctis.*
3 *Exui tunicam meā: quomodò induā illam? Lavi pedes meos; quomodò inquinabo illos?*
4 *[e] Fraternus meus emisit manum suam de prospectu: & venter meus conturbatus est super (e) ipsum.*
5 *Exurrexi ego aperire fraterno meo: manus meæ stillaverunt myrrham; digiti mei myrrhā plenam super (f) manus pessuli.*
6 *Aperui ego [f] fraterno meo: fraternus meus (g) transiit: (h) anima mea egressa est in sermone ejus. Quæsivi eum, & non inveni eum: vocavi eū, & non obaudivit me.*
7 *Invenerunt me custodes, qui [g] circumeunt in civitate; percusserunt me, (i) vulneraverunt me; tulerunt (k) [h] theristrum meum à me custodes murorum.*

Versio ÆTHIOPICA.

13 ፍናወ : ዚአከ :: ገነት፡ምስለ፡ፍሬ : ዕቅማ 13
14 ሓ ::=፦ ቆዕ፡ምስለ፡ናርደስ::ናርደስ፡ወምጽ 14
ርይ:: ቀጺሞት፡ወቀናንሞስ::ምስለ፡ኵሉ፡ዕ
ፀወ፡ሊባኖስ:: ከርቤ፡ወዐልወ፡ምስለ፡ኵሉ፡
15 ሞቅድም፡ዕፍረታት::=፦ ነቅዐ፡ገነት፡ዐዘቅ 15
ተ፡ማየ፡ ሕይወት:: ዘይውሕዝ፡ እምሊባኖ
16 ስ::=፦ተንሥእ፡ሰሜን፡ወነዐ፡ደቡብ::ንፋሕ፡ 16
ገነትየ:: ወይትኀዝ፡አፈዋተ፡ዚአየ::=፦
CAP. V. ለይረድ፡ ወልድ፡ እኁየ፡ ውስተ፡ገ 1
ነቱ:: ወይብላዕ : እምፍሬ : አቅማሂሁ::
1 በአኩ : ውስተ፡ገነትየ : እኅትየ : መርዐት::
አረርኩ፡ከርቤ፡ምስለ፡ አፈዋትየ:: በላዕኩ፡
ኅብስትየ : ምስለ፡ መዓርየ : ሰተይኩ፡ ወይን
የ : ምስለ : ሐሊብየ:: በልዑ : ካልአንየ : ወ
ጸግቡ:: ወሰክሩ፡ ውሉደ : አኃዊየ ::=፦ አ 2
ነ፡ንዉም : ወልብየ : ንቁህ:: ቃለ : ወልድ፡
እኁየ፡ ይጐድጕድ : ኆኅተ::አርኅዊ፡እኅ
2 ትየ፡ ካልእትየ:: ርግብየ : ፍጽምት:: እስ
መ፡ርእስየ፡ምሉእ፡ጠለ:: ወድምድማየ፡
ነፍነፈ፡ሌሊት::=፦ አውጻእኩ፡ልብስየ፡እፎ 3
ኑ፡እለብሶ:: ተኀፀብኩ፡እግረየ፡እፎኑ፡እጌ
ምኖን::=፦ወልድ፡እኁየ፡ፈነወ፡እዴሁ፡እንተ፡ 4
3 ስቍረት::ከርሠየ፡ደንገፀት፡ 5 ተንሣእኩ፡
አርኅዎ፡ለወልድ፡እኁየ:: እደዊየ፡ውሕ
4 ዘ፡ከርቤ:: ወአጻብዕየ፡ ከርቤ : ምሉኣት::
ውስተ፡እደ፡መንሥግ:: 6 አነ፡አርኅውክዎ፡ለ
5 ወልድ፡እኁየ::ወልድ፡እኁየ፡ኀለፈ::ነፍስየ፡
ደንገፀት፡እምቃሉ:: ኀሠሥክዎ፡ወኢረከብ
ክዎ::ጸዋዕክዎ፡ወኢተሰጥወኒ::=፦ ረከቡኒ፡ 7
6 መዐቅብ፡አለ፡ያዐቅቡ፡ሀገረ:: ዘበጡኒ፡ ወሬ
ቀዉኒ::ነሥኡ፡ግልባብየ፡እምላዕለ፡ርእስየ፡
አለ፡የዓቅቡ፡ቅጽረ::=፦
7

INTERP. ÆTHIOP. [i] Emissio tua hortus cum fructu pomorum, [k] Auster & veni Aquilo, CAP. V. [a] nepos meus in hortum ejus: [b] fructum pomorum ejus. [c] sodales mei, & saturamini, & inebriamini nepotes mei. [d] soror mea, amica mea, columba mea perfecta. [e] Nepos meus emisit manum suam per foramen: venter meus conturbatus est. Exurrexi & aperui nepoti meo: [f] nepoti meo: nepos meus transiit: anima mea conturbata est [g] custodiunt civitatem; [h] velum meum de capite meo qui custodiunt arcem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وسايلك بستان ذو ثمر * اطراف الاغصان * ازهار * مع الوان البان والزعفران * وقصب الذريرة
14 ووسط الطيب * مع كافة شجر لبنان * مر وعود * مع جميع اوايل الطيوب * عين بستان * بير
15 الماء الحي الذي يجري من لبنان * انهض يا شمال وهلم يا قبلي * وهبا على بستاني واسكبا طيوبي *
16

* الفصل الخامس * ليترل ابن اخي الى بستانه وليأكل ثمر فاكهته *

1 * العروس اخي دخلت الى بستاني * اقتطفت المر الذي لي مع طيوبي * اكلت خبزي مع
عسلي * شربت خمري مع لبني * كلوا يا اقربايي واشربوا يا اخوتي واسكروا * انا نايم وقلبي
2 ساهر * صوت ابن اخي يقرع على الباب * افتحي لي يا اختي وقريبتي حمامتي كاملتي لان راسي
امتلا ندى * وعناقيدي تنضح ليلا * قد خلعت ثوبي فكيف البسه * قد غسلت قدمي
3 فكيف اوسخهما * ابن اخي ارسل يده من النقب * وجوفي اندهل عليه * فقمت انا لافتح لابن
4 اخي * يداي قطرتا مرا * اصابعي مملوة مرا على يدي القفل * وفتحت انا لابن اخي *
5 ابن اخي جاز * نفسي خرجت بكلمته * طلبته فما وجدته * دعوته فما اطاعني * وجدني
6 الحراس الذين يطوفون المدينة * فضربوني وجرحوني * حراس الاسوار اخذوا [illegible] مني *
7

13 *Emissiones tuæ hortus frugifer frondes ramorum, flores,*
14 *Cum generibus nardi & croci, calami cinnamomi, & costum aromaticum, cum universis arboribus Libani, myrrha, & aloë, cū omnibus præcipuis aromatibus.*
15 *Fons horti, puteus aquæ cum murmure decurrit è Libano.*
16 *Surge O Aquilo, & veni O Auster, ac perflate super hortum meum, & effundite aromata mea;*

CAP. V.

U*T descendat nepos meus in hortum suum, comedatque fructus pomorum ejus.*
1 *Sponsa soror mea ingressa est hortum meū, decerpsi myrrham meā cū aromatibus meis; comedi panē meū cū melle meo, bibit vinū meū cū lacte meo. Comedite O propinqui mei, & bibite O fratres mei, ac inebriamini.*
2 *Ego dormio, & cor meum vigilat. Vox nepotis mei pulsantis ostium. Aperi mihi O soror mea, & propinqua mea, columba mea, perfecta mea: quia caput meū repletū est rore, & botri mei stillant noctu.*
3 *Jam exui tunicā meam, quomodo induam illā? lavi pedes meos, quomodo coinquinabo eos?*
4 *Nepos meus immisit manum suam per foramen, & venter meus obstupuit super eū.*
5 *Surrexi ego ut aperirem nepoti meo; manus meæ stillaverunt myrrhā, digiti mei pleni sunt myrrhā secus pessulum.*
6 *Aperiente me nepoti meo, nepos meus pertransierat: anima mea egressa est ad sermonem ipsius. Quæsivi eum, nec inveni: vocavi illum, & non acquievit mihi.*
7 *Invenerunt me custodes qui obeunt urbem, percusserunt ac vulneraverunt me: custodes murorum abstulerunt à me pallium meum.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܩܦܠܐ ܗ * ܢܐܬܐ ܕܕܝ ܠܓܢܬܗ܂ ܘܢܐܟܘܠ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܒܣܬܢܘܗܝ܀ ܐܬܝܬ
ܠܓܢܬܝ ܚܬܝ ܟܠܬܐ܂ ܩܛܦܬ ܡܘܪܝ ܥܡ ܒܣܡܝ܂ ܐܟܠܬ ܚܠܝܘܬܝ ܥܡ ܕܒܫܝ܂ ܐܫܬܝܬ
ܚܡܪܝ ܥܡ ܚܠܒܝ܂ ܐܟܘܠܘ ܚܒܪܝ܂ ܘܐܫܬܘ ܘܪܘܘ ܕܕܝ܀ * ܐܢܐ ܕܡܟܐ ܘܠܒܝ ܥܝܪ܂ ܩܠܗ ܕܕܕܝ ܕܢܩܫ܂
2 ܦܬܚܝ ܠܝ ܚܬܝ ܘܩܪܝܒܬܝ ܝܘܢܬܝ ܕܡܫܠܡܬܐ܂ ܕܪܫܝ ܐܬܡܠܝ ܛܠܐ܂ ܘܩܘܨܘܬܝ ܢܛܦܐ
ܕܠܠܝܐ܀ ܐܫܠܚܬ ܟܘܬܝܢܝ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܠܒܫܝܗ܂ ܐܫܝܓܬ ܪܓܠܝ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܛܢܦ ܐܢܝܢ܀ * ܕܕܝ ܐܘܫܛ ܐܝܕܗ
3 ܡܢ ܟܘܬܐ܂ ܘܡܥܝ ܐܬܬܙܝܥܘ ܥܠܘܗܝ܀ * ܩܡܬ ܐܢܐ ܕܐܦܬܚ ܠܕܕܝ܂ ܘܐܝܕܝ ܢܛܦܝ ܡܘܪܐ܂
4 ܘܨܒܥܬܝ ܡܘܪܐ ܢܛܦܝ ܥܠ ܐܝܕ ܐܚܘܕܐ܀ * ܦܬܚܬ ܐܢܐ ܠܕܕܝ܂ ܘܕܕܝ ܐܬܦܢܝ ܥܒܪ܂ ܢܦܫܝ
5 ܢܦܩܬ ܒܡܡܠܠܗ܂ ܒܥܝܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܬܗ܂ ܩܪܝܬܗ ܘܠܐ ܥܢܢܝ܀ * ܐܫܟܚܘܢܝ ܢܛܘܪܐ
6 ܕܡܚܕܪܝܢ ܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܡܚܘܢܝ ܘܦܨܥܘܢܝ܂ ܫܩܠܘ ܪܕܝܕܝ ܢܛܘܪܐ ܕܫܘܪܐ܀
7

CAP. V.

V*Eniat patru' me' ad hortū suū, & comedat è fructib' pomorum suorū.*
1 Veni ego ad hortū meum soror mea: sponsa, veni ego ad hortū meū, myrrham meā legi cum aromatibus meis, comedi suavitatē meā cum melle meo, bibi vinū meū cum lacte meo: edite sodales mei, bibite, & inebriamini patrui mei.
2 Ego dormio, & cor meū vigilat. Vox est patrui mei pulsantis. Aperi mihi soror mea, propinqua mea, colūba mea perfecta: siquidē caput meū impletum est rore, & cincinni mei stillis nocturnis.
3 Exui tunicā meā, quomodo induerē eā? lavi pedes meos, quomodo inquinarē eos?
4 Patru' me' porrexit manū suā è foramine, & viscera mea eruperunt in eū.
5 Surrexi ego ut aperirē patruo meo, et manus mea stillavit myrrhā, et digiti mei myrrham stillārunt sec' serā.
6 Aperui ego patruo meo, at patru' me' se subducens præterierat: anima mea egressa est ipso loquente. Quæsivi eū, & non inveni eū: compellavi eū, & nō respōdit mihi.
7 Offenderūt me custodes qui circumeūt in urbe, percusserūt ac vulnerārūt me; abstulerūt à me pallium meum custodes mœnium.

שיר השירים : ו

Jerusalaim filiæ vos Adjuravi
8 השבעתי אתכם בנות ירושלם
quid meum dilectum inveneritis si
אם תמצאו את דודי מה
ego amore ægra quia ? ei indicabitis
תגידו לו שחולת אהבה אני:
pulcherrima dilecto præ tuus dilectus Quid
9 מה דודך מדוד היפה
dilecto præ tuus dilectus quid ? mulieribus in
בנשים מה דודך מדוד
meus Dilectus ? nos adjurasti sic quia
10 שככה השבעתנו: דודי
vexillatus , rubicundus & , candidus
צח ואדום דגול
auri massa ejus Caput . millibus decem à
11 מרבבה: ראשו כתם
nigri crispi ejus cincinni obrizi
פז קוצותיו תלתלים שחרות
columbæ sicut ejus Oculi . corvus veluti
12 כעורב: עיניו כיונים
sic lavantes , aquarum torrentes super
על אפיקי מים רחצות
plenitudinem super manentes , lacte in
בחלב ישבות על מלאת:
aromatis sulci linea sicut ejus Maxillæ
13 לחיו כערוגת הבשם
ejus labia : aromatum flores
מגדלות מרקחים שפתותיו
transeuntē myrrham distillantia lilia
שושנים נטפות מור עבר:
pleni , auri circuli ejus Manus
14 ידיו גלילי זהב ממלאים
eboris nitor ejus viscera : tharsis in
בתרשיש מעיו עשת שן
columnæ ejus Coxæ . sapphiris obtecta
15 מעלפת ספירים: שוקיו עמודי
obrizi auri bases super fundatæ marmoris
שש מיסדים על אדני פז
electus , Lebanon ut ejus aspectus
מראהו כלבנון בחור
dulcedines ejus Palatum . cedri ut
16 כארזים: חכו ממתקים
meus dilectus iste : desideria ipse totus &
וכלו מחמדים זה דודי
Jerusalaim filiæ meus socius iste &
וזה רעי בנות ירושלם:
pulcherrima tuus dilectus abiit Quò
17 אנה הלך דודך היפה
tuus dilectus respexit quò ? mulieribus in
בנשים אנה פנה דודך
? tecum eum quæremus &
ונבקשנו עמך:

CAP. VI. ו

suum hortum ad descendit meus Dilectus
1 דודי ירד לגנו
pascendū ad : aromatis sulcorum lineas ad
לערגות הבשם לרעות
lilia colligendum ad & , hortis in
בגנים וללקט שושנים:
mihi meus dilectus & , meo dilecto Ego
2 אני לדודי ודודי לי
tu Pulchra . liliis in pascens
3 הרעה בשושנים: יפה את
decora , Tirsah sicut mea amica
רעיתי כתרצה נאוה
exercitus ut terribilis : Jerusalaim sicut
כירושלם אימה כנדגלות:

תרגום TARGUM.

8 השבעתי אמרת כנשתא דישראל אשבעית לכון נביאיא בגזירת
מימרא דיי מאים אתגלית עליכון רחמתכון חזיאו קדמוהי
9 דמרעיתא מן חבת רחמוהי אנא : מה ענו נביאיא ואמרו
לבית ישראל אידין אלהא אנת בעיא למפלח כנשתא דישראל
שפירתא מכל עממיא לאידין אנת צביא למדחל דהכדין קימת
10 עלנא : דודי בכן שריאת כנשתא דישראל למשתעי בשבחא
למרי עלמא וכן אמרת להדוא אלהא רעותי למפלח דעטיף
בימםא באצטלא חיור כתלגא וזיו יקרא דיי דאנפוהי זהרין
כנורא מסגיאות חוכמתא וסברא דהוא מחדת שמועין חדתין
בכל יומא ועתיד לפרסמנון לעמיה ביומא רבא וטקסיה על
11 רבוא רבבן מלאכין דמשמשין קדמוי : ראשו אורייתיה די היא
רגיגה מדהב טב ופירוש מליא דבהון דגורין דגורין טעמין
ופקודין למן דנטרין להון חורין כתלגא ודלא נטרין יתהון
12 אוכמין כאגפי עורבא : עיניו עינוהי מסתכלין תדירא על
ירושלם לאוטבא לה ולברכא לה מרישא דשתא ועד סופא
דשתא כיונין דקימין ומסתכלין על מפקנות מיא בגין זכותא
דיתבי סנהדרין דעסקין באוריתא ומנהרין ית דינא למהוי
שעיע כחלב ויתבין בבית מדרשא ומתינין בדינא עד דגמרין
13 לזכאה ולחיבא : לחיו תרין לוחי אבנין דיהב לעמיה כתיבן
בעשר שטין דמין לשטי גנת בוסמא מרבין דקדוקין וטעמין
היכמה דגנוניתא מרבי בוסמין וספותי חכימוי דעסקין
באוריתא ולחין טעמין בכל סטר ומאמר פומהון כמירא בחירא:
14 ידיו תרי עסר שבטין דיעקב עבדיה גלילן על ציץ כלילא
דדהבא דקודשא גליפן על תרי עסר מרגליתא עם תלתא
אבהן דעלמא אברהם יצחק ויעקב ראובן גליף על אחמר
שמעון גליף על עקיק לוי גליף על ברקן ועפרן יהודה גליף
על כחלי ישׂשכר גליף על אומרד ובילן גליף על גיהר דן
גליף על ברלא נפתלי גליף על אספור גד גליף על טבאג אשר
גליף על פרוזג יוסף גליף על מריבג בנימן גליף על אפנטור
דמין לתרי עסר מוליא נהירין כעששית צחיחין בעובדיהון כשן
15 דפיל ובהיקין כשבזיזין : שוקיו וצדיקיא אנון עמודי עלמא
בסיסן על סמכין דדהב טב אנון פתגמיא דאוריתא דעסקין
בהון ומוכחין עמא בית ישראל למעבד רעותיה ואיהו מתמלי
רחמין עליהון כסבא ומחור חוביהון דבית ישראל כתלגא
ומתעתד למעבד נצחן וקרבא בעממיא דעברין על מימריה
16 כעולם גבר וחסין כגלמשין : חכו מלי מורינוי מתיקן
כדובשא וכל פקודוי רגינן על חכימוי מדהב וכסף דין הוא
תושבחתיה דאלהא רחימי ודין הוא תקוף חוסניה דמרי חביבי
17 נביאיא ומתנבאין בירושלם : אנה אתיבו נביאיא כד שמעו וכן
אמרו תושבחתא דיי מפום כנשתא דישראל על אידין חובא
אסתלק מבינך שכינתא דיי את דשפירא עובדך מכל אומיא
ולאן אתר אתפני רחימך באסתלקותיה ממוקדשך אמרת
כנשתא דישראל על חובין ומרודין ואשתדור די השתכחו בי
אמרין נביאיא כען הדרי בתיובתא ונקום אנת ואנן ונצלי
קדמוהי ונבעי רחמין עמך :

ו

1 דודי ומרי עלמא קבל צלותהון ברעוא ונחת לבבל לסנהדרין
דחכימיא ויהב רוחא לעמיה ואסקנון מגלותהון על יד כורש
ועזרא ונחמיה וזרובבל בר שאלתיאל וסבי יהודאי ובנו ית בית
מוקדשא ומניאו כהניא על קורבניא וליואי על מטרת מימרא
דקודשא ושלח אשתא מן שמיא וקביל ברעוא ית קורבנא וית קטורת בוסמין וכגבר
דמפרנס ית בריה רחימא בתפנוקין כן פנקנון וכגבר דמנגב ורדין מן מישריא כן כנשנון
2 מן בבל : אני ובההיא יומא אנא פלחא למרי עלמא רחימי ורחימי אשרי שכינת
3 קודשיא ביני וזן יתי בתפנוקין : יפה אמר יי במימריה כמה יאה את חביבתי בזמן דצבותיך
למעבד רעותי שפיר בית מוקדשא דבנית לי כמקדש קדמי די בנא לי שלמה
מלכא בירושלם ואימתך על כל עממיא ביומא דהלכו ארבע טקסיך במדברא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dixit cœtus Israel : Adjuro vos Prophetæ per decretum verbi Domini, quòd si revelatus fuerit vobis misericors vester, annuncietis coram eo, quòd amore miserationum ego langueo. Responderunt Prophetæ & dixerunt domui Israel : Qualis est Deus quem tu vis colere cœtus Israel qui pulcher es super omnes populos ? qualis est Deus quem tu vis timere ; quia sic adjurâsti nos ? Tunc cœpit cœtus Israel narrare laudes dominatoris seculi, et sic ait : Illi Deo volo servire qui amictus est per diem stola alba sicut nix ; … splendor gloriæ vultus Domini lucet sicut ignis, propter multitudinem sapientiæ et opinionis, quia rumores novos ipse innovat quotidie, et futurum est ut manifestet eos populo suo in die magno, et vexillum ejus erit supra mille millia angelorum qui ministrant coram eo. Lex ejus quæ desiderabilior est auro obrizo, et interpretatio verborum quæ in ea sunt coacervata, et eloquia et præcepta, custodientibus ea sunt alba sicut nix : his autem qui non custodiunt ea, … nigra sicut alæ corvi. Oculi ejus contemplantur semper Jerusalem, ut benefaciat ei et benedicat ei à principio anni usque ad finem ejus ; sicut columbæ quæ stant et aspiciunt ad exitum aquarum ; propter meritum eorum qui habitant in concilio qui laborant in Lege, et illuminant judicium ut sit lene sicut lac, et habitant in domo doctrinæ et disceptant in judicio donec consumment ut justificent et ut condemnent. Duæ tabulæ lapideæ quas dedit populo suo, scriptæ erant decem lineis similibus lineis horti aromatum quæ germinant acutissimos sensus & suaves, sicut hortus germinat aromata : & labia sapientum qui laborant in Lege, fluunt sententiis ex omni parte ; & eloquium oris eorum sicut myrrha electa. * Et duodecim tribus Jacob servi ejus dispositæ erant per circuitum in lamina coronæ aureæ sanctæ, sculptæ in duodecim margaritis cum tribus patribus mundi, Abraham, Isaac & Jaacob. Ruben sculptus erat in lapide Sardio : Simeon sculptus erat in lapide Topazio : Levi sculptus erat in Sapphiro : Juda sculptus erat in Carbunculo : Issachar sculptus erat in Smaragdo : Zabulon sculptus erat in Jaspide : Dan sculptus erat in Beryllo : Neptalim sculptus erat in Agate ; Gad sculptus erat in Amethysto : Asser sculptus erat in Chrysolitho : Joseph sculptus erat in Onychino ; Benjamin sculptus erat in Ligurio : qui similes erant duodecim signis cælestibus, lucidi sicut lampas, & politi in operibus suis sicut dentes elephantis, & splendentes sicut gemmæ. Justi autem ipsi sunt columnæ seculi ; & bases super sustentacula auri optimi, sunt verba Legis in quibus laborant, & corripiunt populum domus Israel ut faciat voluntatem ejus : & ipse impletur super eos miserationibus sicut senis, & dealbat peccata domus Israel sicut nivem, & paratus est ut faciat victorias *& bellū* contra populos qui transgrediuntur verbum ejus, sicut juvenis fortis qui robustus est sicut cedri. Verba gutturis ejus dulcia sunt sicut mel, & omnia præcepta ejus desiderabilia sapientibus ejus super aurum & argentum. Hæc est laus Dei dilecti mei, & hæc est fortitudo virtutis Domini dilecti mei, ô Prophetæ *& prophetantes* in Jerusalem. Responderunt Prophetæ cùm audirent laudes Domini ex ore cœtus Israel, & ita dixerunt, Propter quod peccatum sublata est de medio tui majestas Domini, ô tu quæ pulchra es in operibus tuis super omnes nationes ? & ad quem locum declinavit dilectus tuus quando elevatus est de sanctuario tuo ? Dixit cœtus Israel : Propter peccata & rebelliones & proditionem quæ inventa sunt in me. Dixerúntque Prophetæ : Nunc convertere ad pœnitentiam, & surgamus tu & nos, & oremus coram eo, & quæramus misericordiam tecum.

CAP. VI.

Dominator autem seculi suscepit voluntariè orationem eorum, & descendit in Babylonem ad concilium sapientum, & dedit populo suo requiem ; & eduxit eos de captivitate ipsorum per manum Cyri & Esdræ & Nehemiæ & Zorobabel filii Sealthiel, & seniorum Judæorum ; & ædificarunt domum sanctuarii, et constituerunt sacerdotes super oblationes, et Levitas super custodiam verbi sanctitatis, et misit ignem de cœlis, et suscepit voluntariè oblationem et incensum aromatum : et sicut vir qui nutrit filium suum dilectum in deliciis, ita delicatè nutrivit eos ; et sicut … colligit rosas de convallibus, ita congregavit eos de Babylonia. Et in illo die ego servivi domino seculi dilecto meo, et dilectus meus habitare fecit majestatem sanctam in … mei, et nutrivit me deliciis. Dixit Dominus in verbo suo, Quàm pulchra es tu dilecta mea in tempore quo vis facere voluntatem meam ! pulchra est domus sanctuarii, quam ædificâsti mihi similem priori [*domui*] sanctuarii ; quam ædificavit mihi Salomon rex Jerusalem ; et terror tuus fuit super omnes populos in die quo ambulaverunt quatuor vexilla tua per desertum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 ܐܘܡܝܬܟܝܢ ܒܢܬܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܐܢ ܬܫܟܚܢ ܠܕܘܕܝ. ܬܐܡܪܢ ܠܗ. ܕܒܪܚܡܬܗ ܟܪܝܗܐ ܐܢܐ. *
9 ܡܢܘ ܕܘܕܟܝ ܡܢ ܕܕܐ. ܫܦܝܪܬܐ ܕܒܢܫܐ. ܡܢܘ ܕܘܕܟܝ ܡܢ ܕܕܐ. ܕܗܟܢܐ ܐܘܡܝܬܝܢ. * ܕܘܕܝ ܚܘܪ *
10 ܘܣܘܡܩ. ܓܒܐ ܡܢ ܪܒܘܬܐ. * ܪܫܗ ܐܝܟ ܟܐܦܐ ܕܕܗܒܐ. ܩܘܨܘܬܗ ܡܩܦܠܢ. ܘܐܘܟܡܢ ܐܝܟ
11 ܥܘܪܒܐ. * ܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܕܝܘܢܐ ܥܠ ܦܨܕܝ ܕܡܝܐ. ܕܣܚܝܢ ܒܚܠܒܐ. ܘܝܬܒܢ ܥܠ ܡܫܡܠܝܘܬܐ.
12

Adjuro vos filiæ Jerusalem, si reperiatis patruū meū, narrate ei esse me amore languentem. Quis est patru⁹ tu⁹ è patruis, pulcherrima inter mulieres ? quis est patruus tu⁹ è patruis, quòd ita nos adjurâsti ? Patru⁹ me⁹ candidus est ac rubicund⁹, & elect⁹ è myriadib⁹. Caput ej⁹ simile est lapidi aureo, cincinni ej⁹ densi, nigri ut corvi. Oculi ej⁹ sunt quales columbarū super rivis aquæ, lactè lotarum, & … per convenientiā sitarum.

Versio VULG. LAT.

Adjuro vos, filiæ Jerusalem, si inveneritis dilectū meū, ut nuncietis ei quia amore langueo. Qualis est dilect⁹ tu⁹ ex dilecto, ô pulcherrima mulierū? qualis est dilect⁹ tu⁹ ex dilecto, quia sic adjurasti nos? Dilect⁹ me⁹ candidus & rubicund⁹, elect⁹ ex millibus. Caput ej⁹ aurū optimū: Comæ ej⁹ sicut elatæ palmarū, nigræ quasi corvus. Oculi ej⁹ sicut columbæ sup rivulos aquarū, quæ lacte sunt lotæ, & resident juxta fluenta plenissima. Genæ illi⁹ sicut areolæ aromatū consitæ à pigmentariis. Labia ej⁹ lilia distillantia myrrhā primā. Man⁹ illi⁹ tornatiles aureæ, plenæ hyacinthis. Venter ejus eburneus, distinctus sapphiris. Crura illius columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas. Species ej⁹ ut Libani, electus ut cedri. Guttur illius suavissimum, & totus desiderabilis: talis est dilectus meus, & ipse est amicus meus, filiæ Jerusalem. Quò abiit dilectus tuus, ô pulcherrima mulierum? quò declinavit dilectus tuus? & quæremus eum tecum.

CAP. VI.

Dilectus meus descendit in hortū suum ad areolam aromatum, ut pascatur in hortis, & lilia colligat. Ego dilecto meo, & dilectus meus mihi, qui pascitur inter lilia. Pulchra es amica mea, suavis, & decora sicut Jerusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

8 Ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες Ἰερουσαλὴμ † ἐν ταῖς δυ-
νάμεσι καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· † ἐὰν εὕρητε τὸν ἀ-
δελφιδόν μου, τί ἀπαγγείλητε αὐτῷ; † ὅτι τετρωμέ-
9 νη ἀγάπης (η) ἐγώ εἰμι. † Τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀ-
δελφιδοῦ, ἡ καλὴ ἐν γυναιξί; † τί ἀδελφιδός σου ἀ-
10 πὸ ἀδελφιδοῦ, ὅτι οὕτως ὥρκισας ἡμᾶς; † Ἀδελφι-
δός μου λευκὸς καὶ πυῤῥὸς, † ἐκλελοχισμένος ἀπὸ
11 μυριάδων. † Κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον (θ) κεφάζ, † βόστρυ-
12 χοι αὐτοῦ ἐλάται, μέλανες ὡς κόραξ. † Ὀφθαλμοὶ
αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων. † (ι) λε-
λουσμέναι ἐν γάλακτι, † καθήμεναι (κ) ἐπὶ πληρώ-
13 ματα. † Σιαγόνες αὐτοῦ ὡς (λ) φιάλαι τοῦ ἀρώματος
φύουσαι μυρεψικά· † χείλη αὐτοῦ κρίνα στάζοντα
14 σμύρναν πλήρη. † Χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαῖ πε-
πληρωμέναι Θαρσίς· † κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάν-
15 τινον ἐπὶ λίθου σαπφείρου. † Κνῆμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρ-
μάρινοι † τεθεμελιωμένοι ἐπὶ βάσεις χρυσᾶς· † εἶ-
16 δος αὐτοῦ ὡς Λίβανος, ἐκλεκτὸς ὡς κέδροι. † Φά-
ρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ καὶ ὅλος ἐπιθυμία. † Οὗτος ἀ-
δελφιδός μου καὶ οὗτος πλησίον μου, † θυγατέρες Ἱερου-
17 σαλήμ. † Ποῦ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ἡ καλὴ
ἐν γυναιξί; † ποῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου; † καὶ
ζητήσομεν αὐτὸν μετὰ σοῦ.

MS. A. (η) εἰμὶ ἐγώ. (θ) καιφάζ, (ι) λελουμέναι (κ) ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων. (λ)* φιάλες

ΚΕΦ. ς΄.

1 † Ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς (α) κῆπον αὐτοῦ † εἰς
φιάλας τοῦ ἀρώματος, † ποιμαίνειν ἐν κήποις, καὶ συλ-
2 λέγειν κρίνα. † Ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, καὶ (*) ἀδελφι-
3 δός μου ἐμοὶ, † ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις. † Καλὴ εἶ
ἡ πλησίον μου, ὡς εὐδοκία, † ὡραία ὡς Ἱερουσαλὴμ,
θάμβος ὡς τεταγμέναι.

MS. A. (α) κῆπόν μου (*) ὁ ἀδελφιδός

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & ÆTHIOP. Transl. LAT.

8 Adjuravi vos, filiæ Hierusalem, in
virtutib⁹, & virib⁹ agri: si inveneritis [i] fraternū meū; quid annuntiabitis ei? Quoniā vulnerata charitatis ego sum. Quid [k] fraternus
9 tuus à fraterno, pulchra in mulieribus? Quid [l] fratern⁹ tuus à fraterno; quia sic adjurâsti nos? Fra-
10 tern⁹ me⁹ (l) candid⁹, & rubicund⁹, (m) [m] electus è decē millib⁹. Ca-
11 put ej⁹ aurū (a) Cephaz: cincinni ej⁹ [n] elatæ, nigri tanquàm corv⁹: O-
12 culi ejus, sicut columbæ [o] super (o) plenitudines aquarū, lotæ in lacte, sedentes [p] super plenitudines: Ma-
13 xillæ ej⁹, sicut (p) [q] phialæ aromatis germinantes unguentaria: labia ejus lilia stillantia myrrhā (q) plenā: Manus ejus tornatæ [r] aureæ
14 impletæ (r) Tharsis: venter ej⁹ [ſ] pixis eburnea super lapidē sapphirū: Crura ejus columnæ (ſ) marmoreæ
15 fundatæ super bases aureas: [t] species ej⁹, ut Liban⁹, electus sicut cedri: Guttur ejus dulcedines: & to-
16 tus desideriū. Hic [v] fraternus meus, & hic proximus m.⁹, filiæ Hierusale. Quò (t) abiit [x] fraternus
17 tuus, pulchra in mulieribus? quò respexit fraternus tuus? & quæremus eum tecum.

CAP. VI.

1 Fratern⁹ me⁹ descendit in hortū suū ad (a) phialas aromatis, (b) pascere in hortis, et colligere lilia. [a] Ego fraterno meo, & fratern⁹ meus mihi, (c) qui pascit in liliis. Pulchra es, proxima 2 3
mea, (d) sicut beneplacitū, decora sicut Hierusalē, (e) [b] pavor, ut ordinatæ.

INTERP. ÆTHIOP. [i] nepotē meū; [k] nepos tu⁹ præ nepote, [l] nepos tu⁹ præ nepote; [m] natus ex millib⁹. [n] penduli, nigri [o] juxta piscinas aquarū plenarū, [p] juxta piscinas aquarum plenarum: [q] areola aromatis producens aromatica: [r] auro Tharsis decoratæ: [ſ] turgidus, sicut ebur super [t] caput ejus, ut [v] nepos meus, & hic dilectus meus, [x] nepos tuus, ut quæramus eum tecum?
CANT. VI. [a] Sicut tu es, sic ego: amica mea sicut beneplacitum, [b] terrifica, sicut procurrens acies.

Versio ÆTHIOPICA.

አምሐልኩክን : አዋልደ : ኢየሩሳሌም :: በኀይሉ : ወበጽንዑ : ለገደም :: ለእመ : ረከብክሁ : 8
ለወልድ : እኁየ : ከመ : ታይድዕዎ : ከመ : ንድፋ
ት : አነ : በፍቅሩ :: ምንት : ወልድ : እኁኪ : እ 9
ምውሉደ : እኀው : ሠናይት : እምአንስት :: ም
ዕ : ወምንት : ወልድ : እኁኪ : እምውሉደ : እ
ኀው : ዘከመዝ : አምሐልክነ :: እኁየ : እ 10
ፀደ : ወቀይሕ :: ውሉድ : እምአእላፍ :: ወ 11
ርእሱ : ወርቅ : ቄፋዝ :: ድምድማሁ : ድሉል :
ወጸሊም : ከመ : ቋዕ :: አዕይንቲሁ : ከመ : 12
ርግብ : ውስተ : ምእቃለ : ማይ : ምሉእ :: ኅፁ
ባት : በሐሊብ : እለ : ይነብሩ : ውስተ : ምዕቃለ :
ማያት : ምሉእ :: መላትሒሁ : ከመ : ረ 13
ኄ : አፈው : እለ : ይፈርያ : አፈዋተ :: ከናፍሪሁ :
ጽጌ : እለ : ይውሕዛ : ከርቤ : ፍጹመ :: እደ 14
ዊሁ : ፍሑቃት : እለ : በወርቅ : ስርግዋት : ተር
ሴስ :: ከርሡ : ስሒደ : ከመ : ቀርን : ነገ : ደብ : እ
ብን : ሰንፔር :: ቍያጺሁ : አዕማደ : በሊቅ : 15
ሱረራት : ደብ : መንበረ : ወርቅ :: ርእዩ : ከመ :
ሊባኖስ : ወኅሩይ : ከመ : ቄድሮስ :: ጕርዒ 16
ሁ : መዐርዒር : ወኵሉ : ፍትወት :: ወልድ : እኁ
የ : ውእቱ : ፍቁርየ :: አይቴ : ኃለፈ : ወል 17
ድ : እኁኪ : ወንኅሥሦ : ምስሌኪ ::

CAP. VI. ወልድ : እኁየ : ወረደ : ውስተ : ገነ 1
ት :: ወውስተ : አብያተ : አፈው :: ይርአይ : ዘው
ስተ : ገነት : ወያስተጋብእ : ጽጌያት :: ከማ 2
ሁ : አነኒ : እንተ : ኀቤየ : ከመ : ሠምረት ::
አደም : ከመ : ኢየሩሳሌም :: መደንግፅት : ከመ : 3
ምጽአት ::

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * يا بنات اورسليم استحلفكن بافتدارات الحقل وقواته * اذا وجدتم ابن اخي فاخبروه اني
9 انا المحبة مجرحة * ايها الجميلة في النساء ما ابن اخيك من ابناء الاخ * ايها الحسناء في
10 النساء ما هو ابن اخيك من ابناء الاخ لانك استحلفتنا هكذا * ابن اخي ابيض واسمر منتخب
11 12 من بين ربوات * راسه ذهب كافار * طقاين سبطة سود كسواد الغراب * عيناه كحمامتين
13 على احواض موعبة ماء * تستحمان في اللبن * جالستين على احواض موعبة ماء * خداه كبرك
14 الطيب الموعة طيوب العطر * شفتاه سوسنتان تقطران ندى * مملوتان مرا * يداه
15 مخروطتان * مملوتان ذهب ترسيس * جوفه لوح عاج في جوهر الكاربا والمرجان * ساقاه عمودا
16 رخام موسسان على قاعدة ذهب * نوعه كلبنان * منتخب كالارز * لهاته حلاوة * وكله شهوة * هذا
17 ابن اخي وهذا قريبي يا بنات اورسليم * ايها الجميلة في النساء اين ذهب ابن اخيك * الى
اين ابصر ابن اخيك فنطلبه معك *

* الفصل السادس *

1 * ابن اخي انحدر الى بستانه الى احواض الطيب
2 ليرعى في البساتين ويجمع السوسن * انا لابن اخي وابن اخي لي * الذي يرعى في السوسن *
3 * قريبتي جميلة كحسن البنية بهية كاورسليم * مرعبة كالصفوف المرتبة *

O filiæ Jerusalem obtestor vos per poten- 8
tias agri ejusque virtutes, quum offenderitis nepotem meum, significate illi quòd ego dilecta saucia sum. O pulcherrima 9
inter mulieres, qualis est nepos tuus inter nepotes? O formosissima inter mulieres, qualis est nepos tuus inter nepotes, quòd ita nos obtestaris? Nepos meus candidus 10
est ac rufus, electus è myriadibus. Caput 11
ejus aurum purgatissimum: cincinni ejus penduli, nigri instar nigredinis corvinæ. Oculi ejus, veluti duæ columbæ super pi- 12
scinas aquâ plenas, lacte sese lavantes, insidentes piscinis aquâ refertis: Ejus 13
genæ quasi lacus aromatis producentes fragrantias aromaticas. Labia ejus, duo lilia stillantia rorem, plena myrrhâ. Manus ejus tornatiles, plenæ auro Tar- 14
sis. Venter ejus lamina eburnea cum gemmis succini & corallii. Ejus crura 15
duæ columnæ marmoreæ fundatæ super basim auream. Species ejus ut Libanus, electus ut cedri. Palatum ejus dulcis- 16
simum est, totus denique optabilissimus. Is est nepos meus, atque is est propinquus meus, O filiæ Jerusalem. O pul- 17
cherrima inter mulieres, quò abiit nepos tuus? quò respexit nepos tuus, ut tecum perquiramus eum?

CAP. VI.

Nepos meus descendit in hortum 1
suum ad piscinas aromatis, ad pascendum in hortis, & legendum lilia. Ego 2
nepotis mei sum, & nepos meus mihi, qui pascitur inter lilia. Propinqua mea 3
formosa est, similis delectationi voluntatis, decora ut Jerusalem, formidabilis ut acies instructæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * [illegible]
14 * [illegible]
15 * [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]

* ܨ * [illegible] *

1 * [illegible]
2 * [illegible]
3 [illegible]

Maxillæ ejus ut areolæ aromatum. Labia ejus 13
ut lilia myrrham ac nardum stillantia. Manus 14
ejus velut orbis aureus refertus lapillis aureis. Venter ejus opificium eburneum super sedem sapphirinam. Crura ejus columnæ 15
marmoreæ firmatæ super bases aureas. Pectus ejus ut Libani: denique lectissimus ut cedri. Palatum ejus ut favi dulcissimi: & vestes ejus 16
optabiles. Talis est patruus meus, & talis socius meus, filiæ Jerusalem. Quonam abiit pa- 17
truus tuus, pulcherrima inter mulieres? quò se vertit patruus tuus, ut quæramus eum tecum.

CAP. VI.

Patruus meus descendit ad hortum suum & 1
ad pulvillos aromatum, ut pascat in hortis, colligátque lilia. Ego patruo meo, & pa- 2
truus meus mihi, qui pascit in liliis. Pulchra 3
es propinqua mea, ut voluntas, formosa ut Jerusalem, terribilis ut electa.

שיר השירים : ו

ipsi quia, mei regione e tuos oculos Averte
4 הסבי עיניך מנגדי שהם
grex sicut tuus pilus : me effecit redidecrunt
הרהיבני שערך כעדר
.Ghilghad de se depilaverunt quæ , capear
העזים שגלשו מן הגלעד :
ascenderunt quæ , ovium grex sicut tui Dentes
5 שניך כעדר הרחלים שעלו
, geminantes ipsæ omnes quæ : lavacro de
מן הרחצה שכלם מתאימות
fragmen Sicut .eis in non orba &
6 ושכלה אין בהם : כפלח
.tuam comam intra tua tempus punici mali
הרמון רקתך מבעד לצמתך :
octoginta & , reginæ ipsæ Sexaginta
7 ששים המה מלכות ושמנים
.numerus non adolescentularum & , pellices
פילגשים ועלמות אין מספר :
una, mea perfecta, mea columba ipsa Una
8 אחת היא יונתי תמתי אחת
: suæ genitrici ipsa munda, suæ matri ipsa
היא לאמה ברה היא ליולדתה
eam dixerunt beatam &, filiæ eam viderunt
ראוה בנות ויאשרוה
.eam laudaverunt & , pellices & , reginæ
מלכות ופילגשים ויהללוה :
velut respicitur ista Quæ
9 מי זאת הנשקפה כמו
pura , luna ut pulchra ; aurora
שחר יפה כלבנה ברה
? vexillata ut terribilis , sol ut
כחמה אימה כנדגלות :
descendi nucis hortum Ad
10 אל גנת אגוז ירדתי
; convallis fructus in .videndum ad
לראות באבי הנחל
, vitis germinasset an videndum ad
לראות הפרחה הגפן
, novi Non .punica mala floruissent
11 הנצו הרמנים : לא ידעתי
quadrigæ , me posuit , mea anima
נפשי שמתני מרכבות
, Revertere .munifici mei populi
12 עמי נדיב : שובי
, revertere ; Sulamith revertere
שובי השולמית שובי
quid : te in intuebimur & , revertere
שובי ונחזה בך מה
chorum Sicut ? Sulamith in videbitis
תחזו בשולמית כמחלת
.castrorum
המחנים :

CAP. VII. ז

tui pedes sunt pulchri Quàm
1 מה יפו פעמיך
! magnifici filia calceamentis in
בנעלים בת נדיב
sicut tuorum femorum vertebra
חמוקי ירכיך כמו
.artificis manuum opus , monilia
חלאים מעשה ידי אמן :
non , rotundus, crater tuus Umbilicus
2 שררך אגן הסהר אל
tuus venter : temperamento indigebit
יחסר המזג בטנך
septus triticorum acervus
ערמת חטים סוגה
tua ubera Duo .liliis in
3 בשושנים : שני שדיך
gemelli hinnuli duo sicut
כשני עפרים תאמי
.capreæ
צביה :

תרגום Targum.

4 הסבי אסחרי רבניך חכימי כנשתא רבתא חזור חזור לקבלי
די אנון אמלכוני בגלותא וקבעי מדרשא לאולפן אוריתי ושאר
ועטוטיך ועמא דארעא אצדיקו יתי במימר פומהון כבנוי דיעקב
5 דלקטו אבניא ועבדו גלישותא בטורא דגלעד : שניך וכהניא
וליואי אכלי קורבניך ומעשר קודשא ואפרשותא דכין מכל
אניסות וגזילות דהוו היכמה דכין עדרי ענא דיעקב בזמן
דסלקן מן נחל יובקא דלא הות בהון אניסא וגזלה וכולהון
דמין דא לדא וילדן תיומין בכל עדן ומתכלא ועקרא לא הות
6 בהון : כפלח ומלכות בית חשמונאי כולהון מלין פקודיא
כרמונא בר מן מתתיה כהנא רבא ובנוהי דאנון צדיקין
7 מכולהון ומקימין פקודיא ופתגמי אוריתא בצהותא : ששים
בארין קמו יונאי וכנשו שתין מלכין מבנוי דעשו מלובשי
שריונין רכבין על סוסין ופרשין ותמנין דוכסין מבנוי דישמעאל
רכבין על פיליא בר מן שאר עממיא ולישניא דלית בהון מנין
ומניאו אלכסנדרוס מלכא עליהון לרישא ואתו לאגחא קרבא
8 לירושלם : אחת ובעדנא ההיא הות כנשתא דישראל דמתילא
ליונתא שלמתא פלחא בלב חד למרהא ואחידא לאוריתא
ועסקא בפתגמי אוריתא בלב שלים ובריין זכוותהא כיומא
דנפקת ממצרים הא בכן נפקו בני חשמונאי ומתתיה וכל עמא
דישראל ואגיחו בהון קרבא ומסר יי יתהון בידהון וכד חזו
יתבי פלכיא אשרו יתהון ומלכות ארעא ושלטוניא וקלסו
9 להון : מי אמרו אומיא כמה זותנין עובדי עמא הדא בקרצתא
שפירין עולימהא כסיהרא ובריין זכותהא כשמשא ואימתהא
על כל יתבי ארעא בזמן דהליכו ארבעת טקסא במדברא :
10 אל אמר מרי עלמא לבית מקדש תנין דאתבני על ידוהי
דכורש אשריתי שכנתי למחמי עובדין טבין דעמי ולמחמי
אלולי פשן וסגן חכימיא דמתילין לגופנא ולבלוביהון מלין
11 עובדין טבין הכרמונין : לא וכרו אתגלי קדם יי די אנון
צדיקין ועסקין באוריתא אמר יי במימריה לא אוסיף לממכנון
ואף לא אעבד עמהון גמירא אלהין אמליך בנפשי לאוטבותהון
ולשואה יתהון גיותנין ברתיכי מלכין בגין זכותא דצדיקי
12 דרא דדמין בעובדיהון לאברהם אבוהון : שובי תובי לותי
כנשתא דישראל תובי לירושלם תובי לבית אולפן אוריתא
תובי לקבלא נבואה מן נביאיא די מתנבאין בשום מימרא דיי
ומה טיבכון נביאי שקרא למטעי עמא דירושלם בנבואתכון די
אתון ממללין סטיא על מימרא דיי ולאחלא משרית ישראל
ויהודה :

ז

1 מה אמר שלמה ברוח נבואה מן קדם יי כמה שפירן רגליהון
דישראל כד סלקן לאתחזאה קדם יי תלת זמנין בשתא
בסנדלין דססגונא ומקרבין ית נדריהון וית נדבתהון ובניהון
נפקי ירכיהון יאין כיוהרין דקביען על כלילא דקודשא דעבד
2 בצלאל אומנא לאהרן כהנא : שררך וריש מתיבתך די
בזכותיה מתפרנסין כל עלמא היכמה דעוברא מתפרנס מן
פרתיה במעינא דאמיה בהיק באוריתא כאוגנא דסיהרא
במיתיה לדכאה ולסאבא לזכאה ולחיבא ולא חסרין פתגמי
אוריתא תדירא מפומיה היכמה דלא חסרין מוי דנהרא רבא
די נפק מעדן ושבעין חכימין מסחרין יתיה כאדר סגלגל
ואוצריהון מלין מן מעשר קודשא ונדרא ונדבתא דסינו להון
עזרא כהנא וזרובבל וישוע ונחמיה ומרדכי בלשן אנשי
כנשתא רבתא דמתילין לוורדין בגין די יהי להון חילא למעסק
3 באוריתא יממ ולילא : שני תרין פריקיך דעתידין למפרקיך
משיח בר דוד ומשיח בר אפרים דמין למשה ואהרן בני
יוכבד דמתילן לתרין אורזילין תיומי טביא :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Fac accumbere magistros tuos sapientes, congregatio magna, [...] circuitu in conspectu meo; ipsi enim consulebant me in captivi[...]tate, & constituebant gymnasium doctrinæ legis meæ. Reliqui autem magnates tui & populus terræ justificaverunt me in verbo oris sui, sicut filii Jaacob, qui collegerunt lapides, & fecerunt acervum in monte Galaad. Sacerdotes autem & Levitæ qui comedunt oblationes tuas & decimas sanctificatas & primitias mundi sunt ab omni violentia & rapina, quemadmodum mundi erant greges ovium Jaacob in tempore quo ascendebant de torrente Jaboc, in quibus non erat violentia nec rapina; & omnes similes erant ad invicem, & pariebant gemellos fœtus in omni tempore: & orbata & sterilis non erat in eis. Regnum autem domus Hasmenæorum omne plenum est præceptis sicut malogranatum, præter Mathatiam sacerdotem magnum & filios ejus qui erant justiores illis omnibus, & confirmabant præcepta & verba legis in puritate. Tunc surrexerunt Græci & congregaverunt sexaginta reges de filiis Esau, indutos loricis, ascendentes super equos, & equites & octoginta duces de filiis Ismael, ascendentes super elephantos, præter reliquos populos & linguas quorum non erat numerus; & constituerunt Alexandrum regem super eos principem, & venerunt ut pugnarent contra Jerusalem. Et in illo tempore erat cœtus Israel similis columbæ perfectæ, & serviebat unanimis domino suo, & apprehendebat legem, & laborabat in verbis legis in corde perfecto, & puræ erant [...]stitiæ ejus sicut in die quo egressa est de Ægypto. Tunc egressi sunt filii Hasmonæorum & Mathatias & omnis populus Israel & pugnaverunt contra eos, & tradidit eos Dominus in manus eorum: & cùm hoc vidissent habitatores provinciarum, beatos eos dixerunt, & regna terræ & potentes, & laudaverunt eos. Dixerunt nationes: Quàm splendida sunt opera populi hujus mane! Pulchri sunt juvenes ejus sicut luna, & [...]ra sunt merita ejus sicut sol: & terror ejus erat super omnes habitatores terræ, quando ambulabant *quatuor* vexilla ejus per desertum. Dixit dominator seculi: In domo sanctuarii secunda quæ ædificata est per manum Cyri, habitare feci majestatem meam ut viderem opera bona populi mei; & ut viderem si crescant & multiplicentur sapientes qui comparantur viti, & si germina eorum plena sint operibus bonis sicut mala punica. Cùm autem revelatum fuit coram Domino quòd essent justi, & quòd laborarent in lege, dixit Dominus in verbo suo: Non addam ultrà humiliare eos, neque faciam cum eis consumptionem, sed consilium inibo in anima mea ut benefaciam eis, et ut ponam eos excelsos in curribus regum propter merita justorum generationis illius: qui similes sunt in operibus suis Abrahæ patri suo. Revertere ad me cœtus Israel: revertere ad Jerusalem; revertere ad domum doctrinæ legis meæ, revertere ad suscipiendam prophetiam à prophetis qui prophetant in nomine verbi Domini. Quid prodest vobis ô prophetæ falsi, ut decipiatis populum qui est in Jerusalem in prophetia vestra; qua vos loquimini aversionem contra verbum Domini, ut prophanetis castra Israel & Juda?

CAP. VII.

Dixit Salomon in spiritu prophetiæ à facie Domini: Quàm pulchri sunt pedes Israel, quando ascendunt ut appareant coram Domino tribus vicibus in anno, cum calceamentis taxeis, & offerunt vota sua & oblationes voluntarias suas: & filii eorum qui egressi sunt de femore eorum pulchri sunt sicut lapides pretiosi, qui fixi sunt in corona sancta, quam fecit Beseleel artifex Aaron sacerdoti. Et princeps scholæ tuæ per cujus meritum gubernantur omnia secula, sicut fœtus enutritur per umbilicum in utero matris suæ, splendidus est in lege sicut circulus Lunæ; quando venit ad mundandum, & ad contaminandum, & ad justificandum, & ad condemnandum: & non deficiunt verba legis unquam de ore ejus, sicut non deficiunt aquæ fluminis magni, quod egreditur de paradiso, & septuaginta sapientes circumdant eum sicut aream rotundam, & cellaria eorum plena sunt decimis sanctificatis & votivis & spontaneis, quas constituerunt eis Esdras sacerdos, & Zorobabel, & Josue, & Nehemias, & Mardochæus et Belsan, viri ecclesiæ magnæ, qui comparantur rosis, ut sit eis virtus ut laborent in lege die ac nocte. *Duo* salvatores tui qui te redempturi sunt, *Messias filius David & Messias filius Ephraim*, similes sunt Mosi et Aaron filiis Jocabed qui comparantur duobus hinnulis gemellis capreæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

Averte oculos tuos ex adverso mei, quoniam ipsi abdicârunt me. Coma tua sicut grex caprarum ascendens è monte Gelaad. Dentes tui sicut grex tonsarum ascendentium è lavacro, quæ omnes habent gemellos, & nulla est inter eas orba. Ut fragmen mali punici tempora tua, præter silentium tuum. Sexaginta sunt reginæ, & octoginta concubinæ, puellæ vero innumeræ. Una est columba mea perfecta, una est matri suæ, & electa genitrici suæ. Viderunt eam filiæ, & laudârunt eam: reginæ & concubinæ, & celebrârunt eam. Quæ est hæc quæ prospectat sicut aurora, formosa ut luna, pura ut sol, terribilis ut [...]? Ad hortum nucum descendi ad videndum poma convallium, ad videndum [...]

Versio VULG. LAT.

Averte oculos tuos à me, quia ipsi me avolare fecerunt. Capilli tui sicut grex caprarum, quæ apparuerunt de Galaad. Dentes tui sicut grex ovium, quæ ascenderunt de lavacro, omnes gemellis fœtibus, & sterilis non est in eis. Sicut cortex mali punici, sic genæ tuæ absq; occultis tuis. Sexaginta sunt reginæ, & octoginta concubinæ, & adolescentularum non est numerus. Una est columba mea, perfecta mea, una est matris suæ, electa genitrici suæ. Viderunt eam filiæ, & beatissimam prædicaverunt; reginæ et concubinæ, et laudaverunt eam. Quæ est ista, quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Descendi in hortum nucum, ut viderem poma convalliū, & inspicerē si floruisset vinea, et germinassent mala punica. Nescivi: anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab. Revertere, revertere, Sulamitis: revertere, revertere, ut intueamur te.

CAP. VII.

Quid videbis in Sulamite, nisi choros castrorum? Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis, filia principis! Juncturæ femorum tuorū, sicut monilia quæ fabricata sunt manu artificis. Umbilicus tu' crater tornatilis, nunquam indigens poculis. Venter tuus sicut acervus tritici, vallatus liliis. Duo ubera tua sicut duo hinnuli gemelli capreæ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † Ἀπόστρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον (β) μου, † ὅτι
αὐτοὶ ἀνεπτέρωσάν με. † τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν
5 αἰγῶν, † αἳ ἀνεφάνησαν ἀπὸ τοῦ Γαλαάδ. † Ὀδόντες
σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων, αἳ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ
λουτροῦ, † αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι, † καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ
ἔστιν (γ) ἐν αὐταῖς· † ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον χεί-
6 λη σου, † καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία. † Ὡς λέπυρον τῆς
7 ῥοᾶς μῆλόν σου † ἐκτὸς τῆς σιωπήσεώς σου. † Ἑξή-
κοντά εἰσι βασίλισσαι † καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, † καὶ
8 νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. † Μία ἐστὶ περιστερά μου,
τελεία μου, † μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, † ἐκλεκτή ἐστι
τῇ τεκούσῃ (δ) αὐτῇ. † εἴδοσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ
μακαριοῦσιν αὐτὴν † βασίλισσαι, (ε) καί γε παλλα-
9 καί, καὶ αἰνέσουσιν αὐτήν. † Τίς αὕτη ἡ (ζ) ἐκκύ-
πτουσα ὡσεὶ ὄρθρος, † καλὴ ὡς σελήνη, ἐκλεκτὴ
10 ὡς ὁ ἥλιος, † θάμβος ὡς τεταγμέναι; † Εἰς
κῆπον καρύας κατέβην † ἰδεῖν (η) ἐν γεννήμασι
τοῦ χειμάρρου, † ἰδεῖν εἰ ἤνθησεν ἡ ἄμπελος, † (θ)
11 ἐξήνθησαν αἱ ῥοαί. † Ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί.
† οὐκ ἔγνω ἡ ψυχή μου. † ἔθετό με ἅρματα Ἀμινα-
12 δάβ. † Ἐπίστρεφε, ἐπίστρεφε ἡ (ι) Σουναμῖτις· † ἐπί-
στρεφε, ἐπίστρεφε, καὶ ὀψόμεθα ἐν σοί.

MS.A. (β) ἐμοῦ, (γ) ἐν αὐτοῖς· ὡς σπαρτίον κόκκινον (δ) αὐτῆς. (ε) καὶ παλλακαί, (ζ) ἐγκύπτουσα (η) ἐν γεννήμασι (θ) εἰ ἤνθησαν (ι) Σουλαμῖτις·

ΚΕΦ. ζ΄.

1 † Τί ὄψεσθε ἐν τῇ (α) Σουναμίτιδι † ἡ ἐρχομένη
ὡς χοροὶ τῶν παρεμβολῶν; † (β) ὡραιώθησαν διαβή-
ματά σου ἐν ὑποδήμασί (γ) σου † θύγατερ ναδάβ·
† ῥυθμοὶ (δ) μηρῶν σου ὅμοιοι ὁρμίσκοις, † (ε) ἔργον
2 τεχνίτου. † Ὀμφαλός σου κρατὴρ τορευτός, † μὴ ὑστε-
ρούμενος (ζ) κρᾶμα· † κοιλία σου (η) θημωνία σί-
3 του πεφραγμένη ἐν κρίνοις. † Δύο μαστοί σου, ὡς
δύο νεβροὶ δίδυμοι δορκάδος.

MS.A. (α) Σουλαμίτιδι (β) τί ὡραιώθησαν (γ) θύγατερ Ἀμιναδάβ. (δ) μηρῶν σου (ε) ἔργῳ χειρῶν τεχνίτου. (ζ) κρᾶματος· (η) θημωνία

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ. Transl. LAT.

Averte oculos tuos è (f) regione 4
meâ: quia ipsi avolare fecerunt me.
Capillamentum tuum, sicut greges
caprarum, quæ (g) apparuerunt (c)
è Galaad. Dentes tui, sicut greges 5
(h) tonsarum, quæ ascenderunt de
lavacro, omnes geminantes, & in-
fœcunda non est in eis. Sicut (i) fu-
niculus coccineus, labia tua, & (k)
eloquium tuum decorum. Sicut cor- 6
tex mali punici, gena tua (l) extra
taciturnitatem tuam. Sexaginta sunt 7
reginæ, & octuaginta concubinæ,
& adolescentulæ, quarum non est
numerus. Una est columba mea, per- 8
fecta mea, una est matri suæ, electa
est ei, quæ peperit ipsam. Viderunt
eam filiæ, & (m) beatificabunt
eam reginæ, & concubinæ, & lau-
dabunt eam. Quæ est ista, [d] quæ 9
(n) progreditur, sicut aurora, pul-
chra ut Luna, electa ut Sol, (o)
pavor, ut ordinatæ? In hortum 10
nucis [e] descendi (p) videre in ge-
nimina torrentis, videre si floruit
vitis, [f] effloruerunt mala punica.
Ibi dabo ubera mea tibi. (q) Non 11
novit anima mea. (r) Posuit me
currus Aminadab: Convertere, con- 12
vertere, (s) Sunamitis: convertere,
convertere, & (t) videbimus in te.

CAP. VII.

Quid (a) videbitis in [a] Su- 1
namitide, quæ venit, (b) sicut chori
castrorum? Speciosi facti sunt gres-
sus tui in calceamentis tuis, filia (c)
Nadab: [b] moduli femorum si-
miles torquibus, (d) opus artificis.
Umbilicus tuus crater tornatilis, 2
non deficiens misto: venter tuus (e)
acervus frumenti vallatus in liliis: Duo ubera tua, sicut duo hinnuli gemelli capreæ: 3

INTERP. ÆTHIOP. [c] de montibus Galaad. [d] quæ prospectat, [e] descendit nepos meus videre [f] & floruerunt cyperi, & fructificârunt mala *CAP. VII.* [a] Shelama Shetavith? tu prospectas à longè sicut ordinata congregatio: quàm speciosi sunt gressus [b] structura femorum tuorum similis est

Versio ÆTHIOPICA.

ሚጢ፡ አዕይንትኪ፡ እምአንጻርየ፡፡ እስመ፡ እ 4
ማንቱ፡ አሰረራኒ፡፡ ሠዕርትኪ፡ ከመ፡ መርዓ
ተ፡ አጣሊ፡፡ እለ፡ ተከሠታ፡ እምአድባረ፡ ገ
ላአድ፡፡፦ ስነንኪ፡ ከመ፡ መራዕይ፡ እለ፡ ተ 5
ቀርጻ፡፡ እለ፡ ወጽአ፡ እምኅጸብ፡፡ ኵሎን፡ እ
ለ፡ ይመንትዋ፡፡ ወአልቦ፡ እምኔሆን፡ መካን፡፡
ከመ፡ ፋሕሶ፡ ቀይሕ፡ ከናፍርኪ፡፡ ወነባብኪ፡
አደም፡፡፦ ከመ፡ ቅረፍተ፡ ሮማን፡ መላትሒ 6
ኪ፡ እንበለ፡ አርምሞትኪ፡፡፦ ስሳ፡ እማንቱ፡ 7
ንግሠታት፡፡ ወሰማንያ፡ ዕቁባት፡፡ አዋልድ፡ እ
ለ፡ አልቦ፡ ኆልቍ፡፡፦ አሐቲ፡ ይእቲ፡ ርግብየ፡ 8
ፍጽምት፡፡ ወአሐቲ፡ ይእቲ፡ ለእማ፡፡ ወኅሪት፡
ይእቲ፡ ለእንተ፡ ወለደታ፡፡ ርእያሃ፡ አዋልድ፡ ወ
አስተብፅዕዋ፡፡ ንግሠታት፡ ወዕቁባት፡ ወደሳ
ሃ፡፡፦ መኑ፡ ይእቲ፡ ዛቲ፡ እንተ፡ ትሔውጽ፡ ከ 9
መ፡ ጎሕ፡፡ ሠናይት፡ ከመ፡ ወርኅ፡፡ ብርህት፡ ከ
መ፡ ፀሐይ፡፡ ድንጋፄ፡ ከመ፡ ሠርዓት፡፡፦ ውስ 10
ተ፡ ገነት፡ ከርካዕ፡ ወረደ፡ ወልድ፡ እኁየ፡፡ ውስ
ተ፡ ዘርአ፡ መሐዝ፡፡ ይርአይ፡ እመ፡ ጸገየ፡ ወይ
ን፡፡ ወእመ፡ ጸገየ፡ ቄዕ፡፡ ወለእመ፡ ፈረየ፡ ሮ
ማን፡፡፦ በህየ፡ እሁበከ፡ አጥባትየ፡ ለከ፡፡ 11
ዕፍእየ፡ ሊየአምረት፡፡ ረሰየኒ፡ ሰረገላተ፡ አ
ሚናደብ፡፡፦ ተመየጢ፡ ተመየጢ፡ ሱላማ 12
ጢስ፡፡ ተመየጢ፡ ተመየጢ፡ ወንርአይ፡ ብ
ኪ፡፡፦
CAP. VII. ምንተ፡ ትሬእዩ፡ በእንተ፡ ሰላም፡ ሰ 1
ጢዊት፡፡ እንተ፡ ትሔውጽ፡ እምርሑቅ፡ ከመ፡
መድበለ፡ ማሕበር፡፡ ጥቀ፡ አደሙ፡ ሖረታትኪ፡
ዘበስን፡ ወለተ፡ ናደብ፡፡ ወንብረተ፡ መናቅዕትኪ፡
ይመስል፡ አርማስቆስ፡ ግብረ፡ እደ፡ ኬንያ፡፡፦
ኅንብርትኪ፡ ከመ፡ ማዕከክ፡ ፋሑቅ፡ ዘኢይዓር 2
ቅ፡ እምቱስሕት፡፡ ከርሠኪ፡ ሰዋጠ፡ ስርናይ፡
ወሓጹር፡ በጽጌ፡፡፦ ክልኤ፡ አጥባትኪ፡ 3
ከመ፡ ክልኤ፡ እጕለ፡ መንታ፡ ዘወይጠል፡፡፦

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اردي عينيك من مقابلي فهما قد طيراني * شعرك كقطعان المعزى الظاهرين من
جلعاد * اسنانك كالقطعان الجزوز التي قد صعدت من الاستحمام * التي كلها توأم
وليس فيها ثكلى * شفتاك كالخيط القرمزي * وكلامك لذيذ بهي * وجنتاك كقشر
الرمانة سوى جمال سكوتك * الملكات هي ستون * والسراري ثمانون * والشواب هي لا عدد
لهن * كاملتي حمامتي وكاملتي واحدة هي * واحدة هي لامها * مختارة هي لمن ولدتها *
البنات ابصرنها وطوبنها * وراتها الملكات والسراري فسبحنها * من هذه المشرفة كطلوع
الصبح * جميلة كالقمر * مختارة كالشمس * مرهوبة كالصفوف المرتبة * في بستان الجوز
انحدرت لانظر الى غلة الوادي * لابصر ان كان الكرم قد ازهر * قد ازهر الرمان * هناك
ادفع اليك ثديي * وما عرفت نفسي جعلتني مركبة عميناداب * ارجعي ارجعي يا سولماتية
ارجعي ارجعي فننظر اليك *

* الفصل السابع *

ماذا ترون في السولماتية المقبلة كصفوف العساكر * خطواتك حسنة في احذية بنات ناداب
انتظام اجزاء فخذيك يضاهي قلائد الجواهر من اعمال يدي الصانع * سرتك كاس كروية
لن يعوزها ممزوج * جوفك عرمة حنطة مسيجة بالسوسن * ثدياك كتوامي ولد الغزالة

Deflecte oculos tuos ex adverso mei, quo- 4
niam ipsi me jam abalienârunt. Capilli
tui sunt similes gregibus caprarum prod-
euntium è Galaad. Dentes tui similes 5
gregibus tonsis qui ascenderunt è lotione,
quorum oves universæ gemelliparæ, nec
est inter eas orba. Labia tua sunt vel- 6
uti filum coccineum, & sermo tuus ju-
cundus ac decorus. Genæ tuæ velut cor-
tex malogranati, præter gratiam silentii
tui. Reginæ sunt sexaginta, & concu- 7
binæ octoginta, & puellæ plurimæ absque
numero. Columba mea & perfecta mea 8
una est, una est matri suæ, electa est a-
pud eam quæ genuit illam. Filiæ viden-
tes eam, beârunt illam: & reginæ at-
que concubinæ eam conspicatæ, laudâ-
runt eam. Quæ est ista prospectans vel- 9
ut ortus auroræ, pulchra ut luna, e-
lecta ut sol, formidabilis ut acies in-
structæ? Ad hortum nucum descendi 10
ut considerarem fruges vallis, ut vi-
derem num vinea jam floruisset, jam
floruissent malogranata: illic præbebo
tibi ubera mea. At nescivi: anima 11
mea posuit me currum Amminadab. Re- 12
vertere O Sumanitis, revertere, reverte-
re, ut te spectemus.

CAP. VII.

Quid vidistis in Sumanitide venienti
ut acies exercituum? Gressus tuus de- 1
corus est in calceamentis filiarum Na-
dab. Structura partium femorum tuorum
similis est torquibus gemmeis fabrefacti,
operâ manuum artificis. Umbilicus tuus 2
calix tornatilis, vino temperato haud in-
digens. Venter tuus acervus frumenti
circumseptus liliis. Geminæ tuæ mam- 3
mæ ut hinnuli gemelli cervæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܠܡܚܙܐ ܐܢ ܐܦܪܥ ܓܦܬܐ ܘܐܢ ܢܒܛܘ ܪ̈ܡܘܢܐ. ܠܐ ܝܕܥܬ ܢܦܫܝ ܣܡܬܢܝ ܒܡܪ̈ܟܒܬܐ ܕܥܡܐ ܡܛܝܒܐ. ܗܦܘܟܝ ܗܦܘܟܝ ܫܠܝܡܝܬ ܗܦܘܟܝ ܗܦܘܟܝ ܘܢܚܙܐ ܒܟܝ.

ܡܢܐ ܚܙܝܬܘܢ ܒܫܠܝܡܝܬ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܡܚܘܠܬܐ ܕܡܫܪ̈ܝܬܐ. ܡܐ ܫܦܝܪܝܢ ܪ̈ܓܠܝܟܝ ܒܡܣܢܐ ܒܪܬ ܡܛܝܒܐ. ܘܐܣܟܡܐ ܕܝܪ̈ܟܬܟܝ ܐܝܟ ܩ̈ܕܫܐ ܥܒܕ ܐܝܕ̈ܝ ܐܘܡܢܐ. ܫܪܟܝ ܐܝܟ ܐܓܢܐ ܕܚܪܛܐ ܕܠܐ ܚܣܝܪ ܡܙܓܐ. ܟܪܣܟܝ ܐܝܟ ܟܪܘܝܐ ܕܚܛܐ ܕܣܝܓ ܒܫܘܫܢ̈ܐ. ܬܪܝܢ ܬ̈ܕܝܟܝ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܥܘ̈ܙܠܝܢ ܬܐܡ̈ܐ ܕܛܒܝܬܐ ܕܪ̈ܥܝܢ ܒܝܬ ܫܘܫܢ̈ܐ.

germinâsset vitis, & num floruissent malogra-
nata. Nescivit anima mea, posuit me in curru 11
populi parati. Revertere, revertere Silomitis, 12
revertere, revertere, & intuebimur te.

CAP. VII.

Quid spectabitis in Silomitide quæ descen-
dit sicut chorus, et *quidem* ut chorus castrorū?
Quàm pulchri sunt pedes tui in calceis, filia 1
parati! & forma femorū tuorum ut monilia,
opus manuum artificis. Umbilicus tuus lagena 2
rotunda, in qua non deest *vinum* mixtū. Ven-
ter tuus acervus tritici vallatus liliis. Duo 3
ubera tua similia sunt duobus hinnulis ge-
mellis capreolorum, pascentibus inter lilia.

שיר השירים : ח

oculi eburneæ : ſicut tuum Col.

4 ציארך כמגדל השן עיניך

filiæ portam ſuper, Cheſbon in piſcinæ

ברכות בחשבון על־שער בת־

: Lebanon turris ſicut tuus naſus: magnarum

רבים אפך כמגדל הלבנון

tuum Caput .Dammeſec facies ſpeculans

5 צופה פני דמשק: ראשך

tui capitis coma & ,Carmel* veluti te ſup

עליך ככרמל ודלת ראשך

.canalibus in ligatus rex :purpura ſicut

כארגמן מלך אסור ברהטים:

ſuiſti jucunda quàm & ,pulchruiſti Quàm

6 מה־יפית ומה־נעמת

tua ſtatura Iſta ! deliciis in amor

7 אהבה בתענוגים: זאת קומתך

tua ubera & ,palmæ eſt aſſimilata

דמתה לתמר ושדיך

Aſcendam ,Dixi .botris

8 לאשכלות: אמרתי אעלה

: ejus ramos in apprehendam ,palmam in

בתמר אחזה בסנסניו

botri ſicut tua ubera nunc erunt &

ויהיו־נא שדיך כאשכלות

.malorum ſicut ,tuæ naris odor & ,vitis

הגפן וריח אפך כתפוחים:

vadens optimũ vinũ ſicut tuũ palatũ Et

9 וחכך כיין הטוב הולך

loqui faciẽs ,rectitudines ad ,meũ dilectũ ad

לדודי למישרים דובב

,mei dilecti Ego .dormientium labia

10 שפתי ישנים: אני לדודי

,mi dilecte Veni .ej* deſideriũ me ſuper &

11 ועלי תשוקתו: לכה דודי

commoremur ,agrum in egrediamur

נצא השדה נלינה

,vineas ad ſurgamus Manè .villis in

12 בכפרים: נשכימה לכרמים

ſe aperuerit ,vitis germinarit an videam*

נראה אם־פרחה הגפן פתח

ibi :punica mala floruerint ,parva uva

הסמדר הנצו הרמונים שם

Mandragoræ .tibi meos amores dabo

13 אתן את־דדי לך: הדודאים

noſtris oſtiis ſuper & ,odorem dederunt

נתנו־ריח ועל־פתחינו

,vetera etiam ,nova ,delicata omnia

כל־מגדים חדשים גם־ישנים

.tibi abſcondi ,mi dilecte

דודי צפנתי לך:

CAP. VIII. ח

ubera ſugentẽ,mihi fratrẽ ut te det Quis

1 מי יתנך כאח לי יונק שדי

platea in te inveniam ? meæ matris

אמי אמצאך בחוץ

me contemnant non etiam,te oſculer

אשקך גם לא־יבזו לי:

domum ad te faciam venire ,te Ducam

2 אנהגך אביאך אל־בית

te faciam bibere : me docebis ,meæ matris

אמי תלמדני אשקך

dulci vino de ,conditura vino de

מיין הרקח מעסיס

ſub ejus Læva .mei granati mali

3 רמני: שמאלו תחת

me amplexabitur illi* dextera &,meo capite

ראשי וימינו תחבקני:

תרגום TARGUM.

4 צוארך ואב בית דינא דדאן דיניך חסין על עמא לכפתא יתהון
ולמנגד מן דיתחיב בדינא לנגדא כשלמה מלכא דעבד מגדלא
דשן דפיל וכבש ית עמא בית ישראל ואהדר יתהון למרי עלמא
ספריך מלין חוכמתא כפרקטינין דמיא וידעין למימני חושבני
עבורין ומעברין שנין וקבעין רישי ירחין ורישי שנין בתרע בית
סנהדרין רבא ורב בית אבא לבית יהודה דמי לדוד מלכא
דבנא מצדתא דציון די מתקרי מגדלא דלבנן דכל מן דיקום
5 עלוהי יכיל למימני כל מגדלין די בדמשק: ראשך מלכא דאתמני
עלך רישא צדיקא כאליהו נביא דקני קנאתא למרי שמיא וקטל
ית נביאי שקרא בטורא דכרמל ואתיב ית עמא בית ישראל
לדחלתא דיי אלהיא ודלת עמא די אזלין ברישא מכא על די אנון
מסכנין עתידין למלבש ארגונא היכמה די לבש דניאל בקרתא
דבבל ומרדכי בשושן בגין זכותא דאברהם דאמליך מן קדמת
דנא למרי עלמא ובצדקתא דיצחק דכפתיה אבוהי למקרביה
6 ובחסדותא דיעקב דקלף על חוטריא ברהטיא: מה אמר מלכא
שלמה כמה יאה אנת כנישתא דישראל בזמן די תסבולי עליך ית
ניר מלכותי בעדן די אנא מוכח יתיך ביסורין על חוביך ואנת
7 מקבלא יתהון ברחים דמין באנפיך כתפנוקין: זאת ובעדן די
פרסין כהניך ידיהון בצלו ומברכין לאחיהון בית ישראל דדמין
ארבעת ידיהון מתפרשין כלולבי דתמר וקומתהון כדקלא
וקהליך קימין אפין באפין כל קבל כהניא ואפיהון כבישן לארעא
8 באתכלא דענבין: אמרתי אמר יי במימריה אסק ואנסיה
לדניאל ואחזי אי כהיל למקם בנסיונא הדא היכמה דקם אברהם
דדמי ללולבא בעסרא נסין ובחן אף אנא לחנניה מישאל ועזריה
אי כהלין למקם בנסיוניהון אפרוק בדיל זכותהון לעמא בית
ישראל דמתילן לאתכלין דענבין ושומהון דדניאל חנניא מישאל
ועזריה אשתמע בכל ארעא וריחיהון יהי נדיף כריחא דתפוחין
9 דגנתא דעדן: וחכך אמר דניאל וחברוהי קבלא נקבל עלנא
גזירת מימרא דיי היכמה די קבל עליה אברהם אבונא דמתיל
לחמר עתיק ונהך באורחן דתקנן קדמוהי היכמה דאזלו אליהו
ואלישע נביאיא די בזכותהון קמו מתיא דדמין לגבר דדמיך
ויחזקאל בר בוזי כהנא דמנבואת פומיה אתערו דמכי מיתיא
10 די בבקעת דורא: אני אמרת ירושלם כל זמן די אנא מהלכא
באורחא דמרי עלמא משרי שכנתיה ביני ועלי מתויה ובעדן די
אנא סטיא מן אורחתיה מסלק שכנתיה מביני ומטלטל יתי ביני
11 עממיא ואנון שלטין בי כגבר דשליט באנתתיה: לכה כד חבו
עמא בית ישראל אגלי יי יתהון בארעא דשעיר חקלי אדום אמרת
כנשתא דישראל בבעו מנך רבון כל עלמא קבל צלותי די אנא
12 מצלא קדמך בקרוי גלותא ובפלכי עממיא: נשכימה אמרין
בני ישראל אלין לאלין נקדים בצפרא וניהך לבית כנשתא ולבית
מדרשא ונבקר בספרא דאוריתא ונחמי אי מטא זמן פורקנא
דעמא בית ישראל דמתילין לגופנא לאתפרקא מגלותהון ונשאל
לחכימיא אתגלי קדם יי זכותא דצדיקיא דמלין פקודיא כרמנא
אי מטא קצא למסק לירושלם למתן תמן שבח לאלהא דשמיא
13 ולמקרב עלון ונכסת קודשין: הדודאים וכד יהא רעוא מן קדם
יי למפרק ית עמיה מן גלותא יתאמר למלכא משיחא כבר
שלים קץ גלותא וזכות צדיקיא אתבסם קדמי כריח בלסמון
וחכימי דריא קביען על תרעי מדרשא עסקין בפתגמי ספריא
ופתגמי אוריתא כען קום קבל מלכותא די גניזת לך:

ח

1 מי ובההיא זמנא אתגלי מלכא משיחא לכנשתא דישראל ויימרון ליה בני ישראל אתא תהא עמנא
לאח ונסק לירושלם ונהי ינקין עמך טעמי אוריתא היכמה דיניק ינקא בתדיא דאמיה דכל
זמן דהויתי מטלטלא לברא מן ארעי כד הויתי דכירא ית שום אלהא רבא ומסירא נפשי על
2 אלהותיה אף עמי ארעא לא הוו מבזין לי: אנהגך אדברנך מלכא משיחא ואעלנך לבית
מוקדשי ותאלף יתי למדחל מן קדם יי ולמהך באורחתיה ותמן נסעור סעודתא דלויתן
ונשתי חמר עתיק דאצטנע בענבוהי מן יומא דאתברי עלמא ומרמוני פירי דאתעתדו לצדיקיא
3 בגנתא דעדן: שמאלו אמרת כנשתא דישראל אנא בחרתא מכל עממיא די אנא קטרא
תפלין ביד שמאלי וברישי וקביעא מזוזתא בסטר ימינא דדשי תולתא לקבל תיקי דליה
רשו למזיקא לחבלא בי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina. CAP. VII.

Judex quoque tuus qui judicat judicium tuum, fortis eſt ſuper populum, ut alliget eos, & ut trahat eos, qui condemnantur in judicio, ad carcerem, ſicut Salomon rex, qui fecit turrim eburneam, & ſubjecit populum domus Iſrael, & convertit eos ad dominatorem ſeculi: ſcribæ tui pleni ſunt ſapientia ut piſcinæ aquarum; & ſciunt conſtituere rationes embolismorum, & annos intercalant, & ſignant principia annorum & menſium, in porta domus conſilii magni: & princeps familiarum domus Juda ſimilis eſt David regi, qui ædificavit arcem Sion, quæ vocatur Turris Libani; quoniam omnis qui ſteterit in ea, poteſt numerare omnes turres quæ ſunt in Damaſco. Rex qui conſtitutus eſt ſuper te in principem, juſtus eſt ſicut Helias propheta, qui zelo zelatus eſt pro Domino cœli, & occidit prophetas falſos in monte Carmelo, & convertit populum domus Iſrael ad timorem Domini Dei: & pauperes populi qui ambulabant apud principem hinc & inde, eo quod egeni ſunt, futurum eſt ut induantur purpura, ſicut indutus eſt Daniel in civitate Babylonis, & Mardochæus in Suſis, propter meritum Abrahæ, quem regem conſtituit ab initio in dominatorem ſeculi; & propter juſtitiam Iſaac, quem ligavit pater ejus ut offerret eum [*in holocauſtum*,] & propter benignitatem Jaacob, qui decorticavit virgas, [*& poſuit eas*] in canalibus. Dixit Salomon rex: Quàm pulcher es cœtus Iſrael in tempore quo tu portas ſuper te jugum regni mei, in tempore quo ego corripio te infirmitatibus propter peccata tua, & tu ſuſcipis eas in charitate, & videntur tibi quaſi deliciæ. In tempore quo Sacerdotes tui extendunt manus ſuas in oratione, & benedicunt fratribus ſuis domui Iſrael, ſimiles ſunt digiti manus eorum extenſi ramis palmarum, & ſtatura eorum ſicut palma, & eccleſia tua ſtat facie ad faciem contra Sacerdotes, & facies eorum inclinatæ ſunt in terram ſicut botri uvarum. Dixit Dñs in verbo ſuo: Aſcendam & tentabo Danielem, & videbo ſi poteſt ſtare in tentatione hac ſicut ſtetit Abraham, qui ſimilis fuit ramo [*palmarum, quem probavi*] decem tentationibus: & probabo ego quoq; Ananiam, Miſaelem & Azariam: & ſi poſſunt ſtare in tentationibus ſuis, redimam propter merita eorum populum domus Iſrael, qui comparatus eſt botris uvarum: & nomen Daniel, Ananiæ, Mizael & Azariæ audietur in univerſa terra, & odor eorũ erit fragrans ſicut odor pomorum paradiſi voluptatis. Dixit Daniel & ſocii ejus: Suſcipiendo ſuſcipiemus ſuper nos decretum verbi Dñi, ſicut ſuſcepit ſuper ſe Abraham pater noſter, qui comparatus eſt vino veteri; & ambulabimus in viis quæ rectæ ſunt coram eo, ſicut ambulaverunt Helias & Heliſæus prophetæ, per quorum merita ſurrexerunt mortui, qui ſimiles ſunt viro dormienti; & ſicut Ezechiel filius Buzi Sacerdos, quia in prophetia oris ejus ſuſcitati ſunt dormientes mortui qui erant in campo Dura. Dixit Jeruſalem: In omni tempore quo ego ambulabo in via dominatoris ſeculi, habitare facit majeſtatem ſuam in medio mei, & ad me eſt deſiderium ejus: & in tempore quo ego declino à viis ejus, aufert majeſtatem ſuam à me, & tranſfert me inter populos: & ipſi dominantur in me ſicut vir qui dominatur uxori ſuæ. Quando peccaverunt populus domus Iſrael, tranſmigrare eos fecit Dñs in terram Seir regionis Idumeæ: dixit cœtus Iſrael, Obſecro te dominator totius ſeculi, ſuſcipe orationem meam, qua ego oro coram te in urbibus tranſmigrationis meæ & provinciis populorum. Dixerunt filii Iſrael ad invicem: Surgamus manè, & eamus ad domum eccleſiæ & ad domum examinis, & inveſtigemus in libro Legis, & videamus an pervenerit tempus redemptionis populi domus Iſrael, qui comparatus eſt viti, ut redimatur de captivitate ſua: & interrogemus ſapientes an manifeſta facta ſit Dño juſtitia juſtorum, qui pleni ſunt præceptis ſicut malogranata, & an pervenerit finis ut aſcendamus in Jeruſalem, ut demus ibi laudem Deo cœli, & offeramus holocauſta & victimas ſanctificatas. Et cùm fuerit voluntas à facie Dñi ut redimat populum ſuum de captivitate, dicetur regi Meſſiæ: Jam completus eſt finis captivitatis, & meritum juſtorum ſuave factum eſt coram me ſicut odor balſami: & ſapientes generationum conſtituti in portis gymnaſii, operam dant verbis Scribarum & verbis Legis: nunc ſurge ſuſcipe regnum quod repoſitum eſt tibi.

CAP. VIII.

ET in tempore illo revelabitur rex Meſſias cœtui Iſrael, & dicent ei filii Iſrael: Veni, eſto frater noſter, & aſcendamus in Jeruſalem, & ſugemus tecum ſententias Legis, ſicut ſugit infans ubera matris ſuæ: quia omni tempore quo eram extorris extra terram meam, cùm recordabar nominis Dei magni, & tradebam animam meam propter divinitatem ejus, etiam populi terrarum non deſpiciebant me. Ducam te rex Meſſias & introducam te in domum ſanctuarii mei, & docebis me timere à facie Domini, & ambulare in viis ejus, & ibi prandebimus prandium Leviathan, & bibemus vinum vetus quod reconditum eſt in uvis ſuis à die quo creatum eſt ſeculum, & de malis punicis quæ præparata ſunt juſtis in paradiſo voluptatis. Dixit cœtus Iſrael: Ego electa ſum ſupra omnes populos, quia ego alligo frontalia manui ſiniſtræ meæ, & capiti; charculáque infixa eſt lateri dextero portæ meæ, cujus tertia pars reſpicit thalamum meum, ut non habeant licentiam dæmones ad nocendum mihi.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]

Collum tuum ſimile turri eburneæ.
tui ſicut piſcinæ Heſbon ad portam
multorum. Naſus tuus ſimilis turri Liba-
ni ſpectanti verſus Damaſcum. Caput tu-
um ſuper te ſimile eſt Carmelo. Et
crines capitis tui, ſicut purpura regis
ta ſtadiis. Quàm pulchra es, quàm jucunda

Versio VULG. LAT.

4 Collum tuū sicut turris eburnea. Oculi tui sicut piscinæ in Hesebon, quæ sunt in porta filiæ multitudinis. Nasus tuus sicut turris Libani, quæ respicit contra Damascum.
5 Caput tuū ut Carmelus: & comæ capitis tui, sicut purpura regis vincta canalibus.
6 Quā pulchra es, & quā decora, charissima, in deliciis!
7 Statura tua assimilata est palmæ, & ubera tua botris.
8 Dixi: Ascendā in palmā, & apprehendā fruct⁹ ej⁹: & erunt ubera tua sicut botri vineæ: et odor oris tui sicut malorū.
9 Guttur tuū sicut vinū optimū, dignum dilecto meo ad potandū, labiisq; & dentib⁹ illi⁹ ad ruminandū.
10 Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus.
11 Veni, dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis.
12 Manè surgamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fruct⁹ parturiunt, si floruerunt mala punica: ibi dabo tibi ubera mea.
13 Mandragoræ dederunt odorem. In portis nostris omnia poma: nova & vetera, dilecte mi, servavi tibi.

CAP. VIII.

1 Quis mihi det te fratrē meū sugentem ubera matris meæ, ut inveniā te foris, & deosculer te, & jam me nemo despiciat?
2 Apprehendam te, & ducā in domū matris meæ: ibi me docebis, & dabo tibi poculum ex vino condito, & mustum malorū granatorū meorum.
3 Læva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

4 † (θ) Ὁ τράχηλός σου ὡς πύργος ἐλεφάντινος. † (ι) οἱ ὀφθαλμοί σου ὡς λίμναι ἐν Ἐσεβὼν, † ἐν πύλαις θυγατρὸς πολλῶν. † μυκτήρ σου, ὡς πύργος τοῦ Λιβάνου † σκοπεῦον πρόσωπον Δαμασκοῦ.
5 † Κεφαλή σου ἐπὶ σὲ ὡς Κάρμηλος, † καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὡς πορφύρα· † βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς.
6 † Τί ὡραιώθης, καὶ τί ἡδύνθης † ἀγάπη; ἐν τρυφαῖς σου
7 † Τοῦτο μέγεθός σου· (κ) ὡμοιώθης τῷ φοίνικι, † καὶ οἱ μαστοί σου τοῖς βότρυσιν.
8 † Εἶπα, Ἀναβήσομαι (λ) ἐπὶ τῷ φοίνικι, † κρατήσω τῶν ὕψεων αὐτοῦ· καὶ ἔσονται δὴ μαστοί σου ὡς βότρυες τῆς ἀμπέλου, † καὶ ὀσμὴ ῥινός σου ὡς μῆλα,
9 † Καὶ ὁ λάρυγξ σου ὡς οἶνος (μ) ὁ ἀγαθὸς, † πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ μου εἰς εὐθύτητα, † ἱκανούμενος (ν) χείλεσί μου καὶ ὀδοῦσιν.
10 † Ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου, † καὶ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ.
11 † Ἐλθὲ ἀδελφιδέ μου, ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρὸν, † αὐλισθῶμεν ἐν κώμαις.
12 † Ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελῶνας· † ἴδωμεν εἰ ἤνθησεν ἡ ἄμπελος, † ἤνθησεν ὁ κυπρισμὸς, † ἤνθησαν αἱ ῥοαί· † ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοί.
13 † Οἱ (ξ) μανδραγόραι ἔδωκαν ὀσμήν· † καὶ ἐπὶ θύραις (ο) ἡμῶν πάντα ἀκρόδρυα † νέα πρὸς παλαιὰ ἀδελφιδέ μου ἐτήρησά σοι.

ΚΕΦ. η΄.

1 † Τίς δῴη σε ἀδελφιδέ μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρός μου; † εὑροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε, † καί γε οὐκ ἐξουδενώσουσί (α) μοι.
2 † Παραλήψομαί σε, εἰσάξω σε εἰς οἶκον μητρός μου † καὶ εἰς (β) ταμεῖον τῆς συλλαβούσης με· † ποτιῶ σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ, † ἀπὸ νάματος ῥοῶν μου.
3 † Εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλήν μου, † (γ) καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήψεταί με.

MS.A. (θ) Τράχηλός (ι) ὀφθαλμοί (κ) ὡμοιώθη (λ) ἐν τῷ φοίνικι, (μ) ἀγαθὸς, (ν) ἐν χείλεσίν μου (ξ) * μανδραγόρες (ο) * ὑμῶν
Κεφ. η΄. MS.A. (α) με. (β) ταμεῖον (γ) καὶ δεξιὰ

Vers. GRÆC. LXX. Interp. & Æthiopicæ Transl. LAT.

4 Collum tuum, sicut turris eburnea: oculi tui, tanquam (f) lacus in Esebon in portis filiæ (g) multorum. Naris tua, sicut turris Libani prospiciens faciē Damasci.
5 Caput tuum super te, sicut Carmelus, (h) & plexus capitis tui, sicut purpura. Rex ligatus in transcursib⁹.
6 Quàm pulchra, & quàm suavis fact⁹ es, charitas, (i) in deliciis tuis?
7 Hæc (k) [c] magnitudo tua, similis facta es palmæ; et ubera tua botris.
8 Dixi; Ascendā in palmā, tenebo (l) cacumina ejus: & erunt nunc ubera tua, sicut botri vitis, & odor nasi tui, sicut poma:
9 Et guttur tuum, sicut vinū bonū, (m) [d] vadens fraterno meo in rectitudinem, (n) sufficiens labiis meis, & dentibus.
10 Ego fraterno meo, et super me conversio ejus.
11 Veni, [e] fraterne mi, exeamus in agrū, requiescamus [f] in castellis.
12 Diluculò surgamus in vineas: Videamus, si (o) floruit vitis, [g] floruit propago, (p) floruerūt mala punica. Ibi dabo ubera mea tibi:
13 Mandragoræ dederunt odorē. [h] Et in ostiis nostris omnes nuces novas ad veteres, fraterne mi, (q) servavi tibi.

CAP. VIII.

1 Quis det te, (a) [a] fraterne mi, lactantē ubera matris meæ? (b) Inveniens te foris osculabor te: (c) & quidem non spernent me.
2 Assumam te, introducam te in domum matris meæ, & in cubiculū ejus, quæ concepit (d) me. Potabo te de vino (e) unguentato, [b] de latice malorum punicorum meorum.
3 [c] Læva ejus sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me.

INTERP. ÆTHIOP. [c] statura tua, similis facta est palmæ.... Et tenebo cacumina ejus: & odor nasi tui, sicut odor thuris. Et facta sunt ubera tua, sicut botri vitis: & odor nasi tui, sicut odor thuris: & guttur tuum, [d] & vadens nepoti meo, & paratum labiis meis & lingua mea. Ego nepoti meo, [e] nepos mi, [f] vicinia. [g] & si floruit cyprus, & an fructificârunt mala [h] Et in atriis nostris omnia poma nova juxtà ac vetera, nepos mi, ipse servavi tibi.
CAP. VIII. [a] nepos mi, [b] de potu [c] Dextera illius amplexabitur me, & læva ejus sub capiti meo.

Versio ÆTHIOPICA.

ወክሳድኪ ፡ ከመ ፡ ማኅፈደ ፡ ቀርን ፡ ነጊ ፡፡ አ 4
ዕይንትኪ ፡ ከመ ፡ ምዕቋለተ ፡ በሐሴቦን ፡ በ
አናቅጽ ፡ ወለተ ፡ ብዙኃን ፡፡ አንፍኪ ፡ ይመስ
ል ፡ ከመ ፡ ማኅፈደ ፡ ሊባኖስ ፡፡ ዘይኔጽር ፡ መ
ንገለ ፡ ገጸ ፡ ደማስቆስ ፡፡=፡ ርእስኪ ፡ ዘዲቤ 5
ኪ ፡ ከመ ፡ ቀርሜሎስ ፡፡ ወጽፍረ ፡ ርእስኪ ፡ ከ
መ ፡ ሜላት ፡፡ እሠረ ፡ ንጉሥ ፡ ለረዊጽ ፡፡=፡
ምንት ፡ ሠናይኪ ፡ ወምንት ፡ አደምኪ ፡፡ አፍቅሮ ፡ 6
ለፍግዕኪ ፡፡=፡ ዘቆምኪ ፡ ይመስል ፡ በቀል 7
ተ ፡፡=፡ ወአጥባትኪ ፡ መልዕልቱ ፡፡ ወጼና ፡ አን 8
ፍኪ ፡ ከመ ፡ ጼና ፡ ኮኒን ፡፡ ወኮነ ፡ አጥባትኪ ፡
ከመ ፡ አስከለ ፡ ወይን ፡፡ ወጼና ፡ አንፍኪ ፡ ከ
መ ፡ ጼና ፡ ኮኒን ፡፡=፡ ወጕርዔኪ ፡ ከመ ፡ ወ 9
ይን ፡ ሠናይ ፡፡ ወእንዘ ፡ የሐውር ፡ ወልድ ፡
እኁየ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይደሉ ፡ ለከናፍርየ ፡ ወለ
ልሳንየ ፡፡=፡ አነ ፡ ለወልድ ፡ እኁየ ፡ ወኀቤ 10
የ ፡ ምግባኡ ፡፡=፡ ነዐ ፡ ወልድ ፡ እኁየ ፡ 11
ንፃእ ፡ ሐቅለ ፡፡ ወንዕርፍ ፡ ውስተ ፡ አድያ
ም ፡፡=፡ ወንጊሥ ፡ ውስተ ፡ ለዐጻደተ ፡ ወ 12
ይን ፡፡ ንርአይ ፡ እመ ፡ ጸገየ ፡ ወይን ፡፡ ወለ
እመ ፡ ጸገየ ፡ ቆዕ ፡፡ ወለእመ ፡ ፈረየ ፡ ሮማ
ን ፡፡ በህየ ፡ እሁበከ ፡ አጥባትየ ፡ ለከ ፡፡=፡
ዕንጕታት ፡ ወሀቡ ፡ ማዕዛ ፡፡ ወውስተ ፡ አ 13
ዕጻዲነ ፡ ኵሉ ፡ አቅማሕ ፡፡ ምስለ ፡ ሐዲ
ስ ፡ ወብሉይ ፡፡ ወልድ ፡ እኁየ ፡ አነ ፡ ዐቀብ
ኩ ፡ ለከ ፡፡=፡
CAP. VIII. መኑ ፡ ይሁበከ ፡ ወልድ ፡ እኁ 1
የ ፡ ትጠቡ ፡ አጥባተ ፡ እምየ ፡፡ ወረኪብየ ፡
በአፍአ ፡ እስዕመከ ፡፡ ወኢይሜንኑኒ ፡፡=፡
እነሥአከ ፡ ወአበውአከ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ እ 2
ምየ ፡፡ ወውስተ ፡ ውሳጥያቲሃ ፡ ለእንተ ፡ ሐ
ፀነተኒ ፡፡ ወአሰትየከ ፡ እምርሑ ፡ ለፈውየ ፡፡
ወእምስቴ ፡ ሮማንየ ፡፡=፡ የማኑ ፡ ተሐቅፈ 3
ኒ ፡ ወጸጋሙ ፡ ታሕተ ፡ ርእስየ ፡፡=፡

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * عنقك كبرج العاج * عيناك كالغدران التي باسعون في ابواب بيت المدن * انفك كبرج
لبنان يراصد وجه دمسق * 5 راسك غليظ كجبل الكرمل * وشعر راسك كبرفير ملك مربوط
في الملعب * 6 ما احسن بهاك وما الذك * ايتها الحبيبة في نعمائك * 7 فعظم ساقك هذا شبيه
بالنخلة * وثدياك يضاهي اعذاقها * 8 قلت لاصعدن في النخلة ولامسكن معاليها فيكون
ثدياك كعناقيد الكرمة * ونسيم انفك كنسيم التفاحة * 9 وحنكك كنسيم النبيذ الجيد
ابن اخي ذاهب الى الاستقامة * مخبرا بسعي واسناني * 10 انا عند ابن اخي * والي عنده تكون
عودته * 11 يا ابن اخي هلم نخرج الى الحقل * ونستوطن في الضياع * 12 ونبكر الى الكروم
وننظر ان كان الكرم قد ازهر * ازهر الزهر * واورقت الجبال * هناك ادفع اليك ثديي *
13 ويحمل نسيمه * وكافة اثمار الشجر الباركة على ابوابنا * يا ابن اخي قد خبأت لك الحديثة
بازاء العتيقة * * الفصل الثامن * 1 * من ذا يعطيك يا ابن اخي
ان يرضع ثديي امي * اذ وجدتك خارجا قبلتك * ومع ذاك فلم يزدروا بي * 2 اناولك
فادخلك الى بيت امي والي حجرة من حبلت بي * فاسقيك من الخمر الطيب ومن ماء
رماني * 3 يسارك تحت راسي * ويمينه يعطف علي *

4 Collum tuum sicut turris eburnea. Oculi tui veluti viridaria quæ sunt in Esepon ad portas filiæ urbium. Nasus tuus ut turris Libani, quæ spectat versùs Damascum.
5 Caput tuum crassum est ut mons Carmelus. Et comæ capitis tui veluti purpura regis ligata in foris lusoriis.
6 Quàm pulcher est nitor tuus, & quàm jucunda es O dilecta, in deliciis tuis!
7 Tanta famæ tuæ magnitudo similis est palmæ, & mammæ tuæ botros ejus referunt.
8 Dixi, Conscendam equidem in palmam, & apices ejus prehendam: eruntque mammæ tuæ sicut botri vitis, & odor nasi tui velut odor pomi,
9 Et palatum tuum quasi odor vini optimi. Nepos meus pergit ad rectitudinem, vim faciens in labia mea & dentes meos.
10 Ego sum apud nepotem meum, & ad me erit reversio ejus.
11 O mi nepos, veni, egrediamur ad agrum, & in ruribus moremur;
12 Manéque surgentes ad vineas, videamus num jam floruerit vinea, flores eruperint, floruerint montes. Illic præbebo tibi mammas meas.
13 Mandragoras propter fragrantiam suam, omnésque fructus arborum januis nostris accumbentium, O mi nepos, reposui tibi, recentes æquè ac veteres.

CAP. VIII.

1 O Quis tibi det mi nepos, ut sugas mammas matris meæ? Cùm te foris invenero, deosculabor te, nec me tamen despicient.
2 Prehendam te, introducámque in domum matris meæ, & in promptuarium ejus quæ me concepit, téque potabo vino suavissimo & aquâ granatorum meorum.
3 Sinistra ejus sub capite meo, & dextera ipsius flectatur super me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 ܚܒܝܒܬܐ ܒܪܬ ܦܘܢܩܐ. ܗܕܐ ܩܘܡܬܟܝ ܕܡܝܐ ܠܕܩܠܐ. ܘܬܕܝܟܝ ܠܣܘܓܠܐ. * ܐܡܪܬ
8 ܐܣܩ ܠܕܩܠܐ. ܘܐܐܚܘܕ ܒܣܘܟܘܗܝ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܕܝܟܝ ܐܝܟ ܣܘܓܠܐ ܕܓܦܬܐ. ܘܪܝܚ
9 ܐܦܝܟܝ ܐܝܟ ܚܙܘܪܐ. ܘܚܟܟܝ ܐܝܟ ܚܡܪܐ ܛܒܐ. * ܕܙܠ ܠܕܕܝ ܠܬܪܝܨܘܬܐ. ܘܡܦܩ ܣܦܘܬܝ
10 ܘܫܢܝ. * ܐܢܐ ܠܕܕܝ ܘܠܘܬܝ ܬܘܒܗ. * ܬܐ ܕܕܝ ܢܦܘܩ ܠܚܩܠܐ. ܢܒܘܬ ܒܟܦܪܐ. * ܘܢܩܕܡ
11 ܠܟܪܡܐ. ܢܚܙܐ ܐܢ ܦܪܥܬ ܓܦܬܐ. ܘܦܬܚܘ ܡܦܪܥܐ. ܘܢܥܒܘ ܪܘܡܢܐ. ܬܡܢ ܐܬܠ ܬܕܝ ܠܟ.
12 * ܝܒܪܘܚܐ ܝܗܒܘ ܪܝܚܐ. ܘܥܠ ܬܪܥܝܢ ܟܠ ܦܐܪܐ. ܚܕܬܐ ܘܥܬܝܩܐ. ܕܕܝ ܢܛܪܬ ܠܟ.
13 * ܩܦܠܐ ܚ * ܡܢ ܢܬܠܟ ܐܝܟ ܐܚܐ ܠܝ. ܕܝܢܩ ܬܕܝܐ ܕܐܡܝ. ܐܫܟܚܟ
ܒܫܘܩܐ ܘܐܢܫܩܟ. ܘܐܦ ܠܐ ܢܒܣܪܘܢܢܝ. * ܐܕܒܪܟ ܘܐܥܠܟ ܠܒܝܬ ܐܡܝ. ܘܠܬܘܢܐ ܕܝܠܕܬܢܝ. ܐܫܩܝܟ
ܡܢ ܚܡܪܐ ܒܣܝܡܐ. ܘܡܢ ܥܘܨܪܐ ܕܪܘܡܢܝ. * ܣܡܠܗ ܬܚܝܬ ܪܫܝ. ܘܝܡܝܢܗ ܬܓܦܢܝ.

dilecta, filia deliciarū! Cæterùm hæc statura 7
tua similis est palmæ, & ubera tua botris. Dixi, 8
Conscendā palmā, et apprehendā ramos ejus: erúntq; ubera tua ut botri vitis, et odor vultûs tui ut pomorū,
Et palatū tuū ut vinū optimū, utile patruo meo ad rectitudiné, agitans labia mea & dentes meos. 9
Ego patruo meo, ad me regressus ej⁹. 10
Veni patrue mi, exeam⁹ ad agrū, pernoctemus in rure; 11
Et manè adeamus vineā, videamus num germinârit vitis, flores emerserint, & floruerint malogranata: ibi dabo tibi ubera mea. 12
Mandragoræ ediderunt odorem: et propè januas nostras omnigena poma, recentia ac vetera, mi patrue, recondi tibi. 13

CAP. VIII.

Quis te det fratrem mihi (lactârunt ubera mea agnos meos) inveniam te in foro, te osculer, nec me contemnant. 1
Ducam te, & introducam in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ: potabo te ex vino meo suavissimo, & ex dulcedine malogranatorum meorum. 2
Læva ejus sub capite meo, & dextera ejus amplexetur me. 3

שיר השירים : ח	TARGUM. תרגום	PARAPH. CHALD. Versio Latina

, Jerusalaim filiæ vos Adjuravi
4 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלִָם
faciatis evigilare cur & , suscitabitis cur
מַה־תָּעִירוּ וּמַה־תְּעֹרְרוּ אֶת־
ista Quæ ? voluerit donec amorem
הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ : מִי זֹאת
sese adjungens , deserto de ascendens
5 עֹלָה מִן־הַמִּדְבָּר מִתְרַפֶּקֶת
malo sub ? suum dilectum super
עַל־דּוֹדָהּ תַּחַת הַתַּפּוּחַ
tua mater te concepit ibi , te excitavi
עוֹרַרְתִּיךָ שָׁמָּה חִבְּלַתְךָ אִמֶּךָ
me Pone te genuit parturiit ibi
שָׁמָּה חִבְּלָה יְלָדַתְךָ : שִׂימֵנִי
6 signaculum ut, tuū cor super signaculū ut
כַחוֹתָם עַל־לִבֶּךָ כַּחוֹתָם
mors ut fortis quia, tuum brachium super
עַל־זְרוֹעֶךָ כִּי־עַזָּה כַמָּוֶת
infernus sicut dura , dilectio
אַהֲבָה קָשָׁה כִשְׁאוֹל
, ignis prunæ ejus prunæ : celotypia
קִנְאָה רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ
non multæ Aquæ . Domini flamma
7 שַׁלְהֶבֶתְיָה : מַיִם רַבִּים לֹא
, dilectionem extinguere poterunt
יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת־הָאַהֲבָה
si : illam inundabunt non flumina &
וּנְהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם־
suæ domus substantiā omnem vir dederit
יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ
eum contemnent contemnendo, dilectione in
בָּאַהֲבָה בּוֹז יָבוּזוּ לוֹ :
: ei non ubera &, parvula nobis Soror
8 אָחוֹת לָנוּ קְטַנָּה וְשָׁדַיִם אֵין לָהּ
die in nostræ sorori faciemus quid
מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵנוּ בַּיּוֹם
, ipsa murus Si ? ea in sermo fiet qua
9 שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ : אִם־חוֹמָה הִיא
si & : argenti palatium eā sup ædificem
נִבְנֶה עָלֶיהָ טִירַת כָּסֶף וְאִם־
cedri tabula eā super muniam , ipsa janua
דֶּלֶת הִיא נָצוּר עָלֶיהָ לוּחַ אָרֶז :
: turres sicut mea ubera & , murus Ego
10 אֲנִי חוֹמָה וְשָׁדַי כַּמִּגְדָּלוֹת
reperiens sicut ejus oculis in fui tunc
אָז הָיִיתִי בְעֵינָיו כְּמוֹצְאֵת
Selomoh ipsi fuit Vinea . pacem
11 שָׁלוֹם : כֶּרֶם הָיָה לִשְׁלֹמֹה
vineam tradidit, Hamon Bahal in
בְּבַעַל הָמוֹן נָתַן אֶת־הַכֶּרֶם
ej fructu in adduceret vir : custodibus
לַנֹּטְרִים אִישׁ יָבִא בְּפִרְיוֹ
, mihi quæ mea Vinea . argenteos mille
12 אֶלֶף כָּסֶף : כַּרְמִי שֶׁלִּי
, Selomoh tibi mille : mea facies ad
לְפָנָי הָאֶלֶף לְךָ שְׁלֹמֹה
. ejus fructum custodientibus ducenti &
וּמָאתַיִם לְנֹטְרִים אֶת־פִּרְיוֹ :
socii , hortis in habitans O
13 הַיּוֹשֶׁבֶת בַּגַּנִּים חֲבֵרִים
. me fac audire, tuam vocem ad attendentes
מַקְשִׁיבִים לְקוֹלֵךְ הַשְׁמִיעִנִי :
tibi assimilare & , mi dilecte Fuge
14 בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה־לְךָ
cervorum hinnulo vel , capreæ
לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
. aromatum montes super
עַל הָרֵי בְשָׂמִים :

4 יֵימַר מַלְכָּא מְשִׁיחָא מַשְׁבַּע אֲנָא עֲלֵיכוֹן עַמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל מָה דֵין אַתּוּן מִתְגָּרִין בְּעַמֵּי אַרְעָא לְמִפַּק מִן גָּלוּתָא וּמָה דֵין אַתּוּן מָרְדִין בְּחֵילְוָתֵיהּ דְגוֹג וּמָגוֹג אִתְעַכִּיבוּ פּוֹן זְעֵיר עַד דִּישֵׁיצוּן עַמְמַיָּא דִּי עָלוּ לְאַגָּחָא קְרָבָא לִירוּשְׁלֵם וּבָתַר כֵּן יִדְכַּר לְכוֹן מָרֵי עָלְמָא רַחֲמֵי צַדִּיקַיָּא וִיהֵא רַעֲוָא מִן קֳדָמוֹהִי לְמִפְרְקָכוֹן :
5 אֲמַר שְׁלֹמֹה נְבִיָּא כַּד יְחוּן מֵתַיָּא עָתִיד לְאִתְבַּזְעָא טוּר מִשְׁחָא וְכָל מֵתַיָּא דְיִשְׂרָאֵל עָתִידִין לְמִפַּק מִתְּחוֹתוֹהִי וְאַפִּילוּ צַדִּיקַיָּא דְמִיתוּ בְגָלוּתָא עָתִידִין לְמֵיתֵי אוֹרַח כּוּבֵי מְלָרַע לְאַרְעָא וְנָפְקִין מִן תְּחוֹת טוּר מִשְׁחָא וְרַשִׁיעַיָּא דְמִיתוּ וְאִתְקְבָרוּ בְּאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל עָתִידִין לְמִרְמֵיהוֹן הֵיכְמָא דִרְמֵי גְבַר אַבְנָא בְּקַלְעָא בְּכֵן יֵימְרוּן כָּל דַּיָּרֵי אַרְעָא מָה הֲוָה זְכוּתָא דְעַמָּא הָדֵין דְּסָלְקָא מִן אַרְעָא רִבְבָן רִבְבָן כְּיוֹמָא דְסָלְקַת מִן מַדְבְּרָא לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל וּמִתְפַּנְּקִין עַל רַחֲמֵי מָרְהוֹן כְּיוֹמָא דְאִתַּחֲמִיאַת תְּחוֹת טוּרָא דְסִינַי לְקַבָּלָא יַת אוֹרַיְתָא וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא עָתִידָא צִיּוֹן דְּהִיא אִמָּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל לְמֵילַד יַת בְּנָהָא וִירוּשְׁלֵם לְקַבָּלָא יַת בְּנֵי גָלוּתָא :
6 אָמְרִין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹמָא הַהוּא לְרִבּוֹנֵיהוֹן בְּבָעוּ מִנָּךְ שַׁוִּי יָתָן כְּגַלּוּף דִּעְזְקָא עַל לִבָּךְ כְּגַלּוּף דִּעְזְקָא עַל אֶדְרָעָךְ דְּלָא נוֹסִיף עוֹד לְמֶהֱוֵי גָלַן אֲרוּם תַּקִּיפָא כְּמוֹתָא אַהֲבַת אֱלָהוּתָךְ וְחַסִּינָא כְּגֵיהִנָּם קִנְאֲתָא דְעַמְמַיָּא מְקַנְּאָן לָן וְדַבְבוּ דְנָטְרִין לָן דָּמְיָא לְגוּמְרִין דְּאֶשָּׁא דְגֵיהִנָּם דִּבְרָא יְיָ בְּיוֹמָא תִנְיָנָא לִבְרִיַּת עָלְמָא לְאוֹקָדָא בֵיהּ פָּלְחֵי פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה :
7 אֲמַר מָרֵי עָלְמָא לְעַמֵּיהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל אִלּוּלֵי מִתְכַּנְשִׁין כָּל עַמְמַיָּא דְמִתִּילִין לְמוֹי יַמָּא דְאִנּוּן סַגִּיאִין לָא יָכְלִין לְמִטְפֵּי יַת רַחֲמֵי מִנָּךְ וְאִי מִתְכַּנְשִׁין כָּל מַלְכֵי אַרְעָא דְמִתִּילִין לְמוֹי דְנַהְרָא דְנָגְרָא בְתָקוֹף לָא יָכְלִין לְמִמְחֵי יָתִיךְ מֵעָלְמָא וְאִלּוּלֵי יְהַב גְּבַר כָּל מָמוֹן בֵּיתֵיהּ לְמִקְנֵי חוּכְמְתָא בְגָלוּתָא אֲנָא מְהַדַּר לֵיהּ כִּפְלָא לְעָלְמָא דְאָתֵי וְכָל בִּזְתָּא דְיִבּוֹזוּן מִן מַשִּׁרְיָתֵיהּ דְגוֹג יְהֵי דִילֵיהּ :
8 בְּעִדָּנָא הַהִיא יֵימְרוּן מַלְאֲכֵי שְׁמַיָּא אִלֵּין לְאִלֵּין אוּמָּא חֲדָא אִית לָן בְּאַרְעָא וּקְלִילִין זָכְוָתְהָא וּמַלְכִין וְשָׁלְטוֹנִין לֵית לַהּ לְמִפַּק לְאַגָּחָא קְרָבָא עִם מַשִּׁרְיָתֵיהּ דְגוֹג מָה נַעֲבֵיד לַאֲחָתַנָא בְּיוֹמָא דְמַלִּילוּ אוּמַיָּא לְמִסַּק עֲלַהּ לִקְרָבָא :
9 אֲמַר מִיכָאֵל רַבְּהוֹן דְיִשְׂרָאֵל אִם הִיא מְתַעְתְּדָא כְּאוּשָׁא בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְיָהֲבָא כַסְפָּא לְמִקְנֵי יִחוּד שְׁמֵיהּ דְמָרֵי עָלְמָא נְהֵי אֲנָא וְאַתּוּן עִם סָפְרֵיהוֹן סַחֲרִין לַהּ כְּנִדְבְּכִין דִּכְסַף וְלֵית רְשׁוּ לְעַמְמַיָּא לְמִשְׁלַט בַּהּ הֵיכְמָא דְלֵית רְשׁוּ לְזַחֲלָא לְמִשְׁלַט בְּכַסְפָּא וְאַפִּילוּ אִי מִסְכְּנָא הִיא מִן פִּקּוּדַיָּא נִבְעֵי רַחֲמִין עֲלַהּ קֳדָם יְיָ וְיִדְכַּר לַהּ זְכוּת אוֹרַיְתָא דְעָסְקִין בַּהּ יָנְקַיָּא דִּכְתִיבָא עַל לוּחָא דְלִבָּא וּמִתְעַתְּדָא לְקַבֵּל אוּמַּיָּא כְּאַרְזָא :
10 מְתִיבָא כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאָמְרַת אֲנָא תַקִּיפָא בְּפִתְגָּמֵי אוֹרַיְתָא כְּשׁוּרָא וּבְנוֹי חֲסִינִין כְּמִגְדְּלָא וּבְהַהִיא זִמְנָא תֶּהֱוֵי כְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל מַשְׁכְּחָא רַחֲמִין בְּעֵינֵי מָרְהָא וְיִהוֹן שָׁאֲלִין בִּשְׁלָמַהּ כָּל דַּיָּרֵי אַרְעָא :
11 כָּרַם אוּמָּא חֲדָא סְלֵיקַת בְּעַדְבֵיהּ דְמָרֵי עָלְמָא דִּשְׁלָמָא עִמֵּיהּ דְּהִיא מְתִילָא לְכַרְמָא אוֹתְבַהּ בִּירוּשְׁלֵם וּמְסַר יָתַהּ בִּיד מַלְכַיָּא דְבֵית דָּוִד דִיהוֹן נָטְרִין יָתַהּ הֵיכְמָא דְאָרִיסָא נָטַר לְכַרְמָא בָּתַר דְּמִית שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל אִשְׁתְּאָרַת בִּידוֹי רְחַבְעָם בְּרֵיהּ אֲתָא יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּפְלַג עִמֵּיהּ מַלְכוּתָא וּדְבַר מִן יְדוֹי עֲסַר שִׁבְטִין עַל מֵימַר פּוּמֵיהּ דַּאֲחִיָּה דְמִן שִׁילֹה דִי הוּא גַבְרָא רַבָּא :
12 כַּרְמִי כַּד שְׁמַע שְׁלֹמֹה מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל נְבוּאָתֵיהּ דַּאֲחִיָּה דְמִן שִׁילֹה בְּעָא לְמִקְטְלֵיהּ וַעֲרַק אֲחִיָּה מִן קֳדָם שְׁלֹמֹה וַאֲזַל לְמִצְרַיִם וּבְהַהִיא שַׁעְתָּא אִתְאֲמַר בִּנְבוּאָה לְמַלְכָּא שְׁלֹמֹה לְמֶהֱוֵי אִיהוּ שָׁלִיט בַּעֲסַר שִׁבְטִין כָּל יוֹמוֹהִי וּבָתַר מוֹתֵיהּ יְהֵי שָׁלִיט בְּהוֹן יָרָבְעָם בַּר נְבָט וּתְרֵין שִׁבְטִין יְהוּדָה וּבִנְיָמִן יְהֵי שָׁלִיט בְּהוֹן רְחַבְעָם בַּר שְׁלֹמֹה :
13 הַיוֹשֶׁבֶת אֲמַר שְׁלֹמֹה בְּסוֹף נְבוּאָתֵיהּ עָתִיד מָרֵי עָלְמָא לְמֵימַר לִכְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל בְּסוֹף יוֹמַיָּא אַתְּ כְּנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דִּמְתִילָא לְגִנְתָּא קְלִילָא בֵּינֵי אוּמַיָּא וְיָתְבָא בְּבֵית מִדְרְשָׁא עִם חַבְרֵי סַנְהֶדְרִין וּשְׁאָר עַמָּא דְצַיְּתִין לְקָל רֵישׁ מְתִיבְתָּא וְיָלְפִין מִן פּוּמֵיהּ פִּתְגָּמוֹהִי אַשְׁמְעִינִי אוֹרַיְתָא קָל מִלַּיִךְ בְּעִדָּן דְּאַתְּ יָתְבָא לְזַכָּאָה וּלְחַיָּבָא וַאֲנָא מַסְכִּים לְכָל מָה דִי אַתְּ עָבְדַת :
14 בְּרַח בְּהַהִיא שַׁעְתָּא יֵימְרוּן סָבֵי כְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל עֲרוֹק לָךְ דּוֹדִי רַחֲמֵי מָרֵי עָלְמָא מֵאַרְעָא הָדָא מְסָאֲבָא וְתִשְׁרֵי שְׁכִנְתָּךְ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא וּבְעִדָּן עָקְתִין דִּי אֲנַחְנָא מְצַלַּיִן קֳדָמָךְ תֶּהֱוֵי דָּמֵי לְטַבְיָא דִּי בְעִדָּן דְּדָמִיךְ עֵינָא חֲדָא קָמִיץ וְעֵינָא חֲדָא פְּתִיחָא אוֹ כְאוֹרְזִילָא דְאַיָּלָא דְבְעִדָּן דְּעָרִיק מִסְתַּכַּל בַּתְרֵיהּ כֵּן אַנְתְּ תְּהֵא מַשְׁגַּח בָּן וּמִסְתַּכַּל בְּצַעֲרָן וּבְסִגּוּפָן מִשְּׁמֵי מְרוֹמָא עַד זְמַן דִּי תִתְרְעֵי בָן וְתִפְרוֹק יָתָן וְתַעֵיל יָתָן עַל טוּרָא דִירוּשְׁלֵם וְתַמָּן יִסְקוּן כָּהֲנַיָּא קֳדָמָךְ קְטֹרֶת בּוּסְמִין :

Dicet rex Messias: Adjuro vos popule mi domus Israel, [illegible] contenditis contra populos terrarum ut egrediamini ex captivitate? & quare vos vultis rebellare contra exercitum Gog & Magog? sustinete modicum donec consumantur populi qui ascenderunt ad belligerandum contra Jerusalem, & postea recordabitur vobis dominator seculi miserationum justorum, & erit voluntas à facie ejus ut liberet vos. Dixit Salomon propheta: Quando reviviscent mortui, futurum est ut [illegible] datur mons olivarum: & omnes mortui Israel egressuri [illegible] ex eo; & etiam justi qui mortui sunt in captivitate, [illegible] sunt per viam *cavernarum* sub terra, & egredientur ex [illegible] te olivarum. Futurum est autem ut impii qui mortui sunt [illegible] sepulti sunt in terra Israel, dejiciantur sicut lapis quem [illegible] jecit homo *ex funda*: tunc dicent omnes habitatores [illegible] ræ: Quod est meritum populi hujus qui ascendit de terra [illegible] mille millibus, sicut in die quo ascendit de deserto in terram Israel, & deliciis affluunt propter miserationes Domini [illegible] sicut in die qua visus est sub monte Sinai ut susciperet Legem, & futurum est in illa hora ut Sion, quæ est mater Israel, pariat filios suos, et Jerusalem suscipiat filios captivitatis. Dicent filii Israel in die illa Domino suo: Obsecro te, pone nos sicut sculpturam anuli super cor tuum & sicut sculpturam anuli super brachium tuum, ut non addamus ultra [illegible] exules: quoniam fortis est sicut mors dilectio deitatis tuæ, & robustus sicut gehenna zelus populorum qui zelant nos, & inimicitia quam reservant nobis, similis est prunis ignis gehennæ, quem creavit Deus *die secundo creationis mundi* ut [illegible] cendantur in eo cultores idololatriæ. Dixit dominator seculi populo suo domui Israel: Quamvis congregentur omnes populi qui comparati sunt aquis maris, quæ sunt multæ, non poterunt extinguere miserationes meas à te: & si congregati fuerint omnes reges terræ, qui comparati sunt aquis fluminis quod defluit cum impetu, non poterunt evellere te [illegible] seculo: & si dederit vir omnem pecuniam domus suæ ut possideat sapientiam in captivitate, ego reddam ei duplum in seculo venturo; & omnis præda quam deprædabitur de castris Gog, ipsius erit. In illo tempore dicent angeli cœli ad invicem: Gens una est nobis in terra, & merita ejus levia sunt, & reges & dominatores non habet ut egrediatur ad pugnandum contra exercitum Gog; quid faciemus sorori nostræ in die qua locutæ fuerint nationes, ut ascendant contra eam ad bellum? Dicet Michael princeps Israel: Si ipsa steterit sicut fundamentum inter populos, & dederit argentum ut possideat unitatem nominis dominatoris seculi, erimus ego & vos cum scribis eorum circundantes eam sicut ordines argentei; & non habebunt potestatem populi ut dominentur in eam, sicut non est potestas vermi ut dominetur argento: & quamvis sit egena præceptis, quæremus miserationem propter eam coram Domino, & recordabitur ejus propter meritum Legis in qua laborant pueri, quæ scripta est in tabulis cordis: & stat contra gentes sicut cedrus. Respondebit cœtus Israel & dicet: Ego fortis sum in verbis Legis sicut murus, & filii mei robusti sicut turres: & in illo tempore cœtus Israel inveniet misericordiam in oculis Domini sui, & salutabunt eum omnes habitatores terræ. Gens una ascendit in sortem dominatoris seculi, apud quem est pax, quæ comparata est vineæ: collocavit eam in Jerusalem, tradiditque eam in manum regum domus David, ut custodirent eam, sicut agricola custodit vineam suam. Postquàm mortuus est Salomon rex Israel, mansit in manu Roboam filii ejus, & venit Jeroboam filius Nabat, & divisit cum eo regnum: & tulit de manu ejus decem tribus, juxta verbum oris Achiæ Sylonitæ, qui erat vir magnus. Quando audivit Salomon rex Israel prophetiam Achiæ Sylonitæ, quæsivit occidere eum: & fugit Achia à facie Salomonis, & abiit in Ægyptum: & in illo tempore dictum est in prophetia Salomoni regi, quod dominaretur decem tribubus omnibus diebus suis, & post mortem suam dominaretur eis Jeroboam filius Nabat: & duabus tribubus, videlicet Juda & Benjamin, dominaretur Roboam filius Salomonis. Dixit Salomon in fine prophetiæ suæ: Dicturus est dominator seculi coetui Israel in fine dierum: Tu congregatio Israel quæ comparata es horto minimo inter nationes, & habitas in domo doctrinæ cum sociis concilii, & reliquis populis qui auscultant vocem principis scholæ, & discunt ab ore ejus verba ejus: audire me fac Legem, vocem [*scilicet*] sermonum tuorum in tempore quo tu sedes ad justificandum & ad condemnandum, & assentiar omnibus quæ feceris. In illo tempore dicent senes cœtus Israel: Fuge tibi dilecte mi dominator seculi de terra hac immunda, & habitet majestas tua in cœlis excelsis: & in tempore tribulationis quo nos oraverimus coram te, eris similis capreæ, quæ in tempore quo dormit, unus oculus ejus est clausus, & alter oculus est apertus: aut sicut hinnulus cervorum, qui in tempore quò fugit respicit post se: sic tu contemplaberis nos, & respicies tribulationem nostram & afflictionem nostram de cœlis excelsis, usque ad tempus quo beneplacitum erit tibi in nobis, & redimes nos & introduces nos in montem Jerusalem, & ibi adolebunt Sacerdotes coram te incensum aromatum.

Finis Canticorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܐܘܡܝܬܟܝܢ ܒܢܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܕܠܐ ܬܥܝܪܢ ܘܠܐ ܬܥܝܪܢ ܠܚܘܒܐ܆ ܥܕܡܐ ܕܢܨܒܐ܀ ܡܢܘ ܗܢܐ
5 ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܡܕܒܪܐ. ܘܡܣܬܡܟܐ ܥܠ ܚܒܝܒܗ. ܬܚܝܬ ܚܙܘܪܐ ܐܥܝܪܬܟܝ. ܬܡܢ ܚܒܠܬܟܝ ܐܡܟܝ. ܬܡܢ
6 ܚܒܠܬ ܘܝܠܕܬܟܝ܀ ܣܝܡܝܢܝ ܐܝܟ ܛܒܥܐ ܥܠ ܠܒܟ. ܘܐܝܟ ܛܒܥܐ ܥܠ ܕܪܥܟ. ܡܛܠ ܕܥܫܝܢ...

Adjuro vos filiæ Jerusalem, si excitaveritis & expergefaciatis ipsam dilectam donec velit. Quæ est ista quæ ascendit à deserto innixa patruo suo? sub malo *arbore* excitavi te, ibi te peperit ibi enixa est te mater tua, ibi te peperit nutrix tua. Pone me sigillum super cor tuum, & velut sigillum super brachium

CAP. VIII.

Versio VULG. LAT.

4 Adjuro vos, filiæ Jerusalem, ne susci-
tetis, neq; evigilare faciatis dilectam,
5 donec ipsa velit. Quæ est ista, quæ
ascendit de deserto, deliciis affluens,
innixa super dilectum suũ? Sub arbo-
re malo suscitavi te: ibi corrupta est
mater tua, ibi violata est genitrix tua.
6 Pone me ut signaculum super cor tuũ,
ut signaculum super brachium tuum:
quia fortis est ut mors dilectio, dura
sicut infern* æmulatio: lampades ej*,
7 lampades ignis atq; flammarũ. Aquæ
multæ non potuerunt extinguere cha-
ritatem, nec flumina obruent illam:
si dederit homo omnem substantiam
domus suæ pro dilectione, quasi nihil
8 despiciet eam. Soror nostra parva, &
ubera non habet: quid faciem* soro-
ri nostræ in die quando alloquenda
9 est? Si murus est, ædificemus super e-
um propugnacula argentea: si ostium
est, compingamus illud tabulis cedri-
10 nis. Ego murus: & ubera mea sicut
turris, ex quo facta sum corã eo quasi
11 pacem reperiens. Vinea fuit pacifico
in ea, quæ habet populos: tradidit
eam custodibus, vir affert pro fructu
12 ejus mille argenteos. Vinea mea co-
ram me est. Mille tui pacifici, & du-
centi his, qui custodiunt fructus ejus.
13 Quæ habitas in hortis, amici au-
scultant: fac me audire vocem tuam.
14 Fuge, dilecte mi, & assimilare capreæ
hinnuloque cervorum super montes
aromatum.

Versio GRÆC LXX. Interp.

4 † Ὥρκισα ὑμᾶς θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ † (δ) ἐν ταῖς ἰ-
σχύσεσι τοῦ ἀγροῦ· † (ε) ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐὰν ἐξεγεί-
5 ρητε τὴν ἀγάπην † ἕως ἂν θελήσῃ. † Τίς αὕτη ἡ
ἀναβαίνουσα λελευκανθισμένη, † ἐπιστηριζομένη ἐπὶ
τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς; † ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε·
† ἐκεῖ ὤδινησέ σε ἡ μήτηρ σου, † ἐκεῖ ὤδινησέ σε
6 ἡ τεκοῦσά σε. † Θές με ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὴν καρδίαν
σου, † ὡς σφραγῖδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου· † ὅτι κρα-
ταιὰ ὡς θάνατος ἀγάπη, † (ζ) σκληρὸς ὡς ᾅδης
ζῆλος· † περίπτερα αὐτῆς περίπτερα πυρός, φλόγες
7 αὐτῆς. † Ὕδωρ πολὺ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγά-
πην, † καὶ ποταμοὶ οὐ (η) συγκλύσουσιν αὐτήν. † ἐὰν
δῷ ἀνὴρ (θ) πάντα τὸν βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ, † ἐξ-
8 ουδενώσει (ι) ἐξουδενώσουσιν αὐτόν. † Ἀδελφὴ ἡμῶν
μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει. † τί ποιήσωμεν τῇ ἀδελφῇ
9 ἡμῶν, † ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐὰν λαληθῇ ἐν αὐτῇ; † Εἰ τεῖ-
χός ἐστιν, οἰκοδομήσωμεν ἐπ᾽ αὐτὴν ἐπάλξεις ἀργυ-
ρᾶς· † καὶ εἰ θύρα ἐστὶ, διαγράψωμεν ἐπ᾽ αὐτὴν σα-
10 νίδα κεδρίνην. † Ἐγὼ τεῖχος, καὶ μαστοί μου ὡς
πύργοι· † ἐγὼ ἤμην ἐν ὀφθαλμοῖς (κ) αὐτῶν ὡς
11 εὑρίσκουσα εἰρήνην. † Ἀμπελὼν ἐγενήθη τῷ Σα-
λωμὼν ἐν Βεελαμών· † ἔδωκεν τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ
τοῖς (λ) τηροῦσιν. ἀνὴρ οἴσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χιλίους
12 ἀργυρίου. † Ἀμπελών μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου, † οἱ χί-
λιοι Σαλωμὼν, † καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν
13 καρπὸν αὐτοῦ. † Ὁ καθήμενος ἐν κήποις, ἑταῖ-
14 ροι προσέχοντες † τῇ φωνῇ σου, ἀκούτισόν με. † Φύγε
ἀδελφιδέ μου, καὶ ὁμοιώθητι τῇ δορκάδι, † (μ) ἢ τῷ
νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη τῶν ἀρωμάτων.

MS.A. (δ) ἐν ταῖς δυνάμεσιν, καὶ ἐν ταῖς (ε) τί ἐγείρητε καὶ τί ἐξεγείρητε (ζ) σκληρὸν (η) συγκλύσουσιν (θ) τὸν πάντα βίον (ι) ἐξουδενώσουσιν (κ) αὐτοῦ εὑρίσκουσα (λ) τηροῦσιν ** Ἀμπελών μου (μ) ἢ νεβρῷ ἐλάφων ἐπὶ τὰ ὄρη κοιλωμάτων. MS.A. Ἆσμα ᾀσμάτων.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. & Æthiopicæ. Transl. LAT.

Adjuravi vos, filiæ Hierusalē [†] in 4
(f) virtut agri, si suscitaveritis, & si*
exsuscitaveritis [d] charitate, quo-
adusque voluerit. [e] Quæ est ista, 5
quæ (g) ascedit dealbata (h) innitēs
super fraternũ suum? (i) Sub malo
exsuscitavi te: (k) Ibi peperit te ma-
ter tua, [f] ibi peperit te, quæ genuit
te. (l) Pone me ut [g] signaculũ su- 6
per cor tuũ, ut signaculũ super bra-
chium tuum. (m) Quia valida, ut
mors, charitas; durus, sicut infernus,
zel: (n) alæ ej*, alæ ignis, [h] flam-*
mæ ejus. Aqua multa non poterit ex- 7
tinguere [†] charitatem, & flumina
non undabūt eam. Si dederit vir (o)
omne [i] vitã suam (p) in charitate,
contemptu contemnent eum. Soror 8
nostra (q) parva, et ubera non habet.
Quid faciemus sorori nostræ in die,
quã (r) loquetur in ea? Si murus est, 9
[k] ædificem super eã propugnacula*
argentea: et si janua est, (f) [l] scul-
pamus super eam tabulã cedrinam.
Ego [m] murus, & ubera mea sicut 10
turres. Ego eram in oculis (t) eorum
tanquam inveniens pacem: Vinea 11
facta est Salomoni in (u) Beelamon:
dedit vineam suam iis qui [n] ser-
vant. Vir feret in (x) fructu ejus
mille argenti. Vinea (y) mihi 12
mea in conspectu meo: mille Salo-
moni, & (z) ducenti servantibus
fructum ejus. Qui (&) sedes in hor- 13
tu, amici sunt (aa) intendentes voci
tuæ: vocem tuam insinua mihi. Fu- 14
ge, [o] fraterne mi, & similis esto
capreolæ, aut hinnulo cervorum
super [p] montes (bb) aromatum.

Versio ÆTHIOPICA.

አምሐልኩክን ፡ አዋልደ ፡ ኢየሩሳሌም ፡፡ በኃ 4
ይሉ ፡ ወበጽንዖ ፡ ለገደም ፡፡ ወእመ ፡ ተንሥኡ ፡
ወአንሥአ ፡ ሙታን ፡፡ አፍቅሮ ፡ እስከ ፡ አመ ፡
ፈቀደ ፡፡ ፡=፡ መኑ ፡ ይእቲ ፡ ዛቲ ፡ እንተ ፡ ትሴ 5
ወጽ ፡ ከመ ፡ ጎሕ ፡፡
ድ ፡ ጽዕዱት ፡ ወብርህት ፡፡ እንተ ፡ ትትመረጉ
ዝ ፡ በወልድ ፡ እኁሃ ፡፡ እምኀበ ፡ ኮል ፡ አንሣእ
ኩክ ፡፡ ወበህየ ፡ ሐመት ፡ ብከ ፡ እምከ ፡ ወሳደት
ከ ፡፡ ፡=፡ አንብረኒ ፡ ከመ ፡ ሐልቀት ፡ ውስተ ፡ ልብ 6
ከ ፡፡ ወከመ ፡ ማዕተብ ፡ ውስተ ፡ መዝራዕትከ ፡፡
እስመ ፡ ፍቅር ፡ ከመ ፡ ሞት ፡ ፀንዐት ፡፡ ወድርክት ፡
ከመ ፡ ሲኦል ፡ ቅንዓት ፡፡ ክንፊሃ ፡ ክንፈ ፡ እሳት ፡ ወ
ሳህብ ፡፡ ፡=፡ ወማይ ፡ ብዙኅ ፡ ኢይክል ፡ አጥፍ 7
ኦታ ፡ ለፍቅር ፡፡ ለእመ ፡ ወሀበ ፡ ብእሲ ፡ ብእሲ ፡
ኵሉ ፡ ንብረቶ ፡ ለፍቅር ፡፡ መንኖ ፡ ኢይሜንን
ዎ ፡፡ ፡=፡ እኅትነ ፡ ንስቲት ፡ ይእቲ ፡ ወአጥባት ፡ 8
አልባ ፡፡ ምንተ ፡ ንግበር ፡ ለእኅትነ ፡ በዕለተ ፡ አ
መ ፡ ይትናገሩ ፡ ባቲ ፡፡ ፡=፡ እመ ፡ አረፍት ፡ ይእ 9
ቲ ፡ ንግበር ፡ ላቲ ፡ ተድባበ ፡ ዘብሩር ፡፡ እመ ፡ ኆ
ኅት ፡ ይእቲ ፡ ንሕንጽ ፡ ላቲ ፡ ማዕጾ ፡ ዘቄድሮ
ስ ፡፡ ፡=፡ አነ ፡ ቅጽር ፡ ወአጥባትየ ፡ ከመ ፡ ማኅፈ 10
ድ ፡፡ አነ ፡ ወይእቲ ፡ በአዕይንቲሁ ፡ እንተ ፡ እረክ
ብ ፡ ሰላመ ፡፡ ፡=፡ ዓጸደ ፡ ወይን ፡ ኮነ ፡ ዘሰሎሞን ፡ በ 11
ብሔላሞን ፡፡ ወወሀበ ፡ ዓጸደ ፡ ወይን ፡ ለእለ ፡ የዐቅ
ቡ ፡ ፍሬሁ ፡፡ ብእሲ ፡ ብእሲ ፡ ይሁብ ፡ ፍሬሁ ፡፡
በበጊዜሁ ፡ አሠርቱ ፡ ምእት ፡ ብሩረ ፡፡ ፡=፡ ዐሠ 12
ርቱ ፡ ምእት ፡ ኮነ ፡ ዘሰሎሞን ፡፡ ወክልኤቱ ፡ም
እት ፡ ለእለ ፡ የዐቅቡ ፡ ፍሬሁ ፡፡ ፡=፡ ዘይነብር ፡ 13
ውስተ ፡ ገነት ፡ ካልአን ፡ ይሬእይዎ ፡፡ ቃለከ ፡ አ
ስምዓኒ ፡፡ ፡=፡ ጕየይ ፡ አንተ ፡ ወልድ ፡ እኁየ ፡ 14
ወተመሰል ፡ ለወይጠል ፡፡ ወከመ ፡ ወሬዛ ፡ ኃያል ፡
ውስተ ፡ አድባረ ፡ ቤቴል ፡፡ ፡=፡

ተፈጸመ ፡፡

INTERP. ÆTH. [†] in virtutibus & in [d] hominem quem diligo, [e] Quænam est ista quæ prospicit ut aurora dealbata splendida, innixa super nepotem suum? [f] genitrix tua. [g] ut annulum super [h] & flammæ. [†] charitatem. Si dederit [i] victum suum [k] faciamus ei pinnas argenteas: [l] ædificemus ei [m] arx, & [n] servant fructum ejus. Vir omnis feret fructum ejus, quilibet in tempore suo mille argenti: mille fuerunt Salomoni, [o] tu nepos mi, [p] montes Bethel. Finis

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * استحلفكن يا بنات اورشليم بعذرات الحقل وقواته ان انبهتم او انهضتم المحبة الى ان
5 تشاء هي * من هذه الصاعدة مبيضة مستندة على ابن اخيها. انهضتك تحت التفاحة هناك
6 ابتاعتك امك تخضت بك والدتك * ضعني على قلبك كمختم وعلى ساعديك كخاتم
فان المحبة معتزمة كالموت والغيرة قاسية كالجحيم. بسط اجنحتها كانبساط اجنحة النار هذا
7 مقدار لهيب المحبة * فالماء الكثير لن يستطيع يطفي المحبة. والانهار ما تغسل آثارها.
8 ان بذل الانسان كل عمره في المحبة فانما يحتقرونه احتقارا * الاخت عندنا صغيرة ولا ثديين
9 لها. ماذا نصنع يا ابن اخينا في اليوم الذي تتكلم فيه * فان كانت هي سور فلنبن
10 عليها الواح فضة. وان كانت بابا فلننقش عليها دف ارز * انا سور وثدياي برجان. انا كنت
11 في عينيه واجدة سلامة * صار لسليمن كرم في بعل امون. فدفع كرمه الى نواطير يحفظونه.
12 يحمل انسان بثمرته الوفا من الفضة * الكرم الذي لي امامي. الوف لك يا سليمان والمايتان
13 للذين يحفظون ثمرته * الجالس في البساتين. آخرون يصغون اليه. اسمعيني صوتك * نح يا
14 ابن اخي * وتشبه بالغزال او بخشف الايلة على جبال الطيوب *
* والسبح لله دايما ابدا *

Obtestor vos O filiæ Jerusalem, per poten- 4
tias agri ejúsque virtutes, ne excitetis ne-
vè expergisfaciatis dilectam, quoad ipsa
voluerit. Quæ est ista ascendens dealbata, 5
innixa nepoti suo? Excitavi te sub malo
arbore: ibi te destruxit mater tua, te par-
turivit genitrix tua. Imponito me cordi 6
tuo ut sigillum, & brachiis tuis ut annu-
lum: amor enim violentus est ut mors, &
zelotypia crudelis ut infernus: expansio
alarum ejus velut expansio alarum ignis.
Talis est vis flammæ amoris: Nam aqua 7
plurima haudquaquam poterit extinguere
amorem, & flumina haud abluent vesti-
gia ejus. Si prodegerit quis totam ætatem
suam in amore, nihilominus maximo in
contemptu habebunt illum. Soror adest 8
nobis parva, nondum habens mammas,
quid faciemus O nepos noster, in die quâ
loquetur? Quòd si ipsa murus est, fabri- 9
cemus super eam laminas argenteas: sin au-
tem sit janua, metiamur super eam asserem
cedrinũ. Ego murus sum, & meæ mammæ 10
geminæ turres: facta sum in oculis ejus
inveniens pacem. Possidet Salomon vineã 11
in Baal-amon, deditque vineam suam cu-
stodibus asservandam: quorum quilibet
percepit ex ejus fructu millia nummorum
argenteorum. Vinea quæ me attinet, ob 12
oculos est mihi: millia tibi O Salomon, du-
centa verò his qui custodiunt fructum e-
jus. Sedens in hortis, quem alii auscul- 13
tant, audire me fac vocem tuam. Secede 14
O mi nepos, & similis esto cervo aut hin-
nulo capreæ super montes aromatum.

Laus Deo perpetua & infinita.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܡܛܠ ܕܥܫܝܢ ܐܝܟ ܡܘܬܐ ܚܘܒܐ. ܘܩܫܝܐ ܐܝܟ ܫܝܘܠ ܛܢܢܐ. ܙܠܝܩܘܗܝ ܙܠܝܩܐ ܕܢܘܪܐ
7 ܘܕܫܠܗܒܝܬܐ. * ܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܕܥܟܘ ܠܚܘܒܐ. ܘܢܗܪܘܬܐ ܠܐ ܫܛܦܝܢ ܠܗ.
8 ܐܢ ܢܬܠ ܓܒܪܐ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܕܒܝܬܗ ܚܠܦ ܚܘܒܐ. ܡܒܣܪܘ ܢܒܣܪܘܢ ܠܗ. * ܚܬܐ ܙܥܘܪܬܐ
9 ܐܝܬ ܠܢ. ܘܬܕܝܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܚܬܢ ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܡܠܠ ܒܗ. * ܐܢ ܫܘܪܐ ܗܝ
10 ܢܒܢܐ ܥܠܝܗ ܫܘܪܐ ܕܣܐܡܐ. ܘܐܢ ܬܪܥܐ ܗܝ ܢܨܘܪ ܥܠܝܗ ܦܬܘܪܐ ܕܐܪܙܐ. * ܐܢܐ ܫܘܪܐ ܘܬܕܝ
11 ܐܝܟ ܡܓܕܠܐ. ܗܝܕܝܢ ܗܘܝܬ ܒܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܐ ܫܠܡܐ. * ܟܪܡܐ ܗܘܐ ܠܫܠܝܡܘܢ
12 ܒܥܠܝ ܗܡܘܢ. ܘܝܗܒ ܟܪܡܐ ܠܢܛܘܪܐ. ܓܒܪܐ ܢܝܬܐ ܒܦܐܪܘܗܝ ܐܠܦ ܕܟܣܦܐ.
13 * ܟܪܡܝ ܕܝܠܝ ܩܕܡܝ. ܐܠܦ ܠܟ ܫܠܝܡܘܢ. ܘܡܐܬܝܢ ܠܢܛܘܪܐ ܕܦܐܪܘܗܝ. * ܕܝܬܒܝܢ
14 ܒܓܢܐ. ܘܚܒܪܐ ܨܝܬܝܢ ܠܩܠܟ. ܐܫܡܥܝܢܝ. * ܗܦܘܟ ܕܕܝ ܘܕܡܐ ܠܛܒܝܐ
ܐܘ ܠܐܝܠܐ ܥܠ ܛܘܪܝ ܒܣܡܐ. *
ܚܟܡܬܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܫܝܪ ܫܝܪܝܢ.
* ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܗܢܘ ܫܝܪ ܫܝܪܝܢ *

nam fortis est ut mors amor, & dura sicut in-
fernus zelotypia: radii ejus radii sunt ignis ac
flammæ. Aquæ multæ nequeunt extinguere 7
amorem, & flumina haud abripient illum. Si
quis dederit omnes opes domûs suæ pro amo-
re, planè deridebunt eum. Soror nobis est 8
parva, & ubera non habet; quid faciemus
sorori nostræ in die quo sermo fiet de ipsa?
Si murus est, ædificemus super eam pinnas ar- 9
genteas: sin fuerit janua, compingamus super
eam tabulas cedrinas. Ego murus sum, & ube- 10
ra mea turres: tunc eram in oculis ejus quasi
pacem consecuta. Vineam habebat Salomon 11
fructûs feracissimam: dedi vineã custodibus:
vir obtulit pro fructibus ejus mille argenteos.
Vinea mea coram me est: mille tibi Salomon, 12
& ducenti fructuum custodibus. Eos qui se- 13
dent in hortis, & auscultant vocem tuam, au-
dire me fac. Revertere mi patrue, similis esto 14
capreolo & hinnulo cervorum super montes
aromatum.

Sapientiæ Sapientiarum, hoc est
Cantici canticorum
FINIS.

Notandum hic, Librum Canticorum, quem communiter in octo dividimus Capita, (quæ literis Romanis expreſsimus, verſibus etiam ſecundùm Græcam verſionem appoſitis;) apud Æthiopes, in quinque tantum tmemata diſtingui, quæ figuris numeralibus illorum propriis indicantur.

ESAIAS.

ספר ישעיהו

CAPUT I. א

,Jerusalaim & Jehudah super vidit quam , Amos filii Jeshahiahu Visio
1 חזון ישעיהו בן־אמוץ אשר חזה על־יהודה וירושלם
regum Jehizchijahu , Achaz , Jotham , Huzzijahu diebus in
בימי עזיהו יותם אחז יחזקיהו מלכי
quoniam , terra percipe auribus & , cœli Audite .Jehudah
2 יהודה : שמעו שמים והאזיני ארץ כי
ipsi & , exaltavi & ,magnificavi Filios :est locutus DOMINUS
יהוה דבר בנים גדלתי ורוממתי והם
asinus & , sui possessorem bos Cognovit .me contra sunt prævaricati
3 פשעו בי : ידע שור קנהו וחמור
.intellexit non me' populus,cognovit non Israel :sui domini præsepe
אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן :
, malignantium semini , iniquitate gravi populo , peccatrici genti Væ
4 הוי ׀ גוי חטא עם כבד עון זרע מרעים
fecerunt irasci, DOMINUM dereliquerunt : corruptoribus filiis
בנים משחיתים עזבו את־יהוה נאצו
quid Super .retrorsum se alienaverunt , Israel Sanctum
5 את־קדוש ישראל נזרו אחור : על־מה
, ægritudinem ad caput omne ? defectionem addetis , adhuc percutiemini
תכו עוד תוסיפו סרה כל־ראש לחלי
,integritas eo in non caput ad usque pedis planta A .infirmum cor omne &
6 וכל־לבב דוי : מכף־רגל ועד־ראש אין־בו מתם
,circumligata nec ,sunt compressa non : recens plaga & ,livor & ,vulnus
פצע וחבורה ומכה טריה לא־זרו ולא חבשו
succensæ vestræ civitates , desolata vestra Terra .oleo in mollita nec
7 ולא רככה בשמן : ארצכם שממה עריכם שרפות
desolatio & ; eam depascentes alieni vobis coram vestram humum : igni
אש אדמתכם לנגדכם זרים אכלים אתה ושממה
umbraculum sicut Sijon filia derelinquetur Et .alienorum eversio sicut
8 כמהפכת זרים : ונותרה בת־ציון כסכה
obsessa civitas sicut , cucumerario in diversorium sicut ; vinea in
בכרם כמלונה במקשה כעיר נצורה :
, parum ut superstitem nobis reliquisset exercituum DOMINUS Nisi
9 לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד כמעט
Audite .fuissemus assimilati Hamorah ipsi ,fuissemus Sedom sicut
10 כסדם היינו לעמרה דמינו : שמעו
legem percipite auribus ; Sedom gubernatores DOMINI verbum
דבר־יהוה קציני סדם האזינו תורת
multitudo mihi quid Ut .Hamorah populus nostri Dei
11 אלהינו עם עמרה : למה־לי רב־
ascensionibus sum Satur ?DOMINUS dicet , vestrarum victimarum
זבחיכם יאמר יהוה שבעתי עלות
agnorum & juvencorum sanguinem & : pinguium adipe & , arietum
אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים
; meis faciebus conspici veniretis Cùm .volui non hircorum &
12 ועתודים לא חפצתי : כי תבאו לראות פני
Ne ? mea atria conculcare , vestra manu de hoc quæsivit quis
13 מי־בקש זאת מידכם רמס חצרי : לא
ipsa abominatio suffimentum : mendacii munus afferre addatis
תוסיפו הביא מנחת־שוא קטרת תועבה היא
iniquitatem potero non ,convocationem vocare , sabbatum & ,mensem : mihi
לי חדש ושבת קרא מקרא לא־אוכל און
retentionem &
ועצרה :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA ISAIÆ.

CAP. I.

1 VISIO Isaiæ filii Amos, quã
vidit super Judã & Jerusalẽ,in
dieb' Oziæ, Joathan, Achaz, &
2 Ezechiæ, regum Juda. Audite
cœli, & aurib' percipe terra,
quoniã Dñs locut' est. Filios
enutrivi, et exaltavi: ipsi autem
3 spreverunt me. Cognovit bos
possessorem suũ, & asinus præ-
sepe domini sui: Israel autem
me non cognovit, & populus
4 meus non intellexit. Væ genti
peccatrici, populo gravi ini-
quitate, semini nequã, filiis sce-
leratis: dereliquerunt Dñm,
blasphemaverunt Sanctũ Isra-
el, abalienati sunt retrorsum.
5 Super quo percutiã vos ultrà,
addentes prævaricationem?
omne caput languidũ, et omne
6 cor mœrens. A planta pedis
usq; ad verticem, non est in eo
sanitas: vuln', et livor, et plaga
tumens, non est circumligata,
nec curata medicamine, neque
7 fota oleo. Terra vestra de-
serta, civitates vestræ suc-
censæ igni: regionem vestram
coram vobis alieni devo-
rant, & desolabitur sicut in
8 vastitate hostili. Et derelin-
quetur filia Sion ut umbraculũ
in vinea, & sicut tugurium in
cucumerario, & sicut civitas,
9 quæ vastatur. Nisi Dñs exerci-
tuum reliquisset nobis semen,
quasi Sodoma fuissem', et qua-
si Gomorrha similes essemus.
10 Audite verbum Dñi, principes
Sodomorũ; percipite auribus
legẽ Dei nostri, popul' Gomor-
11 rhæ. Quò mihi multitudinem
victimarũ vestrarũ, dicit Dñs?
plen' sum: holocausta arietũ,
et adipẽ pinguiũ, et sanguinẽ
vitulorũ, et agnorũ, et hirco-
12 rũ, nolui. Cùm veniretis ante
conspectũ meũ, quis quæsivit
hæc de manib' vestris, ut am-
13 bularetis in atriis meis? Ne
offeratis ultrà sacrificium fru-
strà: incensũ abominatio est
mihi. Neomeniã, et sabbatũ,
et festivitates alias non feram,
iniqui sunt cœtus vestri:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(*) ΗΣΑΪΑΣ.

ΚΕΦ. α'.

1 Ὅρασις ἣν εἶδεν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμώς,
ἣν εἶδε κατὰ τῆς Ἰουδαίας καὶ κατὰ Ἱερου-
σαλὴμ, ἐν βασιλείᾳ Ὀζίου, καὶ Ἰωάθαμ,
καὶ (α) Ἄχαζ, καὶ Ἐζεκίου, οἳ ἐβασίλευ-
2 σαν τῆς Ἰουδαίας. Ἄκουε οὐρανὲ, καὶ ἐνωτίζου
γῆ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν, Υἱοὺς ἐγέννη-
3 σα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν. Ἔ-
γνω βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ· Ἰσραὴλ δέ με
4 οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκεν. Οὐαὶ
ἔθνος ἁμαρτωλὸν, λαὸς πλήρης ἁμαρτι-
ῶν, σπέρμα πονηρὸν, υἱοὶ ἄνομοι, (*) ἐγκατε-
λίπετε τὸν κύριον, καὶ παρωργίσατε τὸν
5 ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Τί ἔτι πληγῆτε προσ-
τιθέντες ἀνομίαν; πᾶσα κεφαλὴ εἰς πό-
6 νον, καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην· Ἀπὸ
ποδῶν ἕως (β) κεφαλῆς, οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ
ὁλοκληρία, οὔτε τραῦμα, οὔτε μώλωψ, οὔτε
πληγὴ φλεγμαίνουσα· οὐκ ἔστι μάλαγμα
ἐπιθεῖναι, οὔτε ἔλαιον, οὔτε καταδέσμους.
7 Ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος, αἱ πόλεις ὑμῶν πυ-
ρίκαυστοι· τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν
ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτὴν, καὶ ἠρήμωται
8 κατεστραμμένη ὑπὸ λαῶν ἀλλοτρίων. Ἐγ-
καταλειφθήσεται ἡ θυγάτηρ Σιὼν, ὡς
σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον
ἐν (*) σικυηράτῳ, ὡς πόλις πολιορκουμέ-
9 νη. Καὶ εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέ-
λιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγε-
νήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν (γ) ὡμοιώθη-
10 μεν. Ἀκούσατε λόγον κυρίου, ἄρχοντες Σο-
δόμων· προσέχετε νόμον θεοῦ, λαὸς Γο-
11 μόρρας. (δ) Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν
ὑμῶν, λέγει κύριος; πλήρης εἰμὶ ὁλο-
καυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ ἀρνῶν καὶ αἷ-
12 μα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, Οὐδ'
ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι· τίς γὰρ ἐξεζή-
τησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν
13 τὴν αὐλήν μου οὐ προσθήσεσθε. Ἐὰν (ε) φέ-
ρητε σεμίδαλιν, μάταιον θυμίαμα, βδέ-
λυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν, καὶ
τὰ σάββατα, καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀν-
έχομαι· νηστείαν, καὶ ἀργίαν,

MS.A. (*) Ἡσαΐας προφήτης. (α) Ἄχας, † (*) ἐγκατελίπετε (β) κε-
φαλῆς, οὔτε τραῦμα, οὔτε μώλωψ (*) Σικυηράτῳ (γ) ὁμοιώθημεν. (δ) Τί
ἐμοὶ (ε) φέρητέ μοι σεμίδαλιν,

ESAIAS

CAP. I.

VISIO, quam vidit E[...]
filius Amos, quam vidit (*) [...]
tra Judæam, & contra Hieru[...]
lem, in regno Oziæ, & Joath[...]
& Achaz, & Ezechiæ, qui re[...]
gnaverunt in Judæa. Audi c[...]
lum; & auribus percipe, terra [...]
quia Dominus locutus est. Filio[...]
(b) genui, & exaltavi: ipsi au[...]
tem spreverunt me. Cognovit [...]
possessorem, & asinus præsepe [...]
mini sui: Israel autem me non [...]
novit: & populus (c) me non
intellexit. Væ gens peccatrix, [...]
pulus plenus peccatis, semen [...]
quam, filii (d) scelesti: dereli[...]
stis Dominum, & ad iracundiam
concitâstis Sanctum (e) Israel.
Quid adhuc percutiemini adden[...]
(f) iniquitatem? Omne caput [...]
labore, & omne cor in mœrore.
A pedibus usque ad caput non [...]
in eo integritas, (g) neque vul[...]
nus, neque livor, neque plaga [...]
mens. Non est (h) malagma [...]
nere, neque oleum, neque alli[...]
ras. Terra vestra deserta, civita[...]
tes vestræ igne succensæ. Regio[...]
vestram in conspectu vestro alien[...]
devorant eam: & desolata est [...]
versa à populis alienis. Derelinque[...]
tur filia Sion, sicut tabernaculum
in vinea, & sicut pomorum cus[...]
dia (i) in cucumerario, sicut [...]
vitas expugnata. Et nisi Dominus
Sabaoth reliquisset nobis semen,
quasi Sodoma facti essemus, & [...]
quasi Gomorrha similes essemus. [...]
dite verbũ Domini, principes Sodo[...]
morum: attendite legi Dei, populus
Gomorrhæ. Quò mihi multitudi[...]
nem sacrificiorum vestrorum, dicit
Dominus? Plenus sum holocau[...]
stis arietum: & adipem agnorum
& sanguinem taurorum, & hirco[...]
rum (k) nolo: Neque veniatis [...]
apparere mihi. Quis enim quæsi[...]
vit hæc de manibus vestris? Cal[...]
care atrium meum non apponetis.
Si offeratis similam; vanum in[...]
censum, abominatio mihi est. Ne[...]
menias vestras, & sabbata, & di[...]
em (l) magnum non fero: jejuni[...]
um, & otium,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 נבואת ישעיה בר אמוץ דאתנבי על אנש יהודה ויתבי ירושלם ביומי עזיה יותם אחז
2 יחזקיהו מלכיא דבית יהודה : שמעו שמיא דזעו כד יהבית אוריתי לעמי ואציתי ארעא
דאתרגישת מן קדם פתגמי ארי יי מלל עמי בית ישראל קריתי להון בנין חביבתנון
3 ויקרתנון ואנון מרדו במימרי : ידע תורא ובניה וחמרא אוריא דמרוהי ישראל לא
4 אליף למדע דחלתי עמי לא אסתכל למתב לאוריתי : וי על דאתקריאו עם קדיש וחטו
כנישא בחירא ואסגיאו חובין אתכניאו בזרעא רחימא ואבאישו אתאמר להון בנין
חביבין וחבילו אורחתהון שבקו ית פולחנא דיי קצו ברחלת קדישא דישראל ובדיל
5 עובדיהון בישיא אסתחרו והוו לאחורא : לא מסתכלין למימר על מה לקינא עוד
6 מוספין למחטי ולא אמרין מא דין כל ריש מרע וכל לבא דוי : משאר עמא ועד רישא
לית בהון דשלים ברחלתי כולהון סרבין ומרדין אתגעלו בחובין כמחא מרססא לא
7 שבקין מורוניהון ולא מחמדין לתיובתא אף לא זכון להון לאגנא עליהון : ארעכון
צדיא קרויכון יקידת נור ארעכון לקבליכון עממיא מחסנין יתה ובחוביהון צדיאת
8 מנכון אתחלפת והות לנוכראין : ואשתארת כנשתא דציון כמטלתא בכרמא בתר
9 דקטפוהי כערסל מבתותא במקשיא בתר דאבעוהי כקרתא דצירין עלה : אלולפון
מותר טוביה דיי צבאות אשאר לנא שיזבא ברחמוהי אית עמנא חובין דכאנש סדום
10 פון אבדנא וכיתבי עמורה אשתיצנא : קבילו פתגמא דיי שלטוניא דעובדיהון בישין
11 כשלטוני סדום אציתו לאוריתא דאלהנא עמא דעובדיהון דמין לעם עמרה : לא רעוא
קדמי בסגיאות נכסת קודשיכון אמר יי שבעית מסת עלוון דדכרין ותרב פטימין ודם
12 תורין ואמרין וגדין דכאלין לא רעוא קדמי בהון : כד אתין אתון לאתחזאה קדמי מן
13 תבע דא מידכון למיתי ולאתדשא עזרתי : לא תוספון לאיתאה מנחת אניס אקורבן
מרחק הוא קדמי ירחין ושבין כנישא אתון מתכנשין לא שבקין חוביכון לקבלא
צלותכון בעדן כנישתכון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

PRophetia Esaiæ filii Amos, quam prophetavit super viros Juda, & habitatores Jerusalem in diebus Oziæ, Jotham, Achaz, Ezechiæ, regum domus Juda. Audite cœli, qui commoti estis, quando dedi legem meam populo meo; & ausculta terra, quæ contremuisti à facie Verbi mei, quoniam Dominus locutus est. Populus meus domus Israel, quos vocavi filios, dilexi eos, & honorificavi eos, & ipsi rebellaverunt in verbum meum. Cognovit bos emptorem suum, & asinus præsepe domini sui; Israel autem non didicit ut sciret timorem mei: populus meus non intellexit ut converteretur ad *legem meam*. Væ eis qui vocati sunt populus sanctus, & peccaverunt; congregatio electa, & multiplicaverunt delicta: cognominati sunt semen electum, & malè egerunt; dicti sunt filii dilecti, & corruperunt vias suas; dereliquerunt cultum Domini; detestati sunt timorem Sancti Israel, & propter opera eorum prava aversi sunt, & facti sunt retrorsum. Non animadverterunt, dicentes: Propter quid percussi sumus? adhuc addunt peccare, nec dicunt: Quare omne caput languidum; & omne cor mœrens? A reliquo populo usque ad principes, non est in eis qui perfectus sit in timore mei: omnes sunt contumaces, & rebelles; coinquinati sunt in peccatis, sicut plaga ulcerosa; non dimittunt superbias suas, nec desiderant agere pœnitentiam, neque sunt in eis justitiæ quibus protegantur. Terra vestra deserta, civitates vestræ succensæ igni: terram vestram coram vobis populi possident eam, et propter peccata *eorum* deserta est, à *vobis* translata est ad alienos. Et relinquetur cœtus Sion, sicut umbraculum in vinea, postquam vindemiarunt eam; sicut tugurium manens in cucumerario postquam legerunt cucumeres ab eo; sicut civitas quæ obsidetur. Nisi superexcedens bonitas Domini exercituum reliquisset nobis redemptionem in miserationibus suis; peccata sunt in nobis propter quæ quasi viri Sodomæ periissem', & quasi habitatores Gomorræ consumpti essem'. Suscipite verbum Dñi principes, quorum opera sunt mala, sicut principum Sodomæ; ausculatate legem Dei nostri populi, quorum opera similia sunt populo Gomorræ. Non est beneplacitum coram me in multitudine victimarum vestrarum, dicit Dñs: satiatus sum abundantia holocaustorum arietum, & adipe pinguium, & sanguine taurorum, & agnorum, & hircorum, quia in eis non est beneplacitum coram me. Cùm venitis ut appareatis in conspectu meo, quis quæsivit hoc de manibus vestris, ut veniatis ad conculcanda atria mea? Non addatis ultrà offerre oblationem ex rapina; sacrificium abominabile est coram me, & neomeniæ & sabbatha cœtus congregationis vestræ, quoniam non relinquitis peccata vestra, ut exaudiatur oratio vestra in tempore congregationis vestræ.

Cap. I.

Observet lector in versione Arab. prophetarum, versiculos plurimos, præsertim in Hieremia, imò alicubi integra ferè capitula, in editione Parisiensi desiderari, quæ ex MS. Arab. antiquissimo & præstantissimo, quod cum Hebr. plerunque concordat, supplevimus: supplementa verò uncis includuntur, præfixis hisce literis, MS. Oxon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܒܝܘܬܗ ܕܐܫܥܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

ܚܙܘܐ ܕܐܫܥܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ ܕܚܙܐ ܥܠ ܝܗܘܕ ܘܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܒܝܘܡܝ ܥܘܙܝܐ ܘܝܘܬܡ ܘܐܚܙ ܘܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܫܡܥܘ ܫܡܝܐ ܘܨܘܬܝ ܐܪܥܐ ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ. ܒܢܝܐ ܪܒܝܬ ܘܐܪܝܡܬ ܘܗܢܘܢ ܫܩܪܘ ܒܝ. ܬܘܪܐ ܝܕܥ ܠܩܢܝܢܗ ܘܚܡܪܐ ܠܐܘܪܝܐ ܕܡܪܗ ܘܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܝܕܥ ܘܥܡܝ ܠܐ ܐܣܬܟܠ. ܘܝ ܠܥܡܡܐ ܚܛܝܐ ܥܡܐ ܕܝܩܝܪ ܒܚܛܗܐ ܙܪܥܐ ܒܝܫܐ ܒܢܝܐ ܡܚܒܠܐ ܫܒܩܘܗܝ ܠܡܪܝܐ ܘܐܪܓܙܘܗܝ ܠܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܦܟܘ ܠܒܣܬܪܐ. ܥܠ ܡܢܐ ܬܬܡܚܘܢ ܬܘܒ ܘܬܘܣܦܘܢ ܬܪܕܘܬܐ ܟܠ ܪܫܐ ܠܟܐܒܐ ܘܟܠ ܠܒܐ ܒܟܪܝܘܬܐ. ܡܢ ܦܣܬܐ ܕܪܓܠܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܫܐ ܠܝܬ ܒܗ ܚܘܠܡܢܐ ܡܚܘܢ ܘܫܘܡܐ ܘܡܚܘܬܐ ܡܪܝܪܬܐ ܠܐ ܐܬܐܣܝ ܘܠܐ ܐܬܚܒܫܘ ܘܠܐ ܐܬܪܟܟܘ ܒܡܫܚܐ. ܐܪܥܟܘܢ ܚܪܝܒܐ ܘܩܘܪܝܟܘܢ ܝܩܝܕܢ ܒܢܘܪܐ ܘܐܪܥܟܘܢ ܠܩܘܒܠܟܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܐܟܠܝܢ ܠܗ ܘܚܪܒܐ ܐܝܟ ܗܦܘܟܝܐ ܕܢܘܟܪܝܐ. ܘܐܫܬܒܩܬ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ ܐܝܟ ܡܛܠܠܐ ܒܟܪܡܐ ܘܐܝܟ ܡܒܝܬܐ ܒܡܩܫܬܐ ܘܐܝܟ ܩܪܝܬܐ ܕܐܬܟܪܬ. ܘܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܫܒܩ ܠܢ ܫܪܟܢܐ ܐܝܟ ܣܕܘܡ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ ܘܠܥܡܘܪܐ ܡܬܕܡܝܢ ܗܘܝܢ. ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܪܫܐ ܕܣܕܘܡ ܘܨܘܬܘ ܢܡܘܣܗ ܕܐܠܗܢ ܥܡܐ ܕܥܡܘܪܐ. ܠܡܢܐ ܠܝ ܣܘܓܐܐ ܕܕܒܚܝܟܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܣܒܥܬ ܝܩܕܐ ܕܕܟܪܐ ܘܬܪܒܐ ܕܦܛܡܐ ܘܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܕܐܡܪܐ ܘܕܨܦܪܝܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܡܐ ܕܐܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܙܐ ܐܦܝ ܡܢܘ ܒܥܐ ܗܠܝܢ ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ ܕܬܕܘܫܘܢ ܕܪܬܝ. ܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܠܡܝܬܝܘ ܩܘܪܒܢܐ ܣܪܝܩܐ ܒܣܡܐ ܡܣܠܝܐ ܗܘ ܠܝ ܪܝܫܝ ܝܪܚܝܟܘܢ ܘܫܒܬܝܟܘܢ ܟܢܘܫܝܐ ܩܪܝܬܘܢ ܘܠܐ ܐܟܘܠ ܥܘܠܐ ܘܐܘܢܣܐ.

PROPHETIA ESAIÆ FILII AMOS.

CAP. I.

1 Visio Esaiæ filii Amos, quam vidit de Juda & de Jerusalem, in diebus Oziæ, Jotham,
2 Ahaz, & Hezeciæ regum Judæ. Audite cœli, & ausculta terra: nam Dominus loquitur. Filios enutrivi & exaltavi, ipsi autem perfidè mecum egerunt.
3 Agnoscit bos possessorem suum, & asinus præsepe domini sui: at Israel non agnoscit, & popul' meus non animadvertit.
4 Heu gentem peccatricem, gentem iniquitate gravatam, semen facinorosum: filii corrupti, dereliquistis Dominum, & irritâstis Sanctum Israelis, & retrocessistis:
5 Quorsum vapularetis ultrà, & ampliùs erudiremini? Omne caput dolore, & omne cor mœrore *languet*:
6 A planta pedis ad cerebrum usque non est in eo locus sanus: vulnera, cicatrices, & plagæ tumentes non fuerunt consolidata, nec obligata, nec oleo emollita.
7 Terra vestra devastata, civitates vestræ igne exustæ, terram vestram aspicientibus vobis deverant alieni, & est desolata veluti ruina ab extraneis *facta*.
8 Et relicta est filia Sion ut tugurium in vinea, ut pergula in cucumerario, & velut urbs obsessa.
9 Et nisi Dominus exercituum reservâsset nobis superstites istos, sicut Sodoma essemus, & Gomorræ compararemur.
10 Audite sermonem Domini principes Sodomorum, & aures præbete legi Dei nostri popule Gomorræ.
11 Ad quid mihi cedit multitudo sacrificiorum vestrorum? dicit Dominus: satur sum holocaustis arietum; adipe saginatorum, & sanguine taurorum, agnorum, & hœdorum non oblector.
12 Cùm ad videndum faciem meam venitis, quis hæc postulat è manibus vestris, ut conculcetis atria mea?
13 Ne pergatis afferre mihi oblationes vanas, suffitum qui est mihi abominandus: initio mensium & sabbatho cœtum convocatis, at non comedo fraude & coactu *parta*.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* بدو نبوة اشعياء النبي بركاته تدوم علينا الى الابد

والى ابد الابدين امين *

* الاصحاح الاول * * الفصل الاول *

* الرويا التي راها اشعياء ابن اموص راها على اليهودية واورسليم * في مملكة عوزيا
ويوثام * واحاز وحزقيا * الذين ملكوا على اليهودية * اسمعي ايها السماء * وانصتي ايها
الارض * لان الرب قال ولدت ابناء ورفعتهم وهم غدروا بي * عرف الثور قانيه * والحمار مذود
سيده * واسرائيل لم يعرفني * الويل للامة الخاطية * الشعب المملي من الخطايا * والنسل
الخبيث * الابناء الاثمة * تركتم الرب واغضبتم قدوس اسرائيل * لماذا تضربون ايضا تزدادون
اثما * كل راس لوجع * وكل قلب لحزن * من القدمين الى الراس ليس هو جرح * ولا عفن
ولا ضربة ملتهبة ليس يوضع عليها مرهم * ولا دهن * ولا رباطات * ارضكم خرب * ومدنكم
تحرق بالنار * وكورتكم تاكلها الغرباء امامكم * خربت وقفرت من الغرباء * واهملت ابنة
صهيون مثل قبة في كرم * كمنطرة الفاكهة في مقثاة * وكالمدينة المحاصرة * لولا ان رب
القوات ابقى لنا بقية * لكنا قد صرنا مثل سدوم * وماثلنا اهل عامورا * اسمعوا كلمة الرب
يا رؤساء سدوم * وانصتوا لناموس الله يا شعب عامورا * ما هي كثرة ذبائحكم لي يقول
الرب * ممتلي انا من محرقات الكباش * وشحم الخراف ودم الثيران والتيوس لست اريدها * واذا ما
اتيتم لتظهروا لي من ذا طلب هذه من ايديكم * لا تعودوا ان تطوا دياري * ان قدمتم لي
سميذا باطلا وبخورا * مرذول هو عندي * رؤوس شهوركم وسبوتكم ويومكم العظيم
لست احتملها * صومكم

IN NOMINE DEI Clementis & Misericordis.

INITIUM PROPHETIÆ ESAIÆ *prophetæ, cujus benedictiones perpetuò & ad æterna secula super nos maneant. Amen.*

CAPUT PRIMUM.

Textus primus.

1 *VISIO quam vidit Esaia filius Amos, quam inquam vidit de Judæa & Jerusalem sub regno Oziæ, Jothami, Ahazi, & Hezeciæ, qui regnâ-*
2 *runt super Judæam. Audi O cœlum, & ausculta O terra, quia Dominus ait; Filios genui & evexi, ipsi verò fefellerunt me.*
3 *Cognoscit bos possessorem suum, & asinus præsepe domini sui; Israel autem non cognovit me.*
4 *Væ genti peccatrici, populo pleno peccatis, progeniei pessimæ, filiis sceleratis: dereliquistis Dominum, & ad iram provocâstis Sanctum Israelis.*
5 *Ad quid verberemini ulteriùs? augeretis impietatem. Omne caput dolens quidem est, & omne cor mœrens.*
6 *A pedibus ad verticem usque non est vulnus, neque ulcus, neque plaga accensa, cui non sit impositum malagma, nec oleum, nec fasciæ.*
7 *Terra vestra vastabitur, urbes vestræ igne succendentur, & regionem vestram devorabunt alieni coram vobis: vastata & desolata est ab alienis.*
8 *Et remansit filia Sion quasi testudo in vinea, quasi custodia pomorum in cucumerario, & quasi urbs obsessa.*
9 *Nisi Dominus exercituum reservâsset nobis reliquias, evasissemus quidem ut Sodoma, & similes essemus genti Go-*
10 *morræ. Audite verbum Domini O principes Sodomorum, & auscultate legem*
11 *Dei O popule Gomorræ. Quid est multitudo sacrificiorum vestrorum apud me? dicit Dominus: plenus quidem sum holocaustis arietum: adipem agnorum, & sanguinem taurorum atque hircorum no-*
12 *lo. Et quando venitis ut compareatis coram me, quisnam hæc postulavit è manibus vestris? Ne ampliùs conculcetis*
13 *ædes meas. Etiamsi obtuleritis mihi similaginem vanam et incensum, detestabile est*
14 *apud me. Initia mensium vestrorũ, sabbatha vestra, & dies vester celeberrim', sunt mibi intolerabilia: Jejunium vestrum,*

ישעיה : א

: mea anima habuit odio vestras solennitates & vestras Calendas
14 חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי
vos expandendo in Et sustinendo laboravi ,defatigationem ad me super fuerunt
15 היו עלי לטרח נלאיתי נשא: ובפרשכם
quando etiam : vobis à meos oculos occultabo , vestras volas
כפיכם אעלים עיני מכם גם כי־
sanguinibus vestræ manus : audiens ego non ,orationem multiplicabitis
תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים
vestrorū studiorū malum removete ,estote mundi , vos Lavate .sunt plenæ
16 מלאו: רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם
Discite .malefacere desinite : meorum oculorum conspectu de
17 מנגד עיני חדלו הרע: למדו
, pupillo judicate ,injuria affectum dirigite ,judicium quærite ,benefacere
היטב דרשו משפט אשרו חמוץ שפטו יתום
.DOMINUS dicet,nos increpemus &,nunc Adeste .viduæ litigate
18 ריבו אלמנה: לכו־נא ונוכחה יאמר יהוה
: albescent nix veluti , coccina tanquam vestra peccata fuerint Si
אם־יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו
, acquieveritis Si .erunt lana velut,vermiculus tanquam rubra fuerint si
19 אם־יאדימו כתולע כצמר יהיו: אם־תאבו
, renueritis si Et .comedetis terræ bonum , audieritis &
20 ושמעתם טוב הארץ תאכלו: ואם־תמאנו
DOMINI os quia : devorabimini gladio ,fueritis rebelles &
ומריתם חרב תאכלו כי פי יהוה
plena ? fidelis civitas meretrix ut fuit Quomodo .est locutum
21 דבר: איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי
tuum Argentum .homicidæ nunc & ,ea in est morata justitia ,judicio
22 משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים: כספך
tui Principes .aquis in mixtus tuus potus : scorias in fuit
23 היה לסיגים סבאך מהול במים: שריך
sequens & , munus diligens ipse totus : furum socii & , contumaces
סוררים וחברי גנבים כלו אהב שחד ורדף
ingredietur non viduæ lis & : judicabunt non pupillo :retributiones
שלמנים יתום לא ישפטו וריב אלמנה לא־יבוא
exercituum DOMINUS Dominus dicit Propterea .eos ad
24 אליהם: לכן נאם האדון יהוה צבאות
me vindicabo & ,meis hostibus de consolabor Heu : Israel fortis
אביר ישראל הוי אנחם מצרי ואנקמה
, te super meam manum convertam Et .meis inimicis de
25 מאויבי: ואשיבה ידי עליך
.tua stanna omnia auferam & ; tuas scorias purificatrium ut repurgabo &
ואצרף כבר סגיך ואסירה כל־בדיליך:
tuos consiliarios & , principio in sicut tuos judices restituam Et
26 ואשיבה שפטיך כבראשנה ויעציך
, justitiæ civitas tibi vocabitur postea & : initio in sicut
כבתחלה אחרי־כן יקרא לך עיר הצדק
ejus conversi & : redimetur judicio in Sijon .fidelis civitas
27 קריה נאמנה: ציון במשפט תפדה ושביה
peccatorum & , prævaricatorum contritio Et .justitia in
28 בצדקה: ושבר פשעים וחטאים
Quia .consumentur DOMINUM derelinquentésque ; pariter
29 יחדו ועזבי יהוה יכלו: כי
hortis ab erubescetis & ; concupivistis quas ulmis ab afficientur pudore
יבשו מאילים אשר חמדתם ותחפרו מהגנות
.elegistis quos
אשר בחרתם:

Versio VULG. LAT.

14 Calendas vestras, & solenni-
tates vestras, odivit anima
mea: facta sunt mihi molesta,
15 laboravi sustinens. Et cùm ex-
tenderitis manus vestras, aver-
tam oculos meos à vobis: &
cùm multiplicaveritis oratio-
nem, non exaudiā: manus enim
vestræ sanguine plenæ sunt.
16 Lavamini, mundi estote, au-
ferte malū cogitationum ve-
strarum ab oculis meis: qui-
17 escite agere perversè, Discite
benefacere: quærite judiciū,
subvenite oppresso, judicate
18 pupillo, defendite viduā. Et
venite, & arguite me, dicit Do-
minus: si fuerint peccata vestra
ut coccinum, quasi nix deal-
babuntur: & si fuerint rubra
quasi vermiculus, velut lana
19 alba erunt. Si volueritis, & au-
dieritis me, bona terræ come-
20 detis. Quòd si nolueritis, &
me ad iracundiam provocave-
ritis: gladius devorabit vos,
quia os Domini locutum est,
21 Quomodò facta est meretrix
civitas fidelis, plena judicii?
justitia habitavit in ea, nunc
22 autem homicidæ. Argentum
tuum versum est in scoriam:
vinum tuum mistum est aquâ.
23 Principes tui infideles, socii
furū: omnes diligunt munera,
sequuntur retributiones. Pu-
pillo non judicant: & causa
viduæ non ingreditur ad illos,
24 Propter hoc ait Dominus De-
us exercituum fortis Israel:
Heu, consolabor super hostib⁹
meis, & vindicabor de inimi-
25 cis meis. Et convertam ma-
num meam ad te, & exco-
quam ad purum scoriam tu-
am, et auferam omne stannum
26 tuum. Et restituam judices tuos
ut fuerunt priùs, et consiliarios
tuos sicut antiquitùs: post
hæc vocaberis civitas justi,
27 urbs fidelis. Sion in judicio
redimetur, et reducent eam in
28 justitia: Et conteret scelestos,
et peccatores simul: et qui
dereliquerunt Dominum, con-
29 sumentur. Confundentur enim
ab idolis, quibus sacrificave-
runt: et erubescetis super hor-
tis, quos elegeratis,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ τὰς νεομηνίας ὑμῶν, καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν
μισεῖ ἡ ψυχή μου. ἐγενήθητέ μοι εἰς πλη-
σμονὴν, οὐκέτι ἀνήσω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν.
15 Ὅταν (ζ) ἐκτείνητε τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω
τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐὰν πλη-
θύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν·
16 αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις. Λού-
σασθε, καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πο-
νηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν
ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηρι-
17 ῶν ὑμῶν, Μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητή-
σατε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε
18 ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν, Καὶ δεῦτε,
(η) διελεγχθῶμεν, λέγει κύριος. καὶ ἐὰν ὦ-
σιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χι-
όνα λευκανῶ. ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡς
19 ἔριον λευκανῶ. Καὶ ἐὰν (θ) θέλητε, καὶ εἰσ-
ακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε.
20 Ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου,
μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται· τὸ γὰρ στόμα κυ-
21 ρίου ἐλάλησε ταῦτα. Πῶς ἐγένετο πόρνη
πόλις πιστὴ Σιὼν πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ δι-
καιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ φονευ-
22 ταί. Τὸ ἀργύριον ὑμῶν, ἀδόκιμον· (ι) οἱ
23 κάπηλοί σου μίσγουσι τὸν οἶνον ὕδατι. Οἱ
ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ κλεπτῶν,
ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδομα,
ὀρφανοῖς οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν (κ) χηρῶν οὐ
24 προσέχοντες. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει (λ) κύ-
ριος ὁ δεσπότης σαβαὼθ, Οὐαὶ οἱ ἰσχύον-
τες (μ) Ἰσραήλ· οὐ παύσεται γάρ μου ὁ
θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις, καὶ κρίσιν ἐκ
25 τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω· Καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ-
ρά μου ἐπὶ σὲ, καὶ πυρώσω (ν) εἰς καθαρὸν,
τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω, καὶ ἀφελῶ πάν-
26 τας ἀνόμους ἀπὸ (ξ) σοῦ. Καὶ ἐπιστήσω τοὺς
κριτάς σου, ὡς τὸ πρότερον, καὶ τοὺς συμ-
βούλους σου, ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς· καὶ μετὰ ταῦ-
τα κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης, μητρόπο-
27 λις πιστὴ Σιών· μετὰ γὰρ κρίματος σωθή-
σεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς, καὶ μετὰ ἐλεη-
28 μοσύνης. Καὶ συντριβήσονται οἱ ἄνομοι καὶ
οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα, καὶ οἱ ἐγκαταλείποντες
29 τὸν κύριον συντελεσθήσονται. Διότι (ο) αἰ-
σχυνθήσονται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν, ἃ
αὐτοὶ ἠβούλοντο, καὶ (π) ἐπαισχυνθήσονται ἐπὶ τοῖς
κήποις, ἃ ἐπεθύμησαν.

Et neomenias vestras, & fe-
lennitates vestras odit anima
mea. Facti estis mihi in satieta-
tem: (m) nequaquam ultrà di-
mittam peccata vestra. Cùm ex-
tenderitis manus, avertam oculos
meos à vobis: & si multiplicaveritis
orationem, non exaudiam vos.
Manus enim vestræ sanguine plenæ
sunt. Lavamini, mundi estote, au-
ferte mala ex animabus vestris
oculis meis, quiescite à malitiis ve-
stris, Discite facere bonū, quærite
judicium, liberate oppressum, judi-
cate pupillo, & justificate viduam.
Et venite, (n) arguamur, dicit Do-
minus: & si fuerint peccata ve-
stra, quasi phœniceum, sicut nivem
dealbabo: & si fuerint, ut cocci-
num; sicut lanam dealbabo. Et si
volueritis & audieritis me, bona
terræ comedetis. Si autem nolu-
eritis, neq; exaudieritis me, gladius
devorabit vos. Os enim Domini
loquutum est hæc. Quomodo fa-
cta est meretrix civitas fidelis,
Sion plena judicii? in qua justi-
tia ... justitia in ea, nunc autem ho-
micidæ. Argentum vestrum re-
probū: (q) caupones tui miscent vi-
num aquâ: Principes tui inobe-
dientes sunt, participes furum,
diligentes munera, sequentes re-
tributionem, pupillis non judi-
cantes, & judicio viduarum non
attendentes. Propterea hæc dicit
Dominus dominator Sabaoth,
Væ fortes Israel. Non cessabit e-
nim furor meus contra (u) adver-
sarios: & judiciū de inimicis meis
faciam: Et inducam manum meam
super te, & (x) excoquam ad pu-
rum; inobedientes autem perdam,
& auferam omnes prævaricatores
à te. Et imponam judices tuos sic-
ut priùs, & consiliarios tuos, sic-
ut ab initio. Et post hæc vocaberis
civitas justitiæ, metropolis fidelis
Sion. Nam cum judicio salvabitur
captivitas ipsius, & cum miseri-
cordia. Et conterentur scelesti &
peccatores simul: & qui dereli-
querunt Dominum, consumentur.
Confundentur enim ab idolis suis,
quæ ipsi volebant: & confusi sunt
super hortis, quos concupierunt.

MS. A. (ζ) τὰς χεῖρας ἐκτείνητε πρὸς μὲ, (η) καὶ διελεγχθῶμεν, (θ) θέ-
λετε, (ι) αἱ πόλεις ὑμῶν πεπείκασιν· οἱ κάπηλοι (κ) χήρας (λ) ὁ δεσπότης
κύριος σαβαὼθ, (μ) Ἱερουσαλήμ· (ν) σε εἰς καθαρὸν, (ξ) σοῦ, ...
πάντας ὑπερηφάνους ταπεινώσω. Καὶ ἐπιστήσω (ο) καταισχυνθήσονται ἐπὶ τοῖς
εἰδώλοις (π) ἐπαισχυνθήσονται ἐπὶ τοῖς κήποις αὐτῶν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ירחיכון ומועדיכון רחק מימרי הוו קדמי לריחוק אסגיתי למשבק: וכד כהניא פרסין
15 ידהון לצלאה עליכון מסלקנא אפי שכנתי מנכון ואף כד אתון מסגן לצלאה לארעוא
16 קדמי לקבלא צלותכון מדידיכון דם זכי מלין: תובו לאוריתא ואדכו מחוביכון ואעדו
17 בישות עובדיכון מקביל מימרי אתמנעו מלאבאשא: אליפו לאוטבא תבעו דינא זכו
18 דאנים דונו דין יתמא עבידו קבילו קבלת ארמלתא: בכן כד תתובון לאוריתא תבעון
מן קדמי ואעביד בעותכון אמר יי אם יהון חוביכון כתימין כצבעונין כתלגא יחורון
19 אם יסמקון כזהוריתא כעמר נקי יהון: אם תיבון ותקבלון למימרי טובא דארעא
20 תיכלון: ואם תסרבון ולא תקבלון למימרי בחרב סנאה תתקטלון ארי מימרא דיי
21 גזר כן: איכדין תבו עובדהא למהוי כטעיתא קרתא מהימנתא דהות מליא עבדי
22 דינא קושטא הוה מתעביד בה וכען אנון קטולי נפשן: כספך הוה לפסולא חמריך
23 מערב במיא: רברביך מרדין ושותפין לגנבין כולהון רחימין לקבלא שוחדא
אמרין גבר לחבריה עביד לי טב בדיני ואשלם לך בדינך דין יתמא לא דינין
24 וקבילת ארמלתא לא עלת לקדמיהון: בכן אמר רבון עלמא יי צבאות תקיפא דישראל
קרתא ירושלם אנא עתיד לנחמותה ברם וי רשיעיא כד אתגלי למעבד פורענות דין
25 מסנאי עמי ואתיב נקמא לבעיל דבבי: ואתיב מחת גבורתי עלך ואברר כמא דמנקן
26 בבוריתא כל רשעא ואעדי כל חובך: ואמני בך דיני קושטא תקנין כדבקדמיתא
27 ומלכי מלכך כד מן אולא ובתר כן יתקרי לך קרתא דקושטא קרתא מהימנתא: ציון כד
28 יתעבד בה דינא תתפרוק ועבדי אוריתא יתובון לה בזכו: ויתברון מרודין וחיבין
29 כחדא ודשבקו אוריתא דיי ישתיצון: ארי תתבהתון מאילני טעותא דחמדתון
ותתכנעון מגני טעותא דאתון מסתיען בהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Neomenias & festivitates vestras detestatur Verbum meum, factaque sunt
coram me in abominationem: multiplicavi remittens. Et cùm sacerdo-
tes extenderint manus suas ad orandum pro vobis, auferam majestatem
meā à vobis; & cùm multiplicaveritis orationē, non est voluntas coram
me ad exaudiendā orationē vestram, eò quòd manus vestræ plenæ sunt san-
guine innocentis. Convertimini ad legem meam, & mundamini à pecca-
tis vestris, & auferte malum operationū vestrarum à conspectu Verbi mei:
desinite malefacere. Discite benefacere, quærite judicium, justificate vim
patientis judicate: judicium pupilli facite, audite clamorem viduæ. Cùm
conversi fueritis ad legem meam, deprecabimini coram me, & faciam de-
precationē vestrā, dicit Dn̄s. Si fuerint peccata vestra maculata quasi tin-
cturæ, quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra sicut coccinum, sicut lana
munda erunt. Si volueritis & obedieritis verbo meo, bona terræ come-
detis. Et si renueritis & non obedieritis verbo meo; gladio inimici in-
terficiemini, quia *verbum* Dn̄i *decrevit* ita. Quomodo conversa est ci-
vitas fidelis, ut essent opera ejus sicut opera meretricis? quæ erat plena
operantium judiciū, & veritas fiebat in ea, nunc autē ipsi sunt homicidæ.
Argentum tuū factum est in scoriā: vinū tuū mistū est aqua. Principes
tui rebelles, & socii latronū; omnes diligunt accipere munera: dicunt
unusquisq; proximo suo: Fac pro me *bonum* in judicio meo, & retribuam
tibi in causa tua. Judiciū pupilli non judicant, & clamor viduæ non ingre-
ditur in conspectu eorum. Propterea dicit dominator seculi Dn̄s exerci-
tuum fortis Israel: Civitatem Hierusalem ego consolabor; sed væ impiis,
quando revelatus fuero ut faciā ultionē judicii de hostib⁹ populi mei, &
retribuā vindictam inimicis meis. Et convertā pcussionē fortitudinis meæ
in te, & mundabo, quasi purificans cum herba borith, *omnem improbitatem*,
& auferā *omne peccatū tuum*. Et constituam in te judices veraces sicut in
principio, & consiliarios tuos sicut antiquit⁹: & postea vocaberis civitas
veritatis, urbs fidelis. Sion autem, cùm factum fuerit in ea judicium, re-
dimetur: & qui operati sunt legem, revertentur ad eam in justitia. Et
conterentur rebelles & peccatores simul: & qui dereliquerunt legem
Domini, consumentur. Quoniam confundemini à lucis idolorum, quæ
concupistis; & erubescetis ab hortis simulachrorum, à quibus auxilium quærebatis.

Cap. I.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Neomenias & solennitates vestras odit anima 14
mea, sunt mihi oneri, defessus sum ferendo.
Cùm expandetis manus vestras, avertam ocu-
los meos à vobis: & licèt multiplicetis ora- 15
tionē, haudquaquam exaudiā. Manus vestræ
plenæ sunt sanguine. Lavate vos, mundate
vos, & amovere malignitates actionum ve- 16
strarum à conspectu oculorū meorū. Desisti-
te à sceleribus, & discite benefacere: scruta- 17
mini litem, & benefacite oppressis: jus dici-
te pupillis, & causas viduarū dirimite: Tum
venite, colloquamur simul, dicit Dñs. Nam 18
si fuerint peccata vestra ut coccus, sicut nix
dealbabuntur: & si rubra fuerint ut vermicu-
lus, fient sicut lana. Si acquiescatis, & obtem-
peretis mihi, delitias terræ comedetis: Quòd 19
si non acquiescatis, imò repugnetis, gladio 20
devorabimini: os Dñi locutū est. Quomo-
do effecta est meretrix urbs fidelis? quæ ple- 21
na erat judicio, & justitia pernoctabat in ea,
jam *facti sunt* homicidæ. Argentum tuum
despectui est, caupones tui immiscent aquam: 22
Principes tui rebelles sunt, & consortes fu-
rum; omnes munera diligunt, & festini sunt 23
ad exigendam retributionē: pupillis jus non
dicunt, & causa viduarum non ingreditur ad
eos. Propterea sic dicit Dñs dominorū po-
tēs Fortis Israelis: Heu, vindictā sumā ab oso- 24
ribus meis, & ultionem capiā ab hostibus me-
is. Et iterum admovebo manum meam ad te,
& defæcabo rebelles tuos ad puritatē usque, 25
& auferam sceleratos tuos omnes: Et resti-
tuam judices tuos ut antea, & consiliarios 26
tuos ut antiquitùs: ac postea vocaberis urbs
justitiæ, & urbs fidelitatis. Sion judicio re-
dimetur, & captivitas ejus justitiā. Contri- 27
tio autem scelestorum & peccatorū simul *ve-* 28
niet, & qui Dñm dereliquerunt, absumentur.
Pudefient enim de idolis quæ appetiverunt, 29
& erubescent de fanis quæ elegerunt:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وبطالتكم واعيادكم ابغضها نفسي * وصرتم لي ثقلا * لست منذ الان احمل خطاياكم * اذا مددتم ايديكم الي
اصرف عيني عنكم * وان اكثرتم الطلبة لست استجيب لكم * لان ايديكم مملوءة من الدم *
* اغتسلوا وصيروا انقياء * انزعوا الشرور من نفوسكم امام عيني * كفوا عن شروركم *
تعلموا ان تصنعوا حسنا * اطلبوا انصافا * انصفوا المظلوم * واحكموا لليتيم * وبرروا الارملة *
* وتعالوا نتناظر يقول الرب * فان تكن خطاياكم مثل السواد لابيضها مثل الثلج * وان
تكن مثل القرمز لابيضها مثل الصوف النقي * وان شئتم وسمعتم مني * ستاكلون خيرات
الارض * وان لا تريدوا ولم تسمعوا مني * سياكلكم السيف * لان فم الرب نطق بهذا *

* القران فيه تعجب النبي من مدينة اورشليم وتغيرها * واخبار عما يصيبها ويصيب اهلها *

* كيف صارت مدينة صهيون المؤمنة زانية * المملوءة من الانصاف * التي رقد العدل فيها *
والان اضطجع فيها القاتلون * فضتكم غير نقية * وخماروك يمزجون الخمر بالماء * ورؤساك
عصاة يشاركون اللصوص * ويحبون الرشا * ويستعجلون في المكافاة * ولا يحكمون للايتام
والى قضاء الارامل لا يصغون * لاجل هذا يقول السيد رب الجنود جبار اسرائيل * الويل للاقوياء
في ال اسرائيل * لان غضبي لم يكف عن المضادين * وساصنع حكمي باعدائي * وابسط
يدي عليك * واحمك للنقاء * واهلك العصاة * واستاصل كل الاثمة منك * واذل المتكبرين
* واقيم قضاتك كما كانوا اولا * ومشيريك كما كانوا قديما * وبعد ذلك تدعين
العدل * ام المدن المؤمنة صهيون * لان بعد الحكم تخلص سبيها بالعدل والرحمة
* وينسحقون الاثمة والخطاة معا * والذين اهملوا الرب يستاصلون * من اجل انهم يخزون
باوثانهم التي ارادوها * ويسقطون ايضا بمنحوتاتهم التي صنعوها * ويخزون
التي اشتهوها *

*ferias vestras, & solemnitates vestras odit
anima mea; & facti estis mihi graves: non
ferā deinceps peccata vestra. Cùm expan-* 15
*deritis ad me ma(n)⁹ vestras, avertā à vobis
oculos meos: & quamvis multiplicaveri-
tis preces, haud exaudiam vos; quia ma-
nus vestræ plenæ sunt sanguine. Lavami-* 16
*ni, & evadite puri: deponite à vobismet-
ipsis flagitia coram oculis meis: Absti-* 17
*nete à sceleribus vestris: discite benefa-
cere: quærite justitiam: vindicate oppressū:
jus dicite pupillo, & justificate viduam:
Tum venite disceptemus, ait Dominus. Sa-* 18
*nè si fuerint peccata vestra fuligini si-
milia, alba reddam illa sicut nivem; & si
fuerint cocco similia, alba reddam ea sicut
lanam mundam. Tandem si volueritis* 19
*& acquieveritis mihi, comedetis bona ter-
ræ; Sin autem volueritis, nec acquieve-* 20
*ritis mihi devorabit vos gladius; quoni-
am os Domini hæc pronuntiavit.*

Lectio in qua continetur admiratio Prophetæ de urbe Jerosolymorum, ejusque mutatione, & narratio eorum quæ eventura sunt illi & civibus ejus.

Quomodo urbs Sion fidelis evasit mere- 21
*trix? in ea quæ plena erat æquitate, in qua
cubabat justitia, nunc cubant homicidæ.
Argentum vestrum haud purum est, cau-* 22
pones tui vinum aquâ permiscent: Prin- 23
*cipes tui sunt contumaces, furum partici-
pes, amant munus, retributionem accele-
rant, non dicunt jus pupillis, & ad litem
viduarum non attendunt? Propterea dicit* 24
*Domin⁹, Domin⁹ exercituum, Fortissimus
Israelis; Væ potentibus inter gentem Is-
raeliticam: quoniam ira mea non desistet
ab adversariis, & judicium meum exerce-
bo in hostes meos. Manum meam super te* 25
*claudā, teq; lavabo ad munditiem: perdā
rebelles, & omnes impios evellam à te, &
humiliabo superbos: Erigam judices tuos* 26
*ut erant antea, & consiliarios tuos ut e-
rant olim: et post hæc vocaberis urbs æqui-
tatis, mater urbium fidelis Sion. Post ju-* 27
*dicium enim salvabitur captivitas ejus
per æquitatē & misericordiā: Impii ve-* 28
*rò & peccatores simul frangentur, et qui
Dominū spreverunt, extirpabuntur. Quo-* 29
*niam pudore suffundentur propter idola
sua quæ amaverunt, & præcipites quoq;
ruent propter sculptilia quæ fecerunt, &
pudefient propter iniquitates quas expeti-
verunt.*

ישעיה : ב

aqua cui hortus velut & ,*suo folio* defluens *ulmus ut* eritis Quando
30 כי תהיו כאלה נבלת עלה וכגנה אשר־מים
,favillam in operator ejus & ,*stuppam in* fortis erit Et *.ei* non
31 אין לה : והיה החסן לנערת ופעלו לניצוץ
.extinguens non & ,pariter ipsi ambo succendentur &
ובערו שניהם יחדו ואין מכבה :

CAP. II. ב

Jehudah super ,Amos filius Jesahjahu vidit quod Verbum
1 הדבר אשר חזה ישעיהו בן־אמוץ על־יהודה
erit præparatus *dierum novissimo* in erit Et .Jerusalaim &
2 וירושלם : והיה באחרית הימים נכון יהיה
se elevabit & ,montium *capite* in DOMINI domus mons
הר בית־יהוה בראש ההרים ונשא
populi ibunt Et .gentes omnes eum ad confluent & : collibus præ
3 מגבעות ונהרו אליו כל־הגוים : והלכו עמים
domum ad ,DOMINI montem ad ascendam⁹ & ,*Agite:* dicent & ,multi
רבים ואמרו לכו ונעלה אל־הר־יהוה אל־בית
ambulabimus & ,*suis viis de* nos docebit & : Jahacob Dei
אלהי יעקב וירנו מדרכיו ונלכה
DOMINI verbum & ,lex exibit Sijon de quia : ejus semitis in
בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר־יהוה
populos arguet & ,gentes inter judicabit Et .Jerusalaim de
4 מירושלם : ושפט בין הגוים והוכיח לעמים
suas lanceas & ,ligones in suos gladios contundent & : multos
רבים וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם
non & ,gladium gentem contra gens levabit non : falces in
למזמרות לא־ישא גוי אל־גוי חרב ולא־
ambulemus & ,*adeste* ,Jahacob Domus .bellum ultrà discent
5 ילמדו עוד מלחמה : בית יעקב לכו ונלכה
domum ,tuum populum dimisisti Quia .DOMINI lumine in
6 באור יהוה : כי נטשתה עמך בית
natis in & ,Pelistim sicut augures & ,: *Oriente ab sunt repleti* quia ,Jahacob
יעקב כי מלאו מקדם וענגים כפלשתים ובילדי
,auro & ,argento ejus terra est repleta Et .fuerunt sufficientes *alienorum*
7 נכרים ישפיקו : ותמלא ארצו כסף וזהב
finis non & ,equis ej⁹ terra est repleta & : ej⁹ thesauris finis non &
ואין קצה לאצרתיו ותמלא ארצו סוסים ואין קצה
suarū manuū Operi .idolis ejus terra est repleta Et .ejus quadrigis
8 למרכבתיו : ותמלא ארצו אלילים למעשה ידיו
,homo se incurvavit Et .eorum digiti fecerunt quod ei ,*se incurvabunt*
9 ישתחוו לאשר עשו אצבעתיו : וישח אדם
,petram in Ingredere .eis parces non & ,vir se humiliavit &
10 וישפל־איש ואל־תשא להם : בוא בצור
decore à & ,DOMINI formidinis *faciebus* à ; pulvere in te absconde &
והטמן בעפר מפני פחד יהוה ומהדר
se incurvabit & ,*humiliabitur* hominis *elationis* Oculi .ejus *excellentiæ*
11 גאנו : עיני גבהות אדם שפל ושח
.illa die in ipse solus DOMINUS elevabitur & : hominū altitudo
רום אנשים ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא :
,excelsum & superbum omnem super exercituum DOMINI dies Nam
12 כי יום ליהוה צבאות על כל־גאה ורם
Lebanon cedros omnes super Et .se humiliabit & elatum omnem super &
13 ועל כל־נשא ושפל : ועל כל־ארזי הלבנון
.Basan quercus omnes super & ,elevatas & ,sublimes
הרמים והנשאים ועל כל־אלוני הבשן :

Versio VULG. LAT.

30 Cùm fueritis velut quercus de-
fluentibus foliis, & velut hor-
31 tus absque aqua. Et erit for-
titudo vestra, ut favilla stup-
pæ, & opus vestrum quasi scin-
tilla: & succendetur utrumque
simul, & non erit qui extin-
guat.

CAP. II.

1 VErbum, quod vidit Isaias,
filius Amos, super Juda & Je-
2 rusalem. Et erit in novissimis
diebus præparatus mons do-
mûs Domini in vertice mon-
tium, & elevabitur super col-
les, & fluent ad eum omnes
3 gentes. Et ibunt populi mul-
ti, & dicent; Venite & ascen-
damus ad montem Domini, &
ad domum Dei Jacob, & doce-
bit nos vias suas, & ambulabi-
mus in semitis ejus: quia de
Sion exibit lex, & verbum Do-
4 mini de Jerusalem. Et judica-
bit Gentes, & arguet populos
multos: & conflabunt gladios
suos in vomeres, & lanceas
suas in falces: non levabit gens
contra gentem gladium, nec
exercebuntur ultrà ad præliū.
5 Domus Jacob, venite, & am-
bulemus in lumine Domini.
6 Projecisti enim populum tuū,
domum Jacob: quia repleti
sunt ut olim, & augures habu-
erunt ut Philisthiim, & pueris
7 alienis adhæserunt. Repleta est
terra argento & auro: & non
8 est finis thesaurorum ejus: Et
repleta est terra ejus equis: &
innumerabiles quadrigæ ejus.
Et repleta est terra ejus idolis:
opus manuum suarum adora-
verunt, quod fecerunt digiti
9 eorum. Et incurvavit se ho-
mo, & humiliatus est vir: ne
10 ergò dimittas eis. Ingredere
in petram, & abscondere in
fossa humo à facie timoris Do-
mini, & à gloria majestatis e-
11 jus. Oculi sublimes hominis
humiliati sunt, & incurvabitur
altitudo virorum: exaltabitur
autem Dominus solus in die
12 illa. Quia dies Domini exer-
cituum super omnem superbū,
& excelsum, & super omnem
arrogantem: & humiliabitur.
13 Et super omnes cedros Libani
sublimes, & erectas, & super
omnes quercus Basan.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

30 Ἔσονται γὰρ ὡς τερέβινθος ἀποβεβληκυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παράδεισος ὕδωρ μὴ
31 ἔχων. Καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμη στιππύου, καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς (ϛ) σπινθῆρες, καὶ κατακαυθήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων.

MS. A. (ϛ) σπινθῆρες πυρὸς,

ΚΕΦ. β'.

1 Ὁ λόγος ὁ γενόμενος (α) πρὸς Ἡσαΐαν υἱὸν Ἀμὼς περὶ τῆς Ἰουδαίας, καὶ
2 περὶ Ἱερουσαλήμ. Ὅτι ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος (*) κυρίου, καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ (β) ἐπ' ἄκρου τῶν ὀρέων, καὶ ὑψωθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν, καὶ ἥ-
3 ξουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ, καὶ ἐροῦσι, (γ) Δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος (*) κυρίου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ἰακὼβ, καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ· ἐκ γὰρ Σιὼν ἐξελεύσεται νόμος, καὶ
4 λόγος κυρίου ἐξ Ἱερουσαλήμ. Καὶ κρινεῖ ἀναμέσον τῶν ἐθνῶν, καὶ (δ) ἐξελέγξει λαὸν πολύν· καὶ συγκόψουσι τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα, καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα· καὶ οὐ λήψεται (ε) ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν, καὶ οὐ μὴ μάθω-
5 σιν ἔτι πολεμεῖν. Καὶ νῦν ὁ οἶκος (ζ) Ἰακὼβ, δεῦτε πορευθῶμεν τῷ φωτὶ κυρί-
6 ου. Ἀνῆκε γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐνεπλήσθη ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κληδονισμῶν, ὡς ἡ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγε-
7 νήθη αὐτοῖς. Ἐνεπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς
8 τῶν θησαυρῶν αὐτῶν· Καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ (η) ἵππων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. Καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι
9 αὐτῶν. Καὶ ἔκυψεν ἄνθρωπος, καὶ ἐταπεινώθη ἀνήρ, καὶ οὐ μὴ ἀνήσω αὐτούς. Καὶ
10 νῦν (*) εἰσέλθετε εἰς τὰς πέτρας, καὶ κρύπτεσθε εἰς τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,
11 ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. Οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κυρίου ὑψηλοί· ὁ δὲ ἄνθρωπος ταπεινός. Καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος
12 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Ἡμέρα γὰρ κυρίου Σαβαὼθ ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπερήφανον, καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον, καὶ ταπεινωθήσονται. Καὶ ἐπὶ πᾶν κέ-
13 δρον τοῦ Λιβάνου τῶν ὑψηλῶν καὶ μετεώρων, καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου Βασάν.

MS. A. (α) παρὰ κυρίου πρὸς (*) τοῦ κυρίου (β) ἐπ' ἄκρων (γ) Διὸ ἀναβ[illegible] (*) τοῦ κυρίου (δ) ἐλέγξει (ε) ἔτι ἔθνος (ζ) τοῦ Ἰακὼβ, (η) αὐτῶν ἵππων, (*) [illegible]

Erunt enim quasi (ϛ) terebin[illegible] quæ abjecit folia, & velut [illegible] tus non habens aquam. Et erit fort[illegible] titudo eorum, ut (ϛ) stipula [illegible] pe, & operationes eorum, [illegible] scintillæ: & comburentur [illegible] sti, & peccatores simul: & [illegible] erit, qui extinguat.

CAP. II.

VErbum, quod factum est ad [illegible] saiam filium Amos (α) de Judæ[illegible] & de Hierusalem. Quia erit [illegible] novissimis diebus manifestus mons Domini, & domus Dei in verti[illegible] montium, & elevabitur super col[illegible] les: & venient ad eum omnes gentes. Et ibunt gentes multæ, & dicent; Venite, & ascendamus [illegible] montem Domini, & ad domum [illegible] Jacob: & annuntiabit nobis [illegible] am suam: & ambulabimus in [illegible] Quia de Sion exibit lex, & ver[illegible] bum Domini de Hierusalem. [illegible] judicabit inter gentes, & arg[illegible] populum multum. Et contu[illegible] gladios suos in aratra, & lanceas suas in falces: & non levabit gens contra gentem gladium, & non discent ultrà bellare. Et nunc domus Jacob, venite, ambulemus [illegible] mine Domini. Dimisit enim populum suum domum Israel: quia repleta est, ut ab initio, regio eorum auguriis, ut ea quæ (b) alienigenarum: & filii multi alienigenæ facti sunt eis. Repleta est enim regio eorum argento, & auro: & non fuit numerus thesaurorum eorum. Et impleta est terra equis, & non fuit numerus quadrigarum eorum. Et repleta est terra abominationibus operum manuum eorum, & adoraverunt ea, quæ fecerunt digiti ipsorum. Et procubuit homo, & humiliatus est vir: & non [illegible] mittam eos. Et nunc ingredimini in petras, & occultamini in terram à facie timoris Domini, & à gloria fortitudinis ejus, quando [illegible] xerit quassare terram. Oculi enim Domini sublimes: homo autem humilis. Et humiliabitur altitudo hominum: & exaltabitur Dominus solus in die illa. Dies enim Domini Sabaoth super omnem contumeliosum & superbum, & super omnem excelsum & sublimem: & humiliabuntur. Et super omnem cedrū Libani excelsarū, et sublimium, et super omnē arborē glandis Ba[illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ארי תהון כבוטמא די מתר טרפוהי וכגנת שקיא דמין לית לה : ויהי תוקפהון
31 דרשיעיא כנעורת כתנא ועובד ידיהון כניצוץ נורא כמא דמקרבין דין לסטר דין
ודלקין תרויהון כחדא כן יסופון רשיעיא אנון ועובדיהון בישיא ולא יהי עליהון חיס :

ב

1 פתגם נבואה דאתנבי ישעיה בר אמוץ על אנש יהודה ויתבי ירושלם : ויהי בסוף
2 יומיא מתקן יהי טור בית מקדשא דיי בריש טוריא ומנטל מרמתא ויתפנון למפלח
3 עלוהי כל מלכותא : ויהכון עממין סגיאין ויימרון אתו ונסק לטור בית מקדשא דיי
לבית שכינת אלהיה דיעקב ויאלפננא מאורחן דתקנן קדמוהי ונהך באולפן אוריתיה
ארי מציון תפוק אוריתא ואולפן פתגמא דיי מירושלם : וידין בין מלכותא
4 ויוכח לעממין סגיאין ויעפפון סיפיהון לסכין ומורניתיהון למגלין לא יטול עם באפי
5 עם זין ולא יתאלפון עוד מגבן קרבא : ימרון דבית יעקב אתו ונהך באולפן אוריתא
6 דיי : ארי שבקתון דחלא תקיפא דהוה פרק לכון דבית יעקב ארי אתמליית
7 ארעכון טעון כמלקדמין ועננין כפלשתאי ובנימוסי עממיא אזלין : ואתמליאת
ארעהון כסף ודהב ולית סוף לגנוהי ואתמליאת ארעהון סוסון ולית סוף לרתיכוהי :
8 ואתמליאת ארעהון טעון לעובדי ידיהון סגדין לדאתקינא אצבעתיהון : ומאך אנשא
9 ויחלש תקוף גברין ולא תשבוק להון : ויעלון למערק במערק בטנרא ולאטמרא
10 בעפרא מן קדם דחילא דיי ומזיו יקריה : עיני רמות אנשא ימאכן ויחלש תקוף גברין
11 ותקיף יי בלחודוהי בעדנא ההיא : ארי יומא דעתיד למיתי מן קדם יי צבאות על כל
12 גותניא ורמי לבא ועל כל תקיפיא וימאכון : ועל כל מלכי עממיא תקיפיא וחסיניא
13 ועל כל טורני מדינתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia eritis veluti quercus, cujus folia defluunt, & veluti hortus irrig[illegible] qui non habet aquam. Et erit fortitudo impiorum sicut stuppa lini, [illegible] opus manuum eorum sicut scintilla ignis; quæ cùm applicantur ad in[illegible] cem, ardent ambo simul: sic consumentur impii, & opera eorum pr[illegible] va, & non erit super eis misericordia.

CAP. II.

VErbum prophetiæ, quod prophetavit Esaias filius Amos super vi[illegible] Juda, & habitatores Jerusalem. Et erit in fine dierum paratus mons do[illegible] mus sanctuarii Domini in capite montium, & elevabitur super coll[illegible] & confluent ut serviant super eum, omnia regna. Et ibunt populi mu[illegible] & dicent: Venite & ascendamus in montem domus sanctuarii Domini, & in domum majestatis Dei Jacob, & docebit nos vias, *quæ rectæ sunt co*[illegible] ram eo; & ambulabimus in doctrina legis ejus: quia de Sion exibit lex, & [illegible] doctrina verbi Domini de Hierusalem. Et judicabit inter regna, & arg[illegible] et populos multos, & contundent gladios suos in vomeres, & lanceas [illegible] as in falces: non levabit populus contra populum arma, neque disc[illegible] ampliùs prælium. Dicent viri domus Jacob: Venite & ambulemus [illegible] doctrina legis Domini. Quia dereliquistis terribilem & fortissimum, [illegible] erat redemptor vester domus Jacob; quia repleta est terra vestra idolis sicut ab initio; & augures fuerunt sicut Philistim, & in legibus popu[illegible] rum ambulant. Et repleta est terra eorum argento & auro, & non est finis [illegible] thesaurorum ejus, & repleta est terra eorum equis, & non est finis qua[illegible] garum ejus. Et repleta est terra eorum idolis, *opera* manuum suarum ado[illegible] rant, *quæ* paraverunt digiti eorum. Et humiliabitur homo, & infirma[illegible] tur fortitudo virorum: ne dimittas eis. *Et* ingredientur ut fugiant [illegible] in *petra*, & ut abscondantur in pulvere à facie timoris Dñi, & à splend[illegible] re gloriæ ejus. Oculi sublimis hominis humiliabuntur, & infirmabitur [illegible] titudo virorum: & erit fortitudo Domini solius in tempore illo. Quia [illegible] venturus est à facie Domini exercituum super omnes superbos & elatos corde: & super omnes fortes, & humiliabuntur. Et super omnes reges populorum fortes & robustos, & super omnes principes provinciarum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quoniam erunt ficut terebinthus cujus folia 30
defluxêre, & ficut hortus cui non eft aqua :
Eritque fortitudo eorum in ftupam, opera 31
autem eorum in fcintillas: & ardebunt ambo
fimul, nemine extinguente.

CAP. II.

SErmo quem vidit Efaia filius Amos de Ju- 1
da & de Jerufalem. Erit ultimis diebus 2
mons domûs Domini conftitutus in vertice
montium, & altior collibus ; cumque fpe-
ctabunt omnes gentes : Et ibunt multi po- 3
puli dicentes, Venite, afcendamus ad montem
Domini, & ad Deum Jacobi, ut doceat nos
de viis fuis, & ambulemus in femitis ejus :
quoniam de Sion prodibit lex, & fermo Do-
mini de Jerufalem : Et jus dicet inter gen- 4
tes, & arguet populos multos remotos : tun-
déntque gladios fuos in vomeres aratri, &
lanceas fuas in falces : & non levabit gens
contra gentem gladium, neque difcent am-
pliùs bellum. Filii familiâs Jacobi, agite, 5
ambulemus in luce Domini. Nam deftituifti 6
populum tuum filios familiâs Jacobi, eò quòd
repleti fint ut antea, præftigiis utantur ut Pa-
leftini, & plurimos exterorum filios educâ-
rint : Repleta fit terra eorum argento & 7
auro, nec fit finis thefaurorum eorum : im-
pleta fit terra eorum equis, & curruum eo-
rum nullus fit finis : Impleta quoque fit 8
terra eorum idolis, opus manuum fuarum ad-
orent, quod fecerunt digiti eorum ; Et hu- 9
miliaverit fe homo, & vir fe demiferit : ne
ergò dimittas eis. Ingredimini in petram, 10
& abfcondite vos in pulvere, propter pa-
vorem Domini, & præ majeftate fortitudinis
ejus. Oculos hominum elatos humiliabit, 11
& deprimetur fuperbia viri, & folus Domi-
nus magnificabitur in die illa. Nam dies 12
Domini erit fuper omnem fefe jactantem &
efferentem, & fuper omnem fuperbientem,
ut deprimatur : Super omnes cedros Li- 13
bani altas & fublimes, et fuper quercus
Baifan :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لانهم يصيرون مثل البطمة التي انتثرت اوراقها * ومثل روضة ليس فيها ماء * ويصير
قوتهم مثل قصبة المشاقة * واعمالهم مثل شرار النار *

* الفصل الثاني *　　* الوحي الثاني *

* القول الذي صار من قبل الرب الي اشعياء بن اموص * من اجل اليهودية واورشليم *
* انه سيكون في الايام الاخيرة جبل الله ظاهرا * وبيت الله على اطراف الجبال * ويستعلي فوق
اعلا التلال * وينطلق اليه كافة الامم * ويسير اليه كثير من الشعوب ويقولون * هلموا بنا
نصعد الي جبل الرب والي بيت اله يعقوب * ويخبرنا طريقه لنسلك فيها * لان من صهيون
يخرج الناموس * وكلمة الرب من اورشليم * ويحكم بين امم كثيرة * ويبكت شعبا كثيرا *
فيقطعون سيوفهم ويصلحونها سككا * ويعملون حرابهم مناجل * ولا تحمل امة على امة سيفا *
ولا يتعلمون الحرب ايضا * والان يا بيت يعقوب هلموا نسير في نور الرب * لانه خلص شعبه
بيت اسرائيل * لان قد امتلي بلدهم كما كان اولا تطيرا مثل الغرباء * وولد لهم اولاد غرباء
كثيرين * لان بلدهم قد امتلات فضة وذهبا * وليس لكنوزهم عدد * وامتلات ارضهم خيلا
وليس لمراكبهم عدد * وامتلات ارضهم رذالات اعمال ايديهم * وسجدوا لما صنعت اصابعهم
* وهان الانسان * واتضع الرجل * ولست اهملهم *　　الاصحاح الثاني
* فادخلوا الان في الصخور * واختفوا في الارض * من وجه خوف الرب * ومن مجد قوته
اذا قام ليهشم الارض * لان الحاظ الرب عالية * والانسان ذليل * وسيذل ارتفاع البشر * ويتعالى
الرب وحده في ذلك اليوم * لان يوم رب الجنود سياتي على كل ستيم ومتعظم * وكل
من استعلي وشمخ فيذلون * وعلى كل ارز لبنان المتعالي الشامخ * وعلى كل شجر
بلوط بيسان *

Quoniam evadent ficut terebinthus cujus 30
folia defluxerunt, & ficut hortus in quo
nulla extat aqua : Et evadet robur eorum 31
velut arundo cannabis , & actiones
eorum velut fcintillæ ignis.

CAPUT. II.

Revelatio fecunda.

Sermo qui factus eft à Domino ad 1
Efaiam filium Amos, de Judæa
& de Jerufalem.

ERit quidem poftremis diebus mons Dei 2
apertus, & domus Dei fuper cacumina
montium, & attolletur fuper editiffimos
colles : Et confluent ad illum univerfæ 3
gentes, & multi ex populis ad illum fefe
recipient dicentes ; Adefte, afcendamus ad
montem Domini & ad domum Dei Ja-
cobi, ut fignificet nobis viam fuam, qua-
tenus ambulemus in ea: nam è Sion prodi-
bit lex, & verbum Domini è Jerufalem :
Et jus dicet inter gentes multas, & cor- 4
ripiet populum copiofum : & concident
gladios fuos, & aptabunt eos in vomeres,
& lanceas fuas component in falces : &
& non feret gens contra gentem gladi-
um, & non difcent ampliùs bellum. Nunc 5
itaque O domus Jacob, venite, ambulemus
in luce Domini ; Quoniam ipfe liberavit 6
populum fuum domum Ifraelis: jam enim
repleta eft regio eorum , ut erat antehac,
augurationibus more exterorum ; & na-
ti funt eis filii exteri permulti. Nam regio 7
eorum impleta jam eft argento & auro,
& thefauris eorum nullus eft numerus :
impleta eft terra eorum equis, & curribus
eorum nullus eft numerus : Denique re- 8
pleta eft terra eorum abominationibus, o-
peribus fcilicet manuum eorum, et adora-
verunt quod compofuêre digiti eorum : 9
Contempfit fe homo, et humiliavit fe vir :
attamen non deftituam eos.

Textus fecundus.

Nunc ergò ingredimini in petras, et ab- 10
dite vos in terra à facie terroris Domini,
et à gloria roboris ejus , cùm exurget ad
perfringendam terram: Intuitus enim Do- 11
mini fublimes funt, homo verò abjectus.
Et deprimetur celfitudo hominum, et fo- 12
lus Dominus exaltabitur in die illa. Nam
dies Domini exercituum ventura eft fu-
per omnem blafphemum et arrogantem ;
et quicunque fuperbierint et extulerint fe-
fe, deprimentur. Item fuper omnes cedros 13
Libani celfiffimas et elatiffimas, et fuper
omnem arborem quercûs Baifanis :

ישעיה : ב

.elevatos colles omnes super & ,excelsos montes omnes super Et
14 ועל כל־ההרים הרמים ועל כל־הגבעות הנשאות :
.munitum murum omnem super & ,excelsam turrim omnem super Et
15 ועל כל־מגדל גבה ועל כל־חומה בצורה :
.desiderii prospectuus omnes super & ,Tarsis naves omnes super Et
16 ועל כל־אניות תרשיש ועל כל־שכיות החמדה :
:hominum altitudo se humiliabit & ,hominis elatio se incurvabit Et
17 ושח גבהות האדם ושפל רום אנשים
vana Et .illa die in ipse solus DOMINUS elevabitur &
18 ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא : והאלילים
, petrarum speluncas in introibunt Et .concidet penitus
19 כליל יחלף : ובאו במערות צרים
gloria à & ,DOMINI formidinis faciebus à ,pulveris concavitates in &
ובמחלות עפר מפני פחד יהוה ומהדר
die In .terram frangendam ad ipsum surgendo in ,ejus altitudinis
20 גאונו בקומו לערץ הארץ : ביום
,sui auri vana & ,sui argenti vana homo projiciet illa
ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו
.vespertilionibus & ,foveas fodiendum ad se incurvandum ad sibi fecerunt quæ
אשר עשו־לו להשתחות לחפר פרות ולעטלפים :
faciebus à saxorum scopulos in & , petrarum scissuras in veniendum Ad
21 לבוא בנקרות הצרים ובסעפי הסלעים מפני
ipsum surgendo in ejus altitudinis decore à & ,DOMINI formidinis
פחד יהוה ומהדר גאונו בקומו
flatus cujus ,homine ab vobis Desinite .terram frangendam ad
22 לערץ הארץ : חדלו לכם מן־האדם אשר נשמה
? ipse reputatur quo in nam ; ejus naso in
באפו כי־במה נחשב הוא :

CAP. III. ג

, Jerusalaim à removens exercituum Dominus dominator ecce Nam
1 כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר מירושלם
,panis fulcimentum omne ,fulcimentum & fulcimentum Jehudah à &
ומיהודה משען ומשענה כל משען־לחם
Judicem ,belli virum & Fortem .aquæ fulcimentum omne &
2 וכל משען־מים : גבור ואיש מלחמה שופט
quinquaginta Principem .senem & divinum & , prophetam &
3 ונביא וקסם וזקן : שר־חמשים
.eloquii peritũ &,ingeniosorum sapientem &,consiliarium &,faciebus elevatum &
ונשוא פנים ויועץ וחכם חרשים ונבון לחש :
.eos in dominabuntur parvuli & ,eorum principes pueros dabo Et
4 ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו־בם :
puer superbient :suũ socium in vir &,virum in vir ,popul' fuit exactor Et
5 ונגש העם איש באיש ואיש ברעהו ירהבו הנער
suũ fratrẽ in vir apprehendet Quoniã .inclytum in contemptus &,senem in
6 בזקן והנקלה בנכבד : כי־יתפש איש באחיו
ruina & :nobis eris gubernator , tibi Vestimentũ :sui patris domus
בית אביו שמלה לכה קצין תהיה־לנו והמכשלה
ero Non :dicendo ,illa die in Assumet .tua manu sub hæc
7 הזאת תחת ידך : ישא ביום ההוא לאמר לא־אהיה
me constituatis Ne .vestimentum nec ,panis non mea domo in &,alligans
חבש ובביתי אין לחם ואין שמלה לא תשימני
: concidit Jehudah & , Jerusalaim ruit Quia .populi gubernatorem
8 קצין עם : כי כשלה ירושלם ויהודה נפל
irritandum ad ,DOMINUM contra eorum conata & eorũ lingua quia
כי־לשונם ומעלליהם אל־יהוה למרות
.ejus gloriæ oculos
עני כבודו :

Versio VULG. LAT.

14 Et super omnes montes excel-
sos, & super omnes colles ele-
15 vatos: Et super omnem turrim
excelsam, & super omnem mu-
16 rum munitum, Et super omnes
naves Tharsis, & super omne
17 quod visu pulchrum est. Et
incurvabitur sublimitas homi-
num, & humiliabitur altitudo
virorum, & elevabitur Domi-
18 nus solus in die illa: Et idola
19 penitùs conterentur: Et intro-
ibunt in speluncas petrarum,
& in voragines terræ, à facie
formidinis Domini, & à glo-
ria majestatis ejus, cùm surre-
20 xerit percutere terram. In die
illa projiciet homo idola ar-
genti sui, & simulachra auri
sui, quæ fecerat sibi ut adora-
ret, talpas & vespertiliones.
21 Et ingredietur scissuras petra-
rum, & in cavernas saxorum,
à facie formidinis Domini, &
à gloria majestatis ejus, cùm
surrexerit percutere terram.
22 Quiescite ergò ab homine, cu-
jus spiritus in naribus ejus est,
quia excelsus reputatus est
ipse.

CAP. III.

1 Ecce enim dominator Do-
minus exercituum auferet à Je-
rusalem & à Juda validum &
fortem, omne robur panis, &
2 omne robur aquæ; Fortem, &
virum bellatorem, judicem, &
prophetam, & ariolum, & se-
3 nem; Principem super quin-
quaginta, & honorabilem vul-
tu, & consiliarium, & sapien-
tem de architectis, et pruden-
4 tem eloquii mystici. Et dabo
pueros principes eorum, et ef-
fœminati dominabuntur eis.
5 Et irruet populus, vir ad virũ,
et unusquisque ad proximum
suum: tumultuabitur puer con-
tra senem, et ignobilis contra
6 nobilem. Apprehendet enim
vir fratrem suum domesticum
patris sui: Vestimentum tibi
est, princeps esto noster, ruina
7 autem hæc sub manu tua. Re-
spondebit in die illa, dicens;
Non sum medicus, et in domo
mea non est panis, neque ve-
stimentum: nolite constituere
8 me principem populi. Ruit e-
nim Jerusalem, et Judas con-
cidit: quia lingua eorum et
adinventiones eorum contra
Dominum, ut provocarent o-
culos majestatis ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἐπὶ (θ) πᾶν ὑψηλὸν ὄρος, καὶ
15 ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, Καὶ ἐπὶ
πάντα πύργον ὑψηλὸν, καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖ-
16 χος ὑψηλὸν, Καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θα-
λάσσης, καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοίων κάλ-
17 λους. Καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρω-
πος, καὶ πεσεῖται (ι) ὕβρις τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ
18 ἐκείνῃ. Καὶ τὰ χειροποίητα πάντα κα-
19 τακρύψουσιν, Εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπή-
λαια, καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν, καὶ εἰς
τὰς τρώγλας τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου τοῦ
φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύ-
ος αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν.
20 (κ) Τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκβαλεῖ ἄνθρω-
πος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ, καὶ
τὰ χρυσᾶ, (λ) ἃ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς
21 ματαίοις, καὶ ταῖς νυκτερίσι, Τοῦ εἰσελ-
θεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας,
καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν, ἀπὸ προσ-
ώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης
τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν
γῆν.

MS. A. (θ) πᾶν ὄρος, (ι) ὕψος ἀνθρώπων, (κ) Τῇ ἡμέρᾳ (λ) [illegible] ἐποίησαν

ΚΕΦ. γ΄.

1 Ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ
ἀφελεῖ (α) ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς
Ἰουδαίας, ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν, ἰσχὺν ἄρ-
2 του καὶ ἰσχὺν ὕδατος, Γίγαντα καὶ ἰσχύον-
τα, καὶ ἄνθρωπον πολεμιστὴν, καὶ δικαστὴν,
καὶ προφήτην, καὶ στοχαστὴν, καὶ πρεσβύτε-
3 ρον, Καὶ πεντηκόνταρχον, καὶ θαυμαστὸν
σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συν-
4 ετὸν ἀκροατήν. Καὶ ἐπιστήσω νεανίσκους
ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαῖκται κυριεύσου-
5 σιν αὐτῶν. Καὶ συμπεσεῖται ὁ λαὸς, ἄν-
θρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· προσκόψει τὸ
παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄτιμος
6 πρὸς τὸν ἔντιμον. Ὅτι ἐπιλήψεται ἄν-
θρωπος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, λέγων, Ἱμάτιον ἔχεις, ἀρ-
χηγὸς (β) γενοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐ-
7 μὸν ὑπὸ σὲ ἔστω. Καὶ ἀποκριθεὶς (γ) ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, Οὐκ ἔσομαί σου ἀρχη-
γός· οὐ γάρ ἐστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου ἄρτος,
οὐδὲ ἱμάτιον. οὐκ ἔσομαι ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ
8 τούτου, Ὅτι ἀνεῖται Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἡ Ἰ-
ουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐ-
τῶν μετὰ ἀνομίας, τὰ πρὸς κύριον ἀπει-
θοῦντες.

MS. A. (α) ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, (β) ἡμῶν γ[illegible]
(γ) ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Οὐκ

Et super omnem excelsum mon[illegible]
tem, & super omnem collem ex[illegible]
celsum, Et super omnem turrim
excelsam, & super omnem murum
excelsum, Et super omne navigi-
um (d) maris, & super omne spe-
ctum pulchritudinis navium. Et
humiliabitur omnis homo, & ca-
det (e) contumelia hominum: &
exaltabitur Dominus solus in die
illa. Et manufacta omnia abscon-
dent, Inferentes in speluncas, &
in scissuras petrarum, & in caver-
nas terræ, à facie timoris Domini,
& à gloria fortitudinis ejus, cùm
surrexerit frangere terrã. In die
illâ ejiciet homo abominationes
suas argenteas, & aureas, quas fe-
cerunt, ad adorandum (f) vana &
vespertiliones, Ad introeundum in
cavernas firmæ petræ, & in scis-
suras petrarum, à facie timoris
Domini, & à gloria fortitudinis
ejus, cùm surrexerit frangere
(g) terram.

CAP. III.

Ecce itaque dominator Domin[illegible]
Sabaoth auferet de Hierusalem, &
de Judæa, (a) validum, & vali-
dam, robur panis, & robur aquæ,
(b) Gigantẽ & fortem, & hominem
bellatorem, & judicẽ, & prophetam,
& (c) conjectorem, et presbyterum.
Et quinquagenarium, & admira-
bilem consiliarium, & (d) sapi-
entem architectum, & (e) pru-
dentem auditorem. Et imponam
adolescentes principes eorum: &
(f) illusores dominabuntur [illegible]
Et corruet populus, homo ad ho-
minem, & homo ad proximum
suum: (g) impinget puer ad se-
nem, & inhonoratus ad hono[ra-]
tum: Quia apprehendet hom[o]
fratrem suum, vel domesticum pa-
tris sui, dicens; Vestimentum ha-
bes: princeps esto noster, &
(h) cibus meus sub te sit. Et re-
spondens in die illa dicet; Non e[ro]
tuus (i) princeps: non enim est in
domo mea panis, neque vestimen-
tum; non ero princeps populi hu-
jus: Quia dissoluta est Hierusa-
lem, et Judæa concidit, & [illegible]
linguæ eorum cum iniquitate,
(l) in his, quæ ad Dominum, in-
creduli.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 15 ועל כל טוריא רמיא ועל כל רמתא מנטלתא : ועל כל דיתבין במגדל רם ועל כל דשרן
16 בשור כריך : ועל כל דיתבין בנסי ימא ועל כל דשרן בבירניתא שפירן : ויתמאך רמות
17 18 אנשא ויחלש תקוף גברין ויתקיף יי בלחודוהי בעדנא ההיא : וטעותא גמירא יסופון :
19 ויעלון במערת טנריא ובמחלי עפרא מן קדם דחלתא דיי ומזיו יקריה באתגליותיה
20 למתבר רשיעי ארעא : בעדנא ההיא ירחקון בני אנשא ית טעות כספהון וית טעות
21 דהבהון דעבדו להון למסגיד לטעותא ולצלמניא : למעל במערת טנריא ובשקיפי
22 כיפא מן קדם דחלתא דיי ומזיו יקריה באתגליותיה למתבר רשיעי ארעא : אתמנעו
לכון מלאשתעבדא לאנשא במעבדיה דחלא דנשמת רוח חיין באפוהי ארי יומא דין
הוא קים ומחר ליתוהי וכלמא חשיב הוא :

ג

1 ארי הא רבון עלמא יי צבאות מעדי מירושלם ומיהודה סמך וסעיד כל סמך מיכל וכל
2 סעיד משתי : גבר וגבר עביד קרב דין וספר ומשתאל וסב : רב חמשין ונסב אפין
3 4 ומליך מילך ואמר ומשתמע וחכים וסוכלתן בעצה : ואמני ינקיא פרנסיהון וחלשיא
5 ישלטון בהון : ויתרון עמא גבר בגבר וגבר בחבריה ישלטון עולמיא בסבא ודשיט
6 ביקיר : ארי יחוד גבר באחוהי מזרעית בית אבוהי למימר כסו אית לך רב תהי עלנא
7 ומגביתא הדא תהי תחות ידך : יתיב בעדנא ההיא למימר לית אנא כשר למהוי ריש
8 ובביתי לית מה דאיכול. ולית מה דאתכסי לא תמנוני רב בריש כל עמא : ארי אתקילו
יתבי ירושלם ואנש יהודה גלו ארי מלל פומהון ואגר עובדיהון גלן קדם יי ומרגזין
קדם יקריה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et sup omnes montes excelsos, & sup omnes colles elevatos. Et sup om[nes] qui habitant in turre excelsa, & sup omnes qui morantur in muro mu[nito.] Et sup omnes qui habitãt in insulis maris, & sup oẽs qui morantur in pa[la]tiis pulcherrimis, Et humiliabitur altitudo hominũ, & infirmabitur forti[tu]do virorum, & roborabitur Dñs solus in tempore illo. Et idola penitus [de]ficient. Et introibunt in speluncas petrarum, & in cavernas pulveris à fa[]cie timoris Domini, & à splendore gloriæ ejus, cùm revelatus fuerit [ut] conterat impios terræ. In tempore illo procul abjicient homines idola sua argentea, & idola sua aurea, quæ sibi fecerant, ut adorarent idola & simulachra. Ut ingrediantur speluncas rupium, petræque foramina à facie timoris Domini, & à splendore gloriæ ejus, cùm revelatus fuerit ut con[]terat impios terræ. Cessate vobis ne subjiciamini homini, cùm fiducia erit terribilis, cujus spiraculum spiritus vitæ in naribus ejus est: quia [ho]diè est vivus & cras non est, & quasi nihilum reputatus est ipse.

CAP. III.

Ecce enim dominator seculi Dominus exercituum auferet de Hierusa[]lem & de Juda fulcimentum & sustentaculum, omne fulcimentum cibi, & omnem sustentationem potus. Fortem & virum bellatorem, judicem & scribam, & conjectorem, & senem; Et principem quinquaginta, & acceptabilem vultus, & consiliarium, & docentem, & audientem, sapientem, & prudentem in consilio. Et constituam pueros guberna[to]res eorum; & infirmi dominabuntur eis. Et irruet populus vir in vi[]rum, & unusquisque in proximum suum; dominabuntur pueri contra se[]nem, & ignobilis contra nobilem. Apprehendet enim vir fratrem suum de cognatione domus patris sui, dicens: Vestimentum tibi est, princeps esto noster, & potestas hæc erit sub manu tua. Respondebit in tempore il[]lo dicens: Non sum sufficiens ut sim princeps, & in domo mea non ha[]beo quod comedam, neque quo operiar; ne constituatis me principem caput totius populi. Quia offenderunt habitatores Hierusalem, & [viri] Juda transmigrati sunt, quia eloquium oris sui, & merces operum suorum manifesta sunt coram Domino; provocant enim majestatem [illegible]

CAP. III.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Super montes excelsos, & super colles sub- 14
limes: Super omnes turres altas, & su- 15
per omnes muros munitos: Super omnes 16
naves Tharsis, & super omnes speculas opta-
tissimas. Et humiliabitur celsitudo hominis, 17
& altitudo viri deprimetur, & solus Domi-
nus exaltabitur in die illâ: Idola verò pe- 18
nitùs transibunt. Et ingredientur in specus 19
petræ, & in hiatus terræ, propter terrorem
Domini, & propter nitorem fortitudinis e-
jus, cùm surrexerit ad domandum terram.
Eâdem illâ die abjicient homines idola aurea 20
& argentea quæ fabricaverant sibi, ut ado-
rarent vanitates & vespertiliones. Ingredi- 21
endo in cavernas petræ & in rupes lapideas,
propter pavorem Domini, & propter deco-
rem fortitudinis ejus, cùm surrexerit ad do-
mandum terram. Quiescite ab homine qui 22
halitum habet in naribus suis: quanti enim
est momenti?

CAP. III.

Nam ecce Dominus dominorum amotu- 1
rus est à Jerusalem & à Juda fultorem & ful-
tricem, omnem fulcientem pane, & omnem
fulcientem aquâ: Strenuum, & virum bel- 2
latorem, judicem, & prophetam, hariolum,
& senem: Ducem quinquagenarium, ho- 3
norandi vultûs *virum*, & consiliarium, fa-
brum peritum, & sagacem in consilio: Et 4
adolescentes constituam principes eorum, &
irrisores imperitabunt eis. Et irruet popu- 5
lus alter in alterum, quisque in socium suum:
& insolescent juvenes contra senes, & igno-
biles contra nobiles. Etenim apprehendet 6
unusquispiam fratrem suum è domo sua pa-
terna, & dicet ei; Vestes habes, esto princeps
noster; et offendiculum hoc sub manu tua sit.
Respondebit autem eo die, dicétque; Nequa- 7
quam ero caput, quia in domo mea nec pa-
nis extat, nec operimentum. Ne constitua- 8
tis me principem super populum, quoniam
impegit Jerusalem, et lapsus est Juda: nam
lingua eorum, et opus manuum eorum exa-
cerbaverunt Dominum et nubem majestatis
ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعلى كل جبل عال * وعلى كل آكام مرتفعة * وعلى كل برج شاهق * وعلى كل سور منيع
* وعلى كل سفن البحر * وعلى كل منظر حسن السفن * ويذل كل انسان * ويسقط ارتفاع البشر
ويتعالى الرب وحده في ذلك اليوم * ويكنزون جميع ما عملت ايديهم * ويكنزونها في المغاير وفي
سقوف الصخور وفي انقاب الارض * من وجه خوف الرب ومن بهاء قوته * اذا قام ليهشم الارض
* لان في ذلك اليوم يخرج الانسان رذائله من كسب الفضة الذهب * التي اصطنعوها لهم
ليسجدوا لها * ومن الاشباح الليلية * ليلقوها في انقاب الصخر الصلد * وفي سقوف الصخور
من وجه خوف الرب * ومن بهاء قوته * اذا قام ليهشم الارض *

[كفوا عن الانسان الذي تنسم الريح بمنخريه لانه ماذا اقيس ! MS. Oxon.]

* الفصل الثالث *

* فيه توبيخ النبي للشعب * ونهيه لهم عن التوكل على الانسان *

* هاهوذا السيد رب الجنود ينزع من اليهودية ومن اورشليم القوي والقوية * وقوة الخبز
وقوة الماء * والجبار والمقتدر * والانسان المحارب * والقاضي والنبي * والعراف والشيخ * ورئيس
خمسين * والمشير العجيب * والمهندس الحكيم السامع الفهم * واقيم رؤساءهم احداثا * ويسودون
عليهم المستهزئون * ويقع الشعب انسان على انسان وانسان على رفيقه * ويعبث الصبي بالشيخ
والسفيه بالمكرم * لان الرجل منهم يمسك باخيه او بواحد من بيت ابيه * ويقول له لك ثوب
فكن رئيسا علينا * وليكن طعامي من عندك * فيجيب في ذلك اليوم ويقول * لست اكون
رئيسا * لان ليس في بيتي خبز ولا ملبوس * لست اكون على هذا الشعب رئيسا * لان اورشليم
قد خلت * واليهودية سقطت * والسنتهم تخالف فرائض الله بآثامهم *

Super quoscunq; montes altissimos, & su- 14
per editissimos quosq; colles. Super omnes 15
turres elatissimas, & super omnes muros
celsissimos: Super omnes naves maris, & 16
super omnem aspectum pulchritudinis na-
vium. Et deprimetur omnis homo, & al- 17
titudo mortalium labetur; solus autem Do-
minus exaltabitur eo die. Et abscondent 18
quæcunq; composuerunt manus eorum;
Abscondent inquã, illam in antris, in hia- 19
tibus petrarum, & in foraminibus terræ à
facie terroris Domini, & à majestate ro-
boris ejus, cùm exurget ad perrumpendam
terram. Nam eo die ejicient homines vitia 20
sua ex acquisitione argenti atq; auri quæ
sibi congesserant ut adorarent ea, & ex
phantasmatibus nocturnis; ut indant ea in 21
foramina petræ durissimæ, & in hiatus
rupium, à facie terroris Domini, & à ma-
jestate roboris ejus, cùm exurget ad com-
minuendam terram.

[Desistite vos ab ipso homine, cujus hali- 22
tus est in naribus ejus: nam in quo esti-
mandus est?]

CAP. III.

Lectio continens commonitionem
Prophetæ ad populum, et co-
hortationem ne spem collocent
in homine.

Ecce Domin' dominator exercituũ au- 1
feret ab Judæa et ab Jerusalẽ validũ et
validam, robur panis & robur aquæ; Gi- 2
gantẽ, & potentẽ, hominemq; bellatorem,
judicem, prophetã, divinum, atque senem;
Ducem quinquaginta, consiliarium admi- 3
randum, architectum sapientem, capacem
rationis. Et constituam principes eorum 4
juvenes, et dominabuntur eis irrisores. Ir- 5
ruetq; populus alter in alterum: & homo
in socium suum: et insolescet puer contra
senem, et stolidus contra honestum. Nam 6
apprehendet quis eorum fratrem suum, aut
aliquem de domo patris sui, dicetque ad
eum; Vestem habes, sis ergò dux noster,
sitque cibus meus à te. At is respondebit 7
eâ die, dicetque; Non ero dux, quia non
est domi meæ panis neque indumentum.
Non ero dux super hunc populum, quia 8
Jerusalem jam desolata est, et Judæa
corruit, et linguæ eorum adversantur
præceptis divinis ob iniquitates eorum.

ישעיה: ג

Sedom ſicut ſuum peccatum & , eos in reſpondit eorum facierum Agnitio
9 הכרת פניהם ענתה בם וחטאתם כסדם
reddiderunt quoniam ,eorum animæ Væ .celârunt non , nunciaverunt
הגידו לא כחדו אוי לנפשם כי־גמלו
fructum quòd ,bonus cùm juſto Dicite .malum ſibiipſis
10 להם רעה: אמרו צדיק כי־טוב כי־פרי
retributio nam : malum impio Væ .comedent ſuorum ſtudiorum
11 מעלליהם יאכלו: אוי לרשע רע כי־גמול
, parvulus , ejus exactores mei Populi .ei fiet ejus manuum
12 ידיו יעשה לו: עמי נגשיו מעולל
,errare facientes ,te beatificantes mi Popule .eum in ſunt dominatæ mulieres &
ונשים משלו בו עמי מאשריך מתעים
,DOMINUS litigandum ad Stans .abſorbuerunt tuarũ ſemitarũ viam &
13 ודרך ארחתיך בלעו: נצב לריב יהוה
judicium ad DOMINUS .populos judicandum ad ſtans &
14 ועמד לדין עמים: יהוה במשפט
ſuccendiſtis vos Et .ſuis principibus &,ſui populi ſenibus cum veniet
יבוא עם־זקני עמו ושריו ואתם בערתם
contunderis vobis Quid .veſtris domibus in afflicti rapina : vineam
15 הכרם גזלת העני בבתיכם: מלכם תדכאו
Dominus dicit , moletis afflictorum facies & ,meum populum
עמי ופני עניים תטחנו נאם־אדני
eo Pro : DOMINUS dixit Et ? exercituum DOMINUS
16 יהוה צבאות: ויאמר יהוה יען
,gutture extento ambulaverunt & , Sijon filiæ ſuperbierunt quòd
כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון
ſuis pedibus in & , ibant plaudendo & ambulando , oculis fallentes &
ומשקרות עינים הלוך וטפוף תלכנה וברגליהם
filiarum verticem Dominus inficiet ſcabie Et .tinniebant
17 תעכסנה: ושפח אדני קדקד בנות
die In .deteget earum pudendum DOMINUS & , Sijon
18 ציון ויהוה פתהן יערה: ביום
, crepidarum gloriam Dominus faciet recedere illa
ההוא יסיר אדני את תפארת העכסים
, armillas & , Collaria .lunulas & , reticula &
19 והשביסים והשהרנים: הנטפות והשרות
donum & , vittas & , periſcelides & , Tiaras .celamina &
20 והרעלות: הפארים והצעדות והקשרים ובתי
.naris circulos & Annulos .inaures & animi
21 הנפש והלחשים: הטבעות ונזמי האף:
.crumenas & , pepla & , operimenta & , veſtes Mutatorias
22 המחלצות והמעטפות והמטפחות והחריטים:
.palliola & , calyptras & , ſindones & , Specula
23 והגלינים והסדינים והצניפות והרדידים:
, exciſio cingulo pro & , erit mucor aromate pro , erit Et
24 והיה תחת בשם מק יהיה ותחת חגורה נקפה
cingulum faſcia pectorali pro &,calvitium calamiſtri opere pro &
ותחת מעשה מקשה קרחה ותחת פתיגיל מחגרת
, cadent gladio in tui Viri .pulchritudine pro quia : ſacci
25 שק כי־תחת יפי: מתיך בחרב יפלו
,ejus portæ lugebunt & ,plangent Et .prælio in tua fortitudo &
26 וגבורתך במלחמה: ואנו ואבלו פתחיה
.ſedebit terra in munda &
ונקתה לארץ תשב:

Verſio VULG. LAT.

9 Agnitio vultûs eorum reſpon-
dit eis : & peccatum ſuum
quaſi Sodoma prædicaverunt,
nec abſconderunt : væ animæ
eorum, quoniam reddita ſunt
10 eis mala. Dicite juſto, Quoniã
benè, quoniam fructũ adin-
ventionum ſuarum comedet.
11 Væ impio in malum : retribu-
tio enim manuum ejus fiet ei.
12 Populum meum exactores ſui
ſpoliaverunt, et mulieres do-
minatæ ſunt eis. Popule meus,
qui te beatum dicunt, ipſi te
decipiunt , & viam greſſuum
13 tuorum diſſipant. Stat ad ju-
dicandum Dominus, & ſtat ad
14 judicandos populos. Dominus
ad judicium veniet cum ſeni-
bus populi ſui, & principibus
ejus : vos enim depaſti eſtis
vineam, & rapina pauperis in
15 domo veſtra. Quarè atteritis
populum meum, & facies pau-
perum commolitis, dicit Do-
16 minus Deus exercituum ? Et
dixit Dominus ; Pro eo quòd
elevatæ ſunt filiæ Sion, & am-
bulaverunt extento collo, &
nutibus oculorum ibant , &
plaudebant, ambulabant pedi-
bus ſuis, & compoſito gradu
17 incedebant : Decalvabit Do-
minus verticem filiarum Si-
on, & Dominus crinem earum
18 nudabit. In die illa auferet
Dominus ornamentum calcea-
19 mentorum, & lunulas, Et tor-
ques, & monilia, & armillas,
20 & mitras, Et diſcriminalia, &
periſcelidas, & murenulas, et
21 olfactoriola , & inaures, Et
22 annulos, et gemmas in fronte
pendentes, Et mutatoria , &
palliola, & linteamina, et acus,
23 Et ſpecula , & ſindones, et
24 vittas, et theriſtra. Et erit pro
ſuavi odore fœtor, et pro zo-
na funiculus, et pro criſpanti
crine calvitiũ, et pro faſcia pe-
25 ctorali cilicium. Pulcherrimi
quoque viri tui gladio cadent,
26 et fortes tui in prælio. Et mœ-
rebunt atque lugebunt portæ
ejus, et deſolata in terra ſe-
debit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

9 Διότι νῦν ἐταπεινώθη ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ
ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη αὐ-
τοῖς· τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς Σοδόμων
ἀνήγγειλαν καὶ ἐνεφάνισαν. καὶ τῇ ψυχῇ
αὐτῶν, (γ) διότι βεβούλευνται βουλὴν πονη-
10 ρὰν, καθ' ἑαυτῶν, (δ) Εἰπόντες, Δήσω-
μεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι.
τοίνυν τὰ γεννήματα τῶν ἔργων αὐτῶν
11 φάγονται. Οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ, πονηρὰ κατὰ τὰ
12 ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ συμβήσεται αὐτῷ. Λα-
ός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καλαμῶνται
ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν.
λαός μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, πλανῶ-
σιν ὑμᾶς, καὶ (ε) τὸν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν
13 ταράσσουσιν. Ἀλλὰ νῦν καταστήσεται εἰς κρί-
σιν κύριος, καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐ-
14 τοῦ. Αὐτὸς κύριος εἰς κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν
πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ, καὶ μετὰ τῶν ἀρχόν-
των αὐτοῦ. ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμ-
πελῶνά μου, καὶ ἡ ἁρπαγὴ τοῦ πτωχοῦ ἐν
15 τοῖς οἴκοις ὑμῶν; Τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε τὸν
λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καται-
16 σχύνετε; Τάδε λέγει κύριος, Ἀνθ' ὧν
ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες Σιὼν, καὶ ἐπορεύθη-
σαν ὑψηλῷ τραχήλῳ, (ζ) καὶ ἐν νεύμασιν
ὀφθαλμῶν, καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα
σύρουσαι τοὺς χιτῶνας, καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα
17 παίζουσαι, Καὶ ταπεινώσει ὁ θεὸς ἀρχού-
σας θυγατέρας Σιὼν· καὶ κύριος (η) ἀνακα-
18 λύψει τὸ σχῆμα αὐτῶν Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
νῃ, καὶ ἀφελεῖ κύριος τὴν δόξαν τοῦ ἱματι-
σμοῦ αὐτῶν, (θ) τὰ ἐμπλόκια, καὶ τοὺς κο-
19 σύμβους, καὶ τοὺς μηνίσκους, Καὶ τὸ κάθε-
μα, καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν, καὶ
(ι) τὴν σύνθεσιν τοῦ κόσμου (κ) τῆς δόξης, καὶ
τοὺς χλιδῶνας, καὶ τὰ ψέλια, καὶ τὸ ἐμ-
πλόκιον, (λ) καὶ τοὺς δακτυλίους, καὶ τὰ περι-
21 δέξια, καὶ τὰ ἐνώτια, Καὶ τὰ περιπόρφυ-
ρα, καὶ τὰ μεσοπόρφυρα, καὶ τὰ ἐπιβλήματα
τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ τὰ διαφανῆ Λακω-
νικὰ, καὶ τὰ βύσσινα, καὶ τὰ ὑακίνθινα, καὶ
(μ) κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον, (ν) σὺν χρυ-
σῷ καὶ ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένα, καὶ θέ-
24 ριστρα κατάκλιτα. Καὶ ἔσται ἀντὶ ὀσμῆς (ξ)
ἡδείας, κονιορτός· καὶ ἀντὶ ζώνης, σχοινίῳ
ζώσῃ· καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου τῆς κεφαλῆς τοῦ
χρυσίου, φαλάκρωμα ἕξεις διὰ τὰ ἔργα
σου· καὶ ἀντὶ τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσοπορφύρου,
25 περιζώσῃ σάκκον. Καὶ ὁ υἱός σου ὁ κάλλι-
στος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται. καὶ οἱ ἰ-
26 σχύοντες ὑμῶν, μαχαίρᾳ πεσοῦνται. Καὶ τα-
πεινωθήσονται, καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι
τοῦ κόσμου ὑμῶν· καὶ καταλειφθήσῃ μόνη, καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ.

MS. A. (γ) ὅτι (δ) Εἴπαντες (ε) τὴν τρίβον (ζ) καὶ ἐν (η) ἀποκαλύψει (θ) καὶ τοὺς κόσμους αὐτῶν, καὶ τὰ ἐμπλόκια, (ι) τὴν (κ) τῆς δόξης αὐτῶν, (λ) καὶ τὰ περιδέξια, καὶ τοὺς δακτυλίους, (μ) ...κινα, (ν) σὺν χρυσίῳ (ξ) * ἰδίας,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 אשתמודעות אפיהון בדינא אסהיד בהון וחטאיהון כסדומאי קבלין ולא מנעין וי
10 לנפשהון ארי גרמו דתיתי להון בישתא: אמרו לצדיקא טוביכון ארי פרי עובדיהון
11 ישתלמון: וי לרשיעיא דעובדיהון בישין ארי גמלא דידיהון יתתב להון: עמי דסרכוהי
12 בזוהי כמעללי לכרמא וכמרי חובא שליטו ביה: עמי משבחך אטעיוך ואורח שבילך
13 קלקילו: עתיד למדן יי ומתגלי למעבד פורענות דין מן עממיא: יי בדינא יעול ית סבי
14 15 עמא וסרכוהי ואתון אנסתון ית עמי חטוף מסכנא בבתיכון: מה לכון דאתון ממסכנין
16 ית עמי ואפי חשיכיא מבלין אתון ומיתין בדיניהון אמר יי אלהים צבאות: ואמר יי
חלף דאתרברבא בנת ציון ואזלן מרימן צואר ומסרבקן עינין אזלן ובפתהן מקפן
17 18 וברגליהן מרנן: וישעביד יי יקרת בנת ציון ויי יקרהן יעדי: ביומא ההוא יעדי יי ית
19 תושבחת דמסניא ושביסיא וסבכיא: ענקיא ושירי ידיא וחניסנסיא: כליליא ושירי
20 21 רגליא וקלמסמסיא וקדשיא וחליטתא: עזקתא וטלטוליא: כתוניא ושושיפיא
22 23 ולבורנקיא ומחכיא: ומחויתא וקרטסיא וכתריא וכבינתא: ויהי אתר דהואה יהבן
24 בוסמין יתמסי ואתר דהואה אסרן פסיקיא יהי רושמין דמחא וחלף אקפות פתא
גווז ריש וחלף דהואה מהלכן בגיוה יסרן סקין דא פורענותא תתעביד מנהון ארי
25 26 טעאה בשופרהון: שפר גבריך בחרבא יתקטלון ועברי נצחניך בקרבא: ויצדון
ויסופון תרעי קרוהא ותתרוקין ארעא ותחרוב:

cidentur, & victores tui in bello. Et deſtruentur &

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Agnitio enim vultus eorum in judicio teſtificatur contra eos, & peccata eorum quaſi Sodomitæ prædicant, & non deſinunt. Væ animæ eorum, quoniam ipſi fuerunt cauſa quòd venerit eis malum. Dicite juſtis: Beati eſtis vos; quia fructus operum ſuorum retribuetur eis. Væ impiis quorum opera mala ſunt, quia retributio manuum ſuarum reddetur eis. Populum meum exactores ſui expoliaverunt, quaſi vindemiantes vineam, & quaſi fœneratores dominati ſunt ei. Popule meus, qui te laudant, decipiunt te; & viam ſemitæ tuæ diſſipant. Judicaturus eſt Dominus, & revelabit ſe, ut faciat ultionem judicii in populos. Dominus ad judicium veniet cum ſenioribus populi ſui, & exactoribus ejus: vos autem diripuiſtis populum meum, rapina pauperis in domibus veſtris eſt. Quid vobis eſt quòd depauperatis populum meum, & facies pauperum atteritis, ut in cauſa ſua pereant? dicit Dominus Deus exercituum. Et dixit Dominus: Pro eo quod elevatæ ſunt filiæ Sion, & ambulaverunt extento collo, & ſtibio linitis oculis ibant, crinibus circumvolutis, & pedibus ſuis provocantes: Proſternet Dominus gloriam filiarum Sion, & Dominus gloriam earum auferet. In illo tempore auferet Dominus ornamentum calceamentorum; & lunulas, Et torques, Et monilia, & armillas manuum, & mitras. Et diſcriminalia, & armillas pedum, & murenulas, & inaures, & olfactoriola, annulos, & gemmas. Tunicas & palliola, & linteamina, & acus, ſpecula, & ſindones, & coronas, & theriſtra. Et in loco ubi erant ſigmenta, tabefactio erit; & in loco ubi ligabant zonas, erunt ſigna percuſſionis, & pro circunvoluto crine erit tonſio capitis, & pro eo quod ambulabant in ſuperbia, accingentur ſaccis. Hæc vindicta ſumetur ab eis, quia fornicatæ ſunt in pulchritudine ſua. Pulcherrimi viri tui gladio ... peribunt in porta civitatum ſuarum, & deſolabitur terra & deſolata ...

Cap. III.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܣܒ ܒܐܦܝܗܘܢ ܣܗܕ ܒܗܘܢ. ܘܚܛܗܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܣܕܘܡ ܚܘܝܘ. ܘܠܐ ܐܬܟܢܥܘ.
9 ܘܝ ܠܢܦܫܗܘܢ .. ܕܦܪܥܘ ܠܗܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܒܝܫܐ. * ܐܡܪܘ ܠܙܕܝܩܐ ܛܒ. ܡܪܡܪܘܗܝ
10 ܦܐܪܐ ܕܥܒܕܝܗܘܢ ܢܐܟܠܘܢ. * ܘܝ ܠܪܫܝܥܐ ܒܝܫܐ .. ܡܛܠ ܕܥܒܕܐ ܕܐܝܕܘܗܝ ܢܬܦܪܥ
11 * ܫܠܝܛܘܗܝ ܕܥܡܝ ܡܥܠܠܝܢ ܠܗ. ܘܢܫܐ ܫܠܛܝ ܒܗ. ܥܡܝ ܡܛܒܢܝܟ
12 ܛܥܝܢ ܠܟ. ܘܐܘܪܚܐ ܕܫܒܝܠܝܟ ܫܓܫܘ. * ܩܐܡ ܠܡܕܢ ܡܪܝܐ. ܘܩܐܡ ܠܡܕܢ ܠܥܡܗ.
13 * ܡܪܝܐ ܒܕܝܢܐ ܢܥܘܠ. ܥܡ ܣܒܐ ܕܥܡܗ. ܘܥܡ ܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ
14 ܐܘܩܕܬܘܢ ܟܪܡܐ. ܘܚܛܘܦܝܐ ܕܡܣܟܢܐ ܒܒܬܝܟܘܢ .. * ܡܢܐ ܡܛܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
15 ܠܥܡܝ. ܘܐܦܝ ܡܣܟܢܐ ܡܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ .. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܚܠܦ
16 ܕܐܬܪܝܡ ܒܢܬܗ ܕܨܗܝܘܢ. ܘܗܠܟܢ ܒܨܘܪܐ ܪܡܐ. ܘܡܪܡܙܢ ܒܥܝܢܝܗܝܢ: ܘܡܪܩܕܢ ܒܪܓܠܝܗܝܢ
ܘܡܪܓܙܢ ܠܡܪܝܐ: ܢܡܟ ܡܪܝܐ ܪܫܝܬܐ ܕܒܢܬܗ ܕܨܗܝܘܢ. ܘܡܪܝܐ ܫܘܚܠܦܗܝܢ
17 ܢܓܠܐ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܢܥܒܪ ܡܪܝܐ ܫܘܒܚܐ ܕܬܟܬܝܫܗܝܢ. ܘܕܘܟܪܢܝܗܝܢ. ܘܨܦܝܪܬܗܝܢ
18 * ܘܩܠܐ ܕܫܪܝܘܬܗܝܢ ܘܩܕܫܝܗܝܢ. ܘܨܒܬܗܝܢ. * ܘܬܟܫܝܛܐ ܕܐܦܝܗܝܢ
19 ܘܩܛܝܠܬܗܝܢ ܘܩܕܫܝܗܝܢ. * ܘܬܟܝܠܬܗܝܢ ܘܫܪܝܘܬܗܝܢ. * ܘܡܐܢܝܗܝܢ
20 ܘܡܢܛܝܢܬܗܝܢ. ܘܦܪܕܫܢܝܬܗܝܢ. ܘܒܘܨܗܝܢ ܘܬܟܬܝܫܗܝܢ. * ܘܡܐܢܝܗܝܢ
21 ܘܬܟܠܬܗܝܢ ܘܙܚܘܪܝܬܗܝܢ. ܘܟܠܗ ܨܒܬܐ ܕܨܝܒܘܬܗܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܚܠܦ ܪܝܚܐ ܕܒܣܡܝܗܝܢ
22 ܥܦܪܐ. ܘܚܠܦ ܐܣܪܐ ܚܘܪܝܗܝܢ ܚܒܠܐ. ܘܚܠܦ ܟܠܝܠܐ ܡܩܘܒܠܐ. ܘܚܠܦ
23 ܬܟܠܬܗܝܢ. ܣܩܐ ܢܬܟܣܝܢ. ܡܛܠ ܕܡܬܚܒܠ ܫܘܦܪܗܝܢ. * ܡܫܒܚܝܟܝ
24 ܒܚܪܒܐ ܢܦܠܘܢ. ܘܓܢܒܪܝܟܝ ܒܩܪܒܐ. * ܘܢܐܒܠܘܢ ܘܢܬܒܘܢ ܬܪܥܝܗ
25 ܘܙܟܘܬܗ ܒܐܪܥܐ ܬܦܠ.
26

Assentatio eorum testatur contra ipsos, & 9
peccata sua more Sodomorum patefaciunt,
nec erubescunt. Væ animæ eorum, quia com-
pararunt sibi retributionem malam. Justum 10
Deum vehementer exacerbârunt, propterea
fructus operum suorum comedent. Væ im- 11
pio perdito, quoniam opus manuum ejus re-
pendetur ei. Principes populi mei race- 12
mant illum, & mulieres dominium exercent
in eum. Popule mi, benefactores tui sedu-
cunt te, & viam semitarum tuarum contur-
bant. Exurget ad judicandum Dominus; 13
exurget inquam, ad judicandum populum
suum. Dominus ad judicium ingredietur 14
tam cum senibus populi sui quàm cum prin-
cipibus ejus. Vos vineam combussistis, &
rapina pauperum in domibus vestris est.
Cur læditis populum meum, & facies pau- 15
perum rubore suffunditis? ait Dominus po-
tentissimus. Quandoquidem superbiverunt 16
filiæ Sion, & erecto incedunt collo, oculo-
rum nutibus ambulant, pedibus suis tripu-
diant, & Dominum provocant ad iram;
Humiliabit Dominus præcipuas inter filias 17
Sion, & Dominus sexus earum nudabit. Eâ 18
die amovebit Dominus pompam vestium,
ornamentorum, & comatum illarum; Sphe- 19
rulas capillorum, crystallos, & tempora
earum; Ornatum vultûs, inaures, & tor- 20
ques earum; Monilia, & armillas earum; 21
Sericum, sindones, carbasa, byssum, & 22
purpuras earum; Indumenta, hyacinthos, 23
cocca, totum denique fasciculum ornatûs
earum. Eritque loco suavis odoris earum, 24
pulvis; loco vittæ lumborum suorum, cin-
gulis accingent sese; loco gemmarum, in-
cisiones; & loco hyacinthorum suorum,
saccis operientur: quoniam corrumpetur
pulchritudo earum. Potentes tui gladio 25
corruent, & robustissimi tui bello: Plo- 26
rabunt & in luctu sedebunt portæ ejus,
& victoria ejus in terram decidet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* من اجل ان مجدهم اتضع الان* وخزي وجوههم انتصب لهم* اذا اذاعوا خطيهم مثل اهل
9 سدوم واشهروها* الويل لانفسهم* لانهم تشاوروا مشورة شرير لذواتهم* وقالوا نربط الصديق
10 لانه غير صالح هو لنا* فسياكلون الان غلات اعمالهم* الويل للاثيم* فستعقبه شرور
11 حسب اعمال يديه* يا شعبي* المسرفون عليكم يقطعونكم* والمقتضون الحقوق منكم يستولون
12 عليكم* يا شعبي* الذين يغبطونكم يضلونكم ويقلعون سبل ارجلكم* لكن سيقوم الرب الان
13 للمحاكمة* ويقيم شعبه في القضاء* هو الرب ياتي للحكم مع مشايخ شعبه ومع روسايه* وانتم
14 لماذا احرقتم كرمي* واختطاف المساكين في بيوتكم* لماذا انتم اضررتم بشعبي* ووجوه
15 المساكين اخزيتم*

* قريان فيه توبيخ النبي لسراة نساء بني صهيون*

* هكذا يقول رب الجنود* من اجل ان بنات صهيون ارتفعن ومشين بالرقاب العالية
16 وغمز العيون* وخفق الارجل* يجررن ثيابهن معا* ويلعبن باقدامهن* يواضع الله بنات
17 صهيون الرييسات* والرب يكشف شكلهن في ذلك اليوم* وينزع الرب شرف لباسهن
18 وزينتهن* وضفايرهن* وسلاسلهن* وقلايدهن* وعصايبهن* وزينة وجوههن
19 وتركيب زينة شرفهن* واساورهن* وحلقهن* ومثالاتهن* ودمالجهن* وخواتمهن* واقراطهن
20 ومرافيهن* ومقنعهن* وسدورهن* وشداداتهن الراهيات* وارجوانهن* وياقوتهن* وقرمزهن
21 وارجوانهن المنسوج بالذهب والياقوت* وجلابيبهن الحسان* ويكون عوض ريحهن الطيب
22 غبار* وعوض مناطقهن يتمنطقن بالحبال* وعوض زينة روسهن بالذهب يكون لك قرع
23 من اجل اعمالك* وعوض سربالك الدمقس تتزرين مسوحا* وابنك الحسن الذي تحبينه
24 يسقط بالسيف* واقوياوكم يسقطون بالسيف ويذلون* ويحزن اوعية زينتكن* وتبقين
25 وحدك* وتضرب بك الارض*
26

Nam gloria eorum humiliata nunc est, & verecundia vultuum eorum erexit se contra ipsos; quandoquidem peccatum suum divulgant et prædicant ut Sodomitæ. Væ animabus eorum, quia consilium pessimum ceperunt sibimetipsis. Dicentes, Vinciamus justum, quia incommodus est nobis: comedunt ergò nunc proventus operum suorum. Væ scelerato, quoniam adhærescent ei mala pro portione operum manuum ejus. O mi popule, qui præsunt vobis, succidunt vos; & qui debita à vobis exigunt, dominantur in vos. O mi popule, qui vos beant, seducunt vos, & perturbant vias pedum vestrorum. Verùm exurget jamjam Dominus ad litem, sistetque populum suum ad judicium. Ipse Dominus veniet ad litigandum cum senatoribus & principibus populi sui: Heus vos, cur incendistis vineam meam, & spolium pauperis est domi vestræ? Cur vos damnum intulistis populo meo, & vultus pauperum verecundos reddidistis?
9
10
11
12
13
14
15

Lectio continens objurgationem Prophetæ ad impudicas mulieres filiorum Sion.

Sic dicit Dominus exercituum, Quia filiæ Sion efferunt sese, & ambulant porrectis cervicibus, annuentes oculis, & crepitantes pedibus, vestes suas simul trahunt, suisque vestigiis ludunt; Deprimet Deus filias Sion præcipuas. Nam nudabit Dominus sexum earum in illo die; Et auferet Dominus luxum vestitûs earū, ornamentum, & intextas earum comas; Torques, murænulas, & vittas earum, Ornatum facierum, totamque congeriem ornamenti splendoris earum; Armillas, inaures, situlas, (species est inaurium,) *amuletorum pyxides, annulos, inaures, Collaria, pepla, vela, & cingulos earum sumptuosos, Purpuram, hyacinthum, coccum, purpuram auro hyacinthoque contextam, & stragula earum pulcherrima. Et loco suavis odoris earum, erit pulvis; & loco cingulorum earum, cingentur funibus; & loco ornamenti aurei capitum earum, erunt tibi porrigines, propter opera tua; & loco indusii tui serici, præcingêris ciliciis. Filius tuus venustus quem diligis, gladio corruet: & robusti vestri gladio corruent, ac deprimentur: Et mœrebunt vasa ornatûs vestri, manebisque sola, teque percutietur tellus.*
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26

ישעיה : ד ה

CAP. IV. ד

,illa die in unum virum in mulieres septem apprehendent Et
1 והחזיקו שבע נשים באיש אחד ביום ההוא
, induemur nostris vestimentis & ,comedemus nostrum Panem : dicendo
לאמר לחמנו נאכל ושמלתנו נלבש
.nostrũ opprobrium *collige* , nos super tuũ nomen invocetur tantùm
רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו׃
fructus & : gloria & decore in Domini germen erit illa die In
2 ביום ההוא יהיה צמח יהוה לצבי ולכבוד ופרי
residuum erit Et .Israel *evasioni* decore in & sublimitate in terræ
3 הארץ לגאון ולתפארת לפליטת ישראל׃ והיה הנשאר
scriptus omnis :ei dicetur Sanctus ,Jerusalaim in residuus & ,Sijon in
בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל־הכתוב
,Sijon filiarum *sordem* Dominus abluet *Si* .Jerusalaim in *vitis* in
4 לחיים בירושלם׃ אם רחץ אדני את צאת בנות־ציון
spiritu in&,judicii spiritu in,ej* *interiori de coluerit* Jerusalaim *sanguines* &
ואת־דמי ירושלם ידיח מקרבה ברוח משפט וברוח
,Sijon montis *paratum* locum omnem super Dominus creabit Et .ardoris
5 בער׃ וברא יהוה על כל־מכון הר־ציון
flammæ ignis splendorẽ &,fumũ &,diem per nubem ej* *convocationem* super &
ועל־מקראה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה
erit tabernaculum Et .*operimentum* gloriam omnem super nam : *nocte*
6 לילה כי על־כל־כבוד חפה׃ וסכה תהיה
.pluvia à &,*nimbo à absconsionẽ in &,confidentiã in* &,æstu ab *interdiu umbram in*
לצל־יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר׃

CAP. V. ה

fuit Vinea .*ejus vineæ* ,mei dilecti canticum *meo dilecto* nunc Cantabo
1 אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה
eã plantavit &,*eã elapidavit* &,*eã fodit* Et .*olei filio cornu* in meo dilecto
2 לידידי בקרן בן־שמן׃ ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו
torcular etiam & ,ejus medio in turrim ædificavit & , *pulchre palmite*
שרק ויבן מגדל בתוכו וגם־יקב
.*putidas uvas* fecit & , uvas *facere* expectavit & : ea in excidit
חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באשים׃
me inter nunc judicate , Jehudah vir & ,Jerusalaim habitator nunc Et
3 ועתה ישב ירושלם ואיש יהודה שפטו־נא ביני
non & , meæ vineæ ultrà *faciendum* Quid .meam vineam inter &
4 ובין כרמי׃ מה־לעשות עוד לכרמי ולא
? *uvas putidas* fecit & , uvas *faciendum ad* expectavi Cur ? ea in feci
עשיתי בו מדוע קויתי לעשות ענבים ויעש באשים׃
: meæ vineæ *faciens* ego quid vos nunc faciam scire nunc Et
5 ועתה אודיעה־נא אתכם את אשר־אני עשה לכרמי
erit &,ejus maceriam *frangere : conflagrandum* ad erit & ,ejus sepem .*removere*
הסר משוכתו והיה לבער פרץ גדרו והיה
, *sarrietur* non &,putabitur non : *vastitatem* eam ponam Et .conculcationẽ in
6 למרמס׃ ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר
eã super *pluendo à* mand.bo nubibus *super* & : *sentis* & ,vepris ascendet &
ועלה שמיר ושית ועל העבים אצוה מהמטיר עליו
vir & , Israel domus exercituum Domini vinea Nam .pluviam
7 מטר׃ כי כרם יהוה צבאות בית ישראל ואיש
ecce & , judiciũ *ad* expectavit Et : ejus *deliciarum* plantatio Jehudah
יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה
.clamor ecce & , justitiam : *vulnus*
משפח לצדקה והנה צעקה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. IV.

1 ET apprehendent septẽ mu-
lieres virũ unũ in die illa, di-
centes; Panem nostrũ come-
demus, & vestimentis nostris
operiemur: tantummodò in-
vocetur nomen tuũ super nos,
2 aufer opprobriũ nostrũ. In die
illa erit germen Dñi in ma-
gnificentia & gloria, & fruct*
terræ sublimis, & exultatio his
qui salvati fuerint de Israel.
3 Et erit: Omnis qui relictus
fuerit in Sion, & residuus in
Jerusalem, sanctus vocabitur,
omnis qui script* est in vita in
4 Jerusalẽ, Si abluerit Dñs sor-
des filiarũ Sion, & sanguinem
Jerusalẽ laverit de medio ej*,
in spiritu judicii, & spiritu ar-
5 doris. Et creabit Dñs super
omnẽ locũ Montis Sion, et ubi
invocat* est, nubẽ p diẽ, & fu-
mum & splendorẽ ignis flam-
mantis in nocte: sup omnem
6 enim gloriam protectio. Et ta-
bernaculũ erit in umbraculũ
diei ab æstu, & in securitatẽ,
& absconsionẽ à turbine, & à
pluvia.

CAP. V.

1 CAntabo dilecto meo can-
ticũ patruelis mei vineæ suæ.
Vinea facta est dilecto meo in
2 cornu filio olei. Et sepivit eã,
& lapides elegit ex illa, &
plantavit eã electã, & ædifica-
vit turrim in medio ej*, & tor-
cular extruxit in ea: et expecta-
vit ut faceret uvas, & fecit la-
3 bruscas. Nunc ergò, habitato-
res Jerusalem, & viri Juda, ju-
dicate inter me & vineã meã.
4 Quid est ꝙ debui ultrà facere
vineæ meæ, & non feci ei? an
ꝙ expectavi ut faceret uvas,
5 & fecit labruscas? Et nunc o-
stendã vobis quid ego faciam
vineæ meæ: auferã sepẽ ej*, &
erit in direptionẽ: diruã ma-
ceriã ejus, & erit in conculca-
6 tionẽ. Et ponã eã desertã: non
putabitur, & non fodietur: &
ascendent vepres & spinæ: &
nubibus mandabo ne pluant
7 super eã imbrem. Vinea enim
Dñi exercituũ, dom* Israel est:
& vir Juda, germen ej* dele-
ctabile: & expectavi ut face-
ret judiciũ, & ecce iniquitas;
& justitiã, & ecce clamor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἐπιλήψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου
ἑνὸς, λέγουσαι ; Τὸν ἄρτον ἡμῶν φα-
γόμεθα, καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν περιβαλού-
μεθα, πλὴν τὸ ὄνομα τὸ σὸν κεκλήσθω ἐφ᾽
2 ἡμᾶς, ἄφελε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. Τῇ δὲ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (α) ἐπιλάμψει ὁ Θεὸς ἐν βου-
λῇ μετὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς, τοῦ ὑψῶσαι καὶ
3 δοξάσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ
ἔσται τὸ ὑπολειφθὲν ἐν Σιὼν, καὶ τὸ κατα-
λειφθὲν ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἅγιοι κληθήσον-
ται πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν Ἱερου-
4 σαλήμ. Ὅτι ἐκπλυνεῖ κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν
καὶ τῶν θυγατέρων Σιὼν, καὶ τὸ αἷμα ἐκκαθαριεῖ
ἐκ μέσου αὐτῶν, ἐν πνεύματι (β) κρίσεως καὶ
5 πνεύματι καύσεως. Καὶ ἥξει, καὶ ἔσται πᾶς τό-
πος τοῦ ὄρους Σιὼν, καὶ πάντα τὰ περικύκλῳ
αὐτῆς σκιάσει νεφέλη ἡμέρας, καὶ ὡς καπνοῦ
(γ) καὶ φωτὸς πυρὸς καιομένου νυκτὸς, (δ)
6 καὶ πάσῃ τῇ δόξῃ σκεπασθήσεται. Καὶ ἔσται
εἰς σκιὰν ἀπὸ καύματος, καὶ ἐν σκέπῃ καὶ
(ε) ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος καὶ
ὑετοῦ.

CAP. IV.

ET apprehendent septem mulie-
res hominem unum, dicentes; Pa-
nem nostrum comedemus, & ve-
stimentis nostris operiemur; tan-
tummodò nomen tuum vocetur su-
per nos: aufer opprobrium nostrũ.
Die autem illâ illucescet Deus in
consilio cum gloria super terram, ut
exaltet, & glorificet residuum Is-
rael. Et erit, quod reliquum fue-
rit in Sion, & quod remanserit in
Hierusalem, sancti vocabuntur o-
mnes scripti ad vitam in Hierusa-
lem. Abluet enim Dominus sor-
dem filiorum, & filiarum Sion,
& sanguinem emundabit de medio
eorum, in spiritu judicii, & spiritu
combustionis. Et veniet, & erit
omnis locus montis Sion, & omnia
quæ in circuitu ejus sunt, obum-
brabit nubes per diem, & (a) tan-
quam fumo, & luce ignis ardentis
te per noctem; & omni gloria
protegetur. Et erit in umbraculum ab
æstu, & in protectionem, & in
absconsionem ab asperitate &
pluvia.

MS.A. (α) λάμψει (β) κρίσεως. Καὶ ἥξει, (γ) καὶ ὡς φωτὸς (δ) πάσῃ τῇ δόξῃ κυρίου * πασθήσεται. (ε) ἐν ἀποκρύφῳ σκληρότητος

ΚΕΦ. ε'.

1 ἌΣω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ ᾆσμα τοῦ ἀγα-
πητοῦ (α) μου τῷ ἀμπελῶνί μου. ἀμπελὼν
ἐγενήθη τῷ ἠγαπημένῳ, ἐν κέρατι, ἐν τό-
2 πῳ πίονι· Καὶ φραγμὸν περιέθηκα, καὶ ἐ-
χαράκωσα, καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον (β) σω-
ρὴχ, καὶ ᾠκοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ,
καὶ προλήνιον ὤρυξα ἐν αὐτῷ, καὶ ἔμεινα τοῦ
ποιῆσαι σταφυλὴν, (γ) καὶ ἐποίησεν ἀκάν-
3 θας. Καὶ νῦν (δ) οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα, κρίνατε
4 ἐν ἐμοὶ καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμπελῶνός μου. Τί
ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ οὐκ ἐποί-
ησα αὐτῷ; διότι ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυ-
5 λὴν, ἐποίησε δὲ ἀκάνθας. Νῦν δὲ ἀναγγελῶ
ὑμῖν (ε) τί ἐγὼ ποιήσω τῷ ἀμπελῶνί μου.
ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ, καὶ ἔσται εἰς διαρ-
παγήν. καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον αὐτοῦ, καὶ
6 ἔσται (ζ) εἰς καταπάτημα. Καὶ ἀνήσω τὸν
ἀμπελῶνά μου, καὶ (η) οὐ τμηθῇ, οὐδὲ μὴ σκα-
φῇ. καὶ (θ) ἀναβήσονται εἰς αὐτὸν, ὡς εἰς
χέρσον (ι) ἄκανθαι· καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦ-
7 μαι, τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν. Ὁ γὰρ
ἀμπελὼν κυρίου σαβαὼθ, οἶκος τοῦ (ι) Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα νεόφυτον ἠ-
γαπημένον. ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν, ἐ-
ποίησε δὲ ἀνομίαν, καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ
κραυγήν.

CAP. V.

CAntabo nunc (a) dilecto can-
ticum (b) dilecti mei vineæ (c) meæ.
(d) Vinea facta est dilecto in cor-
nu, in loco pingui. Et sepem cir-
cumposui, & vallavi, & planta-
vi vineam (e) Sorec, & ædifica-
vi turrim in medio ejus, & tor-
cular fodi in ea, & expectavi ut
faceret uvam, & fecit (f) spinas.
Et nunc habitatores Hierusalem, &
homo Juda, judicate in me, &
inter vineam meam. Quid faciam
ultrà vineæ meæ, & non feci ei?
Quoniam expectavi, ut faceret
uvam, fecit autem spinas. Nunc au-
tem annuntiabo vobis, quid ego fa-
ciam vineæ meæ. Auferam sepem
ejus, & erit in direptionem: &
diruam murum ejus, & erit in
conculcationem. Et dimittam vi-
neam meam, & non putabitur, ne-
que fodietur: & ascendent in e-
am tanquam in terram incultam
spinæ: & nubibus mandabo, ne
pluant in eam imbrem. Vinea e-
nim Domini Sabaoth, domus Is-
rael; & homo Juda, novella plan-
tatio dilecta. Expectavi, ut faceret
judicium: fecit autem (g) in-
iquitatem, & non justitiam, sed
clamorem.

MS.A. (α) τῷ ἀμπελῶνι (β) σωρὴχ, (γ) ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας. (δ) ἄνθρωπος τοῦ Ἰούδα, καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, κρίνατε (ε) τί ποιήσω (ζ) εἰς διαρπαγήν. (η) οὐ μὴ (θ) ἀναβήσεται (ι) ἄκανθα· (ι) Ἰσραήλ ἐστι,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 ויתקפן שבע נשין בגברא חד בעדנא ההיא למימר מדילנא ניכול ומדילנא נתכסי
2 לחוד יתקרי שמך עלנא כנוש חסודנא׃ בעדנא ההוא יהי משיחא דיי לחדוה וליקר
3 ועבדי אוריתא לרבו ולתושבחא לשזבת ישראל׃ ויהי דאשתאר יתוב לציון ודעבד
אוריתא יתקים בירושלם קדיש יתאמר ליה כל דכתיב לחיי עלמא יחזי בנחמת
4 ירושלם׃ אם יעדי יי ית תנאלת בנת ציון וית אשדי דם זכי דבירושלם יגלי מגוה
5 במימר דין ובמימר גמירא׃ ויברי יי על כל מקדש טורא דציון ועל אתר בית שכנתיה
ענן יקר יהי מטיל עלוהי בימםא ואמטתא וזהור כאשא שלהובי בליליא ארי יתיר מן
6 יקרא דאמיר לאיתאה עלוהי שכנתא תהי מגנא עלוהי בגנון׃ ועל ירושלם תהי
מטלת ענני לאטללא עלה בימם משרב ולבית סתר ולאגנא מזרמית וממטרא׃

ה

1 אמר נביא אשבחיה כען לישראל דמתיל לכרמא זרעיה דאברהם רחמי תושבחת
רחמי לכרמיה עמי חביבי ישראל יהבית להון אחסנא בטור רם בארעא שמינא׃
2 וקדשתנון ויקרתנון וקימתנון כמצב גפן בחירא ובניתא מקדשי ביניהון ואף מדבחי
יהבית לכפרא על חטאיהון ואמרית דיעבדון עובדין טבין קדמי ואנון אבאישו
3 עובדיהון׃ נביא אמר להון הא בית ישראל מרדו מן אוריתא ולא צבן למתב כען
4 יתבי ירושלם ואנש יהודה דינו כען דינא קדמי מן עמי׃ מה טבא אמרית למעבד עוד
לעמי ולא עבדית להון מא דין אמרית דיעבדון עובדין טבין ואנון אבאישו עובדיהון׃
5 וכען אחוי כען לכון ית דאנא עתיד למעבד לעמי אסלק שכנתי מנהון ויהון למבז אתרע
6 בית מקדשהון ויהון לדיש׃ ואשוינון רטישין לא אסתערון ולא יסתמכון ויהון מטלטלין
7 ושביקין ועל נביא אפקד דלא יתנבון עליהון נבואה׃ ארי עמיה דיי צבאות בית
ישראל ואנש יהודה נצבא דחדותיה ואמרית דיעבדון דינא והא אנון אנוסין אמרית
דיעבדון זכו והא אנון מסגן חובין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. IV.

ET apprehendent septem mulieres virum unum in tempore illo, dicen-
tes: Panem nostrum comedemus, & vestimentis nostris operiemur: tan-
tummodo invocetur nomen tuum super nos: aufer opprobrium nostrum.
In tempore illo erit Christus Domini in gaudiũ & gloriam; & factores le-
gis in magnificentiam, & in laudem, his qui liberati fuerint de Israel.
Et qui relictus fuerit, revertetur ad Sion, & factor legis sustentabitur
in Jerusalem. Sanctus vocabitur omnis qui scriptus fuerit ad vitam æter-
nam: videbit consolationem Jerusalem. Si abstulerit Dominus sordem
filiarum Sion, & effundentes sanguinem innocentem, qui sunt in Jerusa-
lem transmigraverit de medio ejus, in verbo judicii & in verbo consum-
mationis. Et creabit Dominus super omne sanctuarium montis Sion,
& super locum domus majestatis suæ, nubem gloriæ; quæ erit obumbrans
super eum in die, & caliginem splendorémque tanquam ignis flammæ in
nocte; quoniam ampliori gloria quàm dixit ut adduceret super eum,
majestas ej* erit protegens super eum in protectione. Et super Hierusalem
obumbrabit nubibus, ut sit umbra super *eam* in die ab æstu, & in domum
refugii etiam ad protegendum à turbine & à pluvia.

CAP. V.

DIxit propheta: Cantabo nunc Israeli, qui comparatus est vineæ, semi-
ni Abrahæ dilecti mei, canticum dilecti mei, vineæ suæ. Populus meus
dilectus meus Israel, dedi eis hæreditatem in monte excelso, in terra pin-
gui. Et sanctificavi eos, & honorificavi eos, & sustentavi eos, sicut
plantationem vitis electæ; & ædificavi sanctuarium meum in medio eo-
rum. Altare quoque meum dedi ad propitiandum super peccata eorum; &
præcepi eis ut facerent opera bona *in conspectu meo*, & ipsi iniquè egerunt
in operibus suis. Propheta dic eis: Ecce domus Israel recesserunt à lege, &
nolunt converti. Nunc habitatores Hierusalem & viri Juda, judicate nunc
judicium inter me & populum meum. Quod bonum dixi ut facerem po-
pulo meo quod non fecerim eis? & cùm præciperem eis ut facerent opera
bona, quare ipsi fecerunt opera mala? Nunc autem annunciabo vobis
quod ego facturus sum populo meo. Tollam majestatem meam ab eis,
& erunt in direptionem: conteram domum sanctuarii eorum, & erunt in
conculcationem. Et ponam eos derelictos: non erit eis sustentaculum nec
fulcimentum; & erũt transmigrantes & derelicti. Prophetis quoque man-
dabo ne prophetizent super eos prophetiam. Quia populus Dñi exercituum Israel est, & viri Juda plantatio lætitiæ ejus. *Et* dixi ut facerent judicium & ecce ipsi
sunt calumniatores; *dixi* ut facerent justitiam, & ecce ipsi multiplicant peccata.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܘܢܐܚܕܢ ܫܒܥ ܢܫܝܢ ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܢܐܡܪܢ ܠܗ. ܠܚܡܢ ܢܐܟܘܠ
ܘܢܚܬܢ ܢܠܒܫ. ܠܚܘܕ ܫܡܟ ܢܬܩܪܐ ܥܠܝܢ. ܘܐܥܒܪ ܚܣܕܢ. * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ 1
ܢܗܘܐ ܕܢܚܗ ܕܡܪܝܐ ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܐܝܩܪܐ. ܘܦܐܪܐ ܕܐܪܥܐ ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܠܡܫܘܙܒܐ 2
ܕܐܫܬܚܪܘ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܢܗܘܐ ܡܢ ܕܡܫܬܚܪ ܒܨܗܝܘܢ. ܘܡܢ ܕܡܫܬܚܪ ܒܐܘܪܫܠܡ ܩܕܝܫܐ
ܢܬܩܪܐ. ܟܠ ܕܟܬܝܒ ܠܚܝܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܐܢ ܢܫܝܓ ܡܪܝܐ ܛܢܦܘܬܐ ܕܒܢܬ ܨܗܝܘܢ. ܘܕܡܐ ܕܐܘܪܫܠܡ 3
ܡܢ ܓܘܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܒܪܘܚܐ ܕܕܝܢܐ. ܘܒܪܘܚܐ ܡܝܩܕܢܝܬܐ. * ܘܢܒܪܐ ܡܪܝܐ ܥܠ ܟܠܗ̇ ܕܘܟܬܐ 4
ܕܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܘܥܠ ܩܪܝܢܗ̇. ܥܢܢܐ ܒܐܝܡܡܐ ܘܬܢܢܐ. ܘܙܗܪܐ ܕܢܘܪܐ ܡܝܩܕܬܐ ܒܠܠܝܐ 5
ܡܛܠ ܕܥܠ ܟܠܗ ܐܝܩܪܐ ܢܛܠܠ. * ܘܬܗܘܐ ܡܛܠܠܐ ܠܛܠܠܐ ܕܐܝܡܡܐ ܡܢ ܫܘܒܐ. ܘܠܡܓܢܘ
ܘܠܡܛܫܝܘ ܡܢ ܥܠܥܠܐ ܘܡܢ ܡܛܪܐ. 6

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

* ܐܫܒܚ ܠܚܒܝܒܝ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܚܒܝܒܝ ܠܟܪܡܗ. ܟܪܡܐ ܗܘܐ ܠܚܒܝܒܝ ܒܩܪܢܐ
ܕܐܬܪܐ ܫܡܝܢܐ. * ܘܦܪܩܗ ܘܐܣܝܓܗ ܘܢܨܒ ܒܗ ܫܘܪܩܐ. ܘܒܢܐ ܡܓܕܠܐ ܒܓܘܗ. ܘܐܦ 1 2
ܡܥܨܪܬܐ ܓܒܐ ܒܗ. ܘܣܟܝ ܕܢܥܒܕ ܥܢܒܐ ܘܥܒܕ ܒܘܫܐ. * ܘܗܫܐ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܥܡܘܪܐ 3
ܕܐܘܪܫܠܡ ܕܘܢܘ ܒܝܢܝ ܠܒܝܬ ܟܪܡܝ. * ܡܢܐ ܬܘܒ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܠܟܪܡܝ 4
ܘܠܐ ܥܒܕܬ ܠܗ. ܕܣܟܝܬ ܕܢܥܒܕ ܥܢܒܐ ܘܥܒܕ ܒܘܫܐ. * ܘܗܫܐ ܐܘܕܥܟܘܢ ܡܢܐ ܐܥܒܕ 5
ܐܢܐ ܠܟܪܡܝ. ܐܫܩܘܠ ܣܝܓܗ ܘܢܗܘܐ ܠܒܙܬܐ. ܘܐܣܬܘܪ ܐܢܐ ܣܝܓܗ ܘܢܗܘܐ
ܠܕܘܫܐ. * ܘܐܫܒܩܝܘܗܝ ܕܢܬܚܪܒ. ܘܠܐ ܢܬܟܣܚ ܘܠܐ ܢܬܦܠܚ. ܘܢܣܩܘܢ ܒܗ ܟܘܒܐ 6
ܘܚܘܪܓܠܐ. ܘܠܥܢܢܐ ܐܦܩܕ ܕܠܐ ܢܚܬܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܪܐ. * ܟܪܡܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ 7
ܒܝܬܗ ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܨܒܬܐ ܚܕܬܐ ܘܪܚܝܡܬܐ. ܣܟܝܬ ܠܕܝܢܐ. ܘܗܘܐ
ܚܛܘܦܝܐ. ܘܠܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܗܐ ܗܘܬ ܝܠܠܬܐ.

CAP. IV.

ET apprehendent septem mulieres virum 1
unum in die illo, dicéntque illi; Panem no-
strum comedemus, & vestibus nostris operi-
emur: tantummodo nomen tuum super nos
vocetur, & aufer opprobrium nostrum. Eo- 2
dem eo die erit ortus Domini in gloriam &
honorem, & fructus terræ in splendorem &
gloriam iis qui superstites fuerint ex Israele.
Et fiet, ut qui residuus fuerit in Sion, & qui 3
residuus fuerit in Jerusalem, sanctus vocetur;
quicunque scriptus fuerit, in Jerusalem, ad
vitam. Et lavabit Dominus sordes filiarum 4
Sion, & sanguinem amovebit è medio Jeru-
salem per spiritum judicii, & per spiritum
ardentem. Et super omnem locum munitum 5
creabit Dominus monti Sionis undequaque
nubem atque fumum interdiu, & fulgorem
flammæ igneæ noctu. Obumbrabit enim glo-
riam, Eritque tegimen ad umbram diurnam, 6
quò quis recipere se possit ab æstu, tegere se,
& cavere à nimbo & ab imbre.

CAP. V.

CAnam dilecto meo. Canticum dilecti mei 1
ad vineam suam. Vineam habebat dilectus
meus in cornu loci uberrimi: Coluit eam, 2
septóque cinxit: sevit in ea palmites, tur-
rim extruxit in ea, & torcular etiam fecit
in ea: & expectavit ut ederet uvas, at edidit
siliquas. Jam viri Judæ, et habitatores Je- 3
rusalem, judicate inter me et vineam meam.
Quid ampliùs oportebat facere vineæ meæ, 4
quod non fecerim; ut exspectante me ut ede-
ret uvas, ediderit siliquas? Nunc ostendam 5
vobis quid sim facturus huic vineæ meæ. Fun-
ditùs evertam turrim ejus, et erit in direptio-
nem: septum ejus rumpam, et erit in concul-
cationem: Et efficiam ut vastetur: non pu- 6
tabitur neque excoletur, et germinabunt in
ea spinæ et vepres: et præcipiam nubibus ne
pluviam demittant in eam. Nam vinea Dñi 7
potentissimi, domus est Israelitarũ; et viri qui
ex Juda, planta sunt nova et dilecta: expectavi
judiciũ, et fuit rapina; justitiã, at ecce ululatus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع *

* ويتعلق سبع نسوة بانسان واحد قايلات * ناكل خبزنا ونكتسي ثيابنا * ولا نكلف شيا غير ان 1
اسمك يدعى علينا * وانزع عارنا * في ذلك اليوم يشرق الله بمشورة ومجد على الارض 2
ليرفع ويمجد من يبقى من اسرايل * ويكون من يبقى في صهيون ويبقى في ايروسليم 3
يدعون اطهارا * كل الذين كتبوا للحياة في ايروسليم * لان الرب يغسل دنس بني وبنات 4
صهيون * ويطهر الدم من ايروسليم من بينهم * بروح الانصاف وروح التوقد * واتى ويكون 5
كل موضع بجبل صهيون وكل ما يحوط بها * يظلله الغمام نهارا * ويستر بكل مجد مثل دخان
وضوء نار ملتهب ليلا * ويكون في ظلال من الحر * في ستر وفي خفية من الزوبعة والمطر * 6

* الفصل الخامس *

* قربان يصف فيه النبي حسن صنيع الرب الى بني اسرايل * واساتهم ومخالفتهم له * 1
امدح حبيبي * مدح حبيبي لكرمه * كان لحبيبي كرم في زاوية في موضع خصيب * فاحطت 2
به سياجا وحصنته * وغرست فيه كرمه * وبنيت برجا في وسطه * وحفرت فيه معصرة * ورجوت
ان يصنع عنبا فصنع شوكا * والان يا انسان يهوذا والسكان في ايروسليم * احكموا بيني وبين 3
كرمي * ماذا اصنع ايضا مع كرمي ولم اصنعه له * من اجل اني رجوت ان يصنع عنبا 4
فصنع شوكا * والان اعلمكم ما اصنع بكرمي * انزع جدرانه ويصير للاختطاف * واهدم جدرانه 5
ويصير موطيا * واهمل كرمي فلا يحرث ولا يفلح * فينبت فيه الشوك مثل ارض بور * وامر 6
السحاب ان لا تمطر عليه مطرا * لان كرم رب الجنود هو بيت اسرايل * وانسان يهوذا غرس 7
جديد محبوب * رجوت ان يصنع حكما فصنع اثما * وليس عدلا لكن صراخا *

CAP. IV.

ET prehendent septem mulieres homi- 1
nem unum, dicentes; Comedemus panem
nostrum, & induemur vestibus nostris, nec
ulla in re molestæ erimus: tantummodo no-
men tuum vocetur super nos, & aufer
opprobrium nostrum. In illo die orietur 2
Deus cum consilio et gloria super terram,
ut extollat & glorificet eos qui residui
fuerint ex Israele. Et erit, qui residui man- 3
serint in Sione, & manserint in Jerusa-
lem, vocabuntur puri; ii omnes qui a-
scripti fuerint ad vitam in Jerusalem
Abluet enim Dominus sordes filiorum & 4
filiarum Sionis, & sanguinem expurgabit
è Jerusalem de medio eorum, Spiritu ju-
stitiæ & spiritu incendii: Quo veniente 5
continget ut quæcunq; loca in monte Sion
existentia, & quæcunque ipsi circunja-
centia, nubibus obumbrentur interdiu, o-
mniq; gloriâ quasi fumo tegantur; noctu
verò splendore ignis ardentis. Eritque in 6
umbra ab æstu, sub tecto & in latibulo à
turbine & imbre.

CAPUT V.

Lectio in qua narrat Propheta be-
neficia Domini erga filios Israelis,
et maleficia atque inobedienti-
am istorum erga illum.

CArmen concinam dilecto meo: Car- 1
men dilecti mei de vinea sua. Vineam ha-
bebat dilectus meus in angulo quodam, in
loco fertili: Hanc sepe circumdedi & 2
munivi, vites in hac plantavi, turrim in
medio ejus extruxi, torcular in ea effodi;
cúmque sperarem uvas producturam, spi-
nas produxit. Jam verò O homines Judæ, 3
& qui degitis in Jerusalem, judicate in-
ter me & vineam meam. Quid restabat 4
agendum vineæ meæ quod non præstite-
rim? sperabam enim uvas reddituram,
reddidit autem spinas. Equidem indica- 5
bo vobis quid facturus sim vineæ meæ.
Auferam sepem ejus, ut exponatur direpti-
oni; evertam septum ejus, ut pateat con-
culcationi: Derelinquam vineam meam, 6
et non coletur neque arabitur, ut spinæ
nascantur in ea quasi in terra inculta; et
mandabo nubibus ne pluviam demittant
in eam. Nam vinea Domini exercituum est 7
domus Israelis, et homines Judæ planta
nova et jucunda: sperabam illam judici-
um facturam, fecit autem iniquitatem;
nequaquam justitiam, sed clamorem.

ישעיה : ה

, agrum in agrum , domum in domum facientibus pertingere Væ
8 הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה
vos soli constituamini & , loci defectum adusque ,facient appropinquare
יקריבו עד אפס מקום והושבתם לבדכם
non Si : exercituum Dominus meis auribus In .terræ interiori in
9 בקרב הארץ: באזני יהוה צבאות אם־לא
.habitatore absque bonæ & ,grandes ,erunt desolationem in multæ domus
בתים רבים לשמה יהיו גדלים וטובים מאין יושב:
sementis & : unum batum facient , vineæ jugera decem Nam
10 כי עשרת צמדי־כרם יעשו בת אחת וזרע
: sequentur Sechar , mane in maturantibus Væ .Ephah faciet , Chomer
11 חמר יעשה איפה: הוי משכימי בבקר שכר ירדפו
,nebel & ,cithara erit Et .eos incendet vinum crepusculum in morantibus
12 מאחרי בנשף יין ידליקם: והיה כנור ונבל
Domini opus & : eorum conviviis vinum & ,tibia & ,tympanum
תף וחליל ויין משתיהם ואת פעל יהוה
migravit Propterea .viderunt non ejus manuum opus & ,respicient non
13 לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו: לכן גלה
ejus nobis & , famis viri ejus gloria & ,scientia non à meus populus
עמי מבלי־דעת וכבודו מתי רעב והמונו
aperuit & ,suam animam sepulchrum dilatavit Propterea .siti aruit
14 צחה צמא: לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה
,ejus strepitus &,ejus turba &,ejus decor descendet & ,statutum præter suum os
פיה לבלי־חק וירד הדרה והמונה ושאונה
oculi & , vir se humiliabit & ,homo se incurvabit Et .eo in lætus &
15 ועלז בה: וישח אדם וישפל־איש ועיני
, judicio in exercituum Dominus exaltabitur Et .se humiliabunt sublimium
16 גבהים תשפלנה: ויגבה יהוה צבאות במשפט
agni pascentur Et .justitia in sanctificatus sanctus Deus &
17 והאל הקדוש נקדש בצדקה: ורעו כבשים
trahentibus Væ .comedent peregrini medullatorum deserta &,suũ ductum juxta
18 כדברם וחרבות מחים גרים יאכלו: הוי משכי
.peccatum plaustri funibus veluti & ,mendacii funibus in iniquitatem
העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה:
: videamus ut ,suum opus festinare faciat ,Acceleret : Dicentes
19 האמרים ימהר יחישה מעשהו למען נראה
Væ sciemus & , Israel Sancti consilium veniat &,appropinquet &
20 ותקרב ותבואה עצת קדוש ישראל ונדעה: הוי
tenebrositatem ponentes : malum bonum & ,bonum malum dicentibus
האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך
dulce & , dulce in amarum ponentes : tenebrositatem lucem & , lucem
לאור ואור לחשך שמים מר למתוק ומתוק
suis faciebus coram & ,suis oculis in sapientibus Væ .amarum in
21 למר: הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם
virtutis hominibus & ,vinum bibendum ad potentibus Væ .prudentibus
22 נבונים: הוי גבורים לשתות יין ואנשי־חיל
justitiam & : muneris mercede impium Justificantibus .Sechar miscendum ad
23 למסך שכר: מצדיקי רשע עקב שחד וצדקת
linguam stipulam consumere sicut Propterea .eo ab amovebunt justorum
24 צדיקים יסירו ממנו: לכן כאכל קש לשון
: erit marcor veluti eorum radix : debilitabit flamma glumam & , ignis
אש וחשש להבה ירפה שרשם כמק יהיה
Domini legem spreverunt nam : ascendet pulvis sicut ,eorũ gemma &
ופרחם כאבק יעלה כי מאסו את תורת יהוה
.contempserunt Israel sancti eloquium & ,exercituum
צבאות ואת אמרת קדוש־ישראל נאצו:

Versio VUL. LAT.

8 Væ qui conjungitis domum ad
domum, et agrum agro copulatis
tis usque ad terminũ loci: num-
quid habitabitis vos soli in
9 medio terræ? In auribus meis
sunt hæc, dicit Dominus exerci-
tuum: Nisi domus multæ deser-
tæ fuerint, grandes & pulchræ,
10 absque habitatore. Decem e-
nim jugera vinearũ facient la-
gunculã unam, & triginta mo-
dii sementis facient modios
11 tres. Væ qui consurgitis manè
ad ebrietatẽ sectandam, & po-
tandum usque ad vesperam, ut
12 vino æstuetis. Cithara, & ly-
ra, & tympanum, & tibia, &
vinum in conviviis vestris: &
op⁹ Domini non respicitis, nec
opera manuum ejus considera-
13 tis. Propterea captivus ductus
est populus meus, quia non ha-
buit scientiam, & nobiles ejus
interierunt fame, & multitudo
14 ejus siti exaruit. Propterea di-
latavit infernus animam suam,
& aperuit os suum absque ullo
termino: & descendent fortes
ejus, & populus ejus, & subli-
mes gloriosique ejus, ad eum.
15 Et incurvabitur homo, & hu-
miliabitur vir, & oculi subli-
16 mium deprimentur. Et exalta-
bitur Dominus exercituum in
judicio, & Deus sanctus sancti-
17 ficabitur in justitia. Et pascen-
tur agni juxta ordinem suũ, &
deserta in ubertatem versa ad-
18 venæ comedent. Væ qui trahi-
tis iniquitatem in funiculis va-
nitatis, et quasi vinculũ plaustri
19 peccatum. Qui dicitis; Festi-
net, & citò veniat opus ejus, ut
videamus: & appropiet, et ve-
niat consilium Sancti Israel, et
20 sciemus illud. Væ qui dicitis
malum bonum, et bonum ma-
lum: ponentes tenebras lucem,
et lucem tenebras: ponentes
amarũ in dulce, & dulce in a-
21 marum. Væ qui sapientes estis
in oculis vestris, et corã vobis-
22 metipsis prudentes. Væ qui po-
tentes estis ad bibendũ vinum,
& vires fortes ad miscendam
23 ebrietatẽ. Qui justificatis im-
pium pro muneribus, & justi-
24 tiam justi aufertis ab eo. Pro-
pter hoc, sicut devorat stipulã
lingua ignis, & calor flammæ
exurit; sic radix eorum quasi fa-
villa erit, & germen eorum ut
pulvis ascendet. Abjecerunt e-
nim legem Domini exercituũ,
et eloquium Sancti Israel blas-
phemaverunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 Οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν,
καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ
πλησίον ἀφέλωνταί τι. μὴ οἰκήσετε μόνοι
9 ἐπὶ τῆς γῆς; Ἠκούσθη γὰρ εἰς τὰ ὦτα κυ-
ρίου Σαβαὼθ ταῦτα· ἐὰν γὰρ γένωνται οἰ-
κίαι πολλαί, εἰς ἔρημον ἔσονται μεγάλαι
καὶ καλαί, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ (κ) ἐνοικοῦντες
10 ἐν αὐταῖς. Οὗ γὰρ ἐργῶνται δέκα ζεύγη
βοῶν, ποιήσει κεράμιον ἕν· καὶ ὁ σπείρων
11 ἀρτάβας ἕξ, ποιήσει μέτρα τρία. Οὐαὶ οἱ
ἐγειρόμενοι τοπρωΐ, καὶ τὸ σίκερα διώκον-
τες, οἱ μένοντες τὸ ὀψέ. ὁ γὰρ οἶνος αὐ-
12 τοὺς συγκαύσει. Μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλ-
τηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πί-
νουσι, τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέπουσι, καὶ
13 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι. Τοί-
νυν αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγενήθη, διὰ
τὸ μὴ εἰδέναι αὐτοὺς τὸν κύριον· καὶ πλῆ-
θος ἐγενήθη νεκρῶν, διὰ λιμὸν καὶ (λ) δί-
14 ψος ὕδατος. Καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ᾅδης τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ διήνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ, τοῦ
μὴ διαλιπεῖν· καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι
καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ λοιμοὶ αὐ-
15 τῆς. Καὶ ταπεινωθήσεται ἄνθρωπος, καὶ
ἀτιμασθήσεται ἀνήρ· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ με-
16 τέωροι ταπεινωθήσονται. Καὶ ὑψωθήσεται
κύριος Σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅ-
17 γιος δοξασθήσεται ἐν δικαιοσύνῃ. Καὶ βο-
σκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦροι, καὶ
τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φά-
18 γονται. Οὐαὶ οἱ ἐπισπώμενοι τὰς ἁμαρτίας
ὡς σχοινίῳ μακρῷ, καὶ ὡς ζυγοῦ ἱμάντι δα-
19 μάλεως τὰς ἀνομίας· Οἱ λέγοντες, Τὸ τά-
χος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει, ἵνα ἴδωμεν· καὶ
(μ) ἐλθάτω ἡ βουλὴ τοῦ (ν) ἁγίου Ἰσραήλ, ἵνα
20 γνῶμεν. Οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλόν,
καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκό-
τος φῶς, καὶ τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες
21 τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρόν. Οὐ-
αὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐνώπιον (ξ)
22 αὐτῶν ἐπιστήμονες. Οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν
οἱ (ο) πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυνάσται οἱ
23 (π) κεραννύντες τὸ σίκερα, Οἱ δικαιοῦντες
τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων, καὶ τὸ δίκαιον τοῦ
24 δικαίου αἴροντες. Διὰ τοῦτο ὃν τρόπον καυ-
θήσεται καλάμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρός, καὶ
συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνειμένης, ἡ
ῥίζα αὐτῶν ὡς χνοῦς ἔσται, καὶ τὸ ἄνθος αὐ-
τῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται· οὐ γὰρ ἠθέλη-
σαν τὸν νόμον κυρίου Σαβαὼθ, ἀλλὰ (ρ) τὸ
λόγιον τοῦ ἁγίου Ἰσραὴλ παρώξυναν.

MS. A. (κ) ἐνοικοῦντες. Οὗ γὰρ (λ) δίψαν (μ) ἐλθέτω (ν) ἁγίου, ἵνα γνῶ[...] (ξ) ἑαυτῶν (ο) τὸν οἶνον πίνοντες, (π) κεραννῦντες (ρ) τὸ ῥῆ[...] Ἰσραήλ

Væ, qui conjungunt domum ad domum, & agrum ad agrum appinquant, ut à proximo auferant aliquid. Nunquid habitabitis soli super terram? Audita enim sunt hæc in auribus Domini Sabaoth. Nam si fuerint domus multæ, in desertum erunt: magnæ, & pulchræ, & non erunt qui habitent in eis. ubi enim operantur decem juga boum, faciet (i) lagunculam unam: & qui seminat [...] faciet mensuras tres. Væ, qui surgunt manè, & (k) siceram sequuntur, qui expectant vesperam. vinum enim comburet eos. Nam cum cithara, & psalterio, & tympanis & tibiis, vinum bibunt: opera autem Domini non respiciunt, [...] ra manuum ejus non considerant. Ergò captivus populus meus factus est: eò quòd ipsi non cognoscunt Dominum: & factus est multitudo mortuorum propter famem & [...] aquæ. Et dilatavit infernus animam suam, & aperuit os suum, [...] non cesset. Et descendent [...] & magni, & divites, & [...] lentes ejus: Et humiliabitur [...] & dehonorabitur vir: & [...] sublimes humiliabuntur. Et ex[...]tabitur Dominus Sabaoth in judicio, & Deus sanctus glorifica[...]tur in justitia: Et pascentur [...] pti, quasi tauri: & deserta [...] qui capti sunt, agni comedent [...] qui trahunt peccata quasi funi[...] co longo, & quasi jugi corrigia [...] tulæ, iniquitates: Qui dicunt [...] Citò appropinquent quæ faciet, [...] videamus: & veniat consilium Sancti Israel, ut cognoscamus. [...] qui dicunt malum bonum, & bonum malum; qui ponunt tenebras lucem, & lucem tenebras, qui ponunt amarum dulce, & dulce amarum. Væ, qui sa[...] arguti in semetipsis, & coram semetipsis scientes. Væ valentes vestri, qui bibunt vinum, & potentes, qui miscent siceram, qui justificant impium propter munera, & justum justi tollunt. Propter hoc, sicut uretur stipula à carbone ignis, & comburetur à flamma (m) resoluta; radix eorum quasi lanugo erit, & flos eorum quasi pulvis ascendet. Non enim voluerunt legem Domini Sabaoth, sed eloquium Sancti Israel irrita[...]runt.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וי דמקפין ביתא על ביתא חקל אונסא בחקלתהון מקרבין אמרין עד דנחסין כל אתר
9 ומרמן דיתבין בלחודיהון בגוה דארעא: אמר נביא באודני הויתי שמע כד
אתגזרת דא מן קדם יי צבאות אם לא בתין סגיאין לצדו יהון רברבין וטבין מבלי יתיב:
10 ארי בחובא דלא יהבו מעשריא בית עשר אשברין דכרם יעבדון ביתא חדא ובית כור
11 זרע יעביד תלת סאין: וי דמקדמין בצפרא למשתי חמר עתיק רדפין מאחרין למפטר
12 מרמשין על שויהון חמר אונסין מדליק להון: והוי על ידי כנור ונבל קתרוס
אבובא וחמרא משתיהון ובאוריתא דיי לא אסתכלו ועובד גבורתיה לא חזו:
13 בכן גלו עמי מבלי דעתא ויקיריהון מיתו בכפנא וסגיהון בבצורתא בצחותא: בכן
14 אפתיאת שאול נפשה ופתחת פומה ולית סוף ונחתו יקרהון וסגיהון ואתרגושתהון
15 ודתקיף בהון: ומאך אנשא ויחלש תקוף גברין ועיני רמיא ימאכן: ותקיף יי צבאות
16 בדינא ואלהא קדישא קדיש בזכותא: ויתפרנסון צדיקיא כמא דאמיר עליהון יסגון
17 ונכסי רשיעיא צדיקיא יחסנון: וי דמשרן למחטי צבחר נגדין חובין בחבלי למא
18 אולין וסגן עד דתקיפין וכגדילת עגלתא חובין: דאמרין אימתי יוחי
19 וינלי פרשתיה בדיל דנחזי ויקרב וייתי מלכיה דקדישא דישראל
ונדעניה: וי דאמרין לרשיעיא דמצלחין בעלמא הדין אתון טביא ולענותניא
20 אמרין אתון רשיעיא הלא במיתי נהורא לצדיקיא יחשוך לרשיעיא ויבסמון פתגמי
אוריתא לעבדיהון וייתי מרדא לרשיעיא וידעון דבסופא מריר חטאה
21 לעבדיה: וי דחכימין בעיני נפשהון וקביל אפיהון סוכלתנין: וי דגברין למשתי
22 חמר וגברין מרי נכסין לאתרואה מן עתיק: מזכן ליה לחיבא חלף דמקבלין
23 מניה ממון דשקר וזכות זכיא ברשע מערן מנהון: בכן יתאכלון כקשא
24 באשתא וכעמירא בשלהוביתא מסגן תוקפהון כשבויהי וממון אונסיהון כאבקא
דפרח ארי קצו באוריתא דיי צבאות וית מימר קדישא דישראל רחיקו:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Væ qui conjungunt domum domui, agrum violenter agro suo copulant [...] & dicunt: Donec possideamus omnem locum: existimantes quod habita[...]bunt soli in medio terræ. Dixit Propheta: In auribus meis audi[...] quidem decretum est hoc à facie Domini exercituum, Si non domus m[...]tæ in desolationem erunt, grandes & bonæ absque habitatore. Et p[...]pter peccatum non solvendi decimas, locus decem jugerum vineæ fac[...] lagunculam unam, & locus ubi seminatur corus sementis, faciet tr[...]ta. Væ qui consurgunt manè ad bibendum, vinum vetus sectantes, [...] remorantes discessum vesperi in cubilibus suis: vinum rapinarum [...]cendit eos. Et fiunt cum cithara & psalterio, & lyra, & organo, [...] vino convivia eorum: & in lege Domini non contemplantur, & opera [...]tentiæ ejus non respiciunt. Propterea captivus ductus est populus [...] eò quòd non habuit scientiam, & nobiles eorum pereunt fame, & mult[...]tudo eorũ in siccitate & in siti. Propterea dilatavit infernus animam [...] & aperuit os suũ sine fine, & descenderunt nobiles eorum, & multi[...] eorũ, et tumultus eorum, & qui fortis est in eis. Et humiliabitur homo, [...] infirmabitur fortitudo fortium, & oculi sublimes humiliabuntur. Et ro[...]rabitur Dominus exercituum in judicio, & Deus sanctus sanctificabitur [...] justitia. Et pascentur justi sicut dictum est de eis, & multiplica[...]tur, & substantias impiorum justi possidebunt. Væ qui incipiunt pa[...]lum peccare, trahentes peccata in funiculis vanitatis; augentur & cr[...]scunt donec fortiora facta sint, et quasi vinculum plaustri peccata. Q[...] dicunt: Quando festinabit et revelabitur miraculum ejus ut videamus [...] et appropiet, et veniat consilium sancti Israel, et sciemus illud? V[...] qui dicunt impiis qui prosperantur in seculo hoc; Vos estis boni: & [...] mansuetis dicunt: Vos estis impii. Itaque cùm venerit lux justis, te[...]bræ *erunt* impiis; dulcia erunt verba legis operantibus ea, et ven[...] *rebellio* impiis, et scient quia in fine erit amarum peccatum, facien[...]bus illud. Væ sapientibus in oculis mentis suæ, et coram semetipsis p[...]dentes. Væ qui potentes sunt ad bibendum vinum, et viri divitiarum [...] ad inebriandum se vino veteri. Qui justificant impium, eò quod re[...]piunt ab eo mammonam iniquitatis; et justitiam justorum malignè au[...]ferunt ab eis. Propterea consumentur sicut stipula in igne, et sicut ma[...]pulus in flamma, *multiplicant fortitudinem* eorum, quasi ulcus erit, et pe[...]cunia rapinæ eorum, sicut favilla quæ volat: quoniam detestati sunt le[...]gem Domini Sabaoth, et Verbum sancti Israel *repulerunt*.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Væ vobis qui adjungitis domum domui, & 8
agrum agro permiscetis, ut locum occupetis,
& soli habitetis in terra. Auribus meis au- 9
ditus est Dominus potens *dicere*, multas do-
mos desolandas esse ob penuriam habitato-
rum. Nam decem jugera vineæ, lagenam 10
unam; & sementis cori, satum reddent.
Væ iis qui summo mane surgentes, & ad 11
siceram accurrentes immorantur ad vespe-
ram usque, quoad vinum adurat eos. Cum 12
lyris & citharis, tympanis ac sistris vinum
potant: opera verò Dei non intelligunt,
nec opus manuum ejus contemplantur.
Ideò captivus abductus est populus meus 13
ob ignorantiam, & multi eorum fame, mul-
ti verò siti peribunt. Ideò dilatavit in- 14
fernus seipsum, & os suum distendit in im-
mensum; & in eum descendent gloriosi,
honorandi, & fortes: Humiliabitur ple- 15
beius, deprimetur nobilis; & oculi elati
humiliabuntur: Et exaltabitur Dominus 16
potens in judicio, et Deus sanctus sancti-
ficabitur in justitia. Et pascentur agni in 17
his quæ pertinebant ad eos; et ruinas quæ
restauratæ fuerunt, peregrini devorabunt.
Væ iis qui producunt peccata sua velut 18
funem longum, et ut zonam rotæ pecca-
tum suum: Et dicunt; Citò acceleret 19
Dominus opera sua, ut videamus ea; et
accedat veniátque consilium Sancti Israe-
lis, ut agnoscamus illud. Væ iis qui vo- 20
cant malum bonum, et bonum malum;
ponunt tenebras lucem, et lucem tenebras;
et statuunt amarum dulce, et dulce ama-
rum. Væ iis qui sapientes sunt in suis o- 21
culis, et aspectu suo prudentes. Væ iis 22
qui valentes sunt ad potandum vinum, et
viris fortibus qui miscent siceram: Qui ab- 23
solvunt reum propter munus ipsius, et in-
nocentiam innocentis abdicant à se. Pro- 24
pterea ut absumitur stipula linguâ ignis ac-
censi, *sic isti* flammâ emissâ absumentur:
radix eorum ut pulvis erit, et surculus eorum
ut gluma ascendet; eò quòd spreverint le-
gem Domini potentissimi, et sermonem San-
cti Israelis irritârint.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الاصحاح الثالث • فريان • * الويل للذين يوصلون بيتا ببيت • ويدنون حقلا بحقل
ليستلبوا شي الغريب • هل تسكنوا على الارض وحدكم * قد سمع هذا في مسامع رب الجنود
لان اذا صارت لكم منازل كثيرة تصير للخراب • وان تكن عظيمات وحسانا لا يصير فيهن سكان •
* لان المكان الذي يعمل عشرة فدادين من البقر يعمل جرة واحدة • والذي يزرع ستة ارادب
يستغل ثلاثة اكيال * الويل للذين يقومون بالغداة • ويسعون في طلب المسكر • ويسهرون
الى المساء • لان الخمر تحرقهم * لانهم يشربون الخمر بالعيدان والمزمار والطبول والزمور ولا ينظرون
اعمال الرب • ولا يتاملون اعمال يديه * لان صار شعبي مسبي من اجل انهم لم يعرفوا الرب •
وصار كثير الاموات لاجل الجوع وعطش الماء * وعرض الجحيم نفسه وفتح فاه لئلا ينقص •
وسينحدر فيه المسرورون والعظماء • والاغنياء المفسدون * ويتضع الانسان • ويهان الرجل • ويذل
الاعين المتعالية * ويرتفع الرب رب الجنود بالحكم • والله القدوس يتمجد بالعدل * ويرعون
الذين احتفظوا مثل الثيران • وخربات المهديين الخراف تاكلها * الويل للذين يمدون
خطاياهم مثل الحبل الطويل • ومثل نير سير العجلة اثامهم * والقائلون ليدن سريعا ما
يصنعه الله بنا • كي ننظره • وليات مشورة قدوس اسرائيل • لكي نعرفها * الويل للذين
يقولون للشر جيدا وللجيد شرا • الذين يصنعون الظلمة نورا والنور ظلمة • الذين يجعلون
المر حلوا والحلو مرا * الويل للذين هم عند ذواتهم فهماء وعند ارواحهم عقلاء * الويل
للاقوياء منكم على شرب الخمر • والمقتدرين الذين يمزجون المسكر * ويزكون المنافق
من اجل رشوته • وينزعون حق الصديق * لاجل هذا كما يحرق القصب من جمر
ويحترقون من اللهيب الحرف • يصير اصلهم مثل التراب • وزهرهم يصعد كالغبار • لانهم
لم يساووا ناموس رب الجيوش • لكنهم اسخطوا كلمة قدوس اسرائيل •

Textus tertius. Lectio.

Væ iis qui domum domui annectunt, & 8
agrum agro adjungunt, ut rem proximi
rapiant: num soli super terram habitaturi
estis? Jam auditum est hoc in aurib⁹ Do- 9
mini exercituum. Nam quantumvis plu-
ra fiant vobis domicilia, in ruinam tamen
abibunt; & quamvis ampla sint ac pul-
chra, nullus tamen erit in illis habitator.
Locus enim quem decem juga boum a- 10
rare consueverunt, *unicam producet lage-*
nam; & qui sex erdabbos (erdabbus est
mensura capiens centũ viginti octo libras)
severit, colliget tres mensuras. Væ iis qui 11
manè surgentes soliciti sunt in quærendo
potu *inebriante, seseque protendunt ad*
vesperam usque; nam vinum aduret eos.
Siquidem vinum hauriunt adhibitâ lyrâ, 12
& psalterio, tympanis, ac tibiis; & non
respiciunt opera Domini, neq; contemplan-
tur opera manuum ejus. In summa, factus 13
est populus meus captivus, eò quòd non
cognoverint Dominũ: & facta est multi-
tudo mortuorum propter famem & aquæ
sitim: Et dilatavit infernus seipsum, a- 14
peruitq; os suum ne deficeret; & in eum
ruent nobiles, & magnates, divites, atq;
corrupti: Et humiliabitur homo, & de- 15
primetur vir, & oculi elati demittentur:
Dominus autem exercituum, Dominus ex- 16
altabitur in judicio, & Deus sanctus
glorificabitur in justitia. Et pascentur qui 17
reservati fuerint, more taurorum; & rui-
nas minacium comedent agni. Væ iis qui 18
peccata sua veluti prolixum funem, &
velut jugum lori rotæ iniquitates suas
producunt; Quique dicunt, Adveniant 19
citò quæ facturus est nobis Deus, ut vide-
amus illa, & adveniat consilium Sancti
Israelis, ut sciamus illud. Væ iis qui ma- 20
lum dicunt bonum, & bonum malum;
qui tenebras efficiunt lucem, & lucem te-
nebras; qui faciunt amarum dulce, et
dulce amarum. Væ iis qui sunt apud se- 21
metipsos sagaces, et judicio suo pruden-
tes. Væ audacibus inter vos ad potum 22
vini, et robustis miscentibus potum ine-
briantem; Justum declarantibus impium 23
propter munus ejus, jus autem justi ab-
rogantibus. Iccirco quemadmodum 24
comburuntur arundines carbonibus i-
gnis, sic isti ardenti flammâ comburen-
tur: evadet origo eorum pulveri similis,
et flos eorum ut pulvisculus ascendet.
Quia noluerunt legem Domini exerci-
tuum, sed verbum Sancti Israelis irri-
taverunt.

ישעיה : ו

extendit & ,suum populum in DOMINI *nasus* est iratus Ideo
25 על־כן חרה אף־יהוה בעמו ויט
, montes contremuerunt & , eum percussit & ,eum super suam manum
ידו עליו ויכהו וירגזו ההרים
hoc omni in , platearum *interiori in stercus sicut* edrū morticinium fuit &
ותהי נבלתם כסוחה בקרב חוצות בכל־זאת
elevabit Et .extenta ejus manus adhuc & ,ejus *nasus* est aversus non
26 לא־שב אפו ועוד ידו נטויה : ונשא־
ecce & , terræ extremo ab ei sibilabit & , longè à *gentes* in vexillum
נס לגוים מרחוק ושרק לו מקצה הארץ והנה
non : eo in *impingens* non & *lassus* Non .veniet levis citò
27 מהרה קל יבוא : אין־עיף ואין־כושל בו לא
,ejus lumborum cingulum erit solutum neque ,dormiet neque dormitabit
ינום ולא יישן ולא נפתח אזור חלציו
ejus sagittæ Quia .ejus calceamentorum corrigia rumpetur nec
28 ולא נתק שרוך נעליו : אשר חציו
petra ut ejus equorum ungulæ : extenti ejus arcus omnes & , acutæ
שנונים וכל־קשתתיו דרכות פרסות סוסיו כצר
: leonis ut , *ei* Rugitus .tempestas tanquam ejus rotæ &,sunt reputatæ
29 נחשבו וגלגליו כסופה : שאגה לו כלביא
, *spoliabit* & , prædam tenebit & , fremet & , leonum catuli ut rugiet
ושאג ככפירים וינהם ויאחז טרף ויפליט
fremitum juxta illa die in eum super fremet Et .*eruens* non &
30 ואין מציל : וינהם עליו ביום ההוא כנהמת־
lux & , angustia , *tenebrositas* ecce & , terram in aspiciet & , *maris*
ים ונבט לארץ והנה־חשך צר ואור
.suis defluxionibus in est obtenebrata
חשך בעריפיה :

CAP. VI. ו

sedentem Dominum vidi & , Huzijahu *regem mori* anno In
1 בשנת־מות המלך עזיהו ואראה את־אדני ישב
.*palatium replentes* ejus fimbriæ &,elevatū &,excelsum solium super
על־כסא רם ונשא ושוליו מלאים את־ההיכל :
: *uni alæ sex alæ* Sex .illud supra *stantes* Seraphim
2 שרפים עמדים ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד
duabus in &,suos pedes velabat duabus in & , *suam faciem* velabat duabus in
בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים
,sanctus,sanctus,Sanctus : dicebat & ,*illum ad hic* clamabat Et .volabat
3 יעופף : וקרא זה אל־זה ואמר קדוש קדוש קדוש
se moverunt Et .ejus gloria *terræ totius plenitudo* :exercituū Dominus
4 יהוה צבאות מלא כל־הארץ כבודו : וינעו
.fumo est repleta domus & , clamantis *voce* à *liminum frontispicia*
אמות הספים מקול הקורא והבית ימלא עשן :
, *ego* labiis pollutus vir quia , tacui quia : mihi Væ : dixi Et
5 ואמר אוי־לי כי־נדמיתי כי איש טמא־שפתים אנכי
regem quia : *habitans ego* labiis polluti populi medio in &
ובתוך עם־טמא שפתים אנכי ישב כי את־המלך
de unus me ad volavit Et .mei oculi viderunt exercituum Dominum
6 יהוה צבאות ראו עיני : ויעף אלי אחד מן־
.altari *desuper* tulerat forcipibus *in* ,carbo ej⁹ manu in & ,Seraphim
השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח :
,tua labia *super* hic tetigit Ecce : dixit & ,meū os *super* fecit tangere Et
7 ויגע על־פי ויאמר הנה נגע זה על־שפתיך
vocem audivi Et .expiabitur tuū peccatū &, tua iniquitas recedet &
8 וסר עונך וחטאתך תכפר : ואשמע את־קול
,ego Ecce : dixi Et ?nobis ibit quis & ,mittam Quem : dicentis Domini
אדני אמר את־מי אשלח ומי ילך־לנו ואמר הנני
.me mitte
שלחני :

Versio VULG. LAT.

25 Ideo iratus est furor Domini in populum suum, & extendit manum suam super eum : & percussit eum : & conturbati sunt montes, & facta sunt morticina eorum, quasi stercus in medio platearum. In his omnibus non est aversus furor ejus, sed adhuc manus ejus extenta.
26 Et elevabit signum in nationibus procul, & sibilabit ad eum de finibus terræ : & ecce
27 festinus velociter veniet. Non est deficiens, neque laborans in eo : non dormitabit, neque dormiet ; neque solvetur cingulum renum ejus, nec rumpetur corrigia calceamenti ej⁹.
28 Sagittæ ejus acutæ, & omnes arc⁹ ejus extenti. Ungulæ equorum ejus ut silex, & rotæ ejus
29 quasi impet⁹ tempestatis. Rugitus ejus ut leonis, rugiet ut catuli leonum : & frendet, & tenebit prædam : et amplexabitur, & non erit qui eruat.
30 Et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris : aspiciemus in terram, & ecce tenebræ tribulationis, & lux obtenebrata est in caligine ejus.

CAP. VI.

1 IN anno, quo mortu⁹ est rex Ozias, vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum : & ea quæ sub ipso
2 erant, replebant templū. Seraphim stabant super illud : sex alæ uni, et sex alæ alteri : duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus, et
3 duab⁹ volabant. Et clamabant alter ad alterum, & dicebant ; Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus exercituum, plena
4 est omnis terra gloriā ejus. Et commota sunt superliminaria cardinum à voce clamantis, &
5 dom⁹ repleta est fumo. Et dixi ; Væ mihi, quia tacui, quia vir pollutus labiis ego sum, & in medio populi polluta labia habentis ego habito, & regem Dominum exercituū vidi ocu-
6 lis meis. Et volavit ad me un⁹ de Seraphim, & in manu ejus calculus, quem forcipe tulerat
7 de altari. Et tetigit os meum, et dixit ; Ecce tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, & peccatū tuum mundabitur.
8 Et audivi vocem Domini dicentis ; Quem mittam ? & quis ibit nobis ? Et dixi ; Ecce ego, mitte me.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος σαβαὼθ (ˢ) ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ἐπέβαλε τὴν (σ) χεῖρα ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐπάταξεν αὐτούς. καὶ παρωξύνθη τὰ ὄρη, καὶ ἐγενήθη τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ. (τ) καὶ ἐν πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ (υ) θυμὸς αὐτοῦ,
26 ἀλλὰ ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή. Τοιγαροῦν ἀρεῖ σύσσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μακρὰν, καὶ συριεῖ (φ) αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς·
27 καὶ ἰδοὺ ταχὺ κούφως ἔρχονται. (χ) Οὐ πεινάσουσιν, οὐδὲ κοπιάσουσιν, οὐδὲ νυστάξουσιν, οὐδὲ κοιμηθήσονται, (ψ) οὐδὲ λύσουσι τὰς ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτῶν, οὐδὲ μὴ ῥαγῶσιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημά-
28 των αὐτῶν· Ὧν τὰ βέλη (ˢ) ὀξέα ἐστὶ, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα· οἱ πόδες τῶν ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν· οἱ τροχοὶ τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καται-
29 γίς. (ω) Ὁρμῶσιν ὡς λέοντες, καὶ (α) παρέστηκαν ὡς σκύμνοι λέοντος· καὶ ἐπιλήψεται, καὶ (β) βοήσει ὡς θηρίον, καὶ ἐκβαλεῖ,
30 καὶ οὐκ ἔσται ὁ (γ) ῥυόμενος αὐτούς. Καὶ βοήσει δι' αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς φωνὴ θαλάσσης κυμαινούσης· καὶ ἐμβλέψονται εἰς τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀπορίᾳ αὐτῶν.

MS. A. (ˢ) εἰς τὴν (σ) χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' (τ) ἐν πᾶσιν τούτοις (υ) θυμὸς, ἀλλ' ἔτι (φ) αὐτοῖς (χ) Οὐ κοπιάσουσιν, (ψ) οὐδ' οὐ μὴ (ˢ) ὀξεῖα (ω) Ὁρμῶσιν (α) παρεστήκασιν ὡς σκύμνος (β) βοήσεται (γ) ῥυόμενος. Καὶ βοήσεται ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ

Et indignatus est ira Dominus Sabaoth super populum suum, & misit manum suam super eos, & percussit eos. Et (π) acerbati sunt montes : & facta sunt morticina eorum, sicut stercus in medio viæ. Et in omnibus his non est aversus furor ejus, sed adhuc (ρ) manus excelsa. Ergò levavit signum in nationibus, quæ procul, & sibilabit eos ab extremo terræ. Et ecce citò leviter venient. Non esurient, neque laborabunt, neque dormitabunt, neque dormient, neque solvent zonas suas à lumbis suis, neque rumpentur corrigiæ calceamentorum eorum. Quorum sagittæ acutæ sunt, & arcus eorum intenti : pedes equorum eorum quasi solida petra reputati sunt : rotæ curruum eorum quasi tempestas : (ρ) Fremunt ut leones, & astiterunt sicut catuli leonis. Et apprehendet, & clamabit quasi fera : & ejiciet ; & non erit qui liberet eos. Et clamabit propter eos die illâ, sicut vox maris fluctuantis. Et respicient (σ) in terram : & ecce tenebra dura in indigentia eorum.

ΚΕΦ. ς'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου· καὶ
2 πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ (α) σεραφὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ, καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί· καὶ ταῖς μὲν δυσὶ, κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον· (β) ταῖς δὲ δυσὶ, κατεκάλυπτον τοὺς πόδας· καὶ ταῖς
3 δυσὶν ἐπέταντο. Καὶ (γ) ἐκέκραγον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἔλεγον, Ἅγιος Ἅγιος Ἅγιος κύριος σαβαὼθ, πλήρης πᾶσα ἡ
4 γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ ἐπήρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον, καὶ
5 ὁ οἶκος (δ) ἐνεπλήσθη καπνοῦ. Καὶ (ε) εἶπον, Ὦ τάλας ἐγὼ, ὅτι κατανένυγμαι, ὅτι ἄνθρωπος ὢν, καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύριον σαβαὼθ εἶδον
6 τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. Καὶ ἀπεστάλη πρὸς μὲ ἓν τῶν σεραφὶμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν (ζ) ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσι-
7 αστηρίου, Καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου, καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικα-
8 θαριεῖ. Καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς κυρίου λέγοντος, Τίνα ἀποστείλω, καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπα, (η) Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἀπόστειλόν με.

MS. A. (α) σεραφεὶν (β) καὶ ταῖς δυσὶ (γ) ἐκέκραγον (δ) ἐπλήσθη (ε) εἶπα (ζ) ἄνθρακα πυρὸς, (η) Ἰδού εἰμι ἐγώ·

CAP. VI.

ET factum est anno, quo mortuus est Ozias rex, vidi Dominum sedentem super thronū excelsum & elevatum : (a) & plena domus gloriâ ej⁹. Et (b) Seraphim stabant in (c) circuitu ejus : sex alæ uni, et sex alæ uni : et duab⁹ quidē operiebant faciē, duab⁹ autē operiebant pedes, & duabus volabant. Et clamabat alter ad alterum, & dicebant, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Sabaoth : plena omnis terra gloriâ ej⁹. Et elevatum est superliminare à voce, quâ clamabant : & dom⁹ impleta est fumo. Et dixi ; O miser ego, quia compunctus sum, quia homo cùm sim, & immunda labia habens, in medio populi immunda labia habentis ego habito : & regem Dominum Sabaoth vidi oculis meis. Et missus est ad me unus de Seraphim ; et in manu habebat carbonem, quem (d) forcipe sumpsit de altari, Et tetigit os meū, & dixit ; Ecce tetigit hoc labia tua, et auferet iniquitates tuas, & peccata tua circumpurgabit. Et audivi vocem Domini dicentis, Quem mittam, et quis ibit ad populum hunc ? Et dixi, Ecce ego sum : mitte me.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 על כן תקיף רוגזא דיי צבאות בעמיה וארים מחת גבורתיה עליהון כד מחנון וזעו
טוריא והואה נבלתהון משגרן כסחיתא בגו שוקיא בכל דא לא תבו מחוביהון דיתוב
16 רוגזיה מנהון ועד כען מתקפין מרדיהון ועוד מחתיה עתידא לאתפרע מנהון : ויזקיף
את לעממיא מרחיק ויכלי ליה מסיפי ארעא והא בפריע מלך במשריתיה כעננין קלילין
27 ייתי : לית דמשלהי ולית דמתקל ביה לא ינום ולא ידמוך ולא ישתרי זריז חרציה ולא
28 תתפסיק ערקת מסניה : די גירוהי מחרפין וכל קשתתיה מתיחן פרסת סוסותיה
29 כטנרא תקיפין וגלגלוהי קלילין הא כעלעולא : נהומי ליה כאריא וינהום כבר אריון
30 ויכלי וייחוד בזא וישיזיב ולית דמציל : ויכלי עלוהי בעדנא ההיא כאתרגושת ימא
דאם יבעון רשיעיא סעיד מיתבי ארעא עקא ותבר איתי עליהון ברם צדיקיא דיהון
בשעתא ההיא יתכסון מן קדם בישתא :
ו
1 בשתא דאתנגע בה מלכא עזיה אמר נביא חזיתי ית יקרא דיי שרי על כורסיה רם
2 ומתנטל בשמי מרומא ומזיו יקריה אתמלי היכלא : שמשין קדישין ברומא קדמוהי
שתא גפין לחד שתא גפין לחד בתרין מכסי אפוהי דלא חזי ובתרין מכסי גויתיה דלא
3 מתחזי ובתרין משמש : ומקבלין דין מן דין ואמרין קדיש בשמי מרומא עלאה בית
שכנתיה קדיש על ארעא עובד גבורתיה קדיש לעלם ולעלמי עלמיא יי צבאות מליא
4 כל ארעא זיו יקריה : וזעו אילות ספי היכלא מקל מלולא ובית מקדשא אתמלי אמטתא :
5 ואמרית וי לי ארי חבית ארי גבר חיב לאוכחא אנא ובגו עמא דמגעל בחובין אנא יתיב
6 ארי ית יקר שכינת מלך עלמיא יי צבאות חזאה עיני : ואשתדי לותי חד מן שמשיא
ובפומיה ממלל דקביל מן קדם דשכנתיה על כורסי יקרא בשמי מרומא עיל מן
7 מדבחא : וסדר בפומי ואמר הא שויתי פתגמי נבואתי בפומך ויעדון חובך וחטאך
8 יתכפרון : ושמעית ית קל מימרא דיי דאמר ית מן אשלח לאתנבאה ומן ייזיל לאלפא
ואמרית הא אנא שלחני :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea iratus est furor Dñi exercituū in populū suū ; & levavit plagam fortitudinis suæ super eos : quando percussit eos, & commoti sunt montes, & fuerunt cadavera eorum projecta quasi stercus in medio platearum. In omnibus his non sunt conversi à peccatis suis, ut averteretur furor ejus ab eis ; sed adhuc scelera eorum invalescunt : & rursus plaga ejus futura est, ut vindictam sumat ab eis. Et elevabit signum in populis longè, & clamabit ad eum à finibus terræ : Et ecce citò veniet rex cum exercitu suo sicut nubes leves. Non erit deficiens neque corruens in eo ; non dormitabit neque dormiet, neque solvetur cingulum lumborum ejus, neque rumpetur corrigia calceamenti ejus. Cujus sagittæ acutæ, & omnes arcus ejus extenti : ungulæ equorum ejus sicut petræ fortissimæ, & rotæ ejus veloces sicut tempestas. Rugitus ejus sicut leo, rugiétq; sicut filius leonis : & clamabit & apprehendet prædam ; & auferet, & non erit qui eruat. Et sonabit super eum in tempore illo sicut tumultus *maris*. Quòd si quæsierint impii auxilium ab habitatorib⁹ terræ, *tribulationē et contritionē* inducet sup eos. Veruntamen justi qui erunt in illa hora, protegentur à facie mali.

CAP. VI.

IN anno quo percussus est rex Ochozias, dixit propheta : Vidi gloriā Dñi habitantem sup soliū excelsum, et elevatū in cœlis excelsis, et de splendore gloriæ ejus replebatur templū. Ministri sancti [*stabant*] in excelso in conspectu ej⁹ ; sex alæ unicuique ; duab⁹ velabat unusquisq; faciē suā ut nō videretur, & duab⁹ velabat *corpus suū* ut non videretur, et duab⁹ ministrabat. Et clamabant alter ad alterū, & dicebant : Sanct⁹ in cœlis excelsis *altissimis*, domo majestatis ej⁹ ; sanctus sup terrā opus potentiæ ej⁹ : sanct⁹ in seculū, & in secula seculorū Dñs exercituum ; plena est omnis terra splendore gloriæ ejus. Et commota sunt superliminaria cardinū templi à voce loquentis, & dom⁹ sanctuarii repleta est caligine. Et dixi : Væ mihi quia peccavi ; quoniam vir peccator sum ad increpandū, & in medio populi polluti peccatis ego habito : quia gloriam majestatis regis *seculorum*, Dñi exercituū, viderunt oculi mei. Et volavit ad me unus de ministris, & in ore ej⁹ eloquiū quod susceperat à facie majestatis ej⁹ qui habitat in throno gloriæ in cœlis excelsitudinis supra altare. Et disposuit [*verba*] in ore meo, et ait : Ecce posui verba prophetiæ meæ in ore tuo, et auferentur iniquitates tuæ, et peccata tua dimittentur. Et audivi vocem verbi Dñi dicentis : Quem mittam ad prophetandū ? et quis ibit *ad docendum* ? et dixi : Ecce ego, mitte me.

CAP. VI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܒܥܡܗ. ܘܐܪܡܝ ܐܝܕܗ ܥܠܘܗܝ ܘܡܚܝܗܝ. ܘܐܬܬܙܝܥܘ ܛܘܪܐ. ܘܗܘܘ ܫܠܕܝܗܘܢ ܐܝܟ ܣܝܢܐ ܒܡܨܥܬ ܫܘܩܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܠܐ ܗܦܟ ܪܘܓܙܗ. ܐܠܐ ܬܘܒ ܐܝܕܗ ܪܡܐ. * ܘܢܪܝܡ ܢܝܫܐ ܠܥܡܡܐ ܕܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܢܫܪܘܩ ܠܗܘܢ ܡܢ ܣܘܦܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܘܗܐ ܒܥܓܠ ܘܩܠܝܠܐܝܬ ܐܬܝܢ. * ܠܐ ܡܫܬܠܗܝܢ ܘܠܐ ܡܬܬܩܠܝܢ. ܠܐ ܢܡܢܡܘܢ ܘܠܐ ܢܕܡܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܫܪܘܢ ܐܣܪܐ ܕܚܨܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܬܦܣܩܘܢ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܝܗܘܢ. * ܕܓܐܪܝܗܘܢ ܚܪܝܦܝܢ. ܘܩܫܬܬܗܘܢ ܡܬܝܚܢ. ܘܦܪܣܬܐ ܕܪܟܫܝܗܘܢ ܐܝܟ ܫܘܥܐ ܐܬܚܫܒ. ܘܓܝܓܠܐ ܕܡܪܟܒܬܗܘܢ ܐܝܟ ܥܠܥܠܐ. * ܘܢܗܡܬܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܪܝܐ ܘܢܗܡܘܢ ܐܝܟ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ. ܘܢܚܛܦܘܢ ܢܟܣܐ ܘܢܦܠܛܘܢ ܘܠܝܬ ܕܡܦܨܐ. * ܘܢܗܡܘܢ ܥܠܘܗܝ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܝܟ ܢܗܡܬܗ ܕܝܡܐ. ܘܢܚܘܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܘܗܐ ܚܫܘܟܐ ܘܐܘܠܨܢܐ. ܘܢܘܗܪܐ ܢܚܫܟ ܡܢ ܥܪܦܠܗ̇.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ * ܫܬܝܬܝܐ *

ܒܫܢܬܐ ܕܡܝܬ ܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ. ܚܙܝܬ ܠܡܪܝܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܪܡܐ ܘܡܬܥܠܝܐ. ܘܡܠܝܢ ܫܘܠܘܗܝ ܠܗܝܟܠܐ. * ܘܣܪܦܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܥܠ ܡܢܗ. ܫܬ ܫܬ ܓܦܝܢ ܠܚܕ ܚܕ. ܒܬܪܬܝܢ ܡܟܣܝܢ ܗܘܘ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܒܬܪܬܝܢ ܡܟܣܝܢ ܗܘܘ ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܒܬܪܬܝܢ ܦܪܚܝܢ ܗܘܘ. * ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܘܩܒܠ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܡܠܝܐ ܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ ܡܢ ܬܫܒܘܚܬܗ. * ܘܐܬܬܙܝܥܘ ܣܩܘܦܬܐ ܕܬܪܥܐ ܡܢ ܩܠܐ ܕܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܘܒܝܬܐ ܐܬܡܠܝ ܬܢܢܐ. * ܘܐܡܪܬ ܘܝ ܠܝ ܕܬܘܝܬ. ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ ܛܡܐ ܣܦܘܬܐ. ܘܒܝܬ ܥܡܐ ܕܛܡܐܢ ܣܦܘܬܗ ܝܬܒ ܐܢܐ. ܘܠܡܠܟܐ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܚܙܝ ܥܝܢܝ. * ܘܦܪܚ ܠܘܬܝ ܚܕ ܡܢ ܣܪܦܐ. ܘܒܐܝܕܗ ܓܘܡܪܬܐ ܕܒܡܘܚܛܐ ܢܣܒܗ̇ ܡܢ ܥܠ ܡܕܒܚܐ. * ܘܩܪܒܗ̇ ܠܦܘܡܝ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܐ ܩܪܒܬ ܗܕܐ ܠܣܦܘܬܟ. ܘܢܥܒܪܘܢ ܥܘܠܟ. ܘܚܛܗܝܟ ܢܫܬܒܩܘܢ. * ܘܫܡܥܬ ܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ. ܠܡܢ ܐܫܕܪ. ܘܡܢܘ ܢܐܙܠ. ܘܐܡܪܬ ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪܢܝ.

Propterea exarsit ira Dñi contra populum su- 25
um,& fublatã in eos manu fuã,percuffit illos,
& contremuerunt montes, fuerúntq; cadave-
ra eorum ut lutum in mediis plateis : his ta-
men omnibus non eft averfa ira ejus, fed ad-
huc manus ejus eft elata. Nam attollet fignũ 26
gentibus è longinquo, & fibilabit eis ab ex-
tremis terræ;quæ ftatim ac velociter aderunt.
Non fatigabuntur, nec impingent : non dor- 27
mitabunt, neq; dormient : non folvent cingu-
lum lumborũ fuorum, neque rumpentur cor-
rigiæ calceamentorũ earum : Sagittæ earum 28
acutæ,& arcus earum extenti : ungulæ equo-
rum earum filicibus, & rotæ earum turbini
fimiles cenfebuntur : Rugitus earum ut leonis 29
rugientis,& ut catuli leonis rugientis, prædã
capientis & falvam deportantis nemine eri-
piente. Et fremet in illos eã die ut fremitu 30
maris:terram intuebuntur,erúntque tenebræ
& calamitas, & lux obtenebrefcet præ cali-
gine earum.

CAP. VI.

ANno quo mortuus eft Ozia rex, vidi Do- 1
minum fedentẽ fuper foliũ excelfum; & ma-
jeftate fimbriarum ej' plenum erat templum
ipfius : Et Seraphim ftantes fuper illud, ha- 2
bentes finguli fenas alas, quarum duabus te-
gebant facies fuas,duabus tegebant pedes fu-
os,duabus autem volabant : Et clamabant al- 3
ter ad alterũ, ac dicebant ; Sanctus, Sanctus,
Sanctus Dominus potentiffimus,cujus laudib'
plena eft univerfa terra. Et commota funt li- 4
mina portarũ à voce quæ refonabat,& dom'
impleta eft fumo. Quapropter dixi, Væ mihi, 5
ftupens fum, quia homo pollutus fum labiis,
et inter populum cujus polluta funt labia,ha-
bito: & regem Dñm potentiffimum viderunt
oculi mei. Sed advolavit ad me unus ex iis 6
Seraphim manu geftans carbonem ignitum
quem forcipe tulerat ab altari : Tetigitque os 7
meum,& dixit mihi, En tetigit hic labia tua,
ut recedat iniquitas tua,& peccata tua dimit-
tantur. Deinde audivi vocem Domini dicen- 8
tis, Quem mittam ? et quis ibit ? Cui dixi,
En ego, mitte me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعضب رب الجنود على شعبه * والقي يده عليهم وضربهم * وارتعبت الجبال وصارت
جثثهم مثل الزبل في وسط الطرق * وفي هذه كلها لم يرد غضبه * لكن يده ايضا عالية
* والآن يرفع علامة للامم البعيدة ويسوقهم من اطراف الارض * وهوذا يأتون سريعا خفيفة * لا
يكونون ولا يتعبون ولا ينعسون ولا ينامون * ولا يحلون مناطقهم من حقاءهم ولا ينقطع سيور
احذيتهم * هولاء الذين سهامهم حادة وقسيهم موتورة * وحوافر خيلهم حسبوا مثل الصخر
الصلد * وبكرات مراكبهم مثل العاصف * يئنون مثل الاسد * ويرعون مثل شبل الاسد
فيدرك ويصرخ مثل السبع ويجرح * ويكون يزأر ويصرخ عليهم في ذلك اليوم مثل صوت
البحر المموج * وينظرون الى السماء والى الارض اسفل * واذا الظلمة الصعبة في حيرتهم *

* الوحي الثالث * الفصل السادس *

* قريان فيه الرؤيا التي رأى اشعياء بن اموص من بعد ارتفاع النبوة
عنه بثلاث سنين * وقيل بثلاثين سنة *

* وكان في السنة التي مات فيها عوزيا الملك رأيت رب الجنود جالسا على كرسي عال مرتفع
وامتلى البيت من بهائه * والسارافيم قياما حوله * ستة اجنحة للواحد * فباثنين يغطون
وجوههم وباثنين يغطون ارجلهم * وباثنين يطيرون * ويصرخ الآخر للآخر ويقول قدوس
قدوس قدوس رب الجنود * كل الارض مملوءة من بهائه * وارتفع ستر الباب من الصوت الذي
صرخوا به * والبيت امتلى دخانا * فقلت واه شقي انا فاني انا متحير لاني انسان ذي شفتين
نجستين * وانا اسكن في وسط شعب له شفاه نجسة * ورأيت بعيني الملك رب الجنود * وارسل
الي واحد من السارافيم * وبيده جمر نار اخذها بكلبتين من المذبح * ولمس فمي وقال هوذا
هذا لمس شفتيك * فنزع اثامك ويبقي خطاياك * وسمعت صوت الرب يقول من ارسل
ومن يمضي الى هذا الشعب * فقلت هانذا فارسلني *

Iccirco irâ incensus Dominus exercituum 25
in populum suum, injecit in eos manum
suam, & percussit eos, tremefacti sunt
montes, & facta sunt eorum cadavera
ceu fimus in medius viis: his tamen omni-
bus nondum avertit iram suam, sed ma-
nus ejus adhuc est alta; Et mox eriget 26
vexillum gentibus remotis, & adducet
eas ab extremitatibus terræ & ecce ven-
turæ sunt citò ac velociter: Non esurient, 27
neque fatigabuntur, non dormiscent, ne-
que dormient, non deponent cingula sua à
lumbis suis, neque rumpentur corrigiæ
calceorum earum. Hi sunt quorum sa- 28
gittæ sunt acutæ, & arcus tensi : quo-
rum ungulæ equorum saxo duro, &
rotæ curruum rapido vento similes vi-
dentur : Irruunt ut leones, & incu- 29
bant ut catulus leonis. Ita prædam ca-
piet, & rugiet ut leo, & evadet; Et 30
rugiet fremétque contra eos illo die
quasi fremitu maris fluctuantis : &
cùm aspexerint ad cœlum & ad ter-
ram deorsum, ecce tenebræ diræ in
stupore eorum.

CAP. VI.

Revelatio tertia.

Lectio continens visionem quam vidit Esaia filius Amosi tribus annis, vel (ut alii asserunt) triginta annis postquam sublata fuit ab eo prophetia.

P*Reterea contigit anno quo mortuus* 1
est Ozia rex, ut viderem Dominum
exercituum insidentem solio sublimi et al-
to, & ædem repletam esse gloriâ ipsius :
Seraphim quoque circumstantes, quorũ sin- 2
guli senas habebant alas, et binis tegebant
facies suas, binis tegebant pedes suos, &
binis volabant : Et alter ad alterum cla- 3
mabat, ac dicebat; Sanctus, Sanctus, San-
ctus Dominus exercituum : tota terra ple-
na est gloriâ ipsius. Sublatúmque est ve- 4
lum januæ propter vocem quâ clamabant,
& ædes repleta est fumo. Quamobrem 5
dixi, Ah me miserũ, audax equidem sum;
homo sum enim pollutis labiis præditus, et
habito in medio populi habentis labia pol-
luta: & oculis meis vidi regem Dominum
exercituum. Sed missus ad me fuit unus 6
ex illis Seraphim manu suâ ferens carbo-
nem igneum forcipe ex ara correptum : Et 7
tetigit os meum, dixítque; Cùm hic teti-
gerit labia tua, abolentur iniquitates tuæ,
& expiantur peccata tua. Tum audivi 8
vocem Domini dicentis, Quem mittam ?
& quis ibit ad populum istum ? Dixi,
Ecce me, me mittito.

ישעיה : ז

ne & , audiendo Audite : huic populo dices & , Vade : dixit Et
9 ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל־
cor Impingua .cognoscatis ne & , videndo videte & ;intelligatis
10 תבינו וראו ראו ואל־תדעו : השמן לב־
videat fortè ne ,obline ejus oculos & ,aggrava ejus aures & ,hujus populi
העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן־יראה
cõvertatur &,intelligat suo corde &,audiat suis aurib* in &,suis oculis in
בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב
Donec : dixit Et ? Domine Usquequo : dixi Et .ei medeatur &
11 ורפא לו : ואמר עד־מתי אדני ויאמר עד אשר
,homine absque domus & ,habitatore non à civitates desolentur si
אם־שאו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם
Dominus elongabit Et .desolatione desoletur humus &
12 והאדמה תשאה שממה : ורחק יהוה את־
ea in adhuc Et .terræ interiori in derelictio multiplicabit &,hominem
13 האדם ורבה העזובה בקרב הארץ : ועוד בה
,quercus ut &,ulmus sicut:conflagrandum ad erit & convertetur & , decima
עשיריה ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון
.ejus statio sanctitatis semen ,eis in statio ejectione in quibus
אשר בשלכת מצבת בם זרע קדש מצבתה :

CAP. VII. ז

, Jehudah regis Huzijahu filii , Jotham filii Achaz diebus in fuit Et
1 ויהי בימי אחז בן־יותם בן־עזיהו מלך יהודה
rex Remaljahu filius Pechach & ,Aram rex Resin ascendit
עלה רצין מלך־ארם ופקח בן־רמליהו מלך־
potuit non & : eam contra prælium in , Jerusalaim , Israel
ישראל ירושלם למלחמה עליה ולא יכל
: dicendo , David domui est nunciatum Et .eam super expugnare
2 להלחם עליה : ויגד לבית דוד לאמר
cor & , ejus cor se commovit & , Ephraim super Aram Requievit
נחה ארם על־אפרים וינע לבבו ולבב
Dominus dixit Et .venti facibus à sylvæ ligna movere ut ,ejus populi
3 עמו כנוע עצי־יער מפני־רוח : ויאמר יהוה
Sear & ,tu , Achaz occursum in nunc Egredere : Jesahjahu ad
אל־ישעיהו צא־נא לקראת אחז אתה ושאר
in superioris piscinæ aquæductus extremum ad ,tuus filius Jasub
ישוב בנך אל־קצה תעלת הברכה העליונה אל־
: quiesce & ,Observare : eum ad dices Et .fullonis agri via strata
4 מסלת שדה כובס : ואמרת אליו השמר והשקט
titionum caudis duabus à tenerescat ne tuum cor & , timeas ne
אל־תירא ולבבך אל־ירך משני זנבות האודים
.Remaljahu filii & ,Aram & ,Resin nasi ira in , istorum fumigantium
העשנים האלה בחרי־אף רצין וארם ובן־רמליהו :
filius & ,Ephraim , malum Aram te contra inierit consilium quòd Eò
5 יען כי־יעץ עליך ארם רעה אפרים ובן־
, eam suscitemus & , Jehudah in Ascendamus : dicendo ,Remaljahu
6 רמליהו לאמר : נעלה ביהודה ונקיצנה
; ejus medio in regem faciamus regnare & ; nos ad eam perrumpamus &
ונבקענה אלינו ונמליך מלך בתוכה את
non & , consistet Non : Dominus Dominus dixit Sic .Tabal filium
7 בן־טבאל : כה אמר אדני יהוה לא תקום ולא
,Resin Dammesec caput & ,Dammesec Aram caput Etenim .erit
8 תהיה : כי ראש ארם דמשק וראש דמשק רצין
.populo à Ephraim frangetur , anni quinque & sexaginta adhuc &
ובעוד ששים וחמש שנה יחת אפרים מעם :
: Remaljahu filius Someron caput & , Someron Ephraim caput Et
9 וראש אפרים שמרון וראש שמרון בן־רמליהו
.fideles eritis non quia credatis non si
אם לא תאמינו כי לא תאמנו :

Versio VULG. LAT.

9 Et dixit; Vade, & dices popu-
lo huic; Audite audientes, &
nolite intelligere:& videte vi-
sionem, & nolite cognoscere.
10 Excæca cor populi hujus, &
aures ejus aggrava : & oculos
ejus claude : ne fortè videat
oculis suis, & auribus suis au-
diat, & corde suo intelligat,&
11 convertatur, & sanem eum. Et
dixi ; Usquequò,Domine? Et di-
xit ; Donec desolentur civita-
tes absque habitatore, & do-
mus sine homine, & terra re-
12 linquetur deserta. Et longè
faciet Dominus homines, &
multiplicabitur quæ derelicta
13 fuerat in medio terræ. Et ad-
huc in ea decimatio, & con-
vertetur,& erit in ostensionem
sicut terebinthus,& sicut quer-
cus, quæ expandit ramos suos:
semen sanctum erit id, quod
steterit in ea.

CAP. VII.

1 ET factũ est in diebus Achaz
filii Joathan, filii Oziæ regis
Juda,ascendit Rasin rex Syriæ,
& Phacee filius Romeliæ rex
Israel, in Jerusalem, ad præli-
andum contra eam:& non po
2 tuerunt debellare eam.Et nun-
tiaverunt domui David,dicen-
tes ; Requievit Syria super E-
phraim, & commotum est cor
ejus, & cor populi ejus, sicut
moventur ligna sylvarũ à fa-
3 cie venti. Et dixit Dominus
ad Isaiam ; Egredere in occur-
sum Achaz tu, & qui derelict*
est Jasub filius tuus, ad extre-
mum aquæductûs piscinæ su-
perioris in via Agri fullonis.
4 Et dices ad eum;Vide ut sileas:
noli timere, & cor tuum ne
formidet à duabus caudis titi-
onum fumigantium istorum in
ira furoris Rasin regis Syriæ,&
5 filii Romeliæ: Eò quòd consi-
lium inierit contra te Syria in
malum Ephraim, & filius Ro-
6 meliæ, dicentes, Ascendamus
ad Judam, et suscitemus eum,
et avellamus eum ad nos, et
ponamus regem in medio ejus
7 filium Tabeel: Hæc dicit Do-
minus Deus ; Non stabit, et
8 non erit istud : Sed caput Sy-
riæ Damascus, et caput Dama-
sci Rasin : at adhuc sexaginta
et quinque anni, et desinet
9 Ephraim esse populus : Et ca-
put Ephraim Samaria, et ca-
put Samariæ filius Romeliæ.Si
non credideritis, non perma-
nebitis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἶπε, Πορεύθητι, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τού-
τῳ, Ἀκοῇ (θ) ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε,
10 καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐ-
παχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ
τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς (·)
ὀφθαλμοὺς ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς
ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ
καρδίᾳ συνῶσι καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσομαι
11 αὐτούς. Καὶ εἶπα, Ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν,
Ἕως ἂν ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ
κατοικεῖσθαι, καὶ οἶκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώ-
12 πους, καὶ ἡ γῆ καταλειφθήσεται ἔρημος. Καὶ
μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θεὸς τοὺς ἀνθρώ-
πους, καὶ (ι) πληθυνθήσονται οἱ ἐγκαταλειμ-
13 φθέντες ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ ἔτι ἐπ' αὐτῆς ἐστι
τὸ ἐπιδέκατον καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομὴν
ὡς τερέβινθος, καὶ ὡς βάλανος ὅταν (κ)
ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς.

MS.A. (θ) ἀκούσετε, (·) ὀφθαλμοὺς αὐτῶν (ι) οἱ καταλειφθέντες πληθυν-
θήσονται (κ) ἐκπασθῇ

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἄχαζ τοῦ Ἰω-
άθαμ τοῦ υἱοῦ Ὀζίου βασιλέως Ἰούδα, ἀνέβη
(α) Ῥασὶν βασιλεὺς Ἀρὰμ, καὶ Φακεὲ υἱὸς
Ῥομελίου βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἰερουσα-
λὴμ πολεμῆσαι αὐτὴν, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
2 πολιορκῆσαι αὐτήν. Καὶ ἀνηγγέλη εἰς τὸν
οἶκον Δαυίδ, (β) λέγων, Συνεφώνησεν Ἀ-
ρὰμ πρὸς τὸν Ἐφραίμ. καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ
αὐτοῦ, καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, (γ) ὃν
τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος
3 σαλευθῇ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἠσαΐαν,
Ἔξελθε εἰς συνάντησιν Ἄχαζ σὺ, καὶ ὁ
καταλειφθεὶς Ἰασοὺβ (δ) ὁ υἱός σου, πρὸς
τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ (ε) ἀγροῦ τοῦ
4 κναφέως. Καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Φύλαξαι τοῦ
ἡσυχάσαι, καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ ἡ ψυχή σου
ἀσθενείτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν τῶν
καπνιζομένων τούτων· ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ
θυμοῦ μου γένηται, πάλιν ἰάσομαι. καὶ ὁ
5 υἱὸς τοῦ Ἀρὰμ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ῥομελίου, Ὅτι
6 ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν (ζ)· Ἀνα-
βησόμεθα εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ συλλαλήσαν-
τες αὐτοῖς, (η) ἀποστρέψομεν αὐτοὺς πρὸς
ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσομεν (θ) αὐτῆς τὸν υἱὸν
7 Ταβεήλ. Τάδε λέγει κύριος σαβαὼθ,
Οὐ μὴ (ι) μείνῃ ἡ βουλὴ αὕτη, οὐδὲ ἔσται,
8 Ἀλλ' ἡ κεφαλὴ Ἀρὰμ, Δαμασκὸς, καὶ ἡ κε-
φαλὴ Δαμασκοῦ, (κ) Ῥασίμ. ἀλλ' ἔτι ἑξή-
κοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἐκλείψει ἡ βασιλεία
9 Ἐφραὶμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ Ἐφραὶμ Σο-
μόρων, καὶ ἡ κεφαλὴ Σομόρων, υἱὸς τοῦ Ῥο-
μελίου. καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ
συνῆτε.

MS.A. (α) Ῥαασσὼν (β) λέγοντες, (γ) ὅταν ὃν τρόπον (δ) ὁ ἀδ[...]
(ε) τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως. (ζ) περὶ σοῦ, λέγοντες, Ἀναβησόμεθα εἰς τὴν Ἰουδαίαν,
(η) ἀποστρέψωμεν (θ) αὐτοῖς (ι) ἐμμείνῃ (κ) Ῥασείν.

Et dixit, Vade, & dic popu[lo]
huic; Auditu audietis, & non intel[...]
ligetis: & videntes videbitis, [...]
non perspicietis: (e) Incrassatum
est enim cor populi hujus: & au[...]
bus (f) suis graviter audierunt [...]
& oculos compresserunt: ne [...]
videant oculis, & auribus aud[...]
ant, & corde intelligant, & con[...]
vertant se, & (g) sanabo [...]
dixi; usquequò, Domine? Et [...]
Donec desolatæ fuerint [...]
eò quòd non habitentur; & [...]
mus, eò quòd non sint homines [...]
terra derelinquetur deserta. [...]
hæc longè faciet Deus homines [...]
& multiplicabuntur derelicti [...]
per terram: Et adhuc super [...]
erit decimatio: & rursum [...]
deprecationem, sicut terebin[thus]
& sicut glans, cùm exciderit
è theca (h) sua.

CAP. VII.

ET factum est in diebus A[chaz]
filii Joatham, filii Oziæ regis [Ju-]
da, ascendit Rasin rex Aram, [&]
Phacee filius Romeliæ rex [...]
super Hierusalem ad oppugnan-
dam eam: & non potuerunt [...]
pugnare eam. Et annunciatum [...]
in domum David, dicen[tes:]
Consensit Aram cum Ephraim[:]
Et expavit anima ejus, & [ani-]
ma populi sui: quemad[modum]
sylva lignum à spiritu commo-
vetur. Et dixit Dominus ad [...]
Egredere in occursum Achaz [...]
& qui derelictus est Jasub [...]
tuus, ad piscinam superioris [...]
Agri fullonis. Et dices ei, [...]
ut sileas: & noli timere, [...]
nima tua infirmetur à duo[bus]
gnis titionum fumigantium [...]
rum. Cùm enim ira furoris [...]
exstiterit; rursus sanabo. [...]
lius Aram, & filius Romeliæ[:]
Quoniam inierunt consilium [...]
pessimum, (Ascendamus in [...]
am, & colloquentes eis, [...]
mus eos ad nos, & faciemus [...]
gem ejus filium Tabeel,) Hæc [di-]
cit Dominus Sabaoth, Non [...]
consilium hoc, neque erit: Sed [ca-]
put Aram, Damascus; & ca[put]
Damasci, Rasin. Sed adhuc [sexa-]
ginta & quinque annis, [...]
regnum Ephraim à populo, [...]
caput Ephraim Somoron, & [...]
Somoron filius Romeliæ. [...]
credideritis; (b) non intelligetis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ואמר איזיל ותימר לעמא הדין דשמעין משמע ולא מסתכלין וחזו מחזא ולא ידעין :
10 טפש ליבה דעמא הדין ואודנוהי יקר ועינוהי עמעם דלמא יחזון בעיניהון ובאודניהון
11 ישמעון ובליבהון יסתכלון ויתובון וישתבק להון : ואמרית עד אימתי יי ואמר עד
12 דיצדון קרויא מבלי יתיב ובתיא מבלי אנשא וארעא תחרוב ותצדי : וירחק יי ית בני
13 אנשא ויסגון צדיותא בגו ארעא : וישתארון בה חד מן עסרא צדיקיא ויתובון ויהון
לצרבא כבוטמא וכבלוטא דבמתר טרפוהי דמין ליבשין ועד כען אנון רטיבין לקימא
מנהון זרעא כן גלותא דישראל יתכנשון ויתובון לארעהון ארי זרעא דקודשא
נצבתהון :

ז

1 והוה ביומי אחז בר יותם בר עזיה מלך שבטא דבית יהודה סליק רצין מלכא דארם
ופקח בר רמליה מלכא דישראל לירושלם לאגחא קרבא עלה ולא יכיל לאגחא עלה :
2 ואתחוא לבית דוד למימר אתחבר מלכא דארם עם מלכא דישראל למיתי עלוהי וזע
3 ליביה וליבא דעמיה כאשתדיורת אילני חורשא מן קדם רוחא : ואמר יי לישעיה פוק
כען לקדמות אחז את ושאר תלמידך דלא חטו ודתבו מחטאה לסיפי מזיקת בריכתא
4 עליתא די בכבש חקל משטח קצריא : ותימר ליה אשתמר ונוח לא תדחל וליבך לא
יזוע מן קדם תרין מלכיא דאנון כאודיא מתננייא האלין בתקוף רגז רצין וארם ובר
5 6 רמליה : חלף ארי מלך עלך ארם בישא אפרים ובר רמליהו למימר : נסק בארעא
7 דבית יהודה ונחברנון ונשוינון עמנא ונמליך מלכא בניה ית מן דכשר לנא : כדנן
8 אמר יי אלהים לא תקום ולא תהוי : ארי ריש ארם דמשק וריש דמשק רצין ובסוף שתין
9 וחמש שנין יבטלון בית ישראל מלכו : וריש אפרים שמרון וריש שמרון בר רמליה
אם לא תהימנון במלי נביא ארי לא תתקימון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ait, Vade & dic populo huic, Qui audientes audiunt & non intelli[-]
gunt, & videntes vident & nesciunt. Infatua cor populi hujus, & au[res]
ejus aggrava, & oculos ejus obscura, nefortè videant oculis suis, & au[ri-]
bus suis audiant, & cordibus suis intelligant : convertantur, & dimit[tan-]
tur eis. Et dixi : Usquequo Domine ? Et ait : Donec desolentur civita[tes]
absque habitatore,& domus absque homine,& terra deserta sit & deso[le-]
tur. Et longè faciet Dominus filios hominis, & multiplicabitur desola[tio]
in medio terræ. Et relinquentur in ea unus ex decem justi: & converten[-]
tur, & erunt in combustionem, sicut terebinthus & sicut quercus ; qu[æ]
cùm defluunt folia ejus, videntur quasi aridæ,& adhuc retinent humorem[,]
ut ex eis sustentetur semen : sic transmigrationes Israel congregabuntur &
convertentur in terram suam,quia semen sanctum est plantatio eorum.

CAP. VII,

ET factum est in diebus Achaz filii Jotham filii Oziæ regis tribus do[-]
mus Juda ; ascendit Rasin rex Syriæ, & Phechah filius Romeliæ rex Israel
in Hierusalem ad præliandum contra eam, & non potuerunt expugnare
eam. Et nunciaverunt domui David dicentes : Conjunctus est rex Syriæ
cum rege Israel, ut veniat contra eum : & commotum est cor ejus & cor
populi sui sicut moventur ligna sylvæ à facie venti. Et dixit Dominus ad
Esaiam : Egredere nunc in occursum Achaz tu & reliqui discipuli tui
qui non peccaverunt, & qui conversi sunt à peccato, ad extrema aquæ[-]
ductus piscinæ superioris, quæ est in via agri extensionis fullonum. Et
dices ei : Cave, et quiesce ; ne timeas, et cor tuum ne commoveatur à
facie duorum regum istorum, qui sunt quasi titiones fumantes, in ira furo[-]
ris Rasin, et Syriæ, et filii Romeliæ. Pro eo quòd consilium malum inie[-]
runt super te, Syria et Ephraim, et filius Romeliæ, dicentes : Ascendamus
in terram domus Juda, et jungamus et apponamus eos ad nos, et constitua[-]
mus regem in medio ejus,qui nobis placuerit. Hæc dicit Dñs Deus : Non
stabit neq; erit. Quia caput Syriæ Damascus, et caput Damasci Rasin, et in
fine sexaginta et quinq; annorum cessabit regnum domus Israel. Et ca[-]
put Ephraim Samaria, et caput Samariæ filius Romeliæ : si non credide[-]
ritis verbis prophetæ, neque permanebitis.

CAP. VII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 Tum dixit mihi, Vade dictum hâic populo, Audiendo audite, & ne intelligatis; videndo
10 videte & ne cognoscatis. Crassum enim redditum est cor populi hujus, aures suas aggravat, & oculos suos oblinit, ne videat oculis suis, & audiat auribus suis, corde percipiat, pœnitentiam agat, & dimittatur ei. Dicenti
11 autem mihi, Quousque Domine? dixit, Donec vastentur civitates ob penuriam incolarum, & domus ob penuriam hominum, et terra vastetur ac desoletur; Expellat Dominus
12 homines, maxima sit derelictio in terra,
13 Et superstites in ea sit unus è decem, & convertatur, sitque in incendium, quasi terebinthus, & quasi glans quæ effluxit è caliculo suo: semen sanctum est planta ejus.

CAP. VII.

1 Contigit autem diebus Ahazi filii Jothami filii Oziæ regis Judæ, ut ascendentes Rasan rex Aram & Pecah filius Romeliæ rex Israelis in Jerusalem ad oppugnandum eam, non poterint expugnare eam. (Quod cùm perlatum
2 fuisset ad familiam Davidis, conspiràsse *scilicet* Aramum cum Aphremo, tremuit cor ejus & cor populi ipsius, ut tremere *solent* arbores sylvæ vento agitatæ.) Quapropter dixit
3 Dominus ad Esaiam, Egredere obviàm Ahazo, tu & Sariasub filius tuus, ad latus lacûs superioris qui est in via agri fullonis; Et dic ei,
4 Cautus esto, & sileto; ne timeas; neque formidet cor tuum ab his duabus caudis titionum combustorum, ab æstu furoris Rasanis,
5 & filii Romeliæ, Dicentium, Ascendamus contra Judæam, evertamus, & rumpamus
6 eam, & regem constituamus in ea filium Tebaelis. Sic dicit Dominus Deus, Non sub-
7 sistet id, neque fiet. Nam caput Arami Da-
8 mascus, & caput Damasci Rasan: & post sexaginta quinque annos labetur Aphrem è
9 populo: Et caput Aphrem *erit* Samaria, & caput Samariæ filius Romeliæ: quòd si non creditis, neque intelligetis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 فقال اذهب فقل لهذا الشعب سماعا تسمعون ولا تفهمون ونظرا تنظرون ولا تبصرون لان
10 قلب هذا الشعب غلظ وثقلت اذانهم عن السماع وغمضوا عيونهم لئلا ينظروا بعيونهم
ويسمعوا باذانهم ويفهموا بقلوبهم ويرجعوا فاشفيهم * فقلت الى متى يا رب فقال الى ان تقفر
11 المدن من ان لا تسكن والبيوت من ان لا يكون فيها الناس والارض تترك خرابا * ويبعد
12 ذلك يبعد الله الناس والذين استبقوا يتكاثرون على الارض * والموجود عليها اذن العشر
13 ويصير اذن للنهب ومثل البطمة ومثل البلوطة اذ تسقط من غلافها *

* الفصل السابع * الوحي الرابع * وكان في ايام احاز
1 ابن يوثام ابن عوزيا ملك يهوذا صعد راصان ملك ارام وفاقح بن رومليا ملك اسرايل الى
2 اوريشليم لحاربها فلم يستطيعا ان يحاصراها * وخبر في بيت داود فقيل قد تواطا ارام
مع افرايم فضعفت نفسه ونفس شعبه كما يتزعزع عود في الغاب من الريح الشديدة *
3 * الاصحاح الرابع * فقال الرب لاشعياء اخرج لاستقبال احاز انت وياشوب
ابنك الذي بقي لك الى البركة التي لمصعد طريق حقل القصار * وتقول له احتفظ
4 لتسكن ولا تخف ولا تضعف نفسك من هذين العودين الذابلين المحترقين لانه اذا سكن
5 رجز غضبي فاني انا اعود اشفي ايضا * وابن ارام وابن رومليا فانهما تواطيا عليك مشورة
6 شرير قايلين نصعد الى اليهودية ونكلم مع اهلها ونردهم الينا ونملك عليها ابن
7 طابايل * هكذا يقول رب الجنود ضابط الكل لن يثبت هذا الراي ولا يكون * لكن
8 راس ارام دمشق وراس دمشق راصان وبعد خمسة وستين سنة يفنى من مملكة افرايم من
9 الشعب * وراس افرايم شومرون وراس شومرون ابن رومليا فان لم تصدقوا لم تفهموا
* قربان الميلاد فيه بشارة النبي لال داود بميلاد المسيح *

9 *Dixit, Vade, dic populo isti, Audiendo quidem audietis, at non intelligetis; videndo*
10 *videbitis, at non percipietis. Cor enim hujus populi crassum evasit, & graves factæ sunt aures eorum quominùs audiant, & oculos suos occluserunt quominùs videant oculis suis, audiant auribus suis, & corde suo intelligant, convertantur, & sanè eos.*
11 *Cùmque dixissem, Quousque Domine? Donec, inquit, desertæ sint urbes ita ut non habitentur, & domus ita ut nullus in eis maneat homo, & terra relinquatur deserta.*
12 *Posthæc verò amovebit Deus homines; & qui superstites fuerint, multiplicabuntur super terram.*
13 *Quod autem adhuc in ea reperietur, decima pars erit: & fiet adhuc in direptionem, & ut terebinthus, & ut glans cùm ex acetabulo suo defluxerit.*

CAP. VII.

Revelatio quarta.

1 *Contigit præterea temporibus Hazi filii Joathami filii Oziæ regis Judæ, ut Rasan rex Aramæus, & Phacah filius Romeliæ rex Israelis ascenderent in Jerusalem ad expugnandam eam, nec potuerint*
2 *obsidere eam. Nuntiatum ergò fuit in domo Davidis à quibusdam dicentibus, Jam conspiravit Aramæus cum Aphremo: quarè debilitatus est animus ejus & animus populi ipsius, ut concuti solet lignum in sylva à vento rapido.*

Textus quartus.

3 *Quamobrem dixit Dominus ad Esaiam, Egredere in occursum Ahazi, tu et Jasub filius tuus qui tibi superstes est, ad lacum qui est in clivo viæ agri fullonis; Et di-*
4 *ces ad eum, Cura ut sis tranquillus, et ne metuas, neque mollescat animus tuus propter gemina ista ligna, geminas caudas combustas, quoniam licèt cessat furor indignationis meæ, ego tamen conversus*
5 *iterum sanabo. Et de filio quidem Arami, et filio Romeliæ, qui perniciosum in te consilium inière dicentes; Ascendamus in Ju-*
6 *dæam, incolas ejus alloquamur, reducamus eos ad nos, et regē constituamus super eam*
7 *filium Tabaelis; Sic dicit Dominus exercituum omnipotens, Haudquaquam subsistet neque succedet ejusmodi consilium:*
8 *Sed caput Arami Damascus, et caput Damasci Rasan: & post annos sexaginta quinque regnum Aphremi populo deficiet;*
9 *Et caput Aphremi Samaria, & caput Samariæ filius Romeliæ: & nisi credideritis, non intelligetis.*

Lectio Nativitatis, continens annuntiationem prophetæ ad gentem Davidis, de nativitate Christi.

ישעיה : ז

Pete : dicendo , Achaz ad loqui DOMINUS adjecit Et
10 ויוסף יהוה דבר אל־אחז לאמר : שאל־
11 , postulando profunda : tuo Deo DOMINO cum à signum tibi
לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה
, petam Non : Achaz dixit Et .excelsum in teipsum eleva vel
12 או הגבה למעלה : ויאמר אחז לא־אשאל
nunc Audite : dixit Et .DOMINUM tentabo non &
13 ולא־אנסה את־יהוה : ויאמר שמעו־נא
, homines fatigare vobis à parum Nunquid : David domus
בית דוד המעט מכם הלאות אנשים
Dominus dabit Ideo ? meum Deum etiam labore afficiatis quòd
14 כי תלאו גם את־אלהי : לכן יתן אדני
pariens & , prægnans virgo Ecce : signum vobis ipse
הוא לכם אות הנה העלמה הרה וילדת
mel & Butyrum .el-Himmanu ejus nomen vocabis & , filium
15 בן וקראת שמו עמנואל : חמאה ודבש
Nam .bonum eligere & , malo in reprobare ipsum sciendum ad , comedet
16 יאכל לדעתו מאוס ברע ובחור בטוב : כי
; bono in eligere & , malo in reprobare puer sciat antequam
בטרם ידע הנער מאוס ברע ובחור בטוב
duorum facibus à fastidiens tu quam , humus derelinquetur
תעזב האדמה אשר־אתה קץ מפני שני
super & , te super DOMINUS Adducet .suorum regum
17 מלכיה : יביא יהוה עליך ועל־
non qui , dies tui patris domum super & , tuum populum
עמך ועל־בית אביך ימים אשר לא־
regem , Jehudah desuper Ephraim recedere die à venerunt
באו למיום סור־אפרים מעל יהודה את מלך
DOMINUS sibilabit illa die in , erit Et .Assur
18 אשור : והיה ביום ההוא ישרק יהוה
, api & ; Ægypti fluminum extremo in quæ muscæ
לזבוב אשר בקצה יארי מצרים ולדבורה
ipsi omnes requiescent & , venient Et .Assur terra in quæ
19 אשר בארץ אשור : ובאו ונחו כלם
omnibus in & , petrarum scopulis in & , vastitatum torrentibus in
בנחלי הבתות ובנקיקי הסלעים ובכל
illa die. In .vilibus arboribus universis in & , albis spinis
20 הנעצוצים ובכל הנהללים : ביום ההוא
flumen trans in mercede conducta novacula in Dominus radet
יגלח אדני בתער השכירה בעברי נהר
etiam & , pedum crinem & caput , Assur rege in
במלך אשור את־הראש ושער הרגלים וגם
consumpsit illa die in , erit Et .consumet barbam
21 את־הזקן תספה : והיה ביום ההוא יחיה־
multitudine præ , erit Et .oves duas & , bovis vitulam vir
22 איש עגלת בקר ושתי־צאן : והיה מרב
comedet mel & butyrum nam : butyrum comedet , lac facere
עשות חלב יאכל חמאה כי־חמאה ודבש יאכל
erit illa die in erit Et .terræ medio in residuus omni
23 כל־הנותר בקרב הארץ : והיה ביום ההוא יהיה
, argentei mille in vites mille ibi fuerit quo locus omnis
כל־מקום אשר יהיה־שם אלף גפן באלף כסף
ingredietur arcu in & sagittis In .erit sentem in & , veprem in
24 לשמיר ולשית יהיה : בחצים ובקשת יבא
montes omnes Et .terra omnis erit sentis & vepris quia : illuc
25 שמה כי־שמיר ושית תהיה כל־הארץ : וכל ההרים
vepris timor illac veniet non , sarrientur sarculo in qui
אשר במעדר יעדרון לא־תבוא שמה יראת שמיר
.pecoris conculcationem in & , bovis missionem in erit & , sentis &
ושית והיה למשלח שור ולמרמס שה :

Versio VULG. LAT.

10 Et adjecit Dominus loqui ad
11 Achaz, dicens; Pete tibi signum à Domino Deo tuo in profundum inferni, sive in ex-
12 celsum suprá. Et dixit Achaz; Non petam, & non tentabo
13 Dominum. Et dixit, Audite ergò domus David: Numquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis
14 & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabitur
15 nomen ejus Emmanuel. Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum, & eligere
16 bonum. Quia antequàm sciat puer reprobare malum, & eligere bonum, derelinquetur terra, quàm tu detestaris, à facie duorum regum suorum.
17 Adducet Dominus super te, & super populum tuum, & super domú patris tui, dies qui non venerunt à diebus separationis Ephraim à Juda cum rege
18 Assyriorum. Et erit in die illa: Sibilabit Dominus muscæ, quæ est in extremo fluminum Ægypti, & api, quæ est in ter-
19 ra Assur, Et venient, & requiescent omnes in torrentibus vallium, & in cavernis petrarum, & in omnibus frutetis,
20 & in universis foraminibus. In die illa radet Dominus in novacula conducta, in his qui trans flumen sunt, in rege Assyriorú, caput et pilos pedum,
21 & barbam universam. Et erit in die illa: Nutriet homo vac-
22 cam boum & duas oves, Et præ ubertate lactis comedet butyrum: butyrum enim & mel manducabit omnis qui relictus fuerit in medio ter-
23 ræ. Et erit in die illa: Omnis locus ubi fuerint mille vites, mille argenteis, in spi-
24 nas & in vepres erunt. Cum sagittis & arcu ingredientur illuc: vepres enim & spinæ
25 erunt in universa terra. Et omnes montes, qui in sarculo sarrientur, non veniet illuc terror spinarum & veprium, & erit in pascua bovis, et in conculcationem pecoris.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαι τῷ (*) Ἄχαζ,
11 λέγων, Αἴτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου εἰς βάθος, ἢ εἰς ὕψος.
12 Καὶ εἶπεν Ἄχαζ, Οὐ μὴ αἰτήσω, (λ) οὐδὲ μὴ
13 πειράσω κύριον. Καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε δὴ οἶκος Δαυίδ· μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς κυρίῳ παρέχετε
14 ἀγῶνα; Διὰ τοῦτο δώσει κύριος (μ) αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ (ν) λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέ-
15 σεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. Βούτυρον καὶ μέλι φάγεται· πρὶν ἢ γνῶναι αὐτὸν (ξ) ἢ προελέσθαι πονηρά, ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν.
16 Διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πονηρίᾳ, (ο) ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ γῆ ἣν σὺ φοβῇ, ἀπὸ προσώπου (π) τῶν δύο βασιλέων.
17 Ἀλλὰ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὔπω ἥκασιν ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν Ἐφραὶμ ἀπὸ Ἰούδα τὸν βασιλέα τῶν Ἀσσυρίων.
18 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συριεῖ κύριος μυίαις, ὃ κυριεύσει (ρ) μέρος ποταμοῦ Αἰγύπτου, καὶ τῇ μελίσσῃ, ἥ ἐστιν
19 ἐν χώρᾳ Ἀσσυρίων. Καὶ ἐλεύσονται πάντες (σ) ἐν ταῖς φάραγξι τῆς χώρας, καὶ ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν, καὶ εἰς τὰ
20 σπήλαια, καὶ (τ) εἰς πᾶσαν ῥαγάδα. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος (υ) ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμισθωμένῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως Ἀσσυρίων, τὴν κεφαλήν, καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν, καὶ τὸν πώ-
21 γωνα ἀφελεῖ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θρέψει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν, καὶ
22 δύο πρόβατα· Καὶ ἔσται ἀπὸ τοῦ πλεῖστον (φ) ποιεῖν γάλα, βούτυρον καὶ μέλι φάγε-
23 ται πᾶς ὁ καταλειφθεὶς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πᾶς τόπος οὗ ἐὰν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σίκλων, εἰς χέρσον ἔσονται, (χ) καὶ εἰς ἄκανθαν.
24 Μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος εἰσελεύσονται ἐκεῖ· ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσται πᾶσα
25 ἡ γῆ, Καὶ πᾶν ὄρος (ψ) ἠροτριωμένον ἀροτριαθήσεται, οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος· ἔσται γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου, καὶ (ω) καταπάτημα βοός.

MS.A. (*) Ἀχαάζ, (λ) οὐδ᾽ οὐ μὴ (μ) αὐτοῖς (ν) ἕξει, (ξ) προ[illegible] πονηρά, ἐκλέξεται τὸ ἀγαθόν, (ο) τοῦ ἐκλέξασθαι (π) αὐτῶν. [illegible] (ρ) μέρους (σ) καὶ ἀναπαύσονται ἐν ταῖς (τ) ἐπὶ πᾶσαν ῥαγάδα, [illegible] παντὶ ξύλῳ. Ἐν τῇ (υ) τῷ ξυρῷ τῷ μεγάλῳ, καὶ μεμεθυσμένῳ, [illegible] πέραν (φ) ποιεῖν (χ) καὶ ἀκάνθας. (ψ) ἀροτριώμενον ἀροτρια[illegible]γεται. καὶ οὐ (ω) εἰς καταπάτημα

Et adjecit Dominus loqui ad [illegible] chaz, dicens; Pete tibi signum [illegible] Domino Deo tuo (ζ) in profund[illegible] sive in excelsum. Et dixit Achaz [illegible] Non petam, neque tentabo Do[illegible] num. Et dixit; Audite nunc, do[illegible] mus David: (d) Numquid parum vobis est certamen præbere homi[illegible] nibus? & quomodo Domino præ[illegible] betis certamen? Propterea dabit Dominus ipse vobis signú. Ecce virgo in utero concipiet, & pariet filium, & (f) vocabis nomen ejus Emmanuel; Butyrum & mel comedet; antequàm sciat (g) aut præ[illegible] ligere mala, eligere bonum. Quo[illegible] niam antequàm cognoscat puer bo[illegible] num, vel malum; repellet malum, eligendo bonum: Et dere[illegible] quetur terra, quam tu times, à fa[illegible] cie duorum regum. Sed addu[illegible] cet Dominus super te, & super populum tuum, & super domum patris tui, dies, qui nondum ve[illegible] nerunt; ex qua die abstulit E[illegible] phræm à Juda, regem Assyriorum. Et erit, in die illa sibilabit Domi[illegible] nus muscis, (h) qui dominabitur parti fluminis Ægypti, & api, quæ est in regione Assyriorum. Et venient omnes in convallibus regionis, & in cavernis petra[illegible] rum, & in speluncis, & in omnem (i) fissuram. In die illa radet Dominus in novacula [illegible] conducta trans flumen (l) regis Assyriorum caput, et pilos pedum & barbam auferet. Et erit in die illa nutriet homo vaccam [illegible] um, & duas oves. Et erit ex plurima potione lactis, buty[illegible] rum & mel comedet omnis relictus super terram. Et erit in die illa omnis locus, ubi fuerint mille vi[illegible] tes mille siclorum, in desertum e[illegible] runt, & in spinam: Cum sagittis & arcu ingredientur illuc: quo[illegible] niam desertú & spina erit omnis terra: Et omnis mons aratus a[illegible] rabitur. Non superveniet illuc timor. Erit enim pro solitudine & spina in pastum ovis, & in con[illegible] culcationem bovis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ואוסיף נביא דיי למללא עם אחז למימר : שאל לך אתא מן קדם יי אלהך שאל
11 די יתעבד לך נס על ארעא או תתחזי לך את בשמיא : ואמר אחז לא אשאל
12 ולא אנסי קדם יי : ואמר שמעו כען בית דוד הזער לכון דאתון מהלן ית נבייא ארי
13 תהלון אף ית פתגמי אלהי : בכן יתן יי הוא לכון אתא הא עולמתא מעדיא ותליד
14 בר ותקרי שמיה עמנו אל : שמן ודבש ייכול עד לא ידע עולמא לרחקא בישא
15 ולקרבא טבא : ארי עד לא ידע עולמא לרחקא בישא ולקרבא טבא תתרטיש
16 ארעא די את מעיק מן קדם תרין מלכהא : ייתי יי עלך ועל עמך ועל בית אבוך
17 יומן דלא אתו למיומא דאתפליגו בית ישראל על דבית יהודה ית מלכא דאתור :
ויהי בעדנא ההיא יכלי יי לעם קטרי משירית גבריא דסגיאין כדבוביא וייתנון מסיפי
18 ארעא דמצרים ולעוזי משריתא דאנון תקיפין כדבריתא וייתנון מסיפי ארעא
דאתור : וייתון וישרון כולהון ברחובי קרויא ובשקיפי כיפיא ובכל מדברי נעצוציא
19 ובכל בתי תושבחתא : בעדנא ההיא יקטול יי בהון כמא דמתקטיל בחרבא חריפא
20 בסבביא ובמנריא בעברי נהרא במלכא דאתור ית מלכא וית משריתיה ואף ית
שלטוניא כחדא ישצי : ויהי בעדנא ההיא יקים גבר עגלת תורין ותרין ען :
21 ויהי מסני טוב משח יכול שמן ארי שמן ודבש יתפרנסון כל צדיקיא דאשתארון בגו
22 ארעא : ויהי בעדנא ההיא יהי כל אתר דיהון תמן אלף גופנין שוין באלף מנין
23 כסף להובאי ובור יהי : בגירין ובקשתן יהכון לתמן ארי הובאי ובור תהי כל
24 ארעא : וכל טוריא דבית יהודה די במעדר יתפלחון לא תיעול לתמן דחלת הובאי
25 ובור ויהי לבית ארבעה בקרן דתורין ולבית משרי עדרין דען :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et addidit propheta Domini loqui cum Achaz, dicens: Pete tibi [illegible]
signum à facie Domini Dei tui: pete ut fiat tibi miraculum super te[illegible]
ram, aut videatur *tibi* signum in cœlis. Et dixit Achaz: Non pe[illegible]
tam, & non tentabo in conspectu Domini. Et dixit: Audite nunc [illegible]
domus David; Nunquid parum vobis est quòd molesti estis propheti[illegible]
quia molesti estis etiam verbis Dei mei? Propterea dabit Dominus vo[illegible]
bis signum: Ecce virgo concipiet, & pariet filium, & vocabit nomen
ejus Emanuel. Butyrum & mel comedet, donec sciat *puer* reprobare
malum, & eligere bonum. Quoniam antequam sciat puer reprobare
malum & eligere bonum, derelinquetur terra, pro qua tu tribularis [illegible]
pateris à facie duorum regum ejus. Adducet Dominus super te & super
populum tuum, & super domum patris tui, dies, qui *non* venerunt [illegible]
die separationis domus Israel à domo Juda cum rege Assyriæ. Et erit in
tempore illo, clamabit Dominus ad populum accinctum exercitu[illegible]
fortium qui multi sunt sicut muscæ; & adducet eos de *finibus terræ*
Ægypti, & exercitus fortes, qui fortes sunt sicut apes: & adducet eos
de finibus terræ Assyriæ. Et venient & habitabunt omnes in plateis ci[illegible]
tatum, & in scissuris petrarum, & in omnibus desertis ubi sunt carecta, &
in omnibus domibus laudis. In tempore illo occidet illos Dominus, sicut
qui occidunt in gladio acuto, in fustibus & in serris trans flumen cum
regem Assyriæ: regem *& exercitus suos*, & etiam potentes simul con[illegible]
met. Et erit in tempore illo: Nutriet vir vitulam boum & duas oves. Et
erit, præ multitudine bonitatis pinguedinis comedet butyrum; quia butyro
& melle nutrientur omnes justi qui relicti fuerint in medio terræ. Et erit
in tempore illo; Omnis locus in quo fuerint mille vites, quarum pretium
erat mille drachmæ argenti, in spinas, & vepres erit. Cum sagittis & arcu
ibút illuc, quia vepres & spinæ erút in universa terra. Et omnes montes [illegible]
mus Juda, qui in sarculo coluntur; non veniet illuc timor spinarú et vepr[illegible]
um, et erit in locum accubationis boum, et in locum mansionis gregis ovium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܘܣܦ ܡܪܝܐ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡ ܐܚܙ ܘܐܡܪ܂ * ܫܐܠ ܠܟ ܐܬܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ܂ ܒܥܘܡܩܐ ܫܐܠ܂ ܐܘ ܒܪܘܡܐ ܠܥܠ܂ * ܘܐܡܪ ܐܚܙ܂ ܠܐ ܐܫܐܠ܂ ܘܠܐ ܐܢܣܐ ܠܡܪܝܐ܂ * ܘܐܡܪ܂ ܫܡܥܘ ܒܝܬ ܕܘܝܕ܂ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܠܟܘܢ ܕܡܠܐܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܐܠܗܐ ܡܠܐܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܬܠ ܡܪܝܐ ܗܘ ܠܟܘܢ ܐܬܐ܂ ܗܐ ܒܬܘܠܬܐ ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ ܒܪܐ܂ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܥܡܢܘܐܝܠ܂ * ܚܡܐܬܐ ܘܕܒܫܐ ܢܐܟܘܠ܂ ܥܕܡܐ ܕܢܕܥ ܠܡܣܠܝܘ ܒܒܝܫܬܐ ܘܠܡܓܒܐ ܛܒܬܐ܂ * ܥܕܠܐ ܓܝܪ ܢܕܥ ܛܠܝܐ ܠܡܣܠܝܘ ܒܒܝܫܬܐ ܘܠܡܓܒܐ ܛܒܬܐ܂ ܬܫܬܒܩ ܐܪܥܐ ܕܐܢܬ ܕܚܠ ܐܢܬ ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܝܗܘܢ ܡܠܟܝܗ܂ * ܢܝܬܐ ܡܪܝܐ ܥܠܝܟ ܘܥܠ ܥܡܟ ܘܥܠ ܒܝܬ ܐܒܘܟ܂ ܝܘܡܬܐ ܕܠܐ ܐܬܘ܂ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܥܒܪ ܐܦܪܝܡ ܡܢ ܝܗܘܕܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ܂ * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ܂ ܢܫܪܩ ܡܪܝܐ ܠܕܒܒܐ ܕܒܣܛܪ ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܨܪܝܢ܂ ܘܠܕܒܘܪܝܬܐ ܕܒܐܪܥܐ ܕܐܬܘܪ܂ * ܘܢܐܬܘܢ ܘܢܫܪܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܚܠܐ ܕܚܪܒܬܐ ܘܒܢܩܥܐ ܕܟܐܦܐ ܘܒܟܠܗܘܢ ܣܕܩܝܗܝܢ܂ * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܢܓܠܚ ܡܪܝܐ ܒܣܦܪܐ ܪܘܝܬܐ ܕܥܒܪ ܢܗܪܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ܂ ܪܫܐ ܘܣܥܪܐ ܕܪܓܠܐ܂ ܘܐܦ ܕܩܢܐ ܢܣܝܦ܂ * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ܂ ܢܪܒܐ ܓܒܪܐ ܥܓܠܬܐ ܕܬܘܪܐ ܘܬܪܬܝܢ ܥܢܐ܂ * ܘܢܗܘܐ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܚܠܒܐ ܕܢܥܒܕܘܢ ܢܐܟܘܠ ܚܡܐܬܐ܂ ܚܡܐܬܐ ܓܝܪ ܘܕܒܫܐ ܢܐܟܘܠ ܟܠ ܕܢܫܬܚܪ ܒܐܪܥܐ܂ * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ܂ ܟܠ ܐܬܪ ܕܢܗܘܘܢ ܒܗ ܐܠܦ ܓܦܢܐ ܒܐܠܦ ܕܟܣܦܐ܂ ܠܟܘܒܐ ܘܠܬܘܒܠܐ ܢܗܘܐ܂ * ܒܓܐܪܐ ܘܒܩܫܬܐ ܢܥܠܘܢ ܠܬܡܢ܂ ܡܛܠ ܕܟܘܒܐ ܘܬܘܒܠܐ ܢܗܘܐ ܟܠܗ ܐܪܥܐ܂ * ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܕܒܡܪܐ ܡܬܦܠܚܝܢ܂ ܠܐ ܢܥܠ ܠܬܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܟܘܒܐ ܘܬܘܒܠܐ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܠܡܪܥܝܬܐ ܕܬܘܪܐ ܘܠܕܘܫܐ ܕܥܢܐ܂

Tum subdidit Dominus dicens ad Ahazum 10
Pete tibi signum à Domino Deo tuo: in 11
imo profundo pete, aut in excelso sublimi.
Dixit autem Ahaz, Non petam, neque ten- 12
tabo Dominum Deum meum. Dixit ille, Au- 13
dite domus Davidis: Parva res est apud vos
fatigare virum, nisi fatigetis etiam Deum
meum? Propterea dabit vobis Dominus 14
Deus signum. Ecce virgo concipiet & pa-
riet filium, & vocabitur nomen ejus Ama-
nuel. Butyrum & mel comedet, ut sciat ab- 15
horrere à malo & eligere bonum. Nam ante- 16
quam sciat puer iste abhorrere à malo & eli-
gere bonum, derelinquetur terra quam tu
detestaris causâ duorum regum ejus. Domi- 17
nus adducet super te, super populum tuum,
& super domum patris tui, tempora qualia
nunquam venerunt ab eo die quo Aphre-
mum è Judæa transtulit rex Athur. Fiet eo- 18
dem tempore ut sibilante Domino ad muscas
quæ sunt ad ripas fluviorum Ægypti, & ad
vespas quæ sunt in terra Athur; Veniant & 19
confideant omnes in valle Jathoth, in hiati-
bus petræ, & in rimis quibusque. Eodem 20
tempore Dominus novaculâ ebriâ trans flu-
vium abradet, regem Athur ab ejus capite
usque ad pilos pedum ejus; etiam barbam
ejus auferet. Erit etiam eodem tempore, ut 21
nutriente aliquo vitulam bovinam & duas
oves, Contingat ut præ copia lactis quod 22
præbebunt, comedat butyrum: mel enim
ac butyrum comesturus est quicunque su-
perstes manserit in terra. Fiet etiam eo- 23
dem tempore, ut omnis locus in quo fu-
erint mille vites, constans mille argenteis;
in vepretum ac spinetum vertatur, Ita ut 24
nonnisi cum sagittis & arcubus ingredian-
tur illuc: nam vepribus ac spinis implebi-
tur universa terra. Omnes verò montes 25
quos sulcabat aratrum, sulcabuntur; nec in-
trabit illuc metus veprium aut spinarum,
sed erunt *ibi* pascua boum, & locus tritus
à pecudibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعاد الرب يتكلم مع احاز قايلا * سل لك آية من الرب الهك في العمق او في
العلو * فقال احاز لا اسال ولا اجرب الرب * قال اسمعوا يا بيت داود * هل صغير
عندكم ان تعنوا الناس جهادا * فكيف تعنون الرب جهادا * لاجل هذا يعطيكم
الرب نفسه آية * ها العذري تحبل وتلد ابنا * ويدعون اسمه عمانويل * وياكل
الزبد والعسل * من قبل ان يعلم ان يرذل الشر يختار الخير * من اجل انه قبل ان
يعلم الصبي خيرا او شرا يرذل الشر ليختار الخير * وستبقى الارض التي انت خايف
عليها من وجه هذين الملكين * لكن يجلب الله عليك وعلى شعبك وعلى بيت
ابيك اياما لم تات قط * منذ يوم صرف افرايم عن يهودا ملك الموصليين * ويكون
في ذلك اليوم ويجلب الرب بذباب الذي يسود ناحية نهر مصر * والنحلة التي في بلد
الموصليين * وياتون جميعا ويسكنون في اودية الكورة * وفي ابنية الصخور وفي
المغاير * وفي كل سعف * وفي كل سياج * في ذلك اليوم يحلق الرب بموسى العظيم الكايد
الذي هو عبر نهر ملك الموصليين * الراس وشعر الرجلين * وينزع لحيته * ويكون
في ذلك اليوم يعلف الانسان عجلة من بقر وشاتين * ويكون من ان تصنع
كثيرا ياكل زبدا وعسلا كل من يبقى على الارض * ويكون في ذلك اليوم
كل موضع حيث ان يكون فيه الف كرمة بالف مثقال * يصيرن للبور والسوك
بسهم وقوس يدخلون هناك * لان بورا وسوكا تصير كل الارض * وكل جبل
يحرث بحرث * ولا ياتي هناك خوف * لان من البور والسوك يصير مرعى الكرم وربع
البقر *

* *Rursus allocutus est Dominus Ahazum,* 10
dicens; Pete tibi signum à Domino 11
Deo tuo, in profundo sive in excelso.
Respondit Ahaz, Non petam, neque 12
tentabo Dominum. Dixit, Audite O 13
domus Davidis: Non parvi momenti
res est apud vos molestiam hominibus
præbere? quomodò ergò molestiam Do-
mino præbetis? Propter hoc dat vo- 14
bis ipsemet Dominus signum. Ecce vir-
go concipiet parturiétque filium, & vo-
cabunt nomen ejus Emmanuel. Buty- 15
rum & mel comedet, & antequam
sciat malum detestari, eliget bonum: 16
Priusquam enim sciat puer iste bonum
aut malum, detestabitur malum, ut
bonum eligat. Et terra pro qua tu
metuis à conspectu horum duorum re-
gum, perdurabit quidem; *At adducet* 17
Deus contra te, contra populum tuum,
& contra domum tuam paternam, tem-
pora qualia nunquam evenêre ab eo die
quo Aphremum ab Judæa traduxit rex
Assyriorum. Eodem quoque tempore con- 18
tinget, ut adducat Dominus muscas quæ
vigent ad oram fluminis Ægypti, & a-
pes quæ sunt in regione Assyriorum:
Quæ simul venientes considebunt in val- 19
libus hujus provinciæ, in foraminibus
petrarum, in speluncis, in omnibus loca-
tibus, & in cunctis arboribus. Eodem 20
tempore Dominus novaculâ suâ magnâ
& acutâ, hoc est, transfluviali rege As-
syriorum, caput & pilos pedum abra-
det; ejúsque barbam detondebit. Eodem 21
etiam tempore continget, ut nutriat quis
vitulum de bobus & duas oves
Fiétque ut præ multo lacte quod fa- 22
cient, butyrum & mel comedat qui-
cunque reliquus fuerit super terram.
Præterea continget eodem tempore, ut 23
quivis locus in quo fuerint mille vites
mille siclis coëmptæ, vertatur in soli-
tudinem ac spinas. Adeóque cum sa- 24
gitta & arcu ingredientur illuc; quan-
doquidem in solitudinem & spinas de-
fecerit universa terra. Omnis autem 25
mons ad arandum idoneus, arabitur;
nec ullus eo metus accedet: quoniam
ex inculto & spinoso evadet pascua
agnorum, & locus in quo boves uber-
rimè pascentur.

ישעיה : ח

CAP. VIII. ח

scribe,& ,grande volumen tibi Tolle : me ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אלי קח־לך גליון גדול וכתב
.prædam acceleravit spolium festinandum ad : hominis stylo in eo in
עליו בחרט אנוש למהר שלל חש בז׃
, sacerdotem ,Uriah , fideles testes mihi faciam testificari Et
2 ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן
, prophetissam ad accessi Et .Jeberechiahu filium Zechariahu &
3 ואת־זכריהו בן־יברכיהו׃ ואקרב אל־הנביאה
Voca : me ad Dominus dixit Et .filium peperit &,concepit &
ותהר ותלד בן ויאמר יהוה אלי קרא
antequam Quia .prædam acceleravit spolium Festinando : ejus nomen
4 שמו מהר שלל חש בז׃ כי בטרם
, Dammesec facultatem tollet,mea mater & mi pater,vocare puer sciat
ידע הנער קרא אבי ואמי ישא את־חיל דמשק
Dominus adjecit Et .Assur regis faciei ad Someron spolium &
5 ואת שלל שמרון לפני מלך אשור׃ ויסף יהוה
iste populus reprobavit quod eo Pro : dicendo ,adhuc me ad loqui
6 דבר אלי עוד לאמר׃ יען כי מאס העם הזה
filio & ,Resin cum gaudium & ,leniter euntes , Siloach aquas
את מי השלח ההלכים לאט ומשוש את־רצין ובן־
eos super faciens ascendere Dominus ecce ideo Et .Remaljahu
7 רמליהו׃ ולכן הנה אדני מעלה עליהם
, Assur regem , multas & , fortes fluminis aquas
את־מי הנהר העצומים והרבים את־מלך אשור
ibit & ,ejus decursus omnes super ascendet &,ejus gloriam omnem &
ואת־כל־כבודו ועלה על־כל־אפיקיו והלך
, transibit & ,inundabit ,Jehudah per transibit Et .ejus ripas omnes super
8 על־כל־גדותיו׃ וחלף ביהודה שטף ועבר
plenitudo ,ejus alarum extensiones erit & : pertinget collum ad usque
עד־צואר יגיע והיה מטות כנפיו מלא
,conterimini & ,populi Confringimini .el-Himmanu tuæ terræ latitudinis
9 רחב ארצך עמנו אל׃ רעו עמים וחתו
:conterimini & ,vos accingite:terræ longinqui universi auribus percipite &
והאזינו כל מרחקי־ארץ התאזרו וחתו
: dissipabitur & , consilium Consiliamini .conterimini & ,vos accingite
10 התאזרו וחתו׃ עצו עצה ותפר
sic Nam .el-Himmanu quia , stabit non & , verbum loquimini
11 דברו דבר ולא יקום כי עמנו אל׃ כי כה
eundo ab me erudivit & ,manus fortitudine In : me ad Dominus dixit
אמר יהוה אלי כחזקת היד ויסרני מלכת
, conjuratio , dicatis Non .dicendo ,hujus populi via in
12 בדרך העם־הזה לאמר׃ לא־תאמרון קשר
ejus timorem & : conjuratio ,iste populus dicet quæ omnia ad
לכל אשר־יאמר העם הזה קשר ואת־מוראו
ipsum exercituum Dominum .pavebitis non & ,timebitis non
13 לא־תיראו ולא תעריצו׃ את־יהוה צבאות אתו
erit Et .vester pavor ipse & , vester timor ipse & , sanctificabitis
14 תקדישו והוא מוראכם והוא מעריצכם׃ והיה
duabus ,offensionis petram in & ,percussionis lapidem in & ,sanctuarium in
למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני
.Jerusalaim habitanti rete in & ,laqueum in ,Israel domibus
בתי ישראל לפח ולמוקש ליושב ירושלם׃
, irretientur & ,conterentur & ,cadent & , plurimi his in impingent Et
15 וכשלו בם רבים ונפלו ונשברו ונוקשו
.meis discipulis cum legem obsigna , contestationem Liga .capientur &
16 ונלכדו׃ צור תעודה חתום תורה בלמדי׃

Versio VULG. LAT.

CAP. VIII.

1 ET dixit Dominus ad me; Su-
me tibi librum grandem, &
scribe in eo stylo hominis; Ve-
lociter spolia detrahe, citò præ-
2 dare. Et adhibui mihi testes fi-
deles, Uriam sacerdotem, &
Zachariam filium Barachiæ:
3 Et accessi ad prophetissam, &
concepit, & peperit filium. Et
dixit Domin' ad me; Voca no-
men ejus, Accelera spolia de-
4 trahere: Festina prædari. Quia
antequàm sciat puer vocare pa-
trem suū & matrem suam, au-
feretur fortitudo Damasci, &
spolia Samariæ, corā rege As-
5 syriorum. Et adjecit Dominus
6 loqui ad me adhuc, dicens; Pro
eo quòd abjecit populus iste a-
quas Siloë, quæ vadunt cum
silentio, & assumpsit magis
7 Rasin, & filium Romeliæ: Pro-
pter hoc ecce Dominus addu-
cet super eos aquas fluminis
fortes & multas, regem Assy-
riorum, & omnem gloriam e-
jus: & ascendet super omnes
rivos ejus, & fluet super uni-
8 versas ripas ejus, Et ibit per
Judam, inundans, & transiens
usque ad collum veniet. Et erit
extensio alarum ejus, implens
latitudinem terræ tuæ, O Em-
9 manuel. Congregamini popu-
li, & vincimini, & audite uni-
versæ procul terræ: conforta-
mini, & vincimini, accingite
10 vos & vincimini: Inite consi-
lium, & dissipabitur: loquimini
verbum, & non fiet: quia no-
11 biscum Deus. Hæc enim ait
Dominus ad me; Sicut in ma-
nu forti erudivit me, ne irem
12 in via populi huj', dicens; Non
dicatis, Conjuratio: omnia enim
quæ loquitur populus iste, con-
juratio est: & timorem ejus ne
13 timeatis, neque paveatis. Do-
minum exercituum ipsum san-
ctificate: ipse pavor vester, &
14 ipse terror vester. Et erit vobis
in sanctificationem. In lapidem
autem offensionis, et in petram
scandali, duabus domibus Is-
rael, in laqueum & in ruinam
15 habitantib' Jerusalem. Et of-
fendent ex eis plurimi, & ca-
dent, & conterentur, & irre-
16 tientur, & capientur. Liga te-
stimonium, signa legem in di-
scipulis meis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρός με, Λάβε σεαυτῷ
τόμον (α) καινοῦ μεγάλου, καὶ γράψον εἰς αὐ-
τὸν γραφίδι ἀνθρώπου, Τοῦ ὀξέως προνομὴν
2 ποιῆσαι σκύλων· Πάρεστι γάρ· καὶ μάρτυράς
μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν Οὐρίαν καὶ
3 Ζαχαρίαν υἱὸν Βαραχίου. Καὶ (β) προσῆλθον
πρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ (γ) ἐν γαστρὶ ἔλαβε,
καὶ ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἶπε κύριός μοι, Κάλεσον
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ταχέως σκύλευσον, ὀξέως
4 προνόμευσον· Διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παι-
δίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λήψεται δύνα-
μιν Δαμασκοῦ, καὶ τὰ σκῦλα Σαμαρείας ἔ-
5 ναντι βασιλέως Ἀσσυρίων. Καὶ προσέθε-
6 το κύριος λαλῆσαί μοι ἔτι· Διὰ τὸ μὴ βού-
λεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ ὕδωρ τοῦ Σιλωὰμ
τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλεσθαι ἔ-
χειν τὸν (δ) Ῥασὶν καὶ τὸν υἱὸν Ῥομελίου βα-
7 σιλέα ἐφ' ὑμῶν, Διὰ τοῦτο ἰδοὺ (ε) κύριος ἀν-
άγει ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, τὸ
ἰσχυρὸν καὶ τὸ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν
Ἀσσυρίων, καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. καὶ ἀναβή-
σεται ἐπὶ πᾶσαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ περι-
8 πατήσει ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑμῶν, Καὶ ἀφε-
λεῖ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς δυνή-
σεται κεφαλὴν ἆραι, (ζ) ἢ δυνατὸν συντε-
λέσασθαί τι· καὶ ἔσται ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, (η)
ὥστε πληρῶσαι τὸ πλάτος τῆς χώρας σου
9 μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Γνῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε,
(θ) ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς· ἰσχυκό-
τες ἡττᾶσθε· ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν
10 ἡττηθήσεσθε. Καὶ ἣν ἂν βουλεύσησθε βου-
λήν, διασκεδάσει κύριος· καὶ (*)λόγον ὃν
ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ (ι) ἐν ὑμῖν·
11 ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Οὕτω λέγει κύ-
ριος, Τῇ ἰσχυρᾷ χειρὶ ἀπειθοῦσι τῇ πο-
12 ρείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγοντες, Μή-
ποτε (κ) εἴπωσι, Σκληρόν· πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν
εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος, σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον
αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε οὐδὲ (λ) μὴ ταραχθῆ-
13 τε. Κύριον αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔ-
14 σται σου φόβος. (μ) Κἂν ἐπ' αὐτῷ πεποι-
θὼς ᾖς, ἔσται σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς
λίθου προσκόμματι (ν) συναντήσεσθε, οὐδὲ
ὡς πέτρας πτώματι. (ξ) οἱ δὲ οἶκοι Ἰακὼβ
ἐν παγίδι, καὶ ἐν κοιλάσματι ἐγκαθήμε-
15 νοι ἐν Ἱερουσαλήμ. Διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν
ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβή-
σονται, καὶ ἐγγιοῦσι, καὶ ἁλώσονται ἄν-
16 θρωποι (ο) ἐν ἀσφαλείᾳ. Τότε φανεροὶ ἔ-
σονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον (π)
τοῦ μὴ μαθεῖν.

MS. A. (α) χάρτου καινοῦ μεγάλου, (β) προσῆλθεν (γ) ἐγγαστρὶ (δ) Ῥα-
σὼν (ε) ἀνάγει κύριος (ζ) εἰ δυνατὸν συντηρῆσαι (η) τὰ πλάτη τῆς χώρας
σου· (θ) ἐπακούσατε (*) τὸν λόγον (ι) ὑμῖν· ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος ὁ Θεός.
Οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεός, (κ) εἴπητε, (λ) οὐδ' οὐ μὴ (μ) Καὶ ἐὰν (ν) συν-
αντήσεσθε αὐτῷ, (ξ) ὁ δὲ οἶκος (ο) ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες. (π) τοῦ μαθεῖν.

CAP. VIII.

ET dixit Dominus ad me; Sume
tibi tomum (a) novi magni: &
scribe in eo, hominis stylo, ut ve-
lociter deprædationem faciat spo-
liorum. Adest enim: & testes mihi
fac fideles homines, (b) et ...
Zachariam filium Barachiæ. Et
accessi ad prophetissam: et in utero
concepit, & peperit filium. Et dixit
Dominus mihi; Voca nomen ejus,
Citò spolia, velociter deprædare.
Quia, antequàm sciat puer voca-
re patrem, aut matrem, tollet vir-
tutem Damasci, & spolia Sama-
riæ coram rege Assyriorum. Et ad-
jecit Dominus loqui mihi adhuc:
Eò quòd populus hic non vult a-
quam Siloam, quæ vadit cum si-
lentio, sed vult habere Rasin, &
filium Romeliæ regem super vos:
Propterea ecce Dominus adducet
super vos aquam fluminis fortem
& multam, regem Assyriorum, &
gloriam ejus. Et ascendet super
omnem convallem vestram, & ...
ambulabit super omnem mu-
rum vestrum: Et auferet de Judæa
hominem, qui possit caput levare,
aut fortem aliquid facere. Et erunt
castra ejus, ut impleant latitudi-
nem regionis tuæ. Nobiscum Deus.
(e) Cognoscite gentes, & vinci-
mini: exaudite usque ad extremum
terræ: qui prævaluistis, vincimini.
Nam si rursus prævalueritis, rur-
sus vincemini: Et quodcumque
filium consultaveritis, dissipabit
Dominus: & verbum, quodcumque
loquuti fueritis, non manebit
in vobis, quia* nobiscum Deus.
dicit Dominus; Forti manu ...
dunt ab itinere viæ populi hujus
dicentes; Ne fortè (f) dicant, Du-
rum. Omne enim quodcumque dixerit
populus iste, *durum est. Timorem
autem ejus ne timueritis, neque
turbemini. (g) Dominum ipsum
sanctificate: & ipse erit timor
tuus. Et, si in ipso confisus fueris,
erit tibi in sanctificationem, &
non, ut lapidis offensioni occurre-
tis, neque ut petræ ruinæ. Domus
autem Jacob in laqueo, & (h) in
convalle sedentes in Hierusalem.
Ideò infirmi erunt in ipsis plurimi,
& cadent & conterentur: & ap-
propinquabunt, & capientur
homines in tutione. Tunc mani-
festi erunt, qui (k) signant legem, ut
non discant legem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ח

1 ואמר יי לי סב לך לוח רב וכתוב עלוהי כתב מפרש מוחי למבז בזא ולמעדי עדאה:
2 ואסהיד קדמי סהדין מהימנין ית לוטיא דאמרית לאיתאה בנבואת אוריה כהנא והא
אתו אף כן כל נחמתא דאמרית לאיתאה בנבואת זכריה בר יברכיא אנא עתיד
3 לאיתאה: ועלית לות נביאתא ועדיאת וילדת בר ואמר יי לי קרי שמיה מוחי למבז בזא
4 ולמעדי עדאה: ארי עד לא ידע עולימא מקרי אבא ואמא ישבי ית נכסי דמשק וית עדאי
5 6 שמרון קדם מלכא דאתור: ואוסיף מימרא דיי למללא עמי עוד למימר: חלף דקץ
עמא הדין במלכותא דבית דויד דמדבר להון בניח כמי שילוחא דנגדין בניח ואתרעיאו
7 ברצין ובר רמליה: בכן הא יי מיתי ומסיק עליהון ית משרית עממיא דסגיאין כמי
נהרא תקיפיא וחסיניא ית מלכא דאתור וית כל משריתיה ויסק על כל פצידוהי ויהך
8 על כל כיפוהי: ויעדי בארעא דבית יהודה כנחל מגבר עד ירושלם ימטי ויהי עם
9 משריתיה מלי פתאי ארעך עמנו אל: אתחברו עממיא ואתברו ואציתו כל די בסיפי
10 ארעא אתקפו ואתברו אתקפו ואתברו: אתמליכו מלך ויעדי מלילו פתגמא ולא
11 יתקים ארי בסעדנא אלהא: ארי כדנן אמר יי לי במתקף נבואתא ואלפני מלמהך
12 באורח עמא הדין למימר: לא תימרון מרוד לכל דימר עמא הדין מרוד ודחלתיה לא
13 תדחלון ועל תוקפיה לא תימרון תקיף: ית יי צבאות יתיה תימרון קדיש והוא דחלתכון
14 והוא תוקפכון: ואם לא תקבלון ויהי מימריה בכון לפורען ולאבן מחי ולכיף מתקל
לתרין בתי רברבי ישראל לתבר ולתקלא על דאתפליגו על דבית יהודה דיתבין
15 16 בירושלם: ויתקלון בהון סגיאין ויפלון ויתברון ויתצדון ויתאחדון: נביא טר סהדותא
לא תסהיד בהון ארי לא מקבלין חתום וטמר אוריתא לא צבן דילפון בה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VIII.

ET dixit Dominus ad me: Sume tibi tabulam grandem, & scribe in ea
scripturam claram: Festina ad prædandum prædam, & auferendum spo-
lium. Et contestare coram me testibus fidelibus maledictiones quas dixi
ut inducerem in *prophetia* Uriæ sacerdotis: Ecce venerunt. Et etiam
omnes consolationes, quas dixi *ut adducerem* in prophetia Zachariæ filii
Barachiæ, ego adducturus sum. Et ingressus sum ad prophetissam, & con-
cepit & peperit filium. Et dixit Dominus ad me: Voca nomen ejus; Fe-
stina ad prædandum prædam, & auferendum spolium. Quoniam antequam
sciat puer vocare patrem & matrem, capientur substantiæ Damasci, &
spolia Samariæ, coram rege Assyriæ. Et addidit Verbum Domini loqui
mecum rursus dicens. Pro eo quod abjecit popul' hic regnum dom' Davidis
qui regebat eos in quiete, sicut aquæ Siloe, quæ defluunt in quiete; & elege-
runt Rasin & filium Romeliæ: Propterea ecce Dñs *adducet & ascendere*
faciet super eos castra populorum, quæ magna sunt sicut aquæ fluminis
fortes & multæ; regem Assyriæ, & omnem exercitum ejus: & ascendet
super omnes rivos ejus, & ibit super universas ripas ejus. Et transibit
per terram domus Judæ sicut torrens inundans: usque ad Hierusalem per-
venient: & erit populus exercitus ejus implens plenitudinem terræ tuæ
Emanuel. Congregamini populi & conterimini; auscultate omnes qui
estis in finibus terræ: confortamini & conterimini: confortamini & con-
terimini. Inite consilium & dissipabitur, loquimini verbum, & non con-
firmabitur; quia in adjutorium nostrum est Deus. Quia hæc ait Dominus
mihi in fortitudine prophetiæ, & docuit me, ne ambularem in via populi
hujus, dicens: Ne dicatis rebellionem, pro omni quod dicit populus
rebellionem; & timorem ejus ne timeatis, & fortitudinem ejus ne dica-
tis esse fortitudinem. Dominum exercituum ipsum dicetis sanctum;
ipse est timor vester, & ipse est fortitudo vestra. Et si non obedieritis,
erit verbum ejus vobis in ultionem & in lapidem percutientem, & in pe-
tram scandali duabus domibus principum Israel, & in interitum & in
scandalum his qui divisi sunt de domo Juda, & habitantibus in Hierusa-
lem. Et offendent in eis multi & cadent, & conterentur, & destruentur, & capientur. Propheta serva testimonium, ne testificeris eis quia non obediunt: signa &
abscondere legem, quia non volunt discere eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. VIII.

ET dixit mihi Dominus, Sume tibi volu- 1
men magnum, & scribe in eo humano scri-
bendi more; Ad accelerandam captivitatem, 2
& solicitandam prædam. Et adhibe mihi te-
stes fideles, Uriam sacerdotem, & Zachariam
filium Barachiæ. Deinde accessi ad pro- 3
phetissam, quæ concepit ac peperit filium:
& dixit ad me Dominus, Voca nomen ejus,
Celer ad captivitatem, & solicitus ad præ-
dam: Quia priusquam nôrit hic puer pro- 4
ferre Aba & Ema, asportabit opes Damasci
& spolia Samariæ ad regem Athur. Rursus 5
dixit mihi Dominus; Quandoquidem spre- 6
verunt populus iste aquas Silohe pacatè flu-
entes, & Rasane & filiô Romeliæ gaudent;
Propterea efficiet Dominus ut ascendant con- 7
tra istos aquæ fluvii copiosæ et ingentes, rex
videlicet Athur cum tota pompa sua, qui
ascendet super omnes rivos eorum, & am-
bulabit super omnes muros eorum, Transi- 8
bit per Judæam, & converret; & transiens
ad collum usque pertinget, & expansio alarū
ejus implebit latitudinem terræ tuæ O Ama-
nuel. Contremiscite populi, & conterimini; 9
aurem præbete quotquot remotissimi estis in
terra: sumite animos, & frangimini: Ar- 10
chitectamini consilium, & irritum fiet: lo-
quimini verbum, & non subsistet propter
Amanuelem. Sic dixit mihi Dominus. Quasi 11
manuum tenens abducat me ne ambulem in
via populi hujus. Et dixit, Ne dicatis, Re- 12
bellio: & horum terrore ne percellamini,
neque expavescatis. Dominum potentem 13
sanctificate; ipse enim est timor vester,
idémque est protector vester. Et *idem* erit 14
in Sanctuarium, & in lapidem percussionis,
& in silicem offendiculi ambabus domibus 15
Israelis; in laqueos & retia habitatoribus
Jerusalem: Et multi impingentes corruent 16
& confringentur, irretientur & capien-
tur. Colligate *vos* testimonium, & obsigna-
te legem;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن *

وقال لي الرب خذ لك مدرجا صحيفة جديدة كبيرة واكتب فيها بكتابة انسان
جاد لتصنع نهب الغنايم لانه حضر * واصنع لي شهودا اناسا ثقات * اورياء الكاهن وزكريا
ابن براسيا * وتقدمت الى النبية * وحبلت وولدت ابنا * وقال لي الرب * ادع اسمه اعجل
بسرعة واهدوا بجد * من اجل انه من قبل ان يعلم الصبي يدعوا ابا او اما يحمل
دمسق وغنايم السامرة امام ملك الموصليين * وعاد الرب يتكلم معي ايضا * من اجل ان
هذا الشعب لم يرد ماء شيلوحا الجاري بسكون * لكن يريدوا ان يكون لهم راصان وابن
روملبا ملكا عليهم * من اجل هذا يصعد الرب عليكم ماء النهر القوي الكثير ملك
الموصليين ومجده * فيصعد على كل غدرانكم ويحيط بكل سوركم * وينزع من اليهودية
الانسان الذي يستطيع ان يرفع راسا او يمكنه ان يكمل شيا ما * ويكون عسكره حتي
ملا عرض بلدك * الله معنا * اعلموا ايها الامم وانكسروا * اسمعوا الى اقاصي الارض
اذا تقويتم انهزمتم * لانكم ايضا ان تقويتم تغلبون * واية مشورة تشاورتم فيبطلها الرب
واية كلمة تكلمتم بها لا تثبت فيكم * لان الله معنا * هكذا يقول الرب باليد القوية للعصاة
في مسلك طريق هذا الشعب * يقولون ليلا تقولون صعبا * لان كلما يقوله هذا الشعب
صعب * فمن خوفهم لا تخافوا ولا تضطربوا * قدسوا الرب وهو يكون خوفكم * واذا توكلت
عليه يكون لك عونا * وليس مثل حجر العثر تسقطوه * ولا مثل صخر للسقطة * فاما بيت
يعقوب في فخ * وفي مصيدة الجلوس في اورسليم * من اجل هذا تصعق قوة كثيرين
فيهم * ويسقطون وينهشمون * ويدنون منهم الناس ويقنصون عليهم بوثاق * حينئذ يصيرون
طاهرين الذين يختمون على الناموس ليلا يتعلموها *

CAP. VIII.

PRæterea dixit mihi Dominus, Accipe 1
tibi volumen integrum, paginam novam
magnam, & scribe in ea stylo hominis:
Inhians ad diripienda spolia; adest enim.
Et adhibe mihi testes homines fidos, u- 2
riam sacerdotem, & Zachariam filium
Barachiæ. Tunc accessi ad prophetis- 3
sam, quæ concepit peperitque filium:
dixitque mihi Dominus, Voca nomen
ejus, Spolia citò diripe, & avidè præ-
damini: Nam quum nondum noverit hic 4
puer patrem aut matrem vocare, deferet
opulentiam Damasci & spolia Samariæ
ad regem Assyriorum. Iterum etiam 5
allocutus est me Dominus, dicens; Quo- 6
niam populus iste non vult aquam Silohæ
tranquillè decurrentem, sed volunt ut
Rasan & filius Romeliæ sit rex super
eos; Iccirco immittet Dominus in vos a- 7
quam fluminis rapidam ingentem, regem
Assyriorum & gloriam ejus: qui ascen-
dens super omnes canales vestros, to-
túmque murum vestrum cingens: Au- 8
feret à Judæa eum qui potest attollere
caput, aut aliquid perficere valet: e-
rítque exercitus ejus talis ut impleat la-
titudinem regionis tuæ. Deus nobiscum
sit. Scitote hoc O populi, & conster- 9
namini: audite usque ad extrema terræ.
Etiamsi animos sumatis, vincemini; et-
iamsi, inquam animos sumpseritis, supera-
bimini: Et quodcunque consilium ini- 10
eritis, irritum faciet illud Dominus: &
quemcunque sermonem locuti fueritis,
haud constans erit in vobis; quia Deus
nobiscum est.. Sic dicit Dominus in ma- 11
nu forti ad eos qui sunt rebelles peram-
bulando in via hujus populi: Dicit, in- 12
quam; Ne fortè dicatis, Difficile est:
quicquid enim dicit populus iste, Diffici-
le est. Metu eorum ne terreamini, ne-
ve turbemini. Dominum sanctificate, 13
& is sit timor vester: nam si fiduci-
am in eo collocaveris, præsidio tibi
erit; Neque ut in petram offendiculi 14
incidetis in eum, neque ut in scopu-
lum exitialem. At verò domus Jacob
erit in laqueo, & in tendicula cives
Jerosolymorum. Hac de causa remit- 15
tentur vires multorum inter eos, cor-
ruent, & contereutur; & acceden-
tes ad eos homines, dispergentur ad-
versùs eos cum vinculis. Tunc fient 16
manifesti qui legem sigillo obserant ne
addiscant eam:

ישעיה: ט

domo à *suas facies abscondentem* ,DOMINUM præstolabor Et
17 וחכיתי ליהוה המסתיר פניו מבית
quos *nati* & ego Ecce .eum expectabo & ,Jahacob
18 יעקב וקויתי לו: הנה אנכי והילדים אשר
: Israel in portenta *in* & ,signa *in* DOMINUS mihi dedit
נתן־לי יהוה לאתות ולמופתים בישראל
.Sijon monte in *habitante* exercituum DOMINO *cum à*
מעם יהוה צבאות השכן בהר ציון:
ad & ,*pythones* *ad* Quærite : vos ad dixerint cùm Et
19 וכי־יאמרו אליכם דרשו אל־האבות ואל־
ad populus *Nonne* : *susurrantes &* ,*garrientes* *sciolos*
הידענים המצפצפים והמהגים הלוא־עם אל־
legem *Ad* mortuos *ad* vivis pro ,requiret *suos deos*
20 אלהיו ידרש בעד החיים אל־המתים: לתורה
quo hoc verbum juxta sunt dicturi non si : *contestationem* ad &
ולתעודה אם־לא יאמרו כדבר הזה אשר
erit & : esuriens & ,induratus ipsam per transibit Et *aurora ei non*
21 אין־לו שחר: ועבר בה נקשה ורעב והיה
,*suum Deum in* & ,*suum regem in* maledicet & ,irascetur & ,esurierit cum
כי־ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו
,tribulatio ecce & ,intuebitur terram in Et .sursum respiciet &
22 ופנה למעלה: ואל־ארץ יביט והנה צרה
.*impulsus caligine & ,coarctationis obtenebratio , tenebrositas &*
וחשכה מעוף צוקה ואפלה מנדח:

CAP. IX. ט

primum tempus secundùm ea in coarctatus qui ei ,*obtenebratio* non Quia
1 כי לא מועף לאשר מוצק לה כעת הראשון
posteremum & ,Naphthali terram & ,Zebulun terram *alleviavit*
הקל ארצה זבולן וארצה נפתלי והאחרון
.gentium Ghelil Jarden trans maris viam fecit aggravari
הכביד דרך הים עבר הירדן גליל הגוים:
habitantibus : magnam lucem *viderunt ,tenebrositate in ambulantes* Populus
2 העם ההלכים בחשך ראו אור גדול ישבי
Multiplicasti .eos super splenduit lux ,mortis umbræ terra in
3 בארץ צלמות אור נגה עליהם: הרבית
tuas facies ad sunt lætati : lætitiam magnificasti *non* ,gentem
הגוי לא הגדלת השמחה שמחו לפניך
ipsos dividendo in exultabunt quemadmodum ,messe in lætitiam secundùm
כשמחת בקציר כאשר יגילו בחלקם
,ejus humeri virgam & ,ejus oneris jugum Nam *spolium*
4 שלל: כי את־על סבלו ואת מטה שכמו
Quia .Midian diem secundùm ,confregisti ,eo in exactoris sceptrum
5 שבט הנגש בו החתת כיום מדין: כי
: *sanguinibus in* involutum vestimentum &,*strepitu in confligentis pugna* omnis
כל־סאון סאן ברעש ושמלה מגוללה בדמים
gnatus Quia .ignis cibus combustionem ad erit &
6 והיתה לשרפה מאכלת אש: כי־ילד
,ejus humerum super principatus erit &,nobis est datus fili*,nobis est nat*
ילד־לנו בן נתן־לנו ותהי המשרה על־שכמו
pater ,fortis ,Deus,consiliarius, Admirabilis,ejus nomen vocabitur &
ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור אבי־
.pacis princeps,*æternitatis*
עד שר־שלום:

Versio VULG. LAT.

17 Et expectabo Dominum, qui
abscondit faciem suam à domo
Jacob, & præstolabor eum.
18 Ecce ego & pueri mei, quos
dedit mihi Dominus in signû,
& in portentum Israel à Do-
mino exercituum, qui habitat
in monte Sion. Et cùm dixe-
19 rint ad vos; Quærite à pytho-
nibus, & à divinis, qui strident
in incantationibus suis: Num-
quid non populus à Deo suo
requiret, pro vivis à mortuis?
20 Ad legem magis, & ad testimo-
nium. Quòd si non dixerint
juxta verbum hoc, non erit eis
21 matutina lux. Et transibit per
eam, corruet, & esuriet: & cùm
esurierit, irascetur, & maledi-
cet regi suo, & Deo suo, & su-
22 spiciet sursum. Et ad terram
intuebitur, & ecce tribulatio et
tenebræ, dissolutio & angu-
stia, & caligo persequens, &
non poterit avolare de angu-
stia sua.

CAP. IX.

1 Primo tempore alleviata est
terra Zabulon, & terra Neph-
thali: et novissimo aggravata
est via maris trans Jordanem
2 Galilææ Gentium. Populus,
qui ambulabat in tenebris, vi-
dit lucem magnam: habitan-
tibus in regione umbræ mor-
3 tis, lux orta est eis. Multipli-
câsti gentem, non magnificâsti
lætitiam. Lætabuntur coram
te, sicut qui lætantur in messe,
sicut exultant victores captâ
prædâ, quando dividût spolia.
4 Jugum enim oneris ejus, et vir-
gam humeri ejus, et sceptrum
exactoris ejus superâsti, sicut in
5 die Madian. Quia omnis vio-
lenta prædatio cum tumultu, et
vestimentum mistum sanguine,
erit in combustionem, et cibus
6 ignis. PARVULUS enim NA-
TUS est nobis, et filius datus
est nobis, et factus est princi-
patus super humerum ejus: et
vocabitur nomen ejus, Ad-
mirabilis, consiliarius, Deus,
fortis, pater futuri seculi, prin-
ceps pacis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἐρεῖ, Μενῶ τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέψαντα τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου Ἰακώβ, καὶ πε-
18 ποιθὼς ἔσομαι ἐπ᾽ αὐτῷ. Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ
παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός. καὶ ἔσται (ρ) ση-
μεῖα καὶ τέρατα (σ) ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ πα-
ρὰ κυρίου Σαβαώθ, ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ ὄρει Σι-
19 ών. Καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, Ζητήσατε
τοὺς (τ) ἐγγαστριμύθους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς
φωνοῦντας, τοὺς κενολογοῦντας, οἳ (υ) ἐκ τῆς
κοιλίας φωνοῦσιν· οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν (φ) αὐ-
τοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκζητοῦσι περὶ τῶν ζώντων
20 τοὺς νεκρούς; Νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν,
ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ
21 ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἥξει ἐφ᾽ ὑ-
μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινά-
σητε, λυπηθήσεσθε, καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρ-
χοντα καὶ τὰ πάτρια. καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν
22 οὐρανὸν ἄνω, Καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω ἐμβλέ-
ψονται· καὶ ἰδοὺ (χ) ἀπορία στενή, καὶ σκότος,
θλίψις, καὶ στενοχωρία, καὶ σκότος, ὥστε
μὴ βλέπειν. καὶ οὐκ ἀπορηθήσεται ὁ ἐν στε-
νοχωρίᾳ (ψ) ὢν ἕως καιροῦ.

MS.A. (ρ) εἰς σημεῖα (σ) ἐν τῷ Ἰσραὴλ (τ) ἀπὸ τῆς γῆς φωνοῦ[…] τοὺς ἐγγαστριμύθους, (υ) ἀπὸ τῆς κοιλίας (φ) αὐτοῦ τί ἐκζητοῦσιν περὶ (χ) […] καὶ στενοχωρία, καὶ σκότος, ἀπορία στενή, καὶ σκότος, (ψ) ἕως καιροῦ.

Et dicet; Expectabo De[…]
averterit faciem suam à domo […]
cob: & fidens ero super eum. […]
ce ego, & pueri, quos dedit […]
Deus. Et erunt signa, & p[…]
in domo Israel à Domino Sab[…]
qui habitat in monte Sion. Et si […]
xerint ad vos; Quærite ventr[…]
quos, & eos qui de terra loqu[…]
tur, vana loquentes, qui de ve[…]
clamitant; Nonne gens ad D[…]
suum exquirent? Quid exquir[…]
de vivis mortuos? Legem enim […]
auxilium dedit, ut dicant non […]
ut verbum hoc, pro quo non […]
re munera pro eo. Et veniet […]
vos dura fames: & erit, ut c[…]
eritis, contristabimini, & maledi[…]
tis principem, & patria. Et a[…]
cient in cælum sursum: Et in […]
ram deorsum inspicient: & e[…]
(χ) egestas angusta, & tene[…]
bulatio, & angustia, & tenebr[…]
ut non sit videre: (ψ) & non […]
ciet, qui in angustia fuerit, […]
ad tempus.

ΚΕΦ. Θ'.

1 Τοῦτο πρῶτον πίε ταχὺ ποίει χώρα Ζα-
βουλών, ἡ γῆ Νεφθαλείμ, (α) καὶ οἱ λοιποὶ
οἱ τὴν παραλίαν, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου Γαλι-
2 λαία τῶν ἐθνῶν (β). Ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος
ἐν σκότει, ἴδετε φῶς μέγα· οἱ κατοικοῦντες
ἐν χώρᾳ (γ) σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ᾽
3 ὑμᾶς. Τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ, ὃ κατήγαγες ἐν εὐ-
φροσύνῃ σου· καὶ εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου,
ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ, καὶ ὃν τρόπον
4 (δ) οἱ διαιρούμενοι σκῦλα. Διότι (ε) ἀφῄρηται
ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ᾽ αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ ῥά-
βδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν· τὴν γὰρ ῥάβδον
τῶν ἀπαιτούντων (ζ) διεσκέδασεν, ὡς τῇ ἡ-
5 μέρᾳ τῇ ἐπὶ Μαδιάμ. Ὅτι πᾶσαν στολὴν ἐπι-
συνηγμένην δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ καταλλα-
γῆς ἀποτίσουσιν· καὶ θελήσουσιν, εἰ (η) ἐγένον-
6 το πυρίκαυστοι. Ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν,
υἱὸς καὶ ἐδόθη (θ) ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη
ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ (ι) καλεῖται τὸ ὄνομα
αὐτοῦ, Μεγάλης βουλῆς (κ) ἄγγελος· ἄξω γὰρ
εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, (λ) καὶ ὑγίειαν
αὐτῷ.

CAP. IX.

Hoc (a) primum bibe, […]
(b) fac regio Zabulon, […]
thalim, & reliqui, qui ju[…]
& trans Jordanem, Ga[…]
tium. Populus, qui ambula[…]
nebris, (c) videte lumen […]
qui habitatis in regione, […]
mortis, lumen lucebit […]
Plurima pars populi, (d) […]
xisti in lætitia (f) tua: & […]
tur in conspectu tuo, sicut […]
tantur in messe, & sicut h[…]
vidunt spolia: Quia abla[…]
jugum, quod super ipsos […]
tum, & virga, quæ super […]
eorum. Virgam enim exi[…]
dissipavit sicut dies, quæ su[…]
diam: Quia omnem stolam […]
gregatam dolo, & vestim[…]
cum commutatione redde[…]
cupient, (g) si fuerint igne […]
Quia parvulus natus est nob[…]
lius & datus est nobis, cuju[…]
cipatus factus est super hu[…]
ejus, & vocatur nomen eju[…]
Magni consilii angelus. Add[…]
enim pacem super princip[…]
sanitatem ei.

MS.A. (α) ὁδὸν θαλάσσης, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τὴν παράλιον κατοι[…] πέραν (β) τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. Ὁ λαὸς καθήμενος ἐν σκότει, (γ) καὶ […] εὐφραίνονται οἱ (ε) ἀφαιρεθήσεται (ζ) διεσκέδασεν κύριος, (η) ἐγε[…] ὑμῖν, (ι) κληθήσεται (κ) ἄγγελος, θαυμαστός, σύμβουλος, ἰσχυρός, ἐξουσια[…] εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἐγὼ γὰρ ἄξω (λ) εἰρήνην […]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 אמר נביא על דא צליתי קדם יי דאמר לסלקא שכנתיה מדבית יעקב ובעיתי מן
18 קדמוהי: הא עד דאנא קים ועולמיא דיהב לי יי יתקימון בנא אתין ומופתין דאמירן
למיתי על ישראל דאם יחזון ויתובון תבטל גזירתא די גזרא עליהון דיגלון מלאתחזאה
19 קדם יי צבאות די שכנתיה בטורא דציון: וארי יימרון לכון עממיא דאתון בניהון תבעו
מן בדין ומן זכורו דמנצפין ודמנהמין הלא בן אורח עממיא פלחי טעותא עמא מן
20 טעותיה תבעין חיא מן מיתיא: כדין תימרון להון לאוריתא דאתיהיבת לנא ולסהדו
אנחנא שמעין אלא תגלון לביני עממיא ויימרון לכון כפתגמא הדין מכען ליתליה מן
21 דשחר ויבעניה: ויעדי תקלא בארעא ויהי עקא וכפן ויהי ארי יחזי כפן וסגוף ויליט ויבזי
שום פתכריה וטעותיה ויתפני לעלא למבעי פורקן בתר דיתחתם גזרתא ולא יכול:
22 וסעיד מיתבי ארעא יבעי ארי ייתי עלוהי עקא כפן ושלהוי עקא קבל ובדור:

ט

1 ארי לא ישתלהי כל דייתי לאעקא להון כעדן קדמי גלו עם ארע זבולן ועם ארע
נפתלי ושארהון מלך תקיף יגלי על דלא אדכרו גבורת ימא ונסי ירדנא קרב כרכי
2 עממיא: עמא בית ישראל דהוו מהלכין במצרים כדבקבלא נפקו למחזי נהור סגי
3 יתבין בארעא טולימותא נהורא אזהר עליהון: אסגיתא עמא בית ישראל להון
אסגיתא חדוא חדיאו קדמך כחדות נצחי קרב כמא דהוו חדן בפלגותהון בזתא:
4 ארי אעדיתא ית ניר מרותיה וית שולטן עקתיה שלטן דהוה מפלח ביה אתבר כיום
5 מדין: ארי כל מסבהון ומתנהון ברשע אתגעלו בחובין הא כבסו דמלושא בדם דלא
דכן רשמי כתמא מנה כן כמא דלית ביה צרוך אלהן לאתוקדא בנורא כן יתן עליהון
6 עממיא דתקיפין כאשתא ויקטלונון: אמר נביא לבית דוד ארי רבי אתיליד לנא בר
אתיהב לנא וקביל אוריתא עלוהי למטרה ואתקרי שמיה מן קדם מפליא עצה אלהא
גברא קים לעלמיא משיחא דשלמא יסגי עלנא ביומוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dixit propheta, Pro hoc oravi coram Dño, qui dixit se subducturum […]
jestatem suam de domo Jacob, & deprecatus sum in conspectu ejus. […]
dum ego vivo & pueri quos dedit mihi Dñs, confirmabuntur in […]
signa & portenta, quæ dicta sunt ut venirent super Israel. Quòd si vide[…]
& conversi fuerint, irrita erit sententia, quæ decreta est super eos ut […]
migrent; ne appareant coram Dño exercituum, cujus majestas habi[…]
monte Sion. Et quando dixerint vobis populi, in quorum medio ve[…]
bitatis: Quærite à pythonibus & divinis qui garriunt & gemunt: […]
hæc via est populorum colentium idola? unusquisque populus ab […]
suo requirit, vivi à mortuis. Sic dicetis eis: Legem, quæ data est […]
in testimonium, audivim*. Nisi transmigraveritis inter populos, & […]
vobis juxta verbum hoc: jam non erit ei qui manè consurgat, & […]
illud. Et transibit corruens in terra, & erit tribulatio & fames. […]
quando viderit famem & afflictionem, & maledicet & contemnet […]
sacerdotis sui & idoli sui: & respiciet suprà ut quærat salutem, p[…]
signata est sententia, & non poterit [*obtinere.*] Et auxilium quæ[…]
habitatorib* terræ, quando venerit super eum tribulatio famis, & […]
tribulationis, & tenebræ, & dispersio.

CAP. IX.

Quoniam non deficiet *omnis* qui veniat ut tribulet eos. Primo te[…]
transmigraverunt *populus terræ* Zabulon & *populus terræ* Nephtali: […]
qui remanserint ex eis, rex fortis eos abducet in captivitatem, eò quòd […]
sunt recordati potentiæ quæ facta est in mari [*rubro.*] & miraculorum [*quæ*]
facta sunt in] Jordane, & belli civitatum populorum. Populus domus [*Is-*]
rael, qui ambulabat in Ægypto sicut in tenebris, egressi sunt ut vide[*rent*]
lumen magnum: habitantibus in terra umbræ mortis, lux orta est […]
Multiplicâsti populum domus Israel, ipsis multiplicâsti lætitiam, […]
sunt coram te sicut lætantur victores prælii, sicut lætantur cùm divi[…]
spolia. Quoniam *sustulisti* jugum subjectionis ejus, & dominium tri[…]
tionis ejus, dominium quo serviebant ei, contritum est sicut in die […]
dian. Quoniam omnis acceptio & datum eorum est in malitiam. Con[…]
nati sunt in peccatis, sicut vestimentum quod involutum est in sang[…]
cujus maculas fullones non possunt mundare ab eo; & sic ad nihil […]
valet, nisi ut comburatur igni. Sic *dabit* contra eos *populos*, qui […]
sunt sicut ignis; & occident eos. Dicit propheta domui David, Quoniam
parvulus natus est nobis, filius datus est nobis: & suscepit legem super se ut servaret eam: & vocabitur nomen ejus à facie Admirabilis consilii Deus, vir perman[…]
in æternum, [Christus, cujus pax multiplicabitur super nos in diebus ejus.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

[illegible]

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

[illegible]

Ego verò in doctrina mea expectabo Domi- 17
num qui avertit faciem suam à familia Jaco-
bi, cúmque præstolabor. En ego & filii quos 18
concessit mihi Dominus, portento & mira-
culo sumus in Israele, à Domino potentissimo
qui habitat in monte Sion. Et cùm dixerint 19
vobis, Consulite hariolos & divinos qui
grunniunt & mugiunt; nequaquam populus
Dei sunt ii qui mortuos consulunt de vivis.
Legem & testimonium *consulite*, ut ne profe- 20
rant hujusmodi sermonem, pro quo nullum
dari potest munus. Transibit per eam, du- 21
rámque reddet illam, & esuriet; cúmque esu-
rierit, irascetur, & blasphemabit regem su-
um & Deum suum. Sursum vertet *oculos* su- 22
os, & terram intuebitur; & angustia, tene-
bræ, calamitas, atque caligo propulsabunt
eum: non enim exagitabit eum qui est af-
flictus, ut præcedenti tempore.

CAP. IX.

FEstinavit terra Zebolon & terra Nephtali, 1
& crevit imperium: via maritima, ulteriores
Jordanis fluminis partes, Galilæa populosa,
Gentes quæ ambulant in tenebris, videbunt 2
lucem magnam; & super eos qui sedent in
regione umbræ mortis, lux orietur. Multi- 3
plicâsti populum, eique magnificâsti lætiti-
am: lætati sunt coram te sicut hi qui lætan-
tur in messe, & sicut hi qui gestiunt cùm præ-
dam partiuntur: Quoniam jugum servitutis 4
eorum, & fustim humeri eorum, & virgam
quæ opprimebat eos, confregisti ut diem
Median. Quivis enim strepitus, cum terrore 5
audiebatur, et vestimentū sanguine intinctum
erat, denique abiit in combustionem & in
pabulum ignis. Nam puer natus est nobis, & 6
filius datus est nobis factúmq; est imperium
ejus super humerum ipsius, & vocatum est
nomen ejus Admiratio, & Consiliarius, Deus
seculorum fortissimus, Princeps pacis;

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ويقول انتظر الله الذي اصرف وجهه عن بيت يعقوب * واكون متوكلا عليه * ها انا
والبنون الذين اعطانيهم الله * ويكون ايات ومعجزات كثيرات في بيت اسرايل من قبل
رب الجيوش الذي يسكن في جبل صهيون * وان قالوا لكم * اطلبوا الذين يصوتون
من الارض والخرافات في البطن * الذين يقولون الباطل * ان الذين يصوتون من البطن
ليس هم امة لالهيهم * لماذا تسالون الموتى عن الاحياء * لانه اعطاهم شريعة للمعونة * لكيلا
يقولوا ليس مثل هذا القول الذي من اجله لن يعطي هدية عنه * وسياتي عليكم
طعام صعب * ويكون اذا ما جعتم اعمهم * وتتكلمون بالردي على رئيسكم وابوائكم
* وينظرون الى السماء فوق * وينظرون الى الارض اسفل * واذا شدة وضيقة وظلام وضغط
ضيقة وظلمة حتى لا يبصرون * ولا يتحير من هو كاين في الضيقة الى زمان اسرع هذا
اولا * اصنع هذا سريعا *

* الاصحاح الخامس * * الفصل التاسع *

* بلد زابلون * ارض نفتاليم * طريق البحر وبقية قاطني الساحل * وعبر الاردن * جليل الامم
نواحي اليهودية * الشعب الجالس في الظلمة ابصر نورا عظيما * الساكنون في الكورة وظلال
الموت يشرق الضوء عليكم * كثير الشعب الذي احدرته في سرورك ويفرحون امامك
كالفرحين في البيادر * وكما يفرحون الذين يقسمون الغنايم * من اجل ان النير الموضوع
عليهم ينزع * والعصا التي على عنقهم * لان عصا العصاة ابطلها الرب كما كان في يوم
مدين * لان كل حلة جمعوها بالغش وكل ثوب مصالحة سيعطونه ويعلمون انه لو كانوا محرقين
بالنار * لانه صبي ولد لنا وابنا اعطيناه * الذي صارت رياسته على منكبيه * ويدعى
اسمه ملك المشورة العظمى * مشير عجيب * اله قوي * مسلط * رييس السلامة * اب الدهر
العتيد * لاني اورد سلامة على الروساء * سلامة وصحة لهم *

Dicétque, Deum expecto qui avertit 17
faciem suam à domo Jacobi, & meam
in ipso fiduciam colloco; En ego & 18
filii quos dedit mihi Deus. Fient autem
signa & prodigia multa in domo Is-
raelis, à Domino exercituum qui degit
in monte Sionis. Quòd si dixerint 19
vobis, Sciscitamini ab iis qui vocem e-
mittunt è terra & res deliras è sto-
macho, qui falsa loquuntur; sanè qui
vocem è stomacho emittunt, nequaquam
sunt gens Dei sui. Quare mortuos con-
suleretis de vivis? Nam legem dedit 20
eis in auxilium; quominus dicerent,
Nihil par est huic sermoni, pro quo
nullum par munus offerri potest. Et 21
veniet super vos fames acerbissima;
fietque ut cùm esurietis, cæci evada-
tis, & turpia loquamini de principe
vestro, deque patribus vestris. Cœlum, 22
aspicient sursum, & vultum demittent
in terram deorsum, & ecce calamitas,
afflictio, tenebræ, & allisio miseriis te-
nebrisque plena, ita ut non videant. At
non obstupescet quicunque fuerit in ca-
lamitate, usque ad tempus quo hæc
priùs propinem: exequar hæc quamprì-
mùm.

CAP. IX.

Textus quintus.

R*Egio Zabolonis, terra Nephtalim, via* 1
maris, & reliqui degentes in oræ mariti-
ma, ulterior pars Jordanis, Galilæa gen-
tium, climata Judææ, Populus qui se- 2
debat in tenebris, vidit lucem magnam;
Qui habitatis in regione, & umbra mor-
tis, orietur splendor super vos. Multi- 3
tudo populi quem præ tui exultatione
venire fecisti, gaudebunt etiam coram te
sicut gaudentes in area, & quemadmodum
lætantur qui dividunt spolia: Quia ju- 4
gum eis impositum & fustis imminens
cervici eorum, auferetur: nam fustim re-
bellium abolebit Dominus, uti contigit in
die Median. Etenim omnem sindonem 5
& omnem vestitum dolo vel pacificè
comparatum restituent, & optabunt ea
esse igne combusta. Puer enim natus est 6
nobis, & filius datus est nobis, cujus do-
minium super humeros ejus, & vocabi-
tur nomen ejus, Angelus consilii magni,
Consiliarius admirabilis, Deus fortis, Im-
perator, Dominus pacis, Pater futuri se-
culi: nam allaturus sum pacem principi-
bus, pacem & incolumitatem ipsmetipsis.

ישעיה: ט

7 לםרבה המשרה ולשלום אין־קץ על־כסא דוד ועל־ממלכתו להכין אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה ועד־עולם קנאת יהוה צבאות תעשה־זאת:
8 דבר שלח אדני ביעקב ונפל בישראל:
9 וידעו העם כלו אפרים ויושב שמרון בגאוה ובגדל לבב לאמר:
10 לבנים נפלו וגזית נבנה שקמים גדעו וארזים נחליף:
11 וישגב יהוה את־צרי רצין עליו ואת־איביו יסכסך:
12 ארם מקדם ופלשתים מאחור ויאכלו את־ישראל בכל־פה בכל־זאת לא־שב אפו ועוד ידו נטויה:
13 והעם לא־שב עד־המכהו ואת־יהוה צבאות לא דרשו:
14 ויכרת יהוה מישראל ראש וזנב כפה ואגמון יום אחד:
15 זקן ונשוא־פנים הוא הראש ונביא מורה־שקר הוא הזנב:
16 ויהיו מאשרי העם־הזה מתעים ומאשריו מבלעים:
17 על־כן על־בחוריו לא־ישמח אדני ואת־יתמיו ואת־אלמנתיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל־פה דבר נבלה בכל־זאת לא־שב אפו ועוד ידו נטויה:
18 כי־בערה כאש רשעה שמיר ושית תאכל ותצת בסבכי היער ויתאבכו גאות עשן:
19 בעברת יהוה צבאות נעתם ארץ ויהי העם כמאכלת אש איש אל־אחיו לא יחמלו:
20 ויגזר על־ימין ורעב ויאכל על־שמאול ולא שבעו איש בשר־זרעו יאכלו:
21 מנשה את־אפרים ואפרים את־מנשה יחדו המה על־יהודה בכל־זאת לא־שב אפו ועוד ידו נטויה:

Versio VULG. LAT.

7 Multiplicabitur ejus imperiũ,
& pacis non erit finis: super so-
lium David, & super regnum
ejus sedebit: ut confirmet illud,
& corroboret in judicio & ju-
stitia, amodò & usque in sem-
piternum: zelus Domini exer-
8 cituum faciet hoc. Verbum
misit Dominus in Jacob, & ce-
9 cidit in Israel. Et sciet omnis
populus Ephraim, & habitan-
tes Samariam, in superbia &
magnitudine cordis dicentes;
10 Lateres ceciderunt, sed quadris
lapidibus ædificabimus: syco-
moros succiderunt, sed cedros
11 immutabimus. Et elevabit Do-
minus hostes Rasin super eum,
& inimicos ejus in tumulum
12 vertet: Syriam ab Oriente, et
Philisthiim ab Occidente: &
devorabunt Israel toto ore. In
omnibus his non est aversus fu-
ror ejus, sed adhuc manus ejus
13 extenta: Et populus non est
reversus ad percutientem se, et
Dominum exercituũm non in-
14 quisierunt. Et disperdet Do-
minus ab Israel caput & cau-
dam, incurvantem & refrænan-
15 tem, die unâ. Longævus & ho-
norabilis, ipse est caput: &
propheta docens mendacium,
16 ipse est cauda. Et erunt, qui
beatificant populum istum, se-
ducentes: & qui beatificantur,
17 præcipitati. Proper hoc super
adolescentulis ejus non lætabi-
tur Dominus: & pupillorum
ejus, & viduarum non misere-
bitur: quia omnis hypocrita
est & nequam, & universum
os locutum est stultitiam. In o-
mnibus his non est aversus fu-
ror ejus, sed adhuc manus ejus
18 extenta. Succensa est enim qua-
si ignis impietas, veprem &
spinam vorabit: & succende-
tur in densitate saltûs, & con-
19 volvetur superbia fumi. In
ira Domini exercituum con-
turbata est terra, & erit po-
pulus quasi esca ignis: vir fra-
20 tri suo non parcet. Et decli-
nabit ad dexteram, & esuriet:
& comedet ad sinistram, &
non saturabitur: unusquisque
carnem brachii sui vorabit;
Manasses Ephraim, et Ephraim
Manassen, simul ipsi contra Ju-
21 dam. In omnibus his non est
aversus furor ejus, sed adhuc
manus ejus extenta.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὅριον· ἐπὶ τὸν θρόνον Δαβίδ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, κατορθῶσαι αὐτὴν, καὶ ἀντιλαβέσθαι (μ) ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν (ν) αἰῶνα. ὁ ζῆλος
8 κυρίου Σαβαὼθ ποιήσει ταῦτα. Θάνατον ἀπέστειλε κύριος ἐπὶ Ἰακὼβ, καὶ ἦλθεν
9 ἐπὶ Ἰσραήλ. Καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Ἐφραὶμ, καὶ οἱ (ξ) καθήμενοι ἐν Σαμαρείᾳ, ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγοντες,
10 Πλίνθοι πεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους, καὶ (ο) κόψωμεν συκαμίνους καὶ κέδρους, καὶ (*) οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πύργον.
11 Καὶ ῥάξει ὁ θεὸς τοὺς (π) ἐπανισταμένους ἐπὶ ὄρος Σιὼν ἐπ' αὐτὸν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς (ρ)
12 διασκεδάσει. Συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυσμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι. (σ) ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς,
13 ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή. Καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἀπεστράφη, ἕως ἐπλήγη, καὶ τὸν κύριον οὐκ
14 (τ) ἐζήτησαν. Καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ Ἰσραὴλ, κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, μέγαν καὶ μικρὸν,
15 ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, Πρεσβύτην, καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας, αὕτη ἡ ἀρχή· καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄνομα, οὗτος ἡ οὐρά.
16 Καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως
17 (*) καταπίωσιν αὐτούς. Διατοῦτο ἐπὶ τοὺς νεανίσκους (υ) αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται ὁ κύριος, καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει· ὅτι πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ, καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄδικα. ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς, ἀλλ'
18 ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή. Καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωστις ξηρὰ βρωθήσεται ὑπὸ πυρός· καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δά-
19 σεσι τοῦ δρυμοῦ, καὶ συγκαταφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν πάντα. Διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου (φ) συγκέκαυται ἡ γῆ ὅλη, καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς (χ) κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλε-
20 ήσει· Ἀλλὰ ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δεξιὰ, ὅτι πεινάσει, καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇ ἄνθρωπος ἔσθων τὰς σάρκας τοῦ βραχίονος (ψ) αὐτοῦ. φάγεται γὰρ (ω) Μανασσῆς τοῦ Ἐφραὶμ, καὶ Ἐφραὶμ τοῦ (*) Μανασσῆ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι τὸν Ἰού-
21 δαν. Ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς, ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή.

MS. A. (μ) αὐτῆς ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίματι, (ν) αἰῶνα χρόνον. (ξ) ἐγκαθήμενοι (ο) ἐκκόψωμεν (*) ᾠκοδομήσωμεν (π) ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτὸν ἐπ' αὐτοὺς, (ρ) αὐτῶν διασκεδάσει. (σ) ἐπεὶ τούτοις πᾶσιν (τ) ἐξεζήτησε. (*) καταπίωσιν (υ) οὐκ εὐφρανθήσεται (φ) συγκέκαυται (χ) ὑπὸ πυρὸς κατακεκαυμένος. (ψ) τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. (ω) Μανασσῆς (*) Μανασσῆ,

Magnus principatus illius, & pacis ejus non est terminus: super thronum David, & regnum ejus, ut corrigat illud, & suscipiat in judicio, & in justitia, a nunc & in seculum. Zelus Domini Sabaoth faciet hæc. Mortem misit Dominus super Jacob, & venit super Israel. ... populus Ephraim, & sedentes in Samaria, in contumelia & in excelso corde dicentes: Lateres ceciderunt: sed venite, excidamus lapides, & succidamus sycomoros, & cedros, & ædificemus nobis turrim. Et allidet Deus eos, qui insurgunt contra montem Sion super eum, & inimicos ejus dissipabit: Syriam a Solis ortu, & Græcos a Solis occasu, devorantes Israel toto ore. In omnibus his non est aversus furor, sed adhuc manus excelsa. Et populus non est reversus, donec percussus est, & Dominum non quæsierunt. Et abstulit Dominus ab Israel caput & caudam, magnum & parvum, in una die, Senem, & admirantes facies: hic principium: & prophetam docentem iniqua: hic est cauda. Et erunt qui beatum dicunt populum istum seducentes, & seducunt, ut deglutiant eos. Propter hoc super adolescentulis eorum non lætabitur Dominus: & pupillorum & viduarum eorum non miserebitur: quoniam omnes iniqui, & mali: & omne os loquitur injusta. In omnibus his non est aversus furor, sed adhuc manus excelsa. Et succendetur quasi ignis iniquitas, & tanquam gramen siccum comedetur ab igne: et succendetur in densitatibus saltus: et devorabit quæ in circuitu collium omnia. Propter furorem iræ Domini combusta est tota terra, & erit populus tanquam combustus ab igne. Homo fratris sui non miserebitur. Sed declinabit ad dexteram, quia esuriet, & comedet a sinistris, & non saturabitur homo comedens carnes brachii sui. Comedet enim Manasses Ephraim, et Ephraim Manassem: quoniam simul oppugnabunt Judam. In his omnibus non est aversus furor, sed adhuc manus excelsa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 סגי רבו לעבדי אוריתא ולנטרי שלמא לית סוף על כורסיה דדוד ועל מלכותיה לאתקנא
8 יתה ולמבנא בדינא ובזכותא מכען ועד עלמא במימרא דיי צבאות תתעבד דא: פתגמא
9 שלח יי בדבית יעקב ואשתמע בישראל: ואתרברבו עמא כולהון אפרים ויתיב שמרון
10 ברבו ובתקוף לבב למימר: רישיא גלו ודטבין מנהון נמני נכסיא אתבזו ודשפירין
11 מנהון נקני: ותקיף יי סנאה רצין עלוהי וית בעלי דבבוהי יעיר: ארם ממדינחא
12 ופלשתאי ממערבא ובזו ית נכסי ישראל בכל אתר בכל דא לא תבו מחוביהון דיתוב
13 רוגזיה מנהון ועוד מחתיה עתידה לאתפרעא מנהון: ועמא
14 לא תבו לפולחן מן דאיתי עליהון מחא ואולפן מן קדם יי צבאות לא תבעו: ושיצי יי
15 מישראל ריש והגמון שלטון ואטרון יומא חד: סב ונסיב אפין הוא רישא וספר מליף
16 שקר הוא חלשא: והוו משבחי עמא הדין מטען ורברבנוהי מבלעין: על כן על
17 עולמוהי לא יחדי יי ועל יתמוהי ועל ארמלתוהי לא ירחם ארי כולהון חנפין ובישין
וכל פומהון ממללין שקר בכל דא לא תבו מחוביהון דיתוב רוגזיה מנהון ועד כען
18 מתקפין מרדיהון ועוד מחתיה עתידא לאתפרעא מנהון: ארי תדליק כאשתא פורענות
19 חוביהון חטאיא וחיביא תשיצי ותשלוט בשאר עמא ותשיצי סגי משריתהא: בתעבור מן
20 קדם יי צבאות חריבת ארעא והוה עמא כיקדת נור גבר על אחוהי לא חיסין: ובזו מן
21 דרומא וכפן ושיצי מן צפונא ולא סבע גבר נכסי קריביה יבוזון: דבית מנשה עם דבית
אפרים ודבית אפרים עם דבית מנשה כחדא יתחברון למיתי על דבית יהודה בכל
דא לא תבו מחוביהון דיתוב רוגזיה מנהון ועד כען מתקפין מרדיהון ועוד מחתיה
עתידא לאתפרע מנהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Multiplicabitur magnitudo operantibus legem, & custodientibus pacem non erit finis, super solium David & super regnum ejus: ut stabiliat & ædificet illud in judicio & in justitia, à modo & usq; in seculum. Verbo Dñi exercituum fiet hoc. Verbum misit Dñs in domum Jacob, & auditum est in Israel. Et magnificat' est populus omnis, Ephraim & habitator Samariæ, in magnitudine & in fortitudine cordis, dicentes: Principes transmigrarunt, & meliores eis constituem': substantiæ direptæ sunt, & pulchriores his ememus. Et confortabit Dñs hostes Rasin super eum, & inimicos ejus excitabit. Syriam ab Oriente, & Philistæos ab Occidente; & diripient substantiam Israel in omni loco. In omnib' his non sunt conversi à peccatis suis, ut averteretur ira ejus ab eis: & adhuc retinent scelera sua, & adhuc plaga ej' futura est, ut vindictam sumat ab eis. Et popul' non est conversus ad cultum Dei, donec adduxit super eos percussionem: & doctrinã à facie Dñi exercituũ non quæsierunt. Et disperdet Dñs ab Israel principẽ & præfectũ, dominatorẽ, & satrapam in die una. Senex & acceptabilis vultu ipse est princeps: & scriba docens mendaciũ, ipse est infirm'. Et fuerunt laudantes populũ hunc seducentes, & principes ejus deglutientes. Propter hoc super adolescentulis ejus non lætabitur Dñs; & super pupillis ej' & super viduis ej' non miserebitur; quia omnes sunt hypocritæ & maligni: & omne os eorum locutum est mendacium. In omnib' his non sunt conversi à peccatis suis, ut avertatur furor ejus ab eis: & adhuc retinent scelera sua, & adhuc plaga ejus futura est, ut vindictã sumat ab eis. Quoniam succensa est quasi ignis ultio peccatorum eorum: *peccatores & impios consumet, &* dominabitur in reliquum populũ, & consumet multitudinem exercituum. Præ ira à facie Dñi exercituum *adusta* est terra, & fuit popul' sicut incendium ignis. Vir super fratrem suum non miserebitur. Et diripiet ab Austro, & esuriet; & consumet ab Aquilone, & non saturabitur: unusquisq; substantiam proximi sui diripient. Viri domus Manasse cum domo Ephraim, & viri domus Ephraim cum domo Manasse simul jungentur, ut veniant contra domum Juda. In omni hoc non sunt conversi à peccatis suis, ut vindictam sumat ab eis: averteretur furor ejus ab eis: & adhuc retinent scelera sua, & adhuc plaga ejus futura est, ut vindictam

Cap. IX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܣܘܓܐܐ ܕܫܘܠܛܢܗ ܘܠܫܠܡܗ. ܠܝܬ ܣܟܐ. ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ
ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܗ. ܕܢܬܩܢܝܗ ܘܢܣܡܟܝܗ ܒܕܝܢܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܛܢܢܗ
ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܬܥܒܕ ܗܕܐ. * ܡܠܬܐ ܫܕܪ ܡܪܝܐ ܒܝܥܩܘܒ. ܘܢܦܠ ܒܐܝܣܪܝܠ.
* ܘܢܕܥܘܢ ܥܡܡܐ ܟܠܗܘܢ. ܐܦܪܝܡ ܘܥܡܘܪܘܗܝ ܕܫܡܪܝܢ. ܕܒܪܡܘܬܐ ܘܒܪܒܘܬ ܠܒܐ
ܐܡܪܝܢ. * ܠܒܢܐ ܢܦܠܘ. ܘܟܐܦܐ ܢܦܣܘܠ. ܫܩܡܐ ܢܦܣܘܩ. ܘܐܪܙܐ ܢܚܠܦ. * ܘܢܥܫܢ
ܡܪܝܐ ܠܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܕܪܨܝܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܠܣܢܐܘܗܝ ܢܓܪܓ. * ܠܐܕܘܡ ܡܢ ܡܕܢܚܐ
ܘܠܦܠܫܬܝܐ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܢܐܟܠܘܢܗ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܟܠܗ ܦܘܡܗܘܢ. ܘܒܟܠܗܝܢ
ܗܠܝܢ ܠܐ ܗܦܟ ܪܘܓܙܗ. ܐܠܐ ܥܕ ܟܥܢ ܐܝܕܗ ܪܡܐ. * ܘܥܡܐ ܠܐ ܐܬܦܢܝ ܥܕܡܐ
ܕܐܬܡܚܝ. ܘܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܠܐ ܒܥܘ. * ܘܢܘܒܕ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܪܫܐ ܘܕܘܢܒܐ
ܒܚܕ ܝܘܡܐ. * ܣܒܐ ܘܢܣܒ ܒܐܦܐ ܗܘ ܪܫܐ. ܘܢܒܝܐ ܕܡܠܦ ܕܓܠܘܬܐ ܗܘ ܕܘܢܒܐ. * ܘܢܗܘܘܢ
ܡܛܘܒܢܐ ܕܥܡܐ ܗܢܐ. ܡܛܥܝܢܐ ܘܡܬܒܠܥܢܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܥܠ ܥܠܝܡܘܗܝ ܠܐ ܢܚܕܐ ܡܪܝܐ
ܘܥܠ ܝܬܡܘܗܝ ܘܐܪܡܠܬܗ ܠܐ ܢܪܚܡ. * ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܥܘܠܐ ܘܒܝܫܐ. ܘܟܠ ܦܘܡ
ܡܡܠܠ ܫܛܝܘܬܐ. ܘܒܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܠܐ ܗܦܟ ܪܘܓܙܗ. ܐܠܐ ܥܕ ܟܥܢ ܐܝܕܗ ܪܡܐ.
* ܡܛܠ ܕܝܩܕܬ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܥܘܠܐ. ܘܚܘܚܐ ܘܟܘܒܐ ܬܐܟܘܠ. ܘܬܐܚܘܕ ܒܥܒܝ ܥܒܐ.
ܘܢܬܚܒܟܘܢ ܒܬܢܢܐ ܓܒܝܐ. * ܒܚܡܬܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܬܪܬܝܬ ܐܪܥܐ
ܘܢܗܘܐ ܥܡܐ ܐܝܟ ܕܐܟܠܬܗ ܢܘܪܐ. ܘܓܒܪ ܥܠ ܐܚܘܗܝ ܠܐ ܢܚܘܣ. * ܘܢܓܘܙ
ܥܠ ܝܡܝܢܗ ܘܢܟܦܢ. ܘܢܐܟܘܠ ܥܠ ܣܡܠܗ ܘܠܐ ܢܣܒܥ. ܓܒܪ ܒܣܪܐ ܕܕܪܥܗ ܢܐܟܘܠ. *
ܡܢܫܐ ܠܐܦܪܝܡ. ܘܐܦܪܝܡ ܠܡܢܫܐ. ܘܐܟܚܕܐ ܥܠ ܝܗܘܕܐ. ܘܒܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ
ܠܐ ܗܦܟ ܪܘܓܙܗ. ܐܠܐ ܥܕ ܟܥܢ ܐܝܕܗ ܪܡܐ.

Cujus principatûs amplitudini & paci nullus 7
erit terminus super folium Davidis & regnũ
ejus, ut ftabiliat illud fulciátque judicio &
juftitiâ, è nunc in æternum ufque: zelus
Domini fortiffimi id præftabit. Sermonem 8
mifit Dominus in Jacob, & cadet in Ifrae-
lem. Et fcient omnes populi, Aphrem, & 9
incolæ Samariæ, cum faftu & magnitudine
cordis; & dicent, Lateres ponamus, & la- 10
pides cædamus, ficus fylveftres amputemus,
cedrófque fubftituamus. At roborabit Do- 11
minus adverfarios & inimicos Rafanis con-
tra ipfum; Adumæos *videlicet* ab Oriente, 12
& Paleftinos ab Occidente; & devorabunt
Ifraelem toto ore fuo: in his tamen omnibus
non avertetur furor ejus, fed adhuc elata erit
manus ejus: Quia populus non converte- 13
tur donec percutiatur, & Dominum fortiffi-
mum non quærent. Perdétq; Dominus ex If- 14
raele caput & caudam eodem die: (Senex 15
& honorabilis vultu, is eft caput; & pro-
pheta docens falfitatem, is eft cauda) Et be- 16
nefactores hujus populi, erunt feductores &
immerfores ejus. Propterea non præbebit 17
lætitiam Dominus de juvenibus eorum, &
pupillorum ac viduarum eorum non mifere-
bitur; quòd omnes impii fint ac maligni, &
omne os ftultitiam loquatur: & cum his
omnibus nequaquam avertetur furor ejus, fed
adhuc manus ejus erit erecta. Quoniam ex- 18
arfit peccatum velut ignis, & devorabit ve-
pres ac fentes, & comburet fylvæ ramos, &
fumo irretientur electi. Ex objurgatione 19
Domini potentiffimi contremifcet terra, &
evadet populus ut is quem confumpfit ignis,
& alter alterius haud miferebitur. Scindet 20
ad dexteram fuam, tamen efuriet; come-
détque ad finiftram fuam, nec tamen fatu-
rabitur quifque carne brachii fui. Comedet 21
Manaffes Aphremum, & Aphrem Manaffem,
& ambo contra Judam *venient*: et cum his
omnibus nequaquam avertetur ira ejus, fed
adhuc erit elata manus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رياسته عظيمه * وليس لسلامته حد * علي كرسي داود ومملكته * ليقومها ويصعدها
بالعدل والانصاف * من الان والي الابد * غيرة رب الجنود تفعل هذا *
* قربان البر *
* ارسل الرب موتا علي يعقوب * وجاء علي اسرايل * وسيعلم كل شعب افرام والجالسين
في السامرة * بتعظم وقلب مرتفع يقولون * اللبن يتساقط * لكن هلموا ننحت الحجارة
ونقطع التوت والارز * ونبني لنا بروجا * ويقوي الله القايمين علي جبل صهيون وعلي
ايروسليم عليهم * ويصرف اعداء يهوذا * اهل سورية من مشارق الشمس * واليونانيين
من مغارب الشمس * الذين ياكلون شعبي بكل فم * ومع هذا كلها لم يرتد غضبه
لكن يده ايضا عالية * والشعب لم يرجع حتي ضرب * ولم يطلب رب القوات * واسرع
الرب من اسرايل الراس والذنب * الكبير والصغير في يوم واحد * والشيخ والذين
يستحيون بالوجوه * هو الراس * والنبي الذي يعلم الاثام هو الذنب * ويكون الذين
يطوبون هذا الشعب ضالين ومضلين كي يبتلعوه * لاجل هذا ما يسر الله باحداثهم
وايتامهم واراملهم * لا يرحم * لانهم كلهم اثمة وخبثاء * وكل فم يتكلم بالمظالم * وفي هذا كلها
لم يرتد غضبه بل يده ايضا عالية * وسيضطرم الاثم كالنار * وياكل يبيس يوكل من
النار * ويشتعلون في عياب الغيضة * وياكل جميع ما يحوط بالتلال * من اجل غضب
رب الجنود احترقت الارض كلها * ويصير الشعب مثل محروق بالنار * ولن يرحم الانسان اخاه
* لكن يميل الي يمينه * لانه يجوع * وياكل من شماله * ولا يشبع الانسان الاكل من لحم ذراعه
* لان افرام ياكل منسي * ومنسي ياكل افرام * لانهما يحاصران يهوذا معا * وفي هذا كلها
لم يرتد غضبه لكن يده ايضا عالية *

Dominium ejus maximum erit, & pacis 7
ejus nullus erit finis fuper folium &
regnum Davidis, ut dirigat & attollat
illud juftitiâ & æquitate ex nunc & in
æternum: zelus Domini exercituum fa-
cturus eft hoc.

Lectio de juftitia.

Mifit Dominus mortalitatem in Jaco- 8
bum, & venit fuper Ifraelem, Quam 9
etiam experietur totus populus Aphremi-
ticus, & fedentes in Samaria, qui fu-
perbo elatóque animo dicunt; Lateres 10
corruent, fed venite, fecemus lapides, &
moros cædamus atque cedros, & ædi-
ficamus nobis turres. Verùm conforta- 11
bit in eos Deus adverfarios montis Sion
& Jerofolymorum, Dimittétque hoftes 12
Judæ, Syros ab oriente fole, & Græcos ab
occafu folis, qui populum meum omnigeno
ore comedent: his autem omnibus haud-
quaquam averfa eft indignatio ejus, fed
manus ejus adhuc eft elata. Populus e- 13
nim nequaquam fuerit reverfus, nec Do-
minum præftatum quæfiverit, quoad per-
culfus fuerit. Auferétque Dominus ex 14
Ifraele caput & caudam, magnum ac
parvum eodem die: (Senex, & qui fa- 15
cies demirantur, hi funt caput: & pro-
pheta qui docet iniquitates, is eft cauda)
Et erunt qui beant hunc populum, er- 16
rantes & feducentes, ut deglutiant eum.
Propter id ingrati erunt Deo juvenes eo- 17
rum, & in pupillos & viduas eorum
nullâ utetur clementiâ; quia flagitiofi
funt omnes atque fcelerati, & omne
os loquitur flagitia: his autem omni-
bus non ceffabit ira ejus, fed manus e-
jus adhuc eft alta. Nam exardefcet im- 18
probitas velut ignis, & veluti fœnum
aridum confumetur ab igne, & ardebunt
in faltibus fylvæ, & confumetur quicquid
circumjacet collibus. Propter excande- 19
fcentiam iræ Domini exercituum com-
buretur tota terra, fiétque populus ut is
qui uftulatus eft igne, & nemo in fratrem
fuum clementiâ utetur; Sed declinabit 20
ad dexteram fuam, eò quòd efuriat, &
comedet è finiftra fua, neque tamen
faturabitur homo devorans carnem bra-
chii fui. Nam Aphremus devorabit 21
Manaffen, & Manaffes devorabit
Aphremum, quoniam obfidebunt Ju-
dam ambo fimul: his autem omnibus
non ceffabit ira ejus, fed manus ejus
adhuc eft alta.

ישעיה : י

CAP. X.

.fecerũt fcribere *laborẽ*,facientib' fcribere &,*iniquitatis ſtatuta ſtatuentibus* Væ

1 הוֹי הַחֹקְקִים חִקְקֵי־אָוֶן וּמְכַתְּבִים עָמָל כִּתֵּבוּ׃

mei populi *affliĉtorũ judiciũ rapiendũ ad &*,*tenuium* judicium *pervertendum* Ad

2 לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים וְלִגְזֹל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי

quid Et .diripiant pupillos & ,eorum *ſpolium viduæ exiſtendum ad*

3 לִהְיוֹת אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם וְאֶת־יְתוֹמִים יָבֹזּוּ׃ וּמַה־

quem Ad ? veniet longinquo à ,*deſolatione in* & ,viſitationis die In facietis

תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה וּלְשׁוֹאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא עַל־מִי

curvaiu me Abſque? veſtram gloriã derelinquetis ubi & ? auxilio pro fugietis

4 תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה וְאָנָה תַעַזְבוּ כְּבוֹדְכֶם׃ בִּלְתִּי כָרַע

eſt averſus non hoc omni In .*cadent interfeĉtos ſub* & ,*vinĉtum ſub*

תַּחַת אַסִּיר וְתַחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב

,mei *niſi* virga Aſſur *Væ* .extenta ejus manus adhuc ſed,ejus *naſus*

5 אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃ הוֹי אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי

,eum mittam *hypocritã* gentẽ Ad .mea *indignatio* corũ manu in ipſa virga &

6 וּמַטֶּה־הוּא בְיָדָם זַעְמִי׃ בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ

prædandum ad &,*ſpoliũ ſpoliandũ ad*,ei mandabo *meæ iræ fervidæ* populũ ſup &

וְעַל־עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ לִשְׁלֹל שָׁלָל וְלָבֹז

non ipſe Et .platearum lutũ ſicut conculcationẽ eũ *ponendũ ad* & ,prædam

7 בַּז וּלְשׂוּמוֹ מִרְמָס כְּחֹמֶר חוּצוֹת׃ וְהוּא לֹא־

,*ſuo corde in* perdendum ad ſed :putabit ita non ej' cor & ,exiſtimabit ſic

כֵן יְדַמֶּה וּלְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ

mei principes Nonne:dicet Siquidem.*paum* non gentes excidendum ad &

8 וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָט׃ כִּי יֹאמַר הֲלֹא שָׂרַי

Arphad ſicut *non an*? Chalno Charchemis ſicut Nonne .reges ſimul

9 יַחְדָּו מְלָכִים׃ הֲלֹא כְּכַרְכְּמִישׁ כַּלְנוֹ אִם־לֹא כְאַרְפַּד

invenit Quemadmodum ? Someron Dammeſec ſicut Nõne ? Chamath

10 חֲמָת אִם־לֹא כְדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן׃ כַּאֲשֶׁר מָצְאָה

, Jeruſalaim à eorum *ſculptilia* & ,*vanitatis* regna *ad* mea manus

יָדִי לְמַמְלְכֹת הָאֱלִיל וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלִַם

,ej' *vanitatibus* & ,Someron feci quemadmodum Nõne .Someron à &

11 וּמִשֹּׁמְרוֹן׃ הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְשֹׁמְרוֹן וְלֶאֱלִילֶיהָ

compleverit cũm erit Et ?ejus *doloribus* & ,Jeruſalaim faciam ſic

12 כֵּן אֶעֱשֶׂה לִירוּשָׁלִַם וְלַעֲצַבֶּיהָ׃ וְהָיָה כִּי־יְבַצַּע

viſitabo ; Jeruſalaim in & ,Sijon monte in ſuum opus omne Dominus

אֲדֹנָי אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִָם אֶפְקֹד

gloriam ſuper & ,Aſſur reg's cordis magnitudinis fruĉtũ ſuper

עַל־פְּרִי־גֹדֶל לְבַב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וְעַל־תִּפְאֶרֶת

,feci meæ manus fortitudine In :dixit Nam.ejus oculorum altitudinis

13 רוּם עֵינָיו׃ כִּי אָמַר בְּכֹחַ יָדִי עָשִׂיתִי

,populorum terminos feci removere & :*ſui prudens* quia,mea ſapientia in &

וּבְחָכְמָתִי כִּי נְבֻנוֹתִי וְאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים

potens tanquam feci deſcendere & ,ſum deprædatus eorum *præparata* &

וַעֲתִידֹתֵיהֶם שׁוֹשֵׂתִי וְאוֹרִיד כַּאבִּיר

, populorum *facultatem ad* mea manus nidũ veluti invenit Et .*ſedentes*

14 יוֹשְׁבִים׃ וַתִּמְצָא כַקֵּן יָדִי לְחֵיל הָעַמִּים

: congregavi ego terram omnem ,derelicta ova *colligere ſecundum* &

וְכֶאֱסֹף בֵּיצִים עֲזֻבוֹת כָּל־הָאָרֶץ אֲנִי אָסָפְתִּי

.*garriens* & ,os *aperiens* & ,alam *movens* fuit non &

וְלֹא הָיָה נֹדֵד כָּנָף וּפֹצֶה פֶה וּמְצַפְצֵף׃

ſe magnificabit *an*? ea *in* incidentem contra ſecuris gloriabitur Nunquid

15 הֲיִתְפָּאֵר הַגַּרְזֶן עַל הַחֹצֵב בּוֹ אִם־יִתְגַּדֵּל

,ipſam exaltantes ,*virgam agitare ſecundũ*: eam *agitantem* contra ſerra

הַמַּשּׂוֹר עַל־מְנִיפוֹ כְּהָנִיף שֵׁבֶט אֶת־מְרִימָיו

.*lignum non baculum exaltare ſecundum*

כְּהָרִים מַטֶּה לֹא־עֵץ׃

Verſio VUL. LAT.

CAP. X.

VÆ qui condunt leges ini-
quas: & ſcribentes, injuſtitiam
2 ſcripſerunt: Ut opprimerent
in judicio pauperes, & vim fa-
cerent cauſæ humilium populi
mei: t eſſent viduæ præda eo-
rum, & pupillos diriperent.
3 Quid facietis in die viſitatio-
nis, & calamitatis de longè ve-
nientis? ad cujus confugietis
auxilium? & ubi derelinquetis
4 gloriam veſtram, Ne incurve-
mini ſub vinculo, & cum inter-
feĉtis cadatis? Super omnibus
his non eſt averſ' furor ej', ſed
5 adhuc manus ejus extenta. Væ
Aſſur, virga furoris mei & ba-
culus ipſe eſt, in manu eorum
6 indignatio mea. Ad gentẽ fal-
lacem mittam eum, & contra
populum furoris mei mandabo
illi, ut auferat ſpolia, & diri-
piat prædam, et ponat illum in
conculcationem quaſi lutum
7 platearum. Ipſe autem non ſic
arbitrabitur, & cor ejus non
ita exiſtimabit: ſed ad conte-
rendum erit cor ejus, & ad
internecionem gentium non
8 paucarum. Dicet enim;
9 Numquid non principes mei
ſimul reges ſunt? numquid non
ut Charcamis, ſic Calano; &
ut Arphad, ſic Emath? num-
quid non ut Damaſcus, ſic Sa-
10 maria? Quomodò invenit ma-
nus mea regna idoli, ſic & ſi-
mulachra eorũ de Jeruſalem,
11 & de Samaria. Numquid non
ſicut feci Samariæ & idolis e-
jus, ſic faciam Jeruſalem & ſi-
12 mulachris ejus? Et erit: cùm
impleverit Dominus cunĉta
opera ſua in monte Sion, &
in Jeruſalem, viſitabo ſuper
fruĉtum magnifici cordis regis
Aſſur, & ſuper gloriam altitu-
13 dinis oculorum ejus. Dixit e-
nim; In fortitudine man' meæ
feci, & in ſapientia mea intel-
lexi: & abſtuli terminos popu-
lorum, & principes eorum de-
prædatus ſum, & detraxi quaſi
potens in ſublimi reſidentes.
14 Et invenit quaſi nidum manus
mea fortitudinem populorum:
& ſicut colliguntur ova, quæ
derelicta ſunt, ſic univerſam
terram ego congregavi: & non
fuit qui moveret pennam, & a-
15 periret os, & ganniret. Num-
quid gloriabitur ſecuris contra eum, qui ſecat in ea? aut exaltabitur ſerra contra eum, à quo trahitur? quo-
modò ſi elevetur virga contra elevantem ſe, & exaltetur baculus, qui utique lignum eſt.

Verſio GRÆC. LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ΚΕΦ. ι.

1 ΟΥαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες
2 γὰρ πονηρίαν γράφουσιν· Ἐκκλίνοντες κρίσιν
πτωχῶν, (α) ἁρπάζοντες κρίματα πενήτων τοῦ
λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χήραν (β) εἰς διαρ-
3 παγὴν, καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν. Καὶ τί
ποιήσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ (γ) τῆς ἐπισκοπῆς; ἡ
γὰρ θλίψις ὑμῖν πόρρωθεν ἥξει· καὶ πρὸς τί-
να καταφεύξεσθε τοῦ βοηθηθῆναι; καὶ ποῦ κα-
4 ταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν, Τοῦ μὴ ἐμπεσεῖν (δ)
εἰς ἀπαγωγήν; ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστρά-
5 φη (ε) ὁ θυμὸς, ἀλλ᾽ ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή. Οὐαὶ
Ἀσσυρίοις, ἡ ῥάβδος τοῦ θυμοῦ μου, (ζ) καὶ
6 ὀργή ἐστιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. Τὴν ὀργήν
μου εἰς ἔθνος ἄνομον (η) ἀποστελῶ, καὶ τῷ ἐ-
μῷ λαῷ συντάξω (θ) ποιῆσαι σκῦλα καὶ
προνομὴν, καὶ καταπατεῖν τὰς πόλεις, καὶ θεῖ-
7 ναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν. Αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως
ἐνεθυμήθη, καὶ τῇ ψυχῇ οὐχ οὕτως λελόγισται,
ἀλλὰ ἀπαλλάξει ὁ νοῦς αὐτοῦ, καὶ (ι) τοῦ ἔθνη
8 ἐξολοθρεῦσαι οὐκ ὀλίγα. Καὶ ἐὰν εἴπωσιν
9 αὐτῷ, Σὺ μόνος εἶ ἄρχων· Καὶ ἐρεῖ, Οὐκ
ἔλαβον τὴν χώραν τὴν ἐπάνω Βαβυλῶνος καὶ
(κ) Χαλάνης, οὗ ὁ πύργος ᾠκοδομήθη, καὶ
ἔλαβον Ἀραβίαν καὶ Δαμασκὸν καὶ Σαμάρει-
10 αν. Ὃν τρόπον ταύτας ἔλαβον (λ), καὶ πάσας
τὰς ἀρχὰς λήψομαι. ὀλολύξατε τὰ γλυπτὰ
11 ἐν Ἰερουσαλὴμ, καὶ ἐν Σαμαρείᾳ. Ὃν τρόπον
γὰρ ἐποίησα Σαμαρείᾳ, καὶ τοῖς χειροποιήτοις
(μ) αὐτῆς, οὕτω ποιήσω καὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ
12 τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς. Καὶ ἔσται ὅταν συντε-
λέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει Σιὼν
καὶ (ν) Ἰερουσαλὴμ, ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὸν νοῦν
τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τῶν Ἀσσυρίων, καὶ
ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.
13 Εἶπε γὰρ, (ξ) Ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ ἐν τῇ
σοφίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν
14 ἰσχὺν αὐτῶν προνομεύσω. Καὶ σείσω πόλεις
κατοικουμένας, καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην κατα-
λήψομαι (ο) τῇ χειρὶ ὡς νοσσιὰν, καὶ ὡς
καταλελειμμένα ᾠὰ ἀρῶ· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς δια-
15 φεύξεταί (π) με, ἢ ἀντείπῃ μοι. Μὴ δοξα-
σθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ;
ἢ ὑψωθήσεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐ-
τόν; (ρ) ὡς ἄν τις ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον. καὶ
οὐχ οὕτως,

MS.A. (α) καὶ ἁρπάζοντες (β) εἰς ἁρπαγὴν, (γ) ἐπισκοπῆς; (δ) εἰς ἀπαγωγήν; καὶ ὑποκάτω τῶν ἀνῃρημένων πεσοῦνται· ἐπὶ τούτοις πᾶσιν (ε) ὁ θυμὸς, (ζ) καὶ ὀργῆς ἐν ταῖς χερσὶν (η) ἀποστελῶ, (θ) τοῦ ποιῆσαι (ι) τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη οὐχ ὀλίγα. (κ) Χαλάννη, (λ) ἐν τῇ χειρί μου, καὶ πάσας τὰς χώρας (μ) *αὐτοῖς, οὕτως (ν) ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν τὸν ἄρχοντα (ξ) Τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ * τῇ συνέσεως τῆς σοφίας (ο) τῇ χειρί μου (π) μοι, (ρ) ὡσαύτως ἐὰν τις

CAP. X.

VÆ ſcribentibus iniquitatem, ſcribentes enim, iniquitatem ſcri-
bunt: Declinantes judicium in-
opum, rapientes cauſam pauperum
populi mei, ut ſit ipſis vidua in di-
reptionem, & pupillus in prædam.
Et quid facient in die viſitationis?
Tribulatio enim vobis de longè ve-
niet: Et ad quem confugietis, ut
auxiliũ conſequamini? Et ubi de-
relinquetis gloriam veſtram, ut
non incidatis in (a) abduĉtionem?
In omnibus his non eſt converſus,
ſed adhuc manus excelſa. Væ Aſſy-
riis: virga furoris mei, & ira
in manibus eorum. Iram meam
gentem iniquam mittam, & populo
meo præcipiam, ut faciat ſpolia, &
prædam, & conculcet civitates,
& ponat eas in pulverem. Ipſe au-
tem non ſic cogitavit, & anima
non ita arbitratus eſt: ſed diſper-
det mens ejus etiam, ut diſperdat
gentes plurimas. Quòd ſi dixe-
rint ei, Tu ſolus es princeps: Et di-
cet; Non cepi regionem, quæ eſt ſu-
pra Babylonem, & Chalanen, ubi
turris ædificata eſt. Cepi autem A-
rabiam, & Damaſcum, & Sama-
riam. Sicut has cepi, ſic omnes prin-
cipatus capiam. Ululate ſculptilia
in Hieruſalem, & in Samaria. Sic-
ut enim feci Samariæ, & manufa-
ĉtis ejus; ſic faciam et Hieruſalem
& idolis ejus. Et erit, cùm con-
ſummaverit Dominus omnia facien-
ens in monte Sion, & Hieruſalem,
(b) viſitabo ſuper ſenſum magnum,
ſuper principem Aſſyrium, & ſu-
per altitudinem gloriæ oculorum
ejus. Dixit enim, In fortitudine fa-
ciam, & in ſapientia intelleĉtus
auferam terminos gentium, & for-
titudinem eorum deprædabor: &
concutiam civitates habitatas,
& orbem terræ totum appre-
dam manu quaſi nidum, & quaſi
ova derelicta tollam: & non eſt
qui effugiat me, aut contradicat
mihi. Nunquid glorificabitur ſecu-
ris ſine eo, qui cædit in ipſa? aut
exaltabitur ſerra ſine eo, qui ſe
trahit? quomodò ſi quis elevet vir-
gam, aut (d) lignum: & non ſic

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

י

1 וַי דְרָשְׁמִין רִשְׁמִין דְמִינַס וּכְתַב דְלֵיאוּ כָּתְבִין׃ לְאַסְטָאָה מִדִּין מִסְכְּנִין וּלְמִינַס מַה דְרָעַן
2 מַחְשִׁיכֵי עַמָּא בְּדִינָא לְמֶהֱוֵי אַרְמְלָן עֲדִיהוֹן וְיַת נִכְסֵי יַתְמַיָא יִבּוֹזוּן׃ וּמַה תַּעְבְּדוּן לְיוֹמָא
3 דְיִסְעַרוּן עֲלֵיכוֹן חוֹבֵיכוֹן וּלְרִגוּשׁ עָקָא מֵרָחִיק יֵיתֵי לְאָן תַּעַרְקוּן לְסָעִיד וְהֵיכָא תִשְׁבְּקוּן
4 יְקָרְכוֹן׃ בִּכְּן בַּר מִן אַרְעֲכוֹן אֲסִירִין תִּתְאַסְרוּן וּבַר מִקִּרְוֵיכוֹן קְטִילִין תִּתְרְמוֹן בְּכָל דָא
לָא תָבוּ מֵחוֹבֵיהוֹן דִיתוּב רוּגְזֵיהּ מִנְהוֹן וְעַד כְּעַן מַתְקְפִין מְרָדֵיהוֹן וְעוֹד מַחְתֵיהּ עֲתִידָא
5 לְאִתְפְּרַע מִנְהוֹן׃ וַי אַתּוּרָאָה שׁוּלְטַן רוּגְזִי וּמַלְאָךְ שְׁלִיחַ מִן קֳדָמַי עֲלֵיהוֹן בִּלוּט׃ בְּעַמָּא
6 חַנְפָא אֲשַׁלְּחִנֵּיהּ וְעַל עַמָּא דַעֲבָרוּ עַל אוֹרַיְתָא אֲפַקְדִנֵּיהּ לְמִבַּז בִּזָא וּלְמֶעְדֵי עֲדָאָה
7 וּלְשַׁוָיוּתֵיהּ לְדַיִשׁ כְּטִין שׁוּקִין׃ וְהוּא לָא כֵן מְדַמֵי וְלִבֵּיהּ לָא כֵן מְחַשֵׁיב אֲרֵי לְשֵׁיצָאָה
8 אֲמַר בְּלִבֵּיהּ וּלְאַסְפָא עַמְמִין לָא בְּחַיִס׃ אֲרֵי יֵימַר הֲלָא כָל שִׁלְטוֹנַי כַּחֲדָא כְּמַלְכִין
9 חֲשִׁיבִין קֳדָמַי׃ הֲלָא כְמָא דְכַרְכְּמִישׁ כְּבִישָׁא קֳדָמַי כֵּן כַּלְנוֹ אִם לָא כְמָא דְאַרְפַּד מְסִירָא
10 בִידִי כֵּן חֲמָת וּכְמָא דַעֲבָדִית לְדַמֶשֶׂק כֵּן אַעְבֵּיד לְשָׁמְרוֹן׃ כְּמָא דְאַשְׁכַּחַת יְדִי מַלְכְוָן
11 דְפָלְחָן לְטַעֲוָתָא וְצַלְמָנֵיהוֹן מִירוּשְׁלֵם וּמִקַּמְתָּא דְשָׁמְרוֹן׃ הֲלָא כְמָא דַעֲבָדִית לְשָׁמְרוֹן
12 וּלְטַעֲוָתָהָא כֵּן אַעְבֵּיד לִירוּשְׁלֵם וּלְצַלְמָנַיָא דִי בַהּ׃ וִיהֵי אֲרֵי יְשֵׁיצֵי יְיָ לְמֶעְבַּד יַת כָּל
דַאֲמַר בְּטוּרָא דְצִיוֹן וּבִירוּשְׁלֵם אַסְעַר עַל עוֹבָדֵי רָם לִבָּא דְמַלְכָּא דְאַתּוּר וְעַל תּוּשְׁבַּחַת
13 רָמוּת עֵינוֹהִי׃ אֲרֵי אֲמַר בִּתְקוֹף יְדִי עֲבָדִית וּבְחוּכְמְתִי אֲרֵי סוּכְלְתָן אֲנָא וְאַגְלֵיתִי
עַמְמַיָא מִמְדִינָא לִמְדִינָא וְקִרְוֵי תּוּשְׁבַּחְתְּהוֹן בְּזֵיתִי וְאַחֲתִית בִּתְקוֹף יַת יָתְבֵי כְרַכִּין
14 תַּקִיפִין׃ וְאַשְׁכַּחַת כְּקִנָּא יְדִי נִכְסֵי עַמְמַיָא וּכְמִכְנַשׁ בִּיעִין שְׁבִיקִין כָּל דַיְרֵי אַרְעָא אֲנָא
15 כְנִשִׁית וְלָא הֲוָה נְטִיל מִכָּא וְשָׁדֵי כָא וּפָתַח פּוּמָא וּמְמַלֵיל מִלָא׃ הַאֶפְשַׁר דְיִשְׁתַּבַּח
חוּלִילָא עַל דְחָלִיל בֵּיהּ לְמֵימַר הָא אֲנָא חֲלֵלִית אִם יִתְרַבְרַב מַסְרָא עַל דְנָגִיד בֵּיהּ
לְמֵימַר הֲלָא אֲנָא נְגַדִית כְּאַרְמָא חוּטְרָא לְמִמְחֵי לָא חוּטְרָא מָחֵי אֱלָהֵן מַן דְמָחֵי
בֵּיהּ׃

Quando elevatur

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAP. X.

VÆ qui ſignant ſignacula violentiæ, & ſcripturam laboris ſcribunt: Ut evertant à jure pauperes, et vi rapiant id quod maximè volunt pauperes populi mei in judicio: ut ſint viduæ præda eorum; & ſubſtantiam pupillorum diripiant. Et quid facietis in die qua viſitabuntur ſuper vos peccata veſtra? & in tumultu tribulationis quæ de longè veniet? quò fugietis ad auxilium? & quomodo relinquetis gloriam veſtram? Propterea extra terram veſtram vinculis vinciemini, & extra civitates veſtras interfecti projiciemini. In omnibus his non ſunt converſi à peccatis ſuis, ut averteretur furor ejus ab eis, & adhuc retinent ſcelera ſua: & adhuc plaga ejus futura eſt, ut vindiĉtam ſumat ab eis. Væ Aſſur dominium furoris mei, & angelus miſſus à facie mea contra eos in maledictionem. Ad coetum hypocriticũ mittam eum, & ſuper populum qui tranſgreſſi ſunt legem meam mandabo illi, ut diripiat prædam & auferat ſpolium, & ut ponat eum in conculcationem quaſi lutum platearum. Et ipſe non ſic exiſtimat, & in corde ſuo non ſic cogitat; ſed ad diſperdendum dicit in corde ſuo, & ut conſumat populos abſque miſericordia. Dicit enim: Nonne omnes principes mei pariter quaſi reges reputati ſunt coram me? Nonne ſicut Carchamis ſubjecta eſt coram me, ſic Calano? Nonne ſicut Arphad tradita eſt in manum meam, ſic Hemath? & ſicut feci Damaſco, ſic faciã Samariæ. Sicut invenit manus mea regna quæ colunt idola, & ſimulachra eorum ex Hieruſalem & *ex ſtatuis Samariæ?* Nonne ſicut feci Samariæ & idolis ejus; ſic faciam Hieruſalem & ſimulachris ejus? Et erit cùm conſummaverit Dñs ut faciat omnia quæ dixit in monte Sion & in Hieruſalem, viſitabo ſuper opera elati cordis regis Aſſur, & ſuper laudem altitudinis oculorũ ejus. Dixit enim: In fortitudine manus meæ feci, & in ſapientia mea, quia intelligens ego ſum: & tranſmigrare feci populos de provincia in provinciã, & civitates laudabiles eorum deprædatus ſum, & detraxi in fortitudine habitantes in arcibus fortiſſimis. Et invenit quaſi nidum manus mea ſubſtantiam populorum, & ſicut colliguntur ova quæ derelicta ſunt, omnes habitatores terræ ego ſubjeci; & non fuit qui tolleret hinc & mitteret illuc, & aperiret os ſuum & loqueretur verbum. Nunquid gloriabitur ſecuris contra eum qui ſcindit in eo; dicens: Ecce ego ſcidi? Nunquid magnificabitur ſerra contra eum à quo trahitur, dicens: Nonne ego ſecui? Sicut virga ad percutiendum, non virga percutit, ſed ille qui percutit in

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܣܘܩܐ * ܝ *

[illegible]

CAP. X.

VÆ promulgantibus edicta injusta, & Ini- 1
qua scribentibus, Ad pervertendum judicium 2
pauperum, & rapiendum jus egenorum po-
puli mei; ut spolient viduas & diripiant pu-
pillos. Ecquid facturi estis in die retributi- 3
onis, & in perturbatione de longinquo ven-
tura? ad quem confugietis ut juvemini? &
apud quem relinquetis gloriam vestram?
Qui sub vinctis non incurvabimini, sub occi- 4
sis cadetis: his tamen omnibus non avertetur
ira ejus, sed adhuc manus ejus erecta est. Væ 5
Assyrium, qui est virga furoris mei, & baculus
est plagæ meæ in manu eorum; In populum 6
impium immissurus sum, & in populum
pervicacem potestatem tribuam illi prædam
auferendi, & spolia diripiendi, & conculca-
tum reddendi eum ceu lutum platearum.
Ipse verò non ita *rem* sibi fingit, nec ita 7
animo suo concipit; sed perdere animo illi
est, & consumere gentes multas. Dicit enim; 8
Ecce principes omnes, reges sunt: Ecce ut 9
Bar-chemos, erit Chelio; & ut Rephad, *sic*
Hemath; & ut Damascus, *sic* Samaria: Et 10
quemadmodum assecuta est manus mea regna
idolorum & sculptilium, *sic* Jerosolymam &
Samariam: Et quemadmodum feci Samariæ 11
& idolis ejus, ita faciam Jerosolymæ & ido-
lis ejus. Deinde futurum est, cùm absolve- 12
rit Dominus omnia opera sua in monte Sion
& in Jerusalem, ut visitem fructus superbi
animi regis Athur, & insolentiam celsitudinis
oculorum ejus: Quia dixit, Virtute manûs 13
meæ feci, & sapientiâ meâ, quòd prudens sim:
amovi terminos populorum, et opes eorum
diripui, et urbes frequentes edomui: Et as- 14
secuta est ceu nidum manus mea robur gen-
tium, et ut colliguntur ova derelicta, col-
legi totam terram, nec fuit qui alas attolle-
ret, aut os suum aperiret ac pipiret. Num 15
gloriaretur securis contra eum qui eâ cæ-
dit? aut magnificaretur serra contra eum qui
eâ secat? aut superbiret virga contra eum
qui attollit eam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قريان المداين * * الفصل العاشر *

* الويل للذين يكتبون الشر * لانهم اذا كتبوا الشر * انما يكتبونه اذ يميلون عن حكم
المساكين * ويخطفون انصاف فقراء شعبي * حتى يكون الارملة لهم للاختطاف واليتيم
للغنيمة * فماذا يصنعون في يوم المراقبة * لان صعقتهم تواتي من البعد * فالى من تهربون
لتستعينوا به * واين تخلفون مجدكم * لئلا تقعوا للاختطاف وتسقطوا تحت المقتولين
مع كلها لم يرتد غضبه لكن يده ايضا عالية * الويل للموصليين * قضيب غضبي
وجزي في ايديهم * ارسل غضبي الى الامة الاثمة * وامر شعبي ان يصنع غنائم ونهبا
ويدوس المدن ويصنعها كالغبار * وهو فلم ير هكذا * ولم يفكر في نفسه هكذا لكن
خامر عقله ان يبيد امما ليست قليلة * وان قالوا له * انت وحدك رئيس * يقول الم
اخذ البلد التي فوق باطل وخاليس حيث بني البرج * واخذت ارابيا ودمشق وشامرين
* هكذا اخذت هاولاء بيدي واخذ كل البلدان * ولولي ايتها المنحوتات باورشليم وب
والسامرة * لاني كما عملت بالسامرة وبعمل يديها * هكذا اصنع باورشليم واوثانها
* ويكون اذا استكمل الرب كلما يصنعه في جبل صهيون وفي اورشليم * يقلب الرب على
العقل العظيم * على رئيس الموصليين * وعلى ارتفاع شرف عينيه * لانه قال
بقوة يدي * وبحكمة فمي انزع حدود الامم * وانهب قوتهم * وازلزل المدن العامرة * واتناول
بيدي المسكونة كلها كالعش * وارفعها كالبيض المتروك * وليس من يفلت مني او يزايدني
فاه ويصاصي * هل يتشرف الفاس من غير قاطع يقطع به * او يرتفع المنشار
من جذبه * كذلك اذا تناول احد عصا او عودا *

CAP. X.

Lectio de litibus.

VÆ scribentibus quod nefas est, quo- 1
niam cùm nefaria scribunt, Pro- 2
fectò scribunt ea deflectentes à judicio
pauperum; & rapiunt jus inopum populi
mei: ut sit illis vidua in rapinam, &
pupillus in prædam. Quid enim facient 3
in die animadversionis, quandoquidem ca-
lamitas eorum ventura est è longinquo?
ad quem fugietis ut opem ejus imploretis?
& ubinam relinquetis gloriam vestram,
Ne corruatis in rapinam, & sub inter- 4
fectis succumbatis? at his omnibus nequa-
quam cessabit ira ejus, sed manus ejus ad-
huc est elevata. Væ Assyriis in quorum 5
manibus est virga furoris & indignatio-
nis meæ. Immittam furorem meum in 6
gentem iniquam, & præcipiam populo
meo ut prædam & populationem faciat,
urbes conculcet, & ut pulverem depri-
mat. Verùm ipse nec ita sentit, nec ta- 7
lia apud se cogitat; sed cæcâ mente sibi
proponit consumere gentes non paucas.
Quòd si dicant ei, Tu solus princeps es: 8
Nonne, inquit, regiones cepi quæ sunt 9
super Batelim, & Chalennis, ubi turris
extructa fuerat; & cepi Arabiam, Da-
mascum, & Samariam? Eodem modo 10
capiam istos manu meâ, & occupabo
regiones omnes. Ululate O sculptilia
in Jerusalem & Samaria; Quia 11
quemadmodum feci Samariæ & operi-
bus manuum ejus, ita faciam Jero-
solymæ & idolis ejus. Futurum est 12
autem ut cùm perfecerit Dominus quic-
quid facturus est in monte Sion &
in Jerusalem, increpet Dominus mentem
illam magnam, principem Assyriorum,
& insolentem superbiam oculorum ejus:
Quia dixit, Equidem potentiâ manûs 13
meæ agam, & sapientiâ oris mei aufe-
ram terminos populorum, diripiam opu-
lentiam eorum, & urbes populosas
tremefaciam: Et orbem universum 14
ceu nidum arripiam manu meâ, tollámque,
sicut ova derelicta, nemine à me evaden-
te, aut reluctante, aut os suum ape-
riente ac pipiente. An gloriabitur 15
securis absque cædente qui eâ cædat?
aut extollet se serra sine trahente il-
lam? & pari modo cùm quis bacu-
lum aut lignum arripit?

fubter &,maciē ejus pinguib⁹ in exercituū Domin⁹ dominator mittet Ideo
16 לכן ישלח האדון אדני צבאות במשמניו רזון ותחת
Ifrael lux erit Et .ignis incendiū quasi incendiū incendet ej⁹ gloriā
17 כבדו יקד יקד כיקוד אש : והיה אור־ישראל
,ejus fpinam devorabit & ,ardebit & : flammam in ej⁹ fanctus & ,ignem in
לאש וקדושו ללהבה ובערה ואכלה שיתו
,anima ab,ejus *Charmeli* &,ejus fylvæ gloriā Et .una die in ej⁹ veprem &
18 ושמירו ביום אחד : וכבוד יערו וכרמלו מנפש
Lignum refiduū Et .*ωæ* *ū fertū liquefcere* ficut erit &:confumet carnē ad ufq; &
19 ועד־בשר יכלה והיה כמסס נסס : ושאר עץ
non ,illa die in erit Et .ea fcribat puer ut :erunt *numerus* ejus fylvæ
20 יערו מספר יהיו ונער יכתבם : והיה ביום ההוא לא־
fuper inniti ,Jahacob domus *evafio* & ,Ifrael refiduum ultrà adjiciet
יוסיף עוד שאר ישראל ופליטת בית־יעקב להשען על־
.veritate in Ifrael Sanctum Dominum fuper innitetur & :fe percutientē
מכהו ונשען על־יהוה קדוש ישראל באמת :
fuerit fi Quia .fortem Deum ad ,Jahacob refiduū,convertetur Refiduū
21 שאר ישוב שאר יעקב אל־אל גבור : כי אם־יהיה
22 confūmatio:eo *in* convertetur refiduū,maris arena veluti Ifrael tu⁹ popul⁹
עמך ישראל כחול הים שאר ישוב בו כליון
Tammim Domin⁹ decifam & confūmationē Quia .juftitiam *inundans* decifā
23 חרוץ שוטף צדקה : כי כלה ונחרצה אדני יהוה
Dominus Dñs dixit fic Idcirco .terræ univerfæ *interiori in faciens* exercituū
24 צבאות עשה בקרב כל־הארץ : לכן כה־אמר אדני יהוה
virga in .Affur ab Sijon habitator ,mi populus timeas Ne :exercituum
צבאות אל־תירא עמי ישב ציון מאשור בשבט
paululū adhuc Nam.Ægypti via in te fup levabit fuū baculū &,te pcutiet
25 יככה ומטהו ישא־עליך בדרך מצרים : כי־עוד מעט
fufcitabit Et .corū *everfionem* ad me⁹ *nafus* & ,ira confūmabitur &,paululū
26 מזער וכלה זעם ואפי על־תבליתם : ועורר
,Horeb petra in,Midian plagā juxta flagellū exercituū Dominus eū fuper
עליו יהוה צבאות שוט כמכת מדין בצור עורב
illa die in,erit Et .Ægypti via in eā elevabit &,mare fup fuā virgā &
27 ומטהו על־הים ונשאו בדרך מצרים : והיה ביום ההוא
:tuo collo *defuper* ejus jugum & ,tuo humero *defuper* ejus onus removebitur
יסור סבלו מעל שכמך ועלו מעל צוארך
,Migron in tranfivit,Hajath ad Venit .olei *faciebus* à jugum corrūpetur &
28 וחבל על מפני־שמן : בא על־עית עבר במגרון
Ghebah ,*tranfitum* Tranfierunt .fua inftrumenta commendabit Michmas in
29 למכמש יפקיד כליו : עברו מעברה גבע
Intona .fugit Saul Ghibhah ,Ramah *contremuit* :pernoctārūt diverforio
30 מלון לנו חרדה הרמה גבעת שאול נסה : צהלי
fe Elongavit .Hanathoth pauper,Laifah *attendere fac* ,Gallim filia tuā voce
31 קולך בת־גלים הקשיבי לישה עניה ענתות : נדדה
Nob in dies Adhuc *fe collegerunt fugam ad* Ghebim habitatores,Madmenah
32 מדמנה ישבי הגבים העיזו : עוד היום בנב
.Jerufalaim collis ,Sijon domus mons fuā manum *Agitabit* :ftandum ad
לעמד ינפף ידו הר בית־ציון גבעת ירושלם :
32 res. Gabim,confortamini.

Verfio VUL. LAT.

16 Propter hoc mittet dominator
Dñs exercituū in pinguib⁹ ej⁹
tenuitatē: & fubtus gloriam e-
jus fuccenfa ardebit quafi com-
17 buftio ignis. Et erit lumen If-
rael in igne, & Sanctus ejus in
flamma: & fuccendetur, & de-
vorabitur fpina ejus, & vepres
18 in die una. Et gloria falt⁹ ej⁹,
& Carmeli ejus, ab anima ufq;
ad carnem confumetur, & erit
19 terrore profugus. Et reliquiæ
ligni faltûs ejus præ paucitate
numerabuntur, & puer fcribet
20 eos. Et erit in die illa: non ad-
jiciet refiduū Ifrael, & hi qui
fugerint de domo Jacob, inniti
fup eo qui percutit eos: fed in-
nitetur fup Dñm Sanctū Ifrael
21 in veritate. Reliquiæ conver-
tentur, reliquiæ, inquā, Jacob
22 ad Deum fortē. Si enim fuerit
popul⁹ tuus Ifrael quafi arena
maris, reliquiæ convertentur
ex eo: confummatio abbrevia-
23 ta inundabit juftitiā. Confum-
mationē enim et abbreviatio-
nem Dñs De⁹ exercituū faciet
24 in medio omnis terræ. Propter
hoc, hæc dicit Dñs Deus exer-
cituū; Noli timere, popul⁹ me⁹
habitator Sion, ab Affur: in vir-
ga pcutiet te, & baculū fuū le-
25 vabit fup te in via Ægypti. Ad-
huc enim paululum modicúm-
que, & confūmabitur indigna-
tio et furor me⁹ fup fcel⁹ eorū.
26 Et fufcitabit fup eum Domin⁹
exercituū flagellū, juxta plagā
Madian in petra Oreb, & vir-
gam fuā fuper mare, & levabit
27 eam in via Ægypti. Et erit in
die illa: Auferetur onus ej⁹ de
humero tuo, & jugū ej⁹ de col-
lo tuo, et computrefcet jugū à
28 facie olei. Veniet in Aiath,
tranfibit in Magron: apud
Machmas commendabit vafa
29 fua. Tranfierunt curfim, Gaba
fedes noftra: obftupuit Rama,
30 Gabaath Saulis fugit. Hinni
voce tuâ filia Gallim, attende
Laifa, paupercula Anathoth.
31 Migravit Medemena: habitato-
Adhuc dies eft, ut in Nobe ftetur: agitabit manum fuam fuper montem filiæ Sion, collem Jerufalem.

Verfio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranflatione LATINA.

16 Ἀλλὰ ἀποστελεῖ κύριος Σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν
τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν σὴν δόξαν πῦρ καιό-
17 μενον καυθήσεται. Καὶ ἔσται τὸ φῶς τοῦ Ἰσραὴλ
(σ) εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει (τ) αὐτὸν ἐν πυρὶ καιο-
μένῳ, καὶ φάγεται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην. Τῇ ἡ-
18 μέρᾳ ἐκείνῃ Ἀποσβεσθήσεται τὰ ὄρη, (υ) καὶ
οἱ βουνοὶ, καὶ οἱ δρυμοὶ, καὶ καταφάγεται ἀπὸ ψυ-
χῆς ἕως σαρκῶν. καὶ ἔσται ὁ φεύγων, ὡς ὁ φεύ-
19 γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης. Καὶ οἱ καταλει-
φθέντες ἀπ᾽ αὐτῶν (φ) ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ
20 παιδίον γράψει αὐτούς. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, οὐκέτι προστεθήσεται τὸ κατα-
λειφθὲν Ἰσραὴλ, καὶ οἱ σωθέντες τοῦ Ἰακὼβ
οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδική-
σαντας αὐτοὺς, (*) ἀλλὰ ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ
21 τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. Καὶ
ἔσται τὸ καταλειφθὲν τοῦ Ἰακὼβ ἐπὶ θεὸν ἰ-
22 σχύοντα. Καὶ ἐὰν γένηται ὁ λαὸς Ἰσραὴλ ὡς
ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα (χ)
23 αὐτῶν σωθήσεται. (ψ) Λόγον συντελῶν καὶ συν-
τέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, Ὅτι λόγον συντε-
τμημένον (ω) κύριος ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ
24 ὅλῃ. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος Σαβαὼθ,
Μὴ φοβοῦ ὁ λαός μου, οἱ κατοικοῦντες ἐν Σι-
ὼν, ἀπὸ Ἀσσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε·
πληγὴν γὰρ ἐπάγω ἐπὶ σὲ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν
25 Αἰγύπτου. Ἔτι γὰρ μικρὸν, καὶ παύσεται ἡ ὀργὴ,
26 ὁ δὲ θυμός μου ἐπὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν. Καὶ (α) ἐγε-
ρεῖ ὁ θεὸς ἐπ᾽ αὐτοὺς, κατὰ τὴν πληγὴν (β) Μα-
διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως· καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ
ὁδῷ τῇ κατὰ θάλασσαν, εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ᾽
27 Αἴγυπτον. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἀφ-
αιρεθήσεται ὁ (γ) ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὤμου σου,
καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ καταφθαρήσεται ὁ
28 ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. Ἥξει γὰρ εἰς τὴν πό-
λιν Ἀγγαὶ, καὶ παρελεύσεται εἰς (δ) Μαγγεδὼ,
29 καὶ ἐν Μαχμὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ. Καὶ
παρελεύσεται φάραγγα, καὶ ἥξει εἰς Ἀγγαὶ, φό-
βος λήψεται Ῥαμᾶ, πόλιν Σαοὺλ, φεύξεται Ἡ
30 θυγάτηρ Γαλλείμ, ἐπακούσεται (ε) Λαϊσὰ, ἐπα-
31 κούσεται ἐν Ἀναθώθ. (ζ) Καὶ ἐξέστη Μαδεβη-
32 νὰ, καὶ οἱ κατοικοῦντες Γιββείρ. Παρακαλεῖτε σή-
μερον (η) ἐν ὁδῷ τοῦ μεῖναι, τῇ χειρὶ παρακα-
λεῖτε τὸ ὄρος τὴν θυγατέρα Σιὼν, καὶ οἱ βουνοὶ οἱ ἐν Ἱερουσαλήμ.
MS. A. (σ) ὡς πῦρ, (τ) αὐτὸ (υ) καὶ οἱ δρυμοὶ, καὶ οἱ βουνοὶ, (φ) ἔσονται ἀρι-
θμὸς, (*) ἀλλ᾽ (χ) σωθήσεται. (ψ) Λόγον γὰρ (ω) ποιήσει ὁ θεὸς (α) ἐπεγερεῖ (β)
Μαδιὰμ (γ) φόβος αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὤμου σου, (δ) Μα-
γεδδὼ, (ε) ἐν * σα, (ζ) Ἐξέστη (η) ἐν τῇ ὁδῷ

Sed mittet Domin⁹ Sabaoth in
norem tuū ignominiā: & in
tuā ignē ardentem ...
Et erit lumen Ifrael in igne: &
(ε) fanctificabit eum ...
denti, & comedet, ...
fylvā. Die illā Extinguentur ...
tes, & colles, et faltus, & ...
rabit ab anima ufq; ad carnes ...
erit, qui fugit, quafi qui fugit ...
flamma ardentis. Et refidui ...
numerus erunt: & parvulus ...
bet eos. Et erit in die illa, non ...
trà adjiciet refiduum Ifrael ...
falvati de Jacob non ...
tes erunt fuper eos, qui ...
juria afficiunt, fed erunt ...
fuper Deū Sanctū Ifrael ...
Et erit refiduum Jacob fuper ...
fortē. Quòd fi fuerit popul⁹ ...
el, quafi arena maris, reliquiæ ...
rū falvabuntur. Verbum ...
mans, & brevians in juftitia ...
niā fermonē breviatū faciet ...
minus in toto orbe terræ. Pr...
hoc, hæc dicit Dominus Sab...
Noli timere, popul⁹ me⁹, qui ...
tatis in Sion, ab Affyriis: qu...
virga percutiet te; plagā ...
induco fuper te, ad videndum ...
Ægypti. Adhuc enim paulul...
ceffabit ira: furor au...
confiliū eorū. Et fufcitabit ...
nus fuper eos fecundū plagā ...
diam in (ε) loco tribulationis ...
furor ejus in via quæ fuper ...
in viam quæ fuper Ægyptum ...
erit, in die illa auferetur ...
ab humero tuo, & timor ...
& computrefcet jugū ...
veftris. Veniet enim in ...
Angæ, & tranfibit in M...
& in Machmas ponet ...
Et tranfibit vallē, et veniet ...
gæ: timor apprehendet Rama ...
tatē Saul: (b) fugiet Filia G...
(i) audietur Laifa: audie...
nathoth: Et obftupuit Mad...
& habitatores Gibbir. Confo...
ni hodiè in via, ut mane...
Manu confolamini mont...
Sion, & colles, qui in Hieru...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 חלף דאתרברב מלכא דאתור בכן ישלח רבון עלמא יי צבאות ברברבנוהי מחא
17 ותחות מני יקרהון מיקד ייקדון כיקידת אשא : ויהי מריה נהוריה דישראל וקדישיה
מימריה תקיף כאשתא ופתגמוהי כשלהוביתא ויקטול וישיצי שלטונוהי וטורנוהי
18 ביומא חד : ויקר סני משריתיה נפשיהון עם פגרהון ישיצי ויהי תביר ועריק : ושאר
19 עבדי קרביה יסופון למהוי עם דמנין ומלכו חלשא יתחשבון : ויהי בעדנא ההיא לא
20 יוספון עוד שארא דישראל ושובת בית יעקב לאסתמכא על עממיא דהוו מפלחין בהון
21 ויסתמכון על מימרא דיי קדישא דישראל בקשוט : שאר דלא חטו ודתבו מחטאה
22 שארא דבית יעקב יתובון למפלח קדם אלהא גברא : ארי אם יהי עמך ישראל סגי
כחלא דימא שאר דלא חטו ודתבו מחטאה יתעבדון להון גבורן דמתגברן ומדברן
23 בזכו : ארי גמירא ושיצאה יי אלהים צבאות עבד עם כל רשיעי בנו ארעא : בכן כדנן
24 אמר יי אלהים צבאות לא תדחל עמי יתיב ציון מאתורא בשולטניה ימחנך ומרותיה
25 ירמי עלך כדבאורח מצרים : ארי עוד צבחר כזעיר ויסופון לוטיא מנכון דבית יעקב
26 ורוגזי על עממיא עבדי תבלא לשיצויתהון : וייתי עלוהי יי צבאות מחא כמחת מדין
בשקיף עורב ומרותיה תעדי מנכון כמא דעדת מרות פרעה על ימא ויתעבדן לכון
27 גבורן כדבאורח מצרים : ויהי בעדנא ההיא תעדי מרותיה מנך ונירה מעל צורך
28 ויתברון עממיא מן קדם משיחא : אתא על עית עבר במגרון למכמס ימני רבני
29 משריתיה : גזו עברו ירדנא בגבע בתו להון אתברו יתבי רמתא אנש גבעת שאול
30 ערקו : ארימו קלכון אנש בת גלים אציתו דיתבין בליש דדירין בעניה ענתות : אתברו
31 אנש מדמנה יתבי גיבים גלו : עד כען יומא רב וסני עדן ליה למעל הא סנחריב מלכא
32 דאתור נטל ועבר תלת אונין ודבר עמיה ארבעין אלפין גוספנין דדהב דבני מלכין
קטירי תגא יתבין בהון ודבר עמיה מאתן אלפין אחידי סיפין ורומחין ודבר עמיה מאתן
ושתין אלפין מחצצי גירין גוברין דרהטין קדמוהי מאה אלפין אורכא דמשריתיה
ארבע מאה פרסין צואר סוסותיה ארבעין פרסין מנין משריתיה מאתן ושתין אלפין
רבוא חסר חד וכן אתו על אברהם כד רמו יתיה לגו נורא יקידתא וכן עתידין למיתי עם
גוג ומגוג כד ישלם עלמא קצי למתפרקא משריתא קדמיתא כד עברו בירדנא שתו מיא
דהוו בירדנא משריתא תניתא כד עברו בירדנא דלו עקבי סוסותא ושתו מיא משריתא
תליתאה כד עברו בירדנא חפרו בירין ושתו מיא] אתא וקם בנוב קרית כהניא לקביל
שורא דירושלם ועני ואמר לחילותיה הלא דא היא קרתא ירושלם דעלה ארגישית כל
משריתי ועלה כבשית כל מדינתי הא היא זעירא וחלשא מכל כרכי עממיא דכבשית
בתקוף ידי עלה קם מניד ברישיה מוביל ומיתי בידיה על טור בית מקדשא די בציון
ועל עזרתא דבירושלם :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Pro eo q̄ magnificatus eft rex Affyriæ; propterea mittet dominator fecu...
Dñs exercituū in principes ej⁹ plagā, & fubt⁹ *vafa gloriæ* eorū in...
dio fuccendentur, ficut incendium ignis. Et erit Dñs lumen Ifrael, & fa...
ct⁹ ej⁹, & verbum ejus forte ficut ignis, & fermo ejus ficut flamma; & ...
det & confumet principes ej⁹, & fatrapas ejus in die una. Et gloriam m...
titudinis exercitus ejus, & animas eorum cum corporib⁹ eorum confum...
& erit confractus & profugus. Et reliqui bellatores ejus deficient, ...
popul⁹ pauci numeri; & in regnum infirmum reputabuntur. Et erit in te...
pore illo; Non adjicient ultra refiduum Ifrael, & qui liberati fuerint de
domo Jacob, inniti fuper populis, quibus antea ferviebant: fed innitentur
fuper verbo Dñi fancto Ifrael, in veritate. Reliquiæ quæ non peccaverunt,
& quæ converfæ fuerunt à peccato, reliquiæ domus Jacob convertentur ...
ferviant coram Deo forti. Quoniam fi fuerit populus tuus Ifrael mul...
ficut arena maris, illis reliquiis quæ non peccaverūt, & quæ converfæ fu...
à peccato, fient magnalia quæ prævalebunt, & ducentur in juftitia. Q...
confummationē, & confumptionem Dñs Deus exercituum faciet in om...
bus impiis *in medio* terræ. Propterea hæc dicit Dñs Deus exercituum: N...
timeas popule meus habitator Sion ab Affur. In virga enim fua percu...
te, & fubjectionem fuam projiciet fuper te, ficut in via Ægypti. Qui...
huc paululū, modicúmque, & definent maledictiones à vobis, ô domus J...
cob; & ira mea erit fuper populos operantes fcelus, ut confumantur. E...
adducet fuper eum Dñs exercituum plagam Madian in petra Oreb: & fub...
jectio ejus auferetur à vobis, ficut ablata eft fubjectio Pharaonis ad ma...
& fient eis magnalia ficut in via Ægypti. Et erit in tempore illo; aufere...
fubjectio ejus à te, & jugum ejus de collo tuo: & contererentur populi à fa...
cie Chrifti. Venit fuper Ajat, tranfivit in Magron, apud Machmas con...
tuet principes exercitus fui. *Vadârunt* tranfierunt Jordanem; in Gaba...
manfionē fecerunt fibi: contriti funt habitatores Rama: viri Gabaa Saul...
fugerunt. Elevate vocem veftram viri filiæ Galim; aufcultate qui habita...
in Lais; qui moramini in paupercula Anathoth. Contriti funt viri Madme...
na, habitatores Gabim tranfmigrarunt. Adhuc dies magnus, & ...
tempus ei ut ingrediatur. Ecce Senacherib rex Affyriorum (*profectus eft ...
tranfiit tres ftationes, duxitq; fecum quadragies mille fedilia aurea, ...
filii regum redimiti coronis infidebant; adduxit etiā fecū ducenta millia ...
rentiū gladios & haftas, præterea ducenta & fexaginta millia fagittar...
viros præcurrentes cum centies mille: longitudo caftrorum ej⁹ quadring...
tæ parafangæ, cervix equitat⁹ ej⁹ quadraginta parafanga, numer⁹ ...
ejus ducenta & fexaginta millia myriadum minor uno: & fic venerunt ...
Abraham quando conjecerunt eū in mediū ignis ardentis, fic etiā ...
funt cum Gog & Magog cum abfolverit mund⁹ terminū fuū ut liberent...
Exercit⁹ prim⁹ tranfmiffo Jordane epotaverunt aquas quæ erant in ...
ercit⁹ fecund⁹ tranfmiffo Jordane exhaufferunt veftigia equorū & bibe...
aquas, exercit⁹ terti⁹ tranfmiffo Jordane foderunt puteos & bibe...
aquas.*) veniet & ftabit in Nobe urbe facerdotū contra murū Hierufalem.
Et refpondet & dicit exercitui fuo: Hæccinæ eft illa civitas Hierufalem
contra quam congregavi omnia caftra mea, & *propter quam profectus fum ...
provincias meas?* Ecce ipfa *minor* & infirmior eft cunctis munitionib⁹ po-
pulorū, quas fubjeci in fortitudine manus meæ. *Contra eā ftabit, com...
movebit caput fuū; inferet & trahet manum fuam fuper montem domus fanctuarii quæ eft in Sion, & contra atrium quod eft in Hierufalem.

Cap. X.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Idcirco immittet Dominus Deus fortis in- 16
teritum in pingues ejus, & loco gloriæ ipsi-
us ardebit incendium ejus velut incendium
ignis. Et lux Israelis in ignem vertetur, & 17
sancti ejus in flammam, quæ comburet & de-
vorabit vepres & spinas ejus eodem die: Et 18
decor sylvæ ejus & Charmeli ejus ab anima
ad carnem usque consumetur & fiet quasi
nunquam fuisset: Et reliqua ligna sylvæ 19
ipsius in numerum redigentur *tam exigu-*
um, ut puer scribere *possit* ea. Et fiet tunc 20
temporis, ut non pergat amplius reliquus Is-
rael & qui evadent è domo Jacobi, inniti eo
qui se læsit; sed æquo jure innitentur Do-
mino sancto Israelis. Reliqui enim conver- 21
tentur, reliquiæ *nimirum* Jacobi, ad Deum
fortissimum. Nam tametsi fuerit populus tu- 22
us Israel ut arena quæ est in mari, *nihilominus*
residui convertentur ex eis: præcindet, seca-
bit, & converret cum æquitate: Quoniam fi- 23
nem & compendium facturus est Dominus
potens in universa terra. Sic dicit Dominus 24
potens, Ne timeas popule mi qui habitas in
Sion, ab Assyrio qui te percutit virgâ suâ, &
baculum suum contra te levat in via Ægypti:
Quoniam intra brevissimum tempus consum- 25
mabitur ira & indignatio mea contra cor-
ruptelam eorum: Et concitabit in eum Do- 26
minus fortissimus flagellum simile cædi Medi-
anitarum in monte Horib, & baculo suo
super mare, & oneri suo in via Ægypti:
Ac tum temporis fiet ut recedat servitus ejus 27
ab humero tuo, & jugum ejus à collo tuo,
& corrumpatur jugum à conspectu juvenca-
rum. Veniet ad Anath, transibit per Ma- 28
geddo, & in Machmas ponet impedimenta
sua: Trajiciet vadam Gebaa, Beth-baita- 29
nem: trepidabit Rama, et Gebaath Saulis
aufugiet. Hinni voce tuâ filia Gheliam, au- 30
sculta Lis, et responde Anathoth. Recessit 31
Marmena, et cives Gubin confortati sunt.
Adhuc dies in Nob manebit: agitabit ma- 32
num suam contra montem filiæ Sionis et con-
tra colles Jerusalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* الاصحاح السادس *

[illegible]

في اورشليم *

Nequaquam fiet ita; sed mittet Do- 16
minus exercituum in honorandos tuos
contemptum, & in nobiles tuos ignem
ardentem comburentem. Eritque lux 17
Israelis velut ignis, & sanctificabit
eum flammâ accensâ, quæ exardescet
devorabitque herbam virentem ut fæ-
num. Eo die laudem dicent montes, colles, 18
sylvæque: & devorabit ab anima ad car-
nes usque: & qui fugiet, erit velut is qui
fugit flammam ardentem: Et qui su- 19
perfuerunt ex eis, redigentur ad eum nu-
merum, ut parvus puer eos conscribe-
re possit. Eodem die non adjicient ii 20
qui residui fuerint ex Israele, & qui
evaserint ex Jacobo, fidere amplius
iis qui se oppresserint; sed Deo san-
cto Israelis in rei veritate fident: Et 21
qui superstites manserint è Jacobo, re-
cipient se ad Deum potentissimum.

Textus sextus.

Etiamsi fuerit numerus Israelis velut 22
arena maris, rari tamen ex eis salva-
buntur. Verbum enim absolvam, &
justè præcindam. Nam verbum præci- 23
sum faciet Deus in toto orbe. Pro- 24
pterea sic dicit Dominus Deus exer-
cituum; Ne timeas popule mi habitan-
tes in Sion, ab Assyriis, quòd te ba-
culo percutiat: ego enim adducam
super te flagellum, ut videas viam
Ægypti. Nam brevi cessabit ira, & 25
furor meus erit contra consilium eorum:
Concitabit enim Deus adversùs illos 26
plagam similem Medianitarum in loco
angustiæ, & furori suo in via maris
proxima, in via quæ est prope Ægy-
ptum. Eodémque die tolletur à te 27
metus ejus, & jugum ejus à collo
tuo, & peribit jugum ejus à cervici-
bus vestris. Nam venturus est usque 28
ad urbem Angja, deinde transiturus
ad Mageddo, & in Mechmas positu-
rus vasa sua: Flumen trajecturus, 29
cum reversurus Angjam. Ramam ur-
bem Saulis timor occupabit, Et fu- 30
giet filia Galim: audietur in Lis, au-
dietur in Anathoth, Obstupescet Ma- 31
dabina. At O habitatores Gebbin, agi-
tate hodie, ut permaneatis in via; 32
manum: confortate montem filiam
Sionis O beus colles qui estis in Je-
rusalem.

ישעיה : יא

ramum deramificans exercituum Dominus dominator Ecce

33 הנה האדון יהוה צבאות מסעף פארה

.humiliabuntur sublimes & ,succisi statura excelsi & : terrore cum

במערצה ורמי הקומה גדעים והגבהים ישפלו :

.cadet forti in Lebanon & : ferro in sylvæ perplexa succidet Et

34 ונקף סבכי היער בברזל והלבנון באדיר יפול :

CAP. XI. יא

ejus radicibus de surculus & ,Isai stirpe de virga egredietur Et

1 ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו

spiritus ,DOMINI spiritus eum super requiescet Et .crescet

2 יפרה : ונחה עליו רוח יהוה רוח

spiritus ,fortitudinis & consilii spiritus ,intelligentiæ & sapientiæ

חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח

timore in ejus odorari Et .DOMINI timoris & scientiæ

3 דעת ויראת יהוה : והריחו ביראת

neque ,judicabit suorum oculorum visionem ad nec :DOMINI

יהוה ולא למראה עיניו ישפוט ולא

,tenues justitia in judicabit Et .arguet suarum aurium auditum ad

4 למשמע אזניו יוכיח : ושפט בצדק דלים

terram percutiet & : terræ mansuetis rectitudine in arguet &

והוכיח במישור לענוי ארץ והכה ארץ

.impium interficiet suorum labiorum spiritu in & ,sui oris virga in

בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע :

cingulum fides & : ejus lumborum cingulum justitia erit Et

5 והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור

hœdo cum pardus & ,agno cum lupus hospitabitur Et .ejus renum

6 חלציו : וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי

puer & ,simul pingue pecus & ,leonis catulus & vitulus & : accubabit

ירבץ ועגל וכפיר ומריא יחדו ונער

accubabunt ,simul pascentur ursa & vacca Et .eis in ducens parvus

7 קטן נהג בם : ופרה ודב תרעינה יחדו ירבצו

lactens delectabitur Et .paleam comedet bos sicut leo & : earum nati

8 ילדיהן ואריה כבקר יאכל תבן : ושעשע יונק

ablactatus reguli cavernam super & ,aspidis foramen super

על חר פתן ועל מאורת צפעוני גמול

universo in corrumpent non & ,malefacient Non .misit suam manum

9 ידו הדה : לא ירעו ולא ישחיתו בכל

,DOMINI scientia terra est repleta quia : meæ sanctitatis monte

הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יהוה

,Isai radix ,illa die in erit Et .operientes mare aquæ sicut

10 כמים לים מכסים : והיה ביום ההוא שרש ישי

erit & : quærent gentes illam ad ,populorum vexillum in stans quæ

אשר עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו והיתה

DOMINUS adjiciet illa die in ,erit Et .gloria ejus requies

11 מנחתו כבוד : והיה ביום ההוא יוסיף אדני

quod : sui populi residuum possidendum ad suam manum secundò

שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר

,Helam ab & ,Chus à & ,Pathros à & ,Ægypto ab & ,Assur ab remanebit

ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס ומכוש ומעילם

vexillum elevabit Et .maris insulis ab & ,Chamath à & ,Sinhar à &

12 ומשנער ומחמת ומאיי הים : ונשא נס

congregabit Jehudah dispersos & ,Israel expulsos colliget & ,gentibus

לגוים ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ

hostes & ,Ephraim zelus recedet Et .terræ alis quatuor à

13 מארבע כנפות הארץ : וסרה קנאת אפרים וצררי

Jehudah & ,Iehudah æmulabitur non Ephraim.excidentur Jehudah

יהודה יכרתו אפרים לא יקנא את יהודה ויהודה

.Ephraim angustiabit non

לא יצר את אפרים :

Versio VULG. LAT.

33 Ecce dominator Dominus ex-
ercituum confringet lagucu-
lam in terrore, & excelsi statu-
râ succidentur, & sublimes hu-
34 miliabuntur. Et subvertentur
condensa saltûs ferro: & Liba-
nus cum excelsis cadet.

CAP. XI.

1 ET egredietur virga de radi-
ce Jesse, & flos de radice ejus
2 ascendet. Et requiescet super
eum spiritus Domini; spiritus
sapientiæ, & intellectûs, spi-
ritus consilii, & fortitudinis,
3 spiritus scientiæ, & pietatis, Et
replebit eum spiritus timoris
Domini. Non secundùm visio-
nem oculorum judicabit, ne-
que secundùm auditum aurium
4 arguet: Sed judicabit in justi-
tia pauperes, & arguet in æ-
quitate pro mansuetis terræ:
& percutiet terram virgâ oris
sui, & spiritu labiorum suorū
5 interficiet impium. Et erit ju-
stitia cingulum lumborum ejus:
et fides cinctorium renum ejus.
6 Habitabit lupus cum agno: &
pardus cum hœdo accubabit:
vitulus & leo & ovis simul
morabuntur, & puer parvulus
7 minabit eos. Vitulus & ursus
pascentur: simul requiescent
catuli eorum: & leo quasi bos
8 comedet paleas. Et delectabi-
tur infans ab ubere super fo-
ramine aspidis: & in caverna
reguli, qui ablactatus fuerit,
9 manum suam mittet. Non no-
cebunt, & non occident in u-
niverso monte sancto meo:
quia repleta est terra scientiâ
Domini, sicut aquæ maris ope-
10 rientes. In die illa, radix Iesse,
qui stat in signum populorum,
ipsum gentes deprecabuntur,
& erit sepulchrum ejus glori-
11 osum. Et erit in die illa: Ad-
jiciet Dominus secundò ma-
num suam ad possidendum re-
siduum populi sui, quod relin-
quetur ab Assyriis, & ab Ægy-
pto, & à Phetros, & ab Æthi-
opia, & ab Ælam, & à Sen-
naar, & ab Emath, & ab in-
12 sulis maris. Et levabit signum
in nationes, & congregabit
profugos Israel, et dispersos
Juda colliget à quatuor plagis
13 terræ. Et auferetur zelus E-
phraim, et hostes Juda peri-
bunt: Ephraim non æmulabi-
tur Judam, et Judas non pu-
gnabit contra Ephraim,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

33 (θ) Ἰδοὺ ὁ δεσπότης κύριος Σαβαὼθ συν-
ταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψη-
λοὶ τῇ ὕβρει συντριβήσονται, καὶ (ι) οἱ ὑ-
34 ψηλοὶ ταπεινωθήσονται, Καὶ πεσοῦνται ὑ-
ψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ Λίβανος σὺν τοῖς
ὑψηλοῖς πεσεῖται.

MS.A. (θ) Ἰδοὺ γὰρ (ι) ταπεινωθήσονται οἱ ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ.

Ecce dominator Dominus Sabaoth conturbabit gloriosos cum fortitudine: & excelsi superbiâ conterentur: & sublimes humiliabuntur. Et cadent sublimes gladio: Libanus autem cum excelsis cadet.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης
Ἰεσσαὶ, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται.
2 Καὶ ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ
Θεοῦ, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, πνεῦ-
μα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως καὶ
3 εὐσεβείας. Ἐμπλήσει αὐτὸν, πνεῦμα φό-
βου Θεοῦ· οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν
4 λαλιὰν ἐλέγξει, Ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ
κρίσιν, καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς,
καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ, καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀ-
5 σεβῆ. Καὶ ἔσται δικαιοσύνῃ ἐζωσμένος τὴν
ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀληθείᾳ (α) εἰλημένος τὰς
6 πλευράς. Καὶ συμβοσκηθήσεται λύκος
μετὰ ἀρνὸς, καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται
ἐρίφῳ, καὶ μοσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅ-
μα βοσκηθήσονται, καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει
7 αὐτούς. Καὶ βοῦς καὶ ἄρκος ἅμα βοσκηθή-
σονται, καὶ ἅμα τὰ παιδία αὐτῶν (β) ἔ-
σονται· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα.
8 Καὶ παιδίον νήπιον (γ) ἐπὶ τρώγλην ἀσπί-
δων, καὶ ἐπὶ κοίτην ἐκγόνων ἀσπίδων τὴν
9 χεῖρα ἐπιβαλεῖ. Καὶ οὐ μὴ (δ) κακοποιή-
σουσιν, οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα
ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου· ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ
σύμπασα τοῦ γνῶναι τὸν κύριον, ὡς ὕδωρ
10 πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. Καὶ ἔσται
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ
ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ
ἔθνη ἐλπιοῦσι, καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ,
11 τιμή. Καὶ ἔσται (ε) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
προσθήσει (ζ) ὁ κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα
αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶσαι τὸ καταλειφθὲν ὑπόλοι-
πον τοῦ λαοῦ, (η) ὃν ἂν καταλειφθῇ (θ) ὑπὸ
τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου, (ι) καὶ ἀπὸ
Βαβυλωνίας, καὶ ἀπὸ Αἰθιοπίας, καὶ ἀπὸ Ἐ-
λαμιτῶν, καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολῶν, καὶ ἐξ Ἀρα-
12 βίας. Καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ
συνάξει τοὺς ἀπολομένους Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς
διεσπαρμένους Ἰούδα συνάξει ἐκ τῶν τεσσά-
13 ρων πτερύγων τῆς γῆς. Καὶ ἀφαιρεθήσε-
ται (κ) ὁ ζῆλος Ἐφραὶμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ Ἰού-
δα ἀπολοῦνται. Ἐφραὶμ οὐ ζηλώσει Ἰούδαν,
καὶ Ἰούδας οὐ θλίψει Ἐφραίμ.

CAP. XI.

ET egredietur virga de [illegible] dice Jesse, & flos de radice [illegible] det. Et requiescet super eum [illegible] tus Dei, spiritus sapientiæ, & in[illegible]tellectûs, spiritus consilii, & [illegible]titudinis: spiritus scientiæ & [illegible]tatis Replebit eum, spiritus [illegible] vii Domini. Non secundum [illegible] am judicabit, neque juxta [illegible] nem arguet: Sed judicabit [illegible] judicium, & arguet humiles [illegible] ræ: & percutiet terram [illegible] sui: & in spiritu per labia [illegible] ciet impium. Et erit justitiâ [illegible] ctus lumbum suum, & [illegible] involutus costas. Et simul [illegible] tur lupus cum agno: & pardus [illegible] mul accubabit cum hœdo [illegible] lus, & taurus, & leo simul [illegible] scentur, & puer parvus [illegible] Et bos & ursus pascentur [illegible] & erunt simul catuli eorum [illegible] leo, quasi bos, comedet paleas [illegible] puer infans super foramen [illegible] dum, & in cubile [illegible] dum manum mittet: Et non [illegible] bunt, neque poterunt [illegible] quemquam in monte sancto [illegible] quia repleta est terra [illegible] Domini, quasi aqua multa [illegible] riat maria. Et erit in die illa [illegible] dix Jesse, & qui consurgit [illegible] princeps sit gentium: in ipso [illegible] tes sperabunt: & erit requies [illegible] honor. Et erit die illa (ε) [illegible] Dominus ostendere manum [illegible] ad zelandum relictum [illegible] populi, quod relictum fuerit [illegible] Assyriis, & ab Ægypto, & [illegible] bylonia, & ab Æthiopia, & [illegible] Elamitis, & à Solis ortu, [illegible] Arabia. Et levabit signum [illegible] tiones, & congregabit [illegible] Israel: & dispersos Juda [illegible] liget à quatuor alis terræ: [illegible] auferetur zelus Ephraim: [illegible] hostes Juda peribunt. [illegible] non æmulabitur Judam: & [illegible] das non tribulabit Ephraim.

MS.A. (α) εἰλημμένος (β) βοσκηθήσονται· καὶ λέων καὶ βοῦς ἅμα φάγονται ἄχυρα. (γ) ἐπὶ τρώγλην (δ) κακοποιήσουσιν, οὐδ' οὐ μὴ [illegible] (ζ) κύριος (η) ὃ ἂν (θ) ἀπὸ τῶν (ι) καὶ Βαβυλωνίας, καὶ Αἰθιοπίας [illegible] (κ) ὁ ζυγὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

33 הא רבון עלמא יי צבאות רמי קטול במשריתיה כבעוט דמתבעיט במעצרתא ורמי
34 קומא יתקטפון ותקיפיא ימאכון : ויקטיל גברי משריתיה דמתגברין כברזלא ועבדי
קרביה על ארעא דישראל יתרמון :

יא

1 ויפוק מלכא מבנוהי דישי ומשיחא מבני בנוהי יתרבי : ותשרי עלוהי רוח נבואה מן
2 קדם יי רוח חוכמא וסוכלתנו רוח מלך וגבורא רוח מדע ודחלתא דיי : ויקרבניה
3 לדחלתיה יי לא לחיזו עינוהי יהי דאן ולא למשמע אודנוהי יהי מוכח : וידין בקושטא
4 מסכנין ויוכח בהימנותא מחשיכי עמא דארעא וימחי חיבי ארעא במימר פומיה
5 ובממלל ספותיה יהי ממית ארמילוס רשיעא : ויהון צדיקיא סחור סחור ליה ועבדי
6 הימנותא מקרבין ליה : ביומוהי דמשיחא דישראל יסגי שלמא בארעא וידור דיבא עם
אמרא ונמרא עם גדיא ישרי ועגלא ואריא ופטים כחדא ויניק זעיר יהי מדבר להון :
7 ותורתא ודיבא ירעין כחדא ישרון בניהון ואריא כתורא יכול תבנא : ויחדי ינקא על
8 חור חיי פתן ועל חיזו גלגלי עיני חיי חורמן חסילא ידוהי יושיט : לא יבאשון ולא
9 יחבלון בכל טורא דקודשי ארי תתמלי ארעא למדע ית דחלתא דיי כמיא דלימא חפן :
10 ויהי בעדנא ההיא בר בריה דישי עתיד דיקום את לעממיא ליה מלכין ישתמעון ויהי
11 אתר בית משרוהי ביקר : ויהי בעדנא ההיא יוסיף יי תנינות גבורתיה למפרק ית
שארא דעמיה דאשתאר מאתור וממצרים ומפתרוס ומהודו ומעילם ומבבל ומחמת
12 ומנגות ימא : ויזקוף את לעממיא ויכניש מבדרי ישראל וגלות יהודה יקרב מארבע
13 רוחי ארעא : ותעדי קנאתא דבית אפרים ודמעיקין לדבית יהודה ישתיצון דבית אפרים
לא יקנון בדבית יהודה ודבית יהודה לא יעיקון לדבית אפרים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce dominator seculi Dñs exercituum projiciet interfectos in castris [illegible]
sicut cùm uvæ calcantur in torculari. Et excelsi statura succidentur, & [illegible]
tes humiliabuntur. Et occidet robustos exercitus ejus, qui fortes [illegible]
ferrum, & bellatores ejus super terram Israel cadent.

CAP. XI.

ET egredietur rex de filiis Jesse, & Christus de filiis filiorum ejus [illegible]
tur. Et residebit super eum spiritus prophetiæ à facie Dñi, spiritus sapientiæ
& intellectus, spiritus consilii & fortitudinis, spiritus scientiæ & timoris [illegible]
Et applicabit eum *ad timorem suum Dominus* : non secundùm visionem
oculorū suorū judicabit, neq; secundùm auditū aurium suarū arguet, [illegible]
judicabit in veritate pauperes, & arguet in fide pro egenis populi terræ [illegible]
percutiet peccatores terræ verbo oris sui, & in eloquio labiorū suorum [illegible]
cidet *Armillum* impiū. Et erunt justi in circuitu ejus, & fideles accedent [illegible]
eum. In diebus Christi Israel multiplicabitur pax in terra. Et habitabit
lupus cum agno, & leopardus cum hœdo commorabitur, & vitulus & leo &
aries pinguis simul erunt: & puer parvulus minabit eos. Et bos & [illegible]
pascentur, simul morabuntur filii eorum, & leo sicut bos comedet paleas.
Et delectabitur infans super foramen aspidis; & super visum conclavium
lorum serpentis reguli, qui ablactatus est mittet manum suam. Non [illegible]
facient neque nocebunt in omni monte sancto meo, quia implebitur terra
scientia timoris Dñi, sicut aquæ operiunt mare. Et erit in tempore [illegible]
filius filiorum Jesse, qui futurus est ut stet in signum populorum: ipsi [illegible]
obedient, & erit locus mansionis ejus in gloria. Et erit in tempore illo, [illegible]
jiciet Dñs secundò per potentiam suam, ut liberet reliquias populi sui, [illegible]
relinquentur de Assur, & de Ægypto, & de Phetros, & de India, & [illegible]
Elam, & de Babylonia, & de Emath, & de insulis maris. Et levabit signum
populis, & congregabit dispersos Israel, & transmigrationem Juda [illegible]
cabit à quatuor ventis terræ. Et auferetur zelus *domus* Ephraim: & qui [illegible]
gustia afficiebant domū Juda, excidentur: viri domus Ephraim non æmula[illegible]
buntur domū Judæ: & viri domus Juda non angustiabunt domum Ephraim.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ecce Dominus Deus fortis jactabundos cum 33
violentia eversurus est, & proceri staturâ hu-
miliabuntur, & elati deprimentur : Sylvæ ra- 34
mos ferro disrumpet, & Libanus cum gloria
sua corruet.

CAP. XI.

Tum prodibit baculus è trunco Isai, & sur- 1
culus ex ejus stirpe expullulabit, Super quo 2
requiescet & considebit spiritus Dei, spiritus
sapientiæ & intelligentiæ, spiritus cogitatio-
nis & fortitudinis, spiritus scientiæ & timoris
Domini. Fulgebit timore Domini, nec prout 3
videbunt oculi ejus judicabit, neque prout
audient aures ejus arguet. Cum justitia ju- 4
dicabit pro pauperibus, & arguet cum æ-
quitate pro egenis terræ. Terram percutiet
virgâ oris sui, & spiritu labiorum suorum
impios morte afficiet. Erit justitia cin- 5
gulum lumborum ejus, & fides zona laterum
ejus : Ita ut commoretur lupus cum agno, & 6
pardus cum hœdo cubet; vitulus & catulus
leonis & bos simul pascantur, & parvus puer
abigat eos : Vacca & ursa simul pascantur, & 7
pulli earum simul cubent : leo sicut bos pa-
leas comedat : Infans colubro ludat, & in 8
foramen aspidis mittat manum suam ab-
lactatus; Et non lædant, neque corrumpant 9
in toto monte sanctitatis meæ : implebitur
enim terra scientiâ Domini, ut aquis mare te-
gentibus. Eo tempore fiet, ut stirpem Isai, 10
quæ surget in signum populis, exquirant po-
puli; & requies ejus sit honor. Eodem 11
quoq; tempore fiet, ut adhibeat Dñs secundò
manum suam, ad cogendas reliquias popu-
li sui quæ remanserunt, ex Athur, & ex
Ægypto, è Patros, ex Æthiopia, ex Ilam,
è Seir, ex Hemath, & ex insulis maris :
Et signum attollat gentibus, congregetque 12
errabundos Israelis, & dispersos Judæ col-
ligat è quatuor plagis terræ. Recedat in- 13
videntia ab Aphremo, & oppressores Judæ
pereant : Aphrem non invideat Judæ, nec
Juda opprimat Aphremum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 لان ها السيد رب الجنود يقلع الاشراف بقوة * ويكسر المرتفعون بعزمهم * ويذلون
34 ويخربون * ويسقط المرتفعون بالسيف * ويسقط لبنان مع المرتفعين *
الفصل الحادي عشر * ويخرج عصا من اصل ايسي * ويصعد
1 زهر من اصله * ويحل عليها روح الله * روح الحكمة والفهم * روح المشورة والقوة * روح
2 العلم وحسن العبادة * روح خوف الله يملاه * ليس يدين بالشرف * ولا بحسب القول
3 يبكت * لكنه يحكم للذليل بالانصاف ويبكت اشراف الارض * ويضرب الارض
4 بكلمة فيه * وبروح شفتيه يبيد المنافق * ويكون حقوه ممنطقا بالعدل * وجنباه
5 مشدودان بالحق * ويرعى الذيب مع الخروف * والنمر يستريح مع الجدي * والعجل
6 والثور والاسد يرعون جميعا * وغلام صغير يسوقهم * والبقر والدب يرعون معا *
7 ويكون اولادهم جميعا والاسد مثل الثور ياكل التبن * وصبي طفل في عش
8 الافاعي * والمفطوم في مضجع اولاد الافاعي يضع يده * فلا يضرونه * ولا يستطيعون
9 ان يهلكوا ولا واحدا في جبل القدس * لان الارض كلها امتلات لتعرف الرب مثل ما
10 كثير يغشي البحار * ويكون في ذلك اليوم اصل يسي والقايم ليروس الامم * عليه
11 تتوكل الامم ويكون راحته كرامة * ويكون في ذلك اليوم يريد الرب ان يظهر
يده لتغار * ويطلب البقية الباقية من شعبه * التي بقيت ادن من الموصليين * ومن
مصر * ومن بابل * ومن الحبشة * ومن اهل الاهواز * ومن مشارق الشمس * ومن ارابيا
12 ويرفع علامة للامم * ويجمع الهالكين من اسرايل * والمتفرقين من يهودا يجمعهم
13 اربع اجنحة الارض * وينزع غيرة افرام * واعدا يهودا يهلكون * لا يغار افرام على يهودا
ويهودا لا يضيق على افرام *

Nam ecce Dominus, Dominus exerci- 33
tuum, nobiles violenter exagitabit; &
proceri staturâ frangentur, deprimentur,
& mœrore conficientur : Alti gladio 34
corruent, & Libanus cum superbis cor-
ruet.

CAP. XI.

Et egredietur virga de radice Jesse, 1
& ascendet flos e radice ejus, Et re- 2
quiescet super eum spiritus Dei, spiritus
sapientiæ & intellectûs, spiritus consilii
& fortitudinis, spiritus scientiæ &
rectæ religionis : Spiritus timoris Dei 3
replebit illum : non judicabit secundùm
nobilitatem, neque secundùm dicta ar-
guet : Sed pro humili judicabit cum æ- 4
quitate, & arguet nobiles terræ : per-
cutiet terram verbo oris sui, & spiritu
labiorum suorum perdet impium. Erit 5
enim lumbus ejus accinctus justitiâ, &
latera ejus astricta veritate : Et pascetur 6
lupus cum agno, & pardus cum hædo
quiescet : & vitulus, bos, atque leo simul
pascentur, & puer parvus ducet eos :
Vacca & ursa unà pascentur, cum que 7
catuli earum simul : leo ceu bos come-
det paleam : Puellulus tenellus in nidum 8
viperarum, & ablactatus in cubile filio-
rum viperarum immittet manum suam,
Nec lædent eum, & ne unum quidem 9
extinguere poterunt in monte sancto :
quoniâ tota terra implebitur ut agnoscat
Dominum, ut aquis multis conteguntur
maria. Et erit in die illa, ut in stirpe 10
Jesse, & eo qui surrecturus est ad do-
minandum in gentes, fiduciam collo-
cent gentes; & quies ejus sit gloriosis-
sima. Erit etiam in die illa, ut pergat 11
Dominus ostendere manum suam, ad
æmulationem; & quærat reliquias po-
puli sui residuas quæ remanserint aibus
ex Assyriis, ex Ægypto, ex Babele,
ex Æthiopia, & ex populis Ahuaz
(sunt provinciæ quædam inter Baseram & Persidem interjectæ) *ex Orientali plaga*
solis, & ex Arabia. Et elevabit signum 12
gentibus, & congregabit errantes ex If-
raele, & dispersos ex Juda congrega-
bit è quatuor extremitatibus terræ. Au- 13
feretur zelus Aphremi, & inimici Judæ
peribunt : non invidebit Aphremus Ju-
dæ, nec Juda molestiam inferet A-
phremo :

E

ישעיה : יב יג

filios prædabuntur ſimul : mare ad Peliſtim humerum in volabunt Et
14 ועפו בכתף פלשתים ימה יחדו יבזו את־בני
Hammon filii & ,eorum manus miſſio Moab & Edom : Orientis
קדם אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון
; Ægypti maris linguam Dominus anathemate delebit Et .eorũ auditus
15 משמעתם : והחרים יהוה את־לשון ים־מצרים
: ſui ſpiritus fortitudine in flumen ſuper ſuam manum agitabit &
והניף ידו על־הנהר בעים רוחו
.calceamentis in faciet ambulare & ,flumina ſeptem in ,eum percutiet &
והכהו לשבעה נחלים והדריך בנעלים :
: Aſſur ab relinquetur qui ,ejus populi reſiduo ſtrata via erit Et
16 והיתה מסלה לשאר עמו אשר ישאר מאשור
terra è eum aſcendere die in Iſraeli fuit ſicut
כאשר היתה לישראל ביום עלתו מארץ
.Ægypti
מצרים :

CAP. XII. יב

fuiſti iratus quia ,Domine tibi Confitebor : illa die in dices Et
1 ואמרת ביום ההוא אודך יהוה כי אנפת
,mea ſalus Deus Ecce .me conſolaberis & ,tuus naſus avertetur ,me in
2 בי ישב אפך ותנחמני : הנה אל ישועתי
,Dominus Jah canticum & ,mea fortitudo quia ,pavebo non & confidam
אבטח ולא אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה
fontibus de ,gaudio in aquas haurietis Et .ſalutem in mihi fuit &
3 ויהי־לי לישועה : ושאבתם־מים בששון ממעיני
invocate ,Domino Confitemini : illa die in dicetis Et .ſalutis
4 הישועה : ואמרתם ביום ההוא הודו ליהוה קראו
quoniam mementote : ejus ſtudia populis in facite Scire .ejus nomen in
בשמו הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו כי
celſitudinem quoniam ,Domino Cantate .ejus nomen eſt excelſum
5 נשגב שמו : זמרו יהוה כי גאות
præconica & ,vocem Exalta .terra univerſa in ipſa nota : fecit
6 עשה מידעת זאת בכל־הארץ : צהלי ורני
.Iſrael Sanctus tuo interiori in magnus quia : Sijon habitatrix
יושבת ציון כי־גדול בקרבך קדוש ישראל :

CAP. XIII. יג

Super .Amos filius Jeſahjahu vidit quam ,Babylonis Onus
1 משא בבל אשר חזה ישעיהו בן־אמוץ : על־
2 Agitate .eos ad vocem exaltate ,vexillum elevate præruptum montem
הר־נשפה שאו־נס הרימו קול להם הניפו
:meis ſanctificatis præcepi Ego .munificorum oſtia ingrediantur & ,manũ
3 יד ויבאו פתחי נדיבים : אני צויתי למקדשי
.meæ celſitudinis exultantes ,meo naſo in meos fortes vocavi etiam
גם קראתי גבורי לאפי עליזי גאותי :
ſonitus vox : multi populi ſimilitudine montibus in turba Vox
4 קול המון בהרים דמות עם־רב קול שאון
viſitatur exercituum Dominus ,congregatarum gentium regnorum
ממלכות גוים נאספים יהוה צבאות מפקד
: cœli extremo ab procul terra de Venientes .prælii exercitum
5 צבא מלחמה : באים מארץ מרחק מקצה השמים
.terram omnem corrumpendum ad ejus indignationis vaſa & ,Dominus
יהוה וכלי זעמו לחבל כל־הארץ :
Omnipotente ab præda veluti : Domini dies propinquum quia , Ululate
6 הילילו כי קרוב יום יהוה כשד משדי
hominis cor omne & ,remittentur manus omnes Idcirco .veniet
7 יבוא : על־כן כל־ידים תרפינה וכל־לבב אנוש
.liqueſcet
ימס :

Verſio VULG. LAT.

14 Et volabunt in humeros Phi-
liſthiim per mare, ſimul præ-
dabuntur filios Orientis. I-
dumæa et Moab præceptũ ma-
nûs eorum, & filii Ammon
15 obedientes erunt. Et deſolabit
Dominus linguam maris Æ-
gypti, & levabit manum ſuã
ſuper flumen, in fortitudine
ſpiritûs ſui: & percutiet eum
in ſeptem rivis, ita ut tranſe-
16 ant per eum calceati. Et erit
via reſiduo populo meo, qui
relinquetur ab Aſſyriis: ſicut
fuit Iſraeli in die illa, quã
aſcendit de terra Ægypti.

CAP. XII.

1 ET dices in die illa; Con-
fitebor tibi, Domine, quoniam
iratus es mihi: converſus eſt
furor tuus, & conſolatus es
2 me. Ecce Deus ſalvator me',
fiducialiter agam, & non ti-
mebo: quia fortitudo mea, &
laus mea Dominus, & factus
3 eſt mihi in ſalutem. Haurietis
aquas in gaudio de fontibus
4 ſalvatoris: Et dicetis in die
illa; Confitemini Domino, &
invocate nomen ejus: notas
facite in populis adinventio-
nes ejus: mementote quoniam
5 excelſum eſt nomen ejus. Can-
tate Domino quoniam magni-
ficè fecit: annuntiate hoc in
6 univerſa terra. Exulta, & lau-
da habitatio Sion: quia ma-
gnus in medio tui Sanctus Iſ-
rael.

CAP. XIII.

1 ONus Babylonis, quod vi-
2 dit Iſaias filius Amos. Super
montem caliginoſum levate
ſignum, exaltate vocem, levate
manum, & ingrediantur por-
3 tas duces. Ego mandavi ſan-
ctificatis meis, & vocavi fortes
meos in ira mea, exultantes in
4 gloria mea. Vox multitudinis
in montibus, quaſi populorũ
frequentiũ: vox ſonit' regũ,
gentium congregatarũ: Dñs
exercituum præcepit militiæ
5 belli, Venientibus de terra
procul, à ſummitate cœli: Do-
minus, & vaſa furoris ejus, ut
6 diſperdat omnem terram. Ulu-
late, quia propè eſt dies Dñi:
quaſi vaſtitas à Domino ve-
7 niet. Propter hoc, omnes ma-
nus diſſolventur, & omne
cor hominis contabeſcet,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

14 Καὶ πεταθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων θάλασσαν ἅμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν, καὶ Ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ Μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν· οἱ δὲ υἱοὶ
15 Ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσονται. Καὶ ἐρημώσει κύριος τὴν θάλασσαν Αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ· καὶ πατάξει ἑπτὰ φάραγγας, ὥστε
16 διαπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν ὑποδήμασι. Καὶ ἔσται (*) δίοδος τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ ἐν Αἰγύπτῳ. καὶ ἔσται τῷ Ἰσραὴλ, ὡς ἡ ἡμέρα ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

MS.A. (*) ὁδός

ΚΕΦ. ιβ'.

1 ΚΑὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (α) Εὐλογῶ σε κύριε, διότι ὠργίσθης μοι, καὶ ἀπέ-
2 στρεψας τὸν θυμόν σου, καὶ ἠλέησάς με. Ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου, πεποιθὼς ἔσομαι (β) ἐπ' αὐτῷ, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· διότι ἡ δόξα μου καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι
3 εἰς σωτηρίαν. Καὶ (γ) ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτη-
4 ρίου. Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Ὑμνεῖτε κύριον, βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔνδοξα αὐτοῦ· μιμνήσκεσθε, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα
5 αὐτοῦ. Ὑμνήσατε τὸ ὄνομα κυρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν· ἀναγγείλατε ταῦτα ἐν
6 πάσῃ τῇ γῇ. Ἀγαλλιᾶσθε, καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες (δ) Σιὼν, ὅτι ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ ἐν μέσῳ (ε) αὐτῆς.

MS.A. (α) Εὐλογήσω, (β) ἐν αὐτῷ (γ) ἀντλήσεται (δ) ἐν Σιών (ε) σ[...]

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ΟΡΑΣΙΣ ἩΝ ΕἸΔΕΝ ἩΣΑΐΑΣ ΥἹΟΣ ἈΜΩΣ, ΚΑΤᾺ ΒΑΒΥΛΩ-
2 ΝΟΣ. Ἐπ' ὄρους πεδινοῦ ἄρατε σημεῖον, ὑψώσατε τὴν φωνὴν (α) αὐτοῖς, παρακαλεῖ-
3 τε τῇ χειρὶ, ἀνοίξατε οἱ ἄρχοντες. Ἐγὼ συντάσσω, (β) καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς. γίγαντες ἔρχονται πληρῶσαι τὸν θυμόν μου
4 χαίροντες ἅμα καὶ ὑβρίζοντες. Φωνὴ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὁμοία ἐθνῶν πολλῶν, φωνὴ βασιλέων καὶ ἐθνῶν συνηγμένων. κύριος σαβαὼθ ἐντέταλται ἔθνει
5 ὁπλομάχῳ, Ἔρχεσθαι ἐκ γῆς πόρρωθεν ἀπ' ἄκρου θεμελίου τοῦ οὐρανοῦ, κύριος καὶ οἱ ὁπλομάχοι αὐτοῦ, (γ) καταφθεῖραι πᾶσαν
6 τὴν οἰκουμένην. Ὀλολύζετε, ἐγγὺς γὰρ (δ) ἡμέρα κυρίου, καὶ συντριβὴ παρὰ τοῦ
7 θεοῦ ἥξει. Διὰ τοῦτο (ε) πᾶσα χεὶρ ἐκλυθήσεται, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου δειλιάσει.

MS.A. (α) ἑαυτοῖς, μὴ φοβεῖσθε, παρακαλεῖτε τῇ ψυχῇ, (β) καὶ [...] αὐτούς. ἡγιασμένοι εἰσὶν, καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς. (γ) τοῦ καταφθεῖραι τὴν οἰκουμένην ὅλην· (δ) ἡ ἡμέρα (ε) πᾶσαι χεῖρες * ἐκλυθήσεται

Et volabunt in navibus alieni[genarum]: mare ſimul prædabuntur, & eos, qui à Sole or[to], & Idumæam: & ſuper Moab primi manus mittent. Filii autem Ammon primi obedient. Et (*) deſo[labit] Dominus mare Ægypti, & [im]mittet manum ſuam ſuper flumen ſpiritu violento; & percutiet ſe[ptem] valles, ita ut tranſeat i[l]lud in calceamentis. Et erit tranſitus reſiduo populo meo in Ægypto. Et erit ipſi Iſrael, ſicut dies, quando egreſſus eſt de terra Ægypti.

CAP. XII.

ET dices in die illa, (a) Bene[di]co te, Domine, quoniam iratus [es] mihi, & avertiſti furorem tuum, & miſertus es mei. Ecce Deus meus, ſalvator meus, fidens ero (b) eo, & non timebo: quoniam gloria mea, & laus mea Dominus, & factus eſt mihi in ſalutem. Et haurite aquam cum lætitia de fontibus ſalutaris. Et dices in illa die; Hymnis celebrate Dominum, clamate nomen ejus, annuntiate in gentibus glorioſa ejus: mementote, quoniam exaltatum eſt nomen ejus. Laudate nomen Domini, quoniam excelſa fecit: annuntiate hæc in omni terra: Exultate, & lætamini, qui habitatis Sion: quia exaltatus eſt Sanctus Iſrael in medio ejus.

CAP. XIII.

VIſio, quam vidit Eſaias, filius Amos, contra Babylonem. Super montem campeſtrem levate ſignum, exaltate vocem eis, (a) conſolamini manu, aperite principes. Ego præcipio, & ego adduco (b) eos. (c) Gigantes veniunt implere furorem meum gaudentes ſimul, & contumeliam facientes. Vox gentium multarum ſuper montes, ſimilis gentium multarum, vox regum, & gentium congregatarum. Dominus Sabaoth mandavit genti bellicoſæ, ut veniat de terra longinqua à ſummo fundamento cœli, Dominus, & armati bellatores ejus, ad corrumpendum univerſum orbem terræ. Ululate: prope enim dies Domini: & contritio à Deo veniet. Propter hoc omnis manus diſſolvetur, & omnis anima hominis formidabit.

תרגום יונתן Targum JONATAN.

14 ויתחברון כתף חד למקטל פלשתאי די במערבא כחדא יבוזון ית בני מדנחא באדום
15 ומואב יושיטון ידיהון ובני עמון ישתמעון להון : ויבש יי ית לישן ימא דמצרים וירים
מחת גבורתיה על פרת במימר נביוהי וימחניה לשבעא נחלין ויהכון ביה בסנדלין :
16 ותהי אורח כבישא לשארא דעמיה דישתאר מאתוראה כמא דהות לישראל ביום
מסקיהון מארעא דמצרים :

יב

1 ותימר בעדנא ההיא אודי קדמך יי ארי על דחבית קדמך הוה רוגזך עלי וכדו דתבית
2 לאוריתא יתוב רוגזך מני ותרחם עלי : הא על מימר אלהא פורקני אנא רחיץ ולא
אודעזע ארי תוקפי ותושבחתי דחילא יי אמר במימריה והוה לי לפריק : ותקבלון
3 אולפן חדת בחדוא מבחירי צדיקיא : ותימרון בעדנא ההיא אודו קדם יי צלו בשמיה
4 חוו בעממיא עובדוהי אדכרו ארי תקיף שמיה : שבחו קדם יי ארי גבורן עבד גליא דא
5 בכל ארעא : בועי ושבחי כנשתא דציון ארי רבא אמר לאשראה שכינתיה בגוך
6 קדישא דישראל :

יג

1 מטל כס די לוט לאשקאה ית בבל דאתנבי ישעיה בר אמוץ : על כרכא דיתבא שליוא
2 וקופו אתא ארימו קלא להון אניפו יד ויעלון בתרעהא מתנדבין : אנא פקדית למזמני
3 אף ערעית גברי ויתפרעון מנהון רוגזי תוקפי ותושבחתי : קל המון בטוריא דמות עם
4 סגי קל אתרגושת מלכון עממין דמתכנשין יי צבאות ממני משרין בקרבא : אתן
5 מארעא רחיקא מסיפי ארעא יי ומני כס דלוט קדמוהי לחבלא כל רשעי ארעא :
6 אילילו ארי קריב יומא דעתיד למיתי מן קדם יי כבזא מן קדם שדי ייתי : על
7 כן כל ידיא יתרשלון וכל לבא דאנשא יתמסי :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et conjungentur humero uno, ut percutiant Philiſtæos qui ſunt in Occidente, ſimul prædabuntur filios Orientis. In Idumæam & Moab extendent manus ſuas, & filii Ammon obedient eis. Et exſiccabit Dñs linguam maris Ægypti, & elevabit plagam fortitudinis ſuæ ſuper Euphratem, in verbo prophetarum ſuorum; & percutiet eum in ſeptem torrentes, & ibunt in eo cum calceamentis. Et erit via ſtrata reliquiis populi ſui qui remanſerunt ab Aſſur, ſicut fuit Iſrael in die quo egreſſi ſunt de terra Ægypti.

CAP. XII.

ET dices in tempore illo: Confitebor corã te Dñe, quoniã pro eo quod peccavi corã te, fact' eſt furor tuus ſuper me; cùm verò converſus fuero ad legẽ: avertetur furor tu' à me, et miſereberis mei. Ecce in verbo Dei ſalutis meæ ego confido, & non commovebor; quia fortitudo mea, & laus mea terribilis Dñs: dixit in verbo ſuo, & fuit mihi in ſaluté. Et recipietis doctrinam novam in gaudio ab electis juſtorũ. Et dicetis in tempore illo: Confitemini coram Dño, orate in nomine ejus; annunciate inter populos opera ej': mementote quia forte eſt nomen ejus. Canite coram Dño, quia magnalia fecit; & manifeſtũ eſt hoc in univerſa terra. Exulta & lauda congregatio Sion, quia magnus eſt qui dixit, ſe collocaturum majeſtatem ſuam in medio tui, ſanctus Iſrael.

CAP. XIII.

ONus calicis maledictionis ad propinandum Babyloni, quod prophetavit Eſaias filius Amos. Super civitatem habitantem confidenter, levate ſignũ, elevate vocem eis: agitate manum, & ingrediantur per portas ejus qui ſponte ſe offerunt. Ego mandavi præparatis meis; etiam convocavi fortes meos, ut ſumant ex eis ultionem furoris mei, fortitudinis meæ & laudis meæ. Vox multitudinis in montibus, ſimilitudo populi grandis: vox tumultus regnorũ multorum, populi qui congregantur. Dñs exercituũ conſtituit ... citus in bello. Venientes de terra longinqua à finibus terræ, Dñs, & vaſa calicis maledictionis coram eo, ut diſperdat omnes impios terræ. Ululate, quia propè eſt dies qui venturus eſt à facie Dñi: quaſi præda à facie Omnipotentis veniet. Propterea omnes manus diſſolventur, & omne cor hominis tabeſcet,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܘܢܬܟܣܘܢ ܒܟܬܦܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܥܠ ܝܡܐ ܘܐܟܚܕܐ ܢܒܙܘܢ ܠܒܢܝ ܡܕܢܚܐ
ܥܠ ܐܕܘܡ ܘܡܘܐܒ ܢܘܫܛܘܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܒܢܝ ܥܡܘܢ ܢܫܬܡܥܘܢ ܠܗܘܢ. * ܘܢܚܪܒ ܡܪܝܐ
15 ܠܫܢܐ ܕܝܡܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܪܝܡ ܐܝܕܗ ܥܠ ܢܗܪܐ ܒܥܘܫܢܐ ܕܪܘܚܗ. ܘܢܡܚܝܘܗܝ ܠܫܒܥܐ
16 ܢܚܠܝܢ. ܘܢܕܪܟܘܢ ܒܡܣܢܐ. * ܘܬܗܘܐ ܫܒܝܠܐ ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܝ ܕܐܫܬܚܪ ܡܢ ܐܬܘܪ.
ܐܝܟ ܕܗܘܬ ܠܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܐ ܕܣܠܩܘ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܘܬܐܡܪ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܪܝܐ. ܕܪܓܙܬ ܥܠܝ. ܘܗܦܟܬ ܪܘܓܙܟ ܘܒܝܐܬܢܝ.
2 * ܗܐ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܝ ܬܟܝܠ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܐܕܚܠ. ܡܛܠ ܕܬܘܩܦܝ ܘܬܫܒܘܚܬܝ ܡܪܝܐ.
3 ܘܗܘܐ ܠܝ ܠܦܘܪܩܢܐ. * ܘܬܕܠܘܢ ܡܝܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. * ܘܬܐܡܪܘܢ
4 ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܘܕܘ ܠܡܪܝܐ. ܩܪܘ ܒܫܡܗ. ܘܐܘܕܥܘ ܒܥܡܡܐ ܥܒܕܘܗܝ. ܐܬܕܟܪܘ ܕܪܡ ܫܡܗ.
5 ܫܡܗ. * ܙܡܪܘ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܪܘܪܒܬܐ ܥܒܕ. ܘܐܬܝܕܥܬ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܐܘܝܠܝ
6 ܘܫܒܚܝ ܥܡܘܪܬܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܕܒܓܘܟܝ ܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * * ܡܫܩܠܐ ܕܒܒܠ ܕܚܙܐ ܐܫܥܝܐ *

1 * ܥܠ ܛܘܪܐ ܩܪܝܚܐ ܐܪܝܡܘ ܐܬܐ. ܐܪܝܡܘ ܩܠܐ ܠܗܘܢ. ܐܢܝܕܘ ܐܝܕܐ. ܘܢܥܠܘܢ
2 ܫܠܝܛܢܐ. * ܐܢܐ ܦܩܕܬ ܠܡܩܕܫܝ. ܘܩܪܝܬ ܠܓܢܒܪܐ ܒܪܘܓܙܝ. ܘܫܒܗܪܝܢ ܒܫܘܒܗܪܐ.
3 * ܩܠܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ܒܛܘܪܐ. ܐܝܟ ܕܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܩܠܐ ܕܐܘܠܨܢܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܥܡܡܐ
4 ܕܟܢܝܫܝܢ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܡܣܥܪ ܚܝܠܐ. * ܐܬܝܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ ܘܡܢ ܣܘܦ̈ܝ ܫܡܝܐ.
5 ܡܪܝܐ ܘܡܐܢ̈ܐ ܕܪܘܓܙܗ ܠܡܚܪܒܘ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܐܝܠܠܘ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܝܘܡܐ ܕܡܪܝܐ
6 ܘܐܝܟ ܒܙܬܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠܗܝܢ ܐܝܕܝܐ ܢܫܬܪܝܢ
7 ܘܟܠ ܠܒܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܢܬܦܫܪ.

14 Sed humero Palestinorum arent secus mare, & ambo simul diripiant Orientales: in Adumæos & Moabitas extendant manus suas & Ammonitæ obediant eis.
15 Vastabit quoque Dominus linguam (*i. sinum*) maris quod est in Ægypto, & sublatâ manu suâ contra flumen, potestate venti sui percutiet illud in
16 septem torrentes; ita ut calceis trajiciatur, Pateatq; semita reliquo populo suo qui reliquus fuerit ex Athur; quemadmodū contigit Israelitis eo die quo ascenderunt è terra Ægypti.

CAP. XII.

1 Et dices eo tempore; Gratias ago tibi Domine, quoniam iratus eras mihi, sed aver-
2 tisti iram tuam, & consolatus es me. En Deo salvatore meo fretus sum, & non timebo, quoniam præsidium & gloria mea Dominus est, & erit mihi saluti.
3 Haurietis
4 aquas cum gaudio de fontibus salutis, Et dicetis eo die, Gratias agite Domino, & invocate nomen ejus, patefacite inter gentes actiones ejus, mementote magnum esse
5 nomen ejus: Psallite Domino, quia magnificentiam fecit: notū fit hoc in tota terra.
6 Exulta, & laudes dicito habitatrix Sionis, quia magnus est qui intra te est sanctus Israelis.

CAP. XIII.

Onus Babelis quod vidit Esaias.

1 Super montes nitidos attollite signum, efferte vocem ad illos, annuite manu: prin-
3 cipes ingredientur per portas tuas. Ego præcepi *in* Sanctuario meo, & advocavi potentes in ira mea, qui magnificantur decore
4 meo. Vox tumultûs in monte, quasi multarum gentium: vox tumultûs regnorum gentium quæ se congregant. Dominus poten-
5 tissimus recenset copias. Bellatores veniunt è longinquo, & ab extremitatibus cœli Dominus cum instrumentis iræ suæ, ad vastandā
6 universam terram. Ejulate, quia propinquus est dies Domini, & veluti depopulatio ve-
7 niet ex improviso. Iccirco manus omnes remittentur, & omne cor mortalium tabescet, & turbabuntur:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ويطيرون في سفن القبايل الغريبة وينهبون البحر معا والذين من مشارق الشمس والادوميين
15 ويضعون الايدي على مواب اولا * وبنو عمون الاولون يسمعون * ويخرب الرب بحر مصر
ويضع يده على نهرها بريح عاصفة * ويضرب سبعة اودية في مصر * حتى يخوضوها بالاحذية
16 * ويكون ممرا لشعبي المتبقي في مصر * ويكون اسرائيل كاليوم الذي خرجوا فيه من ارض مصر

* الفصل الثاني عشر *

1 * وتقول في ذلك اليوم * اباركك يا رب لانك غضبت علي ورددت غضبك عني ورحمتني * ها
2 الهي الرب مخلصي * واتوكل عليه فاخلص به * ولا اخاف من اجل ان الرب تهليلي
3 وتسبحتي * وصار لي مخلصا * واستقوا الماء بسرور من ينابيع الخلاص * وتقول في ذلك اليوم
4 سبحوا الرب * اصرخوا باسمه * اخبروا في الامم بتمجيداته * اذكروا ان قد رفع اسمه * سبحوا اسم
5 الرب * لانه صنع عاليات * واخبروا بهذا في الارض كلها * ابتهجوا وافرحوا يا ساكني
6 صهيون * لان قدوس اسرائيل رفع في وسطها *

* الفصل الثالث عشر * * الوحي الخامس *

1 * الرويا التي راها اشعيا ابن اموص على بابل * ارفعوا علامة على جبل سهل * اعلوا الصوت
2 عندكم ولا تخافوا * هزوا باليد * افتحوا ايها الروساء * وانا امر * لانهم مقدسون * وانا اجلبهم
3 ياتي الجبابرة ليسكنوا غضبي * يفرحون معا ويتعظمون * صوت امم كثيرين على الجبال
4 شبه امم كثيرين * صوت ملوك وامم كثيرين مجتمعة * ورب الجيوش يامر لامة محاربة لتاتي
5 من الارض من بعيد * من طرف اساس السماء الرب والمحاربون معه * ليبيد كل المسكونة
6 ويهلك الخطاة منها * وولولوا لان يوم الرب قريب * والانكسار ياتي من قبل الله * لاجل
7 هذا كل يد تنحل * وكل نفس تجزع *

14 *Sed convolantes in navibus nationum exterarum, mare simul prædabuntur, & eos qui sunt ab oriente sole, nec non Idumæos; & manus imponent Moabitis primùm, & Ammonitæ primi*
15 *obtemperabunt. Vastabitque Dominus mare Ægypti, & manum suam imponet fluvio ejus vento vehementi; percutietque septem torrentes in Ægypto, ita*
16 *ut calceati trajiciant eos, Fiatque aditus populo meo qui reliquus est in Ægypto: & erunt Israelitæ ut in die illa quâ egressi sunt è terra Ægypti.*

CAP. XII.

1 *Itaque dices eo die, Benedico te O Domine, quòd iratus sis mihi, tum aversâ*
2 *à me irâ tuâ misertus sis mei. Ecce Dominus servator meus est; ipso confidam, & per eum servabor, nec timebo; quoniam Dominus laus mea & carmen meum est, & factus est mihi servator.*
3 *Haurite aquam cum gaudio è fontibus*
4 *salutis. Dices etiam eo tempore, Canite Domino, edite cum clamore nomen ejus, prædicate inter gentes glorificationes ejus, mementote exaltatum jam*
5 *esse nomen ejus. Laudate nomen Domini, quia fecit sublimia, & prædi-*
6 *cate hoc in universa terra. Lætamini & gaudete O habitatores Sionis, quia Sanctus Israelis exaltatus est in medio ejus.*

CAP. XIII.

Revelatio quinta.

1 *Visio quam vidit Esaia filius Amos de*
2 *Babele. Erigite vexillum super montem apertum: attollite vocem apud vos, & ne timeatis: agitate manum: aperite O*
3 *principes; Ego enim præcipio; quia sancti sunt; & ego adduco eos: veniunt gigantes ad sedandam iram meam; gaudebunt simul, & magnificabuntur.*
4 *Vox gentium multarum super montem, similis voci multarum gentium: vox regum & multarum gentium congregata-*
5 *rum. Dominus enim exercituum præcipiet genti bellatrici ut veniat è terra de longinquo; ab extremis cœli fundamentis Dominus, & cum eo bellatores, ad perdendū totū orbem terrarū, & pecca-*
6 *tores ex eo delendos. Ululate, quia dies Domini proximus est, & fractura ventu-*
7 *ra est à Deo. Propterea omnis manus dissolvetur, & omnis anima formidabit:*

ישעיה : יג

parturiens veluti , eos tenebunt dolores & *tormina* , terrebuntur Et
8 כַּיּוֹלֵדָה יְחִילוּן צִירִים וַחֲבָלִים יֹאחֵזוּן וְנִבְהֲלוּ
flammarum facies : stupebunt suum *socium* ad vir : *cruciabuntur*
לְהָבִים פְּנֵי יִתְמָהוּ רֵעֵהוּ אֶל־ אִישׁ יְחִילוּן
,excandescentia & ,crudelis , veniens Domini dies Ecce .eorum facies
9 וְעֶבְרָה אַכְזָרִי בָּא יְהוָה יוֹם הִנֵּה : פְּנֵיהֶם
ejus peccatores & ;solitudinem in terram *ponendum ad* , *naris* ira &
וְחַטָּאֶיהָ לְשַׁמָּה הָאָרֶץ לָשׂוּם אָף וַחֲרוֹן
non eorum *constellationes* & ,cœlorum stellæ Quoniam .ea ex disperdat
10 לֹא וּכְסִילֵיהֶם הַשָּׁמַיִם כִּי־כוֹכְבֵי : מִמֶּנָּה יַשְׁמִיד
luna & ,*ipsius egrediendo in* sol obscurabitur :suum lumen lucere facient
וְיָרֵחַ בְּצֵאתוֹ הַשֶּׁמֶשׁ חָשַׁךְ אוֹרָם יָהֵלּוּ
,malum orbem super visitabo Et .suum lumen faciet splendere non
11 רָעָה עַל־תֵּבֵל וּפָקַדְתִּי : אוֹרוֹ לֹא־יַגִּיהַּ
,*arrogantium* superbiam cessare faciam Et .eorū iniquitatem impios super &
זֵדִים גְּאוֹן וְהִשְׁבַּתִּי עֲוֹנָם רְשָׁעִים וְעַל־
hominem faciam *Pretiosum* .*faciam* humiliare *formidabilium* superbiam &
12 אֱנוֹשׁ אוֹקִיר : אַשְׁפִּיל עָרִיצִים וְגַאֲוַת
cœlum Idcirco .Ophir *auri massa præ* hominem & : *obrizo præ*
13 שָׁמַיִם עַל־כֵּן : אוֹפִיר מִכֶּתֶם וְאָדָם מִפָּז
Domini *fervida ira in* : suo loco de terra contremiscet & ,*faciam movere*
יְהוָה בְּעֶבְרַת מִמְּקוֹמָהּ הָאָרֶץ וְתִרְעַשׁ אַרְגִּיז
,*expulsa dama* tanquam erit Et .ejus *naris* iræ *die in* & ,exercituum
14 מֻדָּח כִּצְבִי וְהָיָה : אַפּוֹ חֲרוֹן וּבְיוֹם צְבָאוֹת
,*respicient* suum populum ad unusquisque : *congregans* non & ,pecus sicut &
יִפְנוּ עַמּוֹ אֶל־ אִישׁ מְקַבֵּץ וְאֵין וּכְצֹאן
: perfodietur ,inventus Omnis .fugient suam terram ad unusquisque &
15 יִדָּקֵר הַנִּמְצָא כָּל־ : יָנוּסוּ אַרְצוֹ אֶל־ וְאִישׁ
allidentur eorum parvuli Et .gladio in cadet *additus* omnis &
16 יְרֻטְּשׁוּ וְעֹלְלֵיהֶם : בֶחָרֶב יִפּוֹל הַנִּסְפֶּה וְכָל־
.violabuntur eorum uxores & ,eorum domus diripientur :eorum oculis in
: תִּשָּׁגַלְנָה וּנְשֵׁיהֶם בָּתֵּיהֶם יִשַּׁסּוּ לְעֵינֵיהֶם
,æstimabunt non argentum qui ,*Madai* eos contra *suscitans* ego Ecce
17 לֹא יַחְשֹׁבוּ אֲשֶׁר־כֶּסֶף אֶת־מָדָי עֲלֵיהֶם מֵעִיר הִנְנִי
fructus & ,allident pueros *arcus* Et .*eo in* volent non aurum &
18 וּפְרִי־ תְּרַטַּשְׁנָה נְעָרִים וְקְשָׁתוֹת : בוֹ יַחְפְּצוּ לֹא וְזָהָב
.eorum oculus parcet non filiis super ,miserebuntur non ventris
: עֵינָם לֹא־תָחוּס עַל־בָּנִים יְרַחֵמוּ לֹא בֶטֶן
,Chaldæorum superbiæ gloria ,regnorum *decoratio* Babel erit Et
19 כַּשְׂדִּים גְּאוֹן תִּפְאֶרֶת מַמְלָכוֹת צְבִי בָבֶל וְהָיְתָה
Non .Hamorah & Sedom *Dei* subversione secundum
20 לֹא־ : אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה אֱלֹהִים כְּמַהְפֵּכַת
,generationem in usque habitabitur nec ,*perpetuum in* habitabitur
דוֹר עַד־ תִשְׁכֹּן וְלֹא לָנֶצַח תֵשֵׁב
non pastores & ,Harabi ibi tendet tentorium non & : generationem &
לֹא־ וְרֹעִים עֲרָבִי שָׁם יָהֵל וְלֹא־ וָדוֹר
replebuntur & ,*Tsiim* ibi accubabunt Et .ibi facient accubare
21 וּמָלְאוּ צִיִּים שָׁם וְרָבְצוּ : שָׁם יַרְבִּצוּ
pilosi & ,*ululæ* filiæ ibi habitabunt & ,furunculis eorum domus
וּשְׂעִירִים יַעֲנָה בְּנוֹת שָׁם וְשָׁכְנוּ אֹחִים בָּתֵּיהֶם
dracones & ,ejus *viduatis* ædibus in *catti canet alternis* Et .ibi saltabunt
22 וְתַנִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו אִיִּים וְעָנָה : יְרַקְּדוּ־שָׁם
non ejus dies & ,ejus tempus *veniendum ad prope* Et .*voluptatis* palatiis in
לֹא וְיָמֶיהָ עִתָּהּ לָבוֹא וְקָרוֹב עֹנֶג בְּהֵיכְלֵי
.protrahentur
: יִמָּשֵׁכוּ

Versio VULG. LAT.

8 Et conteretur. Torsiones &
dolores tenebunt, quasi par-
turiens, dolebunt : unusquis-
que ad proximum suum stupe-
bit, facies combustæ vultus
9 eorum. Ecce dies Domini ve-
niet, crudelis, & indignationis
plenus, & iræ, furorisque, ad
ponendam terram in solitudi-
nem, & peccatores ejus con-
10 terendos de ea. Quoniā stellæ
cœli, & splendor earum, non
expandent lumen suum: obte-
nebratus est Sol in ortu suo,
& Luna non splendebit in lu-
11 mine suo. Et visitabo super
orbis mala, & contra impios
iniquitatem eorum, & quie-
scere faciā superbiam infide-
lium, et arrogantiam fortium
12 humiliabo. Pretiosior erit vir
auro, & homo mundo obrizo.
13 Super hoc cœlum turbabo :
et movebitur terra de loco
suo, propter indignationem
Domini exercituum, et propter
14 diem iræ furoris ejus. Et erit
quasi damula fugiens, & quasi
ovis : et non erit qui congre-
get : unusquisque ad populum
suum convertetur, et singuli
15 ad terram suā fugient. Omnis,
qui inventus fuerit, occidetur :
et omnis, qui supervenerit, ca-
16 det in gladio. Infantes eorum
allidentur in oculis eorum :
diripientur domus eorum, et
uxores eorum violabuntur.
17 Ecce ego suscitabo super eos
Medos, qui argentum non
quærant, nec aurum velint :
18 Sed sagittis parvulos interfi-
cient, et lactantibus uteris
non miserebuntur, et super
19 filios non parcet oculus eorū.
Et erit Babylon illa gloriosa in
regnis, inclyta superbia Chal-
dæorum, sicut subvertit Domi-
nus Sodomam & Gomorrhā.
20 Non habitabitur usque in fi-
nem, et non fundabitur usque
ad generationem et genera-
tionem : nec ponet ibi ten-
toria Arabs, nec pastores re-
21 quiescent ibi. Sed requiescent
ibi bestiæ, et replebuntur do-
mus eorū draconibus : et habita-
bunt ibi struthiones, et pilosi
22 saltabunt ibi : Et responde-
bunt ibi ululæ in ædibus ejus,
et sirenes in delubris volu-
ptatis.

CAP. XIV.

1 Propè est ut veniat tempus
ejus, & dies ejus non elonga-
buntur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 (ζ) Ταραχθήσονται οἱ πρέσβεις, καὶ ὠδῖ-
νες αὐτοὺς ἕξουσιν, ὡς γυναικὸς τικτούσης
καὶ συμφοράσουσιν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον,
καὶ ἐκστήσονται, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὡς
9 φλὸξ μεταβαλοῦσιν. Ἰδοὺ γὰρ ἡμέρα κυρίου
(η) ἔρχεται ἀνίατος, θυμοῦ καὶ ὀργῆς, θεῖ-
ναι τὴν οἰκουμένην ἔρημον, καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς
10 ἀπολέσαι ἐξ αὐτῆς. Οἱ γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
καὶ ὁ Ὠρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ οὐρανοῦ, τὸ
φῶς οὐ δώσουσι· καὶ σκοτισθήσεται τοῦ ἡλίου ἀ-
νατέλλοντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ
11 φῶς αὐτῆς. Καὶ ἐντελοῦμαι τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ
κακά, καὶ τοῖς ἀσεβέσι τὰς ἁμαρτίας αὐ-
τῶν· καὶ ἀπολῶ ὕβριν ἀνόμων, καὶ ὕβριν ὑπε-
12 ρηφάνων ταπεινώσω. Καὶ ἔσονται οἱ καταλε-
λειμμένοι ἔντιμοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον
τὸ ἄπυρον· καὶ (θ) ἄνθρωπος μᾶλλον ἔν-
13 τιμος ἔσται ἢ ὁ λίθος ὁ (ι) ἐν Σουφίρ. Ὁ γὰρ
οὐρανὸς θυμωθήσεται, καὶ ἡ γῆ σεισθήσεται
ἐκ τῶν θεμελίων αὐτῆς, διὰ θυμὸν ὀργῆς
κυρίου σαβαώθ, (κ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἐπ-
14 έλθῃ ὁ θυμὸς αὐτοῦ. Καὶ ἔσονται οἱ καταλε-
λειμμένοι ὡς δορκάδιον φεῦγον, καὶ ὡς
πρόβατον πλανώμενον, καὶ οὐκ ἔσται ὁ συνά-
γων, ὥστε ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπο-
στραφῆναι, καὶ (λ) ἄνθρωπος εἰς τὴν χώραν
15 ἑαυτοῦ διώξεται. Ὃς γὰρ (μ) ἂν ἁλῷ, ἡτ-
τηθήσεται, (ν) καὶ οἵτινες συνηγμένοι εἰσί,
16 (ξ) πεσοῦνται μαχαίρᾳ. Καὶ τὰ τέκνα αὐ-
τῶν (ο) ῥάξουσιν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς
οἰκίας αὐτῶν προνομεύσουσι, καὶ τὰς γυναῖ-
17 κας αὐτῶν ἕξουσιν. Ἰδοὺ ἐπεγείρω ὑμῖν
τοὺς Μήδους, (π) οἳ ἀργύριον οὐ λογίζον-
18 ται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι. Τοξεύ-
ματα νεανίσκων συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα
ὑμῶν οὐ μὴ (ρ) ἐλεήσωσιν, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς
τέκνοις συμφείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.
19 Καὶ ἔσται Βαβυλὼν ἣ καλεῖται ἔνδοξος (σ)
ὑπὸ βασιλέως Χαλδαίων, ὃν τρόπον κατ-
20 έστρεψεν ὁ θεὸς Σόδομα καὶ Γόμορρα. Οὐ
κατοικηθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον,
οὐδὲ μὴ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὴν διὰ πολ-
λῶν γενεῶν, οὐδὲ μὴ διέλθωσιν αὐτὴν
Ἄραβες, οὐδὲ ποιμένες οὐ μὴ (τ) ἀναπαύ-
21 σονται ἐν αὐτῇ. Καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ
θηρία, καὶ (υ) ἐμπλησθήσονται αἱ οἰκίαι
ἤχου· καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες, καὶ
22 δαιμόνια ἐκεῖ (φ) ὀρχήσονται. Καὶ ὀνο-
κένταυροι ἐκεῖ κατοικήσουσι, καὶ νοσσοποιή-
σουσιν ἐχῖνοι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.

ΚΕΦ. ΙΔ'.

1 Ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ.

MS.A. (ζ) Καὶ ταραχθήσονται (η) ἀνίατος ἔρχεται, (θ) ὁ ἄνθρωπος (ι) ... τῇ ἡμέρᾳ (λ) ἄνθρωπος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ φεύξεται. (μ) ἐὰν (ν) ... μαχαίρᾳ πεσοῦνται. (ο) ἐνώπιον αὐτῶν ῥάξουσιν, (π) οἱ ... ἀργύριον, οὐδὲ χρυσίον (ρ) ἐλεήσουσιν, (σ) ὑπὸ (τ) ἀναπαύσονται (υ) πλησθήσονται οἰκίαι (φ) ὀρχηθήσονται.

Turbabuntur legati, & dolores eos tenebunt, quasi mulieris parientis : & condolebunt alter ad alterum, & stupebunt, & faciem suam, quasi flammam, mutabunt. Ecce enim dies Domini venit insanabilis, furoris, & iræ, ad ponendum orbem terræ desertum, & peccatores perdendos ex ea. Stellæ enim cœli, & Orion, & omnis ornatus cœli, non dabunt lumen : & obtenebrabitur oriente Sole : & Luna non dabit lumen suum. Et mandabo universæ terræ mala, & impiis peccata eorum : & perdam superbiam iniquorum, & contumeliam superborum humiliabo. Et erunt, qui relicti fuerint, honorati magis quàm aurum (d) incoctum : & homo magis honoratus erit, quàm lapis, qui de Suphir. Cœlum enim indignabitur : & terra concutietur à fundamentis suis, propter furorem iræ Domini Sabaoth, in die illa, quâ supervenerit furor ejus. Et erunt relicti, quasi damula fugiens, & quasi ovis errans : & non erit qui congreget, ita ut homo ad populum suum vertatur : & homo ad regionem suam expelletur. Quicumque enim deprehensus fuerit, opprimetur : & qui congregati fuerint, cadent gladio. Et filios eorum allident coram eis, & domos eorum depredabuntur, & uxores eorum habebunt. Ecce suscito vobis Medos, qui argentum non reputant, neque auro opus habent. Arcus adolescentium conterent, & filiorum vestrorum non misereburtur : neque super filiis tuis parcent oculi eorum : Et erit Babylon, quæ vocatur inclyta à rege Chaldæorum, sicut subvertit Deus Sodomam, & Gomorrham : Non habitabitur in æternum tempus : neque ingredientur in eam per multas generationes : neque permeabunt eam Arabes, neque pastores requiescent in ea. Et requiescent illic (e) bestiæ : & implebuntur domus sonitu : & accubabunt ibi sirenes, & dæmonia illic saltabunt : Et onocentauri illic habitabunt : & nidificabunt herinacei in domibus eorum.

CAP. XIV.

Citò venit, & non (a) tardabit.

תרגום יונתן TARGUM JONATHAN.

8 וְיִתְבַּהֲלוּן עָקָא וְחַבְלִין יַחְדוּנוּן זִיעַ כְּלֵידְתָא יְזוּעוּן גְּבַר לְחַבְרֵיהּ יִתְמְהוּן אַפֵּי
9 שַׁלְהוֹבִין אַפֵּיהוֹן : הָא יוֹמָא מִן קֳדָם יְיָ עָתִיד לְמֵיתֵי אַכְזָרִי וְתַקוֹף
10 רְגַז לְשַׁוָּאָה אַרְעָא לְצָדוּ וְחַיָּבַהָא יְשֵׁיצֵי מִנַּהּ : אֲרֵי כּוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וּנְפִילֵיהוֹן לָא
11 יְזַהֲרוּן נְהוֹרֵיהוֹן וְקָבַל שִׁמְשָׁא בְּמַפְקֵיהּ וְסִיהֲרָא לָא מוֹהַר נְהוֹרֵיהּ : וְאַסְעַר
עַל דְיָרֵי תֵּבֵל בִּישְׁתָּא וְעַל רַשִׁיעַיָּא חוֹבֵיהוֹן וַאֲבַטֵּיל רְבוּת רַשִׁיעִין וְתָקוֹף
12 תַּקִּיפִין אַמְאִיךְ : אֲחַבֵּב דָּחֲלֵי חֶטְאָה דְמִתְיַקְּרִין מִנֵּיהּ בְּנֵי אֱנָשָׁא וְעָבְדֵי אוֹרָיְתָא
13 מִסְּגִינָא דְאוֹפִיר : עַל כֵּן שְׁמַיָּא אֲזִיעַ וּתְזוּעַ אַרְעָא מֵאַתְרַהָא מִן קֳדָם יְיָ צְבָאוֹת
14 וּבְיוֹם תְּקוֹף רוּגְזֵיהּ : וִיהֵי כִּטְבְיָא מְפָרַד וּכְעָאן וְלֵית דִּמְכַנֵּישׁ גְּבַר לְעַמֵּיהּ
15 יִתְפְּנוּן וּגְבַר לְאַרְעֵיהּ יְעָרְקוּן : כָּל דְּיִשְׁתַּכַּח בַּהּ יִתְקְטִיל וְכָל דְּיֵיעוּל לִכְרַכֵּי
16 צִירָא יִתְקְטֵיל בְּחַרְבָּא : וְעוּלְמֵיהוֹן יִטְרְפוּן לְעֵינֵיהוֹן יִתְבַּזּוּן בָּתֵּיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן
17 יִשְׁתַּכְּבָן : הָא אֲנָא מַיְתֵי עֲלֵיהוֹן יָת מָדָי דִּי בִכְסַפָּא לָא מִתְּקְסִין וּדְהַבָא לָא
18 מִתְרְעִין בֵּיהּ : וְקַשְׁתַּתְהוֹן עוּלֵמִין יִבְזְעָן וְעַל וְלַד מְעִין לָא יְרַחֲמוּן עַל בְּנַיָּא
19 לָא תְחוּס עֵינֵיהוֹן : וּתְהֵי בָבֶל דַּהֲוָת מִלְּקַדְמִין חֶדְוַת מַלְכְוָן תּוּשְׁבַּחַת רְבוּת
20 כַּסְדָאֵי כְּהַפֵּכְתָּא דְּהַפַּךְ יְיָ יָת סְדוֹם וְיָת עֲמוֹרָה : לָא תִּתַּב לְעָלַם וְלָא
21 תִשְׁרֵי עַד דָּר וְדָר לָא יִפְרוֹס תַּמָּן עַרְבָאֵי מַשְׁכְּנֵיהּ וְרָעֲיָן לָא יִשְׁרוּן תַּמָּן : וְיִשְׁרוֹן
תַּמָּן תַּמְוָן וְיִתְמַלְיָן בָּתֵּיהוֹן אוֹחִין וְיִשְׁרְיָן תַּמָּן בְּנַת נַעֲמִין וְשֵׁידִין יְחִיכוּן תַּמָּן :
22 וִיצַפְּוּן חֲתוּלִין בְּבִירָנְיָתְהוֹן וְיֵרוֹדִין בְּבִירַת מִשְׁרֵי תַפְנוּקֵיהוֹן וְקָרִיב לְמֵיתֵי עִדָּן
תְּבָרָא דְבָבֶל וְיוֹמַהָא לָא יִתְרַחֲקוּן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et turbabuntur : tribulatio & dolores apprehendent eos : tremor sicut parturiens contremiscent : unusquisque *ad proximum suum obstupescent* : vultus flammarum[*sunt*]*facies* eorum. Ecce dies à facie Domini veniet crudelis, & indignatione plenus, & ira furoris, ut ponat terram in desolationem, & peccatores consumat ex ea. Quoniam stellæ cœlorum & planetæ eorum splendorem suum non emittent, obtenebrescente Sole in egressu suo, & Luna lucem suam non diffundente. Et visitabo super habitatores orbis mala, & super impios peccata eorum : & cessare faciam magnitudinem impiorum, & fortitudinem fortium humiliabo. Diligam timentes me magis quàm aurum quo gloriantur homines ; & legis observantes plus quàm aurum probatum de Ophir. Propterea commovebo cœlos, & movebitur terra de loco suo, à facie Domini exercituū & in die furoris indignationis ejus. Et erit sicut damula aberrans, & quasi ovis, & non erit qui congreget. Unusquisque ad populum suum respiciet, & unusquisq; ad terram suam fugiet. Et omnis qui inventus fuerit in ea, occidetur : & omnis qui ingredietur in civitates munitas occidetur gladio. Et infantes eorum allidentur in oculis eorum : diripientur domus eorum : & uxores eorum concumbentur. Ecce ego inducam super eos Medos qui argento non *coguntur in ordinem* ; neque volunt aurum. Et arcubus suis juvenes perfodient, & super parvulos ventris non miserebuntur : super filios non parcet oculus eorum. Babylon autem quæ erat ab initio gaudium regnorum, & laus magnitudinis Chaldæorum, erit sicut subversio, qua subvertit Dominus Sodomam & Gomorram. Non habitabitur in seculum, & non incoletur usque in generationem & generationem : neque extendet ibi Arabs tabernaculum suum, neque pastores habitabunt ibi. Sed habitabunt ibi simiæ, & replebuntur domus eorum musteilis, & habitabunt ibi filiæ struthionis, & dæmones ludent ibi. Et saltabunt cati in palatiis eorum, & dracones in domo habitationis delitiarum eorum. Et propè est ut veniat tempus interitus Babylonis, & dies ejus non elongabuntur.

Cap. XIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܙܘܥܐ ܘܚܒܠܐ ܐܝܟ ܕܝܠܕܬܐ ܢܐܚܕܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܢܬܕܡܪܘܢ. ܓܒܪ ܒܚܒܪܗ. ܘܐܦ̈ܝܗܘܢ
9 ܕܫܠܗܒܝܬܐ ܐܦ̈ܝܗܘܢ. * ܗܐ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܐ. ܕܠܐ ܐܣܝܘܬܐ. ܥܫܝܢ ܘܚܡܝܡ
ܪܘܓܙܗ. ܕܢܣܝܡ ܐܪܥܐ ܠܚܘܪܒܐ. ܘܚܛ̈ܝܗ ܢܘܒܕ ܡܢܗ. * ܟܘ̈ܟܒܐ ܕܫܡܝܐ
10 ܘܚܝܠܗܘܢ. ܠܐ ܢܚܘܘܢ ܢܘܗܪܗܘܢ. ܢܚܫܟ ܫܡܫܐ ܒܡܕܢܚܗ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܢܗܪ ܢܘܗܪܗ.
11 * ܘܐܦܩܘܕ ܥܠ ܬܒܝܠ ܒܝܫܬܐ. ܘܥܠ ܪ̈ܫܝܥܐ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܐܒܛܠ ܫܘܒܗܪܐ ܕܥܫܝܢ̈ܐ
12 ܘܪܡܘܬܐ ܕܥܫܝ̈ܢܐ ܐܫܦܠ. * ܐܘܩܪ ܓܒܪܐ ܡܢ ܕܗܒܐ. ܘܒܪܢܫܐ ܡܢ ܕܗܒܐ ܕܐܘܦܝܪ.
13 * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܫܡܝܐ ܐܪܓܙ. ܘܬܙܘܥ ܐܪܥܐ ܡܢ ܕܘܟܬܗ. ܒܟܐܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ
14 ܒܝܘܡܐ ܕܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ. * ܘܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܐܝܠ̈ܐ ܕܥܪܩܝܢ. ܘܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܡܟܢܫܢܐ.
15 ܐܢܫ ܠܥܡܗ ܢܗܦܘܟ. ܘܐܢܫ ܠܐܪܥܗ ܢܥܪܘܩ. * ܟܠ ܕܢܫܬܟܚ
16 ܢܬܕܩܪ. ܘܟܠ ܕܢܬܩܪܒ ܒܣܝܦܐ ܢܦܠ. * ܘܥܘ̈ܠܠܝܗܘܢ ܢܬܪ̈ܛܫܘܢ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܒ̈ܬܝܗܘܢ
17 ܢܬܒܙܘܢ. ܘܢܫ̈ܝܗܘܢ ܢܬܛܢܦܢ. * ܗܐ ܡܥܝܪ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܠܡ̈ܕܝܐ. ܕܠܟܣܦܐ
18 ܠܐ ܚܫܒܝܢ ܠܗ. ܘܒܕܗܒܐ ܠܐ ܨܒܝܢ. * ܩܫܬܐ ܕܥܠܝ̈ܡܐ ܬܬܒܪ. ܘܥܠ
ܦܐܪ̈ܐ ܕܟܪܣܐ ܠܐ ܢܪܚܡܘܢ. ܘܥܠ ܒ̈ܢܝܟܘܢ. ܠܐ ܬܚܘܣ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ. * ܘܬܗܘܐ ܒܒܠ
19 ܬܘܩܦܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܫܘܒܚܐ ܕܫܘܒܗܪܐ ܕܟܠܕ̈ܝܐ. ܐܝܟ ܕܗܦܟ ܐܠܗܐ ܠܣܕܘܡ
20 ܘܠܥܡܘܪܐ. * ܠܐ ܬܬܒ ܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܬܬܥܡܪ ܠܕܪ ܕܪ̈ܝܢ. ܘܠܐ ܢܫܪܘܢ ܬܡܢ ܛܝ̈ܝܐ. ܘܪ̈ܥܘܬܐ ܠܐ
21 ܢܪܥܘܢ ܬܡܢ. * ܐܠܐ ܢܪܒܥܘܢ ܬܡܢ ܚܝ̈ܘܬܐ. ܘܢܬܡܠܘܢ ܒ̈ܬܝܗܘܢ ܒܪܬ ܩܠܐ. ܘܢܥܡܪܢ ܬܡܢ
22 ܒ̈ܢܬ ܝܥܢܐ ܘܫ̈ܐܕܐ ܢܪܩܕܘܢ ܬܡܢ. * ܘܢܙܡܪܢ ܝܪ̈ܘܪܐ ܒܐܣ̈ܦܪܝܗܘܢ
ܘܬ̈ܢܢܐ ܒܗܝ̈ܟܠܐ ܕܦܘܢܩܝܗܘܢ. ܩܪܝܒ ܗܘ ܓܝܪ ܙܒܢܗ ܠܡܐܬܐ. ܘܝܘܡ̈ܬܗ
ܠܐ ܢܬܓܪܓܪܘܢ.

Vertigines & dolores ut parturientis occu- 8
pabunt eos, quisque proximum suum demira-
bitur, & facies inflammatæ erunt facies eorũ.
Ecce dies Domini veniet, nec erit illi reme- 9
dium: pervicax & fervens erit ira ejus, ut
terram in solitudinem redigat, & peccatores
ejus extinguat ex ea. Nam stellæ cœlorum 10
& exercitus eorum non exhibebunt lucem,
obscurabitur sol ab exortu suo, & lunæ lu-
men haud lucescet. Visitabo malitiam orbis 11
terrarum, & impiorum iniquitatem: cessa-
re faciam insolentiam superborum, & fastum
potentium dejiciam: Virum reddam auro 12
graviorem, & hominem auro Ophirizo.
Propterea cœlum ad iram concitabo, & ter- 13
ra loco suo movebitur: Ob increpationem
Domini potentissimi *futuram* in die furoris
iræ ejus, Erunt ut cervi fugientes, & ut oves 14
non habentes colligentem: unusquisque ad
populum suum revertetur, & quilibet in ter-
ram suam aufugiet: Quicunque inventus fu- 15
erit, confodietur: et quicunque adjunxerit se-
se, gladio corruet: Infantes eorum illiden- 16
tur in conspectu eorum: domus eorum diri-
pientur, et mulieres eorum stuprabuntur,
Ecce ego concitaturus sum in vos Medos, a- 17
pud quos argentum nullius est pretii, et auro
non oblectantur. Arcus juvenum frangentur: 18
et fructuum ventris non miserebuntur, nec
filiis vestris parcent oculi eorum. Et Babel 19
robur regnorũ et gloria fastûs Chaldæorum,
fiet similis Sodomæ et Gomorræ, quas Deus
subvertit: Non subsistet in perpetuum, nec 20
permanebit in seculum seculorum; non ha-
bitabunt illic Arabes, et pastores non pa-
scent ibi: Sed cubabunt ibi feræ, et imple- 21
buntur domus eorũ echo, habitabunt ibi filiæ
struthionum & dæmones ibi saltabunt: Can- 22
tabunt sirenes in palatiis eorũ, et canes sylve-
stres in ædibus voluptuosis eorum. Tempus
autem ejus brevi adveniet, et dies ejus non
protrahentur ampliùs.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ويضطرب المشايخ وياخذهم الطلقات مثل امراة تلد * ويتصادمون الاخر مع الاخر
9 ويبهتون ويصير وجوههم مثل اللهيب * لان ها يوم الرب ياتي * وليس له شفاء * بغضب
10 وسخط * ليصير المسكونة كلها خرابا * ويهلك الخطاة منها * لان نجوم السماء والجبار وكل
زينة السماء لا تعطي ضوها ويظلم الشمس عند طلوعها * والقمر لا يعطي ضوه *
11 * الاصحاح السابع * وامر بالشر على المسكونة كلها والمنافقين
12 بخطاياهم * وابيد عظمة الاثمة * واذل المتعظمين * ويكون الذين استبقوا مكرمين كثيرا
اكثر من الذهب المجرب * ويكون الانسان اكرم كثيرا اكثر من الحجر الذي
13 من الهند * لان السماء تتزعزع * والارض تتزلزل من اساساتها * من سخط غضب رب
14 الجيوش * في اليوم الذي ياتي فيه غضبه * ويصير الباقون مثل ظبي هارب * وكحمل
خروف ضال * وليس يكون من يجمع * حتى يعود انسان الى شعبه * وانسان الى بلاده
15 يطلب * لان من يدرك يغلب * والذين هم مجتمعون يسقطون بالسيف * ويقتلون اولادهم
16 امامهم * وينهبون بيوتهم * وياخذون نساهم * هوذا انهض عليكم المادين الذين لا
17 يفكرون في الفضة * وليس لهم حاجة بالذهب * يكسرون سهام الشباب * ولا يرحمون
18 اولادكم * ولا تشفق عيونهم على بنيك * وتصير بابل التي دعيت مشرفة من ملك
19 الكلدانيين * كما قلب الله سدوم وعامورا * ولا تسكن الى الابد * ولا يدخلون اليها
20 الى اجيال كثيرة * ولا تعبر بها الاعراب * ولا تستريح فيها الرعاة * ويستريحون فيها
21 الوحوش * وتمتلي بيوتها من الصدى * وتستريح هناك بنات اوى * ويرقص هناك
22 الجان * ويسكن هناك الغيلان وتفرخ القنافذ في بيوتهم * هذا ياتي سريعا ولم
يبطي *

Turbabuntur senes, & occupabunt eos 8
dolores ut mulierem parturientem: col-
lident sese alter cum altero, obstu-
pescent, & fient vultus eorum sicut
flamma. Nam ecce dies Domini ven- 9
turus est, nec ulla erit ei medela, cum
ira & furore; ad evertendum univer-
sum terrarum orbem, & peccatores ab
eo perdendum. Nam cœli sydera, o- 10
rion, totusque cœli ornatus non red-
dent lumen suum, sol in ipso suo ex-
ortu obscurabitur, & luna nequaquam
præbebit lucem suam.

Textus septimus.

Malum demum præcipiam contra uni- 11
versum orbem terrarum, & contra im-
pios sua ipsorum flagitia: fastum ini-
quorum perdam, & deprimam super-
bos: Et erunt qui residui manserint, ad- 12
modum pretiosi, multò magis quàm
aurum probatum: & erit homo pretio-
sior multò quàm lapillus qui ex India
asportatur. Cœlum enim concutietur, 13
& terra contremiscet à fundamentis suis
propter indignationem iræ Domini ex-
ercituum in die quo ventum est ira
ejus. Fientque residui tanquam cervus 14
fugiens, & tanquam agnus errans quem
nemo colligit; adeoque redibit quisque
ad gentem suam, & quilibet patriam
suam repetet. Nam quicunque depre- 15
hensus fuerit, superabitur; et qui con-
gregati fuerint, gladio cadent. Filios 16
eorum interficient in præsentia ipso-
rum, domos eorum diripient, et fæ-
minas eorum abducent. Ecce concita- 17
bo adversùm vos Medos qui nec de
argento cogitant, nec auro indigent.
Hi sagittas juvenum frangent, non mise- 18
rebuntur filiorum vestrorum, nec parcent
oculi eorũ natis tuis. Denique Babel quæ 19
inclyta vocatur à rege Chaldæorum,
fiet sicut Sodoma et Gomorra, quas Deus
subvertit: Non habitabitur in secu- 20
lum usque, nec ingredientur eam ad ge-
nerationes multas: non transibunt per
eam Arabes, neque requiescent in ea
pastores: Imò requiescent in ea be- 21
stiæ, et implebuntur domus ejus ulu-
lis: requiescent ibi canes sylvestres,
et saltabunt ibi dæmones: Morabuntur 22
illic hyænæ, et fœtus suos gignent hi-
strices in domibus eorum. Hoc citò
veniet, nec tardabit.

ישעיה : יד

CAP. XIV. יד

,Israel in adhuc eliget & ,Jahacob Dominus miserebitur Nam
1 כי ירחם יהוה את־יעקב ובחר עוד בישראל
peregrinus se copulabit & : suam humum super eos requiescere faciet &
והניחם על־אדמתם ונלוה הגר
,populi eos tollent Et .Jahacob *domo super* adhærebunt & ,eis *super*
2 עליהם ונספחו על־בית יעקב: ולקחום עמים
super ,Israel domus *eos hæreditabunt* & ,suum locum ad eos adducent &
והביאום אל־מקומם והתנחלום בית־ישראל על
ducentes captivos erunt & : ancillas in & ,servos in ,Domini *humo*
אדמת יהוה לעבדים ולשפחות והיו שבים
requiem dare die in erit Et .*suis exactores in* dominabuntur &,eos *captivantes*
3 לשביהם ורדו בנגשיהם: והיה ביום הניח
,dura servitute à & ,tuo *tremore* à & ,tuo labore à tibi *Dominum*
יהוה לך מעצבך ומרגזך ומן־העבדה הקשה
,Babel regem contra istam parabolam *levabis* Et .te *in* fuit servitum qua
4 אשר עבד־בך: ונשאת המשל הזה על־מלך בבל
Contrivit *? aurea pensio desiit* ,*exactor* cessavit Quomodo : dices &
5 ואמרת איך שבת נגש שבתה מדהבה: שבר
populos Percutientē .dominantium virgam ,impiorum baculum Dominus
6 יהוה מטה רשעים שבט משלים: מכה עמים
,gentibus furore in dominantem ,*declinatione sine* percussione ,*fervida* ira in
בעברה מכת בלתי סרה רדה באף גוים
, terra omnis requievit ,Quievit .prohibuit non passum persecutionem
7 מרדף בלי חשך: נחה שקטה כל־הארץ
;Lebanon cedri ,te de sunt lætatæ abietes Etiam .*præconium jubilaverunt*
8 פצחו רנה: גם־ברושים שמחו לך ארזי לבנון
deorsum Infernus .nos *super succidens* ascendit non *jacuisti tunc* ex
9 מאז שכבת לא־יעלה הכרת עלינו: שאול מתחת
,*manes* tibi suscitavit ,tui adventus occursum in ,te propter *contremuit*
רגזה לך לקראת בואך עורר לך רפאים
.gentium reges omnes suis soliis de fecit surgere : terræ *hircos* omnes
כל־עתודי ארץ הקים מכסאותם כל מלכי גוים:
es infirmatus tu Etiam : te ad dicent & ,responsa dabunt isti Omnes
10 כלם יענו ויאמרו אליך גם־אתה חלית
,tua superbia *infernum* ad est *Depressa* .es assimilatus nobis ,nos sicut
11 כמונו אלינו נמשלת: הורד שאול גאונך
te *operientes* & , vermis sternetur te subter : tuorum nablorum *strepitum*
המית נבליך תחתיך יצע רמה ומכסיך
es *rescissum* ? auroræ fili Lucifer cœlo de cecidisti Quomodo .vermis
12 תולעה: איך נפלת משמים הילל בן־שחר נגדעת
Cœlum :tuo corde in dixisti tu Et .gentes *super debilitans* terram ad
13 לארץ חולש על־גוים: ואתה אמרת בלבבך השמים
monte in sedebo & :meū solium exaltabo Dei stellas supra ,ascendam
אעלה ממעל לכוכבי־אל ארים כסאי ואשב בהר־
ero similis ,nubis *excelsa* super Ascendam .Aquilonis lateribus in *conventus*
14 מועד בירכתי צפון: אעלה על־במתי עב אדמה
.*cisternæ* latera ad ,*deprimeris* infernum ad Veruntamen .Altissimo
15 לעליון: אך אל־שאול תורד אל־ירכתי־בור:
commovefaciens vir hic Num : *perpendent te ad* :prospicient te ad ,te Videntes
16 ראיך אליך ישגיחו אליך יתבוננו הזה האיש מרגיז
ejus urbes & ,desertum sicut orbem Posuit ? regna *commoventem* ,terram
17 הארץ מרעיש ממלכות: שם תבל כמדבר ועריו
,gentium reges Omnes .carcerem aperuit non ejus vinctis ,destruxit
18 הרס אסיריו לא־פתח ביתה: כל־מלכי גוים
.sua domo in vir ,gloria in *jacuerunt* ,ipsi universi
כלם שכבו בכבוד איש בביתו:

Versio VULG. LAT.

Miserebitur enim Domin' Ja-
cob, & eliget adhuc de Israel,
& requiescere eos faciet sup
humū suā: adjungetur advena
ad eos, & adhærebit domui
2 Jacob. Et tenebunt eos popu-
li, & adducent eos in locum
suū: & possidebit eos domus
Israel sup terrā Dñi in servos
& ancillas: & erunt capientes
eos qui se ceperant,& subjici-
3 ent exactores suos. Et erit in
die illa: cùm requiem dede-
rit tibi Deus à labore tuo, & à
concussione tua, & à servitute
4 dura, quā antè servisti: Sumes
parabolā istā contra regē Ba-
bylonis, & dices; Quomodò
cessavit exactor,quievit tribu-
5 tum? Contrivit Dñs baculū
impiorū, virgā dominantium,
6 Cædentem populos in indi-
gnatione,plagā insanabili,sub-
jicientē in furore gentes, per-
7 sequentem crudeliter. Con-
quievit & siluit omnis terra,
8 gavisa est & exultavit: Abi-
etes quoq; lætatæ sunt sup te,
& cedri Libani: ex quo dor-
misti, non ascendet qui succi-
9 dat nos. Infernus subtèr con-
turbat' est in occursū advent'
tui, suscitavit tibi gigantes.
Omnes principes terræ sur-
rexerunt de soliis suis, omnes
10 principes nationū. Universi
respondebunt, & dicent tibi;
Et tu vulnerat' es sicut & nos,
11 nostri similis effect' es. Detra-
cta est ad inferos superbia tua,
concidit cadaver tuū: subter
te sternetur tinea, & operi-
12 mentū tuū erunt vermes. Quo-
modò cecidisti de cœlo, Luci-
fer, qui manè oriebaris? cor-
ruisti in terrā, qui vulnerabas
13 gentes? Qui dicebas in corde
tuo; In cœlū conscendā, sup
astra Dei exaltabo soliū meū,
sedebo in monte testamenti, in
14 laterib' Aquilonis. Ascendam
sup altitudinē nubiū, similis
15 ero Altissimo. Veruntamen ad
infernū detrahēris in profun-
16 dum laci. Qui te viderint, ad
te inclinabuntur, téque prospi-
cient: Numquid iste est vir,
qui conturbavit terrā, qui con-
17 cussit regna, Qui posuit orbē
desertū, & urbes ej' destruxit,
vinctis ej' non aperuit carce-
18 rem? Omnes reges gentium
universi dormierunt in gloria,
vir in domo sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν Ἰακὼβ, καὶ ἐκλέξεται ἔτι
τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀναπαύσονται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν,
καὶ ὁ γειώρας προστεθήσεται πρὸς αὐτοὺς, καὶ
2 προστεθήσεται (α) πρὸς τὸν οἶκον Ἰακὼβ, Καὶ
λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσάξουσιν εἰς τὸν τό-
πον αὐτῶν, καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ πλη-
θυνθήσονται ἐπὶ τῆς (β) γῆς εἰς δούλους καὶ
δούλας· καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλω-
τεύσαντες αὐτοὺς, καὶ κυριευθήσονται οἱ κυρι-
3 εύσαντες αὐτῶν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, ἀναπαύσει σε (γ) κύριος ἀπὸ τῆς ὀ-
δύνης καὶ τοῦ θυμοῦ σου, (δ) τῆς δουλείας σου
4 τῆς σκληρᾶς, ἧς ἐδούλευσας αὐτοῖς. Καὶ λή-
ψῃ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαβυ-
λῶνος, (ε) Πῶς ἀναπέπαυται ὁ ἀπαιτῶν, καὶ
5 ἀναπέπαυται ὁ ἐπισπουδαστής; Συνέτριψε
(ζ) κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν
6 ζυγὸν τῶν ἀρχόντων. Πατάξας ἔθνος θυ-
μῷ, πληγῇ ἀνιάτῳ, παίων ἔθνος πληγὴν
7 θυμοῦ, ἣ οὐκ ἐφείσατο, Ἀνεπαύσατο πεποι-
8 θώς. πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ᾽ εὐφροσύνης, Καὶ
τὰ ξύλα τοῦ Λιβάνου (˙) εὐφράνθησαν ἐπὶ σοὶ,
καὶ ἡ κέδρος τοῦ Λιβάνου ἀφ᾽ οὗ σὺ κεκοίμησαι,
9 οὐκ ἀνέβη ὁ κόπτων ἡμᾶς. Ὁ ᾅδης κάτωθεν
ἐπικράνθη συναντήσας σοι· συνηγέρθη-
σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς
γῆς, οἱ ἐγείραντες ἐκ τῶν θρόνων αὐτῶν
10 πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν. Πάντες ἀποκρι-
θήσονται, καὶ ἐροῦσί σοι, Καὶ σὺ ἑάλως, ὥσ-
11 περ καὶ ἡμεῖς· ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης. Κατ-
έβη (η) εἰς ᾅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφρο-
σύνη σου· ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν, καὶ
12 τὸ κατακάλυμμά σου σκώληξ. Πῶς ἐξέ-
πεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ἑωσφόρος ὁ πρωῒ ἀ-
νατέλλων; συνετρίβη εἰς τὴν γῆν ὁ ἀπο-
13 στέλλων πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. Σὺ δὲ εἶπας ἐν
τῇ διανοίᾳ σου, Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσο-
μαι, ἐπάνω τῶν (θ) ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ θήσω
τὸν θρόνον μου, καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ, ἐπὶ τὰ
14 ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς Βοῤῥᾶν. Ἀναβήσο-
μαι ἐπάνω τῶν (ι) νεφῶν, ἔσομαι ὅμοιος
15 τῷ ὑψίστῳ. Νῦν δὲ (κ) εἰς ᾅδου καταβήσῃ,
16 καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς. Οἱ ἰδόντες σε (λ)
θαυμάσονται ἐπὶ σοὶ, καὶ ἐροῦσιν, Οὗτος ὁ
ἄνθρωπος ὁ παροξύνων τὴν γῆν, (μ) ὁ σεί-
17 ων βασιλεῖς, Ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ὅλην (˙)
ἔρημον, καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ καθεῖλε, τοὺς ἐν
18 ἐπαγωγῇ οὐκ ἔλυσε. Πάντες οἱ βασιλεῖς
τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, (ν) ἄνθρω-
πος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

Et miserebitur Dominus Jacob,
& eliget adhuc Israel: & re-
quiescent super terram suam: &
(b) advena apponetur ad eos: &
apponetur ad domum Jacob.
Et assument eos gentes, & in-
ducent in locum eorum; & pos-
sidebunt, & multiplicabuntur su-
per terram, in servos, & servas:
& erunt captivi, qui captiva-
vant eos, & subjicientur domi-
nationi, qui dominati fuerant ...
Et erit, in die illa requiescere ...
faciet Dominus à dolore, & fu-
rore tuo, à servitute tua ...
quam servivisti eis. Et sumes la-
mentationem hanc super regem
Babylonis; Quomodò cessavit
exactor, & cessavit sollicitator?
Contrivit Dominus jugum pecca-
torum, jugum principum: Per-
cutiens gentem furore, plagâ in-
sanabili, percutiens gentem pla-
gâ furoris, quæ non pepercit.
Requievit confidenter omnis ter-
ra, clamat cum lætitia: Et li-
gna Libani lætata sunt super te,
& cedrus Libani, ex quo dor-
mivisti, non ascendit qui cædit
nos. Infernus subter exacerba-
tus est occurrens tibi: consur-
rexerunt tibi omnes (c) gigantes
qui principabantur terræ, qui ex-
citabant de soliis eorum omnes re-
ges gentium. Omnes respondebunt,
& dicent tibi; Et tu ca-
ptus es, sicut & nos: & in nobis
reputatus es. Descendit in in-
fernum gloria tua, multa læti-
tia: subter te sternent putredi-
nem: & (d) operculum tuum
vermis. Quomodò cecidit de
cœlo Lucifer, qui manè orieba-
tur? Contritus est in terram
qui mittebat ad omnes gentes.
Tu autem dixisti in mente tua;
In cœlum ascendam, super side-
ra cœli ponam thronum meum,
sedebo in monte excelso super
montes excelsos, qui ad Aquilo-
nem: Ascendam super nubes,
ero similis Altissimo. Nunc autem
in infernum descendes, & in fun-
damenta terræ. Qui viderint te,
mirabuntur super te, & dicent;
Iste homo, qui irritabat terram,
qui concutiebat reges; Qui po-
nebat orbem totum, desertum, &
civitates ejus destruxit; & ...
in (c) abductione erant, non sol-
vit. Omnes reges gentium dor-
mierunt in honore, homo in domo
sua.

MS. A. (α) ἐπὶ τὸν οἶκον (β) γῆς τοῦ θεοῦ εἰς (γ) ὁ θεὸς ἐκ τῆς λύ-
πης (δ) καὶ τῆς δουλείας τῆς σκληρᾶς, (ε) καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Πῶς
(ζ) ὁ θεὸς (˙) ηὐφράνθησαν (η) δὲ εἰς (θ) ἄστρων (ι) νεφελῶν (κ) εἰς ᾅδου
(λ) θαυμάσουσιν (μ) σείων (˙) ἔρημον, τοὺς ἐν (ν) ἕκαστος ἐν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יד

1 ארי ירחם יי על דבית יעקב ויתרעי עוד בישראל וישרנון על ארעהון ויתוספון גיורין
2 עליהון ויסתמכון על בית יעקב: וידברנון עממין ויובלונון לארעהון ויחסנונון בית
ישראל על ארע שכנתא דיי לעבדין ולאמהן ויהון שבין לשוביהון ויפלחון
3 במשעבדיהון: ויהי ביומא דיניח יי לך מצערך ומתרותך ומן פולחנא קשיא
4 דאתפלח בך: ותטול מתלא הדין על מלכא דבבל ותימר איכדין בטילת מרות
5 משעבדנא סף תקוף חיבא: תבר יי תקוף רשיעין שולטן חיבין: דהוה מחי
6 עממין בתקוף מחא די לא פסיק מפלח בתקוף עממין מפלח ולא מנע: נחת שרוכת
7 כל ארעא יבעו תושבחא: אף שלטונין חדיאו עלך עתירי נכסיא אמרין מעדן דשכבתא
8 לא סליק מחבלא עלנא: שאול מלרע זעת לך לקדמות מיתך אעירת לך גברין כל
9 עתירי נכסיא אקימו מכורסותהון כל מלכי עממיא: כולהון יתיבון ויימרון לך אף
10 את מרעתא כותנא לנא דמיתא: אתחת לשאול יקרך אתרגושת תושבחת זמרך
11 תחותך ישוון רמה ועיל מנך ריחשא: איכדין אתרכנתא מן רומא דהויתא זיותן בגו
12 בני אנשא ככוכב נוגהא בין כוכביא אתרטשתא לארעא דהויתא קטול בעממיא:
13 ואת אמרת בלבך לרומא אסק עיל מן עמיה דאלהא אשוי כורסי מלכותי ואתיב
14 בטור זמן בסיפי צפונא: אסק עלוי כל עמא אהי עלאי מכולהון: ברם
15 לשאול תתחת לסיפי גוב בית אבדנא: חזך עלך ידוקון בך יסתכלון ויימרון
16 הדין גברא אזיע ארעא אצדי מלכותא: שוי תבל כמדברא וקרוהי פגר לאסירוהי
17 לא פתח תרעא: כל מלכי עממיא כולהון שכבין ביקר גבר בבית עלמיה:
18

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XIV.

Miserebitur enim Dñs domus Jacob, & eliget adhuc Israelem, & ha-
bitare faciet eos super terram suam; & adjicientur advenæ ad eos, &
adhærebunt domui Jacob. Et tollent eos populi, & adducent eos in ter-
ram suam: & possidebit eos dom' Israel super terram majestatis Domini
in servos & ancillas; & erunt captivantes eos qui captivaverant eos, & ser-
vient eis illi qui subjecerant eos. Et erit in die qua requiescere faciet
Dñs te à tribulatione tua, & à subjectione tua, & à servitute dura qua
servivisti. Et tolles parabolam istam super regem Babylonis, & dices;
Quomodo cessavit subjectio subjiciens nos! defecit fortitudo peccatoris.
Contrivit Dñs fortitudinem impiorum, dominiū peccatorum. Qui percuti-
ebat populos in furore, *percussione* sine cessatione, servire faciens in furore
populos servitute sine cessatione. Conquievit, pacata est omnis terra, &
exultaverunt in cantico. *Dominatores* quoque læati sunt super te: di-
tes in substantiis dicebant: A tempore quo dormivisti, non ascendit
disperdens super nos. Infernus subter te commotus est in occursum ad-
ventus tui, suscitavit tibi gigantes. Omnes divites in substantiis surrexe-
runt de soliis suis omnes reges populorū. Omnes illi respondebunt, & di-
cent tibi: Tu quoque infirmatus es sicut & nos; assimilatus es nobis. De-
tracta est in infernum gloria tua; strepitus laudis musicæ tuæ: subter te
sternent vermes, & super te tinea. Quomodo cecidisti de excelso, qui eras
splendidus inter filios hominum, sicut stella lucens inter stellas? proje-
ctus es in terram qui occidebas populos. Tu autem dixisti in corde tuo: In
excelsum ascendam, super populū Dei ponam thronum regni mei, & se-
debo in monte fœderis in finibus Aquilonis. Ascendam super omnem po-
pulum: ero excelsior omnib'. Veruntamen ad infernum detrahēris, ad
extremitatem laci dom' perditionis. Qui te viderint, super te contem-
plabuntur, te prospicient, & dicent: Nunquid iste est vir qui commovebat
terrā, in solitudinē redigens regna? Posuit orbē sicut desertū, & civitates
ejus destruxit: vinctis ejus non aperuit januam. Omnes reges popul-
rum universi dormierunt in gloria, unusquisque in domo seculi sui.

Cap. XIV.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ * ܡܛܠ ܕܡܪܚܡ ܡܪܝܐ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܂ ܘܬܘܒ ܡܬܪܥܐ ܥܡ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܫܒܘܩ ܐܢܘܢ ܒܐܪܥܗܘܢ. ܘܢܬܚܠܛܘܢ ܥܡܗܘܢ ܬܘܬܒܐ ܂ ܘܢܬܩܦܘܢ
ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. * ܘܢܕܒܪܘܢ ܐܢܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܢܥܠܘܢ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܗܘܢ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܐܢܘܢ
ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܐܪܥܗ ܕܡܪܝܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܫܒܝܢ ܠܫܒܝܗܘܢ.
ܘܢܫܠܛܘܢ ܒܡܫܥܒܕܢܝܗܘܢ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܢܢܝܚ ܡܪܝܐ ܠܟ ܡܢ ܥܡܠܟ ܘܡܢ
ܪܘܓܙܟ: ܘܡܢ ܦܘܠܚܢܐ ܩܫܝܐ ܕܐܫܬܥܒܕܬ ܂ * ܘܬܣܒ ܡܬܠܐ ܗܢܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ
ܘܬܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܒܛܠ ܫܠܝܛܐ. ܘܒܛܠ ܡܫܬܥܒܕܢܐ. * ܬܒܪ ܡܪܝܐ ܚܘܛܪܐ ܕܪܫܝܥܐ
ܘܫܒܛܐ ܕܫܠܝܛܐ: * ܕܡܚܐ ܗܘܐ ܥܡܡܐ ܒܚܡܬܐ. ܡܚܘܬܐ ܕܠܐ ܫܠܝܐ. ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܒܚܡܬܐ
ܠܥܡܡܐ. ܘܪܕܦ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܚܘܣܢ. * ܫܠܝܬ ܘܫܬܩܬ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܪܘܙܬ ܒܬܫܒܘܚܬܐ.
* ܐܦ ܒܪܘܬܐ ܘܐܪܙܐ ܕܠܒܢܢ. ܚܕܝܘ ܒܟ. ܡܢ ܕܫܟܒܬ ܂ ܠܐ ܣܠܩ ܥܠܝܢ ܩܛܘܥܐ.
* ܫܝܘܠ ܡܢ ܠܬܚܬ ܐܬܬܙܝܥܬ ܠܘܩܕܡܝܟ. ܐܥܝܪܬ ܥܠܝܟ ܓܢܒܪܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܫܠܝܛܢܐ ܕܐܪܥܐ ܕܐܩܝܡܬ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܗܘܢ. * ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܡܡܐ ܢܥܢܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ
ܠܟ. ܐܦ ܐܢܬ ܐܬܡܚܝܬ ܐܝܟ ܕܚܢܢ. ܘܥܡܢ ܐܫܬܠܡܬ ܂ * ܘܢܚܬ ܠܫܝܘܠ ܫܘܒܗܪܟ ܘܡܝܬܬ
ܩܝܬܪܟ. ܬܚܬܝܟ ܢܫܬܘܐ ܪܩܒܢܐ. ܘܡܟܣܝܢ ܠܟ ܬܘܠܥܐ. * ܐܝܟܢܐ ܢܦܠܬ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܐܝܠܠ ܒܨܦܪܐ. ܘܢܦܠܬ ܒܐܪܥܐ ܡܨܥܪ ܥܡܡܐ. * ܘܐܢܬ ܐܡܪܬ ܒܠܒܟ. ܠܫܡܝܐ
ܐܣܩ ܘܠܥܠ ܡܢ ܟܘܟܒܝ ܕܐܠܗܐ ܐܪܝܡ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܐܬܒ ܒܛܘܪܐ ܪܡܐ ܘܒܥܘܡܩ ܓܪܒܝܐ.
* ܘܐܣܩ ܠܥܠ ܡܢ ܥܢܢܐ. ܘܐܬܕܡܐ ܠܡܪܝܡܐ. * ܒܪܡ ܠܫܝܘܠ ܬܚܘܬ ܘܠܥܘܡܩ ܓܘܒܐ
ܢܚܙܘܢܟ. * ܟܠ ܚܙܝܟ. ܢܚܘܪܘܢ ܒܟ. ܘܒܟ ܢܣܬܟܠܘܢ. ܘܢܐܡܪܘܢ. ܗܢܘ ܓܒܪܐ
ܕܡܪܓܙ ܗܘܐ ܐܪܥܐ. ܘܡܙܝܥ ܡܠܟܘܬܐ ܂ * ܘܣܡ ܬܒܝܠ ܐܝܟ ܚܘܪܒܐ ܂ ܘܩܘܪܝܬܐ ܦܟܪ.
ܘܐܣܝܪܘܗܝ ܠܐ ܫܪܐ. * ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܡܡܐ ܂ ܫܟܒܘ ܒܐܝܩܪܐ ܐܢܫ ܒܒܝܬܗ.

CAP. XIV.

Miserebitur enim Dominus Jacobi, & ite- 1
rum placabitur Israeli, & relinquet eos in
terra ipsorum. Rursus consociabuntur adver-
sùs eos advenæ, & aggregabuntur contra fa-
miliam Jacobi; Abducent eos gentes, & de- 2
portabunt in terram suam. At possidebunt
eos Israelitæ in terra Domini in servos & an-
cillas, in captivitatem adigent eos qui se ca-
ptivos ducebant, & dominabuntur in eos qui
se servitute premebant. Et fiet eâ die quâ re- 3
quiem dederit tibi Dominus à mœrore & in-
dignatione tuâ, & à dura servitute quâ fueris
oppressus; Ut assumas parabolam hanc de re- 4
ge Babelis, ac dicas; Quomodo cessavit præ-
fectus, cessavit & *operis* exactor? Fregit Do- 5
minus baculum impii & baculum præfecti,
Qui populos obstinatè cædebat immoderatis 6
verberibus, gentes iracundè castigabat, & si-
ne clementia persequebatur? Quievit ac silu- 7
it tota terra, & exultat cum cantico. Quin 8
etiam abietes & cedri Libani de te lætantur
dicentes, Ab eo tempore quo occubuisti, ne-
mo ascendit ad nos cædendum. Infernus de- 9
orsum commotus est causâ introitûs tui, ex-
citavit contra te gigantes omnesque terræ
principes quos propriis soliis depulisti.
Omnes reges populorum respondebunt di- 10
centque tibi, Etiam tu infirmatus es sicut nos,
& nobiscum traditus? Fastus tuus decidit in 11
infernum, & mortua est lyra tua? subter te
sternitur caries, & operit te vermis?
Quomodo de cœlo decidisti? (ejula in ma- 12
tutino) in terram ruisti dehonestans popu-
los? Tu tecum ipse dicebas, Ascendam in cœ- 13
lum, super stellas Dei exaltabo solium meum,
& sedebo in monte sublimi qui *situs* est in
imis partib⁹ Aquilonis. Super celsissimas nu- 14
bes ascendam, & similis ero Altissimo. Verùm 15
in infernum rues, & in profundum foveæ.
Omnes te videntes prospectabunt te, teque 16
contemplantes dicent, Hiccine est vir ille qui
terram exagitavit, regna conturbavit? Vasta- 17
vit orbem terrarum in modum solitudinis,
civitates destruxit, vinctos suos nequaquam
solvit? Omnes populorum reges occubue- 18
runt cum honore, quisque domi suæ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع عشر * ويرحم الرب يعقوب * ويختار ايضا اسرايل * ويستريحون
في ارضهم * والغريب يعود اليهم * ويعود الي بيت يعقوب * وياخذهم الامم ويدخلونهم الي
موضعهم * ويرثون ويكثرون في ارض الههم * ويصيرون لهم عبيدا واماء * ويصير الذين سبوهم
مسبيين * ويسودون الذين سادوا عليهم * ويكون في ذلك اليوم الذي يريحك الله فيه من
وجعك وغضبك وعبوديتك الصعبة التي تعبدت لهم بها * وتاخذون هذا النوح علي ملك
بابل * وتقول في ذلك اليوم كيف بطل المسلط * وكيف بطل الحريص * الله كسر نير
الخطاة ونير الرؤساء * وضرب الامم ضربة بغضبه الذي لا شفاء له * وضرب الامم ضربة
غضب * ولم يشفق * واستراح المتوكل عليه * كل الارض تصرخ بسرور * وشجر لبنان
فرحت بك * وارز لبنان قالت * منذ الوقت الذي فيه انت اضطجعت لم يصعد من
يقطعنا * الجحيم من اسفل غضب حين استقبلك * وقامت معك جميع الجبابرة الذين سادوا
علي الارض * القايمون عن كراسيهم * جميع ملوك الامم * وجميعهم يجاوبون ويقولون لك * وانت
ضعفت مثلنا * وحسبت فينا * ونزل الي الجحيم مجدك الكثير وسرورك * يفرشون تحتك
السوس * وغطاوك دود * كيف سقط من السماء كوكب الصبح المشرق بالغداة * انكسر علي
الارض المرسل الي كل الامم * وانت قلت في قلبك * اصعد الي السماء * وفوق كواكب
السماء اضع كرسي * اجلس في جبل عال علي الجبال العالية التي نحو الجربياء * واصعد
فوق السحب * واكون شبيها بالعلي * والان انحدرت الي الجحيم والي اساسات الارض *
الذين ينظرونك يتعجبون منك * ويقولون هذا الانسان الذي احد كل الارض * وزلزل
الملوك * وجعل المسكونة كلها خرابا * وهدم المدن * ولم يحل الذين في الاسر * جميع ملوك
الارض رقدوا بكرامة * وكل واحد من الناس في بيته *

CAP. XIV.

Deinde miserebitur Dominus Jaco- 1
bo, & eliget adhuc Israelem, & re-
quiescent in terra sua, & advena conver-
tetur ad eos, & revertetur ad domum
Jacobi: Accipient eos populi, & intro- 2
ducent eos in locum eorum, & hæredes
erunt atque multiplicabuntur in terra
Dei sui, sientque eis servi & ancillæ:
qui captivos abduxerant eos, sient ca-
ptivi, & dominabuntur in eos qui sibi
dominabantur. Et erit eo die quo re- 3
creabit te Deus dolore, & indignatione,
& durâ illâ servitute quâ servieris eis;
ut assumatis cantionem hanc lugubrem 4
de rege Babelis, & dicas eo die: Quomo-
do cessavit præfectus, & quomodo cessa-
vit solers? Deus fregit jugum pecca- 5
torum, & jugum principum: percussitque
in ira sua gentes plagâ cui nullum est
medicamen: Et percussit populos plagâ 6
furoris, nec pepercit. Et quievit is qui 7
fretus erat ipso: tota terra clamat cum
jubilo: Arbores Libani lætantur de te, 8
& cedri Libani dicunt; A quo tempore
jacuisti, nemo ascendit ad amputandum
nos: Infernus ab imo ægrè tulit cùm 9
obvius tibi factus est, & surrexerunt te-
cum omnes gigantes qui dominati fuerant
super terram, surgentes è soliis suis,
omnes videlicet reges populorũ: Et hi 10
omnes respondebunt & dicent tibi; Et
tu debilis factus es sicut nos, & annu-
meratus es inter nos? Et descendit in 11
infernum gloria tua magna & gaudium
tuum? Sternent sub te tineas, & operi-
mentum tuum erunt vermes. Quomodo 12
cecidit è cœlo stella matutina manè
splendescens? factus est super terram
qui missus fuerat contra universos popu-
los? Tu quidem dixeras in corde tuo, 13
Ascendam ad cœlum, & super cœli sy-
dera collocabo solium meum, sedebo
in monte sublimi, super montes excelsos
qui sunt Aquilonem versus: Nubi- 14
bus altiùs ascendam, & ero similis Al-
tissimo. Nunc autem in infernum de- 15
scendisti, & in ima terræ fundamenta.
Qui te viderint, te demirabuntur, ac 16
dicent; Hiccine vir ille est qui totum
irritavit orbem? reges tremefecit?
universam terram desolatam reddidit? 17
urbes destruxit? & eos qui in vincu-
lis erant, minimè solvit? Omnes re- 18
ges terræ cum honore jacuerunt, &
quilibet mortalium domi suæ;

ישעיה : יד

vestimentum ,abominabilis stirps ut tuo sepulchro de es projectus tu Et
19 ואתה השלכת מקברך כנצר נתעב לבש
,cisternæ lapides ad descendentium : gladio perforatorum ,occisorum
הרגים מטעני חרב יורדי אל־אבני־בור
quia : sepultura in eis cum te unies Non .conculcatum cadaver veluti
20 כפגר מובס : לא־תחד אתם בקבורה כי־
seculum in vocabitur non : occidisti tuum populum ,corrupisti tuam terram
ארצך שחת עמך הרגת לא־יקרא לעולם
:eorū patrum iniquitate in occisionem ejus filiis Præparate .pessimorum semen
21 זרע מרעים : הכינו לבניו מטבח בעון אבותם
facies impleant atque ,terram accipiant hæreditate & ,consurgant ne
בל־יקמו וירשו ארץ ומלאו פני־
,exercituum Dominus dicit ,eos contra consurgam Et .urbibus orbis
22 תבל ערים : וקמתי עליהם נאם יהוה צבאות
,nepotem & ,filium & ,consanguineum & ,nomen Babel de succidam &
והכרתי לבבל שם ושאר ונין ונכד
paludes & ,ericii possessionem in eam ponam Et .Dominus dicit
23 נאם־יהוה : ושמתיה למורש קפד ואגמי־
.exercituum Dominus dicit ,delendo scopis in eam scopabo & ,aquarum
מים וטאטאתיה במטאטא השמד נאם יהוה צבאות :
quod secundùm non Si : dicendo ,exercituum Dominus Juravit
24 נשבע יהוה צבאות לאמר אם־לא כאשר
frangendum Ad .stabit ipsum ,consului quod secundùm & ,fuit sic ,cogitavi
25 דמיתי כן היתה וכאשר יעצתי היא תקום : לשבר
recedet & : eum conculcabo meis montibus in & ,mea terra in Assur
אשור בארצי ועל־הרי אבוסנו וסר
.removebitur ejus humero desuper illius onus & ,ejus jugum eis desuper
מעליהם עלו וסבלו מעל שכמו יסור :
manus hæc & : terram omnem super consultum consilium Hoc
26 זאת העצה היעוצה על־כל־הארץ וזאת היד
,consuluit exercituum Dominus Nam .gentes omnes super extenta
27 הנטויה על־כל־הגוים : כי־יהוה צבאות יעץ
? eam faciet redire quis & ,extenta ejus manus & ? irritabit quis &
ומי יפר וידו הנטויה ומי ישיבנה :
Ne .hoc onus fuit ,Achaz regem mori anno In
28 בשנת־מות המלך אחז היה המשא הזה : אל־
29 nam : te percutientis virga sit confracta quod ,tu omnis Peleseth læteris
תשמחי פלשת כלך כי נשבר שבט מכך כי־
igniens serpens ejus fructus & ,regulus egredietur serpentis radice de
משרש נחש יצא צפע ופריו שרף
fiducia in mendici & ,tenuium primogeniti pascentur Et .volans
30 מעופף : ורעו בכורי דלים ואביונים לבטח
tuas reliquias & ,tuam radicem fame in faciam interire & ,accubabunt
ירבצו והמתי ברעב שרשך ושאריתך
: tu omnis Peleseth liquefacta : civitas clama ,porta Ulula .interficiet
31 יהרג : הילילי שער זעקי־עיר נמוג פלשת כלך
.suis temporibus in solitarius non & ,veniens fumus Aquilone ab nam
כי מצפון עשן בא ואין בודד במועדיו :
,Sijon fundavit Dominus quòd ? gentis nunciis respondebitur quid Et
32 ומה־יענה מלאכי־גוי כי יהוה יסד ציון
.ejus populi afflicti confident ea in &
ובה יחסו עניי עמו :

CAP. XV. טו

quia ,succisus ,Moab Har est vastatus nocte in Quia .Moab Onus
1 משא מואב כי בליל שדד ער מואב נדמה כי
.succisus ,Moab Chir est vastatus nocte in
בליל שדד קיר־מואב נדמה :

Versio VULG. LAT.

19 Tu autem projectus es de se-
pulchro tuo, quasi stirps inu-
tilis pollut⁹, & obvolut⁹ cum
his qui interfecti sunt gladio,
& descenderunt ad fundamen-
ta laci, quasi cadaver putridū.
20 Non habebis consortium, ne-
que cum eis in sepultura : tu
enim terrā tuā disperdidisti,
tu populum tuū occidisti:non
vocabitur in æternum semen
21 pessimorum. Præparate filios
ejus occisioni in iniquitate
patrum suorum : non consur-
gent, nec hæreditabunt terrā,
neque implebunt faciem or-
22 bis civitatum. Et consurgam
super eos, dicit Dominus ex-
ercituum : & perdam Babylo-
nis nomen, & reliquias, &
germen, & progeniem, dicit
23 Dominus. Et ponam eam in
possessionem ericii, & in pa-
ludes aquarum, & scopabo
eam in scopa terens, dicit Do-
24 minus exercituum. Juravit Do-
minus exercituum, dicens;
Si non, ut putavi, ita erit : &
25 quomodò mente tractavi, Sic
eveniet : Ut conteram Assyriū
in terra mea, & in montibus
meis conculcem eum : & au-
feretur ab eis jugum ejus, &
onus illius ab humero eorum
26 tolletur. Hoc consilium, quod
cogitavi super omnem terrā,
& hæc est manus extenta su-
27 per universas gentes. Dominus
enim exercituum decrevit : &
quis poterit infirmare ? & ma-
nus ejus extenta : & quis a-
28 vertet eam? In anno, quo
mortuus est rex Achaz, factum
29 est onus istud : Ne læteris
Philisthæa omnis tu, quoniam
comminuta est virga percus-
soris tui : de radice enim co-
lubri egredietur regulus, & se-
men ejus absorbens volucrem.
30 Et pascentur primogeniti pau-
perum, & pauperes fiduciali-
ter requiescent : & interire
faciam in fame radicem tuam,
& reliquias tuas interficiam.
31 Ulula porta, clama civitas :
prostrata est Philisthæa omnis:
ab Aquilone enim fumus ve-
niet, & non est qui effugiet
32 agmen ejus. Et quid responde-
bitur nuntiis gentis? Quia
Dñs fundavit Sion, & in ipso
sperabunt pauperes populi ej⁹.

CAP. XV.

1 Onus Moab. Quia nocte
vastata est Ar Moab, con-
ticuit : quia nocte vastatus est
murus Moab, conticuit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν, ὡς νεκρὸς ἐβδε-
λυγμένος, μετὰ πολλῶν τεθνηκότων ἐκκεκεν-
τημένων μαχαίραις, καταβαινόντων εἰς ᾅ-
20 δου. Ὃν τρόπον (ξ) ἱμάτιον ἐν αἵματι πε-
φυρμένον οὐκ ἔσται καθαρὸν, οὕτως οὐδὲ σὺ
ἔσῃ καθαρός. διότι τὴν γῆν μου ἀπώλεσας,
καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας· οὐ μὴ μεί-
νῃς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον, σπέρμα πονηρόν.
21 Ἑτοίμασον (ο) τὰ τέκνα σου σφαγῆναι ταῖς
ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς (π) αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀ-
ναστῶσι (ρ) καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ
22 ἐμπλήσωσι τὴν γῆν πολέμων. Καὶ ἐπανα-
στήσομαι αὐτοῖς, λέγει κύριος Σαβαὼθ, καὶ
ἀπολῶ αὐτῶν ὄνομα, καὶ κατάλειμμα, καὶ
23 σπέρμα· τάδε λέγει κύριος. Καὶ θήσω
τὴν Βαβυλωνίαν ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐ-
χίνους, καὶ ἔσται εἰς οὐδέν· καὶ θήσω αὐτὴν πη-
24 λοῦ (σ) βάραθρον εἰς ἀπώλειαν. Τάδε λέ-
γει κύριος Σαβαὼθ, Ὃν τρόπον εἴρηκα,
25 οὕτως ἔσται, καὶ ὃν τρόπον βεβούλευμαι, Οὕτως
μενεῖ, τοῦ ἀπολέσαι τοὺς Ἀσσυρίους (τ) ἐπὶ
τῆς γῆς τῆς ἐμῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων μου· καὶ ἔ-
σονται εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαιρεθή-
σεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, καὶ τὸ κῦ-
δος αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὤμων ἀφαιρεθήσεται.
26 Αὕτη ἡ βουλὴ ἣν βεβούλευται κύριος ἐπὶ τὴν
(υ) ὅλην οἰκουμένην, καὶ αὕτη ἡ χεὶρ ἡ ὑ-
27 ψηλὴ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη (φ). Ἃ γὰρ ὁ θε-
ὸς ὁ ἅγιος βεβούλευται, τίς διασκεδάσει;
καὶ τὴν χεῖρα (χ) αὐτοῦ τὴν ὑψηλὴν τίς ἀπο-
28 στρέψει; Τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν (ψ) ὁ βα-
29 σιλεὺς Ἄχαζ, ἐγενήθη τὸ ῥῆμα τοῦτο. Μὴ
εὐφρανθείητε (ω) οἱ ἀλλόφυλοι πάντες,
συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς τοῦ παίοντος ὑμᾶς· ἐκ
γὰρ σπέρματος (α) ὄφεως ἐξελεύσεται (β) ἔκγονα
ἀσπίδων, καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξελεύσονται ὄφεις
30 (γ) πετάμενοι. Καὶ βοσκηθήσονται πτωχοὶ δι'
αὐτοῦ· πτωχοὶ δὲ (δ) ἄνθρωποι ἐπ' εἰρήνης
ἀναπαύσονται· ἀνελεῖ δὲ (ε) ἐν λιμῷ τὸ
σπέρμα σου, καὶ τὸ κατάλειμμά σου ἀνελεῖ.
31 (ζ) Ὀλολύξατε πύλαι πόλεων, κεκραγέτω-
σαν πόλεις τεταραγμέναι, οἱ ἀλλόφυλοι
πάντες, ὅτι (η) ἀπὸ Βορρᾶ καπνὸς ἔρχεται,
32 καὶ οὐκ ἔστι τοῦ εἶναι. Καὶ τί ἀποκριθήσονται βα-
σιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κύριος ἐθεμελίωσε Σιὼν,
καὶ δι' αὐτοῦ σωθήσονται οἱ ταπεινοὶ τοῦ λαοῦ.

Tu autem projectus eris in mon... bus, sicut (ʃ) mortuus abomina... tus, cum multis mortuis confo... gladio, descendentibus ad in... num. Quemadmodum vesti... mentum in sanguine conspers... non erit mundum; ita neque ... eris mundus. Quoniam terr... meam perdidisti, & populum ... um interfecisti: non manebis ... æternum tempus, semen p... Præpara filios tuos, ut occid... tur pro peccatis patris eorum, ... non resurgant, neque hæredi... terram, & impleant terram ... bellis. Et consurgam super e... dicit Dominus Sabaoth, & per... dam eorum nomen, & reliquias, & semen: Hæc dicit Domin... Et ponam Babyloniam deserta... ut inhabitent hericii, & eri... nihilum: & ponam eam ... vo agiorem in perditionem: ... dicit Dominus Sabaoth, Sicut ... xi, ita erit: & sicut consul... cepi; Sic manebit, ad perden... Assyrios super terram meam, ... super montes meos. Et eru... conculcationem: & aufer... ab eis jugum eorum; & glo... eorum ab humeris auferetur. H... est consilium, quod decrevit Do... minus super totum terræ ... & hæc manus excelsa super om... nes gentes. Quæ enim De... sanctus decrevit; quis dissipa... & manum ejus excelsam quis a... vertet? Anno quo mortuus ... rex Achaz; factum est verbum hoc: Nolite lætari, alienigenæ omnes: contritum est enim jugum percutientis vos. Nam ex ... ne serpentis egredientur fœ... aspidum: & fœtus eorum egred... entur serpentes volantes. E... scentur inopes per eum: paup... rem homines super pacem re... escent: interficiet autem in fa... semen tuum, & reliquias tu... interficiet. Ululate portæ civi... tum: clament urbes turbatæ, ali... enigenæ omnes: quoniam ab A... quilone fumus venit: & non ... ut sit. Et quid respondebunt ... ges gentium? Quoniam Domin... fundavit Sion: & per ipsum s... vabuntur humiles plebis.

MS. A. (ξ) ἐν αἵματι ἱμάτιον (ο) σφαγῆναι τὰ τέκνα σου (π) ...
(ρ) καὶ τὴν γῆν κληρονομήσωσι, (σ)* βάθρον (τ) ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς, ...
(υ) οἰκουμένην ὅλην, (φ) τῆς οἰκουμένης. (χ) τὴν ὑψηλὴν (ψ) Ἄχαζ ὁ βασι...
(ω) πάντες οἱ ἀλλόφυλοι, (α) ὄφεων (β) ἔγγονα (γ) πετόμενοι. (δ) ...
ἐπ' εἰρήνης (ε) λιμῷ (ζ) Ὀλολύζετε (η) καπνὸς ἀπὸ Βορρᾶ

ΚΕΦ. ιε'.

ΤΟ (*) ΡΗΜΑ ΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΜΩΑΒΙΤΙΔΟΣ.

1 Νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ Μωαβῖτις, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς Μωαβίτιδος.

MS. A. (*) ὍΡΑΜΑ

CAP. XV.

VERBUM QUOD CONTRA MOABITIDEM.

Nocte peribit Moabitis, nocte enim peribit murus Moabitidis.

תרגום יונתן TARGUM JONATHAN.

19 ואת אתרכנתא מקברך כחטר טמיר חפי קטילין מטעני חרב נחתין לגוב אבני בית
20 אבדנא כפגר מדשדש : לא תהי כחד מנהון בקבורתא ארי ארעך חבלתא ועמך
21 קטלתא לא יתקים לעלם זרע מבאשין : אתקינו לבניהון קטול בחובי אבהתהון
22 דלמא יקומון ויחסנון ארעא ויתמלון אפי תבל בעל דבבו : ואתגלי לאתפרעא
23 מנהון אמר יי צבאות ואשיצי לבבל שום ושאר ובר ובר בר אמר יי : ואשוינה
לירותת קופדין בית צדו בצין דמין ואהממנה כמא דמהממין במבינא ואתבבנה
24 לשיצאה אמר יי צבאות : קים יי צבאות למימר אם לא כמא דחשיבית כן תהי
25 וכמא דיעצית היא תקום : למתבר אתוראה בארעי ועל טורי עמי אדושנה
26 ותעדי מנהון מרותיה ונירה מעל צוריהון יתפסק : דא מלכא די מליך על
27 כל יתבי ארעא ודא גבורתא די מרממא לשליט על כל מלכותא : ארי יי צבאות
28 מלך ומן יעדי וגבורתיה מרממא ולית דיתיבנה : בשתא דמית מלכא אחז
29 הוה מטל נבואתא הדא : לא תחדון פלשתאי כולכון ארי אתבר שולטן דהוה
מפלח בכון ארי מבני בנוהי דישי יפוק משיחא ויהון עובדוהי בכון כחיוי מפריח :
30 ויתפרנסון חשיכי עמא וענותניא ביומוהי לרוחצן ישרון וימית בכפנא בנך
31 ושאר עמך יקטול : אלילי על תרעך צוחי על קרתך אתבריתון פלשתאי כולכון
32 ארי מצפונא פורענותא אתיא ולית דמאחר בזמנוהי : ומה יבשרון אזגדי עממיא ארי
יי שכליל ציון ובה יתרחצון חשיכי עמא :

טו

1 מטל כס דלוט לאשקאה ית מואב ארי בליליא אתבזיזת לחית מואב ואנון
דמיכין ובליליא אתכביש כרכא דמואב ואנון דמיכין

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Tu autem projectus es de sepulchro tuo, quasi virgultum abscon...
copertū interfectis, vulneratis gladio, descendentib⁹ in lacum lapidum ...
mus perditionis, quasi cadaver conculcatum. Non eris sicut unus ex eis ...
sepulchro; quia terram tuam dissipâsti, & populū tuum occidisti: non per...
manebit in æternum semen malignorum. Præparate filiis eorum occi...
nem, propter peccata patrum suorū, ne fortè consurgant & possideant ...
ram; & impleatur facies orbis inimicis. Et revelabor, ut vindictam ...
ex eis, dicit Dñs exercituum: & disperdam de Babylone nomen & reliq...
as, & filium, & filium filii, dicit Dñs. Et ponam eam in hæreditatem eric...
rum, domum desolationis, paludes aquarum, & scopabo eas, sicut scopis ...
patur: & suscitabo eam, ut disperdam eam, dicit Dñs exercituum. Juravit ...
Dñs exercituum dicens: Si non ut putavi, ita erit; & sicut consilio decrevi ...
ita confirmabitur. Ut conteram Assyrium in terra mea, & in montibus po...
puli mei conculcem eum : & auferetur ab eis subjectio ej⁹, & jugum ejus a ...
cervicibus eorum cessabit. Hoc est consiliū quod consultum est super omnes
incolas terræ; & hæc est potentia dominantis, quæ elevata est super omnia
regna. Quoniam Dñs exercituum decrevit consilium, & quis est qui auferet
ipsum? & potentia ejus elevata est; at quis eam revocabit? In anno quo mor...
tu⁹ est rex Achaz, factum est onus prophetiæ hujus. Ne lætemini Philist...
universi vos, quia contritum est dominium cui serviebatis. Quoniam de fi...
liis filiorum Jesse egredietur Christus, & erunt opera ejus in vobis quasi ser...
pens volans. Et pascentur pauperes populi, & mites in diebus ejus habita...
bunt confidenter; & occidet fame filios tuos, & residuum populi tui inter...
ficiet. Ulula super portas tuas, clama super civitates tuas : exterminati estis
Philistæi omnes vos, quia ab Aquilone malum veniet, & non erit qui mo...
ram faciat in temporibus suis. Et quid annunciabunt nuncii populorum ...
quia Dominus fundabit Sion : & in ipsa sperabunt pauperes populi.

CAP. XV.

Onus calicis maledictionis ad propinandum Moab : Quia in nocte ...
diruta est Lehajath Moab ipsis dormientibus, & in nocte subjecta est urbs
Moab ipsis soporatis.

Cap. XVI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tu verò abject⁹ es è sepulchro tuo ut surcu- 19
lus abominand⁹, *ut* vestimentũ occisorũ gla-
dio peremptorũ, descendentiũ ad lapides fo-
veæ ceu cadavera conculcata: Nec sepulturã 20
cum iis frueris, quia terrã tuam corrupisti, &
populũ tuũ interfecisti. Non durabit in æter-
num semen malignum: Præparavit *enim* filiis 21
suis necem per sui ipsorum patris iniquitaté,
ne perdurantes terram possideant, & superfi-
ciem orbis terrarum bello repleant. Insurgã 22
in eos, dicit Dominus potentissimus; & perdã
nomen Babelis, semen, genus, & prosapiam e-
jus, dicit Dominus: Efficiam eam hæreditaté 23
histricibus, & stagna aquarum: everrámque
eam scopâ perditionis, dicit Dominus poten-
tissimus. Juravit Dominus potentissimus, & 24
ait; Prout cogitavi, sic futurum est; & prout
decrevi, sic opere complendũ: Contriturũ me 25
scilicet Assyrium in terra mea, & super mon-
tes meos proculcaturum: recessurum ab eis ju-
gum ipsius, & servituté ejus ab humero ipso-
rum abscessuram. Hoc est consilium quod sta- 26
tuit contra totam terrã, & hæc est manus quæ
elevata est contra omnes gentes. Dominus 27
potentissimus decrevit, quis irritum faciat? &
manum ejus elatam quis avertat?

Onus Palestinæ.

Anno quo mortũ⁹ est Ahaz rex, fuit on⁹ istud: 28
Ne læteris Palestina tota, quòd fractus sit ba- 29
cul⁹ ejus qui te servitute premebat: nam de ra-
dice colubri nascitur aspis, & fœtus ejus est
prester volans. Et pascentur primogeniti pau- 30
perũ, & inopes tranquillè cubabunt: & ene-
cabo radicé tuam fame, & qui residuus fuerit
ex te, interficietur. Ulula civitas, exclama civi- 31
tas, conturbata est Palestina universa: quoniã
ab Aquilone ventur⁹ est fum⁹, et nemo erit sin-
gularis in festis ej⁹. Ecquid respondebim⁹ An- 32
gelo gentiũ? q; Dñs confirmat fundamenta Sio-
nis, & in eam se recipient inopes populi ejus.

CAP. XV.

Onus Moab.

NOctu direpta est civitas Moab, & admi- 1
rati sunt: noctu direpti sunt muri Moab,
& obstupuerunt,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وانت تطرح في الاثم مثل سبب مرذول مع اموات كثير طعنوا بالسيوف ونزلوا الى الجحيم
20 * لان كما ان الثوب الملطخ بالدم لا يكون نقيا هكذا وانت لا تكون نقيا من اجل انك
اهلكت ارضي وقتلت شعبي فلا تثبت الى الدهر * هي ذريه شرير لتذبح اولادك بخطايا
ابيك لكيلا يقوموا ويرثوا الارض ويملاوا الارض حروبا * واقوم عليهم يقول رب الجنود
واهلك اسمهم وبقيتهم وذريتهم * هكذا يقول الرب * واصير بابل تربة حتى يسكنها القنافذ
ويصير الى لا شي واجعلها جوب طين للهلاك الى الابد * هكذا يقول رب الجنود * كما قلت
هكذا يكون وكما فكرت هكذا يدوم * لاهلك الموصليين من ارضي ومن جبالي ويصيرون
موطيا ويدع نيرهم وكلهم من عواتقهم ينزع * هذا الفكر التي فكرها الرب على
المسكونة كلها وهذه اليد العالية على جميع امم المسكونة * لان ما يفكر الله القدوس من
يبطله واليد العالية من يردها * الوحي السادس * نبوة اشعياء بن اموص
في اهل فلسطين * في السنة التي مات فيها احاز الملك صارت هذه الكلمة *
لا تفرحوا يا جميع القبايل الغريبة لانه انكسر نير ضاربكم لان من نسل الحيات تخرج اولاد
الافاعي واولادهن تخرج حيات طيارة * ويرعون مساكين الرب والناس الفقراء يستريحون
في سلامة ويهلك زرعك بالجوع وبقاياك تهلك * ولولوا يا ابواب المدن ولتصرخ المدن القلقة
وجميع القبايل الغريبة لان الدخان ياتي من الشمال وليس من يثبت في مراسمه
كيف ملوك الامم لان الرب اسس صهيون ومن قبله تخلص متواضعوا الشعب
* الفصل الخامس عشر * الوحي السابع * وهو الاصحاح الثامن *
* نبوة اشعياء بن اموص في مواب ومدينتها وقراها *
* تهلك الموابية ليلا لان اسوار الموابية تهلك ليلا *

Tu verò ut mortu⁹ abominand⁹ inter ple- 19
bē abjiciēris unà cum multis mortuis qui
gladio confossi descenderunt in infernũ.
Quemadmodũ enim vestimentũ sanguine 20
oblitum haudquaquã mundum est: sic etiã
tu nequaquã mundus es, qui terram me-
am diruisti, & populum meum trucidâsti,
propterea non persistes in æternum. Heus 21
generatio scelerata, jugulabuntur filii tui
propter peccata patris tui; ne surgentes
possideant terrã, et præliis terrã impleant.
Insurgam etiam in eos, dicit Dominus ex- 22
ercituum; et nomen, reliquias, atq; prosapi-
am eorum delebo, sic dicit Dominus: Et 23
Babelem in tumulum redigã, ita ut habi-
tent in ea hericii, & in nihilum redigatur:
& redigam illã in exitialem cœni foveã
in æternum. Sic ait Dominus exercituum; 24
ut dixi, ita erit, & ut cogitavi, ita fir-
mum erit: Omnino perdam Assyrios è terra 25
mea & è montibus meis, fietq; scamnũ:
& amovebitur ab istis jugum illorum, &
fastus illorũ ab humeris istorum amovebi-
tur. Hæc est cogitatio quam cogitavit Do- 26
minus de toto orbe, & hæc est manus ele-
vata super omnes orbis gentes. Nam quod 27
statuit Deus sanctissimus, quis irritum fa-
ciat? & manum elevatam quis com-
pescat?

Revelatio sexta.
Prophetia Esaiæ filii Amos de
incolis Palestinæ.

Quo anno mortuus est rex Ahaz, factum 28
est verbum istud. Ne lætemini O omnes ex- 29
teræ nationes, quòd ruptum sit jugum per-
cutientis vos, quoniam è stirpe serpentum
prodeunt pulli viperarũ, & harum pulli
producunt serpentes volantes. Pascentur 30
pauperes Domini, & homines egeni paca-
tè quiescent: semen verò tuum fame per-
ibit, & reliquiæ tuæ interibunt. Ululate O 31
portæ urbium, et exclament urbes inquietæ,
omnesq; nationes peregrinæ; quia fum⁹ ad-
veniet ab Aquilone, nec erit qui perstet in
vestigiis ejus. Ecquid respondebunt reges 32
gentium, quandoquidē fundavit Dominus
Sionem, et ab ipso salvabuntur humiles
populi?

CAPUT XV.

Revelatio septima.
Textus octavus,

Prophetia Esaiæ filii Amos de
Moabo, & urbe ac oppidis ejus.

URbs Moabitica noctu peribit, quia 1
mœnia urbis Moabiticæ noctu per-
ibunt.

ישעיה : טו

super & ,Nebo super ,fletum ad excelsa Dibon & ,ædem in Ascendit
2 עלה הבית ודיבן הבמות לבכי על־נבו ועל
.resecta barba omnis,calvitiũ ejᵘ capitibᵘ cũctis in:ululabit Moab Medba
מידבא מואב יילל בכל־ראשיו קרחה כל־זקן גרועה:
ipsa tota ejus plateis in & ,ejus tectis in :facco se accingẽt ejᵘ plateis In
3 בחוצתיו חגרו שק על־גגותיה וברחבתיה כלה
,Elhaleh & Chesbon clamavit Et .fletum in descendens ululabit
4 ייליל ירד בבכי: ותזעק חשבון ואלעלה
,clamabunt Moab expediti ideo :eorũ vox audietur Jahas ad usque
עד־יהץ נשמע קולם על־כן חלצי מואב יריעו
ejus profugi ,clamabit Moab ad meum Cor .sibi vociferabit ejᵘ anima
5 נפשו ירעה לו: לבי למואב יזעק בריחה
fletu in Luchith ascensu in quia :triennem vitulam Sohar ad usque
עד־צער עגלת שלשיה כי מעלה הלוחית בבכי
.suscitabunt contritionis clamorem Choronaim via quia ,eã in ascendet
יעלה־בו כי דרך חרנים זעקת־שבר יעערו:
defecit ,herba aruit quoniam ,erunt desolationes in Nimrim aquæ Nam
6 כי־מי נמרים משמות יהיו כי־יבש חציר כלה
suum depositum & ,fecit residuum Ideo .fuit non viride ,germen
7 דשא ירק לא היה: על־כן יתרה עשה ופקדתם
clamor circuivit Quia .ea deferent salicum torrentem juxta
8 על נחל הערבים ישאום: כי־הקיפה הזעקה את־
Elim Beer & ,ejus ululatus Eglaim ad usque :Moab terminum
גבול מואב עד־אגלים יללתה ובאר אילים
:sanguine sunt repletæ Dimon aquæ Quia .ejus ululatus
9 יללתה: כי מי דימון מלאו דם
,leonem Moab evasioni :addita Dimon super ponam nam
כי־אשית על־דימון נוספות לפליטת מואב אריה
.humi residuo &
ולשארית אדמה:

CAP. XVI. טז

filiæ montem ad ,deserti petra de terræ dominator Agnum Mittite
1 שלחו־כר משל־ארץ מסלע מדברה אל־הר בת־
Moab filiæ erunt ,emissa nido vagans avis sicut erit Et .Sijon
2 ציון: והיה כעוף־נודד קן משלח תהיינה בנות מואב
pone ,judicium fac ,consilium Affer .Arnon vada
3 מעברת לארנון: הביאו עצה עשו פלילה שיתי
vagum :expulsos absconde :Meridiei medio in tuam umbram noctẽ quasi
כליל צלך בתוך צהרים סתרי נדחים נודד
sis Moab ,mei expulsi te in Habitent .revetes ne
4 אל־תגלי: יגורו בך נדחי מואב הוי־
,vastatio defecit ,expressor finiit quia :vastatoris faciebus à eis latibulum
סתר למו מפני שודד כי־אפס המץ כלה שד
misericordia in præparabitur Et .terra de conculcans sunt consumpti
5 תמו רמס מן־הארץ: והוכן בחסד
,judicans ,David tentorio in veritate in illud super sedebit & ,solium
כסא וישב עליו באמת באהל דוד שפט
superbiam Audivimus .justitiam festinans & ,judicium quærens &
6 ודרש משפט ומהר צדק: שמענו גאון־
,ejus extollentia & ,ejus superbia :valde superbus ,Moab
מואב גא מאד גאותו וגאונו
Moab ululabit Idcirco .ejus mendacia sic non ,ejus iracundia &
7 ועברתו לא־כן בדיו: לכן ייליל מואב
,meditabimini charaseth-Chir fundamenta ob :ululabit ipse totus,Moab ad
למואב כלה ייליל לאשישי קיר־חרשת תהגו
.percussi veruntamen
אך־נכאים:

Versio VULG. LAT.

2 Ascendit domus, & Dibon ad
excelsa in planctũ super Nabo,
& super Medaba, Moab ulu-
lavit: in cunctis capitibᵘ ejᵘ
calvitiũ, & omnis barba ra-
3 detur. In triviis ejus accincti
sunt sacco: sup tecta ejus,&
in plateis ejus omnis ululatus
4 descendit in fletum. Clamavit
Hesebon, & Eleale, usq; Jasa
audita est vox eorũ: sup hoc
expediti Moab ululabunt,ani-
5 ma ejus ululabit sibi. Cor meũ
ad Moab clamabit, vectes ejus
usque ad Segor vitulã conter-
nantẽ: per ascensũ enim Luith
flens ascendet, & in via Oro-
naim clamorẽ contritionis le-
6 vabunt. Aquæ enim Nemrim
desertæ erunt, quia aruit her-
ba, defecit germen, viror
7 omnis interiit Secundùm ma-
gnitudinem operis,& visitatio
eorũ: ad torrentẽ salicũ du-
8 cent eos. Quoniã circuivit cla-
mor terminũ Moab: usq; ad
Gallim ululatus ejus, & usque
ad puteum Elim clamor ejus.
9 Quia aquæ Dibon repletæ sunt
sanguine: ponam enim super
Dibon additamenta: his qui
fugerint de Moab leonem, &
reliquiis terræ.

CAP. XVI.

1 EMitte agnum, Domine,do-
minatorẽ terræ, de petra de-
2 serti ad montem filiæ Sion. Et
erit:Sicut avis fugiens, & pul-
li de nido avolantes, sic erunt
filiæ Moab in transcensu Ar-
3 non.Ini consiliũ,coge concili-
um,pone quasi nocte umbram
tuã in meridie: absconde fu-
gientes, & vagos ne prodas.
4 Habitabunt apud te profugi
mei: Moab esto latibulũ eorũ
à facie vastatoris: finitus est
enim pulvis, consummatus est
miser:defecit qui conculcabat
5 terrã. Et præparabitur in mi-
sericordia solium, & sedebit
sup illud in veritate in taber-
naculo David,judicans et quæ-
rens judiciũ,& velociter red-
6 dens quod justum est. Audivimus
superbiam Moab, superbus est
valdé: superbia ejus & arro-
gantia ejᵘ, & indignatio ejus
7 plusquã fortitudo ejus. Idcir-
cò ululabit Moab ad Moab,
universus ululabit: his, qui
lætantur super muros cocti la-
teris, loquimini plagas suas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Λυπεῖσθε ἐφ' (*) ἑαυτοῦ, ἀπολεῖται γὰρ καὶ (α) Δηβών, ὅ ὁ βωμὸς ὑμῶν. ἐκεῖ ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ Ναβαὺ τῆς Μωαβίτιδος. (β) ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλάκρωμα, πάντες βραχίονες (γ) κατατετμημένοι.
3 Ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἐπὶ τῶν δωμάτων αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς, πάντες ὀλολύζετε μετὰ κλαυθμοῦ.
4 Ὅτι κέκραγεν Ἐσεβὼν καὶ (δ) Ἐλεαλή, ἕως Ἰασὰ ἠκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἡ ὀσφὺς τῆς Μωαβίτιδος βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται.
5 Ἡ καρδία τῆς Μωαβίτιδος βοᾷ (ε) ἐν αὐτῇ ἕως Σηγώρ· δάμαλις γάρ ἐστι τριετής. ἐπὶ δὲ τῆς ἀναβάσεως (ζ) Λουιθ, πρὸς σὲ κλαίοντες ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ (η) Ἀρωνιείμ· βοᾷ, σύντριμμα
6 καὶ σεισμός. Τὸ ὕδωρ τῆς (θ) Νεμηρεὶμ ἔρημον ἔσται, καὶ ὁ χόρτος αὐτῆς ἐκλείψει·
7 χόρτος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσται. Μὴ καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά-
8 ραγγα Ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν. Συνῆψε γὰρ ἡ βοὴ (ι) τὸ ὅριον τῆς Μωαβίτιδος τῆς (κ) Ἀγαλείμ, καὶ ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ
9 φρέατος τοῦ Αἰλείμ. Τὸ δὲ ὕδωρ τὸ (λ) Δειμὼν πλησθήσεται αἵματος· ἐπάξω γὰρ ἐπὶ (μ) Δειμὼν Ἄραβας, καὶ ἀρῶ τὸ σπέρμα Μωάβ, καὶ Ἀριήλ, καὶ τὸ κατάλοιπον Ἀδαμά.

MS. A. (*) ἑαυτοῖς, (α) Δαιβηδών, (β) ὀλολύζετε, (γ) κατατετριμμένοι [illegible] (δ) ἐλάλησεν ἕως ἠκούσθη ἡ φωνὴ αὐτῆς. (ε) ἐν ἑαυτῇ (ζ) τῆς * πρὸς σὲ (η) [illegible]γείμ· (θ) Νεμρείμ (ι) τὸ ὄρος (κ) Ἀγαλείμ, (λ) Ῥεμμὼν (μ) Ῥεμμ[illegible]

Contristamini super vos ipsos: peribit enim & Debon [illegible] ara vestra. Illuc ascendetis plorare super Nabo, Moabitidis, ululate: super omne caput calvitium, omnia brachia dissecta: In plateis ejus circumcingimini saccis, & plangite super domos ejus, & in plateis ejus, & in vicis ejus: omnes ululate cum fletu. Quoniam clamavit Esebon, & Eleale: usque Iassa audita est vox eorum. Propter hoc lumbus Moabitidis clamat: anima ejus cognoscet: Cor Moabitidis clamat in se usque Segor: vitula enim triennis est. Super ascensum autem Luith ad te flentes ascendent viâ Aronim: clamat contritio, & concussio: Aqua Nemrim deserta erit, & herba ejus deficiet: herba enim viridis non erit. Numquid & sic salvanda est? Inducam enim super vallem Arabas, & capient eam. Attigit enim clamor terminum Moabitidis ipsius Agalim, & ululatus ejus usque ad puteum Elim. Aqua autem Dimon replebitur sanguine. Inducam enim super Dimon Arabas: & tollam semen Moab, & Ariel, & reliquias Adama.

ΚΕΦ. ιϛʹ.

1 ἈΠοστελῶ ὡς ἑρπετὰ ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέτρα ἔρημός ἐστι (α) τὸ ὄρος θυγατρὸς Σι-
2 ών; Ἔσῃ γὰρ ὡς πετεινοῦ ἀνιπταμένου (β) νοσσὸς ἀφῃρημένος, ἔσῃ θυγάτηρ Μωάβ,
3 ἔπειτα δὲ Ἀρνῶν πλείονα. Βουλεύου, ποίει τε σκέπην πένθους αὐτῇ διαπαντός, ἐν μεσημβρινῇ σκοτίᾳ φεύγουσιν, ἐξέστησαν (γ)
4 μὴ ἀχθῇς. Παροικήσουσί σοι οἱ φυγάδες Μωάβ· (δ) ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ προσώπου διώκοντος, ὅτι ἤρθη ἡ συμμαχία σου (ε) καὶ ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν,
5 (ζ) ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ διορθωθήσεται (η) μετ' ἐλέους θρόνος, καὶ καθιεῖται ἐπ' αὐτοῦ μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ Δαυίδ, κρίνων καὶ
6 ἐκζητῶν κρίμα καὶ σπεύδων δικαιοσύνην. Ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν Μωάβ, ὑβριστὴς σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν (θ) ἐξῆρα. οὐχ οὕτως ἡ
7 μαντεία σου, οὐχ οὕτως. Ὀλολύξει Μωάβ, ἐν γὰρ τῇ Μωαβίτιδι πάντες ὀλολύξουσι· τοῖς κατοικοῦσι δὲ Σεδ μελετήσεις, καὶ οὐκ ἐντραπήσῃ.

MS. A. (α) τὸ ὄρος Σιών; (β) νοσσὸς ἀφῃρημένος, θυγάτηρ Μωάβ, (γ) μὴ ἀπ' ἀρχῆς Παροικήσουσιν οἱ φυγάδες (δ) ἔσονται γὰρ (ε) [illegible] ἐξέλιπε ταλαιπωρία, καὶ ὁ ἄρχων (ζ) ἐπὶ τῆς γῆς. (η) μετὰ ἐλέους (θ) [illegible] ἦρας.

CAP. XVI.

MIttam (a) quasi reptilia per terram. Numquid petra deserta est mons filiæ Sion? [illegible] enim velut avis avolantis [illegible] ablatus, (b) eris filia Moab, inde verò Arnon plura [illegible] & (c) fac tegmen luctus [illegible] semper, in meridianis tenebris [illegible] giunt, obstupuerunt. (d) [illegible] ducaris: Accolent tibi profugi [illegible] ab: erunt tegmen vobis à facie (e) persequentis: quia sublatum est auxilium tuum, & princeps periit, qui conculcabat, de terra. Et (f) dirigetur cum misericordia thronus, & sedebit super illum [illegible] veritate in tabernaculo David [illegible] dicans, & exquirens judicium, & accelerans justitiam. Audivimus superbiam Moab: contumeliosus valdé: superbiam (g) [illegible] Non sic divinatio tua, non sic. [illegible] lulabit Moab: in Moabitide enim omnes plorabunt: (h) habitantibus autem Desith meditaberis: & non confunderis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 סליקו לבתיא דדיבון לבמתא למבכי על נבו ועל מידבא מואבאי מיללין בכל רישיהון
3 מרטא ובכל דקן גלוח : בשוקיהון יסרון סקין על אגריהון וברחוביהון כולהון מיללין
4 מצוחין ובכן : וצוחו יתבי חשבון ואלעלה עד יהץ אשתמע קלהון על כן מורין מואב
5 מיללין ועל נפשהון מצוחין : בלבהון מואבאי ימרון למערק עד צוער עגלת תלתות
רבתא ארי במסקית לוחית בבכן יסקון ביה ארי במחותית חורונים צוחת תבירי קרב
6 יבסרון : ארי מי נמרים לצדויהון ארי יבש עסבא סף דתאה ירוק לא הוה : על כן
7 שאר נכסיהון יתבזון ותחומהון דעל ימא מערבא יתנסיב מנהון : ארי אקפת צוחתא
8 ית תחום מואב עד אגלים מיללין ובאר אילים מצוחין : ארי מי דימון אתמליאו דם
9 קטולין ארי אמני על דימון כנישת משרין לשיזבת מואב מלך במשריתיה יסק ולמבז
שארא דארעהון :

טז

1 יהון מסקי מסין למשיחא דישראל דיתקוף על דהוו במדברא טור כנשתא דציון : ויהי
2 כעופא דאפרחוהי מקנה ויטלטלין יתפקן ויהוין בנת מואב מגיזן להון לארנון :
3 אתמליכו מלך עבידו עצה שויאו כליליא טוליך בימממא בנו טיהרא טמרי מטלטליא
4 ומבדריא לא תקרבין : יתיתבון ביך מטלטלי מלכות מואב הוי סתרא להון מן קדם
5 בזוזין ארי סף מעיקא אשתצי בזוא ספו כל דהוו דישין מן ארעא : בכן משיחא דישראל
יתקן בטוב כורסוהי ויתיב עלוהי בקשוט בקרתא דדוד דאן ותבע דין ועבד קשוט :
6 שמענא רברבי מואב דמתנאן לחדא יקירהון ומפנקיהון וגיותנותהון לקביל
7 פורענותהון לא שוי להון : בכן מיללין מואבאי על מואבאי כולהון מצוחין ומיללין על
אנש ברך תוקפהון דין ימרון ברם כבישין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ascendite in domos Dibon, in excelsa ad plorandum super Nebo,& super Medaba Moabitæ ululant: in omnibus capitibus suis calvitium, & in omni barba depilatio. Et in vicis suis accingentur saccis super tecta sua: & in plateis suis omnes ululant, clamant, & plorant. Et clamaverunt habitatores Essebon & Eleale: usque Jahats audita est vox eorum; propterea accincti Moab ululant, super animas suas clamant. In cordibus suis dicent Moabitæ, ut fugiant usque ad Segor, vitulam triennem grandem, quoniam per ascensum Luith in planctu ascendent eò, quia in descensu Horonaim clamorem victorum in prælio annunciabunt. Quoniam aquæ Nemrim in desolationem erunt, quia exiccata est herba, defecit fœnum, viride non fuit. Propterea residuum substantiæ eorum diripietur: & terminus eorum qui est ad mare Occidentale tolletur ab eis. Quoniam circuit clamor terminum Moab, usque Agalim ululant, & in Beer Elim clamant. Quoniam aquæ Dimon impletæ sunt sanguine occisorum; quia constituã sup Dimon congregationẽ exercitus. Ad eos qui liberati fuerint de Moab, ascendet rex cum exercitu suo, & ut diripiat residuum terræ eorum.

CAP. XVI.

DEferent tributa Christo Israel qui fortis est super eos, qui erant in deserto, ad montem cœtus Sion. Et erit quasi transmigrans avis, quam abegerunt de nido suo; circumductæ erunt filiæ Moab translatæ ad Arnon. Ini consilium, fac consilium: pone quasi noctem umbram tuam in meridie: absconde transmigrantes; dispersos ne contingatis. Habitabunt in te profugi, regnum Moab; esto eis protectio à facie diripientium; quia finitus est hostis, consummatus est deprædator, defecerunt omnes qui conculcabant de terra. Tunc Christo Israel præparabitur thronᵘ ejus in bono, & sedebit super eum in veritate, in civitate David, judicans & quærens judicium, et faciens veritatem. Audivimus principes Moab, qui superbiunt nimis; inclytos eorum, & delicatos eorum: sed superbia eorum propter ultionem eorum, non profuit eis. Propterea ululabunt Moabitæ: ad Moabitas omnes clamabunt, & ululabunt super viros civitatis fortitudinis eorum mœrentes dicent: Subjecti utique sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܣܠܩܘ ܠܒܝܬܐ ܕܪܝܒܘܢ. ܥܠ ܒܡܘܬܐ ܠܡܒܟܐ. ܥܠ ܢܒܘ ܘܥܠ ܡܕܝܒܐ. ܡܘܐܒ ܬܝܠܠ
ܡܝܠܠܐ. ܒܟܠ ܪܝܫܘܗܝ ܩܪܚܘܬܐ. ܘܟܠ ܕܩܢ ܓܙܝܙܐ. * ܒܫܘܩܘܗܝ ܐܣܪܘ ܣܩܐ
3 ܘܥܠ ܐܓܪܐ ܘܒܫܘܩܐ ܟܠܢܫ ܡܝܠܠ. ܘܢܚܬ ܒܒܟܝܐ. * ܐܝܠܠܬ ܚܫܒܘܢ ܘܐܠܥܠܐ
4 ܘܥܕܡܐ ܠܝܗܨ ܐܫܬܡܥ ܩܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܨܝܗܘܢ ܕܡܘܐܒ ܢܘܒܒܘܢ
ܘܢܦܫܗ ܬܝܠܠ ܠܗ. * ܘܠܒܝ ܥܠ ܡܘܐܒ. ܬܝܠܠ ܒܪܘܚܗ ܥܕܡܐ ܠܨܥܪ ܥܓܠܬܐ
5 ܬܠܝܬܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܡܣܩܢܐ ܕܠܘܚܝܬ ܒܒܟܝܐ ܢܣܩܘܢ ܠܗ. ܘܒܐܘܪܚܐ ܕܚܘܪܢܝܢ
ܙܥܩܬܐ ܕܬܒܪܐ ܢܪܝܡܘܢ. * ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܕܢܡܪܝܢ ܚܪܒܘ. ܡܛܠ ܕܝܒܫ ܥܡܒܐ ܘܫܠܡ ܕܬܐܐ
6 ܘܝܘܪܩܐ ܠܐ ܗܘܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܕܡ ܕܐܫܬܚܪ. ܢܥܒܪ ܘܦܘܠܚܢܗܘܢ. ܥܠ ܢܚܠܐ ܕܥܪܒܝܐ
7 ܢܥܒܪܘܢ. * ܡܛܠ ܕܐܚܕܬ ܓܥܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܥܕܡܐ ܠܓܠܐܝܡ ܝܠܠܬܗ
8 ܘܠܒܐܪܐ ܕܐܝܠܝܡ ܝܠܠܬܗ. * ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܕܪܝܒܘܢ ܐܬܡܠܝܘ ܕܡܐ. ܡܛܠ ܕܐܣܝܡ
9 ܥܠ ܪܝܒܘܢ ܬܘܣܦܬܐ. ܘܐܬܪܥܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܦܠܛܘ ܡܢ ܡܘܐܒ. * ܦܨܠܐ *
* ܘܥܠ ܫܪܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܫܕܪ ܒܪܗ ܕܫܠܝܛܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܡܕܒܪܐ ܠܛܘܪܐ ܕܒܪܬ ܨܗܝܘܢ.
1 * ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܦܪܚܬܐ ܕܡܦܪܚܐ ܩܢܗ. ܘܢܗܘܝܢ ܒܢܬܗ ܕܡܘܐܒ ܫܒܝܩܬܐ ܒܡܥܒܪܐ
2 ܕܐܪܢܘܢ. * ܐܬܠܝ ܪܥܝܢܐ. ܘܥܒܕܝ ܬܪܥܝܬܐ. ܣܝܡܝ ܐܝܟ ܠܠܝܐ ܛܠܠܟܝ ܒܦܠܓܗ ܕܛܗܪܐ
3 ܛܫܝ ܠܛܥܝܐ. ܘܠܡܒܕܪܐ ܠܐ ܬܓܠܝܢ. * ܢܥܡܪܘܢ ܒܟܝ ܡܒܕܪܐ ܕܡܘܐܒ. ܗܘܝ ܠܗܘܢ
4 ܡܓܢܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܙܘܙܐ. ܡܛܠ ܕܫܠܡ ܐܒܩܐ. ܘܫܠܡ ܒܙܘܙܐ. ܘܫܠܡ ܕܫܝܫ ܐܪܥܐ.
5 * ܘܢܬܩܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܢܬܒ ܥܠܘܗܝ ܒܩܘܫܬܐ ܒܡܫܟܢܗ ܕܕܘܝܕ. ܕܝܢܐ
ܘܒܥܐ ܕܝܢܐ. ܘܡܣܪܗܒ ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܫܡܥܢ ܫܘܒܗܪܗ ܕܡܘܐܒ. ܕܫܒܝܚ ܛܒ ܪܡܘܬܗ
6 ܘܫܘܒܗܪܗ ܘܚܡܬܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܟܢܐ ܐܬܢܒܝܘ ܥܠܘܗܝ ܢܒܝܘܗܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܝܠܠ
7 ܡܘܐܒ. ܘܥܠ ܡܘܐܒ ܟܠܗ ܢܝܠܠ. ܥܠ ܫܘܪܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܣܬܪܚ. ܬܗܓܘܢ ܐܝܟ ܟܪܝܗܐ.

Ascenderunt in domum Ribon super excel- 2
sa ad flendum : super Nebo & super Made-
ba ululabit Moab ; in omnibus capitibus e-
jus erit evulsio capillorum, & omnis barba
detonsa. In plateis ejus accingent se saccis, 3
& super tecta & in plateis unusquisque ulu-
lans descendet cum fletu. Ululabit Hesbon 4
& Elala, & usque ad Soth audietur vox ea-
rum. Propterea inguina Moabi strepitabunt,
& anima ipsius vociferabit ad ipsum :
Et cor meum super Moab ululabit in spiri- 5
tu suo usque ad Soar vitulam triennem ; quia
per clivum Lohath lugentes ascendent ; &
in via Hornim clamorem fractionis edent,
Quoniam aquæ Nemrim deficient : quia fœ- 6
num arescet, elanguebit herba, & nullum e-
rit olus ; Iccirco quod residuum erat, præ- 7
teribit ; & operam eorum secus vallem Ara-
bin deportabunt. Nam circundabit ulula- 8
tus terminum Moabi, & ad Ghelaam usque
erit ululatus ejus, & ad puteum Elim ululatus
ejus ; Quoniam aquæ Ribonis implebuntur 9
cruore : ponam enim super Ribonem addi-
tamentum, & cogitabo de iis qui evaserint
ex Moab.

CAP. XVI.

Super reliquam verò terram mittam filium 1
principis terræ, è lapide solitudinis ad mon-
tem filiæ Sionis. Et is erit sicut avis quæ 2
migrare facit nidum suum, at filiæ Moab de-
relictæ manebunt in vado Arnonis. Adjice 3
mentem, fac profundam meditationem, pone
sicut noctem umbrā tuam in ipso meridie, oc-
culta errantes, & dispersos ne prodas. Com- 4
morentur in te dispersi Moabi, esto illis per-
fugium à facie direptoris : nam desinet pulvis,
consumetur direptor, & conculcator deficiet
à terra. Et stabilietur solium benignitate, se- 5
debitque super illud in veritate in tabernacu-
lo Davidis, judex & inquirens judiciū, & ac-
celerans justitiam. Audivimus jactantiam 6
Moabi, quòd admodum se jactârit ; arrogan-
tiam, superbiam, & furorem ejus, qualem non
prædixerant de eo vates ejus. Propterea ulu- 7
labit Moab, & de Moabo totusmet ipse ulula-
bit : super muri parietibus qui destruendi sunt,
gemetis ut ægroti ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *احزنوا عليهم لان قد باد كما ديبون* حيث هيكلكم هناك تصعدون لتبكوا* على نابوا المواييه
3 ولولوا* على كل راس قرع* جميع الاذرعة تقطع* في سوارعها البسوا مسوحا* ونوحوا على
4 اسطحتها وفي رحابها وفي حاراتها باجمعكم ولولوا ببكا* لان حسبون صرخ وتكلم يصاحي سمع
5 صوتهما* لاجل هذا حقو المواييه يصرخ في ذاته* ونفسها تعلم* وقلب المواييه يصرخ في ذاته
الي صاغار* لانها العجلة الثلاث* وعلى المصعد الذي لك يبكون* يصعدون في طريق حرنيم
6 بخوار وانكسار وزلزلة* ماء نبرين يصير برية* وعشبها يفني* لانه لا يكون عشب اخضر
7 8 * وليس هكذا استطيع ان تخلص* لاني اجلب على الوادي الاعراب وياخذونه* لان الصراخ
9 جمع حد موابية جلعام* ورنينهم الي بير اليم* وماء رمون يمتلي دما* لاني اجلب على رمون
الاعراب* وانزع لسان مواب واريبل وبقيه ادما* وارسل مثل دبابات على الارض*

الفصل السادس عشر

1 2 *هل صخر صحراء هو جبل صهيون* لانك تكوني مثل عش منزوع لطاير طاير يا ابنة مواب*
3 وبعد هذا يا ارنون فكر بالاكثر* اسمعوا* ظل نوح لها كل حين في وسط الظهر* حاروا
هاربين في ظلمة* ليس يجوزون بك* هاربوا مواب* لانهم يصيرون لكم سترا من وجه
4 المضطهد* لانه قد انقرض محاربك* وانتهت سطوتك* وباد الرئيس الدايس على الارض*
5 * ويستقيم الكرسي برحمة* ويجلس عليه بالحق في مسكن داود الحاكم الطالب الانصاف
6 والملتمس العدل* سمعنا بعظمة مواب المتعظم جدا* انقرضت عظمته وكبرياه وجهله
7 ليس هكذا تنجيمك ليس هكذا* ولولي يا مواب* لان في المواييه جمع المولولين
ولسكان حاداساث درس*

Dolete de eis, quia jam periit ut aqua 2
Dibonis. Ubi est phanum vestrum, illuc
ascendetis ad flendum : super Nabo
Moabiticam ululate, super omne caput
erit porrigo, omnia brachia præcidentur.
In compitis ejus induimini ciliciis, ge- 3
mite super tecta ejus, in plateis & regi-
onibus ejus ululate omnes cum fletu.
Nam Hesbon exclamavit, & Jessa lo- 4
cuta est ita ut auditus sit clamor utriuf-
que ; propterea lumbus Moabiticæ urbis
exclamabit in semetipso, & anima illius
animadvertet : Et cor Moabiticæ urbis 5
vociferabitur in semetipso ad Sogar,
quia hæc est vitula trima : & super
clivum tuum flebunt : ascendent per vi-
am Hornim cum murmure, fragore, &
tremore. Aqua Nebrin vertetur in soli- 6
tudinem, & ejus herba deficiet ; quia
non erit herba viridis. At neque hoc 7
modo incipies liberari ; quoniam ad-
ducturus sum Arabes super vallem, &
capient eam. Clamor enim congregabit 8
terminos Moabiticæ Gelaam, & tumul-
tus eorum erit usque ad puteum Elim ;
Et aqua Remmonis implebitur sanguine ; 9
quoniam contra Remmonem Arabes ad-
ducam, & auferam linguam Moabi
& Arielis, & reliquias Adamæ ; mit-
tamque veluti reptilia super terram.

CAP. XVI.

Num petra deserti est mons Sionis ? 1
Eris quidem velut excerptus nidus volu- 2
cris volantis O filia Moabi : & post hæc
O Arnon sæpiùs cogita. Audite, umbra 3
ejulatûs est apud eam omni tempore, vel
ipso meridie : stupore capti sunt, fugæ se
dantes in tenebris : non transibunt per te.
Fugam præbete Moabitis, quoniam ipsi fu- 4
turi sunt vobis latibulū à facie persecuto-
ris : jam enim defecit ars tua bellica, ad-
venit miseria tua, & periit princeps ter-
ram conculcans. Et solium clementiâ eri- 5
getur, sedebitque super illud cum veritate
in domo Davidis, judex amans æquitatem
& quærens justitiam. Audivimus inso- 6
lentiam Moabi nimiùm insolescentis : de-
tracta est insolentia, superbia, & obstina-
tus furor ejus : nequaquam talis erat horo-
scopus tuus, nequaquam talis. Ulula O 7
Moab ; quoniam in regione Moabitide erit
cœtus ululantium, & incolis Hadasaith
contritio :

ישעיה : יו

gentium Domini :Sibmah vitis debilitata Chesbon arva Quia
8 כי שדמות חשבון אמלל גפן שבמה בעלי גוים
erraverunt ,contrivere Jahazer ad usque ,ejus vites optimas quassaverunt
הלמו שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
Idcirco .mare transierunt , se extenderunt ejus emissiones : desertum
מדבר שלחותיה נטשו עברו ים : על כן
9
mea lachryma te inebriabo : Sibmah vitis Jahazer fletu in plorabo
אבכה בבכי יעזר גפן שבמה אריוך דמעתי
tuam messem super & ,tuos æstivos super quoniam : Elhaleh & , Chesbon
חשבון ואלעלה כי על קיצך ועל קצירך
, Charmel à exultatio & , lætitia colligetur Et .cecidit celeusma
10 הידד נפל : ונאסף שמחה וגיל מן הכרמל
non torcularibus in vinum : jubilabit non ,ovabit non vineis in &
ובכרמים לא ירנן לא ירעע יין ביקבים לא
Moab ad mea viscera Ideo .feci cessare celeusma ,calcans calcabit
11 ידרך הדרך הידד השבתי : על כן מעי למואב
,erit Et .chares-Chir super meum intimum & ,tumultuabuntur cinyra ut
12 כבנור יהמו וקרבי לקיר חרש : והיה
, excelsum super Moab laboraverit quòd , apparuerit cùm
כי נראה כי נלאה מואב על הבמה
.poterit non & ,orandum ad suum sanctuarium in ingredietur &
ובא אל מקדשו להתפלל ולא יוכל :
.tunc ex Moab ad DOMINUS est locutus quod verbum Hoc
13 זה הדבר אשר דבר יהוה אל מואב מאז :
annis tribus In : dicendo , DOMINUS est locutus nunc Et
14 ועתה דבר יהוה לאמר בשלש שנים
omni in Moab gloria vilipendetur & , mercenarii annis tanquam
כשני שכיר ונקלה כבוד מואב בכל
.copiosum non , pusillum , parvum residuum & , multa turba
ההמון הרב ושאר מעט מזער לוא כביר :

C A P. XVII. יז

acervus erit & , civitas remota Dammesec Ecce .Dammesec Onus
1 משא דמשק הנה דמשק מוסר מעיר והיתה מעי
, erunt gregibus Haroher civitates Derelictæ .ruinæ
2 מפלה : עזבות ערי ערער לעדרים תהיינה
, Ephraim ab munitio cessabit Et .exterrens non & ,accubabunt &
3 ורבצו ואין מחריד : ונשבת מבצר מאפרים
Israel filiorum gloria sicut : Aram residuo & ,Dammesec à regnum &
וממלכה מדמשק ושאר ארם ככבוד בני ישראל
illa die in , erit Et .exercituum DOMINUS dixit , erunt
4 יהיו נאם יהוה צבאות : והיה ביום ההוא
erit, Et .macrescet ejus carnis pinguedo & ,Jahacob gloria attenuabitur
5 ידל כבוד יעקב ומשמן בשרו ירזה : והיה
, metat spicas ejus brachium & , segetis messem colligere sicut
כאסף קציר קמה וזרעו שבלים יקצור
relinquentur Et .Rephaim valle in spicas legens sicut erit &
6 והיה כמלקט שבלים בעמק רפאים : ונשאר
capite in granorum trium duorum ,oleæ excussio sicut , racemi eo in
בו עללות כנקף זית שנים שלשה גרגרים בראש
Dominus dixit , frugiferis ejus ramis in quinque , quatuor verberis
אמיר ארבעה חמשה בסעפיה פריה נאם יהוה
.Israel Deus
אלהי ישראל :

Versio VULG. LAT.

8 Quoniam suburbana Hesebon
deserta sunt, & vineam Saba-
ma domini gentium excide-
runt: flagella ejus usque ad Ja-
zer pervenerunt: erraverunt
in deserto, propagines ejus re-
lictæ sunt, transierunt mare.
9 Super hoc plorabo in fletu Ja-
zer vineam Sabama: inebria-
bo te lachrymâ meâ Hesebon,
& Eleale: quoniam super vin-
demiam tuam, & super messem
10 tuam vox calcantium irruit. Et
auferetur lætitia & exultatio
de Carmelo, & in vineis non
exultabit neque jubilabit: vi-
num in torculari non calca-
bit qui calcare consueverat:
11 vocem calcantium abstuli. Su-
per hoc venter meus ad Moab
quasi cithara sonabit, & visce-
ra mea ad murum cocti late-
12 ris. Et erit: cùm apparuerit
quòd laboravit Moab super
excelsis suis, ingredietur ad
sancta sua ut obsecret, & non
13 valebit. Hoc verbum, quod lo-
cutus est Dominus ad Moab ex
14 tunc: Et nunc locutus est Do-
minus, dicens: In tribus an-
nis, quasi anni mercenarii, au-
feretur gloria Moab sup omni
populo multo, & relinquetur
parvus & modicus, nequa-
quàm multus.

CAP. XVII.

1 Onus Damasci. Ecce Da-
mascus definet esse civitas, &
erit sicut acervus lapidum in
2 ruina. Derelictæ civitates A-
roer gregibus erunt, & re-
quiescent ibi, & non erit qui
3 exterreat. Et cessabit adjuto-
rium ab Ephraim, & regnum à
Damasco: & reliquiæ Syriæ
sicut gloria filiorum Israel e-
runt: dicit Dñs exercituum.
4 Et erit in die illa: attenuabi-
tur gloria Jacob, & pinguedo
5 carnis ejus marcescet. Et erit
sicut congregans in messe quod
restiterit, & brachium ejus
spicas leget: & erit sicut
quærens spicas in valle Ra-
6 phaim. Et relinquetur in eo
sicut racemus, & sicut excussio
oleæ duarum vel trium oliva-
rum in summitate rami, sive
quatuor aut quinque in ca-
cuminibus ejus fructus ejus:
dicit Dominus Deus Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Τὰ πεδία Ἐσεβὼν πενθήσει, ἄμπελος Σε-
βαμά. καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καταπατή-
σατε τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως Ἰαζήρ. οὐ
μὴ συνάψητε, πλανήθητε τὴν ἔρημον, οἱ
ἀπεσταλμένοι ἐγκατελείφθησαν, διέβησαν (ι)
9 γὰρ πρὸς τὴν θάλασσαν. Διὰ τοῦτο κλαύσο-
μαι ὡς τὸν κλαυθμὸν Ἰαζὴρ ἄμπελον Σε-
βαμά. τὰ δένδρα σου κατέβαλεν Ἐσεβὼν
(κ) καὶ Ἐλεαλή, ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ
τῷ τρυγητῷ σου καταπατήσω, καὶ πάντα πε-
10 σοῦνται. Καὶ ἀρθήσεται εὐφροσύνη καὶ ἀγαλ-
λίαμα ἐκ τῶν (*) ἀμπελώνων, καὶ ἐν τοῖς ἀμ-
πελῶσί σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ
πατήσουσιν οἶνον εἰς τὰ ὑπολήνια, πέπαυ-
11 ται γάρ. Διὰ τοῦτο ἡ κοιλία μου ἐπὶ Μωὰβ
ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου (λ) ὡς
12 τεῖχος ὃ ἐνεκαίνισας. Καὶ ἔσται εἰς τὸ ἐντρα-
πῆναί σε, ὅτι ἐκοπίασε Μωὰβ ἐπὶ τοῖς
βωμοῖς, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ χειροποίητα
αὐτῆς, ὥστε προσεύξασθαι, καὶ οὐ μὴ δύνηται
13 ἐξελέσθαι αὐτόν. Τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησε
14 κύριος ἐπὶ Μωάβ, ὁπότε (μ) ἐλάλησε. Καὶ
νῦν λέγω, Ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀ-
τιμασθήσεται ἡ δόξα Μωὰβ (ν) παντὶ τῷ πλού-
τῳ τῷ πολλῷ, καὶ καταλειφθήσεται ὀλιγοστός,
καὶ οὐκ ἔντιμος.

Campi Esebon lugebunt ; vinea Sebama. Qui absorbetis gentes, conculcate vites ejus usque Ja-zer. Nolite contingere, aberrate desertum, qui missi estis. Dere-licti sunt : transierunt enim mare. Propter hoc plorabo, quasi ploratum Iazer, vineam Sebama. Arbores tuas dejecit Esebon, & Eleale : quoniam super messem & super vindemiam tuam con-culcabo : & omnia cadent, tolletur lætitia, & exultatio de vi-neis : & in vineis tuis ... buntur : & non calcabunt vinum torcularibus : nam cessavit. Pro-pter hoc venter meus super Mo-ab, velut cithara, sonabit : & in-teriora mea quasi murum ... sti. Et erit in confusionem ... am, quia laboravit Moab in ... & ingredietur in manufacta ... ut deprecetur : & non poterit eximere eum. Hoc verbum, ... locutus est super Moab, quando locutus est. Et nunc dico ; (k) tribus annis annorum mer-cenarii inhonorabitur gloria Moab omnibus divitiis multis : & re-linquetur paucus, & non ho-noratus.

MS.A. (ι) γὰρ τὴν ἔρημον. (κ) καὶ ἐλάλησιν, Ἐπὶ τῷ (*) ἀμπελώνων σου (λ) ὡς τεῖχος ὃ ἐνεκαίνισας. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ἐντραπῆναί σε, ἐκοπίασε Μωὰβ (μ) καὶ ἐλάλησεν. (ν) ἐν παντὶ

ΚΕΦ. ιζ'.

ΤΟ ῬΗ͂ΜΑ ΤΟ ΚΑΤΑ ΔΑΜΑΣΚΟΥ͂.

1 Ἰδοὺ Δαμασκὸς ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων, καὶ
2 ἔσται εἰς πτῶσιν. Καταλελειμμένη εἰς τὸν αἰῶ-
να, εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνάπαυσιν (α), καὶ
3 οὐκ ἔσται ὁ διώκων. Καὶ οὐκέτι ἔσται ὀχυρὰ τοῦ
καταφυγεῖν Ἐφραίμ· καὶ οὐκέτι (β) βασιλεία
ἐν Δαμασκῷ, καὶ τὸ λοιπὸν τῶν Σύρων (γ). οὐ γὰρ
σὺ βελτίων εἶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, (δ) τῆς δόξης
4 αὐτῶν. τάδε λέγει κύριος Σαβαώθ. Ἔσται ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκλειψις (*) δόξης Ἰακώβ,
5 καὶ τὰ (ε) πίονα τῆς δόξης αὐτοῦ σεισθήσεται. Καὶ
ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀμητὸν
ἑστηκότα, καὶ σπέρμα σταχύων (ζ) ἀμήσῃ· καὶ
ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ στάχυν ἐν
6 φάραγγι στερεᾷ, Καὶ καταλειφθῇ ἐν αὐ-
τῇ καλάμη, ἢ ὡς ῥῶγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
ἐπ' ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ
τῶν κλάδων (η) αὐτῶν καταλειφθῇ. τάδε λέ-
γει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ.

CAP. XVII.

VERBUM, QUOD CONTRA DAMASCUM.

Ecce Damascus (a) tolletur ... civitatibus : & erit in ruinam. Derelicta (b) in seculum in cubi-le gregum, & requiem, & non erit persequens : Et non erit ... terra munita (c) ad confugiendum Ephraim : & non ultra regnum in Damasco, & reliquum Syrorum. Non enim tu melior es filiis Isra-el, gloria eorum. Hæc dicit Do-minus Sabaoth ; Erit in die illa defectio gloriæ Jacob : & pin-guia gloriæ ejus concutientur. Et e-rit, quomodo siquis congreget mes-sem stantem, & semen spicarum metat : & erit, quomodo si quis congreget spicam in valle ... relicta in ea fuerit stipula, vel ... ut grana olivæ duo, vel tria ... summitate excelsa, vel quatuor aut quinque super ramos ... sint relicta. Hæc dicit Dominus Deus Israel.

MS. A. (α) συνκοιλίων, καὶ οὐκ (β) ἔσται βασιλεία (γ) ἀπολεῖται ... τῆς δόξης (*) τῆς δόξης (ε) πίονα τῆς δόξης (ζ) ἐν τῷ βραχίονι ... ἀμήσῃ· (η) αὐτοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ארי אתבזיזו משרית חשבון אתקטלא סיעת שבמה מלכי עממיא קטילו שלטוניהון עד
9 יעזר מטו טעו למדברא מטלטליהון גזו עברו ימא : על כן כמא דאיתיתי משרין על
יעזר כן איתי קטולין על שבמא ארוניך דמעתא חשבון ואלעלה ארי על חצדיך ועל
10 קטפיך בוזזין נפלו : ותתכנש ביע וחדוה מן כרמלא ובכרמיא לא ידוצון ולא יחיכון
11 חמר במעצריא לא יעצרון עצורין עצור אבטלית : על כן מעיהון דמואבאי ככנריא המן
12 ולבהון על אנש כרך תוקפיהון דוון : ויהי ארי יחזה ארי ילאה מואב על במתא ויעול
13 לבית טעותיה למבעי ולא יכול : דין פתגמא די מלל יי על מואבאי מבכן : וכען
14 מלל יי למימר בתלת שנין כשני אגירא ויסוף יקרהון דמואבאי בכל המון סגיא ושאר
צבחר כזעיר יסוף כל יקרהון :

יז

1 מטל כס דלוט לאשקאה ית דמשק הא דמשק מתעדיא מלכו ותהי לכרך מחמרא :
2 שביקן קרויהון חרבו לבית משרי עדרין דען יהון וישרון ולית דמניד : ויבטל שולטן
3 מאפרים ומלכו מדמשק ושאר יחידאין מארם ויקרהון כיקר בני ישראל יהון אמר יי
4 צבאות : ויהי בעדנא ההיא ימאך יקר יעקב ועותר יקריה יגלי : ויהי כמכנש חצד
5
6 קמה ודרעיה שובלין יחצוד ויהי כמלקט שובלין במישר גבריא : וישתארון ביה עוללין
כביעור זיתא תרין תלתא גרגרין בריש ענפא ארבעה חמשא בסוכא מרדא כן ישתארון
יחידאין צדיקיא בגו עלמא ביני מלכותא אמר יי אלהא דישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam direpta sunt castra Essebon, interfecta est turba Sebama ; reges populorum occiderunt dominatores eorum : usq; ad Jazer pervenerunt, erraverunt in solitudine, profugi eorum transfretaverunt, transierunt ma-re. Propterea sicut adduxi *exercitus* contra Jazer, sic adducam occisores contra Sebama : inebriabo te lachrymis Essebon & Eleale, quoniam super messem tuam & super vindemiam tuam deprædatores irruerunt. Et colliget-ur lætitia & gaudium de Carmelo ; & in vineis non exultabunt, ne-que ridebunt : vinum in torcularibus non calcabunt calcatores : cessare fe-ci calcationem vini. Propterea viscera Moabitarum quasi cithara sona-bunt, & corda eorum super homines civitatis fortitudinis suæ dolebunt. Et erit cùm viderit quòd laboraverit Moab super excelsa, & ingredietur domum idololatriæ suæ ut obsecret, & non valebit. Hoc est verbum quod locutus est Dominus super *Moabitas* ex tunc. Et nunc *locutus est* Domi-nus, dicens : In tribus annis quasi anni mercenarii, & deficiet gloria Mo-abitarum cum omni turba multa : & relinquetur pusillum modicúmque, & finietur omnis gloria eorum.

CAP. XVII.

Onus calicis maledictionis ad propinandum Damasco. Ecce Damascus desinet esse regnum, & erit in civitatem redactam in acervos lapidum. De-relictæ civitates eorum *devastabuntur*, in domum mansionis gregum e-rum erunt ; et habitabunt ibi, & non erit qui exterreat. Et cessabit domi-nium ab Ephraim, & regnum à Damasco, & reliqui singulares ex Syria, & gloria eorum quasi gloria filiorum Israel erit, dicit Dñs exercituum. Et erit in tempore illo, humiliabitur gloria Jacob, et divitiæ gloriæ ejus trans-migrabuntur. Et erit sicut congregans in messe manipulum, & qui brachio suo spicas metit ; & erit sicut colligens spicas in valle gigantum : Et re-linquentur in eo racemi, sicut excussio olivæ : duo vel tria granula in sum-mitate rami, quatuor vel quinque in propagine ejus dispersa : sic relin-quentur solitarii justi in medio seculi inter regna : dicit Dominus Deus Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quoniam agri Hesbonis vastati sunt, vitis 8
Sebmæ propagines gigantes populorum amputârunt, & ad Jaazir usque pervenerunt: ad
radicum ejus in deserto cùm essent obliti,
protenderunt sese ultra mare. Hac de causa 9
plangam te planctu Jaazir O vitis Sebmæ,
irrigabo te lachrymis tuis O Hesbon &
Elaala; quia in messem tuam & in vindemiam
tuam irruet conculcator: Et cessabit gau- 10
dium & exultatio à Charmelo, nec lætabuntur in Charmelo: vinum haud expriment in
lacu, nec calcabit calcator; quia calcatorem
abolebo. Iccircò venter meus de Moabo 11
tanquam lyra loquetur, & intestina mea de
muro qui destruendus est. Demum cùm vi- 12
derit Moab se fatigatum super altaribus, veniet ad sanctuarium ut oret, sed non poterit.
Hujusmodi sermonem pronuntiavit Domi- 13
nus contra Moabum inde ab illo tempore:
Nunc autem loquitur Dominus, & ait; Intra 14
tres annos, quales sunt anni mercenarii,
infamiâ notabitur gloria Moabi causâ multitudinis populi sui, quòd paucus admodum,
non multus sit mansurus.

CAP. XVII.

Onus Damasci.

ECce Damascus desinet esse civitas, eritque 1
in vastitatem & excidium: Et erunt de- 2
relictæ civitates Adoiris, & inservientes
gregibus, ut cubent in iis nemine molestiam
exhibente. Deficiet robur ab Aphremo, & 3
regnum à Damasco: & residui Aphremi sicut
gloria filiorum Israelis erunt, dicit Dominus
potentissimus. Erit etiam in die illa ut at- 4
tenuetur honor Jacobi, & pinguedo carnis
ejus decutiatur. Eritque sicut is qui fege- 5
tem adhuc stantem colligit, cujus brachium
spicas metit, & erit sicut is qui spicas legit
in valle Rephaim. Et remanebit in eo 6
(*Aphremo*) racematio quasi in olea, quâ
excussâ duæ vel tres olivæ, aut quatuor vel
quinque *remaneant* in summo cacumine
ramorum ejus; dicit Dominus Deus Israelis;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولان كافة حقول حسبون * كرن كرمة سابما * تسرقها الامم * دوسوا كرومها الي يعزير لا
تجمعوا * تيهوا في البرية ايها المرسلون الذين بقوا * لانهم جازوا البرية * لاجل هذا ابكي
مثل بكاء يعزير كرمة سبما * اشجارك ادركها حسبون * وقال ايضا * علي حصادك وعلي قطافك
ادوس ويسقطون جميعا * ويرتفع سرورك وبهجتك من كرومك * وكرومك لا يسرون ولا
يعصرون خمرا في المعاصر لانهم بادوا * لاجل هذا فوادي علي مواب مثل قيثار تنكس
واحشاي مثل السور الذي جددته * ويكون هذا اذا كخلين تعبت مواب بالمذابح ويدخل
الي صنعة يديها حتي يصلي * فلا تستطيع ان تخلصها * هذه الكلمة التي تكلم الرب بها علي
مواب وقالها قديما * والان اقول * في ثلاثة سنين مثل سني الاجير * فان تحط مواب بكل غناها
الكثير * ويترك قليله وليس كريمة *

* الفصل السابع عشر * * الوحي الثامن *

* نبوة اشعيا في دمسق *

* كهذا دمسق تنزع من المدن * وتصير للسقطة * ويتركها الي الدهر * مربض لقطعان الغنم
ومراحا لاولاد البقر * ولا يكون مضطهد * وليس يكون حصينا ليهرب افرام هناك * وليس يكون
ايضا مملكة في دمسق * وبقية السوريين يهلك * لانهم لا ينالون كرامة بني اسرائيل *
هكذا يقول رب الجيوش * يكون في ذلك اليوم اضمحلال مجد يعقوب * ويكون سمن
ثم مزلزل * ويكون كما يجمع واحد الحصاد القايم ويحصد زرع السنبل * ويكون
تجمع واحد السنبل في واد ثلاثة ويبقي فيه قصبه * او مثل حب زيتونه اثنان او
ثلاثه علي طرف عال * او اربعه او خمسه تترك علي اغصانه * هكذا يقول الرب
اله اسرائيل *

Tum quia rubore suffundentur arva 8
*Hesbonis, mœrore conficietur vitis Sabamæ, bibent eam gentes. Conculcate vites
ejus ad Jaazir usque, & ne colligite eas.
Vagamini per desertum O missi qui superstites estis, quia prætergressi sunt desertum. Hac de re plango ut planctu Ja-* 9
aziris vitim Sabamæ: arbores tuas apprehendit Hesbon, dixitque præterea, Messem tuam & vindemiam tuam conculcabo ita ut simul decidant. Et auferetur 10
*gaudium tuum & lætitia tua à vineis
tuis, ita ut vineis tuis minimè fruantur, nec vinum exprimant in lacubus,
eò quòd perierint. Hanc ob rem præcor-* 11
*dia mea, causâ Moabi, sunt veluti cithara canens, & viscera mea veluti
murus quem restaurâsti. Contingent et-* 12
iam hoc, ut cùm pudefactus & fatigatus fueris Moab in altaribus, & ingressus ad opus manuum tuarum ut deprecêris, nequeat liberare te. Hoc est ver- 13
*bum quod locutus est Dominus de Moabo,
quódque olim prædixit: Jam verò dico,* 14
*Intra tres annos, eosque quidem annos
mercenarii, vilescet gloria Moabi cum
universa copia divitiarum ejus, quæ
paucæ nec pretiosæ relinquentur.*

CAPUT XVII.

Revelatio octava.

P*Rophetia Esaiæ de Damasco. Ecce* 1
*janè Damascus demetur ex urbibus, eritque in ruinam, & perpetuò derelicta,
Cubile gregibus ovium, & statio armen-* 2
tis boum, nemine abigente. Non erit 3
*munita ut eò confugiat Aphrem, nec erit
ampliùs regnum in Damasco, & residuum Damascenorum peribit; non enim
assequentur honorem & gloriam filiorum Israelis: sic dicit Dominus exercituum. Evanescet eo die gloria Jacob:* 4
& multitudo nobilitatis ejus concutietur: Et erit perinde ac siquis segetem 5
*stantem colligeret, aut spicarum semen
demeteret: eritque perinde ac siquis colligeret spicas in dura valle, in qua calami tantùm remanerent: Aut veluti bac-* 6
*cæ oleæ, duæ vel tres in aliquo summo
fastigio, aut quatuor vel quinque in ramis
ejus relictæ: sic dicit Dominus Deus
Israelis.*

ישעיה : יח

ad ejus oculi &, sui factorem ad homo aspiciet illa die In
7 ביום ההוא ישעה האדם על־עשהו ועיניו אל־
altaria ad aspiciet non Et .respicient Israel Sanctum
8 קדוש ישראל תראינה: ולא ישעה אל־המזבחות
,respiciet non ejus digiti fecerunt quod & ,ej' manuum opus
מעשה ידיו ואשר עשו אצבעתיו לא יראה
ej' fortitudinis civitates erunt illa die In .loca aprica & ,Lucos &
9 והאשרים והחמנים: ביום ההוא יהיו ערי מעזו
filiorũ faciebus à dereliquerunt quæ , verticis & ,ungulis derelictio sicut
כעזובת החרש והאמיר אשר עזבו מפני בני
petræ & ,tuæ salutis Dei es oblita Quia .desolatio erit & , Israel
10 ישראל והיתה שממה: כי שכחת אלהי ישעך וצור
plantationes plantabis propterea : es recordata non ,tuæ fortitudinis
מעזך לא זכרת על־כן תטעי נטעי
tuam plantationem die In .illud seminabis alieni putamen & , jucunda
11 נעמנים וזמרת זר תזרענו: ביום נטעך
messis acervus : facies germinare tuum semen mane in & , facies crescere
תשגשגי ובבקר זרעך תפריחי נד קציר
,multorũ populorũ turbæ Væ .desperati doloris & ,hæreditatis die in
12 ביום נחלה וכאב אנוש: הוי המון עמים רבים
aquarum sonitus ut nationum sonitus & tumultuabuntur maria tumultuari ut
כהמות ימים יהמיון ושאון לאמים כשאון מים
multarum aquarum sonitus sicut Populi .sonabunt crebrarum
13 כבירים ישאון: לאמים כשאון מים רבים
passus persecutionem & ,longè à fugiet & ,eum in increpabit & ,sonabunt
ישאון וגער בו ונס ממרחק ורדף
.turbinis facies ad globus & , venti facies ad montium gluma sicut
כמץ הרים לפני־רוח וכגלגל לפני סופה:
hæc ,ipsa non mane antequam , turbatio ecce & vesperæ tempore In
14 לעת ערב והנה בלהה בטרם בקר איננו זה
.nos diripientium sors & ,nos prædantium pars
חלק שוסינו וגורל לבזזינו:

C A P. XVIII. יח

.Ægypti flumina trans quæ alarum umbræ terra Væ
1 הוי ארץ צלצל כנפים אשר מעבר לנהרי־כוש:
.aquarum facies super junci vasis in & ,legatos mare per Mittens
2 השלח בים צירים ובכלי־גמא על־פני־מים
populum ad ,expilatam & tractam gentem ad leves nuncii Ite
לכו מלאכים קלים אל־גוי ממשך ומורט אל־עם
cujus ,conculcationis & ,lineæ lineæ gentem ; ultra & ,ipso ex terribilẽ
נורא מן־הוא והלאה גוי קו־קו ומבוסה אשר־
,terræ incolæ & , orbis habitatores Omnes .ejus terrã flumina diripuerũt
3 בזאו נהרים ארצו: כל־ישבי תבל ושכני ארץ
.audietis tubam clangendo in &,videbitis montib' vexillũ extollere secundum
כנשא־נס הרים תראו וכתקע שופר תשמעו:
considerabo & , Quiescam : me ad DOMINUS dixit sic Quia
4 כי כה אמר יהוה אלי אשקוטה ואביטה
æstu in rorida nubes sicut ,lucem super nitidus calor sicut ,meo parato loco in
במכוני כחם צח עלי־אור כעב טל בחם
uva acerba & ,gemmam consummare juxta , messem ante Nam .messis
5 קציר: כי־לפני קציר כתם־פרח ובסר
& ,falcibus in malleolos præcidat & , flos erit maturescens
גמל יהיה נצה וכרת הזלזלים במזמרות ואת־
.amputet , auferat propagines
הנטישות הסיר התז:

Versio VULG. LAT.

7 In die illa inclinabitur homo ad Factorem suum, & oculi ejus ad Sanctum Israel respicient:
8 Et non inclinabitur ad altaria, quæ fecerunt manus ejus : & quæ operati sunt digiti ejus non respiciet, lucos & delubra.
9 In die illa, erunt civitates fortitudinis ej' derelictæ sicut aratra, & segetes quæ derelictæ sunt à facie filiorum Israel, & eris deserta.
10 Quia oblita es Dei Salvatoris tui,et fortis adjutoris tui non es recordata: propterea plantabis plantationem fidelem, et germen
11 alienũ seminabis. In die plantationis tuæ labrusca, et manè semen tuum florebit: ablata est messis in die hæreditatis,et do-
12 lebit graviter. Væ multitudini populorum multorum, ut multitudo maris sonantis : et tumultus turbarum, sicut soni-
13 tus aquarum multarum. Sonabunt populi sicut sonit' aquarum inundantium, & increpabit eum, & fugiet procul : & rapietur sicut pulvis montium à facie venti, & sicut turbo co-
14 ram tempestate. In tempore vespere, & ecce turbatio : in matutino,& non subsistet. Hæc est pars eorum qui vastaverunt nos, & sors diripientium nos.

CAP. XVIII.

1 VÆ terræ cymbalo alarum, quæ est trans flumina Æthio-
2 piæ, Qui mittit in mare legatos, & in vasis papyri super aquas. Ite angeli veloces ad gentem convulsam, et dilaceratã ; ad populum terribilem, post quem non est alius ; ad gentem expectantem & conculcatam, cujus diripuerunt flumina ter-
3 ram ejus. Omnes habitatores orbis, qui moramini in terra, cùm elevatum fuerit signum in montibus, videbitis, & clan-
4 gorem tubæ audietis: Quia hæc dicit Domin' ad me ; Quiescam, & considerabo in loco meo, sicut meridiana lux clara est, & sicut nubes roris in die
5 messis. Ante messem enim totus effloruit, & immatura perfectio germinabit, & præcidentur ramusculi ejus falcibus : & quæ derelicta fuerint, abscindentur, et excutientur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσται (θ) ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ ἐμ-
8 βλέψονται, Καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψονται (ι) τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδε-
9 λύγματα αὐτῶν. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις σου ἐγκαταλελειμμέναι, ὃν τρόπον (κ) κατέλιπον οἱ Ἀμοῤῥαῖοι καὶ οἱ Εὐαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἔσον-
10 ται ἔρημοι, Διότι (λ) κατέλιπες τὸν Θεὸν τὸν σωτῆρά σου, καὶ κυρίου τοῦ βοηθοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης· διὰ τοῦτο φυτεύσεις φύτευμα
11 ἄπιστον, καὶ σπέρμα ἄπιστον. (μ) Τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν φυτεύσῃς, πλανηθήσῃ. τὸ δὲ πρωῒ ἐὰν (ν) σπείρῃς, ἀνθήσει εἰς ἀμητὸν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ κληρώσῃ, καὶ (ξ) ὡς πατὴρ ἀνθρώ-
12 που κληρώσῃ τοῖς (ο) υἱοῖς σου. Οὐαὶ πλῆθος ἐθνῶν πολλῶν· ὡς θάλασσα κυμαίνουσα, (π) οὕτω ταραχθήσεσθε· καὶ νῶτος ἐ-
13 θνῶν πολλῶν, ὡς ὕδωρ ἠχήσει. Ὡς ὕδωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ (ρ) φερομένου. καὶ ἀποσκορακιεῖ αὐτόν, καὶ πόῤῥω αὐτὸν διώξεται, ὡς (σ) χνοῦν ἀχύρου λικμώντων ἀπέναντι ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορ-
14 τὸν τροχοῦ καταιγὶς φέρουσα. Πρὸς ἑσπέραν (τ) καὶ ἔσται πένθος, πρινὴ πρωΐ, καὶ οὐκ ἔσται. αὕτη ἡ μερὶς τῶν (υ) προνομευσάντων ὑμᾶς, καὶ κληρονομία τοῖς ὑμᾶς κληρονομήσουσιν.

MS.A. (θ) ἄνθρωπος (ι) τὰ ἄλση αὐτῶν, (λ) ἐγκατέλειπες (μ) Τῇ δὲ ἡμέρᾳ (ν) φυτεύσῃς, (ξ) ὥσπερ πατὴρ οἷς. Οὐαὶ πλῆθος (π) οὕτως (ρ) καταφερομένου, (σ) χνοῦν (τ) ἔσται (υ) ὑμᾶς προνομευσάντων, καὶ κληρονομία τῶν ὑμᾶς κληρονομησάντων,

ΚΕΦ. ιη'.

1 ΟΥαὶ γῆς πλοίων πτέρυγες, ἐπέκεινα
2 ποταμῶν Αἰθιοπίας· Ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὅμηρα, καὶ ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος· πορεύσονται γὰρ ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον, καὶ ξένον λαὸν καὶ χαλεπόν. (α) τίς αὐτοῦ ἐπέκεινα; ἔθνος ἀνέλπιστον καὶ (β) καταπεπατημένον. νῦν οἱ
3 ποταμοὶ τῆς γῆς πάντες, Ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται ἡ χώρα αὐτῶν· ὡσεὶ σημεῖον ἀπὸ ὄρους ἀρθῇ, ὡς σάλπιγγος φωνὴ
4 ἀκουστὸν ἔσται. (γ) Διότι οὕτως (δ) εἶπε κύριός μοι, Ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει, ὡς φῶς καύματος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέ-
5 λη δρόσου ἡμέρας ἀμητοῦ ἔσται. Πρὸ τοῦ θερισμοῦ, ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος, καὶ ὄμφαξ (ε) ἐξανθήσῃ ἄνθος ὀμφακίζουσα· καὶ ἀφελεῖ τὰ βοτρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις, καὶ τὰς κληματίδας ἀφελεῖ, καὶ (ζ) ἀποκόψει,

MS.A. (α) τί (β) κατεπατημένον νῦν. Νῦν (γ) Ὅτι (δ) εἶπεν μοι κύριος, (ε) ἀνθήσῃ (ζ) κατακόψει,

Die illa fidens erit homo in eo qui fecit eum: oculi autem ejus in Sanctum Israel respicient. Et non erunt fidentes in altaribus, neque in operibus manuum suarum [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 בעדנא ההיא יסתמיך אנשא לפולחן עבדיה ועינוהי למימר קדישא דישראל יסברון:
8 ולא יסתמך על אגוריא עובד ידוהי ודאתקנא אצבעתיה לא יתקים ואשריא וחניסניא:
9 בעדנא ההיא יהוין קרוי תוקפיהון כקרך דחריב ואתחמר די אשתבק מן קדם בני
10 ישראל ותהי לצדו: ארי שבקת אלהא דפורקניך ודחלת תקיפא די מימריה בסעדיך
11 לא אדכרתא בדיל דאת נציבא נצבא בחירא ועובדין מקלקלין אסגית: באתר
דאתקדשתון למהוי עם תמן קלקלתון עובדיכון ואף כד עלתון לארע בית שכנתי תמן
הוה חזי לכון למפלח שבקתון פולחני ופלחתון לטעותא ארחיקתון תיובתא עד דמטא
12 יום תברכון בכן הוה כיבכון למפחת נפש: וי המון עממין סגיאין די כמהמי ימא המן
13 ואתרגושת מלכון דכאתרגושת מיין תקיפין מתרגשין: מלכון דכאתרגושת מיין סגיאין
מתרגשין ויזוף ביה ויערוק מרחיק ויתרדף כמוץ טוריא קדם רוחא וכגלגלא קדם
14 עלעולא: לעדן רמשא והא כדלא הוה עד דלא צפרא והא כדליתוהי דין חולק
לאנסנא ועדב לבזוזנא:

יח

1 וי ארעא דאתן לה בספינן מארע רחיקא וקלעיהון פריסן כנשרא דטאס בכנפוהי
2 דמעבר לנהרי הודו: דמשלח בימא אזגדין ובדגונין על אפי מיא אזילו אזגדין קלילין
לות עמא אניסא ובזיזא לות עמא דתקיף מבכן ולהלא עמא אניסא ובזיזא דבזו עממיא
3 ארעיה: כל דיתבין בתבל ודשרן בארעא כמוקפאתא על טוריא תחזון אתא וכמתקע
4 שופרא תשמעון פורקן: ארי כדנן אמר יי לי אניח לעמי ישראל אשקוט להון ואתרעי
מבדור קודשי לאוטבא להון ברכן ונחמן איתי להון בפריע כשחין פצח על שמש כענן
5 טל בשחין חצד: ארי עד לא ימטי זמן חצדא אלנא לאפרחא ובסרא מניה סמדר ויקטול
שלטוני עממיא בחרבא וית תקיפיהון יעדי ויעבר:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In tempore illo innitetur homo cultui factoris sui, & oculi ejus in verbum sancti Israel sperabunt. Et non innitetur altaribus operi manuum suarum, & quæ paraverant digiti ejus, non stabunt luci neque delubra. In tempore illo erunt civitates fortitudinis eorum, sicut urbs quæ deserta est, & redacta in acervos lapidum, quæ derelicta est à facie filiorum Israel: & erit in desolationem. Quia dereliquisti Deum salvatorem tuum: & terribilem & fortis, cujus Verbum est in adjutorium tuum, non es recordata; quia plantata es plantatione electa, & opera corrupta multiplicasti. Postquam sanctificati estis ut essetis populus, ibi corrupistis opera vestra: & insuper postquam ingressi estis in terram domus majestatis meæ, ubi decebat servire mihi, reliquistis obsequium meum; & servistis idolis, & distulistis pœnitentiam. Antequam perveniret dies interitus vestri, tunc fuit dolor vester in exhalationem animæ. Væ turbæ populorum multorum qui, sicut sonat mare, sonabunt: & tumultus regnorum, sicut sonitus aquarum fortium, sonabunt. Regna quæ quasi sonitus aquarum multarum tumultuabuntur, increpabit ea, & fugient procul, & rapientur sicut stipula montium ante ventum; & sicut rota coram turbine. In tempore vesperæ, & ecce quasi non sit; antequam sit manè, & ecce quasi non sit. Hæc est pars vim facientium nobis, & sors diripientium nos.

C A P. XVIII.

VÆ terræ ad quam veniunt in navibus de terra longinqua, & vela earum extensa sunt, quasi aquila quæ volat alis suis, quæ est trans flumina Æthiopiæ. Quæ mittit in mari nuncios, & in trieribus super faciem aquarum. Ite nuncii veloces ad populum vim patientem & direptum, ad populum qui jam olim ac deinceps potens fuit, populum oppressum & direptum, cujus terram diripuerunt populi. Omnes habitatores orbis, & qui morantur in terra cùm elevatum fuerit signum super montes, videbitis signum: & cùm clanxerit tuba, audietis redemptionem. Quia hæc dicit Dominus mihi, Requiescere faciam populum meum Israel: quiescere faciam eos, & complacebit mihi in habitaculo sancto meo, ut benefaciam eis: benedictiones & consolationes adducam eis citò, sicut calor æstuans Sole, sicut nubes roris in calore messis. Quoniam antequam perveniat tempus messis, ut arbor floreat, & uva acerba ex ea erumpat in florem, & occidet principes populorum gladio, & robustos eorum auferet & transferet.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܗܿܘ ܝܘܡܐ ܢܬܬܟܝܠ ܒܪܢܫܐ ܥܠ ܥܒܘܕܗ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܠܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܚܙܝܢ.
ܘܠܐ ܢܬܬܟܝܠ ܥܠ ܡܕܒܚܐ ܕܥܒܕܝ ܐܝܕܘܗܝ. ܘܕܥܒܕܝ ܨܒܥܬܗ ܠܐ ܢܚܙܐ. ܠܐܣܛܪܘܬܐ ܘܠܦܬܟܪܐ*
* ܒܗܿܘ ܝܘܡܐ ܢܗܘܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܥܘܫܢܗ ܐܝܟ ܓܘܒܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܫܒܝܩܐ ܡܢ ܩܕܡ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܘܬܗܘܐ ܠܚܘܪܒܐ. * ܡܛܠ ܕܛܥܝܬܝ ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܟܝ. ܘܠܥܫܝܢܐ ܥܘܕܪܢܟܝ ܠܐ ܐܬܕܟܪܬܝ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܢܨܒܝܢ ܢܨܒܬܐ ܕܫܦܝܪܐ ܘܙܪܥܐ ܢܘܟܪܝܐ ܬܙܪܥܝܢ. * ܒܝܘܡܐ ܕܢܨܒܬܝ ܢܦܩ
ܘܒܨܦܪܐ ܙܪܥܟܝ ܢܦܪܥ. ܐܝܟ ܢܝܪܐ ܕܩܛܦܐ ܒܝܘܡܐ ܕܝܪܬܘܬܐ. ܘܟܐܒܐ ܐܢܫܐ. * ܘܝ ܠܚܝܠܐ ܕܥܡܡܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܟ ܩܠܐ ܕܝܡܐ ܐܝܟ ܕܢܐܡܐ ܗܡܝܢ. * ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡܡܐ ܫܓܝܫܝܢ *
ܘܢܓܥܪ ܒܗ. ܘܢܥܪܘܩ ܠܪܘܚܩܐ. ܘܢܬܪܕܦ ܐܝܟ ܡܘܨܐ ܕܛܘܪܐ ܩܕܡ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟ ܓܠܓܠܐ ܩܕܡ ܥܠܥܠܐ
ܕܪܡܫܐ. * ܘܗܐ ܚܛܘܦܝܐ ܥܕܠܐ ܢܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܘܠܐ ܢܩܘܘܢ. ܗܢܘ ܡܢܬܐ ܕܕܝܫܝܢ ܠܢ ܘܥܕܒܐ
ܕܒܙܘܙܝܢ ܠܢ. * ܦܣܘܩܐ * ܝܚ *

* ܘܝ ܠܐܪܥܐ ܕܛܠܠܐ ܕܓܦܐ. ܕܡܢ ܥܒܪܐ ܕܢܗܪܘܬܐ ܕܟܘܫ. * ܕܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܒܝܡܐ.
ܘܒܡܐܢܐ ܕܓܡܐ ܥܠ ܐܦܝ ܡܝܐ. ܐܙܠܘ ܐܝܙܓܕܐ ܩܠܝܠܐ ܠܘܬ ܥܡܐ ܡܡܪܛܐ ܘܡܒܙܙܐ. ܠܥܡܐ
ܕܚܝܠܐ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܚܘܪܒܐ. ܥܡܐ ܛܡܐܐ ܘܕܝܫܐ. ܕܒܙܘ ܢܗܪܘܬܐ ܐܪܥܗ. * ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ
ܬܐܒܝܠ ܘܝܬܒܝ ܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܢܫܩܠܘܢ ܐܬܐ ܒܛܘܪܐ ܬܚܙܘܢ. ܘܐܝܟ ܡܐ ܕܢܩܥܐ ܩܪܢܐ
ܬܫܡܥܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ ܐܫܬܘܩ ܘܐܚܙܐ ܒܥܡܘܪܝ. ܐܝܟ ܚܘܡܐ ܕܨܚܘܐ
ܕܢܗܪܐ. ܘܐܝܟ ܥܢܢܐ ܕܛܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܚܨܕܐ. * ܡܢ ܩܕܡ ܚܨܕܐ ܫܠܡ ܦܪܥܐ. ܘܢܣܒ ܒܣܪܐ.
ܘܢܦܣܘܩ ܫܒܫܐ ܒܡܓܠܐ ܘܢܗܦܘܟ ܐܦ ܢܥܒܪ ܢܦܣܘܩ.

Eodem illo die confidet homo conditori 7
suo, & oculi ejus respicient ad Sanctum Israelis: Non autem confidet aris quas fece- 8
runt manus suæ, & digiti sui composuerunt, neque respiciet ad idola & numina. Tem- 9
pore illo civitates munitionis ejus evadent tanquam cisterna Heres quæ derelicta esse fertur à conspectu filiorum Israelis: tandem in corruptionem redigeris. Quandoquidem ob- 10
lita es Dei Salvatoris tui, & Potentissimi roboratoris tui haud meministi; propterea plantam decoram plantabis, feres eam palmitibus alienis: Die quo plantabis eam, prodibit 11
flos ejus, manè semen tuum germinare facies; velut jugum vindemiæ in die brevi, & sicut dolor hominis. Heu, exercitus populorum 12
multorum quorum strepitus procedit quasi strepitus marium, & tumultus gentium tanquam fremitus aquarum multarum. Incre- 13
pet eum, & fugiat procul, curratque sicut pulvisculus montium coram vento, & ut festuca coram turbine tempore vespertino. Et 14
ecce abreptio (i. rapiatur) antequam fit aurora, nec diu maneat. Talis esto portio conculcantis nos, & pars diripientis nos.

CAP. XVIII.

VÆ terræ umbræ alarum, quæ est trans flu- 1
mina Cus, Mittenti legatos per mare, & in 2
vasis junceis super faciem aquarum. Abierunt nuntii celeres ad populum intortum & evulsum: ad populum à quo robur longè dissitum est, populum fœdum & conculcatum, cujus terram flumina diripuerunt. Omnes habita- 3
tores orbis qui in terra commoramini, cùm portaverint montes vexillū, videbitis, & cùm sonuerit buccina, audietis. Sic enim ait mihi 4
Dñs, Silentium indicito, & considera præparationē meam (i. opus ad quod sum paratus) similem ardori ferventi secus flumen, & similem nubi roris in die messis. Nam ante messē 5
perfecit gemmam, & florem ablactavit; & cùm aderint frondes, luxuriantes falce secabit; & palmites transiens decutiet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* في ذلك اليوم يصير الانسان متوكلا على خالقه * وعيناه لقدوس اسرائيل ينظران * ولا يصيرون
متوكلين على المذابح * ولا على اعمال ايديهم التي صنعها اصابعهم * لكن يصيرون متوكلين
على الرب قدوس اسرائيل * ولا ينظرون الى اصنامهم ولا رجاساتهم * في ذلك اليوم تصير المدن
المتروكة مثل التي تركها الاموريون والموابيون من وجه بني اسرائيل * وتصير خرابا من
اجل انك تركت الاله مخلصك ولم تذكري الرب معينك * لاجل هذا تغرسين غرسا غير مؤمن
وزرعا كافرا * في اليوم الذي تغرسين فيه تضلين * اذ زرعت بالغداة يزهر للحصاد في اي
يوم ترثينه مثل اب انسان يورث لبنيه * ويل كثرة امم كثيرة مثل بحر مموج * لانه هكذا
تساقون * وصهيل امم كثيرة مثل ماء يدوي * مثل ماء كثير * امم كثيرة مثل عبث
كثير مهلك * فيقصيه ويبعده ويطرده مثل تراب التبن المغربل امام الريح * ومثل غبار البكر
بكبة العاصف عند المساء * ويكون حزن قبل الغداة * ولا يكون بعد * هذا نصيب الذين
نهبوكم * وميراث الذين ورثوكم * الفصل الثامن عشر * الاصحاح التاسع
* نبوة اشعياء في ملك الكوش الذي استعان به بنو اسرائيل وخرج ليعينهم
ويل اجنحة سفن الارض الى ابعد انهار الكوش * المرسل في البحر رهائن ورسائل مكتوبة
وجه الماء * لانهم خبرون حقيقون يمضون الى امة عالية وشعب غريب وردي من ابعد منك
امة غير مرجوة ومداسة * الان جميع انهار هذه الارض مثل كورة مسكونة يسكن كورتهم
مثل علامة من جبل ترفع * مثل صوت بوق يكون مسموعا * لانه هكذا قال لي الرب امنا
يكون في مدينتي * ومثل ضوء حر وسط النهار * ومثل سحابة ندى في يوم القطاف * يكون
قبل الحصاد * عندما تسمى زهر وحصرمه يزهر زهر الحصرم * فينقص العناقيد بالمنجل
بالمناجل * ويقص الاغصان ويقطعها *

In illo die collocabit homo fiduciam suam 7
in creatore suo, & oculi ejus Sanctum Israelis intuebuntur: Non autem colloca- 8
bunt spem suam in altaribus, neq; in operibus manuum suarum, quæ fecerunt digiti eorum; sed collocabunt spem suam in Domino sancto Israelis, & non spectabunt idola sua nec abominationes suas. In illo 9
die fient urbes quæ derelictæ sunt, velut illæ quas dereliquerunt Amoræi & Moabitæ à conspectu filiorum Israelis, fient inquam dirutæ. Eò quòd dereliqueris Deum 10
servatorem tuum, nec memineris Domini adjutoris tui: iccirco plantabis plantas infideles & semen impium. Quocunque die 11
plantaveris, errabis: cùm seminaveris, manè florescet ad messem, quocunq; die hæreditate possederis illud, ut pater aliquis hæreditatem relinquens filiis suis. Calami- 12
tas multitudinis gentium multarum, ceu mare procellosum erit: etenim hoc pacto abducemini: & vociferatio multarum gentium similis erit aquæ frementi, similis aquæ multæ: Multæ gentes ut perniciosa 13
multarum aquarum inundatio. Amovebit eam, & procul expellet eam ut pulvisculum paleæ coram vento cribratæ, & quasi pulverem rotæ turbine abreptum sub tempus vespertinum. Erit autem tristitia 14
ante matutinum, & non erit deinceps. Hæc est sors eorum qui diripuerunt vos, & hæreditas eorum qui facti sunt heredes vestri.

Textus nonus.

CAP. XVIII.

Prophetia Esaiæ de rege Æthiopiæ, qui opem suam implorantibus Israelis, egressus est ut opem ferret eis.*

V*Æ alis navium terræ ad remotissima* 1
Æthiopiæ flumina: Mittenti arrhas per 2
mare, & super aquæ superficiem epistolas scriptas. Quia sunt nuntii veloces, eant ad gentem sublimem, populum extraneum & malignum, à te remotissimum, gentem insperandam & conculcatam. In 3
summa, omnia hujus terræ flumina ut regio habitata habitantur, regio istorū similis est vexillo quod attollitur è monte, similis sono buccinæ qui auditur. Nam ita mi- 4
hi dixit Dominus, Securitas erit in urbe mea: & perinde ac lux caloris in ipso meridie, & perinde ac nubes roris die vindemiæ, Quæ accidit ante messem, instan- 5
te jam tempore floris & omphacii producentis florem in uvas agrestes coalescentem; parvos botros falcibus amputabit, & secabit exscindetque ramos,

ישעיה : יט

æstivabit & , terræ animali & ,montium volucri simul Relinquentur
6 יעזבו יחדו לעיט הרים ולבהמת הארץ וקץ
tempore In .hyemabit ea super terræ bestia omnis & ,volucris ea super
7 עליו העיט וכל־בהמת הארץ עליו תחרף : בעת
,depilati & tracti populi exercituum Domino munus deferetur illo
ההיא יובל־שי ליהוה צבאות עם ממשך ומורט
,conculcationis & ,lineæ lineæ gente ,ultrà & ipso ab terribili populo à &
ומעם נורא מן־הוא והלאה גוי קו־קו ומבוסה
Domini nominis locum ad ,ejus terram flumina diripuerunt cujus
אשר בזאו נהרים ארצו אל־מקום שם־יהוה
.Sijon montem ,exercituum
צבאות הר־ציון :

CAP. XIX. יט

,levem nubem super equitans Dominus Ecce .Ægypti Onus
1 משא מצרים הנה יהוה רכב על־עב קל
,ejus faciebus à Ægypti vanæ se movebunt & ,Ægyptum ingredietur &
ובא מצרים ונעו אלילי מצרים מפניו
Ægyptum confundam Et .ejus interiori in liquefiet Ægypti cor &
2 ולבב מצרים ימס בקרבו : וסכסכתי מצרים
,suum socium in vir & ,suum fratrem in vir pugnabunt & ,Ægypto cum
במצרים ונלחמו איש־באחיו ואיש ברעהו
spiritus evacuabitur Et .regnum in regnum ,civitatem in civitas
3 עיר בעיר ממלכה בממלכה : ונבקה רוח־
ad quærent & ,deglutiam ejus consilium & ,ejus intimo in Ægypti
מצרים בקרבו ועצתו אבלע ודרשו אל־
.sciolos ad & ,pythones ad & ,divinos ad & ,vana
האלילים ואל־האטים ואל־האבות ואל־הידענים :
Fortis rex & ,duri dominorum manu in Ægyptum concludam Et
4 וסכרתי את־מצרים ביד אדנים קשה ומלך עז
deficient Et .exercituum Dominus dominator dixit ,eos in dominabitur
5 ימשל־בם נאם האדון יהוה צבאות : ונשתו־
facient elongare Et .arescet & ,exsiccabitur fluvius & ,mari de aquæ
6 מים מהים ונהר יחרב ויבש : והאזניחו
,calamus : munitionis rivi siccabuntur & ,attenuabuntur ,flumina
נהרות דללו וחרבו יארי מצור קנה
omnis & ,rivi os juxta rivum juxta Gramineta .excidentur carectum &
7 וסוף קמלו : ערות על־יאור על־פי יאור וכל
mœrebunt Et .ipsum non & ,propulsabitur ,arescet rivi sementis
8 מזרע יאור יבש נדף ואיננו : ואנו
expandētes &,hamum rivum in projicientes omnes lugebunt & ,piscatores
הדיגים ואבלו כל־משליכי ביאור חכה ופרשי
afficientur pudore Et .infirmabuntur ,aquarum faciebus in rete
9 מכמרת על־פני־מים אמללו : ובשו
erunt Et .retia perforata texentes & ,pectinata lina operantes
10 עבדי פשתים שריקות וארגים חורי : והיו
.animæ stagnorum clausuram facientes omnes ,contrita ejus retia
שתתיה מדכאים כל־עשי שכר אגמי־נפש :
,Parhoh consiliarii sapientes ,Sohan principes stulti Veruntamen
11 אך־אולים שרי צען חכמי יעצי פרעה
Filius : Parhoh ad dicetis quomodo : infatuatum est consilium
עצה נבערה איך תאמרו אל־פרעה בן־
tui sapientes nunc ipsi Ubi ? antiquitatis regum filius ,ego sapientum
12 חכמים אני בן־מלכי־קדם : איים אפוא חכמיך
exercituum Dominus consuluerit quid sciant & ,tibi nunc indicent &
ויגידו נא לך וידעו מה־יעץ יהוה צבאות
.Ægyptum super
על־מצרים :

Versio VULG. LAT.

6 Et relinquentur simul avibus
montiū, & bestiis terræ : & æ-
state perpetuâ erunt super eum
volucres, & omnes bestiæ ter-
7 ræ super illum hyemabunt. In
tempore illo, deferetur munus
Domino exercituū à populo
divulso & dilacerato; à popu-
lo terribili, post quem non
fuit alius; à gente expectante,
expectante & conculcatâ, cu-
jus diripuerunt flumina terram
ejus; ad locū nominis Domini
exercituum, montem Sion.

CAP. XIX.

1 ONus Ægypti. Ecce Domin⁹
ascendet super nubem levem,
& ingredietur Ægyptum, &
commovebūtur simulachra Æ-
gypti à facie ejus, & cor Ægy-
2 pti tabescet in medio ejus. Et
concurrere faciam Ægyptios
adversùs Ægyptios : & pugna-
bit vir contra fratrem suum,
& vir contra amicū suum, ci-
vitas adversùs civitatem, re-
3 gnum adversùs regnū. Et
dirumpetur spiritus Ægypti in
visceribus ejus, & consilium
ejus præcipitabo : & inter-
rogabunt simulachra sua, &
divinos suos, & pythones, &
4 ariolos. Et tradam Ægyptū
in manu dominorum crude-
lium, & rex fortis dominabi-
tur eorum, ait Domin⁹ Deus
5 exercituū. Et arescet aqua
de mari; & fluvius desolabi-
6 tur, atque siccabitur. Et de-
ficient flumina : attenuabun-
tur, & siccabuntur rivi agge-
rum. Calamus & juncus mar-
7 cescet : Nudabitur alve⁹ rivi
à fonte suo, & omnis sementis
irrigua siccabitur, arescet, &
8 non erit. Et mœrebunt pi-
scatores, & lugebunt omnes
mittentes in flumen hamum,
& expandentes rete super fa-
9 ciē aquarū emarcescent. Con-
fundentur qui operabantur li-
num, pectentes et texentes
10 subtilia. Et erunt irrigua ej⁹
flaccentia : omnes qui facie-
bant lacunas ad capiendos pi-
11 sces. Stulti principes Taneos,
sapientes consiliarii Pharao-
nis, dederunt consilium insi-
piens. Quomodò dicetis Pha-
raoni; Filius sapientium ego,
12 filius regum antiquorum? Ubi
nunc sunt sapientes tui? annun-
tient tibi, & indicent quid co-
gitaverit Dominus exercituum
super Ægyptum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ καταλείψει ἅμα τοῖς πετεινοῖς τῶ ὀρα-
νῶ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· καὶ συναχθήσε)
ἐπ᾽ αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντα
7 τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ᾽ αὐτὸν ἥξει. Ἐν τῷ και-
ρῷ ἐκείνῳ ἀνενεχθήσε) δῶρα κυρίῳ Σαβα-
ὼθ ἐκ λαοῦ τεθλιμμένου καὶ τετιλμένου, καὶ ἀ-
πὸ λαοῦ μεγάλου ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα
χρόνον· ἔθνος ἐλπίζον καὶ καταπεπατημέ-
νον, ὅ ἐστιν ἐν μέρει (η) ποταμοῦ τῆς χώρας
αὐτοῦ, εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου Σαβα-
ὼθ, ὄρος Σιών.

MS. A. (η) τοῦ ποταμοῦ

ΚΕΦ. ιθ'.

ΟΡΑΣΙΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

1 ΙΔοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης, καὶ
ἥξει εἰς Αἴγυπτον, καὶ σεισθήσε) τὰ χειροποί-
ητα Αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ (α) ἡ
2 καρδία αὐτῶν ἡττηθήσε) ἐν αὐτοῖς. Καὶ
ἐπεγερθήσον) Αἰγύπτιοι ἐπ᾽ Αἰγυπτίους, καὶ
πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ
ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ, (β) πόλις ἐπὶ
3 πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον. Καὶ ταραχθή-
σε) τὸ πνεῦμα τῶν Αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς, καὶ
τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκεδάσω, καὶ ἐπερωτή-
σουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ ἀγάλματα αὐ-
τῶν, καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας, καὶ τοὺς
4 (γ) ἐγγαστριμύθους. Καὶ παραδώσω τὴν Αἴγυ-
πτον εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, κυρίων σκλη-
ρῶν, καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύσουσιν αὐ-
5 τῶν. τάδε λέγει κύριος Σαβαώθ. Καὶ πί-
ονται οἱ Αἰγύπτιοι ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν,
6 ὁ δὲ ποταμὸς ἐκλείψει, καὶ ξηρανθήσε). Καὶ
ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ αἱ διώρυχες τοῦ
ποταμοῦ, καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγωγὴ
ὕδατος, καὶ ἐν παντὶ ἕλει καλάμου καὶ πα-
7 πύρου, Καὶ τὸ ἄχι τὸ χλωρὸν πᾶν τὸ κύ-
κλῳ τοῦ ποταμοῦ, καὶ πᾶν τὸ σπειρόμενον διὰ
8 τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσε) ἀνεμόφθορον. Καὶ
στενάξουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ
βάλλοντες ἄγκιστρον εἰς τὸν ποταμὸν, καὶ οἱ
βάλλοντες σαγήνας, καὶ οἱ ἀμφιβολεῖς πεν-
9 θήσουσι. Καὶ αἰσχύνη λήψε) τοὺς ἐργαζο-
μένους τὸ λίνον τὸ σχιστὸν, καὶ τοὺς ἐργαζομένους
τὴν βύσσον. καὶ ἔσον) οἱ (δ) ἐργαζόμενοι αὐτὰ ἐν
10 ὀδύνῃ, Καὶ πάντες οἱ (ε) ποιοῦντες τὸν ζύθον
11 λυπηθήσον), καὶ τὰς ψυχὰς πονέσουσι. Καὶ
μωροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες Τάνεως, οἱ σο-
φοὶ σύμβουλοι τοῦ βασιλέως, ἡ βουλὴ αὐ-
τῶν μωρανθήσεται. πῶς ἐρεῖτε τῷ βασι-
λεῖ, Υἱοὶ συνετῶν ἡμεῖς, υἱοὶ βασιλέων τῶν
12 ἐξ ἀρχῆς; Ποῦ εἰσι νῦν οἱ σοφοί σου, καὶ
ἀναγγειλάτωσάν σοι, καὶ εἰπάτωσαν, Τί βε-
βούλευται κύριος Σαβαὼθ ἐπ᾽ Αἴγυπτον;

MS. A. (α) αἱ καρδίαι αὐτῶν ἡττηθήσονται (β) ἐπεγερθήσεται ... (γ) ἐγγαστριμύθους, καὶ τοὺς γνώστας. Καὶ παραδώσω Αἰγυπτίους ... (δ) διαλογιζόμενοι (ε) τὸν ζύθον ποιοῦντες

Et relinquet simul volatilibus c[...]
li, & bestiis terræ. Et congre[...]
buntur super eos volatilia c[...]
& omnes bestiæ terræ super [...]
venient. In tempore illo ef[...]
tur munera Domino Saba[...]
populo tribulato, & avulso, [...]
populo magno ex hoc nunc [...]
quæ in æternum tempus: Gens [...]
rans, & conculcata, quæ e[...]
parte fluvii regionis ejus, [...]
cum, ubi nomen Domini Saba[...]
montem Sion.

CAP. XIX.

VISIO ÆGYPTI.

ECce (a) Dominus sedet [...]
nubem levem, & veniet in Æ[...]
ptum, & concutientur manuf[...]
Ægypti à facie ejus : & co[...]
rum deficiet in ipsis : Et (b) [...]
citabuntur Ægyptii super Æg[...]
os : & oppugnabit homo fr[...]
suum, & homo proximum [...]
civitas super civitatem, & [...]
super legem. Et (c) turba[...]
spiritus Ægyptiorum in ipsis [...]
consilium eorum dissipabo. E[...]
terrogabunt deos suos, & [...]
lachra sua, & eos, qui è terra
vocem edunt, & ventriloq[...]
Et tradam Ægyptum in ma[...]
hominum, dominorum duro[...]
(d) & reges duri dominab[...]
eorum. Hæc dicit Dominus Sab[...]
oth. Et (e) bibent Ægyptii aqu[...]
quæ juxta mare : Fluvius [...]
tem deficiet, & arescet : Et d[...]
ficient fluvii, & rivi fluvi[...]
arescet omnis congregatio [...]
(f) etiam in omni palude c[...]
& papyri, Et (g) Achi vir[...]
mne, quod in circuitu fluminis, [...]
omne quod seminatur circa flu[...]
num, arescet à vento corrupt[...]
Et gement piscatores, & gem[...]
omnes qui jaciunt hamum in flu[...]
vium : & qui jaciunt sagenas [...]
qui retia ; lugebunt. Et co[...]
capies operantes linum fissu[...]
operantes byssum : & erunt [...]
vantes ea in dolore : Et omnes [...]
faciunt zythum, contristabuntur [...]
nimis laborabunt. Et stulti [...]
principes Taneos, sapientes [...]
filiarii regis : consilium eorum [...]
infatuabitur. Quomodo dicetis
regi, Filii sapientum nos, fi[...]
gum, qui à principio? Ubi [...]
nunc sapientes tui? & nu[...]
ent tibi, & dicant, Quid [...]
ravit Dominus Sabaoth super
Ægyptum?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ישתבקון כחדא לעופא דטוריא ולבעירא דארעא בקיטא יהי שרי עלוהי כל עופא
7 דשמיא וכל בעירא דארעא עלוהי יעבדון סתוא : בעדנא ההיא ייתניה בתוקרבתא
לקדם יי צבאות לעמא אניסא ובזיזא ולות עמא דיתקף מבכן ולהלא עמא
אניסא ובזיזא דבזו עממיא ארעיה לאתרא דאתקרי שמא דיי צבאות דשכנתיה
בטורא דציון :

יט

1 מטל כס דלוט לאשקאה ית מצראי הא יי מתגלי בענן יקריה לאתפרעא ממצרים
2 ויתברו טעות מצראי מן קדמוהי ולבא דמצראי יתמסי במעיהון : ואגרי מצראי במצראי
3 ויגיחון קרב גבר באחוהי וגבר בחבריה קרי בקרי ומלכו במלכו : ותתמסי רוחא
דמצראי במעיהון וחכימהון אסלעם ויתבעון מן טעון ומן חרשין ומן בדין ומן זכורו :
4 ואמסר ית מצראי ביד רבון קשי ומלך תקיף ישלוט בהון אמר רבון עלמא יי צבאות :
5 ויצדון מיא מימא ונהרהון יחרוב וייבש : ויצדון נהרותהון וייבשון ויחרבון נהריהון
6 עמיקיא קני ונומא לא יסקון : וייבש רוביה דנהרא ויהי בכיפיה וכל בית מזרע נהריהון
7 ייבש ויחרב ולא יצמח : ויצדון צידי נוניא ויתאבלון כל דהוו רמן בנהרא חכתא ופרסי
8 מצדן על אפי מיא יצדון : ויבהתון פלחי כתנא דסריקין ומחן מניה מצדן : ויהי אתר
9 בית שתי מחא כבישין אתר דהוו עבדין סכרא וכנשין מיא גבר לנפשיה : ברם אטפשו
10 רברבי טאנס חכימיא דמלכוהי לפרעה מלך דטעו איכדין תימרון לפרעה בני חכימין
11 אנחנא ואת בר מלכין דמלקדמין : אן אנון חכימך יחוון כען לך וידעון מה מלך יי
12 צבאות על מצרים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Relinquentur simul avibus montium, & bestiis terræ : & in vere erit ha-
bitans super eos omnis avis cœli, & omnes bestiæ terræ super eos hyema-
bunt. In tempore illo adducetur munus in conspectu Domini exercituum
à populo vim facienti & direpto, & à populo qui fortis erit ex tunc & de-
inceps; populo vim patienti, & direpto, cujus terram diripuerunt populi;
ad *locum* in *quo* invocatum est nomen Domini exercituum, cujus majestas
habitat in monte Sion.

CAP. XIX.

ONus calicis maledictionis ad propinandum Ægyptiis. Ecce Dominus
revelabitur in nube gloriæ suæ, ut vindictam sumat de Ægyptiis : & con-
terentur idola Ægyptiorum à facie ejus, & cor Ægyptiorum tabescet in vi-
sceribus eorum. Et concurrere faciam Ægyptios contra Ægyptios, & pu-
gnabit vir contra fratrem suum, & vir contra socium suum : civitas con-
tra civitatem, & regnum contra regnum. Et tabescet spiritus Ægyptiorum
in visceribus eorum, & sapientes eorum obstupefaciam : & requirent ab
idolis & à maleficis, & à divinis, & ab ariolis. Et tradam Ægyptios in
manu Domini duri, & rex fortis dominabitur eorum; dicit dominator sæ-
culi, Dñs exercituum. Et desertæ erunt aquæ maris, & flumen eorum [...]
scet & siccabitur. Et desolabuntur flumina eorum; siccabuntur & are[...]
flumina eorum profunda; calamus et juncus non crescent. Et exsiccabitur
major pars fluminis; & quod fuerit in ripa ejus, et omnis locus sementis
fluminis eorum siccabitur, et arescet, et non germinabit. Et desolabuntur pi-
scatores piscium; et lugebunt omnes qui mittebant in flumen hamum, et ex-
pandentes *retia* super faciem aquarum, desolabuntur. Et confundentur qui
operabantur linum carminatum, et texentes ex eo retia. Et erit locus tex[...]
tum texturam conculcatus, et locus ubi faciebant lacunas, et congrega-
bant aquas unusquisq; animæ suæ. Veruntamen insipientes facti sunt prin-
cipes Taneos, sapientes qui dederunt Pharaoni consilium deceptionis : quo-
modo dicitis Pharaoni : Filii sapientum sumus, et tu filius regum ab in-
tio? Ubi sunt sapientes tui ut annuncient nunc tibi, et sciant quod consili-
um inivit Dominus exercituum contra Ægyptum?

Cap. XIX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܢܫܬܒܩܘܢ ܐܟܚܕܐ ܠܦܪܚܬܐ ܕܛܘܪܐ ܘܠܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܬܟܢܫ ܥܠܘܗܝ ܦܪܚܬܐ. ܘܟܠܗ̇
ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܥܠܘܗܝ ܬܪܓܙ. * ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܢܬܝܬܐ ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ.
ܥܡܐ ܡܬܚܒܠܐ ܘܡܬܡܪܛܐ. ܥܡܐ ܕܚܝܠܐ ܪܚܝܩ ܡܢܗ ܘܠܗܠ. ܥܡܐ ܕܡܬܦܫܩ ܘܡܬܕܝܫ.
ܕܒܙܘ ܢܗܪܘܬܐ ܐܪܥܗ. ܠܐܬܪܐ ܕܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ.

* ܡܫܩܠܐ ܕܡܨܪܝܢ *   * ܬܫܥ *   * [illegible] *

* ܗܐ ܡܪܝܐ ܪܟܝܒ ܥܠ ܥܢܢܐ ܩܠܝܠܬܐ. ܘܥܐܠ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܢܙܘܥܘܢ ܦܬܟܪܝ̈ܗܘܢ ܕܡܨܪܝܢ
ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܠܒܗ ܕܡܨܪܝܢ ܢܬܡܣܐ ܒܓܘܗ. * ܘܐܓܪܐ ܡܨܪܝܐ ܒܡܨܪܝܐ. ܘܢܬܟܬܫܘܢ
ܓܒܪܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ. ܘܓܒܪܐ ܥܡ ܚܒܪܗ. ܘܡܕܝܢܬܐ ܥܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܡ
ܡܠܟܘܬܐ. * ܘܐܬܦܫܩ ܪܘܚܗ ܕܡܨܪܝܢ ܒܓܘܗ. ܘܬܪܥܝܬܗ ܐܛܒܥ. ܘܢܫܐܠܘܢ ܦܬܟܪܐ
ܘܚܪܫܐ ܘܡܢ ܐܣܘܬܐ. ܘܡܢ ܐܘܕܥܐ ܘܡܢ ܩܨܘܡܐ. * ܘܐܫܠܡ ܠܡܨܪܝ̈ܐ ܒܐܝܕܝ ܡܪܘܬܐ
ܩܫܝܐ. ܘܡܠܟܐ ܥܫܝܢܐ ܢܫܠܛ ܒܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܢܚܣܪܘܢ ܡܝܐ ܡܢ ܝܡܐ.
ܢܗܪܐ. ܘܢܚܪܒ ܘܢܝܒܫ. * ܘܢܚܣܪܘܢ ܢܗܪܘܬܐ ܘܢܬܚܪܒܘܢ.
ܟܘܡܪܐ. ܩܢܝܐ ܘܓܡܐ ܘܣܘܦܐ ܢܝܒܫܘܢ. * ܘܥܘܪܒܐ ܕܥܠ ܢܗܪܐ ܘܥܠ ܦܘܡܗ ܕܢܗܪܐ.
ܘܟܠ ܕܡܙܕܪܥ ܥܠ ܓܢܒܗ ܕܢܗܪܐ ܢܝܒܫ. ܘܢܬܬܟܬܫ ܘܠܐ ܢܫܬܟܚ. * ܘܢܐܒܠܘܢ
ܨܝܕܐ. ܘܢܬܐܒܠܘܢ ܟܠܗܘܢ ܕܪܡܝܢ ܚܟܬܐ ܒܢܗܪܐ. ܘܦܪܣܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܥܠ ܐܦܝ ܡܝܐ.
* ܘܢܒܗܬܘܢ ܥܒܕܝ ܟܬܢܐ ܕܣܪܩܝܢ ܘܙܩܪܝܢ ܠܚܕܘܬܐ. * ܘܢܬܡܟܟܘܢ ܟܠ ܕܥܒܕܝܢ
ܫܟܪܐ ܠܡܫܬܝܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܣܟܠܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܨܥܢ. ܚܟܝܡܐ ܕܡܠܟܝܢ ܠܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ
ܣܟܠܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܦܪܥܘܢ ܕܚܟܝܡܐ ܚܢܢ. ܘܒܢܝ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܐ. * ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ
ܚܟܝܡܝܟ ܢܚܘܘܢܟ. ܘܢܕܥܘܢ ܡܢܐ ܐܬܪܥܝ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ.

Et relinquentur ambo volucri montium & 6
bestiis terræ: & congregabitur adversùs eum
volucre, & omnes bestiæ terræ indignabuntur in eum. Eodem illo die afferet munera 7
Domino fortissimo populus intortus & evulsus, populus à quo fortitudo procul distat, populus fœdus & conculcatus, cujus terram diripuerunt flumina; ad locum nominis Domini fortissimi, ad montem Sionis.

CAP. XIX.

Onus Ægypti.

ECce Dominus conscensurus est nubes ve- 1
loces, & ingressurus Ægyptum: tunc contremiscent idola Ægypti à conspectu ejus, & cor Ægyptii contabescet in præcordiis ejus.
Concitabo Ægyptium adversùs Ægyptium, 2
pugnabitque alter in alterum, & quilibet in socium suum, urbs adversùs urbem, & re-
gnum adversùs regnum. Exscindetur spi- 3
ritus Ægyptii in præcordiis ejus, & consilium ejus immergam, consulentque idola & ma-
gos, hariolos ac divinos. Tradam Ægyptios 4
in manum dominorum crudelium, & rex immanis dominabitur in eos, ait Dominus for-
tissimus. Deficient aquæ è mari, & flumen 5
destruetur & arescet. Deficient flumina & 6
exhaurientur, & destruentur amnes ingentes,
arundo, scirpus, ac juncus arescent. Demum 7
alga quæ super flumen est & ad ostium fluminis, & quicquid satum erit ad ripam fluminis, exsiccabitur, tundetúrque ita ut minimè in-
veniatur. Et flebunt piscatores, & in luctu 8
versabuntur qui hamos injiciunt in flumen; quique retia pandunt super aquas, ægritudi-
ne laborabunt. Pudefient opifices lini, qui 9
pectunt & texunt ad lætitiam: Et humilia- 10
buntur omnes qui siceram conficiunt ad po-
tum humanum. Desipuerunt magnates Saan, 11
sapientes illi qui regi Pharaoni consilia dabant insana: quomodo dicetis Pharaoni, Sa-
pientes sumus, & filii regum priscorum? Ubi- 12
nam sunt sapientes tui? declarent jam tibi, & sciant quid statuerit Dominus potentissimus de Ægypto.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويتركها لطيور السماء ووحوش الارض * فيجتمع عليهم طيور السماء * وكل وحوش الارض
عليه * في ذلك الزمان يقدم قرابين لرب الجنود من شعب محزون ومضيق * من شعب عظيم
منذ الان والى الابد * الامة الغير مرجوة والمداسة * التي هي في ناحية نهر كورتها في الموضع
حيث اسم رب الجنود دعي * جبل صهيون *

* الفصل التاسع عشر *   * الوحي التاسع *   * النبوة على مصر *

* ها الرب جالس على سحابة خفيفة ينزل الى مصر * ويتزلزل صنعة الايدي التي لمصر من
وجهه * وقلوبهم تذوب فيهم * ويثب مصريون على مصريين * ويحارب الانسان اخاه والانسان
قريبه * ويقوم مدينة على مدينة وناموس على ناموس * ويضطرب روح المصريين فيهم
وابطل مشورتهم * ويسالون الهتهم واصنامهم ومنجمهم من الارض * وعرافهم ومعازفهم * وادفع
مصر الى ايدي اناس سادة صعاب * وملوك صعاب يسودون عليهم * هكذا يقول رب الجنود
* ويشرب المصريون الماء الذي عند البحر * واما النهر فيفنى وييبس * ويفنى الانهار وخلجان
النهر * ويجف كل مجمع ماء * وكل غاب القصب * والبردي والعشب الاخضر * وكلما حول النهر
وكل مزدرع من جهة النهر يجف بالريح الفاسد * ويتنهد الصيادون * ويتنهد جميع الذين
يلقون شبكة في النهر * والذين يلقون صنانير والصيادون يحزنون * واخذ الخزي الذين
يعملون الكتان الممشوط * والذين يعملون الارجوان * ويصير الذين يعملونهم في وجع
* وجميع الذين يعملون القفاع يحزنون ويتعبون نفوسهم * ويصير رؤساء صان جهال
مشيروا الملك الحكماء * ويفسد مشورتهم * كيف تقولون للملك نحن بنو الفهماء * بنو
الملوك الذين منذ البدو * اين هم الان حكماؤك * فيخبروك ويقولون ما رآه رب
الجنود على مصر *

Et relinquet eos volucribus cæli & be- 5
stiis terræ; & congregabuntur super eos volucres cæli, omnesque bestiæ terræ
venient super eos. Tunc temporis offe- 7
rentur oblationes Domino exercituũ à populo ærumnoso & afflicto, à populo magno, ex nunc & in perpetuum gente insperatâ & conculcatâ, existente ad la[tera] fluminis regionis suæ; in loco ubi nomen Domini exercituum invocatum est, nempe monte Sionis.

CAP. XIX.

Revelatio nona.

PRophetia de Aegypto. Ecce Dominus 1
insidens nubi levi, descendet in Ægyptum, & commovebitur opus manuum Aegypti à conspectu ejus, & corda eo-
rum colliquescent in ipsis. Et irruent Ae- 2
gyptii in Aegyptios, & oppugnabit quisque fratrem suum, & quisque proximum suum, insurgetque urbs contra ur-
bem, & lex contra legem. Et turbabitur 3
spiritus Aegyptiorum intra ipsos, & irritum faciam consilium eorum, consulentque deos suos, & idola sua, & astrologum suum è terra, divinum, &
ariolum suum. Tradamque Aegyptum in 4
manus quorundam dominorum rigidorum, & reges crudeles dominabuntur in eos: sic dicit Dominus exercituum.
Et bibent Aegyptii aquam quæ est prope 5
mare, siquidem flumen deficiet et arescet,
Deficientque flumina & rami fluminis, 6
arescet omnis aquæ congeries, omne arundinetum, carecta, & herba virens;
Quicquid denique circa flumen est, & 7
quicquid satum est ad oras fluminis, arescet vento pernicioso. Et suspirabunt pi- 8
scatores, & gement omnes qui rete projiciunt in flumen, & qui hamum projiciunt, piscatores inquam mœrebunt. Et 9
pudor occupabit eos qui faciunt linum pexum, & qui faciunt purpuram, horum inquam opifices in dolore versabuntur.
Et omnes qui sportas faciunt, contrista- 10
buntur, seseque labore conficient: Prin- 11
cipes Saan prudentes regis consiliarii, evadent stulti, & insanum fiet consilium eorum. Quomodo dictitatis regi, Nos sumus filii prudentum, filii regum qui
fuerunt ab initio? ubi nunc sunt sapien- 12
tes tui? indicent jam tibi, dicantque quid decreverit Dominus exercituum de Aegypto.

ישעיה : ב

fecerūt errare&,Noph principes sunt decepti,Soan principes sunt infatuati
13 נואלו שרי צען נשאו שרי נף והתעו את־
ejus interiori in miscuit DOMINUS .ejus tribuum angulo Ægyptum
14 מצרים פנת שבטיה : יהוה מסך בקרבה
suo opere omni in Ægyptum fecerunt errare &,perversitatum spiritū
רוח עועים והתעו את־מצרים בכל־מעשהו
,opus Ægypto erit non Et .suo vomitu in ebrium errare secundum
15 כהתעות שכור בקיאו : ולא־יהיה למצרים מעשה
erit illa die In .juncus & ramus ,cauda& caput fecerit quod
16 אשר יעשה ראש וזנב כפה ואגמון : ביום ההוא יהיה
manus agitationis facie à pavebit & contremiscet & : mulieres sicut Ægyptus
מצרים כנשים וחרד ופחד מפני תנופת יד־
erit Et .eam super agitans ipse quam exercituum DOMINI
17 יהוה צבאות אשר־הוא מניף עליו : והיתה
fuerit recordatus qui omnis : tremorem in Ægypto Jehudah humus
אדמת יהודה למצרים לחגא כל אשר יזכיר
quod exercituum DOMINI consilii facie à ,pavebit se in ,illius
אתה אליו יפחד מפני עצת יהוה צבאות אשר־
quinque erunt illa die In .eum super consulens ipse
18 הוא יועץ עליו : ביום ההוא יהיו חמש
jurantes & ,Chenaan labio loquentes , Ægypti terra in civitates
ערים בארץ מצרים מדברות שפת כנען ונשבעות
.uni dicetur Heres civitas : exercituum DOMINUM per
ליהוה צבאות עיר ההרס יאמר לאחת :
: Ægypti terræ medio in DOMINO altare erit illa die In
19 ביום ההוא יהיה מזבח ליהוה בתוך ארץ מצרים
, signum in erit Et .DOMINO ejus terminum juxta statua &
20 ומצבה אצל־גבולה ליהוה : והיה לאות
clamabunt nam : Ægypti terra in exercituum DOMINO testem in &
ולעד ליהוה צבאות בארץ מצרים כי־יצעקו
, servatorem eis mittet & , opprimentium faciebus à Dominum ad
אל־יהוה מפני לחצים וישלח להם מושיע
, Ægypto Dominus cognoscetur Et .eos liberabit & ,magnatem &
21 ורב והצילם : ונודע יהוה למצרים
,sacrificiū facient & ,illa die in Dominum Ægyptii cognoscent &
וידעו מצרים את־יהוה ביום ההוא ועבדו זבח
percutiet Et .reddent & ,Domino votum vovebunt & , munus &
22 ומנחה ונדרו־נדר ליהוה ושלמו : ונגף
ad revertentur & : sanando & , percutiendo Ægyptum Dominus
יהוה את־מצרים נגף ורפוא ושבו עד־
erit illa die In .eos sanabit & ,eis erit exorabilis &,Dominum
23 יהוה ונעתר להם ורפאם : ביום ההוא תהיה
, Ægyptum in Assur intrabit & , Assur ad Ægypto ab strata via
מסלה ממצרים אשורה ובא־אשור במצרים
die In .Assur ipsi Ægyptii servient & , Assur in Ægyptus &
24 ומצרים באשור ועבדו מצרים את־אשור : ביום
benedictio ,Assur & , Ægypto tertius Israel erit illa
ההוא יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה
: dicendo ,exercituum Dominus ei benedixit Cui .terræ interiori in
25 בקרב הארץ : אשר ברכו יהוה צבאות לאמר
, Assur mearū manuum opus & , Ægypti meus populus Benedictus
ברוך עמי מצרים ומעשה ידי אשור
.Israel mea hæreditas &
ונחלתי ישראל :

CAP. XX. כ

rex Sarghon eum mittendo in , Asdod in Tarthan ingredi anno In
1 בשנת בא תרתן אשדודה בשלח אתו סרגון מלך
.eam cepit & , Asdod cum pugnâsset & , Assur
אשור וילחם באשדוד וילכדה :

Versio VULG. LAT.

13 Stulti facti sunt principes Taneos, emarcuerunt principes Mempheos, deceperunt Ægyptum, angulum populorum ejus.
14 Dominus miscuit in medio ejus spiritū vertiginis: & errare fecerunt Ægyptū in omni opere suo,sicut errat ebrius & vomens.
15 Et non erit Ægypto opus, quod faciat caput & caudam, incurvantem & refrænantem.
16 In die illa erit Ægyptus quasi mulieres, & stupebunt, & timebunt à facie commotionis manûs Dñi exercituū, quam ipse movebit sup eā.
17 Et erit terra Juda Ægypto in pavorem:omnis qui illi* fuerit recordat*, pavebit à facie consilii Domini exercituū, ꝗ ipse cogitavit super eam.
18 In die illa erunt quinque civitates in terra Ægypti,loquentes linguā Chanaan, & jurantes p Dñm exercituū:Civitas Solis vocabitur una.
19 In die illa erit altare Dñi in medio terræ Ægypti, & titulus Dñi juxta terminū ejus
20 Erit in signū, & in testimoniū Dño exercituū in terra Ægypti, Clamabunt enim ad Dominū à facie tribulantis,& mittet eis salvatorem & propugnatorem, qui liberet eos.
21 Et cognoscetur Dominus ab Ægypto, & cognoscent Ægyptii Dominum in die illa,& colent eū in hostiis & in muneribus: & vota vovebunt Domino, & solvent.
22 Et percutiet Dominus Ægyptum plagā, & sanabit eā, & revertentur ad Dominum, & placabitur eis, & sanabit eos.
23 In die illa erit via de Ægypto in Assyrios, & intrabit Assyrius Ægyptum, & Ægyptius in Assyrios, & servient Ægyptii Assur.
24 In die illa erit Israel tertius Ægyptio & Assyrio:benedictio in medio terræ,
25 Cui benedixit Dominus exercituū,dicens; Benedictus populus meus Ægypti, & opus manuum mearū Assyrio: hæreditas autem mea Israel.

CAP. XX.

1 IN anno, quo ingressus est Tharthan in Azotum, cùm misisset eum Sargon rex Assyriorum, & pugnâsset contra Azotum, & cepisset eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Ἐξέλιπον οἱ ἄρχοντες Τάνεως, καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες Μέμφεως, καὶ πλανήσουσιν
14 Αἴγυπτον κατὰ φυλάς. Κύριος γὰρ ἐκέρασεν αὐτοῖς πνεῦμα πλανήσεως, καὶ ἐπλάνησαν Αἴγυπτον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν, ὡς
15 πλανᾶται ὁ μεθύων, καὶ ὁ ἐμῶν ἅμα. Καὶ οὐκ ἔσται τοῖς Αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποιήσει κε-
16 φαλὴν καὶ (ͅ)οὐρὰν, καὶ ἀρχὴν καὶ τέλος. Τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται οἱ Αἰγύπτιοι, ὡς γυναῖκες, ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου Σαβαὼθ, ἣν αὐτὸς ἐπι-
17 βαλεῖ αὐτοῖς. Καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν Ἰουδαίων τοῖς Αἰγυπτίοις εἰς φόβητρον· πᾶς (ζ) ὃς ἐὰν ὀνομάσῃ αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν (η) βουλὴν ἣν βεβούλευται κύ-
18 ριος Σαβαὼθ ἐπ᾽ αὐτήν. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται πέντε πόλεις (θ) ἐν τῷ Αἰγύπτῳ λαλοῦσαι τῇ γλώσσῃ τῇ (ι) Χαναανίτιδι, καὶ (κ) ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου Σαβαώθ·
19 πόλις ἀσεδὲκ κληθήσεται ἡ μία πόλις. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται (λ) θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ Αἰγυπτίων, καὶ στήλη πρὸς τὸ ὅρι-
20 ον αὐτῆς τῷ κυρίῳ. Καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ Αἰγύπτου· ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς, καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς (μ) ἄνθρωπον ὃς σώσει αὐτοὺς, κρίνων σώσει αὐτούς.
21 Καὶ γνωστὸς ἔσται κύριος τοῖς Αἰγυπτίοις· καὶ γνώσονται οἱ Αἰγύπτιοι τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ποιήσουσι θυσίας, καὶ εὔξον-
22 ται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσι. Καὶ πατάξει κύριος τοὺς Αἰγυπτίους (ν) πληγῇ, καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει, καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον, καὶ (ξ) εἰσακούσεται αὐτῶν, καὶ ἰάσεται
23 (ο) αὐτοὺς ἰάσει. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται (π) ἡ ὁδὸς ἀπὸ Αἰγύπτου πρὸς Ἀσσυρίους, καὶ εἰσελεύσονται Ἀσσύριοι εἰς Αἴγυπτον, καὶ Αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς Ἀσσυρίους, καὶ δου-
24 λεύσουσιν (ρ) Αἰγύπτιοι τοῖς Ἀσσυρίοις. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται Ἰσραὴλ τρίτος (ͅ) ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ ἐν τοῖς Ἀσσυρίοις εὐλογημένος
25 ἐν τῇ γῇ, (σ) Ἣν εὐλόγησε κύριος Σαβαὼθ, λέγων, Εὐλογημένος ὁ λαός μου ὁ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὁ ἐν Ἀσσυρίοις, καὶ ἡ κληρονομία μου Ἰσραήλ.

MS.A.(ͅ)οὐρὰν,ἀρχὴν(ζ)ὃς ἂν(η)βουλὴν κυρίου σαβαὼθ ἣν βεβούλευται ἐπ᾽ αὐτήν.(θ) ἐν Αἰγύπτῳ (ι) Χαναανίτιδι, (κ) ὀμνύουσαι τῷ ὀνόματι ... πόλεις (λ) τὸ θυσιαστήριον (μ) κύριος ἄνθρωπον (ν) πληγῇ μεγάλῃ ... ἐπακούσεται (ο) αὐτούς. Τῇ ἡμέρᾳ (π) ὁδὸς Αἰγύπτου (ρ) οἱ Αἰγύπτιοι (ͅ) ἐν τοῖς Ἀσσυρίοις, καὶ ἐν τοῖς Αἰγυπτίοις (σ) Ἣ

Defecerunt principes Taneos, & exaltati sunt principes Mempheos: & decipient Ægyptum per tribus. Dominus enim miscuit eis spiritum seductionis: & seduxerunt Ægyptum in omnibus operibus suis, sicut errat ebrius & vomens simul. Et non erit Ægyptiis opus, quod faciat caput, & caudam, & principium & finem. Die autem illa erunt Ægyptii, quasi mulieres, in timore & tremore à facie manus Domini Sabaoth, quam ipse immittet eis. Et erit regio Judæorum Ægyptiis in (ζ) terrorem. Quicunque nominaverit eam ipsis, pavebunt propter consilium, quod deliberavit Dominus super eam. Die illâ erunt quinque civitates in Ægypto loquentes linguâ Chananitide, & jurantes nomine Domini Sabaoth. Civitas (λ) Asedec vocabitur una civitas. Die illâ erit altare Domino in regione Ægyptiorum: & titulus ad terminum ejus Domino. Et erit in signum in seculum Domino in regione Ægypti. Quia clamabunt ad Dominum propter tribulantes eos: & mittet eis hominem, qui salvabit eos: judicans salvabit eos. Et notus erit Dominus Ægyptiis: & cognoscent Ægyptii Dominum in die illa, & facient sacrificia, & vovebunt vota Domino, & reddent. Et percutiet Dominus Ægyptios plagâ, & sanabit eos sanatione, & convertentur ad Dominum, & exaudiet eos, & sanabit eos sanatione. Die illâ erit via ab Ægypto ad Assyrios: & ingredientur Assyrii in Ægyptum, & ibunt Ægyptii ad Assyrios, & servient Ægyptii Assyriis. Die illâ erit Israel tertius in Ægyptiis, & in Assyriis benedictus in terra, Quam benedixit Dominus Sabaoth, dicens; Benedictus populus meus, qui in Ægypto, & qui in Assyriis, & hæreditas mea Israel.

ΚΕΦ. κ'.

CAP. XX.

1 ΤΟῦ ἔτους (α) ὅτε εἰσῆλθε Ταναθὰν εἰς Ἄζωτον, ἡνίκα ἀπεστάλη ὑπὸ Ἀρνὰ βασιλέως Ἀσσυρίων, καὶ ἐπολέμησε τὴν Ἄζωτον, καὶ (β) ἔλαβεν αὐτήν,

MS. A. (α) οὗ εἰσῆλθεν Νάθαν (β) κατελάβετο

ANno, quo ingressus est Tanathan in Azotum, cum missus est ab Arna rege Assyriorum, & oppugnavit Azotum, & cepit eam;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 14 אטפשו רברבי טאנס טעו אנש מפס אטעיו ית מצראי רבני פלכהא : יי רמא ביניהון
15 רוח דטעי ואטעיאו ית מצרים בכל עובדיהון כמא דטעי רויא ומדשדש בתיוביה : ולא
16 יהי למצרים מלכא דמלך ריש והגמון שלטון ואטרון : בעדנא ההיא יהון מצראי חלשין
17 כנשין ויזועון ויתברון מן קדם ארמות גבורתא דיי צבאות דהוא מרים עליהון : ותהי
ארעא דבית יהודה למצרים לדחלא כל דידכר יתה ליה יזוע מן קדם מלכא דיי צבאות
18 דהוא מליך עליהון : בעדנא ההיא יהון חמש קרוין בארעא דמצרים ממללן ממלל
כנענאה וקימין בשמא דיי צבאות קרתא בית שמש דעתידא למחרב יתאמר היא חדא
19 מנהון : בעדנא ההיא יהי מדבחא מתקן קדם יי בגו ארעא דמצרים וקמתא בסטר תחומה
20 קדם יי : ויהי לאת ולסהיד קדם יי צבאות בארעא דמצרים ארי יצלון קדם יי מן קדם
21 דחקיהון וישלח להון פריק ודין וישזבנון : ותתגלי גבורתא דיי לאוטבא למצראי וידעון
מצראי למדחל מן קדם יי בעדנא ההיא ויפלחון בנכסת קודשין ובקורבנין וינדרון נדרין
22 קדם יי וישלמון : וימחי יי ית מצרים מחא ויסי ויתובון לפולחנא דיי ויקבל צלותהון
23 ויסי יתהון : בעדנא ההיא תהי אורח כבישא ממצרים לאתור ויגיחון אתוראי למצראי
24 ומצראי באתוראי ויפלחון מצראי ית אתוראי : בעדנא ההיא יהי ישראל תליתאה
25 למצראי ולאתוראי ברכא בגו דארעא : דבריכיה יי צבאות למימר בריך עמי דאפקית
ממצרים בדיל דחבו קדמי אגליתי יתהון לאתור וכדו דתבו מתקרן עמי ואחסנתי
ישראל :

כ

1 בשתא דאתא תרתן לאשדוד כד שלח יתיה סרגון מלכא דאתור ואגיח קרבא
באשדוד וכבשה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Insipientes facti sunt principes Taneos, erraverunt viri Mempheos, deceperunt Ægyptios principes provinciarum ejus. Dominus immisit in eos spiritum erroris, & errare fecerunt Ægyptios in omnibus operibus suis; sicut errat ebrius, & provolvitur in vomitu suo. Et non erit Ægyptiis rex qui regnet,nec princeps nec satrapa,nec præfectus,nec dominus. In tempore illo erunt Ægyptii infirmi sicut mulieres, & contremiscent & conterentur à facie elevationis potentiæ Domini exercituum, quam ipse levabit super eos. Et erit terra domus Judæ Ægypto in pavorem: omnis qui recordatus fuerit illius, contremiscet à facie consilii Domini exercituum,quod ipse consuluit contra eos. In tempore illo erunt quinque civitates in terra Ægypti, loquentes loquela Chanaan, & jurantes in nomine Domini exercituum. Civitas domus Solis,quæ destruenda est, dicetur una ex eis. In tempore illo erit altare præparatum coram Domino in medio terræ Ægypti, & titulus in latere termini ejus coram Domino. Et erit in signum,& in testem coram Domino exercituum in terra Ægypti: quando oraverint coram Domino à facie eorum qui tribulant eos,& mittet eis salvatorem & judicem, & liberabit eos. Et revelabitur potentia Domini ut benefaciat Ægyptiis, & scient Ægyptii timere à facie Domini in tempore illo,& colent in hostiis sanctificatis, & in oblationibus, & vovebunt vota coram Domino, & solvent. Et percutiet Dominus Ægyptios percussione, & sanabit eos, & convertentur ad cultum Domini, & suscipiet orationem eorum, & sanabit eos. In tempore illo erit via trita de Ægypto in Assyriam: & pugnabunt Assyrii contra Ægyptios, & Ægyptii contra Assyrios,& servient Ægyptii Assyriis. In tempore illo, erit Israel tertius Ægyptiis & Assyriis; benedictio in medio terræ. Cui benedixit Dominus exercituum,dicens: Benedictus populus meus quem eduxi de Ægypto: quando peccaverunt coram me, transmigrare eos feci in Assyriam; & quando reversi sunt,vocati sunt populus meus, & hæreditas mea Israel.

CAP. XX.

IN anno quo ingressus est Thartan in Azotum, quando misit eum Sargon rex Assyriæ: & pugnavit contra Azotum, & subjecit eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܫܛܘ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܨܥܢ. ܘܐܬܪܝܡܘ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܡܘܦ. ܘܐܛܥܝܘܗ̇ ܠܡܨܪܝܢ ܒܩܘܪ̈ܢܝܗ̇ ܕܫܒ̈ܛܝܗ̇.
14 * ܡܪܝܐ ܡܙܓ ܒܓܘܗ̇ ܪܘܚܐ ܕܛܘܥܝܝܐ. ܘܐܛܥܝܘܗ̇ ܠܡܨܪܝܢ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒ̈ܕܝܗ̇. ܐܝܟ
15 ܕܛܥܐ ܪܘܝܐ ܒܬܘܒܐ ܕܝܠܗ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܡܨܪܝܢ ܓܒܪܐ ܕܢܥܒܕ ܪܫܐ ܘܕܘܢܒܐ: ܘܕܘܢܒܐ
16 ܘܪܫܐ. * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܘܢ ܡܨܪ̈ܝܐ ܐܝܟ ܢܫ̈ܐ. ܘܢܕܚܠܘܢ ܘܢܙܘܥܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܪܡܘܬ ܐܝܕܗ
ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܪܝܡ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܬܗܘܐ ܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܡܨܪܝܢ ܠܚܘܦܪܐ. ܘܟܠ
17 ܕܢܥܗܕܝܘܗ̇ ܠܘܬܗ ܢܬܪܗܒ. ܡܢ ܩܕܡ ܡܠܟܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܐܬܪܥܝ ܥܠܘܗܝ.
18 * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܝܢ ܚܡܫ ܡܕ̈ܝܢܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܡܡܠܠܢ ܒܠܫܢܐ ܟܢܥܢܝܐ. ܘܝܡܝܢ
ܒܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܬܬܩܪܐ ܗܪܣ. * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܡܕܒܚܐ
19 ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܓܘܗ̇ ܕܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܩܝܡܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܠܘܬ ܬܚܘܡܗ̇. * ܘܬܗܘܐ
20 ܠܐܬܐ. ܘܠܣܗܕܘܬܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܡܛܠ ܕܢܩܥܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܡܢ
ܩܕܡ ܐܠܘܨܐ. ܘܢܫܕܪ ܠܗܘܢ ܦܪܘܩܐ. ܘܕܝܢܐ. ܘܢܦܨܐ ܐܢܘܢ. * ܘܢܬܝܕܥ ܡܪܝܐ ܠܡܨܪܝܢ
21 ܘܢܕܥܘܢܝܗܝ ܡܨܪ̈ܝܐ ܠܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܢܩܪܒܘܢ ܕܒܚ̈ܐ. ܘܣܡܝܕܐ. ܘܢܕܪܘܢ ܢܕܪ̈ܐ ܠܡܪܝܐ
22 ܘܢܫܠܡܘܢ. * ܘܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܡܨܪ̈ܝܐ ܡܚܘܬܐ. ܘܢܬܘܒܘܢ ܠܘܬܗ. ܘܢܥܢܐ ܐܢܘܢ.
23 ܘܢܐܣܐ ܐܢܘܢ. * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܬܗܘܐ ܫܒܝܠܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܠܐܬܘܪ. ܘܡܢ
ܐܬܘܪ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܢܥܘܠ ܐܬܘܪܝܐ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܡܨܪܝܐ ܠܐܬܘܪ. ܘܢܦܠܚܘܢ ܡܨܪ̈ܝܐ ܠܐܬܘܪ̈ܝܐ.
24 * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܚܕ ܡܢ ܬܠܬܐ. ܠܡܨܪ̈ܝܐ ܘܠܐܬܘܪ̈ܝܐ ܒܘܪܟܬܐ ܒܓܘ
25 ܐܪܥܐ. * ܕܒܪܟܗ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܘܐܡܪ. ܒܪܝܟ ܥܡܝ ܕܒܡܨܪܝܢ. ܘܥܒܕ ܐܝ̈ܕܝ ܕܒܐܬܘܪ.
ܘܝܪܬܘܬܝ ܐܝܣܪܝܠ. *ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *
1 * ܒܫܢܬܐ ܕܐܬܐ ܬܪܬܢ ܠܐܫܕܘܕ. ܟܕ ܫܕܪܗ ܣܪܓܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ: ܘܐܬܟܬܫ ܥܡ
ܐܫܕܘܕ ܘܟܒܫܗ̇.

Insanierunt magnates Saan, extulerunt se ma- 13
gnates Mophis, & errare fecerunt Ægyptum
per angulos tribuum ejus. Dominus miscuit 14
in medio ejus spiritum errantem, & errare
fecit Ægyptium in cunctis operibus suis, sicut
oberrat ebrius in vomitu suo: Nec erit 15
Ægyptio vir qui faciat caput vel caudam,
caudam vel caput. In illo erit Ægyptius 16
similis mulieribus, timebit siquidem ac tre-
pidabit ob elationem manûs Domini poten-
tissimi, quam elaturus est adversùs eum.
Eritque terra Judæ Ægyptio formidini, ita 17
ut quoties aliquis mentionem ejus fecerit
apud ipsum, exhorrescat; propter consilium
Domini potentissimi, quod de se statuit. In 18
illo die erunt urbes quinque in terra Ægy-
pti loquentes linguam Chananæam, & ju-
rantes per Dominum potentem: & harum
una vocabitur Heres. In die illo erit ara 19
Domino potenti in medio terræ Ægypti, &
statua Domino secus limites ejus: Eritque 20
in signum & testimonium Domino potenti
in terra Ægypti. Clamabunt enim ad Domi-
num causâ opprimentis, mittétque eis ser-
vatorem & judicem, & eripiet eos. Et in- 21
notescet Dominus Ægyptio, & cognoscent
Ægyptii Dominum in die illo, offeréntque
victimas et similaginem, vovebunt vota Do-
mino, et exolvent. Itaque Dominus Ægy- 22
ptios plagâ percutiet, tum sanabit eos:
convertentur ad Dominum, et exaudiet eos,
et sanabit eos. In die illo erit semita ex 23
Ægypto in Assyriam, et ex Assyria in Æ-
gyptum; et ingredietur Assyrius Ægyptum,
& Ægyptius Assyriam, & colent Ægyptii
Assyrios. In illo die Israel unus è tribus, 24
erit benedictioni tam Ægyptiis quàm Assy-
riis in medio terræ: Quoniam ipsi bene- 25
dixit Dominus omnipotens, & ait; Benedi-
ctus populus meus qui est in Ægypto, & opus
manuum mearum quod est in Assyria, & hæ-
reditas mea Israel.

CAP. XX.

ANno quo venit Tharthan in Asdod, cùm 1
misisset eum Sargon rex Assyriæ, oppugnâsset
Asdod, & cepisset eam;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فنيت رؤساء صاعن * وارتفعت رؤساء منف * ويضلون مصر بقبايلها * لان الرب مزج لهم روح
14 الضلالة * واضل مصر بكل اعمالهم كما يضل السكران * والكاذف معا * ولا يكون للمصريين
15 عمل الذي يصنع راسا وذنبا بدوا وغاية * في ذلك اليوم تصير المصريون مثل النساء في خوف
16 ورعدة * من وجه يد رب الجنود التي يضعها عليهم * ويكون بلد اليهود للمصريين مخوفه
17 وكل من يسميها لهم يخافون * لاجل الراي الذي رواه الرب عليها * في ذلك اليوم يكون خمس
18 مدن بمصر تتكلم باللسان الكنعاني * وتحلف باسم الرب * مدينة عين شمس تدعي مدينة
19 واحده * في ذلك اليوم يكون مذبح للرب في كورة المصريين * ونصبه عند حدها للرب
20 * ويكون علامة الي الدهر للرب في كورة مصر * لانهم يصرخون الي الرب لاجل مخرجيهم فيرسل
21 لهم الرب انسانا الذي يخلصهم * حاكما يخلصهم * ويكون الرب معروفا للمصريين * ويعرفون
22 المصريون الرب في ذلك اليوم * ويصنعون ذبايح * وينذرون نذورا للرب ويوفون * ويضرب الرب
23 المصريين ضربة عظيمة ويشفيهم بشفايه * ويرجعون الي الرب ويستجيب لهم * في ذلك اليوم تكون
طريق من مصر الي الموصليين * ويدخل الموصليون الي مصر * والمصريون يذهبون الي
24 الموصليين * ويتعبد المصريون للموصليين * في ذلك اليوم يكون اسرايل ثالثا في الموصليين
25 وفي المصريين * مبارك في الارض التي باركها رب الجنود قايلا * مبارك شعبي الذي بمصر
والذي في الموصليين * وميراثي اسرايل *

الفصل العشرون * الوحي العاشر *

1 * في السنة التي دخل فيها طاتان الي اسدود * حين ارسل من قبل ابا ملك الموصليين
وحارب اسدود * واخذها *

Defecerunt principes Saan, amoti sunt 13
principes Menphis, & seducent Ægyptum
cum nationibus ejus. Nam Dominus mi- 14
scebit eis spiritum erroris, qui errare faciet
Ægyptios in omnibus operibus suis quem-
admodum errat ebrius, adeoque sagacissimum
quemque: Nec erit Ægyptiis ullum opus 15
faciens caput aut caudam, principium aut
finem. Eo die erunt Ægyptii sicut muli- 16
eres in timore & formidine, propter ma-
num Domini exercituum quam impositurus
est eis. Et patria Judæorum ita formida- 17
bilis reddetur Ægyptiis, ut quoties aliquis
nominaverit eam apud ipsos, expavescant
propter consilium quod decrevit Dominus
adversùs eam. Eo die erunt urbes quinque 18
in Ægypto loquentes idioma Chananæum,
& jurantes per nomen Domini; urbs Ain-
semes vocatur una harum urbium. Eo die 19
erit altare Domino in regione Ægyptio-
rum, & statua Domino juxta terminum
ejus: Eritque signum sempiternum Domino 20
in regione Ægypti: clamabunt enim ad Do-
minum ob affligentes se, mittetque eis Do-
minus hominem qui liberet eos, judicem
qui eripiat illos. Eritque Dominus notus 21
Ægyptiis, & cognoscent Ægyptii Domi-
num eo die, facient sacrificia, vovebunt
Domino & persolvent. Percutiet ergò Do- 22
minus Ægyptios plagâ magnâ, tum sanabit
eos curatione suâ: revertentur ad Do-
minum, & exaudiet illos. Eo die erit 23
iter ex Ægypto ad Assyrios, & ingredi-
entur Assyrii Ægyptum, & Ægyptii abi-
bunt ad Assyrios, & servient Ægyptii
Assyriis. Eo die erit Israel tertius inter 24
Assyrios & Ægyptios, Benedictus in ter- 25
ra, cui benedixit Dominus exercituum,
dicens; Benedictus populus meus qui est
in Ægypto, & qui est inter Assyrios, &
hæreditas mea Israel.

CAP. XX.

Revelatio decima.

ANno quo ingressus est Tathan in As- 1
dodem (quum scilicet missus ab A-
vetha rege Assyriorum, oppugnavit Asdo-
dem & cepit eam)

ישעיה : כא

filii Jeſahjahu manum per DOMINUS eſt locutus illo tempore In

2 בְּעֵת הַהִיא דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד יְשַׁעְיָהוּ בֶן־

,tuis lumbis deſuper ſaccum ſolves & ,Vade : dicendo ,Amos

אָמוֹץ לֵאמֹר לֵךְ וּפִתַּחְתָּ הַשַּׂק מֵעַל מָתְנֶיךָ

,nudus eundo ſic fecit & : tuo pede deſuper ſolves tuum calceamentũ &

וְנַעַלְךָ תַחֲלֹץ מֵעַל רַגְלֶךָ וַיַּעַשׂ כֵּן הָלֹךְ עָרוֹם

ambulavit Quemadmodũ : DOMINUS Dixitque .diſcalceatus &

3 וְיָחֵף : וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ

ſignum annis tribus ; diſcalceatus & ,nudus Jeſahjahu meus ſervus

עַבְדִּי יְשַׁעְיָהוּ עָרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים אוֹת

rex ducet Sic .Æthiopiam ſuper & ,Ægyptum ſuper portentum &

4 וּמוֹפֵת עַל־מִצְרַיִם וְעַל־כּוּשׁ : כֵּן יִנְהַג מֶלֶךְ

pueros ,Æthiopicam tranſmigrationẽ & ,Ægypti captivitatem Aſſur

אַשּׁוּר אֶת־שְׁבִי מִצְרַיִם וְאֶת־גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים

.Ægypti nuditate natis diſcoopertos & ,diſcalceatum & nudum ,ſenes &

וּזְקֵנִים עָרוֹם וְיָחֵף וַחֲשׂוּפַי שֵׁת עֶרְוַת מִצְרָיִם :

5 Ægypto ab & ,ſuo aſpectu Æthiopia ab ,erubeſcent & ,confringentur Et

וְחַתּוּ וָבֹשׁוּ מִכּוּשׁ מַבָּטָם וּמִן־מִצְרַיִם

Ecce : illa die in hujus inſulæ habitator dicet Et .ſua gloria

6 תִּפְאַרְתָּם : וְאָמַר יֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה

facitbus à erui ad ,auxilio pro illuc confugimus quo ,noſter aſpect° ſic

כֹה מַבָּטֵנוּ אֲשֶׁר נַסְנוּ שָׁם לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל מִפְּנֵי

? nos evademus quomodo & ,Aſſur regis

מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ :

C A P. XXI. כא

deſerto è,tranſeundum ad Meridie in turbines Ut .maris deſerti Onus

1 מַשָּׂא מִדְבַּר־יָם כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב לַחֲלֹף מִמִּדְבָּר

prævaricator:mihi eſt nunciata dura Viſio .formidabili terra de venit

2 בָּא מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה : חָזוּת קָשָׁה הֻגַּד־לִי הַבּוֹגֵד

: Madai obſide : Helam Aſcende .vaſtator vaſtator & ,prævaricator

בּוֹגֵד וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדַי

3 ,dolore mei lumbi ſunt repleti Propterea .feci ceſſare ej° gemitũ omnẽ

כָּל־אַנְחָתָה הִשְׁבַּתִּי : עַל־כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי חַלְחָלָה

audiendo ab me Diſtorſi:parturientis tormina ſicũt,me apprehẽderunt tormina

צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ

4 crepuſculum : me terruit horror ,meum cor Erravit .videndo à fui territus

נִבְהַלְתִּי מֵרְאוֹת : תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי אֵת נֶשֶׁף

5 ſpeculando ,menſam Diſponendo .terrorem in mihi poſuit mei amplexus

חִשְׁקִי שָׂם לִי לַחֲרָדָה : עָרֹךְ הַשֻּׁלְחָן צָפֹה

.clypeum ungite ,principes ſurgite : bibendo comedendo ,ſpeculam

הַצָּפִית אָכוֹל שָׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים מִשְׁחוּ מָגֵן :

6 ,ſpeculatorẽ ſtatue ,Vade : DOMINUS me ad dixit ſic Etenim

כִּי כֹה אָמַר אֵלַי אֲדֹנָי לֵךְ הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה

7 currum ,equitum par ,currum vidit Et .indicabit ,viderit qui

אֲשֶׁר יִרְאֶה יַגִּיד : וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב

.attentione multa ,attentione attendit Et .cameli currum ,aſini

חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל וְהִקְשִׁיב קֶשֶׁב רַב־קָשֶׁב :

8 Jugiter ſtans ego ,mi Domine ,ſpeculam ſuper : Leo clamavit Et

וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל־מִצְפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד

ecce Et .noctibus totis ſtans ego meã cuſtodiam ſuper & ,interdiu

9 יוֹמָם וְעַל־מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל־הַלֵּילוֹת : וְהִנֵּה

: dixit & ,reſpondit & : equitum par viri currus venit hic

זֶה בָא רֶכֶב אִישׁ צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר

.terram in contrivit ej° deorum ſculptilia omnia & ,Babel cecidit Cecidit

נָפְלָה נָפְלָה בָּבֶל וְכָל־פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ שִׁבַּר לָאָרֶץ :

10 exercituum DOMINO à audivi quæ :meæ areæ filius & mea Tritura

מְדֻשָׁתִי וּבֶן־גָּרְנִי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת

.vobis annunciavi ,Iſrael Deo

אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם :

Verſio VULG. LAT.

2 In tempore illo locutus eſt
Dñs in manu Iſaiæ filii Amos,
dicens ; Vade, & ſolve ſaccũ
de lumbis tuis,& calceamenta
tua tolle de pedibus tuis. Et
fecit ſic, vadens nudus, &
3 diſcalceatus. Et dixit Dñs; Sic-
ut ambulavit ſervus meus I-
ſaias nudus, & diſcalceatus,
triũ annorũ ſignum & por-
tentũ erit ſup Ægyptũ,& ſup
4 Æthiopiam : Sic minabit rex
Aſſyriorum captivitatem Æ-
gypti, & tranſmigrationẽ Æ-
thiopiæ, juvenũ & ſenum,nu-
dam & diſcalceatã,diſcooper-
tis natibus ad ignominiã Æ-
5 gypti. Et timebunt, & con-
fundentur ab Æthiopia ſpe
ſuã, & ab Ægypto gloriã ſuã.
6 Et dicet habitator inſulæ huj°
in die illa; Ecce hæc erat ſpes
noſtra, ad quos confugim° in
auxilium , ut liberarent nos à
facie regis Aſſyriorũ : & quo
modo effugere poterim° nos ?

CAP. XXI.

1 Onus deſerti maris. Sicut
turbines ab Africo veniunt,
de deſerto venit, de terra hor-
2 ribili. Viſio dura nunciata eſt
mihi : qui incredul° eſt,infide-
liter agit : & qui depopulator
eſt,vaſtat. Aſcende Ælam, ob-
ſide Mede : omnẽ gemitũ ejus
3 ceſſare feci. Propterea repleti
ſunt lumbi mei dolore,angu-
ſtia poſſedit me ſicut anguſtia
parturientis : corrui cùm au-
direm,conturbat° ſum cùm vi-
4 derem. Emarcuit cor meũ, te-
nebræ ſtupefecerunt me : Ba-
bylon dilecta mea poſita eſt
5 mihi in miraculũ. Pone men-
ſam, contemplare in ſpecula
comedentes & bibentes : ſur-
gite principes, arripite clype-
6 um. Hæc enim dixit mihi Do-
minus ; Vade, & pone ſpecu-
latorẽ : & quodcunque vide-
7 rit annuntiet. Et vidit currũ
duorũ equitũ, aſcenſorem a-
ſini, & aſcenſorem cameli : &
contemplatus eſt diligenter
8 multo intuitu. Et clamavit
leo ; Super ſpeculã Dñi ego
ſum, ſtans jugiter pꝫ diem : &
ſuper cuſtodiã meã ego ſum,
9 ſtans totis noctib°. Ecce iſte
venit aſcenſor vir bigæ equi-
tum, & reſpondit , & dixit ;
Cecidit, cecidit Babylon, &
omnia ſculptilia deorum ejus
10 contrita ſunt in terrã. Tritura
mea,& filii areæ meæ, quæ au-
divi à Dño exercituum Deo
Iſrael, annuntiavi vobis.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

2 Τότε ἐλάλησε κύριος πρὸς (γ) Ἡσαΐαν ὑὸν
Ἀμὼς, λέγων, Πορεύου καὶ ἄφελε τὸν σάκ-
κον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σανδάλιά
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου, καὶ ποίησον
οὕτως, πορευόμενος γυμνὸς καὶ (ε) ἀνυπόδετος.
3 Καὶ εἶπε κύριος, Ὃν τρόπον πεπόρευται
(δ) ὁ παῖς μου Ἡσαΐας γυμνὸς καὶ ἀνυπόδε-
τος τρία ἔτη, τρία ἔτη (ε) ἔσται εἰς σημεῖα
καὶ τέρατα τοῖς Αἰγυπτίοις καὶ Αἰθίοψιν·
4 Ὅτι οὕτως ἄξει βασιλεὺς Ἀσσυρίων τὴν αἰ-
χμαλωσίαν Αἰγύπτου καὶ Αἰθιόπων, νεανί-
σκους καὶ πρεσβύτας, γυμνοὺς καὶ ἀνυποδέτους,
ἀνακεκαλυμμένους τὴν αἰσχύνην Αἰγύπτου.
5 Καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες (ζ) ἐπὶ τοῖς
Αἰθίοψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ
6 Αἰγύπτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. Καὶ
ἐροῦσιν οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ (η) ταύτῃ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι-
θότες τοῦ φυγεῖν εἰς αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, οἳ
οὐκ ἠδύναντο σωθῆναι ἀπὸ βασιλέως Ἀσσυ-
ρίων, καὶ πῶς ἡμεῖς σωθησόμεθα;

MS. A. (γ) Ἡσαΐαν, λέγων, (ε) ἀνυπόδετος. (δ) Ἡσαΐας ὁ παῖς μου (ε) ἔσται σημεῖα (ζ) οἱ Αἰγύπτιοι ἐπὶ (η) ταύτῃ, Ἰδοὺ ἡμεῖς

Tunc loquutus eſt Dominus ad Eſaiam filium Amos, dicens; Vade, & aufer ſaccum à lumbis tuis, & calceamenta tua ſolve à pedibus tuis, & (a) fac ita, vadens nudus, & diſcalceatus. Et dixit Dominus; Quemadmodum ivit puer meus Eſaias nud°, & diſcalceatus (b) tres annos; (c) tres annos erunt in ſigna, & prodigia Ægyptiis, & Æthiopibus: Quoniam ſic ducet rex Aſſyriorum captivitatem Ægypti, & Æthiopum, juvenes, & ſenes, nudos, & diſcalceatos, diſcoopertos confuſionem Ægypti. Et confundentur juſſi ſuper Æthiopiam, in quibus erant fidentes Ægyptii: erant enim eis gloria. Et dicent habitatores inſulæ hujus in die illa; Ecce nos fuimus fidentes ad fugiendum ad eos in auxilium, qui non potuerunt ſalvari à rege Aſſyriorum: & quomodo nos ſalvabimur?

ΚΕΦ. κα'.

ΤΟ' ὍΡΑΜΑ ΤΗ͂Σ ἘΡΗ'ΜΟΥ.

1 Ὡς καταιγὶς δι' ἐρήμου διέλθοι, ἐξ ἐ-
2 ρήμου ἐρχομένη ἐκ γῆς φοβερὸν τὸ ὅραμα,
καὶ σκληρὸν ἀνηγγέλη μοι. ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ,
ὁ ἀνομῶν ἀνομεῖ. ἐπ' ἐμοὶ οἱ Ἐλαμῖται, καὶ
οἱ πρέσβεις τῶν Περσῶν ἐπ' ἐμὲ ἔρχονται·
3 νῦν στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν. Διὰ
τοῦτο ἐνεπλήσθη ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ
ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν τίκτουσαν· ἠδί-
κησα (α) τοῦ μὴ ἀκοῦσαι, ἐσπούδασα (β) τοῦ μὴ
4 βλέπειν. Ἡ καρδία μου πλανᾶται, καὶ ἡ ἀνο-
μία με βαπτίζει, ἡ ψυχή μου ἐφέστηκεν εἰς
5 φόβον. Ἑτοίμασον τὴν τράπεζαν, (γ) φά-
γετε, πίετε· ἀναστάντες οἱ ἄρχοντες, ἑτοι-
6 μάσατε θυρεοὺς, Ὅτι οὕτως εἶπε (δ) πρὸς
με κύριος, Βαδίσας σεαυτῷ στῆσον σκο-
7 πὸν, καὶ (ε) ὃ ἂν ἴδῃς ἀνάγγειλον. Καὶ εἶδον
ἀναβάτας ἱππεῖς δύο, (ζ) καὶ ἀναβάτην ὄνου,
καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκρόασαι ἀκρόασιν
8 πολλὴν, Καὶ κάλεσον Οὐρίαν εἰς τὴν (η) σκο-
πιάν. κύριος εἶπεν, Ἔστην διαπαντὸς
ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς (θ) ἔστην ὅ-
9 λην τὴν νύκτα, Καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται
ἀναβάτης συνωρίδος. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε,
(ι) Πέπτωκε πέπτωκε Βαβυλὼν, καὶ πάντα
τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα
10 αὐτῆς συνετρίβησαν εἰς τὴν γῆν. Ἀκούσατε,
οἱ καταλελειμμένοι, (κ) καὶ οἱ ὀδυνώμενοι ἀ-
κούσατε, ἃ ἤκουσα παρὰ κυρίου σαβαὼθ, ὁ θε-
ὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἀνήγγειλεν ἡμῖν.

MS. A. (α) τὸ μὴ (β) τὸ μὴ (γ) πίετε, φάγετε· (δ) κύριος πρός με (ε) ὃ ἐὰν (ζ) ἀναβάτην (η) σκοπιὰν κυρίου. καὶ εἶπεν, (θ) ἕστην (ι) συνωρίδος. (ι) Πέπτωκεν Βαβυλὼν, (κ) καὶ ὀδυνώμενοι

CAP. XXI.

VISIO DESERTI.

Sicut tempeſtas per deſertum tranſeat, è deſerto veniens de terra, terribilis viſio & dura nunciata eſt mihi. (a) Prævaricans prævaricatur, iniquus inique agit. Super me Elamitæ, & legati Perſarum ſuper me veniunt: Nunc gemam, & conſolabor meipſum. Propter hoc impletus eſt lumbus meus diſſolutione: & dolores apprehenderunt me, ſicut parturientem: injuſtè egi non audiendo: ſtudioſè egi, ne viderem. Cor meum errat: & iniquitas me demergit: anima mea ſuccubuit in timorem. Præparate menſam, comedite, bibite: Surgentes principes parate clypeos: Quia ſic dixit ad me Dominus; Vadens tibi ſtatue ſpeculatorem: & quodcunque videris, annuncia. Et vidi aſcenſores equites duos, & aſcenſorem aſini, & aſcenſorem cameli. Auſculta auſcultatione multã: Et voca (b) Uriam in (c) ſpeculam: Dominus dixit; Steti ſemper die, & ſuper caſtra ego ſteti totâ nocte: Et ecce ipſe venit aſcenſor bigæ. Et reſpondens dixit; Cecidit, cecidit Babylon, & omnia ſimulachra ejus, & manufacta ejus contrita ſunt in terram. Audite, qui derelicti eſtis, & qui doletis, audite, quæ audivi à Domino Sabaoth: Deus Iſrael annunciavit nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 בְּעִדָנָא הַהִיא גְזַר יְיָ בְּיַד יְשַׁעְיָה בַר אָמוֹץ לְמֵימַר אֱזֵיל וְתִיסַר סַקָּא מֵחַרְצָךְ וְסַנְדָךְ
3 תְּשַׁלוּף מֵעַל רִגְלָךְ וַעֲבַד כֵּן אֲזַל פְּתַח וְיָחֵף : וַאֲמַר יְיָ כְּמָא דַהֲלִיךְ עַבְדִּי יְשַׁעְיָה פְּתִיחַ
4 וְיָחֵף תְּלַת שְׁנִין אָת וּמוֹפֵת עַל מִצְרָאֵי וְעַל כּוּשָׁאֵי : כֵּן יְדַבַּר מַלְכָּא דְאַתּוּר יָת שְׁבִי
5 מִצְרַיִם וְיָת גָּלוּת כּוּשׁ עוּלֵמִין וְסָבִין פְּתִיחִין וְיָחֵפִין וְגַלַן עֲרִיְתְ קְלָן מִצְרַיִם : וְיִתַּבְרוּן
6 וְיִבְהֲתוּן מִכּוּשׁ בֵּית רוּחְצָנְהוֹן וּמִן מִצְרַיִם תּוּשְׁבַּחְתְּהוֹן : וְיֵימַר יָתִיב נַסָּא הָדֵין בְּעִדָנָא
הַהִיא הָכְדֵין הֲוָה בֵּית רוּחְצָנָא דַהֲוֵינָא סְבִירִין לְמֵעְרַק לְתַמָּן לְסַעִיד לְאִשְׁתְּזָבָא מִן
קֳדָם מַלְכָּא דְאַתּוּר אִם כְּדֵין נַפְשְׁהוֹן לָא שֵׁיזִיבוּ וְאֵיכְדֵין נִשְׁתֵּיזֵיב אֲנַחְנָא :

כא

1 מְטַל מַשְׁרְיָן דְאָתְיָן מִמַּדְבְּרָא כְּמֵי יַמָּא דְנָגְדִין כְּעַלְעוֹלִין וְאָתְיָן בְּאוֹרַח דָרוֹמָא מִמַּדְבְּרָא
2 וְאָתְיָן מִמַּדְבְּרָא מֵאַרְעָא דְאִתְעֲבִידָא בַהּ חֲסִינָן : אֲמַר נְבִיָּא נְבוּאָה קַשְׁיָא אִתְחֲוָאָה לִי
אַנְסִיָּא מִתְאַנְסִין וּבָזוּזַיָּא מִתְבַּזְוִין סְקוּ עִילָמָאֵי תְּקִיפוּ מָדָאֵי כָּל דַהֲווֹ מִתְאַנְחִין מִן קֳדָם
3 מַלְכָּא דְבָבֶל אַנִיחִית לְהוֹן : עַל כֵּן אִתְמְלִיאוּ חַרְצֵיהוֹן זִיעַ דְחַלָּא אַחֲדַתְנוּן הָא כְחַבְלִין
4 לִילְדְתָא אִטַּפְּשׁוּ מִלְמִשְׁמַע טְעוֹ מִלְמֶחֱזֵי : טְעָה לִבְּהוֹן עָקָא וּבִיעוּתִין אַחֲדוּנוּן אֲתַר בֵּית
5 רוּחְצָנְהוֹן הֲוָה לְהוֹן לְתָבָר : סַדָּרוּ פָתוּרִין אַקִימוּ סַכּוּאִין אֲכוּלוּ שְׁתוּ קוּמוּ רַבְרְבַיָּא
6 מְרִיקוּ וְצַחְצַחוּ זִינָא : אֲרֵי כְדֵין אֲמַר לִי יְיָ אֱזֵיל אֲקִים סַכּוּאָה דִּיהֵי חָזֵי יְחַוֵּי : וַחֲזָא רְתִיכָא אֱנָשׁ
7 וְעִמֵּיהּ זוּג פָּרָשִׁין רָכֵיב עַל חֲמָר רָכֵיב עַל גַּמְלָא אֲמַר נְבִיָּא אַצֵּתִית אַצָּתָא וַחֲזֵית וְהָא
8 מַשְׁרְיָן לְחוּדָא : אֲמַר נְבִיָּא קָל מַשְׁרְיָן דְאָתְיָן בְּשִׁרְיוֹנֵיהוֹן כְּאַרְיָא וְעַל סַכּוּתָא קֳדָם יְיָ אֲנָא
9 קָאֵים תְּדִירָא בִּימָמָא וְעַל מַטַּרְתִּי אֲנָא מְעַתַּד כָּל לֵילְיָא : וְהָא דֵין אָתֵי רְתִיךְ אֱנָשׁ וְעִמֵּיהּ
זוּג פָּרָשִׁין וַאֲתֵיב וַאֲמַר נְפַלַת וְאַף עֲתִידָא לְמִפַּל בָּבֶל וְכָל צַלְמֵי טַעֲוָתְהָא אִתַּבְּרוּ
10 לְאַרְעָא : מַלְכִין דְאוֹמְנִין לְאַנְגָּאָה קְרָבָא יֵיתוֹן עֲלַהּ לְמִבְזַהּ כְּאַגְרָא דְאוּמָן לְמִדְשׁ
אִדְרָא אֲמַר נְבִיָּא דִשְׁמַעִית קָל מֵימְרָא דַיְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל חֲוִיתִי לְכוֹן :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

In tempore illo decrevit Dñs per manũ Eſaiæ filii Amos, dicens : Vade & ſolve ſaccum de lumbis tuis, & calciamenta tua diſcalciabis de pedibus tuis: & fecit ſic; ambulans nudus & diſcalciatus. Et dixit Dñs : Sicut ambulavit ſervus meus Eſaias nudus & diſcalciatus tribus annis in ſignum & portentũ ſup Ægyptios, & ſuper Æthiopes: Sic ducet rex Aſſyriæ captivitatẽ Ægypti, & tranſmigrationẽ Æthiopiæ, juvenes & ſenes, nudos & diſcalciatos, & diſcoopertis pudendis in ignominiã Ægyptiorum. Et conterentur & confundentur ab Æthiopia domo confidentiæ ſuæ, & ab Ægypto laude ſua. Et dicet habitator inſulæ hujus in tempore illo : Ecce hæc erat domus confidentiæ noſtræ, ad quem ſperabamus confugere in auxilium, ut liberaremur à facie regis Aſſyriæ : & ſi iſti adhuc animas ſuas non liberaverunt, quomodo liberabimur nos ?

C A P. XXI.

Onus exercituũ venientiũ à deſerto, ſicut aquæ maris; decurrentes quaſi turbines, & venientes per viam Auſtri ſeſe proripiunt, & veniunt à deſerto, de terra in qua facta ſunt terribilia. Dicit propheta, Prophetia dura nunciata eſt mihi, Violenti violentiam inferunt, & direptores diripiunt: Aſcendite Elamitæ, circuite Medi : & omnes qui gemebãt à facie regis Babylonis, requieſcere feci eos. Propterea impleti ſunt lumbi eorũ tremore; timor apprehendit eos, ſicut dolores parturientẽ : inſipientes facti ſunt ne audiant : erraverunt ut non videant. Erravit cor eorũ; tribulationes & conturbationes apprehenderunt eos, quia domus confidentiæ ſuæ facta eſt in interitũ. Ordinate menſas, ſtatuite ſpeculas, comedite, bibite, ſurgite principes, tergite et lucida facite arma. Quia hæc dicit mihi Dñs, Vade, conſtitue ſpeculatorẽ; quodcunq; viderit, annuntiet. Et vidit currũ hominis, & cum eo par equitũ : aſcenſorẽ aſini, & aſcenſorẽ cameli. Dixit propheta, Auſcultavi auſcultatione, & vidi; et ecce, turbæ ingentes. Dixit propheta, Vox turmarũ venientiũ cum loricis ſuis ſicut leo; et ſup ſpecula ego ſto coram Dño ſemp in die, et in cuſtodia mea ego ſto tota nocte. Et ecce iſte venit curr° hominis, et cum eo duo equites: et reſpondit et dixit, Cecidit & etiã futura eſt ut cadat Babylon, et omnia ſimulachra idolorũ ejus contrita ſunt ad terram. Reges qui conſueti ſunt ad ineundũ prælium venient contra eam, ut diripiant eam ſicut plauſtrum artificis ad triturandum aream. Dicit propheta, Quod audivi, vocem ſermonis Domini exercituum Dei Iſrael, annunciavi vobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ. ܡܠܠ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܒܪ ܐܡܘܨ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ
2 ܣܩܐ ܡܢ ܚܨܝܟ. ܘܡܣܢܝܟ ܫܠܘܦ ܡܢ ܪ̈ܓܠܝܟ. ܘܥܒܕ ܗܟܢܐ. ܘܗܠܟ ܥܪܛܠܝܐ ܘܚܦܝܐ. * ܘܐܡܪ
3 ܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܗܠܟ ܥܒܕܝ ܐܫܥܝܐ ܥܪܛܠܝܐ ܘܚܦܝܐ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪ̈ܬܐ
ܠܬܠܬ ܫܢܝܢ. ܥܠ ܡܨܪܝܢ ܘܥܠ ܟܘܫ. * ܗܟܢܐ ܢܕܒܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܫܒܝܬܐ ܕܡܨܪܝܢ
4 ܘܓܠܘܬܐ ܕܟܘܫ. ܛܠܝ̈ܐ ܘܣܒ̈ܐ ܥܪܛܠܝܐ ܘܚܦܝܐ. ܘܢܬܓܠܐ ܨܥܪܗ ܕܡܨܪܝܢ.
5 * ܘܢܬܒܗܬܘܢ ܘܢܬܟܢܥܘܢ ܡܢ ܟܘܫ ܬܘܟܠܢܗܘܢ. ܘܡܢ ܡܨܪܝܢ ܫܘܒܗܪܗܘܢ. * ܘܢܐܡܪ
6 ܥܡܘܪܐ ܕܓܙܪܬܐ ܗܕܐ. ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܗܐ ܗܢܘ ܬܘܟܠܢ ܕܥܪܩܢ ܠܘܬܗ ܠܡܥܕܪܘܬܐ ܘܠܡܬܦܨܝܘ
ܡܢ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܐܝܟܢܐ ܢܬܦܨܐ ܚܢܢ. * [illegible] * ܟܐ *
* ܡܫܩܠܐ ܕܡܕܒܪܐ ܕܝܡܐ * ܐܝܟ ܥܠܥܠܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ ܥܒܪ ܠܗ. ܡܢ ܡܕܒܪܐ ܐܬܐ.
ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܚܝܠܬܐ. * ܚܙܘܐ ܩܫܝܐ ܐܬܚܘܝ ܠܝ. ܒܙܘܙܐ ܒܙܘܙ. ܘܒܙܘܙܐ ܒܙܐ.
ܥܝܠܡ. ܘܨܘܪ ܡܕܝ. ܘܟܠܗ ܬܢܚܬܗ ܐܫܒܘܩ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܡܠܝܘ ܚܨܝ
3 ܙܘܥܐ. ܘܐܚܕܘܢܝ ܚܒ̈ܠܐ ܐܝܟ ܚܒ̈ܠܐ ܕܝܠܕܬܐ. ܙܥܬ ܕܠܐ ܐܫܡܥ. ܘܐܬܕܠܚܬ ܕܠܐ ܐܚܙܐ.
4 * ܛܥܐ ܠܒܝ. ܘܚܒ̈ܠܐ ܐܪܗܒܘܢܝ. ܘܫܘܦܪܐ ܕܪܓܝܬ. ܗܦܟܘ ܠܝ ܠܙܘܥܐ. * ܛܝܒܘ
5 ܦܬܘܪܐ. ܕܘܩܘ ܕܘܩܐ. ܐܟܘܠܘ ܘܫܬܘ. ܩܘܡܘ ܪ̈ܘܪܒܢܐ: ܡܫܘܚܘ ܬܪ̈ܣܐ. * ܡܛܠ
6 ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܙܠ ܐܩܝܡ ܕܘܩܐ. ܘܡܕܡ ܕܚܙܐ. ܢܚܘܐ. * ܘܚܙܐ ܪܟܒܐ
7 ܦܪ̈ܫܐ. ܕܪܟܝܒ ܚܡܪܐ. ܘܕܪܟܝܒ ܓܡܠܐ. ܘܨܬ ܨܘܬܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܩܪܐ ܕܘܩܐ
8 ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܩܐܡ ܐܢܐ ܐܡܝܢܐܝܬ ܒܐܝܡܡܐ. ܘܥܠ ܡܛܪܬܝ ܩܐܡ ܐܢܐ. ܟܠܗܘܢ ܠܠܝ̈ܐ.
9 * ܘܗܐ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ ܪ̈ܟܒܐ ܕܦܪ̈ܫܐ. ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܢܦܠܬ ܢܦܠܬ ܒܒܠ. ܘܟܠܗܘܢ
10 ܨܠܡ̈ܐ ܕܦܬܟܪ̈ܝܗ ܐܬܬܒܪܘ ܠܐܪܥܐ. ܡܢ ܟܠܗ ܣܥܪܐ ܘܡܢ ܟܠܗ ܐܕܪܐ. * ܡܕܡ ܕܫܡܥܬ
ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܚܘܝܬܟܘܢ.

Eodem illo tempore locutus est Dominus 2
per Esaiam prophetam Amosi filium, dixit-
que ad eum; Abi, depone cilicium de lum-
bis tuis, & calceos tuos de pedibus tuis: fe-
citque sic, & incessit nudus & discalceatus.
Tum dixit Dominus, Quemadmodum inces- 3
sit servus meus Esaia nudus & discalceatus,
ita fient signa & portenta tribus annis super
Ægyptum & super Cus. Sic abducet rex 4
Assyriæ captivitatem Ægypti, & captivitatem
Cus, juvenes ac senes nudos & discalceatos;
& detegetur turpitudo Ægypti: Et fran- 5
gentur ac pudore afficientur à Cus fiduciâ
suâ, & ab Ægypto gloriâ suâ. Et dicet in- 6
cola hujus insulæ eo die, Hiccine est status fiduciæ nostræ ad quam confugeramus ut haberemus præsidium, & evaderemus à rege Assyriæ? nos igitur quomodo salvaremur?

CAP. XXI.

Onus deserti maris.

NOn secus ac nimbus ab Austro advolans 1
è deserto, & veniens è terra longinqua;
Spectrum atrox apparuit nobis: tyrannus 2
opprimens, & prædo diripiens. Ascende Ilam
& montes Mediæ, & omnes gemitus ejus ces-
sare faciam. Iccirco repletum est dorsum 3
meum tremore, & corripuerunt me caligines
quasi caligines parturientis: contremisco quò
minùs audiam, et conturbor quò minùs vi-
deam. Errat cor meum, caligines me terrent, 4
et pulchritudines mihi gratissimas vertunt
mihi in pavorem. Parate mensas, specula- 5
mini speculatores, edite et bibite, Surgite ma-
gnates, ungite clypeos: Nam ita dixit mihi 6
Dominus; Vade, constitue speculatorem qui
quod viderit indicet. Cùm itaque vidisset e- 7
quitatum duorum equitum, unius asino, alte-
rius camelo insidentis; cúmque diu auditum
intendisset, Clamavit speculator in auribus 8
meis, ac dixit, Ego domine, consistam jugiter
per diem, et in excubiis meis perstabo totis
noctibus. Interea ecce venit unus ex inequi- 9
tantibus illis equitibus, et respondens dixit;
Cecidit, cecidit Babel, et omnes dii ejus scul-
ptiles confracti sunt humi, propter penuriam
messis et propter penuriam areæ. Quod audivi 10
à Domino Deo Israelis, nuntiavi vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* حينئذ تكلم الرب مع اشعيا بن عاموص قائلا. امض وانزع عن حقوك مسكك وحل
2 نعليك عن قدميك. واصنع هكذا. امض عريانا وحافيا * وقال الرب على نحو ما مضى فتاي
3 اشعيا عريانا وحافيا ثلاثة سنين تكون علامات وآيات للمصريين وللحبش * لان هكذا يسوق
4 ملك الموصليين سبي مصر وشبان الحبش ومشايخهم * عراة وحفاة كاشفين فضيحة مصر
5 * ويخزون ويخجلون المصريون بالحبش التي كانت المصريون متوكلين عليهم * لانهم كانوا لهم
6 مجدا * ويقول السكان في هذه الجزيرة في ذلك اليوم * هوذا نحن كنا متوكلين ان نلتجي
اليهم للمعونة. الذين لم يستطيعوا ان يخلصوا من ملك الموصليين * وكيف نحن نخلص *
* الفصل الحادي والعشرون * الوحي الحادي عشر * وهو الاصحاح العاشر *
1 * النبوة في اهل البرية القريبة من البحر * مثل عاصف من برية يجوز من برية ذات من
2 الارض * كلمة مخوفة وصعبة تخبر لي. العاصي يعصي. الاثم يأثم في اهل الاهواز. وشفعاء الفرس
3 الي يقبلون. الان اتنهد واعزي ذاتي * لاجل هذا امتلي حقوي انحلالا. والطلقات احاطني
4 مثل الوالدة. ظلمت ان لا اسمع. وجزعت ان لا انظر * قلبي يضل. والاثم يعمرني. ونفسي بلغت
5 الخوف * اعدوا المائدة. كلوا اشربوا. قوموا ايها الرؤساء هيئوا الاترسة * لان هذا قال لي الرب
6 اعمد اقم لك ديدبان. والذي تراه اخبر به * وبصر فارسين راكبين. احدهما راكب حمار
7 والاخر راكب جمل. ليسمعوا اسماعا كبيرا * وادع اورياء لديدبة الرب. وقال. ووقفت كل حين
8 اياما. وعلى المعسكر وقفت انا الليل كله * واذا هو وقف * واقبل راكب من الاثنين واجاب
9 وقال. سقطت بابل العظمى. وكل اصنامها ومصنوعات الايدي التي لها انسحقت الى الارض
10 * اسمعوا ايها المتقيون والموجعون اسمعوا. ما سمعت من قبل رب الجيوش اله اسرائيل اخبركم

Eo inquam tempore allocutus est Dominus Esaiam filium Amos, dicens; Vade, & exue saccum tuum de lumbo tuo, et soleas tuas solve de pedibus tuis, & hoc modo facito: incede nudus & discalceatus.
Tum dixit Dominus, Quemadmodum incessit 3
puer meus Esaia nudus & discalceatus, ita tribus annis erunt signa & prodigia in Ægyptiis & Æthiopibus.
Hoc enim pacto 4
abducet rex Assyriorum captivos Ægypti, & juvenes ac senes Æthiopum, nudos et discalceatos, revelantes turpitudinem Ægypti.
Ita pudefacti superabuntur Æ- 5
gyptii ab Æthiopibus quibus freti erant Ægyptii, quippe qui glorationi essent apud ipsos.
Et dicent habitantes in hac insula 6
eo die, Ecce nos confidebamus fore ut pro auxilio confugeremus ad istos qui nequeunt liberare se à rege Assyriorum, quomodo ergò nos evaderemus?

CAP. XXI.

Revelatio undecima.

Textus decimus.

PRophetia de incolis deserti quod est 1
mari proximum. *Ceu turbo de deserto,*
permeans è deserto, veniens è terra, Ver- 2
bum formidabile ac prædurum nuntiatur mihi: Rebellis rebellat, et perfidus perfidè agit in gentem Ahuaz, (i. Elamitas:) *patroni Persarum ad me veniunt: jam respirabo & meipsum consolabor.*
Hac de 3
re impletũ est dorsum meũ dissolutione, et occupaverunt me tormina quasi parturientem: adeo *opprimor ut non audiam,* adeo *trepido ut non videam.*
Animus meus er- 4
rat, scelus me debilitat, & anima mea supremo terrore percellitur.
Sternite men- 5
sam, edite, bibite: surgite O principes, præparate clypeos.
Hoc enim dixit mihi 6
Dominus; Adesto, statue tibi exploratorem; & quod videris, annuntia.
Et vidi 7
duos equites insidentes, unum insidentem asino, alterum insidentem camelo, ut multa auditu digna narraret.
Voca etiam 8
Uriam ad explorationem Domini: & dixit, Steti indesinenter per dies aliquot, & super castra steti ego totâ nocte.
Eo stante 9
advenit eques unus ex iis duobus, qui respondit ac dixit, Corruit Babel illa magna, & omnia ipsius idola & manufacta ipsius comminuta sunt in terram usque.
Audite O religiosi & dolentes, 10
audite: quod audivi à Domino exercituum, Deo Israelis, annuntio vobis.

ישעיה: כב

, nocte de quid Custos : Sehir de *clamant* me ad : Dumah *Onus*
11 משא דומה אלי קרא משעיר שמר מה־מלילה
: nox etiam & mane Venit : custos Dixit ? nocte de quid custos
12 שמר מה־מליל: אמר שמר אתא בקר וגם־לילה
saltu In : Harab in *Onus* .venite ,revertimini , quærite *quæretis* si
13 אם תבעיון בעיו שבו אתיו: משא בערב ביער
sitienti occursum In .Dedanim semitæ , morabimini Harab in
14 בערב תלינו ארחות דדנים: לקראת צמא
.*fugientem* prævenite ejus pane cum Temah terræ habitatores ,aquæ venite
התיו מים ישבי ארץ תימא בלחמו קדמו נדד:
, *expansi* gladii *faciebus* à ; *evagati sunt* gladiorum *faciebus* à Quoniam
15 כי־מפני חרבות נדדו מפני חרב נטושה
sic Quia .prælii gravitatis *faciebus* à & ,extenti arcus *faciebus* à &
16 ומפני קשת דרוכה ומפני כבד מלחמה: כי־כה
cōsumetur & ,mercenarii anni sicut ,*anno adhuc* In :me ad Dominus dixit
אמר אדני אלי בעוד שנה כשני שכיר וכלה
filiorum fortium *arcus numeri* residuum Et .Chedar gloria omnis
17 כל־כבוד קדר: ושאר מספר־קשת גבורי בני־
.est locutus Israel Deus DOMINUS nam : imminuentur Chedar
קדר ימעטו כי יהוה אלהי־ישראל דבר:

CAP. XXII. כב

tu omnis ascendisti quia , nunc tibi Quid .visionis vallis *Onus*
1 משא גיא חזיון מה־לך אפוא כי־עלית כלך
.læta civitas ,tumultuans urbs , plena *Tumultuationibus* ? tecta in
2 לגגות: תשאות מלאה עיר הומיה קריה עליזה
.bello mortui neque , gladio interfecti non tui Interfecti
חלליך לא חללי־חרב ולא מתי מלחמה:
Omnes .sunt ligati *arcu ab* ,simul *sunt vagati* tui *gubernatores* Cuncti
3 כל־קציניך נדדו־יחד מקשת אסרו כל־
: dixi Propterea .fugerant *longè à* , pariter sunt vincti *tui* inventi
4 נמצאיך אסרו יחדו מרחוק ברחו: על־כן אמרתי
super me consolari festinetis ne : fletu in me *amarificabo* ,me à *Respicite*
שעו מני אמרר בבכי אל־תאיצו לנחמני על־
,conculcationis & ,contritionis dies Quia .mei populi filiæ *vastatione*
5 שד בת־עמי: כי יום מהומה ומבוסה
, visionis Valle in exercituum DOMINO Domino *perplexitatis* &
ומבוכה לאדני יהוה צבאות בגי חזיון
Helam Et .montem ad *clamor* & , parietem *exparietans*
6 מקרקר קר ושוע אל־ההר: ועילם
.*clypeum denudavit* Chir & , equitum hominis curru in pharetram *tulit*
נשא אשפה ברכב אדם פרשים וקיר ערה מגן:
, equites & , *curru* sunt repletæ *tuarum vallium electio* , fuit Et
7 ויהי מבחר־עמקיך מלאו רכב והפרשים
operimentum discooperuit Et .*portam versus posuerunt ponendo*
8 שת שתו השערה: ויגל את מסך
.sylvæ domus *armaturam* ad illa die in respexisti & : Jehudah
יהודה ותבט ביום ההוא אל־נשק בית היער:
: sunt multiplicatæ quia ; vidistis David civitatis scissuras Et
9 ואת בקיעי עיר־דוד ראיתם כי־רבו
Et .inferioris piscinæ aquas congregastis &
10 ותקבצו את־מי הברכה התחתונה: ואת־
muniendum ad domos destruxistis & ,numerastis Jerusalaim domos
בתי ירושלם ספרתם ותתצו הבתים לבצר
.murum
החומה:

Versio VULG.

LAT.

11 Onus Duma ad me clamat ex
Seir; Custos, quid de nocte?
12 custos, quid de nocte? Dixit
custos; Venit manè & nox: si
quæritis, quærite: converti-
13 mini, venite. Onus in Ara-
bia. In saltu ad vesperam dor-
mietis, in semitis Dedanim.
14 Occurrentes sitienti ferte a-
quam, qui habitatis terram Au-
stri, cum panibus occurrite fu-
15 gienti. A facie enim gladiorũ
fugerunt, à facie gladii immi-
nentis, à facie arcûs extenti, à
16 facie gravis prælii: Quoniam
hæc dicit Dominus ad me; Ad-
huc in uno anno, quasi in anno
mercenarii, & auferetur omnis
17 gloria Cedar. Et reliquiæ nu-
meri sagittariorum fortium de
filiis Cedar imminuentur: Do-
minus enim Deus Israel locu-
tus est.

CAP. XXII.

1 Onus vallis Visionis. Quid-
nam quoque tibi est, quia a-
scendisti & tu omnis in tecta?
2 Clamoris plena, urbs frequẽs,
civitas exultans: interfecti tui,
non interfecti gladio, nec mor-
3 tui in bello. Cuncti principes
tui fugerunt simul, duréque
ligati sunt: omnes qui inventi
sunt, vincti sunt pariter, pro-
4 cul fugerunt. Propterea dixi;
Recedite à me, amarè flebo:
nolite incumbere ut console-
mini me super vastitate filiæ
5 populi mei. Dies enim inter-
fectionis, & conculcationis,
& fletuum, Domino Deo ex-
ercituum in valle Visionis:
scrutans murum, & magnifi-
6 cus super montem. Et Ælam
sumpsit pharetram, currum ho-
minis equitis, & parietem nu-
7 davit clypeus. Et erunt ele-
ctæ valles tuæ plenæ quadriga-
rum, & equites ponent sedes
8 suas in porta. Et revelabitur
operimentum Judæ, & videbis
in die illa armamentarium do-
9 mûs saltûs. Et scissuras civita-
tis David videbitis, quia mul-
tiplicatæ sunt: & congregá-
stis aquas piscinæ inferioris,
10 Et domos Jerusalem numerá-
stis, et destruxistis domos ad
muniendum murum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 ΤΟ' ὍΡΑΜΑ ΤΗ͂Σ ἸΔΟΥΜΑΙ'ΑΣ.

Πρὸς ἐμὲ (λ) καλεῖ παρὰ τοῦ Σηείρ, (μ) Φυ-
12 λάσσετε ἐπάλξεις. Φυλάσσω τοπρωῒ καὶ τὴν νύ-
κτα. ἐὰν ζητῇς ζήτει, καὶ παρ' ἐμοὶ οἴκει.
13 Ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμηθήσῃ, ἢ ἐν τῇ
14 ὁδῷ Δαιδάν. Εἰς συνάντησιν (ν) διψῶντι
ὕδωρ φέρετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ Θαιμάν,
15 ἄρτοις συναντᾶτε τοῖς φεύγουσι. Διὰ τὸ
πλῆθος τῶν (ξ) πεφονευμένων, καὶ διὰ τὸ
πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς
μαχαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων
τῶν διατεταμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πε-
16 πτωκότων ἐν τῷ (ο) πολέμῳ. Διότι οὕτως εἶπέ
μοι κύριος, Ἔτι ἐνιαυτὸς ὡς ἐνιαυτὸς μι-
17 σθωτοῦ, ἐκλείψει ἡ δόξα τῶν υἱῶν Κηδάρ, Καὶ
τὸ κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱ-
ῶν Κηδὰρ ἔσται ὀλίγον, (π) ὅτι κύριος ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ ἐλάλησεν.

VISIO IDUMÆÆ.

Ad me (λ) vocat de Seir, Custodite propugnacula. Custodio mane, & noctu. Si quæsieris, quære, & apud me (ξ) habita. In saltu vesperè dormies, aut in via Dedan. In occursum sitienti aquam ferte, qui habitatis in regione Theman; panes obviam ferte fugientibus. Propter multitudinem occisorum, & propter multitudinem errantium, & propter multitudinem gladii, & propter multitudinem arcuum intentorum, & propter multitudinem eorum, qui ceciderunt in bello. Quia sic dixit mihi Dominus; Adhuc annus, quasi annus mercenarii, deficiet gloria filiorum Cedar: Et residuum arcuum fortium filiorum Cedar erit paucum: quia Dominus Deus Israel locutus est.

MS. A. (λ) καλεῖτε (μ) Φυλάξεται· (ν) ὕδωρ διψῶντι (ξ) [illegible] (ο) παιδίῳ. Ὅτι οὕτως (π) διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. κβ'.

ΤΟ' (α) ῬΗ͂ΜΑ ΤΗ͂Σ ΦΆΡΑΓΓΟΣ ΣΙΩ'Ν.

1 Τί ἐγένετό σοι (β), ὅτι νῦν ἀνέβητε πάν-
2 τες εἰς δώματα μάταια; Ἐνεπλήσθη ἡ πό-
λις βοώντων, οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυμα-
τίαι (γ) ἐν μαχαίραις, οὐδὲ οἱ νεκροί σου νε-
3 κροὶ (*) πολέμων. Πάντες οἱ ἄρχοντές σου πε-
φεύγασι, καὶ οἱ ἁλόντες σκληρῶς (*) δεδεμέ-
νοι εἰσί, καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω πεφεύ-
4 γασι. Διὰ τοῦτο εἶπα, Ἄφετέ με, πικρῶς
κλαύσομαι· μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐ-
πὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ γένους μου,
5 Ὅτι ἡμέρα ταραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ κατα-
πατήματος, καὶ πλάνησις παρὰ κυρίου
σαβαώθ. ἐν φάραγγι Σιὼν πλανῶνται (*), ἀπὸ
6 μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ ὄρη. Οἱ
δὲ Ἐλαμῖται (*) ἔλαβον φαρέτρας, (δ) καὶ ἀναβάται (*)
ἄνθρωποι ἐφ' (ε) ἵπποις, καὶ συναγωγὴ παρα-
7 τάξεως. Καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκταὶ φάραγγές
σου, πλησθήσονται ἁρμάτων, οἱ δὲ ἱππεῖς
8 ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου, Καὶ ἀνακαλύ-
ψουσι τὰς πύλας Ἰούδα· καὶ ἐμβλέψονται τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πό-
9 λεως· Καὶ ἀνακαλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν
οἴκων τῆς ἄκρας Δαυίδ. καὶ εἴδοσαν, ὅτι πλεί-
ους εἰσί, καὶ ὅτι (ζ) ἀπέστρεψε τὸ ὕδωρ τῆς ἀρ-
10 χαίας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν, Καὶ ὅτι
καθεῖλοσαν τοὺς οἴκους Ἱερουσαλὴμ εἰς (η) ὀχύ-
ρωμα τοῦ τείχους τῇ πόλει.

CAP. XXII.

VERBUM VALLIS SION.

Quid factum est tibi, quia nunc ascendistis omnes in domata vana? Impleta est civitas clamantium, vulnerati tui non vulnerati in gladiis, neque mortui tui mortui præliorum: Omnes principes tui fugerunt, & capti duriter ligati sunt, & fortes in te longè fugerunt. Propter hoc dixi, Dimittite me, amarè plorabo: nolite contendere, ut consolemini me super contritione filiæ generis mei: Quoniam dies tumultus, & perditionis, & conculcationis, & error à Domino Sabaoth, in valle Sion errant, à parvo usque ad magnum errant super montes. (α) Elamitæ autem sumpserunt pharetras, & ascensores homines super equos, & congregatio aciei. Et erunt electæ valles tuæ, implebuntur curribus, & equites [illegible] stipabunt portas tuas, Et revelabunt portas Juda: & inspicient die illâ in electas domos civitatis, Et revelabunt occulta domorum arcis David. Et viderunt quia plures sunt, & quia (ζ) [illegible] vertit aquam veteris piscinæ in civitatem, Et quia destruxerunt domos Hierusalem in munimen muri civitati.

MS. A. (α) ὍΡΑΜΑ (β) νῦν, ὅτι (γ) μαχαίραις, (*) πολέμου. (*) [illegible] (δ) ἀναβάται (ε) ἵπποις, (ζ) ἀπέστρεψαν (η) ὀχύρωμα τοῦ τείχους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 מטל כס דלוט לאשקאה ית דומה עלי אכלין מן שמיא נביא פריש להון ית נבואתא
12 נביא פריש להון מה דעתיד למיתי: אמר נביא אית אגר לצדיקיא ואית פורענות
13 לרשיעיא אם תיבין אתון תובו עד דאתון יכלין למתב: מטל כס דלוט לאשקאה ית
14 ערבאי בחורשא ברמשא יביתון שירת בני דדן: לאפי צחיא אפיקו נגדין דמיא דיתבי
15 בארעא דרומא לחמא דאתון אכלין זמינו למערקיא: ארי מן קדם קטול ערקו מן קדם
16 חרבא שליפא ומן קדם קשת מתיחא ומן קדם תקוף קרבא: ארי כדנן אמר יי לי בסוף
17 שניא כשני אגירא ויסוף כל יקרהון דערבאי: ותקוף עבדי קרב גברי בני ערבאי יזערון
ארי במימרא דיי אלהא דישראל גזיר כן:

כב

1 מטל נבואתא על קרתא דיתבא בחילתא דאתנביאו עלה נביא מה לכון בדין ארי
2 סלקתון כולכון לאגריא: מן קדם אתרגושא דאתמליאת קרתא משבחתא כרכא חדיאה
3 קטיליך לא אתקטילו בחרבא ואף בקרבא לא מיתו: כל שלטוניך אטלטלו כחדא מן
4 קדם מתח קשתא גלו כל דאשתכח ביך אתקטלו כחדא מרחיק ערקו: על כן אמרית
5 שבוקו מני אבכי במרר לא תתבעיתו לנחמותי על תבר כנשתא דעמי: ארי יום רגוש
ואתדשא וקטול קדם יי אלהי צבאות על קרתא דיתבא בחילתא דאתנביאו עלה נביא
6 מבלשין בתיא מקפין מגדליא ברישי טוריא: ועילמאי נטלו זין ברתך אנש ועמיה זוג
7 פרשין ועל שור דבקו תריסין: והוה שפר משרך אתמליאו רתיכין ופרשין ממנן על
8 תרעין: וגלי ית מטמורית בית יהודה ואסתכי בעדנא ההיא על זין בית גנזי מקדשא:
9 וית פלונת קרתא דדוד חזיתון ארי סגיאת וכנשתון ית עמא למי בריכתא ארעיתא: וית
10 בתי ירושלם מניתון ותרעתון בתיא לתקפא שורא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Onus calicis maledictionis ad propinandum Dumæ. Ad me clamat de cœlis; Propheta edissere eis prophetiam, propheta edissere illis quod venturum est. Dixit propheta, Est merces justis, & est vindicta impiis: si convertendi estis, convertimini dum potestis converti. Onus calicis maledictionis ad propinandum Arabibus. In sylva in vespere *manebũt turbæ* filiorũ Dedan. In occursum sitientis educite *fluenta* aquarum qui habitatis in terra Australi: panem quem vos comeditis præparate fugientibus. Quia à facie occisionis fugerunt, à facie gladii nudati, et à facie arcus extenti, & à facie fortitudinis prælii. Quia hæc dicit Dñs mihi, In fine annorum quasi annorum mercenarii; & consumetur omnis gloria Arabum. Et *fortitudo* bellicorum fortium *filiorum* Arabum imminuetur, quia in verbo Domini exercituum decretum est ita.

CAP. XXII.

ONus prophetiæ super civitate quæ habitat in valle, quam prophetaverunt sup eam prophetæ. Quidnã vobis est hic, quia ascendistis universi in tecta? A facie tumultus quo plena erat civitas, laudabilis urbs exultans. Omnes interfecti tui non sunt interfecti gladio, nec mortui sunt in bello. Omnes principes tui moti sunt, simul à facie arcus extenti transmigraverunt: omnes qui inventi sunt in te, occisi sunt, simul eminus fugerunt. Propterea dixi, Sinite me & amarè flebo, ne quæratis consolationem meam sup contritionem cœtus populi mei. Dies enim tumultus et conculcationis, & occisionis coram Dño Deo exercituum, sup civitatem quæ habitat in valle, super quam prophetaverunt Prophetæ, scrutantes domos & circundantes turres quæ sunt in cacumine montium. Et Elamitæ tulerunt arma in curru hominis & cum eo duo equites, & super murum adhæserunt clypei. Et fuit [illegible] chriora electæ vallis tuæ impleta sunt quadrigis, & equites constituti [illegible] super portas. Et revelabitur operimentum domus Judæ, & prospicient in tempore illo super arma thesaurorum sanctuarii. Et divisionem civitatis David vidistis, quia multa fuit; & congregastis populum ad aquas piscinæ inferioris. Et domos Hierusalem numerastis, & confregistis domos ad roborandum murum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܡܫܩܠܐ ܕܕܘܡܐ. ܠܝ ܩܪܐ ܡܢ ܣܥܝܪ ܢܛܘܪܐ ܕܠܠܝܐ. * ܐܡܪ ܢܛܘܪܐ. ܐܬܐ ܨܦܪܐ ܐܦ ܠܠܝܐ
12 ܐܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܥܘ .. ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܘܢ. * ܡܫܩܠܐ ܕܥܪܒܝܐ. ܒܥܪܒܐ ܒܪܡܫܐ ܬܒܘܬܘܢ
13 ܒܐܘܪܚܐ ܕܕܪܘܢܝܡ. * ܠܐܘܪܥܐ ܕܨܗܝܐ ܐܝܬܘ ܡܝܐ .. ܥܡܘܪܐ ܕܐܪܥܐ ܕܬܝܡܢܐ. ܒܠܚܡܗܘܢ
14 ܩܕܡܘ ܠܥܪܘܩܐ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܩܕܡ ܣܝܦܐ ܥܪܩܘ. ܘܡܢ ܩܕܡ ܣܦܣܝܪܐ ܕܫܠܝܦܐ. ܘܡܢ
15 ܩܕܡ ܩܫܬܐ ܕܡܬܝܚܐ. ܘܡܢ ܩܕܡ ܩܘܫܝܐ ܕܩܪܒܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ
16 ܒܫܘܠܡ ܫܢܬܐ ܐܝܟ ܫܢܝ ܐܓܝܪܐ .. ܢܫܬܠܡ ܟܠܗ ܐܝܩܪܗ ܕܩܕܪ. * ܘܫܪܟܐ ܕܡܢܝܢܐ
17 ܕܩܫܬܐ .. ܓܢܒܪܐ ܕܒܢܝ ܩܕܪ ܢܒܨܪܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܠܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *

* ܡܫܩܠܐ ܕܚܝܠܐ ܕܚܙܘܢ *

1 2 * ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟܝ ܗܫܐ. ܕܣܠܩܬܝ ܟܠܟܝ ܠܐܓܪܐ. * ܕܫܓܘܫܝܐ .. ܡܠܝܬܝ ܩܪܝܬܐ
ܡܠܝܬܝ ܩܪܝܬܐ .. ܥܫܝܢܬܐ .. ܩܛܝܠܝܟܝ ܠܐ ܗܘܘ ܩܛܝܠܝ ܣܝܦܐ. ܘܠܐ ܡܝܬܝ ܩܪܒܐ.
3 * ܟܠܗܘܢ ܫܠܝܛܢܝܟܝ ܙܥܘ. ܐܟܚܕܐ. ܡܢ ܡܫܩܠ ܩܫܬܐ ܐܬܟܠܝܘ. ܘܠܪܘܚܩܐ ܥܪܩܘ. * ܡܛܠ
4 ܗܢܐ ܐܡܪܬ .. ܫܒܘܩܘܢܝ ܕܐܬܡܪܪ ܒܒܟܝܐ. ܘܠܐ ܬܬܥܨܘܢ ܠܡܒܝܐܘܬܝ ܥܠ ܬܒܪܐ ܕܒܪܬ
5 ܥܡܝ. * ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ ܕܫܓܘܫܝܐ ܘܕܕܝܫܐ ܘܕܒܟܝܐ: ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܚܝܠܐ
6 ܕܚܙܘܢ. ܒܨܐ ܫܘܪܐ. ܘܩܥܐ ܥܠ ܛܘܪܐ. * ܘܥܝܠܡܝܐ ܢܣܒܘ ܩܛܪܐ ܒܪܟܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
7 ܕܦܪܫܐ. ܘܫܘܪܐ ܓܠܝܘ ܙܝܢܐ. * ܘܢܗܘܘܢ ܓܒܝܐ ܕܚܝܠܝܟܝ ܡܠܝܢ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܦܪܫܐ ܢܣܕܪܘܢ
8 ܠܬܪܥܐ. * ܘܢܓܠܐ ܝܗܘܕܐ. ܘܬܚܙܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܙܝܢܐ ܕܒܝܬ ܥܒܐ. * ܘܬܪܥܘܬܐ
9 10 ܕܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܚܙܝܬܘܢ. ܘܟܢܫܬܘܢ ܡܝܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܬܚܬܝܬܐ. * ܘܡܢܝܬܘܢ
ܒܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܣܬܪܬܘܢ ܒܬܐ. ܠܡܥܫܢܘ ܫܘܪܐ.

Onus Dumæ. Me vocavit è Seir custos no- 11
ctúrnus, *Et* dixit custos, Venit aurora, et- 12
iam nox : si quæsituri estis, quærite, tum de-
mum venietis. *Onus Arabiæ.* Vespere in 13
sylva pernoctabit in itinere Derunim. Ad 14
occursum sitientium afferte aquas O incolæ
terræ Australis : cum pane vestro occurrite
dispersis : Nam à conspectu gladii dispersi 15
sunt, à conspectu ensis expoliti, à conspectu
arcûs intenti, & à conspectu atrocitatis bel-
li. Sic enim dixit mihi Dominus, In fine 16
anni, juxta annos mercenarii, deficiet tota
gloria Cedar: Et reliquus numerus sagit- 17
tariorum, virorũ Cedarenorum imminuetur ;
quoniam Dominus Deus Israelis locutus est.

CAP. XXII.

Onus vallis Hezjon (i. Visionis.)

QUid tibi jam est, quòd tota ascendis in 1
tectum? Tumultu plena es civitas? 2
clamore plena es civitas potens? occisi tui
nequaquam sunt occisi gladio, nec bello mor-
tui? Omnes principes tui simul vacillant? 3
ab *arripiendo* arcu retardantur? & procul fu-
giunt? Propterea dico, Sinite me fletu cru- 4
ciari : ne urgeatis ut me consolemini super
fractura filiæ populi mei : Quia dies est per- 5
turbationis, conculcationis, & fletûs Domino
Deo potentissimo in valle Hezjon. Scruta-
tus est mœnia, vociferavit super montes;
Elamita sumpsit pharetram cum equitatibus 6
hominum equitum, & muro *insidentes* de-
prehenderunt clypeos. Erunt lectissimæ val- 7
les tuæ plenæ curribus, & equites instruent
sese ad portas : Juda deprehendet aciem, & 8
videbis eo die arma domûs saltûs, Et labe- 9
factationes civitatis David. Sæ vidistis : &
congessistis aquas piscinæ inferioris, Ut 10
obrueretis domos Jerusalem ; domos ever-
tistis, ut muniretis murum ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * الوحي الثاني عشر * النبوه في ادوم وفي اهل ساعير الذين هم بنو عيسوا
12 ادعوني من ساعير * احفظوا السراديق * احفظ بالغداه والليل * ان كان تطلب اطلب *
13 * النبوه في العرب وبني قيدار * وعندي اسكن في الغاب * تضطجع مساء في طريق دادان *
14 15 * لاستقبال العطشان جيبوا ماء ايها السكان في كورة تامان * بالخبز استقبلوا الهاربين * لاجل
كثرة الهاربين * ولاجل كثرة التائهين * ولاجل كثرة السيف * ولاجل كثرة القسي الموترة
16 ولاجل كثرة الساقطين في الحرب * لان هكذا قال لي الرب * سنة ايضا مثل السنة المستوجرة
17 يفني مجد بني قيدار * وبقية القسي القوية لبني قيدار تكون قليلة * من اجل ان الرب اله
اسرائيل تكلم * الفصل الثاني والعشرون * الوحي الثالث عشر *
* النبوه في اهل وادي صهيون * وهي الصحاري حول اوروشليم *
1 2 * ماذا صار لك الان لانكم صعدتم جميعا الى الاسطحة الباطلة * امتلات المدينة من
3 الصارخين * جرحاك ليس جرحا سيف * ولا امواتك اموات حرب * جميع روسائك هربوا * ويكون
الساقطون مربوطين بصعوبة * والاقويا بك فروا بعيدا * لاجل هذا قلت اتركوني ابكي
4 بمرارة * لستم تقدرون ان تعزوني على انكسار ابنة شعبي * لان يوم القلق والهلاك والوطي
5 ويضلين من قبل رب الجيوش في وادي صهيون * يضلون من الصغير الى الكبير * يضلون
6 على الجبال * والاهواريون اخذوا جعابا * اناس راكبون على الخيل وجمع القتال * ويكون
7 8 اوديتك المختارة مملية من المراكب * والفرسان يغلقون ابوابك * ويكشفون ابواب يهودا *
9 وينظرون في ذلك اليوم الى البيوت المختارة التي للمدينة * ويكشفون خفايا بيوت طرف داود *
10 ويعلمون انهم كثيرون * وانهم ردوا ماء البركة الاولى الى المدينة * وانهم هدموا بيوت
اوروشليم * يحصنون سور المدينة *

Revelatio duodecima.

Prophetia de Edom & de Seir, qui 1
sunt filii Esau. *Vocate me de Seir, cu-*
stodite pinnas. Cave tibi manè & noct : si 2
quæras, quære. Prophetia de Arabib. 3
& filiis Cedar. *Et apud me habita in*
sylvis, cubabis vespere in via Dadhan. Ob- 4
viàm sitienti afferte aquam O habitantes
in regione Theman, cum pane occurrite fu-
gientibus : Propter multitudinem fugien- 5
tium, & propter multitudinem vagantiũ,
propter multitudinem gladii, propter mul-
titudinem arcuum intentorum, & propter
multitudinem cadentiũ in prælio. Sic enim 6
dixit mihi Dominus, Intra annum, ut an-
num mercede conducti, deficiet gloria
filiorum Cedar: Et reliqui arcus fortes fili- 7
orum Cedar, erunt pauci : quia Dominus
Deus Israelis locutus est.

CAPUT XXII.

Revelatio decimatertia.

Prophetia de incolis vallis Sion, nempe camporum qui sunt circa Jerusalem.

QVid tibi jam accidit, quòd ascendi- 1
stis omnes in tecta vana? Impleta est 2
urbs vociferantibus ? Vulnerati tui non
sunt gladio vulnerati, nec mortui tui bel-
lo mortui. Omnes tui duces fugerunt, & 3
qui cadent, cum asperitate vincientur ; &
qui fortiores erant in te, procul aufuge-
runt. Propterea dixi, Sinite me flere cum 4
amaritudine, nequaquã potestis consolari
me super fractione filiæ populi mei ; Est 5
enim dies perturbationis, interitûs, & con-
culcationis: & errabis jussu Domini exer-
cituum per vallem Sionis, errabunt à mi-
nimo ad maximum, errabunt in montibus.
Elamitæ sumpserunt pharetras, homines 6
equis insidentes, & turba bellatorum.
Lectissimæ valles tuæ plenæ erunt curri- 7
bus, & equites claudent portas tuas : De- 8
tegent portas Judæ, & inspicient eo die
domos electas urbis : Detegentque arcana 9
ædium cognationis Davidicæ. Et cogno-
scentes se esse multos, sèque reduxisse a-
quam piscinæ prioris ad urbem, Se quoque 10
destruxisse domos Jerusalem ; munien-
murum urbis,

ישעיה : כב

non & , veteris piscinæ aquis muros duos inter fecistis lacum Et
11 ומקוה עשיתם בין החמתים למי הברכה הישנה ולא
.vidistis non longè de ej' plasmatorè & , ej' factorè ad suspexistis
הבטתם אל־עשיה ויצרה מרחוק לא ראיתם :
,fletū ad , illa die in exercituum Dominus Dominus vocabit Et
12 ויקרא אדני יהוה צבאות ביום ההוא לבכי
.gaudium ecce Et .sacci cingulum ad & ,calvitium ad & ,planctum ad &
ולמספד ולקרחה ולחגר שק : 13 והנה ששון
carnem comedendo , pecus jugulando & , bovem occidendo , lætitia &
ושמחה הרג בקר ושחט צאן אכל בשר
.moriemur cras quia : bibendo & comedendo : vinum bibendo &
ושתות יין אכול ושתו כי מחר נמות :
iniquitas expiabitur si : exercituū Domini,meis auribus in revelabitur Et
14 ונגלה באזני יהוה צבאות אם־יכפר העון
.exercituum Dominus Dominus dixit ,moriamini donec , vobis hæc
הזה לכם עד־תמתון אמר אדני יהוה צבאות :
ad ingredere ,Vade : exercituum Dominus Dominus dixit Sic
15 כה אמר אדני יהוה צבאות לך־בא אל־
: hic tibi Quid : domum super qui , Sebnah ad istum thesaurarium
הסכן הזה על־שבנא אשר על־הבית : 16 מה־לך פה
altitudinem excidens ? sepulchrum hic tibi excidisti quia : hic tibi quis &
ומי־לך פה כי־חצבת לך פה קבר חצבי מרום
Dominus Ecce .sibi tabernaculum petra in statuens , suum sepulchrum
קברו חקקי בסלע משכן לו : 17 הנה יהוה
Convolvendo .amiciendo te amiciens & , viri transportatione te transportans
מטלטלך טלטלה גבר ועטך עטה : 18 צנוף
,morieris ibi : manibus latam terram ad pilā sicut,convolutione te convolvet
יצנפך צנפה כדור אל־ארץ רחבת ידים שמה תמות
.tui Domini domus ignominia , tuæ gloriæ currus ibi , &
ושמה מרכבות כבודך קלון בית אדניך :
erit Et .te diruet tuo statu de & ,tua statione de te expellam Et
19 והדפתיך ממצבך וממעמדך יהרסך : 20 והיה
.Chilchijahu filium Eliachim meū servū vocabo & ,illa die in
ביום ההוא וקראתי לעבדי לאליקים בן־חלקיהו :
tuā potestatē & ,eum confortabo tuo balteo & ,tua tunica eum induam Et
21 והלבשתיו כתנתך ואבנטך אחזקנו וממשלתך
.Jehudah domui &,Jerusalaim habitatori patrē in erit &:ej' manū in dabo
אתן בידו והיה לאב ליושב ירושלם ולבית יהודה :
non & ,aperiet & : ej' humerum super David domus clavem dabo Et
22 ונתתי מפתח בית־דוד על־שכמו ופתח ואין
loco in clavum illum figam Et .aperiens non & ,claudet & : claudens
סגר וסגר ואין פתח : 23 ותקעתיו יתד במקום
pendebunt Et .sui patris domus gloriæ solium in erit & , stabili
נאמן והיה לכסא כבוד לבית אביו : 24 ותלו
omnis : fœtus & germinus sui patris domus gloria omnis illū super
עליו כל כבוד בית־אביו הצאצאים והצפעות כל
.nablorum instrumenta omnia ad usque & craterarū vasis à ,parvi vasa
כלי הקטן מכלי האגנות ועד כל־כלי הנבלים :
clavus removebitur ,exercituum Dominus dixit , illa die In
25 ביום ההוא נאם יהוה צבאות תמוש היתד
excidetur & ; cadet & ,excidetur & : stabili loco in fixus
התקועה במקום נאמן ונגדעה ונפלה ונכרת
.est locutus DOMINUS quia ; illum super quod onus
המשא אשר־עליה כי יהוה דבר :

CAP. XXIII. כג

domo de est facta vastatio quia , Tarsis naves Ululate : Sor Onus
1 משא צר הילילו אניות תרשיש כי־שדד מבית
.eis est revelatum Chittim terra de : intrando ab
מבוא מארץ כתים נגלה־למו :

Versio VUL. LAT.

11 Et lacum fecistis inter duos muros ad aquam piscinæ veteris: & non suspexistis ad eum, qui fecerat eam, et operatorem
12 ejus de longè non vidistis. Et vocabit Domin' Deus exercituum in die illa ad fletum, & ad planctum, ad calvitium, &
13 ad cingulum sacci: Et ecce gaudiū & lætitia, occidere vitulos et jugulare arietes, comedere carnes, & bibere vinum: Comedam', & bibamus: cras
14 enim moriemur. Et revelata est in aurib' meis vox Domini exercituum; Si dimittetur iniquitas hæc vobis donec moriamini, dicit Domin' Deus exer-
15 cituū. Hæc dicit Domin' De' exercituum; Vade, ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo, ad Sobnam præpositū
16 templi, & dices ad eum; Quid tu hic, aut quasi quis hic? quia excidisti tibi hic sepulchrum, excidisti in excelso memoriale diligenter, in petra
17 tabernaculum tibi. Ecce Domin' asportari te faciet, sicut asportatur gallus gallinaceus, & quasi amictū sic sublevabit
18 te. Coronans coronabit te tribulatione, quasi pilam mittet te in terram latam & spatiosam: ibi morieris, & ibi erit curr' gloriæ tuæ, ignomi-
19 nia dom' Domini tui. Et expellam te de statione tua, & de ministerio tuo deponam te.
20 Et erit in die illa: Vocabo servum meum Eliacim filiū Hel-
21 ciæ, Et induam illum tunicâ tuâ, & cingulo tuo confortabo eum, & potestatem tuam dabo in manu ej': & erit quasi pater habitantib' Jerusalem, et
22 domui Juda. Et dabo clavem domûs David super humerum ejus: & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, &
23 non erit qui aperiat. Et figam illum paxillum in loco fideli, & erit in solium gloriæ domui
24 patris ej'. Et suspendent super eum omnem gloriam domûs patris ejus, vasorū diversa genera, omne vas parvulum, à vasis craterarū usque ad omne
25 vas musicorum. In die illa dicit Domin' exercituū; Auferetur paxill', qui fixus fuerat in loco fideli: & frangetur, & cadet, & peribit quod pependerat in eo, quia Domin' locutus est.

CAP. XXIII.

1 ONUS Tyri. Ululate naves maris: quia vastata est dom', unde venire consueverant: de terra Cethim revelatum est eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο (θ) τειχῶν ἐσώτερον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας, καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς τὸν ἀπ' ἀρχῆς ποιήσαντα αὐτὴν, καὶ τὸν κτίσαντα αὐ-
12 τὴν οὐκ εἴδετε. Καὶ ἐκάλεσε (ι) κύριος κύριος Σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν, καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκ-
13 κων, Αὐτοὶ δὲ ἐποιήσαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, Σφάζοντες μόσχους, καὶ θύοντες πρόβατα, ὥστε φαγεῖν (κ) κρέατα, καὶ πιεῖν οἶνον, λέγοντες, Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔρι-
14 ον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυρίου Σαβαὼθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὕτη ἡ ἁμαρτία, ἕως
15 ἂν ἀποθάνητε. Τάδε λέγει κύριος Σαβαὼθ, Πορεύου εἰς τὸ παστοφόριον, πρὸς Σο-
16 μνᾶν τὸν (λ) ταμίαν, καὶ εἰπὸν αὐτῷ, Τί σὺ ὧδε, καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ ἔγραψας σεαυτῷ ἐν
17 πέτρᾳ σκηνήν; Ἰδοὺ δὴ κύριος Σαβαὼθ (μ) ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα, καὶ ἀφελεῖ
18 τὴν στολήν σου Καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον, καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανῇ· καὶ θήσει τὸ ἅρμα σου τὸ καλὸν εἰς ἀτιμίαν, καὶ τὸν οἶκον
19 τοῦ ἄρχοντός σου εἰς καταπάτημα. Καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας σου καὶ ἐκ τῆς
20 στάσεώς σου. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (ν) καὶ καλέσω τὸν παῖδά μου Ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ
21 Χελκίου. Καὶ ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου, καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω αὐτῷ (ξ) καὶ τὸ κράτος, καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ· καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἐν
22 Ἱερουσαλὴμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἐν Ἰούδᾳ. Καὶ δώσω τὴν δόξαν Δαυὶδ αὐτῷ, καὶ ἄρξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων· καὶ (ο) δώσω αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου Δαυὶδ ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ· καὶ ἀνοίξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ (π) ἀποκλείων· καὶ κλείσει, καὶ
23 οὐκ ἔσται ὁ ἀνοίγων. Καὶ στήσω αὐτὸν ἄρχοντα ἐν τόπῳ πιστῷ, καὶ ἔσται εἰς θρόνον δόξης τοῦ
24 οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἔσται πεποιθὼς ἐπ' αὐτὸν πᾶς ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ ἔσονται
25 ἐπικρεμάμενοι (ρ) αὐτῷ Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. τάδε λέγει κύριος Σαβαὼθ, Κινηθήσεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐστηριγμένος ἐν τόπῳ πιστῷ, καὶ (σ) ἀφαιρεθήσεται, καὶ πεσεῖται, καὶ ἐξολοθρευθήσεται ἡ δόξα ἡ ἐπ' αὐτὸν, ὅτι κύριος ἐλάλησεν.

MS. A. (θ) τειχέων (ι) κύριος Σαβαὼθ (κ) κρέα, (λ) γαμματέα, (μ) ἐκβαλεῖ (ν) καλέσω (ξ) καὶ τὸ κράτος, (ο) δώσω τὴν κλεῖδα οἴκου Δαυὶδ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· (π) ἀποκλείσων· (ρ) ἐν αὐτῷ ἐν Τῇ (σ) πεσεῖται καὶ ἀφανισθήσεται ἡ δόξα ἡ ἐπ' αὐτὸν,

ΚΕΦ. κγ'.

ΤΟ' (*) ῬΗ͂ΜΑ ΤΥ'ΡΟΥ.

1 (α) ὈΛολύξατε πλοῖα Καρχηδόνος, ὅτι ἀπώλετο, καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς (β) Κιτιαίων, ἦκται αἰχμάλωτος.

MS. A. (*) ὌΡΑΜΑ (α) Ὀλολύζετε (β) Κιτιαίων,

Et fecistis vobis aquam inter ... muros interiores piscinæ ... & non aspexistis ... principio fecit eam, & ... illum non vidistis. Et vocavit ... Dominus Dominus Sabaoth ... illa ploratum, & planctum ... succinctionem ... Ipsi autem fecerunt ... exultationem, jugulantes ... & immolantes oves, ... das carnes, & bibendum vinum, dicentes; Edamus, & bibamus: cras enim morimur. Et ... hæc sunt in auribus Domini Sabaoth: quia non auferetur ... peccatum, donec moriamini. ... dicit Dominus Sabaoth, ... (λ) in pastophorium ad Somnam quæstorem: & dic ei, Quid tu hic? & quid tibi est hic? ... excidisti tibi hic monumentum, & fecisti tibiipsi in excelso monumentum, & (μ) scripsisti ... petra tabernaculum? Ecce ... Dominus Sabaoth ejiciet & conteret virum, & auferet stolam tuam, Et coronam tuam gloriosam, & projiciet te in regionem magnam, & immensam, & ibi morieris: & ponet currum tuum pulchrum in ignominiam, & domum principis tui in conculcationem: Et tolleris de dispensatione tua, & de gradu tuo. Et erit in die illa, & vocabo puerum meum Eliacim filium Chelciæ, Et induam illum stolā tuā, & coronam tuam dabo ei (ξ) et potestatem, & dispensationem tuam dabo in manus ejus. Et erit sicut pater habitantibus Hierusalem, & habitantibus in Juda. Et dabo gloriam David ei: & dominabitur, & non erit qui contradicat. (ο) & dabo ei clavem domus David super humerum ejus: & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, & non erit qui aperiat. Et statuam eum principem in loco fideli: & erit in solium gloriæ domûs patris sui: Et erit confidens super eum omnis gloriosus in domo patris sui à parvo usque ad (ρ) magnum: & erunt pendentes ab eo Die illa. Hæc dicit Dominus Sabaoth, Movebitur homo, qui stabilitus est in loco fideli, & tolletur, & cadet, & delebitur gloria quæ est super eum: quoniam Dominus locutus est.

CAP. XXIII. VERBUM TYRI.

1 ULulate naves Carthaginis, quia periit: & non ultra veniunt de terra Citiæorum: ducta est captiva.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ומקויא עבדתון בין שוריא למי ברכתא עתיקתא ולא אסתכלתון בדעבדה ודי בראה
12 מלקדמין לא חזיתון : ואכלי נביא דיי אלהים צבאות ביומא ההוא למבכי ולמספד
13 ולנזוז ריש ולמיסר סקין : והא ביע וחדוא אמרין נקטול תורין וננכס עאן ניכול בסר
14 ונשתי חמר ניכול ונשתי מדמנות לא נחי : אמר נביא באודני הויתי שמע כד אתגזר
דא מן קדם יי צבאות אם ישתבק חובא הדין לכון עד די תמותון מותא תנינא אמר יי
15 אלהים צבאות : כדנן אמר יי אלהים צבאות אתא איזיל לות פרנסא הדין לות שבנא
16 די ממנא על ביתא : ותימר ליה מה לך כא ומה לך כא ארי אתקינת לך כא אתר
17 אתקין ברומא אתריה שוי בכיפא בית מדוריה : הא יי מטלטל לך טלטול דגברא ויחפנך
18 בהתא : יעדי מנך ית מצנפתא ויקיפונך בעלי דבבך כשור מקף ויגלונך לארעא פתיות
ידין תמן תמות ולתמן רתיכי יקרך יתיבון בקלן על דלא נטרתא יקר בית רבונך :
19 ואדחנך ממקומך וממשושך יתרכנך : ויהי בעדנא ההוא וארבי לעבדי לאליקים בר
20 חלקיה : ואלבשניה כתונך והמינך אתקיף בידיה ושולטנך אתן בידיה ויהי
21 לאב ליתבי ירושלם ולבית יהודה : ואתן מפתח בית מקדשא ושולטן בית דוד בידיה
22 ויפתח ולית דאחיד ויחוד ולית דפתח : ואמניניה אמרכל מהימן משמש באתר קיים
23 ויהי לכורסי יקר לבית אבוהי : ויסתמכון עלוהי כל יקירי בית אבוהי בניא ובני בניא
24 מרברביא ועד דעדקיא מכהניא לבשי אפודא ועד בני לוי אחדי נבליא : בעדנא ההוא
25 אמר יי צבאות יעדי אמרכל מהימן די משמש באתר קיים ויתקטיף ויפול ויבטל מטל
נבואתא די עלוהי ארי במימרא דיי גזיר כן :

כג

1 מטל כס דלוט לאשקאה ית צור אילילו נחתי ספיני ימא ארי אתבזיו מחוזיהון מלמיתי
מארעא כתאי אתו עליהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et lacus fecistis inter muros aquæ piscinæ veteris, & non respexistis ad ... ctorem ejus, neq; creatorem ejus ab initio vidistis. Et vocavit propheta D... exercituum in die illo ad planctum & ad luctum, & ad calvitium, & ad ... cingendum saccos. Et ecce gaudium et lætitiam: dicunt, Occidamus bo... & jugulemus oves, comedamus carnes, et bibamus vinum, comedamus & bibamus, quia morituri sumus, non vivemus. Dixit Propheta, In aurib' me... is auditum est, quando decretum est hoc à facie Dñi exercituū; Si dimit... tetur peccatum hoc vobis donec moriamini morte secunda, dicit Dñs exer... cituum. Hæc dicit Dñs exercituū, Veni, & vade ad gubernatorem hunc... Sobnam, qui est præpositus domus. Et dices ei, Quid tibi hic? aut quid... in isto loco? quia præparâsti tibi hic locum: præparans in excelso locū ... um, & ponens in petra domum habitaculi sui. Ecce Dominus transmigrar... te faciet transmigratione viri, & operiet te confusione. Auferet à te tiar... & circundabunt te inimici quasi murū circundatū, & in captivitatē duc... te in locum latū manibus; ibi morieris: & ibi quadrigæ gloriæ tuæ conver... tentur in ignominiā, eò quòd non conservâsti gloriā domus Domini tui. Et expellā te de loco tuo, & de ministerio tuo deponet te. Et erit in tempo... illo, & magnificabo servum meum Eliachim filiū Helchiæ. Et induā il... tunica tua, & cingulo tuo accingam eum, & dominiū tuū dabo in manu ejus, et erit in patrē habitatoribus Hierusalem, & domui Juda. Et dab... clavem dom' sanctuarii, & dominiū domus David in manu ejus; et ape... riet, & non erit qui claudat; et claudet, & non erit qui aperiat. Et consti... tuam eum præpositū fidelem, ministrantē in loco firmissimo, & erit in ... um gloriæ domui patris sui. Et innitentur sup eum omnes nobiles dom... patris sui, filii et nepotes, à juvenibus usque ad parvulos; à sacerdotib' in... dutis Ephod, usque ad filios Levi tenentes organa. In die illo, dicit Do... minus exercituū, Auferetur præposit' fidelis, qui ministrabat in loco firmis... simo, et succidetur, & cadet: & irritum erit onus prophetiæ quod est su... per eum, quoniam in verbo Domini decretum est ita.

CAP. XXIII

ONus prophetiæ calicis maledictionis ad propinandum Tyro, Ululate descendentes in naves maris, quia direptæ sunt provinciæ vestræ ita ut eo aditus non pateat. De terra Cetim venerunt contra eos.

CAP. XXIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et aquaductus fecistis inter murum & aquas 11
piscinæ veteris: nullâ habuistis rationem opi-
ficis ejus, & conditorē ejus ne quidem à longè
spectâstis. Cúmque vocaverit Dñs Deus po- 12
tentissimus eo die ad fletum, ad planctus, ad
laniatus, & ad cincturam ciliciorum; Ecce 13
voluptatem & gaudium, mactationem boum,
& mactationem pecudum, esum carnium, &
potationē vini: edamus *dicentes* & bibamus,
cras enim moriemur. Delatum est hoc ad au- 14
res Domini potentis, qui dixit; Nequaquam
feretis crimenq́ istud usq; ad mortem, ait Do-
minus Deus potentissimus. Sic dicit Dñs po- 15
tentissimus, Vade ad Sochanem istum, ad
Sebnam præfectum domûs, & dic ei; Quid 16
hic agis? & quid tibi est hîc, quòd tibi sepul-
chrum hic excideris? O excidens in excelso
sepulchrū tuum, & designans in petra habi-
taculum tuum; Ecce Dominus abjiciendo ab- 17
jiciet te heus vir, & obliviscendo obliviscetur
tui: Propulsabit *te* violenter ut impulsu 18
sphæræ in terram vastissimam: ibi morieris,
ibique currus honoris tui erit ignominia do-
mûs heri tui. Deturbabo te ab honore tuo, & 19
abdicabo te dignitate tuâ: Et erit eo die 20
dicit Dominus, ut vocem servum meum
Eliacim filium Helciæ, Induam eum tunicâ 21
tuâ, baltheo tuo præcingam eum, tuámque
potestatem tradam in manus ejus. Is erit
pater civibus Jerusalem & viris domûs
Judæ: Imponétq; claves domûs Davidis hu- 22
mero suo; & aperiet, nec erit qui claudat;
claudet, nec erit qui aperiat. Infigam eum 23
ut paxillum in loco firmo, erítq; solium ho-
noris domui suæ paternæ. Et appendent ei 24
totū honorem domûs honorandi & gloriosi
patris ejus, omnéq; instrumentū parvum, ab
instrumento musico usque ad instrumentum
citharæ. Die illâ, dicit Dominus potentissimus, 25
avelletur paxillus iste infixus in loco firmo,
deponetur, & cadet; & peribit onus quod im-
positum erat ei: nam Dominus locutus est.

CAP. XXIII.

Onus Tyri.

ULulate naves Tharsis, qui spoliatus est in 1
domo is qui *merces* afferebat, & de terra
Chetim apparebat nobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

الفصل الثالث والعشرون * الوحي الرابع عشر *

وهو الاصحاح الحادي عشر * النبوه الي صور وملكها واهلها *

[illegible]

Faciéntque sibi aquam inter duos muros 11
intra piscinam priorem; nullam habentes
rationem ejus qui jamdudum fecerat eam,
neque cognoscentes Dominum creatorem
illius. Et proclamante Domino exerci- 12
tuum eo die fletum, ejulatum, depilatio-
nem, & indutum ciliciorum; Hi læti- 13
tiam & gaudium celebrârunt, vitulos
mactaverunt, & jugulaverunt agnos, ut
ederent carnem, & biberent vinum, di-
centes; Edamus & bibamus, cras enim
morituri sumus. Revelatum id fuit in au- 14
ribus Domini exercituum. Profectò nequa-
quam dimittetur vobis hoc peccatum, do-
nec moriamini. Sic dicit Dominus exer- 15
cituum, Vade ad ædem, apud Semnan
thesaurarium, & dic ei; Quid rei tibi 16
est hîc? & quid hîc agis, quòd excide-
ris hîc tibi sepulchrum, feceris tibi in edi-
ta spelunca monumentum, & in petra
testudinem fornicatam feceris tibi? Ec- 17
ce Dominus exercituum egredietur &
adducet virum, detrahétque stolam tuam
& diadema tuum gloriosum. Et ejiciet 18
te in regionem remotissimam immensam,
ibique morieris: aurigam tuam pulchram
contemptui exponet, & domum principis
tui conculcationi. Amoveberis ab offi- 19
cio tuo & à dignitate tua. Et fiet eo 20
die ut vocem puerum meum Eliacimum
filium Helechiæ, Et induam eum stolâ 21
tuâ, dem illi diadema tuum, & aucto-
ritatem officii tui tradam in manus ejus:
eritque loco patris habitantibus in Jeru-
salem & habitantibus in Juda: Illi 22
dabo gloriam Davidis, & imperabit nemi-
ne adversante: Statuam illum principem 23
in loco tuto, eritque solium honoris do-
mui suæ paternæ. Ipso freti erunt omnes 24
nobiles domûs ejus paternæ à minimo ad
maximum, eique innitentur. In die illo, 25
sic dicit Dominus exercituum, Homo con-
stitutus in loco tuto nutabit cadétque,
amovebitur & decidet honor in quo est;
quoniam Dominus locutus est.

CAP. XXIII.

Revelatio decima quarta.

Textus undecimus.

PRophetia ad Tyrum, & regem, ac cives 1
ejus. *Ejulate O naves Charsitonæ (i.*
Chalcedoniæ) quia periit, nec ventura est
deinceps è terra Citiæ sarcina, imò venit
direptio.

ישעיה : כג

te repleverunt mare transiens , Sidon circuitur:insulæ habitatores Silete
2 דמו ישבי אי סחר צידון עבר ים מלאוך׃
: ejus proventus fluminis messis , Sichor semen multis aquis in Et
3 ובמים רבים זרע שחר קציר יאור תבואתה
,mare dixit nam ;Sidon Erubesce .gentium negotiatio fuit &
4 ותהי סחר גוים׃ בושי צידון כי אמר ים
non & , peperi non & , parturivi Non : dicendo maris fortitudo
מעוז הים לאמר לא־חלתי ולא־ילדתי ולא
; Ægyptiis rumor Sicut .virgines exaltavi , electos enutrivi
5 גדלתי בחורים רוממתי בתולות׃ כאשר שמע למצרים
ululate , Tarsis in Transite .Sor auditum secundùm torquebuntur
6 יחילו כשמע צר׃ עברו תרשישה הילילו
quondam diebus à ? hilaris vobis hæc Nunquid .insulæ habitatores
7 ישבי אי׃ הזאת לכם עליזה מימי־קדם
.peregrinandum ad longinquo è ejus pedes eam ducent : ejus antiquitas
קדמתה יבלוה רגליה מרחוק לגור׃
ejus negotiatores cujus ? coronantem Sor super hoc consuluit Quis
8 מי יעץ זאת על־צר המעטירה אשר סחריה
,hoc consuluit exercituum Dñs ? terræ inclyti ejus mercatores,principes
9 שרים כנעניה נכבדי־ארץ׃ יהוה צבאות יעצה
inclytos universos vilipendendum ad gloriæ omnis superbiam profanandum ad
לחלל גאון כל־צבי להקל כל־נכבדי־
non , Tarsis filiam : rivum tanquam tuam terram Transi .terræ
10 ארץ׃ עברי ארצך כיאר בת־תרשיש אין
perterrefecit , mare super extendit suam Manum .ultrà cingulum
11 מזח עוד׃ ידו נטה על־הים הרגיז
disperdendum ad ,negotiatorem ad præcepit Dominus .regna
ממלכות יהוה צוה אל־כנען לשמד
: exultandum ad ultra adjicias Non : dixit Et .ejus fortitudines
12 מעזניה׃ ויאמר לא־תוסיפי עוד לעלוז
etiam , transi , surge Chittim ; Sidon filia virgo oppressa
המעשקה בתולת בת־צידון כתיים קומי עברי גם־
populus iste , Chasdim terra En .tibi erit requies non ibi
13 שם לא־ינוח לך׃ הן ארץ כשדים זה העם
suscitaverunt,ejus arces erexerunt;deserticolis eam fundavit Assur , fuit non
לא היה אשור יסדה לציים הקימו בחיניו עררו
: Tarsis naves Ululate .ruinam in eam posuit , ejus ædes
14 ארמנותיה שמה למפלה׃ הילילו אניות תרשיש
, illa die in , erit Et .vestra fortitudo est vastata quia
15 כי שדד מעזכן׃ והיה ביום ההוא
.unius regis dies sicut , annis septuaginta Sor tradetur oblivioni &
ונשכחת צר שבעים שנה כימי מלך אחד
canticum veluti Sor ipsi erit annorum septuaginta fine A
מקץ שבעים שנה יהיה לצר כשירת
: tradita oblivioni meretrix civitatem circui,citharam Sume .meretricis
16 הזונה׃ קחי כנור סבי עיר זונה נשכחה
fine à erit Et .memoreris ut canticum multiplica ,modulando benefac
17 היטיבי נגן הרבי־שיר למען תזכרי׃ והיה מקץ
revertetur & , Sor Dominus visitabit annorum septuaginta
שבעים שנה יפקד יהוה את־צר ושבה
super terræ regnis universis cum fornicabitur & ,suum quæstum ad
לאתננה וזנתה את־כל־ממלכות הארץ על־
sanctitas ,ejus quæstus & ,ejus negotiatio erit Et .humi facies
18 פני האדמה׃ והיה סחרה ואתננה קדש
facies ad habitantibus quia : reponetur neque recondetur Non .Domino
ליהוה לא יאצר ולא יחסן כי לישבים לפני
, saturitatem ad comedendum ad : ejus negotiatio erit Domini
יהוה יהיה סחרה לאכל לשבעה
.vetus operimentum in &
ולמכסה עתיק׃

Versio VUL. LAT.

2 Tacete qui habitatis in insula:
negotiatores Sidonis transfre-
3 tantes mare, repleverunt te. In
aquis multis semen Nili, messis
fluminis fruges ejus : & facta
4 est negotiatio gentium. Eru-
besce Sidon : ait enim mare,
fortitudo maris, dicens ; Non
parturivi, & non peperi, &
non enutrivi juvenes, nec ad
incrementũ perduxi virgines.
5 Cùm auditum fuerit in Ægy-
pto, dolebunt cùm audierint
6 de Tyro: Transite maria, ulu-
late qui habitatis in insula:
7 Numquid non vestra hæc est,
quæ gloriabatur à diebus pri-
stinis in antiquitate sua? ducent
eam pedes sui longè ad pere-
8 grinandum. Quis cogitavit hoc
super Tyrum quondam coro-
natam, cuj⁹ negotiatores prin-
cipes, institores ejus inclyti
9 terræ? Dominus exercituum
cogitavit hoc, ut detraheret su-
perbiam omnis gloriæ, & ad
ignominiam deduceret univer-
10 sos inclytos terræ. Transi ter-
ram tuã quasi flumen, filia ma-
ris, non est cingulum ultrà tibi.
11 Manum suam extendit super
mare, conturbavit regna : Do-
minus mandavit adversùs Cha-
naan, ut contereret fortes ejus,
12 Et dixit; Non adjicies ultrà ut
glorieris, calumniam sustinens
virgo filia Sidonis : in Cethim
consurgẽs transfreta, ibi quoq;
13 non erit requies tibi. Ecce
terra Chaldæorum talis popu-
lus non fuit, Assur fundavit
eam : in captivitatem traduxe-
runt robustos ejus, suffoderunt
domos ejus, posuerunt eam in
14 ruinam. Ululate naves maris,
quia devastata est fortitudo ve-
15 stra. Et erit in die illa : In ob-
livione eris, O Tyre, septuagin-
ta annis, sicut dies regis unius:
post septuaginta autem annos
erit Tyro quasi canticum me-
16 retricis. Sume citharam, cir-
cui civitatem, meretrix oblivi-
oni tradita : benè cane, fre-
quenta canticum, ut memoria
17 tui sit. Et erit post septuagin-
ta annos : Visitabit Dominus
Tyrum, & reducet eam ad
mercedes suas : & rursum for-
nicabitur cum universis regnis
18 terræ super faciem terræ. Et
erunt negotiationes ejus, &
mercedes ejus sanctificatæ Do-
mino : non condentur, neque
reponentur : quia his, qui ha-
bitaverint coram Domino, erit
negotiatio ejus, ut manducent
in saturitatem, & vestiantur
usque ad vetustatem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν οἱ ἐνοικοῦντες ἐν
τῇ νήσῳ, μετάβολοι (γ) Φοινίκης, δια-
3 περῶντες τὴν θάλασσαν Ἐν ὕδατι πολλῷ,
σπέρμα μεταβόλων; ὡς ἀμήτου εἰσφερο-
4 μένου, οἱ μετάβολοι τῶν ἐθνῶν. Αἰσχύνθητι
Σιδών, εἶπεν ἡ θάλασσα· ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς
θαλάσσης εἶπεν, Οὐκ ὤδινον, οὐδὲ ἔτεκον,
οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους, οὐδὲ ὕψωσα παρ-
5 θένους. Ὅταν δὲ ἀκουστὸν γένηται (δ) Αἰγύ-
πτῳ, λήψεται αὐτοὺς ὀδύνη περὶ Τύρου.
6 Ἀπέλθατε εἰς Καρχηδόνα, (ε) ὀλολύξατε
7 οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. Οὐχ
αὕτη (ζ) ἦν ὑμῶν ἡ ὕβρις ἡ ἀπ' ἀρχῆς, πρὶν ἢ
8 παραδοθῆναι αὐτήν; Τίς ταῦτα ἐβουλεύ-
σεν ἐπὶ Τύρον; μὴ ἥσσων ἐστὶν, ἢ οὐκ
ἰσχύει; οἱ ἔμποροι αὐτῆς ἔνδοξοι ἄρχον-
9 τες τῆς γῆς. Κύριος Σαβαὼθ ἐβουλεύσα-
το παραλῦσαι (η) πᾶσαν τὴν ὕβριν τῶν
ἐνδόξων, καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ
10 τῆς γῆς. Ἐργάζου τὴν γῆν σου, καὶ γὰρ
11 πλοῖα οὐκέτι (") ἔρχεται ἐκ Καρχηδόνος. Ἡ
δὲ χείρ σου οὐκέτι ἰσχύει κατὰ θάλασσαν, ἡ
παροξύνουσα βασιλεῖς. κύριος Σαβαὼθ
ἐνετείλατο περὶ Χαναὰν ἀπολέσαι αὐτῆς
12 τὴν ἰσχύν. Καὶ ἐροῦσιν, (θ) Οὐκέτι οὐ μὴ
προσθῆτε τοῦ ὑβρίζειν καὶ ἀδικεῖν τὴν θυ-
γατέρα (ι) Σιδῶνος. καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς
εἰς (κ) Κιτιεῖς, οὐδὲ ἐκεῖ (λ) ἀνάπαυσις
13 ἔσται σοι. Καὶ εἰς γῆν Χαλδαίων, καὶ αὕτη
ἠρήμωται ἀπὸ τῶν (") Ἀσσυρίων, ὅτι ὁ τοῖ-
14 χος αὐτῆς πέπτωκεν. (μ) Ὀλολύξατε
πλοῖα Καρχηδόνος, ὅτι (ν) ἀπόλωλε τὸ
15 ὀχύρωμα ὑμῶν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται Τύρος ἔτη ἑβδο-
μήκοντα, ὡς χρόνος βασιλέως, ὡς χρό-
νος ἀνθρώπου. καὶ ἔσται μετὰ ἑβδομήκοντα
16 ἔτη, ἔσται Τύρος ὡς ᾆσμα πόρνης. Λάβε
κιθάραν, ῥέμβευσον πόλις πόρνη ἐπιλε-
λησμένη, καλῶς κιθάρισον, πολλὰ ᾆσον,
17 ἵνα σου (ξ) μνεία γένηται. Καὶ ἔσται (ο)
μετὰ τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκοπὴν ποι-
ήσει ὁ θεὸς Τύρου, καὶ πάλιν ἀποκαταστή-
σεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσται ἐμπόριον
πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς (π) οἰκουμέ-
18 νης ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. Καὶ ἔσται αὐ-
τῆς ἡ ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιον (") κυρίῳ·
οὐκ αὐτοῖς συναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς
κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου, πᾶσα ἡ ἐμ-
πορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλη-
σθῆναι, (ρ) καὶ εἰς σύμβολον μνημόσυνον
ἔναντι κυρίου.

Cui similes facti sunt habitantes in insula, negotiatores Phœnicis transmittentes mare In aqua multa, semen negotiatorum? quasi si messis inferatur, negotiatores gentium. Erubesce Sidon, dixit mare: fortitudo autem maris dixit; Non parturivi, neque peperi, neque enutrivi juvenes, neque exaltavi virgines. Quando autem auditum fuerit Ægyptiis, capiet eos dolor pro Tyro. Abite in Carthaginem, ululate, qui habitatis in insula hac. Nonne hæc erat superbia vestra à principio, priusquàm ipsa (a) traderetur? Quis hæc decrevit super Tyrum? Nunquid imbecillior est, aut non valet? Mercatores ejus gloriosi principes terræ. Dominus Sabaoth decrevit dissolvere universam superbiam gloriosorum, & ignominiæ ... norare omne gloriosum super terram. Operare terram tuam: etenim naves non ultrà veniunt de Carthagine: Manus autem tua non ultrà vales per mare, irritans reges. Dominus Sabaoth mandavit de Chanaan, perdere ejus fortitudinem. Et dicent; Non ultrà adjicietis contumeliose ... afficere injuriis filiam Sidonis. Quòd si abieris ad Cetiæos, neque ibi requies erit tibi: Et in terram Chaldæorum, & hæc desolata est ab (b) Assyriis: quoniam murus ejus corruit. Ululate naves Carthaginis; quoniam periit munitio vestra. Et erit in die illa, derelinquetur Tyrus annis septuaginta, sicut tempus regis, sicut tempus hominis. Et erit post septuaginta annos, erit Tyrus quasi canticum meretricis. Sume citharam, vagare civitas meretrix oblivioni tradita: bene cithariza, multùm cane, ut tui memoria fiat. Et erit post septuaginta annos visitationem faciet Deus Tyri: & rursus restituetur in antiquum, & erit emporium omnibus regnis orbis super faciem terræ: Et erit ejus negotiatio, & merces sanctum Domino: non ipsis congregabitur, sed habitantibus ante Dominum: omnis negotiatio ejus, comedere, & bibere, & implere, (c) & in Symbolum, memoriale coram Domino.

MS.A. (γ) Φινίκης, (δ) ἐν Αἰγύπτῳ, (ε) ὀλολύξατε οἱ ἐνοικοῦντες (ζ) ὑμῶν ἦν ἡ ὕβρις ἡ ἀπ' ἀρχῆς, (η) τὴν ὕβριν (") ἔρχονται (θ) Οὐκέτι μὴ προσθῆτε (ι) Σιών. (κ) Κιτιεῖμ, (λ) Σοι ἀνάπαυσις ἔσται. (") Ἀσσυρίων, ... Σοι ἀνάπαυσις ἔσται, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς (μ) Ὀλολύξατε (ν) ἀπόλωλε (ξ) ἡ μνεία (ο) μετὰ ἑβδομήκοντα (π) οἰκουμένης. Καὶ ἔσται αὐτῆς (") τῷ κυρίῳ· (ρ) εἰς Συμβολὴν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אתברו יתבי ניסא תגרי צידון דהוו עדן בימא מלוך׃ דהות מספקא סחורא לעממין
3 סגיאין דבחצר כנישת נהרא עללתה והות סחורא לעממיא׃ בהיתו צידונאי ארי
4 אמר מערבאה די יתיב בתקוף ימא למימר לוי לא מרעית לא אעדיתי ולא רביתי
5 עולמין פנקית בתולן׃ כמא די שמעו למחתא דלקו מצראי ועו כד שמעו צוראי׃
6 גלו למדינת ימא אילילו יתבי ניסא׃ ההדא לכון תקיפתא צור מיומי קדם
7 מלקדמין הוו מיתן לה תקרובתא מארע רחיקא כדו לאתותבא הא גליא׃ מן
8 מליך דא על צור דהות ממלכא מלכין די תגרהא רברבין שלטונהא יקירי ארעא׃
9 10 יי צבאות מלכיה לאפסא יקר כל חדותא לאקלא כל יקירי ארעא׃ גלא
11 מארעיך כמי נהרא ערוקי למדינת ימא לית תקוף עוד׃ גבורתיה מרממא על ימא
12 לאזעא מלכותא יי פקיד על כנענאה לשיצאה תוקפהא׃ ואמר לא תוספון עוד
למתקף דהויתון אנסין לעמא די בצידון לכתים קומו גלו אף תמן לא יהי
13 לכון ניח׃ הא ארעא כסדאי דין עמא כד לא הוה אתוראה שכללה לנגון
14 אקימו חזותהא פגרו ברניתהא שויוהא לדמחמרא׃ אילילו נחתי ספיני ימא ארי
15 אתבזיזו מחוזי תוקפכון׃ ויהי בעדנא ההיא ותתרחיק צור שבעין שנין כיומי
16 מלכא חד מסוף שבעין שנין יהי לצור כתושבחת נפקת ברא׃ אתחלף יקריך
אטלטלי למדינא קרתא די הות כנפקת ברא אתרחקת הפוכי כנריך לאבלא וזמריך
17 לאליא מאיב יעול דכרניך׃ ויהי מסוף שבעין שנין יעול דכרנה דצור קדם יי
18 ותתוב לאתרה ותהי מספקא סחורתה לכל מלכות עממיא די על אפי ארעא׃ ויהי
סחורתה ואגרה קודשא קדם יי לא יתאצר ולא יתגנו ארי לדמשמשין קדם יי יהי
אגרה למיכל למסבע ולכסו דיקר׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Contriti sunt habitatores insulæ, negotiatores Sidon, qui transibant mare, repleverunt te. Quæ erat sufficiens negotiationi multis populis : cujus proventus erat in messe congregationis fluminis, & facta est negotiatio populorum. Confusi sunt Sidonii, quia dixit Occidentalis qui habitat in fortitudine maris, dicens: Utinam non infirmarer, nec conciperem, nec nutrirem juvenes, nec deliciis affluere facerem virgines. Sicut audierunt plagam qua percussi sunt Ægyptii, tremuerunt quando audierunt Tyrii. Migraverunt in provinciã maris. Ululate habitatores insulæ. Nunquid hæc est vobis Tyrus fortissima à dieb⁹ antiquis, cui ab antiquo afferebant munera à terra longinqua? Ecce nunc migravit ut longè habitaret. Quis dedit hoc consilium contra Tyrum quæ erat consiliatrix? cuj⁹ negotiatores erant principes, & dominatores ej⁹ inclyti terræ. Dñs exercituũ dedit hoc consiliũ, ut vio aret gloriam universæ lætitiæ, ut in ignominiã deduceret omnes gloriosos terræ. Migra de terra tua quasi aquæ fluminis; fuge in provinciã maris, non est ultrà fortitudo. Potentia ejus elevata est sup mare ad commovenda regna. Dñs mandavit advers⁹ *Canaaneũ* ut disperderet fortes ej⁹. Et dixit, Non addetis ultrà roborari, qui vim inferebatis populo qui erat in Sidon. In Cethim cõsurgite, transmigrate: ibi quoq; non erit vobis requies. Ecce terra Chaldæorũ, iste popul⁹ aliquando non erat. Assyri⁹ fundavit eam in insulas : statuerũt speculas ej⁹, dissipaverũt palatia ej⁹, posuerũt eam in acervos lapidũ. Ululate descendentes in naves maris, quoniã *devastata sunt provinciæ* fortitudinis vestræ. Et erit in tempore illo, et oblivioni tradetur Tyrus septuaginta annis, sicut dies regis uni⁹: & in fine septuaginta annorũ erit Tyro quasi canticũ meretricis. Mutata est gloria tua : migra in aliam provinciam, civitas quæ eras quasi meretrix oblivioni tradita es: converte citharam tuam in luctũ, & musicã tuã in lamentationẽ; fortasse erit memoria tui. Et erit in fine septuaginta annorũ, ingredietur memoria Tyri coram Dño; & revertetur in locũ suũ: & erit sufficiens negotiatio ej⁹ omnibus regnis populorũ quæ sunt sup *faciem terræ*. Et erunt negotiatio ejus, & merces ej⁹ sanctificatæ corã Dño; non thesaurizabuntur nec recondentur; quia his qui ministrant corã Dño, erit merces ej⁹, ut comedant & saturentur, & operiantur vestimentis gloriæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sile habitator insulæ, mercator Sidonis qui 2
sulcas mare, Tu cujus merces sunt in aquis 3
multis : *nam* proventus seminis mercatoris
erit messis fluvii, cedet in lucrum gentibus.
Erubesce Sidon, quia dixit mare & fortitudo 4
maris, Non parturivi, neque peperi, neque
educavi adolescentes, neque virgines evexi.
Cùm *id* auditum fuerit ab Ægyptiis, dolores 5
partûs corripient eos, ut cùm audietur à Tyri- 6
is. Transite ad Tharsis, ululate habitatores in- 7
sulæ. Hæccine est apud vos illa munita quæ
est ab antiquis diebus? ante ipsam ibunt pe-
des ejus, ut habitet in *regione* remota. Quis 8
tale consilium cepit contra Tyrum illam co-
ronatam, cujus mercatores erant principes,
cujus negotiatores honoratissimi terræ? Do- 9
minus potentissimus decrevit hoc, ad abolen-
dam gloriam omnis potentiæ, & ignominiâ
afficiendos omnes honoratissimos terræ. Re- 10
mea in terram tuam ceu flumen filia Tharsis,
non est ampliùs qui te expellat. Manum suam 11
extulit super mare, & irritavit regna: Domin⁹
mandavit contra Chanaan ut perderet robu-
stiores ejus; Et dixit, Ne pergas ampliùs su- 12
perbire virgo oppressa filia Sidonis: Surge,
transi in Chetim: nec ibi requiem tibi dabit.
En terrâ Chaldæorum (id est populus quem 13
Assyrius nonne redegit in ventum?) statuite
ergò exploratores, explorate palatia ejus, & 14
redigite eam in ruinâ. Ululate naves Tharsis 15
quia direptus est fastus vester. Erit autem eo
die, ut oblivioni tradatur Tyrus septuaginta
annis, juxta dies unius regis; & post annos se-
ptuaginta canant Tyro cantilenâ meretricis.
Sume citharâ, & circumi civitatem, O mere- 16
trix oblivioni tradita, pulsa jucundè, cantum
multiplica, ut memoria tui renovetur. Erit 17
enim post annos septuaginta ut revisat Dñs
Tyrũ, & restituat eam ad mercaturâ suam, &
fornicetur in omnib⁹ regnis quæ extant super
faciẽ terræ. Tandem verò negotiatio ejus & 18
quæst⁹ ej⁹ consecrabuntur Dño: non reponen-
tur in thesauro, neq; recõdentur, sed habitan-
tib⁹ corã Dño erit merx ejus, ad comedendũ,
ad saturandũ se, & ad operiendum senes suos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

عادا تكون شبيها ايها الساكن في الجزيرة تجار فينيقيه العابرون البحر في ماء كثير
نسل التجار، تجار الامم مثل قبضة من حزمة حصاد افتضحي يا صيدا قال البحر وقوة
البحر قالت لم اطلق ولم الد ولم اربي شبانا، ولم اروع عذارى* واذ يصير مسموعا في
مصر* يأخذهم الوجع من اجل صور* امضوا الى كرسيدونيه* وولولوا ايها السكان في هذه
الجزيرة* اليس عظمتكم كانت منذ البدو من قبل ان تسلم* من تآمر بهذا على
صور هل هي دنيه او لا يقدر تجارها المسرورن رؤساء الارض* رب الجنود راى ان يحل كل
كبرياء المسرفين ويهين كل شرف على الارض* اعملي ارضك لان ليس يأتي بعد سفن
من كرسيدونيه* ويدك لا تقوى على البحر ايضا التي ازعجت ملوكا رب الجنود امر من
اجل كنعان ان يهلك قوتها* ويقولون لا تعودوا ان تتعظموا وتظلموا ابنة صهيون
وان ذهبت الى كتيم فليس يكون لك هناك راحة لان حائطها سقط* [MS. Ox. فهذه ارض
الكلدانيين* هذا الشعب الذي اتاك ليس مثل الموصلي الذي لا يقدر عليك وبذري
ترابك في الريح* ويصيروا قصورك خرابا* ولا شعبه المفتشون الذين فتشوا قصورك]* ولولي
سفن كرسيدونيه لان حصنكم هلك* ويكون في ذلك اليوم تترك صور سبعين سنة
زمن ملك مثل زمن انسان* ويكون بعد سبعين سنة تصير صور مثل نشيد زانية
خذي عودا وردي ايتها المدينة الزانية المنسية* قري حسنا* انشدي كثيرا
ليكون لك ذكر* ويكون بعد سبعين سنة يصنع الله تعهد صور* وتعيدها
الى الاول* وتصير متجرا لكل ممالك المسكونه على وجه الارض* ويكون تجارها وارباحها
قدسا للرب* وليس تجمع لهم لكن للسكان امام الرب في اورشليم كل تجارها* لياكلوا
ويشربوا ويشبعوا* اعمودا وذكرا امام الرب*

Cui rei comparaberis O habitator insu- 2
læ? Mercatores Phœniciæ trajicientes
mare per aquas multas, Semen mer- 3
catorum, mercatores gentium, sunt si-
miles pugillo è manipulo messis excer-
pto. Pudore suffunditor O Saida, in- 4
quit mare: & fortitudo maris, Nequa-
quam parturivi, inquit, neque peperi,
neque educavi juvenes, neque elevavi
virgines. Id cùm auditum fuerit in 5
Ægypto, corripiet eos dolor propter Ty-
rum. Ite Charsedoniam, ejulate O in- 6
colæ hujus insulæ. Nónne fastus ve- 7
ster erat ab initio, antequam traditus
esset? Quis talia consultavit adver- 8
sùs Tyrum? num vilis est? an verò im-
potentes sunt mercatores ejus nobilissimi,
principes terræ? Dominus exercituum 9
arbitratus est dissolvendam esse totam no-
bilium arrogantiam, omnémque fastum
qui super terram est, deprimendum. Co- 10
le terram tuam, quia non sunt deinceps
adventuræ naves è Charsedonia: Nec 11
potestatem habebit ampliùs super mare
manus illa tua quæ reges territabat. Do-
minus exercituum præcepit de perdenda
fortitudine Chanaan; Ita ut dicant, Ne 12
superbiatis deinceps, & opprimatis filiam
Sionis: etiamsi te contuleris ad Cetim,
non erit illic tibi requies, quia murus e-
jus corruit. [MS. Ox. *Sed ista terra Chal-* 13
dæorum, iste populus qui ad te venit, non
est sicut Assyrius qui tibi non prævaluit:
sed pulverem tuum in ventum disper-
get: & erunt arces tuæ in desolationem:
neque populus ejus, exploratores qui explo-
rabunt palatia tua.] *Ejulate O naves Char-* 14
sedoniæ, quia periit munitio vestra. E- 15
rit autem illo die ut destituatur Tyrus an-
nis septuaginta, ut tempore alicujus re-
gis, ut ætate alicujus hominis: tum erit
ut exactis septuaginta annis, fiat Tyrus
sicut carmen meretricis: Sume cithа- 16
ram, & deambula urbs scortatrix & ob-
livioni tradita, citharam benè pulsa, car-
mina multa canito, ut memoria tua re-
viviscat. Exactis verò septuaginta an- 17
nis, recordabitur Deus Tyri, & denuò
restituet eam in pristinum statum, fietque
emporium omnibus regnis quæ sunt su-
per faciem orbis terrarum: Et tam 18
merces quàm quæstus ejus erunt sa-
cra Domino: nequaquam pro ipsis co-
gentur, sed pro habitantibus coram Do-
mino in Jerusalem erunt omnes mer-
ces ejus, ut edant, bibant, & satu-
rentur; ad exemplar & memoriam
coram Domino.

ישעיה : כד

CAP. XXIV. כד

,ejus faciei depravabit &:eam defrugans &,terram evacuans Dominus Ecce
1 הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ וְעִוָּה פָנֶיהָ
: sacerdos sic , populus sicut erit Et .ejus habitatores faciet dispergere &
2 וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ : וְהָיָה כָעָם כַּכֹּהֵן
,emens sicut : ejus hera sic , ancilla sicut : ejus dominus sic ,servus sicut
כַּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה
sic , fœnerator ut : mutuum accipiens sic,mutuans sicut : vendens sic
כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה כַּאֲשֶׁר
: diripietur diripiendo & ,terra evacuabitur Evacuando .eo ab fœnus
3 נֹשֶׁא בוֹ : הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז תִּבּוֹז
; terra defluxit , Luxit .hoc verbum est locutus Dominus quia
4 כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה : אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ
.terræ populi elatio sunt infirmati : orbis decidit , est infirmata
אֻמְלְלָה נָבְלָה תֵּבֵל אֻמְלָלוּ מְרוֹם עַם־הָאָרֶץ :
,leges sunt transgressi quia : fuis incolis sub hypocrisi est usa terra Et
5 וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ כִּי־עָבְרוּ תוֹרֹת
perjurium Ideo .seculi fœdus dissipaverunt ,statutum mutaverunt
6 חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ בְּרִית עוֹלָם : עַל־כֵּן אָלָה
sunt combusti Ideo .ea in habitantes sunt desolati & :terram comedit
אָכְלָה אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֵי בָהּ עַל־כֵּן חָרוּ
,mustum Luxit .pusillum hominis remanebit & , terræ habitatores
7 יֹשְׁבֵי אֶרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ מִזְעָר : אָבַל תִּירוֹשׁ
Cessavit .corde læti omnes ingemuerunt :vitis est infirmata
8 אֻמְלְלָה־גָפֶן נֶאֶנְחוּ כָּל־שִׂמְחֵי־לֵב : שָׁבַת
gaudium desiit ,exultantium sonitus cessavit , tympanorum gaudium
מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים חָדַל שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
.illam bibentibus sechar erit amara :vinum bibent non cantico In .citharæ
9 כִּנּוֹר : בַּשִּׁיר לֹא יִשְׁתּוּ־יָיִן יֵמַר שֵׁכָר לְשֹׁתָיו :
Clamor .intrando ab domus omnis est clausa : inanitatis civitas est Attrita
10 נִשְׁבְּרָה קִרְיַת־תֹּהוּ סֻגַּר כָּל־בַּיִת מִבּוֹא : צְוָחָה
11 migravit , lætitia omnis est obtenebrata : plateis in vinum propter
עַל־הַיַּיִן בַּחוּצוֹת עָרְבָה כָּל־שִׂמְחָה גָּלָה
conteretur desolatione &,solitudo urbe in Remansit .terræ gaudium
12 מְשׂוֹשׂ הָאָרֶץ : נִשְׁאַר בָּעִיר שַׁמָּה וּשְׁאִיָּה יֻכַּת־
excussio sicut:populorum medio in,terræ interiori in erit sic Quia .porta
13 שָׁעַר : כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ הָעַמִּים כְּנֹקֶף
elevabunt Hi .vindemia fuerit consummata si racemi sicut , oleæ
14 זַיִת כְּעוֹלֵלֹת אִם־כָּלָה בָצִיר : הֵמָּה יִשְׂאוּ
Ideo .mari à efferent vocem Domini excellentia in,dicent præconia,suam vocem
15 קוֹלָם יָרֹנּוּ בִּגְאוֹן יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם : עַל־כֵּן
Dei Domini nomen maris insulis in3Dom num glorificate vallibus in
בָּאֻרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי
: dixi & , justo gloriam ,audivimus cantus terræ ala Ab .Israel
16 יִשְׂרָאֵל : מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וָאֹמַר
prævaricantes:mihi væ ;mihi meum secretum , mihi meum Secretum
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי בֹּגְדִים
.sunt prævaricati prævaricantes prævaricatione & ,sunt prævaricati
בָּגָדוּ וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ :
, erit Et .terræ habitator te super ,laqueus & ,fovea & ,Formido
17 פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ : וְהָיָה
18 medio de ascendens & : foveam in cadet ,formidinis voce à fugiens
הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת וְהָעוֹלֶה מִתּוֹךְ
, aperientur excelso de cataractæ quia:laqueo in capietur , foveæ
הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־אֲרֻבּוֹת מִמָּרוֹם נִפְתָּחוּ
.terræ fundamenta contremiscent &
וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ :

Versio VUL. LAT.

CAP. XXIV.

1 Ecce Domin' dissipabit ter-
ram, & nudabit eam, & affli-
get faciem ejus, & disperget
2 habitatores ejus. Et erit sicut
populus, sic sacerdos: & sicut
servus, sic dominus ejus: sicut
ancilla, sic domina ejus: sicut
emens, sic ille qui vendit: sicut
fœnerator, sic is qui mutuũ ac-
cipit: sicut qui repetit, sic qui
3 debet. Dissipatione dissipabi-
tur terra, & direptione præ-
dabitur. Dominus enim locu-
4 tus est verbum hoc. Luxit, &
defluxit terra, & infirmata est:
defluxit orbis, infirmata est al-
5 titudo populi terræ. Et terra
infecta est ab habitatoribus
suis: quia transgressi sunt le-
ges, mutaverunt jus, dissipa-
verunt fœdus sempiternum.
6 Propter hoc maledictio vora-
bit terram, & peccabunt habi-
tatores ejus: ideóque insani-
ent cultores ejus, & relinquen-
7 tur homines pauci. Luxit vin-
demia, infirmata est vitis, inge-
muerunt omnes qui lætabantur
8 corde. Cessavit gaudium tym-
panorum, quievit sonitus læ-
tantium, conticuit dulcedo ci-
9 tharæ. Cum cantico non bi-
bent vinum: amara erit potio
10 bibentib' illã. Attrita est civi-
tas vanitatis, clausa est omnis
11 dom' nullo introeunte. Clamor
erit super vino in plateis: de-
serta est omnis lætitia: transla-
12 tum est gaudium terræ. Reli-
cta est in urbe solitudo, & ca-
13 lamitas opprimet portas. Quia
hæc erũt in medio terræ, in me-
dio populorum: quomodò si
paucæ olivæ, quæ remanserunt,
excutiantur ex olea; & racemi,
14 cùm fuerit finita vindemia. Hi
levabunt vocem suam, atque
laudabunt: cùm glorificatus
15 fuerit Domin', hinnient de ma-
ri. Propter hoc in doctrinis
glorificate Dominum; in insu-
lis maris nomen Domini Dei
16 Israel. A finibus terræ laudes
audivimus, gloriam justi. Et
dixi; Secretum meum mihi, se-
cretum meum mihi, væ mihi:
prævaricantes prævaricati sũt,
& prævaricatione transgresso-
17 rum prævaricati sunt. Formi-
do, & fovea, & laqueus super
18 te, qui habitator est terræ. Et
erit: Qui fugerit à voce for-
midinis, cadet in foveam: &
qui se explicaverit de fovea, te-
nebitur laqueo: quia cataractæ
de excelsis apertæ sunt, & con-
cutientur fundamenta terræ.

Versio GRÆC. LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδ'.

1 Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην, καὶ
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσω-
πον αὐτῆς, καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν
2 αὐτῇ. Καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς (α) ἱερεύς, καὶ ὁ
παῖς ὡς ὁ κύριος, καὶ ἡ θεράπαινα ὡς ἡ
κυρία· ἔσται ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν, (*) ὁ
δανείζων ὡς ὁ δανειζόμενος, καὶ ὁ ὀφείλων
3 ὡς ᾧ ὀφείλει. Φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ, καὶ
προνομῇ προνομευθήσεται ἡ γῆ· τὸ γὰρ στό-
4 μα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα. Ἐπένθησεν ἡ
γῆ, καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη, (β) ἐπένθησαν οἱ
5 ὑψηλοὶ τῆς γῆς. (γ) Ἡ δὲ γῆ ἠνόμησε διὰ τοὺς
κατοικοῦντας αὐτήν, διότι (δ) παρέβη-
σαν τὸν νόμον, καὶ ἤλλαξαν τὰ (ε) προστάγ-
6 ματα διαθήκην αἰώνιον. Διὰ τοῦτο ἀρὰ ἔ-
δεται τὴν γῆν, ὅτι ἡμάρτησαν οἱ κατοικοῦντες
αὐτήν· διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦν-
τες ἐν τῇ γῇ, καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρω-
7 ποι ὀλίγοι. Πενθήσει οἶνος, πενθήσει
ἄμπελος, στενάξουσι πάντες οἱ εὐφραινόμενοι
8 τὴν ψυχήν. Πέπαυται εὐφροσύνη τυμπάνων,
9 *πέπαυται αὐθάδεια, καὶ πλοῦτος ἀσεβῶν,
πέπαυται φωνὴ κιθάρας. Ἠσχύνθησαν, οὐκ
ἔπιον οἶνον, πικρὸν ἐγένετο τὸ σίκερα
10 τοῖς πίνουσιν. (ζ) Ἠρημώθη πᾶσα πόλις,
11 κλείσει οἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. Ὀλολύζετε
περὶ τοῦ οἴνου πανταχῇ, πέπαυται πᾶσα εὐ-
φροσύνη τῆς (η) γῆς, ἀπῆλθεν πᾶσα εὐφρο-
12 σύνη τῆς γῆς. Καὶ καταλειφθήσονται πόλεις
ἔρημοι, καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι ἀπο-
13 λοῦνται. Ταῦτα πάντα (θ) ἔσονται ἐν τῇ
γῇ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν. ὃν τρόπον ἐάν τις
καλαμήσηται ἐλαίαν, οὕτως καλαμήσονται
αὐτούς· καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυγητός,
14 Οὗτοι (ι) βοῇ φωνήσουσιν. οἱ δὲ καταλει-
φθέντες ἐπὶ τῆς γῆς εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ
δόξῃ κυρίου, ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θα-
15 λάσσης. Διὰ τοῦτο ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νή-
σοις ἔσται τῆς θαλάσσης, τὸ ὄνομα κυρίου
16 ἔνδοξον ἔσται. Κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἀπὸ
τῶν πτερύγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν, ἐλ-
πὶς τῷ εὐσεβεῖ. καὶ ἐροῦσι, Οὐαὶ τοῖς
17 ἀθετοῦσιν, οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. Φόβος
καὶ βόθυνος καὶ παγὶς ἐφ' ὑμᾶς τοὺς ἐνοι-
18 κοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ἔσται ὁ φεύγων τὸν
φόβον, ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον· (κ)
καὶ ὁ ἐκβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται
ὑπὸ τῆς παγίδος· ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ (λ) ἀνεῴχθησαν, καὶ σεισθήσεται τὰ θε-
μέλια τῆς γῆς.

MS. A. (α) ὁ ἱερεύς, (*) καὶ ὁ (β) καὶ ἐπένθησαν (γ) Ἡ δὲ γῆ ἠνόμησε (δ) παρέβησαν (ε) προστάγματα κυρίου διαθήκην (ζ) Ἠρημώθη (η) γῆς. Καὶ καταλειφθήσονται (θ) ἔσται (ι) φωνῇ βοήσονται. (κ) [illegible] ἠνεῴχθησαν,

CAP. XXIV.

Ecce Dominus disperdit terram, & desolabit eam, & revelabit faciem ejus, & dissipabit inhabitantes in ea. Et erit populus, sicut Sacerdos; & famulus sicut dominus; & ancilla sicut domina: erit emens, sicut vendens; fœnerator, sicut qui mutuo accipit; & qui debet, sicut cui debetur. Dissipatione dissipabitur terra, & direptione diripietur terra: os enim Domini loquutum est hæc. Luxit terra, & corrupta est orbis: luxerunt excelsi terræ. Terra autem impiè egit propter habitantes in ea; quoniam prævaricati sunt legem, & mutaverunt præcepta, testamentum æternum. Propter hoc maledictio devorabit terram, quia peccaverunt habitantes eam: propterea pauperes erunt habitantes in terra, & derelinquentur homines pauci. Lugebit vinum, lugebit vinea, ingemiscent omnes lætantes animo. Cessavit lætitia tympanorum, cessavit arrogantia, & divitiæ impiorum; cessavit vox citharæ. Confusi sunt, non biberunt vinum: amara facta est sicera bibentibus. Desolata est omnis civitas, claudet domum ad non introeundum. (ε) Ululate pro vino ubique: cessavit omnis lætitia terræ: abiit omnis lætitia terræ. Et derelinquentur civitates desolatæ: & domus derelictæ peribunt. Hæc omnia erunt in terra in medio gentium. Quemadmodum qui excutiet olivam, sic excutient eos; & si quiescat vindemia. Isti clamore vociferabuntur: qui autem relicti fuerint super terram, lætabuntur simul cum gloria Domini: (ε) conturbabitur aqua maris. Propterea gloria Domini in insulis erit maris: nomen Domini gloriosum erit. Domine Deus Israel, ab alis terræ (ζ) prodigia audivimus: spes (ζ) pio. Et dicent; Væ (h) prævaricantibus, qui prævaricantur legem: Timor, & fovea, & laqueus super vos, qui habitatis terram. Et erit qui fugerit timorem, incidet in foveam: & qui exierit de fovea, capietur à laqueo. Quia fenestræ (i) cœlo apertæ sunt: & concutientur fundamenta terræ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כד

1 הָא יְיָ מַפֵּיק אַרְעָא וּמָסַר לְהּ לְסָנְאָה וְיַחְפֵּי בַּהֲתָא אַפֵּי רַבְרְבַהָא עַל דַּעֲבָרוּ עַל אוֹרַיְתָא
2 וִיבַדַּר יָת דְּיָתְבִין בַּהּ : וִיהֵי חִילוֹנָאָה כְּכָהֲנָא עַבְדָּא כְּרִבּוֹנֵיהּ אַמְתָא כְּמָרְתַּהּ זָבְנָא
3 כְּמִזַּבְּנָא יַזְפָא כְּמוֹזְפָא רְשָׁא כְּמָן דִּרְשֵׁי בִידֵיהּ : אִתְבְּזָזָא תִּתְבְּזִיז אַרְעָא וְאִתְרְשָׁא תִּתְרְשָׁא
4 אֲרֵי יְיָ מַלֵּיל יָת פִּתְגָמָא הָדֵין : אִתְאַבְּלַת חֲרוּבַת אַרְעָא צְדִיאַת חֲרוּבַת תֵּבֵל סְפוֹ תְּקוֹף
5 עַמָּא דְאַרְעָא : וְאַרְעָא חַבַת תְּחוֹת יָתְבָהָא אֲרֵי עֲבָרוּ עַל אוֹרַיְתָא אַבְטִילוּ מוֹעֲדַיָּא
6 אַשְׁנִיאוּ קְיָמָא דִּי מִן עָלְמָא : עַל כֵּן מִן קֳדָם מוֹמֵי דִשְׁקַר חֲרוּבַת אַרְעָא וּצְדִיאוּ דְּיָתְבִין
7 בַּהּ עַל כֵּן סָפוּ יָתְבֵי אַרְעָא וְאִשְׁתְּאַר אֱנָשׁ כְּעִיר : אִתְאַבָּלוּ כָּל שָׁתֵי חֲמַר אֲרֵי אִתְפְּרִיכוּ
8 גֻּפְנַיָּא אִתְאַנַּחוּ כָּל חֲדֵי לִבָּא : בְּטֵילַת חֶדְוַת תּוּפִין אִתְמְנַעַת אִתְרְגוּשַׁת תַּקִּיפִין פְּסָקַת
9 חֶדְוַת כִּנָּרָא : עַל דִּי זְמַר לָא יִשְׁתּוּן חֲמַר יְמַר עַתִּיקָא לְשָׁתוֹהִי : אִתְבְּרַת קַרְתְּהוֹן
10 צְדִיאַת אִתְאַחִידוּ כָּל בָּתַיָּא מִלְּמֵיעַל : מְצַוְּחִין עַל חַמְרָא בְּשׁוּקַיָּא שְׁלִימַת כָּל חֶדְוָתָא גְּלָא
11 בִּיעַ מִן אַרְעָא : אִשְׁתְּאַר בְּקַרְתָּא צַדּוּ וְאִתְרְגוּשְׁתָּא בְּפִגּוּר תַּרְעִין : אֲרֵי כְדֵין יִשְׁתַּאֲרוּן
12 יְחִידָאִין צַדִּיקַיָּא בְּגוֹ אַרְעָא בֵּינֵי מַלְכְוָתָא כְּבִיעוּר זֵיתָא כְּעוֹלָלִין בָּתַר קְטָף : אִנּוּן יְרִימוּן
13 קָלֵיהוֹן יְשַׁבְּחוּן בְּמֵימְרָא דַייָ יְבִיעוּן כְּמָא דְבִעוּ עַל גְּבוּרָן דְּאִתְעֲבִידָא לְהוֹן עַל יַמָּא : עַל
14 כֵּן בְּמֵיתֵי נְהוֹרָא לְצַדִּיקַיָּא יְקָרוּן קֳדָם יְיָ בְּנִיסֵי יַמָּא יְהוֹן מוֹדָן וּמְבָרְכִין שְׁמָא דַייָ אֱלָהָא
15 דְיִשְׂרָאֵל : מִבֵּית מַקְדְּשָׁא דְמִתַּמָּן עָתִיד לְמִפַּק חֶדְוָא לְכָל יָתְבֵי אַרְעָא תּוּשְׁבְּחָא
16 שְׁמַעְנָא לְצַדִּיקַיָּא אֲמַר נְבִיָּא רָז אַגַּר לְצַדִּיקַיָּא אִתַּחְזִי לִי רָז פּוּרְעָנוּת לְרַשִׁיעַיָּא אִתְגְּלִי
17 לִי וַי לַאֲנָסַיָּא דְמִתְאַנְסִין וּלְבִזּוּ בָּזוּן דְּהָא מִתְבַּזִּין : דַּחְלָא וּכְמָנָא וּמְצָדָא עֲלָךְ יָתֵיב
18 אַרְעָא : וִיהֵי דְיִעְרוֹק מִן קֳדָם דַּחְלָא יִפּוֹל לְגוֹ כְּמָנָא וּדְיִסַּק מִגּוֹ כְּמָנָא יִתְאֲחֵד בִּמְצָדָא
אֲרֵי גְבוּרָן בִּשְׁמַיָּא אִתְעֲבִידָא וְזָעוּ יְסוֹדֵי אַרְעָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXIV.

Ecce Dominus dissipabit terram, & tradet eam inimico; & cooperiet confusione faciem principum ejus, eò quod transgressi sunt legem: & disperget habitantes in ea. Et erit laicus sicut sacerdos, servus sicut dominus ejus, ancilla sicut domina ejus; emens sicut qui vendit; mutuans sicut qui mutuò accipit; debitor sicut creditor. Dissipatione dissipabitur, & conculcatione conculcabitur, quia Dominus locutus est verbum hoc. Luxit & desolata est terra: desertus est, in solitudinem redactus est orbis: defecit fortitudo populi terræ. Terra autem peccavit sub habitatoribus suis, quia transgressi sunt Legẽ, & cessare fecerunt solemnitates, mutaverunt pactum quod à seculo est. Ideò propter juramentum mendacii deleta est terra, & desolati sunt omnes habitantes in ea: propterea consumpti sunt habitatores terræ, & relinquentur quasi pauci homines. Luxerunt omnes qui bibebant vinum, quia attritæ sunt vites: ingemuerunt omnes qui lætabantur corde. Cessavit gaudium tympanorum, prohibitus est clamor fortium; cessavit gaudium citharæ. Cum instrumentis musicis non bibent vinum: amara est sicera bibentibus eam. Attrita est civitas eorum & deserta est: clausæ sunt omnes domus nullo introeunte. Clamant super vinum in viis; consummata est omnis lætitia; translatum est gaudium à terra. Relicta est in urbe solitudo, & tumultus in dissipatione portarum. Quia sic relinquentur soli justi in medio terræ, & in medio regnorum, sicut olivæ quæ remanent post excussionem olivarum, & sicut racemi post vindemiam. Hi levabunt vocem suam, & laudabunt verbum Domini: exultabunt sicut exultaverunt super magnalia quæ facta sunt eis in mari. Ideò cùm venerit lumen justis, glorificabunt coram Dño: in insulis maris, confitebuntur & benedicent nomini Domini Dei Israel. De domo sanctuarii, unde futurum est ut egrediatur gaudium omnibus habitatoribus terræ, laudes audivimus justorum. Dixit Propheta, Secretum, præmium justorum monstratum est mihi: secretum, vindicta impiorum revelata est mihi. Væ eis qui vim faciunt, quia vim patientur; & direptoribus, quia ecce diripientur. Timor & fovea, & rete super te habitator terræ. Et erit qui fugerit à facie timoris, cadet in foveam: & qui ascenderit de medio foveæ, comprehendetur in rete; quia magnalia in cœlo facta sunt, & commota sunt fundamenta terræ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ * * ܗܐ ܡܪܝܐ ܡܚܪܒ ܠܐܪܥܐ ܘܡܣܚܦ ܠܗ. ܘܡܒܕܪ
1 ܠܥܡܘܪܝܗ. * ܘܢܗܘܐ ܥܡܐ ܐܝܟ ܟܗܢܐ. ܘܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ. ܘܐܡܬܐ ܐܝܟ ܡܪܬܗ
2 ܩܢܝܐ ܐܝܟ ܡܙܒܢܢܐ. ܘܝܙܦܐ ܐܝܟ ܡܘܙܦܢܐ. ܐܝܟ ܡܪܐ ܚܘܒܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܝܒ ܠܗ. * ܡܬܚܪܒܘ
3 ܬܬܚܪܒ ܐܪܥܐ. ܘܡܬܒܙܙܘ ܬܬܒܙܙ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. * ܐܒܠܬ ܘܐܬܚܪܒܬ
4 ܬܒܝܠ ܐܪܥܐ. ܐܒܠܬ ܘܐܬܚܪܒܬ ܬܒܝܠ. ܐܒܠܘ ܪ̈ܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܪܥܐ ܐܬܛܢܦܬ
5 ܒܥܡܘܪܝܗ. ܡܛܠ ܕܥܒܪܘ ܢܡܘܣܐ ܘܫܚܠܦܘ ܦܘܩܕܢܐ. ܘܦܠܛܘ ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
6 ܠܘܛܬܐ ܬܐܟܘܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܬܚܝܒܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ. ܡܛܠܗܢܐ ܢܬܩܛܠܘܢ
ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܫܬܚܪܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܙܥܘܪ̈ܐ. * ܐܒܠ ܚܡܪܐ ܘܐܬܚܪܒܬ ܓܦܬܐ. ܘܬܢܚܘ ܟܠܗܘܢ
7 ܕܚܕܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. * ܒܛܠ ܚܕܘܬܐ ܘܐܬܟܠܝܬ ܩܠ ܕܚܕܘܬܐ. ܒܛܠܬ ܚܕܘܬܐ
8 ܘܟܢܪܐ. * ܒܙܡܪܐ ܠܐ ܢܫܬܘܢ ܚܡܪܐ. ܢܡܪ ܫܟܪܐ ܠܫܬܘܝܗܝ. * ܐܬܚܪܒܬ ܡܕܝܢܬܐ
9 ܟܠ ܒܝܬܐ ܡܢ ܕܥܐܠ. * ܘܟܠ ܝܠܠܬܐ ܥܠ ܚܡܪܐ ܒܫܘܩܐ. ܒܛܠܬ ܟܠܗ ܚܕܘܬܐ. ܘܥܒܪ ܕܘܨܐ ܕܐܪܥܐ
10 * ܘܫܬܒܩ ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܘܪܒܐ. ܘܫܘܪܐ ܢܦܩܥܘܢ ܬܪ̈ܥܝܗ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܓܘ ܐܪܥܐ
11 ܒܝܬ ܥܡ̈ܡܐ. ܐܝܟ ܡܚܒܛܐ ܕܙܝܬܐ. ܘܐܝܟ ܥܘܠܠܬܐ ܟܕ ܫܠܡ ܩܛܦܐ. * ܗܢܘܢ
12 ܢܪܝܡܘܢ ܩܠܗܘܢ. ܘܢܫܒܚܘܢ ܒܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܨܘܚܘܢ ܡܢ ܝܡܐ. * ܡܛܠܗܢܐ
13 ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܒܓܙܪ̈ܬܐ ܕܝܡܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ
14 * ܡܢ ܟܢܦܝܗ ܕܐܪܥܐ ܙܡܝܪ̈ܬܐ ܫܡܥܢ. ܫܘܒܚܐ ܠܙܕܝܩܐ. ܘܐܡܪ ܐܢܐ. ܪܐܙܝ ܠܝ ܘܪܐܙܝ ܠܝ. ܘܝ ܠܝ
15 ܠܝ. ܓܢܒܐ ܓܢܒܘ. ܘܢܟܠܐ ܢܟܠܘ. * ܕܚܠܬܐ ܘܦܚܬܐ ܘܦܚܐ ܥܠܝܟ ܥܡܘܪܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܡܢ
16 ܕܢܥܪܘܩ ܡܢ ܩܠܐ ܕܕܚܠܬܐ. ܢܦܠ ܒܦܚܬܐ. ܘܡܢ ܕܢܣܩ ܡܢ ܓܘ ܦܚܬܐ ܢܬܐܚܕ
17 ܒܦܚܐ. ܡܛܠ ܕܟܘ̈ܐ ܡܢ ܡܪܘܡܐ ܐܬܦܬܚܘ. ܘܙܥܘ ܫܬܐܣ̈ܝܗ ܕܐܪܥܐ.
18

CAP. XXIV.

ECce Dominus vastaturus est terram & dis- 1
cerpturus eam, destructurus superficiem ejus,
& incolas ejus dispersurus. Eritq; popul[us] par 2
sacerdoti, & servus par dño suo, & ancilla
par dñæ suæ, possessor par vendenti, mutuò ac-
cipiens par mutuò danti, par creditori is qui
debitor ejus est. Planè vastabitur terra, & 3
planè diripietur; quia Dñs pronuntiavit hanc
sententiã. Ejulabit et in luctu versabitur terra, 4
ejulabit, sedebit, et lugebit orbis, ejulabit cel-
situdo terræ, Et terra similis fiet habitatoribus 5
suis. Quia transgressi sunt legem, immutave-
runt mandatum, & violaverunt pactum sem-
piternum; Propterea in luctu versabitur ter- 6
ra, & condemnabuntur omnes habitatores
ejus: propterea interficientur omnes habita-
tores terræ, & reliqui fient mortales perpauci.
Versabitur in luctu frumentum, ejulabunt vi- 7
tes, gement omnes læti animo. Cessabunt gau- 8
dium, & tympana, silebit vox exultationis,
cessabunt gaudium & citharæ. Cum cantico 9
non bibent vinũ, amarescet sicera bibentibus
eam. Prædâ exhaurietur civitas & clauden- 10
tur omnia cellaria. Querela erit super vino 11
in plateis, cessabit omne gaudiũ, et desinet ex-
ultatio terræ. Remanebit in civitate vastitas, 12
& afflictio discindet portas ejus. Sic contin- 13
get in medio terræ inter gentes, perinde ac *in*
excussione oleæ, & racematione cùm absolu-
ta fuerit vindemia. Hi vocẽ suam efferent, & 14
laudabunt majestatẽ Dñi, & hinnient è mari.
Idcircò laude celebrate Dñm, & in insulis 15
maris nomen Dñi Dei Israelis. Ab extre- 16
mitatibus terræ cantica audivimus, fortitu-
dinem justi dicentis, Secretũ meum est, meum
est secretum. Hei mihi; scelesti deliquerunt,
perfidi perfidiã cõmiserunt. Pavor, & fovea, 17
& laqueus imminent tibi O habitator terræ:
Et quicunque fugerit à voce pavoris, incidet 18
in foveam; & quicunque emerserit è fovea,
laqueo capietur: nam cataractæ ex alto ape-
rientur, & concutientur fundamenta terræ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *

1 * ها الرب يفسد المسكونة كلها * ويخربها ويكشف وجهها * ويبدد السكان فيها * ويكون
2 الشعب مثل الكاهن * والعبد مثل السيد * والعبدة مثل السيدة * ويكون المشتري مثل
3 البائع * والمقرض مثل المقترض * والغريم كالذي له عليه الدين * الارض تفسد فسادا
4 الارض تنهب انتهابا * لان فم الرب تكلم بهذا * حزنت مرتفعوا الارض * والارض اثمت لاجل
5 6 سكانها * من اجل انهم تعدوا ناموس الرب * وبدلوا الاوامر العهد الابدي * من اجل هذا
اللعنة تاكل الارض * لان سكانها اخطاوا * لاجل هذا السكان في الارض يصيرون فقراء * ويبقى
7 8 اناس قليلون * تحزن الخمر * تحزن الكرمة * تتنهد جميع فرحي النفس * انكف فرح
9 الطبول * انكف تعاظم وغنى المنافقين * انكف صوت القيثار * حزنوا ولم يشربوا خمرا *
10 11 صار المسكر مرا للشاربين * خربت كل مدينة * يغلق البيت لئلا يدخلوا * ولولوا من
12 اجل الخمر بكل موضع * انكف كل سرور الارض * وبقيت البلاد خرابا * والبيوت المتروكة
13 يهلكون * كل هذا يكون في الارض في وسط الامم * وعلى نحو ما يقتطع واحد زيتونة
14 هكذا يقتطعونهم * واذا فرغ القطاف * هم بصوت يصرخون * والذين يتركون على الارض
15 يفرحون معا بمجد الرب * يضطرب ماء البحر * لاجل هذا مجد الرب يكون في جزائر البحر
16 اسم الرب يكون ممجدا * ايها الرب اله اسرائيل من اجنحة الارض سمعنا ايات * الرجاء
17 يحسن العبادة * ويقولون الويل للعصاة الذين يعصون الناموس * خوف وحفر وشرك عليكم
18 ايها السكان في الارض * ويكون الهارب يسقط تحت الخوف في الحفر * والخارج من الحفر
يهلك من الفخ * لان كوا انفتحت من السماء * وتتزلزل اساسات الارض *

CAP. XXIV.

ECce Dominus consumpturus est or- 1
bem universum, destructurus eum, &
detecturus faciem ejus, & habitantes in
eo dispersurus. Eritque populus sicut 2
sacerdos, & servus sicut dominus, &
ancilla sicut domina; eritque emptor sicut
venditor, mutuò dans sicut mutuò ac-
cipiens, & creditor sicut is qui debito
est illi obstrictus. Terra penitùs con- 3
sumenda est, terra penitùs est diripi-
enda; quoniam os Domini hæc effatum
est. Contristati sunt sublimiores terræ, 4
& terra deliquit propter habitatores
suos. Quia prætergressi sunt legem 5
Domini, & immutaverunt præcepta,
nempe *fœdus sempiternum; Icirco* 6
maledictio devorabit terram. Quoniam
habitatores ejus peccaverunt, iccirco
habitantes in terra pauperes evadent,
& remanebunt homines perpauci. Mæ- 7
rebit vinum, mærebit vinea, suspira-
bunt omnes hilares animo. Cessabit 8
gaudium tympanorum, cessabit fastus
& opulentia impiorum, cessabit sonitus
citharæ. Contristabuntur, nec bibent 9
vinum, & potus *inebrians amarus fiet*
bibentibus. Destruentur omnes urbes, 10
claudetur domus ne ingrediantur. Ulu- 11
labunt ubique propter vini penuriam,
cessabit omne terræ gaudium. Regio 12
manebit desolata, & domus derelictæ
peribunt. Hæc omnia erunt in terra in 13
medio populorum; & quemadmodum
amputat aliquis oleam, sic amputabunt
eos. Cùm autem absoluta fuerit vinde-
mia, Isti clamorem edent; & qui 14
reliqui *manserint super terram, simul*
gaudebunt in gloria Domini: agitabi-
tur aqua maris, Iccirco erit gloria 15
Domini in insulis maris, nomen Domi-
ni erit gloriosum. O Domine Deus Is- 16
raelis, ab oris terræ audivimus porten-
ta; spes docet *sanæ pietatis* virum: *&*
dicent, Væ rebellibus qui rebellant con-
tra legem. Formido, & fovea, & la- 17
queus super vos O habitantes in terra:
Fietque ut fugiens, cadat formidine 18
pressus in foveam; & emergens è fo-
vea, laqueo pereat: quoniam fenestræ
de cælo aperientur, & commovebuntur
fundamenta terræ:

ישעיה: כה

19 רעה התרעעה הארץ פור התפוררה ארץ
20 מוט התמוטטה ארץ: נוע תנוע ארץ כשכור והתנודדה כמלונה וכבד עליה פשעה ונפלה ולא תסיף קום:
21 והיה ביום ההוא יפקד יהוה על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה:
22 ואספו אספה אסיר על בור וסגרו על מסגר ומרב ימים יפקדו:
23 וחפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך יהוה צבאות בהר ציון ובירושלם ונגד זקניו כבוד:

CAP. XXV. כה

1 יהוה אלהי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחק אמונה אמן:
2 כי שמת מעיר לגל קריה בצורה למפלה ארמון זרים מעיר לעולם לא יבנה:
3 על כן יכבדוך עם עז קרית גוים עריצים ייראוך:
4 כי היית מעוז לדל מעוז לאביון בצר לו מחסה מזרם צל מחרב כי רוח עריצים כזרם קיר:
5 כחרב בציון שאון זרים תכניע חרב בצל עב זמיר עריצים יענה:
6 ועשה יהוה צבאות לכל העמים בהר הזה משתה שמנים משתה שמרים שמנים ממחים שמרים מזקקים:
7 ובלע בהר הזה פני הלוט הלוט על כל העמים והמסכה הנסוכה על כל הגוים:
8 בלע המות לנצח ומחה אדני יהוה דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יהוה דבר:
9 ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה יהוה קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו:

Versio VULG. LAT.

19 Confractione confringetur terra, contritione conteretur terra, commotione commovebi-
20 tur terra, Agitatione agitabitur terra sicut ebrius, & aufere-tur quasi tabernaculum unius noctis: & gravabit eam iniquitas sua, & corruet, & non
21 adjiciet ut resurgat. Et erit: In die illa visitabit Dominus super militiam cœli in excelso; & super reges terræ, qui
22 sunt super terram. Et congregabuntur in congregatione unius fascis in lacum, et claudentur ibi in carcere: & post mul-
23 tos dies visitabuntur. Et erubescet luna, & confundetur Sol, cùm regnaverit Dominus exercituum in monte Sion, et in Jerusalem, & in conspectu senum suorum fuerit glorificatus.

CAP. XXV.

1 Domine, Deus meus es tu, exaltabo te, & confitebor nomini tuo; quoniam fecisti mirabilia, cogitationes antiquas
2 fideles. Amen. Quia posuisti civitatem in tumulum, urbem fortem in ruinam, domum alienorum: ut non sit civitas, & in sempiternum non ædifice-
3 tur. Super hoc laudabit te populus fortis, civitas gentium
4 robustarum timebit te. Quia factus es fortitudo pauperi, fortitudo egeno in tribulatione sua: spes à turbine, umbraculum ab æstu: spiritus enim robustorũ quasi turbo impellens
5 parietem. Sicut æstus in siti, tumultum alienorum humiliabis: & quasi calore sub nube torrente, propaginem fortium
6 marcescere facies. Et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium, convivium vindemiæ, pinguium medullatorum, vindemiæ defæcatæ.
7 Et præcipitabit in monte isto faciem vinculi colligati super omnes populos, & telam quam
8 orditus est super omnes nationes. Præcipitabit mortem in sempiternum: & auferet Dominus Deus lachrymam ab omni facie, & opprobrium populi sui auferet de universa terra: quia Dominus locutus
9 est. Et dicet in die illa: Ecce Deus noster iste, expectavimus eum, & salvabit nos: iste Dominus, sustinuimus eum, exultabimus, & lætabimur in salutari ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ γῆ, καὶ ἀπορίᾳ
20 ἀπορηθήσεται ἡ γῆ. Ἔκλινεν (μ) ὡς ὁ μεθύων καὶ κραιπαλῶν, καὶ σεισθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ· κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία, καὶ πεσεῖται, καὶ οὐ μὴ δύνηται
21 ἀναστῆναι. Καὶ ἐπάξει ὁ Θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα, καὶ ἐπὶ τοὺς βασι-
22 λεῖς τῆς γῆς. Καὶ συνάξουσι (ν) συναγωγὴν αὐτῆς εἰς δεσμωτήριον, καὶ ἀποκλείσουσιν εἰς ὀχύρωμα· διὰ πολλῶν γενεῶν ἐπισκοπὴ
23 ἔσται αὐτῶν. Καὶ τακήσεται ἡ πλίνθος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος· ὅτι βασιλεύσει κύριος (ξ) ἐν Σιὼν, καὶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων δοξασθήσεται.

MS. A. (μ) καὶ σεισθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ, ὡς ὁ μεθύων καὶ κραιπαλῶν, καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστῆναι. κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία. Καὶ ἐπάξει ὁ Θεὸς (ν) καὶ ἀποκλείσουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον· διὰ πολλῶν (ξ) ἐν Σιὼν, καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΚΕΦ. κε'.

1 †(α) Κύριε ὁ Θεὸς δοξάσω σε, †ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, †βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινήν. (α) γένοι-
2 το. †Ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα, †πόλεις ὀχυρὰς (β) τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια, †τῶν ἀσεβῶν πόλις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰ-
3 κοδομηθῇ. †Διὰ τοῦτο εὐλογήσει σε ὁ λαὸς ὁ πτωχὸς, †καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμέ-
4 νων εὐλογήσουσί σε. †Ἐγένου γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ βοηθὸς, †καὶ τοῖς ἀθυμήσασι δι' ἔνδειαν σκέπη, †ἀπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν ῥύσῃ αὐτούς· †σκέπη διψώντων, καὶ πνεῦμα
5 ἀνθρώπων ἀδικουμένων (γ). †Ὡς ἄνθρωποι ὀλιγόψυχοι διψῶντες ἐν Σιὼν, †ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέδω-
6 κας. †Καὶ ποιήσει κύριος σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν· †ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο πίονται
7 εὐφροσύνην, πίονται οἶνον. †Χρίσονται μύρον ἐν τῷ ὄρει τούτῳ· †παράδος ταῦτα πάντα τοῖς ἔθνεσιν· †ἡ γὰρ βουλὴ αὕτη ἐπὶ
8 πάντα τὰ ἔθνη. †Κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας, †καὶ πάλιν ἀφεῖλε (δ) κύριος ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου· †τὸ ὄνειδος τοῦ λαοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ πάσης τῆς
9 γῆς, †τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε. †Καὶ ἐροῦσι (ε) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, †Ἰδοὺ ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐφ' ᾧ ἠλπίζομεν, (ζ) καὶ σώσει ἡμᾶς. Οὗτος κύριος, ὑπεμείναμεν αὐτῷ, καὶ ἠγαλλιώμεθα καὶ εὐφρανθησόμεθα ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν.

MS. A. (α) ὨΔΗ. Κύριε ὁ Θεὸς μου (α) γένοιτο κύριε. (β) τὰ [illegible] εὐλογήσουσίν σε. Ὡς (δ) ὁ Θεὸς (ε) ἐν τῇ ἡμέρᾳ (ζ) καὶ [illegible] εὐφρανθησόμεθα ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. Ὅτι ἀνάπαυσιν δώσει

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Commotione commovebitur terra, agitatione agitabitur terra; [illegible] one dissolvetur terra. Suffossione suffodietur terra sicut ebrius, & [illegible] stabilis quasi lectulus unius noctis: & roborabuntur in ea peccata [illegible] cadet, & non adjiciet ut resurgat. Et erit in tempore illo; visitabit [illegible] super *exercitus* fortitudinis *sedentes* in fortitudine: & super reges [illegible] hominum qui morantur in terra. Et congregabuntur congregatione [illegible] mum vinctorum, & detinebuntur in domo carceris, & post multos [illegible] veniet memoria eorum. Et confundentur qui colunt Lunam, & erube[illegible] qui adorant Solem; quia revelabitur potentia Dñi exercituum in [illegible] Sion, & in Hierusalem, & coram senibus populi sui in gloria.

CAP. XXV.

Domine Deus meus es tu, exaltabo te, confitebor nomini tuo, [illegible] fecisti mirabilia: consilia quæ dixisti ab antiquo ut adduceres, [illegible] duxisti, & confirmâsti. Quia posuisti urbes munitas in acervos, civitatem [illegible] fortem in ruinam; domum deorum populorum in civitate Hierusalem [illegible] in sempiternum non ædificabitur. Propterea glorificabunt [illegible] populus fortis, civitas populorum robustorum timebunt te. Quia [illegible] fortitudo pauperi, auxilium inopi in tempore tribulationis: sicut [illegible] guntur à facie turbinis, *ut* umbraculo ab æstu, sic sunt verba [illegible] justis, quasi turbo impellens parietem. Sicut æstus in terra sitiente, [illegible] multum robustorum humiliabis: quasi umbra petræ refrigerii in terra [illegible] da, sic erit requies spatiosa justis, quando humiliabuntur impii. Et faciet Dñs exercituum omnibus populis in monte isto prandium & convivium, & in [illegible] & putabunt quòd sit in gloriam, & erit eis in ignominiam, & in quibus [illegible] gas *fortes*, *plagas* ex quibus non liberabuntur, & in [illegible] Et præcipitabuntur in monte isto facies principis qui est super omnes populos, & facies regis qui dominatur super omnia regna. [illegible] dent mortem in æternum: & delebit Dñs Deus lachrymam ab omni [illegible] & opprobrium populi sui auferet ab universa terra, quia in verbo [illegible] decretum est ita. Et dicent in tempore illo, Ecce Deus noster, iste [illegible] Dñs in cujus verbo sperabamus, exultabimus & lætabimur in salutari [illegible]

sperabamus, & salvabit nos: iste est

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܙܘܥܐ ܬܙܘܥ ܐܪܥܐ܂ ܘܫܓܘܫܐ ܬܫܬܓܫ ܐܪܥܐ܂ ܘܡܬܡܛܝܢ ܠܗ ܐܪܥܐ܂ * ܘܡܬܙܝܥܐ ܬܙܘܥ ܐܪܥܐ
ܐܝܟ ܪܘܝܐ܂ ܘܬܬܢܝܕ ܐܝܟ ܡܛܠܬܐ܂ ܘܬܝܩܪ ܥܠܝܗ ܚܛܝܬܗ܂ ܘܬܦܠ܂ ܘܠܐ ܬܘܣܦ ܠܡܩܡ܂ * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ
ܗܘ܂ ܢܣܥܘܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܚܝܠܐ ܕܪܘܡܐ ܒܡܪܘܡܐ܂ ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܒܐܪܥܐ܂
* ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܟܢܘܫܬܐ ܥܠ ܐܣܝܪܐ ܒܓܘܒܐ܂ ܘܢܬܚܫܒܘܢ ܥܠ ܚܒܝܫܐ܂ ܘܡܢ ܣܓܝܐܘܬ ܝܘܡܬܐ
ܢܬܦܩܕܘܢ܂ * ܘܢܚܦܪ ܣܗܪܐ܂ ܘܢܒܗܬ ܫܡܫܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܠܟ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ
ܘܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܩܕܡ ܩܕܝܫܘܗܝ ܢܫܬܒܗܪ܂
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *
* ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܐܢܬ܂ ܐܪܝܡܟ ܘܐܘܕܐ ܠܫܡܟ܂ ܕܥܒܕܬ ܬܕܡܪܬܐ ܘܡܠܟܐ
ܡܢ ܩܕܝܡ ܫܪܝܪܐ܂ ܐܡܝܢ܂ * ܡܛܠ ܕܥܒܕܬ ܩܪܝܬܐ ܠܓܠܐ܂ ܘܩܪܝܬܐ ܥܫܝܢܬܐ ܠܡܦܘܠܬܐ܂
ܒܝܬܐ ܕܢܘܟܪܝܐ ܠܥܠܡ܂ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܠܐ ܬܬܒܢܐ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܚܘܢܟ ܥܡܡܐ ܥܫܝܢܐ܂
ܘܩܪܝܬܐ ܕܥܡܡܐ ܥܫܝܢܐ ܢܕܚܠܘܢ ܡܢܟ܂ * ܡܛܠ ܕܗܘܝܬ ܡܥܕܪܢܐ ܠܡܣܟܢܐ܂
ܡܥܘܕܪܢܐ ܠܒܝܫܐ ܒܐܘܠܨܢܗ܂ ܡܛܠܠܐ ܡܢ ܡܛܪܐ܂ ܘܛܠܠܐ ܡܢ ܫܘܒܐ܂ * ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ
ܕܥܫܝܢܐ ܐܝܟ ܡܛܪܐ ܕܥܠ ܫܘܪܐ܂ ܘܐܝܟ ܛܠܠܐ ܒܨܗܝܐ܂ ܫܘܒܗܪܐ ܕܢܘܟܪܝܐ ܢܬܡܟܟ܂
ܐܝܟ ܫܘܒܐ ܒܛܠܠܐ ܕܥܢܢܐ܂ ܫܪܒܬܐ ܕܥܫܝܢܐ ܢܬܡܟܟ܂ * ܘܢܥܒܕ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ܂ ܡܫܬܘܬܐ ܕܡܫܚܐ܂ ܘܡܫܬܘܬܐ ܕܢܛܝܪܐ܂ ܕܡܚܝܢܢ ܫܡܝܢܐ ܘܚܣܝܢܐ
ܡܫܚܢܐ܂ * ܘܢܒܠܘܥ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ܂ ܐܦ ܫܠܝܛܐ ܕܫܠܝܛ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂
ܘܢܟܣܬܐ ܕܐܬܢܟܣܬ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ * ܘܢܒܠܘܥ ܡܘܬܐ ܠܙܟܘ ܠܥܠܡ܂ ܘܢܥܒܪ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܥܬܐ ܡܢ ܟܠ ܐܦܝܢ܂ ܘܚܣܕܗ ܕܥܡܗ ܢܥܒܪ ܡܢ ܟܠܗ
ܐܪܥܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ܂ * ܘܬܐܡܪ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܗܢܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܕܣܟܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ
ܢܦܪܩܢ܂ ܗܢܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܕܣܟܝܢ ܠܗ܂ ܢܪܘܙ ܘܢܚܕܐ ܒܦܘܪܩܢܗ܂

Horrendè contremiſcet terra, graviter agita- 19
bitur terra, atrociter nutabit terra, Vacillans 20
vacillabit terra ſicut ebrius, & evagabitur
ſicut tugurium; ingraveſcet ſuper eam ſcelus
ejus, & cadet, nec ampliùs reſurget. Eodem 21
illo die viſitabit Dñs exercitus excelſi in ex-
celſo, & reges terræ in terra. Et cogent con- 22
cilium adverſùs vinctum in fovea, & cogita-
bunt de carceribus detento, & poſt multos
dies ſalvabuntur. Denique erubeſcet luna, & 23
pudefiet ſol, eò quòd Dñs potentiſſim⁹ regna-
bit in monte Sion & in Jeruſalem, & coram
Sanctis ſuis gloriabitur.

CAP. XXV.

Domine, Deus meus es, te exaltabo & con- 1
fitebor nomini tuo, quòd rem admirandam
& conſilium fidele jampridem feceris, Amen:
Quòd civitatem redegeris in acervũ, & civi- 2
tatem munitam in ruinã: *quòd* phanũ extero-
rum perpetuũ ex *hac* civitate ſit ædificandũ.
Hac de cauſa te celebrabunt populi multi, & 3
civitas populorum fortiũ te venerabuntur:
Quòd fueris protector pauperis, & adjutor 4
inopis in tribulatione ſua, protectio ab imbre,
& umbra ab æſtu. Spiritus enim *hominis* ar-
rogantis ſimilis eſt imbri contra parietem, &
ſimilis umbræ in æſtu. Superbia exterorum 5
humiliabitur, ut æſtus umbrâ nubium: pro-
pago arrogantium humiliabitur. Et faciet 6
Dñs potens inter omnes populos in monte
iſto conviviũ pingue, conviviũ inquam reſer-
vatũ & pingue Vivificatoris noſtri cœleſtis ac
fortiſſimi. Et abſorbebitur etiam in hoc mon- 7
te princeps qui dominabitur in omnes gen-
tes, & victima quæ immolata fuerit pro cun-
ctis gentibus. Et abſorbebitur mors cum vi- 8
ctoria in ſempiternũ: amovebit quoque Dñs
Deus fortis lachrymã ab omnib⁹ faciebus, &
opprobrium populi ſui amovebit ab univerſa
terra: nam Dñs locutus eſt. Et dices eo die, 9
Hic eſt Domin⁹ Deus noſter quem expectaba-
mus, liberabit nos: hic eſt Dominus Deus
noſter quem expectabamus, exultabimus &
lætabimur de ſalute ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* تضطرب الارض اضطرابا• وتحير الارض حين• مالت الارض * فتزلزل مثل مظل الفاكهة•
مثل السكران الثمل• ويسقط ولا يستطيع ان يقوم * لان الاثم قوي عليها * ويكون في ذلك
اليوم يجلب الله على زينة السماء التي• وعلى ملوك الارض * فيجمعون ويحبسون في حصن
وفي سجن من اجيال كثيرة• ويكون تعهدهم• ويذوب اللبن• ويسقط السور * يفتضح القمر
ويخزى الشمس• لان الرب يملك في صهيون وفي اورشليم * ويمجد امام المشايخ•

* الفصل الخامس والعشرون *

* الاصحاح الثاني عشر *

* شكر حزقيا الملك للرب على ما اوتي على الظفر• قال• ايها الرب الهي امجدك• اسبح اسمك•
لانك صنعت امورا عجيبة• ليكن يا رب الراي الاول الصادق * لانك اعطيت مدنا للتراب•
مدنا حصينة لتسقط اساساتها• مدن المنافقين لا تبنى الى الابد * لاجل هذا يباركك الشعب
المسكين• ومدن الناس المظلومين يباركونك * لانك صرت عونا لكل مدينة ذليلة• وسترا
للكئيبين• لاجل القلة من الناس الاشرار تنجيهم يا ستر العطاش * ارواح البشر المظلومين
يباركونك• مثل اناس صغيري النفوس عطاش في صهيون• لانك تنجيهم من الناس المنافقين
الذين اسلمتنا اليهم• سموم في ستر سحابة يذل غصن الاقوياء * ويصنع رب الجنود لكل
الامم على هذا الجبل شرابا دسما• شراب قطاف• يشربون سرورا• يشربون خمرا• يدهنون دهنا طيبا
في هذا الجبل * ويدفعون في هذا الجبل دفعا• ويبتلع في هذا الجبل• يعطي هذه كلها الامم
لان هذا الراي على كل الامم * قوي الموت وابتلع * وايضا نزع الله كل دمعة من كل وجه•
ونزع عار شعبه من كل الارض• لان فم الرب تكلم * ويقولون في ذلك اليوم• ها الهنا الذي
توكلنا عليه• فنبتهج به ويخلصنا• هذا الرب رجوناه• نبتهج ونفرح بخلاصنا•

Agitatione agitabitur terra, ſtupore ob- 19
ſtupeſcet terra, nutabit terra, Et agita- 20
bitur ut ſpecula cuſtodum fructuum,
ut ebrius temulentus, cadétque, nec
valebit reſurgere, eò quòd iniquitas
prævaluerit ei. Et erit illâ die ut ma- 21
num adhibente Deo contra cœli ornatum
& contra reges terræ, Colligantur & 22
concludantur in arce & in carcere, poſt
æva multa viſitentur, liqueſcant lateres,
& corruant mœnia. Erubeſcet luna, 23
& pudebit ſolem, quia Dominus re-
gnabit in Sion & in Jeruſalem, &
glorificabitur coram ſenioribus.

CAP. XXV.

Textus duodecimus.
Gratiarum actio Hezeciæ regis
ad Dominum pro victoria
quam adeptus eſt.

Dixit; O Domine Deus meus, te glo- 1
rifico; nomen tuum celebro, quòd
res admirandas præſtiteris. Succedat O
Domine conſilium illud priſtinum ve-
rum. Tu enim urbes in pulverem ade- 2
giſti, ut urbes munitæ corruerent à fun-
damentis, urbes impiorum ne reædifica-
rentur in æternum. Propter hoc bene- 3
dicet tibi populus tenuis, & urbes homi-
num oppreſſorum benedicent tibi: Quia 4
præſidio factus es omnibus urbibus abje-
ctis, & protectioni afflictis, propter pau-
citatem ab hominibus flagitioſis liberabis
eos O protectio ſitientium. Spiritus ho- 5
minum oppreſſorum benedicent tibi, utpo-
te hominum puſillanimorum ſitientium in
Sion; eò quòd liberes eos ab hominibus
impiis quibus nos tradideras. Ventus ca-
lidus nube coopertus deprimet ramum po-
tentium. Faciétque Dominus exercituum 6
cunctis gentibus ſuper hunc montem, po-
tum ſuavem, potum vindemiæ: hilarè
bibent, vinum bibent: ungent ſe unguen-
to ſuavi in hoc monte: Dabunt etiam 7
hoc in monte donum, & hoc in monte ab-
ſorbebitur. Hæc omnia gentibus abſcon-
det, quia tale conſilium eſt ſuper omnes
gentes. Invaluit mors, & abſorpta eſt: 8
quin etiam amovit Deus omnem lachrymã
ab omni vultu, amovítque opprobrium
populi ſui à tota terra; quandoquidem os
Domini locutum eſt. Et dicent illâ die, 9
Ecce Deus noſter cui confiſi ſumus, exul-
tabimus in eo, & liberabit nos: hunc Do-
minum ſperavimus, exultabimus & læta-
bimur de ſalutẽ noſtra.

ישעיה: כו

Moab conculcabitur & : isto monte in Domini *manus* requiescet Quia
10 כי תנוח יד יהוה בהר הזה ונדוש מואב
suas manus extendet Et *fimo* in *paleam* *conculcari ut* , eo sub
11 תחתיו כהדוש מתבן במי מדמנה: ופרש ידיו
humiliabit & :natandū ad natans *extenderet* quemadmodum,ejus medio in
בקרבו כאשר יפרש השחה לשחות והשפיל
sublimitatis munitionem Et.suarum manuū *insidiis* cum ejus altitudinem
12 גאותו עם ארבות ידיו: ומבצר משגב
terram in faciet *pertingere* ,humiliabit , incurvabit tuorum murorum
חומתיך השח השפיל הגיע לארץ
.pulverem ad usque
עד עפר:

CAP. XXVI. כו

Urbs : Jehudah terra in illud canticum cantabitur illa die In
1 ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה עיר
, portas Aperite.antemurale & muros ponet salutem,nobis fortitudinis
2 עז לנו ישועה ישית חומות וחל: פתחו שערים
custodies , *fulto Figmento* .veritates custodiens justa gens ingrediatur &
3 ויבא גוי צדיק שמר אמנים: יצר סמוך תצר
:*perpetuum* in usq; Domino in Fidite .*confisum te in* quia : *pacem* , *pacem*
4 שלום שלום כי בך בטוח: בטחו ביהוה עדי עד
,excelsi habitatores incurvabit Quia .seculorum *petra* Domino *Jah* in quia
5 כי ביה יהוה צור עולמים: כי השח ישבי מרום
,terram ad usq; eam humiliabit : *eam* humiliabit sublimem civitatem
קריה נשגבה ישפילנה ישפילה עד ארץ
,*afflicti* pedes , pes eam Conculcabit.pulverem ad usq; eam faciet *pertingere*
6 יגיענה עד עפר: תרמסנה רגל רגלי עני
justi *orbitam* rectè : *rectitudines* justo Semita .*tenuium* gressus
7 פעמי דלים: ארח לצדיק מישרים ישר מעגל צדיק
; *te expectavimus* Domine tuorum judiciorum via Etiam .librabis
8 תפלס: אף ארח משפטיך יהוה קוינוך
te desideravi meo Animo.animæ desideriū tui *memoriam* & ,tuum nomen ad
9 לשמך ולזכרך תאות נפש: נפשי אויתיך
quando nam : te *manè* quæram *mei interiori* in meo spiritu etiam ,nocte in
בלילה אף רוחי בקרבי אשחרך כי כאשר
fiat Gratia .orbis habitatores didicerunt justitiam ,terra in tua judicia
10 משפטיך לארץ צדק למדו ישבי תבל: יחן
non & : aget iniquè *rectitudinum* terra in ,justitiam *didicit* non , impio
רשע בל למד צדק בארץ נכחות יעול ובל
ne , tua manus est excelsa Domine .Domini sublimitatem videbit
11 יראה גאות יהוה: יהוה רמה ידך בל
ignis etiam : *populi* *zelo* afficientur pudore & ,videbunt :videant
יחזיון יחזו ויבשו קנאת עם אף אש
quia : nobis pacem dispones Domine .*eos comedet* tuos hostes
12 צריך תאכלם: יהוה תשפת שלום לנו כי
noster Deus Domine .nobis es operatus nostra opera omnia etiam
13 גם כל מעשינו פעלת לנו: יהוה אלהינו
memorabimus ,*te in* tantùm : te *præter* domini nobis sunt dominati
בעלונו אדנים זולתך לבד בך נזכיר
propterea:resurgent non *manes* , vivent non Mortui .tuum nomen
14 שמך: מתים בל יחיו רפאים בל יקמו לכן
.eorum memoriam omnem perdidisti & , eos *delevisti* & visitâsti
פקדת ותשמידם ותאבד כל זכר למו:
Elongâsti .te glorificâsti , genti addidisti , Domine genti Addidisti
15 יספת לגוי יהוה יספת לגוי נכבדת רחקת
effuderunt:te visitaverūt angustia in Domine .terræ *fines* omnes
16 כל קצוי ארץ: יהוה בצר פקדוך צקון
.eis tua correctio , *mussitationem*
לחש מוסרך למו:

Versio VULG. LAT.

10 Quia requiescet manus Domi-
ni in monte isto : & triturabi-
tur Moab sub eo, sicuti terun-
11 tur paleæ in plaustro. Et ex-
tendet manus suas sub eo, sic-
ut extendit natans ad natan-
dum : & humiliabit gloriam
ejus cum allisione manuum e-
12 jus. Et munimenta sublimium
murorum tuorum concident,et
humiliabuntur, & detrahentur
in terram usque ad pulverem.

CAP. XXVI.

1 In die illa cantabitur Canti-
cum istud in terra Juda : Urbs
fortitudinis nostræ Sion salva-
tor, ponetur in ea murus & an-
2 temurale. Aperite portas, &
ingrediatur gens justa, custo-
3 diens veritatem. Vetus error
abiit:servabis pacem ; pacem,
4 quia in te speravimus. Sperâ-
stis in Domino in seculis æter-
nis, in Domino Deo forti in
5 perpetuum. Quia incurvabit
habitantes in excelso, civita-
tem sublimem humiliabit. Hu-
miliabit eam usque ad terram,
detrahet eam usque ad pulve-
6 rem. Conculcabit eam pes, pe-
des pauperis, gressus egeno-
7 rum. Semita justi recta est, re-
ctus callis justi ad ambulan-
8 dum. Et in semita judiciorum
tuorū, Domine, sustinuimus te:
nomen tuum, et memoriale tuū
9 in desiderio animæ. Anima
mea desideravit te in nocte: sed
& spiritu meo in præcordiis
meis de manè vigilabo ad te.
Cùm feceris judicia tua in ter-
ra, justitiam discent habitato-
10 res orbis. Misereamur impio,
& non discet justitiam : in ter-
ra Sanctorum iniqua gessit, &
non videbit gloriam Domini.
11 Domine, exaltetur man⁹ tua, et
non videant : videant, & con-
fundantur zelantes populi : &
12 ignis hostes tuos devoret. Do-
mine, dabis pacē nobis: omnia
enim opera nostra operatus es
13 nobis. Dñe Deus noster, pos-
sederūt nos domini absque te,
tantùm in te recordemur no-
14 minis tui. Morientes non vi-
vant, gigantes non resurgant :
propterea visitâsti & contrivi-
sti eos, & perdidisti omnē me-
15 moriam eorū. Indulsisti genti,
Domine, indulsisti genti: num-
quid glorificatus es? elongâsti
16 omnes terminos terræ. Do-
mine, in angustia requisierunt
te, in tribulatione murmuris
doctrina tua eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 † Ἀνάπαυσιν δώσει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο,
† καὶ καταπατηθήσεται ἡ Μωαβῖτις, ὃν
τρόπον (η) πατοῦσιν ἅλωνα ἐν ἁμάξαις.
11 † Καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον
καὶ αὐτὸς ἐταπείνωσε τοῦ ἀπολέσαι· † καὶ τα-
πεινώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ, ἐφ' ἃ τὰς χεῖρας
12 ἐπέβαλε. † Καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς (θ)
τοῦ τοίχου ταπεινώσει, καὶ καταβήσεται ἕως
τοῦ ἐδάφους.

MS. A. (η) πατῶσιν (θ) τοῦ τοίχου σου

ΚΕΦ. κϛ'.

1 (*) Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσονται τὸ ᾆσμα
τοῦτο ἐπὶ γῆς (α) τῆς Ἰουδαίας, † Ἰδοὺ πόλις
ἰσχυρά, καὶ (β) σωτήριον † θήσει τὸ τεῖχος,
2 καὶ περίτειχος. Ἀνοίξατε πύλας, (γ) εἰσ-
ελθέτω λαὸς † φυλάσσων δικαιοσύνην, καὶ
3 φυλάσσων ἀλήθειαν, † Ἀντιλαμβανόμενος
ἀληθείας, καὶ φυλάσσων εἰρήνην. † ὅτι ἐπὶ
4 σοὶ (δ) ἐλπίδι Ἤλπισαν κύριε ἕως τοῦ αἰ-
5 ῶνος, † ὁ θεὸς ὁ μέγας, ὁ αἰώνιος, † Ὃς
ταπεινώσας κατήγαγες τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν
ὑψηλοῖς· † πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς, καὶ κατ-
6 άξεις (ε) ἕως ἐδάφους. Καὶ πατήσουσιν (ζ)
7 αὐτοὺς πόδες πρᾳέων καὶ ταπεινῶν. † Ὁδὸς
εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο, (η) ἡ ὁδὸς τῶν εὐσε-
8 βῶν καὶ παρεσκευασμένη. † Ἡ γὰρ ὁδὸς κυ-
ρίου κρίσις. ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί
9 σου, † καὶ ἐπὶ τῇ μνείᾳ Ἧ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ
ἡμῶν· (θ) † ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου
πρὸς σὲ ὁ θεός, † διότι φῶς τὰ προστάγμα-
τά σου ἐπὶ τῆς γῆς. † δικαιοσύνην μάθετε οἱ
10 ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς· Πέπαυται γὰρ ὁ ἀσε-
βής. † (ι) πᾶς ὃς οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην ἐπὶ
τῆς γῆς, ἀλήθειαν οὐ μὴ (*) ποιήσῃ. † ἀρθήτω ὁ
11 ἀσεβής, ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου. † Κύ-
ριε ὑψηλός σου ὁ βραχίων, καὶ οὐκ ᾔδεισαν,
γνόντες δὲ αἰσχυνθήσονται. † ζῆλος λήψε-
ται λαὸν ἀπαίδευτον, καὶ νῦν πῦρ τοὺς ὑπ-
12 εναντίους ἔδεται. † Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρή-
νην δὸς ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν.
13 † Κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, κτῆσαι ἡμᾶς. † κύριε
ἐκτὸς σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν· τὸ ὄνομά σου ὀ-
14 νομάζομεν. † Οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδω-
σιν, οὐδὲ ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσουσι· † διὰ τοῦτο
ἐπήγαγες, καὶ ἀπώλεσας, καὶ ἦρας πᾶν ἄρσεν
15 αὐτῶν. † Πρόσθες αὐτοῖς κακὰ κύριε,
πρόσθες κακὰ (κ) τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς.
16 † Κύριε ἐν θλίψει ἐμνήσθην σου, † ἐν θλί-
ψει μικρᾷ ἡ παιδεία σου ἡμῖν.

MS. A. (*) ᾨΔΗ'. (α) Ἰούδα, λέγοντες, Ἰδοὺ πόλις ὀχυρά, (β) σωτήριον
ἡμῖν θήσει τεῖχος, (γ) εἰσελθάτω (δ) Ἤλπισα κύριε (ε) αὐτὰς ἕως τοῦ
ἐδάφους. (ζ) αὐτὰς (η) καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν. (θ) Διὰ
(ι) Οὐ μὴ μάθῃ (*) ποιήσῃ. (κ) πᾶσιν τοῖς

10 Requiem dabit Dominus in mon-
te isto : & conculcabitur (η) Moabi-
tis, quemadmodum calcant aream
11 in plaustris : Et remittet manus
suas, quomodò & ipse humiliavit
ad perdendum : & humiliabit su-
perbiam ejus, super quæ manus in-
12 jecit. Et altitudinem refugii (θ)
muri humiliabit : et descendet usque
ad pavimentum.

CAP. XXVI.

1 Die illâ (a) cantabunt Canti-
cum istud super terram Judææ :
Ecce civitas fortis : & (b) salu-
tare ponet murum, & (c) ante-
2 murale. Aperite portas : ingredia-
tur populus custodiens justitiam,
3 & custodiens veritatem, (d) ap-
prehendens veritatem, & custo-
4 diens pacem : Quoniam in te (e)
spe Speraverunt, Domine, usque in
5 sempiternum. Deus magne, æter-
ne, Qui humilians detraxisti eos,
qui habitant in excelsis : Civitates
munitas destrues, & sternes usque
6 ad pavimentum. Et conculcabunt
eos pedes mansuetorum, & (f)
7 humilium : Via piorum recta fa-
cta est, & (g) præparata via piorum.
8 Via enim Domini, judicium. Spe-
ravim⁹ in nomine tuo, et in memo-
9 ria, Quâ desiderat anima nostra.
(h) de nocte: manè consurgit spi-
ritu⁹ me⁹ ad te, De⁹ : quia lux præ-
cepta tua super terrā. Justitiā di-
10 scite, qui habitatis super terrā. (i)
Cessavit enim impi⁹. (k) Omnis qui
non didicerit justitiam super ter-
ram; veritatem non faciet. Aufe-
11 ratur impius ; ut non videat glo-
riam Domini. Domine, excelsum
brachium tuum, & nesciunt :
Scientes autem confundentur. Ze-
lus apprehendet populum inerudi-
12 tum, & nunc ignis adversarios
comedet. Domine, Deus noster,
pacem da nobis: omnia enim reddi-
13 disti nobis. Domine Deus noster,
possidete nos: Domine, extra te alium
nescimus : nomen tuum nomina-
14 mus. (l) Mortui autem vitam non
videbunt , neque medici suscita-
bunt. Idcirco induxisti, & perdi-
disti, & tulisti omne (m) mascu-
15 lum eorum. Adde eis (n) mala
Domine, adde mala gloriosis (o)
16 terræ. Domine in tribulatione re-
cordatus sum tui : in tribulatione
parva, disciplina tua nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ארי תתגלי גבורתא דיי בטורא הדין ויתדשון מואבאי באתרהון כמא דמתדש תבנא
11 בטינא : ויפרים מחת גבורתיה ביניהון כמא דמפרים שיטא למשט וימאיך יקריה עם
12 אשות ידוהי : וכרך תקוף כרכי עממיא יפגר ירמי ימטי לארעא עד עפרא :

כו

1 בעדנא ההיא ישבחון תושבחתא חדתא בארעא דבית יהודה קרית תוקפא לנא פירקן
2 יתשם על שורהא ורחמין : פתחו תרעיא ויעול עמא זכאה די נטרו אוריתא בלבב שלם:
3 בלבב שלם נטרו שלמא שלמא יתעבד להון ארי במימרך אתרחיצו : אתרחיצו על
4 מימרא דיי לעלם ולעלמי עלמיא בכן תתפרקון במימר דחילא דיי תקיף עלמיא : ארי
5 אמאיך יתבי רומא קריא תקיפא ימאכנה ירמנה עד ארעא ימטנה עד עפרא : ידושנה
6 רגלין רגלי צדיקיא פרסת עניתניא חשיכי עמא : אורחת צדיקיא כינן אף עבדי אורחת
7 צדיקיא תתקן : אף לאורח דינך יי סברנא לשמך ולדכרנך חמדת נפשנא : נפשי
8 מחמדא לצלאה קדמך בליליא אף רוחי במעי מבריכא לך ארי כמא דדינך תקין לארעא
9 קושטא יתאלפון למעבד דדירין בתבל : יהבתא להון ארכא לרשיעיא אם יתובון
10 לאוריתך ולא תבו כל יומין דהוו קימין יעבדון קשוט על ארעא הוו שקרין אף אנון לא
11 יחזון בתושבחת יקרך יי : יי כד תתגלי בגבורתך לאוטבא לדחלתך לא ינהר לסנאי
12 עמך יחזון רשיעיא ויבהתון פורענות עמא תחפנון אף אשתא לבעלי דבבך תשיצי : יי
13 תתקין שלמא לנא ארי בכל עדן חסכנא מחובנא אתעביד עמנא : יי אלהנא שליטו
בנא עממיא למהוי עלנא רבונין בר מנך ברם במימרך אנחנא רחיצין בשמך אנחנא
14 מודן: אנון פלחין למתין דלא יחון לגבריהון דלא יקומון בכן כד תסער עליהון חוביהון
15 ותשיצנון ותוביד כל דכרנהון : אתגליתא לכנשא מבדרי עמך יי אף עתיד את לקרבא
16 גלותהון לאתגלאה בגבורתך לרחקא כל רשיעיא לגהנם : יי בעקא הוו דכירין לדחלתך
בעקתהון הוו מלפין אולפן אוריתך בחשי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia revelabitur potentia Dñi in monte isto, & triturabuntur Moabitæ in
loco suo, sicut teruntur paleæ in luto. Et extendet plagā potentiæ suæ in-
ter eos, sicut extendit se natans ad natandū ; & humiliabit gloriā ejus cum
impositione manuū suarum. Civitatem autem munitam in civitatib⁹ popu-
lorum destruet, projiciet eam ; & detrahetur in terram usq; ad pulverem.

CAP. XXVI.

In tempore illo cantabunt canticum *novum* in terra domus Juda : Civi-
tas fortitudinis nostræ, sal⁹ ponetur super muros ej⁹, & miserationes. Ape-
rite portas, & ingredietur popul⁹ justus, qui custodit legē corde perfecto.
In corde perfecto servaverunt pacem : pax fiet eis, quia in verbo tuo confisi
sunt. Cōfidite in verbo Dñi in seculū, & in secula seculorū : tunc enim salvi
eritis in verbo timoris Dñi fortissimi seculorū. Quia humiliabit habitato-
res urbis excelsæ & fortissimæ, humiliabit eā & projiciet eam usq; in terram,
detrahet eā usq; ad pulverem. Conculcabunt eam pedes, pedes justorum,
plantæ humilium, pauperū populi. Semitæ justorū rectæ sunt : operantes
quoq; in via justorū diriges. Viam quoq; judiciorū tuorum Dñe speravimus;
nomen tuū & memoriale tuum desiderat anima nostra. Anima mea deside-
rat orare coram te in nocte; etiā spirit⁹ meus in viscerib⁹ meis benedicit
quia sicut judicia tua diriguntur in terra; veritatē discēt operari qui habitant
in orbe. Dedisti terminū impiis, ut converterentur ad legē tuam; & non sunt
conversi omnib⁹ diebus quib⁹ vivunt : & ut facerent veritatē super terram,
& facti sunt falsarii : ipsi quoq; non videbunt laudem gloriæ tuæ Domine.
Dñe quando revelat⁹ fueris in potentia tua, ut benefacias timentib⁹ te, non
erit lumen inimicis populi tui : videbunt impii , & confundentur :
vindicta populi tui cooperiet eos; ignis quoq; inimicos tuos consumet. Dñe
ordinabis pacem nobis, quia in omni tempore, quo separati sum⁹ a peccatis
nostris, operat⁹ es nobiscū. Dñe Deus noster, dominati sunt nostri populi
dominarētur sup nos absq; te : veruntamē in verbo tuo confidim⁹, & in no-
mine tuo nos cōfitemur. Ipsi colūt mortuos qui non vivūt, & gigantes suos
qui nō cōsurgent. Propterea quando visitabis sup eos peccata eorū, & dis-
perderis eos; peribit oīs memoria eorū. Revelat⁹ es ut cōgregares dispersos
populi tui Dñe : futurū quoq; est ut colligas transmigrationē eorū; ut appare-
as in potentia tua, ad projiciēdos oēs impios in gehennā. Dñe in tribulatione
erant memores timoris tui; in angustia sua docebāt doctrinā legis tuæ.

Cap. XXVI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܘ *

[illegible]

Nam quiescet manus Dñi in isto monte, & 10
triturabitur Moab sub illo, quemadmodum
plaustro trituratur palea. Et expandet manus 11
suas in medio ejus, quemadmodum expandit
natator ad natandum: & humiliabitur fastus
ejus statim ad extensionẽ manuũ illius. Deniq; 12
munitissimum robur mœnium tuorum humi-
liabit, deprimet, perducétque ad terram in
pulverem usque.

CAP. XXVI.

IN die illa cantabitur canticum hoc in terra 1
Judæ: Civitas cujus magnificata est salus, po-
suisti s murũ & propugnaculum; Aperite por- 2
tas *ut* ingrediatur gens justa fidẽ conservans,
constanter *inquam* conservans. Pacem nobis 3
conserves, quoniam in te Dñe semper spera-
vimus: Quia Dñs Deus, potens est in æternũ. 4
Deprimet enim habitantes in excelso, & civi- 5
tatẽ munitã dejiciet ad terrã usque, adigétque
eam in pulverem usque. Conculcabit eam 6
pes egenorũ & gressus pauperũ. Semita recta 7
est pauperibus, & rectũ ac planũ iter justorũ.
Et verò judiciorũ tuorũ Dñe viam expectavi- 8
mus, nomen tuũ & memoriam tui exoptavit
anima nostra. Anima mea desiderio tui noctu 9
exarsit, & spiritus meus in præcordiis meis
ad te prætervertit: quoniam qualia sunt judi-
cia tua super terram, *talem* justitiam didice-
runt habitatores orbis. Recedit impius, ne 10
discat judicium: castigatio *quidem* in terra
corripit, Domini tamen majestatem nequa-
quam considerant. Domine, celsitudinem ma- 11
nuum tuarum nequaquam vident: videbunt
& pudefient zelantes in populo: & quasi ca-
minus consumes inimicos tuos. Domine, con- 12
serves nobis pacem, quandoquidem secun-
dùm omnes actus nostros disposuisti nobis.
Domine Deus noster, *alii* præsunt nobis do- 13
mini præter te, attamen nominis tui recor-
damur. Mortui non tribuunt vitam, neque 14
gigantes ad vitam revocant: idcirco visi-
tâsti, & posthabuisti eos, & memoriam eo-
rum penitùs delevisti. Addidisti Domine su- 15
per populum, addidisti super populum; rece-
dens procul amovisti omnes terminos terræ. 16
Domine in angustia requisiverunt te, & in
carcere susurraverunt correptionem tuam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لأن الله يعطي نياحا على هذا الجبل * ويداس مواب كما يدوسون البيدر بالعجل * ويبل
يديه كما هو ابسع ليهلك * ويواضع عظمته اذا وضع يديه * وعلو ملجاء سورك
يواضعه * ويذل الى التراب * الفصل السادس والعشرون *
* في ذلك اليوم يسبحون هذا التسبيح على ارض اليهودية * قايلين * ها المدينة الحصينة
وخلاصنا يصنع السور وحول السور * افتحوا الابواب ليدخل الشعب الحافظ العدل والحافظ
الحق * المستعين بالحق * وحافظ السلامة * لانا توكلنا عليك يا رب الى الابد * الله العظيم
الابدي * الذي اذللت وازلت السكان في المرتفعات * المدن الحصينة هدمتها وازلتها
الى التراب * ويدوسها ارجل الودعاء والمتواضعين * طريق الصديقين مستقيمة * طريق
الحسني العبادة مستقيمة * صار طريق الحسني العبادة مستعدا * لان طريق الرب حكم
توكلنا على اسمك وعلى ذكرك الذي اشتهته نفسنا * من الليل تدلج روحي اليك
يا الله * من اجل ان اوامرك نور على الارض * تعلموا العدل ايها السكان على الارض
* لان المنافق انكفى * لا يتعلم عدلا على الارض * ولا يصنع حقا * يرفع المنافق
لكيلا يعاين مجد الرب * يا رب ذراعك عال ولم يعلموا * واذ يعلمون يخزون * الغيرة
الشعب الغير متادب * والنار تاكل الان المضادين * ايها الرب الهنا اعطنا السلامة
اعطيتنا كل شي * ايها الرب الهنا اقتنينا * يا رب لم نعرف اخر سواك * باسمك نسمي
* والاموات لا يرون الحيوة * والاطباء لا يقومون * لاجل هذا اجلبت واهلكت ورفعت كل ذكر
لهم * زدهم يا رب شرا * زد شرفاء الارض شرا * يا رب في الشدة ذكرناك في الضيقة
لنا قليل *

Dabit enim Deus quietem super hunc mon- 10
tem, & conculcabitur Moab quemadmo-
dum aream plaustris conculcant. Demit- 11
tétque manus suas eo modo quo ipse se
humiliavit ut periret, & superbiam ejus
deprimet statim atque demiserit manus su-
as: Et celsitudinem refugii muri tui de- 12
primet, et in pulverem detrudet.

CAP. XXVI.

IN illo die cantabunt canticum istud de 1
regione Judææ, dicentes; Ecce urbs
munita & salus nostra murum posuit &
muri vallum. Aperite portas, ut ingredia- 2
tur populus servans justitiam, servans ve-
ritatem, Fretus auxilio veritatis, et ser- 3
vans pacem. In te enim recumbit spes no-
stra in æternum O Domine. Deus maxi- 4
me, sempiterne; Qui humiliâsti & de- 5
turbâsti habitantes in locis sublimibus,
urbes munitas evertisti, & ad pulverem
usque dejecisti: Ita ut conculcent eam 6
pedes mitium & humilium. Justorum 7
via recta est, via veræ pietatis recta est.
Facta est autem via veræ pietatis præpa- 8
rata, quoniam via Domini judicium est.
Confidimus nomini tuo & memoriæ tui
quam expetit anima nostra. De nocte sur- 9
git spiritus meus ad te O Deus, quia man-
data tua sunt lumen super terram. Disci-
te justitiam O qui super terram habitatis:
Nam impius retraxit sese, nullam discet 10
justitiam super terram, nec faciet verita-
tem: auferetur impius, ne videat gloriam
Dei. O Domine, excelsum est brachium 11
tuum, at ignorant: cùm autem noverint,
pudefient; invidia occupabit populum
malè moratum, & ignis mox devorabit
adversarios. Eja Domine Deus noster, 12
da nobis pacem, quandoquidem omnia
dedisti nobis. O Domine Deus noster, di- 13
rime causam nostram: O Domine, nemi-
nem alium præter te novimus: nomen tu-
um invocamus. Mortui non videbunt 14
vitam, nec medici resurgent: propterea
extorrem fecisti, perdidisti, & abstulisti
omnem memoriam eorum. Adde illis O 15
Domine calamitatem, adde primatibus
terræ calamitatem. O Domine, in tribu- 16
latione memores tui sumus, in angustia
animadversio tua in nos parva est.

ישעיה : כו

clamabit , cruciabitur pariendum ad appropinquabit prægnans Sicut
17 כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק
,Concepimus .Domine tuis faciebus à fuimus sic : suis doloribus in
18 בחבליה כן היינו מפניך יהוה : הרינו
, terra fit non salutes : spiritum peperimus quasi ,doluimus
חלנו כמו ילדנו רוח ישועת בל־נעשה ארץ
, tui mortui Vivent .orbis habitatores ceciderunt nec
19 ובל־יפלו ישבי תבל : יחיו מתיך
habitatores dicite præconia & Expergiscimini .resurgent meum cadaver
נבלתי יקומון הקיצו ורננו שכני
.projiciet manes terra & ,tuus ros olerum ros quia ,pulveris
עפר כי טל אורת טלך וארץ רפאים תפיל :
tuam januam claude & , tua conclavia in ingredere , mi popule Vade
20 לך עמי בא בחדריך וסגר דלתיך
.ira transeat donec ,momentum,paululum velut te Absconde .te super
בעדך חבי כמעט־רגע עד־יעבור־זעם :
iniquitatem visitandum ad , suo loco de egrediens Dominus ecce Quia
21 כי־הנה יהוה יצא ממקומו לפקד עון
non & ,suos sanguines terra revelabit & : eam super terræ habitatoris
ישב־הארץ עליו וגלתה הארץ את־דמיה ולא־
.suos interfectos super ultrà operiet
תכסה עוד על־הרוגיה :

CAP. XXVII. כז

, grandi & , duro suo gladio in Dominus visitabit illa die In
1 ביום ההוא יפקד יהוה בחרבו הקשה והגדולה
Leviathan super & , vectem serpentem Leviathan super , forti &
והחזקה על לויתן נחש ברח ועל לויתן
die In .mari in qui cetum occidet & : tortuosum serpentem
2 נחש עקלתון והרג את־התנין אשר בים : ביום
, eam custodiens Dominus Ego .ei accinite ,rubri vini vinea : illa
3 ההוא כרם חמר ענו־לה : אני יהוה נצרה
nocte , eam super visitet fortè ne : eam faciam rigare momenta ad
לרגעים אשקנה פן יפקד עליה לילה
mihi dabit quis : mihi non Excandescentia .eam custodiam die &
4 ויום אצרנה : חמה אין לי מי־יתנני
eam succendam , ea in progrediar bellum In ,sentem , veprem
שמיר שית במלחמה אפשעה בה אציתנה
; mihi pacem faciat , mea fortitudine in apprehendat Aut .pariter
5 יחד : או יחזק במעוזי יעשה שלום לי
florebit ,Jahacob radicabit Venientibus .mihi faciat pacem
6 שלום יעשה־לי : הבאים ישרש יעקב יציץ
plagã juxta Nũquid .proventu orbis facies implebunt & : Israel germinescet &
7 ופרח ישראל ומלאו פני־תבל תנובה : הכמכת
ejus occisorum occisionem secundùm an ? eum percussit eum percutientis
מכהו הכהו אם־כהרג הרגיו
removit : eam judicabis eam emittendo in ,sato In ? est occisus
8 הרג : בסאסאה בשלחה תריבנה הגה
propitiabitur hoc in Idcirco .euri die in duro suo vento in
9 ברוחו הקשה ביום קדים : לכן בזאת יכפר
, suum peccatum removere fructus omnis hoc & , Jahacob iniquitas
עון־יעקב וזה כל־פרי הסר חטאתו
non ,comminutos calcis lapides sicut,altaris lapides omnes ipsum ponendo in
בשומו כל־אבני מזבח כאבני־גר מנפצות לא־
.Solis imagines & , luci stabunt
יקמו אשרים וחמנים :

Versio VULG. LAT.

17 Sicut quæ concipit, cùm ap-
propinquaverit ad partum, do-
lens clamat in doloribus suis:
sic facti sumus à facie tua, Do-
18 mine. Concepimus, & quasi
parturivimus, & peperim⁹ spi-
ritum: salutes non fecimus in
terra, ideò non ceciderunt ha-
19 bitatores terræ. Vivent mortui
tui, interfecti mei resurgent: ex-
pergiscimini, & laudate qui
habitatis in pulvere: quia ros
lucis ros tuus, & terram gigan-
20 tum detrahes in ruinam. Va-
de, populus meus, intra in cu-
bicula tua, claude ostia tua su-
per te, abscondere modicùm
ad momentũ, donec pertrans-
21 eat indignatio. Ecce enim Do-
minus egredietur de loco suo,
ut visitet iniquitatem habita-
toris terræ contra eum: & re-
velabit terra sanguinem suum,
& non operiet ultrà interfe-
ctos suos.

CAP. XXVII.

1 IN die illa visitabit Dominus
in gladio suo duro, & grandi,
& forti, super Leviathan ser-
pentem vectem, & super Levi-
athan serpentem tortuosum, &
occidet cetum, qui in mari est.
2 In die illa vinea meri cantabit
3 ei. Ego Dominus, qui servo
eam, repentè propinabo ei: ne
forte visitetur contra eam, no-
4 cte & die servo eam. Indigna-
tio non est mihi: quis dabit me
spinam & veprem in prælio:
gradiar super eam, succendam
5 eam pariter? An potiùs tene-
bit fortitudinem meam, faciet
pacem mihi, pacẽ faciet mihi?
6 Qui ingrediuntur impetu ad
Jacob, florebit & germinabit
Israel, & implebunt faciem or-
7 bis semine. Numquid juxta
plagam percutientis se percus-
sit eum? aut sicut occidit in-
terfectos ejus, sic occisus est?
8 In mensura contra mensuram,
cùm abjecta fuerit, judicabis
eam: meditatus est in spiritu
9 suo duro per diem æstûs. Id-
circò super hoc dimittetur ini-
quitas domui Jacob: & iste o-
mnis fructus ut auferatur pec-
catum ejus, cùm posuerit o-
mnes lapides altaris sicut lapi-
des cineris allisos, non stabunt
luci & delubra.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

17 † Καὶ ὡς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει (λ) τεκεῖν, † ἐπὶ
τῇ ὠδῖνι αὐτῆς ἐκέκραξεν, † οὕτως ἐγενή-
18 θημεν τῷ ἀγαπητῷ σου. † Διὰ τὸν φόβον σου
κύριε ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν, † καὶ ὠδινήσαμεν,
καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας (*) σου, ὃ ἐποιή-
σαμεν ἐπὶ τῆς γῆς. † (μ) οὐ πεσοῦμεθα, ἀλλὰ πε-
σοῦνται πάντες οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς. † (ν)
19 Ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ, καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν
τοῖς μνημείοις, καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ
γῇ. † ἡ γὰρ δρόσος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς
20 ἐστιν, † ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται. † Βάδι-
ζε (ξ) λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ (ο) ταμιεῖά
σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μι-
κρὸν ὅσον ὅσον, † ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ
21 κυρίου. Ἰδοὺ γὰρ κύριος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπά-
γει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.
καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ (π) τὸ αἷμα αὐτῆς,
καὶ οὐ κατακαλύψει (ρ) τοὺς ἀνῃρημένους.
MS.A. (λ) τοῦ τεκεῖν, καὶ ἐπὶ τῇ * ὠδῖνι (μ) πε-
σοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες (ν) Ἀναστήσονται γὰρ οἱ (ξ) ὁ λαός μου, (ο) ταμιεῖα (π) τὸ
αἷμα (ρ) ἡ γῆ τοὺς

ΚΕΦ. κζ'.

1 (α) ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν
μάχαιραν τὴν ἁγίαν, καὶ τὴν μεγάλην, καὶ τὴν
ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν φεύγοντα, ἐπὶ
τὸν δράκοντα ὄφιν σκολιόν· (β) ἀνελεῖ τὸν
2 δράκοντα. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς,
3 ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κατ' αὐτῆς. Ἐγὼ
πόλις (γ) ὀχυρὰ, πόλις πολιορκουμένη,
μάτην ποτιῶ αὐτήν· ἁλώσεται γὰρ νυκτὸς, ἡ-
4 μέρας δὲ πεσεῖται (δ) τεῖχος. Οὐκ ἔστιν, ἣ
οὐκ ἐπελάβετο αὐτῆς. τίς με θήσει φυλάσ-
σειν καλάμην ἐν ἀγρῷ; διὰ τὴν πολεμίαν ταύ-
την ἠθέτηκα αὐτήν· τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίη-
σε (ε) κύριος πάντα ὅσα συνέταξε. κατα-
5 κέκαυμαι, Βοήσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ,
ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν εἰρή-
6 νην, Οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακώβ· βλαστήσει
καὶ ἐξανθήσει Ἰσραὴλ, καὶ ἐμπλησθήσεται
7 ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ. Μὴ ὡς αὐτὸς
ἐπάταξε, καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται; καὶ
ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν, οὕτως ἀναιρεθήσεται;
8 Μαχόμενος καὶ ὀνειδίζων ἐξαποστελεῖ αὐ-
τούς. οὐ σὺ ἦσθα (ζ) μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ
σκληρῷ, ἀνελεῖν αὐτοὺς πνεύματι θυμοῦ;
9 Διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται (η) ἀνομία Ἰακώβ,
καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ, ὅταν ἀφέ-
λωμαι (θ) τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ, ὅταν (ι) θῶσι
πάντας τοὺς λίθους τῶν βωμῶν κατακεκομμέ-
νους, ὡς κονίαν λεπτήν· καὶ οὐ μὴ μείνῃ τὰ
δένδρα αὐτῶν, καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκε-
κομμένα, ὥσπερ δρυμὸς μακράν.
MS.A. (α) Τῇ ἡμέρᾳ (β) καὶ ἀνελεῖ (γ) ἰσχυρὰ, (δ) τὸ τεῖχος. Καὶ ἀ (ε)
κύριος ὁ θεὸς (ζ) ὁ μελετῶν (η) ἡ ἀνομία (θ) αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, (ι) θῶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 כמעדיא דמטא דבעדן מילדה ויעא ומציחא בחבלהא כן הוינא מן קדם דחבנא
18 קדמך יי : אחדתנא עקא כמעדיא דמטת עדן מילדה קליל כרוחא פורקן לא איתיאו
19 ארעא לא עבדו אף פרישן לא יכלין למעבד דדירין בתבל : את הוא מחיי מיתין
גרמי נבלתהון את מקים יחון וישבחון קדמך כל דהוו רמן בעפרא ארי טל נהור טלך
לעבדי אוריתך ורשיעיא די יהבתא להון גבורא ואנון עברו על מימרך לגהנם תמסר :
20 איזל עמי עביד לך עובדין טבין דיגנון עלך בעדן עקא אטמר כזעיר ומן עד דיעדי
21 לוט : ארי הא יי מתגלי מאתר שכינתיה לאסערא חוב יתיב ארעא עלוהי ותגלי ארעא
על דם זכי דאתשיד בה ולא תכסי עוד על קטילהא :

כז

1 בעדנא ההיא יסער יי בחרביה רבתא תקיפתא וחסינתא על מלכא דאתרבב כפרעה
מלכא קדמאה ועל מלכא דאתנאי כסנחריב מלכא תנינא ויקטול ית מלכא
2 דתקיף כתנינא די בימא : בעדנא ההיא כנשתא דישראל דהיא ככרם נציב
3 בארעא טבא שבחו לה : אנא יי נטר להון קים אבהתהון ולא אשצנון אלא בזמן
דאנון מרגזין קדמי אנא משקי להון כס פורענותהון אלולי חוביהון גרמין לאתפרע
4 מנהון כבר לילי ויממ מימרי מגין עליהון : הא גבורן סגי קדמי הלא אם ישוון
בית ישראל אפיהון למעבד אוריתא אשלח רוגזי וחמתי בעממיא דמתגרן בהון
5 אשיצנון כמא דמשיצי אשתא הובאי ובור כחדא : אם יתקפון בפתגמי אוריתי
6 אתעבד שלמא להון מכען שלמא יתעבד להון : יתכנשון מביני גלותהון ויתובון
לארעהון תמן יתילידון דבית יעקב יפשון ויסגון דבית ישראל וימלון אפי תבל בני
7 בנין : הכמחתא דהוה מחי מחוהי אם בקטול קטולוהי יתקטיל : בסאתא דהויתא כאל
8 בה יכילון לד דהויתא שלח ומעיק להון הני עליהון במלא מתקיף עליהון ביום לוט :
9 בכן בדא ישתבקון חובי בית יעקב ודין כל עובדי אסטיות חובוהי בשויותיה כל אבני
אגורא כאבני גיר מנפצן לא יתקימון אשריא וחנסניא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sicut prægnans quæ *adveniente* tẽpore part⁹ sui contremiscit, & clamat in dolore suo: sic fuim⁹, eò quòd peccavim⁹ coram te Dñe. Apprehendit nos tribulatio quasi prægnantem *quando attigit tempus* part⁹ sui; velocem salutem, sicut vent⁹, non adduxerunt: terram non coluerunt; mirabilia quoque non possunt facere qui habitant in orbe. Tu es qui vivificas mortuos, & ossa cadaverum eorum tu suscitas. Vivent & laudabunt coram te oẽs qui jacent in pulvere; quia ros luminis ros tuus operantibus legem *tuã*: impios autem quibus dedisti potentiam, & ipsi transgressi sunt verbum tuum, trades eos in gehennam. Vade popule mi, fac opera bona, quæ protegant te in tempore tribulationis: absconde te quasi modico tempore, donec transeat maledictio. Quia ecce Dñs revelabitur de loco majestatis suæ, ut visitet peccatum *habitatoris* terræ super eam: & revelabit terra sanguinem innocentem qui effusus est in ea, & non operiet ultrà interfectos suos.

CAP. XXVII.

IN tempore illo visitabit Dñs in gladio suo grandi & forti, & robusto super regem qui magnificat⁹ est, sicut Pharao rex primus [*Ægypti*,] & super regem qui elevatus est sicut Senacherib rex secundus; & occidet regem qui fortis est, sicut draco qui est in mari. In tempore illo cœtus Israel qui est sicut vinea plantata in terra bona, cantate ei. Ego Dñs servo eis pactum patrum suorum; & non consumam eos: sed in tempore quo irritant coram me, ego propino eis calicem ultionis eorum: sed peccata eorum sunt causæ ut vindictam sumam ex eis: tamen in nocte & die verbum meum protegit super eos. Ecce magnalia magna à facie mea facta sunt: sed si converterit domus Israel faciem suam, ut operetur secundùm legem; mittam irã meam, & furorẽ meũ in populos qui irruebant in eos, & consumam eos, sicut consumit ignis tribulũ & spinã pariter. Si tenuerint verba Legis, fiet eis pax: post hãc [*inquam*] pax fiet eis. Congregabuntur de medio transmigrationis eorum, *&* revertentur in terram suam: ibi generabunt viri domus Jacob: crescent & multiplicabuntur viri domus Israel; & implebunt faciem orbis filii filiorum. Nunquid juxta plagam qua ipse percutiebat percussit eum, aut juxta occisionem interfectorum ej⁹ occisus est? In mensura qua *metiebaris*, metientur *tibi*: qui *mittebas* & *tribulabas* eos: meditatus est contra eos sermonem: confortatus est contra eos in die maledictionis. Propterea in hoc dimittentur peccata domus Jacob: & hæc fuit prævaricatio omnium operum eorum, & peccatorum eorum; cum posuerit oẽs lapides altaris quasi lapides gypsi dispersos: non stabũt luci & delubra.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

1 [illegible]
2 3 [illegible]
4 [illegible]
5 6 [illegible]
7 [illegible]
8 9 [illegible]

Ut prægnanti mox pariturræ, dolenti, & fuis 17
in doloribus ululanti, ita nobis accidit à con-
spectu tuo Domine : Concepimus & enixi 18
sumus ut illæ quæ ventos pariunt. Serva nos,
ne pereamus in terra, néve succumbant habi-
tatores orbis. Revivifcant mortui tui, & ca- 19
davera eorum resurgant : expergiscantur, &
laudem canant decumbentes in pulvere; quia
ros tuus, ros est luminis : terram verò gigan-
tum evertes. Age popule mi, intra in pene- 20
tralia tua, & claude fores tuas post te : latita
exiguo tempore, donec prætereat indignatio
mea. Nam ecce Dominus proditurus est è 21
loco suo, & visitaturus iniquitatem habitato-
ris terræ : detegétque terra sanguinem suum,
nec occultabit ultra interfectos suos.

CAP. XXVII.

In die illa visitabit Dominus gladio suo du- 1
ro, grandi, & valido Leviathan serpentem
pervicacissimum, et Leviathan serpentem tor-
tuosum, & interficiet draconem qui est in
mari. In die illa, vineæ vini canite : Ego Do- 2
minus custodio eam, semper eam irrigabo, vi- 3
sitabo eam nocte, & interdiu custodiã illam.
Murum nónne habes? quis ergò posuit in te 4
vepres & spinas? brevi flabo in eam, & pe-
nitùs comburam illam. Vel certè teneat for- 5
titudinem meam, ut faciam ei pacem : pacem
faciam ei. Quotquot estis de stirpe Jacobi, 6
scitote quòd folia & flores emissurus est Isra-
el, & fructibus impleturi sunt superficiem or-
bis. Idem vulnus quod inflixit ei, infliget 7
illi : & eâdem nece quâ extinxit eum, ex-
tinguet illum : Mensurâ quâ mensus est, con- 8
demnabis eum. Quia cogitavit animo suo
duro de die ferventi : Idcirò per hoc dimit- 9
tetur culpa Jacobi, & per omnes hos fructus
abscedet peccatum ejus; quum posuerit
omnes lapides altaris, *&* ut lapides calcis
qui rediguntur in pulverem, ita non consi-
stent idola nec numina.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 وكمثل المطلقة اذ تقرب لتلد وفي طلقها صرخت • هكذا صرنا لحبيبك * لاجل خوفك يا
18 رب احبلنا حبلا وطلقنا وولدنا • روح خلاصك صنعناه على الارض • لسنا نسقط لكن نسقط
19 السكان على الارض * تقوم الاموات ويستيقظ الذين في القبور ويفرح الذين على الارض لان
20 الندا الذي من قبلك هو شفا لهم وارض المنافقين تسقط * اعبد يا شعبي • ادخل الى
21 مخدعك • اغلق بابك • واختفي قليلا بمقدار الى ان يجوز غضب الرب * لان ها الرب من
الموضع المقدس يورد رجزه على السكان على الارض • ليتعهد اثم السكان على الارض عليهم
هكذا • ويكشف الارض دمها • ولا يستر المقتولين عليها بعد •

• الفصل السابع والعشرون •

1 * في ذلك اليوم يجلب الله سيفه المقدس العظيم القوي على التنين الحية الهاربة على
التنين الحية الملتوية • ويقتل التنين في ذلك اليوم الذي في البحر كرم جيد * ليبتدي
2 3 شهوتها منه * انا مدينة حصينة مدينة محاصرة اسقيها باطلا • لانها تندرس ليلا • ويسقط
4 سورها نهارا * لانه ليس يوجد من ياخذها • من يجعلني ان احرس قصبة في حقل • لاجل هذه
المحاربة غدرت بها • لاجل هذا الان صنع الرب الاله كلما عاهد به • احترقت * يصرخون
5 6 جميع السكان فيها • نصنع معه سلامه • نصنع ايها الواردون سلاما * اولاد يعقوب ينبتون
7 ويزهر اسرائيل • ويملي المسكونة من ثمره * اليس كما هو ضرب وهو هكذا يضرب
8 وكما هو قتل وهو هكذا يقتل * محارب ويعير يرسلهم • اليس انت كنت الذي تدبر
9 بروحك الصعب لتقتلهم بروح غضب * لاجل هذا ينزع اثم يعقوب وهذه هي بركته
اذا نزع خطيته اذ يضعون جميع حجارة المذبح مكسرة مثل الكلس الدقيق ولا يبقا
اشجارهم • واوثانهم مكسرة بعيدا مثل الغاب •

Et qualis est ea quæ partûs dolores pati- 17
tur imminente partu, & in suis doloribus
clamat; tales facti sumus ad dilectum
tuum. Præ timore tuo, O Domine, occu- 18
pavit nos conceptio, parturivimus, & pe-
perimus : spiritum salutis tuæ fecimus
super terram : nequaquam cademus nos,
sed cadent habitantes super terram. Re- 19
surgent mortui, evigilabunt qui sunt in
sepulchris, & lætabuntur qui sunt super
terram; quia ros qui à te est, sanitati
est eis : terra verò scelestorum corruet.
Siste O popule mi, ingredere in conclave 20
tuum, occlude ostium tuum, téque parvo
absconde intervallo, donec pertranseat ira
Domini. Nam ecce Dominus è loco san- 21
cto adducturus est iram suam super ter-
ricolas, ut scelus terricolarum adver-
sùs eos hoc modo visitet, retegat terra
sanguinem suum, nec ampliùs celet in-
terfectos super se.

CAP. XXVII.

In illa die adducet Dominus gladium 1
suum sanctum, grandem, ac potentem
super draconem serpentem fugientem, su-
per draconem tortuosum, & interficiet eo
die draconem qui est in mari vinea quæ-
dam bona, ut ab ipsa principium ducat 2
cupiditas ejus. Ego urbem munitam, ur- 3
bem obsessam frustrà irrigo, quoniam ob-
teretur noctè, & murus ejus cadet in diè,
Quoniam non est qui capiat eam. Quis 4
me statuat ad custodiendum arundinem
in campo? propter hujusmodi pugnam de-
cepi illam : hac de causa nunc executus
est Dominus Deus quicquid pollicitus fue-
rat : combusta est. Clamabunt omnes ci- 5
ves ejus, Conciliemus cum eo pacem, pa-
cem conciliemus O venientes. Filii Ja- 6
cobi germinabunt, & florebit Israel, &
orbis implebitur fructu ipsius. Annon 7
quemadmodum iste percussit, eodem ipse
modo percutietur? et quemadmodum ipse
interfecit, eodem ipse modo interficietur?
Bellator & convitiator mittet eos : nónne 8
tu is eras qui spiritu tuo rigido medita-
baris necem eorum, spiritu furoris? Ob 9
id auferetur iniquitas Jacobi, & bene-
dictio hæc obtinget ei, cùm deposuerit
peccatum suum, cùm omnes lapides alta-
ris confractos redegerint in modum calcis
minutissimæ, arbores eorum minimè sub-
stiterint, & idola eorum procul disrupta
fuerint quemadmodum luci,

ישעיה: כח

derelictum & dimissum habitaculum solitaria munita civitas Nam
10 כי עיר בצורה בדד נוה משלח ונעזב
consumet &, accubabit ibi & , vitulus pascetur ibi : desertum veluti
כמדבר שם ירעה עגל ושם ירבץ וכלה
venientes mulieres , conterentur , ejus messem arescendo In .ejus ramos
11 סעפיה : ביבש קצירה תשברנה נשים באות
non Ideo .ipse intelligentiarū populus non quia .eam inflammantes
מאירות אותה כי לא עם בינות הוא על כן לא
die in erit Et.ejus miserebitur non eum formans &, eū faciens ej⁹ miserebitur
12 ירחמנו עשהו ויצרו לא יחננו : והיה ביום
torrentem ad usque fluminis alveo ab Dominus excutiet , illa
ההוא יחבט יהוה משבלת הנהר עד נחל
erit Et .Israel filii unum unum ad colligemini vos & : Ægypti
13 מצרים ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל : והיה
terra in pereuntes venient & ,magna tuba in clangetur , illa die in
ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים בארץ
Domino se incurvabunt & : Ægypti terram in expulsi & , Assur
אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו ליהוה
.Jerusalaim in sanctitatis monte in
בהר הקדש בירושלם :

CAP. XXVIII. כח

decidenti flori & , Ephraim ebriis , superbiæ coronæ Væ
1 הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ נבל
quassatis ; pinguium vallis caput super quæ ; ejus gloriæ ornamento
צבי תפארתו אשר על ראש גיא שמנים הלומי
, grandinis inundatio sicut , Domino fortis & validus Ecce .vino
2 יין : הנה חזק ואמץ לאדני כזרם ברד
depositus inundantium crebrarum aquarum procella ut : excisionis turbo
שער קטב כזרם מים כבירים שטפים הניח
superbiæ corona : calcabuntur pedibus In .manu in terram in
3 לארץ ביד : ברגלים תרמסנה עטרת גאות
, ejus decoris ornamentum decidens flos erit Et .Ephraim temulentorum
4 שכורי אפרים : והיתה ציצת נבל צבי תפארתו
; æstatem ante præcox ficus sicut ,pinguium vallis caput super qui
אשר על ראש גיא שמנים כבכורה בטרם קיץ
.eam deglutiet, sua vola in ipsam adhuc in, ipsam videns viderit quam
אשר יראה הראה אותה בעודה בכפו יבלענה :
, decoris coronam in exercituum Dominus erit illa die In
5 ביום ההוא יהיה יהוה צבאות לעטרת צבי
, judicii spiritum in Et .sui populi residuo , gloriæ cidarim in &
6 ולצפירת תפארה לשאר עמו : ולרוח משפט
prælium avertentibus robur in & , judicium super sedenti
ליושב על המשפט ולגבורה משיבי מלחמה
: erraverunt sechar in & ,erraverunt vino in ipsi etiam Et .portam ad
7 שערה : וגם אלה ביין שגו ובשכר תעו
: vino à sunt absorpti , sechar in erraverunt propheta & sacerdos
כהן ונביא שגו בשכר נבלעו מן היין
.judicio impegerunt , visione in erraverunt , sechar à erraverunt
תעו מן השכר שגו בראה פקו פליליה :
loco absque , sorde vomitu sunt repleta mensæ omnes Quoniam
8 כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום :
? auditum faciet intelligere quem & , scientiam docebit Quem
9 את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה
.uberibus ab avulsos , lacte à ablactatos
גמולי מחלב עתיקי משדים :

Versio VULG. LAT.

10 Civitas enim munita desolata
erit, speciosa relinquetur, &
dimittetur quasi desertum : ibi
pascetur vitulus, & ibi accu-
babit, & consumet summita-
11 tes ejus. In siccitate messes il-
lius conterentur, mulieres ve-
nientes, & docentes eam : non
est enim populus sapiens, pro-
pterea non miserebitur ejus,
qui fecit eum ; & qui formavit
12 eum, non parcet ei. Et erit: In
die illa percutiet Dominus ab
alveo fluminis usque ad torren-
tem Ægypti, & vos congrega-
bimini unus et unus filii Israel.
13 Et erit: In die illa clangetur in
tuba magna, & venient qui
perditi fuerant de terra Assy-
riorū, & qui ejecti erant in ter-
ra Ægypti, & adorabunt Dñm
in monte sancto in Jerusalem.

CAP. XXVIII.

1 VÆ coronæ superbiæ, ebriis
Ephraim, & flori decidenti,
gloriæ exultationis ejus, qui e-
rant in vertice vallis pinguissi-
mæ, errantes à vino. Ecce va-
2 lidus & fortis Dominus, sicut
impetus grandinis; turbo con-
fringens, sicut impetus aqua-
rum multarum inundantium,
& emissarum super terram spa-
3 tiosam. Pedibus conculcabi-
tur corona superbiæ ebriorum
4 Ephraim. Et erit flos decidens
gloriæ exultationis ejus, qui est
super verticem vallis pingui-
um, quasi temporaneum ante
maturitatem autumni : quod
cùm aspexerit videns, statim
ut manu tenuerit, devorabit il-
5 lud. In die illa erit Dominus
exercituum corona gloriæ, &
sertum exultationis residuo
6 populi sui : Et spiritus judicii
sedenti super judicium, & for-
titudo revertentibus de bello
7 ad portam. Verùm hi quoque
præ vino nescierunt, & præ e-
brietate erraverunt : sacerdos
& propheta nescierunt præ
ebrietate, absorpti sunt à vi-
no, erraverunt in ebrietate,
nescierunt videntem, igno-
8 raverunt judicium. Omnes
enim mensæ repletæ sunt vo-
mitu sordiùmque, ita ut non
9 esset ultra locus. Quem doce-
bit scientiam ? & quem intelli-
gere faciet auditū ? ablactatos à
lacte, avulsos ab uberibus.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Τὸ κατοικούμενον ποίμνιον ἀνειμένον ἔσαι, ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον· καὶ ἔσαι πολὺν χρόνον εἰς βόσκημα, καὶ ἐκεῖ (κ) ἀναπαύσονται ποίμνια.
11 Καὶ μετὰ χρόνον οὐκ ἔσαι ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ ξηρανθῆναι. γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε. οὐ γὰρ λαός ἐστιν ἔχων σύνεσιν, διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτειρήσῃ ὁ ποιήσας αὐτοὺς, οὐδὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ (λ) ἐλεήσῃ.
12 Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει (λ) ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς διώρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως Ῥινοκορούρων. ὑμεῖς δὲ συναγάγετε (μ) κατὰ ἕνα τοὺς υἱοὺς
13 Ἰσραήλ. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, σαλπιοῦσι (ν) τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ, καὶ ἥξουσιν οἱ (ξ) ἀπολόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀσσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ (ο) προσκυνήσουσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον ἐν Ἰερουσαλήμ.

MS.A. (κ) ἀναπαύσονται. Μετὰ χρόνον οὐκ ἔσαι (λ) ἐλεήσῃ. (λ) κύριος (μ) τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καθ' ἕνα ἕνα. (ν) ἐν τῇ (ξ) ἀπὸ ἀπολλυμένων ἐν τῇ (ο) προσκυνήσουσιν

Habitans grex dimittetur, ... grex derelictus: & erit multo tempore in pastionem: & ibi requiescent greges. Et post tempus non erit in ea omne viride; quia exsiccatum est. (ξ) Mulieres venientes à spectaculo venite: non est enim populus habens intelligentiam. Propterea non miserebitur eorum qui fecit: & qui formavit eos, non parcet. Et erit in die illa, (h) concludet Deus à fossa fluminis usque ad Rhinocoruram. Vos autem congregate singulos filios Israel. Et erit in die illa, canet tuba magna: & venient, qui perierant in regione Assyriorum, & qui perierant in Ægypto: & adorabunt Dominum super montem sanctum in Hierusalem.

ΚΕΦ. κη'.

1 ΟΥαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως, οἱ μισθωτοὶ Ἐφραίμ, τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν ἐκ τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τοῦ παχέος, οἱ μεθύ-
2 οντες ἄνευ οἴνου. Ἰδοὺ ἰσχυρὸν καὶ σκληρὸν ὁ θυμὸς κυρίου, ὡς χάλαζα καταφερομένη οὐκ ἔχουσα σκέπην, βίᾳ καταφερομένη· ὡς ὕδατος πολὺ πλῆθος σῦρον χώραν, τῇ γῇ ποιήσει (α) ἀνάπαυμα· ταῖς
3 χερσί, Καὶ τοῖς ποσὶ καταπατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως, οἱ μισθωτοὶ τοῦ
4 Ἐφραίμ. Καὶ ἔσαι τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος τῆς δόξης, ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ· ὡς πρόδρομος σύκου, ὁ ἰδὼν αὐτὸ, (β) πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν (γ)
5 αὐτὸ, θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος, ὁ πλακεὶς τῆς δόξης, τῷ καταλειφθέν-
6 τι (δ) τοῦ λαοῦ. (ε) Καταλειφθήσονται ἐπὶ πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν, καὶ ἰσχὺν (ζ) κω-
7 λυόντων ἀνελεῖν. Οὗτοι γὰρ οἴνῳ (η) πεπλημμεληκότες εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα, ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐξέστησαν (θ) διὰ τὸ σίκερα, κατεπόθησαν διὰ τὸν οἶνον, ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς μέθης (ι), ἐπλανήθησαν· τοῦτ' ἔστι
8 φάσμα. Ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν, αὕτη
9 γὰρ ἡ βουλὴ (κ) ἕνεκα πλεονεξίας. Τίνι ἀνηγγείλαμεν κακὰ, καὶ τίνι ἀνηγγείλαμεν ἀγγελίαν; οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ γάλακτος, οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ.

MS.A. (α) ἀνάπαυσιν· (β) πρινὸ (γ) θελήσει (δ) μου λαοῦ. (ε) Καὶ καταλειφθήσονται (ζ) κωλύων ἀναιλεῖν. (η) πεπλανημένοι εἰσίν. (θ) διὰ τὸν οἶνον, ἐσείσθησαν (ι) τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα. (κ) ἕνεκεν

CAP. XXVIII.

VÆ corona (a) injuriæ, ... mercenarii Ephraim: flos cadens de gloria super verticem (c) montis pinguis, qui ebrii esse sine vino. Ecce forte & durum furor Domini, sicut grando, quæ fertur in pronum, non habens tegmen, quæ violenter decidit: sicut aqua magna multitudo trahens regionem, (d) terræ faciet requiem manibus. Et pedibus conculcabitur corona injuriæ, mercenarii Ephraim. Et erit flos, qui decidit de spe gloriæ, in summitate montis excelsi: sicut præmatura ficus, quā qui viderit, antequā sumat eā manu sua, cupiet eam devorare. Die illa erit Dominus Sabaoth corona gloriæ, quæ compacta est gloriæ, (e) reliquo populi. Relinquentur in spiritu judicii super judicium, & fortitudinem vetantium interficere. Illi enim vino (f) deliquerunt, errarunt propter (g) siceram: sacerdos & propheta exciderunt mente propter siceram, absorpti sunt propter vinum, vacillaverunt propter ebrietatem, erraverunt: hoc est (h) phasma. Maledictio comedet hoc consilium: siquidem istud consilium propter avaritiam est. Cui annuntiavimus mala; et cui annuntiavimus nuntium? qui ablactati sunt à lacte, qui abstracti ab ubere.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ארי קרתא דהות כריכא בלחודה תתב תהי מטלטלא ושביקא כמדברא בה יניחון
צדיקיא ויבזון ית נכסהא ויסופון משריתהא מלמפק : יתקצר חילהון ויבהתון
11 בעובדיהון יתברון נשיא עלן לבית דחלתהון ומלפן יתהון ארי לא עם סוכלתן אנון על
כן לא ירחם עליהון דעבדנון ודברנון לא יחוס עליהון : ויהי בעדנא ההיא יתרמון
12 קטילין קדם יי מכיף נהרא פרת עד נחלא דמצרים ואתון תתקרבון חד לסטר חד בני
ישראל : ויהי בעדנא ההיא יתקע בשופרא רבא וייתון די גלו לארעא דאתור
13 ודאטלטלו לארעא דמצרים ויסגדון קדם יי בטורא דקודשא בירושלם :

כח

1 וי די יהיב כתרא לגיותנא טפשא רבא דישראל ויהיב מצנפתא לרשיעיא
דבית מקדשא תושבחתיה די על ריש חילא שמנא כרתישי חמר :
2 הא מחן תקיפן וחסינן אתין מן קדם יי כזרמית ברד כעלעול רוח כזרמית מיין
תקיפין שטפין כן יתון עליהון עממיא ויגלונון מארעהון לארעא אוחרי בחוביא די
3 בידיהון : ברגלין יתדש כתרא דגיותנא טפשא רבא דישראל : ויהי דיהיב מצנפתא
4 לרשיעיא דבית מקדשא תושבחתיה די על ריש חילא שמנא כבכורא עד לא
קיטא דאם יחזי דחזי יתה כאלו היא בידיה יבלענה : בעדנא ההיא יהי משיחא
5 דיי צבאות לכלילא דחדוא ולכתר דתושבחא לשארא דעמיה : למימר קשוט דדין
6 לדיתבין בבית דינא למדן דין דקשוט ולמתן נצחנא לדנפקין בקרבא לאתבותהון
בשלם לבתיהון : ואף אלין בחמרא רוו ובעתיקא אסתלעמו כהנא וספר רוו מן
7 עתיק אסתלעמו מן חמר טעו מן עתיק אתפניאו בתר מיכל בסים טעו דינהא :
8 ארי כל פתוריהון מלן מיכל מגעל ומשקן לית להון אתר די נקי מן אונס : למן
9 אתיהיבת אוריתא ומן אתפקד למסבר חוכמא הלא לבית ישראל דרחימין מכל
עממיא וחביבין מכל מלכותא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam civitas quæ erat munita, sola manebit, & erit instabilis, & derelicta quasi desertū : illam expugnabunt justi, & diripient substantiā ejus, & consument exercitū ejus ne ultrà crescant. *Diminuetur* exercitus eorum, confundentur in operibus suis, & conterentur : mulieres venientes in domū deorum suorum, docebunt eos, quoniam non est populus sapiens. Propterea non miserebitur eorum qui fecit eos ; & qui creavit eos, non parcet eis. Et erit in tempore illo, projicientur interfecti coram Dño à ripa fluminis Euphratis, usque ad torrentem Ægypti ; & vos applicabimini unus ad alterum filii Israel. Et erit in tempore illo, clangetur in tuba magna, & venient qui captivi ducti sunt in terrā Assyriæ, & qui transmigraverunt in terrā Ægypti, & adorabunt coram Domino in monte sancto in Hierusalem.

CAP. XXVIII.

VÆ ei qui dat coronam superbo & insipienti principi Israel, & qui dat mitram impiis domus sanctuarii laudis ejus, qui erant in capite vallis pinguissimæ confracti à vino. Ecce *plagæ terribiles & fortes* venient à facie Dñi : sicut impet⁹ grandinis, sicut turbo venti, sicut impetus aquarum fortium inundantium, *sic* venient contra eos populi, & transferent eos de terra sua, in terram aliam, propter peccata quæ sunt in manib⁹ eorum. Pedibus conculcabitur corona superbiæ insipientis principis Israel. Qui autē dederit mitram impiis domus sanctuarii laudabilis ejus, quæ est in vertice vallis pinguissimæ ; erit sicut præcox ficus ante æstatē : quā quicunque viderit, statim deglutiet ; cùm sit in manu sua. In tempore illo erit Christus Dñi exercituum in coronam gaudii, & in diadema laudis residuo populi sui. In verbum veritatis *judicii* habitantib⁹ in *domo* judicii, ut judicent judiciū verū : & ut det victoriā egredientib⁹ ad bellum, & ut reducat eos in pacem in domum suam. Hi quoque vino inebriati sunt, & vino veteri consopiti sunt : sacerdos & scriba inebriati sunt vino veteri : præcipitati sunt mero, erraverunt à vino veteri ; declinaverunt ad cibū suavē ; erraverunt judices ej⁹. Quoniam omnes mensæ eorū plenæ sunt cibo inquinato & sordido : neque est eis locus qui mundus sit à rapina. Cui data est Lex ? & cui mandatum est ut intelligeret sapientiam ? Nonne domui Israel quæ dilecta est super omnes populos, & amabilis super omnia regna ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam sola civitas munita destructur & dere- 10
linquetur, & desolabitur terra quasi desertū:
ibi pascet vitulus, ibi inquam pascet, & ab-
sumet gramina ejus. Arescente messe frangen- 11
tur mulieres venientes ad lumen afferendum
ei. Quia populus est minimè prudens; ideo
non miserebitur ejus conditor ipsius, neque
plasmator ejus clementiá utetur erga ipsum.
Sed continget eo die, ut excutiat Dominus ab 12
arista fluminis usque ad torrentem Ægypti; &
vos filii Israel, *ut spicæ* colligemini alter pe-
nes alterum. Continget eo die, ut clangatur 13
buccina magna, & veniant qui perierant in
terra Ægypti, quique dispersi fuerant in ter-
ram Assyriæ, & in terra Domini Dominum
adorent, in monte sancto ejus, in Jeru-
salem.

CAP. XXVIII.

VÆ diademati superbo Aphremi temulen- 1
ti, & corollæ infami, fortitudini gloriæ ipsius
quæ est in capite vallis pinguium, stupidis vi-
no. Ecce fortitudo & robur Domini velut 2
nimbus grandinis, ceu turbo confringens, &
velut imber aquarum multarum vastantium.
Seda terram manu tuâ, ut pede conculcetur 3
diadema superbum Aphremi temulenti; Et 4
infamis illa corolla, robur superbiæ ejus quæ
est in capite vallis pinguium, fit veluti fructus
ante tempus æstivum præcox, quem ubi videt,
quicunque viderit eum, dum adhuc est in ma-
nu sua, deglutit. In die illo erit Dominus po- 5
tens pro diademate fortitudinis & corollâ
gloriosâ, reliquo populo suo: *Et* pro spiritu 6
judicii, ei quæ præsidet judicio & fortitudini.
Qui bellum avertunt à porta, etiam ipsi ob 7
vinum erraverunt, & ob siceram erraverunt:
sacerdotes & prophetæ erraverunt ob sicerá,
obruti sunt vino, vacillant propter siceram,
errant præ ebrietate, intemperanter come-
dunt. Omnes enim mensæ repletæ sunt vomi- 8
tu & stercore præ loci penuria. Quem do- 9
ceret sapientiam, & cujus aures imbueret
intelligentiá? depulsos à lacte, avulsos ab
uberibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * القطيع الساكن يكون مسترحيا مثل قطيع متروك * ويكون للرعي زمنا كثيرا * وهناك
11 يستريحون * وبعد زمان لا يكون فيها كل حصن من اجل انها تجف * ايتها النسوة الاتيات
من المنظر تعالين * لان الشعب ليس له فهم * لاجل هذا لا يتراف عليهم صانعهم * ولا يرحمهم
12 جابلهم * ويكون في ذلك اليوم يسد الرب من خليج النهر الى انف كورون * وانتم اجمعوا بني
13 اسرائيل كل واحد واحد * ويكون في ذلك اليوم ينفخون بالبوق العظيم * ويأتون الهالكون في
بلد الموصليين والهالكون بمصر ويسجدون للرب على جبل المقدس باورشليم *

* الفصل الثامن والعشرون *

* الاصحاح الثالث عشر *

1 * الويل لاكليل الكبرياء يا اجراء افرام * الزهر البهية التي سقطت من الشرف على راس الجبل
2 السمين يا سكارى بغير خمر * ها القوي والصعب غضب الرب مثل برد نازل وليس له وقاية
3 بعسف ينزل سريعا مثل كثير ماء كثير يجرف بلده * في الارض يضع نياحا * وبيديه
4 ورجليه يداس اكليل الكبرياء يا اجراء افرام * ويكون الزهر الساقطة من رجاء المجد على
طرف الجبل المرتفع * مثل سابق التين الذي ينظر من قبل ان يتناوله بيده يريد ان
5 6 يبتلعه * في ذلك اليوم يكون رب الجيوش الاكليل المضفور لرجاء مجد شعبي المتبقي بمصر
7 * ويبقون بروح محاكمة على محاكمه * ويمنع القوة ان تقتل * لان هولاء هم ضالون
8 بالخمر * ضلوا لاجل المسكر * الكاهن والنبي بهتوا لاجل الخمر * تزلزلوا من سكر المسكر * ضلوا
9 عني وهم * اللعنة تأكل هذه المشورة * لان هذه المشورة من اجل الشره * لمن اخبرنا
شرورا * ولمن اخبرنا خيرا ايها المفطومون من اللبن المبعدون من الثدي *

Grex sub tecto habitans evadet fluxus, 10
tanquam grex derelictus; cedétque in pa-
scua longo tempore, & ibi recubabunt:
& aliquo post tempore nulla remanebit in
ea viriditas, quippequæ arescet. Heus 11
mulieres è spectaculo venientes, accedite:
nam populus iste caret intellectu: propter-
eà non miserescet eorum conditor ipso-
rum, neque miserebitur eorum qui finxit
illos. Erit autem eo die, ut occludat 12
Dominus à brachio fluminis usque ad pro-
montorium Choronis: vos autem colligite
filios Israel sigillatim. Eritque eodem 13
die, ut cùm clanxerint tubâ magnâ, ve-
niant pereuntes in terra Assyriorum &
pereuntes in Ægypto, adorentque Domi-
num super montem illum sanctum in Je-
rusalem.

CAP. XXVIII.

Textus decimus tertius.

V*Æ coronæ fastûs, O mercenarii A-* 1
phremi, flos decorus qui de sublimi-
tate decidit super cacumen montis pinguis,
O ebrii sine vino. Ecce vehemens & 2
severa illa Domini ira, ceu grando ruens
contra quam nullum est tegumentum,
cum violentia citò decidet velut copia a-
quarum multarum regionem aliquam ab-
ripientium. In terra componet quietem, 3
& manibus ac pedibus ejus conculcabitur
corona fastûs, O mercenarii Aphremi:
Et flos de spe gloriæ decidens super la- 4
tus montis excelsi, erit veluti ficus præco-
ces quas cùm videt quispiam, antequam
eas manu decerpat, deglutire vellet. In 5
illa die Dominus exercituum qui est co-
rona contexta; erit in spem gloriæ populi
mei qui residuus est in Ægypto. Rema- 6
nebunt autem in spiritu jurgii super jur-
gium: & impediet fortitudinem quin oc-
cidat. Nam isti sunt in vino perditi, 7
erraverunt propter potum *inebriantem:*
tam sacerdos quàm propheta obstupuerunt
propter vinum, titubârunt ex ebrietate
potûs *inebriantis, ipsi quoque erraverunt à*
me. Maledictio devorabit hujusmodi 8
consilium, quia consilium hoc de ingluvie
est. Cuinam indicaremus Legiam, & 9
cuinam indicaremus bonum, O lacte abdi-
cati, ab ubere disjuncti?

ישעיה: כח

linea,lineam *ad* linea,præceptum *ad* præceptum ,præceptũ *ad* preceptũ Nam
10 כי צו לצו צו לצו קו לקו קו
lingua in & ,*labii blasfitatibus in* Quia .ibi parum ibi parum ,lineã *ad*
11 לקו זעיר שם זעיר שם: כי בלעגי שפה ובלשון
Hæc *: eos ad* dixit Quos .istum populum ad loquetur altera
12 אחרת ידבר אל העם הזה: אשר אמר אליהם זאת
.audire noluerunt & : requies hæc & ,lasso præstate requiem ,requies
המנוחה הניחו לעיף וזאת המרגעה ולא אבוא שמוע:
,præceptũ *ad* præceptũ,præceptũ *ad* præceptum,Domini verbum eis erit Et
13 והיה להם דבר יהוה צו לצו צו לצו
corruant & vadant ut : ibi parum ,ibi parum,*lineã ad linea,lineã ad linea*
קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם למען ילכו וכשלו
verbum audite Ideò.capiantur &,illaqueentur &,conterantur &,retrorsum
14 אחור ונשברו ונוקשו ונלכדו: לכן שמעו דבר
Nam .Jerusalaim in qui ,hujus populi dominatores,*irrisionis* viri Domini
15 יהוה אנשי לצון משלי העם הזה אשר בירושלם: כי
:visionem fecim° sepulchro cum &,morte cum fœdus Percussimus : dixistis
אמרתם כרתנו ברית את מות ועם שאול עשינו חזה
mendaciũ posuim° quia;nobis veniet non transierit cùm inundans flagellũ
שיט שוטף כי עבר לא יבואנו כי שמנו כזב
:*Domin°* Domin° dixit sic Idcirco.*sumus* occultati *falsitate* in &,nostrã spem
16 מחסנו ובשקר נסתרנו: לכן כה אמר אדני יהוה
fundamenti , *precii* anguli , *arcis lapidis ,lapidis* Sijon in *fundator* ego Ecce
הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת מוסד
Justitiam & ,lineæ judicium ponam Et .*festinabit* non , *Credens* ,fundati
17 מוסד המאמין לא יחיש: ושמתי משפט לקו וצדקה
aquæ *latibulum* & ,mendacii spem grando verret & ,*perpendiculum ad*
למשקלת ויעה ברד מחסה כזב וסתר מים
eum vestra visio & ,morte cum vestrum fœdus *abolebitur* Et.inundabunt
18 ישטפו: וכפר בריתכם את מות וחזותכם את
ei eritis & , transierit cùm inundanti Flagello .stabit non sepulchro
שאול לא תקום שוט שוטף כי יעבר והייתם לו
mane in mane in quia ,vos tollet *ipsum transire* tẽpore A.conculcationẽ in
19 למרמס: מדי עברו יקח אתכם כי בבקר בבקר
.*auditum* intelligere *commotio* tantum erit Et .nocte in & die in ,transibit
יעבר ביום ובלילה והיה רק זועה הבין שמועה:
, est angustum operimentum & : se extendere *ab* stratum est brevius Quia
20 כי קצר המצע מהשתרע והמסכה צרה
valle sicut ,Dñs surget Perasim monte sicut Quia .se colligere *secundum*
21 כהתכנס: כי כהר פרצים יקום יהוה כעמק
: ejus opus extraneum ,suum opus *faciendum ad* , irascetur Ghibhon in
בגבעון ירגז לעשות מעשהו זר מעשהו
,vos deludatis ne nunc Et.*ejus operatio extranea* : *suã operationẽ operandum ad* &
22 ולעבד עבדתו נכריה עבדתו: ועתה אל תתלוצצו
decisam & consumptionem quia ,vestra vincula fortificentur fortè ne
פן יחזקו מוסריכם כי כלה ונחרצה
.terram omnem super exercituum *Domino* Domino à audivi
שמעתי מאת אדני יהוה צבאות על כל הארץ:
.meum eloquium audite & attendite :meã vocẽ audite &,percipite Aurib°
23 האזינו ושמעו קולי הקשיבו ושמעו אמרתי:

Versio VUL. LAT.

10 Quia manda remanda, manda
remanda , expecta reexpecta,
expecta reexpecta,modicũ ibi,
11 modicũ ibi. In loquela enim
labii,& linguâ alterâ loquetur
12 ad populũ istũ. Cui dixit;Hæc
est requies mea,reficite lassũ,&
hoc est meũ refrigeriũ : & no-
13 luerũt audire. Et erit eis verbũ
Dñi, Manda remanda, manda
remanda , expecta reexpecta,
expecta reexpecta,modicũ ibi,
modicũ ibi:ut vadant,& cadãt
retrorsũ, & conterantur, & il-
14 laqueentur,& capiantur. Pro-
pter hoc audite verbũ Dñi viri
illusores, qui dominamini sup
populũ meũ, qui est in Jerusa-
15 lem. Dixistis enim;Percussim°
fœd° cum morte,& cum infer-
no fecim° pactũ. Flagellũ inun-
dans cùm transierit,non veniet
sup nos:quia posuim° menda-
ciũ spem nostrã, & mendacio
16 protecti sum°. Idcircò hæc di-
cit Dñs De°;Ecce ego mittã in
fundamentis Sion lapidẽ,lapi-
dem probatũ,angularẽ,pretio-
sũ,in fundamento fundatũ:qui
17 crediderit,non festinet. Et po-
nam in pondere judiciũ, & ju-
stitiã in mensura:& subvertet
grando spem mendacii:& pro-
18 tectionẽ aquæ inundabunt. Et
delebitur fœdus vestrum cum
morte,& pactũ vestrũ cum in-
ferno non stabit:flagellũ inun-
dans cùm transierit,eritis ei in
19 conculcationẽ. Quandocumq;
ptransierit,tollet vos : quoniã
manè diluculò pertransibit in
die & in nocte,& tantũmodò
sola vexatio intellectum dabit
20 auditui. Coangustatũ est enim
stratum,ita ut alter decidat:&
pallium breve utrumque ope-
21 rire non potest. Sicut enim in
monte divisionum stabit Dñs:
sicut in valle,quæ est in Gaba-
on, irascetur : ut faciat opus
suum , alienum opus ejus : ut
operetur opus suum, peregri-
22 num est opus ejus ab eo. Et
nunc nolite illudere, ne fortè
constringantur vincula vestra,
consummationem enim & ab-
23 breviationem audivi à Domino Deo exercituum super universam terram. Auribus percipite,&
audite vocem meam, attendite, & audite eloquium meum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Θλίψιν ἐπὶ θλίψιν προσδέχου, ἐλπίδα ἐπ'
11 ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν, Διὰ φαυ-
λισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἑτέρας, ὅτι
12 λαλήσουσι τῷ λαῷ τούτῳ, Λέγοντες (λ) αὐτῷ,
Τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι, καὶ τοῦτο
13 τὸ σύντριμμα· καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν. Καὶ ἔ-
σται αὐτοῖς τὸ λόγιον (μ) τοῦ Θεοῦ, Θλίψις
ἐπὶ θλίψιν, ἐλπὶς ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν
ἔτι μικρὸν, ἵνα πορεύσωνται καὶ πέσωσιν (ν) ὀ-
πίσω, (ξ) καὶ συντριβήσονται, καὶ κινδυνεύ-
14 σουσι, καὶ ἁλώσονται. Διὰ τοῦτο ἀκούσατε λό-
γον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι, (ο) καὶ οἱ ἄρ-
χοντες τοῦ λαοῦ (π) τούτου τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ.
15 Ὅτι εἴπατε, Ἐποιήσαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ
ᾅδου, καὶ μετὰ τοῦ θανάτου συνθήκας· καταιγὶς
φερομένη ἐὰν παρέλθῃ, οὐ μὴ ἔλθῃ (ρ) ἐφ'
ἡμᾶς· ἐθήκαμεν ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν,
16 καὶ τῷ ψεύδει σκεπασθησόμεθα. Διὰ τοῦτο (σ)
οὕτω λέγει κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβα-
λῶ εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν λίθον πολυτελῆ,
ἐκλεκτὸν, ἀκρογωνιαῖον, ἔντιμον, εἰς τὰ
θεμέλια αὐτῆς, καὶ ὁ πιστεύων (τ) οὐ μὴ κατ-
17 αισχυνθῇ. Καὶ θήσω κρίσιν εἰς ἐλπίδα, ἡ δ'
ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμοὺς, καὶ οἱ πεποιθότες
ματαίως ψεύδει· ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς
18 καταιγὶς, Μὴ καὶ ἀφέλῃ ὑμῶν τὴν διαθήκην
τοῦ θανάτου, καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν ᾅ-
δην οὐ μὴ ἐμμείνῃ. καταιγὶς φερομένη ἐὰν
19 ἐπέλθῃ, ἔσεσθε αὐτῇ εἰς καταπάτημα. Ὅταν
παρέλθῃ, λήψεται ὑμᾶς, πρωῒ πρωῒ παρε-
λεύσεται ἡμέρας, καὶ ἐν νυκτὶ ἔσται ἐλπὶς πο-
20 νηρά. μάθετε ἀκούειν Στενοχωρούμενοι, οὐ
δυνάμεθα μάχεσθαι, αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν τοῦ (υ)
21 ὑμᾶς συναχθῆναι. Ὥσπερ ὄρος ἀσεβῶν ἀ-
ναστήσεται (φ) κύριος, καὶ ἔσται ἐν τῇ φάραγ-
γι Γαβαὼν, μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐ-
τοῦ, πικρίας ἔργον· ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως
χρήσεται, καὶ (χ) ἡ σαπρία αὐτοῦ ἀλλοτρία.
22 Καὶ ὑμεῖς μὴ εὐφρανθείητε, μηδὲ ἰσχυσάτω-
σαν ὑμῶν οἱ δεσμοί. διότι συντετελεσμέ-
να καὶ (ψ) συντετμημένα πράγματα ἤκουσα
παρὰ κυρίου Σαβαὼθ, ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν
23 τὴν γῆν. Ἐνωτίζεσθε καὶ (ω) ἀκούετε τῆς φω-
νῆς μου, προσέχετε καὶ ἀκούετε τοὺς λόγους μου.

MS. A. (λ) αὐτῷ, (μ) κυρίου τοῦ Θεοῦ, (ν) εἰς τὰ ὀπίσω, (ξ) καὶ κινδυνεύσουσι, καὶ συντριβήσονται, καὶ ἁλώσονται. (ο) καὶ ἄρχοντες (π) τούτου (ρ) ἐφ' (σ) οὕτως λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ (τ) ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ (υ) ὑμᾶς (φ) κύριος (χ) ἡ πικρία (ψ) συντετμημένα (ω) ἀκούετε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ארי אתפקדו למעבד אוריתא ומא דאתפקדו לא צביאו למעבד ואתנביאו עליהון
נביא דאם יתובון ישתבק להון ולמלי נביא לא קבילו הליכו ברעות נפשהון ולא
חמידו למעבד אוריתי סברו דיתקים להון פולחן טעותא ולא סברו לפולחן בית
11 מקדשי כזעיר הוה בעיניהון בית מקדשי למפלח תמן כזעיר בעיניהון שכנתי תמן: ארי
בשנוי ממלל ובלישן תולעבא הוו מלעגין לקביל נביא דמתנבן להון עמא הדין:
12 דאמרין להון נביא דין בית מקדשא פלחו ביה ודא אחסנת בית ניחא ולא אבו לקבלא
13 אולפן: דין יהי כס פורענותהון על דעברו על פתגמא דיי ועל דאתפקדו למעבד אוריתא
ומא דאתפקדו לא צביאו למעבד בכן יתמסרון לעממיא דלא ידעו אוריתא על דהליכו
ברעות נפשהון ולא חמידו למעבד רעותי בכן יסברון לסעיד בעדן דאיתי עליהון עקא
ולא יהי להון סעיד וסמיך על דהוה זעיר בעיניהון בית מקדשי למפלח תמן בכן
ישתארון כזעיר בני עממיא דיגלון לתמן בדיל דיהכון ויתקלון לאחורא ויתברון
14 ויתצדון ויתאחדון. בכן קבילו פתגמא דיי גברין רשיעין שלטוני עמא הדין די בירושלם:
15 ארי אמרתון גזרנא קים עם קטולא ועם מחבלא עבדנא שלמא מחת סנאה ארי
תיתי עליכון כנחל מגבר דאתון אמרין לא תיתי עלנא ארי שוינא בכדיב רחצננא ובנין
16 שקרין אטמרנא: בכן כדנן אמר יי אלהים הא אנא ממני בציון מלך מלך תקיף גבר
ואמתן אתקפניה ואחסנניה אמר נביא וצדיקיא דהימנו באלין במיתי עקא לא יזדעזעון:
17 ואשוי דינא תקין ודאטמרתון כחוט בנינא וזכותא כאבן משקולתא וידלק רוגזי ברוחצן
18 כדביכון ועל דאטמרתון מן קדם מעיקא יתכון עממיא יגלון: ויבטיל קימכון דעם
קטולא ושלמכון דעם מחבלא לא יתקים מחת סנאה ארי תיתי עליכון כנחל
19 מגבר ותהון להון לדיש: בזמן מעדוהי יגלי יתכון ארי בצפר בצפר יעדי ביממא
20 ובליליא ויהי עד לא ימטי זמן לוטא תסתכלון במלי נביא: ארי יתקצר חיליהון
21 משעבוד תקיף ושלטון מעיק יסגי מרוא: ארי כמא דזעו טוריא כד אתגלי יקרא
דיי ביומי עוזיה מלכא ובנסין דעבד ליהושע במישר גבעון לאתפרע מרשיעיא
דעברו על מימריה כן יתגלי לאתפרעא מדעבדין עובדין נוכראין עובדיהון
22 ומדפלחין פולחן טעותא פולחנהון: וכען לא תתרשעון דלמא יתקפין יסוריכון
23 ארי גמירא ושיצאה שמעית מן קדם יי אלהים צבאות על כל יתבי ארעא: אמר
נביא אציתו ושמעו קלי אתפנו וקבילו למימרי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam ipsis mandatum est ut operarentur secundum legem, & nolu-
runt facere quod mandatũ est eis. Prophetaverunt prophetæ super eos ut si
converterentur *remitteretur illis*, & noluerunt obedire verbis propheta-
rum: ambulaverunt in voluntate animæ suæ, *&* non desideraverunt opera
secundùm legem meam: speraverunt quòd staret eis cultus idolorum,& non
attenderunt cultui domus sanctuarii mei : quasi perpusilla res fuit in oculis
eorum dom° sanctuarii mei,ut servirent ibi: quasi parum fuit in oculis eo-
rum esse majestatẽ meam ibi. Quoniam in mutatione loquelæ & in lingua
subsannationis irridebant contra prophetas qui prophetabant populo huic.
Quibus dicebant prophetæ: Hæc est domus sanctuarii, servite in ea:& hæc
est possessio in qua est requies;& noluerunt suscipere disciplinã. Hic calix
vindictæ eorum,pro eo quòd transgressi sunt verbũ Dñi,& pro eo quòd
mandatum est eis ut facerent secundum legem, & noluerunt facere quod præ-
ceptum est eis. Propterea tradentur populis qui nescierunt legem,pro quo
ambulaverunt in voluntate animæ suæ;& non desideraverunt facere volun-
tatem meam. Propterea sperabunt *auxilium* in tempore quo inducam super
eos tribulationem,& non erit eis auxilium neq; sustentaculũ. Quia erat do-
mus sanctuarii mei modica in oculis eorũ ut servirent ibi, propterea relin-
quentur pauci inter populos ad quos transmigraverunt,ut ambulent & de-
ruant retrorsũ, et conterantur & capiantur,& comprehendantur. Proptere-
à suscipite verbũ Domini viri impii qui dominamini populo huic qui est
in Hierusalem. Dixistis enim: Pepigim° pactum cum morte,& cum dispen-
dente fecim° pacem: plaga inimici cùm venerit super vos,erit quasi torrens
inundans,de qua dixistis: Non veniet super nos,quia posuim° in mendacio
spẽ nostrã, & in fallaciis absconditi sum°. Propterea hæc dicit Dñs: Ecce
ego constituam in Sion regẽ,regẽ fortem,potentem et terribilẽ: corrobora-
bo eum,& confortabo eum,dicit Propheta. Justi autẽ qui crediderint his,
cùm venerit tribulatio,non commovebuntur. Et ponam judicium rectum
propter quod absconditi estis, quasi funiculũ ædificii,& justitiã quasi lapi-
dẽ perpendiculi. Et succendetur furor meus, propter fiduciã mendaciorum
vestrorum:& pro eo quòd absconditi estis à facie tribulationis,transferent
vos populi. Et irritũ fiet pactum vestrũ,quod erat cum morte,& pax vestra
quæ erat cum disperdente,non stabit. Plaga inimici cum venerit super vos,
erit quasi torrens inundans, & eritis ei in conculcationẽ. In tempore tran-
situs sui transmigrare faciet vos, quoniam manè diluculò transibit,in die &
in nocte : & erit antequàm perveniat tempus maledictionis, intelligentes
verba prophetarum. Abbreviata est enim virtus eorum, præ servitute for-
ti; & dominium tribulantis multiplicabit subjectionem. Quia sicut commo-
ti sunt montes, quando revelata est gloria Domini in diebus Oziæ regis,&
in miraculis quæ fecit Dominus cum Josue in valle Gabaon,ut vindictã su-
meret ab impiis qui transgressi sunt verbum ejus: sic revelabitur ut vindictã
sumat ab his qui operantur opera extranea, & colunt cultum idolorum
cultu suo. Nunc autem ne impiè agatis,ne fortè roborentur vincula vestra: quia consummationem & consumptionem audivi à facie Domini Dei exer-
cituum, super omnes habitatores terræ. Dicit propheta, Auscultate & audite vocem meam; aspicite & attendite verbis meis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Nam stercus super stercore, & stercus super 10
stercore; vomitus super vomitu; & vomitus super vomitu; partim huc, partim illuc.
Nam sermone difficili, & linguâ peregrinâ 11
alloqui *videor* hunc populum: Quoniam 12
dixi eis, Hoc est placitum meum, reficite lassos, atque hæc est requies: ac noluerunt
audire; Imò fuit apud eos verbum Domini 13
stercus super stercore, & stercus super stercore; vomitus super vomitu, & vomitus super vomitu; paululùm huc, paululùm illuc: ut retrocedentes corruerent in tergum, &
confringerentur, & irretiti caperentur. Pro- 14
pterea audite sermonem Domini, viri irrisores, principes hujus populi qui est in Je-
rusalem. Quia dicitis, Pepigimus fœdus cum 15
morte, & cum fovea colloquium habuimus: extensio inundationis vastantis, cùm transierit, non perveniet ad nos: quia collocavimus in mendacio fiduciam nostram, & in
falsitate perfugium nostrum: Ideò sic dicit 16
Dominus, Ecce ego firmaturus sum in Sion lapidem, lapidem probatum, in angulo pretioso, caput parietis fundamentalis: qui cre-
diderit, non pavebit. Et redigam judicium 17
ad mensuram, & justitiam ad pondus; & excutiet grando spem fallacem, & perfugi-
um abripient aquæ. Fœdus vestrum cum 18
morte negabitur; & pactum vestrum cum fovea, non subsistet: flagello vastanti, cùm
transibit, eritis conculcationi; Et quo tem- 19
pore transibit, abripiet vos. In matutino enim, in matutino *inquam* transibit, in die; & in nocte erit commotio: tantummodo intellige
auditor. Nam telam decurtavit, quin ope- 20
riat eum, & stamen redditum est angustum,
nec sufficit. Nam in monte, in aditu stabit 21
Dominus: ceu vallis Gebeonis irascetur: ad exequendum opera sua; peregrina erunt opera ejus: & ad patrandum facinora sua,
insolita erunt facinora ejus. Quare ne ridea- 22
tis, ne graviores fiant pœnæ vestræ: ultimam enim decisionem audivi à Domino po-
tentissimo contra totam terram. Aures præ- 23
bete, & audite dicta mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* شدة على شدة انتظر * رجاء على رجاء * وايضا قليلا على قليل * لاجل سمعة السفاه بلسان
اخر * انهم يكلمون هذا الشعب * قائلين له * هذا النياح للشارب * وهذا الانكسار ولم
يريدوا ان يسمعوا * ويكون لهم قول الرب الاله شدة على شدة * رجاء على رجاء * قليل
ايضا وقليل ايضا * حتى يذهبون ويسقطون الى ورائهم * ويصعقون وينكسرون ويهلكوا
* من اجل هذا اسمعوا قول الرب ايها الرجال الكذابون * ورؤساء هذا الشعب الذي
باورشليم * لانكم قلتم صنعنا عهدا مع الجحيم ومع الموت مواثيق * الزوبعه الوارده
اذا مرت لا تاتي علينا * لانا وضعنا رجاءنا كذبا وسترنا بالكذب * لاجل هذا هكذا يقول
الرب الاله * ها انا اضع في اساسات صهيون حجرا كثير الثمن مختارا في راس الزاويه
مكرما في اساساتها * ومن يؤمن به لا يخزي * واضع حكما في الرجاء ورحمتي للمقادير
والمتوكلون بالكذب باطلا انكم لا تمر بكم الزوبعه * ولا تنزع عهدكم مع الموت
فرجاؤكم الذي مع الجحيم لا يثبت * اذ مرت تكونوا لها موطيا * واذا جازت اخذتكم
لانها بالغداة بالغداة تجوز بكم نهارا * وفي الليل يكون الرجاء الشرير * تعلموا ان تسمعوا
ايها المصيعون * انا لا نقدر ان نحارب * ونحن قد ضعفنا لنجمع * مثل جبل المنافقين
يقوم * ويكون في وادي جبعون بغضب يصنع اعماله * اعمال مرار * وغضبه يستعمل
بغريبة * ومرارته غريبة * وانتم لا تفرحوا ولا تقووا رباطاتكم * من اجل اني سمعت من
رب الجيوش امورا مكملة ومجزومة يصنعها على كل الارض * انصتوا واسمعوا صوتي
اصنعوا واسمعوا كلماتي *

Afflictionem super afflictionem expecto, 10
spem super spem, & pauculum etiam super pauculum; Propter blasphemiam 11
labiorum alienâ linguâ prolatam: Nam alloquuntur populum istum, Dicentes 12
ei; Hæc est quies bibacis, cùm hæc sit consternatio: & noluerunt audire.
Hæc erit sermo Domini Dei afflictio super 13
afflictionem, spes super spem, breve etiam imò brevissimum tempus, ut eant & cadant supini, vexentur, frangantur, ac pereant. Hac de re audite sententiam 14
Domini, heus viri mendaces & principes hujus populi qui est in Jerusalem.
Quia dixistis, Pactum inivimus cum 15
inferno, & cum morte fœdera; turbo venturus, cùm transierit, non veniet super nos: siquidem mendacium statuimus spem nostram, & mendacio
proteximus nos: Propterea sic dicit Do- 16
minus Deus, Ecce ego ponam in fundamentis Sionis lapidem summi pretii, electum, in capite anguli, venerandum in fundamentis ejus: & qui crediderit in eum, non erubescet. Et po- 17
nam judicium in spe, & misericordiam meam ad mensuras; ut qui in mendacio frustrà confiditis fore ut nequaquam transeat super vos turbo,
Nec dirimat pactum vestrum cum mor- 18
te; spes vestra quam in inferno collocâstis, non subsistat: cùm advenerit
turbo, fitis illi scabellum; Et cùm 19
transierit, rapiat vos: nam in matutino, in matutino inquam transibit super vos, interdiu; noctu verò erit spes improbi. Discite auscultare O miseri.
Non enim pugnare possumus, & nos 20
debiliores jam facti sumus quàm ut congregemur. Ut mons impiorum ex-
urget turbo, & in valle Gibeonis cum 21
furore exercebit opera sua, opera amarissima; & furore suo utetur insolito modo, & amaritudo ejus erit extra-
ordinaria. Vos itaque ne indulgeatis 22
lætitiæ, & ne graviora reddatis vincula vestra: quoniam ego audivi à Domino exercituum res definitas & præcisas, quas facturus est super univer-
sam terram. Auscultate & audite 23
vocem meam, facite & acquiescite verbis meis.

ישעיה: כח

ectabit & , ajt te ? seminandum ad ,arans arabit die tota Nunquid
24 הכל היום יחרש החרש לזרע יפתח וישדד
,nigellam disperget & ?ejus faciei adæquaverit si Nonne ? suam humum
25 אדמתו: הלוא אם שוה פניה והפיץ קצח
,signatum hordeum & ,princeps triticum ponet & ,sparget cyminum &
וכמן יזרק ושם חטה שורה ושערה נסמן
.eū docebit ejus Deus,judicium ad illū erudiet Et?ejus termino speltam &
26 וכסמת גבלתו: ויסרו למשפט אלהיו יורנו:
cyminum super plaustri rota & ,nigella triturabitur tribula in non Quia
27 כי לא בחרוץ יודש קצח ואופן עגלה על כמן
.baculo in cyminum &,nigella excutietur virga in sed : circundabitur
יוסב כי במטה יחבט קצח וכמן בשבט:
:illum triturabit triturando perpetuum in non quia,comminuetur Panis
28 לחם יודק כי לא לנצח אדוש ידושנו
.eum comminuet non ejus dentibus & ,ejus plaustri rotam conteret &
והמם גלגל עגלתו ופרשיו לא ידקנו:
, consilium mirificavit : exivit exercituum Domino cum à hoc Etiam
29 גם זאת מעם יהוה צבאות יצאה הפלא עצה
.essentiam magnificavit
הגדיל תושיה:

CAP. XXIX. כט

,annū super annum Addite.David mansit civitas Ariel Ariel Væ
1 הוי אריאל אריאל קרית חנה דוד ספו שנה על שנה
; luctus & ,planctus erit & , Ariel coangustavi Et.excervicabuntur agni
2 חגים ינקפו: והציקותי לאריאל והיתה תאניה ואניה
conclabo & : te contra pila castrametabor Et .Ariel sicut mihi erit &
3 והיתה לי כאריאל: וחניתי כדור עליך וצרתי
, te humiliabis Et .munitiones te contra statuam & , constituta te super
4 עליך מצב והקימתי עליך מצרת: ושפלת
erit & : tuum eloquium erit humile pulvere è & , loquèris terra de
מארץ תדברי ומעפר תשח אמרתך והיה
.garriet , tuum eloquium pulvere à & ,tua vox terra de pythonis sicut
כאוב מארץ קולך ומעפר אמרתך תצפצף:
gluma sicut & : tuorum alienorum turba tenuis pulvis sicut erit Et
5 והיה כאבק דק המון זריך וכמץ
cum A .subitò momentum in erit & , formidabilium turba transiens
6 עבר המון עריצים והיה לפתע פתאם: מעם
, concussione in & , tonitruo in visitabitur exercituum Domino
יהוה צבאות תפקד ברעם וברעש
.comedentis ignis flamma & ,tempestate & ,turbine : magna voce &
וקול גדול סופה וסערה ולהב אש אוכלה:
gentium omnium turba , nocturnæ visionis somnium sicut erit Et
7 והיה כחלום חזון לילה המון כל הגוים
, ejus munitionem & ,eam oppugnantes omnes & : Ariel contra militantium
הצבאים על אריאל וכל צביה ומצדתה
, esuriens somniabit qui sicut erit Et .eam afficientes angustiis &
8 והמציקים לה: והיה כאשר יחלם הרעב
quemadmodum &:ej' anima erit vacua &,expergiscetur &,comedens ecce &
והנה אוכל והקיץ וריקה נפשו וכאשר
,lassus ecce & ,expergiscetur & ,bibens ecce & , sitiens somniabit
יחלם הצמא והנה שתה והקיץ והנה עיף
militantium , gentium omnium turba erit sic : appetens ejus anima &
ונפשו שוקקה כן יהיה המון כל הגוים הצבאים
,sunt vociferati ,admiramini & ,estote Tardi .Sijon montem contra
9 על הר ציון: התמהמהו ותמהו השתעשעו
.Sicbar non & ,sunt moti ; vino non & sunt ebrii : clamaverunt &
ושעו שכרו ולא יין נעו ולא שכר:

Versio VUL. LAT.

23 Numquid totâ die arabit arans
ut serat, proscindet & sarriet
25 humum suam? Nónne cùm
adæquaverit faciem ejus, seret
gith, & cyminum sparget, &
ponet triticum per ordinem,
& hordeum, & milium, & vi-
26 ciam in finibus suis? Et eru-
diet illum in judicio: Deus suus
27 docebit illum. Non enim in
serris triturabitur gith, nec ro-
ta plaustri super cyminum cir-
cuibit: sed in virga excutietur
gith, & cyminum in baculo.
28 Panis autem comminuetur: ve-
rùm non in perpetuum tritu-
rans triturabit illum, neque
vexabit eum rota plaustri, nec
ungulis suis comminuet eum.
29 Et hoc à Dño Deo exercituum
exivit, ut mirabile faceret con-
silium, & magnificaret justitiã.

CAP. XXIX.

1 VÆ Ariel, Ariel civitas, quã
expugnavit David: additus est
annus ad annum: solennitates
2 evolutæ sunt. Et circumvalla-
bo Ariel, & erit tristis & mœ-
rens, & erit mihi quasi Ariel.
3 Et circumdabo quasi sphæram
in circuitu tuo, & jaciam con-
tra te aggerem, & munimen-
ta ponam in obsidionem tuam.
4 Humiliaberis, de terra loqué-
ris, & de humo audietur elo-
quium tuum: & erit quasi py-
thonis de terra vox tua; & de
humo eloquium tuum mussi-
5 tabit. Et erit sicut pulvis te-
nuis multitudo ventilantium
te: & sicut favilla pertransi-
ens multitudo eorum, qui con-
6 tra te prævaluerunt: Eritque
repentè confestim. A Domino
exercituum visitabitur in toni-
truo, & commotione terræ, &
voce magnâ turbinis & tem-
pestatis, & flammæ ignis de-
7 vorantis. Et erit sicut somni-
um visionis nocturnæ multitu-
do omnium gentium, quæ di-
micaverunt contra Ariel, &
omnes qui militaverunt, &
obsederunt, & prævaluerunt
8 adversùs eam. Et sicut somni-
at esuriens, et comedit, cùm
autē fuerit expergefact', vacua
est anima ejus: et sicut somniat
sitiens, et bibit, et postquàm
fuerit expergefactus, lassus ad-
huc sitit, et anima ej' vacua est:
sic erit multitudo omniũ gen-
tiũ, quæ dimicaverunt contra
9 montē Sion. Obstupescite et
admiramini, fluctuate, et vacil-
late: inebriamini, et nõ à vino:
movemini, et non ab ebrietate.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν (α) ἀροτριάσει ὁ ἀρο-
τριῶν; ἢ σπόρον προετοιμάσει, πρὶν ἐρ-
25 γάσασθαι τὴν γῆν; (β) Οὐχ ὅταν ὁμαλίσῃ τὸ
πρόσωπον αὐτῆς, τότε σπείρει μικρὸν με-
λάνθιον (γ) ἢ κύμινον, καὶ πάλιν σπείρει πυ-
ρὸν, καὶ κριθὴν, (δ) καὶ κέγχρον, καὶ ζέαν ἐν
26 τοῖς ὁρίοις σου; Καὶ παιδευθήσῃ κρίματι
27 θεοῦ σου, καὶ εὐφρανθήσῃ. Οὐ γὰρ μετὰ σκλη-
ρότητος καθαίρεται τὸ μελάνθιον, οὐδὲ τρο-
χὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον· ἀλλὰ
ῥάβδῳ (ε) τινάσσεται τὸ μελάνθιον, τὸ δὲ
28 κύμινον μετὰ ἄρτου βρωθήσεται. οὐ γὰρ εἰς τὸν
αἰῶνα (ζ) ἐγὼ εἰμι ὑμῖν ὀργισθήσομαι, οὐδὲ
29 φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. Καὶ
ταῦτα παρὰ κυρίου Σαβαὼθ ἐξῆλθε τὰ
τέρατα· βουλεύσασθε, ὑψώσατε ματαίαν
παράκλησιν.

* MS.A. (α) μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν; (β) Καὶ ὅταν ὁμαλίσῃ αὐτῆς τὸ πρόσωπον, πρῶτον σπίρει (γ) καὶ κύμινον, καὶ πάλιν πυρὸν, (δ) καὶ ζέαν ἐν τοῖς (ε) ἐκτινάσσεται (ζ) ἐγὼ ὑμῖν

ΚΕΦ. κθ'.

1 ΟΥαὶ (α) Ἀριὴλ πόλις, ἣν ἐπολέμησε
Δαυίδ. Συναγάγετε (β) γεννήματα ἐνιαυτὸν
(γ) ἐπ' ἐνιαυτὸν, (δ) φάγεσθε, φάγεσθε γὰρ σὺν
2 Μωάβ. Ἐκθλίψω γὰρ Ἀριὴλ· καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἰ-
3 σχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί. Καὶ κυκλώσω ὡς Δαυ-
ὶδ ἐπὶ σὲ, καὶ βαλῶ περὶ σὲ χάρακα, καὶ θήσω
4 (δ) περὶ σὲ πύργους, Καὶ ταπεινωθήσονται
(ε) εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου, καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ
λόγοι σου δύσονται· καὶ (ζ) ἔσονται ὡς οἱ
φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή σου, καὶ πρὸς τὸ
5 ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀσθενήσει. Καὶ ἔσται ὡς
κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσεβῶν,
καὶ ὡς χνοῦς φερόμενος (η) τὸ πλῆθος τῶν
καταδυναστευόντων σε, καὶ ἔσται ὡς στιγμὴ
6 Παραχρῆμα παρὰ κυρίου Σαβαώθ. ἐπισκο-
πὴ γὰρ ἔσται μετὰ (θ) βροντῆς καὶ σεισμοῦ καὶ φω-
νῆς μεγάλης, καταιγὶς φερομένη, καὶ φλὸξ
7 πυρὸς κατεσθίουσα. Καὶ ἔσται ὡς (ι) ἐνυπνι-
αζόμενος καθ' ὕπνους νυκτὸς, ὁ πλοῦτος ἁ-
πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπεστράτευσαν (κ)
ἐπὶ Ἀριὴλ, καὶ πάντες οἱ (λ) στρατευόμενοι
ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι
8 ἐπ' αὐτὴν, (μ) καὶ οἱ θλίβοντες αὐτήν. Καὶ
ὡς οἱ ἐν τῷ ὕπνῳ πίνοντες καὶ ἔσθοντες, καὶ
ἐξαναστάντων, μάταιον (ν) τὸ ἐνύπνιον· καὶ
ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν ὡς ὁ πίνων,
καὶ ἐξαναστὰς ἔτι διψᾷ, ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς
κενὸν ἤλπισεν· οὕτως ἔσται ὁ πλοῦτος (ξ) τῶν
ἐθνῶν πάντων, ὅσοι ἐπεστράτευσαν (ο) ἐπὶ
9 τὸ ὄρος Σιών. Ἐκλύθητε καὶ ἔκστητε, καὶ
κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σίκερα (π) οὐδὲ ἀπὸ
οἴνου,

MS.A. (α) πόλις Ἀριὴλ ἣν Δαυὶδ ἐπολέμησεν. (β) γεννήματα (γ) ἐπ' ἐνιαυτὸν ... γὰρ σὺν Μωάβ (δ) ἐπὶ σὲ (ε) οἱ λόγοι σου εἰς τὴν γῆν, καὶ ὡς (ζ) ... ὡς στιγμὴ (θ) κραυγῆς (ι) ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον ὁ * πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων, (κ) ἐπὶ Ἰσραὴλ, (λ) στρατευσάμενοι (μ) καὶ θλίβοντες αὐτήν ... ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ (ν) αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον· (ξ) πάντων τῶν ἐθνῶν, ... Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὸ (π) οὐδ'

Numquid totâ die arabit ... aut sementem præparabit, ... quàm operietur terram? Nonne cùm adæquaverit faciem ejus, ... seminat parvum (γ) melanthium, aut cyminum, & rursus seminat triticum, & hordeum, & milium, & speltam in finibus tuis? Et erudieris judicio Dei tui, & lætaberis. Non enim cum duritia mundatur melanthium, neque rota plaustri circuit super cyminum; sed virgâ excutitur melanthium, cyminum autem cum pane comedetur. Neque enim in sempiternum ... dem irascar vobis: nec vox amaritudinis meæ conculcabit vos. Et hæc à Domino Sabaoth ... sa portenta. Inite consilium, ... tate vanam consolationem.

CAP. XXIX.
VÆ Ariel (α) civitas, quam expugnavit David. Congregate ... nimina, annum super annum; ... comedite: comeditis ... Moab: Coangustabo enim Ariel ... erit fortitudo illius, et divitiæ ... hi: Et circundabo, sicut David, ... per te: & mittam vallum ... cuitu tuo: & ponam per gyrum ... turres: Et humiliabuntur ... ram sermones tui: & in terram occident verba tua. Et (ζ) erunt sicut loquentium de terra ... & ad pavimentum vox tua ... mabitur. Et erunt sicut pulvis ... rota, divitiæ impiorum, & sicut lanugo, quæ rapitur, multitudo ... primentium te: eritque, quasi punctus, Repentè à Domino Sabaoth. Visitatio enim erit cum tonitru & commotione, & voce magna, ... pestas ruens, & flamma ignis devorans. Et erunt, sicut somnians per somnos noctis, divitiæ omnium gentium, quæ militaverunt contra Ariel, & omnes, qui pugnabant contra Hierusalem, & omnes qui congregati sunt super eam, & qui affligebant eam. Et sicut qui in somno (ð) bibunt, & comedunt, cùmque surrexerint, vanum est somnium: & sicut somniat, qui sitit, quasi bibens, & cùm surrexerit, adhuc sitit, & anima ejus frustrà speravit: sic erunt divitiæ omnium gentium, quæcumque militaverunt contra montem Sion. Dissolvimini, & obstupescite, & crapulamini non à sicera, neque à vino:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 בכל עדן מתנבן נביא לאלפא מאים יתפתחן אודני חיביא ויקבלון אולפן: הלא אם
25 ישוון בית ישראל אפיהון למעבד אוריתא ויתוב ויכניש יתהון מביני עממיא דאנון
מבדרין ביניהון הא כקצחא וכבמונא דמודריק ויקריב יתהון זרעין לשבטיהון הא כזרעי
26 חטין על בייר וסעורין על סוטנין וכונתין על תחומין: הא כל אלין אולפן דדין דידעון
27 די אלהא מחוי להון אורחא דתקנא די יהכון בה: ארי לא במורגי ברזלא מדרכין
קצחא ונלגלי עגלא על כמונא מחורין ארי בחוטרא חבטין קצחא וכמונא במחבוטא:
28 ית עבורא מדרכין אף יתיה ארי לא לעלמא אדרכא ידרכוניה ומבלבל בגלגלי עגלתיה
29 ומפריש ית עבורא ומפרח ית דוקא: אף דא מן קדם יי צבאות נפקא דאתקין
עלמא במחשבת דעתיה רבתא אסגי עובדי בראשית בסגי חוכמתיה:

כט

1 וי מדבחא מדבחא דבני בקרתא די שרא בה דוד מן קדם כנישת משרין דמתכנשין
2 עלה שנא בשנא ברחגין יבטלון: ואעיק לקרתא דמדבחא בה ותהי צדיא וריקניא
ותהי מקפא קדמי דם קטילין כאקפות מדבחא דם נכסת קודשיא ביומא דחגא סחור
3 סחור: ואשרי עליך משרין ואבני עליך כרקום ואצבור עליך מליתא: ותמאכין מארעא
4 תמללין ומעפרא ינצפן מליך ויהי כאוב מארעא קליך ומעפרא מליך ינצפן: ויהי כאבק
5 דקיק המון מבדריך וכמוץ דעדי אתרגושת תקיפין ויהי בתכיף אתרגושא: מן קדם
6 יי צבאות תתפקיד ברעם ובזיע וקל סגי בעלעול וברוח ושלהובי אשא דמשיציא: ויהי
7 כמחלם הרהור לילי המון כל עממיא דמתכנשין על קרתא דמדבחא בה וכל
8 משריתהון וחיליהון ודמעיקין להון: ויהי כמא די יחלום כפנא והא אכיל ומתער
וחסירא נפשיה וכמה דיחלום צחיא והא שתי ומתער והא משלהי ונפשיה משלהיא
9 כן יהי המון כל עממיא דמתכנשין על טורא דציון: אתרפו שהו אשתגישו ארזמטו
ואשתממו רוו ולא מן חמר טעו ולא מן עתיק:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In omni tempore prophetant prophetæ ad docendum, si fortè aperiantur aures peccatorum, & suscipiant disciplinam. Utique si posuerint domus Israel faciem suam ut operentur secundùm legem; convertet & congregabit eos de medio populorũ in quibus dispersi sunt; sicut gith, & sicut cyminum quæ dispersa sunt: & applicabit eos per cognationes tribuũ suarũ, sicut seminatur triticum in agro inculto, & hordeũ ad signa, & viciæ ad terminos. Ecce omnia hæc sunt doctrina judicii, quam scire debent, quib' Deus annuntiat viam rectam in qua ambulent. Non enim in ferreo tribulo trituratur gith, nec rotæ plaustri circunducuntur super cyminũ, sed in virga excutitur gith, & cyminum baculo excussorio. Frumentũ trituratur & ipsum quidem; nec tamen in æternũ triturantes triturabunt illud, sed permiscebit rotis plaustri sui: & [triturans] separabit frumentũ, & ventilabit stipulas. Hoc quoque à facie Dñi exercituũ exivit, qui aptavit seculum in cogitatione scientiæ suæ magnæ; multiplicavit opera in principio in multitudine sapientiæ suæ.

CAP. XXIX.

VÆ altare, altare quod constructum est in civitate in qua mansit David, propter congregationem exercituum, qui congregantur in ea per singulos annos: solemnitates abolebuntur. Et tribulabo civitatem in qua est altare, & erit deserta & vacua; & erit coram me circundata sanguine occisorum, sicut circundatur altare sanguine victimarum sanctificatarum in die solemnitatis per circuitum. Et castrametari faciam contra te castra: & construam super te machinam, & congregabo contra te aggerem. Et humiliaberis, de terra loquéris, & de pulvere garriet eloquium tuum; & erit quasi pythonis de terra vox tua, & de pulvere verba tua mussitabunt. Et erit sicut favilla tenuis multitudo dispergentium te; & sicut stipula quæ transit, tumultus fortium; & erit repentè tumultus. A facie Dñi exercituum præcipietur in tonitruo, & in commotione, & voce grandi, in tempestate & vento, & flamma ignis consumentis. Et erit quasi somnium cogitationis nocturnæ, multitudo omnium populorum, qui congregati sunt contra civitatem, in qua est altare; & omnia castra eorum, & exercitus eorum, & qui tribulant eos. Et erit sicut somniat esuriens, & comedit; & cùm fuerit expergefactus, vacua est anima ejus; & sicut somniat sitiens, & ecce bibit; & expergiscitur, & ecce lassus est, anima quoque ejus lassa est: sic erit multitudo omnium populorum, qui congregantur contra montem Sion. Obstupescite, admiramini, terremini, cogitabundi estote & admiramini; inebriamini, & non à vino; aberrate, & non à sicera.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Num totâ die *jugum* ducit arator ad ferendū: 14
elevat ac deprimit tellurem suam? An non 25
postquàm æquavit solum ejus, spargit anisum,
an cyminum serit; vel frumentum, aut horde-
um, aut pānicum jacit in terminos ejus? Eru- 26
diet illum in judicio Deus, tamen laudabit e-
um. Neque enim *taurorum* conculcatione tri- 27
turatur anisum, neq; circunvolvitur plaustrū
super cyminum: sed baculo excutitur anisum,
& cyminum stimulo. Frumentum trituratur 28
in usum nostrum: neque enim *quasi* ad victo-
riam triturando trituramus illud, aut multitu-
dine rotarum plaustrorum & ungulis conte-
runt illud. Etiam hoc à Domino potenti prod- 29
iit: mira *hominis* industria auxit alimentum.

CAP. XXIX.

HEu Ariel Ariel civitas quam inhabitavit 1
David, adjice annum ad annum, solennitates
celebrentur. Equidem vexabo Arielem ita ut 2
sit gemitus & ululatus, fiátque sicut Ariel.
Nam castrametabor tanquàm sphæra adver- 3
sùm te, palis angustabo te, & excubias contra
te erigam: adeóque dejicièris, Ut è pulve- 4
re loquaris, è pulvere resonent verba tua, vox
tua audietur è terra sicut pythonis, & è pul-
vere pipiant verba tua. Erit enim ceu pulvis 5
tenuissimus multitudo conculcantium te, &
velut gluma transiens, multitudo robustorum
tuorum. Et ex improviso mox à Domino po- 6
tenti visitaberis terræmotibus, tonitruis, in-
genti fragore, fulgure, turbine, & flammâ ignis
comburentis. Eritq; velut somnium in visione 7
nocturna, multitudo omnium gentium quæ
insolescent in Sionem, omniúmque exercitu-
um & turbarum quæ divexant eam. Et qua- 8
lis est famelicus qui somniat se comedere,
cùm autem evigilat, languidus est, & vacua
anima ejus: vel qualis est sitibundus qui in
somno sibi videtur bibere, cùm tamen evigi-
lat, languidus est, & vacua anima ejus: ta-
lis erit multitudo cunctarum gentium insole-
scentium in montem Sionem. Admiramini & 9
obstupescite, conturbamini & stupete qui e-
brii estis, sed non vino; & qui vacillatis, sed
non sicerâ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*هل يستطيع الحراث أن يحرث النهار كله * أو يبذر من قبل أن يهيئ الارض * ليس
اذا مهد وجهها حينئذ يزرع سونيزا قليلا او كمونا * وايضا يزرع برا وشعيرا وجلبانا في
حدودك * وتتأدبين بحكم إلهك وتفرحين * لانه ليس بصعوبة ينقى السونيز * ولا
بكر العجلة تدور على الكمون * لكن بالعصا ينفض السونيز * والكمون مع
الخبز يؤكل * لانه ليس إلى الأبد أنا أغضب عليكم * ولا صوت مرارتي يدوسكم
*وهذه الآيات من قبل رب الجنود برزت * استشيروا * ارفعوا عزا باطلا *
* الفصل التاسع والعشرون * *ويل لمدينة أريئيل التي حاربها داود
اجمعوا الغلات سنة لسنة * لانكم تأكلونها مع مواب * لاني أضايق أريئيل * وبنيها
قوتها وغناها لي * وأحيط بك مثل داود * والقي عليك سياجا * واضع عليك بروجا
* وتذل أقوالك إلى الأرض * وإلى الأرض أقوالك يغوصون * ويصير صوتك مثل الذين
يصوتون من الأرض * ويضعف صوتك إلى التراب * ويكون غنى المنافقين مثل غبار
منتثر * ومثل الهباء المحمول * ويكون مثل دقيقة للوقت * من قبل رب الجنود
التعهد يكون مع رعد وزلزلة وصوت عظيم * عاصف مهول * ولهيب نار آكل *
* ويكون مثل الذي يحلم في المنام * غنا الأمم جميعها الذين حشدوا على إسرائيل * وجميع
المحتشدين على أورشليم * وجميع المجتمعين عليها ومضايقيها * ويكونون مثل الذين يحلمون في
المنام انهم يشربون ويأكلون * واذ يقومون منامهم باطل * وعلى نحو ما يحلم العطشان انه يشرب
ويقوم وهو بعطشه أيضا ونفسه ترجت باطلا * هكذا يكون غنا جميع الأمم * الذين
عسكروا على أورشليم وعلى جبل صهيون * احتاروا وذهلوا وسكروا ليس من مسكر ولا من خمر *

Numquid agricola venuit arare totâ 24
die? an verò semen jacit priusquam
tellurem disponat? Nonne cùm æqua- 25
vit superficiem ejus, tunc serit parum
anisi nigri vel cymini? Imò seret fru-
mentum, hordeum, & speltam in ter-
minis tuis; Et erudieris in judicio Dei 26
tui, & gaudebis: Non enim cum dif- 27
ficultate purgatur anisum, neque rota
plaustri super cyminum volvitur, sed
baculo excutitur anisum, & cyminum
unà cum pane comeditur. Neque enim 28
in perpetuum irascar vobis, neque vox
amaritudinis meæ conculcabit vos. Hæc 29
signa à Domino exercituum prodière:
consilium capite, tollite fastum inanem.

CAP. XXIX.

VÆ tibi Arieli quam expugnavit 1
David: cogite annonam ab anno in an-
num; quia comesturi estis eam cum
Moabo. Nam angustaturus sum Arie- 2
lem, & robur ac divitiæ ejus meæ erunt:
obsidebo te, ut fecit David, faciam 3
circum te septum, & erigam adversùs
te propugnacula: Adeo ut humilien- 4
tur sermones tui ad terram usque, &
in terram sermones tui abstrudantur,
& fiat vox tua sicut eorum qui clami-
tant è terra, & infirmetur vox tua ad
pulverem usque. Divitiæ impiorum sint 5
veluti pulvis dispersus, & veluti gluma
asportata: Sintq; veluti momentum tem- 6
poris, ex imperio Domini exercituum. E-
rit enim hæc visitatio conjunctâ cū toni-
truis, terræmotu, ingenti fragore, turbi-
ne horrendo, & flammâ ignis devoran-
te. Et sicut is qui somniat inter dormien- 7
dum, erunt divitiæ cunctarū gentiū quæ
castra posuerint adversùs Israelem,
& omnium acies instruentium contra Je-
rusalem, & omniū stipatorum adversùs
eam, & obsidentiū illā. Erunt inquam 8
velut ii qui inter dormiendum somniant
se bibere & comedere, cùm autem exper-
giscuntur, somnium suum falsum esse
experiuntur; vel tanquam siticulosus
qui somniat se bibere, tamen evigilat
suâ siti adhuc laborans, & cum animo
vanâ spe lactato: tales erunt divitiæ
cunctarum gentium. O qui acies instru- 9
xistis contra Jerusalem & contra mon-
tem Sion, admiratione atq; stupore per-
cellemini, & ebrii eritis, non quidem
potu inebriante neque vino:

ישעיה : כט

obstrinxit & , soporis spiritum Dominus vos super miscuit Quoniam
10 כי־נסך עליכם יהוה רוח תרדמה ויעצם את־
operuit videntes , vestra capita & , prophetas : vestros oculos
עיניכם את־הנביאים ואת־ראשיכם החזים כסה׃
, signati libri verba sicut , omnium visio vobis erit Et
11 ותהי לכם חזות הכל כדברי הספר החתום
nunc Lege : dicendo , librum scientem ad eum dabunt quem
אשר־יתנו אתו אל־יודע הספר לאמר קרא־נא
dabitur Et ipse signatus quia , potero non , dicet & : istum
12 זה ואמר לא אוכל כי חתום הוא׃ ונתן
nunc Lege : dicendo librum scivit non qui super liber
הספר על אשר לא־ידע ספר לאמר קרא־נא
quòd eo Pro ,Dominus dixit Et librum novi non ,dicet & : istum
13 זה ואמר לא ידעתי ספר׃ ויאמר אדני יען כי
,me honoraverunt suis labiis in & ,suo ore in iste populus appropinquavit
נגש העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני
mandatum , me eorum timor fuit & : me à se elongavit ejus cor &
ולבו רחק ממני ותהי יראתם אתי מצות
cum mirificandum ad addens ego ecce Ideo .edoctum virorum
14 אנשים מלמדה׃ לכן הנני יוסף להפליא את־
,ejus sapientium sapientia peribit & :miraculum & ,mirabile isto populo
העם־הזה הפלא ופלא ואבדה חכמת חכמיו
profundantibus Væ ise abscondet ejus intelligentium intelligentia &
15 ובינת נבניו תסתתר׃ הוי המעמיקים
,eorum opera tenebrositate in sunt & : consilium abscondendum ad Domino à
מיהוה לסתר עצה והיה במחשך מעשיהם
vestra Subversio ? nos cognoscens quis & ,nos videns Quis : dixerunt &
16 ויאמרו מי ראנו ומי ידענו׃ הפככם
: suo factori opus dicet Quia .reputabitur figuli lutum sicut si
אם־כחמר היצר יחשב כי־יאמר מעשה לעשהו
Nónne ? intellexit Non : suo fictori dixit figmentum & ? me fecit Non
17 לא עשני ויצר אמר ליצרו לא הבין׃ הלוא־
Charmel & : Charmel in Lebanon convertetur & ,pusillum parum adhuc
עוד מעט מזער ושב לבנון לכרמל והכרמל
surdi illa die in audient Et ? reputabitur sylvam in
18 ליער יחשב׃ ושמעו ביום־ההוא החרשים
.videbunt cæcorum oculi tenebrositate de & caligine de & , libri verba
דברי־ספר ומאפל ומחשך עיני עורים תראינה׃
Sancto in hominum mendici & .: lætitiam Domino in mites addent Et
19 ויספו ענוים ביהוה שמחה ואביוני אדם בקדוש
,illusor defecerit & ,formidabilis defecerit Cùm .exultabunt Israel
20 ישראל יגילו׃ כי־אפס עריץ וכלה לץ
hominem facientes Peccare .iniquitati invigilantes omnes succidentur &
21 ונכרתו כל־שקדי און׃ מחטיאי אדם
fecerunt declinare & : tendent laqueos porta in increpanti & , verbo in
בדבר ולמוכיח בשער יקשון ויטו
domum ad Dominus dixit sic Idcirco .justum inanitate in
22 בתהו צדיק׃ לכן כה־אמר יהוה אל־בית
afficietur pudore tunc Non : Abraham redemit qui , Jahacob
יעקב אשר פדה את־אברהם לא־עתה יבוש
ipsum videndo in Quia .albescent ejus facies tunc non & ,Jahacob
23 יעקב ולא עתה פניו יחורו׃ כי בראותו
sanctificabunt , ejus interiori in mearum manuum opus , suos natos
ילדיו מעשה ידי בקרבו יקדישו
Israel Deum & ,Jahacob sanctum sanctificabunt & : meū nomen
שמי והקדישו את־קדוש יעקב ואת־אלהי ישראל
.formidabunt
יעריצו׃

Versio VULG. LAT.

10 Quoniam miscuit vobis Dñs
spiritū soporis, claudet oculos
vestros, prophetas & princi-
pes vestros, qui vident visio-
11 nes, operiet. Et erit vobis
visio omnium sicut verba libri
signati, quem cùm dederint
scienti literas, dicent; Lege
istum: & respondebit; Non
12 possum, signatus est enim. Et
dabitur liber nescienti literas,
dicetúrque ei; Lege: & re-
13 spondebit; Nescio literas. Et
dixit Dominus; Eò quòd ap-
propinquat populus iste ore
suo, & labiis suis glorificat
me, cor autem ejus longè est à
me, & timuerunt me manda-
14 to hominum & doctrinis: Ideò
ecce ego addam ut admiratio-
nem faciam populo huic mira-
culo grandi & stupendo: per-
ibit enim sapientia à sapien-
tibus ejus, & intellectus pru-
15 dentium ejus abscondetur. Væ
qui profundi estis corde, ut à
Domino abscondatis consili-
um: quorum sunt in tenebris
opera, & dicunt; Quis videt
16 nos, & quis novit nos? Per-
versa est hæc vestra cogitatio:
quasi si lutum contra figulum
cogitet, & dicat opus factori
suo; Non fecisti me: & fig-
mentum dicat fictori suo;
17 Non intelligis. Nónne adhuc
in modico & in brevi con-
vertetur Liban[9] in Charmel, &
Charmel in saltū reputabitur?
18 Et audient in die illa surdi ver-
ba libri, & de tenebris & cali-
19 gine oculi cæcorū videbunt. Et
addent mites in Domino læ-
titiam, & pauperes homines
in Sancto Israel exultabunt:
20 Quoniam defecit qui præva-
lebat, consummatus est illu-
sor, & succisi sunt omnes qui
vigilabant sup iniquitatem:
21 Qui peccare faciebant ho-
mines in verbo, & arguentem
in porta supplantabant, & de-
clinaverunt frustrà à justo.
22 Propter hoc, hæc dicit Do-
minus ad domum Jacob, qui
redemit Abraham; Non mo-
dò confundetur Jacob, nec
modò vultus ejus erubescet:
23 Sed cùm viderit filios suos,
opera manuum mearum, in
medio sui sanctificantes no-
men meum, & sanctificabunt
Sanctum Jacob, & Deum Isra-
el prædicabunt:

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 Ὅτι πεπότικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατα-
νύξεως, καὶ καμμύσει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐ-
τῶν, καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχόντων
11 αὐτῶν, οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά. (ϛ) Καὶ ἔσονται
ὑμῖν τὰ ῥήματα πάντα ταῦτα, ὡς οἱ λό-
γοι τοῦ βιβλίου τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου, ὃ
ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνθρώπῳ ἐπισταμένῳ γράμ-
ματα, λέγοντες, Ἀνάγνωθι ταῦτα· καὶ ἐρεῖ,
Οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι, ἐσφράγισται γάρ.
12 Καὶ δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας
ἀνθρώπου μὴ ἐπισταμένου γράμματα, καὶ ἐρεῖ
αὐτῷ, Ἀνάγνωθι τοῦτο· καὶ ἐρεῖ, Οὐκ ἐπί-
13 σταμαι γράμματα. Καὶ εἶπε κύριος, Ἐγγί-
ζει μοι ὁ λαὸς (σ) οὗτος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ,
καὶ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν τιμῶσί με, ἡ δὲ
καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ· μά-
την δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλ-
14 ματα ἀνθρώπων καὶ διδασκαλίας. Διὰ τοῦτο
ἰδοὺ (τ) προσθήσω τοῦ μεταθεῖναι τὸν λαὸν
τοῦτον, καὶ μεταθήσω αὐτοὺς, καὶ ἀπολῶ τὴν
σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνε-
15 τῶν κρύψω. Οὐαὶ οἱ βαθέως βουλὴν ποι-
οῦντες, καὶ οὐ διὰ κυρίου· οὐαὶ οἱ ἐν κρυφῇ βου-
λὴν ποιοῦντες, καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔργα αὐ-
τῶν· καὶ ἐροῦσι, Τίς (υ) ἑώρακεν ἡμᾶς; καὶ
16 τίς ἡμᾶς γνώσεται, ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν; Οὐχ
ὡς (φ) πηλὸς τοῦ κεραμέως λογισθήσεσθε;
μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ (χ) πλάσαντι αὐτὸ,
Οὐ σύ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποι-
17 ήσαντι, Οὐ συνετῶς με ἐποίησας; Οὐκέτι
μικρὸν καὶ μετατεθήσεται ὁ Λίβανος, ὡς
τὸ ὄρος τὸ Χερμὴλ, καὶ (ψ) τὸ Χερμὴλ εἰς
18 δρυμὸν λογισθήσεται; Καὶ ἀκούσονται ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου, καὶ
οἱ ἐν τῷ σκότει, καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ· ὀ-
19 φθαλμοὶ τυφλῶν (ω) ὄψονται, Καὶ ἀγαλλι-
άσονται πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ,
καὶ οἱ ἀπηλπισμένοι τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθή-
20 σονται εὐφροσύνης. Ἐξέλιπεν ἄνομος, καὶ
ἀπώλετο ὑπερήφανος, καὶ (*) ἐξωλοθρεύθησαν
21 οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ, Καὶ οἱ ποιοῦντες
ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. πάντας δὲ
τοὺς ἐλέγχοντας ἐν πύλαις πρόσκομμα θή-
σουσιν, (α) ὅτι ἐπλαγίασαν ἐπ᾽ ἀδίκοις δί-
22 καιον. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
τὸν οἶκον Ἰακὼβ, ὃν ἀφώρισεν ἐξ Ἀβραὰμ,
Οὐ νῦν αἰσχυνθήσεται Ἰακὼβ, οὐδὲ νῦν τὸ
23 πρόσωπον (β) μεταβαλεῖ. Ἀλλ᾽ ὅταν ἴδωσι
τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου, δι᾽ ἐμὲ ἁ-
γιάσουσι τὸ ὄνομά μου, καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγιον
Ἰακὼβ, καὶ τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ φοβηθήσονται.

10 Quoniam potavit vos Dominus spiritu (ϛ) compunctionis: & claudet oculos eorum, & prophetarum eorum, & principum eorum, qui
11 vident occulta. Et erunt vobis omnia verba hæc, sicut verba libri signati hujus; quem si dederint ipsum homini scienti literas, dicentes, Lege hæc: & dicet; Non possum legere: signatus enim est.
12 Et dabitur liber hic in manus hominis nescientis literas, & dicet ei, Lege hunc: & dicet, Nescio literas.
13 Et ait Dominus; Appropinquat mihi populus iste ore suo; & in labiis suis honorant me: cor autem eorum longè abest à me. Frustrà autem colunt me, docentes hominum præcepta, atque doctrinas.
14 Propterea ecce adjiciam, ut transferam populum istum. Et transferam eos: & perdam sapientiam sapientum; & prudentiam prudentium [illegible] abscondam.
15 Væ, qui profundum consilium faciunt, & non per Dominum. Væ, qui in occulto consilium faciunt, et erunt in tenebris opera eorum: & dicent; Quis vidit nos? et quis sciet nos, vel
16 quæ nos facimus? Nonne ut lutum figuli reputabimini? Nunquid dicet figmentum fictori suo, Non tu me formâsti? aut factura factori,
17 Non sapienter me fecisti? Nonne adhuc modicum; et transferetur Libanus, sicut mons Chermel, et Chermel in saltum reputabitur?
18 Et audient in die illa surdi verba libri: et qui in tenebris, et qui in nebula, oculi cæcorum videbunt:
19 Et lætabuntur inopes per Dominum in lætitia: et desperati homines implebuntur lætitiâ.
20 Defecit iniquus, et periit superbus: et exterminati sunt, qui iniqui agunt in malitia,
21 Et qui faciunt peccare homines in verbo: omnes autem arguentes in portis, offensionem ponent; quia obliquaverunt pro injustis justum.
22 Propterea hæc dicit Dominus super domum Jacob, quam separavit ex Abraham: Non confundetur modò Jacob, neque nunc faciem mutabit:
23 Sed, cùm viderint (β) filii eorum opera mea; propter me sanctificabunt nomen meum, et sanctificabunt Sanctum ipsius Jacob, et Deum Israel timebunt:

MS.A. (ϛ) Καὶ ἔσονται ὑμῖν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, (σ) οὗτος ἐν τοῖς χείλεσιν (τ) ἐγὼ προσθήσω (υ) ἡμᾶς ἑώρακεν; (φ) ὁ πηλὸς (χ) πλάσαντι, Οὐ σύ με (ψ) τὸ ὄρος τὸ Χερμὴλ (ω) βλέψονται, (*) ἐξωλοθρεύθησαν (α) ἐπλαγίασαν ἐν ἀδίκοις δίκαιον. (β) μεταβληθῇ Ἰσραήλ.

תרגום יונתן TARGUM JONATHAN.

10 ארי רמא ביניכון יי רוח דטעו ואטמר מנכון ית נביאיא וית ספריא וית מלפיא דהוו
11 מלפין לכון אולפן אוריתא טמר׃ והות לכון נבואת כולא כפתגמי ספרא דחתים
דאם יתנון יתיה לדידע ספרא למימר קרי כען דין ויימר לית אנא יכיל ארי חתים
12 הוא׃ ויתיהב ספרא לדלא ידע ספרא למימר קרי כען דין ויימר לית אנא ידע ספרא׃
13 ואמר יי חלף דאתרברב עמא הדין בפומהון ובספותהון מיקרין קדמי ולבהון
14 אתרחק מדחלתי והות דחלתהון קדמי כתפקידת גברין מלפין׃ בכן הא אנא
מוסיף למממחי ית עמא הדין מחן מפרשן ותיבד חוכמתא מחכימיהון וסוכלתנותא
15 מסוכלתניהון תטמר׃ וי דמדמן לאטמרא עיצא מן קדם יי והוו כדבקבלא עובדיהון
16 ואמרין לית דחזי לנא ולית דידע בעובדנא׃ הלמהפך עובדיכון אתון בען הא
במא דטינא ביד פחרא כן אתון חשיבין קדמי האפשר דיימר טינא לעבדיה לא
17 עבדתני ובריתא דתימר לברהא לא חכימתלי׃ הלא עוד צבחר כזעיר ויתוב לבנן
18 למהוי ככרמלא וכרמלא קרוין סגיאין יתיב׃ וישמעון בעדנא ההיא דכחרשין מלי
19 ספר ומקביל ומחשוך עיני סמן יחזון׃ ויוספון מקבלי עולבן במימרא דיי
20 חדוא וחשיכי בני אנשא במימר קדישא דישראל יבעון׃ ארי סף מעיקא ואשתיצי
21 בוזא וספו כל דהוו משחרין למינס׃ מחיבין בני אנשא במליהון ולדמוכח
להון בית דינא בתרעא פתגמי אוריתא בען ליה תקלא ואסטיאו בשקר דין זכאין׃
22 בכן כדנן אמר יי על בית יעקב דפריק ית אברהם לא כען יבהתון דבית יעקב ולא
23 כען אפיהון ישתנון׃ ארי במחזוהי גבורן דאעביד לבנוהי טבות אברהם לזרעיה
בתרוהי על ארעהון ביניהון יקדשון שמי ויימרון קדיש על קדישא דיעקב ועל
אלהא דישראל יימרון תקיף׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam immisit in vos Dñs spiritum erroris: & abscondit à vobis
Prophetas & scribas: doctores quoque, qui docebant vos doctrinam
Legis, abscondit. Et facta est vobis omnis prophetia sicut verba libri si-
gnati; quem cùm dederint scienti librum, dicentes; Lege nunc istum: &
dicet; Non possum; quia signatus est. Et dabitur liber nescienti librum,
dicentes; Lege nunc istum: & dicet; Nescio librum. Et dixit Dñs, Pro eo
quòd magnificatus est populus iste in ore suo; & in labiis suis honori-
cant me; cor autem eorum longè est à timore mei, & fuit timor eorum
coram me, juxta mandatum virorum docentium. Propterea ecce ego ad-
jiciam, ut percutiam populum hunc percussionibus mirabilibus; & peribit
sapientia à sapientibus eorum, & prudentia prudentium eorum abscondē-
tur. Væ qui putant abscondere consilium à facie Dñi, & sunt quasi in
tenebris opera eorum; & dicunt, Non est qui videat nos, neque qui sciat
opera nostra. Nunquid pervertere quæritis opera vestra? ecce sicut lu-
tum in manu figuli, sic estis reputati coram me. Nunquid possibile est ut
dicat lutum factori suo, Non fecisti me? aut creaturam dicere creatori
suo, Non intelligis me? Ecce adhuc modicum paululum, & vertetur Liba-
nus, ut sit sicut Carmelus, & Carmelus civitatibus multis habitabitur. Et
audient in tempore illo qui sunt sicut surdi, verba libri; & de tenebris &
caligine oculi cæcorum videbunt. Et addent qui injuriam passi sunt, gau-
dium in verbo Domini, & pauperes filiorum hominum in verbo Sancti
Israel exultabunt. Quia finitus est tribulator, & consumptus est depræda-
tor, & finiti sunt omnes qui manè surgebant ad diripiendum. Qui con-
demnant filios hominū in verbis suis; et ei qui corripit eos (domum judicii)
in porta, verbis legis quærunt offendiculum: & peverterunt in falsitate
judicium innocentium. Propterea hæc dicit Dominus super domum Ja-
cob, qui redemit Abraham: Deinceps non confundetur domus Jacob,
nec posthac facies ej[9] mutabuntur. Sed cùm viderit magnalia quæ faciam
filiis suis, & benignitatem quam promisi Abrahæ & semini ejus post eum
super terram suam, inter se sanctificabunt nomen meum: & dicent, Sanctus
est sanctissimus Jacob: & Deum Israel dicent fortissimum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܢܣܟ ܥܠܝܗܘܢ ܡܪܝܐ ܪܘܚܐ ܕܫܢܬܐ . ܘܥܫܢܬ ܥܠ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ . ܘܥܠ
10 ܢܒ̈ܝܐ . ܘܥܠ ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܚܙܝܢ ܟܣ̈ܝܬܐ . * ܘܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܚܙܘܐ ܕܟܠܗܘܢ . ܐܝܟ ܡ̈ܠܐ
11 ܕܟܬܒܐ ܕܚܬܝܡ . ܕܐܢ ܢܬܠܘܢܝܗܝ ܠܐܢܫ ܕܝܕܥ ܣܦܪܐ . ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܩܪܝ ܗܢܐ . ܢܐܡܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ
ܠܡܩܪܝܗ . ܡܛܠ ܕܚܬܝܡ ܗܘ . * ܘܢܬܠܘܢܝܗܝ ܟܬܒܐ ܠܐܢܫ ܕܠܐ ܝܕܥ ܣܦܪܐ .
12 ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܩܪܝ ܗܢܐ . ܘܢܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܣܦܪܐ . * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ . ܡܛܠ ܕܩܪܒ ܥܡܐ
13 ܗܢܐ ܒܦܘܡܗ ܘܒܣܦܘ̈ܬܗ ܡܝܩܪ ܠܝ . ܘܠܒܗ ܪܚܝܩ ܡܢܝ : ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܗܘܢ ܡܢܝ
ܒܦܘܩܕܢܐ ܘܒܡܠܦܢܘܬܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ . * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܡܘܣܦ ܐܢܐ ܠܡܫܢܝܘ ܠܥܡܐ
14 ܗܢܐ . ܬܡܗܐ ܘܬܗܪܐ . ܘܬܐܒܕ ܚܟܡܬܐ ܕܚܟܝ̈ܡܘܗܝ . ܘܣܘܟܠܐ ܕܣܟܘ̈ܠܬܢܘܗܝ ܢܬܛܫܐ .
ܘܝ ܠܗܘܢ * ܕܡܥܡܩܝܢ ܡܢ ܡܪܝܐ ܠܡܛܫܝܘ ܬܪܥܝܬܐ . ܘܗܘܝ ܥܒ̈ܕܝܗܘܢ ܒܚܫܘܟܐ .
15 ܒܚܫܘܟܐ : ܘܐܡܪܝܢ ܡܢܘ ܚܙܐ ܠܢ . ܐܘ ܡܢܘ ܝܕܥ ܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܚܢܢ . * ܐܝܟ ܛܝܢܐ
16 ܕܦܚܪܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ . ܕܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܠܥܒܘܕܗ ܠܐ ܥܒܕܬܢܝ . ܘܓܒܝܠܬܐ ܢܐܡܪ ܠܓܒܘܠܗ
ܠܓܒܘܠܗ : ܕܠܐ ܒܚܟܡܬܐ ܓܒܠܬܢܝ . * ܗܐ ܥܕ ܩܠܝܠ ܙܒܢ ܘܢܬܗܦܟ ܠܒܢܢ ܠܟܪܡܠܐ .
17 ܠܟܪܡܠܐ . ܘܟܪܡܠܐ ܠܥܒܐ ܢܬܚܫܒ . * ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܚܪ̈ܫܐ . ܡ̈ܠܐ ܕܟܬܒܐ .
18 ܘܡܢ ܚܫܘܟܐ ܘܡܢ ܥܡܛܢܐ . ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ ܕܥܘܝܪ̈ܐ ܢܚܙܝܢ . * ܘܢܘܣܦܘܢ ܡܟܝ̈ܟܐ ܒܡܪܝܐ ܚܕܘܬܐ .
19 ܘܒܢܝ̈ܢܫܐ ܡܣ̈ܟܢܐ ܒܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܢܪܘܙܘܢ . * ܡܛܠ ܕܓܡܪ ܕܝܫܐ . ܘܫܠܡ ܡܡܝܩܢܐ . ܘܐܬܚܒܠܘ
20 ܟܠ ܕܡܫܩܕܝܢ ܥܘܠܐ . * ܕܡܚܛܝܢ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ ܒܡܠܬܐ . ܘܠܡܟܣܢܐ ܬܘܩܠܬܐ ܣܝܡܝܢ ܠܗ .
21 ܘܠܙܕܝܩܐ ܨܠܝܢ ܒܚܫܘܟܐ . * ܡܛܠ ܗܢܐ . ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ . ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ
22 ܕܦܪܩܗ ܠܐܒܪܗܡ . ܠܐ ܡܟܝܠ ܢܒܗܬ ܝܥܩܘܒ . ܘܠܐ ܡܟܝܠ ܢܬܚܦܪܘܢ ܐ̈ܦܘܗܝ . * ܡܐ ܕܚܙܘ
23 ܒܢܘ̈ܗܝ ܥܒ̈ܕܝ ܐܝ̈ܕܝ . ܒܓܘܗ ܢܩܕܫܘܢ ܫܡܝ . ܘܢܩܕܫܘܢ ܠܩܕܝܫܐ ܕܝܥܩܘܒ . ܘܠܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܢܪܘܪܒܘܢ .

Quoniam effudit super eos Dominus spiri- 10
tum *sopore* immersum, qui invaluit super ocu-
los eorum, super prophetas, & super eorum
principes occulta videntes. Et horum omni- 11
um visio erit in ipsis sicut verba libri obsi-
gnati, quem cùm obtulerint alicui scriptu-
ram scienti, & dixerint ei, Lege hoc; re-
spondet, Non possum, quia obsignatum est.
Vel obtulerint librum alicui legere nescienti 12
& dixerint ei, Lege hoc; respondet, Nescio
legere. Et dixit Dominus, Quia populus 13
iste ore suo accedit, & labiis suis me hono-
rat; cor autem ejus remotum est à me, &
reverentia quam mihi exhibent, est ex præ-
cepto & documento humano: Iccirco ecce 14
magis ac magis *à me* sejungam populum
istum cum admiratione & stupore, ita ut per-
eat sapientia sapientum ejus, & prudentia
prudentum ejus deficiat, Væ iis qui se dis- 15
torquent à Domino, ut consilium *suum* oc-
cultent, qui peractis clanculùm operibus suis,
dicunt, Quis videt nos? aut quis novit quo-
modo versamur? Vos ut lutum figuli re- 16
putamini: nunquid opus factori suo dicit,
Non fecisti me? aut figmentum dicit fictori
suo, Haud sapienter me finxisti? Ecce post 17
breve tempus vertetur Libanus in Charme-
lum, & Charmelus pro sylva reputabitur.
Et audient eo die surdi verba libri, & è te- 18
nebris atque caligine oculi cæcorum vide-
bunt: Crescet in Domino gaudium humi- 19
lium, & homines egeni in Sancto Israelis
exultabunt; Quòd defierit conculcator, & 20
defecerit irrisor, & perierint omnes qui ex-
citant iniquitatem, Quique homines ver- 21
bis inducunt ad peccatum, *vitia* carpenti po-
nunt offendiculum, & justo *laqueum* ten-
dunt in tenebris. Propterea sic dicit Domi- 22
nus de domo Jacobi, qui servavit Abraha-
mum; Jam non pudefiet Jacob, nec eru-
bescet amplius vultus ejus. Cùm viderint 23
filii ejus opus manuum mearum, in medio
ejus sanctificabunt nomen meum, sanctifica-
bunt Sanctum Jacobi, & Deum Israelis ma-
gnificabunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * لان الرب سقاكم روح خشوع * ويغمض عيونهم وانبياءهم ورؤساءهم الذين يرون الخفيات
11 * ويكون لكم جميع هذه الكلمات مثل كلمات هذا السفر المختوم • الذي اذا دفعوه
12 لانسان خبير بالكتابة يقولون اقرأ هذا • فيقول لست اقدر ان اقرأه لانه مختوم * ويدفع
هذا الكتاب في يد انسان لا يعلم الكتابة ويقول له اقرأه • فيقول لست اعرف الكتابة •
13 • الاصحاح الرابع عشر * • فيه توبيخ لبني اسرائيل • * وقال الرب • هذا الشعب
يقرب مني بفيه ويكرمني بشفتيه وقلبه يبعد بعيدا عني * ويعبدوني باطلا • ويعلمون وصايا
14 الناس وتعاليمهم * لاجل هذا ها انا اريد ان ينتقل هذا الشعب • وانقلهم انتقالا • وابيد حكمة
15 حكمائهم واخفي فهم فهمائهم * الويل للذين يصنعون رايا بعمق وليس من قبل الرب
ويل الذين يصنعون رايا في خفية * ويصير اعمالهم في ظلمة • ويقولون من رانا ومن عرفنا •
16 او ما الذي نصنعه نحن * اليس مثل طين الفاخوري تحسبون • هل الجبلة تقول لجابلها
17 انت ما جبلتني • ام تقول الصنعة للصانع انت ما صنعتني بفهم * اليس بعد قليل يتحول
18 لبنان مثل جبل الكرمل • وجبل الكرمل يحسب غابة * ويسمعون في ذلك اليوم الصم
19 اقوال الكتاب • والذين في الظلمة والذين في الضباب • اعين العميان يبصرن * ويبتهج
المساكين لاجل الرب بسرور • والذين لا رجاء لهم من البشر يمتلون سرورا بقدوس اسرائيل •
20 21 * فني الاثيم وهلك المستكبر • واستوصلوا الاثمة بسرهم * والذين يجعلون الناس ان
يخطوا بالقول • وجميع الذين يتكدون في الابواب • يصنعون عثرة • ويضلون الصديق
22 بجورهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب على بيت يعقوب الذي ميزه من ابراهيم • لا يخزى
23 الان يعقوب • ولا يستحيي الان وجه اسرائيل * لكنهم اذا عاينوا بنوهم اعمالي • لاجلي يقدسون
اسمي • ويقدسون قدوس يعقوب • ويخافون اله اسرائيل •

Sed quia Dominus bibendum præbebit vo- 10
bis spiritum abjectionis, & occludet ocu-
los tam vestros quam prophetarum &
principum vestrorum qui vident occulta;
Et erunt vobis omnia verba ista, perinde 11
ac verba hujus libri obsignati, quem cùm
obtulerint homini scripturæ perito, &
dixerint ei, Lege hæc; respondebit,
Nequeo legere, quoniam obsignatus
est. Quòd si detur liber iste in ma- 12
num alicujus literarum imperiti, &
dicatur ei, Lege illum; respondebit, Li-
teras ignoro.

Textus decimus quartus.

Continens reprehensionem con-
tra filios Israelis.

Et dixit Dominus, Populus hic ore suo 13
appropinquat ad me, & labiis suis me ho-
norat; cor autem ejus procul abest à me,
fictè me adorant, & præcepta atque do-
ctrinas hominum docent. Hac de causa 14
ecce ego populum istum migrare volo;
equidem commigratione commigrare fa-
ciam eos, sapientiam sapientum ejus
perdam, & prudentiã eorũ prudentiam
abscondam. Væ iis qui profunda consilia 15
machinantur, at non à Domino: væ iis qui
clandestina consilia machinantur, quorum
actiones fiunt in tenebris, tum dicunt,
Quis vidit nos, & quis novit nos? aut
quid agimus nos? Annon sicut lutum fi- 16
guli reputamini? nunquid argillæ massa
dicit plastæ suo, Tu non plasmâsti me?
an opificiũ dicit opifici suo, Tu non com-
posuisti me prudenter? An non post exi- 17
guum tempus mutabitur Libanus ut mons
Charmelus? & mons Charmelus ceu sylva
reputabitur? Eo die audient surdi ver- 18
ba hujus libri, & qui in tenebris, quique
in caligine versantur, imò cæcorum ocu-
li videbunt: Pauperes propter Dominum 19
cum Letitia gestient; & ii mortalis qui-
bus nulla spes est, implebuntur gaudio in
Sancto Israelis. Defecit impius, periit 20
superbus, & extirpati sunt nefarii cum
nequitia sua: Quicunque faciunt ho- 21
mines peccare verbis, omnes qui repre-
hendunt in portis, offendiculum gene-
rant, & justis impietates suæ complicem
reddunt. Propter hoc sic dicit Domin⁹ de 22
domo Jacobi, quã segregavit ex Abra-
hamo, Jam non pudefiet Jacob, neque
jam erubescet vultus Israelis: Sed cùm 23
viderint filii eorũ opera mea, propter me
sanctificabunt nomen meum, sanctifica-
bunt Sanctum Jacobi, & verebuntur De-
um Israelis:

ישעיה : ל

doctrinam discent *murmurantes* & ,intelligentiam spiritu *errantes* scient Et

24 וידעו תעי־רוח בינה ורוגנים ילמדו־לקח:

CAP. XXX. ל

,consilium *faciendum ad* ,Dominus dixit ,declinantibus filiis Væ

1 הוי בנים סוררים נאם־יהוה לעשות עצה

pro ; *meus spiritus* non & ,*fusionem fundendum ad* & ; me ex non &

ולא מני ולנסך מסכה ולא רוחי למען

descendendum ad Ambulantes .peccatum super peccatum *addere*

2 ספות חטאת על־חטאת: ההלכים לרדת

fortitudine in *se roborandum ad* :interrogaverunt non meū os & ,Ægyptum

מצרים ופי לא שאלו לעוז במעוז

fortitudo vobis erit Et .Ægypti umbra in *protegendum ad* & ,Parhoh

3 פרעה ולחסות בצל מצרים: והיה לכם מעוז

.ignominiam ad Ægypti umbra in *protectio* & :pudorem ad Parhoh

פרעה לבשת והחסות בצל־מצרים לכלמה:

.attingent Chanes ejus nuncii & :ejus principes Sohan in fuerunt Nam

4 כי־היו בצען שריו ומלאכיו חנס יגיעו:

nec :eis proderunt non :populum super est affectus pudore Omnis

5 כל הבאיש על־עם לא־יועילו למו לא

.opprobrium ad etiam & ,pudorem ad sed :*proficiendum* ad nec ,auxiliū ad

לעזר ולא להועיל כי לבשת וגם־לחרפה:

,leo ;*coarctationis* & ,angustiæ terra in *meridiei* animalium *Onus*

6 משא בהמות נגב בארץ צרה וצוקה לביא

humerum super ferent ;volans *ignitus* serpens & ,vipera eis ex ,tygris &

וליש מהם אפעה ושרף מעופף ישאו על־כתף

super ,suos thesauros camelorum gibbum super &,suas *facultates* pullorum

עירים חיליהם ועל־דבשת גמלים אוצרותם על־

.auxiliabuntur inaniter & ,vanè Ægyptii Et .*proderunt* non populo

7 עם לא יועילו: ומצרים הבל וריק יעזרו

,ingredere Nunc .*sedere eos* Robur ,hanc *ad* vocavi Ideo

8 לכן קראתי לזאת רהב הם שבת: עתה בוא

die in erit & :illud *exara* libro in & ,*eis cum* tabula in *illud* scribe

כתבה על־לוח אתם ועל־ספר חקה ותהי ליום

rebellionis populus Quia .seculum in usque *perpetuum* in novissimo

9 אחרון לעד עד־עולם: כי עם מרי

.Domini legem audire noluerunt filii :mendaces filii ,*ipse*

הוא בנים כחשים בנים לא־אבו שמוע תורת יהוה:

aspicietis Non,aspicientibus & :videbitis Non ,videntibus dixerunt Qui

10 אשר אמרו לראים לא תראו ולחזים לא־תחזו־

Recedite .illusiones videte ,blanda nobis loquimini :recta nobis

11 לנו נכחות דברו־לנו חלקות חזו מהתלות: סורו

Sanctum *nostris faciebus* à facite cessare :semita de declinate ,via de

מני־דרך הטו מני־ארח השביתו מפנינו את־קדוש

vos reprobare Propter :Israel Sanctus dixit sic Propterea .Israel

12 ישראל: לכן כה אמר קדוש ישראל יען מאסכם

eo super estis innixi &,perversitate &,*extorsione* in sperâstis & :hoc *verbo in*

בדבר הזה ותבטחו בעשק ונלוז ותשענו עליו:

requisita ,cadens *ruptura* sicut ,hæc iniquitas vobis erit Propterea

13 לכן יהיה לכם העון הזה כפרץ נפל נבעה

ejus confractio veniet *momentum ad subito* cujus :excelso muro in

בחומה נשגבה אשר־פתאם לפתע יבוא שברה:

,conterendo ,figulorum lagenæ contritionem secundùm eum conteret Et

14 ושברה כשבר נבל יוצרים כתות

capiendum ad testa ejus fragmento in invenietur non & :parcet non

לא יחמל ולא־ימצא במכתתו חרש לחתות

.fovea de aquam hauriendum ad & ,incendio de ignem

אש מיקוד ולחשף מים מגבא:

Versio VULG. LAT.

24 Et scient errantes spiritu intellectum, et mussitatores discent legem.

CAP. XXX.

1 VÆ filii desertores, dicit Domin', ut faceretis consiliū, & non ex me : & ordiremini telā, & non p spiritū meū, ut adderetis peccatū sup peccatū :
2 Qui ambulatis ut descendatis in Ægyptū, & os meū nō interrogâstis, sperantes auxiliū in fortitudine Pharaonis, & habentes fiduciā in umbra Ægypti.
3 Et erit vobis fortitudo Pharaonis in confusioné, & fiducia umbræ Ægypti in ignominiam.
4 Erant enim in Tani principes tui, & nuntii tui usq; ad Hanes pervenerūt.
5 Omnes cōfusi sunt sup populo, qui eis prodesse non potuit: non fuerunt in auxiliū & in aliquam utilitaté, sed in confusioné & in opprobriū.
6 On' jumentorū Austri. In terra tribulationis et angustiæ leæna, & leo ex eis, vipera, & regulus volans, portantes sup humeros jumentorū divitias suas, & sup gibbū camelorū thesauros suos, ad populū qui eis prodesse non poterit.
7 Ægypt' enim frustrà et vanè auxiliabitur : ideò clamavi sup hoc; Superbia tantū est, quiesce.
8 Nunc ergò ingress' scribe ei sup buxū, & in libro diligenter exara illud, et erit in die novissimo in testimonium usq; in æternū.
9 Popul' enim ad iracundiā provocans est, & filii mendaces, filii nolentes audire legé Dei.
10 Qui dicunt videntibus, Nolite videre : & aspicientibus ; Nolite aspicere nobis ea, quæ recta sunt: loquimini nobis placentia, videte nobis errores.
11 Auferte à me viā, declinate à me semitam, cesset à facie nostra Sanct' Israel.
12 Propterea hæc dicit Sanctus Israel; Pro eo q reprobâstis verbū hoc, & sperâstis in calumnia & in tumultū, & innixi estis super eo :
13 Propterea erit vobis iniquitas hæc sicut interruptio cadens, & requisita in muro excelso, quoniā subitò, dum non speratur, veniet contritio ej'.
14 Et cōminuetur sicut conteritur lagena figuli contritione pervalidā: & nō invenietur de fragmentis ejus testa, in qua portetur ignicul' de incendio, aut hauriatur parū aquæ de fovea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

24 Καὶ γνώσονται οἱ (γ) πλανώμενοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, οἱ δὲ γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν, καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην.

MS. A. (γ) τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν,

ΚΕΦ. λ'.

1 ΟΥαὶ τέκνα ἀποστάται, (α) λέγει κύριος. ἐποιήσατε βουλὴν (β) οὐ δι' ἐμοῦ, καὶ συνθήκας οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου, προσθεῖναι (*) ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις.
2 Οἱ πορευόμενοι καταβῆναι εἰς Αἴγυπτον, ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν, τοῦ βοηθηθῆναι ὑπὸ Φαραὼ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ Αἰγυπτίων.
3 Ἔσται γὰρ ὑμῖν σκέπη Φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' Αἴγυπτον ὄνειδος.
4 Ὅτι εἰσὶν ἐν Τάνει ἀρχηγοὶ ἄγγελοι πονηροί.
5 Μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαὸν, ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς (γ) εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος.
6 Η ὍΡΑΣΙΣ ΤΩ͂Ν ΤΕΤΡΑΠΟ'ΔΩΝ ΤΩ͂Ν ἘΝ ΤΗ͂Ι ἘΡΗ'ΜΩΙ.
Ἐν τῇ θλίψει καὶ (δ) τῇ στενοχωρίᾳ, λέων καὶ σκύμνος λέοντος, ἐκεῖθεν καὶ ἀσπίδες, καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετομένων, οἳ ἔφερον (ε) ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς ἔθνος, ὃ οὐκ ὠφελήσει (ζ) αὐτούς.
7 Αἰγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφελήσουσιν ὑμᾶς· ἀπάγγειλον αὐτοῖς, Ὅτι ματαία
8 ἡ παράκλησις ὑμῶν αὕτη. Νῦν οὖν καθίσας γράψον ἐπὶ πυξίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον, ὅτι ἔσται εἰς ἡμέρας (η) ταῦτα καιρῶν, καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα.
9 Ὅτι (*) ὁ λαὸς ἀπειθής ἐστι, υἱοὶ ψευδεῖς, οἳ οὐκ ἠβούλοντο ἀκούειν τὸν
10 νόμον τοῦ θεοῦ· Οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις, Μὴ ἀναγγέλλετε ἡμῖν, καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι, Μὴ λαλεῖτε ἡμῖν, ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε καὶ ἀναγγέλλετε ἡμῖν ἑτέραν πλάνη-
11 σιν, Καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης· ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον, καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ
12 Ἰσραήλ. Διατοῦτο (*) τάδε λέγει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ, Ὅτι ἐπειθήσατε τοῖς λόγοις τούτοις, καὶ ἠλπίσατε ἐπὶ ψεύδει, καὶ ὅτι ἐγόγγυσας, καὶ πεποιθὼς ἐγένου ἐπὶ τῷ λό-
13 γῳ τούτῳ, Διατοῦτο ἔσται ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη, ὡς τεῖχος πίπτον παραχρῆμα (θ) πόλεως ὀχυρᾶς ἑαλωκυίας, ἧς παραχρῆμα
14 πάρεστι τὸ πτῶμα· Καὶ τὸ πτῶμα αὐτῆς ἔσται ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίνου, ἐκ κεραμίου (ι) λεπτὰ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀποσυριεῖς ὕδωρ μικρόν.

MS. A. (α) τάδε λέγει (β) καὶ οὐ δι' ἐμοῦ, (*)* ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίαις (γ) οὔτε εἰς βοήθειαν, οὔτε εἰς ὠφέλειαν, ἀλλὰ (δ) ἐν τῇ (ε) ἐπ' ὄνων (ζ) αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, ἀλλὰ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Αἰγύπτιοι (η) καιροὶ ταῦτα, καὶ εἰς τὸν (*) λαὸς (*) οὕτως λέγει (θ) πόλεως ἑαλωκυίας, (ι) λεπτὸς,

E: scient, qui errant spiritu, intelligentiam: & mussitatores disc... obedire, (b) & linguæ balbutientes discent loqui pacem.

CAP. XXX.

VÆ filii desertores, dicit Dominus. Fecistis consilium, non per me, & pacta non per spiritum me... um, ut adderetis peccata peccatis. Qui vadunt descendere in Ægyptum (me autem non interrogaverunt;) ut acciperent auxilium à Pharaone, et protegerentur ab Ægyptiis. Erit enim vobis protectio Pharaonis in confusionem, & his qui confidunt in Ægypto, opprobrium. Sunt enim in Tani principes nuntii pessimi. Frustrà laborabunt ad populum, qui eis non proderit ad (a) auxilium, sed ad confusionem & opprobrium.

VISIO QUADRUPEDUM IN DESERTO.

IN tribulatione & angustia leo & catulus leonis: inde etiam aspides, & germina aspidum volantium: qui ferebant super asinos & camelos divitias suas ad gentem, quæ eis non proderit. Ægyptii inania & vacua proderunt vobis. Annuntia eis, Quia (b) vana consolatio vestra hæc. Nunc igitur sedens scribe super (c) buxum hæc & in libro: quoniam (d) erunt in dies hæc tempore, & usque in æternum. Quia populus inobediens est, filii mendaces, qui noluerunt audire legem Dei: Qui dicunt prophetis, Nolite annuntiare nobis: & videntibus visiones, Nolite loqui nobis: sed nobis loquimini, & annuntiate nobis alteram seductionem; Et avertite nos à via hac, auferte à nobis semitam hanc, & auferte à nobis eloquium Israel. Propterea hæc dicit Sanct' Israel, Quia increduli fuistis verbis his, & sperâstis in mendacio, & quia murmur âsti, & fidens factus verbo isto; Propterea erit vobis peccatum hoc, sicut murus decidens subitò civitatis munitæ captæ, cujus repentè adest ruina: Et ruina ejus erit, sicut contritio vasis testacei ex figuli officina (e) comminuta, ita ut non inveniatur in eis testa, in qua ignem tollas, & in qua (f) extrahas aquam pusillum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 וידעון דלא אליפו רוח דסוכלתנו ודהוו אמרין לית כל אלין יקבלון אולפן:

ל

1 וי בניא מרודיא אמר יי למעבד עיצה ולא ממימרי ולאתמלכא מלך ולא שאלין
2 בנביי בדיל לאוספא חובין על חובי נפשהון: דאזלין למחת למצרים ובפתגמי
3 נביי לא שאילו לאתקפא בתקוף פרעה ולאתרחצא בטלל מצרים: ויהי לכון
4 תקוף פרעה לבהתא ואתרחצנא בטלל מצרים לאתכנעו: ארי הוו בטאנים רברבוהי
5 ואזגדוהי עד תחפנחס מטו: כולהון אזלין למבהת לות עמא דלא יהנון להון
6 לא לסעיד ולא להנאה ארי לבהתא ואף לחסודין: מטלין על בעיריהון באורח
דרומא בארע עקא ועייק אתר דאריא בר אריון וחיון חורמנין מפרחין נטלין על
כתף עילין נכסיהון ועל חטוריאת גמלין מא דבאצריהון טובלין לעם לא יהנון
7 להון: ומצראי למא וריקנו סעדהון בכן ערעית מנהון קטילין ומינין איתי עליהון:
8 כען עול כתב על לוח ביניהון ועל שיטין דספר רשום ותהי ליום דין לסהדו קדמי
9 עד עלמא: ארי עם סרבן אנון בניא כדיביא בניא לא אבו לקבלא אולפן אוריתא
10 דיי: דאמרין לנביא לא תתנבון ולמלפיא לא תלפון לנא אולפן אוריתא בסיטן
11 מלילו עמנא אשתעו לנא שנין: אסטיונא מאורחא דתקנא אבטלונא ממסרתא
12 ארחיקו מן קדמנא ית מימר קדישא דישראל: בכן כדנן אמר קדישא דישראל
חלף דקצתון בפתגמא הדין ואתרחצתון בשקרא ובאונסא ואסתמכתון עלוהי:
13 בכן יהי לכון חובא הדין כברך דחרוב ואתחטר כשור מתקף דבתכיף שלו ייתי
14 תבריה: ותבריה כתבור מן דחסף דפחרא דמרקק לא בחים ולא משתכח בדקוקיה
חסף למחתי נור מסבעור ולמדלה מין מפציד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et scient qui non didicerunt spiritum intellectus; & qui dicebant, Nihil sunt omnia hæc, suscipient disciplinam.

CAP. XXX.

VÆ *filiis transgressoribus, dicit Dominus, ut instituerent deliberationem, & non ex verbo meo; & caperent consiliū, & non interrogarunt prophetas meos, ut adjicerent peccata peccatis animæ suæ. Qui vadunt ut descendant in Ægyptum, & verba prophetarum meorum non interrogaverunt, & ut roborentur in fortitudine Parhonis, & ut confidant in umbra Ægypti. Et erit vobis robur Parhonis in confusionem, & confidentia in umbra Ægypti, in ignominiam. Quia fuerunt in Tanes principes ejus, & nuncii ejus usque ad Taphnes pervenerunt. Omnes ambulant in confusionem, ad populum qui non proderit eis, nec in auxilium neque in utilitatem, sed in confusionem & in opprobria. Portant in jumentis suis in via Austri, in *terra* tribulationis & angustiæ; in loco ubi est leo & catulus leonis, & serpens, & basilisci volantes; portant in humeris pullorum substantias suas, & super gibbum camelorum deferunt quidquid habent in thesauris suis, populo qui non proderit eis. Ægyptiorum autem vanū & inane est auxilium: propterea occurri plurimis ex eis occisis: armatos inducam super eos. Nunc autem ingredere, scribe super tabulam in medio eorū, & in columnis libri signa; & erit in die judicii in testimonium coram me usque in æternū. Quia populus rebellis est & filii mendaces, filii qui noluerunt suscipere doctrinam legis Dñi. Qui dicunt prophetis, Ne prophetetis: & doctoribus, Ne doceatis nos doctrinam legis; loquimini nobis complacentia, narrate nobis mutationes. Avertite nos à via recta, cessare facite nos à semita; longè facite à conspectu nostro verbum sancti Israel. Propterea sic dicit Dñs sanctus Israel, Pro eo quòd detestati estis verbū hoc, et sperastis in mendacio, et in rapina, eique innixi estis. Propterea erit vobis peccatū hoc, sicut civitas quæ destructa est, & in æternū redacta, & sicut murus *robustus*, cuj' interit' veniet subitò. Et interitus ejus erit sicut contritio vasis testacei *figuli*, quod comminuitur absque misericordia, ita ut non inveniatur in comminutione ejus testa ad portandum ignem de incendio, & ad hauriendam aquam de cisterna.*

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

24 Et scientiam acquirent ignari quorum spiritus
errabat, & stulti discent obtemperare.

CAP. XXX.

1 VÆ filiis refractariis, dicit Dominus, qui
consilium proposuêre sibi, sed non ex *mente*
mea, & libavêre libationes, sed non secundùm
spiritum meum, ut peccata peccatis accumu-
2 larent : Qui os meum minimè consulentes
abierunt ut descenderent in Ægyptum ad ro-
borandum se robore Pharaonis, & recipien-
3 dum se sub protectionem Ægypti. Cedet vo-
bis robur Pharaonis, in pudorem : & rece-
ptus sub protectionem Ægypti, in abstrusio-
4 nem. Quoniam ipse in Soane, & principes
5 ac nuntii ejus impii fatigabuntur Apud po-
pulum qui non proderit eis nec ad auxilium
nec ad utilitatem, imò ad ignominiam & op-
6 probrium. *Onus belluarum Austri in terra*
angusta & misera. Leo & catulus leonis, &
inter eos aspis & præster volans, deporta-
bunt super dorsum asellorum opes suas, &
super latera camelorum thesauros suos, ad po-
7 pulum qui non proderit eis. Nam Ægyptii
vanum & inutile præstabunt auxilium : iccir-
co proclamo ad eos, Vana est hæc fiducia ve-
8 stra. Jam ergò veni, scribe hæc in tabulis &
in libro fœderis eorum : ut ad postremum us-
que diem maneat in testimonium sempiter-
9 num. Est enim populus morosus, filii sunt
mendaces, filii qui noluerunt obedire legi
10 Domini : Qui dixerunt videntibus, Ne vi-
deatis; & prophetis, Ne vaticinemini nobis
correptionem : loquimini nobis dissidium, &
11 videte nobis mendacium : Seducite nos à via,
abducite nos à semitis, & abolete à nobis
12 Sanctum Israelis. Propterea, sic dicit Domi-
nus Sanctus Israelis; Quandoquidem spre-
vistis verbum hoc, confisi autem estis oppres-
13 sioni, mussitâstis, eique confisi estis : Iccirco
erit vobis hoc peccatum simile rupturæ *muri*
collapsi, & sicut murus altus cujus fractura fit
14 ex improviso, Et cuj' fractura similis est fra-
cturæ vasis testacei quod sine clementia *ita*
quassatur, ut non reperiatur inter fragmenta
ejus testula quâ capi *possit* ignis è foco, aut
hauriri aqua è cisterna.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * ويعرفون الفهم الضالون بالروح والمتذمرون يتعلمون ان يطيعوا * والالسنة المهذار يتعلم
ان تتكلم بالسلامة * الفصل الثلثون * ويل الاولاد المارقه هكذا
1 يقول الرب * صنعتم رايا وليس من قبلي * ومواثيق ليس من قبل روحي * لتردادوا
2 خطايا على خطايا * انما الذاهبون لينزلوا الى مصر ولم يسالوني * ليستعينوا بعون
3 ويستعروا بالمصريين * انه يكون لكم ستر فرعون خزيا * وعارا للمتوكلين على مصر
4 * لانه يكون بصاعان ملايكه روساء اشرار * يتعبون مع الشعب باطلا * الذي لا
5 ينفعهم لا للمعونه ولا للمنفعة * لكن للخزي والعار * الوحي الخامس عشر
6 * ذي الاربع قوايم التي في البريه في الشدة والمضايقة * الاسد وشبل الليث من هناك
والافاعي واولاد الافاعي الطاير * الذين يحملون على الحمير والجمال غناهم لامة لا تنفعهم
7 للمعونه لكن للخزي والعار * المصريون يعينونكم باطلا وفارغا * اخبرهم ان تعزيتكم
8 هذه باطلة * والان اجلس اكتب هذه على لوح وفي كتاب * ان هذه تصير الى ايام
9 والى الابد * لان الشعب عاص هو * بنون كذبة * الذين لم يشاؤا ان يسمعوا ناموس
10 الله * القايلون للانبياء لا تخبرونا * وللذين يرون الرويا لا تكلمونا * لكن كلمونا واخبرونا
11 بضلالة اخرى * وارجعوا بنا من هذه الطريق * اسرعوا بنا هذا السبيل * واسرعوا بنا كلمه
12 اسرائيل * لاجل هذا هكذا يقول الرب قدوس اسرائيل * انكم خالفتم هذه الكلمات
13 ووثقتم على الكذب * ولانك تذمرت وصرت متوكلا على هذا القول * لاجل هذا تكون
هذه الخطيه مثل سور ساقط سريعا للمدينه حصينه متعلقه التي حضرت سقطها سريعا
14 * ويكون سقطها مثل كسر اناء خزف من خار رقيق * حتى ان لا يجد فيه حزفا
نار يرفعه * وفيه ماء قليل تحمله *

24 *Errantes spiritu prudentiam agnoscent,*
susurrones obedire discent, & linguæ ef-
futientes discent pacatè loqui.

CAP. XXX.

1 HEu miseros *filios desertores fidei :*
sic dicit Dominus, Agitâstis consilium
quod non erat ex me, & fœdera quæ non
erant è spiritu meo ; ut adjiceretis vobis
2 *peccata peccatis. Heus qui me inconsulto,*
proficiscimini ut eatis in Ægyptũ ad ope
Pharaonis implorandam, & mendican-
3 *dam protectionem Ægyptiorum ; Erit*
sanè vobis protectio Pharaonis in pudo-
rem, & opprobrium confidentibus Æ-
4 *gypto. Erunt enim in Saane Angeli,*
5 nempè *principes scelerati, Frustrà labo-*
rantes apud populum qui nullam afferet
eis opem vel utilitatem, sed pudorem &
opprobrium :

Revelatio decima quinta.

6 Populum inquam similem *quadrupedibus*
quæ sunt in deserto cum infœlicitate &
angustia, unde prodiêre *leo & catulus*
leonis, viperæ & filii viperarũ volantiũ,
qui asinis & camelis deferunt opes suas
ad gentem quæ non proderit eis ad subsi-
7 *dium, sed potiùs ad pudorem & ignomi-*
niam. Ægyptii in vanũ & inaniter prod-
erunt vobis. Annuntia eis dicens, *Hu-*
8 *jusmodi consolatio vestra, vana est. Jam*
autem sede, scribe hæc super tabulam &
in libro : nam hæc futura sunt ad diu-
9 *turnos dies, & ad æternitatem ; Quia*
populus hic rebellis est, filii mendaces, qui
10 *nolunt acquiescere legi Dei : Qui di-*
cunt ad prophetas, Ne annuntietis nobis;
& his qui vident visiones, Ne nos allo-
quamini : sed loquimini & annuntiate
11 *nobis alium errorem : Revocate nos ab*
hac via, tollite à nobis hoc institutum,
& auferte à nobis vocabulum Israelis.
12 *Hac de causa, sic dicit Dominus Sanctus*
Israelis ; Quia his verbis contradixistis,
& fiduciam collocâstis in mendacio, &
quia murmurâstis & freti estis hu-
13 *jusmodi sermone : Iccirco erit vobis*
peccatum hoc velut jamjam casura mœ-
nia urbis munitæ subvertendæ, cujus
14 *ruina proximè impendet ; Cujus casus*
erit similis fragmentis testacei vasis
tenuis ex argilla, ita ut inter illa non
reperiatur testula quâ vel ignis tolli,
vel parum aquæ hauriri possit.

ישעיה : ל

quiete In : Israel sanctus Dominus Dominus dixit sic Quia
15 כי כה אמר אדני יהוה קדוש ישראל בשובה
vestra fortitudo erit spe in & , quiescendo In eritis salvi requie &
ונחת תושעון בהשקט ובבטחה תהיה גבורתכם
fugiemus equum super sed , Nequaquam : dixistis Sed noluistis Et
16 ולא אביתם: ותאמרו לא כי על סוס ננוס
erunt leves Ideo equitabimus levem super Et fugietis Ideo
על כן תנוסון ועל קל נרכב על כן יקלו
faciebus à , unius increpationis faciebus à una Chilias vos persequentes
17 רדפיכם: אלף אחד מפני גערת אחד מפני
super malus sicut remaneatis donec , fugietis quinque increpationis
גערת חמשה תנסו עד אם נותרתם כתרן על
expectabit propterea Et collem super vexillum veluti & , montis capite
18 ראש ההר וכנס על הגבעה: ולכן יחכה
, se exaltabit propterea & , vestri miserescendum ad , DOMINUS
יהוה לחננכם ולכן ירום
omnes beati , Dominus judicii Deus quia : vestri miserescendum ad
לרחמכם כי אלהי משפט יהוה אשרי כל
: Jerusalaim in , sedebit Sijon in populus Nam eum expectantes
19 חוכי לו: כי עם בציון ישב בירושלם
vocem ad tui miserebitur miserendo ; plorabis non plorando
בכו לא תבכה חנון יחנך לקול
vobis dabit Et tibi respondebit , eum audire secundùm , tui clamoris
20 זעקך כשמעתו ענך: ונתן לכם
avolabit non at : oppressionis aquam & , angustiæ panem Dominus
אדני לחם צר ומים לחץ ולא יכנף
tuæ aures Et tuos doctores videntes tui oculi erunt & : tui doctores ultrà
21 עוד מוריך והיו עיניך ראות את מוריך: ואזניך
ambulate , via Hæc : dicendo , tuo tergo à verbum audient
תשמענה דבר מאחריך לאמר זה הדרך לכו
contaminabitis Et sinistraveritis cùm & , dextraveritis cùm , ea in
22 בו כי תאמינו וכי תשמאילו: וטמאתם את
tui auri conflatilis superhumerale & , tui argenti sculptilium operimentum
צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך
pluviam dabit Et ei dices , egredere : menstruum sicut ea Disperges
23 תזרם כמו דוה צא תאמר לו: ונתן מטר
fructus panis & humum seminabis quando , tui seminis
זרעך אשר תזרע את האדמה ולחם תבואת
die in tuas acquisitiones pascet : pinguis & , crassus erit & , humi
האדמה והיה דשן ושמן ירעה מקניך ביום
, terram operantes pulli & boves Et latum pascuum illa
24 ההוא כר נרחב: והאלפים והעירים עבדי האדמה
ventilabro in & , pala in ventilatur quod , comedent purum migma
בליל חמיץ יאכלו אשר זרה ברחת ובמזרה:
collem omnem super & , excelsum montem omnem super erit Et
25 והיה על כל הר גבה ועל כל גבעה
cadendo in , multæ interfectionis die in ; aquarum deductus rivi , elevatum
נשאה פלגים יבלי מים ביום הרג רב בנפל
lux & , solis lux sicut lunæ lux erit Et turres
26 מגדלים: והיה אור הלבנה כאור החמה ואור
die in : dierum septem lux sicut septempliciter erit solis
החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום
ejus plagæ transfossionem & , sui populi contritionem Dominus alligare
חבש יהוה את שבר עמו ומחץ מכתו
sanaverit.
ירפא:

Versio VULG. LAT.

15 Quia hæc dicit Dominus Deus
sanctus Israel; Si revertamini
& quiescatis, salvi eritis: in si-
lentio & in spe erit fortitudo
16 vestra. Et noluistis: Et dixistis;
Nequaquam, sed ad equos fu-
giemus: ideò fugietis. Et su-
per veloces ascendemus: ideò
velociores erunt, qui perse-
17 quentur vos. Mille homines à
facie terroris unius: & à facie
terroris quinque fugietis, do-
nec relinquamini quasi malus
navis in vertice montis, &
quasi signum super collem.
18 Propterea exspectat Dominus
ut misereatur vestri: & ideò
exaltabitur parcens vobis:
quia Deus judicii Dominus:
beati omnes qui expectant
19 eum. Populus enim Sion ha-
bitabit in Jerusalem: plorans
nequaquã plorabis, miserans
miserebitur tuî: ad vocem
clamoris tui statim ut audierit,
20 respondebit tibi. Et dabit vò-
bis Dñs panem arctũ, & aquã
brevem: & non faciet avo-
lare à te ultrà doctorẽ tuum:
& erunt oculi tui videntes
21 præceptorem tuum. Et aures
tuæ audient verbũ post tergũ
monentis; Hæc est via, am-
bulate in ea: & non decline-
tis neq; ad dexterã, neque ad
22 sinistrã. Et contaminabis la-
minas sculptiliũ argenti tui, &
vestimentũ conflatilis auri tui,
& disperges ea sicut immun-
ditiam menstruatæ. Egredere,
23 dices ei; Et dabitur pluvia
semini tuo, ubicumque semi-
naveris in terra: & panis fru-
gum terræ erit uberrimus, &
pinguis: pascetur in posses-
sione tua in die illo agnus
24 spatiosè: Et tauri tui, &
pulli asinorum, qui operan-
tur terram, commistum mig-
ma comedent sicut in area
25 ventilatum est. Et erunt su-
per omnem montem excel-
sum, & super omnem col-
lem elevatum, rivi curren-
tium aquarum, in die inter-
fectionis multorum cùm ceci-
26 derint turres. Et erit lux Lu-
næ sicut lux Solis, & lux Solis
erit septempliciter sicut lux
septem dierum, in die quã al-
ligaverit Dominus vulnus po-
puli sui, & percussuram pla-
gæ ejus sanaverit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

15 (κ) Οὕτω λέγει κύριος, κύριος ὁ ἅγιος
τοῦ Ἰσραὴλ, Ὅταν ἀποστραφεὶς (λ) στενάξῃς,
τότε σωθήσῃ, καὶ γνώσῃ ποῦ ἦσθα, ὅτε
ἐπεποίθεις ἐπὶ τοῖς ματαίοις, ματαία
ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐγενήθη· καὶ οὐκ ἠβούλεσθε
16 ἀκούειν, (μ) Ἀλλ' εἴπατε, Ἐφ' ἵππων
φευξόμεθα· διὰ τοῦτο φεύξεσθε· (ν) καὶ ἐπὶ
κούφοις ἀναβάταις ἐσόμεθα· διὰ τοῦτο κοῦ-
17 φοι ἔσονται οἱ διώκοντες ὑμᾶς. (ξ) Χί-
λιοι διὰ φωνὴν ἑνὸς φεύξονται, καὶ διὰ
φωνὴν πέντε φεύξονται πολλοὶ, ἕως ἂν
καταλειφθῆτε, ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ
18 ὡς σημαίαν φέρων ἐπὶ βουνοῦ. Καὶ πά-
λιν μενεῖ ὁ Θεὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι ὑμᾶς,
καὶ διὰ τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς·
διότι κριτὴς κύριος ὁ Θεὸς (ο) ὑμῶν,
μακάριοι οἱ ἐμμένοντες (π) ἐπ' αὐτῷ.
19 Διότι λαὸς ἅγιος ἐν Σιὼν οἰκήσει· καὶ
Ἱερουσαλὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν, Ἐλέη-
σόν με. (ρ) ἐλεήσει σε, τὴν φωνὴν τῆς
κραυγῆς σου ἡνίκα εἶδεν, ἐπήκουσέ σου.
20 Καὶ δώσει κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως,
καὶ ὕδωρ στενὸν, καὶ οὐκ ἔτι (σ) μὴ ἐγ-
γίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε· ὅτι οἱ
ὀφθαλμοί σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς
21 σε, Καὶ τὰ ὦτά σου ἀκούσονται τοὺς
λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων, οἱ
λέγοντες, Αὕτη ἡ ὁδὸς, πορευθῶμεν ἐν
22 αὐτῇ εἴτε δεξιὰ εἴτε ἀριστερά. Καὶ (τ)
μιανεῖς τὰ εἴδωλα τὰ περιηργυρωμένα,
(υ) καὶ περικεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις,
καὶ λικμήσεις ὡς ὕδωρ ἀποκαθημένης, καὶ
23 ὡς κόπρον ὤσεις αὐτά. Τότε ἔσται ὁ ὑε-
τὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου, καὶ ὁ
ἄρτος τοῦ (φ) γεννήματος τῆς γῆς σου
ἔσται πλησμονὴ καὶ λιπαρός· καὶ βοσκηθή-
σεταί σου τὰ κτήνη τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
24 τόπον πίονα καὶ εὐρύχωρον. Οἱ ταῦροι
ὑμῶν καὶ οἱ βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν,
φάγονται ἄχυρα ἀναπεποιημένα ἐν κρι-
25 θῇ (χ) λελικμημένα. Καὶ ἔσται ἐπὶ παν-
τὸς ὄρους ὑψηλοῦ, καὶ ἐπὶ παντὸς βου-
νοῦ μετεώρου ὕδωρ διαπορευόμενον ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολλοὶ,
26 καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. Καὶ ἔσται τὸ
φῶς τῆς σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔσται ἑπταπλάσιον ἐν
τῇ ἡμέρᾳ, ὅταν ἰάσηται κύριος τὸ σύν-
τριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀδύνην τῆς
πληγῆς σου ἰάσεται.

MS. A. (κ) Οὕτως λέγει κύριος ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ, (λ) στενάξῃς, (μ) Ἀλλὰ εἴπατε, Ἐφ' ἵπποις (ν) καὶ εἴπατε, Ἐπὶ (ξ) Καὶ διὰ φωνὴν ἑνὸς φεύξονται χίλιοι, (ο)* ἡμῶν ἐστιν, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; μακάριοι πάντες οἱ (π) ἐν αὐτῷ, (ρ) καὶ ἐλεήσει, τῆς φωνῆς (σ) οὐ μὴ (τ) ἐξαρεῖς (υ) καὶ τὰ περικεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις καὶ λικμήσεις (φ) γεννήματος (χ) λελικμημένα.

Cum Translatione LATINA.

Sic dicit Dominus, Dominus san-
ctus Israel; Cum reversus in-
gemueris, tunc salvus eris, &
scies ubi fueris: quia confide-
bas super vanis; vana facta est
fortitudo vestra. Et noluistis au-
dire, Sed dixistis; Super equis
fugiemus: (propterea fugietis:
& super levibus ascensori-
(g) erimus: ideò leves erunt
qui persequuntur vos.
ad vocem unius fugient:
ad vocem quinque fugient mul-
ti: donec relinquamini,
malus navis super montem, &
quasi signum ferens super col-
lem. Et rursus expectabit De-
us, ut misereatur vestri:
propterea exaltabitur, ut parcat
vobis: quia judex Dominus
Deus (h) vester. Beati
immanent in eo: Quia popu-
lus sanctus in Sion habitabit,
& (k) Hierusalem plorans plo-
ravit, Miserere mei. Miserebi-
tur tui: (l) vocem clamoris
tui quando vidit; exaudivit
te. Et dabit Dominus vobis pa-
nem tribulationis, & aquam an-
gustam: & nequaquam ul-
trà appropinquabunt tibi,
decipiant te: quia oculi
videbunt eos, qui te seducunt.
Et aures tuæ audient verba
te decipientium, qui dicunt,
Hæc via; ambulemus in ea,
ad dextram, sive ad sinistram.
Et contaminabis idola deargen-
tata, & deaurata: comminues
ea, & disperges, sicut aquam
menstruatæ: & sicut stercus
abjicies ea. Tunc erit pluvia
semini terræ tuæ: & panis fru-
gum terræ tuæ erit abundans,
& pinguis. Et pascentur peco-
ra tua in die illa locum pin-
guem, & spatiosum. Tauri ve-
stri, & boves, qui operantur ter-
ram, comedent paleas commi-
stas in hordeo ventilato. Et erit
super omnem montem excelsum,
& super omnem collem elevatum
aqua transiens in (m) die illa,
cùm perierint multi, & cùm ce-
ciderint turres. Et erit lumen
Lunæ, sicut lumen Solis, & lu-
men Solis erit septuplum in die,
quando sanaverit Dominus con-
tritionem populi sui: & dolo-
rem plagæ tuæ curabit.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ארי כדנן אמר יי אלהים קדישא דישראל אמרית די תתובון לאוריתא תנוחון
16 ותתפרקון תשקטון ותשרון לרוחצן תהון גברין ולא אביתון: ואמרתון לא אלהן
על סוסותא נערוק ועל קלילין נרכוב על כן יהון קלילין
17 רדפיכון: אלפא חד מן קדם מזופית חד מן קדם מזופית חמשא תערקון עד
18 דתשתארון כבוערא על ריש טורא וכאתא על רמתא: ובכן עתיד יי למחם
עליכון ותקיף הוא דירחם עליכון ארי אלהא עביד דינא יי טובי צדיקיא דמסברין
19 לפורקניה: ארי עמא בציון יתיב בירושלם מבכא לא תבכי רחמא ירחם עלך
20 קל צלותך יקביל ויעביד בעותך: ויהב לכון יי נכסי סנאה וביזת מעיקא ולא
יסלק עוד שכנתיה מבית מקדשא ויהוין עינך חזין ית שכנתי בבית מקדשא:
21 ואודנך ישמעון פתגמא מבתרך למימר הדא אורחא דתקנא הליכו בה לא
22 תסטון מניה ליטנא ולסמלא: ותסאבון ית חפוי צלמי כספיכון וית תקון
23 מתכת דהבכון תרחיקונון כמא דמרחקין ית טומאתא כן תרחיקונון: ויתן
מטר זרעך די תזרע ית ארעא ועבורא ועללא יסגי בארעא ויהי פרנס וטב
24 ויתפרנסון צדיקיא מניתיהון בעדנא ההיא שמן רכיכין ופטימין: ותוריא וחמריא
25 די מפלחין בהון ית ארעא בליל מפטם יכלון די דרא ברחתא ובמדרא: ויהי
על כל טור רם ועל כל רמא מנטלא פצירין נגדין מיין תקלא למלכין ולמשריתהון
26 ביום קטול רב במפל רברבין: ויהי נהור סיהרא כנהור שמשא ונהור שמשא יהי
עתיד לאוהרא על חד תלת מאה ארבעין ותלתא כנהור שבעת יומיא ביומא דיתיב יי
ית גלות עמיה ומרע מחתיה יסי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dominus Deus sanctus Israel: Dixi, Si conversi fueritis ad legem meam; requiescetis & redimemini, & quiescetis, & habitabitis con- fidenter, & eritis fortes: & noluistis. Et dixistis, Non, sed in equis fugie- mus: ideò fugietis; & super veloces equitabimus: ideo veloces erunt per- secutores vestri. Mille hominum à facie increpantis unius, à facie incre- pantis quinque fugietis, donec relinquamini sicut *fax* in vertice montis, & sicut signum super collem. Propterea futurum est ut Dominus misereatur vestri: & fortis est ipse qui miserebitur vestri; quia Deus faciens judicium Dominus est: beati justi qui sperant in salutare ej'. Quoniam populus Sion habitabit in Hierusalem; plorans nequaquam plorabis. Miserati- one miserebitur tui, vocem *orationis tuæ* suscipiet, & faciet deprecationem tuam. Et dabit vobis Dñs substantias odii, & prædam afflictionis, & non tollet majestatem suam ultrà de domo sanctuarii: & erunt oculi tui viden- tes majestatem *meam* in domo sanctuarii. Et aures tuæ audient verbum post tergum tuum, dicentis: Hæc est via recta, ambulate in ea, & ne decli- netis *ab ea* ad dexteram, neque ad sinistram. Et contaminabitis cooper- turam simulacrorum argenti vestri, & ornamentum conflatilis auri vestri: abominabimini ea sicut abominantur immunditiam menstruatæ: sic abo- minabimini ea. Et dabit pluviam seminis tui, quo seminabis terram, & frumentum fructus multiplicabitur in terra; & erit nutriens & bo- nus; & nutrientur justi pecoribus suis in tempore illo, pinguedine tenerorum & pinguium. Boves autem et asini quibus operantur ter- ram, pabulum impinguans comedent, quod eventilatum est pala et ven- tilabro. Et erunt super omnem montem excelsum, et super omnem col- lem elevatum rivi currentium aquarum, & erunt in ruinam regi- bus, & exercitibus eorum in die occisionis magnæ; cùm ceciderint principes. Et erit lux Lunæ sicut lux Solis, & lux Solis futura est ut splen- descat trecenties quadragies ter super lucem septem dierum, in die quo reducet Dominus captivitatem populi sui, & infirmitatem plagæ ejus sanabit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

15 Propterea, sic dicit Dominus Sanctus Israelis, Cùm pœnitentiam egeritis & gemueritis, liberamini, & in tranquillitate & spe erit fortitudo vestra; at non acquievistis:
16 Sed dixistis, Non ita; equos conscendemus, & super velocia *jumenta* fugiemus. Icirco fugietis, at velociores erunt qui persequentur vos. Mille ab increpatione
17 unius, & *omnes* ab increpatione quinque fugietis: donec remaneatis velut onager in vertice montis, & velut index super collem.
18 Incipiet enim Dominus misereri vestrûm, & exaltabit se ad clementiam erga vos adhibendam, quia Deus est judex Dominus: proinde beati omnes qui expectant eum.
19 Nam populus in Sione sessurus est, & in Jerusalem nullatenus flebitis: miseratione movebitur ad vocem clamoris vestri, & statim ac audierit, exaudiet vos:
20 Dabitque vobis Dominus panem in angustia, & aquam in angustia, & non congregabit ampliùs seductores vestros: sed spectabunt oculi vestri *punitionem* seductorum vestrorum.
21 Et aures vestræ audient verbum à tergo vestro dicens, Hæc est via, in hac incedite, & ne digrediamini dextrorsum aut sinistrorsum.
22 Et polluetis argentum quo tecta sunt idola vestra, & ephod fusilis auri vestri; spargetis ea velut aquas menstruatæ, & veluti sordes ejicietis ea.
23 Tum dabitur pluvia semini vestro quod in terra feretis, & frumentum terræ suave erit ac pingue; pascua jumentorum vestrorum erunt eo die in loco uberrimo:
24 Boves etiam & juvenci tellurem arantes farraginem mundam comedent, palâ & ventilabro agitatam.
25 Fiet etiam ut super quemcunque montem excelsum & super quemcunque collem sublimem, fluant rivi aquarum in die cædis magnæ & cùm corruent turres.
26 Erit præterea lux lunæ quanta lux solis, & lux solis erit septupla, ut lux septem dierum; in die quâ Dominus consolidaverit fractionem populi sui, & dolorem plagæ ejus sanaverit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * لان هكذا يقول الرب قدوس اسرايل • اذا رجعت تتنهد • حينيذ تخلص وتعلم كيف
16 كنت لما توكلت على الاباطيل • صارت قوتكم باطلة • ولم تشاوا ان تسمعوا * لكن قلتم
نهرب على الخيل • لاجل هذا تهربون • وتقولون نصير ركابا على الخفيفات • لاجل هذا الان
17 نصير طاردوكم سريعين * وبصوت واحد يهربون الوف • وبصوت خمسة يهرب كثيرون
18 الي ان تبقون مثل صار على جبل • ومثل حامل علامة على اكمة * ومن بعد يثبت الله
ليتراف عليكم • ولاجل هذا يرتفع ليرحمكم • من اجل ان الرب الهنا حاكم هو
19 وليبقي مجدكم • مغبوطون جميع الثابتين فيه * من اجل ان الشعب المقدس يسكن في
صهيون • وا يروشليم اذا بكت بكا ارحمني فيرحمك • حين راي صوت صراخك سمعك
20 * ويعطيكم خبز شدة وماء ضيقا • ولا يقربون لك مضلوك بعد • لان عينيك تنظر
21 مضليك * واذنيك تسمع كلمات مضليك من خلف • القايلون هذه الطريق نسير فيها
22 ان كانت يمينا وان كانت شمالا * وتنزع الاصنام المغشات بالفضة والمغشات بالذهب • وتجعلها
23 سحقا وتذريها مثل ماء الحايض • ومثل الزبل تقصيها * حينيذ المطر يكون لزرع
ارضك • والخبز من غلة ارضك يكون شبعا ورخصا • وترعي بهايمك في ذلك اليوم
24 موضعا دسما ومتسعا * ثيرانكم وبقركم الذي يعملون الارض ياكلون تبنا مخلوطا
25 بالشعير مغربلا * ويكون على كل جبل عال وعلي كل اكمة مرتفعة ماء يجري في ذلك
26 اليوم • اذا هلكت كثيرون واذا سقطت البروج * ويكون نور القمر مثل نور الشمس
ونور الشمس يكون سبعة اضعاف • في اليوم اذ يشفي الرب انكسار شعبه ويبري
وجع ضربتك •

15 *Sic enim dicit Dominus Sanctus Israelis, Cùm conversus suspirabis, tunc salvaberis, & scies qualis eras quando confidebas vanitatibus, Vana facta est fortitudo vestra, & audire noluistis;*
16 *Sed dixistis, Fugiemus super equos; icirco fugietis: Dicitis etiam, Levibus jumentis vehemur; icirco jam erunt persecutores vestri levissimi:*
17 *Et ab unius voce fugient milleni, & à voce quinque fugient quamplurimi, donec maneatis ut malus navis super montem, & ut vexillifer super collem.*
18 *Postea verò persistet Deus in utendo clementiâ erga vos, & ideo elevabit se ad miserendum vestri, quia Dominus noster judex est, & ad æternam reddendam gloriam vestram: beati omnes qui persistunt in eo.*
19 *Nam populus sanctus habitabit in Sione, & Jerusalem cùm lacrymas fuderit ac dixerit, Miserere mei, miserebitur tui: simul atque viderit vocem clamoris tui, audiet te;*
20 *Et dabit vobis panem tribulationis & aquam angustam, & non accedent ulteriùs ad te seductores tui, quoniam oculi tui videbunt seductores tuos,*
21 *Et aures tuæ audient verba seductorum tuorum à tergo dicentium, Hæc est via, ambulemus in ea, sive ad dexteram sit, sivè ad sinistram.*
22 *Et auferes idola obtecta argento & obtecta auro, comminues ea, spargesque velut aquam patientis menstruum, & veluti stercus procul amovebis ea.*
23 *Tunc aderit pluvia semini telluris tuæ, & panis è proventu terræ tuæ erit ad saturitatem & ubertatem: pascentur pecora tua eo die locum sapidum & amplum:*
24 *Tauri vestri, & vaccæ vestræ quæ terram colunt, comedent paleam hordeo mixtam vanno expurgatam.*
25 *Præterea super omnem montem sublimem & collem elevatum, aqua decurret eo die, ubi multi perierint, & ceciderint turres.*
26 *Et erit lux lunæ sicut lux solis, lux autem solis erit septupla in die quo curabit Dominus fracturam populi sui, & sanabit dolorem vulneris tui.*

ישעיה : לא

gravitas & ,ejus nasus ardens ,longinquo de venit Domini nomen Ecce
27 הִנֵּה שֵׁם־יְהוָה בָּא מִמֶּרְחָק בֹּעֵר אַפּוֹ וְכֹבֶד
ignis tanquam ejus lingua & ,ira sunt repleta ejus labia : oneris
מַשָּׂאָה שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ
collum ad usque ,inundans torrens velut ejus spiritus Et .consumens
28 אֹכָלֶת : וְרוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד־צַוָּאר
faciens errare frænum &,vanitatis cribro in gentes agitandum ad,dimidiabit
יֶחֱצֶה לַהֲנָפָה גוֹיִם בְּנָפַת שָׁוְא וְרֶסֶן מַתְעֶה
sanctificari nocte sicut vobis erit Canticum .populorum maxillis in
29 עַל לְחָיֵי עַמִּים : הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ־
montem in intrandum ad ,tibia cum euntis sicut cordis lætitia & : solennitatem
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בֶּחָלִיל לָבוֹא בְהַר־
Dominus faciet audire Et .Israel petram ad Domini
30 יְהוָה אֶל־צוּר יִשְׂרָאֵל : וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת־
ira in ostendet sui brachii descensionem & ,suæ vocis magnificentiam
הוֹד קוֹלוֹ וְנַחַת זְרוֹעוֹ יַרְאֶה בְּזַעַף
.grandinis lapide & ,turbine &,dispersione ,comedentis ignis flamma & ,nasi
אַף וְלַהַב אֵשׁ אוֹכֵלָה נֶפֶץ וָזֶרֶם וְאֶבֶן בָּרָד :
erit Et .percutiet virga in : Assur conteretur Domini voce à Quia
31 כִּי־מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה : וְהָיָה
32 Dominus faciet requiescere quam ,fundatæ virgæ transitus omnis
כֹּל מַעֲבַר מַטֵּה מוּסָדָה אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה
pugnabit agitationis bellis in & : citharis in &,tympanis in eum super
עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנֹּרוֹת וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם־
regi ipsa etiam ,Tophteh heri ab disposita Quia .ea cum
33 בָּהּ : כִּי־עָרוּךְ מֵאֶתְמוּל תָּפְתֶּה גַּם־הוּא לַמֶּלֶךְ
ligna & ,ignis ejus pyra : dilatavit ,fecit profundam : est præparata
הוּכָן הֶעְמִיק הִרְחִב מְדֻרָתָהּ אֵשׁ וְעֵצִים
.ea in ardentis sulphuris torrens sicut Domini flatus ,multum
הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גָּפְרִית בֹּעֲרָה בָּהּ :

CAP. XXXI. לא

: innitentur equis super & , auxilio pro Ægyptum descendentibus Væ
1 הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל־סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ
sunt prævalidi quia ,equitibus in & : multus quia ,curru in speraverũt &
וַיִּבְטְחוּ עַל־רֶכֶב כִּי רָב וְעַל פָּרָשִׁים כִּי־עָצְמוּ
Dominum & ,Israel Sanctum ad respexerunt non & ,valde
מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ עַל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוָה
& ,malum adduxit & ,sapiens Ipse etiam Et .quæsierunt non
2 לֹא דָרָשׁוּ : וְגַם־הוּא חָכָם וַיָּבֵא רָע וְאֶת־
contra & ,pessimorum domum contra stetit & : removit non sua verba
דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם עַל־בֵּית מְרֵעִים וְעַל־
, Deus non & ,homines Ægyptii Et .iniquitatem operantium auxilium
3 עֶזְרַת פֹּעֲלֵי אָוֶן : וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא־אֵל
; suã manũ inclinabit Dominus Et .spiritus non & , caro eorum equi &
וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא־רוּחַ וַיהוָה יַטֶּה יָדוֹ
.deficient ipsi omnes simul & ,adjutus cadet & ,auxiliator corruet &
וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזֻר וְיַחְדָּו כֻּלָּם יִכְלָיוּן :
, leo rugiet Quemadmodum : me ad Dominus dixit sic Nam
4 כִּי־כֹה אָמַר־יְהוָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר יֶהְגֶּה הָאַרְיֵה
plenitudine cum super conclamabitur quem ,suã prædam super leonis catulus &
וְהַכְּפִיר עַל־טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא עָלָיו מְלֹא
non eorum tumultu à & ,consternabitur non eorum voce à ,pastorum
רֹעִים מִקּוֹלָם לֹא יֵחָת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא
super militandum ad exercituum Dominus descendet sic : humiliabitur
יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד יְהוָה צְבָאוֹת לִצְבֹּא עַל־
.ejus collem super & ,Sijon montem
הַר־צִיּוֹן וְעַל־גִּבְעָתָהּ :

Versio VULG. LAT.

27 Ecce nomen Domini venit de longinquo, ardens furor ejus, & gravis ad portandũ : labia ejus repleta sunt indignatione, & lingua ej' quasi ignis devo-
28 rans: Spiritus ejus velut torrens inundans usque ad mediũ colli, ad perdendas gentes in nihilum, & frænũ erroris, q erat in maxillis populorum.
29 Canticũ erit vobis sicut nox sanctificatæ solennitatis, & lætitia cordis sicut qui pgit cum tibia, ut intret in montem Dñi
30 ad fortem Israel. Et auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ, & terrorem brachii sui ostendet in comminatione furoris, & flammâ ignis devorantis : allidet in turbine, &
31 in lapide grandinis. A voce enim Dñi pavebit Assur virgâ
32 pcussus. Et erit transitus virgæ fundatus, quam requiescere faciet Dominus super eum in tympanis & citharis : & in bellis præcipuis expugnabit
33 eos. Præparata est enim ab heri Topheth, à rege præparata, profunda, & dilatata. Nutrimenta ejus, ignis & ligna multa : flatus Dñi sicut torrens sulphuris succendens eam.

CAP. XXXI.

1 VÆ qui descendunt in Ægyptum ad auxiliũ, in equis sperantes, & habentes fiduciam super quadrigis, quia multæ sunt ; & super equitib', quia prævalidi nimis : & non sunt confisi super Sanctũ Israel, & Dominũ non requisierunt.
2 Ipse autem sapiens adduxit malum, & verba sua non abstulit : & consurget contra domum pessimorũ, & contra auxilium operantium iniquitatẽ.
3 Ægyptus, homo, & non Deus: & equi eorum, caro, & non spiritus : & Dominus inclinabit manum suam, & corruet auxiliator, & cadet cui præstatur auxilium, simúlque
4 omnes consumentur. Quia hæc dicit Dominus ad me ; Quomodò si rugiat leo & catulus leonis super prædã suam, et cùm occurrerit ei multitudo pastorum, à voce eorum non formidabit, et à multitudine eorum non pavebit : sic descendet Dominus exercituum ut prælietur super montem Sion, et super collem ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου (ψ) ἔρχεται διὰ χρόνου, καιόμενος (ω) θυμὸς μετὰ δόξης τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, (ω) λόγιον ὀργῆς πλή-
28 ρες, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ ὡς πῦρ ἔδεται. Καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σῦρον, ἥξει ἕως τοῦ τραχήλου, καὶ διαιρεθήσεται, (α) τοῦ ταράξαι ἔθνη ἐπὶ πλανήσει ματαίᾳ, καὶ διώξεται αὐτοὺς (β) πλάνησις, καὶ λήψεται
29 αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. Μὴ διαπαντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι, καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαντὸς, ὡσεὶ ἑορτάζοντας, καὶ ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσελθεῖν μετὰ αὐλοῦ (γ) εἰς τὸ ὄρος κυρίου πρὸς τὸν
30 θεὸν τοῦ Ἰσραήλ; Καὶ ἀκουστὴν ποιήσει (δ) κύριος τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, δεῖξαι μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς, καὶ φλογὸς κατεσθιούσης, κεραυνώσει βιαίως, καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ-
31 καταφερομένη βίᾳ. Διὰ γὰρ (ε) τῆς φωνῆς κυρίου ἡττηθήσονται (ζ) Ἀσσύριοι, τῇ πλη-
32 γῇ ᾗ ἂν (η) πατάξῃ αὐτούς. Καὶ ἔσται αὐτῷ κυκλόθεν, ὅθεν ἦν (η) αὐτῶν ἡ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ᾽ ᾗ αὐτὸς ἐπεποίθει, αὐτοὶ μετὰ (θ) τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμήσουσιν αὐ-
33 τὸν ἐκ μεταβολῆς. (ι) Σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπαιτηθήσῃ· (κ) μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν; φάραγγα βαθεῖαν, ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά, ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φάραγξ ὑπὸ θείου καιομένη.

MS. A. (ψ) διὰ χρόνου ἔρχεται πολλοῦ, (ω) ὁ θυμὸς· (ω) τὸ λόγιον [illegible] (α) τοῦ ἔθνη ταράξαι (β) πλάνησις ματαία, (γ) εἰς τὸν οἶκον τοῦ [illegible] (δ) ὁ θεὸς τὴν (ε) τὴν φωνὴν (ζ) οἱ Ἀσσύριοι, (η) πατάξῃ (η) αὐ[illegible] (θ) αὐλῶν καὶ κιθάρας (ι) Οὐ γὰρ σὺ (κ) μὴ καὶ σοὶ

27 Ecce nomen Domini venit [illegible] (ψ) tempus : ardens furor [illegible] gloria, eloquium labiorum [illegible] eloquium iræ plenum : & [illegible] furoris, sicut ignis, devorabit : [illegible] spiritus ejus sicut aqua in [illegible] trahens veniet usque ad collum [illegible] & dividetur, ut conturbet [illegible] tes super errore vano : & [illegible] quetur eos error, & capiet eos [illegible] faciem ipsorum. Nunquid [illegible] per oportet vos lætari & ingredi in Sancta mea jugiter, quasi festa celebrantes, & quasi gaudentes ingredi cum tibia in montem Domini ad Deum Israel? Et auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ, & furorem brachii sui (δ) ostendere, cum furore & ira, & flamma devorante fulminabit vehementer, & sicut aqua & grando descendens [illegible] vi. Per vocem enim Domini [illegible] perabuntur Assyrii plagâ quâ percutiet eos. Et erit ei per circuitum, unde erat eorum spes auxilii, in qua ipse confidebat; [illegible] cum tympanis, & citharâ [illegible] gnabunt contra eum ex commutatione. Tu (ρ) enim ante dies exigêris. Nunquid & tibi [illegible] tum est regnare? vallem profundam, ligna posita, ignem, & ligna multa, furor Domini, sicut vallis sulphure succensa.

ΚΕΦ. λα'.

1 Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς Αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν, οἱ ἐφ᾽ ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ᾽ ἅρμασι, ἔστι γὰρ πολλά, καὶ ἐφ᾽ ἵπποις πλῆθος σφόδρα· καὶ οὐκ ἦσαν πεποιθότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ (α) τὸν κύριον οὐκ ἐζή-
2 τησαν. Καὶ αὐτὸς (β) σοφῶς ἤγαγεν ἐπ᾽ αὐτοὺς κακά, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐ μὴ ἀθετηθῇ, καὶ ἐπαναστήσεται ἐπ᾽ οἴκους ἀνθρώπων πονηρῶν, καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν μα-
3 ταίαν, Αἰγύπτιον, ἄνθρωπον, καὶ οὐ θεόν, ἵππων σάρκας, καὶ οὐκ ἔστι βοήθεια. ὁ δὲ κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτούς· καὶ κοπιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες, καὶ ἅμα πάντες
4 ἀπολοῦνται. Ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος, Ὃν τρόπον (γ) βοήσῃ ὁ λέων, ἢ ὁ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ᾗ ἔλαβε, καὶ κεκράξῃ ἐπ᾽ αὐτῇ, ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἡττήθησαν, καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν, οὕτως καταβήσεται κύριος σαβαὼθ ἐπιστρατεῦσαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σιών, (δ) ἐπὶ τὰ ὄρη αὐτῆς.

CAP. XXXI.

VÆ, qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, qui in equis confidentes sunt, & in curribus; quia multi sunt, & in equis multitudo magna. Et non fuerunt confidentes super Sanctum Israel: & Dominum non requisierunt. Et ipse sapienter adduxit super eos mala: & verbum ejus non frustrabitur : & insurget super domos hominum pessimorum, & super spem eorum vanam, Ægyptium, hominem, & non Deum, quorum carnes, & non est auxilium. Dominus autem inducet manum suam super eos. Et laborabunt auxiliatores : & simul omnes peribunt : Quia sic dixit mihi Dominus, Quomodo clamabit leo, aut catulus leonis super venationem quam cepit, & vociferabitur super ea, donec impleantur montes voce ejus, & victi fuerint, & multitudinem furoris expaverint; sic descendet Dominus Sabaoth, ut prælietur super montem Sion, super montes ejus.

MS. A. (α) τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν (β) σοφὸς (γ) ἐὰν βοήσῃ λέων, (δ) καὶ ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 הָא שְׁמָא דַיְיָ מִתְגְּלֵי כְּמָא דְאִתְנַבִּיאוּ עֲלוֹהִי נְבִיַּיָא מִלְּקַדְמִין תַּקִּיף רוּגְזֵיהּ וְקַשִׁי
28 מִלְּסוֹבְרָא מִן קֳדָמוֹהִי עַל רַשִׁיעַיָא נְפַק לְוָט וּמֵימְרֵיהּ כְּאֶשָּׁא אָכְלָא : וּמֵימְרֵיהּ
כְּנַחַל מְגַבַּר עַד צַוָּאר תַּקִּיפִין יִקְטֹל לַאֲרָמָא עַמְמַיָא בִּרְמוּת רֵיקָנוּ וּזְמָם דְּטָעוּ בְּלִיסַת
29 עַמְמַיָא : תּוּשְׁבַּחְתָּא תְּהֵי לְכוֹן כְּלֵילְיָא דְאִתְקַדַּשׁ בֵּיהּ חַגָּא וְחֶדְוַת לִבָּא כְּמָא דְנָגְדִין
30 בְּתוּדְתָּא בְּאַבּוּבָא לְמֵעַל בְּטוּר קוּדְשָׁא דַיְיָ לְאִתְחֲזָאָה קֳדָם תַּקִּיפָא דְיִשְׂרָאֵל : וְיַשְׁמַע
יְיָ יַת זִיו קָל מֵימְרֵיהּ וְתָקוֹף דְּרַע גְּבוּרְתֵּיהּ יְגַלֵּי בִּתְקוֹף רְגַז וְשַׁלְהוֹבֵי אֶשָּׁא דְמְשֵׁיצָא
31 פְּסִילִין בְּדוּר וְזַרְמִית וְאַבְנִין דְּבָרָד : אֲרֵי מִקָּל מֵימְרָא דַיְיָ מִתְּבַר אֲתוּרָאָה דִּי בְשׁוּלְטָן
32 מָחֵי : וִיהֵי כָּל מַעְבַּר רַבְרְבֵיהוֹן וְתַקִּיפֵיהוֹן דִּי יָנִיחַ יְיָ פּוּרְעֲנוּת גְּבוּרְתֵּיהּ בֵּינֵיהוֹן
בְּתוּפִּין וּבְכִנּוֹרִין יְשַׁבְּחוּן בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל קְרָבָא תַּקִּיפָא דְיִתְעֲבֵיד לְהוֹן בְּעַמְמַיָא :
33 אֲרֵי מְסַדְּרָא מִן עָלְמִין לְקָבֵיל חוֹבֵיהוֹן גֵּיהִנָּם אַף הִיא מְלַךְ עָלְמַיָא אַתְקְנָא לַעֲמִיקָא
וְלַאֲפְתָאָה מְדוּרָא דְאֶשְׁתָּא דְלָקָא בָהּ כְּדִבְאָעִין סַגִּיאִין מֵימְרָא דַיְיָ כְּנַחַל מְגַבַּר
גָּפְרִית דָּלְקָא בָהּ :

לא

1 וַי דְנָחֲתִין לְמִצְרַיִם לְסַעִיד וְעַל סוּסָוָתָא מִסְתַּמְכִין וּמִתְרַחֲצִין עַל רְתִיכַיָא אֲרֵי סַגִּיאִין
וְעַל פָּרָשַׁיָא אֲרֵי תַּקִּיפִין לַחֲדָא וְלָא אִסְתְּמִיכוּ עַל מֵימַר קַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל וְאוּלְפַן מִן
2 קֳדָם יְיָ לָא תְבָעוּ : וְאַף הוּא בְּחוּכְמְתֵיהּ אַיְתִי בִּישְׁתָּא עַל דְּעַבְדֵיהּ וְיַת פִּתְגָמוֹהִי לָא
3 בַטֵּיל וְאָקִים עַל בֵּית מַבְאֲשִׁין וְעַל דְּסַעֲדִין לְאוּנֵת שְׁקַר : וּמִצְרַיִם אֱנָשׁ וְלָא רַבְרְבִין
וְסוּסָוָתְהוֹן בְּסַר וְלָא רוּחַ וַיְיָ יָרִים מְחַת גְּבוּרְתֵּיהּ וְיִתְקַל סָעִיד וְיִפּוֹל סְעִיד וְכַחְדָא
4 כּוּלְּהוֹן יְשֵׁיצוּן : אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ לִי כְּמָא דְמְנַהֵים אַרְיָא בַּר אַרְיָוָן עַל צֵידֵיהּ דְּמִזְדַּמְּנִין
עֲלוֹהִי דִּיר רָעֲוָן מִקָּלְהוֹן לָא אִתְּבַר וּמֵאִתְרְגוּשְׁתְּהוֹן לָא מִזְדַּעְזַע כֵּן תִּתְגְּלֵי מַלְכוּתָא
דַיְיָ צְבָאוֹת לְמִשְׁרֵי עַל טוּרָא דְצִיּוֹן וְעַל רָמָתַהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce nomen Domini revelabitur sicut prophetaverunt de eo prophetæ ab antiquo : fortis est furor ejus, & gravior quàm ut ferri queat : à facie ejus egressa est maledictio super impios ; & verbum ejus quasi ignis consumens. Verbum autem ejus quasi torrens inundans ad collum usque fortes interficiet, ad agitandos populos agitatione vanitatis, & frænum erroris in maxillis populorum. Canticum erit vobis sicut in nocte, in qua sanctificata est solennitas ; & lætitia cordis, sicut qui pergunt in concussione & in organo, ut ingrediantur in montem sanctum Domini ; ut appareant coram fortissimo Israel. Et auditam faciet Dominus gloriam vocis verbi sui, & fortitudinem brachii potentiæ suæ revelabit in ira furoris, & flamma ignis consumentis *sculptilia*, allisione & turbine, & lapidibus grandinis. Quia à voce verbi Domini conteretur Assyrius qui cum dominio percutiebat. Et erit omnis transitus principum eorum & fortium eorum, in quibus ponet Dominus ultionem potentiæ suæ ; in tympanis & citharis laudabit domus Israel, propter bellum forte quod pro eis fiet in populis. Quia ordinata est gehenna à seculis propter peccata eorum. Rex quoque seculorum præparavit eam profundam & latam : pyra ignis incensa est in ea, sicut in lignis multis : Verbum Domini quasi torrens sulphuris inundans succendens eam.

CAP. XXXI.

VÆ qui descendunt in Ægyptum ad auxilium, & in equis innituntur, & confidunt in quadrigis, quia multæ sunt ; & in equitibus, quia validi sunt nimis : & non innituntur in verbo sancti Israel ; & doctrinam à facie Domini non requisierunt. Ipse quoque in sapientia sua adduxit malum propter *quod fecit* : & verba sua non fecit irrita, & constabilivit contra domum malignorum, & contra adjutores iniquitatis & mendacii. Ægyptii enim homines sunt, & non principes ; & equi eorum caro, & non spiritus. Et Dominus levabit plagam potentiæ suæ, et corruet auxiliator, et cadet cui præstatur auxilium, et simul omnes consumentur. Quia hæc dicit Dominus mihi, Sicut clamat leo et catulus leonis super venationem suam, contra quem convenit caula pastorum, à voce eorum non conteretur, et à multu eorum non *terrebitur* ; sic revelabitur regnum Domini exercituum *ad castrametandum* super montem Sion, et super collem ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܬܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܝܩܝܕ ܪܘܓܙܗ ܘܝܩܝܪ ܡܫܩܠܗ. ܣܦܘܬܗ ܡܠܝܢ
27 ܪܘܓܙܐ. ܘܠܫܢܗ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ.* ܘܪܘܚܗ ܐܝܟ ܢܚܠܐ ܕܫܛܦ. ܥܕܡܐ ܠܨܘܪܐ ܢܦܠܓ
28 ܠܡܫܓܫܘ ܠܥܡܡܐ ܒܛܘܥܝܝܗܘܢ ܣܪܝܩܐ. ܘܡܛܠ ܦܓܘܕܐ ܕܡܛܥܝܢܐ
ܦܟܘܗܝ ܕܥܡܡܐ.* ܬܫܒܘܚܬܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܠܠܝܐ ܕܡܬܩܕܫ ܥܐܕܐ. ܘܚܕܘܬ ܠܒܐ
29 ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܗܠܟ ܒܙܡܪܐ. ܠܡܐܬܐ ܠܛܘܪܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܘܬ ܥܫܝܢܐ ܕܝܥܩܘܒ.* ܘܢܫܡܥ
30 ܡܪܝܐ ܫܘܒܚܐ ܕܩܠܗ. ܘܢܚܬܐ ܕܕܪܥܗ ܢܚܘܐ. ܒܪܬܚܐ ܕܪܘܓܙܐ. ܘܒܫܠܗܒܝܬܐ
ܕܢܘܪܐ ܐܟܠܐ. ܒܥܠܥܠܐ ܡܙܝܥܢܐ ܘܒܟܐܦܐ ܕܒܪܕܐ.* ܡܛܠ ܕܡܢ ܩܕܡ ܫܘܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܢܬܬܒܪ
31 ܐܬܘܪܝܐ. ܘܒܫܒܛܐ ܢܬܡܚܐ.* ܘܢܗܘܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. ܫܒܛܐ ܕܡܪܕܝܐ ܕܢܣܝܡ
32 ܡܪܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܒܬܦܐ ܘܒܟܢܪܐ ܘܒܩܪܒܐ ܥܫܝܢܐ ܢܬܟܬܫ ܥܡܗ.* ܡܛܠ ܕܡܛܝܒ
33 ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܐܟܘܠܬܗ. ܐܦ ܗܝ ܐܬܛܝܒܬ ܠܡܡܠܟ. ܘܥܡܩܬ ܘܦܬܝܬ
ܡܕܝܪܗ. ܩܝܣܐ ܣܓܝܐܐ ܘܢܘܪܐ. ܘܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܟ ܢܚܠܐ ܕܟܒܪܝܬܐ ܝܩܕܐ ܒܗ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܐ * ܘܝ ܠܢܚܬܝܢ ܠܡܨܪܝܢ ܠܥܘܕܪܢܐ. ܘܥܠ ܣܘܣܘܬܐ ܬܟܝܠܝܢ
1 ܘܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܥܠ ܦܪܫܐ ܕܥܫܝܢܝܢ ܛܒ. ܘܠܐ ܐܬܬܟܠܘ ܥܠ
ܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܡܪܝܐ ܠܐ ܒܥܘ.* ܘܗܘ ܚܟܝܡ ܢܝܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܠܘܗܝ ܠܐ ܐܗܦܟ.
2 ܘܢܩܘܡ ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܒܝܫܐ. ܘܥܠ ܥܘܕܪܢܐ ܕܥܒܕܝ ܥܘܠܐ.* ܘܡܨܪܝܐ ܐܢܫܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ
3 ܐܠܗܐ. ܘܣܘܣܘܬܗܘܢ ܒܣܪܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܪܘܚܐ. ܘܡܪܝܐ ܢܪܡܐ ܐܝܕܗ. ܘܢܬܬܩܠ
ܡܥܕܪܢܐ. ܘܢܦܠ ܐܦ ܗܘ ܕܡܬܥܕܪ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܢܣܘܦܘܢ.* ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ
4 ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܢܗܡ ܐܪܝܐ ܘܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܒܙܗ. ܘܩܥܝܢ ܥܠܘܗܝ
ܪܥܘܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܢ ܩܠܗܘܢ ܠܐ ܕܚܠ. ܘܡܢ ܣܘܓܐܗܘܢ ܠܐ ܡܬܬܙܝܥ. ܗܟܢܐ ܢܚܘܬ
ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܠܡܬܚܝܠܘ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ ܘܥܠ ܪܡܬܗ.

Ecce nomen Domini venit è longinquo, ar- 27
dens ira ejus, & gloriosum onus ejus, labia e-
jus plena sunt irâ, lingua ejus velut ignis ar-
descens, Et spiritus ejus, quasi torrens abri- 28
piens, vel collum obtruncabit: ad exagitandû
populos propter vanum errorem eorum, &
propter frænum ducens in errorem, quod est
super maxillas populorum. Canticum vobis 29
erit corona quæ sanctificabitur in solennitate,
& hilaritas cordis, qualis est ejus qui hilariter
ambulat ut veniat in montem Domini ad Po-
tentissimum Jacobi. Et audire faciet Domi- 30
nus majestatem vocis suæ, & ictum brachii sui
ostendet per æstuantem iram, flammam ignis
consumentem, nimbum quassantem, & lapides
grandinis. Nam à conspectu majestatis Do- 31
mini frangetur Assyrius, fusti vapulabit, Et in 32
cunctis operibus ej[us] aderit virga domans quâ
Dñs imponet ei: cum tympanis ac citharis, &
gravi bello pugnabit adversùs eû. Quia præ- 33
parat multis ante diebus cibû suum, ipsa quo-
que (*Dei majestas*) paravit se ad regnandum,
& in profundum ac latum extendit domiciliû
suum: multa adsunt ligna & ignis, & halitus
Dñi quasi torrens sulphuris ardentis in eo.

CAP. XXXI.

VÆ iis qui descendunt in Ægyptum ad im- 1
petrandum auxilium, innituntur equis, mul-
tis curribus & robustissimis equitibus confi-
dunt; Sancto autê Israelis minimè confidunt,
nec Dominum curant. At is sapientiâ suâ 2
malum inferet, & verba sua nequaquam re-
vocabit; sed insurget contra domum mali-
gnorum, & contra auxilium operantium ini-
quitatem. Et verò Ægyptii homines sunt, 3
non dii; & equi eorum carnei sunt, non spi-
rituales: quare Domino manum suam demit-
tente, destruetur is qui præbebit auxilium; &
is etiam cui auxilium præbebitur, corruet;
omnésque simul consumentur. Sic enim dixit 4
mihi Dominus, Quemadmodum rugit leo seu
catulus leonis super id quod prædatus est, &
conclamantibus in eum multis pastoribus, eo-
rum clamore minimè terretur, neque multi-
tudinem eorum formidat; ita descendet Do-
minus potentissimus ad roborandum sese su-
per monte Sionis & super collibus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح الخامس عشر *
27 * ها اسم الرب يجي من زمن كثير * الغضب مشتعل بمجد كلمة شفتيه * كلمة مملوة زجرا *
28 وزجر الغضب ياكل مثل النار * وروحه مثل ماء يجري في واد ياتي الي العنق * ويقسم ليقلق
29 الامم على الضلالة الباطلة * ويطردهم الضلالة الباطلة * وياخذهم على وجههم * هل ينبغي
لكم ان تفرحوا كل حين * وتدخلوا الي مقادسي كل حين * لتدخلوا مثل معيدين ومثل فرحين
30 بمزمر الي بيت الرب الي اله اسرائيل * ويصنع الله مجد صوته مسموعا * ليظهر غضب ذراعه بغضب
31 وزجر ولهيب آكل يصعق بصعوبته * ومثل ماء وبرد نازل بعسف * لان الموصليين يغلبون
32 لاجل صوت الرب * بالضربة التي يضربهم بها * ويكون له من حوله * فلهذا كان له رجاء
33 المعونة التي توكل هو عليها * هاولاء مع دفوف وقيثار يحاربونه منذ البدو * اليس انت
من قبل ايام ابنيت * هل وانت استعديت لتملكي واديا عميقا * حطبا موضوعا * نارا وحطبا
كثيرا * غضب الرب مثل واد موقد من كبريت *
* الفصل الحادي والثلثون * النبوة في الذين انطلق بهم من اليهود الي ارض مصر *
1 * ويل النازلين الي مصر للمعونة * المتوكلون على الخيل والمراكب لانها كثيرة وعلى الخيل
2 كثير جدا * ولم يكونوا متوكلين على قدوس اسرائيل * ولم يطلبوا الله * وهو الحكيم جلب
3 عليهم الاسواء * وكلمته لن تخلف * ويقيم على بيوت اناس اشرار وعلى رجاهم الباطل * انسانا
مصريا وليس الها * لحوم خيول وليست هي معونة * والرب يجلب يده عليهم * ويعثرون المعينون
4 ويهلكون جميعا معا * لان هكذا قال لي الرب * على نحو ما يصرخ الاسد او الشبل على الفريسة
التي اخذها * ويصرخ عليها الي ان تمتلي الجبال من صوته * ويغلبون ولا يخشون كثرة
الغضب * هكذا ينزل رب الجيوش ليعسكر على جبل صهيون وعلى جبالها *

Textus decimus quintus.

Ecce nomen Domini venturum est à tem- 27
pore multo, ira ardebit in majestate verbi
labiorum ejus; verbi furore pleni, furor
autem iræ devorabit sicut ignis; Et 28
spiritus ejus velut aqua trahens in tor-
rente, ad collum usque perveniens; sese-
que dividet ut vexet populos propter va-
num errorem: persequetur enim eos va-
nus error, & occupabit faciem illorum.
Num decet vos lætari quocunque tempore, 29
& ingredi Sanctuaria mea quocunque
tempore? ingredi inquam (ut festum a-
gentes, & ut tibiâ lætantes) in ædem
Domini, ad Deum Israelis? Efficiet quo- 30
que Deus ut audiatur majestas vocis
suæ, quatenus ostendat iram brachii sui;
cum indignatione atque furore & flam-
mâ devorante immanem edet sonitum, &
velut aqua violenter cum grandine ruent.
Nam Assyrii consternabuntur ob vocem 31
Domini, ex ictu quo feriet illos, quique eos
undique obsidebit. Propter id enim spe- 32
rabat auxilium illud cui ipse confidebat.
Hi cum tibiis & citharâ belligerabunt
adversùs eum ab initio. Nónne tu mul- 33
tis ab hinc diebus venisti? num tu quo-
que te parâsti ad possidendum vallem
profundam, ligna disposita, ignem &
ligna multa? Ira Domini similis est valli
ardenti sulphure.

CAP. XXXI.

Prophetia de Judæis qui abierunt in terram Ægypti.

VÆ descendentibus in Ægyptum ad 1
auxilium, fiduciam collocantibus in
equis & curribus quòd multi sint, & in
equitum multitudine copiosâ; Sancto
autem Israelis minimè confidentibus, neq;
Deum quærentibus. Ipse verò sapien- 2
tissimus adducet super eos mala; nam
verbum ejus haudquaquam mentietur,
sed constituet super domos hominum re-
proborum, & super vanam spem illorum,
Hominem Ægyptium, non autem Deum, 3
& carnes equorum quæ nullius sunt ad-
jumenti; Dominus enim admovebit ma-
num suam super eos, & fatigabuntur
adjutores, & omnes simul interibunt.
Nam ita mihi dixit Dominus, Quemad- 4
modum rugit leo vel leunculus super
prædam quam cepit, rugitque super eam
donec impleantur montes rugitu ejus, tum
demum victoriam reportant, nec timent
multitudinem furoris; ita descendet
Dominus exercituum ad castra ponenda
super monte Sion & super montibus
ejus.

ישעיה: לב

, Jerusalaim super exercituum Dominus proteget sic , volantes aves Sicut
5 כצפרים עפות כן יגן יהוה צבאות על־ירושלם
quem ad Convertimini .servando & transiliendo, liberando & protegendo
6 גנון והציל פסוח והמליט: שובו לאשר
reprobabunt illa die in Quia .Israel filii defectionem profundaverunt
7 העמיקו סרה בני ישראל: כי ביום ההוא ימאסון
fecerunt quæ , sui auri vana & , sui argenti vana unusquisque
איש אלילי כספו ואלילי זהבו אשר עשו
non , gladio in Assur cadet Et .peccatum vestræ manus vobis
8 לכם ידיכם חטא: ונפל אשור בחרב לא־
, gladii faciebus à sibi fugiet & : eum comedet hominis non gladius & , viri
איש וחרב לא־אדם תאכלנו ונס לו מפני־חרב
, transibit timore præ suam rupem Et .erunt tributum in ejus juvenes &
9 ובחוריו למס יהיו: וסלעו ממגור יעבור
ei ignis cui , DOMINUS dixit , ejus principes vexillo à pavebunt &
וחתו מנס שריו נאם־יהוה אשר־אור לו
.Jerusalaim in ei clibanus & , Sijon in
בציון ותנור לו בירושלם:

CAP. XXXII. לב

.præerunt judicium ad principes & : rex regnabit justitiam ad Ecce
1 הן לצדק ימלך־מלך ולשרים למשפט ישרו:
rivi sicut : inundationis absconsio & , venti latibulum sicut vir erit Et
2 והיה־איש כמחבא־רוח וסתר זרם כפלגי־
.sitienti terra in gravis petræ umbra ut , siccitate in aquarum
מים בציון כצל סלע־כבד בארץ עיפה:
audientium aures & : videntium oculi hallucinabuntur non Et
3 ולא תשעינה עיני ראים ואזני שמעים
lingua & : scientiam intelliget præcipitatorum cor Et .attendent
4 תקשבנה: ולבב נמהרים יבין לדעת ולשון
stulto ultrà vocabitur Non .candida loqui festinabit balborum
5 עלגים תמהר לדבר צחות: לא־יקרא עוד לנבל
stultitiam stultus Nam .dives dicetur non tenaci & : liberalis
6 נדיב ולכילי לא יאמר שוע: כי נבל נבלה
, hypocrisim faciendum ad : iniquitatem faciet ejus cor & , loquetur
ידבר ולבו יעשה־און לעשות חנף
animam exinaniendum ad , errorem DOMINUM contra loquendum ad &
ולדבר אל־יהוה תועה להריק נפש
ejus vasa tenacis Et .faciat deficere sitientis potum & , esurientis
7 רעב ומשקה צמא יחסיר: וכלי כליו
eloquiis in afflictos corrumpendum ad consuluit versutias ipse : mala
רעים הוא זמות יעץ לחבל ענוים באמרי
liberalia liberalis Et .judicio egenum alloquendum in & , falsitatis
8 שקר ובדבר אביון משפט: ונדיב נדיבות
Mulieres .stabit liberalia propter ipse & : consuluit
9 יעץ והוא על־נדיבות יקום: נשים
confidentes filiæ , meam vocem audite , surgite tranquillæ
שאננות קמנה שמענה קולי בנות בטחות
, turbabimini anno super Dies .meum eloquium percipite auribus
10 האזנה אמרתי: ימים על־שנה תרגזנה
Pavete .veniet non collectio , vindemia defecit quia : confidentes
11 בטחות כי כלה בציר אסף בלי יבוא: חרדו
super te accinge &, te nuda &, te exue , confidentes contremiscite , tranquillæ
שאננות רגזה בטחות פשטה וערה וחגורה על־
super desiderii agros super , plangentes ubera Super .lumbos
12 חלצים: על־שדים ספדים על־שדי־חמד על־
.fructificantem vitem
גפן פריה:

Versio VUL. LAT.

5 Sicut aves volantes, sic proteget Domin' excercituũ Jerusalem, protegens & liberans,
6 transiens & salvans. Convertimini sicut in profundum re-
7 cesseratis filii Israel. In die enim illa abjiciet vir idola argenti sui, & idola auri sui, quæ fecerunt vobis manus vestræ
8 in peccatum. Et cadet Assur in gladio non viri, & gladius non hominis vorabit eum, & fugiet non à facie gladii: & juvenes ejus vectigales erunt:
9 Et fortitudo ejus à terrore transibit, & pavebunt fugientes principes ejus: dixit Dñs; cujus ignis est in Sion, & caminus ejus in Jerusalem.

CAP. XXXII.

1 Ecce in justitia regnabit rex, & principes in judicio
2 præerunt. Et erit vir sicut qui absconditur à vento, & celat se à tempestate, sicut rivi aquarum in siti, & umbra petræ prominentis in terra de-
3 serta. Non caligabunt oculi videntium, & aures audientium
4 diligenter auscultabunt. Et cor stultorum intelliget scientiam, & lingua balborum ve-
5 lociter loquetur & plané. Non vocabitur ultrà is, qui insipiens est, princeps: neque fraudulentus appellabitur major:
6 Stultus enim fatua loquetur, & cor ejus faciet iniquitatem, ut perficiat simulationem, & loquatur ad Dominũ fraudulenter, & vacuam faciat animam esurientis, & potum
7 sitienti auferat. Fraudulenti vasa pessima sunt: ipse enim cogitationes concinnavit ad perdendos mites in sermone mendacii, cùm loqueretur pauper
8 judicium. Princeps verò ea, quæ digna sunt principe, cogitabit, & ipse super duces
9 stabit. Mulieres opulentæ surgite, & audite vocem meam: filiæ confidentes percipite au-
10 ribus eloquium meum. Post dies enim & annum, vos conturbabimini confitentes: consummata est enim vindemia, collectio ultrà non veniet.
11 Obstupescite opulentæ, conturbamini confidentes: exuite vos, & confundimini, accin-
12 gite lumbos vestros. Super ubera plangite, super regione desiderabili, super vinea fertili.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ (ε) κύριος Σαβαὼθ, ὑπὲρ Ἱερουσαλὴμ ὑπερασπιεῖ, καὶ ἐξελεῖται, καὶ περιποιήσεται, καὶ
6 σώσει. Ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν (ζ) βουλευόμενοι καὶ (η) ἄνομον, υἱοὶ Ἰσρα-
7 ήλ. Ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (θ) ἀπαρνήσονται οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργυρᾶ, (ι) καὶ τὰ χειροποίητα τὰ χρυσᾶ, ἃ
8 ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν. Καὶ πεσεῖται Ἀσσοὺρ· οὐ μάχαιρα ἀνδρὸς, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφάγεται αὐτὸν, καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου (κ) μαχαίρας. οἱ δὲ νεανί-
9 σκοι ἔσονται εἰς ἥττημα, Πέτρᾳ γὰρ περιληφθήσονται ὡς χάρακι, καὶ ἡττηθήσονται, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται. τάδε λέγει κύριος, Μακάριος ὃς ἔχει ἐν Σιὼν σπέρμα, καὶ οἰκείους ἐν Ἱερουσαλήμ.

MS. A. (ε) κύριος ὑπὲρ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐξελεῖται (ζ) βουλευόμενοι (η) ἄνομον. Ὅτι τῇ ἡμέρᾳ (θ) ἀπαρνηθήσονται (ι) καὶ τὰ χρυσᾶ (κ) διώκοντος. οἱ δὲ

ΚΕΦ. λβ΄.

1 Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει, καὶ
2 ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. Καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τοὺς λόγους (α) αὐτοῦ, καὶ κρυβήσεται, ὡς ἀφ᾽ ὕδατος φερομένου· καὶ φανήσεται ἐν Σιὼν ὡς ποταμὸς φερόμενος
3 ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. Καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποιθότες ἐπ᾽ ἀνθρώποις, ἀλλὰ τὰ ὦτα
4 (β) ἀκούειν δώσουσι. Καὶ ἡ καρδία τῶν (γ) ἀσθενούντων προσέξει τοῦ ἀκούειν, καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν
5 εἰρήνην. Καὶ οὐκέτι (δ) μὴ εἴπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν, καὶ οὐκέτι (ε) μὴ εἴπωσιν οἱ ὑπηρέται
6 σου, Σίγα. Ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λαλήσει, καὶ ἡ καρδία (ζ) αὐτοῦ μάταια νοήσει, τοῦ συντελεῖν ἄνομα, καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ (η) διασπεῖραι ψυχὰς πεινώσας, καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας κενὰς (θ) ποιή-
7 σει. Ἡ γὰρ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα (ι) βουλεύσεται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ διασκεδάσαι (κ) λόγους ταπει-
8 νῶν ἐν κρίσει. Οἱ δὲ εὐσεβεῖς συνετὰ ἐβουλεύσαντο, καὶ αὕτη ἡ βουλὴ μενεῖ. Γυναῖκες
9 πλούσιαι ἀνάστητε, καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου· θυγατέρες ἐν ἐλπίδι (λ) εἰσακούσατε λόγους
10 μου. Ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποιήσασθε ἐν ὀδύνῃ (*) μετ᾽ ἐλπίδος. ἀνήλωται ὁ τρυγη-
11 τὸς, πέπαυται (μ), οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. Ἔκστητε, λυπήθητε αἱ πεποιθυῖαι, ἐκδύσασθε, γυμναὶ γένεσθε, περιζώσασθε (ν) τὰς ὀσφύας,
12 Καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν κόπτεσθε, (ξ) ἀπὸ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος, καὶ ἀμπέλου (ο) γεννήματος.

MS. A. (α) τόπου, (β) δώσουσιν ἀκούειν. (γ) ἀσθενῶν (δ) οὐ μὴ (ε) ... μὴ (ζ) αὐτῶν (η) διαφθεῖραι (θ) ποιῆσαι. (ι) βουλεύεται, (κ) ... (λ) ἀκούσατε τοὺς λόγους μου. (*) μετὰ (μ) ὁ σπόρος, καὶ οὐκέτι (ν) ζώσασθε τὰς ὀσφύας, (ξ) περὶ ἀγροῦ (ο) γεννήματος.

Sicut aves volantes, sic protegit Dominus Sabaoth, super Jerusalem, protegit ... servabit, & salvabit ... mini, qui profundum ... consultabatis, & iniquum ... Israel. In die enim illa ... homines manufacta ... & manufacta aurea, quæ ... rant manus eorum ... sur: non gladius viri ... dius hominis vorabit eum ... fugiet non à facie gladii ... nes autem erunt in cladem ... trâ enim circumdabuntur ... vallo, & vincentur ... fugiens, capietur. Hæc dicit ... minus; (a) Beatus qui habet in Sion semen, & domesticos in Hierusalem.

CAP. XXXII.

Ecce enim rex justus regnabit, & (a) principes cum judicio ... crunt. Et (b) erit homo ... sermones suos, & abscondetur quasi ab aqua ... apparebit in Sion, sicut ... currens inclytus in terra ... Et nequaquam ultrà erunt ... dentes in hominibus ... ad audiendum dabunt ... infirmorum attendet audire ... linguæ balbutientes citò ... loqui pacem. Et nequaquam ... trà dicent stulto ... nec ultrà dicent ministri ... ce. Fatuus enim fatua loquetur ... cor ejus vana intelliget ... ciendum iniqua, & loquendum ad Dominum errorem, ut dispergat animas esurientes, & animas sitientes vacuas (c) faciet. Consilium enim pessimorum iniqua cogitabit, interficere humiles in sermonibus iniquis, & dissipare verba humilium in judicio. Pii autem sapientia cogitârunt: & hoc consilium permanet. Mulieres divites surgite, & audite vocem meam: filiæ in spe audite verba mea: (d) Dies anni memoriam facite in dolore cum spe. Consumpta est vindemia, (e) cessavit, non ultrà veniet: Obstupescite, tristamini confidentes, exuimini, nudæ fiatis, (f) accingite lumbos, Et super ubera plangite, de agro desiderabili, & vite geniminis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 כעופא דטאס כן תתגלי גבורתיה דיי צבאות על ירושלם יגין וישזיב יציל ויעדי: תובו
6 לאוריתא ארי אסגיתון למחטי בני ישראל: ארי בעדנא ההיא ירחקון גבר טעות
7 כספהון וטעות דהבהון דעבדו לכון ידיכון חובא: ויפול אתוראה בחרב לא אנש וחרב
8 לא אנש תשיצניה ויערוק ליה כמן קדם דקטלין בחרבא וגברוהי לתבר יהון:
9 ושלטונוהי מן קדם דחלא יעדון ויתברון מן קדם נסא רברבוהי אמר יי דזהור ליה בציון
לעבדי אוריתא ותנור בעיר ליה דאשא בירושלם לדעברו על מימריה:

לב

1 הא לקושטא ימלוך מלכא וצדיקיא למעבד פורענות דין מן עממיא יתרבון: ויהון
2 צדיקיא דמטמרין מן קדם רשיעיא כמא דמטמרין מן קדם זרמית יתובון ויתרבון
ויתקביל אולפנהון בפריע כפצידי מיא דנגדין בארעא משלהיא כטלל כיף מיקר
3 בארעא משלהיא: ולא יטמטמן עיני צדיקיא ואודני מקבלי אולפן יציתן: ולבב
4 מדהרין יסבר למידע ולישנהון דהוה בלים יוחי למללא בצחצחן: לא יתאמר עוד
5 לרשיעא צדיקא ולדעברו על מימריה לא יתאמר תקיפין: ארי רשיעיא רשעא ממללין
6 ובלבהון מתעשתין אונס למעבד שקר ולמללא קדם יי סטיא לשלהאה נפש צדיקיא
דמחמדין לאולפנא הא כבפנא ללחמא ופתגמי אוריתא דאנון כמיא בצחיא מדמן
7 לבטלא: ורשיעיא דעובדיהון בישין ואנון על עיצת חטאין מתמלכין לחבלא ענותניא
8 במלי שקר ופתגמי חשיכיא בדינא: וצדיקיא קושטא מתמלכין ואנון על קושטהון
9 יתקימון: מדינן דיתבן שליין קומא שמענא קלי כרכין די שרן לרוחצן אציתא למימרי:
10 יומין עם שנין יזועון די שרן לרוחצן ארי סף עבורא עללא לית למכנש: אתברו דיתבן
11 שליין זעו די שרן לרוחצן שלחו ואתערטילו ואסרו על חרצין: על דדין ספדין על חקלי
12 חמידתא על גופנין טענין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sicut avis quæ volat, sic revelabitur potentia Dñi exercituũ sup Jerusalem ... proteget & liberabit, salvabit & transibit. Convertimini ad legem, quia multũ peccastis filii Israel. Quia in tempore illo projiciet unusquisque idola argenti sui, & idola auri sui, quæ fecerunt vobis manus vestræ in peccatum. Et cadet Assur in gladio non viri, & gladi' non hominis consumet eum, & fugiet tanquam à facie occidentiũ gladio; & robusti ejus in interitũ erunt. Principes autẽ ejus à facie timoris transibunt, & conterentur propter miraculũ principes ej'. Dicit Dñs, cujus splendor est in Sion facientibus legem; & caminus ignis ardens in Jerusalem, transgredientibus verbũ ejus.

CAP. XXXII.

Ecce in veritate regnabit rex; & justi, ut sumant justã vindictã de populis, in dignitatẽ evehentur. Et erunt justi qui sese abscondunt propter impios, sicut qui abdunt sese à tempestate; revertentur & magnificabuntur, & suscipietur citò doctrina eorum, sicut rivi aquarum decurrentiũ in terra sitiente: & sicut umbra petræ gravis in terra arida. Nec claudentur oculi justorum: & aures recipientiũ disciplinã auscultabunt. Et cor insipientiũ intelliget scientiã, & lingua eorum quæ erat balbutiens, velociter loquetur eleganter. Non dicetur amplius impius justus, & qui transgressi sunt verbũ ejus, non dicentur fortes. Quia impii impietatem loquuntur, & in corde suo vim cogitant ut faciant iniquũ, & ut loquantur corã Dño errorem, ut lassam faciant animam justorũ, qui non aliter desiderant doctrinam, quàm famelicus panem; & verba legis, quæ sunt sicut aquæ sitibundo, putant auferre. Impii autem, quorum opera mala sunt, ipsi in consilio peccatorũ deliberant disperdere mites verbis mendacib', & verba pauperum in judicio. Justi autem veritatẽ cogitant; & ipsi sup veritatẽ suam constabunt. Provinciæ quæ habitamini tranquillè: surgite audite vocem meam. Civitates quæ habitamini confidenter, auscultate verbum meum. Diebus enim cum annis commovebuntur, qui habitant confidenter, quia defecit frumentum, & non sunt fruges ad colligendum. Contriti sunt qui habitabant in pace: contremuerunt qui morabantur confidenter: expoliamini & nudamini, & accingite lumbos. Super ubera plangentes, super agros desiderabiles, super vites oneratas [fructu.]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܐܝܟ ܦܪ̈ܚܬܐ ܕܦܪܚܢ ܗܟܢܐ ܢܓܢ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܢܓܢ ܘܢܦܨܐ
6 ܘܢܥܕܪ ܘܢܦܪܘܩ. * ܬܘܒܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܥܡܩܬܘܢ ܡܪܕܘܬܐ. * ܡܛܠ ܕܒܗܘ
7 ܝܘܡܐ ܢܫܛܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܦܬܟܪ̈ܐ ܕܕܗܒܐ ܘܕܣܐܡܐ. ܕܥܒܕ̈ ܠܟܘܢ ܐܝܕܝ̈ܟܘܢ ܠܚܛܗܐ. * ܘܢܦܠ ܐܬܘܪܝܐ
8 ܒܚܪܒܐ. ܚܪܒܐ ܠܐ ܕܓܒܪܐ. ܘܚܪܒܐ ܠܐ ܕܓܢܒܪܐ ܬܐܟܠܝܘܗܝ. ܘܢܥܪܘܩ ܡܢ ܩܕܡ
ܚܪܒܐ. ܘܥܠܝܡܘܗܝ ܠܬܗܪܐ ܢܗܘܘܢ. * ܘܒܫܘܥܐ ܕܡܥܡܪܗ ܢܥܒܪ. ܘܢܬܒܪܘܢ ܡܢ ܩܕܡ
9 ܐܬܐ ܪܘܪ̈ܒܢܘܗܝ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܢܘܗܪܗ ܒܨܗܝܘܢ. ܘܬܢܘܪܗ ܒܐܘܪܫܠܡ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܒ *

1 * ܗܐ ܒܟܐܢܘܬܐ ܢܡܠܟ ܡܠܟܐ. ܘܪ̈ܘܪܒܢܐ ܒܕܝܢܐ ܢܫܠܛܘܢ. * ܘܢܗܘܐ ܓܒܪܐ. ܐܝܟ ܕܡܛܫܐ
2 ܡܢ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟ ܕܡܬܟܣܐ ܡܢ ܥܠܥܠܐ. ܘܐܝܟ ܦܨܠܐ ܕܡ̈ܝܐ ܒܨܗܝܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܛܠܠܐ ܕܫܘܥܐ ܥܫܝܢܐ
ܒܐܪܥܐ ܡܬܥܠܝܐ. * ܘܠܐ ܢܬܥܛܦܢ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ ܕܚܙܝܢ. ܘܐܕ̈ܢܝܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ
3 ܢܨܘܬܢ. * ܘܠܒܐ ܕܣܟ̈ܠܐ ܢܣܬܟܠ ܝܕܥܬܐ. ܘܠܫܢܐ ܕܓܡ̈ܓܡܐ ܢܣܪܗܒ ܠܡܡܠܠܘ
4 ܫܠܡܐ. * ܘܠܐ ܢܩܪܘܢ ܬܘܒ ܠܣܟܠܐ ܪܫܐ. ܘܠܐ ܠܚܛܘܦܐ ܢܐܡܪܘܢ ܦܪܘܩܐ. * ܣܟܠܐ
5 ܓܝܪ ܣܟܠܘܬܐ ܡܡܠܠ. ܘܠܒܗ ܥܒܕ ܥܘܠܐ. ܕܢܥܒܕ ܥܘܠܐ. ܘܢܡܠܠ ܛܥܝܘܬܐ
6 ܘܢܣܪܩ ܢܦܫܐ ܕܟܦܢܐ. ܘܡܫܩܝܐ ܕܨܗܝܐ ܢܚܣܪ. * ܡܐܢ̈ܘܗܝ ܓܝܪ ܕܣܪܝܩܐ ܒܝܫܝܢ
7 ܘܗܘ ܡܬܪܥܐ ܡܚܫܒܬܐ. ܠܡܚܒܠܘ ܡܣ̈ܟܢܐ ܒܡ̈ܠܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܕܝܢܐ ܕܒܝܫܐ
ܒܕܝܢܐ. * ܘܪܒܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ ܡܬܪܥܐ. ܘܗܘ ܥܠ ܪ̈ܘܪܒܬܐ ܢܩܘܡ. * ܢܫ̈ܐ ܥܬܝܪ̈ܬܐ
8 ܩܘܡܝܢ ܫܡܥܝܢ ܩܠܝ. ܒܢ̈ܬܐ ܬܟܝ̈ܠܬܐ ܨܘܬܝܢ ܠܡ̈ܠܝ. * ܝܘܡܬܐ ܥܠ ܫܢܬܐ ܬܪܓܙܢ ܬܟܝ̈ܠܬܐ.
9 ܡܛܠ ܕܫܠܡ ܩܛܦܐ. ܘܟܢܫܐ ܠܐ ܐܬܐ. * ܙܘܥܝܢ ܥܬܝܪ̈ܬܐ. ܘܪܓܙܝܢ ܬܟܝ̈ܠܬܐ
10 ܫܠܚܝܢ ܘܥܪܛܠܝܢ. ܘܐܣܘܪܝܢ ܣܩ̈ܐ ܥܠ ܚܨ̈ܝܟܝܢ. * ܥܠ ܬ̈ܕܝܐ ܪܩܕܝܢ. ܥܠ ܚܩܠܐ ܪܓܝܓܐ
11 ܘܥܠ ܓܦܬܐ ܥܒܘܕܬ ܦܐܪ̈ܐ.
12 ܘܥܠ ܓܦܢܐ ܘܦܐܪ̈ܘܗܝ.

Ut aves quæ volant, sic proteget Dominus 5
potentissimus Jerosolymam, proteget, libe-
rabit, tuebitur, & adjuvabit. Pœniten- 6
tiam agite filii Israel, quoniam aggravâstis
animadversionem. Nam eo die contemnent 7
homines idola aurea & argentea quæ fabri-
caverunt vobis manus vestræ in peccatum.
Et cadet Assyrius gladio; non virorum qui- 8
dem gladius, neque gladius gigantum con-
sumet eum; fugiet à gladio, & juvenes ejus
erunt in prodigium: In rupe domicilii sui 9
commorabitur, & conterentur à conspectu
prodigii principes ejus, dicit Dominus cujus
lux est in Sione, & fornax in Jerusalem.

CAP. XXXII.

ECce justè rex, & principes jure domina- 1
buntur: Et erit vir vice latibuli à vento, 2
& vice receptûs à nimbo; ut rivus aquarum
in siti, & velut umbra ingentis saxi in terra
incommodis agitata. Non obtegentur oculi 3
eorum qui vident, & aures eorum qui audi-
unt, auscultabunt: Cor insipiens intelliget 4
scientiam, & lingua balborum festinabit lo-
qui pacem: Stolidum nequaquam voca- 5
bunt deinceps principem, neque *bonis* exhau-
stum vocabunt servatorem. Stolidus enim
stolida loquitur, & cor ejus fabricat iniqui- 6
tatem, ut committat impietatem, loquatur
errorem, vacuam reddat animam famelici, &
sitibundi potum exhauriat. Pessima sunt in- 7
strumenta *hominis* vacui; nam ipsius cogi-
tatio tendit ad corrumpendos pauperes ser-
mone falsitatis, & causam inopis in judicio.
Magnus verò magna molitur, idémque ma- 8
gnis rebus insistit. Mulieres opulentæ, sur- 9
gite, audite vocem meam: filiæ confiden-
tes, auscultate verba mea: Diebus anni 10
unius irascentur eæ quæ confidunt, quia de-
ficiet vindemia, collecta *jam* erit, nec adve-
niet. Trepidate opulentæ, & irascimini 11
quæ confiditis: exuite atque nudate vos,
ciliciis accingite lumbos vestros: De ve- 12
stris uberibus plorate, de gramine campi
déque viti & fructibus ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * مثل الطيور الطاير هكذا يستر الرب علي ايروسليم * ويبعدها ويعتبها ويخلصها * ارجعوا
6 ايها المفكرون فكرا عميقا * واما انه في ذلك اليوم تنكر البشر صنايع ايديهم الفضة والذهب
7 التي صنعتها ايديهم * ويسقط الموصل * لا سيف رجل ولا سيف انسان ياكله * ويهرب ليس
8 من وجه طارد * الشبان يصيرون للهزيمة * لانهم يتخوطون بالصخر مثل سياح ويهزمون
9 والهارب يهلك * هكذا يقول الرب * مغبوط الذي له في صهيون زرع وخواص في ايروسليم *

* الفصل الثاني والثلثون *

1 * لان ها ملك عدل يملك * ورؤساء يروسون بحكم * ويكون الانسان يخفي هذه الكلمات *
2 فيختفي مثل من ماء جار * ويظهر في صهيون مثل نهر جار ممدد في ارض عطشانة * وليس
3 يصيرون بعد متوكلين على الناس * لكن يعطون الاذان ليسمعوا * وقلب الضعفاء يزمع
4 ليسمع * والالسنة المدارية تتعلم سريعا ان تتكلم بالسلامة * وليس يقولون فيما بعد للجاهل
5 ان يروس * ولا يقولون ايضا خدامك اسكتي * لان الجاهل يتكلم جهلا * وقلبه يصنع باطلا
6 ليكمل اثما * ويتكلم على الله ضلالا ليفسد نفوسا جايعة * ويجعل النفوس العطشانة خاوية *
7 * لان راي الاشرار يروي اثما ليفسد المتواضعين بالكلمات الظالمة * ويعكس افكار المتواضعين
8 في الحكم * فاما الحسني العبادة فيفكرون فهما * فهذه المشورة تدوم * ايتها النسوة الغنيات
9 قمن واسمعن صوتي * يا بنات بالرجاء اسمعوا كلماتي * اصنعوا ذكر يوم سنة * بوجع مع
10 رجاء * باد القطاف * انكف الزرع * وليس ياتي بعد * اذهلن احزن يا متوكلات * تعرين
11 صرن عرايا * منطقن حقاكن مسوحا * ونحن على الثدي * من اجل حقل اللذة
12 وكرم الغلة *

Sicut aves volantes, ita proteget Dominus 5
Jerosolymam, liberabit, possidebit, ac ser-
vabit eam. Revertimini O qui profun- 6
dam cogitationem meditamini. Et quan- 7
doquidem eo die renunciabunt mortales
opificiis manuum suarum argenteis &
aureis quæ conflaverant manus eorum,
Cadet Assyrius. Non gladius viri, nec ho- 8
minis gladius devorabit eum, & fugiet
nemine persequente: juvenes ad stragem
destinabuntur; Circumibunt enim petram 9
sicut errabundi, & profligabuntur; &
profuga peribit. Sic dicit Dominus, Fæ-
licem illum qui habuerit in Sione agrum,
& aliquid proprii in Jerusalem.

CAP. XXXII.

NAm ecce rex justissimus regnabit, & 1
principes cum justitia principatum gerent:
Et homo occultabit hæc verba, & abs- 2
condet se ut ab aqua rapiente: & ap-
parebit in Sione quasi fluvius decurrens
porrigens sese per terram sitibundam.
Non erunt imposterùm fidentes homini- 3
bus, sed præbebunt aures ad audiendum;
Animus imbecillium constans erit ad au- 4
diendum, & linguæ barbaræ brevi discent
loqui pacem. Non dicent imposterùm 5
stulto ut principatum gerat, neque dicent
ampliùs servitui, Tace. Stultus enim 6
stultitiam loquitur, & cor ejus fabricat
vanitatem, ut perficiat flagitium: per-
versè loquitur de Deo, ut corrumpat ani-
mas famelicas, & animas sitibundas red-
dat inane. Mens etenim reproborum 7
scelus architectatur, ut humiles corrum-
pat pravis sermonibus, & humilium con-
silia pervertat in judicio. At verò sanæ 8
religionis viri meditantur prudentiam:
atque hujusmodi consilium perdurabit.
Heus fœminæ opulentæ, surgite, & au- 9
dite vocem meam: O filiæ confidentes,
audite sermones meos: Unius diei memo- 10
riam anni spatio recolite cum dolore atque
spe: Periit vindemia, desiit sementis, nec
veniet ampliùs. Obstupescite, dolete O 11
confidentes, deponite vestes, nudamini, ac-
cingite lumbos vestros ciliciis, Et plangi- 12
te super ubera, propter agrum voluptuo-
sum & vineam frugiferam.

ישעיה : לג

super quia : ascendet vepris spina mei populi humum Super
13 על אדמת עמי קוץ שמיר תעלה כי על
palatium Quia .exultantem civitatem , gaudii domos omnes
14 כל בתי משוש קריה עליזה: כי ארמון
pro fuit fortalitium & , altus locus , est relicta urbis turba , est dimissum
נטש המון עיר עזב עפל ובחן היה בעד
.gregum pascuum onagrorum gaudium , seculum in usque , speluncis
מערות עד עולם משוש פראים מרעה עדרים:
desertum erit & : excelso de spiritus nos super effundatur Donec
15 עד יערה עלינו רוח ממרום והיה מדבר
habitabit Et .reputabitur sylvam in Charmel & , Charmel in
16 לכרמל וכרמל ליער יחשב: ושכן
erit Et .sedebit Charmel in justitia & , judicium deserto in
17 במדבר משפט וצדקה בכרמל תשב: והיה
fiducia & requiescere justitiæ cultus & , pax justitiæ opus
מעשה הצדקה שלום ועבדת הצדקה השקט ובטח
: pacis habitaculo in meus populus habitabit Et .seculum in usque
18 עד עולם: וישב עמי בנוה שלום
.tranquillis requiebus in & , fiduciarum tabernaculis in &
ובמשכנות מבטחים ובמנוחת שאננות:
se humiliabit loco humili in & : sylva descendendo in grandinabit Et
19 וברד ברדת היער ובשפלה תשפל
pedem mittentes : aquas omnes super serentes vos Beati .civitas
20 העיר: אשריכם זרעי על כל מים משלחי רגל
.asini & bovis
השור והחמור:

CAP. XXXIII. לג

non & , prævaricanti & , direptus non tu & prædanti Væ
1 הוי שודד ואתה לא שדוד ובוגד ולא
: devastaberis devastans te consummare Secundùm .te in sunt prævaricati
בגדו בך כהתמך שודד תושד
DOMINE .te in prævaricabuntur , prævaricari te complere secundum
2 כנלתך לבגד יבגדו בך: יהוה
matutinis in eorum brachium esto : expectavimus Te .nostri miserere
חננו לך קוינו היה זרעם לבקרים
turbæ voce A .angustiæ tempore in nostra salus etiam
3 אף ישועתנו בעת צרה: מקול המון
.gentes sunt dispersæ tua exaltatione ab , populi sunt vagati
נדדו עמים מרוממתך נפצו גוים:
locustarum incessus sicut : bruchi collectione vestrum spolium colligetur Et
4 ואסף שללכם אסף החסיל כמשק גבים
habitans quoniam , DOMINUS est Elevatus .eum per incedens
5 שקק בו: נשגב יהוה כי שכן
veritas erit Et .justitia & , judicio Sion implevit : excelso
6 מרום מלא ציון משפט וצדקה: והיה אמונת
Timor .scientia & , sapientia , salutum fortitudo tuorum temporum
עתיך חסן ישועת חכמת ודעת יראת
: foris clamabunt Erelam En .ejus thesaurus ipse DOMINI
7 יהוה היא אוצרו: הן אראלם צעקו חצה
cessavit , viæ stratæ sunt Desolatæ .flebunt amarè pacis nuncii
8 מלאכי שלום מר יבכיון: נשמו מסלות שבת
non , civitates reprobavit , pactum irritavit : semitam transiens
עבר ארח הפר ברית מאס ערים לא
.hominem reputavit
חשב אנוש:

Versio VULG. LAT.

13 Super humum populi mei spi-
næ & vepres ascendent:
quantò magis super omnes
domos gaudii civitatis exul-
14 tantis? Domus enim dimissa
est, multitudo urbis relicta est,
tenebræ & palpatio factæ sunt
sup speluncas usq; in æternû.
Gaudiû onagrorû pascua gre-
15 gum, Donec effundatur super
nos spiritus de excelso: & erit
desertum in Charmel, et Char-
16 mel in saltum reputabitur. Et
habitabit in solitudine judi-
cium, & justitia in Charmel
17 sedebit. Et erit opus justitiæ
pax, & cultus justitiæ silenti-
um, & securitas usque in sem-
18 piternum. Et sedebit populus
meus in pulchritudine pacis, et
in tabernaculis fiduciæ, & in
19 requie opulenta. Grando au-
tem in descensione saltûs, &
humilitate humiliabitur civi-
20 tas. Beati, qui seminatis su-
per omnes aquas, immittentes
pedem bovis & asini.

CAP. XXXIII.

1 VÆ qui prædaris, nónne &
ipse prædaberis? & qui sper-
nis, nónne & ipse sperneris?
cùm consummaveris deprædа-
tionem, deprædaberis: cùm
fatigatus desieris contemnere,
2 contemneris. Dñe, miserére
nostri: te enim expectavi-
mus: esto brachium nostrum
in manè, & salus nostra in
3 tempore tribulationis. A vo-
ce angeli fugerunt populi, &
ab exaltatione tua dispersæ
4 sunt gentes. Et congregabun-
tur spolia vestra sicut colligi-
tur bruchus, velut cùm fossæ
5 plenæ fuerint de eo. Magnifi-
catus est Dominus, quoniam
habitavit in excelso: implevit
6 Sion judicio & justitiâ. Et erit
fides in temporibus tuis: di-
vitiæ salutis sapientia & sci-
entia: timor Domini ipse est
7 thesaurus ejus. Ecce viden-
tes clamabunt foris, angeli
8 pacis amarè flebunt. Dissipa-
tæ sunt viæ, cessavit transiens
per semitam, irritum factum
est pactum, projecit civitates,
non reputavit homines.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Ἡ γῆ τοῦ λαοῦ μου, ἄκανθα καὶ χόρτος ἀ-
ναβήσεται, καὶ ἐκ πάσης οἰκίας εὐφροσύνη
14 ἀρθήσεται. Πόλις πλουσία, οἶκοι ἐγκατα-
λελειμμένοι πλοῦτον πόλεως (π) ἀφήσουσιν,
οἴκους ἐπιθυμήματος. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι
σπήλαια ἕως τοῦ αἰῶνος, εὐφροσύνη ὄνων ἀ-
15 γρίων, βοσκήματα ποιμένων, Ἕως ἂν (ρ)
ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ᾽ ὑψηλοῦ. καὶ ἔσται
ἔρημος ὁ Χέρμελ, καὶ ὁ Χέρμελ εἰς δρυμὸν
16 λογισθήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐν τῇ ἐρή-
μῳ κρίμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ Καρμήλῳ
17 κατοικήσει. Καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιο-
σύνης, εἰρήνη. καὶ κρατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀ-
νάπαυσιν, καὶ πεποιθότες (σ) ἕως τοῦ αἰῶ-
18 νος, Καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐν πόλει
εἰρήνης, καὶ ἐνοικήσει πεποιθώς, καὶ ἀναπαύ-
19 σονται μετὰ πλούτου. Ἡ δὲ χάλαζα (τ) ἐὰν
καταβῇ, οὐκ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐν-
οικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πεποιθότες, ὡς
20 οἱ ἐν τῇ πεδινῇ. Μακάριοι οἱ σπείροντες
ἐπὶ πᾶν ὕδωρ, οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ.

Terra populi mei, spina & fœnum ascendet: & ex omni domo lætitia tolletur: Civitates opulentæ, domus derelictæ, divitias civitatis dimittent, domus (b) desiderii. Et erunt villæ speluncæ usque in seculum, lætitia asinorum agrestium, pascua pastorum; Donec veniat super vos spiritus ab excelso. Et erit Chermel desertum, & Chermel in saltum deputabitur. Et requiescet in deserto judicium: & justitia in Carmelo habitabit. Et erunt opera justitiæ, pax: & obtinebit justitia requiem: & confidentes usque in seculum: Et habitabit populus ejus in civitate pacis, & inhabitabit confidenter, & requiescent cum divitiis. Grando autem si descenderit, non veniet super vos. Et erunt qui inhabitant in sylvis, fidentes, ut, qui in campestri. Beati seminantes super omnem aquam, ubi bos, & asinus calcat.

MS.A. (π) καὶ οἴκους ἐπιθυμητοὺς ἀφήσουσιν. καὶ ἔσονται (ρ) ἐπέλθῃ (σ) [illegible]σονται ἕως (τ) * ἐὰν ἐὰν

ΚΕΦ. λγʹ.

1 ΟΥαὶ τοῖς ταλαιπωροῦσιν ὑμᾶς, ὑμᾶς
δὲ οὐδεὶς ποιεῖ ταλαιπώρους, καὶ ὁ ἀθε-
τῶν (α) ὑμᾶς οὐκ ἀθετεῖ. ἁλώσονται οἱ ἀ-
θετοῦντες, καὶ παραδοθήσονται, καὶ ὡς σὴς
2 (β) ἐφ᾽ ἱματίου, οὕτως ἡττηθήσονται. Κύ-
ριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πεποίθαμεν.
ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀ-
πώλειαν, ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλί-
3 ψεως. Διὰ φωνὴν τοῦ (γ) φόβου σου ἐξέστησαν
λαοὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου, καὶ διεσπάρησαν τὰ
4 ἔθνη. Νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκῦλα ὑ-
μῶν (δ) μικροῦ καὶ μεγάλου· ὃν τρόπον ἐὰν
τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως (ε) ἐμπαί-
5 ξουσιν ὑμῖν. Ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν
(ζ) ὑψηλῷ, ἐνεπλήσθη Σιὼν κρίσεως καὶ δι-
6 καιοσύνης. Ἐν νόμῳ παραδοθήσονται, ἐν
θησαυροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν, ἐκεῖ σοφία καὶ
ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια πρὸς τὸν κύριον· οὗ-
7 τοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης. Ἰδοὺ δὴ ἐν
τῷ φόβῳ ὑμῶν (η) οὗτοι φοβηθήσονται· οὓς
ἐφοβεῖσθε, (θ) βοήσονται ἀφ᾽ ὑμῶν· (ι) ἄγ-
γελοι ἀποσταλήσονται, πικρῶς κλαίοντες, πα-
8 ρακαλοῦντες εἰρήνην. Ἐρημωθήσονται γὰρ
αἱ τούτων ὁδοί· (κ) πέπαυται ὁ φόβος τῶν
ἐθνῶν, καὶ ἡ πρὸς τούτους διαθήκη αἴρεται,
καὶ οὐ μὴ λογίσησθε αὐτοὺς ἀνθρώπους.

CAP. XXXIII.

VÆ, qui vos miseros faciunt: vos autem nemo facit miseros: & qui reprobat vos, non reprobat. Capientur reprobantes, & tradentur: & quasi tinea in vestimento, sic superabuntur. Domine, miserere nostri: in te enim confidimus. Factum est semen incredulorum in perditionem: salus autem nostra in tempore tribulationis. Propter vocem timoris obstupuerunt populi à timore tuo, & dispersæ sunt gentes. Nunc autem congregabuntur spolia vestra parvi & magni: quomodò si quis congreget locustas, sic illudent vobis. Sanctus Deus, qui habitat in excelso: Repleta est Sion judicio, & justitiâ: In lege tradentur: in thesauris salus nostra: (a) illic sapientia, & scientia, & pietas erga Dominum: isti sunt thesauri sapientiæ. Ecce nunc in timore vestro ipsi timebunt: quos timebatis, (b) clamabunt à vobis: angeli mittentur amarè flentes, obsecrantes pacem. Desolabuntur enim illorum viæ: cessavit timor gentium: & testamentum, quod erga illos, tolletur: & non reputabitis eos, homines.

MS. A. (α) ὑμῖν (β) ἐπὶ (γ) φόβου σου (δ) ἀπὸ μικροῦ (ε) ἐμπαίξονται (ζ) ὑψηλοῖς, (η) αὐτοὶ (θ) φοβηθήσονται (ι) ἄγγελοι γὰρ ἀποσταλήσονται, ἀξιοῦντες εἰρήνην, πικρῶς (κ) πέπαυται γὰρ ὁ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 על ארעא דעמי דהובאי ובור תסיק ארי על כל בתי דיץ קרוא תקיפא: ארי בית מקדשא
14 חרוב המון קרויא דהואה פלחין ביה צדיאה בית תקפנא ומטמורנא אתבלש וכרי חרוב
15 וצדי עד זמן אתר דהוה בית חדוא וחידו למלכיא כרו הוה מבו למשרין: כל דנה עד
דייתי לנא רוח מן קדם דשכנתיה בשמי מרומא ויהי מדברא לכרמלא וכרמלא קרוין
16 סניאין יתיב: וישרון במדברא עבדי דינא ועבדי צדקתא ית כרמלא ייתבון: ויהון עבדי
17 צדקתא שלם ומפלחי צדקתא ישקטון וישרון לרוחצן עד עלמיא: ויתיבון עמי
18 במדוריהון שלם ועל ארעהון לרוחצן ובקרויהון שליין: ויחות ברדא ויקטיל משריית
19 עממיא ויצדון ויסופון דיריהון: טוביכון צדיקיא עבדתון לכון עובדין טבין ואתון דמן
20 לדורעין על שקיא משלחין לארדכא בתוריא ולמכנש בחמריא:

לג

1 וי דאתי למבז ויתך לא יבזון ודאתי למינס ויתך לא יינסון כד תיתי למבז יבזונך וכד
2 תלאי למינס ינסונך: יי רחים עלנא למימרך סברנא הוי תוקפנא בכל יום אף פורקננא
3 בעדן עקא: מקל המון אתברו עממיא מסני גבורן אתבדרו מלכותא: ויכנשון בית
4 ישראל נכסי עממיא סנאיהון כמא דכנשין ית זחלא ואזן במאני זינא כמא דאזין בזרקתא:
5 תקיף יי דאשרי שכנתיה בשמי מרומא דאמר למלי ציון עבדי דין דקשוט וזכו: ויהי
6 מא דאמרתא לאוטבא לדחלתך איתיתא וקימתא בעדניה תקוף ופורקן חוכמתא ומדע
7 לדחליא דיי אוצר טוביה עתיד: הא כד אתגלי להון יצוחון במרד אזגדי עממיא דאזלו
8 לבסרא שלם תבו למהוי בכן במריר נפש: צדיאו כבשיא פסקו עדי אורחא על דאשניאו
קימא אתרחקו מקרויהון לא חשיבו בני אנשא דבישתא אתיא עליהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Super terram populi mei: quæ tribulum & spinam profert; sup omnesque domos exultationis civitatis munitæ. Quoniam domus sanctuarii destructa est, multitudo civitatum quæ in ea colebant, deserta est: domus fortitudinis nostræ & refugii nostri *pervestigata* est, & suffossa, & desolata, vastata usque ad tempus: locus in quo erat lætitia, & gaudiû regibus, nunc factus est in direptionem exercitibus. Omnia hæc sustinemus donec veniat nobis respiratio à facie ejus, cujus majestas est in cœlis excelsis. Et erit desertum in Carmel, & Carmel civitatibus multis habitabitur. Et morabuntur in deserto facientes judicium, & facientes justitiam in Carmelo habitabunt. Et erunt operantes justitiam in pace, & colentes justitiam quiescent, & habitabunt confidenter usque in *secula*. Et habitabit popul[us] meus in habitaculis suis pacificè, & in terra sua confidenter, & in civitatibus suis opulentis. Et descendet grando, & interficiet castra populorum; & destruentur & consumentur habitatores eorum. Beati estis vos justi qui fecistis opera bona: qui similes estis seminantibus super irrigua, qui immittunt boves ad calcandum, & asinos ad colligendum.

CAP. XXXIII.

VÆ qui venis ad prædandum, nónne & te deprædabuntur? & qui venis ad diripiendum, nónne & te diripient? cùm venis ad deprædandum, vastaberis; & cùm fatigatus desieris diripere, diripient te. Domine miserere nostri; in verbû tuû speravimus: esto fortitudo nostra in omni die, salus quoque nostra in tempore tribulationis. A voce multitudinis contriti sunt populi; præ multitudine magnalium dispersa sunt regna. Et colligent domus Israel substantias populorum inimicorum suorum, sicut colligunt bruchum, & armabuntur armis bellicis, sicut armantur lorica. Fortis est Dominus qui habitare fecit majestatem suam in cœlis excelsis; qui dixit se impleturum Sion operantibus judicium verum, & justitiam. Et ita fit ut sicut dixerat, beneficturum timentibus te, adducas & confirmes in tempore suo, fortitudinem & salutem, sapientiam, & scientiam: timentibus Dñm, thesaurus ejus bonus futurus est. Ecce quando revelatus *fuerit* eis, clamabunt contumaciter nuncii populorum; qui ierant ad annunciandam pacem, reversi sunt ut plorent in amaritudine animæ. Desertæ sunt semitæ, cessaverunt transeuntes viam; eò quòd mutaverunt pactum: longè facti sunt à civitatibus suis; & non cogitant filii hominum quod malum venturum est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܥܠ ܐܪܥܗ ܕܥܡܝ ܟܘܒܐ ܘܬܘܠܒܐ ܢܣܩܘܢ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܒ̈ܬܐ ܕܒܣܝܡܘܬܐ. ܐܦ ܥܠ ܩܪܝܬܐ
ܚܣܝܢܬܐ. * ܡܛܠ ܕܗܝܟܠܐ ܐܫܬܒܩ. ܘܚܝܠܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܐܬܒܛܠ. ܘܒܘܪ̈ܓܐ ܘܒ̈ܬܐ ܓܒ̈ܝܐ ܢܗܘܘܢ
ܠܡܥܪ̈ܐ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. ܠܟܘ̈ܒܐ ܘܢܝܚܘܬܐ. ܠܚܡܪ̈ܐ. ܘܪܥܝܐ ܕܥܢܐ. ܠܚܝ̈ܘܬܐ ܕܒܪܐ. * ܥܕܡܐ
ܕܬܬܐ ܥܠܝܢ ܪܘܚܐ ܡܢ ܡܪܘܡܐ. ܘܢܗܘܐ ܡܕܒܪܐ ܐܝܟ ܟܪܡܠܐ. ܘܟܪܡܠܐ ܐܝܟ ܥܒܐ
ܢܬܚܫܒ. * ܘܢܥܡܪ ܕܝܢܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܟܪܡܠܐ ܬܬܝܬܒ. * ܘܢܗܘܐ ܥܒܕܐ
ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܫܠܡܐ. ܘܦܘܠܚܢܗ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܫܠܝܐ. ܘܣܒܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܘܢܬܒ
ܥܡܝ ܒܡܕܝܪܐ ܕܫܠܡܐ. ܘܒܡܫܟܢܐ ܕܣܒܪܐ. ܘܒܡܫܪܝܐ ܕܬܘܟܠܢܐ. * ܘܒܪܕܐ ܢܚܘܬ ܥܠ
ܥܒܐ. ܘܐܝܟ ܦܩܥܬܐ ܬܬܡܟܟ ܡܕܝܢܬܐ. * ܛܘܒܝܟܘܢ ܕܙܪܥܝܢ ܥܠ ܟܠ ܡܝ̈ܐ. ܕܬܡܢ ܕܪܟܝܢ
ܬܘܪܐ ܘܚܡܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܓ *

* ܘܝ ܠܒܐܙܘܙܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܒܙܘܢ. ܘܢܟܠܐ ܠܐ ܢܢܟܠ ܠܟܘܢ. ܡܐ ܕܨܒܝܬܘܢ ܠܡܒܙ ܬܬܒܙܘܢ.
ܘܡܐ ܕܨܒܝܬܘܢ ܠܡܢܟܠ ܢܢܟܠܘܢ ܠܟܘܢ. * ܡܪܝܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. ܡܛܠ ܕܒܟ ܣܒܪܢ.
ܗܘܝ ܡܥܕܪܢܢ ܒܨܦܪܐ. ܘܦܪܘܩܝܢ ܒܥܕܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ. * ܡܢ ܩܠܐ ܕܕܚܠܬܟ ܐܬܬܙܝܥܘ
ܥܡܡ̈ܐ. ܘܡܢ ܪܘܡܟ ܐܬܒܕܪܘ ܥܡܡ̈ܐ. * ܘܢܬܟܢܫ ܒܙܬܐ ܐܝܟ ܟܢܫܐ
ܕܩܡܨܐ. ܘܐܝܟ ܕܡܟܢܫܝܢ ܓܘܒܐ. * ܐܬܬܪܝܡ ܡܪܝܐ ܕܥܡܪ ܒܡܪܘܡܐ. ܘܡܠܐ ܠܗ ܨܗܝܘܢ
ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ. * ܘܢܗܘܐ ܙܒܢܐ ܘܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܦܘܪܩܢܟ ܒܣܬܪܐ. ܚܟܡܬܐ ܘܝܕܥܬܐ
ܘܕܚܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܘܝܘ ܣܝܡܬܗ. * ܐܢ ܢܬܚܙܐ ܠܗܘܢ ܢܝܠܠܘܢ. ܘܡܠܐܟ̈ܐ ܕܫܠܡܐ ܢܒܟܘܢ
ܡܪܝܪܐܝܬ. * ܚܪܒܘ ܫܒܝ̈ܠܐ. ܘܒܛܠܘ ܥܒܪ̈ܝ ܐܘܪܚܐ. ܘܒܛܠ ܩܝܡܐ. ܘܐܣܠܝܘ ܩܘܪ̈ܝܐ.
ܘܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܐܬܚܫܒܘ.

Super terram populi mei ſpinæ vepreſque 13
naſcentur, & in omnibus ædibus voluptariis
quin & in urbe munita. Nam templum ob- 14
livioni tradetur, civitatis robur deſtituetur,
& domus pulcherrimæ vertentur in ſpelun-
cas, in æternum uſque, in ſpinas & amœni-
tatem pro onagris, & paſcua pro gregibus
pecudum. Donec excitetur ſuper nos ſpiri- 15
tus ab alto, fiat deſertum ut Charmelus, &
Charmelus ceu ſylva reputetur: Habitet 16
judicium in deſerto, & juſtitia in Charmelo
reddatur. Tunc effectus juſtitiæ erit pax, & 17
opus æquitatis tranquillitas & ſpes in ſecu-
lum ſeculorum: Et reſidebit populus meus 18
in habitatione pacis, in tabernaculo ſpei, &
in domicilio fiduciæ. Grando ſuper ſylvam 19
decidet, & in modum planitiei æquabitur
urbs. O vos beatos, qui ſeritis ad omnes 20
aquas, ubi graditur bos & aſinus,

CAP. XXXIII.

VÆ diripienti: vos ne diripiatis, & dece- 1
ptor nequaquam decipiet vos, cùm volue-
ritis diripere, diripiemini; & cùm volueritis
decipere, decipiemini. Domine miſerere 2
noſtri, quoniam in te eſt fiducia noſtra: eſto
adjutor noſter in matutino, & ſalva nos in
tempore anguſtiæ. Ab horrenda voce tua 3
titubârunt gentes, & ab eminentia tua diſſi-
pati ſunt populi. Jam colligetur præda ve- 4
ſtra veluti congeries bruchi, & veluti con-
geries locuſtæ coacervatæ. Exaltavit ſe Do- 5
minus qui habitat in excelſis, & implevit Sio-
nem judicio & juſtitiâ. Et erit tempus tuum 6
fides, & ſalus tua in occulto: ſapientia & ſci-
entia eſt timor Domini; is eſt theſaurus ejus.
Si conſpiciendum ſe præbeat illis, atrociter 7
ululabunt; & nuntii pacis flebunt amarè.
Deſolatæ ſunt viæ, deſierunt viatores, ceſſa- 8
vit fœdus, oppida ſpernuntur, & homines ni-
hili æſtimantur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ارض شعبي صارت شوكا · ويصعد العشب وينزع الفرح من كل بيت المدينة الغنية * بيوت
سرورهم يتركون على المدينة والبيوت المشتهاة · ويصير قراهم مغاير الى الابد · فرح الحمير
الوحشية · ومراعي الرعاة * الى ان ياتي عليكم روح من العلو · ويصير البرية كرملا والكرمل
يعد غابا * ويستريح الحكم في البرية · والعدل يسكن في الكرمل * ويكون اعمال العدل
سلاما · ويضبط العدل راحة · ويكونون مطمئنين الى الدهر * ويسكن شعبي في مدينة
السلامة · ويسكن مطمئنا · ويستريحون بغناه * والبرد اذا نزل · لا يمر بكم · ويصير السكان في
الغياض مطمئنين · مثل الذين في البقعة * مغبوطون الذين يزرعون على كل ماء · ليس ثور
ولا حمار يطاه *

* الفصل الثالث والثلثون *

* ويل للذين يسيئونكم · وليس احد يحفظكم اشقياء · والخالف لا يخالفكم · هلك
العصاة ويسلمون · ومثل سوس على ثوب كذا يهزمون * يا رب ارحمنا لانا عليك توكلنا
صار زروع العصاة للهلكة · وخلاصنا في زمن الشدة * لاجل صوت خوفك دهش
الشعوب · ومن خوفك تفرقت الامم * والان تجمع غنايمكم من صغير وكبير · كما تجمع
واحد جرادا هكذا تجمعون لكم * قدوس الله الساكن في الاعالي · امتلات صهيون حكما
وعدلا * يسلمون بالناموس · خلاصنا في كنوز · تقوى الرب حكمة وفطنة وحسن عبادة
الرب · هاولاء هم كنوز العدل *

* الاصحاح السادس عشر *

* النبوة في ملك الموصل · وظفر ملك بابل به · واخذ ملكه له *

* ها خوفكم هم يخافون · الذين كنتم تخافونهم يخافون منكم · لان رسلا يرسلون يسالون سلاما
يبكون مرار طالبين سلامه * لان طرق عون تخربون · انكف خوف الامم · وتزع
العهد مع هولاء · ليس يحسبونهم اناسا *

Terra populi mei redigetur in ſpinas, & 13
herba exorta gaudium amovebit ab omni-
bus ædibus urbis opulentæ: Domus dere- 14
lictæ manebunt, divitias urbis & ædes
optabiles de elinquent, & eorum oppida
redigentur in ſpeluncas æternas, in gau-
dium aſinorum ſylveſtrium, & paſcua pa-
ſtorum; Quoadusque veniat ſuper vos 15
ſpiritus ab excelſo, convertatur ſolitudo
in Charmelum, & Charmelus reputetur
ſaltus; Quieſcat judicium in ſolitudine; 16
& juſtitia habitet in Charmelo. Tunc 17
opera juſtitiæ erit pax, & æquitas tran-
quillitatem conſervabit, eruntque ſecuri
in perpetuum. Commorabitur populus me- 18
us in urbe pacis, habitabit ſecurus, & in-
ter divitias requieſcent. Grando cùm 19
deciderit, non attinget vos: & degentes
in ſylvis, tuti erunt ut ii qui verſantur in
planitie. Fœlices qui conſeverint ſecus 20
omnem aquam, ubi nec bos nec aſinus con-
culcat.

CAP. XXXIII.

VÆ illis qui vexant vos: at nemo red- 1
det vos miſeros: nam refractarius non
refragabitur vobis, peribunt rebelles atq;
prodentur; & non ſecus ac tineæ ſuper
indumentum, ita profligabuntur. O Do- 2
mine, miſerere noſtri, quoniam tibi con-
fidimus: arva rebellium in exitium abiê-
re: ſalus autem noſtra facta eſt in tem-
pore calamitoſo. A voce tua formidabi- 3
li obſtupuerunt populi, & tuo metu diſ-
ſipatæ ſunt gentes: Et mox colligentur 4
ſpolia veſtra à parvo & magno: quem-
admodum colligit aliquis locuſtas, ita
colligentur vobis. Sanctus eſt Deus ha- 5
bitans in excelſis: impleta eſt Sion judi-
cio & juſtitiâ. Salvabuntur per legem: 6
ſalus noſtra in theſauris eſt: revereri te
eſt ſapientia & prudentia, & ſana
religio apud Dominum: hi ſunt theſauri
juſtitiæ.

Textus decimus ſextus.

Prophetia de rege Aſſyriæ, quomodo vicerit eum rex Babelis, ejuſque regnum ſibi uſurpaverit.

Ecce metu veſtri ipſi pavebunt; ii quos 7
metuebatis, formidabunt vos: nam le-
gatos mittent ad petendam pacem, fle-
bunt amarè flagitantes pacem. Viæ 8
namque ſubſidii perrumpentur, ceſſabit
terror gentium, fœdus cum iis frange-
tur, ne homines quidem cenſebitis
eos.

ישעיה : לג

fuit : est excisus ,Lebanon est affectus pudore ,terra est *infirmata* ;Luxit
9 אבל אמללה ארץ החפיר לבנון קמל היה
,surgam Nunc .Charmel & ,Basan est excussa & ,desertum sicut *Saron*
10 השרון כערבה ונער בשן וכרמל : עתה אקום
,*stramen* Concipietis .me elevabo nunc,me exaltabo nunc :Dominus *dicet*
11 יאמר יהוה עתה ארומם עתה אנשא : תהרו חשש
populi erunt Et .vos *comedet* ignis vester Spiritus .stipulam parietis
12 תלדו קש רוחכם אש תאכלכם : והיו עמים
Audite .comburentur igni in , excisæ spinæ ,calcis incendia
13 משרפות שיד קוצים כסוחים באש יצתו : שמעו
.meā fortitudinem *propinqui* cognoscite & , fecerim quæ longinqui
רחוקים אשר עשיתי ודעו קרובים גברתי :
habitabit Quis :*hypocritas* tremor *tenuit* ,peccatores Sijon in Formidaverūt
14 פחדו בציון חטאים אחזה רעדה חנפים מי יגור
Perambulans ? *seculi incendia* nobis habitabit Quis ?*comedentem ignem* nobis
15 לנו אש אוכלה מי יגור לנו מוקדי עולם : הלך
excutiens ,oppressionum *aviditate in reprobans* : æquitates *loquens &* , *justitias*
צדקות ודבר מישרים מאס בבצע מעשקות נער
claudens &,*sanguines audiendo ab* suā aurē *obturans* :*munere in fulciēdo* à,suas *volas*
כפיו מתמך בשחד אטם אזנו משמע דמים ועצם
munimenta ,habitabit *excelsis* Ipse .malum *in videndo à* suos oculos
16 עיניו מראות ברע : הוא מרומים ישכן מצדות
Regem .*fideles* ejus aquæ ,est datus ejus panis :ejus sublimitas saxorum
17 סלעים משגבו לחמו נתן מימיו נאמנים : מלך
.*distantiarum* terram videbunt : tui oculi videbunt *sua pulchritudine* in
ביפיו תחזינה עיניך תראינה ארץ מרחקים :
ubi ?ponderator ubi ?scriba Ubi .*terrorem* meditabitur tuū Cor
18 לבך יהגה אימה איה ספר איה שקל איה
populum ,videbis non *roboratum* Populum ? turres numerans
19 ספר את המגדלים : את עם נועז לא תראה עם
Vide .intelligentia absque lingua *blæsum* : *audiendo ab labio profundum*
20 עמקי שפה משמוע נלעג לשון אין בינה : חזה
Jerusalaim videbunt tui Oculi .nostræ solennitatis civitatem Sijon
ציון קרית מועדנו עיניך תראינה ירושלם
ejus *paxilli* proficiscentur nec ,*deponetur* non tentoriū,quietam habitationē
נוה שאנן אהל בל יצען בל יסע יתדתיו
ibi *si* Quia חצי .rumpentur non ejus funes omnes & ,*æternum* in
21 לנצח וכל חבליו בל ינתקו : הסר כי אם שם
: *manibus* latorum rivorum ,fluviorum locus ,nobis Dominus *magnificus*
אדיר יהוה לנו מקום נהרים יארים רחבי ידים
.eum transeat non magna navis & ,remigii navis eum per *ibit* non
בל תלך בו אני שיט וצי אדיר לא יעברנו :
Dominus , noster legifer Dominus , noster judex Dominus Nam
22 כי יהוה שפטנו יהוה מחקקנו יהוה
rectè *roborabunt* non ,tui funes sunt Extensi .nos servabit ipse ,noster rex
23 מלכנו הוא יושיענו : נטשו חבליך בל יחזקו כן
.*mali* *sloti* præda est divisa tunc : *vexillum* extenderunt non ,suū mali
תרנם בל פרשו נס אז חלק עד שלל מרבה
: ægrotavi ,habitator dicet non Et .prædam diripuerunt Claudi
24 פסחים בזזו בז : ובל יאמר שכן חליתי
.iniquitate *remissus* ea in *habitans* populus
העם הישב בה נשא עון :

Versio VUL. LAT.

9 Luxit,et elanguit terra:confusus
est Libanus,& obsorduit,& fa-
ctus est Saron sicut desertū:&
concussa est Basan,& Carmel⁹.
10 Nunc cōsurgā,dicit Dñs:nunc
exaltabor, nunc sublevabor.
11 Concipietis ardorem, parietis
stipulā : spirit⁹ vester ut ignis
12 vorabit vos. Et erunt populi
quasi de incendio cinis, spinæ
congregatæ igni comburentur.
13 Audite qui longè estis,quæ fe-
cerim,et cognoscite vicini for-
14 titudinē meā.Conterriti sūt in
Sion peccatores, possedit tre-
mor hypocritas : quis poterit
habitare de vobis cum igne de-
vorāte?quis habitabit ex vobis
15 cum ardorib⁹ sempiternis?Qui
ambulat in justitiis,& loquitur
veritatē,qui projicit avaritiam
ex calumnia, & excutit manus
suas ab omni munere,qui obtu-
rat aures suas ne audiat sangui-
nē,& claudit oculos suos ne vi-
16 deat malū.Iste in excelsis habi-
tabit,munimenta saxorū subli-
mitas ej⁹: panis ei dat⁹ est,aqua
17 ej⁹ fideles sunt. Regē in decore
suo videbunt oculi ej⁹, cernent
18 terrā de longè. Cor tuū medi-
tābitur timorē : ubi est litera-
tus?ubi legis verba ponderans?
19 ubi doctor parvulorū? Populū
impudentē non videbis,popu-
lū alti sermonis:ita ut non pos-
sis intelligere disertitudinē lin-
guæ ej⁹,in quo nulla est sapien-
20 tia. Respice Sion civitatem so-
lennitatis nostræ:oculi tui vi-
debunt Jerusalē, habitationem
opulentā, tabernaculum quod ne-
quaquā transferri poterit : nec
auferentur clavi ej⁹ in sempi-
ternum,& omnes funiculi ejus
21 non rumpentur: Quia solum-
modò ibi magnific⁹ est Dñs no-
ster: loc⁹ fluviorū rivi latissimi
& patentes:non transibit per eū
navis remigū, neq; trieris ma-
22 gna transgredietur eum.Dñs e-
nim judex noster, Dñs legifer
noster,Dñs rex noster:ipse sal-
23 vabit nos. Laxati sunt funiculi
tui,& non prævalebunt:sic erit
mal⁹ tuus ut dilatare signū non
queas. Tunc dividentur spolia
prædarū multarū : claudi diri-
24 pient rapinā. Nec dicet vicin⁹,
Elangui:popul⁹ qui habitat in
ea, auferetur ab eo iniquitas.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Ἐπένθησεν ἡ γῆ, ᾐσχύνθη ὁ Λίβανος, ἕλη
ἐγένετο ὁ Σάρων· φανερὰ ἔσται ἡ Γαλιλαία, καὶ
10 (λ)Χέρμελ. Νῦν ἀναστήσομαι, λέγει κύριος,
11 νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι. Νῦν ὄ-
ψεσθε, νῦν (μ) αἰσθηθήσεσθε, ματαία ἔσται ἡ ἰ-
σχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν· πῦρ (ν) κατέδεται
12 ὑμᾶς. Καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα, ὡς ἄ-
κανθα ἐν ἀγρῷ ἐῤῥιμμένη καὶ κατακεκαυμένη.
13 Ἀκούσονται οἱ πόῤῥωθεν ἃ ἐποίησα, γνώσονται
14 οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν μου. Ἀπέστησαν οἱ ἐν Σι-
ὼν ἄνομοι, λήψεται τρόμος τοὺς ἀσεβεῖς. τίς
ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγγε-
15 λεῖ ὑμῖν τὸν τόπον τὸν αἰώνιον; Πορευόμενος
ἐν δικαιοσύνῃ, λαλῶν εὐθεῖαν ὁδὸν, μισῶν
ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰς χεῖρας ἀποσειόμε-
νος ἀπὸ δώρων, βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα μὴ ἀ-
κούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλ-
16 μοὺς, ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν, Οὗτος οἰκήσει ἐν
ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέτρας (ξ) ἰσχυρᾶς· ἄρτος
17 αὐτῷ δοθήσεται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πιστόν. Βα-
σιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε, (ο) οἱ ὀφθαλμοὶ ὑ-
18 μῶν ὄψονται γῆν πόῤῥωθεν, Ἡ ψυχὴ ὑμῶν
μελετήσει (π)φόβον· ποῦ εἰσιν οἱ γραμματικοί;
ποῦ εἰσιν οἱ συμβουλεύοντες; ποῦ ἐστιν ὁ ἀριθ-
19 μῶν τοὺς (ρ) τρεφομένους Μικρὸν καὶ μέγαν λα-
όν; ᾧ οὐ (σ)συνεβουλεύσατο, οὐδὲ ᾔδει βαθύφω-
νον, ὥστε μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφαυλισμένος, καὶ
20 οὐκ ἔστι τῷ ἀκούοντι σύνεσις. Ἰδοὺ Σιὼν ἡ πό-
λις, τὸ σωτήριον ἡμῶν, οἱ ὀφθαλμοί σου ὄ-
ψονται Ἰερουσαλὴμ, πόλις πλουσία, σκηναὶ
αἳ οὐ μὴ σεισθῶσιν, (τ) οὐδὲ μὴ κινηθῶσιν οἱ
πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς τὸν αἰῶνα χρό-
νον, οὐδὲ τὰ σχοινία αὐτῆς οὐ μὴ διαῤῥαγῶσιν,
21 Ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα (υ)ὑμῖν. τόπος ὑ-
μῖν ἔσται, ποταμοὶ καὶ (*) διώρυγες πλατεῖς καὶ
εὐρύχωροι· οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδὸν, οὐδὲ πο-
22 ρεύσεται πλοῖον ἐλαῦνον. Ὁ γὰρ θεός μου μέγας
ἐστίν· οὐ παρελεύσεταί με κύριος (φ) κριτὴς ἡ-
μῶν, κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς
23 ἡμῶν, κύριος οὗτος ἡμᾶς σώσει. Ἐῤῥάγησαν τὰ
σχοινία σου, ὅτι οὐκ (χ)ἐνίσχυσεν· ὁ ἱστός σου ἔκλι-
νεν, οὐ χαλάσει τὰ ἱστία, οὐκ ἀρεῖ σημεῖον, ἕως
οὗ παραδοθῇ εἰς προνομήν. τοίνυν πολλοὶ χω-
24 λοὶ προνομὴν (ψ)ποιήσουσι, Καὶ οὐ μὴ (ω)εἴ-
πωσι, Κοπιῶ, ὁ λαὸς (α)ἐνοικῶν ἐν αὐτοῖς·
ἀφέθη γὰρ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία.

Luxit terra, confusus est Libanus, paludes factus est Saron, manifesta erit Galilæa, & Charmel. Nunc exurgā, dicit Dominus, nunc glorificabor, nunc exaltabor. Nunc videbitis, nunc (ε) sentietis: vana erit fortitudo spiritus vestri: ignis devorabit vos: Et erunt gentes combustæ, sicut spina in agro projecta, & combusta. Audient qui longè sunt quæ feci: scient qui appropinquant, fortitudinem meam. Recesserunt, qui erant in Sion iniqui: apprehendet tremor impios. Quis annunciabit vobis, quia ignis ardet? Quis annunciabit vobis locum æternum? Qui ambulat in justitia, qui loquitur rectam viam, odit impietatem, & iniquitatem, & manus excutit à muneribus, qui obturat aures, ut non audiat judicium sanguinis, claudit oculos, ne videat iniquitatem: (d) Iste habitabit in excelsa spelunca petræ fortissimæ. Panis ei dabitur, & aqua ejus fidelis. Regem cum gloria videbitis: oculi vestri videbunt terram de longè: Anima vestra meditabitur timorē. Ubi sunt grammatici? ubi sunt consiliarii? ubi est qui numerat eos, qui (t) nutriuntur? Parvum & magnum populum, cui non dedit consilium, nec sciebat profundam vocem, ita ut non audiret populus contemptus: & non est audienti intelligentia. Ecce Sion civitas, salutare nostrum, oculi tui videbunt Hierusalem: civitas dives, tabernacula, quæ non commovebuntur, neque movebuntur paxilli tabernaculi ejus in sempiternū tempus, & funiculi ejus non disrumpentur: Quia nomen Domini magnū vobis. Locus vobis erit, flumina, & rivi lati, & spatiosi. Non transibis hanc viam: neque ibit navis [illegible] pellens remigio. Deus enim meus magnus est. Non transibit me Dominus judex noster, Dominus princeps noster, Dominus rex noster: Dominus ipse salvabit nos. Rupti sunt funiculi tui, quia non prævaluerunt. Malus tuus inclinatus est: non demittet vela, non levabis signum; donec tradatur in direptionem. Multi igitur claudi prædam facient, Et non dicent, Laborabo, populus qui habitat in eis: dimissum est enim eis delictum.

MS.A. (λ) Κάρμηλος. (μ) αἰσχυνθήσεσθε, (ν) ὑμᾶς κατέδεται. (ξ) ἰσχυρᾶς. (ο) καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ (π) φόβον κυρίου. (ρ) συστρεφομένους (σ) συνεβούλευσαν, (τ) οὐδ' οὐ μὴ (υ) ἐστίν. τόπος (*) διώρυγες (φ) πατὴρ, κύριος κριτὴς ἡμῶν, (χ) ἐνίσχυσεν (ψ) ποιήσουσιν, (ω) εἴπῃ, (α) ὁ ἐνοικῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 אתאבלת חרובת ארעא יביש לבנן נתר הוה שרונא כמישרא צדי מתנן וכרמלא :
10 כען אתגלי אמר יי כען אתרומם כען אתנטל : אתעשתון לכון עממיא עשתונין דרשע
11 עבדתון לכון עובדין בישין בדיל עובדיכון בישיא מימרי כעלעולא לקשא ישיצי יתכון :
12 ויהון עממיא יקידת נור כובין מפסכין בנורא יתוקדון : שמעו צדיקיא דנטרו אוריתא
13 מלקדמין מא דעבדית ודעו חיביא דתבו לאוריתי קריב גבורתי : אתברו בציון חיבין
14 דחלא אחדתנון לרשיעיא דהוו מנכבין אורחתהון אמרין מן ידור לנא בציון דבה זהור
שכנתיה כאשא אכלא מן יתותב לנא בירושלם עתידין רשיעיא לאתדנא לאתמסרא
15 לגהנם יקידות עלם : אמר נביא יתבון בה צדיקיא כל דמהלך בזכו וממלל כיונן
מתרחיק מממון דשקר מרחיק נפשיה מן אנוסין מנע ידוהי מלקבלא שוחדא מטמטם
16 אודניה מלמשמע באשדי דם זכי וכלי עינוהי מלמחזי בעבדי ביש : הוא באתר רם
ומנטל יהי בית מישרוהי בית מקדשא תסבע נפשיה מזוניה מספק מוהי קימין
17 כמבוע דמין דלא פסקין מוהי : ית יקר שכינת מלך עלמיא בתושבחתיה יחזון
18 עינך תסתכל ותחזי בנחתי ארע גהנם : לבך יחשוב רברבן איכא ספריא איכא רברביא
19 איכא חשביא יתון אם יכלון לחשבא מנין קטילי רישי משרית גבריא : ית מרית עם
תקיף לא תכול למחזי עמא דהוה עמיק ממללהון מלמשמע מלעגין בלשנהון מדלית
20 בהון סוכלתנו : תחזי במפלתהון ציון קרית זמננא עינך יחזין בנחמת ירושלם
באצלחותא בשלותא כמשכנא דלא מתפרק ולא משתלפן סכוהי לעלם וכל אטונוהי
21 לא יתפסקון : ארי אלהין מתמן תתגלי גבורתא דיי לאוטבא לנא מאתר נפקין נהרין
22 שטפין פתיות ידין דלא תיזיל ביה ספינת צידין ובורני רבתא לא תגוזניה : ארי יי
דיננא דאפקנא בגבורתיה ממצרים יי מלפנא דיהב לנא אולפן אוריתא מסיני יי מלכנא
23 הוא יפרקננא ויעביד לנא פורענות דין מן משרית גוג : בעדנא ההיא יתברון עממיא
מתוקפהון ויהון דמן לספינא דאתפסקו חבלהא וליתלה תקוף על תרנהון דאתפסיק
ולא אפשר למפרס עלוהי קלע בכן יפלגון בית ישראל נכסי עממיא סניאות עדי ובזו
24 ואפילו ישתארון בהון עוירין וחגירין אף אנון יפלגון סניאות עדי ובזו : ולא יימרון מכען
לעמא דשרן סחור סחור אתיב לשכנתא מלותכון אתת עלנא מחת מרע עמא בית
ישראל יתכנשון ויתובון לארעהון שביק לחוביהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Luxit & deserta est terra : exiccatus est Libanus et evulsus est: fuit Saron sicut vallis; vastus est Bassan & Carmelus. Nunc revelabor, Dicit Dñs, nunc exaltabor,nunc elevabor. Cogitâstis vobis populi cogitationes impietatis: fecistis vobis opera mala ; propter malefacta vestra Verbū meū dispersit vos, sicut turbo stipulā. Et erunt populi incendiū ignis ; [ut] spinæ excisæ igne comburētur. Audite justi qui servâstis legē ab antiquo, quid fecerim, & scitote *peccatores* qui redistis ad legē meā : propè enim est potentia mea. Contriti sunt in Sion peccatores, timor apprehendit impios qui sufurantur vias suas. Dicunt, Quis habitabit ex nobis in Sion; ubi est splendor majestatis ej⁹ sicut ignis consumens ? quis habitabit ex nobis in Jerusalem; ubi impii judicandi sunt, tradendi in gehennā incendio sempiterno ? Dixit propheta, Habitabunt in ea justi; omnis qui ambulat in justitia, & loquitur recta, & separat se à mammon iniquitatis ; elongat animam suam à rapinis, prohibet manū suā ab acceptione muneris; & obturat aurē suā, ne audiat operantes effundentes sanguinē innocentē, & claudit oculos suos ne videat operantes iniquitatē. Ipse in loco excelso & elevato habebit domū habitationis suæ in domo sanctuarii saturabitur anima ej⁹; cib⁹ ej⁹ erit sufficiens ; aquæ ejus erunt permanentes, sicut fons aquarū, cuj⁹ aquæ non deficiunt. Gloriā majestatis regis seculorū in decore suo videbunt oculi tui; aspicies & videbis descendentes in terrā gehennæ. Cor tuū cogitabit magnalia: ubi sunt scribæ ? ubi proceres ? ubi sunt supputatores ? veniant, si modò possint, numeratum numerū capitū occisorū exercit⁹ fortium. Subjectionē populi robusti non poteris videre; populi qui est tam profundæ loquelæ, ut non audiatur, balbutientis lingua sua, quia non est in eis intellect⁹. Videbis ruinam eorum tu Sion, civitas solemnitatis nostræ; oculi tui videbunt consolationē Jerusalem, in prosperitate, & opulentia, sicut tabernaculū cuj⁹ non dimoventur nec evelluntur paxilli unquā; nec omnes funiculi ej⁹ rumpentur. Sed inde revelabitur potentia Dñi, ut benè faciat nobis de loco ex quo egrediuntur flumina inundantia lati spatii, per quem non transibit navis piscatorū, nec trieris magna transfretabit eum. Quoniā Domin⁹ judex noster, qui eduxit nos in potentia sua de Ægypto; Domin⁹ doctor noster, qui dedit nobis doctrinā legis ex Synai; Dominus rex noster, ipse salvabit nos, & faciet nobis vindictā judicii de castris Gog. In tempore illo, conterentur populi à fortitudine sua, & erunt similes navi cuj⁹ funiculi rupti sunt, & non habet fortitudinē in malo suo, qui ita excis⁹ est ut non possint super eum extendi vela. Tunc dividet dom⁹ Israel substantias populorū, & multitudinē prædæ & spolii; & quamvis *relicti* sint in eis cæci & claudi, ipsi quoque partientur multitudinē spolii & prædæ. Nec deinceps dicēt populo qui morabatur in circuitu, *Avertit majestatē suā* à vobis, venit super nos plaga infirmitatis : populus enim domus Israel congregabitur & revertetur in terram suam, remissis eis delictis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ejulavit, seditque in luctu terra : erubuit 9
Libanus & pudefactus est : factus est Saron
similis planitie: destruct⁹ est Basan & Char-
melus. Nunc surgam, dicit Dominus ; nunc 10
exaltabor, nunc extollam me. Spinas con- 11
cipietis, & festucam parietis in spiritu ve-
stro; ignis devorabit vos : Et ardebunt gen- 12
tes quasi calx, & quasi spinæ congestæ igne
comburentur. Audite longinqui quod feci, 13
& scitote propinqui potentiam meam. Ex- 14
territi sunt peccatores in Sion, & pavor in-
vasit impios. Quis nostrûm habitabit cum
igne devorante? & quis nostrûm habitabit
cum *igne* secula consumente ? Qui ambu- 15
lat justè, & rectè loquitur, odit fraudem &
oppressionem, excutit manum suam ne mu-
nus accipiat, obturat aures suas ne audiat,
& claudit oculos suos ne videat malum ;
Is in excelso habitabit, & in munitione rupis 16
habitaculum ejus ; hujus panis jam est suppe-
ditatus *(i. tutus)* & aquæ certæ. Regem in 17
pulchritudine sua videbunt oculi tui in terris
longinquis, & cor tuum timorem addiscet.
Ubi est scriba ? ubi ponderator : ubi qui re- 18
censet turres populo potenti? Non respiciet 19
ad populū cujus gravis est audit⁹, lingua bal-
butiens & non intelligibilis. Respice Sio- 20
nem civitatem solennitatum nostrarum, &
oculi tui contemplentur Jerusalem habitatio-
nem opulentam, tabernaculum inconcussum
cujus paxilli non evellentur in æternum, cu-
jus nulli funes disrumpentur : Quia Domi- 21
nus, nomen est apud nos gloriosum, ipséque
erit nobis locus lucidus, claritas, & ampli-
tudo vasta; ut ne regnet dominiū *ullius* prin-
cipis, & potens (quisquis ille fuerit) non
transeat per eam. Nam Dominus est judex, 22
Dominus interpres, Dominus rex noster,
idémque servator noster est. Laxati sunt fu- 23
nes tui, non autem obfirmati ; nutaverunt co-
lumnæ tuæ, & non expanderunt vexillum do-
nec partiti essent prædam; & multitudo clau-
dorum ceperunt captivitatem. Neque di- 24
cet incola, Æger sum : populus habitans in
ea peccatum suscepit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* حزنت الارض * خزيت لبنان صار صارون غياضا * الجليل والكرمل يكونان
طاهرين * الآن اقوم قال الرب * الآن امجد * الآن ارتفع * الآن تعاينون * الآن تخزون
قوة روحكم تصير باطلة * النار تاكلكم * وتصير الامم محترقين مثل شوك في حقل
محروق ومحترق * يسمعون الذين من بعيد ما صنعت * يعلمون القرباء بقوتي * تبعد
الاثمة الذين في صهيون * الخوف ياخذ المنافقين * ويخبركم ان النار تحرق * من
يخبركم بالموضع الابدي * الماشي بالعدل * والمتكلم بالطريق المستقيمة * الباغض
الاثم والظلم * وينفض يديه من الرشا * يثقل اذنيه الا يسمع حكم دم * يغمض عينيه
كيلا ينظر ظلما * هذا يسكن في مغار مرتفعة لصخرة قوية * يعطي له خبز
وماؤه صدق * ترون ملكا بمجد * وترى عيونكم ارضا من بعيد * نفسكم تتلو
خوفا * اين هم النحاة * اين هم الذين يفسرون * اين هو الذي يحصي المرتعدين * شعبا
صغيرا وكبيرا ليس يرون * ولا يعلم صوتا عميقا * حتى لا يسمع شعب طالح * وليس
يوجد فهم للسامع * ها صهيون المدينة خلاصنا * عيناك تنظران يا اورشليم المدينة
الغنية مضارب لا تتزعزع * ولا تتحرك اوتاد مسكنها الى الابد زمانا * ولا تنقطع حبالها * لان
اسم الرب عظيم لكم * يكون لكم موضع انهار وخلجان عراض ومتسعة * لا تسلك في
هذه الطريق ولا تسير سفينة مساقة * لان ربي عظيم هو * ولا يتجاوزني * الرب الاب * الرب
حاكمنا * الرب رئيسنا * الرب ملكنا * الرب هو يخلصنا * تمزقت حبالك لانها لم تقو
عمودك مال * ليس يدلي الاطناب ولا يرفع علامة الى ان يسلم للنهب * الآن عرج
كثيرون يصنعون نهبا * ولا يقول الشعب الساكن فيها اتعب * لان الخطية
تركت لهم *

Contristabitur terra, pudefiet Libanus, 9
versus est Saron in saltus, Galilæa &
Charmelus erunt ambo puri. Nunc ex- 10
urgam, dixit Dominus, nunc glorifica-
bor, nunc exaltabor : Nunc videbitis, 11
nunc erubescetis, fortitudo animi vestri
erit vana, ignis devorabit vos : Populi 12
comburentur ceu spinæ in campo exusto
& flagranti. Audient qui sunt à 13
longinquo quid fecerim, agnoscent pro-
pinqui fortitudinem meam. Abscedent 14
flagitiosi qui sunt in Sione, terror impios
corripiet, indicabitque vobis quòd ignis
comburit : quis indicet vobis locum per-
ennem ? Qui ambulat in justitia, qui 15
rectâ ratione loquitur, odit iniquitatem
& oppressionem, manibus suis excutit
munus, aggravat aures suas ne audi-
ant sententiam sanguinis, occludit ocu-
los suos ne videat oppressionem ; Hic 16
habitabit in spelunca sublimi petræ soli-
dissimæ : huic dabitur panis, & aqua
ejus certissima. Videbitis regem in glo- 17
ria, & oculi vestri terram à longè vi-
debunt, animus vester meditabitur ter-
rorem. Ubi sunt eloquentes? ubi sunt 18
qui interpretantur ? ubinam est qui nu-
meret attonitos? Populū parvum aut ma- 19
gnū nequaquam videbunt : neq; cognoscet
vocem profundam, quò minùs audiat
populus improbus, nec inveniatur intelle-
ctus apud auditorem. Ecce Sion urbs, 20
salus nostra : oculi tui videbunt O Je-
rusalem opulenta, tentoria intrepida,
quorum pelles paxilli erunt immobiles ad
æternum tempus, quorum funes nunquam
rumpentur, Quia nomen Domini maxi- 21
mum erit apud vos. Erit vobis loco flu-
minū & rivulorum latorum atq; amplo-
rum : non ambulabit in hac via, neque
permeabit navis impulsa ; Quia Domi- 22
nus meus maximus est, & non recedet
à me. Dominus est pater, Dominus ju-
dex noster, Dominus princeps noster,
Dominus rex noster, Dominus ipse li-
berabit nos. Disrupti sunt funes tui 23
quia debiles erant, columna tua nuta-
vit : non demittet resticulas, neque
vexillum eriget, donec tradatur direpti-
oni : tandem claudi multi facient di-
reptionem : Neque dicet populus habi- 24
tans in ea, Fessus sum ; quia remissum
est eis peccatum.

ישעיה: לד

C A P. XXXIV. לד

, terra Audiat ,attendite populi & , audiendum ad gentes Accedite
1 קרבו גוים לשמע ולאמים הקשיבו תשמע הארץ
ira Quia .ejus germina omnia & ,orbis ; ejus plenitudo &
2 ומלאה תבל וכל־צאצאיה׃ כי קצף
universum super furor & ,gentes omnes super DOMINO
ליהוה על־כל־הגוים וחמה על־כל־
-jugulationi eos dedit , eos delevit internecione : eorum exercitum
צבאם החרימם נתנם לטבח׃
,eorũ fœtor ascendet eorum cadaveribus & ,projicientur eorũ interfecti Et
3 וחלליהם ישלכו ופגריהם יעלה באשם
exercitus omnis marcescent Et .eorum sanguine à montes liquescent &
4 ונמסו הרים מדמם׃ ונמקו כל־צבא
, decidet eorũ exercitus omnis &,cœlorum liber sicut volventur & , cœli
השמים ונגלו כספר השמים וכל־צבאם יבול
est inebriatus Quia .ficu de decidens sicut & vite de folium defluere ut
5 כנבל עלה מגפן וכנבלת מתאנה׃ כי־רותה
populum super & ,descendet Edom super ecce : meus gladius cœlis in
בשמים חרבי הנה על־אדום תרד ועל־עם
,sanguine est repletus Domini Gladius .judicium ad mei anathematis
6 חרמי למשפט׃ חרב ליהוה מלאה דם
adipe ex , hircorum & ,agnorum sanguine è ,adipe ex est incrassatus
הדשנה מחלב מדם כרים ועתודים מחלב
magna cædes & ,Bosrah in DOMINI sacrificiũ quia :arietum renum
כליות אילים כי זבח ליהוה בבצרה וטבח גדול
cum juvenci & , eis cum unicornes descendent Et .Edom terra in
7 בארץ אדום׃ וירדו ראמים עמם ופרים עם־
adipe ex eorũ pulvis & ,sanguine è eorũ terra inebriabitur & : tauris
אבירים ורותה ארצם מדם ועפרם מחלב
,retributionũ annus ,DOMINI ultionis dies Quia .impinguabitur
8 ידשן׃ כי יום נקם ליהוה שנת שלומים
ej° pulvis & ,picem in ejus torrentes convertentur Et .Sijon rixam ad
9 לריב ציון׃ ונהפכו נחליה לזפת ועפרה
die & Nocte .ardentem picem in ejus terra erit & : sulphur in
10 לגפרית והיתה ארצה לזפת בערה׃ לילה ויומם
generatione à : ej° fumus ascendet seculum in ,extinguetur non
לא תכבה לעולם יעלה עשנה מדור
.eam per transiens non seculorum seculã in , desolabitur generationẽ in
לדור תחרב לנצח נצחים אין עבר בה׃
habitabunt corvus & , noctua & ,ericius & ,pelicanus eam possidebunt Et
11 וירשוה קאת וקפוד וינשוף וערב ישכנו־
.vacuitatis lapides & , inanitatis lineam eam super extendet & : ea in
בה ונטה עליה קו־תהו ואבני־בהו׃
ejus principes omnes & ,vocabunt regnum ibi non & ,ejus Heroes
12 חריה ואין־שם מלוכה יקראו וכל־שריה
cardium & ,urtica ,spinæ ejus palatia scandet Et .nihil erunt
13 יהיו אפס׃ ועלתה ארמנתיה סירים קמוש וחוח
ululæ filiabus atrium ,draconũ habitaculũ erit & : ej° munitionib° in
במבצריה והיתה נוה תנים חציר לבנות יענה׃
: clamabit suum socium ad satyrus & ,felibus cum martes occurrent Et
14 ופגשו ציים את־איים ושעיר על־רעהו יקרא
,requiem sibi invenit & , strix est refocillata ibi veruntamen
אך־שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח׃
fovebis & ,(ova) scindet & ,tova edidit & , Kipoz nidificavit Ibi
15 שמה קננה קפוז ותמלט ובקעה ודגרה
unusquisque vultures sunt congregati ibi Veruntamen .ejus umbra in
בצלה אך־שם נקבצו דיות אשה
.suum socium
רעותה׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXIV.

1 ACcedite Gentes, & audite,
& populi attendite: audiat terra, & plenitudo ejus; orbis, &
2 omne germen ejus. Quia indignatio Domini super omnes
gentes, & furor super universam militiam eorum: interfecit eos, & dedit eos in occisio-
3 nem. Interfecti eorum projicientur, & de cadaveribus eorum ascendet fœtor: tabescent
4 montes à sanguine eorum. Et
tabescet omnis militia cœlorum, & complicabuntur sicut liber cœli: & omnis militia eorum defluet, sicut defluit foliũ
5 de vinea & de ficu. Quoniã in-
ebriatus est in cœlo gladius meus: ecce super Idumæam descendet, & super populum interfectionis meæ, ad judicium.
6 Gladius Domini repletus est
sanguine, incrassatus est adipe, de sanguine agnorum, & hircorum, de sanguine medullatorum arietum: victima enim Domini in Bosra, & interfectio
7 magna in terra Edom. Et de-
scendent unicornes cum eis, & tauri cum potentibus: inebriabitur terra eorum sanguine, et humus eorum adipe pinguiũ:
8 Quia dies ultionis Domini, an-
nus retributionũ judicii Sion.
9 Et convertentur torrentes ejus
in picem, & humus ejus in sulphur: & erit terra ejus in pi-
10 cem ardentem. Nocte & die
non extinguetur, in sempiternum ascendet fumus ejus: à generatione in generationem desolabitur, in secula seculorum non erit transiens p eam.
11 Et possidebunt illam onocro-
talus & ericius: ibis & corvus habitabunt in ea: & extendetur super eam mensura, ut redigatur ad nihilum, & perpen-
12 diculum in desolationem. No-
biles ejus non erunt ibi: regẽ potiùs invocabunt, & omnes principes ejus erunt in nihilũ.
13 Et orientur in domibus ejus
spinæ, & urticæ, & paliurus in munitionibus ejus: & erit cubile draconum, & pascua
14 struthionum. Et occurrent dæ-
monia onocentauris, & pilosus clamabit alter ad alterum: ibi cubavit lamia, & invenit
15 sibi requiem. Ibi habuit fo-
veam ericius, & enutrivit catulos, & circumfodit, & fovit in umbra ejus: illuc congregati sunt milvi, alter ad alterum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λδʹ.

1 ΠΡοσαγάγετε ἔθνη, κ̀ ἀκούσατε ἄρχοντες· ἀκουσάτω ἡ γῆ, κ̀ οἱ (α) ἐν αὐτῇ,
2 ἡ οἰκουμένη, κ̀ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ. Διότι θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη κ̀ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, τοῦ ἀπολέσαι αὐ-
3 τοὺς, κ̀ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς σφαγήν. Οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται, κ̀ οἱ νεκροὶ, κ̀ ἀναβήσεται αὐτῶν ἡ ὀσμὴ, κ̀ βραχήσεται τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος (β) αὐ-
4 τῶν. Καὶ τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, κ̀ ἑλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον, κ̀ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου, κ̀ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συ-
5 κῆς. Ἐμεθύσθη ἡ μάχαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ· ἰδοὺ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν καταβήσεται, κ̀ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσε-
6 ως. Ἡ μάχαιρα (γ) τοῦ κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος, ἐπαχύνθη ἀπὸ στέατος (δ), ἀπὸ αἵματος τράγων κ̀ ἀμνῶν, κ̀ ἀπὸ στέατος τράγων κ̀ κριῶν· ὅτι θυσία (ε) τῷ κυρίῳ ἐν Βοσὸρ, κ̀ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ Ἰ-
7 δουμαίᾳ. Καὶ (ζ) συμπεσοῦνται οἱ ἁδροὶ μετ᾽ αὐτῶν, κ̀ οἱ κριοὶ κ̀ οἱ ταῦροι, κ̀ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, κ̀ ἀπὸ
8 τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται. Ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου, κ̀ ἐνιαυτὸς ἀνταπο-
9 δόσεως κρίσεως Σιών. Καὶ στραφήσονται (η) αἱ φάραγγες αὐτῆς εἰς πίσσαν, κ̀ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον. κ̀ ἔσται (θ) ἡ γῆ αὐτῆς
10 ὡς πίσσα καιομένη Νυκτὸς κ̀ ἡμέρας, κ̀ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον, κ̀ ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς ἄνω, εἰς γενεὰς (ι) αὐτῆς ἐρημωθήσεται, κ̀ (κ) εἰς χρόνον
11 πολὺν Ὄρνεα κ̀ ἐχῖνοι, κ̀ ἴβεις κ̀ κόρακες κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ. κ̀ ἐπιβληθήσεται ἐπ᾽ αὐτὴν σπαρτίον γεωμετρίας ἐρήμου, κ̀ ὀνοκένταυροι οἰκήσουσιν ἐν αὐτῇ.
12 Οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται· οἱ γὰρ βασιλεῖς (λ), κ̀ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἔσον-
13 ται εἰς ἀπώλειαν. Καὶ (μ) ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν (ν) ἀκάνθινα ξύλα, κ̀ εἰς τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς· κ̀ ἔσται ἐπαύλεις
14 σειρήνων, κ̀ αὐλὴ στρουθῶν. Καὶ συναντήσουσι δαιμόνια ὀνοκενταύροις, κ̀ βοήσονται ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι, (ξ) εὑρόντες αὐ-
15 τοῖς ἀνάπαυσιν. Ἐκεῖ ἐνόσσευσεν ἐχῖνος, κ̀ ἔσωσεν ἡ γῆ τὰ παιδία αὐτῆς μετ᾽ ἀσφαλείας· ἐκεῖ (ο) συνήντησαν ἔλαφοι κ̀ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων.

MS.A. (α) ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ, (β) αὐτῶν. Καὶ ἑλιγήσεται ὁ οὐρανὸς (γ) κυρίου (δ) ἀρνῶν, κ̀ ἀπὸ στέατος τράγων κ̀ κριῶν· ὅτι (ε) θυσία ... Βοσὸρ, (ζ) συμπεσοῦνται (η) αὐτῆς αἱ φάραγγες (θ) αὐτῆς ἡ γῆ ... ὡς πίσσα (ι) ἐρημωθήσεται, (κ) κατοικήσονται ἐν αὐτῇ ὄρνεα κ̀ ἐχῖνοι κ̀ ἴβεις καὶ κόρακες. κ̀ ἐπιβληθήσεται (λ) αὐτῆς, κ̀ οἱ ἄρχοντες ... κ̀ οἱ μεγιστᾶνες (μ) ἀναφύσει (ν) ἄκανθα, κ̀ εἰς (ξ) εὗρον γὰρ (ο) ... φοι συνήντησαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

לד

1 אתקרבו עממיא למשמע ומלכותא אציתו תשמע ארעא ומליה תבל וכל דירין בה :
2 ארי רגז מן קדם יי על כל עממיא וקטולא על כל משריתהון חיבנון מסרנון לקטלא :
3 וקטיליהון יתרמון ופגריהון יסק תננהון ויתמסון טוריא מדמהון : ויתמסון כל חילי
4 שמיא ויתמחון מתחות שמיא כמא דאמיר עליהון בספרא וכל משריתהון יסופון
כמיתר טרף מגפן וכנבלא מתאנה : ארי תתגלי בשמיא חרבי הא על אדום תתגלי ועל
5 עמא דחיבית לדינא : חרבא קדם יי אתמליאת דם אדהנת מתרב מדם מלכין ושלטונין
6 מתרב כליות רברבין ארי קטלא קדם יי בבצרא ונכסא סגיאה בארעא דאדום :
7 ויתקטלון גברין עמהון ושלטונין עם טורנין ותרוי ארעהון מדמהון ועפרהון מתרבהון
8 ידהן : ארי יום פורענותא קדם יי שנת תושלמתא למעבד פורענות דין עולבנא דציון :
9 ויתהפכון נחלהא לזפא ועפרה לגפריתא ותהי ארעא לזפא בוערה : ליליא ויממא לא
10 תטפי לעלם יסק תננה מדר לדר תחרוב לעלמי עלמיא לית די עדי בה : ויחסנונה קתין
11 וקפודין וקפופין ועורבין ישרון בה ויתנגיד עלה חוט דחורבנא ומשקלתא דצדיותא :
12 דהוו אמרין בני חירין אנחנא ולא צבן לקבלא עליהון מלכו וכל רברבהא יהון ללמא
13 ויסקון בבירניתהא סירין קרסולין וחוחין בתקוף כרכהא ותהי מדור ירודין אתרא לבנת
14 נעמיא : ויערען תמן בחתולין ושידין חד עם חבריה יחיכון ברם תמן ישרין לילין
15 וישכחון להון ניח : תמן תקנן קופדא ותשויב וקורהון ונצפון בטולא ברם לתמן
יתכנשון דיתא אתתא לות חברתהא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

C A P. XXXIV

ACcedite populi ad audiendum, & regna attendite; audiat terra, & plenitudo ejus, orbis & omnes qui habitant in eo. Furor enim à facie Dñi est super omnes populos, & occisio super omnem exercitum eorum: condemnavit eos & tradidit eos in occisionem. Et interfecti eorum projicientur, & de cadaveribus eorũ ascendet fœtor eorum, & colliquescent montes à sanguine eorum. Et tabescent omnes *exercitus* cœlorũ, & delebuntur desubter cœlũ sicut dictũ est de eis in libro: *Et* omnes exercitus eorũ consumentur, sicut defluit foliũ de vite; & sicut deciduũ de ficulnea. Quia revelatus est in cœlo gladius meus; ecce super Idumæam revelatus est, & super populũ quẽ condemnavi in judicio. Gladius enim in conspectu Dñi replet° est sanguine, impinguat° est adipe, sanguine regũ & dominatorum, & adipe renum principũ; quoniam occisio est corã Dño in Bosra, & interfectio magna in terra Edom. Et occidentur fortes cum eis, et dominatores cum ducibus; & inebriabitur eorũ sanguine ipsorũ terra; & pulvis adipe eorũ impinguabitur. Quia dies vindictæ est corã Dño, annus retributionis ad summendam ultionem justam injuriæ Sion. Et convertentur torrentes *ejus* in picem, & pulvis ejus in sulphur; & erit terra in picem ardentẽ. Noctes & dies non extinguetur: in æternũ ascendet fum° ejus: à generatione in generationes desolabitur: in secula seculorũ non erit qui transeat per eam. Et possidebunt illam cati & ericii; & ululæ, & corvi habitabunt in ea: et extendetur super eam linea desolationis, & perpendiculum destructionis. Qui dictitabant, Filii liberi sumus, & nolebant suscipere regem super se. Et omnes principes ejus erunt in nihilũ. Succrescent in palatiis ejus spinæ, urticæ, & tribuli in munitione civitatis ejus; & erit habitaculum draconum, & loc° *filiæ struthionis*. Et occurrent feræ catis, & dæmones inter se colludent: veruntamen ibi manebunt noctuæ, & invenient sibi requiẽ. Ibi nidificabit ericius, & pullos excludet, & perdices eorum garrient in umbra ej°: veruntamẽ ibi congregabuntur milvi alter ad alterũ.

Cap. XXXIV.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܕ * ܐܘܪܚܐ ܕܕܝܢܐ *

[illegible]

CAP. XXXIV.

Locus judicii.

ADeste populi ad audiendum, auscultate 1
gentes, audiet terra universa, orbis & o-
mnes habitatores ejus: Nam ira Domini est 2
contra omnes populos, & indignatio ej' con-
tra omnem exercitum eorum; ut trucidet eos,
& tradat eos internecioni. Projicientur con- 3
fossi eorum, malè olebit odor cadaverũ eo-
rum, & fœtebunt montes ob sanguinem eo-
rum. Etiam contabescent omnes cœlorum 4
exercitus, & convolventur cœli ut volumen,
& totus exercitus eorum defluet quemadmo-
dum defluit folium è vite, & ut grossus è fico.
Inebriabitur enim gladius meus in cœlis, 5
ecce super Adumæos descendet, super popu-
lum qui convictus est in judicio. Gladius 6
Domini plenus est sanguine, pinguefactus est
sanguine & adipe saginatorum & hœdorum,
& adipe renum arietum: nam victima Domi-
no est in Bosar, & cædes magna in terra Adu-
mæorum. Cum his cadent etiam unicornes, 7
& tauri cum juvencis; adeo ut inebrietur ter-
ra sanguine eorum, & pulvis adipe eorum
pinguefiat: Quoniam dies est ultionis Do- 8
mino, & annus retributionis judici Sionis.
Torrentes ejus in picem convertentur, & pul- 9
vis ejus in sulphur; eritque terra ejus pix ar-
dens, Et non extinguetur noctu neque in- 10
terdiu, sed perpetuò ascendet fumus ejus: va-
stabitur ad æternas generationes, & in secu-
lum seculorum nemo per eam transibit: Sed 11
occupabunt eam cygni et herinacei, et peli-
cani atque corvi habitabunt in ea: et extende-
tur super eam filum vastitatis, nec erit ibi
gaudium; Neque nominabunt ibi regnum, 12
quia cuncti principes ejus erunt in exitium.
Nascentur spinæ in palatiis ejus, et cardui at- 13
que tribuli in munitione ejus: et erit habi-
tatio canum sylvestrium, et pascua pullis stru-
thionum. Obvios offendent in ea spiritus, 14
et dæmon alterum vocabit: ibi residebit strix:
inveniétque sibi quietem: Ibi nidificabit 15
herinaceus, excutiet se, effodiet, et penetra-
bit in umbram illius: et ibi congregabuntur
milvi alter cum altero:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والثلثون *

1 * اقتربوا ايها الامم * وتسمع الرؤساء * لتسمع الارض والساكنون فيها * المسكونه
2 والشعب الذين فيها * من اجل ان غضب الرب على كل الامم * والرجز على عددهم
3 ليهلكهم ويسلمهم للذبح * وجرحاهم وامواتهم يطرحون * وتصعد رايحتهم * وتعفن
4 الجبال من دمهم * وتطوى السماء مثل الكتاب * وجميع الكواكب تسقط مثل
5 ورق من كرمه * وكما تسقط ورقه من تينه * سكر سيفي في السماء * ها على ادوم
6 ينزل وعلى شعب الهلاك بحكم * سيف الرب امتلي دما * سمن من شحم الخراف ومن
دم التيوس والحملان * ومن شحم التيوس والكباش * لان الذبيحة للرب في بوصور
7 والذبح العظيم في الادوميه * وتسقط الاغنياء معهم والكباش والثيران * وتسكر الارض
8 من الدم * وتمتلي من شحمهم * لانه يوم حكم الرب * وسنه المكافاه والحكم في
9 صهيون حضرت * وترجع اوديتها للكبريت * وتصير ارضها مثل زفت تحترق ليلا ونهارا
10 * ولا يطفي الى الدهر زمانا * ويصعد دخانها الى فوق الى جيلها * تخرب والى زمن كثير
11 تخرب * وتسكن فيها الطيور والقنافذ والحبارى والغربان * ويلقى عليها خيط مساحة
12 البريه * وتسكن فيها الغيلان * رؤساؤها لا يكونون * لان ملوكها ورؤساءها وعظماءها
13 يصيرون للهلاك * وينبت في مدنها الاشجار الشوكيه وفي حصونها * وتصير ماوى لبنات
14 اوى * وحصينا للنعام * وتلتقي الجان * والغيلان يلتقون احد مع اخر * هناك تستريح الغيلان
15 لانهم وجدوا لهم راحة * هناك عشش القنفذ * وخلصت الارض بقاعها بيقين * هناك الايايل
يلتقون وينظرون وجوه بعضهم بعضا *

.CAP. XXXIV.

ACcedite O gentes, audiant princi- 1
pes, audiat terra & qui habitant in
ea, orbis & populus existens in eo:
Quoniam ira Domini est adversus o- 2
mnes gentes, & furor adversus nu-
merum earum; ut perdat eas, & ma-
ctationi devoveat. Vulnerati & mor- 3
tui earum projicientur, ascendetque fœ-
tor eorum, & mucescent montes ex
eorum sanguine. Cœlum quoque ut li- 4
ber complicabitur, & omnes stellæ de-
cident ut folia è viti, & quemad-
modum labitur folium è fico. Inebri- 5
atus gladius meus in cœlo, en super
Edom & super populum perditionis
justè descensurus est. Gladius Domi- 6
ni replebitur sanguine, pinguescet
adipe agnorum, & sanguine hircorum
& arietum, & adipe hircorum & arie-
tum; quia sacrificium Domino erit in
Bosor, & ingens mactatio in Edomæa.
Corruent etiam cum istis divites, & 7
arietes, atque tauri; ita ut inebrietur
terra sanguine, & impleatur adipe eo-
rum: Quia dies erit judicii Domini, 8
& annus remunerationis & judicii in
Sion aderit; Et convertentur in sul- 9
phur torrentes ejus, & terra ejus eva-
det quasi pix noctu diuque ardens, Et 10
nequaquam extinguenda in æternita-
tem temporis, & fumus ejus sursum
ascendet ad montem ipsius. Everte-
tur, & ad diuturnum tempus everte-
tur; Et habitabunt in ea volucres, 11
& herinacei, bubones, & corvi: ja-
cietur super eam filum dimensionis de-
serti, & habitabunt in ea striges.
Principes ejus non erunt, quia reges 12
ejus, & principes ac magnates ejus
interibunt. Exorientur in urbibus & 13
arcibus ejus, arbores spinosæ; & erit
receptus canum sylvestrium, & caula
struthionum. Dæmones occurrent in- 14
vicem, & striges offendent altera in
alteram. Ibi requiescent striges, quia
invenient sibi requiem: Ibi nidifica- 15
bunt herinacei: sic terra certissimè
suos eximet campos: ibi cervi sibi
invicem occurrent, seseque coram vi-
debunt.

ישעיה: לה לו

, defuit non eis ex unum : legite & ,Domini libro *desuper* Requirite
16 דרשו מעל ספר יהוה וקראו אחת מהנה לא נעדרה
, præcepit ipsum meū os quia *sunt desiderata* non suo socio unumquodque
אשה רעותה לא פקדו כי פי הוא צוה
.fortem eis fecit cadere ipse Et .ea cōgregavit ipse ej⁹ spirit⁹ &
17 ורוחו הוא קבצן: והוא הפיל להן גורל
:eā possidebunt seculum in usque : linea in eis eam divisit ejus manus Et
וידו חלקתה להם בקו עד עולם ירשוה
.ea in habitabunt generatione & ,generatione in
לדור ודור ישכנו בה:

C A P. XXXV. לה

florebit & ,solitudo exultabit & : *siccitas* & , desertum *eis in Gaudebunt*
1 ישושום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח
,exultatione etiam exultabit & ,germinabit Germinando .rosa veluti
2 כחבצלת: פרח תפרח ותגל אף גילת
ipsi : *Saron* & , *Charmel* decor ,*ei* est data Lebanon gloria *:ovando* &
ורנן כבוד הלבנון נתן לה הדר הכרמל והשרון המה
manus Confortate .nostri Dei decorem ,DOMINI gloriam videbunt
3 יראו כבוד יהוה הדר אלהינו: חזקו ידים
, corde *inquietis* Dicite .roborate *labantia* genua & : remissas
4 רפות וברכים כשלות אמצו: אמרו לנמהרי לב
retributio ; veniet *ultio* vester Deus ecce : timeatis ne ,Confortamini
חזקו אל תיראו הנה אלהיכם נקם יבוא גמול
aperientur Tunc .vos faciet salvos & , veniet ipse : Dei
5 אלהים הוא יבוא וישעכם: אז תפקחנה
saliet Tunc .patebunt surdorum aures & : cæcorum oculi
6 עיני עורים ואזני חרשים תפתחנה: אז ידלג
sunt scissæ quia : muti linguā *præconia dicet* & , claudus cervus sicut
כאיל פסח ותרן לשון אלם כי נבקעו
aridus locus erit Et .solitudine in flumina & , aquæ deserto in
7 במדבר מים ונחלים בערבה: והיה השרב
draconum habitaculo in : aquarum *scaturigines in* , *sitis* & ; stagnum in
לאגם וצמאון למבועי מים בנוה תנים
ibi erit Et .junco & , calamo atrium , ejus accubitus
8 רבצה חציר לקנה וגמא: והיה שם
eā transibit non : *ei* vocabitur sanctitatis via & , via & , *strata* semita
מסלול ודרך ודרך הקדש יקרא לה לא יעברנו
.errabunt non stulti & , viam *ambulans* : ipsis *hoc* & , pollutus
טמא והוא למו הלך דרך ואוילים לא יתעו:
nec , eam *conscendet* non *ferarum effractor* & , leo ibi erit Non
9 לא יהיה שם אריה ופריץ חיות בל יעלנה לא
DOMINI redempti Et .redempti ambulabunt & : ibi invenietur
10 תמצא שם והלכו גאולים: ופדויי יהוה
:eorū caput super seculi lætitia & ,*præconio in* Sijon venient &,revertētur
ישבון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם
.gemitus & , *mœror* fugient &,apprehendent lætitiam &,gaudium
ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה:

C A P. XXXVI. לו

ascendit , Chizchijahu regis anno decimo-quarto in fuit Et
1 ויהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו עלה
, munitas Jehudah civitates omnes contra Assur rex Sancherib
סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצרות
.eas cepit &
ויתפשם:

Versio VULG. LAT.

16 Requirite diligenter in libro Domini, & legite : unum ex eis non defuit, alter alterum non quæsivit : quia quod ex ore meo procedit, ille mandavit, & spiritus ejus ipse con-
17 gregavit ea. Et ipse misit eis sortem, & manus ejus divisit eam illis in mensuram : usque in æternum possidebunt eam, in generationem & generationem habitabunt in ea.

CAP. XXXV.

1 LÆtabitur deserta & invia, & exultabit solitudo, & flore-
2 bit quasi lilium. Germinans germinabit, & exultabit lætabunda & laudans : gloria Libani data est ei : decor Carmeli, & Saron, ipsi videbunt gloriam Domini & de-
3 corem Dei nostri. Confortate manus dissolutas, & genua
4 debilia roborate. Dicite pusillanimis ; Confortamini, & nolite timere : ecce Deus vester ultionem adducet retributionis : Deus ipse veniet, &
5 salvabit vos. Tunc aperientur oculi cæcorū, & aures surdo-
6 rum patebunt. Tunc saliet sicut cervus claudus, & aperta erit lingua mutorum : quia scissæ sunt in deserto aquæ, & tor-
7 rentes in solitudine. Et quæ erat arida, erit in stagnum, & sitiens in fontes aquarum. In cubilibus, in quibus priùs dracones habitabant, orietur vi-
8 ror calami & junci. Et erit ibi semita & via, & via sancta vocabitur : non transibit per eam pollutus, & hæc erit vobis directa via, ita ut stulti
9 non errent per eam. Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per eam, nec invenietur ibi : & ambulabunt qui
10 liberati fuerint. Et redempti à Dño convertentur, & venient in Sion cum laude : & lætitia sempiterna super caput eorum : gaudium & lætitiam obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

CAP. XXXVI.

1 ET factum est in quartodecimo anno regis Ezechiæ, ascendit Sennacherib rex Assyriorum super omnes civitates Juda munitas, & cepit eas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ἀριθμῷ παρῆλθον, καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο· ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ (α) ἐζήτησαν, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῖς ἐνετείλατο, καὶ
17 τὸ πνεῦμα αὐτοῦ συνήγαγεν (α) αὐτά. Καὶ αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς κλήρους, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισε βόσκεσθαι· εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον (σ) κληρονομήσετε, γενεὰς γενεῶν ἀναπαύσονται ἐπ' αὐτῆς.

MS. A. (α) ἐξεζήτησαν, ὅτι κύριος ἐνετείλατο αὐτοῖς, (σ) αὐτὰ κληρονομήσαι εἰς γενεὰς

ΚΕΦ. λε'.

1 ΕΥφράνθητι ἔρημος διψῶσα, ἀγαλλιά-
2 σθω ἔρημος, καὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον. Καὶ ἐξανθήσει καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρημα τοῦ Ἰορδάνου, (α) ἡ δόξα τοῦ Λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ Καρμήλου, καὶ ὁ λαός μου ὄψεται τὴν δόξαν κυρίου, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θε-
3 οῦ. Ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι, καὶ γόνατα
4 παραλελυμένα. Παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ· ἰσχύσατε, μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν (*) ἀνταποδίδωσι, καὶ ἀνταποδώσει, αὐτὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς.
5 Τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, καὶ
6 ὦτα κωφῶν ἀκούσονται. Τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς, (β) τρανὴ δὲ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων, ὅτι ἐρράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ
7 φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ· Καὶ (γ) ἔσται ἡ ἄνυδρος εἰς ἕλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδατος ἔσται, ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων,
8 ἐπαύλεις καλάμου καὶ ἕλη. (δ) Ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ, καὶ ὁδὸς ἁγία κληθήσεται, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐδὲ (ε) ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς ἀκάθαρτος· οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσι.
9 Καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲ τῶν (ζ) πονηρῶν θηρίων οὐ μὴ ἀναβῇ (η) εἰς αὐτὴν, οὐδὲ μὴ
10 εὑρεθῇ ἐκεῖ, ἀλλὰ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι, καὶ συνηγμένοι διὰ κύριον, (θ) καὶ ἀποστραφήσονται, καὶ ἥξουσιν εἰς Σιὼν μετ' εὐφροσύνης, καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν· ἐπὶ (ι) γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν αἴνεσις καὶ ἀγαλλίαμα, καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς, ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός.

MS.A. (α) καὶ ἡ δόξα (*) ἀνταποδώσει (β) καὶ τρανὴ ἔσται (γ) ἡ ἄνυδρος ἔσται (δ) Ἐκεῖ ἔσται (ε) ἐκεῖ ἔσται (ζ) θηρίων τῶν πονηρῶν (η) ἐπ' αὐτήν (θ) ἀποστραφήσονται (ι) γὰρ κεφαλῆς

ΚΕΦ. λϛ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους βασιλεύοντος Ἐζεκίου, ἀνέβη Σενναχηρὶμ βασιλεὺς Ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς Ἰουδαίας τὰς ὀχυρὰς, καὶ (α) ἔλαβεν αὐτάς.

MS.A. (α) συνέλαβεν αὐτάς.

Numero transierunt, & una ex eis non periit : altera alteram non requisierunt : quia Dominus eis mandavit, & spiritus ejus congregavit ea. Et ipse injiciet eis sortes, & manus ejus divisit pascere : in æternum tempus possidebitis : generationes generationum requiescent in eam.

CAP. XXXV.

LÆtare desertum sitiens, exultet solitudo, & floreat sicut lilium. Et (a) efflorebunt, & exultabunt deserta Jordanis: gloria Libani data est ei, & honor Carmeli. Et populus meus videbit gloriam Domini, & altitudinem Dei. Confortamini manus remissæ, & genua dissoluta. Consolamini pusillanimes mente, confortamini, nolite timere. Ecce Deus noster judicium retribuit, & retribuet: ipse veniet, & salvabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures surdorum audient. Tunc saliet sicut cervus claudus: expedita autem erit lingua balborum: quia scissa est in deserto aqua, & vallis in terra sitienti: Et erit inaquosa in paludes: & in sitientem terram fons aquæ erit; ibi lætitia avium, caulæ arundinis, & paludes. Erit ibi via munda, & via sancta vocabitur: & non transibit illic immundus, nec erit ibi via immunda: qui autem dispersi fuerint, ibunt super eam, & non errabunt. Et non erit ibi leo: & nulla malarum bestiarum non ascendet in eam, nec invenietur ibi: sed ambulabunt in ea Redempti, & congregati per Dominum. Et revertentur, & venient in Sion cum lætitia, & lætitia sempiterna super caput eorum. Super caput enim eorum laus, & exultatio, & lætitia apprehendet eos: fugit dolor, & tristitia, & gemitus.

CAP. XXXVI.

ET factum est in quarto decimo anno regnante Ezechia, ascendit Sennacherim rex Assyriorum super civitates Judææ munitas, & cepit eas.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 תבעו מעל ספרא דיי ובעו חדא מנהון לא שגרת ואתתא לחברתה לא עכיבת ארי
17 במימריה יתכנשן וברעותיה יתקרבן: והוא במימריה רמא להון עדבא וברעותיה
פליג להון בחוטא עד עלמא יחסנונה לדור ודור ישרון בה:

לה

1 יחדון דיתבין במדברא בארעא ציחיא ויבעון דשרן במישרא ויזהרון כשושניא: מדץ
2 ירוצון ויחדון אף ביע וחדוא יקר לבנן יתיהיב להון זיו כרמלא ושרונא בית ישראל
3 דלהון אמרין אלין אנון יחזון יקרא דיי זיו תושבחתא דאלהנא: אמר נביא תקיפו ידין
4 דמרשלן ורכובין דרעלן חסינו: אמרו לדמוחין בלבהון למעבד אוריתא תקפו ולא
תדחלון הא אלהכון למעבד פורענות דין אתגלי מרי גמליא יי הוא יתגלי ויפרקנכון:
5 בכן יתפתחן עיני בית ישראל דאנון כסמן מן אוריתא ואודניהון דכחרשין לקבלא
6 למלי נביא יציתן: בכן במחזוהון גלותא דישראל דמתכנשין וסלקן לארעהון הא
כאילין קלילין ולא לאתעכבא וישבח לישנהון דהוה בלים ארי בכן אתבזעו במדברא
7 מיא ונחליא במישרא: ויהי שרובא לאגמין דמין ובית צחונא למבועי מיא אתר דהוה
8 ירורין שרין תמן יסקון קנה וגומא: ויהי תמן כבש אורח ותקון אורחא דקודשא
9 יתקרי לה לא יעדון בה מסאבין ולא יפסקון עדי אורחא ודלא אליפו לא יטעון: לא יהי
10 תמן מלך מבאיש ושלטון מעיק לא יגוזניה ולא ישתכחון תמן ויהכון פריקין: ופריקיא
דיי יתותבון ויתכנשון מביני גלותהון ויעלון לציון בתושבחתא וחדות עלם תהי להון
די לא פסקא ועגן יקר תהי מטל על רישהון ביע וחדוא ישכחון ויסוף מנהון מבית
ישראל דונא ותינחתא:

לו

1 והוה בארבע עסרי שנין למלכא חזקיה סליק סנחריב מלכא דאתור על כל קרויא
דבית יהודה כריכתא ואחדנון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Requirite in libro Dñi, & quærite ; unum ex eis non defuit, nec alterum alteri moram affert, quia in verbo ejus congregabuntur : & in voluntate ejus conjungentur. Et ipse in verbo suo misit eis sortem ; & in voluntate sua divisit eis funiculo, usque in seculum possidebunt eam; in generationem & generationem habitabunt in ea.

CAP. XXXV

EXultabunt qui habitant in deserto, in terra arida ; & gaudebunt qui morantur in campestribus, & splendebunt sicut lilia. Exultantes exultabunt, & gaudebunt exultatione & gaudio. Gloria Libani data est eis ; decor Carmeli & Saron : domus Israel quibus dicuntur hæc, ipsi videbunt gloriam Dñi, decorem laudis Dei noster. Dixit *Propheta* : Confortate manus dissolutas, & genua trementia roborate. Dicite festinis corde ut operentur secundùm legem, Confortamini, et nolite timere : ecce Deus vester revelabitur ut faciat vindictam judicii : Dñs auctor retributionis ipse revelabitur & salvabit vos. Tunc aperientur oculi domus Israel, qui sunt quasi cæci à lege ; & aures eorum qui sunt quasi surdi ad audienda verba prophetarum audient. Tunc cùm viderint exules Israelitarum congregatos ascendere in terram suam more cervorum velocissimorum, ita ut non detineantur, laudabit lingua eorum, quæ erat quasi muta, quòd *tunc* diffissæ sint in deserto aquæ, & torrentes in solitudine. Et erit arida in stagna aquarum, & locus sitiens in fontes aquarum. In loco ubi prius dracones habitabant, multiplicabuntur calamus & juncus. Et erit ibi via trita & recta, Via sancta vocabitur, non transibunt per eam immundi, & non deficient usque viam : & qui non didicerint, non errabunt per eam. Non erit ibi rex malefaciens, nec dominator tribulans pertransibit eam ; imò illic non invenientur : ibúntque redempti. Redempti autem à Dño revertentur & congregabuntur de medio captivitatis suæ, & venient ad Sion cum laude. Et lætitia sempiterna erit eis, quæ nunquam cessabit, & nubes gloriæ erit obumbrans super capita eorum : gaudium & lætitiam invenient ; & cessabit ab eis, & à domo Israel dolor & gemitus.

CAP. XXXVI.

ET factum est in decimo quarto anno regis Ezechiæ, ascendit Sennacherib rex Assyriæ sup omnes civitates domus Judæ munitas, & obtinuit eas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܒܥܘ ܒܟܬܒܗ ܕܡܪܝܐ ܘܩܪܘ. ܕܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܐܬܚܒܠܬ. ܘܚܕܐ ܠܚܒܪܬܗ ܠܐ ܒܥܬ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܦܘܡܗ ܦܩܕ. ܘܪܘܚܗ
ܟܢܫ ܐܢܝܢ. 17 * ܘܗܘ ܪܡܐ ܠܗܝܢ ܦܣܐ. ܘܐܝܕܗ ܦܠܓ ܠܗܝܢ ܒܚܘܛܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܢܐܪܬܘܢܗ̇
ܘܠܕܪ ܕܪܝܢ ܢܫܪܘܢ ܒܗ̇. * ܦܘܣܩܐ * ܢܚܕܐ ܡܕܒܪܐ ܨܗܝܐ
1 * ܘܬܪܘܙ ܦܩܥܬܐ. ܘܬܦܪܥ ܐܝܟ ܢܪܩܝܣܐ. 2 * ܘܬܪܘܙ ܐܝܟ ܝܥܠܐ. ܐܝܩܪܐ ܕܠܒܢܢ ܐܬܝܗܒ ܠܗ̇
ܒܫܘܒܚܐ ܥܡ ܗܕܪܗ ܕܟܪܡܠܐ ܘܕܫܪܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܚܙܘܢ ܫܘܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܗܕܪܗ
ܕܐܠܗܢ. * ܫܠܡ ܦܘܠܓܐ ܩܕܡܝܐ *
* ܡܠܘܟܐ ܘܒܘܝܐܐ ܠܡܚܝܠܐ ܕܐܬܐ ܦܪܘܩܐ ܘܦܪܩ ܠܗܘܢ *
3 ܐܬܥܫܢܝ ܐܝܕܝܐ ܪ̈ܦܝܬܐ. ܘܒܘܪ̈ܟܐ ܪ̈ܦܝܬܐ ܐܬܚܝܠܝ. 4 * ܐܡܪܘ ܠܡܚܝܠܝ ܠܒܐ. ܐܬܥܫܢܘ ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܗܐ ܐܠܗܟܘܢ
ܬܒܥܬܐ ܐܬܐ. ܐܠܗܐ ܦܪܘܩܐ ܐܬܐ ܘܦܪܩ ܠܟܘܢ. 5 * ܗܝܕܝܢ ܢܬܦܬܚܢ ܥܝ̈ܢܝ ܣܡ̈ܝܐ
ܘܐܕ̈ܢܝ ܚܪ̈ܫܐ ܢܫܬܡܥܢ. 6 * ܗܝܕܝܢ ܢܫܘܪ ܚܓܝܪܐ ܐܝܟ ܐܝܠܐ. ܘܬܬܦܫܩ ܠܫܢܐ ܕܚܪ̈ܫܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܦܬܚܘ
ܡ̈ܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܢܚ̈ܠܐ ܒܦܩܥܬܐ. 7 * ܘܢܗܘܘܢ ܐܓܡ̈ܐ ܒܐܬܪܐ ܨܗܝܐ. ܘܡܒ̈ܘܥܐ ܕܡ̈ܝܐ
ܒܐܬܪܐ ܨܗܝܐ. ܘܢܦܩ ܥܣܒܐ ܘܩܢܝܐ ܘܓܡܐ ܒܡܪ̈ܒܥܐ ܕܬܢ̈ܝܢܐ. 8 * ܘܢܗܘܐ ܬܡܢ ܫܒܝܠܐ
ܘܐܘܪܚܐ ܩܕܝܫܬܐ ܢܬܩܪܐ. ܘܠܐ ܢܥܒܪ ܒܗ̇ ܛܡܐܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܥܒܪܐ ܠܥܘܠܐ. ܘܣ̈ܟܠܐ ܠܐ ܢܛܥܘܢ.
9 * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ ܐܪܝܐ. ܘܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܣܩ ܠܗ̇. ܘܠܐ ܬܫܬܟܚ ܬܡܢ.
10 * ܘܢܐܙܠܘܢ ܦܪ̈ܝܩܐ ܘܦܪ̈ܝܩܐ ܕܡܪܝܐ ܢܗܦܟܘܢ ܘܢܐܬܘܢ ܠܨܗܝܘܢ ܒܫܘܒܚܐ. ܘܚܕܘܬܐ ܕܠܥܠܡ
ܥܠ ܪ̈ܫܝܗܘܢ. ܒܣܝܡܘܬܐ ܘܚܕܘܬܐ ܢܕܪܟܘܢ. ܘܢܥܪܩܘܢ ܟܐܒܐ ܘܬܢܚܬܐ.
* ܦܘܣܩܐ * ܠܘܬ ܪܝܫܐ ܕܩܘܫܬܐ ܕܦܪܩܬܐ ܕܚܙܩܝܐ
1 ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܣܪܐ ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ. ܣܠܩ ܣܢܚܪܝܒ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܡܕ̈ܝܢܬܐ
ܥܫܝܢ̈ܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܐܚܕ ܐܢܝܢ.

(Quærite in libro Domini, & legite; nam ne 16
unum quidem ex iis *quæ ibi narrantur*, omittetur) alter alterum non quæret, sed ipse ore suo præcipiet, & spiritus ejus congregabit illos:
Ipse jaciet eis sortes, ejusdémque manus 17
dividet eis mensuras: ut ad æternitatem usque possideant eam, & in generationem generationum habitent in ea.

CAP. XXXV.

LÆtabitur desertum sitibundum, & exul- 1
tabit planities, & florebit tanquam narcissus,
Et exultabit tanquam capreus: honor Libani 2
gloriosè dabitur ei cum nitore Charmeli & Saronis: hi videbunt majestatem Domini, & nitorem Dei nostri.

Finis primæ partis.

Admonitio & consolatio ad imbecilles, quòd venturus sit Salvator, eosque redempturus.

Confortamini manus remissæ, genua tremula 3
confirmamini: Dicite pusillanimis, Robora- 4
mini, & ne metuite: ecce De⁹ vester ultor venturus est, Deus servator ventur⁹ est & redem-
pturus vos. Tunc aperientur oculi cæcorũ, & 5
aures surdorũ reserabuntur: Tunc saliet clau- 6
dus tanquam cervus, & expedita erit lingua muti: quia eruperunt aquæ in deserto, & tor-
rentes in planitie: Erunt stagna in loco deser- 7
to, & fontes aquarũ in locis sitibundis: nascetur gramen arundo & juncus in cubili canum
sylvestriũ. Et erit illic semita quæ via sancta 8
vocabitur, p quam non transibit immunditia, nec patebit adit⁹ *iniquitati*: ubi ne stulti quidẽ
errabunt: Ubi non erit leo, quò feræ pniciosæ 9
nequaquam ascendent, nec reperientur illic.
Et abibunt redempti, redempti *inquam* à 10
Domino, & reversi ingredientur in Sionem cum gloria: in æternum erit lætitia super capita eorum, jucunditatem & gaudium assequentur, fugiéntque mœrores ac gemitus.

CAP. XXXVI.

COntigit autẽ anno decimo quarto Heze- 1
ciæ regis Judæ, ut invaderet Sanherib rex Assyriæ oẽs urbes Judæ munitas, & caperet eas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * بعد جازوا * وواحد منهم لا يهلك * ولا يطلب الاخر الاخر * لان الرب امرهم * وروحه
17 جمعهم * وهو يصنع لهم خطوطا * ويده قسمت لهم * ليرعوا الي الدهر زمانا * ترث جيل
الاجيال * ويستريحون عليها * الفصل الخامس والثلثون *
1 * افرحي ايها البريه العطشانه * ولتبتهج البريه * ولتزهر مثل السوسن * تزهر وتنمو بالعلية
2 وتبتهج براري الاردن * فقد اعطي لها شرف لبنان وكرامة الكرمل * وشعبي يعاين مجد الرب
وعلو الله * تحضيض النبي للضعفاء وتقويته لهم * وبشره بمجي المسيح *
3 * تقوي ايها الايدي المسترخيه والركب المنحله * تعزوا وقولوا لصغيري الانفس بصبرهم
4 تقووا لا تخافوا * ها الهنا جازانا انصافا ويجازي * هو ياتي ويخلصنا * حينيذ تنفتح اعين العميان
5 وتسمع اذان الصم * حينيذ يقفز الاعرج مثل الايل * ويصير لسان البكم فصيحا * لان الماء
6 انبثق في البريه * والوادي في ارض عطشانه * ويصير العديم الماء غابات * وفي الارض العطشانه
7 يكون ينبوع الماء * هناك يكون سرور الطيور ومأوي بنات اوي * وقصب وعوسج * ويكون
8 هناك طريق نقيه * ويدعي طريق طاهره * ولا يجوز هناك نجس * ولا يكون هناك ايضا طريق
9 نجسه * المتفرقون يعبرون فيها ولا يضلون * ولا يكون هناك اسد * ولا من الوحوش الخبيثه
10 يصعد اليها * ولا يوجد هناك * لكن يسلك فيها المفديون والمجمعون من الرب * ويصيرون
ويأتون الي صهيون بسرور وابتهاج * وعلي روسهم سرور ابدي * لان علي روسهم تسبيح
وبهجه * ويتسلمهم السرور * بعد عنهم الوجع والحزن والتنهد *
* الفصل السادس والثلثون * الوحي السادس عشر * وهو الاصحاح السابع عشر *
* ذكر ما اصاب ملك الموصل من الهلاك بصلاة حزقيا الملك *
1 * وكان في السنة الرابعة عشر لحزقيا الملك * صعد سنحاريب ملك الموصليين
علي مدن يهوذا الحصينه واخذها *

Magnâ copiâ transibunt, & nullus eorum 16
peribit, nec alter alterum quæret: quia Dominus præcipiet eis, & spiritus ejus
congregabit illos; Ipseque ponet eis line- 17
as, & manus ejus distribuet illis; ut pascantur in æternum tempus, possideant in æva sempiterna, & quiescant super eam.

CAP. XXXV.

LÆtare O desertum aridum, hilare- 1
scat solitudo, & floreat velut lilium: Floreant, & præter modum gaudeant &
exultent solitudines Jordanis; quia data 2
jam est eis præstantia Libani & honor Charmeli, & populus meus videbit gloriam Domini & eminentiam Dei.

Adhortatio Prophetæ ad languentes, eorumque animatio: & prædictio adventûs Christi.

Confirmamini O manus remissæ & genua 3
dissoluta: Consolamini, & dicite pusilla- 4
nimis mente, Sumite animos, ne timeatis: ecce Deus noster ex æquo rependit nobis, ac rependet: ipse veniet, redimetque
nos. Tunc aperient se oculi cæco- 5
rum, & audient aures surdorum: Tunc 6
saltabit claudus quasi cervus, & erit lingua mutorum diserta: quoniam aqua erupit in deserto, & fluvius in terra si-
tibunda: Quæ caret aquâ, redigetur in 7
sylvas; & in arida tellure erit aquæ scatebra: illic erit volucrum voluptas, & habitatio canum sylvestrium, arun-
dines, & junci. Erit etiam ibi via mun- 8
da, & vocabitur via pura, & non transibit illac impurus, nec erit illic deinceps via immunda: dispersi transibunt per eam,
& non errabunt. Non erit ibi leo, nec 9
ulla malarum belluarum ascendet ad e-
am, aut reperietur ibi: Sed ambulabunt 10
in ea redempti & collecti à Domino, & proficiscentur pervenientque Sionem cum lætitia & exultatione, & erit super capita eorum gaudium perenne, quia super capita eorum canticum erit ac lætitia, & occupabit eos gaudium, recedet ab eis dolor, tristitia, & gemitus.

CAP. XXXVI.

Revelatio decima sexta.

Textus decimus septimus.

Narratio exitii quod accidit regi Assyriæ per orationem Hezeciæ regis.

ET factum est anno decimo quarto re-
gis Hezeciæ, ut ascendens Sanherib rex 1
Assyriorum contra urbes Judæ munitas, caperet eas.

ישעיה : לו

1 וַיְשַׁלַּח מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ יְרוּשָׁלַיְמָה אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ בְּחֵיל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃

3 וַיֵּצֵא אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן־חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר עַל־הַבָּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח בֶּן־אָסָף הַמַּזְכִּיר׃

4 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ־נָא אֶל־חִזְקִיָּהוּ כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃

5 אָמַרְתִּי אַךְ־דְּבַר־שְׂפָתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל־מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ בִּי׃

6 הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל־מִשְׁעֶנֶת הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל־מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְכָל־הַבֹּטְחִים עָלָיו׃

7 וְכִי־תֹאמַר אֵלַי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא־הוּא אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת־בָּמֹתָיו וְאֶת־מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַםִ לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃

8 וְעַתָּה הִתְעָרֶב נָא אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים אִם־תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים עֲלֵיהֶם׃

9 וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֵת פְּנֵי פַחַת אַחַד עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים וַתִּבְטַח לְךָ עַל־מִצְרַיִם לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים׃

10 וְעַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי יְהוָה עָלִיתִי עַל־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃

11 וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל־רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר־נָא אֶל־עֲבָדֶיךָ אֲרָמִית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל־תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם אֲשֶׁר עַל־הַחוֹמָה׃

12 וַיֹּאמֶר רַבְשָׁקֵה הַאֶל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי לְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא עַל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל־הַחוֹמָה לֶאֱכֹל אֶת־חֲרֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת־שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם׃

13 וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה וַיִּקְרָא בְקוֹל־גָּדוֹל יְהוּדִית וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃

14 כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל־יַשִּׁא לָכֶם חִזְקִיָּהוּ כִּי לֹא־יוּכַל לְהַצִּיל אֶתְכֶם׃

(Interlinear Latin, as far as legible:) ad Jerusalem de Lachis Rabsacheh Assur rex misit Et; regem Chizchijahu ad gravi virtute in; piscinæ aquæductu in stetit & ... ; Eljachim eum ad est egressus Et. fullonis agri strata via in superioris; Joach & scriba Sebnah & domum super qui Chilchijahu filius; Dicite Rabsacheh eos ad dixit Et. commonefaciens Asaph filius; Assur rex magnus rex dixit sic: Chizchijahu ad nunc; labiorum verbum certè Dixi? fidisti cui hæc fiducia Quæ; quia fidisti quo super nunc: prælium ad fortitudo & consilium; fracto arundinis fulcro super fidisti Ecce? me contra rebellâsti; ejus volam in intrabit & eo super vir fuerit innixus cui Ægypto super isto; eo super fidentibus omnib' Ægypti rex Parhoh sic: eā perforabit &; iste nonne: fidimus nostro Deo Domino In, me ad dixeris si Et; ejus altaria & ejus excelsa Chizchijahu fecit removere cujus; ipsius altaris facies Ad: Jerusalaim & Jehudah ad dixitque; regi meo domino obsecro fidejube nunc Et? vos incurvabitis; tibi dare potueris si, equorum duo millia tibi dabo &: Assur; unius ducis facies vertere facies quomodo Et. eos super equitantes; Ægypto super tibi confidas ut: minimorum mei domini servorum; ascendi Domino absque numquid nunc Et? equites & curram propter; ascende: me ad dixit Dominus? eā corrumpendum ad, istam terram contra; Sebnah & Eljachim dixit Et. eam corrumpe &, istam terram ad; Syriacè tuos servos ad obsecro Loquere: Rabsacheh ad Joach &; auribus in Jehudaicè nos ad loquaris ne & nos audientes quia; tuū dominū ad Numquid: Rabsacheh dixit Et. murum super qui populi; ad nonne? ista verba loquendū ad me domin' me misit te ad &; sua egesta comedendum ad, muro super fedentes homines; clamavit &, Rabsacheh stetit Et? vobiscum suas urinas bibendum ad &; magni regis verba Audite: dixit &, Jehudaicè magna voce in; Chizchijahu vobis imponat Ne, rex dixit Sic. Assur regis; vos eruere poterit non quia

Versio VULG. LAT.

1 Et misit rex Assyriorū Rabsacen de Lachis in Jerusalem, ad regem Ezechiam in manu gravi, & stetit in aquæductu piscinæ superioris in via Agri fullonis.
3 Et egressus est ad eū Eliacim filius Helciæ, qui erat super domū, & Sobna scriba, & Joahe filius Asaph à commentariis.
4 Et dixit ad eos Rabsaces, Dicite Ezechiæ; Hæc dicit rex magnus, rex Assyriorum; Quæ est ista fiducia, quâ confidis?
5 Aut quo consilio vel fortitudine rebellare disponis? super quem habes fiduciam, quia recessisti à me?
6 Ecce confidis super baculum arundineum confractū istum, sup Ægyptum: cui si innixus fuerit homo, intrabit in manū ejus, & perforabit eam: sic Pharao rex Ægypti omnibus,
7 qui confidunt in eo. Quòd si responderis mihi; In Domino Deo nostro confidimus: nōnne ipse est, cujus abstulit Ezechias excelsa, & altaria, & dixit Judæ & Jerusalem; Coram altari isto adorabitis?
8 Et nunc trade te domino meo regi Assyriorum, & dabo tibi duo millia equorum, nec poteris ex te præbere ascensores eorum.
9 Et quomodò sustinebis faciem judicis unius loci ex servis domini mei minoribus? Quòd si confidis in Ægypto, in quadrigis, & in
10 equitibus: Et nunc numquid sine Domino ascendi ad terrā istam, ut disperderem eam? Dominus dixit ad me; Ascende super terram istam, & disperde eam.
11 Et dixit Eliacim, & Sobna, & Joahe ad Rabsacen; Loquere ad servos tuos Syrā linguā: intelligim' enim: ne loquaris ad nos Judaicè in auribus populi, qui est super
12 murum. Et dixit ad eos Rabsaces; Numquid ad dominum tuum & ad te misit me dominus meus, ut loquerer omnia verba ista, et non potiùs ad viros, qui sedent in muro, ut comedant stercora sua, et bibant urinam pedum suorum vobiscum?
13 Et stetit Rabsaces, et clamavit voce magnâ Judaicè, et dixit; Audite verba regis magni, regis
14 Assyriorum. Hæc dicit rex; Non seducat vos Ezechias, quia non poterit eruere vos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

1 Καὶ ἀπέστειλε βασιλεὺς Ἀσσυρίων (β) τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λάχης εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς· καὶ ἔστη ἐν τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κνα-
3 φέως. Καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ Χελκίου ὁ οἰκονόμος, καὶ Σομνᾶς ὁ γραμματεύς, καὶ Ἰωὰχ ὁ τοῦ Ἀσὰφ ὁ ὑπομνη-
4 ματογράφος. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς (γ) Ῥαψάκης, Εἴπατε Ἐζεκίᾳ, Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς Ἀσσυρίων, Τί πεποιθὼς
5 εἶ; Μὴ ἐν βουλῇ (δ) καὶ λόγοις χειλέων παράταξις γίνεται; καὶ νῦν (ε) ἐπὶ τίνα πέποιθας,
6 ὅτι ἀπειθεῖς μοι; Ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην, ἐπ' Αἴγυπτον. (ζ) ὡς ἂν ἐπιστηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτήν, εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, (η) καὶ τρήσει αὐτήν· οὕτως ἐστὶ Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, καὶ
7 πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ. Εἰ δὲ λέγετε, Ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποίθα-
8 μεν, Νῦν μίχθητε τῷ κυρίῳ μου (θ) τῷ βασιλεῖ Ἀσσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίαν ἵππον, εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ'
9 αὐτούς. Καὶ πῶς δύνασθε ἀποστρέψαι (ι) εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν; οἰκέται εἰσίν, οἱ πεποιθότες ἐπ' Αἰγυπτίοις, εἰς ἵππον καὶ
10 ἀναβάτην. Καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην πολεμῆσαι (κ) αὐτήν; κύριος εἶπε πρός με, Ἀνάβηθι ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ διάφθειρον αὐτήν.
11 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλιακεὶμ, καὶ Σομνᾶς (λ), καὶ Ἰωὰχ, Λάλησον πρὸς τοὺς παῖδάς σου Συριστί· ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς· καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς Ἰουδαϊστί. καὶ ἵνα τί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν (μ) ἀνθρώπων ἐπὶ τῷ τεί-
12 χει; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς (μ) Ῥαψάκης, Μὴ πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀπέσταλκέ με ὁ κύριός μου, λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους; οὐχὶ πρὸς τοὺς (ν) ἀνθρώπους τοὺς καθημένους ἐπὶ τῷ τείχει, ἵνα φάγωσι κόπρον, καὶ πίωσιν οὖρον μεθ' ὑμῶν ἅμα;
13 Καὶ ἔστη (ξ) Ῥαψάκης, καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ Ἰουδαϊστί, καὶ εἶπεν, Ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου,
14 βασιλέως Ἀσσυρίων. Τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, Μὴ (ο) ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας λόγοις, (π) οὐ δυνήσεται ῥύσασθαι ὑμᾶς.

MS. A. (β) Ῥαψάκην ἐκ Λάχεις (γ) Ῥαψάκης (δ) ἢ ἐν χείλεσιν (ε) ἐπὶ τίνι (ζ) ὃς ἂν ἐπιστηριχθῇ ἐπ' αὐτήν, (η) οὕτως ἐστὶ [ὁ βα]σιλεύς (ι) τὸ πρόσωπον τοπάρχου ἑνός; (κ) αὐτήν; * Καὶ εἶπεν αὐτὸν (λ) ὁ γραμματεύς, (μ) ἀνδρῶν καθημένων (ν) ἄν-δρας (ξ) Ῥαψάκης, καὶ ἐβόησεν (ο) ὑμᾶς ἀπα[τάτω] (π) οὐ μὴ [δυνή]σονται

(Latin translation, partly cut off at the edge:) 1 Et misit rex Assyriorum Rabsacen de Lachis in Hierusalem ad regem Ezechiam cum ... 3 Et egressus est ad eum ... Sobnas scriba, & Joach filius Asaph a commentariis. 4 Et dixit eis Rabsaces, Dicite Ezechiæ, Hæc dicit rex magnus, rex Assyriorum; Quid fidens es? 5 Num in consilio, & sermonibus labiorum prælium fit? Et nunc in quem confidisti, quia non paruisti mihi? 6 Ecce fidens es super virgam arundineam confractam istam, super Ægyptum: ... intrabit in manum ejus, & perforabit eam: sic est Pharao rex Ægypti, & omnes, qui confidunt in eo. 7 Sin autem dicitis, In Dominum Deum nostrum confidimus; 8 Nunc admiscemini domino meo regi Assyriorum, & dabo vobis duo millia equorum, si poteritis præbere ascensores super eos. 9 Et quomodo potestis avertere in faciem ... ? Servi sunt, qui confidunt in Ægyptiis, in equum & ascensorem. 10 Et nunc num sine Domino ascendimus super terram hanc ad oppugnandum eam? Dominus dixit ad me, Ascende super terram istam, & disperde eam. 11 Et dixit ad eum Eliacim, & Somnas, & Joach, Loquere ad servos tuos Syriacè: audimus enim nos: & ne loquaris ad nos Judaicè. Et ut quid loqueris in aures hominum super murum? 12 Et dixit ad eos Rabsaces; Numquid ad dominum vestrum, vel ad vos misit me dominus meus loqui verba hæc? nonne ad homines qui sedent super murum? ut comedant stercus, & bibant urinam vestram cum simul? 13 Et stetit Rabsaces, & exclamavit voce magna Judaicè, & dixit; Audite verba regis magni, regis Assyriorum: 14 Hæc dicit rex; Non seducat vos Ezechias sermonibus: non poterit eruere vos.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 וּשְׁלַח מַלְכָּא דְאַתּוּר יָת רַב שָׁקֵה מִלָּכִישׁ לִירוּשְׁלֵם לְוָת מַלְכָּא חִזְקִיָּה בְּמַשְׁרְיָת סַגִּיאָן וְקָם בִּמְזִיקַת בְּרֵיכְתָא עִלָּיְתָא דִּבְכִישׁ חֲקַל מִשְׁטַח קַצָּרַיָּא׃
3 וּנְפַק לְוָתֵיהּ אֶלְיָקִים בַּר חִלְקִיָּה דִּי מְמַנָּא עַל בֵּיתָא וְשֶׁבְנָא סָפְרָא וְיוֹאָח בַּר אָסָף דִּי מְמַנָּא עַל דָּכְרָנַיָּא׃
4 וַאֲמַר לְהוֹן רַב שָׁקֵה אֱמַרוּ כְעַן לְחִזְקִיָּה כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא רַבְּתָא מַלְכָּא דְאַתּוּר מָה רוּחְצָנָא הָדֵין דְּאִתְרְחַצְתָּא׃
5 אֲמַרִית בְּרַם בְּמַלַּל סִפְוָן בִּמְלַךְ וּגְבוּרָא אֲבֵיד קְרָבָא כְּעַן עַל מַן אִתְרְחַצְתָּא אֲרֵי מְרַדְתָּא בִי׃
6 הָא אִתְרְחַצְתָּא עַל סְמַךְ קַנְיָא רְעִיעָא הָדֵין עַל פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם דְּאִם יִסְתְּמֵיךְ גַּבְרָא עֲלוֹהִי וְיֵיעוּל בִּידֵיהּ וִיבַזְּעִנֵּהּ כֵּן פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם לְכָל דְּמִתְרַחֲצִין עֲלוֹהִי׃
7 וַאֲרֵי תֵימְרוּן לִי עַל מֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהָנָא אִתְרְחַצְנָא הֲלָא הוּא דְּאַעְדִּי חִזְקִיָּה יָת בָּמְוָתוֹהִי וְיָת אֱגוֹרוֹהִי וַאֲמַר לְאֱנַשׁ יְהוּדָה וּלְיָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם קֳדָם מַדְבְּחָא הָדֵין תִּסְגְּדוּן׃
8 וּכְעַן אִתְעָרַב כְּעַן עִם רִבּוֹנִי מַלְכָּא דְאַתּוּר וְאֶתֵּן לָךְ תְּרֵין אַלְפִין סוּסְוָן אִם תִּכּוּל לְמִתַּן לָךְ רָכְבִין עֲלֵיהוֹן׃
9 וְאֵיכְדֵין אַתְּ מָתִיב יָת אַפֵּי חַד מִשִּׁלְטוֹנֵי עַבְדֵי רִבּוֹנִי זְעֵירַיָּא וְאִתְרְחַצְתָּא לָךְ עַל מִצְרַיִם לִרְתִיכִין וּלְפָרָשִׁין׃
10 וּכְעַן הֲבַר מִמֵּימְרָא דַיְיָ סְלֵיקִית לְאַרְעָא הָדָא לְחַבָּלוּתַהּ יְיָ אֲמַר לִי סַק עַל אַרְעָא הָדָא וְחַבְּלַהּ׃
11 וַאֲמַר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח לְרַב שָׁקֵה מַלֵּיל כְּעַן עִם עַבְדָּךְ אֲרָמִית אֲרֵי שָׁמְעִין אֲנַחְנָא וְלָא תְּמַלֵּיל עִמַּנָא יְהוּדָאִית קֳדָם עַמָּא דִּי עַל שׁוּרָא׃
12 וַאֲמַר רַב שָׁקֵה הֲלְוָת רִבּוֹנָךְ וּלְוָתָךְ שַׁלְחַנִי רִבּוֹנִי לְמַלָּלָא יָת פִּתְגָּמַיָּא הָאִלֵּין הֲלָא עַל גֻּבְרַיָּא דְּיָתְבִין עַל שׁוּרָא לְמֵיכַל יָת מַפְּקַתְּהוֹן וּלְמִשְׁתֵּי יָת מֵימֵי רַגְלֵיהוֹן בְּצַיְרָא עִמְּכוֹן׃
13 וְקָם רַב שָׁקֵה וּקְרָא בְּקָל רַב יְהוּדָאִית וַאֲמַר שְׁמַעוּ יָת פִּתְגָּמֵי מַלְכָּא רַבְּתָא מַלְכָּא דְאַתּוּר׃
14 כִּדְנַן אֲמַר מַלְכָּא לָא יַטְעֵי לְכוֹן חִזְקִיָּה אֲרֵי לָא יָכוֹל לְשֵׁיזָבָא יָתְכוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

1 Et misit rex Assyriæ Rabsacen de Lachis in Jerusalem ad regem Ezechiam cum exercitu multo, & stetit in aquæductu piscinæ superioris, in via ubi fullones extendunt pannos.
3 Et egressus est ad eum Eliachim filius Elchiæ, qui præpositus erat domus, & Sobna scriba, & Joah filius Asaph à commentariis.
4 Et dixit eis Rabsaces, Dicite nunc Ezechiæ, Hæc dicit rex *magnus* noster rex Assyriæ, Quæ est ista fiducia qua confidis?
5 Dixi Utique in loquela labiorum, in consilio, & in potentia faciam bellum: nunc in quem confidis, ut rebelles contra me?
6 Ecce confidis in baculo calami confracti, isto Pharaone rege Ægypti; cui si quis innixus fuerit, intrabit in manum ejus, & perforabit eam; sic Pharao rex Ægypti omnibus qui confidunt in eo.
7 Quòd si dixeritis mihi, In verbo Domini Dei nostri confidimus; nónne ipse est cujus abstulit Ezechias excelsa, & altaria, & dixit viris Judæ, & habitatoribus Jerusalem, Coram altari hoc adorabitis?
8 Et nunc commisce te obsecro cum domino meo rege Assyriæ, & dabo tibi duo millia equorum, si poteris tibi constituere sessores super eos.
9 Et quomodo tu putas avertere faciem unius è principibus servis domini mei minimis? & confidis in Ægypto, in curribus & in equitibus.
10 Jam verò, Num fine verbo Domini ascendi contra terram hanc ut disperderem eam? Dominus dixit mihi, Ascende super terram hanc, & disperde eam.
11 Et dixit Eliachim & Sobna, & Joach ad Rabsacen, Loquere nunc cum servis tuis Syriacè; intelligimus enim nos: nec loquaris nobiscum Judaicè coram populo qui est super murum.
12 Et dixit Rabsaces, Nunquid ad dominum tuum & ad te misit me dominus meus ut loquar verba hæc? nónne ad viros qui sedent super murum, ut comedant stercora sua, & bibant urinam suam in obsidione vobiscum?
13 Et stetit Rabsaces & clamavit voce magna Judaicè, & ait; Audite verba regis magni, regis Assyriæ.
14 Hæc dicit rex, Ne seducat vos Ezechias, quia non poterit liberare vos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܡܢ ܠܟܝܫ ܠܪܒ ܫܩܐ . ܠܘܬ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܚܝܠܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܩܡ ܒܡܣܩܬܐ ܕܒܪܟܬܐ ܥܠܝܬܐ ܕܒܐܘܪܚܐ ܕܚܩܠ ܩܨܪܐ. * ܘܢܦܩ ܠܘܬܗ
ܐܠܝܩܝܡ ܒܪ ܚܠܩܝܐ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܫܒܢܐ ܣܦܪܐ. ܘܝܘܐܚ ܒܪ ܐܣܦ ܡܥܗܕܢܐ. * ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܪܒ ܫܩܐ. ܐܡܪܘ ܠܚܙܩܝܐ . ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܪܒܐ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܡܢܘ
ܗܢܐ ܬܘܟܠܢܐ ܕܬܬܟܠܬ . * ܘܐܡܪܬ. ܕܐܝܬ ܠܟ ܡܡܠܠܐ ܕܣܦܘܬܐ. ܘܬܪܥܝܬܐ ܘܚܝܠܐ
ܠܩܪܒܐ. ܘܗܫܐ ܥܠ ܡܢܘ ܬܬܟܠܬ ܕܡܪܕܬ ܒܝ . * ܗܐ ܬܬܟܠܬ ܥܠ ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ
ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܣܬܡܟ ܓܒܪܐ ܥܠܘܗܝ . ܥܐܠ ܒܐܝܕܗ. ܘܢܩܒ ܠܗ.
ܗܟܢܐ ܗܘ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܠܟܠ ܕܡܬܬܟܠܝܢ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܕܥܠ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܬܟܝܠܝܢܢ . ܗܢܐ ܗܘ ܕܐܥܒܪ ܚܙܩܝܐ ܐܓܘܪܘܗܝ ܘܡܕܒܚܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܝܗܘܕܐ
ܘܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܩܕܡ ܡܕܒܚܐ ܗܢܐ ܣܓܘܕܘ. * ܘܗܫܐ ܐܬܥܪܒܘ ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.
ܘܐܬܠ ܠܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܪܟܫܐ. ܐܢ ܬܫܟܚ ܠܟ ܪܟܒܐ. * ܘܐܝܟܢܐ ܬܗܦܟ ܐܦܘܗܝ ܕܚܕ ܫܠܝܛܐ
ܡܢ ܐܚܝܕܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝ ܙܥܘܪܐ. ܘܬܬܟܠ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ
ܘܦܪܫܐ. * ܘܗܫܐ ܕܠܡܐ ܕܠܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܣܠܩܬ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ ܠܡܚܒܠܘܬܗ. * ܡܪܝܐ ܐܡܪ
ܠܝ. ܣܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ ܘܚܒܠܝܗ. * ܘܐܡܪ ܐܠܝܩܝܡ ܘܫܒܢܐ ܘܝܘܐܚ ܠܪܒ ܫܩܐ.
ܡܠܠ ܥܡ ܥܒܕܝܟ ܐܪܡܐܝܬ. ܕܫܡܥܝܢܢ. ܘܠܐ ܬܡܠܠ ܥܡܢ ܝܗܘܕܐܝܬ ܩܕܡ
ܥܡܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܒ ܫܩܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܡܪܟܘܢ ܘܠܘܬܟܘܢ
ܫܕܪܢܝ ܡܪܝ ܠܡܡܠܠܘ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ. ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܙܒܠܗܘܢ
ܘܢܫܬܘܢ ܡܝܐ ܕܪܓܠܝܗܘܢ ܥܡܟܘܢ. * ܘܩܡ ܪܒ ܫܩܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܝܗܘܕܐܝܬ. ܘܐܡܪ
ܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ. ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܠܐ ܢܛܥܝܟܘܢ
ܚܙܩܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܨܝܘܬܟܘܢ.

Tum rex Assyriæ de Lachis misit Rab-sacem 2
ad Hezeciam regem, in Jerusalem, cum nu-
merosis copiis : qui cùm substitisset in clivo
laci superioris, quod est in via agri fullonis ;
Et egressus esset ad eum Eliacim filius Hel- 3
ciæ præfectus domûs, Sebna scriba, & Joah
filius Asaphi à commentariis : Dixit ad eos 4
Rab-sace, Dicite Hezeciæ, Sic dicit rex ma-
ximus, rex Assyriæ, Quænam est fiducia tan-
ta quâ confidis, Ut dicas superesse tibi ser- 5
monem labiorum, & mentem, viresque ad
bellandum ? cui quæso confidis, ut in me re-
belles? Ecce confidis fulcro arundinis quas- 6
satæ, *nempe* Ægyptio, quo cùm quis inniti-
tur, manum ejus penetrat perforátque : ta-
lis est Pharaon rex Ægypti omnibus fiduciam
in ipso collocantibus. Quòd si dixeris mihi, 7
Domino Deo nostro confidimus ; quid pro-
fuit Hezeciæ abolevisse altaria & aras, & di-
xisse Judæ & Jerosolymæ, Coram hoc altari
adorabitis ? Jam verò commercium habe- 8
to cum domino meo rege Assyriæ, dabóque
tibi duo millia equorum, *& videbo* utrùm
habeas equites. Quomodo ergò repelle- 9
res faciem unius è nobilioribus inter mini-
mos domini mei servos, & confideres Ægy-
ptio, curribus, & equitibus ? At nunc, an 10
absque Domino ascendi ad terram istam ut
vastarem eam ? Dominus quidem mihi dixit
ut ascenderem contra terram istam & vasta-
rem eam. Dixit Eliacim, Sebna, & Joah 11
ad Rab-sace, Alloquere servos tuos Arami-
cè, intelligimus enim ; neque alloquaris nos
Judaicè præsente populo qui adest super
mœnia. Ait illis Rab-sace, Nequaquam ad 12
vos & ad dominum vestrum misit me domi-
nus meus ad hæc verba proferenda, sed ad
viros qui mœnibus assident ; ut ne comedant
stercus suum, & bibant urinas suas vobiscum.
Itaque surgens Rab-sace, & elatâ voce Ju- 13
daicè exclamans dixit, Audite verba regis
maximi, regis Assyriæ. Sic ait rex Assyriæ, 14
Ne seducat vos Hezecia, non enim poterit
eripere vos :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * وأرسل ملك الموصليين ربصاكس من لاشيش الى اورشليم الى حزقيا الملك بجيش
3 عظيم * ووقف في جدول الماء الذي للبركة العليا * في طريق حقل القصار * فخرج اليه
الياقيم الوكيل ابن سلقيا * وصمناص كاتب الجيش * ويواح ابن اصاف كاتب التذاكر
4 * فقال لهم ربصاكس * قولوا لحزقيا * هكذا يقول الملك العظيم ملك الموصليين * ماذا ترجا
5 6 * هل بحسون او بكلام شفتين يكون لك المصاف * والآن على ماذا توكلت انك تعصيني
* تتوكل على العصي القصبية هذه المكسورة * على مصر * ان الذي يتوكا عليها تدخل في
7 يده * هكذا يكون فرعون ملك مصر وجميع المتوكلين عليه * وان قلتم على الرب الاله
8 نحن توكلنا * اختلطوا الآن بسيدنا ملك الموصليين * واعطي لكم الفي فرس * ان كنتم
9 تستطيعون ان تعطوا عليها ركابا * فكيف تستطيعون ان تراجعوا وجه رئيس موضع واحد
10 المتوكلون على المصريين هم عبيد لفرس وراكب * والآن هل بغير امر من الرب صعدنا
11 الى هذه الكورة لحاربها * الرب قال لي اصعد الى هذه الارض وافسدها * فقال له الياقيم
وصمناص ويواح * تكلم مع عبيدك بالسريانية * لانا نحن نسمع ما تقول * ولا تتكلم معنا
12 بالكلدانية * فلماذا تتكلم في اذان الناس الجلوس في السور * فقال ربصاكس لهم * هل
الى ربكم او اليكم ارسلني سيدي لاتكلم هذه الكلمات * اليس الى الرجال الجلوس
13 على السور * كيلا ياكلوا زبلا ويشربوا اراقه معكم معا * ووقف ربصاكس وصرخ
بصوت عظيم باليهودية وقال * اسمعوا اسمعوا كلام الملك العظيم ملك الموصليين
14 * هكذا يقول الملك * لا يخدعكم حزقيا بكلمات * لا يستطيع ان
يخلصكم

Deinde misit rex Assyriorum Rabsacem 2
è Lachis Jerosolymam contra Hezeciam
regem, ingenti cum exercitu : qui sub-
stitit ad fluvium aquæ piscinæ superi-
oris, in itinere agri fullonis. Et egres- 3
sus est ad eum Eliacim œconomus Hel-
ciæ filius, & Semnas scriba exercitûs,
& Joah filius Asaphi scriptor rerum
memorabilium. Quibus dixit Rabsa- 4
ces, Dicite ad Hezeciam ; Sic dicit rex
magnus, rex Assyriorum, Quid 5
speras ? Num audaciâ, an verbu la-
biorum acies est instruenda tibi ? cui
rei confidis, quòd contra me rebel-
les ? Ecce confidis huic scipioni a- 6
rundineo quassato, Ægypto, quo si
quis innitatur, penetrat manum ipsius :
talis est Pharaon rex Ægypti, & omnes
qui fiduciam collocant in eo. Quòd si 7
dixeritis, Domino Deo nostro fidimus ;
Immiscete jam vos cum domino nostro 8
rege Assyriorum, daboque vobis duo
millia equorum, si possitis suppeditare
eis equites. Quoniam igitur pacto re- 9
tundere potestis faciem principis unius
loci ? qui fidunt Ægyptiis, servi sunt
equi & equitis. Jam verò, num absq; 10
jussu Domini ascendimus contra istam
regionem ut oppugnaremus eam ? Domi-
nus dixit mihi, Ascende contra terram
istam, eamque corrumpe. Dixerunt ad eum 11
Eliacim, Semnas, & Joah ; Loquere
cum servis tuis Syriacè, audimus enim
quæ dicturus es ; & ne loquaris nobis-
cum Chaldaicè : cur enim loquereris
in auribus hominum insidentium muro ?
Respondit eis Rabsaces, Num ad do- 12
minum vestrum, aut ad vos misit me
dominus meus, ut loquerer hæc ver-
ba ? nónne ad viros insidentes muro ?
quò minus comedant stercus, & uri-
nam bibant unà vobiscum. Tum sur- 13
gens Rabsaces, & magnâ voce excla-
mans Judaicè dixit, Audite, audite
verba magni regis, regis Assyriorum.
Sic dicit rex, Ne decipiat vos Heze- 14
cia verbis ; non poterit salvare vos.

ישעיה: לו

Eruendo :dicendo ,Domino in Chizchijahu vos faciat confidere ne Et
15 ואל־יבטח אתכם חזקיהו אל־יהוה לאמר הצל
.Assur regis manu in hæc civitas dabitur non :Dominus nos eruet
יצילנו יהוה לא תנתן העיר הזאת ביד מלך אשור:
facite : Assur rex dixit sic quia : Chizchijahu ad audiatis Ne
16 אל־תשמעו אל־חזקיהו כי כה אמר המלך אשור עשו
,suam vitem vir comedite & ,me ad egredimini & ,benedictioně mecum
אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש־גפנו
Usque .suæ cisternæ aquas vir bibite & ,suam ficum vir &
17 ואיש תאנתו ושתו איש מי־בורו: עד־
terram ,vestrā terram sicut ,terram ad vos tollam & ,me venire
באי ולקחתי אתכם אל־ארץ כארצכם ארץ
vos inducet fortè Ne .vinearum & ,panis terram ,musti & ,frumenti
18 דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים: פן־יסית אתכם
dii eruerunt nunquid :nos eruet DOMINUS :dicendo ,Chizchijahu
חזקיהו לאמר יהוה יצילנו ההצילו אלהי
Dii Ubi ? Assur regis manu de suam terram vir gentium
19 הגוים איש את־ארצו מיד מלך אשור: איה אלהי
eruerunt quia & ? Sepharvaim Dii ubi , Arphad & ,Chamath
חמת וארפד איה אלהי ספרוים וכי־הצילו את־
, istarum terrarum Deos omnes inter Quis ? mea manu de Someron
20 שמרון מידי: מי בכל־אלהי הארצות האלה
DOMINUS eruet quia :mea manu de suam terram eruerint qui
אשר־הצילו את־ארצם מידי כי־יציל יהוה
ei responderunt non & siluerunt Et ? mea manu de Jerusalaim
21 את־ירושלם מידי: ויחרישו ולא־ענו אתו
.ei respondebitis Non : dicendo , illud regis præceptum quia : verbum
דבר כי־מצות המלך היא לאמר לא תענהו:
,domum super qui , Chilchijahu filius Eljachim est ingressus Et
22 ויבא אליקים בן־חלקיהו אשר־על־הבית
Chizchijahu ad commonefaciens Asaph filius Joach & , scriba Sebnah &
ושבנא הספר ויואח בן־אסף המזכיר אל־חזקיהו
.Rabsacheh verba ei indicaverunt & : vestibus scissis
קרועי בגדים ויגדו לו את דברי רבשקה:

CAP. XXXVII. לז

: sua vestimenta scidit &,Chizchijahu regem audire secundum fuit Et
1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את־בגדיו
misit Et .DOMINI domum intravit & , sacco in se operuit &
2 ויתכס בשק ויבא בית יהוה: וישלח
seniores & ,scribam Sebnah & ,domum super qui ,Eljachim
את־אליקים אשר־על־הבית ואת שבנא הסופר ואת זקני
,prophetam Amos filium Jesahjahu ad , saccis in opertos ,sacerdotum
הכהנים מתכסים בשקים אל־ישעיהו בן־אמוץ הנביא:
, angustiæ Dies , Chizchijahu dixit Sic , eum ad dixerunt Et
3 ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום־צרה
filii venerunt quia : hæc dies , blasphemiæ & , increpationis &
ותוכחה ונאצה היום הזה כי־באו בנים
audiat fortè Si .pariendum ad non virtus & ,alvi rupturam ad usque
4 עד־משבר וכח אין ללדה: אולי ישמע
rex eum misit quem , Rabsacheh verba tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך את דברי רבשקה אשר שלחו מלך־
verbis in arguat &,viventi Deo exprobrandū ad ,suus domin* Assur
אשור אדניו לחרף אלהים חי והוכיח בדברים
pro orationem levabis & : tuus Deus DOMINUS audivit quæ
אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת תפלה בעד
,Chizchijahu regis servi venerunt Et reperto residuo
5 השארית הנמצאה: ויבאו עבדי המלך חזקיהו
.Jesahjahu ad
אל־ישעיהו:

Versio VULG. LAT.

15 Et non vobis tribuat fiduciam
Ezechias super Dño, dicens;
Eruens liberabit nos Domin*,
non dabitur civitas ista in ma-
16 nu regis Assyriorū. Nolite au-
dire Ezechiam: hæc enim dicit
rex Assyriorum; Facite mecum
benedictionem, & egredimini
ad me, & comedite unusquis-
que vineam suam, & unusquis-
que ficum suam: et bibite unus-
quisque aquam cisternæ suæ,
17 Donec veniam, & tollam vos
ad terram, quæ est ut terra ve-
stra, terram frumenti & vini,
terram panum & vinearum.
18 Nec conturbet vos Ezechias,
dicens; Dominus liberabit nos.
Numquid liberaverunt dii gen-
tium unusquisque terram suam
de manu regis Assyriorum?
19 Ubi est deus Emath, & Ar-
phad? ubi est deus Sephar-
vaim? numquid liberaverunt
20 Samariam de manu mea? Quis
est ex omnibus diis terrarum
istarum, qui eruerit terrā suam
de manu mea, ut eruat Domi-
nus Ierusalem de manu mea?
21 Et siluerunt, & non responde-
runt ei verbum. Mandaverat
enim rex, dicens; Ne respon-
22 deatis ei. Et ingressus est Elia-
cim filius Helciæ, qui erat su-
per domum, & Sobna scriba,
& Joahe filius Asaph à com-
mentariis, ad Ezechiam scissis
vestibus, & nuntiaverunt ei
verba Rabsacis.

CAP. XXXVII.

1 ET factum est, cùm audisset
rex Ezechias, scidit vestimenta
sua, & obvolutus est sacco, &
intravit in domum Domini.
2 Et misit Eliacim, qui erat su-
per domum, & Sobnam scri-
bam, & seniores de sacerdoti-
bus, opertos saccis, ad Isaiam
3 filium Amos prophetam, Et
dixerunt ad eum; Hæc dicit
Ezechias; Dies tribulationis, et
correptionis, & blasphemiæ,
dies hæc: quia venerunt filii
usque ad partum, & virtus non
4 est pariendi. Si quo modo au-
diat Dominus Deus tuus verba
Rabsacis, quem misit rex Assy-
riorum dominus suus ad blas-
phemandum Deum viventem,
& exprobrandum sermonibus,
quos audivit Dominus Deus
tuus: leva ergò orationem pro
5 reliquiis, quæ repertæ sunt. Et
venerunt servi regis Ezechiæ
ad Isaiam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ μὴ λεγέτω ὑμῖν Ἐζεκίας, ὅτι ῥύσεται
ὑμᾶς ὁ Θεὸς, καὶ οὐ μὴ παραδοθῇ ἡ πόλις
16 αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων. Μὴ ἀ-
κούετε Ἐζεκίου. τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς
Ἀσσυρίων, Εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι, ἐκ-
πορεύεσθε πρός με, καὶ φάγεσθε ἕκαστος τὴν
ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκὰς, καὶ πίεσθε ὕδωρ
17 (ρ) ἐκ τοῦ λάκκου ὑμῶν, Ἕως ἂν ἔλθω, καὶ
λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν, ὡς ἡ γῆ ὑμῶν, γῆ σί-
18 του καὶ οἴνου καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων. Μὴ
(σ) ἀπατάτω ὑμᾶς Ἐζεκίας, λέγων, Ὁ
Θεὸς (τ) ῥύσεται ὑμᾶς. μὴ ἐῤῥύσαντο οἱ
Θεοὶ τῶν ἐθνῶν, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν
19 ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων; Ποῦ ἐστιν
ὁ Θεὸς (υ) Ἐμὰθ καὶ Ἀρφάθ; (φ) καὶ ποῦ ὁ
Θεὸς τῆς πόλεως Ἐπφαρουαίμ; μὴ ἐδύ-
ναντο ῥύσασθαι Σαμάρειαν ἐκ χειρός μου;
20 Τίς τῶν Θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν (χ) τού-
των, ὅστις ἐῤῥύσατο τὴν γῆν αὐτοῦ (ψ) ἐκ χει-
ρός μου, ὅτι ῥύσεται ὁ Θεὸς τὴν Ἱερουσα-
21 λὴμ ἐκ χειρός μου; Καὶ ἐσιώπησαν, καὶ οὐ-
δεὶς ἀπεκρίθη αὐτῷ λόγον, διὰ τὸ προστάξαι
22 τὸν βασιλέα μηδένα ἀποκριθῆναι. Καὶ
εἰσῆλθεν Ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ Χελκίου, (˜) οἰκονό-
μος, καὶ Σομνᾶς ὁ γραμματεὺς τῆς δυνά-
μεως, καὶ Ἰωὰχ ὁ τοῦ Ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματο-
γράφος πρὸς Ἐζεκίαν, ἐσχισμένοι τοὺς χι-
τῶνας, καὶ (ω) ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους
(α) Ῥαβσάκου.

Neque dicat vobis Ezecias, qui eruet vos Deus, & non trade civitas hæc in manu regis Ass riorum. Nolite audire Ezeci Hæc dicit rex Assyriorum; Si vultis benedici, egredimini a me, & comedite unusquisq vitem suam, & ficus, & bib aquam de cisterna vestra; Do nec veniam, & tollam vos a terram: sicut terra vestra, terr frumenti, & vini, & panum & vinearum. Ne seducat vo Ezecias, dicens; Deus liberab vos. Nunquid liberaverunt d gentium unusquisque regionem suam de manu regis Assyriorum Ubi est deus Emath, & Arphath & ubi deus civitatis Epha aim? Nunquid potuerunt eru Samariam de manu mea? Qu est ex omnibus diis gentium is rum, qui eruerit terram suam d manu mea; quia eruet Deus Hi rusalem de manu mea? Et sil erunt: & nemo respondit ei ver bum: quia mandaverat rex, n minem respondere. Et ingressu est Eliacim, filius Chelciæ, o nomus, & Somnas scriba vir tis, & Joach filius Asaph com mentariis ad Ezeciam, scissis t nicis: & nuntiaverunt ei verba Rabsacis.

MS.A. (ρ) τοῦ λάκκου (σ) ὑμᾶς ἀπατάτω (τ) ὑμῶν ῥύσε(ται) ὑμᾶς. (υ) Ἐμὰρ (φ) καὶ ὁ Θεὸς τῆς πόλεως Σεπφαρούμ; (χ) τούτων ἐῤῥύσατο (ψ) ἐκ τῆς χειρός (˜) ὁ οἰκονόμος, (ω) ἀπήγγειλαν (α) Ῥαψάκου.

ΚΕΦ. λζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα
Ἐζεκίαν, ἔσχισε τὰ ἱμάτια, καὶ (α) περιε-
βάλετο σάκκον, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον κυ-
2 ρίου. Καὶ ἀπέστειλεν Ἐλιακεὶμ τὸν οἰκονό-
μον, καὶ Σομνᾶν τὸν γραμματέα, (β) καὶ τοὺς
πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους
σάκκους, πρὸς Ἡσαΐαν υἱὸν (˜) Ἀμὼς τὸν προ-
3 φήτην. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Τάδε λέγει Ἐζε-
κίας, Ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐ-
λεγμοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα, ὅτι ἥ-
κει ἡ ὠδὶν τῇ τικτούσῃ, ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ
4 τεκεῖν. Εἰσακούσαι κύριος ὁ (γ) Θεός σου
τοὺς λόγους Ῥαβσάκου, οὓς ἀπέστειλε βα-
σιλεὺς Ἀσσυρίων, ὀνειδίζειν Θεὸν ζῶντα,
καὶ ὀνειδίζειν λόγοις οὓς ἤκουσε κύριος ὁ
Θεός σου, (δ) καὶ δεηθήσῃ πρὸς κύριόν σου
5 περὶ τῶν καταλελειμμένων τούτων. Καὶ
ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως (ε) Ἐζεκίου
πρὸς Ἡσαΐαν.

CAP. XXXVII.

ET factum est, cùm audisset rex Ezecias, scidit vestimenta, & obvolutus est sacco, & ascendit in domum Domini. Et misit Eliacim œconomum, & Somnam scribam, & seniores sacerdotum, opertos saccis, ad Esaiam filium Amos, prophetam. Et dixerunt ei, Hæc dicit Ezecias; Dies tribulationis, & opprobrii, & correptionis, & iræ hodierna dies: quia venit dolor parturienti, virtutē autem non habet pariendi. (a) Exaudiat Dominus Deus tuus verba Rabsacis, quæ misit rex Assyriorum, ad exprobrandū Deum viventem, & exprobrandum sermonibus, quos audivit Dominus Deus tuus. Et orabis ad Dominum tuum pro derelictis. Et venerunt pueri regis Ezeciæ ad Esaiam.

MS.A. (α) σάκκον περιεβάλετο, (β) * πρὸς τοὺς (˜) Ἀμὼς τὸν (γ) ... δε τοὺς λόγους Ῥαψάκου, οὓς ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς (δ) περὶ τῶν καταλελειμμένων (ε) πρὸς Ἡσαΐαν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ולא ירחיץ יתכון חזקיה על מימרא דיי למימר שיזבא ישיזבננא יי לא תתמסר קרתא
16 הדא ביד מלכא דאתור: לא תקבלון מן חזקיה ארי כדנן אמר מלכא דאתור עבידו עמי
17 שלמא ופוקו לותי ואכולו גבר פירי גופניהי וגבר פירי תינוהי ושתו גבר מי גוביה: עד
18 מיתא ואדבר יתכון לארעא טבא כארעכון ארע עבור וחמר ארע חקלין וכרמין: דלמא
יטעי יתכון חזקיה למימר יי ישיזבננא השיזבא דחלת עממיא גבר ית ארעיה מיד מלכא
19 20 דאתור: אן דחלת חמת וארפד אן דחלת ספרוים וארי שיזבו ית שמרון מן ידי: מן בכל
דחלת מדינתא האלין דשיזבו ית ארעהון מן ידי ארי ישיזיב יי ית ירושלם מן ידי:
21 22 ושתיקו ולא אתיבו יתיה פתגמא ארי תפקידת מלכא היא למימר לא תתיבוניה: ואתא
אליקים בר חלקיה די ממנא על ביתא ושבנא ספרא ויואח בר אסף די ממנא על דכרניא
לות חזקיה כד מבזעין לבושיהון וחויאו ליה ית פתגמי רב שקה:

לז

1 והוה כד שמע מלכא חזקיה ובזע ית לבושוהי ואתכסי בסקא ועל לבית מקדשא דיי:
2 ושלח ית אליקים די ממנא על ביתא וית שבנא ספרא וית סבי כהניא כד מכסן סקיא
3 לות ישעיה בר אמוץ נביא: ואמרו ליה כדנן אמר חזקיה יום עקא ותסודין ונאוצא יומא
4 הדין ארי אקפתנא עקא כאתתא דיתבא על מתברא וחיל לית לה למילד: מאים שמיע
קדם יי אלהך ית פתגמי רב שקה דשלחיה מלכא דאתור רבוניה לחסדא עמא דיי
קימא ויעביד פורענותא על כל פתגמיא דשמעין קדם אלהך ותתחנן בצלו על שארא
5 דאשתאר: ואתו עבדי מלכא חזקיה לות ישעיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nec tribuat vobis fiduciam Ezechias in verbo Domini, dicens: Li-berando liberabit nos Dñs, & non tradetur civitas ista in manum regis Assyriæ. Nolite obedire Ezechiæ: quia hæc dicit rex Assyriæ, Facite me-cum pacem, & egredimini ad me, & comedite unusquisque fructum vi-neæ suæ, & unusquisque fructum ficulneæ suæ, & bibite unusquisque aquam ci-sternæ suæ. Donec veniam & tollam vos in terram bonam, sicut terra ve-stra est, terram frumenti & vini, terram agrorum & vinearum. Et ne forte seducat vos Ezechias, dicens: Dñs liberabit nos. Nunquid potuerunt libe-rare dii populorum quisque terram suam de manu regis Assyriæ? Ubi est Deus Emath? & Arphad? ubi est Deus Sepharvaim? & quid? Samari-am de manu mea eripuerunt? Quinam sunt inter omnes harum provincia-rum deos qui eruerint terram suam è manu mea, ut Dñs eripiat è manu mea Jerusalem? Et tacuerunt, & non responderunt ei verbum: quia man-datum regis erat, dicentis: Ne respondeatis ei. Et venit Eliachim filius El-chiæ qui præpositus erat domus, & Sobna scriba, & Joach filius Asaph, qui constitutus erat super memorialia, ad Ezechiam scissis vestibus, & nun-raverunt ei verba Rabsacis.

CAP. XXXVII.

ET factum est cùm audisset rex Ezechias, scidit vestimenta sua, & opertus est sacco, & ingressus est in domum sanctuarii Dñi. Et misit Eliachim præ-positum domus, & Sobnam scribam, et seniores sacerdotum coopertos sac-cis ad Esaiam filium Amos prophetam. Et dixerunt ei, Hæc dicit Ezechias: Dies tribulationis & opprobrii, & blasphemiæ est dies hæc: quia appre-hendit nos tribulatio, sicut mulierem quæ sedet ad pariendum, & non est ei robur ut pariat. Fortè audientur coram Domino Deo tuo verba Rab-sacis; quem misit rex Assyriæ dominus suus, ut exprobraret populum Dei vivi, & faciet vindictam propter omnia verba quæ audita sunt coram Deo tuo. Deprecare ergo in oratione pro reliquiis quæ remanserunt. Et venerunt servi regis Ezechiæ ad Esaiam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Neque fidere vos jubeat Hezecia Domino, 15
dicatque; Procul dubio liberabit nos Domi-
nus, & non tradetur civitas hæc in manus re-
gis Assyriæ. Ne acquiescatis Hezeciæ: nam 16
sic ait rex Assyriæ, Hâc me gratiâ obstringi-
te, & ad me exite; ut ita comedatis quisque
vites suas, & quisque ficus suas, & bibatis
quilibet aquas putei sui; Donec veniam du- 17
câmque vos ad terram similem terræ vestræ,
terram frumenti & olei *feracem*, terram olea-
rum & vinearum. Ne seducat vos Hezecia, 18
dicâtque; Dominus liberabit nos: An libe-
raverunt dii gentium quisque terram suam de
manibus regis Assyriæ? Ubi sunt dii He- 19
math & Rephad? & ubi sunt dii Sepharvim?
nunquid liberaverunt Samariam de manibus
meis? Quis ex omnibus diis terrarum illa- 20
rum eripuit terram suam è manibus meis, ut
eripiat Dominus Jerosolymam è manibus
meis? Obticuerunt autem, & nemo re- 21
spondit ei quicquam, præceperat enim rex
& dixerat, Nihil ei respondeatis. Itaque 22
Eliacim filius Helciæ præfectus domûs, Sebna
scriba, & Jojah filius Asaphi à commentariis,
laceris vestibus ad Hezeciam regressi, retu-
lerunt ei verba Rab-sace.

CAP. XXXVII.

His auditis rex Hezecia, scidit vestimenta 1
sua, operuit se sacco, & ingressus est domum
Domini: Misitque Eliacimum præfectum 2
domûs, & Sebnam scribam, atque seniores
sacerdotum saccis opertos, ad Esaiam pro-
phetam filium Amos: Qui dixerunt ei, Sic 3
ait Hezecia; Dies angustiæ, correptionis, &
iræ est hodierna dies; instantibus enim fœ-
tuum doloribus, non adsunt vires parturienti.
Fortassis audiet Dominus Deus tuus verba 4
Rab-sace, quem misit rex Assyrius dominus e-
jus ad afficiendum probro Deum viventem, et
arguet eum propter verba quæ audivit Domi-
nus Deus tuus: Rogabis etiam & orabis pro
residuis qui remanent. Quum itaque venis- 5
sent servi regis Hezeciæ ad Esaiam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولا يقول لكم حرقيا ان الله ينجيكم * ولا يدفع هذه المدينة في يدي ملك الموصليين
* لا تسمعوا من حرقيا * هكذا يقول ملك الموصليين * ان سيتم ان تخلصوا اخرجوا اليّ
ويأكل كل واحد من كرمه وتينه ويشرب من جبه * الى ان اتي واخذكم الى ارض مثل
ارضكم * ارض القمح والخمر والخبز والكروم * لا يضلكم حرقيا قايلا * الهكم ينجيكم
هل نجّى الهة الامم كل واحد كورته من يد ملك الموصليين * اين هو اله اماث
وارفات * اين هو اله مدينة سفارويم * هل قدروا ان ينجوا سامرين من يدي *
من الهة جميع هولاء الامم الذين نجوا ارضهم من يدي * حتى ينجي الله اورشليم
من يدي * فسكتوا ولم يجاوبه احد بكلمة * لاجل ان الملك امر ان لا
يجاوبه احد * ودخل الياقيم الوكيل بن سلقيا * وصمناص كاتب الجيش
ويواح بن اصاف كاتب التذاكر الى حرقيا ممزقين الثياب * واخبروه بكلام
ربشاقس *

* الفصل السابع والثلثون *

* وكان عندما سمع الملك حرقيا * خرق ثيابه ولبس مسحا * وصعد الى بيت الرب
* وارسل الياقيم الوكيل * وصمناص الكاتب * ومشايخ الكهنة * جميعهم لابسي مسوحا
الى اشعياء النبي بن اموص * وقالوا له هكذا يقول حرقيا * يوم الضر والعار والتوبيخ
والغضب هو نهار هذا اليوم * لان الطلق اتى للوالدات * وليس لها قوة لتلد * ليسمع
ربك كلمات ربشاقس التي ارسلها ملك الموصليين ليعير الله الحي * وليعيره بالكلام
التي سمعها الرب الهك * فتطلب الى الرب الهك من اجل الكلمات المتبقية * واتوا غلمان
الملك حرقيا الى اشعياء *

Néve dicat vobis Hezecia, Deus qui- 15
dem salvabit vos, & non tradet hanc
urbem in manus regis Assyriorum. Ne 16
acquiescatis Hezeciæ: sic dicit rex Assy-
riorum, Si cupitis salutem, prodite ad me:
sic comedet unusquisque de vinea sua
& ficulneis suis, bibetque de cisterna
sua: Usque dum veniens perducam 17
vos ad regionem similem regioni vestræ,
regionem frumenti & vini, panis &
vinearum. Ne vobis imponat Hezecia 18
dicendo, Deus vester eripiet vos: num
eripuêre dii gentium quilibet regionem
suam è manu regis Assyriorum? ubi- 19
nam est deus Amaath & Arphath? ubi-
nam est deus urbis Sepharuim? num
potuerunt eripere Samariam de manibus
meis? Quis est inter deos omnium ista- 20
rum gentium, qui regionem suam eripue-
rit è manibus meis, ut eripiat Dominus
Jerosolymam de manibus meis? Conti- 21
cuerunt autem, & nemo respondit ei
ne verbum quidem; quoniam rex præce-
perat ne quis responderet ei. Ingressi 22
sunt ergò Eliacim œconomus Helciæ fi-
lius, Semnas scriba exercitûs, & Joab
Asaphi filius, scriptor rerum memora-
bilium, ad Hezeciam scissis vestibus,
& indicaverunt ei verba Rabsacis.

CAP. XXXVII.

Quæ cùm audisset rex Hezecia, ve- 1
stimenta sua laceravit, & indutus cilicio
ascendit in domû Domini. Interim Elia- 2
cimum œconomum, Semnasem scribam, &
seniores sacerdotum, omnes ciliciis in-
dutos misit ad Esaiam prophetam filium
Amosi: Qui dixerunt ei, Sic dicit He- 3
zecia; Dies angoris, ignominiæ, incre-
pationis, & iræ est hodiernus dies; nam
dolores parturientem occupant, nec ad-
sunt illi vires ad parturiendum. Au- 4
diat Deus Dominus tuus verba Rabsa-
cis, quæ misit rex Assyriorum ad convi-
tiandum Deo viventi; & contumelio-
sum reddat eum propter verba quæ
audivit Dominus Deus tuus: rogabis
itaque Dominum Deum tuum propter
reliqua verba. Cùm ergò venissent pu- 5
eri regis Hezeciæ ad Esaiam,

ישעיה : לז

Sic : vestrum dominum ad dicetis Sic , Jesahjahu eos ad dixit Et
6 ויאמר אליהם ישעיהו כה תאמרון אל אדניכם כה
quibus , audisti quæ verborum facie à timeas Ne ,Dominus dixit
אמר יהוה אל תירא מפני הדברים אשר שמעת אשר
,spiritum eo in dans ego Ecce .me Assur regis pueri blasphemaverunt
7 גדפו נערי מלך אשור אותי : הנני נותן בו רוח
eum cadere faciam & : suam terram in revertetur & ,auditum audiet &
ושמע שמועה ושב אל ארצו והפלתיו
regem invenit & ,Rabsacheh est reversus Et .sua terra in gladio in
8 בחרב בארצו : וישב רבשקה וימצא את מלך
erat profectus quòd audierat nam : Libnah adversus præliantem Assur
אשור נלחם על לבנה כי שמע כי נסע
: dicendo , Æthiopiæ rege Tirhacah super audivit Et .Lachis de
9 מלכיש : וישמע על תרהקה מלך כוש לאמר
ad nuntios misit & , audivit & : tecum pugnandum ad est Egressus
יצא להלחם אתך וישמע וישלח מלאכים אל
,Jehudah regem Chizchijahu ad dicetis Sic : dicendo ,Chizchijahu
10 חזקיהו לאמר : כה תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה
: dicendo ,eo in fidens tu cui tuus Deus te seducat Ne : dicendo
לאמר אל ישאך אלהיך אשר אתה בוטח בו לאמר
audisti tu Ecce .Assur regis manu in Jerusalaim dabitur Non
11 לא תנתן ירושלם ביד מלך אשור : הנה אתה שמעת
: eas anathematizando , terris omnibus Assur reges fecerunt quæ
אשר עשו מלכי אשור לכל הארצות להחרימם
quos ,gentium dii eas eruerunt Nunquid ? erueris tu &
12 ואתה תנצל : ההצילו אותם אלהי הגוים אשר
filios & ,Reseph & ,Charan & , Gozan ,mei patres corruperunt
השחיתו אבותי את גוזן ואת חרן ורצף ובני
, Arpad rex & , Chamath rex Ubi ? Telassar in qui Heden
13 עדן אשר בתלשר : איה מלך חמת ומלך ארפד
Chizchijahu tulit Et ? Hivvah & ,Henah ,Sepharvaim civitatis rex &
14 ומלך לעיר ספרוים הנע ועוה : ויקח חזקיהו
domum ascendit & : illud legit & , nuntiorum manu de literas
את הספרים מיד המלאכים ויקראהו ויעל בית
oravit Et .Domini facies ad Chizchijahu illud expandit & , Domini
15 יהוה ויפרשהו חזקיהו לפני יהוה : ויתפלל
Deus exercituum Domine : dicendo ,Dominum ad Chizchijahu
16 חזקיהו אל יהוה לאמר : יהוה צבאות אלהי
omnium tu solus Deus ipse tu , Cherubim sedens , Israel
ישראל ישב הכרבים אתה הוא האלהים לבדך לכל
.terram & ,cœlos fecisti tu : terræ regnorum
ממלכות הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ :
,tuos oculos Domine aperi , audi & ,tuam aurem Domine Inclina
17 הטה יהוה אזנך ושמע פקח יהוה עינך
exprobrandū ad misit qui , Sancherib verba omnia audi & : vide &
וראה ושמע את כל דברי סנחריב אשר שלח לחרף
Assur reges vastaverunt , Domine , Verè .viventi Deo
18 אלהים חי : אמנם יהוה החריבו מלכי אשור את
: igni in eorum Deos dando Et .eorum terram & , terras omnes
19 כל הארצות ואת ארצם : ונתן את אלהיהם באש
,lignum , hominis manuum opus quinimo , ipsi dii non nam
כי לא אלהים המה כי אם מעשה ידי אדם עץ
nos fac salvos noster Deus Domine nunc Et .eos perdiderunt & ,lapis &
20 ואבן ויאבדום : ועתה יהוה אלהינו הושיענו
Dominus tu quòd ,terræ regna omnia cognoscat ut :ej' manu de
מידו וידעו כל ממלכות הארץ כי אתה יהוה
: dicendo ,Chizchijahu ad Amos filius Jesahjahu misit Et .tu solus
21 לבדך : וישלח ישעיהו בן אמוץ אל חזקיהו לאמר
pro me ad orâsti quibus , Israel Deus Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה אלהי ישראל אשר התפללת אלי אל
.Assur rege Sancherib
סנחריב מלך אשור :

Versio VULG. LAT.

6 Et dixit ad eos Isaias; Hæc dicetis domino vestro; Hæc dicit Dominus; Ne timeas à facie verborum, quæ audisti, quibus blasphemaverunt pueri re-
7 gis Assyriorum me. Ecce ego dabo ei spiritū, & audiet nuntium, & revertetur ad terram suam, & corruere eum faciam
8 gladio in terra sua. Reversus est autem Rabsaces, et invenit regem Assyriorum præliantem adversus Lobnam. Audierat enim quia profectus esset de La-
9 chis. Et audivit de Tharaca rege Æthiopiæ, dicentes; Egressus est ut pugnet contra te. Quod cùm audisset, misit nun-
10 tios ad Ezechiam, dicens; Hæc dicetis Ezechiæ regi Judæ, loquentes; Non te decipiat Deus tuus, in quo tu confidis, dicens; Non dabitur Jerusalem in ma-
11 nu regis Assyriorum. Ecce tu audisti omnia, quæ fecerunt reges Assyriorum omnibus terris, quas subverterunt, & tu
12 poteris liberari? Numquid eruerunt eos dii Gentium, quos subverterunt patres mei, Gozam, & Haram, et Reseph, & filios Eden, qui erant in Tha-
13 lassar? Ubi est rex Emath, & rex Arphad, et rex urbis, Se-
14 pharvaim, Ana, et Ava? Et tulit Ezechias libros de manu nuntiorum, et legit eos, et ascendit in domum Domini, & expandit eos Ezechias coram
15 Domino. Et oravit Ezechias
16 ad Dominum, dicens; Domine exercituum Deus Israel, qui sedes sup Cherubim: tu es Deus solus omnium regnorū terræ,
17 tu fecisti cœlum et terram. Inclina, Domine, aurem tuam, et audi: aperi, Domine, oculos tuos, & vide: & audi omnia verba Sennacherib, quæ misit ad blasphemandum Deum viventem. Verè enim, Domine,
18 desertas fecerunt reges Assyriorum terras, & regiones ea-
19 rum. Et dederunt deos earum igni: non enim erant Dii, sed opera manuum hominum, lignum et lapis: et comminue-
20 runt eos. Et nunc, Dñe Deus noster, salva nos de manu ejus: et cognoscant omnia regna terræ, quia tu es Dominus solus.
21 Et misit Isaias filius Amos ad Ezechiam, dicens; Hæc dicit Dominus Deus Israel, Pro quibus rogâsti me de Sennacherib rege Assyriorum:

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἡσαΐας, Οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν, Τάδε λέγει κύριος, Μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ὠνείδισάν με οἱ πρέσβεις βασιλέως Ἀσσυ-
7 ρίων. Ἰδοὺ ἐγὼ (ζ) ἐμβάλλω εἰς αὐτὸν πνεῦμα, καὶ ἀκούσας ἀγγελίαν, ἀποστραφήσεται εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ
8 γῇ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστρεψε (η) Ῥαβσάκης, καὶ κατέλαβε τὸν βασιλέα Ἀσσυρίων πολιορκοῦντα Λοβνάν· καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν
9 ἀπὸ Λαχίς. Καὶ ἐξῆλθε Θαρακὰ βασιλεὺς Αἰθιόπων πολιορκῆσαι αὐτόν. καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε, καὶ (θ) ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς
10 Ἐζεκίαν, λέγων, Οὕτως ἐρεῖτε Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ τῆς Ἰουδαίας, Μή σε ἀπατάτω ὁ θεός σου, ἐφ' ᾧ (ι) πέποιθας ἐπ' αὐτῷ, λέγων, Οὐ μὴ παραδοθῇ Ἱερουσαλὴμ (κ) ἐν
11 χερσὶ βασιλέως Ἀσσυρίων. (λ) Σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων, πᾶσαν τὴν γῆν ὡς ἀπώλεσαν; (μ) καὶ σὺ ῥυσθή-
12 σῃ; Μὴ ἐρρύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, οὓς (ν) ἀπώλεσαν οἱ πατέρες μου, τήν τε Γωζὰν, καὶ Χαῤῥὰν, καὶ (ξ) Ῥαφὲθ, αἵ
13 εἰσιν ἐν χώρᾳ (ο) Θεεμάθ; Ποῦ εἰσι βασιλεῖς Ἐμάθ; καὶ ποῦ Ἀρφάθ; καὶ ποῦ πόλεως
14 Ἐπφαρουαίμ, Ἀναγουγάνα; Καὶ ἔλαβεν Ἐζεκίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων, (π) καὶ ἀνέγνω αὐτὸ, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου,
15 καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ ἐναντίον κυρίου. Καὶ προσ-
16 ηύξατο Ἐζεκίας πρὸς κύριον, λέγων, Κύριος Σαβαὼθ ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ, σὺ (ρ) εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκουμένης, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν· (σ) Κλῖ-
17 νον κύριε τὸ οὖς σου, εἰσάκουσον κύριε, ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμούς σου, εἴσβλεψον κύριε, καὶ ἴδε τοὺς λόγους Σενναχηρεὶμ, οὓς
18 ἀπέστειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. Ἐπ' ἀληθείας γὰρ (τ) κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς Ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ τὴν χώ-
19 ραν αὐτῶν, Καὶ (*) ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ· οὐ γὰρ θεοὶ ἦσαν, ἀλλὰ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ξύλα καὶ λίθοι· καὶ (υ) ἀπώ-
20 λεσαν αὐτούς. Νῦν δὲ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς (φ) αὐτῶν, ἵνα γνῷ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ (χ) ὁ θεὸς
21 μόνος. Καὶ ἀπεστάλη Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς πρὸς Ἐζεκίαν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἤκουσα ἃ προσηύξω πρὸς με περὶ Σενναχηρεὶμ βασιλέως Ἀσσυρίων.

Et dixit eis Esaias; Sic dicetis ad dominum vestrum; Hæc dicit Dominus; Ne timeas à verbis quæ audisti; quibus exprobraverunt me legati regis Assyriorum. Ecce ego immitto in eum spiritum: & audiens nuntium revertetur in regionem suam, & cadet gladio in terra sua. Et reversus est Rabsaces, & invenit regem Assyriorum oppugnantem Lobnam: & audiverat, quia promoverat de Lachis. Et egressus est Tharaca rex Æthiopum ad oppugnandum eum. Et audiens reversus est, & misit nuntios ad Ezechiam, dicens; Sic dicetis Ezechiæ regi Judææ; Non te decipiat Deus tuus, in quo confisus es in eo, dicens; Non tradetur Hierusalem in manu regis Assyriorum. Tu non audisti quæ fecerunt reges Assyriorum, omnem terram (b) quomodo disperdiderunt? & tu liberaberis? Nunquid eruerunt eos dii gentium, quos disperdiderunt patres mei, Gozan, & Charran, & Rapheth, quæ sunt in regione Themath? Ubi sunt reges Emath? & ubi Arphath, & ubi civitatis Sepharvaim (c) Anaguzana? Et accepit Ezechias librum à nuntiis, & legit illum: & ascendit in domum Domini, & aperuit illum coram Domino. Et oravit Ezechias ad Dominum, dicens; Domine Sabaoth Deus Israel, qui sedes super Cherubim, tu es Deus solus omnis regni orbis terrarum: tu fecisti cælum, & terram. Inclina, Domine, aurem tuam, exaudi Domine; aperi, Domine, oculos tuos, aspice, Domine, & vide verba Sennacherim, quæ misit ad exprobrandum Deum viventem. In veritate enim, Domine, desolaverunt reges Assyriorum totum orbem terræ, & regionem eorum, Et injecerunt idola eorum in ignem. Non enim Dii erant, sed opera manuum hominum, ligna, & lapides: & (d) abjecerunt eos. Nunc autem, Domine Deus noster, salva nos de manu ejus; ut cognoscat omne regnum terræ, quia tu es Deus solus. Et missus est Esaias filius Amos ad Ezechiam, & dixit ei; Hæc dicit Dominus Deus Israel; Audivi, quæ orasti ad me de Sennacherim rege Assyriorum.

MS.A. (ζ) ἐμβαλῶ (η) Ῥαψάκης, καὶ κατέλαβεν πολιορκοῦντα τὸν βασιλέα Λοβνά· καὶ ἤκουσεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων ὅτι ἐξῆλθεν Θαρακά (θ) * ἀπέστρεψεν (ι) σὺ πεποιθὼς εἶ ἐπ' αὐτῷ, (κ) εἰς χεῖρας (λ) Ἢ οὐκ ἤκουσας (μ) Μὴ ἐρρύσαντο (ν) οἱ πατέρες μου ἀπώλεσαν, (ξ) Ῥαφὲθ (ο) Θαιμάδ; Ποῦ εἰσιν οἱ βασιλεῖς Ἀμὰθ καὶ Ἀρφάδ; καὶ πόλεως Σεπφαρουαίμ, Ἀναγγουγανά; (π) καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ ἐναντίον (ρ) θεὸς μόνος εἶ (σ) [illegible] ἄκουσον κύριε, εἴσβλεψον κύριε, καὶ ἴδε τοὺς λόγους, οὓς ἀπέστειλεν Σενναχηρεὶμ ὀνειδίζειν (τ) ἠρήμωσαν (*) ἐνέβαλον (υ) ἀπώλεσαν αὐτούς. [illegible] δὲ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν (φ) αὐτῶν, (χ) θεὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואמר להון ישעיה כדין תימרון לרבונכון כדנן אמר יי לא תדחל מן קדם פתגמיא די
שמעתא דחסדו עולימי מלכא דאתור קדמי : הא אנא יהיב ביה רוחא וישמע בסורא 7
ויתוב לארעיה ואפלניה בחרבא בארעיה : ותב רבשקה ואשכח ית מלכא דאתור מגיח 8
קרבא על לבנה ארי שמע ארי נטל מלכיש : ושמע על תרהקא מלכא דכוש למימר 9
נפק לאגחא קרבא עמך ושמע ושלח אזגדין לות חזקיה למימר : כדין תימרון לחזקיהו 10
מלך שבטא דבית יהודה למימר לא יטעינך אלהך די את רחיץ ביה למימר לא תתמסר
ירושלם ביד מלכא דאתור : הא את שמעתא דעבדו מלכי אתור לכל מדינתא 11
לגמרותהון ואת מדמי לאשתיזבא : השיזבא יתהון דחלת עממיא דחבילו אבהתי ית 12
גוזן וית חרן ורצף ובני עדן דבתלסר : אן מלכא דחמת ומלכא דארפד ומלכא 13
דלקרתא ספרוים הלא טלטלנון ואגליאנון : ונסיב חזקיה ית אגרתא מיד אזגדיא 14
וקרא חדא מנהון וסליק לבית מקדשא דיי ופרסיה חזקיה קדם יי : וצלי חזקיה קדם 15
יי למימר : יי אלהא צבאות אלהא דישראל דשכנתיה שריא עיל מן כרוביא אתה הוא 16
יי ולית בר מנך לכל מלכות ארעא את עבדת ית שמיא וית ארעא : גלי קדמך יי ודון 17
ושמיע קדמך יי ואתפרע ועביד פורען על כל פתגמי סנחריב דשלח לחסדא עמא דיי
קימא : בקושטא יי אחריבו מלכי אתור ית כל מדינתא וית ארעהון : ומוקדין ית 18 19
טעותהון בנורא ארי לא טעון דאית בהון צרוך אנון אלהן עובד ידי אנשא אעא ואבנא
ואבדונון : וכען יי אלהנא פרקנא מן ידיה וידעון כל מלכות ארעא ארי את יי לית בר 20
מנך : ושלח ישעיה בר אמוץ לות חזקיה למימר כדנן אמר יי אלהא דישראל דבעיתא 21
מן קדמי על סנחריב מלכא דאתור :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit eis Esaias, Hæc dicetis domino vestro: Hæc dicit Dñs, Ne timeas à facie verborū quæ audisti, quib' exprobraverunt pueri regis Assyriæ coram me. Ecce ego dabo in eum spiritū, & audiet nuntiū, & revertetur in terram suā; & cadere eum faciā in gladio in terra sua. Et reversus est Rabsaces, & invenit regem Assyriæ præliantē contra Lobnā; audierat enim quod profectus esset de Lachis. Et audivit de Taracha rege Æthiopiæ dicentes, Egressus est ut ineat bellū tecum: & audivit, & misit nuntios ad Ezechiam dicens. Sic dicetis Ezechiæ regi tribus dom' Juda, dicendo: Ne seducat te Deus tuus, in quo tu confidis, dicens: Non tradetur Jerusalem in manū regis Assyriorū. Ecce tu audisti quid fecerint reges Assyrii omnibus provinciis ut disperderent eas, & te evasurū putas? Nunquid liberaverunt eos dii populorū, quos dissipaverunt patres mei; Gozan, & Haran, & Reseph, & filios Eden, qui erant in Thelasar? Ubi est rex Emath & rex Arphad, & rex civitatis Sepharvaim? nónne transmigrare fecit eos, & in captivitatem duxit? Et tulit Ezechias epistolas de manu nuntiorum, & legit unam ex eis, & ascendit in domum sanctuarii Domini; & expandit eam Ezechias coram Domino. Et oravit Ezechias coram Domino: dicens. Domine Deus exercituum Deus Israel, cujus majestas habitat super Cherubim, tu es Dominus, & nullus est præter te, in omnibus regnis terræ: tu fecisti cælum & terram. Manifestum est coram te Domine, & judica; & auditum est coram te Domine, & ulciscere, & fac vindictam super omnia verba Sennacherib qui misit ad exprobrandum populum Dei vivi. Verè Domine desolatas fecerunt reges Assyrii omnes provincias & terras earum. Et incenderunt idola earum igni; idola enim sunt in quibus nulla est utilitas, sed opera manuum hominum, lignum & lapis, & disperderunt ea. Et nunc Domine Deus noster, salva nos de manu ejus, & scient omnia regna terræ quia tu es Dominus, & nullus est præter te. Et misit Esaias filius Amos ad Ezechiam, dicens: Hæc dicit Dominus Deus Israel, Quia rogâsti à facie mea super Senacherib regem Assyriæ:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Dixit eis Esaia, Sic dicite domino vestro; Ita 6
dicit Dominus, ne te terreant verba quæ audisti, quibus blasphemârunt coram me nuntii regis Assyriæ. Ecce *talem* ei impositurus 7
sum spiritum, ut auditâ famâ revertatur in terram suam: & gladio prosternam eum in terra sua. Rab-sace reversus, invenit regem 8
Assyriæ oppugnantem Lebnam (audiverat enim eum è Lachis profectum; Audiverátq; 9
de Tarhac rege Æthiopiæ, quòd processisset ad pugnandum contra eum) Hoc audito, misit nuntios ad Hezeciam *hisce mandatis.* Sic 10
alloquimini Hezeciam regem Judæ, dicendo, Ne te decipiat Deus tuus cui tu confisus dicis, Non tradetur Jerusalem in manus regis Assyriæ. Ecce tu audîsti quicquid fecerunt 11
reges Assyriæ omnibus terris, destruentes eas: & tu eripereris? Num eripuerunt dii gen- 12
tiũ quas interfecerunt patres mei, Gozanem, Haranem, Rasaphum, & incolas Adanis quæ est in Dalasar? Ubi est rex Hemath, rex Re- 13
phad, rex civitatis Sepharvim, Naæ, & Avæ? Acceptis ergò Hezecia literis de manu lega- 14
torum, iisque perlectis, ascendit in domum Domini, & explicavit eas Hezecia coram Domino, Oravítque Hezecia coram Domi- 15
no, & ait; Domine potentissime, Deus Isra- 16
elis, sedens super Cherubim, tu es Deus solus super omnia regna terræ, tu fecisti cœlum ac terram. Inclina Domine aurem tuam, & au- 17
di; aperi Domine oculos tuos, & vide; audi *inquam* verba Sanheribi, qui misit ad probris afficiendũ Deum viventem. Reverà Do- 18
mine, vastaverunt reges Assyriæ cunctas regiones, Et tam terram quàm deos earum igne 19
combusserunt; quia non erant dii, sed opus manuum humanarum, ex ligno, argento, aut lapide, ideo perdiderunt eos. Nunc itaque 20
Domine Deus noster, eripe nos de manibus illius, ut cognoscant omnia regna terræ te solum esse Deum. Tunc missus est Amosi fi- 21
lius Esaia ad Hezeciam, & dixit ei: Sic dicit Dominus potentissimus, Deus Israelis; Quicquid orâsti me contra Sanheribum regem Assyriæ, exaudivi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فقال لهم اشعيا هكذا قولوا لسيدكم هكذا يقول الرب لا تخف من الكلمات التي سمعتها
7 التي عيروني بها رسل ملك الموصليين * ها انا القي حوله ريحا ويسمع خبرا ويرجع الي
8 كورته ويسقط بالسيف في ارضه * ورجع ربصاكيس وادرك ملك الموصليين محاصر اللبنا
9 * وسمع ملك الموصليين ان تارانا ملك الحبوش خرج ليحاصره سمع ورجع وارسل مخبرين
10 لحزقيا قايلا * قولوا لحزقيا ملك اليهودية لا يخدعك الهك الذي انت متوكل عليه قايلا
11 ايروشليم لا تدفع في يد ملك الموصليين * قد سمعت بما صنعت ملوك الموصليين بكل
12 الارض كيف اهلكوها وانت تنجوا * هل نجتهم الهة الامم الذين اهلكهم اباي عوزان
13 وحران وراصاف وعدان التي هي في كورة ثامان * اين هي ملوك اماث وارفاد ومدينة
14 سفارويم وناع وعاوا * واخذ حزقيا الكتاب من الرسل وقراه وصعد الي بيت الرب وفتحه امام
15 الرب * صلاة حزقيا ملك يهودا * وصلي حزقيا امام الرب قايلا * يا رب
16 الجنود اله اسرايل الجالس علي الساروفيم انت هو وحدك الاله علي كل مملكة في المسكونة
17 انت صنعت السماء والارض * امل يا رب سمعك اسمع يا رب افتح يا رب الحاظك اطلع
وانظر الكلمات التي ارسلها سنحاريب ملك الموصليين ليعير الله الحي
18 الاصحاح الثامن عشر * بالحق ان ملوك الموصليين اخربوا المسكونة كلها وكورهم
19 * ووضعوا اوثانهم بالنار لانها ليست الهة لكن عمل ايدي البشر اخشاب وحجارة واهلكوهم
20 * والان انت ايها الرب الهنا خلصنا من يديهم ليعلم كل مملكة الارض انك انت هو الله
21 وحدك * وارسل اشعيا بن اموص الي حزقيا وقال له هكذا يقول الرب اله اسرايل استجبت
ما صليت به الي من اجل سنحاريب ملك الموصليين

Ait illis Esaia, Sic dicite domino vestro; 6
Sic dicit Dominus, Ne timeas ob verba quæ audîsti, quibus conviciati sunt mihi legati regis Assyriorum. En circumjecturus 7
sum illi ventum, ut auditâ famâ redeat in regionem suam, & gladio corruat in terra sua. Itaque reversus Rabsaces, as- 8
secutus est regem Assyriorum obsidentem Lebnam. Audiens autem rex Assyriorum 9
quòd Tharatha rex Abissinorum prodisset ad obsidendum eum, audiens inquam, reversus est, misitque nuntios ad Hezeciam, dicens; Dicite Hezeciæ regi Judææ, 10
Ne te decipiat Deus tuus cui tu confidis, dicens; Jerusalem nequaquam tradendam in manum regis Assyriorum. Jam audi- 11
visti quid fecerint reges Assyriorum toti terræ, quomodo perdiderint eam: & tu evaderes? Num dii gentium quas perdi- 12
derunt patres mei, liberârunt eas? Gozanem, Harranem, Rasaphum, & Adanem quæ est in regione Thamanitica? Ubinam 13
sunt reges Amathæ, Arphathæ, urbis Sepharuim, & Naæ, & Avæ? Cumque ac- 14
cepisset Hezecia epistolam à nuntiis & legisset eam, ascendit in domum Domini, & explicavit eam coram Domino:

Oratio Hezeciæ regis Judæ.

Oravitque Hezecia Dominum, dicens; 15
O Domine exercituum, Deus Israelis, qui 16
sedes super Cherubim, tu solus Deus præes omnibus regnis quæ sunt in orbe terrarum: tu cœlum terrámque condidisti. Præbe O Domine auditum tuum, 17
audi O Domine; aperi O Domine oculos tuos, inspice, & considera verba quæ misit Sennacherib rex Assyriorum ad afficiendum contumeliis Deum viventem.

Textus decimus octavus.

Verum quidem est reges Assyriorum de- 18
struxisse totum orbem terrarum & regiones earum, Et posuisse idola earum in 19
ignem (quippe quæ non essent dii, sed opus manuum mortalium, ligna nimirum lapidésque) & eas perdidisse. Quare tu 20
O Domine Deus noster, libera nos de manu eorum, ut sciat totum regnum terræ te solum esse Deum. Mittens autem Esaia fi- 21
lius Amosi ad Hezeciam, dixit ei; Sic ait Dominus Deus Israelis, Exaudivi quod à me rogâsti de Sanherib rege Assyriorum.

te subsannavit , te Despexit :eū sup Dn̄s est locutus quod verbum Hoc
22 זה הדבר אשר דבר יהוה עליו בזה לך לעגה לך
Quem .Jerusalaim filia , movit caput te post , Sijon filia virgo
23 בתולת בת ציון אחריך ראש הניעה בת ירושלם: את מי
: vocem exaltasti quem contra &, affecisti convitiis &, affecisti probris
חרפת וגדפת ועל מי הרימות קול
manum Per .Israel Sanctum contra ? tuos oculos altitudinem levâsti &
24 ותשא מרום עיניך אל קדוש ישראל: ביד
multitudine In : dixisti & , Dominum affecisti probris tuorum servorum
עבדיך חרפת אדני ותאמר ברב
succidam & : Lebanon latera, montium altitudinem ascendi ego mei curruum
רכבי אני עליתי מרום הרים ירכתי לבנון ואכרת
altitudinem introibo & , ejus abietum electionem ,ejus cedrorum staturam
קומת ארזיו מבחר ברושיו ואבוא מרום
, aquas bibi & excidi Ego .ejus Carmeli saltum ,ejus extremitatis
25 קצו יער כרמלו: אני קרתי ושתיתי מים
audisti Nonne munitionis rivos omnes meorum pedū planta in siccabo &
26 ואחרב בכף פעמי כל יארי מצור: הלא שמעת
nunc : eam plasmavi & ,quondam diebus à , feci eam longe à
למרחוק אותה עשיתי מימי קדם ויצרתיה עתה
civitates ,destructionum acervos desolandum ad erit & , illam adduxi
הבאתיה ותהי להשאות גלים נצים ערים
, sunt contriti , manu abbreviati earum Habitatoresque ? munitas
27 בצרות: וישביהן קצרי יד חתו
,tectorū herba,germinis olus & ,agri herba Fuerunt:affecti sunt pudore &
ובשו היו עשב שדה וירק דשא חציר גגות
tuum ingredi & ,tuum egredi & ,tuum sedere Et .segetem ante uredo &
28 ושדמה לפני קמה: ושבתך וצאתך ובואך
tuum etiam & ,me contra te irasci Pro .me in tuum irasci & , novi
29 ידעתי ואת התרגזך אלי: יען התרגזך אלי ושאננך
meum frænum & ,tui nasi in meum hamum ponam & ,meas aures in ascendit
עלה באזני ושמתי חחי באפך ומתגי
tibi hoc Et .ea in venisti qua viam per te faciam redire &,tuis labiis in
30 בשפתיך והשבתיך בדרך אשר באת בה: וזה לך
: repullulant secundo anno in & ,nascens sponte anno Comedere : signum
האות אכול השנה ספיח ובשנה השנית שחיס
comedite & vineas plantate &,metite &,seminate tertio anno in &
ובשנה השלישית זרעו וקצרו ונטעו כרמים ואכול
radicem , residua Jehudah domus evasio adjiciet Et.earum fructum
31 פרים: ויספה פליטת בית יהודה הנשארה שרש
egreditur Jerusalaim de Quia .sursum fructum faciet & , deorsum
32 למטה ועשה פרי למעלה: כי מירושלם תצא
faciet exercituum Domini Zelus .Sijon monte de evasio & , reliquum
שארית ופליטה מהר ציון קנאת יהוה צבאות תעשה
in introibit Non:Assur regem ad Dominus dixit sic Propterea .hoc
33 זאת: לכן כה אמר יהוה אל מלך אשור לא יבוא אל
,clypeo eā præoccupabit non &:sagittā ibi jaciet non & , hanc civitatem
העיר הזאת ולא יורה שם חץ ולא יקדמנה מגן
: revertetur ea in venit qua via In .aggerem eam juxta effundet non &
34 ולא ישפך עליה סללה: בדרך אשר בא בה ישוב
super protegam Et.Domin⁹ dixit,ingredietur non hanc civitatem in &
35 ואל העיר הזאת לא יבוא נאם יהוה: וגנותי על
.meū servum David propter &,me propter ,eā servandū ad ,hanc civitatem
העיר הזאת להושיעה למעני ולמען דוד עבדי:
centum Assur castrametatione in percussit &,Domini angel⁹ est egressus Et
36 ויצא מלאך יהוה ויכה במחנה אשור מאה
.mortua cadavera ipsi omnes ecce & , mane in maturaverunt & : millia quinque & octoginta &
ושמונים וחמשה אלף וישכימו בבקר והנה כלם פגרים מתים:

Versio VUL. LAT.

22 Hoc est verbū, q̄ locut⁹ est Dn̄s
super eum; Despexit te, & sub-
sannavit te virgo filia Sion :
post te caput movit filia Jeru-
23 salē. Cui exprobrâsti, & quem
blasphemâsti, & sup quem ex-
altâsti vocē, & levâsti altitudi-
nem oculorū tuorū? Ad Sanctū
24 Israel. In manu servorū tuorū
exprobrâsti Dn̄o: & dixisti ; In
multitudine quadrigarū mearū
ego ascendi altitudinē montiū,
juga Libani: & succidā excelsa
cedrorū ejus, & electas abietes
illi⁹, et introibo altitudinē sum-
mitatis ej⁹, saltū Carmeli ejus.
25 Ego fodi, & bibi aquā, & exic-
cavi vestigio pedis mei omnes
26 rivos aggerum. Numquid non
audisti, quæ olim fecerim ei? ex
dieb⁹ antiquis ego plasmavi il-
lud: et nunc adduxi: & factū est
in eradicationē colliū compu-
gnantiū, & civitatū munitarū.
27 Habitatores earū breviatâ ma-
nu contremuerunt, & confusi
sunt: facti sunt sicut fœnū agri,
& gramen pascuæ, & herba te-
ctorū, quæ exaruit antequā ma-
28 turesceret. Habitationē tuam,
& egressū tuū, & introitū tuū
cognovi, & insaniā tuam con-
29 tra me. Cùm fureres adversùm
me, superbia tua ascendit in au-
res meas: ponā ergò circulū in
naribus tuis, & frænū in labiis
tuis, & reducā te in viam, p quā
30 venisti. Tibi autem hoc erit si-
gnū : Comede hoc anno quæ
spōte nascuntur, & in anno se-
cundo pomis vescere : in anno
autē tertio seminate, & metite,
& plantate vineas, et comedite
31 fructū earum. Et mittet id, q̄
salvatū fuerit de domo Juda, et
q̄ reliquum est, radicē deorsū,
32 & faciet fructū sursum: Quia
de Jerusalē exibunt reliquiæ, et
salvatio de monte Sion : zelus
Dn̄i exercituum faciet istud.
33 Propterea hæc dicit Dn̄s de re-
ge Assyriorū ; Non intrabit ci-
vitatē hanc, et non jaciet ibi sa-
gittā, & non occupabit eā cly-
peus, & non mittet in circuitu
34 ejus aggerē. In via quâ venit,
per eam revertetur, & civita-
tem hanc non ingredietur, di-
35 cit Dominus : Et protegam civitatem istam, ut salvem eam propter me, & propter David servum
36 meum. Egressus est autem Angelus Domini, & percussit in castris Assyriorum centum octoginta
quinque millia. Et surrexerunt manè, et ecce omnes, cadavera mortuorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

22 Οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ
θεὸς, Ἐφαύλισέ σε, καὶ ἐμυκτήρισέ σε παρ-
θένος θυγάτηρ Σιών, ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκί-
23 νησε θυγάτηρ Ἱερουσαλήμ. Τίνα ὠνείδισας
καὶ παρώξυνας; ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν φωνήν
σου; καὶ οὐκ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου
24 (*) πρὸς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ; Ὅτι δι' ἀγγέ-
λων ὠνείδισας κύριον· σὺ γὰρ εἶπας, Τῷ πλή-
θει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέ-
ων, καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ Λιβάνου, καὶ ἔκοψα
τὸ ὕψος τῆς κέδρου αὐτοῦ, καὶ τὸ κάλλος τῆς
κυπαρίσσου, καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους τοῦ
25 δρυμοῦ, Καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἠρήμωσα ὕ-
26 δατα καὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος. Οὐ
ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ ἐποίησα; ἐξ
(ψ) ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα, νῦν δὲ ἐπέ-
δειξα ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυροῖς, καὶ (ω)
27 ἐνοικοῦντας ἐν πόλεσιν ὀχυραῖς. Ἀνῆκα τὰς
χεῖρας, καὶ ἐξηράνθησαν, καὶ ἐγένοντο ὡς χόρ-
τος (α) ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων, καὶ ὡς ἄγρωστις.
28 Νῦν δὲ τὴν ἀνάπαυσίν σου, καὶ τὴν ἔξοδόν σου,
29 καὶ τὴν εἴσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι. Ὁ δὲ θυ-
μός σου ὃν ἐθυμώθης, καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη
πρὸς μέ, καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν εἰς τὴν ῥῖνά σου, καὶ
χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου, καὶ ἀποστρέψω σε
30 τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ. Τοῦτο δέ σοι τὸ
σημεῖον· φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας,
(β) τῷ δὲ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμ-
μα, τῷ δὲ τρίτῳ σπείραντες (γ) ἀμήσατε,
καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνας, καὶ φάγεσθε τὸν καρ-
31 πὸν αὐτῶν. Καὶ ἔσονται οἱ καταλελειμμένοι
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φυήσουσι ῥίζαν κάτω, καὶ ποι-
32 ήσουσι σπέρμα ἄνω· Ὅτι ἐξ Ἱερουσαλὴμ (δ)
ἔσονται οἱ καταλελειμμένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι
(ε) ἐξ ὄρους Σιών. ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
33 ποιήσει ταῦτα. Διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύρι-
ος ἐπὶ βασιλέα Ἀσσυρίων, Οὐ μὴ εἰσέλθῃ
εἰς τὴν πόλιν ταύτην, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ' αὐ-
τὴν βέλος, οὐδὲ μὴ (ζ) ἐπιβάλῃ ἐπ' αὐτὴν
θυρεὸν, (η) οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χά-
34 ρακα· Ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθεν, ἐν αὐτῇ ἀπο-
στραφήσεται, (θ) καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐ μὴ
35 εἰσέλθῃ· τάδε λέγει κύριος. Ὑπερασπιῶ
ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτὴν
36 δι' ἐμὲ, καὶ διὰ Δαυὶδ τὸν παῖδά μου. Καὶ
ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου, καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς
παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν (ι) ὀγδο-
ηκονταπέντε χιλιάδας· καὶ (κ) ἀναστάντες
τοπρωῒ, εὗρον πάντα τὰ σώματα νεκρά.

MS. A. (*) εἰς τὸ (ψ) ἀρχαίων ἡμερῶν (ω) ἐνοικοῦντας (α) χλωρὸς (β) καὶ τῷ (γ) ἀμήσοντε, (δ) ἐξελεύσονται (ε) ἐπ' ὄρους (ζ) βάλῃ (η) οὐδ' οὐ μὴ (θ) τάδε λέγει κύριος. Ὑπερασπιῶ (ι) καὶ ὀγδοηκονταπέντε (κ) ἐξαναστάντες

Hoc est verbum, quod loquutus est de eo Deus; Vilipendit te, & subsannavit te, virgo filia Sion, super te caput movit, filia Hierusalem. Quem exprobrâsti, & irritâsti? aut erga quem exaltâsti vocem tuā? Et non elevâsti in altitudinem oculos tuos ad Sanctum Israel? Quia per nuntios exprobrâsti Dominum. Tu enim dixisti; Multitudine curruum ego ascendi in altitudinem montium, & in ultima Libani, & succidi altitudinem cedri ejus, & pulchritudinem cupressi, & introivi in altitudinem partis sylvæ: Et posui pontem: & desolavi aquas, & omnem congregationem aquæ: Non hæc audîsti, olim quæ ego feci? [illegible] diebus antiquis constitui; [illegible] tem ostendi, desolare gentes in munitionibus, & habitantes in civitatibus munitis: Remisi manus [illegible] exaruerunt, et facti sunt quasi fœnum aridum super tecta, & quasi gramen. Nunc autem requiem tuam, & exitum tuum, & introitum tuum ego scio: Furor autem tuus, quo furis, & amaritudo tua ascendit ad me: & immittam [illegible] in nasum tuum, et frænum in labia tua: & avertam te viâ, quâ [illegible] sti in ea. Hoc autem tibi signum [illegible] ede hoc anno, quæ seminâsti, [illegible] autem secundo (ε) reliquias [illegible] autem seminantes metite, [illegible] tate vineas, & comedite [illegible] earum. Et erunt derelicti in Judæa, pullulabunt radicem deorsum, & facient semen sursum. Quoniam de Hierusalem [illegible] erunt reliqui, & salvati de monte Sion. Zelus Domini Sabaoth faciet hæc. Propterea sic dicit Dominus super regem Assyriorum; Non ingredietur in civitatem hanc, neque jaciet in eam sagittam, neque immittet super eam scutum, neque circumdabit super eam vallum: Sed viâ, quâ venit, per ea revertetur: et in civitatem hanc non ingredietur. Hæc dicit Dominus; Protegam pro civitate hac ut salvandam eam propter me, & propter David puerum meum. Et egressus est angelus Domini, & occidit de castris Assyriorum centum octoginta quinque millia. Et surgentes mane, invenerunt omnia corpora mortua.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 דין פתגמא די מליל יי עלוהי מבסרא עלך ממיקא עלך מלכות כנשתא דציון בתרך
23 רישיהון מנידין עמא דבירושלם: ית מן חסדתא וית מן אתרברבתא וקדם מן ארימתא
24 קלא וזקפתא לרומא עינך ואמרתא מלין דלא כשרין קדם קדישא דישראל: ביד עבדך
חסדתא עמא דיי ואמרתא בסגיאות רתיכי אנא סלקית לתקוף כרכיהון ואף איחוד
בית מקדשהון ואקטול שפר גבריהון מבחר שלטוניהון ואכבוש קרית תוקפהון ואשיצי
25 סגי משריתהון: אנא הויתי חפיר גובין ושתי מין וטפחית בפרסת רגלי עמא דעמי כל
26 מי נהרין עמיקין: הלא שמעתא מלקדמין מא עבדית לפרעה מלכא דמצרים ואף
עלך אתנביאו נביי ישראל ולא תבתא ודא חזיא קדמי מיומי קדם למעבד לך ואף
אתקנתה כען איתיתה ודא הות לך לתקלא על דהואה קדמך כאתרגושת גלין דשחו
27 קרוין כריכן: ויתביהון אתקצר חיליהון אתברו ובהיתו הוו כעשב חקליא וירוק דתאה
28 כעשב אגריא דשלוק עד לא מטא למהוי שובלין: ומתבך בעיצה ומפקך לברא לאגחא
29 קרבא ומיתיך לארעא דישראל גלי קדמי וית דארגזתא קדמי גלי: חלף דארגזתא על
מימרי ואתרגושתך סליקת לקדמי ואשוי שירין בליסתך וזמם בספותך ואתבנך
30 באורחא דאתיתא בה: ודין לך אתא אכול בשתא הדא כתין ובשתא תניתא כתכתין
31 ובשתא תליתאה זרעו וחצודו וצובו כרמין ואכולו אבהן: ויספון משיזביא דבית יהודה
32 דאשתארון כאילן דמשלח שורשוהי מלרע ומרים נופיה לעלא: ארי מירושלם יפקון
שאר צדיקיא ושיזבת מקימי אוריתא מטורא דציון במימרא דיי צבאות תתעביד דא:
33 בכן כדנן אמר יי על מלכא דאתור לא יעול לקרתא הדא ולא יקשת תמן גיר ולא
34 יקדמנה בתריסין ולא יצבור עלה מליתא: באורחא דאתא בה יתוב ולקרתא הדא לא
35 יעול אמר יי: ואגין על קרתא הדא למפרקה בדיל מימרי ובדיל דוד עבדי: ונפק
36 מלאכא דיי וקטל במשרית אתוראה מאה ותמנן וחמשא אלפין ואקדימו בצפרא והא
כולהון פגרין מתין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hoc est verbū quod decrevit Dn̄s sup eū: despexit te, *subsannavit te*, regnū cœtus Sion : post te capita sua moverunt, popule qui habitas in Hierusalem. Cui exprobrâsti, & super quem magnificat⁹ es, & contra quem extulisti vocem ? & sustulisti in excelsum oculos tuos ; & dixisti verba quæ non sunt recta coram sancto Israel ? In manu servorum tuorum exprobrâsti populo Dn̄i, & dixisti : Cum multitudine quadrigarum mearū ego ascendam in munitionem civitatū eorum, & insuper capiam domū sanctuarii eorum, & occidam pulcherrimos inter fortes eorū, & electos principes eorum, & subjiciam civitatē fortitudinis eorū; & consumam multitudinem exercitus eorū. Ego fodi cisternas, & bibi aquas; & conculcavi vestigiis pedū populi qui mecum est, omnes aquas fluminū profundorū. Nónne olim audisti quid fecerim Pharaoni, regi Ægypti? etiā de te prophetaverunt prophetæ Israel, & non egisti pœnitentiā; & hoc visum est ante me à dieb⁹ antiquis, ut facerem tibi : & etiā præparavi illud; & nunc adduxi illud : & hoc fuit tibi in ruinā, eò quòd facta sint corā te, sicut tumult⁹ fluctuū, quo humiliatæ sunt civitates munitæ. Et habitatorū ejus virt⁹ abbreviata est, contriti sunt & confusi, facti sunt sicut herba agri, & sicut ol⁹ viride, quasi fœnū tectorum, quòd *uredine tangitur* antequà perveniat ad spicā. Et sessio tua in consilio, & egressus tu⁹ *foras* ad pugnandū; & introit⁹ tu⁹ in terrā Israel manifesta sunt corā me : & quòd provocâris me ad irā, coram me manifestū est. Propterea quòd provocâsti contra verbū meū, & tumult⁹ tuus ascendit in conspectu meo; ponam armillas in maxilla tua, & frænū in labiis tuis, & reducā te per viam qua venisti. Et hoc tibi erit signū, Comede hoc anno quæ sponte nascuntur, & in anno secundo q̄ ex illis renascitur; & in anno tertio, seminate, & metite, & plantate vineas, & comedite fructū eorū. Et addent qui liberati fuerint de domo Juda, & qui remanserint, sicut arbor, quæ mittit radices deorsū, & elevantur rami ej⁹ sursum. Quoniā de Hierusalem egredientur reliqui justi, & erepti confirmantes legē de monte Sion. In verbo Dn̄i exercituū fiet hoc. Propterea hæc dicit Dn̄s sup regē Assyriæ, Non intrabit civitatē hanc, & non jaciet ibi sagittam, & non occupabit eā clypeis, & non congeret contra eā aggerē. Per viā qua venit, p eā revertetur; & civitatem hanc non ingredietur, dicit Dn̄s. Et protegam civitatē hanc, ut salvem eam propter verbū meum, & propter David servum meum. Et egressus est angelus Dn̄i , & interfecit in castris *Assyrii* centum & octoginta quinque millia ; & surrexerunt manè, & ecce omnes erant cadavera mortuorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 ܗܢܘ ܦܬܓܡܐ ܕܡܠܠ ܥܠܘܗܝ ܡܪܝܐ. ܐܫܝܛܬܟ ܘܒܙܚܬ ܒܟ ܒܬܘܠܬܐ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܘܢܕܬ ܪܫܗ ܒܬܪܟ ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ.
23 * ܠܡܢ ܚܣܕܬ ܘܓܕܦܬ. ܘܥܠ ܡܢ ܐܪܝܡܬ ܩܠܟ. ܘܐܪܝܡܬ ܠܪܘܡܐ ܥܝܢܝܟ ܥܠ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
24 * ܒܝܕ ܥܒܕܝܟ ܚܣܕܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܬ. ܒܣܘܓܐܐ ܕܡܪܟܒܬܝ ܐܢܐ ܣܠܩ ܠܪܘܡܐ ܕܛܘܪܐ. ܘܠܫܘܦܘܗܝ ܕܠܒܢܢ. ܘܐܦܣܘܩ ܪܘܡܐ ܕܐܪܙܘܗܝ. ܘܓܒܝܐ ܕܒܪܘܬܘܗܝ. ܘܐܥܘܠ ܠܪܘܡܐ ܕܣܘܦܗ ܕܥܒܐ ܕܟܪܡܠܐ.
25 * ܐܢܐ ܐܚܦܘܪ ܘܐܫܬܐ ܡܝܐ. ܘܐܚܪܒ ܒܦܪܣܬܐ ܕܪܓܠܝ ܟܠܗܘܢ ܢܗܪܘܬܐ.
26 * ܠܐ ܫܡܥܬ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܥܒܕܬܗ. ܘܡܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ ܓܒܠܬܗ. ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܬܗ ܕܬܗܘܐ ܠܚܘܪܒܐ ܘܠܡܦܘܠܬܐ ܐܝܟ ܩܘܪܝܐ ܚܣܝܢܬܐ.
27 * ܘܥܡܘܪܝܗܝܢ ܐܬܦܫܪܘ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܐܬܒܗܬܘ ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܥܣܒܐ ܕܚܩܠܐ. ܘܐܝܟ ܝܘܪܩܐ ܕܬܕܐܐ. ܘܐܝܟ ܚܫܝܫܐ ܕܐܓܪܐ. ܘܐܝܟ ܫܒܠܐ ܕܩܕܡ ܕܢܩܘܡ.
28 * ܘܡܘܬܒܟ ܘܡܦܩܢܟ ܘܡܥܠܢܟ ܝܕܥܬ. ܘܕܐܬܪܓܙܬ ܥܠܝ.
29 * ܡܛܠ ܕܐܬܪܓܙܬ ܥܠܝ. ܘܫܓܝܫܘܬܟ ܣܠܩܬ ܠܐܕܢܝ. ܐܪܡܐ ܚܘܛܪܐ ܒܢܚܝܪܟ. ܘܙܡܡܐ ܒܣܦܘܬܟ. ܘܐܗܦܟܟ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܝܬ ܒܗ.
30 * ܘܗܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܬܐ. ܐܟܘܠ ܫܢܬܐ ܗܕܐ ܥܠܠܬܐ. ܘܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܫܒܩܐ. ܘܒܫܢܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܙܪܘܥܘ ܘܚܨܘܕܘ. ܘܢܨܒܘ ܟܪܡܐ ܘܐܟܘܠܘ ܦܐܪܝܗܘܢ.
31 * ܘܢܫܬܘܙܒܘܢ ܫܪܟܢܐ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܕܐܫܬܚܪܘ. ܐܝܟ ܥܩܪܐ ܠܬܚܬ. ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ ܠܥܠ.
32 * ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܢܦܩܘܢ ܫܪܟܢܐ. ܘܦܠܝܛܐ ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܛܢܢܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܢܥܒܕ ܗܕܐ.
33 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܢܫܕܐ ܒܗ ܓܐܪܐ. ܘܠܐ ܢܩܕܡܝܗ ܒܬܪܣܐ. ܘܠܐ ܢܫܘܕ ܥܠܝܗ ܣܝܓܐ.
34 * ܐܠܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܐܬܐ ܒܗ ܢܗܦܘܟ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܠܐ ܢܥܘܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
35 * ܘܐܓܢ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܘܐܦܪܘܩܝܗ. ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ.
36 * ܘܢܦܩ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܩܛܠ ܒܡܫܪܝܬܐ ܕܐܬܘܪܝܐ ܡܐܐ ܘܬܡܢܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܩܡܘ ܒܨܦܪܐ. ܘܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܦܓܪܐ ܡܝܬܐ.

Hæc est sententia quam protulit in eum Dñs; 22
Contemnit ridétque te virgo filia Sionis, movétque post te caput suum filia Jerusalem.
Quemnam contumeliis & blasphemiis affecisti? & contra quem extulisti vocem tuam? 23
Extulisti oculos tuos in altũ contra Sanctum
Israelis, Et per legatos tuos convitiatus es Domino, & dixisti, Multitudine curruum meorũ 24
conscendam ego summitatem montium, & radices Libani, præcidámque proceras cedros
ejus & lectissimas abietes ejus; penetrabo
etiam usque ad summam extremitatem saltûs
Charmeli. Ego effodiam ut bibam aquas; 25
nam ungulis equorũ meorũ exiccabo flumina
quæque *vel* maxima. Annon audisti quòd 26
jampridem fecerim eam, *(i. Jerusalem,)* & à
priscis diebus condiderim eam? & nunc adducerem eam ut sit in vastam solitudinem
instar magnarũ urbium illarũ, In quibus ci- 27
ves remittentes manus confracti sunt et pudore suffusi; factique sunt velut herba campi, ut
olus viride, ut spica tecti, & ut folia tritici antequam in culmũ assurgat. Sessionem tuã, & 28
ingressum egressúmq; tuũ ego novi, & quòd
impudenter te gesseris corã me. Quoniam in- 29
solenter egisti coram me, & blasphemia tua
ascendit ad aures meas, injiciam hamum in
nares tuas, & fiscellã in labia tua, reducámq;
te per viã per quam venisti. Illud autem esto 30
tibi *hujus rei* signum: comedes anno præsenti
frumentũ sponte nascens, anno sequenti sponte renascens, anno vero tertio feretis ac metetis, plantabitis vineas & comedetis fructus
earũ. Et evadent residui domûs Judæ qui su- 31
perfuerint, veluti radix quæ *licèt* sit infernè
dejecta, supernè tamen fructus edit: Nam è Je- 32
rusalem prodibunt reliquiæ, & è monte Sion
eripientur: zelus Dñi potentissimi id efficiet.
Propterea sic dicit Dñs de rege Assyriæ; Non 33
est ingressurus in hanc civitatẽ, neq; jactaturus huc sagittã, nec obvius illi venturus cum
clypeis, nec insidias contra eã positurus. Sed 34
per viã quã venit, per eandẽ reversurus est, &
in civitatẽ istã nequaquã ingressurus, ait Dñs.
Nam protegam civitatẽ istã, & eripiam eam, 35
propter me, & propter Davidem servum meum. Egressus itaque angelus Domini trucida- 36
vit in castris Assyrii centum octoginta quinque millia *hominum*: cúmq; mane prætervertissent, ecce erant omnes cadavera mortua,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * هذا القول الذي تكلم الله به عليه * دحصتك وهزيت بك العذري الابنه صهيون *
23 حركت راسها عليك الابنه ايروسليم * لمن عيرت واجدفت * او على من رفعت صوتك ولم
24 ترفع عينيك الى العلي الى قدوس اسرائيل * لان برسل عيرت الرب * لانك قلت انا صعدت
بكثرة المراكب الى علو الجبال والى اواخر لبنان * وقطعت ارتفاع ارزه وحسن سرويه *
25 26 ودخلت الى علو ناحية الغاب * ووضعت جسرا * واخربت المياه وكل مجمع ماء * اما سمعت هذه
قديما التي انا صنعتها منذ الايام الاولى * جلبتها عليك * والان رايت ان اخرب الامم في الحصون
27 والسكان في المدن الحصينه * وضعت يدي فخربوا * وصاروا مثل عشب يابس على الاسطحه *
28 ومثل نجيل * والان راحتك ومخرجك ومدخلك انا اعرفهم * وغضبك الذي تكلمت به *
29 ومرارتك صعدت الي * واضع خزاما في انفك ولجاما في شفتيك * واردك في الطريق التي جيت
30 فيها * وهذه العلامه لك * كل هذه السنه ما زرعت * وفي السنة الثانيه البقيه * وفي الثالثه ازرعوا
31 واحصدوا * واغرسوا كروما وكلوا ثمرها * ويكون المتبقيون في اليهوديه يفرعون اصلا
32 اسفل * ويصنعون ثمرا فوق * لان من ايروسليم يكون المتبقيون * والمخلصون على جبل
33 صهيون * غيرة رب الجيوش تفعل هذه * لاجل هذا هكذا يقول الرب على ملك الموصليين
لا يدخل الى هذه المدينه * ولا يرمي عليها سهما * ولا يلقي عليها ترسا * ولا يحيط عليها
34 35 سياجا * لكن في الطريق التي جاء بها فيها يعود * والى هذه المدينه لا يدخل * قال الرب *
36 * واظلل على هذه المدينه لاخلصها من اجلي ومن اجل داود عبدي * وخرج ملاك
الرب وقتل من عسكر الموصليين مايه الف وخمسه وثمانين الفا * فقاموا بالغداه فوجدوا
جميع الاجساد ميته *

Hic est sermo quem de ipso locutus est 22
Deus: Te dedignatur téque deridet virgo filia Sion, motat super te caput suum filia Jerusalem. In quem convitia vomis, ac 23
furis? aut contra quem extollis vocem tuam, nec attollis oculos tuos in sublime ad Sanctum Israelis; Quòd per legatos con- 24
vitia vomis contra Dominum? Ego enim, inquis, cum aurigarum copia superabo cacumina montium & extrema Libani, altissimas cedros ejus & pulcherrimas cupressos ejus amputabo, & ad penitissimum sylvarum latus penetrabo: Pontem po- 25
nam, aquas & omnes aquarum congeries vastabo. An non illud jam olim audi- 26
visti, quod ego feci inde à priscis diebus? illud adduxi contra te, jámque decrevi gentes in arcibus destruere, & cives in urbibus munitis. Admovebo manum me- 27
am, & destruentur, fientque si ut herba arida super tecta, & ut folia sicca. Et 28
nunc, quietem tuam, & tuum exeundi atque intrandi locum ego cognosco: et furor quem meditaris, Nec non fel tuum 29
ascenderunt ad me. Hamum injiciam in nasum tuum, & frenum in labia tua, & reducam te per viam per quam venisti. Hoc autem sit tibi signum: Comede hoc 30
anno quod serueris, anno secundo residuum, tertio verò serite & metite, plantate vineas et comedite fructum earum. Qui 31
reliqui fuerint in Judæa, deorsum radices emittent, sursum verò fructum producent. Nam ex Jerusalem erunt resi- 32
dui; & qui se eripuerint, super montem Sion: æmulatio Domini exercituum est id effectura. Quapropter ita dicit Domi- 33
nus de rege Assyriorum; Nequaquam ingredietur hanc urbem, neque sagittam jaculabitur in eam; clypeum non faciet in eum, neque cinget eam vallo: Sed viâ 34
quâ venit, eâdem redibit: hanc autem urbem nequaquam ingredietur, ait Dominus. Nam protegam urbem istam, ut 35
eripiam eam propter me & propter Davidem servum meum. Itaque egressus 36
angelus Domini trucidavit ex Assyriorum copiis centum millia & octoginta quinque millia: & manè surgentes corpora omnia mortua repererunt.

ישעיה : לח

habitavit & ,Assur rex Sancherib est reversus &,abiit &,est profect⁹ Et
37 ויסע וילך וישב סנחריב מלך־אשור וישב
,suum Deum Nisroch domo *se incurvante* eo fuit Et .Nineveh in
38 בנינוה : ויהי הוא משתחוה בית נסרך אלהיו
ipsi & ,gladio in eum percusserunt ejus filii Sareser & ,Adramelech &
ואדרמלך ושראצר בניו הכהו בחרב והמה
.eo pro ejus filius Chaddon-Esar regnavit & : Ararath terra evaserunt
נמלטו ארץ אררט וימלך אסר־חדן בנו תחתיו :

CAP. XXXVIII. לח

eum ad venit & :moriendum ad Chizchijahu ægrotavit illis diebus In
1 בימים ההם חלה חזקיהו למות ויבא אליו
,Dominus dixit Sic ,eum ad dixitque ,prophetæ Amos filius Jesahjahu
ישעיהו בן־אמוץ הנביא ויאמר אליו כה־אמר יהוה
convertit Et .vives non & ,tu *moriens* quia ,tuæ domui præcipe
2 צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה : ויסב
,dixit Et .Dominum ad oravit & : parietem ad *suas facies* Chizchijahu
3 חזקיהו פניו אל־הקיר ויתפלל אל־יהוה : ויאמר
tuas facies ad ambulaverim quod ,quæso memento Domine Obsecro
אנה יהוה זכר־נא את אשר התהלכתי לפניך
flevit & : fecerim tuis oculis in bonum & ,perfecto corde in &,veritate in
באמת ובלב שלם והטוב בעיניך עשיתי ויבך
,Jesajahu ad Domini verbum fuit Et .magno fletu Chizchijahu
4 חזקיהו בכי גדול : ויהי דבר־יהוה אל־ישעיהו
Dominus dixit Sic ,Chizchijahu ad *dices* & ,Vade :dicendo
5 לאמר : הלוך ואמרת אל־חזקיהו כה־אמר יהוה
vidi ,tuam orationem audivi : tui patris David Deus
אלהי דוד אביך שמעתי את־תפלתך ראיתי את־
.annos quindecim tuis diebus *super addens* ego ecce :*tuam lachrymam*
דמעתך הנני יוסף על־ימיך חמש עשרה שנה :
protegam & : hanc civitatem & ,te eruam Assur regis *vola* de Et
6 ומכף מלך־אשור אצילך ואת העיר הזאת וגנותי
quod ,Domino à signum tibi hoc Et .hanc civitatem *super*
7 על־העיר הזאת : וזה־לך האות מאת יהוה אשר
ego Ecce .est locutus quod hoc verbum Dominus sit facturus
8 יעשה יהוה את־הדבר הזה אשר דבר : הנני
gradus per descendit quæ graduum umbram *faciens* reverti
משיב את־צל המעלות אשר ירדה במעלות
sol est reversus & : gradibus decem retrorsum sole in Achaz
אחז בשמש אחרנית עשר מעלות ותשב השמש
Chizchijahu Scriptura .descenderat quos gradus *per* gradibus decem
9 עשר מעלות במעלות אשר ירדה : מכתב לחזקיהו
,dixi Ego.*sua ægritudine de revixisset & ,ipsum ægrotando in*,Jehudah regis
10 מלך־יהודה בחלתו ויחי מחליו : אני אמרתי
sum privatus : sepulchri portas ad vadam meorum dierum excisione In
בדמי ימי אלכה בשערי שאול פקדתי
,*Jah* videbo Non ,Dixi .meorum annorum residuo
11 יתר שנותי : אמרתי לא־אראה יה
cum ultrà hominem aspiciam non : viventium terra in *Jah*
יה בארץ החיים לא־אביט אדם עוד עם־
me à migravit & *est profectum* meus Incolatus .*temporis* habitatoribus
12 יושבי חדל : דורי נסע ונגלה מני
attenuatione ab ,*meam vitam* texens velut præcidi : pastoris *tentorium* veluti
כאהל רעי קפדתי כארג חיי מדלה
Posui .me consumes noctem ad usque die à : me concidet
13 יבצעני מיום עד־לילה תשלימני : שויתי
die à : mea ossa omnia conterebat sic ,leo sicut mane ad usque
עד־בקר כארי כן ישבר כל־עצמותי מיום
.me *conficies* noctem ad usque
עד־לילה תשלימני :

Versio VULG. LAT.

37 Et egressus est, & abiit, & re-
versus est Sennacherib rex As-
syriorum, & habitavit in Nini-
38 ve. Et factum est, cùm ado-
raret in templo Nesroch deum
suum, Adramelech & Sarasar
filii ejus percusserunt eum gla-
dio: fugeruntque in terram
Ararat, & regnavit Asarhad-
don filius ejus pro eo.

CAP. XXXVIII.

1 In diebus illis ægrotavit Eze-
chias usque ad mortem: & in-
troivit ad eum Isaias fili⁹ Amos
propheta, & dixit ei; Hæc di-
cit Dominus; Dispone domui
tuæ, quia morieris tu, & non
2 vives. Et convertit Ezechias
faciem suam ad parietem, & o-
3 ravit ad Dominum, Et dixit;
Obsecro, Domine, memento,
quæso, quomodò ambulaverim
coram te in veritate, & in cor-
de perfecto, & quod bonum
est in oculis tuis fecerim. Et
4 flevit Ezechias fletu magno. Et
factum est verbum Domini ad
5 Isaiam, dicens; Vade, & dic
Ezechiæ. Hæc dicit Dominus
Deus David patris tui; Audi-
vi orationem tuam, & vidi la-
chrymas tuas: ecce ego adji-
ciam super dies tuos quinde-
6 cim annos: Et de manu regis
Assyriorum eruam te, & civi-
tatem istam, & protegam eam.
7 Hoc autem tibi erit signum à
Domino, quia faciet Dominus
verbum hoc, quod locutus est:
8 Ecce ego reverti faciam um-
bram linearum, per quas de-
scenderat in horologio Achaz
in Sole, retrorsum decem li-
neis. Et reversus est Sol decem
lineis per gradus, quos descen-
9 derat. Scriptura Ezechiæ re-
gis Juda cùm ægrotasset, &
convaluisset de infirmitate sua.
10 Ego dixi; In dimidio dierum
meorum vadam ad portas in-
feri. Quæsivi residuum anno-
11 rum meorum. Dixi; Non vi-
debo Dominum Deum in ter-
ra viventium. Non aspiciam
hominem ultrà, & habitato-
12 rem quietis. Generatio mea
ablata est, & convoluta est à
me, quasi tabernaculum pasto-
rum. Præcisa est velut à texen-
te, vita mea: dum adhuc ordi-
rer, succidit me: de manè us-
que ad vesperam finies me:
13 Sperabā usque ad manè, quasi
leo sic contrivit omnia ossa
mea: De manè usque ad vespe-
ram finies me:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ (λ) ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς Σενναχηρεὶμ
βασιλεὺς Ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν Νινευῇ.
38 Καὶ ἐν τῷ αὐτὸν προσκυνεῖν (μ) ἐν τῷ οἴ-
κῳ Νασαρὰχ τὸν πάτραρχον αὐτοῦ, Ἀ-
δραμέλεχ καὶ (ν) Σαρασὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπά-
ταξαν αὐτὸν μαχαίραις, αὐτοὶ δὲ διεσώθη-
σαν εἰς Ἀρμενίαν, καὶ ἐβασίλευσεν Ἀσορδὰν
ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. λη'.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἐμαλα-
κίσθη Ἐζεκίας ἕως θανάτου. καὶ ἦλθε πρὸς
αὐτὸν Ἡσαΐας υἱὸς Ἀμὼς ὁ προφήτης, καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει κύριος, Τά-
ξαι περὶ τοῦ οἴκου σου, (α) ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ,
2 καὶ οὐ ζήσῃ. Καὶ ἀπέστρεψεν Ἐζεκίας τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ προσηύ-
3 ξατο πρὸς κύριον, Λέγων, Μνήσθητι κύριε,
ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετ' ἀληθείας, ἐν
καρδίᾳ ἀληθινῇ, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου
ἐποίησα. καὶ ἔκλαυσεν Ἐζεκίας κλαυθμῷ
4 μεγάλῳ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
5 Ἡσαΐαν, λέγων, (β) Πορεύθητι, καὶ εἰπὸν
Ἐζεκίᾳ, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Δαυὶδ
τοῦ πατρός σου, Ἤκουσα (γ) τῆς προσευχῆς
σου, καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου· ἰδοὺ προστίθη-
μι πρὸς τὸν χρόνον σου (δ) δεκαπέντε ἔτη,
6 Καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως Ἀσσυρίων (ε) ῥύ-
σομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ ὑπερασπιῶ
7 ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης. Τοῦτο δέ σοι τὸ
σημεῖον παρὰ κυρίου, ὅτι (ζ) ποιήσει ὁ θεὸς
8 τὸ ῥῆμα τοῦτο· Ἰδοὺ (η) ἐγὼ στρέψω τὴν
σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν οὓς κατέβη (θ) τοὺς
δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου ὁ
ἥλιος, ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα-
βαθμούς. καὶ ἀνέβη ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀνα-
βαθμοὺς, οὓς κατέβη ἡ σκιά.
9 (ι) ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΕΖΕΚΙΟΥ ΒΑΣΙ-
ΛΕΩΣ ΤΗΣ ΙΟΥΔΑΙΑΣ, ΗΝΙΚΑ
ΕΜΑΛΑΚΙΣΘΗ, ΚΑΙ ΑΝΕΣΤΗ ΕΚ
ΤΗΣ ΜΑΛΑΚΙΑΣ ΑΥΤΟΥ.
10 † Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν (*) μου,
Πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου, καταλείψω τὰ
11 ἔτη τὰ ἐπίλοιπα. † Εἶπα, Οὐκέτι οὐ μὴ ἴ-
δω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ (ι) ἐπὶ γῆς ζών-
των, † οὐκέτι μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ γῆς, οὐκέτι μὴ ἴδω ἄνθρωπον.
12 Ἐξέλιπεν ἐκ τῆς συγγενείας μου, † καλέλι-
πον (κ) τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς μου, ἐξῆλθε
καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ (λ) ὁ σκηνὴν
καταλύων πήξας· † ὡς ἱστὸς τὸ πνεῦμά μου
13 παρ' ἐμοὶ ἐγένετο, ἐρίθου ἐγγιζούσης ἐκτεμεῖν.
† Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρε-
δόθην ἕως πρωῒ ὡς λέοντι, (μ) οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ ὀστᾶ μου·
† ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως (ν) νυκτὸς παρεδόθην.

MS.A. (λ) ἀποστραφεὶς ἀπῆλθεν βασιλεὺς Ἀσσυρίων, (μ) ἐν οἴκῳ Ἀσε-
ρὰχ (ν) Σαρασὰ υἱοὶ Κεφ. λη'. MS.A. (α) ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ, (β) Πο-
ρεύου, καὶ εἰπὸν πρὸς Ἐζεκίαν, (γ) τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου, (δ) [illegible]
δεκαπέντε, (ε) σώσω σε, καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης ὑπερασπιῶ. (ζ) [illegible]
ποιήσει (η) στρέψω (θ) ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πατρός
σου, (ι) ΩΔΗ. (*) μου, Ἐν πύλαις (ι) ἐπὶ τῆς γῆς, οὐκέτι οὐ μὴ ἴδω ἄνθρωπον
ἐκ τῆς συγγενείας μου, (κ) τὸ λοιπὸν (λ) ὁ καλαλύων σκηνὴν πήξας [illegible]
πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς, *ἐρίθου ἐγγιζούσης (μ) οὕτως τὰ [illegible]
μου συνέτριψεν· (ν) τῆς νυκτὸς

Et abiit reversus Sennacherim rex
Assyriorum, & habitavit in Ni-
neve: Et, cùm ipse adoraret in do-
mo (ξ) Nasarach patriarcham
suum; Adramelech & Sarasar fi-
lii ejus percusserunt eum gladiis:
ipsi autem salvati sunt in Arme-
niam: & regnavit Asordan filius
ejus pro eo.

CAP. XXXVIII.

Factum est autem in tempore il-
lo, ægrotavit Ezecias (a) usque
ad mortem. Et venit ad eum E-
saias filius Amos, propheta, &
dixit ad eum; Hæc dicit Dominus,
Dispone de domo tuâ: morieris e-
nim tu, & non vives. Et conver-
tit Ezecias faciem suam ad parie-
tem, & oravit ad Dominum, Di-
cens; Memento, Domine, quomodo
ambulaverim coram te cum veri-
tate, in corde vero, & placita co-
ram te fecerim. Et ploravit Eze-
cias ploratione magnâ. Et factum
est verbum Domini ad Esaiam, di-
cens; Vade, & dic Ezeciæ: Hæc
dicit Dominus Deus David patris
tui; Audivi orationem tuam, &
vidi lachrymas tuas: ecce adjicio
ad tempus tuum quindecim annos.
Et de manu regis Assyriorum [illegible]
am te, & civitatem hanc; & pro-
tegam super civitatem hanc. Hoc
autem tibi signum à Domino, quod
faciet Deus verbum hoc. Ecce ego
vertam umbram graduum, quos
descendit decem gradus domûs pa-
tris tui Sol: vertere faciam Solem
decem grad⁹. Et ascendit Sol [illegible]
gradus quos descenderat umbra.
(b) ORATIO EZECIÆ REGIS
JUDÆÆ, QUANDO LAN-
GUIT, ET SURREXIT DE IN-
FIRMITATE SUA.
Ego dixi in (c) excelso dierum
meorum: (d) Vadam ad por-
tas inferi: relinquam annos re-
siduos. Dixi; Nequaquam ultrà
debo salutare Dei in terra viven-
tium, nec videbo ultrà salutare Israel
sup terrâ, nec videbo ultrà ho-
minem. Defecit ex cognatione mea;
dereliqui residuum vitæ meæ. Ex-
ivit, & recessit à me sicut [illegible]
culum solvens, qui fixerat [illegible]
la, spiritus meus apud me fa[illegible]
est, texente appropinquante ad [illegible]
cidendum. In illa die traditus [illegible]
usque manè, sicut (f) leoni: sic con-
trivit omnia ossa mea. A die [illegible]
usque ad noctem traditus sum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

37 ונטל ואזל ותב סנחריב מלכא דאתור ויתיב בנינוה : והוה הוא סגיד בית נסרוך
38 טעותיה ואדרמלך ושראצר בנוהי קטלוהי בחרבא ואנון אשתיזבו לארעא קרדו ומלך
אסרחדון בריה תחותוהי :
לח
1 ביומיא האנון מרע חזקיה לממת ואתא לותיה ישעיהו בר אמוץ נביא ואמר ליה כדנן
2 אמר יי פקד על אנש ביתך ארי מאת את ולא תחי ממרעך : ואסחר חזקיהו אפוהי לכותל
3 בית מקדשא וצלי קדם יי : ואמר קבל בעותי יי אדכר כען ית די פלחית קדמך בקשוט
4 ובלב שלם ודתקין בעינך עבדית ובכא חזקיה בכיא סגיאה : והוה פתגמי נבואה מן
5 קדם יי עם ישעיה למימר : איזל ותימר לחזקיה כדנן אמר יי אלהיה דדוד אבוך שמיע
6 קדמי צלותך גליא קדמי דמעתך הא אנא מוסיף על יומך חמש עסרי שנין : ומיד מלכא
7 דאתור אשזבנך וית קרתא הדא ואגין על קרתא הדא : ודין לך אתא מן קדם יי דיעביד
8 יי ית פתגמא הדין די מלל : הא אנא מתיב ית טול אבן שעיא דנחתת במסקנא דאחז
9 שמשא לאחורוהי עסר שעין ותב שמשא עסר שעין בצורת אבן שעיא דנחתת : כתב
אודאה על נסא דאתעבד לחזקיהו מלך שבטא דבית יהודה כד מרע ואתסי ממרעיה :
10 אנא אמרית בדוון יומי איהך בתרעי שאול על דכרני לטב אתוסף על שני : אמרית לא
11 אתחזי עוד קדם דחילא דיי בארעא בית שכינתיה די בדה אריכות חיא ולא אפלח
קדמוהי עוד בבית מקדשא דמתמן עתיד למפק חדוא לכל יתבי ארעא מלמדר
12 בירושלם קרתא דקודשא מדורי פסק : מבני דרי אתנטילו יומי אתקציצו וגלו מני
אתכפילו כמשכנא דרעי אתקפדו כנול גרדאין חיי מיקר מלכותי אנא גלי יממי ולילותי
13 שלימו : נהמית עד צפרא כאריא דנהים ותבר גרמי חיותא כן מתברין מן קדם דונא
כל גרמי יממי ולילותי שלימו :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et profectus est, & abiit; & reversus est Senacherib rex Assyriæ, & habi-
tavit in Ninive. Et factum est cùm adoraret in domo Nesroch idoli sui,
Adramelech & Sarasser filii sui occiderunt eum gladio: & ipsi evaserunt
in terram Armeniæ. Et regnavit Assaradon filius ejus pro eo.

CAP. XXXVIII.

In diebus illis ægrotavit Ezechias usque ad mortem: & venit ad eum
Esaias filius Amos, propheta; & dixit ei: Hæc dicit Dñs, Præcipe de rebus
domus tuæ, quia morieris, & non vives ab infirmitate tua. Et convertit
Ezechias faciem suam ad parietem dom⁹ sanctuarii, & oravit coram Dño.
Et ait, Suscipe deprecationē meam Dñe; memento obsecro quòd servierim
coram te in veritate & in corde perfecto, & quod rectū est in oculis tuis fe-
cerim. Et flevit Ezechias fletu magno. Et factū est verbū prophetiæ à facie
Dñi ad Esaiam dicens. Vade, & dices Ezechiæ: Hæc dicit Dñs Deus David
patris tui, Audita est coram me oratio tua: notæ sunt coram me lachrymæ
tuæ: ecce ego adjiciam super dies tuos quindecim annos. Et de manu regis
Assyriæ eruam te, & civitatē istam; & protegam civitatē istam. Et hoc erit
tibi signum à facie Dñi, quòd faciet Dñs verbū hoc quod locut⁹ est: Ecce
ego reverti faciam umbrā lapidis horarū, quā descenderat per grad⁹ Achaz
Sol, retrorsum decem horis: & regressus est Sol decem horis in figura lapi-
dis horarum, quà descenderat. Scriptura confessionis de miraculo quod
factū est Ezechiæ regi trib⁹ Juda, quando ægrotavit & sanat⁹ est ab infir-
mitate sua. Ego dixi. In mœrore dierū meorū vadam ad portas inferi, [illegible]
quia recordat⁹ est mei in bonū, additū est super annos meos. Dixi, Non ap-
parebo amplius in conspectu terribilis Dñi in terra dom⁹ majestatis ej⁹, in
qua est longitudo vitæ, & non serviam corā eo amplius in domo sanctuarii,
unde futurum est ut egrediatur gaudiū omnibus habitatorib⁹ terræ; atque
morabor in Jerusalem civitate sancta, habitaculū meū succisum est. A filiis
generationis meæ ablati sunt dies mei, & succisi sunt, & migraverunt à me:
convoluti sūt quasi tabernaculū pastoris; præcisa est, quasi tela texentis, vita
mea à gloria regni mei, *ego transmigro*: dies mei, & noctes meæ finitæ sunt.
Rugiebā usq; ad manè sicut leo qui rugit & cōfringit ossa animalis; sic cōn-
fringūtur præ dolore omnia ossa mea: dies mei et noctes meæ cōsūmatæ sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܩܠ ܣܢܚܪܝܒ. ܘܗܦܟ ܐܙܠ ܝܬܒ ܒܢܝܢܘܐ. * ܘܟܕ ܣܓܕ ܗܘܐ ܒܒܝܬ
ܢܣܪܘܟ ܐܠܗܗ. ܐܕܪܡܠܟ ܘܫܪܐܨܪ ܒܢܘܗܝ ܩܛܠܘܗܝ ܒܣܝܦܐ. ܘܗܢܘܢ ܥܪܩܘ ܠܐܪܥܐ ܕܩܪܕܘ.
ܘܐܡܠܟ ܣܪܚܕܘܡ ܒܪܗ ܚܠܦܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܚ *

* ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܟܪܗ ܚܙܩܝܐ ܠܡܡܬ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܒܪ
ܐܡܘܨ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܦܩܘܕ ܥܠ ܒܝܬܟ. ܡܛܠ ܕܡܐܬ ܐܢܬ
ܘܠܐ ܚܝܐ ܐܢܬ. * ܘܐܗܦܟ ܚܙܩܝܐ ܐܦܘܗܝ ܠܫܘܪܐ. ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. * ܐܘ
ܡܪܝܐ ܐܬܕܟܪ ܕܗܠܟܬ ܩܕܡܝܟ ܒܩܘܫܬܐ ܘܒܠܒܐ ܫܠܡܐ. ܘܕܫܦܝܪ ܩܕܡܝܟ ܥܒܕܬ. ܘܒܟܐ
ܚܙܩܝܐ ܒܟܝܐ ܪܒܐ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܙܠ ܐܡܪ
ܠܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܟ. ܫܡܥܬ
ܨܠܘܬܟ ܘܚܙܝܬ ܕܡܥܝܟ. ܗܐ ܡܘܣܦ ܐܢܐ ܥܠ ܝܘܡܝܟ ܚܡܫܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. * ܘܡܢ
ܐܝܕܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܐܦܨܝܟ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܓܢ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܘܐܦܨܝܗ.
ܘܗܕܐ ܠܟ ܐܬܐ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܕܥܒܕ ܡܪܝܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪ. * ܗܐ ܡܗܦܟ ܐܢܐ
ܠܛܠܠܐ ܕܕܪܓܐ ܕܢܚܬ ܒܕܪܓܐ ܕܐܚܙ ܐܒܘܟ. ܠܫܡܫܐ ܠܒܣܬܪܗ ܥܣܪ ܕܪܓܝܢ
ܒܕܪܓܐ ܕܢܚܬ.

* ܫܠܡ ܐܫܥܝܐ *

* ܟܬܒܐ ܕܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܕ ܟܪܗ ܘܚܝܐ ܡܢ ܟܘܪܗܢܗ. * ܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܒܦܠܓܘܬ
ܝܘܡܝ ܐܙܠ. ܠܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ ܫܒܩܬ ܫܪܟܐ ܕܫܢܝ. * ܐܡܪܬ. ܕܠܐ ܐܚܙܐ ܠܡܪܝܐ ܒܐܪܥܐ ܕܚܝܐ.
ܘܠܐ ܐܚܙܐ ܐܢܫ ܥܡ ܥܡܘܪܝ ܫܝܘܠ. * ܕܪܝ ܫܩܠ ܘܐܙܠ ܡܢܝ ܐܝܟ ܡܫܟܢܐ
ܕܪܥܘܬܐ. ܐܬܟܪܝ ܐܝܟ ܙܩܘܪܐ ܚܝܝ. ܘܐܝܟ ܢܝܪܐ ܕܢܦܣܩ ܡܢ ܩܠܝܠ. ܡܢ ܐܝܡܡܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܠܠܝܐ ܐܫܠܡܬܢܝ. **

Quare profectus est Sanherib, & egressus 37
consedit in Ninive: Dúmque adoraret in æde 38
Nesroch dei sui, Edramelech, & Seresar filii
ejus gladio peremerunt eum: & his in terram
Keredæorum fugientibus, regnavit Serahdom
filius ejus post ipsum.

CAP. XXXVIII.

Iisdem illis dieb⁹ cùm ægrotásset Hezecia ad 1
mortem, venit ad eum Esaia propheta filius
Amosi, dixitque ad eum; Sic ait Dominus;
Prospice domui tuæ, quia moriturus es, nec
ampliùs victurus. Quapropter Hezecia, vultu 2
ad parietem verso, precatus est Dominum, &
ait; Eja Domine, recordare quòd æquo inte- 3
gróque animo coram te ambulárim, & quod
rectum coram te erat, gesserim: flevítque He-
zecia fletu magno. Tum fuit sermo Domini 4
ad Esaiam prophetam, dicendo; Abi dictum 5
Hezeciæ regi Judæ, Sic dicit Dominus Deus
Davidis patris tui; Audivi orationem tuam,
& vidi lachrymas tuas: ecce superaddam die-
bus tuis quindecim annos: De manu quoque 6
regis Assyriæ liberabo te & urbem istam,
protegámque urbem istam, & eripiam eam.
Atque hoc tibi esto signum à Domino quòd 7
facturus sit Dominus rem istam quam dixit:
Ecce reducturus sum umbram illam graduum,
quæ descendit per gradus Ahazi patris tui 8
(solem *nempe* retrorsum) decem gradibus, per
gradus *eosdem* per quos descenderat.

Finis Esaiæ.

Scriptum Hezeciæ regis Judæ, quando ægro- 9
tavit, & è morbo suo revixit.

Equidem dixeram me in mediis diebus meis 10
abiturum, ad inferni portam relicturum reli-
quos annos meos, Dixeram non visurum me 11
Dominum in terra vivorum, & inter habita-
tores foveæ neminem ampliùs visurum. Ævū 12
meum migravit & avolavit à me ceu tento-
rium pastorum: contracta est instar vittæ
contextæ vita mea, & velut jugum *texto-*
rium mox præcidendum: à die usque ad no-
ctem tradidisti me.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فمضي ورجع سنحاريب ملك الموصليين * وسكن في نينوي * وفيما هو يسجد في
38 بيت ناصاراخ رييس ابايه قتلاه ادراملاخ وصاصار ابناه بالسيف * وتخلصا الي ارمينيه *
وملك ناحردان ابنه عوضه *

* الفصل الثامن والثلثون *

1 * وصار في ذلك الزمان مرض حزقيا الي الموت * فاتي اليه اشعيا النبي ابن اموص وقال
2 له * هكذا يقول الرب * اوص من اجل بيتك لانك تموت ولست تعيش * فرد وجهه الي
3 الحايط * وصلي الي الرب قايلا * اذكر يا رب اني سرت امامك بالحق وبقلب كامل
4 وصنعت المرضيات امامك * وبكي حزقيا بكاء عظيما * وصارت كلمة الرب الي اشعيا قايلا
5 * امض وقل لحزقيا * هكذا يقول الرب اله داود ابيك * سمعت صوت صلاتك * ونظرت
6 دموعك * ها ازيد علي زمانك خمسة عشر سنه * ومن يد ملك الموصليين احميك واحمي
7 علي هذه المدينه * وهذه العلامه لك من قبل الرب ان يصنع الله هذه الكلمة * ها انا
8 ارد في الدرج الذي نزلتهم الشمس عشر درجات بيت ابيك * ارد الشمس العشر درجات
التي نزلتهم الشمس * وصعدت الشمس العشر درجات التي نزلتهم الفي *

9 * صلاة حزقيا ملك يهودا حين مرض وقام من مرضه *

10 * انا قلت في ارتفاع ايامي * امضي في ابواب الجحيم اترك السنين الباقيه * قلت لست
11 انظر بعد خلاص الله علي ارض الاحياء * ولست انظر ايضا انسانا من السكان بها * فنيت من
12 ذوي جنسي * تركت بقيه حياتي * خرجت ومضت مني مثل من حل خيمة نصبها * روحي
13 صارت عندي مثل حايك سداته قريب ان تقطع * في ذلك اليوم اسلمت الي الغداه
كالاسد هكذا سحق جميع عظامي * من النهار الي الليل اسلمت *

Sic abscedens Senharib rex Assyriorum, 37
rediit, habitavitque in Ninive: Et dum 38
adoraret in domo Nasarachi principis pa-
trum ejus, Adramelech & Sasar filii ejus
gladio peremerunt eum, & proripuerunt
sese in Armeniam: regnavitque Nachar-
dan filius ejus loco ipsius.

CAP. XXXVIII.

Contigit præterea iis temporibus ut 1
Hezecia ad mortem ægrotaret; quare ve-
niens ad eum Esaia propheta filius Amosi,
dixit illi; Sic dicit Dominus, Consule
rei familiari tuæ, quia moriturus es, &
nequaquam vives. Is itaque conver- 2
sa ad parietem facie, Dominum preca-
tus est dicens, Recordare O Domine 3
quòd ambulárim coram te in veritate
& corde perfecto, & res tibi gratas ege-
rim: flevitque Hezecia fletu magno.
Tunc factum est verbum Domini ad 4
Esaiam dicentis, Vade & dic Heze- 5
ciæ; Sic dicit Dominus Deus Davidis
patris tui, Audivi vocem precationis
tuæ, & lachrymas tuas respexi: ecce
adjecturus sum ad ætatem tuam quinde-
cim annos; De manu regis Assyrio- 6
rum asserturus te; & hanc urbem pro-
tecturus. Atque hoc tibi esto signum 7
à Domino, quòd facturus sit Deus hoc
negotium: Ecce ego reducam umbram 8
graduum per quos descendit sol, decem
gradibus domûs patris tui: solem redu-
cam decem gradibus per quos sol descen-
dit: ascendit ergò sol decem gradibus,
quibus descenderat umbra.

Oratio Hezeciæ regis Judæ, cùm 9
ægrotásset & revaluisset ex
ægritudine sua.

Ego dixi in ademptione dierum meorum, 10
Adibo portas inferi, relinquam annos
residuos. Dixi, Nequaquam videbo am- 11
pliùs salutem Dei super terram vivo-
rum, nec ulteriùs videbo quemquam ha-
bitantium in ea. Excidi è cognatis meis, 12
residuum vitæ meæ reliqui, expiravit &
migravit à me, velut is qui tentorium
dissolvit quod erexerat: spiritus meus
censetur apud me tanquam textor cujus
stamen brevi secandum est. Eo die ex- 13
positus fui ad matutinum usque ut leo,
sic contrivit omnia ossa mea: à die ad
noctem usque traditus fui.

ישעיה : לט

erant elevati : columba ut *gemebam* ; garriebam sic ,hirundo grus Sicut
14 כסוס עגור כן אצפצף אהגה כיונה דלו
? loquar Quid *.mihi sponde* ,mihi fecit vim Domine ,excelsum *ad* mei oculi
15 עיני למרום יהוה עשקה־לי ערבני : מה־אדבר
amaritudine *super* meis annis omnibus *Vagabor* .fecit ipse & ,mihi dixit &
ואמר־לי והוא עשה אדדה כל־שנותי על־מר
,mei spiritus *vitæ* eis in omnibus & : vivent eos *super* Domine .meæ animæ
16 נפשי : אדני עליהם יחיו ולכל־בהן חיי רוחי
:amaritudo,mihi amaritudo pace in Ecce .me vivificabis & ,me sanabis &
17 ותחלימני והחייני : הנה לשלום מר־לי מר
projecisti quia ,*abolitionis* fovea à meã animam *amore ei amplexus tu* Et
ואתה חשקת נפשי משחת בלי כי השלכת
,tibi confitebitur *sepulchrum* non Quia .mea peccata omnia tuũ tergũ post
18 אחרי גוך כל־חטאי : כי לא שאול תודך
.tua veritate in *cisternam descendentes* sperabunt nec : te laudabit *mors*
מות יהללך לא־ישברו יורדי־בור אל־אמתך :
filiis pater : hodie ego sicut ,tibi confitebitur ipse vivens Vivens
19 חי חי הוא יודך כמוני היום אב לבנים
mea modulamina & :*me servandũ ad* Dominus .tuã veritatem *super* faciet notã
20 יודיע אל־אמתך : יהוה להושיעני ונגינותי
Dixitque .Domini domo in nostræ vitæ diebus omnibus *modulabimur*
21 ננגן כל־ימי חיינו על־בית יהוה : ויאמר
,*inflammationem super cataplasment* & : ficuum massam Tollant : Jesahjahu
ישעיהו ישאו דבלת תאנים וימרחו על־השחין
domum ascendam quòd ,signum Quod ,Chizchijahu dixit Et *.vivet* &
22 ויחי : ויאמר חזקיהו מה אות כי אעלה בית
? Domini
יהוה :

CAP. XXXIX. לט

rex Baladan filius Baladan Merodach misit illo tempore In
1 בעת ההיא שלח מראדך בלאדן בן־בלאדן מלך
,ægrotâsset quòd audierat & : Chizchijahu ad munus & ,literas Babel
בבל ספרים ומנחה אל־חזקיהו וישמע כי־חלה
eis ostendit & ,Chizchijahu eis super est lætatus Et .convaluisset &
2 ויחזק : וישמח עליהם חזקיהו ויראם את
& ,aromata & ,aurum & ,argentum *,suæ pinacothecæ* domũ
בית נכתה את־הכסף ואת־הזהב ואת־הבשמים ואת
quod omne & ,suorũ vasorũ domum omnem & ,optimum unguentũ
השמן הטוב ואת כל־בית כליו ואת כל־אשר
eis ostenderit non quod *verbum* fuit non :suis thesauris in est inventũ
נמצא באוצרתיו לא־היה דבר אשר לא־הראם
Jesahjahu introivit Et .sua potestate omni in & ,sua domo in Chizchijahu
3 חזקיהו בביתו ובכל־ממשלתו : ויבא ישעיהו
dixerunt Quid *: eum ad* dixit & : Chizchijahu regem ad propheta
הנביא אל־המלך חזקיהו ויאמר אליו מה־אמרו
terra De,Chizchijahu dixit & ? te ad venerũt unde & ,isti viri
האנשים האלה ומאין יבאו אליך ויאמר חזקיהו מארץ
?tua domo in viderũt Quid ,dixit Et .Babel de me ad venerũt longinqua
4 רחוקה באו אלי מבבל : ויאמר מה ראו בביתך
fuit non : viderunt mea domo in quæ Omnia : Chizchijahu dixit &
ויאמר חזקיהו את כל־אשר בביתי ראו לא־היה
Jesahjahu dixit Et .meis thesauris in eis ostenderim non quod *verbum*
5 דבר אשר לא־הראיתים באצרותי : ויאמר ישעיהו
dies Ecce .exercituum Domini verbum Audi : Chizchijahu ad
6 אל־חזקיהו שמע דבר־יהוה צבאות : הנה ימים
tui patres reconderunt quæ &,tua domo in quod omne tolletur &,*venientes*
באים ונשא כל־אשר בביתך ואשר אצרו אבתיך
.Dominus dixit *verbum remanebit* non : Babel hanc diem ad usque
עד־היום הזה בבל לא־יותר דבר אמר יהוה :

Versio VUL. LAT.

14 Sicut pullus hirundinis sic cla-
mabo, meditabor ut columba.
Attenuati sunt oculi mei, suspi-
cientes in excelsum. Dñe, vim
15 patior, responde pro me. Quid
dicã, aut quid respõdebit mihi,
cùm ipse fecerit? Recogitabo
tibi omnes annos meos in ama-
16 ritudine animæ meæ. Domine,
si sic vivitur, & in talibus vita
spiritûs mei, corripies me, &
17 vivificabis me. Ecce in pace
amaritudo mea amarissima: Tu
autem eruisti animã meam ut
non periret, projecisti post ter-
gum tuum omnia peccata mea,
18 Quia non infern[9] confitebitur
tibi, neque mors laudabit te :
non exspectabunt qui descen-
19 dunt in lacũ, veritatẽ tuã. Vi-
vens vivens ipse confitebitur
tibi, sicut & ego hodié : pater
filiis notã faciet veritatẽ tuam.
10 Domine, salvum me fac, et psal-
mos nostros cantabimus cun-
ctis diebus vitæ nostræ in do-
21 mo Domini. Et jussit Isaias ut
tollerent massam de ficis, et ca-
taplasmarent super vulnus, &
22 sanaretur. Et dixit Ezechias ;
Quod erit signum quia ascen-
dam in domum Domini ?

CAP. XXXIX.

1 IN tempore illo misit Mero-
dach Baladan, fili[9] Baladan rex
Babylonis, libros & munera ad
Ezechiã : audierat enim quòd
2 ægrotâsset & convaluisset. Læ-
tatus est autem super eis Eze-
chias, & ostendit eis cellam a-
romatum, & argenti, & auri, et
odoramentorum, & unguenti
optimi, & omnes apothecas
supellectilis suæ, & universa
quæ inventa sunt in thesauris e-
jus. Non fuit verbum quod non
ostenderet eis Ezechias in do-
mo sua, & in omni potestate
3 sua. Introivit autẽ Isaias pro-
pheta ad Ezechiam regem, &
dixit ei; Quid dixerunt viri isti,
& unde venerũt ad te? Et dixit
Ezechias ; De terra longinqua
venerunt ad me, de Babylone.
4 Et dixit ; Quid viderunt in do-
mo tua? Et dixit Ezechias ; O-
mnia quæ in domo mea sunt,
viderunt : non fuit res, quam
non ostenderim eis in thesau-
5 ris meis. Et dixit Isaias ad Eze-
chiam ; Audi verbum Dñi exer-
6 cituum. Ecce dies venient, &
auferentur omnia, quæ in do-
mo tua sunt, et quæ thesauriza-
verunt patres tui usque ad diẽ
hanc, in Babylonem : non relin-
quetur quidquã, dicit Domin[9].

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 † Ὡς χελιδὼν, (*) οὕτω φωνήσω, καὶ ὡς περιστε-
ρὰ, (ξ) οὕτω μελετῶ· † ἐξέλιπον γάρ μου οἱ ὀ-
φθαλμοὶ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ
πρὸς τὸν κύριον, ὃς ἐξείλατό με, καὶ ἀφείλα-
16 τό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς. † Κύριε, περὶ αὐ-
τῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι, καὶ ἐξήγειράς μου τὴν
17 πνοήν, καὶ παρακληθεὶς ἔζησα. † Εἵλου γάρ
μου τὴν ψυχὴν, ἵνα μὴ ἀπόληται, καὶ ἀπέῤῥι-
18 ψας ὀπίσω μου πάσας τὰς (*) ἁμαρτίας. † Οὐ
γὰρ οἱ ἐν ᾅδου αἰνέσουσί σε, † οὐδὲ οἱ ἀποθα-
νόντες εὐλογήσουσί σε, † οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ
19 ἐν ᾅδου τὴν ἐλεημοσύνην σου. † Οἱ ζῶντες
εὐλογήσουσί σε ὃν τρόπον κἀγώ· † ἀπὸ γὰρ
τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, † ἃ ἀναγγελοῦσι
20 τὴν δικαιοσύνην (ο) σου Θεὲ τῆς σωτηρίας μου,
† καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου
πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, κατέναντι
21 τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας πρὸς Ἐ-
ζεκίαν, Λάβε παλάθην ἐκ σύκων, καὶ τρῖ-
22 ψον, καὶ κατάπλασαι, καὶ ὑγιὴς ἔσῃ. Καὶ
εἶπεν Ἐζεκίας, (π) Τοῦτο σημεῖον πρὸς Ἐ-
ζεκίαν, ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον
τοῦ Θεοῦ.

MS. A. (*) οὕτως (ξ) οὕτως μελετήσω· (*) ἀνομίας μου. (ο) σου κύριε ὁ (π) Τοῦτο τὸ σημεῖον, ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. λθ΄.

1 ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε Μαρω-
δὰχ (α) Βαλαδὰν ὁ υἱὸς τοῦ Βαλαδὰν, ὁ βα-
σιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας, ἐπιστολὰς καὶ πρέσβεις
καὶ δῶρα Ἐζεκίᾳ· ἤκουσε γὰρ, ὅτι ἐμαλακίσθη
2 ἕως θανάτου, καὶ ἀνέστη. Καὶ ἐχάρη ἐπ᾽ αὐ-
τοῖς Ἐζεκίας (β), καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν
οἶκον τοῦ νεχωθᾶ, καὶ (γ) τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ
χρυσίου, καὶ τῆς στακτῆς, καὶ τῶν θυμιαμάτων, καὶ
τοῦ μύρου, καὶ πάντας τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς
γάζης, καὶ πάντα ὅσα ἦν ἐν τοῖς θησαυροῖς
αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν οὐθὲν ὃ οὐκ ἔδειξεν (δ) Ἐζε-
κίας ἐν τῷ οἴκῳ (ε) αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ
3 ἐξουσίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἦλθεν Ἡσαΐας ὁ προφή-
της πρὸς τὸν βασιλέα Ἐζεκίαν, καὶ εἶπε
πρὸς αὐτὸν, Τί λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι;
καὶ πόθεν ἥκασι πρὸς σέ; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας,
Ἐκ γῆς πόῤῥωθεν ἥκασι πρὸς μὲ, ἐκ Βα-
4 βυλῶνος. Καὶ εἶπεν Ἡσαΐας, Τί (ζ) εἶδο-
σαν ἐν τῷ οἴκῳ σου; καὶ εἶπεν Ἐζεκίας, Πάν-
τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἴδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν
ἐν τῷ οἴκῳ μου ὃ οὐκ εἴδοσαν, ἀλλὰ καὶ
5 τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. Καὶ εἶπεν (η)
Ἡσαΐας αὐτῷ, Ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σα-
6 βαώθ. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, (θ) καὶ λήψον-
ται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὅσα συν-
ήγαγον οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης,
εἰς Βαβυλῶνα ἥξει, καὶ (ι) οὐδὲν οὐ μὴ κατα-
λείπωσιν. εἶπε δὲ ὁ Θεὸς,

MS. A. (α) υἱὸς τοῦ Ἀλαδὰν, (β) χαρὰν μεγάλην, (γ) τῆς στακτῆς, καὶ τῶν θυμιαμάτων, καὶ τοῦ μύρου, καὶ τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πάντας τοὺς οἴκους (δ) αὐτοῖς Ἐζεκίας (ε) αὐτοῦ. Καὶ ἦλθεν Ἡσαΐας (ζ) ἴδον (η) αὐτῷ Ἡσαΐας (θ) λέγει κύριος, καὶ (ι) οὐ μὴ καταλείπωσιν οὐδέν. εἶπεν

Quasi hirundo, sic clamabo, & quasi columba, sic medita[illegible]
Defecerunt enim oculi mei aspiciendo
in excelsum cœli ad Dominum [illegible]
eruit me, & abstulit à me dolo-
rem animæ. Domine, de ipsa enim
annunciatum est tibi: & suscitasti
spiritum meum: & consolatus
accipiens vixi. Eruisti enim
animam meam, ut non periret: & pro-
jecisti post me omnia peccata. Non
enim qui in inferno, laudabunt te,
neque mortui benedicent te, neque
sperabunt, qui apud infernum [illegible]
misericordiam tuam. Viventes be-
nedicent tibi, sicut & ego. Ab hodier-
no die enim filios faciam, qui an-
nunciabunt justitiam tuam, Deus sa-
lutis meæ, & non cessabo bene-
dicens tibi cum psalterio omnibus
diebus vitæ meæ in conspectu do-
mûs Dei. Et dixit Esaias ad E-
zeciam; Sume massam de ficis, &
tere, & (ς) cataplasma, & sanus
eris. Et dixit Ezecias; Hoc signum
ad Ezeciam, quia ascendam in do-
mum Dei.

CAP. XXXIX.

IN tempore illo misit Merodach
Baladan filius Baladan rex Baby-
loniæ, epistolas, & legatos, &
munera Ezeciæ : audierat enim
quòd ægrotâsset usque ad mortem
& surrexisset. Lætatus[illegible]
per eis Ezecias, & ostendit eis do-
mum (α) Nechotha, & argenti,
& auri, & stactes, & thymiama-
tum, & unguenti, & omnes do-
mos vasorum gazæ, & omnia
quæcunque erant in thesauris ej-
us. Et non fuit quicquam, quod
non ostenderit Ezecias, in domo
sua, et in omni potestate sua. Et
venit Esaias propheta ad regem
Ezeciam, et dixit ad eum, Quid
dicunt homines isti? Et unde ve-
nerunt ad te? Et dixit Ezecias,
De terra longinqua venerunt ad
me, de Babylone. Et dixit Esaias,
Quid viderunt in domo tua? Et
dixit Ezecias, Omnia quæ in do-
mo mea sunt, viderunt: et non est
in domo mea, quod non viderint,
sed etiam, quæ in thesauris meis.
Et dixit Esaias ei; Audi verbum
Domini Sabaoth: Ecce dies ve-
niunt, et tollent omnia, quæ in do-
mo tua sunt; et quæcunque congre-
gave[illegible] patres tui usque ad diem
hanc, in Babylonem venient & ni-
hil relinquent. Dixit autem Deus,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 כסוסיא דאחיד ומנצף כן נצפית ונהמית כיונה וזקפית עיני דייתי לי רוח מן קדם
15 דשכנתיה בשמי מרומא יי קבל צלותי עביד בעותי : מה אמלל תושבחתא ואימר
קדמוהי והוא אסגי טבון למעבד עמי מה אפלח ואשלים קדמוהי כל שניא דאוסיף על
16 חיי ושזיב ממריר נפשי : יי על כל מיתיא אמרתא לאחיאה וקדם כולהון אחייתא רוחי
17 ואחייתני וקימתני : הא לעבדי אוריתא סגי שלמא קדמך ואת מיתי מרירא לרשיעיא
בכן כד ידעית יום מותי שפכית דמעתי בצלו קדמך מר לי סגי ואת אתרעיתא בחיי בדיל
18 דלא לחבלא נפשי ארי ארחקתא מן קדמך כל חטאי : ארי לא דבשאול מודן קדמך
19 מיתיא לא משבחין לך לא מסברין נחתי גוב בית אבדנא לפורקנך : דחי חי יודי קדמך
20 כותי יומא הדין אבהן לבניהון יחוון גבורתך ויודון למימר דכל אלין קשוט : יי
21 למפרקנא אמר ונגון תושבחתיה ננגן כל יומי חיינא על בית מקדשא דיי : ואמר ישעיה
22 יסבון דבלת תינין וישורטון על שיחנא ואתסי : ואמר חזקיה מה את ארי אסק לבית
מקדשא דיי :

לט

1 בעדנא ההיא שלח מרודך בלאדן בר בלאדן מלכא דבבל אגרין וקורבנין לות חזקיה
2 כד שמע ארי מרע ואתסי : וחדי עליהון חזקיה ואחזינון ית בית גנזוהי ית כספא וית
דהבא וית בוסמנא וית משחא טבא וית כל בית מנוהי וית כל דאשתכח בגנזוהי לא
3 הוה מדעם דלא אחזינון חזקיה בביתיה ובכל שולטניה : ואתא ישעיה נביא לות
מלכא חזקיה ואמר ליה מה אמרו גבריא האלין ומנן אתו לותך ואמר חזקיה
4 מארעא רחיקא אתו לותי מבבל : ואמר מה חזו בביתך ואמר חזקיה ית כל די בביתי
5 חזו לא הוה מדעם דלא אחזיתנון בגנזי : ואמר ישעיה לחזקיה קבל פתגמא דיי צבאות :
6 הא יומיא אתן ויתנטיל כל די בביתך ודי גנזו אבהתך עד יומא הדין ויתובל לבבל לא
ישתאר מדעם אמר יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sicut hirundo quæ comprehensa est garrit, sic garriebam; & rugiebam sicut columba : levavi oculos meos, ut veniret mihi spatium à facie ejus, cujus majestas est in cœlis excelsis. Dñe suscipe orationem meam & fac deprecationem meam. Quid laudis loquar & dicam coram eo? ipse enim multiplicavit benefacere mihi? in quo serviam & retribuam coram eo, propter omnes annos quos adjecit super vitam meam; & liberavit ab amaritudine animã meam? Dñe de omnib[9] mortuis dixisti te vivificaturum eos : & ante omnes vivificâsti spiritũ meum, sanâsti me & sustentâsti me. Ecce operantib[9] legem multiplicabitur pax coram te; & tu adducis amaritudinẽ impiis. Propterea quando cognovi diem mortis meæ, fudi lachrymas meas corã te in oratione: amaritudo fuit mihi multa: tu autẽ voluisti vitam meã, ut non disperderes animã meã, quia projecisti à facie tua omnia peccata mea. Non enim mortui, qui habitãt in inferno, confitentur corã te; nec laudant te, neque sperant descendentes in lacũ perditionis salutare tuũ. Vivens vivens ipse confitebitur coram te, sicut & ego hodie: patres filiis suis annunciabunt potentiã tuam, & confitebuntur : dicentes, Quia omnia hæc vera sunt. Dñs dixit se liberaturũ nos : & canticum laudis ej[9] cantabimus omnib[9] diebus vitæ nostræ in domo sanctuarii Dñi. Et dixit Esaias, Tollant massam ficuum, & extendant super scabiem, & sanabitur. Et dixit Ezechias, Quod est signum quòd ascendam in domum sanctuarii Dñi ?

CAP. XXXIX.

IN tempore illo misit Merodach Baladan fili[9] Baladan rex Babylonis epistolas & munera ad Ezechiam, quando audivit quod ægrotâsset, & sanatus fuisset. Et lætat[9] est sup eis Ezechias, & ostendit eis domũ thesaurorũ suorũ, & argentũ, & aurũ, & aromata, & unguentũ optimũ, & omnem domũ vasorum suorũ, & omnia quæ inventa sunt in thesauris suis : nihil fuit q non ostenderet eis Ezechias in domo sua, & in omni dominatione sua. Et venit Esaias propheta ad regem Ezechiam: & dixit ei, Quid dixerunt viri isti, & unde venerunt ad te? Et dixit Ezechias, De terra longinqua venerunt ad me, de Babylone. Et ait, Quid viderunt in domo tua? Et dixit Ezechias, Omnia quæ in domo mea sunt, viderunt: nihil fuit quod non ostenderim eis in thesauris meis. Et dixit Esaias ad Ezechiam, Suscipe verbum Dñi exercituum. Ecce dies venient, & auferentur omnia quæ in domo tua sunt, & quæ thesaurizaverunt patres tui usque in diem hanc; & asportabuntur in Babylonem : non relinquetur quicquam, dicit Dominus.

XXXIX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ut hirundo garriens pipiebam, & ut columba 14
gemebam. Extuli in sublime oculos meos, &
dixi, Domine serva me, & benignè mecum
utere. Et quid loquar dic mihi: ipse namque 15
fecit, & amovit totum somnum meum. Ama-
ritudinum animæ misereatur Dñs; Propter 16
hujusmodi vitam spiritûs mei, sana me & vi-
vum me conserva. Num ad pacem amaresce- 17
rent mihi amaritudines? Quare cordi tibi
fuit anima mea, ne tabesceret in corruptione,
quoniam abjecisti post corpus tuum omnia
peccata mea. Non enim infernus gratias tibi 18
agit, neque mors laudabit te, neque verita-
tem tuam prædicabunt ii qui descendunt in
foveam: Sed gratias tibi agent vivi, qualis 19
ego sum hodie; & pater filiis patefaciet fidem
tuam. Dominus liberet nos, ut laudes ejus ca- 20
namus cunctis diebus vitæ nostræ in domo
Domini. Dixerat autem Hezecia, Quodnam 21
est signum me ascensurum in domū Domini? 22
Et responderat Esaia, Sumant palatham fi-
cuum, appingant ulceri, & sanabitur.

CAP. XXXIX.

EO tempore misit Merodach-beldan filius 1
Beldanis regis Babelis, epistolas & munera
ad Hezeciam; audierat enim eum ægrotâsse,
tum convaluisse, ac sanum esse. Quibus He- 2
zecia hilariter exceptis, ostendit thesaurum
suum, argentū, & aurū, aromata, unguentum
optimū, & omnia armamentaria sua, & quic-
quid extabat in thesauris suis: nil deniq; omi-
sit Hezecia, quod non ostenderet eis, in domo
sua & in tota ditione sua. Venit autem Esaia 3
propheta ad Hezeciam regem, & dixit ei;
Quid tibi dixerunt homines illi? & unde ve-
nerunt ad te? Cui dixit Hezecia, E terra lon-
ginqua Babelis ad me venerunt. Rursus di- 4
centi quid viderunt domi tuæ? respondit He-
zecia, Quicquid extat domi meæ viderunt: &
nihil omisi domi meæ, quod non ostenderim
eis. Tum dixit Esaia ad Hezeciam, Audi ser- 5
monem Domini potentissimi: Ecce dies ven-
turi sunt quibus auferetur quicquid est domi 6
tuæ: & thesaurus patrum tuorum, quem ad
hunc usque diem condiderunt, ibit in Babe-
lem, & nihil tibi relinquetur, ait Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*مثل سنونوه هكذا اصوت*ومثل حمامة هكذا اهدر*لان عيني فنيتا من ان انظر الي علو السماء نحو الرب الذي خلصني ونزع وجع نفسي [MS.Ox.* وقال لي بماذا اتكلم وهو قطع كل رقادي * فعلي مراره نفسي ينظر الرب فيعافيني منها]* لان يا رب من اجلها احييتك وانعشت نسمتي * وحييت * لانك خلصت نفسي لكيلا تهلك * وطرحت وراي كل خطاياي *لانه ليس الذين في الجحيم يشكرونك يا رب ولا الميتون يباركونك ولا الذين في الجحيم يرجون رحمتك*الاحياء يباركونك مثلي انا لاني منذ اليوم اصنع اولادا الذين يخبرون بعدلك يا رب خلاصي *ولست اكف مباركا لك بمزمار جميع ايام حياتي امام بيت الرب الهي * الاصحاح التاسع عشر * فقال اشعياء لحزقيا خذ لك حبه من التين ودقها وضمد بها * تبرا * فقال حزقيا هذه العلامه اني اصعد الي بيت الرب الاله * الفصل التاسع والثلثون * وفي ذلك الزمان ارسل ماروداخ ابن بالادان ملك الاعمال البابلية رسايل وسعفاء وهدايا لحزقيا لانه مرض حتي الموت وقام * ففرح بها حزقيا فرحا عظيما واراهم بيت ماله والميعه والخورات والطيب والفضة والذهب وجميع بيوت اوانيه خزاينه وكل ما كان في ذخايره ولم يكن شي في بيته وفي سلطانه واطلعهم *فاتي اشعياء النبي الي حزقيا وقال له ماذا يقولون هولاء الناس ومن اين اتوا اليك فقال حزقيا من ارض بعيده اتوا الي من بابل * فقال اشعياء ما راوا في بيتك * وقال راوا كلما في بيتي ولم يبق في بيتي شي الا وراوه * هكذا وما في ذخايري * فقال اشعياء * اسمع قول رب الجنود * ها ايام تاتي يقول الرب وياخذون كلما في بيتك جمعه اباوك الي هذا اليوم يحمل الي بابل ولا يتركون ولا شيا

ut hirundo, sic pipio; & ut columba, 14
sic gemo: quoniam oculi mei consumpti
sunt aspiciendo in altitudinem cœli, ver-
sùs Dominum qui eripuit me & abstulit
dolorem animæ meæ. [MS. Ox. *Et di-* 15
xit mihi, Quid ipse proferrem: abstu-
lit, & amovit subitò omnem somnum
meum: at in amaritudinem animæ meæ
respexit Dominus, & mihi illam levavit.]
Hujus enim causâ O Domine te monui, 16
& expergefecisti auram meam vitalem,
& confortatus revixi: Quandoquidem 17
servâsti animam meam ne periret, & à
tergo meo projecisti omnia peccata mea.
Neque enim qui sunt in inferis te cele- 18
brant O Domine, neque mortui benedicunt
tibi; neque ii qui sunt in inferis, miseri-
cordiam tuam sperant. Vivi te laudant, 19
ut ego: quoniam ab hac imposterùm die
facturus sum filios qui tuam prædicabunt
justitiam, O Domine salutis meæ. Et ego 20
cum psalterio incessanter benedicam tibi
cunctis diebus vitæ meæ ante domum Do-
mini Dei mei.

Textus decimus nonus.

Dixerat enim Esaia ad Hezeciam, Sume 21
tibi granum è ficubus (i. ficum unam) *&*
contusū ulceri tuo applica, erisque sanus.
Dixeratque Hezecia, Hoc est signum quòd 22
ascensurus sim in domum Domini Dei.

CAP. XXXIX.

E*Odem tempore misit Merodach filius* 1
Baladanis rex provinciarum Babylonica-
rum, literas, & fausta precantes, atque
munera, ad Hezeciam: quoniam cùm ægro-
tâsset ad mortem usque, resurrexerat. Gra- 2
visus est autem de iis muneribus & literis
Hezecia gaudio magno, & ostendit illis
ærarium suum, guttam, thus, & odora-
menta suavissima, argentum & aurum,
omnes cellas vasorum gazæ suæ, & quic-
quid erat in thesauris suis: nihil denique
fuit domi suæ & in ditione sua, quod
non ostentârit. Quare veniens Esaia 3
propheta ad Hezeciam, dixit illi. Quid
dicunt homines isti? & unde venerunt
ad te? Respondit Hezecia, E terra lon-
ginqua venerunt ad me, de Babele. Di- 4
xit rursus Esaia, Quid viderunt domi
tuæ? Respondit Hezecia, Viderunt quic-
quid est domi meæ, nihil enim remansit do-
mi meæ, quod non viderint: pari modo
quicquid est in thesauris meis. Dixit ad eū
Esaia, Audi dictū Domini exercituū: Ecce 5
dies venient, dicit Dominus, quibus rapien- 6
quicquid est domi tuæ: et quicquid condi-
derunt majores tui ad hanc usque diem,
asportabitur in Babelem, nihilque relin-
quent.

ישעיה: מ

erunt & : tollent ,genueris quos , te de exibunt qui tuis filiis de Et

7 ומבניך אשר יצאו ממך אשר תוליד יקחו והיו

, Jeſahjahu ad Chizchijahu dixit Et .Babel regis palatio in Eunuchi

8 סריסים בהיכל מלך בבל: ויאמר חזקיהו אל־ישעיהו

, pax erit quia :dixit Et.es locutus quod , Domini verbum Bonum

טוב דבר־יהוה אשר דברת ויאמר כי יהיה שלום

.meis diebus in veritas &

ואמת בימי: CAP. XL. מ

Loquimini .veſter Deus dicet :meum populum conſolamini ,Conſolamini

1 נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם: דברו

,ejus militia eſt completa quod ,eam ad clamate & , Jeruſalaim cor ad

2 על־לב ירושלם וקראו אליה כי מלאה צבאה

Domini manu de ſuſcepit nam :ejus iniquitas eſt facta placabilis quia

כי נרצה עונה כי לקחה מיד יהוה

Complanate ,deſerto in clamantis Vox .ſuis peccatis omnibus in duplicia

3 כפלים בכל־חטאתיה: קול קורא במדבר פנו

Omnis .noſtri Dei *ſtratam ſemitam* ſolitudine in facite rectã :Domini viam

4 דרך יהוה ישרו בערבה מסלה לאלהינו: כל־

pravum erit &:ſe humiliabunt collis &,mons omnis &,ſe exaltabit vallis

גיא ינשא וכל־הר וגבעה ישפלו והיה העקב

: Domini gloria ſe revelabit Et .planitiem in *prærupta* & , directionem in

5 למישור והרכסים לבקעה: ונגלה כבוד יהוה

, dicentis Vox .eſt locutum Dñi os quòd ,pariter caro omnis *videbunt* &

6 וראו כל־בשר יחדו כי פי יהוה דבר: קול אמר

ej' pietas omnis &:herba caro omnis ?clamabo Quid ,dixit & : Clama

קרא ואמר מה אקרא כל־הבשר חציר וכל־חסדו

Domini ſpiritus quia,flos cecidit , herba Aruit .agri flos tanquam

7 כציץ השדה: יבש חציר נבל ציץ כי רוח יהוה

: flos cecidit , herba Aruit .populus herba verè : eum in ſufflavit

8 נשבה בו אכן חציר העם: יבש חציר נבל ציץ

excelſum montem Super .ſeculum in ſtabit noſtri Dei verbum &

9 ודבר אלהינו יקום לעולם: על הר־גבה

tuam vocem fortitudine in exalta , Sijon evangelizatrix tibi aſcende

עלי־לך מבשרת ציון הרימי בכח קולך

,Jehudah civitatibus dic ; timeas ne ,exalta:Jeruſalaim evangelizatrix

מבשרת ירושלם הרימי אל־תיראי אמרי לערי יהודה

ej' brachiũ & ,veniet forti cum DEUS Domin' Ecce .veſter Deus ecce

10 הנה אלהיכם: הנה אדני יהוה בחזק יבוא וזרעו

paſtor Sicut *ejus faciei ad* ejus opus &,eo cum ej' merces ecce : ei *dominans*

11 משלה לו הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו: כרעה

:portabit ſuo ſinu in &,*agnellos* cõgregabit ſuo brachio in,paſcet ſuũ gregem

עדרו ירעה בזרעו יקבץ טלאים ובחיקו ישא

palmo in cœlos & ,aquas ſuo pugillo in eſt menſus Quis .ducet fœtas

12 עלות ינהל: מי־מדד בשעלו מים ושמים בזרת

ſtatera in appendit & ? terræ pulverem *ternaria* menſura in *continuit &*,*direxit*

תכן וכל בשלש עפר הארץ ושקל בפלס

vir & :Domini ſpiritum *inſtruxit* Quis ? *bilancibus* in colles & ,montes

13 הרים וגבעות במאזנים: מי־תכן את־רוח יהוה ואיש

, eũ inſtruxit &,eſt conſiliatus quo Cum ? eum *faciet* ſcire ejus conſilium

14 עצתו יודיענו: את־מי נועץ ויבינהו

viam & , ſcientia eum erudivit & : judicium ſemita in eum docuit &

וילמדהו בארח משפט וילמדהו דעת ודרך

: *ſitula à* ſtilla ſicut gentes Ecce ? *eum faciet ſcire* intelligentiarum

15 תבונות יודיענו: הן גוים כמר מדלי

.*pretelabit minutũ ut* inſulas ecce : ſunt reputatæ *bilãciũ* pulvis tenuis ſicut &

וכשחק מאזנים נחשבו הן איים כדק יטול:

Verſio VULG. LAT.

7 Et de filiis tuis, qui exibunt de
te, quos genueris, tollent, &
erunt eunuchi in palatio regis
8 Babylonis. Et dixit Ezechias
ad Iſaiam;Bonum verbum Do-
mini quod locutus eſt.Et dixit;
Fiat tantùm pax & veritas in
diebus meis.

CAP. XL.

1 COnſolamini, conſolamini,
popule meus, dicit Deus ve-
2 ſter. Loquimini ad cor Jeru-
ſalem,& advocate eam : quo-
niam completa eſt malitia ej',
dimiſſa eſt iniquitas illius :ſuſ-
cepit de manu Domini dupli-
cia pro omnibus peccatis ſuis.
3 Vox clamantis in deſerto ; Pa-
rate viam Domini, rectas fa-
cite in ſolitudine ſemitas Dei
4 noſtri. Omnis vallis exaltabi-
tur, & omnis mons & collis
humiliabitur, & erunt prava
in directa,et aſpera in vias pla-
5 nas. Et revelabitur gloria Do-
mini , & videbit omnis caro
pariter quòd os Domini locu-
6 tum eſt. Vox dicentis;Clama.
Et dixi;Quid clamabo?Omnis
caro fœnum, & omnis gloria
7 ejus quaſi flos agri. Exiccatum
eſt fœnum,& cecidit flos,quia
ſpiritus Domini ſufflavit in eo.
8 Verè fœnũ eſt populus: Exic-
catum eſt fœnum, & cecidit
flos : Verbum autem Domini
9 noſtri manet in æternum. Su-
per montem excelſum aſcende
tu, qui evangelizas Sion : ex-
alta in fortitudine vocẽ tuam,
qui evangelizas Jeruſalem :
exalta, noli timere. Dic civi-
tatibus Juda ; Ecce Deus ve-
10 ſter : Ecce Dominus Deus in
fortitudine veniet, & brachiũ
ejus dominabitur : ecce mer-
ces ejus cum eo, & opus illius
11 coram illo. Sicut paſtor gre-
gem ſuum paſcet : in brachio
ſuo congregabit agnos, & in
ſinu ſuo levabit , fœtas ipſe
12 portabit. Quis menſus eſt pu-
gillo aquas, & cœlos palmo
ponderavit?quis appendit tri-
bus digitis molem terræ,& li-
bravit in pondere montes, &
13 colles in ſtateræ? Quis adju-
14 vit ſpiritum Domini ? aut quis conſiliarius ejus fuit,& oſtendit illi?Cum quo iniit conſilium, & in-
ſtruxit eum,& docuit eum ſemitã juſtitiæ, et erudivit eum ſcientiã, et viam prudentiæ oſtendit illi?
15 Ecce Gentes quaſi ſtilla ſitulæ,et quaſi momentũ ſtateræ reputatæ ſũt:ecce inſulæ quaſi pulvis exig.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

7 Ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου ὧν (κ) γεννήσεις,
λήψονται, καὶ ποιήσουσι σπάδοντας ἐν τῷ οἴκῳ
8 τοῦ βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων. Καὶ εἶπεν
Ἐζεκίας (λ) Ἡσαΐᾳ, Ἀγαθὸς ὁ λόγος κυ-
ρίου, ὃν ἐλάλησε· γενέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δι-
καιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου.

MS. A. (κ) ἐγέννησας, (λ) πρὸς Ἡσαΐαν,

ΚΕΦ. μʹ.

1 ΠΑρακαλεῖτε παρακαλεῖτε τὸν λαόν μου, λέ-
2 γει (α) ὁ Θεός. Ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρ-
δίαν Ἱερουσαλήμ, παρακαλέσατε αὐτήν, ὅτι
ἐπλήσθη ἡ ταπείνωσις αὐτῆς, λέλυται αὐ-
τῆς ἡ ἁμαρτία, ὅτι ἐδέξατο ἐκ χειρὸς κυ-
3 ρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. Φωνὴ
βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν
κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ Θεοῦ
4 ἡμῶν. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν
ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται (β)
πάντα τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἡ τραχεῖα
5 εἰς (γ) πεδία. Καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου,
καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ,
6 ὅτι κύριος ἐλάλησε. Φωνὴ λέγοντος, Βό-
ησον. καὶ εἶπα, Τί βοήσω; Πᾶσα σὰρξ χόρ-
τος, καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρ-
7 του. Ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξ-
8 έπεσε, Τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν
9 αἰῶνα. Ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγ-
γελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φω-
νήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώ-
σατε, μὴ φοβεῖσθε. εἰπὸν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα,
10 Ἰδοὺ ὁ Θεὸς ὑμῶν, Ἰδοὺ (δ) κύριος. κύριος
μετὰ ἰσχύος ἔρχεται, καὶ ὁ βραχίων (ε) μετὰ κυ-
ρίας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔρ-
11 γον ἐναντίον αὐτοῦ. Ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ
ποίμνιον αὐτοῦ, καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ συν-
άξει ἄρνας, καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέ-
12 σει. Τίς ἐμέτρησε τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν οὐ-
ρανὸν σπιθαμῇ, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρακί; τίς
ἔστησε τὰ ὄρη σταθμῷ, καὶ τὰς νάπας ζυγῷ;
13 Τίς ἔγνω νοῦν κυρίου; καὶ τίς (ζ) αὐτοῦ σύμβου-
14 λος ἐγένετο, ὃς (η) συμβιβᾷ αὐτόν; Ἢ
πρὸς τίνα συνεβουλεύσατο, καὶ συνεβίβα-
15 σεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ
ὁδὸν συνέσεως τίς ἔδειξεν αὐτῷ; (θ) Εἰ
πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν ἀπὸ κάδου, καὶ ὡς
ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν, (ι) ὡς σίελος λο-
γισθήσονται;

MS.A. (α) κύριος. (β) τὰ σκολιὰ (γ) ὁδοὺς λείας. (δ) κύριος μετὰ ἰσχύος (ε) αὐτοῦ (ζ) σύμβουλος αὐτοῦ (η) συμβιβάσει (θ) ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; Εἰ (ι) καὶ νῆσοι * ἔλαιον

Quia & de filiis tuis,quos genue-
ris, tollent, & facient ſpadones in
domo regis Babyloniorum. Et dixit
Ezecias Eſaiæ; Bonum verbũ Do-
mini, quod locutus eſt: Fiat autem
pax, & juſtitia in diebus meis.

CAP. XL.

COnſolamini, conſolamini po-
pulum meum,dicit De'. (a)Sacer-
dotes loquimini ad cor Hieruſa-
lem,conſolamini eam : quia repleta
eſt humilitas ejus; ſolutum eſt pec-
catum illius: quia recepit de manu
Domini duplicia peccata ſua. Vox
clamantis in deſerto , Parate viam
Domini: rectas facite ſemitas Dei
noſtri. Omnis vallis implebitur, &
omnis mons et collis humiliabitur:
& erunt omnia prava in directũ,
& aſpera in campos. Et apparebit
gloria Domini : & videbit omnis
caro ſalutare Dei : quia Dominus
loquutus eſt. Vox dicentis, Clama.
Et dixi, Quid clamabo? Omnis
caro fœnum, & omnis gloria ho-
minis, quaſi flos fœni. Aruit fœ-
num, & flos (b) cecidit: Verbum
autem Dei noſtri manet in ſempi-
ternum. Super montem excelſum
aſcende, qui evangelizas Sion,
exalta in fortitudine vocem
tuam , qui evangelizas Hieru-
ſalem: exaltate, nolite timere. Dic
civitatibus Juda; Ecce Deus ve-
ſter, Ecce Dominus. Dominus cum
virtute venit, & brachium cum
dominatione. Ecce merces ejus
cum eo , & opus in conſpectu il-
lius. Sicut paſtor paſcet gregem
ſuum, & brachio ſuo congregabit
agnos,& prægnantes conſolabitur.
Quis menſus eſt manu aquam, &
cœlum palmo , & omnem terram
pugillo? Quis ſtatuit montes pon-
dere,et rupes ſtateræ? Quis cogno-
vit mentem Domini ; aut quis
conſiliarius ejus fuit, qui doceat
eum? Aut cum quo conſilium iniit,
et inſtruxit illum? Vel quis oſten-
dit ei judicium? vel viam intelli-
gentiæ quis (c)oſtendit illi? Si o-
mnes gentes, ſicut ſtilla de ſitula,
et quaſi momentum ſtateræ reputa-
tæ ſunt, quaſi ſaliva reputabuntur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ומבנך דיפקון מנך דתוליד ידברון ויהון רברבין בהיכלא מלכא דבבל: ואמר חזקיה
8 לישעיה תקין פתגמא דיי דמללתא ואמר ארי יהי שלם וקשוט ביומי:

ל

1 נבייא אתנביאו תנחומין על עמי אמר אלהכון: מלילו על לבא דירושלם ואתנבו עלה
2 ארי עתידא דתתמלי מעם גלותהא ארי אשתביקו לה חובהא ארי קבילת כס תנחומין
3 מן קדם יי כאלו לקת על חד תרין בכל חטאתהא: קל דמכלי במדברא פנו אורח מן
4 קדם עמא דיי כבישו במישרא כבשין קדם כנשתא דאלהנא: כל חיליא יראמון וכל
5 טור ורמא ימאכון ויהי כפלא למישרא ובית גדודין לבקעה: ויתגלי יקרא דיי ויחזון
6 כל בני בסרא כחדא ארי במימרא דיי גזר כן: קל דאמר אתנבי ומתיב ואמר מה אתנבי
7 כל רשיעיא כעשבא וכל תוקפהון כמוצא דחקלא: יבש עסבא נתר נציה ארי רוחא מן
8 קדם יי נשבת ביה בכן כעסבא חשיבין רשיעיא בעמא: מית רשיעא אבדו עשתונוהי
9 ופתגמא דאלהנא קים לעלמין: על טור רם סקו לכון נבייא די מבסרין לציון ארימו
בחילא קלכון די מבסרין לירושלם ארימו לא תדחלון אמרו לקרויא דבית יהודה
10 אתגליאת מלכותא דאלהכון: הא יי אלהים בתקוף מתגלי ותקוף דרע גבורתיה שלטא
11 קדמוהי הא אגר עבדי מימריה עמיה דכל עובדיהון גלן קדמוהי: כרעיא דעדריה רעי
12 בדרעיה מכניש אמרין ובחיניה מסובר רביכין מניקתא בנית מדבר: מן אמר אלין
קים אמר ועביד דכל מי עלמא חשיבין קדמוהי כטפא בשעולא ומשחת שמיא כאלו
בורתא מתקנין ועפרא דארעא כאלו במכילא אתכל וטוריא כאלו מתקל תקילין
13 ורמתא כד במוזניא: מן תקין ית רוח קודשא בפום כל נבייא הלא יי וצדיקיא עבדי
14 מימריה פתגמי רעותיה הודענון: להון דבעו מן קדמוהי אסבר חוכמא ואלפנון אורח
15 דין ויהב לבניהון אוריתא ואורח דסוכלתנו לבני בניהון הודענון: הא עממיא כטפא
מדול וכעיול מוזניא חשיבין הא נגותא כדוקא דפרח:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et de filiis tuis qui exibunt ex te, quos gẽnueris, tollent; & erunt …
in palatio regis Babylonis. Et dixit Ezechias ad Eſaiam:Rectum eſt verbũ
Dñi quod locutus es: & dixit, Quia erit pax & veritas in diebus meis.

C A P. XL.

PRophetæ prophetate conſolationes ſuper populũ meum, dicit De' veſter.
Loquimini ad cor Jeruſalem,& prophetate ſuper eam; quia futurum eſt ut
impleatur populo tranſmigrationis *ejus*, quia dimittentur ei peccata ſua,
quia ſuſcepit calicem conſolationũ à facie Dñi;ac ſi percuſſa eſſet dupli-
ter pro omnib' peccatis ſuis. Vox clamantis in deſerto, Parate viam coram
populo Domini, ſternite in campeſtri planitie vias corã cœtu Dei noſtri. Omnes
valles elevabuntur,& omnis mons & collis humiliabuntur;& erunt …
in planitiẽ,& aſpera in campum planum. Et revelabitur gloria Dñi,& vi-
debunt omnes filii carnis ſimul,quia in verbo Dñi decretũ eſt ita. Vox di-
centis, Prophetiza : & reſpondit & ait, Quid prophetabo ? omnes impii
ſunt ſicut herba,& omnis fortitudo eorũ ſicut ſtipula agri. Areſcit herba &
marceſcit flos ejus, quia ſpirit' à facie Dñi ſufflavit in eũ:utiq; ſicut herba
exiſtimati ſunt impii populi. Mortu' eſt impi', & perierunt cogitationes
ej'. Verbũ autẽ Dei noſtri manet in æternũ. Super montẽ excelſum aſcen-
dite vos Prophetæ qui evangelizatis Sion: extollite in fortitudine vocem
veſtram,qui evangelizatis Jeruſalem;extollite, ne timeatis : dicite urbibus
domus Judæ,Revelatum eſt regnũ Dei veſtri. Ecce Dñs De' in fortitudine
revelatur, & fortitudo brachii potentiæ ſuæ dominatur corã eo:ecce mer-
ces facientibus verbum ej' cum eo, quia omnia opera eorũ manifeſta ſunt
coram eo. Sicut paſtor qui paſcit gregem ſuum,& in brachio ſuo congregat
agnos, & in ſinu ſuo portat teneros ; fœtas leniter ducit. Qui dixit hæc,
confirmavit ea : & dixit,& fecit ; ante cuj' conſpectum omnes aquæ ſeculi
habentur quaſi gutta in pugillo, & menſura cœlorum,ac ſi præparati eſſent
palmo ; & pulvis terræ,ac ſi menſuratus eſſet in menſura ; & montes,ac ſi
eſſent ponderati in pondere ; & colles,ac ſi eſſent in ſtateris. Quis direxit
ſpiritũ ſanctũ in ore omniũ prophetarũ?Nõnne Dñs?& juſti facient verbum
ejus,quib' oſtendit verba voluntatis ſuæ. Qui à facie ej' quæſierunt, intelli-
gere faciã eos ſapientiã;& docebo eos viã judicii. Et dedit filiis eorũ legem,
& viã intelligẽtiæ filiis filiorũ eorũ oſtendit. Ecce populi quaſi gutta ſitulæ,
& quaſi momentũ bilancis reputati ſũt:ecce inſulæ quaſi favilla quæ volat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

De filiis etiam tuis qui prodibunt ex te, quos 7
tu geniturus es, abducentur, & erunt eunuchi
in palatio regis Babylonici. Dixit Hezecia ad 8
Esaiam, Optimus est sermo Dñi, quem dixisti,
futuram pacem & veritatem in diebus meis.

CAP. XL.

COnsolamini, consolamini populũ meum, 1
dicit Deus vester: Recreate animũ Jerosoly- 2
mæ, & clamitate ad eam: repleta est enim ex-
ercitu, oblectata est peccato, & accepit de ma-
nu Dñi duplum omniũ peccatorũ suorũ. Vox 3
clamans in deserto, Restituite viã Domino, &
adæquate in solitudine semitas Deo nostro.
Omnes valles impleantur, omnes montes & 4
colles humilientur, tumidum vertatur in pla-
num, & locus asper in planitiem: Ut appareat 5
majestas Dñi, & videant eam omnis omninò
caro; quandoquidem os Dñi locutũ est. Vox 6
dicens, Clama: dixit, Quid clamabo? Omnis
caro gramen est, & omnis decor ejus similis
herbæ campi: Exaruit gramen, & emarcuit 7
herba, quia spiritus Domini flavit in ipsum.
Tale est gramen hujus populi: Exarescit gra- 8
men, & marcescit herba; verbum autem
Dei nostri est perpetuò constans. Montes ex- 9
celsos conscende Sion prædicatrix; attolle vo-
cem tuam validè Jerusalem prædicatrix; at-
tolle, & ne timeto: dic civitatibus Judæ,
Ecce Dominus Deus est cum robore venturus, 10
& brachium ejus cum fortitudine: ecce mer-
ces ejus cum ipso est, & opus illius ante
ipsum; Veluti pastor qui pascit gregem su- 11
um, & brachio suo congregat agnos, suoque
sinu portat, lactantes autem nutrit. Quis men- 12
sus est aquas volâ suâ, & cœlum dimensus est
palmo suo? terræ pulverem suo mensus est
pugillo, montes ponderibus expendit & col- 13
les staterâ? Quis direxit spiritum Domini? 14
aut quis fuit illi dator consilii? Quemnam
consuluit ut doceret eum, & intelligendam
præberet ei viam judicii, doceret eum scien-
tiam, & viam intelligentiæ monstraret illi?
En populi tanquam guttula è cacabo, & ut 15
momentum stateræ, & insulæ ut pulvisculus
projicientur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وقال الله ان من بنيك الذين ولدتهم ياخذون ويجعلونهم خصيانا في بيت ملك البابليين *
فقال حزقيا لاشعيا القول الذي تكلم به الرب صالح لتكن السلامة والعدل في ايامي *
الفصل الاربعون * عزوا عزوا شعبي قال الله ايها الكهنة * تكلموا في قلب
اورسليم * عزوها لان تواضعها كمل * انحل خطيها لانها قبلت من يد الرب خطاياها
مضاعفة * قريان دكران يوحنا *
صوت صارخ في البرية اعدوا طريق الرب اصنعوا سبل الهنا مستقيمة * كل واد يمتلي
وكل جبل واكمة يتضع ويصير جميع المعوجات مستقيمة والخشنة الى طريق لينة
ويظهر مجد الرب ويعاين كل ذي جسد خلاص الله لان الرب تكلم * صوت قايل اصرخ
فقلت ماذا اصرخ كل جسد عشب وكل مجد الانسان مثل زهر عشب [MS.Ox. * يبس
العشب وتساقط الزهر من اجل ان روح الرب هبت به هكذي يبس حشيش هذا الشعب]
يبس العشب وسقط الزهر وكلمة الهنا تدوم الى الابد * على جبل عال اصعد يا مبشر
صهيون ارفع صوتك بقوة يا مبشر اورسليم ارفعوا ولا تخافوا قل لمدن يهوذا ها الهنا
ها الرب يقبل بقوة وذراعه بسيادة ها اجره معه وعمله قدامه * مثل الراعي الذي
يرعى قطيعه وبذراعه يجمع الخراف ويعزي الحبالى * من كال الماء بيده والسماء بشبره
وكل الارض بقبضته من اقام الجبال بالمثقال والروابي بالميزان * من علم ايضا صميم
الرب ومن كان له مشيرا حتى يعلمه * او من استشار فلقنه * او من اعطاه حكما
او من اظهر له طريق فهم فيعوضه * ان كل الامم مثل نطفة من قادوس ومثل ميلان
الميزان حسبوا ومثل غاب يحسبون *

Insuper dixit Deus quòd de filiis tuis quos 7
genuisti, abducent, & facient eos eunu-
chos in domo regis Babyloniorum. Dixit 8
Hezecia ad Esaiam; Sermo quem locu-
tus est Dominus, bonus est: sit tranquilli-
tas & justitia in diebus meis.

CAP. XL.

COnsolamini, consolamini populum 1
meum, dicit Deus, O sacerdotes: Loqui- 2
mini in corde Jerosolymæ, consolamini
eam: quoniam dejectio ejus cessavit, solu-
tum est peccatum ejus; recepit enim è ma-
nu Domini peccata sua, duplicia.

Lectio commemorationis
Johannis.

Vox clamans in deserto, Parate viam 3
Domini, rectas facite semitas Dei nostri.
Omnis vallis implebitur, omnisque mons 4
& collis humiliabitur; contorta quæque
fient recta, & salebrosa in viam mollem:
Et apparebit gloria Domini, & videbit 5
omnis corpore præditus salutem Dei; nam
Dominus locutus est. Vox dicens, Cla- 6
ma; & dixi, Quid clamabo? Omne
corpus herba est, & omnes gloria huma-
na similis est flori herbæ: [MS. Ox. *Are-* 7
scit herba, & flos decidit; quia spiritus
Domini sufflavit in eum; ita arescit her-
ba hujusce populi:] *Arescit herba, &* 8
flos decidit; verbum autem Dei nostri
manebit in æternum. Super montem ex- 9
celsum ascende O prædicator Sionis, at-
tolle potentèr vocem tuam O prædicator
Jerosolymæ, attollite inquam; & ne
timete: dic urbibus Judæ, Ecce Deus no-
ster: Ecce Dominus venturus est cum 10
robore, & brachium ejus cum dominio:
ecce merces ejus cum ipso est, & opus e-
jus ante ipsum, Ceu pastor qui pascit 11
gregem suum, & brachio suo congregat
agnos, & fœtas refocillat. Quis men- 12
sus est aquam manu suâ, cœlum palmo
suo, totamque terram pugillo suo? quis
montes erexit cum pondere, & colles sta-
terâ? Quis etiam novit mentem Domi- 13
ni? & quis fuit consiliarius ejus, ut
doceret eum? Aut quem ipse consuluit, 14
ut doceret se? aut quis dedit illi judi-
cium? aut quis præbuit ei viam pruden-
tiæ, ut rependat illi: Quandoquidem 15
cuncti populi tanquam gutta è situla, &
tanquam præponderatio trutinæ censen-
tur, & ut sylva reputentur?

ישעיה : מא

16 *ascensioni* sufficiens non ejus bestia & *incendere* sufficiens non Lebanon Et
16 ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולה :
17 .ei sunt reputatæ inani & nihilo pro eo coram nihil sicut gentes Omnes
17 כל־הגוים כאין נגדו מאפס ותהו נחשבו־לו :
18 ? ei *ordinabitis* similitudinis quid & ? Deum assimilabitis *quem ad* Et
18 ואל־מי תדמיון אל ומה־דמות תערכו־לו :
19 catenas & illud expandet auro in aurifex & , faber conflavit Sculptile
19 הפסל נסך חרש וצרף בזהב ירקענו ורתקות
20 : eliget putrescat non lignum *oblatione Depauperatus* .conflans argenti
20 כסף צורף : המסכן תרומה עץ לא־ירקב יבחר
.se movebit non sculptile præparandum ad, ei quæret sapientem artificem
חרש חכם יבקש־לו להכין פסל לא ימוט :
capite à est annuntiatum nónne ? audietis nónne ? scietis Nónne
21 הלוא תדעו הלוא תשמעו הלוא הגד מראש
globum super *Sedens* ? terræ fundamenta intelligetis nónne ? vobis
22 לכם הלוא הבינותם מוסדות הארץ : הישב על־חוג
, cœlos *tenue* velut *extendens* : locustæ ut , ejus habitatores & , terræ
הארץ וישביה כחגבים הנוטה כדק שמים
gubernatores *Dans* .habitandum ad *tentorium* sicut eos expandit &
23 וימתחם כאהל לשבת : הנותן רוזנים
,sunt plantati non Etiam .fecit inane velut terræ judices : nihilum in
24 לאין שפטי ארץ כתהו עשה : אף בל־נטעו
: eorum truncum terra in *radicans* non etiam , sunt sati neque etiam
אף בל־זרעו אף בל־שרש בארץ גזעם
.eos auferet stipulam velut turbo & ; aruerunt & ,eos in flavit insuper &
וגם נשף בהם ויבשו וסערה כקש תשאם :
Levate ? Sanctus *dicet* : æquabor & , me *assimilabitis quem ad* Et
25 ואל־מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש : שאו־
26 *educens* , hæc creaverit quis videte & , vestros oculos excelsum in
מרום עיניכם וראו מי־ברא אלה המוציא
multitudine præ : *vocabit nomine in* ipsa omnia ad : eorū exercitū numero in
במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרב
dices quid Ut .deficiet non *vir* potentia fortis &, fortitudinum
27 אונים ואמיץ כח איש לא נעדר : למה תאמר
, Domino à mea via est Abscondita ? Israel loqueris & , Jahacob
יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מיהוה
non an , nósti Nónne .transibit meum judicium meo Deo à &
28 ומאלהי משפטי יעבור : הלוא ידעת אם־לא
non , terræ *extremitates creans* Dominus *seculi* Deus ? audisti
שמעת אלהי עולם יהוה בורא קצות הארץ לא
Dans .ejus intelligentiæ investigatio non : laborabit nec , *fatigabitur*
29 ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו : נתן
Lassabuntúrque .*multiplicabit* robur , vires non cui & : fortitudinē lasso
30 ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה : ויעפו
sperantes At .*corruent corruendo* electi & : laborabunt & , pueri
31 נערים ויגעו ובחורים כשול יכשלו : וקוי
non & current : aquilæ sicut ala ascendent ,robur mutabunt , Domino
יהוה יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא
.lassabuntur non & *ibunt* ; laborabunt
ייגעו ילכו ולא ייעפו :

CAP. XLI. מא

,accedant : fortitudinem innovent *nationes &* , *insulæ me ad* Tacete
1 החרישו אלי איים ולאמים יחליפו כח יגשו
.accedamus judicium ad pariter ,loquantur tunc
אז ידברו יחדו למשפט נקרבה :

Versio VUL. LAT.

16 Et Liban⁹ non sufficiet ad succendendū, et animalia ejus non
17 sufficient ad holocaustum. Omnes gentes quasi non sint, sic sunt coram eo, & quasi nihilū
18 & inane reputatæ sunt ei. Cui ergò similem fecistis Deum? aut quam imaginem ponetis
19 ei? Numquid sculptile conflavit faber? aut aurifex auro figuravit illud, & laminis argen-
20 teis argentarius? Forte lignum et imputribile elegit: artifex sapiens quærit quomodò statuat simulachrum quod non mo-
21 veatur. Numquid non scitis? numquid non audîstis? numquid non annuntiatū est vobis ab initio? Numquid non intel-
22 lexistis fundamenta terræ? Qui sedet super gyrum terræ, & habitatores ejus sunt quasi locustæ: qui extendit velut nihilū cœlos, et expandit eos, sicut tabernaculum ad inhabitandū.
23 Qui dat secretorū scrutatores quasi non sint, judices terræ
24 velut inane fecit: Et quidē neque plantat⁹, neq; satus, neque radicatus in terra truncus eorum: repentè flavit in eos, & aruerunt, & turbo quasi stipu-
25 lam auferet eos. Et cui assimilâstis me, & adæquâstis, dicit
26 Sanctus? Levate in excelsum oculos vestros, & videte quis creavit hæc: qui educit in numero militiam eorū, & omnes ex nomine vocat: præ multitudine fortitudinis & roboris, virtutísque ejus, neque unum
27 reliquū fuit. Quarè dicis Jacob, & loqueris Israel; Abscondita est via mea à Domino, & à Deo meo judiciū meum transivit?
28 Numquid nescis, aut non audîsti? Deus sempiternus Dn̄s, qui creavit terminos terræ: non deficiet, neque laborabit, nec est investigatio sapientiæ ejus.
29 Qui dat lasso virtutem: & his, qui non sunt, fortitudinem &
30 robur multiplicat. Deficient pueri, & laborabunt, & juve-
31 nes in infirmitate cadent. Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ, current & non laborabunt, ambulabunt & non deficient.

CAP. XLI.

1 TAceant ad me insulæ, & Gentes mutent fortitudinē: accedāt, & tunc loquantur, simul ad judicium propinquemus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

16 Ὁ δὲ Λίβανος οὐχ ἱκανὸς εἰς καῦσιν, καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐχ ἱκανὰ εἰς ὁλο-
17 κάρπωσιν. Καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδέν εἰσι,
18 καὶ εἰς οὐθὲν ἐλογίσθησαν. Τίνι ὡμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι ὁμοιώματι ὡμοιώ-
19 σατε αὐτόν; Μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέκτων, ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσωσεν αὐτόν; ὁμοίωμα κατεσκεύασεν
20 αὐτόν; Ξύλον γὰρ ἄσηπτον ἐκλέγεται τέκτων, καὶ σοφῶς (κ) ζητήσει πῶς στήσει (λ) εἰκόνα
21 αὐτοῦ, καὶ ἵνα μὴ σαλεύηται. Οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκούσεσθε; οὐκ ἀνηγγέλη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ
22 ἔγνωτε τὰ θεμέλια τῆς γῆς; Ὁ κατέχων τὸν γῦρον τῆς γῆς, καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες· ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν οὐρα-
23 νόν, καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν. Ὁ διδοὺς ἄρχοντας (μ) ὡς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν δὲ
24 γῆν ὡς οὐδὲν ἐποίησεν. Οὐ γὰρ μὴ (ν) φυτεύσωσιν, οὐδὲ μὴ σπείρωσιν, οὐδὲ μὴ ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα αὐτῶν. ἔπνευσεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐξηράνθησαν, καὶ καταιγὶς ὡς
25 φρύγανα (ξ) λήψεται αὐτούς. Νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε, καὶ ὑψωθήσομαι; εἶπεν ὁ ἅ-
26 γιος. Ἀναβλέψατε εἰς (ο) ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε (π) ταῦτα πάντα; ὁ ἐκφέρων (*) κατ' ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ, (ϛ) πάντας ἐπ' ὀνόματι καλέσει ἀπὸ (σ) πολλῆς δόξης, καὶ ἐν κράτει
27 ἰσχύος (τ) αὐτοῦ· οὐδέν σε ἔλαθε. Μὴ γὰρ εἴπῃς Ἰακώβ, καὶ τί ἐλάλησας Ἰσραήλ, Ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ θε-
28 ός μου τὴν κρίσιν ἀφεῖλε, καὶ ἀπέστη; Καὶ νῦν οὐκ ἔγνως; εἰ μὴ ἤκουσας; θεὸς αἰώνιος, (υ) ὁ θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς· οὐ πεινάσει, οὐδὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύ-
29 ρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ, Διδοὺς τοῖς πεινῶσιν ἰσχύν, καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις λύπην.
30 Πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι, καὶ κοπιάσουσι νεα-
31 νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀνίσχυες ἔσονται. Οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν θεόν, ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιάσουσι, βαδιοῦνται καὶ οὐ πεινάσουσιν.

Libanus autē non sufficit ad com-
burendum: & omnia quadrupedia
non sufficiunt ad holocaustum: Et
cunctæ gentes quasi nihil sunt,
& in nihilum reputatæ sunt.
similem fecistis Dominum? & cui
simulachro assimilâstis eum? Num-
quid imaginem fecit faber, aut
aurifex fundens aurum circumau-
ravit illum? simulachrum appara-
vit eum? Lignum enim imputribile
eligit faber, & sapienter quæret
quomodò statuat imaginem suam,
& ut non moveatur. Nonne
tis? nónne audietis? nónne annun-
tiatum est vobis à principio? nonne
cognovistis fundamenta terræ?
Qui tenet gyrum terræ: & habi-
tatores ejus quasi locustæ. Qui sta-
tuit, quasi cameram, cœlum, & ex-
tendit quasi tabernaculum ad inha-
bitandum: Qui dat principes quasi
nihil præesse, terram autem quasi
nihil fecit. Siquidem non planta-
bunt, neque serent, nec radicabitur
in terram radix eorum. Flavit su-
per eos, & exsiccati sunt: & tem-
pestas tanquam stipulas tollet
Nunc ergo, cui assimilâstis me, &
exaltabor? dixit Sanctus. Elevate
in excelsum oculos vestros, & vi-
dete, quis ostendit hæc omnia?
educit juxta numerum mundum
suum; omnes in nomine vocabit à
multa gloria, & in robore forti-
tudinis (d) suæ: nihil te latuit.
Non enim dicas Jacob, & quid
loquutus es Israel; Abscondita est
via mea à Deo: & Deus meus ju-
dicium abstulit, & recessit? Et
nunc nescis, & non audîsti? Deus
æternus, Deus, qui apparavit ter-
minos terræ, non esuriet, nec labo-
rabit: nec est inventio prudentiæ e-
jus: Qui dat esurientibus fortitu-
dinem, et non dolentibus mœ-
rem. Esurient enim juvenes, & la-
borabunt adolescentes, et electi in-
firmi erunt. Qui autem sustinent
Deum, mutabunt fortitudinem, as-
sument alas, quasi aquilæ: current,
et non laborabunt: gradientur, et non esurient.

MS. A. (κ) ζητεῖ (λ) αὐτοῦ εἰκόνα, (μ) εἰς οὐδὲν (ν) σπείρωσιν, οὐδὲ μὴ φυτεύσουσιν, (ξ) ἀναλήμψεται (ο) τὸ ὕψος (π) πάντα ταῦτα; (*) κατὰ (ϛ) τοὺς (σ) τῆς πολλῆς (τ) ἰσχύος· οὐδέν σε (υ) θεὸς

ΚΕΦ. μα'.

1 Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλλάξουσιν ἰσχύν. ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα, τότε (α) κρίσιν ἀναγγειλάτωσαν.

MS. A. (α) κρίσεις

CAP. XLI.

INnovamini (a) ad me insulæ:
principes enim mutabunt fortitudi-
nem. Appropinquent, & loquantur
simul: tunc judicium annuntient.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ואילני לבנן לא יספקון לאדלקא וחיותא רבה לית היא כמסת לעלתא : כל עממיא
17 כלמא עובדיהון גמירא ושיצאה אנון חשיבין קדמוהי : ולמן אתון מרמן למדן קדם אל
18 ומה דמות אתון מסדרין קדמוהי : הא צלמא נגרא עביד וקנאה בדהב מחפי ליה
19 ושלשלן דכסף קינאה מאחיד ליה : אורן ברי אעא דלא אחיד ביה רקבא בחר נגר
20 אומן בעי ליה לאתקנא צלם דלא יצטלי : הלא ידעתון הלא שמעתון הלא אתחוא מן
21 אולא עובד סדרי בראשית לכון הלא תסתכלון למדחל קדם מן דברא יסודי ארעא :
22 דאשרי בתקוף רומא שכינת יקריה וכל יתבי ארעא חשיבין קדמוהי כקמצין דמתח
23 כזעיר שמיא ופרסנון כמשכן יקרא לבית שכנתא : דמסר שלטונין לחולשא דיני
24 ארעא כלמא עביד : אפילו יפשון אפילו יסגון אפילו יתרבון בארעא בניהון ואף רוגזיה
25 ישלח בהון ויבהתון ומימריה כעלעולא לקשא ידבר יתהון : ולמן תדמון קדמי ותשוון
26 יימר קדישא : זקופו לרומא עיניכון וחזו למדחל קדם מן דברא אלין דאפיק במנין חילי
27 שמיא לכולהון בשמהן קרי מסגי גבורן ותקוף חיל חד מסדריה לא מתעכב : למה
תימר יעקב ותמלל ישראל מטמרא ארחי מן קדם יי ומן קדם אלהי דיני יעדי :
28 הלא ידעתא אם לא שמעת אלה עלמא יי די ברא יסודי ארעא לא בעמל ולא
29 בליאו לית סוף לסוכלתנותיה : דיהב לצדיקיא דמשלהן לפתגמי אוריתא חוכמא
30 ודלית להון תקוף נכסין מסגי : וישתלהון טולימין חיבין וילאון ורוקי רשיעיא
31 אתקלא יתקלון : ודסברו לפורקנא דיי יתכנשון מביני גלותהון ויוספון חיל ויתחדתון
לעולמתהון כצמוח דסליק על גדפי נשרין ירהטון ולא ילאון יהכון ולא ישתלהון :

מא

1 אציתו למימרי נגון ומלכון יספון חיל יתקרבון בכן ימללון כחדא לדינא נתקרב :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Arbores autem Libani non sufficient ad succendendū, & animalia quæ sunt *in eo* non sufficient ad holocausta. Omnes populi quasi nihilū, & opera eorum velut consumptio, & destructio habentur coram eo. Quem autem vos putatis contendere posse cum Deo? aut quam similitudinem vos ordinatis coram eo? Ecce simulacrum facit faber, & aurifex auro operit illud, & catenis argenteis argentari⁹ conjungit illud. *Ornum succidit*, lignum quod putredo non comprehendit eligit: fabrū artificem quærit sibi ut condat simulacrum quod non commoveatur. Nónne cognovistis? nunquid non audistis? nunquid non annunciatū est vobis opus *ordinū creationis* à principio? nunquid non intelligetis timere eum qui creavit fundamenta terræ? Qui habitare facit majestatem gloriæ suæ in fortitudine excelsa, & omnes habitatores terræ reputati sunt coram eo quasi locustæ: qui extendit quasi paululum cœlos, & expandit eos quasi habitaculum gloriæ domus majestatis. Qui tradit principes in infirmitatem; judices terræ quasi nihilum facit. Quamvis invalescant, quamvis crescant, & quamvis evehantur in terra filii eorum, furorem tamen suum mittet in eos, & turbabuntur: & Verbum ejus *auferet* eos velut tempestas stipulam. Cui autem assimilâstis me, & adæquâstis; dicit Sanctus. Levate in excelsum oculos vestros, & videte, ut timeatis coram illo qui creavit hæc; qui educit in numero militiam cœlorum, & omnes nomine suo vocat: præ multitudine fortitudinum & robore virtutis nullus impeditur ab ordine suo. Quare dicis Jacob & loqueris Israel, Abscondita est via mea à facie Dn̄i, & à facie Dei mei judicium meum transibit? Nunquid nescis, aut non audîsti? Deus sempiternus est Dn̄s qui creavit fundamenta terræ, non in labore, neque in defatigatione; non est finis intellectui ejus. Qui dat justis, qui ad verba legis anhelant, sapientiam; & eis qui non habent fortitudinem, divitias multiplicat. Et defatigabuntur juvenes peccatores & laborabunt, & juvenes impii corruendo corruent. Qui autem sperant in salutare Dn̄i, congregabuntur de medio captivitatis suæ, & addent fortitudinem, & renovabuntur juventuti suæ, sicut germen quod crescit: super alas aquilarum current, & non laborabunt, ambulabunt & non defatigabuntur.

CAP. XLI.

AUscultate insulæ verbum meum, & regna addant fortitudinem: accedant, & tunc loquantur, simul ad judicium appropinquemus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܠܒܢܢ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗ ܠܡܘܩܕܐ. ܘܚܝܘܬܗ ܠܐ ܣܦܩܐ ܠܗ ܠܥܠܬܐ. * ܘܟܠܗܘܢ
17 ܥܡܡܐ ܐܝܟ ܠܐ ܡܕܡ ܚܫܝܒܝܢ ܠܗ. ܠܐܒܕܢܐ ܘܠܚܪܒܐ ܚܫܝܒܝܢ ܠܗ. * ܠܡܢ ܕܡܝܬܘܢ
18 ܠܐܠܗܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܡܘܬܐ ܕܡܝܬܘܢ ܠܗ. * ܨܠܡܐ ܗܘ ܕܥܒܕ ܢܓܪܐ. ܘܩܝܢܝܐ ܡܛܫܐ
19 ܒܕܗܒܐ. ܘܣܐܡܐ ܨܪܝܦܐ ܡܢܟܒ ܠܗ. * ܩܝܣܐ ܗܘ ܡܨܛܐ ܕܠܐ ܡܬܪܩܒ. ܘܓܒܐ ܢܓܪܐ
20 ܘܚܟܝܡܐ ܒܚܟܡܬܗ. ܘܡܬܩܢ ܨܠܡܐ ܕܠܐ ܢܙܘܥ. * ܠܐ ܝܕܥܬܘܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܘܠܐ ܐܬܚܘܝ
21 ܠܟܘܢ ܡܢ ܪܫܝܬܐ. ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܬܘܢ ܫܬܐܣܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ܘܠܕܝܬܒ ܥܠ ܚܘܓܗ
22 ܕܐܪܥܐ. ܘܥܡܘܪܝܗ ܐܝܟ ܩܡܨܐ. ܕܡܬܚ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܟܦܬܐ. ܘܡܬܚ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܡܫܟܢܐ
ܠܡܥܡܪܐ. * ܕܝܗܒ ܫܠܝܛܢܐ ܠܐ ܡܕܡ. ܘܕܝܢܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܗܘܘ. * ܠܐ ܢܨܒܘܢ
23 ܢܙܪܥܘܢ. ܘܠܐ ܢܥܩܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܥܩܪܝܗܘܢ. ܢܫܒ ܒܗܘܢ ܘܢܝܒܫܘܢ. ܘܥܠܥܠܐ ܐܝܟ ܩܠܡܐ
24 ܢܫܩܠ ܐܢܘܢ. * ܠܡܢ ܕܡܝܬܘܢܢܝ ܕܐܫܘܐ ܠܗ. ܐܡܪ ܩܕܝܫܐ. * ܐܪܝܡܘ ܒܪܘܡܐ
25 ܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܚܙܘ ܡܢܘ ܒܪܐ ܗܠܝܢ. ܕܡܦܩ ܒܡܢܝܢܐ ܚܝܠܘܬܗܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ
26 ܫܡܗܐ. ܡܢ ܣܓܝܐܘܬ ܚܝܠܗ. ܘܡܢ ܥܘܫܢܐ ܕܚܝܠܗ. ܐܢܫ ܠܐ ܛܥܐ. * ܠܡܢܐ ܬܐܡܪ ܝܥܩܘܒ
ܘܬܡܠܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܛܫܝܐ ܐܘܪܚܬܝ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܥܒܪ ܕܝܢܝ ܡܢ ܐܠܗܝ. * ܠܐ ܝܕܥܬ
27 ܐܢ ܠܐ ܫܡܥܬ. ܐܠܗܐ ܕܠܥܠܡ ܡܪܝܐ ܗܘ. ܕܒܪܐ ܣܘܦܝ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܠܐܐ ܘܠܐ
28 ܡܫܬܚܩ. ܘܠܝܬ ܣܟܐ ܠܣܘܟܠܗ. * ܝܗܒ ܚܝܠܐ ܠܕܠܐܝܢ. ܘܠܟܪܝܗܐ ܡܣܓܐ
ܥܘܫܢܐ. * ܢܠܐܘܢ ܛܠܝܐ ܘܢܫܬܚܩܘܢ. ܘܥܠܝܡܐ ܬܘܪܥܐ ܢܬܬܩܠܘܢ. * ܘܕܡܣܒܪܝܢ
29 ܒܡܪܝܐ ܢܚܠܦܘܢ ܚܝܠܐ. ܘܢܦܩܘܢ ܐܒܪܐ ܐܝܟ ܕܢܫܪܐ. ܢܪܗܛܘܢ
30 ܘܠܐ ܢܠܐܘܢ. ܢܗܠܟܘܢ ܘܠܐ ܢܫܬܚܩܘܢ. *ܫܠܡ * ܡܐ*
31 * ܫܬܘܩܘ ܠܘܬܝ ܓܙܪܬܐ. ܘܥܡܡܐ ܢܚܠܦܘܢ ܚܝܠܐ. ܢܬܩܪܒܘܢ ܘܢܡܠܠܘܢ. ܐܟܚܕܐ
ܠܕܝܢܐ ܢܬܩܪܒܘܢ.

Libanum dedignatur in pyram, & besti æ 16
ejus dedignatur in holocaustum: Omnes 17
populi tanquam nihilum reputantur ab eo,
ad exitium & gladium æstimantur ab eo.
Cuinam comparatis Deum? & quam simi- 18
litudinem tribuitis ei? Estne simulacrum 19
quod fabrefacit lignarius, quod aurifex ob-
ducit auro, vel cui argentum purum affigit?
Destinat enim faber seligitque lignum mi- 20
nimè cariosum, sapientiâ suâ cælat illud, ac
tum parat simulacrum immobile. An non 21
audivistis? an non cognovistis? an non dictum
fuit vobis ab initio: an non percipitis fun-
damenta terræ, Et eum qui insidet globo 22
terræ, cujus habitatores sunt veluti locustæ?
qui cœlos extendit velut testudinem, & di-
stendit eos ut tentorium ad habitationem?
Qui potentes in nihilum redigit, & judices 23
terræ ac si non essent? Non plantabunt, 24
neque serent, neque radicem in terra fun-
dabunt: flabit in eos, & arescent, & turbo
ceu stipulam abripiet illos. Cùm quo me 25
compararetis ut æqualis sim ei, dicit Sanctus?
Attollite in sublime oculos vestros, & vi- 26
dete quis creaverit hæc: qui certo numero
producit exercitus eorum, & omnibus impo-
nit nomina: quanvis immensa sit ipsius ma-
jestas, & validissima potentia ipsius, nullius
tamen obliviscitur. Quare loqueris tu Ja- 27
cob, tuque Israel dicis; Absconditæ sunt viæ
meæ à Domino, & judicium meum remotum
à Deo meo? An non cognovisti? nonne 28
audivisti Deum in æternum esse Dominum,
qui condidit extremitates orbis; non fatiga-
tur, neque laborat, cujus prudentia nullate-
nus declarari *potest*. Suppeditat vires defes- 29
sis, & dolore languentibus auget robur. Fa- 30
tigantur juvenes ac laborant, & adolescentes
penitùs impingunt: At qui sperant in Do- 31
mino, mutabunt vires suas, alas emittent si-
miles columbinis; current, neque fatigabun-
tur; ambulabunt, neque languescent.

CAP. XLI.

Silete insulæ, & populi novas resumant vi- 1
res; accedant, ac tum loquantur, & pariter
ad judicium accedant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * ولبنان لا يوهل للحريق * وجميع دوي الاربع فوايم ليس هم اهل للقربان * وجميع الامم
17 هم مثل لا سي * والي لا سي حسبوا *

* توبيخ النبي لشعب بني اسرايل * الذين اتخذوا الاصنام *

18 * عماذا اشبهتم الرب وباي سبه شبهتموه * هل يصورن صنعها النجار او سباك سبك ذهبا طلاه
19 وعملا هباه * لان النجار انما يختار خشبه لا تسوس * ويطلب بحكمه كيف يعمل له صورن
20 ولكيلا تتزعزع * اما علمتم * اما سمعتم * اما اخبر لكم منذ البدو * اما عرفتم اساسات الارض
21 * الماسك يحيط الارض الرب * والسكان فيها مثل الجراد * الذي اقام السماء مثل القبو
22 وبسطها مثل القبه ليسكنها * الذي اسلم الرؤساء ليدرسوا الي لا سي * وقضاة الارض الي لا
23 سي * لا يزرعون ولا يغرسون * ولا يتاصل في الارض اصلهم * هب عليهم ريح فييبسوا والعاصف
24 يحملهم كالهشيم * الان ايضا بمن شبهتموني وارتفع * قال القدوس * تطلعوا الان الي العلو
25 بعيونكم * وانظروا من افطر هذه كلها * الذي استخرج زينته بعدده * والجميع دعاهم باسمائهم
26 من مجد كثير وبعزه قوته ما انساه شيا * الان هل تقول يا يعقوب * وماذا تكلمت يا اسرايل
27 طرقي حجبت عن الله * والله ازال قضاي * والان اما عرفت * اما سمعت * الله ابدي * الله الذي
28 هياه اطراف الارض * لا يجوع ولا يتعب * ولا تفتيش لعلمه * يعطي الجياع قوه * والذين
29 يوجعون عنا * لان الاحداث يجوعون * والشبان يتعبون * والمختارون يصيرون على
30 * والذين يرجون الله يبدلون قوه * وينبتون اجنحه مثل النسور * يسرعون ولا يتعبون
31 يسلكون ولا يجوعون * الفصل الحادي والاربعون *
1 * تجددوا لي ايها الجزاير * لان الرؤساء يبدلون قوه * ليقتربوا معا جميعا ليخبروا حكما

Ne Libanus quidem æstimaretur dignus 16
ad rogum, neque omnia quadrupedia di-
gna essent ad holocaustum. Omnes gentes 17
ut nihil sunt, & nihili censentur.

Objurgatio Prophetæ ad popu-
lum Israeliticum qui idola
sibi adhibuerat.

Cui rei assimilatis Dominum? & cui for- 18
mæ comparatis eum? Num figuræ quam 19
construit faber lignarius, vel fusorius qui
fuso auro obducit illam & in simulacrum
aptat? Nam lignarius electo ligno quod 20
cariem non gignit, industriè satagit quo-
modo componat sibi figuram, & ne sit ob-
noxia *motationi. Nónne cognovistis?* 21
nónne audivistis? annon significatum vo-
bis est à principio? annon cognovistis fun-
damenta terræ? Qui tenet & complecti- 22
tur orbem, Dominus est; qui verò habi-
tant in eo, sunt veluti locustæ: qui cœlum
ut fornicem erexit, illúdque ceu testudi-
nem extendit, ut habitaretur: Qui prin- 23
cipes rediget ad dominandum in nihilum,
& judices terræ in nihilum: Non seren- 24
tur, neque plantabuntur, neque firmabitur
in humo radix eorum: flabit in eos ven-
tus, & arescent, rapiétque eos turbo ceu
stipulam. Jam ergò cui assimilatis me ut 25
extollar, ait Sanctus? Respicite jam in al- 26
tum oculis vestris, et contemplamini quis
creaverit hæc omnia: qui produxit orna-
tum ejus in numero, & singulis imposuit
nomina; & nihil plurimam ob gloriam
summámque potentiam, effugit memoriam
ejus. Num ergò diceres O Jacob? & 27
quid locutus es O Israel? Viæ meæ in-
quis Deum latent, & Deus avertit judi-
cium meum. Nónne quæso cognovisti? 28
nónne audivisti? Deus est æternus, Deus
est qui disposuit extrema terræ; non esu-
rit, neque fatigatur, neque ulla est perve-
stigatio scientiæ ipsius: Dat esurientibus 29
vires; & his qui non patiuntur dolores,
anxietatem. Nam adolescentes quidem 30
esurient, & juvenes fatigabuntur, & ele-
ctissimi quique fient infirmi: Sed qui De- 31
um expectant, novas acquirent vires, &
producent alas ut aquilæ: celeres erunt,
& non deficientur viribus; ambulabunt,
& non esurient.

CAP. XLI.

R*Enovamini mihi O insulæ, quia* 1
principes immutant vires: simul as-
cedant, tunc litem exponant.

ישעיה : מא

1 ? suum pedem ad eum vocabit , justitiam oriente ab suscitavit Quis
2 מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו
pulverem ut dabit , faciet dominari reges & , gentes ejus faciei ad dabit
יתן לפניו גוים ומלכים ירד יתן כעפר
transibit , eos Persequetur .ejus arcum propulsam stipulam ut,ejus gladium
3 חרבו כקש נדף קשתו : ירדפם יעבור
, est operatus Quis .ingredietur non suis pedibus in semitam : pace
4 שלום ארח ברגליו לא יבוא : מי־פעל
DOMINUS Ego ? capite à generationes vocans , fecit &
ועשה קרא הדרות מראש אני יהוה
, insulæ Viderunt .ipse ego novissimis cum & , primus
5 ראשון ואת־אחרנים אני־הוא : ראו איים
.venerunt & appropinquaverunt : sunt attonita terræ extrema:timuerunt &
וייראו קצות הארץ יחרדו קרבו ויאתיון :
.Confortare , dicet suo fratri & : auxiliabuntur suo socio Vir
6 איש את־רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק :
confusione cum malleum lævigantem aurificem faber confortavit Et
7 ויחזק חרש את־צרף מחליק פטיש את־הולם
, clavis in ipsum roboravit & : illud bonum juncturam Ad:dicens , incudis
פעם אמר לדבק טוב הוא ויחזקהו במסמרים
: te elegi quem Jahacob ,mi serve Israel tu Et .moveatur ne
8 לא ימוט : ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך
extremis ab te apprehendi Qui .mei amici Abraham semen
9 זרע אברהם אהבי : אשר החזקתיך מקצות
: tu meus Servus ,tibi dixi & : te evocavi ejus selectis à & , terræ
הארץ ומאציליה קראתיך ואמר לך עבדי־אתה
: ego tecum quia , timeas Ne .te reprobavi non & , te elegi
10 בחרתיך ולא מאסתיך : אל־תירא כי־עמך אני
insuper , te roboravi : tuus Deus ego quia , mollescas ne
אל־תשתע כי־אני אלהיך אמצתיך אף
.meæ justitiæ dextera in te sustentavi insuper , tibi sum auxiliatus
עזרתיך אף־תמכתיך בימין צדקי :
: te contra succensi omnes erubescent & ,afficientur pudore En
11 הן יבשו ויכלמו כל הנחרים בך
, eos Quæres suæ litis viri peribunt & , nihil tanquam erunt
12 יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך : תבקשם
, nihil tanquam erunt : tui jurgii viros , eos invenies non &
ולא תמצאם אנשי מצתך יהיו כאין
DOMINUS ego Quia suæ pugnæ viri consumptio quasi &
13 ובאפס אנשי מלחמתך : כי אני יהוה
Ne : tibi dicens : tuam dexteram apprehendens tuus Deus
אלהיך מחזיק ימינך האמר לך אל־
, Jahacob vermis formides Ne .te adjuvi ego , timeas
14 תירא אני עזרתיך : אל־תיראי תולעת יעקב
, DOMINUS dixit ,tibi sum auxiliatus ego :Israel pauci viri
מתי ישראל אני עזרתיך נאם־יהוה
,traham in te posui Ecce .Israel Sanctus tuus redemptor &
15 וגאלך קדוש ישראל : הנה שמתיך למורג
, comminues & montes triturabis : ora habentem novam tribulam
חרוץ חדש בעל פיפיות תדוש הרים ותדק
; eos tollet ventus & , eos Sparges .pones gluman sicut colles &
16 וגבעות כמץ תשים : תזרם ורוח תשאם
,DOMINO in exultabis tu & : eos disperget turbo &
וסערה תפיץ אתם ואתה תגיל ביהוה
quærentes egeni & , Afflicti .te laudabis Israel Sancto in
17 בקדוש ישראל תתהלל : העניים והאביונים מבקשים
DOMINUS ego : periit siti in eorum lingua:non & , aquas
מים ואין לשונם בצמא נשתה אני יהוה
.eos derelinquam non Israel Deus , eos exaudiam
אענם אלהי ישראל לא אעזבם :

Versio VULG. LAT.

2 Quis suscitavit ab Oriente justum, vocavit eum ut sequeretur se? dabit in conspectu ejus gentes, & reges obtinebit: dabit quasi pulverem gladio ejus, sicut stipulam vento raptam
3 arcui ejus. Persequetur eos, transibit in pace, semita in pe-
4 dibus ejus non apparebit. Quis hæc operatus est, & fecit, vocans generationes ab exordio? Ego Dominus, primus & novissimus ego sum. Viderunt in-
5 sulæ, & timuerunt, extrema terræ obstupuerunt, appropin-
6 quaverunt, & accesserunt. Unusquisque proximo suo auxiliabitur, & fratri suo dicet;
7 Confortare. Confortavit faber ærarius percutiens malleo eum, qui cudebat tunc temporis, dicens; Glutino bonum est: & confortavit eum clavis, ut
8 non moveretur. Et tu Israel serve meus, Jacob quem elegi,
9 semen Abraham amici mei: In quo apprehendi te ab extremis terræ, & à longinquis ej[us] vocavi te, & dixi tibi; Servus meus es tu, elegi te, & non abjeci te.
10 Ne timeas, quia ego tecū sum: ne declines, quia ego De[us] tuus: confortavi te, et auxiliatus sum tibi: & suscepit te dextera ju-
11 sti mei. Ecce confundentur & erubescent omnes, qui pugnant adversum te: erunt quasi non sint, & peribunt viri, qui con-
12 tradicunt tibi. Quæres eos, et non invenies, viros rebelles tuos: erunt quasi non sint: & veluti consumptio, homines
13 bellantes adversum te. Quia ego Dominus Deus tuus, apprehendens manum tuam, dicénsque tibi; Ne timeas, ego
14 adjuvi te. Noli timere vermis Jacob, qui mortui estis ex Israel: ego auxiliatus sum tibi, dicit Dominus; & redemptor
15 tuus Sanctus Israel. Ego posui te quasi plaustrum triturans novum, habens rostra serrantia: triturabis montes, & comminues: & colles quasi pul-
16 verem pones. Ventilabis eos, & ventus tollet, et turbo disperget eos: et tu exultabis in Domino, in Sancto Israel læta-
17 beris. Egeni et pauperes quærunt aquas, et non sunt: lingua eorum siti aruit. Ego Dominus exaudiam eos, Deus Israel non derelinquam eos.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Τίς ἐξήγειρεν ἀπὸ ἀνατολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ, (β) καὶ πορεύσεται; δώσει ἐναντίον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκστήσει· καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς φρύγανα ἐξωσμένα τὰ
3 τόξα αὐτῶν. Καὶ διώξεται αὐτοὺς, (γ) διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ ἡ ὁδὸς τῶν ποδῶν αὐτοῦ.
4 Τίς ἐνήργησε, καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. ἐγὼ Θεὸς πρῶτος, καὶ εἰς τὰ ἐπερ-
5 χόμενα ἐγώ εἰμι. Εἴδοσαν ἔθνη καὶ ἐφοβήθησαν, τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤγγισαν, καὶ (δ) ἦλθον
6 ἅμα, Κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ
7 ἀδελφῷ βοηθῆσαι· καὶ ἐρεῖ, Ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων, καὶ χαλκεὺς τύπτων σφύρῃ, ἅμα ἐλαύνων· (*) ποτὲ μὲν ἐρεῖ, Σύμβλημα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις, θήσουσιν αὐ-
8 τὰ, καὶ οὐ κινηθήσονται. Σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου Ἰακὼβ, (ε) καὶ ὃν ἐξελεξάμην, σπέρμα Ἀ-
9 βραὰμ, ὃν ἠγάπησα· Οὗ ἀντελαβόμην ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς, καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκάλεσά σε, καὶ εἶπά σοι, Παῖς μου εἶ, ἐξ-
10 ελεξάμην σε, καὶ οὐκ ἐγκατέλιπόν σε. Μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι, μὴ πλανῶ. ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ Θεός σου, ὁ ἐνισχύσας σε, καὶ ἐβοήθησά σοι, καὶ ἠσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δι-
11 καίᾳ μου. Ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀντικείμενοί σοι, ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ ἀπολοῦνται πάντες
12 οἱ ἀντίδικοί σου. Ζητήσεις αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἳ παροινήσουσιν εἰς σέ· ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται
13 οἱ ἀντιπολεμοῦντές σε· Ὅτι ἐγὼ ὁ (ζ) Θεός σου, ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων
14 σοι, Μὴ φοβοῦ Ἰακὼβ ὀλιγοστὸς Ἰσραὴλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι, λέγει (η) ὁ Θεός σου, ὁ
15 λυτρούμενός σε Ἰσραήλ. Ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς τροχοὺς ἁμάξης ἀλοῶντας καινοὺς (θ) πριστηροειδεῖς, καὶ ἀλοήσεις ὄρη, καὶ λεπτυνεῖς
16 βουνοὺς, καὶ ὡς (*) χνοῦν θήσεις, Καὶ λικμήσεις, καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτοὺς, καὶ καταιγὶς διασπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς
17 ἁγίοις Ἰσραήλ. Καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐνδεεῖς. ζητήσουσι γὰρ ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔσται, ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἀπὸ τῆς δίψης ἐξηράνθη. ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς, ἐγὼ ἐπακούσομαι ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς,

Quis suscitavit de […] tiam, vocavit eam ad pedes […] & vadit? Dabit in conspectu […] tium, & reges obstupefaciet: […] dabit in terram gladios eorum, […] sicut stipulas propulsas, arcus e[…] rum: Et persequetur eos: transi[…] bit in pace via pedum ejus. […] operatus est, & fecit hæc? voca[…] eam, qui vocat eam, à generatio[…] num principio. Ego Deus primus […] in ea quæ ventura sunt, ego sum. Viderunt gentes, et timuerunt, […] mini (b) terræ accesserunt, & ve[…] nerunt simul, Judicans unusqui[…] que proximo, & fratri ad auxili[…] andum: & dicet; Prævaluit […] artifex, & ærarius percutiens malleo simul producens: aliquando quidem dicet; (c) Solidatio bona est: confortaverunt ea, in clavis ponent ea, & non movebuntur. Tu autem Israel, puer meus Jacob, (d) & quem elegi, (e) semen Abraham quem dilexi, Quem assumpsi ab extremis terræ, Et à summitatibus ejus vocavi te: & dixi tibi, Puer meus es: elegi te, et non dereliqui te: Noli timere, tecum enim sum: non (f) fallo. Ego enim sum Deus tuus, qui confortavi te, et auxiliatus sum tibi, et roboravi te dextera justâ meâ. Ecce confundentur, et erubescent omnes adversantes […] erunt enim quasi non sint, & peribunt omnes inimici tui. Quæres eos, et non invenies, homines qui insanient in te. Erunt enim quasi non sint: et non erunt pugnantes adversus te: Quia ego Deus tuus, qui teneo dexteram tuam, qui dico tibi; Ne timeas (g) Jacob parvule Israel; ego auxiliatus sum tibi, dicit Deus tuus, qui redimo te Israel. Ecce feci te, quasi rotas plaustri triturantes novas in serræ modum: et triturabis montes, & comminues colles, et ut pulverem pones, Et ventilabis: et ventus auferet eos: et tempestas disperget illos. Tu autem lætaberis in Sanctis Israel: Et exultabunt pauperes, et inopes. Quærent enim aquam: et non erit: lingua eorum præ siti exaruit. Ego Dominus Deus, ego exaudiam Deus Israel: et non derelinquam eos:

MS. A. (β) πορεύσεται; (γ) καὶ διελεύσεται (δ) ἦλθοσαν (*) πτι (ε) ὃν ἐξελεξάμην (ζ) Θεὸς ὁ κρατῶν (η) ὁ Θεὸς ὁ λυτρούμενός (θ) πριστηροειδεῖς (*) χνοῦν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 מן איתי בגלאי ממדנחא אברהם בחיר צדיקיא בקשוט קרביה לאתריה מסר קדמוהי
עממין ומלכין תקיפין תבר רמא כעפרא קטולין קדם חרביה כקשא רדופין קדם
3 קשתיה : רדפנון עדא שלם חילת אורח ברגלוהי לא עלת : מן אמר אלין קים אמר
4 ועביד וסדר דריא מלקדמין אנא יי בריית עלמא מבראשית אף עלמי עלמיא דילי אנון
5 בר מני לית אלהא : חזו נגותא וירחלון דבסיפי ארעא יזועון יתקרבון וייתון : גבר ית
6 7 חבריה יסעדון ולאחוהי יימר תקיף : הלא יבהתון בעובדיהון דמתקיף נגרא עם קינאה
מחי בפטישא עם דמטפח בקורנסא ומנא אמר על דבקא תקין הוא ומתקיף ליה
8 במסמרין דלא יצטלי : ואת ישראל עבדי יעקב דאתרעיתי בך זרעיה דאברהם רחימי :
9 דקריבתך מורעית ארעא וממלכותא בחרתך ואמרית לך עבדי את אתרעיתי בך ולא
10 ארחקתך : לא תדחל ארי בסעדך מימרי לא תתבר ארי אנא אלהך אתקפנך אף אסערנך
11 אף אחדנך בימין קושטי : הא יבהתון ויתכנעון כל עממיא דהוו מתגרין בך יהון כלמא
12 ויבדון אנשי דינך : תבענון ולא תשכחנון לאנשי מצותך יהון כלמא וכלא מדעם גברין
13 דהוו מתגרין למעבד עמך קרב : ארי אנא יי אלהך מתקיף ימינך דאמרית לך לא תדחל
14 מימרי בסעדך : לא תדחלון שבטיא דבית יעקב זרעיתא דישראל מימרי בסעדכון אמר
15 יי ופריקכון קדישא דישראל : הא שויתיכון למורג תקיף חדת מלי סמפורין תקטיל
16 עממיא ותשיצי ומלכותא כמוצא תשוי : תדרינון ורוחא תטלנון ומימריה כעלעולא
17 לקשא יבדר יתהון ואת תבוע במימרא דיי בקדישא דישראל תשתבח : ענותניא
וחשיביא דמתחמדין לאולפנא הא כצחיא למיא ולא משכחין רוחהון בענותא משלהיא
אנא יי אקבל צלותהון אלהא דישראל לא ארחקנון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quis adduxit publicè ab Oriente Abrahā, electū justorū in veritate […] in locū suū, tradidit in conspectu ej[us] populos, & reges fortes contrivit, projecit quasi pulverē interfectores ante gladiū ej[us], & quasi stipulā prop[…] ante arcum ej[us]? Persequebatur eos, transivit in pace: virt[us] itineris in pe[dibus] ej[us] non introivit. Qui dixit hæc, confirmavit ea; dixit & fecit qui ordina[…] vit generationes à principio. Ego Dñs creavi seculū à principio; etiā secu[la] seculorū mea sunt, & absq; me non est Deus. Viderunt insulæ, & timuerunt […] & qui in extremis terræ sunt, contremiscent, appropinquabunt & venient […] Unusquisq; proximo suo auxiliabitur, & fratri suo dicet, Confortare. Non[ne] confundentur in operib[us] suis? quòd fortificat faber cum aurifice, percutie[ns] malleo cum eo qui concutit malleolo, demū dicit, Solidationi aptū est: & fortificat illud clavis ut non commoveatur. Et tu Israel serve mi Jacob quem elegi, semen Abrahæ dilecti mei: Quem adjunxi de cognationib[us] terræ, & de regnis elegi te: & dixi tibi, Servus meus es tu, elegi te & non abjiciam te. Ne timeas, quia in adjutoriū tuū erit Verbum meū: ne frangaris, quoniam ego Deus tu[us]: confortavi te & auxiliat[us] sum tibi; etiam prehendam te dextera veritatis meæ. Ecce confundentur & erubescent oēs populi qui irr[u]ebant in te; erunt quasi nihilū, & peribūt viri judicii tui. Quæres eos, & non invenies viros objurgantes adversū te; erunt quasi non sint, & quasi nihilū viri qui irruebant ut pugnarent contra te. Quoniam ego Dñs Deus tuus, confortans manū dexteram tuam: qui dico tibi, Ne timeas, quia Verbū meū est in adjutorium tuum. Ne timeatis tribus domus Jacob; cognatio […] Israel; Verbum meum est in auxilium vestrum, dicit Dñs & redemptor vester sanctus Israel. Ecce posui vos quasi tribulam fortem novam ple[nam] dentibus: occides populos, & consumes regna; quasi stipulam pones eos. Disperges eos, & ventus abripiet eos; & Verbum ejus disperget eos quasi turbo stipulas. Tu autem exultabis in verbo Dñi; & in sancto Israel lau[da]beris. Humiles & pauperes qui desiderant doctrinam sicut sitiens aquam, & non inveniunt; spiritus eorum in afflictione fatiscit: ego Dñs suscipiam orationem eorum, Deus Israel non abjiciam eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quis excitavit justitiam ab Oriente, & vo- 2
cavit eam ad pedem suum ? cedant coram eo
populi, & reges obstupescant : similem red-
det pulveri gladium ejus,(eorum,) & similem
stipulæ labenti arcum ejus. Persequetur eos, 3
& restituet pacem, & viam pedibus suis non
introducet. Quis disposuit, ac fecit ? qui 4
secula vocavit ab initio : ego sum Dominus,
primus, & ultimus ego sum. Viderunt me 5
insulæ, & timuerunt extrema terræ ; timue-
runt, accesserunt, & venerunt. Quisque so- 6
cium suum adjuvat, & fratri suo dicit ; Forti
sis animo. Faber lignarius animum dat au- 7
rifici qui malleo tundit ac desudat, dicitque
de glutine quòd sit optimum ; & firmant il-
lud clavis, ne moveatur. Itaque Israel serve 8
meus, Jacob quem elegi, semen Abrahæ ami-
ci mei, quod roboravi. Quod ab extremis 9
terræ & editioribus locis ejus vocavi, dixíque
tibi ; Servus meus es, elegi te, nec spernam
te : Ne timeas, quia tecum sum ; & ne ter- 10
rearis, quia ego sum Deus tuus : corrobora-
bo te, & opem feram tibi, fulciámque te
dexterâ justâ meâ. Rubore & ignominiâ 11
perfundentur quicunque adversantur tibi, e-
runt ut nihilum & peribunt qui tecum de-
certant. Quæres eos, & non invenies ho- 12
mines illos qui tecum decertant : erunt ac
si non essent homines illi qui te impugnant ;
Quoniam ego sum Dominus Deus tuus 13
corroborator dexteræ tuæ. Ne timeas in-
quam, ego sum adjutor tuus : Ne timeas 14
vermicule Jacobi, & pedicule Israelis ; ego
sum adjutor tuus, ait Dominus ; & redem-
ptor tuus Sanctus Israelis. Ecce te reddidi 15
quasi plaustrum novum conterens et commi-
nuens : triturabis montes atque comminues,
et colles quasi in glumam rediges : Venti- 16
labis eos, et turbo disperdet illos : tu autem
exultabis in Domino, et in Sancto Israelis
gloriaberis. Pauperes et inopes qui quæ- 17
runt aquas, nec adsunt eis, quorum lingua siti
arescit ; ego Dominus exaudiam, Deus Israe-
lis, nec deseram eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 *من أقام من المشارق عدلا دعاه عند قدميه فسير ويعطي أمامه الأمم ويكبر الملوك
ويعطي للأرض سيوفهم ومثل الهشيم المقصي قسيهم * ويطردهم ويجوز في السلامة طريق 3
4 قدميه * من فعل وصنع هذا الذي دعاها من أجيال الدهور أنا الإله الأول وإلى الأبد أنا
5 هو * رأت الأمم وخافت أطراف الأرض ذهلت * اقتربوا وجاؤوا معا * يعين كل واحد قريبه
6 وليعين أخاه ويقول تقوى * الرجل النجار والحاس الضارب بالمطرقة * بأي معا يقول أن
7 الرفعة جيدة هي * يشدوهم بمسامير يصعوهم فلا يتحركون * الأصحاح العشرون
8 * وأنت يا إسرائيل عبدي يعقوب الذي اخترته زرع إبراهيم الذي أحببته وعضدته
9 * من أطراف الأرض ومن مراقيها دعوتك فقلت لك * أنت عبدي * واخترتك ولم
10 أترككِ * لا تخف لأني أنا معك * لا تضل إني أنا إلهك الذي قويتك وأعنتك وأعضدتك
11 بيميني العادلة * ها يفتضحون ويخجلون جميع الذين يعاندونك * لأنهم يصيرون كأنهم
12 لم يكونوا * ويهلك جميع خصومك * تطلبهم فلا تجد الناس الذين يخاصمون عليك
13 يصيرون كأنهم لم يكونوا * ولا يكون الذين يحاربونك * لأني أنا إلهك الملك
14 يمينك * القائل لك لا تخف * أنا أعنتك * لا تخف يا يعقوب الدودة * إسرائيل القليل
15 أعنتك قال الله منقذك قدوس إسرائيل * ها جعلتك مثل البكرات الجدد التي للعجلة
16 سنة المناشير التي تدرس * فتدرس الجبال وتسحق الآكام * وتصيرهم مثل التراب * وتطيرهم
17 والريح تأخذهم * والعاصف يبددهم * وأنت تفرح بأطهار إسرائيل * ويبتهج المساكين
المقلين يطلبون الماء ولا يكون لسانهم ييبس من العطش * أنا الرب الإله * أنا إله إسرائيل
أسمعك * ولست أتركك *

Qui excitavit ab Oriente justitiam, & 2
vocavit eam ad pedes suos, pergit, ex-
ponétque ei gentes, & obstupefaciet reges,
terræ dabit enses eorum, & sicut stipu-
pulam expulsam arcus eorum : Perse- 3
quetur eos, transígéque incolumis iter pe-
dum suorum. Quis operatus est & fe- 4
cit istud ? qui vocavit illud ab ævis æter-
nis. Ego sum Deus primus, & ad ventura
secula ego sum. Videntes populi timue- 5
runt, extrema terræ obstupuerunt ; accef-
serunt, simulque venerunt. Ad judi- 6
candum quisque proximum suum, & au-
xiliandum fratri suo, dicens ; Confirmare.
Homo lignarius, & ærarius malleo tun- 7
dens, unà conveniunt et dicunt interdum ;
Optima est societas ; firmant eos clavis, &
collocant eos, ne dimoveantur.

Textus vigesimus.

At tu O Israel serve meus, Jacob quem 8
elegi, semen Abrahami quem dilexi &
adjuvi. Ab extremitatibus terræ & à 9
speculis ejus vocavi te, dixique tibi ;
Servus meus es, te elegi, nec derelinquam
te : Ne timeto, quia tecum sum ; ne ab- 10
erres, quia Deus tuus sum qui vires &
opem tibi præstiti : dexterâ justâ meâ te
custodivi. En erubescent & pudefient 11
omnes qui te impugnant, fient enim ac si
nunquam fuissent, & peribunt omnes ad-
versarii tui. Quæres homines qui te per- 12
turbant, nec invenies : erunt ac si non fuis-
sent, & non subsistent qui te oppugnant :
Quoniam ego sum Deus tuus tenens dex- 13
teram tuam, dicens tibi ; Ne timeto, ego
opem feram tibi ; Ne timeto O Jacob 14
vermicule, Israel perpauce : ego opem tibi
feram, inquit Deus redemptor tuus, San-
ctus Israelis. Ecce reddam te similem 15
rotis novis plaustri, similem ferris tritu-
rantibus : & triturabis montes, colléfque
comminues : Et in pulverem rediges 16
eos, moles eos, abripiéque eos ventus, &
turbo dispergit illos : tu verò gaudebis in
sanctis Israelis, & exultabunt pauperes :
Quoniam inopes aquam petent, & non 17
arescet lingua eorum siti : ego Dominus
Deus, ego Deus Israelis audiam te, &
non derelinquam te ;

ישעיה : מב

: fontes camporum medio in & , flumina *editioribus super* Aperiam
18 אֶפְתַּח עַל־שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת מַעְיָנוֹת
exitus in *siccitatis* terram & ,aquarum stagnum in desertum ponam
אָשִׂים מִדְבָּר לַאֲגַם־מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי
lignum & ,myrtum & , *Sittah* , cedrum *deserto* in Dabo .aquarum
19 מָיִם : אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ
.pariter buxum & , *sapinum* , abietem deserto in ponam : olivæ
שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו :
manus quia pariter intelligant & ,reponant & ,sciant & ,videant Ut
20 לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד־
Appropinquate .illud creavit Israel Sanctus & ,hoc fecit Domini
21 יְהוָה עָשְׂתָה זֹּאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ : קָרְבוּ
dicet , *vestra fortia* facite accedere : Dominus *dicet* , *vestram litem*
רִיבְכֶם יֹאמַר יְהוָה הַגִּישׁוּ עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר
: *accident quæ* nobis nuntient & ,Accedant .Jahacob rex
22 מֶלֶךְ יַעֲקֹב : יַגִּישׁוּ וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר תִּקְרֶינָה
sciemus & ,nostrum cor ponemus & ,nuntiate , *ipsa quid* priora
הָרִאשֹׁנוֹת מָה הֵנָּה הַגִּידוּ וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ וְנֵדְעָה
ventura Annuntiate .nos audire facite *ventura* aut ,eorum *novissima*
23 אַחֲרִיתָן אוֹ הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ : הַגִּידוּ הָאֹתִיּוֹת
benefacietis etiam : *vos* Dii quòd sciemus & , posterum in
לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי אֱלֹהִים אַתֶּם אַף־תֵּיטִיבוּ
vos Ecce .simul videbimus & ,narrabimus & ,malefacietis &
24 וְתָרֵעוּ וְנִשְׁתָּעָה וְנִרְאֶה יַחְדָּו : הֵן־אַתֶּם
.vos in eliget *abominatio* : nihilo ex vestrum opus & ,nihilo ex
מֵאַיִן וּפָעָלְכֶם מֵאָפַע תּוֹעֵבָה יִבְחַר בָּכֶם :
: *meo nomine in* vocabit solis ortu ab ; veniet & ,aquilone ab Suscitavi
25 הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיַּאת מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ יִקְרָא בִשְׁמִי
.lutum conculcabit figulus sicut & , lutum sicut *magistratus invadet* &
וְיָבֹא סְגָנִים כְּמוֹ־חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר יִרְמָס־טִיט :
,dicemus & , *faciebus* à & ? sciemus & , *capite* à annuntiavit Quis
26 מִי־הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר
audiens non etiam ,*audire faciens* non etiam ,*indicans* non verùm ? justus
צַדִּיק אַף אֵין־מַגִּיד אַף אֵין מַשְׁמִיעַ אַף אֵין־שֹׁמֵעַ
Jerusalaim ipsi & : ipsi ecce , ecce ,Sijon ad Primus .vestros sermones
27 אִמְרֵיכֶם : רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלִַם
,ipsis ex & , quispiam non & , videbo Et .dabo evangelistam
28 מְבַשֵּׂר אֶתֵּן : וְאֵרֶא וְאֵין אִישׁ וּמֵאֵלֶּה
.verbum respondebunt & , eos interrogabo & : consiliator non &
וְאֵין יוֹעֵץ וְאֶשְׁאָלֵם וְיָשִׁיבוּ דָבָר :
inane & ventus : eorum opera nihil , *iniquitas* ipsi omnes En
29 הֵן כֻּלָּם אָוֶן אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם רוּחַ וָתֹהוּ
.eorum conflatilia
נִסְכֵּיהֶם :

CAP. XLII. מב

dedi : *mea anima volvit* ,meus electus : *eo in* innitar ,meus servus Ecce
1 הֵן עַבְדִּי אֶתְמָךְ־בּוֹ בְּחִירִי רָצְתָה נַפְשִׁי נָתַתִּי
,clamabit Non .faciet exire gentibus judicium,eum super meū spiritum
2 רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם יוֹצִיא : לֹא יִצְעַק
Calamum .suam vocem *platea in* faciet audire neque ; elevabit non &
3 וְלֹא יִשָּׂא וְלֹא־יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ : קָנֶה
: *ipsum* extinguet non *caligans* linum & , conteret non quassatum
רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה לֹא יְכַבֶּנָּה
donec,frangetur nec caligabit Non .judicium educet veritatem ad
4 לֶאֱמֶת יוֹצִיא מִשְׁפָּט : לֹא יִכְהֶה וְלֹא יָרוּץ עַד־
.expectabunt *insulæ* ejus legem ad & : judicium *terra in* ponat
יָשִׂים בָּאָרֶץ מִשְׁפָּט וּלְתוֹרָתוֹ אִיִּים יְיַחֵלוּ :

Versio VULG. LAT.

18 Aperiam in supinis collibus
flumina, & in medio campo-
rum fontes : ponam desertum
in stagna aquarum, & terram
19 inviam in rivos aquarum. Da-
bo in solitudinem cedrum, &
spinam, & myrtum, & lignum
olivæ : ponam in deserto abi-
etem, ulmum, & buxum si-
20 mul : Ut videant, & sciant, &
recogitent, & intelligant pa-
riter, quia manus Domini fe-
cit hoc, & Sanctus Israel crea-
21 vit illud. Propè facite judi-
cium vestrum, dicit Dominus;
afferte, si quid fortè habetis,
22 dixit rex Jacob. Accedant,
& nuntient nobis quæcunque
ventura sunt : priora quæ fue-
runt nuntiate : & ponemus cor
nostrum, & sciemus novissima
eorum, & quæ ventura sunt in-
23 dicate nobis. Annuntiate quæ
ventura sunt in futurū, & scie-
mus quia Dii estis vos : benè
quoque aut malè, si potestis, fa-
cite : & loquamur, & videa-
24 mus simul. Ecce, vos estis ex
nihilo, & opus vestrum ex eo
quod non est : abominatio est
25 qui elegit vos. Suscitavi ab A-
quilone, & veniet ab Ortu So-
lis : vocabit nomen meum, &
adducet magistratus quasi lutū
& velut plastes conculcans hu-
26 mum. Quis annuntiavit ab ex-
ordio ut sciamus, & à princi-
pio ut dicamus; Justus es? non
est neque annuntians, neque
prædicens, neque audiens ser-
27 mones vestros. Primus ad Sion
dicet; Ecce adsunt, & Jerusa-
28 lem evangelistam dabo. Et vi-
di, & non erat neque ex istis
quisquam qui iniret consilium,
& interrogatus responderet
29 verbum. Ecce omnes injusti,
& vana opera eorum : ventus
& inane simulachra eorum.

CAP. XLII.

1 Ecce servus meus, suscipiam
eum : electus meus, complacuit
sibi in illo anima mea : dedi
spiritum meum super eum, ju-
dicium Gentibus proferet.
2 Non clamabit, neque accipiet
personam, nec audietur vox e-
3 jus foris. Calamum quassatum
non conteret, & linum fumi-
gans non extinguet : in verita-
4 te educet judicium. Non erit
tristis, neque turbulentus, do-
nec ponat in terra judicium :
& legem ejus insulæ expecta-
bunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Ἀλλὰ ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων ποταμοὺς, καὶ ἐν
μέσῳ πεδίων πηγάς· ποιήσω τὴν ἔρημον (*) εἰς
ἕλη ὑδάτων, καὶ τὴν διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγω-
19 γοῖς. Θήσω εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν, κέδρον
καὶ πύξον, (ι) μυρσίνην καὶ κυπάρισσον, καὶ
20 λεύκην· Ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι, καὶ ἐννοηθῶσι
καὶ (κ) ἐπιστῶνται ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίη-
σε ταῦτα (λ), καὶ ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ κατέ-
21 δειξεν. Ἐγγίζει ἡ κρίσις ὑμῶν, λέγει
κύριος ὁ Θεός· ἤγγισαν αἱ βουλαὶ ὑμῶν,
22 λέγει ὁ βασιλεὺς Ἰακώβ. Ἐγγισάτωσαν,
καὶ ἀναγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσεται, ἢ τὰ
(˙˙) πρότερον τίνα ἦν, εἴπατε, καὶ ἐπιστήσο-
μεν τὸν νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τί τὰ ἔσχατα καὶ
23 τὰ ἐπερχόμενα· εἴπατε ἡμῖν, Ἀναγγείλα-
τε (μ) ἡμῖν τὰ ἐπερχόμενα ἐπ᾽ ἐσχάτου, καὶ
γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστε. εὖ ποιήσατε καὶ κα-
κώσατε, καὶ θαυμασόμεθα, (ν) καὶ ὀψόμεθα
24 ἅμα Ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐρ-
γασία ὑμῶν. ἐκ γῆς βδέλυγμα ἐξελέξαν-
25 το ὑμᾶς. (˙˙) Ἐγὼ δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ Βορρᾶ,
καὶ τὸν (ξ) ἀφ᾽ ἡλίου ἀνατολῶν· (ο) κληθήσον-
ται τῷ ὀνόματί μου. ἐρχέσθωσαν ἄρχοντες,
καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως, καὶ ὡς κεραμεὺς κα-
ταπατῶν τὸν πηλὸν, (π) οὕτω καταπατηθή-
26 σεσθε. Τίς γὰρ ἀναγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα
γνῶμεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν, καὶ ἐροῦμεν ὅτι ἀ-
ληθῆ ἐστιν; οὐκ ἔστιν ὁ προλέγων, (ρ) οὐδὲ ὁ
27 ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους. Ἀρχὴν Σιὼν δώ-
σω, καὶ Ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω (σ) εἰς ὁ-
28 δόν. Ἀπὸ γὰρ τῶν ἐθνῶν, ἰδοὺ (τ) οὐδείς· καὶ
ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν, οὐκ ἦν ὁ ἀναγγέλ-
λων· καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς, Πόθεν ἐστέ;
29 οὐ μὴ ἀποκριθῶσί μοι. Εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦν-
τες ὑμᾶς, καὶ μάτην οἱ πλανῶντες ὑμᾶς.

Sed aperiam in montibus flumina,
& in medio camporum fontes:
faciam desertum in paludes aqua-
rum, & sitientem terram in aquæ-
ductus. Ponam in terram absque
aqua cedrum, & (b) buxum, myr-
tum, & cyparissum, & populum:
ut videant & sciant, & cogitent
& noverint simul; quia manus
Domini fecit hæc, & Sanctus Is-
rael ostendit. Juxta est judicium
vestrum, dicit Dominus Deus: [illegible]
appropinquaverunt consilia vestra,
dicit rex Jacob. Appropinquent
& annuntient vobis, quæ ventura
sunt, aut priora, quæ erant: dicite, &
apponem⁹ sensū: et sciem⁹ quæ sunt
novissima: & ventura dicite nobis.
Nuntiate nobis, quæ (k) ventura
in novissimo: & sciemus, quoniam
Dii estis. Benefacite, & malefaci-
te: & admirabimur: & videbi-
mus simul, unde sitis vos, & unde
sit opus vestrum. De terra abomi-
nationem elegerunt vos. Ego au-
tem suscitavi eum, qui ab Aquilo-
ne est, & qui ab ortu Solis: voca-
buntur nomine meo. Veniant prin-
cipes; & sicut lutum figuli, & sicut
ut figulus conculcans lutum; [illegible]
conculcabimini. Quis enim annun-
tiabit ea quæ à principio sunt, ut
cognoscam⁹ ea quæ ad faciē sunt,
& dicemus, quia vera sunt? Non
est, qui prædicat, neque qui audiat
verba vestra. Principium Sion da-
bo, & Hierusalem consolabor in
via. Nam de gentibus ecce nullus
est; & de idolis ipsorum non erat
qui annuntiaret: & si interroga-
vero eos, unde estis; non respon-
debunt mihi. Sunt enim (l) factores
vestri, et frustrà, qui seducunt vos.

MS.A. (*) εἰς ἕλη, καὶ (ι) καὶ μυρσίνην (κ) * ἐπιστῶνται (λ) πάντα, (˙˙) πρότερα (μ) τὰ ἐπερχόμενα (ν) Ὅτι πόθεν (˙˙) Ἐγὼ ἤγειρα (ξ) ἀπ᾽ [illegible] σονται (π) οὕτως (ρ) οὐδ᾽ ἀκούων τοὺς λόγους ὑμῶν. (σ) ἐν ὁδῷ. (τ) οὐθείς·

ΚΕΦ. μβ′.

1 Ἰακὼβ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ·
Ἰσραὴλ ὁ ἐκλεκτός μου, προσεδέξατο αὐ-
τὸν ἡ ψυχή μου, ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽
2 αὐτὸν, κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. Οὐ (α)
κεκράξεται, οὐδὲ ἀνήσει, οὐδὲ ἀκουσθήσεται
3 ἔξω ἡ φωνὴ αὐτοῦ. Κάλαμον (β) τεθλα-
σμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον καπνιζόμενον
οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρίσιν.
4 Ἀναλάμψει, καὶ οὐ θραυσθήσεται, ἕως ἂν θῇ
ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ
ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

CAP. XLII.

Jacob (a) puer meus, assumam e-
um: Israel electus meus, (b) suscepit
eum anima mea. Dedi spiritum
meum super eum: judicium gen-
tibus proferet: Non clamabit, ne-
que (c) dimittet, nec audietur fo-
ris vox ejus. Calamum fractum
non conteret: & linum (d) fumi-
gans non extinguet: sed in verita-
te proferet judicium: Splendebit,
& non conteretur, donec ponat su-
per terram judicium. Et in nomi-
ne ejus gentes sperabunt.

MS.A. (α) κράξεται, (β) συντεθλασμένον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 אֲקָרֵב גָּלְוָתְהוֹן מִבֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֲדַבְּרִנוּן בְּאוֹרַח תַּקְנָא וְאֶפְתַּח לְהוֹן עַל נִגְדִין נַהֲרִין וּבְגוֹ
19 מֵשְׁרִין מַבּוּעִין אֲשַׁוֵּי מַדְבְּרָא לְאַגְמִין דְּמַיִן וַאֲרַע בֵּית צַחְוָנָא לְמַבּוּעֵי מַיָּא : אֶתֵּן בְּמַדְבְּרָא
20 אַרְזִין שִׁטִּין וַהֲדַסִּין וְאָעִין דִּמְשַׁח אֲרַבֵּי בְּמֵישְׁרָא בְּרָתִין מוֹרְנִין וְאֶשְׁכְּרוֹעִין כַּחֲדָא : בְּדִיל
דְּיֶחֱזוּן וְיִדְּעוּן וִישַׁוּוּן דַּחֲלְתִּי עַל לִבְּהוֹן וְיִסְתַּכְּלוּן כַּחֲדָא אֲרֵי גְּבוּרְתָא דַיְיָ עֲבַדַת דָּא
21 וְקַדִּישָׁא דְיִשְׂרָאֵל בְּרָאִיתַהּ : קְרִיבוּ דִינְכוֹן אֲמַר יְיָ אַעִילוּ חֻוָּתְכוֹן אֲמַר מַלְכֵּיהּ דְיַעֲקֹב :
22 יִתְקָרְבוּן וִיחַווּן לָנָא יָת דְּעָרְעָנָנָא קַדְמֵיתָא מָה אִנּוּן חֲווֹ וּנְשַׁוֵּי לִבָּנָא וְנִדַּע סוֹפְהוֹן אוֹ
23 דַּעֲתִידִין לְמֵיתֵי בְּסוֹפָנָא : חֲווֹ דַּאֲתָיָן לְסוֹפָא וְנִדַּע אִם לְטַעֲוָן דְּאִית בְּהוֹן צְרוֹךְ אַתּוּן
24 פָּלְחִין אִם יָכְלִין אִנּוּן לְאֵיטָבָא וּלְאַבְאָשָׁא וְנִסְתַּכַּל וְנִדּוֹן כַּחֲדָא : הָא אַתּוּן לְמָא
25 וְעוֹבָדֵיכוֹן לָא מִדַּעַם תּוֹעֵיבָא דְּאִתְרְעִיתוּן בֵּיהּ לְכוֹן : אַיְתִיתִי בְגַלְאֵי מַלְכָּא דְתַקִּיף מֵרוּחַ
צִפּוּנָא וְיֵיתֵי כְּמִפַּק שִׁמְשָׁא בִּגְבוּרְתֵּיהּ מִמַּדִּנְחָא אֲגַבַּרְנֵיהּ בִּשְׁמִי וְיֵיתֵי וְיִדוּשׁ שִׁלְטוֹנֵי
26 עַמְמַיָּא כְּמָא דְּדָיְשִׁין יָת עַפְרָא וּכְפַחָרָא דְּעָרֵיךְ יָת טִינָא : מַן חֲוֵי מִן אוּלָא וְנִדַּע וּמִלְּקַדְמִין
27 וְנֵימַר קְשׁוֹט אַף לֵית דִּי מְחַוֵּי אַף לֵית דִּמְבַסַּר אַף לֵית דְּשָׁמַע לְמִלֵּיכוֹן : פִּתְגָּמֵי נֶחָמָתָא
28 דְּאִתְנַבִּיאוּ נְבִיַּיָּא מִלְּקַדְמִין עַל צִיּוֹן הָא אֲתוֹ וְלִירוּשְׁלֶם מְבַסַּר אֶתֵּן : וּגְלֵי קֳדָמַי וְלֵית גְּבַר
29 דְּלֵיהּ עוֹבָדִין טָבִין וּמֵאִלֵּין לֵית דְּמָלִיךְ מְלַךְ וְשָׁאֵלְתִּנּוּן אִם יְתִיבוּן פִּתְגָם : הָא כּוּלְּהוֹן
לְמָא וְלָא מִדַּעַם עוֹבָדֵיהוֹן בִּזָּא וְתַבְרָא עֶשְׁתּוֹנֵיהוֹן :

מב

1 הָא עַבְדִּי מְשִׁיחָא אֲקָרְבִנֵּיהּ בְּחִירִי דְּאִתְרְעִי בֵיהּ מֵימְרִי אֶתֵּן רוּחָא דְקוּדְשִׁי עֲלוֹהִי דִּינִי
2 לְעַמְמִין יְגַלֵּי : לָא יִצְוַח וְלָא יִכְלֵי וְלָא יְרִים לְבָרָא קָלֵיהּ : עִנְוְתָנַיָּא דְּאִנּוּן דָּמָן לִקְנֵיָא
3 רְעִיעַ לָא יִתַּבְּרוּן וְחַשִׁיכַיָּא דִּכְבוּצִין עֲמֵי לָא יִטְפוּן לִקְשׁוֹטָא יַפֵּיק דִּינָא : לָא יִלְהֵי וְלָא
4 יִלְאֵי עַד דְּיִתְקֵן בְּאַרְעָא דִּינָא וּלְאוֹרָיְתֵיהּ נַגְוָן יְכַתְּרוּן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Congregabo transmigrationem eorum de medio populorum; deducam eos
in via recta; aperiam eis in torrentibus, flumina; & in mediis cam[illegible]
tes : ponam desertum in stagna aquarum, & terram sitientem in scaturigi-
nem aquarum. Dabo in solitudine cedros & sethim, & myrtos, & ligna oli[illegible]
crescere faciam in campestribus abietes, & ulmos, & buxos simul. Ut vide-
ant & sciant, & ponant timorem mei in corde suo, & intelligant simul,
quòd potentia Dñi fecerit hoc, & sanctus Israel creaverit illud. Prope
facite judicium vestrū, dicit Dñs : afferte quod vobis videtur, dicit Rex Ja-
cob. Accedant & indicent nobis quæ accident nobis, & prima quæ fuerunt
annuntient; & ponemus cor nostrum, & sciemus finem eorum : aut quæ
ventura sunt, renuntiate nobis. Annuntiate quæ ventura sunt tandem, ut
sciam⁹, num vos colatis idola in quibus sit utilitas, & num ea possint bene-
facere aut malefacere : & attendamus & disceptemus simul. Ecce vos estis
nihili, & opera vestra nequicquam; abominatio est id quod vobis elegistis.
Adducam publicè regem fortem à plaga Aquilonis, & veniet, sicut egredi-
tur Sol ab Oriente, in fortitudine sua : roborabo eum nomine meo : & ve-
niet, & conculcabit principes populorum sicut conculcatur pulvis, & sicut
figulus qui disponit lutum. Quis annuntiavit ab initio, ut sciamus? & jam
olim, ut dicamus Verum est? nec est enim, qui annuntiet, nec qui indicet,
nec qui audiat sermones vestros. Verba consolationum quæ prophetaverunt
prophetæ ab initio super Sion, ecce veniunt : & Jerusalem evangelistam
dabo. Manifestum est coram me non esse quenquam cujus opera sint bona,
neque istorum ullum esse qui ineat consilium : & interrogavi eos num re-
sponderent verbum. Ecce omnes illi sunt vanitas, & nihili opera eorum:
direptio, & interitus cogitata eorum.

CAP. XLII.

Ecce servus meus Messias; applicabo eum : dilectus meus in quo sibi
complacuit Verbum meum : dabo spiritum sanctum meum super eum,
judicium meum populis revelabit. Non clamabit, nec vociferabitur, nec
elevabit foràs vocem suam. *Mansueti*, qui *similes* sunt *calamo quassato*, non
confringentur; & pauperes, qui sunt quasi linum obscurum, non extin-
guentur : In veritate adducet judicium. Non erit lassus, nec laborabit, donec dirigat in terra judicium : & legem ejus insulæ expectabunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

18 Aperiam fluvios in montibus, & in medio
planitierum fontes : vertam desertum in sta-
gna aquarum, & terram sitibundam in sca-
19 turigines aquarum : Dabo in solitudine ce-
dros & buxos, myrtum, & arborem oleo-
sam : ponam in planitie abietes decoras pa-
20 riter : Ut videant, cognoscant, intelligant,
simúlque percipiant quòd manus Domini
fecerit hoc, & Sanctus Israelis id creârit.
21 Producite judicia vestra, dicit Dominus ;
producite opiniones vestras, dicit rex Jaco-
22 bi. Accedant, indicéntque nobis res futu-
ras : quænam sint præteritæ indicate mihi, ut
in animum nostrum indamus, & fines earum
addiscamus ; aut venturas enarrate mihi ?
23 Indicia futurarum, ut sciamus vos deos
esse, vos etiam benefacere, etiam malefa-
cere : confabulemur, & videamus simul.
24 En vos nihil estis, & opera vestra è gladio,
25 & impuritas sunt electissimi vestrûm. Ex-
citavi ab Aquilone *eum* qui veniet ab ortu
solis, & invocabit nomen meum : veniént-
que principes, & proculcabuntur sicut argil-
26 la quam proculcat figulus. Quis est qui in-
dicet *quæ fuerunt* à principio, ut sciamus &
dicamus eum esse justum ? non est qui indi-
cet neque qui narret ; neque qui audiat ver-
27 ba vestra. Primordia Sionis hæc sunt, & Je-
28 rosolymæ evangelizantem dabo. Respexi,
& nemo est qui de his cogitet, ut interrogem
29 eos & responsum mihi reddant. En omnes
nihil sunt, opera eorum vana, & aura inanis
actiones eorum.

CAP. XLII.

1 Ecce servum meum suffulsi, & electo meo
oblectata est anima mea ; indidi ei spiritum
2 meum, ut proferret judicium gentibus. Non
vociferabitur, neque strepitabit, neque au-
3 dire faciet vocem suam in platea. Arun-
dinem quassatam non franget, et lucernam
crepitantem non extinguet : in veritate pro-
4 feret judicium. Non extinguetur, neque
crepitabit, donec ponat judicium in terra :
et legem ejus insulæ expectabunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لكن افتح على الجبال انهارا وفي وسط البقاع ينابيع * اجعل البرية غابات ماء والارض
العطشانة في جداول الماء * واصنع في العدم الماء ارزا وبقسا واسا وسروا وحورا * لكي
يروا ويعرفوا ويفهموا ويعلموا معا ان يد الرب صنعت هذا وقدوس اسرائيل اظهرها * ادنوا
مخاصمتكم قال الرب الاله * قربت افكاركم قال ملك يعقوب * ليقربوا ويخبرونا ما يتفق
الاوايل اي الاتيات * وقولوا شيا ما * ونضع العقل ونعرف الاواخر والاتيات * قولوا لنا واخبرو
اتيات الاواخر * ونعلم انكم الهة انتم * احسنوا واسيوا * ونتعجب ونرى معا * انكم من اين
تكونون انتم ومن اين عملكم * رذلة من الارض اختاركم * وانا اقيم الذين من
الشمال والذين من مشرق الشمس ويدعون باسمي * ليقتل الروساء * ومثل طين الفاخوري
ومثل فرموصي يطا طينا هكذا تطوون * لان من يخبر بما منذ البدو كي نعرف والذي
من قدام * ونعرف انها حقيقية * ليس ثم من سبق قال * ولا من يسمع منكم كلامكم * اعطي
صهيون رياسة * واعزي اورشليم * لان من الامم ولا واحد * ومن اوثانهم ليس من يخبر
وان سالتهم من اين انتم فلا يجيبون * لانهم هم صنعوكم ويضلونكم باطلا *

* الفصل الثاني والاربعون *

* النبوة في السيد المسيح *

* يعقوب فتاي اعضده * واسرائيل مختاري قبلته نفسي * اعطي روحي عليه ليخرج الحكم
الامم * لا يصرخ ولا يصعد ولا يسمع صوته برا * قصبة مرضوضة لا يكسر
يطفى لا يطفي * لكن الى الحق يخرج الحكم * لا يسرف ولا ينكسر الى ان يضع
الحكم على الارض * وعلى اسمه تتكل الامم

18 *Sed aperiam super montes flumina, & in*
medio convallium fontes : vertam solitu-
dinem in stagna aquarum, & terram si-
19 *ticulosam in flumina aquarum. Et po-*
nam in terra aquis carente cedrum, bu-
xum, myrtum, pinum, atque populum :
20 *ut videant, cognoscant, intelligant,*
& percipiant simul, quòd manus Domi-
ni fecerint istud, & Sanctus Israelis id
21 *patefecerit. Adsit causa vestra, ait Do-*
minus Deus, præstò sint cogitationes ve-
22 *stræ, ait rex Jacobi. Accedant, indi-*
céntque nobis quæ contingent ; sive præ-
terita, sive futura : dicite aliquid, ut
mentem componamus, & sciamus po-
23 *strema & ventura. Prædicite & indi-*
cate nobis exitum futurorum, ut cogno-
scamus vos Deos esse : benefacite, & no-
cete ; ut admiremur & videamus pari-
24 *ter. Nam unde estis vos, & unde opus*
vestrum ? abominationem è terra selegit
15 *vos. Ego verò suscitabo eos qui sunt*
in Aquilone, & eos qui sunt ad ortum
solis, & invocabunt nomen meum ; ut
occidantur principes : & velut argilla fi-
guli, & ut fossor lutum conculcans, ita
16 *conculcabimini. Quis enim indicabit*
quæ sunt inde à principio, ut cognosca-
mus ? & quæ à priscis temporibus, ut
sciamus ea esse certa ? nemo est etiam qui
prædixerit, nec qui audiat à vobis sermo-
27 *nes vestros. Dabo Sioni principatum, &*
28 *consolabor Jerusalem : Nam ex genti-*
bus nemo quidem, & ex idolis earum nul-
lum est quod prænuntiet : & cùm sci-
scitaris ab eis, unde estis ? non respondent,
29 *Quoniam ipsi fecerunt vos, ideò seducent*
vos inaniter.

CAP. XLII.

Propheria de Christo Domino.

1 *Jacobum puerum meum sustento, & Is-*
rael electus meus gratus est animæ meæ :
dabo spiritum meum super ipsum, ut pro-
2 *ferat judicium gentibus. Non clamabit,*
neque attollet aut audire faciet vocem
3 *suam foris. Arundinem quassatam non*
confringet, & lucernam crepitantem non
extinguet : sed ad veritatem producet ju-
4 *dicium. Non debilitabitur, neque fran-*
getur donec ponat judicium super ter-
ram, & nomini ejus innitantur populi.

ישעיה : מב

expandens ,eos extendens & ,cœlos creans Dominus Deus dixit Sic
5 כֹּה־אָמַר הָאֵל יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע
spiritum & ,eam super populo ,mentem dans : ejus germina & , terram
הָאָרֶץ וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ
apprehendi & ,justitia in te vocavi Dominus Ego .eam per ambulantibus
6 לַהֹלְכִים בָּהּ: אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחְזֵק
lucem in ,populi fœdus in te dabo & ,te custodiam & : tuam manum in
בְּיָדֶךָ וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם לְאוֹר
,vinctum clausura è educendum ad ,cæcos oculos aperiendum Ad .gentium
7 גּוֹיִם: לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר
: meū nomen hoc ; Dominus Ego .tenebrositate sedentes carceris domo è
8 מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ: אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי
.sculptilibus meam laudem & ; dabo non alteri meam gloriam &
וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים:
antequam ,indicans ego nova & : venerunt ecce Priora
9 הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי מַגִּיד בְּטֶרֶם
; novum canticum Domino Cantate .vos faciam audire pullulent
10 תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם: שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
,ejus plenitudo & ,mare descendentes : terræ extremo ab ejus laus
תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ
; ejus civitates & ,desertum Levabunt .earum habitatores & ,insulæ
11 אִיִּים וְיֹשְׁבֵיהֶם: יִשְׂאוּ מִדְבָּר וְעָרָיו
capite de ,rupis habitatores ovabunt : Chedar habitabit atria
חֲצֵרִים תֵּשֵׁב קֵדָר יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי סֶלַע מֵרֹאשׁ
ejus laudem & : gloriam Domino Ponent .clamabunt montium
12 הָרִים יִצְוָחוּ: יָשִׂימוּ לַיהוָה כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ
vir sicut ,egredietur fortis sicut Dominus .nuntiabunt insulis in
13 בָּאִיִּים יַגִּידוּ: יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ
super ,exclamabit etiam ,vociferabitur : zelum suscitabit bellorum
מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף־יַצְרִיחַ עַל־
me continebā ,silebam ,olim ab Tacebam .prævalebit suos inimicos
14 אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר: הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם אַחֲרִישׁ אֶתְאַפָּק
faciam Desolare .similiter absorbebo & ,desolabo ; ejulabo parturiens quasi
כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה אֶשֹּׁם וְאֶשְׁאַף יָחַד: אַחֲרִיב
ponam & : faciam siccare eorum herbam omnem & ,colles & montes
15 הָרִים וּגְבָעוֹת וְכָל־עֶשְׂבָּם אוֹבִישׁ וְשַׂמְתִּי
cæcos faciam ambulare Et .faciam siccare stagna & ,insulas in flumina
נְהָרוֹת לָאִיִּים וַאֲגַמִּים אוֹבִישׁ: וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים
16 : eos calcare faciam ,noverunt non semitas per ,noverunt non viam per
בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ בִּנְתִיבוֹת לֹא־יָדְעוּ אַדְרִיכֵם
Hæc .rectum in prava & , lucem in eos ante tenebrositatem ponam
אָשִׂים מַחְשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה
,retrorsum sunt Conversi .eos dereliqui non & , eis feci verba
17 הַדְּבָרִים עֲשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים: נָסֹגוּ אָחוֹר
, conflatili dicentes : sculptili in fidentes confusione confundentur
יֵבֹשׁוּ בֹשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפָּסֶל הָאֹמְרִים לְמַסֵּכָה
respicite cæci & : audite surdi O .nostri dii Vos
18 אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ: הַחֵרְשִׁים שְׁמָעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ
surdus & : meus servus nisi cæcus Quis .videndum ad
19 לִרְאוֹת: מִי עִוֵּר כִּי אִם־עַבְדִּי וְחֵרֵשׁ
cæcus & ,perfectus sicut cæcus Quis ? sum missurus meum angelum sicut
כְּמַלְאָכִי אֶשְׁלָח מִי עִוֵּר כִּמְשֻׁלָּם וְעִוֵּר
aperire : observabis non & ,multa Videre ? Domini servus sicut
20 כְּעֶבֶד יְהוָה: רָאִית רַבּוֹת וְלֹא תִשְׁמֹר פָּקוֹחַ
: suam justitiam propter voluit Dominus .audiet non & ,aures
21 אָזְנַיִם וְלֹא יִשְׁמָע: יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ
.illustrabit & ,legem magnificabit
יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

Versio VULG. LAT.

5 Hæc dicit Dominus Deus, cre-
ans cœlos, & extendens eos:
firmans terram, & quæ germi-
nant ex ea: dans flatū populo,
qui est super eam, & spiritum
6 calcantibus eam. Ego Domin⁹
vocavi te in justitia, & appre-
hendi manum tuam, & servavi
te. Et dedi te in fœdus populi,
7 in lucem Gentium: Ut aperi-
res oculos cæcorum, & educe-
res de conclusione vinctum, de
domo carceris sedentes in te-
8 nebris. Ego Dominus, hoc est
nomen meum: gloriam meam
alteri non dabo, & laudem
9 meam sculptilibus. Quæ prima
fuerunt, ecce venerunt: nova
quoque ego annuntio: ante-
quam oriantur, audita vobis
10 faciam. Cantate Domino can-
ticum novum, laus ejus ab ex-
tremis terræ: qui descenditis
in mare, & plenitudo ejus; in-
11 sulæ, & habitatores earū. Sub-
levetur desertum, & civitates
ejus: in domibus habitabit Ce-
dar: laudate habitatores Petræ,
de vertice montiū clamabunt.
12 Ponent Domino gloriam, &
laudem ejus in insulis nuntia-
13 bunt. Dominus sicut fortis e-
gredietur, sicut vir præliator
suscitabit zelum: vociferabi-
tur, & clamabit: super inimi-
14 cos suos confortabitur. Tacui
semper, silui, patiens fui, sicut
parturiens loquar: dissipabo, et
15 absorbebo simul. Desertos fa-
ciam montes, & colles, & o-
mne gramen eorum exiccabo:
& ponam flumina in insulas,
16 & stagna arefaciam. Et ducam
cæcos in viam, quam nesciunt;
& in semitis, quas ignorave-
runt, ambulare eos faciam: po-
nam tenebras coram eis in lu-
cem, & prava in recta: hæc
verba feci eis, et non dereli-
17 qui eos. Conversi sunt retror-
sum: confundantur confusione,
qui confidunt in sculptili, qui
dicunt conflatili; Vos dii no-
18 stri. Surdi audite, et cæci in-
19 tuemini ad videndum. Quis
cæcus, nisi servus meus: et sur-
dus, nisi ad quem nuntios meos
misi? quis cæcus, nisi qui ve-
nundatus est? et quis cæcus,
20 nisi servus Domini? Qui vi-
des multa, nónne custodies? qui
apertas habes aures, nónne au-
21 dies? Et Dñs voluit ut sancti-
ficaret eum: et magnificaret
legem, et extolleret.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς, ὁ ποιή-
σας τὸν οὐρανὸν, καὶ πήξας αὐτὸν, ὁ στερεώ-
σας τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ (γ) διδοὺς
πνοὴν τῷ λαῷ τῷ ἐπ᾽ αὐτῆς, καὶ πνεῦμα
6 τοῖς πατοῦσιν αὐτήν· Ἐγὼ κύριος ὁ θε-
ὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ κρατήσω
τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά
σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν,
7 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ
δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς,
8 (δ) καὶ καθημένους ἐν σκότει. Ἐγὼ κύ-
ριος ὁ θεὸς, τοῦτό μου ἐστὶ τὸ ὄνομα, τὴν δό-
ξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω, οὐδὲ τὰς ἀρετάς
9 μου τοῖς γλυπτοῖς. Τὰ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἰδοὺ ἥ-
κασι, καὶ καινὰ (ε) ἃ ἐγὼ ἀναγγέλλω, καὶ
10 πρὸ τοῦ (ζ) ἀναγγεῖλαι ἐδηλώθη ὑμῖν. Ὑμνή-
σατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν· ἡ ἀρχὴ αὐ-
τοῦ, δοξάζετε τὸ ὄνομα αὐτοῦ (η) ἀπ᾽ ἄκρου
τῆς γῆς, οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν,
καὶ πλέοντες αὐτήν, αἱ νῆσοι καὶ οἱ κατοι-
11 κοῦντες αὐτάς. Εὐφράνθητι ἔρημος, καὶ αἱ
κῶμαι αὐτῆς, ἐπαύλεις, καὶ οἱ κατοικοῦν-
τες Κηδάρ. εὐφρανθήσονται οἱ κατοικοῦν-
τες πέτραν, ἀπ᾽ ἄκρου τῶν (θ) ὀρέων βοήσουσι,
12 Δώσουσι τῷ θεῷ δόξαν, τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ
13 ἐν ταῖς νήσοις ἀναγγελοῦσι. Κύριος ὁ θεὸς
τῶν δυνάμεων ἐξελεύσεται, καὶ συντρίψει πό-
λεμον, ἐπεγερεῖ ζῆλον, καὶ βοήσεται ἐπὶ
14 τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος. Ἐσιώπησα,
μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι; (ι) ὡς
ἡ τίκτουσα ἐκαρτέρησα, ἐκστήσω καὶ ξηρα-
15 νῶ (κ) ἅμα· Ἐρημώσω ὄρη καὶ βουνοὺς, καὶ
πάντα χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ· καὶ θήσω
16 ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ. Καὶ
ἄξω τυφλοὺς ἐν ὁδῷ ᾗ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρί-
βους (λ) ἃς οὐκ ᾔδεισαν, πατῆσαι ποιήσω
αὐτούς· ποιήσω αὐτοῖς τὸ σκότος εἰς φῶς,
καὶ τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν. ταῦτα τὰ ῥή-
ματα (μ) ποιήσω καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐ-
17 τούς. Αὐτοὶ δὲ ἀπεστράφησαν εἰς τὰ ὀπί-
σω. αἰσχύνθητε αἰσχύνην οἱ πεποιθότες
ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς, οἱ λέγοντες τοῖς χω-
18 νευτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε θεοὶ ἡμῶν. Οἱ κωφοὶ
ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν.
19 Καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ᾽ ἢ οἱ παῖδές μου, καὶ
κωφοὶ ἀλλ᾽ ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; καὶ ἐτυ-
20 φλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. Εἴδετε πλε-
ονάκις, καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε· ἠνοιγμένα τὰ
21 ὦτα, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Κύριος ὁ θεὸς ἐβου-
λεύσατο ἵνα δικαιωθῇ, καὶ μεγαλύνῃ
αἴνεσιν.

Sic dicit Dominus Deus, qui fecit cœlum, & defixit illud, qui firmavit terram, & quæ in ea, & dat spirationem populo, qui super eam, & spiritum calcantibus eam. Ego Dominus Deus vocavi te in justitia: & tenebo dexteram tuam, & confortabo te, & dedi te in fœdus generis, in lucem gentium, Ad aperiendum oculos cæcorum, ad educendum de vinculis vinctos, & de domo custodiæ, & sedentes in tenebris. Ego Dominus Deus: hoc meum est nomen, gloriam meam alteri non dabo, neque virtutes meas sculptilibus. Quæ à principio, ecce venerunt, & nova, quæ ego annuntio, & antequam annuntientur, manifesta sunt vobis. Cantate Domino canticum novum; (g) principatus ejus, glorificate nomen ejus à summo terræ; qui descendunt in mare, & navigant illud, insulæ, & habitatores earum. Lætare desertum, & (h) vici ejus, villæ, & habitantes Cedar. Lætabuntur qui habitant in petra: de summitate montium clamabunt; Dabunt Deo gloriam, virtutes ejus in insulis nuntiabunt. Dominus Deus virtutum egredietur, & conteret bellum, suscitabit zelum, & clamabit super inimicos suos cum fortitudine. (i) Tacui num & semper tacebo, et sustinebo? Sicut pariens, patienter sustinui, stupescere faciam & siccabo simul. Desolabo montes, et colles, et omne fœnum eorum arefaciam. Et ponam flumina in insulas, et paludes siccabo. Et adducam cæcos in via quam nesciunt, & semitas quas ignoraverunt, calcare eos faciam: faciam eis tenebras in lucem, & prava in directum. Hæc verba faciam, et non derelinquam eos. Ipsi verò conversi sunt retrorsum. Confundamini confusione qui confiditis super sculptilibus: qui dicitis conflatis, Vos estis Dii nostri. Surdi audite, et cæci suspicite videatis. Et quis est cæcus, nisi pueri mei? et surdi, nisi qui dominantur (l) eorum? Et excæcati sunt servi Dei. Vidistis sæpe, et non custodistis: apertæ sunt aures, et non audistis. Dominus Deus (m) cogitavit, ut justificaretur, et magnificaret laudem.

MS.A. (γ) δοὺς (δ) καθημένους (ε) ἐγὼ ἀναγγέλλω, (ζ) ἀνατεῖλαι (η) ἐπ᾽ (θ) ὀρέων, Δώσουσιν (ι) ἐκαρτέρησα ὡς ἡ τίκτουσα, (κ) ἅμα. (λ) ποταμοὺς (λ) οὓς (μ) ἃ ποιήσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 כדנן אמר אלהא עלמא יי דברא שמיא ותלנון שכליל ארעא ודיריהא
6 יהב נשמתא לעמא די עלה ורוח למהלכין בה: אנא יי רביתך בקשוט
7 ואתקפית בידך ואתקננך ואתננך לקים עם לנהור עממין: לפתחא עיני
בית ישראל דאנון כסמן מן אוריתא לאפקא גלותהון מבני עממיא
דאנון דמן לאסירין ולמפרקהון משיעבוד מלכותא דאנון עגינין כאסירי קבר:
8 אנא יי הוא שמי ויקרי דאתגליתי עליכון לעם אוחרן לא אתן ותושבחתי לפלחי צלמיא:
9 קדמיתא הא אתאה וחדתן אנא מחוי עד לא אתין אבסר יתכון: שבחו קדם יי
10 תושבחתא חדתא אמרו תושבחתיה מסיפי ארעא נחתי ימא ומלאה נגון ויתביהון:
11 ישבח מדברא וקרוין דיתבין ביה פציחין יתבין מדבר ערבאי ישבחון מיתיא כד יפקון
12 מבתי עלמיהון מרישי טוריא ירימון קלהון: ישוון קדם יי יקרא ותושבחתיה בנגון
13 יחוון: יי למעבד גבורן אתגלי למעבד גבורא מתגלי ברגז במלול אף בזיע על בעלי
14 דבבוהי מתגלי בגבורתיה: יהבית להון ארכא מעלמא דאם יתובון לאוריתא
15 לא תבו כחבלין על ילדתא יתגלי דיני עליהון יצדון ויסופון כחדא: אחריב טורין
16 רמן וכל עסביהון איביש ואשוי נהרין לנגון ואגמין איביש: ואדבר לבית ישראל
דדמין כסמן באורח דלא ידעו בשבילין דלא אליפו אדרכנון אשוי קבל קדמיהון
17 לנהור וכפלא למישרא אלין פתגמיא אעבדנון ולא ארחיקנון: יסתחרון לאחורא
18 יבהתון בהתא פלחי צלמיא דאמרין לצלם מתכא אתון טעותנא: רשיעיא דאנון
כחרשין הלא אודנין לכון שמעו וחיביא דאנון כסמן הלא עינין לכון אסתכלו וחזו:
19 הלא אם יתובון רשיעיא יתקרון עבדי וחיביא דנביי שלחית עליהון אלא רשיעיא
20 עתידין לאשתלמא פורענות חוביהון ברם אם יתובון יתקרון עבדיא דיי: חזיתון
21 סגיאן ולא נטרתון אתפתחא אודנכון ולא קבילתון אולפן: יי רעי בדיל לזכאותיה
לישראל ירבי לעבדי אוריתיה ויתקיף יתהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dominus Deus seculi, qui creavit cœlos, & appendit eos; fun-
davit terram & habitatores ejus; dans spiramentum populo qui super eam
est; & spiritum gradientibus in ea. Ego Dominus magnificavi te in veri-
tate, & apprehendi manum tuam, & direxi te, & posui te in fœdus po-
puli, & in lumen populorum. Ad aperiendos oculos domus Israel, qui sunt
quasi cæci à lege; ut educeres captivitatem eorum de medio populorum,
ubi sunt similes vinctis: & liberares eos de subjectione regnorum, ubi
detenti quasi essent vincti in obscuritate. Ego Dominus, hoc est nomen me-
um; & gloriam meam qua revelatus sum vobis, populo alteri non dabo,
nec laudem meam cultoribus sculptilium. Quæ prima fuerunt, ecce vene-
runt; nova autem ego annuntio; antequam veniant nuntio vobis. Canta-
te coram Domino canticum novum; dicite laudem ejus à finibus terræ,
descenditis in mare, & plenitudo ejus; insulæ, & habitatores earum. Lau-
dabit desertum & civitates quæ habitant in eo; Arabes qui habitant de-
cis deserti, laudabunt; & mortui quando egredientur de domo seculi sui,
capitibus montium levabunt vocem suam. Ponent coram Dño gloriam, &
laudem ejus in insulis nuntiabunt. Dominus revelabitur ut faciat magna-
lia; ut fortiter agat, prodibit in ira, & sermone furoris, in tremore con-
tra inimicos suos revelabitur in potentia sua. Dedi eis terminum à seculo,
ut converterentur ad legem, & non sunt conversi: sicut dolores super par-
turientem exeretur in eos judicium meum, disperdentur & consumen-
tur simul. Desertos faciam montes & colles, & omnem herbam eorum s-
iccabo, & ponam flumina in insulas, & stagna arefaciam. Et ducam domum
Israel qui similes sunt cæcis, in via quam nescierunt; in semitis quas non
didicerunt, ducam eos: ponam tenebras coram eis in lucem, & aspera in
planitiem. Hæc verba faciam eis, & non abjiciam eos. Convertentur re-
trorsum, confundentur confusione colentes simulacra; qui dicunt simula-
cris conflatilibus, Vos estis idola nostra. Impii qui estis quasi surdi, nónne
aures habetis? audite: & impii qui estis quasi cæci, nónne oculos habe-
tis? intelligite & videte. Nónne si impii convertantur, vocabuntur servi
mei, & peccatores ad quos misi prophetas meos? Enimvero impii perse-
venda erit vindicta peccati sui: si tamen conversi fuerint, vocabuntur servi
Domini. Videtis multa, & non custoditis: apertæ sunt aures vestræ, &
non suscipitis disciplinam. Dominus voluit ut justificaret Israel, magni-
ficavit factores legis suæ, & confortavit eos.

Cap. XLII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sic dicit Dñs Deus qui cœlos creavit & ex- 5
tendit eos, qui terram firmavit & quicquid
est in ea, indiditque auram populo super eam
existenti, & spiritum ambulantibus in ea.
Ego Dñs vocavi te in justitia, tenui manum 6
tuam & corroboravi te, posuique te fœdus
populo & lucem gentibus; Ut aperias oculos 7
cæcorum, & educas vinctos è claustro, & è
carcere sedentes in tenebris. Ego sum Dñs, 8
atque hoc est nomé meum; honorem enim
meum alteri non dabo, neque gloriam meam
sculptilibus. Nova ego indico, & prisca jam 9
evenére; & antequam apparerent, enarravi
vobis.

Canticum Esaiæ.

Cantate Dño canticum novum, laudem ejus 10
ab extremis terræ; descendentes in mare, &
quicquid est in eo, insulæ & qui degitis in
eis: Lætetur solitudo & civitates ejus, & in 11
prata vertatur Cedar: canant incolæ petra-
rum, è vertice montium clament. Tribuant 12
honorem Dño, & laudes ejus annuntient in
insulis. Dñs velut gigas prodibit, & ut vir 13
bellicosus zelum excitabit, vociferabitur,
convalescet, & trucidabit inimicos suos. Si- 14
lui *dicens*, num in seculum silebo? passus
sum ut parturiens: admiratione simul atque
stupore perfundam: Vastabo montes & col- 15
les, omnemque vigorem eorum exsiccabo:
fluvios vertam in insulas, & stagna arefaciam:
Ducam cœcos per viam quam non noverât; 16
& per semitas quas ignorabant, ambulare fa-
ciam eos: vertam tenebras coram eis in lu-
cem, & salebrosum complanabo: has res fa-
ciam eis, neque derelinquam eos. Agentur 17
retrorsum, & pudore suffundentur qui confi-
dunt sculptilibus, & dicunt fusilibus, Vos estis
dii nostri. Surdi audite, cæci intelligite & 18
videte: Quis est cæcus, nisi servus meus? 19
& surdus sicut nuntius meus quem missurus
sum? quis cœcus sicut princeps? cœcus in-
quam, sicut servus Domini? Diu expectavi, 20
at non observatis: aperui aures at non audi- 21
tis. Dominus voluit propter justitiam suam
magnificare legem eamque commendare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *هكذا يقول الرب الاله الذي صنع السماء ونصبها وبسط الارض وما عليها واعطى نسمة
6 للشعب الذي عليها وروحا للذين يطوها *انا الرب الاله دعوتك بالبر وامسك بيدك
7 واقويك واعطيتك عهدا للاجناس ونورا للامم *لتفتح اعين العميان وتخرج المربوطين
8 من الرباطات والجالسين في الظلمة من بيت الحبس *انا الرب الاله هذا هو اسمي
9 لا اعطي مجدي لاخر ولا فضايلي للمنحوتات *ها يسمعون التي منذ البدو والجديدة
10 التي انا اخبر بها ومن قبل ان اخبر تظهر لكم *سبحوا لله تسبيحا جديدا رياسته
فوق تمجد اسمه يمجد من طرف الارض يا ايها الذين ينزلون الى البحر ويسافرون
11 12 فيه الجزاير والساكنون فيها *افرحي ايتها البرية وقراها يعطون لله مجدا *تخبر الجزاير
13 بفضايله *الرب اله القوات يخرج ويكسر الحرب وينهض غيرة يصول ويصرخ على
14 اعدايه بقوة *صمت منذ دهر هل دايما اصمت واحتمل ثبت مثل التي تلد
15 احرج واخير وايبس معا *اخرب الجبال والاكام واجفف كل عشبها واصنع الانهار جزاير
16 وايبس الغابات *واقود العميان في الطريق التي ليس يعرفوها والسبل التي لم يعلموها
اجعلهم ان يطوها اصنع لهم الظلمة نورا والمعوجة مستقيمة هذه الكلمات التي
17 اصنعها لهم ولا اتركهم قال الرب *وهم رجعوا الى خلف اخزوا خزيا ايها المتوكلون
18 على المنحوتات القايلون للمسبوكات انتم الهتنا *ايها الصم اسمعوا وايها العمي
19 تطلعوا لتنظروا *ومن الاعمى الا لعبيدي والصم الا الذين يسودونهم وعميوا عبيد
20 21 الله *نظرتم مرارا كثيرة ولم تحفظوا الاذان مفتوحة ولم تسمعوا *الرب الاله راى ان يريد
ويعظم تسبحته ويظهروا*

Sic dicit Dominus Deus qui cælum 5
condidit erexitque, firmavit orbem &
quicquid extat in illo, indidit auram
vitalem populo super eum existenti,
& spiritum conculcantibus eum: Ego 6
Dominus Deus vocavi te ad justitiam
exercendam, & tenebo manum tuam, &
fortificabo te; daboque te fœdus omni-
genis nationibus, & lucem populis:
ut aperias oculos cæcorum, vinctos 7
educas è vinculis, & sedentes in tene-
bris è carcere. Ego Dominus Deus (hoc 8
est nomen meum) non dabo gloriam me-
am alteri, neq; excellentias meas sculpti-
libus. En audient quæ fuerunt inde à 9
principio, & nova quæ ego indicabo; &
antequam indicem, apparebunt vobis.
Canite Deo canticum novum, principa- 10
tus ejus sursum glorificetur, nomen
ejus celebretur ab extremo terræ, O qui
descenditis in mare, & navigatis in eo;
insulæ, & habitantes in eis. Gaudeat 11
O desertum, & oppida ejus dent glori-
am Deo. Prædicent insulæ præeminentias 12
ejus. Dominus Deus virtutum egredie- 13
tur, bellum confringet, & excitabit
æmulationem, irruet & vociferabitur
adversùs hostes suos potenter. Tacui 14
jam diu: num semper tacebo, & pati-
ar? constans fui sicut parturiens:
egrediar, stupefaciam, & arefaciam
pariter: Montes & colles everiam, & 15
arefaciam omnem herbam eorum: fluvios
vertam in insulas, & arefaciam sta-
gna: Ducamque cæcos per viam quam 16
non noverunt, & semitas quas igno-
rant, efficiam ut terant: convertam
eis tenebras in lucem, & obliqua in
recta; hæ sunt res quas faciam eis, nec
deseram eos, dicit Dominus; At ipsi 17
retrocesserunt. Pudore suffundimini O
qui fiditis sculptilibus, qui dicitis fu-
silibus, Vos estis dii nostri. O surdi 18
audite O cæci aspicite ut videatis. Quis 19
est autem cæcus, nisi servi mei? &
surdi, nisi qui dominantur eis? obcæcati
sunt servi Dei. Multis quidem vicibus 20
aspexistis, at non servâstis: apertæ
sunt aures, at non auditis. Domino 21
Deo visum est divulgare & magnificare
laudem suam, quam & videamus;

ישעיה : מג

ipſi omnes foraminibus in illaquea direptus &, paſſus prædâ populus ipſe Et
22 והוא עם בזוז ושסוי הפח בחורים כלם
ꞏeruens non & ; rapinam in fuerunt : latitârunt carcerum domibus in &
ובבתי כלאים החבאו היו לבז ואין מציל
percipiet auribus vobis in Quis .Redde , dicens non & ; direptionem
23 משסה ואין אמר השב : מי בכם יאזין
direptionem in dedit Quis ? poſterum in audiet & , attendet ? hoc
24 זאת יקשב וישמע לאחור : מי נתן למשוסה
peccavimus cui : Dominus Nónne ? prædantibus Iſrael & , Jahacob
יעקב וישראל לבוזים הלא יהוה זו חטאנו
.ejus lege in audierunt non & , ambulare ejus viis in noluerunt Et ? ei
לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו :
: belli fortitudinem & , ſui naſi fervorem eum ſuper effudit Et
25 וישפך עליו חמה אפו ועזוז מלחמה
, eum in ſuccendit & ; cognovit non & , circuitu à illum inflammavit &
ותלהטהו מסביב ולא ידע ותבער בו
.cor ſuper poſuit non &
ולא ישים על לב :

CAP. XLIII. מג

tuus formator & , Jahacob tuus creator Dominus dixit ſic nunc Et
1 ועתה כה אמר יהוה בראך יעקב ויצרך
mihi : tuum nomen in vocavi , te redemi quia , timeas Ne : Iſrael
ישראל אל תירא כי גאלתיך קראתי בשמך לי
non , flumina per & ; ego tecum , aquas per tranſieris Cùm .tu
2 אתה : כי תעבר במים אתך אני ובנהרות לא
non flamma & , adureris non , ignem per ambulaveris cùm : te inundabunt
ישטפוך כי תלך במו אש לא תכוה ולהבה לא
Iſrael ſanctus tuus Deus Dominus ego Quia .te in ardebit
3 תבער בך : כי אני יהוה אלהיך קדוש ישראל
.te pro Seba & , Chus , Ægyptum tuâ propitiationem dedi : tuus ſervator
מושיעך נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיך :
: te dilexi ego & , fuiſti glorioſus , meis oculis in fuiſti pretioſus quo Ex
4 מאשר יקרת בעיני נכבדת ואני אהבתיך
, timeas Ne .tua anima pro populos & , te pro hominem dabo &
5 ואתן אדם תחתיך ולאמים תחת נפשך : אל תירא
Occidente ab & , tuum ſemen adducam Oriente ab : ego tecum quia
כי אתך אני ממזרח אביא זרעך וממערב
Affer : prohibeas Ne , auſtro & : Da , aquiloni Dicam .te congregabo
6 אקבצך : אמר לצפון תני ולתימן אל תכלאי הביאי
Omnis .terræ extremo ab meas filias & , longinquo de meos filios
7 בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ : כל
, eum formavi : eum creavi meam gloriam ad & , meo nomine in vocatum
הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו
, ſurdos & : ſunt oculi & , cæcum populum Educere .eum feci etiam
8 אף עשיתיו : הוציא עם עור ועינים יש וחרשים
colligantur & , ſimul congregentur gentes Omnes .eis aures &
9 ואזנים למו : כל הגוים נקבצו יחדו ויאספו
? nos facient audire priora & , iſtud annuntiet eos inter quis , populi
לאמים מי בהם יגיד זאת וראשנות ישמיענו
.veritas , dicant & , audiant & , evadent juſti & , ſuos teſtes dent
יתנו עדיהם ויצדקו וישמעו ויאמרו אמת :
ut : elegi quem meus ſervus & , Dominus dixit , mei teſtes Vos
10 אתם עדי נאם יהוה ועבדי אשר בחרתי למען
me ante , ipſe ego quòd , intelligatis & , mihi credatis & , ſciatis
תדעו ותאמינו לי ותבינו כי אני הוא לפני
.erit non me poſt & , Deus formatus eſt non
לא נוצר אל ואחרי לא יהיה :

Verſio VULG. LAT.

22 Ipſe autem populus direptus,
& vaſtatus : laqueus juvenum
omnes, & in domibus carce-
rum abſconditi ſunt: facti ſunt
in rapinam, nec eſt qui eruat;
in direptionem, nec eſt qui
23 dicat, Redde. Quis eſt in vo-
bis qui audiat hoc, attendat &
24 auſcultet futura? Quis dedit
in direptionem Jacob, & Iſ-
rael vaſtantibus? nónne Dñs
ipſe, cui peccavimus? Et no-
luerunt in viis ejus ambulare,
& non audierunt legem ejus.
25 Et effudit ſuper eum indigna-
tionem furoris ſui, & forte
bellum, & combuſſit eum in
circuitu, & non cognovit: &
ſuccendit eum, & non intel-
lexit.

CAP. XLIII.

1 ET nunc hæc dicit Dominus
creans te Jacob, & formans
te Iſrael; Noli timere, quia
redemi te, et vocavi te nomine
2 tuo: meus es tu. Cùm tranſieris
per aquas, tecū ero, & flumina
non operient te: cùm ambu-
laveris in igne, non comburé-
ris, & flamma non ardebit in
3 te: Quia ego Dñs Deus tuus
Sanctus Iſrael Salvator tuus, de-
di propitiationē tuā Ægyptū,
4 Æthiopiā & Saba pro te. Ex
quo honorabilis factus es in
oculis meis, & glorioſus: ego
dilexi te, & dabo homines pro
te, & populos pro anima tua.
5 Noli timere, quia ego tecū ſū:
ab Oriente adducā ſemen tuū,
et ab Occidente congregabo
6 te. Dicā Aquiloni, Da: et Au-
ſtro, Noli prohibere: affer
filios meos de longinquo, et fi-
lias meas ab extremis terræ.
7 Et omnem, qui invocat nomen
meū, in gloriam meam creavi
eum, formavi eum, & feci
8 eum. Educ foràs populū cæ-
cum, et oculos habentem; ſur-
9 dum, et aures ei ſunt. Omnes
gentes congregatæ ſunt ſimul,
et collectæ ſunt tribus: quis in
vobis annuntiet iſtud, et quæ
prima ſunt audire nos faciet?
dent teſtes eorum, juſtificen-
tur, et audiant, et dicant; Ve-
10 rè. Vos teſtes mei, dicit Do-
minus, et ſervus meus, quem
elegi: ut ſciatis, et credatis
mihi, et intelligatis quia ego
ipſe ſum. Ante me non eſt
formatus Deus, et poſt me non
erit.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

22 Καὶ εἶδον, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς πεπρονομευμέ-
νος, καὶ διηρπασμένος· ἡ γὰρ παγὶς ἐν τοῖς (ν)
ταμείοις πανταχοῦ, καὶ ἐν οἴκοις ἅμα, ὅπου ἔ-
κρυψαν αὐτούς· ἐγένοντο εἰς προνομὴν, καὶ οὐκ
ἦν (ξ) ἐξαιρούμενος ἅρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέ-
23 γων, Ἀπόδος. Τίς ἐν ὑμῖν ὃς ἐνωτιεῖται ταῦ-
24 τα; (*) εἰσακούσατε εἰς τὰ ἐπερχόμενα. (ο) Οἷς
ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν Ἰακὼβ, καὶ Ἰσραὴλ
τοῖς προνομεύουσιν αὐτόν; οὐχὶ ὁ Θεὸς ᾧ
ἡμάρτοσαν αὐτῷ, καὶ οὐκ (*) ἠβούλοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς
αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκούειν τοῦ νόμου αὐτοῦ;
25 Καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴν θυμοῦ αὐ-
τοῦ, καὶ κατίσχυσεν (π) αὐτοὺς πόλεμος, καὶ
οἱ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλῳ, καὶ οὐκ ἔ-
γνωσαν ἕκαστος αὐτῶν, οὐδὲ ἔθεντο ἐπὶ
ψυχήν.

MS.A. (ν) ταμιείοις (ξ) ὁ ἐξερούμενος
(*) ἐβούλοντο (π) ἐπ' αὐτοὺς

ΚΕΦ. μγ'.

1 ΚΑὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ Θεὸς ὁ
ποιήσας σε Ἰακὼβ, (α) καὶ ὁ πλάσας σε
Ἰσραὴλ, Μὴ φοβοῦ, ὅτι ἐλυτρωσάμην σε,
2 ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου· ἐμὸς εἶ σύ. Καὶ
ἐὰν διαβαίνῃς δι' ὕδατος, μετὰ σοῦ εἰμι,
καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσί σε· καὶ ἐὰν δι-
έλθῃς διὰ πυρὸς, οὐ μὴ κατακαυθῇς, φλὸξ
3 οὐ κατακαύσει σε. Ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ Θε-
ός σου ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ, ὁ σώζων σε· (β)
ἐποίησα ἄλλαγμά σου Αἴγυπτον καὶ Αἰ-
4 θιοπίαν, καὶ Σοήνην ὑπὲρ σοῦ. Ἀφ' οὗ ἔν-
τιμος ἐγένου ἐναντίον (γ) ἐμοῦ, ἐδοξάσθης,
(δ) καὶ ἐγώ σε ἠγάπησα, καὶ δώσω ἀνθρώ-
πους (ε) ὑπὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κε-
5 φαλῆς σου. Μὴ φοβοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι· ἀπὸ
ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα σου, καὶ ἀπὸ
6 δυσμῶν συνάξω σε. Ἐρῶ τῷ Βοῤῥᾷ, Ἄ-
γε, καὶ τῷ Λιβὶ, Μὴ κώλυε· ἄγε τοὺς υἱούς μου
ἀπὸ (ζ) τῆς πόῤῥωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας
7 μου ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς, Πάντας ὅσοι ἐπικέ-
κληνται τῷ ὀνόματί μου· ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου
κατεσκεύασα αὐτὸν, (η) καὶ ἔπλασα αὐτὸν,
8 καὶ ἐποίησα αὐτὸν, Καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυ-
φλὸν, καὶ ὀφθαλμοί εἰσιν ὡσαύτως τυφλοὶ,
9 καὶ κωφοὶ (θ) τὰ ὦτα ἔχοντες. Πάντα
τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσονται
ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν. τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα;
ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν; ἀγαγέ-
τωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτω-
σαν, καὶ (ι) ἀκουσάτωσαν, καὶ εἰπάτωσαν ἀ-
10 ληθῆ. Γένεσθέ μοι μάρτυρες, (κ) καὶ ἐγὼ
μάρτυς, λέγει κύριος ὁ Θεὸς, καὶ (λ) ὁ παῖς
μου ὃν ἐξελεξάμην, ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύση-
τε (μ), καὶ συνῆτε ὅτι ἐγώ εἰμι· ἔμπροσθέν μου
οὐκ ἐγένετο ἄλλος Θεὸς, καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται.

MS.A. (α) ὁ πλάσας (β) ἐποίησά σοι ἄλλαγμα (γ) μου, (δ) κἀγὼ (ε)
πολλοὺς ὑπὲρ (ζ) γῆς (η) καὶ ἔπλασα καὶ ἐποίησα (θ) ὦτα (ι) εἰπάτω-
σαν ἀληθῆ, καὶ ἀκουσάτωσαν. Γένεσθέ (κ) κἀγὼ (λ) ὁ παῖς ὃν (μ) μοι,

Et vidi, & erat populus ... atque direptus. Laqueus ... cubilibus ubique, & in domibus ſimul, in quibus abſconderunt ... Facti ſunt in direptionem ... qui erueret prædā: et non erat qui diceret, Redde. Quis eſt in vobis qui hæc auribus percipiat? (*) ... audite in futura. (o) Quis dedit in direptionē Jacob & Iſrael vaſtantib' eum? Nónne Deus ... caverunt ei, & noluerunt in viis illius ambulare, neque audire legem ejus? Et induxit ſuper eos iram furoris ſui: & prævaluit adverſùs eos bellum, & qui comburebant eos per circuitum. Et non cognoverunt unuſquiſque eorum, nec poſuerunt ſuper animam.

(*) εἰσακούσητε (ο) Τίς ...

CAP. XLIII.

ET nunc ſic dicit Dominus Deus, qui fecit te Jacob, & qui formavit te Iſrael; Noli timere, quoniam redemi te: vocavi te nomine tuo. Meus es tu. Et, ſi tranſeas per aquam; tecum ſum, et flumina non cooperient te. Et, ſi tranſeas per ignem, non combureris; flamma non exuret te: Quia ego Dominus Deus tuus, Sanctus Iſrael, Salvator tuus. Feci commutationem tuam Ægyptum, et Æthiopiam, et (a) Soenem pro te: Ex quo honorabilis factus es in conſpectu meo; glorificatus es, et ego dilexi te: et dabo homines pro te, et principes pro capite tuo. Noli timere, quoniam tecum ſum. Ab Oriente adducam ſemen tuum: et ab Occidente congregabo te. Dicam Aquiloni, Adduc: et Africo, Noli prohibere: adduc filios meos de terra longinqua, et filias meas à ſummis terræ, Omnes qui vocati ſunt nomine meo. In gloria enim mea creavi illum, et plaſmavi eum, et feci illum; Et eduxi populum cæcum, et oculi ſunt cæci ſimiliter; et ſurdi, qui aures habent. Omnes gentes congregatæ ſunt ſimul: et congregabuntur principes ex eis. Quis annuntiabit hæc? aut, quæ à principio ſunt, quis annuntiabit vobis? Adducant teſtes ſuos, et juſtificentur, et audiant, et loquantur vera. Eſtote mihi teſtes, et ego teſtis, dicit Dominus Deus, et puer meus quem elegi; ut ſciatis, et credatis, et intelligatis, quia ego ſum. Ante me non fuit alius Deus: et poſt me non erit.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 והוא עם בזיז ואניס אתחפיאו בהתא עולמין כולהון ובבתי יסורין עגינין הוו לעדי
23 וליה דמשיב לבזאולית דאמר אתיב : מן בכון יציתא דא יקביל ויסבר לסופא :
24 מן מסר לעדי יעקב וישראל לבוזין הלא יי מן קדם דחבו קדמוהי ולא אבו למהך
25 באורחן דתקנן קדמוהי ולא קבילו אולפן אוריתיה : ושפך עליהון חימת רוגזיה
ותקוף עבדי קרביה אתי עליהון וקטלו בהון מסחור סחור ולא ידעו ושליטו בהון
ולא שויאו דחלתיה על לבא :

מג

1 וכען כדנן אמר יי דבראך יעקב ודאתקנך ישראל לא תדחל ארי פריקתך רביתך
2 בשמך דילי את : ארי בקדמיתא כד עברתון בימא דסוף מימרי הוה בסעדכון
פרעה ומצראי דסגיאין כמי נהרא לא יכילו לכון ואף בתנינותא כד תהכון לביני
עממיא דתקיפין כאשתא לא יכלון לכון ומלכון דחסינן כשלהוביתא לא ישיצון יתכון :
3 ארי אנא יי אלהך קדישא דישראל פרקך יהבית חליפך מצראי כוש וסבא תחותך :
4 מדאת חביב קדמי אתיקרתא ואנא רחמתך ומסרית עממיא תחותך ומלכותא
5 חלף נפשך : לא תדחל ארי בסעדך מימרי ממדנחא איתי בנך וממערבא אקרב
6 גלותך : אמר לצפונא איתא ולדרומא לא תעכב איתו בני מרחיק וגלות עמי מסיפי
7 ארעא : כל דא בדיל אבהתכון צדיקיא דאתקרי שמי עליהון וליקרי בריתינון אתקנית
8 גלותהון אף עבדית להון נסין : דאפיק עמא ממצרים דאנון כסמן ועינין להון וכחרשין
9 ואודנין להון : כל עממיא יתכנשון כחדא ויתקרבון מלכון מן בהון יחוי דא וקדמיתא
10 יבסרוננא יתנון סהדיהון ויזכון וישמעון ויימרון קשוט : אתון סהדין קדמי אמר יי ועבדי
משיחא דאתרעיתי ביה בדיל דתדעון ותהימנון קדמי ותסתכלון ארי אנא הוא
דמלקדמין אף עלמי עלמיא דילי אנון ובר מני לית אלה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ipſe autem eſt populus direptus, & vim patiens; operti ſunt confuſione juvenes ſunt omnes, & carceribus clauſi: facti ſunt in prædam, & non eſt qui eruat; in direptionem, & non eſt qui dicat, Redde. Quis eſt in vobis qui auſcultet hoc, attendat, & intelligat in finem? Quis tradidit in prædam Jacob; & Iſraelem direptoribus? nónne Dñs? eò quòd peccaverunt coram eo, & noluerunt ambulare in viis quæ rectæ ſunt in conſpectu ejus, nec receperunt diſciplinam legis ejus. Et effudit ſuper eum furorem indignationis ſuæ, & fortitudinem bellatorū ſuorum adduxit ſuper eos; & occiderunt eos per circuitum, & neſcierunt, & dominationem exercuerunt in eos, & non propoſuerunt animo timorem ejus.

CAP. XLIII.

ET nunc hæc dicit Dñs, qui creavit te Jacob; & qui formavit te Iſrael; Ne timeas, quia redemi te: & vocavi te nomine tuo, meus es tu. Quoniam in principio quando tranſiſtis mare carectoſum, Verbum meum fuit in adjutoriū veſtrum. Pharao & Ægyptii qui multi erant ſicut aquæ fluminis, non potuerunt contra vos. Et etiam ſecundò cùm ieritis inter populos qui fortes ſunt ſicut ignis, non prævalebunt contra vos; & regna quæ robuſta ſunt ſicut flamma, non excindent vos. Quia ego Dñs Deus tuus ſanctus Iſrael qui redemi te, dedi in commutationem tuam Ægyptios, Æthiopiam & Saba pro te. Ex quo dilectus factus es coram me, honorificatus es, & ego dilexi te, & tradidi populos pro te, & regna pro anima tua. Ne timeas, quia in adjutorium tuum erit Verbum meum: ab Oriente adducam filios tuos, & ab Occidente congregabo tranſmigrationem tuam. Dicam Aquiloni, Affer; & Auſtro, Ne moreris: afferte filios meos à longè, & exules populi mei ab extremis terræ. Omnia hæc fient propter patres veſtros juſtos, per quos invocatum eſt nomen meum, et in gloriam meam creavi eos. Direxi tranſmigrationem eorum, et etiam feci eis miracula. Qui eduxi populum meū de Ægypto, qui erant ſicut cæci, et habebant oculos; et ſicut ſurdi, et aures habebant. Omnes populi congregentur ſimul, et conveniant regna; quis eorum annuntiabit iſtud? et quæ prima ſunt annuntient nobis; dent teſtes ſuos et juſtificentur; audiant, et dicant verum. Vos teſtes coram me, dicit Dñs, et ſerv' me' Chriſtus quem elegi, ut ſciatis et credatis coram me, & intelligatis quia ego ſum ab initio, et ſecula ſeculorum mea ſunt, et abſque me non eſt Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘ ܥܡܐ ܕܒܙܝܙܐ ܘܕܫܝܐ. ܦܚܐ ܐܝܟ ܥܠܝܡܐ ܟܠܗܘܢ ܒܒܬܐ. ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܐܛܫܝܘ. ܗܘܘ
ܠܒܙܬܐ. ܘܠܝܬ ܕܡܦܨܐ. ܘܠܕܘܫܐ ܘܠܝܬ ܕܐܡܪ. * ܡܢܘ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܕܢܨܬ ܠܗܕܐ
ܘܢܫܡܥ ܘܢܥܒܕ ܠܚܪܬܐ. * ܡܢܘ ܝܗܒ ܠܝܥܩܘܒ ܠܕܘܫܐ: ܘܠܐܝܣܪܝܠ ܠܒܙܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ
ܡܪܝܐ. ܗܘ ܕܚܛܝܢ ܠܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܘܪܚܬܗ. ܘܠܐ ܫܡܥܢ ܢܡܘܣܗ. * ܘܐܫܕ
ܥܠܝܗܘܢ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ. ܘܥܫܝܢܘܬܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܐܘܩܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ.
ܘܐܘܩܕ ܒܗܘܢ ܢܘܪܐ. ܘܠܐ ܣܡܘ ܥܠ ܠܒܗܘܢ. * ܦܨܠܐ * ܡܓ *
* ܗܫܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܒܪܟ ܝܥܩܘܒ ܘܓܒܠܟ ܐܝܣܪܝܠ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܕܦܪܩܬܟ
ܘܩܪܝܬܟ ܒܫܡܟ. ܕܝܠܝ ܐܢܬ. * ܐܢ ܬܥܒܪ ܒܡܝܐ. ܥܡܟ ܐܢܐ. ܘܢܗܪܘܬܐ ܠܐ ܢܫܛܦܘܢܟ. ܘܐܢ
ܬܗܠܟ ܥܠ ܢܘܪܐ. ܠܐ ܬܬܟܘܐ. ܘܫܠܗܒܝܬܐ ܠܐ ܬܘܩܕܟ. * ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ
ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܦܪܘܩܟ. ܝܗܒܬ ܡܨܪܝܢ ܚܠܦܝܟ. ܟܘܫ ܘܣܒܐ ܚܠܦܝܟ.
* ܡܢ ܕܝܩܝܪ ܐܢܬ ܒܥܝܢܝ ܐܫܬܒܚܬ. ܘܐܢܐ ܐܚܒܬܟ. ܝܗܒܬ ܐܢܫܐ ܚܠܦܝܟ.
ܘܥܡܡܐ ܚܠܦ ܢܦܫܟ. * ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܐܢܐ. ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܐܝܬܐ ܙܪܥܟ. ܘܡܢ
ܡܥܪܒܐ ܐܟܢܫܟ. * ܐܡܪ ܠܓܪܒܝܐ ܕܗܒ. ܘܠܬܝܡܢܐ ܕܠܐ ܬܟܠܐ. ܐܝܬܐ ܒܢܝ ܡܢ
ܪܘܚܩܐ. ܘܒܢܬܝ ܡܢ ܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ܟܠ ܕܡܬܩܪܐ ܒܫܡܝ. ܘܠܐܝܩܪܝ ܒܪܝܬܗ ܘܓܒܠܬܗ
ܘܥܒܕܬܗ. * ܐܦܩ ܥܡܐ ܥܘܝܪܐ ܕܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܚܪܫܐ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܐܕܢܐ.
* ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܢܬܟܢܫܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܐܘܡܘܬܐ. ܡܢܘ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܕܢܚܘܐ
ܗܕܐ. ܘܩܕܡܝܬܐ ܢܫܡܥܢܢ. ܢܬܠܘܢ ܣܗܕܝܗܘܢ ܘܢܙܕܕܩܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. * ܫܪܝܪܐ
ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܝ ܕܓܒܝܬ. ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܒܝ. ܘܬܣܬܟܠܘܢ
ܕܐܢܐ ܗܘ. ܘܩܕܡܝ ܠܐ ܐܬܒܪܝ ܐܠܗܐ. ܘܒܬܪܝ ܠܐ ܢܗܘܐ.

Verùm populus iste direptus est atque procul- 22
catus; laquei sunt omnes juvenes, & in do-
mibus vinctos absconderunt: facti sunt in
prædam nemine eripiente, & in conculcatio-
nem nemine repellente. Quis est inter vos 23
qui hoc audiat? auscultet adhuc, & aliud au-
diet: Quis tradidit Jacobum conculcationi, 24
& Israelem direptioni? nónne Dominus, eò
quòd peccaverimus in eum, noluerimus am-
bulare per vias ejus, neque legi ejus obedi-
verimus; Effudit super eos æstum iræ suæ & 25
belli atrocitatem? combussit eos undique, &
non perceperunt; succendit eos ignis, & non
adjecerunt animum.

CAP. XLIII.

Itaque sic dicit Dominus qui te creavit O 1
Jacob, teque formavit O Israel; Ne timeto,
quia redemi te, & vocavi te nomine tuo, quia
meus es. Si per mare transieris, tecum sum, 2
& flumina nequaquam converrent te: si am-
bulaveris super ignem, non ustulaberis, nec
incendet te flamma; Quoniam ego sum Do- 3
minus Deus tuus, Sanctus Israelis, redemptor
tuus, Tradidi Ægyptum loco tui, & Chus at-
que Sabam pro te. Eò quòd pretiosus sis in 4
oculis meis, glorificatus es; & ego amore te
prosecutus, homines pro te dedi, & gentes
pro anima tua. Ne timeto; quia tecum sum: 5
ab Oriente reducam semen tuum, et ab Occi-
dente colligam te: Edicam Aquiloni, Redde; 6
et Meridiei, Ne prohibeas: reducam filios me-
os è longinquo, et filias meas ab extremis ter-
ræ. Quemcunque nomẽ meũ invocantẽ, in ho- 7
norem meũ creavi, formavi, et condidi. Pro- 8
duc populũ cæcũ quibus sunt oculi, et quibus
sunt aures, surdi tamen sunt. Omnes populi 9
congregentur simul, congregentur et gentes:
quis est inter vos qui hoc indicet, et pristina
enarret? producant testes suos, seseque justifi-
cent, audiant, et loquantur. Reverà vos testes 10
mei estis, dicit Dñs, et servi mei quos elegi: sci-
etis, et credetis in me, et intelligetis quòd ego
sim, et ante me nullus creatus sit Deus, nec
ullus post me futurus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصار الشعب منهبا ومختطفا • لان الفخ في المخادع بكل موضع وفي البيوت معا
حيث اخفوهم صاروا للنهب وليس من يخلص • خطفه وليس من يقول رد * من فيكم
ينصت لهذه ويسمع بالآتيات * من اعطى يعقوب للاختطاف • واسرائيل للذين نهبوه • اليس
الله الذي له اخطانا ولم يشاء ان يسلكوا في طرقه ولا ان يسمعوا ناموسه * فجلب عليهم
رجز غضبه • وقوى عليهم الحرب • ويحرقوهم حولهم • ولم يعلم كل واحد منهم • ولا وضع
على نفس *

• الفصل الثالث والاربعون * • الاصحاح الحادي والعشرون •

* والآن هكذا يقول الرب الاله الذي صنعك يا يعقوب وجبلك يا اسرائيل • لا تخف لاني
افتديتك • دعوتك باسمك • وانت لي * فان جزت في الماء فانا معك • والانهار لا يغرقونك •
وان عبرت في النار لا تحترق • اللهيب لا يحرقك * لاني انا الرب الهك قدوس اسرائيل
مخلصك • ها جعلت فديتك مصر • والحبشة واسوان من اجلك * الذي صرت مكرما
امامي • ممجدا • وانا احببتك • واعطي اناسا كثيرين عنك • ورؤساء من اجل نفسك •
* لا تخف لاني انا معك • من المشارق اتي بزرعك • ومن المغارب اجمعك * اقول للجربياء
هات • وللعربي لا تمنع • هات بني من ارض بعيدة وبناتي من طرف الارض * جميع
الذين دعوا باسمي لان لمجدي هيأته وجبلته وصنعته * واخرجت شعبا اعمى
وهم هكذا عيون عمي وصم ولهم آذان * جميع الامم اجتمعت معا • ويجمع الرؤساء
معهم • من يخبر بهذه فيهم • او من يجعل التي منذ القديم مسموعة عندهم • ليحضروا
شهودهم وليتبرروا • وليسمعوا وليقولوا صدقا * كونوا لي شهودا • وانا شاهد يقول الرب
الاله • وفتاي الذي اخترته • لتعرفوا وتؤمنوا بي • وتفهموا اني انا هو الرب • من قبلي لم
يكن الها آخر • وبعدي لا يكون •

Factus enim est populus iste prædatus 22
ac direptus, quia laqueus in penetralibus
est, ubique & in domibus pariter; ubi-
cunque absconditi fuerunt, facti sunt
in prædam nemine vendicante; direpti
fuerunt nemine dicente, Restitue. Quis 23
inter vos hæc auscultat, & audit ven-
tura? Quis exposuit Jacobum direptioni, 24
& Israelem iis qui diripuerunt eũ? nónne
Deus quòd peccaverimus in eum, renuentes
ambulare in viis ejus & obtemperare legi
ipsius; Adduxit super eos iram indigna- 25
tionis suæ, durumq; bellum excitavit in
eos? & dum qui comburunt eos, cingunt
illos, nemo eorum animadvertit nec ani-
mum adjicit.

CAP. XLIII.

Textus vigesimus primus.

Nunc autem sic dicit Dominus Deus 1
qui te fecit O Jacob, teque formavit O Is-
rael: Ne timeas, quoniam ego redemi
te, imposui tibi nomen tuum, & tu
meus es. Nam si transieris per aquam, 2
ego tibi adsum, & flumina non obruent
te: & si transieris per ignem, nequa-
quam uréris, flamma non aduret te;
Quoniam ego Dominus Deus tuus San- 3
ctus Israelis, salvator tuus sum. Ecce
in tui redemptionem exposui Ægyptum,
& Æthiopiam atque Asuan loco tui,
Qui factus es honorandus apud me 4
glorificatus; & ego dilexi te, & ex-
ponam plurimos homines pro te, &
principes causâ tui. Ne timeas, quo- 5
niam adsum tibi: ab Oriente adducam
semen tuum, & ab Occidente congregabo
te: Dicam Aquiloni, Affer; & Austro, 6
Ne moveris, adduc filios meos è terra
longinqua, & filias meas ab extremo
terræ, Omnes qui vocantur de nomine 7
meo: nam gloriæ meæ præparavi, formavi,
& feci; Et eduxi populum cæcum, adeoque 8
sunt oculi cæci, & surdi quamvis aures ha-
beant. Omnes gentes cõgregatæ sunt simul, 9
congregabuntur etiam principes cum eis:
Quis hæc nota faciat inter eos? aut quis
ea quæ fuerunt ab antiquo, audita faciat
apud eos? Producant testes suos, pur-
gentque sese, audiant, & verum dicant.
Este mihi testes, atque ego testis sum (di- 10
cit Dominus Deus) necnon puer meus
quem elegi: ut sciatis, & credatis in
me, & intelligatis me esse Dominum;
ante me non fuisse deum alium, nec
ullum post me futurum.

ישעיה : מג

Indicavi Ego .servator me præter non & : Dominus ego Ego
11 אנכי אנכי יהוה ואין מבלעדי מושיע: אנכי הגדתי
,mei testes vos & :alius vobis in non & ,feci audire & ,servavi &
12 והושעתי והשמעתי ואין בכם זר ואתם עדי
non & ,ipse ego die à Etiam .Deus ego & ,Dominus dixit
13 נאם־יהוה ואני־אל: גם־מיום אני הוא ואין
Dominus dixit Sic ? id avertet quis & ,operabor : eruens mea manu de
14 מידי מציל אפעל ומי ישיבנה: כה־אמר יהוה
,Babel in misi vos Propter : Israelis sanctus vester redemptor
גאלכם קדוש ישראל למענכם שלחתי בבלה
.cum ovatio navib⁹ in,Chasdim &,ipsos universos fugitivos feci descendere &
והורדתי בריחים כלם וכשדים באניות רנתם:
Sic .vester rex ,Israel creans : vester sanctus Dominus Ego
15 אני יהוה קדושכם בורא ישראל מלככם: כה
.semitam vehementibus aquis in & : viam mari in dans Dominus dixit
16 אמר יהוה הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה:
non ,decumbent simul : robur & virtutem ,equum & currum Educens
17 המוציא רכב־וסוס חיל ועזוז יחדו ישכבו בל־
memoriâ in revocetis Ne.sunt extincti linum sicut,sunt extincti ;exurgent
18 יקומו דעכו כפשתה כבו: אל־תזכרו
,novum faciens ego Ecce .consideretis ne antiqua & : priora
19 ראשנות וקדמניות אל־תתבננו: הנני עשה חדשה
deserto in ponam Etiam ? illud cognoscetis nonne ,germinabit nunc
עתה תצמח הלוא תדעוה אף אשים במדבר
,dracones ,agri fera me Glorificabit .flumina solitudine in , viam
20 דרך בישמן נהרות: תכבדני חית השדה תנים
,solitudine in flumina ,aquas deserto in dedi quia : ululæ filiæ &
ובנות יענה כי־נתתי במדבר מים נהרות בישמן
: mihi formavi istum Populum .meo electo ,meo populo potum dandum ad
21 להשקות עמי בחירי: עם־זו יצרתי לי
laborâsti cùm : Jahacob invocâsti me non Et .narrabunt meam laudem
22 תהלתי יספרו: ולא־אתי קראת יעקב כי־יגעת
,tuarum ascensionum pecus mihi adduxisti Non .Israel me in
23 בי ישראל: לא־הביאת לי שה עלתיך
nec ,munere in te feci servire non : me honorâsti non tuis victimis &
וזבחיך לא כבדתני לא העבדתיך במנחה ולא
,calamum argento in mihi emisti Non .thure in te feci laborare
24 הוגעתיך בלבונה: לא־קנית לי בכסף קנה
me fecisti servire verùm :me fecisti inebriare non tuarū victimarū adipe &
וחלב זבחיך לא הרויתני אך העבדתני
ipse ego ,Ego .tuis iniquitatibus in me fecisti laborare ,tuis peccatis in
25 בחטאותיך הוגעתני בעונתיך: אנכי אנכי הוא
.recordabor non tuorū peccatorū &:me propter tuas prævaricationes delens
מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר:
.te justifices ut ,tu narra :simul judicemur ,me fac Memorare
26 הזכירני נשפטה יחד ספר אתה למען תצדק:
.me in sunt prævaricati tui interpretes & : peccavit primus tuus Pater
27 אביך הראשון חטא ומליציך פשעו בי:
Israel & ,Jahacob anathema in dabo & ,sanctitatis principes prophanabo &
28 ואחלל שרי קדש ואתנה לחרם יעקב וישראל
.convicia in
לגדופים:

CAP. XLIV. מד

dixit Sic .eo in elegi Israel & : mi serve Jahacob audi nunc Et
1 ועתה שמע יעקב עבדי וישראל בחרתי בו: כה־אמר
ne : tibi auxiliabitur ,utero ab tuus formator & ,tuus factor Dominus
2 יהוה עשך ויצרך מבטן יעזרך אל־
.eo in elegi recte & ,Jahacob mi serve timeas
תירא עבדי יעקב וישרון בחרתי בו:

Versio VULG. LAT.

11 Ego sum, ego sum Dñs, & non
12 est absque me salvator. Ego
annuntiavi, & salvavi : auditū
feci, & non fuit in vobis alie-
nus : vos testes mei, dicit Dñs,
13 & ego Deus. Et ab initio ego
ipse, & non est qui de manu
mea eruat : operabor, & quis
14 avertet illud? Hæc dicit Dñs
redemptor vester, Sanctus Is-
rael; Propter vos misi in Ba-
bylonem, & detraxi vectes
universos, & Chaldæos in na-
15 vibus suis gloriantes. Ego Do-
minus sanctus vester, creans
16 Israel rex vester. Hæc dicit
Dñs, qui dedit in mari viam,
& in aquis torrentibus semi-
17 tam. Qui eduxit quadrigam
& equum, agmen & robu-
stum : simul obdormierunt,
nec resurgent : contriti sunt
quasi linum, & extincti sunt.
18 Ne memineritis priorum, &
19 antiqua ne intueamini. Ecce
ego facio nova, & nunc ori-
entur, utique cognoscetis ea:
ponam in deserto viam, & in
20 invio flumina. Glorificabit
me bestia agri, dracones &
struthiones : quia dedi in de-
serto aquas, flumina in invio,
ut darem potum populo meo,
21 electo meo. Populū istū for-
mavi mihi, laudem meam nar-
22 rabit. Non me invocâsti, Ja-
cob; nec laborâsti in me, Isra-
23 el. Non obtulisti mihi arietē
holocausti tui, & victimis tuis
non glorificâsti me : non te
servire feci in oblatione, nec
laborem tibi præbui in thure.
24 Non emisti mihi argento cala-
mum, et adipe victimarū tuarū
non inebriâsti me. Verūtamen
servire me fecisti in peccatis
tuis, præbuisti mihi laborē in
25 iniquitatibus tuis. Ego sum,
ego sum ipse, qui deleo ini-
quitates tuas propter me, &
peccatorū tuorū non recorda-
26 bor. Reduc me in memoriā, &
judicemur simul: narra si quid
27 habes ut justificeris. Pater tu⁹
prim⁹ peccavit, & interpretes
28 tui prævaricati sunt in me. Et
contaminavi principes san-
ctos, dedi ad internecionem
Jacob, & Israel in blasphemiā.

CAP. XLIV.

1 ET nunc audi, Jacob, serve
2 me⁹, & Israel, quem elegi: Hæc
dicit Dñs faciens & formans
te, ab utero auxiliator tu⁹; Noli
timere, serve meus Jacob, et
rectissime, quem elegi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ἐγὼ ὁ θεὸς, ϗ οὐκ ἔστι πάρεξ ἐμοῦ σώζων.
12 (ν) Ἐγὼ ἀνήγγειλα ϗ ἔσωσα, ὠνείδισα ϗ
οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος. ὑμεῖς ἐμοὶ μάρ-
13 τυρες. (ξ) κἀγὼ κύριος ὁ θεὸς ἔτι ἀπ᾽
ἀρχῆς, ϗ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου (ο) ὁ ἐξαι-
ρούμενος· ποιήσω, ϗ τίς ἀποστρέψει αὐτό;
14 Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ λυτρούμενος
ὑμᾶς, ὁ ἅγιος (π) τοῦ Ἰσραήλ, Ἕνεκεν ὑ-
μῶν ἀποστελῶ εἰς Βαβυλῶνα, ϗ ἐπεγερῶ (ρ)
φεύγοντας πάντας, ϗ Χαλδαῖοι ἐν (σ) πλοί-
15 οις δεθήσονται. Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος
ὑμῶν, ὁ καταδείξας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑ-
16 μῶν. Οὕτως λέγει κύριος, ὁ διδοὺς (τ) ἐν
θαλάσσῃ ὁδὸν, ϗ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρίβον,
17 Ὁ (υ) ἐξαγαγὼν ἅρματα ϗ ἵππον ϗ ὄ-
χλον ἰσχυρόν· (φ) ἀλλ᾽ ἐκοιμήθησαν, ϗ οὐκ ἀ-
ναστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς λίνον ἐσβεσμένον.
18 (χ) Μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα, ϗ τὰ ἀρ-
19 χαῖα μὴ συλλογίζεσθε. (ψ) Ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ
καινὰ, ἃ νῦν ἀνατελεῖ, ϗ γνώσεσθε αὐτά· ϗ
ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν, ϗ ἐν τῇ ἀνύ-
20 δρῳ ποταμούς. (ω) Εὐλογήσουσί με τὰ θη-
ρία τοῦ ἀγροῦ, σειρῆνες, ϗ θυγατέρες στρου-
θῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, ϗ πο-
ταμοὺς ἐν τῇ ἀνύδρῳ, (α) ποτίσαι τὸ γέ-
21 νος μου τὸ ἐκλεκτὸν, Λαόν μου ὃν περιεποι-
22 ησάμην τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι. Οὐ νῦν
ἐκάλεσά σε Ἰακὼβ, (β) οὐδὲ κοπιάσαι σε
23 ἐποίησα Ἰσραήλ. Οὐκ (γ) ἤνεγκάς μοι
πρόβατά σου τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐδὲ ἐν
ταῖς θυσίαις σου ἐδόξασάς με. (δ) οὐκ ἐδού-
λωσά σε ἐν θυσίαις, οὐδὲ ἔγκοπον ἐποίη-
24 σά σε ἐν λιβάνῳ. Οὐδὲ ἐκτήσω μοι ἀργυ-
ρίου (ε) θυσίασμα, οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν
σου ἐπεθύμησα· ἀλλὰ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου
25 (ζ) προέστης μου, ϗ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου. Ἐ-
γώ εἰμι ἐγώ εἰμι ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνομίας
σου (η) ἕνεκεν ἐμοῦ, ϗ τὰς ἁμαρτίας σου, ϗ
26 οὐ μὴ μνησθήσομαι. Σὺ δὲ μνήσθητι, ϗ κρι-
θῶμεν· λέγε σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος,
27 ἵνα δικαιωθῇς. Οἱ πατέρες (θ) ὑμῶν πρῶ-
τοι, ϗ οἱ ἄρχοντες (ι) ὑμῶν ἠνόμησαν εἰς
28 ἐμέ. Καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντες τὰ ἅγιά μου·
ϗ ἔδωκα ἀπολέσαι Ἰακὼβ, ϗ (κ) Ἰσραὴλ
εἰς ὀνειδισμόν.

MS.A. (ν) Ἀνήγγειλα (ξ) κἀγὼ μάρτυς λέγει κύριος ὁ θεὸς (ο) ἐξαιρούμενος· (π) Ἰσραήλ, (ρ) πάντας φεύγοντας, (σ) πλοίοις (τ) ὁδὸν ἐν θαλάσσῃ, (υ) ἐξάγων (φ) ἀλλὰ (χ) Μνημονεύετε (ψ) Ἰδοὺ ποιῶ (ω) Εὐλογή... (α) ποτίσαι (β) οὐ κοπιάσαι (γ) ἐμοὶ πρόβατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς (δ) ἐδούλωσας ἐν ταῖς θυσίαις σου, (ε) θυμίαμα, οὐδὲ στέαρ (ζ) ϗ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου προέστης σου. (η) ϗ οὐ μὴ μνησθήσομαι τὰς ἀδικίας σου. Σὺ δὲ μνήσ... ἡμῶν (ι) αὐτῶν (κ) Ἱερουσαλήμ

ΚΕΦ. μδ΄.

1 Νῦν δὲ ἄκουσον (α) Ἰακὼβ ὁ παῖς μου, ϗ
2 Ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην. (β) Οὕτω λέγει
κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε, ϗ ὁ πλάσας
σε ἐκ κοιλίας, Ἔτι βοηθηθήσῃ· μὴ φοβοῦ
παῖς μου Ἰακὼβ, ϗ (γ) ἠγαπημένος
Ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην.

MS.A (α) παῖς μου Ἰακὼβ, (β) Οὕτως (γ) ὁ ἠγαπημένος

Ego Deus: & non est præter me salvator. Ego annunciavi, & ... tavi: (b) exprobravi, & non ... in vobis alienus. Vos mei testes ... & ego Dominus Deus adhuc ab principio: & non est, qui de manibus meis eruat. Faciam: & quis avertet illud? Sic dicit Dominus Deus, qui redimit vos, Sanctus Israel; Propter vos mittam in Babylonem: & suscitabo (c) fugientes universos: & Chaldæi in navibus vincientur. Ego Domin⁹ Deus Sanctus vester, qui ostendi Israel regem vestrum. Sic dicit Dominus qui dat in mari viam, & in aqua vehementi semitam: Qui educit currus, & equum, & multitudinem robustam. Sed dormierunt, & non resurgent: extincti sunt, sicut linum extinctum. Nolite meminisse priorum: & vetera ne cogitetis. Ecce ego facio nova, quæ nunc orientur: & cognoscetis ea: & faciam in deserto viam, & in ... quoso flumina. Benedicent me bestiæ agri, (d) Sirenes, & ... filiæ struthionum: quia dedi in deserto aquam, et flumina in ... quoso: ut bibere faciam genus meum electum, Populum meum quem acquisivi, ut virtutes meas narret. Non nunc vocavi te, ... neque laborare te feci, Israel. Non attulisti mihi oves tuas holocau... tui: neque in victimis tuis magnificâsti me: (f) nec servire te feci in hostiis: (g) nec laborem tibi præbui in thure: Nec emisti mihi argento thymiama: nec adipem victimarum tuarum concupivi. Sed in peccatis tuis ante me (h) stetisti, & in iniquitatibus tuis. Ego sum, ... sum, qui deleo iniquitates tuas propter me, & peccata tua non recordabor. Tu vero memento, & judicemur. Dic tu (i) iniquitates tuas primus, ut justificeris. Patres vestri primi, et principes vestri iniquè egerunt in me: Et contaminaverunt principes Sancta mea. Et dedi ut perderent Jacob, et Israel in opprobrium.

CAP. XLIV.

Nunc autem audi, Jacob puer meus; et Israel, quem elegi. Sic dicit Dominus Deus, qui fecit te, et qui plasmavit te de ventre; ... huc habebis auxilium. Noli ... re, puer meus Jacob, et (a) dilecte Israel, quem elegi.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 אנא אנא יי ולית בר מני פריק: אנא חויתי לאברהם אבוכון מה דעתיד למיתי אנא
12 פרקית יתכון ממצרים כמא דקימית ליה בין בתריא ואנא אשמעית יתכון אולפן
אוריתי מסיני ועד אתון קימין ולית בכון נוכרי ואתון סהדין קדמי אמר יי ואנא אלהא:
13 אף מעלמא אנא הוא ולית דמן ידי משיזיב אעבדנה ולא אתיבנה: כדנן אמר יי
14 פריקכון קדישא דישראל בדיל חוביכון אגליתי יתכון לבבל ואחתית במשוטין כולהון
15 וכסדאי בספיני תושבחתהון: אנא יי קדישכון דברית לישראל מלככון: כדנן אמר
16 יי דאתקין בימא אורחא ובמין תקיפין שבילא: דאפיק רתיכין וסוסון משרין ועם
17 סגי כחדא אתבלעו ולא קמו דעיכו כבוצא עמי טפו: לא תדכרון קדמיתא ודמן
18 עולא לא תסתכלון: הא אנא עביד חדתא וכען תתגלי הלא תדעונה אף אשוי
19 במדברא אורח בצדיותא נהרון: ייקרון קדמי כד איתב מדינן דצדין אתר דהואה
20 שרין ירודין ובנת נעמין ארי יהבית במדברא מיא נהרין בצדיותא לאשקאה גלות
21 עמי דאתרעיתי ביה: עמא דין אתקנית לפולחני בתושבחתי יהון משתען: אמיר
22 על ידי נביא ולא בפולחני ערעיתון דבית יעקב ארי לאיתון באולפן אוריתי ישראל:
23 לא איתיתא קדמי אמרין לעלתא ונכסת קודשך לא יקרתא קדמי לא אסגיתי עלך
24 בקורבנין ולא אתקפית עלך בלבונתא: לא זבנתא קדמי בכסף קני בסם ותרב נכסת
25 קודשך לא דהינתא על מדבחי ברם אסגיתא קדמי בחובך אתקפתא קדמי בעויתך:
26 אנא אנא הוא שביק לחובך בדיל שמי וחטאך לא ידכרון: אמר כען נדון כחדא אשתעי
27 את בדיל אם תכול ותזכי: אבוך קדמאה חטא ומלפך מרדו במימרי: ואפיס רברבי
28 קודשא ואמסר לקטלא יעקב וישראל לחסודין:

מד

1 וכען שמע יעקב עבדי וישראל דאתרעיתי ביה: כדנן אמר יי דעבדך ודאתקנך ממעין
2 יסעדנך לא תדחל עבדי יעקב וישראל דאתרעיתי ביה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ego ego Dominus, & non est absque me salvator. Ego annuntiavi Abrahæ patri vestro quæ ventura erant : ego redemi vos *ex Ægypto*, sicut juravi ei inter divisiones. Et ego audire vos feci doctrinam legis meæ de Sinai, adhuc permanetis, & non est in vobis extraneus: & vos testes coram me, dicit Dñs: & ego Deus. A seculo etiam ego sum, & non est qui eruat de manu mea : faciam illud, & non avertam illud. Sic dicit Domin⁹ redemptor vester sanctus Israel : Propter peccata vestra *transtuli vos in Babylonem*, & descendere feci in remis universos; & Chaldæos in navibus laudis suæ. Ego Dominus sanctus vester, qui creavi Israelem, rex vester. Sic dicit Dominus qui direxit in mari viam, & in aquis vehementibus semitam. Qui eduxit quadrigas & equos, & exercitū, & populum multum: simul absorpti sunt, & non surrexerunt; extincti sunt, & sicut linum extinctum extincti sunt. Ne memineritis priorum, et quæ sunt ab antiquo, ne intueamini. Ecce ego facio novum, et nunc revelabitur : utique scietis illud: ponam ... am in solitudine viam, in deserto flumina. Glorificabunt coram me, quando convertero provincias desertas, et locum ubi manebant dracones et filiæ struthionum ; quia dedi in solitudine aquas, et flumina in deserto, ut darem potum *transmigrationi populi mei* quem elegi. Populum hunc ... paravi cultui meo : laudem meam narrabunt. Dictum est per manum prophetarum, quòd non acceditis ad cultum meum viri domus Jacob ... laborâsti Israel in doctrina legis meæ. Non obtulisti corā me arietes in holo*caustum*, neque *victimis sanctis tuis* honorâsti coram me : non multipli... cavi super te oblationes, neque gravavi te thure. Non emisti coram me argento calamum aromaticum, neque adipe victimarum tuarum impinguâsti altare meum. Veruntamen multiplicâsti coram me peccata tua; et gravâsti me tuis iniquitatibus. Ego, ego sum ipse qui dimitto scelera tua propter nomen meum, et peccata tua non erunt in memoria. Dic nunc, judicemur simul, narra si potes ut justificeris. Pater tuus primus peccavit, & doctores tui prævaricati sunt in Verbum meum. Et profanavi principes sanctitatis, & tradidi in occisionem Jacob, & Israelem in opprobria.

CAP. XLIV.

ET nunc audi Jacob serve mi, & Israel quem elegi. Hæc dicit Dominus qui fecit te, et formavit te, ab utero sustentavit te: Ne timeas serve mi Jacob, et Israel quem elegi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ego sum Dominus, nec alius est præter me. 11
Ego indicavi, servavi, & enarravi, nec est 12
inter vos alienus: & vos testes mei estis, dicit
Dominus, & ego sum Deus. A primo etiam 13
die ego sum, nec est qui effugiat manus meas:
& quod ego facio, quis rescindat? Sic di- 14
cit Dominus servator vester, Sanctus Israe-
lis; Propter vos misi Babelem, & adduxi
omnes profugas & Chaldæos qui de navibus
gloriantur. Ego sum Dominus sanctus vester 15
qui creavi Israelem, rex vester. Sic ait Do- 16
minus qui viam præbet in mari, & semitam
in aquis multis; Qui ejicit currus & equos, 17
& exercitum ingentem, & simul occumbunt,
neque resurgent, sed extinguuntur veluti lu-
cerna quæ crepitat. Ne recordemini prio- 18
rum, & quæ ab initio fuerunt, ne perpen-
datis. Ecce facturus sum rem novam, mox 19
enascetur, & cognoscetis eam: sternam quo-
que viam in deserto, & fluvios in Asimon.
Laudabit me bestia agri, canes sylvestres, & 20
pulli struthionum; quòd aquas dederim in
deserto, & fluvios in Asimon, ad hoc ut bi-
beret populus meus electus, Populus iste, 21
quem elegi mihi, biberent. Me nequaquam 22
invocâsti Jacob quem vocavi Israelem: Non 23
attulisti mihi agnos holocaustorum tuorum,
& sacrificiis tuis non honorâsti me: non sub-
egi te muneribus, nec fatigavi te thure: Non 24
emisti mihi pecuniâ calamum aromaticum,
nec adipe sacrificiorum tuorum inebriâsti
me: quin subegisti me peccatis tuis, & ini-
quitate tuâ fatigâsti me. Ego sum qui deleo 25
iniquitatem tuam, propter me, & peccato-
rum tuorum haud recordabor. Memor sis 26
mei, judicemur simul, dico ut te justifices.
Primus *ille* pater tuus peccavit, principes tui 27
fraudulenter mecum egerunt, Prophanârunt 28
magnates tui Sanctuarium: *ideo* exposui Ja-
cobum anathemati, & Israelem ignominiæ.

CAP. XLIV.

Igitur, audi me Jacob serve meus, & Isra- 1
el quem elegi: Sic dicit Dominus qui te fe- 2
cit & formavit in utero, teque adjuvit; Ne
timeto serve meus Jacob, & Israel quẽ vocavi:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* انا هو الله * وليس يوجد من يخلص غيري * انا اخبرت وخلصت وعبرت * ولم يكن
فيكم اله غريب * انتم لي شهود * وانا الرب الاله ايضا * منذ البدء انا انا وليس يوجد
من يستنقذ من يدي * اصنع ومن يرده * هكذا يقول الرب الاله منقذكم قدوس
اسرائيل * من اجلكم ارسل الى بابل وآتي بجميع الهاربين * والكلدانيون يربطون في السفن
* انا الرب الاله قدوسكم * مطهر اسرائيل * ملككم * هكذا يقول الرب الاله المعطي طريقا
في البحر * وفي الماء القوي سبيلا * المخرج مركبات وفرسا وجمعا قويا * لكنهم رقدوا ولم يقوموا
طفئوا مثل سراج مطفي * لا تذكروا الاوايل * ولا تفكروا في المبادي * ها اصنع
حديثات التي اخبركم بها الآن وتعرفوها * واجعل في البرية طريقا وفي العدمة الانهار
* تباركني وحوش الحقل * بنات اوي وبنات النعام * لاني اعطيت في البرية طريقا والانهار في
العدمة الماء * لاسقي جنسي المختار * شعبي الذي اقتنيته يخبروا بفضائلي * الست
دعوتك يا يعقوب * ولا اجعلك ان تتعب يا اسرائيل * الست لي خراف قرابينك * ولم تمجدني
بذبائحك * ولم استعبدك بضحاياك * ولم اجعلك تعبا للبان * ولم تقتن لي بفضة قصبا
ولم اسمن شحم ذبائحك * لكن بخطاياك وظلمك وقفت امامك * انا هو انا هو الماحي
خطاياك ولا اذكرها * وانت فاذكر ولنتحاكم * قل انت آثامك اولا لكي تتبرر * آباؤكم
الاولون ورؤساؤكم اعتدوا الي * والرؤساء نجسوا اقداسي * فاسلمت يعقوب ان يهلك واسرائيل
للتعيير * الفصل الرابع والاربعون * والآن اسمع يا عبدي يعقوب
واسرائيل المحبوب لي الذي انا اخترته [* MS.Ox. هكذا يقول الرب الذي صنعك وجبلك
في الرحم واعانك * لا تخف عليك يا عبدي يعقوب واسرائيل الذي اصطفيته.]

Ego sum Deus, nec reperitur qui salvet 11
præter me. Ego indicavi, salvavi, & 12
declaravi, dum nullus existeret inter
vos deus alienus: vos estis mihi testes,
& ego quoque Dominus Deus. Inde à 13
principio ego ipse sum, neque reperitur
qui eripiat è manu mea: operor, & quis
prohibet? Sic dicit Dominus Deus re- 14
demptor vester, Sanctus Israelis; Pro-
pter vos mittam in Babelem, & redu-
cam profugas omnes; Chaldæi verò li-
gabuntur in navibus. Ego Dominus Deus 15
sanctus vester emundans Israelem, rex
sum vester. Sic dicit Dominus Deus qui 16
dat viam in mari, & in aqua vehementi
semitam; Qui educit currus & equos, 17
turbamq; robustã; attamen occubuerunt,
nec resurrexerunt, extincti sunt veluti
lucerna extincta. Priorum ne recorde- 18
mini, & ne cogitetis de præcedentibus:
Ecce facturus sum res novas, quas jam 19
indicabo vobis, & cognoscetis: & dispo-
nam in deserto viã, & in aquis carente,
flumina. Benedicent mihi belluæ cam- 20
pestres, canes sylvestres, & pulli stru-
thionum, quòd dederim in deserto viã,
& fluvios in terra aquis carente ad præ-
bendũ potum generi meo selecto, Populo 21
meo quem possedi; quatenus prædicent
excellentias meas. Annon igitur vocavi 22
te O Jacob? neque permitiã ut fatigeris
O Israel. Annon mei sunt agni oblationis 23
tuæ? attamen non glorificâsti me sacrifi-
ciis tuis; non pressi te servitute in victi-
mis tuis, neque lassum te reddidi causã
thuris: Non comparâsti mihi thus ar- 24
gento, neque concupivi adipem sacrificio-
rum tuorum; tamen propter peccatã tuã
& perversitatem tuã steti coram te. Ego 25
sum, ego sum qui deleo peccata tua, neque
recordor illorũ: Tu autem recordare, & 26
disceptemus: dic tu primùm culpas tuas,
ut justificeris. Primi patres vestri & 27
principes vestri peccaverunt in me; Et 28
principes contaminaverunt sancta mea:
iccirco tradidi Jacobũ ut periret, & Is-
raelem contumeliis.

CAP. XLIV.

Jam verò audi O Jacob servẽ mi, et Is- 1
rael mihi dilecte quẽ ego elegi: [MS.Ox. 2
Sic dicit Dominus qui fecit te, et in utero
te formavit, qui tibi auxiliatus est;
Ne timeas serve mi Jacob, & Israel
quem elegi:]

ישעיה : מד

effundam : aridam super fluenta & ,sitientem super aquas effundam Quia
3 כי אצק מים על צמא ונזלים על יבשה אצק
.tua germina super meã benedictionem & ,tuũ semen super meũ spiritum
רוחי על זרעך וברכתי על צאצאיך:
-aquarum rivulos juxta salices sicut : herbam inter in germinabunt Et
4 וצמחו בבין חציר כערבים על יבלי מים:
: Jahacob nomine in invocabit iste & ,ego Domini ,dicet Iste
5 זה יאמר ליהוה אני וזה יקרא בשם יעקב
cognominabit Israel nomine in & ,Domino sua manu scribet iste &
וזה יכתב ידו ליהוה ובשם ישראל יכנה:
Dominus ejus redemptor & ,Israel rex Dominus dixit Sic
6 כה אמר יהוה מלך ישראל וגאלו יהוה
.Deus non me præter & ,novissimus ego & ,primus Ego :exercituum
צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים:
,mihi illud ordinabit & ,hoc annuntiabit & ,vocabit ego sicut quis Et
7 ומי כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי
annuncient ,sunt ventura quæ & ,ventura & : seculi populum me ponere à
משומי עם עולם ואתיות ואשר תבאנה יגידו
,te feci audire tunc ex nonne : formidetis ne & ,timeatis Ne .eis
8 למו: אל תפחדו ואל תרהו הלא מאז השמעתיך
, petra non & ? me præter Deus est an ? mei testes vos & ,annunciavi &
והגדתי ואתם עדי היש אלוה מבלעדי ואין צור
eorũ concupiscibilia & ,inanitas ipsi omnes sculptilis Formatores ? novi non
9 בל ידעתי: יצרי פסל כלם תהו וחמודיהם
neque ,videbunt non ipsi eorum testes & : proderunt non
בל יועילו ועדיהם המה בל יראו ובל
sculptile & ,Deum formavit Quis .confundentur ideo : cognoscent
10 ידעו למען יבשו: מי יצר אל ופסל
,afficientur pudore ejus socii omnes Ecce .profuit nihilum ad : conflavit
11 נסך לבלתי הועיל: הן כל חבריו יבשו
,stabunt ,ipsi omnes congregabuntur : hominibus ex ipsi artifices &
וחרשים המה מאדם יתקבצו כלם יעמדו
, dolabram ferri Faber .simul afficientur pudore ,pavebunt
12 יפחדו יבשו יחד: חרש ברזל מעצד
illud operabitur & : illud figurabit malleis in & ,carbone in operabitur &
ופעל בפחם ובמקבות יצרהו ויפעלהו
bibit non : vis non & famelicus etiam ,suæ fortitudinis brachio in
בזרוע כחו גם רעב ואין כח לא שתה
illud delineabit ,lineam extendit lignorum Faber .est defatigatus & , aquam
13 מים ויעף: חרש עצים נטה קו יתארהו
: illud designabit circino in & , asciis in illud faciet , tinctio filo in
בשרד יעשהו במקצעות ובמחוגה יתארהו
hominis gloriam secundùm , viri imaginem secundùm illud faciet &
ויעשהו כתבנית איש כתפארת אדם
, tirzah tollet & , cedros sibi succidendũ Ad .domum inhabitandũ ad
14 לשבת בית: לכרת לו ארזים ויקח תרזה
.vehet pluvia & ,ornum plantavit : sylvæ lignis in sibi roborabit & ,quercũ &
ואלון ויאמץ לו בעצי יער נטע ארן וגשם יגדל:
etiam ,se calefaciet & ,eis ex sumet & ,comburendum ad homini erit Et
15 והיה לאדם לבער ויקח מהם ויחם אף
,se incurvabit & ,Deum operabitur etiam : panem coquet & ,succendet
ישיק ואפה לחם אף יפעל אל וישתחו
In comburet ejus Medium .ei se incurvabit & ,sculptile illud faciet
16 עשהו פסל ויסגד למו: חציו שרף במו
:saturabitur & ,assaturam assabit ,comedet carnem ejus mediũ super ,igni
אש על חציו בשר יאכל יצלה צלי וישבע
focum vidi ,me calefeci ,Euge , dicet & ,se calefaciet etiam
אף יחם ויאמר האח חמותי ראיתי אור:

Versio VULG. LAT.

3 Effundam enim aquas super si-
tientem, & fluenta super ari-
dam: effundam spiritum me-
um super semen tuum, & be-
nedictionem meam super stir-
4 pem tuam. Et germinabunt
inter herbas, quasi salices juxta
5 præterfluentes aquas. Iste di-
cet; Domini ego sum: & ille
vocabit in nomine Jacob, &
hic scribet manu suâ; Domi-
no: & in nomine Israel assimi-
6 labitur. Hæc dicit Dominus
rex Israel, & redemptor ejus
Dominus exercituũ; Ego pri-
mus, & ego novissimus, & abs-
7 que me non est Deus. Quis si-
milis mei? vocet, & annun-
tiet: & ordinem exponat mi-
hi, ex quo constitui populum
antiquum: ventura & quæ
futura sunt annuntient eis.
8 Nolite timere, neque contur-
bemini: ex tunc audire te fe-
ci, & annuntiavi: vos estis te-
stes mei. Numquid est De[us] abs-
que me, & formator quem ego
9 non noverim? Plastæ idoli o-
mnes nihil sunt, & amantissi-
ma eorum non proderunt eis.
Ipsi sunt testes eorum, quia nõ
vident, neque intelligunt, ut
10 confundantur. Quis forma-
vit deum, & sculptile confla-
11 vit ad nihil utile? Ecce omnes
participes ejus confundentur:
fabri enim sunt ex hominibus:
convenient omnes, stabunt &
pavebunt, & confundentur si-
12 mul. Faber ferrarius limâ ope-
ratus est: in prunis & in mal-
leis formavit illud, & opera-
tus est in brachio fortitudinis
suæ: esuriet & deficiet, non bi-
13 bet aquam, & lassescet. Arti-
fex lignari[us] extendit normam,
formavit illud in runcina: fe-
cit illud in angularibus, & in
circino tornavit illud: & fecit
imaginem viri, quasi speciosũ
hominem habitantem in do-
14 mo. Succîdit cedros, tulit ili-
cem, & quercum, quæ steterat
inter ligna saltûs: plantavit pi-
15 num, quam pluvia nutrivit. Et
facta est hominibus in focum:
sumpsit ex eis, & calefactus
est: & succendit, et coxit pa-
nes: de reliquo autẽ operatus
est deũ, et adoravit: fecit scul-
ptile, et curvatus est ante il-
16 lud. Medium ejus combussit
igni, et de medio ejus car-
nes comẽdit: coxit pulmen-
tum, et saturatus est, et calefa-
ctus est, et dixit; Vah, calefa-
ctus sum, vidi focum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψει τοῖς πορευ-
ομένοις ἐν ἀνύδρῳ, ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου
ἐπὶ τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰς εὐλογίας μου
4 ἐπὶ τὰ τέκνα σου, Καὶ ἀνατελοῦσιν (δ)
ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος, καὶ ὡς ἰτέα
5 ἐπὶ (*) παραῤῥέον ὕδωρ. Οὗτος ἐρεῖ, Τοῦ Θεοῦ
εἰμι, καὶ οὗτος (ε) βοήσεται ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Ἰακώβ· καὶ ἕτερος (ζ) ἐπιγράψει χειρὶ
αὐτοῦ, Τοῦ Θεοῦ εἰμι, καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσ-
6 ραὴλ βοήσεται. Οὕτως λέγει ὁ Θεὸς ὁ βα-
σιλεὺς (η) Ἰσραὴλ, καὶ ῥυσάμενος αὐτὸν
Θεὸς σαβαώθ, Ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ
7 ταῦτα· πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι Θεός. Τίς ὥσ-
περ ἐγώ; (θ) στήτω, καὶ καλεσάτω, καὶ ἀν-
αγγειλάτω, καὶ ἑτοιμασάτω μοι ἀφ' οὗ ἐποί-
ησα ἄνθρωπον εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχό-
μενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀναγγειλάτωσαν ὑ-
8 μῖν. Μὴ παρακαλύπτεσθε, (ι) μηδὲ πλα-
νᾶσθε· οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἠνωτίσασθε, καὶ ἀπ-
ήγγειλα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε, εἰ ἔ-
9 στι Θεὸς πλὴν ἐμοῦ. Καὶ οὐκ (*) ἤκουσαν τότε οἱ
πλάσσοντες, καὶ (κ) οἱ γλύφοντες, πάντες
μάταιοι, (λ) ποιοῦντες τὰ καταθύμια αὐ-
τῶν, ἃ οὐκ ὠφελήσει αὐτούς· ἀλλὰ αἰσχυνθή-
10 σονται (μ) Οἱ πλάσσοντες θεὸν, καὶ γλύ-
11 φοντες (ν) πάντες ἀνωφελῆ, Καὶ πάντες
ὅθεν ἐγένοντο ἐξηράνθησαν. καὶ κωφοὶ ἀ-
πὸ ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες, καὶ
(ξ) στησάτωσαν ἅμα· καὶ ἐντραπήτωσαν,
12 καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα· Ὅτι ὤξυνε τέ-
κτων σίδηρον, σκεπάρνῳ εἰργάσατο αὐτὸ,
καὶ ἐν τερέτρῳ (ο) ἔστησεν αὐτὸ, καὶ εἰργά-
σατο αὐτὸ ἐν τῷ βραχίονι τῆς ἰσχύος αὐ-
τοῦ, καὶ πεινάσει, καὶ ἀσθενήσει, καὶ οὐ μὴ πίῃ ὕ-
13 δωρ. Ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον, ἔστησεν
αὐτὸ ἐν μέτρῳ, καὶ ἐν κόλλῃ ἐῤῥύθμισεν αὐ-
τὸ, (π) καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀν-
δρὸς, καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώπου, στῆσαι αὐ-
14 τὸ ἐν οἴκῳ. (ρ) Ἔκοψε ξύλον ἐκ τοῦ δρυ-
μοῦ, ὃ ἐφύτευσεν κύριος, (σ) πίτυν, καὶ ὑε-
15 τὸς ἐμήκυνεν, Ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦ-
σιν· καὶ λαβὼν ἀπ' αὐτοῦ, ἐθερμάνθη, καὶ καύ-
σαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' (τ) αὐτῶν· τὸ
δὲ λοιπὸν (υ) εἰργάσαντο θεοὺς, καὶ προσκυνοῦ-
16 σιν (φ) αὐτοῖς· Οὗ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέ-
καυσεν ἐν πυρὶ, (χ) καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως αὐτοῦ
ἔπεψεν ἐν τοῖς ἄνθραξιν ἄρτους, καὶ ἐπ'
αὐτοῦ κρέας ὀπτήσας ἔφαγε, καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ
θερμανθεὶς εἶπεν, Ἡδύ μοι, ὅτι ἐθερμάν-
θην, καὶ εἶδον πῦρ.

MS. A. (δ) ὡσεὶ χόρτος ἀναμέσον ὕδατος, (*) παραῤῥέον (ε) ἐπὶ
τῷ ὀνόματι Ἰακώβ· (ζ) ἐπιγράψει, Τοῦ Θεοῦ εἰμι, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραήλ. Ού-
τως (η) ὁ Ἰσραὴλ, ὁ ῥυσάμενος (θ) στήτω, καλεσάτω, καὶ ἑτοιμασάτω ... ἀπ'
ἀρχῆς (*) ἤσαν (κ) γλύφοντες, (λ) οἱ ποιοῦντες (μ) πάντες Οἱ (ν) ἀνω-
φελῆ, (ξ) στήσονται ἅμα· ἐντραπήτωσαν, (ο) ἔστησεν αὐτὸ, ...
(π) ἐποίησεν (ρ) Ὁ ἔκοψεν (σ) καὶ ὑετὸς (τ) αὐτοῦ· (υ) εἰργάσαντο θε-
οὺς, (φ) αὐτούς· (χ) καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπ' ...

תרגום יונתן TARGUM JONATHAN.

3 ארי כמא דמתיהבין מיא על ארע בית צחונא ומתנגדין על יבשתא כן אתן רוח
4 קודשי על בנך וברכתי על בני בנך: ויתרבון צדיקיא רכיכין ומפנקין כלבלבי
5 עסב כאילן דמשלח שרשוהי על נגדין דמין: דין יימר מדחליא דיי אנא ודין
6 יצלי בשום יעקב ודין יקריב קורבניה קדם יי ובשמא דישראל יתקריב: כדנן
אמר יי מלכא דישראל ופרקיה יי צבאות אנא הוא דמלקדמין אף עלמי עלמיא
7 דילי אנון ובר מני לית אלהא: ומן כותי די ערענה ויחוינה ויסדרנה קדמי
8 משויותי עמא דמן עלמא ודאתין ודעתידין למיתי יחוון לנא: לא תדחלון
ולא תתברון הלא מבכן בשרתך וחויתי ואתון סהדין קדמי האית אלהא בר מני
9 ולית דתקיף אלהן דמן קדמי מתיהב ליה תקוף: עבדי צלמיא כולהון למא
ופלחיהון דלא יהנון להון וסהדין אנון בנפשתיהון דלא חזן ולא ידעין בדיל דיבהתון:
10 מן עבד דחלא וצלמא אתיך בדיל דלא להנאה: הא כל פלחיהון יבהתון ואומנין
11 עובדין מבני אנשא יתכנשון כולהון יקומון יתברון יבהתון כחדא: נפחא מברזלא
12 חצינא עביד ונפח נור בשיחורין ובמקובין מתקיף ליה ועביד ליה בתקוף חיליה
דאם יכפן עבדיה ולא ייכול לא יהי בידיה חיל ואם יצחי ולא ישתי מיא יהי משלהי:
13 נגר אעין נפיץ בחוטא מסר ליה במשקולתא מגוי ליה באזמליא ובנצורין מאחד ליה
14 ועבד ליה כדמות גבר כתושבחת אתתא למתב בביתא: למקץ ליה ארזין ונסיב תרזו
15 ובלוט ומתקיף ליה באעי חורשא נצב אורנא ומטרא ירבי: והוי לאנשא לאדלקא ונסיב
מנהון ושחין אף אזא ואפא לחם אף עבדיה דחלא וסגיד אתכיה צלמא ובעא מניה:
16 פלגיה אוקיד בנורא על פלגיה בסרא אכיל טוה טוי וסבע אף שחין ואמר אח
שחינית חזיתי נור:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia sicut dantur aquæ super terram sitientem, & fluunt super aridam; sic
dabo spiritum sanctum meum super filios tuos, & benedictionem meam
super filios filiorum tuorum. Et crescent justi & erunt teneri, & deli-
cati sicut germen herbæ, sicut arbor quæ mittit radices suas juxta fluen-
tes aquas. Hic dicet, De timentibus Dominum ego sum; & hic orabit in
nomine Jacob; & iste offeret oblationem suam coram Domino; & in no-
mine Israel applicabitur. Hæc dicit Dominus rex Israel, & redemptor
ejus Dominus exercituum: Ego sum ab initio; *etiam* secula seculorum mea
sunt, & absque me non est Deus. Et quis est sicut ego, qui vocet & annun-
tiet illud, & ordinet illud coram me? ex quo posui populum qui à secu-
lo est, & quæ ventura sunt, & futura annuntient nobis. Ne timeatis neque
consternemini; an non ex illo tempore annuntiavi tibi & indicavi? & vos
testes estis coram me; num sit Deus præter me; & num sit fortis nisi is cui da-
tur fortitudo à facie mea. Qui simulacra faciunt, omnes sunt vanitas, &
colunt ea quæ sibi non proderunt; & testes sunt sibimet quòd non vident
neque intelligunt, eò ut confundantur. Quis fecit deum & simulacrum
conflavit ad nihil utile? Ecce omnes cultores eorum confundentur, & ar-
tifices operarii ex filiis hominum; congregentur universi, stent, contre-
mis-
cant, confundantur simul. Sufflator ex ferro bipennim facit; *&* exsufflat ig-
nem in carbonibus: & malleis confirmat illud, & facit illud totis viribus
suis: quòd si esurierit qui fecit illud, & non comederit, non erit in
eo virtus; & si sitierit & non biberit aquas, erit lassus. Faber ligna-
rius extendit lineam, serrat illud perpendiculo, dolat illud *dolabris*, & in
circino format illud; et facit illud in similitudinem viri, et juxta decorem
mulieris, ut habitet in domo. Ut succidat sibi cedros, et tulit ilicem
et quercum, et apprehendit sibi ligna in saltu: plantavit pinum quam
pluvia nutrit. Et facta est homini ad succendendum: et sumpsit ex eis
et calefactus est; et etiam succendit et coxit panem. Facit quoque ex
illo deum et adorat conflatile simulacrum, et deprecatur illud. Dimi-
dium ejus succendit igni; super dimidio ejus carnem comedit; assat
assaturam, et satiatus est: calefactus quoque est; et dixit, Vah incalui,
vidi ignem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܡܛܠ ܕܝܗܒ ܐܢܐ ܡܝܐ ܒܨܗܝܐ. ܘܢܗܪܘܬܐ ܒܝܒܫܐ. ܐܫܘܕ ܪܘܚܝ ܥܠ ܙܪܥܟ ܘܒܘܪܟܬܝ *
ܥܠ ܒܢܝܟ. * ܘܢܥܒܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܥܣܒܐ. ܐܝܟ ܥܪܒܐ ܕܥܠ ܝܒܠܐ ܕܡܝܐ. * ܗܢܐ
ܢܐܡܪ ܕܡܪܝܐ ܐܢܐ. ܘܗܢܐ ܢܩܪܐ ܒܫܡܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܗܢܐ ܢܟܬܘܒ ܒܐܝܕܗ ܠܡܪܝܐ.
ܘܒܫܡܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܬܟܢܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܪܘܩܗ. ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ ܫܡܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܐܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܝܐ. ܘܠܒܪ ܡܢܝ ܠܝܬ ܐܠܗܐ. * ܘܡܢܘ
ܕܐܟܘܬܝ ܢܩܪܐ. ܢܚܘܐ ܘܢܛܝܒ ܘܢܬܢܐ. ܡܢ ܕܣܡܬ ܥܡܐ ܕܥܠܡ. ܘܐܬܘܬܐ ܕܐܬܝܢ
ܢܚܘܘܢ. * ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܘܠܐ ܬܬܪܗܒܘܢ. ܠܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܡܥܬܟܘܢ ܘܚܘܝܬܟܘܢ
ܘܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝ. ܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢܝ. ܘܠܝܬ ܬܩܝܦܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. * ܣܪܝܩܝܢ
ܐܢܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܐܘܡܢܐ ܕܥܒܕܝܢ ܓܠܝܦܐ. ܘܠܝܬ ܡܘܬܪܢܐ ܒܨܒܝܢܝܗܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ
ܘܣܗܕܝܢ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
ܢܒܗܬܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܐܠܗܐ. ܘܢܣܟܝܢ ܢܣܟܐ ܕܠܐ ܡܘܬܪ ܠܗܘܢ. * ܗܐ ܟܠܗܘܢ
ܐܘܡܢܝܗܘܢ. ܚܪܫܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܢܬܟܢܫܘܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܢܩܘܡܘܢ. ܘܢܒܗܬܘܢ
ܘܢܬܟܦܪܘܢ ܐܟܚܕܐ. * ܕܢܓܪܐ ܦܪܙܠܐ ܚܪܦ. ܘܒܡܥܨܕܐ ܦܣܠܗ. ܘܒܡܩܒܐ ܓܠܦܗ
ܘܥܒܕܗ. ܒܚܝܠܐ ܕܕܪܥܗ. ܐܦ ܟܦܢ ܘܡܫܬܪܚܦ. ܘܠܐ ܫܬܐ ܡܝܐ ܘܡܫܬܪܦ. * ܢܓܪܐ
ܓܒܐ ܩܝܣܐ. ܘܡܫܚ ܠܗ ܘܡܕܒܩ. ܘܓܠܦ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܓܒܪܐ. ܐܝܟ ܫܘܦܪܐ
ܕܒܪܢܫܐ. * ܘܡܩܝܡ ܠܗ ܒܒܝܬܐ. ܩܝܣܐ ܕܦܣܩ ܡܢ ܥܒܐ. ܘܐܪܙܐ ܕܢܨܒ ܡܪܝܐ
ܘܡܛܪܐ ܪܒܝܗ. * ܘܢܗܘܐ ܠܒܢܝܢܫܐ ܠܡܘܩܕܘ. ܘܢܣܒܘܢ ܡܢܗ ܘܫܚܢܝܢ. ܐܦ ܬܢܘܪܐ
ܡܫܚܢܝܢ. ܘܐܦܝܢ ܒܗ ܠܚܡܐ. ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܘܣܓܕܝܢ ܠܗ. * ܦܠܓܗ ܐܘܩܕܘ
ܒܢܘܪܐ. ܘܥܠ ܓܘܡܪܘܗܝ ܒܣܪܐ ܛܘܝܘ. ܘܐܟܠܘ ܘܣܒܥܘ. ܘܐܦ ܫܚܢܘ. ܘܐܡܪܘ ܐܚ
ܫܚܢܬ ܘܚܙܝܬ ܢܘܪܐ.

Quia daturus sum aquas in loco sitibundo; & fluenta in arido : effundam spiritum meum super semen tuum, & benedictiones meas su- 3
per filios tuos : Et egerminabunt è media 4
herba sicut salix quæ est secus rivos aquarum.
Hic dicet, Domini sum ; alius vocabit no- 5
men Jacobi, alius proprium chirographum Domino subscribet, & Israelis nomine se nuncupabit. Sic ait Dominus rex Israelis 6
& redemptor ejus, cujus nomen est Dominus potens, Ego sum primus & ego sum ultimus, 7
nec ullus est Deus præter me. Et quisquis est mihi similis, clamet, instruat se & indicet *res actas* ex quo posui populum in æternum : & signa ventura indicent. Ne timeatis, neque 8
paveatis, nonne jampridem vobis enarravi, & indicavi (vos testes mei estis) quòd nullus sit Deus præter me, nec ullus extet potens quem non cognoscam ? Vani sunt omnes ar- 9
tifices qui componunt idola, nec ullum est emolumentum in opficiis quæ fabricare cupierunt ; ipsi enim artifices qui fabricant ea, testantur ea nec videre, nec audire, nec cognoscere. Propterea pudefiant qui deos fa- 10
bricant, & fusilia sculpunt in quibus nullum est emolumentum. En omnes eorum fabri 11
muti : (*incensati*) sunt præ *cunctis* hominibus, congregent se omnes, stent, erubescant, & pudefiant simul. Nam ferrum exacuit fa- 12
ber lignarius, tum dolabrâ complanat illud, scalpro incidit, & brachii sui conatu efformat : fami etiam sitique laborat, aquam non bibit, & elanguet. Faber lignarius eli- 13
git lignum, ungitque illud, glutine compingit, sculpit, formatque in effigiem virilem, speciem referens humanam : Tum collocat 14
in æde lignum è sylva excisum, quod pluviâ nutritum fuerat, ut homini inserviret ad comburendum : Ex hoc inquam sumentes, par- 15
tim calefaciunt *furnum*, & panem coquunt; partim fabricant deum, & adorant illum ; formant sculptile, & adorant illud. Mediam ejus 16
partem igne comburunt, carnem assant ad prunas ejus, comedunt, saturantur, atque etiam calefiunt; tum dicunt, Euge, calefeci me, & vidi ignem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اني أعطيكم ماء في العطش السالكين في عدم الماء • واضع روحي على زرعك
وبركاتي على أولادك * فيسرون مثل عشب وسط الماء • ومثل الصفصاف على الماء الجاري
* هذا يقول لله أنا • وهذا يقول باسم يعقوب • وآخر يكتب لله أنا باسم إسرائيل * هكذا
يقول الرب الاله ملك إسرائيل الذي نجاه • اله الجنود • أنا الأول وأنا بعد هذا • وليس
يوجد اله غيري * من مثلي أنا ليقف ويدعو ويخبر ويهيئ لي منذ صنعت الانسان
الى الابد • ويخبروكم بالآتيات قبل ان تأتي لا تخفوها * أما سمعتم منذ البدو واخبرتكم
وانتم شهود انتم • هل يوجد اله سواي • ولم تسمعوا حينئذ * الخالقون والناحتون
كلهم باطلون • يصنعون اختياراتهم التي لا تنفعهم * لكن يخزى جميع
يعملون الها • والناحتون ما لا ينفع * والجميع من حيث صاروا ييبسوا • والصم من
الناس • ليجتمعوا جميعا وليقفوا معا • ليخجلوا ويخزوا * لأن النجار حد حديدا
بقاس وبحز بمنقار • وعمله بذراع قوته • ويجوع ويضعف ولا يشرب ماء * حسبه
النجار • وأقامها بمقدار • وسواها بالغري • وصنعها مثل شكل رجل • ليقيمها مثل
انسان في بيت * الخشبة التي قطعها من الغيضة • هي التي غرسها الرب • وطولها المطر
كي تكون للناس للحريق * واحد منها فاصطلى • فأحرقوها وخبزوا خبزا عليها
وبقيتها عملوه آلهة وسجدوا لهم * الذي نصفها احرقوه بالنار • فأحرقوه وخبزوا خبزا
عليه • وعليه سووا لحما وأكلوه • وامتلئ واصطلى وقال • لذيذ لي لأني اصطليت
ونظرت النار

*Equidem aquam in siti præbebo vobis qui ambulatis in loco aquis carente, 3
ponamque spiritum meum super semen tuum, & benedictiones meas super filios tuos : Adeoque exorientur velut herba 4
in mediis aquis, & ut salices secus aquam decurrentem. Alius dicet, Dei sum 5
ego : alius dicet, Sub nomine Jacobi ; alius autem scribet, Dei sum ego, sub nomine Israelis. Sic dicit Dominus 6
Deus rex Israelis, qui salvavit eum, Deus exercituum ; Ego sum primus, & ego his posterior, neque reperitur Deus præter me. Qui similis est mihi, stet, 7
vocet, annuntiet, disponatque mihi ex quo hominem condidi in æternum usque ; indicentque vobis ventura antequam eveniant, nec celent ea. Annon au- 8
distis inde à principio, & ego vobis indicavi? vosque metipsi testes estis num reperiatur Deus præter me ? at non audistis tunc. Formatores & sculptores omnes 9
vani sunt, facientes voluntates suas quæ nihil prosunt eis. Ergò pudefiant 10
omnes qui deum formant, & qui sculpunt rem inutilem, Et omnes ex quo facti 11
sunt, arescant, & quidem bruti inter homines : congregentur omnes, & simul consistant, ut pudefiant & erubescant. Nam faber lignarius acuminato ferro, 12
deum illum securi aptat, tum scalpro incidit, & brachio sui roboris facit (interim esurit, languet, nec bibit aquam) Li- 13
gnum videlicet quod eligit faber lignarius, cum proportione componit, & glutine aptat; tum reddit illud simile figuræ viri, ut statuat illud juxta pulchritudinem hominis in æde. Ejus li- 14
gni quod amputavit è sylva, illius inquam quod Dominus plantaverat, quod pluvia longum reddiderat, quatenus usui esset hominibus ad comburendum; Partem accipiens calefacit sese, & com- 15
burentes eam, panem coquunt super eam: residuam verò partem ipsius componunt in deos, & adorant illos. Cujus dimi- 16
diam partem igne comburunt ; comburentes, panem coquunt ad prunas ejus, carnem assant, comeduntque : postquam saturatus est, & calefecit sese, ait; Jucundum mihi est calefecisse me & ignem vidisse :*

ישעיה : מה

,ei se incurvabit : suum sculptile in *fecit* Deum in ejus residuum Et
17 ושאריתו לאל עשה לפסלו יסגד־לו
meus Deus quia ,me Libera : dicet & ,eum ad orabit & ,*se prosternet* &
וישתחו ויתפלל אליו ויאמר הצילני כי אלי
videndo à oblevit quia ,intellexerunt neque ,cognoverunt Non .tu
18 אתה : לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות
,suum cor ad reducet non Et .eorum corda *intelligendo ab* ,eorum oculos
19 עיניהם מהשכיל לבתם : ולא־ישיב אל־לבו
combussi ejus Dimidium : dicendo ,intelligentiam neque ,scientiam nec
ולא דעת ולא־תבונה לאמר חציו שרפתי
,carnem *assabo* : panem ejus carbones super coxi etiam & ,igni in
במו־אש ואף אפיתי על־גחליו לחם אצלה בשר
ligni *trunco* ,faciam abominatione pro ejus reliquum & : *comedam* &
ואכל ויתרו לתועבה אעשה לבול עץ
non & : eum fecit declinare seductum cor ,cinerem *Pascens* .me incurvabo
20 אסגוד : רעה אפר לב הותל הטהו • ולא־
? mea dextera in mendacium Nonne : dicet nec ,suam animam liberabit
יציל את־נפשו ולא יאמר הלוא־שקר בימיני :
:tu meus servus quoniam ,Israel & ,Jahacob horum Memento
21 זכר־אלה יעקב וישראל כי עבדי־אתה
Delevi .mei oblivisceris ne ,Israel ,*tu mihi* servus ,te formavi
22 יצרתיך עבד־לי אתה ישראל לא תנשני : מחיתי
,me ad revertere :tua peccata nubem veluti & ,*tuas prævaricationes* nubem ut
כעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי
jubilate : Dominus fecit quoniam ,cœli *Ovate* .te redemi quia
23 כי גאלתיך : רנו שמים כי־עשה יהוה הריעו
: ea in *lignum omne* & ,sylva : *prœconium* montes clamate ,terræ inferiora
תחתיות ארץ פצחו הרים רנה יער וכל־עץ בו
dixit Sic .gloriabitur Israel in & ,Jahacob Dominus redemit quoniā
24 כי־גאל יהוה יעקב ובישראל יתפאר : כה־אמר
Dominus Ego : utero ex tuus plasmator & ,tuus redemptor Dominus
יהוה גאלך ויצרך מבטן אנכי יהוה
.*mecum à* terram expandens ,*ego* solus cœlos extendens,omnia faciens
עשה כל נטה שמים לבדי רקע הארץ מי אתי :
sapientes *Convertens* .*faciet* insanire *divinos* & ,*vanidicorum* signa *Infringens*
25 מפר אתות בדים וקסמים יהולל משיב חכמים
,sui servi verbum *Statuens* .*faciet* stultam eorum scientiam & ,retrorsum
26 אחור ודעתם יסכל : מקים דבר עבדו
; *habitaberis* ,Jerusalaim ad *Dicens* .*perficiet* suorum *nuntiorum* consilium &
ועצת מלאכיו ישלים האמר לירושלם תושב
Dicens .suscitabo ejus *deruta* & ,*ædificabimini* ,Jehudah civitates ad &
27 ולערי יהודה תבנינה וחרבותיה אקומם : האמר
,Chores ad *Dicens* .faciam siccare tua flumina & : te Sicca , profundo
28 לצולה חרבי ונהרתיך אוביש : האמר לכורש
dicendo & : complebit meam voluntatem omnem & , meus Pastor
רעי וכל־חפצי ישלם ולאמר
.*fundaberis* ,templo & ; *ædificaberis* ,Jerusalaim ipsi
לירושלם תבנה והיכל תוסד :

CAP. XLV. מה

apprehendi cujus ,Chores suo *Uncto* Dominus dixit Sic
1 כה־אמר יהוה למשיחו לכורש אשר־החזקתי
regum lumbos & ,gentes *ejus facies ad sternendum ad* ,*ejus* dexteram in
בימינו לרד־לפניו גוים ומתני מלכים
.claudentur non portæ & ; januas *ejus facies ad aperiendū ad* : dissolvam
אפתח לפתח לפניו דלתים ושערים לא יסגרו :
æris januas : dirigam tortuosa & ,ibo *tuas facies ad* Ego
2 אני לפניך אלך והדורים אושר דלתות נחושה
.concidam *ferri* vectes & ,conteram
אשבר ובריחי ברזל אגדע :

Versio VUL. LAT.

17 Reliquum autem ejus deum
fecit & sculptile sibi: curvatur
ante illud, & adorat illud, &
obsecrat, dicens; Libera me
18 quia Deus meus es tu. Nescie-
runt, neque intellexerunt: ob-
liti enim sunt ne videant ocu-
li eorum, & ne intelligant
19 corde suo. Non recogitant in
mente sua,neque cognoscunt
neque sentiunt,ut dicant, Me-
dietatem ejus combussi igni,
& coxi super carbones ejus
panes: coxi carnes & come-
di, & de reliquo ejus idolum
faciam? ante truncum ligni
20 procidam? Pars ejus cinis est:
cor insipiens adoravit illud,
& non liberabit animam suā,
neque dicet; Forte menda-
21 cium est in dextera mea. Me-
mento horum, Jacob, & If-
rael, quoniam servus meus es
tu:formavi te, servus meus es
tu Israel, ne obliviscaris mei.
22 Delevi ut nubem iniquitates
tuas,& quasi nebulam peccata
tua: revertere ad me,quoniam
23 redemi te. Laudate cœli,quo-
niam misericordiā fecit Dñs:
jubilate extrema terræ, reso-
nate montes laudationem,sal-
tus & omne lignum ej⁹: quo-
niam redemit Dñs Jacob, &
24 Israel gloriabitur. Hæc dicit
Dñs redemptor tuus, & for-
mator tuus ex utero; Ego sum
Dñs, faciens omnia,extendens
cœlos solus,stabiliens terram,
25 & nullus mecum. Irrita fa-
ciens signa divinorū, & ario-
los in furorem vertens. Con-
vertens sapientes retrorsum:
& scientiam eorū stultam fa-
26 ciens. Suscitans verbum servi
sui, & consiliū nuntiorum su-
orum complens. Qui dico Je-
rusalem, Habitaberis: & ci-
vitatibus Juda; Ædificabimi-
ni, & deserta ejus suscitabo.
27 Qui dico profundo; Desola-
re, & flumina tua arefaciam.
28 Qui dico Cyro; Pastor meus
es, & omnem voluntatem meā
complebis. Qui dico Jeru-
salem, Ædificaberis: & tem-
plo, Fundaberis.

CAP. XLV.

1 HÆc dicit Dñs christo meo
Cyro, cuj⁹ apprehendi dexte-
ram, ut subjiciam ante faciem
ej⁹ gentes, & dorsa regū ver-
tam,& aperiā corā eo januas,
2 & portæ non claudentur.Ego
ante te ibo: & gloriosos terræ
humiliabo: portas æreas con-
teram, & vectes ferreos con-
fringam.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 Τὸ δὲ λοιπὸν ἐποίησεν (ψ) εἰς θεὸν γλυπτὸν,
καὶ προσκυνεῖ (ω), καὶ προσεύχεται λέγων, Ἐξ-
18 ελοῦ με, ὅτι θεός μου εἶ σύ. Οὐκ ἔγνωσαν
φρονῆσαι, ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν
τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρ-
19 δίᾳ αὐτῶν. Καὶ οὐκ ἐλογίσατο τῇ (α) ψυχῇ
αὐτοῦ, οὐδὲ (β) ἔγνω τῇ φρονήσει, ὅτι τὸ ἥ-
μισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ, καὶ ἔπεψεν
ἐπὶ τῶν ἀνθράκων αὐτοῦ ἄρτους, καὶ ὀπτήσας
(*) κρέα ἔφαγε, καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγ-
20 μα ἐποίησε, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. (γ) Γνῶ-
τε ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ πλανῶν-
ται, καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ. Ἴδετε, οὐκ ἐρεῖτε, Ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ
21 δεξιᾷ μου. Μνήσθητι ταῦτα Ἰακὼβ καὶ Ἰσ-
ραὴλ, ὅτι παῖς μου εἶ σύ, ἔπλασά σε παῖ-
δά μου, καὶ σὺ Ἰσραὴλ μὴ ἐπιλανθάνου μου.
22 Ἰδοὺ γὰρ ἀπήλειψα ὡς νεφέλην τὰς ἀνομί-
ας σου, καὶ ὡς γνόφον (δ) τὰς ἁμαρτίας σου· (*)
23 ἐπιστράφηθι πρός με, καὶ λυτρώσομαί σε. Εὐ-
φράνθητε οὐρανοὶ, ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν
Ἰσραήλ· σαλπίσατε (ε) τὰ θεμέλια τῆς
γῆς, βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην, οἱ βουνοὶ καὶ
πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι (ζ) ἐλυ-
τρώσατο ὁ Θεὸς τὸν Ἰακὼβ, καὶ Ἰσραὴλ δο-
24 ξασθήσεται. (*) Οὕτω λέγει κύριος ὁ (*) λυτρού-
μενός σε, καὶ πλάσσων σε ἐκ κοιλίας, Ἐγὼ
κύριος ὁ συντελῶν (η) πάντα, ἐξέτεινα
τὸν οὐρανὸν μόνος, καὶ ἐστερέωσα τὴν γῆν.
25 Τίς ἕτερος (θ) διασκεδάσει σημεῖα ἐγγα-
στριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας; ἀπο-
στρέφων φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὴν βου-
26 λὴν αὐτῶν (ι) μωραίνων, Καὶ ἱστῶν ῥῆμα
παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν τῶν ἀγγέλων
αὐτοῦ ἀληθεύων· ὁ λέγων (κ) τῇ Ἱερουσα-
λὴμ, Κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσι τῆς (λ) Ἰ-
δουμαίας, Οἰκοδομηθήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα
27 αὐτῆς ἀνατελεῖ· Ὁ λέγων τῇ ἀβύσσῳ, Ἐ-
28 ρημωθήσῃ, καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ. Ὁ
λέγων Κύρῳ φρονεῖν, καὶ πάντα τὰ θελήμα-
τά μου ποιήσει· ὁ λέγων Ἱερουσαλὴμ, Οἰ-
κοδομηθήσῃ, καὶ τὸν οἶκον τὸν ἅγιόν μου θεμε-
λιώσω.

MS. A. (ψ) θεὸν γλυπτὸν, (ω) αὐτῷ. (α) καρδίᾳ (β) ἀνελογίσατο ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, οὐδὲ ἔγνω (*) κρέας (γ) Γνῶτε (δ) τὰς ἁμαρτίας (*) ἐπιστράφηθι (ε) θεμέλια (ζ) ἠλέησεν (*) Οὕτως, (*) λυτρούμενός (η) ταῦτα, (θ) διασκεδάσει (ι) μωραίνων, Καὶ ἱστῶν ῥήματα παιδῶν αὐτοῦ, (κ) Ἱερουσαλὴμ, (λ) Ἰουδαίας

Residuum vero fecit in deum
sculptum: & adorat, & ora[t di]-
cens; Erue me, quia Deus meus
es tu. Nescierunt sapere: q[uia]
obscurati sunt, ne videant [ocu]-
lis, & intelligant corde suo. [Et]
non cogitavit animo suo, ne[que]
novit per prudentiam; quia di-
midium ejus combussit in igne, &
combussit super carbones ejus pa-
nes, & assatas carnes comedit,
& residuum ejus in abomina-
nem fecit; & adorant eum. Sci-
to, quia cinis cor eorum, & er-
rant, & nemo potest liberare a-
nimam suam. Videte: non dicetis,
Quia mendacium in dextera mea.
Memento horum Jacob, & Isra-
el; quoniam puer meus es tu: for-
mavi te puerum meum: & tu Is-
rael ne obliviscaris mei. Ecce e-
nim delevi, sicut nubem, iniqui-
tates tuas,& sicut caliginem pecca-
ta tua. Revertere ad me, & red-
imam te. Lætamini cœli, quoni-
am misertus est Deus Israelis. Can-
nite tubâ fundamenta terræ: cla-
mate montes lætitiam, colles, &
omnia ligna, quæ in eis sunt: quo-
niam redemit Deus Jacob, & Is-
rael glorificabitur. Sic dicit Do-
minus, qui redimit te, & format
te ex utero; Ego Dominus, qui
complco omnia: extendi cœlum
solus,& firmavi terram.
aliud dissipabit signa pythonum, &
divinationes de corde? avertens
prudentes retrorsum, & consili-
um eorum stultum faciens, Et
statuens verbum pueri sui, & con-
silium angelorum suorum vera
probans: dicens ad Hierusalem,
Habitaberis; & civitatibus Idu-
mææ, Ædificabimini, & deserta
illius germinabunt: Dicens abys-
so, Desolaberis, & flumina tua
resiccabo: Dicens Cyro, sapere,
& omnes voluntates meas faciet:
dicens ad Hierusalem, Ædifica-
beris, & domum sanctam meam
fundabo.

ΚΕΦ. με'.

1 (α) Οὕτω λέγει κύριος ὁ Θεὸς τῷ χριστῷ
μου Κύρῳ, οὗ (β) ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, ἐπα-
κοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη, καὶ ἰσχὺν βασι-
λέων διαῤῥήξω, ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ θύ-
2 ρας, καὶ πόλεις οὐ συγκλεισθήσονται. Ἐγὼ
(γ) ἔμπροσθέν σου πορεύσομαι, καὶ ὄρη ὁμα-
λιῶ, θύρας χαλκᾶς συντρίψω, καὶ μοχλοὺς
σιδηροῦς συγκλάσω.

MS. A. (α) Οὕτως (β) ἐκράτησας (γ) ἔμπροσθεν αὐτοῦ

CAP. XLV.

Sic dicit Dominus Deus chri[sto]
meo Cyro, cujus apprehendi dex-
teram, ut obediant ante faciem ejus
gentes; & fortitudinem regum
disrumpam: aperiam ante eum
januas: & (a) civitates non clau-
dentur. Ego ante te ibo, & mon-
tes complanabo, portas æreas con-
teram, & vectes ferreos con-
fringam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ושאריה לדחלא עבד לצלמא סגיד ליה ואשתעבד ליה ובעא מניה ואמר שזבני ארי
18 דחלתי את : לא ידעין ולא מסתכלין ארי מטמטמן מלמחזי עיניהון מלאסתכלא
19 בלבהון : ולא מתיב ללביה ולא מדע ולא סוכלתנו למימר פלגיה אוקדית בנורא
ואף אפיתי על גומרוהי לחם טוית בסרא ואכלית ושאריה לתועבא אעביד ליבלי אעא
20 אסגוד : הא דחלתא פלגיה קטמא לביה שטיא אטעיה ולא ישזיב ית נפשיה ולא
21 יימר הלא שקרא עבדית בימיני : אדכר אלין יעקב וישראל ארי עבדי את אתקנתך
22 למהוי עבד פלח קדמי את ישראל לא תתנשי דחלתי : מחיתי כעבא חובך וכענן עדי
23 כל חטאך תוב לפולחני ארי פרקתך : שבחו שמיא ארי עבד יי פורקן לעמיה יבבו
יסודי ארעא בועו טוריא תושבחתא חורשא וכל אילניא דביה ארי פרק יי יעקב
24 ובישראל ישתבח : כדנן אמר יי דפרקך ודאתקנך ממעין אנא יי עביד כולא
25 תלית שמיא במימרי שכללית ארעא בגבורתי : מבטל אתות בדין וקסמין
26 משגש מתיב חכימיא לאחורא ודעתהון מקלקל : מקים פתגמי עבדוהי
צדיקיא ומלך שלוחוהי משלים דאמר לירושלם תתותב ולקרויא דבית יהודה
27 יתבנין וחרבתהא אקומם : דאמר על בבל תחרוב ונהרהא איבש : דאמר על
28 כורש למתן ליה מלכו וכל רעותי יקים ולדאמר לירושלם תתבני והיכלא
ישתכלל :

המ

1 כדנן אמר יי למשיחיה לכורש דאתקפית בימיניה למימסר קדמוהי עממין וחרצי
מלכין אשרי לפתחא קדמוהי דשין ותרעין לא יתאחדון : מימרי קדמך יהך ושוריא
2 אכביש דשין דנחש אתבר ועברין דברזל אקצץ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Reliquum autem ejus in deum fecit, simulacrum cui procidit: & sub-
jicitur ei, & deprecatur illud: & dicit, Libera me, quia Deus meus es tu.
Nesciunt neque intelligunt, obturati enim sunt oculi eorum ne cernant,
neque intelligant cordibus suis. Nec ad animum suum revocat, neque
est scientia neque intelligentia, ut dicat, Partem ejus succendi igne, &
etiam coxi super prunas ejus panem; assavi carnem & comedi, & resi-
quum in abominationem faciam, germen ligni adorabo. Ecce dimidi-
um dei ejus in cinerem redactum est: cor ejus insipiens seduxit eum,
& non liberavit animam suam: neque dicet, An non mendacium operatus
sum dexterâ meâ? Memento horum Jacob & Israel, quia servus meus es
tu, formavi te ut sis servus meus serviens coram me. Israel ne obliviscaris
timoris mei. Delevi tanquam nebulam omnia delicta tua, & sicut nubem
transeuntem omnia peccata tua: revertere ad timorem mei quia redemi te.
Laudate cœli, quia fecit Dominus salutem populo suo: exultent funda-
menta terræ, gaudete montes in laude; sylva & omnia ligna quæ in ea
sunt: quia redemit Dominus Jacob, & in Israel laudabitur. Hæc dicit
Dominus qui salvabit te, & formavit te ab utero. Ego Dominus conditor
omnium, appendi cœlos in verbo meo, fundavi terram in potentia mea.
Irrita faciens signa divinorum, & ariolos in insaniam vertens: convertens
sapientes retrorsum, & scientiam eorum stultam reddens. Suscitans ver-
ba servorum suorum justorum, & consilium nuntiorum suorum complens.
Qui dico Hierusalem, Habitaberis; & civitatibus domus Judæ, Ædifica-
buntur; & solitudines ejus instaurabo. Qui dico Babyloni, Desolare, &
flumina tua arefaciam. Qui dico *de* Cyro dandum ei regnum, & omnem vo-
luntatem meam complebit: qui dico Hierusalem, Ædificaberis, & templum
fundabitur.

CAP. XLV.

HÆc dicit Dñs christo suo Cyro, cuj⁹ dexteram confortavi, ut traderem in
conspectu ejus populos, & lumbos regū dissolverem, ut aperirem in con-
spectu ejus januas, & portæ non claudentur. Verbū meū tibi præibit, &
muros sternam; portas æreas conteram, & vectes ferreos succidam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

E residuo verò deum faciunt sculptilem, 17
adorant eum, & precantur, dicentes; Libe-
ra nos, quia tu es deus noster. Et non senti- 18
unt, neque percipiunt (eò quòd illitus sit
visus oculorum eorum & sensus cordis eo-
rum.) Nec mente concipiunt, nec animad- 19
vertunt, nec ratiocinantur ac dicunt me-
diam ejus partem igne se succendisse, ad pru-
nas ejus panem coxisse, carnem assavisse &
comedisse; & ex residuo fecisse sibi idolum
ligneum, idque adorâsse. Cinere pascitur 20
cor eorum, & turpiter errant, non salvant
animam suam, neque dicunt; Falsitatem o-
perata est dextera nostra. Horum memine- 21
ris Jacob & Israel, quòd servus meus sis, for-
maverim te mihi servum: igitur Israel, ne
obliviscaris mei. Amovi culpam tuam ut 22
caliginem, & peccata tua sicut nubem: rever-
tere ad me qui te salvavi. Canite cœli, quia 23
Dominus fecit, clangite fundamenta terræ,
exhilaramini montes cantu, sylva & omnes
arbores quæ sunt in ea: quia salvavit Domi-
nus Jacobum, & in Israele glorificatus est.
Sic dicit Dominus qui te salvavit, formavit 24
in utero, & adjuvit: Ego sum Dominus qui
feci omnia, extendi cœlum solus, & terram
per me ipsum firmavi: Irrita facio signa 25
ariolorum, & divinationes eorum stultas
reddo: sapientes retrorsum verto, & scien-
tiam eorum insanam reddo. *Is sum* qui 26
confirmat verbum servi sui, & consilium nun-
tiorum suorum perficit: qui dixit Jerosoly-
mæ, habitandam, & civitatibus Judæ, fore æ-
dificandas; quique ruinas ejus restituam. Qui 27
dixi valli, Destruitor; & fluvios tuos arefecit:
Qui dixi Cyro pastori meo, ut omnem volun- 28
tatem meam perficiat: dicendo Jerosolymæ
quòd ædificabitur, et templo *quòd* extruetur.

CAP. XLV.

Sic dicit Dominus uncto suo Cyro; Dexte- 1
ram ejus prehendi, subjicientur illi gentes et
regum dorsa: incipiam aperire coram eo por-
tas, & portæ non claudentur. Ego tibi præibo, 2
& salebrosum complanabo: portas æneas
frangam, & vectes ferreos disrumpam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * والبقيه عمله الها منحوتا • فيسجد له ويصلي قايلا خلصني لانك انت الهي * لم يعرفوا
18 ليعقلوا لانهم بصروا لينظروا بعيونهم ويفهموا بقلبهم * فلم يفكر بقلبه ولا بنفسه ولا
19 عرف بعقله ان نصفها احرقه بالنار وخبز على جمرها خبزا وشوي لحما واكل وبقيتها صنعه
رجاسة فيسجدون له * اعلم ان قلوبهم رماد • وضلت قلوبهم وعقولهم • ولم يقدروا يخلصوا
20 انفسهم • ولا يقولوا ان ايدينا عملت الباطل واخذت الكذب * اذكر هذه الامور يا يعقوب
21 واعلم يا اسرائيل انك عبدي • لاني خلقتك لتعبدني • ولا تنساني * لكي امحو اثمك مثل
22 السحاب • وخطاياك مثل الضباب • وارجع الي لاني خلصتك * ايتها السماء سبحي من اجل
23 صنيع الرب • ولتهتز اساسات الجبال له بالشكر • وجددوا ايها الجبال للرب التسبيح والغاب
وجميع الشجر التي فيها • من اجل ان الرب خلص يعقوب • وامتدح باسرائيل * هكذا يقول
24 الرب • انا الذي جبلتك في الرحم • وخلصتك واعنتك • انا انا الرب الذي خلقت الكل
25 وانا الذي مددت السماء وحدي • وانا الذي بسطت الارض * وانا الذي ابطل
العرافين • واصير كل نعيمهم وعروفهم جهلا • واردد الحكماء الى خلفهم • واعرف افاعيلهم للناس
26 * وابثت كلمة عبدي واتمم قول رسلي • لانهم قالوا ان قرى يهوذا تعمر • واورشليم يسكن
27 وخرابها تعمر * ويقول للغور اخرب • وييبس انهارك * ويقول لكورش ارعا لبيتم ارادتي
28 ببناء اورشليم • ويتم هيكلها • * الفصل الخامس والاربعون *
1 * هكذا يقول الرب لمسيحه كورش • امسكت بيمينه • لتخضع له الشعوب وظهور الملوك
2 ابتدأ افتح الابواب بين يديه • ولا تغلق الابواب امامه * انا اسير قدامه واسهل له الهضاب
اكسر ابواب النحاس • واحطم الاقفال الحديد •

Residuum aptat in deum sculptilem, ado- 17
rat eum, & precatur dicens, Serva me,
quia tu es Deus meus. Ignorant animad- 18
vertere se ad hoc prædictos esse judicio, ut
videant oculis suis, menteque suâ perci-
piant: At neque mente neque animo per- 19
pendit, nec intellectu deprehendit quòd
dimidiatum ejus partem exusserit igne,
panem ad prunas ejus coxerit, carnem as-
saverit, & comederit; ex ejus autem re-
siduo abominationem confecerit, & ado-
rent eam. Noveris cor illorum esse ci- 20
nerem, & corda mentesque eorum aber-
rasse, animas suas salvare non posse, neq;
dicere, Manus quidem nostra fecit e va-
nitatem, & sumpsere mendacium. Me- 21
mento rerum istarum O Jacob, & scito
O Israel esse te servum meum: nam ego
te creavi ut servires mihi. Et ne oblivi-
scaris mei, ut amoveam iniquitatem tu- 22
am ceu nubem, & peccata tua ceu nebu-
lam. Revertere itaque ad me, quoniam
ego liberavi te. O cœlum, laudem dici- 23
to pro beneficio Domini, clamentque fun-
damenta montium cum gratiarum acti-
one: innovate O montes, canticum Domi-
no, sylvæ & arbores omnes in iis existen-
tes; quia Dominus liberavit Jacobum, &
gloriatus est in Israele. Sic dicit Domi- 24
nus, Ego sum qui te compegi in vulva,
& adjuvi te: ego sum Dominus qui o-
mnia creavi: ego qui cœlum solus exten-
di: & ego qui terram firmavi: Ego qui 25
irrita reddo signa divinorum, omnesque
labores ac divinationes eorum in delirï-
um converto, sapientes retrorsum ago, &
eorum facinora nota facio hominibus:
Asseram sermonem servorum meorum, & 26
nuntiorum meorum dicta perficiam, Hi
enim dixerunt civitates Judæ fore habi-
tabiles, Jerusalem duraturam, & ruinas
ejus reædificandas. Dicet valli; De- 27
struere, & flumina ejus arefcant. Et di- 28
cet Cyro; Pasce, ut perficias voluntatem
meam: præcipiet ædificium Jerosolymæ,
& templum ejus perficiet.

CAP. XLV.

Sic dicit Dominus christo suo Cyro, Ap- 1
prehendi eum dexterâ ipsius: ut incurven-
tur ei gentes & dorsa regum, incipiam
aperire portas ante ipsum, & non clau-
dentur portæ ante ipsum. Ego præcedam 2
eum, & asperum complanabo ei: frangam
portas æneas, vectesq; ferreos confringã.

ישעיה : מה

ut ,latibulorum abscondita & ,tenebrositatis thesauros tibi dabo Et
3 וְנָתַתִּי לְךָ אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים לְמַעַן
.Israel Deus ,tuo nomine in vocans DOMINUS ego quòd scias
תֵּדַע כִּי אֲנִי יְהוָה הַקּוֹרֵא בְשִׁמְךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
: meum electum Israel & ,Jahacob meum servum Propter
4 לְמַעַן עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי
.me cognovisti non & ,te cognominavi ,tuo nomine in te vocavi &
וָאֶקְרָא לְךָ בִּשְׁמֶךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃
:Deus non me præter ,amplius non & ,DOMINUS Ego
5 אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתִי אֵין אֱלֹהִים
ortu ab sciant Ut .me cognovisti non & ; te accinxi
6 אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃ לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח
,DOMINUS Ego .me præter nihil quòd ,occidente ab & ,solis
שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה כִּי־אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה
faciens ;tenebrositatem creans & ,lucem Formans .amplius non &
7 וְאֵין עוֹד׃ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה
.hæc omnia faciens DOMINUS Ego .malum creans & ,pacem
שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כָל־אֵלֶּה׃
,terra se Aperiat .justitiam stillent æthera & ,desuper cœli Stillate
8 הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק תִּפְתַּח־אֶרֶץ
ego :simul faciet germinare ,justitia & salus fructificent &
וְיִפְרוּ־יֶשַׁע וּצְדָקָה תַצְמִיחַ יַחַד אֲנִי
,suo plasmatore cum contendenti Væ .eum creavi DOMINUS
9 יְהוָה בְּרָאתִיו׃ הוֹי רָב אֶת־יֹצְרוֹ
: suo figulo lutum dicet Nunquid .humi testis cum testæ
חֶרֶשׂ אֶת־חַרְשֵׂי אֲדָמָה הֲיֹאמַר חֹמֶר לְיֹצְרוֹ
,patri dicenti Væ ? ei manus non tuo operi & ? facies quid
10 מַה־תַּעֲשֶׂה וּפָעָלְךָ אֵין־יָדַיִם לוֹ׃ הוֹי אֹמֵר לְאָב
Dominus dixit Sic ? parturis quid ,mulieri & ? generas quid
11 מַה־תּוֹלִיד וּלְאִשָּׁה מַה־תְּחִילִין׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה
super ,me interrogate ventura : ejus plasmator & ,Israel Sanctus
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ הָאֹתִיּוֹת שְׁאָלוּנִי עַל־
Ego .mihi præcipite mearum manuum opus super & ,meos filios
12 בָּנַי וְעַל־פֹּעַל יָדַי תְּצַוֻּנִי׃ אָנֹכִי
meæ manus ,ego ; creavi eam super hominem & ,terram feci
עָשִׂיתִי אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָרָאתִי אֲנִי יָדַי
Ego .præcepi eorum exercitui omni & ,cœlos tetenderunt
13 נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם צִוֵּיתִי׃ אָנֹכִי
ædificabit ipse : dirigam ejus vias omnes & ,justitia in eũ suscitavi
הַעִירֹתִהוּ בְצֶדֶק וְכָל־דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר הוּא־יִבְנֶה
,pretio in non ,dimittet meam captivitatẽ & ,meam civitatem
עִירִי וְגָלוּתִי יְשַׁלֵּחַ לֹא בִמְחִיר
dixit Sic .exercituum DOMINUS dixit ,munere in nec
14 וְלֹא בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ כֹּה אָמַר
viri ,Sebaim & ,Chus negotiatio & ,Ægypti Labor ,Dominus
יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וּסְחַר־כּוּשׁ וּסְבָאִים אַנְשֵׁי
: ibunt te post ; erunt tibi & ,transibunt te super mensuræ
מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ וְלָךְ יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלֵכוּ
: orabunt te ad ,se incurvabunt te ad & : transibunt compedibus in
בַּזִּקִּים יַעֲבֹרוּ וְאֵלַיִךְ יִשְׁתַּחֲווּ אֵלַיִךְ יִתְפַּלָּלוּ
Verè .Deum præter amplius non & ,Deus te in Tantùm
15 אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים׃ אָכֵן
.salvator Israel Deus ,te abscondens Deus tu
אַתָּה אֵל מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ׃
abierunt simul : ipsi omnes sunt pudefacti etiam & ,sunt affecti Pudore
16 בּוֹשׁוּ וְגַם־נִכְלְמוּ כֻּלָּם יַחְדָּו הָלְכוּ
.tormentorum artifices pudore cum
בַכְּלִמָּה חָרָשֵׁי צִירִים׃

Versio VULG. LAT.

3 Et dabo tibi thesauros abs-
conditos, & arcana secreto-
rum : ut scias quia ego Domi-
nus, qui voco nomen tuum,
4 Deus Israel. Propter servum
meum Jacob, & Israel electum
meum, & vocavi te nomine
tuo: assimilavi te, & non cog-
5 novisti me. Ego Dominus,
& non est amplius : extra me
non est Deus : accinxi te, &
6 non cognovisti me : Ut sciant
hi, qui ab Ortu Solis, & qui ab
Occidente, quoniam absque
me non est. Ego Dominus, &
7 non est alter, Formans lucem,
& creans tenebras, faciens pa-
cem, & creans malum : ego
Dominus faciens omnia hæc.
8 Rorate cœli desuper, et nubes
pluant justum : aperiatur ter-
ra, et germinet Salvatorem : et
justitia oriatur simul: ego Do-
9 minus creavi eum. Væ qui
contradicit fictori suo, testa de
samiis terræ : numquid dicet
lutum figulo suo ; Quid facis,
et opus tuum absque manibus
10 est ? Væ qui dicit patri, Quid
generas ? et mulieri, Quid
11 parturis ? Hæc dicit Dominus
Sanctus Israel, plastes ejus ;
Ventura interrogate me, super
filios meos, et super opus
manuum mearum mandate
12 mihi. Ego feci terram, et ho-
minem super eam creavi ego:
manus meæ tetenderunt cœ-
los, et omni militiæ eorum
13 mandavi. Ego suscitavi eum
ad justitiam, et omnes vias ej'
dirigam : ipse ædificabit civi-
tatem meam, et captivitatem
meam dimittet, non in pretio,
neque in muneribus, dicit Do-
14 minus Deus exercituum. Hæc
dicit Dominus; Labor Ægypti,
et negotiatio Æthiopiæ, et
Sabaim viri sublimes ad te
transibunt, et tui erunt : Post
te ambulabunt, vincti manicis
pergent : et te adorabunt,
téque deprecabuntur : Tan-
tùm in te est Deus, et non est
15 absque te Deus. Verè tu es
Deus absconditus, Deus Israel
16 Salvator. Confusi sunt, et eru-
buerunt omnes : simul abie-
runt in confusionem fabrica-
tores errorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ δώσω σοι θησαυροὺς σκοτεινούς, ἀπο-
κρύφους, ἀοράτους ἀνοίξω σοι, ἵνα (ε)
γνῷς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ (ζ) θεός σου ὁ
4 καλῶν τὸ ὄνομά σου, (η) ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Ἕ-
νεκεν (θ) τοῦ παιδός μου Ἰακώβ, καὶ Ἰσραὴλ τοῦ
ἐκλεκτοῦ μου, ἐγὼ καλέσω σε τῷ ὀνόματί
(ι) σου, καὶ προσδέξομαί σε· σὺ δὲ οὐκ
5 ἔγνως με, Ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός, καὶ οὐκ
ἔστιν ἔτι πλὴν ἐμοῦ θεός· (κ) ἐνίσχυσά σε,
6 καὶ οὐκ ᾔδεις με. Ἵνα γνῶσιν οἱ (*) ἀπ' ἀνατο-
λῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστι (λ)
θεὸς πλὴν ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεός, καὶ οὐκ
7 ἔστιν ἔτι. Ἐγὼ ὁ κατασκευάσας φῶς, καὶ
ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην, καὶ κτί-
ζων κακά. ἐγὼ κύριος ὁ θεός, ὁ ποιῶν (μ)
8 πάντα ταῦτα. Εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς ἄνω-
θεν, καὶ αἱ νεφέλαι (ν) ῥανάτωσαν δικαιο-
σύνην· ἀνατειλάτω ἡ γῆ, καὶ βλαστησάτω
ἔλεος, καὶ (ξ) δικαιοσύνην ἀνατειλάτω ἅ-
9 μα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας σε. Ποῖον βέλ-
τιον κατεσκεύασα ὡς πηλὸν κεραμέως; μὴ
ὁ ἀροτριῶν ἀροτριάσει τὴν (ο) γῆν ὅλην τὴν
ἡμέραν; μὴ ἐρεῖ ὁ πηλὸς τῷ κεραμεῖ, Τί
ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζῃ, οὐδὲ ἔχεις (π) χεῖ-
ρας; μὴ ἀποκριθήσεται τὸ πλάσμα πρὸς τὸν
10 πλάσαντα αὐτό; Ὁ λέγων τῷ πατρί, Τί
γεννήσεις; καὶ τῇ μητρί, Τί (ρ) ὠδινεῖς;
11 Ὅτι οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος Ἰσ-
ραήλ, ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, Ἐρωτή-
σατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν (σ)
12 ἔργων τῶν χειρῶν μου ἐντείλασθέ μοι. Ἐ-
γὼ ἐποίησα γῆν, καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς,
ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρανόν, ἐγὼ
13 πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην. Ἐγὼ ἤγει-
ρα αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης (τ) βασιλέα, καὶ
πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ εὐθεῖαι. (υ) οὗτος οἰκο-
δομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ τὴν αἰχμαλω-
σίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει, οὐ μετὰ λύτρων,
14 οὐδὲ μετὰ δώρων, εἶπε κύριος σαβαώθ. (φ) Οὕ-
τω λέγει κύριος σαβαώθ, Ἐκοπίασεν Αἴ-
γυπτος, καὶ ἐμπορεία Αἰθιόπων, καὶ οἱ (χ)
Σαβαεὶμ ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ σὲ διαβήσονται,
καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω σου ἀκολου-
θήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ (ψ) δια-
βήσονται πρὸς σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ
ἐν σοὶ προσεύξονται· ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεός
15 ἐστι, καὶ (ω) οὐκ ἔστι θεὸς πλήν σου. Σὺ γὰρ εἶ
θεός, καὶ οὐκ ᾔδειμεν, ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ σω-
16 τήρ. Αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται
πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύσονται
ἐν αἰσχύνῃ. ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι.

Et dabo tibi thesauros tenebrosos, absconditos, invisibiles aperiam tibi: ut scias, quia ego Dominus Deus tuus, qui voco nomen tuum, Deus Israel. Propter puerum meum Jacob, & Israel electum meum, ego vocabo te nomine tuo, & suscipiam te. Tu autem non cognovisti me: Quia ego Dominus Deus: & non est amplius præter me Deus. Confortavi te: & non novisti me. Ut sciant hi, qui ab Ortu Solis, & qui ab Occidente, quoniam non est Deus præter me. Ego Dominus Deus: & non est amplius. Ego qui fabricavi lucem, & feci tenebras: faciens pacem, & creans mala: ego Dominus Deus faciens omnia hæc. Lætetur cœlum desuper, & nubes spargant justitiam. Germinet terra, & proferat misericordiam, & justitiam germinet simul. Ego sum Dominus, qui creavi te. Quid melius feci, quàm lutum figuli? Nunquid arans arabit terram tota die? Nunquid dicet lutum figulo, Quid facis, quoniam non operaris, nec habes manus? Nunquid respondebit figmentum ad fictorem suum? Qui dicit patri, Quid generabis? & matri, Quid parturis? Sic dicit Dominus Deus Sanctus Israel, qui fecit ventura; Interrogate me de filiis meis, & de operibus manuum mearum mandate mihi. Ego feci terram, & hominem super eam: ego manu mea firmavi cœlum: ego omnibus sideribus mandavi. Ego suscitavi eum cum justitia regem: & (d) omnes viæ illius rectæ. Ipse ædificabit civitatem meam: & captivitatem populi mei convertet, non cum pretio, neque cum muneribus, dixit Dominus Sabaoth: Sic dicit Dominus Sabaoth; Laboravit Ægyptus, & negotiatio Æthiopum, & Sabaim viri excelsi ad te transibunt, & tui erunt servi, & post te sequentur vincti manicis, (e) & transibunt ad te, & adorabunt te, & in te orabunt; quoniam in te Deus est, & non est Deus absque te. Tu (f) enim Deus es, & nesciebamus, Deus Israel Salvator. Confundentur, & erubescent omnes adversarii ejus, & ambulabunt in confusione. Innovamini ad me insulæ.

MS.A. (ε) γνώσῃ, (ζ) θεὸς ὁ καλῶν (η) θεὸς (θ) Ἰακὼβ τοῦ παιδός μου, (ι) μου, (κ) καὶ οὐκ ᾔδεισάς με. Ἵνα γνῶσιν (*) ἀπὸ (λ) πλὴν ἐμοῦ (μ) ταῦτα πάντα. (ν) ῥανάτωσαν (ξ) δικαιοσύνη (ο) γῆν; μὴ ἐρεῖ (π) χεῖρας Ὁ λέγων τῷ (ρ) ὠδινήσεις; Ὅτι οὕτως (σ) θυγατέρων μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων (τ) καὶ πᾶσαι αἱ (υ) αὐτὸς (φ) Οὕτως (χ) Σαβαεὶμ (ψ) προσκυνήσουσι (ω) ἐροῦσιν, Οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ואתן לך אוצרין דחשוך וסימן דמטמרן בדיל דתדע ארי אנא יי דרביתי בשמך אלהא
4 דישראל : בדיל עבדי יעקב וישראל בחירי וקרית לך בשמך אתקנתך ולא ידעתא
5 למדחל קדמי : אנא יי ולית עוד ובר מני לית אלהא סערתיך ולא ידעת למדחל קדמי :
6
7 בדיל דידעון ממדנח שמשא וממערבא ארי לית בר מני אנא יי ולית עוד : דאתקין
8 נהור וברי חשוך עבד שלם וברי ביש אנא יי עבד כל אלין : ישמשון שמיא מלעלא
9 ועננא יגרון טובא תתפתח ארעא ויחון מיתיא וזכותא תתגלי כחדא אנא יי בריתנון : ווי
דימדמי למרן לקביל פתגמי בריה ורחיץ דיוטבון ליה צלמי פחרא דעבדין מעפר
10 ארמתא האפשר דיימר טינא לעבדיה לא עבדתני ועובדך לית ידין ליה : ווי דאמר לאב
11 מה תוליד ולאתתא מה תעדין : כדנן אמר יי קדישא דישראל ודאתקניה אתיא דעתידין
12 למיתי אתון שאלין מן קדמי על עמי ועל עובד גבורתי תפקדונני : אנא במימרי עבדית
13 ארעא ואנשא עלה בריתי אנא בגבורתי תלית שמיא וכל חיליהון שכלילית : אנא
איתניה בגלי בקשוט וכל אורחתיה אתקין הוא יבני קרתי וגלות עמי ישלח לא בדמין
14 ולא בממון אמר יי צבאות : כדנן אמר יי ליאות מצרים ותגרי כוש ואנשי סבא גברין
דסחורא עלך יעדון ודילך יהון בתר פתגמך יהכון בשלשלן יעדון ולך יסגדון מניך
15 יבעון ויודון למימר בקושטא בך אלהא ולית עוד אלהא בר מנך : בקושטא את אלהא
16 אשריתא בתקוף רומא שכנתך אלהא דישראל פריק : בהיתו ואף אתכנעו כולהון
כחדא הליכו באתכנעו פלחי צלמיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dabo tibi thesauros qui sunt in tenebris, & obstrusas opes; ut scias quia ego Dominus qui voco nomen tuum, Deus Israel. Propter servũ meum Jacob, & Israel electum meum vocavi te nomine tuo : direxi te, & nondum cognovisti timere ante me. Ego Dominus & non est alius, & extra me non est Deus : adjuvi te, & nondum cognovisti *timere* coram me. Ut sciant hi qui ab Ortu Solis sunt & ab Occidente, quoniam absque me non est Deus : ego Dominus, & nullus est amplius. Formans lucem, & creans tenebras, faciens pacem, & creans malum: ego Dominus faciens omnia hæc. Ministrent cœli desuper, & nubes fluant bonum; aperiatur terra, & reviviscant mortui, & justitia reveletur pariter. Ego Dominus creavi ea. Væ qui putat judicio contendere contra verba creatoris sui; & confidit quòd sibi proderunt simulacra testea, quæ facta sunt ex pulvere terræ. Nunquid dicet lutum factori suo, Non fecisti me; & opus tuum manibus caret ? Væ qui dicit patri, Quid generas ? atque mulieri, Quid concipis ? Hæc dicit Dominus sanctus Israel & qui formavit eum: *Signa* quæ ventura sunt vos interrogatis à facie mea ; super populum meum, & super opus potentiæ meæ mandatis mihi. Ego in verbo meo feci terram, & hominem super eam creavi. Ego in potentia mea appendi cœlos, & omnem militiam eorum fundavi. Ego adducam eum palàm in veritate, & omnes vias ejus dirigam : ipse ædificabit civitatem meam, & captivitatem populi mei dimittet, non in pretio neque in pecunia, dicit Dominus exercituum. Hæc dicit Dominus, Labor Ægypti, & negotiatores Æthopiæ, & viri Sabba, viri negotiationis ad te transibunt & tui erunt; post verbum tuum ambulabunt, in catenis transibunt, & te adorabunt, téque deprecabuntur & confitebuntur, & dicent : In veritate in te est Deus, & non est alius Deus præter *te*. In veritate tu Deus habitare fecisti majestatem tuam in excelsa fortitudine, Deus Israel salvator. Confusi sunt, & etiam erubuerunt omnes simul, abierunt in confusione cultores idolorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܠ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܕܒܚܫܘܟܐ ܘܣܝܡܬܐ ܕܡܛܫܝܢ ܕܬܕܥ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܩܪܝܬܟ ܒܫܡܟ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܐܝܠ. * ܡܛܠ ܥܒܕܝ ܝܥܩܘܒ. ܘܐܝܣܪܐܝܠ ܓܒܝܝ. ܩܪܝܬܟ ܒܫܡܟ. ܘܟܢܝܬܟ
ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܠܝܬ ܬܘܒ. ܠܒܪ ܡܢܝ ܠܝܬ ܐܠܗܐ. ܥܫܢܬܟ
ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ. * ܕܢܕܥܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܝ ܫܡܫܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܘܗܝ. ܕܠܝܬ ܠܒܪ ܡܢܝ
ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܠܝܬ ܬܘܒ. * ܕܓܒܠܬ ܢܘܗܪܐ ܘܒܪܝܬ ܚܫܘܟܐ. ܥܒܕܬ ܫܠܡܐ
ܘܒܪܝܬ ܒܝܫܬܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕܬ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. * ܢܬܒܣܡܘܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܠܥܠ
ܘܥܢܢܐ ܢܪܣܘܢ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܬܬܦܬܚ ܐܪܥܐ ܘܢܣܓܐ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܬܕܢܚ ܐܟܚܕܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܕܒܪܝܬ ܐܢܝܢ. * ܘܝ ܠܡܢ ܕܕܐܢ ܥܡ ܓܒܘܠܗ. ܚܨܦܐ ܡܢ ܚܨܦܐ ܕܐܪܥܐ. ܠܡܐ ܐܡܪ ܛܝܢܐ
ܠܦܚܪܐ ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܐܘ ܠܐ ܗܘܝܬ ܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܟ. * ܘܝ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܐܒܐ ܡܢܐ ܡܘܠܕ ܐܢܬ
ܘܠܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܡܚܒܠܐ ܐܢܬܝ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܩܕܝܫܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܘܓܒܘܠܗ. ܫܐܠܘܢܝ
ܐܬܘܬܐ ܥܠ ܒܢܝ. ܘܥܠ ܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝ ܦܩܘܕܘܢܝ. * ܐܢܐ ܥܒܕܬ ܐܪܥܐ. ܘܒܪܢܫܐ ܥܠܝܗ ܒܪܝܬ.
ܐܢܐ ܒܐܝܕܝ ܡܬܚܬ ܫܡܝܐ. ܘܠܟܠܗ ܚܝܠܗܘܢ ܦܩܕܬ. * ܐܢܐ ܐܩܝܡܬܗ ܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ
ܐܪܝܨ. ܗܘ ܢܒܢܐ ܡܕܝܢܬܝ. ܘܫܒܝܬܝ ܢܫܪܐ. ܠܐ ܒܕܘܪܫܢܐ. ܘܠܐ ܒܫܘܚܕܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐܘܬܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܬܐܓܪܐ ܕܟܘܫ. ܘܣܒܐܝܐ ܓܒܪܐ ܕܡܫܘܚܬܐ. ܠܘܬܟ ܢܥܒܪܘܢ ܘܕܝܠܟ
ܢܗܘܘܢ. ܘܒܬܪܟ ܢܐܙܠܘܢ ܒܫܫܠܬܐ. ܢܥܒܪܘܢ ܘܠܟ ܢܣܓܕܘܢ. ܘܒܟ ܢܨܠܘܢ. ܕܒܟ ܗܘ ܐܠܗܐ. ܘܠܝܬ
ܬܘܒ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢܟ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܟܣܐ. ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܦܪܘܩܐ. * ܒܗܬܘ
ܘܐܬܟܢܥܘ ܐܟܚܕܐ. ܟܠܗܘܢ ܕܥܒܕܝܢ ܨܠܡܐ.

Dabóque tibi thesauros in tenebris abditos, 3
& opes abstrusas: ut cognoscas me esse Do-
minum qui te vocavi nomine tuo, Deum Is-
raelis. Propter servum meum Jacobum, & 4
Israelem electum meum, vocavi te nomine
tuo, & cognominavi te, quum me non cogno-
sceres. Ego sum Dominus, & nullus est præ- 5
tereà: præter me nullus est Deus: magnifi-
cavi te dum me ignorares: Ut cognoscant 6
ab ortu solis & ab occasu ejus nullum esse
præter me, me esse Dominum, & nullum
prætereà: Qui formavi lucem, & creavi 7
tenebras, feci pacem, & creavi malum: me
esse Dominum qui hæc omnia feci. Jucun- 8
damini cœli supernè, & nubes spargant ju-
stitiam, aperiatur terra, & multiplicetur sa-
lus, & justitia simul egerminet: ego sum Do-
minus qui creavi hæc. Væ litiganti cum fi- 9
ctore suo, testæ è testulis terræ: num diceret
argilla figulo, Quid facis? aut, Non sum opus
manuum tuarum. Væ illi qui dicit patri, 10
Quid generas? & fœminæ, Quid concipis?
Sic dicit Dominus, Sanctus Israelis & for- 11
mator ejus, cujus nomen est Dominus poten-
tissimus; Petite à me signa de filiis meis, &
de opere manuum mearum examinate me.
Ego terram feci, & hominem super eam: 12
ego propriis manibus cœlos extendi, & to-
ti exercitui eorum præcepta dedi: Ego ju- 13
stè excitavi illum, & omnes vias ejus com-
planabo: ipse ædificabit civitatem meam, &
captivos meos dimittet sine pretio et sine mu-
nere, ait Dominus potentissimus. Sic dicit 14
Dominus, Labor Ægypti, mercatores Chus
et Sabæ, viri *spectatæ* dignitatis, prope te
transibunt, tui erunt, teque sequentur, cate-
nis *vincti* transibunt, te adorabunt, et in te
orabunt; eò quòd in te sit Deus, nec alius sit
prætereà Deus. Verè tu es abditus Deus 15
Israelis et redemptor ejus. Erubuerunt et 16
pudefacti sunt simul omnes ii qui turpiter se
gerunt sculpentes idola.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واعطيه الذخاير التي في الظلمات والاشياء المطمون والمستورة ليعلم اني انا الرب الذي
دعوته من قبل مولده اله اسرائيل * ومن اجلك يا عبدي يعقوب ويا صفي اسرائيل الذي
دعوتك باسمك وكنيتك من قبل ان تعرفني * انا انا الرب ولا اله غيري * انا الذي
عظمتك ولم تعرفني * فليعلموا الذي في مشارق الارض وفي مغاربها ان ليس اله غيري
انا الذي صنعت هذه كلها * انا الذي خلقت النور في الظلمة * وامرت بالسلام ونهيت
عن الشر * وعملت هذه في مشارق الشمس الى مغاربها * انعمي ايتها السماء من فوق والـ
ايتها السحاب التي ترش البر * وتفرح الارض * وتكثر الصدقة * والخلاص ينشوا جميعا
انا انا الرب الذي صنعت هذه الاشياء * ويل الذي يخاصم خالقه * ولا يعلم انه من
خزف الطين مصنوع * العل طين الفاخوري يقول لصانعه لماذا تصنعني * او لعله يقول
له لست انا من صنعتك * ويل القايل للاب لم تلد * وللام لم تطلقي * لان هكذا يقول
الرب الاله قدوس اسرائيل الذي جبله * الصانع الاتيات * سلوني من اجل بني وبناتي
ومن اجل اعمال يدي توصوني * انا صنعت الارض ولا انسان عليها * انا بيدي بسطت
السماء * انا امرت بجميع الكواكب * انا اقمته ملكا بعدل * وطرقه كلها مستقيمة * هو
يبني مدينتي * ويرد سبي شعبي لا بفديات ولا بهدايا * قال رب الجنود * هكذا يقول رب
الجنود * تعب مصر * ومتاجر الحبشة * واهل سابا الرجال المرتفعون * اليك يجوزون ويكونون
يصيرون عبيدا * وخلفك يتبعون مربوطون بالايادي بالاغلال * ويجيئون اليك ويسجدون
لك * وبك يصلون * لان الله هو فيك * وليس اله غيرك موجودا * لانك انت هو الاله
نعلم * اله اسرائيل ومخلصه * ها يفتضحون ويخجلون جميع الذين يعاندونه * ويمضون
بالخزي * لتتجدد لي الجزاير *

Et dabo illi thesauros qui sunt in tene- 3
bris, cum rebus humatis & contectis, ut
sciat me Dominum qui vocavi eum pri-
usquam nasceretur, esse Deum Israelis:
Idque propter te O serve mi Jacob, & O 4
mi electe Israel, quem nomine tuo vocavi
& cognominavi antequam cognosceres
me. Ego ego Dominus, & nullus est præ- 5
ter me Deus: ego sum qui magnificavi te
cùm nondum cognosceres me. Noverint 6
ergò quicunque sunt in Orientalibus atq;
Occidentalibus terræ partibus, nullum præ-
ter me extare Deum. Ego sum qui hæc
omnia feci: Ego sum qui lucem in tene- 7
bris creavi: pacem præcepi, & malum in-
terdixi: fecique hæc in ortu solis ad oc-
casum ejus usque. Delectare O cœlum 8
supernè, vosque O nubes quæ spargitis
justitiam: gaudeat etiam terra, multipli-
cetur probitas, & salus pariter crescat.
Ego ego Dominus qui feci res istas. Væ 9
illi qui suo cum creatore altercatur, nec
animadvertit se esse è testis argillæ com-
positum. Num argilla figuli diceret fa-
ctori suo, Quare me facis? an verò di-
ceret ei, Ego non sum opificii tui? Væ 10
dicenti ad patrem, Cur generas? & ad
matrem, Cur parturis? Sic enim dicit 11
Dominus Deus, Sanctus Israelis, qui for-
mavit eum, author rerum futurarum;
Interrogate me de filiis & filiabus meis,
at de operibus manuum mearum mihi præ-
ciperetis? Ego feci terram dum nullus 12
extaret homo super eam: ego manibus
meis cœlum firmavi: ego stellas o-
mnes esse præcepi. Ego illum justè con- 13
stitui regem, nam viæ ejus omnes rectæ
sunt. Hic ædificabit urbem meam, &
restituet captivos populi mei, non red-
emptionibus neque muneribus, ait Do-
minus exercituum. Sic dicit Dominus 14
exercituum, Labor Ægypti, & merces
Æthiopiæ, atque Sabei viri præstan-
tes, ad te transibunt, fientque servi tui,
teque sequentur revincti manus vincu-
lis: ad te venient, te adorabunt, &
in te preces fundent; quòd Deus in te
sit. Neque enim alius præter te reperi- 15
tur Deus; Nam tu es Deus noster, nec
sciebamus, Deus ac salvator Israelis.
Ecce pudefient & erubescent omnes 16
qui adversabuntur ei, & abibunt cum
ignominia, ut renoventur mihi in-
sulæ.

ישעיה : מה

non : feculorum falute DOMINO in eft falvatus Ifrael
17 יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא־
Quia perpetuitatis fecula in ufque erubefcetis neque afficiemini pudore
18 תֵבֹשׁוּ וְלֹא־תִכָּלְמוּ עַד־עוֹלְמֵי עַד: כִּי
formans Deus ipfe cœlos creans DOMINUS dixit fic
כֹה אָמַר־יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יֹצֵר
eam creavit inanitatem non eam firmans ipfe eam faciens & terram
הָאָרֶץ וְעֹשָׂהּ הוּא כוֹנְנָהּ לֹא־תֹהוּ בְרָאָהּ
amplius non & DOMINUS Ego eam formavit habitandum ad
לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד:
Non tenebrofitatis terræ loco in fum locutus abfcondito in Non
19 לֹא בַסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי בִּמְקוֹם אֶרֶץ חֹשֶׁךְ לֹא
DOMINUS Ego me quærite Vanè Jahacob femini dixi
אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַקְּשׁוּנִי אֲנִי יְהוָה
venite & vos Congregate recta annuncians juftitiam loquens
20 דֹּבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים: הִקָּבְצוּ וָבֹאוּ
evafiones cognoverunt Non gentium liberati fimul accedite
הִתְנַגְּשׁוּ יַחְדָּו פְּלִיטֵי הַגּוֹיִם לֹא יָדְעוּ הַנֹּשְׂאִים
falvabit non Deum ad orantes & fui fculptilis lignum
אֶת־עֵץ פִּסְלָם וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ:
fecit audire Quis fimul imbuant confilio infuper facite accedere & Annuntiate
21 הַגִּידוּ וְהַגִּישׁוּ אַף יִוָּעֲצוּ יַחְדָּו מִי הִשְׁמִיעַ
DOMINUS ego Nonne illud annunciavit tunc ex quondam à hoc
זֹאת מִקֶּדֶם מֵאָז הִגִּידָהּ הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה
me præter non falvans & juftus Deus me præter Deus ultra non &
וְאֵין־עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי אֵל־צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי:
non & Deus ego quia terræ fines omnes falvamini & me ad Refpicite
22 פְּנוּ־אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ כִּי אֲנִי־אֵל וְאֵין
non & verbum juftitia meo ore de exiit juravi me Per amplius
23 עוֹד: בִּי נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא מִפִּי צְדָקָה דָּבָר וְלֹא
omnis jurabit genu omne curvabitur mihi quod revertetur
יָשׁוּב כִּי־לִי תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־
fortitudo & juftitiæ dixit mihi DOMINO in Utique lingua
24 לָשׁוֹן: אַךְ בַּיהוָה לִי אָמַר צְדָקוֹת וָעֹז
eum in fuccenfentes omnes afficientur pudore at perveniet eum ad ufque
עָדָיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים בּוֹ:
Ifrael femen omne fe jactabunt & juftificabuntur DOMINO In
25 בַּיהוָה יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלְלוּ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל:

CAP. XLVI. מו

beftiæ eorum dolores fuerunt Nebo fe incurvavit Bel fe Curvavit
1 כָּרַע בֵּל קֹרֵס נְבוֹ הָיוּ עֲצַבֵּיהֶם לַחַיָּה
laffitudinem ad onere oneratæ veftra geftatricia jumento &
וְלַבְּהֵמָה נְשֻׂאֹתֵיכֶם עֲמוּסוֹת מַשָּׂא לַעֲיֵפָה:
onus falvare potuerunt non fimul fe incurvaverunt fe Curvaverunt
2 קָרְסוּ כָרְעוּ יַחְדָּו לֹא יָכְלוּ מַלֵּט מַשָּׂא
domus me ad Audite ivit captivitatem in eorum anima &
3 וְנַפְשָׁם בַּשְּׁבִי הָלָכָה: שִׁמְעוּ אֵלַי בֵּית
utero ab onerati Ifrael domus refiduum omne & Jahacob
יַעֲקֹב וְכָל־שְׁאֵרִית בֵּית יִשְׂרָאֵל הַעֲמֻסִים מִנִּי־בֶטֶן
ipfe ego fenectam ad ufque Et vulva à portati
4 הַנְּשֻׂאִים מִנִּי־רָחַם: וְעַד־זִקְנָה אֲנִי הוּא
ego & feram ego & feci Ego bajulabo ego caniciem ad ufque &
וְעַד־שֵׂיבָה אֲנִי אֶסְבֹּל אֲנִי עָשִׂיתִי וַאֲנִי אֶשָּׂא וַאֲנִי
adæquabitis & me affimilabitis Cui eruam & bajulabo
5 אֶסְבֹּל וַאֲמַלֵּט: לְמִי תְדַמְּיוּנִי וְתַשְׁווּ
affimilabor & me comparabitis
וְתַמְשִׁלוּנִי וְנִדְמֶה:

Verfio VULG. LAT.

17 Ifrael falvatus eft in Domino
falute æterna : non confunde-
mini, et non erubefcetis ufq; in
18 feculum feculi. Quia hæc dicit
Dominus creans cœlos, ipfe
Deus formans terrã, & faci-
ens eã, ipfe plaftes ejus : non
in vanũ creavit eã : ut habita-
retur, formavit eã, Ego Dñs, &
19 non eft ali°. Non in abfcondito
locutus fum in loco terræ te-
nebrofo : non dixi femini Ja-
cob ; Fruftrà quærite me: ego
Dñs loquens juftitiã, annun-
20 tians recta. Congregamini, &
venite, et accedite fimul qui
falvati eftis ex gentib°: nefcie-
runt qui levant lignũ fculptu-
ræ fuæ, & rogant deũ non fal-
21 vantem. Annuntiate, & venite,
& confiliamini fimul: quis au-
ditum fecit hoc ab initio, ex
tunc prædixit illud ? numquid
non ego Dñs, & non eft ultrà
Deus abfq; me ? Deus juftus,
& falvans non eft præter me.
22 *Convertimini ad me, & falvi
eritis omnes fines terræ : quia
23 ego Deus, & non eft alius. In
memetipfo juravi, egredietur
de ore meo juftitiæ verbum, &
24 non revertetur ; Quia mihi
curvabitur omne genu, & ju-
25 rabit omnis lingua. Ergò in
Dño, dicet, meæ funt juftitiæ
& imperiũ : ad eum venient,
& confundentur omnes qui
26 repugnant ei. In Dño juftifi-
cabitur, & laudabitur omne
femen Ifrael.

CAP. XLVI.

1 Confractus eft Bel, contri-
tus eft Nabo : facta funt fimu-
lachra eorum beftiis & ju-
mentis, onera veftra gravi
pondere ufque ad laffitudi-
2 nem. Contabuerunt, & con-
trita funt fimul : non potue-
runt falvare portantem, & ani-
ma eorum in captivitatẽ ibit.
3 Audite me, domus Jacob, &
omne refiduum domus If-
rael, qui portamini à meo
utero, qui geftamini à mea
4 vulva. Ufque ad fenectam
ego ipfe, & ufque ad canos
ego portabo : ego feci, et
ego feram : ego portabo,
5 et falvabo. Cui affimilãftis
me, et adæquãftis, et com-
parãftis me, et feciftis fimi-
lem ?

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

17 Ἰσραὴλ σώζεται ὑπὸ κυρίου σωτηρίαν αἰώ-
νιον· οὐκ αἰσχυνθήσονται, οὐδὲ μὴ ἐντραπῶ-
18 σιν ἕως τοῦ (α) αἰῶνος ἔτι. Οὕτως λέγει
κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν, οὗτος ὁ Θεὸς ὁ
καταδείξας τὴν γῆν, καὶ ποιήσας αὐτὴν, αὐ-
τὸς διώρισεν αὐτὴν, οὐκ εἰς κενὸν ἐποίησεν
αὐτὴν, ἀλλὰ (β) κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐ-
19 τὴν, Ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. Οὐκ
ἐν κρυφῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκο-
τεινῷ. οὐκ εἶπα τῷ σπέρματι Ἰακὼβ, Μά-
ταιον ζητήσατε. ἐγώ εἰμι ἐγώ (γ) εἰμι κύριος
ὁ λαλῶν δικαιοσύνην, καὶ ἀναγγέλλων ἀλή-
20 θειαν. Συνάχθητε, καὶ ἥκετε, βουλεύσασθε
ἅμα οἱ σωζόμενοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνω-
σαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον γλύμμα αὐτῶν, καὶ
(δ) οἱ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς, οἳ οὐ σώ-
21 ζουσιν. Εἰ ἀναγγελοῦσιν, ἐγγισάτωσαν, ἵνα
(ε) γνῶσιν ἅμα, τίς ἀκουστὰ ἐποίησε ταῦ-
τα ἀπ᾽ ἀρχῆς· τότε ἀνηγγέλη ὑμῖν. ἐγὼ
ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ· δί-
22 καιος καὶ σωτὴρ, οὐκ ἔστι (ζ) πάρεξ ἐμοῦ. Ἐ-
πιστράφητε (η) ἐπ᾽ ἐμὲ, καὶ σωθήσεσθε, οἱ
ἀπ᾽ ἐσχάτου τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς, καὶ
23 οὐκ ἔστιν (θ) ἄλλος. Κατ᾽ ἐμαυτοῦ ὀμνύω,
εἰ (ι) μὴ ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματός μου
δικαιοσύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται·
24 Ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ (κ) ὀμεῖται
25 πᾶσα γλῶσσα τὸν Θεὸν, Λέγων, Δικαιο-
σύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν (λ) ἥξει, καὶ αἰ-
σχυνθήσονται πάντες οἱ (μ) διορίζοντες
26 αὐτούς. Ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσονται, καὶ ἐν
τῷ Θεῷ (ν) ἐνδοξασθήσονται πᾶν τὸ σπέρ-
μα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

Ifrael falvatur à Domino falute æterna: non confundentur, neque erubefcent ufque in (a) ævum amplius. Sic dicit Dominus, qui fecit cœlum: ifte Deus, qui oftendit terram, & fecit eam, ipfe difinxit eam : non in vacuum fecit eam, fed ut habitaretur, formavit eam; Ego fum Dominus, & non eft ultra. Non in abfcondito loquutus fum, neque in loco terræ tenebrofo. Non dixi femini Jacob, Vanum quærite: Ego fum, ego fum Dominus, qui loquor juftitiam; & annuntio veritatem. Congregamini, & venite: confiliamini fimul, qui falvamini de gentibus. Non cognoverunt, qui portant lignum fculpturam fuam, & orant deos non falvantes. Si annuntiant, appropinquent, ut fciant fimul, quis audita fecit hæc ab initio: tunc annuntiatum eft vobis. Ego Deus, & non eft alius abfque me: juftus, & falvator non eft præter me. Convertimini ad me; & falvi eritis, qui ab extremis terræ. Ego fum Deus, & non eft alius. Per memetipfum juro; nifi egredietur de ore meo juftitia; fermones mei non avertentur; Quia mihi curvabit omne genu, et jurabit omnis lingua Deum; Dicens, Juftitia & gloria ad eum venient, & confundentur omnes qui feparant fe A Domino: (b) juftificabuntur, & in Deo glorificabuntur omne femen filiorum Ifrael.

MS.A. (α) αἰῶνος. Οὕτως (β) κατοικεῖσθαι, Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ (γ) [illegible] λῶν (δ) προσευχόμενοι ὡς πρὸς θεοὺς, οἳ οὐ σώσουσιν. Εἰ ἀναγγείλωσιν, (ε) γνῶσιν (ζ) ἄλλος πάρεξ (η) πρός με, (θ) ἄλλος πλὴν ἐμοῦ· δίκαιος [illegible] σωτὴρ οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ. Κατ᾽ ἐμαυτοῦ (ι) μὴν (κ) ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα τῷ Θεῷ, (λ) ἥξουσιν, (μ) ἀφορίζοντες (ν) ἐνδοξασθήσονται, καὶ πᾶν

ΚΕΦ. μς′.

1 Ἔπεσε Βὴλ, συνετρίβη (α) Ναβὼ, ἐγέ-
νετο τὰ γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία, καὶ (β) τὰ
κτήνη· αἴρετε αὐτὰ καταδεδεμένα ὡς φορ-
2 τίον κοπιῶντι (γ) ἐκλελυμένῳ, Καὶ πει-
νῶντι, οὐκ ἰσχύοντι ἅμα, οἳ οὐ δυνήσονται σω-
θῆναι ἀπὸ πολέμου, αὐτοὶ δὲ αἰχμάλωτοι
3 ἤχθησαν. (*) Ἀκούσατέ μου οἶκος τοῦ Ἰακὼβ, καὶ
πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ Ἰσραὴλ, οἱ αἰρόμενοι
ἐκ κοιλίας, καὶ παιδευόμενοι (δ) ἐκ παιδίου
4 Ἕως γήρως. ἐγώ εἰμι, καὶ ἕως ἂν καταγη-
ράσητε, ἐγώ εἰμι, ἐγὼ ἀνέχομαι ὑμῶν, ἐγὼ
ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ ἀναλήψομαι,
5 καὶ σώσω ὑμᾶς. Τίνι με ὡμοιώσατε; ἴδετε,
τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι.

CAP. XLVI.

Cecidit Bel, contritus eft Nabo : facta funt fculptilia eorum in beftias, & jumenta : portatis ea colligata, quafi onus laboranti, deficienti, Et efurienti, nec prævalenti fimul: qui non poterunt falvari à bello: ipfi autem captivi ducti funt. Audite me domus Jacob, & omne reliquum Ifrael, qui portamini ab utero, & erudimini à parvulo ufque ad fenectutem. Ego fum: & donec fenefcatis, ego fum: ego fuftineo vos : ego feci, & ego dimittam, ego portabo: ego fufcipiam, & falvos faciam. Cui affimilâftis me? Videte, excogitate, qui erratis.

MS. A. (α) Δαγὼν, (β) κτήνη· ἔλεσθε (γ) καὶ πεινῶντι, καὶ ἐκλελυμένῳ, οὐκ ἰσχύοντι ἅμα, οἳ οὐ μὴ δύνωνται (*) Ἀκούσατε (δ) ἀπὸ παιδίου [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 יִשְׂרָאֵל יִתְפְּרִיק בְּמֵימְרָא דַייָ פּוּרְקַן עָלְמַיָא לָא תִבְהֲתוּן וְלָא תִתְכַּנְעוּן לְעָלְמִין וּלְעָלְמֵי
18 עָלְמַיָא : אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ דִּי בְרָא שְׁמַיָא הוּא אֱלֹהִים דְּשַׁכְלֵל אַרְעָא וְעָבְדַהּ הוּא אַתְקְנַהּ
19 לָא לְרֵיקָנוּ בְרָהּ אֱלָהֵין לְאַסְגָאָה עֲלַהּ בְּנֵי אֱנָשָׁא אַתְקְנַהּ אֲנָא יְיָ וְלֵית עוֹד : לָא בְּסִתְרָא
מַלֵּלִית בַּאֲתַר אַרְעָא קְבַל וְלָא אֲמָרִית לְזַרְעָא דְבֵית יַעֲקֹב לְרֵיקָנוּ תְּבַעוּ דַחַלְתִּי אֲנָא
20 יְיָ מְמַלֵּל קְשׁוֹט מְחַוֵי כֵּיוָן : אִתְכַּנִּישׁוּ וְאַתוֹ אִתְקָרָבוּ כַחֲדָא מְשֵׁיזְבֵי עַמְמַיָא לָא יָדְעִין
21 דְּנָסְבִין יָת אָעֵי צַלְמֵיהוֹן וּבָעַן מִן דְּחַלָא דְּלָא יִפְרוֹק : חַוּוֹ וְאִתְקָרָבוּ אַף אִתְמְלִיכוּ כַּחֲדָא
מַן בְּסַר דָּא מִלְקַדְמִין מִבְּכֵן חַוְיַהּ הֲלָא אֲנָא יְיָ וְלֵית עוֹד אֱלָהּ בַּר מִנִּי אֱלָהּ זַכַּאי וּפָרִיק
22 לֵית אֱלָא אֲנָא : אִתְפְּנוּ לְמֵימְרִי וְאִתְפְּרִיקוּ כָּל דִּבְסְיָפֵי אַרְעָא אֲרֵי אֲנָא אֱלָהָא וְלֵית עוֹד :
23 בְּמֵימְרִי קַיֵימִית נְפַק מִן קֳדָמַי בִּזְכוּ פִּתְגָם וְלָא יִבְטֵיל אֲרֵי קֳדָמַי תִּכְרַע כָּל בְּרַךְ תְּקַיֵים כָּל
24 לִישָׁן : בְּרַם בְּמֵימְרָא דַייָ עֲלַי אֲמַר לְאַיְתָאָה זָכְוָן וְתוּקְף בְּמֵימְרֵיהּ יוֹדוּן וְיִבְהֲתוּן
25 בְּטָעֲוָתְהוֹן כָּל עַמְמַיָא דַּהֲווֹ מִתְגָרִין בְּעַמֵּיהּ : בְּמֵימְרָא דַייָ יִזְכּוּן וְיִשְׁתַּבְּחוּן כָּל זַרְעָא
דְיִשְׂרָאֵל :

מו

1 חֲמִיט בֵּל אִתְקְטֵיף נְבוֹ הֲווֹ צַלְמֵיהוֹן דְּמוּת חֵיוָתָא וּבְעִירָא מְטוּלֵי טָעֲוָתְהוֹן יַקִּירִין עַל
2 נָטְלֵיהוֹן וּלְאָנִין מְשַׁלְהֵין : אִתְקְצִיצוּ וְאִתְקְטָפוּ כַּחֲדָא וְלָא יְכִילוּ לְשֵׁיזָבָא נָטְלֵיהוֹן וּפָלְחֵיהוֹן
3 בְּשִׁבְיָא אֲזָלוּ : קַבִּילוּ לְמֵימְרִי דְּבֵית יַעֲקֹב וְכָל שְׁאָרָא דְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּרַחִימִין מִכָּל
4 עַמְמַיָא וַחֲבִיבִין מִכָּל מַלְכְּוָתָא : וְעַד עָלְמָא אֲנָא הוּא וְעַד עָלַם עָלְמַיָא מֵימְרִי קַיָּם אֲנָא
בְרֵיתִי כָּל אֱנָשָׁא וַאֲנָא בַדָּרִית יַתְהוֹן לְבֵינֵי עַמְמַיָא אַף אֲנָא אֶשְׁבּוֹק לְחוֹבֵיהוֹן וְאֶסְלַח
5 לְמַן תְּדַמּוּן קֳדָמַי וְתַשְׁווּן וְתַקְנוּן קֳדָמַי בִּקְשׁוֹט :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Ifrael falvatus eft in verbo Domini falute æterna, non confundemini neque erubefcetis in feculum, & in fecula feculorum. Quoniam hæc dicit Dominus, qui creavit cœlos, ipfe eft Deus qui fundavit terram, & fecit eam, ipfe præparavit eam, non in vanum creavit eam; fed ut multiplicentur fuper ea filii hominis, præparavit eam. Ego Dñs nec eft alius. Non in occulto locutus fum, in loco terræ tenebrofo: neque dixi femini domus Jacob in vanum, Quærite timorem mei. Ego Dñs loquens veritatem, annuntians recta. Congregamini & venite, accedite fimul qui falvati eftis ex populis: nefciunt enim qui tollunt ligna fimulacri fui, & rogant deum qui non falvat. Annuntiate, accedite, & inite confilium fimul; quis annuntiavit hoc ab initio; jam antè narravit illud ? Nónne ego Dñs, & non eft amplius Deus abfque me? Deus juftus & Salvator, non eft alius à me. Afpicite ad verbum meum, & falvamini omnes qui in finibus terræ eftis: quoniam ego fum Deus, & non eft alius. Per verbum meum juravi, exiit à facie mea fermo in juftitia, & non erit irritus: quoniam ante me curvabitur omne genu, jurabit omnis lingua. Veruntamen in Verbo Domini dixit ad me, ut adduceret juftitiam & fortitudinem. In verbo ejus confitebuntur, & confundentur *in idolis fuis* omnes populi qui irruebant in populum ejus. In verbo Domini juftificabitur & gloriabitur omne femen Ifrael.

CAP. XLVI

INcurvatus eft Bel, fuccifus eft Nabo, fuerunt fimulacra eorum in fimilitudinem ferpentum, & jumentorum. Onera idolorum *fuorum* gravia funt portantibus ea, & ipfi funt laffi. Præcifa funt, & refecta funt pariter, & non potuerunt liberare portantes ea, & cultores eorum in captivitatem abierunt. Acquiefcite verbo meo domus Jacob, & omne refiduum domus Ifrael, qui dilecti eftis præ omnibus populis, & chari præ omnibus regnis. Et ufque in feculum ego fum; & ufque in fecula feculorum Verbum meum permanet. Ego creavi omnes homines, & ego difperfi eos inter populos: ego quoque dimittam peccata eorum, & propitius ero. Quem affimilâftis coram me, & adæquâftis, & comparâftis coram me in veritate?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܘܪܩܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܡܪܝܐ ܦܪܘܩܐ ܕܥܠܡܐ. ܠܐ ܬܒܗܬܘܢ ܘܠܐ ܬܬܟܠܡܘܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܒܪܐ ܫܡܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܓܒܠܗ ܠܐܪܥܐ ܘܥܒܕܗ ܘܗܘ ܬܩܢܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܒܪܝܗ ܐܠܐ ܕܢܬܥܡܪ ܓܒܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ. * ܠܐ ܒܛܘܫܝܐ ܡܠܠܬ ܒܐܬܪܐ ܚܫܘܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܐܡܪܬ ܠܙܪܥܗ ܕܝܥܩܘܒ ܕܣܪܝܩܐܝܬ ܒܥܘܢܝ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܡܡܠܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܘܡܚܘܐ ܬܪܝܨܘܬܐ. * ܐܬܟܢܫܘ ܘܬܘ ܘܐܬܩܪܒܘ ܐܟܚܕܐ ܦܠܝܛܐ ܕܥܡܡܐ. ܠܐ ܝܕܥܘ ܕܫܩܠܝܢ ܩܝܣܐ ܦܣܝܠܐ ܘܡܨܠܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܦܪܩ. * ܚܘܘ ܘܐܬܩܪܒܘ ܘܐܬܡܠܟܘ ܐܟܚܕܐ. ܡܢܘ ܐܫܡܥ ܗܕܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܘܚܘܝܗ ܡܢ ܗܝܕܝܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢܝ. ܐܠܗܐ ܙܕܝܩܐ ܘܦܪܘܩܐ ܠܝܬ ܠܒܪ ܡܢܝ. * ܐܬܦܢܘ ܠܘܬܝ ܘܐܬܦܪܩܘ ܟܠܗܘܢ ܣܘܦܝ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܘܠܝܬ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ. * ܒܝ ܝܡܝܬ ܘܢܦܩܬ ܡܢ ܦܘܡܝ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܠܬܐ ܕܠܐ ܬܗܦܘܟ. ܕܠܝ ܬܬܟܦܦ ܟܠ ܒܘܪܟܐ. ܘܒܝ ܬܐܡܐ ܟܠ ܠܫܢ. * ܘܢܐܡܪܘܢ ܒܡܪܝܐ ܐܝܬܝܗ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܥܫܝܢܐ ܠܘܬܗ ܢܐܬܘܢ. ܘܢܒܗܬܘܢ ܟܠܗܘܢ ܕܣܢܝܢ ܠܟ. * ܒܝ ܢܫܬܒܗܪܘܢ ܘܢܙܕܕܩܘܢ ܟܠܗ ܙܪܥܗ ܕܐܝܣܪܝܠ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡܘ *

* ܢܦܠ ܒܝܠ. ܘܐܬܬܒܪ ܢܒܘ. ܘܗܘܘ ܦܬܟܪܝܗܘܢ ܛܥܘܢܐ ܕܚܝܘܬܐ ܘܕܒܥܝܪܐ ܕܡܠܐܝܢ. * ܐܬܟܦܦܘ ܘܢܦܠܘ ܐܟܚܕܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܦܪܩܘ ܠܛܥܘܢܝܗܘܢ. ܘܢܦܫܗܘܢ ܒܫܒܝܬܐ ܐܙܠܬ. * ܫܡܥܘ ܠܝ ܒܝܬ ܝܥܩܘܒ ܘܟܠܗ ܫܪܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܬܛܥܢܝܢ ܡܢ ܟܪܣܐ ܘܡܬܛܥܢܝܢ ܡܢ ܡܪܒܥܐ. * ܥܕܡܐ ܠܣܝܒܘܬܐ ܐܢܐ ܗܘ. ܘܥܕܡܐ ܠܣܝܒܘܬܐ ܐܢܐ ܐܣܝܒܪ. ܐܢܐ ܥܒܕܬ ܘܐܢܐ ܐܛܥܢ. ܘܐܢܐ ܐܣܝܒܪ ܘܐܦܪܘܩ. * ܠܡܢ ܬܕܡܘܢܢܝ ܘܬܫܘܘܢܢܝ.

Salus Israelis in Domino consistit servatore 17
seculorum : non erubescetis, neque pudefi- 18
etis in secula perpetua. Sic enim dicit Dominus qui cœlum creavit, idem ille Deus qui terram finxit ac fecit, idémque firmavit eam, *qui* nequaquam frustrà creavit eam, sed ut inhabitarent eam creaturæ ipsius; Ego sum
Dominus, nec alius est præter me. Non sum 19
equidem clàm locutus, in loco terræ tenebrosæ; neque dixi semini Jacobi, In vanum me quærite : quum ego sim Dominus justitiam
loquens, & indicans rectitudinem. Con- 20
gregamini, advenite, & simul accedite, qui evasuri estis ex gentibus, & ignoratis tulisse vos lignum sculptum, & oravisse deum qui
non salvat. Indicate, accedite, & simul ini- 21
te consilium : quis id narravit jampridem, cùm à principio ego sim Dominus, nec ullus extet præter me Deus? Deus justus ac redem-
ptor, & nullus præter me? Accedite ad me 22
omnes extremitates terræ, ut salvemini : nam ego sum Dominus, nec alius est præter me.
Per me juravi, & egressum est ex ore meo 23
verbum justitiæ, quod non revocabitur; Mihi incurvatum iri omne genu, & per me juratu-
ram omnem linguam, Et dicturos, In Do- 24
mino est justitia : potentes ad eum venient, & erubescent omnes qui te odio prosequun-
tur. In me gloriabitur & justificabitur uni- 25
versum semen Israelis.

CAP. XLVI.

Concidit Bil, (*i. Juppiter*) corruit Nebo; 1
(*i. Mercurius*) & sculpta ipsorum idola facta sunt sarcinæ compressæ (*i. ponderosæ*) belluarum & jumentorum famelicorum :
Corruerunt, simulque ceciderunt, nec po- 2
tuerunt salvare bajulantes se, sed ipsamet ab-
ierunt in captivitatem. Audite me filii fa- 3
miliâs Jacobi, totúmque residuum Israelis, qui gestamini in ventre, et in utero portami-
ni : Usque ad senectutem equidem ego sum, 4
et adcanitiem usque ego tolerabo, ego feci, et
ego portabo, ego patiar, et salvabo. Cui 5
me assimilatis et comparatis?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* إسرائيل يخلص من قبل الرب خلاصا أبديا * ولا يخزون ولا يخجلون إلى الأبد إلى الدهر * يقول الرب الضابط الكل * هكذا يقول الرب الذي صنع السماء * هو الله الذي [illegible] الارض وصنعها * وهو جددها * ولم يخلقها باطلا * لكن لتسكن * أنا أنا وليس آخر أيضا * [illegible] تكلمت في خفية ولا في موضع مظلم من الارض * ولا قلت لزرع يعقوب اطلبوني باطلا * أنا هو الرب المتكلم بالعدل والخبر بالحق * اجتمعوا وأتوا * تشاوروا معا أيها الخالصون من الامم * لم يعلم الذين يحملون الخشبة لنحتهم * ويصلون إلى آلهة لا تخلص [illegible] * ليقتربوا كي يعلموا معا * من صنع هذه مسموعات من البدء حينئذ يخبركم * [illegible] الله وليس آخر غيري موجودا * عادل ومخلص ليس أحد من سواي * ارجعوا إلي [illegible] الذين من آخر الارض * أنا هو الله وليس آخر موجودا * بذاتي أحلف حقا * من فمي يخرج العدل * وكلماتي لا ترجع * لأن لي تجثوا كل ركبة * وكل لسان يحلف بالله * قائلا العدل والمجد إليه يأتي * ويفتضحون جميع الذين أفرزوا ذواتهم من الرب * [illegible] بالله ويمجده كل زرع بني إسرائيل *

* الفصل السادس والاربعون *

* سقط بيل * كسر صاعون * صارت ملكوتهم للوحوش والبهائم * احملوها مكسرة مثل حمل زبل * وجايعون ومعيلون الذين لم يقوموا معا * الذين لم يستطيعوا أن يخلصوا من الحرب [illegible] هؤلاء سبوا مسبيين * اسمعوا يا بيت يعقوب وكل بقية إسرائيل * المحمولون من البطن [illegible] والمؤدبون من البطن من الصغر وإلى الكبر * أنا هو أنا هو * وإلى أن تهرمون [illegible] أنا أحملكم * أنا صنعت وأنا أترك * وأنا أحمل وأخلصكم * بمن شبهتموني *

Israel salvabitur à Domino salute æterna : & non pudefient, nec erubescent in 17
seculum sempiternum, Ait Dominus omnia
tenens. Sic ait Dominus qui fecit cœ- 18
lum, ipse est Deus ille qui terram detexit & condidit, idemque restauravit eam, nec in vanum creavit illam, sed ut habitaretur; Ego, ego sum, & nullus a-
lius præterea. Non sum locutus in oc- 19
culto, neque in ullo tenebricoso terræ loco : neque dixi semini Jacobi, Quærite me frustrà : ego sum, ego sum Dominus justitiam loquens, & annuntians ve-
ritatem. Congregamini, & venite, con- 20
silium simul inite O salvandi ex gentibus : quandoquidem *ignari sunt qui lignum portant ad sculpendum, & orant deos qui nec salvare nec præannuntiare* possunt;
Accedant, ut simul addiscent. 21
Qui hæc nota fecit inde à principio, tunc indicabit vobis. Ego sum Deus, nec alius præter me reperitur : justus & servator
nullus est præter me. Revertimini ad 22
me ut salvemini, qui estis ab extremo terræ : ego sum Deus, nec alius existit.
Per meipsum juro veritatem, ex ore meo 23
prodit justitia, & verba mea nequaquam revocantur : mihi enim incurvabitur omne genu, & omnis lingua per Deum
jurabit, Dicens; Justitia & gloria ad 24
eum veniet. Ignominiâ afficientur omnes qui separaverunt se ipsos à Domino;
O nuc verò semen filiorum Israelis justi- 25
ficabitur in Deo, atque gloriabitur.

CAP. XLVI.

Corruit Bil, confractus est Sagon, 1
cesserunt sculptilia eorum bestiis & jumentis, nam confracta portare fecerunt ea velut onus stercoris : Et esurientes ac lan- 2
guidi, qui simul consistere, qui bellum evadere non potuerunt, iidem abducti sunt
captivi. Audite O domus Jacobi, to- 3
tumque residuum Israelis, qui gestamini ab utero, & erudimini ab utero à pueri-
tia ad senium usque. Ego sum, ego sum; 4
etiam quoad decrepiti fitis ego ipse sum : ego tolerabo vos : ego feci, & ego deferrem? imò suscipiam, & liberabo
vos. Cuinam assimilâstis me? 5

ישעיה : מו

: appendent calamo in argentum & , loculo de aurum Vilipendentes
6 הזלים זהב מכיס וכסף בקנה * ישקלו
etiam , procident : Deum illud faciet & ,aurificem conducent mercede
ישכרו צורף ויעשהו אל יסגדו אף
,eum gestabunt ,humerum super illum Portabunt .se incurvabunt
7 ישתחוו : ישאהו על־כתף יסבלהו
Insuper .recedet non suo loco de , stabit & :se sub eum deponent &
ויניחהו תחתיו ויעמד ממקומו לא ימיש אף־
.eum servabit non ej⁹ tribulatione de,respōdebit non & ,eum ad clamabit
יצעק אליו ולא יענה מצרתו לא יושיענו :
super prævaricatores reducite : viros vos præstate & , hujus Mementote
8 זכרו־זאת והתאששו השיבו פושעים על־
, Deus ego quoniam : seculo à , priorum Recordamini .cor
9 לב : זכרו ראשנות מעולם כי אנכי אל
exordio ab Annuntians .ego sicut non & , Deus ultrà non &
10 ואין עוד אלהים ואפס כמוני : מגיד מראשית
meū Consilium ,dicens : facta sunt non quæ quondam à &,novissimum
אחרית ומקדם אשר לא־נעשו אמר עצתי
oriente ab Vocans .faciam meam voluntate omnem ut , stabit
11 תקום וכל־חפצי אעשה : קרא ממזרח
,sum locutus etiam : mei consilii virum longinqua terra de , volucrem
עיט מארץ מרחק איש עצתו אף־דברתי
me ad Audite .illud faciam etiam ,formavi : illud adducam etiam
12 אף־אביאנה יצרתי אף אעשנה : שמעו אלי
feci Appropinquare .justitia à longinqui , corde fortes
13 אבירי לב הרחוקים מצדקה : קרבתי
: faciet moram non mea salus & ; se elongabit non , meam justitiam
צדקתי לא תרחק ותשועתי לא תאחר
.meam gloriam Israeli , salutem Sijon in dabo &
ונתתי בציון תשועה לישראל תפארתי :

CAP. XLVII. מז

; terra in sede , Babel filia virgo pulverem super sede &,Descende
1 רדי ושבי על־עפר בתולת בת־בבל שבי־לארץ
,teneram te vocabunt adjicies non quia : Chasdim filia solium non
אין־כסא בת־כשדים כי לא תוסיפי יקראו־לך רכה
, tuam comam detege : farinam mole & , molas Tolle .delicatam &
2 וענגה : קחי רחים וטחני קמח גלי צמתך
,tua nuditas Revelabitur .flumina transi ,crurem detege ,talum discooperi
3 חשפי־שבל גלי־שוק עברי נהרות : תגל ערותך
occurram non & , capiam ultionem : tuum opprobrium videbitur etiam
גם תראה חרפתך נקם אקח ולא אפגע
Sanctus,ejus nomen exercituum DOMINUS noster Redemptor .homo
4 אדם : גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש
: Chasdim filia , tenebrositatem in intra & , tacita Sede .Israel
5 ישראל : שבי דומם ובאי בחשך בת־כשדים
fui Iratus .regnorum dominam te vocabunt , adjicies non quia
6 כי לא תוסיפי יקראו־לך גברת ממלכות : קצפתי
eos dedi & ,meam hæreditatem contaminavi , meum populum contra
על־עמי חללתי נחלתי ואתנם
senem super , misericordias eis posuisti non : tua manu in
בידך לא־שמת להם רחמים על־זקן
ero seculum In : dixisti Et .valde tuum jugum aggravasti
7 הכבדת עלך מאד : ותאמרי לעולם אהיה
recordareris neque ,tuum cor super hæc poneres non ut adeo : hera
גברת עד לא־שמת אלה על־לבך לא זכרת
.hujus novissimi
אחריתה :

Versio VULG. LAT.

6 Qui confertis aurum de saccu-
lo, & argentum staterâ pon-
deratis : conducentes aurifi-
cem, ut faciat deum : & pro-
7 cidunt, & adorant. Portant
illum in humeris gestantes, &
ponentes in loco suo : & sta-
bit, ac de loco suo non mo-
vebitur ;sed & cùm clamave-
rint ad eum, non audiet : de
tribulatione non salvabit eos.
8 Mementote istud, & confun-
damini : redite prævaricato-
9 res ad cor. Recordamini pri-
oris seculi, quoniam ego sum
Deus, & non est ultrà Deus,
10 nec est similis mei : Annun-
tians ab exordio novissimum,
& ab initio quæ necdum facta
sunt, dicens ; Consilium meum
stabit, & omnis voluntas mea
11 fiet : Vocans ab Oriente a-
vem,& de terra longinqua vi-
rum voluntatis meæ, & locu-
tus sum, & adducam illud :
12 creavi, & faciam illud. Audi-
te me duro corde, qui longè
13 estis à justitia. Propè feci ju-
stitiam meam, non elongabi-
tur, & salus mea non morabi-
tur.Dabo in Sion salutem, &
in Israel gloriam meam.

CAP. XLVII.

1 DEscende, sede in pulvere,
virgo filia Babylon, sede in
terra:non est solium filiæ Chal-
dæorum, quia ultrà non voca-
2 beris mollis & tenera. Tolle
molam, & mole farinam : de-
nuda turpitudinem tuam, dis-
cooperi humerum, revela cru-
3 ra, transi flumina. Revelabi-
tur ignominia tua, & videbi-
tur opprobrium tuum : ultio-
nem capiam, & non resistet
4 mihi homo. Redemptor no-
ster, Dominus exercituum no-
5 men illius,Sanctus Israel. Se-
de tacens,& intra in tenebras,
filia Chaldæorum : quia non
vocaberis ultrà Domina regno-
6 rum. Iratus sum super popu-
lum meum, contaminavi hæ-
reditatem meam, & dedi eos
in manu tua : non posuisti eis
misericordias : super senem
aggravâsti jugum tuum valdè.
7 Et dixisti : In sempiternum ero
domina : non posuisti hæc su-
per cor tuum, neque recorda-
ta es novissimi tui.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Οἱ συμβαλλόμενοι χρυσίον ἐκ (*) μαρσυπίου, καὶ ἀργύριον ἐν ζυγῷ, στήσουσιν ἐν σταθμῷ, καὶ μισθωσάμενοι χρυσοχόον ἐποίησαν χειροποίητα, καὶ κύψαντες προσκυνοῦσιν
7 (ε) αὐτοῖς. Αἴρουσιν αὐτὸ ἐπὶ (ζ) τῶν ὤμων, καὶ πορεύονται· ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ, μένει, οὐ μὴ κινηθῇ· καὶ ὃς (η) ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸν, οὐ μὴ (θ) εἰσακούσῃ, ἀπὸ κακῶν οὐ μὴ (ι) σώσῃ αὐτόν.
8 Μνήσθητε ταῦτα, καὶ στενάξατε, μετανοήσατε οἱ πεπλανημένοι, ἐπιστρέψατε τῇ καρδίᾳ,
9 Καὶ μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν ἐ-
10 μοῦ, Ἀναγγέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα πρὶν (κ) γενέσθαι, καὶ ἅμα συνετελέσθη· καὶ εἶπα, (λ) Πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται, καὶ
11 πάντα ὅσα βεβούλευμαι, ποιήσω· Καλῶν (μ) ἀπὸ ἀνατολῶν πετεινὸν, καὶ ἀπὸ γῆς πόῤῥωθεν περὶ ὧν βεβούλευμαι, ἐλάλησα, καὶ ἤγαγον, ἔκτισα καὶ ἐποίησα, ἤγαγον αὐτὸν, καὶ εὐόδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
12 Ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες τὴν καρδί-
13 αν, οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης. Ἤγγισα τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ τὴν σωτηρίαν τὴν παρ' ἐμοῦ οὐ βραδυνῶ. Δέδωκα ἐν Σιὼν σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξασμα.

MS.A.(*) μαρσιππίου, (ε) αὐτό. (ζ) τῶν ὤμων, (η) ἂν (θ) ἀκούσῃ, (ι) σώσῃ
(κ) αὐτὰ γενέσθαι, (λ) Πᾶσά μου ἡ βουλὴ (μ) ἀπ'

ΚΕΦ. μζ'.

1 ΚΑτάβηθι, κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν παρθένος θυγάτηρ Βαβυλῶνος, (α) κάθισον εἰς τὴν γῆν θυγάτηρ Χαλδαίων, ὅτι οὐκέτι προστεθήσῃ κληθῆναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά.
2 Λάβε μύλον, ἄλεσον ἄλευρον, ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου, ἀνακάλυψαι τὰς πολιὰς, ἀνάσυρε τὰς κνήμας, διάβηθι ποταμούς·
3 Ἀνακαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου, φανήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου· τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκέτι μὴ παραδῶ ἀν-
4 θρώποις. (β) Ὁ ῥυσάμενός σε Κύριος σα-
5 βαὼθ, ὄνομα αὐτῷ Ἅγιος Ἰσραήλ. Κάθισον κατανενυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ σκότος (*) θύγατερ Χαλδαίων, οὐκέτι μὴ κλη-
6 θήσῃ ἰσχὺς βασιλείας. Παρωξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανας τὴν κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα (γ) αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρά σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος, τοῦ πρεσβυ-
7 τέρου ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα. Καὶ εἶπας, Εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. *

MS.A. (α) εἴσελθε εἰς τὸ σκότος θυγάτηρ Χαλδαίων, (β) Εἶπεν ὁ ῥυσάμενός (*) θυγάτηρ (γ) εἰς τὴν χεῖρά

Qui confertis aurum de sacculo [illegible] & argentum in statera: (ε) [illegible] tuent in pondere, & conducentes aurificem fecerunt opera [illegible] nuum, & incurvati adorant [illegible] Portant illud super humeros, & vadunt: si autem posuerint illud in loco suo, manet, non movebitur: &, quisquis clamaverit ad ipsum, non exaudiet; de malis non salvabit eum. Mementote horum, & ingemiscite; agite pœnitentiam, qui erratis: revertimini corde. Et mementote priorum à seculo: quoniam ego sum Deus; & non est [illegible] præter me: Qui annuncio [illegible] novissima, antequam fiant: & simul completa sunt. Et dixi, Omne consilium meum stabit: & cuncta, quæ deliberavi, faciam: Qui voco ab Oriente avem, & de terra longinqua ea de quibus cogitavi: loquutus sum, & [illegible] duxi: creavi, & feci: [illegible] xi illum, & prosperavi [illegible] Audite me, qui perdidistis cor [illegible] longè estis à justitia. Propè [illegible] justitiam (d) meam: & [illegible] tem, quæ à me est, tardare [illegible] faciam. Dedi in Sion salutem [illegible] raeli in gloriam.

CAP. XLVII.

DEscende, sede super terram [illegible] virgo filia Babylonis: sede (a) [illegible] terram, filia Chaldæorum: quoniam nequaquam ultrà apponis vocari mollis, & tenera. Tolle molam: mole farinam: nuda (b) operimentum tuum: denuda canos: discooperi tibias: transi flumina: Revelabitur ignominia tua: apparebunt opprobria tua. Quod justum est, de te auferam: nequaquam ultrà tradam hominibus. (c) Qui eruit te, Dominus Sabaoth: nomen ei Sanctus Israel. Sede compuncta, ingredere in tenebras, filia Chaldæorum: nequaquam ultrà vocaberis Fortitudo regni. Iratus sum contra populum meum: (d) contaminâsti hæreditatem meam. Ego dedi eos in manum tuam: tu verò non dedisti eis misericordiam: seni aggravâsti jugum valdè. Et dixisti, In æternum ero domina. Non intellexisti hæc in corde tuo, neque meminisse novissimorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 הא עממיא נבן דהב מכיס וכספא במאזניא תקלין אגרין קינאה ועביד ליה דחלא סגדין
7 אף משתעבדין : נטלין ליה על כתפיהון סבלין ליה מחתין ליה באתריה וקאם מאתריה
8 לא אפשר ליה דינוד אף יבעי מניה לא יתיבניה מעקתיה לא יפרקניה : אדכרו דא
9 ואתקפו ואתיבו מרודין על לב : אדכרו קדמיתא דמן עלמא ארי אנא אלהא ולית עוד
10 אלה בר מני : מחוי מן אולא לסופא ומלקדמין דלא אתעבידא אמר מלכי יתקים וכל
11 רעותי אעביד : דאמר לכנשא גלותא ממדנחא לאיתאה בגלי כעוף קליל מארע רחיקא
12 בני אברהם רחימי אף מללית אף איתניה אתקנתיה אף אעבדניה : קבילו למימרי תקיפי
13 לבא דרחיקין מזכותא : קריבא זכותי לא תתרחק ופורקני לא יתעכב ואתן בציון פריק
לישראל תושבחתי :

מז

1 חותי ותיבי על עפרא מלכו כנשתא דבבל תיבי לארעא לית כורסי יקר מלכות כסדאי
2 ארי לא תוסיפין דיקרון לך רכיכא ומפנקא : קבילי מרועא ועולי בשיעבוד גלאי יקר
3 מלכותיך אתברו שלטוניך אתבדרו עם משריתיך גלו כמי נהרא : תתגלי בהתתיך אף
4 יתחזי קלניך פורענות גמירא אתפרע מניך ואשני דיניך מבני אנשא : פרקנא יי צבאות
5 שמיה קדישא דישראל : תיבי שתקא ועולי בקבלא יקר מלכות כסדאי ארי לא תוסיפין
6 דיקרון ליך תקיפת מלכון : רגיזית על עמי אפסית אחסנתי ומסרתנון בידיך לא אתמלית
7 עליהון רחמין על סבא אתקפת מרותיך לחדא : ואמרת לעלם אהי תקיפת מלכון עד
לא שוית אלין על לביך לא אדכרת לסופא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce populi colligunt aurum de marsupio, & argentum in stateris ponderant; conducunt argentarium ut faciat sibi deum; adorant & serviunt ei. Tollunt illum in humeris suis, & portant illum, & deponunt illum in loco suo, in quo sic stat, ut de loco suo nequeat moveri: etiam interrogant eum, & non respondet eis; de tribulatione sua non salvabit eos. Mementote hujus, & confortamini; & revocate prævaricatores in animū. Recordamini priorum quæ à seculo sunt, quia ego sum Deus, & non est ultrà Deus absque me. Annuntians ab exordio in finem, & ab initio quæ necdum facta sunt: dicens, Consilium meum confirmabitur; & omnem voluntatem meam faciam. Qui dico ut congregarem captivitatem ab Oriente, & adducerem publicè sicut avem velocissimam de terra longinqua filios Abraham dilecti mei: etiam locutus sum & etiam adducam illud, præparabo illud, faciam quoque illud. Obedite verbo meo robusti corde, qui longè estis à justitia. Propè est justitia mea, non elongabitur, & sal⁹ mea non impedietur. Dabo enim in Sion salutē, in Israel laudē meā.

CAP. XLVII.

DEscende & sede super pulverem regnum congregationis Babylonis; sede in terra absque solio inclytò regnū Chaldæorum; quia non vocabunt te ultrà tenerā & delicatā. Suscipe *infirmitatem*, & ingredere in servitutem, revela gloriā regni tui. Contriti sunt principes tui, dispersi sunt populi exercitus tui, migraverunt sicut aquæ fluminis. Discooperiatur confusio tua, & videatur quoque ignominia tua. Ultionē perfectā capiā ex te, & mutabo judiciū tuum à filiis hominum. Redemptor noster De⁹ exercituum, nomen ejus, Sanct⁹ Israel. Sede tacens, & ingredere in tenebras, regnum Chaldæorum; quia non addent vocare te fortitudinē regnorum. Iratus sum contra populum meum, prophanavi hæreditatem meam, & tradidi eos in manu tua: non es impleta miserationibus sup eos: sup senem aggravâsti subjectionē tuam nimis. Et dixisti: In æternum ero fortitudo regnorum: adhuc non posuisti hæc super cor tuum, nec recordata es finis eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

His qui decepti prodigunt aurum è marsupiis 6
suis, aut argentum in bilance appendunt, tum
conflatore mercede conducto, deum con-
ficiunt, adorant eum, & precantur illum?
Deinde gestantes eum suis humeris, & cir- 7
cumagentes eum, demum collocant in loco
suo, ex quo loco surgere nequit: oravit etiam
illum, nec exaudit eos, nec eripit illos ex an-
gustiis eorum. Memineritis horum, & ani- 8
madvertite, mentéque perpendite O scele-
rati. Memineritis priorum quæ à seculo *fa-* 9
cta sunt, quòd ego sim Deus, & nullus præ-
tereà sit præter me De*, nullúsque sit mihi par:
Quòd à principio indico postrema, & ea quæ 10
nondum facta sunt multò ante prædico, consi-
lium meum ratum facio, & omnem volunta-
tem meam perficio: Voco ab Oriente volu- 11
crem, & à terra remotissima virū consilii mei:
ego loquor, & quidē adducā: formavi, & qui-
dem faciā. Audite me duri corde, remoti à ju- 12
stitia: In procinctu est ut veniat justitia mea, 13
& sal* mea nequaquā *diu* morabitur; dabóque
in Sione salutem, & Israeli gloriam meam.

CAP. XLVII.

DEscende, ac sede super pulverem virgo 1
filia Babelis, sede humi filia Chaldæorum: non
enim adest solium: quia nequaquam vocabunt
te deinceps Tenerā ac delicatam. Accipe mo- 2
lam, mole farinam; retege velum tuum, tonde
canos tuos: Detege crura tua, & appareat ig- 3
nominia tua: *egomet* suppliciū de te sumam,
nec finam quenquam in te irruere. Servato- 4
ris nostri nomen est Dominus potens, Sanct*
Israelis. Sede in stupore, ingredere in tene- 5
bras filia Chaldæorum; quia nequaquam vo-
cabunt te deinceps Fortissimam regnorum.
Iratus populo meo quòd polluissent hæredi- 6
tatem meam, tradideram eos in manus tuas:
tu verò nullā erga eos usa es clementiā, quin
super senes aggravâsti jugum tuum vehemen-
ter. Et dixisti, In perpetuum ero potentis- 7
sima: & hæc animo non perpendisti, neque
recordata es finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* انظروا ما صنعتم يا ضالون الذين يخرجون الذهب من اوعيتهم ويعيرون الفضة في الميزان
بالمثقال * ويستاجرون صايغا صنعوا صنعة الايدي وخرّوا له سجدا * ويحملونها على اكتافهم
ويمضون وان وضعوه يقيم على مكانه ولا يتحرك والذي يصرخ اليه لا يسمعه ولا يخلصه
من الاسواء * اذكروا هذا وتنهدوا وتوبوا يا ضالون * ارجعوا بالقلب واذكروا الاوايل منذ
الدهر * لاني انا هو الله وليس غيري موجودا ايضا * المخبر اولا بالاواخر قبل ان تكون وتكمل
معا * وقلت كل رايي يقوم وكلما رويته اصنعه * ادعوا من المشارق طايرا ومن ارض بعيدة
الذين من اجلهم رويت تكلمت وجلبت خلقته وصنعته وجلبته وسهلت طريقه
* الاصحاح الثالث والعشرون * النبوة في بابل وخرابها وما يصيبها
* اسمعوني ايها الضالون القلب الذين هم بعيدا من العدل * قربت عدلي وحقي والامن
الذي من قبلي لست اوخره * اعطيت في صهيون خلاصا * لاسرايل السرف
* الفصل السابع والاربعون *
* انزلي اجلسي على الارض ايتها العذرى ابنة بابل اجلسي في الظلام يا ابنة الكلدانيين
لانك لست بعد الآن تسريدي ان تدعي ناعمة ومتنعمة * خذي رحا واطحني دقيقا
انفي نقابك واكشفي شعرك واخلعي حفافك جوزي الانهار * سينكشف فضيحتك
تظهر معايرك احذ منك الواجب لست اسلمك بعد للناس * قال مخلصك رب الجنود
قدوس اسرايل * اجلسي ساهية * ادخلي في الظلمة يا ابنة الكلدانيين * لست تدعين
بعد قوة الملك * احتدمت على شعبي * نجست ميراثي * وانا دفعتهم في يديك * وانت لم
تعطيهم رحمة * ثقلت نير الشيخ جدا * وقلت اكون ريسة الى الابد * ولم تعقلي هذا
في قلبك * ولا ذكرت الاواخر *

Videte quid agatis O errantes, qui profer- 6
tis aurum è vasis vestris, & argentum
staterâ & pondere æstimatis; tum auri-
fice mercede conducto componitis opifici-
um manuale, eíq; procumbitis adorantes:
Tum humeris sublato abitis, & sicubi 7
collocetis illud, manet in loco suo, nec mo-
vetur; & si quis clamet ad illud, nec au-
dit, nec liberat eum ab adversitatibus.
Recordamini hujus, suspirate, & pœni- 8
tentiam agite O errantes: Ex animo re- 9
vertimini, & mementote priorum quæ in-
de ab æterno facta sunt. *Nam ego sum*
Deus, & nullus præter me reperitur ul-
trà; Qui novissima prænuntio antequam 10
fiant & impleantur pariter; & dixi,
Omne consilium meum stabit, & quicquid
libet, ago: Voco ab Oriente volucrem & 11
à regione longinqua eos de quibus cogi-
tavi: locutus sum, & adduxi: ipsum
creavi, feci & adduxi, & viam ejus
complanavi.

Textus vigesimus tertius.

Prophetia de Babele, ipsius de-
structione, & his quæ eventura
sunt ei.

Audite me O errantes corde, qui procul 12
abestis à justitia: Admovi justitiam me- 13
am & veritatem meam; & salutem à
me futuram non retardabo: dedi in Sione
salutem, Israeli magnificentiam.

CAP. XLVII.

DEscende, & sede humi O virgo filia 1
Babelis; sede in tenebris O filia Chaldæ-
orum; quia nequaquam perges imposte-
rùm vocari Mollis ac delicata. Accipe 2
molam, & mole farinam, depone velum
tuum, detege crines tuos, exue ocreas
tuas, transi flumina. Detegetur turpitu- 3
do tua, apparebunt opprobria tua: exi-
gam à te pœnam *debitam, non tradam te*
ampliùs hominibus, Inquit Servator tu- 4
us, Dominus exercituum, cujus nomen
est Sanctus Israelis. Sede à sensibus ali- 5
enata, ingredere in tenebras O filia
Chaldæorum: nequaquam vocaberis im-
posterùm Robur regni. Excandueram con- 6
tra populum meum, prophanaveram hæ-
reditatem meam, & ego tradideram eos
in manum tuam; tu verò non exhibuisti
eis misericordiam, imò jugum senis præ-
ter modum aggravâsti. Et dixisti, Ero 7
domina in perpetuum: & non conside-
râsti hæc animo tuo, neque meminisli
postrema.

ישעיה: מח

8 וְעַתָּה שִׁמְעִי־זֹאת עֲדִינָה הַיּוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה
בִּלְבָבָהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד לֹא אֵשֵׁב אַלְמָנָה
9 וְלֹא אֵדַע שְׁכוֹל׃ וְתָבֹאנָה לָּךְ שְׁתֵּי־אֵלֶּה
רֶגַע בְּיוֹם אֶחָד שְׁכוֹל וְאַלְמֹן כְּתֻמָּם
בָּאוּ עָלַיִךְ בְּרֹב כְּשָׁפַיִךְ בְּעָצְמַת
10 חֲבָרַיִךְ מְאֹד׃ וַתִּבְטְחִי בְרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ
אֵין רֹאָנִי חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבְבָתֶךְ
11 וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃ וּבָא
עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחְרָהּ וְתִפֹּל עָלַיִךְ הֹוָה לֹא
תוּכְלִי כַּפְּרָהּ וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם שׁוֹאָה לֹא תֵדָעִי׃
12 עִמְדִי־נָא בַחֲבָרַיִךְ וּבְרֹב כְּשָׁפַיִךְ
בַּאֲשֶׁר יָגַעַתְּ מִנְּעוּרָיִךְ אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי
13 תַּעֲרוֹצִי׃ נִלְאֵית בְּרֹב עֲצָתָיִךְ
יַעַמְדוּ־נָא וְיוֹשִׁיעֻךְ הֹבְרוּ שָׁמַיִם הַחֹזִים בַּכּוֹכָבִים
14 מוֹדִיעִם לֶחֳדָשִׁים מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עָלָיִךְ׃ הִנֵּה
הָיוּ כְקַשׁ אֵשׁ שְׂרָפָתַם לֹא־יַצִּילוּ אֶת
נַפְשָׁם מִיַּד לֶהָבָה אֵין־גַּחֶלֶת לַחְמָם
15 אוּר לָשֶׁבֶת נֶגְדּוֹ׃ כֵּן הָיוּ־לָךְ אֲשֶׁר יָגָעַתְּ
סֹחֲרַיִךְ מִנְּעוּרַיִךְ אִישׁ לְעֶבְרוֹ תָּעוּ
אֵין מוֹשִׁיעֵךְ׃

CAP. XLVIII. מח

1 שִׁמְעוּ־זֹאת בֵּית־יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל
וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים בְּשֵׁם יְהוָה
וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַזְכִּירוּ לֹא בֶאֱמֶת וְלֹא בִצְדָקָה׃
כִּי־מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
3 נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז
הִגַּדְתִּי וּמִפִּי יָצְאוּ וְאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי
4 וַתָּבֹאנָה׃ מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אָתָּה וְגִיד בַּרְזֶל
עָרְפֶּךָ וּמִצְחֲךָ נְחוּשָׁה׃

Versio VULG. LAT.

8 Et nunc audi hæc delicata, &
habitans confidenter, quæ di-
cis in corde tuo; Ego sum, &
nō est præter me ampliùs: non
sedebo vidua, & ignorabo ste-
9 rilitatem. Venient tibi duo hæc
subitò in die una, sterilitas &
viduitas: universa venerunt su-
per te, propter multitudinem
maleficiorum tuorum, & pro-
pter duritiam incantatorum
10 tuorum vehementem. Et fidu-
ciam habuisti in malitia tua,
& dixisti; Non est qui videat
me: sapientia tua & scientia
tua hæc decepit te. Et dixisti
in corde tuo; Ego sum, & præ-
ter me non est altera. Veniet
super te malum, & nescies or-
tum ejus: & irruet super te ca-
lamitas, quam non poteris ex-
piare: veniet super te repentè
12 miseria, quam nescies. Sta cum
incantatoribus tuis, & cum
multitudine maleficiorum tuo-
rum, in quib⁹ laborâsti ab ado-
lescentia tua, si fortè quid pro-
sit tibi, aut si possis fieri fortior.
13 Defecisti in multitudine con-
siliorum tuorum: stent, & sal-
vent te augures cœli, qui con-
templabantur sidera, & suppu-
tabant menses, ut ex eis annun-
tiarent ventura tibi.
14 Ecce fa-
cti sunt quasi stipula, ignis com-
bussit eos: non liberabunt ani-
mam suam de manu flammæ:
non sunt prunæ, quibus calefi-
ant; nec focus, ut sedeant ad
15 eum. Sic facta sunt tibi in qui-
buscunque laboraveras: nego-
tiatores tui ab adolescentia
tua, unusquisque in via sua er-
raverunt: non est qui salvet te.

CAP. XLVIII.

1 Audite hæc dom⁹ Jacob, qui
vocamini nomine Israel, & de
aquis Juda existis, qui juratis
in nomine Domini, & Dei Is-
rael recordamini non in veri-
2 tate, neque in justitia. De ci-
vitate enim Sancta vocati sunt,
& super Deum Israel consta-
biliti sunt: Dominus exerci-
3 tuum nomen ejus. Priora ex
tunc annuntiavi, & ex ore meo
exierunt, & audita feci ea: re-
pentè operatus sum, et vene-
4 runt. Scivi enim quia durus
es tu, et nervus ferreus cervix
tua, et frons tua ærea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Νῦν δὲ (δ) ἄκουε ταῦτα τρυφερά, ἡ καθη-
μένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα ἐν (') καρδίᾳ
αὐτῆς, Ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα, οὐ κα-
9 θιῶ χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν. Νῦν δὲ
ἥξει (ε) ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν
ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφ-
νης ἐπὶ σέ, ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου, ἐν τῇ ἰ-
10 σχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα, Τῇ ἐλπί-
δι τῆς πορνείας σου· σὺ γὰρ εἶπας, Ἐγώ
εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα. γνῶθι, (ζ) ἡ σύνε-
σις τούτων ἔσται, καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ αἰσχύ-
νη. καὶ εἶπας τῇ καρδίᾳ σου, Ἐγώ εἰμι, καὶ
11 οὐκ ἔστιν ἑτέρα. Καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια,
καὶ οὐ μὴ γνῷς· βόθυνος, καὶ ἐμπεσῇ εἰς αὐ-
τόν· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ταλαιπωρία, καὶ οὐ μὴ
δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι· καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ
(η) ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ μὴ (θ) γνῷς.
12 Στῆθι νῦν ἐν ταῖς ἐπαοιδαῖς σου, καὶ ἐν τῇ
πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμάνθανες ἐκ νε-
13 ότητός σου, εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι. Κεκο-
πίακας ἐν ταῖς βουλαῖς σου· στήτωσαν (ι)
δὴ καὶ σωσάτωσάν σε οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρα-
νοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας ἀναγγειλάτω-
14 σάν σοι, τί μέλλει ἐπὶ σὲ ἔρχεσθαι. Ἰδοὺ
πάντες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ (') κατακαυθή-
σονται, καὶ οὐ μὴ ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐ-
τῶν ἐκ φλογός· ὅτι ἔχεις ἄνθρακας πυρός,
15 κάθισαι ἐπ᾽ αὐτούς, Οὗτοι ἔσονταί σοι βο-
ήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ μεταβολῇ (κ) ἐκ
νεότητος, ἄνθρωπος καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπλα-
νήθη, σοὶ δὲ οὐκ ἔσται σωτηρία.

Nunc autem audi hæc, delica[ta]
quæ sedes, quæ confidis, qu[æ]
dicis in corde tuo; Ego sum, &
non est altera: non sedebo vidua,
neque cognoscam orbitatem. Nunc
autem venient super te duo hæc
subitò in die una: orbitas, &
viduitas venient repentè [super]
te, in maleficio tuo, in fortitudi-
ne incantatorum tuorum valde,
(ε) Spe malitiæ tuæ. Tu enim di-
xisti; Ego sum, & non est alte-
ra. Scito: (ζ) intelligentia ho-
rum erit, & fornicatio tua [tibi]
confusio. Et dixisti corde tuo;
Ego sum, & non est altera. Et
veniet super te perditio, & n[on]
scies: fovea, & incides in [e]-
am. Et veniet super te miseria,
& non poteris munda fieri: &
veniet super te subitò perditio, &
nescies. Sta nunc in incantationi-
bus tuis, & in multo maleficio
tuo, quæ discebas ad adolescentia
tua: si poteris adjuvari. Labo-
râsti in consiliis tuis: stent [nunc]
& salvam te faciant astrologi
cœli: qui contemplantur stellas,
annuntient tibi, quid venturum
sit super te. Ecce omnes [sicut]
phrygana in igne comburentur,
non eruent animam suam de flam-
ma: quia habes carbones ignis,
(ζ) sede super eos: Hi erunt tibi
adjutorium. Laborâsti in
mutatione ab adolescentia; ho-
mo in semetipso erravit; [tu au]-
tem non eris salva.

MS.A. (δ) ἄκουσον ταῦτα ἡ τρυφερά, (') τῇ καρδίᾳ (ε) ἐξέφνης δύο ταῦτα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, χηρεία καὶ ἀτεκνία (ζ) ὅτι ἡ σύνεσις τούτων, ἡ πορνεία σου ἔσται σοι αἰσχύνη. (η) ἐξέφνης (θ) γνῷς. (ι) καὶ σωσάτω[σαν] (') κατακαήσονται (κ) σου ἐκ

ΚΕΦ. μη΄.

1 Ἀκούσατε ταῦτα οἶκος Ἰακώβ, οἱ κε-
κλημένοι (α) ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραήλ, (β) καὶ
ἐξ Ἰούδα ἐξελθόντες, οἱ ὀμνύοντες τῷ
ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ, μιμνησκόμενοι
2 οὐ μετ᾽ ἀληθείας, οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, Καὶ
ἀντεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς
ἁγίας, καὶ ἐπὶ τῷ θεῷ (γ) Ἰσραὴλ ἀντιστηρι-
ζόμενοι· Κύριος σαβαὼθ ὄνομα αὐτῷ.
3 Τὰ πρότερα ἔτι ἀνήγγειλα, καὶ ἐκ τοῦ στό-
ματός μου ἐξῆλθε, καὶ (δ) ἀκουστὸν ἐγένε-
4 το· ἐξάπινα ἐποίησα, καὶ ἐπῆλθεν. Γι-
νώσκω (ε) ὅτι σκληρὸς εἶ, καὶ νεῦρον σι-
δηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν
σου χαλκοῦν.

CAP. XLVIII.

Audite hæc domus Jacob, qui
vocati estis in nomine Israel, &
de (α) Juda exiistis, qui juratis
in nomine Domini Dei Israel,
commemorantes non cū veritate,
neq; cum justitia, Et inhærentes
nomini civitatis Sanctæ, & super
Deum Israel innitentes. Domi-
nus Sabaoth nomen ei. Priora ad-
huc annuntiavi, & de ore meo
egressa sunt, & audita facta
est. Subitò feci: & advenerunt.
Scio, quia durus es, & nervus
ferreus collum tuum, & frons
tua ænea.

MS.A. (α) τῷ ὀνόματι (β) καὶ οἱ (γ) τοῦ Ἰσραὴλ (δ) ἀκουστὰ (ε) [ἐ]γὼ ὅτι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וכען שמעי דא מפנקתא דיתבא לרוחצן דאמרא בלבה אנא ולית בר מני עוד לא אתיב
9 ארמלו ולא אדע תכלו׃ וייתין ליך תרתין אלין זמן ביומא חד תכל וארמלו כד שלמן
10 ייתון עלך בסגיאות חרשך בתקוף קסמיך לחדא׃ ואתרחיצת בבישתיך אמרת לית
11 דחזי לי חוכמתיך ומדעיך היא קלקלתיך ואמרת בלביך אנא ולית בר מני עוד׃ ויתי
עלך בישתא לא תדעין למבעי עלה ותפול עלך עקא לא תכלין לאעדיותה ותיתי עלך
12 בתכיף אתרגושא לא תדעין׃ קומי כען בקסמיך ובסגיאות חרשיך דהוית מתעסקא
13 בהון מינקותיך מאים תכלין להנאה מאים תכלין למתקף׃ לאית בסגיאות מלכך
יקומון כען ויפרקוניך דמסכן במזלת שמיא ודחזן בכוכביא מהודעין ומניא מטען ליך
14 למימר כן עתיד למיתי עלך ירח בירח׃ הא הוו חלשין כקשא עממיא דתקיפין כאשתא
שיציאונון לא ישיזבון ית נפשהון מיד קטולין לית שאר ומשיזיב אף לא אתר לאשתזבא
15 ביה׃ כן הוו ביך עובדי שקריך דהוית מתעסקא בהון מינקותיך שלטוני תוקפיך גבר
לקביל אפוהי גלו לית דפריק ליך׃

מח

1 שמעו דא בית יעקב דמתקרן בשמא דישראל ומזרעית יהודה נפקו דגזר להון קים
2 בשמא דיוי אלהא דישראל לא יפסק דכרנהון הלא קים מימריה בקשוט ובזכו׃ ארי
3 בקרתא דקודשא חולקהון ועל אלהא דישראל רחיצנהון יוי צבאות שמיה׃ קדמיתא
4 מבכן חויתי ומימרי נפקא ומסרתינון בתכיף עבדתנון ואתאה׃ גלי קדמי דאת סרבן
וקשי כברזלא קדלך ובית עינך חסין כנחשא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et nunc audi hoc delicata quæ habitas confidenter, dicens in corde suo: Ego sum, & non est præter me amplius: non sedebo vidua, nec sciam orbitatem. Et venient tibi duo hæc subitò in die uno, orbatio & viduitas; cum fuerint perfectæ, venient super te, in multitudine maleficiorum tuorum, & in fortitudine incantationū tuarū vehementer. Et confisa es in malitia tua, dixisti, Non est qui videat me: sapientia tua & scientia tua ipsa pervertit te. Et dixisti in corde tuo: Ego sum, & præter me non est amplius. Et veniet super te malum, & nescies deprecari super ipsum: & cadet super te tribulatio, & non poteris auferre eam: & veniet super te repentè tumultus quem nescis. Sta nunc cum divinationibus tuis, & in multitudine maleficiorū tuorū, in quibus laborâsti ab infantia tua: si fortè poteris prodesse, aut si fortè poteris confortari. Laborâsti in multitudine consiliorum tuorum: stent nunc & salvent te qui contemplantur sydera cœli, & videntes in stellis: qui tempora scire faciunt, seducunt te dicentes: Sic venturum est tibi per singulos menses. Ecce facti sunt infirmi quasi stipula, populi qui erant fortes quasi ignis: *consumpserunt* eos, & non liberabunt animam suam de manu occidentium: nec erit residuum, nec qui evadat, nec erit locus in quo liberentur. Sic fuerunt in te operantes iniquitates tuas, in quibus laborâsti ab infantia tua; principes fortitudinis tuæ; unusquisque migravit contra faciem suam; non est qui salvet te.

C A P. XLVIII.

Audite hoc dom⁹ Jacob, qui vocamini in nomine Israel, & de cognatione Juda existis, quibus initum est pactum in nomine Dñi Dei Israel, non cessabit memoria eorum: an non stat verbum ejus in veritate & justitia? Quoniam in civitate sancta est pars eorum, & in Deo Israel confidentia eorum, Dominus exercituum nomen ejus. Quæ prima fuerunt, ex tunc annuntiavi, & de verbo meo exierunt, & *tradidi* ea: repentè feci ea, & evenerunt. Manifestum est coram me quòd rebellis sis, & durum sicut ferrum collum tuum, & frons tua fortis sicut æs.

Cap. XLVIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[Syriac]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Nunc audi hæc O voluptaria, quæ tranquillè 8
sedes, & in corde tuo dicis, Ego sum, & nul-
la præter me; non sedebo vidua, neque expe-
riar orbitatem : Evenient tibi ambo hæc 9
flagella, eodem die : orbitas & viduitas ex
improviso evenient tibi, nil prohibente mul-
titudine veneficorum tuorum, neque multitu-
dine magorum tuorum. Quia confisa es 10
malitiæ tuæ,& dixisti; Non est qui me videat,
sapientia & scientia tua ipsa te decepit, &
dixisti in corde tuo; Ego sum, & nulla præ-
ter me : Superveniet tibi malum in matu- 11
tino, te ignorante; occupabit te terror quem
non poteris amovere, & veniet super te re-
pentè perturbatio, te non præsentiente. Sta 12
jam cum magis tuis, & veneficiis tuis mul-
tis in quibus desudâsti à pueritia tua; fortè
proficere posses, fortè vires acquireres.
Defatigata es multitudine cogitationum tua- 13
rum : stent, salvéntque te Chaldæi contem-
platores cœli & siderum, & nota faciant tibi
intra mensem quæ eventura sunt tibi. Ecce 14
facti sunt tanquam stipulæ quas combussit
ignis, nec eripient se ipsos è manu flammæ :
nullos habebit carbones ignis eorum, neque
fulgorem cujus ex adverso sedere quis *possit*.
Tales facti sunt tibi mercatores tui quibus- 15
cum laborâsti à pueritia tua : unusquisque
suam partem versus aberravit, nec adfuit qui
te liberaret.

CAP. XLVIII.

Audite hæc filii familiâs Jacobi, qui vo- 1
cant se de nomine Israelis, & ex aqua Judæ
prodierunt; qui jurant per nomen Domini,
& Dei Israelis mentionem faciunt mendaci-
ter & injustè. Nam à civitate sanctâ se vo- 2
cant,& Deo Israelis innituntur, cujus nomen
est Dominus potens. Priora quæ inde ab 3
initio *facta* fuerant, indicavi, prodierunt ex
ore meo, eaque narravi vobis, quæ repentè
sum effecturus, & eventura sunt. Noveram 4
te durum esse, cervicem tuam nervum fer-
reum, & frontem tuam æneam :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

والان اسمعي هذه ايتها المنعمة الجالسة المطمينة القايلة في قلبها انا انا وليس اخري
موجودة * لست اجلس ارملة * ولا اعرف يتما * والان ياتي عليك هاتان الاثنتان بغتة في يوم
واحد * الترمل وعدم الاولاد ياتي عليك بغتة بقوتك في سحر متكهنك جدا في رجاسك
* لانك انت قلت انا انا وليس اخري موجودة * اعلمي ان فهم هاولاء وزناك يكون لك خزيا
وقلت في قلبك انا انا وليس اخري موجودة * وياتي عليك الهلاك ولا تعلمين حين
وستطعين فيه * وياتي عليك البلاء ولا تستطيعين ان تكوني طاهرة * وياتي عليك الهلاك
بغتة ولا تعلمين * قفي الان في رقاك وفي سحرك الكثير الذي تعلمته منذ صباك لعلك
ان تنتفعي * تعبت بافكارك * ليقوموا ويخلصوك القايلون بنجوم السماء * الذين ينظرون
الكواكب ليخبروك ما هو مزمع ان ياتي عليك * ها جميعهم مثل الهشيم يحترقون بالنار
لا يخرجون نفوسهم من اللهيب * ايهم لك سراجات نار للجلوس عليها * هولاء يكونون لك معونة
* تعبت بتجارك منذ صباك * والانسان ضل في ذاته * ولم يكن لك خلاص *

* الفصل الثامن والاربعون *

* النبوة في بني اسرايل ورد سبيهم * وقول يعيرهم على ما كان منهم من سوء الاعمال
* اسمعوا هذه يا بيت يعقوب المدعوون باسم اسرايل * والذين خرجوا من يهوذا * الذين يحلفون
باسم الرب اله اسرايل * ويذكرون لا بالحق ولا بالعدل * ويفتخرون ويتمسكون باسم المدينة
المقدسة * وبالله اسرايل يستندون * اسمه رب الجنود * الاوليات اخبرت بها ايضا ومن فمي
خرجت وصارت مسموعة * صنعتها بغتة وجاءت * انا اعرف انك انت قاس * وعنقك عصب
حديد * وجبهتك نحاس *

Nunc itaque audi hæc O delicata,quæ se- 8
des tuta,& dicis in corde tuo, Ego, ego
sum, & nulla alia reperitur : non sedebo
vidua, neque orbitatem experiar. At jam 9
evenient tibi duo ista repentè in uno die;
viduitas & defectus filiorum evenient
tibi repente cum fortitudine tua, cum
magia astrologorum tuorum plurima, cum
fiducia quam habes in malitia tua. Quia 10
tu dixisti, Ego, ego sum, nec alia reperi-
tur; noveris quòd istorum prudentia &
scortatio tua erunt tibi pudori. Dixisti
in corde tuo, Ego, ego sum, & alia non
reperitur; Ideo superveniet tibi exitium 11
cujus præsentiam ignorabis, & incides
in illud : venietque super te calamitas,
& non poteris esse munda : denique ve-
niet super te exitium repentinum te in-
sciâ. Sta jam cum incantationibus & 12
magiis tuis multis, quas exerces inde à
pueritia tua, si fortè proficere possis.
Laborâsti in cogitationibus tuis; surgant 13
& liberent te qui futura præsagiunt ex
astris cœlestibus : qui stellas contemplan-
tur, prædicant tibi quæ tibi sunt even-
tura. Ecce omnes tanquam stipula igne 14
comburentur, & non extrahent seipsos
è flamma : hi erunt tibi scintillæ ignis in
quibus sedeas : hi essent tibi auxilio ?
Laborâsti in negotiatoribus tuis à pueri- 15
tia tua; at quisq; seorsum aberravit, nec
fuit tibi salus.

CAP. XLVIII.

Prophetia de filiis Israel, & redu-
ctione captivitatis eorum. Item
sermo objurgatorius propter
perpetratas ab eis
actiones iniquas.

Audite hoc O domus Jacobi, qui no- 1
men sumitis ab Israele, & qui originem
ducitis à Juda,qui juratis per nomen Do-
mini Dei Israelis, memoriâ tamen neque
veritatem neque justitiam recolitis. 2
Quamvis mente agitetis & teneatis no-
mina urbis sanctæ, & in Deo Israelis vi-
res collocetis, cujus nomen est Dominus
exercituum. Priora quoque indicavi, ex 3
ore meo prodierunt, & facta sunt publi-
ca : ea feci repentè, & evenerunt. Equi- 4
dem scio te durum esse, cervicem tuam
nervum ferreum, & frontem tuam
æneam :

ישעיה : מח

forte ne , te feci audire veniret antequam ,tunc ex tibi annuntiavi Et
5 ואגיד לך מאז בטרם תבוא השמעתיך פן־
.ea præcepit meũ conflatile &,meũ sculptile & ,ea fecit meus Dolor : diceres
תאמר עצבי עשם ופסלי ונסכי צום :
? annuntiabitis nonne vos & ,hoc totum vide , Audisti
6 שמעת חזה כלה ואתם הלוא תגידו
.ea scivisti non & , conservata & ,nunc ex nova te feci audire
השמעתיך חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם :
: ea audisti non & ,diem ante & ,tunc ex non & , sunt creata Nunc
7 עתה נבראו ולא מאז ולפני־יום ולא שמעתם
etiam , audisti non Etiam .ea cognovi Ecce , diceres fortè ne
8 פן־תאמר הנה ידעתין : גם לא־שמעת גם
novi nam : tua auris aperta fuit non tunc ex etiam ,cognovisti non
לא ידעת גם מאז לא־פתחה אזנך כי ידעתי
.tibi es vocatus utero ab prævaricator & , prævaricaberis prævaricando
בגוד תבגוד ופשע מבטן קרא לך :
frænum injiciam mea laude & ,meũ furorem prolongabo meũ nomen Propter
9 למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם־
: argento in non & , te purgavi Ecce .te succidendum non ad : tibi
10 לך לבלתי הכריתך : הנה צרפתיך ולא בכסף
, faciam me propter ,me Propter .afflictionis camino in te elegi
11 בחרתיך בכור עני : למעני למעני אעשה
Audi .dabo non alteri meã gloriam & ? prophanabitur quomodo nam
12 כי־איך יחל וכבודי לאחר לא־אתן : שמע
, primus ego ipse ego : meus vocatus Israel & , Jahacob me ad
אלי יעקב וישראל מקראי אני־הוא אני ראשון
, terram fundavit mea manus Etiam .novissimus ego etiam
13 אף אני אחרון : אף־ידי יסדה ארץ
.simul stabunt ,eos ad ego vocans : cœlos est mẽsa palmo mea dextera &
וימיני טפחה שמים קרא אני אליהם יעמדו יחדו :
? ista annuntiavit eos inter quis ,audite & ,vos omnes vos Congregate
14 הקבצו כלכם ושמעו מי בהם הגיד את־אלה
ej⁹ brachiũ & , Babel in ej⁹ voluntatẽ faciet , eũ dilexit DOMINUS
יהוה אהבו יעשה חפצו בבבל וזרעו
eum adduxi : eũ vocavi etiam , sum locutus ego Ego .Chasdim
15 כשדים : אני אני דברתי אף־קראתיו הביאתיו
non , hoc audite ,me ad Appropinquate .ejus via prosperabitur &
16 והצליח דרכו : קרבו אלי שמעו־זאת לא
nunc & : ego ibi , illud esse tempore à,sum locut⁹ abscõdito in capite à
מראש בסתר דברתי מעת היותה שם אני ועתה
dixit Sic .ejus spiritus & ,me misit Dominus Dominus
אדני יהוה שלחני ורוחו :
17 כה־אמר
tuus Deus Dominus Ego : Israel Sanctus tuus redemptor Dominus
יהוה גאלך קדוש ישראל אני יהוה אלהיך
Utinam .ambulabis via in te ambulare faciens,proficiendum ad ,te docens
18 מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך : לוא
tua justitia & ; tua pax flumẽ sicut fuisset & :mea mandata ad attendisses
הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וצדקתך
germina & , tuum semen arena veluti fuisset Et .maris fluctus sicut
19 כגלי הים : ויהי כחול זרעך וצאצאי
deleretur non & , excideretur non : ejus viscera sicut ,tuorum viscerum
מעיך כמעתיו לא־יכרת ולא־ישמד
, Chasdim à fugite , Babel de Egredimini .meis faciebus à ej⁹ nomen
20 שמו מלפני : צאו מבבל ברחו מכשדים
extremũ ad usque illud efferte,hoc facite audire,annuntiate præconii voce in
בקול רנה הגידו השמיעו זאת הוציאוה עד־קצה
.Jahacob suũ servum Dominus Redemit , dicite : terræ
הארץ אמרו גאל יהוה עבדו יעקב :

Versio VULG. LAT.

5 Prædixi tibi ex tunc: antequã
venirent indicavi tibi, ne for-
tè diceres; Idola mea fece-
runt hæc, & sculptilia mea &
conflatilia mandaverunt ista.
6 Quæ audisti, vide omnia : vos
autem num annuntiâstis? Au-
dita feci tibi nova ex tunc, &
conservata sunt quæ nescis :
7 Nunc creata sunt, & non ex
tunc : & ante diem, & non
audisti ea, ne fortè dicas;
8 Ecce ego cognovi ea. Neque
audisti, neque cognovisti, ne-
que ex tunc aperta est auris
tua : scio enim quia prævari-
cans prævaricaberis, & trans-
gressorem ex utero vocavi te.
9 Propter nomen meum longè
faciam furorem meũ: & laude
meâ infrænabo te,ne intereas.
10 Ecce excoxi te, sed non quasi
argentum,elegi te in camino
11 paupertatis. Propter me, pro-
pter me faciam, ut non blas-
phemer : & gloriam meam al-
12 teri non dabo. Audi me Ja-
cob, & Israel quem ego vo-
co : ego ipse, ego primus,
13 et ego novissimus. Manus
quoque mea fundavit terram,
& dextera mea mensa est cœ-
los:ego vocabo eos,& stabunt
14 simul. Congregamini omnes
vos , & audite ; quis de eis
annuntiavit hæc? Dñs dilexit
eum , faciet voluntatem suam
in Babylone,& brachiũ suũ in
15 Chaldæis. Ego ego locut⁹ sũ,
& vocavi eũ : adduxi eũ , &
16 directa est via ejus. Accedite
ad me, & audite hoc : non à
principio in abscondito locu-
tus sum : ex tempore ante-
quàm fieret, ibi eram: & nunc
Dñs Deus misit me,& spiritus
17 ejus. Hæc dicit Dñs redem-
ptor tuus Sanctus Israel; Ego
Dñs Deus tu⁹ docens te utilia,
gubernans te in via, quã am-
18 bulas.Utinam attendisses man-
data mea : facta fuisset sic-
ut flumen pax tua, & justitia
19 tua sicut gurgites maris. Et
fuisset quasi arena semen tuũ,
& stirps uteri tui ut lapilli ej⁹:
non interisset, & non fuisset
attritum nomen ejus à facie
20 mea.Egredimini de Babylone,
fugite à Chaldæis , in voce
exultationis annuntiate : audi-
tum facite hoc, et efferte illud
usque ad extrema terræ. Dici-
te, Redemit Dominus servum
suum Jacob.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνήγγειλά σοι (ζ) πάλαι ἃ πρὶν ἐλθεῖν
ἐπὶ σέ· ἀκουστόν σοι ἐποίησα, (η) μή ποτε
εἴπῃς, Ὅτι τὰ εἴδωλά μοι ἐποίησε, καὶ εἴ-
πῃς, Ὅτι τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετεί-
6 λατό μοι. Ἠκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ
ἔγνωτε· (θ) ἀλλὰ ἀκουστά σοι ἐποίησα τὰ και-
7 νὰ ἀπὸ τοῦ νῦν, ἃ μέλλει γίνεσθαι· Καὶ οὐκ
εἶπας, Νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προ-
τέραις ἡμέραις ἤκουσας αὐτά. μὴ εἴπῃς,
8 (ι) Ναὶ γινώσκω αὐτά. Οὔτε ἔγνως, οὔτε
ἠπίστω, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς (κ) ἤνοιξά σου τὰ
ὦτα· ἔγνων γάρ, ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ
9 ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. Ἕνεκεν
τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος δείξω σοι τὸν θυμόν μου,
καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω (λ) ἐπὶ σέ, ἵνα μὴ
10 ἐξολοθρεύσω σε. Ἰδοὺ πέπρακά σε, (*) οὐχ
ἕνεκεν ἀργυρίου· ἐξειλάμην δέ σε ἐκ καμί-
11 νου πτωχείας. Ἕνεκεν ἐμοῦ ποιήσω σοι, ὅτι
τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν μου
12 ἑτέρῳ οὐ δώσω. Ἄκουέ μου Ἰακώβ, καὶ Ἰσ-
ραὴλ ὃν ἐγὼ καλῶ· ἐγώ εἰμι πρῶτος, καὶ
13 ἐγώ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἡ χείρ μου ἐ-
θεμελίωσε τὴν γῆν, καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέ-
ωσε τὸν οὐρανόν. καλέσω αὐτούς, καὶ στήσονται
14 ἅμα, Καὶ συναχθήσονται πάντες, καὶ ἀκού-
σονται. τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε ταῦτα; ἀγα-
πῶν σε ἐποίησα (μ) τὸ θέλημά σου ἐπὶ
15 Βαβυλῶνα, τοῦ ἆραι σπέρμα Χαλδαίων. Ἐ-
γὼ ἐλάλησα, ἐγὼ ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτόν,
16 καὶ (*) εὐόδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Προσαγάγετε
πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα. οὐκ ἀπ' ἀρχῆς
ἐν κρυφῇ (ν) λελάληκα· ἡνίκα ἐγένετο,
ἐκεῖ ἤμην, καὶ νῦν (ξ) κύριος κύριος ἀπέ-
17 σταλκέ με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. (ο) Οὕτω λέ-
γει κύριος, ὁ ῥυσάμενός σε, (π) ἅγιος Ἰσ-
ραήλ, Ἐγώ εἰμι ὁ θεός σου, δέδειχά σοι
τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ.
18 Καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν μου, ἐγένετο
ἂν ὡσεὶ ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ἡ δικαιο-
19 σύνη σου ὡς κῦμα θαλάσσης. Καὶ ἐγένετο
ἂν (ρ) ὡς ἡ ἄμμος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ
ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς.
οὐδὲ νῦν οὐ μὴ (σ) ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἀπο-
20 λεῖται τὸ ὄνομά σου (*) ἐνώπιον ἐμοῦ. Ἔξελθε
ἐκ Βαβυλῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν Χαλδαίων,
φωνὴν εὐφροσύνης ἀναγγείλατε, καὶ ἀκουστὸν
γενέσθω τοῦτο, ἀναγγείλατε ἕως ἐσχάτου τῆς
γῆς· λέγετε, (τ) Ἐρρύσατο κύριος (υ) τὸν
δοῦλον αὐτοῦ Ἰακώβ·

Et annuntiavi tibi (b) olim, ...
antequàm venirent super te. ...
ditum tibi feci : ne fortè ...
res, Quia idola mihi fecerunt, ...
dicas, Quia sculptilia & conf...
tilia mandaverunt mihi. Audi...
stis omnia, & vos non cognov...
stis. Sed audita tibi feci nova ...
nunc, quæ futura sunt. Et ...
dixisti; Nunc fiunt, & non olim, ...
& non prioribus diebus audi...
ea. Ne dicas, Etiam novi ...
Neque nôsti, neque scîsti: neque ...
à principio aperui aures tuas. ...
enim quoniam prævaricans præ...
varicaberis, & iniquus adhuc ex ...
utero vocaberis. Propter nomen ...
meum ostendam tibi furorem me...
um, & gloriosa mea inferam ...
per te; ut non te interficiam. ...
ce vendidi te non propter argen...
tum : eripui autem te de fornace ...
paupertatis. Propter me faciam ...
(c) tibi: quia nomen meum pol...
luitur : & gloriam meam alteri ...
non dabo. Audi me Jacob, & ...
Israel, quem ego voco. Ego sum ...
primus, & ego sum in sempiter...
num : Et manus mea fundavit ...
terram : & dextera mea firma...
vit cœlum. Vocabo eos, & sta...
bunt simul, Et congregabuntur ...
omnes, & audient. (d) Quis an...
nuntiavit hæc? Diligens te feci ...
voluntatem tuam super Baby...
nem; ut auferrem semen Chaldæ...
orum. Ego loquutus sum, ego vo...
cavi : adduxi eum, & prospe...
ram feci viam ejus. Accedite ad ...
me; & audite hæc. (e) Non à ...
principio in abscondito loquutus ...
sum : quando fiebat, ibi eram : ...
& nunc Dominus Dominus misit ...
me, & spiritus ejus. Sic dicit Do...
minus, qui eruit te, Sanctus Is...
rael; Ego sum Deus tuus : do...
cui te ut invenires viam, in qua ...
ambulabis in ea. Quòd si audi...
sses mandata mea; facta esset ...
ut flumen pax tua, & justitia ...
tua, sicut gurges maris. Et fuis...
set sicut arena, semen tuum, & ...
fœtus uteri tui quasi pulvis terræ. ...
Neque nunc exterminaberis, ne...
peribit nomen tuum coram me. E...
gredere de Babylone, fugiens à ...
Chaldæis : vocem lætitiæ annun...
tiate : & auditum fiat hoc: an...
nunciate usque ad extremum ter...
ræ : dicite, Liberavit Dominus ...
servum suum Jacob:

MS. A. (ζ) τὰ πάλαι πρὶν (η) μὴ εἴπῃς, Ὅτι τὰ εἴδωλά μοι ἐποίησε, καὶ μὴ εἴπῃς, Τὰ (θ) ἀλλὰ καὶ (ι) Ὅτι ναὶ (κ) ἤνοιξα τὰ ὦτά σου· (λ) ἐπὶ σὲ ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσω σε. (*) οὐκ (μ) ταῦτα ἐπὶ Βαβυλῶνα, τὸ θέλημά ... (*) εὐόδωσα, (ν) ἐλάλησα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτινῷ· ... (ξ) ... ἀπέσταλκέν (ο) Οὕτως (π) ὁ ἅγιος Ἰσραήλ, Δέδειχά σοι (ρ) ... (σ) ἐξολοθρευθῇς, (*) ἐνώπιόν μου (τ) Ἐρύσατο (υ) τὸν λαὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וחויתי לך מבכן עד לא ייתין בסרתך דלמא תימר דחלתי עבדתנון וצלמי ומתכי
6 אתכנון : שמעתא הא אתגליאת לכל עמא מה דאתגליאת לכון ואתון הלא תחוון
7 בסרתך חדתן מכען ונטירן ולא ידעתנון : כען אתבריאה ולא מבכן וקדם יום מיתיהון
8 ולא בסרתנון דלמא תימר הא ידעתנון : אף לא שמעת למלי נביא אף לא קבילתא
אולפן אוריתא אף לפתגמי ברכן ולוטין קימי דאקימית עמכון בחורב לא ארכנתא
9 אודנך לקבלא ארי גלי קדמי דשקרא תשקר ומרוד מבטן יתקרי לך : בדיל שמי ארחיק
10 רוגזי ותושבחתי אקים לך בדיל דלא לשציותך : הא צרפתך ולא בכסף בחרתך בדחוק
11 מסכינו : בדיל שמי בדיל מימרי אעביד דלא יתחל ויקרי דאתגליתי עליכון לעם אוחרן
12 לא אתן : קבילו למימרי דבית יעקב וישראל מזמני אנא הוא אנא הוא דמלקדמין אף
13 עלמי עלמיא דילי אנון ובר מני לית אלהא : אף במימרי שכלילית ארעא ובגבורתי
14 תלית שמיא קרית אנא להון קמו כחדא : אתכנשו כולכון ושמעו מן בהון חוי ית אלין
15 יי דרחים להי לישראל יעביד רעותיה בבבל ותקוף דרע גבורתיה יגלי בכסדאי : אנא
במימרי גזרית קים עם אברהם אבוכון אף רביתיה אעלתיה לארע בית שכינתי ואצלח
16 ית ארחיה : אתקרבו למימרי שמעו דא לא מן אולא בסתרא מללית מעדן דאתפרשו
עממיא מדחלתי תמן אברהם אבוכון קרבתיה לפולחני אמר נביא וכען יי אלהים
17 שלחני ומימריה : כדנן אמר יי פריקך קדישא דישראל אנא יי אלהך מליף לך להנאה
18 מחוי לך באורח דתהך : אלו אציתתא לפקודי והוי פון כשפע נהר פרת שלמך וזכותך
19 כגלי ימא : והוו פון סגין כחלא דימא בנך ובני בנך כפרודוהי לא יפסוק ולא ישתצי
20 שמיה דישראל מן קדמי לעלם : פוקו מבבל ערוקו ממדינת ארע כסדאי בקל תושבחתא
חוו ובסרו דא אפקוהא עד סיפי ארעא אמרו פרק יי עבדוהי דבית יעקב :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Annuntiavi enim tibi ex tunc : antequàm veniant, indicavi tibi : ne fortè
dicas; Idolũ meũ fecit illa, & simulacrũ meũ, et conflatile meũ ...
ea. Nunquid audîsti utrùm revelatũ sit omni populo id quod revelatũ est ...
bis? & vos nonne annuntiabitis? nnntiavi tibi nova deinceps ; & conser-
vata, quæ nescis. Nunc creata sunt, & non ex tunc, & ante diẽ adventus eo-
rum non annuntiavi ea, ne fortè dicas : Ecce ego cognovi ea. Nec enim au-
disti verba prophetarũ, nec suscepisti doctrinã Legis, nec inclinâsti aurem ...
ut susciperes verba benedictionũ et maledictionũ pacti mei quod statui vobis
in Horeb : quia manifestũ est corã me quod prævaricans prævaricaberis, &
transgressor ex utero vocaberis. Propter nomen meũ, longè faciam furorem
meũ; & propter laudẽ meã sustentabo te, ut non cõsumã te. Ecce conflavi te,
et non in argento; probavi te in angustia paupertatis. Propter nomẽ meũ, &
propter Verbũ meũ faciã ut non violetur : & gloriã meã, quã revelavi vobis,
populo alteri non dabo. Obedite verbo meo dom⁹ Jacob, & Israel invitati
meus : ego ipse, ego ipse qui sum ab initio, etiam secula seculorũ mea sunt,
& absque me non est De⁹. Etiam in verbo meo fundavi terrã, & in potentia
mea appendi cœlos : vocavi eos, et steterunt simul. Congregamini omnes
vos, & audite quis in *eis* annuntiet hæc. Dñs enim, *qui* dilexit Israel, fa-
et voluntatẽ suã in Babylonẽ, et fortitudinẽ brachii sui revelabit in Chal-
dæos. Ego in verbo meo pepigi pactũ cum Abraham patre vestro : etiam
vocavi eum, & introduxi eum in terrã dom⁹ majestatis meæ : & direxi viam
ejus. Accedite ad Verbũ meũ, audite hæc : non à principio in occulto locut⁹
sum : à tempore quo separati sunt populi à timore mei, indè applicavi Abra-
ham *patrẽ vestrũ* ad servitutẽ meam. Dixit propheta : Et nunc Dñs Deus
misit me, & Verbũ ej⁹. Hæc dicit Dñs redemptor tu⁹ Sanct⁹ Israelis: Ego
Dñs De⁹ tuus, docens te profutura ; indicans tibi viam in qua ambules. Si
attendisses præceptis meis, esset utique quasi inundatio fluminis Euphratis
pax tua, & justitia tua sicut fluct⁹ maris. Et essent utique filii tui multi sicut
arena maris, & filii filiorũ tuorum sicut lapilli ej⁹ : non cessabit nec con-
sumetur nomen Israelis à facie mea in æternum. Egredimini de Babylo-
ne, fugite de provincia terræ Chaldæorũ : in voce laudis annuntiate et nar-
rate hoc, & efferte illud usque ad extrema terræ : dicite ; Redemit Dominus servos suos de domo Jacob.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Attamen indicavi tibi multò ante, & ante- 5
quam eveniret, prænuntiavi : ne ergò dicas,
Idola mea fecerunt, & sculptilia atque fusilia
mea me servârunt. Audisti et vidisti omnia, 6
& vos annon annuntiabitis ? narro tibi nova
quæ ex hoc tempore sunt recondita, & tu
ignoras, Quæ nunc creantur, non autem 7
jamdudum, quæ ante diem *hunc* non audive-
ras : ut ne diceres, Noveram illa. Non au- 8
diveras, nec noveras ea, neque antehac aper-
tæ fuerant aures tuæ : novi te esse omninò
mendacem, & sceleratum ab utero vocatum
esse. Propter nomen meum prorogabo iram 9
meam, & gloriam meam servabo tibi, nec
perdam te. Ecce purgavi te, sed non inter 10
argentum, probavi te in fornace pauperta-
tis. Propter me faciam, ne prophaner, & 11
honorem meum alteri ne tribuam. Audi me 12
Jacob, & Israel quem vocavi : ego sum pri-
mus, & ego sum ultimus : Manus mea fir- 13
mavit fundamenta terræ, & dextera mea cœ-
los aptavit : voco eos, & simul adsunt. Con- 14
gregamini omnes, & audite : Quis est inter
vos qui hæc indicet ? Dominus vult perficere
voluntatem suam in Babelem & in terram
Chaldæorum. Ego locutus sum, atque etiam 15
vocavi, adducam rem istam, & iter ipsius
faustum reddam. Accedite ad me, & audite 16
hoc, quòd ab initio non sum clàm locutus, et
ex eo tempore quo *id* fuit, ibi aderã : & nunc
Dominus Deus misit me, & Spiritus ejus. Sic 17
dicit Dominus redemptor tuus, Sanctus Israe-
lis ; Ego Dominus Deus tuus doceo te ne te
iniquè geras, & ostendo tibi viam per quam
incedas. O utinam aurem præberes præce- 18
ptis meis ; esset quidem pax tua tanquam flu-
men, & justitia tua tanquam fluctus maris :
Esset semen tuum sicut arena, & soboles vi- 19
scerum tuorum ut glareæ ejus : & non con-
sumeretur, neque periret nomen ejus à con-
spectu meo. Egredimini è Babele, fugite à 20
Chaldæis cum voce cantûs : indicate hoc,
narrate, & ad extremitates usque terræ di-
vulgate, & dicite ; Liberavit Dominus Jaco-
bum servum suum ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

واخبرتك بما كان قديما قبل ان ياتي عليك * وصنعته لك مسموعا * لا تقل انهم صنعوا لي
الاوثان * ولا تقل ان المنحوتات والمسبوكات امروني * سمعتم بجميعها وانتم لم تعرفوا * بل
وصنعتها لك مسموعات الجديدات منذ الان التي يريد ان تكون * وليست تقول الان تكون
ولا قديما * ولا في الايام الاولى سمعتها * لا تقل نعم انني اعرفها * وليست تعرفها ولا صدقتها
ولم افتح اذانك منذ البدء * لاني عرفت انك عاص تعصي * وانتم من البطن تدعى * من
اجل اسمي اظهر لك غضبي * واجلب عليك تمجيداتي لكيلا استاصلك * ها علمتك
ليس من اجل فضة * وخلصتك من اتون الفقر * من اجلي اصنع لك لان اسمي تدنس
ومجدي لست اعطيه لاخر * اسمعني يا يعقوب * ويا اسرائيل الذي انا ادعوه * انا هو الاول
وانا انا الى الابد * ويدي اسست الارض * ويميني بنت السماء * ادعوهم ويقومون معا
ويجتمعون جميعا ويسمعون من اخبرهم بهذا * اذ احببتك صنعت هذا على بابل * ارادتي
ان ابيد زرع الكلدانيين * انا تكلمت * انا دعوت * جلبته وسهلت طريقه * تقدموا
الي واسمعوا هذا * لم اتكلم منذ البدء في خفية ولا في موضع مظلم من الارض * حين
كان كنت هناك * والان الرب ارسلني وروحه * هكذا يقول الرب منجيك قدوس اسرائيل
انا هو الرب الهك * قد اوضحت لك المنفعة لتجد طريقي التي فيها تسلك * فان سمعت
وصايا صارت سلامتك اذن مثل النهر * وعدلك مثل امواج البحر * وصار زرعك
مثل الرمل * واولاد بطنك مثل تراب الارض * ولا تستاصل منذ الان * ولا يبيد
اسمك من قدامي * اخرج من بابل * فر من الكلدانيين * اخبروا بصوت السرور
وليصر هذا مسموعا * اخبروا الى اخر الارض * قولوا ان الرب نجا عبده يعقوب * ولم
يدعهم ان يعطش *

Attamen nuntiavi tibi quod fuerat olim, 5
priusquam adveniret tibi, fecique tibi
notum. Ne dixeris, Operata sunt in me
idola : néve dixeris, Sculptilia & fu-
silia præceperunt mihi. Audiveratis 6
omnia, at vos nequaquam resipuistis :
veruntamen nota facio tibi ex hoc tem-
pore nova quæ sunt futura : Adeoque 7
dicere non poteris, Nunc fiunt, non
autem olim ; neque enim à priscis die-
bus audiveram ea. Ne dixeris, Equidem
noveram ea ; Quum neque noveris, 8
neque credideris ea, nec aperuerim aures
tuas ab initio, quòd scirem te rebellem
esse rebellantem, & Improbum ex utero
vocari. Propter nomen meum aperio 9
tibi furorem meum, & adducam super
te laudes meas, ne te radicitùs evellam.
Ecce feci te non ob argenti quæstum ; 10
& liberavi te à fornace miseriæ. Pro- 11
pter me facio tibi, quia nomen meum con-
spurcatum est ; gloriam verò meam al-
teri non tribuam. Audi me O Jacob, 12
& O Israel quem ego voco : Ego sum
primus, & ego sum ego in æternum :
Manus mea terram fundavit, & dex- 13
tera mea cœlum firmavit : voco ea, si-
mulque stant. Unà congregantur, & 14
audiunt eum qui talia indicat eis. Quòd
te dilexerim, hæc sum facturus contra
Babelem : voluntas mea est evellendi se-
men Chaldæorum. Ego locutus sum, 15
ego vocavi, adducam eum, & explana-
bo viam ejus. Accedite ad me, & au- 16
dite hoc : Non sum locutus à principio in
occulto nec in ullo tenebricoso terræ lo-
co : quando fuit hoc, illic aderam : &
nunc Dominus misit me, & Spiritus
ejus. Sic ait Dominus salvator tuus, 17
Sanctus Israelis ; Ego sum Dominus De-
us tuus, jam declaravi tibi utilitatem,
ut invenias viam meam in qua ambules.
Quòd si acquieveris præceptis meis, 18
fieri sanè pax tua sicut fluvius, & ju-
stitia tua ut undæ maris. Et erit quidem 19
semen tuum ut arena, & filii ventris
tui ut pulvis terræ : non extirpaberis in
posterum, nec peribit nomen tuum à
conspectu meo. Exi è Babele, fuge à 20
Chaldæis : lætâ voce prædicate, &
fiat id publicum, annuntiate usque ad
extremitatem terræ, dicite, Sanè Domi-
nus eripuit populum suum Jacobum, nec
passus est eum sitire :

ישעיה: מט

petra de aquas , eos fecit ambulare deserta per , sitierunt non Et
21 ולא צמאו בחרבות הוליכם מים מצור
, pax Non .aquæ fluxerunt & , petram scidit & : eis fecit fluere
22 הזיל למו ויבקע־צור ויזבו מים: אין שלום
.impiis ,DOMINUS dixit
אמר יהוה לרשעים:

CAP. XLIX. מט

DOMINUS : longe de *nationes* attendite & ,me *ad insulæ* Audite
1 שמעו איים אלי והקשיבו לאמים מרחוק יהוה
fecit memorare meæ matris *visceribus* de ,me vocavit utero ab
מבטן קראני ממעי אמי הזכיר
umbra in ,acutum gladium sicut ,meum os posuit Et .meum nomen
2 שמי: וישם פי כחרב חדה בצל
, tersam sagittam in me posuit & : me abscondit suæ manus
ידו החביאני וישימני לחץ ברור
, tu meus Servus ,mihi dixit Et .me abscondit sua pharetra in
3 באשפתו הסתירני: ויאמר לי עבדי־אתה
vacuum In , dixi ego Et .gloriabor te in quia , Israel
4 ישראל אשר־בך אתפאר: ואני אמרתי לריק
profecto : consumpsi meam fortitudinem vanè & *vanum in* ; laboravi
יגעתי לתהו והבל כחי כליתי אכן
.meo Deo cum meum opus & , DOMINO cum meum judicium
משפטי את־יהוה ופעלתי את־אלהי:
, sibi servum in utero ex me formans DOMINUS dixit nunc Et
5 ועתה אמר יהוה יצרי מבטן לעבד לו
ero gloriosus & : *colligetur* non Israel & ,eum ad Jahacob *reducendum ad*
לשובב יעקב אליו וישראל לא יאסף ואכבד
.mea fortitudo fuit meus Deus & , DOMINI oculis in
בעיני יהוה ואלהי היה עזי:
tribus suscitandum ad *servum* mihi *te esse ab* est Leve ,dixit Et
6 ויאמר נקל מהיותך לי עבד להקים את־שבטי
lucem in te dedi & : convertendum ad Israel *servatos* & , Jahacob
יעקב ונצירי ישראל להשיב ונתתיך לאור
.terræ extremum ad usque *meam salutem existendum ad* , gentium
גוים להיות ישועתי עד־קצה הארץ:
contemptum ad ,ejus sanctus Israel redemptor Dominus dixit Sic
7 כה אמר־יהוה גאל ישראל קדושו לבזה־
, videbunt reges , dominorum servum ad ,gentem abominatã ad ,*anima*
נפש למתעב גוי לעבד משלים מלכים יראו
; fidelis quia ,Dominum propter : se incurvabunt &,principes;surgent &
וקמו שרים וישתחוו למען יהוה אשר נאמן
tempore In ,DOMINUS dixit Sic .te elegit & ,Israel Sanctum
8 קדש ישראל ויבחרך: כה אמר יהוה בעת
,te cõservabo &:tibi sum auxiliat⁹ salutis die in &,te exaudivi *voluntatis*
רצון עניתיך וביום ישועה עזרתיך ואצרך
faciendũ hæreditare ad,terram suscitandũ ad,populi fœdus in te dabo &
ואתנך לברית עם להקים ארץ להנחיל
qui iis :Exite , vinctis dicendum Ad .desolatas hæreditates
9 נחלות שממות: לאמר לאסורים צאו לאשר
omnibus in & ,pascentur vias super :vos Manifestate ,*tenebrositate* in
בחשך הגלו על־דרכים ירעו ובכל־
non & , sitient neque esurient Non .eorum *pascuum locis editis*
10 שפיים מרעיתם: לא ירעבו ולא יצמאו ולא־
ad & ,eos deducet corũ miserator quia : sol nec , æstus eos percutiet
יכם שרב ושמש כי־מרחמם ינהגם ועל־
: viam *in meos montes omnes* ponam Et .eos ducet aquarum *scaturigines*
11 מבועי מים ינהלם: ושמתי כל־הרי לדרך
.exaltabuntur meæ *stratæ viæ* &
ומסלתי ירמון:

Versio VULG. LAT.

21 Non sitierunt in deserto , cùm
educeret eos : aquã de petra
produxit eis,& scidit petram,
22 & fluxerunt aquæ.Non est pax
impiis, dicit Dominus.

CAP. XLIX.

1 Audite insulæ, & attendite
populi de longé : Dñs ab ute-
ro vocavit me, de ventre ma-
tris meæ recordat⁹ est nominis
2 mei. Et posuit os meum quasi
gladiũ acutũ : in umbra man⁹
suæ protexit me, & posuit me
sup sagittã electã: in pharetra
3 sua abscondit me. Et dixit mi-
hi; Serv⁹ me⁹ es tu Israel,quia
4 in te gloriabor. Et ego dixi ;
In vacuũ laboravi, sine causa,
& vanè fortitudinẽ meã con-
sumpsi: ergò judiciũ meũ cum
Dño,et op⁹ meũ cũ Deo meo.
5 Et nunc dicit Dominus, for-
mans me ex utero servũ sibi,
ut reducam Jacob ad eum, &
Israel non congregabitur : &
glorificatus sum in oculis Do-
mini, & Deus meus factus est
6 fortitudo mea. Et dixit ; Pa-
rum est ut sis mihi servus ad
suscitandas tribus Jacob , &
fæces Israel cõvertendas.Ecce
dedi te in lucem Gentium, ut
sis salus mea usque ad extre-
7 mum terræ. Hæc dicit Domi-
nus redemptor Israel,Sanctus
ejus, ad contemptibilem ani-
mam, ad abominatam gentẽ,
ad servũ dominorũ;Reges vi-
debunt, & consurgent prin-
cipes , & adorabunt propter
Dominum, quia fidelis est, &
Sanctum Israel qui elegit te.
8 Hæc dicit Dominus ; In tem-
pore placito exaudivi te, &
in die salutis auxiliatus sum
tuî : & servavi te, & dedi te
in fœdus populi,ut suscitares
terram, & possideres hæredi-
9 tates dissipatas : Ut diceres
his, qui vincti sunt; Exite :
& his, qui in tenebris ; Re-
velamini. Super vias pascen-
tur, & in omnibus planis
10 pascua eorum. Non esurient,
neque sitient, & non percu-
tiet eos æstus & Sol: quia
miserator eorum reget eos ,
& ad fontes aquarum potabit
11 eos. Et ponam omnes mon-
tes meos in viam, & semitæ
meæ exaltabuntur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ἐὰν διψήσωσι, δι' ἐρήμου ἄξει αὐτοὺς,
ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξάξει αὐτοῖς· σχισθή-
σεται πέτρα, καὶ ῥυήσεται ὕδωρ, καὶ πίεται ὁ
22 λαός μου. Οὐκ ἔστι χαίρειν (φ), λέγει κύ-
ριος, τοῖς ἀσεβέσιν.

MS.A. (φ) τοῖς ἀσεβέσιν, λέγει κύριος.

ΚΕΦ. μθ'.

1 Ἀκούσατέ μου νῆσοι, καὶ προσέχετε ἔθνη,
Διὰ χρόνου πολλοῦ στήσεται, λέγει κύριος,
ἐκ κοιλίας μητρός μου ἐκάλεσε τὸ ὄνομα
2 μου, Καὶ ἔθηκε τὸ στόμα μου (α) ὡς μά-
χαιραν ὀξεῖαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χει-
ρὸς αὐτοῦ ἔκρυψέ με· ἔθηκέ με ὡς βέλος
ἐκλεκτὸν, καὶ ἐν τῇ φαρέτρᾳ αὐτοῦ (β) ἔκρυ-
3 ψέ με. Καὶ εἶπέ μοι, Δοῦλός μου εἶ σὺ
4 Ἰσραὴλ, καὶ ἐν σοὶ (') ἐνδοξασθήσομαι. Καὶ ἐ-
γὼ εἶπα, Κενῶς ἐκοπίασα, (γ) εἰς μάται-
ον καὶ εἰς (δ) οὐδὲν ἔδωκα τὴν ἰσχύν μου·
διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ (ε) κυρίῳ, καὶ ὁ
5 πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου. Καὶ νῦν
(ζ) οὕτω λέγει κύριος, ὁ πλάσας με ἐκ κοι-
λίας δοῦλον ἑαυτῷ, τοῦ συναγαγεῖν τὸν Ἰα-
κὼβ (η) πρὸς αὐτὸν, καὶ Ἰσραήλ. Συνα-
χθήσομαι καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου,
6 καὶ ὁ θεός μου ἔσται (θ) μοι ἰσχύς. Καὶ εἶπέ
μοι, Μέγα σοί ἐστι τοῦ κληθῆναί σε παῖδά
μου, τοῦ στῆσαι τὰς φυλὰς Ἰακὼβ, καὶ τὴν δι-
ασπορὰν τοῦ Ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι. Ἰδοὺ (ι) δέ-
δωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐ-
θνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς
7 γῆς. Οὕτως λέγει κύριος, ὁ ῥυσάμενός σε,
ὁ θεὸς Ἰσραήλ, Ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ
τῶν ἐθνῶν τῶν δούλων τῶν ἀρχόντων. Βασι-
λεῖς ὄψονται αὐτὸν, καὶ ἀναστήσονται ἄρχον-
τες, καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ, ἕνεκεν κυρίου·
ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος Ἰσραήλ, καὶ ἐξελε-
8 ξάμην σε. Οὕτως λέγει κύριος, Καιρῷ
δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
ἐβοήθησά σοι, (κ) καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά
σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν τοῦ καταστῆσαι τὴν
γῆν, καὶ κληρονομῆσαι (λ) κληρονομίας ἐ-
9 ρήμους, Λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, Ἐξέλ-
θετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλυφθῆ-
ναι. (μ) ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς βοσκηθήσον-
ται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις ἡ νομὴ αὐ-
10 τῶν. Οὐ πεινάσουσιν, οὐδὲ διψήσουσιν, (ν) οὐδὲ
πατάξει αὐτοὺς ὁ καύσων, οὐδὲ ὁ ἥλιος,
(ξ) ἀλλ' ὁ ἐλεῶν αὐτοὺς παρακαλέσει, καὶ διὰ
11 πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς. Καὶ θήσω πᾶν
ὄρος εἰς ὁδὸν, καὶ πᾶσαν τρίβον εἰς βόσκημα
αὐτοῖς.

MS. A. (α) ὡσεὶ (β) ἐσκέπασέν (') δοξασθήσομαι. (γ) καὶ εἰς (δ) οὐδὲν (ε) κυρίου, (ζ) οὕτως (η) καὶ Ἰσραὴλ πρὸς αὐτόν. (θ) μου (ι) τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, (κ) καὶ ἔδωκά σε (λ) κληρονομίαν ἐρήμου, (μ) καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν (ν) οὐδὲ μὴ (ξ) ἀλλὰ

Et, si sitierint, per desertum d[illegible]
cet eos, aquam de petra educet
is: scindetur petra, & fluet a-
qua, & bibet populus meus. N[illegible]
est gaudere, dicit Dominus, im-
piis.

CAP. XLIX.

Audite (a) me insulæ: &
attendite gentes. Post multum
tempus stabit, dicit Dominus. Ex
utero matris meæ vocavit nomen
meum: Et posuit os meum quasi
gladium acutum: & sub prote-
ctione manûs suæ abscondit me:
Posuit me, quasi sagittam ele-
ctam: & in pharetra sua (b) abs-
condit me. Et dixit mihi, Ser-
vus meus es tu, Israel: & in te
glorificabor. Et ego dixi, Ina-
niter laboravi: in vanum, & in
nihilum dedi fortitudinem meam:
Propterea judicium meum apud
Dominum: & labor meus coram
Deo meo. Et nunc sic dicit Domi-
nus, qui formavit me ex utero ser-
vum sibi; ut congregem Jacob
ad eum, & Israel: Congrega-
bor, & glorificabor coram Do-
mino: & Deus meus erit mi-
hi fortitudo. Et dixit, Ma-
gnum tibi est, ut voceris puer me-
us, ut suscites tribus Jacob, &
dispersionem Israel converta[s]. Ec-
ce dedi te in (c) testamentum ge-
neris, in lucem gentium: ut sis in
salutem usque ad extremum ter-
ræ. Sic dicit Dominus, qui eruit
te, Deus Israel. Sanctificate
(d) qui despicit animam suam,
abominatur à gentibus servorum
principum. Reges videbunt eum,
& consurgent principes, & ad-
orabunt eum propter Dominum,
quia fidelis est Sanctus Israel, &
(f) elegi te. Sic dicit Dominus:
Tempore accepto exaudivi te, &
in die salutis auxiliatus sum tibi,
& plasmavi te, & dedi te in te-
stamentum gentium; ut constitu-
eres terram, & possideres hæredi-
tates desertas, Dicens his, qui in
vinculis sunt, Exite; & his, qui
in tenebris, ut revelentur. In
omnibus viis pascentur: & in
omnibus semitis pascua eorum.
Non esurient, neque sitient: neque
percutiet eos æstus, neque sol: sed
qui miseretur eorum, consolabitur
eos, & per fontes aquarum ducet
illos. Ponamque omnem montem
in viam, & omnem semitam in
pascuam eis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ולא אצחנון בחרבתא דברנון מיא מטינרא אפיק להון ובזע טינרא ונגידו מיא: לית
22 שלם אמר יי לרשיעיא:

מט

1 קבילו נגון למימרי ואציתו מלכון מרחיק יי עד לא הויתי ומנני ממעי אמי אדכר שמי:
2 ושוי פתגמוהי בפומי כחרב חריפא בטלל גבורתיה אגן עלי ושויני כגיר בחיר די בבית
3 אונין מסתר: ואמר לי עבדי את ישראל דבך אשתבח: ואנא אמרית לריקנו לאיתי
4
5 ללמא ולא מדעם חילי שציתי ברם דיני גלי קדם יי ואגר עובדי קדם אלהי: וכען אמר
יי דאתקנני ממעין למהוי עבד פלח קדמוהי לאתבא דבית יעקב לפולחניה וישראל
6 לדחלתיה יתקרב ויקרנא קדם יי ומימר אלהי הוה בסעדי: ואמר הזעיר לכון דאתון
מתקרן עבדי לאקמא ית שבטי יעקב וגלות ישראל לאתבא ואתננך לנהור עממין
7 למהוי פורקני עד סיפי ארעא: כדנן אמר יי פרקיה דישראל קדישיה לדבסירין ביני
עממיא לדמטלטלין ביני מלכותא לדהוו עבדין לשלטונין להון מלכין יחזון ויקומון
8 רברבין ויסגדון בדיל יי דמהימן קדישא דישראל ואתרעי בך: כדנן אמר יי בעדן
דאתון עבדין רעותי אנא מקבל צלותכון וביום עקא אנא מקים פורקן וסעד לכון
ואתקנגך ואתננך לקים עם לאקמא צדיקיא דשכבין בעפרא לאחסנא ירותן דצדין:
9 למימר לדאסירין ביני עממיא פוקו ולדעגינין ביני מלכותא כד בקבלא אתגלו לנהור
10 על ארחן ישרון ובכל נגדין בית משריהון: לא יכפנון ולא יצחון ולא ילקנון שרבא
11 ושמשא ארי דעתיד לרחמא עליהון ידברנון ועל מבועי מיין ישרנון: ואשוי כל טוריא
כבישין קדמיהון כאורח וכבשיא ירומון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non fecit eos sitire in desertis; deduxit eos : aquam de petra eduxit eis,
& scidit petram, & fluxerunt aquæ. Non est pax, dicit Dominus, impiis.

CAP. XLIX.

Obedite insulæ *verbo meo*, & auscultent regna à longè: Dominus ante-
quàm essem præparavit me ; ab utero matris meæ recordatus est nominis
mei. Et posuit verba sua in ore meo quasi gladium acutum : in umbra po-
tentiæ suæ protexit me : & posuit me quasi sagittam electam, quæ abscon-
dita est in pharetra. Et dixit mihi : Servus meus es tu Israel, in te enim
laudabor. Et ego dixi : In vacuum laboravi, in vanum & in nihilum for-
titudinem meam consumpsi : veruntamen judicium meum manifestum est
coram Domino, & merces operum meorum coram Deo meo. Et nunc di-
cit Dominus qui præparavit me ex utero, ut sim servus ministrans coram
eo; ut convertam domum Jacob ad servitutem ejus : & Israel ad timorem
ejus applicabitur, & *glorificabor* coram Domino, & Verbum Dei mei erit
in adjutorium meum. Et dixit : Nunquid parum vobis est quòd vos voca-
mini servi mei ad suscitandas tribus Jacob, & ad convertendam captivita-
tem Israel? Dabo etiam te in lucem populorum, ut sis salus mea usque ad ex-
trema terræ. Hæc dicit Dominus redemptor Israel, & sanctus ejus, his qui
contempti sunt inter populos, & his qui transmigraverunt inter regna, his
qui serviebant dominatoribus: hos videbunt reges, & consurgent; princi-
pes, & adorabunt, propter Dominum qui fidelis est, Sanctus Israel, & elegit
te. Hæc dicit Dominus: In tempore quo vos facitis voluntatem meam, ego
suscipio orationes vestras, & in die tribulationis ego suscito salutem & ad-
jutorium vobis : præparavi enim & dedi te in pactum populi, ut suscitares
justos qui jacent in pulvere, ut possideres hæreditates desolatas : Et diceres
his qui vincti sunt inter populos, Exite ; & his qui retenti sunt inter regna
sicut in tenebris, Revelamini in lucem. In viis habitabunt, & in omnibus
rivis erit locus habitationis eorum. Non esurient nec sitient, neque percu-
tiet eos æstus & Sol; quia qui miserturus est eorum reget eos, et super fon-
tes aquarum habitare faciet eos. Ponam omnes montes stratos coram eis in viæ morem, et semitæ elevabuntur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 *ܒܚܘܪܒܐ ܕܒܪ ܐܢܘܢ. ܘܡܝܐ ܡܢ ܫܘܥܐ ܐܪܕܝ ܠܗܘܢ. ܦܠܓ ܟܐܦܐ. ܘܢܕܘ ܡܝܐ. *ܠܝܬ
22 ܫܠܡܐ ܠܪܫܝܥܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܦܨܠܘܢ * ܡܛܝ *

1 *ܫܡܥܘ ܠܝ ܓܙܪܬܐ ܘܨܘܬܘ ܥܡܡܐ: ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܡܪܝܐ ܩܪܢܝ. ܘܡܢ ܡܪܒܥܐ ܘܡܢ
ܟܪܣܗ ܕܐܡܝ ܐܬܕܟܪ ܫܡܝ. *ܘܥܒܕ ܦܘܡܝ ܐܝܟ ܣܝܦܐ ܚܪܝܦܐ. ܘܒܛܠܠܐ ܕܐܝܕܗ
2 ܛܫܝܢܝ. ܥܒܕܢܝ ܐܝܟ ܓܐܪܐ ܓܒܝܐ. ܘܒܩܛܪܩܗ ܛܫܝܢܝ. *ܘܐܡܪ ܠܝ. ܥܒܕܝ ܐܢܬ
3 ܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܟ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ. *ܘܠܐ ܐܡܪܬ ܠܙܪܥܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܕܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ
4 ܘܚܝܠܝ ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܫܪܪܐ ܕܝܢܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܥܒܕܝ ܩܕܡ ܐܠܗܝ. *ܗܫܐ
5 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܓܒܠܢܝ ܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕܐ: ܕܐܦܢܐ ܠܝܥܩܘܒ ܠܘܬܗ
ܘܐܝܣܪܝܠ ܐܟܢܫ. ܕܐܫܬܒܚܬ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܠܗܝ ܗܘܐ ܠܚܝܠܝ. *ܘܐܡܪ. ܐܙܥܘܪܐ
6 ܗܘܐ ܠܟ ܥܒܕܐ: ܠܡܩܡܘ ܫܒܛܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܠܡܦܢܝܘ ܢܘܪܒܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܝܗܒܬܟ
ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܦܘܪܩܢܝ. ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ ܕܐܪܥܐ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
7 ܦܪܘܩܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܩܕܝܫܗ. ܠܡܫܝܛܐ ܢܦܫܐ. ܠܡܣܠܝܐ ܡܢ ܥܡܡܐ. ܘܠܥܒܕܐ
ܕܫܠܝܛܢܐ. ܡܠܟܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܢܩܘܡܘܢ. ܘܫܠܝܛܢܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܗ. ܡܛܠ
8 ܡܪܝܐ ܕܡܗܝܡܢ. ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܓܒܟ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒܥܕܢܐ ܕܪܥܘܬܐ
ܥܢܝܬܟ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܥܕܪܬܟ. ܘܓܒܠܬܟ ܘܝܗܒܬܟ. ܠܩܝܡܐ ܠܥܡܐ. ܘܠܢܘܗܪܐ
9 ܠܥܡܡܐ. ܕܬܩܝܡ ܐܪܥܐ. ܘܬܐܪܬ ܝܪܬܘܬܐ ܕܚܘܪܒܐ. *ܘܬܐܡܪ ܠܐܣܝܪܐ. ܕܦܘܩܘ. ܘܠܕܒܚܫܘܟܐ
10 ܐܬܓܠܘ. ܥܠ ܐܘܪܚܬܐ ܢܪܥܘܢ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܫܒܝܠܐ ܪܥܝܗܘܢ. *ܠܐ ܢܟܦܢܘܢ ܘܠܐ
ܢܨܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܫܘܒܐ ܘܫܡܫܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢܐ ܢܕܒܪ ܐܢܘܢ. ܘܥܠ ܡܒܘܥܐ
11 ܕܡܝܐ ܢܕܒܪ ܐܢܘܢ. *ܘܐܥܒܕ ܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ ܠܐܘܪܚܐ. ܘܫܒܝܠܐ ܢܬܪܝܡܘܢ.

Per solitudines duxit eos, & aquas è rupe 21
profudit eis;rupit petrã, & effluxerunt aquæ.
Non est pax impiis, dicit Dominus. 22

CAP. XLIX.

Audite insulæ, & auscultate populi : A 1
longinquo *tempore* Dominus vocavit me,ab
utero & à ventre matris meæ recordatus est
nominis mei : Effecit os meum ut gladium 2
acutum, & umbrâ manus suæ abscondit me :
fecit me tanquam sagittam electam,& in pha-
retra sua abdidit me. Tum dixit mihi, Ser- 3
vus meus es : Israel, *tu es* in quo gloriabor.
Et non dixi semini Jacobi quòd frustrà labo- 4
verim, & vires meas exposuerim vanitati :
verè causa mea coram Domino est, & opus
meum coram Deo meo. Nunc ita dicit Do- 5
minus qui me formavit in utero ut servus ejus
essem,ut Jacobum ad eum reducerem, & con-
gregarem Israelem (gloriam assecutus sum
apud Dominum, & Deus meus fuit robur
meum,) Dicit , inquam ; Parvine res est 6
momenti esse te mihi servum, tribum Jacobi
restaurare, et virgultum Israelis reducere? de-
di te lucem gentibus, ut sis salus mea usque
ad extrema terræ. Sic dicit Dominus, San- 7
ctus Israelis, et redemptor ejus ; Eum, cujus
anima despicitur, qui abominandus est apud
populum et apud servos principum ; reges vi-
dentes,assurgent;et principes adorabunt eum
propter Dominum qui fidelis est, Sanctum
Israelis qui elegit te. Sic ait Dominus,Tem- 8
pore placito exaudiam te, et in die salutis au-
xiliabor tibi, formabo te, dabóque te in fœ-
dus populo, et lucem gentibus ; ut restaures
terram,et acquiras possessionem solitudinum;
Dicásque vinctis, Egredimini ; et carcere de- 9
tentis, Præbete vos : super vias pascentur, et
in omnibus semitis erunt pascua eorum :
Non esurient, neque sitient, neque nocebit 10
eis æstus aut sol : quoniam qui miseretur eo-
rum, ducet eos ; et ad fontes aquarum per-
ducet illos. Montes omnes efficiam vias, & 11
semitæ elevabuntur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * أقاده في البرية. أخرج له ماء من صخر * انشعب الصخر وسال الماء وشرب شعبي
22 * وليس للمنافقين أن يفرحوا قال الرب *

* الفصل التاسع والاربعون *

1 * اسمعن لي أيتها الجزائر. انصتوا أيتها الامم. لأجل زمن كثير يقوم قال الرب. من بطن
2 أمي دعا اسمي * وجعل فمي مثل السيف الحاد. وتحت ستر يده أخفاني. جعلني مثل سهم
3 مختار. وفي جعبته سترني * وقال لي. عبدي أنت يا إسرائيل وبك أتمجد * وأنا قلت تعبا
4 باطلا. وإلى الباطل وإلى لا شي أعطيت قوتي. لأجل هذا قضائي من قبل الرب.
5 وعنائي أمام إلهي * والآن هكذا قال الرب الذي جبلني من البطن عبدا له. لأجمع يعقوب
6 والمم إسرائيل إليه. وأتمجد أمام الرب. وإلهي يكون لي قوة * وقال لي عظيم هو لك أن
تدعى عبدي. لتقيم قبائل يعقوب وترد تفرق إسرائيل. ها أعطيتك عهدا للأجناس نورا
للأمم. لتكون خلاصا إلى آخر الأرض *

* الاصحاح الرابع والعشرون *

7 * هكذا يقول الرب منقذك قدوس إسرائيل. قدسوا الذي رذل نفسه المرذول من الأمم عبيد
الرؤساء. يروه الملوك ويقوم الرؤساء ويسجدون له من أجل الرب. لأنه أمين قدوس إسرائيل
8 واختارك * هكذا يقول الرب. في زمن مقبول استجبت لك. وفي يوم الخلاص أعنتك. وجبلتك
9 وأعطيتك وجعلتك عهدا للأمم. لتقيم الأرض وترث ميراث البرية * قائلا للذين في الرباطات
اخرجوا. والذين في الظلام تكشفوا. وفي كل الطرق يرعون * وفي كل السبل مرعى لهم * لا
10 يجوعون ولا يعطشون. ولا يضربهم السموم ولا الشمس. لكن الذي يرحمهم يعزيهم. وإلى
11 ينابيع المياه يقتادهم * وأصنع كل جبل طريقا. وكل سبل مرعى لهم *

Deduxit eum per desertum, aquam è pe- 21
tra elicuit ei ; fissa est petra, & effluxit
aqua, bibitque populus meus : Nec est 22
improbis quod lætentur, inquit Dominus.

CAP. XLIX.

Audite me O insulæ, aures præbete O 1
populi : post longum temporis intervallum
exurget, ait Dominus : ab utero matris
meæ vocavit nomen meum. Fecit os me- 2
um ut gladium acuminatum, & sub pro-
tectione manûs suæ abscondit me : fe-
cit me ut sagittam electam, & in phare-
tra sua abscondit me : Dixitque mihi, 3
Servus meus es O Israel, & in te glorior.
Ego verò dixi , Frustrà laboro , & in 4
vanum & abs re vires meas insumo :
propterea à Domino judicium meum esto,
& cura mea coram Deo meo. Nunc au- 5
tem sic ait Dominus qui formavit me ab
utero servum sibi, ut congregem Jaco-
bum & colligam Israelem ad ipsum, &
gloriam acquiram apud Dominum, Deo
vires mihi suppeditante : Ait, inquam, 6
mihi ; Eximia tibi res est vocari servum
meum ad erigendas tribus Jacobi , &
restituendam dispersionem Israelis : ecce
constituo te fœdus omnigenis nationibus,
& lucem gentibus , ut sis salus usque ad
finem terræ.

Textus vigesimus quartus.

Sic ait Dominus vindex tuus , Sanctus 7
Israelis ; Sanctificate eum qui sprevit
animam suam, despectum à gentibus ser-
vis principum : videbunt eum reges, &
assurgentes principes adorabunt eum
propter Dominum, quia fidelis est San-
ctus Israelis,& elegi te.Sic ait Dominus, 8
Tempore accepto exaudivi te, & in die
salutis adjuvi te, formavi te , & con-
stitui fecique te fœdus populis, ut erigas
terram , & acquiras hereditatem de-
serti : Dicens iis qui sunt in vinculis, 9
Egredimini ; & iis qui in tenebris, Re-
velamini : in omnibus viis pascentur,
& in omnibus semitis erit eis pascuum.
Non esurient neque sitient, neque feriet 10
eos ventus calidus neque sol ; sed is qui
miseretur eorum, recreabit illos, & ad
fontes aquarum deducet eos. Omnes 11
montes in viam , & omnes semitas in
pascuum disponam eis.

Versio VUL. LAT.

12 Ecce isti de longè venient, &
ecce illi ab Aquilone & mari,
13 & isti de terra Australi. Lauda-
te cœli, & exulta terra, jubilate
montes laudē: quia consolatus
est Dñs populū suum, & pau-
14 perum suorū miserebitur. Et
dixit Sion; Dereliquit me Dñs,
15 & Dñs oblitus est meì. Num-
quid oblivisci potest mulier in-
fantē suum, ut non misereatur
filio uteri sui? & si illa oblita
fuerit, ego tamen non oblivi-
16 scar tuì. Ecce in manibus meis
descripsi te: muri tui corā ocu-
17 lis meis semper. Venerūt stru-
ctores tui: destruentes te & dis-
18 sipantes, à te exibunt. Leva in
circuitu oculos tuos, & vide, o-
mnes isti congregati sunt, ve-
nerūt tibi: vivo ego, dicit Dñs;
quia omnibus his velut orna-
mento vestiēris, et circumdabis
19 tibi eos quasi sponsa. Quia de-
serta tua, & solitudines tuæ, &
terra ruinæ tuæ, nunc angusta
erūt præ habitatorib⁹, et longè
fugabuntur qui absorbebāt te.
20 Adhuc dicent in aurib⁹ tuis filii
sterilitatis tuæ; Angust⁹ est mihi
locus, fac spatiū mihi ut habi-
21 tē. Et dices in corde tuo; Quis
genuit mihi istos? ego sterilis,
& non pariens, transmigrata,
et captiva: et istos quis enutri-
vit? ego destituta & sola: et isti
22 ubi erant? Hæc dicit Dñs Deus;
Ecce levabo ad Gentes manū
meam, & ad populos exaltabo
signū meum. Et afferent filios
tuos in ulnis, & filias tuas sup
23 humeros portabunt. Et erunt
reges nutritii tui, et reginæ nu-
trices tuæ: vultu in terra demis-
so adorabunt te, et pulverē pe-
dum tuorū lingēt. Et scies quia
ego Dñs, sup quo non confun-
24 dentur qui expectant eū. Num-
quid tolletur à forti præda? aut
ꝙ captum fuerit à robusto, sal-
25 vum esse poterit? Quia hæc
dicit Dñs; Equidem, & capti-
vitas à forti tolletur: et ꝙ abla-
tū fuerit à robusto, salvabitur.
Eos verò, qui judicaverunt
te, ego judicabo, et filios tuos
26 ego salvabo. Et cibabo hostes
tuos carnib⁹ suis: et quasi mu-
sto, sanguine suo inebriabun-
tur: et sciet omnis caro, quia
ego Dñs salvans te, et redem-
ptor tuus fortis Jacob.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

12 Ἰδοὺ οὗτοι πόῤῥωθεν (ο) ἥξουσιν, οὗτοι ἀπὸ
Βοῤῥᾶ (π) καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ (ρ) ἐκ γῆς
13 Περσῶν. Εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ, καὶ ἀγαλλι-
άσθω ἡ γῆ, ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην,
ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς
14 ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν. Εἶπε
δὲ Σιὼν, Ἐγκατέλιπέ με κύριος, καὶ (σ) ὁ
15 κύριος ἐπελάθετό μου. Μὴ ἐπιλήσεται (τ)
γυνὴ τοῦ παιδίου αὐτῆς, (υ) ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆ-
σαι τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ
(φ) ταῦτα ἐπιλάθοιτο γυνὴ, ἀλλ' ἐγὼ οὐκ
16 ἐπιλήσομαί σου, εἶπε κύριος. Ἰδοὺ ἐπὶ τῶν
χειρῶν μου (ˮ) ἐζωγράφηκά σου τὰ τείχη, καὶ
17 ἐνώπιόν μου εἶ διαπαντὸς, Καὶ ταχὺ οἰκοδο-
μηθήσῃ ὑφ' ὧν καθῃρέθης, καὶ οἱ ἐρημώσαν-
18 τές σε (χ) ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ. Ἆρον κύ-
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε πάντας, ἰδοὺ
συνήχθησαν καὶ ἦλθοσαν πρὸς σέ. Ζῶ ἐγὼ,
λέγει κύριος, ὅτι πάντας αὐτοὺς (ψ) ὡς κό-
σμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσεις αὐτοὺς ὡς κόσμον
19 (ˮ) νύμφη. Ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ (ω) κατε-
φθαρμένα καὶ πεπτωκότα, ὅτι νῦν στενοχωρή-
σει ἀπὸ τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνθήσονται
20 ἀπὸ σοῦ οἱ καταπίνοντές σε. Ἐροῦσι γὰρ εἰς
τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς (α) ἀπολώλε-
κας, Στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι τό-
21 πον ἵνα κατοικήσω. Καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, Τίς ἐγέννησέ μοι τούτους; ἐγὼ δὲ ἄτε-
κνος καὶ χήρα, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι;
ἐγὼ δὲ κατελείφθην μόνη, οὗτοι δέ μοι ποῦ
22 ἦσαν; Οὕτως λέγει (β) κύριος κύριος, Ἰ-
δοὺ αἴρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς
τὰς νήσους ἀρῶ (γ) σύσσημόν μου, καὶ ἄξουσι
τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς δὲ θυγατέρας σου
23 ἐπ' ὤμων ἀροῦσι. Καὶ ἔσονται βασιλεῖς τι-
θηνοί σου, αἱ δὲ ἄρχουσαι (δ) αὐτῶν τροφοί
σου· ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί
(ˑ) σε, καὶ τὸν χοῦν τῶν ποδῶν σου λείξουσι, καὶ
γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος, καὶ οὐκ (ε) αἰσχυνθή-
24 σονται οἱ ὑπομένοντές με. Μὴ λήψεταί τις
παρὰ γίγαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλω-
25 τεύσῃ τις ἀδίκως, σωθήσεται; (ζ) Ὅτι οὕ-
τω λέγει κύριος, Ἐάν τις αἰχμαλωτεύσῃ
γίγαντα, λήψεται σκῦλα· λαμβάνων δὲ
παρὰ ἰσχύοντος σωθήσεται· ἐγὼ δὲ τὴν
κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς υἱούς σου ῥύσο-
26 μαι. Καὶ φάγονται οἱ (η) θλίψαντές σε τὰς
σάρκας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ
αἷμα αὐτῶν, καὶ μεθυσθήσονται· καὶ αἰσθαν-
θήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι ἐγὼ (θ) κύριος
ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύ-
ος Ἰακώβ.

MS.A. (ο) ἔρχονται, (π) καὶ οὗτοι ἀπὸ θαλάσσης, (ρ) ἐγ γῆς (σ) ὁ
(τ) μήτηρ (υ) τοῦ μὴ ἐλεῆσαι (φ) ἐπιλάθοιτο ταῦτα (ˮ) ἐξεγράφηκα (χ) ἐ-
ξελεύσονται, (ψ) ἐνδύσῃ καὶ περιθήσῃ (ˮ) νύμφης. (ω) διεφθαρμένα καὶ πε-
πτωκότα νῦν στενοχωρήσει ἀπὸ τῶν ἐνοικούντων, (α) ἀπωλέκεις, (β) κύριος, Ἰδοὺ (γ) σύσσημόν (δ) τροφοί σου. (ˑ) σοι, (ε) αἰσχυνθήσῃ. Μὴ λήμψεται (ζ) Οὕτως λέγει (η) θλίβοντές (θ) ὁ ῥυσάμενος

Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce isti de longè venient, & ecce hi ab Aquilone & ab Occidente, & isti de terra Australi. Laudate cœli, & exulta terra, & jubilate montes in laude, quia consolatur⁹ est Dñs populū suū: & mansuetorū suorū miserebitur. Et dixit Sion: Abstulit Deus majestatē suā à me; & Dñs abjecit me. Nunquid obliviscetur mulier filii sui, quo minus misereatur filii uteri sui? Respondit cœt⁹ Israel & ait: Si non est coram eo oblivio, fortè non obliviscetur mihi, ꝙ fecerim vitulū aureū. Dixit ei Propheta: Etiam hæc obliviscetur. *Respondit* et dixit ei: Si est coram illo oblivio, fortè obliviscetur mihi illi⁹ ꝙ dixerim in Synai, Faciem⁹, & obediem⁹. Respondit & dixit *ei*: Verbū meū non abjiciet te. Ecce quasi in manib⁹ tu figurat⁹ coram me, muri tui in conspectu meo semp. Festinabunt *ædificantes tui* solitudines tuas: destruentes te & dissipantes te ex te migrabunt. Leva in circuitu oculos tuos, & vide omnes filios populi transmigrationis tuæ qui congregantur & veniunt ad te. Vivo ego, dicit Dñs, quoniā omnes isti erunt tibi quasi vestimentū gloriæ, & opera eorū in medio tui quasi ornamentū sponsæ. Quia solitudines tuæ, & deserta tua, & terra destructionis tuæ, nunc sanè angusta erunt præ habitatorib⁹, & longè erunt qui absorbebant te. Posthac dicent singuli in medio tui filii populi transmigrationis tuæ, Angustus est mihi locus, fac spatiū mihi ut sedeam. Et dices in corde tuo: Quis nutrivit mihi hos, & ego orbata & solitaria, captiva, & transmigrans, & istos quis nutrivit? Ecce ego remansi sola; isti autem ubi erant? Hæc dicit Dñs Deus: Ecce revelabo in populis potentiā meā, & super regna levabo vexillū meū, & afferent filios tuos in lecticis, & filias tuas in humeris portabunt. Et erunt reges nutritii tui, & reginæ eorū nutrices tibi; proni in terrā curvabuntur, ut deprecentur te; & pulverē pedum tuorū lingent: & scietis quia ego Dñs, quia non confundentur justi qui sperant in salutē meā. Nunquid tolletur à forti præda, & ꝙ ceperunt justi salvabitur? *Targum aliud*: Dixit Jerusalem: Nunquid possibile est ut auferatur ab Esau impio ꝙ dictū est de eo: In gladio tuo vives? & præda quam abstulit à me, & captivitas quā captivavit Ismael, de qua dictū est, Quod justorū est, eruetur? Hæc enim dicit Dñs: etiā captivitatē, quam ceperunt robusti, reducam, & ꝙ deprædati sunt fortes, eruā: & vindictā tuā ego ulciscar, & filios tuos ego salvabo. *Targum aliud*: Hæc enim dicit Dñs: Etiam præda quā abstulit à te Esau robust⁹, tolletur ab eo, & captivitas quam accepit à te Ismael superb⁹, qui dict⁹ est onager in hominibus, eruetur: & vindictam tuam ego ulciscar, & filios tuos ego salvabo. Dabo carnes eorum qui opprimebant te in escam omni volatili cœli: et sicut inebriantur vino mero, ita bestiæ agri inebriabuntur sanguine eorum: et scient omnis caro, quia ego Dominus salvans te, et liberans te fortis Jacob.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܠܝܢ ܢܐܬܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܢ ܝܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܢ
ܐܪܥܐ ܕܣܝܢܝܡ. * ܫܒܚܘ ܫܡܝܐ ܘܪܘܙܝ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܦܨܚܘ ܛܘܪܐ ܒܬܫܒܘܚܬܐ.
ܕܒܝܐ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ. ܘܐܬܪܚܡ ܥܠ ܡܣܟܢܘܗܝ. * ܘܐܡܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܕܫܒܩܢܝ ܡܪܝܐ ܘܡܪܝܐ
ܛܥܝܢܝ. * ܠܡܐ ܛܥܝܐ ܐܢܬܬܐ ܥܘܠܗ. ܘܠܐ ܡܪܚܡܐ ܥܠ ܒܪ ܟܪܣܗ. ܐܦ ܐܢ ܗܠܝܢ ܢܛܥܝܢ
ܐܢܐ ܠܐ ܐܛܥܝܟܝ. * ܗܐ ܥܠ ܦܣܬ ܐܝܕܝ ܨܪܬܟܝ. ܘܫܘܪܝܟܝ ܩܕܡܝ ܐܢܘܢ ܐܡܝܢ.
* ܥܓܠ ܒܢܝܟܝ ܡܣܚܦܢܝܟܝ ܘܡܚܪܒܢܝܟܝ ܡܢܟܝ ܢܦܩܘܢ. * ܐܪܝܡܝ ܥܝܢܝܟܝ
ܚܕܪܝܟܝ. ܘܚܙܝ ܕܟܠܗܘܢ ܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܠܟܝ. ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܟܠܗܘܢ
ܐܝܟ ܨܒܬܐ ܬܠܒܫܝܢ. ܘܬܬܟܠܠܝܢ ܐܝܟ ܟܠܬܐ. * ܡܛܠ ܕܚܘܪܒܝܟܝ ܘܨܕܝܘܬܟܝ ܘܐܪܥܐ
ܕܚܪܒܘܬܟܝ. ܡܟܝܠ ܬܬܐܠܨ ܡܢ ܥܡܘܪܐ. ܘܢܬܪܚܩܘܢ ܡܒܠܥܢܝܟܝ. * ܘܬܘܒ ܢܐܡܪܘܢ
ܒܐܕܢܝܟܝ ܒܢܝ ܬܟܠܘܬܟܝ. ܐܠܝܨ ܗܘ ܠܢ ܐܬܪܐ. ܐܬܦܢܝ ܡܢ ܩܕܡܝܢ. * ܘܬܐܡܪܝܢ ܒܠܒܟܝ
ܡܢܘ ܝܠܕ ܠܝ ܗܠܝܢ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܬܟܝܠܬܐ ܐܢܐ ܘܡܫܒܝܬܐ. ܓܠܝܬܐ ܘܡܛܪܕܬܐ. ܘܗܠܝܢ
ܡܢ ܪܒܝ ܠܝ. ܐܢܐ ܗܐ ܐܫܬܚܪܬ ܒܠܚܘܕܝ. ܗܠܝܢ ܐܝܟܐ ܗܘܘ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܗܐ ܡܪܝܡ ܐܢܐ ܐܝܕܝ ܠܘܬ ܥܡܡܐ. ܘܡܩܝܡ ܐܢܐ ܢܝܫܐ. ܘܡܝܬܝܢ ܒܢܝܟܝ ܒܥܘܒܗܘܢ
ܘܒܢܬܟܝ ܥܠ ܟܬܦܬܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢ. * ܘܢܗܘܘܢ ܡܠܟܐ ܡܪܒܝܢܝܟܝ
ܘܪܘܪܒܢܝܬܗܘܢ ܡܪܒܝܢܝܬܟܝ. ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܟܝ ܘܥܦܪܐ
ܕܪܓܠܝܟܝ ܢܠܚܟܘܢ. ܘܬܕܥܝܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܒܗܬܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܝ. * ܠܡܐ
ܡܬܢܣܒܐ ܕܒܪܬܐ ܡܢ ܓܢܒܪܐ. ܐܘ ܫܒܝܬܗ ܕܙܕܝܩܐ ܡܬܦܨܝܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܕܐܦ ܫܒܝܬܗ ܕܓܢܒܪܐ ܬܬܢܣܒ. ܘܕܒܪܬܗ ܕܥܫܝܢܐ ܬܬܦܨܐ. ܘܕܝܢܟܝ ܐܢܐ ܐܕܘܢ. ܘܠܒܢܝܟܝ
ܐܢܐ ܐܦܪܘܩ. * ܘܐܘܟܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܐܠܨܝܢ ܠܟܝ ܒܣܪܗܘܢ. ܘܐܝܟ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܢܪܘܘܢ ܡܢ ܕܡܗܘܢ. ܘܢܕܥ
ܟܠ ܒܣܪ. ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩܟܝ. ܘܡܦܨܝܢܟܝ. ܥܫܝܢܗ ܕܝܥܩܘܒ.

Isti venient è longinquo, illi ab Aquilone, 12
isti à mari, alii à mari Senjam. Canite cœ- 13
li, exulta terra, exhilaramini montes cum
cantico: quia consolatus Dominus popu-
lum suum, & misertus est pauperum suorum.
Sion autem dixit, Dereliquit me Dominus, & 14
Dominus oblitus est mei. Num oblivíscitur 15
mulier infantis sui, nec miseretur filii visce-
rum suorum? etiamsi istæ obliviscantur, ego
tui non oblivíscar. Ecce super palmas ma- 16
nuum mearum impressi te,& mœnia tua è re-
gione mihi perpetuò versantur. Mox filii 17
tui qui te destruunt & evertunt, ex te egredi-
entur. Attolle oculos tuos circumquaque,& 18
aspice quomodo congregentur omnes & ve-
niant ad te: Per vitam meam, dicit Domi-
nus; omnibus tanquam ornamento vestieris,
& ut sponsa coronaberis. Nam solitudines 19
tuæ, inculta *loca* tua, & terra vastitatis tuæ
angusta reddetur ob frequentiā *habitatorum*,
& fugient qui te deglutiunt. Et adhuc di- 20
cent in auribus tuis filii sterilitatis tuæ, An-
gustus est nobis locus, recede *à* nobis ut ha-
bitemus. Adeóque dices apud temetipsam, 21
Quis mihi genuit istos, cùm ego sim sterilis
& solitaria, captiva & exagitata? hos quis
educavit? quandoquidem ecce sola remanse-
ram, isti ubinam erant? Sic dicit Dominus 22
Deus, Ecce sustollam ad gentes manum meam,
& ad gentes erigam signum,afferéntque filios
tuos super manus suas,& filias tuas super hu-
meros suos portabunt. Et erunt reges nu- 23
tricii tui, et *fœminæ* principes eorum nutri-
ces tuæ: proni super terram adorabunt te, et
pulverem pedum tuorum lingent: & scies
me esse Dominum, nec pudefieri eos qui me
expectant. Num auferretur præda gigan- 24
tis? aut captivitas herois eriperetur? Imò 25
sic ait Dominus, Præda gigantis auferetur, &
captivitas herois eripietur: causas tuas ego
disceptabo, & filios tuos ego servabo. Ef- 26
ficiam ut comedant oppressores tui carnem
suam, & sanguine suo quasi musto inebrien-
tur: & scient omnes mortales me esse Do-
minum salvatorem & protectorem tuum ro-
bustum Jacobi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ها هولاء من بعيد ياتون * هاولاء من الجربياء * وهاولاء من البحر * واخر من ارض فارس
* افرحي ايها السموات * ولتبتهج الارض * ولتسر الجبال سرورا والاكام عدلا * لان الله
رحم شعبه وعزى ذليلي شعبه * قالت صهيون تركني الرب * والله نسيني * هل تنسى
الام ولدها * او لا ترحم اولاد جوفها * فالان تنسى المراة هذا * لكني انا لست انساك قال
الرب * ها على يدي صورت اسوارك * وامامي انت كل حين * وسريعا تبنى من الذين
هدموك * والذين اخربوك منك يخرجون * ارفعي عينيك من حولك * وانظريهم جميعا
ها اجتمعوا واتوا اليك * حي انا قال الرب انك ستلبسين جميعهم وتتوشحين بهم مثل زينة
العروس * لان خراباتك ومستوحشاتك ومهدوماتك الان تضيق من السكان * ويبتعدون
منك الذين ابتلعوك * لان بنيك يقولون في اذنيك الذين اهلكتهم * الموضع ضيق
لي * اصنعي لي موضعا لكي اسكن * وتقولين في قلبك * من ولد لي هاولاء وانا ثكلى
وارملة * من ربى لي هاولاء * او هاولاء اين كانوا لي * هكذا يقول الرب * ها ارفع يدي الى الامم
وعلى الجزائر ارفع علامتي * ويأتون ببنيك في الحضن * ويرفعون بناتك على الاكتاف
* ويصير الملوك داياتك * والرئيسات مربياتك * على وجه الارض يسجدون لك * ويلحسون
تراب قدميك * وتعلمين اني انا الرب * ولست تخزين * هل ياخذ احد من الجبار غنيمة
وان سبي من يخلص بالظلم * هكذا يقول الرب * ان سبي احد جبارا ياخذ غنيمة او
احد من القوي يخلص * وانا اقضي قضاءك * وانا احيي بنيك * وياكل محزنوك لحومهم
ويشربون مثل الخمر الحديث دماهم ويسكرون * ويعلم كل ذي جسد اني انا مخلصك
وعاضدك بقوة يا يعقوب *

Ecce isti de longinquo venient, isti ab 12
Austro, isti à mari, alii è terra Persiæ.
Lætamini O cœli, exultet terra, edant 13
montes gaudium, & colles justitiam;
quia Deus misertus est populi sui, &
consolatus est abjectos populi sui. Di- 14
xit Sion, Dereliquit me Dominus, &
Deus oblitus est mei. An oblivisceré- 15
tur mater nati sui? aut non moveretur
miseratione erga filios uteri sui? verùm
licèt horum obliviscatur fœmina, ego
tamen haudquaquam obliviscar tui,
dicit Dominus. Ecce super manibus 16
meis pinxi muros tuos, & coram me
versaris omni tempore. Brevi ædifi- 17
caberis ab his à quibus eversa fueras,
& qui te destruxerant, egredientur ex
te. Attolle circum te oculos tuos, & 18
vide eos omnes ecce congregatos esse,
& ad te venisse. Vivo ego, dicit Do-
minus, colligabis omnes, usque te præ-
cinges ut ornamento sponsæ. Nam 19
ruinæ tuæ, desolationes tuæ, & rude-
ra tua mox erunt angusta præ habita-
toribus, & recedent à te qui te ab-
sorbebant. Nam filii tui quibus orba- 20
ta fueras, audiente te, dicent, Locus
est mihi angustus, cede mihi locum
ut habitem. Dicésque tecum ipsa, 21
Quis mihi genuit istos, quum orba
sim & vidua? quis hos educavit
mihi? vel isti ubinam erant mihi?
Sic dicit Dominus, Ecce levabo 22
manum meam ad gentes, & ad
insulas attollam signum meum; affe-
rentque filios tuos in gremio, & suf-
tollent super humeros filias tuas. E- 23
runtque reges obstetrices tuæ, &
matronæ principes nutrices tuæ: super
faciem terræ te adorabunt, & lingent
pulverem vestigiorum tuorum: &
experieris me esse Dominum, & non
pudefiet. An caperet aliquis à gi- 24
gante spolia? aut si is prædaretur,
quis violenter eriperet? Sic ait Domi- 25
nus, Si quis gigantem deprædetur, ac-
cipiet spolia; & rapiat à robusto,
evadet: ego judicabo causam tuam,
& ego salvabo filios tuos. Qui te 26
contristant, devorabunt carnes suas,
bibentque sicut vinum novum, sangui-
nem suum, & inebriabuntur: scient-
que omnes corpore præditi me esse red-
emptorem tuum, teque robore fulcientem
O Jacob.

ישעיה : נ נא

CAP. L. נ

quam , vestræ matris excisoris liber iste Ubi : DOMINUS dixit Sic
1 כה אמר יהוה אי זה ספר כריתות אמכם אשר
En ? ei vos vendidi cui , meis fœneratorib⁹ ex quis aut ? eam dimisi
שלחתיה או מי מנושי אשר מכרתי אתכם לו הן
est dimissa vestris prævaricationibus in & , estis venditi vestris iniquitatibus in
בעונתיכם נמכרתם ובפשעיכם שלחה
? respondens non & , vocavi ? vir non & , veni Cur . vestra mater
2 אמכם : מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה
an & ; redemptione à mea manus se abbreviavit se abbreviando num
הקצור קצרה ידי מפדות ואם
faciā siccare mea increpatione in Ecce ? eruendū ad potentia me in non
אין בי כח להציל הן בגערתי אחריב
, aqua non à eorum pisces fœtebit ; desertum flumina ponam , mare
ים אשים נהרות מדבר תבאש דגתם מאין מים
ponam saccum & : caligine cœlos Induam . siti in morietur &
3 ותמת בצמא : אלביש שמים קדרות ושק אשים
linguam mihi dedit Deus DOMINUS . eorū operimentum
4 כסותם : אדני יהוה נתן לי לשון
mane in excitabit : verbum lasso opportunè loqui sciendum ad , eruditorum
למודים לדעת לעות את יעף דבר יעיר בבקר
. docti sicut audiendum ad aurem mihi excitabit ; mane in
בבקר יעיר לי אזן לשמע כלמודים :
: fui rebellis non ego & , aurem mihi aperuit DEUS Dominus
5 אדני יהוה פתח לי אזן ואנכי לא מריתי
meas genas & , percutientib⁹ dedi meū Corpus . sum reversus non retrorsum
6 אחור לא נסוגתי : גוי נתתי למכים ולחיי
. sputo & , ignominiis ab abscondi non meas facies : decapillantibus
למרטים פני לא הסתרתי מכלמות ורק :
: erubui non ideo : mihi auxiliabitur DEUS meus Dominus Et
7 ואדני יהוה יעזר לי על כן לא נכלמתי
. afficiar pudore non quòd novi & ; silicem ut meas facies posui ideo
על כן שמתי פני כחלמיש ואדע כי לא אבוש :
quis : simul stemus ? mecum contendet quis , me justificans Propinquus
8 קרוב מצדיקי מי יריב אתי נעמדה יחד מי
DOMINUS Dominus En . me ad accedat ? mei judicii auctor
9 בעל משפטי יגש אלי : הן אדני יהוה
vestimentū ut ipsi omnes Ecce ? me faciat impiū ipse quis , mihi auxiliabitur
יעזר לי מי הוא ירשיעני הן כלם כבגד
, Dominum timens vos inter Quis . eos comedet tinea , veterascent
10 יבלו עש יאכלם : מי בכם ירא יהוה
splendor non & , tenebris ambulavit qui : sui servi voce in audiens
שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה
Ecce ? suo Deo in innitatur & , DOMINI nomine in speret , sibi
11 לו יבטח בשם יהוה וישען באלהיו : הן
foco in ambulate , scintillis vos cingentes , ignem accendentes vos omnes
כלכם קדחי אש מאזרי זיקות לכו באור
, vobis hoc fuit mea manu De . incendistis scintillis in & , vestri ignis
אשכם ובזיקות בערתם מידי היתה זאת לכם
. jacebitis dolore in
למעצבה תשכבון :

CAP. LI. נא

aspicite : Dominum quærentes , justitiam sequentes me ad Audite
1 שמעו אלי רדפי צדק מבקשי יהוה הביטו
. estis eruti cisternæ perforationem ad & , estis excisi petram ad
אל צור חצבתם ואל מקבת בור נקרתם :

Versio VULG. LAT.

CAP. L.

1 HÆc dicit Dominus ; Quis
est hic liber repudii matris ve-
stræ, quo dimisi eam ? aut quis
est creditor meus, cui vendidi
vos ? ecce in iniquitatibus ve-
stris venditi estis, & in sceleri-
bus vestris dimisi matrem ve-
2 stram. Quia veni, & non erat
vir : vocavi, & non erat qui
audiret : numquid abbreviata
et parvula facta est manus mea,
ut non possim redimere ? aut
non est in me virtus ad liberan-
dū ? Ecce in increpatione mea
desertum faciam mare, ponam
flumina in siccum : computre-
scent pisces sine aqua, & mori-
3 entur in siti. Induam cœlos
tenebris, & saccum ponam o-
4 perimentum eorum. Dominus
dedit mihi linguam eruditam,
ut sciam sustentare eum, qui
lassus est verbo : erigit manè,
manè erigit mihi aurem, ut au-
5 diam quasi magistrum. Domi-
nus Deus aperuit mihi aurem,
ego autem non contradico : re-
6 trorsū non abii. Corpus meū
dedi percutientibus, & genas
meas vellentibus : faciē meam
non averti ab increpantibus, et
7 conspuentibus in me. Domi-
nus Deus auxiliator meus, ideò
non sum confusus : ideò posui
faciem meam ut petram duris-
simam, & scio quoniam non
8 confundar. Juxta est qui justifi-
cat me, quis contradicet mihi ?
stemus simul, quis est adversa-
9 rius meus ? accedat ad me. Ecce
Domin⁹ Deus auxiliator meus :
quis est qui condemnet me ?
Ecce omnes quasi vestimentū
conterentur, tinea comedet
10 eos. Quis ex vobis timens Do-
minum, audiens vocem servi
tui ? qui ambulavit in tenebris,
& non est lumen ei, speret in
nomine Domini, & innitatur
11 super Deum suum. Ecce vos
omnes accendentes ignem, ac-
cincti flammis, ambulate in lu-
mine ignis vestri, & in flammis
quas succendistis : de manu
mea factum est hoc vobis, in
doloribus dormietis.

CAP. LI.

1 AUdite me qui sequimini quod
justum est, & quæritis Domi-
num : attendite ad petram unde
excisi estis ; & ad cavernā laci,
de qua præcisi estis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ν΄.

1 ΟΥτως λέγει κύριος, Ποῖον τὸ βιβλίον
τοῦ ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέ-
στειλα αὐτήν ; ἢ τίνι ὑποχρέῳ πέπρακα
ὑμᾶς ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθη-
τε, καὶ ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν
2 μητέρα ὑμῶν. Τί ὅτι ἦλθον, καὶ οὐκ ἦν
ἄνθρωπος ; ἐκάλεσα, καὶ (α) οὐκ ἦν ὁ ὑπακού-
ων ; μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χείρ μου τοῦ ῥύσασθαι ; ἢ
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι ; ἰδοὺ (β) τῷ ἐλεγ-
μῷ μου ἐξερημώσω τὴν θάλασσαν, καὶ θή-
σω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ξηρανθήσονται οἱ
ἰχθύες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ, καὶ ἀποθα-
3 νοῦνται ἐν δίψει. (γ) Ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν
σκότος, καὶ (δ) ὡς σάκκον θήσω τὸ περι-
4 βόλαιον αὐτοῦ. (ε) Κύριος κύριος δίδωσί
μοι γλῶσσαν (ζ) παιδείας, τοῦ γνῶναι
(η) ἡνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. ἔθηκέ μοι (θ)
5 πρωῒ, προσέθηκέ μοι ὠτίον ἀκούειν, Καὶ ἡ
παιδεία (ι) κυρίου κυρίου ἀνοίγει μου τὰ
ὦτα· ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ, οὐδὲ ἀντιλέγω.
6 Τὸν νῶτόν μου (˜) ἔδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ
σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσ-
ωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυ-
7 σμάτων, Καὶ (κ) κύριος κύριος βοηθὸς
μοι ἐγενήθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐνετράπην, ἀλλὰ
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν,
8 καὶ ἔγνων ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, Ὅτι ἐγγίζει
ὁ δικαιώσας με. τίς ὁ κρινόμενός μοι ; ἀν-
τιστήτω μοι ἅμα· καὶ τίς ὁ κρινόμενός μοι ;
9 ἐγγισάτω μοι. Ἰδοὺ (λ) κύριος κύριος
βοηθήσει μοι· τίς κακώσει με ; ἰδοὺ πάν-
τες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε, καὶ (μ)
10 σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. Τίς ἐν ὑμῖν ὁ φο-
βούμενος τὸν κύριον ; (ν) ὑπακουσάτω τῆς
φωνῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. οἱ πορευόμενοι ἐν
(ξ) σκότει, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς, πεποίθα-
τε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου, καὶ ἀντιστηρίσασθε
11 ἐπὶ τῷ θεῷ. Ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς πῦρ καίε-
τε, καὶ κατισχύετε φλόγα· πορεύεσθε τῷ
φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν, καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξεκαύ-
σατε. δι᾽ ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύ-
πῃ κοιμηθήσεσθε.

MS.A. (α) οὐχ ὑπήκουσεν ; (β) τῇ ἀπειλῇ μου (γ) Καὶ ἐνδύσω (δ) θήσω ὡς σάκκον (ε) Κύριος δίδωσιν (ζ) σοφίας, τοῦ (η) ἐν καιρῷ ἡνίκα δεῖ (θ) τὸ πρωῒ, (ι) κυρίου ἀνοίγει τὰ ὦτά μου· (˜) δέδωκα (κ) κύριος βοηθός μου (λ) κύριος βοηθεῖ (μ) ὡς σὴς (ν) ἀκουσάτω (ξ) σκότει, ...

ΚΕΦ. να΄.

1 ΑΚούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον,
καὶ ζητοῦντες τὸν κύριον, ἐμβλέψατε εἰς τὴν
στερεὰν πέτραν, ἣν ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν
βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξατε.

CAP. L.

SIc dicit Dominus ; Qualis ... liber repudii matris vestræ, ... dimisi eam ? aut cui (a) creditori vendidi vos ? Ecce peccatis vestris venundati estis : & in iniquitatibus vestris dimisi matrem vestram. (b) Quid, quia veni, & non erat homo ; vocavi, & non erat qui obediret ? Numquid non potest manus mea liberare ? aut non prævaleo, ut eruam ? Ecce increpatione meâ desertum faciam mare, & ponam flumina deserta : & arescent pisces eorum, eò quòd non sit aqua, & morientur in siti. Induam cœlum tenebris, & quasi cilicium ponam operimentum ejus. Dominus Dominus dat mihi linguam disciplinæ, ut sciam quando oporteat dicere verbum. Posuit (c) mihi manè, addidit mihi aurem ad audiendum : Et disciplina Domini aperit aures meas. Ego autem non renuo, neque contradico. Dorsum meum dedi ad flagella, & genas meas ad alapas : & faciem meam non averti à confusione sputorum, Et Dominus Dominus auxiliator meus factus est. Propterea non sum confusus, sed posui faciem meam sicut solidam petram : & scivi quoniam non confundar : Quia juxta est, qui justificavit me. Quis est, qui judicatur mecum ? resistat mihi simul : & quis est qui judicium init adversum me ? appropinquet mihi. Ecce Dominus Dominus adjuvabit me ; quis affliget me ? Ecce omnes vos quasi vestimentum veterascetis : & tinea comedet vos. Quis est in vobis, qui timeat Dominum ? exaudiat vocem pueri ejus. Qui ambulant in tenebris, & non est eis lux : confidite in nomine Domini, & innitimini super Deo. Ecce omnes vos ignem accenditis, & confortatis flammam. Ambulate in lumine ignis vestri, & in flamma quam succendistis. Propter me facta sunt hæc vobis ; in mœrore dormietis.

CAP. LI.

AUdite me, qui persequimini quod justum est, & quæritis Dominum. Inspicite in solidam petram, quam excidistis, & in foveam laci, quam fodistis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

נ

1 כדנן אמר יי אידא היא אגרת פטורין דיהבית לכנשתכון ארי אתרחקתא או מן גבר דליה
חובא קדמי דזבנית יתכון ליה הא בחוביכון אזדבנתון ובמרדיכון אתרחקת כנישתכון :
2 מא דין שלחית נביי ולא תבו אתנביאו ולא קבילו האתקפדא אתקפדת גבורתי
מלמפרק ואם לית קדמי חיל לשיזבא הא במזופיתי אחריב ימא אשוי נהרין מדברא
3 יסרון נוניהון מבלי מיא וימותון בצחותא : אכסי שמיא כד בקבלא וכסקא אשוי
4 כסותהון : יי אלהים יהב לי לשן דמלפין להודעא לאלפא לצדיקיא דמשלהן לפתגמי
אוריתא חוכמא בכן בצפר בצפר מקדים לשלחא נביאוהי מאים יתפתחן אודני חיביא
5 ויקבלון אולפן : יי אלהים שלחני לאתנבאה ואנא לא סרבית לאחורא לא אסתחרית :
6 גבי יהבית למחן ולסתי למרטן אפי לא טמרית מאתכנעו ורוק : ויי אלהים סעיד לי על
7 8 כן לא אתכנעית על כן שויתי אפי תקיפין כטינרא וידענא ארי לא אתבהית : קריבא
זכותי מן ידין עמי נקום כחדא מן בעיל דיני יתקרב לותי : הא יי אלהים סעיד לי מן הוא
9 די יחיבנני הא כולהון כלבושא דבלי וכעשא אכל ליה : [אמר נביא עתיד קודשא
10 בריך הוא למהוי אמר לעממיא] מן בכון מדחליא דיי די שמע בקל עבדיה נביא דעבד
אוריתא בעקא כגבר דמהלך בקבלא ולית זהור ליה מתרחיץ בשמא דיי ומסתמיך על
11 פורקנא דאלהיה : [מתיבין עממיא ואמרין קדמוהי רבוננא לא אפשר לנא למעסק
באוריתא ארי כל יומנא אתגרינא דין עם דין בקרבא וכד נצחנא דין לדין אוקדנא
בתיהון ושבינא טפלהון ונכסיהון ובהדא נונא שלימו יומנא ולא אפשר לנא למעסק
באוריתא מתיב קודשא בריך הוא ואמר להון] הא כולכון מגרן באשתא מתקפי חרב
אזילו פילו באשתא דגריתון ובחרבא דתקפתון מסימרי הות דא לכון לתקלותכון
תתובון :

נא

1 קבילו למימרי רדפי קושטא דבען אולפן מן קדם יי אסתכלו די כחציבא מטינרא
אתחצבתון וכפסולא דמגוב ריקן אתפסלתון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. L.

HÆc dicit Dñs : Quis est iste libellus repudii quē dedi cœtui vestro, quia elongat⁹ est à me ? aut quis *vir* est creditor corā me ? cui vendidi vos ? Ecce propter peccata vestra venditi estis, & propter scelera vestra elongata est congregatio vestra. Quare misi Prophetas meos, & non sunt conversi ; prophetaverunt, & non obedierunt : nunquid deficiens defuit potentia mea ut non redimeret ? aut non est corā me virt⁹ ad liberandū ? ecce in increpatione mea siccabo mare ; ponam flumina in desertū, computrescent pisces eorū sine aqua, & morientur in siti. Operiam cœlos quasi tenebris, & quasi saccū ponā operimentū eorū. Dñs De⁹ dedit mihi linguā docentiū, ut faciā rē docere justos scientiā, qui ad verba Legis anhelant : veruntamē manè manè prævenit ut mittat prophetas suos, si fortè aperiantur aures peccatorū, & suscipiant disciplinā. Dñs Deus misit me ad prophetandū, & ego non contradixi, neq; sum conversus retrorsū. Dorsū meū dedi percussorib⁹, & genas meas vellentib⁹ : faciē meā non abscondi à confusione, & sputo. Dñs autē De⁹ auxiliator meus est, & ideò non sum confusus : ideo posui faciē meam fortē sicut petrā ; & scio quoniā non confundar. Appropinquat justitia mea : quis judicabitur mecū ? surgamus simul, quis est adversarius meus ? accedat ad me. Ecce Dñs De⁹ auxiliator me⁹ est : quis est qui condemnet me ? ecce omnes illi quasi vestimentū quod veterascit, quod tinea comedit. Dicit Propheta : Futurū est ut sanctus & benedictus dicat populis : Quis est in vobis ex timentibus Dñm, audiens vocē *servi sui Prophetæ*, qui est factor legis in tribulatione ; sicut vir qui ambulat in tenebris, & non est lumē ei : speret in nomine Dñi, & innitatur sup salutare Dei sui. Respondebunt populi & dicent corā eo : Dominator noster, non potest fieri ut laborem⁹ in Lege, quia quotidie irruim⁹ unus contra alterū in bello, & quando mutuò vincimus, alter alterius succendimus domos, & captivos ducimus parvulos eorū & substantias eorum : & hoc *pacto* consumpti sunt dies nostri : itaq; non est possibile nobis ut incumbamus Legi. Respondebit ille qui est sanctus & benedictus & dicet eis : Ecce oēs vos immittentes ignē, & tenentes gladium, ite & cadite in ignē quem immisistis, et in gladium quem tenuistis : à verbo meo factum est hoc vobis, in interitum vestrum revertimini.

CAP. LI.

OBedite verbo meo qui sequimini veritatem, qui quæritis doctrinam à facie Domini, attendite, quod sicut id quod exciditur à petra, sic excisi estis ; et sicut præcisio cisternæ vacuæ, sic præcisi estis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܢ *

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܝܢܘ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܕܫܒܩܬܗ ܠܐܡܟܘܢ. ܐܘ ܡܢܘ ܡܪܐ ܚܘܒܐ
ܕܙܒܢܬܟܘܢ ܠܗ. ܗܐ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܐܙܕܒܢܬܘܢ. ܘܒܥܘܠܟܘܢ ܐܫܬܒܩܬ ܐܡܟܘܢ. * ܚܠܦ
ܡܢܐ ܕܐܬܝܬ ܘܠܝܬ ܐܢܫ. ܘܩܪܝܬ ܘܠܝܬ ܕܥܢܐ. ܡܚܪܐ ܡܚܪܬ ܐܝܕܝ ܘܩܒܠܬ. ܐܘ ܠܝܬ ܒܝ ܚܝܠܐ
ܠܡܦܨܝܘ. ܗܐ ܒܟܐܬܝ ܡܚܪܒ ܐܢܐ ܝܡܐ. ܘܥܒܕ ܐܢܐ ܢܗܪܘܬܐ ܐܝܟ ܡܕܒܪܐ. ܘܢܣܪܝ
ܢܘܢܝܗܘܢ. ܡܢ ܕܠܝܬ ܡܝܐ. ܘܢܡܘܬܘܢ. * ܘܡܠܒܫ ܐܢܐ ܠܫܡܝܐ ܚܫܘܟܐ. ܘܣܩܐ ܐܣܝܡ
ܐܢܐ ܠܒܘܫܗܘܢ. * ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܝ ܠܫܢܐ ܕܝܘܠܦܢܐ. ܕܐܕܥ ܘܐܣܥܘܪ ܠܕܠܐܝܐ
ܡܠܬܐ. ܐܥܝܪ ܒܨܦܪܐ. ܒܨܦܪܐ ܐܠܒܫ ܠܝ ܐܕܢܐ ܠܡܫܡܥ ܝܘܠܦܢܐ. * ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܦܬܚ
ܠܝ ܐܕܢܐ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܦܟܬ ܠܒܣܬܪܐ. ܐܦܠܐ ܦܪܩܬ ܒܪܝܫܝ. * ܓܘܫܡܝ ܝܗܒܬ
ܠܡܚܘܬܐ. ܘܦܟܝ ܠܡܣܩܡܘܬܐ. ܘܐܦܝ ܠܐ ܐܗܦܟܬ ܡܢ ܒܗܬܬܐ ܘܡܢ ܪܘܩܐ. * ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܐ
ܥܕܪܢܝ. ܡܛܠܗܢܐ ܠܐ ܒܗܬܬ. ܣܡܬܗ ܠܦܪܨܘܦܝ ܐܝܟ ܫܘܥܐ. ܘܝܕܥܬ ܕܠܐ ܒܗܬ
ܐܢܐ. * ܕܩܪܝܒ ܗܘ ܡܙܕܩܢܝ. ܡܢܘ ܕܕܐܢ ܥܡܝ. ܢܩܘܡ ܐܟܚܕܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܒܥܠ ܕܝܢܝ
ܢܬܩܪܒ ܠܘܬܝ. * ܗܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܥܕܪ ܠܝ. ܡܢܘ ܡܚܝܒ ܠܝ. ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܐܝܟ
ܠܒܘܫܐ ܬܒܠܘܢ. ܘܣܣܐ ܢܐܟܘܠܟܘܢ. * ܡܢܘ ܒܟܘܢ ܕܕܚܠ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܢܫܡܥ ܒܩܠܗ
ܕܥܒܕܗ. ܕܡܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ ܘܠܝܬ ܠܗ ܢܘܗܪܐ. ܢܬܬܟܠ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܣܬܡܟ
ܒܐܠܗܗ. * ܗܐ ܟܠܟܘܢ ܐܚܕܝ ܢܘܪܐ ܐܝܬܝܟܘܢ. ܘܡܫܝܚܝ ܡܫܠܗܒܝܬܐ. ܐܙܠܘ ܒܢܘܗܪܐ
ܕܢܘܪܟܘܢ. ܘܒܡܫܠܗܒܝܬܐ ܕܐܘܩܕܬܘܢ. ܡܢ ܐܝܕܝ ܗܘܬ ܗܕܐ ܠܟܘܢ. ܕܒܥܩܬܐ ܬܕܡܟܘܢ

* ܩܦܠܐܘܢ * ܢܐ *

* ܫܡܥܘܢܝ ܕܪܕܦܝܢ ܠܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܒܥܝܢ ܠܡܪܝܐ. ܚܘܪܘ ܒܛܘܪܐ ܕܐܬܓܙܪܬܘܢ ܡܢܗ.
ܘܒܓܘܒܐ ܕܐܬܚܦܪܬܘܢ ܡܢܗ.

CAP. L.

Sic dicit Dominus, Quinam est libellus re- 1
pudii quo matrem vestram dimiserim? aut
quisnā est creditor meus cui vos vendiderim?
Ecce propter peccata vestra venundati estis,
& propter scelus vestrum repudiata fuit ma-
ter vestra. Cur me veniente nemo adest? vo- 2
canti nemo respondet? diu .messuit manus
mea, & decepta est? an quia nullæ sunt in me
vires ad eripiendum? ecce increpatione meā
mare exhaurio, & flumina perinde ac deser-
tum reddo, ita ut pisces eorum putrescant ob
aquæ penuriam ac moriantur: Cœlos te- 3
nebris induo, & cilicium facio vestimentum
eorum. Dominus Deus dedit mihi linguam 4
eruditam, ut notum facerem & indicarem ex-
agitatis verbum: excitavit *me* diluculò, dilu-
culò disponit mihi aures ad percipiendam
doctrinam. Dominus Deus aperuit mihi au- 5
res, & ego non averti me retrorsum, nec
obstinatè restiti. Corpus meum exposui pla- 6
gis, & genas meas percussionibus, faciem
meam non averti ab ignominia & sputo.
Dominus Deus adjuvit me, propterea non 7
sum pudefactus: iccirco composui faciem
meam ut lapidem, sciens quòd non pudefiam,
Eò quòd proximus sit justificator meus. Quis 8
est qui mecum litiget? consistamus unà: aut *si*
quis est adversarius meus, accedat ad me. En 9
Dominus Deus auxiliatur mihi, quis est me
condemnaturus? en omnes isti ut vestimen-
tum consumentur, & tinea corrodet eos.
Quicunque est inter vos timens Dominum, au- 10
diat vocem servi ejus: Qui ambulat in tene-
bris & caret luce, speret in nomine Domini,
& salvabitur per Deum suum. En vos omnes 11
injectores ignis estis, & incensores flammæ;
incedite in fulgore ignis vestri, & nitore flam-
mæ vestræ: è manibus meis contigit hoc vo-
bis, ut in tristitia dormiatis.

CAP. LI.

Audite me qui curritis in justitia, & quæ- 1
ritis Dominum: considerate montem è quo
excisi estis, & foveam è qua effossi estis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخمسون *

1 * هكذا يقول الرب · أي كتاب طلاق لأمكم الذي به سرحتها · أو لأي غريم
ابعتكم · ها بخطاياكم ابعتم · وبآثامكم سرحت امكم * لماذا لأني أتيت وليس إنسان
موجودا · دعوت وليس من يجيب · هل لا تقدر يدي أن تنجي · أو لست أقدر أن أخلص
ها بوعيدي أخرب البحر وأجعل الأنهار براري · وتجف حيتانها من أن لا يكون ماء ويموت
3 بالعطش * وأكسو السماء ظلمة · وأضع لباسها مثل المسح * الرب أعطاني لسان التأديب
5 لأعرف في وقت حين ينبغي أن أقول قولا وضع لي بالغداة · بالغداة زادني أذنا لأسمع * وأدب
6 الرب يفتح أذني · وأنا لم أعص ولم أمار * أعطيت ظهري للسياط وخدي للطم · ولم أرد وجهي
7 عن خزي البصاق * والرب صار عوني · لأجل هذا لم أخجل · لكن وضعت وجهي مثل
8 الصخر الصماء وعلمت أني لست أخزى * لأن الذي يبررني قريب · من يحاكمني
9 ليقف معي معا · ومن يدينني ليقترب لي * ها الرب يعينني من يسيء إلي · ها أنتم جميعا مثل
10 الثوب تبلون · ومثل السوس يأكلكم * من فيكم يخاف الرب فليسمع صوت عبده
11 الذين يسيرون في الظلمة وليس لهم نور · توكلوا على اسم الرب واستندوا بالله * ها أنتم
جميعكم نار تأكل · فقووا لهيبا وسيروا في ضوء ناركم وفي اللهيب الذي أوقدتموه
لأجلي صارت هذه لكم · في حزن ترقدون *

* الفصل الحادي والخمسون *

1 * اسمعوني يا طاردوا العدل وطالبوا الرب · انظروا إلى الصخر الصماء التي قطعتموها وإلى
حفر الجب الذي حفرتموه *

CAP. L.

Sic ait Dominus, Quem repudii libel- 1
lum habet mater vestra, quo repudiārim
eam? aut cui creditori vos venum expo-
sui? en pro peccatis vestris venum expo-
siti estis, & pro sceleribus vestris repudi-
ata est mater vestra. Quā de re cùm 2
venio, nemo adest? voco, nec est qui re-
spondeat? an non valet manus mea sal-
vare? an eripere non possum? en solā *in-*
crepatione meā mare destruo, & fluvios
in solitudines converto, ita ut arescant
pisces eorum eò quòd desit aqua, & siti
pereant: Cœlum tenebris induo, & pono 3
vestimentum ejus tanquam cilicium. Do- 4
minus concessit mihi linguam morigeram,
ut sciam tempestivè quandonam oporte-
at proferre sermonem quem imponit mihi
diluculò; nam diluculò addit mihi au-
rem, ut audiam. Eruditio Domini ape- 5
rit aurem meam, & ego non rebello, ne-
que ambigo: Sed expono dorsum meum 6
loris, & genas meas colaphis, nec averto
faciem meam ab infamia sputi. Domi- 7
nus est mihi præsidio, ideò non erubesco,
imò expono faciem meam ut silicem du-
rum: & novi me non pudefactum iri,
Quoniam is qui me justificat, proximus 8
est. Qui mecum litigat, stet unà mecum;
& qui mecum judicio contendit, ad me
accedat. Ecce Dominus opem fert mihi, 9
quis mihi noceat? ecce vos omnes ceu ve-
stis deteremini, & tanquam tinea corro-
det vos. Quisquis inter vos timet Do- 10
minum, audiat vocem servi ipsius: qui
ambulatis in tenebris, nec lucem habetis;
confidite nomini Domini, & in Deo con-
fortamini. Ecce vos omnes estis ignis 11
devorans; augete jam flammam, & in-
cedite in luce ignis vestri, & in flamma
quam accendistis: Propter me factum est
hoc vobis, in mœrore jacebitis.

CAP. LI.

Audite me O sectatores justitiæ & 1
quærentes Dominum: intuemini ad
petram duram quam excidistis, & ad fo-
veam putei quem excavāstis.

ישעיה: נא

: vos *peperit* , Sarah ad & , vestrum patrem Abraham ad Aspicite
2 הביטו אל־אברהם אביכם ואל־שרה תחוללכם
Quia eum multiplicavi & , ei benedixi & , eum vocavi unum quia
3 כי־אחד קראתיו ואברכהו וארבהו : כי־
, ej^9 desolationes omnes est consolatus, Sijon DOMINUS est consolat^9
נחם יהוה ציון נחם כל־חרבתיה
ejus solitudinem & , *Heden* tanquam ejus desertum posuit &
וישם מדברה כעדן וערבתה
, ea in invenietur lætitia & Gaudium .DOMINI hortus veluti
כגן־יהוה ששון ושמחה ימצא בה
, mi popule me ad Attendite .*cantus* vox & , actio gratiarum
4 תודה וקול זמרה : הקשיבו אלי עמי
, exibit me à lex quia : *percipite auribus* me *ad* , mea *natio* &
ולאומי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא
est Propinqua .faciam quiescere populorum lucem in meum judicium &
5 ומשפטי לאור עמים ארגיע : קרוב
.judicabunt populos mea brachia & , mea salus est egressa , mea justitia
צדקי יצא ישעי וזרעי עמים ישפטו
Levate .expectabunt meum brachium *ad* & , expectabunt *insulæ* me *Ad*
6 אלי איים יקוו ואל־זרעי ייחלון : שאו
cœli nam :deorsum terram *ad aspicite* & , vestros oculos cœlos in
לשמים עיניכם והביטו אל־הארץ מתחת כי־שמים
ej^9 habitatores &, veterascet vestimētū sicut terra &, *sunt cōsumpti* fum^9 sicut
כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה וישביה
non mea justitia & , erit *seculum* in mea salus & : *morientur* similiter
כמו־כן ימותון וישועתי לעולם תהיה וצדקתי לא
mea lex populus , justitiam scientes me *ad* Audite .conteretur
7 תחת : שמעו אלי ידעי צדק עם תורתי
eorum *conviciis* à & , *hominis* opprobrium timeatis ne , *eorum corde in*
בלבם אל־תיראו חרפת אנוש ומגדפתם
lanam sicut & , tinea eos comedet vestimentum sicut Quia .*consternemini* ne
8 אל־תחתו : כי כבגד יאכלם עש וכצמר
mea salus & , erit *seculum* in mea justitia Et .*sis* eos devorabit
יאכלם סס וצדקתי לעולם תהיה וישועתי
fortitudinem indue , te suscita , te Suscita.generationum generationem in
9 לדור דורים : עורי עורי לבשי־עז
generationes , *quondam* dies secundum te Suscita .DOMINI brachium
זרוע יהוה עורי כימי קדם דורות
? draconem *vulnerans* , *superbum excidens ipsum* tu Nonne.seculorum
עולמים הלוא את־היא המחצבת רהב מחוללת תנין :
ponens : *multæ* voraginis aquas, mare exsiccans *ipsum* tu Nonne
10 הלוא את־היא המחרבת ים מי תהום רבה השמה
redempti Et ? *redempti transeundum ad* , viam maris *profunditates*
11 מעמקי־ים דרך לעבר גאולים : ופדויי
seculi lætitia & , *præconio* cum Sijon venient & , revertentur DOMINI
יהוה ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם
, *mæror* fugient , *assequentur* lætitiam & , Gaudium .eorum caput super
על־ראשם ששון ושמחה ישיגון נסו יגון
timeas ut tu Quæ .vos *consolans* ipse ego , Ego .gemitus &
12 ואנחה : אנכי אנכי הוא מנחמכם מי־את ותיראי
es oblitus Et ? dabitur herba , hominis filio à & ? morietur homine ab
13 מאנוש ימות ומבן־אדם חציר ינתן : ותשכח
: terram *fundantis* & , cœlos *tendentis* , tui factoris DOMINI
יהוה עשך נוטה שמים ויסד ארץ
quando, coarctantis excandescentiæ faciebus à die tota jugiter formidâsti &
ותפחד תמיד כל־היום מפני חמת המציק כאשר
? *coarctantis* furor ubi Et .corrumpendum ad *paravit*
כונן להשחית ואיה חמת המציק :

Versio VUL. LAT.

2 Attendite ad Abraham patrem
vestrum, & ad Saram quæ pe-
perit vos: quia unum vocavi
eum, & benedixi ei, & mul-
3 tiplicavi eum. Consolabitur
ergò Dominus Sion, & conso-
labitur omnes ruinas ejus: &
ponet desertum ejus quasi de-
licias, & solitudinem ejus quasi
hortum Domini. Gaudium &
lætitia invenietur in ea, gra-
tiarum actio & vox laudis.
4 Attendite ad me popule meus,
& tribus mea me audite: quia
lex à me exiet, et judiciū meum
in lucem populorum requie-
5 scet. Propè est Justus meus,
egressus est Salvator meus, &
brachia mea populos judica-
bunt: me insulæ expectabunt,
& brachiū meum sustinebunt.
6 Levate in cœlum oculos ve-
stros, & videte sub terra deor-
sum: quia cœli sicut fumus li-
quescent, & terra sicut vesti-
mentum atteretur, & habita-
tores ej^9 sicut hæc interibunt:
Salus autem mea in sempiter-
num erit, & justitia mea non
7 deficiet. Audite me qui scitis
justum, popul^9 meus lex mea in
corde eorum: nolite timere op-
probriū hominum, & blasphe-
8 mias eorum ne metuatis. Sic-
ut enim vestimentum, sic com-
edet eos vermis: & sicut la-
nam, sic devorabit eos tinea:
Salus autem mea in sempiter-
num erit, & justitia mea in ge-
9 nerationes generationū. Con-
surge, consurge, induere forti-
tudinem brachiū Domini: con-
surge sicut in diebus antiquis,
in generationibus seculorum.
Numquid non tu percussisti su-
perbū, vulnerâsti draconem?
10 Numquid non tu siccâsti mare,
aquam abyssi vehementis: qui
posuisti profundū maris viam,
11 ut transirent liberati? Et nunc
qui redempti sunt à Dño, re-
vertentur, & venient in Sion
laudantes, & lætitia sempiter-
na super capita eorum, gaudiū
& lætitiam tenebūt, fugiet do-
12 lor & gemitus. Ego, ego ipse
consolabor vos: quis tu ut ti-
meres ab homine mortali, & à
filio hominis, qui quasi fœnum
13 ita arescet? Et oblitus es Do-
mini factoris tui, qui tetendit
cœlos, et fundavit terram: et
formidâsti jugiter totâ die à fa-
cie furoris ejus qui te tribula-
bat, et paraverat ad perdendū:
ubi nunc est furor tribulantis?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Ἐμβλέψατε εἰς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν,
καὶ εἰς Σάῤῥαν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς· ὅτι εἷς ἦν,
καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν, καὶ (*) εὐλόγησα αὐτὸν,
καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐπλήθυνα αὐ-
3 τόν. Καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω Σιὼν,
καὶ παρεκάλεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐ-
τῆς (α), καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς ὡς πα-
ράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμὰς αὐτῆς ὡς πα-
ράδεισον κυρίου· εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλία-
μα εὑρήσουσιν ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ
4 φωνὴν αἰνέσεως. Ἀκούσατέ μου, (β) ἀκούσα-
τέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρὸς μὲ ἐν-
ωτίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσε-
5 ται, καὶ ἡ κρίσις μου εἰς φῶς ἐθνῶν. Ἐγγί-
ζει ταχὺ ἡ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύσεται
(γ) ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν
βραχίονά μου ἔθνη ἐλπιοῦσιν· ἐμὲ νῆσοι
ὑπομενοῦσι, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἐλπιοῦσιν.
6 Ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω· ὅτι ὁ οὐρα-
νὸς ὡς καπνὸς ἐστερεώθη, (δ) ἡ δὲ γῆ ὡς
ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοικοῦντες
(ε) ὥσπερ ταῦτα ἀποθανοῦνται, τὸ δὲ σω-
τήριόν μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιο-
7 σύνη μου οὐ μὴ ἐκλείπῃ. Ἀκούσατέ μου οἱ
εἰδότες κρίσιν, (ζ) λαὸς οὗ ὁ νόμος μου ἐν
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν· μὴ φοβεῖσθε ὀνειδισμὸν
ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡτ-
8 τᾶσθε. (η) Ὡς γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ
χρόνου, καὶ (θ) ὡς ἔρια βρωθήσεται ὑπὸ ση-
τός· ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται,
τὸ δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν.
9 Ἐξεγείρου ἐξεγείρου Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔνδυσαι
τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου, ἐξεγείρου ὡς ἐν
10 ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. Οὐ σὺ
εἶ ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν, ὕδωρ ἀβύσσου
πλῆθος; ἡ θεῖσα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης
11 ὁδὸν διαβάσεως ῥυομένοις Καὶ λελυτρω-
μένοις; ὑπὸ γὰρ κυρίου ἀποστραφήσονται, καὶ
ἥξουσιν εἰς Σιὼν μετ' εὐφροσύνης καὶ ἀ-
γαλλιάματος αἰωνίου· ἐπὶ (ι) κεφαλῆς
αὐτῶν (κ) αἴνεσις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται
αὐτούς· ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στενα-
12 γμός. Ἐγώ εἰμι, ἐγώ εἰμι ὁ παρακαλῶν σε·
γνῶθι (λ) τίς οὖσα ἐφοβήθης ἀπὸ ἀνθρώπου
θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ ἀνθρώπου, οἳ ὡσεὶ χόρτος
13 ἐξηράνθησαν. Καὶ ἐπελάθου θεὸν τὸν ποιήσαν-
τά σε, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ θεμελιώ-
σαντα τὴν γῆν· καὶ ἐφοβοῦ ἀεὶ πάσας τὰς ἡ-
μέρας τὸ πρόσωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβον-
τός σε. ὃν τρόπον γὰρ ἐβουλεύσατο τοῦ (μ) ἆραί
σε, καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε;

MS. A. (*) ηὐλόγησα (α) ὡς παράδεισον κυρίου εὐφροσύνην (β) ἀκούσατέ μου
λαός μου, (γ) τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς (δ) καὶ ἡ γῆ (ε) τὴν γῆν (ζ) λαός μου (η)
Ὥσπερ (θ) ὥσπερ (ι) γὰρ τῆς κεφαλῆς (κ) ἀγαλλίαμα καὶ αἴνεσις καὶ εὐφροσύνη
(λ) τίνα εὐλαβηθεῖσα ἐφοβήθης (μ) ἀρέσαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 אסתכלו באברהם אבוכון ובשרה דעדיאתכון ארי חד הוה אברהם יחידי בעלמא
3 קרבתיה לפולחני וברכתיה ואסגיתיה : ארי עתיד יי לנחמא ציון לנחמא כל
חרבתהא וישוי מדברהא כעדן ומישרהא כגנתא דיי ביע וחדוא ישתכח בה מעלי
4 תודתא וקל דמשבחין : קבילו למימרי עמי וכנשתי לפולחני אציתא ארי אוריתא
5 מן קדמי תפוק ודיני כנהור ליה עממין אגלי ישתבחון : קריבא זכותי נפק פורקני
ובתקוף דרע גבורתי עממיא יתדנון למימרי נגון יסברון ולתקוף דרע גבורתי יכתרון :
6 זקופו לשמיא עיניכון ואסתכלו בארעא מלרע ארי שמיא כתננא דעדי כן יעדון
וארעא כבסותא דבליא כן תבלי ויתבהא אף אנון הכן ימותון ופורקני לעלם
7 יהי וזכותי לא תתעכב : קבילו למימרי ידעי קושטא עמא דאולפן אוריתי בלבהון
8 לא תדחלון מחסודי בני אנשא ומאתרברבותהון לא תתברון : ארי כלבושא דאכיל
ליה עשא וכעמרא דאחיד ביה רוקבא זכותי לעלם תהי ופורקני לדר דרין :
9 אתגלא אתגלא לבשי תקוף גבורא מן קדם יי אתגלא כיומי קדם דריא דמלקדמין
הלא בדילך כנשתא דישראל תברית גבריא שציתי פרעה ומשריתיה דהוו תקיפין
10 כתנינא : הלא בדילך כנשתא דישראל אחרבית ימא מי תהום רבה שויתי עומקי
11 ימא אורח למעבר משיזביא : ופריקיא דיי יתכנשון מביני גלותהון ויעלון לציון
בתושבחתא וחדות עלם תהי להון דלא פסקא וענן יקר יהי מטל על רישיהון ביע
12 וחדוא ישכחון ויסוף מנהון מבית ישראל דוונא ותנחתא : אנא אנא הוא מנחמכון
13 ממן אתון דחלין מאנשא דמאית ומבר אנשא די כעסבא חשיב : ואתנשיתא פולחנא דיי
עבדך דתלא שמיא ושכליל ארעא ודחלתא תדירא כל יומא מן קדם חמת מעיקא כמא
דמתקנין לחבלא וכען אן היא חמת דמעיקא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Attendite ad Abraham patrem vestrū, & ad Saram quæ concepit vos, quo-
niam un^9 erat Abraham sol^9 in seculo: applicavi eum ad servitutem meam,
& benedixi ei, & multiplicavi eū. Quia consolatur^9 est Dñs Sion, ut con-
soletur omnia deserta ejus: & ponet desertū ejus sicut delicias, & solitudi-
nem ej^9 quasi hortum Dñi: gaudiū & exultatio invenientur in ea: offeren-
tes laudem & vox laudantiū. Obedite verbo meo popule mi, & congrega-
tio mea ad servitutē meam ausculta; quoniam lex à facie mea egredietur,
& judiciū meū quasi lumen: ipsum populi *me revelante* laudabunt. Propè
est justitia mea, egressa est sal^9 mea, & in fortitudine brachii potentiæ meæ
populi judicabuntur: Verbū meū insulæ sperabunt, & fortitudinem brachii
potentiæ meæ expectabunt. Levate in cœlū oculos vestros, & aspicite ter-
ram deorsum, quoniā cœli sicut fum^9 qui transit, sic pertransibunt; & terra
sicut vestimentū quod veterascit; sic veterascet, & habitatores ej^9 etiam ipsi
similiter morientur: sal^9 autem mea in æternū erit, & justitia mea non tar-
dabit. Obedite verbo meo qui nostis veritatem; popule in cuj^9 corde est
doctrina Legis *meæ*: ne timeatis ab opprobriis filiorū hominis, & à super-
biis eorum ne conteramini. Quoniam sicut vestimentū quod corroditur à
tinea, & sicut lana quā apprehendit putredo: justitia autem mea in æternum
erit, & sal^9 mea in generationē generationum. Revelare, revelare, induere
fortitudinē potentiæ à facie Dñi: revelare sicut in dieb^9 antiquis, in gene-
rationib^9 quæ ab initio fuerunt: nonne propter te congregatio Israel con-
trivi fortes, consumpsi Pharaonem & exercitum ej^9, qui erant fortes sicut
draco? Nonne propter te cœtus Israel arefeci mare, & aquas abyssi magni,
posui in profundis maris viam ut transirent liberati? Et qui redempti sunt à
Dño, *congregabuntur* de medio captivitatis suæ, & ingredientur in Sion
cum laude; & lætitia sempiterna erit eis, quæ nunquam cessabit: & nubes
gloriæ erit obumbrans super capita eorum; gaudiū & lætitiam invenient:
& cessabit ab illis qui sunt de domo Israel, mœror & gemitus. Ego, ego
sum consolator vester: quem vos timetis? hominem qui moritur, & filium
hominis qui quasi fœnū reputat^9 est? Et oblit^9 es cult^9 Dñi qui fecit te, qui
appendit cœlos & fundavit terrā: & timuisti semp tota die à facie furoris
tribulantis, quando parabat disperdere: jam verò ubi est furor tribulantis?

Cap. LI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܚܘܘ ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟܘܢ. ܘܠܣܪܐ ܕܝܠܕܬܟܘܢ. ܕܚܕ ܗܘܐ. ܘܩܪܝܬܗ ܘܒܪܟܬܗ
ܘܐܣܓܝܬܗ. * ܡܛܠ ܕܒܢܐ ܡܪܝܐ ܠܨܗܝܘܢ. ܘܡܚܕܬ ܠܟܠܗܘܢ ܚܘܪܒܝܗ. ܘܥܒܕ
ܡܕܒܪܗ. ܐܝܟ ܥܕܝܢ. ܘܦܩܥܬܗ. ܐܝܟ ܦܪܕܝܣܗ ܕܡܪܝܐ. ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ ܢܫܬܟܚܘܢ ܒܗ.
ܐܘܕܝܬܐ ܘܩܠܐ ܕܙܡܪܐ. * ܫܡܥܘܢܝ ܥܡܡܐ. ܘܐܨܘܬܘ ܠܝ ܐܡܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܐ ܡܢ
ܩܕܡܝ ܢܦܩ. ܘܕܝܢܝ ܢܘܗܪܐ ܕܥܡܡܐ. * ܩܪܝܒ ܙܕܝܩܘܬܝ. ܘܢܦܩ ܦܘܪܩܢܝ. ܘܒܕܪܥܝ
ܥܡܡܐ ܢܬܕܝܢܘܢ. ܠܝ ܢܣܟܘܢ ܓܙܪܬܐ. ܘܠܕܪܥܝ ܢܣܒܪܘܢ. * ܐܪܝܡܘ ܠܫܡܝܐ ܥܝܢܝܟܘܢ
ܘܚܘܪܘ ܒܐܪܥܐ ܠܬܚܬ. ܡܛܠ ܕܫܡܝܐ ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܐܪܥܐ ܐܝܟ
ܠܒܘܫܐ ܬܒܠܐ. ܘܥܡܘܪܝܗ ܐܟܘܬܗ ܢܗܘܘܢ. ܘܦܘܪܩܢܝ ܠܥܠܡ ܢܗܘܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܝ
ܠܐ ܬܒܛܠ. * ܫܡܥܘܢܝ ܝܕܥܝ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܥܡܐ ܕܢܡܘܣܝ ܒܠܒܗܘܢ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ
ܚܣܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܡܢ ܓܘܕܦܗܘܢ ܠܐ ܬܙܘܥܘܢ. * ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܥܡܪܐ ܘܐܝܟ ܠܒܘܫܐ
ܢܐܟܠ ܐܢܘܢ ܣܣܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܝ ܠܥܠܡ ܬܗܘܐ. ܘܦܘܪܩܢܝ ܠܕܪ ܕܪܝܢ. * ܐܬܬܥܝܪܝ ܐܬܬܥܝܪܝ
ܨܗܝܘܢ. ܘܠܒܫܝ ܥܘܫܢܐ ܕܕܪܥܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܬܬܥܝܪܝ ܐܝܟ ܕܒܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܐܝܟ ܕܒܕܪܐ
ܕܥܠܡܝܢ. ܐܢܬܝ ܐܢܬܝ ܕܦܣܩܬܝ ܦܣܩܐ ܪܒܐ. ܘܩܛܠܬܝ ܠܬܢܝܢܐ. * ܐܢܬܝ ܗܝ ܕܐܚܪܒܬܝ
ܝܡܐ. ܘܡܝܐ ܕܬܗܘܡܐ ܪܒܐ. ܘܥܒܕܬܝ ܥܘܡܩܐ ܕܡܝܐ ܐܘܪܚܐ. ܕܢܥܒܪܘܢ ܦܪܝܩܐ
ܦܪܝܩܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܘܢܗܦܟܘܢ ܘܢܐܬܘܢ ܠܨܗܝܘܢ ܒܫܘܒܚܐ. ܘܚܕܘܬܐ ܕܠܥܠܡ
ܥܠ ܪܫܝܗܘܢ. ܒܣܘܡܐ ܘܚܕܘܬܐ ܢܕܪܟܘܢ. ܘܢܥܪܩܘܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܬܢܚܬܐ. * ܐܢܐ ܐܢܐ
ܡܒܝܐܢܟܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܐܢܬܝ ܕܕܚܠܬܝ ܡܢ ܐܢܫܐ ܕܡܐܬ. ܘܡܢ ܒܪܢܫܐ ܕܐܝܟ ܥܡܝܪܐ
ܢܒܫ. * ܘܛܥܝܬܝ ܠܡܪܝܐ ܕܥܒܕܟܝ. ܕܡܬܚ ܫܡܝܐ. ܘܣܡ ܫܬܐܣܝ ܐܪܥܐ.
ܘܕܚܠܬܝ ܐܡܝܢܐܝܬ ܟܠܗ ܝܘܡ ܡܢ ܚܡܬܗ ܕܐܠܘܨܐ. ܕܡܛܝܒ ܗܘܐ ܠܡܚܒܠܘ.
ܐܝܟܘ ܚܡܬܗ ܕܐܠܘܨܐ. ܕܡܣܪܗܒ ܗܘܐ ܠܥܫܝܢܐ ܠܡܚܒܠܘ.

Considerate Abrahamum patrem vestrum & 2
Saram quæ vos concepit ; quomodo, cùm u-
nus esset, vocaverim eum, benedixerim, &
multiplicaverim. Ædificabit enim Dominus 3
Sionem, & restaurabit omnes ruinas ejus, de-
sertum ejus reddet Edeni simile, & planitiem
ejus similem paradiso Domini : exultatio &
gaudium audietur in ea, gratiarum actio, &
vox cantici. Audite me populi, & ausculta- 4
te me gentes : nam lex à conspectu meo pro-
dit, et judicium meum lux est populorum.
Accessit justitia mea, jam egressa est sal. mea, 5
& brachiis meis judicabuntur populi : me
expectabunt insulæ, et brachia mea præstola-
buntur. Attollite in cœlum oculos vestros, 6
& intuemini quoque deorsum in terram :
nam cœli ut fumus labentur, et terra ut vesti-
mentum consumetur, & habitatoribus ejus
idem continget : salus verò mea in æternum
erit, & justitia mea nunquam labetur. Au- 7
dite me qui cognoscitis justitiam, popule in
quorum corde lex mea est : ne timeatis contu-
melias hominum, & blasphemias eorum ne
formidetis : Quoniam ut lanam & ut pan- 8
num corrodet eos tinea : justitia verò mea in
æternum erit, et salus mea in generationem
generationum. Evigila, evigila Sion, & in- 9
duere fortitudine brachii Domini : evigila ut
priscis diebus, & ut ævis æternis. Tu, tu *in-
quam* es quæ excidisti excisionem magnam,
& occidisti draconem. Tu es quæ destru- 10
xisti mare et aquas abyssi magnæ ; et in pro-
fundo aquarum fecisti viam, ut transirent red-
empti, redempti *inquam* à Domino. Red- 11
irent, et ingrederentur Sionem cum gloria,
in secula maneret gaudium super capita eo-
rum, voluptatem et lætitiam assequerentur,
fugeréntque ærumnæ et suspiria. Ego sum 12
consolator vester, ait Dominus : qualis es tu,
quòd timeas hominem mortalem, & hominē
qui tanquam fœnum arescet ? Et oblita sis 13
Domini qui te fecit, qui cœlos extendit, et fir-
mavit fundamenta terræ ? et jugiter quotidie
pertimescas iram oppressoris qui paratus erat
ad vastandum ? ubinam est ira opprimentis
qui robustos accelerabat ad vastandum ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * انظروا الي ابراهيم ابيكم والي سارة التي طلقت بكم * لانه واحد كان ودعوته وباركته
3 واحببته وكثرته * والان ادعوك يا صهيون * وادعوا جميع خراباتها * مثل فردوس الرب
4 يجدون فيها سرورا وبهجة * اعترافا وصوت تسبيح * اسمعوني اسمعوا يا شعبي * وانصتوا الي
5 ايها الملوك * لان الناموس من عندي يخرج * وحكمي نور للامم * يقترب سريعا عدلي ويخرج
6 خلاصي * وعلي ذراعي تتكل الامم * لي ترجوا الجزاير * وعلي ذراعي يتوكلون * ارفعوا الي السماء
اعينكم * وانظروا الي الارض اسفل * لان السماء مثل دخان تنزول * والارض مثل الثوب
7 تبلي * وسكان الارض مثل هذه يموتون * وخلاصي الي الابد يكون * وعدلي لا يفني * اسمعوني
ايها العارفون بالحكم * شعبي الذي ناموسي في قلبكم * لا تخشوا تعيير البشر ولا تقلقوا
8 لافترايهم * لانهم مثل ثوب يوكل من الزمان * ومثل صوف يوكل من السوس * وعدلي
الي الدهر يكون * وخلاصي الي جيل الاجيال * الاصحاح الخامس والعشرون *
* النبوة في رد سبي اورشليم اليها وبشارتها انها ترجع احسن مما كانت *
9 * انتبهي انتبهي يا اورشليم والبسي قوة ذراعك * انتبهي كما في اول يوم كجيل الدهر
10 * اليس انت البحر المخرب * ماء العمق الكثير * الذي صيرت اعماق البحر طريقا للعبور
للمخلصين والمستنقذين من قبل الرب * يرجعون ويوافون الي صهيون بسرور وابتهاج
11 ابدي * لان علي هاماتهم بهجة وتسبحة * ويدركهم السرور * ويتباعد الوجع والحزن والتنهد * انا
12 هو انا هو المعزي لك * اعرفي لمن تخافين * اتخافين من انسان مايت ومن ابن انسان الذي
13 مثل العشب يجفون * وتنسي الله الذي صنعك الذي صنع السماء واسس الارض * وتخشي
دايما كل الايام وجه غضب محزنك * لانه كما راي ان ينزعك * والان اين غضب محزنك *

Intuemini in Abrahamū patrem vestrum, 2
et ad Saram quæ peperit vos : hunc enim,
cùm unicus esset, vocavi, benedixi, dilexi,
et multiplicavi. Sic jam vocabo te O Si- 3
on, & omnes ruinas tuas vocabo, ita ut
quasi in paradiso Domini reperiant in te
gaudium et hilaritatem, gratiarum actio-
nem & vocem laudis. Audite me, au- 4
dite O popule meus, & attendite ad me O
reges : lex enim à me prodibit, & judici-
um meum lux erit gentibus. Appropin- 5
quabit citò justitia mea, & egredietur sa-
lus mea, & in brachio meo fiduciam col-
locabunt gentes, me expectabunt insulæ, et
brachio meo confident. Attollite in cœ- 6
lum oculos vestros, & intuemini in ter-
ram deorsum : etenim cœlum ut fumus
dissipabitur, terra ut vestis veterascet, &
habitatores terræ eodem modo atque ista
peribunt : salus verò mea in æternum ma-
nebit, et justitia mea nunquam deficiet.
Audite me qui judicium agnoscitis, popule 7
mi qui legem meam in corde vestro tene-
tis : ne pertimescatis opprobrium mortali-
um, & contumeliis eorum ne succumba-
tis. Hi enim similes sunt panno qui tem- 8
pore exeditur, & lanæ quæ à tineis cor-
roditur : justitia verò mea perpetuò dura-
bit, & salus mea in generatione generati-
onum.

Textus vigesimus quintus.

Prophetia de reductione captivitatis Jerosolymæ ad ipsam, & prædictio ad eandem quòd in *statum* pristino meliorem sit restituenda.

Expergiscere, expergiscere O Jerusalem, 9
& indue fortitudinem brachii tui ; ex-
pergiscere ut primâ die, ut ævo sempi-
terno. Nonne tu es mare illud vastans, 10
aqua summæ profunditatis, quæ conver-
tisti profunda maris in viam, ut transirent
salvati & redempti à Domino? Rever- 11
tentur et pervenient ad Sionem cum gau-
dio et lætitiâ sempiternâ ; quoniam supra
verticem eorum exultatio erit et jubilum,
lætitia occurrabit eos ; dolor, mæstitia ac
gemitus recedent. Ego sum, ego sum con- 12
solator tuus : dignosce quem timere debe-
as : an timeres hominem mortalem & fi-
lium hominis, qui velut herba arescent ?
Et oblivisceris Dei qui te fecit, qui cœlū 13
condidit, terrámque fundavit? pavebísque
semper quotidiè vultum iratum affligen-
tis te, quin te (ut arbitratur) excindat ?
jam verò ubi est ira affligentis te ?

ישעיה : נב

deficiet nec , fovea in morietur non & : solui demigrans Festinavit
14 מִהַר צֹעֶה לְהִפָּתֵחַ וְלֹא־יָמוּת לַשַּׁחַת וְלֹא יֶחְסַר
personuerunt & , mare findens tuus Deus Dominus ego Et .ejus panis
15 לַחְמוֹ׃ וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ
,tuo ore in mea verba posui Et.ejus nomen exercituũ Dominus : ej* fluct*
16 גַּלָּיו יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ וָאָשִׂם דְּבָרַי בְּפִיךָ
fundandum ad & cœlos plantandum ad : te protexi meæ manus umbra in &
וּבְצֵל יָדִי כִּסִּיתִיךָ לִנְטֹעַ שָׁמַיִם וְלִיסֹד
, te Suscita .tu meus populus ,Sijon ad dicendum ad & , terram
17 אֶרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עַמִּי־אָתָּה׃ הִתְעוֹרְרִי
Domini manu de bibisti quæ , Jerusalaim surge , te suscita
הִתְעוֹרְרִי קוּמִי יְרוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר שָׁתִית מִיַּד יְהוָה אֶת־
.expressisti,bibisti veneni mortiferi calicis fæcem : ej* excandescentiæ calicem
כּוֹס חֲמָתוֹ אֶת־קֻבַּעַת כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִית מָצִית׃
apprehendens non & : genuit filiis omnibus ex ei ductor Non
18 אֵין־מְנַהֵל לָהּ מִכָּל־בָּנִים יָלָדָה וְאֵין מַחֲזִיק
,tibi evenientia hæc Duo .magnificavit filiis omnibus ex,ejus manum in
19 בְּיָדָהּ מִכָּל־בָּנִים גִּדֵּלָה׃ שְׁתַּיִם הֵנָּה קֹרְאֹתַיִךְ
quo : gladius & , fames & , contritio & Vastitas ? tibi condolebit quis
מִי יָנוּד לָךְ הַשֹּׁד וְהַשֶּׁבֶר וְהָרָעָב וְהַחֶרֶב מִי
,platearum omniũ capite in jacuerunt,defecerunt tui Filii ? te consolabor
20 אֲנַחֲמֵךְ׃ בָּנַיִךְ עֻלְּפוּ שָׁכְבוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת
increpatione,Domini excandescentia pleni : retis sylvestris bos ut
כְּתוֹא מִכְמָר הַמְלֵאִים חֲמַת־יְהוָה גַּעֲרַת
non & ,ebria & , afflicta hoc nunc audi Idcirco .tui Dei
21 אֱלֹהָיִךְ׃ לָכֵן שִׁמְעִי־נָא זֹאת עֲנִיָּה וּשְׁכֻרַת וְלֹא
litigabit tuus Deus & ,Dominus tuus Dominus dixit Sic .vino à
22 מִיָּיִן׃ כֹּה־אָמַר אֲדֹנַיִךְ יְהוָה וֵאלֹהַיִךְ יָרִיב
: mortiferi veneni calicem , tua manu de tuli Ecce .suo populo
עַמּוֹ הִנֵּה לָקַחְתִּי מִיָּדֵךְ אֶת־כּוֹס הַתַּרְעֵלָה אֶת־
.ultrà illum bibendum ad adjicies non : mei furoris calicis fæcem
קֻבַּעַת כּוֹס חֲמָתִי לֹא־תוֹסִיפִי לִשְׁתּוֹתָהּ עוֹד׃
, tuæ animæ dixerunt qui , te depopulantium manu in illum ponam Et
23 וְשַׂמְתִּיהָ בְּיַד־מוֹגַיִךְ אֲשֶׁר־אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ
, tuum corpus terram quasi posuisti & : transibimus & , te Incurva
שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה וַתָּשִׂימִי כָאָרֶץ גֵּוֵךְ
.transeuntibus plateam sicut &
וְכַחוּץ לַעֹבְרִים׃

CAP. LII. נב

vestimenta te indue : Sijon tuam fortitudinẽ te indue,te suscita,te Suscita
1 עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֻזֵּךְ צִיּוֹן לִבְשִׁי בִּגְדֵי
veniat ,adjiciet non quia : sanctitatis civitas Jerusalaim , tuæ gloriæ
תִפְאַרְתֵּךְ יְרוּשָׁלַםִ עִיר הַקֹּדֶשׁ כִּי לֹא יוֹסִיף יָבֹא־
surge , pulvere de te Excute .immundus & , præputiatus ultrà te in
2 בָךְ עוֹד עָרֵל וְטָמֵא׃ הִתְנַעֲרִי מֵעָפָר קוּמִי
.Sijon filia captiva , tui colli vinculis te solve : Jerusalaim sede
שְׁבִי יְרוּשָׁלָםִ הִתְפַּתְּחִי מוֹסְרֵי צַוָּארֵךְ שְׁבִיָּה בַּת־צִיּוֹן׃
argento in non & : estis venundati Gratis ,Dominus dixit sic Quia
3 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה חִנָּם נִמְכַּרְתֶּם וְלֹא בְכֶסֶף
descendit Ægyptum : Dominus Dominus dixit sic Quia .eritis redempti
4 תִּגָּאֵלוּ׃ כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה מִצְרַיִם יָרַד־
nihilo pro Assur & : ibi peregrinandum ad principio in meus populus
עַמִּי בָרִאשֹׁנָה לָגוּר שָׁם וְאַשּׁוּר בְּאֶפֶס
est ablatus quia ?Dominus dixit , hic mihi quid nunc Et .eum oppressit
5 עֲשָׁקוֹ׃ וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה נְאֻם־יְהוָה כִּי־לֻקַּח
, Dominus dixit ,facient ululare ejus dominatores : gratis meus populus
עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָו יְהֵילִילוּ נְאֻם־יְהוָה
.blasphematum meum nomen die tota jugiter &
וְתָמִיד כָּל־הַיּוֹם שְׁמִי מִנֹּאָץ׃

Versio VUL. LAT.

14 Citò veniet gradiens ad ape-
riendum,& non interficiet us-
que ad internecionem,nec de-
15 ficiet panis ejus. Ego autem
sum Dñs Deus tuus, qui con-
turbo mare,& intumescunt flu-
ctus ejus: Dominus exercituum
16 nomen meũ. Posui verba mea
in ore tuo,,& in umbra manûs
meæ protexi te, ut plantes cœ-
los, & fundes terram: & dicas
ad Sion, Populus meus es tu.
17 Elevare, elevare, consurge Je-
rusalem, quæ bibisti de manu
Domini calicem iræ ejus: usque
ad fundum calicis soporis bi-
bisti, & potâsti usque ad fæces.
18 Non est qui sustentet eam ex
omnibus filiis, quos genuit: &
non est qui* apprehendat ma-
num ejus ex omnib* filiis, quos
19 enutrivit. Duo sunt quæ occur-
rerunt tibi ; quis contristabi-
tur super te ? vastitas, & con-
tritio,& fames,& gladius;quis
20 consolabitur te? Filii tui pro-
jecti sunt,dormierunt in capite
omnium viarum, sicut oryx il-
laqueatus : pleni indignatione
Domini, increpatione Dei tui.
21 Idcircò audi hoc paupercula,
22 & ebria non à vino. Hæc di-
cit dominator tuus Dominus,
& Deus tuus , qui pugnabit
pro populo suo ; Ecce tuli de
manu tua calicem soporis,fun-
dum calicis indignationis meæ,
non adjicies ut bibas illum ul-
23 trá. Et ponam illum in manu
eorũ, qui te humiliaverunt,&
dixerunt animæ tuæ ; Incurva-
re, ut transeamus : & posuisti
ut terram corpus tuum,et quasi
viam transeuntibus.

CAP. LII.

1 Consurge, consurge,induere
fortitudine tuâ, Sion ; induere
vestimentis gloriæ tuæ,Jerusa-
lem, civitas Sancti : quia non
adjiciet ultrà, ut pertranseat
per te incircumcis* & immun-
2 dus. Excutere de pulvere,con-
surge ; sede Jerusalem : solve
vincula colli tui,captiva filia
3 Sion. Quia hæc dicit Domi-
nus ; Gratis venundati estis,
& sine argento redimemini.
4 Quia hæc dicit Domin* Deus ;
In Ægyptum descendit popu-
lus meus in principio, ut co-
lonus esset ibi : & Assur abs-
que ulla causa calumniatus est
5 eum. Et numquid mihi est hic,
dicit Dominus, quoniam ab-
latus est populus meus gratis ?
Dominatores ejus iniquè a-
gunt, dicit Dominus, & jugi-
ter totâ die nomen meũ blas-
phematur.

Versio GRÆC. LXX Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Ἐν γὰρ τῷ σώζεσθαί σε οὐ στήσεται, οὐδὲ χρο-
15 νιεῖ, Ὅτι ἐγὼ ὁ Θεός σου, ὁ ταράσσων τὴν
θάλασσαν, καὶ ἠχῶν τὰ κύματα αὐτῆς· Κύ-
16 ριος Σαβαὼθ ὄνομά μοι. Θήσω τοὺς λό-
γους μου εἰς τὸ στόμα σου, καὶ ὑπὸ τὴν (ν) σκι-
ὰν τῆς χειρός μου σκεπάσω σε, ἐν ᾗ ἔστησα τὸν
οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν· καὶ ἐρεῖ Σι-
17 ών, Λαός μου εἶ σύ. Ἐξεγείρου ἐξεγείρου,
ἀνάστηθι Ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα (ξ) ἐκ χειρὸς
κυρίου τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ· τὸ ποτή-
ριον γὰρ τῆς πτώσεως, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ (ο)
18 ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, Καὶ οὐκ ἦν ὁ παρα-
καλῶν σε ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔ-
τεκες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιλαμβανόμενος τῆς
χειρός σου, οὐδὲ ἀπὸ πάντων τῶν υἱῶν σου ὧν
19 ὕψωσας. (π) Διὸ ταῦτα ἀντικείμενά σοι,
τίς (ρ) συλλυπηθήσεταί σοι; πτῶμα καὶ
σύντριμμα, λιμὸς καὶ μάχαιρα, τίς (σ)
20 παρακαλέσει σε; Οἱ υἱοί (τ) σου οἱ ἀπορού-
μενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ᾽ ἄκρου πάσης ἐξό-
δου ὡς σευτλίον ἡμίεφθον, οἱ πλήρεις θυ-
μοῦ κυρίου, ἐκλελυμένοι διὰ κυρίου τοῦ Θεοῦ.
21 Διὰ τοῦτο ἄκουε τεταπεινωμένη, καὶ μεθύουσα
22 οὐκ ἀπὸ οἴνου. (υ) Οὕτω λέγει κύριος ὁ Θε-
ὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, Ἰδοὺ εἴληφα ἐκ
τῆς χειρός σου τὸ ποτήριον τῆς πτώσεως, τὸ
κόνδυ τοῦ θυμοῦ (φ) μου, καὶ οὐ προσθήσῃ ἔτι
23 πιεῖν αὐτό· Καὶ (χ) δώσω αὐτὸ εἰς τὰς
χεῖρας τῶν ἀδικησάντων σε καὶ τῶν ταπει-
νωσάντων σε, οἳ εἶπαν τῇ ψυχῇ σου, Κύ-
ψον, ἵνα παρέλθωμεν· καὶ ἔθηκας ἴσα τῇ
γῇ τὰ (ψ) μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευ-
ομένοις.

Cum enim salva facta fueris, non stabis, neque (b) permanebis: Quia ego Deus tuus, qui conturbo mare, & sonare facio fluctus ejus: Dominus Sabaoth nomen mihi. Ponam verba mea in ore tuo: & sub umbra manûs meæ protegam te, qua statui cœlum, & fundavi terram: & dicet Sion, Populus meus es tu. Exurge, exurge, surge Hierusalem, quæ bibisti de manu Domini calicem furoris ejus: calicem enim ruinæ, (i) Condy furoris ebibisti, & (k) evacuasti. Et non erat, qui consolaretur te ex omnibus filiis tuis, quos genuisti: & non erat, qui apprehenderet manum tuam, neque ex omnibus filiis tuis quos exaltâsti. (l) Quare hæc contraria tibi: quis contristabitur tecum? ruina, & contritio, fames & gladius: quis consolabitur te? Filii tui, indigentes, dormientes in capite omnis viæ, sicut (m) beta semicocta, pleni furoris Domini, deficientes (n) per Dominum Deum. Propterea audi humiliata, & ebria non à vino. Sic dicit Dominus Deus, qui judicat populum suum, Ecce tuli de manu tua calicem ruinæ, Condy furoris mei: & non adjicies bibere illum ultrà: Et dabo eum in manus eorum, qui te iniquè oppresserunt, & humiliaverunt te: qui dixerunt animæ tuæ, Inclinare, ut transeamus: & posuisti æqualia terræ media tua ... transeuntibus.

MS.A. (ν) δεξιάν μου σκεπάσω (ξ) τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ ἐκ χειρὸς κυρίου· (ο) ἔπιες (π) Δύο ταῦτα (ρ) σοι συλλυπηθήσεται; (σ) σε παρακαλέσει (τ) σοι, (υ) Οὕτως (φ) καὶ οὐ (χ) ἐμβαλῶ (ψ) μετάφρενά

ΚΕΦ. νβ'.

1 Ἐξεγείρου ἐξεγείρου Σιών, ἔνδυσαι τὴν
ἰσχύν σου Σιών, (α) καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν
σου Ἱερουσαλὴμ πόλις (β) ἡ ἁγία, οὐκέτι
προστεθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπερίτμητος
2 καὶ ἀκάθαρτος. Ἐκτίναξαι τὸν χοῦν, καὶ ἀ-
νάστηθι, κάθισον Ἱερουσαλήμ, ἔκδυσαι τὸν
δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἡ αἰχμάλωτος θυ-
3 γάτηρ Σιών. Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Δω-
ρεὰν ἐπράθητε, καὶ οὐ μετὰ ἀργυρίου λυτρωθή-
4 σεσθε. Οὕτως λέγει κύριος, Εἰς Αἴγυπτον
κατέβη ὁ λαός μου τὸ πρότερον παροικῆσαι
5 ἐκεῖ, καὶ εἰς Ἀσυρίους βίᾳ ἤχθη. Καὶ νῦν
τί (γ) ἐστε ὧδε; τάδε λέγει κύριος, Ὅτι
ἐλήφθη ὁ λαός μου δωρεάν, θαυμάζετε καὶ
ὀλολύζετε. τάδε λέγει κύριος, Δι᾽ ὑμᾶς
διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν
τοῖς ἔθνεσι.

CAP. LII. EXurge, exurge, Sion: induere fortitudine tuâ, Sion: & tu induere gloriâ tuâ, Hierusalem, civitas Sancta: nequaquam ultrà adjicietur ut pertranseat per te incircumcisus, et immundus. Excute pulverem, et surge: sede Hierusalem, solve vinculum colli tui, captiva filia Sion. Quia hæc dicit Dominus, Gratis venundati estis: et non cum argento redimemini. Sic dicit Dominus; In Ægyptum descendit populus meus prius, ut peregrinaretur ibi; et in Assyrios violenter abducti sunt. Et nunc quid (r) estis hic? Hæc dicit Dominus, Quia ablatus est populus meus gratis, admiramini: et ululate. Hæc dicit Dominus; Propter vos semper nomen meum blasphematur (s) in gentibus.

MS. A. (α) καὶ ἔνδυσαι (β) ἁγία, (γ) ὧδε ἐστε;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 מוחי פורענא לאתגלאה ולא ימותון צדיקיא לחבל ולא יחסרון מזוניהון : ואנא
15 יי אלהך דנזיף בימא והמן גלוהי יי צבאות שמיה : ושויתי פתגמי נבואתי בפומך
16 ובטלל גבורתי אגינית עלך לקימא עמא דאמיר עליהון דיסגון ככוכבי שמיא ולשכללא
כנשתא דאמיר עליהון דיסגון כעפרא דארעא ולמימר לדדיירין בציון עמי ארתון :
17 אתרבא אתרבא קומי ירושלם דקבלת מן קדם יי ית כסא דחמתיה ית פילי כסא
18 דלוטא שתית אעדית : לית דמנחם לה מכל בנין דילידת ולית דמתקיף בידה מכל בנין
19 דרביאת : תרתין עקן אתאה עלך ירושלם לא יכלית למקם כיד ארבע ייתון עלך
20 בזוא ותברא וכפנא וחרבא לית די מנחים אלהין אנא : בניך יהון מטרפין רמן בריש כל
21 שוקיא כמורקי מצדן מלין חמתא מן קדם יי מופיתא מן קדם אלהיך : בכן שמעי כען
22 דא מטלטלתא דרויא מן עקא ולא מן חמר : כדנן אמר רבונך יי ואלהיך דעתיד
למעבד פורענות דין עמיה הא קבלית מן ידיך ית כסא דלוטא ית פילי כסא רחמתי
23 לא תוסיפין למשתיה עוד : ואמסרנה ביד דהוו מונן ליך דהוו אמרין לנפשיך אמאיכי
ונעדי ואמאיכת כארעא יקריך והוית כשוק לעדן :

נב

1 אתגלא אתגלא לבשי לבשי תוקפיך ציון לבשי תושבחתיך ירושלם קרתא דקודשא
2 ארי לא יוספון ויעדון ביך עוד ערלין ומסאבין : אתנפצי מעפרא קומי תבי על כורסי
3 יקרא ירושלם אתפסקו חנקי צוריכון שביה כנשתא דציון : ארי כדנן אמר יי מגן
4 אזדבנתון ולא בכסף תתפרקון : ארי כדנן אמר יי אלהים למצרים נחתו עמי בקדמיתא
5 לאתותבא תמן ואתוראה בלמא אנסיה : וכען עתידנא למפרק אמר יי ארי אזדבן עמי
מגן עממיא דשליטו בהון משתבחין אמר יי ותדירא כל יומא על פולחן שמי מרגזין :

lus meus gratis : populi qui dominati sunt eorum, sese jactitant,

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Citò revelabitur vindicta, & non morientur justi in corruptionem, nec deficient cibaria eorum. Ego autem sum Dñs Deus tuus, increpans mare, & sonant fluctus ejus: Dñs exercituum nomen ejus. Et posui verba prophetiæ meæ in ore tuo: & in umbra potentiæ meæ protexi te, ut suscitarem populum de quo dictum est, Quòd multiplicarentur sicut stellæ cœli: & ut fundarem congregationem de qua dictum est, Quòd multiplicarentur sicut pulvis terræ: & dicerem habitantibus in Sion, Populus meus estis vos. Evehere, evehere, consurge Jerusalem, quæ suscepisti à facie Dñi calicem furoris ejus, phialam calicis maledictionis bibisti & detraxisti. Non est qui consoletur eam ex omnib* filiis quos peperit, neque est qui apprehendat manum ejus ex omnibus filiis quos nutrivit. Duæ tribulationes venerunt super te Jerusalem, non potuisti consurgere: cùm venerint quatuor super te, præda & contritio, & fames & gladius, non erit qui consoletur te, nisi ego. Filii tui jacent conturbati, projecti in capite omnium viarum quasi lagunculæ confractæ, pleni furore à facie Dñi, increpatione à facie Dei tui. Propterea audi nunc transmigrans, quæ inebriata es à tribulatione, & non à vino: Hæc dicit dominator tuus: Dñs De* tu* qui factur* est vindictam judicii populi sui: Ecce suscepi de manu tua calicem maledictionis, phialam calicis furoris mei: non addes ut bibas eam amplius. Et tradam eam in manu eorum qui te oppresserunt, qui dicebant animæ tuæ, Humiliare ut transeamus, & humiliâsti quasi terram gloriam tuam, & facta es quasi callis transeuntibus.

CAP. LII.

REvelare, revelare, induere fortitudine tua Sion, induere vestimenta gloriæ tuæ Jerusalem civitas sancta: quia non adjicient transire ultrà per te incircuncisi & immundi. Excutere de pulvere, consurge, sede super solium gloriæ tuæ Jerusalem. Succisa sunt vincula colli vestri, captiva congregatio Sion. Quoniam hæc dicit Dñs: Gratis venundati estis, & absq; argento redimemini. Quia hæc dicit Dñs Deus: In Ægyptum descendit popul* meus in principio, ut peregrinaretur ibi, & Assur temerè violenter oppressit eum. Et nunc redempturus sum eum, dicit Dñs, quia venundatus est populus meus gratis: populi qui dominati sunt eorum, sese jactitant, dicit Dñs: & semper tota die provocant eos propter cultum nominis mei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܐ ܢܡܘܬܘܢ ܠܚܒܠܐ. ܘܠܐ ܢܚܣܪ ܠܚܡܗ. * ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܕܡܟܐܐ ܐܢܐ ܠܝܡܐ
ܘܫܠܝܢ ܓܠܠܘܗܝ. ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܫܡܗ. * ܘܣܡܬ ܡܠܝ ܒܦܘܡܟ. ܘܒܛܠܠܐ ܕܐܝܕܝ
ܟܣܝܬܟ. ܗܘ ܕܡܬܚܬ ܫܡܝܐ. ܘܐܫܬܐܣ ܫܬܐܣܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܨܗܝܘܢ ܕܥܡܝ
ܐܢܬ. * ܐܬܬܥܝܪܝ ܐܬܬܥܝܪܝ ܘܩܘܡܝ. ܐܘܪܫܠܡ: ܕܐܫܬܝܬܝ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܟܣܐ
ܕܚܡܬܗ. ܕܐܫܬܝܬܝ ܘܡܨܝܬܝ ܟܣܐ ܕܪܬܝܬܐ. * ܘܠܝܬ ܕܡܒܝܐ ܠܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܐ
ܕܝܠܕܬ. ܘܠܝܬ ܕܐܚܝܕ ܒܐܝܕܗ ܘܡܩܝܡ ܠܗ. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܐ ܕܪܒܝܬ. * ܬܪܬܝܢ ܐܠܝܢ
ܦܓܥܝ ܒܟܝ. ܡܢܘ ܢܬܟܪܐ ܠܟܝ. ܒܙܬܐ ܘܬܒܪܐ. ܘܟܦܢܐ ܘܣܝܦܐ. ܡܢ ܢܒܝܐܟܝ. * ܒܢܝܟܝ
ܐܬܕܘܕܘ ܘܫܟܝܒܝܢ ܒܪܝܫ ܟܠܗܘܢ ܫܘܩܐ. ܐܝܟ ܣܠܩܐ ܕܡܬܒܠ. ܘܡܠܝܢ ܚܡܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܘܟܐܬܗ ܕܐܠܗܟܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܡܥܝ ܗܕܐ ܡܣܟܢܬܐ: ܘܪܘܝܐ ܠܐ ܡܢ ܚܡܪܐ
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܟܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܠܗܟܝ ܕܕܐܢ ܠܥܡܗ. ܗܐ ܢܣܒܬ ܡܢ ܐܝܕܝܟܝ ܟܣܐ
ܕܪܬܝܬܐ. ܟܣܐ ܕܚܡܬܝ. ܠܐ ܬܘܣܦܝܢ ܬܘܒ ܠܡܫܬܝܗ. * ܘܐܣܝܡܝܘܗܝ ܒܐܝܕܝ ܡܡܟܟܢܝܟܝ. ܕܐܡܪܘ
ܠܢܦܫܟܝ. ܐܬܡܟܟܝ ܘܢܥܒܪ. ܘܣܡܬܝ ܒܐܪܥܐ ܚܨܟܝ ܐܝܟ ܐܪܥܐ. ܘܐܝܟ ܫܘܩܐ ܠܥܒܘܪܐ

* ܩܦܠܐܘܢ * ܢܒ *

* ܐܬܬܥܝܪܝ ܐܬܬܥܝܪܝ. ܨܗܝܘܢ. ܘܠܒܫܝ ܠܒܘܫܐ ܕܫܘܒܚܟܝ ܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܬܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܥܠ ܒܟܝ ܥܘܪܠܐ ܘܛܡܐܐ. * ܐܬܢܦܨܝ ܡܢ ܥܦܪܐ
ܘܩܘܡܝ ܬܒܝ. ܐܘܪܫܠܡ. ܫܪܝ ܐܣܪܐ ܡܢ ܨܘܪܟܝ: ܫܒܝܬܐ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. * ܡܛܠ
ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܓܢ ܐܙܕܒܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܒܟܣܦܐ ܬܬܦܪܩܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܠܡܨܪܝܢ. ܢܚܬ ܥܡܝ ܡܢ ܩܕܡܝܢ. ܠܡܬܬܘܬܒܘ ܬܡܢ. ܘܐܬܘܪܝܐ ܒܛܠܘܡܝܐ
ܕܒܪܗ. * ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܠܝ ܗܪܟܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܐܬܕܒܪ ܥܡܝ ܡܓܢ. ܫܠܝܛܢܘܗܝ
ܡܝܠܠܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܝܢܐܝܬ ܟܠܝܘܡ. ܫܡܝ ܡܬܓܕܦ.

Nequaquam morientur ad corruptionem, 14
neque deficiet panis ejus. Ego sum Dominus 15
Deus tuus qui mari interminor, & sedantur
fluctus ejus: Dominus potens est nomen ejus:
Qui posui verba mea in ore tuo, & sub um- 16
bra manûs meæ illius te protexi, quâ cœlum
extendi & terræ fundamenta firmavi; dixiq;
Sioni, Populus meus es. Evigila, evigila, & 17
exurge Jerusalem quæ bibisti de manu Do-
mini calicem furoris ejus, quæ bibisti &
suxisti calicem tremoris; Nemine existente 18
qui consoletur eam, ex omnibus filiis quos
peperit; nec qui teneat manum ejus & erigat
eam, ex omnibus filiis quos enutrivit. Duo 19
ista contigére tibi; quis condoleat tibi? di-
reptio & confractio, fames & gladius quis
te consoletur? Filii tui attoniti jacent in com- 20
pitis omnium platearum, velut beta flaccida,
& pleni sunt furore Domini & increpatione
Dei tui. Propterea audi hæc O misera, quæ 21
ebria es, tametsi non à vino. Sic dicit herus 22
tu^9, Dominus ac Deus tuus qui judicaturus est
populum suum; Ecce arripio de manibus
tuis calicem tremendum furoris mei, non
perges ampliùs eum bibere: Sed ponam eum 23
in manu deprimentium te, qui cùm dixissent
animæ tuæ, Sternere ut transeamus; redegisti
populum tuum velut humum & velut plate-
am transeuntibus.

CAP. LII.

Evigila, evigila Sion, & indue vestimen- 1
tum gloriosum Jerusalem civitas sancta; quia
non est ampliùs ingressurus in te præputia-
tus & immundus. Excute te à pulvere, & 2
surge, sede Jerusalem: solve jugum à collo
tuo captiva filia Sionis. Nam sic ait Domi- 3
nus, Gratis venundati estis, & absque argen- 4
to redimemini. Sic enim ait Dominus Deus,
In Ægyptum descendit populus meus olim ad
peregrinandum illic: Assyrius autem per vim
abduxit illum. Nunc itaque quid mihi super- 5
est hic, dicit Dominus, cùm populus meus sit
gratìs abductus; qui præsunt eis, clamitent
(dicit Dominus) & jugiter quotidie nomen
meum blasphement?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * لانه عند ما يخلص ما يفنى ولا يبطي * لاني انا الهك المقلق البحر والمهيج امواجه رب 15
16 الجنود اسمي * اضع اقوالي في فيك * وتحت عيني استرك * التي بها اقمت السماء واسست
17 الارض * واقول لصهيون انت شعبي * انتبهي انتبهي وقومي يا ايروسليم التي شربت كاس
18 الغضب من يد الرب * لان كاس السقطة كاس الغضب شربت ومصصت * وليس كان من
يعزيك من جميع اولادك الذين ولدتيهم * وليس كان من يدعم يدك * ولا من جميع بنيك
19 الذين رفعتيهم * هاتان الاثنتان مقاومتان لك * من يحزن معك * سقطة وانكسار وجوع
20 وسيف من يعزيك * بنوك فيك حايرون راقدون على طرف كل مخرج مثل سلق ذابل *
21 مملوين غضب الرب * متكلين من قبل الرب الاله * لاجل هذا اسمعي ايتها الذليلة
22 والسكرانة ليس من خمر * هكذا يقول الرب الاله الذي يدين شعبه * ها اخذت من
23 يدك كاس السقطة كاس الغضب * وليس تستزيدين ان تشربيه بعد * واضعه في ايدي
الذين ظلموك * والذين اذلوك * والذين قالوا لنفسك انحني كي نجوز * ووضعت منكبيك
مساويين للارض للمارين خارجا *

* الفصل الثاني والخمسون *

1 * انتبهي انتبهي يا صهيون * البسي قوتك يا صهيون * والبسي مجدك يا ايروسليم المدينة
2 المقدسة * لا يستزيد ان يعبر فيك ايضا غير مختون ولا نجس * انفضي التراب وقومي
3 واجلسي يا ايروسليم * البسي رباط عنقك ايتها المسبية الابنة صهيون * لان هكذا يقول
4 الرب * ابعتم مجانا * وليس بفضة استعدتم * هكذا يقول الرب * الى مصر نزل شعبي اولا
5 ليسكن هناك * والى الموصليين سيق بعسف * والان ما باله يكون ههنا * هكذا
يقول الرب * ان شعبي اخذ مجانا * تعجبوا وولولوا * هكذا يقول الرب * من اجلكم كل
حين اسمي يجدف عليه في الامم *

Equidem ubi liberatus fuerit, nequa- 14
quam subsistet, nec diu morabitur:
Quoniam ego Deus tuus, qui mare con- 15
turbo & fluctus ejus excito, (Domi-
nus exercituum est nomen meum.)
Indam verba mea in os tuum, & 16
protegam te sub dextera mea quâ cœ-
lum erexi terrámque fundavi; & di-
cam Sioni, Tu es populus meus. Ex- 17
pergiscere, expergiscere, & surge O
Jerusalem quæ hausisti calicem iræ de
manu Domini: nam calicem ruinæ,
calicem furoris hausisti & exuxisti,
Et nemo fuit qui te consolaretur ex o- 18
mnibus filiis tuis quos peperisti; nemó-
que fuit qui manum tuam sustentaret,
ne quidem ex omnibus filiis tuis quos
elevâsti. Hæc duo sunt tibi contra- 19
ria, quis tibi condoleret? ruina &
contritio, fames & gladius: quis te
consolaretur? Filii tui in te attoniti 20
jacent ad extremitatem cujuslibet viæ
tanquam beta marcescens, pleni furore
Domini, consternati à Domino Deo.
Ideircò audi O misera & ebria non 21
ex vino. Sic ait Dominus Deus qui 22
judicaturus est populum suum; Ecce re-
cepi de manu tua calicem ruinæ, cali-
cem furoris, & non perges eum bibe-
re ulteriùs: Et ponam eum in ma- 23
nus eorum qui te oppresserunt, qui te
humiliaverunt, & qui cùm dixissent
animæ tuæ, Incurvare ut transeamus,
tu tuos humeros humo adæquatos stra-
visti iis qui foras egrediebantur.

CAP. LII.

Expergiscere, expergiscere O Sion, 1
induere fortitudine tuâ O Sion, & in-
duere gloriâ tuâ O Jerusalem urbs san-
cta: non perget ampliùs transire per
te incircumcisus neque pollutus. Excu- 2
te pulverem & sta, sede O Jerusalem,
induere cingulo colli tui O captiva filia
Sion. Sic enim ait Dominus, Venun- 3
dati estis gratìs, ita sine argento redi-
memini. Sic ait Dominus, Cùm in Æ- 4
gyptum descendisset populus meus an-
tehac ut habitaret illic, ad Assyrios ab-
ductus fuit cum violentia. Et nunc 5
quorsum istic esset? Sic ait Dominus,
Populus quidem meus gratìs abductus
est: admiramini, & ululate. Sic ait
Dominus, Propter vos incessanter nomen
meum blasphematur inter gentes.

ישעיה : נב

die in propterea : meum nomen meus populus cognoscet Propterea
6 לכן ידע עמי שמי לכן ביום
sunt *decori* Quàm *ego ecce* *loquens* ipse ego quia , illa
7 ההוא כי־אני־הוא המדבר הנני : מה־נאוו
, pacem facientis audire , evangelizantis pedes montes super
על־ההרים רגלי מבשר משמיע שלום
, Sijon ad dicentis : salutem facientis audire , bonum evangelizantis
מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון
, vocem levaverunt tuorum speculatorum Vox .tuus Deus Regnavit
8 מלך אלהיך : קול צפיך נשאו קול
convertendo in , videbunt oculum ad oculo quia : *praeconia dicent* simul
יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב
deserta , simul *praeconia dicite* , *Exclamate* .Sijon DOMINUS
9 יהוה ציון : פצחו רננו יחדו חרבות
, suum populum DOMINUS est consolatus quia : Jerusalaim
ירושלם כי־נחם יהוה עמו
brachium DOMINUS Denudavit .Jerusalaim redemit
10 גאל ירושלם : חשף יהוה את־זרוע
omnes videbunt & : gentium omnium oculis in *suae sanctitatis*
קדשו לעיני כל־הגוים וראו כל־
, recedite , Recedite .nostri Dei salutem terrae fines
11 אפסי־ארץ את ישועת אלהינו : סורו סורו
, ejus medio de exite : tangatis ne pollutum , inde exite
צאו משם טמא אל־תגעו צאו מתוכה
festinatione *in* non Quia .DOMINI vasa *ferentes* vos purificate
12 הברו נשאי כלי יהוה : כי לא בחפזון
vos ante *vadet* quia : ambulabitis non fuga *in* & , exibitis
תצאו ובמנוסה לא תלכון כי־הלך לפניכם
*intelli*get prudenter Ecce .Israel Deus vos *colligens* & , DOMINUS
13 יהוה ומאספכם אלהי ישראל : הנה ישכיל
Quemadmodũ .valde erit sublimis &,elevabitur & exaltabitur : me⁹ serv⁹
14 עבדי ירום ונשא וגבה מאד : כאשר
: ejus aspectus viro *prae* corruptus sic , multi te super *obstupuerunt*
שממו עליך רבים כן־משחת מאיש מראהו
eum super : multas gentes asperget Sic .hominum filiis prae ejus forma &
15 ותארו מבני אדם : כן יזה גוים רבים עליו
eis fuerat narratum non quod *quia* : suum os reges *comprimen*t
יקפצו מלכים פיהם כי אשר לא־ספר להם
.intellexerint audierant non quod & , viderint
ראו ואשר לא־שמעו התבננו :

CAP. LIII. נג

quem super DOMINI brachium & : nostro auditui credidit Quis
1 מי האמין לשמעתנו וזרוע יהוה על־מי
terra de radix sicut &,eo coram *ramus tener ut* ascendit Et ? est revelatum
2 נגלתה : ויעל כיונק לפניו וכשרש מארץ
aspectus non & ,eum vidimus & : decor neque ,ei forma non , *siccitatis*
ציה לא־תאר לו ולא הדר ונראהו ולא־מראה
, dolorum vir , *viris* *desiit* & ,est Despectus .eum desideraremus ut
3 ונחמדהו : נבזה וחדל אישים איש מכאבות
non & ,erat despectus ,eo ab *facies abscondens* quasi & : *aegritudine notus* &
וידוע חלי וכמסתר פנים ממנו נבזה ולא
nostros dolores & ,tulit ipse nostros languores Verè .eum reputavimus
4 חשבנהו : אכן חליינו הוא נשא ומכאבינו
Dei percussum , plagatum eum reputavimus nos & : *eos bajulavit*
סבלם ואנחנו חשבנהו נגוע . מכה אלהים
.humiliatum &
ומענה :

Versio VULG. LAT.

6 Propter hoc sciet popul⁹ meus
nomen meum in die illa : quia
ego ipse qui loquebar, ecce ad-
7 sum. Quàm pulchri super mon-
tes pedes annuntiantis & prae-
dicantis pacem ; annuntiantis
bonum, praedicantis salutem,
dicentis Sion ; Regnabit Deus
8 tuus ! Vox speculatorum tuo-
rum : levaverunt vocem, simul
laudabunt : quia oculo ad ocu-
lum videbunt cùm converte-
9 rit Dominus Sion. Gaudete,
& laudate simul deserta Jeru-
salem : quia consolatus est Do-
minus populum suum, rede-
10 mit Jerusalem. Paravit Do-
minus brachium sanctum suum
in oculis omnium Gentium :
& videbunt omnes fines terrae
11 salutare Dei nostri. Recedite,
recedite, exite inde, pollutum
nolite tangere : exite de me-
dio ejus, mundamini qui fer-
12 tis vasa Domini. Quoniam
non in tumultu exibitis, nec
in fuga properabitis : praece-
det enim vos Dominus, & con-
13 gregabit vos Deus Israel. Ecce
intelliget servus meus, exalta-
bitur, & elevabitur, & subli-
14 mis erit valdé. Sicut obstu-
puerunt super te multi, sic in-
glorius erit inter viros aspe-
ctus ejus, & forma ejus inter
15 filios hominum. Iste asper-
get gentes multas, super ipsum
continebunt reges os suum :
quia quibus non est narratum
de eo, viderunt ; & qui non au-
dierunt, contemplati sunt.

CAP. LIII.

1 Quis credidit auditui no-
stro ? & brachium Domini cui
2 revelatum est ? Et ascendet
sicut virgultum coram eo, &
sicut radix de terra sitienti :
non est species ei, neque de-
cor : & vidimus eum, & non
erat aspectus, & desideravimus
3 eum : Despectum, & novis-
simum virorum, virum dolo-
rum, & scientem infirmita-
tem : & quasi absconditus vul-
tus ejus & despectus, unde nec
4 reputavimus eum. Verè lan-
guores nostros ipse tulit, & do-
lores nostros ipse portavit : &
nos putavimus eum quasi le-
prosum, et percussum à Deo et
humiliatum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς
7 ὁ λαλῶν, πάρειμι. Ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων,
ὡς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοὴν εἰρήνης,
ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴν
ποιήσω τὴν σωτηρίαν σου, λέγων, Σιὼν βα-
8 σιλεύσει σου ὁ θεός. Ὅτι φωνὴ τῶν φυλασ-
σόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐ-
φρανθήσονται· ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλ-
μοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν (˝) ἐλεήσῃ κύριος τὴν
9 Σιών. Ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρη-
μα Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἠλέησε κύριος αὐτὴν,
10 καὶ ἐρρύσατο Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀποκαλύψει
κύριος τὸν βραχίονα (δ) τὸν ἅγιον αὐτοῦ ἐνώ-
πιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάντα
(ε) ἄκρα τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ
11 (ζ) θεοῦ ἡμῶν. Ἀπόστητε, ἀπόστητε, ἐξέλθα-
τε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου μὴ (η) ἅψησθε, ἐξέλ-
θετε ἐκ μέσου αὐτῆς, ἀφορίσθητε οἱ φέροντες τὰ
12 σκεύη κυρίου. Ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξελεύ-
σεσθε, οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε· (˙) προπορεύ-
σεται γὰρ πρότερος ὑμῶν κύριος, καὶ ὁ ἐπι-
13 συνάγων ὑμᾶς (θ) θεὸς Ἰσραήλ. Ἰδοὺ
συνήσει ὁ παῖς μου, καὶ ὑψωθήσεται, καὶ
14 δοξασθήσεται σφόδρα. Ὃν τρόπον ἐκστή-
σονται ἐπὶ σὲ πολλοὶ, οὕτως ἀδοξήσει (ι)
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τὸ εἶδός σου, καὶ ἡ δόξα
15 σου (κ) ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. Οὕτω θαυμά-
σονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ (λ) συν-
έξουσι βασιλεῖς τὸ στόμα αὐτῶν· ὅτι οἷς
οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται, καὶ οἳ οὐκ
ἀκηκόασι, συνήσουσι.

MS.A. (˝) ἐλεήσῃ (δ) αὐτοῦ τὸν ἅγιον (ε) τὰ ἄκρα (ζ) θεοῦ. Ἀπόστητε (η)
ἅπτεσθε, ἐξέλθατε (˙) πορεύσεται (θ) κύριος ὁ θεὸς (ι) ἀπὸ ἀνθρώπων (κ)
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Οὕτως (λ) * συνάξουσι

ΚΕΦ. νγ'.

1 Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ
2 βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Ἀνηγ-
γείλαμεν (α) ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ,
ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ. οὐκ ἔστιν εἶδος αὐ-
τῷ, οὐδὲ δόξα· καὶ εἴδομεν αὐτὸν, καὶ οὐκ
3 εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος. Ἀλλὰ τὸ εἶδος
αὐτοῦ ἄτιμον, (β) καὶ ἐκλεῖπον παρὰ τοὺς
υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. ἄνθρωπος ἐν πληγῇ
ὤν, καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέ-
στραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη,
4 καὶ οὐκ ἐλογίσθη. Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡ-
μῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς
ἐλογισάμεθα αὐτὸν εἶναι ἐν πόνῳ, καὶ ἐν
πληγῇ, καὶ ἐν κακώσει.

MS.A. (α) ἐναντίον αὐτοῦ ὡς παιδίον, (β) ἐκλεῖπον παρὰ πάντας
ἀνθρώπους.

Propterea sciet populus meus nomen meum in die illa : quia ego ipse, qui loquebar, adsum ; Sicut (c) hora super montes, ut (d) pedes evangelizantis auditum pacis, sicut (e) evangelizans bona : Quia auditam (f) faciam salutem tuam, dicens ; Sion, regnabit Deus tuus : (g) Quia vox custodientium te exaltata est : & voce simul laetabuntur : quia oculi ad oculos videbunt, quando misertus fuerit Dominus Sion. Erumpat laetitia simul deserta Hierusalem : quia misertus est Dominus ejus, & eruit Hierusalem. Et revelabit Dominus brachium sanctum suum in conspectu cunctarum gentium : & videbunt omnes fines terrae salutem, quae à Deo nostro. Recedite, recedite, egredimini inde : & immundum nolite tangere : exite de medio ejus : separamini, qui portatis vasa Domini : Quia non cum tumultu exibitis, neque cum fuga ibitis. Praecedit enim pr[illegible] vobis Dominus, & qui congregat vos, Deus Israel. Ecce intelliget puer meus, & exaltabitur & glorificabitur valdè. Sicut [illegible] super te multi ; sic inglorius erit ab hominibus species tua, & gloria tua à filiis hominum. Sic mirabuntur gentes multae super te : & continebunt reges os suum : quia quibus non est annuntiatum de eo, videbunt : & qui non audierunt, intelligent.

CAP. LIII.

Domine, quis credidit auditui nostro ? & brachium Domini cui revelatum est ? (a) Annuntiavimus, quasi (b) parvulum in conspectu ejus : sicut radix in terra sitienti. Non est species ei, neque gloria : & vidimus eum : & non habebat speciem, neque decorem. Sed species ejus inhonorata, et deficiens prae filiis hominum. Homo in plaga positus, & sciens ferre infirmitatem : quia aversa est facies ejus, despecta, & non reputata. Iste peccata nostra portat, & pro nobis dolet : & nos reputavimus eum esse in labore, & in (c) plaga, et in afflictione.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 בכן יתרבא בעממיא שמי בכן בעדנא ההיא תדעון ארי אנא הוא דמללית ומימרי
7 קים : מה יאין על טורי ארעא דישראל רגלי מבסר משמע שלם מבסר טב משמע
8 פורקן אמר לכנשתא דציון אתגליאת מלכותא דאלהיך : קל פרנסיך דמרימין קלהון
9 כחדא משבחין ארי בעיניהון יחזון גבורן די עבד יי כד יתיב שכנתיה לציון : בועו
10 שבחו כחדא חרבת ירושלם ארי עתיד יי לנחמא עמיה פריק ירושלם : גלא יי ית
דרע קודשיה לעיני כל עממיא ויחזון כל דבסיפי ארעא ית פורקנא דאלהנא :
11 אתפרשו אתפרשו פוקו מתמן במסאב לא תקרבון פוקו מגוה אתבחרו נטלי מני בית
12 מקדשא דיי : ארי לא בבהילו תפקון מביני עממיא ובערוקי לא תהובלון לארעכון
13 ארי מדבר קדמיכון יי ועתיד לכנשא גלותכון אלהא דישראל : הא יצלח עבדי
14 משיחא ירום ויסגי ויתקוף לחדא : כמא דסברו ליה בית ישראל יומין סגיאין דהוה
15 חשך בני עממיא חיזוהון וזיוהון מבני אנשא : כן יבדר עממין סגיאין עלוהי ישתקון
מלכין ישוון ידיהון על פומהון ארי דלא אשתעיאו להון חזו ודלא שמעו
אסתכלו :

נג

1 מן הימין לבסורתנא דא ותקוף דרע גבורתא דיי כדון על מן אתגליאת : ויתרבא
2 צדיקא קדמוהי הא כלבלבין דפרחן וכאילן דמשלח שורשוהי על נגדין דמיין כן
יסגון תולדת קודשא בארעא דהות צריכא ליה לא חיזו חולא חזויה ולא אימתיה אימת
3 הדיוט ויהי זיו קודשא זיויה דכל דיחזניה יסתכל ביה : בכן יהי לבוסרן ויפסק יקר
כל מלכותא יהון חלשין והון הא כאנש כיבין ומזמן למרעין וכמא דהות מסלקא
4 אפי שכנתא מננא בסירין ולא חשיבין : בכן על חובנא הוא יבעי ועויתנא בדיליה
ישתבקון ואנחנא חשיבין כתישין מחן מן קדם יי ומענן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea magnificabitur nomen meum in populis. Ideò in tempore illo scietis, quoniam ego sum qui loquebar, & Verbum meum perman[et].
Quàm pulchri sunt sup montes terrae Israel pedes evangelizantis, audire facientis pacé ; evangelizantis bonum, audire facientis salutẽ ! dicentis coetui Sion : Revelatũ est regnũ Dei tui. Vox gubernatorũ tuorũ, qui elevaverunt vocem suá simul laudantes : quoniá oculis suis videbũt magnalia quae faciet Dñs, cùm reduxerit majestatem suá in Sion. Gaudete, & laudate simul deserta Jerusalem, quoniam consolatur⁹ est Dñs populũ suũ, redemptur⁹ Jerusalem. Revelavit Dñs brachium sanctũ suum in oculis omnium populorum, & videbunt omnes qui in extremis terrae sunt, salutare Dei nostri. Separamini, separamini, exite indè : immundum ne tangatis : egredimini de medio ejus, electi estote, portantes vasa domus sanctuarii Domini : Quoniam non in conturbatione exibitis de medio populorum, neque in fuga deducemini in terrá vestram, quoniam ductor erit Dñs ante vos, & congregaturus est captivitatem vestram Deus Israel. Ecce prosperabit serv⁹ meus Christus : exaltabitur & *augebitur*, & confortabitur nimis. Sicut speraverunt eum domus Israel dieb⁹ multis, qui erat pauper inter populos : vultus eorum & splendor eorum à filiis hominum. Sic disperget populos multos, super eum conticescent reges, admovebunt manus suas super os suum, quia quod non narraverũt eis, viderunt ; & quod non audierũt, contemplati sunt.

CAP. LIII.

Quis credidit huic nuntio nostro ? & fortitudo brachii potentiae Domini *nunc* cui revelata est ? Et magnificabitur justus coram eo sicut surculi qui florent, & sicut arbor quae mittit radices suas juxta torrentes aquarum : sic multiplicabitur gens sancta, in terra quae indigebat eo. Non erit aspect⁹ ej⁹ sicut aspect⁹ communis, nec timor ej⁹ sicut timor idiotae ; sed erit decor ej⁹ decor sanctitatis, *ut omnis* qui viderit eum, *contempletur* eum. Erit quidem contemptus, verùm auferet gloriam omnium regũ : erunt infirmi & dolentes quasi vir doloribus & infirmitatib⁹ exposit⁹. Et cùm subtrahebat vultum majestatis à nobis, eram⁹ despecti & in nihilum reputati. Propterea ipse deprecabitur pro peccatis nostris, & delicta nostra propter eum di[mittentur]... & afflicti mittentur : & nos reputati sumus vulnerati, percussi à facie Dñi, & afflicti.

Verſio S Y R I A C A cum Interpretatione L A T I N A.

[illegible]

Propterea cognoſcet populus meus nomen 6
meum in die illo, quoniam ego loquor &
ſum. Quàm decori ſunt ſuper montes, pe- 7
des annuntiantis pacem, annuntiantis fauſta,
& prædicantis ſalutem, dicentis Sioni, Re-
gnavit Deus tuus. Quàm decora vox ſpe- 8
culatorum tuorum extollentium vocem & ſi-
mul canentium, cùm oculatim viderint re-
ductam à Domino Sionem. Exultate, & ſi- 9
mul canite deſolationes Jeruſalem; quia con-
ſolatus eſt Dominus populum ſuum, & rede-
mit Jeruſalem: Manifeſtavit Dominus bra- 10
chium ſuum ſanctum coram cunctis gentibus,
& videbunt omnes fines terræ ſalutem Dei
noſtri. Recedite, recedite, exite inde, & 11
immundos ne tangatis: exite è medio ejus,
& ſequeſtrate vos qui veſtes Domini porta-
tis. Nam non præcipitanter exibitis, neque 12
ut fugitivi diſcedetis: quia præibit vobis Do-
minus, & qui vos congregat, eſt Deus Iſrae-
lis. Ecce ſapiet ſervus meus, efferetur, at- 13
tolletur, & tantopere elevabitur. Ut multi 14
demirentur eum: adeo immutata eſt ſpecies
ejus à virili, & aſpectus ejus ab humano.
Hic expiabit gentes multas, & de hoc oc- 15
cludent reges os ſuum: quia quod non di-
ctum fuerat eis, viderunt; & quod non au-
diverant, perceperunt.

CAP. LIII.

Quis crediturus eſſet narrationi noſtræ? 1
& brachium Domini cui revelatum eſt?
Aſcendit ut infans coram eo, & ut radix è 2
terra ſitibunda, neque formam habens neque
decorem: & videntes eum non habere for-
mam, inficiati ſumus eum. Deſpectus eſt & 3
viliſſimus hominum, vir dolorum, et haud
ignarus paſſionum: avertimus ab eo facies
noſtras, & contempſimus eum, nec æſtima-
vimus. Verè paſſiones noſtras ipſe pertulit, 4
et dolores noſtros ipſe paſſus eſt: nos tamen
reputavimus eum cruciatum, à Deo percuſ-
ſum, & humiliatum.

Verſio A R A B I C A cum Interpretatione L A T I N A.

* لاجل هذا يعرف شعبي اسمي في ذلك اليوم اني انا هو انا المتكلم حاضر * ما ابهى على
الجبال بالحقيقة اقدام المبشر باسماع السلامة * والمبشر بنبا بالخيرات * اني اصنع خلاصك
مسموعا * قائلا لصهيون ملكك الهك * لان صوت حفظتك رفع * ويفرحون بالصوت معا
لان عيونا الى عيون تكشف حين يرحم الرب صهيون * لتنبع براري اورشليم سرورا ابتهاجا
معا * لان الرب رحمها ونجى اورشليم * ويكشف الرب ذراعه القدوس امام جميع الامم
ويعاين جميع اطراف الارض الخلاص الذي من قبل الله * ابعدوا ابعدوا اخرجوا من
هناك * ولا تدنوا من نجس * اخرجوا من وسطها * اعتزلوا يا حاملي انية الرب * لانكم ليس
تخرجون بقلق * ولا تمضون بهرب * لان الرب يسير امامكم * ويجمعكم الرب اله اسرائيل

* النبوة على المسيح وصلبه واحتماله للذنوب *

* ها فتاي يفهم ويرتفع ويمجد ويتعالى جدا * هكذا يتحيرون عليك كثيرون * هكذا
منظرك زري من الناس * ومجدك من بني البشر * هكذا يتعجب منه الامم الكثيرة
والملوك تسد افواهها * لان الذين لم يخبروا به يرونه * والذين لم يسمعوا به يفهمونه

* الفصل الثالث والخمسون *

* يا رب من امن بسماعنا * وذراع الرب لمن اعلنت * اخبرنا امامه مثل صبي * مثل اصل
في ارض عطشى * ليس له منظر ولا بهاء * ونظرناه فليس له منظر ولا حسن * لكن منظره
مهان وناقص دون جميع البشر * انسان هو في جراح * ورأى ان يحمل وجعا * لانه رد وجهه
اهين ولم يحسب * هو يحمل خطايانا * ومن اجلنا يتوجع * ونحن حسبناه ان يكون في
وجراح وفي اسواء *

Propterea experietur populus meus no- 6
men meum in illa die, quòd ego, ego in-
quam qui loquor, præſens adſum. Quàm 7
ſpecioſi re verà ſunt ſuper montes pedes
annuntiantis famam pacis & certò an-
nuntiantis bona. Equidem publicam fa-
ciam ſalutem tuam dicens Sioni, Domi-
nabitur tibi Deus tuus. Vox enim cuſto- 8
dum tuorum elevabitur, & voce ſimul
lætabuntur; quoniam oculi oculos intue-
buntur quando miſerebitur Dominus Sio-
nis. Sanè ſolitudines Jeroſolymæ in 9
gaudium quoque ſimul prorumpent, eò
quòd Dominus miſertus ſit earum, &
Jeroſolymam liberaverit. Retegétque 10
Dominus brachium ſanctum ſuum coram
cunctis gentibus, & videbunt omnes ex-
tremitates terræ ſalutem quæ erit à Deo.
Recedite, recedite, egredimini inde, & 11
ne accedatis ad immundum: exite de
medio ejus, ſecedite O portantes vaſa
Domini. Neque verò turbulenter exibi- 12
tis, neque fugientium more diſcedetis;
quia Dominus præibit vobis, & congrega-
bit vos Dominus Deus Iſraelis.

Prophetia de Chriſto, crucifixione ipſius, & ablatione culparum.

Ecce puer meus prudens erit, elevabitur, 13
glorificabitur, & multùm exaltabitur.
Ita mirabuntur te multi: ita aſpectus 14
tuus deſpicietur ab hominibus, & gloria
tua à filiis hominum: Ita demirabuntur 15
eum gentes multæ, & reges claudent ora
ſua; quòd ii quibus nequaquam annuntia-
tum fuerat de eo, videbunt eum; & qui
nihil audierant de ipſo, intelligent eum.

CAP. LIII.

O Domine, quis credidit auditui no- 1
ſtro? & brachium Domini cui reve-
latum eſt? Narramus coram eo ut pu- 2
erulus, ut radix in terra ſiticuloſa: non
eſt ei ſpecies neque majeſtas: & cùm in-
tuemur eum, non ineſt ei forma neque
pulchritudo: Sed ſpecies ejus contemptiſ- 3
ſima eſt & omnium mortalium imperfe-
ctiſſima: homo qui in vulneribus ver-
ſatur, & dolorem pati decrevit; quoni-
am ſi faciem ſuam averteret, deſpicere-
tur, nec æſtimaretur. Ipſe portat pec- 4
cata noſtra, & pro nobis dolore afficitur:
& nos arbitrati ſumus eum verſari in
labore, vulneribus, & ærumnis.

ישעיה : נג

: nostris iniquitatibus ab attritus ; nostris prævaricationibus à vulneratus ipse Et
5 והוא מחלל מפשענו מדכא מעונתינו
est medicatum ejus livore in & , eum super nostrarum pacificationum Castigatio
מוסר שלומנו עליו ובחברתו נרפא
suam viam ad unusquisque ; erravimus ovis tanquam nos Omnes .nobis
6 לנו : כלנו כצאן תעינו איש לדרכו
.nostrû omnium iniquitatem eum in occurrere fecit Dominus &:sum' conversi
פנינו ויהוה הפגיע בו את עון כלנו :
agnus sicut , suum os aperiet non & , est afflictus ipse &,est Oppressus
7 נגש והוא נענה ולא יפתח פיו כשה
: obmutuit eam tondentibus coram ovis sicut & , ducetur occisionem ad
לטבח יובל וכרחל לפני גזזיה נאלמה
& , est sublatus judicio de & ,clausura De.suum os aperiet non &
8 ולא יפתח פיו : מעצר וממשפט לקח ואת
;viventium terra de est abscissus quoniam ? eloquetur quis ejus generationê
דורו מי ישוחח כי נגזר מארץ חיים
impiis cum dedit Et .ei plaga ,mei populi prævaricationem propter
9 מפשע עמי נגע למו : ויתן את רשעים
,fecerit injuriam non super ; ejus mortibus in divite cum &,ejus sepulturam
קברו ואת עשיר במתיו על לא חמס עשה
;fecit ægrotare,eû conterere voluit Dominus Et .ejus ore in dolus nec
10 ולא מרמה בפיו : ויהוה חפץ דכאו החלי
voluntas &:dies prolongabit;semê videbit,sua anima delictum posuerit si
אם תשים אשם נפשו יראה זרע יאריך ימים וחפץ
, videbit suæ animæ laborem Propter.prosperabitur ejus manû per Dñi
11 יהוה בידו יצלח : מעמל נפשו יראה
: multos meus servus justus justificabit sua scientia In.saturabitur
ישבע בדעתו יצדיק צדיק עבדי לרבים
, multis in ei dabo partem Ideò bajulabit ipse ipsorum iniquitates &
12 ועונתם הוא יסבל : לכן אחלק לו ברבים
mortem in effudit quod eo pro , spolium partietur fortibus cum &
ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות
peccatum ipse & : est numeratus prævaricatoribus cum & ,suam animam
נפשו ואת פשעים נמנה והוא חטא
.intercedet prævaricatoribus & , tulit multorum
רבים נשא ולפשעים יפגיע :

CAP. LIV. נד

:parturivit non hinni & ,præconium vocifera : peperit non sterilis Præconiza
1 רני עקרה לא ילדה פצחי רנה וצהלי לא חלה
.Dominus dixit , maritatæ filii quàm desolatæ filii plures quia
כי רבים בני שוממה מבני בעולה אמר יהוה :
;extendant tuorû tabernaculorum cortinas &,tui tentorii locum Dilata
2 הרחיבי מקום אהלך ויריעות משכנותיך יטו
.consolida tuos clavos & , tuos funiculos prolonga : prohibeas ne
אל תחשכי האריכי מיתריך ויתדתיך חזקי :
civitates & ,hæreditabit gentes tuum semê &: erumpes sinistra & ,dextera Quia
3 כי ימין ושמאול תפרצי וזרעך גוים יירש וערים
nec,afficieris pudore non quia , timeas Ne.inhabitare facient desolatas
4 נשמות יושיבו : אל תיראי כי לא תבושי ואל
tuarum adolescentiarum pudoris quippe : confunderis nec quia , erubesces
תכלמי כי לא תחפירי כי בשת עלומיך
amplius recordaberis non tuarum viduitatum opprobrii & , obliviscêris
תשכחי וחרפת אלמנותיך לא תזכרי עוד :
: ejus nomen Sebaoth Dominus tuus factor , tuus maritus Quia
5 כי בעליך עשיך יהוה צבאות שמו
.vocabitur terræ omnis Deus ,Israel Sanctus tuus redemptor &
וגאלך קדוש ישראל אלהי כל הארץ יקרא :

Versio VULG. LAT.

5 Ipse autem vulneratus est pro-
pter iniquitates nostras, attri-
tus est propter scelera nostra :
disciplina pacis nostræ super
eum, & livore ejus sanati su-
6 mus. Omnes nos quasi oves
erravimus, unusquisque in viâ
suam declinavit: & posuit Do-
minus in eo iniquitatem omni-
7 um nostrûm. Oblatus est quia
ipse voluit,& non aperuit os
suum: sicut ovis ad occisionem
ducetur, & quasi agnus coram
tondente se obmutescet, & non
8 aperiet os suum. De angustia,
& de judicio sublatus est : ge-
nerationem ejus quis enarra-
bit? quia abscissus est de terra
viventium : propter scelus po-
9 puli mei percussi eum. Et da-
bit impios pro sepultura, & di-
vitem pro morte sua: eò quòd
iniquitatem non fecerit, neque
10 dolus fuerit in ore ejus. Et Do-
minus voluit conterere eum in
infirmitate: si posuerit pro pec-
cato animam suam, videbit se-
men longævum, & voluntas
Domini in manu ej[9] dirigetur.
11 Pro eo quòd laboravit anima
ejus, videbit & saturabitur : in
scientia sua justificabit ipse ju-
stus servus meus multos, & ini-
quitates eorum ipse portabit.
12 Ideò dispertiam ei plurimos,
& fortium dividet spolia, pro
eo quòd tradidit in mortem
animam suam, & cum scelera-
tis reputatus est : & ipse pec-
cata multorum tulit, & pro
transgressoribus rogavit.

CAP. LIV.

1 LAuda sterilis quæ non pa-
ris : decanta laudem, & hinni
quæ non pariebas : quoniam
multi filii desertæ magis quàm
ejus quæ habet virum, dicit
2 Dñs. Dilata locum tentorii tui,
& pelles tabernaculorum tuo-
rû extende, ne parcas: longos
fac funiculos tuos, & clavos
3 tuos consolida. Ad dexterâ e-
nim & ad lævam penetrabis :
& semen tuû Gentes hæredi-
tabit, & civitates desertas in-
4 habitabit. Noli timere, quia
non confunderis, neque eru-
besces : non enim te pudebit,
quia confusiónis adolescentiæ
tuæ oblivisceris, & opprobrii
viduitatis tuæ non recordabe-
5 ris amplius. Quia dominabi-
tur tui qui fecit te, Dominus
exercituû nomen ejus: & red-
emptor tuus Sanctus Israel,
Deus omnis terræ vocabitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς (γ) ἁμαρτίας
ἡμῶν, καὶ (δ) μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας
ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτὸν,
6 τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Πάντες
ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν· ἄνθρωπος τῇ
ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη· καὶ κύριος παρέδω-
7 κεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. Καὶ αὐ-
τὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ
(ε) στόμα αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν
ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ (ζ) κείρον-
τος ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει (η) τὸ στόμα.
8 Ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη,
τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται
ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν
9 τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον. Καὶ δώσω
τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, καὶ τοὺς
πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ὅτι ἀνο-
μίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ (θ) δόλον ἐν τῷ
10 στόματι αὐτοῦ· Καὶ κύριος βούλεται καθα-
ρίσαι αὐτὸν (ι) τῆς πληγῆς. ἐὰν δῶτε
περὶ ἁμαρτίας, ἡ ψυχὴ ὑμῶν ὄψεται σπέρ-
11 μα μακρόβιον. καὶ βούλεται κύριος Ἀφελεῖν
ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, δεῖξαι αὐ-
τῷ φῶς, καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶ-
σαι δίκαιον εὖ δουλεύοντα πολλοῖς, καὶ
12 τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει. Διὰ
τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοὺς, καὶ τῶν
ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα· ἀνθ' ὧν παρεδόθη
εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς ἀνό-
μοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολ-
λῶν ἀνήνεγκε, καὶ διὰ τὰς (κ) ἀνομίας αὐ-
τῶν παρεδόθη.

Ipse autem (d) vulneratus est pro-
pter peccata nostra: & infirmatus
est propter iniquitates nostras. Di-
sciplina pacis nostræ super eum:
livore ejus nos sanati sumus. Omnes
quasi oves erravimus: homo
via sua erravit. Et Dominus tra-
didit eum (e) propter iniquitates
nostras: Et ipse (f) propter affli-
onem non aperit os suum. Sicut o-
vis ad victimam (g) ductus est:
sicut agnus coram tondente se
sic non aperit os. In humilitate
judicium ejus sublatum est. Gene-
rationem ejus quis enarrabit?
Quia tollitur de terra vita ejus,
ab iniquitatibus populi mei ductus
est ad mortem. Et (h) dabo pessi-
mos pro sepultura ejus, & divites
pro morte illius. Quia iniquita-
tem non fecit, neque (i) dolum in
ore suo: Et Dominus vult munda-
re eum à plaga. Si (k) dederitis pro
peccato; anima vestra videbit se-
men longævum. Et vult (l) Domi-
nus Auferre de dolore animæ e-
jus, ostendere ei lucem, & forma-
re intelligentiâ, justificare justum
benè servientem multis, & pecca-
ta eorum ipse portabit: Propterea
ipse possidebit multos, & fortium
dividet spolia: pro eo quòd tradita
est ad mortem anima ejus: & inter
iniquis reputatus est: & ipse pec-
cata multorum tulit, & propter
iniquitates eorum traditus est.

MS.A. (γ) ἀνομίας (δ) ἐμαλακίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, (ε) ... ὡς πρόβαλον (ζ) κείραντος αὐτόν (η) τὸ στόμα αὐτοῦ. (θ) εὑρέθη δόλος ἐν ... (ι) ἀπὸ τῆς πληγῆς. (κ) ἁμαρτίας

ΚΕΦ. νδ'.

1 ΕΥφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον
καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐρήμου, μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν
2 ἄνδρα· εἶπε γὰρ κύριος, Πλάτυνον τὸν τό-
πον τῆς σκηνῆς σου, καὶ τῶν αὐλαιῶν σου,
πῆξον, μὴ φείσῃ, μάκρυνον τὰ σχοινίσμα-
τά σου, καὶ τοὺς πασσάλους σου κατίσχυσον,
3 Ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ καὶ (α) τὰ ἀριστερὰ ἐκ-
πέτασον. καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη κληρονο-
μήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας (β) κατοι-
4 κιεῖς. Μὴ φοβοῦ, ὅτι κατῃσχύνθης, μηδὲ
ἐντραπῇς, ὅτι ὠνειδίσθης, ὅτι αἰσχύνην
αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὄνειδος τῆς χηρείας
5 σου οὐ μὴ (γ) μνησθήσῃ ἔτι. Ὅτι κύριος
ὁ ποιῶν σε, Κύριος σαβαὼθ ὄνομα αὐ-
τῷ· καὶ ὁ ῥυσάμενός σε, (δ) αὐτὸς Θεὸς
Ἰσραὴλ, πάσῃ τῇ γῇ κληθήσεται.

CAP. LIV.

LÆtare sterilis, quæ non pa-
rieba: erumpe, & clama, quæ non pa-
turias: quia multi filii desertæ, quàm
ejus, quæ habet virum. Dixit e-
nim Dominus; Dilata locum taber-
naculi tui, & (a) aulæorum tuo-
rum: fige, ne parcas: prolonga
funiculos tuos: & palos tuos con-
forta: Adhuc in dextris & sini-
stris dilata. Et semen tuum pos-
sidebit gentes: & civitates deser-
tas habitare facies. Noli timere, quia
confusa es: neque confundaris, quia
exprobratum tibi est. Confusionem
enim (b) æternam obliviscêris, &
opprobrii viduitatis tuæ memor
non eris ultrà: Quia Dominus,
qui facit te, Dominus Sabaoth no-
men illi: & qui eruit te, ipse
Deus Israel, omni terræ voca-
bitur.

MS.A. (α) εἰς τὰ (β) κατοικήσεις. (γ) μνησθῇς. Ὅτι κύριος ... Θεὸς αὐτός

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 והוא יבני בית מקדשא דאתחל בחובנא אתמסר בעויתנא ובאולפניה שלמיה יסגי
6 עלנא וכד נציית לפתגמוהי חובנא ישתבקון לנא : כולנא כענא אתבדרנא גבר לקבל
7 אורחיה גלינא ומן קדם יי הות רעוא למשבק חובי כולנא בדיליה : בעי והוא מתתב ועד
לא פתח פומיה מתקבל תקיפי עממיא כאמרא לנכסתא ימסר וכרחלא דקדם גוזהא
8 שתקא ולית לקבליה דפתח פומיה ממלל מלא : מיסורין ומפורענו יקריב גלותנא
ופרישן דיתעבדן לנא ביומוהי מן יכול לאשתעאה ארי יעדי שולטן עממיא מארעא
9 דישראל חובין דחבו עמי עד לותהון ימטו : וימסר ית רשיעיא לגהנם וית עתירי נכסיא
דאנסו במותא דאבדנא בדיל דלא יתקימון עבדי חטאה ולא ימללון נכלין בפומהון :
10 ומן קדם יי הות רעוא למצרף ולדכאה ית שארא דעמיה בדיל לנקאה מחובין נפשהון
יחזון במלכות משיחהון יסגון בנין ובנן יורכון יומין ועבדי אוריתא דיי ברעותיה
11 יצלחון: משעבוד עממיא ישיזיב נפשהון יחזון בפורענות סנאיהון יסבעון מבזת מלכיהון
12 בחוכמתיה יזכי זכאין בדיל לשעבדא סגיאין לאוריתא ועל חוביהון הוא יבעי : בכן
אפלג ליה בזת עממין סגיאין וית נכסי כרכין תקיפין יפלג עדאה חלף דמסר למותא
נפשיה וית מרודיא שעביד לאוריתא והוא על חובין סגיאין יבעי ולמרודיא ישתבק
בדיליה :

נד

1 שבחי ירושלם דהות כאתא עקרה דלא ילידת בועי תושבחתא ודוצי דהות כאתא דלא
2 עדיאת ארי סגיאין יהון בני ירושלם צדיתא מבני כרכא יתיבתא אמר יי : אפתאי אתר
3 בית משרך ומקרוי ארעיך יתבי לא תמנעין אסגאי עם משריתיך ושלטוניך תקיפי : ארי
4 לדרומא ולצפונא תתקפין ובניך עממין ירתון וקרוין דצדין ייתבון: לא תדחלין ארי
לא תבהתין ולא תתכנעין ארי לא תתכלמין ארי בהתת עולמותיך תתנשין וחסודי
5 ארמלותיך לא תדכרין עוד : ארי מריך דעבדיך יי צבאות שמיה ופרקיך קדישא
דישראל אלהא כל ארעא יתקרי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ipse ædificabit domum sanctuarii, quod violatum est propter peccata
nostra, & traditum est propter iniquitates nostras. Et in doctrina ej[9] mul-
tiplicabitur pax super nos: & cùm obedierim[9] verbis ej[9], dimittentur nobis
peccata nostra. Omnes nos quasi oves dispersi sumus, unusquisque versus
viam suam migravimus : & à facie Dñi voluntas fuit, ut dimitteret peccata
nostra propter eum. Deprecat[9] est, ipse exaudit[9] est, & antequam aperiret os
suum accept[9] est, Robustos populorum quasi agnum ad victimam tradet,
sicut ovem quæ tacet coram tondente se, & non erit qui aperiat os suum in
conspectu ej[9], & loquatur verbum. Ex infirmitatib[9] & ultione congregabit
captivitatem nostram : & mirabilia quæ fient nobis in dieb[9] ejus quis po-
terit enarrare? quia auferet dominiû populorû de terra Israel: peccata quæ
peccaverunt popul[9] meus, usq; ad eos pervenient. Et tradet impios in ge-
hennam, & divites substantiis qui vim attulerunt morte exitiosa, ut non
permaneant facientes peccatum, neq; loquantur dolum in ore suo. A facie
Dñi voluntas fuit, ut conflaret & mundaret residuum populi sui, ut purifi-
caret à peccatis animas eorum: videbunt regnum Christi sui, multiplicabunt
filios & filias, prolongabuntur dies eorum: & facientes legem Dñi, in vo-
luntate ejus dirigentur. A subjectione populorum liberabit animas eorum,
videbunt ultionem de inimicis suis, saturabuntur præda regû eorum. In sa-
pientia sua justificabit justos, ut subjiciat multos Legi : & pro peccatis eo-
rum ipse deprecabitur. Ideò *dividam ei* prædâ populorum multorum, &
divitias civitatû fortiû: dividet spolia, eò quòd tradidit morti animâ suam:
& transgressores subjecit Legi: & ipse pro peccatis multorû deprecabitur,
et transgressoribus dimittetur propter eû.

CAP. LIV.

LAuda Jerusalem, quæ eras quasi mulier sterilis quæ non peperit : exulta
in laude, et gaude quæ eras quasi mulier quæ non concepit : quoniam
plures futuri sunt filii Jerusalem desertæ, quàm filii urbis habitabilis dixit
Dñs. Dilata locû domus habitationis tuæ, et à civitatibus terræ tuæ ha-
bitatores arceas: multiplica populû castrorû tuorum, et principes tuos cor-
robora. Quoniâ ad Austrum et ad Aquilonem confortaberis, et filii tui po-
pulos hæreditabunt, et civitates quæ desertæ fuerant habitabiles reddent. Ne
timeas, quia non confundêris, neq; erubescas, quoniam non te pudebit : quia
confusionis adolescentiæ tuæ oblivisceris, et opprobrii viduitatis tuæ non
recordaberis amplius. Quia dominator tuus qui fecit te, Dominus exercituum
tuum nomen ejus, & redemptor tuus Sanctus Israel, Deus omnis terræ vocabitur.

Cap. LIV.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ipse occiditur propter peccata nostra, & 5
humiliatur propter scelus nostrum: castigatio pacis nostræ ipsi imponitur, & cicatricibus ejus curabimur. Omnes ut oves erravimus, quisque in *placitum* sibi latus nos convertimus; Dominus autem fecit ut irruerent 6
in eum peccata omnium nostrûm. Accessit 7
& humiliavit se, nec aperuit os suum: tanquam agnus ad mactationem ductus est, & velut ovis coram tonsore obmutuit, nec aperuit os suum. E carcere & ex judicio raptus 8
est; at generationem ejus quis enarrabit? nam succisus est è terra viventium, & ex iniquis populi mei tetigerunt eum: Contribuit 9
impius ad sepulchrum ejus, & dives ad mortem ipsius. Licèt non cõmiserit iniquitatem, nec fit dolus in ore ipsius; Dominus tamen 10
voluit humiliare eum & doloribus afficere. Impositũ est peccatũ animæ ipsius, ut videret semen, & prorogaret dies, & voluntas Dñi per eum prosperaretur. E suimetipsius labore 11
videret, & justos scientiâ saturaret atq; justificaret. Servus erit multorũ, & eorũ peccata ipse portabit: Iccirco distribuam eum inter 12
multos, & inter robustos dividet spolia; pro eo quòd animã suam effuderit in mortem, et cum iniquis connumeratus sit, idémq; peccata multorũ pertulerit, & obvius fuerit iniquis.

CAP. LIV.

Cane sterilis quæ non peperit, exhilarare 1
cantu & exulta quæ non parturivit; quia plures futuri sunt filii desolatæ quàm conjugatæ. Dicit Dominus, Dilata locum tentoriorum 2
tuorum, cortinas tabernaculorũ tuorũ extende, & ne parcas; produc funiculos tuos, & clavos tuos confirma. Nam dextrorsum & sinistrorsum cresces, & semen tuum possidebit 3
gentes, & civitates desolatas reddent habitabiles. Ne timeas, quia non erubesces; & ne 4
te contegas, quia non pudefies: nam verecundiæ pueritiæ tuæ oblivisceris, & probri viduitatis tuæ non recordaberis ampliùs. Nam Dominus tuus ita tecum actûrus est, cujus nomen est Dominus potentissimus; & 5
redemptor tuus Sanctus Israelis, totius terræ Deus vocabitur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وهو جرح لأجل آثامنا • ووجع لأجل خطايانا • أدب سلامتنا عليه • بجراحه نحن شفينا • مثل
خراف ضللنا أجمعنا • والانسان في طريقه ضل • والرب أسلمه بخطايانا * وهو عندما يوجع
لم يفتح فاه • مثل خروف سيق الى الذبح • ومثل حمل أمام من يجزه بغير صوت • هكذا لم
يفتح فاه في تواضعه * حكمه رفع • وجيله من يقصه • لأن حياته ارتفعت من الأرض • ومن
آثام شعبي سيق للموت * وأعطي الأشرار عوض دفنه • والأغنياء عوض موته • لأنه لم يصنع
إثما • ولم يوجد في فيه غش * وشاء الرب أن يطهره من الجراح • فإن أعطيتم نفوسكم
عن الخطية • ترون ذرية طويلة العمر * والرب شاء بيده أن ينزع من تعب نفسه • ليظهر له
نورا ويجبله بالفهم • ليبرر الصديق ويتعبد حسنا للكثيرين • وهو يحمل خطاياهم * لأجل
هذا هو يرث الكثيرين • ويقسم غنائم الأقوياء • عوض ما أسلمت نفسه للموت وحسب في الأثمة
وهو رفع خطايا كثيرين • ومن أجل خطاياهم أسلم •

• الاصحاح السادس والعشرون • • الفصل الرابع والخمسون •

• في رد سبي بني اسرائيل الى ايروسليم وبشارته لايروسليم •

* افرحي أيتها العاقر التي لم تلد • شعي واصرخي أيتها التي لم تطلق • لأن بني
المعزبة أكثر من التي لها رجل * لأن الرب قال • وسعي موضع قبتك • ومساكنك أثبتي
لا تسعفي • طولي حبالك • وقوي أوتادك * مدي يمينا وشمالا أيضا • وزرعك يرث الأمم
وتسكني المدن الخربة * ولا تخشي انك تخزي • ولا تخجلي انك تعيري • لأنك تنسي
الخزي الأبدي • ولا تذكري عار ترملك * لأن الرب الذي صنعك رب الجيوش اسمه
ومخلصك هو إله إسرائيل يدعى في كل الأرض •

Ipse verò vulneratus est propter iniquitates nostras, & dolores passus propter peccata nostra, castigatio pacis nostræ imposita est ei, per ejus vulnera nos sanati sumus. 5
Sicut oves erravimus omnes, & quisque per viam suam erravit; Dominus autem tradidit eum peccatis nostris. 6
Et ipse dum pateretur dolores, non aperuit os suum: ut ovis ductus est ad jugulationem; & ut agnus coram tondente est sine voce, sic non aperuit os suum dum humiliaretur. 7
Judicium ejus altum est, & generationem ejus quis enarret? vita quidem ipsius ablata est è terra, & ab iniquitatibus populi mei ductus est ad mortem: 8
At reprendam iniquos pro sepultura ejus, & divitibus pro morte ipsius, Quia non fecit iniquitatem, nec inventus est in ore ejus dolus; 9
Ideò voluit eum Dominus mundare à vulneribus. Quòd si dederitis animas vestras pro peccato, videbitis generationem longævæ ætatis. 10
Dominus inquam, voluit manu suâ eum eripi à labore animæ ipsius, ut ostenderet ei lucem, & cingeret eum prudentiâ; ad hoc ut justificaret justum, & decenter subderet se multis, idemque tolleret peccata eorum. 11
Hac de causa multos ipse possidebit, & partietur spolia fortium; pro eo scilicet quòd tradita sit anima ejus ad mortem, & annumeratus sit inter iniquos, quòd tulerit peccata multorum, & propter peccata eorũ traditus sit. 12

CAP. LIV.

Textus vigesimus sextus.

De reductione captivitatis filiorũ Israel Jerosolymam: ejusdémque prædictio ad Jerosolymam.

Lætare O sterilis quæ non peperit, erumpe & clama quæ non est passa dolores partûs: quoniam filii solitariæ plures erunt quàm ejus quæ habet maritum. 1
Ait enim Dominus, Amplifica locum tentorii tui, domicilium tuum erige, ne parcas, prolonga funiculos tuos, & paxillos tuos confirma; 2
Extende dextrorsum atque sinistrorsum etiam: nam semen tuum possidebit gentes, habitabis urbes dirutas. 3
Et ne verearis quin pudefias, neve erubescas quòd probris afficienda sis: quoniam oblivisceris pristinæ verecundiæ, nec recordaberis opprobrii viduitatis tuæ. 4
Nam Domini qui te fecit, nomen est Dominus exercituum; & Salvator tuus, ipse Deus Israelis vocabitur in tota terra. 5

ישעיה: נד

: Dominus te vocavit spiritu *afflictam* & ,derelictam mulierem sicut Quia
6 כי־כאשה עזובה ועצובת רוח קראך יהוה
momento In .tuus Deus dixit,fuisti *reprobata* quia ,*adolescentiarũ* uxorem &
7 ואשת נעורים כי תמאס אמר אלהיך : ברגע
modico In .te congregabo magnis miserationibus in &:te dereliqui parvo
8 קטן עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך : בשצף
seculi misericordia in & ,te à momento *meas facies* abscondi iræ
קצף הסתרתי פני . רגע ממך ובחסד עולם
hoc Noach *aquæ Quia* .Dominus tuus redemptor dixit : tui sum misertus
9 רחמתיך אמר גאלך יהוה : כי־מי נח זאת
sic : terram super ultrà Noach *aquas transeundo à* juravi cui ,mihi
לי אשר נשבעתי מעבר מי־נח עוד על־הארץ כן
montes Nam .te *in increpando ab &* ,te contra *irascendo ab* juravi
10 נשבעתי מקצף עליך ומגער־בך : כי ההרים
,recedet non te à mea misericordia &:nutabunt colles & ,*recedent*
ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא־ימוש
.Dominus tuus miserator dixit ,se movebit non meæ pacis fœdus &
וברית שלומי לא תמוט אמר מרחמך יהוה :
accubare faciens ego ecce : *levita consolatione non* , *jactata turbine* ,*Afflicta*
11 עניה סערה לא נחמה הנה אנכי מרביץ
ponam Et .sapphiris in te fundabo & , tuos lapides carbunculo in
12 בפוך אבניך ויסדתיך בספירים : ושמתי
: *rutilantis gemmæ* lapidibus ex tuas portas & ,tuas fenestras *crystallum*
כדכד שמשתיך ושעריך לאבני אקדח
tui filii universi Et .*beneplaciti* lapidibus ex tuum terminum omnem &
13 וכל־גבולך לאבני־חפץ : וכל־בניך
: fundaberis justitia In .tuorum filiorum *pax multa &* : *Domini* docti
14 למודי יהוה ורב שלום בניך : בצדקה תכונני
quia , contritione à & ;timebis non quia , oppressione ab te elonga
רחקי מעשק כי־לא תיראי וממחתה כי
: me ex non *peregrinabitur peregrinando En* .te ad appropinquabit non
15 לא־תקרב אליך : הן גור יגור אפס מאותי
creavi ego Ecce .cadet ,te contra tecum *peregrinans* quisquis
16 מי־גר אתך עליך יפול : הן אנכי בראתי
: suum opus in vas proferentem & , *prunam* igne in sufflantem fabrum
חרש נפח באש פחם ומוציא כלי למעשהו
fictum vas Omne .*corrumpendum ad vastatorem* creavi ego &
17 ואנכי בראתי משחית לחבל : כל־כלי יוצר
judicio in *tecum* surget linguam omnem &,prosperabitur non te contra
עליך לא יצלח וכל־לשון תקום־אתך למשפט
eorum justitia & , Domini servorum hæreditas hæc : condemnabis
תרשיעי זאת נחלת עבדי יהוה וצדקתם
.Dominus dixit mecum à
מאתי נאם־יהוה :

CAP. LV. נה

,ite : *argentum ei non cui &* ,aquas ad ite *sitiens omnis* O
1 הוי כל־צמא לכו למים ואשר אין־לו כסף לכו
pretio absque & , argento absque emite ,*ite &* ,comedite & ,emite
שברו ואכלו ולכו שברו בלוא־כסף ובלוא מחיר
,pane non in argentum *appenditis* Quare .lac & , vinum
2 יין וחלב : למה תשקלו־כסף בלוא־לחם
comedite & ,me ad audiendo audite ? *saturitatem ad non in* vestrũ laborẽ &
ויגיעכם בלא לשבעה שמעו שמוע אלי ואכלו־
vestram aurẽ Inclinate .vestra anima crassitudine in delectabitur &,bonum
3 טוב ותתענג בדשן נפשכם : הטו אזנכם
pactum *vobis* *excidam* & : vestra anima vivet &,audite ;me ad venite &
ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם ואכרתה לכם ברית
.stabiles David misericordias *seculi*
עולם חסדי דוד הנאמנים :

Versio VUL. LAT.

6 Quia ut mulierem derelictam
& mœrentem spiritu vocavit
te Dominus, & uxorẽ ab ado-
lescentia abjectam, dixit Deus
7 tuus. Ad punctum in modico
dereliqui te, & in miserationi-
8 bus magnis congregabo te. In
momento indignationis abs-
condi faciem meam parumper
à te, & in misericordia sempi-
terna misertus sum tui : dixit
9 redemptor tuus Dominus. Sic-
ut in diebus Noë istud mihi
est, cui juravi ne inducerem a-
quas Noë ultrà supra terram :
sic juravi ut non irascar tibi,
10 & non increpem te. Montes
enim commovebuntur, & col-
les contremiscent : misericor-
dia autem mea non recedet à
te, & fœdus pacis meæ non
movebitur : dixit miserator
11 tuus Dñs. Paupercula,tempe-
state convulsa, absq; ulla con-
solatione. Ecce ego sternam p
ordinem lapides tuos, & fun-
12 dabo te in sapphiris, Et ponã
jaspidem propugnacula tua:et
portas tuas in lapides sculptos,
& omnes terminos tuos in la-
13 pides desiderabiles : Univer-
sos filios tuos doctos à Domi-
no;& multitudinem pacis filiis
14 tuis. Et in justitia fundaberis:
recede procul à calumnia,quia
non timebis;& à pavore, quia
15 non appropinquabit tibi. Ecce
accola veniet,qui non erat me-
cum, advena quondã tuus ad-
16 jungetur tibi. Ecce ego crea-
vi fabrũ sufflantẽ in igne pru-
nas,& proferentem vas in op⁹
suum,& ego creavi interfecto-
17 rem ad disperdendum, Omne
vas, quod fictum est contra te,
non dirigetur : & omnem lin-
guam resistentem tibi in judi-
cio, judicabis. Hæc est hæredi-
tas servorum Domini; & justi-
tia eorum apud me, dicit Do-
minus.

CAP. LV.

1 OMnes sitientes venite ad a-
quas: & qui non habetis argen-
tum,properate,emite,et come-
dite : venite, emite absque ar-
gento, & absque ulla commu-
2 tatione vinum & lac. Quarè
appenditis argentũ non in pa-
nibus,& laborem vestrum non
in saturitate? Audite audientes
me,& comedite bonum,& de-
lectabitur in crassitudine ani-
3 ma vestra. Inclinate aurem
vestram, & venite ad me : au-
dite, & vivet anima vestra, &
feriam vobiscum pactum sem-
piternum,misericordias David
fideles.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Οὐχ ὡς γυναῖκα καταλελειμμένην καὶ ὀλι-
γόψυχον κέκληκέ σε (ε) ὁ κύριος, οὐδ' ὡς
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην, εἶπεν
7 ὁ θεός σου. Χρόνον μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ
8 ()μετ' ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε. Ἐν θυμῷ
μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
καὶ ἐν ἐλέει αἰωνίῳ (ζ) ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ
9 ῥυσάμενός σε κύριος. Ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ
ἐπὶ Νῶε τοῦτό μοι ἐστί· καθότι ὤμοσα αὐτῷ
ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ, τῇ γῇ μὴ θυμωθή-
σεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου
10 Τὰ ὄρη μεταστήσεσθαι, (η) οὐδ' οἱ βουνοί σου
μετακινηθήσονται· οὕτως οὐδὲ τὸ παρ' ἐμοῦ
σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰ-
ρήνης σου οὐ μὴ μεταστῇ· εἶπε γὰρ (θ) ἵλεώς
11 σοι κύριος, Ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ
παρεκλήθης. ἰδοὺ ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄν-
θρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θεμέλιά σου
12 σάπφειρον, Καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
ἴασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυστάλλου,
13 καὶ τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς. Καὶ
πάντας τοὺς υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ ἐν
14 πολλῇ εἰρήνῃ τὰ τέκνα σου. Καὶ ἐν δικαιο-
σύνῃ οἰκοδομηθήσῃ· ἀπέχου ἀπὸ ἀδίκου,
καὶ οὐ φοβηθήσῃ, καὶ τρόμος οὐκ ἐγγιεῖ σοι.
15 Ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι'
ἐμοῦ, καὶ (ι) παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ
16 καταφεύξονται. Ἰδοὺ ἐγὼ (κ) ἔκτισά σε,
οὐχ ὡς χαλκεὺς φυσῶν ἄνθρακας, καὶ ἐκφέ-
ρων σκεῦος εἰς ἔργον· ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε,
17 οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι. Πᾶν σκεῦος (λ)
σκευαστὸν ἐπὶ σὲ, οὐκ εὐοδώσω· καὶ πᾶσα
φωνὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σε εἰς κρίσιν, πάν-
τας αὐτοὺς ἡττήσεις, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν
αὐτῇ. ἔστι κληρονομία τοῖς θεραπεύουσιν
(μ)κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι δίκαιοι, λέ-
γει κύριος.

Non ut mulierem derelictam, ...
pusillanimem vocavit te Domi...
neque ut mulierem, quæ ab ado...
scentia odiosa est, dixit Deus tuus.
Tempore modico reliqui te : ...
cum misericordia magna mise...
bor tuî. In furore parvo avert...
ciem meam à te : & in miseric...
dia sempiterna miserebor tuî, ...
xit, qui eruit te Dominus. Ab aq...
quæ fuit sub Noë, hoc mihi e...
sicut juravi ei in tempore illo, ...
ræ nequaquam ultrà irasci sup...
te, neque in comminatione ...
Montes transferre: neque colles ...
transferentur: Sic neque, quæ a ...
tibi misericordia, deficiet : ...
testamentum pacis (c) tuæ ...
vetur. Dixit enim propitius ...
Domine ; Humilis, & insta...
non habuisti consolationem. ...
Ecce ego præparo tibi carbuncu...
lapidem tuum, & fundamenta ...
Sapphirum : Et ponam propugna...
cula tua Jaspin : & portas ...
lapides Crystalli : & murum ...
lapides electos , Et omnes ...
tuos discipulos Dei : & in mu...
pace filii tui: Et in justitia ædifica...
beris. Recede ab iniquo ; & ...
timebis , & tremor non appropin...
quabit tibi. Ecce proselyti ...
ad te per me : & coloni ...
& ad te confugient. Ecce ego ...
avi te ; non ut ærarius (f) ...
flans prunas , & proferens ...
in opus. Ego autem ...
non in perditionem ...
Omne vas , quod factum ...
contra te, (g) non prosperabo ; & ...
omnis vox surget contra te in ju...
dicium ; omnes eos vinces : & ...
noxii tui erunt in ea. Est hæreditas ...
servientibus Domino : & vos eritis ...
mihi justi, dicit Dominus.

MS.A. (ε) κύριος, () μετ' (ζ) ἠλέησά σε, (η) οὐδὲ (θ) κύριος ἱλεώ...
σοι , Ταπεινὴ (ι) ἐπὶ σὲ καταφεύξονται. (κ) κτίζω σε, οὐχ ὡς χαλκ...
(λ) φθαρτὸν, ἐπὶ δὲ σὲ οὐκ εὐδοκήσω· καὶ πᾶσα φωνὴ ἡ ἀναστήσεται (μ) κυρίῳ.

ΚΕΦ. νε´.

1 Οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ, καὶ ὅσοι
μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσα-
τε, καὶ (α) φάγετε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς (β)
2 οἶνον καὶ στέαρ. Ἱνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου, καὶ
τὸν μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν ; ἀκούσα-
τέ μου, καὶ φάγεσθε ἀγαθὰ, καὶ ἐντρυφήσει ἐν
3 ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν. Προσέχετε τοῖς
(γ) ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς
ὁδοῖς μου· (δ) εἰσακούσατέ μου, καὶ ζήσεται
ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ (ε) ὑμῶν, καὶ διαθή-
σομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον, τὰ ὅσια
Δαυὶδ τὰ πιστά.

CAP. LV.

Qui sitis, ite ad aquam : & ...
quot quot non habetis pecuniam, ...
untes emite, & (a) comedite ...
argento et pretio, vinum et adipem.
Quarè emitis (b) pecuniâ, et la...
borem vestrum non in saturitate ?
Audite me, et comedite bona : ...
delectabitur in bonis anima vestra.
Attendite auribus vestris, & seq...
mini vias meas : exaudite me; ...
vivet in bonis anima vestra. Et ...
constituam vobis testamentum æ...
ternum, sancta David fidelia.

MS.A. (α) πίετε (β) *οἶνον (γ) ὠτίοις (δ) ἐπακούσατε (ε) ἡμῶν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ארי כאתא שביקא ועיקת רוח ערעך שכנתא דיי וכאתת עולמין דאתרחקת אמר
7 אלהיך : ברגז זעיר רחקתיך וברחמין סגיאין אקרב גלותך : בשעא זעירא סלקית
8 אפי שכנתי זמן זעירא מניך ובטבות עלם דלא פסקן ארחם עלך אמר פרקיך יי :
9 ביומי נוח דא קדמי דקימית במימרי דלא יעדון מי טופנא דהוו ביומי נוח עוד
10 על ארעא כן קימית במימרי דלא יחול רוגזי עלך ולא אזוף ביך : ארי טוריא יעדון
ורמתא יתפרקון וטובי מניך ירושלם לא יעדי וקים שלמי לא יתרחק אמר דעתיד
11 לרחמא עלך יי : חשיכתא מקבלא עולבן קרתא דאמרין עלה עממיא לא תתנחם
12 הא אנא כביש בצדידא אבני רצפתיך ואשכללניך באבנין טבין : ואשוי במרגלין אעך
13 ותרעיך לאבני גמר וכל תחומך לאבני צרוך : וכל בניך אלפין באוריתא דיי וסגי
14 יהי שלם בניך : בזכותא תתקנין אתרחקי מעושקא ארי לא תדחלין ומתבירא ארי
15 לא יעול עלך : הא אתכנשא יתכנשון ליך גלות עמיך לסופא מלכי עממיא דמתכנשין
16 לאעקא ליך ירושלם בגויך יתרמון : הא אנא בריתי נפחא נפח נור בשחורין ומפיק
17 מנא לצורכיה ואנא ברית מחבלא לחבלא : כל זין דיתתקן עלך ירושלם לא יצלח וכל לישן
דיקום עמך לדינא תחיבניה דא אחסנת עבדיא דיי וזכותיהון מן קדמי אמר יי :

נה

1 הוי כל דצבי למילף ייתי ויליף ודלית ליה כסף אתו שמעו ואליפו אתו שמעו
2 ואליפו בלא בדמין ובלא בממון אולפן דטב מחמר ומחלב : למא תתקלון כספכון
בלא למיכל ולאותכון בלא למסבע קבילו קבלא למימרי ואכלו דטב ותתפנק
3 ברדהן נפשכון : ארכינו אודניכון וקבילו למימרי שמעו ותתקים נפשכון ואגזר לכון קים
עלם טבות דויד דמהימנן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam sicut mulierem derelictam & mœstam animo vocavit te majes-
stas Dñi, & sicut mulierem quæ abjecta est ab adolescentia, dicit De⁹ tuus.
In furore modico abjeci te, & in miserationibus multis congregabo capti-
vitatem tuam. In tempore modico abstuli faciem majestatis meæ in mo-
mento temporis à te : at benignitatibus sempiternis, quæ nunquam cessa-
bunt, miserebor tui, dicit redemptor tuus Dñs. Sicut in diebus Noe hoc
est coram me : cui juravi per verbum meum, quòd non transirent aquæ
diluvii quæ fuerũt in dieb⁹ Noe ultrà super terrã : sic juravi in verbo meo,
quòd non manebit furor meus super te, nec increpabo te. Quoniam mon-
tes pertransibunt, & colles dirumpentur : & benignitas mea non aufe-
retur à te Jerusalem, & pactum pacis meæ non elongabitur, dicit qui mi-
serturus est tui Dñs. Paupercula, injuria affecta civitas, de qua dicebant
populi : Non erit ei consolatio : ecce ego sternam in stibio lapides pavi-
menti tui, & fundabo te lapidibus pretiosis : Et ponam in margaritas
ligna tua, & portas tuas in lapides sculptos, & omnem terminum tuum in
lapides utiles. Et omnes filii tui discent legem Dñi, & multa erit pax filiis
tuis. In justitia præparaberis : recede à calumnia, quoniam non timebis, &
de interitu, quoniam non veniet tibi. Ecce congregatione congregabuntur
ad te transmigrationes populi tui : & in fine reges populorum qui con-
gregantur ut tribulent te Jerusalem, in medio tui cadent. Ecce ego creavi
fabrum ferrarium sufflantem *ignem* in prunas, & diducentem vas in opus
suum ; & ego creavi disperdentem ad disperdendum. Omnia arma quæ
præparata fuerint contra te Jerusalem non dirigentur, & omnem linguam
quæ insurrexerit adversum te in judicio condemnabis. Hæc est hæreditas
servorum Dñi, & justitia eorum à facie mea, dicit Dominus.

CAP. LV.

HEus omnis qui vult discere, veniat & discat; & qui non habetis argen-
tum, venite, audite, & discite : venite, audite, et discite absq; pretio et absq;
pecunia doctrinam meliorem vino et lacte. Quare appenditis argentũ vo-
strum non in cibum, & laborem vestrum in [*id quod*] non est satiando ? F
obedite obedientes verbo meo, & comedite bonum, & delectabitur in pin-
guedine anima vestra. Inclinate aures vestras, & obedite verbo meo; *audite* et sustentabitur anima vestra : et feriam vobiscũ pactũ sempiternũ, benignitates David fideles.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܫܒܝܩܬܐ ܘܟܪܝܬ ܪܘܚܐ ܩܪܟܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܛܠܝܘܬܐ
ܕܐܣܬܠܝܬ ܐܡܪ ܐܠܗܟܝ. * ܒܪܘܓܙܐ ܙܥܘܪܐ ܫܒܩܬܟܝ. ܘܒܪܚܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܟܢܫܟܝ
* ܒܪܘܓܙܐ ܪܒܐ ܐܗܦܟܬ ܐܦܝ ܡܢܟܝ. ܘܒܪܚܡܝ ܕܠܥܠܡ ܪܚܡܬܟܝ: ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܦܪܘܩܟܝ. * ܗܕܐ ܠܝ ܐܝܟ ܝܘܡܘܗܝ ܕܢܘܚ. ܕܝܡܝܬ ܕܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܬܘܒ ܡܝܐ ܕܢܘܚ ܥܠ
ܐܪܥܐ. ܗܟܢܐ ܝܡܝܬ ܕܠܐ ܐܪܓܙ ܥܠܝܟܝ. ܘܠܐ ܐܟܐ ܒܟܝ. * ܡܛܠ ܕܛܘܪܐ ܢܬܡܟܟܘܢ. ܘܪ̈ܡܬܐ
ܢܬܪܟܢܢ. ܘܛܝܒܘܬܝ ܡܢܟܝ ܠܐ ܬܥܒܪ. ܘܩܝܡܐ ܕܫܠܡܟܝ ܠܐ ܢܥܒܪ: ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܚܡܢܟܝ
* ܡܣܟܢܬܐ ܘܡܫܓܫܬܐ ܕܠܐ ܐܬܒܝܐܬ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܦܘܟܐ ܟܐܦܝܟܝ.
ܘܫܬܐܣܝܟܝ ܒܟܐܦܐ ܕܣܦܝܠܐ. * ܘܐܥܒܕ ܫܘܪܝܟܝ ܒܟܐܦܐ ܕܝܫܦܗ. ܘܬܪ̈ܥܝܟܝ ܒܟܐܦܐ
ܕܒܠܘܪܐ. ܘܬܚܘܡܝܟܝ ܒܟܐܦܐ ܓܒܝܬܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝܟܝ ܢܕܥܘܢܢܝ.
ܘܣܓܝܐ ܫܠܡܐ ܕܒܢܝܟܝ. * ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ ܬܬܬܩܢܝܢ. ܬܪܚܩܝܢ ܡܢ ܥܠܘܒܝܐ ܡܛܠ ܕܠܐ
ܬܕܚܠܝܢ. ܘܡܢ ܬܒܪܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܩܪܘܒ ܠܟܝ. * ܘܟܠ ܕܢܘܟܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܝ ܢܥܠܘܢ ܠܟܝ
ܘܬܗܘܝܢ ܡܥܡܪܐ ܠܥܡܘܪܝܟܝ. * ܗܐ ܐܢܐ ܒܪܝܬ ܢܦܚܐ ܕܢܦܚ ܒܢܘܪܐ ܕܓܘܡܪܐ ܘܡܦܩ
ܡܐܢܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܢܐ ܒܪܝܬ ܡܚܒܠܢܐ ܠܡܚܒܠܘ. * ܟܠ ܡܐܢ ܕܡܬܛܝܒ
ܥܠܝܟܝ ܠܐ ܢܨܠܚ. ܘܟܠ ܠܫܢ ܕܢܩܘܡ ܥܡܟܝ ܒܕܝܢܐ. ܬܚܝܒܝܢܗ. ܗܢܘ ܝܪܬܘܬܐ
ܕܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܗܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܢܗ *
* ܐܘ ܟܠ ܕܨܗܐ. ܙܠܘ ܠܡܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܟܣܦܐ. ܙܠܘ ܙܒܢܘ ܘܐܟܘܠܘ ܘܙܠܘ
ܙܒܢܘ ܕܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܕܠܐ ܛܝܡܝ ܚܡܪܐ ܘܚܠܒܐ. * ܠܡܢܐ ܬܬܠܘܢ ܟܣܦܐ ܕܠܐ ܠܚܡܐ.
ܘܠܐܘܬܟܘܢ ܕܠܐ ܠܣܘܒܥܐ. ܫܡܥܘ ܫܡܥܝܢ ܠܝ. ܘܐܟܘܠܘ ܛܒܬܐ. ܘܬܬܦܢܩ ܢܦܫܟܘܢ
ܒܕܘܫܢܐ. * ܐܪܟܢܘ ܐܕܢܝܟܘܢ. ܘܬܘ ܠܘܬܝ. ܫܡܥܘ ܘܬܚܐ ܢܦܫܟܘܢ. ܘܐܩܝܡ ܠܟܘܢ
ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܕܘܝܕ ܡܗܝܡܢܬܐ.

Ut uxorem enim repudiatam & dolentem ani- 6
mo revocabit te Dñs, & ut uxorem adole-
scentiæ derelictam, dicit Deus tuus. Parvam 7
ob iram repudiaveram te, at miserationibus
meis multis colligam te: Magnam ob iram 8
averteram faciem meam à te, sed miseratio-
nibus meis æternis misertus sum tui, dicit Do- 9
minus redemptor tuus. Hoc esto mihi ut die-
bus Noë: *ut* enim juraveram non transituras
in posterum aquas Noë super terram; sic ju-
ro fore ut non irascar tibi, neq; noceam tibi.
Nam montes citiùs humiliarentur, & colles 10
incurvarentur, quàm gratia mea à te transe-
at, & fœdus pacis tuæ prætereat, dicit Domi-
nus misericors. O misera, procellis agitata, 11
consolatione destituta, en ego facturus sum
lapides tuos beryllum, & firmaturus funda-
menta tua lapidibus sapphyri; Ædificaturus 12
parietes tuos lapidibus jaspidis, portas tuas
lapidibus chrystalli, & terminos tuos lapidi-
bus electis. Omnes filii tui cognoscent me, 13
& multa erit pax filiorum tuorum, Tuque ju- 14
stitiâ stabilieris: longè aberis ab oppressione,
quia non timebis; & à contritione, quia non
accedet ad te. Quicunque alieni sunt à ma- 15
nibus meis, te ingredientur, & eris asylum
habitatoribus tuis. Ego quidem creavi fa- 16
brum qui follibus excitaret ignem, & perfice-
ret instrumentum ad opera sua; at ego pari-
ter creavi destructorem ad destruendum.
Omne instrumentũ quod aptatur contra te, 17
non perducetur ad exitum: & omnem lin-
guam quæ tecum steterit in judicio, convin-
ces. Hæc est hæreditas servorum Domini, &
justitia eorum à me; dicit Dominus.

CAP. LV.

HEus omnes sitientes, ite ad aquas: qui non 1
habetis pecuniam, ite, providete vobis, &
comedite absque pecunia, & sine pretio vi-
num & lac. Cur expenditis pecuniam non 2
pro pane, & laborem vestrum non pro saturi-
tate? Audite me ex animo, & comedetis bo-
na, & in pinguedine oblectabit se anima
vestra. Inclinate aures vestras, & venite ad 3
me: acquiescite mihi, & vivet anima vestra:
& statuam vobiscum pactum sempiternum,
gratiam Davidis fidelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لست مثل امراة متروكة وصغيرة النفس دعاك الرب * وليس مثل امراة مبغوضة منذ
صباها * قال الهك * زمنا قليلا تركتك * وبرحمة عظيمة ارحمك * بغضب يسير صرفت
وجهي عنك * وبرحمة ابدية رحمتك * قال الرب منقذك من الماء الذي على عهد نوح
هذا هو لي * لاني كما حلفت في ذلك الزمان للارض الا اغضب عليك ايضا * ولا انقل جبالك
بالوعيد ولا اكامك يحركون * هكذا ولا الرحمة التي لك من قبلي لا تفني * ولا عهد
سلامتك لا ينتقض * لان الرب الراحم لك قال * ايها الذليلة والساقطة التي لم تعزي
ها انا اهيي لك حجرك ياقوتا واساساتك فيروزجا * واصنع شرارفك يصبا وابوابك حجارة المها
وسورك حجارة مختارة * وجميع بنيك متعلمين من الله * واولادك في السلامة الكثيرة
* وبالعدل تبنين * ابتعدي من الظلم ولا تخافي * والرعدة لا تقرب لك * ها الغرباء
يدخلون فيك * لاجلي يسكنون فيك * واليك يهربون * ها انا خلقتك ليس مثل نحاس
ينفخ جمرا ويخرج اناء للعمل * وانا خلقتك ليس للهلاك لافسد كل اناء فاسد وعليك لست
ارضي * وكل صوت يقوم عليك للمحاكمة تغلبين جميعهم * ويصيرون مسلكوين
فيك * هذا ميراث الذين يخدمون الرب * وانتم تصيرون لي صديقين قال الرب *

* الفصل الخامس والخمسون *

* ايها العطاش اذهبوا الى الماء * ويا الذين ليس لكم فضة اعمدوا اشتروا وكلوا واشربوا
وانطلقوا واشتروا بغير فضة ولا ثمن خمرا وشحما * لماذا تثمنون الفضة لغير خبز وتعبكم
ليس لشبع * اسمعوا مني فتاكلون الخيرات * وتتنعم نفسكم بالخيرات * واصنع لكم
عهدا ابديا * مواعيد داود الصادقة *

Nequaquam ut fœminam derelictam & 6
pusillanimem vocavit te Dominus, neque
ut fœminam inde ob adolescentia sua
exosam. Ait Deus tuus, Exiguo tem- 7
pore dereliqui te, sed maximâ misericor-
diâ miserebor tui: Irâ brevi averti 8
faciem meam à te, sed misericordiâ
sempiternâ sum tui misertus. Dicit Do- 9
minus qui te eripuit ex aquis quæ conti-
gêre tempore Noe, Hæc mea res est;
Nam quemadmodum tunc temporis ju-
ravi terræ me non succensurum tibi de-
inceps, Neque tuos montes comminatio- 10
ne translaturum, neque tuos colles mo-
vendos; ita neque misericordiam quæ
tibi impenditur à me, unquam de-
futuram, neque fœdus pacis tuæ un-
quam violandum: quoniam Dominus
qui tui miseretur, hæc locutus est. O 11
vilis & dejecta, quæ nullam percipis con-
solationem, ecce ego disponam tibi la-
pides tuos ex hyacintho, & fundamenta
tua ex smaragdo, Ponámque pinnas 12
tuas ex jaspide, portas tuas lapidibus
adamantinis, & murum tuum lapidibus
electis. Omnes filii tui erunt edocti à 13
Deo, & nati tui in pace abundanti, Et 14
justitiâ ædificaberis. Recede ab injustitiis,
& ne timeto, pavor non appropinquet ad
te. En extranei in te ingredientur, pro- 15
pter me habitabunt in te, & ad te con-
fugient. En ego te creavi, non ut fa- 16
ber ærarius qui flans in carbones
producit vas ad usum; & ego te creavi,
non ad interitum, ut destruerem omne
vas corruptum, & te non oblectarer.
Imò omnem clamorem quo umcunque in- 17
surgentium contra te ad litigandum, su-
perabis, eúmque intra te conclusi. Talis
erit hæreditas eorum qui serviunt Domi-
no, & vos eritis mihi justi, ait Do-
minus.

CAP. LV.

HEus sitientes, ite ad aquas: & O vos 1
quibus non est argentum, subsistite, emite,
comedite ac bibite; & ite, emite absque
argento aut pretio vinum & adipem,
Cur æstimatis argentum aliam ob rem 2
quàm ob panem, & laborem vestrum non
ob saturitatem? Acquiescite mihi, &
comedetis bona, & oblectabitur anima
vestra in bonis: Feriámque vobiscum 3
fœdus perpetuum, promissa Davidis ve-
racia.

ישעיה : נה

.populis præcipientem & ,ducem :eum dedi populis testem En
4 הן עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה לאמים׃
te ad ,te cognoverunt non gens & ,vocabis scies non gentem Ecce
5 הן גוי לא־תדע תקרא וגוי לא־ידעוך אליך
,Israel sanctum ad & ,tuum Deum Dominum propter :current
ירוצו למען יהוה אלהיך ולקדוש ישראל
eum invocate :ipsum inveniri in Dominum Quærite .te adornavit quia
6 כי פארך׃ דרשו יהוה בהמצאו קראהו
vir & ,suam viam impius Derelinquat .propinquum ipsum existendo in
7 בהיותו קרוב׃ יעזב רשע דרכו ואיש
,ejus miserebitur & Dominum ad revertatur &:suas cogitationes iniquitatis
און מחשבתיו וישב אל־יהוה וירחמהו
non Nam .parcendum ad multiplicabit quoniam ,nostrum Deum ad &
8 ואל־אלהינו כי־ירבה לסלוח׃ כי לא
dixit ,meæ viæ ,vestræ viæ nec ,vestræ cogitationes meæ cogitationes
מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם
sunt altiores sic :terra quàm cœli sunt altiores Quia .Dominus
9 יהוה׃ כי־גבהו שמים מארץ כן גבהו
.vestræ cogitationes quàm meæ cogitationes & ,vestræ viæ quàm meæ viæ
דרכי מדרכיכם ומחשבתי ממחשבתיכם׃
,cœlis de nix & ,imber descendet quemadmodum Quoniam
10 כי כאשר ירד הגשם והשלג מן־השמים
,eam fecit generare & ,terram inebriavit quin-imo ,revertetur non illuc &
ושמה לא ישוב כי אם־הרוה את־הארץ והולידה
.comedenti panem & ,serenti semen dabit & :eam fecit germinare &
והצמיחה ונתן זרע לזרע ולחם לאכל׃
revertetur non ,meo ore de egredietur quod ,meum verbum erit Sic
11 כן יהיה דברי אשר יצא מפי לא־ישוב
prosperabitur & ,volui quod faciet quin-imo :vacuum me ad
אלי ריקם כי אם־עשה את־אשר חפצתי והצליח
:deducemini pace in & ,egrediemini lætitia in Quia .illud misi quod
12 אשר שלחתיו׃ כי־בשמחה תצאו ובשלום תובלון
ligna omnia & ,præconium vobis coram clamabunt colles & montes
ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה וכל־עצי
pro ,abies ascendet alba spina Pro .vola plaudent agri
13 השדה ימחאו־כף׃ תחת הנעצוץ יעלה ברוש תחת
signum in ,nomen in Domino erit & :myrtus ascendet urtica
הסרפד יעלה הדס והיה ליהוה לשם לאות
succidetur non seculi
עולם לא יכרת׃

CAP. LVI. נו

quia :justitiam facite & ,judicium Custodite :Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה כי־
.se revelandum ad mea justitia & ,veniendum ad mea salus propinqua
קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות׃
:illud in apprehenderit hominis filius & ,hoc fecerit hominis Beatitudines
2 אשרי אנוש יעשה־זאת ובן־אדם יחזיק בה
faciendo à suã manum custodiens & ,illud polluendo à ,sabbathum custodiens
שמר שבת מחללו ושמר ידו מעשות
,Dominum ad se copulantis alienigenæ filius dicat ne Et .malum omne
3 כל־רע׃ ואל־יאמר בן־הנכר הנלוה אל־יהוה
ne & :suo populo desuper Dominus me dividet Dividendo :dicendo
לאמר הבדל יבדילני יהוה מעל עמו ואל־
dixit sic Quia .aridum lignum ego Ecce :eunuchus dicat
4 יאמר הסריס הן אני עץ יבש׃ כי־כה אמר
quibus in eligent & ,mea sabbata servabunt qui ,eunuchis Dominus
יהוה לסריסים אשר ישמרו את־שבתותי ובחרו באשר
.meum fœdus in apprehendentes & ,volui
חפצתי ומחזיקים בבריתי׃

Versio VULG. LAT.

4 Ecce testem populis dedi eum,
ducem ac præceptorem Genti-
5 bus. Ecce gentem, quam ne-
sciebas,vocabis;et Gentes,quæ
te non cognoverunt, ad te cur-
rent,propter Dominum Deum
tuum, & Sanctum Israel,quia
6 glorificavit te. Quærite Domi-
num, dum inveniri potest:in-
7 vocate eum,dum propè est.De-
relinquat impius viam suam,et
vir iniqu⁹ cogitationes suas,&
revertatur ad Dominum, &
miserebitur ejus, & ad Deum
nostrum : quoniam multus est
8 ad ignoscendum. Non enim
cogitationes meæ,cogitationes
vestræ : neque viæ vestræ, viæ
9 meæ,dicit Dominus. Quia sic-
ut exaltantur cœli à terra, sic
exaltatæ sunt viæ meæ à viis
vestris, & cogitationes meæ à
10 cogitationibus vestris. Et quo-
modò descendit imber, & nix
de cœlo, & illuc ultrà non re-
vertitur, sed inebriat terram,
& infundit eam, & germinare
eam facit, & dat semen seren-
11 ti, & panem comedenti : Sic
erit verbum meum,quod egre-
dietur de ore meo : non rever-
tetur ad me vacuum,sed faciet
quæcunque volui, & prospera-
bitur in his, ad quæ misi illud.
12 Quia in lætitia egrediemini,et
in pace deducemini:montes et
colles cantabunt coram vobis
laudem, & omnia ligna regio-
13 nis plaudent manu. Pro sali-
unca ascendet abies,& pro ur-
tica crescet myrtus:& erit Do-
minus nominatus in signum æ-
ternum, quod non auferetur.

CAP. LVI.

1 HÆc dicit Dominus;Custo-
dite judicium, & facite justi-
tiam : quia juxta est salus mea
ut veniat, & justitia mea ut re-
2 veletur. Beatus vir, qui facit
hoc, & filius hominis, qui ap-
prehendet istud : custodiens
sabbatum ne polluat illud, cu-
stodiens manus suas ne faciat
3 omne malum. Et non dicat fi-
li⁹ advenæ,qui adhæret Domi-
no, dicens ; Separatione divi-
det me Dominus à populo suo:
Et non dicat Eunuchus ; Ecce
4 ego lignum aridum. Quia hæc
dicit Dominus Eunuchis ; Qui
custodierint sabbata mea, &
elegerint quæ ego volui , &
tenuerint fœdus meum;

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Ἰδοὺ μαρτύριον ἐν ἔθνεσιν (*) ἔδωκα αὐτὸν,
5 ἄρχοντα καὶ προστάσσοντα ἔθνεσιν. Ἔθνη ἃ
οὐκ (ζ) οἴδασίν σε, ἐπικαλέσονταί σε, καὶ
λαοὶ οἳ οὐκ ἐπίστανταί σε, ἐπὶ σὲ καταφεύ-
ξονται, ἕνεκεν (η) κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἁγίου
6 Ἰσραὴλ, ὅτι ἐδόξασέ σε. Ζητήσατε τὸν
(θ) κύριον, καὶ ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν, ἐπι-
7 καλέσασθε. ἡνίκα (**) δ' ἂν ἐγγίζῃ ὑμῖν, Ἀ-
πολιπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ
ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστραφήτω
ἐπὶ κύριον, καὶ ἐλεηθήσεται, ὅτι ἐπὶ πολὺ
8 ἀφήσει τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. Οὐ γάρ εἰσιν
αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν, (***) οὐδ'
ὥσπερ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κύ-
9 ριος. Ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς
γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν
ὑμῶν, καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς δι-
10 ανοίας μου. Ὡς γὰρ (ι) ἂν καταβῇ ὁ ὑετὸς
ἢ χιὼν (κ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστρα-
φῇ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ ἐκτέκῃ, καὶ
(λ) ἐκβλαστήσῃ, καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπεί-
11 ροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, Οὕτως ἔσται
τὸ ῥῆμά μου ὃ ἐὰν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός
μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ, ἕως ἂν (μ) τελεσθῇ ὅσα
ἂν ἠθέλησα, καὶ εὐοδώσω τὰς ὁδούς σου, καὶ
12 τὰ ἐντάλματά μου. Ἐν γὰρ εὐφροσύνῃ ἐξ-
ελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ διδαχθήσεσθε· τὰ γὰρ
ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑ-
μᾶς ἐν χαρᾷ, καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ
13 ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις. Καὶ ἀντὶ τῆς
στοιβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. καὶ ἔσται κύ-
ριος εἰς ὄνομα, καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον,
καὶ οὐκ ἐκλείψει.

MS. A. (*) δέδωκα (ζ) ᾔδεισάν σε, ἐπικαλέσονταί σε, (η) τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἁγίου (θ) θεὸν, καὶ (**) ἂν ἐγγίζῃ (***) οὐδὲ (ι) ἐὰν καταβῇ ὑετὸς (κ) ἀπὸ ... βλαστήσῃ, καὶ δώσει (μ) συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα,

ΚΕΦ. νϛ'.

1 Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν,
(α) καὶ ποιήσατε δικαιοσύνην· (β) ἤγγικε
γὰρ τὸ σωτήριόν μου παραγίνεσθαι, καὶ τὸ ἔ-
2 λεός μου ἀποκαλυφθῆναι. Μακάριος ἀνὴρ
ὁ ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχό-
μενος αὐτῶν, καὶ φυλάσσων τὰ σάββατα
μὴ βεβηλοῦν, καὶ διατηρῶν τὰς χεῖρας αὐ-
3 τοῦ μὴ ποιεῖν (γ) ἀδίκημα. Μὴ λεγέτω ὁ
ἀλλογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον,
Ἀφοριεῖ με ἄρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ·
καὶ μὴ λεγέτω ὁ εὐνοῦχος, Ὅτι (δ) ξύλον
4 ἐγώ εἰμι ξηρόν. Τάδε λέγει κύριος τοῖς
εὐνούχοις, Ὅσοι ἂν φυλάξωνται τὰ σάβ-
βατά μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ
ἀντέχωνται τῆς διαθήκης μου,

MS.A. (α) ποιήσατε (β) ἤγγισεν (γ) ἀδίκημα. (δ) ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν.

Ecce (ε) testimonium in genti[bus]
dedi eum, principem, & præci[pi]
entem gentibus. Gentes, quæ ne[sci]
ebant te, invocabunt te : & popu[-]
li, qui ignorabant te, ad te confu[-]
gient : propter Dominum De[um]
tuum Sanctum Israel, quia glori[-]
ficavit te. Quærite Dominum, &
in inveniendo eum, invocate. [...]
postquàm vobis appropinquaver[it]
Relinquat impius vias suas, &
vir iniquus cogitationes suas, &
convertatur ad Dominum: & mi[-]
sericordiam (d) consequetur, quia
multùm dimittet peccata vestra.
Neque enim sunt cogitationes me[æ]
sicut cogitationes vestræ, neq[ue]
ut viæ vestræ, viæ meæ, dicit Do[-]
minus. Sed sicut distat cœlum à
terra, sic distat via mea à viis ve[-]
stris, & cogitationes vestræ à co[-]
gitatione mea. Quomodò enim [si]
descendat pluvia, aut nix de cœlo
& non revertatur, donec inebri[et]
terram, & generet, & germin[et]
det semen seminanti, & panem
ad comedendum: Sic erit verbum
meum, quod exierit de ore meo
(e) non revertetur, donec consum[men-]
tur quæ volui : & prosperabo
vias (f) tuas, et præcepta mea.
In lætitia enim egrediemini, et in
gaudio (g) docebimini. Montes e[-]
nim et colles exilient expectantes
vos in gaudio: et omnia ligna agri
applaudent ramis. Et pro (h) [...]
ba ascendet cypressus : et pro co[-]
nyza ascendet myrtus. Et erit [...]
Dominus in nomen, et in signum
sempiternum, et non deficiet.

H[Æc] CAP. LVI. [dicit Dominus; Custodite]
judicium, et facite justitiam: [quia]
juxta est salutare meum, ut
veniat; et misericordia mea, ut
reveletur. Beatus vir, qui facit
hæc; et homo, qui retinet illa, &
custodit sabbata, ut non profanet
ea; et servat manus suas, ne faciat
iniqua. Ne dicat alienigena, qui
appositus est Domino: (a) Separa[-]
bit me utique Dominus à populo
suo. Et ne dicat eunuchus; Quia
[ego] sum lignum aridum. Hæc [dicit]
Dominus Eunuchis; Quicunque
custodierint Sabbata mea, & ele[-]
gerint, quæ ego volo, & tenuerint
testamentum meum;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 הא רב לעממיא מניתיה מלך ושליט על כל מלכותא : הא עם דלא תדע יפלחנך
5 ועם דלא ידעוך ירהטון לאספקא לך מסין בדיל יי אלהך ולקדישא דישראל ארי
6 שבחך : תבעו דחלתא דיי עד דאתון חיין בעו מן קדמוהי עד דאתון קימין : ישביק
7 רשיעא אורחיה דרשעא וגבר אנס עשתונוהי ויתוב לפולחנא דיי וירחם עלוהי
8 ולדחלתא דאלהנא ארי מסגי לסלחא : ארי לא מחשבתי מחשבתכון ולא
9 ארחתכון תקנן כארחת טובי אמר יי : ארי כמא דרמין שמיא מן ארעא כן תקנן
10 ארחתי מארחתכון ומחשבתי תקנן ממחשבתכון : ארי כמא דנחית מטרא ותלגא
מן שמיא ולתמן לא אפשר ליה דיתוב אלהן מרוי ית ארעא ומרבי לה ומועיל לה
11 ויהיב בר זרעא כמסת לזרע ולחמא כמסת למיכל : כן הוי פתגם טובי דנפק מן
קדמי לא אפשר דיתוב לקדמי ריקן אלהן עבד ית דרעוא ומצלח לדשלחנא ליה :
12 ארי בחדוא תפקון מביני עממיא ובשלמא תתובלון לארעכון טוריא ורמתא יבועון
13 קדמיכון תושבחא וכל אילני חקלא ישעגון בענפיהון : חלף רשיעיא יתקימון צדיקיא
וחלף חיביא יתקימון דחלי חטאה ויהי קדם יי לשום לאת עלם דלא יפסוק :

נו

1 כדנן אמר יי טרו דינא עבידו צדקתא ארי קריב פורקני למיתי וזכותי לאתגלאה :
2 טובי אנש דיעבד דא ובר אנשא דיתקף בה יטר שבתא מאחלותיה ויטר ידוהי
3 מלמעבד כל דביש : ולא יימר בר עממין דמתוסף על עמא דיי למימר אפרשא
4 יפרשנני יי מעל עמיה ולא יימר סריסא הא אנא חשיב כאע יביש : ארי כדנן אמר
יי לסריסיא דיטרון ית יומי שביא דילי ומתרען בדצבנא ומתקפין בקימי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce principem populis constitui eum, regem & dominatorē super omnia
regna. Ecce popul⁹ quem nesciebas servient tibi;& popul⁹ qui non cognovit te, current ut offerant tibi tributa ; propter Dñm Deum tuum, & San-
ctum Israelis, qui decoravit te. Quærite timorem Dñi dum vos estis vivi:
quærite à facie ej⁹ dum vos permanetis. Relinquat impi⁹ viam suā malam,
& vir direptor cogitationes suas,& convertatur ad cultum Dñi ; & mise-
rebitur ej⁹;& ad timorē Dei nostri,qui mult⁹ est in ignoscendo. Quia non
cogitationes meæ sunt cogitationes vestræ, neq; viæ vestræ rectæ sunt sicut
viæ bonitatis meæ, dicit Dñs. Quia sicut exaltantur cœli à terra, sic rectæ
sunt viæ meæ magis quàm viæ vestræ ; & cogitationes meæ rectæ magis
quàm cogitationes vestræ. Quia sicut descendit pluvia & nix de cœlo, &
illuc impossibile est ut revertatur, sed inebriat terrā, & germinare facit eā,
& proficit ei, & dat granū sementis ut satis sit serenti; & panem ut satis sit
ad comedendum: Sic erit verbū bonitatis meæ quod egreditur à facie mea,
non potest reverti in conspectū meum vacuum, nisi faciat quod volo, &
prosperetur in his ad quæ misi illud. Quia in lætitia egrediemini de medio
populorū,& in pace deducemini in terrā vestram:montes et colles exulta-
bunt coram vobis in laude, et omnes arbores agri plaudent ramis suis.
Pro impiis consurgent justi, et pro peccatoribus consurgent timentes pec-
catū:et erit corā Dño in nomen et signū sempiternum, quod non cessabit.

CAP. LVI.

HÆc dicit Dñs:Custodite judiciū,et facite justitiā: quia propè est salus
mea ut veniat, et justitia mea ut reveletur. Beat⁹ homo qui fecerit hoc; et
fili⁹ hominis qui apprehēderit illud:qui custodierit Sabbatū,ne prophanet
illud,et servaverit man⁹ suas ne faciat omne malū. Et non dicat fili⁹ popu-
lorū,qui appositus est populo Dñi,dicendo: Separatione separavit me Dñs
à populo suo:neq;dicat eunuchus:Ecce ego reputat⁹ sum sicut lignum ari-
dum. Quia hæc dicit Dñs eunuchis,Qui custodiunt dies Sabbathorum me-
orum, & volunt ea quæ volo, et apprehendunt pactum meum;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ecce testem gentibus dedi te, principem & 4
rectorem populis: * Ut voces gentes quas 5
non nôsti, & gentes quæ te minimè nôrunt,
accurrant ad te, propter Dominum Deum
tuum, & Sanctum Israelis qui te glorificavit.
Quærite Dominum; & cùm inveneritis eum, 6
invocate illum: Et cùm accesserit, derelin- 7
quat peccator viam suam, & vir iniquus con-
silium suum, & convertatur ad me, & mise-
rebor ipsius; & ad Deum nostrum qui largus
est in parcendo. Nam consilia mea non sūt si- 8
milia consiliis vestris, neque viæ meæ similes
viis vestris, dicit Dominus: Nam quemad- 9
modum cœli sunt terrâ sublimiores, ita altio-
res sunt viæ meæ viis vestris, & consilia mea
consiliis vestris. Quemadmodum enim plu- 10
via & nix è cœlo delapsa, illuc minimè redit,
sed inebriat terram, & parere ac germinare
facit illam, præbétque semen satori, & panem
in cibum: Sic erit sermo meus qui prodit 11
ex ore meo, non revertetur ad me vacuus,
quin priùs fecerit quod volo, & expleverit
id cujus causâ cum misero. Nam cum læti- 12
tia egrediemini, & cum pace deducetis, &
montes atque colles exhilarabuntur coram
vobis, & laudatissimæ quæque arbores cam-
pi complodent manus. Pro spinosis frutetis 13
germinabit abies, & pro hyssopo germinabit
myrtus: eritque Domino in nomen & mo-
nimentum sempiternum, quod nunquam
deficiet.

CAP. LVI.

Sic dicit Dominus, Custodite judicium, & 1
facite justitiam; quia proximè salus mea ven-
tura est, & justitia mea revelanda. Beatus 2
vir qui fecerit hanc, & filius hominis qui fir-
mus eam tenuerit, sabbathum quoque obser-
vaverit ne prophanet illud, & custodierit
manus suas ne quid mali committat. Ne- 3
que verò dicat filius alienigenarū qui adjun-
git se Domino, Planè separavit me Dominus
à populo suo: neque dicat Eunuchus, Li-
gnum sum aridum. Nam ita dicit Dominus; 4
Eunuchis qui custodierint sabbatha mea, ele-
gerint quod mihi placet, & fœdus meum fir-
miter tenuerint;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ها شهادة للامم اعطيته * للامم رئيسا وآمرا * ها الامم التي لم تعرفك تستعين بك والشعب
5 الذين لم يعرفوك اليك يلتجون لاجل الرب الهك وقدوس اسرائيل الذي مجدك * اطلبوا
6 الله * وعند وجودكم اياه استعينوا به حين يقرب منكم * فليترك المنافق طرقه والرجل
7 الاثيم آراوه * وليرجع الي الرب فيرحم * والي الهنا لانه يغفر خطايانا كثيرا * لان ليست آرائي
8 هي مثل آرائكم * ولا طرقكم طرقي يقول الرب * لكن كما تبعد السماء من الارض فكذا
9 تبعد طرقي من طرقكم * وتعبير فهمكم من تعبير فهمي * لانه كما انه اذا نزل المطر
10 والثلج من السماء لا يرجع الي هناك الي ان يسكر الارض * فتلد وتفرع وتعطي زرعا للزارع
11 وخبزا للآكل * هكذا تكون كلمتي التي اذا خرجت من فمي لا ترجع الي بالملا الي ان
12 تكمل كلما اردته * واقوم طرقي ووصاياي * لانكم تخرجون بسرور وتنقلون بفرح
لان الجبال والآكام ترتكص منتظرة لكم بفرح * وجميع اشجار الحقل تصفق باغصانها
13 * وبدلا من البلان يصعد السرو * وبدلا من السيكران يصعد الآس * ويكون للرب
اسم وعلامة ابدية ولا تفني *

* الفصل السادس والخمسون *

1 * هكذا يقول الرب * احفظوا الحكم * اصنعوا العدل * لان خلاصي قرب ان يحضر
2 ورحمتي تنكشف * مغبوط الرجل الذي يصنع هذا * والانسان الذي يتمسك بها
ويحرس ان لا ينجس السبوت * ويحفظ يديه ان لا تصنعا ظلما * لا يقول الغريب الجنس
3 المقبل الي الرب * اترى الرب يفرزني من شعبه * ولا يقول الخصي اني انا خشبة يابسة
4 * هكذا يقول الرب * للخصيان الذين يحفظون اذن سبوتي ويختارون ما انا اريده
ويتمسكون بعهدي *

Ecce testimonium gentibus dedi eum, gen- 4
tibus principem & imperatorem. En gen- 5
tes quæ te ignorant, opem tuam implora-
bunt; & populus qui te non noverunt,
ad te confugient, propter Dominum De-
um tuum & sanctum Israelis qui te glo-
rificavit. Quærite Deum; & cùm re- 6
pereritis eum, implorate præsidium ejus
dum propinquus est vobis. Ideò derelin- 7
quat impius vias suas, & vir sceleratus
consilia sua; & revertatur ad Dominum,
ut misericordiam consequatur; et ad De-
um nostrum, quia peccata nostra multùm
ignoscit. Non enim consilia mea sunt ut 8
consilia vestra, neque viæ vestræ sunt
viæ meæ, dicit Dominus: Sed quantùm 9
distat cœlum à terra, tantùm distant viæ
meæ à viis vestris, & conceptus mentis
vestræ à conceptu mentis meæ. Nam 10
quemadmodum cùm imber aut nix è cœ-
lo deciderit, non revertitur illuc donec
terram inebriet, & hæc gignat egermi-
nétque, producá que sementem satori, &
panem comedenti: Sic erit verbum me- 11
um, quod cùm exierit ex ore meo, non
redibit ad me vacuum, donec perfecerit
quicquid volo, dirigámque vias meas
& decreta mea. Vos enim egrediemini 12
cum exultatione, & cum lætitia dimit-
temini; nam montes & colles tripudia-
bunt expectantes vos cum gaudio, &
omnes arbores agri plaudent ramis suis.
Pro dumis assurgent pini, & pro ebu- 13
lis assurgent myrti: eritque Domino no-
men & signum sempiternum & indele-
bile.

CAP. LVI.

Sic ait Dominus, Custodite judicium, 1
facite justitiam; quia salus mea brevi
affutura est, & misericordia mea rete-
genda. Beatus vir qui fecerit hanc, & 2
homo qui adhæserit ei, caverit ne sabba-
tha contaminet, & custodierit manus suas
ne faciant iniquitatem. Non dicat alie- 3
nigena qui se recipit ad Dominum, Putásne
quòd Dominus me segreget à populo
suo? néve dicat Eunuchus, Equidem sum
lignum aridum. Sic ait Dominus; Eunu- 4
chis qui custodierint sabbatha mea, quod
ego volo delegerint, & adhæserint fœ-
deri meo;

ישעיה : נו

nomen & ,manum meis muris in & ,mea domo in eis dabo Et
5 ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם
quod ,ei dabo seculi nomen ;filiabus quàm & ,filiis quàm melius
טוב מבנים ומבנות שם עולם אתן־לו אשר
,DOMINO super copulatos alienigenæ filios Et .succidetur non
6 לא יכרת : ובני הנכר הנלוים על־יהוה
existendum ad ,DOMINI nomen amandum ad & ,ei ministrandum ad
לשרתו ולאהבה את־שם יהוה להיות
,illud polluendo à ,sabbathum custodientem omnem : servos in ei
לו לעבדים כל־שמר שבת מחללו
montem ad eos adducam Et .meum fœdus in apprehendentes &
7 ומחזיקים בבריתי : והביאותים אל־הר
,eorum ascensiones :meæ orationis domo in eos lætificabo & ,meæ sanctitatis
קדשי ושמחתים בבית תפלתי עולתיהם
mea domus quia : meo altari super beneplacitũ ad eorum sacrificia &
וזבחיהם לרצון על־מזבחי כי ביתי
Dominus Ait .populis omnibus vocabitur orationis domus
8 בית־תפלה יקרא לכל־העמים : נאם אדני
eum super congregabo adhuc : Israel expulsos congregans DOMINUS
יהוה מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו
omnis ,devorandum ad venite : agri fera Omnis .ejus congregatos
9 לנקבציו : כל חיתו שדי אתיו לאכל כל־
,nesciverunt ipsi omnes ,cæci ejus Speculatores .sylva in fera
10 חיתו ביער : צפו עורים כלם לא ידעו
,loquentes deliria : latrare poterunt non ,muti canes ipsi universi
כלם כלבים אלמים לא־יוכלו לנבח הזים
noverunt non animo fortes canes Et .dormitare diligentes ,jacentes
11 שכבים אהבי לנום : והכלבים עזי־נפש לא ידעו
ipsi universi : intelligere noverunt non pastores ipsi & ,saturitatem
שבעה והמה רעים לא ידעו הבין כלם
Venite .ejus extremo à suam cupiditatem ad vir ,respexerunt suam viam ad
12 לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו : אתיו
cras diem hunc secundùm erit & : sechar potabimus & ,vinum capiam
אקחה־יין ונסבאה שכר והיה כזה יום מחר
.valde abundanter magnum
גדול יתר מאד :

CAP. LVII. נז

misericordiæ viri & : cor super ponens quisquam non & ,periit Justus
1 הצדיק אבד ואין איש שם על־לב ואנשי־חסד
.justus colligitur mali faciebus à quia ,intelligente non in collecti
נאספים באין מבין כי־מפני הרעה נאסף הצדיק :
.eo coram ambulans : suis cubiculis in requiescent ,pace Ingredietur
2 יבוא שלום ינוחו על־משכבותם הלך נכחו :
.est fornicata &,adulterum semen:auguratricis filii huc appropinquate vos Et
3 ואתם קרבו־הנה בני עננה זרע מנאף ותזנה :
prolongabitis ,os dilatabitis quem contra ,estis oblectati quo Super
4 על־מי תתענגו על־מי תרחיבו פה תאריכו
Incalescentes ? falsitatis semen ,prævaricationis nati vos Nonne ? linguam
לשון הלוא־אתם ילדי־פשע זרע שקר : הנחמים
torrentibus in natos mactantes : frondoso ligno omni sub ulmis in
5 באלים תחת כל־עץ רענן שחטי הילדים בנחלים
ipsi ipsi ,tua pars torrentis Levibus In .petrarum ramos subter
6 תחת סעפי הסלעים : בחלקי־נחל חלקך הם הם
,munus fecisti ascendere ,libamen effudisti ipsis etiam :tua sors
גורלך גם־להם שפכת נסך העלית מנחה
? accipiam consolationem his super Nunquid
העל אלה אנחם :

Versio VULG. LAT.

5 Dabo eis in domo mea, & in
muris meis locum, & nomen
melius à filiis & filiabus : no-
men sempiternum dabo eis,
6 quod non peribit. Et filios ad-
venæ, qui adhærent Domino,
ut colant eum, & diligant no-
men ejus, ut sint ei in servos :
omnem custodientem sabba-
tum ne polluat illud, & tenen-
7 tum fœdus meum : Adducam
eos in montem sanctum meum,
& lætificabo eos in domo ora-
tionis meæ: holocausta eorum,
& victimæ eorum, placebunt
mihi super altari meo: quia do-
mus mea, domus orationis vo-
8 cabitur cunctis populis. Ait
Dominus Deus, qui congregat
dispersos Israel ; Adhuc con-
gregabo ad eum congregatos
9 ejus. Omnes bestiæ agri veni-
te ad devorandum, universæ
10 bestiæ saltûs. Speculatores e-
jus cæci omnes, nescierunt uni-
versi : canes muti non valen-
tes latrare, videntes vana, dor-
11 mientes & amantes somnia. Et
canes impudentissimi nescie-
runt saturitatem : ipsi pastores
ignoraverunt intelligentiam :
omnes in viam suam declina-
verunt, unusquisque ad avari-
tiam suam, à summo usque ad
12 novissimum. Venite, sumam
vinum, & impleamur ebrieta-
te : & erit sicut hodiè, sic &
cras, & multò ampliùs.

CAP. LVII.

1 Justus perit, & non est qui re-
cogitet in corde suo : & viri
misericordiæ colliguntur, quia
non est qui intelligat : à facie
enim malitiæ collectus est ju-
2 stus. Veniat pax, requiescat in
cubili suo, qui ambulavit in di-
3 rectione sua. Vos autem acce-
dite huc filii auguratricis, se-
men adulteri, & fornicariæ.
4 Super quem lusistis ? sup quem
dilatâstis os, et ejecistis linguá?
numquid non vos filii scelesti,
5 semen mendax ? Qui consola-
mini in diis subter omne li-
gnum frondosum, immolan-
tes parvulos in torrentibus,
6 subter eminentes petras ? In
partibus torrentis pars tua, hæc
est sors tua: & ipsis effudisti li-
bamen, obtulisti sacrificium,
numquid super his non indi-
gnabor ?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου, ϗ ἐν τῷ
τείχει μου τόπον ὀνομαστὸν, (ε) κρείττω
υἱῶν ϗ θυγατέρων, ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐ-
6 τοῖς, ϗ οὐκ ἐκλείψει· Καὶ τοῖς ἀλλογενέσι
τοῖς προσκειμένοις (ζ) κυρίῳ δουλεύειν αὐ-
τῷ, ϗ ἀγαπᾷν τὸ ὄνομα κυρίου, τοῦ εἶναι αὐ-
τῷ εἰς δούλους ϗ δούλας· ϗ πάντας τοὺς
φυλασσομένους τὰ σάββατά μου μὴ βεβη-
λοῦν, ϗ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου,
7 Εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
ϗ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευ-
χῆς μου· τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν, ϗ αἱ
θυσίαι αὐτῶν ἔσονται δεκταὶ ἐπὶ (η) τὸ
θυσιαστήριόν μου. ὁ γὰρ οἶκός μου, οἶκος
προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν,
8 Εἶπε κύριος ὁ συνάγων τοὺς διε-
σπαρμένους Ἰσραὴλ, ὅτι συνάξω ἐπ᾽ αὐ-
9 τὸν συναγωγήν. Πάντα τὰ θηρία τὰ
ἄγρια, δεῦτε, φάγετε, πάντα τὰ θηρία
10 τοῦ δρυμοῦ. Ἴδετε ὅτι (θ) ἐκτετύφλωνται
πάντες, οὐκ ἔγνωσαν (ι), κύνες ἐνεοὶ οὐ
δυνήσονται ὑλακτεῖν, ἐνυπνιαζόμενοι κοί-
11 την, φιλοῦντες νυστάξαι. Καὶ οἱ κύνες
ἀναιδεῖς τῇ ψυχῇ, οὐκ εἰδότες πλησμο-
νήν. καί εἰσι πονηροὶ οὐκ εἰδότες σύνεσιν,
πάντες (κ) ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξηκολούθησαν,
ἕκαστος κατὰ τὸ (λ) ἑαυτοῦ.

MS.A. (ε) κρείσσων (ζ) πρὸς κύριον (η) τοῦ θυσιαστηρίου μου. (θ) πάντες ἐκτετύφλωνται, (ι) φρονῆσαι, πάντες κύνες (κ) ἐν ταῖς ὁδοῖς (λ) [illegible]

ΚΕΦ. νζ΄.

1 Ἴδετε ὡς ὁ δίκαιος ἀπώλετο, ϗ οὐδεὶς
ἐκδέχεται τῇ καρδίᾳ, ϗ ἄνδρες δίκαιοι
αἴρονται, ϗ οὐδεὶς κατανοεῖ. ἀπὸ γὰρ προσ-
2 ώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. Ἔσται
ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ τοῦ μέ-
3 σου. Ὑμεῖς δὲ προσαγάγετε ὧδε υἱοὶ ἄνο-
4 μοι, σπέρμα μοιχῶν ϗ πόρνης. Ἐν τίνι
ἐνετρυφήσατε; ϗ ἐπὶ τίνα ἠνοίξατε τὸ
στόμα ὑμῶν; ϗ ἐπὶ τίνα ἐχαλάσατε τὴν
γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχ ὑμεῖς ἐστὲ τέκνα ἀπω-
5 λείας; σπέρμα ἄνομον, Οἱ παρακαλοῦντες
(α) εἴδωλα ὑπὸ δένδρα δασέα, σφάζον-
τες τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν ταῖς φάραγξιν
6 ἀναμέσον τῶν πετρῶν; Ἐκείνη σου ἡ με-
ρίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, κἀκείνοις ἐξέχε-
ας σπονδὰς, (β) ϗ τούτοις ἀνήνεγκας
θυσίας. ἐπὶ τούτοις οὖν οὐκ ὀργισθή-
σομαι;

MS.A. (α) τὰ εἴδωλα (β) κἀκείνοις

Dabo eis in domo mea, & in mur[illegible]
meo locum nominatum, melior[illegible]
filiis, & filiabus: nomen sempi[illegible]
num dabo eis: & non deficiet[illegible]
alienigenis, qui additi sunt Dom[illegible]
no, servire ei, & diligere nomen
ejus, ut sint ei in servos, & ancil-
las : & omnes, qui custodiunt
sabbata mea, ut non violent ea,
& tenent testamentum meum; In-
ducam illos in montem sanctum
meum, & lætificabo eos in domo
orationis meæ. Holocausta eo-
rum, & victimæ eorum erunt ac-
ceptabiles super altare meum. Do-
mus enim mea domus orationis
vocabitur cunctis gentibus, Dixit
Dominus, qui congregat dispersos
Israel : quia congregabo ad eum
congregationem. Omnes bestiæ [illegible]
ræ venite, comedite, omnes bestiæ
sylvæ. Videte, quoniam excæcati
sunt omnes: non cognoverunt; ca-
nes muti non poterunt latrare,
somniantes lectulum, amantes dor-
mitationem. Et canes impudentes
animo, ignorantes saturitatem.
Et sunt mali, nescientes intelli-
gentiam: omnes, vias suas [illegible]
sunt, unusquisque (λ) juxta
suum.

CAP. LVII.

Videte, quomodò justus [illegible]
& nemo suscipit corde: & [illegible]
justi tolluntur; & nemo [illegible]
rat. A facie enim iniquitatis [illegible]
latus est justus: Erit in pace [illegible]
tura ejus : ablatus est de [illegible]
Vos autem accedite huc filii [illegible]
qui, semen adulterorum, & [illegible]
tricis. In quo oblectati estis? [illegible]
super quem aperuistis os [illegible]
et super quem ejecistis linguam
vestram? Nonne vos estis [illegible]
lii perditionis, semen iniquum?
Qui (α) vocatis idola [illegible]
frondosas arbores, immolantes
filios vestros in vallibus in [illegible]
petrarum? Illa est pars tua: [illegible]
est sors tua: et illis effudisti [illegible]
mina, et his obtulisti hostias. [illegible]
per his ergo non irascar?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ואתן להון בבית מקדשי ובארע בית שכנתי אתר ושום דטב מבנין ומבנן שום עלם אתן
6 להון דלא יפסוק : ובני עממיא דמתוספין על עמיה דיי לשמשותיה ולמרחם ית שמא
7 דיי למהוי ליה לעבדין כל דיטר שבתא לאחלותיה ומתקפין בקימי : ואיתנון
לטורא דקודשי ואחדנון בבית צלותי עלותהון ונכסת קודשיהון יתסקון לרעוא על
8 מדבחי ארי בית מקדשי בית צלו יתקרי לכל עממיא : אמר יי אלהים דעתיד
9 לכנשא מבדרי ישראל עוד אקריב גלותהון לכנשא יתהון : כל מלכי עממיא
דמתכנשין לאעקא ליך ירושלם בגויך יתרמון יהון למיכל לחית ברא תסבע מנהון
10 חיות חורשא : סכואיהון סמן כולהון לא ידעין מדעם כולהון כלבין חרשין לא
11 יכלין למנבח נימין שכבין רחמין למרמך : וכלביא תקיפי נפשן לא ידעין למסבע
ואנון מבאשין לא ידעין לאסתכלא כולהון גבר לקבל ארחיה גלו גבר למבז
12 ממוניה דישראל : אמרין אתו ונסב חמר ונתרוי מן עתיק ותהי שרותנא דמחר
טבא מדיומא דין רבא סגיאה לחדא :

נז

1 צדיקיא מיתין ולית אנש דמשוי דחלתי על לב וגברי גמלי חסדא מתכנשין ולא
2 מסתכלין ארי קדם בישתא דעתידא למיתי מתכנשין צדיקיא : יהכון שלם ינוחון
3 על אתר בית משכביהון עבדי אוריתיה : ואתון אתקרבו הלכא עם דרא דעובדיהון
4 בישין דמנצבת קודשא נצבתהון ואנון מנאפין ומזנן : על מן אתון מתפנקין וקדם
5 מן תפתחון פומכון תסגון למללא רברבן הלא אתון ילדי מרוד ורעא שקרא : דפלחין
6 לטעותא תחות כל אילן עבוף נכסי ינקיא בנחליא תחות שקיפי כיפיא : בשעיעות
כיף נחלא חולקיך אף תמן אנון עדבך אף להון נסכת נסכין אסקת קורבנין העל
אלין יתוב מימרי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dabo eis in domo sanctuarii mei & in terra domus majestatis meæ lo-
cum, & nomen melius filiis & filiabus ; nomen æternum dabo eis quod
non cessabit. Et filii populorum qui apponuntur populo Domini, ut mi-
nistrent ei, & diligant nomen Domini, ut sint ei in servos: quisquis cu-
stodit Sabbathum ne violet illud, & tenet pactum meum ; Adducam eos
in montem sanctum meum, & lætificabo eos in domo orationis meæ:
holocausta eorum & victimæ sanctificatæ eorum offerentur voluntariè su-
per altari meo: quia domus sanctuarii mei domus orationis vocabitur
omnibus populis. Ait Dominus Deus, qui congregaturus est dispersos
Israel : Adhuc congregabo captivitatem eorum, ut colligam eos. Omnes
reges populorum qui congregantur ut tribulent te Jerusalem, in medio
tui projicientur, erunt in cibum bestiis agri, saturabitur illis bestia sylvæ.
Speculatores eorum cæci sunt omnes, nihil sciunt : omnes illi sunt canes
muti, non valentes latrare, dormientes, cubantes, diligentes dormire: Et
canes robusti animo, nesciunt saturitatem : & ipsi malefacientes
nesciunt intelligere : omnes illi unusquisque contra viam suam migrave-
runt, singuli ut diripiant facultates Israelis. Dicentes, Venite, sumamus
vinum, & inebriemur vino veteri : & erit prandium nostrum crastinum
lautius hodierno, amplum & prolixum admodum.

CAP. LVII.

Justi moriuntur, & non est vir qui proponat animo mei timorem : &
viri retribuentes misericordiam colliguntur, & non contemplantur quia
propter malum quod venturum est, colliguntur justi. Ibunt in pace, &
requiescent in loco domus cubationis suæ, qui operantur secundùm Le-
gem ejus, Vos autem accedite huc, popule generationis cujus opera sunt
mala. De plantatione enim sancta est plantatio eorum, sed ipsi sunt adul-
teri & fornicantes. In quo vos delectamini, & ante quem vos aperitis os
vestrum, & multiplicatis loqui magnalia ? nónne vos estis filii scelesti, se-
men mendax ? Qui adoletis idolis sub omni ligno frondoso, immolantes
parvulos in torrentibus, subter scopulos petrarum. In lævibus locis [illegible]
torrentis est pars tua, ibi quoque ea sunt sors tua : etiam eis immolasti
victimas, obtulisti oblationes : nunquid ob hæc pœnitebit Verbum
meum ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܬܠ ܠܗܘܢ ܒܒܝܬܝ ܘܒܫܘܪܝ ܐܬܪܐ. ܘܫܡܐ ܕܛܒ ܡܢ ܒܢܝܐ ܘܡܢ ܒܢܬܐ.
ܕܠܥܠܡ ܐܬܠ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܦܣܘܩ. * ܘܠܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܠܡܪܝܐ ܠܡܫܡܫܘܬܗ
ܘܠܡܪܚܡ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܗ ܠܥܒܕܐ. ܟܠ ܕܢܛܪ ܫܒܬܐ ܕܠܐ ܢܣܝܒܝܗ
ܘܡܚܝܠܝܢ ܒܩܝܡܝ. * ܐܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪ ܩܘܕܫܝ. ܘܐܚܕܐ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܨܠܘܬܝ
ܥܠܘܬܗܘܢ ܘܕܒܚܝܗܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܠܪܥܘܬܐ ܥܠ ܡܕܒܚܝ. ܡܛܠ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܕܡܟܢܫ ܠܡܒܕܪܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܬܘܒ
ܐܟܢܫ ܠܗ ܠܡܟܢܫܘܬܗ. * ܟܠ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܬܘ ܐܟܘܠܘ ܟܠܗܝܢ ܚܝܘܬܐ ܕܥܒܐ. *
ܚܙܘ ܕܥܘܝܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. ܟܠܗܘܢ ܟܠܒܐ ܐܢܘܢ ܚܪܫܐ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܢܒܚ
ܘܡܕܡܟܝܢ. ܘܪܚܡܝܢ ܠܡܕܡܟ. * ܘܟܠܒܐ ܐܢܘܢ ܕܥܙܝܙܐ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܡܣܒܥ
ܒܝܫܐ ܢܗܘܘܢ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܣܘܟܠܐ. ܟܠܗܘܢ ܠܐܘܪܚܗܘܢ ܦܢܘ. ܘܐܢܫ ܠܦܢܝܬܗ ܘܠܣܛܪܗ.
* ܬܘ ܢܣܒ ܚܡܪܐ. ܘܢܣܒ ܫܟܪܐ: ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ. ܘܢܥܒܕ ܠܢ ܝܘܬܪܢܐ ܣܓܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܢܙ *

* ܗܐ ܙܕܝܩܐ ܐܒܕ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܣܐܡ ܥܠ ܠܒܗ. ܘܓܒܪܐ ܚܣܝܕܐ ܡܬܟܢܫܝܢ ܕܠܐ ܡܣܬܟܠ.
ܡܛܠ ܕܩܕܡ ܒܝܫܬܐ ܡܬܟܢܫ ܙܕܝܩܐ. * ܘܬܐܬܐ ܫܠܡܐ ܘܢܬܢܝܚܘܢ ܥܠ
ܡܫܟܒܝܗܘܢ. ܘܢܗܠܟܘܢ ܒܬܪܝܨܘܬܗܘܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܩܪܘܒܘ ܠܗܪܟܐ ܒܢܝ ܡܡܟܟܬܐ.
ܙܪܥܐ ܕܓܝܪܐ ܘܙܢܝܬܐ. * ܥܠ ܡܢ ܐܬܦܢܩܬܘܢ. ܘܥܠ ܡܢ ܦܬܚܬܘܢ ܦܘܡܟܘܢ.
ܘܐܘܪܟܬܘܢ ܠܫܢܟܘܢ. ܗܐ ܐܢܬܘܢ ܝܠܕܐ ܕܥܘܠܐ. ܘܙܪܥܐ ܕܓܠܐ. * ܕܡܬܒܝܐܝܢ
ܒܦܬܟܪܐ ܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܥܒܐ. ܘܢܟܣܝܢ ܛܠܝܐ ܒܢܚܠܐ ܬܚܝܬ ܫܘܩܝ
ܕܟܐܦܐ. * ܡܢܬܟܝ ܘܝܪܬܘܬܟܝ. ܥܡ ܡܢܬܗܘܢ ܕܢܚܠܐ. ܐܦ ܠܗܘܢ ܢܣܟܬܝ
ܢܣܟܐ. ܘܐܣܩܬܝ ܩܘܪܒܢܐ. ܠܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܐܬܒܝܐܐ.

Dabo in domo mea & intra muros meos lo- 5
cum & nomen excellentius quàm filiorum &
filiarum; nomen *scilicet* sempiternum dabo
eis, quod nunquam deficiet. Filios autem 6
alienigenarum, qui Domino se adjunxerint
ad ministrandum ei, & ad diligendum nomen
Domini, ut sint servi ejus; quemcunque cu-
stodientem sabbathum ne prophanet illud,
& fœdus meum firmiter tenentem: Addu- 7
cam in montem sanctum meum, & lætificabo
in domo orationis meæ: holocausta & sacri-
ficia eorum gratissima erunt ad altare meum:
quoniam domus mea domus orationis voca-
bitur cunctis populis. Sic dicit Dominus 8
Deus qui congregat dispersos Israelis, Ad-
huc aggregabo ei aggregatos. Omnes bestiæ 9
agri venite, devorate omnes bestias sylvæ.
Videntes, cæci sunt omnes & ignari; canes 10
muti sunt omnes, nec possunt latrare; indul-
gent voluptati, jacent, & amant dormitatio-
nem. Sunt autem canes avidi appetitûs, & 11
nescientes saturari: erunt nequissimi, & igna-
ri prudentiæ: omnes ad viam suam se con-
verterunt, & quilibet ad partem & latus su-
um. Venite *inquiunt* sumamus vinum & su- 12
mamus siceram, & simus ut hodierna dies, &
lucrum faciamus nobis multum admodum.

CAP. LVII.

Ecce justus perit, & nemo est qui animum 1
adjiciat: & viri sancti rapiuntur nemine ad-
vertente. A conspectu quidem malitiæ rapi-
tur justus: At veniet pax, & requiescent su- 2
per cubili suo, & coram se gradientur. Vos 3
verò accedite huc filii humiliatæ, semen adul-
terum & fornicarium. Contra quem avidè 4
inhiatis? & contra quem aperitis os vestrum,
& linguam vestram protrahitis? equidem vos
fœtus estis iniquus & semen falsum: Qui 5
consolationē vestrā collocatis in idolis subter
omnem arborem sylvæ, & jugulatis pueros in
torrentibus sub rupibus petrarum. Sors tua 6
& hæreditas tua, cum sorte torrentium erit;
nam & super eos libâsti libamina, & obtulisti
sacrificia: in his oblectarer?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* أعطيهم في بيتي وفي سوري موضعا مسميا أفضل من البنين والبنات. أعطي لهم اسما
أبديا ولا يفني * وللغرباء الجنس الدخلاء الى الرب ليتعبدوا له وليحبوا اسم الرب ليكونوا له
عبيدا وإماء. وجميع الذين يحفظون أن لا يدنسوا سبوتي والممسكون بعهدي.
* أدخلهم الى جبلي المقدس. وأفرحهم في بيت صلاتي. محرقاتهم وذبائحهم تكون مقبولة
على مذبحي. لأن بيتي بيت الصلاة يدعى لجميع الأمم * لأن جامع مفترقي اسرائيل قال
اني أجمع عليه مجمعا * يا جميع الوحوش البرية تعالوا كلوا. يا جميع وحوش الغاب * انظروا
انهم جميعهم يعمون لم يعلموا ليتعقلوا. جميعهم كلاب ساهية لا يستطيعون ان ينبحوا
الذين يحلمون في المضاجع. يحبون ان ينعسوا * والكلاب الوقحة النفس لم يعرفوا شبعا وهم
أشرار لم يعرفوا فهما. جميعهم في الطرقات يتبع كل واحد منفعتهم *

. الفصل السابع والخمسون . * انظروا كيف هلك الصديق وليس أحد يفكر
بالقلب. والرجال الصديقون يرفعون ولا واحد يتأمل. لأن من وجه الظلم رفع الصديق.
* يكون في السلامة دفنه. رفع من الوسط. . الإصحاح السابع والعشرون .
. توبيخ بني اسرائيل. وهو قريان يوم الأحد .
* وأنتم تقدموا ههنا أيها البنون الأثمة. زرع الفاسقين والزانية * بماذا تنعمتم. وعلى من
فتحتم فمكم. وعلى من دلعتم لسانكم. أليس أنتم تصيرون بني هلاك ذرية أثمة.
* الذين يسألون الأصنام تحت الأشجار المظللة. يذبحون أولادهم في الأودية بين
الصخور * نصيب تلك سهمكم. لأولئك أهرقت القوارير. ولأولئك قدمت الذبائح
فهل لست أغضب.

Dabo in domo mea & intra murum 5
meum, locum celebrem, præstantiorem
quàm filiorum & filiarum: dabo enim
eis nomen æternum quod nunquam defi-
ciet. Et alienigenas qui se receperint 6
ad Dominum ut serviant ei, & diligant
nomen Domini, ut sint servi & ancillæ
ipsius; & eos omnes qui caverint ne pro-
phanent sabbatha mea, quique adhæ-
rent fœderi meo; Introducam in mon- 7
tem sanctum meum, & exhilarabo in do-
mo orationis meæ: holocausta & sacri-
ficia eorum erunt accepta super altari meo:
quia domus mea, domus orationis voca-
bitur cunctis gentibus. Nam congrega- 8
tor dispersorum Israelis, Ego, inquit, ag-
gregabo illi cœtum. O omnes bestiæ 9
campestres, venite, comedite; O omnes
bestiæ sylvestres, Videte ut omnes isti 10
cæci sint, nesciant prudenter agere; omnes
sint canes torpidi, latrare nequeant; qui
somnient in cubili, ament dormitationem:
Et quidem canes impudentis aviditatis, 11
saturitatis nescii, iidémque flagitiosi, pru-
dentiæ ignari; omnes in viis suis, unus-
quisque propriam sectatur utilitatem.

CAP. LVII.

Videte quomodo perierit justus, & 1
nemo corde cogitet; viri probi tollan-
tur, & nemo consideret. Quoniam à facie
iniquitatis oblatus est justus, Erit in pace 2
sepultura ejus, sublatus est è medio.

Textus vigesimus septimus.

Objurgatio filiorum Israelis;
Lectio diei Dominicæ.

Accedite huc O filii scelerati, semen 3
adulterorum & scortatricis. Qua in 4
re oblectati estis? contra quem aperui-
stis os vestrum? & contra quem ex-
eruistis linguam vestram? annon vos
eritis filii perditionis, generatio mali-
gna? Qui rogatis idola sub arboribus 5
umbrosis, jugulatis liberos vestros in
torrentibus inter petras. Sors illorum 6
idolorum erit portio vestra. Illis ali-
bistra fudisti, & illis obtulisti sacrifi-
cia: propter hæc annon irascerer?

ישעיה: נח

illuc etiam : tuum cubile posuisti elevatum & excelsum montem Super
7 על הר־גבה ונשא שמת משכבך גם־שם
posuisti postem & , ostium post Et .victimam immolandum ad ascendisti
8 עלית לזבח זבח: ואחר הדלת והמזוזה שמת
dilatâsti , ascendisti & discooperuisti me à quia : tuum monimentum
זכרונך כי מאתי גלית ותעלי הרחבת
.vidisti manum,eorum cubile dilexisti ; eis ex tibi excidisti & , tuum cubile
משכבך ותכרת־לך מהם אהבת משכבם יד חזית:
misisti & : tua pigmenta multiplicâsti & ,oleo in regem ad es progressa Et
9 ותשרי למלך בשמן ותרבי רקחיך ותשלחי
multitudine In.sepulchrū ad usq; te humiliâsti&,longè de ad usq; tuos legatos
10 ציריך עד־מרחק ותשפילי עד־שאול: ברב
,invenisti tuæ manus vitium:est desperatū ,dixisti nec , laborâsti tuæ viæ
דרכך יגעת לא אמרת נואש חית ידך מצאת
, mentiaris quòd?timuisti & es verita quem Et ægrotâsti non ea propter
11 על־כן לא חלית: ואת־מי דאגת ותיראי כי תכזבי
? tacens ego Anne:tuum cor super posuisti nec,es recordata non mei &
ואותי לא זכרת לא־שמת על־לבך הלא אני מחשה
& : tuam justitiā annuntiabo Ego ? timebis non me & ,seculo à &
12 ומעולם ואותי לא תיראי: אני אגיד צדקתך ואת־
,tuæ congregationes te liberent,te clamando In.tibi proderunt non &,tua opera
13 מעשיך ולא יועילוך: בזעקך יצילך קבוציך
hæreditabit me in sperans & : vanitas tollet ,ventus tollet eos omnes &
ואת־כלם ישא־רוח יקח הבל והחוסה בי ינחל־
:viā complanate,munite,munite Dicétq;.meæ sanctitatis montē possidebit &,terrā
14 ארץ ויירש הר קדשי: ואמר סלו־סלו פנו־דרך
, excelsus dixit sic Quia .mei populi via de offendiculum tollite
15 הרימו מכשול מדרך עמי: כי כה אמר רם
sancto & , excelso : ejus nomen sanctum & ,perpetuo habitans sublimis &
ונשא שכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש
spiritum vivificandum ad , spiritu humili & , contrito cum & : habitabo
אשכון ואת־דכא ושפל־רוח להחיות רוח
,litigabo seculū in non Quia .contritorum cor vivificandum ad &,humilium
16 שפלים ולהחיות לב נדכאים: כי לא לעולם אריב
ego animas &,se involvet meis faciebus à spiritu quia : irascar finem in nec
ולא לנצח אקצוף כי־רוח מלפני יעטוף ונשמות אני
abscondēdo ei percussi &,sum irat⁹ ej⁹ cupiditatis iniquitatē Propter .feci
17 עשיתי: בעון בצעו קצפתי ואכהו הסתר
, vidi ejus Vias .sui cordis viam per refractarius abiit & : sum irat⁹ &
18 ואקצף וילך שובב בדרך לבו: דרכיו ראיתי
, ei consolationes reddidi & , eum feci requiescere & : eum sanavi &
וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו
longinquo ,pacem pacem : labiorum germen Creans .ejus lugentibus &
19 ולאבליו: בורא ניב שפתים שלום שלום לרחוק
mare veluti impii Et .eum sanavi & , Dominus dixit , propinquo &
20 ולקרוב אמר יהוה ורפאתיו: והרשעים כים
, cœno ejus aquæ se impellent & ,poterit non quiescere nam : impulsum
נגרש כי השקט לא יוכל ויגרשו מימיו רפש
.impiis , meus Deus dixit , pax Non .luto &
21 וטיט: אין שלום אמר אלהי לרשעים:

CAP. LVIII. נח

:tuam vocem exalta tuba tanquam , prohibeas ne , gutture in Clama
1 קרא בגרון אל־תחשך כשופר הרם קולך
.corū peccata Jahacob domui &,corū prævaricationē meo populo indica &
והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם:

Versio VUL. LAT.

7 Super montē excelsum & sub-
limē posuisti cubile tuū, & il-
luc ascendisti ut immolares ho-
8 stias. Et post ostiū, & retro po-
stem posuisti memoriale tuum:
quia juxta me discooperuisti,
& suscepisti adulterū: dilatâsti
cubile tuū, & pepigisti cum eis
fœd⁹: dilexisti stratū eorū manu
9 apertâ. Et ornâsti te regio un-
guento, & multiplicâsti pigmē-
ta tua. Misisti legatos tuos pro-
cul, et humiliata es usque ad in-
10 feros. In multitudine viæ tuæ
laborâsti: non dixisti; Quiescā:
vitā manûs tuæ invenisti, pro-
11 pterea nō rogâsti. Pro quo so-
licita timuisti, quia mentita es,
& meî non es recordata, neque
cogitâsti in corde tuo? quia ego
tacens, & quasi non videns, &
12 mei oblita es. Ego annuntiabo
justitiā tuam, & opera tua non
13 proderunt tibi. Cùm clamave-
ris, liberent te congregati tui,
& omnes eos auferet vent⁹, tol-
let aura: Qui autē fiduciā ha-
bet meî, hæreditabit terrā, &
possidebit montē sanctū meū.
14 Et dicam; Viam facite, præbete
iter, declinate de semita, aufer-
te offendicula de via populi
15 mei. Quia hæc dicit Excels⁹, et
sublimis habitans æternitatem:
& sanctū nomen ej⁹ in excelso
& in sancto habitans, & cum
contrito & humili spiritu: ut
vivificet spiritū humilium, &
16 vivificet cor contritorū. Non
enim in sempiternū litigabo,
neque usq; ad finē irascar: quia
spiritus à facie mea egredietur,
17 & flatus ego faciā. Propter ini-
quitatem avaritiæ ejus iratus
sum, & percussi eum: abscondi
à te faciē meam, & indignatus
sum: & abiit vag⁹ in via cordis
18 sui. Vias ejus vidi, & sanavi
eum, & reduxi eum, & reddidi
consolationes ipsi, & lugentib⁹
19 ejus. Creavi fructum labiorū
pacem, pacem ei, qui longè est,
& qui propè, dixit Dominus, et
20 sanavi eum. Impii autem quasi
mare fervens, quod quiescere
non potest, & redundant flu-
ctus ejus in conculcationem et
21 lutum. Non est pax impiis, di-
cit Dominus Deus.

CAP. LVIII.

1 Clama, ne cesses, quasi tuba
exalta vocē tuam, & annuntia
populo meo scelera eorum, et
domui Jacob peccata eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέωρον, ἐκεῖ σου ἡ
κοίτη, καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας (γ) θυσίας σου,
8 Καὶ ὀπίσω τῶν σταθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας
μνημόσυνά σου. ᾤου, ὅτι ἐὰν ἀπ' ἐμοῦ ἀπο-
στῇς, πλεῖόν τι ἕξεις; ἠγάπησας τοὺς κοιμω-
9 μένους μετὰ σοῦ, Καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου
μετ' αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐποίησας τοὺς μακρὰν
ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπέστειλας πρέσβεις ὑπὲρ τὰ
10 ὅριά σου, (δ) καὶ ἀπεστράφης, καὶ ἐταπεινώθης ἕως ᾅδου. Ταῖς
πολυοδίαις σου ἐκοπίασας, καὶ οὐκ εἶπας,
Παύσομαι ἐνισχύουσα, ὅτι ἔπραξας ταῦτα,
11 διὰ τοῦτο οὐ κατεδεήθης μου σύ. Τίνα εὐλαβη-
θεῖσα ἐφοβήθης, καὶ ἐψεύσω με, καὶ οὐκ ἐμνή-
σθης (ε), οὐδὲ ἔλαβές με εἰς τὴν διάνοιαν, οὐδὲ
εἰς τὴν καρδίαν σου; (ζ) κἀγώ σε ἰδὼν
12 παρορῶ, καὶ ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης. (η) Καὶ ἐ-
γὼ ἀπαγγελῶ τὴν δικαιοσύνην (θ) σου, καὶ
13 τὰ κακά σου, ἃ οὐκ (ι) ὠφελήσει σε, Ὅταν
ἀναβοήσῃς, ἐξελέσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει
σου· τούτους γὰρ πάντας ἄνεμος λήψεται, καὶ
ἀποίσει καταιγίς. οἱ δὲ ἀντεχόμενοί μου
κτήσονται γῆν, καὶ κληρονομήσουσι τὸ ὄρος
14 τὸ ἅγιόν μου· Καὶ ἐροῦσι, Καθαρίσατε ἀπὸ
προσώπου αὐτοῦ ὁδοὺς, καὶ ἄρατε σκῶλα ἀπὸ
15 τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ μου. Τάδε λέγει (κ) ὁ ὕψιστος,
ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν τὸν αἰῶνα, Ἅγιος ἐν
ἁγίοις, ὄνομα αὐτῷ, (λ) ὕψιστος ἐν ἁγί-
οις ἀναπαυόμενος, καὶ ὀλιγοψύχοις διδοὺς
μακροθυμίαν, καὶ διδοὺς ζωὴν τοῖς συντε-
16 τριμμένοις τὴν καρδίαν, (μ) Οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα
ἐκδικήσω ὑμᾶς, οὐδὲ διαπαντὸς ὀργισθή-
σομαι ὑμῖν· πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται,
17 καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποίησα. Δι' ἁμαρτίαν
βραχύ τι ἐλύπησα αὐτὸν, καὶ ἐπάταξα αὐτὸν, καὶ
ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐ-
λυπήθη, καὶ ἐπορεύθη στυγνὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐ-
18 τοῦ. Τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰασάμην αὐτὸν,
καὶ παρεκάλεσα αὐτὸν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ πα-
19 ράκλησιν ἀληθινὴν, Εἰρήνην (ν) ἐπ' εἰ-
ρήνῃ τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς οὖσι. καὶ εἶπε
20 κύριος, Ἰάσομαι αὐτοὺς, Οἱ δὲ ἄδικοι (ξ)
κλυδωνισθήσονται, καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυ-
21 νήσονται. Οὐκ ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν,
εἶπεν (ο) ὁ θεός.

ΚΕΦ. νη'.

1 Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ, καὶ μὴ φείσῃ, ὡς (*)
σάλπιγγι ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγει-
λον τῷ λαῷ μου τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ
τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ τὰς ἀνομίας αὐτῶν.

MS.A. Κεφ. νζ'. (γ) θυσίας, Καὶ ὀπίσω (δ) καὶ ἀπεστράφης, καὶ ἐταπεινώθης
(ε) μου, (ζ) κἀγώ (η) Κἀγὼ ἀπαγγέλλω (θ) μου, (ι) ὠφελήσουσι
(κ) κύριος ὁ ὕψιστος, ὁ ἐν ὑψηλοῖς (λ) κύριος ὕψιστος (μ) Καὶ ...
νην (ξ) οὕτως (ο) κύριος ὁ θεός. MS.A. Κεφ. νη'. (*) σάλπιγγι

Super montem excelsum, & ... limem, illic cubile tuum ... ascendere fecisti hostias ... Post ostii tui ... vialia tua ... recessisses à me ... haberes: dilexisti ... Et multiplicâsti fornicationem tuam cum eis ... eos, qui procul a te ... gatos ... miliata es usque ad inferos ... tis itineribus tuis laborâsti ... dixisti, Desinam ... quia fecisti hæc ... gâsti me tu. Quæ timens ... vita es? & ... recordata es mei, neque ... me in mentem, neque in cor ... Et ego te videns despiciebam ... timuisti. Et ego annuntiabo ... tuā, et mala tua, quæ non proderunt tibi: Cum clamaveris ... in tribulatione tua ... omnes tollet ventus ... tempestas. Qui autem ... mihi, possidebunt terram ... reditate consequentur ... sanctum meum: Et dicent ... das facite à facie ejus ... ferte offendicula de ... mei. Hæc dicit Excelsus ... sis habitans in æternum ... in sanctis, nomen illi ... sanctis requiescens ... mis dans patientiam ... tam his qui corde contriti ... Non in æternum ulciscar ... neque semper irascar ... tus enim à me egredietur ... tum omnem ego feci ... catum ad modicum quid con... vi eum, & percussi eum ... ti faciem meam ab eo ... stratus est, & ambulavit ... viis suis. Vias ejus vidi ... navi eum, et consolatus sum ... lum, et dedi ei consolationem ... ram, Pacem super pacem ... longè, et qui propè sunt. Et dixit Dominus, Sanabo eos: Qui autem iniqui sunt, (ξ) fluctuabunt ... quiescere non poterunt ... gaudium impiis, dixit Deus.

CAP. LVIII.

Clama in fortitudine, et ne parcas: quasi tuba exalta ... tuam: et annuntia populo meo ... cata eorum, et domui Jacob ... quitates eorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 על טור רם ומנטל שוית אתר בית משריך אף לתמן סלקת לדבחא דבח: ואחורי
8 דשא ומזוותא שוית דוכרן טעותיך הוית דמיא לאתתא דרחימא על בעלה וטעת בתר
נוכראין אפתית אתר בית משרך ונזרת ליך מנהון קים רחמת אתר בית משכבהון
9 אתר בחרית: כד עברת ליך אוריתא אצלחת במלכותא וכדאסגית ליך עובדין טבין
סגיאה משריתיך ושלחת אזגדך עד מרחיק ואמאכת תקיפי עממיא עד לשאול:
10 בסגיאות ארחתיך לאית לא אמרת למתב נכסין סגיאין אסגית על כן לא סברת למתב:
11 וית מן יציפת וקדם מן דחלת ארי אסגית למללא כדבין ופולחני לא אדכרת ולא שוית
דחלתי על לביך הלא אנא יהבית ארכא מעלמא דאם תתובין לאוריתא ולקדמי לא
12 תבת: אנא חויתי לך עובדין טבין דאנון זכון ליך ואת אסגית ליך עובדין בישין דלא
13 יהנון ליך: אצוחי כען אם יפרקוניך עובדי שקרין דהוית מתעסקא בהון מינקותיך
וית כולהון יטול רוחא יהון כלמא ודרחץ על מימרי יחסין ארעא ויירת טורא דקודשי:
14 ויימר אליפו ואזהרו אפנו לב עמא לאורח תקנא סליקו תקלת רשיעיא מאורח כנשתא
15 דעמי: ארי כדנן אמר רמא ומנטלא דשרי בשמיא וקדיש שמיה ברומא שרי וקדישא
שכנתיה אמר למפרק לתבירי לבא ולמסכי רוחא לקימא רוח מכיכין ולמסעד לב
16 תבירין: ארי לא לעלמא אתפרע בדין ולא לאפרש יהי רוגזי ארי רוחי מיתיא אנא עתיד
17 לאתבא ונשמתא אנא עבדית: בחובי ממונהון דאנסו הוה רוגזי עליהון ואלקיתנון
18 סלקית שכנתי מנהון וטלטלתנון בדרית גלותהון על דטעו בתר הרהור לבהון: אורח
תיובתהון גליא קדמי ואשבוק להון וארחים עליהון ואשלם תנחומין להון ולמתאבלין
19 עליהון: דברא ממלל ספון בפום כל אנשא אמר נביא שלמא יתעבד לצדיקיא דנטרו
אוריתי מלקדמין ושלמא יתעבד לתביא דתבו לאוריתא קריב אמר יי ואשבוק להון:
20 ורשיעיא כימא דטריד דבעי למנח ולא יכיל ועברין מוהי סין וטין: לית שלמא אמר
21 אלהי לרשיעיא:
נח
1 נביא אכלי בגרונך לא תמנע כקל שופרא ארים קלך וחוי לעמי מרדיהון ולבית יעקב
חוביהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In monte excelso & elevato posuisti locū mansionis domus tuæ: etiam il-
luc ascendisti ut sacrificares sacrificium. Et post ostiū & postē posuisti me-
moriale idolorum tuorum: similis fuisti mulieri quæ diligitur à marito, &
fornicatur post extraneos: dilatâsti locū dom⁹ habitaculi tui, & pepigisti
cū eis fœdus; dilexisti locū dom⁹ cubiculi eorum: locum elegisti. Cùm ex-
quereris Legē, prospera eras in regno: & cùm multiplicares tibi opera bo-
na, multiplicatus est exercit⁹ tuus, & misisti nuntios tuos procul, & depres-
sisti fortitudinem populorum usq; ad infernū. In magnitudine viarum la-
borâsti: non dixisti, Convertar: divitias multas multiplicâsti, propterea
non sperâsti quòd ageres pœnitentiam. De quo enim anxia es? & quē ti-
muisti? quia multiplicâsti loqui mendacia, & cultus mei non es recordata,
nec posuisti timorē mei in corde tuo: nónne ego dedi terminū à seculo, ut
convertaris ad Legē meā? & non es conversa in conspectu meo. Ego enim
indicavi tibi opera bona, quæ essent justa tibi; & tu multiplicâsti opera mal-
la, quæ non proderūt tibi. Clama nunc, si salvabunt te opera mendacii, in
quib⁹ laborâsti ab infantia tua; & omnia illa tollet ventus; erunt quasi nihi-
lū: qui autē confidit in verbo meo, possidebit terrā, & hæreditabit montem
sanctū meū. Et dicet: Docete & admonete, præparate cor populi in via re-
cta; auferte offendiculum impiorum de via cœtus populi mei. Quia hæc
dicit excelsus & elevatus qui habitat in cœlis, & sanctum nomen ejus: in
excelso habitans & sancta majestas ej⁹, dixit se liberaturum contritos cor-
de & humiles spiritu, et vivificaturum spiritum humilium, & suscitaturum cor
contritorū: Quia non in æternū ulciscar in judicio, nec in perpetuū erit fu-
ror me⁹: quoniā spiritū mortuorū ego restituā, & spiramenta ego feci. Ob
peccata pecuniæ corū quā vi abstulerunt, fuit furor me⁹ super eos, & per-
cussi eos: subduxi majestatē meam ab eis, & transmigrare feci eos; dispersi
captivitatē eorū, eò quòd erraverunt post cogitationes cordis sui. Via con-
versionis eorū revelata est corā me, & peperci eis, et misertus sum eorū, et
reddidi consolationē eis, et his qui lugebant super eos. Qui creavi eloquia
labiorū in ore omniū hominū: dixit Propheta: Pax fiet justis, qui custodie-
runt Legē meā ab initio, et pax fiet his qui convertentur ad Legē meā. Pro-
pè est, dicit Dñs, ut dimittam eis. Impii autem sunt quasi mare commotum,
quod quærit quiescere et non potest; et faciunt aquæ ejus cœnū et lutum.
Non est pax impiis, dicit Deus.

CAP. LVIII.

Clama in gutture tuo Propheta, ne cesses: quasi vocē tubæ exalta vo-
cem tuam, et annuntia populo meo scelera eorum, et domui Jacob pec-
cata eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܠ ܛܘܪܐ ܪܡܐ ܘܡܥܠܝܐ ܣܡܬܝ ܡܫܟܒܟܝ. ܘܠܬܡܢ ܣܠܩܬܝ ܠܡܕܒܚܘ ܕܒܚܐ. ܘܒܣܬܪ ܬܪ̈ܥܐ ܥܠ ܣܩܘܦܬܐ ܨܪܬܝ ܕܘܟܪܢܟܝ. * ܡܛܠ ܕܡܢܝ ܓܠܝܬܝ ܘܣܠܩܬܝ ܘܐܪܘܚܬܝ ܡܫܟܒܟܝ. ܘܗܘܝܬܝ ܡܢܗܘܢ ܘܐܚܒܬܝ ܡܫܟܒܗܘܢ. ܘܚܙܝܬܝ ܐܬܪܐ. * ܘܐܫܬܒܚܬܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܒܡܫܚܐ. ܘܐܣܓܝܬܝ ܒܣܡܝܟܝ. ܘܫܕܪܬܝ ܐܝܙܓܕܝܟܝ ܠܪܘܚܩܐ. ܘܐܬܡܟܟܬܝ ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ. * ܒܣܘܓܐܐ ܕܐܘܪ̈ܚܬܟܝ ܠܐܝܬܝ. ܘܠܐ ܐܡܪܬܝ ܕܐܫܠܐ. ܚܠܕܐ ܕܐܝܕܝܟܝ ܐܫܟܚܬܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܬܟܫܦܬܝ. * ܘܡܢ ܕܚܠܬܝ ܘܐܬܪܗܒܬܝ. ܕܟܕܒܬܝ ܒܝ. ܘܠܐ ܐܬܕܟܪܬܝܢܝ. ܘܠܐ ܣܡܬܝܢܝ ܒܠܒܟܝ. ܗܐ ܐܢܐ ܩܕܝܫܐ ܡܢ ܥܠܡ. ܘܠܝ ܠܐ ܕܚܠܬܝ. * ܐܢܐ ܐܚܘܐ ܙܕܝܩܘܬܝ ܘܥܒܕܝܟܝ ܕܠܐ ܡܘܬܪܝܢ ܠܟܝ. * ܡܐ ܕܩܥܝܬܝ ܢܦܨܘܢܟܝ ܟܢܫܝܟܝ. ܠܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܢܫܩܘܠ ܪܘܚܐ ܘܢܕܒܪ ܥܠܥܠܐ. ܘܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠܝ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܝ. * ܘܢܐܡܪܘܢ ܟܒܘܫܘ ܟܒܘܫܘ ܘܦܢܘ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܪܝܡܘ ܬܘܩܠܬܐ ܡܢ ܐܘܪܚܗ ܕܥܡܝ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܪܡܐ ܘܡܥܠܝܐ. ܕܥܡܪ ܠܥܠܡ. ܘܩܕܝܫܐ ܫܡܗ. ܕܡܪܘܡܐ ܘܩܕܝܫܐ ܥܡܪܗ. ܘܥܡ ܡܟܝܟܐ ܘܬܒܝܪܝ ܪܘܚܐ. ܠܡܚܝܘ ܪܘܚܐ ܕܡܟܝܟܐ. ܘܠܡܚܝܘ ܠܒܐ ܕܬܒܝܪܐ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܠܥܠܡ ܐܬܚܪܐ. ܘܠܐ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܐܪܓܙ. ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܡܢ ܩܕܡܝ ܢܦܩܐ. ܘܢܫܡܬܐ ܐܢܐ ܥܒܕܬ. * ܡܛܠ ܚܛܗܐ ܕܢܟܠܗ ܪܓܙܬ ܘܡܚܝܬܗ. ܘܗܦܟܬ ܐܦܝ ܡܢܗ ܘܪܓܙܬ. ܘܐܙܠ ܡܬܥܩܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܠܒܗ. * ܐܘܪ̈ܚܬܗ ܚܙܝܬ ܘܐܣܝܬܗ. ܘܒܝܐܬܗ ܘܦܪܥܬܗ ܒܘܝܐܐ ܠܗ ܘܠܐܒܝܠܘܗܝ. * ܒܪܝܬ ܡܠܬܐ ܕܣܦܘܬܐ. ܫܠܡܐ ܫܠܡܐ ܠܪܚܝܩܐ ܘܠܩܪܝܒܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ. * ܪܘܫܥܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܝܡܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܫܠܐ. ܘܪ̈ܡܫܐ ܕܡܝ̈ܗ ܩܢܐ ܘܛܝܢܐ. * ܠܝܬ ܫܠܡܐ ܠܪ̈ܘܫܥܐ ܐܡܪ ܐܠܗܝ. *

ܩܪܝ ܒܓܘܓܪܬܟ ܘܠܐ ܬܚܘܣ. * ܐܝܟ ܫܝܦܘܪܐ ܐܪܝܡ ܩܠܟ. ܘܚܘܝ ܠܥܡܝ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܠܒܝܬ ܝܥܩܘܒ ܚܛܗܝܗܘܢ.

Super montes altos & ſublimes poſuiſti cu- 7
bile tuum, & illuc aſcendiſti ad mactandas vi-
ctimas. Et poſt januas ſuper paraſtades ſcul- 8
pſiſti memoriam tuam. Migrans enim à me
aſcendiſti, & ampliâſti cubile tuum, facta es
ex eis (*i. ad eos deſciviſti*) & amâſti concubi-
tum eorum. Et occaſionẽ videns, laudabilẽ 9
te reddidiſti apud reges per unguentum, mul-
tiplicâſti odores tuos, miſiſti nuntios tuos in
longinquum, & humiliata es ad infernum uſ-
que. Copiâ viarum tuarum laborâſti, nec ta- 10
mẽ dixiſti, Ceſſabo; culpâ manuum tuarũ con-
traxiſti rubiginẽ, ideo non ſupplicas. Quem 11
timeres aut metueres, quandoquidẽ me dene-
gâſti, nec meminiſti mei, nec æſtimas me in
corde tuo? ecce ego ſanct⁹ ſum ab æterno, me
tamẽ non times. Ego oſtendã *tibi* juſtitiã meã, 12
& facta tua nequaquã proderunt tibi. Cùm 13
clamaveris, eripiéntne te qui congregantur
ad te? hos *quidem* omnes aſportabit vent⁹, &
abripiet turbo: illi verò qui ſperant in me,
poſſidebunt terrã, & poſſidebunt montẽ ſan-
ctum meum: Et dicent, Complanate, com- 14
planate, reſtituite viã, & auferte offendicula
ex itinere populi mei. Sic enim dicit ſubli- 15
mis & excelſus, habitans in æternum, cujus
nomẽ ſanctum eſt, cuj⁹ habitaculum altum eſt
& ſanctum, ad humiles & afflictos animo;
Vivificabo ſpiritum humilium, & cor dolen-
tium vivificabo. Nam non in perpetuum ſuc- 16
cenſebo, nec in perpetuum iraſcar: quoniam
ſpirit⁹ à me prodit, & aurã *vitalem* ego feci.
Propter crimẽ fraudis ej⁹ irat⁹ ſum & percuſſi 17
eã: iterum quoq; ſum irat⁹, & abiit ſuſpiriũ
ej⁹ in via cordis ipſius. Vias ejus conſiderans 18
curavi eã et conſolatus ſum eã, & repẽdi con-
ſolationẽ ipſi & lugentib⁹ ej⁹. Creatus eſt ſer- 19
mo labiorum, Pacẽ, pacẽ longinquis & pro-
pinquis, inquit Dñs, & curabo eos. Improbi 20
verò ceu mare agitabuntur (nam quietẽ nun-
quã reperient) cujus aquæ reptilia atque cœ-
num volutant. Nulla pax eſt improbis, inquit 21
Deus meus.

CAP. LVIII.

CLama ex gutture tuo, & ne parcas; attol- 1
le vocem tuam inſtar tubæ, & indica po-
pulo meo iniquitatem ſuam, et familiæ Jacobi
peccata ſua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* على جبل عال وشاهق هناك مضجعك * وهناك اصعدت الذبائح * وخلف قوائم بابك
وضعت ذكراناتك * واه لانك ان تبعدت عني يكون لك بالاكثر * احببت المضطجعين
معك * وكثرت زناك معهم * وصنعت كثيرين الذين منك بعيدا * وارسلت سفراء فوق
حدودك * ورجعت وذليت الي الجحيم * تعبت في طرقاتك الكثيرة * ولم تقولي اكف انا
القوية * لانك فعلت هذا لاجل هذا لم تطلبيني * ابن لمن تخشي * خفت وكذبتني * ولم
تذكريني * ولا احدثتني في عين فهمك ولا في قلبك * وانا اراك واتغافل ولم تخافيني *
* انا اخبر بعدلي وشرورك التي لا تنفعك * اذا صرخت لينقذوك في ضيقك * لان
هاولاء كلهم ياخذهم الريح ويخرجهم العاصف * والذين يتمسكون بي يعدون الارض
ويرثون جبلي المقدس * ويقولون طهروا السبل من وجهه * وارفعوا العثرات من طريق
شعبي * هكذا يقول الرب العلي الساكن في الاعالي الي الابد * القدوس في القديسين
اسمه الرب العالي * المستريح في القديسين * والمعطي طول الاناة لصغيري الانفس * المعطي
الحياة للمنكسري القلب * لا انتقم منكم الي الابد * ولا اغضب عليكم كل حين * لان
روحا مني يمضي * وكل نسمة انا صنعت * لاجل خطية قليلة اغضبته وضربته وصرفت
وجهي عنه * فحزن ومضي معبسا في طرقه * رايت طرقه وشفيته وعزيته واعطيته عزا
حقيقيا * سلامة على سلامة للبعداء والقرباء * وقال الرب اشفيهم * والظالمون هكذا يعربون
ولا يستطيعون ان يستريحوا * وليس للمنافقين سلام قال الرب الاله *

* الفصل الثامن والخمسون *

* اصرخ بقوة ولا تمسك * مثل بوق ارفع صوتك * اخبر شعبي بخطاياهم * وبيت يعقوب باثامهم

Super montem excelſum & elevatum, illic 7
eſt cubile tuum, ibique ſacrificia obtu-
liſti; Et poſt antes oſtii tui collocâſti mo- 8
nimenta tua. Heu, ſi receſſeris à me,
tuâ potiùs interierit: amâſti concum-
bentes tecum, & ſcortationem tuam cum
iis multiplicâſti. Multos qui ex te 9
erant, procul egiſti, & advocatos mi-
ſiſti ultra terminos tuos, demum re-
verſa dejecta es ad infernum uſque. Fa- 10
tigata in viis tuis multiplicibus non di-
xiſti, Abſtinebo ego fortis. Quoniam hæc
feciſti, propterea me non curâſti. Tu 11
quem formidas? timuiſti, & negâſti
me, non es mei recordata, & ne men-
tis quidem tuæ ratiocinatione aut corde
tuo de me cogitâſti: quia te videns con-
niveo, non me times. Ego indicabo 12
juſtitiam meam & ſcelera tua, quæ non
proderunt tibi, Cùm clamaveris ut li- 13
berent te in anguſtia tua: quoniam hos
omnes abripiet ventus, et turbo diſrumpet:
at verò qui mihi adhæſerint, poſſide-
bunt terram, & hæreditario jure obti-
nebunt montem ſanctum meum: Et di- 14
cent, Emundate ſemitas ante faciem
ejus, & tollite offendicula de via
populi mei. Sic ait Dominus altiſſimus 15
qui in excelſis habitat in æternum
uſque, Sanctus inter ſanctos, cujus nomen
eſt Dominus altiſſimus, qui requieſcit in
ſanctis, qui dat longanimitatem puſilla-
nimis, qui dat vitam conſternatis ani-
mo; Non ſumam à vobis vindictam 16
in æternum, neque ſemper iraſcar vo-
bis. Nam ſpiritus qui à me procedit, &
halitus omnis quem ego feci, Cui par- 17
vum ob aliquod peccatum ſuccenſue-
rim, percuſſerim eum, & faciem ab eo
meam averterim; ſi doluerit, & mæſtus
inceſſerit in viis ſuis: Videbo vias 18
ejus, curabo eum, & conſolabor eum,
daboque illi conſolationem veram; Pa- 19
cem ſuper pacem tam remotis quàm
propinquis. Dixit etiam Dominus, Cu-
rabo eos. Pari modo ſceleſti demergen- 20
tur, nec poterunt quieſcere, Nec erit 21
pax impiis, ait Dominus Deus.

CAP. LVIII.

CLama validè, & ne parcas; quaſi 1
buccina attolle vocem tuam, annuntia po-
pulo meo peccata ſua, & domui Jacob
ſcelera ſua.

יְשַׁעְיָה : נח

gens velut : volent meas vias scire & , quærent die die me Et
2 וְאוֹתִי יוֹם יוֹם יִדְרֹשׁוּן וְדַעַת דְּרָכַי יֶחְפָּצוּן כְּגוֹי
,dereliquerit non sui Dei judicium & ,fecerit justitiam quæ
אֲשֶׁר־צְדָקָה עָשָׂה וּמִשְׁפַּט אֱלֹהָיו לֹא עָזָב
.volent Dei appropinquationē ,justitiæ judicia me interrogabunt
יִשְׁאָלוּנִי מִשְׁפְּטֵי־צֶדֶק קִרְבַת אֱלֹהִים יֶחְפָּצוּן׃
? nescisti & ,nostrā animā afflximus ? vidisti non & ,jejunavimus quid Ut
3 לָמָּה צַּמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע
vestros laboros omnes & , voluntatem invenietis vos jejunare die in Ecce
הֵן בְּיוֹם צֹמְכֶם תִּמְצְאוּ־חֵפֶץ וְכָל־עַצְּבֵיכֶם
percutiendum ad & ,jejunabitis contentionem & ,litem ad Ecce .exigitis
4 תִּנְגֹּשׂוּ׃ הֵן לְרִיב וּמַצָּה תָּצוּמוּ וּלְהַכּוֹת
excelso in faciendum audire ad die sicut jejunetis non : impiè pugno in
בְּאֶגְרֹף רֶשַׁע לֹא־תָצוּמוּ כַיּוֹם לְהַשְׁמִיעַ בַּמָּרוֹם
hominem affligere die ,illud elegi jejunium erit hoc sicut Nunquid . vestrā vocē
5 קוֹלְכֶם׃ הֲכָזֶה יִהְיֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ יוֹם עַנּוֹת אָדָם
saccum & ,suum caput juncum sicut incurvandum ad num ? suam animam
נַפְשׁוֹ הֲלָכֹף כְּאַגְמֹן רֹאשׁוֹ וְשַׂק
beneplaciti diem & ,jejunium vocabis istud Nunquid ? sternat cinerem &
וָאֵפֶר יַצִּיעַ הֲלָזֶה תִּקְרָא־צוֹם וְיוֹם רָצוֹן
colligationes solvere ? illud elegi jejunium hoc Nonne ? Domino
6 לַיהוָה׃ הֲלוֹא זֶה צוֹם אֶבְחָרֵהוּ פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת
, liberos contritos dimittere & ,jugi fasciculos solvere ,impietatis
רֶשַׁע הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה וְשַׁלַּח רְצוּצִים חָפְשִׁים
,tuum panem esurienti frangere Nonne .disrumpatis jugum omne &
7 וְכָל־מוֹטָה תְּנַתֵּקוּ׃ הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ
,eū operies & ,nudum videris cùm ? domum introducas vagos afflictos &
וַעֲנִיִּים מְרוּדִים תָּבִיא בָיִת כִּי־תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתוֹ
,tuū lumen aurora veluti erumpet Tunc .te abscondas non tua carne à &
8 וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם׃ אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ
gloria :tua justitia te coram ibit & : germinabit citò tua medela &
וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ כְּבוֹד
,clamabis : exaudiet Dominus & ,invocabis Tunc .te colliget Domini
9 יְהוָה יַאַסְפֶךָ׃ אָז תִּקְרָא וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע
,digitum mittendo ,jugum tui medio de removeris Si .ego ecce ,dicet &
וְיֹאמַר הִנֵּנִי אִם־תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח אֶצְבַּע
, tuam animam famelico protuleris Et .iniquitatem loquendo &
10 וְדַבֶּר־אָוֶן׃ וְתָפֵק לָרָעֵב נַפְשֶׁךָ
, tua lux tenebrositate in orietur & : saturaveris afflictam animam &
וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ
, semper Dominus te ducet Et .meridies sicut , tua caligo &
11 וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃ וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד
: impinguabit tua ossa & ,tuam animam siccitatibus in faciet saturari &
וְהִשְׂבִּיעַ בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ
non cujus , aquarum exitus sicut & ,irriguus hortus veluti eris &
וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם אֲשֶׁר לֹא־
fundamenta , seculi deserta te à ædificabunt Et .ejus aquæ mentientur
12 יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃ וּבָנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי
sepiens tibi vocabitur & : facies stare generationis & generationis
דוֹר־וָדוֹר תְּקוֹמֵם וְקֹרָא לְךָ גֹּדֵר
feceris redire Si .habitandum ad semitas faciens reverti ,fracturam
13 פֶּרֶץ מְשֹׁבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת׃ אִם־תָּשִׁיב
: meæ sanctitatis die in tuam voluntatem faciendo , tuum pedem sabbatho à
מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי
: gloriosum Domini sanctum , delicias sabbathum vocaveris &
וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד
,tuam voluntatem inveniendo ab ,tuas vias faciendo à ,ipsum glorificaveris &
וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ
.verbum loquendo &
וְדַבֵּר דָּבָר׃

Versio VULG. LAT.

2 Me etenim de die in diem
quærunt, et scire vias meas vo-
lunt : quasi gens, quæ justitiam
fecerit, et judiciū Dei sui non
dereliquerit : rogant me judi-
cia justitiæ : appropinquare
3 Deo volunt. Quarè jejunavi-
mus, et non aspexisti : humi-
liavimus animas nostras, et
nescisti ? Ecce in die jejunii
vestri invenitur voluntas ve-
stra, et omnes debitores ve-
4 stros repetitis. Ecce ad lites
& contentiones jejunatis, &
percutitis pugno impiè. No-
lite jejunare sicut usq; ad hanc
diem, ut audiatur in excelso
5 clamor vester. Numquid ta-
le est jejuniū ꝙ elegi, ꝑ diem
affligere hominē animam suā?
numquid contorquere quasi
circulū caput suū, & saccū &
cinerem sternere ? numquid
istud vocabis jejuniū, & diem
6 acceptabilē Dño? Nónne hoc
est magis jejunium, ꝙ elegi ?
dissolve colligationes impie-
tatis, solve fasciculos depri-
mentes ; dimitte eos, qui con-
fracti sunt, liberos, & omne
7 onus dirumpe. Frange esurien-
ti panem tuū, & egenos va-
gósq; induc in domū tuam :
cùm videris nudū, operi eum,
& carnem tuā ne despexeris.
8 Tunc erumpet quasi manè lu-
men tuū, & sanitas tua citiùs
orietur, & anteibit faciē tuā
justitia tua, et gloria Dñi col-
9 liget te. Tunc invocabis, &
Dñs exaudiet : clamabis, &
dicet ; Ecce adsū : si abstule-
ris de medio tui catenā, & de-
sieris extendere digitū, & lo-
10 qui ꝙ non prodest. Cū effude-
ris esurienti animā tuā, & ani-
mā afflictā repleveris, orietur
in tenebris lux tua, & tenebræ
11 tuæ erunt sicut meridies. Et
requiē tibi dabit Dñs semꝑ, &
implebit splendoribus animā
tuam, & ossa tua liberabit, &
eris quasi hort⁹ irrigu⁹, & sic-
ut fons aquarū, cuj⁹ non defi-
12 cient aquæ. Et ædificabuntur in
te deserta seculorū : fundamen-
ta generationis & generatio-
nis suscitabis : & vocaberis
ædificator sepiū, avertens se-
13 mitas in quietē. Si averteris à
sabbato pedē tuū, facere vo-
luntatē tuā in die sancto meo,
& vocaveris sabbatū delica-
tū, et sanctū Dñi gloriosū, et
glorificaveris eū dū non facis
vias tuas, et non invenitur vo-
lūtas tua, ut loquaris sermonē;

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

2 Ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας (α) ζητοῦσι, καὶ
γνῶναί μου τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς
δικαιοσύνην (β) πεποιηκὼς, καὶ κρίσιν Θεοῦ
αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπώς. αἰτοῦσί με νῦν
κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν Θεῷ ἐπιθυμοῦ-
3 σι, λέγοντες, Τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν, καὶ οὐκ
εἶδες; ἐταπεινώσαμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν,
καὶ (γ) οὐκ ἔγνως; ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τῶν νη-
στειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν,
καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν ὑπονύσ-
4 σετε. (δ) Εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε,
καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινὸν, ἱνατί μοι
νηστεύετε ὡς σήμερον, ἀκουσθῆναι ἐν κραυ-
5 γῇ τὴν φωνὴν ὑμῶν; Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν
ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέραν ταπεινοῦν ἄνθρω-
πον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. οὐδ᾽ ἂν κάμψῃς ὡς
κρίκον τὸν τράχηλόν σου, καὶ σάκκον καὶ σπο-
δὸν ὑποστρώσῃ, οὐδ᾽ (ε) οὕτω καλέσετε
6 νηστείαν δεκτήν. Οὐχὶ τοιαύτην νηστείαν (ζ)
ἐξελεξάμην, λέγει κύριος· ἀλλὰ λύε πάν-
τα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλι-
ὰς βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τε-
θραυσμένους ἐν ἀφέσει, καὶ πᾶσαν συγγρα-
7 φὴν ἄδικον διάσπα. Διάθρυπτε πεινῶντι
τὸν ἄρτον σου, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἴσαγε εἰς τὸν
οἶκόν σου· ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν, περίβαλε, καὶ
ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ (·) ὑπερ-
8 όψει. Τότε ῥαγήσεται πρώϊμον τὸ φῶς
σου, καὶ τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ· καὶ
προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσύ-
9 νη σου, καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ περιστελεῖ σε. Τό-
τε βοήσῃ, καὶ ὁ Θεὸς εἰσακούσεταί σου, ἔτι
λαλοῦντός σου ἐρεῖ, Ἰδοὺ πάρειμι. ἐὰν ἀφ-
έλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον, καὶ χειροτονίαν,
10 καὶ ῥῆμα γογγυσμοῦ, Καὶ δῷς πεινῶντι τὸν
(η) ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τε-
ταπεινωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν
τῷ σκότει τὸ φῶς σου, καὶ τὸ σκότος σου
11 ὡς μεσημβρία, Καὶ ἔσται ὁ Θεός (··) σου μετὰ σοῦ
διαπαντός· καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ ἐπι-
θυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθή-
σεται· καὶ ἔσται ὡς κῆπος μεθύων, καὶ ὡς
12 πηγὴ ἣν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ· (θ) Καὶ οἰκο-
δομηθήσονταί σου αἱ ἔρημοι αἰώνιοι, καὶ ἔσται
(ι) τὰ θεμέλιά σου αἰώνια γενεῶν γενεαῖς,
καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ (κ)
13 τὰς τρίβους σου ἀναμέσον παύσεις. Ἐὰν
ἀποστρέψῃς τὸν πόδα σου ἀπὸ τῶν σαββάτων,
τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά σου ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα
τρυφερὰ, ἅγια τῷ (λ) Θεῷ· οὐκ ἀρεῖς τὸν
πόδα σου ἐπ᾽ ἔργῳ, οὐδὲ λαλήσεις λόγον
ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου,

Me de die in diem quærunt: & scire vias meas volunt quasi gens, quæ justitiam fecerit, & judicium Dei sui non dereliquerit. Petunt me nunc judicium justum: & appropinquare Deo cupiunt, dicentes, Quarè jejunavimus, & non vidisti? humiliavimus animas nostras, & non cognovisti? in diebus enim jejuniorum vestrorum (a) invenitis voluntates vestras: & omnes subjectos vobis affligitis. Si ad judicia & jurgia jejunatis, & percutitis pugnis humilem, ut quid mihi jejunatis, ut hodie audiatur in clamore vox vestra? Non tale jejunium elegi, & diem humiliare hominem animam suam. Neque, si incurvaveris, quasi circulum, collum tuum, & cilicium et cinerem substraveris; nec sic vocabitis jejunium (b) acceptabile. Non hoc jejunium elegi, dicit Dominus. Sed solve omnem colligaturam iniquitatis: dissolve obligationes violentorum (c) contractuum: dimitte fractos in remissionem: & omnem scripturam iniquam conscinde. Frange esurienti panem tuum: & pauperes sine tecto induc in domum tuam: si videris nudum, operi: & domesticos seminis tui ne despexeris. Tunc erumpet matutinum lumen tuum; (d) sanitates tuæ citò orientur: & præibit in conspectu tuo justitia tua: & gloria Dei circumdabit te. Tunc clamabis, & Deus exaudiet te: adhuc loquente te dicet, Ecce adsum. Si abstuleris à te colligationem, & (e) ordinationem, & verbum murmurationis: Et dederis esurienti panem ex anima tua, & animam humiliatam saturaveris; tunc orietur in tenebris lumen tuum: & tenebræ tuæ erunt sicut meridies: Et erit Deus tuus tecum semper: & implebris, sicut desiderat anima tua: & ossa tua pinguescent: & erunt, sicut hortus ebrius, & sicut fons, cui non defecit (f) aqua. Et ædificabuntur tibi deserta à seculo: et erunt fundamenta tua sempiterna generationum generationibus: et vocaberis ædificator sepium: et semitas tuas in medio quiescere facies. Si averteris pedem tuum à sabbatis; ut non facias voluntates tuas in die sancta, et vocabis Sabbata delicata, sancta Deo: Non tolles pedem tuum ad opus; neque loqueris verbum in ira de ore tuo:

MS.A. (α) ζητήσουσιν, (β) Θεοῦ (γ) οὐ προσέσχες; (δ) Εἰς κρίσιν (ε) οὕτως (ζ) ἐγὼ ἐξελεξάμην, (·) ὑπερόψῃ. (η) ἄρτον σου (··) σου διαπαντός (θ) καὶ τὰ ὀστᾶ σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ, καὶ πιανθήσεται, καὶ κληρονομήσουσι γενεὰς γενεῶν. Καὶ οἰκοδομηθήσονταί (ι) σου τὰ θεμέλια (κ) τὰς τρίβους τὰς ἀναμέσον (λ) Θεῷ σου

תַּרְגּוּם יוֹנָתָן Targum JONATHAN.

2 וְקֳדָמַי יוֹם יוֹם אוּלְפַן תָּבְעִין כְּאִלּוּ לְמִדַּע אוֹרְחָן דְּתַקְנָן קֳדָמַי צָבַן כְּעַמָּא דְּזַכוּ עֲבַד וּמִדִּין
אֱלָהֵיהּ לָא אִתְרְחֵק שָׁאֲלִין מִן קֳדָמַי דִּין וּקְשׁוֹט כְּאִלּוּ לְאִתְקָרָבָא לְדַחַלְתָּא דַּיְיָ צָבַן׃
3 אָמְרִין לְמָא אֲנַחְנָא צַיְמִין וְקֳדָמָךְ גְּלֵי מְסַגְּפִין נַפְשָׁתָנָא וְקֳדָמָךְ יְדִיעַ נְבִיָּא אֱמַר לְהוֹן
4 הָא בְּיוֹם תַּעֲנִיתְכוֹן אַתּוּן תָּבְעִין צָרְכֵיכוֹן וְכָל תַּקָּלָתְכוֹן אַתּוּן מְקָרְבִין׃ הָא לְתַחֲרוּ
וּלְמַצּוּ אַתּוּן צַיְמִין וּלְמִמְחֵי בְּכוּרְמֵיזָא דְּרִשְׁעָא לָא תִתְעַנּוּן תַּעֲנִין כְּאִלֵּין לְאַשְׁמָעָא
5 בִּמְרוֹמָא קָלְכוֹן׃ הַהֲדָא הוּא תַּעֲנִיתָא דְּרַעֲנָא בַהּ יוֹמָא דִּמְסַגֵּף אֱנָשָׁא נַפְשֵׁיהּ כַּפִּיף
רֵישֵׁיהּ כְּאַגְמוֹן כְּפִיף וְעַל סַקָּא וְקִטְמָא בָּאֵת הַהֲדָא אַתּוּן קָרַן תַּעֲנִית וְיוֹמָא דְּרַעֲוָא בֵיהּ
6 מִן קֳדָם יְיָ׃ הֲלָא דָא הִיא תַּעֲנִיתָא דְּרַעֲנָא בַהּ פָּרְדוּ כְּנִישַׁת רִשְׁעָא שְׁרוֹ קִטְרֵי כְתָבֵי דִין
7 מַסְטֵי וּפַטְּרוּ דַּהֲווֹ אֲנִיסִין בְּנֵי חוֹרִין וְכָל דִּין מַסְטֵי תְּסַלְּקוּן׃ הֲלָא תְפָרְנֵס לְכַפְנָא
מִלַּחְמָךְ וַחֲשִׁיכִין מְטַלְטְלִין תָּעֵיל לְגוֹ בֵיתָא אֲרֵי תֶחֱזֵי עַרְטְלָאָה וּתְכַסְּנֵיהּ וּמִקְרִיב
8 בִּשְׂרָךְ לָא תִכְבּוֹשׁ עֵינָךְ׃ בְּכֵן יִתְגְּלֵי כִּשְׁפַרְפָּרָא נְהוֹרָךְ וְאָסוּת מַחְתָךְ בִּפְרִיעַ תִּסַּק וִיהָכוּן
9 קֳדָמָךְ זָכְוָתָךְ בִּיקַר מִן קֳדָם יְיָ תִּתְכְּנֵשׁ׃ בְּכֵן תְּצַלֵּי וַיְיָ יְקַבֵּל צְלוֹתָךְ תִּבְעֵי מִן קֳדָמוֹהִי
10 וְיַעֲבֵיד בָּעוּתָךְ אִם תַּעְדֵּי מִבֵּינָךְ אַסְטָיוּת דִּין מִרְמוֹ בְּאֶצְבַּע וּמְמַלֵּל מִלִּין דְּאוֹנָס׃ וְתִתְפַּח
קֳדָם כַּפְנָא נַפְשָׁךְ וְנַפְשׁ מְסַגְּפָא תִּסְבַּע וְיִדְנַח בַּחֲשׁוֹכָא נְהוֹרָךְ וְקַבְלָךְ יְהֵי כְטִיהֲרָא׃
11 וִידַבְּרִנָּךְ יְיָ תְּדִירָא וְיִסְבַּע בִּשְׁנֵי בַצּוֹרְתָא נַפְשָׁךְ וְגוּפָךְ יְחֵי בְּחַיֵּי עָלְמָא וּתְהֵי נַפְשָׁךְ
12 מַלְיָא תַפְנוּקִין כְּגִנַּת שַׁקְיָא דִּמְרַוְיָא וּכְמַבּוּעַ דְּמַיִן דְּלָא פָסְקִין מוֹהִי׃ וְיִבְנוּן מִנָּךְ
חָרְבַת עָלַם יְסוֹדֵי דָר וְדָר תְּקוֹמֵם וְיִקְרוֹן לָךְ מְקִים אוֹרְחָא דְּתַקְנָא מְתִיב
13 רַשִׁיעַיָּא לְאוֹרַיְתָא׃ אִם תָּתִיב מִשַּׁבְּתָא רַגְלָךְ לְמֶעְבַּד צוֹרְכָךְ בְּיוֹמָא דְקוּדְשִׁי
וְתִקְרַע לְשַׁבְּתָא בְּתַפְנוּקִין לְקוּדְשָׁא דַיְיָ תִּיקַר וּתְיַקַּר קֳדָמוֹהִי מִלְמֶעְבַּד אוֹרְחָךְ מִלְסַפָּקָא
צוֹרְכָךְ וּמִלְּמַלָּלָא מִלִּין דְּאוֹנָס׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

A facie enim mea de die in diem doctrinam quærunt, ac si cupiant scire vias quæ rectæ sunt coram me: sicut populus qui justitiam fecit, & à judicio Dei sui non recessit; interrogant à facie mea judicium *et veritatē* ac si vellint accedere ad timorem Domini. *Dicunt*, Quare nos jejunamus, & coram te manifestum est : affligimus animas nostras, & coram te notum est? Propheta *dic* eis: Ecce die jejunii vestri vos quæritis quæ necessaria sunt vobis, & omnia offendicula vestra vos adducitis. Ecce ad litem & contentionem vos jejunatis, & ad percutiendum pugno impietatis : ne jejunetis talia jejunia, ut audiatur in excelsis vox vestra. Hoccine est jejunium quod volui : per diem in quo affligit homo animam suam; incurvare caput suum sicut circulum curvum, & in sacco & in cinere *pervolitare*? numquid hoc vos vocatis jejunium, & diem acceptabilem à facie Dñi? Nónne hoc est magis jejunium quod elegi? Separate congregationem impietatis, solvite colligationes scripturarum judicii depravati, & dimittite eos qui vim patiuntur liberos : denique omne judicium depravatum auferetis. Sustentabis utique esurientem pane tuo, & pauperes transmigrantes, introduces in domum tuam: cùm videris nudū, operies eum; & à proximo carnis tuæ non avertes oculos tuos. Tunc revelabitur quasi manè lumen tuū, & sanitas plagæ tuæ citò crescet : & ibunt ante te justitiæ tuæ : in gloriā à facie Dñi colligēris. Tunc orabis, & Dñs suscipiet orationē tuam: deprecaberis in conspectu ej⁹, & faciet deprecationē tuam. Si abstuleris de medio tui corruptelam judicii, annuentē digito, & loquentē verba rapinæ : Et effuderis corā famelico animā tuā, & animā afflictā saturaveris: & orietur in tenebris lux tua, & caligo tua erit sicut meridies. Et deducet te Dñs semp, & satiabit animā tuā in annis siccitatis: & corp⁹ tuum vivificabit in vita æterna: & erit anima tua plena deliciis, quasi hort⁹ irrigu⁹ qui inebriatus est, & sicut fons aquarū cuj⁹ aquæ nō deficiūt. Et ædificabuntur ex te deserta seculi; fundamenta generationis & generationis suscitabis: et vocabunt te confirmantē viā rectā, convertentē impios ad Legē. Si averteris à Sabbatho pedē tuū, ut nō facias necessaria tua in die sancto meo: et vocaveris Sabbathū in deliciis, et sanctū Dñi honoraris, et honore affeceris eū ne facias viā tuam, neq; provideas in eo quæ tibi necessaria sūt; nec loquaris verba violentiæ:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Etenim quotidie me requirunt, & scire vo- 2
lunt vias meas: velut popul⁹ qui exercuit ju-
stitiā, nec dereliquit jus Dei sui, petunt à me ju-
diciū & justitiā, & accedere volunt ad Deum.
Quare dum jejunam⁹, non respicis? dum ani- 3
mam nostrā humiliam⁹, tu ignoras? Ecce in die
jejunii vestri cupiditatib⁹ vestris indulgetis, &
affertis cuncta idola vestra. En ad jurgium & 4
contentionē jejunatis, & ad percutiendū ini-
quissimā cum violentiā. Ne jejunetis ut hodie,
ut audiri faciatis vocē vestrā in excelso. Num 5
hujusmodi jejunium est quod elegi, ut *scilicet*
humiliet quis animā suam, incurvet collum
suū ut hamū, & sacco atque cinere seipsū do-
met? num istud appellatis jejunium & diem
Dño gratum? Hoc est jejunium quod elegi; ut 6
solvas nex⁹ iniquitatis, & rumpas vincula frau-
dis, & subjectos in libertatem dimittas, omnia
denique vincula rumpatis: Frangas panē tu- 7
um esurienti, peregrinum introducas domum
tuā, cùm videris nudum, operias illum, & non
negligas eâdem ac tu carne præditum. Tunc 8
aperietur velut aurora lux tua, & justitia tua
protinus elucescet; præcedet te justitia tua, &
majestas Dñi colliget te. Tunc vocabis, & re- 9
spondebit tibi Dñs; clamabis, & dicet, Ecce
me. Si tollas *inquam* è præcordiis tuis frau-
dem, subjectos dimittas, & à sermone falso re-
cedas; Des panem tuum esurienti, & animam 10
esurientem saties: splendescet lux tua in tene-
bris, & tenebræ tuæ ceu meridies: Reget te 11
semper Dominus, satiabit animam tuam de-
liciis, ossa tua confirmabit, erisque velut pa-
radisus irriguus; & ut fons aquarum cujus
aquæ nunquam deficiunt: Ædificabunt ex 12
te ruinas quæ à seculo fuerunt, & fundamen-
ta generationum æternarum eriges: voca-
bunt te rupturarum instauratorem, & restitu-
torem semitarum in habitationem. Si avertas 13
pedem tuum à sabbatho, quò minùs facias tu-
am voluntatem in die sanctitatis meæ, sabba-
thum appelles deliciis plenum & sanctitatem
Domini honorandam, & honores illud ita ut
non secteris in eo viam tuam, nec facias in eo
voluntatem tuam, nec verbum loquaris:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * يطلبوني يوما فيوما ويشتهون ان يعرفوا طرقي * مثل شعب صنع عدل الله ولم يترك
3 حكم الهه يسالوني الان حكما وعدلا ويشتهون ان يقتربوا لله * قايلين لماذا انا صمنا ولم
تر * اذللنا انفسنا ولم تعلم * لان في ايام اصوامكم تجدون ارادتكم وتعبدون جميع الذين
4 تحت ايديكم * تصومون للاحكام والمنازعات والمخاصمات * وتضربون الذليل بلكم
5 انامِلكم * لماذا تصومون لي مثل اليوم * ليسمع صوتكم بصراخ * لست اختار انا هذا
الصوم ويوما ان يذل الانسان نفسه * ولو انك احنيت عنقك مثل الطوق وفرشت مسحا
6 ورمادا * فليس هكذا تدعون صوما مقبولا للرب * ليس هذا الصوم انا اخترته قال الرب
لكن حل كل رباط الظلم * فك عقد المعاملات الاقتسارية * ارسل المنكسرين بالتخلية
7 وخرق كل مكتوب ظالم * فت خبزك للجايع * ادخل المساكين الذين لا سقف لهم
8 الى بيتك * ان رايت عريانا اكسه * ومن خواص زرعك لا تتغافل عنه * حينيذ ينفجر
نورك صبحيا * واشفيتك تشرق سريعا * ويتقدم عدلك قدامك * ومجد الله يجللك
9 * حينيذ تصرخ والله يسمعك * واذ تتكلم يقول هاندا * وان نزعت عنك الرباط وقبض اليد
10 وكلمة التذمر * وتعطي للجايع خبزك من نفسك * وتشبع النفس الذليلة * حينيذ يشرق
في الظلمة نورك * وظلمتك مثل الظهر * ويكون الله معك كل حين * ويملي
11 تشتهي نفسك * وعظامك تتدسم * وتكون كالبستان السكران ومثل الينبوع الذي لا
ينقطع ماوه * وعظامك تزهر مثل النبات * وتتدسم وترث جيل الاجيال * وتبني خرابك
12 الدهرية * وتصير اساساتك الدهرية لجيل الاجيال * وتدعي باني السياجات * وكل
13 السبل التي في الوسط * وان رددت رجلك عن السبوت ان لا تصنع ارادتك في اليوم
المقدس * وتدعوا السبوت المنعمة قدسا لالهك * ولا ترفع قدمك بعمل * ولا تتكلم كلمة
بغضب من فمك * وتكون متوكلا على الرب *

Quærunt me singulis diebus, & cupi- 2
unt scire vias meas: non secus ac
si essent populus faciens jus Dei, nec
deserens judicium Dei sui, petunt à
me nunc judicium & justitiam, & cu-
piunt accedere ad Deum: Dicentes, 3
Quare jejunantibus nobis, non respi-
cis? affligentibus animas nostras, non
animadvertis? Quia in diebus jeju-
niorum vestrorum adinvenitis cupidita-
tem vestram, & opprimitis eos omnes
qui subditi sunt vobis. Jejunatis ad 4
lites, jurgia, & contentiones, & humi-
lem percutitis nodis articulorū digitorū
vestrorum. Cur jejunatis mihi ut ho-
die? an ut audiatur vestra vox cum
clamore? Nequaquam eligo ego tale 5
jejunium & diem; quo quis affligat ani-
mam suam: etiamsi retorqueas col-
lum tuum veluti collare, sternasque cili-
cium ac cinerem; hujusmodi tamen ne-
quaquam appellandum est à vobis jeju-
nium Domino jucundum. Tale jejunium 6
nequaquam elegi ego, ait Dominus: sed
solve omnia vincula perversitatis, rescin-
de nexus contractuum violentorum: con-
fractos dimitte cum remissione, & la-
cera omne scriptum illicitum: Frange 7
panem tuum esurienti, pauperes tecto
carentes induc in domum tuam: si videris
nudum, vesti eum; & præcipuis semi-
nibus tuis ne destituas eum. Tunc erum- 8
pet lux tua ut aurora rutilans, & sa-
nitates tuæ protinus exorientur, præce-
det te justitia tua, & gloria Domini
illustrem te reddet: Tunc te clamantem 9
Deus exaudiet, & cùm loqueris, dicet,
Ecce me. Demum si amoveris à te li-
gamen, manu-captionem, & verbum de-
tractionis; Esurienti panem tuum ex 10
animo tuo dederis, & animum dejectum
satiaveris; tunc fulgebit in tenebris lu-
men tuum, & tenebræ tuæ velut meri-
dies: Aderit semper tibi Deus, & ex- 11
plebitur prout exoptabis, anima tua;
ossa tua jucundabuntur, erisque velut
hortus irriguus; & veluti fons cujus
aqua nunquam deficit: ossa tua germi-
nabunt sicut herba, delectaberis, &
possidebis generationem generationum:
Restaurabuntur ruinæ tuæ æternæ, & 12
antiqua fundamenta tua erunt in ævum
ævorum: vocaberis Ædificator sepium,
& vias interjectas abolebis. Tandem si 13
averteris pedem tuum à sabbathis, ita
ut non indulgeas cupiditati tuæ in die
sacro; sabbatha delicata, sanctum Deo
tuo vocaveris, non extuleris pedem tuū
ad opus: nullum verbum cū iracundia ex
ore tuo pronuntiaveris; & Domino fre-
tus fueris:

ישעיה : נט

14 אז תתענג על־יהוה והרכבתיך על־במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יהוה דבר :

CAP. LIX. נט

1 הן לא־קצרה יד־יהוה מהושיע ולא־כבדה אזנו משמוע :
2 כי אם־עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם וחטאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע :
3 כי כפיכם נגאלו בדם ואצבעותיכם בעון שפתותיכם דברו־שקר לשונכם עולה תהגה :
4 אין־קרא בצדק ואין נשפט באמונה בטוח על־תהו ודבר־שוא הרו עמל והוליד און :
5 ביצי צפעוני בקעו וקורי עכביש יארגו האכל מביציהם ימות והזורה תבקע אפעה :
6 קוריהם לא־יהיו לבגד ולא יתכסו במעשיהם מעשיהם מעשי־און ופעל חמס בכפיהם :
7 רגליהם לרע ירצו וימהרו לשפך דם נקי מחשבותיהם מחשבות און שד ושבר במסלותם :
8 דרך שלום לא ידעו ואין משפט במעגלותם נתיבותיהם עקשו להם כל דרך בה לא ידע שלום :
9 על־כן רחק משפט ממנו ולא תשיגנו צדקה נקוה לאור והנה־חשך לנגהות באפלות נהלך :
10 נגששה כעורים קיר וכאין עינים נגששה כשלנו בצהרים כנשף באשמנים כמתים :
11 נהמה כדבים כלנו וכיונים הגה נהגה נקוה למשפט ואין לישועה רחקה ממנו :
12 כי־רבו פשעינו נגדך וחטאותינו ענתה בנו כי־פשעינו אתנו ועונתינו ידענום :
13 פשע וכחש ביהוה ונסוג מאחר אלהינו דבר־עשק וסרה הרו והגו מלב דברי־שקר :

Versio VULG. LAT.

14 Tunc delectaberis super Dño, & sustollã te super altitudines terræ, & cibabo te hæreditate Jacob patris tui: os enim Dñi locutum est.

CAP. LIX.

1 ECce non est abbreviata man^9 Dñi ut salvare nequeat, neq; aggravata est auris ejus ut
2 non exaudiat: Sed iniquitates vestræ diviserunt inter vos & Deũ vestrũ, & peccata vestra absconderunt faciẽ ejus à vobis ne exaudiret. Man^9 enim
3 vestræ pollutæ sũt sanguine, & digiti vestri iniquitate: labia vestra locuta sunt mendacium, & lingua vestra iniquitatẽ fatur.
4 Non est qui invocet justitiam, neq; est qui judicet verè: sed confidunt in nihilo, & loquuntur vanitates: conceperunt laborem, & pepererunt iniquitatem.
5 Ova aspidum ruperunt, & telas araneæ texuerunt: qui comederit de ovis eorũ, morietur: & quod confotũ est, erumpet in
6 regulũ. Telæ eorũ non erunt in vestimentũ, neq; operientur operib^9 suis: opera eorũ opera inutilia, & op^9 iniquitatis in
7 manib^9 eorũ. Pedes eorũ ad malũ currunt, & festinant ut effundant sanguinẽ innocentẽ: cogitationes eorum cogitationes inutiles: vastitas & con-
8 tritio in viis eorũ. Viã pacis nescierunt, & non est judiciũ in gressib^9 eorũ: semitæ eorũ incurvatæ sunt eis: omnis qui calcat in eis, ignorat pacem.
9 Propter hoc elongatũ est judiciũ à nobis, & non apprehendet nos justitia: exspectavim^9 lucẽ, & ecce tenebræ; splendorem, & in tenebris ambulavi-
10 mus. Palpavim^9 sicut cæci pariete, & quasi absq; oculis attrectavim^9: impegim^9 meridiè quasi in tenebris, in caligino-
11 sis quasi mortui. Rugiem^9 quasi ursi omnes, & quasi columbæ meditantes gemem^9: exspectavim^9 judiciũ, & non est; salutem, & elongata est à nobis.
12 Multiplicatæ sunt enim iniquitates nostræ corã te, & peccata nostra responderunt nobis: quia scelera nostra nobiscũ, & iniquitates nostras cognovi-
13 mus, Peccare et mentiri contra Dñm: et aversi sumus ne irem^9 post tergũ Dei nostri, ut loqueremur calumniã et transgressionem: concepimus, et locuti sumus de corde verba mendacii.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον· καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν Ἰακὼβ τοῦ πατρός σου· τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα.

ΚΕΦ. νθʹ.

1 Μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι; ἢ
2 ἐβάρυνε τὸ οὖς αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι; Ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν (α)διϊστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν (β)καὶ ἀναμέσον τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον(γ)ἀφ' ὑμῶν τοῦ μὴ ἐλεῆσαι. Αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν(δ)
3 μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἐν ἁμαρτίαις, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλησεν ἀνομίαν, καὶ ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν μελετᾷ. (ε) Οὐθεὶς λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστι
4 κρίσις ἀληθινή· πεποίθασιν ἐπὶ ματαίοις, καὶ λαλοῦσι κενὰ, ὅτι κύουσι πόνον, καὶ τίκτουσιν ἀνομίαν. Ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν,
5 καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαίνουσιν, καὶ ὁ μέλλων τῶν ᾠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας οὔριον, εὗρε καὶ ἐν αὐτῷ (ζ) βασιλίσκον. Ὁ ἱστὸς αὐ-
6 τῶν οὐκ ἔσται εἰς ἱμάτιον, οὐδὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν, ἔργα ἀνομίας. Οἱ δὲ πόδες αὐτῶν
7 ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσι, ταχινοὶ ἐκχέαι αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν, διαλογισμοὶ (η)ἀπὸ φόνων. σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καὶ ὁδὸν
8 εἰρήνης οὐκ (θ) οἴδασι, καὶ οὐκ ἔστι κρίσις ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμέναι, ἃς διοδεύουσι, καὶ οὐκ οἴδασιν εἰρήνην. Διατοῦτο ἀπέστη ἡ κρί-
9 σις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη. ὑπομεινάντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος, μείναντες αὐγὴν ἐν ἀωρίᾳ περιεπάτησαν. Ψηλαφήσουσιν ὡς
10 τυφλοὶ τοῖχον, καὶ ὡς οὐχ ὑπαρχόντων ὀφθαλμῶν ψηλαφήσουσι· καὶ πεσοῦνται ἐν μεσημβρίᾳ ὡς ἐν μεσονυκτίῳ, ὡς ἀποθνήσκοντες στενάξουσιν· Ὡς ἄρκος καὶ ὡς περιστερὰ ἅμα
11 πορεύσονται. ἀνεμείναμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔστι σωτηρία, μακρὰν ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν. Πολ-
12 λὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου, καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν· αἱ γὰρ ἀνομίαι ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἔγνωμεν. Ἠσεβήσαμεν καὶ ἐψευσάμεθα,
13 καὶ ἀπέστημεν (ι) ὄπισθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν· ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ἠπειθήσαμεν· ἐκύομεν, καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους·

MS.A. (α) διαστῶσιν (β) καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας (γ) αὐτοῦ ἀφ' (δ) μεμολυμμέναι (ε) Οὐδὶς (ζ) βασιλίσκος. (η) ἀφρόνων. (θ) ἔγνωσ(αν) (ι) ἀπὸ ὄπισθεν

14 Et eris confidens super Dominum: Et elevabit te super bona terræ: & cibabit te hæreditate Jacob patris tui. Os enim Domini loquutum est hæc.

CAP. LIX.

1 NUnquid non valet manus Domini salvos facere? aut gravavit
2 aurem suam, ut non exaudiat? Sed peccata vestra separant inter vos & Deum: & propter peccata vestra avertit faciem à vobis, ut non misereatur. Manus enim vestræ in-
3 quinatæ sunt sanguine: & digiti vestri in peccatis: labia autem vestra loquuta sunt (a) iniquitatem: & lingua vestra injustitiam meditatur. Nemo loquitur justa: neque
4 est judicium verum. Fidunt in vanis, & loquuntur inania: quia parturiunt dolorem, & pariunt iniquitatem. Ova aspidum fregerunt, & telam araneæ texunt.
5 (b) Et, qui de ovis eorum comedere voluerit, frangens putridum, reperiit etiam in eo regulum. Telæ
6 eorum non erit in vestimentum, neque operientur de operibus suis. Opera enim eorum, opera iniquitatis: Et pedes eorum ad malum
7 currunt, veloces ad effundendum (c) sanguinem: & cogitationes eorum, cogitationes (d) de homicidiis. Contritio & miseria in viis eorum: Et viam pacis non cogno-
8 verunt: & non est judicium in viis eorum. Semitæ enim eorum perversæ, quas transeunt: & nesciunt pacem. Propterea recessit judicium
9 ab eis: & non apprehendet eos justitia. Cùm expectarent lucem, factæ sunt eis tenebræ: prestolantes (e) splendorem in obscuritate ambularunt: Palpabunt, sicut cæci,
10 parietem; & quasi non habentes oculos, attrectabunt: & cadent in meridie, quasi in nocte media: quasi morientes gement: Quasi ursus,
11 & quasi columba, pariter ambulabunt. Expectavimus judicium, & non est: salus longè recessit à
12 nobis. Multa enim est iniquitas nostra in conspectu tuo: et peccata nostra restiterunt nobis. Iniquitates enim nostræ in nobis sunt: & injustitias nostras cognovimus.
13 Impiè egimus, et mentiti sumus, et recessimus (f) à Deo nostro: loquuti sumus iniqua, et incredulites fuimus: parturivimus, et meditati sumus de corde nostro verba iniqua:

תרגום יונתן TARGUM JONATHAN.

14 בכן תתפנק קדם יי וישרנך על תוקפי ארעא ויוכלנך פרי אחסנת יעקב אבוך ארי במימרא דיי גזיר כן :

נט

1 הא לא מקפידות ידא מן קדם יי לית אתון מתפרקין ולא מדיקיר קדמוהי מלמשמע
2 לא מתקבלא צלותכון : אלהן חוביכון הוו מפרשין ביניכון לבין אלהכון וחטאיכון
3 גרמו לסלקא אפי שכינתא מנכון מלקבלא צלותכון : ארי ידיכון שותפין בדם וכי
4 ואצבעתכון בחובין ספותכון ממללין שקר לישנכון נכלין מחשב : לית דמצלי
5 בקשוט ולית דמתדן בהמנותא מתרחצין על למא וממללין שקר מוחן ומפקין
5 מלבהון מלין דאונס : הא כביעי חיוי חורמנין מפרתין וכקוין דעכוביתא מחיא דמן
6 דאכל מביעיהון מאת ומשחנן ומפקן חיון חרמנין מפרחין : הא כקוין דעכוביתא
6 דלא כשרין לאתכסאה כן לית הנאה בעובדיהון דרשיעיא עובדיהון עובדי אונס
7 וליאות שקר בידהון : רגליהון למעבד דבישרהטין ומוחין למשפך דם זכי עשתונהון
8 עשתוני אונס בזא ותברא בכבשיהון : אורח שלמא לא ידעין ולית דינא במהכהון
9 שביליהון עקימו להון כל דדריך בהון לא ידע שלמא : על כן אתרחק דינא מננא ולא
9 מערען לנא זכון סברנא לנהור והא חשוך לזהור והא כדבקבלא אנחנא מהלכין :
10 נמשמש כסמן כותלין וכדלית להון עינין נמשמש אתקלנא בטיהרא כמא דמתקלין
11 בקבלא אתאחד באפנא כמא דאחידין קבריא באפי מיתיא : עסנא מן קדם בעלי דבבנא
11 דמתכנשין עלנא כדובין כולנא וכיונין נהמא נהמנא סברנא לדינא ולית לפורקנא
12 אתרחק מננא : ארי סגיאין חובנא קדמך וחטאנא אסהידו בנא ארי חובנא גלן לנא
13 ועויתנא ידענא להון : מרדנא וכדיבנא במימרא דיי ואסתחרנא לאחורא מבתר
13 פולחנא דאלהנא והוינא ממללין שקר וסטיא מוחן ומפקין מלבהון פתגמי שקר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Tunc delectaberis coram Dño, & collocabit te super munitiones terræ: & comedere te faciet fructum possessionis Jacob patris tui: quoniam in verbo Domini decretum est ita.

CAP. LIX.

1 ECce non propter defectum manus à facie Dñi non estis salvi: nec quia
2 grave est corã eo audire, non suscipitur oratio vestra: Sed delicta vestra di-
viserunt inter vos & inter Deum vestrũ; & peccata vestra fuerunt in causa
quòd averteretur facies majestatis à vobis, ut non susciperetur oratio vestra.
3 Manus enim vestræ inquinatæ sunt sanguine innocentum, & digiti vestri in
peccatis: labia vestra loquuntur mendaciũ, & lingua vestra dolos cogitat.
4 Non est qui oret in veritate, nec qui judicet in fide. Confidunt in vanitate,
& loquuntur mendaciũ: festinant & educunt de corde suo verba violentiæ.
5 Ecce sicut ova aspidum *disrumpunt*, & similes sunt telis quas aranea texit:
qui comederit de ovis eorum morietur: & calefiunt, & educunt aspides
6 volantes. Ecce sicut telæ araneæ quæ non sunt aptæ ad operiendũ, sic nulla
est utilitas in operibus impiorum. Opera eorum, opera iniquitatis; & la-
7 bor mendacii est in manib^9 eorum. Pedes eorum ad faciendũ malum cur-
runt, & festinant ad effundendum sanguinem innocentũ: cogitationes eo-
8 rum cogitationes iniquæ; præda & contritio in viis eorum. Viam pacis non
cognoscunt, neque est judicium in itineribus eorum: semitæ suæ pravæ sunt
9 eis: & omnis qui calcaverit in eis, nesciet pacem. Propterea elongatum est
judicium à nobis, & non occurrit nobis justitia: expectavimus lucem, &
ecce tenebræ: splendorem, & ecce quasi in caligine ambulam^9. Palpavi-
10 mus sicut cæci parietes; & sicut illi qui non habent oculos, palpavimus:
offendim^9 in meridie, sicut qui offendunt in tenebris; clausum est ante nos
11 sicut clauduntur sepulchra ante mortuos. Fremim^9 propter inimicos nostros
qui congregantur contra nos quasi ursi: & planè omnes nos quasi columbæ
12 gemim^9: expectavimus judiciũ, & non est; salutem, & elongata est à nobis.
Quia multiplicata sunt delicta nostra coram te, & peccata nostra testi-
ficata sunt contra nos: delicta enim nostra manifesta sunt nobis, & ini-
13 quitates nostras cognovimus. Transgressi sumus, & mentiti sumus in
verbo Dñi, et conversi sumus retrorsum, ne iremus post timorem Dei
nostri: & locuti sumus mendacium & transgressionem, festinantes & educentes de corde verba mendacii.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tunc Domino confides qui te vexit super 14
terræ robur, & comedendam tibi dedit hæreditatem Jacobi patris tui; quia os Domini locutum est.

CAP. LIX.

Ecce non est impotens manus Domini ad salvandum, neque gravis auris ejus ad audiendum: 1
Sed culpæ vestræ divisionem pepererunt inter 2
vos & Deum vestrum, & peccata vestra faciem ejus averterunt à vobis quò minùs exaudiat.
Nam manus vestræ contaminatæ sunt sanguine, 3
& digiti vestri iniquitate, labia vestra loquuntur falsitatem, & lingua vestra scelus meditatur. Nemo est qui justè prædicet, nemo qui 4
fideliter judicet: confidunt rei inani, & loquuntur vanitatem, concipiunt dolum, & pariunt dolores. Ova reguli excludunt, & telam 5
araneарū texunt: qui comederit ex ovis eorū, morietur; & qui ruperit *unum ex* iis, reperiet anguiculū. Tela eorum non erit *utilis* ad ve- 6
stem *conficiendam*, neque operient se factis suis: facta eorum sunt facta dolosa, & facta iniqua in manibus eorum. Pedes eorum currunt 7
ad malū, & celeres sunt ad fundendum sanguinem innoxiū: cogitationes eorum sunt cogitationes fraudis, & rapina ac vastitas in semitis
eorū. Viā pacis non agnoscunt, & nullū est jus 8
in gressibus eorum: semitæ eorū *ita* distortæ, ut
quisquis incedit in eis, pacem ignoret. Iccirco 9
recessit à nobis judiciū, & justitia non perveniet ad nos. Expectamus lucē, & fiunt tenebræ; splendorē, & in caligine ambulamus. Palpamus 10
parietem more cæcorum; palpamus inquā, ut hi qui non habent oculos: impingimus ipso meridie non secus ac vespertino tempore, & suspiramus ut hi qui proximi sunt morti. Fremimus 11
omnes tanquā ursi, & tanquā columbæ gemimus: expectamus judiciū, & non est; salutē, & procul abest à nobis. Quia multiplicata est ini- 12
quitas nostra corā te, & peccata nostra contestata sunt nos: quia iniquitas nostra nobiscum est, et peccata nostra nota sunt: Perfidè egimus, 13
negavimus Dnm, et avertimus nos à vestigiis Dei nostri: locuti sumus oppressionem, et rebellavimus: concepimus, et meditati sumus ex animo nostro verba falsitatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فيصعدك على خيرات الأرض * ويطعمك ميراث يعقوب أبيك * لأن فم الرب تكلم هذا

* الفصل التاسع والخمسون *

1 * هل يد الرب لا تقوى أن تخلص * أو سد أذنه أن لا يسمع * لكن خطاياكم أفصلت
بينكم * لأجل خطاياكم صرف وجهه عنكم ألا يرحم * لأن أيديكم متدنسة
بالدم * وأصابعكم بالخطايا * وشفاهكم تكلمت إثما * ولسانكم يتلو ظلما * ولا أحد
يتكلم بالعدل * وليس عدل حقيقي موجودا * توكلوا على الأباطيل * وتكلموا بالكذب
لأنهم يحبلون وجعا ويلدون إثما * سعقوا بيض الأفاعي * ونسجوا نسج العنكبوت
6 والمزمع أن يأكل من بيضهم كسر بيضة فوجد فيها الحية الخرداء * ونسجهم ليس
7 يكون للباس * ولا يتغطون من أعمالهم * لأن أعمالهم أعمال إثم * وأرجلهم إلى الشر
8 يعجلون مسرعة لسفك دما * وأفكارهم أفكار جهال * الكسر والشقوة في سبلهم * وطريق
السلامة ما عرفوها * وليس في طرقهم حكم موجودا * لأن سبلهم التي يسلكون فيها
معوجة * ولم يعرفوا السلامة * لأجل هذا بعد الحكم عنهم * وليس يدركهم العدل

* الإصحاح الثامن والعشرون *

وإذ هم يرجون نورا صار لهم ظلام * انتظروا ضوءا في نصف الليل * يجسون الحائط مثل
العميان * وكمثل من ليس لهم أعين يجسون * ويسقطون في وسط النهار كأنهم في نصف الليل
كمثل مائتين يتنهدون * مثل الدب ومثل الحمامة يسيرون معا * انتظرنا حكما وليس
موجودا * ووقف عنا بعيدا * لأن إثمنا كثير أمامك * وخطايانا قاومتنا * لأن آثامنا فينا * وعرفنا
ظلاماتنا * لا نعبد وكذبنا وبعدنا من أثر إلهنا * تكلمنا ظلما * وخالفنا جبلنا * ودرسنا من
قلبنا أقوالا ظالمة *

Præponet te bonis terræ, & comedendam tibi dabit hæreditatem Jacobi patris tui; quoniam os Domini pronuntiavit hæc. 14

CAP. LIX.

Num manus Domini salvare non 1
potest? an verò aurem suam obstruxit, 2
quò minùs audiat? Imò peccata vestra separaverunt vos, propter scelera vestra avertit faciem suam à vobis, quò minùs misereatur: Quia manus vestræ 3
contaminatæ sunt sanguine, digiti vestri peccatis, labia vestra loquuntur iniquitatem, & lingua vestra oppressionem meditatur: Nemo loquitur justè, neque 4
reperitur vera justitia: innituntur vanitatibus, & loquuntur mendacium: concipiunt enim dolorem, & pariunt iniquitatem. Viperarum ova ruperunt, & 5
araneæ telam texuerunt: at qui accinctus erat ad comedendum ex ovis earum; fracto ovo, reperit in eo aspidē. Textura eorū non cedet in vestimen- 6
tum, nec operient sese operibus suis, quoniā opera eorum opera sunt iniqua: Pedes 7
suos ad malum accelerant, festinos ad effundendum sanguinem: & cogitationes eorum sunt cogitationes imprudentum: contritio & miseria in semitis
eorum: Viam pacis minimè cognoscunt, 8
nec ullum in viis eorum judicium reperitur; siquidem semitæ eorum in quibus incedunt, obliquæ sunt, nec agnoscunt pacem. Hæc de causa recessit 9
judicium ab eis, nec assequetur eos justitia.

Textus vigesimus octavus.

Dum lucem sperarent, advenerunt eis tenebræ, expectârunt lucem in media nocte. Palpant parietem quasi cæci; & 10
velut hi qui non habent oculos palpant; & cadunt in meridie, ac si essent in media nocte; ut moribundi suspirant:
ut ursi simul & ut columba incedunt. 11
Expectavimus judicium, at non reperitur salus, stetit procul à nobis; Eò quòd 12
iniquitas nostra multa sit coram te, & peccata nostra nos impugnent: nam iniquitates nostræ in nobis sunt, & scelera nostra cognoscimus. Non servimus Deo, 13
mentiti sumus, & recessimus à vestigiis Dei nostri: locuti sumus oppressionem, abalienati sumus à monte nostro, & ex animo studuimus sermonibus perversis;

ישעיה : ס

quia : stetit longe à justitia & ,judicium retrorsum est aversum Et
14 והסג אחור משפט וצדקה מרחוק תעמד כי
fuit Et .ingredi potuit non rectum & : veritas platea in impegit
15 כשלה ברחוב אמת ונכחה לא תוכל לבוא : ותהי
,Dominus vidit Et .expoliata malo à recessit & , deficiens veritas
האמת נעדרת וסר מרע משתולל וירא יהוה
non quòd vidit Et .judicium non quia ,ejus oculis in fuit malum &
16 וירע בעיניו כי אין משפט : וירא כי אין
sibi fecit salutem & : intercedens non quòd , obstupuit & ,quispiam
איש וישתומם כי אין מפגיע ותושע לו
justitiam se induit Et .eum fulcivit ipsa ejus justitia & ,ipsius brachium
17 זרעו וצדקתו היא סמכתהו : וילבש צדקה
vestimenta se induit & : suo capite in salutis galeam & ,loricam sicut
כשרין וכובע ישועה בראשו וילבש בגדי
propter Quasi .zelum pallium sicut se involvit & , vestem ultionis
18 נקם תלבשת ויעט כמעיל קנאה : כעל
retributionem , suis hostibus iram reddet propter quasi ,retributiones
גמולות כעל ישלם חמה לצריו גמול
occidente ab timebunt Et .reddet retributioné insularibus :suis inimicis
19 לאיביו לאיים גמול ישלם : וייראו ממערב
,venerit cùm : ejus gloriam solis ortu ab & ,Domini nomen
את שם יהוה וממזרח שמש את כבודו כי יבוא
veniet Et .eum in vexillum erigens Domini spiritus ,hostis ,fluvius veluti
20 כנהר צר רוח יהוה נססה בו : ובא
dixit , Jahacob in prævaricatione redeuntes ad & , redemptor Sijon ad
לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם
.Dominus dixit , eis cum meum pactum hoc ego Et .Dominus
21 יהוה : ואני זאת בריתי אותם אמר יהוה
non ,tuo ore in posui quæ mea verba & ,te in qui meus Spiritus
רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא
,tui seminis seminis ore de & ,tui seminis ore de & ,tuo ore de recedent
ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך
.seculum in usque & , nunc ex ,Dominus dixit
אמר יהוה מעתה ועד עולם :

CAP. LX. ס

te super Domini gloria & : tuum lumen venit quia ,illuminare Surge
1 קומי אורי כי בא אורך וכבוד יהוה עליך
.populos caligo & ,terram operiet tenebrositas ecce Quia .est orta
2 זרח : כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל לאמים
.videbitur te super ejus gloria & , Dominus orietur te super Et
ועליך יזרח יהוה וכבודו עליך יראה :
.tui ortus splendore in reges & ,tuo lumine in gentes ambulabunt Et
3 והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך :
,se congregaverunt ipsi Omnes .vide & , tuos oculos circum Leva
4 שאי סביב עיניך וראי כלם נקבצו
latus juxta tuæ filiæ & ,venient . longe de tui filii : te ad venerunt
באו לך בניך מרחוק יבאו ובנתיך על צד
dilatabitur & , pavebit & , splendebis & , videbis Tunc .nutrientur
5 תאמנה : אז תראי ונהרת ופחד ורחב
fortitudo ,maris tumultus te ad fuerit conversa quando : tuum cor
לבבך כי יהפך עליך המון ים חיל
dromedarii , te operiet camelorum Copia .tibi venerint gentium
6 גוים יבאו לך : שפעת גמלים תכסך בכרי
thus & , aurum : venient Seba de ipsi omnes : Ephah & ,Midian
מדין ועיפה כלם משבא יבאו זהב ולבונה
.annuntiabunt Domini laudes & , deferent
ישאו ותהלת יהוה יבשרו :

Versio VULG. LAT.

14 Et conversum est retrorsum
judicium, & justitia longè ste-
tit : quia corruit in platea ve-
ritas, & æquitas non potuit
15 ingredi. Et facta est veritas in
oblivionem : & qui recessit à
malo, prædæ patuit : & vidit
Dominus, & malum apparuit
in oculis ejus, quia non est
16 judicium. Et vidit quia non
est vir : & aporiatus est, quia
non est qui occurrat : & sal-
vavit sibi brachium suum, &
justitia ejus ipsa confirmavit
17 eum. Indutus est justitiâ ut
loricâ, & galea salutis in ca-
pite ejus : indutus est vesti-
mentis ultionis, & opertus est
18 quasi pallio zeli. Sicut ad vin-
dictam quasi ad retributio-
nem indignationis hostibus
suis, & vicissitudinem inimi-
cis suis : insulis vicem reddet.
19 Et timebunt qui ab Occiden-
te, nomen Dñi; & qui ab Ortu
Solis, gloriã ejus : cùm vene-
rit quasi fluvius violentus,
20 quem spiritus Dñi cogit : Et
venerit Sion redemptor, &
eis qui redeunt ab iniquitate
21 in Jacob, dicit Dñs. Hoc fœ-
dus meum cum eis, dicit Dñs;
Spiritus meus, qui est in te,
& verba mea, quæ posui in
ore tuo, non recedent de ore
tuo, & de ore seminis tui,
& de ore seminis seminis
tui, dicit Dominus, amodò &
usque in sempiternum.

CAP. LX.

1 Surge, illuminare Jerusalẽ :
quia venit lumen tuum, &
2 gloria Dñi sup te orta est. Quia
ecce tenebræ operient terrã,
& caligo populos : sup te aut
orietur Dñs, & gloria ejus in
3 te videbitur. Et ambulabunt
Gentes in lumine tuo, & reges
4 in splendore ortûs tui. Leva in
circuitu oculos tuos, & vide :
omnes isti congregati sunt, ve-
nerunt tibi : filii tui de longè
venient, & filiæ tuæ de latere
5 surgent. Tunc videbis, & af-
flues, & mirabitur & dilatabi-
tur cor tuũ, quando conversa
fuerit ad te multitudo maris,
6 fortitudo gentium venerit ti-
bi. Inundatio camelorum ope-
riet te, dromedarii Madi-
an et Epha; omnes de Saba
venient, aurum & thus de-
ferentes, et laudem Domino
annuntiantes.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἀπεςήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν, καὶ ἡ δι-
καιοσύνη μακρὰν ἀφέςηκεν (κ)· ὅτι (λ)
κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλήθεια,
καὶ δι' εὐθείας οὐκ (μ) ἐδύναντο διελθεῖν.
15 Καὶ ἡ ἀλήθεια ἦρται, καὶ μετέςησαν τὴν δι-
άνοιαν (ν) τοῦ συνιέναι. καὶ εἶδε κύριος, καὶ οὐκ
16 ἤρεσεν αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις. Καὶ εἶδε, καὶ
οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησε, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντι-
ληψόμενος· καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχί-
17 ονι αὐτοῦ, καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐςηρίσατο. Καὶ
ἐνεδύσατο δικαιοσύνην ὡς θώρακα, καὶ περι-
έθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς, καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως,
18 καὶ τὸ περιβόλαιον (ξ) αὐτοῦ, Ὡς ἀνταπο-
δώσων ἀνταπόδοσιν ὄνειδος τοῖς ὑπεναντί-
19 οις. Καὶ φοβηθήσονται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ
ὄνομα κυρίου, καὶ οἱ (ο) ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου
τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον. ἥξει γὰρ ὡς ποταμὸς
βίαιος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυ-
20 μοῦ. Καὶ ἥξει ἕνεκεν Σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ
21 ἀποςρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. Καὶ αὕ-
τη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, εἶπε κύρι-
ος· τὸ πνεῦμα τὸ ἐμὸν, ὅ ἐςιν ἐπὶ σοὶ, καὶ
τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκα εἰς τὸ ςόμα σου, οὐ μὴ
ἐκλίπῃ ἐκ τοῦ ςόματός σου, καὶ ἐκ τοῦ ςόμα-
τος τοῦ σπέρματός σου· (π) εἶπε γὰρ κύριος
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.

MS.A. (κ) ἀφ' ἡμῶν (λ) κατανήλωθῆ (μ) ἠδύναντο (ν) αὐτῶν τοῦ ...
ιναι. (ξ) Ὡς ἀνταποδώσων (ο) ἀπὸ (π) εἶπεν κύριος

Et recessimus retrorsũ à judicio, & justitia longè stetit : quia consum-
pta est in viis eorum veritas, &
per rectum iter transire non po-
terant. Et veritas sublata est,
& transtulerunt mentem ab intel-
ligendo. Et vidit Dominus, &
non placuit ei : quoniam non erat
judicium. Et vidit; & non e-
rat vir : & consideravit, & non
erat, qui defenderet. Et ultus
est eos brachio suo, & misericor-
dia (ξ) sustinuit. Et induit
justitiam, quasi loricam: & po-
suit galeam salutaris in capite: &
circundatus est vestimento vindictæ,
& pallio suo, Quasi retributurus
retributionem opprobrium adver-
sariis. Et timebunt, qui ab Oc-
cidente, nomen Domini; & qui
ab Ortu Solis, nomen inclytum.
Veniet enim quasi fluvius vio-
lentus, ira à Domino: veniet cum
furore. Et veniet (b) propter
Sion, qui liberat: & avertet im-
pietates à Jacob. Et hoc eis
à me testamentum, dixit Domi-
nus. Spiritus meus, qui est in te,
& verba, quæ dedi in ore tuo,
non deficient de ore tuo, & de
ore seminis tui : (i) ait enim
Dominus ex nunc, & in æ-
vum.

KEΦ. ξ'.

1 Φωτίζου φωτίζου Ἱερουσαλὴμ, ἥκει γάρ
σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνα-
2 τέταλκεν. Ἰδοὺ σκότος (α) καλύψει γῆν,
καὶ γνόφος ἐπ' ἔθνη, ἐπὶ δὲ σὲ φανήσεται κύ-
3 ριος, καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται. Καὶ
πορεύσονται βασιλεῖς τῷ φωτί σου, καὶ
4 ἔθνη τῇ λαμπρότητί σου. Ἆρον κύκλῳ
τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ
τέκνα σου. (β) ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου
μακρόθεν, καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐπ' ὤμων
5 ἀρθήσονται. Τότε ὄψῃ, καὶ φοβηθήσῃ, καὶ
ἐκςήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ
πλοῦτος θαλάσσης, καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν, καὶ
6 ἥξουσί σοι Ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψου-
σί σε κάμηλοι Μαδιὰμ καὶ (γ) Γαιφά.
πάντες ἐκ Σαβὰ ἥξουσι φέροντες χρυσί-
ον, καὶ λίβανον οἴσουσι, (δ) καὶ τὸ σωτήριον
κυρίου εὐαγγελιοῦνται.

MS.A. (α) καὶ γνόφος καλύψει γῆν ἐπ' ἔθνη, ἐπὶ σὲ (β) ἰδὲ ...
(γ) Γαιφάς. (δ) καὶ λίθον τίμιον, καὶ τὸ

CAP. LX.

Illuminare, illuminare Jerusa-
lem; venit enim lumen tuum:
& gloria Domini super te orta
est. Ecce tenebræ operient ter-
ram: & caligo super gentes. Su-
per te autem apparebit Dominus:
& gloria illius in te videbitur;
Et ambulabunt reges in lumine
tuo, & gentes in splendore tuo.
Leva in circuitu oculos tuos, &
vide congregatos filios tuos. Ve-
nerunt omnes filii tui de longe, &
filiæ tuæ super humeros portabun-
tur. Tunc videbis, & timebis,
& stupebis corde: quoniam trans-
ferentur in te divitiæ maris, &
gentium, & populorum. Et ve-
nient tibi Greges camelorum; &
operient te cameli Madian, &
Gæpha. Omnes de Saba venient
ferentes aurum, & (δ) thus defe-
rent: & salutare Domini evan-
gelizabunt.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ואסתחר לאחורא עבדי דינא ועבדי זכותא מרחיק קמן ארי אתקלו ברחובא עבדי קושטא
15 ועבדי הימנותא לא יכלין לאתגלאה : והוו עבדי קושטא מטמרין ודסטן מביש מתבזין
16 וגלי קדם יי ובאיש קדמוהי ארי לית דינא : וגלי קדמוהי דלית גבר דליה עובדין טבין
וידיע קדמוהי ולית אנש דיקום ויבעי עליהון ופרקנון בדרע תוקפיה ובמימר רעותיה
17 סעדנון : אתגלי למעבד זכון לעמיה תקוף ופורקן איתי במימריה לדחלוהי
18 ויתגלי למעבד לאתפרעא בתקוף מסנאי עמיה ויתיב נקמא לבעלי דבבוהי : מרי
גמליא הוא גמלא ישלם פורענותא לסנאוהי גמלא לבעלי דבבוהי לנגותא גמלא
19 ישלם : וידחלון ממערבא ית שמא דיי וממדנח שמשא ית יקריה ארי ייתון כשפע
20 נהר פרת מעיקן במימרא דיי יתברון : וייתי לציון פריק ולאתבא מרודיא דבית יעקב
21 לאוריתא אמר יי : ואנא דין קימי עמהון אמר יי רוח קודשי דעלך ופתגמי נבואתי
דשויתי בפומך לא יעדון מפומך ומפום בנך ומפום בני בנך אמר יי מכען ועד עלמא :
ס
1 קומי אנהרי ירושלם ארי מטא זמן פורקניך ויקרא דיי עלך יתגלי : ארי הא חשוכא
2 יחפי ארעא וקבלא למלכותא וביך ישרי שכנתא דיי ויקריה עלך יתגלי : ויהכון
3 עממיא לנהוריך ומלכיא לקביל זהוריך : זקופי ירושלם סחור סחור עינך וחזי כל
4 בני עם גלותך דמתכנשין ואתן לגויך בנך מרחיק ייתון ובנתך על גססין יתנסבן :
5 בכן תחזין ותנהרין ותדחלין ויפתי לביך בדחלת חטאין ארי יתחלף ליך עותר מערבא
6 נכסי עממיא יתעלון לגויך : שירת ערבאי תחפי סחרניך הוגני מדין והולד כולהון
משבא ייתון דהב ולבונה יהון טעינין ודאתן עמהון בתושבחתא דיי יהון משתען :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et *conversi sunt* retrorsum *facientes* judiciũ, & *facientes justitiam* longè
steterunt: quia impegerunt in platea veraces, & fideles non potuerunt ma-
nifestari. Et fuerunt veraces absconditi; & qui declinant à malo direptioni
sustinent. Et revelatũ est corã Dño, & displicuit corã eo, quia non est judici-
um. Et manifestũ est corã eo, quòd non sit vir cuj⁹ opera bona sint : & no-
tum est corã eo, quòd non sit homo qui stet & deprecetur pro eis : & salva-
vit eos in brachio fortitudinis suæ, & in verbo voluntatis suæ auxiliatus est
eis. Revelat⁹ est ut faciat æqua populo suo: fortitudiné & salutem adducet
in verbo suo timentib⁹ se, & *revelabitur* ut faciat ultionem in fortitudine
de inimicis populi sui, & reddat vindictã hostibus suis. Dñs retributionum
est, retributioné ipse reddet, vindictam inimicis suis; & mercedé hostibus
suis: insulis retributioné reddet. Et timebunt ab Occidente nomen Dñi, &
ab Oriente Solis gloriã ejus. Quoniã venient tribulantes quasi inundatio
fluminis Euphratis; & in verbo Dñi conterentur. Et veniet ad Sion re-
demptor, & ut convertat transgressores dom⁹ Jacob ad Legem, dicit Dñs.
Et hoc est pactũ meum cum eis, dicit Dñs: Spiritus sanct⁹ me⁹ qui est in te,
& verba prophetiæ meæ quæ posui in ore tuo, non auferentur ab ore tuo, &
ab ore filiorũ tuorũ, et nepotum, dicit Dñs, deinceps & usque in æternum.

CAP. LX.

Surge illuminare Jerusalẽ, quia pervenit temp⁹ redemptionis tuæ, & glo-
ria Dñi super te revelabitur. Quia ecce tenebræ operient terrã, & caligo
regna: in te auté habitabit majestas Dñi, & gloria ej⁹ super te revelabitur.
Et ambulabunt gentes in lumine tuo, & reges in splendore tuo. Leva Jeru-
salem in circuitu oculos tuos, & vide omnes filios populi captivitatis tuæ,
qui congregantur & veniunt ad te: filii tui de longe venient, & filiæ tuæ su-
per latera portabuntur. Tunc videbis, & illuminaberis; & timebis, et dilata-
bitur cor tuũ in timore peccatorũ: quia transferentur tibi divitiæ Occiden-
tis; substantiæ populorũ afferentur ad te. Turba Arabũ operiet in circuitu
tuo; dromedarii Madian et *Holad*, omnes hi de Saba venient; auro et thu-
re onusti erunt: et qui venerint cum eis, laudem Domini narrabunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Judicium retro vertimus, & justitiam procul 14
statuimus : quia impegit veritas in platea, &
increpatio venire nequit : Veritas in abdito 15
versata est, & abscessit prudentia ab intel-
lectu nostro : Ideò videns Dominus nullum
esse judicium, ægrè tulit : Et videns nemi- 16
nem adesse, & nullum adjutorem adesse de-
miratus ; salvavit eum brachium ipsius, &
justitia ejus fulcivit eum : Induit justitiam 17
quasi loricam, & galeam salutis in capite
suo : & induit vestes retributionis : Ut vin- 18
dictam sumat ab osoribus suis, & rependat
inimicis suis, insulis etiam retributionem red-
dat. Formidabunt ab Occidente nomen 19
Domini, & ab ortu solis majestatem ejus ;
quia veniente sicut fluvio oppressore, spiritus
Dñi humiliabit eum : Sioni verò & his qui 20
avertunt iniquitatem à Jacobo, salvator ad-
veniet, dicit Dominus. Meum verò pactum 21
vobiscum, istud erit, dicit Dominus ; Spi-
ritus meus qui super te est ; & verba mea quæ
posui in ore tuo, non deficient de ore tuo,
neque ab ore seminis progeniei tuæ, dicit Do-
minus, ex hoc tempore usque in seculum.

CAP. LX.

Surge, lucem ede ; quoniam advenit lumen 1
tuum, & majestas Domini super te orietur.
Nam ecce tenebræ operiunt terram, & ca- 2
ligo populos ; super te autem orietur
Dominus, & majestas ejus super te videbi-
tur : Et venient gentes ad lumen tuum, & 3
reges ad fulgorem lucis tuæ. Attolle oculos 4
tuos circumquaque, & vide quomodo omnes
congregentur & veniant ad te : filii tui de
longinquo venient, & filiæ tuæ super gra-
batis nutrientur. Tunc videbis, & splen- 5
desces, gaudebis, & dilatabitur cor tuum ;
quoniam ad te convertentur divitiæ maris, &
opes gentium ad te venient : Agmen came- 6
lorum operiet te, primogeniti Madianis &
Ephæ, omnes de Saba venient aurum & thus
afferentes, & laudes Domini prædicabunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وبعدنا خلف الحكم * والعدل وقف عنا بعيدا * لان الحق باد في طرقهم * ولم
يستطيعوا ان يعبروا باستقامة * والحق رفع * وبدلوا تمييز فهمهم ليفهموا * ونظر الرب
ولم يرضه * لانه لم يكن حكم * ونظر ولم يكن رجل * وتامل ولم يكن ناصر
فانتقم منهم بذراعه * وسدد برحمته * ولبس العدل مثل الدرع * ووضع على راسه
بيضة الخلاص * وسربل ثوب الانتقام * ورداء مثل من يكافي مكافاة العار للمعاندين
* ويخافون الذين من المغارب اسم الرب * والذين من مشارق الشمس الاسم المحمود
لان الغضب من قبل الرب ياتي مثل نهر عاسف ياتي بحنق * وياتي لاجل صهيون المنقذ
ويصرف النفاق عن يعقوب * وهذا هو العهد الذي لهم من لدني قال الرب * روحي
الذي هو عليك وكلماتي التي اعطيتها في فيك لا تفني من فيك ولا من فم زرعك قال
الرب * منذ الان والي الابد *

* الفصل الستون *

* بشارة النبي لاورسليم * وهو قريان لاحد الفصح *

* استنيري يا اورسليم * لان نورك اتي * ومجد الرب اشرق عليك * لان هوذا الظلمة والضباب
يغشيان الارض على الامم وعليك يتجلى الرب * ومجده يظهر عليك * ويسير الملوك في نورك
والامم في بهاء اشراقك * ارفعي عينيك حولك وانظري اولادك مجتمعين * ها جميع بنيك ياتون
من البعد * وبناتك يحملون على الاكتاف * حينئذ تنظرين وتفرحين وتخافين وتندهشين بقلبك
لانه ينقل اليك غنا البحر والامم والشعوب * وياتي اليك قطارات الابل وتغشاك جمال مدين وعيفة
ياتون جميعا من سبا حاملين ذهبا * ويقدمون لك لبانا وحجرا كريما ويبشرون بخلاص الرب

Retrocessimus procul à judicio, & justitia 14
procul stetit à nobis ; nam veritas periit
in viis eorum, nec possunt rectà incedere :
Veritas ablata est, & mutaverunt ratio- 15
nem mentis suæ, ne intelligerent. Hæc vi-
dens Dominus improbavit, eò quòd nul-
lum esset judicium. Videns itaque nul- 16
lum esse virum, & considerans nullum
esse adjutorem ; vindictam sumpsit ab
eis brachio suo : munivit se misericordiâ
suâ, Induit justitiam quasi loricam, im- 17
posuit capiti suo galeam salutis, & ami-
civit se veste ultionis, Induitque se 18
velut is qui reddit retributionem igno-
miniosam contumacibus. Adeoque ter- 19
rebuntur ii qui sunt ad Occasum, no-
men Domini, & qui ab ortu solis,
nomen illud gloriosum ; quoniam ira
à Domino ventura est tanquam flu-
vius rapidus furibundè veniens. Pro 20
Sione verò venturus est redemptor,
qui scelus avertet à Jacobo. Cæte- 21
rùm, hoc est fœdus quod à me cum
illis initur, dicit Dominus ; Spiritus
meus qui super te est, & verba
mea quæ inserui in os tuum, non de-
ficient ex ore tuo, neque ex ore se-
minis tui, ait Dominus, ex nunc in
sempiternum usque.

CAP. LX.

Annuntiatio Prophetæ ad Jerusalem: legiturque Dominicâ Paschatis.

Recipe lumen O Jerusalem ; quia 1
venit lumen tuum, & gloria Domini
super te refulsit. Nam ecce tenebræ 2
& caligo terram obruunt super gentes ;
super te verò apparebit Dominus, &
gloria ejus super te patebit : Et ambu- 3
labunt reges in lumine tuo, & gentes
in nitore splendoris tui. Attolle oculos 4
tuos circum te, & aspice filios tuos
congregatos : en omnes filii tui veni-
ent è longinquo, & filias tuas portabunt
super humeros. Tunc videbis, & lætabe- 5
ris, timebis, & obstupesces in corde tuo ;
quia transferentur ad te divitiæ maris,
gentes, ac populi : Venient ad te greges 6
camelorum & operient te, dromades Me-
dianis & Gephari venient simul de Saba
aurum advehentes ; offerentque tibi in-
censum & lapillos pretiosos, & prædica-
bunt salutem Domini.

ישעיה : ס

Nebajoth arietes , tibi se congregabunt Chedar pecus Omne
7 כל־צאן קדר יקבצו לך אילי נביות
domum & ,meum altare voluntatem super Ascendent .tibi ministrabunt
ישרתונך יעלו על־רצון מזבחי ובית
columbæ sicut & ,volabunt nubes ut istæ Quæ .glorificabo meæ gloriæ
8 תפארתי אפאר: מי־אלה כעב תעופינה וכיונים
Tarsis naves & ,expectabunt insulæ me Quia ? sua columbaria ad
9 אל־ארבתיהם: כי־לי איים יקוו ואניות תרשיש
,eorum argentum : longinquo de tuos filios adducendum ad ,principio in
בראשנה להביא בניך מרחוק כספם
, Israel sancto & , tui Dei Domini nomini ,eis cum eorum aurum &
וזהבם אתם לשם יהוה אלהיך ולקדוש ישראל
, tuos muros alienigenæ filii ædificabunt Et .te glorificavit quia
10 כי פארך: ובנו בני־נכר חמתיך
, te percussi mea ira in nam : tibi ministrabunt eorum reges &
ומלכיהם ישרתונך כי בקצפי הכיתיך
,jugiter tuæ portæ aperientur Et .tui sum misertus mea voluntate in &
11 וברצוני רחמתיך: ופתחו שעריך תמיד
,gentium fortitudinem te ad afferendum ad ,claudentur non nocte ac die
יומם ולילה לא יסגרו להביא אליך חיל גוים
tibi serverint non quæ regnum & gens Nam .ductos eorum reges &
12 ומלכיהם נהוגים: כי־הגוי והממלכה אשר לא־יעבדוך
te ad Lebanon Gloria .vastabuntur vastando gentes & : peribunt
13 יאבדו והגוים חרב יחרבו: כבוד הלבנון אליך
locum glorificandum ad ,simul ulmus & ,sapinus , abies ; veniet
יבוא ברוש תדהר ותאשור יחדו לפאר מקום
te ad ibunt Et .glorificabo meorum pedum locum & ,mei sanctuarii
14 מקדשי ומקום רגלי אכבד: והלכו אליך
plantas super se incurvabunt & , te affligentium filii se incurvando
שחוח בני מעניך והשתחוו על־כפות
Domini civitatem te vocabunt & : te reprobantes omnes tuorum pedum
רגליך כל־מנאציך וקראו לך עיר יהוה
non & , exosam & , derelictam te esse Pro .Israel Sancti Sijon
15 ציון קדוש ישראל: תחת היותך עזובה ושנואה ואין
,generationis gaudium , seculi celsitudinem in te ponam & ; transiens
עובר ושמתיך לגאון עולם משוש דור
: lactaberis regum mamilla & ,gentium lac suges Et .generationis &
16 ודור: וינקת חלב גוים ושד מלכים תינקי
fortis tuus redemptor & ,te salvans Dominus ego quòd scies &
וידעת כי־אני יהוה מושיעך וגאלך אביר
afferam ferro pro & , aurum afferam ære Pro .Jahacob
17 יעקב: תחת הנחשת אביא זהב ותחת הברזל אביא
: ferrum lapidibus pro & , æs lignis pro & ; argentum
כסף ותחת העצים נחשת ותחת האבנים ברזל
audietur Non .justitiam tuos exactores & ,pacem tuum censum ponam &
18 ושמתי פקדתך שלום ונגשיך צדקה: לא־ישמע
: tuis terminis in contritio & , vastitas ; tua terra in rapina ultrà
עוד חמס בארצך שד ושבר בגבוליך
Non .laudem tuas portas & ,tuos muros salutem vocabis &
19 וקראת ישועה חומתיך ושעריך תהלה: לא־
non luna splendorem in & ,diei lucem in sol amplius tibi erit
יהיה־לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח לא־
tuus Deus & ,seculi lucem in Dominus tibi erit sed : te illuminabit
יאיר לך והיה־לך יהוה לאור עולם ואלהיך
non tua luna & , tuus sol ultrà occidet Non .tuam gloriam in
20 לתפארתך: לא־יבוא עוד שמשך וירחך לא
dies finientur & , seculi lucem in tibi erit Dominus quia : colligetur
יאסף כי יהוה יהיה־לך לאור עולם ושלמו ימי
.tui luctus
אבלך:

Versio VULG. LAT.

7 Omne pecus Cedar congrega-
bitur tibi, arietes Nabaioth mi-
nistrabunt tibi: offerentur sup
placabili altari meo, & domum
majestatis meæ glorificabo.
8 Qui sunt isti, qui ut nubes vo-
lant, & quasi columbæ ad fe-
9 nestras suas? Me enim insulæ
expectant, & naves maris in
principio, ut adducã filios tuos
de longè; argentũ eorum &
aurum eorum cum eis, nomini
Dñi Dei tui, & Sancto Israel,
10 quia glorificavit te. Et ædifi-
cabunt filii peregrinorum mu-
ros tuos, & reges eorum mi-
nistrabunt tibi: in indignatio-
ne enim mea percussi te: &
in reconciliatione mea miser-
11 tus sum tui. Et aperientur por-
tæ tuæ jugiter: die ac nocte
non claudentur, ut afferatur
ad te fortitudo Gentium, &
12 reges earum adducantur. Gens
enim & regnum, quod non ser-
vierit tibi, peribit: & Gentes
13 solitudine vastabuntur. Gloria
Libani ad te veniet, abies &
buxus, & pinus simul, ad or-
nandum locum sanctificatio-
nis meæ; & locum pedum
14 meorum glorificabo. Et veni-
ent ad te curvi filii eorum qui
humiliaverunt te, & adora-
bunt vestigia pedum tuorum
omnes qui detrahebant tibi, &
vocabunt te Civitatem Dñi,
15 Sion Sancti Israel. Pro eo quod
fuisti derelicta, & odio habita,
& non erat qui per te transiret,
ponã te in superbiam seculo-
rum, gaudium in generationẽ
16 & generationẽ: & Suges lac
Gentium, & mamillã regum
lactaberis: & scies quia ego
Dñs salvans te, & redemptor
17 tu' fortis Jacob. Pro ære affe-
ram aurum, & pro ferro affe-
rã argentũ, & pro lignis æs, et
pro lapidib' ferrũ: et ponã vi-
sitationẽ tuã pacẽ, & præposi-
18 tos tuos justitiã. Non audietur
ultrà iniquitas in terra tua, va-
stitas & contritio in terminis
tuis, & occupabit salus muros
19 tuos, et portas tuas laudatio. Nõ
erit tibi ampliùs Sol ad lucen-
dum per diem, nec splendor Lu-
næ illuminabit te: sed erit tibi
Dñs in lucem sempiternam, et
20 De' tu' in gloriã tuã. Non oc-
cidet ultrà Sol tuus, et Luna
tua non minuetur: quia erit
tibi Dñs in lucem sempiternã,
et complebuntur dies luct' tui.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ πάντα τὰ πρόβατα Κηδὰρ συναχθή-
σονται, καὶ (ε) κριοὶ Ναβαιὼθ ἥξουσι, καὶ ἀν-
ενεχθήσεται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου,
καὶ ὁ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξασθήσεται.
8 Τίνες οἵδε, ὡς νεφέλαι πέτανται, καὶ (ζ) ὡσεὶ
9 περιστεραὶ σὺν νεοσσοῖς ἐπ᾽ ἐμέ; Ἐμὲ αἱ νῆ-
σοι ὑπέμειναν, καὶ πλοῖα Θαρσὶς ἐν πρώτοις,
ἀγαγεῖν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸν ἄρ-
γυρον καὶ τὸν χρυσὸν (η) αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν,
καὶ διὰ τὸ ὄνομα κυρίου τὸ ἅγιον, καὶ διὰ τὸ
10 τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ ἔνδοξον εἶναι. Καὶ οἰκο-
δομήσουσιν ἀλλογενεῖς τὰ τείχη σου, καὶ οἱ
βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονταί σοι· διὰ γὰρ
ὀργήν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ (θ) ἔλεον ἠ-
11 γάπησά σε. Καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι
σου διαπαντὸς, ἡμέρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθή-
σονται, εἰσαγαγεῖν πρὸς σὲ δύναμιν ἐθνῶν,
12 καὶ (ι) βασιλεῖς αὐτῶν ἀγομένους. Τὰ γὰρ
ἔθνη καὶ οἱ (κ) βασιλεῖς, οἵτινες οὐ δουλεύσου-
σί σοι, (λ) ἀπολοῦνται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημίᾳ
13 (μ) ἐρημωθήσονται. Καὶ ἡ δόξα τοῦ Λιβάνου
πρὸς σὲ ἥξει, ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέ-
δρῳ ἅμα, δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἅγιόν μου.
14 Καὶ πορεύσονται πρὸς σὲ δεδοικότες υἱοὶ τα-
πεινωσάντων σε, καὶ παροξυνάντων σε, καὶ
κληθήσῃ Πόλις κυρίου, Σιὼν ἁγίου Ἰσραήλ·
15 Διὰ τὸ γεγενῆσθαί σε ἐγκαταλελειμμένην
καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν. καὶ θή-
σω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνην γενε-
16 ῶν γενεαῖς. Καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ
πλοῦτον βασιλέων φάγεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐ-
γὼ κύριος ὁ σώζων σε, καὶ ἐξαιρούμενός σε
17 (ν) θεὸς Ἰσραήλ. Καὶ ἀντὶ χαλκοῦ οἴσω σοι
χρυσίον, ἀντὶ δὲ σιδήρου οἴσω σοι ἀργύρι-
ον, ἀντὶ δὲ (ξ) ξύλων οἴσω σοι χαλκὸν, ἀν-
τὶ δὲ λίθων, σίδηρον. καὶ δώσω τοὺς ἄρχον-
τάς σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν
18 δικαιοσύνῃ. Καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδι-
κία ἐν τῇ γῇ σου, οὐδὲ σύντριμμα, οὐδὲ τα-
λαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου, ἀλλὰ κληθήσε-
ται Σωτήριον τὰ τείχη σου, καὶ αἱ πύλαι
19 σου Γλύμμα. Καὶ οὐκ ἔσται (ο) σοι ἔτι ὁ ἥ-
λιος εἰς φῶς ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελή-
νης φωτιεῖ (π) σου τὴν νύκτα, ἀλλ᾽ ἔσται σοι
κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεὸς δόξα σου.
20 Οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἥλιός (ρ) σοι, καὶ ἡ σελή-
νη σοι οὐκ ἐκλείψει· ἔσται (σ) γάρ σοι κύριος
φῶς αἰώνιον, καὶ ἀναπληρωθήσονται αἱ ἡμέραι
τοῦ πένθους σου.

MS.A. (ε) οἱ κριοὶ Ναβαιὼθ ἥξουσίν σοι, (ζ) ὡς περιστεραὶ σὺν νεοσσοῖς; Ἐμὲ νῆσοι (η) μετ᾽ αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνομα (θ) ἔλεος (ι) βασιλεῖς ἀγομένους. (κ) βασιλεῖς αὐτῶν, (λ) ἀποθανοῦνται, (μ) ἐρημωθήσονται. (ν) ὁ θεὸς (ξ) ξύλου, (ο) σοὶ ὁ ἥλιος (π) σοι (ρ) σου, (σ) γὰρ κύρι[illegible] ὡς σοι

Et omnes oves Cedar congrega-
buntur: & arietes Nabaioth ve-
nient: & offerentur accepta-
lia super altare meum: & do-
mus orationis meæ glorificabitur.
Quinam isti, ut nubes volant, &
sicut columbæ cum pullis ad me?
Me insulæ expectarunt, & na-
ves Tharsis in primis, ut addu-
cant filios tuos de longè, & ar-
gentum, & aurum eorum cum eis,
& propter nomen Domini san-
ctum: & (b) quia Sanctus Isra-
el glorificatus est. Et ædifica-
bunt alienigenæ muros tuos: &
reges eorum assistent tibi: Pro-
pter iram enim meam percussi te:
& propter misericordiam dilexi
te. Et aperientur portæ tuæ sem-
per: die ac nocte non clauden-
tur, ut introducant ad te fortitu-
dinem gentium, & reges eorum,
qui adducendi sunt. Gentes e-
nim & reges, qui non servient
tibi, peribunt: & gentes solitu-
dine desolabuntur. Et gloria Li-
bani ad te veniet in cypresso, &
pino, & cedro simul, ut glorifi-
cetur locus sanctus (c) meus. Et
ibunt ad te timentes filii eorum,
qui te humiliaverunt, & irrita-
verũt te: & vocaberis (d) Civitas
Domini, Sion Sancti Israel: Pro
eo quòd fuisti derelicta, & odio
habita: & non erat qui auxili-
aretur. Et ponam te exultationem
æternam, gaudium generationum
generationibus. Et suges lac gen-
tium, & divitias regum come-
des, Et scies, quia ego Dominus,
qui salvabo te, & qui eruo te,
Deus Israel. Et pro ære afferam
tibi aurum: & pro ferro afferam
tibi argentum: & pro lignis af-
feram tibi æs, & pro lapidibus
ferrum. Et dabo principes tuos
in pace, & episcopos tuos in ju-
stitia: Et non audietur ultrà
iniquitas in terra tua: neque con-
tritio, neque miseria in finibus tuis,
sed vocabuntur (e) Salutare mu-
ri tui, & portæ tuæ Sculptura.
Et non erit tibi Sol ultrà in lu-
cem diei, neque ortus Lunæ lumen
præbebit tibi nocte: sed erit tibi
Dominus lux æterna, & Deus
gloria tua. Non enim occidet Sol
tibi: & Luna tibi non deficiet.
Erit enim tibi Dominus lux sem-
piterna: & complebuntur dies
luctûs tui.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 כל ען ערבאי יתכנשון לניך דכרי נביות ישמשונך יתסקון לרעוא על מדבחי
8 ובית תושבחתי אשבח: מן אלין דאתן בגלי כעננין קלילין ולא אתעכבא גלותא
9 דישראל דמתכנשין ואתין לארעהון הא כיונין דתיבן לנו שובכיהון: ארי למימרי נגון
יסברון ונחתי ספיני ימא אידא פרסא קלעהא בקדמיתא לאיתאה בניך מרחיק
10 כספהון ודהבהון עמהון לשמא דיי אלהך ולקדישא דישראל ארי שבחך: ויבנון בני
11 עממיא שוריך ומלכיהון ישמשונך ארי ברוגזי אלקיתיך וברעותי ארחם עלך: ויתפתחון
תרעך תדירא יימם וליליא לא יתאחדון לאעלא לניך נכסי עממיא ומלכיהון זקיקין:
12 ארי עם ומלכו דלא יפלחונך ירושלם ייבדון ועממיא אשתיצאה ישתיצון: יקר לבנן
13 לניך יתעל בירון מורנין ואשכרעין כחדא לשבחא אתר בית מקדשי ואתר בית
14 אשריות שכנתי איקר: ויהכון לניך כפיפין בני משעבדיך וישתטחון למבעי מניך על
פרסת רגליך כל דהוו מרגזין ליך ויקרון ליך קרתא דיי ציון דאתרעי בה קדישא
15 דישראל: חלף דהוית שביקא ומטלטלא ולית דעדי ואשוינך ליקר עלם בית דיץ דר
16 ודר: ותסבעין נכסי עממיא ובבזת מלכין תתפנקין ותדעין ארי אנא יי פריקיך ומשזביך
17 תקיפא דיעקב: חלף נחשא דבזו מניך ירושלם איתי דהבא וחלף ברזלא איתי כספא
18 וחלף אעיא נחשא וחלף אבניא ברזלא ואשוי פרנסך שלם ושלטוניך בזכו: לא
ישתמע עוד חטפא בארעיך בזא ותבירא בתחומיך ויערעון פירקן על שוריך ועל תרעיך
19 יהון משבחין: לא תצטרכין עוד לנהור שמשא ביממא ואף לא לזהור סיהרא בליליא
20 ויהי ליך יי לנהור עלם ואלהך לתושבחתיך: לא תבטל עוד מלכותיך ויקריך לא
יעדי ארי יי יהי ליך לנהור עלם וישלמון יומי אבליך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Omnes oves Arabum congregabuntur ad te; arietes Nabajoth ministrabunt
tibi: offerentur voluntariè super altare meum; & domum laudis meæ deco-
rabo. Qui sunt isti qui veniunt pubicè sicut nubes velocissimæ, nec demo-
rantur? Transmigratio Israel, quæ congregatur & venit ad terrã suam, quasi
columbæ quæ revertuntur ad columbaria sua. Verbum enim meum insulæ
expectabunt, & qui descendunt in navibus maris, prius manu extensis ve-
lis, ut afferant filios tuos à longè; argentum eorum & aurũ eorum cum eis,
propter nomen Dei tui, & sanctum Israel qui decoravit te. Et ædificabunt
filii populorum muros tuos, & reges eorum ministrabunt tibi: quia in ira
mea pecussi te, & in voluntate mea miserebor tui. Et aperientur portæ tuæ
semper, die ac nocte non claudentur, ut afferantur ad te divitiæ populorum,
& reges eorum compediti. Quia popul' & regnũ quæ non servierint tibi,
Jerusalem, peribunt; & populi consummatione consummabuntur. Decor
Libani ad te introducetur, abietes, & buxi & pini simul, ad decorandũ locum
dom' sanctuarii mei; et locũ mansionis majestatis meæ glorificabo. Et ibunt
ad te incurvi filii eorũ qui subjiciebant te; & proni in terra cadent ad plan-
tas pedum tuorum, ut rogent te, omnes qui irritabant te: & vocabunt te Ci-
vitatem Dñi Sion, quam elegit Sanctus Israel. Pro eo quòd fuisti derelicta
& transmigrans, & non erat qui per te transiret: ponã te in gloriã seculi,
domũ lætitiæ generationis & generationis. Et satiaberis divitiis populorũ,
& præda regũ delectaberis: & scies quia ego Dñs salvator tu', & liberator
tuus fortis Jacob. Pro ære quod diripuerunt à te Jerusalem, afferã aurum,
& pro ferro afferã argentũ, & pro lignis æs, & pro lapidib' ferrum: & po-
nam gubernatores tuos in pace, & principes tuos in justitia. Non audietur
ultrà rapina in terra tua; neque præda & contritio in terminis tuis. Et pro-
clamabunt salutem super muros tuos, & super portas tuas erunt laudantes.
Non indigebis ampliùs lumine Solis per diem, neque splendore Lunæ per
noctem: erit enim tibi Dñs in lucem sempiternam, & Deus tuus in laudem
tuam. Non cessabit amplius regnum tuum, et gloria tua non auferetur:
quia Dñs erit tibi in lucem sempiternam, et complebuntur dies luctus tui.

Cap. LX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܟܠܗ ܥܢܐ ܕܩܕܪ ܢܬܟܢܫܢ ܠܟܝ. ܘܕܟܪܐ ܕܢܒܝܘܬ ܢܫܡܫܘܢܟܝ. ܘܢܣܩܘܢ ܠܪܥܘܬܐ
ܥܠ ܡܕܒܚܝ. ܘܒܝܬܐ ܕܫܘܒܚܝ ܐܫܒܚ. * ܡܢ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ ܕܐܝܟ ܥܢܢܐ ܦܪܚܝܢ
ܘܐܝܟ ܝܘܢܐ ܠܟܘܘܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܕܠܝ ܢܣܟܘܢ ܓܙܪܬܐ. ܘܐܠܦܐ ܕܬܪܫܝܫ ܐܝܟ ܕܡܢ
ܒܫܘܪܝܐ. ܠܡܝܬܝܘ ܒܢܝܟܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܣܐܡܗܘܢ ܘܕܗܒܗܘܢ ܥܡܗܘܢ. ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܠܗܟܝ: ܘܠܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܫܒܚܟܝ. * ܘܢܒܢܘܢ ܒܢܝ ܢܘܟܪܝܐ ܫܘܪܝܟܝ
ܘܡܠܟܝܗܘܢ ܢܫܡܫܘܢܟܝ. ܡܛܠ ܕܒܪܘܓܙܝ ܡܚܝܬܟܝ. ܘܒܪܥܝܢܝ ܐܬܪܚܡܬ ܥܠܝܟܝ
* ܢܬܦܬܚܘܢ ܬܪܥܝܟܝ ܐܡܝܢܐܝܬ. ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܬܐܚܕܘܢ. ܘܢܥܠܘܢ ܠܟܝ
ܚܝܠܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܡܠܟܝܗܘܢ ܕܡܕܒܪܝܢ. * ܡܛܠ ܕܥܡܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܠܐ ܢܫܡܫܘܢܟܝ
ܢܐܒܕܘܢ. ܘܥܡܡܐ ܒܚܪܒܐ ܢܬܩܛܠܘܢ. * ܐܝܩܪܐ ܕܠܒܢܢ ܠܟܝ ܢܐܬܐ. ܒܪܘܬܐ ܘܫܘܪܒܝܢܐ
ܘܫܘܒܝܢܐ ܐܟܚܕܐ. ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܬܪܐ ܕܡܩܕܫܝ. ܘܐܬܪܐ ܕܪܓܠܝ ܐܫܒܚ. * ܘܢܐܬܘܢ ܠܟܝ
ܟܕ ܡܬܡܟܟܝܢ. ܒܢܝܐ ܕܡܡܟܟܢܝܟܝ. ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܟܝ ܥܠ ܥܩܒܬܐ ܕܪܓܠܝܟܝ ܟܠܗܘܢ
ܕܡܪܓܙܝܢ ܠܟܝ. ܘܢܩܪܘܢܟܝ ܨܗܝܘܢ ܡܕܝܢܬܗ ܕܡܪܝܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܚܠܦ ܕܗܘܝܬܝ
ܫܒܝܩܬܐ ܘܣܢܝܬܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܥܒܪ. ܐܣܝܡܟܝ ܠܫܘܒܚܐ ܠܥܠܡ. ܘܚܕܘܬܐ ܠܕܪ ܕܪܝܢ
* ܘܬܝܢܩܝܢ ܚܠܒܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܬܝܢܩܝܢ ܒܙܬܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܬܕܥܝܢ ܕܐܢܐ ܗܘ ܡܪܝܐ ܦܪܘܩܟܝ
ܘܡܦܨܝܢܟܝ ܥܫܝܢܐ ܕܝܥܩܘܒ. * ܚܠܦ ܢܚܫܐ ܐܝܬܐ ܕܗܒܐ. ܘܚܠܦ ܦܪܙܠܐ ܐܝܬܐ
ܣܐܡܐ. ܘܚܠܦ ܩܝܣܐ ܢܚܫܐ. ܘܚܠܦ ܟܐܦܐ ܦܪܙܠܐ. ܘܐܥܒܕ ܦܩܘܕܟܝ ܫܠܡܐ
ܘܫܠܝܛܢܝܟܝ ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܘܠܐ ܢܫܬܡܥ ܬܘܒ ܥܘܠܐ ܒܐܪܥܟܝ. ܘܬܒܪܐ ܘܫܚܩܐ ܒܬܚܘܡܝܟܝ
ܘܢܩܪܘܢ ܠܫܘܪܝܟܝ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܠܬܪܥܝܟܝ ܬܫܒܘܚܬܐ. * ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟܝ ܬܘܒ ܫܡܫܐ ܠܢܘܗܪܐ
ܕܐܝܡܡܐ. ܘܙܠܝܩܐ ܕܣܗܪܐ ܠܐ ܢܢܗܪ ܠܟܝ. ܡܛܠ ܕܢܗܘܐ ܠܟܝ ܡܪܝܐ
ܢܘܗܪܐ ܕܠܥܠܡ. * ܘܢܫܠܡܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܐܒܠܟܝ.

Omnes Cedaris oves congregabunt tibi, & 7
arietes Nebaoth inservient tibi, ascendéntque in *sacrificium* gratum super altare meum, & domum gloriæ meæ gloriosam reddam. Qui sunt isti, *inquies*, qui ut nubes 8
volant, & ut columbæ ad fenestras suas?
Me enim expectabunt insulæ & naves Thar- 9
sis ut ab initio, ad adducendum filios tuos è longinquo, & argentum atque aurum eorum cum ipsis, ad nomen Domini Dei tui, & ad Sanctum Israelis qui te glorificavit.
Et ædificabunt alienigenæ muros tuos, & 10
reges eorum ministrabunt tibi: quoniam in ira mea percussi te, & placatus misertus sum
tui. Apertæ semper erunt portæ tuæ diu 11
noctúque, nec unquam claudentur; & ingredientur in te exercitus populorum & reges
eorum impulsi. Nam populus & regnum 12
quæ non servierint tibi, peribunt, & populi
gladio trucidabuntur. Gloria Libani ad te 13
veniet, abies decora unà cum pinis, ad laudandum locum sanctuarii mei, & locum pe-
dum majestatis meæ. Et venient ad te hu- 14
miliati filii humiliantium te, & adorabunt plantas pedum tuorum quicunque ad iram te excitabant; & appellabunt te Sionem civita-
tem Domini sancti Israelis. Pro eo quòd 15
fuisti derelicta & exosa, adeò ut nemo *per te* transiret, reddam te gloriosissimam in perpetuum, et lætissimam in generationes sem-
piternas. Et suges lac gentium, et spolia 16
regum suges, et experieris me esse Dominum redemptorem ac vindicem tuum, fortem Ja-
cobi. Pro ære adducam aurum, pro ferro 17
adducam argentum, pro lignis æs, et pro lapidibus ferrum: censorem tuum constituam
pacem, et præfectum tuum justitiam. Non 18
audietur ampliùs iniquitas in terra tua, direptio aut contritio in terminis tuis: imò vocabunt muros tuos Salutem, et portas tuas
Laudem. Non erit tibi ampliùs sol in lu- 19
cem diurnam, et splendor lunæ non lucebit tibi, quia Dominus erit tibi lux perpetua.
Cessabunt dies luctûs tui; 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وجميع خراف قيدار يجمعون لك، وكباش نابوت يوافون اليك، ويقدم مقبولات على مذبحي
ويمجد بيت صلاتي * من هاولاء الذين يطيرون مثل السحاب ومثل الحمامات مع فراخهن
تنظر الجزاير وسفن ترسيس في الاوايل، لتحضر اولادك من البعد، وفضتهم وذهبهم معهم
لاجل اسم الرب القدوس ولاجل قدوس اسرايل، ليكون ممجدا * ويبني البنون الغرباء
اسوارك، وملوكهم يقومون لك، لاني بغضبي ضربتك، وبرحمتي احببتك * وتنفتح
ابوابك يا اورشليم كل حين نهارا وليلا، ولا يغلقون، ليدخل قوة الامم وملوكهم مسوقين
* لان الامم وملوكهم الذين لا يتعبدون لك يموتون، والامم كالقفر يخربون * ومجد لبنان
اليك ياتي بسروين وصنوبر وارز معا، لامجد موضع المقدس، وامجد موضع قدمي
* ويسعى اليك بنو الذين اذلوك او غاظوك خايفين، ويسجدون لك على آثار قدميك
جميع الذين اغاظوك، ويدعون صهيون مدينة الرب قدوس اسرايل * لاجل انك كنت
مهملة ومبغوضة ولم يكن لك معين، فاجعلك بهجة ابدية سرورا لجيل الاجيال
* وترضعين لبن الامم، وتاكلين غنا الملوك، وتعلمين اني انا هو الرب مخلصك ومنقذك
اله اسرايل * وبدل النحاس اقدم لك ذهبا، وبدل الحديد اقدم لك فضة، وبدل الخشب
اقدم لك نحاسا، وبدل الحجارة حديدا، واعطي رؤساءك في السلامة، ومتعهديك
العدل * ولا يسمع ايضا ظلم في ارضك، ولا انكسار ولا سحق في حدودك، بل يدعى
اسوارك خلاصا وابوابك صيانة * ولا تكون لك الشمس لنور النهار ولا اشراق القمر
الليل كله، لكن يصير لك الرب نورا ابديا، والله مجدك * لان شمسك لا تغرب
وقمرك لا ينقص، لان الرب لك نور ابدي، ويكمل ايام حزنك.

Omnes Cedaris pecudes tibi congregabuntur, & arietes Nabaoth ad te ve- 7
nient, & offerentur accepta super altare meum, eritque gloriosa domus orationis
meæ. Qui sunt isti qui nubium instar 8
volant, & quasi columbæ cum pullis suis? Me expectabunt insulæ & clas- 9
ses Tharsis in primis, ut adducant filios tuos è longinquo, & argentum atque aurum eorum unà cum ipsis, pro nomine Domini sacrosancto, & pro Sancto Israelis, ut glorificetur. Et ædificabunt 10
alieni generis filii mœnia tua, & reges eorum assurgent tibi: quoniam in indignatione mea te percussi, & in misericordia mea te dilexi. Portæ tuæ O Je- 11
rusalem, jugiter patebunt diu noctúque, & non claudentur; ut ingrediatur fortitudo gentium, & reges earum adacti.
Nam populi & reges eorum, qui non 12
servierint tibi, morientur: & gentes quasi desertum vastabuntur. Gloria 13
Libani ad te veniet unà cum pinis abietibus ac cedris, ut gloriosum reddam locum meũ sanctũ, & gloriosum reddã lo-
cum pedum meorum. Teque trepidi adi- 14
bunt filii eorum qui te depresserunt aut contristárunt, & adorabunt te super vestigia pedum tuorum omnes qui te mœrore affecerunt; & vocaberis Sion urbs Do-
mini sancti Israelis. Quia fuisti dere- 15
licta & exosa, nec adfuit tibi adjutor; efficiam te jucunditatem æternam & gau-
dium omnium posteritatum: Et suges lac 16
populorum, comedesque divitias regum, & scies me esse Dominum servatorem ac
redemptorem tuum, Deum Israelis. Pro 17
ære offeram tibi aurum, & pro ferro offeram tibi argentum, pro ligno offeram tibi æs, & pro lapidibus ferrum: Dabóque prætores tuos in pace, & censores
tuos in justitia: Et non audietur dein- 18
ceps oppressio in terra tua, neque contritio neque calamitas in finibus tuis; sed mœnia tua vocabuntur Salus, & portæ
tuæ Protectio. Non erit tibi sol iste in 19
lucem diurnam, neque claritas lunæ in lucem totius noctis; sed erit tibi Dominus in lucem perpetuam, & Deus in glo-
riam tuam. Sol enim tuus nequaquam 20
occubiturus est, neque luna tua defectum passura; quia Dominus tibi erit luci perpetuæ, desinentque dies mœroris tui;

ישעיה : סא

:terram accipiēt hæreditate feculum in , justi ipsi omnes tu^9 popul^9 Et
21 ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ
me glorificandum ad, mearũ manuum opus , mearum plantationum virgultum
נצר מטעו מעשה ידי להתפאר :
Dominus ego : fortem gentem in pusillus & , mille in erit Parvus
22 הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום אני יהוה
.illud faciam accelerare suo tempore in
בעתה אחישנה :

CAP. LXI. סא

me Dominus unxit eapropter : me super DOMINI Domini Spiritus
1 רוח אדני יהוה עלי יען משח יהוה אתי
,corde contritos fascia ligandum ad me misit : mansuetis evangelizandum ad
לבשר ענוים שלחני לחבש לנשברי־לב
.carceris apertionem vinctis & ,libertatem captivis prædicandum ad
לקרא לשבוים דרור ולאסורים פקח־קוח :
;nostro Deo ultionis diem & ,DOMINO voluntatis annum prædicandũ Ad
2 לקרא שנת־רצון ליהוה ויום נקם לאלהינו
,Sijon lugentibus ponendum Ad .lugentes omnes consolandum ad
3 לנחם כל־אבלים : לשום לאבלי ציון
amictum , luctu pro gaudii oleum ,cinere pro gloriam eis dandum ad
לתת להם פאר תחת אפר שמן ששון תחת אבל מעטה
plantatio ,justitiæ arbores eis vocabitur & : stricto spiritu pro laudis
תהלה תחת רוח כהה וקרא להם אילי הצדק מטע
, feculi desolationes ædificabunt Et .me glorificandum ad DOMINI
4 יהוה להתפאר : ובנו חרבות עולם
,solitudinis civitates innovabunt & : erigent priscorum solitudines
שממות ראשנים יקוממו וחדשו ערי חרב
pascent & ,alieni stabunt Et .generationis & ,generationis deserta
5 שממות דור ודור : ועמדו זרים ורעו
.vestri vinitores & ,vestri agricolæ alienigenæ filii & : vestrum pecus
צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם :
dicetur ,nostri Dei Ministri ,vocabimini DOMINI Sacerdotes vos Et
6 ואתם כהני יהוה תקראו משרתי אלהינו יאמר
.vos prædicabitis eorum gloria in & , comedetis gentium facultatem : vobis
לכם חיל גוים תאכלו ובכבודם תתימרו :
: sua parte dicent præconia ignominia & , duplex vestro pudore Pro
7 תחת בשתכם משנה וכלמה ירנו חלקם
.eis erit feculi lætitia ,possidebunt duplex eorũ terra in ideo
לכן בארצם משנה יירשו שמחת עולם תהיה להם :
: ascensionem in rapinam odiens ,judicium diligens Dominus ego Quia
8 כי אני יהוה אהב משפט שנא גזל בעולה
.eis excidam feculi fœdus & , veritate in eorum opus dabo &
ונתתי פעלתם באמת וברית עולם אכרות להם :
: populorum medio in eorum genimina &,eorũ semen gentibus in scietur Et
9 ונודע בגוים זרעם וצאצאיהם בתוך העמים
.Dominus benedixit semen ipsi quia ,eos cognoscent eos videntes omnes
כל־ראיהם יכירום כי הם זרע ברך יהוה :
: meo Deo in mea anima exultabit ,DOMINO in gaudebo Gaudendo
10 שוש אשיש ביהוה תגל נפשי באלהי
: me involvit justitiæ pallio , salutis vestimentis fecit me induere quia
כי הלבישני בגדי־ישע מעיל צדקה יעטני
,suis vasis ornabit sponsam tanquam & , gloria consecrabit sponsum tanquã
כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה :
sua semina hortus sicut & ,suum germen proferet terra sicut Quia
11 כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה
justitiam faciet germinare Dominus Dominus sic , faciet germinare
תצמיח כן אדני יהוה יצמיח צדקה
.gentibus universis coram , laudem &
ותהלה נגד כל־הגוים :

Versio VULG. LAT.

21 Populus autem tuus omnes
justi, in perpetuum hæredita-
bunt terrã, germen plantatio-
nis meæ, opus manûs meæ ad
22 glorificandum. Minimus erit
in mille, & parvulus in gen-
tem fortissimam : ego Domi-
nus in tempore ejus subitò fa-
ciam istud.

CAP. LXI.

1 SPiritus Domini super me,
eò quòd unxerit Dñs me : ad
annuntiandũ mansuetis misit
me, ut mederer contritis cor-
de, & prædicarem captivis in-
dulgentiam, & clausis aper-
2 tionem : Ut prædicarem annũ
placabilem Dño, & diem ul-
tionis Deo nostro: ut consola-
3 rer omnes lugentes : Ut pone-
rem lugentibus Sion; & da-
rem eis coronam pro cinere,
oleum gaudii pro luctu, pal-
lium laudis pro spiritu mœ-
roris: & vocabuntur in ea for-
tes justitiæ, plantatio Dñi ad
4 glorificandum. Et ædificabunt
deserta à seculo, & ruinas an-
tiquas erigent, & instaurabunt
civitates desertas, dissipatas in
generationem & generatio-
5 nem. Et stabunt alieni, &
pascent pecora vestra : & filii
peregrinorum, agricolæ & vi-
6 nitores vestri erunt. Vos autẽ
Sacerdotes Dñi vocabimini :
Ministri Dei nostri, dicetur
vobis : Fortitudinem Gentiũ
comedetis, & in gloria earum
7 superbietis. Pro confusione ve-
stra duplici & rubore, lauda-
bunt partem suam : propter
hoc in terra sua duplicia pos-
sidebunt, lætitia sempiterna
8 erit eis. Quia ego Dñs dili-
gens judicium, et odio habens
rapinã in holocausto : et dabo
op^9 eorũ in veritate, et fœdus
9 perpetuũ feriã eis. Et scient in
Gentib^9 semen eorũ, et ger-
men eorũ in medio populorũ :
omnes qui viderint eos, cog-
noscent illos, quia isti sunt
semen, cui benedixit Domin^9.
10 Gaudens gaudebo in Dño, et
exultabit anima mea in Deo
meo: quia induit me vestimen-
tis salutis : et indumento justi-
tiæ circumdedit me, quasi
sponsum decoratũ coronã, et
quasi sponsã ornatã monilib^9
11 suis. Sicut enim terra profert
germen suũ, et sicut hort^9 se-
men suũ germinat; sic Dñs De^9
germinabit justitiam et lau-
dem coram universis Gentib^9.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ ὁ λαός σου πᾶς δίκαιος, (τ) δι᾽ αἰῶ-
νος κληρονομήσουσι τὴν γῆν, φυλάσσων τὸ
22 φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς δόξαν. Ὁ ὀ-
λιγοστὸς ἔσται εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος εἰς
ἔθνος μέγα. ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνά-
ξω αὐτούς.

MS. A. (τ) καὶ διά

ΚΕΦ. ξα΄.

1 ΠΝεῦμα κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ
με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με,
ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους (α) τὴν καρ-
δίαν, κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυ-
2 φλοῖς ἀνάβλεψιν, Καλέσαι ἐνιαυτὸν κυρίου
δεκτόν, καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως, παρακα-
3 λέσαι πάντας τοὺς πενθοῦντας, Δοθῆναι τοῖς
πενθοῦσι (β) Σιὼν αὐτοῖς δόξαν ἀντὶ σπο-
δοῦ, ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσιν,
καταστολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδί-
ας· καὶ κληθήσονται γενεαὶ δικαιοσύνης,
4 φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν. Καὶ οἰκοδομή-
σουσιν ἐρήμους αἰωνίας, (γ) ἐξηρημωμένας
πρότερον ἐξαναστήσουσι, καὶ καινιοῦσι πόλεις
5 ἐρήμους, (*) ἐξηρημωμένας εἰς γενεάς. Καὶ
ἥξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ πρόβατά
σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες, καὶ ἀμπελουρ-
6 γοί. Ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυρίου κληθήσεσθε, (δ)
λειτουργοὶ Θεοῦ, ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, καὶ
7 (*) ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε. Οὕ-
τως ἐκ δευτέρας κληρονομήσουσι τὴν γῆν,
καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν.
8 Ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύ-
νην, καὶ μισῶν ἁρπάγματα ἐξ ἀδικίας. καὶ
δώσω τὸν μόχθον αὐτῶν δικαίοις, καὶ διαθή-
9 κην αἰώνιον διαθήσομαι αὐτοῖς. Καὶ γνω-
σθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν,
καὶ τὰ ἔκγονα (ε) αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν.
πᾶς ὁ ὁρῶν αὐτοὺς ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι
οὗτοί εἰσι σπέρμα ηὐλογημένον ὑπὸ Θεοῦ,
10 Καὶ (ζ) εὐφροσύνῃ εὐφρανθήσονται ἐπὶ κύ-
ριον. Ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυ-
ρίῳ· ἐνέδυσε γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου, καὶ
χιτῶνα εὐφροσύνης, ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ
μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην κατεκόσμησέ με
11 κόσμῳ. Καὶ ὡς γῆν αὔξουσαν τὸ ἄνθος
αὐτῆς, καὶ ὡς (η) κῆπος τὰ σπέρματα αὐ-
τοῦ, οὕτως (θ) ἀνατελεῖ κύριος κύριος
δικαιοσύνην, καὶ ἀγαλλίαμα ἐναντίον
πάντων τῶν ἐθνῶν.

MS. A. (α) τῇ καρδίᾳ, (β) Σιὼν δόξαν (γ) ἐξηρημωμένας πρότερον (*) ἐξηρημωμένας (δ) καὶ λειτουργοὶ Θεοῦ, ἰσχὺς ἐθνῶν, (*) ἐπὶ (ε) αὐτῶν, πᾶς ὁ ὁρῶν (ζ) ἐν εὐφροσύνῃ (η) κῆπον (θ) ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην,

Et populus tuus omnis justus, [illegible] per possidebunt terram, custodientes plantationem, opera manuum [illegible] earum in gloriam. Qui [illegible] est, erit in millia : & qui mi[nimus], in gentem magnam. [Ego] Dominus in tempore congregabo eos.

CAP. LXI.

SPiritus Domini super me, propter quod unxit me : evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captivis remissionem, & cæcis visum. Vocare annum Domini acceptabilem, & diem retributionis, consolari omnes lugentes, ut daretur lugentibus Sion gloria pro cinere, unctio lætitiæ lugentibus, secundum stolam gloriæ pro spiritu mœroris. Et vocabuntur generationes justitiæ, plantatio Domini in gloriam. Et ædificabunt deserta sempiterna; quæ desolata fuerant prius, suscitabunt; & innovabunt civitates desertas, desolatas in generationes. Et [venient] alienigenæ pascentes [oves] tuas, & alienarum gentium ara[to]res, & vinitores. Vos autem Sacerdotes Domini vocabimini, ministri (b) Dei : fortitudinem gentium comedetis, (c) & [in] divitiis earum eritis admirabiles. Sic terram secundo possidebunt, & gaudium sempiternum super caput eorum. Ego enim sum Dominus, qui diligo justitiam, & odi rapinas ex injustitia. Et dabo laborem eorum justis, & testamentum æternum disponam eis. Et scietur in gentibus semen eorum, & nepotes eorum in medio populorum. Omnis, qui viderit eos, cognoscet illos : quia [hi] sunt semen benedictum à Deo. Et lætitiâ lætabuntur super Dominum. Exultet anima mea in Domino : induit enim me vestimenta salutis, & tunicâ lætitiæ; sicut (d) sponso, circumposuit mihi mitram, & sicut sponsam ornavit me mundo muliebri : Et sicut (e) terram efferentem florem suum, & sicut hortus semina sua, sic germinare faciet Dominus Dominus justitiam, & exultationem in conspectu omnium gentium.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ועמיך כולהון זכאין לעלם יחסנון ארעא נצבא דחדותי עובד גבורתי לאשתבחא :
22 דזעיר בהון יהי לאלפא ודחלש לעם תקיף אנא יי בזמנה איתנה :

סא

1 אמר נביא רוח נבואה מן קדם יי אלהים עלי חלף דרבי יתי יי לבשרא ענותניא שלחני
2 לתקפא לתבירי לבא למקרי לדשבן חירו ולדאסירין אתגלו לנהור : למקרי שנת רעוא
3 קדם יי ויום פורענותא קדם אלהנא לנחמא כל אבליא : לשואה לאבילי ציון למתן
להון כליל חלף קטם משח דחדוה חלף אבלא רוח משבחא חלף רוחהון דהות עמיא
4 ויקרון להון רברבי קושטא עמיה דיי לאשתבחא : ויבנון חרבת עלם צדית קדמאי
5 יקוממון ויחדתון קרוין דהואה חרבן צדיא דר ודר : ויקומון נוכראין וירעון ענכון ובני
6 עממיא אכריכון ומפלחי כרמיכון : ואתון כהניא דיי תתקרון דמשמשין קדם אלהנא
7 יתאמר לכון נכסי עממיא תיכלון וביקרהון תתפנקון : חלף דבהתתון ואתכנעתון על
חד תרין בטבון דאמרית לכון איתי לכון ויתבהתון עממיא דהוו משתבחין בחולקהון
8 בכן בארעהון על חד תרין יחסנון חדות עלם תהי להון : ארי אנא יי רחמנא דינא מרחק
9 קדמי שקרא ואונסא ואתן אגר עובדיהון בקשוט וקים עלם אגזר להון : ויתרבון בעממיא
בניהון ובני בניהון בנו מלכותא כל חזאיהון ישתמודענון ארי אנון זרעא דבריכיה יי :
10 אמרת ירושלם מחדא אחדי במימרא דיי תבוע נפשי בפורקנא דאלהי ארי אלבשני
לבושין דפורקן מעיל דזכו עטפני כחתנא דמצלח בגנוניה וככהנא רבא דמתקן
11 בלבושוהי וככלתא דמתקשטא בתקונהא : ארי כארעא דמפקא צמחה וכגנת שקיא
דזרועהא מרביא כן יי אלהים יגלי זכותא ותושבחתא דירושלם לקבל כל עממיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et populus tuus omnes justi, semper hæreditabunt terram: plantatio lætitiæ meæ, opus potentiæ meæ ad gloriandum. Qui minimus fuerit in eis, excrescet in mille; & qui infirmus, in populum fortem: ego Dominus in tempore suo adducam illud.

CAP. LXI.

DIxit Propheta: Spiritus *prophetiæ* à facie Dñi Dei sup me, eò q unxerit me Dñs ad evãgelizandũ mansuetis; misit me, ut cõfortarẽ contritos corde, ut prædicarẽ captivis libertatẽ, & iis qui vincti sunt, Apparete in lucem: ut prædicarẽ annũ voluntatis corã Dño, & diẽ ultionis corã Deo nostro: ut consolarer omnes lugentes: Ut ponerẽ lugentib^9 Sion, & eis darẽ coronam pro cinere, oleum lætitiæ pro luctu: spiritũ ovantẽ, pro spiritu eorum qui erat mœrens. Et vocabunt eos principes veritatis, populũ Dñi in laudem. Et ædificabunt ruinas seculi, & solitudines antiquas suscitabunt: & renovabunt civitates quæ erant desertæ, & solitudinẽ generationis & generationis. Et stabunt extranei & pascent pecora vestra, & filii populorũ agricolæ & vinitores vestri erunt. Vos autem sacerdotes Dñi vocabimini, Ministri corã Deo nostro, dicetur vobis. Divitias populorũ comedetis, & in gloria eorũ lætabimini. Pro eo q confusi estis & erubuistis, duplicia bona quæ dixi vobis, adducam vobis : & confundentur populi qui gloriantur in portione sua. Propterea in terra sua duplicia possidebunt: lætitia sempiterna erit eis. Quia ego Dñs diligens judiciũ, abominabilis est corã me falsitas & violentia: & dabo mercedẽ operũ suorum in veritate, & pactum sempiternum feriã cum eis. Et magnificabuntur in populis filii eorũ, & filii filiorũ eorũ in medio regnorũ: omnes qui viderint eos cognoscent eos, quia isti sunt semen cui benedixit Dñs. Dicit Jerusalem: Gaudens gaudebo in verbo Dñi, & exultabit anima mea in salute Dei mei: quia induit me Dñs vestimento salutis, & pallio justitiæ involvit me : sicut sponsus qui prosperatur in thalamo suo & sicut Sacerdos magnus qui ornatur vestimentis suis; aut sicut sponsa quæ decoratur suis ornamentis. Quoniam sicut terra quæ producit germen suum, & sicut hortus irriguus cujus semina pullulant : sic Dominus Deus revelabit justitiam & laudem Jerusalem, in conspectu omnium populorum.

Cap. LXI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܥܡܟ ܟܠܗܘܢ ܙܕܝܩܐ܂ ܠܥܠܡ ܢܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ. ܢܨܒܬܐ ܕܢܨܒܬ܀ ܥܒܕ ܐܝܕܝ ܠܡܫܬܒܚܘ.
* ܙܥܘܪܐ ܢܗܘܐ ܠܐܠܦܐ܀ ܘܒܨܝܪܐ ܠܥܡܐ ܥܫܝܢܐ. ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܒܙܒܢܗ ܐܥܒܕܝܘܗܝ.
* ܦܣܘ̈ܩܘܗܝ * ܫܠܡ * ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܥܠܝ. ܡܛܠ ܕܡܫܚܢܝ ܡܪܝܐ
ܘܫܕܪܢܝ܀ ܕܐܣܒܪ ܠܡܣܟ̈ܢܐ. ܘܐܣܐ ܠܬܒܝܪ̈ܝ ܠܒܐ. ܘܐܟܪܙ ܠܫܒܝܐ ܚܘܪܪܐ.
ܠܐܣܝܪ̈ܐ. * ܘܐܟܪܙ ܫܢܬܐ ܕܪܥܘܬܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܝܘܡܐ ܕܦܘܪܥܢܐ ܠܐܠܗܢ. ܠܡܒܝܐܘ ܠܟܠܗܘܢ ܐܒ̈ܝܠܐ.
ܠܡܬܠ ܠܐܒ̈ܝܠܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܫܘܒܚܐ. ܚܠܦ ܩܛܡܐ. ܡܫܚܐ ܒܣܝܡܐ.
ܘܚܠܦ ܐܒܠܐ. ܬܟܣܝܬܐ ܕܫܘܒܚܐ. ܘܚܠܦ ܪܘܚܐ ܟܪܝܬܐ. ܢܬܩܪܘܢ ܕܟܪ̈ܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ.
ܢܨܒܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܫܬܒܚܘ. * ܘܢܒܢܘܢ ܚܘܪ̈ܒܐ ܕܡܢ ܥܠܡ. ܘܨܕܝܐ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܢܩܝܡܘܢ.
ܘܢܚܕܬܘܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܚܪ̈ܝܒܬܐ. ܘܨܕܝܐ ܕܕܪ ܕܪ̈ܝܢ. * ܘܢܩܘܡܘܢ ܢܘܟܪ̈ܝܐ ܘܢܪܥܘܢ
ܥܢܟܘܢ. ܘܒܢ̈ܝ ܢܘܟܪܝܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܐܟܪ̈ܐ ܘܟܪ̈ܡܐ. * ܘܐܢܬܘܢ ܟܗܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܬܬܩܪܘܢ.
ܘܡܫܡܫܢܘܗܝ ܕܐܠܗܢ ܬܬܐܡܪܘܢ. ܢܟܣܝ̈ܗܘܢ ܕܥܡ̈ܡܐ ܬܐܟܠܘܢ. ܘܒܫܘܒܚܗܘܢ
ܬܫܬܒܗܪܘܢ. * ܚܠܦ ܒܗܬܬܟܘܢ. ܘܚܠܦ ܨܥܪܟܘܢ. ܬܐܪܬܘܢ ܐܥܦܐ
ܒܐܪܥܗܘܢ. ܘܡܢ ܡܢܘܬܗܘܢ ܬܫܬܒܗܪܘܢ. ܚܕܘܬܐ ܕܠܥܠܡ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ.
ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܪܚܡ ܐܢܐ ܕܝܢܐ. ܣܢܐ ܐܢܐ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ. ܘܐܬܠ ܥܡܠܗܘܢ ܒܩܘܫܬܐ.
ܘܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ ܐܩܝܡ ܥܡܗܘܢ. * ܘܢܬܝܕܥ ܙܪܥܗܘܢ ܒܥܡ̈ܡܐ. ܘܙܪܥܐ ܕܙܪܥܗܘܢ ܒܝܬ ܥܡ̈ܡܐ.
ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܠܗܘܢ ܢܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܙܪܥܐ ܐܢܘܢ ܕܒܪܟ ܡܪܝܐ. * ܡܚܕܐ ܚܕܝܐ ܐܢܐ
ܒܡܪܝܐ. ܘܪܘܙܐ ܢܦܫܝ ܒܐܠܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܠܒܫܢܝ ܠܒܘܫܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܟܣܝܢܝ
ܒܡܥܦܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܐܝܟ ܚܬܢܐ ܡܫܒܚܐ. ܘܐܝܟ ܟܠܬܐ ܡܨܒܬܬܐ. * ܘܐܝܟ ܐܪܥܐ ܕܡܦܩܐ
ܥܡܒܝܐ: ܘܐܝܟ ܓܢܬܐ ܕܡܨܡܚܐ ܙܪܥܐ. ܗܟܢܐ ܢܨܡܚ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܙܕܝܩܘܬܐ
ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ.

Et universus populus tuus justus possidebit 21
terram: in perpetuum surculis quem plantavi, opus manuum mearum, gloriosum reddetur. Minimus erit in millenos, & paucis- 22
simus in populum ingentem: ego Dominus in tempus opportunum id reservo.

CAP. LXI.

Spiritus Domini Dei super me est, eò quòd 1
unxit me Dominus, & misit me ut humilibus *læta* nuntiem, & confractos corde consolidem, proclamem libertatem captivis, & solutionem carcere detentis: Proclamem et- 2
iam annum Domini jucundum, & diem salutis Dei nostri: ad consolandum omnes lugentes. Ad afferendum lugentibus Sionis glo- 3
riam; locò cineris unguentum suave, loco luctûs amictum laudis; & loco spiritûs dolentis vocabuntur arietes justitiæ, planta Domini gloriosa. Ædificabunt ruinas antiquas, deso- 4
lationes pristinas instaurabunt, & renovabunt civitates dirutas, & solitudines multorum seculorum. Surgent extranei, & pa- 5
scent oves eorum, & alienigenæ erunt eis agricolæ & vinitores: Vos autem sacerdo- 6
tes Domini vocabimini, & ministri Dei nostri dicemini: opes gentium comedetis, & de magnificentia earum gloriabimini. Pro pudo- 7
re & pro ignominia vestra, duplam hæreditatem possidebitis in terra earum, de portione earum gloriabimini, gaudium vobis erit sempiternum. Quoniam ego sum Dominus a- 8
mans judicium, & odio habens rapinam & iniquitatem, & laborem vestrum cum veritate reddam, & pactum sempiternum feriam vobiscum. Et innotescet semen vestrum inter 9
gentes, & semen seminis vestri inter populos: omnes videntes vos, cognoscent vos esse semen cui benedixit Dominus. Vehementer 10
jucundabor in Domino, & exultabit anima mea in Deo meo; quoniam induit me veste salutis, & amicivit me pallio justitiæ tanquam sponsum gloriosum & ut sponsam ornatam.
Sicut enim terra quæ profert herbam, & sicut 11
hortus qui semen producit; ita producturus est Dominus Deus justitiam & laudem coram universis gentibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وكل شعبك صديق * ومنذ الدهر يرثون الارض * حافظ الغرس اعمال يديه للمجد
* القليل يصير الوفا والحقير الى امة عظيمة * انا الرب في زمان اجمعهم
* الفصل الحادي والستون *
روح الرب علي الذي من اجله مسحني * ارسلني لابشر المساكين * واشفي منكسري
القلب وانذر المأسورين بالتخلية والعميان بالنظر * وارسل الى المنسيين بالاطلاق * وادعو
بالسنة المقبولة للرب ويوم العوض للرب الهنا * لاعزي جميع الحزانا * ليعطي لحزني صهيون
عوض الرماد دهن السرور * وحلة المجد بدل من روح الضجر * ويدعون اجيال العدل غرس
الرب للمجد * ويبنون الخربات الابدية * التي كانت اولا مقفرة يعمرونها * ويجددون مدنا خربة
التي كانت مقفرة من جيل وجيل * ويواتي الغرباء الجنس يرعون خرافك * والغرباء الفلاحين
حراثون وكرامون لكم * وانتم كهنة الرب تدعون * وخدام الهنا يقال لكم * تأكلون قوة الامم
وبغناهم تستغنون * بدل فضيحتكم المضعفة وبدل الخجل يهلل نصيبهم * لاجل هذا
يرثون ارضهم ثانية * والسرور الابدي على رؤوسهم * لاني انا هو الرب الذي يحب العدل
ويبغض الاختطاف من الظلم * واعطي كدهم للصديقين * واضع لهم عهدا ابديا * ويعرف
زرعهم في الامم ونسلهم في وسط الشعوب * وكل من يراهم يعرفهم * لان هولاء هم زرع
مبارك من الله * ويسرون سرورا بالرب * * الاصحاح التاسع والعشرون *
* ليهلل نفسي بالرب * لانه البسني ثوب خلاص وسربلني حلة سرور * مثل عريس وضع
تاجا * ومثل عروس زينني بزينة * ومثل ارض تنبع زهرها * وكبستان ينبت بزرها
هكذا يشرق الرب عدلا وبهجة قدام جميع الشعوب *

Totus populus tuus justus erit, & à se- 21
culo possidebunt terram, eritque custodiens plantas opus scilicet manuum suarum, ad gloriam. Paucus fiet in mille- 22
nos, & abjectius in gentem magnam, ego Dominus aliquando congregabo eos.

CAP. LXI.

Spiritus Domini super me, propter 1
quem unxit me: misit me ut annuntiem pauperibus, & sanem corde confractos, prædicem vinctis dimissionem, cæcis visum, & nuntium mittam ad capti- 2
vos de libertate: Proclamem annum acceptum Domino, & diem compensationis Domini Dei nostri: ut consoler omnes mœstos: Daudum esse afflictis Si- 3
onis pro cinere unguentum lætitiæ, & stolam gloriæ pro spiritu torporis: & vocabuntur Generationes justitiæ, planta Domini ad gloriam. Ædificabunt rui- 4
nas perpetuas: quæ erant olim desolata, restaurabunt, & renovabunt urbes dirutas quæ erant in solitudinem redactæ inde à multis generationibus. Ve- 5
nient alieni generis homines ad pascendum oves tuas, & extraneæ nationis erunt vobis aratores & vinitores: Vos 6
verò sacerdotes Domini vocabimini, & ministri Dei nostri dicemini: comedetis robur gentium, & divitiis earum fruemini. Loco duplicis contumeliæ vestræ 7
& loco pudoris jubilat sors illorum: propterea terram eorum secundò possidebunt, & gaudium æternum erit super capita eorum: Quoniam ego sum Do- 8
minus amans justitiam, & odio habens rapinam tyrannicam: & dabo laborem eorum probis, ponamque eis justitiam sempiternam. Et notum fiet semen eorum 9
inter gentes, & nepotes eorum in medio populorum: & quicunque viderit eos, cognoscet eos; quoniam hi sunt semen benedictum à Deo, & cum gaudio exultabunt in Domino.

Textus vigesimus nonus.

Jubilet anima mea in Domino, quoniam 10
ipse me vestivit indumento salutis, & induit stolâ gaudii: ut sponso imposuit mihi diadema, & ut sponsam decoravit me ornamento: Et ut terra produ- 11
cens florem suum, utque hortus emittens semina sua; sic oriri faciet Dominus justitiam & hilaritatem coram cunctis populis.

ישעיה: סב סג

CAP. LXII. סב

quiescam non Jerusalaim propter & ,tacebo non Sijon Propter
1 למען ציון לא אחשה ולמען ירושלם לא אשקוט
lampas ut ,ejus salus & ;ejus justitia ,splendor ut ,egrediatur donec
עד-יצא כנגה צדקה וישועתה כלפיד
reges cuncti & ,tuam justitiam gentes videbunt Et .se accendat
2 יבער: וראו גוים צדקך וכל-מלכים
DOMINI os quod ;novum nomen tibi vocabitur Et .tuam gloriam
כבודך וקרא לך שם חדש אשר פי יהוה
;DOMINI manu in gloriæ *diadema* eris Et .*illud* declarabit
3 יקבנו: והיית עטרת תפארת ביד-יהוה
,ultrà tibi dicetur Non .tui Dei *vola* in regni *cidaris* &
4 וצנוף מלוכה בכף-אלהיך: לא-יאמר לך עוד
vocabitur tibi Sed .Desolata ampliùs dicetur non tuæ terræ &,Derelicta
עזובה ולארצך לא-יאמר עוד שממה כי לך יקרא
Dominus complacuit quia : *Maritata tuæ terræ* & ,ea in mea Voluntas
חפצי-בה ולארצך בעולה כי-חפץ יהוה
,virgine cum juvenis *maritabitur Quia* .*maritata* erit tua terra & ,te in
5 בך וארצך תבעל: כי-יבעל בחור בתולה
gaudebit ,sponsam super sponso gaudium & : tui filii *tibi maritabuntur*
יבעלוך בניך ומשוש חתן על-כלה ישיש
, custodes constitui Jerusalaim tuos muros Super .tuus Deus te super
6 עליך אלהיך: על-חומתיך ירושלם הפקדתי שמרים
rememorantes : tacebunt non jugiter nocte tota & die tota
כל-היום וכל-הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את
,ei silentium detis ne Et .vobis silentium ne , *Dominum*
7 יהוה אל-דמי לכם: ואל-תתנו דמי לו
Juravit .terra in laudem Jerusalaim ponat donec & ,stabiliat donec
8 עד-יכונן ועד-ישים את-ירושלם תהלה בארץ: נשבע
dedero si : suæ fortitudinis *brachio in & sua dextera in* Dominus
יהוה בימינו ובזרוע עזו אם-אתן את-
alieni filii biberint si & ,tuis inimicis cibum ultrà tuum triticum
דגנך עוד מאכל לאיביך ואם-ישתו בני-נכר
,illud comedent ,illud *colligentes* Sed .*eo in* laborâsti quo tuum vinum
9 תירושך אשר יגעת בו: כי מאספיו יאכלהו
atriis in illud bibent illud congregantes & : Dominum laudabunt &
והללו את-יהוה ומקבציו ישתהו בחצרות
: populi viam *complanate* ,portas per transite ;Transite .meæ sanctitatis
10 קדשי: עברו עברו בשערים פנו דרך העם
.populos super vexillū attollite ,*lapide è elapidate,viā stratam munite,munite*
סלו סלו המסלה סקלו מאבן הרימו נס על-העמים:
,Sijon filiæ dicite , terræ extremum ad *fecit* audire Dominus Ecce
11 הנה יהוה השמיע אל-קצה הארץ אמרו לבת-ציון
.*ejus facies ad* ejus opus &,eo cum ejus merces ecce : *veniens* tua salus ecce
הנה ישעך בא הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו:
,*vocabitur tibi &* :*Domini* redemptos ,sanctitatis populū eos vocabunt Et
12 וקראו להם עם-הקדש גאולי יהוה ולך יקרא
.derelicta non civitas ,Quæsita
דרושה עיר לא נעזבה:

CAP. LXIII. סג

iste ? Bosrah de vestes *rubefactus* , Edom de *veniens* iste Quis
1 מי-זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה זה
loquens ego : suæ potentiæ multitudine in festinus ,sua stola in *decoratus*
הדור בלבושו צעה ברב כחו אני מדבר
.servandum ad magnus justitia in
בצדקה רב להושיע:

Versio VUL. LAT.

CAP. LXII.

1 PRopter Sion non tacebo, &
propter Jerusalem non quie-
scā, donec egrediatur ut splen-
dor justus ejus, & salvator ejus
2 ut lampas accendatur. Et vi-
debunt Gentes justum tuum, &
cuncti reges inclytum tuū : &
vocabitur tibi nomen novum,
quod os Domini nominabit.
3 Et eris corona gloriæ in manu
Domini, & diadema regni in
4 manu Dei tui. Non vocaberis
ultrà Derelicta : & terra tua
non vocabitur ampliùs Deso-
lata : sed vocaberis Voluntas
mea in ea, & terra tua Inhabi-
tata : quia complacuit Domi-
no in te ; & terra tua inhabi-
5 tabitur. Habitabit enim juve-
nis cum virgine, & habitabūt
in te filii tui. Et gaudebit spon-
sus super sponsam, & gaude-
6 bit super te Deus tuus. Super
muros tuos, Jerusalem, consti-
tui custodes, totâ die & totâ
nocte in perpetuum non tace-
bunt. Qui reminiscimini Do-
7 mini, ne taceatis, Et ne detis
silentium ei, donec stabiliat, &
donec ponat Jerusalem laudē
8 in terra. Juravit Dominus in
dextera sua, & in brachio for-
titudinis suæ ; Si dedero tri-
ticum tuum ultrà cibum ini-
micis tuis : & si biberint fi-
lii alieni vinum tuum, in quo
9 laborâsti. Quia qui congre-
gant illud, comedent, & lau-
dabunt Dominum : et qui com-
portant illud, bibent in atriis
10 sanctis meis. Transite, transite
per portas, præparate viam
populo, planum facite iter, e-
ligite lapides, & elevate signū
11 ad Populos. Ecce Dominus
auditum fecit in extremis ter-
ræ, dicite filiæ Sion ; Ecce
Salvator tuus venit : ecce mer-
ces ejus cum eo, et opus ejus
12 coram illo. Et vocabunt eos,
Populus sanctus, redempti à
Domino. Tu autem vocabe-
ris ; Quæsita civitas, et non
Derelicta.

CAP. LXIII.

1 QUis est iste, qui venit de
Edom, tinctis vestibus de Bos-
ra ? iste formosus in stola sua,
gradiens in multitudine forti-
tudinis suæ. Ego qui loquor
justitiam, et propugnator sum
ad salvandum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ξβʹ.

1 ΔΙὰ Σιὼν οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ Ἱερου-
σαλὴμ οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ
δικαιοσύνη (α) αὐτῆς, τὸ δὲ σωτήριόν μου
2 ὡς λαμπὰς καυθήσεται. Καὶ ὄψονται ἔθνη
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ βασιλεῖς τὴν δό-
ξαν σου, καὶ καλέσει σε (β) τὸ ὄνομα τὸ
3 καινὸν, ὃ ὁ κύριος ὀνομάσει αὐτό. Καὶ ἔ-
σῃ στέφανος κάλλους ἐν χειρὶ κυρίου, καὶ διά-
4 δημα βασιλείας ἐν χειρὶ Θεοῦ σου. Καὶ οὐκ-
έτι κληθήσῃ Καταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ
σου οὐ κληθήσεται (γ) ἔτι Ἔρημος· σοὶ
γὰρ κληθήσεται, Θέλημα ἐμὸν, καὶ τῇ γῇ
σου, Οἰκουμένη, (δ) ὅτι εὐδόκησε κύριος
5 ἐν σοὶ, καὶ ἡ γῆ σου συνοικισθήσεται. Καὶ
ὡς συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, (*) οὕτω κα-
τοικήσουσιν οἱ υἱοί σου (ε). καὶ ἔσται ὃν τρόπον
εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως
6 εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ σοί. Καὶ ἐπὶ τῶν
(-) τειχῶν σου Ἱερουσαλὴμ κατέστησα φύλακας
ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα, οἳ διὰ
τέλους οὐ σιωπήσονται μιμνησκόμενοι κυρί-
7 ου. Οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος· ἐὰν διορ-
θώσῃ, καὶ ποιήσῃ Ἱερουσαλὴμ (ζ) γαυρίαμα
8 ἐπὶ τῆς γῆς. Ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δό-
ξης αὐτοῦ, καὶ κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχίο-
νος αὐτοῦ, Εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου, καὶ
τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, (η) καὶ
εἰ ἔτι πίονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου,
9 ἐφ' ᾧ ἐμόχθησας. (θ) Ἀλλ' οἱ (*) συναγαγόν-
τες φάγονται αὐτὰ, καὶ αἰνέσουσι κύριον, καὶ
οἱ (**) συναγαγόντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπ-
10 αύλεσι ταῖς ἁγίαις (ι) μου. Πορεύεσθε διὰ
τῶν πυλῶν μου, καὶ ὁδοποιήσατε τῷ λαῷ
μου, καὶ τοὺς λίθους (κ) ἐκ τῆς ὁδοῦ διαῤῥί-
11 ψατε, ἐξάρατε σύσσημον εἰς τὰ ἔθνη. Ἰ-
δοὺ γὰρ κύριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχά-
του τῆς γῆς. εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιὼν, Ἰ-
δοὺ (λ) ὁ σωτήρ σοι παραγίνεται ἔχων τὸν
ἑαυτοῦ μισθὸν, καὶ τὸ (μ) ἔργον αὐτοῦ πρὸ προσ-
12 ώπου αὐτοῦ. Καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγι-
ον, λελυτρωμένον ὑπὸ κυρίου· σὺ δὲ κλη-
θήσῃ Ἐπιζητουμένη πόλις, καὶ οὐκ Ἐγκα-
ταλελειμμένη.

MS.A. (α) μου, (β) τὸ ὄνομά σου (γ) Ἔρημος· σοὶ (δ) Καὶ ὡς συν-
οικῶν (*) οὕτως (ε) μετὰ σοῦ. (-) τειχέων (ζ) ἀγαυρίαμα (η) καὶ ἔτι (θ) ἀλλ'
ἢ οἱ (*) συνάγοντες (**) συνάγοντες (ι) σου. (κ) τοὺς ἐκ (λ) σοὶ ὁ σωτὴρ παρα-
γίνεται (μ) ἔργον πρὸ προσώπου

ΚΕΦ. ξγʹ.

1 ΤΙ'ς οὗτος ὁ (α) παραγινόμενος ἐξ Ἐδώμ,
ἐρύθημα ἱματίων ἐκ Βοσόρ; οὕτως ὡραῖος
ἐν στολῇ, βίᾳ μετ' ἰσχύος; Ἐγὼ διαλέγομαι
δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σωτηρίου.

MS. A. (α) ὁ παραγινόμενος ἐξ Ἐδώμ, ἐρυθήματα

CAP. LXII.

PRopter Sion non tacebo : & propter Hierusalem non relin-
quam : donec egrediatur, sicut lumen justitia (a) ejus. Et salu-
tare meum, sicut lampas arde-
bit : Et videbunt gentes justi-
tiam tuam, & reges gloriam tu-
am : & vocabit te nomen no-
vum, quod (b) Dominus nomina-
bit illud. Et eris corona glo-
ria in manu Domini, & diadema
regni in manu Dei tui. Et neque
quam ultrà vocaberis Derelicta :
& terra tua non vocabitur ampliùs
Deserta. Tibi (c) enim voca-
tur, Voluntas mea, & terra tua,
Habitata : (d) quia complacuit
Domino in te : & terra tua co-
habitabitur. Et sicut habitans
juvenis cum virgine, sic habita-
bunt filii (e) tui. Et erit
quemodò lætabitur sponsus super
sponsa ; sic lætabitur super te
Dominus. Et super muros tuos,
Hierusalem, constitui custodes to-
tâ die, & totâ nocte : qui nun-
quam tacebunt recordantes Domi-
ni. Non est enim vestri similis.
Si correxerit, & fecerit Hierusa-
lem gaudium super terram ; ju-
ravit Dominus per (f) gloriam
suam, & per fortitudinem bra-
chii sui, Si ultrà dedero triti-
cum, & cibos tuos inimicis tuis,
& si ultrà biberint filii alieni vi-
num tuum, in quo laborâsti. Sed
qui congregaverint, comedent ea,
& laudabunt Dominum : & qui
congregaverint, bibent ea in a-
triis sanctis meis. Ite per portas
meas, & viam facite populo meo,
& lapides de via projicite. Leva-
te signum in gentes. Ecce enim
Dominus fecit auditum usque ad
extremum terræ. Dicite filiæ Si-
on ; Ecce Salvator tuus venit
habens mercedem (g) suam, &
opus suum ante faciem suam : Et
vocabit eum, Populum sanctum,
redemptum à Domino. Tu au-
tem vocaberis, Requisita civitas,
& non Derelicta.

CAP. LXIII.

QUis est iste, qui venit de E-
dom, (a) rubor vestium de Bo-
sor ? (b) sic formosus in (c) sto-
la, (d) violentiâ cum fortitudi-
ne ? (e) Ego loquor justitiam &
judicium salutare.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

סב

1 עד דאעבד פורקן לציון לא אניח לעממיא ועד דאיתי נחמא לירושלם לא אשקיט
2 למלכותא עד דיתגלי כשפרפרא נהורא ופורקנה כבעור יבער: ויחזון עממיא זכותיך
3 וכל מלכיא יקריך ויקרון ליך שמא חדתא די במימריה דיי יפרשניה: ותהון כליל
4 דחדוא קדם יי וכתר דתושבחא קדם אלהיך: לא יתאמר ליך עוד שביקא ולארעיך לא
יתאמר עוד צדיא ארי ליך יתקרי עבדי רעותי בה ולארעיך יתבא ארי תהי רעוא מן
5 קדם יי ביך וארעיך תתיתב: ארי כמא דמתיתב עולם עם בתולתא כן יתיתבון בגויכי
6 בניכי וכמא דחדי חתנא עם כלתא יחדי עלך אלהיך: הא על עובדי אבהתך צדיקיא
קרתא דירושלם מתקנין נטרין קדמי כל יממא וכל ליליא תדירא לא פסקין מתאמר
7 דכרן טבותיך קדם יי לא פסיק לכון: ולא יפסוק דכרנהון מן קדמוהי עד דיתקן ועד
8 דישוי ית ירושלם תשבחתא בארעא: קים יי בימינה ובדרע תוקפיה אם אתן ית עבוריך
9 עוד מיכל לבעלי דבבך ואם ישתון בני עממיא חמריך דלאית ביה: ארי דכנשוהי
10 לעבורא ייכלוניה וישבחון קדם יי ודעצרוהי לחמרא ישתוניה בדרת קודשי: אמר נביא
עברו ותובו בתרעיא אפנו לב עמא לאורח תקנא בסרו בסורן טבן ונחמן לצדיקיא
11 דסליקו הירהור יצרא דהוא כאבן תקלא ארימו אתא על עממיא: הא יי אשמע לסיפי
ארעא אמרו לכנשתא דציון הא פרקיך מתגלי הא אגר עבדי מימריה עמיה וכל
12 עובדיהון גלן קדמוהי: ויקרון להון עמא דקודשא פריקיא דיי וליך יתקרי תביעתא
קרתא דלא אתרחקת:

סג

1 מן אמר אלין עתיד לאיתאה מחא על אדום פרענא תקיפא על בצרה למעבד פורענות
דין עמיה כמא דקים להון במימריה אמר הא אנא מתגלי כמא דמללית בזכו סגיא
קדמי חיל למפרק:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. LXII.

DOnec faciam salutē Sion, non dabo requiē populis : & donec veniat consolatio Jerusalem, non faciā quiescere regna, donec reveletur sicut diluculū lumen ej⁹, & sal⁹ ejus ut lampas accendatur. Et videbunt populi justitiā tuā, & oēs reges gloriā tuam. Et vocabunt te nomine novo, quod verbum Dñi declarabitur. Et eris corona lætitiæ corā Dño, et diadema laudis coram Deo tuo. Non dicetur tibi ampli⁹, Derelicta ; & terra tua non dicetur am-pliùs deserta ; sed tu vocaberis [*Civitas*] in qua sunt facientes voluntatem meā ; & terra tua habitata, quoniā erit voluntas à facie Dñi in te : & terra tua inhabitabitur. Sicut enim inhabitat juvenis cum virgine, sic habitabunt in medio tui filii tui : & sicut lætatur sponsus cum sponsa, gaudebit super te Deus tuus. Ecce *super* opera patrum tuorum justorum, civitas Jerusalem, *constituti sunt custodes* coram me, omni die ac nocte semper non cessant : *dicitur memoria* bonitatum tuarum coram Domino, non cessat vobis. Neque cessabit memoria eorum à facie ejus, donec præparet & donec ponat Jerusalē laudabilē in terra. Juravit Dñs in dextera sua, & in brachio fortitudinis suæ, Si dedero frumentū tuū ultrà cibū inimicis tuis, et si biberint filii populorū vinū tuum in quo laborâsti. Sed qui collegerint frumentū, comedent illud, & laudabunt corā Dño : & qui calcaverint vinum, bibent illud in atrio sancto meo. *Dixit Propheta*, transite et revertimini per portas : convertite cor populi ad viā rectā ; annuntiate annuntiationes bonas, & consolationes justis, qui abstulerunt cogitationē libidinis, quæ erat quasi lapis offendiculi : levate signū ad populos. Ecce Dñs auditū faciet in extremis terræ. Dicite cœtui Sion : Ecce salvator tu⁹ revelatur : ecce merces facientib⁹ verbū ejus cum eo ; quorum omnia opera manifesta sunt coram eo. Et vocabunt eos populum sanctum, redemptum à Domino : & tu vocaberis requisita civitas, quæ non est abjecta.

CAP. LXIII.

QUis dixit hæc, qui adductur⁹ est plagā super Idumæā, ultionē fortē super Bosram ; ut faciat ultionem judicii populi sui, sicut juravit eis in verbo suo. Dicit : Ecce ego appareo sicut locutus sum in justitia : multa virtus est coram me ad salvandum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. LXII.

Propter Sionem non tacebo, & propter 1
Jerusalem non silebo : donec prodeat justitia
ejus sicut lumen, & salus ejus ut lampas splen-
descat. Videbunt enim gentes justitiam 2
tuam, & omnes reges gloriam tuam : & vo-
cabitur tibi nomen novum quod os Domini
imponet : Erisque corona laudis in manu 3
Domini, & diadema regni in manu Dei tui :
Non vocaberis ampliùs Repudiata, & terra 4
tua non vocabitur ampliùs Sterilis ; sed tu
vocaberis Delitiæ meæ, & terra tua Maritata :
quoniam grata es Domino, ideò terra tua ma-
ritabitur. Nam quemadmodum se maritat 5
adolescens virgini, ita maritabunt se tibi filii
tui : & quemadmodum sponsus oblectatur
sponsâ, te oblectabitur Deus tuus. Super 6
muros tuos Jerusalem, constitui custodes quo-
tidie, diu noctúque jugiter, qui non tacebunt,
neque silebunt commemorantes coram Do-
mino : Quibus non dabis requiem, donec 7
stabiliat te, & donec reddat te Jerusalem,
gloriosissimam in terra. Juravit Dominus 8
per dexteram suam & per brachium suum ro-
bustum, *dicens*; Non dabo ampliùs frumen-
tum tuum in cibum hostibus tuis, neque bi-
bent filii exterorum vinum tuum pro quo la-
boraveris : Sed colligentes illud comedent 9
illud, & laudabunt Dominum ; & colligen-
tes hoc bibent illud in atriis sanctis meis.
Transite, transite per portam, restituite viam 10
populo, terite semitam & purgate lapides
ejus, erigite signum gentibus. Ecce Domi- 11
nus promulgavit usque ad extrema terræ,
Dicite filiæ Sionis, Ecce venit Salvator tuus,
ecce merces ejus cum eo, & opus ejus cum
ipso. Et vocabunt eos Populum sanctum, 12
libertos Domini ; & tu vocaberis Vindicata,
civitas non Derelicta.

CAP. LXIII.

Quis hic est qui venit ex Adum, rubeis ve- 1
stibus de Bosar, decorus indumentis suis, &
multitudine roboris sui potens? Ego sum qui
justè loquor, & abundo salute.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثاني والستون *

* لاجل صهيون لست اسكن * ولاجل ايروشليم لست انعاصي الي ان يخرج مثل النور عدلي
وخلاصي مثل مصباح يتوقد * ويعاين الامم عدلك وجميع ملوك الارض مجدك * ويدعوك
باسمك الجديد الذي يسميه الرب * وتكوني اكليل حسن في يد الرب * وتاج ملك في يد
الهك * ولست تدعين بعد مهملة * وارضك لا تدعي قفر * لانك انت تدعين ارادتي * وارضك
مسكونة * لان الرب يسر بك * وارضك مسكونة * وكما يسكن الشاب مع العذري هكذا اسكن
بنوك معك * ويكون كما يفرح العريس بعروسه هكذا يفرح بك * وعلي اسوارك يا ايروشليم اقمت
حفظة النهار كله والليل كله * الذين لا يسكتون * الي النهاية يذكرون الرب * لان ليس لكم
سبيه ان يقومك وصنعت يا ايروشليم سماحة على الارض * حلف الرب بمجده وبقوة ذراعه
لا اعطي ايضا قمحك وطعمتك لاعدائك * ولا تشرب ايضا البنون الغرباء خمرك الذي تعبت
فيه * لكن الذين يجمعون ياكلونها ويسبحون الرب * والذين يجمعون يشربونها في ديار
المقدسة * ادخلوا جوزوا من ابوابي * هيؤوا الطريق واصنعوا طريقا * اصنعوا طريقا لشعبي
وانقلوا الحجارة من الطريق * ارفعوا علامة للامم * لان ها الرب صنع مسموعا الي
اخر الارض * قولوا لابنة صهيون * ها خلاصك حضر * واجرته معه وعمله قدام
وجهه * ويدعوه شعبا مقدسا معتقا من الرب * وانت تدعين مدينة مطلوبة
ولست مهملة *

* الفصل الثالث والستون *

* من هذا الجاي من ادوم وصبغ ثيابه من بوصار * هكذا بهي في لباسه يجول
كبير * انا اتكلم بالعدل وحكم الخلاص *

CAP. LXII.

*Propter Sionem non quiescam, & 1
propter Jerusalem non connivebo : donec
egrediatur ut splendor justitia mea, &
salus mea sicut fax ardeat : Aspiciant 2
gentes justitiam tuam, & omnes reges
terræ gloriam tuam : vocentque te no-
mine tuo novo quod Dominus imponet :
Et sis corona decoris in manu Domini, 3
& diadema regni in manu Dei tui :
Nequaquam vocaberis deinceps Derelicta, 4
neque terra tua vocabitur Solitudo :
quia tu vocaberis Voluntas mea, & ter-
ra tua Habitata, Dominus enim te ob-
lectabitur, & terra tua erit habitata.
Et quemadmodum cohabitat juvenis cum 5
virgine, ita cohabitabunt filii tui te-
cum : & erit quemadmodum gaudet
sponsus de sua sponsa, ita de te gau-
debit. Porrò super mœnia tua O Je- 6
rusalem, collocavi custodes totâ die to-
tâque nocte, qui non tacebunt, in finem
usque recordabuntur Domini. Non e- 7
nim erit par vobis, modò te corrigat
& faciat O Jerusalem excelsum opus
super terram. Juravit Dominus per glo- 8
riam suam & per brachii sui robur,
Non dabo ampliùs frumentum tuum &
cibos tuos inimicis tuis, neque bibent
ampliùs alienigenæ vinum tuum in quo
laboraveris : Sed filii tui qui congrega- 9
buntur, comedent eos, & laudabunt
Dominum ; & qui congregabuntur,
bibent illud in atriis tuis san-
ctis. Ite, transite per portas meas, pa- 10
rate viam, & facite viam, facite in-
quam viam populo meo, & asportate
lapides è via, attollite signum ad popu-
los. Quoniam ecce Dominus auditum 11
fecit usque ad extremum terræ, Dicite
huic filiæ Sioni, Ecce redemptor tuus
adest, & merces ejus cum ipso, & opus
ejus ante faciem ipsius. Et vocabit eum 12
Populum sanctum, redemptum à Do-
mino ; tu verò vocaberis urbs Requisita,
non autem Derelicta.*

CAP. LXIII.

*Quis est iste veniens ex Edom, in- 1
tinctis vestibus de Bosar, adeo splendi-
dus in vestimento suo, gradiens multo
cum robore? Ego loquor justitiam & ju-
dicium salutare.*

ישעיה : סג

calcantis sicut tua vestimenta & , tuo vestimento rubrum Quare
2 מַדּוּעַ אָדֹם לִלְבוּשֶׁךָ וּבְגָדֶיךָ כְּדֹרֵךְ
:mecum vir non populis de &,ego solus calcavi Torcular ?torculari in
3 בְּגַת׃ פּוּרָה ׀ דָּרַכְתִּי לְבַדִּי וּמֵעַמִּים אֵין־אִישׁ אִתִּי
spargetur & : mea ira in eos conculcabo & ,meo naso in eos calcabo &
וְאֶדְרְכֵם בְּאַפִּי וְאֶרְמְסֵם בַּחֲמָתִי וְיֵז
.inquinavi mea indumenta omnia & ,mea vestimenta super eorum victoria
נִצְחָם עַל־בְּגָדַי וְכָל־מַלְבּוּשַׁי אֶגְאָלְתִּי׃
.venit meorū redemptorū annus & : meo corde in ultionis dies Quia
4 כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה׃
mihi salvavit & : fulciens nō & , obstupui & : auxiliator non &,aspexi Et
5 וְאַבִּיט וְאֵין עֹזֵר וְאֶשְׁתּוֹמֵם וְאֵין סוֹמֵךְ וַתּוֹשַׁע לִי
populos conculcabo Et .me fulcivit ipse meus æstus & ,meū brachium
6 זְרֹעִי וַחֲמָתִי הִיא סְמָכָתְנִי׃ וְאָבוּס עַמִּים
terram in faciam descendere & ,mea ira in eos inebriabo & ,meo furore in
בְּאַפִּי וַאֲשַׁכְּרֵם בַּחֲמָתִי וְאוֹרִיד לָאָרֶץ
laudes ; faciam memorare Domini Miserationes .eorum victoriam
7 נִצְחָם׃ חַסְדֵי יְהוָה ׀ אַזְכִּיר תְּהִלֹּת
multitudinē & : Dominus nobis reddidit quæ omnib' super quasi Domini
יְהוָה כְּעַל כֹּל אֲשֶׁר־גְּמָלָנוּ יְהוָה וְרַב־
, suæ misericordiæ secundū eis reddidit quod ,Israel domui boni
טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־גְּמָלָם כְּרַחֲמָיו
Verè : dixit Et .suarum miserationum multitudinem secundùm &
8 וּכְרֹב חֲסָדָיו׃ וַיֹּאמֶר אַךְ־
.salvatorem in eis est factus & : mentientur non filii , ipsi me' popul'
עַמִּי הֵמָּה בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ וַיְהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ׃
:eos fecit salvos ejus faciem angelus &,angustia non eorū angustia omni In
9 בְּכָל־צָרָתָם ׀ לֹא צָר וּמַלְאַךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעָם
: eos redemit ipse suā indulgentiā propter & , suam dilectionē propter
בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחֶמְלָתוֹ הוּא גְאָלָם
,fuerūt rebelles ipsi Et .seculi diebus cūctis eos portavit & ,eos tulit &
10 וַיְנַטְּלֵם וַיְנַשְּׂאֵם כָּל־יְמֵי עוֹלָם׃ וְהֵמָּה מָרוּ
ipse ,inimicum in eis est versus & : ej' sanctitatis spiritū afficerunt dolore &
וְעִצְּבוּ אֶת־רוּחַ קָדְשׁוֹ וַיֵּהָפֵךְ לָהֶם לְאוֹיֵב הוּא
: sui populi ,Mosch seculi dierū est recordat' Et .eos contra pugnavit
11 נִלְחַם־בָּם׃ וַיִּזְכֹּר יְמֵי־עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ
pastores Ubi ? sui pecoris pastorib' cum ,mari de eos faciens ascendere Ubi
אַיֵּה ׀ הַמַּעֲלֵם מִיָּם אֵת רֹעֵי צֹאנוֹ אַיֵּה הַשָּׂם
brachio,Mosch dexterā ad Deducens ? suæ sanctitatis spiritum ej' medio in
12 בְּקִרְבּוֹ אֶת־רוּחַ קָדְשׁוֹ׃ מוֹלִיךְ לִימִין מֹשֶׁה זְרוֹעַ
? seculi nomen sibi faciendum ad,eorum faciebus à aquas scindentis : suæ gloriæ
תִּפְאַרְתּוֹ בּוֹקֵעַ מַיִם מִפְּנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם׃
.impingerent non , desertum per equum sicut , abyssos per eos Deducens
13 מוֹלִיכָם בַּתְּהֹמוֹת כַּסּוּס בַּמִּדְבָּר לֹא יִכָּשֵׁלוּ׃
: eum deducet DOMINI spiritus , descendet vallem per animal Veluti
14 כַּבְּהֵמָה בַּבִּקְעָה תֵרֵד רוּחַ יְהוָה תְּנִיחֶנּוּ
.gloriæ nomen tibi faciendum ad , tuum populum duxisti sic
כֵּן נִהַגְתָּ עַמְּךָ לַעֲשׂוֹת לְךָ שֵׁם תִּפְאָרֶת׃
: tuæ gloriæ & ,tuæ sanctitatis habitaculo de vide & , cœlis è Aspice
15 הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבֻל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ
, tuorum viscerum tumultus , tuæ fortitudines & , tuus zelus ubi
אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ
:noster pater tu Nam ? se continuerunt me erga ? tuarū miserationū &
16 וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ׃ כִּי־אַתָּה אָבִינוּ
Domine Tu .nos agnovit non Israel & , nos nescivit Abraham quia
כִּי אַבְרָהָם לֹא יְדָעָנוּ וְיִשְׂרָאֵל לֹא יַכִּירָנוּ אַתָּה יְהוָה
.tuum nomen seculo à : noster redemptor ,noster pater
אָבִינוּ גֹּאֲלֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ׃

Versio VUL. LAT.

2 Quarè ergò rubrum est indu-
mentū tuum, & vestimenta tua
sicut calcantium in torculari?
3 Torcular calcavi solus, & de
Gentibus non est vir mecum:
calcavi eos in furore meo, &
conculcavi eos in ira mea: &
aspersus est sanguis eorum sup
vestimenta mea, & omnia in-
4 dumenta mea inquinavi. Dies
enim ultionis in corde meo, an-
nus redemptionis meæ venit.
5 Circumspexi, & non erat auxi-
liator: quæsivi, & non fuit qui
adjuvaret: et salvavit mihi bra-
chiū meum, & indignatio mea
6 ipsa auxiliata est mihi. Et con-
culcavi populos in furore meo,
& inebriavi eos in indignatio-
ne mea, & detraxi in terrā vir-
7 tutem eorū. Miserationū Dñi
recordabor, laudem Dñi super
omnibus quæ reddidit nobis
Dñs, & super multitudinē bo-
norū domui Israel, quæ largit'
est eis secundùm indulgentiam
suam, et secundùm multitudinē
8 misericordiarū suarum. Et di-
xit; Veruntamen popul' meus
est, filii non negantes: & factus
9 est eis Salvator. In omni tribu-
latione eorū non est tribulat',
& angelus faciei ejus salvavit
eos: in dilectione sua, & in in-
dulgentia sua ipse redemit eos:
& portavit eos, et elevavit eos
10 cunctis diebus seculi. Ipsi autē
ad iracundiā provocaverūt, &
afflixerūt spiritū Sancti ej': &
convers' est eis in inimicū, &
11 ipse debellavit eos. Et recor-
dat' est dierum seculi Moysi, et
populi sui: Ubi est qui eduxit
eos de mari cum pastorib' gre-
gis sui? ubi est qui posuit in me-
12 dio ej' spiritū Sancti sui? Qui
eduxit ad dexterā Moysen bra-
chio majestatis suæ, qui scidit
aquas ante eos, ut faceret sibi
13 nomen sempiternum: Qui edu-
xit eos per abyssos, quasi equū
in deserto non impingentem.
14 Quasi animal in campo descen-
dens, spirit' Domini ductor ej'
fuit: sic adduxisti populū tuū,
ut faceres tibi nomen gloriæ.
15 Attende de cœlo, et vide de
habitaculo sancto tuo, et glo-
riæ tuæ: ubi est zelus tuus, et
fortitudo tua, multitudo visce-
rum tuorum, et miserationum
tuarum? super me continuerūt
16 se. Tu enim pater noster, &
Abraham nescivit nos, et Is-
rael ignoravit nos: tu, Domine,
pater noster, redemptor noster,
à seculo nomen tuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια, καὶ τὰ ἐνδύ-
3 ματά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ; Πλήρης
καταπεπατημένης, καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀ-
νὴρ μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ κατεπάτησα αὐτοὺς ἐν (β)
θυμῷ μου, καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν,
4 καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. Ἡ-
μέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς,
5 καὶ ἐνιαυτὸς λυτρώσεως πάρεστι. Καὶ ἐπέβλε-
ψα, καὶ (γ) οὐκ ἦν βοηθός· καὶ προσενόησα,
καὶ οὐθεὶς ἀντελαμβάνετο. καὶ ἐρρύσατο αὐ-
τοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη.
6 Καὶ κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ
7 κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. Τὸν ἔ-
λεον κυρίου ἐμνήσθην, τὰς ἀρετὰς κυρίου ἐν
πᾶσιν οἷς (δ) ἡμῖν ἀνταποδίδωσι. κύριος
κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, ἐπάγει ἡ-
μῖν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος
8 τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν, Οὐχ ὁ
λαός μου; τέκνα (ε) οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ
9 ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σωτηρίαν Ἐκ πά-
σης (ζ) θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσβυς, οὐδὲ
ἄγγελος, ἀλλ᾽ (η) αὐτὸς ἔσωσεν αὐτούς,
διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν·
(θ) αὐτὸς ἐλυτρώσατο αὐτούς, καὶ ἀνέλα-
βεν αὐτούς, καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡ-
10 μέρας τοῦ αἰῶνος. Αὐτοὶ δὲ ἠπείθησαν, καὶ
παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ (ι) ἅγιον αὐτοῦ· καὶ
ἐστράφη αὐτοῖς εἰς ἔχθραν, (κ) αὐτὸς ἐπολέ-
11 μησεν αὐτούς. Καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνί-
ων· (λ) Ποῦ ὁ ἀναβιβάσας ἐκ τῆς θαλάσ-
σης τὸν ποιμένα τῶν προβάτων; ποῦ ἐστιν ὁ
12 θεὶς ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον; Ὁ ἀ-
γαγὼν τῇ δεξιᾷ Μωσῆν, ὁ βραχίων τῆς
δόξης αὐτοῦ; κατίσχυσεν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου
αὐτοῦ, ποιῆσαι (μ) ἑαυτῷ ὄνομα αἰώνιον. (ν)
13 Ἤγαγεν αὐτοὺς δι᾽ ἀβύσσου, ὡς ἵππον δι᾽
14 ἐρήμου, καὶ οὐκ ἐκοπίασαν, Καὶ ὡς κτήνη διὰ
πεδίου. (ξ) κατέβη πνεῦμα παρὰ κυρίου,
καὶ ὡδήγησεν αὐτούς· οὕτως ἤγαγες τὸν λαόν
15 σου ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα δόξης. Ἐπί-
στρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἴδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ
ἁγίου σου, καὶ (ο) δόξης σου. ποῦ ἐστιν ὁ ζῆ-
λός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου; ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος
τοῦ ἐλέους σου, καὶ (π) οἰκτιρμῶν σου, ὅτι ἀν-
16 έσχου ἡμῶν; Σὺ γὰρ (ρ) εἶ πατὴρ ἡμῶν,
ὅτι Ἀβραὰμ οὐκ ἔγνω ἡμᾶς, καὶ Ἰσραὴλ οὐκ
ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πατὴρ ἡμῶν
ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ᾽ ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου (σ) ἐφ᾽
ἡμᾶς ἐστι.

Quarè rubra sunt vestimenta tua, & indumenta tua, sicut de calcato torculari? (f) Plenè proculcati: & de gentibus non est vir mecum: & conculcavi eos in furore meo, & confregi eos, quasi terram: & deduxi sanguinem eorum in terram. Dies enim retributionis venit eis: & annus redemptionis adest. Et aspexi; & non erat auxiliator: & consideravi, & nullus præstabat auxilium. Et eruit eos brachium meum: & furor meus (b) advenit: Et conculcavi eos in ira mea: & deduxi in terram sanguinem eorum. Misericordiæ Domini recordatus sum, virtutum Domini in omnibus, quæ retribuit nobis. Dominus judex bonus domui Israel, adducit nobis secundum misericordiam suam, & secundum multitudinem justitiæ suæ. Et dixit; Nónne populus meus? filii non reprobabunt. Et factus est eis in salutem Ex omni tribulatione eorum: non legatus, neque angelus, sed (i) ipse salvavit eos, quòd diligeret eos, et parceret eis. Ipse redemit eos, et suscepit eos & exaltavit eos omnibus diebus seculi. Ipsi autem non crediderunt, & exacerbaverunt spiritum sanctum ejus. Et conversus est eis in inimicitiam: ipse expugnavit contra eos. Et recordatus est dierum antiquorum. ubi est, qui duxit è (k) mari pastorem ovium? ubi est qui posuit in eis spiritum sanctum? Qui eduxit dexterâ Mosen, (l) brachium gloriæ suæ? superavit aquam à facie ejus, ut faceret sibi nomen sempiternum. Adduxit eos per abyssum, sicut equum per solitudinem, & non laboraverunt: Et sicut jumenta per campū. Descendit spiritus à Domino, & duxit eos. Sic adduxisti populum tuum; ut faceres tibi nomen gloriæ. Convertere de cœlo, & vide de domo sancta tua, & gloriæ tuæ. ubi est zelus tuus, & fortitudo tua? ubi est multitudo misericordiæ tuæ, et miserationū tuarū, quia sustinuisti nos? Tu enim es pater noster: quia Abraam non cognovit nos: & Israel non cognovit nos. Sed tu, Domine pater noster, libera nos: à principio nomen tuum super nos est.

MS.A. (β) θυμῷ, καὶ κατέθλασα (γ) οὐδεὶς βοηθός· (δ) ὁ ... (ε) καὶ οὐ μὴ (ζ) θλίψεως. οὐ πρέσβεις, (η) αὐτὸς κύριος ἔσωσεν (θ) ... (ι) ἅγιον· καὶ ἐστράφη (κ) καὶ αὐτὸς (λ) Ὁ ἀναβιβάσας ἐκ τῆς γῆς τὸν (μ) ... (ν) Καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσσου, (ξ) καὶ κατέβη (ο) δόξης, τί ... (π) τῶν οἰκτιρμῶν (ρ) ἡμῶν εἶ πατήρ, (σ) ἐστιν ἐν ἡμῖν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 מא דין יסמקון טורין מדם קטילין ומישרין יפקון כחמר במעצרא : הא כבעוט דמתבעט
3 במעצרא כן יסגי קטול במשרית עממיא ולא יהא להון תקוף קדמי ואקטלנון ברוגזי
4 וארושנון בחמתי ואתבר תקוף תקיפיהון קדמי וכל חכימיהון אסלעם : ארי יום
5 פרענותא קדמי ושנת פורקן עמי מטת : וגלי קדמי ולית גבר דליה עובדין טבין וידיע
קדמי ולית אנש דיקום ויבעי עליהון ופרקתנון בדרע תוקפי ובמימר רעותי סעדתנון :
6 ואקטל עממיא ברוגזי וארושנון בחמתי וארמי לארע ארעיתא קטילי גבריהון : אמר
7 נביא טיבותא דיי אנא מדכר תושבחתא דיי כעל כל דגמלנא יי וסגי טוביה לבית
8 ישראל דגמלנון כרחמוהי וכסגיות טוביה : ואמר ברם עמי אנון בניא דלא ישקרון
9 והוה מימריה להון פריק : בכל עדן דחבו קדמוהי לאיתאה עליהון עקא לא אעיק
להון ומלאך שליח מן קדמוהי פרקנון ברחמתיה ובמחסיה עליהון הא שיזבנון
10 ונטלנון וסוברנון כל יומי עלמא : ואנון סריבו וארגיזו על מימר נביי קודשיה ואתהפך
11 מימריה להון לבעל דבב הוא אגיח קרבא בהון : וחס על יקר שמיה בדיל דוכרן
טבותיה דמן עלמא גבורן דעבד על ידי משה לעמיה דלמא יימרון אן דאסקנון מן ימא
12 אן דדברנון במדברא כרעיא לעניה אן דאשרי ביניהון ית מימר נביי קודשיה : דדבר
לימינא דמשה דרע תושבחתיה בזע מי ימא דסוף מן קדמיהון למעבד ליה שום עלם :
13 דדברנון בין תהומיא כסוסיא די במדברא לא מתקל כן אף אנון לא אתקילו : כבעירא
14 די במישרא מדברא מימרא דיי דברנון כן דברתיה לעמך למעבד לך שום דתושבחא :
15 אסתכי מן שמיא ואתגלי ממדור קודשך ותושבחתך אן פורענותך וגבורתך המון טבותך
16 וסגיות רחמך עלי יתחסנון : ארי את הוא דרחמך עלנא סגיאין כאב על בנין ארי אברהם
לא אסקנא ממצרים וישראל לא עבד לנא פרישן במדברא את הוא יי ורחמך עלנא
סגיאין כאב על בנין פרקנא מעלם שמך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quare rubescunt montes sanguine occisorum, & valles defluunt quasi vinum in torculari? Ecce sicut calcantur in torculari uvæ, sic multiplicabitur occisio in castris populorū: & non erit eis fortitudo corā me; & occidā eos in furore meo, & triturabo eos in ira mea; & conterā fortitudinem robustorum eorum coram me; et omnes sapientes eorum absorbebo. Quia dies ultionis corā me, & ann' redemptionis populi mei pervenit. Et manifestū est corā me, quòd non sit vir cuj' opera sint bona: et notū est corā me, quòd non sit vir qui stet & deprecetur pro eis: & salvavi eos brachio fortitudinis meæ, & verbo voluntatis meæ auxiliat' sum eis. Et occidi populos in furore meo, & conculcabo eos in indignatione mea: & projiciam in terrā inferiorē occisos fortiū eorū. Dicit Propheta: Benignitatis Domini recordabor, & laudis Dñi, pro omnib' quæ retribuit nobis Dñs; & multitudine bonitatis ej' domui Israel, quib' retribuit secundū miserationes suas, & secundùm multitudinem benignitatis suæ. Et ait: Veruntamen populus meus sunt filii qui non mentiuntur: & fuit Verbum ej' eis in redemptorem. In omni tempore quo peccaverunt coram eo, ut adduceret super eos tribulationē, non tribulavit eos; & angelus missus à facie ej' redemit eos; sua eos dilectione & miseratione ecce liberavit eos, & tulit eos, & sustinuit eos cunctis diebus seculi. Ipsi autem noluerunt obedire: sed irritaverunt Prophetas super verbū sanctū ejus, & conversū est Verbū ejus eis in inimicū, & propterea ipse debellavit eos. Et misertus est propter gloriā nominis sui, & propter memoriā benignitatis suæ, quæ à seculo est, & magnalia quæ fecit per manus Moysi populo suo, ne fortè dicant: Ubi est qui ascendere fecit eos de mari? ubi est qui duxit eos per solitudinē, sicut pastor oves suas? ubi est qui habitare fecit in medio eorum verbū prophetarū sanctorum suorum? Qui deduxit ad dexterā Moysis, brachium laudis suæ; divisit aquas maris carectosi à facie eorum, ut faceret sibi nomen sempiternū. Deduxit eos per abyssos, sicut equū qui in deserto non impegit, sic etiam ipsi non impegerunt. Quasi animal quod in campo ducitur, Verbū Dñi deduxit eos: sic deduxisti populū tuum, ut faceres tibi nomē inclytū. Aspice de cœlo, & revelare de habitaculo sancto tuo, & laudis tuæ: ubi est ultio tua & potentia tua? copia benignitatis tuæ, & multitudo miserationū tuarū super me confortatæ sunt. Quia tu es, & miserationes tuæ tam copiosæ sunt in nos, quasi patris in filios. Quia Abraham non eduxit nos de Ægypto, & Israel non fecit nobis mirabilia in deserto. Tu es Dominus, & misericordiæ tuæ tam copiosæ sunt super nos, quàm patris in filios: Redemptor noster à seculo nomen tuum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠܐ ܣܡܘܩܝܢ ܠܒܘܫܝܟ ܘܡܐܢܝܟ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܕܪܟ ܒܡܥܨܪܬܐ. * ܡܥܨܪܬܐ ܕܪܟܬ
ܒܠܚܘܕܝ. ܘܐܢܫ ܡܢ ܥܡܡܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܕܪܟܬ ܐܢܘܢ ܒܪܘܓܙܝ. ܘܕܫܬ ܐܢܘܢ
ܒܚܡܬܝ. ܘܐܕܡܐ ܕܝܠܗܘܢ ܥܠ ܠܒܘܫܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܝ ܨܒܥܬ. * ܡܛܠ ܕܝܘܡܐ
ܕܬܒܥܬܐ ܒܠܒܝ. ܘܫܢܬܐ ܕܦܘܪܩܢܝ ܡܛܬ. * ܚܪܬ ܘܠܝܬ ܕܡܥܕܪ. ܘܐܬܕܡܪܬ
ܘܠܝܬ ܕܣܡܟ. ܘܦܪܩܬܢܝ ܕܪܥܝ. ܘܚܡܬܝ ܗܝ ܣܡܟܬܢܝ. * ܘܕܫܬ ܥܡܡܐ ܒܪܘܓܙܝ
ܘܪܘܝܬ ܐܢܘܢ ܒܚܡܬܝ. ܘܐܚܬܬ ܠܐܪܥܐ ܚܝܠܗܘܢ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܥܗܕ
ܘܠܬܫܒܘܚܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܥܠ ܟܠ ܕܦܪܥܢܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܣܓܝ ܛܝܒܘܬܗ ܥܠ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
ܕܦܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܐܝܟ ܣܘܓܐܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܕܥܡܝ ܐܢܘܢ ܒܢܝܐ
ܕܠܐ ܡܕܓܠܝܢ. ܘܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܪܘܩܐ. * ܒܟܠ ܐܘܠܨܢܗܘܢ ܠܐ ܐܘܠܨ ܐܢܘܢ. ܘܡܠܐܟܐ ܕܩܕܡܘܗܝ
ܦܪܩ ܐܢܘܢ. ܒܚܘܒܗ ܘܒܚܘܣܢܗ ܗܘ ܦܪܩ ܐܢܘܢ. ܘܐܪܝܡ ܐܢܘܢ ܘܫܩܠ ܐܢܘܢ
ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܥܠܡܐ. * ܘܗܢܘܢ ܡܪܡܪܘ ܘܐܥܝܩܘ ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܗ. ܘܗܦܟ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܠܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܗܘ ܐܬܟܬܫ ܥܡܗܘܢ. * ܘܐܬܕܟܪ ܝܘܡܬܐ ܕܥܠܡܐ ܕܡܘܫܐ ܥܒܕܗ. ܐܝܟܢܐ
ܕܐܣܩ ܡܢ ܝܡܐ ܠܪܥܝܐ ܕܥܢܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܣܡ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܗ. * ܕܕܒܪ ܠܝܡܝܢܗ ܕܡܘܫܐ
ܕܪܥܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܘܨܪܐ ܝܡܐ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܥܒܕ ܠܗܘܢ ܫܡܐ ܕܠܥܠܡ. * ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ
ܒܬܗܘܡܐ. ܐܝܟ ܣܘܣܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܠܐ ܐܬܬܩܠܘ. * ܘܐܝܟ ܒܥܝܪܐ ܕܢܚܬܐ ܠܦܩܥܬܐ
ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܕܒܪܬ ܐܢܘܢ. ܗܟܢܐ ܕܒܪܬ ܠܥܡܟ. ܘܥܒܕܬ ܠܟ ܫܡܐ ܡܫܒܚܐ. * ܚܘܪ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܘܚܙܝ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܪܝܟ ܩܕܝܫܐ ܘܡܫܒܚܐ. ܐܝܟܐ ܗܝ ܛܢܢܟ ܘܓܢܒܪܘܬܟ. ܘܙܘܥܐ ܕܪܚܡܝܟ
ܕܐܬܬܙܝܥܘ ܠܘܬܢ. * ܐܢܬ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܢ. ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܝܕܥܢ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܐܫܬܘܕܥܢ. ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܐܒܘܢ
ܘܦܪܘܩܢ ܘܫܡܟ ܥܠܝܢ ܡܢ ܥܠܡ.

Quare rubicundæ sunt vestes tuæ & indu- 2
menta tua, velut ej⁹ qui *mustum* in lacu pres-
sit? Lacum calcavi solus, & nemo ex popu- 3
lis aderat mecum: pressi eos in ira mea, & cal-
cavi eos in æstu meo; ideò sanguine eorum su-
per indumenta mea erumpente, omnes meas
vestes cruentavi. Dies enim ultionis mihi 4
est in animo, & annus salutis meæ pervenit.
Cùm autem respexissem, & nullus opem fer- 5
ret; obstupuissem, & nemo fulciret; salvavit
me brachium meum, & æstus meus ipse me
fulcivit. Calcavi populos in ira mea, & ex- 6
agitavi eos in æstu meo, adeóque in terram
dejeci robur eorum. Beneficium Domini et 7
laudem Domini memorabo pro omnibus quæ
contulit mihi Dominus, & *quòd* multiplicârit
benignitatem suam erga Israelitas, quòd retri-
buerit mihi secundùm miserationes suas, &
secundùm amplitudiné benignitatũ suarum:
Dixerit, Populus meus sunt, filii minimè fal- 8
laces: fuerit Salvator eorum: Et in cunctis 9
calamitatibus eorum non afflixerit eos; sed
Angelus faciei ejus liberaverit eos, benignita-
te & clementiâ suâ redemerit eos, extulerit et
evexerit eos cunctis diebus seculi. Ipsis qui- 10
dem exasperantib⁹ & dolore afficientibus spi-
ritum sanctitatis ejus, conversus fiebat eis ini-
micus, & ipse pugnabat contra eos: At re- 11
cordabatur priscorum dierum Mosis servi sui,
quomodo eduxerat è mari pastorem gregis
sui, & qnomodo indiderat in eum spiritum
sanctitatis suæ; Rexerat dexteram Mosis bra- 12
chium ejus gloriosũ, perruperat mare à con-
spectu eorum, & comparaverat eis nomen æ-
ternum: Duxerat eos per abyssum, tanquã 13
equum per desertum, Nec impegerant mo- 14
re jumenti descendentis in planitiem: (Spirit⁹
enim Domini regebat illos) Ita duxisti popu-
lum tuum; & comparâsti tibi nomen gloriosũ.
Intuere de cœlo, & respice ex habitaculo tuo 15
sancto & glorioso: ubi est zelus tuus, & for-
titudo tua, & commotio viscerum & misera-
tionũ tuarum quæ commovebantur erga nos?
Tu enim pater noster es: Abrahamum igno- 16
ramus, & Israelem non cognovimus: tu qui-
dem Domine, pater noster es, vindex noster;
& nomen tuum super nos est à seculo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ما بال ثيابك حمر ولباسك كدوّاس المعصر المملوه المداسة * دست المعصر وحدي
وليس معي رجل من الامم موجودا * ودستهم بغضبي * ووطيتهم مثل الارض * واسلت دمهم
على الارض * وانصبغت ثيابي بدمهم * ودنسوا جميع لباسي * لان يوم المجازاة جاء لهم
وسنة الانقاذ حضرت * ونظرت ولم يكن معين * وتاملت وليس من يسند * فخلصني
ذراعي * وغضبي هو وقف * ودستهم برجزي * واسكرتهم بغضبي * واسلت دمهم الى
الارض * ذكرت رحمة الرب * وسأذكر فضائل الرب * تسبحة الرب على كل ما كافأنا به
الرب * الرب حاكم صالح لبيت اسرائيل يجلب علينا كرحمته وكثرة عدله * وقال
أليس هم شعب لي وبنون ولا يجحدون * وصار لهم خلاصا من كل حزنهم * ليس شفيع
ولا ملاك * لكن هو الرب خلصهم * من اجل انه يحبهم ويشفق عليهم * وهو افتداهم
وقبلهم ورفعهم جميع ايام الدهر * وهم عصوا واغاظوا الروح القدس * فرجع لهم عدوا
وهو حاربهم * وذكر الايام الدهرية * اين هو المصعد من البحر راعي خرافه * اين هو
الواضع فيهم الروح القدس * المصعد موسى بيمينه وذراع مجده * شق الماء عن وجهه
ليصنع له اسما ابديا * واقتادهم في العمق مثل فرس في البرية ولم يتعبوا * ومثل
بهايم في الفلاة ولم يجزعوا * نزل روح من الرب وهداهم * هكذا اقتدت شعبك لتصنع
لذاتك اسم مجد * ارجع يا رب من السماء * وانظر من مسكن قدسك المقدس * اين هي
غيرتك وقوتك * اين هي كثرة رحمتك ورافتك * لانك تغاضي يا رب * لانك انت
ابونا * لان ابراهيم لم يعرفنا * واسرائيل لم يعرف بنا * لكن انت يا رب ابونا * نجنا واسمك
هو علينا منذ البدء *

Unde vestes tuæ rubræ sunt, & indumen- 2
tum tuum veluti conculcantis lacum
musto plenum & conculcatum? Concul- 3
cavi lacũ solus, nullo viro ex populis me-
cum præsente: conculcavi autem eos in fu-
rore meo, & pressi eos ceu terram, & san-
guinem eorum in terram fluere feci, pro-
inde vestes meas eorum sanguine resper-
si, ita ut contaminârint totum indumen-
tum meum. Nam dies retributionis adve- 4
nit eis, & annus redemptionis instat. Et 5
vidente me nullum esse adjutorem, et con-
siderante quòd nemo fulciret; salvavit eos
brachium meum: furor verò meus persti-
tit, Et conculcavi eos in indignatione mea, 6
& inebriavi eos in ira mea, & sanguinem
eorum in terram usq; decurrere feci. Com- 7
memoravi misericordiam Domini, & be-
neficia Domini commemorabo, laudem Do-
mini pro omnibus quæ retribuit nobis
Dominus. Dominus judex optimus domui
Israelis disponit nobis secundùm clemen-
tiam suam & abundantiam æquitatis
suæ. Et dixit, An non sunt mihi populus 8
& filii haud negaturi? & factus est eis
saluti ab omni afflictione eorum. Non 9
advocatus, neque angelus, sed Dominus
ipse liberavit eos; eò quòd amet illos, &
clemens sit erga eos: ipseque redemit eos,
suscepit, & exaltavit eos omnibus seculi
diebus. Ipsi quidem rebellârunt, & Spiri- 10
tum sanctum exasperârunt; quare hosti-
liter ad eos reversus est, & ipsemet
pugnavit adversùs eos. Sed recordatus 11
est dierum antiquorum, ubinam esset qui
eduxerat è mari pastorem ovium sua-
rum; ubinam esset qui posuerat inter eos
Spiritum sanctum; Qui Mosen extra- 12
xerat desterâ suâ et brachio gloriæ suæ;
aquam diffidit à facie ejus, ut compara-
ret sibi nomen perpetuum; Et duxerat il- 13
los in pelago, velut equum in deserto, ne-
que fatigati sunt. Et velut jumenta per 14
solitudinem, nec defecerunt viribus; de-
scenderat spiritus à Domino, & rexerat
eos: hoc modo duxisti populum tuum, ut
comparares tibi nomen gloriosum. Rever- 15
tere O Domine de cœlo, & respice ex ha-
bitatione sancta gloriæ tuæ. ubi est zelus
tuus & potentia tua? ubi est abundantia
misericordiæ & clementiæ tuæ? negligis
enim O Domine. Tu quidem pater noster 16
es: nam Abraham non novit nos, neque
Israel cognovit nos; sed tu O Domine
pater noster es: salva nos, nam nomen tu-
um super nos est ab initio.

ישעיה : סר כה

nostrum cor fecisti indurare ,tuis viis de Domine nos facies errare Quare
17 למה תתענו יהוה מדרכיך תקשיח לבנו
.tuæ hæreditatis tribus ,tuos servos propter Convertere ? tuo timore à
מיראתך שוב למען עבדיך שבטי נחלתך :
conculcaverūt nostri hostes :tuæ sanctitatis populus possederunt breve Ad
18 למצער ירשו עם־קדשך צרינו בוססו
nec ; eis in es dominatus non ,seculo à Fuimus .tuum sanctuarium
19 מקדשך : היינו מעולם לא־משלת בם לא־
.eos super tuum nomen est invocatum
נקרא שמך עליהם

CAP. LXIV. סד

.defluerent montes tuis faciebus à ,descenderes ,cœlos disrumperes Utinam
1 לוא־קרעת שמים ירדת מפניך הרים נזלו :
manifestandum ad ,ignis bulliet aquas,liquefactionum ignem ardere Secundùm
2 כקדח אש המסים מים תבעה־אש להודיע
te faciendo In .formidabunt gentes tuis faciebus à : tuis hostibus tuū nomen
3 שמך לצריך מפניך גוים ירגזו : בעשותך
.defluxerunt montes tuis faciebus à ,descendisti : expectabimus non,terribilia
נוראות לא נקוה ירדת מפניך הרים נזלו :
vidit non oculus :auribus perceperūt neque ,audierūt non seculo à Et
4 ומעולם לא־שמעו לא האזינו עין לא־ראתה
,gaudenti Occurristi .ipsum expectanti faciat ,te præter Deum
5 אלהים זולתך יעשה למחכה־לו : פגעת את־שש
,es iratus tu Ecce .tui recordabantur tuis viis in : justitiam facienti &
ועשה צדק בדרכיך יזכרוך הן אתה קצפת
immundus ut fuimus Et .nos salvabimur & ,seculum eis in ,peccavimus &
6 ונחטא בהם עולם ונושע : ונהי כטמא
decidimus & :nostræ justitiæ omnes cenionum vestimentum ut & ,nos omnes
כלנו וכבגד עדים כל־צדקתינו ונבל
.nos abstulerūt ventus tanquā nostræ iniquitates &,nos omnes foliū veluti
כעלה כלנו ועוננו כרוח ישאנו :
Nam .te in apprehendendū ad se excitans ,tuo nomine in invocans non Et
7 ואין־קורא בשמך מתעורר להחזיק בך כי־
.nostrarū iniquitatū manu in nos dissolvisti &,nobis à tua facies abscondisti
הסתרת פניך ממנו ותמוגנו ביד־עוננו :
,noster fictor tu & ,lutum nos : tu noster pater ,Domine nunc Et
8 ועתה יהוה אבינו אתה אנחנו החמר ואתה יצרנו
, valde usque Domine irascaris Ne .nos omnes tuæ manus opus &
9 ומעשה ידך כלנו : אל־תקצף יהוה עד־מאד
tuus populus ,quæso respice ,ecce :iniquitatis memineris perpetuum in ne &
ואל־לעד תזכר עון הן הבט־נא עמך
desertum Sijon ,desertum fuerunt tuæ sanctitatis Civitates .nos omnes
10 כלנו : ערי קדשך היו מדבר ציון מדבר
,nostræ sanctificationis Domus .desolata Jerusalaim ,fuit
11 היתה ירושלם שממה : בית קדשנו
combustionem in fuit ,nostri patres te laudaverunt qua ,nostræ gloriæ &
ותפארתנו אשר הללוך אבתינו היה לשרפת
super Nunquid .desolationem in fuit nostra desiderabilia omnia & : ignis
12 אש וכל־מחמדינו היה לחרבה : העל־
? valde usque nos affliges & ,tacebis ? Domine te continebis his
אלה תתאפק יהוה תחשה ותעננו עד־מאד :

CAP. LXV. סה

:me quæsierant non iis sum inventus ;interrogaverant non iis sum Quæsitus
1 נדרשתי ללוא שאלו נמצאתי ללא בקשני
,meo nomine in vocantem non gentem ad ,ego ecce ,ego ecce : dixi
אמרתי הנני הנני אל־גוי לא־קרא בשמי :

Versio VUL. LAT.

17 Quarè errare nos fecisti, Dñe,
de viis tuis: indurâsti cor no-
strū ne timerem' te? converte-
re propter servos tuos, trib' hæ-
18 reditatis tuæ. Quasi nihilū pos-
sederunt populū sanctū tuum:
hostes nostri conculcaverunt
19 sanctificationē tuā. Facti sum'
quasi in principio, cùm nō do-
minareris nostrî, neque invoca-
retur nomen tuū super nos.

CAP. LXIV.

1 UTinam dirumperes cœlos,
& descēderes: à facie tua mon-
2 tes defluerent. Sicut exustio i-
gnis tabescerēt, aquæ arderent
igni, ut notū fieret nomen tuū
inimicis tuis: à facie tua gentes
3 turbarentur. Cùm feceris mi-
rabilia, non sustinebimus: de-
scendisti, & à facie tua montes
4 defluxerunt. A seculo non au-
dierunt, neque auribus perce-
perunt: ocul' non vidit, Deus
absque te, quæ præparâsti ex-
5 pectantib' te. Occurristi lætan-
ti, & facienti justitiam: in viis
tuis recordabuntur tuî: ecce tu
iratus es, & peccavim': in ipsis
fuimus semper, & salvabimur.
6 Et facti sumus ut immundus o-
mnes nos, & quasi pann' men-
struatæ universæ justitiæ no-
stræ: & cecidimus quasi folium
universi, & iniquitates nostræ
quasi ventus abstulerunt nos.
7 Non est qui invocet nomen
tuū, qui consurgat, et teneat te:
abscondisti faciē tuam à nobis,
& allisisti nos in manu iniqui-
8 tatis nostræ. Et nunc, Dñe, pa-
ter noster es tu, nos verò lutū:
et fictor noster tu, et opera ma-
9 nuum tuarū omnes nos. Ne ira-
scaris Dñe satis, & ne ultrà me-
mineris iniquitatis nostræ: ecce
respice, populus tuus omnes
10 nos. Civitas Sancti tui facta est
deserta, Sion deserta facta est,
11 Jerusalē desolata est. Dom' san-
ctificationis nostræ, & gloriæ
nostræ, ubi laudaverūt te patres
nostri, facta est in exustionē i-
gnis, et omnia desiderabilia no-
12 stra versa sunt in ruinas. Num-
quid sup his continebis te, Do-
mine, tacebis, & affliges nos
vehementer?

CAP. LXV.

1 QUæsierūt me qui antè non
interrogabant, invenerūt qui
non quæsierunt me: dixi; Ecce
ego, ecce ego ad Gentem, quæ
non invocabat nomen meum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

17 Τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου;
ἐσκλήρωσας (τ) τὰς καρδίας ἡμῶν, τοῦ μὴ φο-
βεῖσθαί σε; ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δούλους σου,
18 διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, Ἵνα μι-
κρὸν κληρονομήσωμεν τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου (υ) σου.
19 Ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὅτε οὐκ ἦρ-
ξας ἡμῶν, οὐδὲ (φ) ἐκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ'
ἡμᾶς.

MS. A. (τ) ἡμῶν τὰς καρδίας, (υ) σου· οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτη-
σαν τὸ ἁγίασμά σου. Ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς (φ) ἐπεκλήθη

ΚΕΦ. ξδʹ.

1 ἘΑν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν, τρόμος λήψεται
2 ἀπὸ σοῦ ὄρη, καὶ τακήσονται, Ὡς κηρὸς ἀπὸ
προσώπου πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύσει πῦρ
τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσται τὸ (α) ὄνο-
μά σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου
3 σου ἔθνη ταραχθήσονται, Ὅταν ποιῇς τὰ ἔν-
4 δοξα· τρόμος λήψεται ἀπὸ σοῦ ὄρη. Ἀπὸ
τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡ-
μῶν εἶδον θεὸν πλήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, ἃ
5 ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον. Συναντή-
σεται γὰρ τοῖς ποιοῦσι τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου
μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργίσθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρ-
6 τομεν· διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν, Καὶ ἐγενήθη-
μεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος
ἀποκαθημένης πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν· καὶ
(β) ἐξερρύημεν ὡς φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας
7 ἡμῶν· οὕτως ἄνεμος οἴσει ἡμᾶς. Καὶ οὐκ ἔ-
στιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς
ἀντιλαβέσθαι σου· ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσω-
πόν σου ἀφ' ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ
8 τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν. Καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡ-
μῶν σὺ, ἡμεῖς δὲ πηλὸς, (γ) ἔργα τῶν χειρῶν
9 σου πάντες. Μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφόδρα, καὶ
μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν· καὶ
νῦν ἐπίβλεψον, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς.
10 Πόλις τοῦ ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος, Σιὼν
ὡς ἔρημος ἐγενήθη, Ἱερουσαλὴμ εἰς κατά-
11 ραν. Ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν, καὶ ἡ δόξα
ἣν (δ) εὐλόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη
πυρίκαυστος, καὶ πάντα (ε) ἔνδοξα ἡμῶν
12 συνέπεσε. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀνέσχου
κύριε, καὶ ἐσιώπησας, καὶ ἐταπείνωσας ἡμᾶς
σφόδρα.

MS. A. (α) ὄνομα κυρίου (β) ἐξερρύημεν (γ) ἔργον (δ) ηὐλόγησαν
(ε) τὰ ἔνδοξα συνέπεσεν.

ΚΕΦ. ξεʹ.

1 ἘΜφανὴς (α) ἐγενήθην τοῖς ἐμὲ μὴ (β)
ἐπερωτῶσιν, εὑρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ (γ) ζη-
τοῦσιν. εἶπα, Ἰδού εἰμι τῷ ἔθνει, (δ) οἳ οὐκ ἐκά-
λεσάν μου τὸ ὄνομα.

MS. A. (α) ἐγενόμην (β) ζητοῦσιν, (γ) ἐπερωτῶσιν. (δ) ὅτι οὐκ
ἐκάλεσέ τὸ ὄνομά μου.

Quare seduxisti nos, Domine, de via tua? indurâsti corda nostra ne timeremus te? Convertere propter servos tuos, propter tribus hæreditatis tuæ: Ut modicum possideamus montis sancti (υ) tui. Facti sumus, quasi à principio, cùm non dominareris nostri, neque (φ) vocatum esset nomen tuum su[per] nos.

CAP. LXIV.

SI aperueris cœlum; tremor apprehendet ex te montes: & liquescent, Sicut cera à facie ignis liquescit; & comburet ignis adversarios: & manifestum erit nomen tuum in adversariis. A facie tua gentes turbabuntur, Cum feceris gloriosa: tremor apprehendet ex te montes. A seculo non audivimus: neque oculi nostri viderunt Deum præter te, & opera tua, quæ facies expectantibus misericordiam. Occurret enim facientibus justitiam: & viarum tuarum recordabuntur. Ecce tu iratus es: & nos peccavimus. Ideo circo erravimus, Et facti sumus quasi immundi, omnes nos: ut pannus (a) sedentis, omnis justitia nostra: & defluximus quasi folia propter iniquitates nostras: Sic ventus auferet nos. Et non est qui invocet nomen tuum, & qui recordatus apprehendat te: Quoniam avertisti faciem tuam à nobis: & tradidisti nos propter peccata nostra. Et nunc, Domine, pater noster tu: nos autem lutum: opera manuum tuarum omnes: Ne irascaris nobis nimis, & ne in tempore memineris peccatorum nostrorum. Et nunc respice; quoniam populus tuus omnes nos: Civitas Sancti tui facta est deserta: Sion quasi solitudo facta est: Hierusalem in maledictionem. Domus sanctuarium nostrum, & gloria, cui benedixerunt patres nostri, facta est igni combusta: & omnia gloriosa nostra conciderunt. Et super omnibus his sustinuisti, Domine, & tacuisti, & humiliâsti nos valde.

CAP. LXV.

MAnifestus factus sum non (a) interrogantibus me: inventus sum ab his, qui me non quærebant. Dixi, Ecce ego genti, quæ non vocaverunt nomen meum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 למה תרחקננא יי למטעי מארחן דתקנן קדמך כעממיא דלית להון חולק באולפן
אוריתך לא יתפני לבנא מדחלתך אתיב שכנתך לעמך בדיל עבדך צדיקיא דקימתא
18 להון במימרך למעבד ביניהון שבטי אחסנתך : בזעיר דירתו עמא דקודשך בעלי
19 דבבנא דושישו מקדשך : הא אנחנא עמך דמן עלמא לא לעממיא יהבת אולפן אוריתך
לא אתקרי שמך עליהון לא להון ארכנתא שמיא אתגליתא מן קדמך טוריא זעו :
סד
1 כד שלחתא רוגזך כאשתא ביומי אליהו אתמסיא ימא מיא מלחבא אשתא להודעא
2 שמך לסנאי עמך מן קדמך עממיא זעו : במעבדך פרישן לא סברנא להון אתגליתא מן
3 קדמך טוריא זעו : ומעלמא לא שמעת אודן קל גבורן לא אציתת למלול זיע עין לא חזת
מא דחזו עמך שכינת יקרך יי ארי לית בר מנך דאת עתיד למעבד לעמך צדיקיא דמן
4 עלמא דמסברין לפורקנך : מתרעין קדמך עובדי אבהתנא צדיקיא דחדיאו למעבד
רעותך בקשוט ובזכו באורח טובך ורחמך הוו דכירין לדחלתך הא בכל עדן דהוה רגז
מן קדמך עלנא על דחבנא בהון בעובדי אבהתנא צדיקיא דמן עלמא אנחנא מתפרקין :
5 והוינא כמסאב כולנא וכלבוש מרחק כל זכותנא ונתרנא כמתר טרף כולנא ובחובנא
6 כרוחא אתנטלנא : ולית דמצלי בשמך מתרעי לאתקפא בדחלתך ארי סלקתא אפי
7 שכנתך מננא ומסרתנא ביד חובנא : ואת יי רחמך עלנא סגיאין כאב על בנין אנחנא
8 טינא ואת בריתנא ועובד גבורתך כולנא : לא יהי רגז מן קדמך יי בנא עד לחדא ולא
9 לעלמא תדכר חובין הא גלי קדמך דעמך אנחנא כולנא : קרוי קדשך הואה מדברא
10 ציון מדברא הות וירושלם צדיא : בית קדשנא ותושבחתנא אתר דפלחו קדמך
11 אבהתנא הוה ליקידת נור וכל בית רגגנא הוה לחרבה : העל אלין תתחסן יי ואת יהיב
ארכא לרשיעיא דמשעבדין בנא עד עלמא :
סה
1 אשתאלית במימרי לדלא שאילו מן קדמי תבעית אולפן אוריתי לדלא תבעו דחלתי
אמרית הא אנא משתאיל תדירא כל יומא לעם דלא מצלי בשמי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quare abjecisti nos Dñe ut aberrem' de viis quæ rectæ sunt corā te, sic[ut]
populi qui non habent partē *in doctrina* Legis *tuæ*? ne avertatur cor nostr[um]
à timore tui: converte majestatē tuā ad populū tuū propter servos tuos
justos; quib' jurâsti in verbo tuo, te facturū inter eos trib' hæreditatis tuæ.
Ad modicū possederunt popul' sanct' tuus: inimici nostri conculcaverunt
sanctuariū tuū. Ecce nos popul' tu' à seculo sum': non enim populis dedi[s]-
ti *disciplinā Legis tuæ*, neq; invocatū est sup eos nomē tuū. Non enim pro-
pter eos inclinâsti cœlos & revelat' es: à facie tua montes contremuerunt.

CAP. LXIV.

CUm misisti irā tuā sicut ignē *in dieb' Eliæ*, liquefactum est mare, aquas
lambuit ignis, ut notū faceres nomen tuū inimicis populi tui. A facie tua
populi contremuerunt. Cum faceres mirabilia, non expectavim' ea, revelat[us]
es; à facie tua montes contremuerunt. Et à seculo non audivit auris voce[m]
fortiū factorū, neq; auscultavit eloquiū tremoris: neq; ocul' vidit quæ vide-
rūt populi tui, majestatē gloriæ tuæ, Dñe; quia null' est absq; te, quæ factur' es
justis populi tui qui à seculo sunt, qui expectāt salutē tuā. *Observantur* coram
te opera patrū nostrorū justorū, qui lætati sunt ut facerent voluntatē tuā
in veritate & justitia: in semita bonitatis *tuæ* & miserationū tuarū, recor-
dati sunt timoris tui in omni tempore quo fuit ira à facie tua sup nos, eo
quod peccavim' in ipsis: & propter opera patrū nostrorū justorū qui à secu-
lo sunt, nos sum' salvi. Et facti sum', ut immund', oēs nos, & sicut vestimen-
tum abjectū, oēs justitiæ nostræ: & defluim', sicut defluit foliū, oēs nos, &
propter peccata nostra quasi vent' sublati sum'. Non est qui oret in nomi-
ne tuo, volens apprehendere timorē tui: quia tulisti faciē majestatis tuæ à
nobis, & tradidisti nos in manū peccatorū nostrorū. Et *tu* Dñe, tam multæ
sunt miserationes tuæ in nos, quā patris in filios: nos sum' lutū, tu verò nos
condidisti: & op' potentiæ tuæ sum' oēs nos. Ne irascaris in nos Dñe supra
modū, neque perpetuò recorderis delictorū: en tibi apertū est nos oēs po-
pulū tuū esse. Civitates sanctitatis tuæ factæ sunt in desertū: Sion in deser-
tum redacta est; & Jerusalē desolata est. Dom' sanctuarii nostri & laudabi-
lia nostra, & loc' in quo serviverūt corā te patres nostri, facta sunt in incen-
diū ignis; & omnis domus nostra desiderabilis facta est in desolationem.
Nunquid super his confortaberis Domine? Tu enim das terminum impiis
qui subjiciunt nos usque *in seculum*.

CAP. LXV.

INterrogat' sum in verbo meo ab iis qui antè non interrogabant à facie
mea: quæsivi doctrinam Legis *meæ* ab iis qui antè non quærebant timorē mei. Dixi, Ecce ego interrogat' sum semp tota die à populo, qui non orabat in nomine meo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܡܢܐ ܐܛܥܝܬܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܘܪܚܟ. ܘܩܫܝܬ ܠܒܢ ܡܢ ܕܚܠܬܟ. ܐܬܦܢܝ ܡܛܠ ܥܒܕܝܟ
ܫܒܛܐ ܕܝܪܬܘܬܟ. * ܩܠܝܠ ܝܪܬܘ ܥܡܐ ܕܩܘܕܫܟ. ܒܥܠܕܒܒܝܢ. ܕܫܘ ܡܩܕܫܟ.
* ܗܘܝܢ ܡܢ ܥܠܡ. ܟܕ ܠܐ ܫܠܛܬ ܒܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܬܩܪܝ ܫܡܟ ܥܠܝܗܘܢ.
* ܫܠܡ * ܩܗ * * ܠܘ ܦܬܚܬ ܫܡܝܐ ܘܢܚܬܬ. ܘܡܢ ܩܕܡܝܟ ܛܘܪܐ ܢܙܘܥܘܢ.
ܘܢܫܘܚܘܢ ܐܝܟ ܕܡܬܦܫܪܐ ܫܥܘܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܢܘܪܐ. * ܘܬܐܟܘܠ ܢܘܪܐ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟ.
ܘܢܬܝܕܥ ܫܡܟ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟ. ܘܢܙܘܥܘܢ ܥܡܡܐ ܡܢ ܩܕܡܝܟ. * ܟܕ ܥܒܕܬ ܕܚܝܠܬܐ ܕܠܐ ܣܟܝܢ
ܠܟ. ܢܚܬܬ. ܘܡܢ ܩܕܡܝܟ ܐܙܕܥܙܥܘ ܛܘܪܐ. * ܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܫܡܥܘ ܘܠܐ ܐܨܬܘܬܘ.
ܐܠܗܐ ܠܒܪ ܡܢܟ. ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܗ. * ܘܦܓܥܬ ܐܝܟ ܒܒܘܣܡܐ
ܕܥܒܕܝܢ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܒܐܘܪܚܬܟ ܢܬܕܟܪܘܢܟ. ܗܐ ܐܢܬ ܪܓܙܬ. ܘܚܛܝܢ ܒܗܝܢ ܠܥܠܡ.
ܘܢܬܦܪܩ. * ܘܗܘܝܢ ܐܝܟ ܛܡܐܐ ܟܠܢ. ܘܐܝܟ ܥܕܝܐ ܕܡܣܘܒܬܐ ܟܠܗ ܙܕܝܩܘܬܢ.
ܢܬܪܢ ܐܝܟ ܛܪܦܐ ܟܠܢ. ܘܐܝܟ ܥܠܥܠܐ ܢܣܒܘܢ ܚܛܗܝܢ. * ܘܠܝܬ ܕܩܪܐ ܒܫܡܟ.
ܘܕܡܬܕܟܪ ܠܟ ܕܢܬܬܟܠ ܥܠܝܟ. ܕܐܗܦܟܬ ܐܦܝܟ ܡܢܢ. ܘܐܫܠܡܬܢ ܒܐܝܕܝ ܚܛܗܝܢ. *
ܡܪܝܐ. ܐܢܬ ܐܒܘܢ. ܚܢܢ ܛܝܢܐ. ܘܐܢܬ ܓܒܘܠܢ. ܘܥܒܕ ܐܝܕܝܟ ܚܢܢ ܟܠܢ. *
ܡܪܝܐ ܠܟ ܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܬܬܕܟܪ ܠܥܠܡ ܚܛܗܝܢ. ܚܙܝ ܕܥܡܟ ܚܢܢ ܟܠܢ. *
ܕܩܘܕܫܟ. ܗܘܝ ܡܕܒܪܐ. ܘܨܗܝܘܢ ܗܘܬ ܡܕܒܪܐ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܚܪܒܐ. *
ܘܬܫܒܘܚܬܢ. ܕܫܒܚܘܟ ܐܒܗܝܢ. ܗܘܬ ܡܘܩܕܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܟܠܗܝܢ ܪܓܝܓܬܢ ܗܘܬ ܠܚܘܪܒܐ.
* ܥܠ ܗܠܝܢ ܣܝܒܪܬ ܡܪܝܐ. ܘܫܬܩܬ ܘܡܟܟܬܢ ܛܒ. * ܫܠܡ * ܩܗ *
* ܐܬܒܥܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܐܠܘܢܢܝ. ܘܐܫܬܟܚܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܥܘܢܢܝ. ܐܡܪܬ
ܗܐ ܐܢܐ. ܠܥܡܐ ܕܠܐ ܩܪܐ ܫܡܝ.

Cur abduxisti nos Domine à via tua, & indu- 17
rásti cor nostrum quò minùs timeremus te ?
convertere propter servos tuos, tribû hæredi-
tatis tuæ. Parû possidet popul⁹ sanctitatis tuæ. 18
Oppressores nostri conculcaverunt sanctua-
riû tuum. Jam olim eramus antequam domi- 19
nareris in eos : & nomen tuum non est invo-
catum super eos.

CAP. LXIV.

ANnon cœlos aperires ac descenderes ? à 1
conspectu tuo contremiscerent montes, & li-
quefierent quemadmodû liquefit cera à con-
spectu ignis? Combureret ignis inimicos tuos? 2
& notû fieret nomen tuû hostib⁹ tuis ? & con-
turbarentur gentes à conspectu tuo? Quando 3
fecisti terribilia quæ non expectabam⁹ à te, de-
scendisti ; & à conspectu tuo contremuerunt
montes. A seculo non audierunt, nec auribus 4
perceperût, nec ocul⁹ vidit Deû præter te, qui
bene facis iis qui te expectant, Et cum delitiis 5
occurris iis qui faciunt justitiâ, *quique* in viis
tuis tui sunt memores : ecce te irato peccavi-
mus in eas in perpetuû. *At* liberemur. Quia 6
facti sumus ut immundi omnes, & ut pannicu-
lus menstruatæ omnis justitia nostra: defluxim⁹
omnes ut folia, & turbinis instar abripuerunt
nos peccata nostra: Nec est qui invocet nomen 7
tuû, aut qui recordetur tibi firmiter confidere;
quoniâ avertisti faciê tuam à nobis, & tradi-
disti nos in manû peccatorû nostrorum. Jam 8
verò Domine, pater noster tu es; nos argilla, tu
verò plastes noster, & opus manuû tuarum su-
mus omnes. Ne plurimû irascaris Dñe in per- 9
petuû, neque memineris in perpetuû peccato-
rum nostrorum: vide ꝙ populus tuus sum⁹ o-
mnes. Civitates sanctitatis tuæ redactæ sunt 10
in desertum, & Sion redacta est in solitudinê,
& Jerusalem in ruinâ. Sanctuarium nostrû et 11
laus nostra quâ te laudaverunt patres nostri,
igne conflagravit, & omnes delitiæ nostræ
versæ sunt in solitudinê. Hæc passus es Do- 12
mine, et tacuisti, et nos vehementer humiliâsti,

CAP. LXV.

QUæsitus sum ab iis qui me non require- 1
bant, & inventus sum ab iis qui me non quæ-
rebant : Ecce me, ecce me, dixi populo qui
non invocabat nomen meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * لماذا اضللتنا يا رب عن طريقك * وقسيت قلوبنا الا نخافك * ارجع لاجل عبيدك ولاجل
18 قبائل ميراثك * لكي نرث قليلا من جبلك المقدس * معاندونا داسوا قدسك * وصرنا كما كنا
19 منذ البدء * لما لم ترؤس علينا ولا دعي اسمك علينا * · الفصل الرابع والستون ·
1 * ان فتحت السماء تاخذ الجبال منك الرعدة * ويذوبون كما يذوب الشمع من وجه النار * يحرق
2 النار معانديك * ويصير اسمك ظاهرا لمعانديك * من وجهك يضطربون الامم * اذا صنعت
3 عجائب تاخذ الجبال منك الرعدة * منذ الدهر ما سمعنا ولا رات اعيننا الها سواك * واعمالك
4 حقيقة * وتصنع الرحمة بالصابرين لك * لان الذين يعملون العدل تلقاهم رحمتك
5 ويذكرون طرقك * ها انت سخطت ونحن اخطانا * لاجل هذا ضللنا * وصرنا مثل الانجاس نحن
6 باجمعنا * وكل عدلنا مثل خرقة الطامث * وانتثرنا نحن باجمعنا مثل الورق لاجل اثامنا
7 هكذا الريح يحملنا * وليس من يدعوا باسمك ولا يذكر معاضدتك لنا * لانك صرفت
8 وجهك عنا واسلمتنا لاجل خطايانا * والان يا رب انت هو ابونا * ونحن طين وانت جابلنا
9 ونحن باجمعنا اعمال يديك * لا تزجر علينا يا رب الى الغاية * ولا تذكر خطايانا في وقتها لكن
10 انظر يا رب لاننا نحن باجمعنا شعبك مدينة قدسك * صارت صهيون قفراء مثل البرية * صارت
11 ايروسليم لعنة * بيت قدسنا ومجدنا الذي باركه اباونا صار محترقا بالنار * وكل المجيد
12 سقط * وفي هذه كلها تعصي يا رب * وسكت واذللتنا جدا *

* الفصل الخامس والستون * · الاصحاح الثلاثون ·

* نبوه في انفاء شعبه * واتخاذ الله الشعوب بدلهم واختارهم لما اخرجوا * وحلت الشعوب بدلهم
1 * صرت ظاهرا للذين لم يطلبوني * ووجدت للذين لم يسالوا عني * قلت للامم ها انا ايها
القوم الذين لم يدعوا باسمي *

Cur nos aberrare sineres O Domine à via 17
tua, & obdurares corda nostra ne timea-
mus te? revertere propter servos tuos, &
propter trib⁹ hæreditatis tuæ ; ut vel exi- 18
guâ partem generationis tuæ sanctæ possi-
deas. Adversarii nostri conculcaverunt
sanctuarium tuum ; Et redacti sumus in 19
pristinum statû : eò quòd non domineris in
nos, neq; invocetur nomen tuum super nos.

CAP. LXIV.

SI cœlum aperires, montes propter te tre- 1
mor occuparet , & liquescerent quemad-
modum liquescit cera à facie ignis, Adu- 2
reret ignis adversarios tuos, fieretque no-
men tuum notum inimicis tuis; à facie tua
conturbarentur populi ; Gloriosâ te præ- 3
stante, montes propter te tremor occuparet.
Inde à seculo non audivimus, neque vi- 4
derunt oculi nostri Deum præter te, quippe
opera tua certissima sunt, & miseri-
cordiam exerces in expectantes te. Iis 5
enim qui faciunt justitiam, occurrit mise-
ricordia tua, & memores sunt viarum
tuarum: ecce tu iratus es, & nos peccavi-
mus ; iccirco aberravimus, Et facti su- 6
mus velut immundi nos omnes, & omnis
justitia nostra tanquam panniculus men-
struæ patientis : & effluximus nos omnes
ut folia, propter iniquitates nostras. Ideo
asportat nos ventus, Nec est qui invocet 7
nomen tuum, neque recordetur auxilii tui
erga nos : quoniam avertisti faciem tuam
à nobis, & tradidisti nos propter peccata
nostra : At nunc O Domine, tu pater no- 8
ster es, nos lutum, & tu fictor noster, &
nos omnes opera manuum tuarum. Ne 9
succenseas nobis O Domine in finem usq;,
neq; recorderis peccatorum nostrorum in
tempore eorum : sed considera O Domine
quòd nos omnes popul⁹ tuus sumus, urbs
sanctitatis tuæ. Facta est Sion solitaria 10
ceu desertum, facta est Jerusalem male-
dictio. Dom⁹ sanctitatis & gloriæ nostræ, 11
cui benedixerunt patres, nostri , succensa
est igni, & omnis splendor decidit. Et in 12
his omnibus connives O Domine, siluisti,
& nos quamplurimùm depressisti.

CAP. LXV.

Textus trigesimus.

Prophetia de expulsione populi sui, & *quomodo* adoptaverit Deus Gentes pro eis, & elegerit eas illis ejectis, & subierint Gentes loco illorum.

FActus sum conspicuus iis qui me non 1
quærebant, & inventus sum ab iis qui
de me non interrogabant : dixi populis,
Ecce me O gens quæ non invocabas no-
men meum.

ישעיה: סה

via ambulantes, contumacem populũ ad die tota meas man⁹ Expandi
2 פרשתי ידי כל היום אל עם סורר ההלכים הדרך
super me irritantes Populum .suas cogitationes post , bona non
3 לא טוב אחר מחשבתיהם: העם המכעסים אתי על
.lateres super adolentes & ,hortis in sacrificantes : semper meis faciebus
פני תמיד זבחים בגנות ומקטרים על הלבנים:
carnem comedentes : pernoctabunt monumentis in & ,sepulchris in Manentes
4 הישבים בקברים ובנצורים ילינו האכלים בשר
Accede : Dicentes .eorum vasis prophanatorum jus & , porci
5 החזיר ופרק פגלים כליהם: האמרים קרב
fumus Isti .te sanctificavi quia , me in appropinques ne , te ad
אליך אל תגש בי כי קדשתיך אלה עשן
: meis faciei ad scriptum Ecce .die tota ardens ignis , meo naso in
6 באפי אש יקדת כל היום: הנה כתובה לפני
.eorum sinu in reddam & , reddam quinimò , tacebo non
לא אחשה כי אם שלמתי ושלמתי על חיקם:
dixit , simul vestrorum patrum iniquitates & ,vestras Iniquitates
7 עונתיכם ועונת אבותיכם יחדו אמר
colles super & ,montes super suffiverunt qui : DOMINUS
יהוה אשר קטרו על ההרים ועל הגבעות
.corũ sinum in primum eorum opus remetiar & : me affecerunt probris
חרפוני ומדתי פעלתם ראשנה על חיקם:
, botro in mustum invenitur cùm Sicut : Dominus dixit Sic
8 כה אמר יהוה כאשר ימצא התירוש באשכול
propter faciam sic : illo in benedictio quoniã, illud corrumpas Ne ,dicit &
ואמר אל תשחיתהו כי ברכה בו כן אעשה למען
Jahacob de deducam Et .totum corrumpendum non ad , meos servos
9 עבדי לבלתי השחית הכל: והוצאתי מיעקב
eam possidebunt & : meos montes possidentem Jehudah de & , semen
זרע ומיהודה יורש הרי וירשוה
Saron erit Et .ibi habitabunt mei servi & , mei electi
10 בחירי ועבדי ישכנו שמה: והיה השרון
meo populo , bovis accubitum in ,Hachor vallis & , pecoris habitaculũ in
לנוה צאן ועמק עכור לרבץ בקר לעמי
oblivisentes , Dominum derelinquentes vos Et .me requisierunt qui
11 אשר דרשוני: ואתם עזבי יהוה השכחים
Meni implentes & ,mensam Jovi parantes : meæ sanctitatis montis
את הר קדשי הערכים לגד שלחן והממלאים למני
jugulationi vos omnes & ,gladio vos Numeraboque .libamen
12 ממסך: ומניתי אתכם לחרב וכלכם לטבח
non & ,sum locutus;respõdistis non & , vocavi quòd eo,vos incurvabitis
תכרעו יען קראתי ולא עניתם דברתי ולא
nolui quæ in & , meis oculis in malum fecistis & : audistis
שמעתם ותעשו הרע בעיני ובאשר לא חפצתי
mei servi Ecce : Deus Dominus dixit sic Propterea .elegistis
13 בחרתם: לכן כה אמר אדני יהוה הנה עבדי
.sitietis vos & , bibent mei servi Ecce .esurietis vos & ,comedent
יאכלו ואתם תרעבו הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו
Ecce .afficiemini pudore vos & , lætabuntur mei servi Ecce
14 הנה עבדי ישמחו ואתם תבשו: הנה
,cordis dolore præ clamabitis vos & : cordis bono à cvabunt mei servi
עבדי ירנו מטוב לב ואתם תצעקו מכאב לב
vestrũ nomen dimittetis Et .ululabitis spiritus contritione præ &
15 ומשבר רוח תילילו: והנחתם שמכם
suos servos & : Deus Dominus te interficiet &,meis electis juramentum in
לשבועה לבחירי והמיתך אדני יהוה ולעבדיו
.alio nomine vocabit
יקרא שם אחר:

Versio VULG. LAT.

2 Expandi manus meas totâ die
ad populũ incredulũ, qui gra-
ditur in via non bona post co-
3 gitationes suas. Popul⁹ qui ad
iracundiam provocat me ante
faciẽ meã semp : qui immo-
lant in hortis, & sacrificant su-
4 per lateres : Qui habitant in
sepulchris, & in delubris ido-
lorũ dormiunt : qui comedunt
carnem suillam, & jus profa-
5 nũ in vasis eorum, Qui dicunt;
Recede à me, non appropin-
ques mihi, quia immundus es :
isti fumus erunt in furore meo,
6 ignis ardens totâ die. Ecce
scriptũ est coram me: non ta-
cebo, sed reddam & retribuam
7 in sinum eorum Iniquitates
vestras, & iniquitates patrum
vestrorum simul, dicit Dñs, qui
sacrificaverunt sup montes, &
super colles exprobraverunt
mihi, & remetiar opus eorum
8 primum in sinu eorum. Hæc
dicit Dñs; Quomodò si inve-
niatur granum in botro, &
dicatur; Ne dissipes illud, quo-
niam benedictio est: sic faciam
propter servos meos, ut non
9 disperdam totum. Et educam
de Jacob semen, & de Juda
possidentem montes meos : &
hæreditabunt eam electi mei,
& servi mei habitabunt ibi.
10 Et erunt campestria in caulas
gregum, & vallis Achor in cu-
bile armentorum, populo meo
11 qui requisierunt me. Et vos,
qui dereliquistis Dominũ, qui
obliti estis montem sanctum
meum, qui ponitis Fortunæ
mensam, & libatis super eam,
12 Numerabo vos in gladio, et
omnes in cæde corruetis : pro
eo q̃ vocavi, et non respondi-
stis : locutus sum, et non au-
distis : et faciebatis malum in
oculis meis, et quæ nolui ele-
13 gistis. Propter hoc hæc dicit
Dñs Deus; Ecce servi mei
comedent, et vos esurietis :
ecce servi mei bibent, et vos
14 sitietis; Ecce servi mei læta-
tabuntur, et vos confundemi-
ni : ecce servi mei laudabunt
præ exultatione cordis, et vos
clamabitis præ dolore cordis,
et præ contritione spiritûs
15 ululabitis. Et dimittetis no-
men vestrum in juramentum
electis meis : et interficiet te
Dominus Deus, et servos suos
vocabit nomine alio:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα,
(ε) τοῖς πορευομένοις ὁδῷ οὐ καλῇ, ἀλλ' ὀπί-
3 σω τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύ-
νων με ἐναντίον ἐμοῦ διαπαντός· αὐτοὶ (ζ)
θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις, καὶ θυμιῶσιν ἐπὶ
ταῖς πλίνθοις τοῖς δαιμονίοις, ἃ οὐκ (η) ἔ-
4 στιν· Ἐν τοῖς μνήμασι, καὶ ἐν τοῖς σπηλαί-
οις κοιμῶνται (θ) διὰ ἐνύπνια, (ι) οἱ ἔσθον-
τες κρέας ὕειον, καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μεμολυμ-
5 μένα πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, Οἱ λέ-
γοντες, Πόῤῥω ἀπ' ἐμοῦ, μὴ ἐγγίσῃς (κ) μοι,
ὅτι καθαρός εἰμι. οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου,
πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.
6 Ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ (λ) σιωπήσω
7 ἕως ἂν ἀποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν Τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν, λέ-
γει κύριος. οἳ ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ
ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με, ἀποδώσω τὰ
8 ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν. Οὕτως
λέγει κύριος, Ὃν τρόπον εὑρεθήσεται ὁ ῥὼξ
ἐν τῷ βότρυϊ, καὶ ἐροῦσι, Μὴ λυμήνῃ αὐτὸν,
ὅτι εὐλογία (μ) ἐστὶν ἐν αὐτῷ, οὕτως ποιήσω
ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τούτου ἕνεκεν οὐ
9 μὴ ἀπολέσω πάντας. Καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ Ἰα-
κὼβ σπέρμα καὶ (ν) ἐξ Ἰούδα, καὶ κληρονομή-
σει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ κληρονομήσου-
σιν οἱ ἐκλεκτοί μου, καὶ οἱ δοῦλοί (ξ) μου, καὶ
10 κατοικήσουσιν ἐκεῖ. Καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυ-
μῷ ἐπαύλεις ποιμνίων, καὶ φάραγξ Ἀχὼρ εἰς
ἀνάπαυσιν βουκολίων τῷ λαῷ μου, οἳ ἐζή-
11 τησάν με. Ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόντες με, καὶ
ἐπιλανθανόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ
ἑτοιμάζοντες τῷ δαιμονίῳ τράπεζαν, καὶ
12 πληροῦντες τῇ τύχῃ κέρασμα, Ἐγὼ παρα-
δώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν, πάντες ἐν σφαγῇ
πεσεῖσθε· ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ οὐχ ὑπηκού-
σατε· ἐλάλησα, καὶ παρηκούσατε, καὶ ἐποιή-
σατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον ἐμοῦ, καὶ ἃ οὐκ ἐβου-
13 λόμην, ἐξελέξασθε. Διατοῦτο τάδε λέγει
κύριος, Ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται,
ὑμεῖς δὲ πεινάσετε· ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι
14 πίονται, ὑμεῖς δὲ (ο) διψήσετε· Ἰδοὺ οἱ δου-
λεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰ-
σχυνθήσεσθε· ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλ-
λιάσονται ἐν εὐφροσύνῃ, ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε
διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ ἀπὸ συν-
τριβῆς πνεύματος (π) ὑμῶν ὀλολύξετε.
15 Καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμο-
νὴν τοῖς ἐκλεκτοῖς μου, ὑμᾶς δὲ ἀνελεῖ κύ-
ριος· τοῖς δὲ δουλεύουσί (ϛ) μοι κληθή-
σεται ὄνομα καινόν,

MS.A. (ε) οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀληθινῇ, ἀλλ' (ζ) θυσιάζου-
(η) ἔσται· Καὶ ἐν (θ) δι' (ι) ἔσθοντες κρέα ὕια, (κ) μου, (λ) σιωπήσο-
μαι ἕως ἂν ἀποδῶ (μ) κυρίου ἐστὶν (ν) τὸ ἐξ (ξ) μου, κατοικήσουσιν (ο) δι-
ψήσεσθαι· (π) ὀλολύξετε. (ϛ) αὐτῷ

Expandi manus meas totâ die ad
populum incredulum, & contradi-
centem, qui ambulabant in via non
bona, sed post peccata sua: Po-
pulus hic, qui exacerbat me in
conspectu meo semper. Ipsi immo-
lant in hortis, & adolent in-
sum super lateres dæmoniis,
qui non sunt: In sepulchris & in
speluncis dormiunt propter somnia;
qui comedunt carnem suillam, &
jus bostiarum: inquinata omnia
vasa eorum, Qui dicunt; Lon-
gè à me: ne appropinques mihi,
quoniam mundus sum. Iste
fumus furoris mei: ignis ardet in
eo cunctis diebus. Ecce scriptum
est in conspectu meo: non tace-
bo donec retribuam in sinum eorum
Peccata sua, & patrum suorum
Dominus. Qui adolebant in-
sum super montes, & super colles
exprobraverunt mihi: reddam
opera eorum in sinum eorum. Sic
dicit Dominus; Quomodo inve-
nietur acinum in botro, & dicent,
Ne perdas illud, quia benedictio
est in eo; sic faciam propter ser-
vientem mihi: propter hunc
non disperdam omnes. Et edu-
cam, quod de Jacob, semen, &
de Juda: & hæreditabit mon-
tem sanctum meum: & hære-
ditabunt electi mei, & servi mei, &
habitabunt ibi: Et erunt in sal-
ovilia gregum, & vallis Achor
in requiem armentorum populo
meo, qui requisierunt me. Vos
autem qui dereliquistis me, & ob-
liti estis montis sancti mei, & pa-
ratis (b) dæmoni mensam, &
impletis Fortunæ potionem; Ego
tradam vos in gladium: omnes
in mactatione cadetis: Quia vo-
cavi vos, & non obedistis: lo-
quutus sum, & contempsistis,
& fecistis malum in conspectu
meo; &, quæ nolebam, elegistis.
Propterea hæc dicit Dominus;
Ecce, qui serviunt mihi, man-
ducabunt; vos autem esurietis:
ecce, qui serviunt mihi, bibent;
vos autem sitietis: Ecce, qui ser-
viunt mihi, lætabuntur; vos au-
tem confundemini: ecce qui ser-
viunt mihi, exultabunt in lætitia;
vos autem clamabitis propter do-
lorem cordis vestri: & præ
contritione spiritus vestri ulu-
labitis. Relinquetis enim nomen
vestrum in (c) saturitatem e-
lectis meis. Vos autem interficiet
Dominus: servientibus autem
mihi vocabitur nomen novum,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 שלחית נביאי כל יומא לעמא מסרבנא דאזלין באורח דלא תקנא בתר עשתוניהון:
3 עמא דמרגזין על מימרי קדמי תדירא דבחין בגנן טעותא ומסקין בסמיא על לבניא:
4 דיתבין בבתיא דבנן מעפר קבריא ועם פגרי בני אנשא דירין דאכלין בשר חזירא ורטב
5 פגול במניהון: דאמרין רחיק להלאלא תקרב בי ארי דכינא מנך אלן רוגזיהון כתננא
6 קדמי פורענותהון בגיהנם דאשתא דלקא בה כל יומא: הא כתיבא קדמי לא אתן להון
ארכא בחייא אלהן אשלם להון פורענות חוביהון ואמסור למותא תנינא ית גויתהון:
7 חוביכון וחובי אבהתכון גלן קדמי כחדא אמר יי דאסיקו בוסמין על טוריא ועל רמתא
8 חסידו קדמי ואתן אגר עובדיהון בקדמיתא על חיניהון: כדנן אמר יי כמא דאשתכח
נח זכי בדרא דטופנא ואמרית דלא לחבלותיה בדיל לקימא עלמא מניה כן אעביד
9 בדיל עבדי צדיקיא בדיל דלא לחבלא כלא: ואפיק מיעקב זרעא ומיהודה ירית טורי
10 ויחסנונה בחירי ועבדי צדיקיא ישרון תמן: ויהי שרונא לבית משרי עדרין דען ומישר
11 עכור לבית ארבעה בקרן דתורין לעמי דתבעו דחלתי: ואתון בית ישראל שבקתון
פולחנא דיי אתנשיתון ית פולחן טורא דקדשי דמסדרין לטעון פתורין וממזגין
12 לדחלתהון אגנין: ואמסר יתהון לחרבא וכלכון לקטלא תתמסרון חלף דשלחית נביי
13 ולא תבתון אתנביאו ולא קבלתון ועבדתון דביש קדמי ובדלא צביגא אתרעיתון: בכן
כדנן אמר יי אלהים הא עבדי צדיקיא יכלון ואתון רשיעיא תכפנון הא עבדי צדיקיא
14 ישתון ואתון רשיעיא תצחון הא עבדי צדיקיא יחדון ואתון רשיעיא תבהתון: הא עבדי
15 צדיקיא ישבחון מטוב לב ואתון תצוחון מכאב לב ומתבר רוח תיללון: ותשבקון
שומכון לקימא לבחירי וימיתכון יי אלהים מותא תנינא ולעבדוהי צדיקיא יקרי שמא
אחרנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Misi enim prophetas meos oñi die ad populũ rebellẽ, qui ambulat in via
non recta, post cogitationes suas; Populũ qui provocat ad iracundiã co-
me Verbũ meũ semp. In hortis sacrificant idolis, & adolent aromata super
lateres. Qui habitant in domib⁹ quæ ædificantur de pulvere sepulchrorũ,
et cum cadaverib⁹ filiorũ hominũ morantur: qui comedũt carnẽ suillã: &
jus immundũ est in vasis eorũ. Qui dicunt: *Abscede* illuc, non appropin-
ques ad me, quia purior te sum. Furor istorũ est sicut fum⁹ ante me;
eorũ erit in gehenna, ubi ignis ardet oñi die. Ecce scriptũ est corã me:
dabo eis terminũ in vita, sed reddã eis ultionẽ peccatorũ ipsorũ, &
tradã morti secundæ corpora eorũ. Peccata vestra & peccata patrũ vestro-
rum simul manifesta sunt corã me, dicit Dñs: qui adoleverunt thymiama
super montes, & super colles probro me affecerunt. Itaq; dabo mercedem
factorũ ipsorũ principio in sinũ ipsorũ. Sic dicit Dñs: Sicut invent⁹
Noë just⁹ in generatione diluvii, & dixi q̃ non disperderẽ illũ, ut
rem seculũ ab eo; sic faciam propter servos meos justos, ut non disperdam
omnia. Et educã de Jacob semen, & de Juda possidentẽ montes meos:
hæreditabunt eam electi mei, & servi mei justi habitabunt ibi. Et erit Sa-
ronitis in domũ mansionis gregũ oviũ, et vallis Achor in domũ accubati-
onis armentorũ boum, populo meo qui quæsierunt timorẽ mei. Vos
tem dom⁹ Israel dereliquistis cultum Domini; obliti estis cultura mon-
sancti mei: qui ordinatis idolis mensas, & libatis diis eorũ *scyphos*. Et
dam *eos* gladio, & oẽs vos occisioni trademini, pro eò q̃ misi Prophetas
meos, & non estis conversi: prophetaverunt, et non obedistis; et fecistis
malum est coram me; et quod nolui, elegistis. Propterea hæc dicit Domi-
nus Deus: Ecce servi mei justi comedent, et vos impii esurietis: ecce servi
mei justi bibent, et vos impii sitietis: ecce servi mei justi lætabun-
tur, & vos impii confundemini. Ecce servi mei justi laudabunt præ
hilaritate cordis; et vos clamabitis præ dolore cordis, et præ contritione
spiritus ululabitis. Et dimittetis nomen vestrum in juramentum electis
meis: et interficiet vos Dominus Deus morte secunda, et servos suos ju-
stos vocabit nomine alio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Expanderam manus meas totâ die super 2
populum contumacem, gradientem post co-
gitationes suas per viam dedecentem :
Populum qui me semper ad iram provo- 3
cant, qui sacrificant in hortis, & thura po-
nunt super titulos : Sedent in sepulchris, 4
pernoctant in speluncis, edunt carnem por-
cinam, & polluunt cadaveribus indumenta
sua : Tum dicunt ; Recede procul, nec ac- 5
cesseris ad me, quia sum sanctificatus : hæc
sunt fumus in ira meâ, & ignis quotidie ar-
dens. Ecce scriptum est coram me : non 6
desistam donec rependam illis duplum in si-
num eorum : Peccata eorum & peccata pa- 7
rentum eorum, ex adverso stant, ait Domi-
nus ; eorum qui thura posuerunt super mon-
tes, & super colles probro me affecerunt,
opera quamprimum remetiar in sinum eo-
rum. Sic dicit Dominus, Quemadmodum 8
reperto acino in racemo, dicit quis socio suo,
Ne corrumpas eum, quia benedictio est in
illo ; ita facturus sum propter servos meos, &
non corrumpam omnes : Sed eximam se- 9
men è Jacobo, & è Juda hæredem montis
mei, & possidebunt eum electi mei, & servi
mei habitabunt illic. Eritque Saron in cau- 10
lam ovium, & vallis Achor in cubile boum,
populo qui me quæsierunt. Vos autem qui 11
dereliquistis Dominum, obliti estis montis
sancti ejus, implevistis mensas *in honorem*
Fortunæ, & temperâstis ei lagenas ; Gla- 12
dio percutiam, & vos omnes nece confrin-
gam : quia vocavi vos, & non respondistis ;
locutus sum, & non audistis ; & fecistis quod
malum erat coram me, & elegistis quod mihi
displicet. Propterea sic dicit Dominus 13
Deus, Ecce servi mei comedent, vos autem
esurietis : ecce servi mei bibent, vos autem
sitietis : ecce servi mei lætabuntur, vos au-
tem lugebitis : Ecce servi mei canent præ 14
jucunditatibus animi sui, vos autem clamabi-
tis præ dolore cordis vestri & fractione spi-
ritûs vestri : Et relinquetis nomen vestrum 15
in juramentum electis meis ; nam morte affi-
ciet te Dominus Deus, servis autem suis no-
men aliud imponet.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * بسطت يدي النهار كله الى شعب عاص مخالف • الذين لم يمضوا في الطريق الحقيقي لكن
3 خلف خطاياهم * هذا الشعب الذي اغاظني امامي كل حين • هاولاء يذبحون في البساتين
ويبخرون على اللبن للشياطين التي لم تكن * وفي الاجداث وفي المغاير يرقدون لاجل
الاحلام • ياكلون لحم الخنزير ومرق ذبائحهم • جميع اوانيهم نجسه * القايلون تباعد عني
لا تقربني لاني انا طاهر • هذا دخان غضبي • نار تحرق به جميع الايام * ها مكتوب امامي
لست اسكت الى ان اكافي خطاياهم في حضنهم * وخطايا اباىهم يقول الرب • الذين بخروا
على الجبال وعلى الاكام عيروني • ساكافيهم باعمالهم في حضنهم * هكذا يقول الرب
كما يوجد حب عنب في العنقود فيقولون لا تفسده لان بركة الرب كاينة فيه • هكذا اصنع
من اجل الذي يتعبد لي • من اجل هذا لا اهلك الجميع * واخرج ذريه من يعقوب ومن
يهودا • ويرث جبلي المقدس • ويرثه اصفياي • وعبيدي يسكنون هناك * ويصير في الغيضة
دار الرعايا • ووادي اخور لراحة اذواد البقر • لشعبي الذين طلبوني * وانتم الذين
اهملتموني ونسيتم جبلي المقدس وهيأتم مايدة للاصنام وكملتم مزاجا للجان * انا اسلمكم
للسيف جميعا • بالذبح تسقطون • لاني دعوتكم ولم تسمعوا • تكلمت فعصيتم • وصنعتم
الشر امامي • واخترتم ما لا اريده * لاجل هذا هكذا يقول الرب • ها الذين يتعبدون لي
ياكلون وانتم تجوعون • [MS. Oxon. وعبيدي يشربون وانتم تعطشون]
الذين يتعبدون لي يفرحون وانتم تخزون * ها الذين يتعبدون لي يهللون بسرور قلب
وانتم تصارخون لاجل وجع قلبكم • ومن انكسار الروح تولولون * لان اسمكم
يترك هزوة لاصفياي • ويبيدكم الرب الاله • ويدعي اسم جديد للذين يتعبدون لي

Tetendi manus meas totâ die populo re- 2
belli improbo, non ambulanti in via vera,
sed post peccata sua. Is est populus qui 3
me jugiter in conspectu meo provocat ad
iram : hi sacrificant in hortis, & super
lateres thus adolent dæmonibus qui non
sunt. Et in sepulchris iisq; cavernis dor- 4
miunt somniorũ causâ : edunt carnem suil-
lam & jusculum sacrificiorum suorum ;
quorum vasa omnia sunt immunda : Qui 5
dicunt, Procul abscede *à me, ne me tan-*
gas, quia mundus sum, hoc fumus est iræ
meæ, ignis in eo ardens omnibus diebus.
Ecce scriptum est coram me : non tacebo 6
donec rependam peccata eorum in sinum
ipsorum, Et peccata patrum eorum, dicit 7
Dominus. Hi qui adoleverunt super mon-
tibus, & super collibus contumeliis affece-
runt me, propria rependam opera in sinum
eorum. Sic ait Dominus ; ut cùm reperitur 8
acinus uvæ in botro, dicunt, Ne corrumpas
eum, quia benedictio Domini existit in eo ;
ita faciam propter eum qui cultui meo se
dediderit. Iccirco non perdam omnes ;
Sed eximam progeniem è Jacobo et è Ju- 9
da, quæ hæreditate possidebit montem san-
ctum meum : possidebunt enim eum electi
mei, & servi mei habitabunt ibi : Et fient 10
in saltu caulæ gregum, & vallis Achor
cedet in stationem præsepiorum boum, po-
pulo meo qui me quæsierint. Vos autem 11
qui dereliquistis me, & obliti estis montis
sancti mei, instruxistis mensam idolis, &
perfecistis (consecrâstis) *vinum tempera-*
tum dæmonibus ; Ego vos omnes gladio 12
tradam, mactatione corruetis : quia me vo-
cantem non audivistis ; me loquente, re-
bellâstis ; coram me malum fecistis, & ele-
gistis quod nolo. Iccirco sic dicit Domi- 13
nus, Ecce qui se mihi mancipârint, come-
dent ; vos autem esurietis : [MS. Ox. *&*
servi mei bibent ; vos autem sitietis :] *ecce*
qui se mihi mancipârint, gaudebunt ;
vos autem contristabimini : Ecce qui 14
se mihi mancipârint, hilari corde ju-
bilabunt ; vos autem clamitabitis præ do-
lore cordis vestri, & præ contritione spi-
ritûs ejulabitis. Nam nomen vestrum 15
ludibrio relinquetur electis meis, perdet-
que vos Dominus Deus, nomen verò
novum indetur iis qui se mihi manci-
pârint,

ישעיה : סה

jurans & : Amen Deo in se benedicet , terra in se benedicens Qui
16 אשר המתברך בארץ יתברך באלהי אמן והנשבע
angustiæ sunt traditæ oblivioni quia : Amen Deo in jurabit , terra in
בארץ ישבע באלהי אמן כי נשכחו הצרות
ego ecce Quia .meis oculis ab se abscondent quia,& , priores
17 הראשנות וכי נסתרו מעיני : כי הנני
memorabuntur non & : novam terram & , novos cœlos creans
בורא שמים חדשים וארץ חדשה ולא תזכרנה
, gaudete Quinimo .cor super ascendent nec , priores
18 הראשנות ולא תעלינה על לב : כי אם שישו
creans ego ecce Quia .creans ego quæ perpetuum in exultate &
וגילו עדי עד אשר אני בורא כי הנני בורא את
exultabo Et .gaudium ejus populum & ,exultationem Jerusalaim
19 ירושלם גילה ועמה משוש : וגלתי
ultrà ea in audietur non & : meo populo in gaudebo & , Jerusalaim in
בירושלם וששתי בעמי ולא ישמע בה עוד
infans ultrà inde erit Non .clamoris vox & , fletus vox
20 קול בכי וקול זעקה : לא יהיה משם עוד עול
puer quoniam : suos dies impleverit non qui , senex neque, dierum
ימים וזקן אשר לא ימלא את ימיו כי הנער
.maledicetur annorum centum filius peccator &,morietur annorum centum filius
בן מאה שנה ימות והחוטא בן מאה שנה יקלל :
comedent & , vineas plantabunt & : habitabunt & ,domos ædificabunt Et
21 ובנו בתים וישבו ונטעו כרמים ואכלו
, plantabunt non ;habitabit alius & ,ædificabunt Non .earum fructum
22 פרים : לא יבנו ואחר ישב לא יטעו
, mei populi dies , ligni dies secundùm quia : comedet alius &
ואחר יאכל כי כימי העץ ימי עמי
laborabunt Non .mei electi inveterabunt suarum manuum opus &
23 ומעשה ידיהם יבלו בחירי : לא ייגעו
benedictorum semen quia : turbationem ad generabunt nec , vacuum in
לריק ולא ילדו לבהלה כי זרע ברוכי
antequam , erit Et .eis cum eorum germina & , ipsi DOMINI
24 יהוה המה וצאצאיהם אתם : והיה טרם
.audiam ego & ,loquentibus ipsis adhuc : exaudiam ego & , clament
יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע :
;paleam comedet bos sicut leo & ,unus sicut pascentur agnus & Lupus
25 זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר יאכל תבן
omni in corrumpent nec ,malefacient non : ejus panis pulvis serpens &
ונחש עפר לחמו לא ירעו ולא ישחיתו בכל
.DOMINUS dixit ,meæ sanctitatis monte
הר קדשי אמר יהוה :

CAP. LXVI. סו

scabellum terra & ,meū solium Cœli : DOMINUS dixit Sic
1 כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ הדם
ille ubi & ,mihi ædificabitis quam domus ista ubi : meorum pedum
רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה
fuerunt & , fecit mea manus hæc omnia Et ? meæ quietis locus
2 מקום מנוחתי : ואת כל אלה ידי עשתה ויהיו
,afflictum ad respiciam illud ad Et .DOMINUS dixit , hæc omnia
כל אלה נאם יהוה ואל זה אביט אל עני
bovem Mactans .meum verbum super tremente & ,spiritu contritū &
3 ונכה רוח וחרד על דברי : שוחט השור
munus faciens ascendere :canem decervicans agnum immolans : virum percutiens
מכה איש זובח השה ערף כלב מעלה מנחה
elegerunt hæc etiam : vanitati benedicens thus memorans : porci sanguinē
דם חזיר מזכיר לבנה מברך און גם המה בחרו
.voluit eorum anima suis contaminationibus in & , suis viis in
בדרכיהם ובשקוציהם נפשם חפצה :

Versio VUL. LAT.

16 In quo qui benedictus est super
terram, benedicetur in Deo A-
men: & qui jurat in terra, jura-
bit in Deo Amen: quia obli-
vioni traditæ sunt angustiæ
priores, & quia absconditæ sunt
17 ab oculis meis. Ecce enim ego
creo cœlos novos, & terram no-
vam: & non erunt in memoria
priora, & non ascendent super
18 cor. Sed gaudebitis & exulta-
bitis usque in sempiternum, in
his quæ ego creo: quia ecce e-
go creo Jerusalem exultatio-
nem, & populum ejus gaudium.
19 Et exultabo in Jerusalem, &
gaudebo in populo meo: & nō
audietur in eo ultra vox fletus
20 & vox clamoris. Non erit ibi
amplius infans dierum, & senex
qui non impleat dies suos: quo-
niam puer centum annorum
morietur, & peccator centum
21 annorum maledictus erit. Et
ædificabunt domos, & habita-
bunt: & plantabunt vineas, &
22 comedent fructus earum. Non
ædificabunt, & alius habitabit:
non plantabunt, & alius com-
edet: secundùm enim dies li-
gni, erunt dies populi mei, &
opera manuum eorum invete-
23 rabunt. Electi mei non labo-
rabunt frustra, neq; generabūt
in conturbatione: quia semen
benedictorum Domini est, &
24 nepotes eorum cum eis. Erit-
que antequam clament, ego
exaudiam: adhuc illis loquen-
25 tibus, ego audiam. Lupus et a-
gnus pascentur simul, leo et bos
comedent paleas: et serpenti
pulvis panis ejus: non noce-
bunt, neque occident in omni
monte sancto meo, dicit Dñs.

CAP. LXVI.

1 HÆc dicit Dominus; Cœlū
sedes mea, terra autem scabel-
lum pedum meorum: quæ est
ista Domus, quam ædificabitis
mihi? & quis est iste locus qui-
2 etis meæ? Omnia hæc ma-
nus mea fecit, et facta sunt
universa ista, dicit Dominus: ad
quem autem respiciam, nisi ad
pauperculum, et contritum spi-
ritu, et trementem sermones
3 meos? Qui immolat bovem,
quasi qui interficiat virum: qui
mactat pecus, quasi qui exce-
rebret canem: qui offert obla-
tionem, quasi qui sanguinem
suillum offerat: qui recorda-
tur thuris, quasi qui benedi-
cat idolo. Hæc omnia elege-
runt in viis suis, et in abomi-
nationibus suis anima eorum
delectata est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς, εὐλογήσουσι
γὰρ τὸν Θεὸν τὸν ἀληθινόν· καὶ οἱ ὀμνύον-
τες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται τὸν Θεὸν τὸν ἀληθι-
νόν. ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλίψιν (σ) τὴν
πρώτην, καὶ οὐκ ἀναβήσεται αὐτῶν ἐπὶ τὴν
17 καρδίαν. Ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς, καὶ ἡ γῆ
καινὴ, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν προτέρων, οὐδ'
18 οὐ μὴ ἐπέλθῃ αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν, Ἀλλ'
εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα εὑρήσουσιν ἐν αὐ-
τῇ· (τ) ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλλίαμα Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην.
19 Καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὐ-
φρανθήσομαι ἐπὶ τῷ λαῷ μου. καὶ οὐκέτι μὴ
ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυθμοῦ, (υ) καὶ φω-
20 νὴ κραυγῆς, (φ) Οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἔτι ἐκεῖ
ἄωρος καὶ πρεσβύτης, ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν
χρόνον αὐτοῦ· ἔσται γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν,
ὁ δὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλὸς ἑκατὸν ἐτῶν, καὶ
21 (χ) ἐπικατάρατος ἔσται. Καὶ οἰκοδομήσου-
σιν οἰκίας, καὶ αὐτοὶ ἐνοικήσουσι· καὶ κατα-
φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται
22 τὰ (ψ) γεννήματα αὐτῶν. Οὐ μὴ οἰκοδο-
μήσουσι, καὶ ἄλλοι ἐνοικήσουσι, καὶ οὐ μὴ φυ-
τεύσουσι, καὶ ἄλλοι φάγονται· κατὰ γὰρ τὰς
ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέ-
ραι τοῦ λαοῦ μου· (ω) τὰ γὰρ ἔργα τῶν πό-
23 νων αὐτῶν παλαιώσουσι. (α) Οἱ ἐκλε-
κτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενὸν, οὐδὲ (β) τε-
κνοποιήσουσιν εἰς κατάραν, ὅτι σπέρμα (γ)
εὐλογημένον ὑπὸ Θεοῦ ἐστι, καὶ τὰ ἔκγονα αὐ-
24 τῶν μετ' αὐτῶν (δ). Καὶ ἔσται πρὶν ἢ κε-
κράξαι αὐτούς, ἐγὼ (ε) ὑπακούσομαι αὐτῶν·
25 ἔτι λαλούντων αὐτῶν, ἐρῶ, Τί ἐστι; Τότε
λύκοι καὶ ἄρνες βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων
ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα, ὄφις δὲ γῆν ὡς ἄρ-
τον. οὐκ ἀδικήσουσιν, (ζ) οὐδὲ λυμανοῦνται
ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου, λέγει κύριος.

Cui benedicetur super terram, benedicent enim Deum (a) verum: & qui jurant super terram, jurabunt Deum verum. Obliviscentur enim tribulationis priori[s]: & non ascendet super cor eorum. Erit [enim] cœlum novum, & terra nova: & non recordabuntur priorum: & non venient super cor eorum: Sed gaudium, & exultationem invenient in (t) ea. Quia ecce ego facio exultationem Hierusalem, & populum meum lætitiam: Et exultabo super Hierusalem: & lætabor super populo meo. Et non ultrà audietur in ea vox fletus, & vox clamoris. Neque fiet ibi ultrà immaturus & senex, qui non impleat tempus suum. Erit enim adolescens centum annorum: qui autem moritur peccator centenarius, ... dictus erit. Et ædificabunt domos, & ipsi inhabitabunt: & plantabunt vineas & ipsi comedent genimina earum: Non ædificabunt, & alii inhabitabunt: & non plantabunt, alii comedent. Etenim secundùm dies ligni vitæ erunt dies populi mei: Opera enim laborum suorum veterascere facient. Electi mei non laborabunt in vacuum: neque filios generabunt in (ß) maledictionem: quia semen benedictum à Deo est, & nepotes eorum cum eis. Et erit, antequam ipsi clament; ego exaudiam eos: adhuc loquentibus illis, dicam, Quid est? Tunc lupi & agni pascentur simul; & leo, quasi bos, comedet paleas; & serpens terram, quasi panem. Non nocebunt, neque corrumpent in monte sancto meo, dicit Dominus.

MS.A. (σ) αὐτῶν τὴν (τ) ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ Ἰερουσαλὴμ ἀγαλλίαμα, (υ) οὐδὲ φωνὴ (φ) Καὶ οὐ μὴ γένηται ἐκεῖ (χ) ἐπικατάρατός ἐστιν. (ψ) φυτεύματα αὐτῶν. Καὶ οὐ μὴ (ω) τὰ ἔργα (α) Οἱ δὲ ἐκλεκτοί (β) τέκνα ποιήσουσιν (γ) εὐλογημένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ (δ) ἔσονται. (ε) ἐπακούσομαι (ζ) οὐδὲ μὴ

ΚΕΦ. ξϛʹ.

1 ΟΥτως λέγει κύριος, Ὁ οὐρανὸς (α) μου
θρόνος, (β) καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; (γ) καὶ
2 ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; Πάν-
τα γὰρ ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔστιν ἐ-
μὰ πάντα ταῦτα, λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα
ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύ-
3 χιον, καὶ τρέμοντα τοὺς λόγους μου; Ὁ δὲ ἄ-
νομος ὁ θύων μοι μόσχον, ὡς ὁ ἀποκτέννων
κύνα· ὁ δὲ ἀναφέρων σεμίδαλιν, ὡς αἷμα
ὕειον· ὁ διδοὺς λίβανον εἰς μνημόσυνον, ὡς
βλάσφημος. καὶ (δ) αὐτοὶ ἐξελέξαντο τὰς
ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν (*) ἡ
ψυχὴ αὐτῶν ἠθέλησε,

CAP. LXVI.

Sic dicit Dominus; Cælum thronus meus: & terra suppedaneum pedum meorum. Quam mihi domum ædificabitis? aut quis locus requietis meæ? Omnia enim ista fecit manus mea: & mea sunt omnia ista, dicit Dominus. Et super quem respiciam, nisi super humilem, & quietum, & trementem sermones meos? Iniquus autem, qui immolat mihi (ε) vitulum; quasi qui occidat canem; qui autem offert similam; quasi sanguinem suillum: qui dat thus in memoriale; quasi blasphemus. Et ipsi elegerunt vias suas: & abominationes suas anima eorum voluit:

MS.A. (α) μοι (β) ἡ δὲ γῆ (γ) ἢ ποῖος (δ) οὗτοι (*) ἃ ἡ ψυχή

תרגום יונתן Targum Jonathan.

16 דמברך בארעא יברך באלהא קימא ודמקיים בארעא יקיים באלהא קימא ארי יתנשין
17 עקתא קדמיתא וארי מסתרן מן קדמי : ארי הא אנא ברא שמיא חדתין וארעא חדתא
18 ולא ידכרן קדמיתא ולא יתסקן על לב : אלהן יחדון ויבועון בעלם עלמיא דאנא ברי
19 ארי הא אנא ברי ית ירושלם ביעא ועמה חדי : ואבוע בירושלם ויחדון בה עמי ולא
20 ישתמע בה עוד קל דבכן וקל דמצוחין : ולא יהי מתמן עוד יניק יומין וסבא דלא ישלם
21 ית יומוהי ארי דחיב עולם בר מאה שנין יהי מאית ודחטי בר מאה שנין יתרך : ויבנון
22 בתין ויתבון ויצבון כרמין ויכלון אבהון : לא יבנון ואחרנין יתבון לא יצבון ואחרנין
23 יכלון ארי כיומי אילן חייא יומי עמי ועובד ידיהון יבלון בחירי : לא יהלון לריקן ולא
24 ירבון למותא ארי זרעא דברכיה יי אנון ובני בניהון עמהון : ויהי עד לא יצלון קדמי
25 ואנא אקבל צלותהון עד לא יבעון מן קדמי אעבד בעותהון : דיבא ואמרא ירעון כחדא
ואריא כתורא ייכול תבנא וחויא עפרא מזוניה לא יבאשון ולא יחבלון בכל טורא
דקודשי אמר יי :

סו

1 כדנן אמר יי שמיא כורסי יקרי וארעא כבש קדמי אידין ביתא דתבנון קדמי ואידין אתר
2 בית אשריות שכנתי : וית כל אלן גבורתי עבדת והלא הואה כל אלן אמר יי עבדין
3 רעוא קדמי לאסתכלא ביה בדענותן ומכיך רוח ומשתוי לקביל פתגמי : נכיס תורא
כקטיל גבר דבח אמר כנקיף כלב מסק קורבן דם חזירא קורבן מתנתהון מתנת אונס
אף אנון אתרעיאו בארחתהון ובשקוציהון נפשהון אתרעיאת :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Qui benedicetur in terra, benedicetur in Deo vivo; & qui juraverit in terra, jurabit in Deo vivo: quia oblivioni traditæ sunt angustiæ priores, & quia occultatæ sunt à facie mea. Quia ecce ego creo cœlos novos & terram novam: & non erunt in memoria priora, neque ascendent super cor. Sed gaudebunt & exultabunt in seculo seculorum quod ego creabo: quia ecce ego creo Jerusalem exultationem, & populum ejus gaudium. Et exultabo in Jerusalem, & gaudebunt in ea populus meus: & non audietur in ea ultrà vox flentium & vox clamantium. Et non erit ibi ampliùs infans dierum, & senex qui non impleat dies suos: quoniam puer qui deliquerit ætate centum annorum, morietur; & qui peccaverit ætate centum annorum, exulabit. Et ædificabunt domos & habitabunt: & plantabunt vineas, & comedent fructus earum. Non ædificabunt, & alii habitabunt; non plantabunt, & alii comedent: quoniam sicut dies arboris vitæ erunt dies populi mei: & opus manuum suarum inveterabunt electi mei. Non laborabunt in vanum, neque nutrient ad mortem; quoniam semen cui benedixit Dominus, sunt, & filii filiorum suorum cum eis. Et erit antequàm orent coram me, & ego suscipiam orationem eorum; & antequam deprecentur à facie mea, faciam deprecationem eorū. Lupus & agnus pascentur simul, & leo sicut bos comedet paleam: & serpentis pulvis erit panis ejus: non malè facient, neque nocebunt in omni monte sancto meo, dicit Dominus.

CAP. LXVI.

SIc dicit Dominus: Cœli sunt solium gloriæ meæ, & terra scabellum coram me: quæ est ista domus quam ædificabitis mihi? & quis est iste locus domus mansionis majestatis meæ? Et omnia hæc potentia mea fecit; facta sunt que sunt universa hæc, dicit Dominus: & in isto est voluntas coram me, ad respiciendum ad eum, [nempe] mansuetum & contritum spiritu, & trementem propter sermonem meum. Qui immolat bovem quasi qui interficit virum: qui sacrificat agnum, quasi qui excoriat canem: qui offert oblationem, quasi qui offerat sanguinem suillum. Oblatio munerum eorum est munus rapinæ: ipsi quoque elegerunt vias suas, et abominationes suas anima eorum elegit.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܡܬܒܪܟ ܒܐܪܥܐ܆ ܢܬܒܪܟ ܒܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ. ܘܕܝܡܐ ܒܐܪܥܐ ܢܝܡܐ ܒܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ.
ܕܢܬܛܥܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܢܬܛܫܘܢ ܡܢ ܩܕܡܝ܀ * ܡܛܠ ܕܗܐ ܐܢܐ ܒܪܐ ܐܢܐ ܫܡܝܐ
ܘܐܪܥܐ ܚܕܬܐ. ܘܠܐ ܢܬܕܟܪܢ ܩܕܡܝܬܐ ܘܠܐ ܢܣܩܢ ܥܠ ܠܒܐ܀ * ܐܠܐ ܢܚܕܘܢ ܘܢܪܘܙܘܢ ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ ܒܡܐ ܕܐܢܐ ܒܪܐ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܗܐ ܒܪܐ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ ܪܘܙܐ. ܘܠܥܡܗ ܚܕܘܬܐ܀ * ܘܐܪܘܙ ܒܐܘܪܫܠܡ
ܘܐܚܕܐ ܒܥܡܝ. ܘܠܐ ܢܫܬܡܥ ܒܗ ܬܘܒ ܩܠܐ ܕܒܟܝܐ ܘܩܠܐ ܕܝܠܠܬܐ܀ * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܡܢ
ܛܠܝܐ ܕܝܘܡܬܐ. ܘܣܒܐ ܕܠܐ ܢܡܠܐ ܝܘܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܛܠܝܐ ܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܢܡܘܬ. ܘܚܛܝܐ
ܕܗܘ ܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܢܬܠܛ܀ * ܘܢܒܢܘܢ ܒܬܐ ܘܢܬܒܘܢ. ܘܢܢܨܒܘܢ ܟܪܡܐ ܘܢܐܟܠܘܢ
ܦܐܪܘܗܝ܀ * ܠܐ ܢܒܢܘܢ ܘܐܚܪܢܐ ܢܬܒ. ܘܠܐ ܢܢܨܒܘܢ ܘܐܚܪܢܐ ܢܐܟܘܠ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ
ܝܘܡܝ ܐܝܠܢܐ ܝܘܡܝ ܥܡܝ. ܘܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ ܢܒܠܘܢ܀ * ܓܒܝܝ ܠܐ ܢܠܐܘܢ
ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܐܠܕܘܢ ܠܒܗܬܬܐ. ܡܛܠ ܕܙܪܥܐ ܗܢܘܢ ܕܒܪܝܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܢܝܗܘܢ
ܥܡܗܘܢ܀ * ܘܥܕܠܐ ܢܩܪܘܢ ܐܢܐ ܐܥܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܥܕ ܡܡܠܠܝܢ ܐܢܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ܀ * ܕܐܒܐ ܘܐܡܪܐ
ܢܪܥܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܘܐܪܝܐ ܐܝܟ ܬܘܪܐ ܢܐܟܘܠ ܬܒܢܐ܀ ܘܚܘܝܐ ܥܦܪܐ ܠܚܡܗ.
ܠܐ ܢܒܐܫܘܢ ܘܠܐ ܢܚܒܠܘܢ ܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܀ * ܦܣܩܐ * ܗܘ *
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܫܡܝܐ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܐܪܥܐ ܟܘܒܫܐ ܕܪܓܠܝ. ܐܝܢܐ ܗܘ ܒܝܬܐ ܕܬܒܢܘܢ ܠܝ
ܐܘ ܐܝܢܐ ܗܘ ܐܬܪܐ ܕܢܘܚܬܝ܀ * ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܐܝܕܝ ܥܒܕܬ. ܘܕܝܠܝ ܐܢܝܢ ܟܠܗܝܢ
ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܡܢ ܐܚܘܪ ܘܒܡܢ ܐܫܪܐ. ܐܠܐ ܒܡܟܝܟܐ ܘܒܢܝܚ ܪܘܚܐ ܘܕܙܐܥ ܡܢ ܡܠܝ
* ܕܢܟܣ ܬܘܪܐ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܩܛܠ ܓܒܪܐ. ܘܕܕܒܚ ܐܡܪܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܩܛܠ ܟܠܒܐ. ܘܕܡܩܪܒ
ܣܡܝܕܐ. ܐܝܟ ܕܡܩܪܒ ܕܡܐ ܕܚܙܝܪܐ. ܘܕܡܩܛܪ ܠܒܘܢܬܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܒܪܟ ܠܦܬܟܪܐ܀ * ܐܦ ܗܢܘܢ
ܓܒܘ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. ܘܒܛܢܦܘܬܗܘܢ ܨܒܬ ܢܦܫܗܘܢ܀

Qui benedicitur in terra, per Deum ſanè be- 16
nedicetur; & qui jurat in terra, per Deum ſa-
nè jurabit: quoniam oblivioni tradentur affli-
ctiones præteritæ, & abſcondentur à conſpe-
ctu meo. Nam ecce ego creaturus ſum cœ- 17
los novos & terram novam, neque recorda-
buntur rerum præteritarũ, neque mentẽ ſub-
ibunt; Sed lætabuntur & exultabunt in ſe- 18
culum ſeculorũ in his quæ ego creabo. Ecce
enim creabo Jeroſolymæ exultationẽ, & in ea
gaudebo: Gaudebo inquam, in Jeruſalem, & 19
exultabo in populo meo; & non audietur am-
pliùs in ea vox fletûs, aut vox ululatûs. Nec 20
erit ampliùs ibi puer ætate, aut ſenex qui non
expleat ætatem ſuam: puer enim, centum nat*
annos morietur; & quicunque peccaverit cen-
teſimum annum agens, maledicetur. Ædifi- 21
cabunt domos, & inhabitabunt *eas*; planta-
bunt vineas, & comedent fructus earum. Non 22
ædificabunt, & alii inhabitabunt; neque plan-
tabunt, & alii comedent: quoniã dies populi
mei erunt ut dies arborũ, & opus manuũ ſua-
rum comedent. Electi mei non laborabunt in 23
vanum, neque gignent in maledictionẽ: ſunt
enim ſemen benedictũ à Dño, tam ipſi quàm
prognati eorũ cum ipſis. Antequã clament, 24
reſpondebo eis; & antequam loquantur, audiã
illos. Lupus & agnus unà paſcentur, leo ſic- 25
ut bos comedet paleã, et ſerpentis cibus erit
pulvis: non nocebunt, neque corrumpent in
toto monte ſanctitatis meæ, dicit Dominus.

CAP. LXVI.

Sic dicit Dñs, Cœlum ſoliũ meum eſt, terra 1
verò ſcabellũ pedum meorũ: quænã eſſet do-
mus quam ædificaretis mihi? aut quinã locus
quietis meæ? Hæc *quidem* omnia manus mea 2
fecit, et mea ſunt hæc omnia, dicit Dominus.
In quem ergò reſpiciam, et *in quo* habitabo,
niſi in tranquillo et humili ſpiritu, qui ad
verbum meum contremiſcit? Qui bovem 3
jugulat, perinde eſt ac ſi hominem interfice-
ret; qui mactat agnum, perinde ac ſi canem
occideret; qui ſimilam offert, perinde ac ſi
ſanguinem porci; qui thus offert, perinde ac
ſi benediceret idolis. Quemadmodum iſti 4
excogitaverunt vias ſuas, & ſuis idolis oble-
ctatus eſt animus eorum;

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ألذي يبارك على الأرض لأنهم يباركون الله الحقيقي * والذين يحلفون على الأرض
يحلفون بالله الحقيقي * لأنهم ينسون ضيقهم الأولى ولا تصعد على قلبهم * لأن السماء تكون
جديدة والأرض جديدة * ولا يذكرون الأولين ولا يخطر على قلبهم * لكن يجدون فيها
سرورا وبهجة * ها أنا أصنع أورشليم بهجة وشعبي سرورا * وأبتهج بأورشليم وأسر
بشعبي * ولا يسمع فيها صوت بكاء أصلا ولا صوت صراخ * ولا يكون أيضا هناك غير كامل
الأيام ولا شيخ لم يكمل زمانه * لأن الشاب يكون ابن مائة سنة * والذي يموت خاطئا بعد
مائة سنة ملعون هو * ويبنون بيوتا وهم يسكنون * ويغرسون كروما وهم يأكلون غلاتها
* ولا يبنون وآخرون يسكنون * ولا يغرسون وآخرون يأكلون * لأن كأيام شجرة الحياة تكون
أيام شعبي * وأعمال أيديهم يبلون * وأصفيائي لا يتعبون باطلا ولا يصنعون أولادا للعنة
لأنهم زرع مبارك من الله * وبنو بنيهم معهم يكونون * ويكون قبل أن يصرخوا أنا أستجيب
لهم * وإذ يتكلمون أقول ما هو * حينئذ ترعى الذئاب والخراف معا * والأسد مثل البقر
يأكل التبن * والحية تأكل الأرض مثل الخبز * ولا يضرون ولا يفسدون في جبلي المقدس
يقول الرب *

* الفصل السادس والستون *

* هكذا يقول الرب * السماء كرسي * والأرض موطئ قدمي * فأي بيت تبنون لي وأي
موضع راحتي * لأن هؤلاء كلهم صنعتهم يدي * وهؤلاء كلهم لي يقول الرب * فعلى من
أنظر إلا على المتواضع الهادئ والمرتعد من كلامي * والأثيم الذي يذبح لي عجلا
كمن يقتل كلبا * والذي يقدم سميذا كدم خنزير * والذي يعطي لبانا للذكر
كمجدف * وهؤلاء اختاروا طرقهم وردائتهم التي أرادتها نفسهم *

Quod ſuper terram benedicetur; eò quòd 16
Deum verum benedicant: & qui jura-
verint ſuper terram, per Deum verum ju-
rabunt; eò quòd ſint oblivioni daturi
præcedentem afflictionẽ ſuam, ita ut nun-
quam veniat in mentem eorum. Cœlum 17
enim erit novum, & terra nova; & non
recordabuntur præteritorum, nec venient
illis in mentem; Sed invenient in eis gau- 18
dium & jucunditatem. Ecce ego faciam
ut Jeruſalem ſit jucunditas, & populus
meus gaudium: Et jucundabor in Jeru- 19
ſalem, & gaudebo in populo meo: nec au-
dietur penitùs in ea vox fletûs, neque
vox clamoris. Nec erit ampliùs illic ado- 20
leſcens imperfectus ætate, neque ſenex qui
non peragat tempus ſuum: nam adole-
ſcens annos centum explebit: qui autem
mortuus fuerit peccator poſt annos cen-
tum, erit maledictus. Ædificabunt do- 21
mum, ipſique inhabitabunt; plantabunt
vineas & ipſi comedent proventus earum.
Nequaquam ædificabunt, & alii inhabi- 22
tabunt; neque plantabunt, & alii come-
dent: quoniam ut dies arboris vitæ, erunt
dies populi mei, & opus manuum ſuarum
conſument. Electi mei non laborabunt 23
in caſſum, neque progignent filios in exe-
crationem: quoniam ſunt ſemen bene-
dictum à Deo, & nepotes eorum cum
ipſis erunt. Eritque nondum clamantibus 24
ipſis, ut ego reſpondeam; & ſtatim atque
loquentur, dicam, Quid eſt? Tunc pa- 25
ſcentur lupi & agni ſimul, & leo boum
inſtar comedet paleam, & ſerpens terram
quaſi panem comedet, & non lædent neq;
corrumpent in monte ſancto meo, dicit
Dominus.

CAP. LXVI.

Sic ait Dominus, Cœlum eſt ſedes mea, 1
& terra ſcabellum pedum meorum;
quam ergò domum ædificaretis mihi?
& quis eſſet locus ſtationis meæ? Nam 2
hos omnes condidit manus mea, & hi
omnes mei ſunt, ait Dominus: in quem
itaque reſpiciam, niſi in humilem, man-
ſuetum, & ad verba mea trepidan-
tem? Iniquus autem qui mihi vitulum 3
ſacrificat, eſt ut is qui canem inter-
ficit: qui ſimilam offert, ac ſi ſangui-
nem porci: quique thus in memoriam
offert, idem ac blaſphemans. Quando 4
quidem iſti elegerunt vias ſuas et abomi-
nationes ſuas, quas optavit animus eorum;

ישעיה: סו

4 גַּם־אֲנִי אֶבְחַר בְּתַעֲלֻלֵיהֶם וּמְגוּרֹתָם אָבִיא לָהֶם יַעַן קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה דִּבַּרְתִּי וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי וּבַאֲשֶׁר לֹא־חָפַצְתִּי בָּחָרוּ׃

5 שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה הַחֲרֵדִים אֶל־דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחֵיכֶם שֹׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְהוָה וְנִרְאֶה בְשִׂמְחַתְכֶם וְהֵם יֵבֹשׁוּ׃

6 קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר קוֹל מֵהֵיכָל קוֹל יְהוָה מְשַׁלֵּם גְּמוּל לְאֹיְבָיו׃

7 בְּטֶרֶם תָּחִיל יָלָדָה בְּטֶרֶם יָבוֹא חֵבֶל לָהּ וְהִמְלִיטָה זָכָר׃

8 מִי־שָׁמַע כָּזֹאת מִי רָאָה כָּאֵלֶּה הֲיוּחַל אֶרֶץ בְּיוֹם אֶחָד אִם־יִוָּלֵד גּוֹי פַּעַם אֶחָת כִּי־חָלָה גַּם־יָלְדָה צִיּוֹן אֶת־בָּנֶיהָ׃

9 הַאֲנִי אַשְׁבִּיר וְלֹא אוֹלִיד יֹאמַר יְהוָה אִם־אֲנִי הַמּוֹלִיד וְעָצַרְתִּי אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃

10 שִׂמְחוּ אֶת־יְרוּשָׁלַםִ וְגִילוּ בָהּ כָּל־אֹהֲבֶיהָ שִׂישׂוּ אִתָּהּ מָשׂוֹשׂ כָּל־הַמִּתְאַבְּלִים עָלֶיהָ׃

11 לְמַעַן תִּינְקוּ וּשְׂבַעְתֶּם מִשֹּׁד תַּנְחֻמֶיהָ לְמַעַן תָּמֹצּוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ׃

12 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹטֶה־אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם וִינַקְתֶּם עַל־צַד תִּנָּשֵׂאוּ וְעַל־בִּרְכַּיִם תְּשָׁעֳשָׁעוּ׃

13 כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ תְּנַחֲמֶנּוּ כֵּן אָנֹכִי אֲנַחֶמְכֶם וּבִירוּשָׁלַםִ תְּנֻחָמוּ׃

14 וּרְאִיתֶם וְשָׂשׂ לִבְּכֶם וְעַצְמוֹתֵיכֶם כַּדֶּשֶׁא תִפְרַחְנָה וְנוֹדְעָה יַד־יְהוָה אֶת־עֲבָדָיו וְזָעַם אֶת־אֹיְבָיו׃

15 כִּי־הִנֵּה יְהוָה בָּאֵשׁ יָבוֹא וְכַסּוּפָה מַרְכְּבֹתָיו לְהָשִׁיב בְּחֵמָה אַפּוֹ וְגַעֲרָתוֹ בְּלַהֲבֵי־אֵשׁ׃

16 כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט וּבְחַרְבּוֹ אֶת־כָּל־בָּשָׂר וְרַבּוּ חַלְלֵי יְהוָה׃

17 הַמִּתְקַדְּשִׁים וְהַמִּטַּהֲרִים אֶל־הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַד בַּתָּוֶךְ אֹכְלֵי בְּשַׂר הַחֲזִיר וְהַשֶּׁקֶץ וְהָעַכְבָּר יַחְדָּו יָסֻפוּ נְאֻם־יְהוָה׃

Versio VULG. LAT.

4 Unde & ego eligam illusiones
eorum : & quæ timebant, ad-
ducam eis:quia vocavi, & non
erat qui responderet : locutus
sum, & non audierunt : fece-
rúntque malum in oculis meis,
5 & quæ nolui elegerunt. Audi-
te verbum Domini, qui tremi-
tis ad verbũ ejus:dixerunt fra-
tres vestri odientes vos, & ab-
jicientes propter nomen meũ ;
Glorificetur Dominus,et vide-
bimus in lætitia vestra:ipsi au-
6 tem confundentur. Vox populi
de civitate,vox de templo,vox
Domini reddentis retributio-
7 nem inimicis suis. Antequàm
parturiret,peperit : antequàm
veniret part' ejus,peperit ma-
8 sculum. Quis audivit unquam
tale?et quis vidit huic simile?
numquid parturiet terra in die
una ? aut parietur gens simul,
quia parturivit et peperit Sion
9 filios suos? Numquid ego, qui
alios parere facio,ipse non pa-
riam,dicit Dominus?si ego,qui
generationẽ cæteris tribuo,ste-
10 rilis ero,ait Dñs Deus tuus? Læ-
tamini cum Jerusalem,& exul-
tate in ea omnes qui diligitis
eam:gaudete cum ea gaudio u-
niversi, qui lugetis super eam,
11 Ut sugatis,et repleamini ab u-
bere consolationis ejus:ut mul-
geatis,et deliciis affluatis ab o-
12 mnimoda gloria ej'. Quia hæc
dicit Dominus;Ecce ego decli-
nabo super eam quasi fluvium
pacis,& quasi torrentem inun-
dantem gloriam Gentiũ,quam
sugetis:ad ubera portabimini,
et super genua blandientur vo-
13 bis. Quomodò si cui mater
blandiatur,ita ego consolabor
vos,et in Jerusalem consolabi-
14 mini. Videbitis, et gaudebit
cor vestrum,et ossa vestra quasi
herba germinabunt, et cogno-
scetur manus Domini servis e-
jus, & indignabitur inimicis
15 suis. Quia ecce Dñs in igne
veniet, et quasi turbo quadri-
gæ ejus:reddere in indignatio-
ne furorem suum, & increpa-
tionem suam in flamma ignis :
16 Quia in igne Dominus dijudi-
cabit, & in gladio suo ad o-
mnem carnem, & multiplica-
buntur interfecti à Domino,
17 Qui sanctificabantur, & mun-
dos se putabant in hortis post
januam intrinsecús:qui come-
debant carnem suillã, & abo-
minationem,& murem : simul
consumentur, dicit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 (ε) Καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι τὰ (ζ) ἐμπαίγματα
αὐτῶν, καὶ τὰς ἁμαρτίας (η) ἀνταποδώσω αὐτοῖς·
ὅτι ἐκάλεσα αὐτοὺς, καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου·
ἐλάλησα καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πο-
νηρὸν ἐναντίον (θ) ἐμοῦ, καὶ ἃ οὐκ ἐβουλόμην,
5 ἐξελέξαντο. Ἀκούσατε (ι) ῥήματα κυρίου
οἱ τρέμοντες τὸν λόγον αὐτοῦ· εἴπατε ἀδελ-
φοὶ ἡμῶν τοῖς μισοῦσιν (κ) ὑμᾶς καὶ βδε-
λυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου δοξασθῇ,
καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, (λ) καὶ ἐκεῖ-
6 νοι αἰσχυνθήσονται. Φωνὴ κραυγῆς ἐκ πό-
λεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ, φωνὴ κυρίου ἀνταποδι-
δόντος ἀνταπόδοσιν τοῖς ἀντικειμένοις.
7 (μ) Πρὶν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, (ν) πρὶν ἐλ-
θεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε καὶ ἔτε-
8 κεν ἄρσεν. Τίς ἤκουσε τοιοῦτο, καὶ τίς ἑώρα-
κεν οὕτως; εἰ ὤδινε γῆ (ξ) ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ,
(ο) ἢ καὶ ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὤδινε καὶ
9 ἔτεκε Σιὼν τὰ παιδία αὐτῆς. Ἐγὼ δὲ ἔδω-
κα τὴν προσδοκίαν ταύτην, καὶ οὐκ ἐμνήσθης
μου, εἶπε κύριος. οὐκ ἰδοὺ ἐγὼ γεννῶσαν καὶ
στεῖραν ἐποίησα; εἶπεν ὁ (π) θεός σου.
10 Εὐφράνθητι Ἱερουσαλὴμ, καὶ (ρ) πανηγυρί-
σατε ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτὴν,
χάρητε ἅμα αὐτῇ χαρᾷ πάντες ὅσοι πεν-
11 θεῖτε ἐπ' αὐτῇ, Ἵνα θηλάσητε, καὶ ἐμπλη-
σθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα
ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δό-
12 ξης αὐτῆς. Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ
ἐγὼ ἐκκλίνω εἰς αὐτοὺς ὡς ποταμὸς εἰρήνης,
καὶ ὡς χειμάῤῥους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν·
τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται, καὶ
13 ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται. Ὡς εἴ τι-
να μήτηρ παρακαλέσει, (σ) οὕτω κἀγὼ παρα-
καλέσω ὑμᾶς, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ παρακληθή-
14 σεσθε. Καὶ (τ) ὄψεσθε, καὶ χαρήσεται ἡ καρ-
δία ὑμῶν, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατε-
λεῖ. καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς (υ) φο-
βουμένοις αὐτὸν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦ-
15 σιν. Ἰδοὺ γὰρ κύριος ὡς πῦρ ἥξει, καὶ ὡς κατ-
αιγὶς τὰ ἅρματα αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ
(φ) ἐκδίκησιν αὐτοῦ, καὶ ἀποσκορακισμὸν αὐτοῦ
16 ἐν φλογὶ πυρός. Ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου (χ)
κριθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ
πᾶσα σάρξ· πολλοὶ τραυματίαι ἔσονται
17 ὑπὸ κυρίου. Οἱ ἁγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμε-
νοι εἰς τοὺς κήπους, καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔ-
σθοντες (ψ) κρέας ὕειον, καὶ τὰ βδελύγματα,
καὶ τὸν μῦν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ (ω) ἀναλωθήσονται,
εἶπε κύριος.

Et ego eligam illusiones eorum, & peccata retribuam eis. Quia vocavi eos ; & non obedierunt mihi : loquutus sum ; & non audierunt : & fecerunt malum in conspectu meo ; & quæ nolebam, elegerunt. Audite verba Domini, qui tremitis sermonem ejus : dicite fratres (b) nostri his qui oderunt vos, & abominantur ; ut nomen Domini glorificetur, & appareat in lætitia eorum : & illi confundentur. Vox clamoris de civitate, vox de templo, vox Domini retribuentis retributionem adversariis. Antequàm parturiens pareret, antequàm veniret labor parturientium ; fugit, & peperit masculum. Quis audivit tale, & quis vidit sic ? Si parturivit terra in die una, [illegible] etiam nata est gens [illegible] quia parturivit, & peperit Sion parvulos suos ? Ego autem dedi expectationem hanc : & non recordata es mei, dicit Dominus. Nonne ego parientem & sterilem feci, dixit Deus tuus ? Lætare Hierusalem ; & conventum facite in ea omnes, qui diligitis eam ; gaudete simul cũ ea gaudio omnes qui lugetis super eã: ut sugatis, & impleamini ab ubere consolationis ejus : ut postquam suxeritis, delectemini ab (c) introitu gloriæ ejus : Quia hæc dicit Dominus : Ecce ego declino ad eos quasi fluvius pacis, & quasi torrens inundans gloriam gentium. Parvuli eorum in humeris portabuntur & super genua consolabuntur. Quomodò, si quem mater consoletur, ita & ego consolabor vos, & in Hierusalem consolabimini : Et videbitis : & gaudebit cor vestrum : & ossa vestra, sicut herba germinabunt. Et cognoscetur manus Domini timentibus eum, & minabitur contumacibus. Ecce enim Dominus, sicut ignis veniet, & sicut procella, currus ejus, reddere in furore ultionem suam, & increpationem suã in flamma ignis. In igne enim Domini judicabitur omnis terra ; & in gladio illius universa caro: multi vulnerati erunt à Domino. (d) Qui purificantur, & mundantur in hortis, & in liminibus, comedentes carnem porcinam, & abominationes, & murem ; simul consumentur, dixit Dominus.

MS.A. (ε) Κἀγὼ (ζ) ἐνπαίγματα (η) αὐτῶν (θ) μου, (ι) τὰ ῥήματα (κ) ὑμᾶς (λ) κἀκεῖνοι (μ) Πρὶν ἢ (ν) πρὶν ἢ (ξ) ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, (ο) ἢ ἐτέχθη ἔθνος (π) θεός. Εὐφράνθητι (ρ) πανηγυρίσατε πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτὴν, χάρητε χαρὰν πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτῇ, (σ) ὅτι οὕτως καὶ ἐγὼ (τ) ὄψεσθε καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, (υ) σεβομένοις (φ) ἐκδίκησιν καὶ ἀποσκορακισμὸν ἐν φλογὶ (χ) κατακριθήσεται (ψ) κρέα (ω) καταναλωθήσονται.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 אַף אֲנָא אֶצְבֵּי בְּתַבְרְהוֹן וּמְסַּה דִּי־צְפַן לָא יִשְׁתֵּיזְבוּן חֲלָף דִּשְׁלַחִית נְבִיַי וְלָא תָבוּ אִתְנַבִּיאוּ

5 וְלָא קַבִּילוּ וַעֲבַדוּ דְּבִישׁ קֳדָמַי וּבִדְלָא צְבֵינָא אִתְרְעִיאוּ׃ קַבִּילוּ פִּתְגָמָא דַּיְיָ צַדִּיקַיָּא

דְּמִשְׁתַּוְּן לְקַבֵּיל פִּתְגָמֵי רְעוּתֵיהּ אֲמַרוּ אֲחֵיכוֹן סָנְאֵיכוֹן מְרַחֲקֵיכוֹן בְּדִיל שְׁמִי יִסְגֵּי יְקָרָא

6 דַּיְיָ וְנֶחֱזֵי בְּחֶדְוַתְכוֹן וְאִנּוּן יִבְהֲתוּן׃ קָל אִתְרְגוֹשָׁא מִקַּרְתָּא דִּירוּשְׁלֵם קָלָא מֵהֵיכְלָא קָל

7 מֵימְרָא דַּיְיָ דִּמְשַׁלֵּם גְּמֻלָא לְבַעֲלֵי דְּבָבוֹהִי׃ עַד לָא מֵיתֵי עָקָא לַהּ תִּתְפְּרֵק עַד לָא יֵיתֵי

8 לַהּ זִיעַ כְּחַבְלִין עַל יָלְדְתָא יִתְגְּלֵי מַלְכַּהּ׃ מַן שְׁמַע כְּהָדָא מַן חֲזָא כְּאִלֵּין הַאֶפְשַׁר

דְּתִתְעֲבֵיד אַרְעָא בְּיוֹמָא חַד אִם יִתְבְּרֵי עַמָּא זְמַן חֲדָא אֲרֵי עֲתִידָא דְּתִתְנַחֵם צִיּוֹן וְתִתְמְלֵי

9 מֵעַם שְׁבִי גָלְוָתַהּ׃ אֲנָא אֱלָהָא בְּרֵית עָלְמָא מִבְּרֵאשִׁית אֲמַר יְיָ אֲנָא בְרֵית כָּל אֱנָשָׁא

10 אֲנָא בַּדָּרִית יָתְהוֹן לְבֵינֵי עַמְמַיָּא אַף אֲנָא עָתִיד לְכַנָּשָׁא גָלְוָתִיךְ אֲמַר אֱלָהָיִךְ׃ חֲדוּ

11 בִּירוּשְׁלֵם וּבוּעוּ בַהּ כָּל רָחֲמָהָא דּוּצוּ עִמַּהּ דּוּץ כָּל דַּהֲווֹ מִתְאַבְּלִין עֲלַהּ׃ בְּדִיל

12 דְּתִתְפַּנְקוּן וְתִשְׂבְּעוּן מִבִּזַּת תַּנְחוּמְתַהָא בְּדִיל דְּתִשְׁתּוּן וְתִתְרַוּוֹן מֵחֲמַר יְקָרַהּ׃ אֲרֵי כִדְנַן

אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא מֵיתֵי לַהּ כִּשְׁפַע נְהַר פְּרָת שְׁלָם וּכְנַחַל מִגְבַּר יְקָר עַמְמַיָּא וְתִתְפַּנְקוּן עַל

13 גַּסִּין תִּתְנַטְלוּן וְעַל רְכוּבִין תִּתְרַבּוּן׃ כִּגְבַר דְּאִמֵּיהּ מְנַחֲמָא לֵיהּ כֵּן מֵימְרִי יְנַחֵם יָתְכוֹן

14 וּבִירוּשְׁלֵם תִּתְנַחֲמוּן׃ וְתֶחֱזוּן וְיֶחְדֵּי לִבְּכוֹן וְגוּוְיָתְכוֹן כְּדִתְאִין יְזַהֲרוּן וְתִתְגְּלֵי גְבוּרְתָא

15 דַּיְיָ לְאוֹטָבָא לְעַבְדוֹהִי צַדִּיקַיָּא וְיַיְתֵי לוּט לְבַעֲלֵי דְּבָבוֹהִי׃ אֲרֵי הָא יְיָ בְּאֶשָּׁתָא מִתְגְּלֵי

16 וּכְעַלְעוֹלִין רְתִיכוֹהִי לַאֲתָבָא בִּתְקוֹף רוּגְזֵיהּ וּמְזוֹפִיתֵיהּ בְּשַׁלְהוֹבִית אֶשָּׁתָא׃ אֲרֵי בְאֶשָּׁתָא

17 עָתִיד יְיָ לְמֵידַן וּבְחַרְבֵּיהּ יָת כָּל בִּסְרָא וְיִסְגּוֹן קְטִילַיָּא קֳדָם יְיָ׃ דְּמִזְדַּמְּנִין וּדְמִדַּכַּן לְגִנָּן

דְּטַעֲוָתָא סִיעָא בָּתַר סִיעָא אָכְלֵי בְּשַׂר חֲזִירָא וְשִׁקְצָא וְעַכְבְּרָא כַּחֲדָא יְסוּפוּן אֲמַר יְיָ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ego quoque cupiam interitũ eorũ;& de quo solliciti sunt,non liberabuntur:eò quòd misi Prophetas meos, & non sunt conversi : prophetaverunt, & non obedierunt : & fecerunt quod malum est coram me, & quod nolui elegerunt. Suscipite verbum Dñi,justi,qui *trepidatis* propter sermones voluntatis ej'. Dixerunt fratres vestri inimici vestri qui vos aversantur propter nomen meum,Magnificabitur gloria Dñi;& videbim' in lætitia vestra, at ipsi confundentur. Vox sonit' de civitate Jerusalem,vox de templo,vox *verbi* Dñi reddentis retributioné inimicis suis.Antequã veniat ei tribulatio, redempta erit:antequã veniat ei tremor,sicut dolores parturientis,revelabitur rex ej'. Quis audivit ré hujuscemodi?quis vidit talia?nunquid poterit fieri terra in die uno ? nũ creatur popul' in momento uno ? quia futurũ est ut consolationé accipiat Sion, & impleatur populo captivo suorũ exulũ. Ego Dñs creavi seculum à principio,dicit Dñs:ego creavi omnes homines, ego dispersi eos inter populos : ego quoque congregatur' sum captivitatem tuam,dicit De' tu'. Lætamini in Jerusalem,& exultate in ea omnes qui diligitis eam:gaudete cum ea gaudio omnes qui lugetis sup eam : ut delectemini & saturemini de præda consolationũ ej' ; ut bibatis & inebriemini de vino gloriæ ej'. Quoniã hæc dicit Dñs : Ecce ego adducã ei quasi fluentem fluminis Euphratis pacem,& quasi torrenté inundanté,gloriã populorum:& delectabimini,ad ubera portabimini,& sup genua nutriemini. Sicut vir cujus mater consolatur eum,sic Verbũ meũ consolabitur vos. Et in Jerusalem consolabimini, Et videbitis,& lætabitur cor vestrũ,& corpora vestra quasi herbæ splendebunt. Et revelabitur potentia Dñi, ut benefaciat servis suis justis : & inducet maledictionem inimicis suis. Quia ecce Dñs in igne revelabitur,& quasi turbines quadrigæ ejus, ut convertat in ira indignationem suam, & increpationé suam in flammã ignis : Quoniam in igne judicaturus est Dñs, & in gladio suo omnem carnem : & multi erunt occisi coram Dño. Qui sese præparant & lustrant in hortis idolorum, turba post turbam, comedentes carnem suillam, & abominationem, & murem,simul consumentur, dicit Dominus.

Cap. LXVI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

etiam ego delectabor illusione eorum, & rependam eis opera eorum: quia vocavi, & nemo respondit; locutus sum, & non audierunt; fecerunt quod malum est coram me, & elegerunt quod mihi displicet. Audite sermonem Domini vos qui ad verbum ejus contremiscitis: dicite fratribus vestris, odio habentibus vos, despicientibus vos propter nomen meum; Glorificabitur Dominus, & lætabimur gaudio vestro; illi verò pudefient. 5
Vox perturbationis è civitate, & vox è templo, vox Domini rependentis retributionem hostibus suis. 6
Antequam parturiat quæ paritura est, & antequam adveniant dolores ejus, & pariat masculum. 7
Quis audivit rem hujusmodi? aut quis talia vidit? terram parturire uno die, & nasci populum unà horâ? parturivit enim peperitque Sion filios suos. 8
Ego dedi spem (*facultatem*) istam, & non parerem, ait Dominus? annon ego parere facio & impedio, dicit Deus tuus? 9
Lætamini in Jerusalem, & exultate in ea omnes amantes eam: jucundè exhilaramini cum ea omnes qui eratis in luctu propter eam: 10
Ut fugatis & saturemini ab ubere consolationis ejus, fugatis & delicias capiatis à magnificentia honoris ipsius. 11
Nam ita dicit Dominus, Ecce pacem derivabo super eam tanquam fluvium, & ut torrentem rapidum: honorem gentium sugetis, super grabatis portabimini, & super genibus nutriemini. 12
Uti quempiam mater sua consolatur, ita ego vos consolabor, & in Jerusalem consolationem capietis. 13
Videbitis, & gaudebit cor vestrum, & ossa vestra ut gramen virens exultabunt, & cognoscetur manus Domini erga omnes servos suos, hostes verò suos consumet. 14
Nam ecce Dominus in igne venturus est, & quasi turbo currus ejus; ut æstu furoris sui subvertat, & increpatio ejus erit flamma ignis. 15
Igne enim judicaturus est Dominus, eoque omnem carnem exploraturus; & multiplicabuntur occisi à Domino. 16
Qui sanctificant & purificant se alter post alterum mediis in hortis, & comedunt carnem porcinam, insecta, & mures; pariter consumentur, dicit Dominus; 17

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وانا اختار مهازيهم وساكافيهم بخطاياهم • لاني دعوتهم فلم يطيعوني • تكلمت فلم يسمعوا •
وصنعوا الشر امامي • واختاروا ما لم اشاه * اسمعوا كلمة الرب ايها المرتعدون من كلامه • 5
قولوا يا اخوتنا للذين يبغضوننا والمرذولين • كي يمجد اسم الرب ويظهر في سرورهم •
واوليك يخزون * صوت صراخ من المدينة وصوت من الهيكل • صوت الرب المكافي مكافاة 6
للمقاومين * قبل ان تطلق قبل ان ياتيها وجع الطلقات هربت وولدت ذكرا * من سمع 7 8
مثل هذا ومن راي هكذا • ان الارض طلقت في يوم واحد وقد ولدت امة في مرة
واحدة • لان صهيون طلقت وولدت بنيها * وانا اعطيت هذا الرجاء ولم تذكريني قال 9
الرب • اليس انا الذي صنعت التي تلد والعاقر قال الرب * افرحي يا اورشليم معا 10
وعيدوا فيها يا جميع محبيها • افرحوا بها فرحا يا جميع الذين حزنتم عليها * لكي 11
ترضعوا وتشبعوا من اثدية تعزيتها • كي اذا رضعتم تتنعموا من مدخل مجدها * لان 12
هكذا يقول الرب • ها انا اميل اليهم مجد الامم كانهار سلامة ومثل واد متدفق • ويحمل
اولادهم على الاكتاف • وعلى الركب يعزون مثل من تعزيه امه * لاني هكذا وانا اعزيهم 13
ويتعزون باورشليم * وترون ويفرح قلبكم • وعظامكم تزهر مثل النبات • وتعرف يد 14
الرب لعابديه • ويصول على العصاة * لان ها الرب مثل نار ياتي • ومركباته مثل العاصف • 15
فيعطي انتقامه بغضب وتشريبه بلهيب نار * لان كل الارض تدان بنار الرب وبحربته كل 16
جسد • كثيرون يصيرون جرحا من قبل الرب * المتقدسون والمتطهرون في البساتين 17
وقدام الابواب وفي السياجات • الذين ياكلون لحم الخنازير والرذالات واليربوع • جميعا
يبيدون قال الرب •

etiam ego eligam illusiones eorum, & rependam eis peccata sua: quoniam vocanti mihi non acquieverunt, loquentem non audierunt; sed malum coram me perpetrârunt, & elegerunt quæ nolo. *Audite verbum Domini O qui ad ipsius verba trepidatis: dicite O fratres nostri, iis qui nos odio prosequuntur, & despectis; ut glorificetur nomen Domini, & patefiat in hilaritate eorum; illi autem erubescant.* 5
Vox clamoris ab urbe, & vox de templo, vox Domini reddentis retributionem adversariis. 6
Antequam parturiret, antequam adveniret ei dolor partûs, fugit peperitque marem. 7
Quis audivit similem huic rem? aut quis tale vidit? terram scilicet uno die parturiisse, & gentem unâ vice peperisse? nam Sion parturivit ac peperit filios suos. 8
Ego dedi spem istam, & non meministi mei, ait Dominus: annon ego sum qui feci fœcundam & sterilem, ait Dominus? 9
Lætare O Jerusalem simul, & festum agite in ea O omnes amantes eam: gaudio perfundimini in ea O omnes qui de illa dolueratis: 10
ut lac sugatis & expleamini ab uberibus consolationis ejus: ut cùm suxeritis, delicias percipiatis è limine gloriæ ipsius. 11
Sic enim ait Dominus, Ecce ego reflectam ad eos gloriam gentium tanquam fluvios pacis & quasi torrentem inundantem: filii eorum super humeros portabuntur, & super genua blandimentis mulcebuntur ut is cui mater sua blanditur. 12
Nam eodem ego etiam modo consolabor eos: & consolatione perfundemini in Jerusalem: 13
Et videbitis, & gaudebit cor vestrum, & ossa vestra ceu gramen florebunt: & nota fiet manus Domini apud colentes eum, irruet autem in rebelles. 14
Ecce enim Dominus ut ignis venturus est, & aurigæ ejus turbini similes erunt, reddetque vindictam suam cum furore, & exprobrationem suam cum flamma ignis. 15
Nam orbis universus judicandus est igne Domini, ejusq; lanceâ quodcunque corpus, multi erunt vulnerati à Domino. 16
Qui sanctificant & mundant se in hortis, & ante januas, & in sepibus, qui comedunt carnem porcinam, abominationes, & mures agrestes; simul peribunt, ait Dominus. 17

ירמיה : א

congregandum ad veniens ,eorum cogitationes & ,eorum opera ego Et
18 וְאָנֹכִי מַעֲשֵׂיהֶם וּמַחְשְׁבֹתֵיהֶם בָּאָה לְקַבֵּץ
.meam gloriam videbunt & ,venient & :linguas & ,gentes omnes
אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהַלְּשֹׁנוֹת וּבָאוּ וְרָאוּ אֶת־כְּבוֹדִי׃
gentes ad evasos eis ex mittam & ,signum eis in ponam Et
19 וְשַׂמְתִּי בָהֶם אוֹת וְשִׁלַּחְתִּי מֵהֶם פְּלֵיטִים אֶל־הַגּוֹיִם
insulas ; Javan & ,Tubal ,arcum trahentes ,Lud & ,Pul ,Tharsis
תַּרְשִׁישׁ פּוּל וְלוּד מֹשְׁכֵי קֶשֶׁת תֻּבַל וְיָוָן הָאִיִּים
viderunt non & ,meum auditum audierunt non quæ ,longinquas
הָרְחֹקִים אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעִי וְלֹא־רָאוּ
.gentibus in meam gloriam annuntiabunt & :meam gloriam
אֶת־כְּבוֹדִי וְהִגִּידוּ אֶת־כְּבוֹדִי בַּגּוֹיִם׃
munus gentibus cunctis de vestros fratres omnes adducent Et
20 וְהֵבִיאוּ אֶת־כָּל־אֲחֵיכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם מִנְחָה
,mulis in & ,lecticis in & ,curru in & ,equis in DOMINO
לַיהוָה בַּסּוּסִים וּבָרֶכֶב וּבַצַּבִּים וּבַפְּרָדִים
dixit ,Jerusalaim meæ sanctitatis montem ad velocibus animalibus in &
וּבַכִּרְכָּרוֹת עַל הַר קָדְשִׁי יְרוּשָׁלַ͏ִם אָמַר
vase in munus Israel filii adducent quemadmodum : Dominus
יְהוָה כַּאֲשֶׁר יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַמִּנְחָה בִּכְלִי
,sacerdotes in assumam eis ex etiam Et .Domini domum ,mundo
21 טָהוֹר בֵּית יְהוָה׃ וְגַם־מֵהֶם אֶקַּח לַכֹּהֲנִים
cœli sicut Quia .DOMINUS dixit ,Levitas in
22 לַלְוִיִּם אָמַר יְהוָה׃ כִּי כַאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם
stantes ,faciens ego quos ,nova terra & ,novi
הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עֹמְדִים
.vestrū nomen &,vestrum semen stabit sic : Dominus dixit ,meæ faciei ad
לְפָנַי נְאֻם־יְהוָה כֵּן יַעֲמֹד זַרְעֲכֶם וְשִׁמְכֶם׃
sabbathi tempore de & ,ejus mense in mensis tempore à erit Et
23 וְהָיָה מִדֵּי־חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת
,meam faciei ad se incurvandū ad caro omnis veniet :ej⁹ sabbathum in
בְּשַׁבַּתּוֹ יָבוֹא כָל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֺת לְפָנַי
virorum cadavera in videbunt & ,egredientur Et .Dominus dixit
24 אָמַר יְהוָה׃ וְיָצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים
eorū ignis & ,morietur non eorum vermis quia :me in prævaricantium
הַפֹּשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם
.carni omni nausea erunt & ,extinguetur non
לֹא תִכְבֶּה וְהָיוּ דֵרָאוֹן לְכָל־בָּשָׂר׃

Versio VULG. LAT.

18 Ego autem opera eorum, & cogitationes eorum, venio ut congregem cum omnibus gentibus & linguis : & venient et
19 videbunt gloriã meam. Et ponam in eis signum, & mittam ex eis qui salvati fuerint, ad Gentes in mare, in Africam,& Lydiam tendentes sagittam;in Italiam & Græciam,ad insulas longè, ad eos qui non audierunt de me, & non viderunt gloriã meam. Et annuntiabunt
20 gloriam meam Gentibus, Et adducent omnes fratres vestros de cunctis Gentibus donum Domino,in equis,& in quadrigis,& in lecticis,& in mulis,& in carrucis, ad montē sanctum meum Jerusalem, dicit Dominus ; quomodò si inferant filii Israel munus in vase mundo in
21 domum Domini. Et assumã ex eis in Sacerdotes, et Levitas,
22 dicit Dominus; Quia sicut cœli novi,& terra nova, quæ ego facio stare coram me, dicit Dominus ; sic stabit semen ve-
23 strum, & nomen vestrum. Et erit mensis ex mense, & sabbatum ex sabbato : veniet omnis caro ut adoret coram fa-
24 cie mea, dicit Dominus. Et egredientur, & videbunt cadavera virorum, qui prævaricati sunt in me : vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur : & erunt usque ad satietatem visionis omni carni.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμὸν αὐτῶν· ἔρχομαι συναγαγεῖν πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας, καὶ ἥξουσι καὶ ὄψονται τὴν
19 δόξαν μου. Καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν (α) σημεῖον, καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη, εἰς Θαρσὶς, καὶ Φοὺδ, καὶ Λοὺδ, καὶ Μοσὸχ, (β) καὶ εἰς Θοβὲλ, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς πόῤῥω, οἳ οὐκ ἀκηκόασί μου τὸ ὄνομα, (γ) οὔτε ἑωράκασί μου τὴν δόξαν. καὶ (δ) ἀναγγελοῦσι
20 τὴν δόξαν μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, Καὶ ἄξουσι τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν δῶρον κυρίῳ, μεθ' ἵππων καὶ ἁρμάτων ἐν λαμπήναις ἡμιόνων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ, εἶπε κύριος, ὡς ἂν ἐνέγκαισαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ (ε) τὰς θυσίας αὐτῶν ἐμοὶ μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν οἶκον κυρί-
21 ου. Καὶ ἀπ' αὐτῶν λήψομαι (ζ) ἱερεῖς καὶ
22 Λευΐτας, εἶπε κύριος. Ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ, ἃ ἐγὼ ποιῶ, μένει (η) ἐνώπιον ἐμοῦ, λέγει κύριος, (θ) οὕτω στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν, καὶ τὸ ὄνομα
23 ὑμῶν. Καὶ ἔσται (ι) μὴν ἐκ μηνὸς, καὶ σάββατον ἐκ σαββάτου, ἥξει πᾶσα σὰρξ (κ) τοῦ προσκυνῆσαι ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν Ἱερουσα-
24 λὴμ, εἶπε κύριος. Καὶ ἐξελεύσονται, καὶ ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκότων ἐν ἐμοί· ὁ γὰρ σκώληξ αὐτῶν οὐ (λ) τελευτήσει, καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὅρασιν πάσῃ σαρκί.

Et ego opera eorum, & cogitationem (e) eorum; venio congregare, omnes gentes, & linguas: & venient, & videbunt gloriam meam: Et dimittam super eos signum: & emittam ex eis, qui salvati fuerint ad gentes in Tharsis, & Phud, & Lud, & Mosoch, & in Thobel, & in Græciam, & in insulas, quæ longè, qui non audierunt nomen meum, neque viderunt gloriam meam. Et annuntiabunt gloriam meam in gentibus: Et adducent fratres vestros de omnibus gentibus, donum Domino cum equis, & rheda, in lampenis mulorum cū (g) umbraculis in sanctã civitatem Hierusalem, dixit Dominus; quasi afferant filii Israel victimas suas mihi cum psalmis in domum Domini. Et ex eis sumam Sacerdotes, & Levitas, dixit Dominus. Sicut enim cœlum novum, & terra nova, quæ ego facio, permanent in conspectu meo, dicit Dominus; sic stabit semen vestrum, & nomen vestrum. Et erit mensis ex mense, & sabbatum ex sabbato; veniet omnis caro, ut adoret in conspectu meo in Hierusalem, dixit Dominus. Et egredientur, & videbunt cadavera hominum, qui prævaricati sunt in me. Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur: & erunt in visionem omni carni.

MS. A. (α) σημεῖα, (β) καὶ Θοβὲλ, (γ) οὐδὲ ἑωράκασιν τὴν δόξαν μου. (δ) ἀναγγελοῦσίν μου τὴν δόξαν (ε) ἐμοὶ τὰς θυσίας αὐτῶν μετὰ (ζ) ἱερεῖς τῷ ἱερεῖς (η) ἐνώπιόν μου, (θ) οὕτως (ι) μῆνα (κ) ἐνώπιόν μου προσκυνεῖν (λ) τελευτᾷ, Ἡσαΐας προφήτης.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 וְקֳדָמַי גְלַן עוֹבָדֵיהוֹן וְעֶשְׁתּוֹנֵיהוֹן עֲתִידְנָא לְכַנָּשָׁא יַת כָּל עַמְמַיָא אוּמַיָא וְלִישָׁנַיָא וְיֵיתוֹן
19 וְיֶחֱזוֹן יַת יְקָרִי׃ וַאֲשַׁוֵי בְהוֹן אָתָא וַאֲשַׁלַּח מִנְהוֹן מְשֵׁיזְבִין לְבֵינֵי עַמְמַיָא לִמְדִינַת יַמָא
פּוּלָאֵי וְלוּדָאֵי דְנָגְדִין וּמָחָן בְּקַשְׁתָּא לִמְדִינַת תּוּבַל וְיָוָן נַגְוָתָא רְחִיקָן דְלָא שְׁמַעוּ יַת שֵׁמַע
20 גְבוּרְתִּי וְלָא חֲזוֹ יַת יְקָרִי וִיחַוּוּן יַת יְקָרִי בְּעַמְמַיָא׃ וְיַיְתוּן יַת כָּל אֲחֵיכוֹן מִכָּל עַמְמַיָא
קוּרְבָּנָא קֳדָם יְיָ בְּסוּסָוָן וּבִרְתִיכִין וּבִרְחָלִין וּבְכוּדְנָוָן וּבְתוּשְׁבְּחָן עַל טוּרָא דְקוּדְשִׁי
21 לִירוּשְׁלֵם אֲמַר יְיָ כְּמָא דְיַיְתוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת קוּרְבָּנָא בְּמָנָא דְכֵי לְבֵית מַקְדְשָׁא דַיְיָ׃ וְאַף
22 מִנְהוֹן אֲקָרֵיב לְמֶהֱוֵי כַהֲנַיָא וְלֵוָאֵי אֲמַר יְיָ׃ אֲרֵי כְּמָא דִשְׁמַיָא חַדְתִּין וְאַרְעָא חַדְתָּא
23 דַאֲנָא עָבֵיד קַיָמִין קֳדָמַי אֲמַר יְיָ כֵּן יִתְקַיֵם זַרְעֲכוֹן וְשׁוּמְכוֹן׃ וִיהֵי בִּזְמַן רֵישׁ יְרַח בִּירַח
24 וּבִזְמַן שַׁבָּא בְּשַׁבָּא יֵיתוֹן כָּל בִּסְרָא לְמִסְגַד קֳדָמַי אֲמַר יְיָ׃ וְיִפְּקוּן וְיֶחֱזוּן בְּפִגְרֵי גַבְרַיָא
חַיָבַיָא דִמְרַדוּ בְמֵימְרִי אֲרֵי נִשְׁמָתְהוֹן לָא יְמוּתוּן וְאֶשָׁתְהוֹן לָא תִטְפֵי וִיהוֹן מִתְדָנִין
רַשִׁיעַיָא בְּגֵיהִנָם עַד דְיֵימְרוּן עֲלֵיהוֹן צַדִיקַיָא מִסַת חֲזֵינָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

18 Et coram me manifesta sunt opera eorum,& cogitationes eorum. Congregaturus sum omnes populos,*gentes* & linguas; & venient & videbunt glo-
19 riam meam: Et ponam in eis signum, & mittam ex eis qui salvati fuerint, ad populos, ad provincias maritimas, in Aphros & Lydos, tendentes & percutientes arcu,ad provinciam Italiæ,& Græciam,ad insulas longinquas, quæ non audierunt famam potentiæ meæ, neque viderunt gloriam meam:
20 & nuntiabunt gloriam meam inter populos. Et adducent omnes fratres vestros ex omnibus populis ; oblationem coram Domino in equis & in quadrigis, & in lecticis, & in dromedariis,& in laudibus ad montem sanctum meum in Jerusalem,dicit Dominus : sicut adducebant filii Israel oblatio-
21 nem in vase mundo,in domum sanctuarii Domini. Et etiam ex eis applica-
22 bo ut sint Sacerdotes & Levitæ,dicit Dominus. Quia sicut cœli novi & terra nova quæ ego facio; permanebunt coram me,dicit Dominus; sic sta-
23 bilietur semen vestrum & nomen vestrum. Et erit in tempore initii mensis in mense, & in tempore Sabathi in Sabatho veniet omnis caro, ut ado-
24 ret coram me, dicit Dominus. Et egredientur & videbunt cadavera virorum peccatorum, qui prævaricati sunt in verbum meum : quia animæ eorum non morientur, & ignis eorum non extinguetur: & erunt impii judicati in gehenna, donec dicant super eos justi : Satis vidimus.

ספר ירמיהו

CAPUT I. א

Hanathoth in qui sacerdotibus de Chilchijahu filii Irmejahu Verba
1 דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מִן־הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת
,eum ad DOMINI verbum fuit Quod .Binjamin terra in
2 בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו
anno decimo tertio in : Jehudah regis Amon filii Josijahu diebus in
בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן־אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה
.eum regnare
לְמָלְכוֹ׃

Versio VUL. LAT.

PROPHETIA JEREMIÆ.

CAP. I.

1 VErba Jeremiæ filii Helciæ, de sacerdotibus qui fuerunt in Anathoth, in terra
2 Benjamin. Quod factum est verbum Domini ad eum in diebus Josiæ filii Amon regis Juda, in tertiodecimo anno regni ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ.

ΚΕΦ. α'.

1 ΤΟ' ῥῆμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο (α) ἐπὶ Ἱερεμίαν τὸν τοῦ Χελκίου, ἐκ τῶν ἱερέων, ὃς κατῴκει
2 ἐν Ἀναθὼθ ἐν γῇ Βενιαμὶν, (β) Ὡς ἐγενήθη λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν, ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰωσία υἱοῦ Ἀμὼς βασιλέως Ἰούδα, ἔτους τρισκαιδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

MS. A. Ἱερεμίας. (α) ἐπ' Ἱερεμίαν (β) Ὃς ἐγενήθη λόγος

HIEREMIAS.

CAP. I.

VERBUM Dei, quod factum est ad Hieremiam filium Chelciæ, de sacerdotibus, qui habitabat in Anathoth in terra Benjamin: Sicut factum est verbum Dei ad illum in diebus Josiæ filii Amos regis Juda, anno tertiodecimo in regno ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פִּתְגָמֵי נְבוּאַת יִרְמְיָהוּ בַּר חִלְקִיָה מִן רֵישֵׁי מַטְרַת כַּהֲנַיָא מִן אֲמַרְכְּלַיָא דַהֲווֹ בִירוּשְׁלֵם
2 גַבְרָא דְקַבֵּיל אַחְסַנְתֵּיהּ בַּעֲנָתוֹת בַּאֲרַע שִׁבְטָא בִנְיָמִין׃ דַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ
עִמֵיהּ בְּיוֹמֵי יֹאשִׁיָה בַר אָמוֹן מַלְכָּא דְשִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בִּתְלַת עַסְרֵי שְׁנִין לְמַלְכֵיהּ׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

1 VErba prophetiæ Jeremiæ filii Helchiæ de principibus custodiæ Sacerdotum, ex præpositis qui erant in Jerusalem : vir qui suscepit hæredita-
2 tem suam in Anathoth in terra tribus Benjamin. Quod factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad eum in diebus Josiæ filii Amon regis tribus domus Juda, in tertiodecimo anno regni ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ego enim novi opera eorum, &cogitationes 18
eorum. Quando veniam ad congregandum
omnes populos & linguas, venient etiam isti,
& videbunt majestatem meam; Ponámque 19
signum in eis, & ex eis mittam illos qui eva-
serint, ad gentes; in Tharsis, Pul, & Lud
trahentes arcum; & in Thubil, & Javan, &
ad insulas remotas, quæ non audierunt no-
men meum, neque viderunt majestatem me-
am: Et promulgabunt gloriam meam inter
gentes, Et afferent omnes fratres vestros ex 20
omnibus gentibus oblationem Domino; in
equis, curribus, & carrucis, ad montem san-
ctitatis meæ, in Jerusalem, dicit Dominus;
quemadmodum afferunt Israelitæ similam in
vasis mundis ad ædem Domini. Ex iis etiam 21
accipiam sacerdotes & Levitas, ait Dominus.
Quemadmodum cœli novi & terra nova 22
quæ conditurus sum, persistent coram me,
dicit Dominus; ita subsistet semen vestrum &
nomen vestrum. Eritque ut singulis quibusq; 23
mensibus, & singulis quibúsq; sabbathis, ve-
niat omnis caro ad adorandũ corã me, dicit
Dñs. Et egredientur, ac videbunt cadavera 24
virorum illorum qui perfidè mecum egerunt,
quòd vermis eorũ non moriatur, nec ignis eo-
rũ extinguatur, et sint admirationi omni carni.

Libri Esaiæ Finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وانا اعلم اعمالهم وفكرهم * وساجازيهم * ها انا ءاتي لاجمع جميع الامم والالسن ويأتون
ويعاينون مجدي * واترك عليهم علامة * وارسل منهم مخلصين الى الامم * الى ترسيس
وفول ولود وموصوخ * والى توبال والى اللاده * والى الجزاير البعيدة التي لم تسمع باسمي ولم
يعاينوا مجدي * ويذيعون مجدي في الامم * ويقتادون اخوتكم من جميع الامم قربانا
للرب * بخيل ومركبات في هوادج البغال بظلالات * الى المدينة المقدسة اورشليم قال الرب
كما كان بنو اسرائيل يقدمون لي ضحاياهم بترتيل في بيت الرب * ومنهم اخذ لذاتي كهنة
ولاويين قال الرب * كما انه تكون السماء الجديدة والارض الجديدة اللتين انا اصنعهما
تثبتان امامي قال الرب * هكذا يقوم زرعكم واسمكم * ويكون كل بشر يجي شهرا بشهر
وسبتا بسبت يسجد امامي في اورشليم قال الرب * ويخرجون وينظرون عظام الذين
عصوني * ان دودهم لا يموت ونارهم لا تطفا * ويصيرون منظرا لكل جسد *

* كملت نبوة اشعياء النبي * والحمد لله حق حمده *

Equidem novi opera & cogitationem eo- 18
rum, & rependam eis: ecce ego venturus
sum ad congregandas omnes gentes &
linguas, & venient ac videbunt gloriam
meam. Ponámque signum super eos, 19
& ex eis mittam salvatores ad gentes,
in Tharsis, Phul, Lud, Mosoch, Thubal,
Lada, ad insulas denique remotissimas,
quæ nec audierunt nomen meum, neque
gloriam meam viderunt. Hi gloriam meam
promulgabunt inter gentes, Et fratres 20
vestros adducent ex omnibus gentibus in
oblationem Domino, in equis & curribus,
in lecticis mulorum, sub umbellis, ad ur-
bem sanctam Jerusalem, ait Dominus;
quemadmodum offerebant mihi Israelitæ
sacrificia sua cum jubilo in æde Domi-
ni. Et ex iisdem accipiam mihi ipsi Sa- 21
cerdotes & Levitas, ait Dominus. Quem- 22
admodum cœlum novum & terra nova
quæ ego conditurus sum, perdurabunt co-
ram me, ait Dominus; ita persistet semen
vestrum & nomen vestrum. Et erit ut 23
quisque mortalis veniat de mense in men-
sem, & de sabbatho in sabbathum, ado-
rare coram me in Jerusalem, ait Dominus.
Et egressi videbunt ossa eorum qui contra 24
me rebellárunt, quòd vermes eorum non
moriantur, nec ipsorum ignis extinguatur,
adeòque fiant spectaculo omni corporeo.

Prophetiæ Esaiæ Prophetæ
FINIS.
Laus Deo verè laudando.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

PROPHETIA
JEREMIÆ PROPHETÆ.
CAPUT I.

Sermones Jeremiæ filii Helciæ de sacerdoti- 1
bus qui erat in Anathoth quæ est in terra Ben-
jaminis; Ad quem fuit sermo Domini in die- 2
bus Josiæ filii Amon regis Juda, anno tertio-
decimo regni ejus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم * وبه نثق *

* نبتدي بترجمة كتاب نبوة ارمياء النبي * بركاته علينا امين

* الفصل الاول * * الاصحاح الاول *

* كلمة الرب التي صارت على ارمياء بن سلقيا من الكهنة * الذي سكن في عناثوث
في ارض بنيامين * هذا صارت كلمة الله اليه في ايام يوشيا بن عاموص ملك يهوذا
السنة الثالثة عشر من ملكه *

IN NOMINE DEI
Misericordis clementissimi,
cui confido.

Aggredior interpretationem libri
Prophetiæ JEREMIÆ Pro-
phetæ, cujus benedictiones sint
super nos, Amen.

CAP. I.

Textus primus.

Verbum Domini, quod factum est ad 1
Jeremiam Selciæ filium, ex sacer-
dotibus, qui habitabat in Anathoth in
terra Benjaminis. Ad hunc factum est 2
verbum Domini in diebus Josiæ filii A-
mos regis Judæ, anno tertiodecimo re-
gni ejus.

ירמיה: א

ad usq; ,Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim diebus in fuit Et
3 ויהי בימי יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה עד־
regis Josijahu filii Sidchijahu *annos undecim consummandum*
תם עשתי־עשרה שנה לצדקיהו בן־יאשיהו מלך
fuit Et ,quinto mense in Jerusalaim *transmigrandum* ad usq; ,Jehudah
4 יהודה עד־גלות ירושלם בחדש החמישי: ויהי
,utero in te formarem Priusquam : dicendo me ad Domini verbum
5 דבר־יהוה אלי לאמר: בטרם אצורך בבטן
prophetam ,te sanctificavi ,vulva de exires antequam & : te novi
ידעתיך ובטרם תצא מרחם הקדשתיך נביא
non Ecce .Deus Domine Ahah : dixi Et .te dedi gentibus
6 לגוים נתתיך: ואמר אהה אדני יהוה הנה לא־
Ne : me ad Dominus dixit Et .*ego* puer quia ,loqui novi
7 ידעתי דבר כי־נער אנכי: ויאמר יהוה אלי אל־
& : ibis ,te mittam *quò* omnia ad quia : *ego* puer ,dicas
תאמר נער אנכי כי על־כל־אשר אשלחך תלך ואת
quia : eorum *facibus* à timeas Ne .loquêris ,tibi præcipiam quæ universa
8 כל־אשר אצוך תדבר: אל־תירא מפניהם כי־
Dominus misit Et .Dominus dixit ,te *eripiendum ad ,ego* tecum
9 אתך אני להצלך נאם־יהוה: וישלח יהוה את־
dedi Ecce : me ad Dominus dixit & : meum os *super* tetigit & ,suã manũ
ידו ויגע על־פי ויאמר יהוה אלי הנה נתתי
,gentes super hac die te *legavi* ,Vide .tuo ore in mea verba
10 דברי בפיך: ראה הפקדתיך היום הזה על־הגוים
: *destruẽdũ ad & ,disperdẽdũ ad & ,diruẽdũ ad & ,evellendũ ad* ,regna super &
ועל־הממלכות לנתוש ולנתוץ ולהאביד ולהרוס
Quid : dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .*plantandũ ad & ,ædificandũ ad*
11 לבנות ולנטוע: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר מה־
dixit Et .*videns* ego *amygdali* Virgam : dixi Et ?Iremejahu *videns* tu
12 אתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה: ויאמר
,meum verbũ super ego *festinans* nam : *videndo Benefecisti* : me ad Domin*
יהוה אלי היטבת לראות כי־שקד אני על־דברי
Quid : dicendo secundò me ad Domini verbum fuit Et .illud *faciendum* ad
13 לעשתו: ויהי דבר־יהוה אלי שנית לאמר מה
faciebus à ejus *facies* & ,*videns* ego *exsufflatam* Ollam : dixi & ?*videns* tu
אתה ראה ואמר סיר נפוח אני ראה ופניו מפני
malum pandetur Aquilone Ab : me ad Dominus dixit Et .Aquilonis
14 צפונה: ויאמר יהוה אלי מצפון תפתח הרעה
omnes ad *vocans* ego ecce Quia .terræ habitatores omnes super
15 על כל־ישבי הארץ: כי הנני קרא לכל־
: DOMINUS dixit ,Aquilonis regnorum *familias*
משפחות ממלכות צפונה נאם־יהוה
portarum *ostio* suum solium unusquisque *dabunt* & ,venient &
ובאו ונתנו איש כסאו פתח שערי
super & ,*circum* ejus muros omnes super & ,Jerusalaim
ירושלם ועל כל־חומתיה סביב ועל
super eis cum mea judicia loquar Et .Jehudah urbes universas
16 כל־ערי יהודה: ודברתי משפטי אותם על
diis suffierunt & ,me dereliquerunt qui .eorum malitiam omnem
כל־רעתם אשר עזבוני ויקטרו לאלהים
tu Et .suarum manuum operibus se incurvaverunt & ;alienis
17 אחרים וישתחוו למעשי ידיהם: ואתה
omnia eos ad loquêris & ,surges & ,tuos lumbos accinges
תאזר מתניך וקמת ודברת אליהם את כל־
fortè ne ,eorum *facibus* à *consterneris* ne : tibi præcipiam ego quæ
אשר אנכי אצוך אל־תחת מפניהם פן־
.eorum *facies* ad te consternem
אחתך לפניהם:

Versio VULG. LAT.

3 Et factum est in diebus Joakim
filii Josiæ regis Juda, usque ad
consummationẽ undecimi an-
ni Sedeciæ filii Josiæ regis Ju-
da, usque ad transmigrationẽ
4 Jerusalem, in mense quinto. Et
factum est verbum Domini ad
5 me, dicens; Priusquàm te for-
marem in utero, novi te: & an-
tequàm exires de vulva, sancti-
ficavi te, & prophetã in Gen-
6 tibus dedi te. Et dixi, A, a, a,
Domine Deus: ecce nescio lo-
7 qui, quia puer ego sum. Et di-
xit Dominus ad me, Noli dice-
re; Puer sum, quoniam ad o-
mnia, quæ mittam te, ibis: & u-
niversa, quæcunque mandave-
8 ro tibi, loquêris. Ne timeas à
facie eorum: quia tecum ego
sum, ut eruam te, dicit Domin*.
9 Et misit Dominus manum suã,
& tetigit os meum: & dixit
Dominus ad me; Ecce dedi
10 verba mea in ore tuo: Ecce
constitui te hodie super Gen-
tes, & super regna, ut evellas,
& destruas, & disperdas, &
dissipes, & ædifices, & plantes.
11 Et factum est verbum Domini
ad me, dicens; Quid tu vides,
Jeremia? Et dixi, Virgam vigi-
12 lantem ego video. Et dixit Do-
minus ad me; Bene vidisti, quia
vigilabo ego sup verbo meo
13 ut faciam illud. Et factum est
verbum Domini secundò ad
me, dicens; Quid tu vides? Et
dixi; Ollam succensam ego vi-
deo, & faciem ejus à facie A-
14 quilonis. Et dixit Dominus ad
me; Ab Aquilone pandetur
malum super omnes habitato-
15 res terræ. Quia ecce ego con-
vocabo omnes cognationes re-
gnorum Aquilonis, ait Domi-
nus: & venient, & ponent u-
nusquisque solium suum in in-
troitu portarum Jerusalem, &
super omnes muros ejus in cir-
cuitu, & super universas urbes
16 Juda. Et loquar judicia mea
cum eis, super omnem maliti-
am eorum qui dereliquerunt
me, et libaverunt diis alienis, et
adoraverunt opus manuũ sua-
17 rum. Tu ergò accinge lumbos
tuos, & surge, & loquere ad
eos omnia quæ ego præcipio
tibi. Ne formides à facie eorũ:
nec enim timere te faciam vul-
tum eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰω-
σία βασιλέως Ἰούδα, ἕως ἐνδεκάτου ἔτους
(γ) τοῦ Σεδεκία υἱοῦ Ἰωσία βασιλέως Ἰού-
δα, ἕως τῆς αἰχμαλωσίας Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ
4 πέμπτῳ μηνί. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
5 (δ) πρὸς αὐτόν· Πρὸ τοῦ με πλάσαι σε (*) ἐν
κοιλίᾳ, ἐπίσταμαί σε, καὶ πρὸ τοῦ (ε) σε ἐξ-
ελθεῖν ἐκ μήτρας, ἡγίακά σε, προφήτην
6 εἰς ἔθνη τέθεικά σε. Καὶ εἶπα, Ὁ (ϛ) Ὢν δέ-
σποτα κύριε, ἰδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν, ὅτι
7 νεώτερος ἐγώ εἰμι. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
με, Μὴ λέγε, Ὅτι νεώτερος ἐγώ εἰμι, ὅτι
πρὸς πάντας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε, πο-
ρεύσῃ, καὶ κατὰ πάντα ὅσα (ζ) ἐὰν ἐντείλωμαί
8 σοι, λαλήσεις. Μὴ (η) φοβηθῇς ἀπὸ προσ-
ώπου αὐτῶν, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι τοῦ ἐξαι-
9 ρεῖσθαί σε, λέγει κύριος. Καὶ ἐξέτεινε κύ-
ριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς με, καὶ ἥψατο τοῦ
στόματός μου, καὶ εἶπε κύριος πρὸς με, Ἰδοὺ
δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα (θ) σου.
10 Ἰδοὺ καθέστακά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη
καὶ ἐπὶ (ι) βασιλείας, ἐκριζοῦν, καὶ κατα-
σκάπτειν, καὶ (κ) ἀπολλύειν, καὶ ἀνοικοδομεῖν, καὶ
11 καταφυτεύειν. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
πρὸς με, λέγων, Τί σὺ (λ) ὁρᾷς; καὶ εἶπα,
12 Βακτηρίαν καρυΐνην. Καὶ εἶπε κύριος
πρὸς με, Καλῶς ἑώρακας, διότι ἐγρήγορα
ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι αὐτούς.
13 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου (μ) ἐκ δευτέρου
πρὸς με, λέγων, Τί σὺ ὁρᾷς; καὶ εἶπα, Λέβη-
τα ὑποκαιόμενον, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ
14 προσώπου Βορρᾶ. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς με,
Ἀπὸ προσώπου Βορρᾶ ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ
15 ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν. Διό-
τι ἰδοὺ ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας
(ν) τῆς γῆς ἀπὸ Βορρᾶ, λέγει κύριος· καὶ ἥ-
ξουσι καὶ θήσουσιν ἕκαστος τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐ-
πὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν Ἱερουσαλὴμ, καὶ
ἐπὶ πάντα τὰ τείχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, καὶ
16 ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰούδα. Καὶ λα-
λήσω πρὸς αὐτοὺς (ξ) μετὰ κρίσεως, περὶ
πάσης τῆς κακίας αὐτῶν, ὡς ἐγκατέλι-
πόν με, καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ
προσεκύνησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ-
17 τῶν. Καὶ σὺ περίζωσαι τὴν ὀσφύν σου, καὶ
ἀνάστηθι, καὶ εἰπὸν (ο) πάντα ὅσα ἂν ἐν-
τείλωμαί σοι. μὴ φοβηθῇς ἀπὸ προσώπου
αὐτῶν, μηδὲ πτοηθῇς ἐναντίον αὐτῶν,
ὅτι μετὰ σοῦ (π) εἰμι, τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε, λέ-
γει κύριος.

MS. A. (γ) Σεδεκίου υἱοῦ Ἰωσίου (δ) πρὸς με, λέγων, (*) ἐν κοιλίᾳ, (ε) ἐξελ-
θεῖν σε (ζ) ἂν (η) φοβηθῇς (θ) σου. Καθέστακά (ι) βασιλεῖς, (κ) ἀπολλύειν. Καὶ ἐγένετο
(λ) ὁρᾷς, Ἱερεμία; (μ) πρὸς με ἐκ δευτέρου, (ν) ἀπὸ προσώπου Βορρᾶ τῆς γῆς
(ξ) περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν μετὰ κρίσεως, (ο) πρὸς αὐτοὺς πάντα (π)
ἐγώ εἰμι,

Et factum est in diebus Joacim fi-
lii Josiæ regis Juda, usque ad un-
decimum annum Sedeciæ filii Jo-
siæ regis Juda, usque ad (a) capti-
vitatem Hierusalem in quinto
mense. Et factum est verbum Do-
mini ad eum; Antequàm forma-
rem te in utero, novi te: & ante-
quàm exires de vulva, sanctifica-
vi te: prophetam in gentes posui
te. Et dixi, (b) O Ons domina-
Domine: ecce nescio loqui; quia
junior ego sum. Et dixit Domi-
nus ad me; Noli dicere, Quia ju-
nior ego sum: quoniam ad omnes
ad quos misero te, ibis: & juxta
omnia, quæ mandavero tibi, loque-
ris. Ne timeas à facie eorum: quia
ego tecum sum, ut eruam te, dicit
Dominus. Et extendit Dominus
manum suam ad me, & tetigit os
meum, & dixit Dominus ad me,
Ecce dedi verba mea in os tuum.
Ecce constitui te hodie super gen-
tes, & super regna, ut eradices, &
destruas, & disperdas, & reædi-
fices, & plantes. Et factum est
verbum Domini ad me, dicens;
Quid tu vides? Et dixi, (c) Bacu-
lum nuceum. Et dixit Dominus ad
me, Benè vidisti, quia vigilavi ego
super verba mea, ut faciam illa.
Et factũ est verbũ Domini secun-
dò ad me, dicens; Quid tu vides?
Et dixi; Ollã succensã, & faciem
ejus à facie Aquilonis. Et dixit
Dominus ad me, A facie Aquilonis
exardescent mala super omnes ha-
bitatores terræ. Quia ecce ego con-
voco omnia regna terræ ab Aqui-
lone, ait Dominus. Et venient &
ponent unusquisque solium suum
super vestibula portarum Hierusa-
lem, & super omnes muros, qui in
circuitu ejus, & super universas
urbes Judæ. Et loquar ad eos cum
judicio de omni malitia eorum,
quomodò dereliquerunt me, &
sacrificaverunt diis alienis, & ad-
oraverunt opera manuum sua-
rum. Et tu accinge lumbos tuos,
& surge, & dic omnia, quæcun-
que mandavero tibi. Ne timeas à
facie eorum, (d) neque extimeas
coram eis: quia tecum sum, ut li-
berem te, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 והוה ביומי יהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה עד דשלימא חדא עשרי שנין
לצדקיה אחוהי בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה עד דאתא נבוכד נצר מלכא דבבל
4 וצר על ירושלם תלת שנין ואגלי עמא דבה בירחא חמישאה: והוה פתגם נבואה מן
5 קדם יי עמי למימר: עד לא בריתך במעין אתקנתך ועד לא אתיתא לעלמא זמנתך נבי
6 משקי כס דלוט לעממיא מניתך: ואמרית קביל בעותי יי אלהים הא לית אנא ידע
7 לאתנבאה ארי רבי אנא ומשירותי עקא וגלו אנא מתנבי על עמא הדין: ואמר יי לי לא
8 תימר רבי אנא ארי כל אתר דאשלחנך תהך וית כל דאפקדנך תתנבי: לא תדחל מן
9 קדמיהון ארי בסעדך מימרי לשיזבותך אמר יי: ושלח יי ית פתגמי נבואתיה וסדר
10 בפומי ואמר יי לי הא שויתי פתגמי נבואתי בפומך: חזי דמניתך יומא הדין על עממיא
11 ועל מלכותא למעקר ולתרעא ולאבדא ולפגרא ועל בית ישראל למבני ולקימא: והוה
פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר מה את חזי ירמיה ואמרית מלך דמוחי לאבאשא
12 אנא חזי: ואמר יי לי יאות חזיתא ארי מוחי אנא על פתגמי למעבדיה: והוה
13 פתגם נבואה מן קדם יי עמי תנינות למימר מה את חזי ואמרית מלך דרתח כדוד
14 אנא חזי וטקוס משריתיה דמדברן ואתין מאפי צפונא: ואמר יי לי מצפונא תשרי
15 בישתא למיתי על כל יתבי ארעא: ארי הא אנא מבלי לכל זרעית מלכות צפונא
אמר יי ויתון וירמון גבר כורסוהי לקבל תרעי ירושלם ועל כל שורהא סחור סחור
16 ועל כל קרויא דבית יהודה: ואמלל פורענות דיני מנהון על כל בישתהון דשבקו
17 פולחני ואסיקו בוסמין לטעוות עממיא ואשתעבדו לעובדי ידיהון: ואת תתקף
חרצך ותקום ותתנבי להון ית כל דאנא מפקד לך לא תתמנע מלאוכחותהון דלמא
אתברנך קדמיהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et factum est in diebus Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda, donec
impletus est undecimus annus Sedechiæ fratris ejus filii Josiæ regis tribus
domus Juda, donec venit Nabuchodonosor rex Babylonis, & obsedit Jeru-
salem tribus annis, & transmigrare fecit populum qui in ea erat, in mense
quinto. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: An-
tequàm crearem te in utero præparavi te, & antequàm venires in mundum,
paravi te: Prophetam propinantem calicem maledictionis populis con-
stitui te. Et dixi: Suscipe deprecationem meam Dñe Deus: ecce nescio
prophetare, quia puer ego sum: & à principio meo tribulationem & ca-
ptivitatem ego prophetizo contra populum hunc. Et dixit Dñs mihi: Ne
dicas, Puer ego sum: quia ad omnem locum ad quem mittam te, ibis; &
universa quæcunque mandavero, prophetabis. Ne timeas à facie eorum,
quia in adjutorium tuum erit Verbum meum ut eruat te, dicit Dñs. Et mi-
sit Dñs verba prophetiæ suæ, & ordinavit ea in ore meo: & dixit Domi-
nus mihi: Ecce posui verba prophetiæ meæ in ore tuo. Vide quòd consti-
tuerim te hodie super populos & super regna, ut evellas, & destruas, &
perdas, & dissipes; & super domũ Israel, ut ædifices & confirmes. Et factum
est verbum prophetiæ à facie Domini ad me dicens: Quid tu vides Jere-
mia? & dixi: Regẽ festinantem ad malefaciendum ego video. Et dixit Dñs
mihi: Bene vidisti: quia festinabo ego super verbũ meum ut faciam illud.
Et factum est verbũ prophetiæ à facie Dñi ad me secundò dicens: Quid tu
vides? & dixi, Regem ferventem quasi lebetem ego video, & vexillum exer-
cit* ej* qui ducitur & venit à facie Aquilonis. Et dixit Dñs mihi: ab Aqui-
lone incipiet venire malum super omnes habitatores terræ. Quoniam ecce
ego convoco omnes cognationes regnorum Aquilonis, dicit Dñs: & ve-
nient & projicient unusquisq; soliũ suum contra portas Jerusalem, & super
omnes muros ej* in circuitu, & super universas urbes dom* Judæ. Et loquar
ultionem judiciorũ meorũ cum eis super omnem malitiam eorũ, qui dere-
liquerunt cultũ meũ, & adoleverunt aromata idolis populorũ, et servierunt
operib* manuũ suarũ. Tu autem confortabis lumbos tuos, & surges, et pro-
phetabis eis omnia quæ præcipio tibi: ne desinas corripere eos, ne forte
conteram te coram eis.

Cap. I.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܝܘܝܩܝܡ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡ
ܚܕܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܠܨܕܩܝܐ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܬܒܝܬ
ܐܘܪܫܠܡ ܒܝܪܚܐ ܚܡܝܫܝܐ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ
* ܥܕܠܐ ܐܨܘܪܟ. ܒܟܪܣܐ ܝܕܥܬܟ. ܘܥܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܫܬܟ. ܘܢܒܝܐ
ܠܥܡܡܐ. ܝܗܒܬܟ. * ܘܐܡܪܬ: ܡܒܥܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ: ܗܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
ܠܡܡܠܠܘ. ܡܛܠ ܕܛܠܝܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܐܡܪ ܕܛܠܝܐ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕ
ܠܟܠ ܡܐ ܕܐܫܕܪܟ. ܬܐܙܠ. ܘܟܠ ܕܐܦܩܕܟ. ܬܡܠܠ. * ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ
ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܐܢܐ ܠܡܦܨܝܘܬܟ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܘܫܛ ܡܪܝܐ ܐܝܕܗ ܘܩܪܒ
ܠܦܘܡܝ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܦܬܓܡܝ ܒܦܘܡܟ. *
ܐܫܠܛܬܟ ܝܘܡܢܐ. ܥܠ ܥܡܡܐ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܐ. ܠܡܥܩܪ ܘܠܡܣܚܦ. ܘܠܡܘܒܕܘ
ܘܠܡܒܢܐ ܘܠܡܢܨܒ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܡܢܐ
ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܪܡܝܐ. ܘܐܡܪܬ ܫܒܛܐ ܕܠܘܙܐ ܚܙܐ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܫܦܝܪ
ܚܙܝܬ. ܡܛܠ ܕܡܥܓܠ ܐܢܐ ܠܦܬܓܡܝ ܠܡܥܒܕܗ. * ܘܗܘܐ
ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܚܙܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪܬ ܩܕܪܐ
ܕܢܦܚܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܘܐܦܝܗ. ܡܢ ܐܦܝ ܓܪܒܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ
ܬܬܦܬܚ ܒܝܫܬܐ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܩܪܐ ܐܢܐ
ܐܢܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܓܪܒܝܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܢܐܬܘܢ ܘܢܣܝܡܘܢ
ܟܘܪܣܝܗ ܒܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܘܪܝܗ ܕܚܕܪܝܗ
ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܐܡܠܠ ܕܝܢܝ ܥܡܗܘܢ. ܥܠ ܟܠܗ
ܒܝܫܬܗܘܢ. ܕܫܒܩܘܢܝ ܘܣܡܘ ܒܣܡܐ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܘܣܓܕܘ ܠܥܒܕܐ
ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܢܬ ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ. ܘܩܘܡ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ.
ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܐܬܒܪܟ ܩܕܡܝܗܘܢ.

Fuit etiam in diebus Jojacimi filii Josiæ 3
regis Juda, donec exacti essent undecim
anni Sedeciæ filii Josiæ regis Juda, do-
nec capta fuisset Jerusalem mense quinto. 4
Fuit igitur ad me sermo Domini, dicendo;
Quum nondum te finxissem in utero, novi 5
te; & quum nondum prodiisses è vulva,
sanctificavi te, & prophetam gentibus con-
stitui te. Me autem dicente, Quæso Do- 6
mine Deus, ecce nescio loqui, quia puer
sum: Dixit mihi Dominus, ne dicas, Puer 7
sum, quoniam ad omnia propter quæ te mis-
surus sum, ibis; & quicquid præcepturus
sum tibi, loquêris. Ne timeto ab illis, quo- 8
niam adsum tibi ad eripiendum te, dicit
Dominus. Tum extensâ Dominus manu suâ, 9
tetigit os meum, dixitque mihi Dominus;
Ecce posui sermones meos in os tuum. Vide 10
quòd potestatem do tibi hodie super gentes
& super regna, ad extirpandum & demoli-
endum, ad destruendum & perdendum, & ad
ædificandum & plantandum. Fuit rursus ad 11
me sermo Domini, dicendo, Quid vides
Jeremia? Cui dixi, Baculum amygdalinum
video. Tum dixit mihi Dominus, Rectè vi- 12
des: nam acceleraturus sum sermonem me-
um ut efficiam illum. Fuit etiam ad me ser-
mo Domini secundâ vice, dixitque, Quid 13
vides? Et dixi, Ollam foco impositam vi-
deo, cujus facies est Aquilonem versús. Tum 14
dixit mihi Dominus, Ab Aquilone erumpet
malum in omnes incolas terræ: Nam ecce 15
ego missurus sum evocatum omnes fa-
milias regnorum Aquilonarium, dicit Do-
minus; ut venientes ponant quisque so-
lium suum in vestibulo portarum Jerusalem,
& super omnes muros ejus circunquaque, &
super omnes civitates Juda. Et loquar judi- 16
cia mea (*i. rationes instituam*) cum eis de
cunctis malitiis eorum; quòd me derelicto
thura adoleverint diis alienis, & adorave-
rint opus manuum suarum. Tu itaque ac- 17
cinge lumbos tuos, & surgens dic eis quic-
quid præcepturus sum tibi: ne timeto ab
eis, ne te conteram in conspectu eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكان في ايام يواقيم بن يوسيا ملك يهودا الى السنة الحادية عشر لصادقيا بن يوسيا
ملك يهودا الى سبي ايروسليم • في الشهر الخامس * فكانت كلمة الرب الي قايلا * من
قبل ان اجبلك من البطن عرفتك • من قبل ان تخرج من الرحم قدستك وجعلتك
نبيا للامم * فقلت ايها الكاين السيد الرب • لست اعرف ان اتكلم لاني انا شاب انا
* فقال لي الرب • لا تقل اني انا شاب انا • لانك الى جميع الذين ارسلك اليهم اذن
تمضي • وبكل ما امرك اذن تتكلم * لا تخف من وجوههم • لاني انا معك انا لانقذك
يقول الرب * ومد الرب يده الي ولمس فاي وقال الرب لي • ها اعطيت كلماتي في فيك •
* واقمتك اليوم على امم وعلى ملوك • لتستاصل وتهدم وتهلك * وصارت كلمة الرب
الي قايلا • ماذا ترى انت يا ارميا • فقلت انا ارى قضيبا جوزيا * فقال الرب لي
حسنا رايت • من اجل اني انا مستيقظ على كلماتي لاصنعها * وصارت كلمة الرب الي ثانية
قايلا • ماذا ترى انت • فقلت انا ارى مرجلا تحته وقيدا • ووجهه من وجه الجربياء
* فقال الرب لي • من وجه الجربياء تتوقد الشرور على جميع سكان الارض * من اجل اني
ها انا ادعوا جميع مملكات الملوك من وجه جربياء الارض يقول الرب • فياتون ويضعون
كل واحد كرسيه في مداخل ابواب ايروسليم • وعلى جميع الاسوار التي حولها • وعلى جميع
مدن يهودا * واتكلم معهم بالحكم من اجل جميع شرهم • ولانهم تركوني وذبحوا لالهة غرباء
وسجدوا لاعمال ايديهم * وانت منطق حقوك وقم فقل لهم كلما امرك به اذن • لا تخف من
وجوههم ولا تذعر قدامهم • لاني انا معك انا لانقذك يقول الرب •

Fuit etiam in diebus Joacimi filii Josiæ 3
regis Judæ usque ad annum undecimum
Sedeciæ filii Josiæ regis Juda, usque ad
captivitatem Jerosolymæ in mense quin-
to. Fuit ergò verbum Domini ad me 4
dicentis, Priusquam te plasmarem ex 5
utero, novi te; priusquam exires è vulva,
sanctificavi te, fecique te prophetam
gentibus. Dicenti verò mihi, O qui 6
es, here Domine, nescio loqui; nam
adolescens ego sum: Ait Dominus, 7
Ne dicas, Adolescens ego sum; quo-
niam ad omnes eos ad quos mittam
te, equidem ibis; & quicquid praeci-
piam tibi, equidem loquêris. Ne ve- 8
rearis vultus eorum, quoniam ego te-
cum ero, ut liberem te, ait Dominus.
Deinde extendens Dominus manum suam 9
ad me, tetigit os meum, dixitque Do-
minus mihi; Ecce dedi verba mea in
os tuum, Et præfeci te hodiè genti- 10
bus & regibus, ut evellas, & de-
struas, ac perdas. Factum est etiam 11
verbum Domini ad me dicentis, Quid
vides tu O Jeremia? Dixi, Ego vi-
deo virgam nuceam. Et dixit mihi 12
Dominus, Rectè vidisti: nam ego vigi-
lo pro verbis meis, ut exequar illa. Et 13
factum est verbum Domini ad me se-
cundò dicentis, Quid tu vides? Et
dixi, Ego video cacabum ignémque illi
subjectum, cujus facies versa est ad pla-
gam Aquilonarem. Dixitque mihi Do- 14
minus, Ab Aquilonari plaga erit incen-
dium malorum adversùs omnes habita-
tores terræ: Quoniam ecce ego advo- 15
caturus sum cuncta regum regna ab A-
quilonari terræ plaga, dicit Dominus; qui
venient, ponéntque unusquisque solium
suum in vestibulis portarum Jerosolymæ,
& super cunctis mœnibus quibus am-
bitur, & super cunctis urbibus Judæ.
Litémque cum eis instituam pro omnibus 16
eorum flagitiis, & quòd me dereliquerint,
& sacrificaverint diis alienis, & adora-
verint opificia manuum suarum. Tu 17
ergò præcinge lumbum tuum, & sta, dic
eis quicquid præcepturus sum tibi: ne ve-
rearis vultum eorum, néve formides præ-
sentiam eorum; quoniam ego tibi adero,
ut liberem te, dicit Dominus.

Versio VULG. LAT.

18 Ego quippe dedi te hodiè in
civitatem munitam, & in colu-
mnã ferreã, & in murum æreũ,
super omnẽ terrã, regib⁹ Juda,
principib⁹ ejus, et sacerdotib⁹,
19 & populo terræ. Et bellabunt
adversùm te, & non prævale-
bunt: quia ego tecum sum, ait
Dominus, ut liberem te.

CAP. II.

1 ET factũ est verbum Dñi ad
2 me, dicens; Vade, & clama in
aurib⁹ Jerusalẽ, dicens; Hæc di-
cit Dñs; Recordat⁹ sum tui, mi-
serans adolescentiam tuam, &
charitatẽ desponsationis tuæ,
quando secuta es me in deser-
to, in terra quæ non seminatur.
3 Sanctus Israel Dño, primitiæ
frugũ ej⁹: omnes, qui devorant
eum, delinquunt: mala venient
4 sup eos, dicit Dñs. Audite ver-
bum Domini dom⁹ Jacob, & o-
mnes cognationes dom⁹ Israel:
5 Hæc dicit Dñs; Quid invene-
runt patres vestri in me iniqui-
tatis, quia elongaverũt à me, et
ambulaverunt post vanitatẽ, et
6 vani facti sunt? Et non dixerũt;
Ubi est Dñs, qui ascendere nos
fecit de terra Ægypti: qui tra-
duxit nos per desertũ, per terrã
inhabitabilẽ et inviam, p terrã
sitis, et imaginẽ mortis, p terrã,
in qua non ambulavit vir, neq;
7 habitavit homo? Et induxi vos
in terrã Carmeli, ut comedere-
tis fructũ ejus, & optima illi⁹:
& ingressi contaminâstis terrã
meam, & hæreditatẽ meam po-
8 suistis in abominationẽ. Sacer-
dotes non dixerũt; Ubi est Dñs?
& tenentes legẽ nescierũt me,
& pastores prævaricati sunt in
me: & prophetæ prophetave-
rũt in Baal, et idola secuti sunt.
9 Propterea adhuc judicio con-
tendam vobiscum, ait Dñs, &
cum filiis vestris disceptabo.
10 Transite ad insulas Cethim, &
videte: & in Cedar mittite, et
considerate vehementer: et vi-
11 dete si factũ est hujuscemodi. Si
mutavit gens deos suos, et cer-
tè ipsi non sunt Dii: populus
verò meus mutavit gloriã suã
12 in idolum. Obstupescite cœli super hoc, et portæ ejus desolamini vehementer, dicit Dominus.
13 Duo enim mala fecit populus meus: Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, et foderunt sibi cisternas, cisternas
dissipatas, quæ continere non valent aquas.

Vers. GRÆC. LXX. Interp.

18 Ἰδὲ τέθεικά σε ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὡς πόλιν ὀχυρὰν, καὶ ὡς τεῖχος (η) χαλκοῦν, ὀχυρὸν πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν Ἰούδα, καὶ τοῖς ἄρχουσιν (θ) αὐτοῦ, καὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς.
19 Καὶ πολεμήσουσί σε, καὶ οὐ μὴ δύνωνται πρὸς σὲ, διότι (ι) μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι, τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε, (κ) εἶπε κύριος. MS. A. (η) χαλκοῦ, ὀχ… (ι) ἐγὼ μετὰ σοῦ εἰμι, (κ) λέγει

ΚΕΦ. β΄.

1 ΚΑὶ εἶπε, Τάδε λέγει κύριος, Ἐμνήσθην
2 ἐλέους νεότητός σου, καὶ ἀγάπης τελειώσεώς σου, τοῦ ἐξακολουθῆσαί σε τῷ ἁγίῳ Ἰσραὴλ, λέ-
3 γει κύριος. (α) Ὁ ἅγιος Ἰσραὴλ τῷ κυρίῳ, ἀρχὴ (β) γεννημάτων αὐτοῦ· πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσι, κακὰ ἥξει ἐπ' αὐ-
4 τοὺς, φησὶ κύριος. Ἀκούσατε λόγον κυρίου οἶκος Ἰακὼβ, καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου Ἰσραήλ.
5 Τάδε λέγει κύριος, Τί (γ) εὕροσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν ἐμοὶ πλημμέλημα, ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν
6 ματαίων, καὶ ἐματαιώθησαν; Καὶ οὐκ εἶπαν, Ποῦ ἐστι κύριος, ὁ ἀναγαγὼν (δ) ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ (ε) ἀπείρῳ καὶ ἀβάτῳ, ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀκάρπῳ, ἐν γῇ (ζ) ᾗ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ (η) ἀνὴρ οὐθὲν, καὶ οὐ κατῴκησεν ἄνθρω-
7 πος ἐκεῖ; Καὶ ἤγαγον ὑμᾶς εἰς τὸν Κάρμηλον, τοῦ φαγεῖν ὑμᾶς τοὺς καρποὺς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. καὶ (*) εἰσήλθετε, καὶ ἐμιάνατε τὴν γῆν μου, καὶ τὴν κληρονομίαν (θ) μου ἔθεσθε εἰς
8 βδέλυγμα. Οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπαν, Ποῦ ἐστι κύριος; καὶ οἱ ἀντεχόμενοι τοῦ νόμου (ι), οὐκ ἠπίσταντό με, καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν εἰς ἐμὲ, καὶ οἱ προφῆται (κ) ἐπροφήτευον τῇ Βάαλ, καὶ ὀπίσω
9 ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν. Διὰ τοῦτο ἔτι κριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς, (λ) καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν
10 ὑμῶν κριθήσομαι. Διότι διέλθετε εἰς νήσους Χεττιεὶμ, καὶ ἴδετε, καὶ εἰς Κηδὰρ ἀποστείλατε, καὶ νοήσατε σφόδρα, καὶ ἴδετε εἰ γέγονε
11 τοιαῦτα· (μ) Εἰ ἀλλάξονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν, καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶ θεοί· ὁ δὲ λαός μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ, ἐξ ἧς οὐκ ὠφεληθήσονται.
12 Ἐξέστη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ ἔφριξεν ἐπὶ
13 πλεῖον σφόδρα, λέγει κύριος. Ὅτι δύο καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λαός μου· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος (ν) ζωῆς, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν.

MS. A. (α) Ἅγιος (β) γεννημάτων (γ) εὕροισαν οἱ πατέρες … τῷ καὶ ἀπείρῳ, (ζ) ἐν ᾗ (η) οὐθὲν, (*) εἰσήλθατε, (θ) καὶ … (κ) ἐπροφήτευόντο (λ) λέγει κύριος, καὶ (μ) Εἰ ἀλλάξονται τὰ ἔθνη (ν) ζωῆς.

Cum Transl. LAT.

Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ego ecce dedi te hodie fortem sicut civitatem munitam, & sicut co-
lumnam ferream, & sicut murum æreum, ad propinandum calicem male-
dictionis omnibus habitatoribus terræ, & regi domus Juda, & principibus
ejus, & sacerdotibus ejus, & populo terræ. Et erunt contendentes &
bellantes adversum te, ut celent verba prophetiæ tuæ, & non prævalebunt
tibi; quia in auxilium tuũ erit Verbum meum, dicit Dominus, ut eruam te.

CAP. II.

ET factũ est verbũ prophetiæ à facie Dñi ad me dicẽs: Vade & vaticinare
corã populo qui est in Jerusalem, dicens: Hæc dicit Dñs: Memor sum vo-
bis beneficiorũ dierũ antiquorũ, & dilectionis patrũ vestrorũ, qui credide-
runt verbo meo, & ambulaverunt post duos nuntios meos, Moysen & Aa-
ron, in deserto quadraginta annis, absq; cibariis in terra non seminata. San-
ctitates sunt dom⁹ Israel corã Dño, & adversus direptores suos sicut pri-
mitiæ oblationis frugum: quicunque cõederit ex eis, re⁹ erit mortis: & sicut
principiũ messis manipuli oblationis; ex quo si aliquis comederit, antequã
offerãt Sacerdotes filii Aaron oblationes sup altari, condemnatur; sic omnes
qui deprædantur domũ Israel, condemnabuntur; malũ veniet sup eos, dicit
Dñs. Suscipe verbũ Dñi dom⁹ Jacob, & omnis cognatio dom⁹ Israel. Hæc
dicit Dñs: Quid invenerunt patres vestri in verbo meo falsitatis, quia elon-
gaverunt se à timore mei, & erraverunt post idola, & abierunt in vanitate?
Nec dixerunt: Timeam⁹ à facie Dñi, qui ascẽdere nos fecit de terra Ægypti,
qui duxit nos p desertũ p terrã solitudinis & desolatã, p terrã vastã & um-
brã mortis, p terrã p quã non transierat homo, nec ibi habitaverat quisquã.
Et introduxi vos in terrã Israel, quæ erat plantata sicut Carmel⁹, ut comede-
retis fruct⁹ ej⁹ & delicias ej⁹: & intrastis & contaminastis terrã dom⁹ ma-
jestatis meæ, & hæreditatẽ meã dicastis cultui idolorũ. Sacerdotes non di-
xerunt: Timeam⁹ à facie Dñi: & doctores Legis non didicerunt scire timo-
rẽ mei, & reges rebellarunt in verbum meum, & prophetæ falsi propheta-
runt in nomine idolorũ, & post ea quæ non proderunt eis ambulaverunt.
Propterea ego sumã vindictã de vobis, dicit Dñs, & de filiis filiorũ vestro-
rũ: quod si fecerint juxta opera vestra, itidẽ ego ulciscar. Transite enim ad in-
sulas Cethim, et videte; ad provincias Arabũ mittite, et contẽplamini dili-
gẽter, et videte populos qui migraverunt de arce in arcẽ, et de provincia in
provinciã, portantes idola sua et ducentes ea secũ: et in loco in quo subsi-
stunt extendunt tabernacula sua, et statuunt idola sua, et adorãt ea: quomodo
est enim gẽs et lingua quæ fecerit sicut vos, Domus Israel? Ecce populi non
reliquerunt cultũ idolorũ, cùm sint idola in quib⁹ nulla est utilitas: et po-
pul⁹ me⁹ deseruit cultũ meũ; propter quẽ ego induco sup eos gloriã, et abi-
ierunt post ea quæ non prosunt eis. Lugete cœli propter hoc, propter ter-
rã Israel quæ futura est in desolationẽ, et propter domũ sanctuarii quæ fu-
tura est in destructionẽ, et propter quod opera valdè mala fecit popul⁹ me⁹,
dicit Dñs. Quia duo mala cõmisit popul⁹ me⁹, cultũ meũ reliquit, cuj⁹ cau-
sa adducebã sup eos gloriã, sicut fontẽ aquarũ qui non deficit; et erraverunt
post idola, quæ sunt quasi cisternæ cõfractæ, quæ non possũt cõtinere aquas.

Cap. II.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Cæterùm ecce ego reddo te hodie ut civitatē 18
munitā, ut columnā ferreā, & ut murum æne-
um contra terrā universam, contra reges Ju-
da, contra principes eorum, contra sacerdotes
& prophetas eorum; denique contra totum
terræ populum. Pugnabunt quidem contra 19
te, sed non superabunt te; quoniam adsum ti-
bi ut eripiam te, dicit Dominus.

CAP. II.

Fuit etiam ad me sermo Domini, dicendo; 1
Vade prædicatum in aures Jerusalem, & dic; 2
Sic ait Dñs, Recordor tibi benefactum pueri-
tiæ tuæ, amorē patientiæ tuæ; quòd secuta sis
me per desertū, per terrā haud seminabilem;
Consecraverit Israel Dño primitias frugum 3
suarū; quicunque comedissent eas, delinque-
bant & malum eveniebat eis, dicit Domin'.
Audite sermonē Dñi, domus Jacobi, et omnes 4
familiæ Israeliticæ. Sic dicit Dñs, Quænam 5
est iniquitas quam deprehenderunt in me pa-
tres vestri, ut recedentes à me sectati sint ni-
hilū, nihilq; profecerint? Neque dixerint, Ubi 6
est Dñs qui extraxit nos è terra Ægypti; duxit
nos per desertum, per terrā vastā ac solitariā,
terrā sterilē, & umbræ mortis, terrā per quam
nemo transierat, & ubi nemo habitabat? Imò 7
cùm adduxissem vos ad regionem vinearum,
ut comederetis fructus & bona illius, Vos ve-
nientes polluistis terrā meā, et hæreditatē me-
am exposuistis abominationi. Sacerdotes non 8
dixerunt, Ubi est Dñs? tractantes legem non
cognoverunt me, pastores negaverunt me,
prophetæ per Baalem prophetaverunt, &
id in quo nullum est emolumentum, sectati
sunt. Hac de re judicio contendā vobiscum, 9
dicit Dñs: & cum filiis filiorū vestrorū con-
tendā. Transite ad insulas Chithæorum, ac 10
perspicite; & ad Cedarē mittite, ac diligenter
considerate, ac videte num quidquam simile
factū sit: Num mutent gentes deos suos, qui 11
tamē non sunt Dii: popul' autē me' mutavit
gloriam suam in rem inutilem. Obstupescite 12
cœli de hac re, contremiscite, & vehemen-
ter extimescite, ait Dñs, Nam duo crimina 13
perpetrārunt popul' meus: Me dereliquerunt
fontem aquarum vivarum, & abeuntes fode-
runt sibi cisternas, cisternas quassatas, in qui-
bus aquas conservare nequeunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ها انا وضعتك في نهار اليوم مثل مدينة حصينة * مثل عمود حديد * ومثل سور نحاس
حصين * لجميع ملوك يهوذا ولروسايهم ولشعب الارض * ويحاربونك ولا يقدرون عليك من
اجل اني انا معك انا لانقذك يقول الرب * الفصل الثاني *
** وقال هكذا يقول الرب * ذكرت رحمة شبابك ومحبة نهايتك * عند ما تبعت قدوس
اسرايل يقول الرب * قدس اسرايل للرب بدو غلاته * جميع الذين ياكلونها ياثمون واتي
عليهم الشرور قال الرب * اسمعوا كلام الرب يا بيت يعقوب وكل ابوة بيت اسرايل * هكذا يقول
الرب * اي اثم وجدوا في اباكم * لانهم تباعدوا عني بعيدا * ومضوا خلف الاباطيل وبطلوا
* ولم يقولوا اين هو الرب الذي اصعدنا من ارض مصر * الذي هدانا في البرية في ارض
غير مسلوكة وغير محبوبة * في ارض عديمة الماء وغير مثمرة وظلال الموت * في الارض التي
لم يسلك فيها احد * ولم يسكن هناك ابن انسان * وادخلنا الي الكرمل لناكل ثمره
وخيراته * ودخلتم ونجستم ارضي وميراثي * وصيرتم رذالة * الكهنة لم يقولوا اين هو الرب
والمتمسكون بناموسي لم يعرفوني * والرعاة نافقوا علي * والانبياء تنباوا للباعل * وخلف
ما لا ينفع سلكوا * لاجل هذا احاكمكم يقول الرب ايضا * ومع بني بنيكم
احاكم من اجل هذا * جوزوا الي جزاير سثيم وانظروا * الي قيذار ارسلوا * وتاملوا
جدا وانظروا ان كان صار مثل هذا * ايبدلون الامم الهتهم وهاولاء ليس هم الهة
وشعبي بدل مجده بما لا ينفعون * ذهلت السماء لهذا ورهبت جدا بالاكثر يقول الرب
* لان شعبي صنع اثنين شريرين * تركوني انا ينبوع الماء الحي * وحفروا لهم جبابا مشققة
التي لا تستطيع ان تمسك ماء *

Ecce ego posui te hodiernâ die velut ur- 18
bem munitam, velut columnam ferream,
& velut murum æneum fortem, cunctis
regibus Judæ, & principibus eorum, po-
puloque terræ: Qui te quidem oppu- 19
gnabunt, at non poterunt superare te;
quoniam ego tecum ero, ut liberem te, di-
cit Dominus.

CAP. II.

Dixit prætereà, Sic ait Dominus; 1
Recordor benignitatis adolescentiæ tuæ, 2
& supremæ dilectionis tuæ. Quando
sequebaris Sanctum Israelis, ait Dominus,
Consecrabat Israel Domino primitias pro- 3
ventuum suorum; quicunque comedis-
sent eas, delinquebant, & contingebant
eis mala, ait Dominus. Audite verba 4
Domini, O domus Jacobi, & universæ
paternæ familiæ domûs Israelis. Sic 5
ait Dominus, Quam culpam invenerunt
in me patres vestri, quòd procul abscesse-
runt à me, & vanitates secuti indulse-
runt vanitati? Et non dixerunt, ubi 6
est Dominus qui eduxit nos è terra Ægy-
pti; qui rexit nos in deserto, in terra im-
pervia & ignota; in terra aquarum ex-
perte, infructuosâ, & umbrâ lethali; in
terra per quam nemo incesserat, & ubi
nullus mortalium habitabat? Et intro- 7
duxit nos in Charmelum, ut comedere-
mus fructus ejus & bona illius? Imò in-
gressi contaminâstis terram meam & hæ-
reditatem meam, & facti estis abomina-
tio. Sacerdotes non dixerunt, ubi est 8
Dominus? & qui tenebant legem meam,
ignoraverunt me; pastores perfidè mecum
egerunt; prophetæ Baali prophetaverunt,
& quod inutile est, secuti sunt. Ob hoc 9
judicium instituam vobiscum, ait etiam
Dominus: & cum filiis filiorum vestro-
rum judicium hac de re instituam. Trans- 10
ite ad insulas Settim, & videte; ad Ce-
darem mittite, diligenter contemplamini,
& considerate num simile quid factum
sit; Num mutent gentes deos suos, li- 11
cèt illi non sint Dii: meus tamen populus
mutavit gloriam suam in id ex quo nul-
lum percipiunt emolumentum. Obstu- 12
pescat hac de re cœlum, & magis magis-
que pavescat, ait Dominus: Quòd po- 13
pulus meus duas res pessimas fecerit; de-
reliquerint me scatebram aquæ vivæ, fo-
derintque sibi puteos disruptos, aquam
continere nequeuntes.

ירמיה : ב

14 העבד ישראל אם יליד בית הוא מדוע היה לבז׃
15 עליו ישאגו כפרים נתנו קולם וישיתו ארצו לשמה עריו נצתה מבלי ישב׃
16 גם בני נף ותחפנס ירעוך קדקד׃
17 הלוא זאת תעשה לך עזבך את יהוה אלהיך בעת מוליכך בדרך׃
18 ועתה מה לך לדרך מצרים לשתות מי שחור ומה לך לדרך אשור לשתות מי נהר׃
19 תיסרך רעתך ומשבותיך תוכחך ודעי וראי כי רע ומר עזבך את יהוה אלהיך ולא פחדתי אליך נאם אדני יהוה צבאות׃
20 כי מעולם שברתי עלך נתקתי מוסרותיך ותאמרי לא אעבור כי על כל גבעה גבהה ותחת כל עץ רענן את צעה זנה׃
21 ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת ואיך נהפכת לי סורי הגפן נכריה׃
22 כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך ברית נכתם עונך לפני נאם אדני יהוה׃
23 איך תאמרי לא נטמאתי אחרי הבעלים לא הלכתי ראי דרכך בגיא דעי מה עשית בכרה קלה משרכת דרכיה׃
24 פרה למד מדבר באות נפשו שאפה רוח תאנתה מי ישיבנה כל מבקשיה לא ייעפו בחדשה ימצאונה׃
25 מנעי רגלך מיחף וגורנך מצמאה ותאמרי נואש לוא כי אהבתי זרים ואחריהם אלך׃
26 כבשת גנב כי ימצא כן הבישו בית ישראל המה מלכיהם שריהם וכהניהם ונביאיהם׃
27 אמרים לעץ אבי אתה ולאבן את ילדתני כי פנו אלי ערף ולא פנים ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו׃
28 ואיה אלהיך אשר עשית לך יקומו אם יושיעוך בעת רעתך כי מספר עריך היו אלהיך יהודה׃

Versio VUL. LAT.

14 Numquid servus est Israel, aut vernaculus? quare ergo factus est
15 in prædam? Super eum rugierunt leones, & dederunt vocem suam, posuerunt terram ejus in solitudinem: civitates ejus exustæ sunt,
16 & non est qui habitet in eis. Filii quoque Mempheos & Taphnes constupraverunt te usque
17 ad verticem. Numquid non istud factum est tibi, quia dereliquisti Dominum Deum tuum eo tempore,
18 quo ducebat te per viam? Et nunc quid tibi vis in via Ægypti, ut bibas aquam turbidam? & quid tibi cum via Assyriorum, ut bibas
19 aquam fluminis? Arguet te malitia tua, & aversio tua increpabit te. Scito, & vide, quia malum & amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum, & non esse timorem mei apud te, dicit Dominus Deus ex-
20 ercituum. A seculo confregisti jugum meum, rupisti vincula mea, & dixisti; Non serviam. In omni enim colle sublimi, & sub omni ligno frondoso, tu prosterne-
21 baris meretrix. Ego autem plantavi te vineam electam, omne semen verum: quomodo ergo conversa es mihi in pravum vi-
22 nea aliena? Si laveris te nitro, & multiplicaveris tibi herbam borith, maculata es in iniquitate tua coram me, dicit Dominus Deus.
23 Quomodo dicis; Non sum polluta, post Baalim non ambulavi? vide vias tuas in convalle, scito quid feceris: cursor levis
24 explicans vias suas. Onager assuetus in solitudine, in desiderio animæ suæ, attraxit ventum amoris sui: nullus avertet eam: omnes qui quærunt eam, non deficient: in menstruis ejus in-
25 venient eam. Prohibe pedem tuum à nuditate, & guttur tuum à siti. Et dixisti; Desperavi, nequaquam faciam: adamavi quippe alienos, & post eos ambula-
26 bo. Quomodo confunditur fur quando deprehenditur, sic confusi sunt domus Israel, ipsi, et reges eorum, principes, & sacerdo-
27 tes, & prophetæ eorum, Dicentes ligno, Pater meus es tu; & lapidi, Tu me genuisti. Verterunt ad me tergum, & non faciem, & in tempore afflictionis suæ dicent,
28 Surge, & libera nos. Ubi sunt dii tui, quos fecisti tibi? surgant & liberent te in tempore afflictionis tuæ: secundum numerum quippe civitatum tuarum erant dii tui, Juda.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Μὴ δοῦλός ἐστιν Ἰσραὴλ, ἢ οἰκογενής ἐστι; διατί εἰς προνομὴν ἐγένετο; 15 Ἐπ' αὐτὸν ὠρύοντο λέοντες, καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν, οἳ ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἔρημον, καὶ αἱ πόλεις αὐτοῦ κατεσκάφησαν, παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι. 16 Καὶ υἱοὶ Μέμφεως καὶ Τάφνας ἔγνωσάν σε, καὶ (ξ) κατέπαιζόν σου. 17 Οὐχὶ ταῦτα ἐποίησέ σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ; λέγει κύριος ὁ θεός σου. 18 Καὶ νῦν τί σοι καὶ (ο) τῇ ὁδῷ Αἰγύπτου τοῦ πιεῖν ὕδωρ Γηῶν; καὶ τί σοι καὶ (π) τῇ ὁδῷ Ἀσσυρίων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν; 19 Παιδεύσει σε ἡ ἀποστασία σου, καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε. καὶ γνῶθι, καὶ ἴδε, ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμὲ, λέγει κύριος ὁ θεός σου· καὶ οὐκ (ρ) εὐδόκησα ἐπὶ σοὶ, λέγει κύριος ὁ θεός σου. 20 Ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου, καὶ διέσπασας τοὺς δεσμούς σου, καὶ εἶπας, Οὐ (σ) δουλεύσω σοι, ἀλλὰ πορεύσομαι ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου κατασκίου, ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ μου. 21 Ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον (τ) πᾶσαν ἀληθινήν· πῶς (υ) ἐστράφης εἰς πικρίαν ἡ ἄμπελος ἡ ἀλλοτρία; 22 Ἐὰν (φ) ἀποπλύνῃ ἐν νίτρῳ, καὶ πληθύνῃς σεαυτῇ (χ) πόαν, κεκηλίδωσαι (ψ) ἐν ταῖς ἀδικίαις σου ἐναντίον ἐμοῦ, λέγει κύριος. 23 Πῶς ἐρεῖς, Οὐκ ἐμιάνθην, καὶ ὀπίσω τῆς Βάαλ οὐκ ἐπορεύθην; ἴδε τὰς ὁδούς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ, καὶ γνῶθι τί ἐποίησας. ὀψὲ φωνὴ αὐτῆς ὠλόλυξε· 24 Τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἐπλάτυνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου, ἐν ἐπιθυμίαις ψυχῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο, παρεδόθη, τίς ἐπιστρέψει αὐτήν; πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιάσουσιν, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὑρήσουσιν αὐτήν. 25 Ἀπόστρεψον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας, καὶ τὸν φάρυγγά σου ἀπὸ δίψους. ἡ δὲ εἶπεν, Ἀνδριοῦμαι, ὅτι ἠγαπήκει ἀλλοτρίους, καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο. 26 Ὡς αἰσχύνη κλέπτου ὅταν ἁλῷ, οὕτως αἰσχυνθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ (ω) ἄρχοντες αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν. 27 Τῷ ξύλῳ εἶπαν, Ὅτι πατήρ μου εἶ σὺ, καὶ τῷ λίθῳ, Σὺ ἐγέννησάς με· καὶ ἔστρεψαν ἐπ' ἐμὲ νῶτα, καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν ἐροῦσιν, Ἀνάστα καὶ σῶσον ἡμᾶς. 28 Καὶ ποῦ εἰσιν οἱ θεοί σου, οὓς ἐποίησας σεαυτῷ; εἰ ἀναστήσονται καὶ (α) σώσουσιν ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου. ὅτι (β) κατ' ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί σου Ἰούδα, καὶ (γ) κατ' ἀριθμὸν διόδων τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔθυον τῇ Βάαλ.

MS. A. (ξ) κατέπαιξάν σου. (ο) γῆ Αἰγύπτου (π) τῇ γῇ (ρ) ... (σ) δουλεύσω, ἀλλὰ πορεύσομαι (τ) ἀληθινὴν πᾶσαν· (υ) ἐστράφη (φ) ... πλύνῃ (χ) πόαν, (ψ) ἐναντίον ἐμοῦ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου, λέγει κύριος ὁ θεός σου. (ω) ἄρχοντες, καὶ οἱ ἱερεῖς (α) σώσουσί σε ἐν (β) κατὰ (γ) κατὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 הכעבדא הוה ישראל אם יליד ביתא הוא מדין אתמסר לבזוין : עלוהי יכלון מלכיא
15 ירימון קלהון ושוו ארעיה לצדו קרווהי צדין מבלי יתיב : אף בני מפים ותחפנחס
16 יקטלון גברך ויבזון נכסך : הלא דא פורענותא תתעבד מניך על דשבקת ית פולחנא
17 דיי אלהך דאחזיך אורחא תקנא ולא הלכתא בה : וכען מה לכון לאתחברא לפרעה
18 מלכא דמצרים למרמי דכוריכון בנהרא ומה לכון למגזר קים עם אתוראה לאגלאה
19 יתכון להלאה מעבר פרת : איתיתי עלך יסורין ולא מנעת מבישתיך ועל דלא תבתא
לאוריתא פורענותא תתעבד מניך ודעי וחזי ארי בישתא ומרירא איתי עלך ירושלם על
דשבקתא ית פולחנא דיי אלהך ולא שויתא דחלתי לקבל עינך אמר יי אלהים צבאות :
20 ארי מעלמא תברית ניר עממיא מצוריכון פסקית חניקיכון ואמרתון לא נוסף עוד
למעבר על מימרך ארי על כל רמא מנטלא ותחות כל אילן עבוף את פלחא לטעותא :
21 ואנא קימתכון קדמי כמנצב גפנא בחירא כולכון עבדי קשוט ואיכדין אשתניתון קדמי
22 בעובדיכון מקלקליא סטיתון מבתר פולחני הויתון כגפן דלית ביה הנאה : ארי אם
תדמין לאתנקאה מחוביך כמא דמנקן בנתרא ומחורין בבוריתא הא כרושם כתמא
23 דלא דכי כן סגאו חוביך קדמי אמר יי אלהים : איכדין תימרין לא אסתאבית ובתר
טעות עממיא לא הלכית זקופי עיניך על ארחתיך כד הוית יתבא בחילתא לקבל בית
24 פעור דעי מה עבדת הוית דמיא לינקא קלילא דמקלקלא ארחתהא : כערודא דמדוריה
במדברא ברעות נפשה שתיא רוחא כירודא כן כנשתא דישראל מרדת וטעת מן
אוריתא ולא צביא למתב נביא אמר לה כל בעדא דאוריתי לא ישתלהון בזמנה
25 ישכחונה : מנעי רגליך מלאתחברא לעממיא ופומיך מלמפלח לטעות עממיא ואמרת
תבית מבתר פלחנך לא ארי רחימית לאתחברא לעממיא ובתר פולחן טעותהון
26 אהך : כבהתת גבר דמתחשב מהימן ומשתכח גניב כן בהיתו בית ישראל אנון מלכיהון
27 רברביהון וכהניהון ונביהון דשקרא : אמרין לצלם אעא אבונא את ולמה דמתעבד מן
אבנא אמרין ליה את בריתנא ארי אחזרו בפולחני קדל ולא שויאו דחלתי לקבל
אפיהון ובעדן דבישתא אתיא עליהון כפרין בטעותהון ומודן קדמי ואמרין רחם עלנא
28 ופרוקנא : ואן דחלתכון דעבדתון לכון יקומון אם יכלון למפרקכון בעדן בישתכון ארי
מנין קרויכון הואה דחלתכון דבית יהודה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nunquid servus factus est Israel? num domi natus verna est? quare traditus est direptoribus? Adversus eum clamant reges, tollunt vocem suam, posuerunt terram ejus in desolationem, civitates ejus desertæ sunt absque habitatore. Filii quoque Mempheos & Taphnis occidunt fortes tuos, & diripiunt facultates tuas. Nonne hæc ultio fit in te, eò quòd dereliquisti cultum Domini Dei tui, qui ostendit tibi viam rectam, & non ambulâsti in ea? Nunc autem quid vobis est ut consortium jungatis cum Pharaone rege Ægypti, ad projiciendum masculos vestros in fluvium? & quid vobis est ut ineatis pactum cum Assur, ad transferendum vos ultra flumen Euphratem? Induxi super te afflictiones, & non cessâsti à malitia tua: & quia non es conversa ad Legem, ultio fiet de te; & vide & cognosce quia malum & amaritudinem induxi super te Jerusalem, eò quòd dereliquisti cultum Domini Dei tui, & non posuisti timorem mei ante oculos tuos, dicit Dominus Deus exercituum. Quia à seculo confregi jugum populorum de collo vestro, succidi vincula vestra: & dixistis: Non addemus ultrà transgredi verbum tuum, quia in omni colle sublimi, & sub omni ligno frondoso tu colebas idola. Ego autem statueram vos coram me sicut plantam vitis electæ, omnes facientes veritatem; & quomodo mutati estis coram me in operibus vestris corruptis? declinâstis à timore mei, facti estis sicut vitis in qua nulla est utilitas. Quoniam si putatis mundari à peccatis vestris sicut mundant nitro, & dealbant sapone; ecce quasi nota maculæ quæ non est munda: sic multiplicata sunt peccata tua coram me, dicit Dominus Deus. Quomodo dicis, Non sum polluta, & post idola populorum non ambulavi? leva oculos tuos super vias tuas, quando habitabas in valle contra Bethphegor; scito quid feceris: similis fuisti camelæ juvenculæ velocissimæ quæ depravat vias suas. Sicut onager qui moratur in deserto, in voluntate animæ suæ, bibens ventum sicut draco; sic cœtus Israel transgressus est & aberravit à Lege; & noluit agere pœnitentiam. Propheta dic ei: Omnes qui quærunt Legem meam non fatigabuntur, in tempore suo invenient eam. Prohibe pedem tuum ne te jungas populis; et os tuum, ne colas idola populorum: & dixisti; Aversus sum à cultu tuo. Nequaquam, sed amavi conjungi populis, & post cultum idolorum eorum ibo. Sicut confusio viri qui cum habitus esset fidelis, invenitur latro; sic confusi sunt domus Israel, ipsi & reges eorum, & principes eorum, et Sacerdotes eorum, et falsi prophetæ eorum. Dicunt simulacro ligneo; Pater noster es: et ei quod ex lapide factum est, Tu creâsti nos: quoniam averterunt terga cultui meo, & non posuerunt timorem mei ante faciem suam; et in tempore quo venit malum super eos, negant idola sua, et confitentur coram me, et dicunt, Miserere nostri, et salva nos. Et ubi sunt dii vestri quibus servistis? consurgant si possunt, ut salvent vos in tempore mali vestri: quoniam secundum numerum civitatum vestrarum facti sunt dii vestri, viri domus Juda.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

An servus est Israel? quòd si filius familiâs est, 14
cur factus est in prædam? Contra eum ru- 15
giunt leones, & attollunt vocem suam, ter-
ram ejus redigunt in solitudinem, & civita-
tes ejus civium penuriâ desolantur? Quin 16
etiam cives Mephis & Tahphis capita quæq;
tua contundent. Ecce sic tibi fiet, eò quòd 17
dereliqueris Dominum Deum tuum, quo tem-
pore te per viam ducebat. Jam verò quid te 18
movet ad eundum per viam Ægypti, ut bibas
aquas Sihoris? aut quid te movet ad eundum
per viam Assur, ut bibas aquas fluminis? Pu- 19
niet te malitia tua, & pœnitudo tua te ar-
guet: agnosce verò & considera quòd pes-
simum hoc sit & amarissimum: eò quòd de-
reliqueris Dominum Deum tuum, & me non
timueris, ait Dominus Deus potentissimus.
Nam jam olim frangente me jugum tuum, & 20
disrumpente lora tua, dixeras; Nulli alii Deo
sum ulteriùs servitura: ecce tamen super
omnem collem sublimem, & subter quancunq;
arborem condensam tu errabunda scortaris.
Equidem plantaveram te virgultum quod to- 21
tum erat semen fidele: quomodo ergò in me
conversa es, & rebellâsti ut vitis aliena?
Etiamsi nitro te dealbes, & plurimum sul- 22
phuris adhibeas tibi; cicatrices tamen im-
presserunt in te peccata tua coram me, dicit
Dominus Deus. Quomodo diceres, Non pol- 23
lui me, & Baalem non sum secuta? Vide vias
tuas in vallibus, & agnosce quid feceris. Ex- 24
tulisti vocem tuam ô viis perversa, tanquam
onager qui in deserto sese exercet in appeti-
tibus animæ suæ: hausisti ventum ut canis
sylvestris: quis abducat eam? quicunque
quærit eam, anxius ne fit; in viis ejus inve-
niet illam. Cohibe pedes tuos à nuditate & 25
guttur tuum à siti: tu verò dicis, Valida sum,
nolo: nam alienos amo, sequar eos. Ut 26
erubescit fur ubicunque extiterit, sic eru-
bescent Israelitæ, tam ipsi quam reges ac
principes eorum, sacerdotes ac prophetæ
eorum. Qui dicunt ligno, Pater noster es; & 27
lapidi, Tu me genuisti: quia obverterunt
mihi cervicem suam, non autem faciem su-
am: tempore verò calamitatis suæ dicunt,
Surge, adjuva nos, & libera nos. At ubi sunt 28
dii tui quos fecisti tibi? surgant, & liberent
te in tempore calamitatis tuæ: nam quot sunt
civitates tuæ, tot sunt dii tui ô Juda.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*هل اسرايل هو عبد ام خصيص * لماذا صار للنهب * اسد زارت واعطت صوتها الذين
ردوا ارضه للخراب * ومدنه حسبت من ان لا تسكن * وبنو منف وطفنس عرفوك وهزوا
بك * اليس هذا صنعتها لك لتركك اياي يقول الرب الاهك * والان ما لك وارض مصر لتشرب
ماء جيحون * وما لك وارض الموصليين لتشرب ماء الانهار * يؤدبك عدوك * وشرك يبكتك
فاعلمي وانظري انه مر لك تركك اياي يقول الرب الاهك * ولم اسر بك يقول الرب الاهك
* لانك منذ الدهر كسرت نيرك وقطعت رباطاتك * وقلت لا استعبد لكن امضي الى كل
اكمة مرتفعة * وتحت كل شجرة ظليلة هناك افرح بزناي * وانا غرستك كرمة مثمرة
كلها * كيف رجعت كالكرمة الغريبة مرارة * ان اغتسلت بالبورق واكثرت لك الغاسول
لا ادنسك امامي بظلاماتك يقول الرب الاهك * الاصحاح الثاني *
* كيف تقولين لم اتدنس * وخلف باعال لم امض * انظري طرقك في الوادي واعلمي
ما تصنعين * صوتها وقول عساء * وسعت طرقاتها على مياه القفر وبشهوات نفسها
روحا * اسلمت * من ذا يردها * جميع طالبيها لا يتعبون * في ذلها يجدوها * ردي
من الطريق الخشنة وحلقك من العطش * فقالت اتشجع * لانها احبت الغرباء وتبعتهم
ذهبت * مثل خزي اللص اذا اخذ * هكذا تخزى بنو اسرايل * هم وملوكهم ورؤساؤهم
وكهنتهم وانبياؤهم * قالوا للعود انك انت هو ابي * وللحجر انت ولدتني * وادارو لي ظهورهم
لا وجوههم * وفي زمن سرورهم يقولون قم وخلصنا * فاين هي الهتك التي صنعت لك
ليقوموا ويخلصوك في زمن سوك * لان كعدد مدنك صارت الهتك يا يهوذا * وكعدد
مسالك اورشليم ذبحوا لبعال *

Num servus Israel, an peculiaris est? 14
cur expositus est direptioni? Leones ru- 15
gientes & vocem suam edentes sunt ii
qui redegerunt terram ejus in ruinam, &
urbes ejus in humum demersæ sunt, quò
minùs habitarentur. Filii Memphis & 16
Daphnis cognoverunt te & deriserunt te.
Nonne hæc feci tibi, quòd me dereliqueris, 17
ait Dominus Deus tuus? Nunc et- 18
iam quid negotii tibi est cum terra Æ-
gypti, ut bibas aquas Gihonis? & quid
tibi cum terra Assyriorum, ut bibas a-
quam fluviorum? Erudiet te pervi- 19
cacia tua, & malitia tua te arguet: scito
eam & vide quòd amarum tibi sit me
derelinquere, dicit Dominus Deus tuus;
meque te minimè delectari, ait Dominus
Deus tuus: Eò quòd à seculo fregeris 20
jugum tuum, & vincula tua disruperis, et
dixeris; Non me subjiciam, sed ibo ad o-
mnem collem excelsum, & sub omni ar-
bore umbrifera ibi delectabor in fornicati-
one mea. Atqui ego plantaveram te vitem 21
fructiferam, omnino fidelem: quomodo de-
generâsti sicut vitis aliena in amaritudi-
nem? Quamvis te nitro absterseris, & 22
multum smegmatis adhibueris tibi; nihilo-
minus contaminabo te coram me perversi-
tatibus tuis, ait Dominus Deus tuus.

Textus secundus.

Quo pacto dicis, Non pollui me, & post 23
Baalem non abii? Considera vias tuas in
valle, & adverte quid agas. Vox ejus 24
ingemuit sub vesperum, dilatavit vias
suas super aquas deserti cupiditatibus a-
nimæ suæ, induit spiritum, dedidit sese,
quis revocabit eam? omnes quærentes
eam, non fatigantur; in abjectione ipsius
invenient eam. Dicenti; Revoca pedem 25
tuum à via aspera, & guttur tuum à si-
ti; respondet, Agam generosè: adamavit
enim exteros, eósque secuta est. Quem- 26
admodum pudore suffunditur fur cùm
captus fuerit, sic pudefient Israelitæ: ipsi
enim & reges ac principes eorum, sa-
cerdotes atque prophetæ eorum. Dice- 27
bant ligno, Sanè tu pater meus es; &
lapidi, Tu me genuisti. Obverterunt mihi
terga sua, non facies; tempore tamen
malorum suorum dicunt, Exurge, libera
nos. At ubinam sunt dii tui quos feci- 28
sti tibi? num surgent, & liberabunt te
tempore adversitatis tuæ? nam pro nume-
ro urbium tuarum sunt dii tui O Juda,
& pro numero compitorum Jerosolymæ
sacrificaverunt Baali.

ירמיה : ג

dixit ,me contra estis prævaricati vos omnes ?me contra litigabitis quid ut
29 למה תריבו אלי כלכם פשעתם בי נאם
:receperunt non castigationem ,vestros filios percussi vanum In .Dominus
30 יהוה: לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו
;generatio O .corrumpens leo tanquã vestros prophetas vester gladius comedit
אכלה חרבכם נביאיכם כאריה משחית: הדור
31 vos videte verbum Domini. Nunquid desertum fui Israeli ? num
אתם ראו דבר יהוה המדבר הייתי לישראל אם
terra Jah caliginis ? quare dixerunt populus meus : Dominati sumus, non
ארץ מאפליה מדוע אמרו עמי רדנו לוא
veniemus ultrà ad te. Nunquid obliviscetur virgo ornamenti sui, sponsa
32 נבוא עוד אליך: התשכח בתולה עדיה כלה
suorum collariorum ? & populus meus obliti sunt mei diebus absque numero.
קשריה ועמי שכחוני ימים אין מספר:
Cur bonificabis viam tuã ad quærendã dilectionẽ ? Ideo etiam malas
33 מה תיטבי דרכך לבקש אהבה לכן גם את הרעות
docuisti vias tuas. Etiam in alis tuis inventi sunt sanguis animarum
34 למדתי את דרכיך: גם בכנפיך נמצאו דם נפשות
egenorum innocentum : non cum perfossorio inveniſti eos, sed super
אביונים נקיים לא במחתרת מצאתים כי על
omnibus his. Et dixisti : Quia innocens sum, verè aversus est nasus ejus
35 כל אלה: ותאמרי כי נקיתי אך שב אפו
à me. Ecce ego judicium subiens tecum super te dicere : Non peccavi.
ממני הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי:
Cur abibis valde ad mutandum viam tuam ? Etiam ab Ægypto
36 מה תזלי מאד לשנות את דרכך גם ממצרים
pudore afficieris, quemadmodũ pudore affecta es ab Assur. Etiam
37 תבשי כאשר בשת מאשור: גם מאת
hinc egredieris, & manus tuæ super caput tuũ : quia reprobavit Dominus
זה תצאי וידיך על ראשך כי מאס יהוה
in confidentias tuas, & non prosperaberis eis.
במבטחיך ולא תצליחי להם:

CAP. III. ג

Dicendo : En dimittet vir uxorem suã, & abibit ab eo cum, & erit
1 לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה מאתו והיתה
viri alterius, nunquid revertetur ad eam amplius ? Nonne prophanando
לאיש אחר הישוב אליה עוד הלוא חנוף
prophanata est terra ista ? Et tu fornicata es sociis multis : sed revertere
תחנף הארץ ההיא ואת זנית רעים רבים ושוב
ad me, dixit Dominus. Leva oculos tuos ad loca edita, & vide :
2 אלי נאם יהוה: שאי עיניך על שפים וראי
ubi non fueris constuprata ? Super viis sedisti eis, sicut Harabs
איפה לא שגלת על דרכים ישבת להם כערבי
in deserto, & prophanasti terram in fornicationibus tuis, & in malitia tua.
במדבר ותחניפי ארץ בזנותיך וברעתך:
Et prohibiti sunt imbres, & pluvia serotina non fuerit : & frons mulieris
3 וימנעו רבבים ומלקוש לוא היה ומצח אשה
meretricis fuit tibi, renuisti pudefieri. Nonne ex nunc vocabis me :
4 זונה היה לך מאנת הכלם: הלוא מעתה קראתי לי
Pater meus : dux adolescentiarũ mearũ tu ? Nunquid observabit in seculum,
5 אבי אלוף נערי אתה: הינטר לעולם
num servabit in æternum ? Ecce locuta es, & fecisti mala, & potuisti.
אם ישמר לנצח הנה דברתי ותעשי הרעות ותוכל:
Et dixit Dominus ad me, in diebus Josijahu regis : Nunquid vidisti
6 ויאמר יהוה אלי בימי יאשיהו המלך הראית
quæ fecit refractaria Israel : vadens ipsa super omnem montem
אשר עשתה משבה ישראל הלכה היא על כל הר
excelsum, & ad sub omne lignum frondosum, & fornicata est ibi.
גבה ואל תחת כל עץ רענן ותזני שם:

Versio VUL. LAT.

29 Quid vultis mecũ judicio con-
tendere ? omnes dereliquiſtis
30 me,dicit Dñs. Fruſtrà pcuſſi fi-
lios veſtros,diſciplinã non re-
ceperunt:devoravit gladi⁹ ve-
ſter prophetas veſtros,quaſi leo
31 vaſtatur Generatio veſtra. Vi-
dete verbũ Dñi:Numquid ſoli-
tudo fact⁹ ſum Iſraeli, aut terra
ſerotina ? quarè ergò dixit po-
pul⁹ me⁹ ;Receſſim⁹,non venie-
32 mus ultrà ad te?Numquid obli-
viſcetur virgo ornamenti ſui,
aut ſponſa faſciæ pectoralis
ſuæ?popul⁹ verò me⁹ oblit⁹ eſt
33 mei dieb⁹ innumeris. Quid ni-
teris bonã oſtendere viã tuã ad
quærendã dilectiõné,quæ inſu-
p & malitias tuas docuiſti vias
34 tuas, Et in alis tuis invent⁹ eſt
ſanguis animarũ pauperum &
innocentũ ?non in foſſis inveni
eos, ſed in omnibus quæ ſuprà
35 memoravi. Et dixiſti ; Abſque
peccato & innocẽs ego ſum: &
propterea avertatur furor tu⁹ à
me. Ecce ego judicio contendã
tecũ,eò ꝗ dixeris ;Non pecca-
36 vi. Quàm vilis facta es nimis,
iterans vias tuas! & ab Ægypto
confundéris,ſicut confuſa es ab
37 Aſſur. Nam & ab iſta egredie-
ris,& man⁹ tuæ erunt ſuper ca-
put tuum:quoniã obtrivit Dñs
confidentiã tuam, & nihil ha-
bebis proſperum in ea.

CAP. III.

1 Vulgò dicitur ; Si dimiſerit
vir uxoré ſuam,& recedens ab
eo,duxerit virum alterũ:num-
quid revertetur ad eam ultrá ?
numquid non polluta et conta-
minata erit mulier illa?tu auté
fornicata es cũ amatorib⁹ mul-
tis:tamen revertere ad me,di-
2 cit Dñs;& ego ſuſcipiã te. Le-
va oculos tuos in directũ,et vi-
de ubi non proſtrata ſis: in viis
ſedebas,expectans eos quaſi la-
tro in ſolitudine : & polluiſti
terrã in fornicationib⁹ tuis,&
3 in malitiis tuis. Quam ob rem
prohibitæ ſunt ſtillæ pluviarũ,
& ſerotin⁹ imber nõ fuit:frons
mulieris meretricis facta eſt
4 tibi,noluiſti erubeſcere. Ergò
ſaltem amodò voca me ; Pater
me⁹,dux virginitatis meæ tu es:
5 Numquid iraſcéris in ꝑpetuũ,
aut pſeverabis in finé?Ecce lo-
cuta es,et feciſti mala,et potui-
6 ſti. Et dixit Dñs ad me in dieb⁹
Joſiæ regis ; Numquid vidiſti
quæ fecerit averſatrix Iſrael ?
abiit ſibimet ſuper omné mon-
té excelſum,& ſub omni ligno
frondoſo, & fornicata eſt ibi.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

29 Ἵνα τί λαλεῖτε πρός με; πάντες ὑμεῖς (δ) ἠσεβήσατε, καὶ πάντες ὑμεῖς ἠνομήσατε εἰς
30 ἐμὲ, λέγει κύριος. Μάτην ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν, παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε, μάχαιρα κατέφαγε τοὺς προφήτας ὑμῶν ὡς λέ-
31 ων (ε) ὀλοθρεύων, καὶ οὐκ ἐφοβήθητε. Ἀκούσατε (ζ) λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος, Μὴ ἔρημος (η) ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ ἢ γῆ κεχερσωμένη; διατί εἶπεν ὁ λαός μου, Οὐ (θ) κυριευθησόμεθα, καὶ οὐχ ἥξομεν πρὸς σὲ
32 ἔτι; Μὴ ἐπιλήσεται νύμφη τὸν κόσμον αὐτῆς, καὶ παρθένος τὴν στηθοδεσμίδα αὐτῆς; ὁ δὲ λαός μου ἐπελάθετό μου ἡμέρας ὧν οὐκ ἔ-
33 στιν ἀριθμός. Τί ἔτι καλὸν ἐπιτηδεύσεις ἐν ταῖς ὁδοῖς σου, τοῦ ζητῆσαι ἀγάπησιν; οὐχ οὕτως· ἀλλὰ καὶ σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μι-
34 ᾶναι τὰς ὁδούς σου, Καὶ ἐν ταῖς χερσί σου (ι) εὑρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθῴων. οὐκ ἐν διορύγμασιν εὗρον αὐτοὺς, ἀλλ' (κ) ἐπὶ
35 πάσῃ δρυΐ. Καὶ εἶπας, Ἀθῷός εἰμι, ἀλλὰ ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ. ἰδοὺ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σὲ, ἐν τῷ λέγειν σε,
36 Οὐχ ἥμαρτον· Ὅτι κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ δευτερῶσαι τὰς ὁδούς σου. καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου καταισχυνθήσῃ, καθὼς κατῃσχύν-
37 θης ἀπὸ Ἀσσούρ· Ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ, καὶ αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου· ὅτι ἀπώσατο κύριος τὴν ἐλπίδα σου, καὶ οὐκ εὐοδωθήσῃ ἐν αὐτῇ.

MS.A. (δ) ἠνομήσατε εἰς (ε) ὀλεθρεύων, (ζ) τὸν λόγον (η) ἐγενήθην (θ) δουλευθησόμεθα, καὶ οὐκ (ι) εὑρέθη (κ) ἐν

29 Ut quid loquimini ad me? Omnes vos impiè egiſtis, & omnes vos iniquè egiſtis in me, dicit Dominus.
30 Fruſtrà percuſſi filios veſtros: diſciplinam non recepiſtis. Gladius devoravit prophetas veſtros, quaſi leo vaſtator; & non timuiſtis.
31 Audite verbum Domini: Hæc dicit Dominus; Nunquid ſolitudo factus ſum Iſraeli; aut terra [illegible] ? Cur dixit populus meus, Non ſerviemus, nec veniemus ultrà ad te?
32 Nunquid obliviſcetur ſponſa ornamenti ſui, & virgo faſciæ pectoralis ſuæ? Populus autem meus oblitus eſt mei diebus, quorum non eſt numerus.
33 Quid adhuc bonum adinvenies in viis tuis ad quærendam dilectionem? Non ſic. Sed & tu malignata es polluendo vias tuas:
34 Et in manibus tuis inventi ſunt ſanguines animarum innocentium. Non in foſſis inveni eos, ſed in omni quercu.
35 Et dixiſti, Innocens ſum; ſed avertatur furor ejus à me. Ecce ego judicio contendo tecum, in dicendo te, Non peccavi:
36 Quia contempſiſti valdè, iterando vias tuas. Et ab Ægypto confunderis, ſicut confuſa es ab Aſſur:
37 Quia & hinc egredieris, & manus tuæ ſuper caput tuum: quoniam repulit Dominus ſpem tuam: & non proſperaberis in ea.

ΚΕΦ. γ΄.

1 Ἐὰν ἐξαποστείλῃ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ, μὴ ἀνακάμπτουσα ἀνακάμψει πρὸς αὐτὸν ἔτι; οὐ μιαινομένη μιανθήσεται ἡ γυνὴ ἐκείνη; καὶ σὺ ἐξεπόρνευσας ἐν ποιμέσι πολλοῖς, καὶ ἀνέκαμπτες πρός με,
2 λέγει κύριος. Ἆρον (α) τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς εὐθεῖαν, καὶ ἴδε, ποῦ οὐχὶ ἐξεφύρθης. ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς (β) ἐκάθισας αὐτοῖς ὡσεὶ κορώνη (γ) ἐρημουμένη, καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις (δ) σου καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου.
3 Καὶ ἔσχες ποιμένας πολλοὺς εἰς πρόσκομμα σεαυτῇ. ὄψις πόρνης ἐγένετό (ε) σοι,
4 ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντας. Οὐχ ὡς οἶκόν με ἐκάλεσας, καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν
5 τῆς παρθενίας σου; Μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ (ζ) φυλαχθήσεται εἰς νῖκος; ἰδοὺ ἐλάλησας, καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦτα, καὶ
6 ἠδυνάσθης. Καὶ εἶπε κύριος πρός με ἐν ταῖς ἡμέραις (η) Ἰωσίου τοῦ βασιλέως, Εἶδες ἃ ἐποίησέ μοι ἡ κατοικία τοῦ Ἰσραήλ; ἐπορεύθησαν ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν, καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους, καὶ ἐπόρνευσαν ἐκεῖ.

MS.A. (α) εἰς εὐθεῖαν τοὺς ὀφθαλμούς σου, λέγει κύριος, καὶ ἴδε, (β) [illegible] ἐκάθισας (γ) ἠρημωμένη, (δ) σου. Καὶ ἔσχες (ε) σοι, ἀπηναισχυντήσα[illegible] (ζ) διαφυλαχθήσεται (η) Ἰωσία, Ἴδες

CAP. III.

1 SI (a) dimiſerit vir uxorem ſuam, & vicissim abierit ab eo, & facta fuerit viro alteri; nunquid revertens revertetur ad eam ultrà? Nonne inquinata inquinabitur mulier illa? Et tu fornicata es in paſtoribus multis, & revertebaris ad me, dicit Dominus.
2 Leva oculos tuos in directum, & vide, ubi non fueris permiſta. In viis ſedebas, (b) eis quaſi cornix deſerta. Et (c) polluiſti terram in fornicationibus tuis, & in malitiis tuis:
3 Et habuiſti paſtores multos in offenſionem tibi. Facies (d) tua facta eſt meretricis: ſine rubore facta es ad omnes.
4 Nonne (e) tanquam domum me vocaſti, & patrem, & ducem virginitatis tuæ?
5 Nunquid permanebit in perpetuum, aut conſervabitur in (f) victoriam? Ecce locuta es, & feciſti mala hæc, & potuiſti.
6 Et dixit Dominus ad me in diebus Joſiæ regis, Vidiſti, quæ fecit mihi domus Iſrael? Iverunt ſuper omnem montem excelſum, & ſubter omne lignum frondoſum; & fornicati ſunt ibi.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 למה אתון מרטן למרן לקבל פתגמי כולכון מרדתון במימרי אמר יי: למגן אלקיתי ית
30 בניכון אולפן לא קבילו קטלת חרבכון נבייכון כאריא דמחבל: עם דרא אתון קבילו
31 פתגמא דיי הא כמדבר צדי דלית ביה הנאה הוה מימרי לישראל אם כארע חורבא
32 מה דין אמרו עמי אטלטלנא לא נתוב עוד לפולחנך: האפשר דתתנשי בתולתא
33 תקונה כלתא קשוטרא ועמי שבקו פלחני יומין דלא מנין: מה את משתפרא בארחתיך
34 למעבד רחמי לאתחברא בעממיא בכן אף ית בישן אלפת מן ארחתיך: אף בסתרא
אשתכחת דאשדת דם זכי דם נפשת דמסכנין זכאין לא כמה דמשכחין במחתרתא
35 אלהן על כל אלין עבדת: ואמרת ארי זכיתי ברם תב רוגזיה מני הא אנא עביד עמיך
36 פורענות דין על דאמרת לא חטיתי: מה את מסתכלא לחדא לקלקלא ית אורחתיך
37 אף ממצרים תבהתין כמה דבהתת מאתוראה: אף מלות דין תפקין ובהתת חוביך
על רישיך ארי רחיק יי רוחצנך ולא תצלחין להון:

ג

1 למימר הא יפטר גבר ית אתתיה ותהך מלותיה ותהי לגבר אוחרן האפשר דיתוב
לותה עוד הלא מחב תחוב ארעא ההיא ואת טעיתא ואתחברת לעממין סגיאין
2 ותובי מכען לפולחני אמר יי: זקופי עינך על נגדין וחזא היכא לא אתחברת ליך
למפלח לטעותא על אורחת בית משריהון אורכת להון כערבאי דשרן בשכונין
3 במדברא וחיבת ארעא בטעותיך ובבשתיך: ואתמנעו רסיסיא ומלקושא לא
4 הוה וחוצפא כאתתא נפקת ברא הוה ליך מסרבת לאתכנעא: הלא מכען תצלן
5 קדמי רבוני את פרקי דמן עלמא: האפשר דתתנטרון ליך חוביך לעלם אם תתקף
6 עלך מחא לאפריש הא מלילת ועבדת בישן ואסגית: ואמר יי לי ביומי יאשיה
מלכא החזיתא מה דעבדו דמתחפנין למתא לפולחני דבית ישראל אזלין אנון על
כל רמא מנטלא ולתחות כל אילן עבוף ופלחין אען לטעותא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Quare vos putatis judicio contendere adverſus verba mea ? omnes vos prævaricati eſtis in Verbũ meũ, dicit Dñs. Fruſtrà percuſſi filios veſtros, diſciplinã non ſuſceperunt : occidit gladius veſter prophetas veſtros quaſi leo qui devaſtat. Populus generationis, vos ſuſcipite verbũ Dñi : nunquid ſicut ſolitudo deſerta in qua nulla eſt utilitas, fuit Verbũ meũ Iſraeli, aut ſicut terra vaſta ? quare dixerunt popul⁹ me⁹, Migravimus, non revertemur ultrà ad cultũ tuũ ? Num fieri poteſt ut obliviſcatur virgo ornamenti ſui, aut ſponſa ornat⁹ ſui ? & popul⁹ me⁹ reliquerunt timorẽ mei diebus ſine numero. Et quid gloriaris in viis tuis, *ut facias amores*, ut jungaris populis ? insup & mala docuiſti ex viis tuis. In occulto quoque inventa es effundiſſe ſanguinẽ innocentẽ, ſanguinẽ animarũ pauperũ innocentũ : non ſicut inveniunt in foſſa, ſed ob hæc omnia feciſti. Et dixiſti, Quoniam innocens ſum, veruntamẽ averſus eſt furor ejus à me. Ecce ego faciã tecũ ultionẽ judicii, eò quod dixiſti, Non peccavi. Quare tu contemplaris admodũ ad corrumpendã viã tuã ? etiã ab Ægypto confundéris, ſicut confuſa es ab Aſſur. Etiam ex hoc egredieris, & confuſio peccati tui ſuper caput tuum : quia procul ſummovit Dominus fiduciam tuam, & non proſperaberis in eis.

CAP. III.

DIcendo : Si dimiſerit vir uxorẽ ſuã, & abierit ab eo, & nupſerit viro alteri, nunquid revertetur ad eã ultrà ? nónne peccando peccabit terra illa ? & tu fornicata es & adjunxiſti te populis multis : tamẽ revertere jam ab hoc tempore ad cultũ meũ, dicit Dñs. Tolle oculos tuos ad loca edita, & vide ubi non te junxiſti ut coleres idola : ſup viã dom⁹ manſionis corũ ex[illegible] pectabas eã ; ſicut Arabes qui morantur in tabernaculis in deſerto ; & reatu fe[illegible] ciſti terrã in idolis tuis, & in malitia tua. Et prohibitæ ſunt guttæ pluviæ, & ſerotinus imber non fuit : & impudentia quaſi mulieris meretricis [illegible] tibi : noluiſti tete humiliare. Ab hoc tempore utique orabis corã me [illegible] *cens* :] Dñs me⁹ es tu, redẽptor me⁹, qui à ſeculo es. Num fieri poteſt ut re[illegible] ſerventur tibi peccata *tua* in æternũ, aut roborabitur ſup te plaga in finẽ ? ecce locuta es, & feciſti mala, & multiplicáſti. Et dixit Dominus ad me in diebus Joſiæ regis : Nunquid vidiſti quid fecerit domus Iſrael, quæ in[illegible] duratur ut convertatur ad cultum meum ? Abeunt ipſi ſuper omnem collem excelſum & ſub omne lignum frondoſum, & colunt *lignea* idola.

Cap. III.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܡܢܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܝ. ܟܠܟܘܢ ܕܓܠܬܘܢ ܒܝ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܣܪܝܩܐܝܬ
ܒܢܝܟܘܢ. ܘܡܪܕܘܬܐ ܠܐ ܩܒܠܘ. ܐܟܠܬ ܚܪܒܐ ܠܢܒܝܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܡܚܒܠܐ.
* ܐܢܬܘܢ ܕܪܐ. ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܠܡܐ ܡܕܒܪܐ ܗܘܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܘ ܐܝܟ
ܐܪܥܐ ܚܪܒܬܐ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܥܡܝ ܕܢܚܬܢ. ܠܐ ܢܐܬܐ ܬܘܒ ܠܘܬܟ. *
[illegible]

Quare contenditis mecum ? omnes me dene- 29
gâstis, ait Dominus. Frustrà percussi filios 30
vestros, nam disciplinam haud receperunt :
consumpsit gladius prophetas vestros tan-
quam leo vastans. Vos ô generatio, audite 31
sermonem Domini; Nunquid solitudo factus
sum Israeli, aut sicut terra deserta ? quam ob
rem dicunt populus meus, Descendimus, non
sumus ampliùs ad te venturi ? Num oblivi- 32
scitur virgo blanditiarum suarum, aut sponsa
ornamenti sui ? populus verò meus obliti
sunt mei diebus innumeris. Cur adhuc paras 33
vias tuas ad quærendum amorem, cùm ecce
tum malum didiceris in viis tuis, Tum etiam 34
in manibus tuis inventus sit sanguis anima-
rum pauperculorum innocentium, quos ne-
quaquam in furto deprehendisti, sed sub qua-
cunq; arbore? Quia tamẽ dicis, Innoxia sum, 35
ideóq; avertit iram suã à me; ecce te judico,
eò quòd dicas, Non peccavi. Quorsum gravi- 36
oribus implicaris obscœnitatibus repetendo
vias tuas? etiam ab Ægypto erubesces, quem-
admodum erubuisti ab Assur. Etiam ab hoc 37
discedes manibus tuis capiti tuo impositis :
quia iratus est Dominus fiduciam tibi præ-
bentibus, neque prospera eris per eos.

CAP. III.

Et verò si quis dimittat uxorem suam, & 1
illa discedens ab eo nubat viro alteri, si de-
nuo revertatur ad eam, ecce planè polluere-
tur terra illa. Tu verò licèt scortata sis cum
pastoribus multis, revertere ad me, dicit Do-
minus. Attolle oculos tuos in compita, & vi- 2
de ubi vitiata fueris : juxta vias sedisti illis
tanquam corvus in deserto. Polluisti terram
scortatione tuâ; Et propter malitiam tuam 3
cohibiti sunt rores, nec fuit gramen : frons
mulieris scortantis fuit tibi, & argui noluisti.
Ecce posthac vocatura es me, *dicens*, Pater 4
meus, educator meus à pueritia mea tu es.
Nunquid servabitur in æternum, aut in secula 5
asservabitur *pertinacia tua* ? ecce locuta es
& fecisti malum, & prævaluisti. Dixitque 6
mihi Dominus in diebus Josiæ regis, Vi-
distíne quid fecerit habitatrix Israelis ? abiit
hæc ad omnem montem sublimem & sub-
ter omnem arborem condensam, ibíque scor-
tata est :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لماذا تتكلمون علي جميعا. اثمتم إلي يقول الرب * ضربت أولادكم باطلا ولم يقبلوا أدبا
السيف أكل أنبياءكم مثل أسد ضار ولم تخافوا * اسمعوا كلمة الرب. هكذا يقول الرب
هل صرت برية لاسرائيل أو أرضا بورا. لماذا قال شعبي لا نستعبد ولا نأتي اليك أيضا * هل
تنسى العروس زينتها والعذري رباط صدرها. فأما شعبي نسيني أياما ليس لها عدد * لماذا
تعملين جيدا في طرقاتك أيضا لتطلبي حبا. ليس هكذا لكن أنت زنيت لتنجسي
طرقاتك * وفي يديك وجد دم نفوس الأزكياء. لا في سقوف وجدتهم لكن في كل بلوطة
* وقلت أنا بريئة هكذا ليرجع غضبه عني * ها أنا أحاكمك معك عند ما قلت لم أخطأ
* لأنك أزدريت جدا لتنسي طرقاتك. ومن مصر تخزي كما خزيت من الموصل * لأنك من
هناك تخرجين ويداك على رأسك. لأن الرب أقصى رجاك فلم تستقيم طرقك *

* الفصل الثالث *

* اذا سرح رجل امرأته وبانت عنه وصارت لرجل آخر. هل تعود اليه راجعة أيضا. أليس
تتنجس تلك المرأة وتصير نجسة * وأنت زنيت برعاة كثيرين وترجعين إلي يقول الرب
* ارفعي ألحاظك باستقامة يقول الرب وانظري أين. أليس عكفت في الطرقات التي جلست
فيهن مثل غراب بري * ونجست الأرض بزناك * ومسكت رعاة كثيرين عثرة
صار لك وجه زانية وصفاقة للكل * أليس مثل بيت تدعوني أبا ورئيسا لبتوليتك
* هل تدوم إلي الأبد أو تحفظ للغاية * ها تكلمت وصنعت هذه الشرور وقويت * وقال لي
الرب في أيام يوشيا. نظرت ما صنعت بي ساكنة اسرائيل * مضوا على كل جبل عال
وتحت كل شجرة ظليلة وزنوا هناك *

Quarè de me loquimini vos omnes ? 29
peccâstis in me, dicit Dominus. Fru-
strà percussi filios vestros, non acce- 30
perunt eruditionem : gladius devoravit
prophetas vestros ut leo perniciosus, at-
tamen non timetis. Audite verbum Do- 31
mini : Sic ait Dominus, An factus sum
desertum Israelis ? au tellus inculta ? cur
dixit populus meus, Nequaquam subji-
ciemus nos, nec ultrà veniemus ad te ?
Num obliviscitur sponsa ornatûs sui, aut 32
virgo fasciæ pectoris sui ? at populus
meus oblitus est mei diebus innumeris.
Cur adhuc bonum facis in viis tuis, ut 33
quæras amicitiam ? Non ita, sed tu scor-
tata es, ut contaminares vias tuas ; Et 34
in manibus tuis inventus est sanguis ani-
marum innocentium, quos non in rimis
invenisti, sed in omni quercu : Attamen 35
dicis, Innoxia sum hoc pacto, avertatur
à me ira ejus. Ecce ego litigaturus sum
tecum, eò quòd dicas, Non peccavi.
Nam plurimum te negligis, ut oblivisca- 36
ris viarum tuarum, & ab Ægypto repor-
tes pudorem, qui pudefacta es ab Assy-
ria : Nam illinc egressa es manibus tuis 37
capiti tuo impositis. Quia Dominus pro-
cul amovit spem tuam, ideò non erunt
rectæ viæ tuæ.

CAP. III.

Si dimiserit quis uxorem suam, & illa 1
ab eo separata nupserit alteri viro, num
denuò rediens ad eum reverteretur ? an
non contaminaretur illa mulier, fierétque
polluta ? Tu igitur quæ multis cum pasto-
ribus fornicata es, ad me reverteris,
dicit Dominus ? Tuos intuitus rectà eri- 2
ge, dicit Dominus, & aspice ubinam. Nón-
ne delectata es in viis in quibus sedebas
tanquam corvus sylvestris, & contami-
nâsti terram fornicationibus tuis, Et ad- 3
hæsisti pastoribus multis in offendiculum?
Propterea facta est tibi facies meretricia,
& impudenter cum omnibus te gessisti.
Annon ut filia vocabis me patrem & du- 4
cem virginitatis tuæ ? Num æternò du- 5
rabit, aut in finem usque asservabitur hæc
impudentia tua ? ecce locuta es & tan-
ta mala commisisti, atque invaluisti. Præ- 6
tereà dixit mihi Dominus in diebus Jo-
siæ, Vidistine quid fecerit mihi habitatrix
Israelis ? Iverunt super omnem montem
excelsum, & subter omnem arborem um-
briferam, ibique fornicati sunt.

ירמיה ג

non & ,revertaris me Ad : hæc omnia eam facere post ,dixi Et
7 ואמר אחרי עשותה את־כל־אלה אלי תשוב ולא־
super quòd vidi Et .Jehudah ejus soror prævaricatrix vidit Et .est reversa
8 שבה ותראה בגודה אחותה יהודה׃ וארא כי על־
,eam dimisi ,Israel refractaria adulterium commisit quibus ,causas omnes
כל־אדות אשר נאפה משבה ישראל שלחתיה
prævaricatrix timuit non & : eam ad ejus excidiorum libellum dedi &
ואתן את־ספר כריתתיה אליה ולא יראה בגדה
levitate à fuit Et .ipsa etiam est fornicata &,abiit &,ejus soror Jehudah
9 יהודה אחותה ותלך ותזן גם־היא׃ והיה מקל
lapide cum est mœchata & : terram prophanavit &,suæ fornicationis
זנותה ותחנף את־הארץ ותנאף את־האבן
me ad est reversa non hoc omni cum etiam Et .ligno &
10 ואת־העץ׃ וגם־בכל־זאת לא־שבה אלי
,falsitate in quinimo ,suo corde toto in Jehudah ejus soror prævaricatrix
בגודה אחותה יהודה בכל־לבה כי אם־בשקר
suam animam Justificavit:me ad Dominus dixit Et .Dominus dixit
11 נאם־יהוה׃ ויאמר יהוה אלי צדקה נפשה
clamabis & ,Vade .Jehudah prævaricatrice præ ,Israel refractaria
12 משבה ישראל מבגדה יהודה׃ הלך וקראת
refractaria Revertere : dices & ,Aquilonem ad istos sermones
את־הדברים האלה צפנה ואמרת שובה משבה
quia : vos in meas facies cadere faciam non : Dominus dixit ,Israel
ישראל נאם־יהוה לוא־אפיל פני בכם כי־
Veruntamen .seculum in servabo non : Dominus dixit ,ego benignus
13 חסיד אני נאם־יהוה לא אטור לעולם׃ אך
: es prævaricata tuum Deum Dominum in quia ,tuam iniquitatem scito
דעי עונך כי ביהוה אלהיך פשעת
mea voce in &,frondoso ligno omni sub alienis tuas vias sparsisti &
ותפזרי את־דרכיך לזרים תחת כל־עץ רענן ובקולי
dixit ,refractarii filii Convertimini .Dominus ait ,audistis non
14 לא־שמעתם נאם־יהוה׃ שובו בנים שובבים נאם־
unum ,vos assumam & : vobis in fui patronus ego quia : Dominus
יהוה כי אנכי בעלתי בכם ולקחתי אתכם אחד
dabo Et .Sijon vos introducam & ,familia de duos &,civitate de
15 מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון׃ ונתתי
.intellectu & scientia vos pascent &:meum cor juxta pastores vobis
לכם רעים כלבי ורעו אתכם דעה והשכיל׃
diebus in ,terra in fructificati fueritis &,fueritis multiplicati cùm ,erit Et
16 והיה כי תרבו ופריתם בארץ בימים
,Domini fœderis Arca : ultrà dicent non ,Dominus dixit ,illis
ההמה נאם־יהוה לא־יאמרו עוד ארון ברית־יהוה
nec ,visitabunt nec ,eo in recordabuntur neque ,cor super ascendet nec
ולא יעלה על־לב ולא יזכרו־בו ולא יפקדו ולא
,Domini solium Jerusalaim vocabunt illo tempore In .ultrà fiet
17 יעשה עוד׃ בעת ההיא יקראו לירושלם כסא יהוה
.Jerusalaim in Domini nomine in gentes omnes eam ad se congregabūt &
ונקוו אליה כל־הגוים לשם יהוה לירושלם
diebus In .mali sui cordis obstinationem post ultrà ambulabunt non Et
18 ולא־ילכו עוד אחרי שררות לבם הרע׃ בימים
simul venient & : Israel domum ad Jehudah domus ibunt illis
ההמה ילכו בית־יהודה על־בית ישראל ויבאו יחדו
&.vestros patres feci sortiri quam terram ad Aquilonis terra de
מארץ צפון על־הארץ אשר הנחלתי את־אבותיכם׃
tibi tribuam & ,filios in te ponam Quomodo : dixi ego Et
19 ואנכי אמרתי איך אשיתך בבנים ואתן־לך
: dixi Et ?gentium exercituum elegantiæ hæreditatem ,desiderii terram
ארץ חמדה נחלת צבי צבאות גוים ואמר
.retrocedes non me post à &,me vocabis meum Patrem
אבי תקראי־לי ומאחרי לא תשובי׃

Versio VULG. LAT.

7 Et dixi, cùm fecisset hæc omnia;
Ad me revertere : & non est re-
versa, Et vidit prævaricatrix so-
8 ror ejus Juda, Quia pro eo, quòd
mœchata esset aversatrix Israel,
dimisissem eam, & dedissem ei
libellum repudii : & non timuit
prævaricatrix Juda soror ejus,
sed abiit, & fornicata est etiam
9 ipsa. Et facilitate fornicationis
suæ contaminavit terram, &
mœchata est cum lapide & li-
10 gno. Et in omnibus his non
est reversa ad me prævaricatrix
soror ejus Juda in toto corde suo,
sed in mendacio, ait Dominus.
11 Et dixit Dominus ad me; Justi-
ficavit animam suam aversatrix
Israel, comparatione prævarica-
12 tricis Judæ. Vade, & clama ser-
mones istos contra Aquilonem,
& dices; Revertere aversatrix
Israel, ait Dominus, & non a-
vertam faciem meam à vobis :
quia sanctus ego sum, dicit Do-
minus, & non irascar in perpe-
13 tuum. Veruntamen scito ini-
quitatem tuam, quia in Domi-
num Deum tuum prævaricata es:
& dispersisti vias tuas alienis
sub omni ligno frondoso, & vo-
cem meam non audisti, ait Do-
14 minus. Convertimini filii re-
vertentes, dicit Dominus; quia
ego vir vester : & assumam vos
unum de civitate, & duos de
cognatione, & introducam vos
15 in Sion. Et dabo vobis pasto-
res juxta cor meum, & pascent
16 vos scientiâ & doctrinâ. Cúm-
que multiplicati fueritis, & cre-
veritis in terra in diebus illis,
ait Dominus : non dicent ultrà,
Arca testamenti Domini : neque
ascendet super cor, neque re-
cordabuntur illius : nec visita-
17 bitur, nec fiet ultrá. In tempo-
re illo vocabunt Jerusalem, So-
lium Domini : & congregabun-
tur ad eam omnes Gentes in no-
mine Domini in Jerusalem, &
non ambulabunt post pravita-
18 tem cordis sui pessimi. In die-
bus illis ibit domus Juda ad do-
mum Israel, & venient simul
de terra Aquilonis, ad terram
quam dedi patribus vestris.
19 Ego autem dixi; Quomodò po-
nam te in filios, & tribuam tibi
terram desiderabilem, hæredita-
tem præclaram exercituum Gen-
tium? Et dixi; Patrem vocabis
me, & post me ingredi non ces-
sabis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ εἶπα, μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν (ϑ)
ταῦτα πάντα, Πρὸς μὲ ἀνάστρεψον. καὶ
οὐκ ἀνέστρεψε· καὶ εἶδε τὴν ἀσυνθεσίαν αὐ-
8 τῆς ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα. Καὶ εἶδον, (ι)
ὅτι περὶ πάντων ὧν κατελήφθη ἐν οἷς
ἐμοιχᾶτο ἡ κατοικία (κ) Ἰσραήλ, καὶ
ἐξαπέστειλα αὐτὴν, καὶ ἔδωκα αὐτῇ βι-
βλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς·
καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἡ ἀσύνθετος Ἰούδα, καὶ
9 ἐπορεύθη, καὶ ἐπόρνευσε καὶ αὐτή, Καὶ ἐ-
γένετο εἰς οὐθὲν ἡ πορνεία αὐτῆς, καὶ ἐμοί-
10 χευσε τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον. Καὶ ἐν πᾶσι
τούτοις οὐκ (*) ἐπεστράφη πρὸς μὲ ἡ ἀσύνθε-
τος Ἰούδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς,
11 ἀλλ' ἐπὶ ψεύδει. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς
μὲ, Ἐδικαίωσε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Ἰσραὴλ
12 ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου Ἰούδα. (λ) Πορεύου καὶ
ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους (μ) πρὸς Βορ-
ρᾶν, καὶ ἐρεῖς, Ἐπιστράφηθι πρὸς μὲ ἡ
κατοικία τοῦ Ἰσραὴλ, λέγει κύριος. καὶ
(ν) μὴ στηριῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς,
ὅτι (ξ) ἐλεήμων ἐγώ εἰμι, λέγει κύριος,
13 καὶ οὐ μηνιῶ ὑμῖν εἰς τὸν αἰῶνα. Πλὴν,
γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου, ὅτι εἰς κύριον τὸν
θεόν σου ἠσέβησας, καὶ διέχεας τὰς ὁ-
δούς σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς
ξύλου ἀλσώδους, τῆς δὲ φωνῆς μου (ο) οὐχ
14 ὑπήκουσας, λέγει κύριος. Ἐπιστράφητε
υἱοὶ ἀφεστηκότες, λέγει κύριος, διότι (π)
ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν, καὶ λήψομαι ὑ-
μᾶς ἕνα ἐκ πόλεως καὶ δύο ἐκ πατριᾶς,
15 καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς Σιὼν, Καὶ δώσω ὑμῖν
ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου, καὶ ποιμανοῦ-
σιν ὑμᾶς (ρ) ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης.
16 Καὶ ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε, καὶ αὐξηθῆτε
ἐπὶ τῆς γῆς, (σ) λέγει κύριος, ἐν ταῖς ἡ-
μέραις ἐκείναις οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, Κιβωτὸς
διαθήκης ἁγίου Ἰσραήλ, οὐκ ἀναβήσεται
ἐπὶ καρδίαν, (τ) οὐκ ὀνομασθήσεται, οὐδὲ
17 ἐπισκεφθήσεται, καὶ οὐ ποιηθήσεται ἔτι. Ἐν ταῖς
ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
καλέσουσι τὴν Ἱερουσαλήμ, Θρόνον κυρίου·
καὶ συναχθήσονται (υ) πάντα τὰ ἔθνη εἰς
αὐτὴν, καὶ οὐ πορεύσονται ἔτι ὀπίσω τῶν (*) ἐν-
θυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς.
18 (φ) Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (χ) συνελεύ-
σονται ὁ οἶκος Ἰούδα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσ-
ραήλ, καὶ ἥξουσιν ἐπιτοαυτὸ ἀπὸ γῆς Βορ-
ρᾶ (ψ) καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν
γῆν, ἣν (ω) κατεκληρονόμησα τοὺς πα-
19 τέρας αὐτῶν· Καὶ ἐγὼ εἶπα, Γένοιτο κύ-
ριε· ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα, καὶ δώσω
σοι γῆν ἐκλεκτὴν, κληρονομίαν θεοῦ
παντοκράτορος ἐθνῶν· (α) καὶ εἶπα, Πα-
τέρα καλέσετέ με, καὶ ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀπο-
στραφήσεσθε.

Et dixi, postquam fornicata est ipsa hæc omnia; Ad me revertere. Et non est reversa. Et vidit prævaricationem ejus prævaricatrix Juda. Et (ξ) viderunt, quia pro omnibus, in quibus deprehensa est, in quibus mœchata est domus Israel; & dimisi eam, & dedi ei libellum repudii, in manus ejus. Et non timuit prævaricatrix Juda: & ivit, & fornicata est etiam ipsa: Et facta est in nihilum fornicatio ipsius: & mœchata est lignum, & lapidem. Et in omnibus his non est reversa ad me prævaricatrix Juda ex toto corde suo, sed in mendacio. Et dixit Dominus ad me; Justificavit animam suam Israel præ prævaricatrice Juda: Vade, & lege sermones istos contra Aquilonem, & dices; Revertere ad me domus Israel, dicit Dominus: & non firmabo faciem meam super vos: quia misericors ego sum, dicit Dominus, & non irascar vobis in perpetuum. Veruntamen scito injustitiam tuam: quoniam in Dominum Deum tuum impiè egisti, & effudisti vias tuas ad alienos sub omni ligno frondoso: vocem autem meæ non obedisti, dicit Dominus. Convertimini filii, qui recessistis, dicit Dominus; quia ego dominabor vestri, & assumam vos, unum de civitate, & duos ex cognatione: & introducam vos in Sion: Et dabo vobis pastores juxta cor meum: & pascent vos pascentes cum scientia. Et erit, si multiplicati eritis, & creveritis super terram, ait Dominus; in diebus illis non dicent ultrà, Arca testamenti, Sancti Israel: non ascendet super cor: non nominabitur, neque visitabitur, neque fiet ultrà. In diebus illis, et in tempore illo vocabunt Hierusalem, Solium Domini: et congregabuntur omnes gentes ad eam: et non ambulabunt ultrà post cogitationes cordis sui pessimi. In diebus illis convenient domus Juda ad domum Israel: et venient simul de terra Aquilonis, et de omnibus regionibus ad terram, quam dedi in hæreditatem patribus vestris. (Et ego dixi: Fiat Domine) (b) Quia ponam te in filios, et dabo tibi terram electam, hæreditatem Dei omnipotentis gentium. Et dixi; Patrem vocabitis me, et à me non avertemini.

MS.A. (ϑ) πάντα ταῦτα, (ι) διότι (κ) τοῦ Ἰσραήλ, (*) ἐπεστράφη (λ) Πορεύθητι καὶ ἀνάγνωσον (μ) πρὸς Βορρᾶ, καὶ ἐρεῖς, Ἐπιστράφηθι (ν) ... λεῶν (ο) οὐκ ἤκουσας, (π) ἰδοὺ ἐγὼ (ρ) ποιμαίνοντες (σ) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, λέγει κύριος, οὐκ (τ) καὶ οὐκ (υ) εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη, (*) ἐπιθυμημάτων (φ) Καὶ ἐν (χ) συνήξουσιν οἶκος Ἰσραήλ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα, (ψ) ἐπὶ πασῶν (ω) κατεκληρονόμησαν οἱ πατέρες αὐτῶν· (α) καὶ * ἡ πατέρα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואמרית בתר דעבדו ית כל אלין לפולחני יתובון ולא תבו וחזו משקריא אחיהון דבית
8 יהודה׃ וגלי קדמי ארי על כל עסק דטעו דמתחסנין למתב לפולחני דבית ישראל
אגליתנון כמה דיהבין אגרת גט פטורין ומשלחין ולא דחילו משקריא דבית יהודה
9 אחיהון ואזלו וטעו אף אנון׃ והוה מדקלילא בעינהא טעותהא וחיבת ית ארעא וטעת
10 עם פלחי אבניא ואעיא׃ ואף בכל דא לא תבו לפולחני משקריא אחיהון דבית יהודה
11 בכל לבהון אלהן בשקרא אמר יי׃ ואמר יי לי זכיאו נפשיהון דמתחסנין למתב לפולחני
12 דבית ישראל ממשקריא דבית יהודה׃ אזל ותתנבי ית פתגמיא האלין בארע צפונא
ותימר תובו דמתחסנין למתב לפולחני דבית ישראל אמר יי כד תתובון לא אשלח
13 רוגזי בכון ארי מסגי למעבד טבון אנא אמר יי ולא יתנטרון ליך חוביך לעלם׃ ברם
דעי חוביך ארי במימרא דיי אלהך מרדת וקלקלת ית אורחתך אתחברת לעממיא
14 פלחי טעותא תחות כל אילן עבוף ולמימרי לא קבלתון אמר יי׃ תובו בניא דמתחסנין
למתב אמר יי ארי אנא אתרעיתי בכון ואקרב יתכון כאלו אתון משתארין חד מקרתא
15 ותרין מזרעיתא ואעל יתכון לציון׃ ואמני עליכון פרנסין עבדי רעותי ויפרנסון יתכון
16 במדע ובחוכמה׃ ויהי ארי תסגון ותפשון בארעא ביומיא האנון אמר יי לא יימרון עוד
ארון קימא דיי ולא יסק על לב ולא ידכרון עוד ביה ולא יזועון ולא יגיחון ביה עוד קרב׃
17 בעדנא ההיא יקרון לירושלם אתר בית שכינתא דיי ויתנהון למפלח בה כל עממיא
18 לשמא דיי לירושלם ולא יהכון עוד בתר הרהור לבהון בישא׃ ביומיא האנון יתחברון
דבית יהודה עם בית ישראל וייתון כחדא מארע צפונא לארעא דאחסנית ית אבהתהון׃
19 ואנא אמרית איכדין אצלחניך בבניא ואתן ליך ארע חמדתא אחסנת חדות תושבחת
עממיא ואמרית רבוני תצלן קדמי ומבתר פולחני לא תתובין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixi postquã fecerũt omnia hæc: Ad cultũ meũ convertentur: & non sunt conversi; & viderũt falsarii fratres eorũ viri domus Juda. Et manifestũ fuit corã me, quia pro eo quòd erraverunt, & indurati sunt ut converterentur ad cultũ meũ viri domus Israel, transmigrare feci eos, sicut dant literas libelli repudii & dimittunt [*uxores.*] Et non timuerunt falsarii domus Juda fratres eorũ, sed abierunt & erraverunt etiã ipsi. Et factũ est ex eo quod levia videbantur in oculis ejus idola ejus; reã fecit terrã, & fornicata est cum cultoribus lapidũ & lignorũ. Et in omnibus his non sunt conversi ad cultũ meũ falsarii domus Juda fratres eorum in toto corde suo, nisi in mendacio, dicit Dñs. Et dixit Dñs ad me: *Justificaverunt* animã suã *illi qui sese obstinant* ne *redeant* ad cultũ meũ domus Israel, magis quàm *falsarii* domus Juda. Vade & prophetiza verba hæc in terra Aquilonis, & dices: Convertimini qui vos obfirmatis, ne convertamini ad cultũ meũ, domus Israel, dicit Dñs: cùm enim conversi fueritis, non immittam furorẽ meum in vos, quia ego multa cõfero beneficia, dicit Dñs: *&* non reservabũtur peccata *tua* tibi in æternum. Veruntamen scito peccata tua, quia in Verbũ Dñi Dei tui prævaricata es, & corrupisti viã tuã: adjunxisti te populis colentibus idola, sub omni ligno frondoso; & verbo meo non obedistis, dicit Dñs. Convertimini filii qui vos obfirmatis ne convertamini, dicit Dñs, quia ego elegi vos; & applicabo vos ac si relicti sitis, unum de civitate, & duo de cognatione, & introducam vos in Sion: Et constituam vobis gubernatores facientes voluntatẽ meam, & gubernabũt vos in scientia & in sapientia. Et erit cùm multiplicati fueritis & creveritis in terra, in diebus illis, dicit Dñs, non dicent amplius, Arca fœderis Dñi, nec ascendet in cor, nec ultrà ejus recordabuntur, nec commovebũtur, nec in ea amplius inibũt præliũ. In tempore illo vocabũt Jerusalem locũ domus majestatis Dñi, et discẽt colere in ea oẽs populi nomẽ Dñi in Jerusalẽ, et non ambulabũt ultrà post cogitationẽ cordis sui pessimi. In diebus illis conjungẽtur domus Juda cum domo Israel, et veniẽt simul de terra Aquilonis, in terrã quã possidere feci patres vestros. Et ego dixi: Quomodo prosperabo te in filiis, et dabo tibi terrã desiderabilẽ, hæreditatẽ lætitiæ laudis populorũ? et dixi: Dñm meũ invocabis corã me, et à cultu meo nõ reverteris.

Cap. III.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܬ ܡܢ ܒܬܪ ܕܥܒܕܬ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܬܬܦܢܐ ܠܘܬܝ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܬ. ܘܚܙܬ ܫܘܩܪܗ ܕܐܚܬܗ
ܝܗܘܕܐ. ܘܚܙܬ ܟܠܗܘܢ ܣܘܥܪܢܝ̈ܗ. * ܘܥܠ ܕܓܪܬ ܥܡܪܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܫܒܩܬܗ
ܘܝܗܒܬ ܠܗ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ. ܘܠܐ ܕܚܠܬ ܫܘܩܪܬܐ ܐܚܬܗ ܝܗܘܕܐ. ܘܐܙܠܬ ܐܦ ܗܝ ܙܢܝܬ.
ܘܗܘܬ ܙܢܘܬܗ ܒܫܝܛܘܬܐ. ܘܛܢܦܬ ܐܪܥܐ. ܘܓܪܬ ܒܟܐܦܐ ܘܒܩܝܣܐ. * ܘܐܦ ܥܡ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ. ܠܐ ܐܬܦܢܬ ܠܘܬܝ ܫܘܩܪܬܐ ܐܚܬܗ ܝܗܘܕܐ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܗ. ܐܠܐ ܒܕܓܠܘܬܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܙܕܩܬ ܢܦܫܗ ܥܡܪܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܫܘܩܪܬܐ
ܝܗܘܕܐ. * ܙܠ ܘܩܪܝ ܦܬܓ̈ܡܐ ܗܠܝܢ ܠܓܪܒܝܐ. ܘܐܡܪ. ܬܘܒܝ ܥܡܪܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܩܫܐ ܐܦܝ ܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܢܢܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܛܪ ܐܢܐ ܠܥܠܡ.
ܒܪܡ ܕܥܝ ܥܘܠܟܝ. ܕܥܠ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܝ ܣܟܠܬܝ. ܘܒܕܪܬܝ ܐܘܪܚܬܟܝ ܠܢܘܟܪ̈ܝܐ
ܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܥܒܝܐ. ܘܒܩܠܝ ܠܐ ܫܡܥܬܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܬܘܒܘ ܒܢ̈ܝܐ ܗܦ̈ܟܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܐܬܡܠܟܬ ܒܟܘܢ. ܘܕܒܪܬܟܘܢ. ܚܕ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܫܪܒܬܐ. ܘܐܝܬܝܬܟܘܢ
* ܠܨܗܝܘܢ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܪ̈ܥܘܬܐ ܐܝܟ ܠܒܝ. ܘܢܪܥܘܢܟܘܢ ܒܝܕܥܬܐ ܘܒܣܘܟܠܐ. * ܘܢܗܘܐ
ܡܐ ܕܣܓܝܬܘܢ ܘܦܫܬܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܒܝܘ̈ܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܬܘܒ
ܩܒܘܬܐ ܕܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܣܩ ܥܠ ܠܒܐ. ܘܠܐ ܢܬܕܟܪܘܢܗ. ܘܠܐ ܢܬܒܥܘܢܗ. ܘܠܐ ܬܬܥܒܕ
* ܬܘܒ. ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܢܩܪܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ
ܠܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܐܙܠܘܢ ܬܘܒ ܒܬܪ ܚܘܫܒܐ ܕܠܒܗܘܢ ܒܝܫܐ. * ܒܝܘ̈ܡܬܐ ܗܢܘܢ
ܢܐܙܠܘܢ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܥܡ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܐܬܘܢ ܐܟܚܕܐ ܡܢ ܐܪܥܐ
ܕܓܪܒܝܐ. ܠܐܪܥܐ ܕܐܘܪܬܬ ܠܐܒܗ̈ܬܗܘܢ. * ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ ܐܝܟܢܐ ܐܣܝܡܟܝ ܒܝܬ ܒܢ̈ܝܐ
ܘܐܬܠ ܠܟܝ ܐܪܥܐ ܓܒܝܬܐ. ܘܝܪܬܘܬܐ ܕܚܝܠܘܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. ܘܐܡܪܬ ܐܒܐ ܩܪܝܬܘܢܢܝ
ܘܡܢ ܒܬܪܝ ܠܐ ܬܬܗܦܟܘܢ.

Cûmque dixissem postquàm fecisset hæc 7
omnia, Revertere ad me; non est reversa:
vidit autem perfidiam ejus soror ejus Juda,
viditque res ejus omnes. Quoniam ergò 8
adulterium commisit habitatrix Israelis, re-
pudiavi eam, dedique ei libellum repudii:
nec tamen timuit perfida soror ejus Juda, sed
ipsa quoque fornicata est. Quia turpissima 9
erat scortatio ejus, terram polluit, & adulte-
rata est cum lapidibus & lignis. Quin etiam 10
post hæc omnia non est ad me reversa perfida
soror ejus Juda ex toto corde suo, sed falsò,
ait Dominus. Quapropter dixit mihi Domi- 11
nus, Justiorem se prædicat habitatrix Israe-
lis perfidâ sorore suâ Juda: Abi, & prædica 12
sermones istos in Aquilone, & dic; Rever-
tere habitatrix Israelis, dicit Dominus, nec
obdurabo faciem meam contra vos; quia
bonus sum, dicit Dominus, nec iram servo
in perpetuum. Verùm agnosce peccata tua 13
quæ in Dominum Deum tuum commisisti,
quòd dispersceris vias tuas alienis sub qua-
cunque arbore densa, & vocem meam non
audieritis, ait Dominus. Convertimini filii 14
revertentes, ait Dominus; quoniam ego vo-
bis oblectatus assumpsi vos unum ex civita-
te, & duos ex familia, & adduxi vos in Sio- 15
nem; Ubi daturus sum vobis pastores juxta
cor meum, qui pascant vos cum scientia &
prudentia. Eritque cùm fœtificaveritis & 16
creveritis in terra dieb^s illis, dicit Dominus;
ut non dicant ampliùs, Arca fœderis Domi-
ni, nec veniat in animum, neque recordentur
illius, neque recenseant eam, neque fiat am-
pliùs. Eodem illo tempore vocabunt Jeroso- 17
lymam, Solium Dñi; & expectabunt omnes
gentes nomen Domini, neque sectabuntur
ampliùs appetitus animi sui pravi. Iis diebus 18
euntes Judæi cum Israelitis, venient simul è
terra Aquilonari in terram quam hæredita- 19
riam dedi patribus eorum. Adeóque dixe-
ram; Annumerabo te inter filios; dabóque
tibi terram electam, & hæreditatem virium
exercituum gentium: & dixeram, Pater mi
vocabitis me, & à me sequendo nequaquam
recedetis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * وقلت بعد ان ربت هذه كلها ارجعي الي * فلم ترجع * ونظرت خاينتها يهودا خيانتها * ورايت
جميع الذين اخذت من اجلهم الذي ربت بهم ساكنة اسرايل * وسرحتها واعطيتها
9 كتاب طلاقها في يديها * ولم تخف خاينتها يهودا * ومضت هي وربت * وصار زناها الي لاشي
10 وربت بالخشبة والحجر * وفي هذه كلها لم ترجع الي خاينتها يهودا من كل قلبها بل
11 12 بالكذب * وقال لي الرب برّرت نفسها ساكنة اسرايل من خاينتها يهودا * امض فاقرا هذه
الاقوال عند الجربياء * وتقول ارجعي الي يا ساكنة اسرايل يقول الرب * ولا اشدد وجهي
13 عليكم * لاني انا رحيم انا يقول الرب * ولا احقد عليكم الي الابد * لكن اعرفي ظلمك
لانك نافقت علي الرب الهك * وابذلت طرقك للغرباء تحت كل شجرة ذات اغصان * ولم
14 تسمعي صوتي يقول الرب * ارجعوا ايها الابناء المتباعدون يقول الرب * من اجل اني ها انا
اسود عليكم واخذكم واحدا من مدينة واثنين من ابوة * واتي بكم الي صهيون
15 16 * واعطيكم رعاة كقلبي * ويرعونكم الرعاة بفطنة * ويكون اذا كثرتم ونميتم
علي الارض * في تلك الايام يقول الرب لا تقولون اين تابوت عهد قدوس اسرايل * ولا
17 يصعد علي قلبكم * ولا يسمي * ولا يفتقد * ولا يصنع ايضا * في تلك الايام في ذلك
الزمان يدعون ايروسليم كرسي الرب * ويجمعون اليها كل الامم * ولا يمضون ايضا
18 خلف شهوات قلبهم الخبيث * وفي تلك الايام يجمع بيت اسرايل علي بيت يهودا * وياتون
19 جميعا من ارض الجربياء ومن جميع الكور الي الارض التي ورثوا اباوهم * وانا قلت يكون
يا رب * لاني ربيتك لاولاد * واعطيتك الارض المنتخبة ميراث اله الامم ضابط الكل * وان
كنتم تدعوني ابا ولم ترجعوا عني *

Attamen, quamvis fornicata esset cum o- 7
mnibus istis, dixi, Revertere ad me, &
non est reversa: viditque perfida Judæ
hanc ejus perfidiam. Quarè cùm vi- 8
dissem eos omnes quorum amore capta
est, quibuscum fornicata est habitatrix
Israelis; dimisi eam, dedique libellum
repudii suî in manus ejus: attamen non
timuit perfida Judæ, sed eadem abiens
fornicata est. Fuit autem fornicatio 9
ejus cum nihilo; fornicata enim est cum
ligno & cum lapide. At in his quidem 10
omnibus non est ad me reversa perfida
Judæ ex toto corde suo, sed fictè. Qua- 11
propter dixit mihi Dominus, Justificat
seipsam habitatrix Israelis præ perfida
Judæ: Vade, recita sermones istos 12
apud Aquilonem, dicásque; Revertere ad
me O habitatrix Israelis, ait Dominus;
nec obdurabo faciem meam contra vos,
quoniam ego misericors sum, dicit Domi-
nus; nec odium servabo contra vos in
perpetuum. Verùm agnosce impietatem 13
tuam, impiè namque gessisti in Dominum
Deum tuum, & prostituisti vias tuas
sub quacunque arbore densorum ramorum,
nec audiisti vocem meam, dicit Domi-
nus. Revertimini O filii abalienati, di- 14
cit Dominus; quoniam ecce ego domina-
turus sum vobis, & accepturus vos, u-
num ex urbe una, & duos de familia u-
na paterna, vósque adducturus ad Sio-
nem; Et daturus vobis pastores menti meæ 15
conformes, qui pastores prudenter vos pa-
scent. Eritque, cùm multi fueritis & 16
creveritis super terram, ut iis diebus
(ait Dominus) non dicatis, Ubi est arca
fœderis Sancti Israelis? neque subeat
menti vestræ, non nominetur, neque invi-
satur, neque fiat ampliùs. Iis diebus 17
eóque tempore vocabunt Jerosolymam, So-
lium Domini, & confluent ad eam uni-
versæ gentes, neque sequentur deinceps
libidinem improbi cordis sui. Iisdem 18
quoque diebus conjunget se domus Israe-
lis cum domo Judæ, veniéntque pariter
è terra Aquilonari, & ex omnibus regio-
nibus ad terram quam possederant patres
eorum. Et ego dixi, Sit hoc O Domine, 19
quia destinavi te ad filios procreandos,
dedique tibi terram electam, hæreditatem
Dei gentium omnipotentis. Quòd si vo-
catis me patrem, quare ergò receditis à
me?

ירמיה : ד

domus me in eßis prævaricati sic ;suo socio à mulier est prævaricata ut Siquidem
10 אכן בגדה אשה מרעה כן בגדתם בי בית
fletus ,est audita loca edita super Vox .Dominus dixit , Israel
21 ישראל נאם־יהוה : קול על־שפים נשמע בכי
sunt obliti ,suam viam pervertêre quia , Israel filiorum deprecationum
תחנוני בני ישראל כי העוו את־דרכם שכחו
sanabo ,refractarii filii Convertimini .sui Dei Domini
22 את־יהוה אלהיהם : שובו בנים שובבים ארפה
Dominus tu quia , te ad venimus nos Ecce : vestras aversiones
משובתיכם הננו אתנו לך כי אתה יהוה
verè : montibus , turba , collibus à vanum in Verè .noster Deus
23 אלהינו : אכן לשקר מגבעות המון הרים אכן
comedit confusio Et .Israel salus nostro Deo Domino in
24 ביהוה אלהינו תשועת ישראל : והבשת אכלה את־
,eorũ boves & ,eorũ pecus,nostris adolescentiis ab nostrorũ patrũ laborem
יגיע אבותינו מנעורינו את־צאנם ואת־בקרם
,nostro pudore in Jacebimus .eorum filias & ,eorum filios
25 את־בניהם ואת־בנותיהם : נשכבה בבשתנו
,peccavimus nostro Deo Domino quia : nostra ignominia nos operiet &
ותכסנו כלמתנו כי ליהוה אלהינו חטאנו
non & : hanc diem ad usque & ,nostris pueritiis à nostri patres & ,nos
אנחנו ואבותינו מנעורינו ועד־היום הזה ולא
.nostri Dei Domini voce in audivimus
שמענו בקול יהוה אלהינו :

CAP. IV. ד

si & : revertere me ad ,Dominus dixit , Israel fueris reversus Si
1 אם־תשוב ישראל נאם־יהוה אלי תשוב ואם־
jurabis Et .vagaberis non &,meis faciebus à tuas abominationes abstuleris
2 תסיר שקוציך מפני ולא תנוד : ונשבעת
se benedicent & : justitia in & ,judicio in ,veritate in Dominus Vivens
חי־יהוה באמת במשפט ובצדקה והתברכו
Dominus dixit sic Quia .se laudabunt eo in & , gentes eo in
3 בו גוים ובו יתהללו : כי־כה אמר יהוה
seratis ne & : novale vobis Novate : Jerusalaim & ,Jehudah viro
לאיש יהודה ולירושלם נירו לכם ניר ואל־תזרעו
præputia auferte & ,DOMINO vos Circumcidite .spinas ad
4 אל־קוצים : המלו ליהוה והסרו ערלות
egrediatur fortè ne : Jerusalaim habitatores & ,Jehudah vir ,vestri cordis
לבבכם איש יהודה וישבי ירושלם פן־תצא
malitiæ faciebus à ,extinguens non & ,succendatur & ,mea ira ignis ut
כאש חמתי ובערה ואין מכבה מפני רע
,facite audire Jerusalaim in & ,Jehudah in Annuntiate .vestrorũ conatuum
5 מעלליכם : הגידו ביהודה ובירושלם השמיעו
: dicite & ,complete ,clamate ;terra in tuba Clangite : dicite &
ואמרו ותקעו שופר בארץ קראו מלאו ואמרו
vexillum Levate .munitionis civitates in ingrediamur & ,Colligimini
6 האספו ונבואה אל־ערי המבצר : שאו־נס
adducens ego malum quia : stetis ne , aufugite ,Sijon in
ציונה העיזו אל־תעמדו כי רעה אנכי מביא
,suo umbraculo de leo Ascendit .magnam contritionem &,Aquilone ab
7 מצפון ושבר גדול : עלה אריה מסבכו
ponendum ad ,suo loco de est egressus ,est profectus gentium corruptor &
ומשחית גוים נסע יצא ממקמו לשום
absque destruentur tuæ civitates : solitudinem in tuam terram
ארצך לשמה עריך תצינה מאין
quia :ululate & plangite , saccis vos accingite hoc Super .habitatore
8 יושב : על־זאת חגרו שקים ספדו והילילו כי
.eo ab Domini nasi ira est aversa non
לא־שב חרון אף־יהוה ממנו :

Versio VULG. LAT.

10 Sed quomodò si contemnat mu-
lier amatorem suum, sic contem-
psit me domus Israel, dicit Do-
21 minus. Vox in viis audita est,
ploratus & ululatus filiorum Is-
rael: quoniam iniquam fecerunt
viam suam, obliti sunt Domini
22 Dei sui. Convertimini filii re-
vertentes, & sanabo aversiones
vestras. Ecce nos venimus ad te:
tu enim es Dominus Deus no-
23 ster. Verè mendaces erant col-
les, & multitudo montium: verè
in Domino Deo nostro salus Is-
24 rael. Confusio comédit labo-
rem patrum nostrorum ab ado-
lescentia nostra, greges eorum,
& armenta eorum, filios eorum,
25 & filias eorum. Dormiemus in
confusione nostra, & operiet nos
ignominia nostra: quoniam Do-
mino Deo nostro peccavimus
nos, & patres nostri, ab adole-
scentia nostra usque ad diem
hanc: & non audivimus vocem
Domini Dei nostri.

CAP. IV.

1 SI revertéris Israel, ait Domi-
nus, ad me convertere: si abstu-
leris offendicula tua à facie mea,
2 non commoveberis. Et jurabis;
Vivit Dominus, in veritate, &
in judicio, & in justitia, & be-
nedicent eum Gentes, ipsúmque
3 laudabunt. Hæc enim dicit Do-
minus viro Juda & Jerusalem;
Novate vobis novale, & nolite
4 serere super spinas: Circum-
cidimini Domino, & auferte
præputia cordium vestrorum, vi-
ri Juda, & habitatores Jerusa-
lem: ne fortè egrediatur ut ignis
indignatio mea, & succendatur,
& non sit qui extinguat, propter
malitiam cogitationum vestra-
5 rum. Annuntiate in Juda, &
in Jerusalem auditum facite: lo-
quimini, & canite tubâ in terra:
clamate fortiter, & dicite; Con-
gregamini, & ingrediamur civi-
6 tates munitas, Levate signum in
Sion. Confortamini, nolite stare:
quia malum ego adduco ab A-
quilone, & contritionem ma-
7 gnam. Ascendit leo de cubili
suo, & prædo Gentium se leva-
vit: egressus est de loco suo, ut
ponat terram tuam in solitudi-
nem: civitates tuæ vastabuntur,
remanentes absque habitatore.
8 Super hoc accingite vos ciliciis,
plangite & ululate: quia non
est aversa ira furoris Domini à
nobis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Πλὴν ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνόντα αὐ-
τῇ, οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ (β) ὁ οἶκος
21 Ἰσραήλ, λέγει κύριος. (γ) Φωνὴ ἐκ
χειλέων ἠκούσθη κλαυθμοῦ καὶ δεήσεως υἱῶν
Ἰσραήλ, ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,
22 ἐπελάθοντο θεοῦ ἁγίου αὐτῶν. Ἐπιστρά-
φητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες, καὶ (δ) ἰάσομαι τὰ
συντρίμματα ὑμῶν. Ἰδοὺ δοῦλοι (˘) ἡμεῖς
ἐσόμεθά σοι, ὅτι (ε) σὺ κύριος ὁ θεὸς
23 ἡμῶν εἶ. Ὄντως εἰς ψεῦδος ἦσαν οἱ
βουνοί, καὶ ἡ δύναμις τῶν ὀρέων, πλὴν διὰ
κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία (ζ) τοῦ Ἰσ-
24 ραήλ. Ἡ δὲ αἰσχύνη (η) κατηνάλωσε τοὺς
μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν, ἀπὸ νεότητος
(θ) ἡμῶν, τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς (˘)
μόσχους αὐτῶν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς
25 θυγατέρας αὐτῶν. Ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ
αἰσχύνῃ ἡμῶν, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς ἡ
ἀτιμία ἡμῶν, διότι ἔναντι τοῦ θεοῦ (ι)
ἡμῶν ἡμάρτομεν ἡμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ἡ-
μῶν, ἀπὸ νεότητος ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέρας
ταύτης· καὶ (κ) οὐχ ὑπηκούσαμεν τῆς φωνῆς
κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

MS. A. (β) λέγει κύριος, ὁ οἶκος Ἰσραήλ. (γ) Φωναὶ (δ) ἰάσομαι αὐτ[ούς]. Ἰδοὺ (˘) * ὑμεῖς (ε) κύριος ὁ θεὸς (ζ) τοῦ Ἰσραήλ. (η) κατανάλωσεν (θ) [ἡμ]ῶν, (˘) * μόχθους (ι) ἡμάρτομεν, καὶ οἱ πατέρες (κ) οὐκ ἠκούσαμεν

Verùm tamen, sicut prævaricatur mu-
lier in cohabitantem ei, sic præva-
ricata est in me domus Israel, di-
cit Dominus. Vox de labiis audita
est, ploratûs, & deprecationis fi-
liorum Israel: quoniam injustè e-
gerunt in viis suis, obliti sunt Dei
sancti sui. Revertimini filii rever-
tentes: & sanabo contritiones ve-
stras. Ecce servi nos erimus tibi,
tu enim es Dominus Deus noster.
Verè in mendacium erant col-
les, & fortitudo montium: ve-
rùm per Dominum Deum nostrum
salus Israel. Confusio autem con-
sumpsit labores patrum nostrorum
ab adolescentia (k) nostra, oves e-
orum, & vitulos eorum, & fi[lios]
eorum, & filias eorum. Dormivi-
mus in confusione nostra: & co-
peruit nos ignominia nostra; quo-
niam coram Deo nostro peccavi-
mus nos, & patres nostri ab ado-
lescentia nostra usque in diem
hanc: & non obedivimus voci
Domini Dei nostri.

ΚΕΦ. δ΄.

1 Ἐὰν ἐπιστραφῇ (α) Ἰσραήλ, λέγει κύ-
ριος, πρὸς μέ, ἐπιστραφήσεται. (β) καὶ ἐ-
ὰν περιέλῃ τὰ βδελύγματα (γ) αὐτοῦ ἐκ
στόματος αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου εὐ-
2 λαβηθῇ, Καὶ ὀμόσῃ, Ζῇ κύριος, μετὰ ἀ-
ληθείας (δ) ἐν κρίσει καὶ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ
εὐλογήσουσιν ἐν αὐτῷ ἔθνη, καὶ ἐν αὐτῷ
3 αἰνέσουσι τῷ θεῷ ἐν (ε) Ἱερουσαλήμ. Ὅτι
τάδε λέγει κύριος τοῖς ἀνδράσιν Ἰούδα, καὶ
τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, Νεώσατε ἑαυ-
τοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπείρητε ἐπ᾽ ἀκάν-
4 θαις. (ζ) Περιτμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν, καὶ (η)
περιτέμεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄν-
δρες Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες (˘) Ἱερουσαλήμ,
μὴ ἐξέλθῃ ὡς πῦρ ὁ θυμός μου, καὶ ἐκκαυ-
θήσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων, ἀπὸ προσώπου
5 πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν. Ἀναγ-
γείλατε ἐν τῷ Ἰούδᾳ, καὶ ἀκουσθήτω ἐν
Ἱερουσαλήμ· εἴπατε, Σημάνατε ἐπὶ τῆς γῆς
σάλπιγγι, κεκράξατε μέγα· (θ) εἴπατε, Συν-
άχθητε, καὶ (ι) εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς
6 (κ) τειχήρεις. Ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς Σιών·
σπεύσατε, μὴ στῆτε, ὅτι (λ) κακὰ ἐγὼ
ἐπάγω ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ συντριβὴν μεγά-
7 λην. Ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ,
(˘) ἐξολοθρεύων ἔθνη ἐξῆρε, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
τοῦ τόπου αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι τὴν γῆν εἰς ἐρή-
μωσιν· (μ) καὶ αἱ πόλεις καθαιρεθήσονται,
8 παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς. Ἐπὶ
τούτοις περιζώσασθε σάκκους, καὶ κόπτεσθε,
καὶ (ν) ἀλαλάξατε, διότι οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς κυρίου ἀφ᾽ ὑμῶν.

MS. A. (α) Ἰσραὴλ πρὸς μέ, λέγει κύριος, (β) ἐὰν περιέλῃ (γ) αὐτοῦ, ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ (δ) καὶ ἐν (ε) Ἱερουσαλήμ. * Νεώσατε ἑαυτοῖς (ζ) Περιτμήθητε (η) περιέλεσθαι (˘) ἐν Ἱερουσαλήμ, (θ) καὶ εἴπατε, (ι) εἰσέλθατε (κ) ὀχυράς (λ) ἐγὼ κακὰ (˘) ἐξολεθρεύων (μ) καὶ πόλεις (ν) * ἀλαλάξατε,

SI CAP. IV. conversus fuerit Israel, di[cit]
Dominus, ad me; convertetur: &
si abstulerit abominationes suas [ex]
ore suo, & à facie mea reveritus
fuerit, Et juraverit Vivit Domi-
nus, cum veritate in judicio, & in
justitia; & benedicent in eo gen-
tes, & in eo laudem dicent De[o]
in Hierusalem. Hæc enim dic[it]
Dominus viris Juda, & habita-
toribus Hierusalem; Novate vo-
bis novalia, & nolite serere su[per]
spinas. Circumcidimini Deo vestro,
& circumcidite (ε) duritiam cor-
dis vestri, viri Juda, & habita-
tores Hierusalem: ne egrediatur
ut ignis, indignatio mea; & suc-
cendetur, (& non erit, qui extin-
guat,) à facie nequitiæ adinven-
tionum vestrarum. Annuntiate
in Juda, & audiatur in Hierusa-
lem: dicite, Significate super
terram tubâ: Clamate fortiter:
dicite; Congregamini, & ingredi-
amur in civitates munitas: Assu-
mentes fugite in Sion: festinate,
nolite stare: quia mala ego adduc[o]
ab Aquilone, & contritionem ma-
gnam. Ascendit leo de cubili suo,
exterminans gentes [illegible]
et egressus est de loco suo, ut po-
nat (λ) terram in solitudinem; et
civitates destruentur, eò quòd non
habitentur ipsæ. Super hæc acci[n]-
gite vos ciliciis, et plangite (ε)
ululate; quia non est aversus (ε)
furor Domini à vobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 בכן כמה דמשקרא אתתא בבעלא כן שקרתון במימרי בית ישראל אמר יי : קלא
21 על נגדין אשתמע דבכן ומתאנחין בני ישראל ארי קלקילו ית אורחתהון אתנשיאו ית
22 פולחנא דיי אלההון : תובו בניא דמתחסנין למתב אשבוק לכון כד תתובון הא בכל
23 עדן אתון אמרין תבנא לפולחנך פרוקנא ארי את יי אלהנא : בכן לשקרא פלחנא
על רמתא ולא להנאה אתרגשנא על טוריא ברם במימרא דיי אלהנא פורקן ישראל :
24 ובהתת חובין אסיפת ית ליאות אבהתנא מזעורנא ית ענהון וית תוריהון וית בניהון
25 וית בנתהון : נשכוב בבהתת חובנא ותחפיננא אתכנעותנא ארי קדם יי אלהנא חבנא
אנחנא ואבהתנא מזעורנא ועד יומא הדין ולא קבלנא למימרא דיי אלהנא :

ד

1 אם תתוב ישראל לפולחני אמר יי תתקבל תיובתך עד לא תתחתם גזרתך ואם תעדי
2 שקצך מן קדמי לא תטלטל : אם תקים בשמי קים הוא יי בקושטא בדינא ובזכותא
3 ויתברכון עממיא בישראל וביה ישתבחון : ארי כדנן אמר יי לאנש יהודה וליתבי
4 ירושלם עבידו לכון עובדין טבין ולא תבעון פורקן בחובין : תובו לפולחנא דיי
ואעדו רשע לבכון אנש יהודה ויתבי ירושלם דלמא ידלק כאשתא רוגזי וישיצי ולא יהי
5 חיס מן קדם בישות עובדיכון : חוו ביהודה ובירושלם בסרו ואמרו תקעו שופרא
6 בארעא אכלו אסגו ואמרו אתכנשו ונעול לקרוין כריכן : זקופו אתא על ציון גלו לא
7 תתעכבון ארי בישתא אנא מיתי מצפונא ותבירא רבא : גלא מלכא מכרכיה ומחבל
עממיא נטל במשריתיה נפק מאתריה לשואה ארעיך לצדו קרויך יצדין מבלי יתב :
8 על דא ייסרון סקין יספדון ויילילון ארי לא תב תקוף רוגזא דיי מננא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea sicut prævaricatur mulier in maritum suum; sic prævaricati estis
in Verbum meum domus Israel, dicit Dñs. Vox juxta torrentes audita est
plorantium & gementiũ filiorum Israel, quia corruperunt vias suas, obliti
sunt cultus Dñi Dei sui. Convertimini filii qui obstinatis vos ad conver-
sionem, dimittam vobis si conversi fueritis: ecce in omni tempore vos di-
citis. Conversi sumus ad cultum tuum, salva nos, quoniam tu es Dñs Deus
noster. Utiq; in vanum coluim⁹ super colles, & in nullum usum congrega-
sum⁹ super montes; veruntamen in verbo Dñi Dei nostri sal⁹ Israel. Con-
fusio autem peccatorum consumpsit laborem patrum nostrorum ab adole-
scentia nostra; oves eorũ, & boves eorũ; filios eorũ, & filias eorũ. Jacemus
in confusione peccatorum nostrorum, & cooperiet nos verecundia nostra,
quia coram Dño Deo nostro peccavim⁹ nos & patres nostri ab adolescen-
tia nostra & usq; in præsenté dié, & non obedivim⁹ verbo Dñi Dei nostri.

CAP. IV.

SI converteris Israel ad cultum meum, dicit Dñs, acceptabilis erit conver-
sio tua, antequàm signetur sententia tua: & si abstuleris abominationes tuas
à facie mea non commoveberis. Et si juraveris in nomine meo, Viv⁹ est Dñs,
in veritate, in judicio & in justitia; & benedicentur populi in Israel, & in
ipso laudabuntur. Quia sic dicit Dñs viro Juda & habitatorib⁹ Jerusalem:
Facite vobis opera bona, & non quæratis saluté in peccatis. Convertimini
ad cultũ Dñi, & auferte impietatem cordis vestri viri Juda, & habitatores
Jerusalem, ne fortè ardeat quasi ignis furor me⁹, & consumat absq; miseri-
cordia, propter malitiam operũ vestrorum. Annuntiate in Juda & in Jeru-
salem, narrate & dicite, clangite tuba in terra, clamate, multiplicate & di-
cite: Congregamini, & ingrediamur in civitates munitas. Levate signum in
Sion, migrate & non moremini, quia malum ego adveho ab Aquilone, &
contritionem magnam. Migravit rex de arce sua, & disperdens populos
profect⁹ est cum exercitu suo: egressus est de loco suo, ut ponat terrã tuam in
desolationé. Civitates tuæ desertæ erunt absq; habitatore. Sup hoc accin-
gétur saccis, plangét & ululabũt: quia non est aversus furor iræ Dñi à nobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܝܟ ܕܡܕܓܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܒܥܠܗ̇. ܗܟܢܐ ܕܓܠܬܘܢ ܒܝ ܒܝܬ ܝܣܪܝܠ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ
* ܩܠܐ ܒܫܦܝܐ ܐܫܬܡܥ. ܒܟܝܐ ܘܒܥܘܬܐ ܕܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܕܥܘܝܘ ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܘܛܥܘ
ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. * ܬܘܒܘ ܒܢܝܐ ܬܘܒܢܐ. ܘܐܐܣܐ ܬܘܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܗܐ ܚܢܢ
ܕܝܠܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܠܕܓܠܘܬܐ. ܘܪ̈ܡܬܐ. ܘܥܘܫܢܐ ܕܛܘܪ̈ܐ
ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܦܘܪܩܢܗ ܕܝܣܪܝܠ. * ܘܒܗܬܬܐ ܐܟܠܬ ܠܥܡܠܐ ܕܐܒܗܝܢ
ܡܢ ܛܠܝܘܬܗܘܢ. ܠܥܢܗܘܢ ܘܠܬܘܪܝܗܘܢ. ܘܠܒܢܝܗܘܢ ܘܠܒܢܬܗܘܢ. * ܢܫܟܒ ܒܒܗܬܬܢ
ܘܢܚܦܝܢ ܨܥܪܢ. ܡܛܠ ܕܠܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܚܛܝܢ. ܚܢܢ ܘܐܒܗܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܢ. ܘܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܢܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܢ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܐܢ ܬܬܘܒ ܝܣܪܝܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܘܬܝ ܬܬܘܒ. ܘܐܢ ܬܥܒܪ ܛܢܦܘܬܟ ܡܢ ܩܕܡܝ ܠܐ ܬܙܘܥ.
ܘܐܢ ܬܐܡܐ ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܒܩܘܫܬܐ ܘܒܕܝܢܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܢܬܒܪܟܘܢ ܒܗ ܥܡܡܐ
ܘܢܫܬܒܗܪܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܠܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ.
ܐܢܗܪܘ ܠܟܘܢ ܫܪܓܐ. ܘܠܐ ܬܙܪܥܘܢ ܥܠ ܟܘܒܐ. * ܓܙܘܪܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܥܒܪܘ ܥܘܪܠܘܬܐ
ܕܠܒܟܘܢ. ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܕܠܡܐ ܬܦܘܩ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܚܡܬܝ.
ܘܬܐܩܕ ܘܠܝܬ ܕܡܕܥܟ. ܡܛܠ ܒܝܫܘܬܐ ܕܥܒܕܝܟܘܢ. * ܚܘܘ ܒܝܗܘܕܐ. ܘܒܐܘܪܫܠܡ
ܐܫܡܥܘ ܘܐܡܪܘ. ܘܐܙܥܩܘ ܒܫܝܦܘܪܐ ܒܐܪܥܐ. ܩܪܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܘ. ܐܬܟܢܫܘ ܘܢܥܘܠ ܠܟܪ̈ܟܐ
ܥܫܝܢܐ. * ܐܩܝܡܘ ܐܬܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܐܬܥܫܢܘ ܘܠܐ ܬܩܘܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܬܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ
ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܬܒܪܐ ܪܒܐ. * ܣܠܩ ܐܪܝܐ ܡܢ ܥܒܐ ܕܝܠܗ. ܘܡܚܒܠܢܐ
ܕܥܡܡܐ. ܫܩܠ ܘܢܦܩ ܡܢ ܐܬܪܗ. ܠܡܣܡ ܐܪܥܟ ܠܚܘܪܒܐ. ܘܩܘܪܝܟ ܢܬܚܪܒܢ
ܕܠܐ ܥܡܘܪܐ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܣܪܘ ܣܩܐ. ܘܪܩܘܕܘ ܘܐܝܠܠܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܦܟ
ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢܟܘܢ.

Sed verè quemadmodum fallit mulier ami- 20
cum suum, ita me fefellerunt Israelitæ, dicit
Dominus. Vox in semitis audita est, fletus & 21
obsecratio Israelitarum, quòd perverterint
vias suas, & obliti sint Domini Dei sui.
Convertimini filii revertentes, & sanabo re- 22
versiones vestras. Ipsi verò dixerunt, Ecce
nos tui sumus; quoniam tu es Dominus Deus
noster. Verè mendaces sunt colles & mon- 23
tium moles: verè in Domino Deo nostro est
salus Israelis. Ignominia devoravit laborem 24
patrum nostrorum ab eorum pueritia, greges
& armenta eorum, filios ac filias eorum. Nos 25
in ignominia nostra jacebimus, & pudor ob-
ruet nos, eò quòd in Dominum Deum nostrū
peccaverimus tam nos quàm patres nostri à
pueritia nostra ad hunc usq; diem, nec audi-
erimus vocem Domini Dei nostri.

CAP. IV.

Si ad me revertaris Israel, ait Dominus, re- 1
vertaris; & si amoveris abominationem tu-
am à conspectu meo, non timebis: Et in ve- 2
ritate, judicio, atque justitiâ jurabis per Deum
vivum, & benedicent sibi gentes in ipso, &
in ipso gloriabuntur. Sic enim dicit Domi- 3
nus ad viros Judæ & habitatores Jerusalem,
Accendite vobis lucernâ, & ne feratis super
spinas: Circumcidite vos Domino, & amo- 4
vete præputium cordis vestri, viri Judæ &
habitatores Jerusalem; ne prodiens tanquam
ignis excandescentia mea, comburat ita ut
nemo extinguat, propter malitiam actio-
num vestrarum. Notum facite in Juda, & 5
in Jerusalem promulgate, ac dicite; Clan-
gite tubâ in terra, altâ voce proclamate,
ac dicite, Congregamini, ut ingrediamur in
civitates munitas: Attollite signum Sioni, 6
sumite animos, & ne desidete: nam malū ad-
ducturus sum ab Aquilone, & contritionem
magnam. Rex quidam potentissimus ascen- 7
surus est quasi leo de sylva sua, gentésque
consumpturus: profectus est & prodivit è
loco suo, ut terram tuam redigat in deser-
tum: & civitates tuæ desolabuntur ob pe-
nuriam incolarum. Ob hoc cingite vos ci- 8
liciis, plangite, & ululate, quia nondum re-
cessit à vobis æstus iræ Domini.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لكن كما تغدر المراة بالكاين معها * هكذا غدرتي بيت اسرايل يقول الرب * اصوات
بكاء وطلبة سمعت من شفاه بني اسرايل * لانهم ظلموا في طرقهم * نسوا الله قدوسهم *
* ارجعوا ايها الابناء الراجعون فاشفيكم * ها نحن عبيد نكون لك * لانك الرب الهنا *
* ان كانت الاكام بالحقيقة للكذب وقوة الجبال * لكن من قبل الرب الخلاص لاسرايل
* والخزي اباد اتعاب ابايبا منذ شبابهم * خرافهم وبقرهم * وبنيهم وبناتهم * رقدنا في
خزينا وغطانا هواننا * من اجل انا امام الله اخطانا نحن واباونا منذ شبابنا والى هذا اليوم
ولم نسمع صوت الرب الهنا *

* الفصل الرابع * * الاصحاح الثالث *

* ان كان يرجع اسرايل الي يقول الرب فليرجع * ان كان يزيل رذالاته فيخاف من وجهه
* ويقسم حي هو الرب بالحكم والحق والعدل * فيباركون به الامم وبه يسبحون لله في
ايروسليم * فلتحرثوا لهم فلاحات * ولا يزرعوا على الاشواك * تختتنون لالهنا وتزيلون
قسوة قلوبكم يا رجال يهودا والسكان في ايروسليم * ليلا يخرج مثل النار غضبي ويتوقد
ولا يكون من يطفي * من وجه سوء اعمالكم * اخبروا في يهودا * وليسمع في ايروسليم
قولوا * اعملوا علامات علي الارض * اصرخوا عظيما ببوق وقولوا * اجتمعوا وادخلوا الي
المدن الحصينة * خذوا واهربوا الي صهيون * اسرعوا ولا تقفوا * لاني انا اجلب شرورا من
الشمال وانكسارا عظيما * صعد الاسد من غابته ليفسد الامم ظعن وخرج من موضعه
ليصير الارض خرابا * ويهدم المدن من ان لا تسكن * لاجل هذا ايتزروا مسوحا ونوحوا
وولولوا * من اجل انه لا يرجع غضب الرب عنكم *

Verùm quemadmodum fraudat uxor co- 20
mitem suum, ita fraudavit me domus
Israelis, ait Dominus. Voces fletûs & 21
deprecationis auditæ sunt è labiis Israe-
litarum, eò quòd impiè se gesserint in
viis suis, obliti sint Dei sancti sui. Re- 22
vertimini O filii aversantes, ut sanem
vos. Ecce nos servi tui erimus, quoniam
tu es Dominus Deus noster. Quando- 23
quidem colles & montium robur sunt
reverà mendacium, igitur à Domino est
salus Israelis, Et ignominia consumpsit 24
labores patrum nostrorum inde ab eorum
juventute, oves ac pecudes eorum, & fi-
lios ac filias eorum: Jacuimus in tur- 25
pitudine nostra, & operuit nos vitupe-
rium nostrum; eò quòd coram Deo pec-
caverimus tam nos quàm patres nostri in-
de à juventute nostra ad hodiernum us-
que diem, nec audiverimus vocem Domini
Dei nostri.

CAP. IV.

Textus tertius.

Si revertatur ad me Israel, dicit Do- 1
minus, revertatur: si amoveat vitia sua,
vultum ejus verebitur: Jurabit di- 2
cens, Vivat Dominus, in judicio, verita-
te, & justitiâ; ut ita benedicant per
eum gentes, & per ipsum laudent Deum
in Jerusalem: Arabunt sibi arva, & 3
non serent super spinas: Circumcidetis 4
vos Deo nostro, & amovebitis duritiem
cordis vestri, O viri Judæ & habitantes
in Jerusalem: ne egrediatur velut ignis
furor meus, & ardeat nemine extinguen-
te, propter nequitiam operum vestrorum.
Annuntiate in Juda, & promulgetur in 5
Jerusalem, dicite; Ponite signa super
terram, altè exclamate buccinâ, & dici-
te; Congregamini, & ingredimini urbes
munitas: Capite fugam ad Sionem, fe- 6
stinate, ne moremini: quoniam ego addu-
cturus sum mala ab Aquilone, & cladem
magnam. Ascendit leo de sylva sua, 7
ut consumat gentes; processit, & exivit
è loco suo, ut terram desolatam reddat,
urbésque destruantur eò quòd non habi-
tentur. Propterea accingite vos ciliciis, 8
plangite, & ejulate; quia non recedet à
vobis ira Domini.

ירמיה : ד

principū cor & , regis cor peribit , Dñs dixit , illa die in erit Et
9 והיה ביום ההוא נאם יהוה יאבד לב המלך ולב השרים
Ahah : dixi Et .admirabuntur prophetæ & ,sacerdotes obstupescent &
10 ונשמו הכהנים והנביאים יתמהו : ואמר אהה
:dicendo ,Jerusalaim & ,isti populo imposuisti imponendo verè ,Domine Dñe
אדני יהוה אכן השא השאת לעם הזה ולירושלם לאמר
illo tempore In .animam ad usq; gladius pertigit & : vobis erit Pax
11 שלום יהיה לכם ונגעה חרב עד הנפש : בעת ההיא
,deserto in locis editis siccus Ventus : Jerusalaim & ,huic populo dicetur
יאמר לעם הזה ולירושלם רוח צח שפים במדבר
plenus Ventus purgandū ad neq; ventilandum ad non,mei populi filiæ via
12 דרך בת עמי לוא לזרות ולוא להבר : רוח מלא
Ecce .eis cum judicia loquar ego etiam nunc:mihi veniet illis ab
13 מאלה יבוא לי עתה גם אני אדבר משפטים אותם : הנה
aquilis præ sunt leves ,ejus currus turbo veluti &,ascendet nubes tanquā
כעננים יעלה וכסופה מרכבותיו קלו מנשרים
tuum cor malitia à Lava .sumus devastati quoniam ,nobis Væ .ejus equi
14 סוסיו אוי לנו כי שדדנו : כבסי מרעה לבך
tua interiori in facies morari quo usque : sis salva ut , Jerusalaim
ירושלם למען תושעי עד מתי תלין בקרבך
facientis audire & :Dan à annuntiantis vox Nam ?tuæ injuriæ cogitationes
15 מחשבות אונך : כי קול מגיד מדן ומשמיע
super facite audire ecce ;gentibus Memorate .Ephraim monte de iniquitatē
16 און מהר אפרים : הזכירו לגוים הנה השמיעו על
civitates sup dabunt & : longinqua terra è venientes custodes Jerusalaim
ירושלם נצרים באים מארץ המרחק ויתנו על ערי
:circuitu à eam juxta fuerūt agrorū custodes Veluti.suam vocem Jehudah
17 יהודה קולם : כשמרי שדי היו עליה מסביב
:tibi hæc fecerūt tua studia & tua Via .Dominus dixit,exacerbavit me quia
18 כי אתי מרתה נאם יהוה : דרכך ומעלליך עשו אלה לך
,mea Viscerib* .tuū cor ad usque pertigit quia,amarum quia:tua malitia ista
19 זאת רעתך כי מר כי נגע עד לבך : מעי
non,meū cor mihi tumultuatur,mei cordis parietes ,torqueor meis visceribus
מעי אחולה קירות לבי המה לי לבי לא
.belli clamorē,mea anima audisti tubæ vocem quoniam ,tacebo
אחריש כי קול שופר שמעתי נפשי תרועת מלחמה :
repentè : terra omnis est vastata quia,est vocata cōtritionē super Cōtritio
20 שבר על שבר נקרא כי שדדה כל הארץ פתאום
: vexillū videbo Usquequo .meæ cortinæ subitò ,mea tentoria sunt vastata
21 שדדו אהלי רגע יריעתי : עד מתי אראה נס
,cognoverunt non me me* popul* stultus Quia ? tubæ vocem audiam
22 אשמעה קול שופר : כי אויל עמי אותי לא ידעו
,malefaciēdū ad illi sapientes ,ipsi intelligētes nō & ,ipsi insipiētes filii
בנים סכלים המה ולא נבונים המה חכמים המה להרע
:vacua & inanis ecce & ,terram Vidi .noverūt non benefacere at
23 ולהיטיב לא ידעו : ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו
:contremiscētes ecce & ,montes Vidi .eorū lux non & ,cœlos ad &
24 ואל השמים ואין אורם : ראיתי ההרים והנה רעשים
:homo non ecce & ,Vidi .conturbantur colles omnes &
25 וכל הגבעות התקלקלו : ראיתי והנה אין האדם
Charmel ecce & , Vidi .avolarant cœli volatile omne &
26 וכל עוף השמים נדדו : ראיתי והנה הכרמל
,DOMINI faciebus à erant destructæ ejus urbes omnes & : desertum
המדבר וכל עריו נתצו מפני יהוה
.ejus nasi iræ* faciebus à
מפני חרון אפו :

Versio VULG. LAT.

9 Et erit in die illa, dicit Domi-
nus ; Peribit cor regis, & cor
principū : & obstupescent sacer-
dotes,et prophetæ consternabun-
10 tur. Et dixi ; Heu, heu, heu,Do-
mine Deus, ergóne decepisti po-
pulum istum & Jerusalem;dicens;
Pax erit vobis : & ecce pervenit
11 gladius usque ad animā? In tem-
pore illo dicetur populo huic &
Jerusalem ; Ventus urens in viis,
quæ sunt in deserto viæ filiæ po-
puli mei, non ad ventilandum et
12 ad purgandum.Spiritus plenus ex
his veniet mihi : & nunc ego lo-
13 quar judicia mea cum eis. Ecce
quasi nubes ascendet, & quasi
tempestas currus ejus : velocio-
res aquilis equi illius : væ nobis
14 quoniam vastati sumus. Lava à
malitia cor tuum, Jerusalem, ut
salva fias:usquequò morabuntur
15 in te cogitationes noxiæ ? Vox
enim annuntiantis à Dan, & no-
tum facientis idolum de monte
16 Ephraim. Dicite gentibus;Ecce
auditum est in Jerusalem custodes
venire de terra longinqua,& da-
re super civitates Juda vocem
17 suam. Quasi custodes agrorum
facti sunt super eam in gyro:quia
me ad iracundiam provocavit, di-
18 cit Dominus. Viæ tuæ,& cogita-
tiones tuæ fecerunt hæc tibi : ista
malitia tua,quia amara,quia teti-
19 git cor tuum. Ventrem meum,
ventrem meum doleo,sensus cor-
dis mei turbati sunt in me : non
tacebo,quoniam vocem buccinæ
audivit anima mea , clamorem
20 prælii .Contritio super contritio-
nem vocata est, & vastata est o-
mnis terra : repentè vastata sunt
tabernacula mea , subitò pelles
21 meæ. Usquequò videbo fugien-
tem , audiam vocem buccinæ ?
22 Quia stultus populus meus me
non cognovit : filii insipientes
sunt,& vecordes : sapientes sunt
ut faciant mala:benè autem face-
23 re nescierunt. Aspexi terram, &
ecce vacua erat,& nihili ; & cœ-
24 los, & non erat lux in eis. Vidi
montes, & ecce movebantur: &
omnes colles conturbati sunt.
25 Intuitus sum, & non erat homo:
& omne volatile cœli recessit.
26 Aspexi, & ecce Carmelus deser-
tus : & omnes urbes ejus destru-
ctæ sunt à facie Domini, & à fa-
cie iræ furoris ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει κύριος,
ἀπολεῖται ἡ καρδία τοῦ βασιλέως, καὶ ἡ
καρδία τῶν ἀρχόντων, καὶ οἱ ἱερεῖς (ξ) ἐκστή-
10 σονται, καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται. Καὶ
εἶπα, Ὦ δέσποτα κύριε, ἄρα γε ἀπατῶν ἠ-
πάτησας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ,
λέγων, Εἰρήνη (ο) ἔσται, καὶ ἰδοὺ ἥψατο ἡ
11 μάχαιρα ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν; Ἐν τῷ
καιρῷ (π) ἐκείνῳ ἐροῦσι τῷ λαῷ τούτῳ καὶ
τῇ Ἱερουσαλήμ, Πνεῦμα πλανήσεως ἐν
τῇ ἐρήμῳ, ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου, οὐκ
12 εἰς καθαρὸν, οὐδ' εἰς ἅγιον. Πνεῦμα πλη-
ρώσεως ἥξει μοι· νῦν δὲ ἐγὼ λαλῶ (ρ) κρί-
13 ματά μου πρὸς αὐτούς. Ἰδοὺ ὡς νεφέλη ἀ-
ναβήσεται, καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα (σ)
αὐτοῦ, κουφότεροι ἀετῶν οἱ ἵπποι (τ) αὐτοῦ.
14 οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι ταλαιπωροῦμεν. Ἀπόπλυνε
ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου Ἱερουσαλήμ,
ἵνα σωθῇς. ἕως πότε (υ) ὑπάρχουσιν ἐν
15 σοὶ διαλογισμοὶ πόνων σου; Διότι φωνὴ
(φ) ἀγγέλλοντος ἐκ Δὰν ἥξει, καὶ ἀκουσθή-
16 σεται πόνος ἐξ ὄρους Ἐφραίμ. Ἀναμνή-
σατε ἔθνη, ἰδοὺ ἥκασιν· ἀναγγείλατε ἐν
Ἱερουσαλήμ, συστροφαὶ ἔρχονται ἐκ γῆς μα-
κρόθεν, καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰού-
17 δα φωνὴν αὐτῶν. Ὡς φυλάσσοντες ἀγρὸν,
ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύκλῳ, ὅτι ἐμοῦ ἠ-
18 μέλησας, λέγει κύριος. Αἱ ὁδοί σου καὶ
τὰ ἐπιτηδεύματά σου ἐποίησαν ταῦτά
σοι· αὕτη ἡ κακία σου, ὅτι πικρὰ, ὅτι ἥ-
19 ψατο ἕως τῆς καρδίας σου. Τὴν κοιλίαν
μου, τὴν κοιλίαν μου ἀλγῶ, καὶ τὰ αἰσθητή-
ρια τῆς καρδίας μου, μαιμάσσει ἡ ψυχή μου,
σπαράσσεται ἡ καρδία μου. οὐ σιωπήσομαι,
ὅτι φωνὴν σάλπιγγος ἤκουσεν ἡ ψυχή μου,
20 κραυγὴν πολέμου. Καὶ (χ) ταλαιπωρίας,
συντριμμὸν ἐπικαλεῖται, ὅτι τεταλαιπώ-
ρηκε πᾶσα ἡ γῆ, ἄφνω τεταλαιπώρηκεν
(ψ) ἡ σκηνή, διεσπάσθησαν αἱ δέρρεις μου.
21 Ἕως πότε ὄψομαι φεύγοντας ἀκούων
22 φωνὴν σαλπίγγων; Διότι οἱ ἡγούμενοι τοῦ
λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ᾔδεισαν· υἱοὶ ἄφρονές εἰσι
καὶ οὐ συνετοί, σοφοί εἰσι τοῦ κακοποιῆσαι,
τὸ δὲ (ω) καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν.
23 Ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰδοὺ οὐθέν, καὶ εἰς
24 τὸν οὐρανὸν, καὶ οὐκ ἦν τὰ φῶτα αὐτοῦ. Εἶδον
τὰ ὄρη, καὶ ἦν τρέμοντα, καὶ πάντας τοὺς βουνοὺς
25 ταρασσομένους. Ἐπέβλεψα, καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν
ἄνθρωπος, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρα-
26 νοῦ ἐπτοεῖτο. Εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὁ Κάρμηλος ἔ-
ρημος, καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισμέναι πυρὶ ἀπὸ προσώπου κυ-
ρίου, καὶ ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ ἠφανίσθησαν.

MS.A. (ξ) ἐκστήσονται. Καὶ εἶπεν, (ο) ἔσται ὑμῖν, καὶ ὄψεται (π) τῷ
(ρ) κρίματα πρὸς αὐτούς. (σ) αὐτῶν, (τ) αὐτῶν. καὶ ὑμῖν, (υ) ὑπάρχου-
σιν (φ) ἀναγγέλλοντος (χ) ταλαιπωρίαν καὶ συντριμμὸν (ψ) σκηνὰ
(ω) καλὸν ποιοῦντες οὐκ ἔγνωσαν.

Et erit in die illa, dicit Domin[us]
peribit cor regis, & cor principum
& obstupescent sacerdotes, &
prophetæ mirabuntur. Et dixi: O
(ε) Dominator Domine: ergone
decipiens decepisti populum istum
& Hierusalem, dicens, Pax erit
& ecce tetigit gladius usque ad
animam eorum? In tempore illo
dicent populo huic, & Hierusalem
Spiritus erroris in deserto: via fi-
liæ populi mei non ad purum, ne[c]
ad sanctum: Spiritus repletionis
veniet mihi. Nunc autem ego lo-
quor judicia mea adversus eos.
Ecce quasi nubes ascendet, & quasi
tempestas, currus ejus: leviores
aquilis equi ejus. Væ nobis, quo-
niam miseræ vexamur. Lava à malitia
cor tuum Hierusalem, ut salva fi-
as. Usquequò subsistent in te co-
gitationes (f) laborum tuorum? Vox
enim annuntiantis è Dan veniet,
& audietur dolor de monte E-
phraem. Commonefacite gentes, ec-
ce venerunt: annuntiate in Hieru-
salem, catervæ veniunt de terra
longinqua: & dederunt super ci-
vitates Juda vocem suam: Quasi
custodes agri facti sunt super e-
am in circuitu: quia me neglexisti,
dicit Dominus. Viæ tuæ, & ad-
inventiones tuæ fecerunt hæc tibi:
ista malitia tua: quia amara, quia
tetigit usque ad cor tuum. Ven-
trem meum, ventrem meum doleo,
& sensoria cordis mei: (s) [æ]-
stuat anima mea, dilaceratur cor
meum: non tacebo; quoniam vo-
cem tubæ audivit anima mea, cla-
morem prælii, Et miseriæ: contri-
tionem advocat; quia vastata est
omnis terra: repentè vastatum
est tabernaculum, dilaceratæ sunt
pelles meæ. Usquequò videbo fu-
gientes, audiens vocem tubæ?
Quia duces populi mei me non
cognoverunt. Filii insipientes sunt,
& non intelligentes: sapientes
sunt, ut faciant mala: benè au-
tem facere nescierunt. Aspexi super
terram; & ecce (h) nihil: & in
cœlum; & non erant lumina ejus.
Vidi montes; & erant tremuli,
& omnes colles turbatos. Inspexi,
et ecce non erat homo: et omnia
volatilia cœli pavebant. Vidi, &
ecce Carmelus desertus, et omnes
civitates inflammatæ igne à facie
Domini; & à facie iræ furoris
ejus deletæ erant.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ויהי בעדנא ההיא אמר יי יתבר לבא דמלכא ולבא דרברביא ויצדון כהניא ונביי שקרא
10 ישתעממון : ואמרית קביל בעותי יי אלהים בכן הא נביי שקרא מטעין לעמא הדין
11 וליתבי ירושלם למימר שלמא יהי לכון וכען הא חרבא מקטלא בעמא : בעדנא ההיא
יתאמר לעמא הדין וליתבי ירושלם כרוח טיהרין על רישי נגדין דמין במדברא כבן
12 אורח כנשתא דעמי לא למדרי ולא לבדרא : על דטעו בתר נביי שקרא דמתנבן להון
ברוח דשקר בכן משרית עממיא מאלין קלילין כרוחא ייתון עליהון כען אף במימרי
13 איתנון ואמלל פורענות דיני מנהון : הא מלך במשריתיה יסק עליהון כעננא דסליק
וחפי ית ארעא וכעלעולין רתיכוהי קלילין מנשריא סוסותיה וי לנא ארי אתי למבזנא :
14 אתחורי מלמעבד בישא לבך ירושלם בדיל דתתפרקין עד אימתי יורכון ויתקימון עבדי
15 אונס די בגויך : ארי קל נביא דמתנבן עליהון דיגלון על דפלחו לעגלא די בדן ומבסרי
בסורן בישן ייתון עליהון על דאשתעבדו לצלמא דאקים מיכה בטורא דבית אפרים :
16 אדכרו לעממיא הא בשרו על ירושלם אמרו משרית עממין חטופין כקטופין אתן
17 מארע רחיקא וישרון על קרויא דבית יהודה וירימון עליהון קלהון : כנטרי חקלן הוו
18 עלה מסחור סחור ארי על מימרי סרבת אמר יי : ארחתך בישתא ועובדך מקלקליא
19 גרמו אלין ליך דא בישתא ומררא איתי עלך ירושלם עד דאתבר רשע לביך : אמר נביא
מעי מעי כיבין לי זע סמך לבי המי לי לבי לא שתק ארי קל צוחת קרנא שמעת נפשי
20 יבבות עבדי קרבא : תברא על תברא יתערע ארי אתבזיזת כל ארעא בתכף חרובת
21 22 ארעי ומן חדא כל קרוי : עד אימתי אנא חזי סימון אשמע קל קרנא : ארי אטפשו עמי
מדע דחלתי לא אליפו בנין טפשין אנון ולא סוכלתנין אנון חכימין אנון לאבאשא
23 ולאוטבא לית אנון ידעין : חזיתי ית ארעא הא צדיא ורקניא אסתכלית בשמיא והא לא
24 זהרין נהוריהון : חזיתי טוריא והא זיעין וכל רמתא אתפרקא : חזיתי והא לית עמא שרי
25 26 עלה וכל עופא דשמיא אטלטלו : חזיתי והא ארעא דישראל דהות מתבא ככרמלא
תבת למהוי כמדברא וכל קרוהא צדיאה מן קדם יי מן קדם תקוף רוגזיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit in tempore illo,dicit Dñs,contereretur cor regis & cor principum, &
vastabuntur sacerdotes,& prophetæ falsi conturbabuntur. Et dixi:Suscipe
deprecationem meam Dñe Deus : certè ecce prophetæ falsi decipiunt po-
pulū istum & habitatores Jerusalem dicentes : Pax erit vobis:& nunc ecce
gladi* occidit in populo. In tempore illo dicetur populo huic,& habitato-
rib* Jerusalem; Quasi ventus meridian* super capita fluentorū aquarum in
deserto,sic est via congregationis populi mei,non ad ventilandū nec ad di-
spergendum: Pro eo quòd erraverunt,sequentes falsos prophetas,qui pro-
phetabant eis in spiritu falsitatis:propterea exercit* populorū leviores hi
sicut vent* venient contra eos. Nunc enim in verbo meo adducam eos,&
loquar ultionem judiciorū meorū de eis. Ecce rex cum exercitu suo ascen-
det super eos sicut nubes quæ ascendit & operit terram : & quasi turbines
curr* ejus,& velociores aquilis equi ej*:væ nobis,quia venit ad vastandum
nos. Munda cor tuū ne facias malū, Jerusalem,ut salva fias:quousque dura-
bunt & stabiles erunt violenti qui sunt in te? Quia vox prophetarū qui pro-
phetant adversum eos qui migraverunt eò quòd coluerunt vitulū qui erat in
Dan,& nuntiantes annuntiationes malas venient super eos,eò quod servi-
erunt simulachro quod erexerat Michæas in monte dom* Ephraim. Com-
memorate populis,& annuntiate Jerusalem:dicite;Exercit* populorū di-
pientiū quasi vindemiatores veniunt de terra longinqua,& castrametabun-
tur super civitates dom* Juda;& tollent super eas vocē suā. Quasi custodes
agrorū fuerūt super eam per circuitū,quia contra Verbū meum rebellasti,
dicit Dñs. Viæ tuæ pessimæ,& opera tua causata sūt hæc tibi:Ista malitia &
amaritudo induxit super te Jerusalē,donec contereretur impietas cordis tui.
Dicit Propheta:Viscera mea,viscera mea dolent mihi:mota est sustentatio
cordis mei;rugit in me cor meū,nec tacet,quia vocē clamoris tubæ cornea
audivit anima mea,ululationē bellatorū.Contractio super contractionem
accidit, quia direpta est omnis terra; subitò desolata est terra mea,in tem-
pore uno oēs civitates meæ.Quando videbo ego signa,audiam vocē cornu?
Quia insipientes facti sunt popul* me*;scire timorē meū non didicerunt,filii
insipientes sunt,& non intelligētes:sapientes sūt ut malè faciāt,bene autem
facere nesciūt. Vidi terrā,& ecce deserta & vacua:contemplat* sum in cœ-
los,& ecce non splendebāt luminaria eorū. Vidi montes,et ecce movebantur,&
& oēs colles subvertebātur. Vidi, & ecce non erat popul* habitans in ea,&
omnia volatilia cœli migraverant. Vidi,& ecce terra Israel quæ erat plan-
tata sicut Carmelus, conversa est ut esset sicut desertum, & omnes urbes
ejus vastatæ sunt à facie Domini, à facie iræ furoris ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Erit enim illo die, dicit Dñs, interibit animus 9
regis & animus principum, obstupescent sa-
cerdotes, & prophetæ mirabuntur. Ego verò 10
dixi, Obsecro Dñe Deus, profectò *dicar* omni-
no decepisse populum hunc & Jerosolymam:
dixeram enim, Pax erit vobis; ecce tamen
pertigit gladius ad animam usque. Eodem 11
tempore dicetur huic populo & Jerosolymæ,
Qualis est spiritus oberrans per semitas de-
serti, *talis* est via filiæ populi mei, non ad ven-
tilandum, neque ad recondendum *fruges*.
Spiritus hisce perfectior adveniet mihi: qua- 12
propter ego etiam proponam eis lites meas.
Ecce tanquam nubes ascensurus est, & turbi- 13
ni similes erunt currus ejus, celeriores aquilis
equi ejus: væ nobis, quia direpti sumus, Ab- 14
lue à malitia cor tuum Jerusalem, ut serveris:
quousq; tandem pernoctabunt in præcordiis
tuis cogitationes tuæ malignæ? Nam vox quæ 15
indicat è Dan, dolorem etiam prædicat è
monte Aphremi. Commemorate gentibus, 16
& prædicate Jerosoymæ, *quòd* ecce turbæ po-
pulorum venient è terra longinqua, & attol-
lent vocem suam contra civitates Judæ. Ut 17
custodes agrorum undique obsederunt eam,
quia exasperavit me, dicit Dominus. Viæ tuæ 18
& actiones tuæ hæc tibi produxerunt: hæc
est nequitia tua, quæ amara facta pervenit
usque ad cor tuum. Viscera mea, viscera mea 19
doleo, & præcordia mea: cor meum subsilit
mihi, cor *inquam* meū indesinenter; quia tubæ
sonitum audivit anima mea, & clangorem
belli. Contritio super contritionem veniet; 20
nam diripienda est universa terra, repentina
præda capietur tentorium meum, & corruent
aulæa mea. Quousq; visurus sum fugientem, 21
& tubæ sonitum auditurus? Eò quòd desi- 22
puerint populus meus, & me non cognove-
rint, filii sint stulti, non autem sapientes; sa-
pientes quidem sint ad malum, bonum au-
tem non agnoscant: Aspexi terram, & ecce 23
vacua est atque deserta; cœlos, & abest
lumen eorum: Aspexi montes, & ecce con- 24
tremiscunt, & omnes colles procul abscesse-
runt. Intuitus sum, & nullus est homo: imò 25
omnes cœli volucres secesserunt. Aspexi, & 26
ecce Charmelus vastatus est quasi desertum,
& omnes civitates ejus abrasæ: *idque* à fa-
cie Domini, & à facie æstûs furoris ejus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويكون في ذلك اليوم يقول الرب يهلك قلب الملك وقلب الروساء والكهنة يتحيرون وقالوا
ايها السيد الرب خداعا اخدعت هذا الشعب اذن ولايروسليم قايلا يكون لكم السلم
فلمس السيف حتي نفسهم * في هذا الوقت يقولون لهذا الشعب ولايروسليم روح ضلالة في
البرية طريق ابنة شعبي ليست للطهر ولا للقدس * روح كمال ياتي لي والان انا اتكلم معهم
بالاحكام * ها مثل سحابة يصعد ومثل عاصف مركبانه خيوله احف من النسور الويل لنا
لانا نسبنا * اغسلي من الشر قلبك يا ايروسليم لكي تخلصي الي متي افكار اوجاعك موجودة
فيك * من اجل ان صوت المخبر ياتي من دان ويسمع الوجع من جبل افرام * اذكروا ايها
الامم ها اتوا اخبروا في ايروسليم المرجعات ياتي من ارض بعيدة واعطوا علي مدن يهوذا
صوتهم * مثل حارس حقل صاروا عليها من حولها لانك تكاسلت عني يقول الرب * طرقك
واعمالك صنعت هذه لك وهذا شرك لانه مر انه لمس حتي قلبك * بطني بطني اتوجع وحشاش
قلبي تعض نفسي اتصرع قلبي لست اسكت لان نفسي سمعت صوت البوق صيحة
الحرب * سحقه وانكسارا يدعوا لان الارض كلها شقيت بغتة شقيت قبابي مرقب وشقاقي
* الي متي انظر الهاربين واسمع صوت الابواق * من اجل ان مقدمي شعبي لم يعرفوني
بنون جهال هم وليسوا فهماء هم حكماء ليصنعوا الشر ولم يعرفوا ان يصنعوا الخير * نظرت
الارض واذا لا شي والي السماء فلم تكن انوارها * نظرت الجبال وهي مرتعدة وجميع
الاكام قلقة * ونظرت واذا لم يكن انسان وجميع طيور السماء جزعت * نظرت واذا
الكرمل برية وجميع المدن محرقة بالنار من وجه الرب ومن رجز غضبه فنيوا

* *Erit siquidem illâ die, dicit Dominus, ut* 9
pereat animus regis & animus principum,
& sacerdotes obstupescant, Ac dicant; 10
Heus here Domine, ergóne planè dece-
pisti populum istum & Jerusalem, di-
cens; Erit vobis salus; quum tetigerit
gladius vel ipsam animam eorum? Tunc 11
temporis dicent huic populo & Jerosoly-
mæ, Spiritus est erroris in deserto via
filiæ populi mei, non ad puritatem, neque
ad sanctitatem. Spiritus perfectionis 12
adveniet mihi, ac jam pronuntiabo eis ju-
dicia: Ecce nubis instar ascensurus est, 13
& turbinis instar erunt currus ejus, equi
ejus velociores aquilis: væ nobis, quia ve-
xandi sumus. Lava pravitate cor tuum O 14
Jerusalem, ut evadas; quousque cogitatio-
nes dolorum tuorum te occupabunt? Nam 15
vox præconis ventura est è Dan, &
prædicabitur dolor è monte Aphremi.
Recordamini O populi: ecce venerunt: 16
annuntiate in Jerusalem: repercussiones
vocis veniunt è terra longinqua: edide-
runt contra urbes Judæ vocem suam:
ut agri custos circumdederunt eam un- 17
dique. Quia me neglexisti, dicit Domi-
nus, Viæ tuæ & actiones tuæ hæc tibi 18
fecerunt: & hæc malitia tua, quia ama-
ra est, vel ipsum cor tuum tetigit. Ven- 19
trem meum, ventrem meum doleo, &
præcordia cordis mei mordent animam
meam, consternatus est animus meus, haud
sileo; quia anima mea audivit clangorem
buccinæ, clamorem belli; Miseriam & 20
contritionem proclamari; quòd tota ter-
ra affligenda sit repentè, affigenda ten-
toria mea, & aulæa mea laceranda. Quo- 21
usque visurus sum fugientes, & clango-
rem buccinarum auditurus? Quia præ- 22
positi populi mei me minimè nôrunt, fi-
lii sunt insipientes, non autem prudentes;
sunt periti in agendis malis, ignari ve-
rò benefaciendi. Terram aspexi, & ec- 23
ce nihil; cœlum, & non aderant ejus lu-
mina. Cùm aspicio montes, trepidi 24
sunt, omnésque colles perturbati. Aspexi 25
quoque, & ecce nullus erat homo, quin
omnes cœli volucres conterritæ sunt.
Aspexi, & ecce Charmelus erat solitu- 26
do, & omnes urbes igni exustæ; à fa-
cie Domini, & à facie iræ furoris ejus
consumpti sunt.

ירמיה : ה

27 כי־כה אמר יהוה שממה תהיה כל־הארץ וכלה לא אעשה :
28 על־זאת תאבל הארץ וקדרו השמים ממעל על כי־דברתי זמתי ולא נחמתי ולא־אשוב ממנה :
29 מקול פרש ורמה קשת ברחת כל־העיר באו בעבים ובכפים עלו כל־העיר עזובה ואין־יושב בהן איש :
30 ואתי שדוד מה־תעשי כי־תלבשי שני כי־תעדי עדי־זהב כי־תקרעי בפוך עיניך לשוא תתיפי מאסו־בך עגבים נפשך יבקשו :
31 כי קול כחולה שמעתי צרה כמבכירה קול בת־ציון תתיפח תפרש כפיה אוי־נא לי כי־עיפה נפשי להרגים :

CAP. V. ה

1 שוטטו בחוצות ירושלם וראו־נא ודעו ובקשו ברחובותיה אם־תמצאו איש אם־יש עשה משפט מבקש אמונה ואסלח לה :
2 ואם חי־יהוה יאמרו לכן לשקר ישבעו :
3 יהוה עיניך הלוא לאמונה הכיתה אתם ולא־חלו כליתם מאנו קחת מוסר חזקו פניהם מסלע מאנו לשוב :
4 ואני אמרתי אך־דלים הם נואלו כי לא ידעו דרך יהוה משפט אלהיהם :
5 אלכה־לי אל־הגדלים ואדברה אותם כי המה ידעו דרך יהוה משפט אלהיהם אך המה יחדו שברו על נתקו מוסרות :
6 על־כן הכם אריה מיער זאב ערבות ישדדם נמר שקד על־עריהם כל־היוצא מהנה יטרף כי רבו פשעיהם עצמו משבותיהם :
7 אי לזאת אסלוח־לך בניך עזבוני וישבעו בלא אלהים ואשבע אותם וינאפו ובית זונה יתגודדו :
8 סוסים מוזנים משכים היו איש אל־אשת רעהו יצהלו :

Versio VULG. LAT.

27 Hæc enim dicit Dominus; Deserta erit omnis terra, sed tamen consummationē non faciam.
28 Lugebit terra, & mœrebunt cœli desupér: eò quòd locutus sum, cogitavi, & non pœnituit me,
29 nec aversus sum ab eo. A voce equitis & mittentis sagittam, fugit omnis civitas: ingressi sunt ardua, & ascenderunt rupes: universæ urbes derelictæ sunt, et non
30 habitat in eis homo. Tu autem vastata quid facies? cùm vestieris te coccino, cùm ornata fueris monili aureo, & pinxeris stibio oculos tuos, frustrà componêris;
31 contempserunt te amatores tui, animam tuam quærent. Vocem enim quasi parturientis audivi, angustias ut puerperæ: vox filiæ Sion intermorientis, expandentisque manus suas; Væ mihi, quia defecit anima mea propter interfectos.

CAP. V.

1 Circuite vias Jerusalem, & aspicite, & considerate, & quærite in plateis ejus, an inveniatis virum facientem judicium, & quærentem fidem: & propitius
2 ero ei. Quòd si etiam, Vivit Dominus, dixerint: & hoc falsò
3 jurabunt. Domine, oculi tui respiciunt fidem: percussisti eos, & non doluerunt: attrivisti eos, & renuerunt accipere disciplinam: induraverunt facies suas supra petram, & noluerunt
4 reverti. Ego autem dixi; Forsitan pauperes sunt & stulti, ignorantes viam Domini, judicium Dei
5 sui. Ibo igitur ad optimates, & loquar eis: ipsi enim cognoverunt viam Domini, judicium Dei sui: & ecce magis hi simul confregerunt jugum, ruperunt
6 vincula. Idcirco percussit eos leo de sylva, lupus ad vesperam vastavit eos, pardus vigilans super civitates eorum: omnis, qui egressus fuerit ex eis, capietur; quia multiplicatæ sunt prævaricationes eorum, confortatæ sunt
7 aversiones eorum. Super quo propitius tibi esse potero? filii tui dereliquerunt me, & jurant in his qui non sunt dii: saturavi eos, & mœchati sunt, & in domo meretricis luxuriabantur.
8 Equi amatores & emissarii facti sunt: Unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

27 Τάδε λέγει κύριος, Ἔρημος ἔσται πᾶσα ἡ γῆ, συντέλειαν δὲ οὐ μὴ ποιήσω.
28 Ἐπὶ τούτοις πενθείτω ἡ γῆ, καὶ συσκοτασάτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν· διότι ἐλάλησα, καὶ οὐ μετανοήσω, ὥρμησα, καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἀπ' αὐτῆς.
29 Ἀπὸ φωνῆς ἱππέως καὶ ἐντεταμένου τόξου ἀνεχώρησε (α) πᾶσα ἡ χώρα· εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια, καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρύβησαν, καὶ (β) ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν· πᾶσα πόλις ἐγκατελείφθη, οὐ (γ) κατοικεῖ
30 ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος. Καὶ σὺ τί ποιήσεις; ἐὰν περιβάλῃ κόκκινον, καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυσῷ, (δ) ἐὰν ἐγχρίσῃ στίβι τοὺς ὀφθαλμούς σου, (ε) εἰς μάταιον ὡραϊσμός σου· ἀπώσαντό σε οἱ ἐρασταί σου, τὴν ψυχήν σου (ζ) ζητοῦσιν.
31 Ὅτι φωνὴν ὡς ὠδινούσης ἤκουσα, τοῦ στεναγμοῦ σου, ὡς πρωτοτοκούσης· φωνὴ θυγατρὸς Σιὼν ἐκλυθήσεται, καὶ παρήσει τὰς χεῖρας αὐτῆς· (η) Οἴμοι ἐγώ, ὅτι ἐκλείπει ἡ ψυχή μου ἐπὶ τοῖς ἀνῃρημένοις.

MS.A. (α) πᾶσα χώρα (β) εἰς (γ) κατοικήσει (δ) ... (ε) εἰς μάτην ὁ ὡραϊσμός (ζ) ζητήσουσιν. (η) Οὐαί μοι

Hæc dicit Dominus; Deserta erit omnis terra; consummationem autem non faciam. Super his lugeat terra, & contenebrescat cælum desuper: eò quòd locutus sum, & non me pœnitebit; egressus sum, & non avertam me ab ea. A voce equitis, & intenti arcûs cessit omnis regio. Ingressi sunt in speluncas, & in nemora se absconderunt, & super petras ascenderunt: Omnis civitas derelicta est, non (γ) habitabat in eis homo. Et tu, quid facies? si circumdederis tibi coccinum, & ornata fueris ornatu aureo, si unxeris stibio oculos tuos, in vanum pulchritudo tua. Repulerunt te amatores tui, animam tuam quærent. Quia vocem quasi parturientis audivi, gemitum tuum quasi primò parientis. Vox filiæ Sion dissolvetur, & mittet manus suas; Heu mihi, quia deficit anima mea super interfectis.

ΚΕΦ. έ.

1 Περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἴδετε, καὶ γνῶτε, καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς, ἐὰν εὕρητε, εἰ ἔστι ποιῶν κρίμα, καὶ ζητῶν πίστιν, καὶ ἵλεως ἔσομαι
2 αὐτοῖς, λέγει κύριος. Ζῇ κύριος, λέγουσι, διὰ τοῦτο οὐκ (α) ἐν ψεύδεσιν ὀμνύουσι;
3 (β) Κύριε οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς πίστιν· ἐμαστίγωσας αὐτούς, καὶ (γ) οὐκ ἐπόνεσαν· συνετέλεσας αὐτούς, καὶ οὐκ ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν· (δ) ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν, καὶ οὐκ ἠθέλησαν
4 ἐπιστραφῆναι. Καὶ ἐγὼ εἶπα, Ἴσως πτωχοί εἰσι, (ε) διότι οὐκ ἐδυνάσθησαν, ὅτι οὐκ
5 ἔγνωσαν ὁδὸν κυρίου, καὶ κρίσιν θεοῦ. Πορεύσομαι πρὸς τοὺς ἁδρούς, καὶ λαλήσω (ζ) αὐτοῖς, ὅτι αὐτοὶ ἐπέγνωσαν ὁδὸν κυρίου, καὶ κρίσιν θεοῦ· καὶ ἰδοὺ ὁμοθυμαδὸν συνέτριψαν
6 ζυγόν, διέῤῥηξαν δεσμούς. Διὰ τοῦτο ἔπαισεν αὐτοὺς λέων (η) ἐκ τοῦ δρυμοῦ, καὶ λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν (θ) ὠλόθρευσεν αὐτούς, καὶ πάρδαλις ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῶν· πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν (ι) θηρευθήσονται, ὅτι ἐπλήθυναν ἀσεβείας αὐτῶν, (κ) ἴσχυσαν ἐν
7 ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν. Ποία τούτων ἵλεως γένωμαί σοι; οἱ υἱοί σου ἐγκατέλιπόν με, καὶ ὤμνυον ἐν τοῖς οὐκ οὖσι θεοῖς· καὶ ἐχόρτασα αὐτούς, καὶ (λ) ἐμοιχῶντο, καὶ
8 ἐν οἴκοις πορνῶν (μ) κατέλυον. Ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν, ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον.

MS.A. (α) ἐπὶ ψεύδεσιν (β) Καὶ οἱ ὀφθαλμοί (γ) ... (δ) ... (ε) διὰ τοῦτο ... (ζ) πρὸς αὐτούς, (η) ἐκ δρυμοῦ, (θ) ὀλοθρεύει (ι) θηρευθήσονται (κ) ἴσχυσε (λ) ἐμοιχῶντο ...

CAP. V.

Circumcurrite in viis Jerusalem, & videte, & cognoscite, & quærite in plateis ejus, si inveneritis, si est faciens judicium, & quærens fidem: & propitius ero eis, dicit Dominus. Vivit Dominus, dicunt: ideo nonne in mendaciis jurant? Domine, oculi tui ad fidem: flagellasti eos, & non doluerunt: consumpsisti eos, & noluerunt recipere disciplinam: firmaverunt facies suas super petram, & noluerunt reverti. Et ego dixi; Fortasse inopes sunt, quia non potuerunt: quia non noverunt viam Domini, et judicium Dei: Ibo ad optimates, & loquar eis, quia ipsi cognoverunt viam Domini, et judicium Dei: Et ecce unanimiter confregerunt jugum, diruperunt vincula. Propterea percussit eos leo de sylva: et lupus usque ad domos vastavit eos: et pardus vigilavit super civitates eorum. Omnes egredientes ab eis capientur: quia multiplicaverunt impietates suas, confortati sunt in aversionibus suis. (ι) Qualiter harum propitius fiam tibi? Filii tui dereliquerunt me: et jurabant in diis, qui non sunt: & saturavi eos, & mœchabantur, & in domibus meretricum diversabantur. Equi (h) furentes in fœminas facti sunt: unusquisque super uxorem proximi sui hinniebat.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

27 ארי כדנן אמר יי צדו תהי כל ארעא וגמירא לא אעביד : על דא תחרוב ארעא ויקבלון
28 נהורי שמיא מלעלא על דגזרית במימרי חשבית בעצתי אעבדנה ולא אתיבנה :
29 מקל פרשין ורמן בקשתא גלו כל יתבי ארעא עלו למערק בחרשיא סליקו לאטרא
30 בכיפיא כל קרויהון שביקן ולית דיתיב בהון אנש : ואת הא מתבזזא מה אית ביך
חיל למעבד ארי אתרחצת על לבשי צבעין ועל דמתקנין בתקונין דדהב ארי תכחלין
31 בצדידא עינך לאלהנאה תתקנין קצו ביך רחמך מקטלין נפשך בען : ארי קל כמעדיא
שמעית עקא כאתא דמשריא למילד בכור קל כנשתא דציון דמשתטחא ופרסא ידהא
אמרא וי כען לי ארי משלהיא נפשי מן קדם קטולין :

ה

1 הליכו בשוקי ירושלם וחזו כען ודעו ובעו ברחובהא אם תשכחון גבר דליה עובדין
2 טבין אם אית עבד דין דקשוט בעי הימנותא ואשבוק להון : ואם בשמא דיי ימן בכן
3 לשקרא אנון משתבעין : יי הלא גלי קדמך לאוטבא לעבדי הימנותא רשיעיא אלקיתא
יתהון ולא תבו שציתנון סריבו לקבלא אולפן אתקיפו אפיהון מטינרא מסרבין למתב :
4 ואנא אמרית ברם מדמסכנין אנון אטפשו ארי לא אליפו למדע ארחן דתקנן קדם יי
5 למעבד דין דקשוט קדם אלההון : איהך לי לות רברביא ואמלל עמהון ארי אנון
אליפו למדע ארחן דתקנן קדם יי למעבד דין דקשוט קדם אלההון ברם אנון כחדא
6 מרדו מן אוריתא אתרחקו מן אולפנא : על כן מלך במשריתיה יסק עליהון כאריא
מחורשא ויקטלנון עממיא דתקיפין כדיבי רמשא יבזוונון שלטונין דחסינין כנמרא
7 כמנין על קרויהון כל דיפוק מנהון יתקטל ארי סגיאין מרדיהון תקיפין תיובתהון : נביא
אמר ליה כנשתא דישראל על אידא אשבוק לכון אנא קריתי לכון בנין ואנון שבקו
פולחני ומקימין בשום טעותא עוד שבעית יתהון טובא ואנון תבו לכדבי ונאין ובית
8 נפקת ברא מסתיעין : סוסון אגריסין אחרין הוו גבר על אתת חבריה מצוהין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniā sic dicit Dñs: Vastitas erit oĩs terra, & consummationē non faciā. Propter hoc desolabitur terra, & obscurabūtur luminaria cœli sursū, eò quod decrevi in verbo meo, cogitavi in consilio meo: faciā illud, & non illud revocabo. A voce equitū & tēdentiū arcū migraverūt oẽs habitatores terræ: ingressi sunt ut fugiant in sylvas, ascenderunt ut abscondantur in rupibus. Omnes civitates eorū derelictæ sunt, & non est homo qui habitet in eis. Tu autē ecce direpta es; quæ est in te virt⁹ ut facias? quia confidis iis qui induuntur variis colorib⁹, & iis qui ornantur ornamentis aureis, quia pingis stibio oculos tuos; in nullū usū ornas te. Detestati sunt te amatores tui, & professores quærūt animā tuā. Quia vocē quasi pregnantis audivi, angustiā mulieris quæ incipit parere primogenitū: vocē cœt⁹ Sion qui prosternitur, & expandit man⁹ suas, dicens: Væ nunc mihi, quia lassa est anima mea propter interfectores.

C A P. V.

Ambulate p vicos Jerusalē, & videte nunc, & scitote, & quærite in plateis ej⁹, si inveneritis virū cuj⁹ opera sint bona, si est faciens judiciū rectū, & quærens fidē, & dimittam eis. Si autē in nomine Dñi jurant: ideo falsò ipsi jurant. Dñe nónne revelatū est corā te ut benefacias fidelibus, impios autē pcussisti, & non sunt conversi: consumpsisti eos, renuerūt recipere disciplinā; obfirmarūt faciē suā magis quàm rupes, renuūt redire. Ego autē dixi, Pro eo quòd pauperes sunt, insipientes facti sūt, quia non didicerunt cognoscere vias quæ rectæ sunt corā Dño, ut facerent judiciū verū coram Deo suo. Vadam ego ad principes & loquar cum eis, quia ipsi didicerunt cognoscere vias quæ rectæ sunt corā Dño, ut faciant judiciū verū coram Deo suo: sed hi simul prævaricati sunt à Lege, & elongati sunt à disciplina. Propterea rex cum exercitu suo ascendet super eos quasi leo de sylva, & occidēt eos populi qui fortes sunt sicut lupi vespertini, depredabuntur eos dominatores qui robusti sunt sicut pardus, insidiantes civitatibus eorum: quicunq; egredietur ex illis, interficietur, quia multæ sunt rebelliones eorū, validæ aversiones eorū. Propheta dic cœtui Israel: Propter quid remittam vobis? ego vocavi vos filios, & ipsi reliquerunt cultū meum, & jurant in nomine idolorum: rursus satiavi eos bono, & ipsi convertūtur ad fornicentur; & in domo meretricis congregantur. Equi emissarii mortui facti sunt: cientes fuerunt, unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebant.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam ita dicit Domin⁹ De⁹, Corrumpenda est 27
universa terra, at consummationem nondum
faciã : Propter hæc lugeat terra, & cœli ob- 28
scurentur supernè. Rerum omniũ quas locut⁹
sum & cogitavi, nulli⁹ me pœnitet, nec *quic-*
quam ex iis diminuam. A voce equitum & 29
jaculantium arcu fugiet universa civitas, in-
gredientur in sylvas, & in petras ascendent:
civitates omnes derelinquentur, & nemo erit
qui habitet in eis. Tu ergò direpta, quid facis 30
induendo te coccino, ornando te ornamentis
aureis, collinendo collyrio oculos tuos ? In
vanum sanè te ornas : dereliquerunt te amici
tui, & animam tuam quærunt. Nam vocem ut 31
ægrotæ audivi, & dolorem ut mulieris parere
nitentis: vocem *nimirum* filiæ Sionis agitantis
sese, manusque pandentis, ac dicentis ; Væ mi-
hi, quoniam conturbata est anima mea pro-
pter interfectos meos.

CAP. V.

CIrcuite per vicos Jerusalem, videte, & cog- 1
noscite, & disquirite in plateis ej⁹ : si virũ in-
veniatis, si quempiã facientẽ judiciũ, & aman-
tem fidei ; condonabo illi. At si quando, Vivit 2
Dñs, dicant; proculdubio falsò jurant. Domine, 3
oculi tui ad fidẽ *spectant*, percussisti eos, at nõ
doluerunt ; consumpsisti eos, at reverti nolue-
runt: obfirmaverunt facies suas plusquã petrã: 4
nolũt converti. Quamobrẽ ego dixi, Quia pau- 5
peres sunt, aberraverunt: non enim nõrunt vi-
am Dñi, neque judicium Dei sui. Ibo ad ma-
gnates, & alloquar eos, quoniã ipsi nõrunt viã
Dñi, & judiciũ Dei sui: verùm omnes pariter
fregerunt jugũ, & diruperunt vincula. Pro- 6
pterea confringet eos leo de sylva, & lupi
vespertini dilaniabunt eos ; pardus insidiabi-
tur ad civitates eorum, quotquot egredientur
ex eis, erunt in prædam : quia multiplicata
sunt delicta eorum, & *adeo* creverunt, ut mi-
nimè convertantur. Cujus rei causâ parce- 7
rem tibi ? filii tui dereliquerunt me, & jurã-
runt per eos qui non sunt Dii : satiavi eos, &
adulterati sunt, & in domo meretricum pu-
gnaverunt : Ut equi admissarii, libidinosi 8
erant, & quisque ad uxorem socii sui adhin-
niebat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

هكذا يقول الرب • يصير كل الارض بريه • ولست اصنع حرما * على هذا تحزن الارض وتظلم
السما من فوق • من اجل اني تكلمت ولا ارجع • وتبت ولا ارد عنها * من صوت الفارس
والقوس الموتر انعصلت كل كوره • ودخلوا الي المغاير • واختبوا في السعاري • وصعدوا
الي الصخور • كل مدينه تركت • وليس يسكن فيها انسان * وانت ما تصنعين ان
لبست احمرا وتزينت بزينه دهبيه • وان اكتحلت عينيك بالاثمد تباهيك باطلا الباطل
اقصوك اصحابك ويطلبون نفسك * لاني سمعت نهدك مثل صوت المطلقه ومثل التي تلد
بكرا • صوت ابنة صهيون ينحل ويرخي يديها • الويل لي انا لان نفسي فنيت بالمقتولين

• الفصل الخامس •

* طوفوا في طرق اوريشليم • وانظروا واعلموا واطلبوا في سوارعها • ان كنتم تجدون هل
صانع حكم موجود وطالب ايمان • فاصير لهم راحما يقول الرب * وحي هو الرب يقولون
لاجل هذا لا يحلفون بالكذب * واعينك للايمان • جلدتهم ولم يتوجعوا افنيتهم ولم
يريدوا ان يقبلوا ادبا • صلبوا وجوههم اكثر من الصخر ولم يريدوا ان يرجعوا * وانا
قلت • لعلهم مساكين لاجل هذا لم يقدروا • لانهم لم يعرفوا طريق الرب وحكم الله
* اذهب الي الاغنياء واتكلم معهم • لان هولاء عرفوا طريق الرب وحكم الله • واذا هم كسروا
النير بنفس واحده وحرقوا الرباطات • لاجل هذا اسقطهم اسد من الغاب • وذيب اسلابهم
بيوتهم • ونمر سهر على مدنهم • جميع المارين يصادون منهم • لانهم اكثروا نفاقهم وتقووا
بتصرفاتهم * بانه هل اصير راحما لك • بنوك تركوني وحلفوا بالتي لم تكن الهه • اشبعتهم
فسعوا في بيوت الزواني اتكلوا * وصاروا خيل مهاره • كل واحد على امراه صاحبه يصهل

Sic ait Dominus, Redigetur universa 17
terra in solitudinem, at excidium non-
dum fecero. De his terra contriste- 28
tur, & obtenebrescat cœlum supernè :
quia pronuntiavi, neque retractabo
sententiam ; asserui, neque recedam ab
ea. A voce equitis, & arcu tenso di- 29
visæ sunt omnes provinciæ, ingressæ
sunt cavernas, abdiderunt se in spelun-
cis, & conscenderunt petras : omnes ur-
bes derelictæ sunt, & nemo habitat
in eis : Tu ergò quid factura es ? Et- 30
iamsi rubro te colore vestias, & aureis
ornamentis componas, & licèt stibii
fuligines oculos tuos, tua tamen pompa
otiosa est & in vanum : procul amove-
runt te amasii tui, & quærunt animam
tuam. Gemitus enim tuos ut vocem par- 31
turientis audivi, & ut ejus quæ pri-
mogenitum parit : vox filiæ Sionis li-
quescet, & manus ejus remittet : væ
inquiet mihi, quoniam consumpta est
anima mea propter interfectos.

CAP. V.

PErlustrate vias Jerosolymæ, videte, 1
& cognoscite, & perquirite in viis
ejus : si quem repereritis extare qui fa-
ciat judicium & quærat fidem, ero illis
propitius, dicit Dominus. Vivus est 2
Dominus, dicunt ; annon tamen men-
daciter jurant ; Cum oculi tui fidem 3
respiciant ? Flagellâsti eos, sed non do-
luerunt ; consumpsisti eos, sed nolue-
runt accipere eruditionem ; obdurârunt
facies suas plusquam lapides, & re-
verti noluerunt. Quapropter ego dixi, 4
Fortasse quia sunt pauperes, ideo ne-
queunt : non enim cognoscunt viam Do-
mini & jus Dei. Pergam ad divites, 5
& loquar cum eis ; siquidem isti nôrunt
viam Domini & jus Dei : at ecce isti
fregerunt jugum pari consensu, & vin-
cula diruperunt. Ideo deturbabit eos 6
leo de sylvis, lupus exterminabit eos usq;
ad domos eorum, & pardus vigilabit
ad urbes eorum : omnes transeuntes ca-
pientur ab eis, eò quòd multiplicârint im-
pietatem suam, & invaluerint in pravis
institutis suis. Propter quam harum re- 7
rum essem tibi propitius ? filii tui de-
reliquerunt me, & jurârunt per ea quæ
Dii nequaquam sunt : saturavi eos, &
adulterati sunt, & in domibus meretri-
cum effrænes fuerunt : Et facti sunt 8
equi admissarii, quisque in uxorem socii
sui hinniebat.

ירמיה : ה

qua gente in an & ? Dominus dixit ,visitabo non his super Nũquid
9 העל־אלה לוא־אפקד נאם־יהוה ואם בגוי אשר־
,sibi faciate &,ej⁹ muros in Ascendite ? mea anima ulcifcetur non ,hæc ficut
10 כזה לא תתנקם נפשי : עלו בשרותיה ושחתו
Domini non quia ,ej⁹ (murorũ) min*a* auferte : faciatis ne consũmationẽ &
וכלה אל־תעשו הסירו נטישותיה כי לוא ליהוה
domus & , Ifrael domus me in sunt prævaricati prævaricãdo Quia .ipfe
11 המה : כי בגוד בגדו בי בית ישראל ובית
: ipse Non :dixerunt & ,Dominum *in sunt Mentiti* .Dominus ait ,Jehudah
12 יהודה נאם־יהוה : כחשו ביהוה ויאמרו לוא הוא
.videbimus non famem & gladium & ,malum nos super veniet non &
ולא־תבוא עלינו רעה וחרב ורעב לוא נראה :
.eis fiet Sic .eis in *non sermo* & ,ventum in *erunt* prophetæ Et
13 והנביאים יהיו לרוח והדבר אין בהם כה יעשה להם :
vos loqui Pro : exercituum Deus Dominus dixit fic Propterea
14 לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות יען דברכם את־
populum & ,ignem *in* tuo ore in mea verba *dans* ego ecce : hoc verbum
הדבר הזה הנני נתן דברי בפיך לאש והעם
longinquo de gentẽ vos super *adducens* ego Ecce .eos *comedet* & ,ligna hunc
15 הזה עצים ואכלתם : הנני מביא עליכם גוי ממרחק
,*ipsa* feculo à gens ,*ipsa* robusta gens ,Dominus ait , Ifrael domus
בית ישראל נאם־יהוה גוי איתן הוא גוי מעולם הוא
ejus Pharetra .loquatur quid *audies* nec ,*ejus* linguã *cognofces non* gens
16 גוי לא־תדע לשנו ולא תשמע מה־ידבר : אשפתו
,tuã messem comedet Et .fortes ipsi universi ,patens sepulchrum velati
17 כקבר פתוח כלם גבורים : ואכל קצירך
,*tuũ bovem* &,*tuũ pecus* comedet,tuas filias &,tuos filios comedẽt,tuũ panẽ &
ולחמך יאכלו בניך ובנותיך יאכל צאנך ובקרך
quibus ,*tuarũ munitionum* urbes *depauperabit* :tuã ficum &,tuã vitem comedet
יאכל גפנך ותאנתך ירשש ערי מבצריך אשר
, Dñs dixit ,ipsis diebus in etiam Et .gladio *in eis in fidens* tu
18 אתה בטח בהנה בחרב : וגם בימים ההמה נאם־יהוה
quid Propter ,dixeritis si erit Et .consũmationẽ vobiscum faciam non
19 לא־אעשה אתכם כלה : והיה כי תאמרו תחת מה
: eos ad dices & ? hæc omnia nobis noster Deus Dominus fecit
עשה יהוה אלהינו לנו את־כל־אלה ואמרת אליהם
fic : vestra terra in,*alienigenæ* Deo servistis & , me dereliquistis Sicut
כאשר עזבתם אותי ותעבדו אלהי נכר בארצכם כן
: Jahacob domo in hoc Annuntiate .*vobis* non terra in alienis servietis
20 תעבדו זרים בארץ לא לכם : הגידו זאת בבית יעקב
,stulte popule hoc nunc Audite .dicendo ,Jehudah in hoc facite audire &
21 והשמיעוה ביהודה לאמר : שמעו־נא זאת עם־סכל
audient non & ,eis aures : *videbunt* non & ,eis oculi : cor non &
ואין לב עינים להם ולא יראו אזנים להם ולא ישמעו :
non *meis faciebus à An* ? Dominus ait ,timebitis non me Nunquid
22 האותי לא־תיראו נאם־יהוה אם מפני לא
non & ,*seculi statutum* ,mari terminũ arenam posui qui ? *dolebitis*
תחילו אשר־שמתי חול גבול לים חק־עולם ולא
tumultuabuntur & : prævalebunt non & ,se cõmovebunt Et .illud præteribit
יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו והמו
contumax cor fuit huic populo Et .illud transibunt non & ,ejus fluctus
23 גליו ולא יעברנהו : ולעם הזה היה לב סורר
: suo corde in dixerunt non Et .abierunt & ,declinaverunt : rebelle &
24 ומורה סרו וילכו : ולוא־אמרו בלבבם
,temporaneã & pluviam *dantem* nostrũ Deum Dominum nunc Metuamus
נירא נא את־יהוה אלהינו הנתן גשם וירה
,nobis *custodiet messis statutarum* septimanas ? suo tempore in serotinam &
ומלקוש בעתו שבעת חקות קציר ישמר־לנו :

Versio VULG. LAT.

9 Numquid super his non visitabo,
dicit Dominus; & in gente tali
10 non ulciscetur anima mea? A-
scendite muros ejus, & dissipate,
consummationem autem nolite
facere: auferte propagines ejus,
11 quia non sunt Domini. Præva-
ricatione enim prævaricata est
in me domus Israel, & domus
12 Juda, ait Dominus. Negaverunt
Dominum, & dixerunt; Non est
ipse: neque veniet super nos
malum: gladium & famem non
13 videbimus. Prophetæ fuerunt in
ventum locuti, & responsum non
fuit in eis: hæc ergò evenient
14 illis. Hæc dicit Dominus Deus
exercituum; Quia locuti estis
verbum istud: ecce ego do ver-
ba mea in ore tuo in ignem, &
populum istum in ligna, & vo-
15 rabit eos. Ecce ego adducam
super vos gentem de longinquo
domus Israel, ait Dominus;
gentem robustam, gentem anti-
quam, gentem, cujus ignorabis
linguam, nec intelliges quid lo-
16 quatur. Pharetra ejus quasi sepul-
17 chrum patens, universi fortes. Et
comedet segetes tuas, & panem
tuum: devorabit filios tuos, &
filias tuas: comedet gregẽ tuũ,
& armenta tua: comedet vineam
tuam, & ficum tuam: & conte-
ret urbes munitas tuas, in quib⁹
18 tu habes fiduciã, gladio. Verun-
tamen in diebus illis, ait Domi-
nus, non faciam vos in consum-
19 mationem. Quòd si dixeritis;
Quarè fecit nobis Domin⁹ Deus
noster hæc omnia? dices ad eos;
Sicut dereliquistis me, & servistis
deo alieno in terra vestra, sic
servietis alienis in terra non ve-
20 stra. Annuntiate hoc domui Ja-
cob, & auditum facite in Juda,
21 dicentes; Audi popule stulte, qui
non habes cor: qui habentes ocu-
los, non videtis; & aures, & non
22 auditis. Me ergò non timebitis,
ait Dñs: & à facie mea non do-
lebitis? Qui posui arenam ter-
minum mari, præceptum sempi-
ternum, quod non præteribit: &
commovebuntur, & non pote-
runt: & intumescent fluct⁹ ejus,
23 & non transibunt illud: Populo
autem huic factũ est cor incre-
dulum & exasperans, recesserunt
24 & abierunt. Et non dixerunt in
corde suo; Metuam⁹ Dominum
Deũ nostrũ, qui dat nobis pluviã
temporaneam & serotinam in
tempore suo; plenitudinem an-
nuæ messis custodientem nobis:

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

9 Μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ (ͷ) ἐπισκέψομαι; λέγει
κύριος· ἢ ἐν ἔθνει τοιούτῳ οὐκ ἐκδι-
10 κήσει ἡ ψυχή μου; Ἀνάβητε ἐπὶ τοὺς
προμαχῶνας αὐτῆς, καὶ κατασκάψατε,
συντέλειαν δὲ (ν) μὴ ποιήσητε· ὑπολίπε-
σθε τὰ ὑποστηρίγματα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου
11 εἰσίν. Ὅτι ἀθετῶν ἠθέτησεν εἰς ἐμέ, (ξ)
λέγει κύριος, οἶκος Ἰσραήλ, καὶ οἶκος
12 Ἰούδα. Ἐψεύσατο τῷ κυρίῳ αὐτῶν, καὶ
εἶπαν, Οὐκ ἔστι ταῦτα· οὐχ ἥξει ἐφ' ἡ-
μᾶς κακά, καὶ μάχαιραν καὶ λιμὸν (ο) οὐκ
13 ὀψόμεθα. Οἱ προφῆται ἡμῶν ἦσαν εἰς ἄνε-
μον, καὶ λόγος κυρίου οὐχ ὑπῆρχεν ἐν
14 αὐτοῖς. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος
παντοκράτωρ, Ἀνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ
ῥῆμα τοῦτο, ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους
μου εἰς τὸ στόμα σου πῦρ, καὶ τὸν λαὸν τοῦτον
15 ξύλα, καὶ καταφάγεται αὐτούς. Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ἔθνος πόρρωθεν οἶκος
Ἰσραήλ, λέγει κύριος, ἔθνος οὗ οὐκ (π)
16 ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. Πάν-
17 τες ἰσχυροί, Καὶ κατέδονται τὸν θερισμὸν (ρ)
ὑμῶν, καὶ τοὺς ἄρτους ὑμῶν, καὶ κατέδονται
τοὺς υἱοὺς ὑμῶν, καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν,
καὶ κατέδονται τὰ πρόβατα ὑμῶν, καὶ τοὺς (σ)
μόσχους ὑμῶν, καὶ κατέδονται τοὺς ἀμπελῶνας
ὑμῶν, καὶ τοὺς συκῶνας ὑμῶν, καὶ τοὺς ἐλαι-
ῶνας ὑμῶν· καὶ ἀλοήσουσι τὰς πόλεις τὰς
ὀχυρὰς ὑμῶν, ἐφ' αἷς ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ'
18 αὐταῖς, ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ἐκείναις, λέγει κύριος ὁ θεός σου, οὐ
19 μὴ ποιήσω ὑμᾶς εἰς συντέλειαν. Καὶ ἔ-
σται ὅταν εἴπητε, Τίνος ἕνεκεν ἐποίησε
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν (ͷ) πάντα ταῦ-
τα; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ἀνθ' ὧν ἐδουλεύσατε
θεοῖς (τ) ἀλλοτρίοις ἐν τῇ γῇ ὑμῶν, οὕ-
τως δουλεύσετε ἀλλοτρίοις ἐν τῇ γῇ
20 οὐχ ὑμῶν. Ἀναγγείλατε ταῦτα εἰς
τὸν οἶκον Ἰακώβ, καὶ ἀκουσθήτω ἐν (υ) τῷ
21 οἴκῳ Ἰούδα. Ἀκούσατε δὴ ταῦτα λαὸς
μωρὸς καὶ ἀκάρδιος, ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ
οὐ βλέπουσιν, ὦτα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούουσι.
22 Μὴ ἐμὲ οὐ φοβηθήσεσθε, λέγει κύριος; (φ)
ἢ ἀπὸ προσώπου μου οὐκ εὐλαβηθήσεσθε;
τὸν τάξαντα ἄμμον ὅριον τῇ θαλάσσῃ,
πρόσταγμα αἰώνιον, καὶ οὐχ ὑπερβήσεται
αὐτό, καὶ ταραχθήσεται, καὶ οὐ (χ) δυνήσεται·
καὶ ἠχήσουσι τὰ κύματα αὐτῆς, καὶ οὐχ ὑπερ-
23 βήσεται αὐτό. Τῷ δὲ λαῷ τούτῳ ἐγενή-
θη καρδία ἀνήκοος καὶ ἀπειθής, καὶ ἐξέ-
24 κλιναν καὶ ἀπήλθοσαν, Καὶ οὐκ (ψ) εἶπον
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, Φοβηθῶμεν δὴ κύ-
ριον τὸν θεὸν ἡμῶν, τὸν διδόντα (ω) ἡμῖν ὑετὸν (α) πρώϊμον καὶ ὄψιμον, κατὰ και-
ρὸν πληρώσεως προστάγματος θερισμοῦ, καὶ ἐφύλαξεν ἡμῖν.

MS. A. (ͷ) ἐπισκέψωμαι; (ν) οὐ μὴ (ξ) οἶκος Ἰσραήλ, καὶ (ο) οὐχ (π) ἀκού-
σῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ. (ρ)* αὐτῶν, (σ) μόσχους, καὶ κατέδονται (ͷ) ἅπαντα (τ) ἑτέροις
* ἐν γῇ οὐχ ὑμῶν, Ἀναγγείλατε (υ) τῷ Ἰούδα. (φ) μὴ ἀπὸ (χ) δυνηθήσ[εται]
(ψ) εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, (ω) ὑμῖν (α) πρόϊμον

Nunquid super his non visitabo[…] dicit Dominus? aut in gente ta[…] lem non ulciscetur anima mea? […] Ascendite super propugnacula [ve]stra, et destruite: consummationem autem ne faciatis: (c) relinquite […] sustentacula ejus, quia Domin[i] sunt. Prævaricans enim prævaric[ata] cata est in me, dicit Dominus, do[mus] Israel: & domus Juda. Me[n]tita est Domino suo: & dixerunt […] Non sunt hæc: non venient sup[er] nos mala: & gladium, & famem […] non videbimus: Prophetæ nostri […] fuerunt in ventum: & verbum […] Domini non fuit in eis. Idcirco h[æc] dicit Dominus omnipotens; Pr[o] eo quòd loquuti estis verbum istud; ecce ego dedi verba mea in os tuum, ignem; & populum istum ligna. & devorabit eos. Ecce eg[o] adduco super vos gentem de longe, domus Israel, dicit (d) Dominus; gentem, cujus non audies vocem linguæ ejus: universi (e) fortes. Et devorabũt messem vestrã, pa[…] nes vestros: et devorabũt filios ve[stros], et filias vestras: et devorabunt oves vestras, & vitulos vestros: devorabunt vineas vestras, & f[i]ceta vestra, & oliveta vestra: e[t] triturabunt civitates munitas v[e]stras, in quibus vos fidistis in e[is] in gladio. Et erit in diebus illis, d[i]cit Dominus Deus tuus, non faciam vos in consummationem. Et erit, quando dixeritis, Cur fecit Dom[i]nus Deus noster nobis omnia hæ[c]? et dices eis; Pro eo, quòd (f) se[r]vistis diis alienis in terra vestra, sic servietis alienis in terra no[n] vestra. Annuntiate hæc in domo Jacob: et audiatur in domo Juda. Audite nunc hæc populus stultus, et sine corde: oculi eis, et non vi[…]dent: aures eis, et non audiunt. Nunquid me non timebitis, dic[it] Dominus? aut à facie mea non verebimini? qui posui arenam terminum mari, præceptum æte[r]num, et non supergredietur illud; et turbabitur, et non poterit: et [so]nabunt fluctus ejus, et non su[…]pergredientur illud. Populo autem huic factum est cor non audiens, et contumax: et declinaverunt, et abierunt, Et non dixerunt in corde suo; Timeamus nunc Dominum Deum nostrum, qui dat nobis pluviam temporaneam, et serotinam, secundùm tempus impletionis præcepti messis; et custodivit nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 העל אלין לא אסער לאיתאה עליהון בישתא אמר יי ואם מן עמא דכדין עובדוהי לא
10 אתפרע מנהון כרעותי : סקו בקרוהא וחבילו וגמירא לא תעבדון פגרו בירניתהא ארי
11 לא רעוא קדם יי בהון : ארי שקרא שקרו במימרי בית ישראל ובית יהודה אמר יי :
12 כדיבו במימרא דיי ואמרו לא מן קדמוהי אתיא עלנא טבתא ואף לא תיתי עלנא
13 בישתא ודקטלין בחרבא ובכפנא לא נחזי : ונביי שקרא יהון ללמא ונבואת שקריהון
14 לא תתקים דא פורענותא תתעבד מנהון : בכן כדנן אמר יי אלהים צבאות חלף
דאתנביתון ית פתגמא הדין הא אנא יהיב פתגמי נבואתי בפומך תקיפין כאשתא ועמא
15 הדין חלשין כקשא ויקטלונון : הא אנא מיתי עליכון עם מרחיק בית ישראל אמר יי
עם תקיף הוא עמא דמעלמא הוא עמא לא תידע לישניה ולא תשמע מה דימלל :
16 בית אניריה כקברא פתיח כולהון גברין : 17 ויבוז חצדך ומיכלך יקטלון בנך ובנתך
ישבי ענך ותורך יבוז פירי גופנך ותינך יפגר קרוי ארעך כריכתא דאת רחיץ
18 לאשתזבא בהון מן קדם דקטלין בחרבא : ואף ביומיא האנון אמר יי לא אעביד
19 עמכון גמירא : ויהי ארי תימרון חלף מה עבד יי אלהנא לנא ית כל אלין ותימר
להון כמה דשבקתון פולחני ופלחתון לטעות עממיא בארעכון כן תשתעבדון
20 לעממיא פלחי טעותא בארעא דלא דילכון : חוו דא בבית יעקב ובשרוהא בדבית
21 יהודה למימר : שמעו כען דא עמא טפשא וליתליה לב דעינין להון ולא חזן אודנין
22 להון ולא שמעין : המן קדמי לא תדחלון אמר יי אם מן קדם מימרי לא תזועון
דשויתי חלא תחומא לימא קים עלם ולא עדי ליה ומטרפין ולא יכלין והמן גלוהי
23 ולא עדן ליה : ולעמא הדין הוה לב סטי ומריד על דסטו מבתר פולחני גלו : 24 ולא
אמרו בלבהון נדחל כען קדם יי אלהנא דמחית מטר בכיר ולקיש בעדניה בזמן קים
שבועיא דבזמן חצדא נטר לנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

An ob ista non visitabo ut adducã *super eos* malum, dicit Dñs, aut de popu[lo] *cujus talia sunt opera*, non sumã ultionem ex eis juxta voluntatem me[am]? Ascendite in civitates ej⁹, et dissipate, & consummationem non facia[tis]: destruite palatia ej⁹, quia non est voluntas corã Dño in eis. Quia prævari[ca]tionẽ prævaricati sunt in Verbũ meũ dom⁹ Israel et dom⁹ Juda, dicit Dñs. Mentiti sunt in Verbũ Dñi, & dixerunt: Non venit sup nos bonũ à facie *ejus*, nec veniet *super nos* malũ: & eos qui occidunt gladio, & famem non videbim⁹. Prophetæ autẽ falsi erunt in nihilũ, & prophetia falsa eorũ non confirmabitur: hæc ultio fiet de eis. Propterea hæc dicit Dñs De⁹ exerci[tuum], Pro eò quòd prophetãstis verbũ istud, ecce ego dabo verba prophetiæ meæ in ore tuo fortia instar ignis, & populũ hunc infirmũ sicut stipulã, & occident eos. Ecce ego adducã sup vos, dom⁹ Israel, populũ à longe, dicit Dñs, populum fortẽ, populum qui à seculo est, populũ cuj⁹ linguã ignora[bis], & non audies quid loquatur. Pharetra ej⁹ quasi sepulchrũ patens, uni[]versi fortes. Et deprædabitur messẽ tuam, & cibos tuos: occidet filios tuos & filias tuas; capiet oves tuas, & boves tuos; & diripiet fruct⁹ vitis tuæ & ficus tuæ: destruet urbes munitas terræ tuæ in quibus tu confidebas ut salv[us] fieres in eis à facie eorũ qui occidunt gladio. Et etiã in diebus illis, dicit Dñs, non faciã vobiscũ consummationẽ. Et erit cùm dixeritis, Propter quid fecit Dñs De⁹ noster nobis hæc omnia? & dices eis: Sicut reliquistis cultum meũ, & coluistis idola populorũ in terra vestra; sic servietis populis colen[]tibus idola in terra non vestra. Annuntiate hoc in domo Jacob, & narrate ea in domo Juda, dicentes: Audite nunc hoc popule insipiens & corde ca[]rens; quibus sunt oculi, & non vident, & quibus sunt aures, & non audiunt. An à facie mea non timebitis, dicit Dominus, aut à facie Verbi mei non contremiscetis? qui posui arenam terminum mari præcepto sempiterno quod non transgredietur; & commoventur, & non possunt; & intu[]munt fluctus ejus, & non transeunt illud. Populo autem huic fuit cor declinans & rebelle: pro eo quòd declinaverunt à cultu meo, migra[]verunt. Et non dixerunt in corde suo: Timeamus nunc coram Domino Deo nostro, qui demittit pluviam temporaneam & serotinam temporibus suis; qui stato tempore hebdomadas, quæ sunt tempore messis, custodit nobis.

Cap. V.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Propter hæc non visitarem, ait Dominus ? & 9
de hujusmodi gente non ulcisceretur anima
mea ? Conscendite muros ejus, & demolimi- 10
ni ; at consummationem ne facitote : relin-
quite fundamenta ejus, quia Domini sunt.
Quandoquidem omnino denegârunt me filii 11
Israelis & filii Judæ, ait Dominus ; Negave-
runt Dominum, dicentes, Non est ipse ; nequa- 12
quam adveniet nobis calamitas ; gladium &
famem nequaquam experiemur ; Prophetæ in 13
turbinem abibunt, nam iis quorum sermo non
constat, sic fiet : Propterea sic dicit Dominus 14
Deus potentissimus, Quia tale verbum locuti
estis, ecce ego redditurus sum sermones me-
os in ore tuo ignem, & populum istum ligna,
& devorabit eos. Ecce adducturus sum con- 15
tra vos domus Israelis, populum è longinquo,
dicit Dominus : Is populus robustus est, popu-
lus est antiquissimus, populus cujus linguam
ignoras, nec intelliges quod loquetur : Cujus 16
guttura sunt aperta velut sepulchra, omnesque
gigantes : Comedet messem tuam & panem 17
tuum, comedet filios tuos & filias tuas, com-
edet oves tuas & boves tuos, comedet vites
tuas & ficus tuas ; civitates tuas munitas qui-
bus tu confidis, gladio depauperabit. Atta- 18
men iis diebus, dicit Dominus, non extermi-
nabo vos : Sed erit, quum dixeritis, Qua de 19
causa fecit nobis Dominus Deus noster hæc
omnia ? ut respondeas eis, Ita ait Dominus ;
Quemadmodum dereliquistis me, & servivi-
stis diis alienis in terra vestrâ, ita servietis
exteris in terra non vestra. Nuntiate hoc in 20
domo Jacobi, & prædicate in Juda, ac dicite,
Audite hoc popule stolide & excors, qui ocu- 21
los habetis, & non videtis ; aures habetis, nec
auditis : Me non metuitis, dicit Dominus ? & 22
à facie mea non contremiscitis ? qui arenam
præscripsi terminû mari lege perpetuâ, neque
prætergreditur eam; reluctatur quidem, at non
potest, intumescunt fluctus ejus, at non exce-
dunt illum. Verùm populi istius cor factum 23
est rebelle & exasperans, deflexerunt, & abi-
erunt, Neque dixerunt in corde suo, Metuamus 24
Dominum Deum nostrum, qui dat pluviam
properam & serotinam, suo tempore : & fru-
ges æstivas in hyemem servat nobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هل لا أتعهدهم يقول الرب * أمن أمة هذا فعلها لا تنتقم نفسي * اصعدوا على سرفها
واهدموهن ولا تصنعوا جرما * اتركوا أساساتها لأنهم للرب * لأن بيت إسرائيل عصاني
عصيانا * وبيت يهودا كذب لربهم * وقالوا ليست هذه تكون * ولا تأتي علينا شرور
ولا نعاين سيفا وجوعا * أنبياؤنا صاروا للريح * وكلمة الرب لم تأت فيهم * لأجل هذا هكذا
يقول الرب الضابط الكل * لأجل أنكم تكلمتم بهذه الكلمة ها أنا أعطيت كلماتي في
فمك نارا وهذا الشعب حطبا فتحرقهم *

* الإصحاح الرابع *

* ها أنا أجلب عليكم أمة من البعد يا بيت إسرائيل يقول الرب * أمة لم تسمع صوتها *
* جميعهم أقوياء * ويأكلون زرعكم وخبزكم * ويأكلون بنيكم وبناتكم * ويأكلون
غنمكم وعجولكم * ويأكلون كرومكم وتينكم وزيتونكم * ويستأصلون مدنكم
الحصينة بالسيف التي أنتم متوكلون عليها * ويكون في تلك الأيام يقول الرب إلهك لا
أجعلكم للفناء * ويكون إذا قلتم من أجل ماذا صنع الرب إلهنا بنا هذه كلها * تقول
لهم من أجل أنكم تعبدتم لآلهة غرباء في أرض ليست لكم * أخبروا هذه لبيت يعقوب
ولتسمع في يهودا * اسمعوا هذه أيها الشعب الجاهل العديم القلب * لهم أعين ولا يبصرون
ولهم آذان ولا يسمعون * هل لا تخافوني يقول الرب * هل من وجهي لا تفزعون * أنا المرتب الرمل
حدا للبحر أمرا أبديا فلا يتجاوزه * ويضطرب ولا يقدر * وتعج أمواجه ولا يتجاوزه * وصار
لهذا الشعب قلب غير سامع وعاص * وحادوا وانصرفوا * ولم يقل في قلبه * نخشى الرب
إلهنا المعطي لنا مطرا صباحيا ومسائيا إلى وقت كمال أمر الحصاد * وحفظه لنا *

An propter hæc non visitarem eos, dicit 9
Dominus ? an de gente cujus talis est
agendi ratio, non ulcisceretur anima
mea ? Ascendite ad pinnas ejus, & 10
evertite eas ; verùm ne faciatis exiti-
um : relinquite fundamenta ejus, quia
Domini sunt. Quia domus Israelis 11
planè rebellavit contra me, & domus
Judæ mentita est in Dominum suum,
Et dixerunt, Nequaquam hæc erunt, 12
neque contingent nobis mala, neque
gladium aut famem experiemur ; Pro- 13
phetæ nostri in ventum abierunt, & ver-
bum Domini nequaquam venit per eos :
Idcirco sic ait Dominus omnipotens,
Quia locuti estis hujusmodi verbum, 14
ecce ego posui verba mea in ore tuo
ignem ; & populum istum ligna, ut
comburat eos.

Textus quartus.

Ecce ego adducam super vos gentem de 15
longinquo O domus Israelis, ait Domi-
nus, gentem cujus vocem non audisti ; 16
Omnes fortissimi sunt : Comedentque se- 17
mentem vestram & panem vestrum,
comedent filios & filias vestras, come-
dent oves & vitulos vestros, come-
dent vineas, ficus, & oleas vestras ; &
exterminabunt gladio urbes vestras mu-
nitas, quibus vos freti estis. Erit autem 18
iis diebus, ait Dominus Deus tuus, ut
non exponam vos exterminio. Fietque 19
cùm dixeritis, Quam ob rem fecit Do-
minus Deus noster nobis hæc omnia ?
ut dicas eis, Quia servivistis diis alie-
nis in terra non vestra. Significate hæc 20
domui Jacobi, & nota fiant in Juda ;
Audite hæc popule stulte & expers cor- 21
dis, qui oculos habetis, nec videtis ; ha-
betis aures, nec auditis : An me non me- 22
tuetis, ait Dominus ? an vultum meum
non reveremini ? mei qui disposui are-
nam terminum mari, statuto perpetuo,
neque transgreditur illum : licèt turbe-
tur, nil tamen potest ; & licèt fremant
fluctus ejus, non tamen excedit illum.
At factum est huic populo cor inobediens 23
ac rebelle, declinaverunt, & abierunt ;
Neque dixerunt apud semetipsos, Verea- 24
mur Dominum Deum nostrum, qui dat
nobis imbrem matutinum ac vesperti-
num, quoad perficiatur tempus rei messo-
riæ ; idque perpetuò servaverat nobis ;

ירמיה : ו

bonū ,phibuerūt vestra peccata & :hæc fecerūt declinare vestræ iniquitates
25 עונותיכם הטו אלה וחטאותיכם מנעו הטוב
expositionē secundū intuebitur ;impii meo populo in sunt inventi Quia .vobis à
26 מכם: כי נמצאו בעמי רשעים ישור כשך
,volatili plena cavea Sicut .capient homines,exterminatoriū statuerunt,laqueorum
27 יקושים הציבו משחית אנשים ילכדו: ככלוב מלא עוף
.sunt ditati & sunt magnificati ideo : dolo plenæ eorum domus sic
כן בתיהם מלאים מרמה על כן גדלו ויעשירו:
non judicium : mali verba superaverūt etiam ,nituere ,sunt Impinguati
28 שמנו עשתו גם עברו דברי רע דין לא
egenorum judicium & :prosperaverūt & ,pupilli judiciū ,judicaverūt
דנו דין יתום ויצליחו ומשפט אביונים
? Dominus dicit , visitabo non his super Nunquid .judicaverant non
29 לא שפטו: העל אלה לא אפקד נאם יהוה
Stupor ? mea anima ulciscetur non ,hæc sicut quæ gente in Num
30 אם בגוי אשר כזה לא תתנקם נפשי: שמה
,falsitate in prophetaverunt Prophetæ .terra in est facta fœdum &
31 ושערורה נהיתה בארץ: הנבאים נבאו בשקר
: sic dilexerunt meus populus &,eorum manus super dominabuntur sacerdotes &
והכהנים ירדו על ידיהם ועמי אהבו כן
? ejus novissimo in facietis quid &
ומה תעשו לאחריתה:

CAP. VI. ו

,buccina clangite Tecoah in &,Jerusalaim interiori de Binjamin filii Fugite
1 העזו בני בנימן מקרב ירושלם ובתקוע תקעו שופר
,Aquilone ab est visum malum quia : facem elevate Hacherem-Beth super &
ועל בית הכרם שאו משאת כי רעה נשקפה מצפון
eam Ad .Sijon filiam assimilavi delicatæ & Venustæ .magna contritio &
2 ושבר גדול: הנוה והמענגה דמיתי בת ציון: אליה
3 paverunt ,circum tentoria ea in fixerunt :eorū greges & ,pastores venient
יבאו רעים ועדריהם תקעו עליה אהלים סביב רעו
,surgite , bellum eam adversus Sacrate .suam manum unusquisque
4 איש את ידו: קדשו עליה מלחמה קומו
quia : dies declinavit quia : nobis Væ .Meridie in ascendamus &
ונעלה בצהרים אוי לנו כי פנה היום כי
labefactemus & ,nocte in ascendamus & ,Surgite .vesperæ umbræ se extenderūt
5 ינטו צללי ערב: קומו ונעלה בלילה ונשחיתה
,lignum Succidite : exercituū Dominus dixit sic Quia .ejus palatia
6 ארמנותיה: כי כה אמר יהוה צבאות כרתו עצה
ipsa tota ,est visitata civitas Hæc .aggerem Jerusalaim juxta effundite &
ושפכו על ירושלם סללה היא העיר הפקד כלה
fecit scaturire sic :suas aquas puteum ebullire Secundū.ej' interiori in oppressor
7 עשק בקרבה: כהקיר בור מימיה כן הקרה
semper meæ facies super ,ea in auditur vastitas & Direptio .suā malitiam
רעתה חמס ושד ישמע בה על פני תמיד
avellatur forte ne , Jerusalaim teipsam Erudi .percussio & ægritudo
8 חלי ומכה: הוסרי ירושלם פן תקע
.habitatam non terram desertam te ponam forte ne : te à mea anima
נפשי ממך פן אשימך שממה ארץ לוא נושבה:
vineam velut racemabunt Racemando : exercituum Dominus dixit Sic
9 כה אמר יהוה צבאות עולל יעוללו כגפן
.canistra ad vindemiator sicut tuā manū Converte .Israel residuum
שארית ישראל השב ידך כבוצר על סלסלות:
incircumcisa Ecce ? audient & ,contestabor & , loquar quem Super
10 על מי אדברה ואעידה וישמעו הנה ערלה
Domini verbum Ecce .attendere poterunt non & , eorum auris
אזנם ולא יוכלו להקשיב הנה דבר יהוה
.eo in volent non ,opprobrium in eis fuit
היה להם לחרפה לא יחפצו בו:

Versio VULG. LAT.

25 Iniquitates vestræ declinave-
runt hæc : & peccata vestra
prohibuerunt bonum à vobis.
26 Quia inventi sunt in populo
meo impii insidiantes quasi au-
cupes, laqueos ponentes & pe-
27 dicas ad capiendos viros. Sic-
ut decipula plena avib', sic do-
mus eorum plenæ dolo : ideò
28 magnificati sunt & ditati. In-
crassati sunt & impinguati : et
præterierunt sermones meos
pessimé. Causā viduæ non ju-
dicaverunt, causā pupilli non
direxerunt, et judiciū pauperū
29 non judicaverunt. Numquid
sup his non visitabo, dicit Do-
min'? aut sup gentē hujuscemo-
di non ulciscetur anima mea ?
30 Stupor & mirabilia facta sunt
31 in terra : Prophetæ propheta-
bant mendaciū, & sacerdotes
applaudebant manib' suis: &
popul' me' dilexit talia : quid
igitur fiet in novissimo ejus ?

CAP. VI.

1 COnfortamini, filii Benja-
min, in medio Jerusalem, & in
Thecua clangite buccinā, &
sup Bethacarē levate vexillū ;
quia malū visum est ab Aqui-
2 lone, & contritio magna. Spe-
ciosæ & delicatæ assimilavi fi-
3 liā Sion. Ad eā venient pasto-
res, & greges eorū : fixerunt in
ea tētoria in circuitu: pascet u-
nusquisq; eos, qui sub manu sua
4 sunt. Sanctificate sup eam bel-
lum: consurgite, & ascendam'
in meridie: væ nobis, quia de-
clinavit dies, quia longiores
5 factæ sunt umbræ vesperi. Sur-
gite, & ascendam' in nocte, &
6 dissipem' domos ej'. Quia hæc
dicit Dñs exercituum; Cædite
lignū ej', et fundite circa Jeru-
salē aggerē: hæc est civitas visi-
tationis, omnis calumnia in
7 medio ejus. Sicut frigidā fecit
cisterna aquā suā, sic frigidam
fecit malitiā suā : iniquitas &
vastitas audietur in ea, corā me
8 semp infirmitas & plaga. Eru-
dire Jerusalē, ne fortè recedat
anima mea à te, ne fortè ponā
9 te desertā, terrā inhabitabilem.
Hæc dicit Dñs exercituū; Usq;
ad racemū colligēt quasi in vi-
nea reliquias Israel : converte
manum tuā quasi vindemiator
10 ad cartallū. Cui loquar? & quē
contestabor ut audiat? ecce in-
circumcisæ aures eorū, et au-
dire non possunt: ecce verbum
Dñi factū est eis in opprobri-
ūm, et non suscipient illud.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Αἱ ἀνομίαι ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα, καὶ αἱ ἁ-
μαρτίαι ὑμῶν (β) ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑ-
26 μῶν. Ὅτι εὑρέθησαν ἐν τῷ λαῷ μου (γ) ἀσε-
βεῖς, καὶ παγίδας ἔστησαν τοῦ διαφθεῖραι ἄνδρας,
27 καὶ συνελαμβάνοντο. Ὡς παγὶς (δ) ἐφεσταμένη
πλήρης πετεινῶν, οὕτως οἱ οἶκοι αὐτῶν πλή-
ρεις δόλου· διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν, καὶ ἐπλού-
28 τησαν, Καὶ παρέβησαν κρίσιν, οὐκ ἔκριναν κρί-
29 σιν ὀρφανοῦ, καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίνοντο. Μὴ
ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι; λέγει κύριος·
(ε) ἢ ἐν ἔθνει τῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυ-
30 χή μου; Ἔκστασις καὶ φρικτὰ ἐγενήθη ἐπὶ τῆς γῆς.
31 Οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἄδικα, καὶ οἱ ἱερεῖς
ἐπεκρότησαν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, καὶ ὁ (ζ) λαός μου
ἠγάπησεν οὕτως. καὶ τί ποιήσετε εἰς τὰ μετὰ
ταῦτα;

MS.A. (β) ἐξαπέστησαν (γ) ἀσεβεῖς, παγίδας ἔστησαν διαφθεῖραι (δ) ἐσταμένη (ε) ἐν ἔθνει τοιούτῳ (ζ) λαὸς ἠγάπησε

Iniquitates vestra declina[verunt] hæc: & peccata vestra repule[runt] bona à vobis. Quia inventi sunt [in] populo meo impii: & laqueos [sta]tuerunt ad perdendos viros, & ceperunt. Sicut laqueus suspen[sus] plenus avium: sic domus eorum plenæ dolo. Ideò magnificati sunt & ditati, Et transgressi sunt judicium : non judicaverunt judicium pupilli : & judicium viduæ non judicaverunt. Numquid super his non visitabo ? dicit Dominus: aut in gente tali non ulciscetur anima mea? Stupor, & horribilia facta sunt super terrā. Prophetæ prophetant iniqua, & sacerdotes applauserunt manibus suis: & populus meus dilexit sic. Et quid facietis post hæc?

ΚΕΦ. ς΄.

1 ἘΝισχύσατε υἱοὶ Βενιαμὶν ἐκ μέσου τῆς Ἱε-
ρουσαλήμ, καὶ (α) ἐν Θεκουὲ σημάνατε σάλ-
πιγγι, καὶ ὑπὲρ (β) Βαιθαχαρμὰ ἄρατε ση-
μεῖον, ὅτι κακὰ ἐκκέκυφεν ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ
2 συντριβὴ μεγάλη γίνεται. Καὶ ἀφαιρεθήσεται
3 τὸ ὕψος (γ) θύγατερ Σιών. Εἰς αὐτὴν
ἥξουσι ποιμένες, καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν· καὶ πή-
ξουσιν ἐπ' αὐτὴν σκηνὰς κύκλῳ, καὶ ποι-
4 μανοῦσιν ἕκαστος τῇ χειρὶ (δ) αὐτοῦ. Πα-
ρασκευάσασθε ἐπ' αὐτὴν εἰς πόλεμον, ἀνά-
στητε, καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτὴν μεσημ-
βρίας. οὐαὶ ἡμῖν, ὅτι κέκλικεν ἡ ἡμέρα,
ὅτι ἐκλείπουσιν αἱ σκιαὶ (ε) τῆς ἡμέ-
5 ρας. Ἀνάστητε, καὶ (ζ) ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτὴν
νυκτί, καὶ διαφθείρωμεν τὰ θεμέλια αὐτῆς.
6 Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἔκκοψον τὰ ξύ-
λα αὐτῆς, ἔκχεον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ δύνα-
μιν. ὦ πόλις ψευδής, ὅλη καταδυναστεία
7 ἐν αὐτῇ. Ὡς ψύχει λάκκος ὕδωρ, (η) οὕτω
ψύχει κακία αὐτῆς, ἀσέβεια καὶ ταλαιπω-
ρία ἀκουσθήσεται ἐν αὐτῇ ἐπὶ πρόσωπον αὐ-
8 τῆς διαπαντός. πόνῳ καὶ μάστιγι παιδευθήσῃ
Ἱερουσαλήμ, μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχή μου ἀπὸ σοῦ,
μὴ ποιήσω σε ἄβατον γῆν, ἥτις οὐ (θ) κατοι-
9 κισθήσεται. Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Καλαμᾶσθε,
καλαμᾶσθε ὡς ἄμπελον τὰ κατάλοιπα τοῦ
Ἰσραήλ, ἐπιστρέψατε ὡς ὁ τρυγῶν ἐπὶ τὸν κάρ-
10 ταλλον αὐτοῦ. Πρὸς τίνα λαλήσω, καὶ (ι) δια-
μαρτύρωμαι, καὶ εἰσακούσεται; ἰδοὺ ἀπερί-
τμητα τὰ ὦτα (κ) αὐτῶν, καὶ οὐ δυνήσονται
ἀκούειν· ἰδοὺ τὸ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο αὐτοῖς
εἰς ὀνειδισμόν, (λ) οὐ μὴ βουληθῶσιν (μ) αὐτό.

CAP. VI.

COnfortamini, filii Benjamin de medio Hierusalem: & in Thecue significate tubā: & super Bethacharma levate signum : quia mala incubuerunt ab Aquilone, & contritio magna fit: Et auferetur celsitudo tua, filia Sion. In eam venient pastores, & greges eorum, & figent super eam tabernacula in circuitu; et pascent unusquisque manu suā. Paramini super eam in bellum: consurgite, et ascendamus super eam meridie: væ nobis, quia declinavit dies, quia deficiunt umbræ (a) diei. Surgite, et ascendamus super eam nocte; et dissipemus fundamenta illius. Quia hæc dicit Dominus; Cede ligna ejus, effunde super Hierusalem virtutem. O civitas mendax: tota oppressio in ea. Sicut frigidam facit cisterna aquam; sic frigidam facit malitia ejus. Impietas, et miseria audietur in ea super faciem ejus semper. Dolore, et flagello erudiêris, Hierusalē: Ne recedat anima mea à te; ne faciam te inviam terram, quæ non habitetur. Quia hæc dicit (b) Dominus; Racemate, racemate quasi vineam, reliquias Israel : convertimini, quasi vindemiator ad cartallum suum. Ad quem loquar, et contestabor; et exaudiet? Ecce incircumcisæ aures eorum; et non poterunt audire. Ecce verbum Domini factum est eis in opprobrium : non volent illud.

MS.A. (α) ἐκ Θεκουὲ (β) Βηθθαχάρ (γ) σου θύγατερ (δ) αὐτοῦ. (ε) [illegible] ἑσπέρας. (ζ) διαβῶμεν ἐν τῇ νυκτί, (η) οὕτως (θ) κατοικισθήσεται. (ι) διαμαρτύρομαι, καὶ ἀκούσεται; (κ) ὑμῶν, καὶ οὐ δύνανται (λ) καὶ οὐ μὴ (μ) [illegible] ἀκοῦσαι. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 26 חוביכון גרמו אלין לכון וחטאיכון מנעו טובא מנכון : ארי אשתכחו בעמי חיבין בנכלין
27 אשדין דם זכי כלבוש צידין דמחי וקטיל מתעשתין לחבלא נפשין קטלין : כבית פטמא
28 דמלי עופא כן בתיהון מלן נכלין על כן סגיאו ועתירו : עתרו אף קנו נכסין אף עברו
על פתגמי אוריתא עבדו דביש דין דקשוט לא דינין ואלו הוו דינין דין יתמא הוו
29 מצליחין ודין חשיכיא בקושטא לית אנון דינין : העל אלין לא אסער לאיתאה עליהון
30 בישא אמר יי אם מן עמא דכדין עובדוהי לא אתפרע מנהון כרעותי : תמהא ושנו הוו
31 בארעא : נביי שקרא מתנבן שקר וכהניא מסיעין על ידיהון ועמי רחימו כן ומה
תעבדון לסופא :
ו
1 גלו בני בנימן מגו ירושלם ארי קל צוחת קרנא אשתמעת בארעא ועל בית בקעת
2 כרמיא זקפו עממיא סמותא ארי בישתא אסתכיאת מצפונא ותבירא רבא : יאתא
3 ומפנקתא איכדין קלקילת ית אורחתיך בכן בהיתת כנשתא דציון : לה ייתון מלכין
4 ומשריתיהון יגדון עלה משכנין סחור סחור וסיעין גבר ית חבריה : זמינו עלה עבדי
5 קרבא קומו ונסק בטיהרא וי לנא ארי פנא יומא ארי נגדו טולי רמשא : קומו ונסק
6 בליליא ונחבל ברניתהא : ארי כדנן אמר יי צבאות קצו אעא וצברו על ירושלם מליתא
7 היא קרתא דאתפקידו לה חובהא כולהון אנסין בגוה : כגובא דמקים מוהי כן אוריכו
ואתקימו בגוה עבדי בישתא קל חטופין ובזוזין משתמע בה קדמי תדירא על כן
8 איתיתי עלה מרע ומחא : אתרדאי ירושלם דלמא ירחק מימרי יתיך דלמא אשוינך צדיא
9 כארע סדום דלא אתותבת : כדנן אמר יי צבאות אתבזזא יתבזזון כמא דמהלכין
על שולי גפנן למקטף שארא דישראל ותתיב מחתך עליהון כדקטף על סלסלין :
10 על מן אמלל ואסהד ויקבלון אולפן הא אטפשת אודנהון ולא יכלין למצת הא
פתגמא דיי הוה להון לחסודין מדלא צבן ביה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Iniquitates vestræ causantur hæc vobis, & delicta vestra prohibuerunt bo-
num à vobis. Quia inventi sunt in populo meo peccatores, & in dolo ef-
fundentes sanguinem innocentem : quasi indumentum venatorum, quod
percutit & occidit, cogitant disperdere animas interfectores. Sicut domus
saginationis quæ plena est avibus, sic domus eorum plenæ sunt dolo ; pro-
pterea multiplicati sunt & ditati sunt : Divites facti sunt & possederunt di-
vitias, transgressi quoque sunt sermones Legis, fecerunt quod malum est.
Judicium verum non judicant: si autem judicassent judicium pupilli, pro-
sperati fuissent ; & judicium pauperum in veritate non judicant. An ob ista
non visitabo ut adducam super eos mala, dicit Dñs ? aut de populo qui talis
est in operib' suis, non sumam ex eo vindictam pro voluntate mea ? Admi-
ratio & fœditas facta *sunt* in terra. Prophetæ falsi prophetant falsa, & sa-
cerdotes auxiliantur manibus eorum, & populus meus dilexit sic : & quid
facietis in novissimo ejus ?

CAP. VI.

MIgrate filii Benjamin de medio Jerusalem, quia vox clamoris tubæ cor-
neæ audita est in terra: & sup campū vinearū levate populi signa, quia
malū visum est ab Aquilone, & contritio magna. Pulchra & delicata quo-
modo corrupisti vias tuas? propterea confus' est cœt' Sion. Ad eā venient
reges & exercit' eorū : extendent sup eā tabernacula per circuitū, & adju-
vabunt unusquisq; proximū suū. Præparate contra eā bellatores: surgite et
ascendam' in Meridie. Væ nobis quia declinavit dies, quia longiores factæ
sunt umbræ vespertinæ. Surgite & ascendam' in nocte, & dissipem' pala-
tia ej'. Quia hæc dicit Dñs exercituū: Succidite ligna & comportate super
Jerusalē aggerē: ista est civitas cuj' peccata visitantur: omnes sunt violenti
in medio ej'. Sicut cisterna quæ sustentat aquas suas, sic expectaverunt &
sustentati sunt in medio ej' operantes malū. Vox raptorū & deprædatorū
audita est in ea corā me semp: propterea adduxi sup eā infirmitatē et percus-
sionē. Erudire Jerusalē, ne fortè abjiciat te Verbū meum, ne fortè ponā te
desertā sicut terrā Sodomæ, quæ nō habitatur. Hæc dicit Dñs exercituū: Di-
reptione diripientur, sicut qui ambulant ad radices vitis ad vindemiandum
residuum Israel : et *convertes plagam tuam* ad eos , sicut vindemiator
ad canistra. Ad quem loquar, & quem contestabor, ut suscipiant disci-
plinam? Ecce obturata est auris eorum, & non possunt audire : ecce verbum
Domini factum est eis in opprobrium, eò quòd nolunt illud.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܣܘܟܠܟܘܢ ܐܦܢܝܘ ܗܠܝܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܚܛܗܝܟܘܢ ܟܠܝܘ ܛܒܬܐ ܡܢܟܘܢ.* ܡܛܠ
ܕܐܫܬܟܚܘ ܒܥܡܝ ܚܛܝܐ. ܘܐܩܝܡܘ ܦܚܐ ܐܝܟ ܣܝܓܐ. ܕܢܬܐܚܕܘܢ ܒܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ
* ܘܐܝܟ ܩܠܘܒܐ ܕܡܠܐ ܦܪܚܬܐ. ܗܟܢܐ ܒܬܝܗܘܢ ܡܠܝܢ ܢܟܠܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܪܒܘ
ܘܥܬܪܘ. ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܕܝܢܐ. ܕܝܢܐ ܠܐ ܕܢܘ. ܘܕܝܢܐ ܕܝܬܡܐ ܠܐ ܬܪܨܘ. ܘܕܝܢܐ ܕܡܣܟܢܐ ܠܐ ܕܢܘ
* ܥܠ ܗܠܝܢ ܠܐ ܐܣܥܘܪ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܥܡܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܠܐ ܬܬܦܪܥ ܢܦܫܝ. * ܬܗܪܐ ܘܫܛܝܘܬܐ
ܗܘܬ ܒܐܪܥܐ. * ܢܒܝܐ ܕܓܠܘܬܐ ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ. ܘܟܗܢܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܥܡܝ
ܨܒܐ ܗܘܐ ܒܗܠܝܢ. ܘܡܢܐ ܬܥܒܕܘܢ ܒܚܪܬܗܘܢ.

* ܦܘܠܓܐ * ܘ *

* ܚܪܒܘ ܒܢܝ ܒܢܝܡܝܢ ܡܢ ܓܘ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܩܠܐ ܩܥܘ ܐܬܘܪܝܐ ܒܩܪܢܐ
ܘܥܠ ܒܝܬ ܟܪܡ ܐܩܝܡܘ ܢܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܬܐ ܐܬܝܬ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܬܒܪܐ ܪܒܐ. * ܠܡܦܢܩܬܐ
ܘܠܡܦܢܩܬܐ ܕܡܝܐ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. * ܥܠܝܟܝ ܢܐܬܘܢ ܪܥܘܬܐ ܘܓܙܪܝܗܘܢ. ܢܩܒܥܘܢ
ܥܠܝܟܝ ܡܫܟܢܝܗܘܢ ܚܕܪܝܟܝ. ܘܢܪܥܘܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܬܪܗ. * ܛܝܒܘ ܥܠܝܗ
ܩܪܒܐ. ܘܐܡܪܘ. ܩܘܡܘ ܢܣܩ ܒܛܗܪܐ. ܘܝ ܠܢ ܕܦܢܐ ܝܘܡܐ. ܘܐܬܪܟܢܘ ܛܠܠܝ ܪܡܫܐ. * ܩܘܡܘ
ܢܣܩ ܥܠܝܗ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܚܒܠ ܒܝܪܬܗ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܦܣܘܩܘ
ܩܝܣܝܗ. ܘܐܪܡܘ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܟܡܝܢܐ. ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܦܩܕܬ. ܟܠܗ ܥܘܠܢܐ ܒܓܘܗ
ܗܘ. * ܐܝܟ ܕܡܢܒܥ ܓܘܒܐ ܡܝܘܗܝ. ܗܟܢܐ ܡܢܒܥܐ ܒܝܫܘܬܗ. ܚܛܘܦܝܐ ܘܒܙܬܐ ܡܫܬܡܥܝܢ
ܒܗ ܩܕܡ ܐܦܝ ܐܡܝܢܐܝܬ. * ܒܟܐܒܐ ܘܒܡܚܘܬܐ ܐܬܪܕܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܕܠܐ ܬܬܢܟܐ ܢܦܫܝ ܡܢܟܝ.
ܘܠܐ ܐܣܝܡܟܝ ܚܘܪܒܐ. ܐܝܟ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܥܡܝܪܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܥܘܠܠܘ ܥܘܠܠܘ
ܐܝܟ ܓܦܬܐ ܫܪܟܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܗܦܟܝ ܐܝܕܟܝ ܐܝܟ ܩܛܘܦܐ ܠܥܘܠܠܐ. * ܥܡ ܡܢܘ ܐܡܠܠ
ܘܐܣܗܕ ܘܢܫܡܥܘܢ. ܗܐ ܐܕܢܝܗܘܢ ܥܪܠܢ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
ܠܡܫܡܥ. ܗܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܚܣܕܐ. ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܒܗ.

Culpæ vestræ reflexerunt hæc in vos, & pec- 25
cata vestra averterunt bona à vobis. Inventi 26
sunt enim in populo meo peccatores, qui la-
queos ceu sepes erexerunt, ut iis caperentur
homines: Et veluti cavea plena avibus, ita 27
domus eorum plenæ sunt dolo. Propterea 28
magni ac divites effecti sunt, & transgressi
sunt judicium: jus non dixerunt, & causam
pupillorum haud rectè disposuerunt, neque
judicaverunt causam egenorum. An propter 29
ista non visitarem, dicit Dominus? & de hu-
jusmodi populo non sumeret ultionem anima
mea? Stupiditas & stultitia facta est in terra: 30
Prophetæ falsitatem vaticinabantur, & sacer-
dotes tenebant manus eorum, & populo meo 31
placuerunt ista: ecquid tandè facturi essetis?

CAP. VI.

DEfecerunt filii Benjaminis è Jerusalem; 1
nam cum sonitu clanxerunt *Assyrii* buccinâ
& super Beth-berem vexillum erexerunt: ma-
lum enim adductur⁹ sum ex Aquilone, & con-
tritionem magnam. Voluptuosæ ac delicatæ si- 2
milis facta es filia Sion: Contra te venient pa- 3
stores unà cum gregibus suis, figentque cir-
cum te tentoria sua circunquaque, & pascent
quisque latus quod occupabit. Præparate ad- 4
versùs eam bellum, & dicite; Surgite, ascen- 5
damus ipso meridie: væ nobis, quia recessit
dies, & inclinàrunt umbræ vespertinæ: Sur-
gite, ascendamus adversùs eam noctu, & de-
moliamur palatia ejus. Sic enim dicit Domi- 6
nus potentissimus, Succidite ligna ejus, & in-
sidias tendite contra Jerusalem civitatem il-
lam, quæ cùm visitata est, tota oppressio ej⁹
inventa est in medio ipsius: Quemadmodum 7
congerit puteus aquas suas, ita congessit mali-
tiam suam: rapina & deprædatio auditur in ea
coram facie mea jugiter. Doloribus ac plagis 8
erudire Jerusalem, ne te nauseet anima mea,
ne te redigam in solitudinem ceu terram
quæ nunquam fuit habitata. Sic dicit Domi- 9
nus potentissimus, Accuratè racemabuntur,
ut vitis, reliquiæ Israelis: reduc manum tu-
am, ut vindemiator, ad racemationem. Quos 10
alloquar & contestabor ut audiant? en aures
eorum sunt præputiatæ, nec possunt ausculta-
re: en sermo Domini factus est apud eos in
probrum, nec oblectantur illo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* آثامنا أمالت هذه * وخطايانا أبعدت الخيرات عنا * لأن النفاق وجد في هذا الشعب * أقاموا
فخاخا ليفسدوا رجالا وأخذوهم * مثل فخ منصوب مملوء طيورا * هكذا بيوتهم مملوءة
غشا * لأجل هذا عظموا واستغنوا وتجاوزوا القضاء * ولم يحكموا حكم اليتيم * ولم يقضوا
قضاء الأرملة * هل لهذه لا أتعهدهم يقول الرب * أو لأمة مثل هذه الحال لا تنتقم نفسي
* حيرة ورهبة صارت على الأرض * الأنبياء تنبأوا ظلما * والكهنة صفقوا بأيديهم * والشعب
أحب هكذا * وماذا يصنع فيما بعد هذه *

* الفصل السادس *

* تقووا يا بني بنيامين من وسط أيروسليم * ومن تاكوا أعلنوا بالبوق * ومن أجل بيت هكار
ارفعوا علامة * لأن الشرور طلعت من الجربياء * ويكون انكسار عظيم * وينزع ارتفاعك يا
ابنة صهيون * إليها يأتي الرعاة وقطعانهم * وينصبون عليها خياما من حولها * ويرعون كل
واحد بيده * استعدوا لها للحرب * قوموا فنصعد عليها نصف النهار * ويل لنا أن النهار مال
وزال ظل المساء * قوموا ونعبر في الليل * ونفسد أساساتها * لأن هكذا يقول الرب * اقطعوا
خشبها * صيروا على أيروسليم جيشا * أيتها المدينة الكاذبة كلها بقوة فيها * كما يبرد الجب ماءه
هكذا يبرد شرها * نفاق وشقوة يسمعان فيها على وجهها كل حين * بوجع وضربة تتأدبين
يا أيروسليم * لا تبعد نفسي عنك * ولا أجعلك أرضا غير مسكونة التي لا تسكن
* لأن هكذا يقول الرب قصبوا قصبوا مثل كرمة بقايا إسرائيل * ارجعوا مثل القاطف إلى
سلته * مع من أتكلم وأشهد ويسمع * ها آذانكم غير مختونة ولا تستطيعون أن تسمعوا
ها كلمة الرب صارت لهم للتعيير ولم يشاؤوا أن يسمعوها *

*Sed scelera nostra hæc averterunt, & 25
peccata nostra prosperitates amoverunt à
nobis. Etenim perversitas inventa est in 26
isto populo: tetenderunt laqueos ad per-
dendos viros, & ceperunt eos. Ut la- 27
queus tensus, plenus avibus, ita domus
eorum plenæ sunt dolo. Hac de causa 28
magni & divites effecti transgredi-
untur judicium, causam pupilli non
judicant, neque dirimunt litem vi-
duæ. An propter hæc non visitarem 29
eos, ait Dominus? an de gente quæ
talis est conditionis, non ulcisceretur ani-
ma mea? Stupenda res & horrenda 30
facta est super terram: Prophetæ fal- 31
sum prædixerunt, & sacerdotes applau-
serunt manibus, populo autem placent
hujusmodi res: & quid post hæc facere
posit?*

CAP. VI.

*COrroboramini O filii Benjaminis de 1
medio Jerusalem, & de Tecua promul-
gate buccinâ, & propter Beth-techer
attollite signum: quia mala comparue-
runt ex Aquilone, & futurum est ingens
excidium: Et auferetur superbia tua O 2
filia Sionis. Ad eam venient pastores 3
cum gregibus suis, figentque tabernacula
circum ipsam, pascentque unusquisque
ad manum suam.* (i. ad libitum.) *Parate 4
vos contra eam ad prælium: surgite,
ascendamus contra eam meridie: væ no-
bis, quia reflexit se dies, & recessit um-
bra vespertina: Surgite, & transeamus 5
noctu, & demoliamur fundamenta ipsius.
Sic enim ait Dominus, Cædite ligna 6
ejus, collocate circum Jerusalem exer-
citum. Heus urbs, tota mendax cum
robore quod in ipsa est; Quemadmo- 7
dum profert puteus aquam, ita pro-
fert scelus suum: impietas & miseria
audiuntur in ea super faciem ejus omni
tempore. Dolore & flagello si erudie- 8
ris O Jerusalem, non recedet à te ani-
mus meus, neque reddam te terram in-
cultam quæ non habitatur. Nam ita 9
dicit Dominus; Amputate, amputate
ceu vitim reliquias Israelis: revertimini
ut vindemiator ad canistrum suum.
Quem alloquar & contestabor, ut au- 10
diat? ecce aures vestræ sunt incircunci-
sæ, nec potestis audire: ecce verbum
Domini factum est eis in opprobrium,
nec volunt illud audire.*

ירמיה : ו

super effundere ,continere laboravi ,sum plenus Domini ira Et
11 ואת חמת יהוה מלאתי נלאיתי הכיל שפך על־
maritus etiam quia : pariter juvenum ſecretum ſuper & ,platea in parvulum
עולל בחוץ ועל סוד בחורים יחדו כי־גם־איש
vertentur Et .dierum pleno cum ſenex ,capientur uxore cum
עם־אשה ילכדו זקן עם־מלא ימים׃ 12 ונסבו
extendam quia : pariter feminæ & ,agri ; alteros ad eorum domus
בתיהם לאחרים שדות ונשים יחדו כי־אטה
Nam .Dominus dicit ,terram habitantes ſuper meam manum
את־ידי על־ישבי הארץ נאם־יהוה׃ 13 כי
,cupiditate concupiſcens ipſe omnis,eorū magnum ad uſque & ,eorum parvo à
מקטנם ועד־גדולם כלו בוצע בצע
curabāt Et .mendaciū faciens ipſe omnis,ſacerdotē ad uſq; & ,propheta à &
ומנביא ועד־כהן כלו עשה שקר׃ 14 וירפאו
non & ,pax ,Pax : dicendo levi ſuper ,mei populi contritionem
את־שבר עמי על־נקלה לאמר שלום שלום ואין
pudendo etiam ? fecerint abominationē quòd ,ſunt affecti Pudore .pax
שלום׃ 15 הבישו כי־תועבה עשו גם־בוש
Quamobrem .neſciverunt erubeſcere etiam : ſunt ſuffuſi pudore non
לא־יבושו גם־הכלים לא ידעו לכן
.Dominus dixit ,corruent ,eos viſitabo tempore in cadentes in cadent
יפלו בנפלים בעת־פקדתים יכשלו אמר יהוה׃
interrogate & ,videte & ,vias ſuper State ,Dominus dixit Sic
16 כה אמר יהוה עמדו על־דרכים וראו ושאלו
; ea in ambulate & ,bona via ipſa ubi ,ſeculi ſemitis in
לנתבות עולם אי־זה דרך הטוב ולכו־בה
.ambulabimus Non ; dixerunt & : veſtræ animæ requiem invenietis &
ומצאו מרגוע לנפשכם ויאמרו לא נלך׃
: buccinæ voci intendite ;ſpeculatores vos ſuper conſtitui am Et
17 והקמתי עליכם צפים הקשיבו לקול שופר
cognoſce & : gentes audite Ideo .intendemus Non : dixerunt &
ויאמרו לא נקשיב׃ 18 לכן שמעו הגוים ודעי
adducens ego Ecce : terra Audi .eis in quæ cætus
עדה את־אשר־בם׃ 19 שמעי הארץ הנה אנכי מביא
ſuper quia : eorum cogitationum fructum ,iſtum populum ad malum
רעה אל־העם הזה פרי מחשבותם כי על־
.ea in reprobaverunt & meam legem & ,intenderunt non meis verbis
דברי לא הקשיבו ותורתי וימאסו־בה׃
terra de optimus calamus & ,veniet Seba de thus mihi jam quid Ut
20 למה־זה לי לבונה משבא תבוא וקנה הטוב מארץ
veſtra ſacrificia & : beneplacitum ad non veſtræ Aſcenſiones ? longinqua
מרחק עלותיכם לא לרצון וזבחיכם
dans ego Ecce : Dominus dixit ſic Propterea .mihi dulcuerunt non
לא־ערבו לי׃ 21 לכן כה אמר יהוה הנני נתן
filii & ,patres eis in ruent & :ruinas hunc populum ad
אל־העם הזה מכשלים וכשלו בם אבות ובנים
Ecce : Dominus dixit Sic .peribunt ejus ſocius & vicinus ,pariter
יחדו שכן ורעו יאבדו׃ 22 כה אמר יהוה הנה
ſuſcitabitur magna gens & ,Aquilonis terra de veniens populus
עם בא מארץ צפון וגוי גדול יעור
non & ,ipſa crudelis ,prehendent parmam & Arcum .terræ lateribus à
מירכתי־ארץ׃ 23 קשת וכידון יחזיקו אכזרי הוא ולא
:equitabunt equos ſuper & ; edet tumultum mare ut eorū Vox .miſerebuntur
ירחמו קולם כים יהמה ועל־סוסים ירכבו
Audivimus .Sijon filia ,te adverſum prælium ad vir tanquam inſtructa
ערוך כאיש למלחמה עליך בת־ציון׃ 24 שמענו
; nos apprehendit tribulatio : noſtræ manus ſunt remiſſæ ,ejus auditum
את־שמעו רפו ידינו צרה החזיקתנו
.parturientis ut angor
חיל כיולדה׃

Verſio VULG. LAT.

11 Idcircò furore Domini plenus
ſum, laboravi ſuſtinens: effunde
ſuper parvulum foris, & ſuper
conſilium juvenum ſimul: vir
enim cum muliere capietur,
12 ſenex cū pleno dierū. Et tranſ-
ibunt domus eorū ad alteros,
agri & uxores pariter: quia
extendam manum meam ſuper
habitantes terram, dicit Do-
13 minus. A minore quippe uſq;
ad majorem omnes avaritiæ
ſtudent: & à propheta uſque
ad ſacerdotem cuncti faciunt
14 dolum. Et curabant contriti-
onem filiæ populi mei cum
ignominia, dicentes, Pax, pax:
15 & non erat pax. Confuſi ſunt,
quia abominationē fecerunt:
quin potiùs confuſione non
ſunt confuſi, & erubeſcere
neſcierunt: quam ob rem ca-
dent inter ruentes: in tempore
viſitationis ſuæ corruent, dicit
16 Dñs. Hæc dicit Dñs; State
ſuper vias, & videte, & inter-
rogate de ſemitis antiquis, quæ
ſit via bona, & ambulate in
ea: & invenietis refrigerium
animabus veſtris. Et dixerunt,
17 Non ambulabimus. Et conſti-
tui ſuper vos ſpeculatores.
Audite vocem tubæ. Et dixe-
18 runt, Non audiemus. Ideò
audite Gentes, & cognoſce
congregatio, quanta ego faci-
19 am eis; Audi terra; Ecce ego
adducam mala ſuper populum
iſtum, fructum cogitationum
ejus: quia verba mea non au-
dierunt, & legem meam pro-
20 jecerunt. Ut quid mihi thus de
Saba affertis, & calamū ſuave
olentem de terra longinqua?
holocautomata veſtra non ſunt
accepta, & victimæ veſtræ non
21 placuerunt mihi. Propterea
hæc dicit Dñs; Ecce ego dabo
in populū iſtū ruinas, & ruent
in eis patres & filii ſimul, vi-
cinus & proximus peribunt.
22 Hæc dicit Dñs; Ecce populus
venit de terra Aquilonis, &
gens magna conſurget à fini-
23 bus terræ. Sagittam & ſcutum
arripiet: crudelis eſt, et non
miſerebitur: vox ejus quaſi
mare ſonabit: & ſuper equos
aſcendent, præparati quaſi
vir ad prælium, adverſùm te,
24 filia Sion. Audivimus famam
ejus, diſſolutæ ſunt manus
noſtræ: tribulatio apprehen-
dit nos, dolores ut parturi-
entem.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

11 Καὶ τὸν θυμόν μου ἔπλησα, καὶ ἐπέσχον,
καὶ οὐ συνετέλεσα αὐτούς. ἐκχεῶ ἐπὶ νή-
πια ἔξωθεν, καὶ ἐπὶ συναγωγὴν νεανίσκων
ἅμα, ὅτι ἀνὴρ καὶ γυνὴ συλληφθήσονται,
12 πρεσβύτερος (ν) μετὰ πλήρους ἡμερῶν. Καὶ
μεταστραφήσονται αἱ οἰκίαι αὐτῶν εἰς ἑτέρους,
ἀγροὶ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἐπιτοαυτό· ὅτι
ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας
13 τὴν γῆν ταύτην, λέγει κύριος. Ὅτι ἀπὸ
μικροῦ αὐτῶν (ξ) καὶ ἕως μεγάλου πάντες (ο) συν-
ετελέσαντο ἄνομα, ἀπὸ ἱερέως καὶ ἕως ψευ-
14 δοπροφήτου πάντες ἐποίησαν ψευδῆ. Καὶ
ἰῶντο (π) σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου, ἐξουθε-
νοῦντες καὶ λέγοντες, Εἰρήνη εἰρήνη· καὶ ποῦ
15 ἐστιν εἰρήνη; Κατῃσχύνθησαν, ὅτι ἐξελίπο-
σαν· καὶ οὐδ' ὡς καταισχυνόμενοι (ρ) κατῃ-
σχύνθησαν, καὶ τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν.
διατοῦτο πεσοῦνται ἐν τῇ πτώσει αὐτῶν, καὶ ἐν
καιρῷ ἐπισκοπῆς (σ) ἀπολοῦνται, εἶπε κύ-
16 ριος. Τάδε λέγει κύριος, Στῆτε ἐπὶ ταῖς
ὁδοῖς, καὶ ἴδετε, καὶ ἐρωτήσατε τρίβους κυρίου
αἰωνίους· καὶ ἴδετε ποία ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀγα-
θή, καὶ (*) βαδίζετε ἐν αὐτῇ, καὶ εὑρήσετε
(τ) ἁγνισμὸν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. καὶ εἶπαν, Οὐ
17 πορευσόμεθα. (*) Καθέστακα ἐφ' ὑμᾶς σκοπούς·
Ἀκούσατε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος. καὶ εἶ-
18 πον, Οὐκ ἀκουσόμεθα. Διατοῦτο ἤκουσαν
τὰ ἔθνη, καὶ οἱ ποιμαίνοντες τὰ ποίμνια
19 αὐτῶν. Ἄκουε (υ) γῆ, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ
τὸν λαὸν τοῦτον κακά, τὸν καρπὸν ἀποστρο-
φῆς αὐτῶν, ὅτι (φ) τῶν λόγων μου οὐ προσέ-
20 σχον, καὶ τὸν νόμον μου ἀπώσαντο. Ἱνατί
μοι λίβανον ἐκ Σαβὰ φέρετε, καὶ (χ) κινά-
μωμον ἐκ γῆς μακρόθεν; τὰ ὁλοκαυτώ-
ματα ὑμῶν οὐκ εἰσὶ δεκτά, καὶ αἱ θυσίαι ὑμῶν
21 οὐχ ἥδυνάν μοι. Διατοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον
ἀσθένειαν, καὶ ἀσθενήσουσι (ψ) πατέρες καὶ υἱοὶ
ἅμα, γείτων καὶ ὁ πλησίον αὐτοῦ ἀπολοῦνται.
22 Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται ἀπὸ
Βορρᾶ, καὶ (ω) ἔθνη ἐξεγερθήσονται ἀπ' ἐσχάτου
23 τῆς γῆς· Τόξον καὶ ζιβύνην κρατήσουσιν.
ἰταμός ἐστι, καὶ οὐκ ἐλεήσει· φωνὴ αὐτοῦ, ὡς
θάλασσα κυμαίνουσα· ἐφ' ἵπποις καὶ ἅρμα-
σι παρατάξεται ὡς πῦρ εἰς πόλεμον πρὸς σέ
24 θύγατερ Σιών. Ἠκούσαμεν τὴν ἀκοὴν αὐ-
τῶν, παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν, θλῖψις
κατέσχεν ἡμᾶς, ὠδῖνες ὡς τικτούσης.

Et furorem meum implevi, & ſuſtinui, & (ς) non conſumpſi eos. Effundam ſuper parvulos foris, & ſuper congregationem juvenum ſimul: quia vir, & uxor capientur, ſenior cum pleno dierum: Et tranſibunt domus eorum ad alteros, agri & uxores eorum pariter: quia extendam manum meam ſuper habitantes terrā hanc, dicit Dominus. A parvo enim eorum, & uſque ad magnū omnes conſummaverunt iniqua: à ſacerdote, & uſque ad pſeudoprophetam omnes fecerunt mendacia. Et curabant contritionem populi mei, ſpernentes, & dicentes, Pax, pax. Et ubi eſt pax? Confuſi ſunt, quia defecerunt: & neque ſicut qui confunduntur, confuſi ſunt: & inhonorationem ſuam non cognoverunt. Quamobrem cadent in ruina ſua, & in tempore viſitationis peribunt, dicit Dominus. Hæc dicit Dominus; State ſuper vias, & videte, & interrogate ſemitas Domini, quæ à ſeculo: & videte, qualis eſt via bona, & ambulate in ea: & invenietis purificationem animabus veſtris. Et dixerunt; Non ibimus. Conſtitui ſuper eos ſpeculatores: audite vocem tubæ. Et dixerunt; Non audiemus. Ideò audierunt gentes, & qui paſcunt greges ſuos. Audi terra; Ecce ego adduco ſuper populum hunc mala, fructum averſionis eorum: quia ſermonibus meis non attenderunt, & legem meam projecerunt. Ut quid mihi thus de Saba affertis, & cinamomum de terra longinqua? Holocauſtomata veſtra non ſunt accepta, & ſacrificia veſtra non mihi jucunda fuerunt. Propterea hæc dicit Dominus; Ecce ego do ſuper populum iſtum infirmitatem: & infirmabuntur patres, & filii ſimul: vicinus & proximus ejus peribunt. Hæc dicit Dominus; Ecce populus venit ab Aquilone: & gentes exurgent ab extremo terræ: Arcum, & Zybunam tenebunt. Impudens eſt, et nõ miſerebitur: vox ejus quaſi mare fluctuans: in equis, & in curribus inſtruetur quaſi ignis ad bellum adverſus te, filia Sion. Audivimus famam eorum: diſſolutæ ſunt manus noſtræ: tribulatio apprehendit nos: dolores quaſi parturientis.

MS.A. (ν) καὶ μετὰ (ξ) καὶ μεγάλου (ο) συνετέλεσαν (π) τὸ σύντριμμα (ρ) ᾐσχύνθησαν, (σ) αὐτῶν ἀπολοῦνται, (*) βαδίσατε (τ) ἁγιασμὸν (*) Κατέστακα (υ) γῆ Ἰούδα, ἐγὼ (φ) τοῖς λόγοις, (χ) κιννάμωμον (ψ) ἐν αὐτῇ πατέρες (ω) ἔθνος μέγα ἐξεγερθήσεται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 וית נבואת דיי בתקוף מן קדם יי אתמליתי לאיתי לסוברא ולא יכילתא למשפך
על ינקין בשוקא ועל סיעת עולימין כחדא ארי אף גבר עם אתתא יתאחדון סב עם
12 דשבע יומין : ויסתחרון בתיהון לאוחרנין חקלין ונשין כחדא ארי ארים ית מחת
13 גבורתי על יתבי ארעא אמר יי : ארי מזעירהון ועד רבהון כולהון אנסי ממון
14 ומספר ועד כהן כולהון עבדי שקר : ואסיאו ית תבר כנשתא דעמי במלי שקריהון
15 למימר שלמא שלמא ולית שלם : עליהון למבהת ארי תועבתא עבדו אף
מבהת לית אנון בהתין אף אתכנעא לית אנון ידעין בכן יתרמון קטילין בעדן
16 דאסער עליהון חוביהון יתקלון אמר יי : כדנן אמר יי קומו על אורחן וחזו ושאילו
לשבילין דמן עלמא אידא אורחא דתקנא והליכו בה ואשכחו ניח לנפשכון ואמרו
17 לא ניזיל : ואקימית עליכון מלפין קבילו למלי נביא ואמרו לא נקביל : בכן שמעו
18 עממיא ודעי כנשתא דישראל ית חוביהון : שמעי ארעא דישראל הא אנא מיתי בישתא
19 על עמא הדין תושלמת עובדיהון ארי לפתגמי עבדי נביאיא לא קבילו ואוריתי וקצו
20 בה : למה דנן קדמי לבונתא דמשבא מיתי וקני טבתא מארע רחיקא עלותכון לא
לרעוא ונכסת קודשיכון לא יתקבלון קדמי : בכן כדנן אמר יי הא אנא מיתי על עמא
21 הדין תקלן ויתקלון בהון אבהן ובנין כחדא מגיר וקריביה יבדון : כדנן אמר יי הא
22 עמא אתי מצפונא ועממין סגיאין בגלי מסיפי ארעא : קשתן ותריסין אחידין
23 אכזראין אנון ולית להון רחמין קלהון כימא באתרגושיה ועל סוסותא רכיבין
מסדרין אנון כגבר עביד קרבין עליך כנשתא דציון : שמענא ית שמעהון אתרשלא
24 ידנא עקא אחדתנא הא כחבלין לילדתא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Prophetia autem *Domini* in furore à facie Domini repletus ſum: laboravi ſuſtinens, & non potui effundere ſuper lactentes in platea, & ſuper turbam juvenum ſimul: quia etiam vir cum uxore comprehenſi ſunt, ſenex cum eo qui eſt ſatur diebus. Et transferentur domus eorum ad alios, agri & uxores ſimul: quia levabo plagam potentiæ meæ ſuper habitatores terræ, dicit Domin⁹. Quia à minimo eorum uſque ad maximum eorum, omnes inhiant divitiis; & à ſcriba uſque ad ſacerdotem omnes operantur mendacium. Et curarunt contritionem cœtus populi mei verbis mendaciorum ſuorum, dicentes; Pax, pax: & non erat pax. Eorum erat pudore ſuffundi, quia abominationem fecerunt: confuſione quoque non confunduntur & humiliari neſciunt. Propterea projicientur occiſi; in tempore quo viſitavero ſuper eos peccata eorum corruent, dicit Dominus. Hæc dicit Dñs: State ſuper vias & videte, & interrogate de ſemitis quæ à ſeculo ſunt, quæ eſt iſta via quæ recta ſit, & ambulate in ea, & invenietis requiem animabus veſtris: & dixerunt, Non ambulabim⁹. Et ſuſcitavi ſuper vos doctores, [*dicens*:] Obedite verbis *Prophetæ*: & dixerunt, Non obediemus. Propterea audite populi, & cognoſcat cœt⁹ Iſrael peccata ſua. Audi terra Iſrael: Ecce ego adducam malum ſuper populum iſtum, retributionem operum ſuorum: quia verbis ſervorum meorum prophetarum non obedierunt, & Legem meam deteſtati ſunt. Ut quid coram me, thus de Saba affertur, & calam⁹ aromatic⁹ de terra longinqua? holocauſta veſtra non ſunt grata, & victimæ ſanctificatæ veſtræ non erunt acceptabiles coram me. Propterea ſic dicit Dñs: Ecce adducam ſuper populum iſtum offendicula, & offendent in eis patres & filii ſimul, vicinus & proximus ej⁹, & peribunt. Hæc dicit Domin⁹: Ecce *populus venit ab Aquilone*, & populi multi venient publicè de finib⁹ terræ. Arc⁹ & ſcuta tenent: crudeles ſunt, nec eſt illis miſeratio. Vox eorum ſicut mare in fremitu ſuo, & equis inſident; ordinati ſunt, quaſi vir committens prælium, contra te cœt⁹ Sion. Audivimus famam eorum: diſſolutæ ſunt manus noſtræ: anguſtia apprehendit nos quaſi dolores parturientis.

Cap. VI.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

11 Proinde tu furore Domini repleta es, & fatigata: exhauri, & effunde ſuper pueros in plateis, & ſuper cœtus adoleſcentium pariter: nam tum viri cum mulieribus capientur, tum ſenex cum teneræ ætatis puero: 12 Tradentur domus eorum alienis, et agri ſimul, atque mulieres. Ego enim exaltatur* ſum manum meam ſuper habitatores terræ, dicit Dominus; 13 Eò quòd à minimò inter ipſos ad maximũ uſque, omnes doloſè agunt: & à prophetis mendacibus ad ſacerdotes uſque, omnes falſitati ſtudent: 14 Curántque fractionem filiæ populi mei illuſione, & dicunt; Pax, pax; nec ulla eſt pax. 15 Erubuerúntne quòd abominationem fecerint? imò infames iſti non erubeſcunt, nec monita admittere nôrunt: ideò cadent cum occumbentibus? & quo tempore viſitabuntur, deſtruentur, ait Dominus. 16 Domino ſic dicente, Contemplamini vias, & inſpicite; interrogate de ſemitis mundi, & videte quænam via ſit optima, & in illa incedite, ut inveniatis requiem animabus veſtris, reſpondiſtis, Nequaquam incedemus. 17 Me etiam conſtituente ſuper vos ſpeculatores ut audiretis ſonitum buccinæ, dixiſtis; Nequaquam audiem*. 18 Iccircò audite gentes, & ſcito cœt* qui in iis eſt; 19 Audi terra, ecce ego adductur* ſum malum ſuper hunc populum ſecundùm fruct* cogitationum eorum, quià ſermones meos non audierunt, & legem meã ſpreverunt. 20 Quanti eſt apud me thus quod affertis de Saba, & calamus aromatic* quem de terra longinqua? holocauſtis veſtris non delector, ſacrificia veſtra non ſunt mihi jucunda. 21 Propterea ſic dicit Dominus, Ecce daturus ſum huic populo offendicula, in quib* offendent patres unà cum filiis, vicin* & amicus ejus peribunt. 22 Sic dicit Dominus, Ecce populus veniet è terra Aquilonari, & populus ingens movebitur ab extremis terræ. 23 Arcubus & haſtis erunt armati, tetri ſunt & immites, & vox eorum quaſi maris ſævientis: equis inſident, & inſtructi ſunt velut gigantes ad bellum, contra te filia Sionis. 24 Audientibus nobis famam eorum, remittentur manus noſtræ, triſtitia occupabit nos & dolores ut parturientis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وملات عصبي وامسكت • ولم يكملوا الذين • افيضه على الاطفال من خارج • وعلى
جمع الاحداث معا • لان رجلا وامراه يوخذون وشيخ مع ممتلي من الايام * وينقل
مساكنهم الى اخرين * حقولهم ونساهم جميعا • لاني امدد يدي على سكان هذه الارض
كقول الرب * لانه من صغيرهم الى كبيرهم اكملوا الاثم جميعا • ومن الكاهن الى النبي الكذاب
جميعهم صنعوا كذبا * ويسعون انكسار شعبي كصغرين وقايلين سلامه سلامه • واين
هي السلامه * خزيوا لانهم بادوا • وتخزيوا وكانهم لم يخزوا ولم يعرفوا هوانهم • لاجل هذا
يسقطون بسقطتهم • وفي زمان افتقادهم يهلكون قال الرب * هكذا يقول الرب • قفوا
في الطرقات وانظروا واسالوا عن سبل الرب الابديه • وانظروا اي الطريق الصالحه هي
واسلكوا فيها • فتجدون تقديسا لنفوسكم فقالوا لا نمضي * اقمت عليكم رقباء يقولون اسمعوا
صوت البوق • فقالوا لا نسمع * لاجل هذا سمعت الامم والذين يرعون قطعانهم
* اسمعي يا ارض يهودا • انا اجلب على هذا الشعب شرورا عن رجوعهم لانهم لم يصغوا
لكلامي وابعدوا ناموسي * لماذا تقدموا لي لبانا من سابا ودارصيني من ارض بعيده
قربانكم ليست هي مقبوله • وذبائحكم لا تلذ لي * لاجل هذا هكذا يقول الرب
انا اعطي على هذا الشعب مرضا ويمرضون به الاباء والبنون معا • الجار وقريبه يهلكون
* هكذا يقول الرب • ها شعب ياتي من الجربياء • وامه عظيمه تنهض من اخر الارض
* يحملون قوسا ومزراقا • جافيه هي ولا ترحم • صوتها مثل البحر المموج • على الخيل والمراكب
تصطف مثل نار للحرب لك يا ابنه صهيون * سمعنا سماعهم • انحلت يدانا لزمتنا شده
مثل طلقات التي تلد •

11 *Plenus ſum irâ meâ, at continui me: quia tamen non perſolverunt debitum, effundam eam ſuper infantes foris, & ſuper cœtum puerorum ſimul: vir enim atque mulier capientur, & ſenex cum pleno dierum:* 12 *Et devolventur domus eorum ad alienos, agri, & uxores eorum ſimul. Nam extenſurus ſum manum meam contra hujus terræ incolas juxta dictum Domini:* 13 *Eò quòd à maximo ad minimum eorum, expleverint omnes iniquitatem; & à ſacerdote ad falſum prophetam ſtuduerint omnes falſitati;* 14 *Sanentque fractionem populi mei cum deſpectu, dicentes, Pax, pax: at ubi eſt pax?* 15 *Pudore ſuffuſi ſunt, quia perierunt: & pudore ſuffuſi, ſe geſſerunt ac ſi non fuiſſent pudefacti; neque ſenſerunt ignominiam ſuam: propterea ſuo caſu corruent; & tempore quo viſitabuntur, peribunt, ait Dominus.* 16 *Sic dicit Dominus, Subſiſtite in viis & aſpicite, & interrogate de ſemitis Domini ſempiternis, videte quænam via ſit optima, & in ea perſiſtite, ut inveniatis ſanctificationem animabus veſtris: ipſi verò dixerunt, Nequaquam ibimus.* 17 *Conſtitui ſuper vos exploratores qui dicerent, Audite ſonitum buccinæ: dixerunt autem, Nequaquam audiemus.* 18 *Iccirco audierunt gentes, & ii qui paſcunt greges ſuos.* 19 *Audi O terra Judæ; Ego adducam ſuper hunc populum calamitates, fructum averſionis eorum; eò quòd non attenderunt ad verba mea, & legem meam repulerint.* 20 *Quorſum offertis mihi thus de Saba, & cinnamomum de terra longinqua? holocauſta veſtra non ſunt accepta, neque victimæ veſtræ ſunt mihi gratæ.* 21 *Iccirco ſic ait Dominus, Ecce ego immiſſurus ſum in hunc populum morbum, quo laborabunt patres atque filii pariter, vicinus atque proximus ejus peribunt.* 22 *Sic dicit Dominus, Ecce populus veniet ex Aquilone, & gens magna ſurget ab extremô terræ.* 23 *Arcum geſtabunt & jaculum; crudelis eſt & immiſericors, vox ejus ut maris procelloſi; ſuper equos & currus inſtruent ſeſe velut ignis, ad bellum contra te O filia Sionis.* 24 *Auditâ illorum famâ, remiſſæ ſunt manus noſtræ, comitata eſt nos anguſtia talis quales ſunt dolores parturientis.*

ירמיה : ז

,inimici gladius quoniā :ambules ne viam per & ,agrum exeas Ne
25 אַל־תֵּצְאִי הַשָּׂדֶה וּבַדֶּרֶךְ אַל־תֵּלֵכִי כִּי חֶרֶב לְאֹיֵב
,cinere in te volve & ,sacco te accinge mei populi Filia .circuitu à pavor
26 מָגוֹר מִסָּבִיב: בַּת־עַמִּי חִגְרִי־שַׂק וְהִתְפַּלְּשִׁי בָאֵפֶר
veniet repentè quia :amaritudinū planctum ,tibi fac unici luctum
אֵבֶל יָחִיד עֲשִׂי לָךְ מִסְפַּד תַּמְרוּרִים כִּי פִתְאֹם יָבֹא
: munitionē ,meo populo in te dedi Propugnaculum .nos super vastator
27 הַשֹּׁדֵד עָלֵינוּ: בָּחוֹן נְתַתִּיךָ בְעַמִּי מִבְצָר
ambulantes,contumaciā apostatæ ipsi Omnes .eorū viam probabis & scies &
28 וְתֵדַע וּבָחַנְתָּ אֶת־דַּרְכָּם: כֻּלָּם סָרֵי סוֹרְרִים הֹלְכֵי
filii est Exulum .ipsi corruptores ipsi omnes :ferrum & ,æs ,delatoriè
29 רָכִיל נְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל כֻּלָּם מַשְׁחִיתִים הֵמָּה: נָחַר מַפֻּחַ
mali & ,conflando conflavit vanum in :plumbum est consumptū,igne ab
מֵאֵשְׁתָּם עֹפָרֶת לַשָּׁוְא צָרַף צָרוֹף וְרָעִים
reprobavit quia ,eis vocarunt reprobatum Argentum .sunt avulsi non
30 לֹא נִתָּקוּ: כֶּסֶף נִמְאָס קָרְאוּ לָהֶם כִּי־מָאַס
.eis in Dominus
יְהוָה בָּהֶם:

CAP. VII. ז

Sta :dicendo ,Domino à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר: עֲמֹד 2
:dices & ,istud verbum ibi prædicabis & ,Domini domus porta in
בְּשַׁעַר בֵּית יְהוָה וְקָרָאתָ שָּׁם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְאָמַרְתָּ
,istas portas per ingredientes ,Jehudah omnis Domini verbum Audite
שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־יְהוּדָה הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה
: Israel Deus exercituū Dominus dixit Sic .Domino vos incurvandū ad
3 לְהִשְׁתַּחֲוֺת לַיהוָה: כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
loco in vos faciā habitare & ,vestra studia & ,vestras vias facite Bonas
הֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם וַאֲשַׁכְּנָה אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם
Templum :dicendo ,mendacii verbis in vobis fidatis Ne .isto
4 הַזֶּה: אַל־תִּבְטְחוּ לָכֶם אֶל־דִּבְרֵי הַשֶּׁקֶר לֵאמֹר הֵיכַל
si Quoniam .ipsi Domini templum ,Domini templum ,Domini
5 יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵיכַל יְהוָה הֵמָּה: כִּי אִם־
faciendo si : vestra studia & ,vestras vias feceritis bonas faciendo bonas
הֵיטֵיב תֵּיטִיבוּ אֶת־דַּרְכֵיכֶם וְאֶת־מַעַלְלֵיכֶם אִם־עָשׂוֹ
,pupillum ,Peregrinum .ejus socium inter & virum inter Judicium feceritis
6 תַּעֲשׂוּ מִשְׁפָּט בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ: גֵּר יָתוֹם
loco in effuderitis non innocentē sanguinē &,oppresseritis non viduam &
וְאַלְמָנָה לֹא תַעֲשֹׁקוּ וְדָם נָקִי אַל־תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם
: vobis malum in ambulaveritis non alienos Deos post & ,isto
הַזֶּה וְאַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תֵלְכוּ לְרַע לָכֶם:
dedi quam terra in ,isto loco in vos faciam habitare Et
7 וְשִׁכַּנְתִּי אֶתְכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי
fidentes vos Ecce .seculum in usque & seculo à ,vestris patribus
8 לַאֲבוֹתֵיכֶם לְמִן־עוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: הִנֵּה אַתֶּם בֹּטְחִים
,furandum Nunquid .proficiendum non ad ,mendacii verbis in vobis
9 לָכֶם עַל־דִּבְרֵי הַשָּׁקֶר לְבִלְתִּי הוֹעִיל: הֲגָנֹב
eundū & ,Bahal adolendū & ,falsum in jurandū &,adulterādū &,occidendū
רָצֹחַ וְנָאֹף וְהִשָּׁבֵעַ לַשֶּׁקֶר וְקַטֵּר לַבָּעַל וְהָלֹךְ
stetistis & venistis Et ? nostis non quos ,alienos Deos post
10 אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם: וּבָאתֶם וַעֲמַדְתֶּם
:dixistis &,ea super meū nomen est invocatū qua ,hac domo in meas facies ad
לְפָנַי בַּבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו וַאֲמַרְתֶּם
spelunca Nūquid .istas abominationes omnes faciendum ad sum⁹ Liberati
11 נִצַּלְנוּ לְמַעַן עֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵלֶּה: הַמְעָרַת
ea super meū nomen est invocatum qua ,hæc domus fuit effractorum
פָּרִצִים הָיָה הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־נִקְרָא־שְׁמִי עָלָיו
.Dominus dixit ,vidi ecce ego etiam ? vestris oculis in
בְּעֵינֵיכֶם גַּם אָנֹכִי הִנֵּה רָאִיתִי נְאֻם־יְהוָה:

Versio VULG. LAT.

25 Nolite exire ad agros, & in via ne
ambuletis : quoniam gladius ini-
26 mici, pavor in circuitu. Filia
populi mei, accingere cilicio, &
conspergere cinere : luctum uni-
geniti fac tibi, planctum ama-
rum, quia repentè veniet vasta-
27 tor super nos. Probatorem dedi
te in populo meo robustum : &
scies, & probabis viam eorum.
28 Omnes isti principes declinan-
tes, ambulantes fraudulenter, æs
& ferrum : universi corrupti
29 sunt. Defecit sufflatorium, in
igne consumptum est plumbum,
frustrà conflavit conflator : ma-
litiæ enim eorum non sunt con-
30 sumptæ. Argentum reprobum
vocate eos, quia Dominus pro-
jecit illos.

CAP. VII.

1 VErbum, quod factum est ad
2 Jeremiam à Domino, dicens; Sta
in porta domûs Domini, & præ-
dica ibi verbum istud, & dic ;
Audite verbū Dñi, omnis Juda,
qui ingredimini per portas has,
3 ut adoretis Dñm. Hæc dicit Do-
minus exercituum Deus Israel ;
Bonas facite vias vestras, & stu-
dia vestra : & habitabo vobiscū
4 in loco isto. Nolite confidere in
verbis mendacii, dicentes ; Tem-
plum Dñi, templum Dñi, tem-
5 plum Dñi est. Quoniam si benè
direxeritis vias vestras, & studia
vestra : si feceritis judicium inter
6 virū & proximum ejus, Advenæ,
& pupillo, & viduæ non feceri-
tis calumniam, nec sanguinem in-
nocentem effuderitis in loco
hoc, & post deos alienos non
ambulaveritis in malum vobis-
7 metipsis : Habitabo vobiscum in
loco isto ; in terra quam dedi pa-
tribus vestris à seculo & usque in
8 seculum. Ecce vos confiditis vo-
bis in sermonib⁹ mendacii, qui
9 non proderunt vobis ; Furari,
occidere, adulterari, jurare
mendaciter, libare Baalim, & ire
post deos alienos quos ignoratis.
10 Et venistis, & stetistis corā me in
domo hac, in qua invocatum est
nomen meum, & dixistis ; Li-
berati sumus, eò quòd feceri-
mus omnes abominationes istas.
11 Numquid ergò spelunca latro-
num facta est domus ista, in qua
invocatum est nomen meum in
oculis vestris ? ego, ego sum :
ego vidi, dicit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

25 Μὴ ἐκπορεύεσθε εἰς ἀγρὸν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ
βαδίζετε, ὅτι ῥομφαία τῶν ἐχθρῶν παρ-
26 οικεῖ κυκλόθεν. Θύγατερ λαοῦ μου περίζω-
σαι σάκκον, (α) κατάπασαι ἐν σποδῷ, πέν-
θος ἀγαπητοῦ ποίησαι σεαυτῇ κοπετὸν οἰ-
κτρὸν, ὅτι ἐξαίφνης ἥξει ταλαιπωρία ἐφ᾽
27 ὑμᾶς. Δοκιμαστὴν δέδωκά σε ἐν λαοῖς δε-
δοκιμασμένοις, καὶ γνώσῃ με ἐν τῷ δοκιμά-
28 σαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν, Πάντες ἀνήκοοι
πορευόμενοι σκολιῶς· χαλκὸς καὶ (β) σί-
29 δηρος, πάντες διεφθαρμένοι εἰσίν. Ἐξ-
έλιπε φυσητὴρ (γ) ἀπὸ πυρὸς, ἐξέλιπε
μόλιβος. εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυρο-
30 κοπεῖ, πονηρία αὐτῶν οὐκ ἐτάκη. Ἀργύριον
ἀποδεδοκιμασμένον καλέσατε αὐτοὺς, ὅτι
ἀπεδοκίμασεν αὐτοὺς κύριος.

MS. A. (α) καὶ κατάπασαι σποδὸν, (β) Σίδηρος, καὶ πάντες (γ) ἀ-
πὸ τῆς γῆς,

ΚΕΦ. ζ'.

2 ΑΚούσατε λόγον κυρίου πᾶσα (α) Ἰουδαία.
3 Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Διορ-
θώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύ-
ματα ὑμῶν, καὶ (β) κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ
4 τόπῳ τούτῳ. Μὴ πεποίθατε ἐφ᾽ ἑαυτοῖς
ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν, ὅτι τὸ παράπαν οὐκ
ὠφελήσουσιν ὑμᾶς, λέγοντες, Ναὸς κυρίου,
5 ναὸς κυρίου ἐστίν. Ὅτι ἐὰν διορθοῦντες δι-
ορθώσητε τὰς ὁδοὺς (γ) ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτη-
δεύματα ὑμῶν, καὶ ποιοῦντες ποιήσητε
κρίσιν ἀναμέσον ἀνδρὸς, καὶ ἀναμέσον τοῦ
6 πλησίον αὐτοῦ, Καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν
καὶ χήραν μὴ καταδυναστεύσητε, καὶ αἷμα
ἀθῷον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ
ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων μὴ (δ) πορεύησθε εἰς
7 κακὸν ὑμῖν, Καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ τό-
πῳ τούτῳ ἐν γῇ ἣ ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑ-
8 μῶν ἐξ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος. Εἰ δὲ ὑμεῖς
πεποίθατε ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ
9 ὠφεληθήσεσθε, Καὶ φονεύετε, καὶ μοιχᾶσθε,
καὶ κλέπτετε, καὶ ὀμνύετε ἐπ᾽ ἀδίκῳ, καὶ θυ-
μιᾶτε τῇ Βάαλ, (ε) καὶ ἐπορεύεσθε ὀπίσω
θεῶν ἀλλοτρίων, ὧν οὐκ οἴδατε, τοῦ κα-
10 κῶς εἶναι ὑμῖν, Καὶ (ζ) ἤλθετε καὶ ἔστητε
(η) ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπικέκλη-
ται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ εἴπατε,
Ἀπεσχήμεθα τοῦ μὴ ποιεῖν πάντα τὰ βδε-
11 λύγματα ταῦτα, Μὴ σπήλαιον λῃστῶν ὁ
οἶκός μου, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ᾽
αὐτῷ ἐκεῖ ἐνώπιον ὑμῶν ; καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἑώ-
ρακα, λέγει κύριος.

MS. A. (α) ἡ Ἰουδαία. (β)* οὐ κατοικιῶ (γ) ὑμῶν, καὶ ποιοῦντες ποιήσητε
κρίμα (δ) πορεύσησθε (ε) καὶ ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων πορεύεσθε, (ζ) ἤλ-
θατε (η) ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιόν μου

Nolite exire in agrum, & in v[…]
is ne ambuletis : quoniam gladi[…]
us inimicorum accolit in circu[…]
itu. Filia populi mei, accinge[…]
cilicio ; & conspergere in cin[…]
re : luctum dilecti fac tibi plan[…]
ctum miserabilem : quia repent[…]
veniet miseria super vos. Pr[…]
batorem dedi te (d) in popul[…]
probatis : & cognosces me, i[…]
probando me viam eorum : O[…]
mnes inobedientes, ambulan[…]
perverse. Æs, & ferrum, uni[…]
versi corrupti sunt. Defecit suf[…]
flatorium ab igne: defecit plum[…]
bum. Frustrà argentum conf[…]
argenti conflator : malitia eoru[…]
non est consumpta. Argentum re[…]
probatum vocate eos : quia re[…]
probavit eos Dominus.

CAP. VII.

Audite (a) verbum Domini, […]
omnis Judæa. Hæc dicit Domi[…]
nus Deus Israel ; Dirigite vias
vestras, & studia vestra : &
habitare vos faciam in loco isto.
Nolite confidere in vobis ipsis, in
verbis mendacibus, quoniam om[…]
ninò non proderunt vobis, dicen[…]
tes ; Templum Domini, (b) tem[…]
plum Domini est. Quoniam si
dirigentes direxeritis vias ve[…]
stras, & studia vestra, & fa[…]
cientes feceritis judicium inter vi[…]
rum, & proximum ejus, Et ad[…]
venam, & pupillum, & vidu[…]
am non oppresseritis, nec sangui[…]
nem innocentem effuderitis in
loco hoc, & post deos alienos non
ambulaveritis in malum vobis ;
Et habitare vos faciam in loco
isto, in terra, quam dedi patri[…]
bus vestris à seculo, & usque
in seculum. Si autem confiditis
vos in verbis mendacibus, unde
non erit vobis utilitas, Et occi[…]
ditis, & mœchamini, & fura[…]
mini, & juratis super iniquo, &
adoletis ipsi Baal, & ambula[…]
batis post deos alienos, quos non
novistis, ut malè sit vobis, Et
venistis, & stetistis coram me in
domo, in qua invocatum est no[…]
men meum in ea, & dixistis, (f)
Abstinuimus, ut faceremus omnes
abominationes has ; Numquid
spelunca latronū est domus mea,
ubi invocatum est nomen meum
in ea, ibi coram vobis? Et ecce
ego vidi, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 לא תפקון לחקלא ובאורחא לא תהכון ארי חרבא דסנאה מקטלא למתכנשין מסחור
26 סחור: כנשתא דעמי אסרו סקין וחפו רישכון בקטמא אבל כיחיד עבידו לכון מספד
27 מרר ארי בתכף ייתון בזוזין עלנא: בחיר יהבתך בעמי בכרך תקיף ותהודע ותחוי
28 להון ית אורחתהון: כל רברביהון מרדין מהלכין בנכילו כמא דמערב נחש עם פרזלא
29 כולהון מחבלין אנון: הא כמשב נפחין דחריך בגוא דנורא כן חשא קלהון דנבייא
דמתנבן להון תובו לאוריתא ולא תבו וכאברא דמתמסי בגו כורא כן הואה בטלין
בעיניהון מלי נבייא דמתנבן להון לא להנאה אליפונון מלפיהון ועובדיהון בישיא לא
30 שבקו: הא מכסף פסולא מרחקין קרו להון ארי רחיק יי יתהון: ז
1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי למימר: קום בתרע בית מקדשא דיי ותתנבי
2 תמן ית פתגמא הדין ותימר קבילו פתגמא דיי כל דבית יהודה דעלין בתרעיא האלין
3 למסגד קדם יי: כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל אתקינו ארחתכון ועובדיכון
4 ואשרי יתכון באתרא הדין: לא תתרחצון לכון על פתגמי נביי שקרא דאמרין
קדם היכלא דיי אתון פלחין קדם היכלא דיי אתון דבחין קדם היכלא דיי אתון
5 סגדין תלת זמנין בשתא אתון מתחזן קדמוהי: ארי אם אתקנא תתקנון ית ארחתכון
6 וית עובדיכון אם מעבד תעבדון דין דקשוט בין גברא ובין חבריה: גיור יתום
וארמלא לא תניסון ודם זכי לא תשדון באתרא הדין ובתר טעות עממיא לא תהכון
7 לאבאשא לכון: ואשרי יתכון באתרא הדין בארעא דיהבית לאבהתכון למן עלמא
8 ועד עלמא: הא אתון מתרחצין לכון על פתגמי נביי שקרא בדיל דלא להנאה: גנבין
9 קטולי נפשן וניפין ומשתבעין לשקר ומסקין בוסמין לבעלא ואזלין בתר טעות עממיא
10 דלא ידעתון: ואתן אתון וקימין קדמי בביתא הדין דאתקרי שמי עלוהי ואמרין אתון
11 שיזבנא בדיל למעבד ית כל תועבתא האלין: הכבית כנשת רשיעין הוה ביתא
הדין דאתקרי שמי עלוהי בעיניכון אף קדמי כן גלי אמר יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ne egrediamini in agrum, & in viam ne eatis, quia gladi⁹ inimici occid[…]
eos qui congregantur undequaque. Cœt⁹ populi mei accingimini sacc[…]
& operite capita vestra cinere: luctū *velut* unici facite vobis, planctum in
amaritudine; quia repentè venient vastatores sup nos. Electū dedi te in po[…]
pulo meo *in civitate fortissima*, & notificabis & annuntiabis eis vias su[…]
Omnes principes eorū rebellant, ambulantes in dolo, ut qui miscet æs cu[…]
ferro, universi corruptores sunt. Ecce sicut sufflatoriū sufflatoris quod com[…]
bustum est in medio ignis, sic siluit vox Prophetarū qui prophetant eis:
Convertimini ad Legem meam, & non sunt conversi: & sicut plumbū quod
liquescit in medio fornacis, sic ociosa facta sunt in oculis suis verba prophe[…]
tarum qui prophetant eis, & nihil prodest eis quod docent eos doctores
eorum, & opera sua mala non reliquerunt. Ecce *pro argento reprobo*
abjectos vocate eos, quia projecit eos Dominus.

CAP. VII.

VErbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam coram Dño, dicendo:
Sta in porta domus sanctuarii Dñi, & prophetabis ibi verbū istud, & di[…]
ces: Suscipite verbū Dñi omnes viri dom⁹ Juda, qui ingredimini per portas
istas, ut adoretis corā Dño. Hæc dicit Dñs exercitū De⁹ Israel: Rectas facite
vias vestras, & opera vestra, & habitare faciā vos in loco isto. Nolite confi[…]
dere in verbis prophetarū mendacii, qui dicūt: Corā templo Dñi vos co[…]
tis, corā templo Dñi vos sacrificatis, corā templo Dñi vos adoratis, ter in an[…]
no vos apparetis corā eo. Quoniā si dirigendo direxeritis vias vestras, et ope[…]
ra vestra; si faciendo feceritis judiciū rectū inter virū & inter proximū ej[…]
Et advenæ & pupillo & viduæ vim non feceritis, & sanguinem innocen[…]
tem non effuderitis in loco isto, & post idola populorum non ambulave[…]
ritis in malum vobis; Collocabo vos in loco isto in terra quam dedi pa[…]
trib⁹ vestris à seculo & usque in seculum. Et ecce vos confiditis in ver[…]
bis prophetarum mendacii, ita ut non prosit vobis. Latrones, homicidæ,
& adulteri, & jurantes falso, & adolentes aromata idolo Baal, & ambulan[…]
tes post idola populorum quæ ignoratis. Et venitis vos & statis coram me
in domo ista, in qua invocatum est nomen meum, & dicitis; Liberati sum[…]
ut faciatis omnes abominationes istas. Nunquid sicut dom⁹ congregationis
impiorum est dom⁹ ista, in qua invocatum est nomen meum in oculis ve[…]
stris ? coram me quoque sic manifestum est, dicit Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܐ ܬܦܩܘܢ ܠܚܩܠܐ. ܘܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܪܒܐ ܕܒܥܠܕܒܒܐ ܡܚܕܪܐ
ܒܪܬ ܥܡܝ: * ܐܬܟܣܝ ܣܩܐ ܘܐܬܦܠܦܠܝ ܒܩܛܡܐ. ܐܒܠܐ ܐܝܟ ܕܥܠ ܝܚܝܕܐ ܥܒܕܝ ܠܟܝ
ܘܡܪܩܕܬܐ ܡܪܝܪܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܫܠܝ ܢܐܬܘܢ ܥܠܝܟܝ ܒܙܘܙܐ. * ܕܘܩܐ ܝܗܒܬܟ
ܠܥܡܝ ܕܐܒ ܩܫܝܐ: ܘܬܕܥ ܘܬܒܩܐ ܐܘܪܚܬܗܘܢ. * ܟܠܗܘܢ ܪܫܢܝܗܘܢ ܡܪܘܕܝܢ ܘܡܗܠܟܝܢ
ܐܝܟ ܢܚܫܐ ܘܦܪܙܠܐ ܟܠܗܘܢ ܡܚܒܠܝܢ. * ܚܪܒ ܡܦܘܚܐ ܡܢ ܢܘܪܗܘܢ
ܘܡܢ ܐܒܪܐ. ܣܪܝܩܐܝܬ ܨܪܦ ܨܪܘܦܐ: ܘܒܝܫܬܗܘܢ ܠܐ ܐܬܓܡܪܬ. * ܟܣܦܐ ܡܣܠܝܐ ܩܪܘ ܠܗܘܢ.
ܕܐܣܠܝ ܐܢܘܢ ܡܪܝܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ
ܡܢ ܡܪܝܐ. * ܠܡܐܡܪ: ܩܘܡ ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ: ܘܩܪܝ ܬܡܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܡܪ.
ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܝܗܘܕܐ: ܕܥܐܠܝܢ ܒܬܪܥܐ ܗܠܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܡܪܝܐ.
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܬܩܢܘ ܐܘܪܚܬܟܘܢ ܘܥܒܕܝܟܘܢ
ܘܐܫܪܝܟܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܘܠܐ ܬܬܟܠܘܢ ܥܠ ܡܠܐ ܕܫܘܩܪܐ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܗܝܟܠܐ
ܕܡܪܝܐ. ܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝܐ. * ܐܢܬܘܢ ܗܝܟܠܐ ܕܡܪܝܐ. ܐܢ ܬܬܩܢܘܢ ܐܘܪܚܬܟܘܢ ܘܥܒܕܝܟܘܢ
ܘܐܢ ܬܥܒܕܘܢ ܕܝܢܐ ܒܝܬ ܓܒܪܐ ܠܚܒܪܗ: * ܘܠܬܘܬܒܐ ܘܠܝܬܡܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ
ܠܐ ܬܛܠܡܘܢ. ܘܠܐ ܬܥܨܝܢ. ܘܕܡܐ ܙܟܝܐ ܠܐ ܬܐܫܕܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ
ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ ܕܬܒܐܫ ܠܟܘܢ. * ܘܐܫܪܝܟܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܠܥܠܡ
ܥܠܡܝܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܬܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܠܐ ܕܫܘܩܪܐ ܕܠܐ ܡܘܬܪܢ ܠܟܘܢ.
* ܓܢܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܩܛܘܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܓܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܫܘܩܪܐ. ܘܡܣܩܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܣܡܐ ܠܒܥܠܐ. ܘܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬܘܢ. * ܘܐܬܝܢ
ܘܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܕܡܝ ܒܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܘܗܝ: ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܦܨܝܢ
ܡܛܠ ܕܐܢܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܛܘܥܝܬܐ ܗܠܝܢ. * ܕܠܡܐ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ ܗܘܐ ܒܥܝܢܝܟܘܢ
ܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܘܗܝ: ܐܦ ܐܢܐ ܗܐ ܚܙܝܬ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

Ne exeatis ad agrum & iter ne suscipiatis, 25
propter gladium inimicorum, qui te circun-
cingit filia populi mei. Accinge te ciliciis, 26
& in cinere te voluta, luctum ut de unico
filio age tibi, & planctum amarissimum; quo-
niam ex improviso venient contra te præ-
dones. Speculatorem te constitui in popu- 27
lo meo præduro, ut cognoscas & explores
vias eorum. Omnes principes eorum sunt 28
rebelles, & cum dolo ambulant sicut æs &
ferrum omnes corrupti. Consumpti sunt 29
folles ab igne eorum, & plumbum; adeóque
frustrà conflat conflator, nam malitia eorum
non consumitur. Argentum reprobum vo- 30
caverunt eos, quia reprobavit eos Domi-
nus.

CAP. VII.

SErmo qui fuit ad Jeremiam à Domino, di- 1
cendo; Sta in ostio domûs Domini, ibíque 2
proclama sermonem istum, & dic; Audite
sermonem Domini omnes Judæi qui ingredi-
mini per portas istas ad adorandum Domi-
num. Sic ait Dominus potens, Deus Israe- 3
lis; Emendate vias vestras & actiones ve-
stras, tum efficiam ut habitetis in loco isto.
Ne collocetis fiduciam vestram in sermoni- 4
bus falsis dicentium vobis, Templum Domi-
ni, templum Domini. Vos estis templum 5
Domini, si emendetis vias vestras & actio-
nes vestras; si jus reddatis inter virum & so-
cium ejus; Advenas, pupillos, & viduas 6
non defraudetis, neque opprimatis; sangui-
nem innocentem non effundatis in loco isto;
& post deos alienos non abeatis, quin ma-
lum contingat vobis. Tum efficiam ut habi- 7
tetis in loco isto, in terra quam dedi patribus
vestris, à seculo in seculum usque. Vos verò 8
fiduciam collocatis in sermonibus falsis & in-
utilibus, Fures estis, homicidæ, adulteri, falsò 9
juratis, adoletis thura Baali, et sequimini deos
alienos quos minimè nôstis: Deinde venien- 10
tes statis corã me in domo ista super quam in-
vocatum est nomen meum, ac dicitis; Libera
nos, dum hæc omnia crimina ꝑpetratis. Num 11
spelunca latronum est in oculis vestris domus
hæc super quam invocatum est nomen meum?
en ego quoque vidi, dicit Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لا تخرجوا الى الحقل * ولا تسلكوا في الطرقات * لان حربة الاعداء تسعر من حولنا * يا ابنة
شعبي البسي مسحًا وافترشي رمادًا * لتصنعي لذاتك حزن الحبيب نوحًا ومرثية * لان البلاء
يأتي عليكم بغتة كثيرًا * اعطيتك في شعوب كثيرين * وتعرفني عند ما تختبر طريقهم
* جميعهم غير سامعين * يسيرون باعوجاج * نحاس وحديد * وهم فاسدون جميعًا * باد المنفخ
من الارض * باد الرصاص * صائغ الفضة يصيغ الفضة باطلًا * شرهم لا يذوب * فضة مرذولة
ادعوهم * لان الرب رذلهم * الاصحاح الخامس * الفصل السابع * [MS.Ox. * قول
الرب الذي كان على ارميا ليقول * قوم في باب بيت الرب * وقل هناك هذه الاقوال
وتكلم] * اسمعي قول الرب يا كل اليهودية * هكذا يقول الرب اله اسرائيل * قوموا طرقكم
واعمالكم * واسكنكم في هذا الموضع * لا تتوكلوا على الكلمات الكاذبة * لان الانبياء الكذبة
لا ينفعوكم بشيء * القائلين هيكل الرب هيكل الرب هو * لانكم ان استقمتم وقومتم
طرقاتكم * وصانعون تصنعون حكمًا بين الرجل وبين قريبه * ولا تقهرون الملتجي واليتيم
والارملة * ولا تهرقوا دمًا زكيًا في هذا الموضع * ولا تذهبوا خلف الالهة الغريبة * فانه شر
لكم * واسكنكم في هذا الموضع في الارض التي اعطيت لابائكم منذ الدهر والى الدهر
* وان انتم وثقتم بالكلمات الكاذبة * فلهذا لا تنتفعون * وتقتلون وتفسقون وتسرقون
وتحلفون بالظلم * وتبخرون للبعل * وتذهبون خلف الالهة الغريبة التي لم تعرفوها * ليكون
لكم الشر * وتاتون وتقفون في البيت امامي حيث دعي اسمي عليه * وتقولون ابتعدنا من
ان لا نصنع هذه الرذالات كلها * هل بيتي مغارة للصوص حيث دعي اسمي هناك عليه
امامكم * وها انا رايت يقول الرب *

Ne egrediamini in agrum, néve ambule- 25
tis in viis; quia lancea hostium circun-
stat nobis. O filia populi mei, induere ci- 26
licio, & sterne tibi cinerem, ut facias tibi
luctum dilecti, gemitum, & næniam; quia
calamitas adorietur vos repentè, ad pro-
bandum vos. Posui te inter populos pro- 27
batos, & cognosces me, cùm probaveris
viam eorum. Omnes sunt inobedientes, 28
obliquè incedentes, ænei atque ferrei,
omnes demum corrupti. Consumptus est 29
follis è terra, consumptum est plumbum;
opifex argenti in vanum conflat argen-
tum, nequitia illorum non liquefit. Ar- 30
gentum reprobum vocate eos, quia Domi-
nus reprobavit illos.

CAP. VII.
Textus quintus.

MS. Ox. V*Erbũ Domini quod fuit ad Jere-* 1
miam, dicendo, Sta in ostio domûs Do-
mini & loquere ibi isthæc verba, dicésq;.] 2
Audi dictum Domini O tota Judæa: Sic 3
dicit Dominus Deus Israelis, Corrigite
vias vestras & actiones vestras, ut habi-
tare vos faciam in loco isto. Ne confida- 4
tis verbis mendacibus, quia prophetæ
falsi non proderunt vobis ulla in re, dicen-
tes, Templum Domini, templum Domini
est. Nam si vos emendaveritis, & cor- 5
rexeritis vias vestras; sedulò exercue-
ritis judicium inter virum ejusq; proxi-
mum; Non oppresseritis confugientem 6
ad vos, pupillum, ac viduam; non effu-
deritis sanguinem innoxium hoc in loco;
nec abieritis post deos alienos; hoc enim
perniciosum vobis est: Equidem habitare 7
vos faciam hoc in loco, in terra quam
dedi majoribus vestris, à seculo ad se-
culum usque. At verò vos confiditis 8
verbis mendacibus, ideoque nihil profici-
tis: Occiditis, adulteramini, furamini, 9
falsò juratis, thus adoletis Baali, & secta-
mini deos alienos quos ignoratis, ut
contingat vobis malum: Tum venientes 10
statis coram me hac in æde super quam
invocatum est nomen meum, ac dicitis,
Recessimus ab agendo has omnes abomi-
nationes. Num spelunca latronum est 11
apud vos ædes mea super quam invoca-
tum est nomen meum? nam ecce ego
vidi, ait Dominus.

ירמיה : ז

meũ nomẽ feci habitare quo , Siloh in qui ,meũ locũ ad nunc ite Sed
11 כי לכו נא אל מקומי אשר בשילו אשר שכנתי שמי
malitiæ facibus à ei fecerim quæ videte & : principio in ibi
שם בראשונה וראו את אשר עשיתי לו מפני רעת
opera omnia vos facere propter nunc Et .Israel mei populi
13 עמי ישראל: ועתה יען עשותכם את כל המעשים
,loquẽdo &,surgẽdo manè vos ad sum locut⁹ &:Domin⁹ dixit ,hæc
האלה נאם יהוה ואדבר אליכם השכם ודבר
domui faciam Et .respõdistis non & ,vos vocavi & : audistis non &
14 ולא שמעתם ואקרא אתכם ולא עניתם: ועשיתי לבית
,ea in fidentes vos cui ,ea super meũ nomen est invocatum qua
אשר נקרא שמי עליו אשר אתם בטחים בו
.Siloh feci sicut ,vestris patrib⁹ & vobis dedi quem loco &
ולמקום אשר נתתי לכם ולאבתיכם כאשר עשיתי לשלו:
omnes projeci sicut , meis faciebus desuper vos projiciam Et
15 והשלכתי אתכם מעל פני כאשר השלכתי את כל
ores ne tu Et .Ephraim semen universum ,vestros fratres
16 אחיכם את כל זרע אפרים: ואתה אל תתפלל
,orationẽ & ,præconium eis pro assumas ne & ,isto populo pro
בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה
vidisti tu Nónne .te audiens ego non quia : me in intercedas ne &
17 ואל תפגע בי כי אינני שמע אתך: האינך ראה
? Jerusalaim plateis in & ,Jehudah civitatibus in facientes isti quid
מה המה עשים בערי יהודה ובחוצות ירושלם:
,ignem succendentes patres & , ligna colligentes Filii
18 הבנים מלקטים עצים והאבות מבערים את האש
,cœli reginæ placentas faciendum ad,conspersionem subigentes mulieres&
והנשים לשות בצק לעשות כונים למלכת השמים
.me irritandum ad alienis diis libamina libandum &
והסך נסכים לאלהים אחרים למען הכעסני:
ad seipsos non an ? DOMINUS dixit , irritantes ipsi me Nónne
19 האתי הם מכעסים נאם יהוה הלוא אתם למען
: Dominus Dominus dixit sic Ideo ? eorum vultus pudorem
20 בשת פניהם: לכן כה אמר אדני יהוה
,hominem super istum locum in effusa mea ira &,meus nasus Ecce
הנה אפי וחמתי נתכת אל המקום הזה על האדם
: humi fructum super & , agri lignum super & , animal super &
ועל הבהמה ועל עץ השדה ועל פרי האדמה
Deus exercituũ Dominus dixit Sic .extinguetur non &,succendetur &
21 ובערה ולא תכבה: כה אמר יהוה צבאות אלהי
.carnẽ comedite &,vestris victimis super addite vestras Ascensiones : Israel
ישראל עלותיכם ספו על זבחיכם ואכלו בשר:
die in eis præcepi nec ,vestris patribus cum sum locutus non Quia
22 כי לא דברתי את אבותיכם ולא צויתים ביום
.victimæ & ascensionis verbis super , Ægypti terra è eos me educere
הוציא אותם מארץ מצרים על דברי עולה וזבח:
,mea voce in Audite : dicendo , eis præcepi hoc verbum Quinimò
23 כי אם את הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי
: populum in mihi eritis vos & , Deum in vobis ero &
והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם
.vobis sit bene ut , vobis præcipiam quam via omni in ambulabitis &
והלכתם בכל הדרך אשר אצוה אתכם למען ייטב לכם:
abierunt & ,suam aurem inclinaverunt nec audiverunt non Et
24 ולא שמעו ולא הטו את אזנם וילכו
.facies ad non &,retrorsum sunt facti &:mali sui cordis obstinatione in cõsiliis in
במעצות בשררות לבם הרע ויהיו לאחור ולא לפנים:
ad usque , Ægypti terra è vestri patres sunt egressi qua die A
25 למן היום אשר יצאו אבותיכם מארץ מצרים עד
prophetas meos servos omnes vos ad misi & ; hanc diem
היום הזה ואשלח אליכם את כל עבדי הנביאים
.mittendo & surgendo manè , die
יום השכם ושלח:

Versio VULG. LAT.

12 Ite ad locum meum in Silo, ubi
habitavit nomen meum à prin-
cipio: & videte quæ fecerim ei
propter malitiam populi mei Is-
13 rael: Et nunc, quia fecistis omnia
opera hæc, dicit Dñs: & locutus
sum ad vos manè consurgens, &
loquens, & non audistis: & vo-
cavi vos, & non respondistis:
14 Faciam domui huic, in qua in-
vocatum est nomen meum, & in
qua vos habetis fiduciam; & lo-
co, quem dedi vobis & patri-
15 bus vestris, sicut feci Silo. Et
projiciam vos à facie mea, sicut
projeci omnes fratres vestros,
16 universum semen Ephraim. Tu
ergò noli orare pro populo hoc,
nec assumas pro eis laudem &
orationem, & non obsistas mihi:
17 quia non exaudiam te. Nónne
vides quid isti faciunt in civita-
tibus Juda, & in plateis Jerusa-
18 lem? Filii colligunt ligna, & pa-
tres succendunt ignem, & muli-
eres conspergunt adipem, ut fa-
ciant placentas reginæ cœli, &
libent diis alienis, & me ad ira-
19 cundiam provocent. Numquid
me ad iracundiam provocant, di-
cit Domin⁹? nónne semetipsos
20 in confusionem vultûs sui? Ideò
hæc dicit Dñs Deus; Ecce furor
meus, & indignatio mea confla-
tur super locũ istũ, sup viros, &
sup jumenta, et super lignũ re-
gionis, et super fruges terræ, et
succendetur, et non extinguetur.
21 Hæc dicit Dominus exercituum
Deus Israel; Holocautomata
vestra addite victimis vestris,
22 et comedite carnes. Quia non
sum locutus cum patribus ve-
stris, et non præcepi eis, in die
quâ eduxi eos de terra Ægypti,
de verbo holocautomarum, et
23 victimarum. Sed hoc verbum
præcepi eis, dicens; Audite vo-
cem meam, et ero vobis Deus,
et vos eritis mihi populus: et
ambulate in omni via, quam
mandavi vobis, ut benè sit vo-
24 bis. Et non audierunt, nec in-
clinaverunt aurem suam: et
abierunt in voluntatibus, et in
pravitate cordis sui mali: factí-
que sunt retrorsum et non in
25 antè, A die quâ egressi sunt pa-
tres eorum de terra Ægypti,
usque ad diem hanc. Et misi ad
vos omnes servos meos prophe-
tas per diem consurgens dilucu-
lò, et mittens.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 (θ) Ὅτι πορεύθητε εἰς τὸν τόπον μου τὸν
ἐν (ι) Σηλώ, οὗ κατεσκήνωσα τὸ ὄνομά μου
ἐκεῖ ἔμπροσθεν, καὶ ἴδετε ἃ ἐποίησα αὐτῷ
ἀπὸ προσώπου κακίας λαοῦ μου Ἰσραήλ.
13 Καὶ νῦν ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε πάντα τὰ ἔργα
ταῦτα, καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ
ἠκούσατέ μου, καὶ ἐκάλεσα ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀπε-
14 κρίθητε, Τοίνυν κἀγὼ ποιήσω (κ) τῷ οἴκῳ
ᾧ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, ἐφ'
ᾧ ὑμεῖς πεποίθατε ἐπ' αὐτῷ, καὶ τῷ τόπῳ
ᾧ (λ) ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν,
15 καθὼς ἐποίησα τῇ Σηλώ. Καὶ (*) ἀπορρίψω
ὑμᾶς ἀπὸ προσώπου μου, καθὼς ἀπέρριψα
τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, πᾶν τὸ σπέρμα Ἐφραίμ.
16 Καὶ σὺ μὴ προσεύχου (μ) περὶ τοῦ λαοῦ τού-
του, καὶ μὴ ἀξίου τοῦ ἐλεηθῆναι (ν) αὐτούς,
καὶ μὴ εὔχου, καὶ μὴ προσέλθῃς μοι περὶ
17 αὐτῶν, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι. Ἦ οὐχ ὁρᾷς,
τί αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς (ξ) πόλεσιν Ἰ-
18 ούδα, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς Ἱερουσαλήμ; Οἱ υἱ-
οὶ αὐτῶν συλλέγουσι ξύλα, καὶ οἱ πατέρες
αὐτῶν καίουσι πῦρ, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν
τρίβουσι σταῖς, τοῦ ποιῆσαι (*) χαυῶνας τῇ στρα-
τιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (ο) ἔσπεισαν σπονδὰς θε-
19 οῖς ἀλλοτρίοις, ἵνα παροργίσωσί με. Μὴ
ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσι, λέγει κύριος;
(π) οὐχὶ ἑαυτοὺς, ὅπως καταισχυνθῇ τὰ
20 πρόσωπα αὐτῶν; Διατοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος, Ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου (ρ) χεῖται
ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πᾶν ξύλον τοῦ ἀγροῦ
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ (σ) τὰ γεννήματα τῆς γῆς,
21 καὶ καυθήσεται καὶ οὐ (τ) σβεσθήσεται. Τά-
δε λέγει κύριος, Τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν
συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν, καὶ φά-
22 γετε κρέα. (υ) Ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς
πατέρας ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς
ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰ-
γύπτου, περὶ ὁλοκαυτωμάτων καὶ (φ) θυ-
23 σίας. Ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετειλάμην
αὐτοῖς, λέγων, Ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου, καὶ
ἔσομαι (χ) ὑμῖν εἰς θεὸν, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ
μοι εἰς λαὸν, καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς
μου, αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν, ὅπως ἂν εὖ ᾖ
24 ὑμῖν. Καὶ οὐκ (ψ) ἤκουσάν μου, καὶ οὐ προσέσχε
τὸ οὖς αὐτῶν, ἀλλ' ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς (ω) ἐν-
θυμήμασι τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ
ἐγενήθησαν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκ εἰς τὰ ἔμ-
25 προσθεν, Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήλθοσαν οἱ
πατέρες αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἕως
τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς
ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου, τοὺς προφή-
τας, ἡμέρας καὶ ὄρθρου, (α) καὶ ἀπέστειλα,

MS.A. (θ) Πορεύθητε (ι) Σηλώμ, (κ) τῷ τόπῳ τούτῳ ᾧ (λ) ἐλά-
λησα (*) ἀπορρίψω (μ) ὑπὲρ τοῦ (ν) αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι. (ξ) ...
Ἱερουσαλήμ; Οἱ (*) χαυῶνας (ο) σπεῖσαι (π) οὐχ (ρ) ἐκχεῖται (σ) πάντα τὰ
γεννήματα αὐτῆς, (τ) σβεσθήσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων. (υ) Καὶ οὐκ (φ) θυ-
σιῶν. (χ) ὑμῶν (ψ) εἰσήκουσάν μου, καὶ οὐ προσέσχον (ω) ἐνθυμή-
σιν (α) ἀπέστειλα,

Quare ite ad locum meum
in Selo, ubi collocavi nomen
um ibi antea, & videte
ci ei à facie malitiæ populi
Israel. Et nunc pro eo quod
cistis omnia opera hæc,
quutus sum ad vos, & non
distis me, & vocavi vos, &
respondistis; Igitur & fa-
ciam domui, in qua invo-
est nomen meum in ea, in
vos confiditis in ea; &
quem dedi vobis, & patribus
stris, sicut feci Selo; Et
ciam vos à facie mea, sicut
jeci fratres vestros, omne
Ephraim. Et tu noli orare
populo isto, neque postules
severe illorum, & ne
ne accedas ad me pro illis
non exaudiam. Nonne
vides, quid ipsi faciunt in
vitatibus Juda, & in
rusalem? Filii eorum
ligna, & patres eorum
dunt ignem, & mulieres
terunt similam, ut faciant
chaunonas militiæ cæli;
baverunt libamina diis alienis,
me ad iracundiam
Nunquid me ipsi ad iracundiam
cant, dicit Dominus? nonne
metipsos, ut confundantur
es eorum? Ideo hæc dicit
minus; Ecce ira & furor
funditur super locum istum,
super homines, & super
& super omne lignum agri
rum, & super genimina
& accendetur, & non extinguetur.
tur. Hæc dicit Dominus,
locaustomata vestra congregate
cum sacrificiis vestris, &
dite carnes; Quia non sum
quutus ad patres vestros,
mandavi eis in die, qua
cos de terra Ægypti, de holocau-
stis, & sacrificio; Sed verbum
hoc mandavi eis, dicens;
dite vocem meam, & ero
in Deum: & vos eritis mihi
populum: & ambulate in
bus viis meis, quascunque
davero vobis, ut bene vobis
Et non audierunt me, & non
tendit aurem eorum; sed
in desideriis cordis sui mali,
facti sunt in posteriora,
anteriora; Ex qua die exierunt
patres eorum è terra Ægypti,
usque in diem hanc. Et misi
vos, omnes servos meos prophe-
tas, die & diluculo: & misi

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ארי אזילו כען לאתר בית שכנתי די בשילו דאשריתי שכנתי תמן בקדמיתא וחזו ית
13 דעבדית ליה מן קדם בישת עמי ישראל: וכען חלף דעבדתון ית כל עובדיא האלין
אמר יי ושלחית לותכון ית כל עבדי נבייא מקדים וממלל ולא קבלתון ואתנביאו לכון
14 ולא תבתון: ואעבד לביתא דאתקרי שמי עלוהי דאתון רחיצין ביה ולאתרא דיהבית
15 לכון ולאבהתכון כמא דעבדית לשילו: ואגלי יתכון מארעא בית שכנתי כמא דאגליתי
16 ית כל אחיכון ית כל זרעא דישראל: ואת לא תצלי על עמא הדין ולא תתחנן עליהון
17 בבעו וצלו ולא תבעי מן קדמי ארי לא רעוא קדמי לקבלא צלותך: הלית את חזי מא
18 דאנון עבדין בקרויא דבית יהודה ובשוקי ירושלם: בניא מלקטין אעא ואבהתהא
מדלקין ית נורא ונשיא לישן לישא למעבד כרדוטין לכוכבת שמיא ולנסכא נסכין
19 לטעות עממיא בדיל לארגזא קדמי: המרגזן די קדמי אנון מרגזין אמר יי הלא לאבאשא
20 להון בדיל דיבהתון בעובדיהון: בכן כדנן אמר יי אלהים הא רוגזי וחמתי חל באתרא
21 הדין על אנשא ועל בעירא ועל אילן חקלא ועל אבא דארעא וישצי ולא יהי חיס: כדנן
22 אמר יי צבאות אלהא דישראל עלותכון אוסיפו על נכסת קודשיכון ואכלו בסרא: ארי
לא מללית עם אבהתכון ולא פקדתנון ביומא דאפקית יתהון מארעא דמצרים על עסקי
23 עלון ונכסת קודשין: אלהין ית פתגמא הדין פקדית יתהון למימר קבילו למימרי ואהוי
לכון לאלהא ואתון תהון קדמי לעם ותהכון בכל ארחא דאפקד יתכון בדיל דייטב
24 לכון: ולא קבילו ולא ארכינו ית אודניהון ואזלו בעצתהון בהרהור לבהון בישא
25 ואחזרו בפולחני קדל ולא שויאו דחלתי לקביל אפיהון: למן יומא דנפקו אבהתכון
מארעא דמצרים עד יומא הדין ושלחית לותכון ית כל עבדי נבייא יום מקדים ומשלח:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ite enim nunc ad locum domus majestatis meæ qui est in Silo, in quo habi-
tare feci majestatẽ meã in principio: & videte quid fecerim ei propter ma-
litiã populi mei Israel. Et nunc pro eo quod fecistis omnia opera hæc, dicit
Dñs, & misi ad vos omnes servos meos Prophetas, manè consurgens, & lo-
quens, & non obedistis; & prophetaverunt vobis, & non estis conversi:
faciã domui sup qua invocatũ est nomen meũ, & in qua vos confiditis, &
loco quẽ dedi vobis & patrib⁹ vestris, sicut feci Silo. Et transmigrare vos
faciam de terra dom⁹ majestatis meæ, sicut transmigrare feci oẽs fratres ve-
stros, omne semen Israel. Tu autẽ ne ores pro populo hoc, nec depreceris
pro eis in deprecatione & oratione, neque roges corã me, quia non est vo-
luntas corã me ad suscipiendã orationẽ tuã. Nonne tu vides quid ipsi faci-
unt in civitatib⁹ dom⁹ Juda, & in vicis Jerusalẽ? Filii colligunt ligna, et pa-
tres succendunt ignẽ; & mulieres conspergunt massã ut faciant placentas
syderi cœli, & libent libationes idolis populorũ, ut irritent me. Nunquid
ipsi putant quod irritent me, dicit Dñs? nonne in malũ sibimet ut confundan-
tur in operib⁹ suis? Propterea sic dicit Dñs: Ecce furor me⁹ & indignatio
mea residet super locũ istũ, super homines, & super jumenta, & super ar-
bores agri, & super fruct⁹ terræ; et exterminabit ea, et non erit ei mise-
ratio. Hæc dicit Dñs exercituũ Deus Israel: Holocaustomata vestra ad-
dite victimis sanctificatis vestris, & comedite carnes: Quia non sum locutus
cum patrib⁹ vestris, nec præcepi eis in die qua eduxi eos de terra Ægypti
super negotio holocaustorũ et victimarũ sanctarũ. Sed hoc verbũ præce-
pi eis, dicens: Obedite verbo meo, et ero vobis in Deũ, et vos eritis corã me
in populũ: et ambulabitis in omni via quã mandavero vobis, ut bene sit
vobis. Et non obedierunt, nec inclinaverunt aures suas: et ambulaverunt
in consiliis suis, in cogitatione cordis sui pessimi: et averterunt in cultu meo
dorsum, et non posuerunt timorem mei ante faciem suam: A die qua egres-
si sunt patres vestri de terra Ægypti usque in diem hanc: et misi ad vos
omnes servos meos Prophetas, quotidiè manè consurgens, et mittens:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠܗܢܐ ܙܠܘ ܠܐܬܪܝ ܕܒܫܝܠܘ ܕܐܫܪܝܬ ܫܡܝ ܬܡܢ ܒܩܕܡܝܬܐ. ܘܚܙܘ ܡܢܐ ܥܒܕܬ
ܠܗ. ܡܛܠ ܒܝܫܘܬܗ ܕܥܡܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܫܐ ܥܠ ܕܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܘܢ
ܥܒܕܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ: ܘܩܕܡܬ ܘܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ: ܘܩܪܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܥܢܝܬܘܢ
* ܐܥܒܕ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܘܗܝ ܕܐܢܬܘܢ ܬܟܝܠܝܢ ܥܠܘܗܝ
ܘܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܕܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐܒܗܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ ܠܫܝܠܘ. * ܘܐܫܕܐ ܐܢܘܢ
ܡܢ ܩܕܡܝ. ܐܝܟ ܕܫܕܝܬ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܝܟܘܢ ܠܟܠܗ ܙܪܥܗ ܕܐܦܪܝܡ. * ܘܐܢܬ ܠܐ ܬܨܠܐ
ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ ܬܒܥܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܦܓܥ ܒܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܬ
ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܫܘܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܒܢܝܐ ܡܠܩܛܝܢ ܩܝܣܐ
ܘܐܒܗܬܐ ܡܘܩܕܝܢ ܢܘܪܐ. ܘܢܫܐ ܠܫܢ ܠܫܐ. ܠܡܥܒܕ ܓܪܝܨܬܐ ܠܡܠܟܬ ܫܡܝܐ. ܘܠܡܢܣܟܘ
ܢܣܟܐ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܕܢܪܓܙܘܢܢܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܪܓܙܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ
ܕܢܒܗܬܘܢ ܐܦܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܪܘܓܙܝ ܘܚܡܬܝ ܡܫܬܦܟܐ
ܥܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܥܠ ܒܢܝܢܫܐ ܘܥܠ ܒܥܝܪܐ. ܘܥܠ ܐܝܠܢܐ ܕܚܩܠܐ ܘܥܠ ܦܐܪܐ ܕܐܪܥܐ
ܘܬܐܩܕ ܘܠܐ ܬܕܥܟ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܥܠܘܬܟܘܢ ܐܘܣܦܘ
ܥܠ ܕܒܚܝܟܘܢ. ܘܐܟܘܠܘ ܒܣܪܐ. ܕܠܐ ܦܩܕܬ ܠܐܒܗܝܟܘܢ. * ܘܠܐ ܦܩܕܬ ܐܢܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܐܦܩܬ
ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܠܐ ܥܠ ܥܠܘܬܐ. ܘܠܐ ܥܠ ܕܒܚܐ. * ܐܠܐ ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܦܩܕܬ
ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܬ. ܫܡܥܘ ܒܩܠܝ. ܘܐܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܠܗܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ
ܘܗܠܟܘ ܒܟܠܗ ܐܘܪܚܐ ܕܦܩܕܬ ܐܢܘܢ. ܕܢܛܐܒ ܠܟܘܢ. * ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܘܠܐ ܐܪܟܢܘ
ܐܕܢܗܘܢ ܠܡܫܡܥ. ܐܠܐ ܐܙܠܘ ܒܬܪ ܬܪܥܝܬܗܘܢ. ܘܒܬܪ ܨܒܝܢܐ ܕܠܒܗܘܢ ܒܝܫܐ. ܘܗܦܟܘ
ܠܒܣܬܪܗܘܢ. ܘܠܐ ܠܩܕܡܝܗܘܢ. * ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܢܦܩܘ ܐܒܗܝܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ
ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܫܕܪܬ ܠܘܬܗܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܢܒܝܐ. ܟܠ ܝܘܡ.

Iccircò ite in locum meum qui erat in Silo 12
ubi habitare feceram nomen meum antea, &
videte quid fecerim ei propter nequitiam po-
puli mei Israelis. Nunc igitur, quia perpe- 13
trâstis hæc omnia facinora, dicit Dominus;
prædixi vobis, & non audîstis; vocavi vos,
& non respondistis: Faciam huic domui su- 14
per quam invocatum est nomen meum, in qua
vos fiduciam collocatis, & civitati huic quam
dedi vobis & patribus vestris; quemadmodû
feci Silo: Et abjiciam vos à conspectu meo, 15
quemadmodum abjeci omnes fratres vestros,
universum semen Aphremi. Tu ergò ne ores 16
pro populo isto, neque preceris pro eis, & ne
me depreceris; quoniam nequaquam exaudiā
te. An non vides quid faciant in civitati- 17
bus Judæ, & in plateis Jerusalem? Filii col- 18
ligunt ligna, & parentes eorum accendunt i-
gnem, fœminæ verò depsunt massam; ad fa-
ciendum placentas militiæ cœlesti, & liban-
dum libamina diis alienis, ut me ad iracun-
diam provocent. Non me quidem irritant, 19
ait Dominus; sed semetipsos, ut pudefiant
vultus eorum. Iccircò sic ait Dominus Deus, 20
Ecce ira mea & furor meus requiescent super
locum istum, super homines & super jumen-
ta, super arbores campestres, & super fructus
terræ; comburétque, & non extinguetur.
Sic dicit Dominus potens, Deus Israelis; Ho- 21
locausta sua accumulârunt sacrificiis suis, &
comederunt carnem de qua non dixeram pa-
tribus eorum. Nihil enim præceperam eis, 22
quo die extraxi eos de terra Ægypti, de holo-
causto neque de sacrificiis: Sed hunc ego 23
sermonem præceperam eis, & dixeram; Au-
scultate voci meæ, eróque vobis Deus, & vos
eritis mihi populus: & ambulate in tota via
quam præcipio vobis, ut benè fit vobis. At 24
non auscultârunt, nec aurem suam præbue-
runt ad audiendum; sed abierunt post cogi-
tationes suas & post appetitus cordis sui pessi-
mi: & retrocesserunt, non processerunt: Id- 25
que ab eo die quo egressi sunt patres eorum è
terra Ægypti ad hunc usque diem: cùm tamen
ad eos mitterem omnes servos meos prophe-
tas, singulis diebus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * اذهبوا الي موضعي الذي في سيلوم حيث اسكنت اسمي هناك من قبل * وانظروا ما
13 صنعت به من وجه شر شعبي اسرايل * والان من اجل انكم صنعتم هذه الاعمال كلها
14 وكلمتكم فلم تسمعوني * ودعوتكم فلم تجيبوا * الان وانا اصنع بهذا الموضع الذي دعي
اسمي عليه الذي انتم تثقون به * والموضع الذي تكلمت به معكم ومع ابايكم كما صنعت
15 بسيلوم * واصرفكم من وجهي كما اصرفت اخوتكم كل زرع افرام * وانت لا تصل من اجل
16 هذا الشعب ولا تطلب ليرحموا * فاني لا استجيب * اوما رايت ما هولاء يصنعون في طرقات
17 اورسليم * بنوهم يجمعون حطبا * واباوهم يوقدون نارا * ونساوهم يلتون دريكا ليعملن قرابين
18 لاجناد السماء * ويرقن قوارير للالهة الغريبة لكي يغضبوني * هل يسخطوني هولاء يقول الرب
19 اليس نفسهم * كي تخزا وجوههم * لاجل هذا هكذا يقول الرب * ها رجزي وغضبي يراق علي
20 هذا الموضع * وعلي الناس والبهايم * وعلي كل شجر حقلهم * وعلي كل غلاتهم * ويتوقد ولا
21 يطفا * ولا يكون من يطفي * هكذا يقول الرب * اجمعوا محرقاتكم مع ذبايحكم وكلوا لحما
22 * ولم اتكلم مع ابايكم ولم اوصهم في اليوم الذي اصعدتهم فيه من ارض
23 مصر من اجل المحرقات والذبايح * لكن بهذه الكلمة اوصيتهم قايلا * اسمعوا مني
واكون لكم الها وانتم تكونون لي شعبا * وسيروا في جميع طرقي التي اوصيتكم
24 بهن اذن * لكي يكون لكم الخير * فلم يسمعوا لي ولا صغوا باذانهم * لكن
25 ساروا بشهوات قلبهم الرديه * وصاروا الي خلف وليس الي قدام * منذ يوم خرجوا
اباوهم من ارض مصر والي هذا اليوم * ارسلت اليكم جميع عبيدي الانبيا
نهارا وارسلتهم سحرا *

Ite in locum meum illum qui est in Silo- 12
me, ubi habitare feceram nomen meum
olim, & videte quid fecerim ei causâ
malitiæ populi mei Israelis. Nunc itaque, 13
cùm feceritis omnes hujusmodi actiones;
allocutus sim vos, nec audieritis me;
vocaverim vos, nec responderitis:
Nunc, inquam, ego faciam huic loco super 14
quem invocatum est nomen meum, cui
vos confiditis, loco in quo locutus sum
vobiscum & cum patribus vestris;
quemadmodum feci Silomi: Et repel- 15
lam vos à facie mea, quemadmodum re-
puli fratres vestros, totum scilicet se-
men Aphremi. Tu verò ne ores pro popu- 16
lo isto, neque petas ut misericordiâ u-
tar cum eis: non enim exauditurus essem.
An non vides quid isti faciant in vicis 17
Jerosolymæ? Filii eorum ligna colli- 18
gunt, patres eorum accendunt ignem, &
eorum fœminæ contundunt similam ut
conficiant sacrificia copiis cœlestibus;
& effundunt alabastra diis alienis, ad
irritandum me. Num me ad iram con- 19
citant isti, dicit Dominus? an non sei-
psos, ut pudefiant vultus eorum? Hanc 20
ob rem ita dicit Dominus, En ira mea
& excandescentia mea effundetur su-
per hunc locum, & super homines at-
que jumenta, super omnes arbores agri
eorum, & super omnes proventus eo-
rum: ardebit autem, & non extingue-
tur, nec erit qui extinguat. Sic ait Do- 21
minus, Conjungite holocausta vestra
cum sacrificiis vestris, & comedite car-
nem. Neque enim locutus sum cum ma- 22
joribus vestris, aut præcepi eis quâ die
eduxi eos de terra Ægypti, de holocau-
stis & sacrificiis: Sed hoc verbum præ- 23
cepi illis, dicens, Acquiescite voci meæ,
eroque vobis Deus, & vos eritis mihi
populus: & ambulate in omnibus viis
meis quas præscripsi vobis, ut benè sit
vobis. Verùm non acquieverunt mihi, nec 24
admoverunt aures suas; sed secuti sunt
libidines cordis sui depravati, & re-
trogressi sunt, non progressi, Inde ab 25
ea die quâ exierunt majores eorum è
terra Ægypti ad hodiernam usque diem.
Et quamvis miserim ad vos omnes ser-
vos meos prophetas interdiu, miserimque
eos tempore matutino;

ירמיה : ח

induraverũt & : suã aurem inclinaverũt nec , me ad obaudierunt non Et
26 ולוא שמעו אלי ולא הטו את־אזנם ויקשו
eos ad loquêris Et .suis patribus præ malefecerunt ; suã cervicem
27 את־ערפם הרעו מאבותם׃ ודברת אליהם
, eos ad vocabis & : te ad obaudient non & , hæc verba omnia
את כל־הדברים האלה ולא ישמעו אליך וקראת אליהם
quæ gens Hæc : eos ad dices Et .tibi respondebunt non &
28 ולא יענוכה׃ ואמרת אליהם זה הגוי אשר
: disciplinam receperunt nec , sui Dei DOMINI voce in audierunt non
לוא־שמעו בקול יהוה אלהיו ולא לקחו מוסר
,tuum nazareatum Tonde .ipsorũ ore de est abscisa & , veritas periit
29 אבדה האמונה ונכרתה מפיהם׃ גזי נזרך
,Dominus reprobavit quia : lamentum edita loca super tolle & , projice &
והשליכי ושאי על־שפים קינה כי מאס יהוה
malum Jehudah filii fecerunt Quia .sui furoris generationẽ dimisit &
30 ויטש את־דור עברתו׃ כי־עשו בני־יהודה הרע
,domo in suas abominationes posuerunt : Dominus dixit ,meis oculis in
בעיני נאם־יהוה שמו שקוציהם בבית
ædificaverunt Et .eã polluendum ad ea super meũ nomen est invocatũ qua
31 אשר־נקרא־שמי־עליו לטמאו׃ ובנו
,suos filios comburendum ad,Hinnom filii valle in quæ ,Topheth excelsa
במות התפת אשר בגיא בן־הנם לשרף את־בניהם
.meũ cor super ascendit nec,præcepi non quod : igni in suas filias &
ואת־בנתיהם באש אשר לא צויתי ולא עלתה על־לבי׃
,Topheth ultrà dicetur nõ &,Dominus dicit ,venientes dies ecce Ideo
32 לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה ולא־יאמר עוד התפת
sepelient & : interfectionis Vallis quinimò , Hinnom filii Vallis &
וגיא בן־הנם כי אם־גיא ההרגה וקברו
volatili cibum in hujus populi cadaver erit Et .loco absque Topheth in
33 בתפת מאין מקום׃ והיתה נבלת העם הזה למאכל לעוף
urbib' de faciã cessare Et .exterrens non & : terræ jumento & , cœli
34 השמים ולבהמת הארץ ואין מחריד׃ והשבתי מערי
, lætitiæ vocem & , gaudii vocem Jerusalaim plateis de & , Jehudah
יהודה ומחצות ירושלם קול ששון וקול שמחה
.terra erit desolationem in nam :sponsæ vocem & ,sponsi vocem
קול חתן וקול כלה כי לחרבה תהיה הארץ׃

CAP. VIII. ח

regum ossa Educent : Dominus ait illo tempore In
1 בעת ההיא נאם־יהוה ויוציאו את־עצמות מלכי־
,sacerdotum ossa & ,ej' principum ossa & ,Jehudah
יהודה ואת־עצמות שריו ואת־עצמות הכהנים
Jerusalaim habitantium ossa & , prophetarum ossa &
ואת־עצמות הנביאים ואת עצמות יושבי־ירושלם
omnẽ ad & ,lunam ad & ,solem ad ea distendent Et .suis sepulchris de
2 מקבריהם׃ ושטחום לשמש ולירח ולכל
quæ & ,eis servierunt quibus & ,ea dilexerunt quæ , cœli exercitum
צבא השמים אשר אהבום ואשר עבדום ואשר
se incurvaverũt quibus & ,ipsa quæsierũt quæ & , ea post ambulaverũt
הלכו אחריהם ואשר דרשום ואשר השתחוו
facies super sterquiliniũ in ; sepelientur nec , colligentur non ;eis
להם לא יאספו ולא יקברו לדמן על־פני
residuo omni vitæ præ mors eligetur Et .erunt humi
3 האדמה יהיו׃ ונבחר מות מחיים לכל השארית
locis universis in ,hac mala familia de ,residuorum
הנשארים מן־המשפחה הרעה הזאת בכל־המקמות
.exercituum Dominus dixit , illuc eos propellam quò , residuis
הנשארים אשר הדחתים שם נאם יהוה צבאות׃
non & ,cadent Nunquid : Dominus dixit Sic : eos ad dices Et
4 ואמרת אליהם כה אמר יהוה היפלו ולא
? convertetur non & ,avertetur Nunquid ? resurgent
יקומו אם־ישוב ולא ישוב׃

Versio VULG. LAT.

26 Et non audierunt me, nec in-
clinaverunt aurem suã: sed in-
duraverunt cervicem suã : &
pej' operati sunt quàm patres
27 eorum. Et loquéris ad eos
omnia verba hæc, & non au-
dient te: & vocabis eos, & non
28 respondebunt tibi. Et dices ad
eos ; Hæc est gens, quæ non
audivit vocẽ Dñi Dei sui, nec
recepit disciplinã: periit fides,
29 & ablata est de ore eorũ. Ton-
de capillũ tuum, & projice, &
sume in directũ planctũ : quia
projecit Dñs, & reliquit gene-
30 rationẽ furoris sui, Quia fece-
runt filii Juda malũ in oculis
meis, dicit Dñs. Posuerunt of-
fendicula sua in domo, in qua
invocatum est nomen meũ, ut
31 polluerent eam : Et ædificave-
runt excelsa Topheth, quæ est
in valle filii Ennom: ut incen-
derent filios suos, & filias suas
igni : quæ non præcepi, nec
32 cogitavi in corde meo. Ideò
ecce dies venient, dicit Dñs, &
non dicetur ampliùs, Topheth,
& Vallis filii Ennom: sed Val-
lis interfectionis : & sepelient
in Topheth, eò quòd non sit
33 locus. Et erit morticinũ populi
huj' in cibos volucribus cœli,
& bestiis terræ, & non erit qui
34 abigat. Et quiescere faciam de
urbib' Juda, & de plateis Jeru-
salem, vocẽ gaudii, & vocem
lætitiæ, vocem sponsi, & vocẽ
sponsæ: in desolationem enim
erit terra.

CAP. VIII.

1 IN illo tempore, ait Domin' ;
Ejicient ossa regum Juda, &
ossa principum ejus, & ossa
sacerdotum, & ossa prophe-
tarum, & ossa eorum qui ha-
bitaverunt Jerusalem, de sepul-
2 chris suis : Et expandent ea ad
Solem, & Lunã, & omnem mi-
litiam cœli, quæ dilexerunt, et
quibus servierunt, et post quæ
ambulaverunt, et quæ quæsie-
runt, et adoraverunt: non col-
ligentur, et non sepelientur :
in sterquiliniũ sup faciem ter-
3 ræ erunt. Et eligent magis
mortem quàm vitam omnes
qui residui fuerint de cogna-
tione hac pessima in universis
locis, quæ derelicta sunt, ad
quæ ejeci eos , dicit Dominus
4 exercituum. Et dices ad eos ,
Hæc dicit Dominus ; Num-
quid qui cadit, non resurget ?
et qui aversus est, non rever-
tetur ?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου, καὶ οὐ προσέσχε τὸ οὖς
αὐτῶν, καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν
27 ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν. Καὶ ἐρεῖς αὐ-
28 τοῖς (*) τοῦτον τὸν λόγον, Τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ
ἤκουσε τῆς φωνῆς κυρίου, οὐδὲ ἐδέξατο παι-
δείαν, ἐξέλιπεν ἡ πίστις ἐκ στόματος αὐ-
29 τῶν. Κεῖραι τὴν κεφαλήν σου, καὶ ἀπόῤῥιπτε,
καὶ ἀνάλαβε ἐπὶ χειλέων θρῆνον, ὅτι ἀπεδο-
κίμασε (β) κύριος, καὶ ἀπώσατο τὴν γενεὰν
30 τὴν ποιοῦσαν ταῦτα. Ὅτι ἐποίησαν οἱ υἱοὶ
Ἰούδα (γ) τὸ πονηρὸν ἐναντίον ἐμοῦ, λέγει
κύριος· ἔταξαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν
τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ'
31 αὐτὸν, τοῦ μιᾶναι αὐτόν. Καὶ ᾠκοδόμησαν
τὸν βωμὸν τοῦ Ταφὲθ, ὅς ἐστιν ἐν φάραγγι
υἱοῦ Ἐννὸμ, τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν,
καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ, ὃ οὐκ ἐνε-
τειλάμην αὐτοῖς, (δ) καὶ οὐ διενοήθην ἐν τῇ
32 καρδίᾳ μου. Διατοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον-
ται, λέγει κύριος, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, Βωμὸς
τοῦ Ταφὲθ καὶ φάραγξ υἱοῦ Ἐννὸμ, ἀλλ' Ἡ
φάραγξ τῶν ἀνῃρημένων· καὶ θάψουσιν (ε)
ἐν τῷ Ταφὲθ, διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον.
33 Καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τοῦ λαοῦ τούτου (ζ) εἰς
βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θη-
34 ρίοις τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν. Καὶ
καταλύσω ἐκ (η) πόλεων Ἰούδα καὶ ἐκ διόδων
Ἱερουσαλὴμ φωνὴν εὐφραινομένων, καὶ φωνὴν
χαιρόντων, φωνὴν νυμφίου, καὶ φωνὴν νύμ-
φης, ὅτι εἰς ἐρήμωσιν ἔσται πᾶσα ἡ γῆ.

MS.A. (*) τὸν λόγον τοῦτον (β) καὶ ἀπώσατο κύριος τὴν (γ) τὰ πονηρὰ ἐνώπιον ἐμοῦ, (δ) οὐδὲ (ε) ἐν τῷ τάφῳ Ταφὲθ, (ζ) εἰς καταβρώματα τοῖς (η) πόλεως

ΚΕΦ. η'.

1 ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγει κύριος,
ἐξοίσουσι τὰ ὀστᾶ τῶν βασιλέων Ἰούδα, καὶ
τὰ ὀστᾶ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ τὰ ὀστᾶ τῶν
ἱερέων, καὶ τὰ ὀστᾶ (α) προφητῶν, καὶ τὰ
ὀστᾶ τῶν (β) κατοικούντων ἐν Ἱερουσα-
2 λὴμ ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν, Καὶ ψύξου-
σιν αὐτὰ πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελή-
νην, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀστέρας, καὶ
πρὸς πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, ἃ
ἠγάπησαν, καὶ οἷς ἐδούλευσαν, καὶ ὧν
ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν, καὶ ὧν ἀντ-
είχοντο, καὶ οἷς προσεκύνησαν αὐτοῖς, οὐ
κοπήσονται, καὶ οὐ ταφήσονται, καὶ ἔσον-
ται εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς
3 γῆς, Ὅτι (γ) εἵλοντο τὸν θάνατον ἢ
τὴν ζωὴν, καὶ πᾶσι τοῖς καταλοίποις τοῖς
καταλειφθεῖσιν ἀπὸ τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ἐν
παντὶ τόπῳ (δ) οὗ ἐὰν ἐξώσω αὐτοὺς
4 ἐκεῖ. Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Μὴ ὁ
πίπτων οὐκ ἀνίσταται; ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ
(ε) ἀναστρέφει;

MS.A. (α) τῶν προφητῶν αὐτῶν, (β) κατοικούντων Ἱερουσαλὴμ (γ) εἵλαντο τὸν θάνατον μᾶλλον ἢ (δ) ᾧ ἐὰν (ε) ἐπιστρέψει;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 ולא קבילו למימרי ולא ארכינו ית אודניהון ואקשיאו ית קדלהון אבאישו מאבהתהון׃
27 ותמלל עמהון ית כל פתגמיא האלין ולא יקבלון מנך ותתנבי להון ולא יתיבונך׃
28 ותימר להון דין עמא די לא שמעו למימרא דיי אלההון ולא קבילו אולפן פסקת
29 הימנותא ואתמנעת מפומהון׃ תלישי על רברביך דיגלון וטולי על נגדין אליא ארי
30 רחיק יי ורטיש ית דרא דעברו על מימריה׃ ארי עבדו בני יהודה דביש קדמי אמר יי
31 שויאו שקוציהון בביתא דאתקרי שמי עלוהי לסאבותיה׃ ובנו במת תופת די בחילת
בר הנם לאוקדא ית בניהון וית בנתיהון בנורא דלא פקדית באוריתי ולא רעוא קדמי׃
32 בכן הא יומיא אתן אמר יי ולא יתאמר עוד תופת וחילת בר הנם אלהן חילת קטיליא
33 ויקברון בתופת מבלי אתר׃ ותהי נבלתא דעמא הדין משגרא למיכל לעופא דשמיא
34 ולבעירא דארעא ולית דמניד׃ ואבטל מקרויא דבית יהודה ומשוקי ירושלם קל בדיע
וקל חדוא קל חתנין וקל כלן ארי לחורבא תהי ארעא׃

ח

1 בעדנא ההיא אמר יי יפקון ית גרמי מלכיא דבית יהודה וית גרמי רברביהון וית גרמי
2 כהניא וית גרמי נביי שקרא וית גרמי יתבי ירושלם מקבריהון׃ וישטחונון לקבל
שמשא וסיהרא ולכל חילי שמיא דרחמונון ודפלחונון ודטעו בתריהון ודתבעונון
3 ודסגידו להון לא יתכנשון ולא יתקברון לזבל מבדר על אפי ארעא יהון׃ ויתרעון
במותא מבחיא לכל שארא דישתארון מן זרעיתא בישתא הדא בכל אתריא
4 דישתארון דאגליתנון לתמן אמר יי צבאות׃ ותימר להון כדנן אמר יי היפלון ולא
יקומון אם למתב גלי קדמי דלא יתובון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non obedierunt verbo meo, nec inclinaverunt aures suas; sed induraverunt cervicem suam; pejus egerunt quàm patres eorum. Et loquéris cum eis omnia verba hæc, nec acquiescent tibi: et prophetabis eis, & non respondebunt tibi. Et dices eis : Iste est populus qui non audivit verbum Dñi Dei sui, nec suscepit disciplinam: cessavit fides, & ablata est de ore eorum. Evelle capillos propter principes tuos qui captivi ducentur, & tolle propter duces lamentationem, quia projecit Dominus, & reliquit generationem qui transgressi sunt verbũ suum. Quia fecerunt filii Juda quod malum est coram me, dicit Dñs : posuerunt abominationes suas in domo super qua invocatum est nomen meum, ut contaminarent eam. Et construxerunt excelsum Topheth, quod est in valle filii Hennom, ut incenderent filios suos & filias suas igni: quod non præcepi in Lege mea, nec talis voluntas est coram me. Propterea ecce dies veniunt, dicit Dñs, & non dicetur amplius, Topheth & vallis filii Hennom; sed Vallis occisorum: & sepelient in Topheth, eò quòd non sit locus. Et erit cadaver populi hujus projectum in cibum volucribus cœli & bestiis terræ : & non erit qui amoveat. Et cessare faciã de civitatib' dom' Juda, & de vicis Jerusalẽ vocẽ gaudii et vocẽ lætitiæ, vocem sponsorũ & vocem sponsarũ : quia in desolationẽ erit terra.

CAP. VIII.

IN tempore illo, dicit Dñs, educent ossa regũ dom' Juda, & ossa principum eorum, et ossa sacerdotũ, & ossa falsorum prophetarũ, et ossa habitatorum Jerusalẽ de sepulcris suis: Et expandent ea contra Solem & Lunam, et omnem militiam cœli, quæ dilexerunt, & quibus servierunt, & post quæ erraverunt, & quæ quæsierunt, & adoraverunt: non colligentur nec sepelientur; in sterquilinium dispersum sup faciem terræ erunt. Et eligetur mors magis quàm vita omnibus reliquiis quæ remanserint de cognatione hac pessima; in omnibus locis in quibus remanserint, ad quæ transmigrare eos feci, dicit Dominus exercituum. Et dices eis: Hæc dicit Dominus : Nunquid cadent & non resurgent ? aut de aversione notum est coram me q non convertetur ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Præterverteba͏m, mittebámque; ſed non ob- 25
temperárunt, neque præbuerunt aurem ſuam
mihi; imò obdurárunt cervicem ſuam multò
magis quàm patres eorum. Tu quoque di- 27
ces eis omnes ſermones iſtos, at non auſculta-
bunt tibi; vocabis eos, & non reſpondebunt
tibi. Periit fides, & defecit ex ore eorum. 28
Tonde comam tuam, & abjice, & ſume ſecus 29
ſemitas lamentationem; quoniam iratus eſt
Dominus, & deſeruit generationem præva-
ricatricem. Quia perpetrárunt filii Judæ 30
ſcelus coram me, dicit Dominus; poſuerunt
abominationem ſuam in æde ſuper quam in-
vocatum eſt nomen meum, & contaminave-
runt eam: Et ædificaverunt altaria in To- 31
pheth quæ eſt in valle filii Hennom, ut filios
filiáſque ſuas igni comburerent; quod non
præceperam eis, neque in animum meum ſub-
ierat: Propterea ecce dies venturi ſunt, di- 32
cit Dominus, quum non dicetur ampliùs To-
pheth & vallis filii Hennom, ſed vallis inter-
fectorum: & ſepelient in Topheth præ loci
penuria: Et erunt cadavera populi iſtius 33
eſcæ volatilibus cœli, & beſtiæ terræ, nemi-
ne eripiente. Ita ceſſare faciam ex civitati- 34
bus Judæ & ex plateis Jeroſolymæ, vocem ex-
ultationis, & vocem lætitiæ, vocem ſponſi, &
vocem ſponſæ; quandoquidem in ſolitudi-
nem redigenda eſt tota terra.

CAP. VIII.

Tunc temporis, ait Dominus, extrahentes 1
oſſa regum Judæ, & oſſa principum eorum,
oſſa ſacerdotum, & oſſa prophetarum eorum,
oſſa denique civium Jeruſalem, è ſepulchris
ipſorum; Expandent ea ſoli & lunæ, toti- 2
que militiæ cœleſti, quæ dilexerſit, coluerunt,
ſectati ſunt, conſuluerunt, & adoraverunt:
non colligentur, neque ſepelientur, ſed ut fi-
mus erunt in ſuperficie terræ: Eligéntque 3
ſibi mortem potiùs quàm vitam reſidui omnes
qui ſupererunt ex hac familia peſſima cunctis
in locis in quæ diſperſi eos, ait Dominus po-
tentiſſimus. Præterea dices eis, Sic ait Do- 4
minus; Cadent, & non reſurgent; & licèt
pœniteat eos, non *tamen* pœnitet illos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولم يسمعوا لي ولا نصتوا باذانهم * وصعبوا رقبهم اكثر من اباهم * * ويقول لهم هذا
القول * هذه الامه التي لم تسمع صوت الرب ولم تقبل ادبا * فني الايمان من فمهم * جزي راسك
واطرحي وخذي على شفتيك نوحا * لان الرب نبذ واقصى الجيل الذي يصنع هذا * لان
بني يهودا صنعوا الشر امامي يقول الرب * ربنوا رذائلهم في البيت حيث دعي اسمي عليه
لينجسوه * وبنوا هيكل طافات الذي هو في وادي بن انوم ليحرقوا بنيهم وبناتهم بالنار هذا
الذي لم امرهم به ولم افكر فيه بقلبي * لاجل هذا تاتي ايام يقول الرب * فلا يقولون ابن
هيكل طافات ووادي بن انوم لكن وادي المقتولين * ويدفنوهم في قبر طافات من اجل
انه لا يكون لهم موضع * ويكون اموات هذا الشعب طعاما لجميع طيور السماء ووحوش
الارض * ولا يكون منقذ * وابطل من مدينة يهودا ومن مسالك اورشليم * صوت السرورين
وصوت الفرحين * صوت العريس وصوت العروس * لان كل الارض تكون للخراب *

* الفصل الثامن *

* في ذلك الزمان يقول الرب يخرجون عظام ملوك يهودا * وعظام رؤسايه * وعظام الكهنة * وعظام
انبيايهم * وعظام سكان اورشليم من قبورهم * ويبسطوها للشمس والقمر * ولجميع
الكواكب * ولجميع اجناد السماء هذه التي احبوها * وعبدوا لها وساروا خلفها
وعسكروا بها وسجدوا لها * لا يجمعوهم ولا يدفنوهم * ويصيرون سهن على وجه الارض * لانهم
اختاروا الموت بالحريه اكثر من الحياه * وجميع البقيه التي تبقى من هذا الجيل
في كل الموضع الذي اقصيهم ادن هناك * ان هكذا يقول الرب * هل الساقط
لا يقوم * والمنصرف لا يعود *

Tamen non acquieverunt mihi, nec au- 26
res ſuas admoverunt: imò obdurave-
runt cervicem ſuam pluſquam majores
ſui. 27 & 28 *Dices etiam eis hunc*
ſermonem; Hæc eſt gens quæ non acqui-
evit voci Domini, nec eruditionem
ſuſcepit; defecit fides ex ore eorum.
Tonde caput tuum, & proſterne te, & 29
ſume ſuper labia tua lamentationem
quia Dominus abjecit repulitque genera-
tionem taliæ perpetrantem. Quia filii 30
Judæ malum operati ſunt coram me
dicit Dominus; diſpoſuerunt abominati-
onem ſuam in domo ſuper quam invo-
catum eſt nomen meum, ut pollurerent
eam; Et ædificaverunt templum Ta- 31
phathis, quod eſt in valle filii Ennomis,
ut filios filiáſque ſuas igne comburerent;
rem ſanè quam neque præceperam eis,
neque mente cogitaveram: Ideirco dies 32
venient, ait Dominus, quibus non di-
cetis, ubi eſt templum Taphathis, &
vallis filii Ennomis, ſed vallis occiſo-
rum? & ſepelient eos in ſepultura Ta-
phathis, eò quòd nullus ſuperſit eis lo-
cus. Eruntque mortui illius populi, eſca 33
cunctis volucribus cœli & beſtiis ter-
ræ; nec erit qui redimat: Et abolebo 34
ex urbe Judæ & ex vicis Jeroſolymo-
rum vocem exultantium & vocem gau-
dentium, vocem ſponſi & vocem ſpon-
ſæ; quia tota terra vaſtabitur.

CAP. VIII.

Tempore illo, dicit Dominus, extrahent 1
oſſa regum Judæ, & oſſa principum ejus,
oſſa ſacerdotum, oſſa prophetarum eorum,
& oſſa civium Jeroſolymæ, è ſepulchris
eorum; Et exponent ea ſoli & lunæ, omni- 2
buſq; ſyderibus, et cunctis cœli exercitib.
quos amaverunt, quibus ſervierunt,
quos ſectati ſunt, quibus adhæſerunt,
quoſque adoraverunt. Non colligent,
neque ſepelient eos, ſed erunt ſpectacu-
lo ſuper faciem terræ; Eò quòd elege- 3
rint mortem potiùs quàm vitam. Ad
omnes autem reſiduos qui ſuperſunt
ex hac generatione quocunque in loco
ad quem depulero eos, ſic dicit Dominus;
Num qui cadit, non reſurgit? an qui diſ- 4
cedit, non revertitur?

ירמיה : ח

? pertinaci aversione Jerusalaim iste populus est refractarius Quare
5 מדוע שובבה העם הזה ירושלם משבה נצחת
,audivi & , Attendi .reverti renuerunt ,dolum in Apprehenderunt
6 החזיקו בתרמית מאנו לשוב : הקשבתי ואשמע
: dicendo , suo malo super pœnitens vir non ,loquentur rectum non
לוא־כן ידברו אין איש נחם על־רעתו לאמר
equus tanquam ,suum cursum in est conversus ipse Omnis ?feci Quid
מה עשיתי כלה שב במרצותם כסוס
suo (statuta) tempora cognovit cœlo in ciconia Etiam .prælium in exundans
7 שוטף במלחמה : גם חסידה בשמים ידעה מועדיה
: sui adventus tempus custodierunt hirundo & ,grus & ,turtur &
ותור וסוס ועגור שמרו את־עת באנה
: dicetis Quomodo .Domini judicium noverunt non meus populus &
8 ועמי לא ידעו את משפט יהוה : איכה תאמרו
ecce Verè ?nobiscum Domini lex & ,nos Sapientes
חכמים אנחנו ותורת יהוה אתנו אכן הנה
, sapientes sunt affecti Pudore .scribæ falsitas ,stylus fecit vanum in
9 לשקר עשה עט שקר ספרים : הבשו חכמים
,reprobaverunt Domini verbo in ecce : sunt capti & ,sunt consternati
חתו וילכדו הנה בדבר־יהוה מאסו
eorum uxores dabo Propterea ?eis quid sapientia &
10 וחכמת מה להם : לכן אתן את־נשיהם
magnum ad usque & parvo à quia ,hæredibus eorum agros , aliis
לאחרים שדותיהם ליורשים כי מקטן ועד־גדול
sacerdotem ad usque & propheta à : cupiditatem concupiscens ipse totus
כלה בצע בצע מנביא ועד־כהן
mei populi filiæ contritionem curabant Et .mendacium faciens ipse totus
11 כלה עשה שקר : וירפו את־שבר בת־עמי
.pax non & , pax Pax : dicendo , levi super
על־נקלה לאמר שלום שלום ואין שלום :
pudendo Etiam ?fecerunt abominationem quoniam ,sunt affecti Pudore
12 הבישו כי תועבה עשו גם־בוש
cadent Idcirco .nescierunt erubescere & , sunt affecti pudore non
לא־יבושו והכלם לא ידעו לכן יפלו
.Dominus dixit ,corruent suæ visitationis tempore in , cadentes in
בנפלים בעת פקדתם יכשלו אמר יהוה :
nec , vite in uvæ non ,Dominus dixit , eos colligam Colligendo
13 אסף אסיפם נאם־יהוה אין ענבים בגפן ואין
.eis transibunt , eis dedi & ,defluxit folium & , ficu in ficus
תאנים בתאנה והעלה נבל ואתן להם יעברום :
civitates in ingrediamur & ,vos Colligite ?sedentes nos quid Propter
14 על־מה אנחנו ישבים האספו ונבוא אל־ערי
,nos fecit silere noster Deus Dominus quia , ibi silebimus & ,munitionis
המבצר ונדמה־שם כי יהוה אלהינו הדמנו
.Domino peccavimus nam : fellis aquam nobis dedit potum &
וישקנו מי־ראש כי חטאנו ליהוה :
.terror ecce & ,medelæ tempus ad : bonum non & ,pacem ad Expectare
15 קוה לשלום ואין טוב לעת מרפה והנה בעתה :
hinnituum voce à , ejus equorum fremitus est auditus Dan A
16 מדן נשמע נחרת סוסיו מקול מצהלות
,terram devoraverunt & ,venerunt & : terra omnis tremuit ,ejus fortiū
אביריו רעשה כל־הארץ ויבואו ויאכלו ארץ
ego ecce Quia .ea in habitantes & ; urbem ?ejus plenitudinem &
17 ומלואה עיר וישבי בה : כי הנני
: incantatio eis non quibus , regulos serpentes vos in mittens
משלח בכם נחשים צפענים אשר אין־להם לחש
mœrentia super mea Confortatio .Dominus ait , vos mordebunt &
18 ונשכו אתכם נאם־יהוה : מבליגיתי עלי יגון
,mœrens meum cor me in
עלי לבי דוי :

Versio VULG. LAT.

5 Quarè ergò aversus est populus
iste in Jerusalem aversione con-
tentiosâ ? Apprehenderunt men-
dacium, & noluerunt reverti.
6 Attendi, & auscultavi : nemo
quod bonum est loquitur, nullus
est qui agat pœnitentiam super
peccato suo, dicens ; Quid feci ?
omnes conversi sunt ad cursum
suum, quasi equus impetu vadens
7 ad prælium. Milvus in cœlo
cognovit tempus suum : turtur,
& hirundo, & ciconia, custo-
dierunt tempus adventûs sui :
populus autem meus non cogno-
8 vit judicium Domini. Quomo-
dò dicitis ; Sapientes nos sumus,
& lex Domini nobiscum est ?
verè mendacium operatus est
stylus mendax scribarum. Con-
9 fusi sunt sapientes, perterriti &
capti sunt : verbum enim Domi-
ni projecerunt, & sapientia nul-
10 la est in eis. Propterea dabo
mulieres eorum exteris, agros
eorum hæredibus : quia à mini-
mo usque ad maximum omnes
avaritiam sequuntur : à prophe-
ta usque ad sacerdotem cuncti
11 faciunt mendacium. Et sana-
bant contritionem filiæ populi
mei ad ignominiam, dicentes ;
Pax, pax : cùm non esset pax.
12 Confusi sunt, quia abominatio-
nem fecerunt : quinimò confu-
sione non sunt confusi, & eru-
bescere nescierunt : idcircò ca-
dent inter corruentes, in tempo-
re visitationis suæ corruent, di-
13 cit Dominus. Congregans con-
gregabo eos, ait Dominus ; non
est uva in vitibus, & non sunt
ficus in ficulnea, folium defluxit:
& dedi eis quæ prætergressa sunt.
14 Quarè sedemus ? convenite, &
ingrediamur civitatem muni-
tam, & sileamus ibi : quia Do-
minus Deus noster silere nos fe-
cit, & potum dedit nobis aquam
fellis : peccavimus enim Domi-
15 no. Expectavimus pacem, &
non erat bonum ; tempus me-
16 delæ, & ecce formido. A Dan
auditus est fremitus equorum e-
jus, à voce hinnituum pugnato-
rum ejus, commota est omnis
terra : & venerunt, et devorave-
runt terram, & plenitudinem
ejus ; urbem et habitatores ejus.
17 Quia ecce ego mittam vobis ser-
pentes regulos, quibus non est
incantatio : & mordebunt vos,
18 ait Dominus. Dolor meus su-
per dolorem, in me cor meum
mœrens.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Διατί ἀπέστρεψεν (ζ) ὁ λαός μου οὗτος ἀπο-
στροφὴν ἀναιδῆ, καὶ κατεκρατήθησαν (η) ἐν τῇ
προαιρέσει αὐτῶν, καὶ οὐκ (θ) ἠθέλησαν τοῦ ἐπι-
6 στρέψαι ; Ἐνωτίσασθε δὴ, καὶ ἀκούσατε.
Οὐχ (ι) οὕτω λαλήσουσιν, Οὐκ ἔστιν (κ) ἄν-
θρωπος ὁ μετανοῶν ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ,
λέγων, Τί ἐποίησα ; διέλιπεν ὁ τρέχων
(λ) ἀπὸ τοῦ δρόμου αὐτοῦ, ὡς ἵππος κάθι-
7 δρος ἐν χρεμετισμῷ αὐτοῦ. Καὶ ἡ ἀσίδα
ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς, τρυ-
γὼν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ, στρουθία ἐφύλαξαν
καιροὺς (μ) εἰσόδων ἑαυτῶν, ὁ δὲ λαός (ν) μου
8 οὗτος οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα κυρίου. Πῶς
ἐρεῖτε, Ὅτι σοφοί ἐσμεν ἡμεῖς, καὶ νόμος
κυρίου μεθ' ἡμῶν ἐστιν ; εἰς μάτην ἐγενήθη
9 σχοῖνος ψευδὴς γραμματεῦσιν. Ἠσχύνθη-
σαν σοφοὶ, καὶ ἐπτοήθησαν καὶ ἑάλωσαν, ὅτι
τὸν (ξ) νόμον κυρίου ἀπεδοκίμασαν. σο-
10 φία τίς ἐστιν ἐν αὐτοῖς ; Διατοῦτο δώσω
τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἑτέροις, καὶ τοὺς ἀγροὺς
αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις, καὶ συνάξουσι τὰ
13 (ο) γεννήματα αὐτῶν, λέγει κύριος. Οὐκ
ἔστι σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπέλοις, καὶ οὐκ ἔστι
σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς, καὶ τὰ φύλλα κατερ-
14 ρύηκεν. Ἐπὶ τί ἡμεῖς καθήμεθα ; Συνά-
χθητε, καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς
ὀχυρὰς, καὶ (π) ἀπορριφῶμεν ἐκεῖ, ὅτι ὁ
θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς, καὶ ἐπότισεν ἡ-
μᾶς ὕδωρ χολῆς, ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον
15 αὐτοῦ. Συνήχθημεν εἰς εἰρήνην, καὶ οὐκ
ἦν ἀγαθὰ, εἰς καιρὸν ἰάσεως, καὶ ἰδοὺ
16 σπουδή. Ἐκ Δὰν (ρ) ἀκουσθησόμεθα φω-
νὴν ὀξύτητος ἵππων αὐτοῦ· ἀπὸ φωνῆς
χρεμετισμοῦ ἱππασίας ἵππων αὐτοῦ ἐσεί-
σθη (σ) πᾶσα ἡ γῆ, καὶ ἥξει καὶ καταφά-
γεται τὴν γῆν, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς,
17 πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ. Δι-
ότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω (τ) εἰς ὑμᾶς
ὄφεις θανατοῦντας, οἷς οὐκ ἔστιν (υ) ἐπᾷ-
18 σαι, καὶ δήξονται ὑμᾶς Ἀνίατα μετ' ὀ-
δύνης καρδίας ὑμῶν ἀπορουμένης.

Quarè aversus est populus … hic aversione impudenti, & confirmati sunt in electione sua, & noluerunt reverti ? Aur[illegible] bus percipite nunc, & audite. Nonne sic loquentur, Non est homo, qui pœnitentiam agat … peccato suo, dicens ; Quid feci ? (b) Defecit currens à cur-su suo, quasi equus desudans … hinnitu suo. Et (c) [illegible] … cœlo cognovit tempus suum ; turtur, & hirundo agri, pas-seres custodierunt tempora in-gressuum suorum : populus au-tem meus hic non cognovit ju-dicia Domini. Quomodo di-cetis ; Quia sapientes sumus nos, & lex Domini nobiscum est ? Frustrà factus est (d) … mendax scribis. Confusi sunt sapientes, & perterriti, & ca-pti sunt : quia legem Domini reprobaverunt. Sapientia quæ est in eis ? Propterea da[bo] uxores eorum aliis, & agros eorum (e) hæredibus, Et col-ligent genimina eorum, dicit Dominus. Non est uva in vi-tibus : & non sunt ficus in fi[cul]-cis, & folia defluxerunt. Qua-re nos sedemus ? Convenite, & ingrediamur in civitates muni-tas, & projiciemur ibi : quo-niam Deus projecit nos, & po-tum dedit nobis aquam fellis ; quia peccavimus coram eo. Con-gregati sumus ad pacem, & non fuerunt bona ; ad tempus mede-læ, & ecce trepidatio. E Dan audiemus vocem fremitus equo-rum ejus : à voce hinnitûs equi-tatûs equorum ejus commota est omnis terra : & veniet, & devorabit terram, & plenitudi-nem ejus ; urbem, & habitantes in ea. Quia ecce ego mittam in vos serpentes mortiferos, qui-bus non est incantatio : & mor-debunt vos insanabiliter cum dolore cordis vestri deficientis.

MS.A. (ζ) ὁ λαὸς οὗτος (η) τῇ προαιρέσει (θ) ἠθέλησαν ἐπιστρέ-
ψαι ; (ι) οὕτως λαλοῦσιν, (κ) ἄνθρωπος μετανοῶν (λ) ἐκ τοῦ (μ) εἰσ-
όδου αὐτῶν, (ν) μου οὐκ (ξ) λόγον (ο) γεννήματα (π) ἀπορριφῶμεν,
ὅτι ὁ θεὸς (ρ) ἀκουσόμεθα (σ) ἀπ' αὐτοῦ πᾶσα (τ) ἐφ' ὑμᾶς (υ) ἐπᾷ-
δῆσαι,

Targum תרגום יונתן JONATHAN.

5 מה דין מתחסנין למתב לפולחני עמא הדין יתבי ירושלם תבו למרד מן אוריתא ולא
צבן למתב אתקיפו בנכלין מסרבין למתב : אציתית וגלי קדמי לא כדכשר ממללין לית 6
גבר דמתיב מן בישתיה למימר מה עבדית כולהון מסגן ברעות נפשהון כסוסיא דגור
7 בקרבא : אף חוריתא בשמיא ידעא זמנהא ושפנינא וכורכיא וסנוניתא נטרין ית עדן
8 מעלהון ועמי לא הוו ידעין למעבד ית קימא דיי : איכדין תימרון חכימין אנחנא ועל
9 אוריתא דיי אנחנא רחיצין בכן הא לשקרא עבד ספר קולמס דשקר לזיפא : בהיתו
10 חכימיא אתברו ואתאחידו הא בפתגמא דיי קצו וחולק בחוכמתא לית להון : בכן אתן
ית נשיהון לאוחרנין חקלתהון לירותין ארי מן זעירא ועד רבא כולהון אנסי ממון
11 מספר ועד כהין כולהון עבדי שקר : ואסיאו ית תבר כנשתא דעמי במלי שקריהון
12 למימר שלמא שלמא ולית שלם : עליהון למבהת ארי תועבה עבדו אף מבהת לית
אנון בהתין ואתכנעו לית אנון ידעין בכן יתרמון קטילין בעדן דאסער עליהון חוביהון
13 יתקלון אמר יי : שצאה אשצנון אמר יי ויסופון כמסף ענבין מגפן וכנבלא מתאנא
14 וכטרף מאילן על דיהבית להון אוריתי מסיני ועברו עלה : על מה אנחנא יתבין
אתכנשו ונעול לקרוין כריכן ונשתוק תמן ארי יי אלהנא איתי עלנא תבר ואבהתנא
15 ואשקנא כס דלוט ביש כרישי חיון ארי חבנא קדם יי : סברנא לשלם ולית טב ולעדן
16 סליחות חובין והא פורענות חטאין : על די פלחו לעגלא דבדן מלך במשריתיה יסק
עליהון ויגלי יתהון מקל פסיעות גברוהי יזועון כל יתבי ארעא וייתון ויבזון ארעא
17 ומלואה קרויא ודיתבין בהון : ארי הא אנא מגרי בכון עממין קטולין כחיון חורמנין
18 דלית להון לחשא ויקטלון יתכון אמר יי : על דהוו מלעגין לקבל נביא דמתנבן להון
דונא ותנחתא איתי עליהון מן קדם חוביהון עליהון אמר נביא לבי דוי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quare obfirmant se popul⁹ iste, habitatores Jerusalē, ut non convertantur ad cultū meum ? sed aversi sunt ut recedant à Lege, & noluerunt redire, sed apprehenderunt dolos, renuentes converti. Auscultavi & manifestum est corā me, quia non rectè loquuntur : non est vir qui convertatur à malitia sua, dicens: Quid feci? omnes multiplicant voluntatē animæ suæ, sicut equ⁹ qui confligit. Etiā ciconia in cœlo novit temp⁹ suū, & turtur, & grus, & hirundo custodierunt temp⁹ advent⁹ sui: popul⁹ autē me⁹ nescierunt facere statutum Dñi. Quomodo dicitis : Sapientes sum⁹, & in Lege Dñi nos confidim⁹? Ecce igitur frustrà fecit scriba calamū mendacii ad falsificandam scripturā. Confusi sunt sapientes, contriti sunt & apprehensi sunt: ecce Verbū Dñi detestati sunt, & nulla pars est eis in sapientia. Propterea dabo uxores eorū aliis, & agros eorū hæredib⁹ : quia à minimo usq; ad maximū omnes violenter accipiunt pecunias ; & à scriba usq; ad sacerdotem omnes faciunt mendaciū. Et sanabant contritionē cœt⁹ populi mei verbis mendacib⁹ suis, dicentes, Pax pax, & non erat pax. Confundi debuerant, quia abominationē fecerunt; tamen confusione non sunt confusi, & erubescere nescierunt: idcircò projicientur occisi ; in tempore quo visitavero super eos peccata sua, corruent, dicit Dñs. Perdendo perdā eos, dicit Dñs, & deficient sicut deficiunt uvæ de vite, & sicut ficus defluens de ficulnea, & sicut foliū ab arbore: eo q dedi eis Legē meā ex Synai, & transgressi sunt eam. Quare nos sedem⁹ ? congregamini & ingrediamur civitates munitas, & sileam⁹ ibi : quia Dñs Deus noster adduxit super nos contritionē, & pudefecit nos ; & potavit nos calice maledictionis pessimæ, tanquam capitibus serpentū ; quia peccavim⁹ coram Dño. Expectavim⁹ pacem, & non erat bonū ; tempus propitiationis peccatorum, & ecce vindicta delictorū. Pro eo quod coluerunt vitulū qui est in Dan: rex cum exercitu suo ascendet super eos, & transmigrare eos faciet : à voce conculcationis fortiū eorū commovebuntur oēs habitatores terræ : venient & deprædabuntur terrā & plenitudinē ej⁹, civitates et habitantes in eis. Quoniā ecce ego excito in vos populos occidentes sicut serpentes regulos, quib⁹ non est incantatio; & occident vos, dicit Dñs. Pro eo q subsannaverunt contra Prophetas qui prophetabant eis, adducam eis dolorem & gemitum propter peccata eorum: super eos, dicit Propheta, cor meum dolet.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܡܢܐ ܗܦܟ ܥܡܐ ܗܢܐ ܐܘܪܫܠܡܝܐ ܗܘܦܟܐ ܚܨܝܦܐ. ܐܬܚܙܩܘ ܒܢܟܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܝܢ ܠܡܬܦܢܝܘ
ܨܘܬܬ ܘܫܡܥܬ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܬܪܝܨܐܝܬ ܡܡܠܠܝܢ. ܠܝܬ ܐܢܫ ܕܬܐܒ ܡܢ ܒܝܫܘܬܗ ܘܐܡܪ
ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܟܠܗܘܢ ܪܗܛܝܢ ܒܪܓܬܗܘܢ ܐܝܟ ܣܘܣܝܐ ܕܪܗܛ ܒܩܪܒܐ *
ܐܦ ܚܣܝܕܬܐ ܒܫܡܝܐ ܝܕܥܬ ܙܒܢܗ. ܘܫܦܢܝܢܐ ܘܟܘܪܟܝܐ ܘܣܢܘܢܝܬܐ
ܢܛܪܝܢ ܙܒܢܐ ܕܡܥܠܢܗܘܢ. ܘܥܡܝ ܠܐ ܝܕܥ ܕܝܢܗ ܕܡܪܝܐ. * ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܟܝܡܐ
ܚܢܢ ܘܢܡܘܣܗ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬܢ. ܒܫܪܪܐ ܠܕܓܠܘܬܐ ܥܒܝܕ ܩܢܝܐ ܕܓܠܐ ܕܣܦܪܐ. *
ܒܗܬܘ ܚܟܝܡܐ ܘܐܬܬܒܪܘ ܘܐܬܐܚܕܘ. ܡܛܠ ܕܒܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܫܛܘ. ܘܚܟܡܬܐ ܠܐ ܐܝܬ ܒܗܘܢ.
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܠ ܢܫܝܗܘܢ ܠܢܘܟܪܝܐ ܘܚܩܠܬܗܘܢ ܠܒܙܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܙܥܘܪܗܘܢ
ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܗܘܢ ܟܠܗܘܢ ܢܟܠܐ ܥܒܕܝܢ. ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܟܗܢܐ
ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܫܘܩܪܐ. * ܘܡܐܣܝܢ ܠܬܒܪܐ ܕܒܪܬ ܥܡܝ ܒܫܝܛܘܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ
ܫܠܡܐ ܫܠܡܐ. ܘܠܝܬ ܫܠܡܐ. * ܒܗܬܘ ܕܛܢܦܘܬܐ ܥܒܕܘ. ܐܦ ܒܗܬܬܐ ܠܐ ܒܗܬܘ.
ܘܠܡܟܠܡܘ ܠܐ ܝܕܥܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܦܠܘܢ ܒܝܬ ܢܦܠܐ. ܘܒܙܒܢܐ ܕܡܣܬܥܪܝܢ
ܢܬܬܒܪܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܫܘܠܡܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܠܝܬ ܥܢܒܐ ܒܓܦܬܐ.
ܘܠܝܬ ܬܐܢܐ ܒܬܐܬܐ. ܐܦ ܛܪܦܐ ܢܬܪ. ܘܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܘܥܒܪܘ ܡܢܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ
ܠܡܢܐ ܝܬܒܝܢܢ. ܐܬܟܢܫܘ ܘܢܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ ܥܫܝܢܬܐ ܘܢܫܬܘܩ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ
ܐܠܗܢ ܐܫܬܩܢ. ܘܐܫܩܝܢ ܡܝܐ ܡܪܝܪܐ. ܡܛܠ ܕܚܛܝܢ ܠܡܪܝܐ. *
ܣܟܝܢ ܠܫܠܡܐ ܘܠܝܬ ܛܒܬܐ. ܠܙܒܢܐ ܕܐܘܣܝܐ ܘܗܐ ܫܓܘܫܝܐ. * ܡܢ ܕܢ ܐܫܬܡܥ ܡܨܗܠܬܐ
ܕܣܘܣܘܬܗ. ܡܢ ܩܠܐ ܕܡܡܠܠܐ ܕܓܢܒܪܘܗܝ ܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܘ ܘܐܟܠܘ ܐܪܥܐ ܘܡܠܝܗ.
ܡܕܝܢܬܐ ܘܥܡܘܪܝܗ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܒܟܘܢ ܚܘܘܬܐ ܚܪܫܢܐ ܕܠܐ ܡܬܚܪܫܝܢ. ܘܢܢܟܬܘܢܟܘܢ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܣܦ ܐܢܐ ܒܥܩܬܝ. ܘܠܒܝ ܥܩ ܠܝ.

Quarè aversus est populus iste Jerosolymita- 5
nus aversione impudenti, perseverant in do-
lo, nec volunt converti ? Attendi & audi- 6
vi, & nequaquam rectè loquuntur : nemo est
enim quem pœniteat malitiæ suæ, dicátque ;
Quid egi ? omnes incedunt in appetitu pro-
prio velut equus abducens *equitem* in prælio.
Equidè ciconia in cœlo novit tempus suum, 7
& turtur, grus, atque hirundo, observant
tempus introitûs sui;populus verò meus igno-
rant judicium Domini. Quomodo dicitis ; 8
Sapientes sumus,& lex Domini penes nos est?
Verè ad fallendum inservit perito calamus
mendax. Pudefacti sunt sapientes,fracti,ca- 9
ptique;eò quòd sermoné Domini spreverint,
neque sapientia sit in eis. Propterea tradam 10
uxores eorum alienis, & agros eorum in di-
reptionem ; quia tam minimus quàm maximus
inter eos, omnes dolosè agunt ; & falsi pro-
phetæ æquè ac sacerdotes,omnes falsitati stu-
dent; Et fractionem filiæ populi mei nugis 11
curant, dicentes ; Pax pax ; cùm non sit pax.
Pudefactíne sunt quòd abominationem per- 12
petrârint?imò pudendos istos non pudet,sesé-
que compescere minimè nôrunt:iccircò inter
occumbentes corruent,& quo tempore visita-
buntur,destruentur, ait Dominus;planè con-
sumam eos, ait Dominus. Non sunt uvæ in 13
viti,neque fic[e] extant in ficu, quin etiam folia
defluxerunt:dederam quidem illis,at præteri-
erunt ab ipsis. Dicéntque, Quorsum deside- 14
mus ? Congregamini, & ingrediamur civita-
tes munitas ; ibique conticeamus,(*i. interea-*
mus) quandoquidem Dominus Deus noster
silere (*perire*) nos fecit, & bibendas dedit
nobis aquas amaras,quia peccavimus in Deû.
Expectavimus pacem, & nihil boni *contigit*; 15
temp[s] curationis, & contigit nobis infœlici-
tas. E Dane auditus est hinnitus equorum e- 16
jus, à voce locutionis gigantum ejus contre-
muit universa terra : venientes, terram devo-
rârunt et quicquid in ea continetur,civitatem
& habitatores ejus. Nam ecce immittam in 17
vos serpentes immanes incantationum inca-
paces, mordebúntque vos, ait Dominus.
Consumptus sum mœrore meo, & angit me 18
cor meum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لاجل ماذا هذا الشعب انصرف انصرافا وقحا * وتمسكوا ببدعهم * ولم يريدوا ان يرجعوا
* انصتوا الآن واسمعوا * ليس هكذا يتكلمون * ليس انسان يتوب من شره قايلا ما الذي
صنعت * الذي يجري انكف عن جريه مثل حصان عرقان من صهيله * والغرنوق في السماء
عرفت وقتها * اليمامة وسنونو الحقل والعصافير حفظوا اوقات دخولهم * وشعبي لم يعرف
احكام الرب * الاصحاح السادس * كيف تقولون انا نحن حكماء *
وناموس الرب هو معنا * صار التقويم الكاذب للكتبة باطلا * خزيوا الحكماء وخدعوا واخذوا
لانهم نبذوا كلمة الرب * اين هي الحكمة التي فيهم * لاجل هذا اعطي نساهم لاخرين وحقولهم
للوارثين * ويجمعون غلاتهم يقول الرب [MS. Ox. لان من صغيرهم والى كبيرهم مكرا مكروا
ومن انبيائهم الكذبة والى كهنتهم جميعهم يرتكبون البلا والزور * ويشبهون انكسار شعبي
بالمزح * ويقولوا سلام سلام * وليس سلام * خزوا لانفسهم لانهم عملوا الخلسة * ولا يخزون من
الخزي * والكفاف لا يعرفوا * من اجل ذلك يسقطوا مع الصرعا * وفي الوقت الذي يبيدهم
ينكسرون يقول الرب * اهلكهم هلاكا يقول الرب] * ليس عنب موجودا في الكرمات * ولا تين
موجود في شجرة تين * والاوراق تساقطت * لماذا نحن جلوس * اجتمعوا فندخل في المدن
الحصينة ونطرح * لان الله طرحنا واسقانا ماء مرارة لانا اخطانا امامه * اجتمعنا للسلامة ولم
يكن الصالحات في وقت الشفا * وها الصرعة من دان * اسمع صوت حمية خيوله من
صهيل فروسية خيله * تزلزلت منه كل الارض * وياتي وياكل الارض بكمالها * المدينة والساكنين
فيها * من اجل اني ها انا ارسل عليكم حيات مميتة التي ليس يمكن ان ترقى * فتلدغكم
وليس لكم شفا * ويكون قلبكم بالوجع *

Qua de causa populus iste aversus est 5
aversione pervicaci,& adhæserunt here-
si suæ, nec reverti volunt ? Attendite 6
jam, & audite quod non ita loquuntur :
nemo est quem pœniteat sceleris sui di-
cens,Quid feci ? qui currebat, destitit à
suo cursu velut equus proprio hinnitu
sudabundus. Vel grus in cœlo cognoscit 7
tempus suum ; turtur,hirundo campestris,
& aves,observant stata ingressûs sui tem-
pora ; populus verò meus ignorat judicia
Domini.

Textus sextus.

Quo pacto dicitis, Nos quidem sapientes 8
sumus, & lex Domini apud nos est ?
directio falsa scribis frustranea facta est,
Pudefacti sunt sapientes, decepti, & ope 9
destituti ; quia rejecerunt verbum Do-
mini : ubinam est sapientia illis indita ?
Iccirco daturus sum uxores eorum aliis, 10
& agros eorum possidentibus qui & pro-
ventus eorum colligent, dicit Dominus ;
[MS.Ox. *quia à parvo usq; ad magnû om-*
ninò dolosè agunt:et à falsiteorû prophe-
tis etiâ usq; ad sacerdotes,calamitates &
mendacia machinantur omnes. Et fracti- 11
onem populi mei in jocos vertunt dicendo,
Pax,pax,cùm non sit pax. Num pude- 12
facti sunt apud seipsos quòd abominati-
onem fecerint ? imò ne minimo quidem
pudore affecti sunt,neq; ullam cohibiti-
onem nôrunt : idcirco inter prostratos
corruent, & quo tempore dejiciet illos
confringentur, dicit Dominus, penitùs
disperdam,eos inquit Dominus.] *Nullæ*
reperiuntur uvæ in vitibus, neq; ficus re- 13
periuntur in arbore ficulnea, sed & folia
defluxerunt. Quare desidemus ? congre- 14
gamini ut ingrediamur urbes munitas,&
procumbamus ; quandoquidem Deus ab-
jecit nos,& potavit nos aquâ amaritudi-
nis,eò quòd coram ipso peccaverimus.
Congregati sumus pacis gratiâ, sed non 15
contigerunt bona in tempore curationis,
imò ecce profligatio de Dana. Audi 16
sonitum fervoris equorum ejus ob vocem
hinnitûs equitatûs equorum ejus : con-
tremuit ab eo tota terra : & venit, ter-
ramque funditùs comedet, urbem &
habitantes in ea. Nam ecce ego immis-
surus sum in vos serpentes mortiferos 17
qui incantari nequibunt, mordebuntque
vos, nec erit vobis medela ; Et cor ve- 18
strum dolore stupefiet.

ירמיה : ט

.distantiarum terra de mei populi filiæ clamoris vox Ecce
19 הנה־קול שועת בת־עמי מארץ מרחקים
? ea in non ejus rex an , Sijon in non DOMINUS Nunquid
היהוה אין בציון אם־מלכה אין בה
? alienigenæ vanitatibus in, suis sculptilibus in me fecerunt irasci Quare
מדוע הכעסוני בפסליהם בהבלי נכר :
Super .sumus salvati non nos & , æstas est finita , messis Transivit
20 21 עבר קציר כלה קיץ ואנחנו לוא נושענו : על־
.me apprehendit stupor, sum denigratus: sum cõtrit⁹ mei populi filiæ cõtritionẽ
שבר בת־עמי השברתי קדרתי שמה החזקתני :
Sed ? ibi non medicus num ? Ghilhad in non resina Nunquid
22 הצרי אין בגלעד אם־רפא אין שם כי
? mei populi filiæ cicatrix conscendit non cur
מדוע לא עלתה ארכת בת־עמי :

CAP. IX. ט

flebo & : lachrymæ vena me⁹ oculus & , aquas meum caput det Quis
1 מי־יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה
deserto in mihi det Quis .mei populi filiæ faucios nocte ac die
2 יומם ולילה את חללי בת־עמי : מי־יתנני במדבר
quia : eis ab abibo & , meũ populũ derelinquã & , viatorũ diversoriũ
מלון ארחים ואעזבה את־עמי ואלכה מאתם כי
fecerunt ejaculari Et .prævaricatorum retentio , adulteri ipsi universi
3 כלם מנאפים עצרת בגדים : וידרכו את־
: terra in se roboraverũt; veritatẽ ad non &, mendaciũ suũ arcũ , suã linguã
לשונם קשתם שקר ולא לאמונה גברו בארץ
.Dominus dixit, cognoverũt non me &, sunt egressi malum ad malo de quia
כי מרעה אל־רעה יצאו ואתי לא־ידעו נאם־יהוה :
quia : fidatis ne fratre omni super & , cavete suo socio à Unusquisque
4 איש מרעהו השמרו ועל־כל־אח אל־תבטחו כי
fraudulenter sodalis omnis & , supplantabit supplantando frater omnis
כל־אח עקוב יעקב וכל־רע רכיל
non veritatem &, fallacia utentur suum socium in unusquisque Et .incedet
5 יהלך : ואיש ברעהו יהתלו ואמת לא
.laboraverũt agendo pravè, mendacium loqui suã linguã docuerunt : loquẽtur
ידברו למדו לשונם דבר־שקר העוה נלאו :
.Domin⁹ dixit , me scire renuerũt dolo in , doli medio in tuũ Sedere
6 שבתך בתוך מרמה במרמה מאנו דעת־אותי נאם־יהוה :
, eos excoquens ego Ecce : exercituum Dominus dixit sic Propterea
7 לכן כה אמר יהוה צבאות הנני צורפם
? mei populi filiæ faciebus à faciam quomodo quia : eos probabo &
ובחנתים כי־איך אעשה מפני בת־עמי :
cum pacem suo ore In .est locuta dolum, eorum lingua extensa Sagitta
8 חץ שוחט לשונם מרמה דבר בפיו שלום את־
his super Nunquid .suã insidiam ponet suo intimo in & , loquetur suo socio
9 רעהו ידבר ובקרבו ישים ארבו : העל־אלה
, hæc sicut quæ gente in an ? Dominus dixit , eis in visitabo non
לא־אפקד־בם נאם־יהוה אם בגוי אשר־כזה
, lamentũ & , fletum tollam montes Super ? mea anima ulciscetur non
10 לא תתנקם נפשי : על־ההרים אשא בכי ונהי
, trãseunte viro non à , sunt incẽsa quoniã : planctũ deserti pascua amœna sup &
ועל־נאות מדבר קינה כי נצתו מבלי־איש עובר
, sunt vagati jumentũ ad usq; & , cœli volatili à , pecoris vocem audierũt nõ &
ולא שמעו קול מקנה מעוף השמים ועד־בהמה נדדו
, draconum habitaculum , acervos in Jerusalaim dabo Et .abierunt
11 הלכו : ונתתי את־ירושלם לגלים מעון תנים
.habitatore absque desolationem dabo , Jehudah civitates &
ואת־ערי יהודה אתן שממה מבלי יושב :

Versio VUL. LAT.

19 Ecce vox clamoris filiæ populi
mei de terra longinqua : Num-
quid Dominus non est in Sion,
aut rex ejus non est in ea? Quarè
ergò me ad iracundiam concita-
verunt in sculptilibus suis, & in
20 vanitatib⁹ alienis? Transiit mes-
sis, finita est æstas, & nos salvati
21 non sum⁹. Super contritione fi-
liæ populi mei contrit⁹ sum, &
contristatus, stupor obtinuit me.
22 Numquid resina non est in Ga-
laad ? aut medicus non est ibi ?
quarè igitur non est obducta ci-
catrix filiæ populi mei :

CAP. IX.

1 Quis dabit capiti meo aquam,
& oculis meis fontem lachryma-
rum ? & plorabo die ac nocte in-
2 terfectos filiæ populi mei. Quis
dabit me in solitudine diverso-
rium viatorum, & derelinquam
populum meum, & recedam ab
eis ? quia omnes adulteri sunt,
3 cœtus prævaricatorum. Et ex-
tenderunt linguam suam quasi ar-
cum mendacii & non veritatis ?
confortati sunt in terra, quia de
malo ad malum egressi sunt, &
me non cognoverunt, dicit Do-
4 minus. Unusquisque se à proxi-
mo suo custodiat, & in omni fra-
tre suo non habeat fiduciam :
quia omnis frater supplantans
supplantabit, & omnis amicus
5 fraudulenter incedet. Et vir
fratrem suum deridebit : & veri-
tatem non loquentur : docue-
runt enim linguam suam loqui
mendacium : ut iniquè agerent,
6 laboraverunt. Habitatio tua in
medio doli : in dolo renuerunt
7 scire me, dicit Dominus. Pro-
ptereà hæc dicit Dominus exer-
cituum ; Ecce ego conflabo, &
probabo eos : quid enim aliud
faciam à facie filiæ populi mei ?
8 Sagitta vulnerans lingua eorum,
dolum locuta est : in ore suo pa-
cem cum amico suo loquitur, &
9 occultè ponit ei insidias. Num-
quid super his non visitabo, di-
cit Dominus ? aut in gente hu-
jusmodi non ulciscetur anima
10 mea ? Super montes assumam
fletum ac lamentum, & super
speciosa deserti planctum : quo-
niam incensa sunt, eò quòd non
sit vir pertransiens : & non audi-
erunt vocem possidentis : à vo-
lucre cœli usque ad pecora transf.
11 migraverunt & recesserunt. Et
dabo Jerusalem in acervos are-
næ, & cubilia draconum : & ci-
vitates Juda dabo in desolatio-
nem, eò quòd non sit habitator.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀ-
πὸ γῆς μακρόθεν. μὴ κύριος οὐκ ἔστιν
ἐν Σιών ; ἢ βασιλεὺς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ; διότι
παρώργισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν, ϗ
20 ἐν ματαίοις ἀλλοτρίοις. Διῆλθε θέρος,
παρῆλθεν ἀμητός, ϗ ἡμεῖς οὐ διεσώθημεν.
21 Ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου
(φ) ἐσκοτώθην· ἐν ἀπορίᾳ κατίσχυσάν με
22 ὠδῖνες ὡς (χ) τικτούσης. Καὶ μὴ ῥητίνη
οὐκ ἔστιν ἐν Γαλαάδ, ἢ ἰατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ;
διατί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λα-
οῦ μου ;

MS. A. (φ) ἐσκοτώθην· ἀπορίᾳ (χ) τικτούσης. Μὴ * ῥητίνη

ΚΕΦ. Θ'.

1 Τίς δώσει κεφαλῇ μου ὕδωρ, ϗ ὀφθαλ-
μοῖς μου πηγὴν δακρύων ; ϗ κλαύσομαι
τὸν λαόν μου τοῦτον ἡμέρας ϗ νυκτὸς, (α) τοὺς
τετραυματισμένους θυγατρὸς λαοῦ μου.
2 Τίς δῴη μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σταθμὸν ἔσχατον,
ϗ καταλείψω τὸν λαόν μου, ϗ ἀπελεύσο-
μαι ἀπ' αὐτῶν, ὅτι πάντες μοιχῶνται,
3 σύνοδος ἀθετούντων, Καὶ ἐνέτειναν τὴν
γλῶσσαν αὐτῶν ὡς τόξον. ψεῦδος, ϗ
οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐκ κα-
κῶν εἰς κακὰ ἐξήλθοσαν, ϗ ἐμὲ οὐκ (β) ἔ-
4 γνωσαν, φησὶ κύριος. Ἕκαστος ἀπὸ τοῦ
πλησίον αὐτοῦ (γ) φυλάξασθε, ϗ ἐπ' ἀδελ-
φοῖς (δ) αὐτῶν μὴ πεποίθατε, ὅτι πᾶς
ἀδελφὸς πτέρνῃ πτερνιεῖ, ϗ πᾶς φίλος δο-
5 λίως πορεύσεται. Ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου
(ε) αὐτοῦ καταπαίξεται, ἀλήθειαν οὐ μὴ
λαλήσωσι· μεμάθηκεν ἡ γλῶσσα αὐτῶν
λαλεῖν ψευδῆ, ἠδίκησαν, ϗ οὐ διέλιπον
6 τοῦ ἐπιστρέψαι. Τόκος ἐπὶ τόκῳ, ϗ δόλος
ἐπὶ δόλῳ· οὐκ ἤθελον εἰδέναι (ζ) με, φη-
7 σὶ κύριος. Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος,
Ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐτοὺς, καὶ δοκιμῶ αὐ-
τούς. ὅτι ποιήσω ἀπὸ προσώπου πονηρίας
8 θυγατρὸς λαοῦ μου. Βολὶς τιτρώσκουσα
ἡ (η) γλῶσσα αὐτῶν, δόλια τὰ ῥήματα τοῦ
στόματος αὐτῶν· τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ
εἰρηνικὰ, ϗ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν.
9 Μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι ; λέγει κύ-
ριος· ἢ ἐν λαῷ τοιούτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ
10 ψυχή μου ; Ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετὸν,
καὶ ἐπὶ τὰς τρίβους τῆς ἐρήμου θρῆνον, ὅ-
τι ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους.
οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑπάρξεως ἀπὸ πετει-
νῶν τοῦ οὐρανοῦ, ϗ ἕως (θ) κτηνῶν, ἐξέστη-
11 σαν, ᾤχοντο. Καὶ δώσω τὴν Ἱερουσαλὴμ
εἰς μετοικίαν, καὶ εἰς (ι) κατοικητήριον
δρακόντων, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα εἰς
ἀφανισμὸν θήσομαι, παρὰ τὸ μὴ κατοι-
κεῖσθαι.

MS. A. (α) ϗ τετραυματισμένους (β) ἔγνωσαν. Ἕκαστος (γ) ἐξε-
θέσαν, φυλάξασθε, (δ) ἑαυτῶν (ε) ἑαυτοῦ (ζ) με. Διατοῦτο τάδε λέγει
(η) καρδία αὐτῶν, (θ) τῶν κτηνῶν, (ι) κατοικητήρια

Ecce vox clamoris filiæ populi
mei de terra longinqua. Num-
quid Dominus non est in Sion ?
aut rex non est ibi ? Quoniam
ad iracundiam concitaverunt
me in sculptilibus suis, & in va-
nitatibus alienis. Transiit æstas,
præteriit messis : & nos salvati
non sumus. Super contritione
filiæ populi mei obtenebratus sum
in afflictione : tenuerunt me do-
lores quasi parientis. Et numquid
resina non est in Galaad, aut me-
dicus non est ibi ? Quarè non
ascendit sanatio filiæ populi mei ?

CAP. IX.

Quis dabit capiti meo a-
quam, & oculis meis fontem la-
chrymarum? & plorabo popu-
lum meum hunc die ac nocte, inter-
fectos filiæ populi mei. Quis dabit
mihi in solitudine mansionem no-
vissimam ; & relinquam popu-
lum meum, & recedam ab eis ?
Quia omnes mœchantur : cœtus
prævaricatorum : Et intende-
runt linguam suam quasi arcum
mendacium, & non fides inva-
luit super terram : quia de ma-
lis in mala egressi sunt, & me
non cognoverunt, dicit Domi-
nus. Unusquisq; à proximo suo
vos custodite, & super fratribus
suis non habeatis fiduciam : quia
omnis frater supplantatione sup-
plantabit : & omnis amicus do-
losè incedet : Unusquisq; con-
tra fratrem suum illudet : veri-
tatem non loquentur. Didicit lin-
gua eorum loqui mendacia : ini-
què egerunt : & non intermise-
runt, ut converterentur. Usura
super usuram, & dolus super do-
lum : noluerunt scire me, dicit
Dominus. Proptereà hæc dicit
Dominus ; Ecce ego igne exami-
nabo eos, & probabo eos. (*)
Quia faciam à facie malitiæ fi-
liæ populi mei. Sagitta vulnerans
lingua eorum : dolosa verba oris
eorum : proximo suo loquitur pa-
cifica, & in seipso habet inimici-
tiam. Nunquid super his non
visitabo ? dicit Dominus ; aut in
populo hujuscemodi nõ ulciscetur
anima mea ? Super montes assu-
mite planctum, & super semitas
deserti lamentationem : quoniam
defecerunt, eò quòd non sint ho-
mines. Non audierunt vocem (b)
substantiæ : à volucribus cœli, &
usq; ad pecora, obstupuerunt, re-
cesserunt. Et dabo Hierusalem
in transmigrationem, & in ha-
bitaculum draconum : & civita-
tes Juda ponam in desolationem ; eò quòd non habitentur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 האקל צוחת כנשתא דעמי מארעא רחיקא נביא אוכח יתהון השכנתא דיי לית בציון
20 אם מלכה לית בה מא דין מרגזין קדמי בצלמניהון בפולחן טעותא : אמרת כנשתא
21 דישראל עדא זמנא שלים קצא ואנחנא לא מתפרקין : אמרת ירושלם על תבר כנשתא
22 דעמי אודעזעית אתחפיאו אפי אכרום אוכמין כקדרא אשתממו אחדתני : אמר ירמיה
נביא דלמא לא אית בי עובדין טבין למבעי על בית ישראל הלא מחמיד הויתי
לאולפניה דאליה נביא דמגלעד דפתגמוהי אסון אסותא ארי על דלא תבו בכן לא
סליקת אסו למחת כנשתא דעמי :
ט
1 מן יתן רישי כנחל דמין ועיני כמבועא דמעין ואבכי יומם ולילי על קטילי כנשתא דעמי :
2 מן יתנני במדברא בית מבתת עדי אורחן ואשבוק ית כנשתא דעמי ואהך מלותהון
3 ארי כולהון מנאפין סיעת שקרין : ואליפו ית לישנהון פתגמי שקר דמן אנון כקשתא
נכילא ולא להימנותא תקיפו בארעא ארי מבישתא לבישתא נפקו ומדע דחלתי לא
4 אליפו אמר יי : גבר מחבריה אסתמרו ועל כל אחא לא תתרחצון ארי כל אחא מכמן
5 כמין וכל רחים בנכילו מהליך : וגבר בחבריה משקרין וקושטא לא ממללין אליפו
6 לישנהון פתגמי שקר אטפשו טעו : יתבין בבית כנשתהון ומשתען על עויתהון בנכילו
7 מסרבין למדע דחלתי אמר יי : בכן כדנן אמר יי צבאות הא אנא מיתי עליהון עקא
8 וצריף להון ובחר להון ארי איכדין אעביד מן קדם חובי כנשתא דעמי : כגיר די מחריף
לישנהון נכלין מחשב בפומהון שלמא גבר עם חבריה ממללין ובמעוהי משוי כמנתיה :
9 העל אלין לא אסער לאיתאה עליהון בישתא אמר יי אם מן עמא דכדין עובדוהי לא
10 אתפרע מנהון כרעותי : על טוריא אנא מרים קלי ובכי ומצוח ועל דירות מדברא אליא
ארי צדיאו מבלי אנש דעדי ולא אשתמע קל בעירא בארעהון מעופא דשמיא ועד
11 בעירא אטלטלו גלו : ואתן ית ירושלם ליגרין מדור ירודין וית קרויא דבית יהודה אתן
לצדו מבלי יתיב :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce vox clamoris cœt⁹ populi mei de terra longinqua. Tu Propheta, in- 19
crepa eos, [dicens :] Nunquid majestas Dñi non est in Sion? aut rex ejus
non est in ea? quare irritant me simulacris suis, et cultu idolorũ? Dixit cœ- 20
tus Israel : Transivit temp⁹, implet⁹ est finis, et nos non sum⁹ salvati. Dixit 21
Jerusalẽ : Sup contritionẽ cœt⁹ populi mei contremui, opertæ sunt facies
meæ nigredine, atræ quasi olla; stupor obtinuit me. Dixit Jeremias prophe- 22
ta : Fortè non sunt mihi opera bona ad deprecandũ pro domo Israel: desi-
derabã utiq; doctrinã Eliæ prophetæ, qui fuit de Galaad ; cuj⁹ verba erant
medicina : quia pro eo ꝙ non sunt conversi, ideò non crevit medicina
plagæ cœtus populi mei.

CAP. IX.

Quis dabit caput meũ quasi torrentẽ aquarũ, & oculos meos quasi fon- 1
tem scaturientem, & plorabo die ac nocte sup interfectos cœt⁹ populi mei.
Quis dabit me in solitudine domũ mansionis viatorũ, & relinquã cœtum 2
populi mei, & ibo ab eis ? quia omnes sunt fornicatores & turba falsario- 3
rum. Et docuerunt linguas suas verba mendacii ; similes sunt arcui dolosi ;
& non in fide confortati sunt in terra, quia de malo ad malũ egressi sunt,
& scientiã timoris mei non didicerunt, dicit Dñs. Unusquisque custodiat se 4
à socio suo, & in omni fratre nolite confidere : quia omnis frater insidian-
do insidiatur; & omnis amic⁹ in dolo ambulat. Et unusquisque fratri suo 5
mentiuntur, & veritatẽ non loquuntur : docuerunt linguã suã verba men-
dacii, insipientes facti sunt & erraverunt. Sedent in domo congregationis 6
suæ, & narrant sup iniquitates suas in dolis : renuunt scire timorẽ mei, di-
cit Dñs. Proptereà hæc dicit Dñs exercituũ : Ecce ego inducã super eos 7
angustiã, & conflabo eos, & probabo eos. Quomodo enim faciã à facie
peccatorũ cœt⁹ populi mei? Sicut sagitta acuta lingua eorũ dolos agitat : in 8
ore suo pacẽ unusquisque loquitur cum proximo suo, & in visceribus suis
ponit insidias suas. Nunquid propter hæc non visitabo, ut adducã sup eos 9
mala? dicit Dominus : aut de populo cuj⁹ opera talia sunt, non sumam vin-
dictã juxta voluntatẽ meã ? Sup montes ego attollo vocẽ meam, & fletum 10
& clamorẽ, & sup habitacula deserti lamentationẽ : quia deserta facta sunt
absque homine transeunte, nec auditur vox pecoris in terra eorum : à vo-
lucri cœli usque ad pecora mota sunt & transmigraverunt. Et dabo Jeru- 11
salem in acervos, habitaculum draconum ; & civitates domus Juda dabo
in solitudinem, ita ut non sit habitator.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܐ ܩܠܐ ܕܩܥܬܗ ܕܒܪܬ ܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ. ܕܐܡܪܝܢ: ܡܪܝܐ ܠܝܬ ܒܨܗܝܘܢ܆
ܡܠܟܗ ܠܝܬ ܒܗ. ܡܛܠ ܕܐܪܓܙܘܢܝ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. ܘܒܣܪܝܩܘܬܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. *
ܥܒܪ ܚܨܕܐ ܘܫܠܡ ܩܛܦܐ. ܘܚܢܢ ܠܐ ܐܬܦܪܩܢ. * ܥܠ ܬܒܪܐ ܕܒܪܬ ܥܡܝ ܐܬܬܒܪܬ. ܘܐܬܟܡܪܬ ܘܐܚܕܬܢܝ
* ܫܥܘܬܐ ܠܝܬ ܒܓܠܥܕ. ܐܘ ܐܣܝܐ ܠܝܬ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܠܐ ܣܠܩܬ ܐܣܝܘܬܗ ܕܒܪܬ ܥܡܝ

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

* ܡܢ ܢܬܠ ܠܪܫܝ ܡܝܐ. ܘܠܥܝܢܝ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܥܐ. ܘܐܒܟܐ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ
ܥܠ ܩܛܝܠܐ ܕܒܪܬ ܥܡܝ. * ܡܢ ܢܬܠ ܠܝ ܒܡܕܒܪܐ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܕܐܘܪܚܬܐ
ܠܥܡܝ. ܘܐܙܠ ܠܝ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܓܝܪܝܢ. ܘܟܢܘܫܬܐ ܕܢܟܠܐ
* ܘܡܬܚܘ ܠܫܢܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܒܩܫܬܗܘܢ. ܒܕܓܠܘܬܐ ܘܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܥܫܢܘ ܒܐܪܥܐ
ܕܡܢ ܒܝܫܬܐ ܠܒܝܫܬܐ ܢܦܩܘ. ܘܠܝ ܠܐ ܝܕܥܘܢܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܓܒܪ ܡܢ ܚܒܪܗ ܐܙܕܗܪܘ
ܘܥܠ ܟܠ ܐܚ ܠܐ ܬܬܟܠܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܐܚ ܥܩܒܐ ܥܩܒ. ܘܟܠ ܪܚܡܐ ܢܟܠܐ ܡܗܠܟ
* ܘܓܒܪ ܒܚܒܪܗ ܡܒܙܚ. ܘܩܘܫܬܐ ܠܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܐܠܦܘ ܠܫܢܗܘܢ ܠܡܡܠܠܘ ܕܓܠܘܬܐ
ܡܥܘܠܐ. ܘܐܬܠܐܝܘ ܠܡܬܬܘܒ. * ܡܬܒܟ ܒܓܘ ܢܟܠܐ. ܒܢܟܠܗܘܢ ܠܐ ܨܒܘ ܠܡܕܥܢܝ
ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܨܪܦ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܘܒܚܪ ܐܢܐ ܠܗܘܢ
ܡܛܠ ܕܡܢܐ ܐܥܒܕ ܡܢ ܩܕܡ ܒܝܫܘܬܗ ܕܒܪܬ ܥܡܝ. * ܐܝܟ ܓܐܪܐ ܚܪܝܦܐ ܠܫܢܗܘܢ. ܘܢܟܠܐ ܡܡܠܠ
ܒܦܘܡܗ ܫܠܡܐ ܥܡ ܚܒܪܗ ܡܡܠܠ. ܘܒܠܒܗ ܣܐܡ ܟܡܝܢܐ. * ܥܠ
ܗܠܝܢ ܠܐ ܐܦܩܘܕ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܢ ܥܡܐ ܕܗܟܢܐ ܠܐ ܬܬܦܪܥ ܢܦܫܝ. * ܥܠ ܛܘܪܐ ܐܪܝܡܘ
ܒܟܝܐ. ܘܐܠܝܐ. ܥܠ ܕܝܪܬܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܕܚܪܒ ܡܢ ܕܠܐ ܐܢܫ ܕܥܒܪ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ
ܩܠܐ ܕܩܢܝܢܐ. ܡܢ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ ܐܬܒܕܪܘ ܘܐܙܠܘ. * ܘܐܬܠ ܠܐܘܪܫܠܡ
ܠܚܪܒܐ. ܡܥܡܪܐ ܠܬܢܝܢܐ. ܘܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܐܬܠ ܠܚܘܪܒܐ. ܡܢ ܕܠܐ ܥܡܘܪܐ.

Ecce vocem clamoris filiæ populi mei de ter- 19
ra longinqua, dicentium; An Dominus non est
in Sione? an rex ejus non est in ea? quia nimi-
rum irritaverunt me sculptilibus suis, & nu-
minibus peregrinis. Præterijt messis, & fi- 20
nita est vindemia; & nos haud liberati sumus.
Propter contritionem filiæ populi mei, mœ- 21
rore confectus sum, & stupor occupavit me.
Num cera nulla est in Gelaad? num medicus 22
non adest ibi? quare non *prosperè* successit
curatio filiæ populi mei?

CAP. IX.

O utinam verteretur caput meum in a- 1
quam, & oculi mei in fontes lachrymarum:
deflerem equidem interdiu noctúque occisos
filiæ populi mei. O utinam ponerer in deser- 2
to in diversorio viatorum: relinquerem sanè
populum meum, & abscederem ab eis; quia
sunt omnes adulteri & cœtus mendacium:
Linguam suam quasi arcu suo sunt jaculati: 3
falsitate & perfidiá magnificati sunt in terra:
quoniam de scelere in scelus progressi sunt, &
me non cognoverunt, dicit Dominus. Quis- 4
que à socio suo cavete, & ulli fratri ne confi-
dite: omnis enim frater dolosè agit, & omnis
amicus fraudulenter incedit: Quisque socium 5
suum decipit, ac veritatem non loquuntur: do-
cuerunt linguam suam loqui falsitatem: agi-
tantur & laborant. Tua habitatio est in me- 6
dio dolo, præ dolo suo renuerunt cognoscere
me, dicit Dominus. Propterea sic ait Domi- 7
nus potens, Ecce conflaturus sum eos, & pro-
baturus illos: quomodo enim agerem spectatá
nequitiá filiæ populi mei? Sagittæ acutæ si- 8
milis est lingua eorum, fraudémque loquitur:
ore tenus pacem quisque cum socio suo loqui-
tur, at in præcordiis ejus latent insidiæ. Has 9
ob res non visitarem, dicit Dominus? & de
populo qui talis est, non ulcisceretur anima
mea? Ob montes attollite fletum & ejula- 10
tum, & ob caulas deserti lamentationem; quia
desolabuntur ob penuriam hominis qui trans-
eat, nec audient vocem pecoris: tam volucres
cœli quàm jumenta dissipabuntur & abibunt.
Reddámque Jerusalem dirutam, habitationem 11
canum sylvestrium; & civitates Judæ redigam
in solitudinem ob penuriam incolarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ها صوت صراخ ابنة شعبي من ارض بعيدة * هل الرب ليس هو في صهيون * او ملك ليس
20 هو هناك * من اجل انهم اغضبوني بمنحوتاتهم وبالاباطيل الغريبة * عبر الصيف ذهب الحصاد
21 ونحن لم نخلص * بانكسار ابنة شعبي اظلمت بالحزن * فوثبت في الاوجاع مثل التي تلد
22 * هل ليس موجود في جلعاد قلفونية * او طبيب ليس هو هناك * لماذا لم يصعد شفاء ابنة
شعبي *

* الفصل التاسع *

1 * من يعطي لراسي ماء وعيني ينبوع دموع * فابكي شعبي نهارا وليلا ومهشمين ابنة
2 شعبي * من يعطيني في البرية حرزا اخيرا * واترك شعبي واذهب عنهم * لانهم جميعهم يزنون
3 مجمع عصاة * واوتروا السنتهم بالكذب مثل القوس * وليس ايمان قوي على الارض * لانهم
4 خرجوا من شرور الى شرور ولم يعرفوني يقول الرب * كل واحد من قريبه احتفظوا * وباخوتكم
5 لا تثقوا * لان كل اخ يعرقب العقب * وكل صديق يسير بغش * وكل واحد على صديقه يهزي
6 ولا يتكلمون بالحق * تعلم لسانهم ان يتكلم بالكذب * ظلموا ولم يكفوا ليرجعوا * ربا على
7 ربا * وغش على غش * ولم يريدوا ان يعرفوني * لاجل هذا هكذا يقول الرب * ها انا احميهم
8 وامتحنهم * لاني ماذا اصنع من وجه شر ابنة شعبي * قلبهم نصله ناكس * كلمات فيهم
9 غاشة * يتكلم مع قريبه بالسلامة * وله في ذاته العداوة * هل لهذه لا اتعهدهم يقول الرب
10 او من شعب هذه حاله لا تنتقم نفسي * على الجبال خذوا عويلا * وعلى اكام البرية نوحا
لانهم فنيوا من ان يكون البشر * لم يسمعوا صوت وجود من طيور السماء * وحتى البهائم جازوا
11 وعبروا * واعطي اورشليم للخلوة ومساكن للتنانين * واجعل مدن يهودا للتلاف من
ان لا تسكن *

Ecce clamor vociferationis filiæ populi 19
mei de terra longinqua, Num Dominus
non est in Sione? aut nullus est ibi rex?
quoniam ad iracundiam concitaverunt
me sculptilibus suis & vanitatibus alie-
nis. Præteriit æstas, elapsa est messis; 20
& nos minimè servamur. Ob fractio- 21
nem filiæ populi mei stupore tenebresco,
invaluerunt in me dolores ut parturientis.
An non reperitur in Galaad resina? aut 22
medicus non est illic? quare non proficit
valetudo filiæ populi mei?

CAP. IX.

Quis det capiti meo aquam, & ocu- 1
lis meis fontem lachrymarum, ut populum
meum & conquassatos filiæ populi mei
diu noctúque lugeam? Quis concedat 2
mihi in deserto munitionem ultimam, ut
destituto populo meo recedam ab eis?
Omnes enim fornicantur, sunt cœtus re-
bellium: Linguas suas mendacio velut 3
arcum tetenderunt, & invaluit perfidia
super terram: quia de flagitiis in flagi-
tia processerunt, non cognoscentes me, di-
cit Dominus. Quisque à proximo suo 4
cavetote, & fratribus vestris ne confidi-
tote; nam omnis frater supplantat calca-
neum, & omnis amicus dolosè ambulat.
Quisque amico suo illudit, neque lo- 5
quuntur veritatem: didicit eorum lingua
loqui mendacium: perfidè agunt, neque
desistunt ut sese retrahant: usuram usuræ, 6
& dolum dolo accumulant, nec volunt
cognoscere me. Iccirco sic dicit Domi- 7
nus, Ecce ego excoquam eos, & probabo
illos: ecquid enim agerem à facie ma-
lignitatis filiæ populi mei? Cor eorum cu- 8
spis pungens, verba oris eorum dolosa;
loquitur cum proximo suo pacem, at ser-
vat ei in animo suo inimicitiam. An 9
propter ista non visitarem eos, dicit Domi-
nus? an ab hujusmodi conditionis gente non
sumeret ultionem anima mea? De mon- 10
tibus sumite gemitum, & de collibus
deserti lamentum; quia desinent esse ibi
homines, nec audient vocem ullius volu-
cris cœli, quin & jumenta abibunt &
dispergentur. Et redigam Jerosolymam 11
in desolationem & lustra draconum, ur-
besque Judæ exponam ruinæ, eò quòd
non habitentur.

ירמיה : ט

Domini os est locutu quem & ? hoc intelliget &, sapiens vir Quis
11 מי־האיש החכם ויבן את־זאת ואשר דבר פי־יהוה
deserta veluti, est exusta, terra periit quid Super illud nuntiabit &, eu ad
אליו ויגדה על־מה אבדה הארץ נצתה כמדבר
meã legem eos dereliquere Super : Dominus dixit Et ? transeunte absque
13 מבלי עבר : ויאמר יהוה על־עזבם את־תורתי
ambulaverũt nec, mea voce in audierũt non & ; eorum facies ad dedi quam
אשר נתתי לפניהם ולא־שמעו בקולי ולא־הלכו
quos , Behalim post & , sui cordis obstinatione post abierunt Et .ea in
14 בה : וילכו אחרי שררות לבם ואחרי הבעלים אשר
exercituũ Dominus dixit sic Idcirco .eorum patres eos docuerunt
15 למדום אבותם : לכן כה־אמר יהוה צבאות
,absinthio hunc populum eos cibans ego Ecce : Israel Deus
אלהי ישראל הנני מאכילם את־העם הזה לענה
quas , gentes in eos dispergam Et .fellis aquam eis potum dabo &
16 והשקיתים מי־ראש : והפיצותים בגוים אשר
gladium eos post mittam & : eorũ patres & ipsi noverunt non
לא ידעו המה ואבותם ושלחתי אחריהם את־החרב
Considerate : exercituũ Dominus dixit Sic .eos me consumere ad usque
17 עד כלותי אותם : כה אמר יהוה צבאות התבוננו
, mittite sapientes ad & : veniant & , lamentatrices ad vocate &
וקראו למקוננות ותבואינה ואל־החכמות שלחו
demittant & querimoniam nos super tollant & festinent Et .veniant &
18 ותבואנה : ותמהרנה ותשנה עלינו נהי ותרדנה
querimoniæ vox Quia. aquis defluant nostræ palpebræ &, lachrymã nostri oculi
עינינו דמעה ועפעפינו יזלו־מים : כי קול נהי
! vehementer sum' affecti pudore sum' vastati Quomodo. Sion de est audita
נשמע מציון איך שדדנו בשנו מאד
audite Sed. nostra habitacula projecerũt quia : terram dereliquim' quia
20 כי־עזבנו ארץ כי השליכו משכנותינו : כי־שמענה
: ejus oris verbum vestra auris assumat &, Domini verbum mulieres
נשים דבר־יהוה ותקח אזנכם דבר־פיו
, planctum suam faciam unaquæque &, querimoniam vestras filias docete &
ולמדנה בנתיכם נהי ואשה רעותה קינה :
, nostra palatia in intravit , nostras fenestras in mors ascendit Quia
21 כי־עלה מות בחלונינו בא בארמנותינו
, Loquere .plateis de juvenes , platea de parvulum succidendum ad
22 להכרית עולל מחוץ בחורים מרחבות : דבר
stercus tanquam hominis cadaver cadet & , DOMINUS dixit Sic
כה נאם־יהוה ונפלה נבלת האדם כדמן
non & , metentem post à manipulus veluti & : agri faciebus super
על־פני השדה וכעמיר מאחרי הקוצר ואין
, sua sapientia in sapiens se laudet Ne : Dominus dixit Sic .colligens
23 מאסף : כה אמר יהוה אל־יתהלל חכם בחכמתו
dives se laudet neque : sua potentia in potens se laudet neque
ואל־יתהלל הגבור בגבורתו אל־יתהלל עשיר
intelligendo se laudans se laudet hoc in Quinimò sua opulentia in
24 בעשרו : כי אם־בזאת יתהלל המתהלל השכל
judicium , misericordiam faciens Dominus ego quia : me sciendo &
וידע אותי כי אני יהוה עשה חסד משפט
dies Ecce .Dominus dixit , volui illis in quia : terra in justitia &
25 וצדקה בארץ כי־באלה חפצתי נאם־יהוה : הנה ימים
præputio in circũcisum omnẽ super visitabo & , Dominus dixit , venientes
באים נאם־יהוה ופקדתי על־כל־מול בערלה :
Hamon filios super & , Edom super & , Jehudah super & , Ægyptum Super
26 על־מצרים ועל־יהודה ועל־אדום ועל־בני עמון
deserto in habitantes , anguli extremificatos omnes super & , Moab super &
ועל־מואב ועל כל־קצוצי פאה הישבים במדבר
cordis præputiati Israel domus omnis & , præputiatæ gentes omnes quia
כי כל־הגוים ערלים וכל־בית ישראל ערלי־לב :

Versio VULG. LAT.

12 Quis est vir sapiens, qui intelli-
gat hoc, & ad quem verbum oris
Domini fiat ut annuntiet istud,
quarè perierit terra, & exusta sit
quasi desertum, eò quòd non sit
13 qui pertranseat ? Et dixit Domi-
nus; Quia dereliquerunt legem
meam, quam dedi eis, & non au-
dierunt vocem meam, & non am-
14 bulaverunt in ea: Et abierunt
post pravitate cordis sui, & post
Baalim: quod didicerunt à pa-
15 tribus suis. Idcircò hæc dicit
Domin⁹ exercituũ Deus Israel;
Ecce ego cibabo populum istum
absinthio, & potũ dabo eis aquã
16 fellis. Et dispergam eos in Gen-
tib⁹, quas non noverunt ipsi &
patres eorum: & mittam post eos
17 gladiũ, donec consumantur. Hæc
dicit Dominus exercituum Deus
Israel; Contemplamini, & vo-
cate lamentatrices, & veniant:
& ad eas, quæ sapientes sunt,
18 mittite, & properent: Festinent,
& assumant super nos lamentũ:
deducant oculi nostri lachrymas,
& palpebræ nostræ defluant
19 aquis. Quia vox lamentationis
audita est de Sion; Quomodò
vastati sumus & confusi vehe-
menter ? quia dereliquimus ter-
ram, quoniam dejecta sunt ta-
20 bernacula nostra. Audite ergò
mulieres verbum Domini: &
assumant aures vestræ sermonem
oris ejus: & docete filias vestras
lamentum, & unaquæque proxi-
21 mam suã planctum. Quia ascen-
dit mors per fenestras nostras,
ingressa est domos nostras, dis-
perdere parvulos deforis, juve-
22 nes de plateis. Loquere; Hæc
dicit Dominus; Et cadet morti-
cinũ hominis quasi stercus super
faciem regionis, & quasi fœnum
post tergum metentis, & non
23 est qui colligat. Hæc dicit Do-
minus; Non glorietur sapiens in
sapientiã suã, & non glorietur
fortis in fortitudine suã, et non
glorietur dives in divitiis suis:
24 Sed in hoc glorietur, qui glo-
riatur, scire et nôsse me, quia
ego sum Dominus, qui facio
misericordiam, et judicium, et
justitiam in terra: hæc enim
25 placent mihi, ait Dominus. Ecce
dies veniunt, dicit Dominus:
et visitabo super omnem qui
circumcisum habet præputium,
26 Super Ægyptum, et super Juda,
et super Edom, et super filios Am-
mon, et sup Moab, et super omnes
qui attonsi sunt in comam, ha-
bitantes in deserto: quia omnes
gentes habent præputiũ, omnis
autem domus Israel incircum-
cisi sunt corde.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 (κ) Τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ συνετὸς, καὶ συνέτω
τοῦτο; καὶ ᾧ λόγος στόματος κυρίου πρὸς
αὐτὸν, ἀναγγειλάτω (λ) ὑμῖν, ἕνεκεν τί-
νος (μ) ἀπώλετο ἡ γῆ, ἀνήφθη ὡς ἔρημος
13 παρὰ τὸ μὴ (μ) διοδεύεσθαι αὐτήν; Καὶ
εἶπε κύριος πρός με, Διὰ τὸ ἐγκαταλι-
πεῖν αὐτοὺς τὸν νόμον μου, ὃν ἔδωκα πρὸ
προσώπου αὐτῶν, καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φω-
14 νῆς μου, Ἀλλ' ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν (ν)
ἀρεστῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς, καὶ
ὀπίσω τῶν εἰδώλων ἃ ἐδίδαξαν αὐτοὺς οἱ
15 πατέρες αὐτῶν· Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ (ξ) ψωμιῶ
αὐτοὺς ἀνάγκας, καὶ ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ χο-
16 λῆς, Καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνε-
σιν, εἰς οὓς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέ-
ρες αὐτῶν, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν
μάχαιραν, ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἐν
17 αὐτῇ. Τάδε λέγει κύριος, Καλέσατε τὰς
θρηνούσας, καὶ (ο) ἐλθέτωσαν, καὶ πρὸς τὰς
18 σοφὰς ἀποστείλατε, καὶ φθεγξάσθωσαν, Καὶ
λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς θρῆνον, καὶ καταγα-
γέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα, καὶ τὰ
19 βλέφαρα ὑμῶν ῥείτω ὕδωρ, Ὅτι φωνὴ οἱ-
κτοῦ ἠκούσθη ἐν Σιών· Πῶς ἐταλαιπωρή-
σαμεν, κατῃσχύνθημεν σφόδρα, ὅτι ἐγκα-
τελίπομεν τὴν γῆν, καὶ ἀπερρίψαμεν τὰ
20 σκηνώματα ἡμῶν; Ἀκούσατε δὴ γυναῖ-
κες λόγον (π) θεοῦ, καὶ δεξάσθω τὰ ὦτα ὑ-
μῶν λόγους στόματος αὐτοῦ, καὶ διδάξατε τὰς
θυγατέρας ὑμῶν (ς) οἶκτον, καὶ γυνὴ τὴν
21 πλησίον (σ) αὐτῆς θρῆνον. Ὅτι ἀνέβη
θάνατος (τ) διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, τοῦ ἐκτρῖψαι νή-
πια ἔξωθεν, καὶ νεανίσκους ἀπὸ τῶν πλατει-
22 ῶν. Καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώπων
εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου
τῆς γῆς ὑμῶν, (υ) ὡς χόρτος ὀπίσω θε-
ρίζοντος, καὶ οὐκ ἔσται ὁ συνάγων.
23 Τάδε λέγει κύριος, Μὴ καυχάσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ
σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐν
τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν
24 τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, Ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχά-
σθω ὁ καυχώμενος, συνιεῖν καὶ γινώσκειν, ὅ-
τι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ποιῶν ἔλεος καὶ κρί-
μα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι ἐν τού-
25 τοις τὸ θέλημά μου, λέγει κύριος. Ἰδοὺ
ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ ἐπισκέ-
ψομαι ἐπὶ πάντας (φ) περιτετμημένους ἀ-
26 κροβυστίας αὐτῶν· Ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ
(χ) Ἰδουμαίαν, (ψ) καὶ ἐπὶ Ἐδὼμ, καὶ ἐπὶ (ψ)
υἱοὺς Ἀμμὼν, καὶ ἐπὶ υἱοὺς Μωὰβ, καὶ ἐπὶ πάν-
τα περικειρόμενον τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτῶν,
τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ, ὅτι πάντα
τὰ ἔθνη (ω) ἀπερίτμητα σαρκὶ, καὶ πᾶς
οἶκος Ἰσραὴλ (α) ἀπερίτμητοι καρδίας
αὐτῶν.

MS.A. (κ) Τίς ἄνθρωπος συνετὸς καὶ συνήτω τοῦτο; καὶ ὁ λόγος (λ) ὑμῖν, τίνος ἕνεκεν, (μ) διοδεύεσθαι· Καὶ εἶπεν (ν) ἐξ ἀρεστῶν (ξ) ψωμιῶ (ο) ἐλθάτωσαν, (π) κυρίου, (ς) οἰκτρὸν, (σ) ἑαυτῆς (τ) τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ἦλθεν διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν, τοῦ ἐκτρῖψαι (φ) περιτετμημένους (χ) τὴν Ἰδουμαίαν, (ψ) πάντας τοὺς υἱοὺς ... καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Μωὰβ, καὶ ἐπὶ πάντα περικειρόμενον (ω) ἀπερίτμητα, (α) ἀπερίτμητος.

Quis est homo sapiens, & intelligat hoc? & cui verbum oris Domini ad eum, annunciet vobis: Et cujus caussa periit terra, quasi desertum, eo quod non pertranseatur eam? Et dixit Dominus ad me: Quia dereliquerunt legem meam, quam dedi ante faciem eorum, & non audierunt vocem meam: sed abierunt post placita cordis sui mali, & post idola, quæ docuerunt eos patres eorum. Idcirco hæc dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego cibabo eos angustiis, & potabo eos aqua fellis. Et dispergam eos in gentibus, quas non noverunt ipsi, & patres eorum: & immittam super eos gladium, donec consumantur in eo. Hæc dicit Dominus: Vocate lamentatrices, & veniant: & ad sapientes mittite, & loquantur: & assumant super vos lamentum: & deducant oculi vestri lacrymas: & palpebræ vestræ fluant aquam: Quoniam vox lamentationis audita est in Sion. Quomodo miseri vexati sumus, confusi sumus vehementer; quia dereliquimus terram, & projecimus tabernacula nostra. Audite nunc mulieres verbum Dei: & assumant aures vestræ sermones oris ejus: & docete filias vestras lamentum: & mulier proximam suam planctum. Quia ascendit mors per fenestras vestras: ingressa est in terram vestram, disperdere parvulos foris, & juvenes de plateis. Et erunt mortui hominum in exemplum super faciem campi terræ vestræ, quasi fœnum post metentem: & non erit qui colligat. Hæc dicit Dominus: Ne glorietur sapiens in sapientia sua: & non glorietur fortis in fortitudine sua: & non glorietur dives in divitiis suis: sed in hoc glorietur, qui gloriatur, intelligere, & scire, quia ego sum Dominus faciens misericordiam, & judicium, & justitiam super terram: quia in istis voluntas mea, dicit Dominus. Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & visitabo super omnes, qui circumcisa habent præputia sua: Super Ægyptum, & super Idumæam, & super Edom, & super filios Ammon, & super filios Moab, & super omnem attonsum circa faciem suam, habitantes in deserto; quia omnes gentes incircumcisæ carne: & omnis domus Israel, incircumcisi cordibus suis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 מן גברא דחכים ויסבר ית דא ודאתמלל מן קדם יי עמיה ויחוינה על מה חרובת ארעא
13 צדיאת כמדברא מבלי עבר : ואמר יי על דשבקו ית אוריתי דיהבית קדמיהון ולא
14 קבילו למימרי ולא הליכו בה : ואזלו בתר הרהור לבהון ובתר בעליא דאליפונון
15 אבהתהון : בכן כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא אנא מיתי עקא על עמא הדין
16 מרר כגידין ואשקנון כס דלוט כרישי חיון : ואבדרנון בני עממיא דלא ידעו אנון
17 ואבהתהון ואגרי בתריהון דקטלין בחרבא עד דאשיציתהון : כדנן אמר יי צבאות
18 אסתכלו וקרו לאליתא ויתיין ולחכימתא שלחו ויתיין : ויוחין ויטלון עלנא אליא ויחתון
19 עינגא דמעין ונלגלי עיננא יגרון מיא : ארי קל אליא אשתמע מציון אכדין אתבזנא
20 בהתנא לחדא ארי חרובת ארעא ארי צדיאה ברניתהא : ארי שמעא נשיא פתגמא דיי
21 ותצית אודניכון למלי נבוהי ואלפנא לבנתיכון אליא ואתתא לחברתה עניא : ארי
22 סליק מותא בחרכנא על בבירנותנא לשיצאה ינקין משוקא עולימין מרחובין : אתנבי
23 כדנן אמר יי ותתרמי נבלתא דאנשא כזבל מבדר על אפי חקלא וכעמירא מבתר חצדא
24 וליית דמכניש : כדנן אמר יי לא ישתבח שלמה בר דוד בחכמתיה ולא ישתבח
25 שמשון בר מנוח גברא בגבורתיה ולא ישתבח אחאב בר עמרי עתירא בעותריה : אלהן
26 בדא ישתבח משתבח דמסתכל וילף למדע דחלתי ארי אנא יי עביד נא חסדא ודין
קשוט וזכו בארעא ארי באלין רעוא קדמי אמר יי : הא יומיא אתן אמר יי ואסער על
כל עממיא ערלין ועל בית ישראל דדמן עובדיהון לעובדי ערליא : על מצרים ועל
יהודה ועל אדומאי ועל בני עמון ועל מואבאי ועל כל מקפי פתא דשרן בשכונין
במדברא ארי כל עממיא ערלין בבשרהון וכל בית ישראל ערלין בלבהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

12 Quis est vir sapiens, & intelligat hoc? & cum quo locut⁹ est Dñs, & an-
13 nuntiet illud, quare desolata sit terra, & deserta sit sicut solitudo absque
habitatore? Et dixit Dñs: Quia dereliquerunt legem meam quam dedi
14 corã eis, & non obedierunt verbo meo, et non ambulaverunt in ea. Sed
15 abierunt post cogitationẽ cordis sui, et post Baalim, quæ docuerunt eos pa-
16 tres eorũ. Propterea sic dicit Dñs exercituũ Deus Israel: Ecce ego adducã
tribulationẽ sup populũ istum amarã quasi absinthiũ, & potũ dabo eis calicẽ
17 maledictionis, quasi capita serpentum. Et dispergã eos inter populos
quos non cognoverunt ipsi & patres eorum; & immittã post eos occisos
18 gladio, donec consumã eos. Hæc dicit Dñs exercituũ: Contemplamini, &
19 vocate lamentatrices, ut veniant: & ad eas quæ sapientes sunt mittite, &
veniant. Et festinent & assumant sup nos lamentũ; & defluant oculi nostri
20 lachrymis, et palpebræ oculorũ nostrorũ decurrant aquis. Quia vox lamen-
tationis audita est ex Sion: Quomodo vastati sum⁹, confusi sum⁹ vehemen-
21 ter? quia deserta est terra, quia desolata sunt palatia nostra. Audite
mulieres verbũ Dñi, & auscultet auris vestra verba prophetarũ ej⁹, & do-
22 cete filias vestras lamentũ, & unaquæq; proximã suã planctũ. Quia ascen-
dit mors p fenestras nostras: ingressa est palatia nostra, ut consumat infantes
23 de vico, juvenes de plateis. Vaticinare: Hæc dicit Dñs: Et projicietur cada-
ver hominis quasi sterc⁹ dispersũ sup faciẽ agri, & sicut manipul⁹ post messo-
24 rẽ, & non erit qui colligat. Hæc dicit Dñs: Ne sibi placeat Salomon fili⁹
David *sapiens* in sapientia sua, nec sibi placeat Sampson fili⁹ Manue fortis
25 in fortitudine sua, nec sibi placeat Achab fili⁹ Amri *dives* in divitiis suis.
26 Sed in hoc sibi bene placeat qui sibi placet ꝙ sapiens sit, et didicerit scire
timorẽ mei. Quia ego sum Dominus faciens misericordiam, & judicium
verũ, & justitia in terra; quia in his est voluntas corã me, dicit Dñs. Ecce
dies veniunt, dicit Dñs, & visitabo super omnes populos incircumcisos, &
super domum Israel, quorum opera similia sunt operibus incircumcisorum.
Super Ægyptios & super Judam, & super Idumæos, et sup filios Ammon,
et super Moabitas, et super omnes attonsos coma, qui morantur in taber-
naculis in deserto; quia omnes populi incircumcisi sunt in carne sua, et omnis domus Israel incircumcisi sunt in corde.

Cap. IX.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Vir qui ſapiens eſt, intelligat hoc ; & is ad 12
quem ſermo oris Domini eſt, indicet eum,
Qua de cauſa periit *hæc* terra, & deſolata eſt
veluti deſertum propter penuriam viatorum?
Et dixit Dominus, Quia dereliquerunt legem 13
meam quam dedi eis & patribus eorum, non
auſcultaverunt voci meæ, nec ambulaverunt
in illa; Sed ſectati ſunt libidines animi ſui 14
pravi, & idola quæ docuerunt eos patres
eorum : Idcircò ſic ait Dominus potens, 15
Deus Iſraelis ; Ecce cibaturus ſum populum
hunc abſinthio, & potaturus eos aquis ama-
ris : Diſperſurus eos inter gentes quas nec 16
ipſi nec patres eorum cognoverunt, & miſſu-
rus poſt eos gladium donec abſumam eos.
Sic dicit Dominus potentiſſimus, Advocate 17
lamentatrices ut adveniant, & ad *mulieres*
ſapientes mittite ut veniant, Et feſtinent, 18
componántque de nobis lamentationes ; de-
mittant oculi noſtri lachrymas, & pupillæ no-
ſtræ aquas emanent : Quia vox lamentatio- 19
nis audita eſt è Sione, dicens ; Quomodo di-
repti ſumus ? maximo pudore ſuffuſi ſumus ?
dereliquimus enim terram, & corruerunt ha-
bitationes noſtræ. Propterea, audite mulie- 20
res ſermonem Domini, & percipiant aures ve-
ſtræ verbum oris ejus ; & docete filias veſtras
lamenta, & quælibet ſociam ſuam cantum.
Nam aſcendit mors ad feneſtras noſtras, & 21
ingreſſa eſt in palatia noſtra, ad conſumendos
pueros è vicis, & juvenes è plateis. Sic enim 22
ait Dominus, Cadent hominum cadavera ſic-
ut fimus ſuper faciem terræ, & ſicut fœnum
poſt meſſorem, nec ullus erit collector. Sic 23
dicit Dominus, Ne gloriator ſapiens in ſa-
pientia ſua, néve gloriator gigas in robore
ſuo, neque gloriator dives in divitiis ſuis :
Sed in hoc glorietur qui gloriatur, quòd *ni-* 24
mirum intelligat & agnoſcat me eſſe Domi-
num exercentem beneficium, judicium, & ju-
ſtitiam erga terram ; & his me delectari, dicit
Dominus. Ecce dies venturi ſunt, ait Domi- 25
nus; quibus viſitabo omnem circunciſum cum
præputio, Ægyptios, & Judæos, Adumæos, 26
& Ammonitas, Moabitas, & omnes barbiton-
ſos qui degunt in ſolitudine : nam omnes hi
populi ſunt præputiati in carne ſua : omnes
autem Iſraelitæ præputiati in corde ſuo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*من انسان فهيم فيفهم هذا * وكلمة فم الرب اليه * ليخبرنا من اجل ماذا هلكت الارض
اسودت مثل البرية من ان لا تسلك * وقال الرب * من اجل انهم تركوا ناموسي الذي
اعطيت قبل وجوههم * ولم يسمعوا صوتي * لكن مضوا خلف مراضي قلبهم الردي * وخلف
الاصنام التي علمهم اباوهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب اله اسرايل * ها انا اطعمهم الشدايد
واسقيهم ماء مرار * وامزقهم في الامم التي لم يعرفوها ولا اباوهم * وارسل عليهم السيف الي
ان ابيدهم به * هكذا يقول الرب * ادعوا النايحات وليأتوا * وارسلوا الي الحكيمات * وليلطفوا
وليناحوا عليكم نوحا * وليهمل عيونكم دموعا * وليسيل اجفانكم ماء * لان صوت المرثية سمع
في صهيون * كيف شقينا وخزينا جدا لانا تركنا الارض واطرحنا مساكنا * اسمعن ايتها
النسوة كلمة الرب * وليقبل اذانكم كلمات فمه * وعلمن بناتكن مرثية * والمراة صاحبتها
نوحا * لان الموت صعد ارضكم * واتي من كواكم ليكسر الاطفال من خارج والشبان من
الشوارع * ويصير اموات الناس سهرا علي وجه بقعة ارضكم * ومثل العشب خلف الحاصد
وليس يكون من يجمع * هكذا يقول الرب * لا يفتخر الحكيم بحكمته * ولا يفتخر
القوي بقوته * ولا يفتخر الغني بغناه * لكن بهذا فليفتخر المفتخر * ان يفهم ويعرف
اني انا هو الرب صانع الرحمة والحكم والعدل علي الارض * لان بهذا ارادتي يقول الرب
ايام تاتي يقول الرب * واتعهد علي جميع الختونين قلفاتهم * علي مصر * وعلي اليهودية
وعلي ادوم * وعلي جميع بني عمون * وعلي بني مواب * وعلي كل من يجز ما علي وجهه
السكان في البرية * لان كل الامم غير مختونة بالجسد * وكل بيت اسرايل غير
مختونين بقلوبهم *

Si quis prudens eſt, & hæc intelligit, & 12
verbum oris Domini ad ipſum eſt ; indicet
nobis qua de cauſa perierit hæc terra, de-
ſolata ſit quaſi deſertum, nemoque illic
ambulet. Dixitque Dominus, Quia de- 13
ſeruerunt legem meam quam dedi ipſis
aſpicientibus, nec audierunt vocem
meam ; Sed abierunt poſt placita cordis 14
ſui peſſimi, & poſt idola quæ docuerunt
eos majores ipſorum : Propterea ſic dicit 15
Dominus Deus Iſraelis ; Ecce ego cibabo
eos calamitatibus, & potabo illos aquâ
amaritudinis. Et dilacerabo eos inter 16
gentes quas nec ipſi nec patres eorum
cognoverunt : & immittam in eos gla-
dium, donec eos ipſo conſumam. Ita di- 17
cit Dominus, Convocate lamentatrices,
& veniant ; mittite ad mulieres ſapien-
tes, ut pronuntient edantque de vobis 18
carmen lugubre ; demittant oculi veſtri
lachrymas, & ex palpebris veſtris efflu-
at aqua : Nam vox lamentationis 19
audita eſt in Sione ; Quomodo ſummâ
miſeriâ & pudore perculſi ſumus ? dere-
liquimus enim terram, & abjecimus ha-
bitationes noſtras. Audite O fœminæ ver- 20
bum Domini, & percipiant aures veſtræ
verba oris ejus : docete filias veſtras
carmen lugubre, & altera alteram lamen-
tum : Quia mors ad terram veſtram 21
aſcendit, & venit per feneſtras veſtras,
ut pueros foris confringat, & juvenes è
plateis : Eruntque cadavera humana 22
publica ſuper faciem regionis terræ ve-
ſtræ, & quaſi gramen poſt meſſorem, nec
erit qui colligat. Sic ait Dominus, Ne ſe 23
jactet ſapiens ob ſapientiam ſuam, neque
ſe jactet robuſtus ob robur ſuum, neque
ſe jactet dives propter divitias ſuas :
Sed ob hoc ſe jactet glorius, quòd in- 24
telligat ſciatque me eſſe Dominum ex-
ercentem miſericordiam, judicium, &
juſtitiam ſuper terram ; in his enim eſt
voluptas mea, dicit Dominus. Ecce dies 25
venient, dicit Dominus, quibus viſitabo
omnes circunciſos præputiis, Ægyptum, 26
& Judæam, Edom, & omnes filios
Ammon, filios Moab, & omnes ton-
dentes quod ſuper faciem ſuam eſt,
degentes in deſerto : omnes enim gentes
corpore ſunt incircunciſæ, tota verò do-
mus Iſraelis ſunt incircunciſi cordi-
bus.

ירמיה : י

CAP. X. י

domus , vos super DOMINUS est locutus quod verbum Audite
1 שמעו את-הדבר אשר דבר יהוה עליכם בית
, discatis ne gentium viam In : Dominus dixit Sic .Israel
2 ישראל: כה אמר יהוה אל-דרך הגוים אל-תלמדו
.eis ab gentes *consternentur* sed : *consternemini* ne cœlorum signis à &
ומאתות השמים אל-תחתו כי-יחתו הגוים מהמה:
,illud præcidit sylva de lignum quia : *ipsa* vanitas populorum statuta Quia
3 כי-חקות העמים הבל הוא כי עץ מיער כרתו
auro in & , argento In .ascia in artificis manuum opus
4 מעשה ידי-חרש במעצד: בכסף ובזהב
.prodibit non & ,*illa* confortaverunt malleis in & clavis In .illud decoravit
ייפהו במסמרות ובמקבות יחזקום ולוא יפיק:
non quia ,*gestabuntur* portando ;*loquentur* non & , *ipsa* *æquabilitatis* palma Sicut
5 כתמר מקשה המה ולא ידברו נשוא ינשוא כי לא
non *benefacere* etiam & ,*malefacient* non quia , *eis ab timeatis* ne : *incedent*
יצעדו אל-תיראו מהם כי-לא ירעו וגם-היטיב אין
tuū nomen magnū & , *tu* Magnus .Domine tu sicut non A .*eis*
6 אותם: מאין כמוך יהוה גדול אתה וגדול שמך
quia ,convenit tibi quia ,gentium rex te timebit non Quis .fortitudine in
7 בגבורה: מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי
.tu sicut non à eorum *regno omni in* & , gentium *sapientibus omnibus in*
בכל-חכמי הגוים ובכל-מלכותם מאין כמוך:
.*ipsum* lignum vanitatum Eruditio .agent stultè & ,desipient *uno in* Et
8 ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים עץ הוא:
,artificis opus ,Uphaz de aurum & ,afferetur Tarsis de extensum Argentum
9 כסף מרקע מתרשיש יובא וזהב מאופז מעשה חרש
sapientum opus ,eorū indumentū purpura &,hyacinthus : aurificis manus &
וידי צורף תכלת וארגמן לבושם מעשה חכמים
rex & , vivens Deus , *ipse* veritas Deus Dominus Et .*ipsa* universa
10 כלם: ויהוה אלהים אמת הוא-אלהים חיים ומלך
.ej⁹ *indignationem* gentes sustinebunt non & ,terra contremiscet ejus ira ab: *seculi*
עולם מקצפו תרעש הארץ ולא-יכלו גוים זעמו:
,fecerunt non terram & *cœlos* qui Dii : eis dicetis *hoc Secundum*
11 כדנה תאמרון להום אלהיא די-שמיא וארקא לא עבדו
,sua potētia in terram *Faciens* .hi cœlo sub de & ,terra è pereant
12 יאבדו מארעא ומן-תחות שמיא אלה: עשה ארץ בכחו
.cœlos extendit sua prudentia in & ,sua sapientia in orbem *stabiliens*
מכין תבל בחכמתו ובתבונתו נטה שמים:
extremo ab *vapores faciet ascendere &* , cœlo in aquarū *strepitum eū dare vocem Ad*
13 לקול תתו המון מים בשמים ויעלה נשאים מקצה
omnis *Brutescit* .suis thesauris de ventū *eduxit* & , *fecit pluviæ* fulgura : terræ
14 ארץ ברקים למטר עשה ויוצא רוח מאצרתיו: נבער כל-
falsitas quia : sculptili à *fusor* omnis est affect⁹ Pudore .scientiā propter homo
אדם מדעת הביש כל-צורף מפסל כי שקר
tēpore in : *errorum* opus *ipsa* Vanitas .*eis* in spirit⁹ non &,ej⁹ cōflatile
15 נסכו ולא-רוח בם: הבל המה מעשה תעתעים בעת
plasmator quia ,Jahacob pars hæc sicut Non .peribunt *eorum* visitationis
16 פקדתם יאבדו: לא-כאלה חלק יעקב כי-יוצר
exercituum Dominus : ejus hæreditatis virga Israel & , ipse omnium
הכל הוא וישראל שבט נחלתו יהוה צבאות
.*munitione in habitans ,tuam negotiationem* terra de *Collige* .ejus nomen
17 שמו: אספי מארץ כנעתך יושבתי במצור:

Versio VUL. LAT.

CAP. X.

1 Audite verbum, quod locutus
2 est Dñs sup vos,dom⁹ Israel.Hæc
dicit Dñs ; Juxta vias Gentium
nolite discere : & à signis cœli
nolite metuere,quæ timent Gen-
3 tes: Quia leges populorum vanæ
sunt : quia lignū de saltu præci-
dit opus man⁹ artificis in ascia.
4 Argento & auro decoravit illud:
clavis et malleis compegit,ut non
5 dissolvatur. In similitudinē pal-
mæ fabricata sunt , & non lo-
quentur : portata tollentur, quia
incedere non valent ; nolite er-
gò timere ea, quia nec malè pos-
6 sunt facere, nec bené. Non est si-
milis tuî,Dñe : magnus es tu, &
magnū nomen tuum in fortitu-
7 dine. Quis non timebit te, ô rex
Gentium ? tuū est enim decus :
inter cunctos sapientes Gentium,
& in universis regnis eorum nul-
8 lus est similis tuî. Pariter insipi-
entes & fatui probabuntur : do-
ctrina vanitatis eorum lignū est.
9 Argentum involutum de Tharsis
affertur,& aurū de Ophaz:opus
artificis,& man⁹ ærarii : hyacin-
thus & purpura indumentum
eorum ; opus artificum universa
10 hæc. Dominus autem Deus verus
est : ipse Deus vivens , & rex
sempitern⁹ : ab indignatione ej⁹
commovebitur terra : & non su-
stinebunt Gentes comminatio-
11 nem ejus. Sic ergò dicetis eis ;
Dii , qui cœlos & terram non
fecerunt , pereant de terra , &
de his , quæ sub cœlo sunt.
12 Qui facit terram in fortitu-
dine sua , præparat orbem in
sapientia sua , & prudentiâ suâ
13 extendit cœlos. Ad vocem suam
dat multitudinem aquarum in
cœlo, & elevat nebulas ab ex-
tremitatibus terræ : fulgura in
pluviam facit, & educit ventum
14 de thesauris suis. Stultus factus
est omnis homo à scientia, con-
fusus est artifex omnis in scul-
ptili:quoniam falsū est ꝙ confla-
15 vit, & non est spirit⁹ in eis. Vana
sunt, & op⁹ risu dignū : in tem-
pore visitationis suæ peribunt.
16 Non est his similis pars Jacob :
qui enim formavit omnia, ipse
est : & Israel virga hæreditatis
ejus : Dominus exercituum no-
17 men illi. Congrega de terra con-
fusionem tuam, quæ habitas in
obsidione.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ι.

1 Ἀκούσατε (α) τὸν λόγον κυρίου,
ὃν (β) ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς οἶκος Ἰσ-
2 ραήλ. Τάδε λέγει κύριος, Κατὰ τὰς
ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ (γ) μανθάνετε,
καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ οὐρανοῦ μὴ
φοβεῖσθε, ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ τοῖς
3 προσώποις αὐτῶν. Ὅτι τὰ νόμιμα
τῶν ἐθνῶν μάταια. ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ
δρυμοῦ ἐκκεκομμένον, ἔργον τέκτονος,
4 καὶ χώνευμα, Ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ κε-
καλλωπισμένα (δ), ἐν σφύραις καὶ ἥ-
5 λοις ἐστερέωσαν (˄) αὐτά· Θήσουσιν αὐ-
τά, καὶ οὐ κινηθήσονται. ἀργύριον το-
ρευτόν ἐστιν, οὐ πορεύσονται, ἀργύρι-
9 ον (ε) προσβλητόν ἐστι. Ἀπὸ Θαρ-
σὶς ἥξει χρυσίον Μωφάζ, καὶ (ζ) χεὶρ
χρυσοχόων, ἔργα τεχνιτῶν πάντα, ὑ-
άκινθον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά.
5 Αἰρόμενα ἀρθήσονται, ὅτι οὐκ ἐπιβή-
σονται. μὴ φοβηθῆτε αὐτά, ὅτι (η) οὐ
μὴ κακοποιήσωσιν, καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν
11 ἐν αὐτοῖς. Οὕτως ἐρεῖτε αὐτοῖς,
Θεοὶ οἳ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ
ἐποίησαν, ἀπολέσθωσαν (θ) ἐκ τῆς
γῆς, καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ τούτου.
12 Κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν ἐν τῇ ἰ-
σχύϊ αὐτοῦ, ὁ ἀνορθώσας τὴν οἰκουμέ-
νην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, καὶ τῇ φρονή-
13 σει αὐτοῦ ἐξέτεινε τὸν οὐρανόν, Καὶ
πλῆθος ὕδατος ἐν οὐρανῷ· καὶ ἀνή-
γαγε νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀ-
στραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε, καὶ ἐξήγα-
14 γε φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ. Ἐμωράν-
θη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως, κατ-
ῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς
γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσεν,
15 οὐκ ἔστι πνεῦμα ἐν αὐτοῖς. Μάταιά
ἐστιν ἔργα ἐμπεπαιγμένα, ἐν καιρῷ
16 ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται. Οὐκ
ἔστι τοιαύτη μερὶς τῷ Ἰακώβ, ὅτι ὁ
πλάσας τὰ πάντα, αὐτὸς κληρονομία
17 αὐτοῦ, Κύριος ὄνομα (ι) αὐτῷ. Συν-
ήγαγεν ἔξωθεν τὴν ὑπόστασίν σου,
(κ) κατοικοῦσαν ἐν ἐκλεκτοῖς.

MS. A. (α) λόγον (β) ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς (γ) πορεύεσθε, (δ) ἐστίν, (˄) αὐτά, καὶ οὐ (ε) προσβλητόν. Ἀπὸ Θαρσὶς (ζ) χεῖρες (η) οὐ κακοποιήσουσιν, (θ) ἀπὸ τῆς γῆς, (ι) αὐτῷ. (κ) ἡ κατοικοῦσα

CAP. X.

1 Audite verbum Domini, quod locutus est super vos, domus Israel. Hæc dicit
2 Dominus; Juxta vias gentium nolite discere: & à signis cœli nolite metuere;
(α) quia timent ea faciebus
3 suis: Quia legitima gentium vana sunt. Lignum est de saltu præcisum, opus ar-
4 tificis, et conflatio, Argento, & auro decorata: in malleis & clavis firmave-
5 runt illas: Collocabunt ea, & non movebuntur: argentum tornatile est: non ibunt,
9 argentum productum est. Tharsis veniet aurum Mophaz, & manus aurificum: opera
artificum omnia: hyacinthum & purpurā induent ea: Portata tollentur: quia non con-
5 scendent. Ne timeatis ea, quia non malefacient; & bonum non est (b) in eis.
11 Sic dicetis eis; Dii, qui cœlum & terram non fecerunt, dispereant de terra, &
subter cœlo hoc. Dominus
12 qui fecit terram in fortitudine sua, qui erexit orbem in sapientia sua, & pruden-
13 tiâ suâ extendit cœlum: Et multitudinem aquæ in cœlo; & eduxit nubes ab extremo
terræ: fulgura in pluviam fecit: & eduxit (c) lumen ex thesauris suis. Stultus
14 factus est omnis homo à scientia: confusus est omnis aurifex in sculptilibus suis;
quia falsa conflavit: non est spiritus in eis. Vana
15 sunt opera, ridicula: in tempore visitationis suæ peribunt. Non est talis pars
16 Jacob. Qui enim formavit omnia; (d) ipse est hæreditas ejus: Dominus nomen
17 illi. Congregavit deforis substantiam suam, quæ habitas (e) in electis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 קבילו ית פתגמא דמליל יי עליכון בית ישראל: כדנן אמר יי מאורחת עממיא לא תילפון
2 ומאתין דמשתנין בשמיא לא תתברון ארי מתברין עממיא מנהון: ארי גזרת עממיא
3 למה אנון ארי אעא מחורשא קיץ ליה עובד ידי נגר בחצינא: בכספא ובדהבא חפי ליה
4 במסמרין ובמקבין מתקיף ליה דלא יצטלי: עובד נגיד זקיפין אנון ולא ממללין
5 אתנטלא יתנטלון ארי לית בהון רוחא להלכא לא תדחלון מנהון ארי לא מבאשין ואף
6 לאיטבא לית אנון ידעין: לית בר מנך יי רב את ורב שמך בגבורתא: מן לא ידחל מן
7 קדמך מלך על כל עממיא ארי דילך היא מלכותא ארי בכל חכימי עממיא ובכל
8 מלכותהון לית בר מנך: ובחדא יחובון עממיא על דאטפשו על דפלחו לטעותא דלמא
9 אנון: כספא דמחפן מאפריקא מיתן ודהבא מאופיר עובד נגר וידי קיני תכלא וארגונא
10 לבושהון עובד חכימין כולהון: ויי אלהים קשוט הוא אלה קים ומלך עלמין מרוגזיה
11 תזוע ארעא ולא יכלין עממיא לסוברא רוגזיה: דנא פרשגן אגרתא דשלח ירמיה נביא
לות שאר סבי גלותא די בבבל ואם יימרון לכון עממיא דאתון ביניהון פלחו לטעותא
בית ישראל כדין תתיבון וכדין תימרון להון טעון דאתון פלחין להון טעון דלית בהון
צרוך אנון מן שמיא לא יכלין לאחתא מטרא ומן ארעא לא יכלין לצמחא פרין אנון
12 ופלחיהון ייבדו מארעא וישתצון מן תחות שמיא אלין: וכדנא תימרון להון אנחנא
פלחין לדעביד ארעא בחיליה שכלל תבל בחוכמתיה בסוכלתנותיה תלא שמיא:
13 לקל מתניה רכפת דמיין בשמיא ומסיק ענגין מסיפי ארעא ברקין לזמן מטרא עבד
14 ומפק רוחין מבית גנזוהי: אתברו כל עממיא מלמדע חכמא בהית כל קיני מלמעבד
15 צלם ארי שקרא אתכונו ולא רוחא בהון: למה אנון עובד תלעבא בעדן
16 דאסער עליהון חוביהון ייבדון: לא כאלין חולקיה דיעקב ארי דברא כולא הוא
17 וישראל שבטא דאחסנתיה יי צבאות שמיה: כנשי מארעא סחורתיך דיתבא בתוקפא
בקרוין כריכן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. X.

Suscipite verbum quod loquitur Dominus super vos domus Israel. Hæc
dicit Dominus: De viis gentium nolite discere , & de signis quæ mutantur
sunt in cœlis, ne conterreamini, à quibus populi conterrentur. Quia de-
creta populorum vana sunt, quia lignum de sylva præciditur ei: op⁹ ma-
nuum fabri lignarii in ascia. Argento & auro cooperit illud, clavis & mal-
leis corroborat illud, ut non inclinetur. Opere ductili eriguntur ea, &
non loquuntur, portando portantur , quia non habent spiritum ad ambu-
landum. Ne timeatis ab eis,quia non malefaciunt, nec sciunt benefacere.
Non est præter te Domine; magnus es tu,& magnum nomen tuum in for-
titudine. Quis non timebit à facie tua,Rex omnium populorum ? tuum est
enim regnum; quia in omnib⁹ sapientibus populorum, & in universis re-
gnis eorum nullus est absque te. Et pariter populi delinquunt, eò quòd in-
sipientes facti sunt dum colunt idola quæ vana sunt. Argentum involutum
ex Africa afferunt,& aurum ex Ophir, opus fabri lignarii & manuum ar-
gentarii: hyacinth⁹ & purpura indumentum eorum, opus sapientum uni-
versa hæc. Et Dominus Deus verus est, ipse est Deus vivus,& rex seculo-
rum. A furore ejus commovebitur terra, & non poterunt populi sustinere
iram ejus. Hoc est exemplar epistolæ quam misit Jeremias propheta ad re-
liquos seniores transmigrationis, qui erant in Babylonia. Si enim dixerint
vobis populi inter quos vos habitatis: Domus Israel servite idolis; sic re-
spondebitis,& sic dicetis eis: Idola quibus vos servitis, errores sunt in qui-
bus nulla est utilitas : ex cœlo non possunt deducere pluviam, & ex terra
non possunt producere fruct⁹: ipsa & cultores eorum peribunt de terra, &
consumentur de his, quæ sub cœlis istis sunt. Et sic dicetis eis: Nos colimus
eum qui fecit terram in virtute sua, fundavit orbem in sapientia sua, & in
prudentia sua appendit cœlos. Ad vocem suam dat impetum aquarum in
cœlis, & ascendere facit nubes ab extremitatibus terræ: fulgura in tempore
pluviæ fecit, & educit ventos de thesauris suis. *Fracti* sunt omnes populi
nescientes sapientiam : *confusus est omnis argentarius* à faciendo sculptili,
quia frustra conflarunt ea, & non est spiritus in eis. Vana sunt, opus sub-
sannatione dignum: in tempore quo visitavero super eos peccata eorum,
peribunt. Non est sicut hæc pars Jacob; quia qui creavit omnia, ipse est: &
Israel virga hæreditatis ejus, Dominus exercituum nomen ejus. Con-
grega de terra mercimonia tua quæ habitas in *munitione*, in civita-
bus munitis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. X.

Audite sermonem quem protulit de vobis 1
Dominus O Israelitæ : Sic dicit Dominus ; 2
Viam gentium ne addiscatis, signa cœlestia
ne colatis, quia gentes quidem colunt ea :
Nam idola gentium nihil sunt : sunt enim li- 3
gnum è sylva cæsum, opus manuum fabri a-
sciâ *dolatum*, Argento & auro sunt obducta, 4
laminis ferreis clavisque firmant illa ne dis-
junganttur : Tanquam palmæ sunt erecta, sed 5
non loquuntur ; & portando portant ea, quia
non incedunt. Ne colatis ista, quia nec ob-
sunt, nec prosunt. Nullus est par tibi Domi- 6
ne, quia maximus es & maximum nomen tuum
potentiâ. Quis non revereatur te rex omni- 7
um seculorum, quandoquidem te decet ho-
nor ? cùm inter omnes gentium sapientes, &
in toto regno ipsorum nemo par sit tibi :
Simul ergò pereant ac deficiant documenta 8
vana idolorum lignorum. Argentum opti- 9
mum è Tharsis advehitur, & aurum ex Ophir :
artificio fabri & manibus conflatoris *paran-
tur* : hyacinthus & purpura vestimentum
eorum, textura peritorum. Dominus autem 10
Deus veritatis, Deus est vivorum & rex se-
culorum ; cujus ab ira contremiscit terra, cu-
jus indignationem sustinere nequeunt popu-
li. Sic dicito illis ; dii qui cœlum ac ter- 11
ram non condiderunt, pereant hujusmodi de
terra & de sub cœlo. Dominus terram fecit 12
potentiâ suâ, condidit orbem sapientiâ suâ,
mentéque suâ cœlum extendit : Edit soni- 13
tum fragoris aquarum in cœlo, elicit nubes
ab extremitatibus terræ, fulgura ad pluviam
facit, ventósque depromit de thesauris suis.
Desipuerunt (i. *aberrârunt*) omnes homines 14
à scientia, pudefacti sunt omnes aurifices à
sculptilibus quæ fecerunt : falsitaté enim con-
flaverunt, & non est spiritus in eis: Nihil sunt, 15
sed opificia stulta sunt : quo tempore visita-
buntur, peribunt. Non est ut istorum pars 16
Jacobi ; quoniam is qui creavit omnia, idem
est pars eorum, & Israel *vicissim* tribus hæ-
reditatis ejus, Dominus potentissimus est no-
men ejus. Congrega de terra ignominiam 17
tuam tu quæ sedes in angustia :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح السابع *   * الفصل العاشر *

*اسمعوا قول الرب الذي تكلم به عليكم يا بيت اسرائيل * هكذا يقول الرب في
طرقات الامم لا تسلكوا * ومن علامات السماء لا تخافوا * لانهم يخافونها بوجوههم * لان
سرائع الامم باطلة * عود هو من الغيضة مقطوع * عمل نجار وسبيك * بفضة وذهب
مزينان هما * بمطرقات ومسامير يشدوهما * فلا يتحركان] MS. Oxon.* ليس مثلك يا
رب العظيم * وعظيم هو اسمك بالجبروت * فمن لا يخافك من ملوك جميع الارض * لان
الملك لك يصلح * لان ليس في جميع حكما الشعوب * وجميع الممالك مثلك * فاما
تعليم رهبة الالهة الخشب * وعبادتها فيبطل ويهلك جميعا * فضة مخروطة هما فلا
يذهبان * فضة مفرعة من ترسيس تاتي * ذهب موفاز وايادي الصياغ * جميع اعمال
الصناع * يلبسوها ياقوتا وبرفيرا * محمولة ترفع لانها لا تمشي] MS. Oxon.* والرب هو الاله
الحق * وهو اله الحياة * وملك عالم * من غضبه ترتعد الارض * ولا تصبر الشعوب
لغضبه] * لا تخافوها * لانها لا تصنع سوا وليس فيها صلاح * هكذا يقال لهم * الالهة التي
لم تصنع السماء والارض ليهلكوا من الارض ومن تحت هذه السماء * الرب صنع الارض بقوته
ووطد العالمين بحكمته * وبفهمه مد السماء وكثر ماء في السماء * واصعد سحابا من اطراف الارض
صنع بروقا للمطر * واخرج نورا من كنوزه * جهل كل انسان من المعرفة * خزي كل صانع
بمنحوتاته * لانهم سبكوا الكذب * ليس فيها روح * باطلة هي * اعمال لعبية * في زمان
تعهدكم تهلكون * ليس هذا النصيب بعينه ليعقوب * لان جابل الكل هو ميراثه
الرب اسمه * اجمع قوانك من خارج ايتها الساكنة في الحائرين *

CAP. X.

Textus septimus.

Audite dictum Domini quod pronun- 1
tiavit de vobis O domus Israelis :
Sic ait Dominus, In viis gentium ne ince- 2
datis, & à signis cælestibus ne timeatis,
quoniam illæ facie tenus ea formidant :
Nam ceremoniæ gentium vanæ sunt ; li- 3
gnum est è sylva resectum, opus fabri
lignarii, aut fusura : Argento & auro 4
exornant utrumque, & malleis cla-
visque confirmant, ne moveantur.
[MS.Ox. *Non est similis tui Domine,* 6
maximus es, & maximum nomen tuum
potentiâ. Et quisnam est ex omnibus re- 7
gibus terræ qui te non revereatur: cùm ti-
bi convenit regnum : nam inter omnes sa-
pientes gentium, & inter omnia regna
non est par tibi. Doctrina verò timendi 8
deos ligneos, & cultus eorum, & cessabit
& peribit simul.] *Argentum sunt inci-* 9
sum, ideo non ambulant ; argentum soli-
dum è Tharsis advectum, aut aurum
Mophaz manus aurificis, omnia artificum
opificia : vestiunt ea hyacintho & purpu-
râ, & gestata vehuntur, quia non gra-
diuntur. [MS.Ox. *Dominus autem Deus* 10
veritatis : & ille vivorum Deus est, &
rex seculorum : ab ira ejus contremiscet
terra, neque substinebunt gentes indi-
gnationem ejus.] *Ne timeatis hæc, quia* 5
neq; malum inferunt, neque ullum est in
eis emolumentum. Ita dicatur illis, dii 11
qui cœlum ac terram non fecerunt, pere-
ant de terra & de sub cœlo isto. Domi- 12
nus terram fecit virtute suâ, stabilivit
orbem habitabilem sapientiâ suâ, suoq;
intellectu cœlum extendit, & aquæ co-
piam in cœlo : Extrahit nubes ab ex- 13
tremo terræ, facit imbri fulgura, &
profert fulgorem de thesauris suis.
Cognitionis imperitus est omnis homo, 14
pudefactus est omnis aurifex sculptili-
bus suis : mendacium enim conflave-
runt, res in quibus non est spiritus, Quæ 15
vanæ sunt, opera ludicra : tempore vi-
sitationis vestræ peribunt. Non est hæc 16
eadem portio Jacobi ; nam plasmator
omnium est hæreditas ejus, Dominus
nomen ejus. Recipe facultates tuas ex- 17
trinsecus O quæ habitas inter atto-
nitos.

ירמיה : יא

vice in terræ habitatores jaciens funda ego Ecce : Dominus dixit sic Quia
18 כי־כה אמר יהוה הנני קולע את־יושבי הארץ בפעם
super mihi Væ .inveniant ut eis faciam angustiam & : hac
19 הזאת והצרותי להם למען ימצאו : אוי־לי על־
hanc Profectò : dixi ego & : mea plaga est dolorosa ,mea contritione
שברי נחלה מכתי ואני אמרתי אך זה
mei funiculi omnes & ,est vastatũ meũ Tentorium .eam feram & infirmitate
20 חלי ואשאנו : אהלי שדד וכל־מיתרי
,meũ tētoriũ ultrà extēdens non :ipsi nō & ,me sunt egressi mei filii :sunt dirupti
נתקו בני יצאני ואינם אין־נטה עוד אהלי
non Dominum &,pastores sunt effecti bruti Quia .meas cortinas erigens &
21 ומקים יריעותי : כי נבערו הרעים ואת־יהוה לא
Vox .est dispersa eorũ pascua omnis &,intellexerūt nōn Propterea .quæsierūt
22 דרשו על־כן לא השכילו וכל־מרעיתם נפוצה : קול
ponendum ad,Aquilonis terra de magna cōmotio & ,venit ecce auditionis
שמועה הנה באה ורעש גדול מארץ צפון לשום
quod Domine Novi .draconũ habitaculũ,solitudinē Jehudah civitates
23 את־ערי יהודה שממה מעון תנים : ידעתי יהוה כי
.suũ gressum præparare & ,ambulantis viri nec : ejus via hominis non
לא לאדם דרכו לא־לאיש הלך והכין את־צעדו :
fortè ne ,tuo furore in non ,judicio in veruntamen ,Domine me Corripe
24 יסרני יהוה אך במשפט אל־באפך פן־
quæ gentes super tuam excandescentiam Effunde .me facias diminuere
25 תמעטני : שפך חמתך על־הגוים אשר
:invocaverunt nō tuo nomine in quæ familias super & ,te cognoverūt non
לא־ידעוך ועל משפחות אשר בשמך לא קראו
.eũ consumpserunt &,eum devoraverunt & ,Jahacob comederunt quia
כי־אכלו את־יעקב ואכלהו ויכלהו
.fecerunt desolare ejus habitaculum &
ואת־נוהו השמו :

C A P. XI. יא

Audite :dicendo ad,Domino à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה לאמר : שמעו
super & ,Jehudah virum ad loquemini & ,hujus pacti verba
2 את־דברי הברית הזאת ודברתם אל־איש יהודה ועל־
Deus Dominus dixit Sic ,eos ad dices Et .Jerusalaim habitatores
3 ישבי ירושלם : ואמרת אליהם כה־אמר יהוה אלהי
pacti verbis audierit non qui vir Maledictus : Israel
ישראל ארור האיש אשר לא ישמע את־דברי הברית
eos me educere die in vestris patribus præcepi Quod .hujus
4 הזאת : אשר צויתי את־אבותיכם ביום הוציאי־אותם
facite & ,mea voce in Audite :dicēdo,ferrea fornace è ,Ægypti terra è
מארץ־מצרים מכור הברזל לאמר שמעו בקולי ועשיתם
,populũ in mihi eritis & ,vobis præcepero quæ omnia juxta ea
אותם ככל אשר־אצוה אתכם והייתם לי לעם
juramentũ statuere Pro .Deum in vobis ero ego &
5 ואנכי אהיה לכם לאלהים : למען הקים את־השבועה
lacte fluentē terram eis dandum ad vestris patribus juravi quod
אשר־נשבעתי לאבותיכם לתת להם ארץ זבת חלב
dixit Et.Domine Amen : dixi & ,respondi Et .hanc diē secundũ,melle &
ודבש כיום הזה ואען ואמר אמן יהוה : ויאמר
,Jehudah civitatib⁹ in hæc verba omnia Prædica :me ad Domin⁹
6 יהוה אלי קרא את־כל־הדברים האלה בערי יהודה
,hujus pacti verba Audite :dicendo,Jerusalaim plateis in &
ובחצות ירושלם לאמר שמעו את־דברי הברית הזאת
vestros patres in sum contestatus contestando Quia .ea facietis &
7 ועשיתם אותם : כי העד העדתי באבותיכם
,hanc diem ad usque ,Ægypti terra è eos me facere ascendere die in
ביום העלותי אותם מארץ מצרים ועד־היום הזה
,mea voce in Audite : dicendo,contestando &,surgendo manè
השכם והעד לאמר שמעו בקולי :

Versio VULG. LAT.

18 Quia hæc dicit Dominus ; Ecce
ego longè projiciam habitatores
terræ in hac vice : & tribulabo
19 eos ita ut inveniantur. Væ mihi
super contritione mea, pessimâ
plagâ meâ. Ego autem dixi ; Pla-
nè hæc infirmitas mea est, & por-
20 tabo illam. Tabernaculũ meum
vastatum est, omnes funiculi mei
dirupti sunt, filii mei exierunt à
me, & non subsistunt : non est
qui extendat ultrà tentorium
meum, & erigat pelles meas.
21 Quia stultè egerunt pastores, &
Dominum non quæsierunt : pro-
pterea non intellexerunt, & o-
mnis grex eorum dispersus est.
22 Vox auditionis ecce venit, &
commotio magna de terra Aqui-
lonis: ut ponat civitates Juda so-
litudinem, & habitaculum draco-
23 num. Scio, Domine, quia non est
hominis via ejus : nec viri est ut
ambulet, & dirigat gressus suos,
24 Corripe me, Domine, verunta-
men in judicio ; & non in furore
tuo, ne fortè ad nihilum redigas
25 me. Effunde indignationē tuam
super Gentes, quæ non cognove-
runt te ; & super provincias, quæ
nomen tuum non invocaverunt:
quia comederunt Jacob, & devo-
raverunt eum, & consumpserunt
illum, et decus ejus dissipaverunt.

C A P. XI.

1 Verbum, quod factum est à
Domino ad Jeremiam, dicens ;
2 Audite verba pacti hujus, & lo-
quimini ad viros Juda, & habi-
3 tatores Jerusalem, Et dices ad
eos ; Hæc dicit Dominus Deus
Israel ; Maledictus vir, qui non
4 audierit verba pacti hujus, Quod
præcepi patribus vestris, in die
quâ eduxi eos de terra Ægypti,
de fornace ferrea, dicens ; Audi-
te vocem meam, & facite omnia
quæ præcipio vobis, et eritis mihi
in populum, & ego ero vobis in
5 Deum : Ut suscitem juramentũ :
quod juravi patribus vestris, da-
turum me eis terram fluentē lacte
& melle, sicut est dies hæc. Et re-
spondi, & dixi ; Amen, Domine.
6 Et dixit Dominus ad me ; Voci-
ferare omnia verba hæc in civi-
tatibus Juda, & foris Jerusalem,
dicens ; Audite verba pacti hu-
7 jus, & facite illa : Quia conte-
stans contestatus sum patres ve-
stros, in die quâ eduxi eos de
terra Ægypti, usque ad diem
hanc : manè consurgens conte-
status sum, & dixi ; Audite vo-
cem meam.

Versio GRÆCA LXX. Cum Translatione LATINA Interp.

18 Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ σκελίζω
τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἐν θλί-
19 ψει, ὅπως εὑρεθῇ ἡ πληγή σου. Οὐαὶ ἐ-
πὶ συντρίμματί σου, ἀλγηρὰ ἡ πληγή
σου· (λ) κἀγὼ εἶπα, Ὄντως τοῦτο τὸ (μ)
20 τραῦμά σου, καὶ κατέλαβέ σε. Ἡ σκηνή
σου ἐταλαιπώρησεν, ὤλετο· καὶ πᾶσαι αἱ
δέῤῥεις σου διεσπάσθησαν. οἱ υἱοί μου καὶ τὰ
πρόβατά μου οὐκ εἰσίν, οὐκ ἔστιν ἔτι τόπος
τῆς σκηνῆς μου, τόπος τῶν δέῤῥεών μου.
21 Ὅτι οἱ (ν) ποιμένες ἠφρονεύσαντο, καὶ
τὸν κύριον οὐκ (ξ) ἐξήτησαν· διατοῦτο οὐκ
ἐνόησε πᾶσα ἡ νομὴ, καὶ διεσκορπίσθησαν.
22 Φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται καὶ σεισμὸς μέγας
ἐκ γῆς Βοῤῥᾶ, τοῦ τάξαι τὰς πόλεις Ἰούδα
εἰς ἀφανισμὸν, καὶ κοίτην στρουθῶν. Οἶδα
23 κύριε ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, οὐ-
δὲ ἀνὴρ πορεύσεται καὶ κατορθώσει πορείαν
24 αὐτοῦ. Παίδευσον ἡμᾶς κύριε, πλὴν ἐν κρί-
σει, καὶ μὴ ἐν θυμῷ, ἵνα μὴ ὀλίγους ἡμᾶς
25 ποιήσῃς. Ἔκχεον (ο) τὸν θυμόν σου ἐπὶ
ἔθνη τὰ μὴ (π) εἰδότα σε, καὶ ἐπὶ γενεὰς
αἳ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο, ὅτι κα-
τέφαγον τὸν Ἰακὼβ καὶ ἐξανήλωσαν (ρ) αὐ-
τὸν, καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ ἠρήμωσαν.

consumpserunt eum, & pascuam ejus ad solitudinem redegerunt

MS.A. (λ) καὶ ἐγὼ (μ) θαῦμα, οὐκ ἐκατέλαβέν με. (ν) ποιμένες
*ἠφρονεύσαντο, (ξ) ἐξεζήτησαν· (ο) τὴν ὀργήν (π) ἰδόντα (ρ) * Ἰακώβ.

ΚΕΦ. ια΄.

1 Ὁ ΛΟΓΟΣ Ὁ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΠΑ-
ΡΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΡΟΣ ἹΕΡΕΜΙΑΝ,
2 ΛΕΓΩΝ, Ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς δια-
θήκης ταύτης, καὶ λαλήσεις πρὸς ἄνδρας Ἰ-
ούδα, (α) καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἰε-
3 ρουσαλὴμ, Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε
λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἐπικατάρα-
τος ὁ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἀκούσεται τῶν λόγων
4 τῆς διαθήκης ταύτης, (β) Ἧς ἐνετειλά-
μην τοῖς πατράσιν (˝) ὑμῶν, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἀνή-
γαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐκ καμίνου
τῆς σιδηρᾶς, λέγων, Ἀκούσατε τῆς φω-
νῆς μου, καὶ ποιήσατε πάντα (γ) ὅσα ἐὰν
ἐντείλωμαι ὑμῖν, καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαὸν, καὶ
5 ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν· Ὅπως στήσω
τὸν ὅρκον μου, ὃν ὤμοσα τοῖς πατράσιν
(δ) ὑμῶν, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν
γάλα καὶ μέλι, (ε) καθὼς ἡ ἡμέρα αὕτη. καὶ
6 ἀπεκρίθην, καὶ εἶπα, Γένοιτο κύριε. Καὶ
εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Ἀνάγνωθι τοὺς λό-
γους τούτους ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἔξω-
θεν Ἰερουσαλὴμ, λέγων, Ἀκούσατε τοὺς λό-
γους τῆς διαθήκης ταύτης, καὶ ποιήσατε αὐτούς.

MS.A. (α) καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἰερουσαλὴμ, (β) Ἣν (˝) * ὑμῶν
(γ) ὅσα ἐντείλωμαι (δ) * ὑμῶν, (ε) ὡς

Quia hæc dicit Dominus ; Ecce ego supplantabo habitantes terram hanc in tribulatione, ut inveniatur plaga tua. Væ super contritione tua, dolorosa est plaga tua. Et ego dixi ; Verè hoc vulnus tuum, & apprehendit te. Tabernaculum tuum ærumnosum fuit, periit ; & omnes pelles tuæ concissæ sunt. Filii mei, & oves meæ non sunt, non est ultra locus tabernaculi mei, locus pellium mearum. Quia pastores stultè egerunt, & Dominum non quæsierunt : propterea non intellexit omnis grex, & dispersi sunt. Vox auditionis ecce venit, & commotio magna de terra Aquilonis, ut ponat civitates Juda in solitudinem, & cubile struthionum. Scio, Domine, quia non est hominis via ejus, neque vir ibit, & diriget gressum suum. Corripe nos, Domine, veruntamen in judicio, & non in furore : ut paucos non facias nos. Effunde indignationem tuam per gentes, quæ non cognoverunt te, & super generationes, quæ nomen tuum non invocaverunt : quia devoraverunt Jacob, & consumpserunt eum, & pascuam ejus ad solitudinem redegerunt.

CAP. XI.

Verbum, quod factum est à Domino ad Hieremiam, dicens ; Audite verba testamenti hujus : Et loqueris ad viros Juda, & ad habitatores Hierusalem : Et dices ad eos ; Hæc dicit Dominus Deus Israel ; Maledictus homo, qui non audiet verba testamenti hujus. Quod mandavi patribus vestris in die, quâ eduxi eos de terra Ægypti, de fornace ferrea, dicens ; Audite vocem meam, & facite omnia quæcunque mandavero vobis : & eritis mihi in populum : & ego ero vobis in Deum : ut statuam juramentum meum, quod juravi patribus vestris, daturum me eis terram fluentem lacte, & melle, sicut est dies hæc. Et respondi, & dixi ; Fiat, Domine. Et dixit Dominus ad me ; Lege verba hæc in civitatibus Juda, & foris Hierusalem, dicens ; Audite verba testamenti hujus, & facite (α) illa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ארי כדנן אמר יי הא אנא מיתי עקא על עמא הדין וכמה דשדן אבנא בקלעא כן אבדר
19 ית יתבי ארעא בזמנא הדא ואעיק להון בדיל דיקבלון פורענות חוביהון : וי לי על תברי
20 ממרעא מחתי ואנא אמרית ברם דין מרעי ואסוברניה : ארעי חרובת וכל קרוי אתבזיאו
21 עמי גלו וליתנון לית דמתח עוד משכני ומקים יריעתי : ארי אטפשו מלכיא ואולפן מן
22 קדם יי לא תבעו על כן לא יצלחון וכל עמהון יתבדרון : קל בסורתא הא אתיא ותברא
23 רבא מארע צפונא לשואה ית קרויא דבית יהודה לצדו מדור ירודין : ידענא יי ארי לא
24 לאנשא אורחיה ולא לגבר דאזיל ומתקן ית פסיעתיה : איתא עליהון יסורין יי ברם
25 בדין חשוך לא יתקף רוגזך בהון דלמא יזערון : שפוך חמתך על עממיא דלא אליפו
למידע דחלתך ועל מלכותא די בשמך לא תבעו ארי שליטו בדבית יעקב ובזו
נכסיהון ושיציאונון וית מדורהון אצדיאו :
יא
1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי למימר : קבילו ית פתגמי קימא הדין ותמללון
2 עם אנש יהודה ועל יתבי ירושלם : ותימר להון כדנן אמר יי אלהא דישראל ליט גברא
3 דלא יקבל ית פתגמי קימא הדין : דפקדית ית אבהתכון ביומא דאפקית יתהון מארעא
4 דמצרים מכור פרזלא למימר קבילו למימרי ותעבדון יתהון ככל דאפקד יתכון
5 ותהון קדמי לעם ואנא אהוי לכון לאלה : בדיל לקימא ית קימא דקימית לאבהתכון
6 למתן להון ארעא עבדא חלב ודבש כיומא הדין ואתיבית ואמרית אמן יי : ואמר יי לי
7 אתנבי ית כל פתגמיא האלין בקרויא דבית יהודה ובשוקי ירושלם למימר קבילו ית
פתגמי קימא הדין ותעבדון יתהון : ארי אסהדא אסהידית באבהתכון ביומא דאסקית
יתהון מארעא דמצרים ועד יומא הדין מקדים ומסהיד למימר קבילו למימרי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dñs: Ecce ego adducam tribulationem super populum hunc, & sicut projiciunt lapidem funda, sic dispergam habitatores terræ hoc tempore: & tribulabo eos ut recipiant tribulationem peccatorũ suorũ. Væ mihi super confractionē meã : infirmata est plaga mea : & ego dixi : Certè hæc est infirmitas mea, & sustinebo illam. Terra mea deserta est, & omnes urbes meæ direptæ sunt: popul⁹ me⁹ migravit, & non comparet: nec est qui extendat ultrà tabernaculũ meũ, et erigat cortinas meas. Quia insipientes facti sunt reges, & doctrinã à facie Dñi non quæsierunt. Propterea non prosperabuntur, & omnes populi eorũ dispergentur. Vox annuntiationis ecce venit, & confractio magna de terra Aquilonis, ut ponã civitates domus Juda in solitudinē, habitaculũ draconũ. Scio Dñe quia non est hominis via ej⁹, nec hominis est qui ambulat & dirigit gressus suos. Adduc super eos infirmitates, veruntamen in judicio *modico*: ne irascatur furor tu⁹ contra eos, ne fortè minuantur. Effunde iram tuã sup populos qui non didicerunt timorē tui, et sup regna quæ non quæsierunt cultũ nominis tui; quia dominati sunt domui Jacob, & diripuerunt substantias eorum, & consumpserunt eos, & habitacula eorum vastarunt.

C A P. XI.

Verbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam, à facie Dñi dicendo : Suscipite verba pacti huj⁹, & loquimini ad viros Juda, & ad habitatores Jerusalem. Et dices eis : Hæc dicit Dñs De⁹ Israel : Maledictus vir qui non *susceperit* verba pacti hujus. Quod præcepi patrib⁹ vestris in die quo eduxi eos ex terra Ægypti ex fornace ferrea, dicens: Obedite verbis meis, & facite ea juxta omnia quæ præcepi vobis, & eritis coram me in populũ, & ego ero vobis in Deũ. Ut confirmē juramentũ ꝙ juravi patrib⁹ vestris, ut darem eis terram producentē lac & mel, sicut est dies hic. Et respondi, & dixi: Amen Dñe. Et dixit Dñs ad me : Prophetiza omnia verba ista in civitatibus domus Juda, & in vicis Jerusalē, dicens : Suscipite verba pacti hujus, & facite ea. Quia contestans contestatus sum patres vestros quo die eduxi eos ex terra Ægypti, usque in diem hanc, manè consurgens, & contestans, dicens: Obedite verbo meo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam sic dicit Dominus, Ecce irretiam habi- 18
tatores hujus terræ hoc tempore, ut quærant
me & inveniant. Hei mihi propter fractio- 19
nem meam, nam dolorifica est plaga mea: ego
verò dixi, Hic est dolor meus, perferam il-
lum. Tentorium meum direptum est, & o- 20
mnes funiculi ej⁹ dirupti: filii mei egressi sunt
à me, & non extant; non est qui denuo figat
tentorium meum, & erigat aulæa mea. Nam 21
desipuerunt pastores, & Dominum non quæ-
sierunt: quia non fuerunt solertes, totus grex
eorum dissipatus est. Vox rumoris funesti ecce 22
venit, et commotio magna de terra Aquilonis,
ad redigendas civitates Judæ in solitudinem,
in habitationem draconum. Scio vias Do- 23
mini non esse sicut hominis, neque ut homi-
nis qui vadit disponitque negotium suum.
Castiga me Domine cum modo, non autem 24
in furore tuo, ne fortè ad exiguum numerum
me redigas. Effunde iram tuam in gentes 25
quæ te non noverunt, & in nationes quæ no-
men tuum non invocant: comederunt enim
Jacobum, comederunt eum et consumpserunt,
& habitationem ejus vastaverunt.

CAP. XI.

SErmo qui factus est ad Jeremiam à Domi- 1
no, dicendo; Audi sermonem fœderis hu- 2
jus, & dic viris Judæ & civibus Jerusalem:
Dic *inquam eis*, Sic ait Dominus potentissi- 3
mus, Deus Israelis; Maledictus vir ille qui
non auscultaverit sermones fœderis hujus,
Quod præcipiens majoribus vestris die quâ 4
eduxi eos de terra Ægypti de fornace ferri,
dixi; Auscultate voci meæ, & facite quicquid
præcipio vobis, eritisque mihi populus, & ego
ero vobis Deus; Et præstabo jusjurandum 5
quod juravi majoribus vestris, me daturum
vobis terram lacte & melle manantem, ut est
hodiernâ die. Cui respondens dixi; Amen,
Domine. Tum dixit mihi Dominus, Reci- 6
ta omnes sermones istos in civitatibus Judæ
& in vicis Jerosolymæ, & dic; Audite ser-
mones fœderis hujus, & facite eos. Nam 7
contestans contestatus sum priscos majores
vestros quâ die evexi eos de terra Ægypti,
ad hanc usque diem, præmisi, & dixi; Au-
scultate voci meæ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان هكذا يقول الرب * ها انا اعرقل سكان هذه الارض بسبك * لكي يوجد ضربك * ويل
على انكسارك * ضربتك موجعة * وانا قلت يقينا هذا الجرح لم يدركني * مسكنك شقي
وهلك * وكل سقائفك تمزقت * بني وجرائي ليسوا موجودين * ليس موضع موجودا بعد لخبائي
ولا موضع لسقائفي * لان رعاتي جهلوا ولم يطلبوا الرب * لاجل هذا لم ينفعهم كل الرعي
وتفرقوا * صوت سماع ها اقبل وزلزلة عظيمة من ارض الكربياء * لترتيب بلدان يهوذا للهلاك
ومرقدا للنعام * علمت يا رب ان ليس للانسان طريقه * ولا رجل يسير ويقوم مسلكه * ادبنا
رب لا بحكم ولا بغضب * لكيلا تجعلنا قليلين * افض غضبك على الامم التي لم تعرفك
وعلى الاجيال التي لم تدع اسمك * لانهم اكلوا يعقوب واتلفوا اسرائيل وخربوا ديارهم *

* الفصل الحادي عشر *

* القول الصاير من قبل الرب الى ارمياء قايلا * * اسمعوا كلمات هذا العهد * وكلم
رجال يهوذا وسكان اورشليم وقل لهم * هكذا يقول الرب اله اسرائيل * ملعون الانسان الذي
لا يسمع كلام هذا العهد * الذي به اوصيت لابائكم في اليوم الذي اصعدتهم فيه من
ارض مصر من اتون الحديد * قايلا اسمعوا صوتي واسمعوا كلما اوصيكم به * وتكونون
لي شعبا وانا اكون لكم الها * لكي اقيم قسمي الذي اقسمت به لابائكم * ان اعطيهم
ارضا تفيض لبنا وعسلا مثل هذا اليوم * فاجبت وقلت يكون يا رب * وقال الرب لي اقرا
هذه الكلمات في مدن يهوذا ومن خارج اورشليم * قايلا اسمعوا كلمات هذا العهد واعملوا
بهن * فلم يعملوا [MS. Ox. * لاني ناشدت اباكم واوعزت اليهم من يوم اخرجتهم من
ارض مصر * والى يومنا * وتقدمت وبعثت اليهم * وقلت اسمعوا قولي *

Sic enim dicit Dominus, Ecce ego terræ 18
hujus incolas calamitate involvam, ut
inveniatur plaga tua. Heu de contriti- 19
one tua: plaga tua dolore plena est: ego
autem dicebam, Certè vulnus hoc non
attinget me. Tabernaculum tuum miserè 20
periit, & omnia aulæa tua dilacerata
sunt: filii mei & agni mei non extant;
non extat ampliùs locus tentorio meo, ne-
que locus aulæis meis. Nam pastores mei 21
desipuerunt, nec Dominum quæsierunt;
idcirco nullum pascuum profuit eis, & di-
spersi sunt. Vox sonora ecce advenit 22
magno cum tremore de terra Aquilonari,
ut disponat regiones Judæ in exitium &
cubile quadrupedium. Novi O Domine, 23
quòd non sit homini via, nec quisquam
incedat iterque suum dirigat. Castiga 24
nos O Domine, non in judicio neque cum
furore, ne paucos nos reddas. Effunde 25
furorem tuum super gentes quæ te minimè
nôrunt, & super nationes quæ non invo-
caverunt nomen tuum; quia comederunt
Jacobum, & consumpserunt Israelem,
& habitationes ejus destruxerunt.

CAP. XI.

SErmo factus à Domino ad Jeremiam, 1
dicens; *Audite verba hujus fœderis, &* 2
alloquere viros Judæ & habitatores Je-
rusalem, dicasque ad eos; Sic ait Domi- 3
nus Deus Israelis, Maledictus homo qui
non acquieverit verbis hujus fœderis,
Quod mandavi patribus vestris quo die 4
extraxi eos è terra Ægypti de fornace
ferri, dicens; Acquiescite voci meæ, &
auscultate quicquid præcipio vobis, eri-
tisque mihi populus, & ego ero vobis
Deus: ut tuear juramentum meum quod 5
juravi patribus vestris, daturum me ipsis
terram affluentem lacte & melle, ut ho-
diernâ die. Cui respondi ac dixi, Sit O
Domine. Deinde dixit mihi Dominus, 6
Recita hæc urbibus Judæ & in foris
Jerosolymæ, dicens; Audite verba hujus
fœderis, & facite ea: sed non fecerunt.
[MS. Ox. *Quia contestatus sum ego pa-* 7
tres vestros, & declaravi eis, quo tem-
pore evexi eos de terra Ægypti, ad hanc
usque diem nostram, antevertendo, &
mittendo ad eos, dicendoque; Auscultate
voci meæ:

ירמיה : יא

unusquisque abierunt & : suam aurem inclinaverunt nec audierunt non Et
ולא שמעו ולא־הטו את־אזנם וילכו איש
verba omnia eos super induxi & : mali sui cordis pertinacia in
בשרירות לבם הרע ואביא עליהם את־כל־דברי
dixit Et .fecerunt non & ,faciendum ad præcepi quod ,hujus pacti
9 הברית־הזאת אשר־צויתי לעשות ולא עשו׃ ויאמר
habitatorib' in &,Jehudah viro in conjuratio est Inventa :me ad Domin'
יהוה אלי נמצא־קשר באיש יהודה וביושבי
qui ,priorum suorũ patrũ iniquitates ad sunt Reversi .Jerusalaim
10 ירושלם׃ שבו על־עונת אבתם הראשנים אשר
Deos post abierunt hi Et .meis verbis obtemperare renuerunt
מאנו לשמוע את־דברי והמה הלכו אחרי אלהים
domus & ,Israel domus dissipaverunt : eis serviendum ad alienos
אחרים לעבדם הפרו בית־ישראל ובית
.eorum patribus cum excidi quod ,meum pactum Jehudah
יהודה את־בריתי אשר כרתי את־אבותם׃
,malum eos ad adducens ego Ecce : Dominus dixit sic Quamobrem
11 לכן כה אמר יהוה הנני מביא אליהם רעה
non & ;me ad clamabunt & : ipso ab exire poterunt non quo
אשר לא־יוכלו לצאת ממנה וזעקו אלי ולא
habitatores & ,Jehudah civitates ibunt Et .eos audiam
12 אשמע אליהם׃ והלכו ערי יהודה וישבי
suffientes ipsi quibus ,Deos ad clamabunt & ,Jerusalaim
ירושלם וזעקו אל־האלהים אשר הם מקטרים
.eorum mali tempore in eos servabunt non servando & : eis
להם והושע לא־יושיעו להם בעת רעתם׃
numerum & : Jehudah tui Dii fuerunt tuarum civitatum numerus Quia
13 כי מספר עריך היו אלהיך יהודה ומספר
aras ,confusionis aras posuistis Jerusalaim platearum
חצות ירושלם שמתם מזבחות לבשת מזבחות
,hoc populo pro ores ne tu Et .Bahal suffiendum ad
14 לקטר לבעל׃ ואתה אל־תתפלל בעד־העם הזה
audiens ego non quia : orationem & præconium eis pro leves ne&
ואל־תשא בעדם רנה ותפלה כי אינני שמע
meo dilecto Quid .suo malo super me ad eos clamare tempore in
15 בעת קראם אלי בעד רעתם׃ מה לידידי
sanctuarii caro & ,multas cogitationes scelestas ipsam faciendo ,mea domo in
בביתי עשותה המזמתה הרבים ובשר־קדש
Olivam .exultasti tunc tua malitia quia : te desuper transibunt
16 יעברו מעליך כי־רעתכי אז תעלזי׃ זית
: tuum nomen Dominus vocavit formæ fructu pulchram frondosam
רענן יפה פרי־תאר קרא יהוה שמך
confregerunt & : eam super ignem accendit grandis loquelæ vocem ad
לקול המולה גדלה הצית אש עליה ורעו
te super est locutus ,te plantans exercituum Dominus Et .ejus ramos
17 דליותיו׃ ויהוה צבאות הנוטע אותך דבר עליך
quod ,Jehudah domus & ,Israel domus malum propter ,malum
רעה בגלל רעת בית־ישראל ובית יהודה אשר
Dominus Et .Bahal ipsi suffiendo ,me irritandum ad sibi fecerunt
18 עשו להם להכעסני לקטר לבעל׃ ויהוה
ego Et .eorum conatus me fecisti videre tunc : scivi & ,me fecit scire
19 הודיעני ואדעה אז הראיתני מעלליהם׃ ואני
quod cognovi non & ,jugulandum ad ducitur bos ,agnus tanquam
ככבש אלוף יובל לטבוח ולא־ידעתי כי־
,ejus pane in lignum Corrumpamus .cogitationes cogitaverunt me contra
עלי חשבו מחשבות נשחיתה עץ בלחמו
memoretur non ejus nomen & ,viventium terra è eum excindamus &
ונכרתנו מארץ חיים ושמו לא־יזכר
.amplius
עוד׃

Versio VULG. LAT.

8 Et non audierunt, nec inclinave-
runt aurem suam: sed abierunt
unusquisque in pravitate cordis
sui mali: & induxi super eos o-
mnia verba pacti huj',quod præ-
cepi ut facerent, & non fecerunt.
9 Et dixit Dominus ad me; Inven-
ta est conjuratio in viris Juda, &
10 in habitatoribus Jerusalem. Re-
versi sunt ad iniquitates patrum
suorum priores, qui noluerunt
audire verba mea: & hi ergò abi-
erunt post deos alienos, ut ser-
virent eis: irritum fecerunt do-
mus Israel et domus Juda pactum
meum, quod pepigi cum patri-
11 bus eorum. Quam ob rem hæc
dicit Dominus; Ecce ego indu-
cam super eos mala, de quibus
exire non poterunt: & clamabunt
12 ad me, & non exaudiam eos. Et
ibunt civitates Juda, & habitato-
res Jerusalem, & clamabunt ad
deos, quibus libant, & non sal-
vabunt eos in tempore afflictio-
13 nis eorum. Secundùm numerum
enim civitatum tuarum erant dii
tui, Juda: & secundùm numerum
viarum Jerusalem, posuisti aras
confusionis, aras ad libandum
14 Baalim. Tu ergò noli orare pro
populo hoc, & ne assumas pro
eis laudem & orationem: quia
non exaudiam in tempore clamo-
ris eorum ad me, in tempore affli-
15 ctionis eorum. Quid est, quòd
dilectus meus in domo mea fecit
scelera multa? numquid carnes
sanctæ auferêt à te malitias tuas,
16 in quibus gloriata es? Olivam
uberem, pulchram, fructiferam,
speciosam, vocavit Dominus no-
men tuum: ad vocem loquelæ,
grandis exarsit ignis in ea, &
17 combusta sunt fruteta ejus. Et
Dominus exercituum qui plan-
tavit te, locutus est super te
malum, pro malis domûs Israel
& domûs Juda, quæ fecerunt
sibi ad irritandum me, libantes
18 Baalim. Tu autem, Domine,
demonstrâsti mihi, & cognovi:
tunc ostendisti mihi studia eo-
19 rum. Et ego quasi agnus man-
suetus, qui portatur ad victi-
mam: & non cognovi quia co-
gitaverunt super me consilia, di-
centes; Mittamus lignum in pa-
nem ejus, & eradamus eum de
terra viventium, & nomen ejus
non memoretur ampliùs.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ οὐκ ἐποίησαν. Καὶ εἶπε κύριος πρός
με, Εὑρέθη σύνδεσμος (ζ) ἐν ἀνδρά-
σιν Ἰούδα, καὶ ἐν τοῖς (η) κατοικοῦσιν ἐν
10 Ἱερουσαλήμ. Ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδι-
κίας τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν πρότερον, οἳ
οὐκ (θ) ἠθέλησαν εἰσακοῦσαι τῶν λόγων
μου, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ (ι) πορεύονται ὀπίσω
θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς.
καὶ διεσκέδασαν οἶκος Ἰσραὴλ καὶ οἶ-
κος Ἰούδα τὴν διαθήκην μου, ἣν δι-
11 εθέμην πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν. Διὰ
τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπ-
άγω ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακὰ, ἐξ ὧν
οὐ δυνήσονται ἐξελθεῖν ἐξ αὐτῶν· καὶ
κεκράξονται πρός με, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι
12 αὐτῶν. Καὶ πορεύσονται πόλεις Ἰούδα καὶ
οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλήμ, καὶ κεκράξον-
ται πρὸς τοὺς (κ) θεοὺς, οἷς αὐτοὶ θυμιῶ-
σιν αὐτοῖς, (λ) οἳ μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν
13 τῷ καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν. Ὅτι (μ)
κατ' ἀριθμὸν τῶν πόλεών σου ἦσαν θεοί
σου Ἰούδα, καὶ (ν) κατ' ἀριθμὸν ἐξόδων
τῆς Ἱερουσαλήμ, (ξ) ἐτάξατε βωμοὺς θυ-
14 μιᾷν τῇ Βάαλ. Καὶ σὺ μὴ προσεύχου
(ο) περὶ τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ μὴ ἀξίου περί
αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ, ὅτι οὐκ
εἰσακούσομαι ἐν τῷ (π) καιρῷ ἐν ᾧ ἐπικα-
15 λοῦνταί με, ἐν καιρῷ κακώσεως αὐτῶν. Τί
ἡ ἠγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησε βδέ-
λυγμα; μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελοῦσιν
ἀπὸ σοῦ τὰς κακίας σου, ἢ τούτοις διαφεύ-
16 ξῃ; Ἐλαίαν ὡραίαν εὔσκιον τῷ εἴδει ἐκά-
λεσε κύριος τὸ ὄνομά σου, εἰς φωνὴν περι-
τομῆς αὐτῆς, ἀνήφθη πῦρ (ρ) ἐπ' αὐτὴν,
μεγάλη ἡ θλίψις ἐπὶ σὲ, (*) ἠχρειώθησαν οἱ
17 κλάδοι αὐτῆς. Καὶ κύριος ὁ καταφυτεύ-
σας σε, ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακὰ ἀντὶ τῆς
κακίας οἴκου Ἰσραὴλ καὶ οἴκου Ἰούδα, ὅ, τι
ἐποίησαν (σ) ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσαι με
18 ἐν τῷ θυμιᾷν αὐτοὺς τῇ Βάαλ. Κύριε
γνώρισόν μοι, καὶ γνώσομαι. τότε εἶδον
19 τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν· (τ) Ἐγὼ δὲ ὡς
ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι, οὐκ
ἔγνων. ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λογισμὸν πο-
νηρὸν, (υ) λέγοντες, Δεῦτε καὶ (*) ἐμβάλωμεν
ξύλον εἰς τὸν (φ) ἄρτον αὐτοῦ, καὶ ἐκτρίψωμεν
αὐτὸν ἀπὸ γῆς ζώντων, (χ) καὶ τὸ ὄνο-
μα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῇ (ψ) ἔτι.

Et non fecerunt. Et dixit Do-
minus ad me; Inventa est (ζ)
colligatio in viris Juda, & in
habitatoribus Hierusalem: Re-
versi sunt ad iniquitates patrum
suorum priores: qui noluerunt
exaudire verba mea: & ecce
ipsi abeunt post deos alienos, ad
serviendum eis. Et dissipavit do-
mus Israel, & domus Juda, te-
stamentum meum, quod disposui
ad patres eorum. Propterea hæc
dicit Dominus; Ecce ego indu-
co super populum hunc mala,
ex quibus exire non poterunt ex
eis: & clamabunt ad me, &
non exaudiam eos. Et ibunt ci-
vitates Juda, & habitatores
Hierusalem; & clamabunt ad
deos, quibus ipsi adolent eis: qui
non salvabunt eos in tempore ma-
lorum eorum. Juxta enim nu-
merum civitatum tuarum erant
dii tui, Juda: & juxta nume-
rum viarum Hierusalem posuistis
aras ad incensum adolendum
Baal. Et tu noli orare pro po-
pulo hoc: & noli postulare pro
eis in oratione, & deprecatione:
quia non exaudiam in tempore in
quo invocabunt me, in tempore
afflictionis suæ. Quid dilecta
in domo mea fecit abomina-
tionem? Nunquid vota, & carnes
sanctæ auferent à te malitias tu-
as, aut propter ista effugies?
Olivam pulchram, (ς) bene opa-
cam specie, vocavit Dominus no-
men tuum, ad vocem circumci-
sionis ejus, accensus est ignis su-
per eam: magna tribulatio su-
per te: inutiles facti sunt rami
ejus: Et Dominus, qui planta-
vit te, loquutus est super te ma-
la, pro malitia domûs Israel, &
domûs Juda: quicquid fecerunt
sibi ad irritandum me, in adolen-
do ipsos Baal. Domine, osten-
de mihi, & cognoscam. Tunc
vidi studia eorum. Ego autem
quasi agnus innocens ductus ad
immolandum, non cognosce-
bam. Super me cogitaverunt co-
gitationem malam, dicentes;
Venite, & mittamus lignum in
panem ejus, & exterminemus eum
de terra viventium, & nomen
ejus non memoretur amplius.

MS. A. (ζ) ἐν πόλεσιν (η) κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, (θ) ἤθελον ἀκοῦσαι (ι) βαδίζουσιν (κ) θεοὺς αὐτῶν, (λ) * μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ (μ) κατὰ (ν) κατὰ (ξ) ἔταξαν βωμοὺς τοῦ θυμιᾷν (ο) ὑπὲρ (π) καιρῷ ᾧ (ρ) ἐν αὐτῇ, (*) ἠχρειώθησαν (σ) αὐτοῖς (τ) Ἐγὼ δὲ (υ) κατὰ σοῦ λέγοντες, (*) ἐμβάλωμεν (φ) * ἄρτον τράχηλον αὐτοῦ, (χ) τὸ ὄνομα (ψ) ἔτι.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ולא קבילו ולא ארכינו ית אודנהון ואזלו גבר בהרהור לבהון בישא ואיתיתי עליהון
9 פורענותא על דלא קבילו פתגמי קימא הדין דפקדית למעבד ולא עבדו׃ ואמר יי לי
10 אשתכח דמרדו במימרי אנש יהודה ויתבי ירושלם׃ תבו לחובי אבהתהון קדמאי
דסריבו לקבלא ית פתגמי ואנון טעו בתר טעות עממיא למפלחהון אשניאו בית
11 ישראל ובית יהודה ית קימי דגזרית ית אבהתכון׃ בכן כדנן אמר יי הא אנא מיתי
12 עליכון בישתא דלא יכלון לאשתזבא מנה ויצלון קדמי ולא אקבל צלותהון׃ ויהכון
אנש קרויא דבית יהודה ויתבי ירושלם ויבעון מן טעותא דאנון מסקין בוסמין להון
13 האם יכלון למפרקהון בעדן בישתהון׃ ארי מנין קרויכון הואה דחלתכון דבית יהודה
14 ומנין שוקי ירושלם שויתון אגורין לבהתתא ואגורין לאסקא בוסמין לבעלא׃ ואת לא
תצלי על עמא הדין ולא תתחנן עליהון בבעו ובצלו ארי לית רעוא קדמי בעדן דאת
15 מצלי עליהון קדמי בעדן בישתהון׃ מה לעמא דהוה חביב קדמי שבקו פולחן בית
מקדשי עבדו עצה לחטאה סגיאין מערבין בסר שקוצין עם בסר קודשא יגלון מניך
16 מן קדם בשתיך בכן הויתא תקיפא׃ הא כאילן זיתא דשפיר בריויה ויאי בחזויה וסוכיה
מטלן באילניא כן רבי יי שמיך בעממיא וכדו עברת על אוריתא משרית עממין
17 דתקיפין כאשתא ייתון עלך ויתחברון להון סומכין׃ ויי צבאות דקיים יתיך גזר לאיתאה
עלך בישא בדיל חובי בית ישראל ובית יהודה דעבדו להון לארגזא קדמי לאסקא
18 בוסמין לבעלא׃ ויי אלפני ואליפית בכן אחזיתני עובדיהון׃ ואנא כאמר בחיר
19 דלנכסתא מתובל ולא ידעית ארי עלי חשיבו עשתונין בישין אמרין נרמי סמא דמותא
במיכליה ונשיציניה מארעא דישראל ושמיה לא ידכר עוד׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non obedierũt, nec inclinaverunt aures suas: sed ambulaverũt unusquisque in cogitatione cordis sui mali, & adduxi super eos ultionem, eò quòd non suscepissent verba pacti hujus quod præcepi ut facerent, & non fecerunt. Et dixit Dñs ad me: *Inventum* est *quòd rebellârunt in verbum meum viri* Juda, & *habitatores* Jerusalem. Reversi sunt ad iniquitates patrum suorũ priorum, qui noluerunt suscipere verba mea, & ipsi erraverunt post idola populorum, ut colerent ea. Irritum fecerunt dom' Israel & dom' Juda pactum meum quod pepegi cum patrib' *vestris*. Propterea hæc dicit Dominus: Ecce ego inducam super *vos* malum, & non poterunt liberari ex eo: & orabunt corã me, & non suscipiã orationes eorũ. Ibúntque viri civitatum dom' Juda, & habitatores Jerusalem, & deprecabuntur idola quibus adolebant aromata, si fortè possint salvare eos in tempore mali sui. Quia secundũ numerũ civitatũ vestrarũ fuerunt dii vestri viri dom' Juda, & secundũ numerũ viarũ Jerusalẽ posuistis aras confusioni, aras ad adolenda aromata ipsi Baal. Tu autẽ ne ores pro populo isto, nec depreceris pro eis in deprecatione et oratione; quoniã non erit voluntas corã me, quo tempore tu orabis pro eis corã me, in tempore mali eorũ. Quid est populo huic qui erat dilect' coram me? reliquerunt cultũ dom' sanctuarii mei: inierunt consiliũ ad peccandũ multũ: cõmiscent carnẽ abominationũ cum carne sanctificata: migrabunt à te; propter malitiã tuam tunc eras fortis. Sicut arbor olea pulchra forma, & speciosa aspectu, cuj' rami obumbrant arbores; sic magnificavit Dñs nomen tuũ in populis. Et nunc cùm transgressa es legẽ, exercit' populorum qui fortes sunt sicut ignis, venient contra te, & conjungentur eis auxilia. Et Domin' exercituum qui sustinuit te, decrevit inducere super te malum, propter peccata dom' Israel & dom' Juda, quæ fecerunt sibi ad irritandum coram me, ut adolerent aromata Baal. Dominus autem docuit me, & didici: tunc ostendisti mihi opera eorum. Et ego sicut agn' elect' qui ducitur ad victimam, & nescivi quia contra me cogitaverunt cogitationes malas: dicentes: Mittamus venenum mortiferum in cibo ejus, & disperdamus eum de terra Israel, & nomen ejus non memoretur ampliùs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ipsi verò non auscultaverunt, nec aurem suam 8
admoverunt, sed ambulaverunt quisque pro
libidinib⁹ animi sui pessimi: ideò adduxi su-
per eos omnes sermones fœderis hujus, cui
præceperam ut auscultarent, & non ausculta-
verunt. Et dixit mihi Dñs, Deprehensa est re- 9
belliosin viris Judæ & civibus Jerusalem: Re- 10
versi sunt ad peccata majorũ suorũ priscorũ,
& noluerunt auscultare sermonibus meis, sed
abierunt ipsi post deos alienos ad colendum
eos: & irritum fecerunt filii Israelis & filii
Judæ testamentũ meũ quod pepigeram cum
majorib⁹ eorũ. Propterea sic ait Dñs poten- 11
tissimus, Deus Israelis; Ecce adducã super eos
calamitatẽ è qua emergere non poterunt: &
clamabunt ad me, at non exaudiam eos. Tunc 12
abeuntes civitates Judæ & cives Jerosolymo-
rum; clamabunt ad deos quibus adolebant in-
censum; at non servabunt eos tempore cala-
mitatis eorũ. Nam quot erant civitates tuæ, 13
tot erant dii tui Juda; & quot sunt vici Je-
rosolymorum, *totidem* altaria posuistis, ad
ignominiam; altaria *inquam* ad adolendum
thura Baali. Tu igitur ne ores pro populo 14
isto, neque fundas pro eis precem & oratio-
nem; quia non exaudiam quando clamabunt
ad me tempore calamitatis suæ. Quare ô 15
mihi dilecta, in domo mea fecisti abomina-
tionem multam? ideò carnem sacram amove-
bunt à te, propter crimen tuum quod gra-
vissimum est. Oleam opacam, pulchram fru- 16
ctibus, & aspectu decoram vocaverat Domi-
nus nomen tuum: ad vocem supremi decreti
dimittite ignem in illam, & consumantur ra-
mi ejus. Nam Dominus exercituum qui te 17
plantaverat, pronuntiavit contra te malum,
propter malitiam domûs Israelis & domûs
Judæ, quam exercuerunt ad irritandum me
adhibendo thura Baali. Domine, ostende 18
mihi ut sciam: verè ostendisti mihi actiones
eorum. At ego tanquam agnus simplex qui 19
ducitur ad jugulationem, ignorabam eos in
me molitos esse cogitationem, & dixisse,
Corrumpamus lignum *(arborem)* cum cibo
(fructu) suo, & extinguamus illud è terra
viventium, ut nominis ejus nulla fiat in po-
sterum mentio.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 *ولم يسمعوا ولا اما لوا مسامعهم ولكن سلك كل امرء منهم بمسكنة نفسه الردي * وانزلت بهم جميع
ما قلت في هذا العهد * حين امرتهم يسمعوا ولم يسمعوا * وقال الرب لي * وجد رباط في مدن 9
يهودا وفي سكان اورسليم * عادوا الي ظلامات اباهم الاولين الذين لم يشاوا ان يسمعوا 10
اقوالي * وها هم يعملون خلف الالهة الغريبة ليعبدوا لها * وابطل بيت اسرايل وبيت يهودا
عهدي الذي عهدت لاباهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب * ها انا احلب على هذا 11
الشعب سرورا لا يستطيعون ان يخرجوا منها * ويصرخون الي فلا استجيب لهم * ويذهب مدن 12
يهودا وسكان اورسليم ويصرخون لالهتهم التي هم يبخرون لها ليعبدوهم في زمن شرورهم
* لان كعدد مدنك صارت الهتك يا يهودا * وكعدد مخارج اورسليم ربوا هياكل 13
ليبخروا لباعال * وانت لا تصلي من اجل هذا الشعب ولا تتضرع من اجلهم بطلبة وصلاة 14
لاني لست استجيب في الوقت الذي يدعوني فيه في زمان بلاياهم * لماذا المحبوبة في بيتي 15
عملت رذاله * هل الصلوات واللحم المقدسة يزيلون عنك سرورك * او تهات تهربي * زيتونه 16
حسنة الظل بالمنظر دعا الرب اسمك * بصوت ختانها التهب النار فيها * عظمة البلاء
عليك * اغصانها فسدت * والرب الذي غرسك تكلم عليك سرورا بدل شر بيت اسرايل 17
وبيت يهودا * لانهم صنعوا لهم ان يغضبوني عند تبخيرهم لباعال *

* الاصحاح الثامن *

18 * يا رب عرفني فاعرف * حينيذ نظرت اعمالهم * فانا مثل خروف لا شر فيه مساق ليذبح لاني 19
اعلم لانهم تشاوروا علي مشورة رديه قايلين * تعالوا فنضع خشبة في خبزه ونهلكه من
ارض الاحيا * واسمه لا يذكر بعد *

Attamen non auscultârunt, neque incli- 8
naverunt aures suas, sed ambulaverunt
unusquisque juxta placitum animi sui
pessimi: quapropter adduxi super eos o-
mnia quæ locutus fueram in isthoc fœde-
re, quando præceperam eis ut auscultarent,
& non auscultaverunt.] Quapropter di- 9
xit mihi Dominus, Deprehensa est conju-
ratio in urbibus Judæ & inter cives Je-
rusalem; Relapsi sunt in impietates præ- 10
teritorum patrum suorum, qui noluerunt
acquiescere dictis meis; & ecce isti per-
sistunt post deos peregrinos ut adorent e-
os; & violaverunt domus Israelis et do-
mus Judæ fœdus meum quod pepigeram
cum patribus eorum. Iccirco sic dicit 11
Dominus, Ecce ego inducturus sum su-
per hunc populum mala è quibus evadere
nequibunt: clamabuntque ad me, sed
non exaudiam eos. Ibuntque urbes Ju- 12
dæ & cives Jerusalem, & clamabunt
ad deos suos quibus adolent, ut opem fe-
rant eis tempore miseriarum suarum. Nam 13
juxta numerum urbium tuarum sunt dii
tui O Juda; & juxta numerum exitu-
um Jerosolymæ, templa disposuerunt ut
adolerent Baali. Tu ergò ne ores pro hu- 14
jusmodi populo, neque precibus aut ora-
tione supplices pro illis; quia nequaquam
exauditurus sum tempore quo me invoca-
bunt, tempore calamitatis eorum. Quare 15
dilecta domi meæ fecit abominationem?
num orationes & carnes sanctæ averte-
rent à te miserias tuas? an per hæc effu-
geres? Olivam formosam, specie pulcher- 16
rimè umbrosam vocaverat Dominus no-
men tuum: ad vocem circuncisionis ejus
exarsit ignis in ea (maxima tibi calamitas
impendet) rami ejus corrupti sunt. Nam 17
Dominus qui te plantavit, locutus est de
te mala, pro scelere domûs Israelis et do-
mûs Judæ; studuerunt enim excitare me
ad iram adolendo Baali.

Textus octavus.

O Domine, doce me ut sciam: tunc vidi 18
facinora illorum. Ego verò sicut agnus 19
eram in quo nulla est malitia ductus ut
immoletur, nesciebam eos nefarium iniisse
contra me consilium, dicentes; Agite, po-
namus lignum in panem ejus, & per-
damus eum de terra viventium, & nomen
ejus non memoretur ampliùs.

videam , cor & renes *probans*, justitiam *judicans* exercituum Domine Et
20 ויהוה צבאות שפט צדק בחן כליות ולב אראה
sic Propterea .meam *litem* revelavi *te ad* quia : eis de tuam ultionem
21 נקמתך מהם כי אליך גליתי את־ריבי: לכן כה
:dicendo,tuam animam *quærentes* , Hanathoth viros ad Domin* dixit
אמר יהוה על־אנשי ענתות המבקשים את נפשך לאמר
Propterea.nostras man* p morieris non &,Dñi nomine in vaticineris Ne
22 לא תנבא בשם יהוה ולא תמות בידנו: לכן
juvenes : eos *super visitans* ego Ecce : exercituum Dominus dixit sic
כה אמר יהוה צבאות הנני פקד עליהם הבחורים
residuum Et .fame in morientur eorũ filiæ & eorũ filii,gladio in morietur
23 ימתו בחרב בניהם ובנתיהם ימתו ברעב: ושארית
annus ,Hanathoth *viros in* , malum inducam quia : eis erit non
לא תהיה להם כי־אביא רעה אל־אנשי ענתות שנת
.eorum visitationis

CAP. XII. יב פקדתם:

loquar judicia Veruntamen:*te contra litigabo cùm* ,Domine *tu* Justus
1 צדיק אתה יהוה כי אריב אליך אך משפטים אדבר
prævaricãtes omnes *fuerũt securi*,est prosperata impiorũ via Quare .tecum
אותך מדוע דרך רשעים צלחה שלו כל־בגדי
:fructũ fecerunt etiã,*iverunt*,sunt radicati etiã,eos Plãtâsti ?prævaricationẽ
2 בגד: נטעתם גם־שרשו ילכו גם־עשו פרי
Domine tu Et .eorum renibus à *longinquus* & ,eorum *ore in tu* propinquus
3 קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם: ואתה יהוה
pecus sicut eos evelle : tecum meum cor probâsti & ,me vidisti , me nôsti
ידעתני תראני ובחנת לבי אתך התקם כצאן
lugebit quo Usque .occisionis diem ad eos *sanctifica* & ; jugulationẽ ad
4 לטבחה והקדשם ליום הרגה: עד־מתי תאבל
ea in habitantium malitiã propter?arescet agri omnis herba & , terra
הארץ ועשב כל־השדה ייבש מרעת ישבי־בה
.*nostrum novissimum* videbit Non:dixerũt quoniã,*volatile* &,animalia *perit*
ספתה בהמות ועוף כי אמרו לא יראה את־אחריתנו:
contendes quomodo &:te fecerũt laborare &,cucurristi peditib* cum *Quia*
5 כי את־רגלים רצתה וילאוך ואיך תתחרה
facies quomodo & , *fidens* tu pacis terra in Et ?equis cum
את־הסוסים ובארץ שלום אתה בוטח ואיך תעשה
ipsi etiam tui patris dom* &,tui fratres etiam Nam?Jarden altitudine in
6 בגאון הירדן: כי גם־אחיך ובית־אביך גם־המה
Ne :*implendo* te post clamaverunt ipsi etiam ; te contra sunt prævaricati
בגדו בך גם־המה קראו אחריך מלא אל־
,meam domũ Reliqui .bona te ad fuerint locuti quum,eis *in* credas
7 תאמן בם כי־ידברו אליך טובות: עזבתי את־ביתי
vola in meæ animæ dilectionem dedi : meam hæreditatem dimisi
נטשתי את־נחלתי נתתי את־ידדות נפשי בכף
dedit:sylva in leo tanquam mea hæreditas mihi Fuit .ejus inimicorum
8 איביה: היתה־לי נחלתי כאריה ביער נתנה
mea hæreditas tincta avis Nunquid .eam odi ideo , *sua voce in* me contra
9 עלי בקולה על־כן שנאתיה: העיט צבוע נחלתי
fera omnis vos congregate ,*Ite* ?eam contra *circum* avis Nunquid ? *mihi*
לי העיט סביב עליה לכו אספו כל־חית
sunt demoliti multi Pastores .devorandum ad venite , agri
10 השדה התיו לאכלה: רעים רבים שחתו
portionem *dederunt* : meam partem conculcaverunt , meam vineam
כרמי בססו את־חלקתי נתנו את־חלקת
.solitudinis desertum in *mei desiderii*
חמדתי למדבר שממה:

Versio VULG. LAT.

20 Tu autem,Domine Sabaoth, qui
judicas justè, & probas renes &
corda, videam ultionem tuam ex
eis : tibi enim revelavi causam
21 meam. Propterea hæc dicit Do-
min* ad viros Anathoth,qui quæ-
runt animam tuam, & dicunt ;
Non prophetabis in nomine Do-
mini, & non morieris in manib*
22 nostris. Propterea hæc dicit Do-
minus exercituum ; Ecce ego vi-
sitabo super eos : juvenes mori-
entur in gladio, filii eorum & fi-
23 liæ eorum morientur in fame. Et
reliquiæ non erunt ex eis:inducã
enim malũ super viros Anathoth,
annum visitationis eorum.

CAP. XII.

1 Justus quidem tu es,Domine, si
disputem tecum : veruntamen ju-
sta loquar ad te : Quarè via im-
piorum prosperatur : benè est o-
mnibus qui prævaricantur & ini-
2 què agunt? Plantâsti eos, & ra-
dicem miserunt: proficiunt & fa-
ciunt fructum: propè es tu ori eo-
3 rum,& longè à renibus eorum. Et
tu,Domine,nôsti me,vidisti me,et
probâsti cor meum tecũ: congre-
ga eos quasi gregem ad victimam,
& sanctifica eos in die occisio-
4 nis. Usquequò lugebit terra, &
herba omnis regionis siccabitur,
propter malitiam habitantium in
ea ? consumptum est animal, &
volucre, quoniam dixerunt ; Non
5 videbit novissima nostra. Si cum
peditibus currens laborâsti: quo-
modò contendere poteris cum
equis ? cùm autem in terra pacis
securus fueris, quid facies in su-
6 perbia Jordanis ? Nam & fratres
tui, & domus patris tui, etiam
ipsi pugnaverunt adversùm te,
& clamaverunt post te plenâ vo-
ce : ne credas eis cùm locuti fue-
7 rint tibi bona. Reliqui domum
meam, dimisi hæreditatem meã:
dedi dilectam animam meam in
8 manu inimicorum ejus: Facta est
mihi hæreditas mea quasi leo in
sylva: dedit contra me vocẽ, ideò
9 odivi eam. Numquid avis disco-
lor hæreditas mea mihi? numquid
avis tincta p totum? venite, con-
gregamini omnes bestiæ terræ,
10 properate ad devorandũ. Pastores
multi demoliti sunt vineã meam,
conculcaverunt partẽ meam: de-
derunt portionem meam deside-
rabilem in desertum solitudinis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

20 Κύριε κρίνων δίκαια, δοκιμάζων νεφροὺς καὶ
καρδίας, ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐξ
αὐτῶν, ὅτι πρὸς σὲ ἀπεκάλυψα τὸ δικαί-
21 ωμά μου. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει (ω) κύριος
ἐπὶ τοὺς ἄνδρας Ἀναθὼθ τοὺς ζητοῦντας τὴν
ψυχήν μου, τοὺς λέγοντας, Οὐ μὴ (α) προφη-
τεύσῃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου, εἰ δὲ μή, ἀ-
22 ποθανῇ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπι-
σκέψομαι ἐπ' αὐτούς· οἱ νεανίσκοι αὐτῶν
ἐν μαχαίρᾳ (β) ἀποθανοῦνται, καὶ οἱ υἱοὶ αὐ-
τῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν
23 λιμῷ. Καὶ ἐγκατάλειμμα οὐκ ἔσται αὐτῶν,
ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
Ἀναθώθ, ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν.
MS.A. (ω) κύριος ὁ θεὸς (α) προφητεύσῃς (β) πεσοῦνται,

ΚΕΦ. ΙΒ'.

1 Δίκαιος εἶ κύριε, ὅτι ἀπολογήσομαι
πρὸς σέ. πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ·
τί ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται; εὐθήνησαν
2 πάντες οἱ ἀθετοῦντες (α) ἀθετήματα; Ἐφύ-
τευσας αὐτούς, καὶ (β) ἐρριζώθησαν· ἐτεκνο-
ποιήσαντο, καὶ ἐποίησαν καρπόν. ἐγγὺς εἶ
σὺ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ πόρρω ἀπὸ τῶν
3 νεφρῶν αὐτῶν. Καὶ σὺ κύριε γινώσκεις με,
(γ) δεδοκίμακας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον
σου. ἅγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς αὐτῶν.
4 Ἕως πότε πενθήσει ἡ γῆ, καὶ πᾶς (δ) ὁ χόρ-
τος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ κακίας τῶν κατ-
οικούντων (ε) ἐν αὐτῇ; (ζ) ἠφανίσθησαν κτή-
νη καὶ πετεινά, (η) ὅτι εἶπαν, Οὐκ ὄψεται ὁ
5 θεὸς ὁδοὺς ἡμῶν. Σοῦ οἱ πόδες τρέχουσι, καὶ
(θ) ἐκλύουσί σε· πῶς παρασκευάσῃ ἐφ'
ἵπποις; καὶ ἐν γῇ εἰρήνης σὺ πέποιθας· πῶς
6 ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ Ἰορδάνου; Ὅτι
(ι) καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός
σου, (κ) καὶ οὗτοι ἠθέτησάν σε, καὶ αὐτοὶ ἐ-
βόησαν, ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυνήχθησαν·
μὴ πιστεύσῃς ἐν αὐτοῖς, ὅτι λαλήσουσι (λ)
7 πρὸς σὲ καλά. (μ) Ἐγκαταλέλοιπα τὸν οἶκόν
μου, ἀφῆκα τὴν κληρονομίαν μου, ἔδωκα τὴν
ἠγαπημένην ψυχήν μου εἰς χεῖρας ἐχθρῶν
8 αὐτῆς. Ἐγενήθη ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς
λέων ἐν δρυμῷ, ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν
9 αὐτῆς, διὰ τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν. Μὴ σπή-
λαιον (ν) ὑαίνης ἡ κληρονομία μου (ξ) ἐμοί,
ἢ σπήλαιον κύκλῳ αὐτῆς; βαδίσατε, συν-
αγάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ (ο)
10 ἐλθέτωσαν τοῦ φαγεῖν αὐτήν. Ποιμένες
πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου, ἐμό-
λυναν τὴν μερίδα μου, ἔδωκαν (π) τὴν μερίδα
τὴν ἐπιθυμητήν μου εἰς ἔρημον ἄβατον,
MS.A. (α) ἀθετήσεις; (β) ἐρριζώθησαν· ἐτεκνοποίησαν, (γ) ἐδοκίμασας [illegible]
τος ξηρανθήσεται (ε) * αὐτῶν; (ζ) ἠφάνισας (η) καὶ εἶπαν, (θ) ἐκλύουσι [illegible]
(ι) οἱ ἀδελφοί (κ) ἠθέτησάν (λ) ἐπὶ σὲ (μ) Ἐγκαταλέλοιπα (ν) [illegible]
ἐμοί; βαδίσατε καὶ συναγάγετε (ο) ἐλθάτωσαν τοῦ καταφαγεῖν (π) μερί-
δα μου ἐπιθυμητὴν εἰς

Cum Translatione LATINA.

(a) Domine, judicans justa, probans renes, & corda, videam ea, quæ à te, ultionem ex eis: quoniam ad te revelavi justificationem meam. Idcircò hæc dicit Dominus super viros Anathoth, qui quærunt animam meam, dicentes; Non prophetabis in nomine Domini: alioqui morieris in manibus nostris, Ecce ego visitabo super eos. Juvenes eorum in gladio morientur: et filii eorum, et filiæ eorum morientur in fame: Et reliquiæ non erunt eorum. Inducam enim mala super habitatores Anathoth, in anno visitationis eorum.

CAP. XII.

Justus es, Domine: quia satisfaciam tibi: Veruntamen judicia loquar ad te. Quid est, quòd via impiorum prosperatur? abundaverunt omnes, qui prævaricantur prævaricationes? Plantâsti eos, & radicem miserunt: filios fecerunt, & fecerunt fructum. Propè es tu ori eorum, & longè à renibus eorum. Et tu, Domine, cognoscis me: probâsti cor meum corã te. (a) Purifica eos in die occisionis eorum. Usquequò lugebit terra, et omnis herba agri siccabitur à malitia habitantium in ea? Deleta sunt jumenta, & volatilia: quia dixerunt, Non videbit Deus vias nostras. (b) Tui pedes currunt, & dissolvunt te: quomodò præparaberis in equis? & in terra pacis tu confidis: (c) quomodò facies in fremitu Jordanis? Nam et fratres tui, & domus patris tui, etiam ipsi spreverunt te: & ipsi clamaverunt: ex posterioribus tuis congregati sunt: ne credas in eis; quia loquentur ad te bona. Reliqui domum meam, dimisi hæreditatem meam: dedi dilectam animam meam in manus inimicorum ejus. Facta est hæreditas mea mihi, quasi leo in sylva: dedit super me vocem suam: ideò odivi eam. Nùnquid spelunca hyænæ hæreditas mea mihi? an spelunca in circuitu (d) ejus? Pergite, congregate omnes bestias agri: & veniant ad comedendam eam. Pastores multi disperdiderunt vineam meam: polluerunt partem meam: dederunt portionem meã desiderabilem in desertum invium.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ויי צבאות דין קשוט גלין קדמוהי כלין ולב אחזי פורענות דינך מנהון ארי קדמך
21 אמרית ית עלבני: בכן כדנן אמר יי על אנשי ענתות דבען למקטלך דאמרין לא תתנבי
22 בשמא דיי ולא תמות בידנא: בכן כדנן אמר יי צבאות האנא מסער עליהון טולמיהון
23 יתקטלון בחרבא בניהון ובנתיהון ימותון בכפנא: ושארא לא יהי להון ארי איתי
בישתא על אנשי ענתות שנת סוערן חוביהון: יב
1 זכי את יי מלמרן לקבל פתגמך ברם שאילת דינין אנא שאל מן קדמך מדין אורחת
2 רשיעיא מצלחא שלן שליוא כל משקרי שקר: קימתנון אף תקיפו עתרו אף קנו נכסין
3 קריבין פתגמי אוריתך בפומהון ורחיקא דחלתך מכליתהון: ואת יי כולא ידיע וגלי קדמך
דאת בחר לבביא דרען בדחלתך רשיעיא אתקנגון כענא לנכסתא וזמנגון ליום קטולי:
4 עד אימתי תחרוב ארעא ועשבא דכל חקלא ייבש מחובי רשיעיא דיתבין בה סף בעירא
5 ועופא ארי אמרו לא גלי קדמוהי סופנא: דנא תיובתא לירמיה נביא על בעותיה נביא
ארית דמי לגברא דרהט עם רגלאה ולאי ואיכדין את מדמי למרהט כל קבל סוסותא
בבקעתא ובארעא שלמא את מתבטח ונפיל ואיכדין את מדמי למעבד כל קבל חיות
ברא ברום ירדנא ואם על טבין דאנא מוטב לנבוכד נאצר מלכא דבבל רגלאה נביא
את חוי ומתמה ומן פון דאחויך מה דאנא עתיד למעבד לאבהתך צדיקיא דמן עלמא
דרהטו כסוסותא למעבד עובדין טבין קדמי ואף אמרית להון דאיתי על בניהון ברכן
6 ונחמן הא כמיא דנחתין שטוף לירדנא: ודאת ירמיה בעי עליהון רחמין ארי ית אחך
ובית אבוך אף אנון שקרו בך אף אנון אמרו עלך מלין בישן לא תהימן בהון ארי
7 יימרון עלך פתגמין תקנין: שבקית ית בית מקדשי רטשית ית אחסנתי מסרית ית עמא
8 דהוה חביב קדמי ביד סנאוהי: הות קדמי אחסנתי כאריא בחורשא סליקת עלי
9 אתרגושתה על כן רחקתה: כעופא דמתבדר כן אתבדרת אחסנתי קדמי וכעופא
דמשתדי כן יתכנשון עלה דקטלין בחרבא מסחור סחור מלכי עממיא ומשריתיהון
10 ייתון עלה למבזה: מלכין סניאן קטלו עמי דושו ית אחסנתי יהבין ית אחסנת
חמדתי למדבר צדי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Dñs exercituũ judex veritatis,in cuj* conspectu manifesta sunt renes & cor. Videbo ultioné judicii tui ex eis:quia corã te dixi injuriã meã. Propterea hæc dicit Dñs sup viros Anathoth,qui quærunt occidere te,qui dicunt:Non prophetabis in nomine Dñi,& non morieris in manib* nostris. Propterea hæc dicit Dñs exercituũ : Ecce ego visitabo sup eos. Juvenes eorũ occidẽtur gladio: filii eorũ & filiæ eorũ morientur fame. Et reliquiæ non erunt eis ; quia inducam malũ super viros Anathoth, annũ visitationis peccatorũ suorum.

CAP. XII.

Justior es Dñe,quàm ut contendã ante Verbũ tuũ: veruntamen interrogationé judicii ego interrogo à facie tua,quare *via* impiorum *prosperatur*, & pacificè degũt oẽs qui prævaricãtur prævaricationẽ? Sustentâsti eos,etiã roborati sunt;divites facti sunt : & etiã possederũt substantias : prope sunt verba legis tuæ in ore eorũ,& longè est timor tui à renib* eorũ. Tu autẽ Dñe omnia scis,& manifestũ est corã te, q tu eligis corda quæ sibi placent in timore tui. Præpara impios quasi oves ad victimã, & præpara eos in die occisionis. Usquequo deserta erit terra, & herba omnis agri siccabitur,propter peccata impiorũ qui habitant in ea? Consumptũ est animal & volucre, quia dixerũt;Non est revelat* corã eo finis noster. Hæc est responsio quæ facta est ad Jeremiam prophetã super interrogationẽ suã: Propheta,similis es tu viro qui currit pedibus & lassatur. Quomodo ergo tu putas currere contra equos ? in planitie & terra pacis tu fidis & cadis : & quomodo tu putas facere contra bestias agri in elatione Jordanis ? Et si sup bona quæ ego benefeci Nabuchodonosor regi Babylonis pediti,ô propheta tu vales miraris ; quid ubi primũ ego ostendero tibi q ego factur* sum patrib* tuis justis quia à seculo fuerũt,qui cucurrerũt sicut equi ut facerẽt opera bona corã me? Etiã dixi eis, q adducerẽ sup filios eorũ benedictiones & consolationes,sicut aquas, quæ descendũt cum inundatione in Jordanem. Et tu *Jeremia* quæris pro illis misericordiã ? quia etiã fratres tui & dom* patris tui,etiã ipsi iniquè egerunt contra te: ipsi quoq; dixerũt adversum te verba mala. Ne credas eis cũm dixerint de te verba recta. Reliqui domũ sanctuarii mei,abjeci hæreditatẽ meã, tradidi populũ qui erat dilect* corã me,in manum inimicorũ suorũ. Facta est corã me hæreditas mea quasi leo in sylva: ascendit *contra me* tumultus ejus,propterea projeci eam. Sicut avis quæ dispersa est,sic dispersa est hæreditas mea corã me : & sicut avis quæ volat,sic cógregabũtur contra eã *occidẽtes gladio undiquaq;: reges populorũ & exercit* eorum venient contra eam*,ut diripiant eam. Reges multi occiderunt populum meum, conculcaverunt hæreditatem meam, posuerunt possessionem desiderii mei in desertum desolationis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܐܢܬ ܕܝܢܐ ܕܩܘܫܬܐ. ܒܚܪ ܟܘܠܝܬܐ ܘܠܒܐ. ܐܚܙܐ ܦܘܪܥܢܘܬܟ ܡܢܗܘܢ
ܡܛܠ ܕܠܟ ܓܠܝܬ ܕܝܢܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܐܢܫܐ ܕܥܢܬܘܬ ܕܒܥܝܢ
ܢܦܫܟ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܐ ܬܬܢܒܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܡܘܬ ܒܐܝܕܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܥܠܝܡܝܗܘܢ ܢܡܘܬܘܢ ܒܚܪܒܐ. ܘܒܢܝܗܘܢ ܘܒܢܬܗܘܢ
ܢܡܘܬܘܢ ܒܟܦܢܐ. * ܘܫܪܟܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܝܬܐ ܐܢܐ ܒܝܫܬܐ
ܥܠ ܥܢܬܘܬ. ܫܢܬܐ ܕܣܘܥܪܢܗܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

* ܙܕܝܩ ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܕܐܕܘܢ ܥܡܟ. ܒܪܡ ܕܝܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܘܪܚܗ
ܕܪܫܝܥܐ ܡܨܠܚܐ. ܘܫܝܢ ܟܠܗܘܢ ܥܘܠܐ. * ܢܨܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܐܥܩܪܘ ܥܩܪܝܗܘܢ. ܘܥܒܕܘ
ܦܐܪܐ. ܩܪܝܒ ܐܢܬ ܒܦܘܡܗܘܢ. ܘܪܚܝܩ ܐܢܬ ܡܢ ܟܘܠܝܬܗܘܢ. * ܘܐܢܬ
ܡܪܝܐ ܝܕܥܬܢܝ ܘܚܙܝܬܢܝ. ܘܒܚܢܬ ܠܒܝ ܠܘܬܟ. ܛܝܒ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܥܢܐ ܠܢܟܣܬܐ. ܘܥܬܕ
ܐܢܘܢ ܠܝܘܡܐ ܕܩܛܠܐ. * ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܬܐܒܠ ܐܪܥܐ. ܘܟܠܗ ܥܣܒܐ ܕܚܩܠܐ ܢܝܒܫ ܡܢ ܒܝܫܘܬ
ܕܥܡܘܪܝܗ. ܣܦܘ ܒܥܝܪܐ ܘܦܪܚܬܐ. ܕܐܡܪܘ ܠܐ ܢܚܙܐ ܚܪܬܢ. * ܗܐ ܥܡ ܪܓܠܐ ܪܗܛܬ
ܘܐܠܐܝܘܟ. ܘܐܝܟܢܐ ܬܬܚܪܐ ܥܡ ܣܘܣܘܬܐ. ܘܐܪܥܐ ܕܫܝܢܐ :: ܬܬܟܠ ܒܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܬܥܒܪ
ܒܚܘܒܠܗ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܡܛܠ ܕܐܦ ܐܚܝܟ ܘܒܝܬ ܐܒܘܟ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܟܠܘ ܒܟ
ܗܢܘܢ ܐܡܪܘ ܥܠܝܟ ܒܝܫܬܐ. ܠܐ ܬܗܝܡܢ ܒܗܘܢ ܟܕ ܢܡܠܠܘܢ ܥܡܟ ܛܒܬܐ. * ܫܒܩܬ ܒܝܬܝ
ܫܒܩܬ ܝܪܬܘܬܝ. ܝܗܒܬ ܚܒܝܒܬܗ ܕܢܦܫܝ ܒܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗ. * ܗܘܬ ܠܝ ܝܪܬܘܬܝ
ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܒܥܒܐ. ܐܪܝܡܬ ܥܠܝ ܩܠܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܢܝܬܗ. * ܨܦܪܐ ܨܒܝܥܬܐ ܗܘܬ ܠܝ ܝܪܬܘܬܝ
ܘܨܦܪܐ ܬܚܕܪܝܗ. ܙܠܘ ܟܢܫܘ ܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܘܐܬܘ ܠܡܐܟܠܗ. * ܪܥܘܬܐ ܣܓܝܐܐ
ܚܒܠܘ ܟܪܡܝ. ܕܫܘ ܡܢܬܝ. ܝܗܒܘ ܡܢܬܐ ܕܪܓܝܓܬܝ. ܐܝܟ ܡܕܒܪܐ ܚܪܒܐ.

Verùm Domine potentissime, judex verita- 20
tis, renum cordísque scrutator, *fac* videam
ultionem tuam de illis; quia tibi revelavi
judicia mea. Propterea sic dicit Dominus, In 21
cives Anathoth qui quærunt animam tuam,
& dicunt, Ne vaticineris in nomine Domini,
et ne moriaris manibus nostris: Propterea 22
inquam sic dicit Dominus exercituum, Ecce
animadversurus sum in eos: juvenes gladio
occumbent, & filii ac filiæ eorum fame mori-
entur, Nec *fœlicem* exitum consequentur; 23
adducturus enim sum calamitatem super ci-
ves Anathoth anno visitationis eorum.

CAP. XII.

Justissimus quidem es Domine, ut judicio 1
contendam tecum: attamen causam hanc tibi
proponam. Qua de re via impii prospera
est, & locupletes sunt omnes perfidi? Plantas 2
eos, & firmas demittunt radices, proficiunt,
& fructus etiam producunt, propinquus es
in ore ipsorum, at longinquus à renibus eo-
rum. Tu autem Domine *qui* me cognoscis, 3
me vides, & cor meum exploras apud te;
præpara eos tanquam oves ad jugulationem,
& appara eos ad diem occisionis. Quousq; 4
lugebit terra? nam tota agri herba exaruit,
propter nequitiam habitantium in ea defe-
cerunt jumenta & volucres; quia dixerunt,
Non videbit finem nostrum. Ecce cum pedi- 5
tibus cucurristi, & lassum te reddidêre; quo-
modo ergò certares cum equis, & terræ pa-
cis confideres? & quomodo transires per
vastitatem Jordanis? Quandoquidem etiam 6
fratres tui & familia patris tui, vel ipsi te
deceperunt, vel ipsimet *mala* de te verba
dixerunt; ne credas istis licèt bene de te lo-
quantur. Dereliqui domum meam, deserui 7
hæreditatem meam, tradidi dilectam animæ
meæ in manus inimicorũ ejus. Facta est mihi 8
hæreditas mea sicut leo in sylva, extulit con-
tra me vocem suam; iccirco odi eam. Avis 9
picta facta est mihi hæreditas mea, ideo avis
circundabit eam. Ite, congregate omnes besti-
as deserti, & adducite ad devorandã illã. Pa- 10
stores multi corruperunt vineã meã, concul-
caverunt portionẽ meã, reddiderunt portionẽ
mihi gratissimã quasi solitudinem desertam,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رب القوات يحكم بالعدل ويختبر الكلى والقلوب * انظر الانتقام الذي من قبلك فيهم
لاني كشفت لك عدلي * لاجل هذا هكذا يقول الرب الاله على رجال اناثوث الذين يطلبون
نفسي القائلين لا تتنبا باسم الرب ولا تموت في ايدينا * لاجل هذا هكذا يقول رب القوات
ها انا اطلع عليهم * شبانهم يموتون بالسيف * وبنوهم وبناتهم يموتون بالجوع * ولا يكون
لهم بقية * لاني اجلب شرورا على السكان في اناثوث في سنة تعهدهم *

* الفصل الثاني عشر *

* عدل انت يا رب * لاني انا اجاوب معك لا اتكلم معك بالاحكام * لماذا ان طريق المنافقين
مستقيمة * جميع الذين يعصون عصيانا مخصبين * غرستهم غرسا فتاصلوا * صنعوا اولادا
وصنعوا ثمرا * قريب انت من فمهم وبعيد من كلاهم * وانت يا رب عرفتني ورايتني وامتحنت
قلبي امامك * اجمعهم مثل خراف للذبح * وطهرهم ليوم ذبحهم * الى متى تحزن الارض وكل
عشب الارض ييبس من شر الساكنين في الارض * هلكت البهائم والطيور * لانهم قالوا لا
يعاين الله طرقنا * رجلاك تسرع ويحلوك * كيف تسعد على الخيل * وفي ارض سلامتك وثقت
كيف تصنع في ارتجاج الاردن * لان اخوتك وبيت ابيك والاخر غدروا بك * وهم صرخوا
من خلفك واجتمعوا * لا تامنهم لانهم يتكلمون عليك شرورا * اهملت بيتي * تركت ميراثي
اعطيت نفسي المحبوبة في ايدي اعدائها * صار ميراثي لي مثل اسد في الغاب * اعطى علي
صوتها * لاجل هذا ابغضتها * هل مغار لصوص ميراثي لي * امضوا واجمعوا جميع وحوش
الحقل * وليأتوا لياكلوها * الرعاة الكثيرين افسدوا كرمي * داسوا نصيبي * اعطوا نصيبي
المشتهي لبرية غير مسلوكة *

* *Dominus virtutum justè judicat, renes* 20
& corda scrutatur: videam precor ul-
tionem quæ per te sumenda est ab eis, quo-
niam tibi retexi jus meum. Iccirco sic 21
ait Dominus Deus de civibus Anathoth
qui quærunt animam meam, qui dicunt,
Ne vaticineris in nomine Domini, ne mo-
riaris per manus nostras: Iccirco in- 22
quam *sic ait Dominus virtutum, Ecce*
ego revisam eos: juvenes eorum gladio
morientur, filii & filiæ eorum fame inter-
ibunt; Nec erit eis residuum, quoniam 23
inducam mala super habitantes in Ana-
thoth anno visitationis eorum.

CAP. XII.

Justissimus es O Domine: quandoqui- 1
dem ego sum tecum disceptaturus, an-
non loquerer tecum judicia? Quarè via
impiorum est recta? omnes qui contuma-
cissimè rebellant, fœcundi sunt? Plan- 2
tando plantas eos, & radicantur? pro-
ducunt liberos, & edunt fructus? pro-
pinquus es ori eorum, & longinquus à
renibus eorum. Et tu O Domine, nôsti 3
me, vides me, & probâsti cor meum co-
ram te: congrega eos tanquam agnos ad
jugulationem, & expia illos ad diem
mactationis eorum. Quousque mærebit 4
terra, & omnis herba terræ siccabitur ob
nequitiam habitantium in terra? interie-
runt jumenta & volatilia; quia dicunt,
Nequaquam intuetur Deus vias nostras.
Pedes tui sunt celeres, attamen labore 5
te conficiunt, quomodo cursu certares cum
equis? Tu qui terræ pacis tuæ confidis,
quomodo faceres in concitatione Jorda-
nis? Nam fratres tui, & domus tua 6
paterna cum aliis, perfidè tecum egerunt,
ipsíque à tergo tuo exclamaverunt &
congregati sunt: ne credas illis quia locuti
sunt de te mala. Neglexi domum meam, 7
deserui hæreditatem meam, tradidi ani-
mam meã dilectam in manus inimicorum
ejus. Facta est hæreditas mea mihi sicut 8
leo in sylva, edidit contra me vocem su-
am, propterea odio prosequor eam. Num 9
spelunca latronum est hæreditas mea mi-
hi? Agite, congregate omnes agri bel-
luas: veniant, & comedant eam. Pa- 10
stores multi depravârunt vineam meam,
polluerunt sortem meam, redegerunt partẽ
meã optatissimã in desertum impervium,

ירמיה : יג

est Desolata .desolata me contra luxit , desolationem in eam Posuit
11 שמה לשממה אבלה עלי שממה נשמה
loca edita omnia Super : cor super ponens vir non quia : terra omnis
12 כל־הארץ כי אין איש שם על־לב: על־כל־שפים
extremo ab devorant Domini gladius quia : vastatores venerunt deserto in
במדבר באו שדדים כי חרב ליהוה אכלה מקצה
carni universæ pax non : terræ extremum ad usque & , terræ
ארץ ועד־קצה הארץ אין שלום לכל־בשר:
:profecerũt non,ægrotaverunt,messuerunt spinas & ,frumenta Seminaverũt
13 זרעו חטים וקצים קצרו נחלו לא יועלו
Sic .Domini nasi iram propter vestris proventibus à afficiemini pudore &
ובשו מתבואתיכם מחרון אף־יהוה: כה
14 ,hæreditate in tangentes ,pessimos meos vicinos omnes adversum Dñs dixit
אמר יהוה על־כל־שכני הרעים הנגעים בנחלה
desuper eos evellens ego Ecce : Israel meum populum feci hæreditare quam
אשר־הנחלתי את־עמי את־ישראל הנני נתשם מעל
post erit Et .eorum medio è evellam Jehudah domum & , sua humo
15 אדמתם ואת־בית יהודה אתוש מתוכם: והיה אחרי
unumquemque,eos reducam &:corũ miserebor &,revertar , eos me evellere
נתשי אותם אשוב ורחמתים והשבתים איש
discendo si ,erit Et .suam terram ad unumquemq; &,suam hæreditatẽ ad
16 לנחלתו ואיש לארצו: והיה אם־למד
Vivens , meo nomine in jurandum ad , mei populi vias didicerint
ילמדו את־דרכי עמי להשבע בשמי חי־
,Bahal in jurare meum populum docuerunt sicut : Dominus
יהוה כאשר למדו את־עמי להשבע בבעל
evellam & ,audierint non si Et .mei populi medio in ædificabuntur &
17 ונבנו בתוך עמי: ואם לא ישמעו ונתשתי
.Dominus ait ,perdendo & evellendo ,illam gentem
את־הגוי ההוא נתוש ואבד נאם־יהוה:

CAP. XIII. יג

,linorum cingulum tibi emes & , Vade : me ad Dominus dixit Sic
1 כה־אמר יהוה אלי הלוך וקנית לך אזור פשתים
emi Et .illud inferes non aquam in &:tuos lumbos super illud pones &
2 ושמתו על־מתניך ובמים לא תבאהו: ואקנה
fuit Et .meos lumbos super posui & : Domini verbum juxta cingulum
3 את־האזור כדבר יהוה ואשם על־מתני: ויהי
quod cingulum Tolle : dicendo ,secundò me ad Domini verbum
4 דבר־יהוה אלי שנית לאמר: קח את־האזור אשר
, Euphratem ad vade , surge & : tuos lumbos super quod , emisti
קנית אשר על־מתניך וקום לך פרתה
illud abscondi & , abii Et .petræ foramine in ibi illud absconde &
5 וטמנהו שם בנקיק הסלע: ואלך ואטמנהו
dierum fine à fuit Et .mihi Dominus præceperat sicut , Euphrate in
6 בפרת כאשר צוה יהוה אותי: ויהי מקץ ימים
, Euphratem ad vade , Surge : me ad Dominus dixit & , multorum
רבים ויאמר יהוה אלי קום לך פרתה
illud abscondendum ad,tibi præcepi quod cingulum inde tolle &
וקח משם את־האזור אשר צויתיך לטמנו
de cingulum tuli & ,fodi & ; Euphratem ad ivi Et .ibi
7 שם: ואלך פרתה ואחפר ואקח את־האזור מן־
, cingulum erat corruptum ecce & : ibi illud absconderam quo loco
המקום אשר־טמנתיו שמה והנה נשחת האזור
: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et .cuiquam prosperabatur non
8 לא יצלח לכל: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
& , Jehudah superbiam corrumpam Sic : Dominus dixit Sic
9 כה אמר יהוה ככה אשחית את־גאון יהודה ואת־
.multam Jerusalaim superbiam
גאון ירושלם הרב:

Versio VULG. LAT.

11 Posuerunt eam in dissipationem,
luxitque super me : desolatione
desolata est omnis terra : quia
nullus est qui recogitet corde.
12 Super omnes vias deserti vene-
runt vastatores, quia gladius Do-
mini devorabit ab extremo ter-
ræ usque ad extremum ejus : non
13 est pax universæ carni. Semi-
naverunt triticum,& spinas mes-
suerunt : hæreditatem accepe-
runt, & non eis proderit : con-
fundemini à fructibus vestris,
propter iram furoris Domini.
14 Hæc dicit Dominus adversùm
omnes vicinos meos pessimos,
qui tangunt hæreditatem, quam
distribui populo meo Israel;
Ecce ego evellam eos de terra
sua, & domum Juda evellam de
15 medio eorum. Et cùm evulse-
ro eos, convertar, & miserebor
eorum : & reducam eos, virum
ad hæreditatem suam, & virum
16 in terram suam. Et erit : si e-
ruditi didicerint vias populi mei,
ut jurent in nomine meo, Vivit
Dominus, sicut docuerunt popu-
lum meum jurare in Baal : ædifi-
cabuntur in medio populi mei.
17 Quòd si non audierint. evellam
gentem illam evulsione & per-
ditione, ait Dominus.

CAP. XIII.

1 HÆc dicit Dominus ad me;
Vade, & posside tibi lumbare
lineum, & pones illud super
lumbos tuos, & in aquam non
2 inferes illud. Et possedi lum-
bare juxta verbum Domini, &
3 posui circa lumbos meos. Et
factus est sermo Domini ad me,
4 secundò, dicens; Tolle lumba-
re, quod possedisti, quod est cir-
ca lumbos tuos, & surgens vade
ad Euphraten, & absconde ibi
5 illud in foramine petræ. Et ab-
ii, & abscondi illud in Eu-
phrate, sicut præceperat mihi
6 Dominus. Et factum est post
dies plurimos, dixit Dominus
ad me; Surge, vade ad Euphra-
ten : & tolle inde lumbare,quod
præcepi tibi ut absconderes il-
7 lud ibi. Et abii ad Euphraten,
& fodi, & tuli lumbare de loco,
ubi absconderam illud : & ecce
computruerat lumbare, ita ut nul-
8 li usui aptum esset. Et factum est
verbum Domini ad me, dicens;
9 Hæc dicit Dominus; Sic putre-
scere faciam superbiam Juda, &
superbiam Jerusalem multam :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 (ς) Ἐτέθη εἰς ἀφανισμὸν ἀπωλείας. δι' ἐμὲ
ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶσα ἡ γῆ, ὅτι οὐκ
12 ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ. Ἐπὶ πᾶ-
σαν διεκβολὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ (σ) ἦλθον
ταλαιπωροῦντες, ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου (τ)
καταφάγεται ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς (υ) ἕως ἄκρου
13 τῆς γῆς· οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρκί. Σπεί-
ρατε πυροὺς, καὶ ἀκάνθας (φ) θερίζετε, οἱ
κλῆροι αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν (χ) αὐτούς.
αἰσχύνθητε (ψ) ἀπὸ καυχήσεως ὑμῶν, ἀπὸ
14 ὀνειδισμοῦ ἔναντι κυρίου. Ὅτι τάδε λέγει
κύριος περὶ πάντων τῶν γειτόνων τῶν (ω) πο-
νηρῶν, τῶν ἁπτομένων τῆς κληρονομίας μου, ἧς
ἐμέρισα τῷ λαῷ μου Ἰσραήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀ-
ποσπῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ τὸν Ἰού-
15 δαν ἐκβαλῶ ἐκ μέσου αὐτῶν. Καὶ ἔσται μετὰ
τὸ ἐκβαλεῖν (α) με αὐτοὺς, ἐπιστρέψω καὶ
ἐλεήσω αὐτοὺς, καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς, ἕκαστον
εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον εἰς τὴν
16 γῆν αὐτοῦ. Καὶ ἔσται ἐὰν (β) μαθόντες
μάθωσι (γ) τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου, τοῦ ὀμνύειν
τῷ ὀνόματί μου, Ζῇ κύριος, καθὼς ἐδί-
δαξαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν τῇ Βάαλ, καὶ (δ)
17 οἰκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου. Ἐὰν
δὲ μὴ ἐπιστρέψωσι, (ε) καὶ ἐξαρῶ τὸ ἔθνος
ἐκεῖνο (ζ) ἐξάρσει καὶ ἀπωλείᾳ.

MS.A. (ς) Ἐγενήθη εἰς (σ) ἤλθοσαν (τ) καταφάγεται (υ) καὶ ἕως (φ) θερίσατε, (χ) ἑαυτούς. (ψ) αἰσχύνθητε ἀπὸ (ω) σκληρῶν, (α) αὐτοὺς, (β) μανθάνοντες (γ) τὴν ὁδόν μου, (δ) οἰκοδομηθήσονται (ε) ἐξαρῶ (ζ) ἐξάρξει

ΚΕΦ. ιγ'.

1 Τάδε λέγει κύριος, Βάδισον καὶ κτῆσαι
σεαυτῷ περίζωμα λινοῦν, καὶ περίθες περὶ τὴν
2 ὀσφύν σου, καὶ ἐν ὕδατι οὐ διελεύσεται. Καὶ
ἐκτησάμην τὸ περίζωμα κατὰ τὸν λόγον κυ-
3 ρίου, καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου. Καὶ
(α) ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
4 γων, Λάβε τὸ περίζωμα τὸ περὶ τὴν ὀ-
σφύν σου, καὶ ἀνάστηθι, καὶ βάδισον ἐπὶ τὸν
Εὐφράτην, καὶ κατάκρυψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν
5 τῇ τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας. Καὶ ἐπορεύθην,
καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ Εὐφράτῃ, καθὼς
6 ἐνετείλατό μοι κύριος. Καὶ ἐγένετο μεθ'
ἡμέρας πολλὰς, καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ,
Ἀνάστηθι, (β) βάδισον ἐπὶ τὸν Εὐφράτην,
καὶ λάβε ἐκεῖθεν τὸ περίζωμα, ὃ ἐνετειλά-
7 μην σοι τοῦ κατακρύψαι ἐκεῖ. Καὶ ἐπορεύ-
θην ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ ὤρυ-
ξα, καὶ ἔλαβον τὸ περίζωμα ἐκ τοῦ τόπου οὗ
κατώρυξα αὐτὸ ἐκεῖ, καὶ ἰδοὺ διεφθαρμέ-
8 νον ἦν, ὃ οὐ μὴ χρησθῇ εἰς οὐθέν. Καὶ ἐγε-
9 νήθη λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων, Τά-
δε λέγει κύριος, (γ) Οὕτω φθερῶ τὴν ὕβριν
Ἰούδα καὶ τὴν ὕβριν Ἱερουσαλήμ, τὴν πολλὴν
ταύτην ὕβριν,

MS.A. (α) ἐγένετο (β) καὶ βάδισον (γ) Οὕτως

Posita est in dissipationem perdi-
11 tionis. Propter me dissipatione
dissipata est universa terra : quia
non est vir, qui ponat in corde.
12 Ad omne (e) diverticulum in
deserto venerunt vastatores;
quia gladius Domini devorabit
ab extremo terræ usque ad extre-
mum terræ: non est pax universæ
13 carni. (f) Seminate frumenta, &
spinas metite; cleri eorum non
proderunt eis. Confundimini à
gloriatione vestra, ab opprobrio in
14 conspectu Domini. Quia hæc di-
cit Dominus de omnibus vicinis
pessimis, qui tangunt hæredita-
tem meam, quam distribui popu-
lo meo Israel; Ecce ego evellam
eos de terra sua: & Judam e-
15 jiciam de medio eorum. Et erit
postquàm ejecero eos; revertar,
& miserebor eorum, & habitare
faciã eos, unumquẽq; in hæredi-
tate sua, & unumquemq; in ter-
16 ra sua. Et erit si discentes didi-
cerint viam populi mei, ad ju-
randum in nomine meo, Vivit
Dominus, sicut docuerunt popu-
lum meum jurare in Baal; & (g)
17 ædificabitur in medio populi mei.
Si autem non fuerint reversi; &
auferam gentem illam ablatione,
& perditione.

CAP. XIII.

1 HÆc dicit Dominus; Vade, &
posside tibi cinctorium lineum,
& pone circa lumbum tuum: &
2 per aquam non transibit. Et
possedi cinctorium juxta ver-
3 bum Domini; & posui circa
lumbum meum. Et factus
est sermo Domini ad (a) me,
4 dicens; Tolle cinctorium, quod
circa lumbum tuum, & surge,
& vade ad Euphratem: & ab-
sconde illud ibi in foramine pe-
5 træ. Et ivi, & abscondi illud in
Euphrate, sicut præceperat mihi
6 Dominus. Et factum est post dies
multos; & dixit Dominus ad me;
Surge, vade ad Euphratem, &
tolle inde cinctorium, quod præ-
7 cepi tibi, ut absconderes ibi. Et
abii ad Euphratem fluvium, &
fodi, & tuli cinctorium de loco,
ubi defoderam illud ibi. Et ecce
corruptum erat; ita ut nulli u-
8 sui aptum esset. Et factum est
9 verbum Domini ad me, dicens;
Hæc dicit Dominus; Sic cor-
rumpam contumeliam Juda, &
contumeliam Hierusalem, mul-
tam contumeliam hanc,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 שויוהא לצדו אתאבלת קדמי חרובת צדיאת כל ארעא ארי לית אנש דמשוי דחלתי
12 על לבא: על כל נגדין במדברא אתו בזוזין ארי חרבא קדם יי מקטלא מסיפי ארעא
13 ועד סיפי ארעא לית שלמא לכל בסרא: לא תהון דמין לדזרעו חטין על ביר ולא
משכחין למכנש אלהן כובין ומעללתהון לית להון הנאה ותבהתון בעובדיכון במיתי
14 עליכון תקוף רגזא דיי: כדנן אמר יי על כל מגריא בישיא דמנזקין באחסנתא
דאחסנית ית עמי ית ישראל הא אנא מטלטל להון מעל ארעהון וית דבית יהודה
15 אטלטל מביניהון: ויהי בתר דאטלטל יתהון אתוב במימרי וארחם עליהון ואתבנון
16 גבר לאחסנתיה וגבר לארעיה: ויהי אם מילף יילפון מאורחת כנשתא דעמי לקימא
17 בשמי קים הוא יי כמא דאליפו ית עמי לקימא בשום טעותא ויתקימון בגו עמי: ואם לא
יקבלון אולפן ואטלטל ית עמא הדין טלטול דאבדן אמר יי:

יג

1 כדנן אמר יי לי איזיל ותזבן לך זרז דכתן ותשוניה על חרצך ובמיא לא תעלניה:
2 וזבנית ית זרזא כפתגמא דיי ושויתיה על חרצי: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי
3 תנינות למימר: סב ית זרזא די זבנתא די על חרצך וקום איזיל לפרת וטמריהי תמן
4 בשעיעות כיף גלי: ואזלית וטמרתיה בפרת כמא די פקיד יי יתי: והוה מסוף יומין
5 סגיאין ואמר יי לי קום איזיל לפרת וסב מתמן ית זרזא די פקדתך למטמריה תמן:
6 ואזלית לפרת וחפרית ונסיבית ית זרזא מן אתרא דטמרתיה תמן והא אתחבל זרזא
7 לית ביה צרוך לכל מדעם: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: כדנן אמר יי
8 כדין אחבל ית תקוף אנש יהודה וית תקוף יתבי ירושלם דהוה סגי:
9

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Posuerunt eam in desolationem:luxit coram me; deserta est & desolata est
omnis terra; quia non est homo qui proponat animo timorem mei. Super
omnia excelsa deserti venerunt deprædatores, quia gladius coram Dño oc-
cidit ab extremis terræ: & usque ad extrema terræ non est pax ulli carni.
Nolite esse similes his qui seminant triticum in agro inculto, & non inve-
niunt quod colligant nisi spinas, & ex fructu eorum non est illis utilitas.
Et confundemini in operib⁹ vestris, cùm venerit super vos ira furoris Dñi.
Hæc dicit Dñs super omnes vicinos malos, qui nocent hæreditati quam
possidere feci populum meum Israel. Ecce ego transmigrare eos faciam de
terra sua, & viros domus Juda transmigrare faciam de medio eorum. Et
erit postquàm transmigrare fecero eos, convertar in verbo meo, & mise-
rebor eorum,& reducam eos, unumquemq; ad hæreditatem suam, & unum-
quemque in terrã suam. Et erit si discendo didicerint de viis cœtus populi
mei, ut jurent in nomine meo: Viv⁹ est Dñs, sicut docuerunt populũ meum
jurare in nomine idolorum,& stabilientur in medio populi mei. Et si non
susceperint disciplinam, transmigrare faciam populum istum transmigra-
tione perditionis, dicit Dominus.

CAP. XIII.

HÆc dicit Dñs mihi: Vade,& eme tibi cingulum lineum,& pones illud
super lumbos tuos, & in aquam non inferes illud. Et emi cingulum juxta
verbum Dñi,& posui super lumbos meos. Et factum est verbum prophetiæ
à facie Dñi ad me secundò, dicens: Tolle cingulũ quod emisti, quod est in
lumbis tuis,& surge, vade ad Euphratem,& absconde illud ibi in limpidis-
sima petra conspicua. Et abii & abscondi illud in Euphrate, sicut præcepit
Dñs mihi. Et factum est post multos dies, & dixit Dñs ad me: Surge &
vade in Euphratẽ, & tolle inde cingulũ quod præcepi tibi ut absconderes
illud ibi. Et abii in Euphratẽ, et fodi, et tuli cingulũ de loco in quo abscõde-
ram illud: & ecce corruptũ erat cingulũ, ita ut inutile esset omni rei. Et factum
est verbũ prophetiæ à facie Dñi ad me, dicẽs: Hæc dicit Dñs: Sic corrumpam
fortitudinẽ virorũ Juda,& fortitudinẽ habitatorũ Jerusalẽ, quæ erat multa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܪܡܝܘܗ̇ ܠܚܘܪܒܐ. ܐܒܠܬ ܥܠܝ ܚܪܒܬܐ. ܚܪܒܬ ܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܣܐܡ ܥܠ ܠܒܗ
ܒܠܒܗ. * ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܝܠܐ ܕܡܕܒܪܐ ܐܬܘ ܒܙܘܙܐ. ܡܛܠ ܕܣܝܦܗ ܕܡܪܝܐ ܐܟܠ
ܡܢ ܣܘܦܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܘܠܝܬ ܫܠܡܐ ܠܟܠ ܒܣܪ. * ܙܪܥܬܘܢ ܚܛܐ
ܘܚܨܕܬܘܢ ܟܘܒܐ. ܘܠܐܝܬܘܢ ܘܠܐ ܐܘܬܪܘ ܠܗܘܢ. ܘܒܗܬܘ ܡܢ ܥܠܠܬܗܘܢ. ܡܢ ܚܡܬܐ
ܕܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝ ܒܝܫܐ ܕܩܪܒܝܢ
ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܐܘܪܬܬ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܩܪ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܬܪܗܘܢ. ܘܠܒܝܬ ܝܗܘܕܐ
ܐܥܩܘܪ ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܐܥܩܘܪ ܐܢܘܢ ܐܬܘܒ ܘܐܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܐܗܦܟܝܘܢ
ܐܢܫ ܠܝܪܬܘܬܗ ܘܐܢܫ ܠܐܪܥܗ. * ܘܐܢ ܢܠܦܘܢ ܢܝܠܦܘܢ ܐܘܪܚܬܐ ܕܥܡܝ: ܕܢܐܡܘܢ ܒܫܡܝ
ܢܐܡܘܢ ܒܫܡܝ: ܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ ܠܥܡܝ ܕܢܐܡܘܢ ܒܒܥܠ. ܢܬܒܢܘܢ ܒܓܘ ܥܡܝ. *
ܘܐܢ ܠܐ ܢܫܡܥܘܢ. ܐܥܩܘܪ ܠܥܡܐ ܗܘ ܥܩܪܐ ܘܐܘܒܕܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܙܠ ܩܢܝ ܠܟ ܐܣܪܐ ܕܟܬܢܐ. ܘܐܣܘܪܝܗܝ ܥܠ ܚܨܝܟ. ܘܒܡܝܐ
ܠܐ ܬܥܠܝܘܗܝ. * ܘܩܢܝܬ ܐܣܪܐ ܐܝܟ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܣܪܬܗ ܥܠ ܚܨܝ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ
ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܝ. * ܣܒ ܐܣܪܐ ܕܩܢܝܬ ܕܥܠ ܚܨܝܟ
ܘܩܘܡ ܙܠ ܠܦܪܬ. ܘܛܫܝܗܝ ܬܡܢ ܒܢܩܥܐ ܕܟܐܦܐ. * ܘܐܙܠܬ ܘܛܫܝܬܗ ܒܦܪܬ
ܐܝܟ ܕܦܩܕܢܝ ܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܦܪܬ
ܘܣܒ ܡܢ ܬܡܢ ܐܣܪܐ ܕܦܩܕܬܟ ܕܬܛܫܝܗܝ ܬܡܢ. * ܘܐܙܠܬ ܠܦܪܬ. ܘܚܦܪܬ
ܘܢܣܒܬܗ ܠܐܣܪܐ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܛܫܝܬܗ ܬܡܢ. ܘܗܘܐ ܕܐܬܚܒܠ ܐܣܪܐ ܘܠܡܕܡ ܠܐ ܐܫܬܟܚ. *
ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܘܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܚܒܠ
ܫܘܒܗܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܫܘܒܗܪܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܣܓܝܐܐ.

Defolaverunt eam, vaftaverunt illam, luxit 11
de me vaftata, defolata eft univerfa terra;
quia nemo eft qui animum adjiciat. In 12
omnes deferti femitas venerunt prædones,
quia gladius Domini confumpturus eft ab
extremitatibus terræ ufque ad extremitates 13
terræ, nec erit pax ulli carni. Seretis triticum,
& metetis fpinas; fatigabimini, & nihil pro-
ficietis, fed erubefcetis ob *paucitatem* pro-
ventuũ veftrorum, propter æftum furoris Do- 14
mini. Sic dicit Dñs de omnibus vicinis meis
paftoribus qui contrectant hæreditatẽ quam
hæreditario jure poffidendam tradidi populo
meo Ifraeli; Ecce convellam eos è loco fuo, & 15
filios familiás Judæ convellam de medio eo-
rum. Et poftquam convulfero eos, convertar,
& miferebor ipforum, & reducam eos quen-
que in hæreditatem fuam, & quenq; in patriã
fuam. Præterea fi vias meas docuerint popu- 16
lum meũ, ut jurent per nomẽ meũ, *dicántque*;
Per Deum vivum; quemadmodum docuerunt
cos jurare per Baalem; fedebunt in medio 17
populi mei. Quòd fi non aufcultaverint, po-
pulum hunc radicitùs evellam & planè per-
dam, dicit Dominus.

CAP. XIII.

ITa dixit mihi Dominus, Vade, eme tibi fu- 1
dariũ lineum, cóque præcinge lumbos tuos;
verùm in aquas ne mergito illud. Empto 2
igitur fudario fecundùm fermonem Domini,
præcinxi lumbos meos. Tum factus eft ad me 3
fermo Domini fecundâ vice, dixítque mihi;
Sume fudarium quod emifti, quod eft impo- 4
fitum lumbis tuis: furgens perge ad Euphra-
tem, ibíque abfconde illud in fiffura petræ.
Tum abiens abfcondi illud ad Euphratem, 5
quemadmodum præceperat mihi Dominus.
Multis autem exactis diebus, dixit mihi Do- 6
minus, Surge, vade ad Euphratem, & refume
inde fudarium quod illic abfcondere te juffe-
ram. Quapropter pergens ad Euphratem, ef- 7
fodi, refumpfiq; fudariũ è *loco* ubi abfconde-
ram illud: fed ecce corruptum erat fudarium
ita ut nulli rei infervirer. Tum factᵘ eft ad me 8
fermo Dñi, dixítque; Sic dicit Dominus po- 9
tens, Deus Ifraelis; Hoc modo corrumpã fa-
ftuofos Judæ & faftuofos Jerofolymæ multos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* صار لفناء الهلاك * لاجلي نفيا كل الارض فناء * لانه ليس رجل وضع في قلبه
* على كل نحرج في البرية اتوا الاشقياء * لان سيف الرب اكل من اطراف الارض الى اطراف
الارض * وليس يكون سلامة لكل ذي لحم * زرعتم حنطة وحصدتم شوكا * مواريثم
لا تنفعهم * اخزوا خزيا من افتخاركم * من التعيير امام الرب * لان هكذا يقول الرب من
اجل جميع الحيوان الاشرار اللامسين ميراثي الذي اقسمه لشعبي اسرائيل * ها انا انزعهم
من ارضهم * وبيت يهوذا اخرجه من وسطهم * ويكون من بعد ما اخرجهم ارجع
وارحمهم واسكنهم كل واحد في ميراثه وكل واحد في ارضه * ويكون اذا تعلموا يتعلمون
طرقي ان يحلفوا باسمي حي الرب * كما علموا شعبي ان يحلف ببعال * ويبنون في وسط شعبي
* وان لم يرجعوا انزع تلك الامة نفيا وهلاك *

* الفصل الثالث عشر *

* هكذا يقول الرب * امض واقتن لك منطقة كتان * وشدها على حقوك * ولا يجوز في الماء
* فاقتنيت منطقة ككلمة الرب * وشددتها على حقوي * وكانت كلمة الرب الي ثانيا
* خذ المنطقة التي على حقوك * وقم وامض الى الفرات * وخبها هناك في نقب الصخرة
* فمضيت واخفيتها في الفرات كما امرني الرب * وكان بعد ايام كثيرة قال لي الرب قم امض
الى الفرات وخذ من هناك المنطقة التي امرتك ان تخبيها هناك * فمضيت الى نهر الفرات
وحفرت واخذت المنطقة من الموضع الذي حفرته * واذا هي فاسدة لا تصلح لشي
* وكانت كلمة الرب الي قايلا * هكذا يقول الرب * هكذا افسد كبرياء يهوذا وكبرياء
اورسليم * هاك الكبرياء الكثير *

Facta eft in ruinam exitialem, pro- 11
pter me funditus evertetur tota ter-
ra, quia nemo repofuit in animo fuo.
Ad omne iter quod eft in deferto, ve- 12
nerunt miferi, quia gladius Domini de-
voravit ab extrema terra ufque ad ex-
tremam terram, nec erit pax ulli mor-
tali. Frumentum feretis, & fpinas 13
metetis; prædia eorum non proderunt
eis. Pudore fuffundimini propter fuper-
biam veftram, propter probrum coram Do-
mino commiffum: *Sic enim ait Domi-* 14
nus de cunctis belluis perniciofis attingen-
tibus hæreditatem meam quam difpertii-
tus fum inter populum meum Ifraelem:
Ecce ego evellam eos de terra eorum, &
domum Judæ ejiciam de medio eorum.
Eritque poftquam ejecero eos, ut rur- 15
fus miferear illorum, & habitare faciam
illos quenque in hæreditate fua, &
quenque in terra fua. Erit etiam cùm 16
difcendo didicerint vias meas ita ut ju-
rent per nomen meum, Vivus eft Do-
minus, quemadmodum docuerunt popu-
lum meum jurare per Baalem; ut ædifi-
centur in medio populi mei. Quòd fi 17
minimè converterunt, evellam gentem
illam cum exterminio & perditione.

CAP. XIII.

SIc ait Dominus; Age, compara tibi 1
cingulum lineum, & applica lumbo
tuo; per aquam autem ne tranfeat. Qua- 2
rè comparatum juxta verbum Domini
cingulum applicui lumbo meo. Rurfus 3
fuit ad me verbum Domini dicentis; Ac- 4
cipe cingulum quod eft fuper lumbum
tuum & furgens abi ad Euphratem, ibi-
que abfconde illud in foramine petræ.
Abiens itaque abfcondi illud ad Euphra- 5
tem, quemadmodum præceperat mihi Do-
minus. Fuit autem poft multos dies ut 6
diceret mihi Dominus; Surge, & abi ad
Euphratem, & recipe inde cingulum
quod præceperam tibi ut abfconderes illic.
Quarè abiens ad fluvium Euphratem, effo- 7
di, recepique cingulum illud è loco quem
effoderam; & ecce corruptum ita fue-
rat, ut nulli prodeffet ufui. Tum fuit 8
ad me verbum Domini dicentis; Sic 9
ait Dominus, Hoc modo corrumpam info-
lentiam Judæ & infolentiam Jerofolymæ,
infolentiam hanc nimiam;

ירמיה : יג

ambulantes ,mea verba audire renuentes ,pessimum istum Populum
10 העם הזה הרע המאנים לשמוע את דברי ההלכים
,eis serviendum ad ,alienos Deos post abierúntque,sui cordis pertinacia in
בשררות לבם וילכו אחרי אלהים אחרים לעבדם
prosperabitur non quod ,hoc cingulū sicut erit & : eis se incurvandū ad &
ולהשתחות להם ויהי כאזור הזה אשר לא יצלח
feci adhærere sic ,viri lumbos ad cingulū adhærebit sicut Nam .cuiquam
11 לכל : כי כאשר ידבק האזור אל מתני איש כן הדבקתי
dixit ,Jehudah domum omnem & ,Israel domum omnem me ad
אלי את כל בית ישראל ואת כל בית יהודה נאם
:gloriam in &,laudē in &,nomen in &,populū in mihi existendū ad:Domin'
יהוה להיות לי לעם ולשם ולתהלה ולתפארת
dixit Sic : istud verbum eos ad dices Et .audierunt non &
12 ולא שמעו : ואמרת אליהם את הדבר הזה כה אמר
: te ad dicent Et .vino implebitur uter Omnis : Israel Deus Dominus
יהוה אלהי ישראל כל נבל ימלא יין ואמרו אליך
dices Et ? vino implebitur uter omnis quòd nescientes sciendo Nunquid
13 הידע לא נדע כי כל נבל ימלא יין : ואמרת
habitatores omnes implens ego Ecce : Dominus dixit Sic :eos ad
אליהם כה אמר יהוה הנני ממלא את כל ישבי
,ejus solio super Davidi sedentes reges & ,hujus terræ
הארץ הזאת ואת המלכים הישבים לדוד על כסאו
, Jerusalaim habitatores omnes & , prophetas & , sacerdotes &
ואת הכהנים ואת הנביאים ואת כל ישבי ירושלם
,pariter filios & patres & ,sui fratrem ad virum eos collidā Et .ebrietate
14 שכרון : ונפצתים איש אל אחיו והאבות והבנים יחדו
, miserebor nec ,ignoscam neque parcam non : Dominus ait
נאם יהוה לא אחמול ולא אחוס ולא ארחם
.est locut' Dñs quia :vos elevetis ne auscultate &,Audite .eos corrumpendo à
15 מהשחיתם : שמעו והאזינו אל תגבהו כי יהוה דבר :
antequā &,faciat contenebrescere antequā ,gloriā vestro Deo Domino Date
16 תנו ליהוה אלהיכם כבוד בטרם יחשך ובטרם
,lucem ad expectabitis & : crepusculi montes super vestri pedes offendant
יתנגפו רגליכם על הרי נשף וקויתם לאור
,hoc audieritis non si Et .caliginem in ponet ,mortis umbrā in eā ponet &
17 ושמה לצלמות ישית לערפל : ואם לא תשמעוה
lachrymando & : superbiæ faciebus à mea anima plorabit occultis in
במסתרים תבכה נפשי מפני גוה ודמע
est ductus captivus quia lachrymam meus oculus descendet &,lachrymabitur
תדמע ותרד עיני דמעה כי נשבה
quoniā : sedete ,vos Humiliate : heræ & regi Dic .Domini grex
18 עדר יהוה : אמר למלך ולגבירה השפילו שבו כי
Meridiei Civitates .vestræ gloriæ diadema vestræ principalitates descendit
19 ירד מראשותיכם עטרת תפארתכם : ערי הנגב
est translata ,ipsa tota Jehudah est translata : aperiens non & ,sunt clausæ
סגרו ואין פתח הגלת יהודה כלה הגלת
ubi : Aquilone ab venientes videte & ,vestros oculos Levate .perfectionibus
20 שלומים : שאו עיניכם וראו הבאים מצפון איה
visitaverit cùm dices Quid .tuæ gloriæ pecus tibi est datus grex
21 העדר נתן לך צאן תפארתך : מה תאמרי כי יפקד
Nonne .caput in duces te super eos docuisti tu & ? te super
עליך ואת למדת אתם עליך אלפים לראש הלוא
dixeris cùm Et ? parturientem mulierem ut te apprehendent dolores
22 חבלים יאחזוך כמו אשת לדה : וכי תאמרי
multitudinem propter ? hæc mihi evenerunt Quare : tuo corde in
בלבבך מדוע קראני אלה ברב
tuæ plantæ sunt afflictæ vi ,tuæ fimbriæ sunt discoopertæ ,tuæ iniquitatis
עונך נגלו שוליך נחמסו עקביך :

Versio VULG. LAT.

10 Populum istum pessimum, qui
nolunt audire verba mea, & am-
bulant in pravitate cordis sui :
abierúntque post deos alienos ut
servirent eis, & adorarent eos :
& erunt sicut lumbare istud, quod
11 nulli usui aptum est. Sicut enim
adhæret lumbare ad lumbos vi-
ri, sic agglutinavi mihi omnem
domum Israel, & omnem
domum Juda, dicit Dominus : ut
essent mihi in populum, & in no-
men, & in laudem, & in glori-
12 am : & non audierunt. Dices
ergo ad eos sermonem istum ;
Hæc dicit Dominus Deus Israel ;
Omnis laguncula implebitur vi-
no. Et dicent ad te ; Numquid ig-
noramus quia omnis laguncula
13 implebitur vino ? Et dices ad
eos ; Hæc dicit Dominus ; Ecce
ego implebo omnes habitatores
terræ hujus, & reges qui sedent
de stirpe David super thronum e-
jus, & sacerdotes, & prophetas,
& omnes habitatores Jerusalem,
14 ebrietate : Et dispergam eos
virum à fratre suo, & patres &
filios pariter, ait Dominus : non
parcam, & non concedam : ne-
que miserebor ut non disperdam
15 eos. Audite, & auribus perci-
pite. Nolite elevari, quia Domi-
16 nus locutus est. Date Domino
Deo vestro gloriam antequàm
contenebrescat, & antequam of-
fendant pedes vestri ad montes
caliginosos : expectabitis lu-
cem, & ponet eam in umbram
17 mortis, & in caliginem. Quòd
si hoc non audieritis, in abscon-
dito plorabit anima mea à facie
superbiæ : plorans plorabit, &
deducet ocul' meus lachrymam,
18 quia captus est grex Domini. Dic
regi, & dominatrici ; Humilia-
mini, sedete : quoniam descendit
19 de capite vestro corona gloriæ
vestræ. Civitates Austri clausæ
sunt, & non est qui aperiat : trans-
lata est omnis Juda transmigrati-
20 one perfecta. Levate oculos ve-
stros, & videte qui venitis ab A-
quilone : ubi est grex, qui datus
est tibi, pecus inclytum tuum ?
21 Quid dices cùm visitaverit te ?
tu enim docuisti eos adversùm
te, & erudisti in caput tuum :
numquid non dolores apprehen-
dent te, quasi mulierem partu-
22 rientem ? Quòd si dixeris in
corde tuo ; Quarè venerunt mihi
hæc ? Propter multitudinem ini-
quitatis tuæ revelata sunt vere-
cundiora tua, pollutæ sunt plan-
tæ tuæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν τῶν λόγων
μου, καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων
τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐ-
τοῖς· καὶ ἔσονται ὥσπερ τὸ περίζωμα τοῦτο, (δ)
11 ὃ οὐ χρησθήσεται εἰς οὐθέν. Ὅτι καθάπερ
κολλᾶται τὸ περίζωμα περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ
ἀνθρώπου, οὕτως ἐκόλλησα πρὸς ἐμαυτὸν
τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ πάντα (ε) οἶκον
Ἰούδα, τοῦ γενέσθαι μοι εἰς λαὸν ὀνομα-
στὸν, καὶ εἰς καύχημα, καὶ εἰς δόξαν· καὶ οὐκ
12 (ζ) εἰσήκουσάν μου. Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν
λαὸν τοῦτον, Πᾶς ἀσκὸς πληρωθήσεται οἴ-
νου. καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσι πρὸς σὲ, Μὴ
γνόντες οὐ γνωσόμεθα, ὅτι πᾶς ἀσκὸς
13 πληρωθήσεται οἴνου; Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς,
Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ πληρῶ
τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην, καὶ
τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους
υἱοὺς (η) τοῦ Δαυὶδ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῶν,
καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφήτας, καὶ τὸν
Ἰούδαν καὶ πάντας τοὺς (θ) κατοικοῦντας ἐν
14 Ἱερουσαλὴμ, μεθύσματι· Καὶ διασκορ-
πιῶ αὐτοὺς ἄνδρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐ-
τῶν ἐν τῷ αὐτῷ. οὐκ ἐπιποθήσω, λέγει
κύριος, καὶ οὐ φείσομαι, καὶ οὐκ οἰκτειρήσω
15 ἀπὸ διαφθορᾶς αὐτῶν. Ἀκούσατε, καὶ
ἐνωτίσασθε, καὶ μὴ ἐπαίρεσθε, ὅτι κύριος
16 ἐλάλησε. Δότε τῷ κυρίῳ θεῷ (ι) ὑμῶν
δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι, καὶ πρὸ τοῦ
προσκόψαι πόδας ὑμῶν ἐπ᾽ ὄρη σκοτεινά·
καὶ ἀναμενεῖτε εἰς φῶς, καὶ ἐκεῖ σκιὰ
θανάτου, καὶ τεθήσονται εἰς σκότος. (κ)
17 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε, κεκρυμμένως κλαύ-
σεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως,
καὶ κατάξουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα,
18 ὅτι συνετρίβη τὸ ποίμνιον κυρίου. Εἴ-
πατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσι,
Ταπεινώθητε (λ) καὶ καθίσατε, ὅτι καθ-
ῃρέθη ἀπὸ κεφαλῆς ὑμῶν στέφανος δόξης
19 ὑμῶν. Πόλεις αἱ πρὸς Νότον, συνεκλεί-
σθησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων· (μ) ἀποι-
κίσθη Ἰούδας, συνετέλεσαν ἀποικίαν τε-
20 λείαν. Ἀνάλαβε (ν) ὀφθαλμούς σου Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ ἴδε τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ Βορ-
ῥᾶ. ποῦ ἐστι τὸ ποίμνιον ὃ ἐδόθη σοι,
21 πρόβατα δόξης σου; Τί ἐρεῖς ὅταν ἐπι-
σκέπτωνταί σε; καὶ σὺ ἐδίδαξας αὐτοὺς
ἐπὶ σὲ (ξ) μαθήματα εἰς ἀρχήν. (ο) οὐκ
ὠδῖνες καθέξουσί σε (π) καθὼς γυναῖ-
22 κα τίκτουσαν; Καὶ ἐὰν εἴπῃς ἐν τῇ καρ-
δίᾳ σου, (ρ) Διατί ἀπήντησέ μοι ταῦ-
τα; διὰ τὸ πλῆθος τῆς (σ) ἀδικίας σου
ἀνεκαλύφθη τὰ ὀπίσθιά σου, παραδειγμα-
τισθῆναι τὰς πτέρνας σου.

MS. A. (δ) ὃ οὐ μὴ (ε) τὸν οἶκον (ζ) ἤκουσεν (η) Δαυὶδ ἐπὶ θρόνου αὐ-
τῶν, (θ) καθημένους (ι) ἡμῶν (κ) Ἐὰν μὴ (λ) ὅτι καθῃρέθη ἀπὸ τῆς
κεφαλῆς ὑμῶν στέφανος δόξης. Πόλεις (μ) ἀπῳκίσθη Ἰούδας, συντέλεια
(ν) τοὺς ὀφθαλμούς σου Ἰσραὴλ, (ξ) μαθητὰς (ο) οὐχ (π) οὐχ ὡς (ρ) τί
ἀπήντησεν (σ) κακίας

Eos qui nolunt obedire verbis
meis, & ambulaverunt post deos
alienos ; ut serviant eis, & ado-
rent eos : & erunt, sicut cingu-
lum istud, quod nulli erit usui.
Sicut enim adhæret cingulum
circa lumbum hominis ; sic ag-
glutinavi ad me domum Israel,
& omnem domum Juda ; ut es-
set mihi in populum nominatum,
& in gloriationem, & in glori-
am. Et non exaudierunt me. Et
dices ad populum (c) istum ; O-
mnis (d) uter implebitur vino.
Et erit, si dixerint ad te, Num
cognoscentes cognoscemus, quod
omnis uter implebitur vino?
dices ad eos ; Hæc dicit Domi-
nus ; Ecce ego impleo habitatores
terræ hujus, & reges eorum se-
dentes filios David super thro-
num (e) ipsorum, & sacerdotes,
& prophetas, & Judam, & o-
mnes habitatores Hierusalem, e-
brietate : Et dispergam eos, vi-
rum, & fratrem ejus, & patres
eorum, & filios eorum pariter.
Non desiderabo, ait Dominus,
& non parcam, & non misere-
bor à perditione eorum. Audite,
& auribus percipite, & nolite
elevari ; quia Dominus loquutus
est. Date Domino Deo vestro
gloriam ; antequam contenebre-
scat, & antequam offendant pe-
des vestri ad montes tenebrosos.
Et expectabitis ad lucem : & ibi
umbra mortis : & (f) ponentur
in tenebris. Quòd si non audie-
ritis, in absconditio plorabit ani-
ma vestra à facie superbiæ : &
deducent oculi vestri lachrymas ;
quia contritus est grex Domini.
Dicite regi, et potentibus ; Humi-
liamini, et sedete : quia sublata
est de capite vestro corona gloriæ
vestræ. Civitates, quæ ad Au-
strum, conclusæ sunt : et non est
qui aperiat. Translatus est Ju-
das : consummaverunt transmi-
grationem perfectam. Leva ocu-
los tuos Hierusalem, et vide ve-
nientes ab Aquilone : ubi est grex,
qui datus est tibi, oves gloriæ
tuæ? Quid dices, cùm visitave-
rint te? Et tu docuisti eos adver-
sùm te doctrinas in principatum;
Nunquid non dolores apprehen-
dent te, quasi mulierem partu-
rientem? Quòd si dixeris in corde
tuo, Quare occurrerunt mihi
hæc? propter multitudinem ini-
quitatis tuæ revelata sunt po-
steriora tua, (g) ut dehonestaren-
tur calcanei tui.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 עמא הדין דעובדיהון בישין דסריבו לקבלא ית פתגמי דאזלין בתר הרהור לבהון
וטעו בתר טעות עממיא למפלחהון ולמסגד להון ויהון כזרזא הדין דלית בהון צרוך
11 לכל מדעם : ארי כמא דמדבק זרזא בחרצא דגברא כן קריבית לפולחני ית כל בית
ישראל וית כל בית יהודה אמר יי למהוי קדמי לעם ולשום ולתושבחא ולרבו ולא
12 קבילו : ותימר להון ית פתגמא הדין כדנן אמר יי אלהא דישראל כל גרב יתמלי חמר
13 ויימרון לך המדע לא הוינא ידעין ארי כל גרב יתמלי חמר : ותימר להון כדנן אמר יי
הא אנא ממלי ית כל יתבי ארעא הדא וית מלכיא דיתבין לדוד על כורסוהי וית כהניא
14 וית נבייא דשקרא וית כל יתבי ירושלם עקא ויהון דמן לרויא : ואגרנין גבר באחוהי
15 ואבהן ובנין כחדא אמר יי לא אחמול ולא אחוס ולא ארחם מלחבלותהון : קבילו ואציתו
16 לא תתרברבון ארי במימרא דיי גזיר כן : הבו קדם יי אלהכון יקרא עד לא תיתי עליכון
עקא ותהון דמן לדמהלכין בקבלא ועד לא יתנגפון רגליכון על טורי קבל ותסברון
17 לנהור ויהי עליכון חשוך לזהור והא כדבקבלא תהון מהלכין אתון : ואם לא תקבלון
אולפן כד בסתרא תבכי נפשי מן קדם דיעדי מנכון יקרכון ומדמע תדמע ותשגר עיני
18 דמעין ארי אשתבי עמא דיי : אמר למלכא ולמלכתא אמאיכו תבו ארי גלא יקרכון
19 מנכון נפל כליל תושבחתכון : קרוי דרומא אתאחידו ולית דפתח גלו דבית יהודה
20 כולהון גלו שלמא אתקבלו תושלמת עובדיכון : זקופו עיניכון וחזו דאתן מצפונא אן
21 עמא דאתמסר ליך עם תושבחתיך : מה תימרון ארי יסער עלך חובך ואת אליפתיתהון
למעבד בישין עלך הוו רברבין כדמן אולא הלא עקא וחבלין יחדונך הא כחבלין
22 לילדתא : וארי תימרין בלביך מא דין ערעוני כל אלין על דסגיאו חובך אתגליאת
בהתתיך אתחזי קלניך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Popul' hic cuj' opera sunt mala, qui noluit suscipere verba mea, qui ambu-
lant *post cogitationē* cordis sui, & erraverunt post idola populorū ut cole-
rent ea, & adorarent ea, erit sicut cingulū istud quod nulli usui est utile. Quia
sicut adhæret cingulū lumbis viri, sic applicavi ad cultū meū omnē domū
Israel, & omnē domū Juda, dicit Dñs, ut essēt corā me in populū, & in no-
men, & in laudē, & in magnitudinē, & non obedierūt. Et dices ad eos ver-
bū istud : Hæc dicit Dñs De' Israel ; Omnis uter implebitur vino. Et dicent
tibi : Nunquid planè ignoram' quod omnis uter implebitur vino? Et dices
ad eos : Hæc dicit Dñs ; Ecce ego implebo omnes habitatores terræ huj', &
reges, qui sedent super soliū David, & sacerdotes, & pseudoprophetas, &
omnes habitatores Jerusalē tribulatione ; & erunt similes ebrio. Et irruere
faciam eos unumquemq; in fratrē suū, patres & filios pariter, ait Dñs : non
parcā, nec miserebor, nec clemens ero ut nō disperdā eos. Audite & auscul-
tate, & nolite elevari : quia in verbo Dñi decretū est ita. Date corā Domino
Deo vestro gloriā, antequā veniat sup vos tribulatio, & similes sitis his qui
ambulāt in caligine, & antequā offendant pedes vestri ad montes caliginis,
& expectetis lucē, & *sint* sup vos tenebræ ; & splendorē, & ecce sitis quasi in
tenebris ambulantes. Si autē non susceperitis disciplinam, quasi in occulto
plorabit anima mea, pro eo quod ablata est à vobis gloria vestra, & lachrymā
lachrymabitur, & deducet ocul' me' lachrymas ; quia captiv' duct' est po-
pul' Dñi. Dic regi & *reginæ* : Humiliamini, sedete ; quia migravit gloria ve-
stra à vobis ; cecidit corona laudis vestræ. Civitates Austri clausæ sunt, &
non est qui aperiat : migraverunt omnes de domo Juda migratione per-
fecta ; recepta est retributio operū *vestrarū*. Levate oculos vestros, & videte
eos qui veniunt ab Aquilone ; ubi est popul' qui traditus est tibi, popul'
laudis tuæ? Quid dices cū visitaverit sup te peccatum tuū ? Tu enim docui-
sti eos ut facerent mala : adversum te magnificantur sicut ab initio. Nonne
tribulatio & dolores apprehendent te sicut dolores parturientē? Et si dixe-
ris in corde tuo : Quare acciderunt mihi omnia hæc ? propterea quod mul-
tiplicata sunt peccata tua, revelata est confusio tua, conspicua est igno-
minia tua.

Cap. XIII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܡܐ ܗܢܐ ܒܝܫܐ ܕܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܡܥ ܦܬܓܡܝ. ܘܐܙܠܝܢ ܒܨܒܝܢܐ ܕܠܒܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ
ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܠܡܦܠܚ ܐܢܘܢ ܘܠܡܣܓܕ ܠܗܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܗܢܐ ܙܪܙܐ
ܕܠܡܕܡ ܠܐ ܦܐܐ. * ܡܛܠ ܕܐܝܟܢܐ ܕܢܩܦ ܗܢܐ ܙܪܙܐ ܠܚܨܘܗܝ ܕܓܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܢܩܦܬ ܠܝ
ܠܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܟܠܗ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ ܘܠܫܡܐ
ܘܠܐܝܩܪܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܟܠ ܕܢ ܢܬܡܠܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟ. ܡܕܡ
ܝܕܥܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܕܢܐ ܡܬܡܠܝܢ ܚܡܪܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܗܐ ܡܡܠܐ ܐܢܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗܝ ܕܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ
ܘܠܟܗܢܐ. ܘܠܢܒܝܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܘܗܝ ܕܐܘܪܫܠܡ ܪܘܝܘܬܐ. * ܘܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܓܒܪ ܡܢ ܐܚܘܗܝ
ܐܒܗܬܐ ܘܒܢܝܐ ܐܟܚܕܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܐܚܘܣ ܘܠܐ ܐܪܚܡ. ܘܠܐ ܐܚܘܣ ܥܠ ܡܚܒܠܘ
ܐܢܘܢ. * ܫܡܥܘ ܘܨܘܬܘ. ܘܠܐ ܬܬܪܝܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ. * ܗܒܘ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ
ܬܫܒܘܚܬܐ. ܥܕܠܐ ܢܚܫܟ. ܘܥܕܠܐ ܢܬܬܩܠܢ ܪܓܠܝܟܘܢ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܚܫܘܟܐ: ܘܬܣܟܘܢ ܠܢܘܗܪܐ
ܘܢܥܒܕܝܘܗܝ ܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ ܘܢܗܦܟܝܘܗܝ ܠܥܪܦܠܐ. * ܘܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢܝܗ. ܒܛܘܫܝܐ ܬܒܟܐ ܢܦܫܝ
ܡܢ ܩܕܡ ܨܥܪܐ. ܘܡܕܡܥܐ ܕܡܥܬܐ ܥܝܢܝ. ܘܢܚܬܢ ܕܡܥܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܬ ܡܪܥܝܬܗ ܕܡܪܝܐ.
* ܐܡܪ ܠܡܠܟܐ ܘܠܡܪܘܪܒܢܐ. ܐܬܡܟܟܘ. ܘܬܘܒܘ. ܡܛܠ ܕܢܦܠ ܡܢ ܪܫܟܘܢ ܟܠܝܠܐ
ܕܫܘܒܚܟܘܢ. * ܩܘܪܝܐ ܕܬܝܡܢܐ ܐܬܚܕܘ. ܘܠܝܬ ܕܦܬܚ. ܘܐܫܬܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܟܠܗ
ܫܒܝܬܐ ܫܠܡܬܐ. * ܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܟܘܢ ܘܚܙܘ ܕܐܬܝܢ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܐܝܢܐ ܗܘ ܥܢܐ
ܕܐܬܝܗܒ ܠܟܝ. ܥܢܐ ܕܫܘܒܚܟܝ. * ܡܢܐ ܬܐܡܪܝܢ ܟܕ ܢܣܥܪܘܢܟܝ. ܘܐܢܬܝ ܐܠܦܬܝ
ܐܢܘܢ ܕܢܗܘܘܢ ܥܠܝܟܝ ܡܪܕܘܬܐ. ܚܒܠܐ ܢܐܚܕܘܢܟܝ. ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܝܠܕܐ
ܒܠܒܟܝ. * ܘܐܢ ܬܐܡܪܝܢ ܒܠܒܟܝ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܪܥܢܝ ܗܠܝܢ. ܡܛܠ ܣܘܓܐ ܕܥܘܠܟܝ
ܐܬܓܠܝܘ ܫܦܘܠܝܟܝ. ܘܐܬܦܪܣܝܘ ܥܩܒܝܟܝ.

Populus hic malignus qui noluerunt auscul- 10
tare sermonibus meis, qui ambulant ex arbi-
trio cordis sui, & secuti sunt deos alienos ad
colendum & adorandum eos; erunt similes
huic sudario quod nulli rei aptum est. Nam 11
quemadmodum adhæret sudarium lumbis
viri, ita agglutinaveram mihi totam domum
Israelis & totam domum Judæ, dicit Domi-
nus, ut essent mihi populus, & ad nomen, &
ad honorem, & ad laudem : at non acquieve-
runt. Quapropter dic eis sermonem istum, 12
Sic ait Dominus potentissimus, Deus Israelis;
Omne dolium implendum est vino. Ecce di-
cturi sunt tibi, An verò nescimus omnia dolia
vina impleri ? Responde illis, Sic ait Domi- 13
nus, Ecce repleturus sum cunctos habitatores
hujus terræ, & reges insidentes solio Davidis,
& sacerdotes, atque prophetas, omnésque ci-
ves Jerosolymorum, ebrietate; Et dispersu- 14
rus eos quenque à fratre suo, cùm patres, tum
filios pariter, ait Dominus : non miserebor,
neque indulgebo, neque parcam corrumpere
eos. Audite, & auscultate, & ne elevemini : 15
nam Dominus loquitur. Exhibete Domino 16
Deo vestro honorem, priusquam tenebrescat,
& priusquam frangantur pedes vestri super
montes in tenebris; expectetis lucem, &
vertat eam in tenebras & umbras lethales.
Quòd si non auscultaveritis ei, latenter flebit 17
anima mea propter afflictionem, acerbè la-
chrymabor, & emittent oculi mei lachrymas,
quia captivus abducendus est grex Domini.
Dic regibus & magnatibus, Humiliamini, & 18
pœniteat vos; quia decidit è capite vestro
diadema gloriæ vestræ : Civitates Aquilona- 19
res clausæ sunt, nec est qui aperiat : captiva
facta est universa Judæa captivitate omni-
modâ. Attollite oculos vestros, & videte eos 20
qui veniunt ab Aquilone. Qualis est grex
ille qui traditus fuerat tibi ? oves gloriæ tuæ?
Quid dictura es quando visitabit te, cùm tu 21
erudieris eos documento ut sint conculcatio-
ni ? ecce dolores corripient te, ceu mulierem
partu laborantem. Quòd si dicas apud te- 22
metipsam, Quare contingerent mihi talia ?
Propter multitudinem delictorum tuorum
retectæ sunt fimbriæ tuæ, & conspecti sunt
tali tui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لانهم لم يريدوا ان يسمعوا كلماتي * وعصوا خلف الالهه الغربا ليعبدوها ويسجدوا لها
ويصيرون مثل هذه المنطقه التي لا تصلح لشي * لان كما تعرف المنطقه الى حقو الانسان
هكذا التصق في بيت اسرايل وجميع بيت يهودا ليكونوا لي شعبا مسمي وللفخر وللمجد
فلم يسمعوا لي * وتقول لهذا الشعب كل زق يمتلي خمرا ويكون اذ يقولون لك غير عارفين
الا نعرف ان كل زق يمتلي خمرا * فتقول لهم هكذا يقول الرب ها انا امالا سكان
هذه الارض وملوكهم بني داود الجالسين على كراسيهم والكهنه والانبيا ويهودا وجميع
الجلوس في اورشليم بالسكر * وافرقهم رجلا واخاه واباوهم وابناهم هكذا بعينه لا اعطف
يقول الرب ولا اشفق ولا اتراف من فسادهم * اسمعوا وانصتوا ولا تترفعوا لان الرب تكلم
* اعطوا للرب الهنا مجدا من قبل ان تظلموا وقبل ان تعثر ارجلكم على جبال مظلمه
وتتوقعون نورا وهناك ظلال الموت * ويغشاكم الظلام ان لم تسمعوا * تبكي نفسكم سرا
من وجه الكبريا وتهمل عيونكم دموعا لان قطيع الرب انكسر * قولوا للملك وللاعزا
تواضعوا لان اكليل المجد نزع من على راسكم * المدن التي عند اليمين غلقت ولم
يكن من يفتح * طرد يهودا اكمل جلوه كامله * الاصحاح التاسع
* ارفع عينيك يا اسرايل وانظر الاتين اليك من الشمال * اين هو القطيع الذي
اعطي لك خراف مجدك * ماذا تقول اذا تعهدوك وانت علمتهم بدا عليك تلاميذ ليس
هي طلقات باحتويك * ليس مثل امراه تلد * وان قلت في قلبك لماذا اصابني هذا
لاجل كثره سرك كشف ما خلفك لتشهر عقباك *

Quia noluerunt ausculiare verbis meis, 10
sed abierunt post deos alienos, ut iis ser-
virent, & eos adorarent : Fient inquam
similes huic cingulo quod est prorsus inu-
tile. Quemadmodum cùm cingulum 11
tangit lumbum humanum, sic adhæserat
mihi domus Israelis, totáque domus Ju-
dæ, ut essent mihi populus celebris, & ad
gloriam, & ad nobilitatem : sed non au-
scultârunt mihi. Tum dices huic popu- 12
lo, Omnis utercculus impletur vino. Eritque
cùm tibi dixerint, te ignorantes, An ne-
scimus omnem utercculum vino impleri ?
ut dicas eis, Sic ait Dominus ; Ecce ego 13
repleturus sum incolas hujus terræ, &
reges eorum filios Davidis sedentes super
thronos suos, & sacerdotes atque pro-
phetas, Judam, & omnes degentes in Je-
rusalem, ebrietate ; Eósque dispersurus 14
unum cum altero, & patres eorum, & fi-
lios eorum hoc eodem modo : Nequaquam
miserebor, inquit Dominus, neque par-
cam, neque indulgebo, propter corrupte-
lam eorum. Audite, & auscultate, néve 15
exaltemini, quia Dominus locutus est.
Reddite Domino Deo nostro gloriam an- 16
tequam tenebris involvamini, et antequam
impingant pedes vestri super montes te-
nebricosos ; & expectantibus vobis lu-
cem, fit illic umbra mortis ; obruant vos
tenebræ, nisi obtemperetis. Fleat anima 17
vestra in occulto, propter insolentiam, &
profundant oculi vestri lachrymas ; quia
grex Domini prædâ captus est. Dicite 18
regi & potentibus, Humiliamini, quia co-
rona gloriæ detracta est è capite vestro :
Urbes quæ sunt ad Aquilonem, clausæ 19
sunt, nec est qui aperiat : expulsus est Ju-
da, explevit transmigrationem perfectam.

Textus nonus.

Attolle oculos tuos O Israel, & contem- 20
plare eos qui veniunt ad te ex Aquilone.
Ubi est grex qui traditus tibi fuerat? agni
gloriæ tuæ? Quid dicturus es quando te 21
visitabunt, cùm tu in principio instruxe-
ris eos contra te discipulos ? nequaquam
erunt dolores partûs qui te corripient, ne-
quaquam ut mulieris parturientis. Quòd 22
si dixeris apud animum tuum, Qua de
causa contingerent hæc mihi ? Propter mul-
titudinem criminis tui retecta sunt posteri-
ora tua, ut pateant calcanei tui.

ירמיה : יד

etiam ? suas maculas pardus & suam pellem Æthiops vertet Nunquid
23 היהפך כושי עורו ונמר חברברתיו גם
vos poteritis benefacere docti malefacere ? Et faciam dispergere eos
24 אתם תוכלו להיטיב למדי הרע : ואפיצם
tanquã stipulam transeuntem, ad ventum deserti. Hæc sors tua pars
25 כקש עובר לרוח מדבר : זה גורלך מנת
mensurarũ tuarum à me, dixit Dominus : quæ oblita es mei, & fidisti
מדיך מאתי נאם־יהוה אשר שכחת אותי ותבטחי
in falsitate. Et etiam ego detexi fimbrias tuas super faciem tuam : & apparuit
26 בשקר : וגם־אני חשפתי שוליך על־פניך ונראה
ignominia tua. Adulteria tua, & hinnitum tui, fœditas fornicationis tuæ
27 קלונך : נאפיך ומצהלותיך זמת זנותך
super colles in agro, vidi abominationes tuas : væ tibi Jerusalaim,
על־גבעות בשדה ראיתי שקוציך אוי לך ירושלם
non mundabis te posthac, quando adhuc.
לא תטהרי אחרי מתי עד :

CAP. XIV. יד

Quod fuit verbum Domini ad Irmejahu super verba prohibitionum.
1 אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו על־דברי הבצרות :
Luxit Jehudah, & portæ ejus infirmatæ sunt, nigruere in terra ;
2 אבלה יהודה ושעריה אמללו קדרו לארץ
& clamor Jerusalaim ascendit. Et illustres eorum miserunt minores suos
3 וצוחת ירושלם עלתה : ואדריהם שלחו צעוריהם
ad aquam : venerunt ad fossas, non invenerunt aquas : reversi sunt
למים באו על־גבים לא־מצאו מים שבו
vasis suis vacue, pudore affecti sunt, & erubuerunt, & operuerunt
כליהם ריקם בשו והכלמו וחפו
caput suum. Propter humum contritam : quia non fuit pluvia
4 ראשם : בעבור האדמה חתה כי לא־היה גשם
in terra : pudore affecti sunt agricolæ, operuerunt caput suum. Nam
5 בארץ בשו אכרים חפו ראשם : כי
etiam cerva in agro peperit, & relinquere : quia non erat herba.
גם־אילת בשדה ילדה ועזוב כי לא־היה דשא :
Et onagri steterunt super locis editis : sorbuerunt ventum tanquam dracones :
6 ופראים עמדו על־שפים שאפו רוח כתנים
defecerunt oculi eorum, quia non herba. Si iniquitates nostræ
7 כלו עיניהם כי־אין עשב : אם־עונינו
testificatæ sunt contra nos, Domine, fac propter nomen tuum : quia
ענו בנו יהוה עשה למען שמך כי־
multiplicatæ sunt aversiones nostræ, tibi peccavimus. Expectatio Israel
8 רבו משובתינו לך חטאנו : מקוה ישראל
servator ej⁹ in tempore afflictionis : quare eris veluti peregrinus in terra,
מושיעו בעת צרה למה תהיה כגר בארץ
& tanquã viator declinavit ad pernoctandum ? Quare eris futurus veluti vir
9 וכארח נטה ללון : למה תהיה כאיש
attonitus, tanquam fortis non poterit facere salvum ? & tu in interiori nostro
נדהם כגבור לא־יוכל להושיע ואתה בקרבנו
Domine, & nomen tuum super nos invocatum est, ne dimittas nos. Sic
10 יהוה ושמך עלינו נקרא אל־תנחנו : כה־
dixit Dominus populo huic : ita dilexerunt se movere, pedes suos
אמר יהוה לעם הזה כן אהבו לנוע רגליהם
non prohibuerunt : & Dominus noluit eos : nunc recordabitur
לא חשכו ויהוה לא רצם עתה יזכר
iniquitatis eorũ, & visitabit peccata eorum. Et dixit Dominus ad me :
11 עונם ויפקד חטאתם : ויאמר יהוה אלי
Ne ores pro populo isto in bonum.
אל־תתפלל בעד־העם הזה לטובה :

Versio VULG. LAT.

23 Si mutare potest Æthiops pellem
suam, aut pardus varietates suas :
& vos poteritis benefacere, cùm
24 didiceritis malum. Et dissemi-
nabo eos quasi stipulam, quæ
25 vento raptatur in deserto. Hæc
sors tua, parsque mensuræ tuæ
à me, dicit Dominus ; quia obli-
ta es meî, & confisa es in men-
26 dacio. Unde & ego nudavi fe-
mora tua contra faciem tuam, &
27 apparuit ignominia tua, Adul-
teria tua, & hinnitus tuus, scelus
fornicationis tuæ : super colles
in agro vidi abominationes tuas.
Væ tibi, Jerusalem, non mun-
daberis post me : usquequò ad-
huc ?

CAP. XIV.

1 Quod factum est verbum Do-
mini ad Jeremiam de sermoni-
2 bus siccitatis. Luxit Judæa, &
portæ ejus corruerunt, & obscu-
ratæ sunt in terra, & clamor Je-
3 rusalem ascendit. Majores mi-
serunt minores suos ad aquam :
venerunt ad hauriendum, non
invenerunt aquam, reportave-
runt vasa sua vacua : confusi
sunt & afflicti, & operuerunt ca-
4 pita sua. Propter terræ vastita-
tem, quia non venit pluvia in
terram, confusi sunt agricolæ,
5 operuerunt capita sua. Nam &
cerva in agro peperit, & reli-
6 quit : quia non erat herba. Et
onagri steterunt in rupibus, tra-
xerunt ventum quasi dracones,
defecerunt oculi eorum, quia
7 non erat herba. Si iniquitates
nostræ responderint nobis : Do-
mine, fac propter nomen tuum,
quoniam multæ sunt aversiones
8 nostræ, tibi peccavimus. Expe-
ctatio Israel, salvator ejus in tem-
pore tribulationis : quarè quasi
colonus futurus es in terra, &
quasi viator declinans ad ma-
9 nendum ? Quarè futurus es vel-
ut vir vagus, ut fortis qui non
potest salvare ? tu autem in no-
bis es, Domine, & nomen tuum
invocatum est super nos, ne de-
10 relinquas nos. Hæc dicit Domi-
nus populo huic, qui dilexit mo-
vere pedes suos, & non quievit,
& Domino non placuit : Nunc
recordabitur iniquitatum eorum,
11 & visitabit peccata eorum. Et
dixit Dominus ad me ; Noli ora-
re pro populo isto in bonum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Εἰ ἀλλάξεται Αἰθίοψ τὸ (τ) δέρμα αὐτοῦ,
καὶ πάρδαλις τὰ ποικίλματα αὐτῆς, καὶ ὑ-
μεῖς (υ) δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι μεμαθηκό-
24 τες τὰ κακά. Καὶ (φ) διέσπειρα αὐτοὺς, ὡς
φρύγανα φερόμενα ὑπὸ ἀνέμου εἰς (χ) ἔρη-
25 μον. Οὕτως ὁ κλῆρός σου, καὶ μερὶς τοῦ ἀπει-
θεῖν ὑμᾶς ἐμοὶ, λέγει κύριος. ὡς ἐπελάθου
26 (ψ) μου, καὶ ἤλπισας ἐπὶ ψεύδεσι, Κἀγὼ
ἀποκαλύψω τὰ (ω) ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσ-
27 ωπόν σου, καὶ ὀφθήσεται ἡ ἀτιμία σου, Καὶ
(α) ἡ μοιχεία σου, καὶ χρεμετισμός σου, καὶ
ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῆς πορνείας σου. ἐπὶ τῶν βου-
νῶν, καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἑώρακα τὰ βδε-
λύγματά σου. οὐαί σοι Ἱερουσαλὴμ, ὅτι οὐκ
ἐκαθαρίσθης ὀπίσω μου ἕως τίνος ἔτι ;

MS. A. (τ) δέρμα, καὶ πάρδαλις (υ)* δυνήσεσθε (φ) διέσπειρα (χ) ἔρημον
τόπον. Οὗτος (ψ) νόμου μου, (ω) ὀπίσω σου κατὰ πρόσωπόν σου, (α)
αἱ μοιχεῖαί σου, καὶ ὁ χρεμετισμός

ΚΕΦ. ιδ'.

1 (α) ΚΑΙ' 'ΕΓΕ'ΝΕΤΟ ΛΟ'ΓΟΣ ΚΥΡΙ'-
ΟΥ ΠΡΟ'Σ 'ΙΕΡΕΜΙ'ΑΝ ΠΕΡΙ'
ΤΗ~Σ 'ΑΒΡΟΧΙ'ΑΣ.
2 Ἐπένθησεν ἡ Ἰουδαία, καὶ αἱ πύλαι αὐ-
τῆς ἐκενώθησαν, καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς
γῆς, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀνέβη.
3 Καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστειλαν τοὺς νε-
ωτέρους (β) αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ· ἤλθοσαν ἐπὶ τὰ
φρέατα, καὶ οὐχ (γ) εὕροσαν ὕδωρ, (δ) καὶ ἀπέ-
στρεψαν τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν κενά. Καὶ τὰ ἔργα
4 τῆς γῆς ἐξέλιπεν, ὅτι οὐκ ἦν ὑετός. ᾐσχύν-
θησαν (ε) οἱ γεωργοὶ, ἐπεκάλυψαν τὰς
5 κεφαλὰς αὐτῶν. Καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ (ζ)
ἔτεκον, καὶ ἐγκατέλιπον, ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη.
6 Ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ νάπας, καὶ εἵλκυσαν ἄ-
νεμον, ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν, ὅτι οὐκ ἦν
7 χόρτος (η). Αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡ-
μῖν· κύριε ποίησον ἡμῖν ἕνεκεν σου, ὅτι πολ-
λαὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐναντίον σου, ὅτι σοὶ
8 ἡμάρτομεν. Ὑπομονὴ Ἰσραὴλ κύριε, καὶ σώ-
ζεις ἐν καιρῷ κακῶν. ἱνατί ἐγενήθης ὡσεὶ
πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκ-
9 κλίνων εἰς κατάλυμα ; Μὴ ἔσῃ ὥσπερ ἄν-
θρωπος ὑπνῶν, ἢ ὡς ἀνὴρ οὐ δυνάμενος
σώζειν; καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύριε, καὶ τὸ ὄνομά
σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς, μὴ ἐπιλάθῃ ἡ-
10 μῶν. Οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ,
Ἠγάπησαν κινεῖν πόδας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐφεί-
σαντο, καὶ ὁ θεὸς οὐκ (θ) εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς,
11 νῦν μνησθήσεται (ι) τῆς ἀδικίας αὐτῶν. Καὶ
εἶπε κύριος πρός με, Μὴ προσεύχου περὶ τοῦ
λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθά,

MS. A. (α) 'Ο ΛΟ'ΓΟΣ 'Ο ΓΕΝΑ'ΜΕΝΟΣ ΠΡΟ'Σ 'ΙΕΡΕΜΙ'ΑΝ
ΠΑΡΑ' ΚΥΡΙ'ΟΥ ΠΕΡΙ' ΤΗ~Σ 'ΑΒΡΟΧΙ'ΑΣ. (β) αὐτῆς (γ) εὗρον
(δ) ἀπέστρεψαν (ε) γεωργοὶ, ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν (ζ) ἔτικτες,
(η) ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας. Αἱ (θ) ηὐδόκησεν (ι) τῶν ἀδικιῶν

Si mutabit Æthiops pellem su[am],
& pardus varietates suas ; & [vos]
vos poteritis benefacere, cum di-
dicerit is mala. Et disseminavi [eos]
quasi stipulas, quæ feruntur [à]
vento in desertum. Sic sors tu[a],
& pars inobedientiæ vestræ ad-
versùm me, dicit Dominus. S[icut]
oblita es mei, & sperâsti in men-
daciis ; Et ego nudabo posteriora
tua super faciem tuam ; & vide-
bitur ignominia tua, Et adulte-
rium tuum, & hinnitus tuus, &
alienatio fornicationis tuæ. Super
colles, & in agris vidi abomina-
tiones tuas. Væ tibi, Hierusalem,
quia non es mundata post [me]
usquequò adhuc.

CAP. XIV.

Et factum est verbum Domi-
ni ad Hieremiam, de siccitate.
Luxit Judæa, & portæ ejus [va]-
cuæ factæ sunt, & contenebratæ
sunt super terram : & clamor
Hierusalem ascendit : Et ma-
gnates ejus miserunt juniores
suos ad aquam : venerunt ad pu-
teos, & non invenerunt aquam,
& reportaverunt vasa sua
vacua : Et opera terræ defece-
runt, quia non erat pluvia. Con-
fusi sunt agricolæ : operuerunt
capita sua : Et cervæ in agro pe-
pererunt, & reliquerunt ; quia
non erat herba. Onagri steterunt
in rupibus, & traxerunt (b) ven-
tum : defecerunt oculi eorum,
quia non erat fœnum. (c) Pecca-
ta nostra restiterunt nobis : Do-
mine, fac nobis propter te : quo-
niam multa sunt peccata nostra
coram te : quia tibi peccavimus.
Expectatio Israel, Domine : &
salvabis in tempore malorum.
Quarè factus es, sicut advena in
terra, & quasi (d) indigena di-
vertens ad diversorium ? Num-
quid eris quasi homo dormiens,
vel quasi vir, qui (e) salvare non
possit ? Et tu in nobis es Domine,
& nomen tuum invocatum est
super nos : ne obliviscaris nostri.
Sic dicit Dominus populo huic :
Dilexerunt movere pedes suos, &
non pepercerunt : & Deus (f) non
prosperavit in eis : nunc memora-
bitur iniquitatum eorum. Et dixit
Dominus ad me ; Noli orare pro
populo isto in bona :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 האפשר דישני הנדואה משכיה ונמרא שלטי רקמתיה אף אתון תכלון לאוטבא
24 דהייתון מלפין למעבד בישין : ואבדרנון כקשא דעדי מן קדם רוחא למדברא : דין
25 עדביך וחולק אחסנתיך מן קדמי אמר יי דשבקת פולחני ואתרחצת על שקרא :
26 ואף אנא אגלי בהתת חובך על אפך ויתחזי קלנך : טפשותיך ושטותיך ועצת חטאי
27 ינקותיך על רמתא בחקלא גלי קדמי שקוציך וי ליך ירושלם לא תדכין עד כען ליך
יד
ארכא יומין סגיאין :
1 דהוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה על עסקי בוצרתא : אתאבלו דבית יהודה
2 וקרויהון חרובא אתחפיאו אפיהון אכרום אוכמין כקדרא אתרטישו לארעא וצוחת
3 יתבי ירושלם סליקת : ותקיפיהון שלחו תניניהון למיא אתו על פצידיא ולא אשכחו
4 מיא תבו מניהון ריקן בהיתו ואתכנעו וחפו רישיהון : בדיל חובי יתבי ארעא אתברו
5 ארי לא הוה מטרא בארעא בהיתו אכריא וחפו רישיהון : ארי אף אילתא במדברא
6 ילידת ושבקא ארי לא הוו דתאין דעסבא : ועדרין קמו על נגרין שתן רוחא כירורין
7 קמא עיניהון ארי לית עשבא : אם חובנא אסהידו בנא יי עבד בדיל שמך ארי סגיאין
8 תיובתנא קדמך חבנא : סיבור ישראל פרקיה בעדן עקא למה יחול רונזך עלנא ואנחנא
9 כתותבין בארעא וכעדי אורחא דסטא למבתא : למה יחול רונזך עלנא ואנחנא
מטלטלין ושביקין ואת גבר יכיל למפרק ואת שכנתך ביננא יי ושמך עלנא אתקרי לא
10 תשבקננא : כדנן אמר יי לעמא הדין כמה דרחימו כן אתפרע מנהון לאגליותהון
מארע בית שכנתי וכמה דהוו מערבין לפולחן טעותא ומבית מקדשי רגליהון לא מנעו
11 וקדם יי לארעוא בהון כען יסער עליהון חוביהון ויתפרע עויתהון : ואמר יי לי לא
תצלי על עמא הדין לטבא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nunquid mutabit Æthiops pellem suam, aut pardus maculas picturæ [suæ] ?
& vos quoque potestis benefacere cùm sitis assueti ad malè faciendũ ? Et
dispergam eos sicut stipulam quæ pertransit à facie venti in desertum. Hæc
est sors tua, & pars hæreditatis tuæ à facie mea, dicit Dñs ; quia reliquisti
cultum meum, & confisa es in mendacio. Ego quoque revelabo confusio-
nem peccati tui super faciem tuam, & apparebit ignominia tua. Insipientia
tua & stultitia tua & consiliũ peccatorũ adolescentiæ tuæ : super colles in
agro revelatæ sunt coram me abominationes tuæ. Væ tibi Jerusalem, non
mundaberis : hactenus prorogatio est tibi multis diebus.

CAP. XIV.

Quod factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad Jeremiam de nego-
tiis siccitatis. Luxerunt viri domus Juda, & civitates eorum desertæ sunt
& coopertæ sunt facies eorum nigredine, atræ quasi olla ; projecti sunt in
terram, & clamor habitatorum Jerusalem ascendit. Et fortes eorum mise-
runt subditos sibi ad aquam; venerũt ad cisternas, & non invenerũt aquam,
reversi sunt cum vasis suis vacuis ; confusi sunt & erubuerunt, & operue-
runt capita sua. Propter peccata habitatorum terræ contriti sunt; quia non
fuit pluvia in terra : confusi sunt agricolæ, operuerunt capita sua. Quoniam
etiam cerva in agro peperit & reliquit ; quia non erant germina herbæ.
Et onagri steterunt super torrentes : biberunt ventum quasi dracones ; de-
fecerunt oculi eorum, quia non erat herba. Si iniquitates nostræ testificatæ
sunt contra nos, Dñe fac propter nomen tuum, quoniam multæ sunt aver-
siones nostræ : coram te peccavimus. Expectatio Israel, salvator ejus in
tempore tribulationis, quare residet ira tua super nos ? & nos sumus sicut
peregrini in terra, & sicut viator qui divertit ad pernoctandũ. Quare resi-
det ira tua super nos ? & nos sum⁹ transmigrantes & derelicti, tu autem fortis
potens ad salvandum, & majestas tua inter nos est Dñe, & nomen tuum in-
vocatum est super nos, ne derelinquas nos. Hæc dicit Dñs populo huic :
Sicut dilexerunt, sic vindictam sumam ex eis, ut transmigrare faciam eos
de terra domus majestatis meæ : & sicut oblectarunt se in cultu idolorum,
& de domo sanctuarii mei non prohibuerunt pedes suos ; & non est vo-
luntas coram Dño in eis. Nunc visitabit peccata eorum, & vindictam
sumet iniquitatum eorum. Et dixit Dominus ad me : Ne ores pro populo isto in bonum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܗܢܕܘܝܐ ܕܢܗܦܘܟ ܡܫܟܗ· ܘܢܡܪܐ ܬܘܟܢܘܗܝ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ: ܡܛܠ ܕܝܠܝܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܒܕܪ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܥܘܪܐ ܕܥܒܪ
ܩܕܡ ܪܘܚܐ ܒܡܕܒܪܐ. * ܗܢܘ ܦܣܟܝ· ܘܡܢܬܐ ܕܝܪܬܘܬܟܝ ܡܢ ܩܕܡܝ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܕܛܥܝܬܝܢܝ· ܘܐܬܬܟܠܬܝ ܥܠ ܫܘܩܪܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܓܠܐ ܫܘܦܠܝܟܝ ܘܐܪܡܐ
ܐܢܘܢ ܥܠ ܐܦܝܟܝ. ܘܢܬܚܙܐ ܨܥܪܟܝ. * ܓܘܪܟܝ ܘܨܗܠܟܝ. ܘܙܢܝܘܬܐ ܕܙܢܝܘܬܟܝ. ܥܠ ܪܡܬܐ ܕܒܚܩܠܐ
ܚܙܝܬ ܛܢܦܘܬܟܝ. ܘܝ ܠܟܝ ܐܘܪܫܠܡ: ܕܠܐ ܐܬܕܟܝܬܝ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ· ܬܘܒܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

* ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ ܥܠ ܒܘܨܪܢܐ ܕܡܛܪܐ. * ܐܬܐܒܠܬ ܝܗܘܕ. ܘܬܪ̈ܥܝܗ
ܢܚܪ̈ܒܢ. ܘܢܦܠܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܩܥܬܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܣܠܩܬ. * ܘܪ̈ܘܪܒܢܝܗܘܢ. ܫܕܪܘ ܙ̈ܥܘܪܝܗܘܢ
ܠܡ̈ܝܐ. ܐܬܘ ܠܓܘܒܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܡ̈ܝܐ. ܘܗܦܟܘ ܡ̈ܐܢܝܗܘܢ. ܣܦܝܩܐܝܬ ܒܗܬܘ.
ܘܐܬܟܢܥܘ ܘܚܦܘ ܪ̈ܫܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܚܛ̈ܗܝܗ ܕܐܪܥܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܪܐ. ܒܗܬܘ ܐܟܪ̈ܐ
ܘܚܦܘ ܪ̈ܫܝܗܘܢ. * ܘܐܦ ܐܝܠܬܐ ܒܚܩܠܐ ܝܠܕܬ. ܘܫܒܩܬ ܥ̈ܠܝܡܝܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ
ܬܕܐܐ. * ܘܥܪ̈ܕܐ ܩܡܘ ܥܠ ܫܒ̈ܝܠܐ. ܘܫܡܘ ܪܘܚܐ ܐܝܟ ܬܢ̈ܝܢܐ. ܚܫܟ̈ܝ ܥ̈ܝܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܣܒܐ. * ܐܢ ܚܛ̈ܗܝܢ ܣܗܕܘ ܒܢ. ܡܪܝܐ ܚܘܣ ܡܛܠ ܫܡܟ. ܡܛܠ ܕܣܓܝ̈ܐܢ
ܛܝ̈ܒܘܬܟ. ܘܠܟ ܚܛܝܢ. * ܣܒܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܦܪܘܩܗ ܒܥܕܢ
ܐܘܠܨܢܐ: ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܝܟ ܐܪܚܐ ܕܣܛܐ ܠܡܒܬ. * ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ
ܓܒܪܐ. ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܪܩ. ܘܐܢܬ ܡܪܝܐ ܒܝܢܬܢ ܐܝܬܝܟ. ܘܫܡܟ
ܥܠܝܢ. ܠܐ ܬܫܒܩܝܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܗܢܘܢ ܕܪܚܡܘ ܠܡܛܥܐ. ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ
ܠܐ ܚܣܟܘ. ܘܡܪܝܐ ܠܐ ܨܒܐ ܒܗܘܢ. ܗܫܐ ܢܥܗܕ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܢܦܩܘܕ ܚܛ̈ܗܝܗܘܢ.
* ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܨܠܐ ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ ܠܛܒܬܐ.

Et quemadmodum non potest Indus mutare 23
cutem suam, aut pardus maculas suas; ita ne-
que vos benefacere potestis, quòd assueti sitis
malo. Itaque disperdam eos veluti glumam 24
quæ transit coram vento in deserto. Hæc est 25
sors tua & pars hæreditatis tuæ à me, dicit
Dominus. Quandoquidem oblita es mei, &
freta es falsitate; Ego vicissim retegam fim- 26
brias tuas, & rejiciam eas super faciem tuam,
ut conspiciatur ignominia tua, Adulterium 27
tuum, hinnitus tuus, & fornicatio scortatio-
nis tuæ: super colles in deserto vidi abomi-
nationem tuam. Væ tibi Jerusalem, quia non
mundas te: quousque tandem? convertere.

CAP. XIV.

ET factus est sermo Domini ad Jeremiam 1
de pluviæ defectu. Lugebit Judæa, & portæ 2
ejus desolabuntur, & corruent in terram, &
gemitus Jerosolymæ ascendet. Magnates eo- 3
rum mittent plebeios suos ad aquas; veni-
entes ad cisternam non invenient aquas, re-
vertentur suis vasis vacuis, erubescent, & pu-
dore suffusi operient capita sua. Propter fa- 4
cinora terræ non erit pluvia: erubescentes
agricolæ operient capita sua. Quin etiam 5
cervæ in deserto parient, & derelinquent hin-
nulos suos, eò quòd non sit gramen: Et ona- 6
gri adstabunt, semitis, ventum aspirabunt ut
canes sylvestres, obtenebrescent oculi eorum,
quia non erit fœnum. Si peccata nostra con- 7
tra nos testantur, *tu* Domine parce propter
nomen tuum: nam plurima est bonitas tua, &
in te peccavimus. Spes Israelis, & servator 8
ejus in tempore angustiæ, ne sis ut peregri-
nus in terra, & tanquam viator qui divertit
ad pernoctandum. Ne sis ut homo imbecillis, 9
& ut homo non valens servare. Tu quidem
Domine, in medio nostri es, & nomen tuum
invocatum est super nos; ne derelinquas nos.
Sic dicit Dominus huic populo, isti dilexe- 10
runt evagari, pedes suos non continuerunt;
ideò Domino displicent, mox recordabitur
iniquitatis eorum, & visitabit peccata eo-
rum. Deinde dixit mihi Dominus, Ne ora- 11
veris pro populo isto in bonum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* أيبدل الحبشي جلده والنمر بقعه * فأنتم تقدرون أن تصنعوا الردي الذي تعلمتموه
جيدا * وأفسدهم مثل الهشيم المحمول من الريح إلى موضع خراب * هذا سهمك ونصيبك
إن عصيتموني يقول الرب * كما نسيت ناموسي وتوكلت على الكذب * سأكشف ما خلفك
أسفل تجاه وجهك ويظهر إهانتك * وفسقك وصهيلك وغريبة زناك على الآكام وفي الحقول
رأيت رذالاتك * الويل لك يا أورشليم لأنك لم تسعي خلفي * إلى متى أيضا *

* الفصل الرابع عشر *

* القول الصائر إلى إرمياء من قبل الرب من أجل عدم المطر *
* خربت اليهودية * وأبوابها استفرغت وأظلمت على الأرض * وصراخ أورشليم صعد *
* وعظماؤها أرسلوا شبانها إلى الماء * أتوا إلى الآبار فلم يجدوا ماء * ردوا أوعيتهم فارغة
* وأعمال الأرض فنيت لأنه لم يكن مطر * خزيوا الفلاحون * كسفوا رأسهم * والأيائل
في الحقل ولدن وتركوا لأنه لم يكن نبات * الحمير الحقلية وقفوا على الروابي واجتذبوا
ريحا * فنيت أعينهم لأنه لم يكن عشب * من ظلم الشعب * خطايانا وقفت بنا * يا رب
اصنع لنا من أجلك * لأن خطايانا كثيرة أمامك * لأنا أخطأنا إليك * يا رجاء إسرائيل
يا رب * خلص في زمن الأسواء * لماذا صرت مثل غريب على الأرض * مثل مسافر عدل إلى
موضع المبيت * لا تكن مثل إنسان نائم * ولا مثل رجل لا يستطيع أن يخلص
وأنت فينا يا رب أنت * واسمك دعي علينا * لا تنسنا * هكذا يقول الرب لهذا الشعب
أحبوا أن يحركوا أرجلهم ولم يشفقوا * الله لم يسر بهم * الآن يذكر مظالمهم * وقال الرب
لي * لا تصل عن هذا الشعب للخيرات *

An mutaret Æthiops pellem suam, aut 23
pardus maculas suas? ita vos malum
quod didicistis, in bonum vertere potestis?
Ideò corrumpam eos ceu stipulam à vento 24
in locum desertum asportatam. Hæc erit 25
portio tua & sors tua, si contra me rebel-
laveritis, ait Dominus. Quemadmodum
oblitus es legis meæ, & fiduciam collo-
câsti in mendacio; Ita retegam posterio- 26
res fimbrias tuas ante faciem tuam, ut
appareat turpitudo tua, Adulterium tu- 27
um, hinnitus tuus, & extraordinaria
scortatio tua super colles & in agris:
Vidi abominationes tuas. Væ tibi O Jeru-
salem, quia non mundas te sequendo me:
Quousque tandem?

CAP. XIV.

SErmo factus ad Jeremiam à Do- 1
mino de pluviæ penuria.

Mœrore conficietur Judæa, portæ ejus 2
evacuabuntur, obscura super terram eva-
det, & clamor Jerosolymorum ascendet.
Magnates enim ejus mittent juvenes ejus 3
ad aquam; qui venientes ad puteos, nec
invenientes aquam, vasa sua vacua re-
portabunt. Terræ culturæ cessabunt, quia 4
non erit pluvia: pudefacti agricolæ de-
tegent caput suum. Cervæ quoque in a- 5
gro parientes destituent fœtum, *quia non*
erit herba: Asini sylvestres stantes su- 6
per colles haurient ventum, deficient ocu-
li eorum, quia nullum erit fœnum propter
populi perversitatem. Peccata nostra de- 7
nuntiârunt nos; O Domine, age nobiscum
propter teipsum, quia peccata nostra plu-
rima sunt coram te; nam tibi peccavimus.
O spes Israelis, O Domine, salva tem- 8
pore calamitoso. Quarè factus es ut
peregrinus super terram? ut viator qui
digreditur ad locum diversorii? Ne 9
sis ut homo dormitans, neque ut vir im-
potens ad salvandum. Quandoquidem
tu es inter nos O Domine, & nomen tuum
invocatum est super nos; ne obliviscaris
nostri. Sic ait Dominus huic populo, 10
Dilexerunt movere pedes suos, nec pe-
percerunt: non oblectatur illis Deus: jam-
jam recordaturus est impietatem eorum.
Tum dixit mihi Dominus, Ne preceris 11
huic populo prospera:

ירמיה : יד

cùm & : eorum *præconium ad* *audiens* *ego* non , jejunaverint Cùm
12 כִּי יָצֻמוּ אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ אֶל־רִנָּתָם וְכִי
, gladio in quia : ea *volens* *ego* non , *munus &* *ascensionem fecerint ascendere*
יַעֲלוּ עֹלָה וּמִנְחָה אֵינֶנִּי רֹצָם כִּי בַּחֶרֶב
Domine Ahah : dixi Et .eos *consumens* ego peste in &, fame in &
13 וּבָרָעָב וּבַדֶּבֶר אָנֹכִי מְכַלֶּה אוֹתָם : וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי
videbitis Non : eis *dicentes* vates Ecce : DOMINE
יְהוִה הִנֵּה הַנְּבִאִים אֹמְרִים לָהֶם לֹא־תִרְאוּ
dabo *veritatis* pacem *quippe* : vobis erit non fames &, gladium
חֶרֶב וְרָעָב לֹא־יִהְיֶה לָכֶם כִּי־שְׁלוֹם אֱמֶת אֶתֵּן
: me ad DOMINUS dixit Et .isto loco in vobis
14 לָכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה : וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
neque , eos misi non , meo nomine in *vaticinantes* vates Falsum
שֶׁקֶר הַנְּבִאִים נִבְּאִים בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים וְלֹא
, divinationem &, *falsitatis* visionem : eos ad sum locutus nec , eis præcepi
צִוִּיתִים וְלֹא דִבַּרְתִּי אֲלֵיהֶם חֲזוֹן שֶׁקֶר וְקֶסֶם
.vobis *vaticinantes* ipsi sui cordis seductionem & , nihil &
וֶאֱלִיל וְתַרְמוּת לִבָּם הֵמָּה מִתְנַבְּאִים לָכֶם :
vaticinantes vates super DOMINUS dixit sic Idcirco
15 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה עַל־הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים
Gladius : *dicentes* ipsi & , eos misi non ego &, meo nomine in
בִּשְׁמִי וַאֲנִי לֹא־שְׁלַחְתִּים וְהֵמָּה אֹמְרִים חֶרֶב
consumentur fame in &, gladio in : ista terra in erit non fames &
וְרָעָב לֹא יִהְיֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב יִתַּמּוּ
erunt , *eis vaticinantes* ipsi quibus populus Et .illi vates
16 הַנְּבִאִים הָהֵמָּה : וְהָעָם אֲשֶׁר־הֵמָּה נִבְּאִים לָהֶם יִהְיוּ
non & , gladii & , famis *faciebus* à , Jerusalaim plateis in projecti
מֻשְׁלָכִים בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַםִ מִפְּנֵי הָרָעָב וְהַחֶרֶב וְאֵין
: eorum filiæ & , eorum filii & , eorum uxores , ipsi , *ipsis* *sepeliens*
מְקַבֵּר לָהֵמָּה הֵמָּה נְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֹתֵיהֶם
verbum eos ad dices Et .suum malum eos super effundam &
17 וְשָׁפַכְתִּי עֲלֵיהֶם אֶת־רָעָתָם : וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם אֶת־הַדָּבָר
: taceant ne & , die ac nocte *lachrymam* mei oculi *Descendant* : istud
הַזֶּה תֵּרַדְנָה עֵינַי דִּמְעָה לַיְלָה וְיוֹמָם וְאַל־תִּדְמֶינָה
plaga , mei populi filia virgo est contrita magna contritione quoniam
כִּי שֶׁבֶר גָּדוֹל נִשְׁבְּרָה בְּתוּלַת בַּת־עַמִּי מַכָּה
: gladio *vulnerati* ecce & , agrum fuero egressus Si .valde *infirma*
18 נַחְלָה מְאֹד : אִם־יָצָאתִי הַשָּׂדֶה וְהִנֵּה חַלְלֵי־חֶרֶב
vates *etiam* quia : fame infirmati ecce &, civitatem introiero si &
וְאִם בָּאתִי הָעִיר וְהִנֵּה תַּחֲלוּאֵי רָעָב כִּי גַם־נָבִיא
reprobando Nunquid .cognoverũt non &, terram in circuierunt sacerdos *etiam*
19 גַם־כֹּהֵן סָחֲרוּ אֶל־אֶרֶץ וְלֹא יָדָעוּ : הֲמָאֹס
Quare ? tua anima est abominata Sijon *in an* ? Jehudah *reprobâsti*
מָאַסְתָּ אֶת־יְהוּדָה אִם־בְּצִיּוֹן גָּעֲלָה נַפְשֶׁךָ מַדּוּעַ
non & , pacem *ad* expecta ? sanitas nobis non & , nos fecisti percutere
הִכִּיתָנוּ וְאֵין לָנוּ מַרְפֵּא קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין
Cognovimus .turbatio ecce & , sanitatis tempus *ad* & ; bonum
20 טוֹב וּלְעֵת מַרְפֵּא וְהִנֵּה בְעָתָה : יָדַעְנוּ
quia , nostrorum patrum iniquitatem , nostram impietatem DOMINE
יְהוָה רִשְׁעֵנוּ עֲוֺן אֲבוֹתֵינוּ כִּי
solium *dejicias* ne , tuum nomen propter reprobes Ne .tibi peccavimus
21 חָטָאנוּ לָךְ : אַל־תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ אַל־תְּנַבֵּל כִּסֵּא
sunt Nunquid .nobiscum tuum pactum irrites ne , recordare : tuæ gloriæ
22 כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל־תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ : הֲיֵשׁ
? imbres dabunt cœli *si &* , *facientes pluere* gentium vanitatibus in
בְּהַבְלֵי הַגּוֹיִם מַגְשִׁמִים וְאִם־הַשָּׁמַיִם יִתְּנוּ רְבִבִים
, te expectabimus Et ? noster Deus DOMINUS ipse tu Nonne
הֲלֹא אַתָּה־הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וּנְקַוֶּה־לָּךְ
.hæc omnia fecisti tu quia
כִּי־אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־כָּל־אֵלֶּה :

Versio VULG. LAT.

12 Cùm jejunaverint, non exaudi-
am preces eorum : & si obtule-
rint holocautomata, & victimas,
non suscipiam ea : quoniam gla-
dio, & fame, & peste consumam
13 eos. Et dixi, A a a, Domine
Deus : Prophetæ dicunt eis ;
Non videbitis gladium, & fames
non erit in vobis, sed pacem ve-
14 ram dabit vobis in loco isto. Et
dixit Dominus ad me ; Falsò
prophetæ vaticinantur in nomi-
ne meo : non misi eos, & non
præcepi eis, neque locutus sum
ad eos : visionem mendacem, &
divinationem, & fraudulentiam,
& seductionem cordis sui pro-
15 phetant vobis. Idcircò hæc di-
cit Dominus de prophetis, qui
prophetant in nomine meo, quos
ego non misi, dicentes ; Gladius
& fames non erit in terra hac ;
In gladio & fame consumentur
16 prophetæ illi. Et populi, qui-
bus prophetant, erunt projecti
in viis Jerusalem præ fame &
gladio, & non erit qui sepeliat
eos, ipsi & uxores eorum, filii &
filiæ eorum : & effundam super
17 eos malum suum. Et dices ad
eos verbum istud ; Deducant o-
culi mei lachrymam per noctem
& diem, & non taceant : quo-
niam contritione magnâ contri-
ta est virgo filia populi mei, pla-
18 gâ pessimâ vehementer. Si e-
gressus fuero ad agros, ecce oc-
cisi gladio : & si introiero in ci-
vitatem, ecce attenuati fame.
Propheta quoque & sacerdos
abierunt in terram, quam igno-
19 rabant. Numquid projiciens
abjecisti Judam ? aut Sion abo-
minata est anima tua? quarè ergò
percussisti nos, ita ut nulla sit sa-
nitas ? Expectavimus pacem, &
non est bonum : & tempus cu-
20 rationis, & ecce turbatio. Cog-
novimus, Domine, impietates
nostras, iniquitates patrum no-
strorum, quia peccavimus tibi.
21 Ne des nos in opprobrium pro-
pter nomen tuum, neque facias
nobis contumeliam solii gloriæ
tuæ : recordare, ne irritum fa-
cias fœdus tuum nobiscum.
22 Numquid sunt in sculptilibus
Gentium qui pluant ? aut cœli
possunt dare imbres ? nónne tu
es Dominus Deus noster, quem
expectavimus ? tu enim fecisti
omnia hæc.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ὅτι ἐὰν (ϊ) νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσακούσομαι τῆς
δεήσεως αὐτῶν, καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν
ὁλοκαυτώματα καὶ θυσίας, οὐκ εὐδοκήσω
ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐν (κ) μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ
καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω αὐτούς.
13 Καὶ εἶπα, Ὁ (λ) Ὢν κύριε, ἰδοὺ οἱ προ-
φῆται αὐτῶν προφητεύουσι, καὶ λέγουσιν,
Οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν, οὐδὲ λιμὸς ἔσται
ἐν (μ) ὑμῖν, ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην
δώσω ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
14 Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Ψευδῆ οἱ προ-
φῆται προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην
αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς· ὅτι
ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ μαντείας, καὶ οἰω-
νίσματα, καὶ προαιρέσεις καρδίας αὐ-
15 τῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν. Διατοῦτο
τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν
τῶν προφητευόντων (ν) ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου ψευδῆ, (ξ) καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐ-
τοὺς, οἳ (ο) λέγουσι, Μάχαιρα καὶ λιμὸς
οὐκ ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης· Ἐν θανά-
τῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ
16 συντελεσθήσονται οἱ προφῆται, Καὶ ὁ
λαὸς, οἷς αὐτοὶ προφητεύουσιν αὐτοῖς,
καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς (π) ὁδοῖς
Ἱερουσαλὴμ, ἀπὸ προσώπου (ρ) μαχαί-
ρας καὶ τοῦ λιμοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάπτων
αὐτοὺς, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ
αὐτῶν, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν, καὶ ἐκχεῶ
17 ἐπ᾽ αὐτοὺς τὰ κακὰ αὐτῶν. Καὶ ἐρεῖς
πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον, Καταγά-
γετε ἐπ᾽ ὀφθαλμοὺς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας
καὶ νυκτὸς, καὶ μὴ διαλιπέτωσαν, ὅτι συν-
τρίμματι συνετρίβη (ϊ) θυγάτηρ λαοῦ μου,
18 καὶ πληγῇ ὀδυνηρᾷ σφόδρα. Ἐὰν ἐξέλθω
εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἰδοὺ τραυματίαι (σ)
μαχαίρας· καὶ ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν,
καὶ ἰδοὺ πόνος λιμοῦ· ὅτι ἱερεὺς καὶ προ-
φήτης ἐπορεύθησαν (τ) εἰς γῆν, ἣν οὐκ
19 ᾔδεισαν. Μὴ ἀποδοκιμάζων ἀπεδοκί-
μασας τὸν Ἰούδαν, καὶ ἀπὸ Σιὼν ἀπέστη ἡ
ψυχή σου; ἵνατί ἔπαισας ἡμᾶς, καὶ οὐκ
ἔστιν ἡμῖν ἴασις; ὑπεμείναμεν εἰς εἰρή-
νην, καὶ οὐκ ἦν ἀγαθὰ, εἰς καιρὸν ἰάσεως,
20 καὶ ἰδοὺ ταραχή. Ἔγνωμεν κύριε ἁμαρτή-
ματα ἡμῶν, ἀδικίας πατέρων ἡμῶν,
21 ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον σου. Κόπασον
διὰ τὸ ὄνομά σου, μὴ ἀπολέσῃς θρόνον
δόξης σου· μνήσθητι, μὴ διασκεδάσῃς τὴν
22 διαθήκην σου (υ) τὴν μεθ᾽ ἡμῶν. Μὴ ἔστιν
ἐν εἰδώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων; καὶ εἰ ὁ οὐ-
ρανὸς δώσει πλησμονὴν αὐτοῦ, οὐχὶ σὺ
εἶ αὐτός; καὶ ὑπομενοῦμέν (φ) σε κύριε,
ὅτι σὺ ἐποίησας πάντα ταῦτα.

MS. A. (ϊ) νηστεύσωσιν (κ) μαχαίρῃ (λ) Ὢν δέσποτα κύριε, (μ) ἡμῖν, (ν)
τῷ ὀνόματι (ξ) κἀγὼ (ο) λέγοντες, (π) διόδοις (ρ) μαχαίρας. (ϊ) ἡ θυ-
γάτηρ (σ) ῥομφαίας· (τ) ὁδὸν ἣν οὐκ ᾔδεισαν· (υ) μεθ᾽ ἡμῶν. (φ) σε, ὅτι (...)

Quoniam, si jejunaverint, non
exaudiam orationem eorum: &
si obtulerint holocaustomata, &
sacrificia ; non placebo mihi in
eis : quoniam in gladio, & in
fame, & in morte ego consu-
mabo eos. Et dixi ; O (...)
Domine. Ecce prophetæ eorum
prophetant, & dicunt, Non vi-
debitis gladium : & fames non
erit in vobis : quia veritatem
& pacem dabo super terram,
& in loco isto. Et dixit Do-
minus ad me ; Falsa prophetæ
prophetant in nomine meo : non
misi eos, & non præcepi eis, &
non sum loquutus ad eos. (...)
ones enim mendaces, & divi-
nationes, & auguria, & ele-
ctiones cordis sui ipsi prophe-
tant vobis. Ideò hæc dicit
Dominus de prophetis, qui pro-
phetant in nomine meo falsa,
& ego non misi eos, qui di-
cunt ; Gladius, & fames non
erit in terra hac ; In morte
morbosa morientur : & in fa-
me consumentur prophetæ, Et
populus, quibus ipsi prophetant
eis : & projecti erunt in viis
Hierusalem à facie gladii, &
famis, (& non erit, qui sepeliat
eos) et filii eorum, et filiæ e-
orum : et effundam super eos
mala sua. Et dices ad eos ver-
bum istud ; Deducite super o-
culos vestros lachrymas per (...)
nocte, et non cessent : quoniam
contritione contrita est filia po-
puli mei : et plaga dolorosa
valdè. Si egressus fuero in cam-
pum ; et ecce occisi gladio : et
si introiero in civitatem ; et ec-
ce dolor famis : quia sacerdos
et propheta abierunt in terram
quam ignorabant. Numquid
probans reprobâsti Judam, et à
Sion recessit anima tua ? qua-
re percussisti nos, et non est no-
bis sanatio ? Sustinuimus ad pa-
cem, et non fuerunt bona : in
tempus sanationis, et ecce tur-
batio. Cognovimus, Domine, pec-
cata nostra, iniquitates patrum
nostrorum : quia peccavimus
coram te. Cessa propter nomen
tuum : ne perdas thronum glo-
riæ tuæ. Recordare ; ne dissi-
pes testamentum tuum, quod
nobiscum. Numquid est in
idolis gentium, qui pluat ? Et
si cœlum dabit saturitatem su-
am ; nónne tu es ipse? Et su-
stinebimus te, Domine ; quia tu
fecisti omnia hæc.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 אֲרֵי יְצוּמוּן לָא רַעֲוָא קֳדָמַי לְקַבָּלָא צְלוֹתְהוֹן וַאֲרֵי יִסְּקוּן עֲלָתָא וּמִנְחָתָא לָא רַעֲוָא קֳדָמַי
13 בְּהוֹן אֲרֵי בְּחַרְבָּא וּבְכַפְנָא וּבְמוֹתָא אֲנָא מְשֵׁיצֵי יָתְהוֹן : וַאֲמָרִית קַבֵּל בָּעוּתִי יְיָ אֱלֹהִים
הָא נְבִיֵּי שִׁקְרָא אָמְרִין לְהוֹן לָא תֶחֱזוֹן דִּקְטְלִין בְּחַרְבָּא וְכַפְנָא לָא יְהֵי לְכוֹן אֲרֵי שְׁלָם
14 דִּקְשׁוֹט אֶתֵּן לְכוֹן בְּאַתְרָא הָדֵין : וַאֲמַר יְיָ לִי שִׁקְרָא אָמְרִין נְבִיֵּי שִׁקְרָא דְמִתְנַבַּן בִּשְׁמִי
לָא שְׁלַחְתִּנוּן וְלָא פַקֵּדְתִּנוּן וְלָא מַלֵּלִית עִמְּהוֹן נְבוּאַת שְׁקַר וְאוּלְפַן וְכַדְבִין וְרֶשַׁע לִבְּהוֹן
15 אִנּוּן מִתְנַבַּן לְכוֹן : בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ עַל נְבִיֵּי שִׁקְרָא דְמִתְנַבַּן בִּשְׁמִי וַאֲנָא לָא שְׁלַחְתִּנוּן
וְאִנּוּן אָמְרִין חַרְבָּא וְכַפְנָא לָא יְהֵי בְּאַרְעָא הָדָא בְּחַרְבָּא וּבְכַפְנָא יְסוּפוּן נְבִיֵּי שִׁקְרָא
16 הָאִנּוּן : וְעַמָּא דְאִנּוּן מִתְנַבַּן לְהוֹן יְהוֹן מְטָרְפִין רְמַן בְּשׁוּקֵי יְרוּשְׁלֵם מִן קֳדָם כַּפְנָא
וְחַרְבָּא וְלֵית דִּקְבַר לְהוֹן אִנּוּן נְשֵׁיהוֹן בְּנֵיהוֹן וּבְנָתֵיהוֹן וְאֶשְׁפּוֹךְ עֲלֵיהוֹן יָת בִּישָׁתְהוֹן :
17 וְתֵימַר לְהוֹן יָת פִּתְגָּמָא הָדֵין יִשְׁגְּרָן עֵינַי דִּמְעַן לֵילֵי וְיֵימָם וְלָא יִשְׁתְּקָן אֲרֵי תַבְרָא רַבָּא
18 אִתְבָּרַת מַלְכוּת כְּנִשְׁתָּא דְעַמִּי מְחָא מַמְרְעָא לַחֲדָא : אִם נְפָקִית לְחַקְלָא וְהָא קְטִילֵי
חַרְבָּא וְאִם עָלֵית לְקַרְתָּא וְהָא מַמְרְעֵי כַפְנָא אֲרֵי אַף סָפַר אַף כָּהֵן אִתְפְּנִיאוּ לִסְחוֹרַתְהוֹן
19 עַל דִּי מָה בְּאַרְעָא וְלָא בַקַּרוּ : הֲמִרְטַשׁ רְטַשְׁתָּא יָת דְּבֵית יְהוּדָה וְאִם יָתְבֵי צִיּוֹן רְחֵיק
מֵמְרָךְ מַה דֵּין אַלְקֵיתָנָא וְלֵית לָנָא אַסְּיָא סַבַּרְנָא לִשְׁלָם וְלֵית טַב וּלְעִדָּן סְלִיחַת
20 חוֹבִין וְהָא פּוּרְעֲנוּת חַטָּאִין : יְדַעְנָא יְיָ חוֹבַנָא וְחוֹבֵי אֲבָהָתַנָא אֲרֵי חַבְנָא קֳדָמָךְ :
21 לָא תְרַחֲקִנָּנָא בְּדִיל שְׁמָךְ לָא תְנַבֵּל אֲתַר בֵּית כּוּרְסֵי יְקָרָךְ יֵעוֹל דּוּכְרַן קְיָם אֲבָהָתַנָא
22 קֳדָמָךְ לָא תְשַׁנֵּי קְיָמָךְ עִמַּנָא : הָא לֵית צְרוֹךְ בְּטַעֲוַת עַמְמַיָּא לְאַחָתָא מִטְרָא וְאִם שְׁמַיָּא
לָא יִתְּנוּן רְסִיסִין אֱלָהֵן עַל מֵימְרָךְ הֲלָא אַתְּ הוּא יְיָ אֱלָהַנָא וּנְסַבַּר קֳדָמָךְ אֲרֵי אַתְּ
עֲבַדְתְּ יָת כָּל אִלֵּין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Cùm jejunaverint, non est voluntas coram me ad suscipiendam orationem
eorum: & cùm obtulerint holocausta & munus, non est voluntas coram me
in eis. Quia in gladio, & fame, & morte ego disperdam eos. Et dixi
Suscipe deprecationem meam Dñe Deus. Ecce prophetæ falsi dicunt eis:
Non videbitis eos qui occidunt gladio ; & fames non erit vobis ; quia pa-
cem veram dabo vobis in loco isto. Et dixit Dñs ad me: Falsum tamen di-
cunt prophetæ falsi qui prophetant in nomine meo. Non misi eos, nec præ-
cepi eis, nec locutus sum eis prophetiam & doctrinam falsam ; & menda-
cia, & impietatem cordis sui ipsi prophetant vobis. Propterea hæc dicit
Dñs de prophetis falsis, qui prophetant in nomine meo, & ego non misi
eos : & ipsi dicunt: Gladius & fames non erit in terra hac ; In gladio &
fame consumentur illi prophetæ falsi. Populus autem quibus prophetant,
erũt discerpti & projecti per vicos Jerusalem à facie famis & gladii, & non
erit qui sepeliat eos ; ipsi & uxores eorum, & filii & filiæ eorum ; & effun-
dam super eos mala eorum. Et dices ad eos: Propter verbum istud dedu-
cent oculi mei lachrymas nocte ac die, & non tacebunt ; quia confractio-
ne magna contritum est regnum cœtus populi mei : plaga infirmata vehe-
menter. Si egressus fuero ad agrum, ecce occisi gladio : & si introiero in
civitatem, ecce infirmi fame. Quoniam etiam scriba & sacerdos con-
versi sunt ad negotiationes suas, ad id quod est in terra, nec requisie-
runt. Nunquid abjiciendo abjecisti domum Juda ? aut habitatores Sion
summovit Verbum tuum ? quare percussisti nos, & non est nobis sanitas ?
Expectavimus pacem, & non est bonum ; & tempus remissionis pecca-
rum, & ecce vindicta peccatorum. Cognovimus Dñe peccata nostra, &
peccata patrum nostrorum : quia peccavimus coram te. Ne projicias nos
propter nomen tuum, nec vilem facias locum solii gloriæ tuæ. Veniat
memoria pacti patrum nostrorum ante te : ne irritum facias pactum tuum
nobiscum. Ecce non est utilitas in diis populorum ad deducendam plu-
viam ; nec cœli dabunt rores, nisi juxta verbum tuum. Nónne tu es Dñs
Deus noster ? & expectavimus coram te, quia tu fecisti hæc omnia.

Cap. XIV.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܐܢ ܢܨܘܡܘܢ. ܠܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܒܥܘܬܗܘܢ. ܘܐܢ ܡܩܪܒܝܢ ܢܩܪܐ ܘܩܘܪܒܢܐ. ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ
ܒܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܣܝܦܐ ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ ܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. * ܘܐܡܪܬ
ܒܒܥܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܢܒܝܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܬܚܙܘܢ ܣܝܦܐ. ܘܟܦܢܐ ܠܐ ܢܗܘܐ
ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ ܐܬܠ ܠܟܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܫܘܩܪܐ
ܢܒܝܐ ܡܬܢܒܝܢ ܒܫܡܝ. ܕܐܢܐ ܠܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܦܩܕܬ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܚܙܘܐ
ܕܓܠܐ ܘܩܘܣܡܐ ܘܢܚܫܐ ܘܢܟܠܐ ܕܠܒܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܡܬܢܒܝܢ ܠܟܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܢܒܝܐ ܕܡܬܢܒܝܢ ܒܫܡܝ. ܕܐܢܐ ܠܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܐܡܪܝܢ
ܣܝܦܐ ܘܟܦܢܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܒܣܝܦܐ ܘܒܟܦܢܐ ܢܫܬܠܡܘܢ ܢܒܝܐ ܗܢܘܢ. * ܘܥܡܐ
ܕܗܢܘܢ ܡܬܢܒܝܢ ܠܗܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܪܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܩܕܡ ܣܝܦܐ ܘܟܦܢܐ
ܘܡܘܬܢܐ. ܘܠܝܬ ܕܩܒܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܘܢܫܝܗܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܘܒܢܬܗܘܢ. ܘܐܫܘܕ
ܥܠܝܗܘܢ ܒܝܫܬܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ. ܢܚܬܝܢ ܥܝܢܝ ܕܡܥܐ
ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܫܠܝܢ. ܡܛܠ ܕܬܒܪܐ ܪܒܐ ܐܬܬܒܪܬ ܒܬܘܠܬܐ ܒܪܬ ܥܡܝ
ܡܚܘܬܐ ܕܟܪܝܐ ܛܒ. * ܐܢ ܢܦܩܬ ܠܚܩܠܐ ܗܐ ܩܛܝܠܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܐܢ ܥܠܬ
ܠܡܕܝܢܬܐ. ܗܐ ܟܪܝܗܐ ܕܟܦܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܢܒܝܐ ܐܦ ܟܗܢܐ. ܐܙܠܘ ܠܐܪܥܐ
ܘܠܐ ܝܕܥܘ. * ܕܠܡܐ ܡܣܠܝܘ ܐܣܠܝܬ ܠܝܗܘܕܐ. ܐܘ ܨܗܝܬ ܢܦܫܟ ܒܨܗܝܘܢ. ܠܡܢܐ
ܡܚܝܬܢ ܘܠܝܬ ܠܢ ܐܣܝܘܬܐ. ܣܟܝܢ ܠܫܠܡܐ ܘܠܝܬ ܛܒܬܐ. ܘܠܙܒܢܐ
ܕܐܣܝܘܬܐ. ܘܗܐ ܫܓܘܫܝܐ. * ܝܕܥܢ ܡܪܝܐ ܚܛܗܝܢ. ܘܥܘܠܐ
ܕܐܒܗܝܢ. ܕܚܛܝܢ ܠܟ. * ܠܐ ܬܪܓܙ. ܡܛܠ ܫܡܟ. ܘܠܐ ܬܨܥܪ ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܟ.
ܐܬܕܟܪ ܘܠܐ ܬܦܪ ܩܝܡܟ ܕܥܡܢ. * ܠܐ ܐܝܬ ܒܦܬܟܪܐ ܕܥܡܡܐ ܕܡܚܬܝܢ ܡܛܪܐ
ܫܡܝܐ. ܐܦ ܠܐ ܫܡܝܐ ܝܗܒܝܢ ܪܣܝܣܐ. ܐܠܐ ܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܘܢܣܒܪ
ܠܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܥܒܕܬ ܟܠܗܝܢ.

Quoniam licèt jejunent, non exaudiam 12
orationem eorum; & quanvis offerant ho-
locausta & oblationes, non delectabor eis;
nam gladio, famæ, ac peste consumpturus
sum eos. Dicenti verò mihi, Quæso Domine 13
Deus, Ecce prophetæ dicunt eis, Nequa-
quam experiemini gladium, & fames non
erit vobis; imò pacem & securitatem dabo
vobis in loco isto: Respondit Dominus, 14
Falsò vaticinantur isti prophetæ in nomine
meo, cùm ego nec miserim eos, nec præce-
perim eis, nec allocutus sim eos: visiones
falsas, omina, divinationes, atque dolum
cordis sui vaticinantur isti vobis. Propterea 15
sic dicit Dominus de prophetis qui vaticinan-
tur in nomine meo, quos ego non misi, qui-
que dicunt, Gladius & fames non erit in ter-
ra ista; Gladio & fame peribunt hujusmodi
prophetæ: Et populus cui isti vaticinantur, 16
erunt projecti in plateis Jerusalem præ gla-
dio, fame, ac peste, nemine sepeliente; tam
ipsi, quàm uxores, & filii ac filiæ ipsorum;
adeóque refundam in eos malitiam suam.
Dic igitur eis sermonem istum, Stillent oculi 17
nostri lachrymas diu noctúque indesinenter,
quia contritione magnâ contrita est virgo
filia populi mei, plagâ admodum dolorificâ.
Sive ad campum egrediar, ecce gladio con- 18
fossos *cerno*; sive urbem ingrediar, ecce fa-
me languentes: nam tum prophetæ tum sa-
cerdotes per orbem vagantur, nec animad-
vertunt. Prorsúsne abominatus es Judam? 19
an Sionem fastidivit anima tua? quare nos
percussisti, nulláque nobis est medela? ex-
pectavimus pacem, & nullum adest bonum?
tempus curationis, & ecce terror? Agnosci- 20
mus Domine peccata nostra & peccata pa-
trum nostrorum, etenim peccavimus in te.
Ne irascaris, propter nomen tuum, néve 21
dedecores solium majestatis tuæ: recordare,
& ne violes pactum tuum quod nobiscum
pepigisti. Non enim possunt idola gentium 22
demittere pluviam, neque cœli suppedi-
tare stillas, sed tu Domine Deus noster:
ideò te expectabimus, quia tu facis hæc
omnia.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لانهم ان صاموا لا استجيب طلبهم * وان قدموا محرقات وذبائح لا اسر بهم * لان بسيف
وبجوع وبموت انا افنيهم * فقلت ايها الكاين السيد الرب * ها انبياوهم يتنبون ويقولون لا
تعاينون سيفا ولا يكون فيكم جوع * لاني اعطي حقا وسلامة على الارض وفي هذا الموضع
* وقال الرب لي * انبياوهم يتنبون كذبا باسمي * لم ارسلهم ولم اوصهم ولا تكلمت معهم
لانهم يتنبون بمناظر كاذبة وبتنجيم وتطيرات وبدع قلوبهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب
من اجل الانبياء الذين يتنبون باسمي كذبا وانا لم ارسلهم * الذين يقولون لا يكون
سيف وجوع على هذه الارض * بموت صعب يموتون وبجوع يهلكون الانبياء * والشعب
الذين يتنبون لهم هولاء * ويصيرون مطرحين في مسالك ايروسليم من وجه السيف والجوع
ولا يكون من يدفنهم * [هم] ونساوهم وبنوهم وبناتهم * واسكب عليهم شرورهم * وتقول لهم هذا
القول * اهملوا من عيونكم دموعا نهارا وليلا ولا تكف * لان بانكسار انكسرت ابنة
شعبي * وبضربة موجعة جدا * ان خرجت الى الصحراء فها جرحى السيف * وان دخلت الى
المدينة فها وجع الجوع * لان الكاهن والنبي سلكوا طريقا لم يعرفوها * هل رذلت يهوذا
رذالا * ومن صهيون تباعدت نفسك * لماذا سقطنا ولم يكن لنا شفا * رجونا سلامه فلم
يكن لنا خير * واذا اضطراب في زمن الشفا * علمنا يا رب خطايانا وظلم ابائنا * لانا
اخطانا امامك * كف لاجل اسمك * لا تهلك كرسي مجدك * اذكر لا تبطل عهدك
معنا * ليس في الهة الامم من يمطر * ولا السما تعطي شبعها * اليس انت هو ونرجوك
لانك صنعت هذه كلها *

Nam etsi jejunaverint, non exaudiam pe- 12
titionem eorum, & quanvis obtulerint
holocausta & sacrificia, non oblectabor e-
is; imo gladio, & fame, ac lue consum-
pturus sum eos. Me autem dicente, O qui 13
es, here, Domine, ecce prophetæ eorum
prophetant ac dicunt, Non experiemini
gladium, nec erit fames inter vos; imò
veritatem & pacem daturus sum super
terram & in loco isto: Dixit mihi Domi- 14
nus, Prophetæ eorum mendacium prophe-
tant illis in nomine meo, quum nec mise-
rim eos, neque præceperim eis, neque allo-
cutus sim eos: prophetant enim visiones
falsas, astrologiam, auguria, & commenta
cordium suorum. Idcirco sic ait Domi- 15
nus de prophetis qui falsò prophetant in
nomine meo, quos ego non misi, qui dicunt
neque gladium neque famem futuram in
hac terra; Atroci morte morientur, et fa-
me peribunt tam prophetæ, Quàm po- 16
pulus cui talia prophetant: eruntque pro-
jecti in vicis Jerusalem præ gladio et fa-
me, nec erit qui sepeliat eos; ipsi inquam
& uxores, & filii filiæque illorum: et ef-
fundam super eos scelera ipsorum. Hunc 17
etiam sermonem dices eis, Profundite ex
oculis vestris lachrymas diu noctúque in-
cessanter, quia fractione confracta est filia
populi mei & percussione admodum dolo-
rificâ. Si exeam in desertum, ecce gla- 18
dio vulnerati; sin autem urbem ingrediar,
ecce dolor famis: quia tam sacerdos,
quàm propheta ambulaverunt in via
quam ignorabant. Nam penitùs detesta- 19
tus es Judam, & à Sione abalienatus est
animus tuus? quarè cecidimus, nec su-
perest nobis curatio? speravimus pacem,
nec ullum nobis adest bonum; sed ecce
turbatio in tempore curationis? Cognovi- 20
mus O Domine, peccata nostra & perver-
sitatem patrum nostrorum, quòd coram
te peccaverimus. Abstine propter nomen 21
tuum, ne perdas solium gloriæ tuæ: re-
cordare, ne irritum facias fœdus tuum
nobiscum. Non est inter deos gentium 22
qui pluviam demittat, neque cœlum dat
saturitatem suam: nonne tu ipse es,
téque expectaremus, quum tu feceris hæc
omnia?

CAP. XV. טו

non ,meæ facies ad Semuel & ,Moscheh steterit Si:me ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אלי אם יעמד משה ושמואל לפני אין
ierit Et.egrediātur&,meis faciebus desuper Emitte.istum populum ad mea anima
2 נפשי אל העם הזה שלח מעל פני ויצאו: והיה
dixit Sic :eos ad dices & ?egrediemur Quò :te ad dixerint cùm
כי יאמרו אליך אנה נצא ואמרת אליהם כה אמר
:gladium ad ,gladium ad qui & :mortem ad ,mortem ad Qui ,Dominus
יהוה אשר למות למות ואשר לחרב לחרב
.captivitatem ad,captivitatem ad qui & :famem ad ,famem ad qui &
ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי:
Gladium :Dominus dixit ,genera quatuor eis super visitabo Et
3 ופקדתי עליהם ארבע משפחות נאם יהוה את החרב
& ,cœlorum volatile & ,trahendum ad canes & ,occidendum ad
להרג ואת הכלבים לסחב ואת עוף השמים ואת
commotionē in eos dabo Et.corrumpendū ad & edendum ad terræ bestiam
4 בהמת הארץ לאכל ולהשחית: ונתתים לזועה
regis Jechizchijahu filiū Menasseh propter ,terræ regnis universis
לכל ממלכות הארץ בגלל מנשה בן יחזקיהו מלך
te super indulgebit quis Quia .Jerusalaim in fecit quæ super ,Jehudah
5 יהודה על אשר עשה בירושלם: כי מי יחמל עליך
pacem ad postulandū ad recedet quis & ? tibi condolebit quis &?Jerusalaim
ירושלם ומי ינוד לך ומי יסור לשאל לשלם
extendam & ,abiisti retrorsum,Dominus dicit ,me dereliquisti Tu ?tibi
6 לך: את נטשת אתי נאם יהוה אחור תלכי ואט
eos dispergam Et .pœnitere sum lassus ,te corrumpam & ,te super meam manū
7 את ידי עליך ואשחיתך נלאיתי הנחם: ואזרם
,meum populum perdidi ,orbavi :terræ portas in ventilabro in
במזרה בשערי הארץ שכלתי אבדתי את עמי
:mariū arena præ ejus viduæ mihi Densuere.sunt reversi non suis viis à
8 מדרכיהם לוא שבו: עצמו לי אלמנותו מחול ימים
feci cadere :meridie in vastatorem electi matrem super eos ad adduxi
הבאתי להם על אם בחור שדד בצהרים הפלתי
,septem pariens est Infirmata .terrores & civitatem repentè eam super
9 עליה פתאם עיר ובהלות: אמללה ילדת השבעה
,est affecta pudore :die adhuc in ejus sol est ingressus,ejus anima anhelavit
נפחה נפשה באה שמשה בעד יומם בושה
ait ,eorum inimicorū facies ad dabo gladium in ejus residuum &:erubuit &
וחפרה ושאריתם לחרב אתן לפני איביהם נאם
virum & ,litis virum me genuisti quia,mea mater mihi Væ .Dominus
10 יהוה: אוי לי אמי כי ילדתני איש ריב ואיש
,me in sunt fœnerati nec ,sum fœneratus non :terra universa in contentionis
מדון לכל הארץ לא נשיתי ולא נשו בי
:bonū in tuum residuum non Si :Domin⁹ Dixit .mihi maledicens ipse omnis
11 כלה מקללוני: אמר יהוה אם לא שרותך לטוב
angustiæ tempore in &,malo tempore in te in feci occurrere non si
אם לוא הפגעתי בך בעת רעה ובעת צרה את
tuam Facultaē ?æs & Aquilone ab ferrum ferrum cōteret Nūquid .inimicū
12 האיב: הירע ברזל ברזל מצפון ונחשת: חילך
13 omnia propter & :pretio in non ,dabo direptionem in tuos thesauros &
ואוצרותיך לבז אתן לא במחיר ובכל
tuos inimicos faciam transire Et .tuis terminis omnib⁹ in &,tua peccata
14 חטאותיך ובכל גבוליך: והעברתי את איביך
vos super ,meo naso in est succensus ignis quia :nōsti non terram in
בארץ לא ידעת כי אש קדחה באפי עליכם
vindica & ,me visita &,mei recordare,Domine nōsti Tu .ardebit
15 תוקד: אתה ידעת יהוה זכרני ופקדני והנקם
.opprobrium te propter me ferre scito :me suscipias tui furoris longanimitate in ne ,meis persecutoribus de me
לי מרדפי אל לארך אפך תקחני דע שאתי עליך חרפה:

Versio VULG. LAT.

CAP. XV.

1 ET dixit Dñs ad me ; Si steterit
Moyses & Samuel coram me,non
est anima mea ad populū istum :
ejice illos à facie mea,& egredi-
2 antur. Quòd si dixerint ad te;Quò
egrediemur?dices ad eos;Hæc di-
cit Dñs;Qui ad morte, ad morte:
& qui ad gladiū,ad gladium : &
qui ad famē, ad famem:& qui ad
3 captivitatē, ad captivitatem. Et
visitabo sup eos quatuor species,
dicit Dñs;Gladium ad occisionē,
& canes ad lacerandū,& volati-
lia cœli & bestias terræ ad devo-
4 randum & dissipandū. Et dabo
eos in fervorem universis regnis
terræ:propter Manassen filiū Eze-
chiæ regis Juda,sup omnibus quæ
5 fecit in Jerusalē. Quis enim mise-
rebitur tui,Jerusalē?aut quis con-
tristabitur pro te?aut quis ibit ad
6 rogandum pro pace tua?Tu reli-
quisti me, dicit Dñs;retrorsū ab-
iisti:& extendā manū meam sup
te, & interficiam te:laboravi ro-
7 gans. Et dispergā eos ventilabro
in portis terræ : interfeci & dis-
perdidi populū meum, & tamen
8 à viis suis non sunt reversi. Multi-
plicatæ sunt mihi viduæ ejus sup
arenā maris:induxi eis super ma-
trem adolescentis vastatorē me-
ridie : misi sup civitates repentè
9 terrorē. Infirmata est quæ peperit
septē, defecit anima ejus:occidit
ei Sol,cùm adhuc esset dies:con-
fusa est,& erubuit:& residuos e-
jus in gladium dabo in conspectu
10 inimicorū eorū,ait Dñs. Væ mihi,
mater mea:quarè genuisti me,vi-
rum rixæ, virū discordiæ in uni-
versa terra ? non fœneravi, nec
fœneravit mihi quisquā : omnes
11 maledicunt mihi. Dicit Dñs ; Si
non reliquiæ tuæ in bonū, si non
occurri tibi in tempore afflictio-
nis, & in tempore tribulationis
12 adversùs inimicū. Numquid fœ-
derabitur ferrū ferro ab Aquilo-
13 ne,& æs?Divitias tuas & thesau-
ros tuos in direptionē dabo gra-
tìs,in omnib⁹ peccatis tuis, & in
14 omnib⁹ terminis tuis. Et adducā
inimicos tuos de terra, quam ne-
scis:quia ignis succens⁹ est in fu-
15 rore meo, super vos ardebit. Tu
scis,Dñe,recordare meî, & visita
me;& tuere me ab his qui perse-
quuntur me, noli in patientia tua
suscipere me : scito quoniā susti-
nui propter te opprobrium.

Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιε'.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρός με, Ἐὰν στῇ Μω-
σῆς καὶ (α) Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ
ἔστιν ἡ ψυχή μου πρὸς αὐτούς. ἐξαπόστειλον
2 τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ (β) ἐξελθέτωσαν. Καὶ ἔσται
ἐὰν εἴπωσι πρὸς σέ, Ποῦ ἐξελευσόμεθα; καὶ
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Τάδε λέγει κύριος (γ),
Ὅσοι εἰς θάνατον, εἰς θάνατον· καὶ ὅσοι εἰς
μάχαιραν, εἰς μάχαιραν· καὶ ὅσοι εἰς λι-
μόν, εἰς λιμόν· καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν,
3 εἰς αἰχμαλωσίαν. Καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς
(*) τέσσαρα εἴδη, λέγει κύριος· τὴν μάχαι-
ραν εἰς σφαγήν, καὶ τοὺς κύνας εἰς διασπα-
σμόν, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
4 οὐρανοῦ εἰς βρῶσιν καὶ (*) διαφθοράν. Καὶ πα-
ραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀνάγκας πάσαις ταῖς βα-
σιλείαις τῆς γῆς, διὰ Μανασσῆ υἱὸν (δ) Ἐζε-
κίου βασιλέως Ἰούδα, περὶ πάντων ὧν ἐποί-
5 ησεν ἐν Ἱερουσαλήμ. Τίς φείσεται ἐπὶ σοί
Ἱερουσαλήμ; καὶ τίς δειλιάσει ἐπὶ σοί; ἢ τίς
6 ἀνακάμψει εἰς εἰρήνην σοι; Σὺ ἀπεστράφης
με, λέγει κύριος, ὀπίσω (ε) πορεύσῃ· καὶ ἐκ-
τενῶ τὴν χεῖρά μου (ζ), καὶ διαφθερῶ σε, καὶ
7 οὐκέτι ἀνήσω αὐτούς. Καὶ (η) διασπερῶ αὐ-
τοὺς ἐν διασπορᾷ, ἐν πύλαις λαοῦ μου. ἠτε-
κνώθησαν, ἀπώλεσαν τὸν λαόν μου διὰ τὰς κα-
8 κίας αὐτῶν. Ἐπληθύνθησαν (θ) αἱ χῆραι αὐ-
τῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· ἐπήγαγον
ἐπὶ μητέρα νεανίσκους, ταλαιπωρίαν ἐν με-
σημβρίᾳ, ἐπέρριψα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρό-
9 μον καὶ σπουδήν. Ἐκενώθη ἡ τίκτουσα ἑπτά,
ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς, ἐπέδυ ὁ ἥλιος
αὐτῇ ἔτι μεσούσης τῆς ἡμέρας, κατῃσχύνθη
καὶ ὠνειδίσθη. τοὺς καταλοίπους αὐτῶν εἰς μά-
χαιραν δώσω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. (ι)
10 Οἴμοι ἐγώ, μῆτερ, ὡς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα
δικαζόμενον, καὶ διακρινόμενον (κ) πάσῃ τῇ
γῇ; οὔτε ὠφέλησα, οὔτε ὠφέλησέν με οὐδείς. ἡ
ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις
11 με. Γένοιτο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν εἰ
μὴ παρέστην σοι ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐ-
τῶν, καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν, εἰς ἀγαθὰ
12 πρὸς τὸν ἐχθρόν. Εἰ γνωσθήσεται σίδηρος,
13 καὶ περιβόλαιον χαλκοῦν ἡ ἰσχύς σου. Καὶ τοὺς
θησαυρούς σου εἰς προνομὴν δώσω ἀντάλ-
λαγμα, διὰ πάσας τὰς (λ) ἁμαρτίας σου,
14 καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου. Καὶ (μ) κατα-
δουλώσω σε κύκλῳ τοῖς ἐχθροῖς σου, ἐν τῇ
γῇ ᾗ οὐκ ᾔδεις· ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐκ τοῦ
15 θυμοῦ μου, ἐφ' ὑμᾶς καυθήσεται. Κύριε μνή-
σθητί μου, καὶ ἐπίσκεψαί με, καὶ (ν) ἀθῴωσόν
με ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με, μὴ εἰς μα-
κροθυμίαν· γνῶθι, ὡς ἔλαβον περὶ σοῦ
ὀνειδισμόν.

CAP. XV.

1 ET dixit Dominus ad me ; Si [illegible]
steterit Moyses & Samuel ante
faciem meam, non est anima me[illegible]
ad eos. Emitte populum (a) [illegible]
2 & egrediantur. Et erit si dixeri[illegible]
ad te, quò egrediemur? & dic[illegible]
ad eos,Hæc dicit Dominus,Qui[illegible]
cunque ad mortem, ad mortem[illegible]
& quicunque ad gladium, a[illegible]
gladium : & quicunque ad fa[illegible]
mem, ad famem : & quicunque
ad captivitatem, ad captivitatem[illegible]
3 Et ulciscar super eos quatuor
species, dicit Dominus : gladium
ad occisionem, & canes ad lace[illegible]
rationem; & bestias terræ, et vo[illegible]
latilia cœli, ad comestionem, &
4 corruptionem. Et tradam eos in[illegible]
angustias omnibus regnis terræ
propter Manassen filium Ezechiæ
regis Juda, pro omnibus quæ fe-
5 cit in Hierusalem. Quis parcet
super te, Hierusalem? quis contri-
stabitur super te? aut quis conver[illegible]
6 bit se ad pacē tibi? Tu avers[illegible]
me, dicit Dñs, retrorsum ibis, [illegible]
extendā manum meā, et disp[illegible]
7 dam te: & nequaquam ultra d[illegible]
mittam eos : Et dispergam eos [illegible]
dispersionem in portis popul[illegible]
orbati filiis sunt, (b) disperdide[illegible]
runt populum meum propter m[illegible]
8 litias suas; Multiplicatæ sunt [illegible]
duæ eorum super arenam maris[illegible]
induxi super matrem, (c) adole[illegible]
scentes, miseriam in meridie:[illegible]
ci super eam repentè tremorem[illegible]
9 & trepidationem. (d) Vacua [illegible]
cta est, quæ parit septem:[illegible]
est anima ejus: subiit Sol ei, cùm
adhuc media dies esset: confusa
est, & maledicta: reliquos eorum
in gladium dabo in conspectu in[illegible]
10 micorum suorum. Heu me, mater,
quarè genuisti me virum, qui ju[illegible]
dicer, et discernar omni terræ?
Non (e) profui, nec profuit mihi
quisquam. Fortitudo mea defecit
11 in iis, qui maledicunt mihi. Fiat,
Domine, dirigentibus illis: si non
astiti tibi in tempore malorum eo-
rum, et in tempore tribulationis
12 eorum in bona contra inimicum.
13 Si cognoscetur ferrū, et operimen-
tum æneum (f) fortitudo tua? Et
thesauros tuos in direptionem da-
bo, (g) commutationem propter
omnia peccata tua, et in cunctis
14 terminis tuis. Et servire te faciam
in circuitu inimicis tuis, in terra,
quam non novisti: quia ignis ac-
15 census est è furore meo: super vos
ardebit. Domine, recordare mei, &
visita me, et tuere me ab his qui
persequuntur me, (h) non in lon-
ganimitate. Scito, quoniam accepi pro te opprobrium.

MS.A. (α) Ἀαρὼν πρὸ προσώπου (β) ἐξελθάτωσαν. (γ) ὁ θεός, (*) τέσσαρα (*) εἰς διαφθοράν. (δ) Ἐζεκία βασιλέως (ε) [illegible] μου (ζ) ἐπὶ σέ, (η) διαφθερῶ ἐν διαφθορᾷ, (θ) χῆραι (ι) Οἴμμοι (κ) τῇ γῇ; (λ) κακίας (μ) καταδουλώσεις (ν) ἐκδίκησον [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

טו

1 ואמר יי לי אם יקום משה ושמואל למבעי מן קדמי לא רעוא קדמי בעמא הדין שלח
2 מארע בית שכינתי ויגלון: ויהי ארי יימרון לך לאן נגלי ותימר להון כדנן אמר יי
3 דלמותא למותא ודלחרבא לחרבא ודלכפנא לכפנא ודי לשביא לשביא: ואסער עליהון
ארבע פורענן בישן אמר יי ית דקטלין בחרבא למקטל וית כלביא לגררא וית עופא
4 דשמיא וית בעירא דארעא למיכל ולחבלא: ואתנינון לזיע לכל מלכות ארעא על דלא
5 תבו כמנשה בר יחזקיה מלך שבטא דבית יהודה על דאסגי למעבד בירושלם: ארי מן
6 יחוס עלך ירושלם ומן ידוי עלך ומן יזור למשאל לשלמא לך: את שבקת פולחני אמר
יי לאחורא אסתחרת ואריים ית מחת גבורתי עלך ואחבלנך על דהוית יכלא למתב ולא
7 תבת: וכמא דדרן במדריא כן אבדר ית עמי בקרוי ארעא תכלית אבדית ית עמי
8 מארחתהון לא תבו: סגיאת קדמי ארמלתהון מחל ימא אתיתי עליהון על סיעת
9 עולמיהון בווין כד בטהרא איתיתי עליהון משרין בתכף וחבילא קרויהון: צדיאת
ארעהון מבלי עמא הוו למפחת נפש גלא יקרהון בחייהון ועד דאנון קימין בהיתו
10 ואתכנעו ושארהון לחרבא אמסר קדם בעלי דבביהון אמר יי: וי לי אמי ארי ילידתני
למהוי גבר דין ואנש מצו לכל יתבי ארעא לא רשן בי ומא דאנא רשינא לא תבע מנהון
11 כלהון מלטטין לי: אמר יי אם לא סופך יהי לטב אם לא ייתון ויבעון מנך בעדן דאיתי
12 עליהון סנאה ויעיק להון בעיל דבבא: מלך דתקיף כברזלא יסק לסער מלך דתקיף
13 כברזלא וכנחשא יתי מצפונא עלה למתברה: נכסיכון ובית גנזיכון לבזא אמסר לא
14 בדמין בחובין דהויתון פלחין לטעותא ובכל תחומיכון: ותשתעבדון לבעלי דבביכון
15 בארעא דלא ידעתון ארי קדום תקיף באשתא נפק מן קדמי ברגז עליכון יחול: אתגלי
קדמך יי יעול דוכרני ופקדני לאוטבא לי ואסער על בעלי דבבי ואתפרע לי מרדפי לא
תתן ארכא לעלבני גלי קדמך דקבלית חסודין על מימרך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XV.

ET dixit Dñs ad me:Si steterint Moyses & Samuel ad deprecādū in cōspe-
ctu meo, non est mihi beneplacitū in populo isto. Mitte eos de terra dom⁹
majestatis meæ,ut transmigrēt. Et erit,cùm dixerint tibi:Quò migrabim⁹?
& dices ad eos:Hæc dicit Dñs;Qui ad mortē ad mortem:&qui ad gladiū,
ad gladiū:& qui ad famē,ad famē:& qui ad captivitatē,ad captivitatem.
Et visitabo sup eos quatuor ultiones pessimas,dicit Dñs : Occisores gladio
ad occidendū, & canes ad dilacerandū ; & aves cœli & bestias terræ,ad
comedendū & ad dissipandū. Et dabo eos in commotionē omnib⁹ regnis
terræ,eò ꝙ non sunt conversi sicut Manasses fili⁹ Ezechiæ regis trib⁹ dom⁹
Juda,propter multa[*mala*]quæ fecit in Jerusalē. Quis enim miserebitur tui
Jerusalē?aut quis contristabitur sup te?& quis divertet ad salutandū te?Tu
deseruisti cultū meū,dicit Dñs;retrorsū conversa es:& levabo plagam for-
titudinis meæ super te,& disperdam te,eò quòd poteras converti,& non es
conversa. Et sicut ventilāt in ventilabris, sic dispergā populū meum per
civitates terræ : orbavi liberis & disperdidi populum meū : à semitis suis
non sunt conversi Multiplicatæ sunt corā me viduæ eorū plus quàm arena
mariū:induxi sup eos sup cœtū adolescentū eorū,deprædatores velut me-
ridie:induxi sup eos repentè exercitū,& dissipavit civitates eorū Deserta
est terra eorū absq; populo: fuerūt in exhalationē animæ,migravit gloria
eorū in vita eorū:& interea dū ipsi stāt,confusi sunt,& erubuerūt. Et resi-
duos eorū gladio tradā corā inimicis eorū,dicit Dñs. Væ mihi mater mea,
quia progenuisti me ut sim vir litis,& homo contētionis omnib⁹ habitato-
rib⁹ terræ. Null⁹ fœneravit mihi,& nihil ex his quæ mutuavi ego,quæro ab
eis:oēs maledicūt mihi. Dicit Dñs:Si non finis tu⁹ erit in bonū,si non ve-
niēt & deprecabūtur te in tēpore quo adduxero sup eos hostē,& arctaverit
eos inimic⁹. Et rex qui fortis est sicut ferrū, ascēdet ut fulciat regē robustū
sicut ferrū & sicut æs,veniet ab Aquilone cōtra eā ut cōterat eā. Substan-
tiā eorū & domū thesaurorū eorū in direptionē tradā, non in pretio, sed
pro peccatis,quib⁹ colebatis idola, *etiā* in omnib⁹ terminis vestris. Et ser-
vietis inimicis vestris in terra quam ignorabatis. Quia vent⁹ fortis urens
quasi ignis egress⁹ est à facie mea in furore,& super vos resid:bit. Manifest-
est coram te Dñe, veniat mei recordatio, & visita me, ut benefacias mihi,
& visita super inimicos meos, & ulciscere me à persequentib⁹ me, ne des
dilationem injuriæ meæ : manifestum est enim coram te,quod susceperim opprobria propter verbum tuum.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܦܨܠܐ * ܛܘ * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܐܢ ܢܩܘܡ ܡܘܫܐ ܘܫܡܘܐܝܠ
ܠܐ ܐܬܪܥܐ ܢܦܫܝ ܒܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ ܘܢܦܩܘܢ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟ ܠܐܝܟܐ
ܢܦܘܩ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܡܘܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܕܠܚܪܒܐ ܠܚܪܒܐ. ܘܕܠܟܦܢܐ
ܠܟܦܢܐ. ܘܕܠܫܒܝܐ ܠܫܒܝܐ. * ܘܐܦܩܘܕ ܥܠܝܗܘܢ ܐܪܒܥ ܡܚܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܪܒܐ
ܠܩܛܠܐ. ܘܟܠܒܐ ܠܡܣܚܒ. ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܘܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܚܒܠܘ.
* ܘܐܬܠܝܢܘܢ ܠܙܘܥܐ ܒܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܡܢܫܐ ܒܪ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܡܛܠ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܡܢܘ ܢܚܘܣ ܥܠܝܟܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܢܘ ܢܬܬܥܝܩ ܥܠܝܟܝ
ܘܡܢܘ ܢܬܦܢܐ ܢܫܐܠ ܒܫܠܡܟܝ. * ܐܢܬܝ ܫܒܩܬܝܢܝ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܒܣܬܪܟܝ ܐܙܠܬܝ. ܘܐܪܝܡ ܐܝܕܝ ܥܠܝܟܝ. ܘܐܚܒܠܟܝ ܘܠܐ ܐܬܘܒ ܐܚܘܣ ܥܠܝܟܝ
* ܘܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܒܡܕܪܝܐ ܒܩܘܪܝܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܬܟܠܬ ܘܐܘܒܕܬ ܠܥܡܝ. ܘܡܢ ܐܘܪܚܬܗܘܢ
ܠܐ ܬܒܘ. * ܣܓܝ ܐܪܡܠܬܗܘܢ ܡܢ ܚܠܐ ܕܝܡܐ. ܐܝܬܝܬ ܥܠܝܗܘܢ ܥܠ ܐܡܐ ܘܥܠ ܥܠܝܡܐ
ܒܙܘܙܐ ܒܛܗܪܐ. ܐܪܡܝܬ ܥܠܝܗܘܢ ܡܢ ܫܠܝ ܕܘܘܢܐ ܘܙܘܥܬܐ. * ܐܬܟܪܝܬ ܕܝܠܕܬ ܫܒܥܐ
ܘܢܦܚܬ ܢܦܫܗ. ܛܥܢܬ ܫܡܫܗ ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ. ܒܗܬܬ ܘܐܬܚܦܝܬ. ܘܫܪܟܢܗܘܢ
ܠܚܪܒܐ ܐܫܠܡ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܝ ܠܝ ܐܡܝ ܕܝܠܕܬܝܢܝ. ܓܒܪܐ
ܕܕܝܢܐ ܘܓܒܪܐ ܕܚܪܝܢܐ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܢܫܝܬ ܘܠܐ ܢܫܘ ܒܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܠܝ. * ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܠܐ ܐܫܒܩܟ ܠܛܒܬܐ. ܐܠܐ ܐܦܓܥ ܒܟ ܒܥܠܕܒܒܐ. ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܒܥܕܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ
ܒܥܕܢܐ ܕܒܝܫܬܐ. * ܕܩܫܐ ܐܝܟ ܦܪܙܠܐ. ܘܐܝܟ ܢܚܫܐ. * ܢܟܣܝܟ ܘܓܙܝܟ ܘܟܠܗ ܬܚܘܡܟ.
ܠܒܙܬܐ ܐܬܠ. ܡܛܠ ܚܛܗܝܟ. * ܘܐܥܒܕܝܟ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟ ܒܐܪܥܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ. ܡܛܠ
ܕܢܘܪܐ ܢܦܩܬ ܒܪܘܓܙܝ. ܘܥܠܝܟܘܢ ܬܐܩܕ. * ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܝܕܥܬ. ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܘܦܨܝܢܝ
ܘܐܬܦܪܥ ܠܝ ܡܢ ܪܕܘܦܝ. ܠܐ ܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܟ ܬܕܒܪܢܝ. * ܕܥ ܕܡܛܠܬܟ ܩܒܠܬ ܚܣܕܐ.

CAP. XV.

DIxit autem mihi Dominus; Etiamsi Moses 1
& Samuel starent coram me, nequaquam
placaretur animus meus erga populum istum:
ejice eos à facie mea, & exeant. Quòd si dixe- 2
rint tibi, Quò exibimus? dic eis; Sic dicit
Dñs, Qui ad mortem, ad mortem *exeat*; qui
ad gladium, ad gladium; qui ad famem, ad
famem; & qui ad captivitatem, ad captivita-
tem. Animadversurus enim sum in eos qua- 3
tuor flagellis, dicit Dominus; gladio ad inter-
ficiendum, canibus ad trahendum, et volatili-
bus cœli ac bestiis terræ ad devorandum atq;
consumendum: Denique dabo eos divaga- 4
tioni inter omnia regna terræ, propter scele-
ra Manassis filii Hezeciæ regis Judæ, ob ea
omnia quæ perpetravit in Jerusalem. Quis 5
tui misereſceret Jerusalem? & quis de te do-
leret? aut quis diverteret ad salutandum te?
Tu me dereliquisti, dicit Dñs, & retrorsum 6
abiisti: ideo levabo manum meam contra te,
& consumam te, nec ampliùs parcã illis: Sed 7
ventilabro dispergam illos per civitates ter-
ræ. Orbavi, adeoq; consumpsi populũ meũ;
attamen à viis suis non sunt reversi. Multipli- 8
cabuntur viduæ eorũ plusquam arena maris:
adducam super eos, tam super matrem quàm
super adolescentes, prædones ipso meridie:
injiciam in eos repentè perturbationem &
tremorem: Ejulabit quæ peperit septem, in- 9
flabit ventrẽ suũ, occidet sol ejus in medio
dierum ejus, erubescet & pudefiet; reliquas
autem eorum gladio exponã coram hostibus
eorum, dicit Dominus. Hei mihi mater mea, 10
quòd me genueris virum judicem & virum
objurgatorẽ in tota terra: non sum obnoxius,
neque sunt obnoxii mihi, omnes tamen con-
tumelis me afficiunt. Dicit Dominus, Non si- 11
nam te in prosperitate, sed irruere faciam in
te hostẽ ex Aquilone, tempore angustiæ, tem-
pore calamitatis, Quod durissimum erit sicut 12
ferrũ & sicut æs. Opes tuas, thesauros tuos, 13
omnésque terminos tuos direptioni expo-
nam propter peccata tua: Subjiciámque te 14
hostibus tuis in terra quam ignoras: quoniam
ignis accensus est in ira mea, super vos arde-
bit. Tu Dñe nôsti, recordare mei, et libera me, 15
& ulciscere me de persequentib⁹ me: noli me
juxta longanimitatẽ tuã protrahere. Agnosce 16
quòd opprobrium propter te sustinuerim,

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الخامس عشر * * وقال الرب لي ان قام موسي وهارون امام وجهي لا
تكن نفسي معهم. ارسل هذا الشعب وليخرجوا * وان قالوا لك الي اين نخرج. فقول لهم
هكذا يقول الرب الاله. الذين للموت للموت. والذين للسيف للسيف. والذين للجوع للجوع
والذين للسبي للسبي * واجلب عليهم اربعة انواع يقول الرب. السيف للذبح. والكلاب
للتمسيح. وسباع الارض وطيور السماء للاكل وللفساد * واسلمهم للشدايد في جميع ممالك
الارض. لاجل منسي بن حزقيا ملك يهودا. من اجل ما صنع في ايروسليم * من يشفق عليك
يا ايروسليم. ومن يجزع عليك او يرد لك سلامتك * انت انصرفت عني يقول الرب. سلكت
خلفي. فامد يدي عليك وافسدك. ولا اريحهم بعد * وافسدهم بفساد في ابواب الارض. سبي
اثكلوا. اهلكوا شعبي لاجل شرورهم * كثرت اراملهم اكثر من رمل البحر. جلبت علي الام
والشبان شقوه في نصف النهار. طرحت عليها بغتة رعدة ورجفة * افزعت التي تلد سبعة
توحشت نفسها. غابت الشمس عنها ايضا بنصف النهار. خزيت وعيرت. سادفع بقاياهم للسيف
امام اعدايهم * الويل لي انا ايتها الام. كيف ولدتني رجلا مقسطا حاكما في الارض. لم
انتفع ولم ينفعني ولا واحد. فنيت قوتي بالذين يلعنونني * يكون يا سيد. اذ هم مقومون
لولا وقفت لك في زمن شرورهم وفي زمن ضيقهم بالخير عند العدو * ايعرف الحديد وردا
نحاس قوتك * وادفع كنوزك للنهب فداء عن جميع شرورك. وفي جميع حدودك لاعدايك
* الذين يستعبدونك من حولك في الارض التي لم تعرفها. لان نارا توقدت من غضبي
تتقد عليكم * الاصحاح العاشر * يا رب اذكرني وتعهدني وزكني من الطاردين لي
لا يطول روحي * اعرف كيف احتملت من اجلك تعييرا

CAP. XV.

SEd dixit mihi Dominus; Etiamsi stete- 1
rint Moses & Haron ante faciem meam,
nequaquam erit animus meus erga istos:
amanda populum istum, & egrediantur.
Quòd si tibi dicant, Quò egrediemur? 2
dices eis; Sic ait Dominus Deus, Qui ad
mortem destinati sunt, ad mortem exeun-
to; & qui ad gladium, ad gladium; qui
ad famem, ad famem; & qui ad captivi-
tatem, ad captivitatem. Adducam enim 3
super istos quatuor genera, dicit Dominus;
gladium ad jugulandum, canes ad di-
laniandum, & feras terræ atque volati-
lia cœli ad devorandum & consumen-
dum: Et exponam eos miseriis in omni- 4
bus regnis terræ, propter Manassem filium
Hezeciæ regis Judæ, ob ea quæ perpetra-
vit in Jerusalem. Quis tui misereatur 5
O Jerusalem? aut quis ægrè ferat causâ
tui? aut restituat tibi pacem tuam? Tu 6
à me discessisti, ait Dominus; ambulâsti
ex adverso mei: ideò extendam super te
manum meam, & consumam te, nec re-
quiem dabo illis in posterum; Sed peni- 7
tùs corrumpam illos in portis terræ. Po-
pulum meum orbabunt, perdent populum
meum propter scelera ipsius. Multiplica- 8
buntur viduæ eorum plusquam arena ma-
ris: inducam super matrem & juvenes
afflictionem ipso meridie, injiciam in eam
repentinum terrorem atque tremorẽ: Ve- 9
xabo eam quæ parit septenos, solitaria fiet
anima ejus, occidet sol ab ea vel ipso me-
ridie, pudore & ignominiâ afficietur: tra-
dam reliquias eorum gladio coram hosti-
bus eorum. Hei mihi O mater, quomodo 10
peperisti me virum jus atque judicium
decernentem in terra, qui nullam percepi
utilitatem, & ne unus quidem profuit
mihi, sed consumptæ sunt vires meæ in iis
qui maledicunt mihi? Contingat O Domine 11
maledictum eorum, (dummodo ipsi recti
sint) si non astiti tibi tempore malorum eo-
rum & tempore angustiæ ipsorum, in bo-
num apud inimicum. Nam cognosceret 12
ferrum aut operimentum æneum potentiam
tuam? Quapropter dabo thesauros tuos 13
in direptionem pro omnibus sceleribus tuis;
idque in omnibus terminis tuis, hostib⁹ tuis,
Qui te servitute prement undiq; in terra 14
quam nunquã cognovisti: nam ignis qui ac-
census est à furore meo, super vos ardebit.

Textus decimus

O Domine, recordare mei, & visita me, 15
meque insontem redde à persequentibus me
sine dilatione. Agnosce quomodo susce- 16
perim causâ tui contumelias

ירמיה : יו

Versio VULG. LAT.

mihi tuum verbum fuit & : eos comedi & , tui sermones sunt Inventi
16 נמצאו דבריך ואכלם ויהי דבריך לי
est invocatum quia : mei cordis lætitiam in & , gaudium in
לששון ולשמחת לבבי כי־נקרא
Non .exercituum Deus DOMINE , me super tuum nomen
17 שמך עלי יהוה אלהי צבאות : לא־
tuæ manus facieбus à : exultavi nec , ludentium secreto in sedi
ישבתי בסוד־משחקים ואעלז מפני ידך
fuit quid Ut .me replesti indignatione quoniam : sedi solus
18 בדד ישבתי כי־זעם מלאתני : למה היה
essendo ? curari renuit , desperata mea plaga & , perpetuus meus dolor
כאבי נצח ומכתי אנושה מאנה הרפא היו
Propterea .fuere fideles non , aquæ , mendax velut mihi eris
19 תהיה לי כמו אכזב מים לא נאמנו : לכן
, te convertam & , fueris conversus Si : DOMINUS dixit sic
כה־אמר יהוה אם־תשוב ואשיבך
meum os tanquam , sordido à pretiosum eduxeris si & : stabis meos facies ad
לפני תעמד ואם־תוציא יקר מזולל כפי
.eos ad converteris non tu & , te ad ipsi convertentur : eris
תהיה ישבו המה אליך ואתה לא־תשוב אליהם :
bellabunt & , munitum , æris murum in huic populo te dabo Et
20 ונתתיך לעם הזה לחומת נחשת בצורה ונלחמו
, te servandum ad ego tecum quia : tibi prævalebunt non & , te contra
אליך ולא־יוכלו לך כי־אתך אני להושיעך
: pessimorum manu de te eruam Et .DOMINUS dixit, te eruendum &
21 ולהצלך נאם־יהוה : והצלתיך מיד רעים
.terribilium vola de te redimam &
ופדתיך מכף עריצים :

CAP. XVI. יו

, uxorem tibi accipies Non : dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : לא־תקח לך אשה
2 dixit sic Quia .isto loco in filiæ & filii tibi erunt nec
ולא־יהיו לך בנים ובנות במקום הזה : כי־כה אמר
3 loco in natos filias super & filios Super: Dominus
יהוה על־הבנים ועל־הבנות הילודים במקום
eorum patres super & , eos parientes eorum matres super & ; isto
הזה ועל־אמתם הילדות אותם ועל־אבותם
ægrotationum Mortibus .ista terra in eos generantes
4 המולדים אותם בארץ הזאת : ממותי תחלאים
super sterquilinium in ; sepelientur neque , plangentur non , morientur
ימתו לא יספדו ולא יקברו לדמן על־
erit & , consumentur fame in & gladio in & : erunt humi faciem
פני האדמה יהיו ובחרב וברעב יכלו והיתה
Nam .terræ animali & , cœlorum volatili escam in eorum cadaver
5 נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ : כי־
vadas nec , feralis epuli domum ingrediaris Ne : Dominus dixit sic
כה אמר יהוה אל־תבוא בית מרזח ואל־תלך
à meam pacem collegi quia : eis commiserearis neque , plangendū ad
לספוד ואל־תנד להם כי־אספתי את־שלומי מאת
.miserationes & , misericordiam , Dominus dixit , isto populo
העם הזה נאם־יהוה את־החסד ואת־הרחמים :
nec : sepelientur non , hac terra in parvi & magni morientur Et
6 ומתו גדלים וקטנים בארץ הזאת לא יקברו ולא־
expandent non Et .eis decalvabitur neque , incidetur nec , eos plangent
7 יספדו להם ולא יתגדד ולא יקרח להם : ולא־יפרסו
potū dabunt neque: mortuo super eum consolandū ad luctum super sibi
להם על־אבל לנחמו על־מת ולא־ישקו
.sua matre super & , suo patre super , consolationum calicem eis
אותם כוס תנחומים על־אביו ועל־אמו :

16 Inventi sunt sermones tui, &
comedi eos, & factum est mihi
verbum tuum in gaudium & in
lætitiam cordis mei : quoniam
invocatum est nomen tuum super
me, Domine Deus exercituum.
17 Non sedi in concilio ludentium,
& gloriatus sum à facie manûs
tuæ : solus sedebam, quoniam
18 comminatione replêsti me. Qua-
rè factus est dolor meus per-
petuus, & plaga mea desperabi-
lis renuit curari ? facta est mihi
quasi mendacium aquarum infi-
19 delium. Propter hoc hæc dicit
Dominus ; Si converteris, con-
vertam te, & ante faciem meam
stabis : & si separaveris pretio-
sum à vili, quasi os meum eris :
convertentur ipsi ad te, & tu
20 non converteris ad eos. Et da-
bo te populo huic in murum æ-
reum, fortem : & bellabunt ad-
versum te, & non prævalebunt:
quia ego tecum sum ut salvem
te, & eruam te, dicit Dominus.
21 Et liberabo te de manu pessi-
morum, & redimam te de manu
fortium.

CAP. XVI.

1 Et factum est verbum Domi-
2 ni ad me, dicens; Non accipi-
es uxorem, & non erunt tibi fi-
3 lii & filiæ in loco isto. Quia
hæc dicit Dominus super filios
& filias, qui generantur in loco
isto, & super matres eorum, quæ
genuerunt eos : & super patres
eorum, de quorum stirpe sunt
4 nati in terra hac ; Mortibus
ægrotationum morientur : non
plangentur, & non sepelientur,
in sterquilinium super faciem
terræ erunt : & gladio & fame
consumentur : & erit cadaver
eorum in escam volatilibus cœli,
5 & bestiis terræ. Hæc enim di-
cit Dominus ; Ne ingrediaris do-
mum convivii, neque vadas ad
plangendum, neque consoleris
eos : quia abstuli pacem meam
à populo isto, dicit Dominus ;
misericordiam & miserationes.
6 Et morientur grandes & parvi
in terra ista : non sepelientur
neque plangentur, & non se in-
cident, neque calvitium fiet pro
7 eis. Et non frangent inter eos
lugenti panem ad consolandum
super mortuo : & non dabunt
eis potum calicis ad consolan-
dum super patre suo & matre.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ὑπὸ τῶν ἀθετούντων τοὺς λόγους σου· συν-
τέλεσον αὐτούς. καὶ ἔσται ὁ λόγος σου ἐμοὶ
εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου, ὅτι
ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ᾽ ἐμοὶ κύριε
17 παντοκράτωρ. Οὐκ ἐκάθισα ἐν συνεδρίῳ
αὐτῶν παιζόντων, ἀλλὰ εὐλαβούμην ἀπὸ
προσώπου χειρός σου· κατὰ μόνας ἐκαθή-
18 μην, ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην. Ἱνατί οἱ λυ-
ποῦντές με κατισχύουσί μου; ἡ πληγή μου στε-
ρεά, πόθεν (ξ) ἰαθήσομαι; γινομένη ἐγε-
νήθη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς, οὐκ ἔχον πίστιν.
19 Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἐὰν ἐπιστρέ-
ψῃς, καὶ ἀποκαταστήσω σε, καὶ πρὸ προσώπου
μου στήσῃ· καὶ ἐὰν ἐξαγάγῃς τίμιον (ο) ἀπὸ
ἀναξίου, ὡς τὸ στόμα μου ἔσῃ· καὶ ἀναστρέ-
ψουσιν αὐτοὶ πρὸς σὲ, καὶ σὺ οὐκ ἀνα-
20 στρέψεις πρὸς αὐτούς. Καὶ δώσω σε τῷ
λαῷ τούτῳ, ὡς τεῖχος ὀχυρὸν, χαλκοῦν·
καὶ (π) πολεμήσουσι πρὸς σὲ, καὶ οὐ μὴ δύ-
νωνται πρὸς σὲ, διότι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σώ-
21 ζειν σε, Καὶ (ρ) τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε ἐκ
χειρὸς πονηρῶν, καὶ λυτρώσομαί σε ἐκ
χειρὸς λοιμῶν.

MS.A. (ξ) ἰάσομαι; γινομένη μοι ἐγενήθη ὡς ὕδωρ * ψευδὲς, οὐκ ἔχον πίστιν. (ο) ἀπὸ ἀξίου, ὡς στόμα (π) πολεμήσουσίν σε, (ρ) ἐξερεῖσθαι

ΚΕΦ. ις΄.

2
1 Καὶ σὺ μὴ λάβῃς γυναῖκα, λέγει κύ-
2 ριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Καὶ οὐ γεννηθήσονταί
σοι υἱὸς, οὐδὲ θυγάτηρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
3 Ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν υἱῶν (α) καὶ
περὶ τῶν θυγατέρων τῶν γεννωμένων ἐν τῷ τό-
πῳ τούτῳ, καὶ περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν
τετοκυιῶν αὐτοὺς, καὶ περὶ τῶν πατέρων αὐ-
τῶν τῶν γεγεννηκότων αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ταύ-
4 τῃ, Ἐν θανάτῳ νοσερῷ ἀποθανοῦνται,
οὐ κοπήσονται, (β) καὶ οὐ ταφήσονται· εἰς
παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται·
καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς (γ) ἔσονται καὶ τοῖς
πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ· ἐν (δ) μαχαίρᾳ πε-
σοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται.
5 Τάδε λέγει κύριος, Μὴ εἰσέλθῃς εἰς θί-
ασον αὐτῶν, καὶ μὴ πορευθῇς τοῦ κόψα-
σθαι, (ε) καὶ μὴ πενθήσῃς αὐτοὺς, ὅτι (ζ)
ἀφέστακα τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου.
6 Οὐ μὴ (*) κόψονται αὐτοὺς, οὐδὲ ἐντομίδας
οὐ μὴ ποιήσουσι, (η) καὶ οὐ ξυρηθήσονται,
7 Καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν πένθει αὐ-
τῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι· οὐ
ποτιοῦσιν αὐτὸν ποτήριον εἰς παράκλη-
σιν ἐπὶ πατρὶ (θ) καὶ μητρὶ αὐτοῦ.

MS.A. (α) καὶ τῶν (β) οὐδὲ (γ) καὶ τοῖς (δ) μαχαίρῃ (ε) καὶ πενθήσῃς (ζ) ἀφέστηκα (*) κόψωνται (η) οὐδὲ μὴ ξυρήσονται, (θ) αὐτοῦ ἢ ἐπὶ μητρὶ

Ab his qui reprobant sermones
tuos : consumma eos. Et erit mi-
hi verbum tuum in lætitiam, &
gaudium cordis mei : quoniam in-
vocatum est nomen tuum super
me, Domine omnipotens. Non sedi
in consessu (ξ) ipsorum luden-
tium : sed metuebam à facie manûs
tuæ. Solus sedebam ; quoniam a-
maritudine repletus sum. ut quid
qui contristant me, prævalent (?)
adversum me ? Plaga mea solida
est : unde sanabor ? Dum fit, facta
est mihi quasi aqua mendax, non
habens fidem. Ideò hæc dicit
Dominus ; Si reverteris, & re-
stituam te, & ante faciem meam
stabis. Et, si eduxeris pretiosum à
vili ; quasi os meum eris. Et con-
vertentur ipsi ad te ; & tu non
converteris ad eos. Et dabo te in
populo isto, quasi murum muni-
tum, æneum : & bellabunt adver-
sùm te, & non poterunt adver-
sùm te : quia tecum sum, ut sal-
vem te : Et eruam te de manu
pessimorum, & redimam te de
manu pestilentium.

CAP. XVI.

Et tu ne accipias uxorem, di-
cit Dominus Deus Israel, Et non
gignetur tibi filius, neque filia in
loco isto. Quia hæc dicit Domi-
nus de filiis, & de filiabus, qui
nascuntur in loco isto, & de ma-
tribus eorum, quæ pepererunt eos,
& de patribus eorum, qui genu-
erunt eos in terra ista ; In morte
morbosa morientur : non plange-
tur, & non sepelientur : in ex-
emplum super faciem terræ erunt
(a) & bestiis terræ erunt, & vo-
latilibus cœli : in gladio cadent,
& in fame consummabuntur.
Hæc dicit Dominus, Ne ingredi-
aris in (b) thiasum eorum, &
non vadas ad plangendum, ne-
que lugeas eos : quia abstuli pa-
cem meam à populo (c) isto : Non
plangent se, neque incisiones fa-
cient, neque radentur, Neque
frangetur panis in luctu eorum
in consolationem super mortuum :
non dabunt ei potum calicis in
consolationem super patrem, &
matrem ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 קבלית לפתגמך וקימתנון והוה מימרך לי לביע ולחדות לבי ארי אתקרי שמך עלי
17 יי אלהים צבאות : לא יתבית בסיעת משבחין ולא חדיתי מן קדם מימרך פריש
18 יתבית ארי נבואה דלוט מליתני : למה הוה כיבי לאפרש ומחתי תקיפא למסרבא
19 לאתסאה לא יהי מימרך לי כדבין כמבע דמין דפסקין מוהי : בכן כדנן אמר יי
אם תתוב ואתיבנך קדמי תשמש ואם תתיב רשיעיא למהוי צדיקיא רעות מימרי
20 תקים יתובון אנון לפתגמך ואת לא תתוב למטעי בתריהון : ואתננך לעמא הדין
כשור דנחש כריך ויגיחון לקבלך ולא יכלון לך ארי בסעדך מימרי למפרקך
21 ולשיזבותך אמר יי : ואשזבנך מיד מבאשין ואפרקנך מיד תקיפין :

יו

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : לא תסב לך אתתא ולא יהון לך בנין
2 ובנן באתרא הדין : ארי כדנן אמר יי על בנין ועל בנן דמתילדין באתרא הדין ועל
3 אמהתהון דילדן יתהון ועל אבהתהון דמולדין יתהון בארעא הדא : ממת מרעי
4 כפן ימותון לא יסתפדון ולא יתקברון לזבל מבדר על אפי ארעא יהון ובחרבא ובכפנא
5 יסופון ותהי נבלתהון משגרא למיכל לעופא דשמיא ולבעירא דארעא : ארי כדנן
אמר יי לא תיעול לבית מרזחא ולא תהך למספד ולא תחוי להון ארי כנשית ית
6 שלמי מן עמא הדין אמר יי ית חסדא וית רחמי : וימותון רברבין ודעדקין בארעא
7 הדא לא יתקברון ולא יספדון להון ולא יתהממון ולא ימרטון להון : ולא יפרסון
להון על אבלא לנחמתהון על מיתא ולא ישקון יתהון כס תנחומין גבר על אבוהי
ועל אמיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Suscepi verba tua, & stabilivi ea : & factum est verbum tuum mihi in gaudium & lætitiam cordis mei : quia invocatum est nomen tuum super me, Dñe Deus exercituum. Non sedi cum turba cantantium, nec delectat' fui à facie verbi tui separatus sedebam, quia prophetiá maledictionis implêsti me. Quare factus est dolor meus in perpetuum ? & plaga mea fortis, ut re-nuat curari ? Ne sit Verbum tuum mihi in mendacium, sicut fons aquarum cujus aquæ deficiunt. Propterea hæc dicit Dñs : Si converteris, & convertam te ; coram me ministrabis : & si revocaris impios ut sint justi, voluntatem verbi mei implebis. *Revertantur* ipsi *ad verba tua*, & tu non reverteris ut erres post eos. Et dabo te populo huic quasi murum æreum, fortem : & pugnabunt adversum te, & non prævalebunt tibi ; quia in adjutorium tuum est Verbum meum, ut salvem te, & ut liberem te, Dicit Dñs. Et eruam te de manu malignantium, & salvabo te de manu fortium.

CAP. XVI.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens : Ne accipias tibi uxorem, nec sint tibi filii & filiæ in loco isto. Quia hæc dicit Dñs super filios & super filias qui nascuntur in loco isto, & super matres eorum quæ pariunt eos, & super patres eorum qui generant eos in terra ista : Morte ægrotationum famis morientur ; non plangentur, neque sepelientur ; in stercus dispersum super faciem terræ erunt : & in gladio & in fame peribunt : & erit cadaver eorum projectum in escam volatilibus cœli & bestiis terræ. Quia hæc dicit Dominus : ne egrediaris in domum convivii, nec vadas ad plangendum, nec contristeris cum eis : quia collegi pacem meam à populo isto, dicit Dominus : misericordiam & miserationes. Et morientur grandes & parvi in terra ista : non sepelientur, nec plangent eos, nec sese incident, nec facient calvitium propter eos. Nec frangent eis [*panem*] in luctu ut consolentur eos super mortuum, nec propinabunt eis calicem consolationis *quisque* super patre suo, & super matre sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܝܟ. ܘܥܒܕܬ ܐܢܘܢ. ܘܗܘܐ ܠܝ ܦܬܓܡܟ ܠܒܘܣܡܐ. ܘܠܚܕܘܬܗ ܕܠܒܝ
ܡܛܠ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܟ ܥܠܝ. * ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܠܐ ܝܬܒܬ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܡܓܚܟܢܐ
ܘܠܐ ܫܒܚܬ ܡܢ ܩܕܡ ܐܝܕܟ. ܘܒܠܚܘܕܝ ܝܬܒܬ. ܡܛܠ ܕܪܘܓܙܐ ܡܠܝܬܢܝ. * ܠܡܢܐ ܗܘܐ
ܟܐܒܝ ܠܥܠܡ. ܘܡܚܘܬܝ ܡܚܝܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܝܐ ܠܡܬܐܣܝܘ. ܘܗܘܝܬ ܠܝ ܐܝܟ ܡܝܐ ܕܟܕܒܐ
ܕܠܐ ܡܬܗܝܡܢܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܢ ܬܬܘܒ ܐܦܢܝܟ. ܘܩܕܡܝ ܬܩܘܡ
ܘܐܢ ܬܦܩ ܝܩܝܪܐ ܡܢ ܙܥܘܪܐ. ܐܝܟ ܦܘܡܝ ܬܗܘܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܗܢܘܢ ܠܘܬܟ
ܘܐܢܬ. ܠܐ ܬܬܦܢܐ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܐܬܠܟ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܝܟ ܫܘܪܐ ܕܢܚܫܐ ܚܣܝܢܐ
ܘܢܬܟܬܫܘܢ ܥܡܟ. ܘܠܐ ܢܚܝܠܘܢ ܠܟ. ܡܛܠ ܕܥܡܟ ܐܢܐ ܠܡܦܪܩܟ. ܘܠܡܚܠܨܘܬܟ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. * ܘܐܦܪܩܟ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܝܫܐ. ܘܐܦܨܝܟ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܥܫܝܢܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

* ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܠܐ ܬܣܒ ܠܟ ܐܢܬܬܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟ
ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܒܢܝܐ ܘܥܠ ܒܢܬܐ
ܕܡܬܝܠܕܝܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܥܠ ܐܡܗܬܗܘܢ ܕܝܠܕܢ ܠܗܘܢ. ܘܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ ܕܡܘܠܕܝܢ
ܠܗܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܒܡܘܬܐ ܕܡܚܝܠܐ ܢܡܘܬܘܢ ܒܟܦܢܐ. ܘܠܐ ܢܪܩܕܘܢ ܥܠܝܗܘܢ
ܘܠܐ ܢܬܩܒܪܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܙܒܠܐ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܢܗܘܘܢ. ܘܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ ܢܫܬܠܡܘܢ.
ܘܢܗܘܘܢ ܫܠܕܝܗܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. * ܡܛܠ
ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܐܙܠ ܠܒܝܬ ܐܒܠܐ. ܘܠܐ ܬܬܢܝܕ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܢܣܒܬ ܫܠܡܝ
ܡܢ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ. * ܘܢܡܘܬܘܢ ܪܘܪܒܐ ܘܙܥܘܪܐ
ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܠܐ ܢܬܩܒܪܘܢ ܘܠܐ ܢܪܩܕܘܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܬܚܡܨܘܢ. ܘܠܐ ܢܬܩܪܚܘܢ ܥܠܝܗܘܢ
* ܘܠܐ ܢܦܪܣܘܢ ܠܚܡܐ ܒܐܒܠܗܘܢ. ܠܒܝܐܘ ܥܠ ܡܝܬܐ. ܘܠܐ ܢܫܩܘܢ ܐܢܘܢ ܟܣܐ
ܕܒܘܝܐܐ. ܥܠ ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܥܠ ܐܡܗܬܗܘܢ.

mandata tua custodierim ac fecerim fueritq;
mihi sermo tuus jucunditati & lætitiæ cordis
mei; quia invocatum est super me nomen tu-
um. Domine Deus potentissime, non sedi in- 17
ter cœtum irrisorum, sed extimui manum
tuam, & seorsum sedi, eò quòd irâ me reple-
veris. Quare factus est dolor meus ingens, & 18
plaga mea vehemens, nec vult curari? & fa-
ctus es mihi velut aquæ fallaces quibus cre-
di non potest? Propterea sic dicit Dominus; 19
Si convertaris, restituam te, & coram me sta-
bis: & si eduxeris pretiosum ex obscœno, sicut
os meum eris, dicit Dominus: & ipsi conver-
tentur ad te, tu autem non converteris ad eos:
Opponam te huic populo tanquam fortis- 20
simum murum æneum, & bellabunt adver-
sùm te, at non superabunt te; quia tecum
sum ad liberandum & eruendum te, dicit Do-
minus: Eripiam te de manu improborum, 21
& servabo te de manu potentium.

CAP. XVI.

Et fact' est ad me sermo Domini, dicendo, 1
Ne ducas tibi uxorem, & ne sint tibi filii aut 2
filiæ in loco isto: Quoniam sic ait Dominus 3
de filiis & filiabus nascituris in loco isto, &
de matribus eorum quæ parituræ sunt eos,
deque patribus eorum qui genituri sunt ipsos
in loco isto; Morte languentium fame mo- 4
rientur, non plangentur, neque sepelientur,
sed ut fimus erunt super faciem terræ: gla-
dio & fame consumentur, erúntque cadave-
ra eorum cibo volatilibus cœli & bestiis ter-
ræ. Nam sic ait Dominus, Ne abeas ad plan- 5
gendum, neque loco movearis propter eos:
quoniam abstulisti pacem meam ab hujusce-
modi populo, dicit Dominus, & benignita-
tem atque misericordiam. Morientur magni 6
æquè ac parvi in terra ista, non sepelien-
tur, neque plangentur; non lugebunt, neque
pilos avellent sibi propter eos. Neque *pilos* 7
tondebunt propter eos in luctu ad capien-
dam consolationem de mortuo, neque pota-
bunt eos calice consolationis de patribus &
matribus eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

من الذين يعصون لك * افنهم ويكون كلمتك الي للسرور وفرحا لقلبي * لان اسمك دعي
علي * ايها الرب ضابط الكل * لم اجلس في مجمع المستهزئين * لكن انهيب من وجه يدك
جلست وحدي لاني امتليت مرار * لماذا الذين يحزنوني يقوون علي * ضربتي شديدة
من اين انعافا * صايرة صارت لي مثل ماء كذب ليس له صدق * لاجل هذا هكذا
يقول الرب * ان انصرفت فاردك وتقف امام وجهي * وان اخرجت الكريم من الذليل
فتكون مثل فمي * ويرجعون هولاء اليك وانت فلا ترجع اليهم * واعطيك لهذا الشعب
مثل سور نحاس حصين * ويحاربون ولا يقدرون عليك * من اجل اني معك لاخلصك
* وانجيك من يد الاشرار * وانقذك من يد المفسدين *

* الفصل السادس عشر *

** وانت لا تاخذ امراة يقول الرب اله اسرائيل * ولا يكون لك ابن ولا ابنة في هذا
الموضع * لانه هكذا يقول الرب من اجل البنين والبنات المولودين في هذا الموضع
ومن اجل امهاتهم اللاتي يلدنهم * ومن اجل ابايهم الذين يولدونهم في هذه الارض * بموت
صعب يموتون * لا ينتدبون ولا يدفنون * بل يكونون للشهرة على وجه الارض * بالسيف
يسقطون * وبالجوع يفنون * ويكون جثثهم طعاما لطيور السماء وسباع الارض * هكذا
يقول الرب * لا تدخل الي جمعهم * ولا تمض لتندبهم وتنوح عليهم * لاني صرفت سلامي عن
هذا الشعب * لا يندبونهم ولا يصنعون تسريحهم * ولا ينتفون عليهم شعرا * ولا يكسر
خبز في مناحتهم للعزاء على الميت * ولا يسقونهم كاسا للعزاء على ابيه ولا على امه *

ab iis qui sunt tibi rebelles: consume 16
illos, sitque mihi verbum tuum exulta-
tioni, & gaudio cordi meo; quando-
quidem nomen tuum invocatum est super
me. O Domine omnia tenens, non sedi 17
in concilio irrisorum; sed manum tuam
pertimescens sedi solus, quia repletus sum
amaritudine. Cur ii qui me affligunt, 18
contra me invalescunt? plaga mea atrox
est, unde recuperabo sanitatem? facta
mihi est omnino velut aqua fallax cui
nulla est firmitas. Iccirco sic ait Do- 19
minus; Si abieris, reducam te, stabisque
coram facie mea; & si eduxeris hone-
stum à vili, eris tanquam os meum; &
illi revertentur ad te, non tu reverteris
ad eos: Dabóque te huic populo velut 20
murum æneum munitum; ut pugnantes
non prævaleant tibi; quoniam adero
tibi ut servem te, Et eruam te de manu 21
scelestorum, eripiámque te de manu cor-
ruptorum.

CAP. XVI.

Tu autem ne ducas uxorem, dicit 1
Dominus Deus Israelis, neque sit tibi fi- 2
lius aut filia hoc in loco: Quia sic ait 3
Dominus de filiis & filiabus in isto loco
gignendis, déque matribus eorum quæ pa-
ruturæ sunt eos, & de patribus eorum qui
genituri sunt eos in hac regione: Durâ 4
morte morientur, non plangentur, neque
sepelientur, sed erunt publicè expositi su-
per faciem terræ: gladio corruent, & fa-
me interibunt, erúntque cadavera eorum
cibo volatilibus cœli & bestiis terræ. Sic 5
ait Dominus, Ne ingrediaris in cœtum eo-
rum, neque abeas ad plangendum & lu-
gendum eos: quoniam abstuli pacem meam
ab hoc populo. Non plangent eos, neque 6
facient dissectiones eorum, neque vellent
pro eis pilos, Neque frangetur panis in 7
exequiis eorum in consolationem pro mor-
tuo, neque potandum præbebunt eis cali-
cem in consolationem pro patre suo aut
matre suâ.

ירמיה : יו

comedendum ad , eis assidendum ad ,ingrediaris non convivii domum Et
8 ובית־משתה לא־תבוא לשבת אתם לאכל
: Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Nam .bibendum ad &
9 ולשתות : כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
,vestris dieb⁹ in &,vestris oculis in isto loco de faciens cessare ego Ecce
הנני משבית מן־המקום הזה לעיניכם ובימיכם
erit Et .sponsæ vocem & sponsi vocem ,lætitiæ vocem & gaudii vocem
10 קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה : והיה
dixerint & ,hæc verba omnia huic populo annuntiaveris cùm
כי תגיד לעם הזה את כל־הדברים האלה ואמרו
malum omne nos super Dominus est locutus quid Propter : te ad
אליך על־מה דבר יהוה עלינו את כל־הרעה
quod ,nostrũ peccatũ quod & ,nostra iniquitas quæ & ,hoc grande
הגדולה הזאת ומה עוננו ומה חטאתנו אשר
quod Propterea : eos ad dices Et ? nostro Deo Domino peccavimus
11 חטאנו ליהוה אלהינו : ואמרת אליהם על אשר־
Deos post abierunt & ,Dominus ait ,me vestri patres dereliquerũt
עזבו אבותיכם אותי נאם־יהוה וילכו אחרי אלהים
,dereliquerunt me & : eis se incurvaverunt &,eis servierunt & ,alienos
אחרים ויעבדום וישתחוו להם ואתי עזבו
faciendo maleficiis vos Et .custodierunt non meam legem &
12 ואת־תורתי לא שמרו : ואתם הרעתם לעשות
fui cordis obstinationem post unusquisq; euntes vos ecce & :vestris patribus præ
מאבותיכם והנכם הלכים איש אחרי שררות לבו־
terra desuper vos protelabo Et .me ad audire non pro , mali
13 הרע לבלתי שמע אלי : והטלתי אתכם מעל הארץ
: vestri patres & ,vos cognovistis non quam terram super hac
הזאת על־הארץ אשר לא ידעתם אתם ואבותיכם
non quia ,nocte ac die alienis diis ibi servietis &
ועבדתם־שם את־אלהים אחרים יומם ולילה אשר לא־
,Domin⁹ dixit ,venientes dies ecce Propterea .misericordiã vobis dabo
14 אתן לכם חנינה : לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה
Israel filios fecit ascẽdere qui ,Dominus Vivens :ultrà dicetur non &
ולא־יאמר עוד חי־יהוה אשר העלה את־בני ישראל
fecit ascendere qui Dominus vivens Quinimo .Ægypti terra e
15 מארץ מצרים : כי אם־חי־יהוה אשר העלה את־
quas terris universis de & ,Aquilonis terra de Israel filios
בני ישראל מארץ צפון ומכל הארצות אשר
dedi quam ,suã humum super eos faciã reducere & : illuc eos fecit expellere
הדיחם שמה והשבתים על־אדמתם אשר נתתי
,Dominus dixit ,multos piscatores ad mittens ego Ecce .eorum patribus
16 לאבותם : הנני שלח לדוגים רבים נאם־יהוה
eos venabũtur &,venatores multos ad mittam ea post & :eos piscabũtur &
ודיגום ואחרי־כן אשלח לרבים צידים וצדום
.petrarum foraminibus de & ,colle omni desuper & ,monte omni desuper
מעל כל־הר ומעל כל־גבעה ומנקיקי הסלעים :
:mei faciẽ à sunt occultatæ non ;eorum vias omnes super mei oculi Quia
17 כי עיני על־כל־דרכיהם לא נסתרו מלפני
.meorum oculorum conspectu à eorum iniquitas est abscondita neque
ולא־נצפן עונם מנגד עיני :
eos polluere super eorũ peccati & ,eorũ iniquitatis duplum initio reddam Et
18 ושלמתי ראשונה משנה עונם וחטאתם על חללם
suis abominationibus &,suarũ abominationũ cadavere in meã terram
את־ארצי בנבלת שקוציהם ותועבותיהם
,meum robur &,mea fortitudo Domine .meã hæreditatem impleverunt
19 מלאו את־נחלתי : יהוה עזי ומעזי
,terræ finibus à venient gentes te ad : angustiæ die in meũ refugiũ &
ומנוסי ביום צרה אליך גוים יבאו מאפסי־ארץ
eis in non & ,vanitatẽ ;nostri patres possederunt falsitatem Verè :dicent &
ויאמרו אך־שקר נחלו אבותינו הבל ואין־בם
? Dii non ipsi & ,Deos homo sibi faciet Nũquid .faciens profectũ
20 מועיל : היעשה־לו אדם אלהים והמה לא אלהים :

Versio VULG. LAT.

8 Et domum convivii non ingre-
diaris, ut sedeas cum eis, &
9 comedas & bibas: Quia hæc
dicit Dominus exercituum Deus
Israel; Ecce ego auferam de
loco isto in oculis vestris, &
in diebus vestris, vocem gau-
dii, & vocem lætitiæ, vocem
10 sponsi, & vocem sponsæ. Et
cùm annuntiaveris populo huic
omnia verba hæc, & dixerint ti-
bi; Quarè locutus est Dominus
super nos omne malum grande
istud? quæ iniquitas nostra: &
quod peccatum nostrum, quod
peccavimus Domino Deo no-
11 stro? Dices ad eos; Quia de-
reliquerunt me patres vestri, ait
Dominus: & abierunt post deos
alienos, & servierunt eis, & ad-
oraverunt eos: & me dereli-
querunt, & legem meam non
12 custodierunt. Sed & vos pejus
operati estis, quàm patres vestri:
ecce enim ambulat unusquisque
post pravitatem cordis sui mali,
13 ut me non audiat. Et ejiciam
vos de terra hac, in terram, quam
ignoratis vos, & patres vestri:
& servietis ibi diis alienis die
ac nocte, qui non dabunt vobis
14 requiem. Propterea ecce dies
veniunt, dicit Dominus, & non
dicetur ultrà; Vivit Dominus,
qui eduxit filios Israel de terra
15 Ægypti: Sed, Vivit Dominus,
qui eduxit filios Israel de terra
Aquilonis, & de universis terris,
ad quas ejeci eos: & reducam
eos in terram suam, quam dedi
16 patribus eorum. Ecce ego mit-
tam piscatores multos, dicit Do-
minus, & piscabuntur eos: &
post hæc mittam eis multos ve-
natores, & venabuntur eos de o-
mni monte, & de omni colle, &
17 de cavernis petrarum. Quia o-
culi mei super omnes vias eo-
rum: non sunt absconditæ à fa-
cie mea, & non fuit occultata
iniquitas eorum ab oculis meis.
18 Et reddam primùm duplices ini-
quitates, & peccata eorum: quia
contaminaverunt terram meam
in morticinis idolorum suorum,
& abominationibus suis imple-
19 verunt hæreditatem meam. Do-
mine, fortitudo mea, & robur
meum, & refugium meum in die
tribulationis: ad te Gentes ve-
nient ab extremis terræ, & di-
cent; Verè mendacium posse-
derunt patres nostri, vanitatem,
20 quæ eis non profuit. Numquid
faciet sibi homo deos, & ipsi
non sunt Dii?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Εἰς οἰκίαν πότε ἐκ εἰσελεύσῃ σὺ, (ι)
συγκαθίσαι μετ᾽ αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πι-
9 εῖν. Διότι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ καταλύω ἐκ τοῦ τόπου
τούτου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν, (κ)
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, φωνὴν χαρᾶς, καὶ
φωνὴν εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου, καὶ
10 φωνὴν νύμφης. Καὶ ἔσαι ὅταν ἀναγγείλῃς
τῷ λαῷ (λ) τούτῳ ἅπαντα τὰ ῥήματα ταῦ-
τα, καὶ εἴπωσι πρὸς σὲ, Διατί ἐλάλησε
κύριος ἐφ᾽ ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα;
τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν; καὶ τίς ἡ ἁμαρτία
ἡμῶν, ἣν ἡμάρτομεν (μ) ἔναντι κυρίου τοῦ
11 θεοῦ ἡμῶν; Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἀνθ᾽
ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες (ν) ὑ-
μῶν, λέγει κύριος, καὶ ᾤχοντο ὀπίσω
θεῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς,
(ξ) καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς, καὶ ἐμὲ ἐγ-
κατέλιπον, καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαν-
12 το. Καὶ ὑμεῖς ἐπονηρεύσασθε ὑπὲρ τοὺς
πατέρας ὑμῶν· καὶ ἰδοὺ ὑμεῖς πορεύεσθε
ἕκαστος ὀπίσω τῶν (ο) ἀρεστῶν τῆς καρδίας
ὑμῶν τῆς πονηρᾶς, τοῦ μὴ ὑπακούειν μου.
13 Καὶ ἀποῤῥίψω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης,
εἰς τὴν γῆν ἣν οὐκ ᾔδειτε ὑμεῖς καὶ οἱ πα-
τέρες ὑμῶν, καὶ δουλεύσετε (π) ἐκεῖ θε-
οῖς ἑτέροις, οἳ οὐ δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος.
14 Διατοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύ-
ριος, καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, Ζῇ κύριος, ὁ
ἀναγαγὼν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰ-
15 γύπτου, Ἀλλὰ, Ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγε τὸν
οἶκον Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Βοῤῥᾶ, καὶ ἀπὸ
πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξώσθησαν ἐκεῖ. καὶ
ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν,
16 ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν. Ἰδοὺ ἐ-
γὼ ἀποστέλλω τοὺς ἁλιεῖς τοὺς πολλοὺς, λέ-
γει κύριος, καὶ ἁλιεύσουσιν αὐτούς· καὶ μετὰ
ταῦτα (ρ) ἀποστελῶ τοὺς (σ) πολλοὺς θηρευ-
τὰς, καὶ θηρεύσουσιν αὐτοὺς ἐπάνω παν-
τὸς ὄρους, καὶ ἐπάνω παντὸς (τ) βουνοῦ, καὶ
17 ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν. Ὅτι οἱ
ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν,
καὶ οὐκ ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπ-
18 έναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου. Καὶ ἀνταπο-
δώσω διπλᾶς τὰς (υ) κακίας αὐτῶν, καὶ
τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, ἐφ᾽ αἷς ἐβεβήλω-
σαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς θνησιμαίοις τῶν
βδελυγμάτων αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις
αὐτῶν, ἐν αἷς ἐπλημμέλησαν τὴν κληρονο-
19 μίαν μου. Κύριε (φ) σὺ ἰσχύς μου, καὶ βοήθειά
μου, καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέραις κακῶν·
πρὸς σὲ ἔθνη ἥξουσιν ἀπ᾽ ἐσχάτου τῆς γῆς,
καὶ ἐροῦσιν, Ὡς ψευδῆ ἐκτήσαντο οἱ πατέ-
ρες ἡμῶν εἴδωλα, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὠφέ-
20 λημα; Εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος θεοὺς,
καὶ οὗτοι οὐκ εἰσὶ θεοί.

MS.A. (ι) τοῦ καθίσαι (κ) ἐν τῷ (λ) πάντα τὰ (μ) ἐναντίον (ν) αὐτῶν, (ξ) καὶ ἐμὲ ἐγκατέλειπον (ο) ἐρεστῶν (π) θεοῖς (ρ) ἀποστελῶ (σ) σοφοὺς θηρευτὰς, (τ) βουνοῦ ὑψηλοῦ, (υ) ἀδικίας (φ) ἰσχύς μου,

*In domum convivii non ingre-
dieris tu, ut sedeas cum eis ad
comedendum, & bibendum. 9
Quia hæc dicit Dominus Deus
Israel; Ecce ego abire faciam de
loco isto coram oculis vestris, &
in diebus vestris, vocem gaudii,
& vocem lætitiæ, vocem spon-
si, & vocem sponsæ. Et erit, 10
cùm annuntiaveris populo huic
omnia verba hæc, & dixerint
ad te, Quarè loquutus est Do-
minus super nos omnia mala ista?
quæ iniquitas nostra, & quod
peccatum nostrum, quod pecca-
vimus coram Domino Deo no-
stro? Et dices ad eos, Pro eo 11
quòd dereliquerunt me patres
vestri, dicit Dominus, & abie-
runt post deos alienos, & ser-
vierunt eis, & adoraverunt eos,
& me dereliquerunt, & legem
meam non custodierunt: Et vos 12
malè egistis super patres vestros.
Et ecce vos ambulatis unusquis-
que post placita cordis vestri
pessimi, ad non obediendum mi-
hi. Et abjiciam vos de terra 13
hac in terram, quam non novi-
stis vos, & patres vestri: &
servietis ibi diis (d) aliis, qui
non dabunt vobis misericordiam.
Propterea ecce dies veniunt, di- 14
cit Dominus: & non dicent ul-
trà; Vivit Dominus, qui eduxit
filios Israel de terra Ægypti:
Sed, Vivit Dominus, qui eduxit 15
domum Israel de terra Aquilo-
nis, & de universis regionibus,
quò expulsi sunt illuc. Et re-
stituam eos in terram suam,
quam dedi patribus eorum. Ecce 16
ego mitto piscatores multos, dicit
Dominus; & piscabuntur eos;
& post hæc mitto multos venato-
res; & venabuntur eos desuper
omni monte, et desuper omni
colle, et de cavernis petrarum:
Quia oculi mei super omnes 17
vias (e) eorum: et non sunt
absconditæ iniquitates eorum ab
oculis meis. Et reddam dupli- 18
ces malitias eorum, et peccata
eorum, in quibus contami-
naverunt terram meam in mor-
ticiniis abominationum suarum,
et in suis iniquitatibus, in qui-
bus (f) delinquere fecerunt hæ-
reditatem meam. Domine, tu 19
fortitudo mea, et auxilium me-
um, et refugium meum in diebus
malorum. Ad te gentes venient
ab extremo terræ, et dicent;
Quàm falsa possederunt patres
nostri idola, et non est in eis uti-
litas? Si faciet sibi homo de- 20
os, et ipsi non sunt Dii.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ובית אסחרותא לא תעול לאסחרא עמהון למיכל ולמשתי : ארי כדנן אמר יי צבאות
9 אלהא דישראל הא אנא מבטל מן אתרא הדין לעיניכון וביומיכון קל ביע וקל חדוא
10 קל חתנין וקל כלן : ויהי ארי תחוי לעמא הדין ית כל פתגמיא האלן ויימרון לך על מה
גזר יי עלנא ית כל בישתא רבתא הדא ומה חובנא ומה סורחננא דחבנא קדם יי
11 אלהנא : ותימר להון על דשבקו אבהתכון פולחני אמר יי וטעו בתר טעות עממיא
12 ופלחונון וסגידו להון ופולחני שבקו וית אוריתי לא נטרו : ואתון אבאשתון למעבד
מאבהתכון והא אתון אזלין גבר בתר הרהור לביה בישא בדיל דלא לקבלא למימרי :
13 ואטלטל יתכון מעל ארעא הדא לארעא דלא ידעתון אתון ואבהתכון ותפלחון תמן
14 לעממיא פלחי טעותא יממא ולילי דלא יהי לכון רחמין : בכן הא יומיא אתן אמר יי
15 ולא יהון משתען עוד בגבורתא דיי דאסיק ית בני ישראל מארעא דמצרים : אלהן יהון
משתען בגבורתא דיי דאסק ית בני ישראל מארע צפונא ומכל מדינתא דאגלינון לתמן
16 ואתיבנון לארעהון דיהבית לאבהתכון : הא אנא שלח לעממין קטולין אמר יי
ויקטלונון ובתר כן אשלח לסנאין צידין ויצדונונון מעל כל טור ומעל כל רמתא
17 ומשקיפי כיפיא : ארי קדמי גלן כל אורחתהון לא מסתרן מן קדמי ולא מטמרן חוביהון
18 מלקבל מימרי : ואשלם לתנינין כקדמאין על חד תרין חוביהון וחטאיהון על דאחילו
19 ית ארע בית שכנתי בנבלת שקוציהון ותועבתהון מלו ית אחסנתי : יי תוקפי ורחצני
ומשיזבי בעדן עקא לשמא גבורתך עממין יתון מסיפי ארעא ויימרון ברם לשקרא פלחו
20 אבהתנא לטמא ולית בהון הנאה : האפשר דיעבד ליה אנש דחלן ואנון טען דלית
בהון צרוך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et domum convivii non ingrediaris ut discumbas cum eis ad comedendum 8
& ad bibendum. Quia hæc dicit Dñs exercituum, Deus Israel: Ecce ego 9
cessare faciam de loco isto in oculis vestris & in diebus vestris vocem gau-
dii & vocem lætitiæ, vocem sponsorum & vocem sponsarum. Eritque si 10
annuntiaveris populo huic omnia verba hæc, & dixerint tibi; Quare de-
crevit Dñs super nos omne malum grande hoc? & quod est peccatum no-
strum, & quæ est iniquitas nostra quam commisimus coram Dño Deo no-
stro? Et dices ad eos: Pro eo quòd dereliquerunt patres vestri cultum 11
meum, dicit Dñs; & erraverunt post idola populorum, & servierunt eis, &
adoraverunt ea, & cultum meum dereliquerunt, & legem meam non cu-
stodierũt. Et vos pej⁹ operati estis quàm patres vestri: & ecce ipsi ambu- 12
latis unusquisq; post cogitationem cordis sui mali, ut non obediatis verbo
meo. Et transmigrare vos faciam de terra hac in terram quam non cogno- 13
vistis vos & patres vestri, & servietis ibi populis colentibus idola die ac
nocte, qui non erũt vobis misericordes. Propterea ecce dies venient, dicit 14
Dñs, & non erũt ultrà narrantes potentiã Dñi, qui ascendere fecit filios Is-
rael de terra Ægypti, Sed erũt narrantes potentiã Dñi, qui ascendere fecit 15
filios Israel de terra Aquilonis, & de omnibus provinciis ad quas transmi-
grare eos feci: & reducam eos in terram suam, quam dedi patrib⁹ vestris. 16
Ecce ego mandabo populis occisorib⁹, dicit Dñs, ut occidant eos: & post-
hæc mandabo multis venatorib⁹ ut venẽtur eos ab omni monte, & ab omni
colle, & de cavernis petrarũ. Quia corã me notæ sunt omnes viæ eorũ, non 17
sunt opertæ à facie mea; nec sũt abscondita peccata eorũ à conspectu Ver-
bi mei. Et reddã secundis sicut & primis duplices iniquitates eorũ, & pec- 18
cata eorũ: quia violaverunt terrã dom⁹ majestatis meæ; & cadaverib⁹ im-
munditiarũ suarũ, & abominationib⁹ suis impleverunt hæreditatẽ meam.
Dñs robur meũ, fiducia mea, & liberator me⁹ in tempore angustiæ. Ad fa- 19
mam potentiæ tuæ populi veniẽt à finib⁹ terræ, & dicent: Veruntamen men-
daciũ coluerũt patres nostri, & vanitatẽ, quæ eis non profuit. Nunquid fieri 20
potest ut faciat homo sibi deos? & ipsi sunt idola in quib⁹ non est utilitas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Denique domum convivii ne ingrediaris ut
sedeas cum eis ad edendum & bibendum.
Nam sic ait Dñs Deus Israelis, Ecce facturus 9
sum ut cesset è loco isto coram vobis,& in di-
ebus vestris, vox exultationis & vox lætitiæ,
vox sponsi & vox sponsæ. Quòd si indican- 10
ti tibi huic populo omnes sermones istos,dixe-
rint, Qua de causa pronuntiavit Dñs contra
nos malum hoc maximum ? quam culpam
commisimus, aut quod crimen perpetravimus
in Dñm Deum nostrum ? Responde illis, Quia 11
derelinquentes me patres vestri secuti sunt de-
os alienos,coluerũt et adoraverũt eos,me autẽ
deseruerunt,& legem meam non servaverunt:
Vos etiam multò pejùs fecistis quàm patres 12
vestri,& ecce sectamini quisq; libidines pra-
vi cordis vestri, ita ut non acquiescatis mihi :
Ideo ejecturus sum vos è terra ista, in terram 13
quam ignorâstis vos & patres vestri, ibique
coletis deos alienos die nocteque,nec reddam
vos clementiâ dignos. Propterea ecce dies 14
venturi sunt, inquit Dñs, quibus non dicetur
ampliùs, Per Dominum vivum qui extraxit
Israelitas è terra Ægypti : Sed, Per Domi- 15
num vivum qui extracturus & reducturus est
Israelitas è terra Aquilonari,vel è quibuscun-
que locis quò depulerim eos:reducturus enim
sum eos in terram ipsorum quam dederam pa-
tribus eorum. Ecce missurus sum piscatores 16
multos, dicit Dominus, & piscabuntur eos:&
postmodum missurus sum venatores multos,
& venabuntur eos ex omni monte, & ex o-
mni colle, & à latibulis petrarum : Quia 17
oculi mei ad omnes vias eorum *advertunt*,
nec absconduntur à me, nec latet iniquitas
eorum oculos meos. Et rependam eis priùs 18
duplicata scelera,& peccata eorum, eò quòd
contaminaverint terram meam sacrificiis
idolorum suorum, & spurcitiâ suâ impleve-
rint hæreditatem meam. Domine robur me- 19
um & auxiliator meus, & perfugium meum
in die calamitatis, ad te gentes accedent è
finibus terræ, dicentque, Reverà idola falsa
quæ hæreditaria reliquerunt nobis patres no-
stri, nihil sunt, & nulla est in eis utilitas. En 20
mortales faciunt sibi deos, qui tamen non
sunt Dii :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* إلى بيت الشرب لا تدخل انت فتجلس معهم لتاكل وتشرب *من اجل انه هكذا
يقول الرب اله اسرائيل * ها انا مبطل من هذا الموضع امام اعينكم في ايامكم صوت
الفرح وصوت السرور * وصوت العريس وصوت العروس * ويكون اذا اخبرت الشعب بجميع
هذه الكلمات * فيقولون لك لماذا تكلم علينا الرب بجميع هذه الشرور * ما هو ظلمنا
وما هي خطيتنا التي اخطانا امام الرب الهنا * فتقول لهم من اجل ان اباءهم اجتنبني
يقول الرب * وذهبوا خلف الالهة الغريبة وتعبدوا لها * وتركوني ولم يحفظوا ناموسي
* وانتم تسارريتم اكثر من ابائكم * وها انتم تمضون كل واحد خلف اهوية نفسه
الردي الا تطيعوني * فاطردكم من هذه الارض الى الارض التي لم تعرفوها انتم ولا
اباؤكم * فتعبدون الهة اخر الذين لا يعطونكم رحمة * لاجل هذا ها ايام تاتي يقول
الرب * فلا يقولون ايضا حي الرب الذي اصعد بني اسرائيل من ارض مصر * لكن حي
الرب الذي اصعد بيت اسرائيل من الكربياء ومن جميع الكور حيث اقصيتهم هناك
واردهم الى ارضهم التي اعطيتها لابائهم * ها انا ارسل صيادين كثيرين يقول الرب
فيصيدونهم * وبعد هذه ارسل صيادين حكماء فيصطادونهم فوق كل جبل وفوق
كل تل عال * ومن اثقبة الصخور * لان عيني على جميع طرقهم * ولم تخف ظلاماتهم
امام عيني * واكافيهم بظلاماتهم مضاعفة * وخطاياهم التي دنسوا بها ارضي بجيف
رداياهم ورجاساتهم التي خطا بها ميراثي * ايها الرب قوتي ومعونتي وملجاي في ايام الاسى
اليك تاتي الامم من اقاصي الارض * ويقولون حقا اقتنت اباؤنا الاصنام كذبا وليس
فيهم منفعة * ايصنع الانسان له الهة وليست هي بالهة *

8 *Domum compotationis ne ingrediaris tu,*
9 *sedeasque cum eis ad edendum & bi-*
bendum : Quoniam sic dicit Dominus
Deus Israelis, Ecce ego aboliturus sum
ab hoc loco coram oculis vestris, in
diebus vestris, vocem lætitiæ & vocem
exultationis, vocem sponsi & vocem
sponsæ. Erit autem cùm annuntiaveris 10
huic populo omnia verba ista, ut dicant
tibi, Quare locutus est Dominus con-
tra nos tanta mala ? quænam est per-
versitas nostra, & quod peccatum
nostrum quod commisimus coram Do-
mino Deo nostro ? Tum dices eis, 11
Quia patres eorum recesserunt à me,
dicit Dominus, & abierunt post deos
alienos, iisque se mancipârunt, me au-
tem dereliquerunt, & non custodierunt
legem meam : Vos etiam deteriores 12
estis patribus vestris, & ecce sequimini
quilibet appetitus animi sui pessimi, ne
obtemperetis mihi : Iccirco ejiciam vos 13
ex hac terra in regionem quam nec vos
cognovistis nec patres vestri, & servietis
diis aliis qui non præbebunt vobis mise-
ricordiam. Hanc ob rem ecce dies ve- 14
nient, dicit Dominus, quibus non dicent
ampliùs, Vivit Dominus qui eduxit
filios Israelis è terra Ægypti : Sed, vi- 15
vit Dominus qui eduxit domum Israe-
lis ex Aquilone & ex omnibus regio-
nibus in quas relegati fuerint : reductu-
rus enim sum eos ad terram suam
quam dedi patribus eorum. Ecce ego 16
mittam venatores multos, ait Dominus,
ut venentur eos : tum postea mittam
venatores peritos ut venentur eos super
omnem montem, & super omnem collem
excelsum, & è foraminibus petrarum.
Nam oculi mei intuentur omnes vias 17
eorum, & non delitescunt perversitates
eorum coram oculis meis : Et retribuam 18
eis pro sceleribus eorum duplum, &
pro peccatis eorum, quibus conspurca-
verunt terram meam putredinibus abo-
minationum suarum, & pro iniquitati-
bus eorum quas perpetravit hæreditas
mea. Eja Domine virtus mea, auxilium 19
& refugiũ meũ in diebus adversis, ad te
venient gentes ab extremo terræ, dicent-
que, Sanè iniquè possederunt idola patres
nostri, cùm nulla sit in iis utilitas. Num 20
faceret homo sibi deos, qui nequaquam
Dii sunt ?

ירמיה׃ יז

ers factum fecere ... hac ... vice in ... cognoscere facere ego ecce Idcirco

21 לָכֵן הִנְנִי מוֹדִיעָם בַּפַּעַם הַזֹּאת אוֹדִיעֵם אֶת־
meum nomen quod scient & meam fortitudinem & meam manum
יָדִי וְאֶת־גְּבוּרָתִי וְיָדְעוּ כִּי־שְׁמִי
.Dominus
יְהוָה׃

CAP. XVII. יז

,adamantis ungue in ,ferri stylo in scriptum Jehudah Peccatum
1 חַטַּאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בַּרְזֶל בְּצִפֹּרֶן שָׁמִיר
.eorum ararum cornibus in & ,eorum cordis tabula in sculptum
חֲרוּשָׁה עַל־לוּחַ לִבָּם וּלְקַרְנוֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם׃
juxta suorum lucorum & ,suarum ararum eorum filios recordari Secundum
2 כִּזְכֹּר בְּנֵיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וַאֲשֵׁרֵיהֶם עַל־
agro in Montane .excelsos colles juxta ,frondosum lignum
3 עֵץ רַעֲנָן עַל גְּבָעוֹת הַגְּבֹהוֹת׃ הֲרָרִי בַּשָּׂדֶה
tua excelsa ,dabo direptionem in tuos thesauros omnes tuam facultatem
חֵילְךָ כָל־אוֹצְרוֹתֶיךָ לָבַז אֶתֵּן בָּמֹתֶיךָ
te in & faciem remissionem Et .tuis confinibus universis in peccato in
4 בְּחַטָּאת בְּכָל־גְּבוּלֶיךָ׃ וְשָׁמַטְתָּה וּבְךָ
terra in ,tuis Inimicis te faciã servire & ,tibi dedi quam tua hæreditate ab
מִנַּחֲלָתְךָ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וְהַעֲבַדְתִּיךָ אֶת־אֹיְבֶיךָ בָּאָרֶץ
in usque ,meo naso in succendistis ignem quoniam : nosti non quam
אֲשֶׁר לֹא־יָדָעְתָּ כִּי־אֵשׁ קְדַחְתֶּם בְּאַפִּי עַד־
qui vir Maledictus : Dominus dixit Sic .ardebit seculum
5 עוֹלָם תּוּקָד׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אָרוּר הַגֶּבֶר אֲשֶׁר
recedet Domino à & ,suũ brachium carnem ponens & ,homine in confidet
יִבְטַח בָּאָדָם וְשָׂם בָּשָׂר זְרֹעוֹ וּמִן־יְהוָה יָסוּר
cùm videbit non & ,planitie in juniperus tanquam erit Et .ejus cor
6 לִבּוֹ׃ וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי־
,salsis terra ,deserto in loca exusta habitabit & ,bonum venerit
יָבוֹא טוֹב וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה
erit & ,Domino in fidet qui vir Benedictus .habitabitur non &
7 וְלֹא תֵשֵׁב׃ בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה
,aquas super plantatum lignum tanquam erit Et .ejus fiducia Dominus
8 יְהוָה מִבְטַחוֹ׃ וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־מַיִם
,æstus venerit cùm videbit non & ,suas radices mittet rivum super &
וְעַל־יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי־יָבֹא חֹם
nec ,erit solicitum non caritatis anno in & ,viride ejus folium erit &
וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג וְלֹא
omnium & omnibus præ cor Supplantativũ .fructum faciendo à recedet
9 יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי׃ עָקֹב הַלֵּב מִכֹּל וְאָנֻשׁ
probans ,cor scrutans Dominus Ego ? illud cognoscet quis ,ipsum
10 הוּא מִי יֵדָעֶנּוּ׃ אֲנִי יְהוָה חֹקֵר לֵב בֹּחֵן
.suorum studiorũ fructũ juxta ,suã viã juxta unicuiq; dandum ad & ,renes
כְּלָיוֹת וְלָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָו כִּפְרִי מַעֲלָלָיו׃
: judicio in non & ,opulentiam faciens ,peperit non & ,collegit Perdix
11 קֹרֵא דָגַר וְלֹא יָלָד עֹשֶׂה עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט
.insipiens erit suo novissimo in & ,eum derelinquet suorũ dierũ dimidio in
בַּחֲצִי יָמָו יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל׃
.nostri sanctuarii locus ,principio à altitudo gloriæ Solium
12 כִּסֵּא כָבוֹד מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן מְקוֹם מִקְדָּשֵׁנוּ׃
: afficientur pudore te derelinquentes omnes ,Domine Israel Expectatio
13 מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה כָּל־עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ
aquarum venam dereliquerunt quoniam : scribentur terra in mei apostatæ
יְסוּרַי בָּאָרֶץ יִכָּתֵבוּ כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם־
,me fac salvum : sanabor & ,Domine me Sana .Dominum viventium
14 חַיִּים אֶת־יְהוָה׃ רְפָאֵנִי יְהוָה וְאֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנִי
.tu mea laus quoniam : ero salvus &
וְאִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתִי אָתָּה׃

Versio VULG. LAT.

21 Idcircò ecce ego ostendam eis
per vicem hanc, ostendam eis ma-
num meam, & virtutem meam:
& scient quia nomen mihi Do-
minus.

CAP. XVII.

1 Peccatum Juda scriptum est
stylo ferreo in ungue adaman-
tino, exaratum super latitudinem
cordis eorum, & in cornibus
2 ararum eorum. Cùm recordati
fuerint filii eorum ararũ suarũ,
& lucorum suorum, lignorũmque
frondentiũ, in montibus excelsis,
3 Sacrificantes in agro: fortitudi-
nem tuam, & omnes thesauros
tuos in direptionem dabo, ex-
celsa tua propter peccata in uni-
4 versis finibus tuis. Et relinqueris
sola ab hæreditate tua, quam de-
di tibi: & servire te faciam ini-
micis tuis in terra, quam igno-
ras: quoniam ignem succendisti
in furore meo, usque in æternum
5 ardebit. Hæc dicit Dñs: Male-
dictus homo, qui confidit in ho-
mine, & ponit carnem brachium
suum, & à Dño recedit cor ejus.
6 Erit enim quasi myricæ in deser-
to, & non videbit cùm venerit
bonum: sed habitabit in sicci-
tate in deserto, in terra salsugi-
7 nis, & inhabitabili. Benedictus
vir, qui confidit in Dño, & erit
8 Dñs fiducia ejus. Et erit quasi li-
gnum quod transplantatur super
aquas, quod ad humorem mittit
radices suas: & non timebit
cùm venerit æstus. Et erit foliũ
ejus viride, & in tempore sicci-
tatis non erit solicitum, nec
aliquando desinet facere fructũ.
9 Pravum est cor omnium, & in-
scrutabile: quis cognoscet illud?
10 Ego Dñs scrutans cor, & pro-
bans renes: qui do unicuique
juxta viam suam, & juxta fructum
11 adinventionum suarum. Perdix
fovit quæ non peperit: fecit di-
vitias, & non in judicio: in di-
midio dierum suorũ derelinquet
eas, & in novissimo suo erit in-
12 sipiens. Solium gloriæ altitudi-
nis à principio, locus sanctifica-
13 tionis nostræ. Expectatio Israel,
Domine: omnes, qui te derelin-
quunt, confundentur: recedentes
à te, in terra scribentur: quoniã
dereliquerunt venam aquarum
14 viventium, Dñm. Sana me, Dñe,
& sanabor: salvum me fac, et
salvus ero: quoniam laus mea
tu es.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Διατοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δηλώσω αὐτοῖς
ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ τὴν χεῖρά μου,
καὶ γνωριῶ αὐτοῖς τὴν δύναμίν
μου, καὶ γνώσονται, ὅτι ὄνομά
μοι Κύριος.

Idcircò ecce ego ostendam
eis in tempore illo manum
meam: & notam faciam eis
virtutem meam: & scient,
quia nomen mihi Dominus.

ΚΕΦ. ιζʹ.

5 Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος, ὃς
τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἄνθρωπον, καὶ
στηρίσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ ἐπ'
αὐτὸν, καὶ ἀπὸ κυρίου ἀποστῇ ἡ καρ-
6 δία αὐτοῦ. Καὶ ἔσται ὡς ἡ ἀγριο-
μυρίκη ἡ ἐν τῇ ἐρήμῳ, (α) οὐκ ὄψε-
ται ὅταν ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ, καὶ
κατασκηνώσει ἐν ἁλίμοις, καὶ ἐν (β)
ἐρήμῳ, ἐν γῇ ἁλμυρᾷ ἥτις οὐ κατ-
7 οικεῖται. Καὶ εὐλογημένος ὁ ἄν-
θρωπος, ὃς πέποιθεν ἐπὶ τῷ κυ-
ρίῳ, καὶ ἔσται κύριος ἐλπὶς αὐτοῦ.
8 Καὶ ἔσται ὡς ξύλον εὐθηνοῦν παρ'
ὕδατα, καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βαλεῖ (γ)
ῥίζαν αὐτοῦ· οὐ φοβηθήσεται ὅταν
ἔλθῃ καῦμα, καὶ ἔσται (δ) ἐπ' αὐ-
τῷ στελέχη ἀλσώδη, ἐν ἐνιαυτῷ
ἀβροχίας οὐ φοβηθήσεται, καὶ οὐ
9 διαλείψει ποιῶν καρπόν. Βαθεῖα ἡ
καρδία παρὰ πάντα, καὶ ἄνθρω-
πός ἐστι, καὶ τίς γνώσεται αὐτόν;
10 Ἐγὼ κύριος ἐτάζων καρδίας, καὶ
δοκιμάζων νεφροὺς, τοῦ δοῦναι ἑκά-
στῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τοὺς
καρποὺς τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ.
11 Ἐφώνησε πέρδιξ, συνήγαγεν ἃ οὐκ
ἔτεκε, ποιῶν πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ
κρίσεως· ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ
ἐγκαταλείψουσιν αὐτὸν, καὶ ἐπ' ἐ-
12 σχάτων αὐτοῦ ἔσται ἄφρων. Θρόνος
δόξης (ε) ὑψωμένος, ἁγίασμα ἡ-
13 μῶν, Ὑπομονὴ Ἰσραήλ. κύριε,
πάντες οἱ καταλιπόντες σε καται-
σχυνθήτωσαν, ἀφεστηκότες ἐπὶ τῆς
γῆς γραφήτωσαν, ὅτι ἐγκατέλι-
14 πον πηγὴν ζωῆς, τὸν κύριον. Ἴα-
σαί με κύριε, καὶ ἰαθήσομαι· σῶ-
σόν με, καὶ σωθήσομαι, (ζ) ὅτι
καύχημά μου σὺ εἶ.

CAP. XVII.

5 Maledictus (a) homo,
qui spem habet in homine, &
firmabit carnem brachii sui
(b) super se: & à Domino
6 discedit cor ejus. Et erit,
sicut (c) myrica sylvestris,
quæ in deserto est: non vi-
debit, cùm venient bona: &
habitabit in (d) salsis, &
in deserto, in terra salsa,
7 quæ non habitabitur. Et
benedictus homo, qui fidit
in Domino, & erit Domi-
8 nus spes ejus. Et erit tan-
quam lignum fructiferum
secus aquas, & ad hu-
morem mittet radicem su-
am: non timebit, cum ve-
nerit æstus: & erunt in
eo propagines nemorosæ:
in anno siccitatis non time-
bit: & non deficiet fa-
9 ciens fructum. Profundum
est cor super omnia: &
homo est, (e) & quis
10 cognoscet eum? Ego Domi-
nus scrutans corda, & pro-
bans renes, ad dandum u-
nicuique juxta vias ejus,
& secundùm fructus adin-
11 ventionum ejus. Clamavit
perdix, congregavit, quæ
non peperit: faciens divi-
tias suas non cum judicio:
in (f) dimidio dierum ejus
relinquent eum, & in no-
12 vissimis suis erit insipiens.
Solium gloriæ elevatum,
13 sanctificatio nostra, Ex-
pectatio Israel, Domine, o-
mnes qui te dereliquerint,
confundantur; qui recesse-
rint, in terra scribantur:
quoniam dereliquerunt fon-
14 tem vitæ, Dominum. Sana
me, Domine, & sanabor:
salva me, & salvabor:
quoniam gloriatio mea tu es.

MS.A. (α) ἣ οὐκ ὄψεται (β) τῇ ἐρήμῳ, (γ) ῥί-
ζας αὐτοῦ· καὶ οὐ (δ) ἐν αὐτῷ (ε) ὑψούμενος, (ζ)
καύχημά μου εἶ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 בכן הא אנא מחוי להון בזמנא הדא אחוינון ית פורענותי וית מחת גבורתי וידעון ארי
שמי יי׃

יז

1 חובי בית יהודה כתיבין בעט דברזל בטפר שמיר חריתין על לוח לבהון ולקרנת
2 אגוריכון׃ כאדכרא בניהון אגוריהון ואשריהון תחות כל אילן עבוף ועל רמתא
3 מנטלתא׃ על דפלחתון על טוריא בחקלא נכסיכון וכל בית גנזיכון לבזא אמסר בחובין
4 דהויתון פלחין לטעותא בכל תחומיכון׃ ואיתי סנאה על ארעכון ותהי צדיא כשמטתא
ובכון אעבד פורענות דינין עד דאגלי יתכון מאחסנתכון דיהבית לכון ותשתעבדון
לבעלי דבביכון בארעא דלא ידעתון ארי קדום תקיף כאשתא נפק מן קדמי ברגזי עד
5 עלמא יחול׃ כדנן אמר יי ליט גברא דאתרחיץ באנשא וישוי בשרא רחצניה ומן מימרא
6 דיי יעדי לביה׃ ויהי כעכוביתא במישרא ולא יחזי ארי ייתי טבא וישרי דלא ולד
7 במדברא בארע סדום דלא אתיתבת׃ בריך גברא דאתרחיץ במימרא דיי ויהי מימרא
8 דיי רוחצניה׃ ויהי כאילן דשתיל על מבוע דמיין ועל נגדין ישלח שורשוהי ולא יחזי
ארי ייתי חומא ויהון טרפוהי עבוף ובשנת בצורתא לא יחר ולא יפסוק מלמעבד פרין׃
9 נכיל לבא מכולא ותקיף הוא מן ידעניה׃ אנא יי חקר לבא בחר כליתא ולמתן לאנש
10 כארחתיה כפרי עובדוהי׃ הא כקוראה דמכניש בעין דלא דיליה ומשחן אפרוחין
11 דבתרוהי לא יהכון כן כל גבר רשיע דקני נכסין דלא בדינא בפלגות יומוהי שביק להון
12 ובסופיה מתקרי רשיעא׃ פורענותא תתעבד מניה מן קדם דשכינתיה על כורסי יקרא
13 בשמי מרומא עיל מן אולא מקבל אתר בית מקדשנא׃ סבור ישראל יי כל דשבקו
פולחנך יבהתון ורשיעיא דעברו על מימרך בגיהנם אנון עתידין למפל ארי שבקו
14 פולחנך יי דבדיליה את מיתי עליהון יקרא כמבוע דמיין דלא פסקין מוהי׃ אסיני יי
ואתסי פרוקני ואתפרק ארי תושבחתי את׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea ego annuntiabo eis hoc tempore, ostendam eis ultionem meam,
& plagam potentiæ meæ: & scient quia nomen meum est Dominus.

CAP. XVII.

Peccata domus Judæ scripta sunt stylo ferreo, & ungue adamantino, scul-
pta super tabula cordis eorũ, & in cornib⁹ ararum eorum. Cùm recordati
fuerint filii eorum ararũ suarum & lucorum suorũ, sub omni ligno frondo-
so, & sup collib⁹ elevatis. Pro eo quod *coluistis* idola sup montes in agro,
substantiã vestrã & omnem domum thesaurorum vestrorum direptioni tra-
dam in peccatis, quib⁹ coluistis idola in omnib⁹ terminis vestris. Et addu-
cam hostẽ super terrã vestrã, eritque desolata sicut in anno remissionis; &
vobiscum faciã vindictam judicii, donec transmigrare vos faciã de hæredita-
te vestra quã dedi vobis: & servietis inimicis vestris in terra quam ignora-
tis: quia spiritus urens fortis sicut ignis, egressus est à facie mea in ira, usq; in
seculũ residebit. Hæc dicit Dñs: Maledictus vir qui confidit in homine, &
ponit carnẽ fiduciã suã, & à verbo Dñi aufert cor suum. Et erit sicut myri-
ca in solitudine, & non videbit cùm venerit bonum: & morabitur absque
generatione in deserto, sicut in terra Sodomæ quæ non habitatur. Bene-
dict⁹ vir qui confidit in Verbo Dñi, & erit Verbũ Dñi fiducia ej⁹. Et erit si-
cut arbor quæ plantata est juxta fontes aquarum; & juxta fluenta mittet
radices suas; & non videbit cùm venerit æst⁹, & erunt folia ej⁹ viridia, & in
anno siccitatis non defluent, & non cessabit facere fructũ. Dolosũ est cor
præ omnib⁹, & validũ est: quis cognoscet illud? Ego Dñs scrutans cor, &
probans renes, ut dem unicuiq; juxta viã suã, & juxta fructum operum suo-
rum. Ecce sicut perdix quæ congregat ova quæ non sunt sua, & fovet pullos
qui eam non secuturi sint; sic omnis vir impius qui possidet divitias præter
jus, in dimidio dierum suorum relinquit eas, & in fine vocatur impi⁹. Ul-
tio fiet de eo à facie ej⁹, cujus majestas habitat in solio gloriæ, in cœlis ex-
celsis à principio, è regione domus sanctuarii nostri. Expectatio Israel,
Dñe: omnes qui derelinquunt cultum tuum confundentur. Et impii, qui
transgrediuntur verbum tuum, futurum est, ut cadant in gehennam, quia de-
reliquerunt cultum tuum Dñe, propter quem tu adducebas super eos glo-
riam sicut fontem aquarum, cujus aquæ non deficiunt. Sana me Domi-
ne, et sanabor: salva me, et salvus ero; quia laus mea tu es.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܘܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܐܝܕܝ ܘܓܢܒܪܘܬܝ: ܘܢܕܥܘܢ
ܕܡܪܝܐ ܫܡܝ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *

* ܚܛܗܘܗܝ ܕܝܗܘܕܐ ܟܬܝܒܝܢ ܒܩܢܝܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܒܛܦܪܐ ܕܫܡܝܪܐ. ܘܓܠܝܦܝܢ ܥܠ ܠܘܚܐ
ܕܠܒܗܘܢ. ܘܥܠ ܩܪܢܬܐ ܕܡܕܒܚܝܗܘܢ ܘܕܦܬܟܪܝܗܘܢ: * ܐܝܟ ܕܥܠ ܡܕܒܚܝܗܘܢ ܕܥܗܕܝܢ ܒܢܝܗܘܢ
ܬܚܝܬ ܐܝܠܢܐ ܥܒܝܢܐ. ܘܥܠ ܪ̈ܡܬܐ ܪ̈ܡܬܐ. * ܒܛܘܪ̈ܐ ܘܒܚܩܠܐ. ܚܝܠܟ ܘܣܝܡܬܟ
ܘܬܚܘܡܝܟ ܠܒܙܬܐ ܐܬܠ ܡܛܠ ܚܛܗܝܟ. * ܘܐܥܒܪܟ ܡܢ ܝܪܬܘܬܟ ܕܝܗܒܬ ܠܟ. ܘܐܫܥܒܕܟ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟ
ܒܐܪܥܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܢܘܪܐ ܐܘܩܕܬܘܢ ܒܪܘܓܙܝ. ܘܠܥܠܡ ܬܐܩܕ: * ܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܠܝܛ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܬܟܝܠ ܥܠ ܒܪܢܫܐ. ܘܣܐܡ ܒܣܪܐ ܕܪܥܗ: ܘܡܢ ܡܪܝܐ ܦܢܐ ܠܒܗ.
ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܫܪܒܐ ܕܒܡܕܒܪܐ. ܘܠܐ ܢܚܙܐ ܟܕ ܬܐܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܢܥܡܪ
ܒܫܚܝܢܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܒܐܪܥܐ ܡܠܝܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܝܬܒܐ. * ܒܪܝܟ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܥܠ
ܡܪܝܐ ܬܟܝܠ. ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܬܘܟܠܢܗ. * ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܐܝܠܢܐ ܕܢܨܝܒ ܥܠ ܡ̈ܝܐ. ܘܥܠ ܢܗܪܐ
ܡܫܕܪ ܥܩܪ̈ܘܗܝ. ܘܠܐ ܢܕܚܠ ܡܢ ܐܬܝܐ ܕܚܘܡܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܛܪ̈ܦܘܗܝ ܪܛܝܒܝܢ. ܘܒܫܢܬܐ
ܕܡܛܪܐ ܠܐ ܢܕܚܠ. ܘܠܐ ܢܬܡܢܥ ܡܢ ܕܢܥܒܕ ܦܐܪ̈ܐ. * ܥܡܝܩ ܠܒܐ ܡܢ ܟܠ
ܘܐܢܫܐ ܗܘ. ܘܡܢܘ ܢܕܥܝܘܗܝ. * ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܒܨܐ ܐܢܐ ܠܒܐ ܘܒܚܪ ܟܘ̈ܠܝܬܐ: ܘܝܗܒ ܐܢܐ
ܠܐܢܫ ܐܝܟ ܐܘܪ̈ܚܬܗ. ܘܐܝܟ ܦܐܪ̈ܐ ܕܥܒܕ̈ܘܗܝ. * ܐܝܟ ܩܩܒܐ ܕܩܪܐ ܘܠܐ ܝܠܕ: ܗܟܢܐ
ܕܟܢܫ ܥܘܬܪܐ ܕܠܐ ܒܕܝܢܐ. ܒܦܠܓܘܬ ܝܘܡ̈ܘܗܝ ܢܫܒܩܝܘܗܝ. ܘܚܪܬܗ ܬܗܘܐ ܣܟܠܘܬܐ.
* ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܐ ܐܫܬܩܠ ܡܢ ܩܕܡ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܩܘܕܫܢ. ܣܒܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܡܪܝܐ ܗܘ. * ܟܠ ܕܫܒܩܘܟ ܢܒܗܬܘܢ. ܘܡܪ̈ܘܕܐ ܒܐܪܥܐ ܢܬܟܬܒܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܒܩܘܗܝ
ܠܡܪܝܐ ܡܒܘܥܐ ܕܡ̈ܝܐ ܚܝ̈ܐ. * ܐܣܝܢܝ ܡܪܝܐ. ܘܐܬܐܣܐ. ܦܪܘܩܝܢܝ ܘܐܬܦܪܩ. ܡܛܠ
ܕܫܘܒܚܝ ܐܢܬ ܗܘ.

Propterea ecce ostendam eis, & hoc tempore notam faciam illis manum meam & potentiam meam, & scient quòd Dominus est nomen meum. 21

CAP. XVII.

Peccatum Judæ scriptum est calamo ferreo & ungue adamantino, sculptúmque in tabulis cordis eorum, in cornib⁹ altarium eorum, & numinib⁹ eorum. 1
Subter omnem 2
arborem opacam, & super omnem collem excelsum, in montibus, & in deserto. Opes 3
tuas, omnésque thesauros ac terminos tuos direptioni exponam propter peccata tua:
Et amovebo te ex hæreditate quam dedi tibi, servúmque te reddam hostib⁹ tuis in terra quam ignoras: quandoquidem ignem accendistis in ira mea, in æternum ardebit. 4
Sic 5
ait Domin⁹, Maledictus sit vir ille qui fiduciam collocat in homine, qui carne præditum efficit brachium suum, & cuj⁹ cor à Domino declinat.
Similis erit stipiti in loco campe- 6
stri, nec sentiet cùm advenerit bonum, degétque in hiatibus in deserto, in terra salsuginosa quæ nunquam fuit habitata.
Benedictus 7
sit vir ille qui Domino fidit, cujus fiducia Dominus est.
Similis erit arbori quæ ad a- 8
quas plantata, secus algam mittit radices suas, nec timet adveniente æstu, sed hilaria sunt folia ejus; & quo anno deest pluvia, nequaquam timet, nec ab edendis fructibus desistit.
Durus corde præ omnibus homo est, quis 9
agnoscat eum? Ego Dominus cor perscrutor, 10
& renes exploro, & homini rependo secundùm vias ejus, & secundùm fructus operum ejus.
Ut perdix quæ vocitat quos non pepe- 11
rit, sic ille qui opes injustè comparat: mediis diebus suis derelinquet eas, & finis ejus erit infamis.
Solium gloriæ sublatum est jam 12
olim è loco sanctuarii nostri: at spes Israelis, Dominus est.
Quicunque te dereliquerint, 13
pudefient: & rebelles in terra scribentur; quia dereliquerunt Dominum fontem aquarum viventium.
Sana me Domine, & sana- 14
bor; serva me, & servabor: quia laus mea tu es.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * لِاَجْلِ هٰذَا هَا اَنَا اُعْلِنُ لَهُمْ فِي ذٰلِكَ ٱلزَّمَانِ يَدِي * وَاُعَرِّفُهُمْ قُوَّتِي * وَيَعْرِفُونَ اَنَّ اِسْمِي ٱلرَّبُّ *
• اَلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ عَشَرَ •

1 [* MS. Ox. خطية يهوذا مكتبة بقلم حديد • واظفار مطرقة • موسومة علي الواح قلوبهم • وعلي قرون مذابحهم * اذا ما
2 ذكروا بقلوبهم مذابحهم ونخافتهم • لها التي عملوها تحت كل شجرة علية • وعلي
3 كل اكمة مرتفعة • والجبال والسحاري * اموالكم ومواشيكم للنهب اجعلها • من اجل خطاياك
4 يقول الرب * واصرفك من الميراث الذي اعطيتك واستعبدك لاعداك في الارض التي
5 لا تعرفها • لان النار اتقدحت بغضبي • ولا تزال متقدة الي الابد * هكذا يقول الرب]
مَلْعُونٌ ٱلْإِنْسَانُ ٱلَّذِي لَهُ ٱلتَّوَكُّلُ عَلَى اِنْسَانٍ • وَيُسْنِدُ لَحْمَ ذِرَاعِهِ عَلَيْهِ • وَقَلْبُهُ بَعِيدٌ مِنَ
6 ٱلرَّبِّ * فَيَصِيرُ مِثْلَ ٱلطَّرْفَا ٱلْحَقْلِيَّةِ ٱلَّتِي فِي ٱلْبَرِّيَّةِ • هُنَاكَ لَا تُعَايِنُ ٱلْخَيْرَ اِذَا اَتَى • وَيَسْكُنُ
7 فِي ٱلسِّبَاخِ وَفِي ٱلْبَرِّيَّةِ وَفِي اَرْضٍ مَالِحَةٍ ٱلَّتِي لَا تُسْكَنُ * وَمُبَارَكٌ ٱلْإِنْسَانُ ٱلَّذِي وَثِقَ بِٱلرَّبِّ •
8 وَيَكُونُ ٱلرَّبُّ رَجَاهُ * فَيَصِيرُ مِثْلَ ٱلْعُودِ ٱلْخَصِيبِ عِنْدَ ٱلْمِيَاهِ • وَفِي ٱلنَّدَاوَةِ يُفَرِّعُ اُصُولَهُ •
وَلَا يَخَافُ اِذَا اَتَى ٱلْحَرُّ • وَيَصِيرُ فِيهِ اَغْصَانٌ ظَلِيلَةٌ • وَلَا يَخَافُ فِي سَنَةِ عَدَمِ ٱلْمَطَرِ • وَلَا يَنْقُصُ
9 يَصْنَعُ ثَمَرًا * اَلْقَلْبُ ٱلْعَمِيقُ اَكْثَرُ مِنْ كُلٍّ فَهُوَ ٱلْإِنْسَانُ • فَمَنْ يَعْرِفُهُ * اَنَا ٱلرَّبُّ اَفْحَصُ
10 ٱلْقُلُوبَ وَاَمْتَحِنُ ٱلْكُلَى لِاُعْطِيَ كُلَّ وَاحِدٍ كَطُرُقِهِ وَكَثِمَارِ اَعْمَالِهِ •
• اَلْإِصْحَاحُ ٱلْحَادِي عَشَرَ • * صَوَّتَتِ ٱلْحَجَلَةُ • جَمَعَتْ مَا لَمْ تَلِدْ • اَلصَّانِعُ غِنَاهُ لَيْسَ
11 بِحُكْمٍ • فِي نِصْفِ اَيَّامِهِ يَتْرُكُهُ • وَفِي اٰخِرِهِ يَصِيرُ جَاهِلًا * كُرْسِيٌّ مُرْتَفِعٌ مُقَدَّسُنَا • رَجَاءُ اِسْرَائِيلَ
12 ٱلرَّبُّ * جَمِيعُ ٱلَّذِينَ يُخَيِّبُونَكَ لِيَخْزَوْا • اَلْمُتَبَاعِدُونَ مِنْكَ عَلَى ٱلْاَرْضِ لِيُكْتَبُوا • لِاَنَّهُمْ
13 تَرَكُوا ٱلرَّبَّ يَنْبُوعَ ٱلْحَيَاةِ * اِشْفِنِي يَا رَبُّ فَاَشْفَى • خَلِّصْنِي فَاَخْلُصَ • اَنْتَ فَخْرِي •
14

Propterea ecce declarabo eis tunc temporis manum meam, & notam faciam fortitudinem meam, scientque nomen meum esse Dominum. 21

CAP. XVII.

[Ms. Ox. *Peccatū Judæ scriptū est calamo* 1
ferri, & cælaturis malleoli, impressum super tabulas cordis eorum, & super cornua altarium eorum.
Cùm recor- 2
dentur in cordibus suis ararum ipsorum, & numinum ipsorum: quæ nempe fecerunt sibi sub omni arbore alta, & super omnem collem excelsum, in montibus & in campis.
Opes vestras, & 3
armenta vestra direptioni exponam propter peccata, tua dicit Dominus.
Et eji- 4
ciam te ex hæreditate quam dedi tibi, & servire te faciam inimicis tuis in terra quam ignoras: quoniam ignis erumpit in furore meo, qui permanebit ardere in æternum.
Sic dicit Dominus,] *Male-* 5
dictus homo qui fiduciam habet in homine, eoque fulcit carnem brachii sui, animus autem ejus remotus est à Domino.
Is enim erit instar tamaricis cam- 6
pestris existentis in deserto, quæ non fruitur bono cùm evenit: habitabitque in paludosis, & in deserto, & in terra salsuginosa quæ habitari non potest.
E 7
contra benedictus ille qui Domino confidit, cujus spes Dominus est.
Is enim 8
erit uberrimæ arboris instar quæ secus aquas & in humiditate protendit radices suas, nec timet cùm accidit æstus, imò crescunt in ea rami umbriferi: non pertimescit annum pluviæ penuriâ laborantem, nec desinit producere fructum.
Cor omni re magis profundum, 9
est humanum; quis illud agnoscat? Ego 10
Dominus corda pervestigo & renes exploro, ut cuique dem secundùm vias ejus & secundùm fructus operum ejus.

Textus undecimus.

Clamat perdix, & congregat quod non 11
peperit: ita qui divitias suas iniquè comparat, mediis diebus suis relinquet eas, & postremò stultus evadet.
Solium 12
sublime sanctuarium nostrum, spes Is-
raelis Dominus est.
Omnes qui te devi- 13
tant, pudore suffundantur; qui à te recedunt super terram, scribantur: quia dereliquerunt Dominum fontem vitæ.
Sana 14
me O Domine, & sanabor; salva me & salvabor: tu enim es gloria mea.

ירמיה : יז

nunc veniat ,Domini verbum Ubi : me ad dicentes ipsi Ecce
15 הנה־המה אמרים אלי איה דבר־יהוה יבוא נא׃
desideravi non anxium diem & , te post pastore à acceleravi non ego Et
16 ואני לא־אצתי מרעה אחריך ויום אנוש לא התאויתי
fis Ne .fuit tuis faciebus coram ,meorū labiorū prolatio : nôsti tu
17 אתה ידעת מוצא שפתי נכח פניך היה׃ אל־תהיה־
afficientur Pudore .mala die in ,tu mea spes : consternationi mihi
18 לי למחתה מחסי־אתה ביום רעה׃ יבשו
non & , ipsi consternabuntur : ego afficiar pudore non & ,me persequentes
רדפי ואל־אבשה אני יחתו המה ואל־
contritione duplici & ,malam diem eos super Adduc .ego consternabor
אחתה אני הביא עליהם יום רעה ומשנה שברון
porta in stabis & ,Vade : me ad Dominus dixit Sic .eos contere
19 שברם׃ כה־אמר יהוה אלי הלך ועמדת בשער
quam & ,Jehudah reges eam per ingrediuntur quam ,populi filiorum
בני־עם אשר יבאו בו מלכי יהודה ואשר
:eos ad dices Et .Jerusalaim portis omnibus in atque,eam per egredientur
20 יצאו בו ובכל שערי ירושלם׃ ואמרת אלהם
omnes & ,Jehudah omnis & ,Jehudah reges Domini verbum Audite
שמעו דבר־יהוה מלכי יהודה וכל־יהודה וכל
dixit Sic .istas portas per ingredientes ,Jerusalaim habitatores
21 ישבי ירושלם הבאים בשערים האלה׃ כה אמר
die in onus portetis ne & :vestris animabus in cavete Circumspecti :Domini
יהוה השמרו בנפשותיכם ואל־תשאו משא ביום
onus efferatis Neque .Jerusalaim portas per inferatis nec ,sabbati
22 השבת והבאתם בשערי ירושלם׃ ולא־תוציאו משא
,faciatis non opus omne & ,sabbati die in vestris domibus de
מבתיכם ביום השבת וכל־מלאכה לא תעשו
.vestris patribus præcepi quemadmodū ,sabbati diem sanctificabitis &
וקדשתם את־יום השבת כאשר צויתי את־אבותיכם׃
induraverunt sed ,suam aurem inclinaverunt nec ,audiverunt non Et
23 ולא שמעו ולא הטו את־אזנם ויקשו
,erit Et .disciplinam accipere non pro & ,audire non pro suam cervicem
24 את־ערפם לבלתי שומע ולבלתי קחת מוסר׃ והיה
inferre non pro : Dominus dixit ,me ad audieritis audiendo si
אם־שמע תשמעון אלי נאם־יהוה לבלתי הביא
sanctificando & ,sabbati die in hujus civitatis portas per onus
משא בשערי העיר הזאת ביום השבת ולקדש את־
ingredientur Et .opus omne eo in faciendum non ad ,sabbati diem
25 יום השבת לבלתי עשות־בה כל־מלאכה׃ ובאו
solium super sedentes ,principes & reges hujus civitatis portas per
בשערי העיר הזאת מלכים ושרים ישבים על־כסא
vir ,eorum principes & ,ipsi equis in & ,curru in equitantes ,David
דוד רכבים ברכב ובסוסים המה ושריהם איש
.seculum in hæc civitas habitabitur & :Jerusalaim habitatores & ,Jehudah
יהודה וישבי ירושלם וישבה העיר הזאת לעולם׃
terra de & ,Jerusalaim circuitibus de & ,Jehudah civitatib9 de venient Et
26 ובאו מערי־יהודה ומסביבות ירושלם ומארץ
adducentes ,Meridie ab & ,monte de & ,planitie de & ,Binjamin
בנימן ומן־השפלה ומן־ההר ומן־הנגב מבאים
confessionem adducentes & : thus & ,munus & ,sacrificium & ,ascensionem
עלה וזבח ומנחה ולבונה ומבאי תודה
sanctificandum ad me ad audieritis non si Et .Domini domum
27 בית יהוה׃ ואם־לא תשמעו אלי לקדש את־
portas per ingrediendum & ,onus portandum non ad & ,sabbati diem
יום השבת ולבלתי שאת משא ובא בשערי
,ejus portis in ignem faciam succendere & ,sabbati die in Jerusalaim
ירושלם ביום השבת והצתי אש בשעריה
.extinguetur non & ,Jerusalaim palatia devorabit &
ואכלה ארמנות ירושלם ולא תכבה׃

Versio VULG. LAT.

15 Ecce ipsi dicunt ad me, Ubi est
16 verbum Domini? veniat. Et ego
non sum turbatus, te pastorem
sequens: & diem hominis non
desideravi, tu scis. Quod egres-
sum est de labiis meis, rectum in
17 conspectu tuo fuit. Non sis tu
mihi formidini, spes mea tu in die
18 afflictionis. Confundantur qui
me persequuntur, & non con-
fundar ego: paveant illi, & non
paveam ego: induc super eos
diem afflictionis, & duplici con-
19 tritione contere eos. Hæc dicit
Dominus ad me; Vade, & sta in
porta filiorum populi, per quam
ingrediuntur reges Juda, & egre-
diuntur, & in cunctis portis Je-
20 rusalem: Et dices ad eos; Audite
verbũ Dñi reges Juda, et omnis
Juda, cunctiq; habitatores Jerusa-
lem, qui ingredimini per portas
21 istas. Hæc dicit Dñs; Custodite
animas vestras, & nolite portare
pondera in die sabbati, nec in-
22 feratis per portas Jerusalem. Et
nolite ejicere onera de domibus
vestris in die sabbati, & omne
opus non facietis: sanctificate
diem sabbati, sicut præcepi pa-
23 tribus vestris. Et non audierunt,
nec inclinaverunt aurem suam:
sed induraverunt cervicem suam,
ne audirent me, & ne accipe-
24 rent disciplinam. Et erit: Si au-
dieritis me, dicit Dominus, ut
non inferatis onera p portas ci-
vitatis hujus in die sabbati: & si
sanctificaveritis diem sabbati,
25 ne faciatis in eo omne opus: In-
gredientur per portas civitatis
hujus reges & principes, seden-
tes super solium David, & ascen-
dentes in curribus & equis, ipsi
& principes eorum, viri Juda,
& habitatores Jerusalem: & ha-
bitabitur civitas hæc in sempi-
26 ternum. Et venient de civita-
tibus Juda, & de circuitu Je-
rusalem, & de terra Benjamin,
& de campestribus, & de mon-
tuosis, & ab Austro, portantes
holocaustum, & victimam, & sa-
crificium, & thus, et inferent
oblationem in domum Domini.
27 Si autem non audieritis me ut
sanctificetis diem sabbati, et ne
portetis onus, et ne inferatis
per portas Jerusalem in die sab-
bati: succendam ignem in por-
tis ejus: et devorabit domos
Jerusalem, et non extinguetur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

15 Ἰδοὺ αὐτοὶ λέγουσι πρὸς μέ, Ποῦ ἐστιν ὁ
16 λόγος κυρίου; (η) ἐλθέτω. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκο-
πίασα κατακολουθῶν ὀπίσω σου. καὶ ἡμέραν
ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα· σὺ (θ) ἐπίστῃ· τὰ
ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου, πρὸ
17 προσώπου (ι) σου ἐστί. Μὴ γενηθῇς μοι εἰς
ἀλλοτρίωσιν, φειδόμενός μου ἐν ἡμέρᾳ πονη-
18 ρᾷ. Καταισχυνθήτωσαν οἱ διώκοντές με, (κ)
καὶ μὴ καταισχυνθείην ἐγώ· πτοηθείησαν
αὐτοί, καὶ μὴ πτοηθείην ἐγώ. ἐπάγαγε ἐπ'
αὐτοὺς (λ) ἡμέραν πονηράν, δισσὸν σύν-
19 τριμμα σύντριψον αὐτούς. Τάδε λέγει
κύριος, Βάδισον, καὶ στῆθι (μ) ἐν ταῖς πύλαις
υἱῶν λαοῦ σου, ἐν αἷς εἰσπορεύονται ἐν αὐταῖς
βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν
αὐταῖς, καὶ ἐν πάσαις ταῖς πύλαις Ἱερουσα-
20 λήμ, Καὶ ἐρεῖς (ν) αὐτοῖς, Ἀκούσατε τὸν
λόγον κυρίου βασιλεῖς Ἰούδα, καὶ πᾶσα (ξ)
Ἰουδαία, καὶ πᾶσα Ἱερουσαλήμ, οἱ εἰσπορευ-
21 όμενοι ἐν ταῖς πύλαις ταύταις· Τάδε λέγει
κύριος, Φυλάσσεσθε τὰς (ο) ψυχὰς ὑμῶν, καὶ
μὴ αἴρετε βαστάγματα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων, καὶ μὴ ἐκπορεύεσθε ταῖς πύλαις
22 Ἱερουσαλήμ, Καὶ μὴ ἐκφέρετε βαστάγματα
ἐξ (π) οἰκιῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
βάτων, καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε. ἁγιάσατε
τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων, καθὼς ἐνετειλά-
23 μην τοῖς πατράσιν (ρ) ὑμῶν. Καὶ οὐκ ἤκου-
σαν, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν, καὶ ἐσκλή-
ρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέ-
ρας αὐτῶν, τοῦ μὴ (σ) ἀκοῦσαί μου,
24 καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν. Καὶ ἔσται,
ἐὰν (τ) εἰσακούσητέ μου, λέγει κύ-
ριος, τοῦ μὴ εἰσφέρειν βαστάγματα διὰ τῶν
πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων, καὶ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
25 βάτων, τοῦ μὴ ποιεῖν πᾶν ἔργον, Καὶ εἰσε-
λεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης
βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνου
Δαυίδ, καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἅρμασι καὶ ἵπ-
ποις αὐτῶν, αὐτοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν,
ἄνδρες Ἰούδα καὶ οἱ κατοικοῦντες (υ) ἐν Ἱε-
ρουσαλήμ· καὶ (φ) κατοικισθήσεται ἡ πόλις αὕ-
26 τη εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἥξουσιν ἐκ τῶν πόλεων
Ἰούδα, καὶ κυκλόθεν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐκ γῆς
Βενιαμίν, καὶ ἐκ (*) γῆς πεδινῆς, καὶ ἐκ τοῦ ὄ-
ρους, καὶ ἐκ τῆς πρὸς Νότον, φέροντες ὁλοκαυ-
τώματα καὶ (χ) θυσίας καὶ θυμιάματα καὶ
μάννα καὶ λίβανον, φέροντες αἴνεσιν εἰς
27 οἶκον κυρίου. Καὶ ἔσται ἐὰν μὴ (ψ) ἀκού-
σητέ μου τοῦ ἁγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαβ-
βάτων, τοῦ μὴ αἴρειν βαστάγματα, (ω)
καὶ μὴ εἰσπορεύεσθαι ταῖς πύλαις Ἱερουσαλήμ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, καὶ ἀνάψω
πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς, καὶ καταφάγε-
ται ἄμφοδα Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐ σβεσθήσεται.

MS.A. (η) ἐλθέτω. (θ) ἐπίστασαι· (ι) μου (κ) καὶ μὴ πτοηθείην ἐγώ· πτοηθείησαν αὐτοί, καὶ μὴ ἐγώ. (λ) λιμὸν *πονηράν, (μ) ἐν πύλαις (ν) πρὸς αὐτούς. Ἀκούσατε λόγον (ξ) Ἱερουσαλήμ, (ο) φυλακάς (π) οἴκων (ρ) *ὑμῶν. (σ) εἰσακοῦσαί μου, *Καὶ ἔσται, (τ) ἀκούσητέ μου, (υ) Ἱερουσαλήμ· (φ) κατοικισθήσεται (*) τῆς πεδινῆς, (χ) θυσίαν καὶ θυμίαμα (ψ) εἰσακούσητέ (ω) ... εἰσπορεύεσθαι

Ecce ipsi dicunt ad me, Ubi est verbum Domini? veniat. Ego autem non laboravi sequens post te, & diem hominis non desideravi, tu scis. Quæ egrediuntur per labia mea, ante faciem tuam sunt. Non fias mihi (g) in alienationem, parcens mihi in die mala. Confundantur, qui persequuntur me; & non confundar ego: paveant illi; & non paveam ego: induc super eos diem pessimum, duplici contritione contere eos. Hæc dicit Dominus; Vade, & sta in portis filiorum populi tui, in quibus ingrediuntur in eis reges Juda, & in quibus egrediuntur in eis, & in omnibus portis Hierusalem: Et dices eis; Audite verbum Domini reges Juda, & omnis Judæa, & omnis Hierusalem, qui ingredimini in portis his: Hæc dicit Dominus; Custodite animas vestras, & nolite portare pondera in die sabbatorum, (h) neque egrediamini per portas Hierusalem, Neque efferatis pondera è domibus vestris in die sabbatorum: & omne opus non facietis. Sanctificate diem sabbatorum, sicut præcepi patribus vestris. Et non audierunt, neque inclinaverunt aurem suam, & induraverunt cervicem suam super patres suos; ne audirent me, & ne acciperent disciplinam. Et erit, si exaudieritis me, dicit Dominus, ut non inferatis onera per portas civitatis hujus in die sabbatorum, et sanctificetis diem sabbatorum, non faciendo omne opus; Et introibunt per portas civitatis hujus reges, & principes sedentes super solium David, & ascendentes in curribus, & equis suis, ipsi & principes eorum, viri Juda, & habitatores Hierusalem: & habitabitur civitas hæc in sempiternum. Et venient de civitatibus Juda, et de circuitu Hierusalem, et de terra Benjamin, et de terra campestri, et de monte, et de ea quæ ad Austrum, portantes holocaustomata, et sacrificia, et thymiamata, et (i) manna, et thus, afferentes (k) laudem in domum Domini. Et erit, si non audieritis me, ut sanctificetis diem sabbatorum, non portando onera, et non ingrediendo portis Hierusalem in die sabbatorum; et accendam ignem in portis ejus; et devorabit (l) bivia Hierusalem: et non extinguetur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 הא אנון אמרין לי אן דאתנביתא בשמא דיי יתקיים כען׃ ואנא לא עכבית על מימרך
16 מלאתנבאה עליהון לאתבותהון לדחלתך וליום ביש דאת מיתי עליהון לא חמידית
17 את גלי קדמך אפקות שפותי גלי קדמך הוה׃ לא יהי מימרך לי כרבין רחצני את בעדן
18 עקא׃ יבהתון רדפי ולא אבהת אנא יתכלמון אנון ולא אתכלם אנא איתי עליהון יום
19 ביש ועל חד תרין תברא תברנון׃ כדנן אמר יי לי איזיל ותקום בתרע בני עמא דעלין
20 ביה מלכיא דבית יהודה ודנפקין ביה ובכל תרעי ירושלם׃ ותימר להון קבילו פתגמא
דיי מלכיא דבית יהודה וכל דבית יהודה וכל יתבי ירושלם דעלין בתרעיא האלין׃
21 כדנן אמר יי אסתמרו בנפשתכון ולא תטלון מטול ביומא דשבתא ותעלון בתרעי
22 ירושלם׃ ולא תפקון מטול מבתיכון ביומא דשבתא וכל עבידתא לא תעבדון ותקדשון
23 ית יומא דשבתא כמה דפקדית ית אבהתכון׃ ולא קבילו ולא ארכינו ית אודניהון
24 ואקשיאו ית קדלהון בדיל דלא למשמע ובדיל דלא לקבלא אולפן׃ ויהי אם קבלא
תקבלון למימרי אמר יי בדיל דלא לאעלא מטול בתרעי קרתא הדא ביומא דשבתא
25 ולקדשא ית יומא דשבתא בדיל דלא למעבד ביה כל עבידא׃ ויעלון בתרעי קרתא
הדא מלכין ורברבין יתבין על כורסי דוד רכבין ברתיכין ובסוסון אנון ורברבניהון
26 אנש יהודה ויתבי ירושלם ותתיתב קרתא הדא לעלם׃ ויתון מקרויא דבית יהודה
ומסחרני ירושלם ומארע שבט בנימן ומן שפילתא ומן טורא ומן דרומא מיתן עלון
27 ונכסת קודשין וקורבנין ולבונתא ומעלי תודתא לבית מקדשא דיי׃ ואם לא תקבלון
למימרי לקדשא ית יומא דשבתא ובדיל דלא למטל מטול ומיעל בתרעי ירושלם
ביומא דשבתא ואדליק אישתא בתרעהא ותשיצי בירנית ירושלם ולא תטפי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

15 Ecce ipsi dicunt mihi: Ubi est q͂ prophetâsti in nomine Dñi? confirmetur
16 nunc. Ego autem non sum cunctat⁹ super verbum tuum ut non prophe-
tarem eis; ut convertam eos ad timorem tui: & diem malam quam tu addu-
ces super eos, non desideravi. Manifestum est enim corã te; quod egressum
17 est de labiis meis, notum coram te fuit. Non sit Verbum tuum mihi men-
18 dacia: fiducia mea es tu in tempore tribulationis. Pudefiant persequen-
tes me, & non pudefiam: confundantur & non confundar ego: adduc super
19 eos diem mali, & duplici contritione contere eos. Hæc dixit Dñs mihi:
Vade & sta in porta filiorũ populi, per quã ingrediuntur reges dom⁹ Juda,
20 & per quã egrediuntur, & in omnib⁹ portis Jerusalẽ. Et dices eis: Suscipite
verbum Dñi reges dom⁹ Juda, & omnis dom⁹ Juda, & omnes habitatores
21 Jerusalẽ qui ingrediuntur per portas istas. Hæc dicit Dñs: Custodite ani-
mas vestras, & non portetis on⁹ in die sabbathi, nec inferatis per portas
22 Jerusalem. Neque efferatis on⁹ ex domib⁹ vestris in die sabbathi, & nul-
lum op⁹ faciatis: & sanctificetis diem sabbathi, sicut præcepi patrib⁹ ve-
23 stris. Nec obedierunt nec inclinaverunt aures suas, sed induraverunt cer-
24 vicem suam ut non audirent, & ut non reciperent disciplinam. Et erit si
obediendo obedieritis verbo meo, dicit Dñs, ut non inferatis on⁹ per por-
tas civitatis huj⁹ in die sabbathi, & ut sanctificetis diẽ sabbathi, ut non fac.
25 in eo omne op⁹. Et ingredientur per portas civitatis huj⁹ reges & prin-
cipes, sedentes super solium David, ascendentes in quadrigis & in equis,
ipsi & principes eorum, viri Juda, & habitatores Jerusalem; & habitabitur
26 civitas hæc in æternum. Et venient de civitatib⁹ dom⁹ Judæ, & de circu-
itu Jerusalem, & de terra trib⁹ Benjamin, & de campestrib⁹, et de mon-
tanis, et ab Austro, adducentes holocausta et victimas sanctificatas, et obla-
tiones, et thus, et offerentes sacrificium confessionis in domo sanctuarii
27 Dñi. Quòd si non obedieritis verbo meo, ut sanctificetis diem sabbathi,
et ut non portetis on⁹, et inferatis per portas Jerusalem in die sabbathi;
succendam ignem in portis ejus, et consumet palatia Jerusalem, et non ex-
tinguetur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

En isti dicunt mihi, Ubinam est sermo Domi- 15
ni? eveniat jam. Atqui ego in adversitate 16
non destitui te: tu nôsti quòd humanum di-
em nequaquam expetiverim, & quicquid è
labiis meis prodiit, coram facie tua factum
fit. Ne sis mihi fractioni, sed protege me in 17
die calamitoso. Pudefiant persecutores mei, 18
& ne pudefiam ego: frangantur ipsi, & ne
frangar ego: adduc super eos diem malum,
& duplâ fractione frange eos. Ita dixit mi- 19
hi Dominus, Vade, sta in porta filiorum po-
puli, per quam ingrediuntur reges Judæ, &
per quam egrediuntur, atque in omnib⁹ por-
tis Jerusalem: Et dic eis, Audite sermonem 20
Domini reges Judæ, & universa domus Judæ,
omnesque cives Jerusalem, qui per has por-
tas ingredimini. Sic dicit Dominus, Cave- 21
te vobis ipsis, & ne gestetis onus die sabba-
thi & inferatis per portas Jerosolymæ: Ne- 22
que educatis onus è domibus vestris die sab-
bathi, neque ullum opus exerceatis: sed san-
ctificetis diem sabbathi, quemadmodum præ-
ceperam majoribus vestris. At illi nec ob- 23
temperaverunt, nec aurem suam præbuerunt
ad audiendum: imò cervicem suam obdurâ-
runt, ne obtemperarent, & ne reciperent
disciplinam. Vos autem si obedienter audi- 24
eritis me, dicit Dominus, ut nullum onus in-
feratis in portas urbis hujus die sabbathi, sed
sanctificaveritis diem sabbathi, nullumque
exercueritis in eo opus; Ingredientur per 25
hujus ejusdem urbis portas reges atque ma-
gnates qui sedent super solium Davidis, ve-
cti curribus & equis tam ipsi & magnates eo-
rum, quàm viri Judæ & cives Jerusalem, erit-
que civitas hæc perpetuò habitata: Et ex ci- 26
vitatibus Judæ circunjacentibus Jerosolymæ,
è terra Benjaminis, ex planitie, ex monte, &
ab Austro venient qui afferant sacrificia, ob-
lationes, & incensum, quique afferant grati-
arum actionem in domum Domini. Quòd si 27
me non audieritis sanctificando diem sabba-
thi, quò minùs gestetis onus & intretis per
portas Jerosolymæ die sabbathi; ignem di-
mittam in portas ejus, devorabitque palatia
Jerosolymæ, nec extinguetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ها هاولاء يقولون اين هي كلمة الرب ، لتاتي * وانا لم اتعب تابعا خلفك ، ولم اشته يوم
انسان ، انت تعلم بالبارزات من شفتي امام وجهك * انت لا تصر لي للغربة ، اشفق علي
في يوم السرير * ليخز الذين يطردوني ولا اخزى انا ، ليجزعوا هم ولا انا ، اجلب عليهم
شريرا ، اكسرهم كسر مضعف * هكذا يقول الرب ، امض وقف في ابواب بني شعبك
الذين يدخلون منها ملوك يهوذا ، والذين يخرجون منها * وفي جميع ابواب اوروشليم
* وتقول لهم اسمعوا قول الرب يا ملوك يهوذا ، وكل اوروشليم الداخلون في هذه الابواب
* هكذا يقول الرب ، احتفظوا بانفسكم ولا ترفعوا احمالا في يوم السبوت ، ولا تدخلوا في
ابواب اوروشليم * ولا تخرجوا احمالا من بيوتكم في يوم السبوت ، ولا تصنعوا كل عمل
قدسوا يوم السبوت كما اوصيت اباءهم * ولم يسمعوا ولم يميلوا اذانهم ، وغلظوا رقابهم اكثر
من ابائهم الا يسمعوني * ويكون ان سمعتم مني يقول الرب ، الا تحملوا احمالا في ابواب هذه
المدينة في يوم السبوت ، وان تقدسوا يوم السبوت الا تصنعوا كل عمل * ويدخلوا من
ابواب هذه المدينة الملوك والرؤساء الجلوس على كرسي داود والراكبون على مراكبهم
هاولاء ورؤساوهم ، رجال يهوذا وسكان اوروشليم ، فلتسكن هذه المدينة الى الابد * وياتون من
مدن يهوذا ومن حول اوروشليم ، ومن ارض بنيامين ، ومن الصحراء ومن الجبل ومن
الارض نحو التيمن ، يحملون خرفان وذبائح ، وبخورا ومنا ولبانا ، يحملون تسبحة الى بيت الرب
* ويكون ان لم تسمعوا مني لتقدسوا يوم السبوت ، الا ترفعوا احمالا وتدخلوا في ابواب
اوروشليم في يوم السبوت ، فاشعل نارا في ابوابها ، وتاكل ازقة اوروشليم ولا تطفا .

En isti dicunt, ubi est verbum Do- 15
mini? veniat. At ego non sum de- 16
fessus te sequendo, nec optavi diem
hominis: tu nôsti prodeuntia de labiis
meis coram facie tua. Tu ne sis mi- 17
bi peregrinationi, parce mihi in die
malo. Pudefiant qui me persequun- 18
tur, & non terrear ego: formident
illi, non ego: induc super eos lucem
perniciosam: contere illos contritione
duplici. Sic ait Dominus, Sta & con- 19
siste in portis illis popularium tuorum,
per quas ingrediuntur reges Judæ, &
è quibus egrediuntur, atque in omni-
bus portis Jerosolymæ: Et dicas illis, Au- 20
dite sententiam Domini O reges Judæ,
& omnes Jerosolymitani ingredientes
per has portas. Sic ait Dominus, Ad- 21
vertite cautè, & ne sublatis oneribus
in die sabbathorum exeatis per portas
Jerosolymæ: Neque extrahatis onera è 22
domibus vestris in die sabbathorum, ne-
que faciatis ullum opus; sanctificate
diem sabbathorum, quemadmodum præ-
ceperam patribus eorum. Verùm isti 23
nec audierunt, nec admoverunt aures
suas; imò obdurârunt cervices suas
plusquàm patres sui, quò minùs audi-
rent me. Erit autem si obtemperave- 24
ritis mihi, dicit Dominus, non ferentes
onera per portas hujus urbis in die sab-
bathorum, sique sanctificaveritis diem
sabbathorum, quò minùs faciatis ullum
opus; ut intrent per portas hujus urbis, 25
reges ac principes sedentes super solio
Davidis, & curribus suis insidentes;
tam isti quàm principes eorum, viri
Judæ & habitatores Jerosolymæ; ut-
que habitetur hæc urbs in æternum:
Et veniant ex urbibus Judæ, & ex 26
locis adjacentibus Jerosolymæ, è terra
Benjaminis, è deserto, & ex monte; &
de terra quæ est Meridiem versùs affe-
rant holocausta, sacrificium, & incen-
sum; & munus cum thure, afferant
inquam laudem in domum Domini. Ve- 27
rùm si non auscultaveritis mihi ut
sanctificetis diem sabbathorum ita ut
minimè tollatis onera & ingrediamini
per portas Jerosolymæ die sabbathorum;
ignem accendam in portis ejus, quæ
consumet vicos Jerosolymæ, & non ex-
tinguetur.

ירמיה : יח

CAP. XVIII. יח

descendum ad ,Domino à Ieremjahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה לאמר:
,mea verba te faciam audire ibi & ,figuli domum descendes & ,Surge
2 קום וירדת בית היוצר ושמה אשמיעך את־דברי:
,rotas super opus faciens ipse ecce & ,figuli domum descendi Et
3 וארד בית היוצר והנהו עשה מלאכה על־האבנים:
: figuli manu in lutum velut faciens ipse quod vas est corruptum Et
4 ונשחת הכלי אשר הוא עשה בחמר ביד היוצר
fuit rectum quemadmodum ,alterum vas illud fecit & ,est conversus Et
ושב ויעשהו כלי אחר כאשר ישר
: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .faciendum ad figuli oculis in
5 בעיני היוצר לעשות: ויהי דבר־יהוה אלי לאמור:
,Israel domus vobis facere potero non iste figulus sicut Nunquid
6 הכיוצר הזה לא־אוכל לעשות לכם בית ישראל
,mea manu in vos sic ,figuli manu in lutum sicut Ecce ? Dominus ait
נאם־יהוה הנה כחמר ביד היוצר כן־אתם בידי
,regnum adversus & ,gentem adversus loquar Repentè .Israel domus
7 בית ישראל: רגע אדבר על־גוי ועל־ממלכה
gens convertetur Et .disperdendum ad & ,destruendum ad & ,evellendum ad
8 לנתוש ולנתוץ ולהאביד: ושב הגוי
super me pœnitebit & : illud super sum locutus quod suo malo à ipsa
ההוא מרעתו אשר דברתי עליו ונחמתי על־
super loquar repentè Et .ei facere cogitavi quod ,malo
9 הרעה אשר חשבתי לעשות לו: ורגע אדבר על־
faciet Et .plantandum ad & ,ædificandum ad ,regnum super & ,gentem
10 גוי ועל־ממלכה לבנות ולנטוע: ועשה
me pœnitebit & : mea voce in audiendum non ad ,meis oculis in malum
הרעה בעיני לבלתי שמע בקולי ונחמתי
dic ,nunc Et .ei benefaciendum ad dixi quod ,bono super
11 על־הטובה אשר אמרתי להיטיב אותו: ועתה אמר־
: dicendo ,Jerusalaim habitatores super & ,Jehudah virum ad quæso
נא אל־איש־יהודה ועל־יושבי ירושלם לאמר
cogitans & ,malum vos super fingens ego Ecce : Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה הנה אנכי יוצר עליכם רעה וחשב
,mala sua via à unusquisque nunc Revertimini .cogitationem vos super
עליכם מחשבה שובו נא איש מדרכו הרעה
: est Desperatum : dixerunt Et .vestros conatus & ,vestras vias facite bonas &
12 והיטיבו דרכיכם ומעלליכם: ואמרו נואש
obstinationem unusquisque & ,ibimus nostras cogitationes post siquidem
כי־אחרי מחשבותינו נלך ואיש שררות
Interrogate : Dominus dixit sic Ideo .faciemus mali sui cordis
13 לבו־הרע נעשה: לכן כה אמר יהוה שאלו־
,valde fecit turpitudinem ? hæc sicut audivit Quis : gentibus in nunc
נא בגוים מי שמע כאלה שערורת עשתה מאד
? Lebanon nivem agri petra de relinquet Nunquid .Israel virgo
14 בתולת ישראל: היעזב מצור שדי שלג לבנון
mei sunt obliti Quia ? defluentes frigidæ alienæ aquæ deferentur Num
15 אם־ינתשו מים זרים קרים נוזלים: כי־שכחני
eorum viis in eos fecerunt impingere & : adolebunt vanum in ,meus populus
עמי לשוא יקטרו ויכשלום בדרכיהם
.calcatæ non viæ semitas perambulandum ad ,seculi semitis
שבילי עולם ללכת נתיבות דרך לא סלולה:
transiens Omnis .seculi sibilos stuporem in eorum terram ponendum Ad
16 לשום ארצם לשמה שרוקת עולם כל עובר
Orientalis ventus Sicut .suo capite in movebit & ,obstupescet ,eam juxta
17 עליה ישם ויניד בראשו: כרוח־קדים
eis ostendam facies non & ,cervicem : inimici facies ad eos dispergam
אפיצם לפני אויב ערף ולא־פנים אראם
.eorum exitii die in
ביום אידם:

Versio VULG. LAT.

CAP. XVIII.

1 VErbum, quod factum est ad
Jeremiam à Domino, dicens;
2 Surge, & descende in domum
figuli, & ibi audies verba mea.
3 Et descendi in domum figuli, &
ecce ipse faciebat opus super
4 rotam. Et dissipatum est vas,
quod ipse faciebat è luto mani-
bus suis: conversúsque fecit il-
lud vas alterum, sicut placuerat
5 in oculis ejus ut faceret. Et fa-
ctũ est verbũ Dñi ad me, dicens;
6 Numquid sicut figulus iste, non
potero vobis facere, domus Is-
rael, ait Dominus? ecce sicut
lutum in manu figuli, sic vos
7 in manu mea, domus Israel. Re-
pentè loquar adversùm gentem
& adversùs regnum, ut eradi-
cem, & destruam, & disperdam
8 illud. Si pœnitentiam egerit
gens illa à malo suo, quod lo-
cutus sum adversùs eam: agam
& ego pœnitentiam super malo,
9 quod cogitavi ut facerem ei. Et
subitò loquar de gente & de
regno, ut ædificem & plantem
10 illud. Si fecerit malum in ocu-
lis meis, ut non audiat vocem
meam: pœnitentiam agam su-
per bono, quod locutus sum
11 ut facerem ei. Nunc ergò dic
viro Juda, & habitatoribus Je-
rusalem, dicens; Hæc dicit Do-
minus; Ecce ego fingo contra
vos malũ, & cogito contra vos
cogitationẽ: revertatur unusquis-
que à via sua mala, & dirigite
vias vestras et studia vestra.
12 Qui dixerunt; Desperavimus:
post cogitationes enim nostras
ibimus, & unusquisque pravita-
tem cordis sui mali faciemus.
13 Ideò hæc dicit Dominus; Inter-
rogate Gentes; Quis audivit ta-
lia horribilia, quæ fecit nimis
14 virgo Israel? Numquid deficiet
de petra agri nix Libani? aut
evelli possunt aquæ erumpentes
15 frigidæ, & defluentes? Quia ob-
litus est mei populus meus, fru-
strà libantes, & impingentes in
viis suis, in semitis seculi, ut
ambularent p eas in itinere non
16 trito: Ut fieret terra eorum in
desolationem, & in sibilum sem-
piternum: omnis qui præterie-
rit per eam obstupescet, & mo-
17 vebit caput suum. Sicut ventus
urens dispergam eos coram ini-
mico: dorsum, & non faciem
ostendam eis in die perditionis
eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιη'.

1 Ο λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς
2 Ἱερεμίαν, λέγων, Ἀνάστηθι, καὶ κατάβηθι
εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως, καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς
3 λόγους μου. Καὶ κατέβην εἰς τὸν οἶκον τοῦ
κεραμέως, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον ἐπὶ
4 τῶν λίθων. Καὶ ἔπεσε τὸ ἀγγεῖον, ὃ αὐτὸς
ἐποίει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ· καὶ πάλιν (α)
αὐτὸς ἐποίησεν αὐτὸ ἀγγεῖον ἕτερον, καθ-
5 ὼς ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ (β) ποιῆσαι. Καὶ
ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέγων,
6 Εἰ καθὼς ὁ κεραμεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ
ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος Ἰσραήλ; ἰδοὺ, ὡς ὁ
πηλὸς τοῦ κεραμέως, ὑμεῖς ἐστε (γ) ἐν χερ-
7 σίν μου. Πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος, ἢ ἐπὶ
(δ) βασιλείαν τοῦ ἐξαίρειν αὐτοὺς, καὶ τοῦ ἀ-
8 πολλύειν, Καὶ (ε) ἐπιστραφῇ τὸ ἔθνος ἐ-
κεῖνο ἀπὸ πάντων τῶν (ζ) κακῶν αὐτῶν,
καὶ μετανοήσω περὶ τῶν κακῶν, ὧν ἐλογισά-
9 μην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. Καὶ πέρας λαλή-
σω ἐπὶ (η) ἔθνος καὶ βασιλείαν, τοῦ ἀνοικο-
10 δομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι, Καὶ ποι-
ήσωσι τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου, τοῦ μὴ ἀκού-
ειν (θ) τῆς φωνῆς μου, καὶ μετανοήσω περὶ
τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα, τοῦ ποιῆσαι αὐ-
11 τοῖς. Καὶ νῦν εἰπὸν πρὸς ἄνδρας Ἰούδα,
καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ, Ἰ-
δοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακὰ, καὶ λογίζο-
μαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν· ἀποστραφήτω δὴ
ἕκαστος ἀπὸ (ι) ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ
καλλίονα ποιήσατε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑ-
12 μῶν. Καὶ εἶπαν, Ἀνδριούμεθα, ὅτι ὀπίσω
τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν πορευσόμεθα, καὶ ἕκα-
στος τὰ ἀρεστὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονη-
13 ρᾶς ποιήσομεν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος, Ἐρωτήσατε δὴ ἐν ἔθνεσι, τίς ἤκου-
σε τοιαῦτα φρικτὰ ἃ (κ) ἐποίησε σφό-
14 δρα παρθένος (λ) Ἰσραήλ; Μὴ ἐκλεί-
ψουσιν ἀπὸ πέτρας μαστοὶ, ἢ χιὼν ἀπὸ τοῦ
Λιβάνου; μὴ ἐκκλίνῃ ὕδωρ βιαίως ἀνέμῳ
15 φερόμενον; Ὅτι ἐπελάθοντό μου (μ)
λαός μου, εἰς κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενή-
σουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν σχοίνους αἰωνί-
ους, τοῦ ἐπιβῆναι τρίβους οὐκ ἔχοντας (ν) ὁδὸν
16 εἰς πορείαν, Τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν
εἰς ἀφανισμὸν, (ξ) καὶ σύριγμα αἰώνιον·
πάντες οἱ (ο) διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς
ἐκστήσονται, καὶ κινήσουσι (π) τὴν κεφαλὴν
17 αὐτῶν. Ὡς ἄνεμον καύσωνα διασπερῶ
αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον (ρ) ἐχθρῶν αὐτῶν,
δείξω αὐτοῖς ἡμέραν ἀπωλείας αὐτῶν.

MS. A. (α) αὐτὸ ἐποίησεν ἀγγεῖον (β) τοῦ ποιῆσαι. (γ) ἐν ... (δ) ... βασιλείας (ε) ἐπιστρέψῃ (ζ) κακῶν, καὶ μετανοήσω περὶ πάντων τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς. (η) ἔθνη καὶ ἐπὶ βασιλείας, (θ) ... (ι) τῆς ὁδοῦ (κ) ἐποίησέν μοι (λ) Ἱερουσαλήμ; (μ) ὁ λαὸς (ν) ὁδὸν ... είας, (ξ) καὶ εἰς σύριγμα (ο) παραπορευόμενοι (π) τὰς κεφαλὰς (ρ) τῶν ἐχθρῶν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יח

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי למימר: קום ותיחות לבית פחרא ותמן
2 אשמענך ית פתגמי: ונחתית לבית פחרא והא הוא עבד עבידתא על סדנא: ואתחבל
3 מנא דהוה עביד דטינא ביד פחרא ותב ועבדיה מן אוחרן כמא דכשר בעיני פחרא
4 למעבד: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: הכפחרא הדין הלא יוכלא קדמי
5 למעבד לכון בית ישראל אמר יי הא כמא דטינא ביד פחרא כן אתון חשיבין קדמי
6 בית ישראל: ומן אמלל על עמא ועל מלכותא למעקר ולתרעא ולאבדא:
7 ויתוב עמא ההוא מבשתיה דגרית עלוהי ואתוב מן בישתא דחשבית למעבד ליה:
8 ומן אמלל על עמא ועל מלכותא למבני ולקימא: ויעבד דביש קדמי בדיל דלא
9 לקבלא למימרי ואתוב מן טבתא דאמרית לאיטבא ליה: וכען אמר כען לאנש
10 יהודה וליתבי ירושלם למימר כדנן אמר יי הא אנא ברי עליכון בישא ומחשב עליכון
11 מחשבא תובו כען גבר מאורחיה בישתא ואתקינו אורחתכון ועובדיכון: ואמרו
12 תבנא מבתר פולחנך ארי בתר עשתוננא נהך וגבר הרהור לביה בישא נעביד: בכן
13 כדנן אמר יי שאילו כען בעממיא מן שמע כאלין שנן עבדת לחדא כנשתא דישראל:
הא כמא דלית אפשר דיפסוק מי תלג דנחית על חקלי לבנן כן לא יפסקון מטר נחתין
14 ומי מבוע נבעין: ארי שבקו פולחני עמי לא להנאה אסיקו בוסמין ואטעיאונון
15 באורחתהון בישתא משבילין תקנן דמן עלמא למיזל באורחן דלא תקנן כשבילין דלא
מכבשין: לשואה ארעהון לצדו אשתממות עלם כל דיעבר עלה יכלי ויניד ברישיה:
16 כבדור רוח קדומא כן אבדרינון קדם בעלי דבביהון קדל ולא אפין אחזינון ביום
17 תבריהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVIII.

VErbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam à facie Domini, dicentis: Surge & descende in domum figuli, & ibi audire te faciam verba mea. Et descendi in domum figuli; & ecce ipse faciebat opus super rotam. Et dissipatum est vas quod fiebat ex luto in manu figuli: & reversus est, & fecit vas aliud, sicut placuit in oculis figuli ut faceret. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Nunquid sicut figulus iste, non possum vobis facere dom⁹ Israel; dicit Dominus? Ecce sicut lutum in manu figuli, sic vos habe mini coram me dom⁹ Israel. Tempore quodam loquar super populũ & super regnum, ut evellam & confringã & disperdam. Si autem conversus fuerit popul⁹ ille à malo suo, quod decrevi contra eum: & avertar ego à malo quod cogitavi ut facerẽ ei. Alio tempore loquar super populum & super regnũ ut ædificẽ, & ut sustentem. Et si fecerit quod malum est in conspectu meo, ut non obediat verbo meo; & avertar ego à bono quod dixi ut bene facerem ei. Nunc ergo age, dic viro Juda & habitatorib⁹ Jerusalẽ, dicendo: Hæc dicit Dñs: Ecce ego creo sup vos malum, & cogito contra vos cogitationem: convertimini nunc unusquisque à via sua mala, & dirigite vias vestras & opera vestra. Et dixerunt: Aversi sumus à cultu tuo; quia post cogitationes nostras ibimus, & quisque cogitationem cordis sui pravam faciemus. Propterea hæc dicit Dñs: Interrogate nunc in populis, quis audivit talia? Rem alienam admodum fecit cœtus Israel. Ecce sicut fieri non potest ut deficiat *aqua nivalis* quæ descendit super agros Libani; sic non deficient pluviæ descendentes, & aquæ fontis manantes. Quia dereliquerunt cultum meum populus meus, in nullum usum accenderunt aromata, & errare eos fecerunt in viis suis pessimis à semitis rectis quæ à seculo sunt, ut ambularent in viis non rectis, in semitis non stratis. Ut poneretur terra eorum in vastitatem & desolationem perpetuam: omnis qui transiet per eam, clamabit, & movebit caput suum. Juxta dispersionem venti Orientalis dispergam eos ante inimicos suos: dorsum & non faciem ostendam eis in die interitus eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܘܠܡܗ * ܚܝܢ * ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܩܘܡ
ܚܘܬ ܠܒܝܬܗ ܕܦܚܪܐ. ܘܬܡܢ ܐܫܡܥܟ ܦܬܓܡܝ. * ܘܢܚܬܬ ܠܒܝܬܗ ܕܦܚܪܐ. ܐܝܟ ܦܬܓܡܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܥܠ ܩܪܩܣܐ. * ܘܐܬܚܒܠ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܕܛܝܢܐ
ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܦܚܪܐ. ܘܗܦܟ ܘܥܒܕܗ ܡܐܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܝܟ ܕܫܦܪ. * ܘܗܘܐ ܠܘܬܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ
ܠܡܐܡܪ. * ܐܝܟ ܦܚܪܐ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܗܐ ܐܝܟ ܛܝܢܐ ܒܐܝܕܝ ܦܚܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܢܬܘܢ ܒܐܝܕܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܟܕ ܡܢ ܫܠܝܐ
ܐܡܪ ܥܠ ܥܡܐ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܐ: ܠܡܥܩܪ. ܘܠܡܣܚܦ. ܘܠܡܬܪܥ ܘܠܡܘܒܕܘ:
* ܘܢܬܘܒ ܥܡܐ ܗܘ ܡܢ ܒܝܫܘܬܗ. ܐܗܦܘܟ ܡܢܗ ܒܝܫܬܐ ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܡܥܒܕ ܠܗ.
* ܘܟܕ ܐܡܪ ܥܠ ܥܡܐ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܠܡܒܢܐ ܘܠܡܢܨܒ: * ܘܢܥܒܕ ܒܝܫ ܩܕܡܝ ܘܠܐ ܢܫܡܥ
ܠܩܠܝ. ܐܗܦܘܟ ܡܢܗ ܛܒܬܐ ܕܐܡܪܬ ܠܡܛܝܒܘ ܠܗ. * ܘܗܫܐ ܐܡܪ ܠܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܘܠܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܬܚܫܒ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܡܚܫܒܬܐ. ܬܘܒܘ ܘܐܬܦܢܘ ܓܒܪ ܡܢ ܐܘܪܚܗ ܒܝܫܬܐ. ܘܬܪܘܨܘ ܐܘܪܚܬܟܘܢ
ܘܥܒܕܝܟܘܢ. * ܘܐܡܪܘ ܗܢܘܢ. ܢܬܚܝܠ. ܘܒܬܪ ܡܚܫܒܬܢ ܢܐܙܠ. ܘܓܒܪ ܓܒܪ ܒܨܒܝܢܐ
ܕܠܒܗ ܒܝܫܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܫܐܠܘ ܗܫܐ ܒܥܡܡܐ ܡܢܘ ܫܡܥ ܐܝܟ ܗܠܝܢ
ܫܛܝܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܕܠܡܐ ܢܦܩ ܡܢ ܛܘܪܐ ܬܠܓܐ ܕܠܒܢܢ ܘܡܝܐ
ܩܪܝܪܐ. ܘܐܢ ܢܫܬܒܩܘܢ ܡܝܐ ܢܘܟܪܝܐ ܕܪܕܝܢ. * ܡܛܠ ܕܛܥܝܘܢܝ ܥܡܝ
ܘܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܣܡܘ ܒܣܡܐ. ܘܐܬܬܩܠܘ ܒܐܘܪܚܬܗܘܢ ܒܫܒܝܠܐ ܕܥܠܡ. ܠܡܗܠܟܘ
ܒܫܒܝܠܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܠܐ ܕܪܝܫܐ. * ܠܡܣܡ ܐܪܥܗܘܢ ܠܬܡܗܐ ܘܠܡܫܪܘܩܝܬܐ ܕܥܠܡ.
ܘܟܠ ܕܥܒܪ ܥܠܝܗ. ܢܬܡܗ. ܘܢܢܝܕ ܒܪܫܗ. * ܐܝܟ ܪܘܚܐ ܩܕܝܡܐ ܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܩܕܡ
ܒܥܠܕܒܒܐ. ܩܕܠܐ ܘܠܐ ܐܦܐ ܐܚܘܐ ܐܢܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܬܒܪܗܘܢ.

CAP. XVIII.

SErmo qui factus est ad Jeremiam à Dño, 1
dicendo; Surge, descende in domum figuli, 2
ibique declarabo tibi sermones meos. Quare 3
cùm descendissē in domū figuli juxta sermonē
Dñi, ecce is navabat op⁹ sup incude (rotâ:)
At illo vase luteo quod faciebat, in manu fi- 4
guli corrupto, iterum composuit illud in aliud
vas quale voluit. Tum fuit ad me sermo Do- 5
mini, dicendo; An sicut figulus iste non pos- 6
sem facere vobis Israelitæ, dicit Dominus?
Ecce qualis est argilla inter manus figuli, ta-
les estis vos inter manus meas Israelitæ. Si 7
repentè decernam populum aliquem aut re-
gnum convellere, demoliri, deturbare, ac per-
dere; Is autem populus convertatur à mali- 8
tia sua, avertam ab eo malum quod illi face-
re proposueram. Similiter si populum ali- 9
quem aut regnum ædificare & plantare statu-
am; Is autem quod malum est coram me, per- 10
petraverit, nec audierit vocem meam; aver-
tam ab eo bonum quo illum afficere decreve-
ram. Jam ergò dic viris Judæ & civibus Je- 11
rosolymæ; Sic dicit Dominus, Ecce ma-
lum contra vos creo, & consilium contra vos
molior: pœnitentiam agite, & revertimini
quisque à via sua pessima, & corrigite vias
vestras & actiones vestras. Ipsi verò dixe- 12
runt, Obstinemus *animum*, sequamur cogita-
tiones nostras, & quisque libidinibus cordis
sui pessimi indulgeat. Iccirco sic ait Domin⁹, 13
Disquirite inter gentes quis talia fecerit: stul-
titiam maximam commisit virgo Israelis. An 14
deficeret nix à Monte uberum & à Libano?
& an desisterent aquæ frigidæ peregrinæ quæ
fluunt? Quòd oblivioni me tradiderint po- 15
pulus meus, vanitati thura adoleverint, & im-
pegerint in viis suis, in semitis æternis, eun-
do per semitas per viam non tritam: Ut ter- 16
ram suam exponant admirationi atque sibilo
perpetuo, & quicunque per eam transierit,
obstupescat, & agitet caput suum. Ut ven- 17
tus calidus dissipabo illos coram inimicis:
cervicem, non autem faciem ostendam eis die
calamitatum ipsorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن عشر *

* القول الصاير من قبل الرب الي ارمياء قايلا *
* قم وانزل الي بيت الفاخوري * وهناك تسمع اقوالي * فنزلت الي بيت الفاخوري * وها هو صانع
عملا على الحجارة * وسقط الاناء الذي صنعه بيده * وصنعه بانيه اناء اخر كما رضي ان
يصنعه امامه * وكان قول الرب الي قايلا * اليس مثل هذا الفاخوري لا استطيع ان اصنعكم
يا بيت اسرايل * ها مثل طين الفاخوري انتم تكونون في يدي * اذا تكلمت بنهاية
على امة او على مملكة لاستاصلهم واهلكهم * فترجع تلك الامة عن جميع الشرور فارجع
عن جميع الشرور التي تكلمت بها ان اصنعها بهم * واذا تكلمت بنهاية على امم وعلى
مملكات ان ابنيها واغرسها * فيصنعون الشرور امامي الا يسمعوا صوتي * فارجع عن جميع
الخيرات التي تكلمت بها ان اصنعها لهم * والان قل عن رجال يهودا وعلى سكان ايروشليم
وها انا اجلب عليكم شرورا وافكر عليكم فكرا * فليرجع كل واحد من طريقه
الرديه واصنعوا اعمالكم جيدا * فقالوا نتشجع لانا خلف ترجيعاتنا نمضي ونصنع
كل واحد مرضيات قلبه الرديه * لاجل هذا هكذا يقول الرب * اسالوا في الامم
من سمع مثل هذه المرهوبات التي صنعتها العذرا ايروشليم جدا * هل تفنى الثدي
من الصخر والثلج من لبنان * او تميل الماء المحمول بريح عاصف * لان شعبي نسيني
بخروا للباطل * ويصعقون في طرقاتهم ليسلكوا سبلا مستقيمة دهرية * وليس لهم طريق
مسلك * ليرتبوا ارضهم للفناء وللصفير الابدي * جميع المارين بها يتحيرون ويحركون
روسهم * مثل ريح سموم ابددهم لوجه اعدايهم * اظهرهم يوم هلاكهم *

CAP. XVIII.

SErmo habitus à Domino cum 1
Jeremia, dicendo;

Surge, & descende in domum figuli, 2
ibique audies sermones meos. Cùm er- 3
gò descendissem in domum figuli, ecce
is opus fecerat super lapides: Cadente 4
autem vase quod manu suâ fecerat,
denuo composuit illud in aliud vas,
prout illud componere sibi placuit. Tunc 5
fuit ad me sermo Domini dicentis;
Num ut figulus iste non possem vos 6
facere O domus Israel? ecce tanquam
lutum figuli vos estis inter manus meas.
Quum facilè pronuntiavero de gente 7
aut de regno aliquo extirpando & per-
dendo; Si revertatur gens illa ab omni- 8
bus sceleribus, similiter ego revertar ab
omnibus malis quibus eos afficere sta-
tueram. Rursus quum facilè locutus 9
fuero de gentibus ac regnis ædificandis
ac plantandis; Si mala perpetrent coram 10
me, ita ut non audiant vocem meam; de-
sistam ab omnibus bonis quibus eos af-
ficere decreveram. Jam verò cùm di- 11
xerim de viris Judæ & habitatoribus
Jerusalem, En ego quoque adducturus
sum contra vos mala, & cogito contra
vos cogitationem; ideo revertatur unus-
quisque à via sua prava, & bonas red-
dite actiones vestras: Dicunt ipsi, Su- 12
mamus animos, etenim conversationes
nostras prosequamur, & faciamus quis-
que placita animi sui pessimi. Hac de 13
causa sic dicit Dominus, Interrogate
inter populos quis audierit talia hor-
renda qualia atrociter in me perpetra-
vit virgo Jerosolyma. Num deficiant 14
ubera à rupe, & nix à Libano? an
divertatur aqua vento impetuoso abre-
pta? Nam populus meus oblitus est mei, 15
adoleverunt vanitati, & languent in
viis suis, ut incedant per semitas rectas
perpetuas, cùm non sit eis iter pervium:
ut disponant terram suam exitio & 16
sibilo perpetuo: omnes qui transierint
per eam, obstupescant & agitent capi-
ta sua. Ut ventus uredinis disperdam 17
eos ante faciem hostium suorum, terga
postponam eos die perditionis eorum.

ירמיה : יט

non enim cogitemus Jirmejahu super cogitemus & ,Venite : dixerunt Et
18 ויאמרו לכו ונחשבה על־ירמיהו מחשבות כי לא־
.propheta à verbum & ,sapiente à consiliũ & ,sacerdote à lex peribit
תאבד תורה מכהן ועצה מחכם ודבר מנביא
universa ad attendamus ne & ,lingua in eum percutiamus & ,Venite
לכו ונכהו בלשון ואל־נקשיבה אל־כל־
.meorũ litigantiũ vocem ad audi & ,me ad Domine Attende .ejus verba
19 דבריו : הקשיבה יהוה אלי ושמע לקול יריבי :
?meæ animæ foveam foderũt quia : malum bono pro redditur Nunquid
20 הישלם תחת־טובה רעה כי־כרו שוחה לנפשי
avertendum ad ,bonum eis super loquendum ad ,tuæ facies ad me stare Recordare
זכר עמדי לפניך לדבר עליהם טובה להשיב
,famem in eorum filios da Propterea .eis ab tuam iram
21 את־חמתך מהם : לכן תן את־בניהם לרעב
,orbatæ eorum uxores sint & ,gladii manus super eos fluere fac &
והגרם על־ידי־חרב ותהינה נשיהם שכלות
percussi eorum juvenes : morte occisi sint earum viri & ,viduæ &
ואלמנות ואנשיהם יהיו הרגי מות בחוריהם מכי־
adduces nam : eorũ domibus de clamor Audiatur .prœlio in gladio
22 חרב במלחמה : תשמע זעקה מבתיהם כי־תביא
,me capiendum ad foveam foderunt quia : repentè agmen eos super
עליהם גדוד פתאם כי־כרו שיחה ללכדני
omne nõsti Domine tu Et .meis pedibus absconderunt laqueos &
23 ופחים טמנו לרגלי : ואתה יהוה ידעת את־כל־
eorũ iniquitatem super expies ne : mortem in me super eorũ consilium
עצתם עלי למות אל־תכפר על־עונם
,tuis faciebus ad effensi sint Et .deleas ne tuis faciebus à eorũ peccatum &
וחטאתם מלפניך אל־תמחי ויהיו מכשלים לפניך
.eis cum fac tui nasi tempore in
בעת אפך עשה בהם :

CAP. XIX. יט

,testæ figuli lagenam eme & ,Vade : Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה הלוך וקנית בקבק יוצר חרש
ad exibis Et .sacerdotum senioribus de & ,populi senioribus de &
2 ומזקני העם ומזקני הכהנים : ויצאת אל־
prædicabis & ,solaris portæ ostio quæ ,Hinnom filii vallem
גיא בן־הנם אשר פתח שער החרסות וקראת
Audite : dices Et .te ad loquar quæ ,verba ibi
3 שם את־הדברים אשר־אדבר אליך : ואמרת שמעו
dixit Sic : Jerusalaim habitatores & ,Jehudah reges Domini verbum
דבר־יהוה מלכי יהודה וישבי ירושלם כה־אמר
super malum adducens ego Ecce : Israel Deus exercituum Dominus
יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מביא רעה על־
Eò .ejus aures tinnient ,illud audientis omnis quod ,istum locum
4 המקום הזה אשר כל־שמעה תצלנה אזניו : יען
adoleverunt & ,istum locum alienaverunt & ,me dereliquerũt quòd
אשר עזבני וינכרו את־המקום הזה ויקטרו־
,eorũ patres & ,ipsi ,eos noverunt non quos ,alienis Diis eo in
בו לאלהים אחרים אשר לא־ידעום המה ואבותיהם
.innocentũ sanguine istum locum repleverũt & : Jehudah reges &
ומלכי יהודה ומלאו את־המקום הזה דם נקים :
igni in suos filios comburendũ ad ,Bahal excelsa ædificaverũt Et
5 ובנו את־במות הבעל לשרף את־בניהם באש
ascendit nec ,sum locutus nec ,præcepi non quod : Bahal ipsi ascensiones
עלות לבעל אשר לא־צויתי ולא דברתי ולא עלתה
,Dominus dixit ,venientes dies ecce Propterea .meum cor super
6 על־לבי : לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה
filii vallis & ,Topheth amplius illi loco ,vocabitur non &
ולא־יקרא למקום הזה עוד התפת וגיא בן־
.occisionis Vallis quinimo : Hinnom
הנם כי אם־גיא ההרגה :

Versio VULG. LAT.

18 Et dixerunt; Venite, & cogite-
mus contra Jeremiam cogitatio-
nes : non enim peribit lex à sa-
cerdote, neque consilium à sapi-
ente, nec sermo à propheta : ve-
nite, & percutiamus eum linguâ,
& non attendamus ad universos
19 sermones ejus. Attende, Domine,
ad me, & audi vocem adversari-
20 orum meorũ. Numquid redditur
pro bono malum, quia foderunt
foveã animæ meæ? Recordare quòd
steterim in conspectu tuo, ut lo-
querer pro eis bonum, & averte-
rem indignationem tuam ab eis.
21 Propterea da filios eorum in fa-
mem, & deduc eos in manus gla-
dii : fiant uxores eorum absque
liberis, & viduæ : & viri earum
interficiantur morte : juvenes
eorum confodiantur gladio in
22 prælio. Audiatur clamor de do-
mibus eorum : adduces enim su-
per eos latronem repenté : quia
foderunt foveam ut caperent me,
& laqueos absconderunt pedib'
23 meis. Tu autem, Domine, scis
omne consilium eorum adversum
me in mortem : ne propitieris
iniquitati eorum, & peccatum
eorum à facie tua non deleatur :
fiant corruentes in conspectu
tuo, in tempore furoris tui abu-
tere eis.

CAP. XIX.

1 HÆc dicit Dominus, Vade, &
accipe laguunculam figuli testeam
à senioribus populi, & à senio-
2 ribus sacerdotum : Et egredere
ad vallem filii Ennom, quæ est
juxta introitum portæ fictilis : &
prædicabis ibi verba, quæ ego
3 loquar ad te. Et dices; Audite
verbum Domini, reges Juda, &
habitatores Jerusalem: hæc dicit
Dominus exercituũ Deus Israel;
Ecce ego inducã afflictioné sup
locũ istũ, ita ut omnis, qui audie-
4 rit illã, tinniant aures ejus : Eò
quòd dereliquerint me, & alienũ
fecerint locum istum : & libave-
runt in eo diis alienis, quos
nescierunt ipsi, & patres eorum,
& reges Juda : & repleverunt
locum istum sanguine innocen-
5 tum. Et ædificaverunt excelsa
Baalim, ad comburendos filios
suos igni in holocaustũ Baalim:
quæ non præcepi, nec locutus
sum, nec ascenderunt in cor me-
6 um. Propterea ecce dies veniunt,
dicit Dominus : & non vocabi-
tur ampliùs locus iste, Topheth,
et Vallis filii Ennom, sed Vallis
occisionis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ εἶπαν, (σ) Δεῦτε καὶ λογισώμεθα ἐπὶ Ἱε-
ρεμίαν λογισμόν, ὅτι οὐκ ἀπολεῖται νόμος ἀ-
πὸ ἱερέως, καὶ βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ, καὶ λόγος
ἀπὸ προφήτου· δεῦτε καὶ πατάξωμεν (τ) αὐ-
τὸν ἐν γλώσσῃ, καὶ ἀκουσόμεθα πάντας τοὺς
19 λόγους αὐτοῦ. Εἰσάκουσόν μου κύριε, καὶ (υ) εἰσ-
20 άκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαιώματός μου. Εἰ
ἀνταποδίδοται ἀντὶ ἀγαθῶν κακά, ὅτι συν-
ελάλησαν ῥήματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου, καὶ
τὴν κόλασιν αὐτῶν (φ) ἔκρυψάν μοι. μνήσθη-
τι ἑστηκότος μου κατὰ πρόσωπόν σου, τοῦ λα-
λῆσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθά, τοῦ ἀποστρέψαι τὸν
21 θυμόν σου ἀπ' αὐτῶν. Διὰ τοῦτο δὸς τοὺς
υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμόν, καὶ ἄθροισον αὐτοὺς εἰς
χεῖρας (χ) μαχαίρας· γενέσθωσαν αἱ γυναῖ-
κες αὐτῶν (ψ) ἄτεκνοι καὶ χῆραι, καὶ οἱ ἄν-
δρες αὐτῶν (ω) γενέσθωσαν ἀνῃρημένοι θανά-
τῳ, καὶ οἱ νεανίσκοι αὐτῶν πεπτωκότες (α)
22 μαχαίρᾳ ἐν πολέμῳ. Γενηθήτω κραυγὴ ἐν
ταῖς οἰκίαις αὐτῶν· (β) ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς
λῃστὰς ἄφνω, ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον εἰς σύλ-
ληψίν μου, καὶ παγίδας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμέ.
23 Καὶ σύ (γ) κύριε ἔγνως ἅπασαν τὴν βουλὴν
(δ) αὐτῶν ἐπ' ἐμὲ εἰς θάνατον· μὴ (ε) ἀ-
θῳώσῃς τὰς ἀδικίας αὐτῶν, καὶ τὰς (ζ) ἁμαρ-
τίας αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου (η) μὴ ἐξαλεί-
ψῃς. γενέσθω ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου,
ἐν καιρῷ θυμοῦ σου (θ) ποίησον ἐν αὐτοῖς.

MS. A. (σ) Δεῦτε, λογισώμεθα (τ) αὐτὸν γλώσσῃ, (υ) ἐπάκουσον (φ) ἔκρυ-
ψαν. μνήσθητι (χ) μαχαίρης· (ψ) ἄτεκνοι χῆραι, (ω) ἐσώτεσαν ἀνῃρημένοι
ἐν θανάτῳ, (α) ἐν μαχαίρῃ (β) ἐπάγαγε (γ) κύριε κύριε (δ) αὐτῶν ἐν θανά-
λάβοντο ἐπ' ἐμὲ (ε) ἀθῳώσῃς (ζ) ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν. (η) καὶ μὴ
ἐξαλείψῃς. (θ) ποίησον αὐτοῖς.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 ΤΟ'τε εἶπε κύριος πρὸς μέ, Βάδισον, καὶ
κτῆσαι βικὸν πεπλασμένον ὀστράκινον, καὶ
ἄξεις ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ (α) λαοῦ καὶ
2 ἀπὸ τῶν ἱερέων, Καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πολυ-
άνδρειον υἱῶν τῶν τέκνων αὐτῶν, ὅ ἐστιν ἐπὶ
τῶν προθύρων (β) πύλης τῆς Χαρσείθ· καὶ
ἀνάγνωθι ἐκεῖ πάντας τοὺς (γ) λόγους τού-
3 τους, οὓς ἂν λαλήσω πρὸς σέ, Καὶ ἐρεῖς αὐ-
τοῖς, Ἀκούσατε (δ) τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς
(ε) Ἰούδα, καὶ ἄνδρες Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν ταῖς πύ-
λαις ταύταις· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσ-
ραήλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον
κακά, ὥστε παντὸς (ζ) ἀκούοντος αὐτὰ ἠ-
4 χήσει τὰ ὦτα αὐτοῦ. Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλι-
πόν με, καὶ ἀπηλλοτρίωσαν τὸν τόπον τοῦτον,
καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἀλλοτρίοις, οἷς
οὐκ ᾔδεισαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν· καὶ
οἱ βασιλεῖς Ἰούδα ἔπλησαν τὸν τόπον τοῦτον
5 αἱμάτων ἀθῴων, Καὶ ᾠκοδόμησαν ὑψηλὰ
τῇ Βάαλ, τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν
πυρί, ἃ οὐκ ἐνετειλάμην, (η) οὐδὲ διενοήθην
6 ἐν τῇ καρδίᾳ μου. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-
χονται, λέγει κύριος, καὶ οὐ κληθήσεται (θ) τῷ
τόπῳ τούτῳ ἔτι Διάπτωσις καὶ Πολυάνδρειον
υἱοῦ (ι) Ἐννώμ, ἀλλ' ἢ Πολυάνδρειον τῆς
Σφαγῆς.

MS. A. (α) λαοῦ σου καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἱερέων, (β) τῆς πύλης
(γ) λόγους, οὓς ἐὰν (δ) λόγους (ε) Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλήμ, (ζ) ἀκούοντος ἠχήσει (η) οὐδὲ ἐλάλησα, οὐδὲ (θ) ἐπὶ τῷ τόπῳ τούτῳ Διάπτωσις (ι) Ἐννώμ,

Et dixerunt; Venite, & cogitemus
super Hieremiam cogitationem;
non enim peribit lex à sacerdote,
neque consilium à sapiente, nec ser-
mo à propheta. Venite, & percu-
tiamus eum in lingua: & (t) au-
diemus universos sermones ejus.
Exaudi me, Domine, & exaudi
vocem justificationis meæ. Si red-
duntur pro bonis mala; quia col-
locuti sunt verba contra animam
meam, (f) & punitionem suam oc-
cultârunt mihi? Recordare, quòd
steterim ego ad faciem tuam, ut
loquerer pro eis bona, ut averterem
indignationem tuam ab eis. Pro-
pterea da filios eorum in famem,
& congrega eos in manus gladii.
Fiant uxores eorum absque liberis,
& viduæ: & viri earum per-
lati morte, & juvenes eorum ja-
centes gladio in prælio. Fiat cla-
mor in domibus eorum. Adduces
super eos repentè latrones; quia
aggressi sunt verbum in captio-
nem mei, & laqueos absconde-
runt super me. Et tu, Domine, scis
omne consilium eorum super me
in mortem: ne mundes iniqui-
tates eorum: & peccata eo-
rum à facie tua ne deleas. Fi-
at infirmitas eorum coram te: in
tempore furoris tui fac in eis.

CAP. XIX.

TUnc dixit Dominus ad me;
Vade, & posside dolium fictum
testeum: & adduces de senioribus
bus populi, & de sacerdotibus. Et
exibis in (a) polyandrion (b) fi-
liorum filiorum eorum, quod est
super vestibula portæ Charsith:
& lege ibi omnia verba hæc, quæ-
cunque loquutus fuero ad te: Et
dices eis; Audite verbũ Domini,
reges Juda, & viri Juda, & habi-
tatores Hierusalem, (c) & qui in-
gredimini in portis his. Hæc di-
cit Dominus Deus Israel; Ec-
ce ego induco super locum istum
mala, ut omnis, qui audit il-
la, tinniant aures ejus: Pro eo,
quòd dereliquerunt me, & alie-
num fecerunt locum istum, &
adoleverunt in eo diis alienis, quos
nescierunt ipsi, & patres eorum:
& reges Juda repleverunt lo-
cum istum sanguinibus innocen-
tibus: Et ædificaverunt excel-
sa Baal, ad comburendos filios
suos in igne: quæ non (d) præ-
cepi, neque cogitavi in corde
meo. Idcircò ecce dies veniunt,
dicit Dominus; & non vocabi-
tur locus iste ampliùs (e) Ruina,
& Polyandrion filii Ennom, sed
Polyandrion occisionis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ואמרו אתו ונחשב על ירמיה מחשבן ארי לא תפסוק אוריתא מכהן ומלך מחכים
19 ואולפן מספר אתו ונסהדניה סהדון דשקר ולא נצית לכל פתגמוהי : גלי קדמך
20 יי דיני ושמע קדמך עולבני : האפשר לשלמא חלף טבתא בישתא ארי כרו פחת
למקטלי יעול דוכרן מקמי קדמך למללא עליהון פתגמין תקנין לאתבא ית חמתך
21 מנהון : בכן הב ית בניהון לכפנא ותבבנון על ידי קטולי חרבא ויהוין נשיהון תכלן
22 וארמלן וגבריהון יהון קטילי מותא עולימיהון מטעני חרבא בקרבא : תשתמע
צוחתא מבתיהון ארי תיתי עליהון משרין בתכף ארי כרו פחית למקטלי וקולין צלו
23 לפרסת רגלי : ואת יי ידיע וגלי קדמך ית כל אתמלוכיהון עלי למקטלי לא תכפר על
חוביהון וחטאיהון מן קדמך לא יתמחון ויהון מתכלין דמן קדמך בעדן פורענות
רוגזך אתפרע מנהון :

יט

1 כדנן אמר יי לי אזיל ותזבון זלוע דחסף פחר ותדבר עמך מסבי עמא ומסבי כהניא :
2 ותפוק לחילת בר הנם דקדם תרע קלקלתא ותתנבי תמן ית פתגמא דאמלל
3 עמך : ותימר קבילו פתגמא דיי מלכיא דבית יהודה ויתבי ירושלם כדנן אמר יי
צבאות אלהא דישראל הא אנא מיתי בשתא על אתרא הדין דכל דישמעניה יצלן
4 אודנוהי : חלף דשבקו פולחני וסאיבו ית אתרא הדין ואסיקו ביה בוסמין לטעות
עממיא דלא ידעונון אנון ואבהתהון ומלכיא דבית יהודה ומלו ית אתרא הדין דם
5 זכאין : ובנו ית במת בעלא לאוקדא ית בניהון בנורא עלון לבעלא דלא פקדית באוריתי
6 ודלא שלחית ביד עבדי נביא ולא רעוא קדמי : בכן הא יומיא אתן אמר יי ולא
יתקרי לאתרא הדין עוד תופת וחילת בר הנם אלהן חילת קטיליא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

18 Et dixerunt: Venite & cogitem' contra Jeremiam cogitationes. Non enim
deficiet lex à sacerdote, & consilium à sapiente, nec doctrina à scriba. Ve-
19 nite & testificemur contra eum falsa testimonia, & non auscultemus omnia
20 verba ej'. Notũ est corã te Dñe judicium meum, & audita est coram te
injuria mea. Nunquid reddi potest pro bono malum? Quia foderunt fove-
am ut occidant me: recordare quomodo steterim corã te ad loquendum
21 pro eis verba recta, ut averterem irã tuã ab eis. Propterea da filios eorum
in famé, & trade eos in man' occidentium gladio, & sint uxores eorum or-
22 batæ & viduæ; & viri earum sint interfecti morte: juvenes eorum sint per-
cussi gladio in prælio. Audietur clamor de domibus eorum, cùm adduxeris
contra eos exercitus repentè; qui foderunt foveã ut interficerent me, & la-
23 queos extenderunt plantis pedum meorum. Tu autem Dñe scis, & manife-
sta sunt corã te omnia consilia eorum contra me, ad interficiendum me: ne
propitieris iniquitatib' eorum, & peccata eorum à facie tua ne deleantur: &
sint corruentes corã te; in tempore ultionis furoris tui vindictã sume ex eis.

CAP. XIX.

1 HÆc dicit Dñs: Vade & eme tibi laguunculam testaceam figuli, & tolle
2 tecum de seniorib' populi, & de senioribus sacerdotum. Et egredere ad
vallem filii Hennon quæ est ante Portam sterquilinii: & prophetabis ibi
3 verba quæ loquar tecum. Et dices: Suscipite verbum Dñi reges domus Ju-
da & habitatores Jerusalem: Hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel; Ecce
ego adducam malum super locum istum, ita ut omnis qui illud audierit,
4 tinniant aures ejus. Pro eo quòd dereliquerunt cultum meum, & coin-
quinaverunt locum istum, & adoleverunt in eo aromata idolis populo-
rum, quæ non cognoverunt ipsi & patres eorum & reges domus Judæ;
5 & impleverunt locum istum sanguine innocentum. Et ædificaverunt ex-
celsa Baal, ad comburendos filios suos igne in holocausta Baal; quod non
præcepi in lege mea, nec misi per manum servorum meorum propheta-
6 rum; nec est voluntas coram me. Propterea ecce dies venient, dicit Do-
minus, & non vocabitur locus iste ultrà Thopheth, et vallis filii Hennon;
sed vallis occisorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Prætereà dixerunt; Adeste, consilium strua- 18
mus contra Jeremiã, ne pereat lex à sacerdo-
tibus, consilium à sapientibus, & verbum à
prophetis: adeste, percutiamus linguam ipsius,
ne auscultemus tot sermones ejus. Attende 19
ad me Domine, & audi vocem oppressionis
meæ. An rependendum est mihi malum pro 20
bono, quòd foderint foveam animæ meæ? Re-
cordare quòd steterim coram te, & bene sim
locutus de eis, ut averterem iram tuam ab eis.
Propterea expone filios eorum fami, & trade 21
illos in manus gladii: fiant uxores eorum or-
bæ ac viduæ, & viri eorum gladio confossi in
prælio. Audiatur clamor è domibus eorum, 22
quum adduxeris contra eos turmam repentè:
quia foderunt foveam animæ meæ ad capien-
dum me, & laqueos abdiderunt pedibus meis.
Jam tu Domine cognoscens omnes qui mihi 23
necem machinantur, & ne parcas sceleri eo-
rum, & peccata eorum à conspectu tuo ne de-
leas: sint prostrati coram te, & tempore in-
dignationis tuæ age contra eos.

CAP. XIX.

Sic dixit mihi Dominus, Abi, & eme lagun- 1
culam testaceam: tum ductis tecum de seni-
oribus populi, & de senioribus sacerdotum,
Egredere ad vallem filii Hennom quæ est in 2
ingressu portæ Hadsith, ibique prædica ser-
mones quos tibi dicam. Dic ergò, Audite 3
sermonem Domini reges Judæ, & cives Jero-
solymæ: Sic dicit Dominus potentissimus
Deus Israelis, Ecce ego adducturus sum ma-
lum super locum istum, quod quisquis audie-
rit, tinnient aures ejus. Quia dereliquerunt 4
me, & polluerunt locum istum, & posuerunt
in eo thura diis alienis quos nec ipsi nove-
rant, neque patres eorum, neque reges Judæ:
impleverunt locum istum sanguine innoxio:
Et ædificaverunt altaria Baali ad comburen- 5
dum filios suos igne, holocaustum Baali: quod
non præceperam, neque dixeram; neque sub-
ierat in mentem meam? Propterea ecce 6
dies venturi sunt, ait Dominus; ut non vo-
cetur ampliùs locus iste Topheth aut Vallis
filii Hennom, sed Vallis occisorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * فقالوا تعالوا نتفكر على ارمياء فكرا · لانه لا يبيد الناموس من الكاهن والراي من الحكيم
19 والقول من النبي · تعالوا فنضربه باللسان ونسمع جميع اقواله * اسمعني يا رب واستجب صوت
20 معدلتي * ايكافي عوض الخيرات سرورا · لانهم تكلموا كلاما على نفسي واخفوا عقوبتهم
21 اذكر قيامي لوجهك لاتكلم عنهم بالصالحات لترد غضبك عنهم * لاجل هذا اعطهم للجوع
واجمعهم لايدي السيف · لتصر نساوهم ارامل ثكالى · ورجالهم فيلبثوا قتلى بالموت · وشبانهم
22 ساقطين بالسيف في الحرب * لتكن الصرخة في بيوتهم · اجلب عليهم اللصوص بغتة لانهم
23 تخيروا قولا لمسكني · واخفوا لي فخاخا * وانت يا رب عرفت كل رايهم الذي راودوه على الموت
لا تبري ظلاماتهم · وخطايا ابايهم من وجهك لا تمحهم · ليكن ضعفهم امامك · في زمن
غضبك اصنعه لهم · * الفصل التاسع عشر * · الاصحاح الثاني عشر ·
1 * حينئذ قال الرب لي · امض واقتن كوزا مجبولا خزفيا · وهات من شيوخ شعبك ومن شيوخ
2 الكهنة * وتخرج الى وادي بني هنم الذي هو قبالة باب حرسيت · واقرا هناك جميع الاقوال
3 التي اتكلم بها معك اذن * وتقول لهم اسمعوا كلمات الرب يا ملوك يهوذا وسكان اوروشليم
والداخلون في هذه الابواب · هكذا يقول الرب اله اسرائيل · ها انا اجلب على هذا الموضع
4 سرورا · حتى كل من سمع تطن اذناه * من اجل انهم اجنبوني وغربوا هذا الموضع · وبخروا
فيه للالهة الغريبة التي لم يعرفوها هم ولا اباوهم ولا ملوكهم · وملوا هذا الموضع من الدماء
5 الزكية * وبنوا مشارف للبعال ليحرقوا بنيهم بالنار · ما لم امرهم به ولم اقله · ولا تفكرت به في
6 قلبي * لاجل هذا ها ايام تاتي يقول الرب · فلا يدعى معبر على هذا الموضع · ولا وادي
بن اونوم · لكن وادي الذبح ·

Dixerunt autem, Agite, cogitemus contra 18
Jeremiam cogitationem: neque enim per-
ibit lex à sacerdote, & consilium à sa-
piente, neque sermo à propheta: agite,
percutiamus eum linguâ, & audia-
mus omnes sermones ipsius: Audi 19
me O Domine, & exaudi vocem litis
meæ. Nam rependuntur pro bonis mala, 20
quòd locuti sunt verba contra animam
meam, & absconderunt pœnam quam in
me machinantur? Recordare assistentiæ
meæ coram facie tua ad loquendum pro
eis bona, ut averteres indignationem tuam
ab eis. Iccirco trade eos fami, & con- 21
grega illos in manus gladii; fiant uxores
eorum viduæ orbæ, & viri eorum mane-
ant nece extincti, et juvenes eorum gladio
prostrati in bello. Sit clamor in domibus 22
eorum, adduc in eos latrones ex improvi-
so: quia selegerunt sermonem ad capi-
endum me, & absconderunt mihi laqueos.
Itaque tu O Domine qui nôsti omne con- 23
silium eorum quod excogitaverunt contra
me ad mortem, ne expies impietates eo-
rum, & peccata patrum ipsorum à con-
spectu tuo ne deleas: sit infirmitas eorum
coram te, eáq; tempore furoris tui affice
illos.

CAP. XIX.
Textus duodecimus.

Tunc dixit mihi Dominus, Surge, & 1
compara tibi lagenã fictilem testaceã:
& adhibitis è senioribus populi tui & è
senioribus sacerdotum, Exibis ad vallem 2
filiorũ Hennom, quæ est ex adverso portæ
Harsith, ibiq; recita sermones omnes quos
tibi sum dicturus: Et dices eis, Audite 3
verba Domini O reges Judæ, & habitato-
res Jerusalem, & quotquot ingredimini
per has portas. Sic ait Dominus Deus Is-
raelis, Ecce ego adducã super hunc locum
talia mala, ut quisquis audierit tinniant
aures ejus. Eò quòd recesserunt à me, ali- 4
enum reddiderunt hunc locum, & adole-
verunt in ipso diis extraneis quos nec ipsi
cognoscebant, nec patres eorum, nec reges
eorum; impleverunt hunc locum sangui-
nibus innoxiis; Et ædificaverunt excelsa 5
Baali, ut filios suos igne comburerent:
quod non præceperam eis, neque dixeram,
neq; animo conceperam: Idcirco ecce dies 6
venient, dicit Dominus, cùm non voca-
bitur Transitus locus iste, neque Vallis
filii Ennom, sed Vallis jugulationis.

ירמיה: כ

7 ובקתי את־עצת יהודה וירושלם במקום הזה והפלתים בחרב לפני איביהם וביד מבקשי נפשם ונתתי את־נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ:
8 ושמתי את־העיר הזאת לשמה ולשרקה כל עבר עליה ישם וישרק על־כל־מכתה:
9 והאכלתים את־בשר בניהם ואת בשר בנתיהם ואיש בשר־רעהו יאכלו במצור ובמצוק אשר יציקו להם איביהם ומבקשי נפשם:
10 ושברת הבקבק לעיני האנשים ההלכים אותך:
11 ואמרת אליהם כה־אמר יהוה צבאות ככה אשבר את־העם הזה ואת־העיר הזאת כאשר ישבר את־כלי היוצר אשר לא־יוכל להרפה עוד ובתפת יקברו מאין מקום לקבור:
12 כן־אעשה למקום הזה נאם־יהוה וליושביו ולתת את־העיר הזאת כתפת:
13 והיו בתי ירושלם ובתי מלכי יהודה כמקום התפת הטמאים לכל הבתים אשר קטרו על־גגתיהם לכל צבא השמים והסך נסכים לאלהים אחרים:
14 ויבא ירמיהו מהתפת אשר שלחו יהוה שם להנבא ויעמד בחצר בית־יהוה ויאמר אל־כל־העם:
15 כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מבי אל־העיר הזאת ועל־כל־עריה את כל־הרעה אשר דברתי עליה כי הקשו את־ערפם לבלתי שמוע את־דברי:

CAP. XX. כ

1 וישמע פשחור בן־אמר הכהן והוא־פקיד נגיד בבית יהוה את־ירמיהו נבא את־הדברים האלה:
2 ויכה פשחור את ירמיהו הנביא ויתן אתו על־המהפכת אשר בשער בנימן העליון אשר בבית יהוה:
3 ויהי ממחרת ויצא פשחור את־ירמיהו מן־המהפכת ויאמר אליו ירמיהו לא פשחור קרא יהוה שמך כי אם־מגור מסביב:

Versio VULG. LAT.

7 Et dissipabo consilium Juda & Jerusalem in loco isto: & subvertam eos gladio in conspectu inimicorum suorũ, & in manu quærentium animas eorum: & dabo cadavera eorum, escam volatili-
8 bus cœli, & bestiis terræ. Et ponam civitatem hanc in stuporem, & in sibilum: omnis qui præterierit per eam, obstupescet, & sibilabit super universa plaga
9 ejus. Et cibabo eos carnibus filiorum suorum, & carnibus filiarũ suarum: & unusquisque carnem amici sui comedet in obsidione, & in angustia, in qua concludent eos inimici eorum, & qui quæ-
10 runt animas eorum. Et conteres lagunculam in oculis virorum,
11 qui ibunt tecum. Et dices ad eos; Hæc dicit Dñs exercituum; Sic conteram populum istum, & civitatem istam, sicut conteritur vas figuli, quod non potest ultrà instaurari: & in Topheth sepelientur, eò quòd non sit alius lo-
12 cus ad sepeliendũ. Sic faciã loco huic, ait Dñs, & habitatorib⁹ ejus: & ponam civitatem istam
13 sicut Topheth. Et erunt domus Jerusalem, & domus regum Juda, sicut locus Topheth, immundæ; omnes domus, in quarum domatibus sacrificaverunt omni militiæ cœli, & libaverunt li-
14 bamina diis alienis. Venit autẽ Jeremias de Topheth, quò miserat eum Dñs ad prophetandum, & stetit in atrio domus Dñi:
15 & dixit ad omnem populũ; Hæc dicit Dñs exercituũ Deus Israel; Ecce ego inducam super civitatem hanc, & super omnes urbes ejus, universa mala, quæ locutus sum adversũm eam: quoniam induraverunt cervicem suam, ut non audirent sermones meos.

CAP. XX.

1 ET audivit Phassur filius Emmer sacerdos, qui constitutus erat princeps in domo Domini, Jere-
2 miam prophetantem sermones istos. Et percussit Phassur Jeremiam prophetam, & misit eum in nervum, quod erat in porta Benjamin superiori, in domo
3 Domini. Cúmque illuxisset in crastinum, eduxit Phassur Jeremiam de nervo: & dixit ad eum Jeremias; Non Phassur vocavit Dominus nomen tuum, sed Pavorem undique.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ σφάξω τὴν βουλὴν Ἰούδα καὶ τὴν βουλὴν Ἱερουσαλὴμ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς (κ) ἐν μαχαίρᾳ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν χερσὶ τῶν ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν· καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ
8 οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς· Καὶ (λ) κατάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανισμὸν, (ʹ) καὶ εἰς συρισμόν· πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπ' αὐτῆς σκυθρωπάσει, καὶ συριεῖ ὑπὲρ
9 πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς. Καὶ ἔδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν, καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων αὐτῶν· καὶ ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔδονται ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ (μ) ἐν τῇ πολιορκίᾳ ᾗ πολιορκήσου-
10 σιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ συντρίψεις τὸν (ν) βικὸν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
11 ἀνδρῶν τῶν ἐκπορευομένων μετὰ σοῦ, Καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει κύριος, Οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον, ὃ οὐ
12 δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι. Οὕτως ποιήσω (ξ), λέγει κύριος, τῷ τόπῳ τούτῳ, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ, τοῦ δοθῆναι τὴν πόλιν
13 (ο) ταύτην, ὡς τὴν διαπίπτουσαν. Καὶ οἶκοι Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἶκοι βασιλέων Ἰούδα ἔσονται καθὼς ὁ τόπος ὁ διαπίπτων, ἀπὸ τῶν (π) ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκίαις, ἐν αἷς (ρ) ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν (σ) δωμάτων αὐτῶν πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτρίοις.
14 Καὶ ἦλθεν (τ) Ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως (υ), οὗ ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος ἐκεῖ, τοῦ προφητεῦσαι· καὶ ἔστη (φ) ἐν τῇ αὐλῇ οἴκου
15 κυρίου, καὶ εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαὸν, Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὴν πόλιν (χ) ταύτην, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τὰς κώμας αὐτῆς, ἅπαντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' (ψ) αὐτὴν, ὅτι ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν, τοῦ μὴ εἰσακούειν τῶν (ω) ἐντολῶν μου.

MS. A. (κ) ἐν μαχαίρῃ (λ) τάξω (ʹ) καὶ συρισμόν· (μ) ἐν πολιορκίᾳ (ν) [...] τοῦτον καὶ (ξ) τῷ τόπῳ τούτῳ, λέγει κύριος, * τοῖς κατοικοῦσιν (ο) [...] (π) ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις (ρ) ἐθυμίασαν (σ) δωμάτων πάσῃ τῇ (τ) Ἱερεμίας (υ) τοῦ τόπου Ταφὲθ, οὗ ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος τοῦ προφητεῦσαι (φ) ἐν αὐλῇ (χ) ταύτην κακὰ, καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις πάσας, καὶ ἐπὶ (ψ) αὐτὴν, καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς, ὅτι (ω) λόγων μου.

Et jugulabo consilium Juda, & consilium Hierusalem, in loco isto: & subvertam eos in gladio in conspectu inimicorum suorum, & in manibus quærentium animas eorum: & dabo mortuos eorum in escam volatilibus cœli, & bestiis terræ: Et (f) detraham civitatem hanc in desolationem, & in sibilum. Omnis, qui præterit per eam, prostabitur, & sibilabit super universa plaga ejus. Et edent carnes filiorum suorum, & carnes filiarum suarum: & unusquisque carnes proximi sui comedent in angustia, & in obsidione, qua obsidebunt eos inimici eorum. Et conteres doliolum ad oculos virorum egredientium tecum; Et dices; Hæc dicit Dominus; Sic conteram populum istum, & civitatem istam, sicut conteritur vas testaceum, quod non poterit ultrà (g) sanari. Sic faciam, ait Dominus, loco huic, & habitantibus in eo; ut detur civitas ista, sicut quæ corruit. Et domus Hierusalem, & domus regum Juda erunt, sicut locus corruens, ab immunditiis earum in omnibus domibus, in quibus sacrificaverunt super tectis earum omni militiæ cœli, & libaverunt libamina diis alienis. Et venit Hieremias de ruina, quò miserat eum Dominus illuc ad prophetandum: & stetit in atrio domûs Domini: & dixit ad omnem populum; Hæc dicit Dominus; Ecce ego induco super civitatem hanc, & super omnes urbes ejus, & super pagos ejus, universa mala, quæ loquutus sum super eam; quoniam induraverunt cervicem suam; ut non exaudirent mandata mea.

ΚΕΦ. κ'.

1 ΚΑὶ ἤκουσε Πασχὼρ (α) ὁ υἱὸς Ἐμμὴρ ὁ ἱερεὺς, καὶ οὗτος ἦν καθεσταμένος ἡγούμενος οἴκου κυρίου, τοῦ Ἱερεμίου προφητεύοντος
2 τοὺς λόγους τούτους. Καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν καταράκτην, ὃς ἦν ἐν πύλῃ οἴκου ἀποτεταγμένου τοῦ
3 ὑπερῴου, ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἐξήγαγε Πασχὼρ τὸν Ἱερεμίαν ἐκ τοῦ καταράκτου. καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερεμίας, Οὐχὶ Πασχὼρ ἐκάλεσε κύριος τὸ ὄνομά σου, ἀλλ' ἢ Μέτοικον.

MS. A. (α) υἱὸς

CAP. XX.

ET audivit Paschor filius Emmer sacerdos (& hic constitutus erat præfectus domûs Domini,) Hieremiam prophetantem sermones istos. Et percussit eum, & misit eum in (a) cataractam, quæ erat in porta domûs (b) assignatæ superiori, quæ erat in domo Domini. (c) Et eduxit Paschor Hieremiam de cataracta. Et dixit ei Hieremias; Non Paschor vocavit (d) Dominus nomen tuũ, sed (e) Migrantem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואקלקל ית מלך אנש יהודה ויתבי ירושלם באתרא הדין ואקטלינון בחרבא קדם בעלי דבביהון וביד דבען למקטלהון ואתן ית נבלתהון משגרא למיכל לעופא דשמיא ולבעירא דארעא:
8 ואשוי ית קרתא הדא לצדו ולאשתממו כל דיעבר עלה יכלי ויניד על כל מחתהא:
9 ואוכלנון ית בשר בניהון וית בשר בנתהון וגבר נכסי קריביה יבזון בצירא ובעקתא דיעיקון להון בעלי דבביהון ודבען למקטלהון:
10 ותתבר ולוע לעיני גבריא דאזלין עמך:
11 ותימר להון כדנן אמר יי צבאות כדין אתבר ית עמא הדין וית קרתא הדא כמא דמתבר ית מנא דפחרא דלא אפשר לאתסאה ליה עוד ובתופת יקברון מבלי אתר למקבר:
12 כן אעבד לאתרא הדין אמר יי וליתבוהי ולמתן ית קרתא הדא כתופת:
13 ויהון בתי ירושלם ובתי מלכיא דבית יהודה כאתר תופת דמסאב לכל בתיא דאסיקו בוסמין על אגוריהון לכל חילי שמיא ונסיכו נסכין לטעות עממיא:
14 ואתא ירמיה מתופת דשלחיה יי תמן לאתנבאה וקם בדרת בית מקדשא דיי ואמר לכל עמא:
15 כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא אנא מיתי על קרתא הדא ועל כל קרוהא ית כל בישתא דגזרית עלה ארי אקשיאו ית קדלהון בדיל דלא לקבלא ית פתגמי:

כ

1 ושמע פשחור בר אמר כהנא והוא ממנא סגן כהניא בבית מקדשא דיי דירמיה מתנבי ית פתגמיא האלין:
2 ואלקי פשחור ית ירמיה נביא ויהב יתיה לכיפתא דבתרע שבטא בנימין עלאה די בבית מקדשא דיי:
3 והוה ביומא דבתרוהי ואפיק פשחור ית ירמיה מן כיפתא ואמר ליה ירמיה לא פשחור רבי יי שמך אלהן יתכנשון עלך דקטלין בחרבא מסחור סחור:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dissipabo consilium virorũ Juda, et habitatorum Jerusalem in loco isto, & cadere faciã eos in gladio corã inimicis suis, & in manu eorũ qui quærunt occidere eos: et dabo cadavera eorũ projecta in cibũ volatilib⁹ cœli & bestiis terræ. Et ponã civitatẽ hanc in solitudinẽ & desolationẽ: omnis qui transierit p eam, clamabit, & movebit caput suum sup omnes plagas ejus. Et cibabo eos carne filiorum suorum, & carne filiarũ suarũ; & unusquisque substantiam proximi sui diripient in obsidione & tribulatione qua arctabunt eos inimici sui, & qui quærunt occidere eos. Et confringes lagunculam ante oculos virorum qui gradiuntur tecum. Et dices eis: Hæc dicit Dñs exercituũ; Sic conteram populum istum & civitatẽ hanc, sicut conteritur vas figuli, ꝙ non potest ultrà instaurari; & in Thopheth sepelient, eò ꝙ non erit locus ad sepeliendum. Sic faciam loco isti, dicit Dñs, & habitatoribus ejus, ut ponam civitatem istam sicut Thopheth. Et erunt domus Jerusalem, & domus regum domus Juda sicut locus Thopheth, qui immundus est, propter omnes domus in quarum tectis adoleverunt aromata omni militiæ cœli, & libaverunt libamina idolis populorũ. Et venit Jeremias de Thopheth; miserat enim illuc Dñs ut prophetaret; et stetit in atrio domus sanctuarii Dñi, & dixit omni populo: Hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel: Ecce ego inducam super civitatem hanc, & super omnes urbes ejus universa mala quæ decrevi contra eam. Quia obduraverunt cervicem suam, ut non obedirent verbis meis.

C A P. XX.

ET audivit Phasur filius Emer sacerdos; & ipse erat constitutus princeps sacerdotum in domo sanctuarii Dñi, quando Jeremias prophetabat verba hæc. Et percussit Phasur Jeremiam prophetã, & conjecit eum in carcerem, qui erat in porta superiori tribus Benjamin in domo sanctuarii Dñi. Factúmque est subsequenti die, eduxit Phasur Jeremiam ex cippo. Et dixit ei Jeremias: Non Phasur vocavit Dominus nomen tuum; sed congregabuntur contra te qui occident gladio per circuitum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܒܛܠ ܬܪܥܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܘܪܫܠܡ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܪܡܐ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦܐ ܩܕܡ
ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܐܝܕܝܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܬܠ ܫܠܕܝܗܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܦܪܚܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܘܠܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܥܒܕܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܠܬܗܪܐ ܘܠܫܪܩܐ.
ܘܟܠ ܡܢ ܕܥܒܪ ܥܠܝܗ. ܢܬܗܪ ܘܢܫܪܘܩ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܡܚܘܬܗ. * ܘܐܘܟܠ ܐܢܘܢ
ܒܣܪܐ ܕܒܢܝܗܘܢ ܘܕܒܢܬܗܘܢ. ܘܓܒܪ ܒܣܪܐ ܕܚܒܪܗ ܢܐܟܘܠ. ܒܐܘܠܨܢܐ ܘܒܐܘܠܨܢܐ
ܕܢܥܝܩܘܢ ܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܘܬܬܒܪ ܩܢܢܐ ܠܥܝܢܝ
ܓܒܪܐ ܕܐܙܠܝܢ ܥܡܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܟܢܐ
ܐܬܒܪܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܐܝܟ ܕܡܬܬܒܪ ܡܐܢܐ ܗܢܐ ܕܦܚܪܐ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ
ܠܡܬܐܣܝܘ. ܘܒܬܘܦܬ ܢܩܒܪܘܢ. ܡܢ ܕܠܝܬ ܐܬܪܐ ܠܡܩܒܪ. * ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ
ܘܠܥܡܘܪܘܗܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܥܒܕܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܐܝܟ ܬܘܦܬ. * ܘܢܗܘܘܢ ܒܬܐ
ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܒܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܝܟ ܐܬܪܐ ܕܬܘܦܬ ܡܛܡܐܝܢ. ܟܠ ܒܬܐ ܕܣܡܘ ܒܣܡܐ ܥܠ
ܐܓܪܝܗܘܢ ܠܟܠܗ ܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܢܣܟܘ ܢܣܟܐ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ. * ܘܐܬܐ ܐܪܡܝܐ
ܡܢ ܬܘܦܬ ܕܫܕܪܗ ܡܪܝܐ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܘܩܡ ܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ
ܥܡܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ
ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܗ. ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܠܝܗ. ܡܛܠ ܕܐܩܫܝܘ ܩܕܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ
ܦܬܓܡܝ. * ܫܠܡ * ܟ * ܘܫܡܥ ܦܫܚܘܪ ܒܪ ܐܡܪ ܟܗܢܐ.
ܘܗܘ ܦܩܝܕܐ ܗܘܐ ܘܡܩܝܡ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܟܕ ܡܬܢܒܐ ܦܬܓܡܐ
ܗܠܝܢ. * ܘܡܚܝܗܝ ܦܫܚܘܪ ܠܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܡܛܪܬܐ ܕܒܬܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ
ܥܠܝܐ. ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ ܠܒܬܪ ܝܘܡܐ. ܘܐܦܩܗ ܦܫܚܘܪ ܠܐܪܡܝܐ ܡܢ ܡܛܪܬܐ.
ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܪܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܦܫܚܘܪ ܩܪܐ ܡܪܝܐ ܫܡܟ. ܐܠܐ ܬܘܬܒܐ ܘܫܒܝܐ.

Et irritum faciam consilium Judæ & Jeroso- 7
lymæ in loco isto: & prosternam eos gladio
coram hostibus suis, & per manũ illorum qui
quærunt animam ipsorum: tradámque cada-
vera eorum escam volucribus cœli & bestiis
terræ: Et exponam civitatem istam admira- 8
tioni & sibilo, & quisquis transierit prope il-
lam; mirabitur, ac sibilabit propter tantas pla-
gas ejus. Faciámque ut comedant carnem fi- 9
liorum suorum, & filiarum suarum, & quis-
que carnem socii sui comedent in angustia &
afflictione quâ affligent eos hostes ipsorum
& hi qui quærunt animam eorum. Deinde 10
frange laguncculam coram viris qui tecum itu-
ri sunt; Et dic eis; Sic dicit Dominus po- 11
tentissimus, Ita frangam populum hunc &
civitatem istam, quemadmodum fractum est
hoc vas testaceum quod denuò sanum reddi
non potest: & in Topheth sepelient, pro-
pter penuriam loci ad sepeliendum. Ita fa- 12
ciam loco isti & habitatoribus ejus, dicit Do-
minus, reddámque civitatẽ istam ut Topheth:
Et erunt domus Jerosolymæ & domus regum 13
Judæ ut locus Topheti, immundæ; omnes
domus illæ super quarum tecta adoleverint
thura cunctis cœli exercitibus, & libaverint
libamina diis alienis. Deinde reversus Je- 14
remia de Topheth quò miserat eum Dominus
ad prophetandum, stetit in atrio domûs Do-
mini, dixitque universo populo; Sic ait Do- 15
minus potentissimus Deus Israelis, Ecce addu-
cturus sum super hanc urbem & super omnia
ipsius oppida totum illud malum quod locut[us]
sum contra eam: eò quòd obduraverint cer-
vicem suam ne audirent sermones meos.

CAP. XX.

Cum autem audisset Peshur filius Amariæ 1
sacerdotis (is autem inspector erat & præfe-
ctus in æde Domini) Jeremiam prophetam
sermones hujuscemodi prophetantem, Per- 2
cussit Peshur Jeremiam prophetam; conje-
citque eum in ambitum qui erat in suprema
Benjaminitarum janua quæ in æde Domini.
Cúmque postridie eduxisset Peshur Jeremiam 3
ex illo ambitu, dixit ad eum Jeremia; Nequa-
quam Peshurem vocavit Dominus nomen
tuum, sed Peregrinum & Errabundum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وادبح راي يهودا وراي ايروسليم في هذا الموضع * واطرحهم بالسيف امام اعدايهم وفي
8 ايدي طالبي انفسهم * وادفع موتاهم طعاما لطيور السماء ولوحوش الارض * واريب هذه
9 المدينة للفناء وللصفير * كل من يمر عليها يغتش ويصفر من اجل كل ضربها * ياكلون
لحوم بنيهم ولحوم بناتهم * وكل واحد ياكل لحوم قريبه في الصرم وفي الحصار الذي يحاصرهم
10 به اعداوهم * ويكسر هذا الكراز لعيني الرجال الخارجين معك * ويقول هكذا يقول الرب
11 هكذا اكسر هذا الشعب وهذه المدينة * كما كسر الاناء الخزف الذي لا يمكن ان يجبر
12 بعد * هكذا اصنع بهذا الموضع يقول الرب وبالسكان فيه * لادفع المدينة مثل ساقطة
13 * وبيوت ايروسليم وبيوت ملوك يهودا يصيرون كمثل الموضع الساقط * من النجاسات التي
في جميع البيوت التي فيها بخروا على الاسطحة لكل اجناد السماء * واراقوا القوارير للالهة
14 الغريبة * واتي ارمياء من معبر موضع طافات حيث ارسله الرب ليتنبا * ووقف في دار بيت
15 الرب * وقال لجميع الشعب * هكذا يقول الرب * ها انا اجلب على هذه المدينة شرورا وعلى
جميع المدن وعلى قراها * كل الشرور التي تكلمت بها عليها وعلى مدنها * لانهم غلظوا
رقابهم الا يسمعوا كلماتي *

* الفصل العشرون *

1 * وسمع فحسور بن امير الكاهن * وهذا كان اقيم مقدم بيت الرب * ارمياء يتنبا بهذه الكلمات
2 * فضربه والقاه في المرف الذي كان في باب البيت المرتفع الاعلى * الذي كان في بيت
3 الرب * واخرج فحسور ارمياء من المرف * فقال له ارمياء * ليس دعا الرب اسمك فحسور
لكن مجليا *

Nam jugulabo consilium Judæ & consi- 7
lium Jerosolymæ hoc in loco; & faci-
am ut gladio cadant coram inimicis suis
& in manus quærentium animas eorum;
dabóque mortuos eorum escam vola-
tilibus cœli & bestiis terræ: Et 8
exponam hanc urbem exitio & sibilo;
quicunque transierit super eam, mœrenti
vultu sibilabit ob tantam ipsius plagam.
Comedent quoque carnes filiorum suo- 9
rum, & filiarum suarum, & unusquis-
que comedet carnes proximi sui in angu-
stia & obsidione quâ prement illos ini-
mici eorum. Tum franges lagenam illam 10
ob oculos virorum qui tecum exituri sunt;
Dicesque, Sic ait Dominus: Eodem mo- 11
do frangam hunc populum & hanc
urbem, quo fractum est vas testaceum
quod ampliùs consolidari nequit. Ita 12
faciam huic loco, dicit Dominus, & ha-
bitantibus in eo; ut hanc urbem redigam
sicut dirutam. Et domus Jerosolymæ, 13
domusque regum Judæ reddentur ut lo-
cus dirutus, propter turpitudines quæ
extant in cunctis domibus in quibus
adoleverunt super tecta omnibus copiis
cœlestibus, & fuderunt lenticulas diis
alienis. Itaque regressus Jeremia de 14
Transitu loci Tapheth quò miserat illum
Dominus ut prophetaret, substitit in a-
trio domûs Domini, & ait universo po-
pulo: Sic dicit Dominus, Ecce ego illa- 15
turus sum super hanc urbem calamita-
tes, & super omnes urbes & earum op-
pida miserias omnes quas locutus sum
contra ipsam & contra urbes ipsius:
quia cervicem suam obduràrunt, ut non
auscultarent verbis meis.

CAP. XX.

Audiens autem Phehsor filius Emmi- 1
ris sacerdotis (hic autem constitutus
fuerat princeps domûs Domini) Jere-
miam talia verba prophetantem, Per- 2
cussit eum, detrusitque in penetrale quod
erat in porta domûs superiùs sitæ, quæ
erat in æde Domini. Deinde cùm edu- 3
xisset Phehsor Jeremiam è penetrali,
dixit illi Jeremia; Nequaquam voca-
vit Dominus nomen tuum Phehsurem,
sed Migratorem.

ירמיה : כ

omnibus & ,tibi pavorem in te *dans* ego Ecce : Dominus dixit sic Quia
4 כי כה אמר יהוה הנני נתנך למגור לך ולכל
videntes tui oculi & ,suorũ inimicorũ gladio in corruent & ,te diligentib*
אהביך ונפלו בחרב איביהם ועיניך ראות
,Babel in eos traducet & ,Babel regis manu in dabo Jehudah omnẽ &
ואת כל יהודה אתן ביד מלך בבל והגלם בבלה
,hujus civitatis *robur omne* . dabo Et .gladio in eos percutiet &
5 והכם בחרב : ונתתי את כל חסן העיר הזאת
cunctos & ,ejus pretiosum omne & ,ejus laborem omnem &
ואת כל יגיעה ואת כל יקרה ואת כל
,eorum inimicorum manu in dabo Jehudah regum thesauros
אוצרות מלכי יהודה אתן ביד איביהם
tu Et .Babel in eos adducent & ,eos tollent & , eos diripient &
6 ובזזום ולקחום והביאום בבלה : ואתה
:captivitatem in ibitis ,tuæ domus habitatores omnes & , Paschur
פשחור וכל ישבי ביתך תלכו בשבי
omnes & , tu ,sepelieris ibi & ,morieris ibique ,ingredieris Babel &
ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר אתה וכל
me Seduxisti *.falsitate in eis* es vaticinatus quibus , te diligentes
7 אהביך אשר נבאת להם בשקר : פתיתני
fui : prævaluisti & ,me fuisti fortior ; sum seductus & , Domine
יהוה ואפת חזקתני ותוכל הייתי
sufficienti ex Quia .me *subsannans ipse omnis* , die omni derisum in
8 לשחוק כל היום כלה לעג לי : כי מדי
Domini verbum fuit quia : *clamabo* vastitatẽ & , *vim* ; *vociferabor* , *loquar*
אדבר אזעק חמס ושד אקרא כי היה דבר יהוה
,ej* recordabor Non : dixi Et .die omni *vituperium* & ,*probrum in* mihi
9 לי לחרפה ולקלס כל היום : ואמרתי לא אזכרנו
ignis tanquam meo corde in fuit & : ejus nomine in ultrà loquar nec
ולא אדבר עוד בשמו והיה בלבי כאש
Nam .*potero* nec ,*sustinendo* laboravi & : meis ossibus in clausus , ardens
10 בערת עצר בעצמתי ונלאיתי כלכל ולא אוכל : כי
,Annuntiate : undique pavorem , multorum detractionem audivi
שמעתי דבת רבים מגור מסביב הגידו
,*meã claudicationẽ observantes,meæ pacis* homo Omnis .illud annuntiabimus &
ונגידנו כל אנוש שלמי שמרי צלעי
.eo de nostrã ultionẽ accipiamus &,ei prævaleamus & ,decipiatur fortè si
אולי יפתה ונוכלה לו ונקחה נקמתנו ממנו :
me persequentes idcirco : *tremendus* potens tanquam mecum Dominus Et
11 ויהוה אותי כגבור עריץ על כן רדפי
non quia : vehementer *sunt affecti* pudore : prævalebunt non & ,impingent
יכשלו ולא יכלו בשו מאד כי לא
Domine Et .tradetur oblivioni non *seculi* ignominia ; *egerint prudenter*
12 השכילו כלמת עולם לא תשכח : ויהוה
tuã ultionẽ videam : cor & , renes *videns* ,justum *probans* ,exercituum
צבאות בחן צדיק ראה כליות ולב אראה נקמתך
laudate ,Domino Cantate .meã *litem* revelavi *te ad* quia : eis de
13 מהם כי אליך גליתי את ריבי : שירו ליהוה הללו
.malorum manu de *egeni* animam liberavit quia ; Dominum
את יהוה כי הציל את נפש אביון מיד מרעים :
mea mater me peperit qua dies ; *ea in* sum nat* qua dies Maledicta
14 ארור היום אשר ילדתי בו יום אשר ילדתני אמי
:dicendo,meo patri annuntiavit qui vir Maledictus .benedicta sit ne
15 אל יהי ברוך : ארור האיש אשר בשר את אבי לאמר
vir sit Et .eũ lætificavit lætificando ; masculus filius tibi est Natus
16 ילד לך בן זכר שמח שמחהו : והיה האיש
: eum pœnituit non &,DOMINUS subvertit quas civitates sicut ,ille
ההוא כערים אשר הפך יהוה ולא נחם
.*meridiei* tempore in vociferationem & ,mane in clamorem audiat &
ושמע זעקה בבקר ותרועה בעת צהרים :

Versio VUL. LAT.

4 Quia hæc dicit Dominus; Ecce
ego dabo te in pavorem, te
& omnes amicos tuos: &
corruent gladio inimicorum suorum,
& oculi tui videbunt:
& omnem Judam dabo in
manum regis Babylonis: &
traducet eos in Babylonem, &
5 percutiet eos gladio. Et dabo
universam substantiam civitatis
hujus, & omnem laborem ejus,
omnéque pretium, & cunctos
thesauros regum Juda dabo in
manu inimicorũ eorũ: & diripient
eos, & tollent, & ducent in
6 Babylonem. Tu autem Phassur,
& omnes habitatores dom* tuæ,
ibitis in captivitatem: & in Babylonem
venies, & ibi morieris,
ibíque sepeliéris tu, & omnes
amici tui, quibus prophetásti
7 mendacium. Seduxisti me, Domine,
& seductus sum: fortior
me fuisti, & invaluisti: factus sum
in derisum totâ die, omnes sub-
8 sannant me. Quia jam olim loquor,
vociferans iniquitatem, &
vastitatem clamito: & factus est
mihi sermo Domini in oppro-
9 brium, & in derisum totâ die. Et
dixi; Non recordabor ejus, neq;
loquar ultrà in nomine illius: &
factus est in corde meo quasi
ignis exæstuans, clausúsque in
ossibus meis: & defeci, ferre
10 non sustinens. Audivi enim contumelias
multorum, & terrorem
in circuitu; Persequimini, &
persequamur eum: ab omnibus
viris, qui erant pacifici mei, &
custodientes latus meum: si quo
modo decipiatur, & prævaleamus
adversùs eum, & consequamur
11 ultionem ex eo. Dominus autem
mecum est quasi bellator fortis:
idcircò qui persequuntur me, cadent,
& infirmi erunt: confundentur
vehementer, quia non intellexerunt
opprobrium sempiternum,
quod nunquam delebitur.
12 Et tu, Domine exercituũ probator
justi, qui vides renes & cor:
videam, quæso, ultionem tuam ex
eis: tibi enim revelavi causam
13 meam. Cantate Domino, laudate
Dñm: quia liberavit animã pau-
14 peris de manu malorum. Maledicta
dies, in qua natus sum:
dies, in qua peperit me mater
15 mea, non sit benedicta. Maledictus
vir, qui annuntiavit patri
meo, dicens; Natus est tibi puer
masculus: et quasi gaudio lætifi-
16 cavit eum. Sit homo ille ut sunt
civitates, quas subvertit Dominus,
et non pœnituit eum: audiat
clamorem manè, & ululatum in
tempore meridiano:

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

4 (β) Διότι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμί σε εἰς μετοικίαν σὺν πᾶσι τοῖς φίλοις σου· καὶ πεσοῦνται ἐν (γ) μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ὄψονται· καὶ σὲ καὶ πάντα (δ) Ἰούδα δώσω εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ μετοικιοῦσιν αὐτοὺς, καὶ (ε) κατακόψουσιν ἐν μαχαίραις.
5 Καὶ δώσω τὴν πᾶσαν ἰσχὺν τῆς πόλεως ταύτης, καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς, καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως Ἰούδα εἰς χεῖρας ἐχθρῶν (ζ) αὐτοῦ, καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς
6 εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, πορεύσεσθε ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν Βαβυλῶνι ἀποθανῇ, καὶ ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου, οἷς
7 ἐπροφήτευσας αὐτοῖς ψευδῆ. Ἠπάτησάς με κύριε, καὶ ἠπατήθην, ἐκράτησας, καὶ ἠδυνάσθης· ἐγενόμην εἰς γέλωτα, πᾶσαν
8 ἡμέραν διετέλεσα μυκτηριζόμενος. Ὅτι πικρῷ λόγῳ μου γελάσομαι, ἀθεσίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐπικαλέσομαι, ὅτι ἐγενήθη λόγος κυρίου εἰς ὀνειδισμὸν ἐμοὶ καὶ εἰς
9 χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν μου. Καὶ εἶπα, Οὐ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρίου, καὶ οὐ μὴ (η) λαλήσω ἔτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον φλέγον ἐν τοῖς (θ) ὀστοῖς μου, καὶ παρεῖμαι πάντοθεν, καὶ οὐ
10 δύναμαι φέρειν, Ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροιζομένων κυκλόθεν, Ἐπισύστητε, καὶ ἐπισυστῶμεν (ι) ἐπ' αὐτῷ πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ· τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ, εἰ ἀπατηθήσεται, καὶ δυνησόμεθα αὐτῷ, καὶ ληψόμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ
11 αὐτοῦ. (κ) Ὁ δὲ κύριος μετ' ἐμοῦ καθὼς (λ) μαχητὴς ἰσχύων· διὰ τοῦτο ἐδίωξαν, καὶ νοῆσαι οὐκ ἠδύναντο. ᾐσχύνθησαν σφόδρα, ὅτι οὐκ ἐνόησαν ἀτιμίας αὐτῶν, αἳ δι' αἰῶ-
12 νος οὐκ ἐπιλησθήσονται. Κύριε δοκιμάζων δίκαια, συνιῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς, ὅτι πρὸς
13 σὲ ἀπεκάλυψα τὰ ἀπολογήματά μου. Ἄσατε τῷ κυρίῳ, αἰνέσατε αὐτῷ, ὅτι (μ) ἐξείλατο τὴν ψυχὴν πένητος ἐκ χειρὸς
14 (ν) πονηρευομένων. Ἐπικατάρατος ἡ (ξ) ἡμέρα, ἐν ᾗ ἐτέχθην ἐν αὐτῇ· ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου, μὴ
15 ἔστω εὐλογητή. Ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγγελισάμενος τῷ πατρί μου λέγων, Ἐτέχθη σοι ἄρσεν. εὐφραινό-
16 μενος (ο) Ἔστω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὡς αἱ πόλεις ἃς κατέστρεψε κύριος ἐν θυμῷ, καὶ οὐ μετεμελήθη· ἀκουσάτω κραυγῆς (π) τὸ πρωὶ, καὶ ἀλαλαγμοῦ μεσημβρίας,

Quia hæc dicit Dominus; Ecce ego do te in migrationem cum omnibus amicis tuis: & cadent in gladio inimicorum suorum: & oculi tui videbunt: & te, & omnem Judam dabo in manus regis Babylonis: & migrare facient eos, & trucidabunt in gladiis. Et dabo omnem fortitudinem civitatis hujus, & omnes labores ejus, & omnes thesauros regis Juda in manus inimicorum ejus: & ducent eos in Babylonem: Et tu, & omnes habitantes in domo tua ibitis in captivitatem: & in Babylone morieris: & ibi sepelieris tu, & omnes amici tui, quibus prophetâsti eis falsa. Decepisti me, Domine, & deceptus sum: obtinuisti, & potuisti: factus sum in derisum, totâ die perseveravi subsannatus: Quia amaro verbo meo (f) ridebo prævaricationem, & miseriam invocabo: quia factus est sermo Domini in opprobrium mihi, & in derisum totâ die meâ. Et dixi; Non nominabo nomen Domini, nec loquar ultrà in nomine ipsius. Et factus est, quasi ignis ardens [...] rens in ossibus meis: & dissolutus sum undique, & non possum ferre: Quia audivi vituperationem multorum congregatorum undique; Insultate, & insultemus in eum omnes viri amici ejus: observate mentem ejus, si decipietur: & prævalebimus ei, & sumemus vindictam nostram ex eo: Dominus autem mecum, quasi bellator fortis. Idcircò persequuti sunt, & intelligere non potuerunt: confusi sunt valdè, quia non intellexerunt ignominias suas, quæ per seculum non tradentur oblivioni. Domine, probans justa, intelligens renes, & corda, videam ultionem, quæ à te in eis: quia ad te revelavi (g) defensiones meas. Cantate Domino, laudate eum: quia liberavit animam pauperis, de manu (h) malignantium. Maledicta dies, in qua natus sum in ea: dies, in qua peperit me mater mea, non sit benedicta. Maledictus homo, qui evangelizavit patri meo, dicens: Natus est tibi masculus. (i) Lætans Sit homo ille, sicut civitates, quas subvertit Dominus in furore, & non pœnituit eum. Audiat clamorem manè, & ululatum meridie:

MS. A. (β) Διὰ τοῦτο (γ) μαχαίρῃ (δ) Ἰούδαν (ε) κατακόψουσιν αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ. Καὶ δώσω πᾶσαν τὴν ἰσχὺν (ζ) αὐτῆς, (η) λαλήσω ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ. (θ) ὀστέοις (ι) ἐπ' αὐτὸν (κ) Καὶ κύριος (λ) * μαθητὴς ἰσχυρός· (μ) ἐξείλατο ψυχὴν (ν) πονηρῶν αὐτοῦ. (ξ) ἡμέρα ᾗ ἐγεννήθην ἐν αὐτῇ· (ο) ἔστω (π) τὸ πρωὶ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ארי כדנן אמר יי הא אנא מסר לך לתבר לך ולכל רחמך ויתקטלון בחרב בעלי
דבביהון ועינך חזין וית כל דבית יהודה אמסר ביד מלכא דבבל ויגלנון לבבל וימחנון
5 בחרבא : ואתן ית כל עותר ארעא הדא וית כל עמלה וית כל ליאותה וית כל אוצרי
6 מלכיא דבית יהודה אמסר ביד בעלי דבביהון ויבזונון וישבונון ויובלנון לבבל : ואת
פשחור וכל יתבי ביתך תהכון בשביא ולבבל תתובל ותמן תמות ותמן תתקבר את וכל
7 רחמיך דאתנביתא להון בשקרא : שבשתני יי ואשתבשית תקפתני ויכלת לי הויתי
8 ללעיב כל יומא כולהון מחיכין בי : ארי בזמן דאנא מתנבי אנא מרים קלי בכי ומצוח
ועל חטופין ובוזזין אנא מתנבי ארי הוה פתגמא דיי לי לחסודין וללעג כל יומא :
9 ואמרית לא אדכרניה ולא אמלל עוד בשמיה והון פתגמוהי בלבי כאשא בערא שטפין
10 ית גרמי ולאיתי לסוברא ולא יכלית : ארי שמעית מלי סניאיא דמתכנשין מסחור
סחור חוו ונחוניה כל אנש שלמי כמנין לאבאשא לי מאים יטעי ונכול ליה ונתפרע
11 פורענותנא מניה : ויי מימריה בסעדי כגבר תקיף על כן רדפי יתקלון ולא יכלון למקם
12 ויבהתון לחדא ארי לא יצלחון ויתחפון אתכנעות עלם דלא תפסוק : ויי צבאות בחר
קשוט גלין קדמוהי כולין ולבא אחוי פורענות דינך מנהון ארי קדמך אמרית ית עולבני :
13 שבחו קדם יי אודו קדם יי ארי שזיב ית נפש מסכן מיד מבאשין : ליט יומא דאתילידית
14 ביה יומא דילדתני ביה אמי לא יהי בריך : ליט גברא דבשר ית אבא למימר אתיליד
15 לך בר דכר חדאה חדייה : ויהי גברא ההוא כקרויא דהפך יי ברוגזיה ולא אתותבא
16 וישמע צוחתא בצפרא ויבבא בעדן טיהרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dñs: Ecce ego tradã te in interitũ, te & omnes amicos tuos, & occidentur gladio inimicorũ suorũ, & oculi tui videbunt: & omnes viros dom* Juda tradã in manũ regis Babylonis, & abducet eos in Babyloné, & *percutiet* eos gladio. Et dabo omnes divitias terræ huj*, & omnẽ laborẽ ejus, & omnia in quib* laboraverunt, & omnes thesauros regũ domus Juda tradã in manũ inimicorũ suorũ, & diripient ea, & in captivitatẽ ducent, & asportabunt ea in Babyloné. Tu autẽ Phasur, & omnes habitatores domus tuæ ibitis in captivitatẽ, & in Babyloné ducéris, & ibi morieris, ibique sepelieris tu & omnes amici tui, quib* prophetâsti in mendacio. Seduxisti me Dñe, & seduct* sum: robustior me fuisti, & invaluisti contra me: fui subsannationi quotidie, omnes me rident. Quia in tempore quo ego prophetizo, ego tollo vocẽ meam plorans, & exclamans: & contra raptores & direptores ego prophetizo: factũ est enim mihi verbũ Dñi in opprobriũ & in derisum tota die. Et dixi: Non recordabor ej*, nec loquar ultrà in nomine ej*: & facti sunt sermones ejus in corde meo quasi ignis ardens, inundantes ossa mea: & laboravi sustinens & non potui. Quia audivi verba multorũ qui congregantur in circuitu: Annuntiate & denuntiabim* illud: omnes viri pacis meæ insidiantur ut malefaciant mihi, Fortè errabit, et prævalebim* adversùs eum, et ultioné nostrã sumem* ex eo. Verbũ autẽ Dñi est in adjutoriũ meum, sicut heros robust*. Propterea qui me persequuntur, corruent, et non poterunt surgere: confundentur vehementer, quia non prosperabuntur, et operiet eos verecundia æterna, quæ nunquam cessabit. Dñs autẽ exercituũ eligens veritatẽ, revelati sunt coram eo renes et cor; videbo ultioné judicii tui ex eis: quia coram te dixi injuriam meam. Cantate coram Dño, confitemini coram Dño, quia liberavit animam pauperis de manũ malignorũ. Maledicta dies in qua nat* sum: dies in qua peperit me mater mea, non sit benedicta. Maledict* vir qui annuntiavit patri meo, dicens: Natus est tibi filius masculus, lætitia lætificavit eum. Sitque vir ille sicut civitates quas subvertit Dominus in furore suo, et non sunt habitatæ: et audiat clamorem manè, et ululatum in tempore meridiano.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Propterea sic dicit Dominus; Ecce reddam 4
te peregrinum, te *inquam* & omnes amicos
tuos, qui corruent gladio inimicorum suorum
oculis tuis cernentibus: totum quoque Judam
tradam in manum regis Babelis, qui captivos
abducet eos in Babelē, gladióque trucidabit.
Tradam etiam omnes arces hujus civitatis, to- 5
tum laborem, totúmque splendorem ipsius;
omnes denique thesauros regis Judæ tradam
in manū inimicorū suorum, ut capiant & di-
ripiant eos, & abducant eos in Babelem. Tu 6
quoque Peshur & omnes domestici tui abibi-
tis in captivitatem, Babylonem abibis; & illic
morieris, ibique sepelieris tu & omnes ami-
ci tui quibus falsò prophetâsti. Pellexisti me 7
Domine, & pellectus sum: superâsti & vicisti
me: factus sum derisioni quotidie, & omnes
me subsannant. Quoties loquebar & voci- 8
ferabar, adversùs rapaces & direptores cla-
mitabam. Quia cessit mihi sermo Domini in
opprobrium atque derisum quotidie; Ideò 9
statueram nullam ejus mentionem me factu-
rum, nec ampliùs locuturum nomine ipsius:
at factus est in corde meo velut ignis ardens
& incensus in ossibus meis. Tentavi quidem
patienter ferre, sed non potui? Quoniam 10
audiebam machinationem multorum qui cir-
cum me congregabantur: & dicebant omnes
qui precabantur mihi pacem ore suo tenus,
animo autem suo me oderant; Ostendite eum
nobis ut insurgamus in eum: fortè pellicietur
à nobis, & sumemus ab eo vindictam nostrā.
Atqui Dominus mecum est tanquam gigas ro- 11
bustissimus, ideò omnes persecutores mei pu-
defient & non subsistent: erubescent admodū,
eò quòd non fuerint prudentes, ignominiā
sempiternā quæ nunquam oblivioni tradetur.
Itaque Domine potentissime, investigator ju- 12
stitiæ, inspector renū et cordis, videam ultionē
tuam de istis; quia tibi revelavi causas meas.
Laudate Dominum, laudate *inquam* Domi- 13
num, quia liberavit animam pauperis de ma-
nu maleficorum. Maledictus sit ille dies quo 14
genitus sum: dies ille quo peperit me mater
mea, ne sit benedictus. Maledictus sit homo ille 15
qui nuntiavit patri meo dixitque ei; Natus est
tibi filius mas, existimans ingenti eum afficere
lætitiā. Sit homo ille similis civitatibus quas 16
Dñs implacabiliter evertit: audiat clamorem
in matutino, & clangorem in meridie;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

٭لاجل هذا هكذا يقول الرب ٭ ها انا ادفعك للجلوه مع جميع اصدقائك ويسقطون بسيف
اعدائهم ٭ وعيناك تنظران ٭ وادفع كل يهوذا الى ايدي ملك بابل ٭ ويجلوهم ويقطعونهم
بالسيف ٭ وادفع كل قوة هذه المدينة وجميع اتعابها وجميع كنوز ملك يهوذا الى ايدي
اعدائهم ٭ ويسوقونهم الى بابل ٭ وانت وجميع السكان في بيتك تمضون في السبي ٭ وفي بابل تموت
وهناك تدفن انت وجميع اصحابك الذين تنبات لهم بالكذب ٭ خدعتني يا رب فانخدعت
امسكتني فغلبت ٭ صرت ضحكة ٭ كملت كل النهار مهزوا بي ٭ لاني بقولي المر ارعى ٭ ادعو
جورا وسقوه ٭ لان كلمة الرب صارت لي للتعيير وللهزء كل نهاري ٭ وقلت لا اسمي باسم الرب ولا
اتكلم بهذا الاسم ٭ وصار مثل نار متوقدة ملتهبة في عظامي ٭ واتصبر من كل ناحية ولم
اطق ان احتمل ٭ لاني سمعت ذم الكثيرين المجتمعين من حولي ٭ بينوا ونبيت عليه يا جميع
الرجال اصدقائه ٭ احفظوا فكرته ان كان ينخدع ٭ ونقتدر عليه وناخذ انتقامنا منه ٭ والرب
معي كمثل نابيد قوي ٭ لاجل هذا طردوا ولم يقدروا ان يفهموا ٭ خزيوا جدا لانهم لم
يفهموا اهانتهم التي لا تنسى مدى الدهر ٭ ايها الرب مختبر العدل متفهم الكلى والقلوب
اري من قبلك الانتقام فيهم ٭ لاني كشفت لك محاوبتي ٭ انشدوا للرب وسبحوا له لانه خلص
نفس المسكين من يد من هو اقوى منه ٭ ملعون اليوم الذي ولدت فيه ٭ اليوم الذي
فيه ولدتني امي لا يكون مباركا ٭ ملعون الانسان الذي بشر ابي قايلا ولد لك ذكر
وظن ذلك الانسان انه يكون مسرورا ٭ يكون ذلك الانسان مثل المدن التي خسفها الرب
بغضب ولم يندم ٭ ليسمع الصراخ باكرا والرنين وسط النهار ٭

Iccirco sic ait Dominus, Ecce ego traditu- 4
rus sum te migrationi cum omnibus ami-
cis tuis, atque hi corruent gladio inimi-
corum suorum oculis tuis videntibus:
tradamque totum Judam in manus regis
Babylonici, qui captivos abducent eos, &
gladio concident: Tradam etiam totum 5
robur hujus urbis, omnesque labores ejus,
& omnes thesauros regis Judæ in manus
inimicorum suorum, & abducent eos
Babelem. Tu denique & omnes habitan- 6
tes in domo tua ibitis in captivitatem,
& Babele morieris, ibique sepelieris tu
& omnes amici tui quibus mendacium
prophetâsti. Decepisti me Domine, & 7
deceptus sum: apprehendisti me, & vi-
ctus sum: factus sum irrisioni: exegi to-
tam diem illusus. Nam ego sermone meo 8
amaro vociferor, mœrorem atque mise-
riam proclamo, quia verbum Domini
versum est mihi in improperium &
derisum totâ die meâ. Quare dixi, Non 9
nominabo nomen Domini, neque loquar
de hoc nomine: verùm factum est velut
ignis ardens, incendens ossa mea. Pati-
enter ago ex omni parte, sed ferre ne-
queo: Quoniam audio criminationem 10
multorum circum me congregatorum,
dicentium, Patefacite, & contra ipsum
patefaciamus, O omnes viri amici ipsius:
observate cogitationem ejus, si fortè
decipiatur, & prævaleamus ei, & suma-
mus ultionem nostram de ipso. Verùm 11
Dominus mecum est ut subsidium for-
tissimum, propterea persecuti sunt, sed
non potuerunt intelligere: pudefacti sunt
vehementer, quia non intellexerunt con-
temptum suum qui nequaquam oblivi-
oni tradetur in seculū. Eja Domine pro- 12
bans justitiam, intelligens renes & cor-
da, videam à te vindictam de istis:
quia tibi proposui defensiones meas. Ca- 13
nite carmen Domino, cumque laudate,
quoniam eripuit animam pauperis ex
ejus manu qui fortior erat ipso, Male- 14
dictus dies quo natus sum; dies quo me
genuit mater mea, non sit benedictus.
Maledictus homo qui retulit patri meo 15
dicens; Natus est tibi masculus, & arbi-
tratus est homo ille eum esse lætaturum.
Contingat homini illi quod urbibus quas 16
Dominus in imum cum furore detrusit,
nec pœnituit eum: audiat clamorem manè,
& strepitum meridie;

ירמיה : כא

meũ ſepulchrũ mea mater mihi fuiſſet &, vulva à me interfecit non Quid
17 אשר לא־מותתני מרחם ותהי־לי אמי קברי
, ſum egreſſus vulva de jam quid Ut ſeculi conceptio ejus vulva &
18 ורחמה הרת עולם: למה זה מרחם יצאתי
? mei dies pudore in deficerent & ; mœſtitiam & laborem videndum ad
לראות עמל ויגון ויכלו בבשת ימי:

CAP. XXI. כא

eum ad mittendo in , Domino à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה בשלח אליו
filium Sephaniah & , Malchijah filium Paſchur , Sidchijahu rex
המלך צדקיהו את־פשחור בן־מלכיה ואת־צפניה בן־
: Dominum nobis pro nunc Inquire : dicendum ad , ſacerdotē Mahaſejah
2 מעשיה הכהן לאמר: דרש־נא בעדנו את־יהוה
faciat fortè ſi , nos adverſum prælians Babel rex Nebuchadreſar quia
כי נבוכדראצר מלך־בבל נלחם עלינו אולי יעשה
. nobis deſuper aſcendat & , ſua mirabilia omnia ſecundū nobiſcum Dominus
יהוה אותנו ככל־נפלאתיו ויעלה מעלינו:
dixit Sic : Sidchijahu ad dicetis Sic : eos ad Irmejahu dixit Et
3 ויאמר ירמיהו אליהם כה תאמרן אל־צדקיהו: כה־אמר
4 quæ , belli vaſa convertens ego Ecce : Iſrael Deus Domin'
יהוה אלהי ישראל הנני מסב את־כלי המלחמה אשר
, Babel rege cum , eis in pugnantes vos quibus , veſtris manibus in
בידכם אשר אתם נלחמים בם את־מלך בבל
colligam & : murum extra vos ſuper coangustantes , Chaſdim &
ואת־הכשדים הצרים עליכם מחוץ לחומה ואספתי
vobiſcum ego pugnabo Et . hujus civitatis medium ad ea
5 אותם אל־תוך העיר הזאת: ונלחמתי אני אתכם
, excandeſcentia in & , naſo in & , forti brachio in & , extenta manu in
ביד נטויה ובזרוע חזקה ובאף ובחמה
, hujus civitatis habitatores percutiam Et . magna ira in &
6 ובקצף גדול: והכיתי את־יושבי העיר הזאת
. morientur magna peſtilentia in , animal & , hominem &
ואת־האדם ואת־הבהמה בדבר גדול ימתו:
, Jehudah regem Sidchijahu Dabo : DOMINI effatum ſic poſt Et
7 ואחרי־כן נאם־יהוה אתן את־צדקיהו מלך־יהודה
hac civitate in reſiduos & , populum & , ej' ſervos &
ואת־עבדיו ואת־העם ואת־הנשארים בעיר הזאת
regis Nebuchadreſar manu in , fame à & , gladio à , peſte à
מן־הדבר מן־החרב ומן־הרעב ביד נבוכדראצר מלך־
: eorū animam quærentium manu in & , eorū inimicorū manu in & , Babel
בבל וביד איביהם וביד מבקשי נפשם
neque , parcet nec , eis ſuper ignoſcet non , gladii os ad eos percutiet &
והכם לפי־חרב לא־יחוס עליהם ולא יחמל ולא
: Dominus dixit Sic : dices hunc populum ad Et . miſerebitur
8 ירחם: ואל־העם הזה תאמר כה אמר יהוה
. mortis viam & , vitarum viam veſtras facies ad dans ego Ecce
הנני נתן לפניכם את־דרך החיים ואת־דרך המות:
: peſte in & , fame in & , gladio in morietur , hac urbe in Habitans
9 הישב בעיר הזאת ימות בחרב וברעב ובדבר
; vivet & , vos ſuper coangustantes , Chaſdim ad fuerit delapſus & egreſſus &
והיוצא ונפל על־הכשדים הצרים עליכם יחיה
meas facies poſui Et . ſpolium in ſua anima ei erit &
10 והיתה־לו נפשו לשלל: כי־שמתי פני
: DOMINUS ait , bonum in non & , malum in hanc civitatem in
בעיר הזאת לרעה ולא לטובה נאם־יהוה
. igni in eam comburet & , dabitur Babel regis manum in
ביד־מלך בבל תנתן ושרפה באש:
. DOMINI verbum Audite : Jehudah regis domui Et
11 ולבית מלך יהודה שמעו דבר־יהוה:

Verſio VULG. LAT.

17 Qui non me interfecit à vulva, ut
fieret mihi mater mea ſepulchrũ,
& vulva ejus conceptus æternus.
18 Quarè de vulva egreſſus ſum, ut
viderem laborem & dolorem, &
conſumerentur in confuſione di-
es mei?

CAP. XXI.

1 VErbum, quod factum eſt ad
Jeremiam à Domino, quando mi-
ſit ad eum rex Sedecias Phaſſur
filium Melchiæ, & Sophoniam
filium Maaſiæ ſacerdotem, di-
2 cens; Interroga pro nobis Do-
minum, quia Nabuchodonoſor
rex Babylonis præliatur adver-
ſùm nos: ſi fortè faciat Domi-
nus nobiſcum ſecundùm omnia
mirabilia ſua, & recedat à no-
3 bis. Et dixit Jeremias ad eos;
4 Sic dicetis Sedeciæ; Hæc dicit
Dominus Deus Iſrael; Ecce ego
convertam vaſa belli, quæ in ma-
nibus veſtris ſunt, & quibus vos
pugnatis adverſùm regem Baby-
lonis, & Chaldæos, qui obſident
vos in circuitu murorum: &
congregabo ea in medio civita-
5 tis hujus. Et debellabo ego
vos in manu extenta, & in bra-
chio forti, & in furore, & in
indignatione, & in ira grandi.
6 Et percutiam habitatores civi-
tatis hujus: homines & beſtiæ
peſtilentiâ magnâ morientur.
7 Et poſt hæc, ait Dominus; Dabo
Sedeciam regem Juda, & ſervos
ejus, & populum ejus, & qui
derelicti ſunt in civitate hac à
peſte, & gladio, & fame, in ma-
nu Nabuchodonoſor regis Ba-
bylonis, & in manu inimico-
rum eorum, & in manu quæren-
tium animam eorum, & percu-
tiet eos in ore gladii; & non
flectetur, neque parcet, nec mi-
8 ſerebitur. Et ad populum hunc
dices; Hæc dicit Dominus; Ecce
ego do coram vobis viam vitæ,
9 & viam mortis. Qui habita-
verit in urbe hac, morietur gla-
dio, & fame, & peſte: qui au-
tem egreſſus fuerit, & transfuge-
rit ad Chaldæos, qui obſident
vos, vivet, & erit ei anima ſua,
10 quaſi ſpolium. Poſui enim fa-
ciem meam ſuper civitatem hanc
in malum, & non in bonum, ait
Dominus; in manu regis Baby-
lonis dabitur, & exuret eam igni.
11 Et domui regis Juda; Audite
verbum Domini,

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέ με (ϛ) ἐν μήτρᾳ, καὶ
ἐγένετό μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μου, καὶ ἡ
18 μήτρα συλλήψεως αἰωνίας. Ἵνατί τοῦτο
ἐξῆλθον ἐκ μήτρας, τοῦ βλέπειν κόπους καὶ
πόνους, καὶ διετέλεσαν ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι
μου;

MS.A. (ϛ) ἐν μήτρᾳ μητρὸς,

ΚΕΦ. κα΄.

1 Ὁ ΛΟΓΟΣ Ὁ ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΠΑ-
ΡΑ ΚΥΡΙΟΥ ΠΡΟΣ (α) ἹΕΡΕΜΙ-
ΑΝ, ὍΤΕ ἈΠΕΣΤΕΙΛΕ ΠΡΟΣ ΑΥ-
ΤΟΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΕΔΕΚΙΑΣ
ΤΟΝ ΠΑΣΧΩΡ ὙΙΟΝ ΜΕΛΧΙΟΥ,
ΚΑΙ ΣΟΦΟΝΙΑΝ ὙΙΟΝ (β) ΒΑΣΑΙ-
2 ΟΥ ΤΟΝ ἹΕΡΕΑ, ΛΕΓΩΝ, Ἐπερώ-
τησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον· ὅτι (ͺ) βασιλεὺς
Βαβυλῶνος ἐφέστηκεν ἐφ᾽ ἡμᾶς· εἰ ποιήσει
κύριος κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, καὶ
3 ἀπελεύσεται ἀφ᾽ ἡμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τοὺς Ἱερεμίας, Οὕτως ἐρεῖτε πρὸς Σεδεκί-
4 αν βασιλέα Ἰούδα, Τάδε λέγει κύριος, Ἰ-
δοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὅπλα τὰ πολεμικὰ,
ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐτοῖς πρὸς τοὺς
Χαλδαίους τοὺς (γ) συγκεκλεικότας ὑμᾶς
ἔξωθεν τοῦ (δ) τείχους. καὶ συνάξω αὐτοὺς
5 εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης, Καὶ πο-
λεμήσω ἐγὼ ὑμᾶς ἐν χειρὶ (ε) ἐκτεταμέ-
νῃ, καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ θυμοῦ καὶ
6 (ζ) ὀργῆς μεγάλης. Καὶ πατάξω πάντας
τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, τοὺς
ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγά-
7 λῳ, καὶ ἀποθανοῦνται. Καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως
λέγει κύριος, Δώσω τὸν Σεδεκίαν βασι-
λέα Ἰούδα, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τὸν λα-
ὸν (η) καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς
μαχαίρας, εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, τῶν ζη-
τούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν· καὶ κατακόψου-
σιν αὐτοὺς ἐν στόματι μαχαίρας· οὐ φείσομαι
(θ) ἐπ᾽ αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ οἰκτειρήσω αὐτούς.
8 Καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον ἐρεῖς, Τάδε λέ-
γει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα πρὸ προσώ-
που ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς, καὶ τὴν ὁδὸν
9 τοῦ θανάτου. Ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει
ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λι-
μῷ· καὶ ὁ ἐκπορευόμενος προσχωρῆσαι πρὸς
τοὺς Χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικότας ὑμᾶς,
ζήσεται, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῦλα, καὶ
10 ζήσεται. Διότι (ι) ἐστήρικα τὸ πρόσωπόν
μου ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ, καὶ οὐκ
εἰς ἀγαθά· εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶ-
νος παραδοθήσεται, καὶ κατακαύσει αὐτὴν
11 ἐν πυρί. Ὁ οἶκος βασιλέως Ἰούδα, ἀκούσατε λόγον κυρίου·

MS.A. (α) ἹΗΡΕΜΙΑΝ, ὍΤΙ (β) ΜΑΣΣΑΙΟΥ (ͺ) ὁ βασιλεὺς (γ) συγκλείοντας ἡμᾶς (δ) τείχους εἰς τὸ μέσον (ε) ἐκτεταμένῃ, (ζ) ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου. (η) τὸν καταλειφθέντα (θ) ἐπ᾽ αὐτοὺς, (ι) ἐστήρισα

Quia non interfecit me in vulva, & facta eſt mihi mater mea ſepulchrum meum, & vulva conceptionis æternæ. ut quid iſtud egreſſus ſum è vulva, ut viderem labores, & dolores, & conſummati ſunt in confuſione dies mei?

CAP. XXI.

VERBUM, quod factum eſt à Domino ad Hieremiam, quando miſit ad eum rex Sedecias Paſchor filium Melchiæ, & Sophoniam filium Baſæa ſacerdotem, dicens; Interroga pro nobis Dominum: quia rex Babylonis inſurrexit ſuper nos: ſi faciet Dominus ſecundum omnia mirabilia ſua, & recedet à nobis? Et dixit ad eos Hieremias; Sic dicetis ad Sedeciam regem Juda; Hæc dicit Dominus; Ecce ego converto arma bellica, in quibus vos pugnatis in eis adverſus Chaldæos, qui concluſerunt vos extra murum. Et congregabo eos in medio civitatis hujus. Et debellabo ego vos in manu extenta, & in brachio forti cum furore, & ira magna. Et percutiam omnes habitantes in civitate hac, homines & jumenta, in morte magna & morientur. Et poſt hæc ſic ait Dominus; Dabo Sedeciam regem Juda, & pueros ejus, & populum derelictum in civitate hac à morte, & à fame, & à gladio, in manus inimicorum eorum, quærentium animas eorum: & trucidabunt eos in ore gladii. Non parcam ſuper eis, & non miſerebor eorum. Et ad populum hunc dices; Hæc dicit Dominus; Ecce ego dedi ante faciem veſtram, viam vitæ, & viam mortis. Sedens in urbe hac, morietur in gladio, & in fame: & egrediens accedere ad Chaldæos, qui concluſerunt vos, vivet, & erit anima ejus in ſpolia, & vivet. Obfirmavi enim faciem meam ſuper civitatem hanc in mala, & non in bona. In manus regis Babylonis tradetur: & comburet eam in igne. Domus regis Juda, audite verbum Domini,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 לוי דלא אמיר עלי דמתית ממעין והות לי פון אמי קברי והוית כדלא הוית: למה דנן
18 מבטנא נפקית למחזי עמל ודון וספו בבהתא יומי:

כא

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מקדם יי כד שלח לותיה מלכא צדקיה ית פשחור בר
2 מלכיה וית צפניה בר מעשיה כהנא למימר: צלי כען עלנא קדם יי ארי נבוכדנצר
3 מלכא דבבל מגיח קרבא בנא מאים יעבד יי עמנא ככל פרישותיה ויסתלק מננא: ואמר
4 ירמיה להון כדין תימרון לצדקיה: כדנן אמר יי אלהא דישראל האנא מסחר ית מאני
קרבא דבידכון דאתון מגיחין קרבא בהון עם מלכא דבבל ועם כשדאי דצירין עליכון
5 מברא לשורא ואכניש יתהון לגו קרתא הדא: ואגיח אנא עמכון ביד מרממא ובדרע
6 תקיפא וברגז ובחמה ובתקוף רב: ואמחי ית יתבי קרתא הדא וית אנשא וית בעירא
7 במותא סגיאה ימותון: ובתר כן אמר יי אמסר ית צדקיה מלך שבטא דבית יהודה וית
עבדוהי וית עמא וית דאשתארו בקרתא הדא מן מותא ומן חרבא ומן כפנא ביד נבוכד
ראצר מלכא דבבל וביד בעלי דבביהון וביד דבען למקטלהון וימחנון לפתגם דחרב
8 לא יחוס עליהון ולא יחמול ולא ירחם: ולעמא הדין תימר כדנן אמר יי האנא יהב
9 קדמיהון ית אורח חיי וית אורח מותא: דיתב בקרתא הדא יתקטל בחרבא ובכפנא
10 ובמותא ודיפוק וישתמע לכשדאי דצירין עליכון ויחי ותהי ליה נפשיה לשיזבא: ארי
חל רוגזי בקרתא הדא לבישא ולא לטבא אמר יי בידא דמלכא דבבל תתמסר
11 ויוקדניה בנורא: ולבית מלך שבטא דבית יהודה קבילו פתגמא דיי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Utinam non dictum fuiſſet de me: ſed quòd mortu' eſſem ab utero, & eſſet mihi mater mea ſepulchrum meum, & eſſem quaſi non eſſem. Quare de ventre egreſſus ſum; ut viderem laborem et dolorem, et conſumpti ſunt in confuſione dies mei?

CAP. XXI.

VErbum prophetiæ quod factum eſt ad Jeremiam à facie Dñi, quando miſit ad eum rex Sedechias Phaſur filium Melchiæ, & Sophoniam filium Maaſiæ ſacerdotem, dicens: Ora nunc pro nobis coram Dño, quia Nabuchodonoſor rex Babylonis præliatur adverſùm nos; fortaſſe faciet Dñs nobiſcum juxta omnia mirabilia ſua, & diſcedet à nobis. Et dixit ad eos Jeremias: Hæc dicetis Sedechiæ; Hæc dicit Dñs Deus Iſrael: Ecce ego convertam inſtrumenta belli quæ ſunt in manibus veſtris, quibus vos pugnatis contra regē Babylonis, & contra Chaldæos, qui obſident vos extra murum: & congregabo ea in medio civitatis hujus. Et pugnabo ego vobiſcum in manu excelſa, et in brachio forti, et in furore, et in indignatione, et in ira grandi. Et percutiam habitatores civitatis hujus: & homines & jumenta peſte magna morientur. Et poſt hæc, dicit Dñs, tradam Sedechiam regem tribus domus Juda, & ſervos ejus, & populum & quicunque remanſerit in civitate iſta, à morte, & à gladio, & à fame, in manum Nabuchodonoſor regis Babylonis, & in manum inimicorum ſuorum, & in manum quærentium occidere eos; & percutiet eos in ore gladii: non parcet eis, nec ignoſcet, nec miſerebitur. Populo autem huic dices: Hæc dicit Dñs; Ecce ego dabo coram vobis viam vitæ & viam mortis. Qui habitaverit in urbe hac, interficietur gladio, & fame, & peſte: & qui egreſſus fuerit, et qui obedierit Chaldæis qui obſident vos, vivet, et erit ei anima ejus in evaſionem. Quia reſidet furor meus contra civitatem iſtam in malum, et non in bonum, dicit Dominus. In manum regis Babylonis tradetur, qui eam ſuccendet igni. Et domui regis tribus domus Juda, Suſcipite verbum Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܠܐ ܐܡܝܬܢܝ ܒܡܪܒܥܐ. ܘܗܘܬ ܠܝ ܐܡܝ ܩܒܪܐ. ܘܡܪܒܥܐ ܒܛܢܬܗ ܕܥܠܡ.
* ܠܡܢܐ ܢܦܩܬ ܡܢ ܡܪܒܥܐ. ܠܡܚܙܐ ܥܡܠܐ ܘܕܘܘܢܐ. ܘܫܠܡܘ ܒܒܗܬܬܐ ܝܘܡܝ.
* ܫܠܡ * ܟܐ *
* ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ.
ܠܦܫܚܘܪ ܒܪ ܡܠܟܝܐ ܘܠܨܦܢܝܐ ܒܪ ܡܥܫܝܐ ܟܗܢܐ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܥܝ ܥܠܝܢ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.
ܡܛܠ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܡܬܟܬܫ ܥܡܢ. ܐܢ ܢܥܒܕ ܥܡܢ ܡܪܝܐ
ܐܝܟ ܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܗ. ܘܢܦܪܘܩܝܘܗܝ ܡܢܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܪܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܨܕܩܝܐ
ܡܠܟܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܡܗܦܟ ܐܢܐ ܡܐܢܝ ܩܪܒܐ ܕܒܐܝܕܝܟܘܢ
ܕܡܬܟܬܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܘܢ. ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ: ܘܥܡ ܟܠܕܝܐ. ܕܟܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ
ܠܒܪ ܡܢ ܫܘܪܐ. ܘܐܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܓܘ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. * ܘܐܬܟܬܫ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ
ܒܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ. ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ. ܒܚܡܬܐ ܘܒܚܡܝܬܐ. * ܘܒܚܡܬܐ ܪܒܬܐ ܐܡܚܐ ܠܥܡܘܪܝ
ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܠܒܢܝܢܫܐ ܘܠܒܥܝܪܐ. ܒܡܘܬܐ ܪܒܐ ܢܡܘܬܘܢ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܫܠܡ
ܠܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܠܥܡܐ ܕܡܫܬܚܪ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ: ܡܢ ܚܪܒܐ
ܘܡܢ ܟܦܢܐ ܘܡܢ ܡܘܬܢܐ. ܐܫܠܡ ܒܐܝܕܐ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܒܐܝܕܐ
ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܐܝܕܐ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܢܡܚܐ ܐܢܘܢ. ܒܦܘܡܐ ܕܚܪܒܐ.
ܘܠܐ ܢܚܘܣ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܠܥܡܐ ܗܢܐ ܐܡܪ.
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܝܗܒܬ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ ܘܐܘܪܚܐ ܕܡܘܬܐ. * ܡܢ ܕܝܬܒ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܢܡܘܬ ܒܚܪܒܐ. ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ. ܘܡܢ ܕܢܦܩ ܢܦܠ ܥܠ ܟܠܕܝܐ
ܕܟܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܢܚܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܢܦܫܗ. * ܣܡܬ ܓܝܪ ܐܦܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ
ܠܒܝܫܬܐ. ܘܠܐ ܠܛܒܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܬܫܬܠܡ. ܘܢܘܩܕܝܗ
ܒܢܘܪܐ. ܘܠܒܝܬ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܒܝܬ ܕܘܝܕ.

Quòd morte non affecerit me in vulva, ut 17
esset mihi mater mea sepulchrum, & in vulva
conceptus meus perpetuus. Cur egressus 18
sum è vulva, ut aspicerem laborem & mole-
stiam, & consumerentur in pudore dies mei?

CAP. XXI.

Sermo qui fuit ad Jeremiam à Domino, cùm 1
misisset ad eum rex Sedecia Peshurem filium
Melachiæ, & Sephaniam filium Maasiæ sa-
cerdotes, ut dicerent; Precare pro nobis 2
Dominum, quia Nebuchadnosar rex Babelis
pugnat contra nos: si fortè agat nobiscum
Dominus juxta tot mirabilia sua, & arceat
illum à nobis. Dixit autem eis Jeremia, Sic 3
dicetis regi Sedeciæ; Ita ait Dominus Deus 4
Israelis, Ecce aversurus sum instrumenta bel-
lica quæ manibus tenetis, quibus dimicatis
contra regem Babelis & contra Chaldæos
qui vos obsident extra civitatem, & congre-
gaturus eos intra civitatem istam; Et præ- 5
liaturus egomet contra vos manu potenti &
brachio excelso, cum ira & æstu: Et magna 6
cum ira percussurus habitatores civitatis hu-
jus homines & jumenta magnâ clade mori-
entur. Tum postea, dicit Dominus; tradam 7
Sedeciam regem Judæ, & servos ejus; &
populum qui superstes in hac civitate fuerit à
gladio, à fame, & à peste; tradam in manum
Nebuchadnosaris regis Babelis, in manum
hostium suorum, & in manum eorum qui
quærunt animam ipsorum: & percutiet eos
acie gladii, neque parcet eis, neque clemen-
tiâ utetur, neque miserebitur illorum. Po- 8
pulo autem isti dic, Sic ait Dominus; Ecce
propono vobis viam vitæ & viam mortis:
Qui manserit in hac civitate, morietur gla- 9
dio, fame, & peste; qui autem egressus fue-
rit ad Chaldæos qui vos obsident, vivet, eri-
piétque animam suam. Posui enim faciem 10
meam contra civitatem istam in malum, &
non in bonum, dicit Dominus; & in manum
regis Babelis tradetur, qui tum ipsam tum do-
mum regis Judæ, igne comburet. Audite 11
sermonem Domini O domestici Davidis;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لانه لم يقتلني في رحم الام * ويصير لي امي قبري ورحم حبل ابدي * لماذا خرجت من
الرحم لانظر الاتعاب والاوجاع * وكملت بالخزي ايامي *
* الفصل الحادي والعشرون * الاصحاح الثالث عشر *
* القول الصاير من قبل الرب الي ارمياء لما ارسل اليه صدقيا الملك فسحور بن
ملشيو * وصفونيا بن ماسياوو الكاهن قايلا * اسال من اجلنا الرب * لان ملك
بابل وقف بنا * هل يصنع الرب كجميع عجايبه ويصرف عنا *
* فقال لهم ارمياء * هكذا قولوا لصدقيا ملك يهودا * هكذا يقول الرب * ها انا اقلب
الاسلحة الحربية التي انتم تحاربون بها * الي الكلدانيين الذين يحبسونكم * من خارج
السور الي وسط هذه المدينة * وانا احاربكم بيد ممدودة وبذراع عزيز * بغضب
وغيظ عظيم * واضرب جميع السكان في هذه المدينة الناس والبهايم بموت عظيم ويموتون
* ومن بعد هذه هكذا يقول الرب * ادفع صدقيا ملك يهودا واولاده * والشعب المتبقي في هذه
المدينة من الموت ومن الجوع ومن السيف * الي ايدي اعدايهم الذين يطلبون نفوسهم
ويقطعونهم بفم السيف * ولا اشفق عليهم ولا اراف عليهم * ويقول لهذا الشعب * هكذا
يقول الرب * ها انا اعطي امام وجوهكم طريق الحياة وطريق الموت * الجالس في هذه المدينة
يموت بالسيف والجوع * والذي يخرج ليلتجي للكلدانيين الذين حبسوكم يعيش وتكون
نفسه للغنايم ويعيش * من اجل اني سددت وجهي علي هذه المدينة للشرور لا للخيرات
في ايدي ملك بابل تدفع * ويحرقها بالنار * يا بيت ملك يهودا اسمعوا قول
الرب *

Quòd non occiderit me in utero matris, 17
ut esset mihi mater mea sepulchrum me-
um, & uterus conceptionis perpetuæ.
Quare de vulva prodivi ut viderem la- 18
bores ac dolores, & fierent in pudore
dies mei?

CAP. XXI.

Textus decimus tertius.

Sermo habitus à Domino ad Je- 1
remiam, quando misit ad eum
Sedecia rex Phehsurem Malachiæ
filium, & Sephoniam filium Maa-
fiæ sacerdotem, dicens; Consu- 2
le pro nobis Dominum, quia rex
Babelis circunstat nos, an factu-
rus sit Dominus secundùm omnia
miracula sua, ut abscedat à nobis.
Itaque dixit eis Jeremia, Ita dicite Sede- 3
ciæ regi Judæ; Sic dicit Dominus, 4
Ecce ego transferam arma bellica quibus
vos pugnatis, ad Chaldeos qui vos co-
arctant, ab extrinseco mœnium ad medi-
um istius urbis; Et ego expugnabo vos 5
manu extentâ & brachio robusto, cum
ira, indignatione, & furore maximo;
Et percutiam omnes habitantes in hac 6
urbe, tam homines quàm jumenta, ingen-
ti peste, & morientur. Et post hæc, sic 7
dicit Dominus, tradam Sedeciam re-
gem Judæ, & filios ejus, nec non popu-
lum quem reliquum fecerit hæc in urbe
pestis, inedia, & gladius; in manus ini-
micorum suorum quærentium animas
eorum, qui concident eos acie gladii: &
non miserebor eorum, neque clementiâ
utar in eos. Dices etiam huic populo, 8
Sic ait Dominus; Ecce ego pono ob oculos
vestros viam vitæ & viam mortis.
Qui commoratus fuerit in hac urbe, 9
morietur gladio & fame: qui autem
egressus fuerit ut se conferat ad Chaldæ-
os qui concluserunt vos, vivet, serva-
bitur anima ejus ad spolia, & evadet.
Nam ego reddidi severum vultum me- 10
um contra hanc urbem in mala, non in
bona: in manus regis Babylonii trade-
tur, & igne comburet illam. O do- 11
mus regis Judæ, audite sententiam
Domini.

ירמיה : כב

eruite &,judicium mane in Judicate :Dominus dixit sic ,David Domus
12 בית דוד כה אמר יהוה דינו לבקר משפט והצילו
,mea excandescentia ignis ut egrediatur forte ne:opprimētis manu de direptū
גזול מיד עושק פן־תצא כאש חמתי
.eorum studiorum malitiæ facie à extinguens non & , succendatur &
ובערה ואין מכבה מפני רע מעלליהם׃
:DOMINUS ait ,planitiei petra vallis habitatrix te ad ego Ecce
13 הנני אליך ישבת העמק צור המישר נאם־יהוה
?nostra habitacula in ingredietur quis&,nos super cōfringet Quis ; dicentes
האמרים מי־יחת עלינו ומי יבוא במעונותינו׃
:Dominus dixit , vestrorū studiorum fructum juxta vos super visitabo Et
14 ופקדתי עליכם כפרי מעלליכם נאם־יהוה
.ejus circuitus omnes comedet & ,ejus sylva in ignem faciam succendere &
והצתי אש ביערה ואכלה כל־סביביה׃

CAP. XXII. כב

loquēris &,Jehudah regis domum Descende : Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה רד בית־מלך יהודה ודברת
rex ,Domini verbum Audi : dices Et .hoc verbum ibi
2 שם את־הדבר הזה׃ ואמרת שמע דבר־יהוה מלך
,tuus populus &,tui servi & , tu ,David solium super sedens ,Jehudah
יהודה הישב על־כסא דוד אתה ועבדיך ועמך
Judicium Facite : Dominus dixit Sic .has portas in ingredientes
3 הבאים בשערים האלה׃ כה אמר יהוה עשו משפט
,peregrinum & : opprimentis manu de direptum liberate & ;justitiam &
וצדקה והצילו גזול מיד עשוק וגר
innocentē sanguinē & , rapiatis ne :fraudetis ne viduam & ,pupillum
יתום ואלמנה אל־תנו אל־תחמסו ודם נקי
feceritis faciendo si Nam .isto loco in effundatis ne
4 אל־תשפכו במקום הזה׃ כי אם־עשו תעשו
reges hujus domus portas in ingredientur & ,hoc verbum
את־הדבר הזה ובאו בשערי הבית הזה מלכים
,equis in & ,curru in equitantes ,ejus solium super David ipsi sedentes
ישבים לדוד על־כסאו רכבים ברכב ובסוסים
audieritis non si Et .ejus populus & ,ejus servi & , ipse
5 הוא ועבדו ועמו׃ ואם לא תשמעו את־
quia : Dominus dixit , juravi me in , hæc verba
הדברים האלה בי נשבעתי נאם־יהוה כי־
Dominus dixit sic Quia .hæc domus erit solitudinem in
6 לחרבה יהיה הבית הזה׃ כי־כה אמר יהוה
:Lebanon caput mihi tu Ghilhad : Jehudah regis domum super
על־בית מלך יהודה גלעד אתה לי ראש הלבנון
sanctificabo Et .sunt habitatæ non urbes ,desertum te posuero non si
7 אם־לא אשיתך מדבר ערים לוא נושבה׃ וקדשתי
electionem succident & ,ejus instrumenta & virum ,corrumpentes te super
עליך משחתים איש וכליו וכרתו מבחר
multæ gentes transibunt Et .ignem super facient cadere & ,tuarū cedrorum
8 ארזיך והפילו על־האש׃ ועברו גוים רבים
quid Propter :suū socium ad unusquisque dicent & ,istam civitatem super
על העיר הזאת ואמרו איש אל־רעהו על־מה
quod Super :dicent Et ?huic grandi civitati sic Domin' fecit
9 עשה יהוה ככה לעיר הגדולה הזאת׃ ואמרו על אשר
se incurvaverunt & , sui Dei Domini pactum dereliquerunt
עזבו את־ברית יהוה אלהיהם וישתחוו
ne & ,mortuo in defleatis Ne .eis servierunt & ,alienis Diis
10 לאלהים אחרים ויעבדום׃ אל־תבכו למת ואל־
,ultrà revertetur non quia : abeunti flendo flete : ei commoveamini
תנדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב עוד
.suæ nativitatis terram videbit &
וראה את־ארץ מולדתו׃

Versio VULG. LAT.

12 Domus David, hæc dicit Dominus; Judicate manè judicium, & eruite vi oppressum de manu calumniantis: ne fortè egrediatur ut ignis indignatio mea, & succendatur, & non sit qui extinguat, propter malitiam studiorum vestrorum.
13 Ecce ego ad te habitatricem vallis solidæ atque campestris, ait Dominus: qui dicitis, Quis percutiet nos? & quis
14 ingredietur domos nostras? Et visitabo super vos juxta fructum studiorum vestrorum, dicit Dominus: & succendam ignem in saltu ejus: & devorabit omnia in circuitu ejus.

CAP. XXII.

1 Hæc dicit Dominus; Descende in domum regis Juda, & loquê-
2 ris ibi verbum hoc, Et dices; Audi verbum Domini rex Juda, qui sedes super solium David; tu & servi tui, & populus tuus, qui
3 ingredimini per portas istas. Hæc dicit Dominus; Facite judicium & justitiam, & liberate vi oppressum de manu calumniatoris: & advenam, & pupillum, et viduam nolite contristare, neque opprimatis iniquè: & sanguinem innocentem ne effundatis in
4 loco isto. Si enim facientes feceritis verbum istud: ingredientur per portas domûs hujus, reges sedentes de genere David super thronum ejus, & ascendentes currus et equos, ipsi &
5 servi, & populus eorum. Quòd si non audieritis verba hæc: in memetipso juravi, dicit Dominus; quia in solitudinem erit do-
6 mus hæc. Quia hæc dicit Dominus super domum regis Juda; Galaad, tu mihi caput Libani; si non posuero te solitudinem, ur-
7 bes inhabitabiles. Et sanctificabo super te, interficientem virum, & arma ejus: & succident electas cedros tuas, & præcipita-
8 bunt in ignem. Et pertransibunt gentes multæ per civitatem hanc: & dicet unusquisque proximo suo; Quarè fecit Dominus sic
9 civitati huic grandi? Et respondebunt; Eò quòd dereliquerint pactum Domini Dei sui, & adoraverint deos alienos, &
10 servierint eis. Nolite flere mortuum, neque lugeatis super eum fletu: plangite eum, qui egreditur: quia non revertetur ultrà, nec videbit terram nativitatis suæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Οἶκος Δαυὶδ, τάδε λέγει κύριος, Κρίνατε πρωῒ κρίμα, καὶ κατευθύνατε, καὶ ἐξέλεσθε διηρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτὸν, ὅπως μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου, καὶ καυθήσεται, (κ) καὶ οὐκ ἔσται ὁ
13 σβέσων. Ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ τὴν κατοικοῦσαν τὴν κοιλάδα Σὸρ, τὴν πεδινὴν, τοὺς λέγοντας, Τίς πτοήσει ἡμᾶς; ἢ τίς εἰσελεύ-
14 σεται πρὸς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν; Καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ (λ) δρυμῷ αὐτῆς, καὶ (μ) ἔδεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς.

MS. A. (κ) καὶ οὐκ ἔσται * καὶ οὐκ ἔσται (λ) * δρυμῷ (μ) κατέδεται

Domus David; Hæc dicit Dominus; Judicate manè judicium, & dirigite, & liberate direptum de manu opprimentis eum; ut non accendatur, quasi ignis, ira mea, & ardeat, & non erit qui extinguat: Ecce ego ad te inhabitantem vallem (a) Sor, campestrem, qui dicitis, Quis terrebit nos, aut quis ingredietur in habitaculum nostrum? Et succendam ignem in saltu ejus, & devorabit omnia quæ in circuitu ejus.

ΚΕΦ. κβ'.

1 Τάδε λέγει κύριος, Πορεύου καὶ κατάβηθι εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ἰούδα, καὶ
2 λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦτον, Καὶ ἐρεῖς, Ἄκουε λόγον κυρίου βασιλεῦ Ἰούδα, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ, σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ ὁ λαός σου, καὶ οἱ εἰσπορευό-
3 μενοι (α) ταῖς πύλαις ταύταις· Τάδε λέγει κύριος, Ποιεῖτε κρίσιν καὶ δικαιοσύνην, καὶ ἐξαιρεῖσθε διηρπασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικοῦντος αὐτὸν, καὶ προσήλυτον καὶ ὀρφανὸν καὶ χήραν μὴ καταδυναστεύετε, καὶ μὴ ἀσεβεῖτε, καὶ αἷμα ἀθῶον μὴ ἐκχέητε ἐν
4 τῷ τόπῳ τούτῳ. Διότι ἐὰν ποιοῦντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον, καὶ εἰσελεύσονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς (β) καθήμενοι ἐπὶ θρόνου Δαυὶδ, καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἁρμάτων καὶ ἵππων, αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν.
5 Ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους, κατ' ἐμαυτοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος, ὅτι εἰς
6 ἐρήμωσιν ἔσται ὁ οἶκος οὗτος. Ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ οἴκου βασιλέως Ἰούδα, Γαλαὰδ σύ μοι ἀρχὴ τοῦ Λιβάνου, ἐὰν μὴ θῶ σε εἰς ἔρημον, πόλεις μὴ κατ-
7 οικηθησομένας, Καὶ (γ) ἐπάξω ἐπὶ σὲ ὀλοθρεύοντα ἄνδρα, καὶ τὸν πέλεκυν αὐτοῦ, καὶ ἐκκόψουσι τὰς ἐκλεκτὰς κέδρους σου, καὶ
8 ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ. Καὶ διελεύσονται ἔθνη διὰ τῆς πόλεως ταύτης, καὶ (δ) ἐρεῖ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Διατί ἐποίησε κύριος οὕτως τῇ πόλει (ε) ταύτῃ
9 τῇ μεγάλῃ; Καὶ ἐροῦσιν, Ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου (ζ) θεοῦ αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἀλλο-
10 τρίοις, καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς. Μὴ κλαίετε τὸν τεθνηκότα, μηδὲ θρηνεῖτε αὐτόν· κλαύσατε κλαυθμῷ τὸν ἐκπορευόμενον, ὅτι οὐκ (η) ἐπιστρέψει ἔτι, οὐδὲ ὄψεται τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ.

MS. A. (α) ἐν ταῖς (β) καὶ ἄρχοντες καθήμενοι (γ) ἐπάξω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλεθρεύοντα, (δ) ἐροῦσιν (ε) τῇ μεγάλῃ ταύτῃ; (ζ) τοῦ θεοῦ (η) ἀναστρέψει

CAP. XXII.

Hæc dicit Dominus; Vade, & descende in domum regis Juda, & loquêris ibi verbum hoc, Et dices; Audi verbum Domini, rex Juda, qui sedes super solium David, tu, & domus tua, & populus tuus, & qui ingredimini per portas istas. Hæc dicit Dominus; Facite judicium, & justitiam: & liberate direptum de manu injuriantis eum: & advenam, & pupillum, & viduam non opprimatis: neque impiè agatis: & sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto. Si enim facientes feceritis verbum istud, & ingredientur in portis domus hujus reges sedentes super thronum David, & ascendentes super currus, & equos; ipsi, & pueri eorum, & populus eorum. Quòd si non feceritis verba hæc; per memetipsum juravi, dicit Dominus; quia in solitudinem erit domus hæc. Quia hæc dicit Dominus super domum regis Juda; Galaad, tu mihi principium Libani, si non posuero te in solitudinem, urbes non habitandas, Et * inducam super te exterminantem virum, & securim ejus; & succident electas cedros tuas, & mittent in ignem. Et pertransibunt (a) gentes per civitatem hanc: & dicet unusquisque ad proximum suum, Quarè fecit Dominus sic civitati huic magnæ? Et dicent; Pro eo, quòd dereliquerunt testamentum Domini Dei sui, & adoraverunt deos alienos, & servierunt eis. Nolite flere mortuum, neque lamentemini eum: plorate ploratione eum qui egreditur, quia non revertetur ultrà, nec videbit terram patriæ suæ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 בית דוד כדנן אמר יי דינו לצפרא דינא ושיזבו אניסא מיד דאניס ליה דלמא ידלק
13 כאשתא רוגזי וישיצי ולא יהי חיס מן קדם בישות עובדיכון : הא אנא שלח רוגזי עלך
דיתבא בחוקפא בקרוין כרכן אמר יי דאמרין מן יחות עלנא ומן יעול בבירניתנא׃
14 ואסער עליכון כפרי עובדיכון אמר יי ואדליק אשתא בקרוהא ותשיצי בכל סחרנהא׃
כב
1 כדנן אמר יי חות לבית מלך שבטא דבית יהודה ותתנבי תמן ית פתגמא הדין : ותימר
2 קביל פתגמא דיי מלך שבטא דבית יהודה דיתב על כורסי דוד את ועבדך ועמך דעלין
3 בתרעיא האלין : כדנן אמר יי עבידו דינא וצדקתא ושיזבו אניסא מיד דאניס ליה וגיור
4 יתם וארמלא לא תונון ולא תינסון ודם זכי לא תישדון באתרא הדין : ארי אם מעבד
תעבדון ית פתגמא הדין ויעלון בתרעי ביתא הדין מלכין יתבין לדוד על כורסוהי
5 רכיבין ברתיכין ובסוסון הוא ועבדוהי ועמיה : ואם לא תקבלון ית פתגמיא האלין
6 במימרי קימית אמר יי ארי לחורבא יהי ביתא הדין : ארי כדנן אמר יי על בית מלך
שבטא דבית יהודא אלו את חביב קדמי מבית מקדשא דרם בריש טוריא אם לא אשוינך
7 מדברא קרוין דלא אתיתבא : ואזמן עלך מחבלין גבר וזיניה ויקטלון שפר גברך כמה
8 דקצצין אעי חורשא ורמן לנורא : ויעברון עממין סגיאין על קרתא הדא ויימרון גבר
9 לחבריה על מה עבד יי כדין לקרתא רבתא הדא : ויימרון על דשבקו ית קימא דיי
10 אלההון וסגידו לטעות עממיא ופלחונון : לא תבכון על מית ולא תדון עלוהי בכו
מבכא לדגלי ארי לא יתוב עוד ויחזי ית ארעא דילדותיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Domus David, hæc dicit Dominus: Judicate manè judicium, & eruite vim patientem de manu violenti; ne fortè succendatur ut ignis indignatio mea, & consumat, & non sit qui misereatur propter malitiam operum vestrorum. Ecce ego mitto furorem meum contra te quæ habitas in fortitudine in civitatibus munitis, dicit Dominus: qui dicitis, Quis descendet contra nos, & quis ingredietur palatia nostra? Et visitabo super vos juxta fructum operum vestrorum, dicit Dominus, & succendam ignem in urbibus ejus, & consumet omnia quæ in circuitu ejus sunt.

CAP. XXII.

Hæc dicit Dñs: Descende in domū regis tribus dom' Juda, & prophetabis ibi verbū hoc. Et dices: Suscipe verbū Dñi rex tribus domus Juda, qui habitas super solium David, tu, & servi tui, et populi tui qui ingrediuntur per portas istas. Hæc dicit Dominus: Facite judicium & justitiam, & liberate vim patientem de manu ejus qui vim infert ei; & peregrinum, & pupillum, & viduam ne contristetis, nec vi opprimatis: & sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto. Quòd si faciendo feceritis verbū istud, ingredientur per portas domus hujus reges sedentes super solium David, ascendentes in curribus & in equis ipse & servi & populus ejus. Et si non susceperitis verba hæc, per verbum meum juravi, dicit Dominus, quia in solitudine erit domus hæc. Quia sic dicit Dominus super domum regis tribus domus Juda: Quamvis tu sis dilectus coram me præ domo sanctuarii quæ excelsa est in cacumine montium; si non ponam te desertum, urbes inhabitabiles. Et præparabo contra te vastantes, virum & arma ejus. Et occident pulchritudinem fortium tuorum, sicut succiduntur ligna saltus, & projiciuntur in ignem. Et pertransibunt populi multi juxta civitatem hanc, & dicet unusquisque proximo suo: Quamobrem fecit Dominus sic civitati huic grandi? Et dicent: Pro eo quòd dereliquerunt pactum Domini Dei sui, & adoraverunt idola populorum, & servierunt eis. Ne ploretis super mortuum, ne contristemini super eum: plorando plorate eum qui in captivitatem ducitur; quia non revertetur ultrà, nec videbit terram nativitatis suæ.

Cap. XXII.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܘܢܘ ܒܨܦܪܐ ܕܝܢܐ. ܘܦܨܘ ܠܡܛܠܡܐ ܡܢ ܡܢ ܕܛܠܡ ܠܗ: ܕܠܐ ܬܦܘܩ
ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܚܡܬܝ. ܘܬܐܩܕ ܘܠܝܬ ܕܡܛܦܐ. ܡܛܠ ܒܝܫܘܬܐ ܕܥܒܕܝܟܘܢ.
ܗܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܝ ܥܡܘܪܬ ܥܘܡܩܐ. ܘܡܝܫܪܐ ܦܩܥܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܡܢ
ܢܚܘܬ ܥܠܝܢ. ܘܡܢܘ ܢܥܘܠ ܠܡܥܡܪܢ. * ܐܦܩܘܕ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܟ ܦܐܪܐ ܕܥܒܕܝܟܘܢ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܘܐܚܦܛ ܢܘܪܐ ܒܩܘܪܝܗ. ܘܬܐܟܘܠ ܟܠܗܘܢ ܚܕܪܝܗ.

* ܦܣܘܩܐ * ܟܒ *

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܘܬ ܠܒܝܬܗ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܡܠܠ ܬܡܢ ܦܬܓܡܐ
ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ ܫܡܥ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ. ܐܢܬ
ܘܥܒܕܝܟ. ܘܥܡܟ ܕܥܐܠܝܢ ܒܬܪܥܐ ܗܠܝܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܒܕܘ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ
ܘܦܨܘ ܠܡܛܠܡܐ ܡܢ ܡܢ ܕܛܠܡ ܠܗ. ܘܠܥܡܘܪܐ ܘܠܝܬܡܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ. ܠܐ ܬܥܠܒܘܢ.
ܘܠܐ ܬܛܠܡܘܢ. ܘܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܠܐ ܬܐܫܕܘܢ ܒܐܬܪܐ ܗܢܐ. * ܐܢ ܡܥܒܕ ܬܥܒܕܘܢ ܦܬܓܡܐ
ܗܢܐ. ܢܥܠܘܢ ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ ܗܢܐ. ܡܠܟܐ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܪܟܒܝܢ
ܒܡܪܟܒܬܐ ܘܒܣܘܣܘܬܐ. ܗܘ ܘܥܒܕܘܗܝ ܘܥܡܗ. * ܘܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܦܬܓܡܐ
ܗܢܐ. ܒܝ ܝܡܝܬ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܚܘܪܒܐ ܢܗܘܐ ܒܝܬܐ ܗܢܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܓܠܥܕ ܐܢܬ ܠܝ ܪܝܫܗ ܕܠܒܢܢ. ܐܢ ܠܐ ܐܥܒܕܟ ܚܘܪܒܐ. ܐܝܟ ܩܘܪܝܐ
ܕܠܐ ܥܡܘܪܝܢ. * ܘܐܛܝܒ ܥܠܝܟ ܡܚܒܠܢܐ. ܓܒܪܐ ܘܢܪܓܗ ܒܐܝܕܗ. ܘܢܦܣܩܘܢ ܓܒܝܐ
ܕܐܪܙܝܟ. ܘܢܪܡܘܢ ܒܢܘܪܐ. * ܘܢܥܒܪܘܢ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ
ܓܒܪ ܠܚܒܪܗ. ܠܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܗܟܢܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܪܒܬܐ. * ܘܢܐܡܪܘܢ
ܥܠ ܕܫܒܩܘ ܩܝܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܦܠܚܘ ܐܢܘܢ. * ܠܐ ܬܒܟܘܢ
ܥܠ ܡܝܬܐ ܘܠܐ ܬܐܠܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܒܟܘ ܒܟܝܐ ܠܡܢ ܕܐܙܠ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܬܘܒ ܢܗܦܘܟ. ܘܠܐ ܢܚܙܐ ܐܪܥܐ ܕܐܬܝܠܕ ܒܗ.

12 Sic dicit Dominus, Exercete in matutino judicium, & eripite oppressum ab eo qui opprimit illum; ne prodeat velut ignis excandescentia mea, & ardeat nemine extinguente, propter nequitiam actionum vestrarum.
13 Ecce me contra te quæ habitas in convallibus, quæ profundam habes planitiem, dicit Dominus; qui dicitis, Quis veniat contra nos? aut quis ingrediatur habitationem nostram?
14 Animadvertam in vos secundùm fructus actionum vestrarum, dicit Dominus; & injiciam ignem in oppida ejus, & devorabit omnia confinia ipsius.

CAP. XXII.

1 Sic dicit Dominus, Descende in domum regis Judæ, ibique loquere sermonem istum, ac dicito;
2 Audi sermonem Domini rex Judæ qui sedes super solio Davidis; tu servique tui, & popul[us] tuus qui ingrediuntur per has portas.
3 Sic dicit Dominus, Exercete judicium & justitiam, & eripite oppressum ab eo qui opprimit illum: peregrinos, pupillos, atque viduas ne affeceritis injuriâ, neve oppresseritis; & sanguinem innoxium ne fuderitis in loco isto.
4 Nam si diligenter exequamini sermonem istum, ingredientur per ostia hujus ædis reges ac principes qui sedent super solio Davidis, vecti curribus & equis; tam ipse *rex* quàm servi ac populus ejus.
5 At si non auscultaveritis sermonem istum, per me juravi, dicit Dominus; in solitudinem redigendam esse hanc ædem.
6 Nam sic ait Dominus de domo regis Judæ; Gelaad, tu es caput Libani, sed redigam te in desertũ, ut civitates inhabitatas:
7 Et comparabo adversùm te vastatores, quenque securim suâ manu suâ *gestantem*, ut præcidant selectissimas cedrorũ tuarũ, & in ignẽ projiciant.
8 Ita ut transeuntibus variis gentibus super civitatem hanc magnam, & altero alteri dicentibus; Qua de re egit Domin[us] hoc modo cum civitate ista maxima?
9 Respondeatur, Quia dereliquerũt fœdus Domini Dei sui, & adoraverunt deos alienos, & coluerunt eos.
10 Ne defleatis mortuum, neque commoveamini propter eum: impensè flete pro eo qui abiturus est, nec ampliùs reversurus, neque revisurus terram in qua natus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا بيت داود هكذا يقول الرب. احكموا بالغداة حكما وتقوموا. واستخلصوا الخاطف من يد
الذي ظلمه. لئلا يشتعل مثل النار غضبي * ويتوقد ولا يكون من يطفي * ها انا اليك يا
ساكن الغور صور المرجة * القائلين من يخيفنا او من يدخل الي مسكننا * ساشعل نارا في
غيضتها * وتاكل كل ما حولها *

* الفصل الثاني والعشرون *

* هكذا يقول الرب. امض وانزل الي بيت ملك يهوذا * وتكلم هناك بهذا القول * وتقول * اسمع
قول الرب يا ملك يهوذا الجالس على كرسي داود * انت وبنوك وشعبك والداخلون في هذه
الابواب * هكذا يقول الرب * اصنعوا حكما وعدلا * واستخلصوا الخاطف من يد الذي
ظلمه * والملتجي واليتيم والارملة لا تعولوا عليهم * ولا تنافقوا * ولا تهرقوا دما زكيا في
هذا الموضع * ان كنتم صانعين تصنعون هذا القول * ويدخلون في ابواب هذا البيت الملوك
والروساء الجالسون على كرسي داود والراكبون على المركبات والخيول * هولاء وعبيدهم
وشعبهم * وان لم تصنعوا هذه الكلمات * اقسمت بذاتي يقول الرب * ان هذا البيت يصير
للخراب * لان هكذا يقول الرب على بيت ملك يهوذا * يا جلعاد انت لي راسه لبنان * ان لم
اصيرك للخراب * مدنا غير مسكونة * وادخل عليك رجالا مفسدا وفاسه * ويقطعون ارزك
المختار ويلقونه في النار * ويعبر الامم هذه المدينة * ويقولون كل واحد لقريبه * لماذا صنع
الرب هكذا بهذه المدينة العظيمة * فيقولون من اجل انهم اهملوا عهد الرب الههم * وسجدوا
للالهة الغريبة وتعبدوا لها * لا تبكوا على الميت ولا تندبوه * ابكوا بكاء على الذاهب * لانه
لا يعود ايضا ولا يعاين ارض بلديه *

12 *O Domus Davidis, ita dicit Dominus; Jus dicite in matutino, & corrigite vos, & eripite vim patientem de manu ejus qui opprimit ipsum: ut non incendatur velut ignis furor meus, exardescat nec sit qui extinguat.*
13 *Ecce me ad te O qui degis in convalle, picturis pratensibus; qui dicitis, Quis terreret nos? aut quis intraret in habitaculum nostrum?*
14 *Accendam ignem in sylva ipsius, ut consumat quicquid adjacet illi.*

CAP. XXII.

1 *Sic ait Dominus, Vade, & descende in domum regis Judæ, ibique referas hujusmodi sermonem, ac dicas*
2 *Audi sermonem Domini O rex Judæ qui sedes super solium Davidis; tu & filii tui, populusque tuus, & qui per has portas ingrediuntur.*
3 *Sic ait Dominus, Facite judicium & justitiam, & liberate vim patientem de manu ejus qui opprimit illum: ad vos sese recipienti, pupillo, ac viduæ, vim ne inferatis; impiè ne agatis, neve effundatis sanguinem innocentem hoc in loco.*
4 *Si hunc sermonem omnino perfeceritis, utique ingredientur per portas hujus domûs reges & principes qui sedent super solium Davidis, qui pie curribus et equis vehentur; tam isti quàm filii & populus eorum.*
5 *Quòd si hæc verba minimè perfeceritis, per me ipsum juro, dicit Dominus, hanc domum in ruinam abituram.*
6 *Sic enim ait Dominus de domo regis Judæ; O Galaad, tu es mihi primaria Libani, mentiar nisi redigam te in ruinam, in civitates inhabitabiles;*
7 *Et introducam adversùm te virum vastantem cum sua securi, præscindentque cedros tuas electas, & projicient eas in ignem.*
8 *Cúmque transierint gentes per hanc urbem, & dixerint alter ad alterum, Quare sic fecit Dominus huic urbi ingenti?*
9 *Dicent, Quia desciverunt à fœdere Domini Dei sui, & adoraverunt deos alienos, & servitute se mancipârunt eis.*
10 *Ne fleatis pro mortuo, neque lamentemini eum: acerbè flete pro abeunte, quia non est ampliùs reversurus, neque visiturus solum patrium suum.*

ירמיה : כב

regis Josijahu filium Sallum ad DOMINUS dixit sic Quia
11 כי כה אמר יהוה אל שלם בן יאשיהו מלך
de est egressus qui , suo patre Josijahu pro regnantem Jehudah
יהודה המלך תחת יאשיהו אביו אשר יצא מן
quē loco in Non .amplius huc revertetur non ,isto loco
12 המקום הזה לא ישוב שם עוד: כי במקום אשר
videbit non istam terram & ;morietur illic ,eum transtulerunt
הגלו אתו שם ימות ואת הארץ הזאת לא יראה
sua cœnacula & ,justitia non in suam domum ædificanti Væ .amplius
13 עוד: הוי בנה ביתו בלא צדק ועליותיו
.ei dabit non ejus opus & , gratis serviet suo socio in :judicio non in
בלא משפט ברעהו יעבד חנם ופעלו לא יתן לו:
,exposita ventis cœnacula &,mensurarum domum mihi Ædificabo : Dicens
14 האמר אבנה לי בית מדות ועליות מרוחים
.minio in ungendo & ,cedro in tecta & ,fenestras ei excindit &
וקרע לו חלוני וספון בארז ומשוח בששר:
nonne tuus Pater ? cedrum in te concitans tu quia , regnabis Nunquid
15 התמלך כי אתה מתחרה בארז אביך הלוא
? ei bonum tunc ,justitiam & judicium fecit & , bibit & ,comedit
אכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז טוב לו:
scire hoc Nonne .bonum tunc ,egeni & afflicti judicium Judicavit
16 דן דין עני ואביון אז טוב הלא היא הדעת
nisi ,tuū cor & ,tui oculi non Sed ?DOMINUS dixit , me
17 אתי נאם יהוה: כי אין עיניך ולבך כי אם
,fundendum ad innocentem sanguinem super & ,tuam concupiscentiam super
על בצעך ועל דם הנקי לשפוך
Propterea .faciendam ad contritionem super & ,oppressionem super &
18 ועל העשק ועל המרוצה לעשות: לכן
:Jehudah regem Josijahu filium Jehojachim ad DOMINUS dixit sic
כה אמר יהוה אל יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה:
: eum plangent non :soror væ & ,mi frater væ : eum plangent Non
לא יספדו לו הוי אחי והוי אחות לא יספדו לו
trahendo,sepelietur asini Sepultura .ejus decori væ & , Domine væ
19 הוי אדון והוי הדה: קבורת חמור יקבר סחוב
,clama &,Lebanon Ascende .Jerusalaim portas ultra projiciendo &
20 והשלך מהלאה לשערי ירושלם: עלי הלבנון וצעקי
sunt contriti quia : transitibus è clama & ;tuā vocem da Basan in &
ובבשן תני קולך וצעקי מעברים כי נשברו
: Dixisti .tuis securitatibus in te ad sum Locutus .te diligentes omnes
21 כל מאהביך: דברתי אליך בשלותיך אמרת
.mea voce in audisti non quia : tuis pueritiis à tua via Hæc .audiam Non
לא אשמע זה דרכך מנעוריך כי לא שמעת בקולי:
:ibunt captivitatē in tui amatores &,ventus depascet tuos pastores Omnes
22 כל רעיך תרעה רוח ומאהביך בשבי ילכו
.tuam malitiam omnem propter erubesces & ,afficieris pudore tunc nam
כי אז תבשי ונכלמת מכל רעתך:
veniendo in ,eris gratiosa quàm : cedris in nidificans ,Lebanon in Habitans
23 ישבתי בלבנון מקננתי בארזים מה נחנתי בבא
: Dominus dixit ,ego Vivens .parturientis tanquam tormen,dolores tibi
24 לך חבלים חיל כילדה: חי אני נאם יהוה
annulus Jehudah regis Jehojachim filius Chonjahu esset si quia
כי אם יהיה כניהו בן יהויקים מלך יהודה חותם
te dabo Et .te evellam inde quia : mea dextera manu super
25 על יד ימיני כי משם אתקנך: ונתתיך
timebis tu quorum manum in & ,tuam animam quærentium manum in
ביד מבקשי נפשך וביד אשר אתה יגור
manum in & ,Babel regis Nebuchadnesar manum in & ; eorum faciebus à
מפניהם וביד נבוכדראצר מלך בבל וביד
.Chasdim
הכשדים:

Versio VULG. LAT.

11 Quia hæc dicit Dominus ad Sel-
lum filium Josiæ regem Juda,
qui regnavit pro Josia patre suo,
qui egressus est de loco isto; Non
12 revertetur huc amplius: Sed in
loco,ad quē transtuli eū, ibi mo-
rietur,& terram istā non videbit
13 ampliùs. Væ qui ædificat domū
suam in injustitia, & cœnacula
sua non in judicio: amicum suum
opprimet frustrà, & mercedem
14 ejus non reddet ei. Qui dicit;
Ædificabo mihi domum latam,
& cœnacula spatiosa, qui ape-
rit sibi fenestras, & facit laquea-
ria cedrina, pingitque sinopide.
15 Numquid regnabis, quoniam
confers te cedro? pater tuus
numquid non comēdit & bibit,
& fecit judicium & justitiam
16 tunc cùm benè erat ei? Judi-
cavit causam pauperis & egeni
in bonum suum: numquid non
ideò quia cognovit me, dicit
17 Dominus? Tui verò oculi &
cor ad avaritiam, & ad sangui-
nem innocentem fundendum,&
ad calumniam, & ad cursum
18 mali operis. Propterea hæc di-
cit Dominus ad Joakim filium
Josiæ regem Juda; Non plan-
gent eum; Væ frater, & væ so-
ror: non concrepabunt ei; Væ
19 domine, & væ inclyte. Sepul-
turā asini sepelietur, putrefactus
& projectus extra portas Jerusa-
20 lem. Ascende Libanum,& clama:
& in Basan da vocem tuam, &
clama ad transeuntes, quia con-
triti sunt omnes amatores tui.
21 Locutus sum ad te in abundantia
tua: & dixisti; Non audiam:
hæc est via tua ab adolescentia
tua,quia non audisti vocem meā.
22 Omnes pastores tuos pascet ven-
tus, et amatores tui in captivi-
tatem ibunt: et tunc confundē-
ris, et erubesces ab omni mali-
23 tia tua. Quæ sedes in Libano, et
nidificas in cedris, quomodò
congemuisti, cùm venissent tibi
dolores, quasi dolores parturi-
24 entis? Vivo ego, dicit Domi-
nus: quia si fuerit Jechonias
filius Joakim regis Juda, annu-
lus in manu dextera mea, inde
25 evellam eum. Et dabo te in
manu quærentium animam tu-
am, et in manu quorum tu for-
midas faciem, et in manu Nabu-
chodonosor regis Babylonis, et
in manu Chaldæorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ Σελλὴμ υἱὸν
(ϑ) Ἰωσία τὸν βασιλεύοντα ἀντὶ Ἰωσίου
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου
12 τούτου, Οὐκ ἀναστρέψει ἐκεῖ (ι) ἔτι, Ἀλλ' ἢ
ἐν τῷ (κ) τόπῳ οὗ μετῴκισα αὐτὸν, ἐκεῖ
ἀποθανεῖται, καὶ τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψε-
13 ται ἔτι. (λ) Ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν αὐτοῦ οὐ
μετὰ δικαιοσύνης, καὶ τὰ ὑπερῷα αὐτοῦ οὐκ ἐν
κρίματι, παρὰ τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐργᾶται δω-
ρεὰν, καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐ-
14 τῷ. Ὠκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον σύμμε-
τρον, ὑπερῷα ῥιπιστὰ διεσταλμένα θυρίσι, καὶ
ἐξυλωμένα ἐν κέδρῳ, καὶ κεχρισμένα ἐν
15 μίλτῳ. Μὴ (*) βασιλεύσεις, ὅτι σὺ παροξύνῃ
ἐν (μ) Ἄχαζ τῷ πατρί σου; οὐ φάγονται,
καὶ οὐ πίονται. (ν) βέλτιόν σε ποιεῖν κρίμα
16 καὶ (ξ) δικαιοσύνην. Οὐκ ἔγνωσαν, οὐκ ἔκρι-
ναν κρίσιν (ο) ταπεινῷ, οὐδὲ κρίσιν πένητος.
οὐ (π) τοῦτό ἐστιν τὸ μὴ γνῶναί σε ἐμὲ, λέγει
17 κύριος; Ἰδοὺ οὐκ εἰσὶν οἱ ὀφθαλμοί σου,
οὐδὲ ἡ καρδία σου καλὴ, ἀλλὰ εἰς τὴν πλε-
ονεξίαν σου, καὶ εἰς τὸ αἷμα τὸ ἀθῷον τοῦ
(ρ) ἐκχέαι αὐτὸ, καὶ εἰς ἀδικήματα καὶ εἰς
18 φόνον, τοῦ ποιεῖν (σ) αὐτά. Διατοῦτο τά-
δε λέγει κύριος ἐπὶ Ἰωακεὶμ υἱὸν Ἰωσία
βασιλέα Ἰούδα, (τ) καὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦ-
τον, (υ) Οὐ κόψονται αὐτὸν, Ὦ ἀδελφὲ, οὐ-
δὲ μὴ κλαύσονται αὐτὸν, Οἴμοι κύριε.
19 Ταφὴν ὄνου ταφήσεται, (φ) συμψηθεὶς ῥι-
φήσεται ἐπέκεινα τῆς πύλης Ἰερουσαλήμ.
20 Ἀνάβηθι εἰς τὸν Λίβανον, καὶ (χ) κέκραξον,
καὶ εἰς τὴν Βασὰν δὸς τὴν φωνήν σου, καὶ
βόησον εἰς τὸ (ψ) πέρας τῆς θαλάσσης, ὅ-
τι συνετρίβησαν πάντες οἱ ἐρασταί σου.
21 (ω) Ἐλάλησα πρὸς σὲ ἐν τῇ παραπτώσει
(α) σου, καὶ εἶπας, Οὐκ ἀκούσομαι. αὕτη
ἡ ὁδός σου ἐκ νεότητός σου, οὐκ ἤκουσας
22 τῆς φωνῆς μου. Πάντας τοὺς ποιμένας σου
ποιμανεῖ ἄνεμος, (β) καὶ οἱ ἐρασταί σου
ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐξελεύσονται, ὅτι τότε
αἰσχυνθήσῃ καὶ (γ) ἀτιμωθήσῃ ἀπὸ πάν-
23 των τῶν φιλούντων σε. Κατοικοῦσα ἐν τῷ
Λιβάνῳ, ἐννοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις, κα-
ταστενάξεις ἐν τῷ ἐλθεῖν σοι (δ) ὠδῖνας ὡς
24 τικτούσης. Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ἐὰν γε-
νόμενος γένηται (ε) Ἰεχονίας υἱὸς Ἰωα-
κεὶμ βασιλεὺς Ἰούδα ἀποσφράγισμα ἐπὶ
τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου, ἐκεῖθεν ἐκ-
25 σπάσω σε, Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖ-
ρας τῶν ζητούντων τὴν ψυχήν σου, ὧν σὺ εὐ-
λαβῇ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, εἰς χεῖρας τῶν
Χαλδαίων,

Quia hæc dicit Dominus ad (b)
Sellem filium Josiæ regnantem
pro Josia patre ejus, qui egressus
est de loco isto; Non revertetur
huc amplius: Sed in loco illo,
quò transtuli eum, ibi morietur,
& terram hanc non videbit am-
plius. (c) Qui ædificat do-
mum suam non cum justitia, &
cœnacula sua non in judicio:
(d) apud proximum suum ope-
ratur gratis; & mercedem e-
jus non reddet ei. Ædificâsti ti-
domum (e) commensuratam, cœ-
nacula (f) per fistulas distincta fe-
nestris, & contignata in cedro,
& linita in sinopide. (g) Num-
quid regnabis, quia tu concitaris
in Achaz patre tuo? non com-
edent, & non bibent. Melius
tibi erat facere judicium, &
justitiam. Non cognoverunt,
non judicaverunt judicium hu-
milis, neque judicium pauperis.
Nonne hoc est, te ignorare me,
dicit Dominus? Ecce non sunt
oculi (h) tui, neque cor tuum
bonum, sed ad avaritiam tuam,
& ad sanguinem innocentem, ut
effundas illum, & ad iniquita-
tes, & in homicidium, ut facias
ea. Propterea hæc dicit Domi-
nus ad Joacim filium Josiæ re-
gem Juda, (i) & super virum
illum; Non plangent eum, O
frater: neque plorabunt eum, Heu
mihi, domine: Sepultura asini
(k) sepelietur: tractus proji-
cietur ultra portam Hierusalem.
Ascende in Libanum, & clama,
& in Basan da vocem tuam, &
clama trans mare: quia contri-
ti sunt omnes amatores tui.
(l) Loquutus sum ad te in ru-
na tua: & dixisti; Non au-
diam. Hæc est via tua ab ado-
lescentia tua: non audisti vo-
cem meam. Omnes pastores tu-
os pascet ventus: & amatores
tui in captivitatem egredientur:
Quia tunc confunderis, & inho-
noraberis ab omnibus diligen-
tibus te. Quæ habitas in Libano,
quæ nidificas in cedris: inge-
misces, cùm venerint tibi dolo-
res, quasi parientis. Vivo ego,
dicit Dominus; si factus fuerit
Jechonias fil' Joacim rex Judæ
(m) sigillum super manum dex-
teram meam; inde evellam te. Et
tradam te in manus quærentium
animam tuam, quorum tu formi-
das à facie (n) eorum: in manus
Chaldæorum:

MS.A. (ϑ) Ἰωσίε * τῷ βασιλεύοντι ἀντὶ Ἰωσία (ι) οὐκέτι, (κ) τόπῳ ᾧ
μετῴκισα (λ) Ὦ ὁ οἰκοδομῶν τὴν οἰκίαν αὐτοῦ οὐκ ἐν δικαιοσύνῃ, (*) βασιλεύσεις
(μ) * Ἀχαὰβ (ν) βέλτιον ἦν σε (ξ) δικαιοσύνην καλήν. Οὐκ (ο) πτωχῷ,
(π) τοῦτό σοι ἐστὶν (ρ) ἐκχέειν (σ) ταῦτα. (τ) Οὐαὶ ἐπὶ (υ) οὐ μὴ κόψονται
αὐτ., Οὐαὶ ἀδελφέ. Ταφὴν ὄνου (φ) συμψηθεὶς (χ) κέκραξον, (ψ) πέραν
(ω) Ἐλάλησαν (ω) σου, Οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου. (β) καὶ ἐν αἰχμα-
λωσίᾳ (γ) ἀτιμωθήσῃ (δ) ὠδῖνας (ε) Ἰωακεὶμ υἱὸς Ἰεχονία

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ארי כדנן אמר יי על שלום בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה דמלך תחות יאשיה
12 אבוהי דגלא מן אתרא הדין לא יתוב לתמן עוד: אלהן באתרא דאגליאו יתיה תמן
13 ימות וית ארעא הדא לא יחזי עוד: וי דבני ביתיה בלא קשוט ועליתיה בלא דינא כדחזי
14 בחבריה מפלח מגן ואגריה לא יהב ליה: דאמר אבני לי בתין דמשחן ועלין מרוחן
15 ופציס ליה חרכין ומטלל בכיורי ארזיא ומציר בסמנין: האת מדמי למהוי כמלכא
16 קדמאה אבוך הלא אכל ושתא ועבד דין דקשוט וזכו בכן טב ליה: דן דין מסכן וחשוך
17 בכן הוה טב הלא היא דעתא דרעינא בה אמר יי: ארי לית עינך ולבך אלהן על ממונא
18 למינס ועל דם זכי למשפך ועל עושקא ועל דברעות נפשך למעבד: בכן כדנן אמר יי על
יהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה לא יספדון ליה וי על אחי וי על אחת לא
19 יספדון ליה וי על מלכא וי על מלכותיה: כמה דמשגרן ית נבלת חמרא כן ישגרון
20 ית נבלתיה יתגרר וישתדי להלאה לתרעי ירושלם: סקי לבית מקדשא וצוחי ובתרעי
21 טור ביתא ארימי קליך וצוחי על מגזתא ארי אתברו כל רחמך: שלחית לותיך ית כל
עבדי נבייא כד הוית יתבא שליוא אמרת לית אנא מקבלא אולפן דא ארחתיך מעוריך
22 ארי לא קבלת למימרי: כל פרנסך יתבדרון לכל רוח ורחמך בשביא יהכון ארי בכן
23 תבהתין ותתכנעין מכל בישתך: דיתבא בבית מקדשא ביני מלכיא מרביא בנהא מה
24 תעבדין במיתי לך עקא וזיע הא כחבלין לילדתא: קים אנא אמר יי ארי אם יהי כניה בר
יהויקים מלך שבטא דבית יהודה כגלף דעזקא על יד ימיני ארי מתמן במימרי אגלנך:
25 ואתננך ביד דבען למקטלך וביד דאת דחיל מן קדמיהון וביד נבוכדנצר מלכא דבבל
ובידא דכשדאי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia sic dicit Dn̄s sup Sallū filiū Josiæ regis trib' dom' Juda, qui regna-
vit pro Josia patre suo, Qui migravit de loco isto, non revertetur huc am-
pli'. Sed in loco ad quē transmigrare fecerunt eum, ibi morietur, & terrā
hanc non videbit ampli'. Væ qui ædificat domū suā absque veritate, et cœ-
nacula sua injusta ratione: in servitutē redigit amicū suū frustra, & merce-
dē non dat ei. Qui dicit: Ædificabo mihi domos mensurarū, & cœnacula
spatiosa; & aperit sibi fenestras, & contegit trabib' cedrinis, pingitque si-
nopide. Num censes te esse *quasi* regē primū? pater tu' nonne comedit &
bibit, & fecit judiciū verū & justitiā, & tunc bene erat ei? Judicabat ju-
diciū pauperis & egeni; tunc enim bonū erat ei. Nonne ista est scientia
quā volo, dicit Dn̄s? Quia non sunt oculi tui & cor tuū, nisi ad auferendā
pecuniā, et ad effundendū sanguinē innocentē, & ad faciendā calumniā &
voluntatē animi tui. Propterea hæc dicit Dn̄s de Joachim filio Josiæ regis
trib' dom' Juda: Non plangent eum; Væ ob fratrē meū, væ ob sororē, non
plangent eum: væ ob regē, væ ob regnū ej'. Sicut projiciunt cadaver asini,
sic projicient cadaver ej'; lacerabitur & projicietur ultra portas Jerusalē.
Ascende in domū sanctuarii, & clama, & in portis montis dom' eleva vo-
cem tuā, & clama ad vada, quia contriti sunt omnes amatores tui. Misi ad
te omnes servos meos prophetas, cùm sederes tranquilla. Dixisti: Non ego
suscipiā *disciplinā*. Hæc est via tua ab adolescentia tua; quia non obedisti
verbo meo. Omnes gubernatores tui dispergentur in omnem ventum, &
amatores tui in captivitatē ibunt: tunc enim confunderis & erubesces ab
omni malitia tua. Quæ habitas in domo sanctuarii, & *inter reges nutriens*
filios tuos; quid facies cùm venerit tibi tribulatio & commotio quasi dolo-
res parturientis? Vivo ego, dicit Dn̄s; quia si fuerit Chonias filius Joachim
rex trib' dom' Juda quasi sculptura annuli in manu dextera mea, quia inde
per verbū meū transferā te. Et dabo te in manum quærentium occidere
te, & in manum eorum à quorum facie tu times, & in manum Nabuchodo-
nosor regis Babylonis, & in manum Chaldæorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܫܠܘܡ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܕܡܠܟ ܚܠܦ ܝܘܫܝܐ ܐܒܘܗܝ
ܕܢܦܩ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܬܘܒ ܠܬܡܢ. * ܐܠܐ ܒܐܬܪܐ ܕܐܫܬܒܝ ܬܡܢ ܢܡܘܬ
ܘܐܪܥܐ ܗܕܐ ܠܐ ܢܚܙܐ. * ܘܝ ܠܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܕܠܐ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܘܥܠܝܬܗ ܕܠܐ ܒܕܝܢܐ. ܚܒܪܗ ܦܠܚ
ܒܗ ܡܓܢ. ܘܐܓܪܗ ܠܐ ܢܬܠ ܠܗ. * ܕܐܡܪ ܐܒܢܐ ܠܝ ܒܝܬܐ ܕܡܫܘܚܬܐ. ܘܥܠ̈ܝܬܐ
ܡܪܘܚܬܐ. ܘܦܬܚ ܠܗܝܢ ܟܘ̈ܐ. ܘܡܛܠܠ ܠܗܝܢ ܒܐܪ̈ܙܐ. ܘܨܝܪ ܠܗܝܢ ܒܨܘܪ̈ܬܐ. * ܕܡܠܟ
ܐܝܟ. ܕܡܬܚܪܐ ܐܢܬ ܒܐܪ̈ܙܐ. ܐܒܘܟ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܛܒܬܐ ܥܒܕܬ ܠܗ. * ܕܢ ܕܝܢܐ ܕܡܣܟ̈ܢܐ ܘܕܒ̈ܝܫܐ. ܘܥܒܕ ܕܬܪܝܨ. ܗܢܘ ܕܝܕܥ ܠܝ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܥܝܢܝܟ ܕܝܢ ܘܠܒܟ ܠܝܬ ܠܘܬ ܡܕܡ ܐܚܪܢ. ܐܠܐ ܠܘܬ ܩܢܝܢܐ
ܘܠܘܬ ܕܡܐ ܙܟܝܐ ܠܡܐܫܕ. ܘܠܘܬ ܥܘܠܐ ܘܠܘܬ ܛܠܘܡܝܐ ܠܡܥܒܕ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܝܘܝܩܝܡ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ
ܐܘܝ ܐܚܝ. ܘܐܘܝ ܐܚܝ. ܘܠܐ ܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܐܘܝ ܡܪܝܐ ܐܘܝ ܡܪܝܐ. * ܒܩܒܘܪܬܐ ܕܚܡܪܐ ܢܬܩܒܪ
ܢܓܪܘܢܝܗܝ ܓܝܪ ܘܢܫܕܘܢܝܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪ̈ܥܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܣܩܝ ܠܠܒܢܢ. ܘܐܙܥܩܝ. ܘܒܡܬܢܝܢ ܐܪܝܡܝ
ܩܠܟܝ. ܘܐܙܥܩܝ ܡܢ ܥܒܪ̈ܝ ܝܡܐ. ܕܐܬܬܒܪܘ ܟܠܗܘܢ ܪ̈ܚܡܝܟܝ. * ܘܐܡܠܠܬ ܥܡܟܝ
ܒܫܠܝܘܬܟܝ. ܘܐܡܪܬܝ ܕܠܐ ܐܫܡܥ. ܗܢܐ ܗܘ ܐܘܪܚܟܝ ܡܢ ܛܠܝܘܬܟܝ. ܘܠܐ ܫܡܥܬܝ
ܒܩܠܝ. * ܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܥܘܬܟܝ ܬܪܥܐ ܪܘܚܐ. ܘܪ̈ܚܡܝܟܝ ܒܫܒܝܐ ܢܐܙܠܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܬܒܗܬܝܢ
ܘܬܬܟܠܡܝܢ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܒ̈ܝܫܬܟܝ. * ܕܝܬܒܐ ܒܠܒܢܢ. ܘܡܥܫܫܐ ܒܐܪ̈ܙܐ
ܟܡܐ ܬܬܬܢܚܝܢ ܡܐ ܕܐܬܘ ܥܠܝܟܝ ܚܒ̈ܠܐ ܘܙܘܥܐ ܐܝܟ ܕܝܠܕܬܐ. * ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܟܘܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܩܝܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܥܙܩܬܐ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܝܡܝܢܝ
ܐܦ ܡܢ ܬܡܢ ܐܫܡܛܟ. * ܘܐܫܠܡܟ ܒܐܝܕܝ ܐ̈ܢܫܐ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܟ. ܘܒܐܝܕܝ ܐܝܠܝܢ
ܕܕܚܠ ܐܢܬ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܒܐܝܕܝ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܒܐܝܕܝ ܟܠܕ̈ܝܐ.

Nam ſic ait Dominus de Salum filio Joſiæ qui 11
regnabat loco Joſiæ patris ſui, qui egreſſus eſt
è loco iſto; Non eſt ampliùs huc reverſurus;
Sed in loco in quem captivus abductus eſt, 12
ibidem morietur, & terram hanc non eſt re-
viſurus. Væ ædificanti domum ſuam iniquè, 13
& cœnacula ſua injuſtè, cui proximus ſuus
gratis ſervivit nullâ ipſi mercede ſolutâ:
Qui dicit; Ædificabo mihi domos amplas 14
& cœnacula ſpatioſa, aperit eis feneſtras,
cedris tegit illas, ornátque picturis. An re- 15
gnaturus es? an cedris fruiturus? Pater qui-
dem tuus comedit ac bibit: exercuit judici-
um & juſtitiam, ideò benefeci ei: Jus dixit 16
pauperibus & egenis, & fecit quod rectum
erat. Qui talia facit, cognoſcit me, dicit Do-
minus. Tui verò oculi & cor tuum ad nul- 17
lam rem aliam *intenti* ſunt, niſi ad poſſeſſio-
nem *augendam*, ad ſanguinem innoxium fun-
dendum, & ad violentiam atque oppreſſio-
nem exercendam. Sic enim ait Dominus de 18
Joacimo filio Joſiæ regis Judæ, Non lamenta-
buntur eum, neque dicent; Eheu frater mi,
eheu frater mi: neque lamentabuntur eum,
dicentes; Eheu domine, eheu domine. Sepul- 19
turâ aſini ſepelietur, trahent enim & proji-
cient eum ultra portas Jeroſolymæ. Con- 20
ſcende Libanum & vocifera, & in Baiſane at-
tolle vocem tuam & exclama ab ulteriori-
bus maris littoribus, quòd confracti ſunt o-
mnes amici tui. Allocutus ſum te *dum eſſes* 21
in affluentia tua, tu verò dixiſti; Non acquie-
ſcam: (hæc eſt conſuetudo tua à pueritia tua)
& non acquieviſti voci meæ. Omnes paſto- 22
res tuos depaſcet ventus, & amatores tui in
captivitatem abibunt: ac tunc erubeſces, &
compeſcéris ab omnibus nequitiis tuis. Quæ 23
ſedes in Libano, quæ nidificas in cedris, quan-
tùm gemes cùm venerint ſuper te dolores ac
tremor ut parturientis! Vivo ego, dicit Do- 24
minus Deus; etiamſi eſſet Jechonia filius Jo-
jacimi regis Judæ annulus ſuper manû meam
dexteram, inde tamen evellam te: Tradám- 25
que te in manum hominum quærentium ani-
mam tuam, & in manum eorum quorum aſpe-
ctum formidas; in manum Nebuchadnoſaris
regis Babelis, & in manum Chaldæorum:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * من اجل انه هكذا يقول الرب علي سليم بن يوسيو المملك عوض يوسيا ابيه الذي خرج
12 من هذا الموضع • لا يعود الي هناك ايضا * لكن في الموضع حيث سبي هناك يموت • ولا
13 يعاين هذه الارض ايضا * يا باني بيته ليس بالعدل • وعلاليه ليس بالحكم • عند قريبه
14 يعمل ربا • ولا يعطي له اجرته * ببيت لذاتك بيتا مقدرا وعلالي واسعة بكوى
15 ومسقفة بالارز ومدهونة بتماثيل * لا تملك لانك انت غاير بحسب احاب ابيك • لا
16 ياكلون ولا يشربون • لم يعرفوا ان يصنعوا حكما جيدا وعدلا حسنا * لم يحكموا حكم
17 المتواضعين ولا حكم المسكين • اليس هذا هو لك • الا تعرفني يقول الرب * ها ليس
عيناك ولا قلبك جيدا • لكن في شرهك وفي الدم الزكي لتريقه • وفي الظلامات وفي
18 القتل لتصنعهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب علي يواقيم بن يوسيا ملك يهودا • ويل علي
هذا الرجل • لا ينوحون عليه • ويل يا اخي • ولا يبكون عليه • الويل يا سيد الويل لي
يا اخي * لا يدفنوه دفنا • يجر ويرمي خارجا من باب ايروسليم * اصعدي الي لبنان
واصرخي • والي بيسان اعطي صوتك واهتفي الي عبر البحر • لان جميع احبائك انكسروا
* تكلموا عليك في سقطتك • لم تسمعي صوتي * جميع رعاتك يرعاهم الريح • وفي
السبي يخرجون • لانك حينئذ تخزين وتهانين من جميع محبيك * ايتها الساكنة في لبنان
المعششة في الارزات • تتنهدي عند ما ياتي لك الطلقات مثل التي تلد * حي انا يقول الرب
ان كان يكون يواقيم بن يوحانيا ملك يهودا خاتما على يدي اليمنى * من هناك اطرحك
* وادفعك الي ايدي الذين يطلبون نفسك • الذين انت تخشى من وجههم • الي ايدي
الكلدانيين *

Nam ſic ait Dominus de Sallimo Joſiæ 11
filio qui regnum occupaverat loco Joſiæ
patris ſui, qui egreſſus eſt è loco iſto: Non
eſt reverſurus huc ampliùs; Sed in loco 12
quò captivus abductus eſt, illic morietur,
nec ampliùs reviſet terram iſtam O qui 13
domum tuam extruis haud juſtè, & cœ-
nacula tua haud æquè; apud proximum
tuum contrahis fœnus, nec reddis ei mer-
cedem ſuam; Extruxiſti tibi ædem am- 14
plam & cœnacula ſpatioſa cum feneſtris,
laqueata cedris, figuris depicta: Nequa- 15
quam regnabis, quia imitaris originem
Achabi patris tui. Non comedent, neque
bibent; neſciunt enim bonum exercere ju-
dicium & juſtitiam rectam: Non judi- 16
caverunt cauſam humilium neque cauſam
pauperis. An non hæc tua res eſt? an non
cognoſcis me, dicit Domin⁹? Ecce neq; oculi 17
tui neq; cor tuum rectum eſt; ſed avidi-
tatem tuam ſpectant, & ſanguinem in-
nocentem ut effundas eum, & tyranni-
des atque cædem ut exerceas illas.
Propterea ſic dicit Dominus de Joacimo 18
Joſiæ filio, rege Judæ; Infœlicem hunc
virum, non plangent eum, dicentes, Heu
frater mi: neque deplorabunt eum,
dicentes, Heu O domine, heu mihi O mi
frater. Non mandabunt eum ſepulturæ, 19
ſed raptabitur & abjicietur extra portam
Jeroſolymæ. Aſcende Libanum & cla- 20
ma, & ad Baiſanem uſque ede vocem
tuam & ad adverſum uſque littus ma-
ris vocifera; quia contriti ſunt omnes
amatores tui: Locuti ſunt de te in ruina 21
tua: non auſcultâſti voci meæ. Omnes 22
paſtores tuos depaſcet ventus, & in
captivitatem egredientur: tunc enim
pudeſies, & deſpicieris ab omnibus a-
matoribus tuis. O quæ habitas in Libano, 23
quæ nidificas in cedris, ſuſpira quum
advenerint tibi dolores ut parturienti.
Vivo ego, dicit Dominus, etiamſi eſ- 24
ſet Joacim Jochaniæ filius rex Judæ,
annulus in manu mea dextera; inde pro-
jiciam te, Et tradam te in manus eorum 25
qui quærunt animam tuam, quorum
faciem tu formidas, nempe in manus
Chaldæorum:

ירמיה : כב

,alienam terram super ,te genuit quæ tuam matrem & ,te proiiciam Et
26 וְהֵטַלְתִּי אֹתְךָ וְאֶת־אִמְּךָ אֲשֶׁר יְלָדַתְךָ עַל הָאָרֶץ אַחֶרֶת
quam terram ad Et ,moriemini ibique : ibi estis nati non quo
אֲשֶׁר לֹא־יֻלַּדְתֶּם שָׁם וְשָׁם תָּמוּתוּ : 27 וְעַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
.revertentur non illuc ; illuc reducendum ad ,suam animam elevantes ipsi
הֵם מְנַשְּׂאִים אֶת־נַפְשָׁם לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ :
non vas an ,Chonjahu iste vir est dispersus minutim vilis dolor Num
28 הַעֶצֶב נִבְזֶה נָפוּץ הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ אִם־כְּלִי אֵין
sunt projecti & ,ejus semen & ,ipse sunt projecti Quare ? eo in voluntas
חֵפֶץ בּוֹ מַדּוּעַ הוּטְלוּ הוּא וְזַרְעוֹ וְהֻשְׁלְכוּ
audi ,terra ,terra ,Terra ?noverunt non quam terram super
עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־יָדָעוּ : 29 אֶרֶץ אֶרֶץ אָרֶץ שִׁמְעִי
,prole carentem istum virum Scribite : Dominus dixit Sic : Domini verbum
30 דְּבַר־יְהוָה : כֹּה אָמַר יְהוָה כִּתְבוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי
ejus semine de prosperabitur non nam : suis diebus in prosperabitur non virum
גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו כִּי לֹא יִצְלַח מִזַּרְעוֹ
.Jehudah in ultrà dominans & ,David solium super sedens vir
אִישׁ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא דָוִד וּמֹשֵׁל עוֹד בִּיהוּדָה :

כג CAP. XXIII.

.Dominus dixit ,meæ pascuæ pecus dispergentibus ac perdentibus pastoribus Væ
1 הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים אֶת־צֹאן מַרְעִיתִי נְאֻם־יְהוָה :
:meâ populi pascentes ,pastores ad Israel Deus Dominus dixit sic Ideo
2 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת־עַמִּי
:eas visitastis non & ,eas propulistis atque ,meum pecus dispersistis Vos
אַתֶּם הֲפִצֹתֶם אֶת־צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא פְקַדְתֶּם אֹתָם
.Dominus dixit ,vestrorum studiorum malitiam vos super visitans ego ecce
הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם אֶת־רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם נְאֻם־יְהוָה :
expuli quò ,terris omnibus de mei pecoris residuum congregabo ego Et
3 וַאֲנִי אֲקַבֵּץ אֶת־שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־הִדַּחְתִּי
.multiplicabuntur & ,crescent & ,sua habitacula ad eas faciam redire & ,illuc eas
אֹתָם שָׁם וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְהֶן עַל־נְוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ :
neque ,ultrà timebunt non & : eas pascent & ,pastores eas super suscitabo Et
4 וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא־יִירְאוּ עוֹד וְלֹא־
dixit ,venientes dies Ecce ,Domini effatum ,deficient neque ,consternabuntur
יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקֵדוּ נְאֻם־יְהוָה : 5 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם
,eget intelligenter & ,rex regnabit & ,justum germen David ipsi suscitabo & ,Domini
יְהוָה וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ וְהִשְׂכִּיל
Israel & ,Jehudah erit salvus diebus In .terra in justitiam & judicium faciet &
וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ : 6 בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל
,nostra justitia Domini ,eum vocabunt quod ,ejus nomen hoc & ,fiducia in habitabit
יִשְׁכֹּן לָבֶטַח וְזֶה־שְּׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרְאוֹ יְהוָה צִדְקֵנוּ :
,Domini Vivens :ultrà dicent non & ,Domini dixit ,venientes dies ecce Ideo
7 לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְלֹא־יֹאמְרוּ עוֹד חַי־יְהוָה
Domini vivens Quinimo .Ægypti terra è Israel filios fecit ascendere qui
8 אֲשֶׁר הֶעֱלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם : כִּי אִם־חַי־יְהוָה
,Aquilonis terra de Israel domus semen adduxit qui & fecit ascedere qui
אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֶת־זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה
.sua humo in habitabunt & ,illuc eos propuli quò terris omnibus de &
וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם :
omnia motitârunt ,meo interiori in meum cor est contritum prophetas Propter
9 לַנְּבִאִים נִשְׁבַּר לִבִּי בְקִרְבִּי רָחֲפוּ כָּל־
facibus à ,vinum eum pertransivit vir veluti & ,ebrius vir tanquam fui mea ossa
עַצְמוֹתַי הָיִיתִי כְּאִישׁ שִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן מִפְּנֵי
adulteris Quia ,ejus sanctitatis verborum facibus à & ,Domini
10 יְהוָה וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ : כִּי מְנָאֲפִים
loca amœna aruerunt ,terra luxit perjurii facibus à quia : terra est repleta
מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי־מִפְּנֵי אָלָה אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת
.sic non eorum fortitudo & ,malus eorum cursus fuit & ,deserti
מִדְבָּר וַתְּהִי מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא־כֵן :

Versio VULG. LAT.

26 Et mittam te, & matrem tuam
quæ genuit te, in terram alienā,
in qua nati non estis, ibique mo-
27 riemini: Et in terram, ad quam
ipsi levant animā suā ut rever-
tantur illuc, non revertentur.
28 Numquid vas fictile atq; contri-
tum vir iste Jechonias? numquid
vas absq; omni voluptate? quarè
abjecti sunt ipse & semen ejus, &
projecti in terrā, quā ignorave-
29 runt? Terra, terra, terra, audi ser-
30 monē Dñi. Hæc dicit Dñs; Scribe
virū istū sterilē, virū qui in dieb°
suis non prosperabitur: nec enim
erit de semine ejus vir, qui sedeat
super soliū David, & potestatē
habeat ultrà in Juda.

CAP. XXIII.

1 VÆ pastoribus, qui disperdunt
et dilacerant gregē pascuæ meæ,
2 dicit Dñs. Ideò hæc dicit Dñs
De° Israel ad pastores, qui pascūt
populū tuū; Vos dispersistis gre-
gem meū, & ejecistis eos, & non
visitâstis eos: ecce ego visitabo
sup vos malitiā studiorū vestro-
3 rum, ait Dñs. Et ego congrega-
bo reliquias gregis mei de omni-
bus terris, ad quas ejecero eos
illuc: & convertam eos ad rura
sua: & crescent & multiplica-
4 buntur. Et suscitabo sup eos pa-
stores, & pascent eos: non for-
midabunt ultrà, & non pave-
bunt: & nullus quæretur ex nu-
5 mero, dicit Dñs. Ecce dies ve-
niunt, dicit Domin°: & suscita-
bo David germen justum: & re-
gnabit rex, & sapiens erit: & fa-
ciet judiciū & justitiā in terra.
6 In dieb° illis salvabitur Juda, &
Israel habitabit confidenter: &
hoc est nomen, q̄ vocabunt eum,
7 Dns justus noster. Propter hoc
ecce dies veniunt, dicit Dñs, et
non dicent ultrà; Vivit Dñs, qui
eduxit filios Israel de terra Ægy-
8 pti: Sed, Vivit Dñs, qui eduxit
et adduxit semen domûs Israel de
terra Aquilonis, et de cunctis ter-
ris, ad quas ejecerā eos illuc: et
9 habitabunt in terra sua. Ad pro-
phetas: Contritū est cor meū in
medio mei, cōtremuerunt omnia
ossa mea: fact° sum quasi vir ebri-
us, et quasi homo madid° à vino,
à facie Dñi, et à facie verborum
10 sanctorū ejus. Quia adulteris re-
pleta est terra, quia à facie male-
dictionis luxit terra, arefacta sunt
arva deserti: fact° est cursus eorū
mal°, et fortitudo eorū dissimilis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ (ζ) ἀποῤῥίψω σε καὶ τὴν μητέρα
σου τὴν τεκοῦσάν σε εἰς γῆν, οὗ οὐκ
27 ἐτέχθης ἐκεῖ, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε. Εἰς
δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ εὔχονται ταῖς ψυχαῖς αὐ-
28 τῶν, οὐ μὴ (η) ἀποστρέψωσιν. Ἠτιμώθη Ἰ-
εχονίας ὡς σκεῦος οὗ οὐκ ἔστι χρεία αὐτοῦ, ὅτι
(θ) ἐξεῤῥίφη, καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν ἣν
29 οὐκ ᾔδει. Γῆ, γῆ ἄκουε λόγον κυρίου,
30 Γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄν-
θρωπον, ὅτι οὐ μὴ αὐξηθῇ ἐκ τοῦ σπέρ-
ματος αὐτοῦ (ι) καθήμενος ἐπὶ θρόνου
Δαυὶδ, ἄρχων ἔτι ἐν (κ) τῷ Ἰούδα.

MS. A. (ζ) παραδώσω σε (ι) ἐπὶ γῆς καθήμενος (κ) τῷ οἴκῳ Ἰούδα.

ΚΕΦ. κγ΄.

1 (α) Ὦ Ποιμένες οἱ ἀπολλύοντες καὶ
διασκορπίζοντες τὰ πρόβατα τῆς νομῆς
2 (β) αὐτῶν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος
ἐπὶ τοὺς ποιμαίνοντας τὸν λαόν μου· Ὑμεῖς
διεσκορπίσατε τὰ πρόβατά μου, καὶ (γ)
ἐξώσατε αὐτὰ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε αὐ-
τά, ἰδοὺ ἐγὼ (δ) ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ
3 τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν. (ε) Καὶ
ἐγὼ εἰσδέξομαι τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ
μου ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, οὗ ἐξῶσα αὐτοὺς
ἐκεῖ, καὶ καταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν νομὴν
αὐτῶν, καὶ αὐξηθήσονται, καὶ πληθυνθήσον-
4 ται. Καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας (ζ)
οἳ ποιμανοῦσιν αὐτούς, καὶ οὐ φοβηθήσον-
ται ἔτι, (η) οὐδὲ πτοηθήσονται, λέγει κύ-
5 ριος. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύρι-
ος, καὶ ἀναστήσω τῷ Δαυὶδ ἀνατολὴν
δικαίαν, καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς, καὶ συν-
ήσει, καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ
6 τῆς γῆς. Ἐν (θ) ἡμέραις αὐτοῦ καὶ
σωθήσεται Ἰούδας, καὶ Ἰσραὴλ κατα-
σκηνώσει πεποιθώς, καὶ τοῦτο τὸ (ι) ὄ-
νομα αὐτοῦ, ὃ καλέσει αὐτὸν κύριος, Ἰ-
9 ωσεδέκ. Ἐν τοῖς προφήταις. συνετρί-
βη ἡ καρδία μου (κ) ἐν ἐμοί, ἐσαλεύθη
πάντα τὰ ὀστᾶ μου, ἐγενήθην ὡς (λ) ἀνὴρ
συντετριμμένος, καὶ ὡς ἄνθρωπος
συνεχόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσ-
ώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου εὐπρε-
10 πείας δόξης αὐτοῦ. Ὅτι ἀπὸ προσώπου
τούτων ἐπένθησεν ἡ γῆ, ἐξηράνθησαν αἱ
νομαὶ τῆς ἐρήμου, καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν
πονηρός, καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν (μ) οὕτως.

MS. A. (α) Ὦ οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες, καὶ ἀπολλύοντες (β) μου. (γ) ἀπώσατε αὐτά, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθε (δ) ἐκδικήσω (ε) Κἀγὼ εἰσδέξομαι τὸ κατάλοιπον τῶν λαῶν μου (ζ) καὶ ποιμανοῦσιν (η) καὶ οὐ πτοηθήσονται ἔτι, (θ) ἡμέραις ἐκείναις, (ι) ὄνομα, ὃ καλέσουσιν (κ) σὺν ἐμοί, (λ) ἄνθρωπος οὕτως.

Et projiciam te, & matrem tuam, quæ peperit te, in terram ubi non es natus ibi: & ibi moriemini: In terram autem quam ipsi optant animabus suis, non revertentur. (?) Inhonoratus est Jechonias, ut vas, cujus non est utilitas ejus: quia abjectus est, & ejectus in terram, quam ignoravit. Terra, terra, audi sermonem Domini; Scribe istum, abdicatum (?) hominem: quia non crescet de semine ejus, qui sedeat super thronum David, princeps ultra in Juda.

CAP. XXIII.

O Pastores, qui disperdunt, & dissipatis oves pascuæ (a) eorum: Ideo hæc dicit Dominus super pascentes populum meum; Vos dispersistis oves meas, & expulistis eas, & non visitastis eas. Ecce ego ulciscar super vos secundum pessimas adinventiones vestras: Et ego suscipiam residuos populi mei super omnem terram, quò expuli eos illuc: & constituam illos in pascua ipsorum: & crescent, & multiplicabuntur. Et suscitabo illis pastores, qui pascent eos: & non formidabunt ultra, neque pavebunt, dicit Dominus. Ecce dies veniunt dicit Dominus, & suscitabo ipsi David orientem justum: & regnabit rex, & intelliget, & faciet judicium, & justitiam super terram. In diebus ejus & salvabitur Judas: & Israel habitabit confidenter: Et hoc est nomen ejus, quod vocabit eum Dominus, Josedec; (d) In prophetis. Contritum est cor meum in me: commota sunt omnia ossa mea: factus sum quasi vir contritus, & quasi homo captus à vino, à facie Domini, & à facie decoris gloriæ ejus: (?) Quia à facie istorum luxit terra, arefacta sunt pascua deserti: & factus est cursus eorum malus, & fortitudo eorum (g) sic.

תרגום יונתן Targum JOHATNAN.

26 וְאַטְלֵיל יָתָךְ וְיָת אִמָּךְ דִּילִידַתָּךְ לְאַרְעָא אָחֳרִי דְּלָא אִתְיְלִידְתּוּן תַּמָּן וְתַמָּן תְּמוּתוּן :
27 וּלְאַרְעָא דְּאִנּוּן מַטְעַן יָת נַפְשְׁהוֹן לְמֵתַב תַּמָּן לְתַמָּן לָא יְתוּבוּן : 28 בְּסִירָא חֲלַשָּׁא מְטַלְטְלָא
גַּבְרָא הָדֵין כָּנְיָה כְּמָנָא דְּלֵית צְרוֹךְ בֵּיהּ מָה דֵין אִטַּלְטְלוּ הוּא וּבְנוֹהִי וְאִתְגְּלִיאוּ לְאַרְעָא
29 דְּלָא יְדָעוּ : מֵאַרְעֵיהּ אַגְלוֹהִי לְאַרַע אָחֳרִי אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל קַבִּילִי פִּתְגָמֵי דַיְיָ : 30 כִּדְנַן אֲמַר
יְיָ כְּתוּבוּ יָת גַּבְרָא הָדֵין דְּלָא וְלַד גַּבְרָא דְּלָא יַצְלַח בְּיוֹמוֹהִי אֲרֵי לָא יַצְלַח מִזַּרְעֵיהּ גְּבַר
יָתִיב עַל כּוּרְסֵי דָוִד וְעָבֵיד שׁוּלְטָן עוֹד בְּבֵית יְהוּדָה :

כג

1 וַי פַּרְנָסַיָּא דִּמְאַבְּדִין וּמְבַדְּרִין יָת עַם דְּאִתְקְרֵי שְׁמִי עֲלוֹהִי אֲמַר יְיָ : 2 בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ
אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עַל פַּרְנָסַיָּא דִּמְפַרְנְסִין יָת עַמִּי אַתּוּן בַּדַּרְתּוּן יָת עַמִּי וְטַלְטֵלְתּוּנוּן וְלָא
סְעַרְתּוּן יָתְהוֹן הָאֲנָא מַסְעַר עֲלֵיכוֹן יָת בִּישׁוּת עוֹבָדֵיכוֹן אֲמַר יְיָ : 3 וַאֲנָא אֲכַנֵּישׁ יָת
שְׁאָר עַמִּי מִכָּל מְדִינָתָא דְּאַגְלֵיתִי יָתְהוֹן לְתַמָּן וְאָתֵיב יָתְהוֹן לְאַתְרֵיהוֹן וְיִפְשׁוּן וְיִסְגּוֹן :
4 וַאֲקִים עֲלֵיהוֹן פַּרְנָסִין וִיפַרְנְסוּנוּן וְלָא יִדְחֲלוּן עוֹד וְלָא יִתַּבְרוּן וְלָא יְזוּעוּן אֲמַר יְיָ : 5 הָא
יוֹמַיָּא אָתַן אֲמַר יְיָ וַאֲקִים לְדָוִד מְשִׁיחַ דְּצַדִּיקַיָּא וְיִמְלוֹךְ מַלְכָּא וְיַצְלַח וְיַעְבֵּיד דִּין דִּקְשׁוֹט
6 וְזָכוּ בְּאַרְעָא : בְּיוֹמוֹהִי יִתְפָּרְקוּן דְּבֵית יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁרוֹן לְרוּחְצָן וְדֵין שְׁמֵיהּ דִּיהוֹן
יְקָר לֵיהּ יִתְעֲבְדָן לַנָא זָכְוָן מִן קֳדָם יְיָ בְּיוֹמוֹהִי : 7 בְּכֵן הָא יוֹמַיָּא אָתַן אֲמַר יְיָ וְלָא יְהוֹן
מִשְׁתָּעַן עוֹד בִּגְבוּרָתָא דַיְיָ דְּאַסֵּיק יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאַרְעָא דְמִצְרָיִם : 8 אֱלָהֵין יְהוֹן מִשְׁתָּעַן
בִּגְבוּרָתָא דַיְיָ דְּאַסֵּיק וּדְאַיְתִי יָת זַרְעָא דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֲרַע צִפּוּנָא וּמִן מְדִינָתָא דְּאַגְלֵיתִינוּן
לְתַמָּן וְיִתְּבוּן עַל אַרְעֲהוֹן : 9 מִן קֳדָם נְבִיֵּי שִׁקְרָא אִתְבַּר לִבִּי בִמְעַי זָעוּ כָּל גַּרְמַי הֲוֵיתִי
10 כִּגְבַר רְוֵי וּכְגַבְרָא דִּמְשַׁתֵּי מִן קֳדָם חַמְרֵיהּ מִן קֳדָם יְיָ וּמִן קֳדָם פִּתְגָמֵי קוּדְשֵׁיהּ : אֲרֵי
נְאָפִין אִתְמְלִיאַת אַרְעָא אֲרֵי מִן קֳדָם מוּמֵי דִּשְׁקַר חֲרוּבַת אַרְעָא יְבִישׁוּ דִּירָת מַדְבְּרָא
עַל דְּמַסְגַּן בִּרְעוּת נַפְשְׁהוֹן בִּישְׁתָא תֵּיתֵי עֲלֵיהוֹן וּגְבַרְהוֹן לָא יַצְלְחוּן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et transmigrare te faciam & matrem tuam quæ genuit te, in terram aliam in qua nati non estis, ibique moriemini. Et ad terram quo ipsi sublevant animas suas ut revertantur, illuc non revertentur. Contemptus, infirmus, vagus est vir iste Chonias, sicut vas in quo non est utilitas; quare transmigrarunt ipse & filii ej°, & captivi ducti sunt in terram quam ignoraverunt. De terra sua transmigrare eum fecerunt in terram aliam. Terra Israel suscipe verba Domini. Hæc dicit Dominus: Scribite virum istum absque liberis, virum qui in dieb° suis non prosperabitur: nec enim prosperabitur de femine ejus vir sedens super solium David, & habens potestatem super domum Juda.

CAP. XXIII.

VÆ gubernatorib° qui disperdunt & dispergunt populum super quem invocatum est nomen meum, dicit Domin°. Propterea hæc dicit Dominus Deus Israel de gubernatoribus qui gubernant populum meum: Vos dispersistis oves meas, & vagari eas fecistis, & non quæsistis eas. Ecce ego visitabo super vos malitiam operum vestrorum, dicit Domin°. Et ego congregabo reliquias populi mei ex omnib° provinciis ad quas transmigrare feci, & reducam eos ad loca sua, & crescent & multiplicabuntur. Et constituam super eos gubernatores, & gubernabunt eos, & non timebunt ultrà, nec conterentur, nec commovebuntur, dicit Dñs. Ecce dies veniunt, dicit Dñs, & suscitabo David Messiam *justorum*, & regnabit rex, & prosperabitur, & faciet judicium verum, & justitiam in terra. In dieb° ejus salvabuntur viri domus Juda, & Israel habitabit confidenter; & hoc est nomen ej° quo vocabunt eum: Fient nobis justitiæ à facie Domini in diebus ejus. Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus, & non erunt narrantes ultrà potentiam Domini qui ascendere fecit filios Israel de terra Ægypti. Sed erunt narrantes potentiam Domini qui ascendere fecit & adduxit semen *filiorum* Israel de terra Aquilonis, et de provinciis ad quas transmigrare eos feci, et habitabunt in terra sua. Propter pseudoprophetas contritum est cor meum in visceribus meis, contremuerunt omnia ossa mea, factus sum quasi vir ebrius, et sicut vir qui factus est infanus vino suo, à facie Domini, et à facie verborum sanctitatis ejus. Quia fornicariis repleta est terra; quia propter juramentum falsum deserta est terra, arefacta sunt habitacula deserti: et eò quòd multiplicant voluntatem animæ suæ, malum veniet super eos, et fortes eorum non prosperabuntur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܪܡܝܟ ܠܟ ܘܠܐܡܟ ܕܝܠܕܬܟ. ܠܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ ܕܠܐ ܐܬܝܠܕܬܘܢ ܬܡܢ. ܘܬܡܢ ܬܡܘܬܘܢ.
* ܘܠܐܪܥܐ ܕܣܒܪܝܢ ܢܦܫܬܟܘܢ ܕܬܗܦܟܘܢ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܦܟܘܢ ܠܗ.
* ܫܝܛܐ ܘܡܣܠܝܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܝܘܟܢܝܐ. ܐܝܟ ܡܐܢܐ ܕܠܝܬ ܒܗ ܨܒܝܢܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܬܩܠ ܗܘ ܘܙܪܥܗ. ܘܐܫܬܕܝܘ
ܠܐܪܥܐ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ. * ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ ܐܪܥܐ. ܫܡܥܝ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܟܬܘܒܘ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܟܪܙܐ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܙܪܥܗ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܠ ܝܘܡܘܗܝ ܠܐ ܢܨܠܚ ܓܒܪܐ ܕܢܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܢܫܠܛ ܬܘܒ ܒܝܗܘܕܐ.

ܩܦܠܐܘܢ ܟܓ

* ܘܝ ܠܪܥܘܬܐ ܕܡܘܒܕܝܢ ܘܡܒܕܪܝܢ ܥܢܐ ܕܡܪܥܝܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. *
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܥܠ ܪܥܘܬܐ ܕܪܥܝܢ ܠܥܡܝ. ܐܢܬܘܢ ܒܕܪܬܘܢ ܥܢܝ ܘܛܥܝܬܘܢ ܐܢܝܢ. ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢ ܐܢܝܢ. ܗܐ ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܝܫܘܬܐ ܕܥܒܕܝܟܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܢܐ ܐܟܢܫ ܫܪܟܐ ܕܥܢܝ ܡܢ ܟܠ ܐܬܪܘܬܐ ܕܒܕܪܬ ܐܢܝܢ ܬܡܢ. ܘܐܗܦܟ ܐܢܝܢ ܠܕܝܪܗܝܢ. ܘܢܦܪܢ ܘܢܣܓܐܢ. * ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܪܥܘܬܐ ܕܢܪܥܘܢ ܐܢܝܢ. ܘܠܐ ܢܕܚܠܢ ܬܘܒ. ܘܠܐ ܢܬܒܕܪܢ. ܘܠܐ ܢܛܥܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܩܝܡ ܠܕܘܝܕ ܕܢܚܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܢܡܠܟ ܡܠܟܐ. ܘܢܣܬܟܠ. ܘܢܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܐܪܥܐ. * ܒܝܘܡܘܗܝ ܢܬܦܪܩ ܝܗܘܕܐ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܢܥܡܪ ܒܬܘܟܠܢܐ. ܘܗܢܘ ܫܡܗ ܕܢܩܪܘܢܗ ܡܪܝܐ ܙܕܝܩܘܬܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܬܘܒ ܚܝ ܡܪܝܐ ܕܐܣܩ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܐܠܐ ܚܝ ܡܪܝܐ ܕܐܣܩ ܘܐܝܬܝ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܓܪܒܝܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܐܬܪܘܬܐ ܕܒܕܪ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. ܘܢܬܒܘܢ ܥܠ ܐܪܥܗܘܢ. * ܥܠ ܢܒܝܐ ܐܬܬܒܪ ܠܒܝ ܒܓܘܝ. ܘܐܙܕܥܙܥܘ ܟܠܗܘܢ ܓܪܡܝ. ܘܗܘܝܬ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܪܘܝܐ. ܘܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܥܒܪ ܥܠܘܗܝ ܚܡܪܐ. ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܘܡܢ ܩܕܡ ܡܠܐ ܕܩܘܕܫܗ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܓܝܪܐ ܘܡܢ ܚܛܘܦܐ ܡܠܝܐ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܐܬܚܒܠܬ ܐܪܥܐ. ܘܝܒܫܘ ܕܝܪܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܗܘܬ ܬܐܓܘܪܬܗܘܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܚܝܠܗܘܢ ܠܐ ܐܨܠܚ.

Et ejicã te matrémque tuam quæ te genuit, in 26
terrã alienam ubi nati non fuistis, ibique mo-
riemini : Et in terrã ad quam arbitrati sunt 27
animi vestri vos reversuros, nequaquã rever-
temini. Despectus atque contemptus est vir 28
iste Jechonia, ut vas quod nullius est usûs : id-
circò sublat⁹ est ipse & semen ejus, ejectíque
sunt in terrã quam ignorant. O terra, terra, 29
terra, audi sermonẽ Domini. Sic dicit Domi- 30
nus, Scribite virum istum proclamatũ sine li-
beris: nam ex hujus viri semine, quandiu vixe-
rit, nemo prosperabitur qui sedeat super soliũ
Davidis, & dominetur posthac in Judam.

CAP. XXIII.

HEus pastores qui perditis & dispergitis o- 1
ves pascui mei, dicit Dominus. Propterea sic 2
ait Dominus Deus Israelis de pastoribus qui
pascunt populum meum, Vos dispersistis oves
meas, seduxistis eas, nec visitâstis eas : ecce
animadversurus sum in vos juxta malignitatẽ
actionum vestrarum, dicit Dominus. Ego 3
deinde congregabo reliquias ovium mearum
ex omnibus locis quò disperseram eas, & re-
ducam eas in caulã suam, & crescent ac mul-
tiplicabuntur. Et constituam super eas pa- 4
stores, qui ita pascent eas, ut non timeant
ampliùs, neque dispergantur, neque aberrent,
ait Dominus. Ecce dies venturi sunt, dicit 5
Dominus ; quibus excitabo Davidi radium
justitiæ, qui regnabit in regno, prudenter
aget, faciétque judicium & justitiã in terra.
Diebus ejus salvabitur Juda, & Israel habita- 6
bit securé : atque hoc est nomen ejus quo vo-
cabunt eum, Dominus justitia nostra. Pro- 7
pterea ecce dies venturi sunt, ait Dominus ;
quibus non dicetur ampliùs, Vivit Dominus
qui extraxit Israelitas è terra Ægypti ; Sed, 8
Vivit Domin⁹ qui extrahet reducétque Israe-
litas è terra Aquilonari, & ex omnibus locis
in quæ dispersi fuerant : & residebunt in ter-
ra sua. Propter prophetas confractum est 9
cor meum in præcordiis meis, & contremue-
runt omnia ossa mea, factúsque sum similis
viro ebrio, & viro quem proprium vinum su-
peravit : idque à conspectu Domini & à con-
spectu sermonum sanctitatis ejus. Nam adul- 10
teris & raptoribus impleta est terra, propter
istos corrupta est terra, & exaruerunt caulæ
deserti: facta est negotiatio eorum pessima, et
potentiã suã haud prosperè egerunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وادفعك وامك التي ولدتك الي ارض حيث لم تولد هناك * وهناك تموتون * والي الارض
التي هم يظنون عنها * لا يعودون اليها بنفوسهم * وهان يوحانيا مثل اناء ليس به حاجة
لانه طرح والقي الي ارض لم يعرفها * الارض الارض اسمعي قول الرب * اكتبي هذا
الرجل رجلا مرذولا * لانه لا ينمي من زرعه رجل يجلس على كرسي داود * ولا رئيس في
بيت يهودا ايضا *

* الفصل الثالث والعشرون * الاصحاح الرابع عشر *

* ايها الرعاة الذين يبددوا واهلكوا غنم رعيتهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب في
الذين يرعون شعبي * انتم بددتم خرافي وسردتموها ولا تعهدتموها * ها انا انتقم منكم
كاعمالكم الشريرة * وانا اقبل بقايا شعبي الذين بددتهم هناك * من كل الارض حيث
اقصيتهم هناك * واردهم الي مرعاهم * وينمون ويكثرون * واقيم لهم رعاة يرعونهم
ولا يخافون ايضا ولا يجزعون ايضا يقول الرب * ها ايام تاتي يقول الرب * واقيم
لداود مشرقا عادلا * ويملك ملك عادل * ويفهم ويصنع حكما وعدلا على الارض
* في ايامه يخلص يهودا * واسرائيل يسكن مطمينا * وهذا الاسم الذي يدعوه
الرب يوصادق ** في الانبياء كسر قلبي في * ترعرعت جميع عظامي * صرت كرجل
مهشم ومثل انسان مهول من الخمر * من وجه الرب ومن وجه بهاء مجده * لان من
وجه هولاء خربت الارض وجفت مراعي البرية * وصار سعيهم شريرا * وجبروتهم
هكذا *

Et propulsabo te matremque tuam quæ te 16
genuit, in terram in qua non es natus,
ibique ambo moriemini : Ad terram au- 17
tem quam putant, nequaquam redibunt
ipsimet. Et despectus est Jochania tan- 18
quam vas inutile, quia ejectus & expul-
sus est in terram quam ignorabat. Ter- 29
ra, terra, audi sermonem Domini : Scribe 30
hunc virum, virum despectum ; quia non
procreabitur ampliùs ejus semine quis-
quam sedens super solium Davidis, neque
princeps in domo Judæ.

CAP. XXIII.

Textus decimus quartus.

E ja pastores qui dispergunt ac perdunt 1
oves pascui sui. Idcirco sic ait Dominus 2
de iis qui pascunt populum meum, Vos
dispersistis agnos meos, & aberrare feci-
stis eos, neque visitâstis illos : ecce ego
ultionem sumam à vobis juxta facinora
vestra pessima : Et ego recipiam reliquias 3
populi mei quem ibi disperseram, ex omni-
bus regionibus in quas ablegaveram eos,
& reducam illos ad pascuum suum, &
crescent ac multiplicabuntur. Et consti- 4
tuam eis pastores qui pascant eos, & non
metuent deinceps, neque posthac formida-
bunt, dicit Dominus. Ecce dies venient, 5
dicit Dominus, quibus excitabo Davidi
Orientem justum, qui regnabit rex justus,
prudens erit, & exercebit judicium &
justitiam super terram. In diebus ejus 6
servabitur Juda, & Israel habitabit se-
curus : & istud est nomen quo nuncupa-
bunt eum, Dominus Josedec.

Versus 7. & 8. habentur in fine Cap. post Vers. 40.

Quoad prophetas contritum est cor meum 9
intra me, concussa sunt omnia ossa mea,
factus sum ut vir confractus, & sicut
homo vino potus, à facie Domini & à
facie splendoris gloriæ ipsius. Propter 10
hos enim doluit terra, & arefacta sunt
pascua deserti ; factus est populus eo-
rum malignus, & eorum fortitudo non
est eadem.

ירמיה : כג

mea domo in etiam : *fuerunt hypocritæ* sacerdos *etiam* ,propheta *etiam* Quia
11 כִּי־גַם־נָבִיא גַם־כֹּהֵן חָנֵפוּ גַּם־בְּבֵיתִי
eis eorum via erit Idcirco .Dominus ait ;eorum malum inveni
12 מָצָאתִי רָעָתָם נְאֻם־יְהוָה׃ לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם
adducam nam : ea in corruent & impellētur ,caligine in *lubricitates* tanquā
כַּחֲלַקְלַקּוֹת בָּאֲפֵלָה יִדַּחוּ וְנָפְלוּ בָהּ כִּי־אָבִיא
prophetis in Et .Dominus ait ,eorū visitationis annum ,malum eos super
13 עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה׃ וּבִנְבִיאֵי
fecerūt errare & ,Bahal in prophetaverūt : *insulsum* vidi Someron
שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה הִנַּבְּאוּ בַבַּעַל וַיַּתְעוּ אֶת־
: *turpitudinem* vidi Jerusalaim prophetis in Et .Israel meū populū
14 עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וּבִנְבִאֵי יְרוּשָׁלַםִ רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה
,malorum manus confortaverūt & ,mendacio in *ambulare* & ,*adulterare*
נָאוֹף וְהָלֹךְ בַּשֶּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים
ipsi universi mihi fuerunt :sua malitia à unusquisq; convertitur non ut
לְבִלְתִּי־שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ־לִי כֻלָּם
Dominus dixit sic Propterea .Hamorah ut,ejus habitatores &,Sedom ut
15 כִּסְדֹם וְיֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה
eos potabo & ,*absinthio* eos *cibans* ego Ecce :prophetas ad exercituū
צְבָאוֹת עַל־הַנְּבִאִים הִנְנִי מַאֲכִיל אוֹתָם לַעֲנָה וְהִשְׁקִתִים
omnē in *prophanatio* est egressa Jerusalaim prophetis à nam : *capitis aquis*
מֵי־רֹאשׁ כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַםִ יָצְאָה חֲנֻפָּה לְכָל־
verba *super* audiatis Ne : exercituum Dominus dixit Sic .terram
16 הָאָרֶץ׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַל־תִּשְׁמְעוּ עַל־דִּבְרֵי
: vos *illorum* vanescere *facientium* : vobis *prophetantium* prophetarum
הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם מַהְבִּלִים הֵמָּה אֶתְכֶם
dicendo *Dicentes* .Domini ore de non *loquentur* sui cordis visionem
17 חֲזוֹן לִבָּם יְדַבֵּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה׃ אֹמְרִים אָמוֹר
omni & : vobis erit Pax ,Dominus est Locutus :me *parvipendentibus*
לִמְנַאֲצַי דִּבֶּר יְהוָה שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְכֹל
.malum vos super veniet Non :dixerūt sui cordis *obstinatione* in ambulanti
הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת לִבּוֹ אָמְרוּ לֹא־תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה׃
? ejus verbum audivit & ,vidit & ,Domini secreto in stetit quis Etenim
18 כִּי מִי עָמַד בְּסוֹד יְהוָה וְיֵרֶא וְיִשְׁמַע אֶת־דְּבָרוֹ
excandescentia Domini turbo Ecce ? audivit & ,ejus verbo attendit quis
19 מִי־הִקְשִׁיב דְּבָרוֹ וַיִּשְׁמָע׃ הִנֵּה סַעֲרַת יְהוָה חֵמָה
Non .*manebit* impiorum caput super , *imminens* turbo & ,egredietur
20 יָצְאָה וְסַעַר מִתְחוֹלֵל עַל רֹאשׁ רְשָׁעִים יָחוּל׃ לֹא
ipsum statuendū ad usque & ,*ipsum faciendum ad usque* Domini *nasus* revertetur
יָשׁוּב אַף־יְהוָה עַד־עֲשֹׂתוֹ וְעַד־הֲקִימוֹ
.intelligentiā ea in intelligetis dierum novissimo in:sui cordis cogitationes
מְזִמּוֹת לִבּוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים תִּתְבּוֹנְנוּ בָהּ בִּינָה׃
sum locutus non : cucurrerunt ipsi & , prophetas misi Non
21 לֹא־שָׁלַחְתִּי אֶת־הַנְּבִאִים וְהֵם רָצוּ לֹא־דִבַּרְתִּי
,meo secreto in stetissent si Et .prophetabant ipsi & , eos ad
22 אֲלֵיהֶם וְהֵם נִבָּאוּ׃ וְאִם־עָמְדוּ בְּסוֹדִי
eos fecissent averti & ,meum populum mea verba fecissent audire &
וְיַשְׁמִעוּ דְבָרַי אֶת־עַמִּי וִישִׁבוּם
propinquo de Deus Nūquid .eorum *studiorum* malitia à & ,mala sua via à
23 מִדַּרְכָּם הָרָע וּמֵרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם׃ הַאֱלֹהֵי מִקָּרֹב
se occultabit Num ? longinquo de Deus non & ,Dominus dixit , ego
24 אָנִי נְאֻם־יְהוָה וְלֹא אֱלֹהֵי מֵרָחֹק׃ אִם־יִסָּתֵר
Nonne ? Dominus dixit ,eum videbo non ego & , occultis in quispiam
אִישׁ בַּמִּסְתָּרִים וַאֲנִי לֹא־אֶרְאֶנּוּ נְאֻם־יְהוָה הֲלוֹא
Audivi ? Dominus dixit ,*impleus* ego terram & cœlos
25 אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֲנִי מָלֵא נְאֻם־יְהוָה׃ שָׁמַעְתִּי
,mendaciū meo nomine in prophetantes prophetæ dixerunt quæ
אֵת אֲשֶׁר־אָמְרוּ הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים בִּשְׁמִי שֶׁקֶר
.somniavi , Somniavi : dicendo
לֵאמֹר חָלַמְתִּי חָלָמְתִּי׃

Versio VULG. LAT.

11 Propheta namque & sacerdos polluti sunt : & in domo mea inveni malum eorum, ait Domin⁹.
12 Idcircò via eorum erit quasi lubricum in tenebris : impellentur enim, & corruent in ea : afferam enim super eos mala, annum vi-
13 sitationis eorum, ait Domin⁹. Et in prophetis Samariæ vidi fatuitatem : prophetabant in Baal,& decipiebant populum meum Is-
14 rael. Et in prophetis Jerusalem vidi similitudinem adulterantium, & iter mendacii : & confortaverunt manus pessimorum, ut non converteretur unusquisque à malitia sua : facti sunt mihi omnes ut Sodoma, & habitatores ejus quasi Gomorrha.
15 Propterea hæc dicit Domin⁹ exercituum ad prophetas ; Ecce ego cibabo eos absinthio, & potabo eos felle : à prophetis enim Jerusalem, egressa est pollutio su-
16 per omnem terram. Hæc dicit Dominus exercituum ; Nolite audire verba prophetarum, qui prophetant vobis, & decipiunt vos : visionem cordis sui loquun-
17 tur, non de ore Domini. Dicunt his, qui blasphemant me ; Locutus est Dominus ; Pax erit vobis : & omni, qui ambulat in pravitate cordis sui, dixerunt ; Non veniet super vos malum.
18 Quis enim affuit in consilio Domini, & vidit & audivit sermonem ejus ? quis consideravit ver-
19 bum illi⁹ & audivit ? Ecce turbo Dominicæ indignationis egredietur, & tempestas erumpens super caput impiorum ve-
20 niet. Non revertetur furor Domini, usque dum faciat, & usque dum compleat cogitationem cordis sui : in novissimis dieb⁹ in-
21 telligetis consilium ejus. Non mittebam prophetas, & ipsi currebant : non loquebar ad eos,
22 & ipsi prophetabant. Si stetissent in consilio meo, & nota fecissent verba mea populo meo, avertissem utique eos à via sua mala, & à cogitationib⁹ suis pes-
23 simis. Putásne Deus è vicino ego sum, dicit Domin⁹ ? & non
24 Deus de longè ? Si occultabitur vir in absconditis : & ego non videbo eum, dicit Domin⁹ ? numquid non cœlum & terram ego impleo, dicit Dominus ?
25 Audivi quæ dixerunt prophetæ, prophetantes in nomine meo mendacium, atque dicentes ; Somniavi, somniavi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐμολύνθησαν, καὶ ἐν
12 τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐτῶν. Διὰ τοῦτο γενέσθω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς εἰς ὀλίσθημα ἐν γνόφῳ, καὶ ὑποσκελισθήσονται, καὶ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ· διότι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακά, ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως (ν) αὐτῶν.
13 Καὶ ἐν τοῖς προφήταις Σαμαρείας εἶδον ἀνομήματα· (ξ) ἐπροφήτευσαν διὰ τῆς Βάαλ,
14 καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ἐν τοῖς προφήταις Ἱερουσαλὴμ ἑώρακα φρικτά, μοιχωμένους, καὶ πορευομένους ἐν ψεύδεσι, καὶ ἀντιλαμβανομένους χειρῶν (ο) πολλῶν, τοῦ μὴ ἀποστραφῆναι ἕκαστον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. ἐγενήθησάν μοι πάντες ὡς Σόδομα, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν,
15 (π) ὥσπερ Γόμορρα. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ (ρ) ψωμιῶ αὐτοὺς ὀδύνην, καὶ ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ πικρόν, ὅτι ἀπὸ τῶν προφητῶν Ἱερουσαλὴμ ἐξῆλθε μολυ-
16 σμὸς πάσῃ τῇ γῇ. Οὕτως λέγει κύριος παντοκράτωρ, Μὴ ἀκούετε τοὺς λόγους τῶν προφητῶν, ὅτι ματαιοῦσιν (σ) ἑαυτοῖς ὅρασιν, ἀπὸ καρδίας (*) αὐτῶν λαλοῦσι, καὶ οὐκ ἀπὸ
17 στόματος κυρίου. Λέγουσι τοῖς ἀπωθουμένοις τὸν λόγον κυρίου, Εἰρήνη ἔσται ὑμῖν, καὶ πᾶσι τοῖς πορευομένοις τοῖς θελήμασιν αὐτῶν, καὶ παντὶ τῷ πορευομένῳ πλάνῃ καρδίας (τ) αὐτοῦ, εἶπαν, Οὐκ ἥξει ἐπὶ σὲ κακά.
18 (υ) Ὅτι τίς ἔστη ἐν ὑποστήματι κυρίου, καὶ εἶδε τὸν λόγον αὐτοῦ; τίς (φ) ἠνωτίσατο, καὶ
19 ἤκουσεν; Ἰδοὺ σεισμὸς παρὰ κυρίου, καὶ ὀργὴ (χ) ἐκπορεύεται εἰς συσσεισμόν, συστρεφομέ-
20 νη (ψ) ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς ἥξει. Καὶ οὐκ ἔτι ἀποστρέψει ὁ θυμὸς κυρίου, (ω) ἕως ποιήσῃ αὐτό, καὶ ἕως ἂν στήσῃ αὐτό, ἀπὸ ἐγχειρήματος καρδίας αὐτοῦ. ἐπ' (α) ἐσχάτου τῶν ἡ-
21 μερῶν νοήσουσιν (β) αὐτό. Οὐκ ἀπέστελλον τοὺς προφήτας, καὶ αὐτοὶ ἔτρεχον· (*) οὐδὲ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς, καὶ αὐτοὶ ἐπροφήτευον.
22 Καὶ εἰ ἔστησαν ἐν τῇ ὑποστάσει μου, καὶ εἰ ἤκουσαν τῶν λόγων μου, καὶ τὸν λαόν (γ) μου ἂν ἀπέστρεφον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευ-
23 μάτων αὐτῶν. Θεὸς ἐγγίζων ἐγώ εἰμι, λέ-
24 γει κύριος, (δ) καὶ οὐχὶ θεὸς πόρρωθεν. Εἰ (ε) κρυβήσεταί τις ἐν κρυφαίοις, καὶ ἐγὼ οὐκ ὄψομαι αὐτόν; μὴ οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
25 γῆν ἐγὼ πληρῶ; λέγει κύριος. Ἤκουσα ἃ λαλοῦσιν οἱ προφῆται, ἃ προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ψευδῆ λέγοντες, (*) Ἠνυπνιασάμην ἐνύπνιον.

MS.A. (ν) αὐτῶν, φησὶν κύριος. Καὶ ἐν (ξ) ἐπροφήτευσαν ἐν ὀνόματί μου διὰ τῆς (ο) πονηρῶν, τοῦ (π) ὡς (ρ) ψωμίζω αὐτοὺς ὀδύνας, (σ) αὐτοῖς ὁράσεις, καὶ ἀπὸ (*) ἑαυτῶν (τ) αὐτοῦ, Οὐχ ἥξει (υ) Ὅτι ἐστι (φ) [illegible] ἀπίσατο, (χ) ἐκπορευομένη εἰς συσσεισμόν, (ψ) ἥξει ἐπὶ τοὺς ἀσεβεῖς (ω) ἕως ἂν (α) ἐσχάτων (β) αὐτά. (*) οὐκ (γ) μου ἀποστρέψει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν τῶν πονηρῶν. (δ) καὶ οὐ (ε) κρυβήσεται ἄνθρωπος ἐν (*) Ἐνυπνιασάμην

Quia sacerdos & propheta polluti sunt : & in domo mea vidi nequitias eorum. Idcirco [illegible] at via eorum ipsis in lubricum in caligine : & supplantabuntur, & cadent in ea : quia inferam super eos mala in anno visitationis eorum. Et in prophetis Samariæ vidi iniquitates. Prophetârunt per Baal, & seduxerunt populum meum Israel. Et in prophetis Hierusalem vidi horribilia, adulterantes, & ambulantes in mendacio, & suscipientes manus (h) multorum ut non averteretur unusquisque à via sua pessima. Facti sunt mihi omnes, quasi Sodoma; & habitatores ejus, quasi Gomorra. Propterea hæc dicit Dominus ; Ecce ego cibabo eos dolore, & potabo eos aquâ amarâ : quia à prophetis Hierusalem egressa est pollutio omni terræ. Sic dicit Dominus omnipotens ; Nolite audire verba prophetarum : quia vanam faciunt (k) [illegible] bis visionem : de corde suo loquuntur, & non ex ore Domini. Dicunt iis qui abjiciunt verbum Domini; Pax erit vobis: & omnibus ambulantibus in voluntatibus suis, & omni ambulanti in errore cordis sui dixerunt ; Non veniet super te mala. Quoniam quis stetit in (l) substantia Domini, & vidit sermonem ejus ? Quis auribus percepit, & audivit ? Ecce commotio à Domino, & ira egreditur in commotionem conversa super impios veniet : Et non ultra avertetur furor Domini donec fecerit illud, & donec statuerit illud ab aggressione cordis sui. In novissimo dierum intelligent illud. Non mittebam prophetas; & ipsi currebant; [illegible] loquebar ad eos; & ipsi prophetabant. Quòd si stetissent in substantia mea, &, si audissent verba mea ; & populum meum avertissent (m) eos à pessimis studiis eorum. Deus appropinquans ego sum, dicit Domin⁹, & non Deus de longe. Si absconderit (n) [illegible] in absconditis, & ego non videbo eum? Numquid non cœlum & terram ego impleo? dicit Dominus. Audivi, quæ loquuntur prophetæ, quæ prophetant in nomine meo, mendacia dicentes ; Somniavi somnium.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 אֲרֵי אַף סָפַר אַף כָּהֵן נְנִיבוּ אוֹרְחָתְהוֹן אַף בְּבֵית מַקְדְּשִׁי גְלִין קֳדָמַי בִּישָׁתְהוֹן אֲמַר יְיָ׃
12 בְּכֵן תְּהֵי אוֹרְחַתְהוֹן לְהוֹן כְּמַשְׁרוּעִין בְּקַבְלָא יִתְקְלוּן וְיִפְּלוּן בַּהּ אֲרֵי אַיְתֵי עֲלֵיהוֹן
13 בִּישְׁתָּא שְׁנַת סְעוֹרַן חוֹבֵיהוֹן אֲמַר יְיָ׃ וּבִנְבִיֵּי שֹׁמְרוֹן חֲזֵיתִי רֶשַׁע מִתְנַבַּן בְּשׁוּם טַעֲוָתָא
14 וּמַטְעַן יָת עַמִּי יָת יִשְׂרָאֵל׃ וּבִנְבִיֵּי יְרוּשְׁלֶם חֲזֵיתִי שְׁנוּ וְנָאֵין וּמְהַלְּכִין בְּשִׁקַר וּמְתַקְפִין יַד
מַבְאֲשִׁין בְּדִיל דְּלָא לְמֵתַב גְּבַר מִן בִּישְׁתֵיהּ הֲווֹ קֳדָמַי כּוּלְהוֹן כִּסְדוֹם וְיָתְבָהָא כַּעֲמוֹרָה׃
15 בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת עַל נְבִיֵּי שִׁקְרָא הָאֲנָא מַיְתֵי עֲלֵיהוֹן עָקָא מְרַר כְּגִידִין וְאַשְׁקֵנוּן
16 כָּס דִּלְוָט בִּישׁ כְּרֵישֵׁי חִוְיָן אֲרֵי מִן נְבִיֵּי יְרוּשְׁלֶם נְפַקַת חֲנֻפְּתָא לְכָל יָתְבֵי אַרְעָא׃ כִּדְנַן
אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת לָא תְקַבְּלוּן לְפִתְגָמֵי נְבִיֵּי שִׁקְרָא דְּמִתְנַבַּן לְכוֹן מַטְעַן אִנּוּן לְכוֹן רֶשַׁע
17 לִבְּהוֹן מְמַלְּלִין לָא בְּמֵימְרָא דַיְיָ׃ אָמְרִין בִּנְבוּאַת שִׁקְרֵיהוֹן לִדְמַרְגִּזִין קֳדָמַי מַלֵּל יְיָ
18 שְׁלָמָא יְהֵי לְכוֹן וְכָל דְּאָזִיל בְּהִרְהוּר לִבֵּיהּ אָמְרִין לָא תֵיתֵי עֲלֵיכוֹן בִּישְׁתָא׃ אֲרֵי לָא
קָמוּ דְּאִתְגְּלֵי לְהוֹן רָזָא מִן קֳדָם יְיָ וְלָא חֲזוֹ וְלָא שְׁמָעוּ יָת פִּתְגָמוֹהִי וְלָא אַצִּיתוּ לְמֵימְרֵיהּ
19 וְלָא קַבִּילוּ׃ הָא מְזוֹפִיתָא מִן קֳדָם יְיָ בִּרְגַז נְפָקַת וְעַלְעוֹל מִשְׁתַּגַּשׁ עַל רֵישׁ רַשִׁיעִין יָחוּל׃
20 לָא יְתוּב רוּגְזָא דַיְיָ עַד דְּיַעְבֵּד וְעַד דִּיקִים מַחְשְׁבַת רְעוּתֵיהּ בְּסוֹף יוֹמַיָּא תִסְתַּכְּלוּן בַּהּ
21 אִסְתַּכָּלָא׃ לָא שְׁלַחִית יָת נְבִיֵּי שִׁקְרָא וְאִנּוּן רְהַטִין לְאַבְאָשָׁא וְלָא מַלֵּלִית עִמְּהוֹן וְאִנּוּן
22 מִתְנַבַּן שְׁקַר׃ וְאִלּוּ קָמוּ אִתְגְּלֵי לְהוֹן רָזָא מִן קֳדָם יְיָ וְאַשְׁמָעוּ פִּתְגָמַי יָת עַמִּי וַאֲתִיבְנוּן
23 מֵאוֹרְחַתְהוֹן בִּישְׁתָּא וּמִבִּישׁוּת עוֹבָדֵיהוֹן׃ אֲנָא אֱלָהָא בְרֵית עָלְמָא מִבְּרֵאשִׁית אֲמַר יְיָ
24 אֲנָא אֱלָהָא עָתִידְנָא לְחַדָּתָא עָלְמָא לְצַדִּיקַיָּא׃ אִם יְדַמֵּי גְבַר לְאִטַּמְרָא כַּד בְּסִתְרָא
25 וְקֳדָמַי הֲלָא גְלֵי אֲמַר יְיָ הֲלָא יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא יְקָרִי מְלֵי אֲמַר יְיָ׃ שְׁמִיעַ קֳדָמַי יָת
דְּאָמְרִין נְבִיֵּי שִׁקְרָא דְּמִתְנַבַּן בִּשְׁמִי שִׁקְרָא לְמֵימַר פִּתְגָם נְבוּאָה בְּחֶלְמָא אִתְחֲזִי לִי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniā etiā scriba & sacerdos suffurati sunt vias suas; in domo quoque sanctuarii mei revelata sunt corā me mala eorū, dicit Dñs. Idcirco erit via eorum eis quasi lubricitates in tenebris: impingent & cadent in ea; quia adducā sup eos malū, annum visitationum peccatorum eorum, dicit Dñs. Et in prophetis Samariæ vidi impietatē; prophetant in nomine idolorū, & seducunt populū meū Israel. Et in prophetis Jerusalē vidi mutationē adulterantiū & ambulantiū in mendacio, & confortantiū man⁹ malignorū, ut null⁹ vir convertatur à malitia sua; facti sunt omnes corā me quasi Sodoma, & habitatores ej⁹ quasi Gomorra. Propterea hæc dicit Dñs exercituū super pseudoprophetas : Ecce ego adducā sup eos angustiā amarā sicut absinthium, & potabo eos calice maledictionis pessimæ, quasi capitib⁹ draconum: quia à prophetis Jerusalem egressa est adulatio in omnes habitatores terræ. Hæc dicit Dñs exercituū: Ne recipiatis verba pseudoprophetarū qui prophetant vobis ; decipiunt enim vos ; impietatē cordis sui loquuntur, non ex verbo Dñi. Dicunt in prophetia mendacia sua his qui irritant corā me: Locut⁹ est Dñs, Pax erit vobis: & omnib⁹ qui ambulant in cogitatione cordis sui, dicunt: Non veniet sup vos malū. Non enim steterunt ut revelaretur sibi secretū à facie Dñi ; nec viderunt, nec audierunt sermones ej⁹, nec auscultaverunt verba ej⁹, nec obedierunt. Ecce increpatio à facie Dñi egredietur in ira, & tempestas conturbans sup caput impiorū residebit. Non avertetur ira Dñi donec fecerit & impleverit cogitationes voluntatis suæ. In fine dierū intelligetis hoc intelligendo. Non misi pseudoprophetas, et ipsi currebant ad malè faciendū; nec locut⁹ sum cum eis, & ipsi prophetabant falsū. Et si stetissent ut revelaretur sibi secretū à facie Dñi, & audire fecissent populū meū verba mea; *avertissem* utique eos à via sua mala, & à malitia operū suorū. Ego De⁹ creavi orbē à principio, dicit Dñs. Ego Dñs renovatur⁹ sum mundū justis. Num putat homo se latitare cùm in occulto est, an non corā me revelat⁹ est, dicit Dñs? Nonne cœlū et terrā implet gloria mea, dicit Dñs? Auditū est à me quod dicūt pseudoprophetæ, qui prophetāt in nomine meo falsa, dicētes : Verbū prophetiæ in somnio annūciatū est mihi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tum enim prophetæ tum ſacerdotes impiè 11
egerunt, & vel domi meæ inveni malignita-
tem eorum, dicit Dominus. Propterea erunt 12
iis viæ ſuæ *loca* lubrica, in tenebras impel-
lentur,& cadent in illis:adducturus enim ſum
ſuper eos malum, annum viſitationis eorum,
dicit Dominus. Ut in prophetis Samariæ de- 13
prehenderam mendaciũ, prophetabant *enim*
per Baalem,& ſeducebant populum meum Iſ-
raelem : Ita in prophetis Jeroſolymæ depre- 14
hendi ſtultitiam:adulteri ſunt,& ambulant in
falſitate, & contrahunt manus ſuas ab amicis
ſuis,ut non revertantur quiſque à via ſua pra-
va:denique facti ſunt mihi omnes ut Sodoma,
& habitatores hujus *urbis* ut Gomorra. Pro- 15
pterea ſic ait Dominus exercituũ de *his* pro-
phetis ; Ecce cibabo eos abſinthio, & pota-
bo eos aquis amaris:quoniam à prophetis Je-
roſolymæ prodivit impietas in totam terram.
Ita dicit Dominus exercituũ, Ne audiatis ſer- 16
mones falſórum prophetarũ qui prophetan-
tes vobis ſeducunt vos. Viſioné quidem cor-
dis ſui loquuntur,non autem ex ore Domini:
Dicunt iis qui *me* exaſperant,ᵃEx oraculo Do- 17
mini pax erit vobis : & quibuſvis pro animi
ſui libidine ambulantibus dicunt, Non eve-
niat vobis malum. Quis enim interfuit ſe- 18
creto Dei, aut vidit eum, aut audivit ſermo-
nem ejus ? aut quis auſcultavit ſermonem e-
jus, & audivit illum ? En effectus Domini 19
cum furore proditurᵃ eſt, & effectus ardebit,
ſuper impiorum caput requieſcet : Non a- 20
vertetur æſtus furoris Domini, donec perfe-
cerit, & donec præſtiterit cogitationem cor-
dis ſui : in fine dierum animadvertetis eum.
Non miſi propheras iſtos, ipſi tamen abie- 21
runt : non ſum allocutus eos, ipſi tamen pro-
phetaverunt : Non adfuerunt ſecreto meo, 22
meos tamen ſermones annuntiaverunt popu-
lo meo, eóſque revocâſſe à viis ſuis pravis &
à malignitate actionum ſuarum *ſeſe jactant*.
An Deus è propinquo ſum, ait Dominus ; ac 23
non Deus è longinquo ? Etiamſi quis in ab- 24
dito deliteſcât,ipſum ego video, inquit Do-
minus ; en cœlum ac terra plena me ſunt, in-
quit Dominus potentiſſimᵃ. Audivi quid dixe- 25
rint prophetæ qui meo nomine falſum pro-
phetant, ac dicunt ; Somnium ſomniavi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لان الكاهن والنبي تدنسا * وفي بيتي نظرت سرورهم *لاجل هذا ليكن طريقهم لهم
زلقا بضباب * ويعرقلون ويسقطون فيها * من اجل اني اجلب عليهم سرورا في سنة افتقادهم
قال الرب * وفي انبياء سامرين رايت الاثام * تنبوا باسمي لبعال * واضلوا شعبي اسرائيل * وفي
انبياء اورشليم رايت مرهوبات فسقه وسايرين بالكذب * ومعاضدين الايدي الشريرين
يرجع كل واحد من طريقه الشرير * صاروا لي جميعهم مثل سدوم * وسكانها مثل عامورا
*لاجل هذا هكذا يقول الرب * ها انا اطعمهم اوجاعا واسقيهم ماء مرا * لان من انبياء
اورشليم خرج الدنس لكل الارض * هكذا يقول الرب ضابط الكل * لا تسمعوا اقوال
الانبياء * لانهم يبطلون لكم بالرويا * ومن قلبهم يتكلمون وليس من فم الرب * يقولون
للمتباعدين عن قول الرب * السلم يكون لكم * ولجميع الذين يسيرون بارادتهم ولكل
سائر بضلالة قلبه * ليس ياتي عليك سرور * لان من ياتي بسر الرب * وراي قوله من يسمع
وسمع * ها زلزلة من قبل الرب * وغضب خارج للزلازل يدور على المنافقين * وليس يرجع
غضب الرب بعد * الى ان يصنعه والى ان يقيمه * من سويداء قلبهم الى آخر الايام يعقلونه
* لم ارسل الانبياء وهم اسرعوا * ولم اتكلم معهم وهم تنباوا * ولو يقفوا على اسراري لم
يسمعوا اقوالي * ولم يرجعوا شعبي عن اعمالهم الشريرة * اله قريب انا انا يقول الرب
وليس اله بعيد * ايختفي انسان في خفايا وانا لا اعاينه * كلا * اليس انا املاء السماء
والارض يقول الرب * سمعت ما تكلمت به الانبياء وما تنبات باسمي قايلين الكذب
حلمت حلما *

Quia ſacerdos & propheta contamina- 11
verunt ſeſe, & in domo mea vidi ſcelera
eorum ; Idcirco ſit eis via ſua lubricitas 12
in caligine, implicentur & cadant in ea;
quoniam illaturus ſum eis mala in anno
viſitationis eorum, ait Dominus. In 13
prophetis quidem Samariæ vidi ſcelera ;
prophetaverunt in nomine meo Baali, &
ſeduxerunt populum meum Iſraelem. At 14
in prophetis Jeroſolymorum horrenda vi-
deo, adulteros, ambulantes in mendacio,
& ſceleratas manus roborantes, quò
minùs deſiſtat quiſque à via ſua mala ;
facti ſunt mihi omnes iſti ut Sodoma, &
hujus urbis *incolæ ut Gomorra. Iccirco* 15
ſic ait Dominus, Ecce ego cibaturus ſum
iſtos doloribus, & potaturus eos aquâ
amarâ : quandoquidem à prophetis Je-
roſolymorum egreſſa eſt contaminatio in
totam terram. Sic ait Dominus omnipo- 16
tens, Ne auſcultetis dictis prophetarum
iſtorum, quoniam effingunt vobis viſi-
ones, & ex propria mente, non ex ore
Domini loquuntur : Recedentibus à ſer- 17
mone Domini dicunt, Pax erit vobis ; &
omnibus iis qui ambulant pro ſuopte ar-
bitrio, & omni incedenti in errore cor-
dis ſui, Nequaquam advenient tibi mala.
Quis enim intervenit ſecreto Domini ? 18
& conſilium ſermonis ejus quis auſcul-
tavit aut audivit ? Ecce terræmotus 19
à Domino cum furore proceſſurus ad
incutiendum tremitum, circumaget ſe
ſuper impios : Neque ceſſabit unquam 20
furor Domini, quoad id perficiat, &
quoad id præſtet : ex intimo corde ſuo
hæc tandem percipient. Non miſi hos 21
prophetas, ipſi tamen cucurrerunt ; non
ſum allocutus eos, attamen ipſi prophe-
taverunt : Non interfuerunt arcanis me- 22
is, nec audierunt ſermones meos, nec
avocârunt populum meum à pravis acti-
onibus eorum. Deus propinquus ego ſum, 23
ait Dominus, non Deus longinquus. An
abderet ſe aliquis in latebras, & ego
non viderem eum ? minimè verò. An 24
non ego cœlum ac terram impleo, dicit
Dominus ? Audivi quid locuti ſint hi 25
prophetæ, quidve prophetârint nomine
meo, referentes mendacium, dicentes ; So-
mniavi ſomnium.

ירמיה: כג

mendacium prophetantium prophetarum corde in est nunquid ? Usquequo
26 עד־מתי היש בלב הנבאים נבאי השקר
facierdum oblivisci ad Cogitantium ? sui cordis doli vatum &
27 ונביאי תרמת לבם: החשבים להשכיח את
unusquisque narrabunt quæ , suis somniis in mei nominis meũ populum
עמי שמי בחלומתם אשר יספרו איש
.Bahal in mei nominis eorum patres sunt obliti sicut ; suo socio
לרעהו כאשר שכחו אבותם את־שמי בבעל:
meũ verbum quo & ,somnium narret ,somnium eo cum quo Propheta
28 הנביא אשר־אתו חלום יספר חלום ואשר דברי
dixit , tritico cum paleæ quid : veritate meum verbum loquatur ,eo cum
אתו ידבר דברי אמת מה־לתבן את־הבר נאם־
,Dominus dixit ,ignis tanquam meum verbum sic Nónne ? Dominus
29 יהוה: הלוא כה דברי כאש נאם־יהוה
ad ego ecce Propterea .petram disperget contritam malleus veluti &
30 וכפטיש יפצץ סלע: לכן הנני על־
.suo socio cum à unusquisque,mea verba furantes ,Dominus ait ,prophetas
הנבאים נאם־יהוה מגנבי דברי איש מאת רעהו:
,suam linguam usurpantibus , Dominus ait , prophetas ad ego Ecce
31 הנני על־הנביאים נאם־יהוה הלקחים לשונם
ait ,falsitatis somnia prophetantes ad ego Ecce .Dicit : dixere &
32 וינאמו נאם: הנני על־נבאי חלמות שקר נאם־
,suis mendaciis in meũ populum fecerũt errare &,ea narraverũt &,Domin⁹
יהוה ויספרום ויתעו את־עמי בשקריהם
proficiendo & ,eis præcepi nec , eos misi non ego & : sua levitate in &
ובפחזותם ואנכי לא־שלחתים ולא צויתים והועיל
te interrogaverit cùm Et .Dominus dixit ,huic populo profuerunt non
33 לא־יועילו לעם־הזה נאם־יהוה: וכי־ישאלך
? Domini onus Quod : dicendo,sacerdos vel,propheta vel , iste populus
העם הזה או־הנביא או־כהן לאמר מה־משא יהוה
.Dominus dicit ,vos derelinquam & Onus Quod : eos ad dices &
ואמרת אליהם את־מה־משא ונטשתי אתכם נאם־יהוה:
,Domini Onus : dixerit qui , populus & ,sacerdos & ,propheta Et
34 והנביא והכהן והעם אשר יאמר משא יהוה
dicetis Sic .ejus domum super & , illum virum super visitabo &
35 ופקדתי על־האיש ההוא ועל־ביתו: כה תאמרו
Quid : suum fratrem ad unusquisque & ,suum socium ad unusquisque
איש על־רעהו ואיש אל־אחיו מה־
Domini onus Et ? Dominus est locutus quid & ,Dominus respondit
36 ענה יהוה ומה־דבר יהוה: ומשא יהוה
; suum verbum unicuique erit onus quia : ultrà memorabitis non
לא תזכרו־עוד כי המשא יהיה לאיש דברו
.nostri Dei exercituũ Domini ,viventis Dei verba pervertistis &
והפכתם את־דברי אלהים חיים יהוה צבאות אלהינו:
quid & ,Dominus tibi respondit Quid : prophetam ad dices Sic
37 כה תאמר אל־הנביא מה־ענך יהוה ומה־
sic Propterea ? dicetis Domini onus num Et ? Dominus est locutus
38 דבר יהוה: ואם־משא יהוה תאמרו לכן כה
,Domini Onus , istud verbum vos dicere Propter : Dominus dixit
אמר יהוה יען אמרכם את־הדבר הזה משא יהוה
Propterea .Domini onus dicatis Non : dicendo , vos ad misi &
39 ואשלח אליכם לאמר לא תאמרו משא יהוה: לכן
,civitatẽ & , vos deseram & ,obliviscẽdo vestri obliviscar & ego ecce
הנני ונשיתי אתכם נשא ונטשתי אתכם ואת־העיר
,meis faciebus desuper vestris patribus & , vobis dedi quam
אשר־נתתי לכם ולאבותיכם מעל פני:
quæ , seculi ignominiam & ,seculi opprobrium vos super dabo Et
40 ונתתי עליכם חרפת עולם וכלמות עולם אשר
.tradetur oblivioni non
לא תשכח:

Versio VULG. LAT.

26 Usquequò istud est in corde pro-
phetarum vaticinantium menda-
cium, & prophetantium seducti-
27 ones cordis sui? Qui volunt
facere ut obliviscatur populus
meus nominis mei propter so-
mnia eorũ, quæ narrat unusquis-
que ad proximum suum: sicut ob-
liti sunt patres eorum nominis
28 mei propter Baal. Propheta, qui
habet somnium, narret somni-
um: & qui habet sermonem
meum, loquatur sermonẽ meum
verè: quid paleis ad triticum,
29 dicit Dominus? Numquid non
verba mea sunt quasi ignis, dicit
Dominus; & quasi malleus con-
30 terens petram? Propterea ecce
ego ad prophetas, ait Dominus,
qui furantur verba mea unus-
31 quisque à proximo suo. Ecce
ego ad prophetas, ait Dominus,
qui assumunt linguas suas, & ai-
32 unt; Dicit Dominus. Ecce ego
ad prophetas somniantes men-
dacium, ait Dominus, qui nar-
raverunt ea, & seduxerunt po-
pulum meum in mendacio suo,
& in miraculis suis: cùm ego
non misissem eos, nec mandas-
sem eis, qui nihil profuerunt po-
33 pulo huic, dicit Dominus. Si
igitur interrogaverit te popul⁹
iste, vel propheta, aut sacerdos,
dicens; Quod est onus Domini?
dices ad eos, Vos estis on⁹: pro-
jiciam quippe vos, dicit Domi-
34 nus. Et propheta, & sacerdos,
& popul⁹ qui dicit; Onus Do-
mini: visitabo super virum il-
35 lum, & super domum ej⁹. Hæc
dicetis unusquisque ad proxi-
mum, & ad fratrem suum; Quid
respondit Domin⁹? & quid lo-
36 cutus est Domin⁹? Et on⁹ Do-
mini ultrà non memorabitur:
quia onus erit unicuique sermo
suus: & pervertistis verba Dei
viventis; Domini exercituum
37 Dei nostri. Hæc dices ad pro-
phetam, Quid respondit tibi
Domin⁹? & quid locut⁹ est Do-
38 min⁹? Si autem onus Domini
dixeritis: propter hoc hæc dicit
Domin⁹; Quia dixistis sermo-
nem istum, Onus Domini: &
misi ad vos, dicens; Nolite di-
39 cere, Onus Domini: Propter-
eà ecce ego tollam vos portans,
& derelinquam vos, & civita-
tem quam dedi vobis & patrib⁹
40 vestris, à facie mea. Et dabo
vos in opprobrium sempiternũ,
& ignominiam æternam, quæ
nunquam oblivione delebitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

26 Ἕως πότε ἔσαι ἐν καρδίᾳ τῶν προφητῶν τῶν
προφητευόντων ψευδῆ, (ζ) ἐν τῷ προφη-
τεύειν αὐτοὺς τὰ θελήματα τῆς καρδίας αὐ-
27 τῶν, Τῶν λογιζομένων τοῦ ἐπιλαθέσθαι τοῦ νό-
μου μου ἐν τοῖς ἐνυπνίοις αὐτῶν, ἃ (η) διηγοῦν-
το ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ, καθάπερ ἐπε-
λάθοντο οἱ πατέρες αὐτῶν τοῦ ὀνόματός μου
28 ἐν τῇ Βάαλ; Ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ ἐνύπνιόν
ἐστι, διηγησάσθω τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ, καὶ ἐν ᾧ ὁ
λόγος μου πρὸς αὐτὸν, διηγησάσθω τὸν λόγον
μου ἐπ᾽ ἀληθείας. τί τὸ ἄχυρον πρὸς τὸν σῖ-
τον; οὕτως οἱ λόγοι μου, λέγει κύριος. (θ)
29 Οὐκ ἰδοὺ οἱ λόγοι μου, ὥσπερ πῦρ, λέγει κύ-
30 ριος, καὶ ὡς πέλυξ κόπτων πέτραν; (ι) Ἰδοὺ
ἐγὼ διατοῦτο πρὸς τοὺς προφήτας, λέγει κύρι-
ος ὁ θεὸς, τοὺς κλέπτοντας τοὺς λόγους μου (κ)
31 ἕκαστον παρὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἐγὼ
πρὸς τοὺς προφήτας τοὺς ἐκβάλλοντας (λ)
προφητείας γλώσσης, καὶ νυστάζοντας νυσταγμὸν
32 (μ) αὐτῶν. Διατοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προ-
φήτας τοὺς προφητεύοντας (ν) ἐνύπνια ψευδῆ,
καὶ οὐ διηγοῦντο αὐτὰ, καὶ ἐπλάνησε τὸν λαόν μου
ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐ-
τῶν, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐνετει-
λάμην αὐτοῖς, καὶ ὠφέλειαν οὐκ ὠφελήσουσι τὸν
33 λαὸν τοῦτον. Καὶ ἐὰν (ξ) ἐρωτήσωσιν ὁ λαὸς
οὗτος, ἢ ἱερεὺς, ἢ προφήτης, Τί τὸ λῆμμα κυ-
ρίου; καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε τὸ λῆμμα,
34 καὶ ῥάξω ὑμᾶς, λέγει κύριος. Ὁ προφήτης, καὶ
(*) οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ λαὸς, οἳ ἂν εἴπωσι, Λῆμμα
κυρίου, καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ
35 τὸν οἶκον αὐτοῦ. (ο) Οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς
τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, Τί ἀπεκρίθη (π) κύριος, καὶ τί ἐλά-
36 λησε κύριος; Καὶ λῆμμα κυρίου μὴ (ρ) ὀνο-
μάζετε ἔτι, ὅτι τὸ λῆμμα τῷ ἀνθρώπῳ ἔσαι
37 ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ διατί ἐλάλησε κύριος
38 ὁ θεὸς ἡμῶν; Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ
(σ) θεὸς ἡμῶν, Ἀνθ᾽ ὧν εἴπατε τὸν λόγον τοῦ-
39 τον, Λῆμμα κυρίου, καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς,
λέγων, Οὐκ ἐρεῖτε, Λῆμμα κυρίου, Διατοῦτο
ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω, καὶ ῥάσσω ὑμᾶς, καὶ τὴν πό-
λιν ἣν ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν.
40 Καὶ δώσω ἐφ᾽ ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον, καὶ
ἀτιμίαν αἰώνιον, (*) ἥτις οὐκ ἐπιλησθήσεται.
7 Διατοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος,
καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι, Ζῇ κύριος, ὃς ἀνήγαγε
8 τὸν οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ γῆς Αἰγύπτου, Ἀλλὰ, Ζῇ
κύριος, ὃς συνήγαγε (τ) πᾶν τὸ σπέρμα
Ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς Βορρᾶ, καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν
χωρῶν, οὗ ἐξῶσεν αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ ἀποκατέστη-
σεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν.

Usquequò erit in corde prophetarum
rum prophetantium falsa, dum
ipsi prophetant voluntates cordis
sui, Cogitantium, ut oblivi[scatur]
[...] legis meæ in somniis ipsorum,
quæ narrant unusquisque proxi-
mo suo, sicut obliti sunt patres
eorum nominis mei in Baal?
Propheta, in quo somnium est,
narret somniũ suum: & in quo ser-
mo meus ad eum, narret sermo-
nem meum in veritate. Quid
palea ad triticum? Sic verba
mea, dicit Dominus. Nonne
ecce verba mea, sicut ignis,
dicit Dominus, & sicut securis
cædens petram? Ecce ego
propterea ad prophetas, dicit
Dominus Deus, qui furantur ver-
ba mea, unusquisque à proximo
suo. Ecce ego ad prophetas qui
(q) emittunt prophetias lingua,
& dormitant dormitationem su-
am. Propterea ecce ego ad pro-
phetas, qui prophetant somnia
falsa, & (r) non narrant ea, &
seduxerunt populum meum
mendaciis suis, & in erroribus
suis: & ego non miseram eos,
& non mandaveram eis: & ad-
jumento non adjuvabunt popu-
lum hunc. Quòd si interro-
gaverint populus iste, vel sacer-
dos, vel propheta, Quæ est as-
sumptio Domini? & dices eis,
Vos estis assumptio, & allidam
vos, dicit Dominus. Propheta
& sacerdotes, & populus, qui-
cunque dixerint; Assumptio Domi-
ni: & ulciscar hominem illum, &
domum ejus. Sic dicetis unus-
que ad proximum suum, & unus-
quisque ad fratrem suum; Quid
respondit Dominus, & quid lo-
quut⁹ est Domin⁹? Et assumptio-
nem Domini nolite nominare ul-
trà: quia assumptio homini erit
sermo ejus. (t) Et quarè loquutus
est Domin⁹ De⁹ noster? Propter
hoc hæc dicit Dominus Deus no-
ster; Pro eo, quòd dixistis sermo-
nem istum, Assumptio Domini, &
misi ad vos, dicens; Non dicetis,
Assumptio Domini: Propterea ec-
ce ego assumo, & allido vos, &
civitatem, quam dedi vobis, &
patrib⁹ vestris. Et dabo super vos
opprobriũ sempiternũ, et ignomi-
niam sempiternã, quæ oblivioni
non tradetur. Ideircò ecce dies
veniunt, dicit Dominus: & non
dicent ultrà, Vivit Dominus, qui
eduxit domum Israel de terra
Ægypti: Sed Vivit Dominus,
qui congregavit omne semen Is-
rael à terra Aquilonis, & ab omnibus regionibus, quò expulerat eos illuc;
& restituit eos in terram ipsorum.

MS. A. (ζ) καὶ ἐν τῷ (η) διηγοῦνται (θ) Οὐχ οἱ λόγοι μου, ὥσπερ φλέ-
γον πῦρ, λέγει κύριος, καὶ ὡς πέλεκυς (ι) Διατοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ (κ) ἕκαστος (λ)
προφητείαν γλώσσης, (μ) ἑαυτῶν. Ἰδοὺ ἐγὼ (ν) ψευδῆ ἐνύπνια, καὶ διη-
γοῦντο (ξ) ἐρωτήσωσιν σε ὁ λαὸς (*) ὁ ἱερεὺς, (ο) Οὕτως (π) κύριος
Καὶ λῆμμα (ρ) ὀνομάζεται, ὅτι λῆμμα κυρίου ἔσαι τῷ ἀνθρώπῳ ὁ
λόγος (σ) θεὸς, Ἀνθ᾽ ὧν (*) εἴ τις (τ) ἄπαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 עד אימתי אית בלבהון דנביי שקרא דמתנבן שקר ומתנבן רשע לבהון: דמחשבין
27 לאנשאה ית עמי שמי בחלמהון דמשתען גבר לחבריה כמה דשבקו אבהתהון ית
28 פולחן שמי ומקימין בשום טעותא: נביאה דעמיה חלמא ישתעי חלמא ודפתגמי עמיה
ימלל פתגמי קשוט הא כמה דפריש בין תבנא לעבורא כן פריש בין צדיקיא לרשיעיא
29 אמר יי: הלא כל פתגמי תקיפין כאשתא אמר יי וכפטישא דמפצע כיפא: בכן הא אנא
30 שלח רוגזי על נביי שקרא אמר יי מגנבין פתגמי גבר מן חבריה: בכן הא אנא שלח רוגזי
31 על נביי שקרא אמר יי דמתנבן כרעות לבהון ואמרין כן אמר: הא אנא שלח רוגזי על
32 דמתנבן חלמא דשקר אמר יי ומשתען ומטען ית עמי בשקריהון ומבקרותהון ואנא לא
33 שלחתנון ולא פקדתנון והנאה לא יהנון לעמא הדין אמר יי: וארי ישאלנך עמא הדין
או ספר או כהן למימר מה נבואתא בשמא דיי ותימר להון כדין נבואתא וארטוש יתכון
34 אמר יי: וספר וכהן ועמא דימר נבואתא בשמא דיי ואסער על גברא ההוא ועל ביתיה:
35 כדין תימרון גבר לחבריה וגבר לאחוהי מה אתיב יי ומה מלל יי: ונבואה בשמא דיי
36 לא תדכרון עוד ארי נבואתא תהי לגבר דמקים פתגמי רעותיה ואתון מרטן לבטלא ית
37 פתגמי אלהא קימא דיי צבאות אלהנא: כדין תימר לנביא מה אתיבך יי ומה מלל יי:
38 ואם נבואה בשמא דיי תימרון בכן כדנן אמר יי חלף דאמרתון ית פתגמא הדין נבואה
39 בשמא דיי ושלחית לותכון למימר לא תימרון נבואתא מקדם יי: בכן הא אנא שלח רוגזי
וארטוש יתכון מרטש וארחיק יתכון וית קרתא דיהבית לכון ולאבהתכון מקביל
40 מימרי: ואתן עליכון חסודי עלם ותחפנון אתכנעות עלם דלא תפסוק:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quousque est istud in corde pseudoprophetarum, qui prophetant falsa, &
prophetant impietatem cordis sui? Qui cogitant efficere ut obliviscatur po-
pul⁹ me⁹ nominis mei per somnia sua, quæ narrant unusquisque socio suo,
sicut reliquerunt patres eorum cultum nominis mei, jurantes per nomina
idolorum. Propheta apud quem est somnium, narret somnium; & apud quem
est verbum meum, loquatur verbum meum verè. Ecce sicut qui separat pa-
leam à tritico, sic separo impios à justis, dicit Domin⁹. Nonne omnia ver-
ba mea sunt fortia sicut ignis, dicit Dñs? & sicut malleus conterens petram,
Propterea ecce ego mitto furorẽ meum super pseudoprophetas, dicit Dñs,
qui suffurantur verba mea quisque à socio suo. Ideo ecce mitto furorẽ me-
um super pseudoprophetas, dicit Domin⁹, qui prophetant juxta voluntatem
cordis sui, & dicunt: Sic dicit [Dominus.] Ecce ego immitto furorẽ meum
super eos qui prophetant somnium falsum, dicit Domin⁹: & narrant & se-
ducunt populũ meum mendaciis suis & temeritate sua. Ego enim non misi
eos, nec præcepi eis, qui nihil profuerunt populo huic, dicit Dominus. Et
cùm interrogaverit te popul⁹ hic, aut scriba, aut sacerdos, dicens; Quæ est
prophetia in nomine Domini? Et dices ei: Talis est prophetia; Projiciam
vos, dicit Dominus. Scriba enim & sacerdos, & populus qui dixerit, Pro-
phetia in nomine Domini: & visitabo super virum illum, & super domum
ejus. Sic dicetis unusquisque proximo suo, & unusquisque fratri suo: Quid
respondit Dominus, & quid locutus est Dominus? Et prophetiæ in no-
mine Domini non recordabimini amplius: quia prophetia erit viro qui sta-
bilierit verba voluntatis ejus. Vos autem putatis irrita facere verba Dei vi-
ventis, Domini exercituũ Dei nostri. Sic dices prophetæ: Quid respondit
tibi Domin⁹, aut quid locut⁹ est Domin⁹? Et si, Prophetia in nomine Domi-
ni, dixeritis; propterea hæc dicit Domin⁹: Pro eo quòd dixistis sermonem
istum, Prophetia in nomine Domini, cùm misissem ad vos, dicendo: Non
dicatis, Prophetia à conspectu Domini. Propterea ecce ego immitto furo-
rem meum, & derelinquam vos derelinquendo, & projiciam vos & civi-
tatem quam dedi vobis, & patribus vestris, à conspectu Verbi mei. Et dabo super vos opprobria sempiterna, & cooperiet vos ignominia sempiterna, nunquam desitura.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܝܬ ܒܠܒܐ ܕܢܒܝܐ ܕܡܬܢܒܝܢ ܕܓܠܘܬܐ. ܘܡܬܢܒܝܢ ܢܟܠܐ ܕܠܒܗܘܢ
ܕܡܬܚܫܒܝܢ.* ܕܢܫܟܚܘܢ ܠܥܡܝ ܫܡܝ ܒܚܠܡܝܗܘܢ ܕܡܫܬܥܝܢ ܐܢܫ ܠܚܒܪܗ. ܐܝܟ ܕܛܥܘ ܐܒܗܝܗܘܢ ܫܡܝ ܒܒܥܠܐ. * ܢܒܝܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܚܠܡܐ
ܢܫܬܥܐ ܚܠܡܐ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܡܠܬܝ ܢܡܠܠ ܡܠܬܝ ܒܩܘܫܬܐ. ܡܢܐ ܠܬܒܢܐ
ܥܡ ܚܛܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܡܠܝ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܢܦܩܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܦܛܝܫܐ
ܕܡܦܨܐ ܟܐܦܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܥܠ ܢܒܝܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܓܢܒܝܢ ܡܠܝ
ܐܢܫ ܡܢ ܚܒܪܗ. * ܗܐ ܐܢܐ ܥܠ ܢܒܝܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܡܫܪܒܝܢ ܠܫܢܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܐ ܐܢܐ ܥܠ ܢܒܝܐ ܕܡܬܢܒܝܢ ܚܠܡܐ ܕܓܠܘܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܫܬܥܝܢ
ܠܗܘܢ ܘܡܛܥܝܢ ܠܥܡܝ ܒܕܓܠܘܬܗܘܢ ܘܒܫܪܝܘܬܗܘܢ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܦܩܕܬ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܡܘܬܪܘ
ܡܘܬܪܢܘܬܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܡܐ ܕܢܫܐܠܟ ܥܡܐ ܗܢܐ ܐܘ ܢܒܝܐ ܐܘ ܟܗܢܐ
ܘܢܐܡܪ ܠܟ. ܡܢܘ ܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ ܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܥܩܪܟܘܢ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܢܒܝܐ ܘܟܗܢܐ ܘܥܡܐ ܕܢܐܡܪ. ܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܒܥ ܥܠ ܓܒܪܐ
ܗܘ ܘܥܠ ܒܝܬܗ. * ܗܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ ܐܢܫ ܠܚܒܪܗ ܘܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ. ܡܢܐ ܥܢܐ
ܡܪܝܐ ܘܡܢܐ ܡܠܠ ܡܪܝܐ. * ܘܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐ ܬܥܗܕܘܢ ܬܘܒ. ܡܛܠ ܕܡܫܩܠܐ
ܢܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܡܠܬܗ. ܘܐܢܬܘܢ ܡܗܦܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܢ.
* ܗܟܢܐ ܬܐܡܪ ܠܢܒܝܐ. ܡܢܐ ܥܢܟ ܡܪܝܐ. ܘܡܢܐ ܡܠܠ ܡܪܝܐ. * ܘܐܢ ܡܫܩܠܗ
ܕܡܪܝܐ ܬܐܡܪܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܚܠܦ ܕܐܡܪܬܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ
ܘܐܡܪܬ. ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܡܫܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܫܩܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐܒܗܝܟܘܢ. ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ. * ܘܐܬܠ ܥܠܝܟܘܢ ܚܣܕܐ ܕܠܥܠܡ.
ܘܨܥܪܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܠܐ ܢܬܛܥܐ.

Quousque tandem erunt in ore falsorum pro- 26
phetarum istorum prophetiæ falsæ, prophe-
tiæ doli cordis eorum. Quorum consilium est 27
nomine meo populum meum seducere per
somnia sua quæ narrant alter alteri; quem-
admodum obliti sunt patres eorum nominis
mei, & coluerunt Baalem? Propheta qui 28
somnium videt, narret somnium: & is penes
quem sunt sermones mei, referat sermones
meos fideliter: quorsum miscetis paleam cum
tritico, dicit Dominus? Ecce sermones mei 29
velut ignis egrediuntur, ait Dñs; & veluti
chalybs qui cædit lapidem: Propterea en 30
præstò sum contra prophetas, dicit Dominus,
qui suffurantur sermones meos alter ab altero.
Ecce me contra prophetas, dicit Domin⁹ qui 31
pervertunt linguas suas ac dicunt, Dominus
ita dicit. Ecce me contra prophetas qui vi- 32
dent somnia falsa, dicit Dominus, eáque nar-
rant, seducúntque populum meum falsitate &
lasciviâ suâ: cùm ego non præceperim eis,
nec miserim eos, nihilq; prosint huic populo.
Cùm ergò postulaverit à te populus iste, aut 33
propheta, aut sacerdos *aliquis*, dixeritq; tibi,
Qualis est sermo Domini? tu illis dicito, Is
est sermo Domini; Evellam vos, dicit Domi-
nus. In prophetam verò illum, sive sacerdo- 34
tem, sive populum qui dixerit, Sermo Do-
mini; animadvertam in ejusmodi hominem,
& in domum ipsius. Ita dicetis quisque socio 35
suo & quisque fratri suo, Quid respondit
Dominus? &, Quid locut⁹ est Dñs? Sermonis 36
autem Domini ne memineritis posthac; nam
sermo, esto homini prophetia ejus (*Domini*):
vos autem pervertitis sermones Dei vivi,
Domini potentissimi, Dei nostri. Ita dicetis 37
alicui, Quid respondit tibi Domin⁹, &, Quid
locutus est Domin⁹? Quòd si, Domini sermo, 38
dixeritis, sic ait Domin⁹; Quia sermonem
hunc locuti estis, licèt mandâssem vobis ne
loqueremini; Propterea tollendo vos tollam, 39
cum projiciã vos unà cum civitate quam dedi
vobis & patribus vestris, à conspectu meo:
Imponámque vobis opprobrium sempiter- 40
num & ignominiam perpetuam quæ nun-
quam oblivioni tradetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* إلى متى يكون قلب الأنبياء الذين يتنبون بالكذب وعند ما يتنبأون بإرادات قلبهم
* الظانين أن ينسوا ناموسي بأحلامهم على ما يخبر كل واحد قريبه كما نسي آباؤهم اسمي ببعل
* النبي الذي له حلم فليحدث بحلمه والذي الذي كلامي فليتكلم بكلامي بالحق
التبن من الحنطة * هكذا كلامي يقول الرب * أليس كلامي مثل نار متوقدة يقول الرب
ومثل معول يقطع الصخرة * لأجل هذا ها أنا إلى الأنبياء يقول الرب الإله الذين يسرقون
أقوالي كل واحد من قريبه * ها أنا إلى الأنبياء الذين يخرجون بدوه لسان وينعسون نعاسهم
* ها أنا إلى الأنبياء الذين يتنبون أحلاما كاذبة ويخبرون بها * واضلوا شعبي بكذبهم
وبضلالتهم وأنا لم أرسلهم ولم آمرهم ولم ينفعوا شعبي هذا منفعة * وإن سألك هذا الشعب
أو الكاهن أو النبي ما وحي الرب فتقول لهم أنتم وحي الرب * وأنتقم من ذلك الإنسان
ومن بيته * لأن هكذا يقولون كل واحد لقريبه وكل واحد لأخيه ماذا أجاب الرب وماذا
تكلم الرب * ووحي الرب لا يسمى أيضا لأن وحي الرب يكون للإنسان كلمته * وأنتم
ماذا تكلم الرب إلهنا * لأجل هذا هكذا يقول الرب الإله من أجل أنكم تقولون
القول وحي الرب وأرسلت إليكم قائلا لا تقولوا وحي الرب * لأجل هذا ها أنا أحملكم
واستأصلكم وهذه المدينة التي أعطيتها لآبائكم * وأرفع عليكم تعييرا أبديا
وإهانة أبدية هذه لا تنسى * لأجل هذا ها أيام تأتي يقول الرب فلا يقولون
حي الرب الذي أصعد بني إسرائيل من أرض مصر * لكن حي الرب الذي جمع
زرع إسرائيل من أرض الجربياء ومن جميع الكور حيث أقصاهم هناك وردهم إلى أرضهم

Quousque cor prophetarum qui prophe- 26
tant, hærebit falsitati? & quousque pro-
phetabunt voluntates animi sui, Putan- 27
tes se oblivioni daturos legem meam per
somnia sua, et per ea quæ alter alteri nar-
rat; quemadmodum obliti fuerant, patres
eorum nominis mei per Baalem? Prophe- 28
ta qui somnium habuerit, referat somni-
um suum; & is ad quem fuerit verbum
meum, sincerè loquatur verbum meum.
Quænam est inter paleam & triticum
proportio? eodem modo verba mea, dicit
Dominus. An non sunt verba mea sicut 29
ignis ardens, dicit Dominus; & sicut bi-
pennis lapidem secans? Ideircò ecce me 30
ad prophetas, ait Dominus Deus; qui ser-
mones meos alter ab altero furantur. Ecce 31
me ad prophetas qui prophetiã linguæ pro-
ferunt, & somnia sua effutiunt. Ecce me 32
ad prophetas qui somnia falsa prophetant,
eaque narrantes populum meum suis men-
daciis & errore suo seducunt: cùm ego
nec miserim eos, nec præceperim eis, nec
ullam attulerint huic populo meo utilita-
tem. Quòd si te interrogaverit hic popu- 33
lus, sacerdos, aut propheta, quænam sit
revelatio Domini, dices eis; Vos estis re-
velatio Domini. At vindictam sumam ab 34
ejusmodi homine & à domo ipsius. Nam 35
sic dicetis quilibet proximo suo & quili-
bet fratri suo, Quid respondit Dominus?
&, Quid locutus est Dominus? At reve- 36
latio Domini ne nominetur ampliùs: nam
alioqui revelatio Domini foret homini
verbum suum: Et quorsum loqueretur 37
Dominus Deus noster? Quare sic ait Do- 38
minus Deus, Quandoquidem hujusmodi
sermonẽ protulistis, Revelatio Domini; cùm
ad vos miserim qui diceret; Ne dicatis, Re-
velatio Domini: Ideircò ecce ego deferã 39
vos, & evellam vos cum hac urbe quam
dederam patribus vestris: Et inferam vo- 40
bis vituperium æternum despectúmque
perpetuum, talem ut nunquam oblivioni
tradatur. vers. 7. *Ideircò ecce* 7
dies venient, dicit Dominus; quibus ne-
quaquam dicent posthac, Vivat Dominus
qui eduxit filios Israelis de terra Ægypti;
Sed vivat Dominus qui collegit totum se- 8
men Israelis de terra Aquilonari, & ex
omnibus regionibus in quas ablegaverat
eos, reduxitque eos in terram eorum.

ירמיה : כד כה
CAP. XXIV.

1 הִרְאַנִי יְהוָה וְהִנֵּה שְׁנֵי דּוּדָאֵי תְאֵנִים מוּעָדִים לִפְנֵי
הֵיכַל יְהוָה אַחֲרֵי הַגְלוֹת נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־
יְכָנְיָהוּ בֶן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרֵי יְהוּדָה
וְאֶת־הֶחָרָשׁ וְאֶת־הַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִַם וַיְבִאֵם בָּבֶל׃
2 הַדּוּד אֶחָד תְּאֵנִים טֹבוֹת מְאֹד כִּתְאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת וְהַדּוּד
אֶחָד תְּאֵנִים רָעוֹת מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃
3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי מָה־אַתָּה רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר
הַתְּאֵנִים הַתְּאֵנִים הַטֹּבוֹת טֹבוֹת מְאֹד וְהָרָעוֹת רָעוֹת מְאֹד
4 אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
5 אֵלַי לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּתְּאֵנִים
הַטֹּבוֹת הָאֵלֶּה כֵּן־אַכִּיר אֶת־גָּלוּת יְהוּדָה
אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה אֶרֶץ כַּשְׂדִּים לְטוֹבָה׃
6 וְשַׂמְתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לְטוֹבָה וַהֲשִׁבֹתִים עַל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת וּבְנִיתִים וְלֹא אֶהֱרֹס וּנְטַעְתִּים וְלֹא אֶתּוֹשׁ׃
7 וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב לָדַעַת אֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה וְהָיוּ־
לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי־יָשֻׁבוּ
8 אֵלַי בְּכָל־לִבָּם׃ וְכַתְּאֵנִים הָרָעוֹת אֲשֶׁר לֹא־תֵאָכַלְנָה
מֵרֹעַ כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה כֵּן אֶתֵּן אֶת־צִדְקִיָּהוּ
מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־שָׂרָיו וְאֵת שְׁאֵרִית יְרוּשָׁלִַם
הַנִּשְׁאָרִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת וְהַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
9 וּנְתַתִּים לְזַוָּעָה לְרָעָה לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
לְחֶרְפָּה וּלְמָשָׁל לִשְׁנִינָה וְלִקְלָלָה בְּכָל־
10 הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־אַדִּיחֵם שָׁם׃ וְשִׁלַּחְתִּי בָם אֶת־
הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־הַדָּבֶר עַד־תֻּמָּם מֵעַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָהֶם וְלַאֲבוֹתֵיהֶם׃

CAP. XXV. כה

1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה עַל־יִרְמְיָהוּ עַל־כָּל־עַם יְהוּדָה
בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִית לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
הִיא הַשָּׁנָה הָרִאשֹׁנִית לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃
2 אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא עַל־כָּל־עַם
יְהוּדָה וְאֶל כָּל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר׃

Versio VULG. LAT.

CAP. XXIV.

1 Ostendit mihi Dominus: & ecce duo calathi pleni ficis, positi ante templum Domini, postquàm transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis Jechoniam filium Joakim regem Juda, & principes ejus, & fabrum, & inclusorem, de Jerusalem, & adduxit
2 eos in Babylonem. Calathus unus ficus bonas habebat nimis, ut solent ficus esse primi temporis: & calath⁹ unus ficus habebat malas nimis, quæ comedi non poterant, eò quòd essent malæ.
3 Et dixit Dominus ad me; Quid tu vides, Jeremia? Et dixi; Ficus, ficus bonas, bonas valdè; & malas, malas valdè, quæ comedi non
4 possunt, eò quòd sint malæ. Et factum est verbum Domini ad
5 me, dicens; Hæc dicit Dominus Deus Israel; Sicut fic⁹ hæ bonæ: sic cognoscam transmigrationem Juda, quam emisi de loco isto in terram Chaldæorum,
6 in bonum. Et ponam oculos meos super eos ad placandum, & reducam eos in terram hanc: & ædificabo eos, & non destruam: & plantabo eos, & non
7 evellam. Et dabo eis cor ut sciant me, quia ego sum Domin⁹: & erunt mihi in populum, & ego ero eis in Deum: quia revertentur ad me in toto corde
8 suo. Et sicut ficus pessimæ, quæ comedi non possunt, eò quòd sint malæ: hæc dicit Dominus; Sic dabo Sedeciam regem Juda, & principes ejus, & reliquos de Jerusalem, qui remanserunt in urbe hac, & qui habitant in ter-
9 ra Ægypti. Et dabo eos in vexationem, afflictionémque omnibus regnis terræ; in opprobrium, & in parabolam, & in proverbium, & in maledictionem in universis locis, ad quæ
10 ejeci eos. Et mittam in eis gladium, & famem, & pestem; donec consumantur de terra, quam dedi eis, & patribus eorum.

CAP. XXV.

1 Verbum, quod factum est ad Jeremiam de omni populo Juda, in anno quarto Joakim filii Josiæ regis Juda, (ipse est annus primus Nabuchodonosor regis
2 Babylonis,) Quod locutus est Jeremias propheta ad omnem populum Juda, & ad universos habitatores Jerusalem, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κδʹ.

1 (α) Ἔδειξέ μοι κύριος δύο καλάθους σύκων, κειμένους κατὰ πρόσωπον ναοῦ κυρίου, μετὰ τὸ ἀποικίσαι Ναβουχοδονόσορ βασιλέα Βαβυλῶνος τὸν Ἰεχονίαν υἱὸν Ἰωακεὶμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ τοὺς ἄρχοντας (β), καὶ τοὺς τεχνίτας, καὶ τοὺς δεσμώτας, καὶ τοὺς πλουσίους ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἤγαγεν
2 αὐτοὺς εἰς Βαβυλῶνα. Ὁ κάλαθος ὁ εἷς σύκων χρηστῶν σφόδρα, ὡς τὰ σῦκα τὰ πρώϊμα· καὶ ὁ κάλαθος ὁ ἕτερος σύκων πονηρῶν σφόδρα, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ
3 πονηρίας αὐτῶν. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Τί σὺ ὁρᾷς Ἱερεμία; καὶ εἶπα, Σῦκα· (γ) σῦκα τὰ χρηστὰ, χρηστὰ λίαν· καὶ τὰ πονηρὰ, πονηρὰ λίαν, ἃ οὐ βρωθήσονται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν.
4 Καὶ ἐγένετο
5 λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων, Τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα, οὕτως ἐπιγνώσομαι τοὺς ἀποικισθέντας (δ) Ἰουδαίους, οὓς (ε) ἐξαπέσταλκα ἐκ τοῦ τόπου τούτου εἰς
6 γῆν Χαλδαίων εἰς ἀγαθά. Καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγαθά, καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἀγαθά· καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ καθελῶ αὐτοὺς, καὶ κατα-
7 φυτεύσω αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω. Καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν τοῦ εἰδέναι αὐτοὺς ἐμὲ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν, ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐπ' ἐμὲ ἐξ
8 ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν. Καὶ ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ, ἃ οὐ (ζ) βρωθήσονται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν, τάδε λέγει κύριος, Οὕτως παραδώσω τὸν Σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ τὸ κατάλοιπον Ἱερουσαλὴμ τοὺς ὑπολελειμμένους ἐν τῇ (η) γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
9 Αἰγύπτῳ. Καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπισμὸν εἰς πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς, καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν, καὶ εἰς παραβολὴν, καὶ εἰς μῖσος, καὶ εἰς κατάραν ἐν
10 παντὶ τόπῳ οὗ ἐξῶσα αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς (θ) τὸν λιμὸν, καὶ τὸν θάνατον, καὶ τὴν μάχαιραν, ἕως ἂν ἐκλίπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα αὐτοῖς.

MS. A. (α) Καὶ ἔδειξέν (β) βασιλέως Ἰούδα, καὶ (γ) καὶ τὰ σῦκα (δ) Ἰούδα, (ε) ἐξαπέσταλκας (ζ) βρωθήσεται (η) πόλει (θ) τὸ

ΚΕΦ. κεʹ.

1 Ὁ ΛΟΓΟΣ Ὁ (α) ΓΕΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΣ ἹΕΡΕΜΙΑΝ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν Ἰούδα, ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρ-
2 τῳ τοῦ Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσία βασιλέως Ἰούδα, Ὃν ἐλάλησε πρὸς πάντα τὸν λαὸν Ἰούδα, καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ, λέγων,

MS. A. (α) ΓΕΝΑΜΕΝΟΣ

CAP. XXIV.

Ostendit mihi Dominus calathos ficuum positos ad faciem templi Domini, postquam transtulit Nabuchodonosor Babylonis Jechoniam filium Joacim regem Juda, & principes, & artifices, & vinctos, & divites ex Hierusalem, & duxit eos in Babylonem. Calathus unus ficuum bonarum valdè, sicut ficus primi temporis; & calathus alter ficuum malarum valdè, quæ non comedentur præ malitia sua. Et dixit Dominus ad me; Quid tu vides, Hieremia? Et dixi; Ficus, ficus bonas, bonas valdè; & malas, malas nimis, quæ non comedentur præ malitia sua. Et factum est ad me verbum Domini dicens; Hæc dicit Dominus Deus Israel; Sicut ficus hæ bonæ, sic cognoscam Judæos qui transmigrarunt, quos emisi de loco isto in terram Chaldæorum in bona. Et firmabo oculos meos super eos in bona: & restituam eos in terram hanc in bona: & reædificabo eos, & non destruam eos: & plantabo eos, & non evellam. Et dabo eis cor, ut sciant me; quia ego sum Dominus: & erunt mihi in populum, & ego ero eis in Deum: quia revertentur ad me ex toto corde suo. Et sicut ficus pessimæ, quæ non comedentur præ malitia sua, hæc dicit Dominus; Sic tradam Sedeciam regem Juda, & principes ejus, & residuum Hierusalem, qui remanserunt in terra hac, & qui habitant in Ægypto. Et dabo eos in dispersionem in omnia regna terræ: & erunt in opprobrium, & in parabolam, & in odium, & in maledictionem in omni loco, quò ejeci eos illuc. Et mittam in eos famem, & mortem, & gladium; donec deficiant de terra, quam dedi (a) eis.

CAP. XXV.

Verbum, quod factum est ad Hieremiam super omnem populum (a) Juda, in anno quarto Joacim filii Josiæ regis Juda; Quod loquutus est ad omnem populum Juda, & ad habitatores Hierusalem, dicens;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כד

1 אחזיני יי והא תרין סלי תינין מחתין מקדם היכלא דיי בתר דאגלי נבוכד נצר מלכא
דבבל ית יכניה בר יהויקים מלך שבטא דבית יהודה וית רברבי יהודה וית אומניא
2 וית תרעיא מירושלם ואובילנון לבבל : סלא חדא תינין טבן לחדא כתינין בכירין
3 וסלא חד תינין בישין בישן לחדא דלא מתאכלן מבישו : ואמר יי לי
מה את חזי ירמיה ואמרית תינין תיניא טבתא טבן לחדא ובישן בישן לחדא דלא
4 מתאכלין מבישו : והוה פתגם נבואה מקדם יי עמי למימר : כדנן אמר יי אלהא
5 דישראל כתיניא טבתא האלין כן אשתמודע ית גלות יהודה דאגליתי מן אתרא הדין
6 לארע כסדאי לטבתא : ואשוי מימרי עליהון לטבא ואתיבנון לארעא הדא ואבננון
7 ולא אפגר ואקימנון ולא אטלטל : ואתן להון לבא למידע דחלתי ארי אנא יי ויהון
קדמי לעם ואנא אהוי להון לאלה ארי יתובון לפולחני בכל לבהון : וכתיניא בישתא
8 דלא מתאכלא מבישו ארי כדנן אמר יי כן אתן ית צדקיה מלך שבטא דבית יהודה
וית רברבוהי וית שארא דירושלם דאשתארו בארעא הדא ודיתבין בארעא דמצרים :
9 ואתננון לזיע ולבישא לכל מלכות ארעא לחסודין ולמתל ולשועי וללוטא בכל
10 אתריא דאגלינון לתמן : ואגרי בהון ית דקטלין בחרבא בכפנא ובמותא עד דיסופון
מעל ארעא דיהבית להון ולאבהתהון :

כה

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה על כל עמא דבית יהודה בשתא רביעיתא ליהויקים
בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה היא שתא קדמיתא לנבוכד נצר מלכא דבבל :
2 דאתנבי ירמיה נביא על כל עמא דבית יהודה ועל כל יתבי ירושלם למימר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXIV.

Ostendit mihi Dñs; & ecce duo calathi pleni ficubus positi erant coram templo Dñi, postquam transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis Jechoniam filium Joachim, regem trib⁹ dom⁹ Juda, & principes Juda, & artifices, & janitores de Jerusalem, & adduxit eos in Babylonem. Calath⁹ unus habebat ficus bonas valde, sicut ficus primitiarum: & calathus alter ficus valde malas habebat; quæ vero malæ erant, valde malæ erant ut non possent comedi præ malitia. Et dixit Dñs ad me: Quid tu vides Jeremia? Et dixi: Ficus, ficus bonas, bonas valdè; & malas, malas valdè, quæ comedi non possunt præ malitia. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Hæc dicit Dñs Deus Israel: Sicut ficus bonæ istæ, sic cognoscam transmigrationem Juda, quam transmigrare feci à loco isto in terram Chaldæorum in bonum. Et ponam super eos verbum meum in bonum: & reducam eos in terram hanc, & ædificabo eos & non destruam, & stabiliam eos, & non transferam eos. Et dabo eis cor ut sciant timorem mei; quia ego Dñs. Et erunt coram me in populum, & ego ero eis in Deum; quia convertentur ad cultum meum in toto corde suo. Et sicut fic⁹ malæ quæ comedi non possunt præ malitia; hæc enim dicit Dñs: Sic dabo Sedechiam regem tribus domus Juda, & principes ejus, & reliquias Jerusalem, quæ remanserunt in terra hac, & quæ habitant in terra Ægypti. Et dabo eos in commotionem, & in malum omnibus regnis terræ; in opprobria & in parabolam, in fabulam, & in maledictionem in omnibus locis, ad quæ transmigrare eos feci. Et immittam in eos occidentes gladio, fame, & peste, donec consumantur de terra, quam dedi eis & patrib⁹ eorū.

CAP. XXV.

Verbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam super omnem populum domus Juda in anno quarto Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda; ipse est annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis. Quod prophetavit Jeremias propheta super omnem populum domus Juda, & super omnes habitatores Jerusalem, dicens:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܘܠܡܗ * ܟܓ *   * ܢܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܐܪܡܝܐ܆ ܡܛܠ ܣܠܐ ܕܬܐܢܐ

ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܫܒܐ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ : ܠܝܘܟܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܩܝܡ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܪܘܪܒܢܐ ܘܠܚܪܫܐ ܘܠܓܒܪܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ: ܘܐܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܒܒܠ. * ܘܣܠܐ ܚܕܐ
ܗܘܬ ܬܐܢܐ ܛܒܢ ܛܒ. ܐܝܟ ܬܐܢܐ ܒܟܘܪܐ. ܘܣܠܐ ܐܚܪܬܐ ܬܐܢܐ ܒܝܫܢ ܛܒ. ܕܠܐ ܡܬܐܟܠܢ
ܡܢ ܒܝܫܘܬܗܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܡܢܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܪܡܝܐ. ܘܐܡܪܬ. ܬܐܢܐ ܛܒܢ
ܛܒ. ܘܒܝܫܬܐ ܒܝܫܢ ܛܒ. ܕܠܐ ܡܬܐܟܠܢ ܡܢ ܒܝܫܘܬܗܝܢ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ
ܕܡܪܝܐ ܠܘܬܝ ܘܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܬܐܢܐ ܛܒܬܐ ܗܠܝܢ.
ܗܟܢܐ ܐܫܬܘܕܥ ܠܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܫܕܪܬ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܠܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ. ܠܛܒܬܐ. * ܘܐܣܝܡ
ܥܝܢܝ ܥܠܝܗܘܢ ܠܛܒܬܐ. ܘܠܐ ܠܒܝܫܬܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܗܦܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ.
ܐܒܢܐ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܐܣܚܘܦ. ܘܐܢܨܒ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܐܥܩܘܪ. * ܘܐܬܠ ܠܗܘܢ ܠܒܐ ܕܢܕܥܘܢܢܝ
ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܘܢܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܟܕ ܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬܝ ܡܢ ܟܠܗ
ܠܒܗܘܢ. * ܘܐܝܟ ܬܐܢܐ ܒܝܫܬܐ ܕܠܐ ܡܬܐܟܠܢ ܡܢ ܒܝܫܘܬܗܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܠܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܘܠܫܪܟܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܩܪܝܬܐ
ܗܕܐ. ܘܕܝܬܒܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܐܬܠ ܐܢܘܢ ܠܙܘܥܐ ܘܠܒܝܫܬܐ. ܒܟܠܗܝܢ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܠܚܣܕܐ ܘܠܡܬܠܐ. ܘܠܫܘܢܝܐ ܘܠܠܘܛܬܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܐܬܪܘܬܐ
ܕܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. * ܘܐܫܕܪ ܒܗܘܢ ܚܪܒܐ ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܣܘܦܘܢ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܘܠܐܒܗܝܗܘܢ.

* ܫܘܠܡܗ * ܟܕ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ ܕܝܘܝܩܝܡ
ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܝ ܫܢܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. * ܗܘ ܕܡܠܠ
ܐܪܡܝܐ ܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܐܡܪ.

CAP. XXIV.

Ostendit mihi Dominus duas ficuum fi- 1
scellas positas ante templum Domini, post-
quam captivos duxisset Nebuchadnosar rex
Babelis Jochaniam filium Jojacimi regis Ju-
dæ, & artifices, atque milites de Jerusalem,
& perduxisset eos in Babelem. Fiscella una 2
erat ficuum optimarum, quales sunt ficus
præcoces: altera verò fiscella ficuum pessima-
rum, quæ comedi nequibant præ sua pravita-
te. Tum dixit mihi Dominus, Quid vidisti 3
Jeremia? Respondi, Ficus; quarum bonæ,
optimæ sunt; malæ verò, pessimæ, ita ut
comedi nequeant præ sua pravitate. Deinde 4
factus est ad me sermo Domini, dicendo; Sic 5
dicit Dominus Deus Israelis, Ut ficus bonas
istas, ita captivitatem Judæ quam ex hoc loco
amandavi in terram Chaldæorum, in bonum
recognoscam: Adjiciam oculos meos ad illos 6
in bonum, non in malum, dicit Dominus: re-
ducam eos in locum istum: ædificabo eos,
non demoliar: plantabo eos, non evellam.
Inditurus enim sum illis cor ad cognoscen- 7
dum me, quòd ego sim Dominus: eruntque
mihi populus, & ego ero illis Deus: quum
reversi fuerint ad me ex toto corde suo. E 8
contra, ut ficus malas quæ præ sua pravitate
comedi nequeunt, (ita dicit Dominus) ita
tradam Sedeciam regem Judæ, principes ejus,
& reliquum populũ, tam eos qui remanent in
in hac civitate, quam qui cõmorantur in ter-
ra Ægypti: Et exponam eos motui, transmi- 9
grationi, & malo inter omnia regna terræ;
ignominiæ & fabulæ, vituperio, & maledicti-
oni in cunctis locis per quæ dispersero eos:
Mittámq; post eos gladium, famẽ, ac pestem, 10
donec absumam eos de terra quam dedi ipsis
& patribus eorum.

CAP. XXV.

Sermo qui fuit ad Jeremiam de toto popu- 1
lo Judæ, anno quarto Jojacimi filii Josiæ re-
gis Judæ; (is est annus primus Nebuchadnosa-
ris regis Babelis) Quem locutus est Jeremia 2
propheta apud universum populum Judæ, &
apud omnes cives Jerosolymæ, dicendo;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع والعشرون *   الاصحاح الخامس عشر *

* واراني الرب سلتين موضوعتين لوجه هيكل الرب من بعد ما سبي بختنصر ملك بابل
يوحانيا بن يواقيم ملك يهودا ورؤساء ملك يهودا والصناع والاسري والاغنياء من ايرسليم
وساقهم الي بابل * السلة الواحدة تينا طيبا جدا مثل التين البدري الصبحي والسلة
الثانية تينا رديا جدا لا يوكل من رداءته * وقال الرب لي ماذا تري انت يا ارميا فقلت
تينا والتين الطيب طيبا جدا والتين الردي ردي جدا لا يوكل من رداءته * وكان
قول الرب لي قايلا * هكذا يقول الرب اله اسرايل مثل هذا التين الطيب هكذا اعرف
الذين سبيوا من يهودا الذين ارسلتهم من هذا الموضع الي ارض الكلدانيين للخيرات
* واثبت عيني عليهم للخيرات واردهم الي هذه الارض للخيرات وابنيهم ولا اهدمهم واغرسهم
ولا اقلعهم * واعطيهم قلبا ليعرفوني اني انا الرب ويكونون لي شعبا واكون انا لهم الها
لانهم يرجعون الي من كل قلبهم * ومثل هذا التين الردي الذي لا يوكل من رداءته
هكذا يقول الرب هكذا اسلم صدقيا ملك يهودا وعظماءه وبقية اسرايل المتبقين
في هذه المدينة والسكان مصر * وادفعهم للتفرق في كل ممالك الارض ويصيرون للتعيير
وللمثل وللبغضة وللعنة بكل موضع حيث اقصيهم هناك * وارسل عليهم الجوع والموت
والسيف الي ان يفنوا من الارض التي اعطيتها لهم *

* الفصل الخامس والعشرون *

* القول الصاير الي ارميا على كل شعب يهودا في السنة الرابعة ليواقيم بن يوسيا ملك يهودا
* الذي تكلم به مع كل يهودا ومع كل السكان بايروسليم قايلا *

CAP. XXIV.

Textus decimus quintus.

Deinde ostendit mihi Dominus duos 1
calathos expositos faciei templi Do-
mini, postquam captivum duxit Bochto-
nassar rex Babelis Jochaniam Joacimi fi-
lium regem Judæ unà cum principibus
regis Judæ, opificibus, mancipiis, atque di-
vitibus è Jerusalem, & abduxit eos in
Babelem. Calathus unus continebat *fi-* 2
cus jucundissimas, quales sunt ficus ante-
lucanæ matutinæ: calathus autem secun-
dus, ficus admodum ingratas, ob pravi-
tatem suam incomestibiles. Dicenti au- 3
tem Domino mihi, Quid vides tu O Je-
remia? Dixi, Ficus; ac bonas quidem fi-
cus, jucundissimas; malas autem ficus,
ingratissimas, ob pravitatem suam incom-
estibiles. Tum fuit ad me sermo Domi- 4
ni dicentis; Sic ait Dominus Deus Is- 5
raelis; ut has ficus jucundas, ita illos
qui captivi abducti sunt ex Juda, quos
ablegavi ex hoc loco in terram Chaldæo-
rum, ad bona recognoscam: Et firmos 6
habebo oculos meos super illos in bona;
reducam illos in terram istam in bona: æ-
dificabo illos, ac non destruam: plantabo,
ac non evellam: Et dabo illis cor ut cog- 7
noscant me, me esse Dominũ: & erunt mihi
populus, eróque ego ipsis Deus; quia re-
versuri sunt ad me ex toto corde suo.
Quemadmodum verò has ficus malas, 8
quæ comedi nequeunt ob pravitatẽ suam,
(sic ait Dominus) ita tradam Sedeciam
regem Judæ, principes ejus, & reliquias
Israelitarum remanentium hac in urbe &
habitantium in Ægypto; Tradam, in- 9
quam, eos dispersioni in omnia regna ter-
ræ; & exponentur infamiæ, proverbio,
odio, & maledictioni in omni loco in
quem disperdam illos: Et mittam in 10
eos famem, mortem, & gladium, quoad
consumantur de terra quam dedi eis.

CAP. XXV.

Sermo habitus ad Jeremiam de 1
universo populo Judæ, anno quar-
to Joacimi filii Josiæ regis Judæ,
Quem retulit universis Judæis, 2
& omnibus habitantibus in Jeru-
salem, dicens;

ירמיה : כה

, Jehudah regis Amon filii Josijahu anno decimo tertio A
3 מן־שלש עשרה שנה ליאשיהו בן־אמון מלך יהודה
fuit , anno vigesimo & tertio jam , hanc diem ad usque &
ועד היום הזה זה שלש ועשרים שנה היה
, surgendo manè , vos ad sum locutus & , me ad Domini verbum
דבר־יהוה אלי ואדבר אליכם אשכים
vos ad Dominus misit Et .audistis non & , loquendo &
4 ודבר ולא שמעתם : ושלח יהוה אליכם
non & , mittendo & ,surgendo mane , prophetas suos servos omnes
את־כל־עבדיו הנבאים השכם ושלח ולא
:dicendum Ad.audiendum ad vestram aurem inclinâstis neque , audistis
5 שמעתם ולא־הטיתם את־אזנכם לשמע : לאמר
,vestrorum studiorũ malitia à & ,mala sua via à quisque nunc Revertimini
שובו־נא איש מדרכו הרעה ומרע מעלליכם
, vobis Dominus dedit quam humum super habitabitis &
ושבו על־האדמה אשר נתן יהוה לכם
ambuletis ne Et .seculum in usque &,seculo à , vestris patribus &
6 ולאבותיכם למן־עולם ועד־עולם : ואל־תלכו
: eis vos incurvetis & , eis serviendum ad alienos Deos post
אחרי אלהים אחרים לעבדם ולהשתחות להם
non & , vestrarum manuum facto in me faciatis irasci ne &
ולא־תכעיסו אותי במעשה ידיכם ולא
,Dominus dixit , me ad audivistis non Et .vobis malefaciam
7 ארע לכם : ולא־שמעתם אלי נאם־יהוה
malum in vestrarum manuum opere in me faceretis irasci ut
למען הכעסוני במעשה ידיכם לרע
quod eo Pro : exercituum Dominus dixit sic Propterea .vobis
8 לכם : לכן כה אמר יהוה צבאות יען אשר
assumam & , mittens ego Ecce : mea verba audivistis non
9 לא־שמעתם את־דברי : הנני שלח ולקחתי את־
Nebuchadresar ad & , Dominus ait ,Aquilonis familias universas
כל־משפחות צפון נאם־יהוה ואל־נבוכדראצר
,istam terram ad eos adducam & , meum servum Babel regem
מלך־בבל עבדי והבאתים על־הארץ הזאת
: circum istas gentes omnes ad & , ejus habitatores ad &
ועל־ישביה ועל כל־הגוים האלה סביב
solitudines in &,sibilũ in & ,stuporẽ in eos ponã &,eos internecione delebo &
והחרמתים ושמתים לשמה ולשרקה ולחרבות
!, letitiæ vocem & , gaudii vocem eis ex perdere faciam Et .seculi
10 עולם : והאבדתי מהם קול ששון וקול שמחה
.lucernæ lumen & ,molarum vocem , sponsæ vocem & , sponsi vocem
קול חתן וקול כלה קול רחים ואור נר :
servient & ,stuporem in ,solitudinẽ in hæc terra universa erit Et
11 והיתה כל־הארץ הזאת לחרבה לשמה ועבדו
erit Et -annis septuaginta Babel regi istæ gentes
12 הגוים האלה את־מלך בבל שבעים שנה : והיה
super & ,Babel regem super visitabo ,annos septuaginta implere secundum
כמלאות שבעים שנה אפקד על־מלך־בבל ועל־
terram super & ,eorum iniquitatem,Dominus dixit , ipsam gentem
הגוי ההוא נאם־יהוה את־עונם ועל־ארץ
adducam Et .seculi solitudines in illam ponam & : Chasdim
13 כשדים ושמתי אתו לשממות עולם : והבאותי
; eam super sum locutus quæ mea verba omnia ipsam terram super
על־הארץ ההיא את־כל־דברי אשר־דברתי עליה
Irmejahu prophetavit quod ,hoc libro in scriptum omne
את כל־הכתוב בספר הזה אשר־נבא ירמיהו
.gentes omnes adversum
על־כל־הגוים :

Versio VULG. LAT.

3 A tertio decimo anno Josiæ filii
Ammon regis Juda usque ad
diem hanc, iste tertius & vigesi-
mus annus ; factum est verbum
Domini ad me, & locutus sum
ad vos de nocte consurgens, &
4 loquens : & non audistis. Et
misit Dominus ad vos omnes ser-
vos suos prophetas, consurgens
diluculò, mittensque : & non
audistis, neque inclinâstis aures
5 vestras ut audiretis, Cùm dice-
ret ; Revertimini unusquisque à
via sua mala, & à pessimis cogi-
tationibus vestris : & habitabitis
in terra, quam dedit Dominus
vobis, & patribus vestris, à se-
6 culo & usque in seculum. Et
nolite ire post deos alienos, ut
serviatis eis, adoretisque eos :
neque me ad iracundiam pro-
vocetis in operibus manuum ve-
strarum, & non affligam vos.
7 Et non audistis me, dicit Domi-
nus, ut me ad iracundiam pro-
vocaretis in operibus manuum
vestrarum, in malum vestrum.
8 Propterea hæc dicit Dominus
exercituum ; Pro eo quòd non
9 audistis verba mea : Ecce ego
mittam, & assumam universas
cognationes Aquilonis, ait Do-
minus, & Nabuchodonosor re-
gem Babylonis servum meum :
& adducam eos super terram
istam, & super habitatores ejus,
& super omnes nationes, quæ in
circuitu illius sunt : & interfi-
ciam eos, & ponam eos in stu-
porem & sibilum, & in solitudi-
10 nes sempiternas. Perdámque
ex eis vocem gaudii, & vocem
lætitiæ, vocem sponsi, & vocem
sponsæ, vocem molæ, & lumen
11 lucernæ. Et erit universa ter-
ra hæc in solitudinem, & in stu-
porem : & servient omnes gen-
tes istæ regi Babylonis septua-
12 ginta annis. Cùmque impleti
fuerint septuaginta anni, visita-
bo super regem Babylonis, &
super gentem illam, dicit Domi-
nus, iniquitatem eorum, & su-
per terram Chaldæorum : & po-
nam illam in solitudines sempi-
13 ternas. Et adducam super ter-
ram illam, omnia verba mea,
quæ locutus sum contra eam, o-
mne quod scriptum est in libro
isto, quæcunque prophetavit
Jeremias adversum omnes gen-
tes :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Ἐν τρισκαιδεκάτῳ ἔτει (β) Ἰωσία, υἱοῦ Ἀμώς, βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἴκοσι καὶ τρία ἔτη, καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς
4 ὀρθρίζων, καὶ λέγων, Καὶ ἀπέστελλον πρὸς ὑμᾶς τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας, ὄρθρου ἀποστέλλων, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε, καὶ οὐ προσέσχετε
5 τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, Λέγων, Ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν, καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν, ἀπ'
6 αἰῶνος καὶ ἕως (γ) αἰῶνος. Μὴ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλλοτρίων, τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς, ὅπως μὴ παροργίζητέ με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
7 ὑμῶν, τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς. Καὶ οὐκ
8 (δ) ἠκούσατέ μου. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἐπειδὴ οὐκ ἐπιστεύ-
9 σατε τοῖς λόγοις μου, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω, καὶ λήψομαι (ε) πατριὰν ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ ἄξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῆς, (ζ) καὶ ἐξερημώσω αὐτοὺς, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν, καὶ εἰς συριγμὸν,
10 καὶ εἰς ὀνειδισμὸν αἰώνιον. Καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτῶν φωνὴν (η) χαρᾶς, καὶ φωνὴν (θ) εὐφροσύνης, φωνὴν νυμφίου, καὶ φωνὴν νύμφης, ὀσμὴν
11 μύρου, καὶ φῶς λύχνου. Καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ δουλεύσουσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
12 ἑβδομήκοντα ἔτη. Καὶ ἐν τῷ (ι) πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐκδικήσω τὸ ἔθνος ἐκεῖνο, (κ) καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμὸν
13 αἰώνιον, Καὶ (λ) ἐπάξω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην (μ) πάντας τοὺς λόγους μου, οὓς ἐλάλησα κατ' αὐτῆς, πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ·

3 In tertiodecimo anno Josiæ filii Amos, regis Juda, & usque ad diem hanc, viginti & tres (b) anni : & loquutus sum ad vos ante lucem surgens, & dicens ; Et
4 mittebam ad vos servos meos prophetas, diluculò mittens, (& non exaudistis, & non attendebatis auribus ve-
5 stris) Dicens ; Avertimini unusquisque à via sua pessima, & à pessimis studiis vestris ; & habitabitis super terram quam dedi vobis, & patribus vestris, à seculo, & us-
6 que in seculum. Nolite ire post deos alienos, ut serviatis eis, adoretisque eos ; ne me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum, ad affligendum vos : Et non
7 audistis me. Propterea hæc dicit Dominus ; Quoniam non credidistis verbis meis ;
9 Ecce ego mitto, & sumam cognationem ab Aquilone : & adducam eos super terram istam, & super habitatores ejus, & super omnes nationes, quæ in circuitu illius sunt : & desolabo eos, & dabo eos in perditionem, & in sibilum, & in opprobrium
10 sempiternum : Et perdam ex eis vocem gaudii, & vocem lætitiæ, vocem sponsi, & vocem sponsæ, (c) odorem unguenti, et lumen lucernæ.
11 Et erit universa terra in solitudinem : et servient in gentibus annos septuaginta.
12 Cúmque impleti fuerint septuaginta anni ; ulciscar gentem illam, et ponam eos
13 in perditionem sempiternam : Et inducam super terram illam omnia verba mea, quæ loquutus sum contra eam, omnia quæ scripta sunt in libro isto.

MS.A. (β) τοῦ βασιλέως (γ) τοῦ αἰῶνος. (δ) εἰσηκούσατέ (ε) τὴν πατριὰν (ζ) ἐξερημώσω (η) εὐφροσύνης, (θ) χαρᾶς, (ι) συμπληρωθῆναι (κ) φησὶν κύριος, καὶ (λ) *πατάξω (μ) ἅπαντας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 מן תלת עשרי שנין ליאשיה בר אמון מלך שבטא דבית יהודה ועד יומא
הדין דנן עשרין ותלת שנין הוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי ומלילית עמכון
4 מקדם וממלל ולא קבלתון : ושלח יי לותכון ית כל עבדוהי נביא מקדם ומשלח
5 ולא קבלתון ולא ארכנתון ית אודנכון לקבלא : למימר תובו כען גבר מאורחיה
בישתא ומבישות עובדיכון ותיבו על ארעא דיהב יי לכון ולאבהתכון למן עלמא
6 ועד עלמא : ולא תהכון בתר טעות עממיא למפלחהן ולמסגד להן ולא תרגזון
7 קדמי בעובדי ידיכון ולא אבאש לכון : ולא קבלתון למימרי אמר יי בדיל דלא
8 לארגזא קדמי בעובדי ידיכון לאבאשא לכון : בכן כדנן אמר יי צבאות חלף
9 דלא קבלתון ית פתגמי : הא אנא שלח ואדבר ית כל מלכות צפונא אמר יי
ולנבוכד נצר מלכא דבבל עבדי ואיתנון על ארעא הדא ועל יתבהא ועל כל
עממיא האלין סחור סחור ואגמרנון ואשוינון לצדו ולאשתממו ולחרבת עלם :
10 ואובד מנהון קל ביע וקל חדוא וקל חתנין וקל כלן קל סיען דמשבחין בנהור
11 בוצין : ותהי כל ארעא הדא לחרבא לצדו ויפלחון עממיא האלין ית מלכא
12 דבבל שבעין שנין : ויהי כמשלם שבעין שנין אסער על מלכא דבבל ועל עמא
13 ההוא אמר יי ית חוביהון ועל ארע כסדאי ואשוי יתיה לצדות עלם : ואיתי על
ארעא ההיא ית כל פתגמיא דגזרית עלה ית כל דכתיב בספרא הדין דאתנבי
ירמיה על כל עממיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

3 A tertio decimo anno Josiæ filii Amon regis tribus domus Juda, & usque in diem hanc, iste est vigesimus & tertius annus ; factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, & locutus sum vobiscum manè consurgens
4 & loquens, & non obedistis. Et misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas, manè consurgens & mittens, & non obedistis, nec incli-
5 nâstis aures vestras ut obediretis. Dicendo : Convertimini nunc unusquisque à via sua mala, & à malitia operum vestrorum, & habitate in terra quam dedit Dominus vobis, & patribus vestris à seculo & usque in
6 seculum. Et non ambuletis post idola populorum, ut serviatis eis & adoretis ea, nec irritetis me operibus manuum vestrarum, & non male-
7 faciam vobis. Et non obedistis verbo meo, dicit Dominus, ut non irri-
8 taretis me operibus manuum vestrarum ad malefaciendum vobis. Propterea hæc dicit Dñs exercituum : Pro eo quòd non suscepistis verba
9 mea ; Ecce ego mittam, & accipiam omnia regna Aquilonis, dicit Dominus, & Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum, & adducam eos super terram istam, & super habitatores ejus, & super omnes popu-
10 los istos per circuitum, & excidam eos, & ponam eos in vastitatem, & stuporem, & in desolationes perpetuas. Et perdam ex eis vocem gaudii & vocem lætitiæ, vocem sponsorum & vocem sponsarum, & vocem cœ-
11 tuum cantantium ad lumen lucernarum. Et erit omnis terra hæc in desolationem & in vastitatem. Et servient populi isti regi Babylonis septua-
12 ginta annis. Et erit cùm impleti fuerint septuaginta anni, visitabo super regem Babylonis, & super populum illum peccata eorum, & super terram
13 Chaldæorum, dicit Dominus : & ponam illam in vastitates sempiternas. Et adducam super terram illam omnia verba quæ decrevi contra eam, omne quod scriptum est in libro isto, quod prophetavit Jeremias contra omnes populos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ab anno tertio decimo Josiæ filii Amonis 3
regis Judæ in præsentem usq; diem, ecce vi-
ginti trib⁹ annis fuit ad me sermo Dñi, quem
& retuli vobis: antevertebam quotidie, dice-
bámq; vobis; at non auscultâstis. Misit etiam 4
Dñs ad vos omnes servos suos prophetas, at
ne inclinâstis quidem aurem vestram ad au-
diendum, & dicendum; Convertimini quisq; 5
à via sua prava, & à malignitate facinorum
vestrorum, atq; *ita* manete in terra quam de-
dit Dñs vobis & patribus vestris, à seculo in
seculū usque: Et ne prosequamini deos alie- 6
nos, colendo & adorando eos: neq; me irri-
tetis opere manuum vestrarū, ut non malefa-
ciam vobis: At non auscultâstis mihi, dicit 7
Dñs; sed irritâstis me opere manuum vestra-
rum, ut malum vobis eveniret. Propterea sic 8
ait Dñs Deus exercituum; Quia non acquie-
vistis sermonib⁹ meis, Ecce missurus sum & 9
assumpturus cunctas nationes regni Aquilo-
naris dicit Dñs, cum Nebuchadnosare rege
Babelis servo meo, & adducturus eos contra
terrā istā, contra habitatores ejus, & contra
omnes populos qui circunjacent illi, & vasta-
bo eos, & exponā eos stupori, sibilo, atq; va-
stitati in perpetuū: Et abolebo ab eis vocem 10
exultationis, & vocē lætitiæ, vocem sponsi, &
vocem sponsæ, vocē molæ, & lumen lucernæ:
Eritq; tota hæc terra vastitati atque stupori: 11
& servient hi populi regi Babelis septuaginta
annis. Cúmque transacti fuerint septuaginta 12
anni, recensebo contra regem Babelis & con-
tra populū ejus iniquitates eorum, dicit Dñs,
nec non contra terram Chaldæorum, quam
exponam stupori perpetuo: Et adducam su- 13
per eandem terrā cunctos sermones quos dixi
de illa, quicquid scriptum extat in libro isto,
quæ prophetavit Jeremia de cunctis gen-
tibus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* في السنة الثالثة عشر للملك يوسيا بن امون ملك يهودا والي هذا اليوم ثلاث وعشرين
سنة وتكلمت معكم داكا وقايلا * وارسلت اليكم عبيدي الانبياء * دكم ارسلهم ولم
تسمعوا ولم تصغوا باذانكم * قايلا * ارجعوا كل واحد من طريقه الرديه ومن اعمالكم
الشرير * فتسكنون على الارض التي اعطيتها لكم ولابايكم منذ الدهر والى الدهر * لا
تمضوا خلف الالهه الغريبه لتعبدوها لها وتسجدوا لها لئلا تعصوني باعمال ايديكم
اضر بكم * فلم تسمعوا لي * [MS. Ox. ولم تطيعوا بقول الرب ولكن اغضبتموني باعمالكم
لاجعلتكم الى الحرب *] * لاجل هذا هكذا يقول الرب من اجل انكم لم تومنوا باقوالي
* ها انا ارسل واخذ امه من الجربياء * واسوقهم الى هذه الارض وعلى ساكنيها وعلى جميع
الامم التي حولها واخربهم وادفعهم للفناء وللصفير وللتعيير الابدي * واهلك منهم صوت
السرور وصوت الفرح * صوت العريس وصوت العروس * رايحة الطيب ونور السراج * ويصير كل
الارض للفناء ويتعبدون في الامم سبعين سنه * وعند تمام السبعين سنه انتقم من تلك الامه
قال الرب واجعلهم للفناء الابدي * واجلب على تلك الارض جميع كلماتي التي تكلمت
بها عليها * جميع المكتوبات في هذا السفر * [MS. Oxon. وما تنبا ارميا على جميع الشعوب]

Ab anno tertiodecimo regis Josiæ filii A- 3
mos regis Judæ ad hunc usque diē, viginti
tribus annis mox allocutus sum vos manè
surgens ac prædicans, Mox ad vos misi 4
servos meos prophetas: diluculò mittebam
eos, & non audîstis, imò nec aures vestras
præbuistis dicenti, Revertimini quisque à 5
via sua pessima & ab operibus vestris sce-
lestis, ut habitetis super terram quam dedi
vobis & majoribus vestris, à seculo in se-
culum usque: Et ne sectemini deos alie- 6
nos, ut serviatis eis & adoretis eos; ne ex-
asperantibus me operibus manuū vestrarū,
noceam vobis; Sed non acquievistis mihi, 7
[MS. Ox. *neq; obtemperavistis, dicit Do-*
minus; sed ad iracundiam provocâstis me
operibus vestris, ut vos gladio exponc-
rem.] *Iccircò sic ait Dominus; Quia non* 8
adhibuistis fidem dictis meis, Ecce ego mit- 9
tens accipiam gentem quandam ab Aqui-
lone, & adducam eos ad hanc terram, con-
tra habitatores ejus, & contra omnes gen-
tes ipsi adjacentes: & destruam eos, & ex-
ponā excidio, sibilo; & vituperio sempiter-
no: Et perdā ab eis vocem exultationis et 10
vocem lætitiæ, vocē sponsi & vocem spon-
sæ, odorem aromatum, & lumen lucernæ:
Et abibit tota hæc terra in excidium, si- 11
éntque servi inter gentes septuaginta an-
nis. Cúmque completi fuerint septuagin- 12
ta anni, vindictam sumam ab illa gente,
ait Dominus; & exponam illos excidio
perpetuo: Et adducam contra terram il- 13
lam cuncta verba mea quæ locutus sum
de ipsa, omnia quæ scripta sunt in hoc
libro, [MS. Ox. *et quæ prophetavit Jere-*
mia de cunctis gentibus.]

Moneat Lector, plurimas esse capitum & versiculorum transpositiones in versione Græca, & quæ cum ipsa concordat Arabicâ, Edit. Par. à cap. 25. ver. 13. usque ad finem cap. 51. hujus libri, adeò ut versiones istæ cum Hebræo, cæterisque versionibus per columnas sibi invicèm respondentes aptè disponi non possint, sine textûs Græci & Arab. dilaceratione: quem tamen Græcorum codicum ordinem ab ipso Hieronymo, aliisque veteribus servatum, & cum plerisque vetustis Græcis exemplaribus congruentem, immutare haud æquum duximus: Visum est itaque Tabulam sequentem apponere, quæ tum differentias prædictas, tum harmoniam versionum istarum cum textu Hebræo per capita & versiculos primo aspectu Lectori exhibeat, unde nullo negotio collationem instituere possit. De iis verò quæ in Græca versione non habentur, quæque ex Theodoreto & aliis consarcinârunt Complutenses, vide Nobilii notas, & nostras varias Lectiones Tomo ultimo.

JEREMIÆ CAPITA.

[Secundùm] Heb. Syr. [Chald.] & Vulg. Lat.	Secundùm Græcam τῶν 70. & Arab.
...ad verf. 14.	Cap. 25. ad ver. 14.
...14. ad finé.	32
	33
...ad ver. 15.	34 desunt.
...19. ad finem.	
	35
	36
	37
	38
...verf. 14.	39
...14. ad finé.	40
	desunt.

Secundùm Heb. Syr. Chald. & Vulg. Lat.	Secundùm Græcam τῶν 70. & Arab.
34	41
35	42
36	43
37	44
38	45
39 versus tres priores, & 5. postremi.	46
à ver. 3. ad 14.	desunt.
40	47
41	48
42	49
43	50

Secundùm Heb. Syr. Chald. & Vulg. Lat.	Secundùm Græcam τῶν 70. & Arab.
Cap. 44.	Cap. 51. ad ver. 31.
45	51 à ver. 31. ad finem.
46	26
47	29 verf. 7. priores.
48 ad verf. 45.	31
à ver. 45. ad finé.	desunt.
49 verf. 5. priores	30 ver. 5. priores.
à ver. 7. ad 23.	29 à ver. 7. ad finem.
à ver. 23. ad 28.	30 ver. 5. postremi.
à ver. 28. ad 34.	30 post ver. 5. sex sequentes.
à ver. 34. ad finé.	25 à v. 13. ad finem.

Secundùm Heb. Syr. Chald. & Vulg. Lat.	Secundùm Græcam τῶν 70. & Arab.
50	27
51	28
52	32

Quæ in versione Græca, ut & in Arabica Parisiensi desunt, supplevimus in Arab. ex MS. Oxon. vetustiss.

ירמיה : כה

regibus & , nationes gentibus , ipsi etiam eis in serviente Quia
14 כי עבדו בם גם המה גוים רבים ומלכים
opus juxta & , eorum opus secundum eis reddam & , magni
גדולים ושלמתי להם כפעלם וכמעשה
Israel Deus Dominus dixit sic Quia . eorum manuum
15 ידיהם : כי כה אמר יהוה אלהי ישראל
, mea manu de hujus furoris vini calicem Sume : me ad
אלי קח את כוס היין החמה הזאת מידי
mittens ego quas gentibus omnibus illum facies propinare &
והשקית אתו את כל הגוים אשר אנכי שלח
facietibus à insanient & , commovebuntur & , bibent Et . eas ad te
16 אותך אליהם : ושתו והתגעשו והתהללו מפני
calicem accepi Et . eos inter mittens ego quem , gladii
17 החרב אשר אנכי שלח בינתם : ואקח את הכוס
quas , gentibus omnibus feci propinare & , Domini manu de
מיד יהוה ואשקה את כל הגוים אשר
civitatibus & , Jerusalaim . eas ad Dominus me misit
18 שלחני יהוה אליהם : את ירושלם ואת ערי
eas dandum ad , ejus principibus & , ejus regibus & , Jehudah
יהודה ואת מלכיה ואת שריה לתת אתם
maledictionem in & , sibilum in , stuporem in , solitudinem in
לחרבה לשמה לשרקה ולקללה
& , Ægypti regi Parhoh . hanc diem secundum
19 כיום הזה : את פרעה מלך מצרים ואת
universæ Et . ejus populo omni & , ejus principibus & , ejus servis
20 עבדיו ואת שריו ואת כל עמו : ואת כל
omnibus & , Hus terræ regibus omnibus & , misericordiæ
הערב ואת כל מלכי ארץ העוץ ואת כל
& , Hazzah & , Ascalon & , Pelisthim terræ regibus
מלכי ארץ פלשתים ואת אשקלון ואת עזה ואת
, Moab & , Edom . Asdod , residuo & , Hecron
21 עקרון ואת שארית אשדוד : את אדום ואת מואב
universis & , Sor regibus omnibus Et . Hammon filiis &
22 ואת בני עמון : ואת כל מלכי צר ואת כל
, Dedan . mare trans in qui insulæ regibus & , Sidon regibus
23 מלכי צידון ואת מלכי האי אשר בעבר הים : את דדן
Et . anguli extremificatis universis & , Buz & , Tema &
24 ואת תימא ואת בוז ואת כל קצוצי פאה : ואת
habitantibus , Occidentis regibus omnibus & , Harabiæ regibus cunctis
כל מלכי ערב ואת כל מלכי הערב השכנים
regibus universis & , Zimri regibus cunctis Et . deserto in
25 במדבר : ואת כל מלכי זמרי ואת כל מלכי
regibus cunctis Et . Madai regibus omnibus & , Helam
26 עילם ואת כל מלכי מדי : ואת כל מלכי
omnibus & , suum fratrem ad viro remotis & , propinquis Aquilonis
הצפון הקרבים והרחקים איש אל אחיו ואת כל
Sesach rex & : humi faciebus super quæ , terræ regnis
הממלכות הארץ אשר על פני האדמה ומלך ששך
Dominus dixit Sic : eos ad dices Et . eos post bibet
27 ישתה אחריהם : ואמרת אליהם כה אמר יהוה
, vomite & , inebriamini & , Bibite : Israel Deus exercituum
צבאות אלהי ישראל שתו ושכרו וקיו
mittens ego quem , gladii faciebus à , resurgatis non & , cadite &
ונפלו ולא תקומו מפני החרב אשר אנכי שלח
, tua manu de calicem accipere renuerint cum , erit Et . vos inter
28 ביניכם : והיה כי ימאנו לקחת הכוס מידך
: exercituum Dominus dixit Sic : eos ad dices & , bibendum ad
לשתות ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות
. bibetis Bibendo
שתו תשתו :

Versio VULG. LAT.

14 Quia servierunt eis, cùm essent
gentes multæ, & reges magni :
& reddam eis secundùm opera
eorum, & secundùm facta ma-
15 nuum suarum. Quia sic dicit
Dominus exercituum Deus If-
rael ; Sume calicem vini furo-
ris hujus de manu mea : & pro-
pinabis de illo cunctis genti-
bus, ad quas ego mittam te.
16 Et bibent, & turbabuntur, &
insanient à facie gladii, quem
17 ego mittam inter eos. Et ac-
cepi calicem de manu Domini,
& propinavi cunctis gentibus,
ad quas misit me Dominus :
18 Jerusalem, & civitatibus Juda,
& regibus ejus, & principi-
bus ejus : ut darem eos in soli-
tudinem, & in stuporem, & in
sibilum, & in maledictionem,
19 sicut est dies ista : Pharaoni
regi Ægypti, & servis ejus, &
principibus ejus, & omni po-
20 pulo ejus, Et universis gene-
raliter : cunctis regibus terræ
Ausitidis, & cunctis regibus ter-
ræ Philisthiim, & Ascaloni, &
Gazæ, & Accaron, & reliquiis
21 Azoti, Et Idumææ, & Moab,
22 & filiis Ammon : Et cunctis
regibus Tyri, & universis regi-
bus Sidonis : & regibus terræ
insularum, qui sunt trans mare.
23 Et Dedan, et Thema, et Buz, et
universis qui attonsi sunt in co-
24 mam : Et cunctis regibus Ara-
biæ, et cunctis regibus Occi-
dentis, qui habitant in deserto:
25 Et cunctis regibus Zambri, et
cunctis regibus Elam, et cunctis
26 regibus Medorum : Cunctis
quoque regibus Aquilonis de
propè et de longè, unicuique
contra fratrem suum : et omni-
bus regnis terræ, quæ super fa-
ciem ejus sunt : et rex Sesach
27 bibet post eos. Et dices ad
eos ; Hæc dicit Dominus exer-
cituum Deus Israel ; Bibite, et
inebriamini, et vomite : et ca-
dite, neque surgatis à facie gla-
dii, quem ego mittam inter
28 vos. Cúmque noluerint acci-
pere calicem de manu tua ut
bibant, dices ad eos ; Hæc di-
cit Dominus exercituum ; Bi-
bentes bibetis :

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Cap. 49. Vulg. Lat. Ἃ ἘΠΡΟΦΗ'-
ΤΕΥΣΕ (ν) ἸΕΡΕΜΙ'ΑΣ ἘΠῚ ΤᾺ
35 ἜΘΝΗ ΤᾺ ἈΙΛΑ'Μ. Τάδε λέγει κύριος,
(ξ) Συντριβήτω τὸ τόξον Αἰλὰμ, ἀρχὴ δυνα-
36 στείας αὐτῶν. Καὶ ἐπάξω ἐπὶ Αἰλὰμ τέσσα-
ρας ἀνέμους ἐκ τῶν τεσσάρων ἄκρων τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν πᾶσι τοῖς ἀνέ-
μοις τούτοις, καὶ οὐκ ἔσται ἔθνος ὃ οὐχ
37 ἥξει ἐκεῖ, οἱ ἐξωσμένοι Αἰλάμ. Καὶ πτο-
ήσω αὐτοὺς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν,
τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ ἐπ-
άξω ἐπ' αὐτοὺς κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ
μου, καὶ (ο) ἐπαποστελῶ ὀπίσω αὐτῶν τὴν
μάχαιράν μου, ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς.
38 Καὶ θήσω τὸν θρόνον μου ἐν Αἰλὰμ, καὶ ἐξ-
αποστελῶ ἐκεῖθεν βασιλέα καὶ μεγιστᾶνας.
39 Καὶ ἔσται ἐπ' (π) ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν, καὶ
ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Αἰλὰμ, λέ-
γει κύριος.

Qu Æ prophetavit Hieremi-
as super gentes, (d) quæ
Ælam. Hæc dicit Dominus ;
Contritus est arcus Ælam
principium potentatus eorum.
Et inducam super Ælam qua-
tuor ventos à quatuor extre-
mis cœli : & dispergam eos in
omnibus ventis istis : & non erit
gens, quæ non veniet illuc, ex-
pulsi Ælam. Et terrefaciam eos
coram inimicis eorum, quæren-
tibus animam eorum : & in-
ducam super (e) eos secundùm
iram furoris mei : & immittam
post eos gladium meum ; donec
absumpsero eos. Et ponam thro-
num meum in Ælam, & (f) e-
mittam inde regem, & magnates.
Et erit in novissimo dierum, &
reducam captivitatem Ælam,
dicit Dominus.

MS.A. (ν) ἸΗΡΕΜΙ'ΑΣ (ξ) Συντριβήτω (ο) ἐξαποστελῶ (π) ἐσχά-
των τῶν ἡμερῶν ἀποστρέψω

Cap. 46. ΚΕΦ. κϛ'.
1 Vulg. Lat. ἘΝ ἀρχῇ βασιλεύοντος (*)
Σεδεκίου βασιλέως, ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος (α)
2 περὶ Αἰλάμ. ΤῊ ἈΙΓΥ'ΠΤΩ ἘΠῚ
ΔΥ'ΝΑΜΙΝ ΦΑΡΑῺ ΝΕΧΑῺ (β) ΒΑ-
ΣΙΛΕ'ΩΣ ἈΙΓΥ'ΠΤΟΥ, ὃς ἦν ἐπὶ (γ)
τῷ ποταμῷ Εὐφράτῃ ἐν Χαρμὶς, ὃν
ἐπάταξε Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βα-
βυλῶνος, ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ Ἰωα-
3 κεὶμ βασιλέως Ἰούδα. Ἀναλάβετε ὅπλα
καὶ ἀσπίδας, (δ) καὶ προσαγάγετε εἰς πό-
4 λεμον, (*) Καὶ ἐπισάξατε τοὺς ἵππους, ἐπί-
βητε οἱ ἱππεῖς, καὶ καταστῆτε ἐν ταῖς περικε-
φαλαίαις ὑμῶν, προβάλετε τὰ δόρατα (ε),
5 καὶ ἐνδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν. Τί
ὅτι αὐτοὶ (ζ) πτοοῦνται, καὶ ἀποχωροῦσιν
(η) εἰς τὸ ὀπίσω ; διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐτῶν
κοπήσονται, φυγῇ ἔφυγον, καὶ οὐκ ἀνέ-
στρεψαν περιεχόμενοι κυκλόθεν, λέγει
6 κύριος. Μὴ φευγέτω ὁ κοῦφος, καὶ μὴ (θ)
ἀνασωζέσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ Βορρᾶν· τὰ
παρὰ τὸν Εὐφράτην (ι) ἠσθένησε, καὶ πέ-
7 πτωκασι. Τίς οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβή-
σεται, καὶ ὡς ποταμοὶ (*) κυμαίνουσιν ὕδωρ ;
8 Ὕδατα Αἰγύπτου ὡς ποταμὸς ἀναβήσε-
ται. καὶ εἶπεν, Ἀναβήσομαι, καὶ κατακα-
λύψω τὴν γῆν, καὶ ἀπολῶ (κ) τοὺς κατοι-
9 κοῦντας ἐν αὐτῇ. Ἐπίβητε ἐπὶ τοὺς ἵππους,
(λ) παρασκευάσατε τὰ ἅρματα, ἐξέλθα-
τε οἱ (μ) μαχηταὶ Αἰθιόπων, καὶ Λίβυες
καθωπλισμένοι ὅπλοις, καὶ Λυδοὶ ἀνάβη-
10 τε, ἐντείνατε τόξον. Καὶ ἡ ἡμέρα ἐκεί-
νη κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν ἡμέρα ἐκδι-
κήσεως, τοῦ ἐκδικῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα κυρίου, καὶ ἐμ-
πλησθήσεται, καὶ μεθυσθήσεται ἀπὸ τοῦ αἵμα-
τος αὐτῶν, ὅτι θυσία τῷ κυρίῳ (ν) ἀπὸ
11 γῆς Βορρᾶ ἐπὶ ποταμῷ Εὐφράτῃ. Ἀνάβηθι
Γαλαὰδ, καὶ λάβε ῥητίνην τῇ παρθένῳ θυ-
γατρὶ Αἰγύπτου· (ξ) εἰς τὸ κενὸν ἐπλήθυνας
ἰάματά σου, ὠφέλεια οὐκ (ο) ἔστιν ἐν σοί.

CAP. XXVI.
IN (a) principio regnantis Se-
deciæ regis, factum est verbum
hoc de Ælam. IPSI ÆGY-
PTO super virtutem Pharaonis
Nechao regis Ægypti, qui erat
ad flumen Euphratem in Char-
mis : quem percussit Nabucho-
donosor rex Babylonis in anno
quarto Joacim regis Juda. Af-
sumite arma, & scuta : & ac-
cedite ad bellum : Et insternite
equos, ascendite equites, & sta-
te in galeis vestris, (b) expolite
lanceas, & induimini loricis ve-
stris. Quid, quòd ipsi paveant,
& recedunt in posteriora ? quia
fortes eorum cædentur : fuga fu-
gerunt, et non sunt reversi, circum
undique, dicit Dominus. Non
fugiat levis, et non evadat for-
tis ad Aquilonem. Quæ ad Eu-
phratem, infirmata sunt, et ce-
ciderunt. Quis iste, quasi flumen
ascendet, (c) et velut flumina
fluctuant aquam ? Aqua Æ-
gypti, quasi flumen, ascendent.
Et dixit ; Ascendam, et operi-
am terram, et perdam (d) ha-
bitantes in ea. Ascendite super
equos, præparate currus : egre-
dimini pugnatores Æthiopum,
et Libyes armati armis, et Lydi
ascendite, intendite arcum. Et
dies illa Domino Deo nostro,
dies ultionis, ut sumat ultio-
nem de inimicis suis : et de-
vorabit gladius (e) Domini, et
saturabitur, et inebriabitur de
sanguine eorum : quia sacrifi-
cium (f) Domino de terra
Aquilonis super flumen Euphra-
tem. Ascende Galaad, & sume
resinam virgini filiæ Æ-
gypti : in vanum multiplicasti
medicamina tua : utilitas non
est in te.

MS.A. (*) Σεδεκίου, ἐγένετο (α) ἐπὶ Αἰλάμ. (β) * ΒΑΣΙΛΕ'Α (γ) τῷ ποταμῷ Εὐφράτῃ (δ) προσαγάγετε (*) Ἐπισάξατε (ε) ὑμῶν, (ζ) πτοοῦνται, (η) ὀπίσω (θ) ἀνασωζέσθω (ι) ἠσθένησαν, πεπτώκασιν. (*) κυμαίνουσιν (κ) κατοικοῦντας (λ) καὶ κατασκευάσατε (μ) μαχηταὶ (ν) Σαβαὼθ ἀπὸ (ξ) εἰς κενὸν (ο) ἔστιν σοι.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ארי פלחו בהון אף אנון עממין סגיאין ומלכין רברבין ואשלם להון כעובדיהון
15 וכעובדי ידיהון : ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל לי קבל ית כסא דחמר לוטא
16 הדין מן קדמי ותשקי יתיה ית כל עממיא דאנא שלח יתך עליהון : וישתון
17 וישתגשון ויטרפון מן קדם דקטלין בחרבא דאנא שלח ביניהון : וקבלית ית כסא
18 מן קדם יי ואשקיתי ית כל עממיא דשלחני יי לותהון : ית ירושלם וית קרויא
דבית יהודה וית מלכהא וית רברבהא למתן יתהון לחרבא לצדו לאשתממו
19 וללוטא כיומא הדין : ית פרעה מלכא דמצרים וית עבדוהי וית רברבוהי וית כל
עמיה : וית כל מלכי סומכותא וית כל מלכי ארע עוץ וית כל מלכי ארע פלשתאי
21 וית אשקלון וית עזה וית עקרון וית שארא דאשדוד : ית אדום וית מואב וית בני
22 עמון : וית כל מלכי צור וית כל מלכי צידון וית כל מלכי ניסא די בעברא דימא :
23 וית דדן וית תימא וית בוז וית כל מקפי פתא : וית כל מלכי ערב וית כל מלכי
24 ערבאי דשרן במשכנין במדברא : וית כל מלכי זמרי וית כל מלכי עילם וית כל
25 מלכי מדי : וית כל מלכי צפונא דקריבין ודרחיקין גבר לאחוהי וית כל מלכות
26 עממיא דעל אפי ארעא ומלכא דבבל ישתי בתריהון : ותימר להון כדנן אמר
27 יי צבאות אלהא דישראל שתו ורוו ואשתגשו ונפלו ולא תקומון מן קדם דקטלין
28 בחרבא דאנא שלח ביניכון : ויהי ארי יסרבון לקבלא כסא מן ידך למשתי ותימר
להון כדנן אמר יי צבאות משתא תשתון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia etiam ipsos ad servitutem adigent populi multi, & reges magni ; & 14
retribuam eis juxta mercedem eorum, & juxta opera manuum suarum.
Quia sic dixit mihi Dominus Deus Israel : Recipe calicem vini maledi- 15
ctionis hujus à facie mea, & propinabis eum cunctis populis contra quos
ego mitto te. Et bibent & insanient, & conturbabuntur à facie eorum 16
qui occidunt gladio, quos ego mitto inter eos. Et suscepi calicem à facie 17
Dñi, & potum dedi omnibus populis, ad quos misit me Dñs. Jerusalem, & 18
civitatibus domus Juda, & regibus ejus, & principibus ejus, ad redigendos
eos in desolationem, & in vastitatem, & in stuporem, & in maledictio-
nem, sicut hodie. Pharaoni regi Ægypti, & servis ejus, & principibus 19
ejus, & omni populo ejus. Et omnibus regibus finitimis, & omnibus re- 20
gibus terræ Huts, & omnibus regib' terræ Philistinorum, & Ascaloni,
Gazæ, & Acharoni, & reliquiis Azoti. Idumeæ & Moab, & filiis Am- 21
mon. Et omnib' regib' Tyri, & omnib' regib' Sidonis, & omnib' re- 22
gib' insularum qui sunt trans mare. Dedan, & Theman, & Buz, & 23
omnibus circumdantibus angulum. Et cunctis regib' Arabiæ, & omnib' 24
regib' Arabum qui habitant in tentoriis in deserto. Et cunctis regib' 25
Zamri, & cunctis regib' Elam, & cunctis regib' Medorum. Et cunctis re- 26
gib' Aquilonis, qui propinqui sunt, & qui remoti sunt, quisque à fratre
suo ; & cunctis regib' populorum qui sunt super faciem terræ. Et rex
Babylonis bibet post eos. Et dices ad eos : Hæc dicit Dñs exercituum 27
Deus Israel ; Bibite & inebriamini, & conturbamini, & cadite ; & non
surgatis à facie eorum qui occidunt gladio, quos ego mitto inter vos. Et 28
erit, si noluerint accipere calicem de manu tua, ad bibendum : hæc dices
eis ; Hæc dicit Domin' exercituum : Bibendo bibetis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܕܫܥܒܕܘ ܐܢܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ܆ ܠܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܠܡܠܟܐ ܪܘܪܒܐ܂ ܘܐܦܪܘܥ
ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ܂ ܘܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ܂ * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܣܒ ܟܣܐ ܕܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ ܗܢܐ ܡܢ ܐܝܕܝ܂ ܘܐܫܩܝܘܗܝ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ
ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ ܠܘܬܗܘܢ܂ * ܘܢܫܬܘܢ ܘܢܬܕܘܕܘܢ܂ ܘܢܫܬܓܫܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܚܪܒܐ
ܕܡܫܕܪ ܐܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ܂ * ܘܢܣܒܬ ܟܣܐ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܐܫܩܝܬ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ
ܕܫܕܪܢܝ ܡܪܝܐ ܠܘܬܗܘܢ܂ * ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܠܡܠܟܝܗ ܘܠܪܘܪܒܢܝܗ
ܠܡܬܠ ܐܢܘܢ ܠܚܘܪܒܐ ܘܠܬܗܪܐ ܘܠܫܘܪܩܐ܂ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ܂ * ܠܦܪܥܘܢ
ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ܂ ܘܠܪܘܪܒܢܘܗܝ܂ ܘܠܟܠܗ ܥܡܗ܂ ܘܠܟܠܗ
ܬܚܘܡܘܗܝ܂ * ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܥܘܨ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ
ܘܠܐܫܩܠܘܢ ܘܠܥܙܐ܂ ܘܠܥܩܪܘܢ܂ ܘܠܫܪܟܐ ܕܐܫܕܘܕ܂ * ܘܠܐܕܘܡ ܘܠܡܘܐܒ܂ ܘܠܒܢܝ ܥܡܘܢ
* ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܨܘܪ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܨܝܕܢ܂ ܘܠܡܠܟܐ ܕܓܙܪܬܐ ܕܒܥܒܪܐ ܕܝܡܐ
* ܘܠܕܪܢ ܘܠܬܝܡܢ ܘܠܒܘܙ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܩܨܝܨܝ ܦܐܬܐ܂ * ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܚܠܛܝܢ
ܥܡ ܚܕ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܪܒܝܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܡܕܒܪܐ܂ * ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܙܡܪܝ
ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܥܝܠܡ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܕܝ܂ * ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܕܓܪܒܝܐ
ܕܩܪܝܒܝܢ ܘܕܪܚܝܩܝܢ ܓܒܪ ܠܘܬ ܚܒܪܗ܂ ܘܠܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܕܥܠ ܐܦܝ
ܐܪܥܐ܂ ܘܡܠܟܐ ܕܫܫܟ ܢܫܬܐ ܒܬܪܗܘܢ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ
ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܐܫܬܘ ܘܪܘܘ ܘܐܬܓܥܫܘ ܘܦܠܘ ܘܠܐ ܬܩܘܡܘܢ܂ ܡܢ ܩܕܡ ܚܪܒܐ ܕܡܫܕܪ
ܐܢܐ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ * ܘܐܢ ܠܐ ܢܨܒܘܢ ܠܡܣܒ ܟܣܐ ܡܢ ܐܝܕܟ ܠܡܫܬܐ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܫܬܐ ܬܫܬܘܢ܂

Eò quòd redegerint sibi etiam isti in servitu- 14
tem, populos multos & reges magnos : & re-
pendam eis secundùm actiones suas, & se-
cundùm opus manuum suarum. Sic enim ait 15
Dominus potentissimus, Deus Israelis ; Sume
calicem vini furoris hujus de manu mea, &
da illum bibendum cunctis gentibus contra
quas sum te missurus ; Ut bibentes obstupe- 16
scant & conturbentur à conspectu gladii
quem missurus sum inter eas. Quare sumpsi 17
calicem de manu Domini, & bibendum dedi
cunctis gentibus contra quas misit me Domi-
nus : Jerosolymæ, & civitatibus Judæ, & re- 18
gibus ac principibus ejus ; ut redigerentur in
vastitatem, stuporem, ac sibilum ad hodier-
num usque diem : Pharaoni regi Ægypti, & 19
omnibus servis ejus, principibus ejus, toti
populo ipsius, omnibúsque terminis ejus :
Omnibus regibus terræ Us, & omnibus regi- 20
bus terræ Palestinorum : Ascaloni ; & Azæ,
Ecroni, & reliquo Asdodi : Adumæis, Mo- 21
abitis, & Ammonitis : Omnibus regibus 22
Tyri, omnibus regibus Sidonis, & regibus
Insularum transmarinis : Item Darani, Tæ- 23
mani, & Buzo, omnibúsque barbitonsis :
Cunctis regibus quorum limites sunt com- 24
munes, cunctísque regibus Arabum qui de-
gunt in deserto : Cunctis regibus Zemranis, 25
cunctis regibus Ilamis, cunctísque regibus
Mediæ : Item cunctis regibus Aquilonis, 26
tam dissitis quàm sibi invicèm propinquis :
omnibus denique regnis quæ sunt super fa-
ciem universæ terræ : demum rex monarcha
post hos bibet. Et dic eis, Sic ait Dominus 27
potentissimus, Deus Israelis ; Bibite & in-
ebriamini, exagitamini & cadite nunquam
surrecturi à conspectu gladii quem missurus
sum inter vos. Quòd si noluerint sumere ca- 28
licem de manu tua ad bibendum, dic eis ; Sic
ait Dominus potentissimus, Deus Israelis ;
Omnino bibendum vobis est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذا ما نبي به ارمياء على امم الاهواز.
* هكذا يقول الرب . ليتكسر قوس الاهواز رئيسة قوتهم * واجلب على الاهواز اربع ارياح
من اربعة اطراف السماء . وابددهم في جميع هذه الرياح . ولا تكون امة الا وياتي هناك
المقصيون من الاهواز * وافزعهم امام اعدائهم الذين يطلبون نفسهم . واجلب عليهم
كرجز غضبي . وارسل وراهم سيفي الى ان يفنوا * واضع كرسيي في الاهواز . وارسل من
هناك ملكا وعظماء * ويكون في آخر الايام اردّ سبي الاهواز يقول الرب *
* الفصل السادس والعشرون * في بدو ملك صدقيا كان هذا القول على الاهواز
* في مصر على جيش فرعون ناخاو ملك مصر . الذي كان على نهر الفراة في حرمس
الذي ضربه بختنصر ملك بابل في السنة الرابعة ليواقيم ملك يهوذا .
* خذوا اسلحتكم ودرقكم وتقدموا للحرب * اسرجوا الخيل . اركبوا ايها الفرسان . قفوا بخوذكم
والبسوا جواشنكم * لماذا لاني اراهم يفزعون ويرجعون الى خلف . من اجل ان اقوياءهم يقطعون
هربوا هربا ولم يرجعوا . احدقوا من حولهم يقول الرب * لا يهرب الخفيف ولا يخلص القوي
الى الجربياء . الذين عند الفراة صعقوا وسقطوا * من هذا الذي يصعد مثل النهر
وبمثل انهار يموجون ماء * مياه مصر مثل نهر تصعد . وقال اصعد واغطي الارض واهلك
السكان فيها * اركبوا على الخيول . وهيّوا المركبات . اخرجوا يا تلامذة الحبش والنوبة
متسلحين بالاسلحة . واللوديون اصعدوا اوتروا قوسا * وذلك اليوم للرب الهنا يوم
الانتقام لينتقم من اعدائه . وياكل سيف الرب ويمتلي ويسكر من دمائهم لانها ذبيحة
للرب الجنود من ارض الجربياء على نهر الفراة * اصعدي الى جلعاد وخذي
للعذري ابنة مصر كثرت ادويتك باطلا وليس لك منفعة .

Hæc sunt quæ prophetavit Jeremia 34
de populis Alahuaz (i. Elamitis.)
Sic dicit Dominus, Profectò frangetur 35
arcus Elam præcipui roboris eorum : Et 36
adducam in Elamitas quatuor ventos è
quatuor extremitatibus cæli, dispergámque
eos in omnes hos ventos : nec erit ulla
gens, quo non abeant depulsi ex Elam :
Et pavidos reddam illos coram inimicis 37
eorum quærentibus animam eorum : &
adducam super eos juxta furorem indi-
gnationis meæ : mittámque post eos gla-
dium meum, donec absumantur. Et po- 38
nam solium meum in Elam, & emittam
inde regem atque principes : Tum fiet 39
ultimis temporibus ut reducam captivita-
tem Elamitarum, dicit Dominus.

CAP. XXVI.

INitio regni Sedeciæ fuit hic sermo con- 1
tra Elamitas.
De Ægypto, contra copias Phara- 2
onis Nechao regis Ægypti, qui
erat secus flumen Euphratem in
Charmis, quem occidit Bochtonas-
sar rex Babelis anno quarto Joaci-
mi regis Judæ.
Arripite arma & clypeos, accedite ad 3
pugnam : Sternite equos, conscendite O 4
equites, adsiste cum galeis vestris, & in-
duite loricas vestras. Quarè ? quia pa- 5
vore correpti terga vertunt, eò quòd for-
tissimi illorum exciduntur : fugâ fugi-
unt, neque perspiciunt : Cingite eos undi-
que, ait Dominus. Non fugiet velocis- 6
simus ; nec evadet fortissimus Aquilonem
versùs : qui sunt propè Euphratem, debi-
litati corruerunt. Quis est hic qui ut 7
flumen ascendat, & velut flumina undis
fluctuantia ? Aquæ Ægypti sicut flu- 8
men ascendunt. Dixit enim, Ascendam,
operiam terram, & perdam habitantes in
ea. Conscendite equos, instruite currus ; 9
prodite O heroes Æthiopum & Nubarum
armis accincti : & vos Lydii ascendite,
arcum tendite : Nam dies illa Domino 10
Deo nostro erit dies ultionis, ut ulciscatur
de inimicis suis : comedétque gladius Do-
mini & explebitur, atque inebriabitur
sanguinibus eorum, quoniam victima erit
Domino exercituum à terra Aquilonari
secus flumen Euphratem. Ascende ad 11
Galaad, & sume resinam pro virgine
filia Ægypti : multiplicas medicinas tuas
in vanum, & nulla tibi est utilitas.

ירמיה: כו

, tam super meum nomen est invocatum quam, civitate in ecce Quia
29 כי הנה בעיר אשר־נקרא שמי עליה
Non ? eritis innoxii essendo mundi vos & ,malefacere incipiens ego
אנכי מחל להרע ואתם הנקה תנקו לא
habitatores omnes super vocans ego gladium nam : innoxii eritis
תנקו כי חרב אני קרא על־כל־ישבי
eos ad prophetabis tu Et .exercituum Dominus dixit , terræ
30 הארץ נאם יהוה צבאות: ואתה תנבא אליהם
DOMINUS :illos ad dices & : hæc verba omnia
את כל־הדברים האלה ואמרת אליהם יהוה
.suam vocem dabit suæ sanctitatis habitaculo de & , rugiet excelso de
ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו
calcantium veluti celeusma ,suum habitaculũ super rugiet Rugiendo
שאג ישאג על־נוהו הידד כדרכים
extremũ ad usque sonitus Venit .terræ habitatores omnes ad resonabit
31 יענה אל כל־ישבי הארץ: בא שאון עד־קצה
omni ipse judicio contendens ,gentibus cũ Domino lis quia : terræ
הארץ כי ריב ליהוה בגוים נשפט הוא לכל־
dixit Sic .Dominus dixit , gladio eos tradet impios : carni
32 בשר הרשעים נתנם לחרב נאם־יהוה: כה אמר
:gentem in gente à egrediens malum Ecce :exercituum Dominus
יהוה צבאות הנה רעה יצאת מגוי אל־גוי
interfecti erunt Et .terræ lateribus à suscitabitur magnus turbo &
33 וסער גדול יעור מירכתי־ארץ: והיו חללי
extremum ad usque & , terræ extremo ab illa die in DOMINI
יהוה ביום ההוא מקצה הארץ ועד־קצה
fimum in ,sepelientur neque , colligentur nec ,plangentur Non .terræ
הארץ לא יספדו ולא יאספו ולא יקברו לדמן
,clamate & , pastores Ululate .erunt humi faciebus super
34 על־פני האדמה יהיו: הילילו הרעים וזעקו
,vestri dies sunt completi quia : pecoris insignes cinere vos involvite &
והתפלשו אדירי הצאן כי־מלאו ימיכם
desiderii vas veluti cadetis & , vestræ dispersiones & , jugulandum ad
לטבוח ותפוצותיכם ונפלתם ככלי חמדה:
.pecoris insignioribus ab evasio & , pastoribus à fuga peribit Et
35 ואבד מנוס מן־הרעים ופליטה מאדירי הצאן:
vastavit quia : pecoris eximiorum ululatus & , pastorum clamoris Vox
36 קול צעקת הרעים ויללת אדירי הצאן כי־שדד
faciebus à , pacis habitacula sunt succisa Et .eorum pascuum Dominus
37 יהוה את־מרעיתם: ונדמו נאות השלום מפני
:suum latibulum Leunculus tanquam Dereliquit .Domini nasi iræ
38 חרון אף־יהוה: עזב ככפיר סכו
,depopulatoris iræ faciebus à ,desolationem in eorũ terra fuit quia
כי־היתה ארצם לשמה מפני חרון היונה
.ejus nasi iræ faciebus à &
ומפני חרון אפו:

CAP. XXVI. כו

,Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim regni principio In
1 בראשית ממלכות יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה
dixit Sic : dicendum ad , Domino à istud verbum fuit
2 היה הדבר הזה מאת יהוה לאמר: כה אמר
loqueris & ,DOMINI domus atrio in Sta : Dominus
יהוה עמד בחצר בית־יהוה ודברת
domo se incurvandum ad venientes ,Jehudah civitates omnes ad
על־כל־ערי יהודה הבאים להשתחות בית
,eos ad loquendum ad ,tibi præcepi quæ verba universa , Domini
יהוה את כל־הדברים אשר צויתיך לדבר אליהם
.verbum diminuas ne
אל־תגרע דבר:

Versio VULG. LAT.

29 Quia ecce in civitate, in qua in-
vocatum est nomen meum, ego
incipiam affligere, & vos quasi
innocentes & immunes eritis?
non eritis immunes: gladium
enim ego voco super omnes ha-
bitatores terræ, dicit Dominus
30 exercituum. Et tu prophetabis
ad eos omnia verba hæc, & dices
ad illos; Dominus de excelso
rugiet, & de habitaculo sancto
suo dabit vocem suam: rugiens
rugiet super decorem suum: ce-
leuma quasi calcantium concine-
tur adversus omnes habitatores
31 terræ. Pervenit sonitus usque
ad extrema terræ: quia judicium
Domino cum gentibus: judica-
tur ipse cum omni carne, impios
tradidi gladio, dicit Dominus.
32 Hæc dicit Dominus exercituum;
Ecce afflictio egredietur de gen-
te in gentem: & turbo magnus
egredietur à summitatibus terræ.
33 Et erunt interfecti Domini in
die illa, à summo terræ usque ad
summum ejus: non plangentur,
& non colligentur, neque sepe-
lientur: in sterquilinium super
34 faciem terræ jacebunt. Ululate
pastores, & clamate: & asper-
gite vos cinere, optimates gre-
gis: quia completi sunt dies ve-
stri, ut interficiamini; & dissi-
pationes vestræ, & cadetis quasi
35 vasa pretiosa. Et peribit fuga
à pastoribus, & salvatio ab opti-
36 matibus gregis. Vox clamoris
pastorum, & ululatus optima-
tum gregis: quia vastavit Domi-
37 nus pascua eorum. Et conti-
cuerunt arva pacis à facie iræ
38 furoris Domini. Dereliquit
quasi leo umbraculum suum,
quia facta est terra eorum in de-
solationem à facie iræ columbæ,
& à facie iræ furoris Domini.

CAP. XXVI.

1 IN principio regni Joakim filii
Josiæ regis Juda, factum est ver-
bum istud à Domino, dicens;
2 Hæc dicit Dominus; Sta in atrio
domûs Domini: & loqueris ad
omnes civitates Juda, de quibus
veniunt ut adorent in domo Do-
mini, universos sermones, quos
ego mandavi tibi ut loquaris ad
eos: noli subtrahere verbum,

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Ἤκουσαν ἔθνη φωνήν σου, καὶ τῆς κραυγῆς
σου ἐπλήσθη ἡ γῆ, ὅτι μαχητὴς πρὸς
μαχητὴν (π) ἠσθένησαν, ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔπεσον
13 ἀμφότεροι. Ἃ ἘΛΑ΄ΛΗΣΕ ΚΥ΄ΡΙΟΣ
ἐν χειρὶ Ἱερεμίου, τοῦ ἐλθεῖν (ρ) τὸν βασι-
λέα Βαβυλῶνος (σ) τοῦ κόψαι γῆν Αἰ-
14 γύπτου. Ἀναγγείλατε εἰς Μαγδωλὸν, καὶ
παραγγείλατε εἰς Μέμφιν· εἴπατε, Ἐπί-
στηθι, καὶ ἑτοίμασον, ὅτι κατέφαγε μά-
15 χαιρα τὴν σμίλακά σου. Διατί ἔφυγεν (τ)
ἀπὸ σοῦ ὁ Ἆπις; ὁ μόσχος ὁ ἐκλεκτός
σου οὐκ ἔμεινεν· ὅτι (υ) κύριος παρέλυ-
16 σεν αὐτόν. Καὶ τὸ πλῆθός σου ἠσθένησε,
καὶ (φ) ἔπεσε· καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον
αὐτοῦ (χ) ἐλάλει, Ἀναστῶμεν, καὶ (″) ἀνα-
στρέψωμεν πρὸς τὸν λαὸν ἡμῶν (ψ) εἰς
τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἀπὸ προσώπου μα-
17 χαίρας Ἑλληνικῆς. Καλέσατε τὸ ὄνομα
Φαραὼ Νεχαὼ βασιλέως Αἰγύπτου,
18 Σαὼν ἐσβιὲ μωήδ. Ζῶ ἐγὼ, λέγει
κύριος ὁ θεὸς, ὅτι ὡς τὸ Ἰταβύριον ἐν
τοῖς ὄρεσι, καὶ ὡς ὁ Κάρμηλος (ω) ὁ ἐν τῇ
19 θαλάσσῃ, ἥξει. Σκεύη ἀποικισμοῦ ποί-
ησον σεαυτῇ κατοικοῦσα θύγατερ Αἰ-
γύπτου, ὅτι Μέμφις εἰς ἀφανισμὸν ἔ-
σται, καὶ κληθήσεται Οὐαὶ, διὰ τὸ μὴ
20 ὑπάρχειν κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ. Δά-
μαλις κεκαλλωπισμένη Αἴγυπτος, ἀπό-
σπασμα ἀπὸ Βοῤῥᾶ ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτήν,
21 Καὶ οἱ μισθωτοὶ αὐτῆς ἐν αὐτῇ, ὥσπερ
μόσχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι ἐν αὐτῇ·
διότι καὶ (α) αὐτοὶ ἀπεστράφησαν, καὶ ἔ-
φυγον ὁμοθυμαδὸν· οὐκ ἔστησαν, ὅτι ἡμέρα
ἀπωλείας ἦλθεν ἐπ᾽ (β) αὐτοὺς, καὶ και-
22 ρὸς ἐκδικήσεως αὐτῶν. Φωνὴ (γ) αὐ-
τῶν ὡς ὄφεως συρίζοντος, ὅτι ἐν ἄμ-
μῳ (δ) πορεύονται, ἐν ἀξίναις ἥξουσιν
23 ἐπ᾽ αὐτήν· ὡς κόπτοντες ξύλα Ἐκκό-
ψουσι τὸν δρυμὸν αὐτῆς, λέγει (″) κύριος,
ὅτι οὐ μὴ εἰκασθῇ, ὅτι (ε) πληθύνει ὑπὲρ
ἀκρίδα, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμός.
24 Κατῃσχύνθη ἡ θυγάτηρ Αἰγύπτου, παρ-
25 εδόθη εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ Βοῤῥᾶ. Ἰδοὺ
ἐγὼ ἐκδικῶ τὸν Ἀμμὼν τὸν υἱὸν αὐ-
τῆς ἐπὶ Φαραὼ, καὶ ἐπὶ τοὺς πεποιθό-
27 τας ἐπ᾽ αὐτῷ. Σὺ δὲ μὴ φοβηθῇς δοῦ-
λός μου Ἰακὼβ, μηδὲ πτοηθῇς Ἰσραήλ·
διότι ἐγὼ (ζ) ἰδοὺ σώζων σε μακρό-
θεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ τῆς αἰχ-
μαλωσίας αὐτῶν. καὶ ἀναστρέψει Ἰακὼβ,
καὶ ἡσυχάσει καὶ ὑπνώσει, καὶ οὐκ ἔσται
ὁ παρενοχλῶν αὐτόν.

Audierunt gentes vocem tuam, & clamore tuo impleta est terra: quia pugnator adversus pugnatorem infirmatus est: idipsum ceciderunt utrique. QUÆ loquutus est Dominus in manu Hieremiæ, cùm veniret rex Babylonis ad percutiendam terram Ægypti. (g) Annuntiate in Magdolum, & annuntiate in Memphim: dicite, Sta, & prepara te: quia devoravit gladius (h) smilacem tuam. Quare fugit à te (i) Apis? vitulus electus tuus? non permansit; quia Dominus dissolvit eum: Et multitudo tua infirmata est, & cecidit: & unusquisque ad proximum suum loquebatur; Surgamus, & revertamur ad populum nostrum in patriam nostram à facie gladii Græci. Vocate nomen Pharaonis Nechao regis Ægypti, (k) Saon Esbie Moed. Vivo ego, dicit Dominus Deus, (l) quia sicut Itabyrium in montibus, & sicut Carmelus in mari veniet. Vasa transmigrationis fac tibi, habitatrix filia Ægypti, quoniam Memphis in solitudinem erit, & vocabitur Væ, eo quòd non sint habitantes in ea. Vitula adornata Ægyptus: excidium ab Aquilone venit super eam: Et mercenarii ejus in ea, quasi vituli saginati nutriti in (m) ea: nam & ipsi conversi sunt, & fugerunt unanimiter: non steterunt: quia dies perditionis venit super eos, & tempus ultionis eorum. Vox eorum, quasi serpentis sibilantis; quia in arena ambulant, in securibus venient super eam quasi cædentes ligna Excident sylvam ejus, dicit Dominus; quoniam non supputabitur, quoniam multiplicavit super locustam: & non est eis numerus. Confusa est filia Ægypti, tradita est in manus populi ab (n) Aquilone. Ecce ego ulciscar Ammon filium ejus (o) super Pharaonem, & super eos qui confiderant (p) in eo. Tu autem ne timueris, serve meus Jacob, neque paveas, Israel: quia ecce ego salvans te de longè, & semen tuum ex captivitate ipsorum. Et revertet Jacob, & quiescet, & dormiet: & non erit, qui perturbet eum.

MS.A. (π) ἠσθένησεν, (ρ) Ναβουχοδονόσορ τὸν (σ) καὶ ἐκκόψαι τὴν γῆν αὐτοῦ. (τ) ὁ Ἆπις; (υ) ὁ κύριος (φ) ἔπεσον· (χ) ἐλάλει, (″) ἀποστρέψωμεν εἰς τὸν λαὸν (ψ) ἀπὸ προσώπου (ω) ἐν τῇ (α) οὗτοι ἀπεστράφησαν, (β) αὐτοῖς, (γ) ὡς ὄφεως (δ) πορεύσονται, (″) κύριος ὁ θεὸς, (ε) πληθύνει ὑπὲρ ἀκρίδας, (ζ) σώζω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ארי הא בקרתא דאתקרי שמי עלה אנא משרי לאבאשא ואתון מדמן דמזכא
תזכון לא תזכון ארי דקטלין בחרבא אנא מכלי על כל יתבי ארעא אמר יי צבאות:
30 ואת תתנבי להון ית כל פתגמיא האלין ותימר להון יי ממרומא יכלי וממדור קודשיה
ירים ממריה אכלאה יכלי דייתון בזוון על ארע בית שכנתיה הא כנחתי מעצרא
31 דמרימין קלהון כן ייתי זועה לכל יתבי ארעא: מטא אתרגושא עד סיפי ארעא ארי
דינא קדם יי בעממיא מתפרע הוא לכל בשרא רשיעיא דבהון מסרנון לקטלא אמר יי:
32 כדנן אמר יי צבאות הא בשתא נפקא מעם לעם ועממין רברבין ייתון בגלי מסיפי
33 ארעא: ויהון קטילי ארמן קדם יי ביומא ההוא מסיפי ארעא ועד סיפי ארעא לא
34 יסתפדון ולא יתכנשון ולא יתקברון לזיבל מבדר על אפי ארעא יהון: אלילו מלכיא
וצוחו וחפו רישיכון בקטמא תקיפי עמא ארי שלימו יומיכון לקטלא ותתבדרון ותפלון
35 36 דהויתון רגינין כמני חמדתא: וייבד בית ערוקי מן מלכיא ושיזבא מתקיפי עמא: קל
37 צוחת מלכיא ויללת תקיפי עמא ארי אבו יי ית עמהון: ויצדון מדורי שלמהון מקדם
38 תקוף רוגזא דיי: גלא מלכא מכרכיה ארי הות ארעהון לצדו מן קדם חרב סנאה
דהיא כחמר מרויא ומן קדם תקוף רוגזיה:

כו

1 בריש מלכות יהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה הוה פתגמא הדין מן קדם
2 יי למימר: כדנן אמר יי קום בדרת בית מקדשא דיי ותתנבי על כל קרויא דבית יהודה
דעלין למסגד בבית מקדשא דיי ית כל פתגמיא דפקדתך לאתנבאה להון לא תמנע
פתגם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia ecce in civitate super quam invocatum est nomen meum, ego incipio affligere: & vos putatis prorsus esse immunes? Non eritis immunes: quia eos qui occidunt gladio ego voco super omnes habitatores terræ, dicit Dominus exercituum. Tu autem prophetabis eis omnia verba hæc, & dices eis: Dominus de excelso clamabit, & de habitaculo sancto suo attollet verbum suum: clamando clamabit ut veniant direptores super terram domus majestatis suæ, sicut qui descendunt in torcular, qui tollunt vocem suam, sic veniet conturbatio omnibus habitatoribus terræ. Pervenit tumultus usque ad extrema terræ: quia judicium coram Domino cum populis: retribuet ipse omni carni; impios qui in eis sunt, tradet morti, dicit Dominus. Hæc dicit Dominus exercituum: Ecce malum egredietur de populo in populum, & populi multi venient apertè à finibus terræ. Et erunt occisi *projecti* à facie Domini in tempore illo à finibus terræ usq; ad extrema terræ: non plangentur, nec colligentur, nec sepelientur: in sterquilinium dispersum super faciem terræ erunt. Ululate reges, & clamate, & operite capita vestra cinere fortes in populo; quia impleti sunt dies vestri ut occidamini: et dispergemini, et cadetis qui eratis *delicati* quasi vasa desiderabilia. Et peribit domus fugitivorum à regibus, & liberatio à fortibus populi. Vox clamoris regum, & ululatio fortium populi: quia vastavit Dominus populos eorum. Et desolabuntur habitacula pacifica eorum, à facie furoris iræ Domini. Migravit rex ex arce sua; quia fuit terra eorum in desolationem à facie gladii inimici, qui inebriat sicut vinum, & à facie iræ furoris ejus.

CAP. XXVI.

IN principio regni Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda, factum est verbum istud à facie Domini, dicendo: Hæc dicit Dominus, Sta in atrio domus sanctuarii Domini, & prophetabis in omnes civitates domus Juda, quæ veniunt ut adorent in domo sanctuarii Domini, omnia verba quæ præcepi tibi, ut prædiceres eis: ne dimittas verbum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quandoquidé en ab ipsa civitate super quam 29
invocatũ est nomen meum, initium facio no-
cendi ei, vos immunes essetis? haudquaquam
eritis immunes, quoniam gladium advoco in
omnes habitatores terræ, dicit Dñs potentissi-
mus. Tu itaq; prophetabis eis omnes sermo- 30
nes istos, & dices eis; Dñs ab excelso rugiet,
& ex habitaculo sanctitatis suæ vocem suam
edet, horrendè rugiet contra domiciliũ suum,
hem hem ut *uvarum* calcator resonabit ad-
versùs omnes habitatores terræ, Pervadet 31
strepitus usq; ad extrema terræ: Quia disce-
ptatio est Dño cum gentibus, & ipse judicat
omnem carnem; ideo impios gladio tradam,
dicit Dñs. Sic ait Dñs potentissimus, Deus If- 32
raelis, Ecce malum progredietur de gente in
gentem, & procella magna excitabitur ab ex-
tremis terræ: Erúntque qui interficientur à 33
Domino in die illa, ab extremis terræ usq; ad
extrema terræ: nemo lugebit, nemo lamenta-
tabitur, nemóque deplorabit eos: non colli-
gentur, neq; sepelientur; sed ut stercus in su-
perficie terræ manebunt. Ululate pastores, & 34
exclamate; & volutate vos *in pulvere* poten-
tiores in grege: quoniã expleti sunt dies vestri
ut mactemini, frangamini, & cadatis ut vasa
expetibilia. Et peribit perfugium à pastori- 35
bus, & evadendi loc' ab arietib' gregis: Vox 36
clamoris pastorum, & ululat' arietum gregis
audietur, eò quòd diripuerit Dñs greges eo-
rum: Et rumpentur domicilia tuta à conspe- 37
ctu æstuantis iræ Dñi, Quia dereliquit domi- 38
cilium suum ut leo qui cubile suum derelin-
quit, quia redactus est terra eorum in solitu-
dinem à conspectu iræ Domini, & à con-
spectu ferventis furoris ejus.

CAP. XXVI.

Initio regni Jojacimi filii Josiæ regis Judæ 1
factus est sermo iste ad Jeremiam à Domino,
hisce verbis; Sic dicit Dominus, Sta in atrio 2
domûs Domini, & dic omnibus civitatibus
Judæorum venientium ad adorandum in do-
mo Domini, omnes sermones quos illis di-
cendum præcepi tibi: ne ullum quidem ver-
bum subtrahito:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*سمعوا الامم صوتك * ومن صراخك امتلات الارض * لان محاربا على محارب ضعف جميعا
سقطا كلاهما * الاصحاح السادس عشر *
*هذا ما تكلم به الرب بيد ارميا * اذ اتي بختنصر ملك بابل ليستاصل ارضه
*اخبروا في مجدول وخبروا في منف قولوا قف وتهيا لان السيف اكل مقاربك * لماذا هرب
قر عجلك المختار هاربا ولم يثبت لان الرب ازاله * وكثرتك ضعفت * وسقطوا كل واحد
على قريبه فقالوا نقوم ونمضي الى شعبنا من وجه سيف يوناني * ادعوا اسم فرعون نخاو
ملك مصر صااون اسبي امويد * حي انا يقول الرب الاله انه كما ابطابيريون في الجبال
ومثل الكرمل في البحر ياتي * ابنة السبي * اصنعي لذاتك ايتها الساكنة ابنة مصر لان
منف تصير للفناء وتدعي ويل من اجل انه لا يكون سكان فيها * مصر العجلة المنمقة
ياتي عليها الانكسار من الشمال * واجراؤها فيها مثل عجول مسمنة مربية فيها لان
انهم هولاء انصرفوا وهربوا معا ولم يقفوا لان يوم الهلاك اتي عليهم * وزمان انتقامهم بصوت
مثل حية تصفر * لانهم في الرمل يسيرون * وبفوس ياتون لها مثل قطاعي الخشب يقطعون
غابها * يقول الرب الاله انها لا تشفي * لانهم كثروا اكثر من الجراد وليس لهم عدد * خزيت
ابنة مصر * ودفعت في ايدي شعب من الشمال * ها انا انتقم من امون ابنها * على فرعون
وعلى الواثقين به [MS.Oxon. * وادفعهم الى اعدايهم الذين يطلبون انفسهم * في يد
بختنصر ملك بابل وفي ايدي عبيده * ومن بعد ذلك يحل ويسكن كالايام الاولى يقول الرب
*وانت لا تخف يا عبدي يعقوب * ولا تجزع يا اسرائيل * من اجل اني انا اخلصك من البعد
وذريتك من السبي * ويرجع يعقوب * ويسكن ويتم * ولا يكون من يرويه *

Audient populi vocem tuam, & clamore 12
tuo implebitur terra; quia bellator super
bellatorem, uterque debilitatus, corruent
ambo.

Textus decimus sextus.

Hæc sunt quæ locutus est Dominus 13
per Jeremiam, quando venit
Bochtonassar rex Babelis ad e-
vertendam terram ipsius.

Annuntiate in Migdol, & notum facite 14
in Menphi; dicite, Siste & compara te,
quia gladius voravit rostrum tuum. Ad 15
quid aufugit, quâ de causâ vitulus tuus
electus fugiens erupit, nec substitit? quia
Dominus depulit illum. Multitudo quo- 16
que tua consternata est; et cadentes quisq;
super proximum suum; dicebant, Surga-
mus, & eamus ad populares nostros à con-
spectu gladii Græci. Vocate nomen Pha- 17
raonis Nechao regis Ægypti, Saon esbi
Himmoed. Vivus ego sum, ait Dominus 18
Deus, quòd ut Itabyrion in montibus, et ut
Charmelus in mari, venient instrumenta
populationis. Tui ipsius curam age O o- 19
tiosa filia Ægypti: nam Menphis erit in
exitium, & vocabitur, Infœlicitas; quia
nulli manebunt habitatores in ea. Super 20
Ægyptum vitulam cælatam irruet contri-
tio ab Aquilone, Dum mercenarii ejus in 21
ipsa tanquam vituli saginati nutriuntur
in ea: nam etiam isti discedent fugientesq;
simul, & non subsistent; quia dies exitii
veniet super illos, et tempus ultionis eorum
cum voce simili serpentis sibilantis. Nam 22
per arenas incedentes pervenient ad eam
cum securibus, ut lignorum cæsores cædent
sylvas ejus. Dicit Dominus Deus eam mi- 23
nimè sanandam, quòd ii plurimi sint,
plures locustis, imò innumeri. Pudefiet 24
filia Ægypti, tradetur in manus populi
Aquilonaris: Ecce ego vindictam de Am- 25
mone filio ipsius repetam, à Pharaone & à
fidentibus ipso. [MS. Ox. *Et tradam* 26
eos hostibus suis, qui quærunt animas
ipsorum: nempe in manus Bochtonassaris
regis Babyloniæ, & in manus servorum
ejus: postmodum autem quiescent, & ha-
bitabunt sicut diebus priscis, dicit Do-
minus.] *Tu verò ne timeto serve mi* 27
Jacob, neque formidato O Israel; quo-
niam ego vindicabo te è loco remoto, &
progeniem tuam è captivitate: & rever-
tetur Jacob, & quiescet, dormiétque ne-
mine lædente.

ירמיה : כו

3 אולי ישמעו וישבו איש מדרכו הרעה ונחמתי
אל־הרעה אשר אנכי חשב לעשות להם מפני רע
4 מעלליהם: ואמרת אליהם כה אמר יהוה אם־לא
תשמעו אלי ללכת בתורתי אשר נתתי לפניכם:
5 לשמע על־דברי עבדי הנבאים אשר אנכי שלח
6 אליכם והשכם ושלח ולא שמעתם: ונתתי
את־הבית הזה כשלה ואת־העיר הזאתה אתן
7 לקללה לכל גויי הארץ: וישמעו הכהנים
והנביאים וכל־העם את־ירמיהו מדבר את־הדברים
8 האלה בבית יהוה: ויהי ככלות ירמיהו
לדבר את כל־אשר־צוה יהוה לדבר אל־כל־העם
ויתפשו אתו הכהנים והנביאים וכל־העם
9 לאמר מות תמות: מדוע נבית בשם־יהוה
לאמר כשלו יהיה הבית הזה והעיר הזאת תחרב
מאין יושב ויקהל כל־העם אל־ירמיהו
10 בבית יהוה: וישמעו שרי יהודה את־הדברים
האלה ויעלו מבית־המלך בית יהוה וישבו
11 בפתח שער־יהוה החדש: ויאמרו הכהנים והנביאים
אל־השרים ואל־כל־העם לאמר משפט־מות
לאיש הזה כי נבא אל־העיר הזאת כאשר
12 שמעתם באזניכם: ויאמר ירמיהו אל־כל־השרים
ואל־כל־העם לאמר יהוה שלחני להנבא
אל־הבית הזה ואל־העיר הזאת את כל־הדברים
13 אשר שמעתם: ועתה היטיבו דרכיכם ומעלליכם
ושמעו בקול יהוה אלהיכם וינחם יהוה אל־
14 הרעה אשר דבר עליכם: ואני הנני בידכם
15 עשו־לי כטוב וכישר בעיניכם: אך
ידע תדעו כי אם־ממתים אתם אתי כי־דם נקי
אתם נתנים עליכם ואל־העיר הזאת ואל־ישביה
כי באמת שלחני יהוה עליכם לדבר
באזניכם את כל־הדברים האלה:

Versio VULG. LAT.

3 Si fortè audiant & convertantur
unusquisque à via sua mala: &
pœniteat me mali, quod cogito
facere eis propter malitiam stu-
4 diorum eorum. Et dices ad eos;
Hæc dicit Dominus; Si non au-
dieritis me, ut ambuletis in lege
5 mea, quam dedi vobis, Ut au-
diatis sermones servorum meo-
rum Prophetarum, quos ego misi
ad vos de nocte consurgens, &
6 dirigens, & non audistis: Dabo
domum istam sicut Silo, & urbem
hanc dabo in maledictione cun-
7 ctis gentibus terræ. Et audierunt
sacerdotes, & prophetæ, & o-
mnis populus, Jeremiam loquen-
tem verba hæc in domo Domini.
8 Cúmque complésset Jeremias,
loquens omnia quæ præceperat
ei Dominus ut loqueretur ad uni-
versum populum, apprehende-
runt eum sacerdotes, & prophe-
tæ, & omnis populus, dicens;
9 Morte moriatur. Quare pro-
phetavit in nomine Domini, di-
cens; Sicut Silo erit domus hæc:
& urbs ista desolabitur, eò quòd
non sit habitator? Et congrega-
tus est omnis populus adversùs
10 Jeremiam in domo Domini. Et
audierunt principes Juda verba
hæc: & ascenderunt de domo
regis in domum Domini, & se-
derunt in introitu portæ domûs
11 Domini novæ. Et locuti sunt sa-
cerdotes & prophetæ ad princi-
pes, & ad omnem populum, di-
centes; Judicium mortis est viro
huic: quia prophetavit adver-
sùs civitatem istam, sicut audistis
12 auribus vestris. Et ait Jeremias
ad omnes principes, & ad uni-
versum populum, dicens; Domi-
nus misit me, ut prophetarem ad
domum istam, & ad civitatem
hanc, omnia verba quæ audistis.
13 Nunc ergò bonas facite vias ve-
stras, & studia vestra, & audite
vocem Domini Dei vestri: &
pœnitebit Dominum mali, quod
14 locutus est adversùm vos. Ego
autem ecce in manibus vestris
sum: facite mihi quod bonum
et rectum est in oculis vestris:
15 Veruntamen scitote et cognosci-
te, quòd si occideritis me, san-
guinem innocentē tradetis con-
tra vosmetipsos, et contra civi-
tatem istam, et habitatores ejus:
in veritate enim misit me Domi-
nus ad vos, ut loquerer in auri-
bus vestris omnia verba hæc.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 (η) Μὴ φοβοῦ παῖς μου Ἰακώβ, λέγει κύ-
ριος, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγώ εἰμι. ἡ ἀπαλὴ
καὶ τρυφερὰ παρεδόθη. ὅτι ποιήσω (θ) ἔθνει
συντέλειαν ἐν παντὶ ἔθνει εἰς οὓς ἐξῶσά σε
ἐκεῖ, σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω ἐκλιπεῖν, καὶ
παιδεύσω σε εἰς (ι) κρίμα, καὶ ἀθῷον οὐκ
(κ) ἀθῳώσω σε.

MS.A. (η) Καὶ σὺ μὴ (θ) συντέλειαν ἐν παντὶ (ι) κρίσιν, (κ)
ἀθῳώσω

Cap. 50. ΚΕΦ. κζ'.
1 Vulg.Lat. (α) ΛΟ'ΓΟΣ ΚΥΡΙ'ΟΥ
"ΟΝ 'ΕΛΑ'ΛΗΣΕ 'ΕΠΙ' ΒΑΒΥΛΩ'-
2 ΝΑ. Ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ
ἀκουστὰ ποιήσατε, καὶ μὴ κρύψητε· εἴπατε,
Ἑάλωκε Βαβυλών, κατῃσχύνθη (β) Βῆ-
λος, ἡ ἀπαλὴ, ἡ τρυφερὰ παρεδόθη
3 (γ) Μαρωδάχ, Ὅτι ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν
ἔθνος ἀπὸ Βοῤῥᾶ, οὗτος θήσει τὴν γῆν αὐ-
τῆς εἰς ἀφανισμὸν, καὶ οὐκ ἔσται ὁ κατοι-
κῶν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἀνθρώπου (δ) καὶ ἕως
4 κτήνους. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐν τῷ
καιρῷ ἐκείνῳ, ἥξουσιν οἱ υἱοὶ (ε) Ἰσραη-
λῖται, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰούδα ἐπὶ τὸ αὐτὸ, βα-
δίζοντες καὶ κλαίοντες πορεύσονται, τὸν
5 κύριον θεὸν αὐτῶν ζητοῦντες. Ἕως (ζ)
Σιὼν ἐρωτήσουσι τὴν ὁδὸν, ὧδε γὰρ τὸ πρόσ-
ωπον αὐτῶν δώσουσι, καὶ ἥξουσι, καὶ κατα-
φεύξονται πρὸς κύριον (η) τὸν θεόν· δια-
6 θήκη γὰρ αἰώνιος οὐκ ἐπιλησθήσεται. Πρό-
βατα ἀπολωλότα ἐγενήθη ὁ λαός μου, οἱ
ποιμένες αὐτῶν ἐξῶσαν αὐτοὺς, ἐπὶ τὰ
ὄρη ἀπεπλάνησαν αὐτοὺς, ἐξ ὄρους ἐπὶ βου-
νὸν ᾤχοντο, ἐπελάθοντο κοίτης αὐ-
7 τῶν. Πάντες οἱ εὑρίσκοντες αὐτοὺς, (θ)
ἀνήλισκον αὐτούς. οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν εἶ-
πον, Μὴ ἀνῶμεν αὐτοὺς, ἀνθ' ὧν ἥμαρ-
τον τῷ κυρίῳ. νομὴ δικαιοσύνης τῷ συν-
8 αγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν. (ι) Ἀπαλλο-
τριώθητε ἐκ μέσου Βαβυλῶνος καὶ ἀπὸ γῆς
Χαλδαίων, καὶ ἐξέλθατε, καὶ γένεσθε ὥσπερ
9 δράκοντες κατὰ πρόσωπον προβάτων. Ὅτι
ἰδοὺ ἐγὼ ἐγείρω ἐπὶ Βαβυλῶνα συνα-
γωγὰς ἐθνῶν ἐκ γῆς Βοῤῥᾶ, καὶ παρατά-
ξονται αὐτῇ· ἐκεῖθεν (κ) ἁλώσεται, ὡς
βολὶς μαχητοῦ συνετοῦ οὐκ ἐπιστρέψει κενή.
10 Καὶ ἔσται ἡ Χαλδαία εἰς προνομὴν, πάντες
οἱ (λ) προνομεύοντες αὐτὴν ἐμπλησθή-
11 σονται. Ὅτι ηὐφραίνεσθε, καὶ κατεκαυ-
χᾶσθε, διαρπάζοντες τὴν κληρονομίαν μου,
διότι ἐσκιρτᾶτε, ὡς βοΐδια ἐν βοτάνῃ,
12 καὶ ἐκερατίζετε ὡς ταῦροι. Ἠσχύνθη ἡ
μήτηρ (μ) ὑμῶν σφόδρα, ἐνετράπη ἡ τε-
κοῦσα (ν) ὑμᾶς μήτηρ ἐπ' ἀγαθὰ, ἐσχάτη
13 ἐθνῶν, ἔρημος. Ἀπὸ ὀργῆς κυρίου, οὐ
κατοικηθήσεται (ξ)· καὶ ἔσται εἰς ἀφανι-
σμὸν πᾶσα· καὶ πᾶς ὁ διοδεύων διὰ Βα-
βυλῶνος σκυθρωπάσει, καὶ συριοῦσιν ἐπὶ
πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς.

MS.A. (α) Ὁ ΛΟ'ΓΟΣ "ΟΝ 'ΕΛΑ'ΛΗΣΕΝ ΚΥ'ΡΙΟΣ 'ΕΠΙ' (β) Βὴλ, (γ)
Μερωδάχ, (δ) ἕως κτήνους. (ε) Ἰακὼβ, καὶ οἱ (ζ) εἰς Σιὼν (η) θεόν· (θ) κατ-
ανάλισκον (ι) Ἀπαλλοτριώθητε (κ) ἁλώσονται, (λ) προνομεύσαντες (μ) ὑ-
μῶν (ν) ἡμᾶς (ξ) εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμὸν πᾶσα ἡ γῆ

Ne timeas puer meus Jacob, dic-
it Dominus: quia tecum ego
sum. (q) Intrepida & delicata
tradita est. Quia faciam (r)
genti consummationem in omni
gente, ad quos expuli te illuc:
te autem non faciam deficere: &
castigabo te in judicio, et innocen-
tem faciens non faciam inno-
centem te.

CAP. XXVII.
Verbum Domini, quod loqu-
tus est super (a) Babylonem. An-
nuntiate in gentibus, & audi-
(b) facite, & ne abscondatis:
Dicite; Capta est Babylon: Confu-
sus est (c) Belus; interrita, deli-
cata tradita est Merodach: Quia
ascendit super eam gens ab Aqui-
lone. Hic ponet terram ejus in
desolationem: & non erit, qui
habitet in ea ab homine, & us-
que ad pecus. In diebus illis, &
in tempore illo, venient filii Israël,
ipsi, & filii Juda in idipsum
euntes, & plorantes ibunt, Do-
minum Deum suum quærentes.
Usque ad Sion interrogabunt vi-
am: huc enim faciem suam da-
bunt: & venient, & confugient
ad Dominum Deum. Testamen-
tum enim æternum oblivioni non
tradetur. Oves perditæ factus
est populus meus: pastores eo-
rum expulerunt eos in montes,
seduxerunt eos, de monte in col-
lem abierunt: obliti sunt cubilis
sui. Omnes invenientes eos consu-
mebant eos. Inimici eorum dixe-
runt, Ne dimittam* eos, eo quod
peccaverunt Domino. Pascua ju-
stitiæ ei, qui congregavit patres
(d) eorum. Abalienamini de me-
dio Babylonis: & de terra Chal-
dæorum, & egredimini: &
estote velut (e) dracones ante fa-
ciem ovium. Quia ecce ego sus-
cito super Babylonem congregati-
ones gentium de terra Aquilonis,
& aciem opponent ei: inde ca-
pietur: quasi jaculum pugna-
toris intelligentis non redibit va-
cuum. Et erit Chaldæa in dire-
ptionem: omnes diripientes eam
implebuntur. Quia lætabamini,
& gloriabamini diripientes he-
reditatem meam: quia gestie-
batis quasi vituli in herba, &
cornupetebatis, velut tauri. Con-
fusa est mater vestra valdè: &
pudefacta est mater, quæ peperit
vos ad bona: novissima gentium,
(g) deserta. Præ ira Domi-
ni, non habitabitur, sed erit u-
niversa in solitudinem, et omnis,
qui transibit per Babylonem, in-
stabitur, et sibilabunt super omni
plagam ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 מאים ישמעון ויתובון גבר מאורחיה בישא ואתיב מן בישתא דאנא חשיב למעבד
4 להון מקדם בישות עובדיהון: ותימר להון כדנן אמר יי אם לא תקבלון למימרי
5 למהך באוריתי דיהבית קדמיכון: לקבלא לפתגמי עבדי נבייא דאנא שלח לותכון
6 מקדם ומשלח ולא קבלתון: ואתן ית ביתא הדין כשילו וית קרתא הדא אתן
7 ללוטא לכל עממי ארעא: ושמעו כהניא וספריא וכל עמא דירמיה מתנבי ית פתגמיא
8 האלין בבית מקדשא דיי: והוה כד שיצי ירמיה לאתנבאה ית כל דפקיד יי למללא
9 עם כל עמא ואחדו יתיה כהניא וספריא וכל עמא למימר ממת תמות: מדין
אתנביתא בשמא דיי למימר כשילו יהי ביתא הדין וקרתא הדא תחרוב מבלי יתיב
10 ואתכניש כל עמא על ירמיה בבית מקדשא דיי: ושמעו רברבי יהודה ית פתגמיא האלין
וסליקו מבית מלכא לבית מקדשא דיי ויתיבו במעלנא דתרע בית מקדשא דיי
11 מדינחאה: ואמרו כהניא וספריא לרברביא ולכל עמא למימר חובת דין דקטול לגברא
12 הדין ארי אתנבי על קרתא הדא כמה דשמעתון באודניכון: ואמר ירמיה לכל
רברביא ולכל עמא למימר יי שלחני לאתנבאה על ביתא הדין ועל קרתא הדא ית כל
13 פתגמיא דשמעתון: וכען אתקינו אורחתכון ועובדיכון וקבלו למימרא דיי אלהכון
14 ויתוב יי מן בישתא דמלל עליכון: ואנא האנא מסיר בידכון עבידו לי כמה דתקן
15 וכמה דכשר בעיניכון: ברם מידע תידעון ארי אם קטלין אתון יתי ארי דם זכי אתון
יהבין עליכון ועל קרתא הדא ועל יתבהא ארי בקשוט שלחני יי עליכון לאתנבאה
קדמיכון ית כל פתגמיא האלין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fortè audient & convertentur unusquisque à via sua mala, & avertar ego
à malo quod cogito facere eis propter malitiam operum ipsorum. Et dices
ad eos: Hæc dicit Dominus; Si non receperitis verbum meum ut ambu-
letis in lege mea quam dedi coram vobis: Ut obediatis verbis servorum
meorum prophetarum, quos ego misi ad vos, manè consurgens & mit-
tens, & non obedistis. Et dabo domum istam sicut Silo, & civitatem
istam dabo in maledictionem omnibus populis terræ. Et audierunt sa-
cerdotes & scribæ & omnis populus Jeremiam prophetantem omnia ver-
ba hæc, in domo sanctuarii Domini. Et factum est cùm consummasset
Jeremias prophetare omnia quæ præcepit ei Dominus ut loqueretur cum
omni populo, apprehenderunt eum sacerdotes & scribæ, & omnis popu-
lus, dicendo: Morte morieris. Quare prophetâsti in nomine Domini,
dicens: Sicut Silo erit domus ista? & civitas hæc desolabitur absque
habitatore? Et congregatus est omnis populus contra Jeremiam in domo
sanctuarii Domini. Et audierunt principes Juda verba hæc, & ascende-
runt de domo regis in domum sanctuarii Domini, & sederunt in introitu
portæ orientalis domus sanctuarii Domini. Et dixerunt sacerdotes & scri-
bæ principibus & omni populo, dicentes: Peccatum judicii mortis est
viro huic; quia prophetavit adversùs civitatem istam: sicut audistis auribus
vestris. Et ait Jeremias ad omnes principes, & ad omnem populum dicens:
Dñs misit me ut prophetarem contra domum istam, & contra civitatem
hanc omnia verba quæ audistis. Et nunc rectas facite vias vestras, & opera
vestra, & obedite verbo Dñi Dei vestri, & avertetur Dñs à malo quod lo-
cut* est contra vos. Et ego ecce ego tradit* sum in manum vestram; facite
mihi sicut rectum est, & sicut placuerit oculis vestris. Veruntamen sciendo
scitote, quia si occideritis me, sanguinem innocentem vos dabitis super vos,
& super civitatem hanc, & super habitatores ejus: Quia verè misit me
Dñs ad vos, ut prophetarem in conspectu vestro omnia verba hæc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Si fortè acquiescant, & revertantur quisque à 3
via sua mala, ut desistam à malo quod eis in-
ferre decreverã propter nequitiã actionũ eo-
rum: Itaq; dic eis; Sic dicit Dñs, nisi acquie- 4
veritis mihi, & ambulaveritis in lege mea quã
proposui vobis; Et acquieveritis sermonib⁹ 5
servorũ meorum prophetarũ quos ego mitto
ad vos (singulis *enim* diebus diluculò misi, &
nondũ acquievistis.) Reddã domũ istam simi- 6
lem Silo, & civitatẽ istam maledictioni tra-
dam apud omnes populos terræ. Audierunt 7
autem sacerdotes, & prophetæ falsi, totúsque
populus Jeremiam sermones hujusmodi lo-
quentẽ in domo Dñi. Quare cùm finem fe- 8
cisset Jeremia dicendi quicquid præceperat ei
Dñs proloqui apud universum populũ, tenue-
runt eum sacerdotes, & falsi prophetæ, totúsq;
popul⁹ ille, & dixerũt; Occidatur qui prophe- 9
tavit in nomine Dñi, dixitque similem Silo
fore domũ istam, & civitatẽ hanc ruiturã ob
defectũ incolarũ: adeóq; congregatus fuerat
universus populus contra Jeremiam in domo
Dñi. Audientes autem principes Judæ sermo- 10
nes istos, ascenderunt è domo regia in domũ
Domini, & sederunt in vestibulo portæ novæ
domûs Dñi. Tum locuti sunt sacerdotes fal- 11
sique prophetæ ad principes & universum
populũ, hisce verbis; Sententiã mortis dignus
est vir iste, quia prophetavit contra civitatem
istam & contra habitatores ejus, quemadmo-
dum auribus vestris audivistis. Dixit autem 12
Jeremia cunctis principibus totique populo,
Dominus quidem me misit ad prophetandum
contra domum hanc, & contra civitatem istã
omnes sermones quos audistis. Nunc itaque 13
corrigite vias vestras & actiones vestras, &
obtemperate voci Dñi Dei vestri, ut desistat
Dñs à malo quod in vos decrevit. Quod au- 14
tem ad me, ecce sum inter man⁹ vestras; facite
prout libuerit placueritque vobis. Verun- 15
tamen certò scitote, quòd si me interfeceritis,
sanguinem innocentem ascribetis contra vos,
contra civitatem istam, & contra habitato-
res ejus: quoniam reverà misit me Dominus
ad vos, ut referrem in aures vestras omnes
sermones istos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وأنت لا تخف يا عبدي يعقوب يقول الرب لأني أنا معك أنا العير خائفة المنعمة أسلمت
لأني أصنع هلاكا بكل أمة أقصيتك إليهم هناك * وأما أنت أصنعك أن لا تفني ولأؤدبك
بالحكم ولا أتركك تزكية * الفصل السابع والعشرون *
* القول الذي تكلم به الرب على بابل * أخبروا في الأمم واصنعوا مسمعات ولا تكتموا قولوا
أهلكت بابل * خزي بيل ماروصاح * العير خائفة المنعمة أسلمت * لأن أمة من الجربياء
صعدت عليها * هذه تصنع أرضها للفناء * ولا يكون من يسكن فيها من الإنسان إلى
البهيمة * في تلك الأيام وفي ذلك الزمان تأتي بنو يعقوب وبنو يهوذا جميعا يعمدون ويبكون
يمضون طالبين الرب إلههم إلى صهيون يسألون الطريق * لأنهم يعطون وجههم ههنا
ويأتون ويلتجئون إلى الرب الإله * لأنه عهد أبدي لا ينسى * صار شعبي خرافا ضالة * رعاتهم
أقصوهم * على الجبال أضلوهم * يعبرون من جبل إلى تل * نسوا مضجعهم * جميع الذين
يجدونهم يأكلونهم * أعداؤهم قالوا لا ندعهم لأنهم أخطأوا للرب مرعى العدل الجامع آبائهم
* تغربوا من وسط بابل * ومن أرض الكلدانيين اخرجوا * وصيروا مثل تيوس لوجه الخراف
* لأني ها أنا أثير على بابل مجامع أمم من أرض الجربياء * ويصطفون عليها من هناك تهلكون
مثل نصل المحارب الفهم لا يرجع فارغا * وتكون الكلدانية للنهب وجميع الذين ينهبونها
يشبعون * لأنكم فرحتم وافتخرتم يا خاطفي ميراثي * من أجل أنكم طرتم مثل عجاجيل
في النبات * وتناطحتم مثل الثيران * افتضحت أمكم جدا * خجلت الأم التي ولدتكم
للخيرات * آخرة الأمم خراب من غضب الرب لا تسكن إلى الأبد * وتكون كل الأرض للفناء
وكل من يمر ببابل يعبس * ويصفرون على كل ضربها *

Tu igitur ne timeto serve mi Jacob, ait 28
Dominus; quoniam ego tecum sum: im-
pavida illa et delicata tradetur; quoni-
am excidium facturus sum in omnibus
gentibus ad quas te depuli; te autem ef-
ficiam ut non consumaris: verùm puni-
am te in judicio, nec omnino insontem
relinquam.

CAP. XXVII.

SErmo quem locutus est Domi- 1
nus contra Babelem.
Annuntiate inter gentes, publicum faci- 2
te, & ne celetis: dicite, Periit Babel,
pudefactus est Bel-merodach, intrepida il-
la et voluptuaria dedit manus. Quoni- 3
am gens quædam ex Aquilone contra i-
psam ascendit; hæc terram ejus tantum
ad exitium rediget, ut nullus sit vel ho-
mo vel jumentum qui habitet in ea. In 4
diebus eóque tempore filii Jacobi & fi-
lii Judæ simul venient, flebunt, ac fle-
bunt: quærentes Dominum Deum suum,
pergent ad Sionem interrogantes de via.
Huc enim vertent faciem suam, & veni- 5
ent, confugientque ad Dominum Deum;
quia fœdus est perpetuum quod nunquam
oblivioni tradetur. Factus est populus 6
meus oves perditæ, pastores earum depu-
lerunt eas, super montes perdiderunt eas,
aberrant de monte ad collem, oblitæ sunt
cubilis sui: Quicunque invenient eas, 7
comedunt eas. Hostes eorum dicunt, Ne
dimittamus eos, quia peccaverunt in Do-
minum pascuum justitiæ, congregantem
patres eorum. Migrate de medio Ba- 8
belis, et de terra Chaldæorum exite et estote
veluti dracones ante agnos. Nam ecce 9
concitabo contra Babelem turbas gentium
de terra Aquilonari, quæ se disponent con-
tra eam (exinde peribunt) tanquam cuspis
sagittæ bellatoris periti qui non reverti-
tur vacuus. Eritque Chaldæa in prædam, 10
et omnes qui prædabuntur eam, implebun-
tur. Quia lætati & gloriati estis O ra- 11
ptores hæreditatis meæ; quia exsultastis
ut vituli in gramine, & quasi tauri invi-
cèm cornu petistis: Maximâ ignominiâ 12
affecta est mater vestra, erubuit mater quæ
vos ad bona genuit. Finis gentium, ob 13
iram Domini, ruina erit nunquam habita-
bilis; redigetur enim tota terra in desola-
tionem, & quicunque secus Babelem
transierint, frontem contrahent & sibila-
bunt propter tantam ejus plagam.

ירמיה : כו

,prophetas ad & ,sacerdotes ad populus omnis & ,principes dixerunt Et
16 ויאמרו השרים וכל העם אל הכהנים ואל הנביאים
Domini nomine in quia : mortis judicium huic viro non
אין לאיש הזה משפט מות כי בשם יהוה
senioribus de viri Surrexeruntque .nos ad est locutus nostri Dei
17 אלהינו דבר אלינו : ויקמו אנשים מזקני
Michah : dicendo ,populi concionem omnem ad dixerunt & ,terræ
18 הארץ ויאמרו אל כל קהל העם לאמר : מיכיה
dixit & ,Jehudah regis Chizchijahu diebus in vaticinans fuit Morastites
המורשתי היה נבא בימי חזקיהו מלך יהודה ויאמר
: exercituum Dominus dixit Sic : dicendo ,Jehudah populū omnem ad
אל כל עם יהודה לאמר כה אמר יהוה צבאות
domus mons & ,erit tumuli Jerusalaim & ,arabitur ager Sijon
ציון שדה תחרש וירושלים עיים תהיה והר הבית
Chizchijahu eum interfecerunt interficiendo Nunquid .sylvæ excelsa in
19 לבמות יער : ההמת המתהו חזקיהו
,Dominum timuit Nonne ? Jehudah omnis & ,Jehudah rex
מלך יהודה וכל יהודה הלא ירא את יהוה
malum ad Dominum pœnituit & ,Domini facies est precatus &
ויחל את פני יהוה וינחם יהוה אל הרעה
grande malum facientes nos & ? eos adversus erat locutus quod
אשר דבר עליהם ואנחנו עשים רעה גדולה
Domini nomine in vaticinans fuit vir etiam Et .nostras animas contra
20 על נפשותינו : וגם איש היה מתנבא בשם יהוה
adversus prophetavit & ,Jehárim Chiriath de Semahajahu filius Urijahu
אוריהו בן שמעיהו מקרית היערים וינבא על
verba omnia juxta ,hanc terram adversus & ,istam civitatem
העיר הזאת ועל הארץ הזאת ככל דברי
omnes & ,eius potentes omnes & ,Jehojachim rex audivit Et .Irmejahu
21 ירמיהו : וישמע המלך יהויקים וכל גבוריו וכל
audivit & : eum interficere rex quæsivit & ,ejus verba principes
השרים את דבריו ויבקש המלך המיתו וישמע
misit Et .Ægyptum est ingressus & ,fugitque ,timuit & ,Urijahu
22 אוריהו ויירא ויברח ויבא מצרים : וישלח
,Hachbor filium Elnathan ,Ægyptum viros Jehojachim rex
המלך יהויקים אנשים מצרים את אלנתן בן עכבור
,Ægypto de Urijahu eduxerunt Et .Ægyptum in eo cum viros &
23 ואנשים אתו אל מצרים : ויוציאו את אוריהו ממצרים
,gladio in eum percussit & ,Jehojachim regem ad eum adduxerunt &
ויבאהו אל המלך יהויקים ויכהו בחרב
Veruntamen .populi filiorum sepulchra in ejus cadaver projecit &
24 וישלך את נבלתו אל קברי בני העם : אך
dandum non ad ,Irmejahu cum erat Saphan filii Achicam manus
יד אחיקם בן שפן היתה את ירמיהו לבלתי תת
.eum interficiendum ad ,populi manu in eum
אתו ביד העם להמיתו :

CAP. XXVII. כז

fuit ,Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim regni principio In
1 בראשית ממלכת יהויקם בן יאושיהו מלך יהודה היה
dixit Sic : dicendo ,Domino à Irmejah ad istud verbum
2 הדבר הזה אל ירמיה מאת יהוה לאמר : כה אמר
.tuū collū super ea dabis & ,vectes & ,vincula tibi Fac :me ad Domin⁹
יהוה אלי עשה לך מוסרות ומטות ונתתם על צוארך :
regem ad & ,Moab regem ad & ,Edom regem ad ea mittes Et
3 ושלחתם אל מלך אדום ואל מלך מואב ואל מלך
manum per ,Sidon regem ad & ,Sor regem ad & ,Hammon filiorum
בני עמון ואל מלך צר ואל מלך צידון ביד
.Jehudah regem Sidchijahu ad ,Jerusalaim venientium nuntiorum
מלאכים הבאים ירושלם אל צדקיהו מלך יהודה :

Versio VULG. LAT.

16 Et dixerunt principes, & omnis populus, ad sacerdotes, & ad prophetas; Non est viro huic judicium mortis: quia in nomine Domini Dei nostri locutus est
17 ad nos. Surrexerunt ergò viri de senioribus terræ: & dixerunt ad omnem cœtū populi, loquen-
18 tes; Michæas de Morasthi fuit propheta in diebus Ezechiæ regis Juda, & ait ad omnem populum Juda, dicens; Hæc dicit Dominus exercituum, Sion quasi ager arabitur: & Jerusalem in acervum lapidum erit: & mons
19 domûs in excelsa sylvarum. Numquid morte condemnavit eum Ezechias rex Juda, & omnis Juda? numquid non timuerunt Dominum, & deprecati sunt faciem Domini: & pœnituit Dominum mali, quod locutus fuerat adversùm eos? Itaque nos facimus malum grande contra
20 animas nostras. Fuit quoque vir prophetans in nomine Domini, Urias filius Semei de Cariathiarim: & prophetavit adversus civitatem istam, & adversus terram hanc, juxta omnia verba Je-
21 remiæ. Et audivit rex Joakim, & omnes potentes, & principes ejus, verba hæc: & quæsivit rex interficere eum. Et audivit Urias, & timuit, fugitque & ingressus
22 est Ægyptum. Et misit rex Joakim viros in Ægyptum, Elnathan filium Achobor, & viros cum
23 eo in Ægyptum. Et eduxerunt Uriam de Ægypto: & adduxerunt eum ad regem Joakim, & percussit eum gladio: & projecit cadaver ejus in sepulchris
24 vulgi ignobilis. Igitur manus Ahicam filii Saphan fuit cum Jeremia, ut non traderetur in manus populi, & interficerent eum.

CAP. XXVII.

1 IN principio regni Joakim filii Josiæ regis Juda, factum est verbum istud ad Jeremiam à Domi-
2 no, dicens; Hæc dicit Dominus ad me; Fac tibi vincula, & catenas: & pones eas in collo tuo.
3 Et mittes eas ad regem Edom, & ad regem Moab, & ad regem filiorum Ammon, & ad regem Tyri, & ad regem Sidonis, in manu nuntiorum, qui venerunt Jerusalem ad Sedeciam regem Juda.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Παρατάξασθε ἐπὶ Βαβυλῶνα κύκλῳ πάντες τείνοντες τόξον, τοξεύσατε ἐπ' αὐτὴν, μὴ φείσησθε ἐπὶ τοῖς τοξεύμασιν
15 ὑμῶν, Καὶ κατακρατήσατε (o) αὐτῆς. παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς, ἔπεσαν αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς, (π) καὶ κατεσκάφη τὸ τεῖχος αὐτῆς, ὅτι ἐκδίκησις παρὰ θεοῦ ἐστιν· ἐκδικεῖτε ἐπ' αὐτὴν, καθὼς ἐποίησε, ποιή-
16 σατε αὐτῇ. (ρ) Ἐξολοθρεύσατε σπέρμα ἐκ Βαβυλῶνος, κατέχοντα δρέπανον ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας Ἑλληνικῆς, ἕκαστος εἰς τὸν (σ) λαὸν αὐτοῦ ἀποστρέψουσι, καὶ ἕκαστος εἰς (τ) τὴν
17 γῆν αὐτοῦ φεύξεται. Πρόβατον πλανώμενον Ἰσραὴλ, λέοντες ἐξῶσαν αὐτόν· ὁ πρῶτος ἔφαγεν αὐτὸν βασιλεὺς Ἀσσοὺρ, καὶ οὗτος ὕστερον τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ βασιλεὺς Βαβυλῶνος.
18 Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, καθὼς ἐξεδίκησα ἐπὶ
19 τὸν βασιλέα Ἀσσούρ. Καὶ ἀποκαταστήσω τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν νομὴν αὐτοῦ, καὶ νεμήσεται ἐν τῷ Καρμήλῳ, καὶ ἐν ὄρει Ἐφραίμ, καὶ ἐν (υ) τῷ Γαλαὰδ, καὶ πλησθήσεται ἡ
20 ψυχὴ αὐτοῦ. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, (φ) ζητήσουσι τὴν ἀδικίαν Ἰσραὴλ, καὶ οὐχ ὑπάρξει, καὶ τὰς ἁμαρτίας Ἰούδα, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῶσιν, ὅτι ἵ-
21 λεως ἔσομαι τοῖς ὑπολελειμμένοις Ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει κύριος. πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας (χ) ἐπ' αὐτήν· ἐκδίκησον μάχαιρα, καὶ ἀφάνισον, λέγει κύριος, καὶ ποίει κατὰ πάντα ὅσα ἐν-
22 τέλλομαί σοι. Φωνὴ πολέμου καὶ συντρι-
23 βὴ μεγάλη ἐν γῇ Χαλδαίων. Πῶς (ψ) ἐκλάσθη καὶ συνετρίβη ἡ σφῦρα πάσης τῆς γῆς; πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανισμὸν Βα-
24 βυλὼν ἐν ἔθνεσιν; Ἐπιθήσονταί σοι, (ω) καὶ οὐ γνώσῃ, ὦ Βαβυλὼν καὶ ἁλώσῃ· εὑρέθης, καὶ ἐλήφθης, ὅτι τῷ κυρίῳ ἀν-
25 τέστης. Ἤνοιξε κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξήνεγκε τὰ σκεύη ὀργῆς αὐτοῦ, ὅτι ἔργον τῷ (α) κυρίῳ θεῷ ἐν γῇ Χαλδαίων,
26 Ὅτι ἐληλύθασιν οἱ καιροὶ αὐτῆς. ἀνοίξατε τὰς ἀποθήκας αὐτῆς, (β) ἐρευνήσατε αὐτὴν ὡς σπήλαιον, καὶ (γ) ἐξολοθρεύσατε αὐτήν· μὴ γενέσθω αὐτῆς κατά-
27 λειμμα· Ἀναξηράνατε αὐτῆς πάντας τοὺς καρποὺς, καὶ καταβήτωσαν εἰς σφαγήν. οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἥκει ἡ ἡμέρα αὐτῶν, καὶ και-
28 ρὸς ἐκδικήσεως αὐτῶν. Φωνὴ φευγόντων, καὶ ἀνασωζομένων ἐκ γῆς Βαβυλῶνος, τοῦ ἀναγγεῖλαι εἰς Σιὼν (δ) τὴν ἐκδίκησιν παρὰ κυρίου θεοῦ (ε) ἡμῶν.

MS.A. (o) ἐπ' αὐτήν. (π) κατεσκάφη (ρ) Ἐξολοθρεύσατε [illegible] τόπον (τ) τὸν οἶκον (υ) γῇ Γαλαὰδ, καὶ ἐμπλησθήσεται (φ) φησὶν κύριος (χ) αὐτήν. (ψ) συνεκλάσθη (ω) καὶ ἁλώσῃ, καὶ οὐ γνώσῃ ὡς Βαβυλὼν, καὶ εὑρέθης, (α) κυρίῳ ἐν γῇ (β) καὶ ἐρευνήσατε (γ) ἐξολοθρεύσατε (δ) ἐκδίκησιν (ε) αὐτῶν.

Instruimini super Babylonem in circuitu omnes, qui tenditis arcum: jaculamini super eam: ne parcatis in jaculis vestris, (h) Et subjicite eam. Dissolutæ sunt manus ejus, ceciderunt propugnacula ejus, & suffossus est murus ejus: quia ultio à Deo est: ulciscimini super eam: sicut fecit, facite ei. Exterminate semen de (i) Babylone, tenentem falcem in tempore messis: à facie gladii Græci, unusquisque ad populum suum revertentur, & unusquisque in terram suam fugiet. Ovis errans Israel: leones expulerunt eum. Primus comedit eum rex Assur, & hic posteriùs ossa ejus rex Babylonis. Proptereà hæc dicit Dominus; Ecce ego ulciscor super regem Babylonis, & super terram ejus, sicut ultus sum super regem Assur. Et restituam Israel in pascuam suam, & pascet in (k) Carmelo, & in monte Ephraem, & in Galaad: & implebitur anima ejus. In diebus illis, & in tempore illo quærent iniquitatem Israel; & non erit, & peccata Judæ; & non invenientur: quia propitius ero residuis (l) Super terram, dicit Dominus. Amarè ascende super eam, & super habitantes in ea: ulciscere gladie, & dele, dicit Dominus, & fac secundum omnia quæ mandavero tibi. Vox belli, & contritio magna in terra Chaldæorum. Quomodo fractus & contritus est malleus universæ terræ? quomodò factus est in solitudinem Babylon in gentibus? (m) Ascendent in te, & (n) non cognoscas quia Babylon, et capieris. Inventa es, et capta, quia Domino restitisti. Aperuit Dominus thesaurum suum, et protulit vasa iræ suæ: quoniam opus Domino Deo in terra Chaldæorum: Quoniam venerunt tempora ejus. Aperite apothecas ejus: scrutamini eam, velut speluncam, et exterminate eam: non sint ejus reliquiæ; Exiccate omnes ejus fructus; et descendant in occisionem. Væ eis, quia venit dies ipsorum, et tempus ultionis eorum. Vox fugientium et evadentium de terra Babylonis, ad annuntiandum in Sion ultionem à Domino Deo (o) nostro.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ואמרו רברביא וכל עמא לכהניא ולספריא לית לגברא הדין חובת דין דקטול ארי
17 בשמא דיי אלהנא מלל עמנא : וקמו גבריא מסבי ארעא ואמרו לכל קהלא דעמא
18 למימר : מיכה דממרשא הוה מתנבי ביומי חזקיה מלך שבטא דבית יהודה ואמר לכל
עמא דבית יהודה למימר כדנן אמר יי צבאות ציון חקל תתרדי וירושלם ליגרין תהי
19 וטור בית מקדשא דיי לחישת חורשא : המקטל קטלוהי חזקיה מלך שבטא דבית
יהודה וכל דבית יהודה הלא דחיל מן קדם יי וצלי קדם יי ותב יי מן בישתא דמלל
20 עליהון ואנחנא גרמין לאיתאה בישתא רבתא על נפשתנא : ואף גברא הוה מתנבי
בשמא דיי אוריה בר שמעיה מקרית יערים ואתנבי על קרתא הדא ועל ארעא הדא ככל
21 פתגמי ירמיה : ושמע מלכא יהויקים וכל גברוהי וכל רברביא ית פתגמוהי ובעא
22 מלכא למקטליה ושמע אוריה ודחיל וערק ואתא למצרים : ושלח מלכא יהויקים
23 גברין למצרים ית אלנתן בר עכבור וגברין עמיה למצרים : ואפיקו ית אוריה ממצרים
24 ואיתיוהי לות מלכא יהויקים וקטליה בחרבא ורמא ית נבלתיה לקברי גליא : ברם יד
אחיקם בר שפן הות עם ירמיה בדיל דלא למסר יתיה בידא דעמא למקטליה :

כז

1 בריש מלכות יהויקים בר יאשיהו מלך שבטא דבית יהודה הות פתגמא הדין עם ירמיה
2 מן קדם יי למימר : כדנן אמר יי לי עביד לך חנקין ונירין ותתנינון על צורך : ותשלחנון
3 לות מלכא דאדום ולות מלכא דמואב ולות מלכא דבני עמון ולות מלכא דצור
ולות מלכא דצידון ביד אזגדיא דאתן לירושלם לות צדקיה מלך שבטא דבית
יהודה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixerunt principes & omnis popul⁹ sacerdotibus & scribis: Non est reatus judicii mortis viro huic; quia in nomine Dñi Dei nostri locutus est nobiscum. Et surrexerunt viri de seniorib⁹ terræ, & dixerunt omni ecclesiæ populi, dicendo: Micheas de Maresa prophetavit in dieb⁹ Ezechiæ regis tribus domus Juda, & ait omni populo domus Juda, dicendo: Sic dicit Dñs exercituum: Sion quasi ager arabitur, & Jerusalem in acervos erit, & mons domus sanctuarii in silentia sylvæ. Num occidendo occiderunt eum Ezechias rex tribus domus Juda, & omnes [viri] domus Juda? Nónne timuit à facie Domini? & oravit coram Domino? & aversus est Dominus à malo quod locutus fuerat super eos. Et nos sumus in causa ut adducamus malum grande super animas nostras. Et etiam alius vir prophetavit in nomine Domini, Urias nomine, fili⁹ Semeiæ de Cariathiarim; & prophetavit adversum civitatem istam, & adversùs terram hanc, juxta omnia verba Jeremiæ. Et audivit rex Joachim, & omnes potentes ejus, & omnes principes, verba ejus: & quæsivit rex interficere eum. Et audivit Urias, & timuit, & fugit, & venit in Ægyptum. Et misit rex Joachim viros in Ægyptum, Elnathan filium Achbor, & alios viros cum eo in Ægyptum. Et eduxerunt Uriam de Ægypto, & adduxerunt eum ad regem Joachim: & interfecit eum gladio, & projecit cadaver ejus in sepulchra transmigrantium. Veruntamen manus Achicam filii Saphan fuit cum Jeremia, ut non traderent eum in manus populi ad occidendum eum.

CAP. XXVII.

IN principio regni Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda, factum est verbum istud cum Jeremia à facie Domini, dicendo: Hæc dicit Dominus mihi: Fac tibi vincula & juga, & pones ea super collum tuum. Et mittes ea ad regem Edom, & ad regem Moab, & ad regem filiorum Ammon, & ad regem Tyri, & ad regem Sydon per manum nuntiorum qui venient in Jerusalem ad Sedechiam regem tribus domus Juda.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܘ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܠܟܗ̈ܢܐ ܘܠܢܒ̈ܝܐ ܕܓܠܐ. ܠܐ ܚܝܒ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܘܬܐ
ܡܛܠ ܕܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ ܡܠܠ ܥܡܢ. * ܘܩܡܘ ܓܒܪ̈ܐ ܡܢ ܩܫܝ̈ܫܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܘ
ܠܟܠܗ ܟܢܘܫܐ ܕܥܡܐ. * ܡܝܟܐ ܡܪܫܬܝܐ. ܕܐܬܢܒܝ ܗܘܐ ܒܝܘ̈ܡܘܗܝ ܕܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ: ܘܐܡܪ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܨܗܝܘܢ
ܐܝܟ ܚܩܠܐ ܬܬܕܒܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܚܪܒܐ ܬܗܘܐ. ܘܛܘܪܐ ܕܒܝܬܐ ܠܥܒܐ. * ܕܠܡܐ ܡܩܛܠ
ܩܛܠܗ ܗܘܐ ܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܟܠܗ ܝܗܘܕܐ. ܐܠܐ ܕܚܠܘ ܡܢ ܡܪܝܐ ܘܐܬܟܫܦܘ
ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܬܬܘܝ ܡܪܝܐ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܕܐܡܪ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܚܢܢ ܥܒܕܝܢ ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ
ܒܢܦܫܬܢ ܠܐ ܢܥܒܕ. * ܘܐܦ ܓܒܪܐ ܐܚܪܢܐ ܗܘܐ ܕܡܬܢܒܐ ܗܘܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘܪܝܐ
ܒܪ ܫܡܥܝܐ ܡܢ ܩܪܝܬ ܢܥܪܝܢ. ܘܐܬܢܒܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܐܝܟ ܟܠܗܝܢ
ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܪܡܝܐ. * ܘܫܡܥ ܡܠܟܐ ܝܘܝܩܝܡ ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܘܪܘܪ̈ܒܢܘܗܝ
ܦܬܓܡܘܗܝ. ܘܒܥܐ ܡܠܟܐ ܠܡܩܛܠܗ. ܘܫܡܥ ܐܘܪܝܐ ܘܕܚܠ. ܘܥܪܩ
ܘܐܙܠ ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܝܘܝܩܝܡ ܠܐܢܫܐ ܡܨܪܝܐ. ܠܐܠܝܬܢ ܒܪ ܥܟܒܘܪ
ܘܠܓܒܪ̈ܐ ܥܡܗ ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܐܘܪܝܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܝܘܝܩܝܡ
ܘܩܛܠܗ ܒܣܝܦܐ. ܘܫܕܝܗ ܠܦܓܪܗ ܥܠ ܩܒܪܐ ܕܒܢ̈ܝ ܥܡܐ. * ܒܪܡ ܐܝܕܗ ܕܐܚܝܩܡ
ܒܪ ܫܦܢ ܗܘܬ ܥܡ ܐܪܡܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܒܐܝܕܐ ܕܥܡܐ ܠܡܩܛܠܗ.

* ܫܠܡ * ܟܘ *

* ܒܪܫ ܡܠܟܘܬܗ ܕܨܕܩܝܐ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܠܐܪܡܝܐ
ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܥܒܕ ܠܟ ܢܝܪܐ ܘܫܩܘܩܐ. ܘܐܪܡܐ ܐܢܘܢ ܥܠ ܨܘܪܟ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܠܟܐ
ܕܐܕܘܡ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܨܘܪ. ܘܠܡܠܟܐ ܕܨܝܕܢ
ܒܝܕ ܐܝܙܓܕ̈ܐ ܕܐܬܝܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ.

Tum dixerunt principes totúsque populus 16
ad sacerdotes & falsos prophetas, Nequa-
quam dignus est vir iste morte, cùm nomine
Domini Dei nostri sit nos allocutus. Deinde 17
surgentes viri quidem è senioribus terræ,
dixerunt universo cœtui populi; Micha Ma- 18
resithes prophetavit in diebus Hezeciæ re-
gis Judæ, dixitque toti populo Judæ; Sic
ait Dominus exercituum Deus Israelis, Sion
in agrum redigetur, Jerusalem desolata fiet,
& mons *hujus* domûs in saltum. Num verò 19
morte affecit illum Hezecia rex Judæ to-
túsque Juda? Quin potiùs timuerunt Do-
minum, & exoraverunt eum, destititque Do-
minus a malo quod contra eos decreverat:
& nos jam crimen atrox nobis ipsis inferre
studeremus? Fuit etiam vir quidam qui pro- 20
phetavit in nomine Domini, Uria Semeiæ
filius de civitate Naarin; prophetavit, in-
quam, de civitate ista, prorsus juxta sermo-
nes Jeremiæ: Cúmque audisset rex Jojacim, 21
& omnes servi omnésque principes ejus ser-
mones ipsius; voluit quidem rex interficere
eum: quod audiens Uria timuit, fugiénsque
recepit se in Ægyptum. Sed misit rex Jojacim 22
quendam Ægyptium, *nempe* Eliathanem fi-
lium Abchoris, & quosdam cum eo in Ægy-
ptum; Qui Uriam educentes ex Ægypto, ad- 23
duxerunt eum ad regem Jojacim; & is inter-
fecit eum gladio, projecitque cadaver ejus
supra sepulchra popularium. At verò manus 24
Ahicami filii Saphanis fuit cum Jeremia, ne
traderetur in manum plebis ut occideretur.

CAP. XXVII.

INitio regni Sedeciæ filii Josiæ regis Judæ 1
fuit sermo iste ad Jeremiam à Domino:
Fac tibi jugum & lora, eáque aptato collo 2
tuo. Deinde mitte illa ad regem Adum ad 3
regem Moab, ad regem filiorum Amon, ad
regem Tyri, & ad regem Sidonis; per le-
gatos qui Jerosolymam veniunt ad Sedeciam
regem Judæ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اصطفوا على بابل من حولها. يا جميع الموترين قوسا ارموا عليها. لا تشفقوا على سهامكم
واقبضوا عليها * استرخت يداها. سقطت شرافاتها. لان النقمة من قبل الله هي انتقموا
منها. كما صنعت اصنعوا بها * استاصلوا الزرع من بابل. الماسك منجلا في زمن الحصاد من
وجه سيف يوناني يرجع كل واحد الى موضعه. وكل واحد يهرب الى بيته * خروف ضال اسرائيل
الاسد اقصوه. الاول اكله ملك الموصل. وهذا اخيرا اكل عظامه ملك بابل * لاجل
هذا هكذا يقول الرب. ها انا احكم على ملك بابل وعلى ارضه. كما حكمت على ملك
الموصل * وارد اسرائيل الى مرعاه. ويرعى في الكرمل وفي جبل افرايم وفي ارض جلعاد ويمتلي
نفسه * في تلك الايام وفي ذلك الزمان. قال الرب. يطلبون ظلم اسرائيل فلا يوجد. وخطايا
يهوذا فلا يوجدون. لاني اصير راحما للمتبقين على الارض * يقول الرب بمرارة اركب عليها
وعلى سكانها. انتقم ايها السيف وافنها يقول الرب. واصنع كلما امرك به * صوت حرب
وانكسار عظيم في ارض الكلدانيين * كيف فسخت وكسرت مطرقة كل الارض.
كيف صارت بابل للفناء في الامم * يثبون عليك ويهلكين ولا تعلمين. مثل بابل وجدت
واخذت. لانك قاومت الرب.

الاصحاح السابع عشر *

* فتح الرب كنزه واخرج اوعية غضبه. لان العمل للرب في ارض الكلدانيين * لان
ازمنتها بلغت. افتحوا اهراءها. ودوسوها مثل مغارة. واستاصلوها. لا يكن لها
بقية * يبسوا جميع ثمرها. وليهبطوا للذبح. ويل لهم لان يومهم اتى وزمان انتقامهم
* صوت الهاربين المتخلصين من ارض بابل. ليخبروا في صهيون الانتقام من قبل
الرب الههم *

Disponite aciem contra Babelem circum- 14
quaque: O omnes arcum tendentes, ja-
culamini in eam, ne parcatis sagittis ve-
stris, capite illam: Remissæ sunt ma- 15
nus ejus, pinnæ ejus ceciderunt. Quan-
doquidem ultio hæc à Deo est, ulciscimi-
ni de ea: quemadmodum fecit, facite ei:
Evellite semen ex Babele, tenentem 16
falculam tempore messis: à conspectu
gladii Græci revertatur quisque ad lo-
cum suum, & quisque fugiat in do-
mum suam. Agnus errans fuit Israel, 17
leones depulerunt eum; prior comêdit
eum rex Assyriæ, hic autem postremò
comêdit ejus ossa rex Babelis. Iccir- 18
co sic ait Dominus, Ecce ego conde-
mnabo regem Babelis ejúsque terram,
quemadmodum condemnavi regem Assy-
riæ; Et restituam Israelem in pascuum 19
suum, pascétque in Charmelo, & in mon-
te Aphremi, atque in terra Galaad, &
explebitur anima ipsius. In diebus coque 20
tempore, ait Dominus, quærent impieta-
tem Israelis, & non reperietur; & pec-
cata Judæ, nec invenientur: quia pro-
pitius ero residuis super terram. Dicit 21
Dominus, Cum acerbitate insiliam in eam
& in cives ejus: ulciscere O gladie, &
absume illam dicit Dominus, & fac quic-
quid præcipiam tibi. Strepitus pugnæ, 22
& contritio magna in terra Chaldæorum.
Quomodo discerptus fractúsque es mal- 23
leo totius terræ? quomodo abiit Babel in
excidium inter gentes? Irruent in te, 24
ac peribis te nesciente: ut Babel inve-
nieris, & capieris; quia opposuisti te Do-
mino.

Textus decimus septimus.

Aperuit Dominus repositorium suum, 25
protulitque instrumenta furoris sui; quia
opus hoc est Domini in terra Chaldæo-
rum. Quandoquidem tempora ejus 26
advenerunt, aperite granaria ejus, scru-
tamini eam ut speluncam, eámque fun-
ditùs evertite, non supersint illi reli-
quiæ: Arefacite omnes fructus ejus; 27
& ad mactationem descendant, Væ
illis, quoniam advenit dies eorum, &
tempus ultionis eorum, Vox fugien- 28
tium & evadentium de terra Babelis,
ut annuntient in Sione ultionem illa-
tam à Domino Deo suo.

ירמיה: כז

4 וצוית אתם אל־אדניהם לאמר כה־אמר יהוה צבאות
אלהי ישראל כה תאמרו אל־אדניכם: 5 אנכי
עשיתי את־הארץ את־האדם ואת־הבהמה אשר על־פני
הארץ בכחי הגדול ובזרועי הנטויה ונתתיה
6 לאשר ישר בעיני: ועתה אנכי נתתי את־
כל־הארצות האלה ביד נבוכדנאצר מלך־בבל
עבדי וגם את־חית השדה נתתי לו לעבדו:
7 ועבדו אתו כל־הגוים ואת־בנו ואת־בן־בנו
עד בא־עת ארצו גם־הוא ועבדו בו גוים
8 רבים ומלכים גדלים: והיה הגוי והממלכה אשר
לא־יעבדו אתו את־נבוכדנאצר מלך־בבל ואת
אשר לא־יתן את־צוארו בעל מלך בבל בחרב
וברעב ובדבר אפקד על־הגוי ההוא נאם־יהוה
9 עד־תמי אתם בידו: ואתם אל־תשמעו אל־
נביאיכם ואל־קסמיכם ואל חלמתיכם ואל־
עננכם ואל־כשפיכם אשר־הם אמרים אליכם
10 לאמר לא תעבדו את־מלך בבל: כי שקר הם
נבאים לכם למען הרחיק אתכם מעל אדמתכם והדחתי
11 אתכם ואבדתם: והגוי אשר יביא את־צוארו
בעל מלך־בבל ועבדו והנחתיו על־
אדמתו נאם־יהוה ועבדה וישב בה:
12 ואל־צדקיה מלך־יהודה דברתי ככל־הדברים
האלה לאמר הביאו את־צואריכם בעל מלך בבל
13 ועבדו אתו ועמו וחיו: למה תמותו אתה
ועמך בחרב ברעב ובדבר כאשר דבר
14 יהוה אל־הגוי אשר לא־יעבד את־מלך בבל: ואל־
תשמעו אל־דברי הנבאים האמרים אליכם לאמר
לא תעבדו את־מלך בבל כי שקר הם נבאים לכם:
15 כי לא שלחתים נאם־יהוה והם נבאים בשמי
לשקר למען הדיחי אתכם ואבדתם אתם והנבאים
הנבאים לכם:

Versio VULG. LAT.

4 Et præcipies eis ut ad dominos
suos loquantur; Hæc dicit Do-
minus exercituum, Deus Israel;
Hæc dicetis ad dominos vestros;
5 Ego feci terram, & homines, &
jumenta, quæ sunt super faciem
terræ, in fortitudine mea ma-
gna, & in brachio meo extento:
& dedi eam ei, qui placuit in
6 oculis meis. Et nunc itaque ego
dedi omnes terras istas in ma-
nu Nabuchodonosor regis Ba-
bylonis servi mei: insuper &
bestias agri dedi ei ut serviant
7 illi. Et servient ei omnes gen-
tes, & filio ejus, & filio filii
ejus: donec veniat tempus ter-
ræ ejus & ipsius: & servient ei
gentes multæ, & reges magni.
8 Gens autem & regnum, quod
non servierit Nabuchodonosor
regi Babylonis, & quicunque
non curvaverit collum suum
sub jugo regis Babylonis: in
gladio, & in fame, & in peste
visitabo super gentem illam,
ait Dominus, donec consumam
9 eos in manu ejus. Vos ergò
nolite audire prophetas ve-
stros, & divinos, & somnia-
tores, & augures, & malefi-
cos, qui dicunt vobis; Non
10 servietis regi Babylonis. Quia
mendacium prophetant vobis,
ut longè vos faciant de terra
vestra, & ejiciant vos, & per-
11 eatis. Porrò gens, quæ sub-
jecerit cervicem suam sub jugo
regis Babylonis, & servierit
ei; dimittam eam in terra sua,
dicit Dominus: & colet eam,
12 & habitabit in ea. Et ad Se-
deciam regem Juda locutus
sum secundùm omnia verba
hæc, dicens; Subjicite colla ve-
stra sub jugo regis Babylonis,
& servite ei, & populo ejus,
13 & vivetis. Quare moriemini
tu & populus tuus gladio, &
fame, & peste, sicut locutus
est Dominus ad gentem, quæ
servire noluerit regi Babylonis?
14 Nolite audire verba propheta-
rum dicentium vobis; Non
servietis regi Babylonis: quia
mendacium ipsi loquuntur vo-
15 bis. Quia non misi eos, ait
Dominus: & ipsi prophetant
in nomine meo mendaciter:
ut ejiciant vos, & pereatis tam
vos, quàm prophetæ, qui vati-
cinantur vobis.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Παραγγείλατε ἐπὶ Βαβυλῶνα πολλοῖς,
παντὶ ἐντείνοντι τόξον, (*)παρεμβάλετε
ἐπ᾽ αὐτὴν κυκλόθεν· μὴ ἔστω αὐτῆς ἀνα-
σωζόμενος· ἀνταπόδοτε αὐτῇ κατὰ τὰ ἔρ-
γα αὐτῆς, κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησε, ποιήσα-
τε αὐτῇ, ὅτι πρὸς (ζ) κύριον ἀντέστη θεὸν
30 ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Διὰ τοῦτο πεσοῦνται οἱ
νεανίσκοι αὐτῆς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς,
καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ αὐτῆς
31 ῥιφήσονται, εἶπε κύριος. Ἰδοὺ ἐγὼ (η)
ἐπὶ σὲ τὴν ὑβρίστριαν, λέγει κύριος· ὅτι
ἥκει ἡ ἡμέρα σου, καὶ ὁ καιρὸς (*)ἐκδικήσεώς
32 σου. Καὶ ἀσθενήσει ἡ ὕβρις σου, καὶ πεσεῖται,
καὶ (θ) οὐδεὶς ἔσται ὁ ἀνιστῶν αὐτήν. καὶ
ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυμῷ αὐτῆς, καὶ κατα-
33 φάγεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς. Τάδε
λέγει κύριος, Καταδεδυνάστευνται οἱ
υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ οἱ υἱοὶ Ἰούδα, ἅμα πάν-
τες οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐτοὺς, κατε-
δυνάστευσαν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ ἠθέλησαν ἐξα-
34 ποστεῖλαι αὐτούς. Καὶ ὁ λυτρούμενος αὐ-
τοὺς ἰσχυρὸς, Κύριος παντοκράτωρ ὄνομα
αὐτῷ· κρίσιν κρινεῖ πρὸς τοὺς ἀντιδίκους
αὐτοῦ, ὅπως ἐξάρῃ τὴν γῆν· καὶ παροξυνεῖ
35 τοῖς κατοικοῦσιν Βαβυλῶνα, Μάχαιραν
ἐπὶ τοὺς Χαλδαίους, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν-
τας Βαβυλῶνα, καὶ ἐπὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐ-
36 τῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς συνετοὺς αὐτῆς· Μάχαι-
ραν ἐπὶ τοὺς μαχητὰς αὐτῆς, καὶ παραλυ-
37 θήσονται· Μάχαιραν ἐπὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ τὰ ἅρματα αὐτῶν· μάχαιραν
ἐπὶ τοὺς μαχητὰς αὐτῶν, (ι) καὶ ἐπὶ τὸν
σύμμικτον τὸν ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἔσονται
(κ) ὡσεὶ γυναῖκες· μάχαιραν ἐπὶ τοὺς
38 θησαυροὺς (λ), καὶ διασκορπισθήσονται· Ἐπὶ
τῷ ὕδατι αὐτῆς (μ), καὶ καταισχυνθή-
σονται, ὅτι γῆ τῶν γλυπτῶν ἐστι, καὶ ἐν
39 ταῖς (ν) νήσοις, οὗ κατεκαυχῶντο. Διὰ τοῦτο
κατοικήσουσιν ἰνδάλματα ἐν ταῖς νήσοις,
καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ θυγατέρες σειρή-
νων, οὐ μὴ κατοικηθῇ οὐκέτι εἰς τὸν αἰῶνα.
40 Καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς Σόδομα καὶ Γό-
μορρα, καὶ τὰς (ξ) ὁμορούσας αὐταῖς, εἶπε
κύριος, οὐ μὴ κατοικήσει ἐκεῖ ἄνθρωπος,
καὶ οὐ μὴ (ο) παροικήσει ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου.
41 Ἰδοὺ λαὸς ἔρχεται ἀπὸ (π) Βορρᾶ, καὶ ἔθνος
μέγα, καὶ βασιλεῖς πολλοὶ ἐξεγερθήσονται
42 ἀπ᾽ ἐσχάτου τῆς γῆς, Τόξον καὶ ἐγχειρίδιον
ἔχοντες, ἰταμός ἐστι, καὶ οὐ μὴ ἐλεήσῃ· (ρ)
ἡ φωνὴ αὐτῶν ὡς θάλασσα ἠχήσει, ἐφ᾽
ἵπποις ἱππάσονται, παρεσκευασμένοι,
ὥσπερ πῦρ, εἰς πόλεμον, πρὸς σὲ, (σ)
43 θύγατερ Βαβυλῶνος. Ἤκουσε βασιλεὺς
Βαβυλῶνος τὴν ἀκοὴν αὐτῶν, καὶ (τ) παρ-
ελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ· θλίψις κατε-
κράτησεν αὐτὸν, ὠδῖνες ὡς τικτούσης.

MS.A. (*) παρεμβάλλετε (ζ) τὸν κύριον (η) πρὸς σὲ τὴν ὑβρίστριαν (*) ἐκδικήσεώς (θ) οὐκ ἔσται (ι) καὶ τὸν (κ) ὡς (λ) αὐτῆς, καὶ (μ) ἐπεποίθει (ν) νήσοις κατεκαυχῶντο. (ξ) ὁμορρούσας (ο) κατοικήσει (π) γῆς Βορρᾶ (ρ) φωνὴ αὐτοῦ (σ) θυγάτηρ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ותפקיד יתהון לות רבונהון למימר כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל כדנן תימרון
5 לרבונכון: אנא במימרי עבדית ית ארעא ית אנשא וית בעירא דעל אפי ארעא
6 בחילי רבא ובאדרעי מרממא ויהבתה לדכשר קדמי: וכען אנא יהבית ית כל מדינתא
האלין ביד נבוכדנאצר מלכא דבבל עבדי ואף ית חית ברא יהבית ליה למפלחיה:
7 ויפלחון יתיה כל עממיא וית בריה וית בר בריה עד דימטי עדן תבר ארעיה אף הוא
8 ויפלחון ביה עממין סגיאין ומלכין רברבין: ויהי עם ומלכו דלא יפלחון יתיה ית
נבוכדנאצר מלכא דבבל וית דלא יתן ית צוריה בניר מלכא דבבל בחרבא ובכפנא
9 ובמותא אסער על עמא ההוא אמר יי עד דאמסר יתהון בידיה: ואתון לא תקבלון מן
נביכון דשקרא ומן קסמיכון ומן חלמי חלמכון ומן עונניכון ומן חרשיכון דאנון
10 אמרין לכון למימר לא תפלחון ית מלכא דבבל: ארי שקרא אנון מתנבן לכון בדיל
11 לארחקא יתכון מעל ארעכון ואטלטל יתכון ותיבדון: ועמא דיעיל ית צוריה בניר מלכא
12 דבבל ויפלחניה ואשרניה על ארעיה אמר יי ויפלחניה ויתיב בה: ועם צדקיה מלך
שבטא דבית יהודה מללית ית כל פתגמיא האלין למימר אעילו ית צואריכון בניר
13 מלכא דבבל ופלחו יתיה ועמיה ואתקימו: למא תתקטלון את ועמך בחרבא ובכפנא
14 ובמותא כמא דמליל יי על עמא דלא יפלח ית מלכא דבבל: ולא תקבלון לפתגמי
נביי שקרא דאמרין לכון למימר לא תפלחון ית מלכא דבבל ארי שקרא אנון מתנבן
15 לכון: ארי לא שלחתנון אמר יי ואנון מתנבן בשמי שקרא בדיל דאטלטל יתכון
ותיבדון אתון ונביי שקרא דמתנבן לכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præcipies eis ut dicant ad dominos suos in hunc modum: Hæc dicit
Dominus exercituum Deus Israel: Sic dicetis ad dominos vestros: Ego
verbo meo feci terram, homines, & jumenta, quæ sunt super faciem terræ,
in virtute mea magna, & in brachio meo excelso: & dedi eam ei qui pla-
cuit coram me. Et nunc ego dedi omnes provincias istas in manu Nabu-
chodonosor regis Babylonis servi mei; bestias quoque agri dedi ut ser-
viant ei. Et servient ei omnes populi, & filio ejus, & filio filii ejus, do-
nec veniat tempus interitus terræ ejus, etiam ipsius; & servient ei populi
multi & reges magni. Fietq; ut quicunq; popul9 & regnum non servierit
ipsi Nabuchodonosor regi Babylonis, & qui non submiserit collum suum
jugo regis Babylonis gladio & fame & peste visitabo super populum
illum, dicit Dominus, donec tradam eos in manum ejus. Vos autem ne
obediatis pseudoprophetis vestris, & divinis vestris, & somniatoribus
somniorum vestris, & auguribus vestris, & maleficis vestris, qui dicunt vo-
bis, dicendo: Ne serviatis regi Babylonis. Quia mendacium ipsi pro-
phetant vobis, ut elongem vos de terra vestra, transmigrare vos faciam,
& pereatis. Populus autem qui induxerit collum suum in jugum regis
Babylonis, & servierit ei; habitare faciam eum in terra sua, dicit Domi-
nus, & colet eam, & habitabit in ea. Et cum Sedechia rege tribus
domus Juda *locutus sum* omnia verba hæc, dicens: Inducite colla
vestra in jugum regis Babylonis, & servite ei, & populo ejus; & vive-
tis. Quare occidemini tu & popul9 tuus gladio, & fame, & peste? sicut
locut9 est Dominus ad populum qui non servierit regi Babylonis. Et
non obediatis verbis pseudoprophetarum, qui dicunt vobis, dicendo:
Ne serviatis regi Babylonis; quia mendacium ipsi prophetant vobis.
Quia non misi eos, dicit Dominus, & ipsi prophetant in nomine meo
mendacium, ut transmigrare faciam vos, & pereatis vos & pseudopro-
phetæ qui prophetant vobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et hortare eos ut dicant dominis suis, Sic 4
ait Dominus potentissimus Deus Israelis, ita
dicatis dominis vestris; Terram & homines, 5
atque jumenta quæ super faciem terræ sunt,
ego feci potentiâ meâ maximâ & brachio
meo excelso, eámque dedi cui rectum visum
est in oculis meis. Et nunc omnes regiones 6
istas trado ut serviant Nebuchadnosari regi
Babelis servo meo, & *quidem* servient illi:
quin etiam bestiâ deserti trado illi ut serviat
ei. Eique servient populi, & filio ejus, ac 7
nepoti ipsius; donec ipsius etiam terræ tem-
pus adveniat; servient, inquam, ei populi
multi & reges magni. Et populus aut regnũ 8
quod non servierit Nebuchadnosari regi Ba-
belis, & quicunque non subdiderit collum
suum jugo regis Babelis; gladio, fame, &
peste animadvertam in ejusmodi populum,
dicit Dominus, donec tradam eos in manum
ipsius. Vos ergò ne præbeatis aures prophe- 9
tis vestris falsis, neque divinis vestris, neque
somniatoribus vestris, neque præstigiatori-
bus vestris, neque veneficis vestris, qui di-
cunt vobis, Nequaquam servietis regi Babe-
lis: Quia falsum isti prophetant vobis, ut 10
ejiciam vos ex *hac* terra, & pereatis. Popu- 11
lum verò qui subdiderit collum suum regi
Babelis, & servierit ei; relinquet eum in
terra sua, dicit Dominus, ut colat eam, & ha-
bitet in ea. Etiam Sedeciam regem Judæ al- 12
locutus sum similibus omnino sermonibus, &
dixi; Subdite collum vestrum jugo regis Ba-
belis, eique servite ac populo ipsius. Ita 13
vivetis ac non moriemini tu & populus tuus
gladio, fame, & peste, quemadmodum præ-
dixit Dominus de populo qui non servierit
regi Babelis. Vos inquam, ne præbeatis 14
aures sermonibus falsorum prophetarum qui
dicunt vobis, Nequaquam servietis regi Ba-
belis: nam falsum isti prophetant vobis.
Hos non misi, dicit Dominus, tamen ipsi 15
nomine meo falsum prophetant, ut expel-
lam vos, & pereatis vos ac prophetæ qui
prophetant vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* حبروا على بابل للكثيرين لكل موتر قوسا. عسكروا عليها من حولها. لا يكن من يخلص
منها. كافوها كاعمالها. كجميع ما صنعت اصنعوا بها. لانها عاندت الرب الاه قدوس
اسرايل * لاجل هذا تسقط شبانها في شوارعها. وجميع رجالها المحاربين يطرحون قال الرب
* ها انا اليك ايتها المتكبرة يقول الرب. لان يومك اتي وزمان انتقامك * وعظمتك تضعف
وتسقط ولا يكون من يقيمها. واشعل نارا في غاباها وتاكل كلما حولها * هكذا يقول
الرب على المقهورين بني اسرايل وبني يهودا معا. يا جميع الذين سبوهم وقهروهم ولم
يريدوا ان يرسلوهم * ومنقذهم قوي. الرب ضابط الكل اسمه. يحكم حكما مع خصومه
كي ينزع الارض ويسخط سكان بابل * سيفا على الكلدانيين وعلى سكان بابل. وعلى عظمائها
وعلى فهماها * سيفا على محاربيها ويسترخون * سيفا على خيولهم وعلى مركباتهم * سيفا على
محاربيهم والخليط الذي في وسطها. ويصيرون مثل النساء. سيفا على كنوزهم ويبددون
* على مايها ويجف ويكرون. لانها ارض المنحوتات وفي الجزاير افتخروا * لاجل هذا تسكن
اصنامها في الجزاير. ويسكن فيها بنات اوي. ولا تسكن بعد الى الابد * كما خسف
الله سدوم وعامورا واهلها قال الرب. لا يسكن هناك انسان ولا يسكن
انسان * ها شعب اقبل من الجربياء. وامه عظيمه وملوك كثيرون ينهضون من
الارض * معهم قوس وسكين. جافيه هي ولا ترحم. صوتها مثل بحر يعج. يتفرسون
الخيل. مستعدين مثل نار الحرب. اليك يا ابنة بابل * سمع ملك بابل بسماعهم واسترخت
يداه. ضبطه الشده والطلقات مثل التي تلد.

Indicite multis contra Babelem, omnibus 29
arcum tendentibus: castra figite adver-
sùs eam undequaque: nemo sit qui eva-
dat ex ea: rependite illi secundùm acti-
ones ejus: juxta omnia quæ fecit, faci-
te illi. Quia adversata est Domino Deo
sancto Israelis; *Ideò corruent juvenes* 30
ejus in vicis ejus, & omnes viri ejus bel-
latores prosternentur, ait Dominus. *Ecce* 31
me tibi O superba, dicit Dominus; jam
enim advenit dies tua, & tempus ultionis
tuæ. *Magnificentia tua debilitata cor-* 32
ruet, nec erit qui erigat illam: & ac-
cendam ignem in sylvis ejus, qui devora-
bit quicquid adjacet ei. *Sic dicit Domi-* 33
nus de oppressis filiis Israelis & filiis Ju-
dæ pariter, O quicunque captivos abdu-
xistis eos, opprimitis eos, nec dimittere
vultis; *Equidem vindex eorum for-* 34
tissimus est, Dominus omnipotens nomen
ejus; ipse causam instituet cum adversa-
riis suis, ut terram vastet, & execretur
cives Babelis. *Gladium super Chaldæos* 35
& super cives Babelis, super principes, &
super prudentes ejus: *Gladium super* 36
bellatores ejus, ut emollescant: *Gladi-* 37
um in equos & aurigas eorum: gladium
in milites eorum, & miscellaneam turbam
quæ est in ipsa, ut sint sicut fœminæ:
gladium in thesauros eorum, ut dissipen-
tur: *In aquam ejus, ut arescat, & pu-* 38
di fiant. Quia terra sculptilium est, & in
insulis gloriati sunt; *Propterea commo-* 39
vebuntur idola ejus in insulis, & habita-
bunt in ea canes sylvestres, nec habitabitur
deinceps in æternum. *Quemadmodum* 40
obruit Deus Sodomam & Gomorrham,
& habitatores earum, ait Dominus; nul-
lus habitaturus est illic homo, nec ullus
moraturus ibi filius hominis. *Ecce po-* 41
pulus adveniet ex Aquilone; & gens ma-
gna regésque multi surgent ab extremo
terræ: *Arcum & cultrum gestant, ru-* 42
dis est & inhumana, vox ejus ut maris
fremebundi, equis conscendendis assueti
sunt, ad prælium expediti velut ignis,
contra te O filia Babelis. *Auditâ à rege* 43
Babelis famâ eorum, remissæ sunt manus
ejus, occupârunt eum angustia & dolores
ut parturientem.

ירמיה: כח

dicendo ,sum locutus istum populum omnem ad & ,sacerdotes ad Et
16 וְאֶל־הַכֹּהֲנִים וְאֶל־כָּל־הָעָם הַזֶּה דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר
vestrorum prophetarum verba ad audiatis Ne :Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה אַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־דִּבְרֵי נְבִיאֵיכֶם
conversa Domini domus vasa Ecce : dicendo ,vobis prophetantium
הַנִּבְּאִים לָכֶם לֵאמֹר הִנֵּה כְלֵי בֵית־יְהוָה מוּשָׁבִים
Ne .vobis prophetantes ipsi mendacium quia : citò nunc Babel de
17 מִבָּבֶלָה עַתָּה מְהֵרָה כִּי שֶׁקֶר הֵמָּה נִבְּאִים לָכֶם: אַל־
erit quid ut :vivetis &,Babel regi servite : eos ad audiatis
תִּשְׁמְעוּ אֲלֵיהֶם עִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל וִחְיוּ לָמָּה תִהְיֶה
Domini verbum est si & ,ipsi prophetæ si Et solitudo hæc civitas
18 הָעִיר הַזֹּאת חָרְבָּה: וְאִם־נְבִאִים הֵם וְאִם־יֵשׁ דְּבַר־יְהוָה
vasa eant non ut ,exercituum Domino in nunc occurrent eis cum
אִתָּם יִפְגְּעוּ־נָא בַּיהוָה צְבָאוֹת לְבִלְתִּי־בֹאוּ הַכֵּלִים
,Jerusalaim in & ,Jehudah regis domo & ,Domini domo in remanentia
הַנּוֹתָרִים בְּבֵית־יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם
super & ,columnas ad exercituum Dominus dixit sic Quia .Babel in
19 בָּבֶלָה: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֶל־הָעַמֻּדִים וְעַל־
urbe in remanentium vasorum residuum super & ,fulcimenta super & ,mare
הַיָּם וְעַל־הַמְּכֹנוֹת וְעַל־יֶתֶר הַכֵּלִים הַנּוֹתָרִים בָּעִיר
,Babel rex Nebuchadnesar ea tulit non Quæ .hac
20 הַזֹּאת: אֲשֶׁר לֹא־לְקָחָם נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
Jehudah regem Jehojachim filium Jechonjah eo transferendo in
בַּגְלוֹתוֹ אֶת־יְכוֹנְיָה בֶן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה
.Jerusalaim & Jehudah ingenuos omnes & ,Babel in Jerusalaim de
מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה וְאֵת כָּל־חֹרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם:
vasa super Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Quia
21 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־הַכֵּלִים
.Jerusalaim & ,Jehudah regis domo & ,Domini domo remanentia
הַנּוֹתָרִים בֵּית יְהוָה וּבֵית מֶלֶךְ־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם:
me visitare diem ad usque erunt ibi & ,adducentur Babel In
22 בָּבֶלָה יוּבָאוּ וְשָׁמָּה יִהְיוּ עַד יוֹם פָּקְדִי
ea faciam redire & ,ea faciam ascendere & ; Dominus dixit ,eos
אֹתָם נְאֻם־יְהוָה וְהַעֲלִיתִים וַהֲשִׁבֹתִים
.hunc locum ad
אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה:

CAP. XXVIII. כח

,Jehudah regis Sidchijah regni principio in ipso anno in fuit Et
1 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַהִיא בְּרֵאשִׁית מַמְלֶכֶת צִדְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה
Chananjah me ad dixit ,quinto mense in ,quarto anno in
בִּשְׁנַת הָרְבִיעִית בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי אָמַר אֵלַי חֲנַנְיָה
oculis in ,Domini domo in ,Gibhhon de qui ,propheta Hazur filius
בֶן־עַזּוּר הַנָּבִיא אֲשֶׁר מִגִּבְעוֹן בְּבֵית יְהוָה לְעֵינֵי
Dominus dixit Sic : dicendo ,populi omnis & ,sacerdotum
2 הַכֹּהֲנִים וְכָל־הָעָם לֵאמֹר: כֹּה־אָמַר יְהוָה
regis jugum Confregi : dicendo ,Israel Deus exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר שָׁבַרְתִּי אֶת־עֹל מֶלֶךְ
locum ad convertens ego ,dierum annis duobus adhuc In .Babel
3 בָּבֶל: בְּעוֹד ׀ שְׁנָתַיִם יָמִים אֲנִי מֵשִׁיב אֶל־הַמָּקוֹם
Nebuchadnesar tulit quæ ,Domini domus vasa omnia hunc
הַזֶּה אֶת־כָּל־כְּלֵי בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר לָקַח נְבוּכַדְנֶאצַּר
Et .Babel ea adduxit & ,isto loco de Babel rex
4 מֶלֶךְ־בָּבֶל מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיְבִיאֵם בָּבֶל: וְאֶת־
transmigrationem omnem & ,Jehudah regem Jehojachim filium Jechonjah
יְכָנְיָה בֶן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־כָּל־גָּלוּת
,istum locum ad convertens ego ,Babel in ingredientium ,Jehudah
יְהוּדָה הַבָּאִים בָּבֶלָה אֲנִי מֵשִׁיב אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה
.Babel regis jugum conteram nam : Dominus ait
נְאֻם־יְהוָה כִּי אֶשְׁבֹּר אֶת־עֹל מֶלֶךְ בָּבֶל:

Versio VULG. LAT.

16 Et ad sacerdotes, & ad populum istum locutus sum, dicens; Hæc dicit Domin⁹; Nolite audire verba prophetarum vestrorum, qui prophetant vobis, dicentes; Ecce vasa Domini revertentur de Babylone nunc citò: mendacium
17 enim prophetant vobis. Nolite ergò audire eos, sed servite regi Babylonis, ut vivatis: quare datur hæc civitas in solitudinem?
18 Et si prophetæ sunt, & est verbum Domini in eis: occurrant Domino exercituum, ut non veniant vasa, quæ derelicta fuerant in domo Domini, & in domo regis Juda, & in Jerusalem, in
19 Babylonem. Quia hæc dicit Dominus exercituum ad columnas, & ad mare, & ad bases, & ad reliqua vasorum, quæ remanse-
20 runt in civitate hac: Quæ non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis, cùm transferret Jechoniam filium Joakim regem Juda de Jerusalem in Babylonem, & omnes optimates Juda & Jerusalem.
21 Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel ad vasa, quæ derelicta sunt in domo Domini, & in domo regis Juda & Jerusa-
22 lem; In Babylonem transferentur, & ibi erunt usque ad diem visitationis suæ, dicit Dominus; & afferri faciam ea, & restitui in loco isto.

CAP. XXVIII.

1 Et factum est in anno illo, in principio regni Sedeciæ regis Juda, in anno quarto, in mense quinto, dixit ad me Hananias fili⁹ Azur propheta de Gabaon, in domo Domini, coram sacerdoti-
2 bus & omni populo, dicens; Hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel; Contrivi jugum re-
3 gis Babylonis. Adhuc duo anni dierum, & ego referri faciam ad locum istum omnia vasa domûs Domini, quæ tulit Nabuchodonosor rex Babylonis de loco isto,
4 & transtulit ea in Babylonem. Et Jechoniam filium Joakim regem Juda, & omnem transmigrationem Juda, qui ingressi sunt in Babylonem, ego convertam ad locum istum, ait Dominus: conteram enim jugum regis Babylonis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

44 Ἰδοὺ ὥσπερ λέων ἀναβήσεται ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου εἰς (τ) Γαιθὰν, ὅτι ταχέως ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ πάντα νεανίσκον ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσω. ὅτι τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι; καὶ τίς οὗτος
45 ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου; Διατοῦτο ἀκούσατε τὴν βουλὴν κυρίου ἣν βεβούλευται ἐπὶ Βαβυλῶνα, καὶ (υ) λογισμοὺς αὐτοῦ οὓς ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους· ἐὰν μὴ (φ) διαφθαρῇ τὰ ἀρνία τῶν προβάτων αὐτῶν, ἐὰν μὴ ἀφανισθῇ
46 νομὴ ἀπ' αὐτῶν. Ὅτι ἀπὸ φωνῆς ἁλώσεως Βαβυλῶνος σεισθήσεται ἡ γῆ, καὶ κραυγὴ ἐν ἔθνεσιν ἀκουσθήσεται.

MS.A. (τ) τόπον Αἰθὰμ, (υ) διαλογισμοὺς οὓς διελογίσατο (φ) διαφθείρω

Cap. 51. ΚΕΦ. κη'.
Vulg. Lat.
1 Τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ Βαβυλῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Χαλδαίους ἄνεμον καύσωνα
2 διαφθείροντα. Καὶ ἐξαποστελῶ εἰς Βαβυλῶνα ὑβριστὰς, καὶ (α) καθυβρίσουσιν αὐτὴν, καὶ λυμανοῦνται τὴν γῆν αὐτῆς. οὐαὶ ἐπὶ Βαβυλῶνα κυκλόθεν ἐν ἡμέρᾳ κακώσε-
3 ως αὐτῆς. Τεινέτω ὁ τείνων τὸ τόξον αὐτοῦ, καὶ περιθέσθω ᾧ ἐστιν ὅπλα αὐτοῦ, καὶ μὴ φείσησθε (β) ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῆς, καὶ ἀφανίσατε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς.
4 Καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ἐν γῇ Χαλδαίων, καὶ κατακεκεντημένοι ἔξωθεν αὐτῆς. (γ)
5 Διότι οὐκ ἐχήρευσεν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδας ἀπὸ (δ) θεοῦ αὐτῶν, ἀπὸ κυρίου παντοκράτορος, ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικίας
6 ἀπὸ τῶν ἁγίων Ἰσραήλ. Φεύγετε ἐκ μέσου Βαβυλῶνος, καὶ ἀνασώζετε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ μὴ (ε) ἀπορριφῆτε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς, ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῆς ἐστι παρὰ κυρίου, ἀνταπόδομα αὐ-
7 τὸς ἀνταποδίδωσιν αὐτῇ. Ποτήριον χρυσοῦν Βαβυλὼν ἐν χειρὶ κυρίου, μεθύσκον πᾶσαν τὴν γῆν, ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἐπίο-
8 σαν ἔθνη, διατοῦτο ἐσαλεύθησαν. Καὶ ἄφνω ἔπεσε Βαβυλὼν, καὶ συνετρίβη. Θρηνεῖτε αὐτὴν, λάβετε (ζ) ῥητίνην τῇ δια-
9 φθορᾷ αὐτῆς, εἴπως ἰαθήσεται. Ἰατρεύσαμεν τὴν Βαβυλῶνα, καὶ οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλίπωμεν αὐτὴν, καὶ ἀπέλθωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ, ὅτι (η) ἤγγικεν εἰς οὐρανὸν τὸ κρίμα αὐτῆς, ἐξῆρεν ἕως τῶν ἄ-
10 στρων. Ἐξήνεγκε κύριος τὸ κρίμα αὐτοῦ. Δεῦτε, καὶ ἀναγγείλωμεν (θ) ἐν Σιὼν τὰ
11 ἔργα κυρίου (ι) τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Παρασκευάζετε τὰ τοξεύματα, πληροῦτε τὰς φαρέτρας. ἤγειρε κύριος τὸ πνεῦμα βασιλέως Μήδων, ὅτι εἰς Βαβυλῶνα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ, τοῦ (κ) ἐξολοθρεῦσαι αὐτὴν, ὅτι ἐκδίκησις κυρίου ἐστὶν, ἐκδίκησις λαοῦ αὐτοῦ ἐστιν.

MS.A. (α) καθυβρίσουσιν (β) ἐπὶ νεανίσκους (γ) Διατί (δ) κυρίου θεοῦ αὐτῶν, κυρίου (ε) ἀπορριφῆται (ζ) ῥιτίνην (η) ἤγγισεν (θ) εἰς Σιὼν (ι) θεοῦ ἡμῶν. Παρασκευάσατε (κ) ἐξολεθρεῦσαι

Ecce, sicut leo, ascendet de Jordane in Gethan: quia citò expellam eos ab illa: & omnem adolescentem super eam statuam. Quoniam, quis sicut ego? & quis resistet mihi? Et quis iste pastor, qui stabit contra faciem meam? Propter hoc audite consilium Domini, quod decrevit super Babylonem, & cogitationes ejus, quas cogitavit super habitatores Chaldæos, si non corrumpantur agni ovium eorum, si non disperdantur pascua ab eis. Quia à voce captivitatis Babylonis commovebitur terra: & clamor in gentibus audietur.

CAP. XXVIII.

Hæc (a) dicit Dominus; Ecce ego suscito super Babylonem, & super habitatores Chaldæos ventum urentem corrumpentem. Et emittam in Babylonem contumeliosos, & contumeliâ afficient eam, & vastabunt terram ejus. Væ super Babylonem in circuitu in die afflictionis ejus. Tendat, qui tendit arcum suum; & circumponat, cui sunt, arma sua; & ne parcatis super adolescentibus ejus, & delete omnem virtutem ejus. Et cadent interfecti in terra Chaldæorum, & confossi deforis ejus. Quia non fuit viduatus Israel & Judas à Deo suo, à Domino omnipotente: quia terra eorum repleta est iniquitate à sanctis Israel. Fugite de medio Babylonis, & salvate unusquisque animam suam, & ne projiciamini in iniquitate ejus: quoniam tempus ultionis ejus est à Domino: retributionem ipse retribuit ei. Calix aureus Babylon in manu Domini, inebrians omnem terram: de vino ejus biberunt gentes: ideò commotæ sunt. Et repentè cecidit Babylon, & contrita est. Lamentamini eam, sumite resinam corruptioni ejus, si quomodò sanabitur. Curavimus Babylonem, & non est sanata; derelinquamus eam, et abeamus unusquisque in terram suam: quoniam appropinquavit ad cælum judicium ejus; elevavit se usque ad astra: Protulit Dominus judicium suum. Venite, & annunciemus in Sion opera Domini Dei nostri. Præparate arcus, implete pharetras. Suscitavit Dominus spiritum regis Medorum: quoniam in Babylonem ira ejus ad disperdendum eam: quia ultio Domini est, ultio (b) populi ejus est.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וּלְכָהֲנַיָא וּלְכָל עַמָא הָדֵין מַלֵילִית לְמֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ לָא תְקַבְּלוּן לְפִתְגָמֵי נְבִיֵיכוֹן דִשְׁקַר דְמִתְנַבַּן לְכוֹן לְמֵימַר הָא מָנֵי בֵית מַקְדְשָׁא דַיְיָ מִתּוּתְבִין מִבָּבֶל כְּעַן בִּפְרִיעַ
17 אֲרֵי שִׁקְרָא אִנוּן מִתְנַבַּן לְכוֹן: לָא תְקַבְּלוּן מִנְהוֹן פְּלַחוּ יָת מַלְכָּא דְבָבֶל וְאִתְקַיְימוּ לְמָא
18 תְהֵי קַרְתָּא הָדָא חֲרוּבָא: וְאִם מִתְנַבַּן אִנוּן וְאִם אִית פִּתְגָמָא דַיְיָ עִמְהוֹן יִבְעוֹן כְּעַן בִּמֵימְרָא דַיְיָ צְבָאוֹת בְּדִיל דְלָא יִתּוֹבְלוּן מָנַיָא דְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּבֵית מַקְדְשָׁא דַיְיָ וּבֵית מַלְכָּא
19 שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּבִירוּשְׁלֵם לְבָבֶל: אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת עַל עַמוּדַיָא וְעַל יַמָא
20 וְעַל בְּסִיסַיָא וְעַל שְׁאָר מָנַיָא דְאִשְׁתָּאֲרוּ בְּקַרְתָּא הָדָא: דְלָא שְׁבָנוּן נְבוּכַדְנֶצַר מַלְכָּא דְבָבֶל כַּד אַגְלֵי יָת יְכָנְיָה בַר יְהוֹיָקִים מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה מִירוּשְׁלֵם לְבָבֶל וְיָת כָּל
21 רַבְרְבֵי יְהוּדָה וִירוּשְׁלֵם: אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עַל מָנַיָא דְאִשְׁתָּאֲרוּ
22 בֵּית מַקְדְשָׁא דַיְיָ וּבֵית מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּבִירוּשְׁלֵם: לְבָבֶל יִתּוֹבְלוּן וְתַמָן יְהוֹן עַד יוֹמָא דְיֵיעוֹל דִכְרָנְהוֹן קֳדָמַי אֲמַר יְיָ וְאַסֵיקִנוּן וְאָתִיבִנוּן לְאַתְרָא הָדֵין:

כח

1 וַהֲוָה בְּשַׁתָּא הַהִיא בְּרֵישׁ מַלְכוּת צִדְקִיָה מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה בְּשַׁתָּא רְבִיעֵיתָא בְּיַרְחָא חֲמִישָׁאָה אֲמַר לִי חֲנַנְיָה בַר עַזוּר נְבִיָא שִׁקְרָא דְמִגִבְעוֹן בְּבֵית מַקְדְשָׁא דַיְיָ לְעֵינֵי
2 כָהֲנַיָא וּלְכָל עַמָא לְמֵימַר: כִּדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר תַּבְרִית יָת נִיר
3 מַלְכָּא דְבָבֶל: בְּסוֹף תַּרְתֵּין שְׁנִין אֲנָא מְתִיב לְאַתְרָא הָדֵין יָת כָּל מָנֵי בֵית מַקְדְשָׁא דַיְיָ
4 דִשְׁבָא נְבוּכַדְנֶצַר מַלְכָּא דְבָבֶל מִן אַתְרָא הָדֵין וְאוֹבְלִנוּן לְבָבֶל: וְיָת יְכָנְיָה בַר יְהוֹיָקִים מַלְכָּא שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וְיָת כָּל גָלוּת יְהוּדָה דְאִתְגְלִיאוּ לְבָבֶל אֲנָא מְתִיב לְאַתְרָא הָדֵין אֲמַר יְיָ אֲרֵי אֶתְבַּר יָת נִיר מַלְכָּא דְבָבֶל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sacerdotibus autem & omni populo huic locutus sum dicens: Hæc dicit Dominus; Ne obediatis verbis pseudoprophetarum vestrorum prophetantium vobis, dicendo: Ecce vasa domus sanctuarii Domini revertentur de Babylonia nunc citò; quia mendacium ipsi prophetant vobis. Ne obediatis eis: sed servite regi Babylonis, & vivite. Quare erit civitas hæc desolata? Et si prophetæ sunt, & est verbum Domini cum eis, deprecentur nunc in verbo Domini exercituum, ut non efferantur vasa quæ remanserunt in domo sanctuarii Domini, & in domo regis tribus domus Juda, & in Jerusalem, in Babylonem. Quia hæc dicit Dominus exercituum de columnis & de mari, & de basibus & reliquis vasis quæ remanserunt in civitate hac: Quæ non cepit Nabuchodonosor rex Babylonis cùm transmigrare fecerat Jechoniam filium Joachim, regem tribus domus Juda, de Jerusalem in Babylonem, & omnes principes Juda & Jerusalem. Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel de vasis quæ remanserunt in domo sanctuarii Domini, & in domo regis tribus domus Juda, & in Jerusalem. In Babylonem transferentur, & ibi erunt usque in diem quo subibit memoria eorum in conspectu meo, dicit Dominus; & ascendere faciam, & reducam ea in locum istum.

CAP. XXVIII.

Et factum est anno illo in principio regni Sedechiæ regis tribus domus Juda, anno quarto, mense quinto, dixit ad me Ananias filius Azor pseudopropheta de Gabaon, in domo sanctuarii Dñi, in oculis sacerdotum & omnis populi, dicens: Hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel, dicendo: Confregi jugum regis Babylonis. In fine duorum annorum ego reducam in locum istum omnia vasa domus sanctuarii Dñi, quæ cepit Nabuchodonosor rex Babylonis de loco isto, & transtulit ea in Babylonem. Et Jechoniam filium Joachim regem tribus domus Juda, & omnem transmigrationem Juda, quæ transmigravit in Babylonem, ego reducam in locum istum, dicit Dominus: quia confringam jugum regis Babylonis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܟܗ̈ܢܐ ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܡܠ̈ܝ ܢܒܝ̈ܐ ܕܝܠܟܘܢ
ܕܡܬܢܒܝܢ ܠܟܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܗܐ ܡܐܢ̈ܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܦܟܝܢ ܡܢ ܒܒܠ ܥܓܠ
ܡܛܠ ܕܫܘܩܪܐ ܗܢܘܢ ܡܬܢܒܝܢ ܠܟܘܢ. * ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܠܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܦܠܘܚܘ ܠܡܠܟܐ
ܕܒܒܠ. ܘܚܝܘ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܚܪܒܐ. * ܘܐܢ ܢܒܝ̈ܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܬ ܦܬܓܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܥܡܗܘܢ. ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܠܐ ܢܐܙܠܘܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܘܒܒܝܬܗ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܐܘܪܫܠܡ ܠܒܒܠ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܥܡܘܕ̈ܐ ܘܥܠ ܝܡܐ ܘܥܠ ܡܟܘ̈ܢܐ. ܘܥܠ ܫܪܟܐ ܕܡܐܢ̈ܐ ܕܐܫܬܚܪܘ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ: * ܕܠܐ ܫܩܠ ܐܢܘܢ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܟܕ ܐܫܒܝ ܠܝܘܟܢܝܐ ܒܪ
ܝܘܝܩܝܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܒܒܠ: ܘܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܘܪܫܠܡ
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܡܐܢ̈ܐ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܘܒܒܝܬܗ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܘܪܫܠܡ. * ܠܒܒܠ ܢܐܙܠܘܢ. ܘܬܡܢ ܢܗܘܘܢ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܐܣܥܘܪ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ. ܘܐܗܦܘܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *

* ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܗܝ. ܒܪܫ ܡܠܟܘܬܗ ܕܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ ܒܝܪܚܐ
ܕܚܡܫܐ. ܐܡܪ ܠܝ ܚܢܢܝܐ ܒܪ ܥܙܘܪ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܕܡܢ ܓܒܥܘܢ. ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܥܝܢ
ܟܗ̈ܢܐ ܘܕܟܠܗ ܥܡܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܬܒܪܬ ܢܝܪܗ
ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. * ܥܕܡܐ ܠܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܡܗܦܟ ܐ̱ܢܐ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܡܐܢ̈ܐ
ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܫܩܠ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܡܢ ܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܒܒܠ.
ܘܠܝܘܟܢܝܐ ܒܪ ܝܘܝܩܝܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܠܟܠܗ ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܐܙܠܘ
ܠܒܒܠ. ܡܗܦܟ ܐ̱ܢܐ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܬܒܪ ܐ̱ܢܐ ܢܝܪܗ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.

Similiter ad sacerdotes totumque populum 16
istum sic dicit Dominꝰ, Ne auscultetis sermo-
monibus prophetarum vestrorum qui prophe-
tant vobis ac dicunt, Ecce vasa domûs Domi-
ni brevi reditura sunt ex Babele : nam falsum
isti prophetant vobis. Ne auscultetis eis, di- 17
cit Dominꝰ : servite regi Babelis, ut vivatis,
& non fiat civitas ista desolata. Quòd si pro- 18
phetæ sunt, & inest illis sermo Domini ; pre-
centur Dñm potentissimũ ut vasa quæ reman-
serunt in domo Dñi, in domo regis Judæ, & in
Jerusalem, non abeant in Babelem. Sic enim 19
ait Dominus potentissimꝰ Deus Israelis de co-
lumnis, de mari, de phialis, deque cæteris va-
sis quæ remanserunt in hac civitate, Quæ 20
non asportavit Nebuchadnosar rex Babelis
quando captivum duxit Jochaniam filium Jo-
jacimi regis Judæ è Jerusalem in Babelem,
unà cum omnibꝰ principibꝰ Judæ & Jerusa-
lem. Sic *inquam*, ait Dominꝰ potentissimus 21
Deꝰ Israelis de vasis quæ supersunt in domo
Domini, & in domo regis Judæ & Jerusa-
lem : In Babelem abibunt, & illic manebunt 22
ad eum usque diem quo visitavero ea, dicit
Dominus, extraxero, atque reduxero ea in
locum istum.

CAP. XXVIII.

Contigit etiam anno illo, in principio re- 1
gis Judæ, anno quarto, mense quinto ; ut di-
ceret mihi Hanania filiꝰ Azuris propheta fal-
sus qui erat è Gebeone, in domo Domini,
præsentibꝰ sacerdotibꝰ & præsente universo
populo , Ita dicit Dominꝰ potentissimꝰ Deꝰ 2
Israelis, Fregi jugum regis Babyloniæ. In- 3
tra biennium restituam in locum istum cun-
cta vasa domꝰ Domini, quæ rapuit Nebuchad-
nosar rex Babyloniæ è loco isto , transve-
xitque Babyloniam, unà cum Jochania filio
Jojacimi regis Judæ. Omnes etiam capti- 4
vos Judæ qui abierunt Babyloniam , redu-
cam in locum istum, dicit Dominus ; quia
fracturus sum jugum regis Babyloniæ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ها مثل أسد يصعد من الأردن الى موضع أثام · لأني بسرعة أستكدّهم منها · وكل 44
شاب أقيمه عليها · لأن من مثلي أنا · ومن ذا يقاومني * ومن ذا الراعي الذي يـ
لوجهي * لأجل هذا اسمعوا رأي الرب الذي نواه على بابل · والأفكار التي فكرها 45
على السكان الكلدانيين · إن لم أفسد خراف غنمهم · إن لم يفن مرعاهم * لأن من 46
صوت هلاك بابل تتزلزل الأرض · ويسمع الصراخ في الأمم *

* الفصل الثامن والعشرون * هكذا يقول الرب · ها أنا أثير على بابل وعلى 1
السكان الكلدانيين ريحاً محرقة مهلكة * وأرسل الى بابل معتدين · ويعتدون عليها ويفسدون 2
أرضها · ويل على بابل من حولها في يوم شرها * ليمدّ الماد قوسه وليلبس أسلحته · ولا 3
تشفقوا على شبابها · وأفنوا كل جيشها * ويسقطون جرحى في أرض الكلدانيين · ومطعونين 4
من خارجها * من أجل ماذا · لم يترمل إسرائيل ويهودا من الرب إلههم الرب ضابط الكل 5
لأن أرضهم امتلأت ظلماً من أقداس إسرائيل * فروا من وسط بابل · وخلّصوا كل واحد 6
نفسه · ولا تنطرحوا في ظلمها · لأن زمن انتقامها حضر من قبل الرب · وهو يكافيها مكافاة ·
* كأس ذهب بابل في يد الرب · أسكر كل الأرض من خمرها · شربت الأمم · لأجل هذا 7
تزعزعوا * سقطت بابل بغتة وانكسرت · نوحوا عليها · خذوا قلقونيه لفسادها لعل 8
تشفى * طببنا بابل فلم تشفى · تركناها وذهبنا كل واحد في طريقه · لأن حكمها اقترب 9
الى السماء · ارتفع الى الكواكب * أبرز الرب حكمه · تعالوا فنخبر في صهيون بأعمال الرب 10
الهنا * هيئوا السهام · املأوا الجعاب · أقام الرب روح ملك الماديين · لأن غضبه على بابل 11
ليستأصلها · لأن انتقام الرب حضر · انتقام شعبه هو *

Ecce tanquam leo ascendet è Jordane 44
ad locum Etham : nam brevi exhauriam
eos ex ipsa, & quemcunque juvenem
præficiam ipsi. Quis enim mihi similis
est ? aut quis mecum certet ? aut quis
est pastor qui mihi resistat ? Hanc ob 45
rem audite quid animo conceperit Do-
minus contra Babelem, & quas cogita-
tiones cogitârit de civibus Chaldæis :
mentiar nisi corrumpam agnos gregum
eorum, nisi pereat pascuum eorum.
Nam præ fragore excidii Babelis ter- 46
ra contremiscet, & audietur clamor in-
ter gentes.

CAP. XXVIII.

Sic dicit Dominus, Ecce ego con- 1
citaturus sum in Babelem & in cives
Chaldæos ventum urentem perniciosum:
Et missurus in Babelem contumeliosos 2
qui contumeliis afficient eam, & ter-
ram ejus vastabunt. Væ Babeli unde-
quaque in die calamitatis ejus. Tendat 3
qui tendit arcum suum, & induat ar-
ma sua : ne parcatis juvenibus ejus,
sed extinguite omnes copias ejus ; ut 4
cadant saucii in terra Chaldæorum, &
transfixi ab iis qui sunt extra ipsam.
Qua de causa? Num viduati sunt 5
Israel & Juda Domino Deo suo, Do-
mino omnipotente, quòd eorum terra
impleta sit iniquitate à sanctis Israe-
lis ? Fugite de medio Babelis, & eri- 6
pite quisque seipsum, neque præcipite-
tis vos in iniquitatem ejus : nam tem-
pus ultionis ejus adest à Domino, &
ipse rependet illi vices. Calix aureus 7
est Babel in manu Domini, è cujus
vino inebriavit universam terram ; bi-
berunt gentes, ideo vacillârunt. Cecidit 8
Babel subitò, & fracta est : deplorate
eam, accipite resinam pro corruptione
ejus, si fortè sanetur. Remedium ad- 9
hibuimus Babeli ; sed quia non est sa-
nata, reliquimus eam, & abivimus
quisque viâ suâ : judicium enim ejus
ad cœlum appropinquavit, extulit se ad
astra, Patefecit Dominus judicium 10
suum. Agite annuntiemus in Sione
opera Domini Dei nostri. Parate sagit- 11
tas, implete pharetras : excitavit Do-
minus spiritum regis Medorum, quia
furor ejus est contra Babelem, ut eam
funditus evertat : nam ultio Domini ad-
est, ultio populi sui est.

ירמיה : כח

oculis in ,prophetam Chananjah ad propheta Irmejah dixit Et
5 ויאמר ירמיה הנביא אל-חנניה הנביא לעיני
.Domini domo in *stantium* ,populi omnis oculis in & ,sacerdotum
הכהנים ולעיני כל-העם העמדים בבית יהוה:
suscitet : Dominus faciat Sic .Amen : propheta Irmejah ait Et
6 ויאמר ירמיה הנביא אמן כן יעשה יהוה יקם
domus vasa *convertendum ad* prophetâsti quæ ,tua verba Dominus
יהוה את-דבריך אשר נבאת להשיב כלי-בית-
.istum locum ad Babel de transmigrationem omnem & ,Domini
יהוה וכל-הגולה מבבל אל-המקום הזה:
loquens ego quod ,hoc verbum nunc audi Veruntamen
7 אך-שמע נא הדבר הזה אשר אנכי דבר
fuerunt qui Prophetæ .populi universi auribus in & ,tuis auribus in
8 באזניך ובאזני כל-העם: הנביאים אשר היו
,multas terras *ad* prophetaverunt & ,seculo à te ante & ,me ante
לפני ולפניך מן-העולם וינבאו אל-ארצות רבות
.peste & ,*malo* & ,prælio de ,magna regna *super* &
ועל-ממלכות גדלות למלחמה ולרעה ולדבר:
scietur ,prophetæ verbum *veniendo in* ,pace de *prophetabit* qui Propheta
9 הנביא אשר ינבא לשלום בבא דבר הנביא יודע
Chananjah tulit Et .veritate in Dominus *eum* misit quem propheta
10 הנביא אשר-שלחו יהוה באמת: ויקח חנניה
.eã confregit & ,prophetæ Irmejah collo *desuper* vectem propheta
הנביא את-המוטה מעל צואר ירמיה הנביא וישברהו:
dixit Sic : dicendo ,populi omnis oculis in Chananjah ait Et
11 ויאמר חנניה לעיני כל-העם לאמר כה אמר
Babel regis Nebuchadnesar jugum confringam Sic : Dominus
יהוה ככה אשבר את-על נבכדנאצר מלך-בבל
abiit & : gentium omnium collo *desuper* dierum *duobus annis adhuc in*
בעוד שנתים ימים מעל צואר כל-הגוים וילך
ad Domini verbum fuit Et .suam viam in propheta Irmejah
12 ירמיה הנביא לדרכו: ויהי דבר-יהוה אל-
desuper vectem propheta Chananjah *confringere post* Irmejahu
ירמיהו אחרי שבור חנניה הנביא את-המוטה מעל
,Chananjah ad *dices* & ,Vade : dicendo ,prophetæ Irmejah collo
13 צואר ירמיה הנביא לאמר: הלוך ואמרת אל-חנניה
facies & ,confregisti *ligni* Vectes : Dominus dixit Sic : dicendo
לאמר כה אמר יהוה מוטת עץ שברת ועשית
Deus exercituũ Dominus dixit sic Quia .*ferri* vectes eis pro
14 תחתיהן מטות ברזל: כי כה-אמר יהוה צבאות אלהי
gentium cunctarum collum super *dedi* *ferri* Jugum : Israel
ישראל על ברזל נתתי על-צואר כל-הגוים
,ei serviant & ,Babel regi Nebuchadnesar *serviendum ad* ,istarum
האלה לעבד את-נבכדנאצר מלך-בבל ועבדהו
propheta Irmejah dixit Et .ei dedi agri *feram* insuper &
15 וגם את-חית השדה נתתי לו: ויאמר ירמיה הנביא
te misit non ,Chananjah nunc Audi : prophetam Chananjah ad
אל-חנניה הנביא שמע-נא חנניה לא-שלחך
.mendacio in istum populum fecisti fidere tu & ,Dominus
יהוה ואתה הבטחת את-העם הזה על-שקר:
faciebus *desuper* te *mittens* ego Ecce : Dominus dixit sic Idcirco
16 לכן כה אמר יהוה הנני משלחך מעל פני
ad es locutus *defectionem* quia : *moriens* tu anno hoc : *humi*
האדמה השנה אתה מת כי-סרה דברת אל-
,ipso anno in propheta Chananjah est mortuus Et .Dominum
17 יהוה: וימת חנניה הנביא בשנה ההיא
.septimo mense in
בחדש השביעי:

Versio VULG. LAT.

5 Et dixit Jeremias propheta ad Hananiam prophetam, in oculis sacerdotum, & in oculis omnis populi, qui stabat in
6 domo Domini. Et ait Jeremias propheta; Amen, sic faciat Dominus: suscitet Dominus verba tua, quæ prophetâsti: ut referantur vasa in domum Domini, & omnis transmigratio de
7 Babylone ad locum istum. Veruntamen audi verbum hoc, quod ego loquor in auribus tuis, & in aurib[us] universi populi:
8 Prophetæ, qui fuerunt ante me & ante te ab initio, & prophetaverunt super terras multas, & super regna magna, de prælio, & de afflictione, & de fame.
9 Propheta, qui vaticinatus est pacem: cùm venerit verbum ejus, scietur propheta, quem
10 misit Dominus in veritate. Et tulit Hananias propheta catenam de collo Jeremiæ prophe-
11 tæ, & confregit eam. Et ait Hananias in conspectu omnis populi, dicens; Hæc dicit Dominus; Sic confringam jugum Nabuchodonosor regis Babylonis post duos annos dierum de
12 collo omnium gentium. Et abiit Jeremias propheta in viam suã. Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, postquàm confregit Hananias propheta catenam de collo Jeremiæ prophetæ, di-
13 cens; Vade, & dices Hananiæ; Hæc dicit Dominus; Catenas ligneas contrivisti: & facies
14 pro eis catenas ferreas. Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel; Jugum ferreum posui super collum cunctarum gentium istarum, ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis, & servient ei: insuper &
15 bestias terræ dedi ei. Et dixit Jeremias propheta ad Hananiam prophetam; Audi Hanania: non misit te Dominus, & tu confidere fecisti populum istum in
16 mendacio. Idcircò hæc dicit Dominus; Ecce ego mittam te à facie terræ: hoc anno morieris: adversùm enim Domi-
17 num locutus es. Et mortuus est Hananias propheta in anno illo, mense septimo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἐπὶ τειχέων Βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον, ἐπιστήσατε φαρέτρας, (λ) ἐγείρατε φυλακὰς, ἑτοιμάσατε ὅπλα, ὅτι (μ) ἐνεχείρισε, καὶ ποιήσει κύριος ἃ ἐλάλησεν ἐπὶ τοὺς κατοι-
13 κοῦντας Βαβυλῶνα, Κατασκηνοῦντας ἐφ' ὕδασι πολλοῖς, καὶ ἐπὶ (ν) πλῆθη θησαυρῶν αὐτῆς. Ἥκει τὸ πέρας σου ἀληθῶς (ν) εἰς τὰ
14 σπλάγχνα σου. Ὅτι ὤμοσε κύριος κατὰ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, Διότι πληρώσω σε ἀνθρώπων ὡσεὶ ἀκρίδων, καὶ φθέγξονται ἐπὶ
15 σε οἱ (ξ) καταβαίνοντες. Κύριος ποιῶν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, ἑτοιμάζων οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινε τὸν οὐρανὸν,
16 Εἰς φωνὴν ἔθετο ἦχος ὕδατος ἐν (ο) οὐρανῷ, καὶ ἀνήγαγε νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς, ἀστραπὰς εἰς ὑετὸν ἐποίησε, καὶ ἐξή-
17 γαγε φῶς ἐκ τῶν θησαυρῶν αὐτοῦ. (π) Ἐματαιώθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως, κατῃσχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἀπὸ τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ, ὅτι ψευδῆ (ρ) ἐχώνευσαν, οὐκ ἔστι
18 πνεῦμα ἐν αὐτοῖς. Μάταιά ἐστιν ἔργα μεμωκημένα, ἐν καιρῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν
19 ἀπολοῦνται. Οὐ τοιαύτη μερὶς τῷ Ἰακὼβ, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστι κληρονομία αὐτοῦ, Κύριος ὄνομα αὐτῷ.
20 Διασκορπίζεις σύ μοι σκεύη πολέμου, (σ) καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἔθνη, καὶ ἐξαρῶ ἐκ σοῦ
21 βασιλεῖς. Καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ἵππον καὶ (τ) ἐπιβάτην αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ
22 ἅρματα καὶ ἀναβάτας αὐτῶν. Καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ (υ) νεανίσκον καὶ παρθένον, καὶ δια-
23 σκορπιῶ ἐν σοὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ποιμένα καὶ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ γεωργὸν καὶ τὸ γεώργιον αὐτοῦ, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ (φ) ἡγε-
24 μόνας καὶ στρατηγούς σου. Καὶ ἀνταποδώσω τῇ (χ) Βαβυλῶνι καὶ πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι Χαλδαίοις πάσας τὰς (ψ) κακίας αὐτῶν, ἃς ἐποίησαν ἐπὶ Σιὼν κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, λέ-
25 γει κύριος. Ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σε τὸ ὄρος τὸ διεφθαρμένον, τὸ διαφθεῖρον πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σε, καὶ (ω) κατακυλιῶ σε ἐπὶ τῶν πετρῶν, καὶ δώ-
26 σω σε ὡς ὄρος ἐμπεπυρισμένον. Καὶ οὐ μὴ λάβωσιν ἀπὸ σοῦ λίθον εἰς γωνίαν, καὶ λίθον εἰς θεμέλιον, ὅτι εἰς ἀφανισμὸν
27 ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, λέγει κύριος. Ἄρατε σημεῖον ἐπὶ τῆς γῆς, σαλπίσατε ἐν ἔθνεσι σάλπιγγι, ἁγιάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη, παραγγείλατε ἐπ' αὐτὴν (α), βασιλείας Ἀραρὰτ παρ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς (β) Ἀσχαναζαίοις· ἐπιστήσατε ἐπ' αὐτὴν βελοστάσεις, ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἵππον ὡς ἀκρίδων πλῆθος.

Super muros Babylonis levate signum, (c) statuite pharetras, suscitate custodias, parate arma: quoniam aggressus est, & faciet Dominus, quæ loquutus est super habitatores Babylonis, (d) Habitantes in aquis multis, & in multitudine thesaurorum ejus. Venit finis tuus verè in viscera tua: Quia juravit Dominus per brachium suum, Quia implebo te hominibus, sicut locustis: & loquentur super te descendentes. Dominus faciens terram in fortitudine sua, parans orbem in sapientia sua; in intellectu suo extendit cœlum, Ad vocem posuit sonum aquæ in cœlo, & eduxit nubes ab extremo terræ, fulgura in pluviam fecit, & eduxit lumen de thesauris suis. Stultus factus est omnis homo à scientia: Confusus est omnis aurifex à sculptilibus suis, quia falsa conflaverunt: non est spiritus in eis. Vana sunt opera ridicula: in tempore visitationis ipsorum peribunt. Non talis pars ipsi Jacob: quoniam qui plasmavit omnia, ipse est (e) hæreditas ejus: Dominus nomen illi. (f) Dispergis tu mihi vasa belli: & dispergam in te gentes, & (g) tollam de te reges. Et dispergam in te equum, & ascensorem ejus: & dispergam in te currus, & ascensores eorum: Et dispergam in te (h) adolescentem, & virginem: & dispergam in te virum, & mulierem: Et dispergam in te pastorem, & gregem ejus: & dispergam in te agricolam, & agriculturam ejus: & dispergam in te præfectos, & duces militiæ tuæ. Et retribuam Babyloni, & omnibus habitatoribus Chaldæis omnes malitias eorum, quas fecerunt super Sion ante oculos vestros, dicit Dominus. Ecce ego ad te montem corruptum, qui corrumpis universam terram: & extendam manum meam super te: et devolvam te super petras; et dabo te sicut montem combustum: Et non accipient de te lapidem in angulum, et lapidem in fundamentum: quia in desolationem eris in seculum, dicit Dominus. Levate signum super terram: clangite in gentibus tuba: sanctificate super eam gentes: annuntiate super eam, (i) regna ... à me, et Achanazæis: statuite super eam machinas: facite ascendere super eam equum, quasi locustarum multitudinem:

MS. A. (λ) ἐγείρετε (μ) ἐνεχείρησεν (ν) πλήθει (ν) ἐπὶ (ξ) καταβαίνοντες. Ποιῶν γῆν (ο) τῷ οὐρανῷ, (π) Ἐμωράνθη (ρ) ἐχώνευσεν, (σ) κἀγὼ (τ) ἀναβάτην (υ) ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ νεανίσκον καὶ παρθένον. Καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ ποιμένα (φ) ἡγεμόνα (χ) Βαβυλωνίᾳ (ψ) ἀδικίας (ω) κατακυλίσω σε ἀπὸ τῶν (α) βασιλείας Ἀραρὰτ παρ' (β) Ἀσχαναζαίοις·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ואמר ירמיה נביא לחנניה נביא שקרא לעיני כהניא ולעיני כל עמא דקימין בבית
6 מקדשא דיי: ואמר ירמיה נביא אמן כן יהא רעוא מן קדם יי יקים יי ית
פתגמך דאתנביתא לאתבא מני בית מקדשא דיי וכל גלותא מבבל לאתרא
7 הדין: ברם שמע כען פתגמא הדין די אנא ממלל קדמך וקדם כל עמא:
8 נביא דהוו קדמי וקדמך מן עלמא ואתנביאו על מדינן סגיאן ועל מלכון רברבן
9 לקרבא ולבישא ולמותא: נביא דיתנבי לשלמא במיתי פתגם נביא יתידע נביא
10 דשלחיה יי בקשוט: ונסיב חנניה נביא שקרא ית נירא מעל צור ירמיה נביא
11 ותבריה: ואמר חנניה לעיני כל עמא למימר כדנן אמר יי כדין אתבר ית ניר נבוכד
נצר מלכא דבבל בסוף תרתין שנין מעל צור כל עממיא ואזל ירמיה נביא לאורחיה:
12 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה בתר דתבר חנניה נביא שקרא ית נירא מעל
13 צור ירמיה נביא למימר: איזל ותימר לחנניה למימר כדנן אמר יי נירין דאע
14 תברתא ותעביד חלופיהון נירין דברזל: ארי כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל
ניר דברזל יהבית על צור כל עממיא האלין למפלח ית נבוכד נצר מלכא דבבל
15 ויפלחוניה ואף ית חית ברא יהבית ליה: ואמר ירמיה נביא לחנניה נביא שקרא
16 שמע כען חנניה לא שלחך יי ואת ארחיצתא ית עמא הדין על שקרא: בכן כדנן
אמר יי הא אנא מגליך מעל אפי ארעא בשתא הדא את מאת ולשתא אוחרנתא את
17 מתקבר ארי סטיא מללתא קדם יי: ומית חנניה נביא שקרא בשתא ההיא
ואתקבר בירחא שביעאה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Jeremias propheta ad Ananiam *pseudoprophetam*, in oculis sacerdotum, & in oculis omnis populi qui stabat in domo sanctuarii Dñi. Et ait Jeremias propheta: Amen, sic placeat coram Dño: confirmet Dñs verba tua quæ prophetâsti, ut reducantur vasa dom[us] sanctuarii Domini, & omnis transmigratio de Babylonia in locum istum. Veruntamen audi nunc verbum istud quod ego loquor coram te, & coram omni populo: Prophetæ qui fuerunt ante me, & ante te à seculo, & prophetaverunt super provincias multas, & super regna magna, de prælio, & de malo & de peste. Propheta qui prophetaverit de pace, cùm venerit verbum prophetæ, tunc cognoscetur propheta quem miserit Domin[us] in veritate. Et tulit Ananias pseudopropheta jugum de collo Jeremiæ prophetæ, & confregit illud. Et ait Ananias in oculis omnis populi, in hunc modum: Hæc dicit Domin[us]: Sic frangam jugum Nabuchodonosor regis Babylonis in fine duorum annorum de collo omnium populorum. Et abiit Jeremias propheta in viam suam. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia, postquam confregit Ananias *pseudopropheta* jugum de collo Jeremiæ prophetæ, dicens: Vade, & dic Ananiæ dicendo: Hæc dicit Dominus; Juga lignea confregisti, & facies pro eis juga ferrea. Quoniam hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Jugum ferreum ponam super collum omnium populorum istorum, ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis, & servient ei: & etiam bestias agri dedi ei. Et ait Jeremias propheta ad Ananiam *pseudoprophetam*: Audi nunc Anania; Non misit te Dominus, & tu confidere fecisti populum hunc in mendacio. Propterea hæc dicit Dominus: Ecce ego transmigrare te faciam à superficie terræ: in anno isto tu morieris, *& anno altero sepelieris*; quia perversum locutus es coram Domino. Et mortuus est Ananias *pseudopropheta* in anno illo, & sepultus est in mense septimo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܠܥܝܢ ܟܗܢܐ. ܘܠܥܝܢ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܩܝܡܝܢ
ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܐܡܝܢ. ܘܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܡܪܝܐ. ܢܩܝܡ ܡܪܝܐ ܦܬܓܡܝܟ
ܕܐܬܢܒܝܬ. ܠܡܗܦܟܘ ܡܐܢܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܟܠܗ ܫܒܝܬܐ ܡܢ ܒܒܠ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ
* ܒܪܡ. ܫܡܥ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܕܡܝܟ. ܘܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. * ܢܒܝܐ
ܕܗܘܘ ܩܕܡܝ ܘܩܕܡܝܟ. ܡܢ ܥܠܡ: ܘܐܬܢܒܝܘ ܥܠ ܐܪܥܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܐ
ܪܘܪܒܬܐ: ܥܠ ܩܪܒܐ ܘܥܠ ܒܝܫܬܐ ܘܥܠ ܡܘܬܢܐ. * ܢܒܝܐ ܕܡܬܢܒܐ ܥܠ ܫܠܡܐ. ܡܐ ܕܐܬܐ
ܦܬܓܡܗ ܕܢܒܝܐ. ܢܬܝܕܥ ܢܒܝܐ ܗܘ ܕܫܕܪܗ ܡܪܝܐ ܒܫܪܪܐ. * ܘܢܣܒ ܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ
ܕܓܠܐ ܣܘܛܪܐ ܡܢ ܨܘܪܗ ܕܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܬܒܪ ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܪ ܚܢܢܝܐ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܘܐܡܪ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܗܟܢܐ ܐܬܒܪ ܢܝܪܗ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.
ܠܫܢܬܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܡܢ ܨܘܪܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܐܙܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܐܘܪܚܗ. *
ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܬܒܪ ܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܣܘܛܪܐ ܡܢ
ܨܘܪܗ ܕܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. * ܙܠ ܐܡܪ ܠܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܣܘܛܪܐ ܕܩܝܣܐ
ܬܒܪܬ. ܥܒܕ ܚܠܦܝܗܘܢ ܢܝܪܐ ܕܦܪܙܠܐ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܝܪܐ ܕܦܪܙܠܐ ܝܗܒܬ ܥܠ ܨܘܪܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܗܠܝܢ. ܠܡܦܠܚ
ܠܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܢܦܠܚܘܢܗ. ܘܐܦ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ ܝܗܒܬ ܠܗ
ܠܡܦܠܚܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܫܡܥ ܚܢܢܝܐ: ܠܐ ܫܕܪܟ
ܡܪܝܐ. ܘܐܢܬ ܐܬܟܠܬܗ ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܥܠ ܕܓܠܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܠܟ ܡܢ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. ܫܢܬܐ ܗܕܐ ܡܐܬ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܡܠܠܬ ܣܪܝܩܬܐ ܥܠ ܡܪܝܐ. * ܘܡܝܬ
ܚܢܢܝܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܒܫܢܬܐ ܗܝ. ܒܝܪܚܐ ܫܒܝܥܝܐ.

Tum dixit Jeremia propheta Hananiæ falso 5
prophetæ coram sacerdotibus & coram universo populo qui astabant in domo Domini;
Dixit, inquam, Jeremia; Amen, faxit ita Do- 6
minus: afferat Dominus sermones quos prophetâsti, reducendo vasa domûs Domini & omnes captivos, è Babylonia in locum istum.
Verùm audi sermonem istum quem dico te 7
præsente, & præsente toto hoc populo. Pro- 8
phetæ qui fuerunt ante me & ante te inde à seculo, prædixerunt terris multis & regnis
magnis bellum, calamitatem, & pestem; *Jam* 9
verò prophetam qui pacem prædicit, cùm evenerit sermo hujus prophetæ, notum fiet hujusmodi prophetam verè missum esse à Domino.
mino. Tum Hanania falsus propheta raptis è 10
collo Jeremiæ prophetæ loris, fregit ea: Di- 11
xitque Hanania coram toto populo, Sic ait Dominus, Ita frangã jugum Nebuchadnosaris regis Babyloniæ intra biennium, è collo omnium gentium. Abiit ergò Jeremia viam
suam. Sed fuit sermo Domini ad Jere- 12
miam prophetam, postquam fregisset Hana-
nia propheta falsus lora illa è collo Jeremiæ 13
prophetæ: Vade dictum Hananiæ prophetæ falso; Sic ait Dominus, Pro loris ligneis
quæ fregisti, fac jugum ferreum. Nam sic 14
ait Dominus exercituum Deus Israelis, Jugum ferreum imponam collo omnium istorum populorum, ut serviant Nebuchadnosari regi Babyloniæ; & quidem servient ei: quin etiam bestiam deserti tradam illi ut serviat ei.
Dixit ergò Jeremia propheta ad Hananiam 15
falsam prophetam, Audi Hanania: Non misit te Dominus, nihilominus tu populum
istum inani spe lactâsti. Iccirco sic ait Do- 16
minus, Ecce dissoluturus sum te de superficie terræ: hoc anno moriturus es, quòd
iniquitatem sis locutus coram Domino. Et 17
mortuus est Hanania falsus propheta eodem anno, mense septimo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ارفعوا علامة على اسوار بابل * اوقفوا الجعاب * احصوا الحراس * هيوا الاسلحة . لان الرب
احتار . ويصنع كلما تكلم به على سكان بابل * الساكنة على المياه الكثير وعلى
كثير كنورها . بلغ انتهاوك بالحقيقة على احشاوك * لان الرب اقسم بذراعه من اجل
اني املاوك اناسا مثل الجراد ويسمعون عليك الهابطون * الصانع الارض بقوته . مهي
المسكونة بحكمته . وبفهمه مد السماء * وصنع عجيج الماء بصوت في السماء . واصعد
السحب من اخر الارض . صنع البرق للمطر . واخرج النور من كنوزه * جهل كل انسان
من المعرفة . خزي كل صانع ذهب من منحوتاته . لانه سبك كذبا . ليس فيهم
روح موجوده * معموله هي للباطل موضوعه . في زمن افتقادهم يهلكون * ليس نصيب
يعقوب مثل هذه . لان الجابل الكل هذا هو ميراثه . الرب اسمه * انت تفرق لي اواني
الحرب . وانا افرق فيك امما . وانزع منك ملوكا * وافرق فيك فرسا وراكبه وافرق
فيك مركبات وركابهن * وافرق فيك رجلا وامراه . وافرق فيك شابا وعذري * وافرق
فيك راعيا وقطيعه . وافرق فيك فلاحا وفلاحته . وافرق فيك قايدا وجندك * واكافي
لبابل ولكل السكان الكلدانيين بجميع ظلاماتهم التي صنعوها على صهيون لعيونكم
يقول الرب .

الاصحاح الثامن عشر .

* ها انا اليك ايها الجبل المفسود الذي افسد كل الارض . وامد يدي عليك واطرحك
من الصخور . وادفعك مثل جبل محترق * فلا ياخذون منك حجرا للزاوية ولا حجرا للاساس
لانك تكون للفناء الى الابد يقول الرب * ارفعوا علامة على الارض . بوقوا في الامم بوقا
قدسوا الامم عليها . خبروا عليها ممالك فردا من قبلي . وبالخزريين . اقيموا عليها
مرامي . اصعدوا عليها خيلا مثل كثرة الجراد .

Attollite signum super mœnia Babelis, 12
erigite pharetras, excitate custodes, arma parate; quia Domini arbitrium est, facturus est quicquid locutus est
contra cives Babelis. Quæ habitas super 13
aquas multas & super copiam thesaurorum tuorum, advenit finis tuus verè
super viscera tua. Nam Dominus ju- 14
ravit per brachium suum, quòd implebo te hominibus ut locustis, & cantabunt de te hi qui descendent. Ejus qui 15
terram fecit potentiâ suâ, præparavit orbem sapientiâ suâ, & prudentiâ suâ
cœlum extendit, Fremitum aquæ cum 16
fragore ponit in cœlo, extrahit nubes ab extremo terræ, fulgur ad pluviam componit, protulitque lucem è thesauris
suis; Cognitione caret omnis homo. 17
Pudeat omnem aurifabrum sculptilium suorum, quia mendacium fundit; nul-
lus in iis spiritus reperitur, Ad falsita- 18
tem sunt fabrefacta & collocata: tempore visitationis eorum peribunt. Haud- 19
quaquam sors Jacobi hisce similis est: nam omnium plasmator, is est hære-
ditas ipsius, Dominus nomen ejus. Tu 20
distribuis mihi vasa bellica, & ego distribuam in te gentes, & auferam à te
reges: Distribuam in te equum cum 21
equite, & distribuam in te currus cum
sessoribus eorum: Dispergam in te vi- 22
rum ac mulierem, & dispergam in te
juvenem ac virginem: Dispergam in te 23
pastorem & gregem ejus, & dispergam in te aratorem & arvum ejus, disperdámque
in te ducem & exercitum ejus: Deni- 24
que rependam Babeli omnibusque civibus Chaldæis cunctas ipsorum iniquitates quas exercuerunt in Sionem, coram oculos vestros, dicit Dominus.

Textus decimus octavus.

En me tibi mons corrupte, qui totam ter- 25
ram corrupisti: ut extendens contra te manum meam, devolvam te de petris,
reddamque te ut montem exustum, Ita 26
ut non accipiant ex te lapidem ad angulum, aut lapidem ad fundamenta: nam eris in perpetuum exterminium, dicit Do-
minus. Erigite signum super terram, 27
clangite inter gentes buccinâ, sanctificate super eam gentes: narrate de ea in regnis Carda meo nomine, & inter Chozaræos: erigite adversùs eam aggeres ad contorquendum jacula, adducite contra illam equos multitudine pares locustis:

ירמיה : כט
CAP. XXIX. כט

Jeruf. Iaim de propheta Irmejah misit quae , libri verba haec Et
1 וְאֵלֶּה דִּבְרֵי הַסֵּפֶר אֲשֶׁר שָׁלַח יִרְמְיָה הַנָּבִיא מִירוּשָׁלִָם
ad & , sacerdotes ad & , transmigrationis seniorum residuum ad
אֶל־יֶתֶר זִקְנֵי הַגּוֹלָה וְאֶל־הַכֹּהֲנִים וְאֶל־
fecerat transmigrare quem , populum omnem ad & , prophetas
הַנְּבִיאִים וְאֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר הֶגְלָה
, regem Jechoniah egredi Post .Babel in Jerusalaim de Nebuchadnesar
2 נְבוּכַדְנֶאצַּר מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה: אַחֲרֵי צֵאת יְכָנְיָה הַמֶּלֶךְ
fabrum & , Jerusalaim & ,Jehudah principes , eunuchos & , heram &
וְהַגְּבִירָה וְהַסָּרִיסִים שָׂרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם וְהֶחָרָשׁ
Ghemarjah &,Saphan filii Elhasah manu Per .Jerusalaim de inclusorem &
3 וְהַמַּסְגֵּר מִירוּשָׁלִָם: בְּיַד אֶלְעָשָׂה בֶן־שָׁפָן וּגְמַרְיָה
ad Jehudah rex Sidchijah misit quos) Chilchijah filii
בֶן־חִלְקִיָּה אֲשֶׁר שָׁלַח צִדְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־
dixit Sic .dicendo (Babel in ,Babel regem Nebuchadnesar
4 נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל בָּבֶלָה לֵאמֹר: כֹּה אָמַר
quam ,transmigrationi omni , Israel Deus exercituum Dominus
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל־הַגּוֹלָה אֲשֶׁר־
: habitate & ,domos Ædificate .Babel in Jerusalaim de feci transmigrare
5 הִגְלֵיתִי מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה: בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ
, uxores Accipite .eorum fructus comedite & ,hortos plantate &
6 וְנִטְעוּ גַנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת־פִּרְיָן: קְחוּ נָשִׁים
& , uxores vestris filiis accipite & , filias & , filios generate &
וְהוֹלִידוּ בָּנִים וּבָנוֹת וּקְחוּ לִבְנֵיכֶם נָשִׁים וְאֶת־
vos multiplicate & :filias & ,filios pariant & , viris date vestras filias
בְּנוֹתֵיכֶם תְּנוּ לַאֲנָשִׁים וְתֵלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וּרְבוּ־
quam ,civitatis pacem quaerite Et .vos diminuatis non & , ibi
7 שָׁם וְאַל־תִּמְעָטוּ: וְדִרְשׁוּ אֶת־שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר
: Dominum ad ea pro orate & ; illuc vos feci transmigrare
הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה וְהִתְפַּלְלוּ בַעֲדָהּ אֶל־יְהוָה
Dominus dixit sic Nam .pax vobis erit illius pace in quia
8 כִּי בִשְׁלוֹמָהּ יִהְיֶה לָכֶם שָׁלוֹם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
qui , vestri prophetae vobis imponant Ne : Israel Deus exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אַל־יַשִּׁיאוּ לָכֶם נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר־
, vestra somnia ad audiatis ne & :vestri divini & ,vestro interiori in
בְּקִרְבְּכֶם וְקֹסְמֵיכֶם וְאַל־תִּשְׁמְעוּ אֶל־חֲלֹמֹתֵיכֶם
vobis vaticinantes ipsi falsitate in Quia .somniantes vos quae
9 אֲשֶׁר אַתֶּם מַחְלְמִים: כִּי בְשֶׁקֶר הֵם נִבְּאִים לָכֶם
dixit sic Nam .Dominus dixit , eos misi non : meo nomine in
10 בִּשְׁמִי לֹא שְׁלַחְתִּים נְאֻם־יְהוָה: כִּי־כֹה אָמַר
visitabo , anni septuaginta Babel in implere ad .Dominus
יְהוָה כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד
reducendum ad , bonum meum verbum vos super suscitabo & , vos
אֶתְכֶם וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיכֶם אֶת־דְּבָרִי הַטּוֹב לְהָשִׁיב
.cogitationes novi ego Nam .istum locum ad vos
11 אֶתְכֶם אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה: כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־הַמַּחֲשָׁבֹת
cogitationes : Dominus dixit , vos super cogitans ego quas
אֲשֶׁר אָנֹכִי חֹשֵׁב עֲלֵיכֶם נְאֻם־יְהוָה מַחְשְׁבוֹת
.spem & ,novissimum vobis dandum ad ; malum in non & , pacis
שָׁלוֹם וְלֹא לְרָעָה לָתֵת לָכֶם אַחֲרִית וְתִקְוָה:
exaudiam & : me ad orabitis & , ibitis & , me invocabitis Et
12 וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי
toto in me quaesieritis cum ,invenietis & , me quaeretis Et .vos ad
13 אֲלֵיכֶם: וּבִקַּשְׁתֶּם אֹתִי וּמְצָאתֶם כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל־
reducam & , Dominus dixit , vobis inveniar Et .vestro corde
14 לְבַבְכֶם: וְנִמְצֵאתִי לָכֶם נְאֻם־יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת־
cunctis de & ,gentibus universis de vos congregabo & ,vestrā captivitatē
שְׁבִיתְכֶם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם וּמִכָּל־
faciā reverti & : Dñs dixit ,illuc vos feci expelli quo , locis
הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם־יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִי
unde vos feci transmigrare quo , locum ad vos
אֶתְכֶם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXIX.

1 Et haec sunt verba libri, quem
misit Jeremias propheta de Je-
rusalem ad reliquias seniorum
transmigrationis, & ad sacerdo-
tes, & ad prophetas, & ad omnē
populum, quem traduxerat Na-
buchodonosor de Jerusalem in
2 Babylonem: Postquam egressus
est Jechonias rex, & domina, &
eunuchi, & principes Juda, &
Jerusalem, & faber & inclusor
3 de Jerusalem: In manu Elasa
filii Saphan, & Gamariae filii
Helciae, quos misit Sedecias rex
Juda ad Nabuchodonosor regem
Babylonis in Babylonem, di-
4 cens; Haec dicit Dominus exer-
cituum Deus Israel omni transf-
migrationi, quam transtuli de
5 Jerusalem in Babylonem; Ædi-
ficate domos, & habitate: &
plantate hortos, & comedite
6 fructum eorum. Accipite uxores,
& generate filios & filias: &
date filiis vestris uxores, & filias
vestras date viris, & pariant fi-
lios & filias: & multiplicamini
ibi, & nolite esse pauci numero.
7 Et quaerite pacem civitatis, ad
quam transmigrare vos feci: &
orate pro ea ad Dominum:
quia in pace illius erit pax vo-
8 bis. Haec enim dicit Dominus
exercituum Deus Israel; Non
vos seducant prophetae vestri,
qui sunt in medio vestrūm, &
divini vestri: & ne attendatis
ad somnia vestra, quae vos somni-
9 atis: Quia falsò ipsi prophetant
vobis in nomine meo: & non
10 misi eos, dicit Dñs. Quia haec
dicit Dñs: Cùm coeperint im-
pleri in Babylone septuaginta
anni, visitabo vos: & suscitabo
super vos verbum meum bonū,
ut reducam vos ad locum istū.
11 Ego enim scio cogitationes, quas
ego cogito super vos, ait Do-
minus, cogitationes pacis, &
non afflictionis, ut dem vobis
12 finem et patientiam. Et invoca-
bitis me, et ibitis: et orabitis
13 me, et ego exaudiam vos. Quae-
retis me, et invenietis: cùm quae-
sieritis me in toto corde vestro.
14 Et inveniar à vobis, ait Domin'.
et reducam captivitatem vestrā,
et congregabo vos de universis
gentibus, et de cunctis locis, ad
quae expuli vos, dicit Dominus:
et reverti vos faciam de loco,
ad quem transmigrare vos feci.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Ἀναβιβάσατε ἐπ' αὐτὴν ἔθνη, τὸ βασι-
λέα τῶν Μήδων καὶ πάσης τῆς γῆς, τοὺς (γ)
ἡγεμένους αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς στρατηγοὺς
29 (δ) αὐτοῦ. Ἐσείσθη ἡ γῆ, καὶ ἐπόνεσε, διό-
τι ἐξανέστη ἐπὶ Βαβυλῶνα λογισμὸς κυ-
ρίου, τοῦ θεῖναι τὴν γῆν Βαβυλῶνος εἰς ἀφα-
30 νισμὸν, καὶ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτήν. Ἐξέλι-
πε μαχητὴς Βαβυλῶνος τοῦ πολεμεῖν,
(ε) καθήσονται ἐκεῖ ἐν περιοχῇ, ἐθραύσθη ἡ
δυναστεία αὐτῶν, ἐγενήθησαν ὡσεὶ γυναῖκες,
ἐνεπυρίσθη τὰ σκηνώματα αὐτῆς, συνε-
31 τρίβησαν οἱ μοχλοὶ αὐτῆς. Διώκων εἰς
(ζ) ἀπάντησιν διώκοντος διώξεται, καὶ ἀν-
αγγέλλων εἰς ἀπάντησιν ἀναγγέλλοντος,
τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος,
32 ὅτι ἑάλωκεν ἡ πόλις αὐτοῦ. Ἀπ' ἐσχάτου
τῶν διαβάσεων αὐτοῦ ἐλήφθησαν, καὶ τὰ (η)
συστήματα αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ, καὶ ἄν-
33 δρες αὐτοῦ οἱ πολεμισταὶ ἐξέρχονται. Διότι
τάδε λέγει κύριος, Οἶκοι βασιλέως Βα-
βυλῶνος, ὡς ἅλων ὥριμος (θ) ἀλοηθή-
σονται· ἔτι μικρὸν, καὶ ἥξει ὁ ἀμητὸς αὐ-
34 τῆς. Κατέφαγέ με, ἐμερίσατό με, κατέ-
λαβέ με σκότος λεπτὸν, Ναβουχοδονόσορ
βασιλεὺς Βαβυλῶνος κατέπιέ με, ὡς
δράκων ἔπλησε τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
35 τρυφῆς μου· ἐξῶσάν με. Οἱ μόχθοι μου
καὶ αἱ ταλαιπωρίαι μου εἰς Βαβυλῶνα, ἐρεῖ
κατοικοῦσα Σιὼν, καὶ τὸ αἷμά μου ἐπὶ τοὺς
κατοικοῦντας Χαλδαίους, (ι) ἐρεῖ Ἱερουσαλήμ.
36 Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
κρινῶ τὴν ἀντίδικόν σου, καὶ (κ) ἐκδικήσω τὴν
ἐκδίκησίν σου, καὶ ἐρημώσω τὴν θάλασσαν
αὐτῆς, καὶ ξηρανῶ (λ) τὴν πηγὴν αὐτῆς.
37 Καὶ ἔσται Βαβυλὼν εἰς ἀφανισμὸν, καὶ οὐ
38 κατοικηθήσεται. (μ) Ὅτι ἅμα ὡς λέοντες
39 ἐξηγέρθησαν, καὶ ὡς σκύμνοι λεόντων. Ἐν
τῇ θερμασίᾳ αὐτῶν δώσω πότημα αὐτοῖς,
καὶ μεθύσω αὐτοὺς, ὅπως καρωθῶσι, καὶ (ν)
ὑπνώσωσιν ὕπνον αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἐξεγερ-
40 θῶσι, λέγει κύριος. (*) Καὶ καταβιβάσω
αὐτοὺς ὡς ἄρνας εἰς σφαγὴν, καὶ ὡς κριοὺς
41 μετ' ἐρίφων. Πῶς ἑάλω καὶ ἐθηρεύθη τὸ
καύχημα πάσης τῆς γῆς; πῶς ἐγένετο
Βαβυλὼν εἰς ἀφανισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν;
42 Ἀνέβη ἐπὶ Βαβυλῶνα ἡ θάλασσα ἐν ἤ-
χῳ κυμάτων αὐτῆς, καὶ κατεκαλύφθη.
43 Ἐγενήθησαν αἱ πόλεις αὐτῆς (ξ) ὡς γῆ ἄν-
υδρος καὶ ἄβατος, οὐ κατοικήσει ἐν
αὐτῇ οὐδὲ εἷς, οὐδὲ μὴ καταλύσει ἐν αὐ-
44 τῇ υἱὸς ἀνθρώπου. Καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ Βα-
βυλῶνα, καὶ ἐξοίσω ἃ κατέπιεν ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ συναχθῶσι (ο) πρὸς
αὐτὴν ἔτι τὰ ἔθνη,

MS.A. (γ) ἡγεμόνας (δ) αὐτοῦ, καὶ πάσης τῆς γῆς ἐξουσίας αὐτοῦ. Ἐπὶ
(ε) καὶ καθήσονται (ζ) ἀπαντὴν (η) συστήματα αὐτοῦ ἐνεπρήσθη (θ)
ἀλοηθήσεται (ι) ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. (κ) ἐρημώσω τὴν θάλασσαν (λ) τὰ
(μ) Ὡς λέοντες ἐξηγέρθησαν ἅμα, (ν) ὑπνώσωσιν (*) Καταβιβάσω
(ξ) γῆ ἄνυδρος (ο) ἔτι πρὸς αὐτὴν τὰ ἔθνη,

Facite ascendere super eam gen-
tes, regem Medorum, & ...
versae terrae, praefectos ...
omnes duces ejus. Commota ...
terra, & laboravit: quia ...
rexit super Babylonem ...
Domini, ad ponendum ...
Babylonis in desolationem, ...
ea non habitetur. Defecit ...
tor Babylonis à bellando: ...
bunt illic in praesidio: ...
est potentia eorum: facti ...
quasi mulieres. Combusta ...
tabernacula ejus: ... sunt
vectes ejus. Persequens in occur-
sum persequentis persequetur, ...
nuntians in occursum nuntiantis,
ad nuntiandum regi Babylo-
nis quia capta est civitas ejus. ...
extremo transituum ejus cap-
ti sunt, & (h) collectiones ...
incensae sunt in igni, & viri ...
bellatores egrediuntur. ...
haec dicit Dominus: Domus ...
gis Babylonis, quasi area matura ...
triturabuntur: adhuc modicum ...
& veniet messis ejus. Comedit
me, divisit me, apprehendit
me tenebrae tenues: Nabucho-
donosor rex Babylonis absorbuit ...
quasi draco, implevit ventrem
suum de teneritudine mea: ex-
pulerunt me. Labores mei ...
vexationes meae in Babylonem, ...
dicet habitatrix Sion: & san-
guis meus super habitatores Chal-
daeos, dicet Hierusalem. ...
haec dicit Dominus; Ecce ego
judicabo adversarium tuum, & ...
ulciscar ultionem tuam, & de-
solabo mare ejus, & ...
fontem ejus: Et erit Babylon
in (l) solitudinem, & non habi-
tabitur. Simul enim ut leones ...
citati sunt, et sicut catuli leonum.
In calore eorum dabo potum ...
& inebriabo eos, ut sopiantur,
& dormiant somnum sempiter-
num, et non consurgant, dicit
Dominus. Et (m) deducam eos
quasi agnos ad mactationem, &
quasi arietes cum hædis. Quo-
modo capta (n) est, et per ven-
tionem occupata gloria uni-
versae terrae? Quomodo facta
est Babylon in desolationem in
gentibus? Ascendit super Ba-
bylonem mare in sonitu fluctuum
ejus, (o) et cooperta est. Factae
sunt civitates ejus, quasi terra
sine aqua, et invia: non ha-
bitabit in ea: neque divertet ...
ea filius hominis. Et ulciscar ...
super Babylonem, et extraham
quae absorbuit, ex ore ejus: et non
congregabuntur ad eam gentes
(q) ultrà:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כט

1 וְאִלֵּין פִּתְגָמֵי סִפְרָא דִשְׁלַח יִרְמְיָה נְבִיָּא מִירוּשְׁלֶם לְוָת שְׁאָר סָבֵי גָלוּתָא וּלְוָת כָּהֲנַיָּא
2 וּלְוָת סָפְרַיָּא וּלְוָת כָּל עַמָּא דְאַגְלֵי נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשְׁלֶם לְבָבֶל: בָּתַר דִּגְלָא יְכָנְיָה
3 מַלְכָּא וּמַלְכְּתָא וְרַבְרְבַיָּא רַבְרְבֵי יְהוּדָה וִירוּשְׁלֶם וְאוּמָנַיָּא וְתָרְעַיָּא מִירוּשְׁלֶם: בְּיַד
אֶלְעָשָׂה בַּר שָׁפָן וּגְמַרְיָה בַּר חִלְקִיָּה דִשְׁלַח צִדְקִיָּה מַלְכָּא דְבֵית יְהוּדָה לְוָת נְבוּכַדְ
4 נֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל לְבָבֶל לְמֵימַר: כִּדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לְכָל גָּלוּתָא
5 דְאַגְלֵיתִי מִירוּשְׁלֶם לְבָבֶל: בְּנוֹ בָתִּין וְתִיבוּ וּצְבוּ גִנִּין וְאָכוּלוּ יָת אִבֵּיהֶן: סְבוּ נְשִׁין
6 וְאוֹלִידוּ בְּנִין וּבְנָן וְסַבוּ לִבְנֵיכוֹן נְשִׁין וְיַת בְּנָתֵיכוֹן הַבוּ לְגֻבְרַיָּא וִילִידָן בְּנִין וּבְנָן וּסְגוֹ
7 תַמָּן וְלָא תִזְעֲרוּן: וּתְבַעוּ יָת שְׁלָם קַרְתָּא דְאַגְלֵיתִי יָתְכוֹן לְתַמָּן וְצַלּוֹ עֲלַהּ קֳדָם יְיָ אֲרֵי
8 בִּשְׁלָמַהּ יְהֵי לְכוֹן שְׁלָם: אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל לָא יִטְעוּן לְכוֹן
9 נְבִיאֵיכוֹן דְּשִׁקְרָא דִּבֵינֵיכוֹן וְקָסְמֵיכוֹן וְלָא תְקַבְּלוּן מִן חֶלְמֵי חֶלְמֵיכוֹן דְּאַתּוּן מַחְלְמִין:
10 אֲרֵי בְשִׁקְרָא אִנּוּן מִתְנַבָּן לְכוֹן בִּשְׁמִי לָא שְׁלַחְתִּנּוּן אֲמַר יְיָ: אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ אֲרֵי לְפוּם
מִשְׁלַם לְבָבֶל שַׁבְעִין שְׁנִין יִעוּל דָּכְרָנְכוֹן קֳדָמַי וְאָקִים עֲלֵיכוֹן יָת פִּתְגָמַי תַקְנַיָּא לְאָתָבָא
11 יָתְכוֹן לְאַתְרָא הָדֵין: אֲרֵי קֳדָמַי גְלַיָּן יָת מַחְשְׁבָתָא דִּי אֲנָא מַחְשֵׁב עֲלֵיכוֹן אֲמַר יְיָ
12 מַחְשֶׁבֶת שְׁלָמָא וְלָא לְבִישָׁא לְמִתַּן לְכוֹן סוֹף וְסִבּוּר: וְתִצַלּוֹן קֳדָמַי וְאֶקַבֵּל צְלוֹתְכוֹן
13 וְתִבְעוֹן מִן קֳדָמַי וְאַעְבֵּיד בָּעוּתְכוֹן: וְתִתְבְּעוּן דַּחְלְתִי וְתִשְׁכְּחוּן אֲרֵי תִבְעוּן מִן קֳדָמַי
14 בְּכָל לִבְּכוֹן: וְאֶשְׁתְּאֵל לְכוֹן בְּמֵימְרִי אֲמַר יְיָ וְאָתֵיב יָת גָּלוּתְכוֹן וְאֶכְנוֹשׁ יָתְכוֹן מִכָּל עַמְמַיָּא
וּמִכָּל אַתְרַיָּא דְאַגְלֵיתִי יָתְכוֹן לְתַמָּן אֲמַר יְיָ וְאָתֵיב יָתְכוֹן לְאַתְרָא דְאַגְלֵיתִי יָתְכוֹן מִתַּמָּן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

C A P. XXIX.

Et haec sunt verba libri quem misit Jeremias propheta de Jerusalem ad reliquos seniores transmigrationis, & ad sacerdotes, & ad scribas, & ad omnem populum quem transmigrare fecit Nabuchodonosor de Jerusalem in Babyloniā. Postquam migravit Jechonias rex, & regina, & principes, principes Juda, & Jerusalem, & artifices, & janitores de Jerusalem: Per manum Elghasa filii Saphan, & Gamariae filii Helchiae, quos misit Sedecias rex trib' dom' Juda ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Babyloniam dicens: Haec dicit Dñs exercituum, Deus Israel, ad omnem transmigrationem quam transmigrare feci de Jerusalem in Babylonem. Ædificate domos & habitate; & plantate hortos, & comedite fruct' eorum. Accipite uxores, & generate filios & filias: & accipite filiis vestris uxores, & filias vestras tradite viris, & pariant filios & filias: & multiplicamini ibi, & non minuamini. Et quaerite pacem civitatis ad quam transmigrare vos feci & orate pro ea corā Dño; quia in pace illi' erit vobis pax. Quia haec dicit Dñs exercituum De' Israel: Ne seducant vos pseudoprophetae vestri qui sunt inter vos, et divini vestri: nec attendatis ad somnia vestra quae vos somniatis. Quia falsò ipsi prophetant vobis in nomine meo: non misi eos, dicit Dñs. Ita enim inquit Dñs: Cùm impleti fuerint in Babylone septuaginta anni, subibit recordatio vestri corā me; & suscitabo sup vos verbū meum rectū, ut reducam vos in locū istum. Quia coram me manifestae sunt cogitationes quas ego cogito sup vos, dicit Dñs, cogitationes pacis et non in malum, ut dem vobis finē et spem. Et orabitis corā me; et suscipiam orationem vestrā: et quaeretis à facie mea, et faciā deprecationem vestram. Et requiretis timorem mei, et invenietis cùm postulabitis à facie mea toto corde vestro. Et quaesit' ero à vobis in verbo meo, dicit Domin': et reducam transmigrationem vestram, et congregabo vos ex omnib' populis et ex omnib' locis ad quae transmigrare vos feci, dicit Domin'. Et reducam vos in locum de quo transmigrare vos feci.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. XXIX.

HOc autem est argumentum epistolæ quam 1
Jerosolymis Babylonem misit Jeremia pro-
pheta ad reliquos seniores captivos, ad sa-
cerdotes, ad falsos prophetas, & ad universum
populum quem Nebuchadnosar rex Babylo-
nis deportaverat Jerosolymis Babylonem,
Postcaquam Jochania rex cum regina, eunu- 2
chis, principibus Judæ & Jerosolymorum,
artificib⁹, atque militib⁹, esset è Jerusalem
egressus: Per Elasam filium Saphanis, & 3
Gemariam filium Helciæ, quos Babylonem
misit Sedecia rex Judæ ad Nebuchadnosa-
rem regem Babylonium. Ita dicit Domin⁹ 4
exercituum Deus Israelis ad omnes captivos
qui Jerosolymis Babylonem abducti sunt;
Ædificate domos, & inhabitate: plantate 5
hortos, & comedite fruct⁹ eorum: Uxores 6
ducite, & filios filiasque generate: ducite
uxores filiis vestris, & filias vestras date ma-
ritis, ut gignant filios & filias: & illic au-
gescite, ac ne minuamini: Fausta precami- 7
ni civitati quò vos captivos abegi, & pro
ipsa Dominum orate; quoniam ab ej⁹ prospe-
ritate pendet prosperitas vestra. Nam sic 8
ait Domin⁹ potentissim⁹ De⁹ Israelis, Ne se-
ducant vos prophetæ qui sunt inter vos, &
divini vestri; neque attendatis somniis ve-
stris quæ vos somniatis: Quia falsum ii 9
prophetant vobis nomine meo, neque illos
ego misi, dicit Domin⁹. Sic enim ait Domi- 10
nus, Cùm expleti fuerint Babeli septuagin-
ta anni, salvabo vos, & ratos faciam de vo-
bis sermones jucundos, reducendo vos in
locum istum. Ego enim scio cogitationem 11
quam de vobis cogito, dicit Domin⁹, cogita-
tionem salubrem, non perniciosam; dare *sci-
licet* vobis tandem spem, Ut invocetis me, 12
méque precemini: Et cùm quæsiveritis me 13
toto corde vestro, invenietis me, dicit Do-
min⁹: Et reducam captivos vestros, colli- 14
gamque vos ex omnib⁹ gentib⁹ et ex omni-
bus terris quò vos dispersi, ait Dominus, et
reducam vos ad locum unde vos captivos
abegi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اصعدوا عليها امما * ملك الماديين وقواد كل ارضه * وجميع قواد جيوش كل ارضه
وسلطانه * تزلزلت الارض ووجعت * من اجل ان فكر الرب غضب على بابل * ليضع ارض
بابل للفناء ولا تسكن * في تحارب بابل ان تحارب * ويجلسون هناك في الحرم * كسرت
قوتهم * صاروا مثل النساء * احرقت مساكنها * سحقت متاريسها * الطارد يطرد للقاء
الطارد والمخبر لالتقاء المخبر * ليخبر ملك بابل ان مدينته هلكت * من آخر طرقها
اخذوا * واحرقت تاجاته بالنار * ورجاله المحاربون يخرجون * من اجل انه هكذا يقول الرب
بيوت ملك بابل مثل البيدر البالغ الذي يداس بعد قليل ويأتي قطافه * اكلني
ورعي ادركني ظلام خفيف بختنصر ملك بابل * ابتلعني مثل تنين * ملأ بطنه من
نعيمي * اقصيني اتعابي وشقوتي الى بابل تقول الساكنة صهيون * ودمي على السكان
الكلدانيين قالت اوروشليم * لاجل هذا هكذا يقول الرب * ها انا ادين عزيمتك واخرب
بحرها * وتصير بابل للفناء ولا تسكن * مثل اسود نهضوا معا * ومثل اشبال اللبوة
* في حرارتهم اعطيهم مشربا واسكرهم كي يسكرون وينامون نوما ابديا ولا يستيقظون
يقول الرب * انزلهم مثل خراف للذبح * ومثل كباش مع جدا * كيف هلك واصطيد
فخر كل الارض * كيف صارت بابل للفناء في الامم * صعد على بابل البحر بعجيج
امواجه وغطيت * صارت مدنها ارضا عديمة الماء وغير مسلوكة * ولا يسكن فيها ولا
واحد * ولا نزل بها ابن انسان * واقضي على بابل * واخرج ما ابتلعه من فمها * ولا يجتمع
اليها الامم بعد *

Adducite contra eam gentes, regem 28
Medorum, & duces totius terræ ipsius,
omnesque duces turmarum totius re-
gionis ac dominii ipsius. Tremuit do- 29
luitque terra, quia cogitatio Domini
concitata est contra Babelem, ut redigat
terram Babelis in destructionem, nec ha-
bitetur. Desinet miles Babylonis pu- 30
gnare, & desidebunt ibi in obsidione:
fracta est magnanimitas eorum, facti
sunt sicut fœminæ, exustæ sunt habita-
tiones ejus, vectes ejus contriti. Cur- 31
sor curret obviàm cursori, & nuntius
obviàm nuntio, ut indicet regi Babelis
urbem ejus periisse: Ab extremis aditibus 32
ejus eos esse occupatos, tiaras ejus igne
combustas, & viros ejus bellatores
exire. Sic enim dicit Dominus, Do- 33
mus regis Babelis sunt velut area ma-
tura, quæ paulò post trituranda est
& cujus instat vindemia. Exedit me, 34
laceravit me, comprehendit me ceu
tenebræ veloces Bochtonassar rex Ba-
belis, deglutivit me ut draco, ventrem
suum implevit delitiis meis: Depulerunt 35
me ærumnæ & miseriæ meæ in Babe-
lem, dicit habitatrix Sionis: & sanguis
meus super habitatores Chaldæos, inquit
Jerusalem. Icciirco sic dicit Dominus 36
Ecce ego judicabo adversariam tuam
ejusque mare vastabo: Et abibit Babel 37
in excidium, nec habitabitur. Ut leones 38
pariter surrexerunt, & ut leænæ. In 39
æstu eorum præbebo illis potum, &
inebriabo eos; ut inebriati dormiant
somnum æternum, neque expergiscantur,
ait Dominus. Deducam eos ut agnos ad 40
jugulationem, & velut arietes cum hæ-
dis. Quomodo periit & venatione captus 41
est fastus universæ terræ? quomodo
redacta est Babel in destructionem in-
ter gentes? Superavit Babelem mare 42
cum fremitu fluctuum suorum, & ob-
ruta est? Factæ sunt urbes ejus terra 43
carens aquis & invia, quam nemo in-
habitet, nullusque mortalium incolat?
Et sententiam feram contra Babelem, 44
extraham que quod deglutivit, ex ejus
ore; & non confluent ampliùs ad eam
gentes:

ירמיה : כט

sic Nam .Babel in prophetas Dominus nobis Suscitavit : dixistis Quia
15 כי אמרתם הקים לנו יהוה נבאים בבלה : כי־כה׀
16 omnem ad & ,David solium *ad sedentem* ,regem ad Dominus dixit
אמר יהוה אל־המלך היושב אל־כסא דוד ואל־כל־
vobiscum sunt egressi non qui ,vestros fratres ,hac urbe in *habitantem* populû
העם היושב בעיר הזאת אחיכם אשר לא־יצאו אתכם
mittens ego Ecce : exercituum Dominus inquit Sic .transmigrationem in
17 בגולה : כה אמר יהוה צבאות הנני משלח
ficus sicut eos dabo & : pestem & ,famem ,gladium eos in
בם את־החרב את־הרעב ואת־הדבר ונתתי אותם כתאנים
,gladio in eos *post* persequar Et .malitia præ *comedentur* non quæ ,turpes
18 השערים אשר לא־תאכלנה מרע : ורדפתי אחריהם בחרב
,terræ regnis universis commotioné in eos dabo & : peste in & ,fame in
ברעב ובדבר ונתתים לזועה לכל ממלכות הארץ
,gentibus cunctis in opprobriû in & ,sibilum in & ,stuporem in & ,*execrationê* in
לאלה ולשמה ולשרקה ולחרפה בכל־הגוים
,mea verba *ad* audierunt non quòd *eo* Pro *illuc eos expuli quò*
19 אשר־הדחתים שם : תחת אשר־לא־שמעו אל־דברי
,prophetas meos servos eos ad misi quæ ,Dominus dixit
נאם־יהוה אשר שלחתי אליהם את־עבדי הנבאים
vos Et .Dominus dixit ,audistis non & ;mittendo & ,surgendo manè
20 השכם ושלח ולא שמעתם נאם־יהוה : ואתם
Jerusalaim de misi quam transmigratio omnis ,Domini verbum audite
שמעו דבר־יהוה כל־הגולה אשר־שלחתי מירושלם
Achab ad Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic .Babel in
21 בבלה : כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל אל־אחאב
vobis *prophetantes* ,Mahasejah filium Sidchijahu ad & ,Cholajah filium
בן־קוליה ואל־צדקיהו בן־מעשיה הנבאים לכם
regis Nebuchadresar manu in eos *dans* ego Ecce : *falsò* meo nomine in
בשמי שקר הנני נתן אתם ביד נבוכדראצר מלך־
omni maledictio eis ex assumetur Et .vestris oculis in eos percutiet & ,Babel
22 בבל והכם לעיניכם : ולקח מהם קללה לכל
Dominus te Ponat : dicendo ,Babel in quæ ,Jehudah *transmigrationi*
גלות יהודה אשר בבבל לאמר ישמך יהוה
eo Pro .igni in Babel rex *eos torruit* quos ,Achab sicut & ,Sidchijahu sicut
23 כצדקיהו וכאחב אשר־קלם מלך־בבל באש : יען
uxoribus cum commiserunt adulterium & ,Israel in nefas fecerunt quòd
אשר עשו נבלה בישראל וינאפו את־נשי
;eis præcepi non quod ,*falsò* meo nomine in verbû sunt locuti & ,suorû *sodalium*
רעיהם וידברו דבר בשמי שקר אשר לוא צויתים
Nechelamitem Semahjahu ad Et .Dominus ,dixit ,*testis & cognoscens* ego *&*
24 ואנכי הוידע ועד נאם־יהוה : ואל־שמעיהו הנחלמי
,Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic : dicendo ,dices
25 תאמר לאמר : כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
omnem ad literas tuo nomine in misisti tu quòd eo Pro : dicendo
לאמר יען אשר אתה שלחת בשמכה ספרים אל־כל־
,sacerdotem Mahasejah filium Sephanjah ad & ,Jerusalaim in qui ,populum
העם אשר בירושלם ואל־צפניה בן־מעשיה הכהן
pro sacerdotem te dedit Dominus : dicendo ,sacerdotes universos ad &
26 ואל כל־הכהנים לאמר : יהוה נתנך כהן תחת
,furioso viro omni Domini domo *præfectos existendum ad* ,sacerdote Jehojadah
יהוידע הכהן להיות פקדים בית יהוה לכל־איש משגע
,nunc Et .nervum in & ,*subversionem* in eum *dabis &* ,prophetans &
27 ומתנבא ונתתה אתו אל־המהפכת ואל־הצינק : ועתה
Quia ?vobis prophetantem Antothitem Irmejahu *in* increpâsti non quid ut
28 למה לא גערת בירמיהו הענתתי המתנבא לכם : כי
ædificate ;*ipsum* Longum : dicendo ,Babel nos ad misit *propterea*
על־כן שלח אלינו בבל לאמר ארכה היא בנו
.eorum fructus comedite & ,hortos plantate & : habitate & ,domos
בתים ושבו ונטעו גנות ואכלו את־פריהן :

Versio VULG. LAT.

15 Quia dixistis ; Suscitavit nobis
Dominus Prophetas in Baby-
16 lone. Quia hæc dicit Dominus ad
regem, qui sedet sup soliû David,
et ad omnem populum habita-
torem urbis hujus, ad fratres ve-
stros, qui non sunt egressi vo-
17 biscum in transmigrationé. Hæc
dicit Dominus exercituum; Ecce
mittam in eos gladium, & fa-
mem, & pestem : & ponam eos
quasi ficus malas, quæ comedi
non possunt, eò quòd pessimæ
18 sint. Et persequar eos in gla-
dio, & in fame, & in pestilentia:
& dabo eos in vexationem uni-
versis regnis terræ; in maledicti-
nem, & in stuporem, & in sibi-
lum, & in opprobrium cunctis
gentibus, ad quas ego ejeci eos :
19 Eò quòd non audierint verba
mea, dicit Dñs : quæ misi ad eos
per servos meos prophetas, de
nocte consurgens, & mittens : &
20 non audistis, dicit Dominus. Vos
ergò audite verbum Domini,
omnis transmigratio, quam emi-
si de Jerusalem in Babylonem.
21 Hæc dicit Dominus exercituum
Deus Israel ad Achab filium
Goliæ, & ad Sedeciam filium
Maasiæ, qui prophetant vobis
in nomine meo mendaciter;
Ecce ego tradam eos in manus
Nabuchodonosor regis Babylo-
nis: & percutiet eos in oculis ve-
22 stris. Et assumetur ex eis male-
dictio omni transmigrationi Ju-
da, quæ est in Babylone, dicen-
tium ; Ponat te Dominus sicut
Sedeciam, & sicut Achab, quos
23 frixit rex Babylonis in igne: Pro
eo quòd fecerint stultitiam in
Israel, & mœchati sunt in uxo-
res amicorum suorum, & locuti
sunt verbum in nomine meo
mendaciter, quod non mandavi eis:
ego sum judex et testis, dicit Dñs.
24 Et ad Semeian Nehelamiten di-
25 ces ; Hæc dicit Dñs exercituum,
Deus Israel; Pro eo quòd misisti
in nomine tuo libros ad omnem
populum, qui est in Jerusalem, &
ad Sophoniam filium Maasiæ sa-
cerdotem, & ad universos sacer-
26 dotes, dicens ; Dñs dedit te sa-
cerdotem pro Joiade sacerdote,
ut sis dux in domo Domini super
omnem virû arreptitium & pro-
phetantem, ut mittas eum in
27 nervum & in carcerem. Et nunc
quarè non increpâsti Jeremiam
Anathothiten, qui prophetat vo-
28 bis? Quia super hoc misit in Ba-
bylonem ad nos, dicens; Longû
est : ædificate domos, & habita-
te : et plantate hortos, et come-
dite fructus eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

49 Καὶ ἐν Βαβυλῶνι πεσοῦνται τραυματίαι
50 πάσης τῆς γῆς. Ἀνασωζόμενοι ἐκ γῆς
(π) πορεύεσθε, καὶ μὴ ἵστασθε· οἱ μα-
κρόθεν μνήσθητε τοῦ κυρίου, καὶ Ἱερουσα-
λὴμ ἀναβήτω ἐπὶ τὴν καρδίαν (ρ) ὑμῶν.
51 Ἠσχύνθημεν ὅτι ἠκούσαμεν ὀνειδισμὸν
ἡμῶν, κατεκάλυψεν ἀτιμία τὸ πρόσω-
πον ἡμῶν, εἰσῆλθον ἀλλογενεῖς εἰς τὰ
52 ἅγια ἡμῶν, εἰς οἶκον κυρίου. Διὰ τοῦτο
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ
ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ αὐτῆς, καὶ ἐν
πάσῃ τῇ γῇ αὐτῆς πεσοῦνται τραυματί-
53 αι. Ὅτι ἐὰν ἀναβῇ Βαβυλὼν ὡς ὁ οὐ-
ρανὸς, καὶ ὅτι ἐὰν (σ) ὀχυρώσῃ τὰ τεί-
χη ἰσχύος αὐτῆς, παρ' ἐμοῦ ἥξουσιν (τ) ἐξ-
ολοθρεύοντες αὐτὴν, λέγει κύριος.
54 Φωνὴ κραυγῆς ἐν Βαβυλῶνι, καὶ συν-
55 τριβὴ μεγάλη (υ) ἐν γῇ Χαλδαίων, Ὅ-
τι ἐξωλόθρευσε κύριος τὴν Βαβυλῶ-
να, καὶ ἀπώλεσεν ἀπ' αὐτῆς φωνὴν
μεγάλην ἠχοῦσαν ὡς ὕδατα πολλά·
56 ἔδωκεν εἰς ὄλεθρον φωνὴν αὐτῆς. Ὅ-
τι ἦλθεν ἐπὶ Βαβυλῶνα ταλαιπωρία,
ἑάλωσαν οἱ μαχηταὶ αὐτῆς, ἐπτόηται
τὸ τόξον αὐτῶν, ὅτι ὁ θεὸς ἀντ-
αποδίδωσιν αὐτοῖς. κύριος (φ) ἀνταπο-
57 δίδωσιν, Καὶ μεθύσει μέθῃ τοὺς ἡγεμό-
νας αὐτῆς, καὶ τοὺς σοφοὺς (χ) αὐτῆς,
καὶ τοὺς στρατηγοὺς αὐτῆς, λέγει ὁ βα-
σιλεὺς, Κύριος παντοκράτωρ ὄνομα
58 αὐτῷ. Τάδε λέγει κύριος, Τεῖχος
Βαβυλῶνος ἐπλατύνθη, κατασκαπτό-
μενον κατασκαφήσεται, καὶ αἱ πύλαι
αὐτῆς αἱ ὑψηλαὶ ἐμπυρισθήσονται, καὶ
οὐ κοπιάσουσι λαοὶ εἰς κενὸν, καὶ ἔθνη
59 ἐν ἀρχῇ ἐκλείψουσιν. Ὁ ΛΟΓΟΣ
ΟΝ ΕΝΕΤΕΙΛΑΤΟ ΚΥΡΙΟΣ Ι-
ΕΡΕΜΙΑ ΤΩ ΠΡΟΦΗΤΗ εἰπεῖν
τῷ Σαραίᾳ (ψ) υἱῷ Νηρείου, υἱοῦ Μαα-
σαίου, ὅτε ἐπορεύετο παρὰ Σεδεκί-
ου βασιλέως Ἰούδα εἰς Βαβυλῶνα, ἐν
(ω) τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασι-
λείας αὐτοῦ· καὶ Σαραίας ἄρχων δώρων.
60 Καὶ ἔγραψεν (*) Ἱερεμίας πάντα τὰ
κακὰ ἃ ἥξει ἐπὶ Βαβυλῶνα ἐν (α) βι-
βλίῳ, πάντας τοὺς λόγους τούτους τοὺς
γεγραμμένους ἐπὶ Βαβυλῶνα.

Et in Babylone cadent inter-
fecti universæ terræ. Qui
evaditis de (π) terra; ite &
non subsistatis. Qui de lon-
gè, recordamini Domini: &
Hierusalem ascendat super
cor vestrum. Confusi sumus,
quia audivimus opprobrium
nostrum: cooperuit ignominia
faciem nostram: intrârunt a-
lienigenæ in sancta nostra, in
domum Domini. Propter
hoc ecce dies veniunt, dicit
Dominus; & ulciscar super
sculptilia ejus: & in omni
terra ejus cadent interfecti.
Quia si ascenderit Babylon
tanquam cœlum, & quia, si
munierit (ʃ) muros fortitudi-
ne suâ; à me venient qui ex-
terminent eam, dicit Dominus.
Vox clamoris in Babylone, &
contritio magna in terra Chal-
dæorum: Quia extermina-
vit Dominus Babylonem, &
disperdidit ex ea voce magnâ
sonantem, quasi aquas multas,
dedit in perditionem vocem
ejus: Quoniam venit su-
per Babylonem calamitas, ca-
pti sunt pugnatores ejus, ti-
muit arcus eorum: quia Deus
retribuit eis. Dominus retribu-
it, Et inebriabit ebrietate
præfectos ejus, & sapientes e-
jus, & duces ejus, dicit rex,
Dominus omnipotens nomen il-
li. Hæc dicit Dominus;
Murus Babylonis dilatatus est,
effodiendo effodietur: & por-
tæ ejus excelsæ comburentur:
& (t) non laborabunt popu-
li in vacuum: & gentes in
principio deficient. VER-
BUM, quod mandavit Do-
minus Hieremiæ prophetæ, ut
diceret Sareæ filio Neriæ fi-
lii Maasiæ; quando ibat à
Sedecia rege Juda in Baby-
lonem in anno quarto regni e-
jus: & Sareas princeps do-
norum. Et scripsit Hiere-
mias omnia mala, quæ ve-
nient super Babylonem, in li-
bro, omnia verba hæc scripta
super Babylonem.

MS. A. (π) πορεύεσθε, μὴ ἵστασθε· (ρ) ἡμῶν. (σ) ὀχυρώσῃ ὕψος ἰσχύος αὐτῆς, (τ) ἐξολεθρεύοντες (υ) ἐκ γῆς Χαλδαίων, Ὅτι ἐξωλόθρευσεν (φ) ἀνταποδίδωσιν αὐτῇ τὴν ἀνταπόδοσιν, Καὶ (χ) αὐτῆς, λέγει ὁ βασιλεὺς, (ψ)* υἱῷ Νηρείου, υἱοῦ Μαασαίου, (ω) τῷ τετάρτῳ ἔτει (*) Ἱερεμίας (α) βιβλίῳ ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τοὺς ἐγγεγραμμένους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ארי אמרתון אקים לנא יי מלפין בבבל : ארי כדנן אמר יי על מלכא דיתיב על
16 כורסי דוד ועל כל עמא דיתיב בארעא הדא אחיכון דלא נפקו עמכון בגלותא :
17 כדנן אמר יי צבאות האנא מגרי בהון ית דקטלין בחרבא ובכפנא ומותא ואתן יתהון
18 כתיניא בישתא דלא מתאכלן מבישו : וארדוף בתריהון בחרבא בכפנא ובמותא
ואתנינון לזיע לכל מלכות ארעא למומי ולצדו ולאשתממו ולחסודין בכל עממיא
19 דאגליתנון לתמן : חלף דלא קבילו לפתגמי אמר יי דשלחית לותהון ית עבדי
20 נבייא מקדם ומשלח ולא קבלתון אמר יי : ואתון קבילו פתגמא דיי כל גלותא
21 דאגליתי מירושלם לבבל : כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל על אחאב בר
קוליה ועל צדקיה בר מעשיה דאתנביאו לכון בשמי שקרא האנא מסר יתהון ביד
22 נבוכדנצר מלכא דבבל ויקטלנון לעיניכון : ויתנסב מנהון לוטא לכל גלות יהודה
23 די בבבל למימר ישוינך יי כצדקיה וכאחב דקלנון מלכא דבבל בנורא : חלף
דעבדו קלנא בישראל וזניאו ית נשי חבריהון ומלילו פתגמא בשמי שקרא דלא
24 פקדתנון וקדמי גלי ומימרי סהיד אמר יי : ולשמעיה דמן חלם תימר למימר :
25 כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל למימר חלף דשלחת בשמך אגרן לות
כל עמא די בירושלם ולות צפניה בר מעשיה כהניא ולות כל כהניא למימר :
26 יי מנינך כהן חלף יהוידע כהנא למהוי ממנא סגן כהניא בבית מקדשא דיי לכל
27 גבר דמשתלי ומטפש ותתן יתיה לכיפתא ולגו צנוקא : וכען למה לא נזפת בירמיה
28 דמן ענתות דמתנבי לכון : ארי על כן שלח לותנא לבבל למימר אריכא היא
בנו בתין ותיבו וצובו גנין ואכולו ית אבהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia dixistis : Suscitavit nobis Dñs doctores in Babylone. Quia hæc dicit Dñs ad regé qui sedet super soliû David, & ad populû qui habitat in terra hac, ad fratres vestros qui non sunt egressi vobiscum in transmigrationem. Hæc dicit Dñs exercituum: Ecce ego immittam in eos occidentes gladio, & famé, & pesté; & dabo eos sicut fic⁹ malas, quæ comedi non possunt præ malitia. Et persequar eos occidentib⁹ gladio, fame & peste. Et dabo eos in commotioné omnib⁹ regnis terræ, in maledictioné, & in desolationé, & in stuporé, & in opprobriû omnib⁹ populis ad quos transmigrare eos feci. Pro eo quòd non obedierunt verbis meis, dicit Dñs, ad quos misi servos meos prophetas, manè consurgens & mittens; & non obedistis, dicit Dñs. Vos autem suscipite verbum Dñi, omnis transmigratio quâ transmigrare feci de Jerusalem in Babylonem. Hæc dicit Dñs exercituû De⁹ Israel ad Achab filium Choliæ, & ad Sedechiâ filium Maasiæ, qui prophetant vobis in nomine meo mendaciter : Ecce ego tradam eos in manum Nabuchodonosor regis Babylonis, & occidet eos corâ oculis vestris. Et assumetur ex eis maledictio omni transmigrationi Juda quæ est in Babylone, dicendo : Ponat te Dñs sicut Sedechiam & sicut Achab quos torruit rex Babylonis igni. Pro eo quòd fecerunt ignominiâ in Israel, & fornicati sunt cum uxoribu⁹ sociorum suorum, & locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter, quod non præcepi eis. Et coram me manifestum est, & Verbum meum est testis, dicit Domin⁹. Et Semeiæ Helamitæ loquêris, dicens : Hæc dicit Domin⁹ exercituum De⁹ Israel, in hunc modum: Pro eo quòd misisti in nomine tuo epistolas ad omnem populum qui est in Jerusalem, & ad Sophoniâ filium Maasiæ sacerdotem, & ad omnes sacerdotes, dicens : Domin⁹ constituit te sacerdotem pro Jehojada sacerdote, ut sis constitut⁹ princeps sacerdotum in domo sanctuarii Domini, omni viro stulto & insipienti, ut mittas eum in nervû & in carceré. Et nunc, quare non increpâsti Jeremiam qui est de Anathoth, qui prophetat vobis ? Quia propterea misit ad nos in Babylonem, dicens; Longum est; ædificate domos, & habitate; & plantate hortos, & comedite fructum eorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quia dixistis, Excitavit nobis Dominus pro- 15
phetas in Babele. Sic enim dicit Dominus 16
de rege sedente super solium Davidis, & de
toto populo habitante in hac civitate, fra-
tribus vestris qui non sunt egressi vobiscum
tempore captivitatis: Sic *inquam*, dicit Do- 17
minus potentissimus, Ecce mittam in eos gla-
dium, famem, & pestem; & similes reddam
eos ficubus malis quæ comedi nequeunt præ
sua pravitate: Et insectabor eos gladio, fa- 18
me, ac peste: & formidini proponam eos uni-
versis regnis terræ, stupori, & maledictioni,
ignominiæ, & sibilo inter omnes gentes quò
dispersero eos: Eò quòd non acquieverint ser- 19
monibus meis, misi enim ad eos omnes ser-
vos meos prophetas; præmaturè misi, at non
acquieverunt eis, dicit Dominus. Vos au- 20
tem audite sermonē Domini, O omnes capti-
vi qui abducti estis Jerosolymis Babylonem.
Sic ait Dominus Deus Israelis de Ahabo filio 21
Coliæ, & de Sedecia filio Maasiæ, qui vobis
meo nomine falsò prophetant; Ecce tradam
eos in manum Nebuchadnosaris regis Baby-
loniæ, ut eos coram vobis gladio trucidet,
Sintque execrationi apud omnes captivos qui 22
sunt in Babele; ita ut dicatur, Faciat te Do-
minus similem Sedeciæ & Ahabo, quos igne
frixit rex Babelis: Eò quòd crimen commi- 23
serint in Israele, uxores sociorum suorum
stupraverint, meoque nomine falsò locuti
sint sermones quos non præceperam eis: at-
que *horum* quidem conscius ego sum ac testis
ait Dominus. Porrò Semeia Nehemalites 24
respondit; Sic dicit Dñs potentissimus Deus 25
Israelis; (misit enim suo nomine epistolam
ad universum populum qui erat Jerosolymis,
& ad Sephaniam filium Maasiæ sacerdotem,
& *reliquos* sacerdotes) Domin⁹ constituit 26
te sacerdotem loco Jojadai sacerdotis, ut esses
censor in domo Domini contra quenque pro-
phetantem & in mendaciis delirantem, cum-
que conjiceres in carcerem & in ergastulum:
Cur ergò non increpas Jeremiam Anatho- 27
thiten qui prophetat vobis? Ecce enim 28
misit ad nos in Babelem *dicens*, Diu futuri e-
stis illic, ædificate domos, & inhabitate; hor-
tos plantate, & vescimini fructibus eorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[MS. Ox.*] اخرج يا شعبي منها * وينقذ كل امرء نفسه هاربا من سخط غضب الرب
* لئلا ينكسر قلوبهم ويفزعون من الخبر الذي يسمع في الارض * ويثب وال على وال
* من اجل ذلك ستجي ايام يقول الرب امر فيها باصنام بابل المنحوتة * وتهلك الارض
كلها * وتسقط قتلاها كلها * وتفرح لبابل السماء والارض * وجميع ما فيها * سيأتيها
المنتهبون من الجربي يقول الرب] * وفي بابل يسقطون جرحا كل الارض * ايها المتخلصون
من الارض انطلقوا لا تقفوا * ايها البعداء اذكروا الرب * ولتصعد اورشليم على قلبكم
* افتضحنا لانا سمعنا تعييرا * غطت الاهانة وجوهنا * دخلت الغرباء الى مقادسنا الى
بيت الرب * لاجل هذا ايام تأتي يقول الرب * واقضي على منحوتاتها * وفي كل ارضها يسقطون
الجرحى * لانه ان تعالت بابل مثل السماء * وان حصنت ارتفاع قوتها * من قبلي يأتي
مفسدوها يقول الرب * صوت صراخ في بابل * وانكسار عظيم من ارض الكلدانيين
* لان الرب استاصل بابل واهلك منها الصوت العظيم الذي يصوت مثل مياه كثيرة
اعطي للفساد صوتها * لان سطوة اتت على بابل * هلكت محاربوها * جزع قوسهم
كافاهم * الرب كافاها مكافاة * ويسكر ولاتها سكرا وحكماءها يقول الرب * الملك الضابط الكل
اسمه * هكذا يقول الرب * سور بابل عرضه يهدم الهدامة * وابوابها المرتفعة يحرقون
ولا يتعب الشعوب باطلا * والامم في البدء يعدون *

* القول الذي صار من قبل الرب الي ارميا ليقوله لصارايا بن نيريو بن معسيا * لما انطلق من
عند صداقيا ملك يهوذا الي بابل في السنة الرابعة من مملكته * وصارايا رئيس الهدايا
* وكتب ارميا جميع الشرور التي تاتي على بابل في سفر واحد * جميع هذه
الكلام المكتوبة على بابل *

[MS. Oxon. *Egredimini ex illa popule mi,* 45
& fugâ eripite unusquisq; animam suam
ab æstu furoris Domini: Ne fortè con- 46
sternetur animus eorum, & percellantur
propter rumorem qui auditur in ter-
ra, quum contigerit dominator adversùs
dominatorem. Propterea dies venient, di- 47
cit Dominus, quibus pronuntiavit de
sculptilibus Babylonis idolis: & tota
illa terra peribit, & omnes confossi ejus
cadent in ea. *Gaudebunt de Babele cæli* 48
& terra, & quæcunq; sunt in eis, si-
quidem ab Aquilone venient in eam di-
reptores, dicit Dominus.] *Et in Babele* 49
corruent vulnerati totius terræ. O qui 50
ex hac terra evasistis, abite, ne more-
mini: O longinqui, recordamini Domini,
& Jerusalem nobis in mentem veniat.
Erubescimus, quoniam audimus oppro- 51
brium nostrū, operit ignominia faciem no-
strā: ingressi sunt alienigenæ in sanctuaria
nostra, in domum Domini. Iccirco dies ve- 52
nient, dicit Dominus, quum judiciū feram
adversùs sculptilia ejus, & per totam
terram ejus cadent vulnerati. Nam 53
licèt efferret se Babel æquè ac cœlum,
& licèt muniret eminentiam roboris
sui; à me venient vastatores ejus, dicit
Dominus. Vox clamoris in Babele, & 54
conquassatio magna de terra Chaldæo-
rum: Nam Dominus exterminavit Ba- 55
belem, & perdidit ex ea vocem præ-
grandem quæ fremebat more aquarum
multarum, tradidit corruptioni vocem
ejus. Calamitate enim super Babelem 56
veniente, perierunt bellatores ejus, exti-
muit arcus eorum; quia Deus rependit
eis, Dominus reddidit illi retributionem.
Et ebrietate inebriabuntur antistites & 57
sapientes ejus, dicit Dominus, cujus no-
men est Rex omnipotens. Sic dicit Do- 58
minus, Murus Babelis qui dilatatus fuit,
funditùs evertetur, & portæ ejus al-
tissimæ comburentur; nec frustrà la-
borabunt populi, & gentes ipso initio
consumentur.

Sermo qui factus est à Domino ad 59
Jeremiam, ut referret Saraæ fi-
lio Neriæ filii Maasiæ, quum à
Sedecia rege Judæ Babelem est
profectus, anno quarto regni
ipsius: erat autem Saraa præpo-
situs muneribus.

Et scripsit Jeremia cuncta mala quæ 60
eventura erant Babeli, in libello uno,
omnes hos sermones scriptos contra Ba-
belem.

ירמיה : ל

Irmejahu auribus in ,hanc epistolam sacerdos Sephanjah legit Et
29 ויקרא צפניה הכהן את־הספר הזה באזני ירמיהו
Mitte : dicendo ,Irmejahu ad Domini verbum fuit Et .prophetæ
30 הנביא׃ ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמר׃ 31 שלח
ad Dominus dixit Sic : dicendo ,transmigrationem omnem ad
על־כל־הגולה לאמר כה אמר יהוה אל־
,Semahjahu vobis prophetavit quòd eo Pro : Nechalamitem Semahjah
שמעיה הנחלמי יען אשר נבא לכם שמעיה
Idcirco .mendacio super vos fecit fidere & ,eum misi non ego &
ואני לא שלחתיו ויבטח אתכם על־שקר׃ 32 לכן
,Nechalamitem Semahjah super visitans ego Ecce : Dominus dixit sic
כה־אמר יהוה הנני פקד על־שמעיה הנחלמי
populi medio in habitans vir ei erit non ,ejus semen super &
ועל־זרעו לא־יהיה לו איש ׀ יושב ׀ בתוך־העם
dixit ,meo populo faciens ego quod ,bono in videbit non & ,hujus
הזה ולא־יראה בטוב אשר־אני עשה־לעמי נאם־
.Dominum super est locutus defectionem quia : Dominus
יהוה כי־סרה דבר על־יהוה׃

CAP. XXX. ל

: dicendo ,Domino à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה לאמר׃
tibi Scribe : dicendo ,Israel Deus Dominus dixit Sic
2 כה־אמר יהוה אלהי ישראל לאמר כתב־לך
: libro in te ad sum locutus quæ ,verba omnia
את כל־הדברים אשר־דברתי אליך אל־ספר׃
convertam & ,Dominus dixit ,venientes dies ecce Etenim
3 כי הנה ימים באים נאם־יהוה ושבתי
: Dominus dixit ,Jehudah & ,Israel mei populi captivitatem
את־שבות עמי ישראל ויהודה אמר יהוה
,eorum patribus dedi quam ,terram ad eos faciam redire &
והשבתים אל־הארץ אשר־נתתי לאבותם
Dominus est locutus quæ verba hæc Et .eam possidebunt &
4 וירשוה׃ ואלה הדברים אשר דבר יהוה
: Dominus dixit sic Quoniam .Jehudah ad & ,Israel ad
5 אל־ישראל ואל־יהודה׃ כי־כה אמר יהוה
Interrogate .pax non & ,formido : audivimus terroris vocem
קול חרדה שמענו פחד ואין שלום׃ 6 שאלו־
virum omnem vidi quare : masculus pariens si ,videte & ,nunc
נא וראו אם־ילד זכר מדוע ראיתי כל־גבר
fuut conversæ & ,parturientem tanquam suos lumbos super suas manus
ידיו על־חלציו כיולדה ונהפכו
; illa dies magna quia ,Væ ? pallorem in facies omnes
7 כל־פנים לירקון׃ הוי כי גדול היום ההוא מאין כמהו
dic in erit Et .servabitur eo ab & ,Jahacob ipsi angustiæ tempus &
8 ועת־צרה היא ליעקב וממנה יושע׃ והיה ביום
,tuo collo desuper ejus jugum conteram ,exercituū Dominus dixit , illa
ההוא נאם ׀ יהוה צבאות אשבר עלו מעל צוארך
serviment Et .extraneis ultra eo in servient non & ,rumpam tua vincula &
9 ומוסרותיך אנתק ולא־יעבדו־בו עוד זרים׃ ועבדו
.eis suscitabo quem ,suo regi David & ,suo Deo Domino
את יהוה אלהיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם׃
conterreris nec ,Dominus dixit ,Jahacob mi serve timeas ne tu Et
10 ואתה אל־תירא עבדי יעקב נאם־יהוה ואל־תחת
terra de tuum semen & ,longè à te salvificans ego ecce quia : Israel
ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת־זרעך מארץ
,erit pacatus & ,requiescet & ,Jahacob revertetur & ,eorum captivitatis
שבים ושב יעקב ושקט ושאנן
.exterrens non &
ואין מחריד׃

Versio VULG. LAT.

29 Legit ergò Sophonias sacerdos librum istum in auribus Jeremiæ prophetæ.
30 Et factum est verbum Domini ad Jeremiam,
31 dicens; Mitte ad omnem transmigrationem, dicens; Hæc dicit Dominus ad Semeian Nehelamiten; Pro eo quòd prophetavit vobis Semeias, & ego non misi eum: & fecit vos confidere
32 in mendacio: Idcircò hæc dicit Dominus; Ecce ego visitabo super Semeian Nehelamiten, & super semen ejus: non erit ei vir sedens in medio populi hujus, & non videbit bonum, quod ego faciam populo meo, ait Dominus: quia prævaricationem locutus est adversùs Dominum.

CAP. XXX.

1 Hoc verbum, quod factum est ad Jeremiam à Domino, dicens;
2 Hæc dicit Dominus Deus Israel, dicens; Scribe tibi omnia verba, quæ locutus sum ad te, in
3 libro. Ecce enim dies veniunt, dicit Dominus: & convertam conversionem populi mei Israel & Juda, ait Dominus: & convertam eos ad terram, quam dedi patribus eorum: & pos-
4 sidebunt eam. Et hæc verba, quæ locutus est Dominus ad Is-
5 rael & ad Judam: Quoniam hæc dicit Dominus; Vocem terroris audivimus: formido, & non
6 est pax. Interrogate, & videte si generat masculus: quare ergò vidi omnis viri manum super lumbum suum, quasi parturientis, & conversæ sunt universæ facies in auruginem?
7 Væ, quia magna dies illa, nec est similis ejus: tempúsque tribulationis est Jacob, & ex ipso
8 salvabitur. Et erit in die illa, ait Dominus exercituum: conteram jugum ejus de collo tuo, & vincula ejus dirumpam, & non dominabuntur ei ampliùs
9 alieni: Sed servient Domino Deo suo, & David regi suo,
10 quem suscitabo eis. Tu ergò ne timeas serve meus Jacob, ait Dominus, neque paveas Israel: quia ecce ego salvabo te de terra longinqua, & semen tuum de terra captivitatis eorum: & revertetur Jacob, & quiescet, & cunctis affluet bonis, & non erit quem formidet:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

61 Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας πρὸς Σαραίαν, Ὅταν ἔλθῃς εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ὄψῃ καὶ ἀναγνώσῃ
62 πάντας τοὺς λόγους τούτους, Καὶ ἐρεῖς, Κύριε κύριε, σὺ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, τοῦ (β) ἐξολοθρεῦσαι αὐτὸν, καὶ τοῦ μὴ εἶναι ἐν αὐτῷ κατοικοῦντας ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους,
63 ὅτι ἀφανισμὸς εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται. Καὶ ἔσται ὅταν (γ) παύσῃ τοῦ ἀναγινώσκειν τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ ἐπιθήσεις (δ) ἐπ' αὐτὸ λίθον,
64 καὶ ῥίψεις αὐτὸ εἰς μέσον τοῦ Εὐφράτου, Καὶ ἐρεῖς, Οὕτως καταδύσεται Βαβυλὼν, (ε) καὶ οὐ μὴ ἀναστῇ ἀπὸ προσώπου τῶν κακῶν, ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτήν.

MS. A. (β) ἐξολοθρεῦσαι (γ) παύσῃ ἀναγινώσκων (δ) αὐτῷ (ε) ...

Cap. 47. Vulg. Lat. ΚΕΦ. μζ'.

1 ΕΠΙ' ΤΟ'ΤΕ ΑΛΛΟΦΥ'ΛΟΥΣ ΤΑ'ΔΕ ΛΕ'ΓΕΙ ΚΥ'ΡΙΟΣ·
2 Ἰδοὺ ὕδατα (α) ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ, καὶ ἔσται εἰς χειμάῤῥουν κατακλύζοντα, καὶ κατακλύσει γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, πόλιν καὶ τοὺς (β) κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ. καὶ κεκράξονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ (γ) ἀλαλάξουσιν ἅπαντες
3 οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν. Ἀπὸ φωνῆς ὁρμῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν ὅπλων τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ, (δ) ἤχου τροχῶν αὐτοῦ, οὐκ ἐπέστρεψαν πατέρες (ε) ἐφ' υἱοὺς αὐτῶν ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν.
4 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ (ζ) ἐρχομένῃ τοῦ ἀπολέσαι πάντας τοὺς ἀλλοφύλους, (η) ἀφανιῶ τὴν Τύρον, καὶ τὴν Σιδῶνα, καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοηθείας αὐτῶν, ὅτι (θ) ἐξολοθρεύσει
5 κύριος (ι) τοὺς καταλοίπους τῶν νήσων. Ἥκει φαλάκρωμα ἐπὶ Γάζαν, (κ) ἀπεῤῥίφη Ἀσκάλων, καὶ οἱ κατάλοιποι Ἐνακίμ.
6 Ἕως τίνος κόψεις ἡ (λ) μάχαιρα τοῦ κυρίου; ἕως τίνος (μ) οὐχ ἡσυχάσεις; ἀποκατάστηθι εἰς τὸν κολεόν σου, ἀνάπαυσαι, καὶ ἐπάρθητι.
7 Πῶς (ν) ἡσυχάσει, καὶ κύριος ἐνετείλατο αὐτῇ ἐπὶ τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ ἐπὶ τὰς παραθαλασσίους, ἐπὶ τὰς καταλοίπους ἐπεγερθῆναι;

Cap. 49. Vulg. Lat.

7 ΤΗ͂Ι ἸΔΟΥΜΑΙ'Α, τάδε λέγει κύριος, Οὐκ ἔστιν ἔτι σοφία ἐν Θαιμάν, (ν) ἀπώλετο βουλὴ ἐκ συνετῶν, ᾤχετο σοφία αὐτῶν,
8 Ἠπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν· βαθύνατε (ξ) εἰς κάθισιν οἱ κατοικοῦντες ἐν (ο) Δαιδάν, ὅτι δύσκολα ἐποίησεν· ἤγαγον ἐπ' αὐτὸν ἐν χρόνῳ, ᾧ
9 (π) ἐπεσκεψάμην ἐπ' αὐτόν. Ὅτι τρυγηταὶ (ρ) ἦλθόν σοι, οἳ καταλείψουσίν σοι καταλείμματα· ὡς κλέπται ἐν νυκτὶ, ἐπιθήσουσι
10 (σ) χεῖρα αὐτῶν. Ὅτι ἐγὼ κατέσυρα τὸν Ἡσαῦ, ἀνεκάλυψα τὰ κρυπτὰ αὐτῶν, κρυβῆναι οὐ μὴ δύνωνται, ὤλοντο διὰ χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ, (τ) γείτονός μου, καὶ οὐκ ἔστιν
11 ὑπολειπέσθαι ὀρφανόν σου, (υ) ἵνα ζήσηται· καὶ ἐγὼ ζήσομαι, καὶ αἱ χῆραι ἐπ' ἐμὲ πεποίθασιν.

MS. A. (α) ἀναβαίνει (β) ἐνοικοῦντας (γ) ὀλολύξονται πάντες (δ) καὶ ἤχου τῶν τροχῶν αὐτοῦ. (ε) ἐπὶ (ζ) ἐρχομένῃ (η) ἐξολοθρεῦσαι (θ) τοὺς καταλοίπους (ι) ἀπερίφη Ἀσκάλων, (κ) τὰ κατάλοιπα (λ) μάχαιρα (μ) ἡσυχάσεις, (ν) ἀπώλετο (ξ) ἑαυτοῖς εἰς κάθισιν (ο) Δαιδάν, (π) ἐπεσκεψάμην αὐτόν. (ρ) ἦλθόν σοι, οὐ καταλείψουσί σοι καταλείμματα ὥσπερ κλέπται (σ) χεῖρας αὐτῶν. Ὅτι ἐγὼ κατέσυρα (τ) γείτονος αὐτοῦ,

Et dixit Hieremias ad Saræam, Cum veneris in Babylonem, & videris & legeris omnes sermones hos: Et dices, Domine, Domine, tu locutus es super locum istum ad disperdendum eum, & ut non sint in eo habitantes ab homine usque ad pecus: quia exterminium in sæculum erit. Et erit cùm cessaveris legere librum hunc, & ligabis lapidem ad eum, & projicies eum in medium Euphratis, Et dices: Sic demergetur Babylon, & non resurget à facie malorum, quæ ego induco super eam.

CAP. XXIX.

SUPER Allophylos. Hæc dicit Dominus; (a) Ecce aquæ ascendunt ab Aquilone, & erunt in torrentem inundantem, & inundabunt terram, & plenitudinem ejus, civitatem, & habitantes in ea. Et clamabunt homines, & ululabunt omnes habitatores terræ. A voce impetus ejus, ab armis pedum ejus, & à commotione curruum ejus, sonitu rotarum ejus. Non converterunt patres super filios suos præ dissolutione manuum suarum. In die supervenientè ad perdendum omnes Allophylos. Et delebo Tyrum, & Sidonem, & omnes reliquos auxilii eorum: Quia exterminabit Dominus reliquias (b) insularum. Venit calvitium super Gazam: projecta est Ascalon, & reliqui Enacim. Usque quò concides gladius Domini? usquequò non quiesces? Reponere in vaginam tuam, requiesce, & tollere. Quomodo requiescet? & Dominus mandavit ei super Ascalonem, & adversus maritimas, (c) super reliquias ut insurgat?

(d) IDUMÆÆ, hæc dicit Dominus; Non est ultrà sapientia in Theman: periit consilium à prudentibus: abiit sapientia eorum. (e) Decepta est in facta sionem, qui habitatis in Dedan: quia dura fecit. Adduxi super eum in tempore, quo visitavi super eum: Quia vindemiatores venerunt, qui non relinquent tibi reliquias: quasi fures in nocte imponent manum suam: Quia ego detraxi Esau, revelavi abscondita eorum, abscondi non poterunt. Perierunt per manum fratris sui, (f) vicini mei: & non est Relinqui pupillum tuum, ut vivat: Et ego (g) faciam vivere, & viduæ super me confiderunt.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 וקרא צפניה כהנא ית אגרתא הדא קדם ירמיה נביא׃ 30 והוה פתגם נבואה מן
30 קדם יי עם ירמיה למימר׃ 31 שלח לות כל בני גלותא למימר כדנן אמר יי על שמעיה
31 דמן חלם חלף דאתנבי לכון שמעיה ואנא לא שלחתיה וארחיץ יתכון על שקרא׃
32 בכן כדנן אמר יי הא אנא מסער על שמעיה דמן חלם ועל בנוהי לא
יהי ליה גבר יתיב בגו עמא הדין ולא יחזי בטובא דאנא עביד לעמי אמר יי ארי
סטיא מלל קדם יי׃

ל

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי למימר׃ 2 כדנן אמר יי אלהא דישראל
3 למימר כתב לך ית כל פתגמיא דמללית עמך על ספרא׃ 3 ארי הא יומיא אתן אמר
יי ואתיב ית גלות עמי ישראל ויהודה אמר יי ואתיבנון לארעא דיהבית לאבהתהון
4 ויחסנונה׃ 4 ואלין פתגמיא דמליל יי על ישראל ויהודה׃ 5 ארי כדנן אמר
6 יי קל זועא שמענא דחלא ולית שלם׃ 6 שאילו כען וחזו אם יליד דכר מדין
חזית כל גבר ידוהי מחתן על חרציה כילדתא ומשתניין כל אפיא למהוי כירקנא׃
7 7 ארי רב יומא ההוא לית דכותיה ועדן עקא הוא ליעקב ומניה יתפרק׃ 8 ויהי
8 בעדנא ההיא אמר יי צבאות אתבר ניר עממיא מצואריכון ותקיפכון אפסק
9 ולא ישתעבדון בישראל עוד עממיא׃ 9 ויפלחון קדם יי אלההון וישתמעון למשיחא
10 בר דוד מלכהון דאקים להון׃ 10 ואת לא תדחל עבדי יעקב אמר יי ולא תתבר ישראל
ארי האנא פריק לך מרחיק וית בנך מארע גלותהון ויתובון דבית יעקב וישקטון
וישרון לרחצן ולית דמניד׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et legit Sophonias sacerdos epistolam hanc coram Jeremia propheta. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia, dicens: Mitte ad omnes filios transmigrationis, dicens: Hæc dicit Dominus ad Semeiam Helamitem: Pro eo quòd prophetavit vobis Semeias, & ego non misi eum, & confidere vos fecit in mendacio. Idcirco hæc dicit Dominus: Ecce ego visitabo super Semeiam Helamitem, & super filios ejus, & non erit ei vir sedens in medio populi hujus, & non videbit bonum quod ego faciam populo meo, dicit Dominus. Quia perversum locutus est coram Domino.

CAP. XXX.

VErbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam à facie Domini, dicens: Hæc dicit Dominus Deus Israel, in hunc modum: Scribe tibi omnia verba quæ locutus sum tecum, in libro. Quia ecce dies veniunt, dicit Dominus; & convertam transmigrationem populi mei Israel & Juda, dicit Dominus; & reducam eos ad terram quam dedi patribus eorum, & possidebunt eam. Et hæc sunt verba quæ locutus est Dominus super Israele & Juda. Quia hæc dicit Dominus: Vocem commotionis audivimus; terroris, & non erat pax. Interrogate nunc & videte num pariat masculus. Quare vidi omnis viri manus demissas super lumbos suos, more parturientis; & mutatas universas facies, ut sint quasi rugo? Væ, quia magna est dies illa, & non est ei similis; & tempus tribulationis est Jacob, & ex ipsa salvabitur. Et erit in tempore illo, dicit Dominus exercituum; conteram jugum populorum de cervicibus vestris, & vincula vestra dirumpam; & non subjicietur Israel ultrà populis. Et servient coram Domino Deo suo, & obedient Christo filio David regi suo, quem suscitabo eis. Tu autem ne timeas serve mi Jacob, dicit Dominus, & nec conteraris Israel: quia ecce ego salvabo te de longinquo, & filios eos de terra transmigrationis eorum; & revertentur viri domus Jacob, & quiescent, & habitabunt confidenter; & non erit qui exterreat eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠ *

[illegible]

Legit autem Sephania sacerdos hanc episto- 29
lam audiente Jeremiâ prophetâ. Fuit ita- 30
que sermo Domini ad Jeremiam prophetam
his verbis ; Mitte ad omnes captivos, Sic 31
dicit Dominus ad Semeiam Nehemaliten,
Quia vobis prophetavit Semeia res pro qui-
bus ego non miseram eum, & inani spe vos
lactavit : Idcircò sic ait Dominus, Ecce a- 32
nimadversurus sum in Semeiam Nehemaliten
& in semen ejus, ita ut non remaneat ipsi
quisquam habitans inter populum istum, ne-
que videat bonum quod facturus sum populo
meo, dicit Dominus ; eò quòd flagitium fit
locutus contra Dominum.

CAP. XXX.

SErmo qui factus est ad Jeremiam à Domi- 1
no. Dixit ergò ; Sic ait Dominus Deus Is- 2
raelis, Scribe tibi omnes sermones quos tibi
dixi, in volumine : Nam ecce dies venturi 3
sunt, ait Dominus, quibus reducam captivos
populi mei Israelis & Judæ, ait Dominus ;
reducam inquam, eos in terram quam dedi
patribus eorum, & possidebunt eam. Hi 4
ergò sunt sermones quos locutus est Dominus
de Israele & de Juda. Sic ait Dominus, 5
Vocem tremoris audivimus, pavorem, ac
nullam securitatem. Sciscitamini & videte 6
num pariat mas : cur video cujuscunque viri
manus lateribus suis appositas more parturi-
entis *fæminæ*, & omnes vultus in adustæ rei
colorem versos ? Heu quàm magnus futurus 7
est ille dies, neque enim erit illi similis : tem-
pus quidem calamitosissimum erit Jacobo, sed
eripietur ex eo. Erit enim illo die, dicit 8
Dominus exercituum, ut frangam jugum ejus
à collo tuo, & lora tua disrumpam ; neque
servitute premant eos inposterùm alieni, Sed 9
serviant Domino Deo suo, & Davidi regi suo
quem suscitabo eis. Tu itaque ne timeto 10
serve mi Jacob, dicit Dominus, néve conster-
nator O Israel ; quoniam ecce liberaturus te
sum è *loco* remoto, & semen tuum è terra
captivitatis suæ ; & habitabit Jacob securus,
quiescet, ac tranquillus erit, nec erit illi *quis-
quam* infensus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقال ارميا لصارا * اذا اتيت الي بابل وتعاين وتقرا جميع هذه الاقوال وتقول * يا رب يا رب انت
تكلمت على هذا الموضع لتستاصله * ولا يكون فيه سكان من الانسان الي البهيمة * لانه يكون
فسادا الي الدهر * ويكون اذا فرغت تقرا هذا السفر * فتربط فيه حجرا وتلقيه في وسط الفرات *
* وتقول * هكذا تسقط بابل ولا تقوم * تطفى من وجه الكلدانيين مما انا اجلب عليهم *

* الفصل التاسع والعشرون *   * الاصحاح التاسع عشر *

* القول على القبايل الغرباء * هكذا يقول الرب * ها مياه تصعد من الجربياء وتصير [illegible]
الي الوادي * وتغرق الارض بكمالها * المدينة والسكان فيها * ويصرخ الناس * ويهلك جميع سكان
الارض * من صوت وثبته * من اسلحة قدميه * ومن زلزلة مركباته وصوت بكراته * لم يرجع
الاباء على بنيهم * من انحلال ايديهم في اليوم المقبل * لاهلك جميع القبايل الغريبة * وافني
صور وصيدا وجميع بقايا معونتهما * لان الرب يستاصل بقايا الجزاير * القرع ياتي على غزة
طرحت عسقلان والبقايا في اكيم * الي متى تتجذبين * سيف الرب تقطع * الي متى لا تسكن
عد الي غمدك واسترح وارتفع * كيف يسكن والرب امر على عسقلان وعلى سواحل البحر
لينهض على البقايا *

* في ادوم *

* هكذا يقول الرب * ليس في تيمان حكمة موجودة بعد * هلك الراي من الحكماء * فرغت حكمتهم
* خلع موضعهم * عمقوا لهم جلسة السكان في ددان * لانه صنع عسيرات جلبت عليه في
الزمان لما تطلعت عليها * لان القطافون اتوا الذين لا يتركون لك بقية * مثل السراق في
الليل يصعدون عليهم * لاني انا جذبت خفياتهم لا يستطيعون ان يختفوا * هلكوا بيد اخيهم
وجاري * ولا يتركون يتيمك كي يعيش * وانا اعيش * والارامل علي يتوكلن *

Deinde dixit Jeremia Saræ, Quum per- 61
veneris Babelem, tum inspicies legesque
omnes hos sermones, ac dices ; O Domine, 62
O Domine, tu locutus es contra locum
istum, te penitùs eversurum eum, neque
mansuros in eo habitatores ullos ex hu-
mano aut belluino genere, quippe qui fu-
turus est destructioni perpetuæ. Et ubi 63
absolveris legere libellum istum, alliga-
bis ei lapidem, projiciesque in medium
Euphratis, Ac dices ; Hoc modo ruat 64
Babel, neque resurgat : obruatur ab
aspectu Chaldæorum ob ea quæ ego in-
ducturus sum adversùs eos.

CAP. XXIX.
Textus decimus nonus.

SErmo contra nationes exteras. 1
Sic dicit Dominus, En aquæ ascendent ex 2
Aquilone, & inundabunt ad torren-
tem usque, operientque totam planè ter-
ram, urbem & habitantes in ea : & ex-
clamabunt homines, & peribunt omnes
habitatores terræ, A fragore irruptionis 3
ejus, ab armis pedum ejus, & à terræ-
motu curruum ejus, & strepitu rotarum
ejus : non convertentur patres ad filios
suos, præ remissione manuum suarum in
die venturo. Equidem perdam omnes 4
nationes exteras, & consumam Tyrum ac
Sydonem, omnesque reliquias subsidii
earum : nam Dominus exstirpaturus est
reliquias Insularum. Porrigo obveniet 5
Gazæ, prosternetur Ascalon, & reliquiæ
quæ supersunt in Acchim : ad quem te
contrahes ? Gladie Domini amputabisne ? 6
quousque non requiesces ? revertere in
vaginam tuam, quiesce, & absceda.
Quomodo quiesceret, quum Dominus 7
præceperit ei ut insurgeret in reliquias
Ascalonis & orarum maritimarum ?

Contra Edom.

Sic dicit Dominus, Non extat ampliùs in 7
Themane sapientia, defecit consilium à
sapientibus, friguit sapientia eorum : Ex- 8
cisus est locus eorum, profundam sibi fece-
runt sessionē habitantes in Dadane. Quia
dura perpetravit, adducam super eam
calamitatem *quo tempore invisam eam.*
Nam vindemiatores venient, qui nullas 9
relinquent tibi reliquias : ut fur in nocte
obsidebunt eos : Quoniam ego subtraxi ab- 10
dita eorum, non poterunt abdere sese ;
peribunt per manum fratris sui ac vicini
mei : Et non permittent pupillo tuo ut vi- 11
vat : sed ego vivificabo, & viduæ mihi
confident.

ירמיה: לא

faciam nam: te servandum, DOMINUS ait, ego tecum Quoniam
11 כי אתך אני נאם יהוה להושיעך כי אעשה
veruntamē: illuc te dispersi quò, gentibus cunctis in consummationē
כלה בכל הגוים אשר הפצותיך שם אך
mundando &, judicio in te castigabo &, cōsummationē faciam non te
אתך לא אעשה כלה ויסרתיך למשפט ונקה
, tua contritio Desperata: Dominus dixit sic Nam .te mundabo non
12 לא אנקך: כי כה אמר יהוה אנוש לשברך
curationis medicinæ: medelam ad tuū judiciū judicans Non .tua plaga dolorifica
13 נחלה מכתך: אין דן דינך למזור רפאות תעלה
: quærent non te , tui sunt obliti tui amatores Omnes .tibi non
14 אין לך: כל מאהביך שכחוך אותך לא ידרשו
multitudinem propter: crudeli castigatione te percussi inimici plaga quia
כי מכת אויב הכיתיך מוסר אכזרי על רב
, tua cōtritione super clamabis Quid .tua peccata invaluerunt tuæ iniquitatis
15 עונך עצמו חטאתיך: מה תזעק על שברך
invaluerunt tuæ iniquitatis multitudinē propter ? tuū dolorem desperatum
אנוש מכאבך על רב עונך עצמו
, te devorantes omnes Propterea .tibi hæc feci , tua peccata
16 חטאתיך עשיתי אלה לך: לכן כל אכליך
erūt &: bunt captivitatē in ipsi universi tui hostes universi &, devorabūtur
יאכלו וכל צריך כלם בשבי ילכו והיו
. prædam in dabo te prædantes cunctos &, direptionem in te diripientes
שאסיך למשסה וכל בזזיך אתן לבז:
: Dominus dixit, te sanabo tuis plagis à &, tibi enim lasurum faciā ascendere Quia
17 כי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך נאם יהוה
dixit Sic .eam non quærens ipsa Sijon , te vocaverunt expulsam quia
18 כי נדחה קראו לך ציון היא דרש אין לה: כה אמר
ej⁹ habitaculorū &, Jahacob tentoriorū captivitatē convertens ego Ecce: Dominus
יהוה הנני שב שבות אהלי יעקוב ומשכנתיו
super palatium &, ejus cumulum super civitas ædificabitur & : miserebor
ארחם ונבנתה עיר על תלה וארמון על
: ludentium vox &, confessio eis ex egredietur Et .sedebit ejus normam
19 משפטו ישב: ויצא מהם תודה וקול משחקים
non &, eos honorabo & ; minuentur non &, eos faciam multiplicare &
והרבתים ולא ימעטו והכבדתים ולא
me coram ejus cœtus &, quondam sicut ejus filii erunt Et .vilescent
20 יצערו: והיו בניו כקדם ועדתו לפני
ejus præstans erit Et .eum opprimentes omnes super visitabo & : disponetur
21 תכון ופקדתי על כל לחציו: והיה אדירו
, eū appropinquare faciā &, egredietur ej⁹ interiori de ej⁹ dominator &, eo ex
ממנו ומשלו מקרבו יצא והקרבתיו
accedendum ad suum cor edulcavit hic iste quis quia : me ad accedet &
ונגש אלי כי מי הוא זה ערב את לבו לגשת
ero ego &, populum in mihi eritis Et ? Dominus dixit , me ad
22 אלי נאם יהוה: והייתם לי לעם ואנכי אהיה
turbo ; est egressus furore Domini turbo Ecce .Deum in vobis
23 לכם לאלהים: הנה סערת יהוה חמה יצאה סער
ira revertetur Non .residebit impiorum caput super ; imminens
24 מתגורר על ראש רשעים יחול: לא ישוב חרון
: sui cordis molimina ipsum statuere ad usque &, eum facere ad usque, Domini nasi
אף יהוה עד עשתו ועד הקימו מזמות לבו
. eo in intelligetis dierum novissimo in
באחרית הימים תתבוננו בה:

C A P. XXXI. לא

familiis universis Deum in Ero , Dominus dixit , illo tempore In
1 בעת ההיא נאם יהוה אהיה לאלהים לכל משפחות
. populum in mihi erunt ipsi & , Israel
ישראל והמה יהיו לי לעם:

Versio VULG. LAT.

11 Quoniam tecum ego sum, ait
Dominus, ut salvem te: faciam
enim consummationé in cunctis
gentibus, in quibus dispersi
te: te autem non faciam in con-
summationem: sed castigabo te
in judicio, ut non videaris tibi
12 innoxius. Quia hæc dicit Domi-
nus; Insanabilis fractura tua,
13 pessima plaga tua. Non est qui
judicet judicium tuum ad alli-
gandum: curationum utilitas non
14 est tibi. Omnes amatores tui
obliti sunt tui, téque non quæ-
rent: plagâ enim inimici per-
cussi te castigatione crudeli:
propter multitudinem iniquita-
tis tuæ dura facta sunt pecca-
15 ta tua. Quid clamas super con-
tritione tua? insanabilis est do-
lor tuus: propter multitudinem
iniquitatis tuæ, & propter dura
16 peccata tua, feci hæc tibi. Pro-
pterea omnes, qui comedunt te,
devorabuntur: & universi hostes
tui in captivitaté ducétur: & qui
te vastant, vastabuntur, cunctósq;
prædatores tuos dabo in prædā.
17 Obducam enim cicatricem tibi,
& à vulneribus tuis sanabo te,
dicit Dominus. Quia Ejectam
vocaverunt te, Sion: Hæc est,
quæ non habebat requirentem.
18 Hæc dicit Dominus; Ecce ego
convertam conversionem taber-
naculorum Jacob, & tectis ejus
miserebor, & ædificabitur civi-
tas in excelso suo, & templum
juxta ordinem suum fundabitur.
19 Et egredietur de eis laus, vóxq;
ludentium: & multiplicabo eos,
& non minuentur: & glorificabo
20 eos, & non attenuabuntur. Et
erunt filii ejus sicut à principio,
& cœtus ejus coram me perma-
nebit: & visitabo adversùm
21 omnes qui tribulant eum. Et erit
dux ejus ex eo: & princeps de
medio ejus producetur: & ap-
plicabo eum, & accedet ad me.
Quis enim iste est, qui applicet
cor suum ut appropinquet mihi,
22 ait Dñs? Et eritis mihi in populū,
23 & ego ero vobis in Deum. Ecce
turbo Dñi, furor egrediens, pro-
24 cella ruens, in capite impiorum
conquiescet. Non avertet iram
indignationis Dñs, donec faciat
& compleat cogitationem cor-
dis sui: in novissimo dierum in-
telligetis ea.

CAP. XXXI.

1 IN tempore illo, dicit Domin⁹:
Ero Deus universis cognationi-
bus Israel, & ipsi erunt mihi in
populum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ὅτι τάδε (υ) εἶπε κύριος, Οἷς οὐκ ἦν νό-
μος πιεῖν τὸ ποτήριον, ἔπιον· καὶ σὺ (φ) ἀ-
13 θωωμένη οὐ μὴ ἀθωωθῇς, Ὅτι κατ' ἐμαυ-
τοῦ ὤμοσα, λέγει κύριος, ὅτι εἰς ἄβατον, καὶ
εἰς ὀνειδισμὸν, καὶ εἰς (χ) κατάραν ἔσῃ ἐν
μέσῳ αὐτῆς, καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς ἔ-
14 σονται ἔρημοι (ψ) εἰς αἰῶνα. Ἀκοὴν ἤκου-
σα παρὰ κυρίου, καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέ-
στειλεν· Συνάχθητε, καὶ παραγένεσθε εἰς αὐ-
15 τὴν, ἀνάστητε εἰς πόλεμον. (ω) Μικρὸν δέ-
δωκά σε ἐν ἔθνεσιν, (α) εὐκαταφρόνητον ἐν
16 ἀνθρώποις. Ἡ παιγνία σου ἐνεχείρησέ
σοι, ἰταμία καρδίας σου κατέλυσε τρυμα-
λιὰς πετρῶν, συνέλαβεν ἰσχὺν βουνοῦ ὑψη-
λοῦ. (β) ὅτι ὕψωσεν ὥσπερ ἀετὸς (γ) νοσσι-
17 ὰν αὐτοῦ, ἐκεῖθεν καθελῶ σε. Καὶ ἔσται ἡ Ἰ-
δουμαία εἰς ἄβατον, πᾶς ὁ παραπορευόμενος
18 ἐπ' αὐτὴν συριεῖ. Ὥσπερ κατεστράφη Σόδο-
μα καὶ Γόμοῤῥα, καὶ αἱ πάροικοι αὐτῆς, εἶπε
κύριος παντοκράτωρ, οὐ μὴ (δ) καθίσῃ ἐκεῖ
ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ (ε) κατοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς
19 ἀνθρώπου. Ἰδοὺ ὥσπερ λέων ἀναβήσεται
ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου (ζ) εἰς τόπον Αἰθάμ,
ὅτι ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς, καὶ τοὺς
νεανίσκους ἐπ' αὐτὴν (η) ἐπιστήσατε· ὅτι
τίς ὥσπερ ἐγώ; καὶ τίς ἀντιστήσεταί μοι; καὶ
τίς οὗτος ποιμὴν, ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν
20 μου; Διατοῦτο ἀκούσατε βουλὴν κυρίου,
ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ λογι-
σμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν-
τας Θαιμάν, Ἐὰν μὴ (θ) συμψησθῶσι τὰ
ἐλάχιστα τῶν προβάτων, ἐὰν μὴ ἀβατωθῇ
21 ἐπ' (ι) αὐτοὺς κατάλυσις αὐτῶν. Ὅτι ἀπὸ
φωνῆς πτώσεως αὐτῶν (κ) ἐφοβήθη ἡ γῆ,
22 (λ) καὶ κραυγὴ θαλάσσης οὐκ ἠκούσθη. Ἰδοὺ
ὥσπερ ἀετὸς ὄψεται, καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυ-
γας ἐπ' ὀχυρώματα αὐτῆς. καὶ ἔσται ἡ καρδία
τῶν ἰσχυρῶν τῆς Ἰδουμαίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ, ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης.

Quia hæc dicit Dominus; (u) Quibus non erat lex bibere calicem; biberunt: & tu absoluta non (h) absolveris: Quoniam per meipsum juravi, dicit Dominus, quoniam in invium, & in opprobrium, & in maledictionem eris in medio ejus: & omnes civitates ejus erunt desertæ in seculum. Auditum audivi à Domino; & (i) angelos ad gentes misit; Congregamini, & advenite ad eam, exsurgite in bellum. Parvulum dedi te in gentibus, contemptibilem in hominibus. Lusio tua molita est tibi, impudentia cordis tui; habitavit cavernas petrarum, apprehendit fortitudinem collis excelsi. Quoniam (k) exaltavit quasi aquila, nidum suum, inde detraham te. Et erit Idumæa in invium: omnis prætereuns super eam (l) sibilabit. Sicut subversa est Sodoma, & Gomorra, & vicinæ ejus, dixit Dominus omnipotens; non sedebit ibi homo, & non habitabit ibi filius hominis. Ecce quasi leo ascendet de medio Jordanis, in locum Æ[illegible]: quia citò expellam eos ab ea: & juvenes super eam state. Nam quis sicut ego? & quis resistet mihi? Et quis iste pastor, qui stabit ante faciem meam? Propterea audite consilium Domini, quod consiliatus est super Idumæam, & cogitationem ejus, quam cogitavit super habitantes Theman, Si non (m) abripiantur minima ovium, si non invia fiet super eos habitatio ipsorum: Quoniam à voce ruinæ eorum timuit terra, & clamor maris (n) non est auditus. Ecce, sicut aquila videbit, & extendet alas super munitiones ejus. Et erit cor fortium Idumæ in die illa quasi cor mulieris parturientis.

MS. A. (υ) λέγει (φ) ἀθωουμένη οὐ μὴ ἀθωωθῇς, ὅτι πίνων πίεσαι. Καὶ (χ) κατάραν (ψ) εἰς τὸν αἰῶνα. (ω) Ἰδοὺ μικρὸν δέδωκα (α) καὶ εὐκαταφρόνητον (β) ὅτι ἐὰν ὑψώσῃς (γ) νοσσιάν σου, (δ) κατοικήσει (ε) καθίσει (ζ) εἰς τὸν τόπον Ἠθάμ, (η) ἐπιστήσεται· (θ) συμψηφισθῶσιν (ι) αὐτοῖς (κ) ἐσείσθη (λ) καὶ κραυγή σου ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη.

Cap. 49. Vulg. Lat.   ΚΕΦ. λ'.

1 ΤΟῖς υἱοῖς Ἀμμὼν οὕτως εἶπε
κύριος, Μὴ υἱοὶ οὐκ εἰσὶν ἐν Ἰσραὴλ, ἢ πα-
ραληψόμενος οὐκ ἔστιν (α) αὐτοῖς; διατί
παρέλαβε Μελχὸλ τὴν Γαλαάδ, καὶ ὁ λαὸς
αὐτῶν ἐν πόλεσιν αὐτῶν (β) ἐνοικήσει;
2 Διατοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ κύριος,
καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ Ῥαββὰθ θόρυβον (γ) πο-
λέμων, καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν, καὶ (δ) βωμοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατα-
καυθήσονται, καὶ παραλήψεται Ἰσραὴλ τὴν
ἀρχὴν αὐτοῦ.

CAP. XXX.

Filiis (a) Ammon sic dicit Dominus; Nunquid filii non sunt in Israel? vel, (b) qui accipiat hereditatem, non est [illegible]? Cur hereditate accepit (c) Melchol ipsam Galaad, & populus eorum in civitatibus eorum habitabit? Propterea ecce dies veniunt, ait Dominus, & [illegible] tum faciam super (d) Rabbath tumultum bellorum: & erunt in invium, & in perditionem, & aræ ejus in igne comburentur, & assumet Israel principatum [illegible].

MS. A. (α) ἐν αὐτοῖς; διότι (β) ἐνοικεῖ; (γ) πολέμου, (δ) οἱ βωμοὶ [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ארי בסעדך מימרי אמר יי למפרקך ארי אעביד גמירא בכל עממיא דבדרתך לתמן
ברם עמך לא אעבד גמירא ואיתי עלך יסורין לאלפותך ברם בדין חסוך ושיצאה לא
12 אשיצנך: ארי כדנן אמר יי תקיף תבריך ממרעא מחתיך: לית דדאין דינך לרחמא
13 עליך אסו לא סליקת ליך: כל רחמיך אנשיוך משאל בשלמך לא תבעו ארי מחת
14 סנאה אלקתיך יסור אכזראין על דסגיאו חוביך תקיפו חטאיך: מה את מצוחא על
15 תבריך ממרעא מחתיך על דסגיאו חוביך תקיפו חטאיך עבדית אלין ליך: בכן כל
16 אנסיך יתאנסון וכל סנאיך כולהון בשביא יהכון ויהון עדיך לעדי וכל בוזיך אמסר
17 לבזא: ארי איתי אסו ליך וממחתיך אסינך אמר יי ארי מטלטלתא קרו ליך ציון היא
18 תבע לית לה: כדנן אמר יי האנא מתיב גלות ארעיה דיעקב ועל קרוהי ארחם ותתבני
19 קרתא ירושלם באתרה ובית מקדשא כדחזי ליה ישתכלל: ויסגון בהון מעלי
20 תודתא וקל דמשבחין ואסגנון ולא יזערון ואתקיפנון ולא יהון חלשין: ויסגון בניהון
21 כדמלקדמין וכנשתהון קדמי תתקן ואסער בישתא על כל דעקיהון: ויתרבא
מלכיהון מנהון ומשיחיהון מביניהון יתגלי ואקרבנון ויתנהון לפלחני ארי מן הוא
22 דין דאתרעי לביה לאתקרבא לפלחני אמר יי: ותהון קדמי לעם ואנא אהוי לכון
23 לאלהא: הא מופיתא מן קדם יי ברגז נפקא ועלעול מתכנש על ריש רשיעין יחול:
24 לא יתוב תקוף רוגזא דיי עד דיעבד ועד דיקים מחשבת רעותיה בסוף יומיא
תסתכלון בה:

לא

1 בעדנא ההיא אמר יי אהוי לאלהא לכל זרעית ישראל ואנון יהון קדמי לעם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia in adjutorium tuum est Verbum meum, dicit Domin⁹, ut salvet te: Faciam enim consummationem in omnib⁹ populis ad quos dispersi te. Veruntamen tecum non faciam consummationem; sed adducam super te ægrotationes, ut doceam te, attamen in judicio misericordiæ, & perdendo non te perdam. Quia hæc dicit Domin⁹: Fortis est confractio tua, gravis est plaga tua. Non est qui judicet causam tuam ut misereatur tui: medicina non est exorta tibi. Omnes amici tui obliti sunt tui; rogare de pace tua non quæsierunt. Quia plaga inimici percussi te, castigatione crudelium; propterea quòd multiplicata sunt scelera tua, & invaluerunt peccata tua. Quid clamas ob confractionem tuam? quòd gravis sit plaga tua? pro eo quòd multiplicata sunt scelera tua, & invaluerunt peccata tua, feci hæc tibi. Propterea omnes qui te vi opprimunt, vi opprimentur; & omnes inimici tui in captivitatem ibunt; et erunt hi qui te deprædati sunt, in prædam; & omnes diripientes te tradam in direptionem. Quia adducam sanitatem tibi, & à plagis tuis sanabo te, dicit Dominus. Quia vagam vocaverunt te Sion, ipsa est quæ non habebat requirentem. Hæc dicit Dñs: Ecce ego reducam transmigrationem terræ Jacob, et civitatum ejus miserebor. Et ædificabitur civitas Jerusalem in loco suo, & domus sanctuarii, sicut decet eam, fundabitur. Et multiplicabuntur in eis offerentes confessionem, & vox cantantium: & multiplicabo eos, & non minuentur, & confortabo eos, & non erunt infirmi. Et multiplicabuntur filii eorum sicut à principio, & cœtus eorum coram me dirigetur. Et visitabo malum adversùm omnes qui tribulant eos. Et inungetur rex eorum ex illis, & Christus eorum de medio eorum revelabitur; et appropinquare faciam eos ut discant cultum meum, dicit [illegible] um. Quoniam quis est iste qui vult corde suo accedere ad cultum meum, dicit Dominus? Et eritis coram me in populum, & ego ero vobis in Deum. Ecce increpatio à facie Dñi egrediens in ira, & procella collecta super caput impiorum residebit. Non avertetur ira furoris Domini, donec faciat & donec compleat cogitationes voluntatis suæ. In fine dierum intelligetis illud.

C A P. XXXI.

IN tempore illo, dicit Dominus, ero in Deum omnibus cognationibus Israel, & ipsi erunt coram me in populum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Tu ergò ne timeto serve mi Jacob,inquit Do- 11
minus ; quia tibi adsum ut liberem te, dicit
Dñs. Nam exterminio utar in omnes gentes
inter quas te dispersi, in te autem non utar ex-
terminio : castigabo te cum moderatione, at
non sinam te prorsus impunem. Sic enim ait 12
Dominus,Dolorifica est confractio tua,& ve-
hemens percussio tua. Non est qui causæ tuæ 13
patrocinetur,qui te adjuvet, tibiq; medeatur.
Omnes amici tui oblivioni te tradiderunt,& 14
animam tuam quærunt, quia plagâ inimici p-
cussi te & pœnâ sævissimâ;eò quòd multipli-
catæ sint culpæ tuæ,& gravia facta sint scelera
tua,ut non agas pœnitentiam. Cur exclamas 15
ob confractionem tuam ? dolorificus est sanè
dolor tuus:ob multitudinem culparum tuarũ,
& quia gravia facta sunt crimina tua,hæc feci
tibi. Propterea omnes qui te devorant,devo- 16
rabuntur;& omnes inimici tui in captivitatẽ
abibunt : conculcantes te erunt conculcatio-
ni, & omnes diripientes te prædæ exponam.
Nam eliciam tibi medelam, & à plaga tua 17
curabo te, dicit Domin⁹;etenim Depulsam te
vocaverunt, Sionem illam cui non est vindex.
Ita dicit Dominus,Ecce reducturus sum capti- 18
vitatem tabernaculi Jacobi,& restituturus il-
lud ut erat antea, & tabernaculorum ejus mi-
serebor:& reædificabitur civitas super acer-
vum suum,& templum decenter reparabitur.
Et prodibit ex eis gratiarum actio, & voces 19
cantorum : & multiplicabo eos, ac non mi-
nuentur; magnificabo eos,& non decrescent:
Erunt filii eorum quales antea, & ecclesia 20
eorum in conspectu meo persistet : animad-
vertam in omnes oppressores eorum : Et 21
rex eorum ex ipsis erit, & princeps eorum è
medio ipsorum prodibit : & admovebo eum,
& accedet ad me ; quia convertam cor ejus
ad me,dicit Dominus : Denique eritis mihi 22
populus, & ego ero vobis Deus. Ecce pro- 23
cella Domini cum furore proditura est, pro-
cella inquam, flammivoma : super caput im-
piorum se sistet. Non avertetur æstus furo- 24
ris Domini, donec perficiat & donec eventu
comprobet consilium cordis sui : in fine die-
rum animadvertetis illum.

CAP. XXXI.

Tempore illo,dicit Dñs, ero Deus omnibus 1
familiis Israelis, & ipsi erunt mihi populus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لأن هكذا يقول الرب * الذين لم يكن لهم ناموس ليشربوا يشربون كاسا وانت ايها المزكية
لن تزكي * لاني اقسمت بذاتي يقول الرب انك تصيري لغير مسلك وللتعيير واللعن في
وسطها * وجميع مدنهم يصيرون براري الى الابد * سمعت سماعا من الرب * وارسل ملائكة الى
الامم * اجتمعوا واحضروا اليها * قوموا للحرب * ها قد جعلتك صغيرا في الامم وحقيرا في الناس * لعلك
رسم لك * جفاوة قلبك * حلت انقبه الصخور * اخذ قوة التل العالي * لانك رفعت عشك مثل
النسر * من هناك اهدمك * وتصير ادوم غير مسلوكة * وكل من عبر عليها يصفر *
مثل سدوم وعامورا وجيرانها قال الرب الضابط الكل * لا يجلس هناك انسان ولا ابن انسان *
* ها مثل اسد يصعد من وسط الاردن الى موضع ايثام * لاني اطردهم سريعا منها * فاهيلوا شبابها *
لان من مثلي انا * ومن ذا يقاومني * ومن هو الراعي الذي يقوم لوجهي * لاجل هذا
اسمعوا راي الرب الذي رواه على ادوم * وفكرته الذي يفكر بها على سكان تيمان * ان لم
تطحن حملان الغنم * ان كان لم يصح عليهم في القفر كلامهم * لان من صوت سقطهم تزلزلت
الارض * وسمعت صرختك في البحر * ها مثل نسر تعلي * ومد يديها على حصونها ويكون قلب
اقوياء ادوم في ذلك اليوم مثل قلب امراة تطلق *

* الفصل الثلاثون * * في بني عمون *

* هكذا قال الرب * هل بنون ليس تكون في اسرائيل * وليس فيهم وارث * لماذا اخذ ملكوم
جلعاد * وشعبهم يسكن في المدن * لاجل هذا ها ايام تاتي قال الرب * واسمع على ربة بني عمون
الحرب * ويصيرون للقفر والهلاك * وهياكلهم تحرق بالنار * ويأخذ اسرائيل بداءته *

Sic enim ait Dominus, Ii quos non erat 12
legitimum bibere, biberunt calicem ; ergò
tu quæ teipsam justificas, nullo modo in-
sons eris. Nam per meipsum juro dicit Do- 13
minus, te fore inviam, & opprobrio, atq;
maledicto in medio ipsius ; & omnes ur-
bes eorum solitudines in æternum futu-
ras. Famam audivi à Domino, quin & 14
angelos misit ad gentes hisce mandatis,
Congregamini, & convenite ad eam, state
ad pugnam. Dedi te minimam inter gen- 15
tes, & abjectissimam inter homines : De- 16
risio tua hoc *tibi destinavit*, & *duritia cor-*
dis tui : Inhabitavit foramina petrarum,
occupavit fortitudinem collis sublimis.
Quoniam elevâsti nidum tuum sicut a-
quila, inde te destruam : Et erit Idumæa 17
impervia, & quicunque transierit prope
illam, sibilabit. Obruetur ut Sodoma & 18
Gomorrha & vicinæ iis urbes, *ait Domi-*
nus omnipotens ; non habitabit illic homo
neque filius hominis. Ecce sicut leo ascen- 19
det è medio Jordanis ad locum Ethan ;
quia citò expellam eos ex ipsa : instituite
ergò juvenes ejus. Nam quis mihi similis
est? quis mihi resistat ? aut quis est pastor
qui insurgat adversùm me ? Propterea 20
audite consilium Domini, quod contra
Idumæã decrevit, et cogitationem quam
cogitavit adversùs incolas Themanis ;
mentiar *nisi coquendæ sint tenuissimæ pe-*
cudum, nisi redigendæ sint apud eos in so-
litudinem habitationes eorum. Nam præ 21
sonitu ruinæ eorum contremuit terra, &
auditus est clamor tuus in mari. Ecce ve- 22
lut aquila inspiciet, & extendet manus
suas in arces ejus ; eritque cor fortissimo-
rum Idumææ in die illa, sicut cor mu-
lieris dolores patientis.

Contra Ammonitas.

CAP. XXX.

Sic ait Dominus, An filii nulli sunt in 1
Israele, nullusq; est in eis hæres ? cur
usurpavit Melchol Galaadem, & popu-
lus eorum habitat in urbibus? Iccirco ecce 2
dies venient, ait Dominus, quibus efficiam
ut audiatur super Rabbath belli tumultus,
& redigantur in solitudinem & exitium,
templaque eorum igne comburantur, &
obtineat Israel principatum suum.

ירמיה : לא

populus deserto in gratiam Invenit : DOMINUS dixit Sic
2 כה אמר יהוה מצא חן במדבר עם
.Israelem ipsum *faciendum* quiescere *ad eundo* , gladii *superstites*
שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל׃
perpetua Charitate : Et .mihi apparuit DOMINUS *longinquo* A
3 מרחוק יהוה נראה לי ואהבת עולם
,te ædificabo Adhuc .misericordia te attraxi ideo , te dilexi
4 אהבתיך על־כן משכתיך חסד׃ עוד אבנך
,tuis tympanis ornaberis Adhuc .Israel virgo ædificaberis &
ונבנית בתולת ישראל עוד תעדי תפיך
vineas plantabis Adhuc .ludentium choro in egredieris &
5 ויצאת במחול משחקים׃ עוד תטעי כרמים
.prophanabunt & , plantantes plantabunt : Someron montibus in
בהרי שמרון נטעו נטעים וחללו׃
: Ephraim monte in custodes *clamaverunt* dies est Quia
6 כי יש־יום קראו נצרים בהר אפרים
.nostrum Deum DOMINUM ad Sijon ascendamus & , Surgite
קומו ונעלה ציון אל־יהוה אלהינו׃
exultate & , lætitia Jahacob *in Ovate* : Dominus dixit sic Nam
7 כי־כה אמר יהוה רנו ליעקב שמחה וצהלו
Domine fac Salvum : dicite & , laudate , facite auditum : gentium capite in
בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו הושע יהוה
adducens ego Ecce .Israel residuum tuum populum
8 את־עמך את שארית ישראל׃ הנני מביא
: terræ lateribus de eos congregabo & , Aquilonis terra de eos
אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי־ארץ
magnus cœtus : simul pariens & prægnans , claudus & cæcus eos inter
בם עור ופסח הרה וילדת יחדו קהל גדול
misericordiis cum & , venient fletu Cum .huc revertentur
9 ישובו הנה׃ בבכי יבאו ובתחנונים
via in aquarum torrentes ad eos faciã ambulare : eos adducere faciam
אובילם אוליכם אל־נחלי מים בדרך
Ephraim & , patrem in Israeli ero quia : *ea in* impingent non , recta
ישר לא יכשלו בה כי־הייתי לישראל לאב ואפרים
, gentes DOMINI verbum Audite .*ipse* meus primogenitus
10 בכרי הוא׃ שמעו דבר־יהוה גוים
, Israel *Spargens* : dicite & : *longè à* insulis in annuntiate &
והגידו באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל
.suum gregem pastor sicut eum custodiet & ; eum congregabit
יקבצנו ושמרו כרעה עדרו׃
manu de eum redemit & , Jahacob Dominus redemit Quoniam
11 כי־פדה יהוה את־יעקב וגאלו מיד
confluent & , Sijon excelso in *ovabunt* & , venient Et .eo *præ fortis*
12 חזק ממנו׃ ובאו ורננו במרום־ציון ונהרו
super & , *mustum* super & ; frumentum super Domini bonitatem ad
אל־טוב יהוה על־דגן ועל־תירש ועל־
eorum anima eritque , *bovis & pecoris* filios super & , recens oleum
יצהר ועל־בני־צאן ובקר והיתה נפשם
.amplius *dolendum ad* addent non & , irriguus hortus quasi
כגן רוה ולא־יוסיפו לדאבה עוד׃
: simul senes & , juvenes & , choro in virgo lætabitur Tunc
13 אז תשמח בתולה במחול ובחרים וזקנים יחדו
eos lætificabo & , eos consolabor & ; gaudium in eorũ luctum convertam &
והפכתי אבלם לששון ונחמתים ושמחתים
.suo *mærore* à
מיגונם׃

Versio VULG. LAT.

2 Hæc dicit Dominus ; Invenit
gratiam in deserto populus, qui
remanserat à gladio : vadet ad
3 requiem suam Israel. Longè
Domin⁹ apparuit mihi. Et in
charitate perpetua dilexi te : ideò
4 attraxi te, miserans. Rursúmque
ædificabo te, & ædificaberis, vir-
go Israel : adhuc ornaberis tym-
panis tuis, & egredieris in cho-
5 ro ludentium. Adhuc plantabis
vineas in montibus Samariæ :
plantabunt plantantes, & donec
tempus veniat, non vindemia-
6 bunt : Quia erit dies, in qua cla-
mabunt custodes in monte E-
phraim ; Surgite, & ascenda-
mus in Sion ad Dominum Deum
7 nostrũ. Quia hæc dicit Domin⁹ ;
Exultate in lætitia Jacob, &
hinnite contra caput Gentium :
personate, & canite, & dicite ;
Salva, Domine, populum tuum,
8 reliquias Israel. Ecce ego ad-
ducam eos de terra Aquilonis,
& congregabo eos ab extremis
terræ : inter quos erunt cæcus
& claud⁹, prægnans & pariens
simul, cœtus magnus reverten-
9 tium huc. In fletu venient, &
in misericordia reducam eos :
& adducam eos per torrentes
aquarum in via recta, & non
impingent in ea : quia factus
sum Israeli pater, & Ephraim
10 primogenitus meus est. Audite
verbum Domini Gentes, & an-
nuntiate in insulis quæ procul
sunt, & dicite ; Qui dispersit
Israel, congregabit eum : &
custodiet eum sicut pastor gre-
11 gem suum. Redemit enim Do-
minus Jacob, & liberavit eum
12 de manu potentioris. Et ve-
nient, & laudabunt in monte
Sion : & confluent ad bona
Domini, super frumento, &
vino, & oleo, & fœtu peco-
rum & armentorum : eritque
anima eorum quasi hortus ir-
riguus, & ultrà non esurient.
13 Tunc lætabitur virgo in choro,
juvenes & senes simul : & con-
vertam luctum eorum in gau-
dium, & consolabor eos, &
lætificabo à dolore suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Ἀλάλαξον Ἐσεβὼν, ὅτι (ε) ὤλετο Γαΐ· κεκράξατε θυγατέρες Ῥαββὰθ, περιζώσασθε σάκκους (ζ) καὶ κόψασθε, ὅτι Μελχὸλ βαδιεῖται ἐν ἀποικίᾳ, οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ οἱ
4 ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα. (η) Τί ἀγαλλιᾶσθε ἐν τοῖς πεδίοις Ἐνακείμ; (θ) θύγατερ ἰταμίας, ἡ πεποιθυῖα (ι) ἐπὶ θησαυροῖς, ἡ λέ-
5 γουσα, Τίς εἰσελεύσεται ἐπ' ἐμέ; Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω φόβον ἐπὶ σὲ, εἶπε κύριος, ἀπὸ πάσης τῆς (κ) περιοίκου σου, καὶ διασπαρήσεσθε ἕκαστος (λ) εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων.
28 Cap. 49. Vulg. Lat. ΤΗ͂Ι ΚΗΔΑ'Ρ ΤΗ͂Ι ΒΑΣΙΛΙ'ΣΣΗ ΤΗ͂Σ ΑΥ'ΛΗ͂Σ, Ἣ͂Ν ἘΠΑ'ΤΑΞΕ ΝΑΒΟΥΧΟΔΟΝΟ'ΣΟΡ(") ΒΑΣΙΛΕΥ'Σ ΒΑΒΥΛΩ͂ΝΟΣ, οὕτως εἶπε κύριος, Ἀνάστητε, καὶ ἀνάβητε ἐπὶ
29 Κηδὰρ, καὶ πλήσατε τοὺς υἱοὺς κεδέμ. Σκηνὰς αὐτῶν, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν λήψονται· ἱμάτια αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν, καὶ καμήλους (μ) αὐτῶν λήψονται ἑαυτοῖς· καὶ (ν) καλέσατε ἐπ' αὐτοὺς ἀπώλειαν κυκλό-
30 θεν. Φεύγετε, λίαν (ξ) ἐμβαθύνατε εἰς κάθισιν, καθήμενοι ἐν τῇ αὐλῇ, ὅτι ἐβουλεύσατο ἐφ' ὑμᾶς βασιλεὺς Βαβυλῶνος βουλὴν, καὶ (ο)
31 ἐλογίσατο λογισμόν. Ἀνάστηθι, καὶ ἀνάβηθι (π) ἐπ' ἔθνος εὐσταθοῦν, καθήμενον εἰς ἀναψυχὴν, οἷς οὐκ εἰσὶ θύραι, (ρ) οὐ βά-
32 λανοι, οὐ μοχλοὶ, μόνοι καταλύουσι. Καὶ ἔσονται (σ) κάμηλοι αὐτῶν εἰς προνομὴν, καὶ πλῆθος κτηνῶν αὐτῶν εἰς ἀπώλειαν, καὶ λικμήσω αὐτοὺς παντὶ πνεύματι (τ) κεκαρμένους πρὸ προσώπου αὐτῶν, ἐκ παντὸς (υ) πέραν αὐτῶν οἴσω τὴν τροπὴν αὐτῶν, εἶ-
33 πε κύριος. Καὶ ἔσται ἡ αὐλὴ διατριβὴ στρουθῶν, καὶ ἄβατος ἕως αἰῶνος, οὐ μὴ καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ οὐ μὴ κατοικήσει ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου.
23 Cap. 49. Vulg. Lat. ΤΗ͂Ι ΔΑΜΑΣΚΩ͂Ι· Κατῃσχύνθη Ἡμὰθ, καὶ Ἀρφὰθ, ὅτι ἤκουσαν ἀκοὴν πονηρὰν, ἐξέστησαν, (φ) ἐθυμώθησαν, ἀναπαύσασθαι οὐ μὴ δύνωνται.
24 Ἐξελύθη Δαμασκὸς, ἀπεστράφη εἰς φυ-
25 γὴν, τρόμος ἐπελάβετο αὐτῆς. Πῶς οὐκ (χ) ἐγκατέλιπεν πόλιν ἐμὴν, κώμην
26 ἠγάπησαν; Διατοῦτο πεσοῦνται νεανίσκοι ἐν πλατείαις σου, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί (ψ) σου πεσοῦνται, φησὶ κύ-
27 ριος. Καὶ καύσω πῦρ ἐν τείχει Δαμασκοῦ, καὶ καταφάγεται ἄμφοδα υἱοῦ Ἄδερ.

Vlula Esebon, quia periit (e) Gai : Clamate filiæ Rabbath : accingimini saccis, & (f) plangite ; quia Melchol ibit in transmigrationem, sacerdotes ejus, & principes ejus simul. Quid (g) exultatis in campis Enacim? filia impudentiæ, quæ confidis in (h) thesauris, quæ dicebas, Quis ingredietur super me? Ecce ego porto timorem super te, ait Dominus, ab omni circuitu tuo : & dispergemini unusquisque in faciem suam : & non est qui congreget.
(i) IPSI CEDAR (k) Reginæ Aulæ, quam percussit Nabuchodonosor rex Babylonis, dixit Dominus ; Surgite, & ascendite super Cedar, & implete filios (m) Cedem. Tabernacula eorum, & oves eorum tollent : vestimenta eorum, & omnia vasa eorum, & camelos eorum tollent sibi. Et vocate super eos perditionem undique. Fugite, valdè demergite vos in sessionem, qui sedetis in Aula : quoniam consiluit super vos rex Babylonis consilium, & cogitavit cogitationem. Surge, & ascende super gentem tranquillam sedentem in refrigerio, quibus non sunt portæ, non seræ, non vectes : soli habitant. Et erunt cameli eorum in direptionem, & multitudo jumentorũ eorũ in perditionẽ : & ventilabo eos omni spiritu (o) [illegible] ante faciem ipsorum : ex omni (p) termino eorum afferam eversionem eorum, ait Dominus. Et erit Aula commoratio struthionum, & invia in seculum : non sedebit ibi homo : & non habitabit ibi filius hominis.
(q) DAMASCO. Confusa est Emath, & Arphat, quia audierunt auditum pessimum, obstupuerunt, indignati sunt, requiescere non poterunt. Dissoluta est Damascus : eversa est in fugam : tremor apprehendit (r) eam. Quomodò non (s) reliquit civitatem meam, pagum dilexerunt? Propter hoc cadent juvenes in plateis tuis : & omnes viri bellatores tui cadent, ait Dominus ; Et succendam ignem in muro Damasci ; & devorabit bivia filii Ader.

MS. A. (ε) ὤλετο Καὶ· κεκράξατε (ζ) καὶ ἐπιλημφθεύσεσθε καὶ κόψασθε Μελχὸμ ὅτι ἐν ἀποικίᾳ βαδιεῖται, οἱ (η) Ὅτι ἀγαλλιάσῃ (θ) θύγατερ (ι) ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτῆς, ἡ λέγουσα (κ) περιοίκου (λ) εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται (") Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥ'Σ (μ) ἑαυτῶν λήμψονται αὐτοῖς (ν) καλέσατε αὐτοὺς (ξ) ἐβαθύνατε εἰς κάθισιν, (ο) ἐλογίσατο ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν (π) ἐπὶ (ρ) οὐδὲ (σ) οἱ κάμηλοι (τ) κεκαρμένους (υ) μέρους (φ) ἐθυμώθησαν, ἀναπαύσασθαι (χ) ἐγκατέλειπον (ψ) σε, φησὶν κύριος.

תרגום יונתן Targum JOHATNAN.

2 כדנן אמר יי דיהב רחמין לעמא דנפק ממצרים ספיק צרכיהון במדברא כד הוו
3 מערקין מן קדם דקטלין בחרבא דבר במימריה לאשראה בית ניחא ישראל׃ אמרת
ירושלם מלקדמין יי אתגלי על אבהתנא נביא אמר להון הא רחמת עלמא רחימית
4 יתכון על כן דבירית יתכון בטבון׃ עוד אקימנך ותתקימין כנשתא דישראל עוד
5 תתקנין בתקוניך ותפקין בסיעת משבחין׃ עוד תצבין כרמין בטורי שומרון צובו
6 שתלין ואחילו׃ ארי אית אריכות יומיא וסגי טובא דעתיד למיתי לצדיקיא דנטרו
אוריתי מלקדמין חולקהון בארעא דישראל דהוו מחמדין לשני נחמתא דאתין
7 דאמרין אימתי נקום ונסק לציון ונתחזי קדם יי אלהנא׃ ארי כדנן אמר יי שבחו דבית
יעקב בחדוא ודוצו בריש גלי לעיני כל עממיא בשרו שבחו ואמרו פריק יי ית עמיה ית
8 שארא דישראל׃ האנא מיתי להון מארע צפונא ואכנשנון מסיפי ארעא דהוו בהון
9 עורין וחגרין יסנין בהון מעדין וילדן כחדא במשרין סגיאן יתובון הלכא׃ במגלהון
כד הוו בכן גלו ובמתבהון מביני גלותהון ברחמין סגיאין אקרבנון ארברנון על
פצידי מיא באורח תקנא לא יתקלון בה ארי הוה מימרי לישראל כאב ואפרים חביב
10 הוא קדמי׃ קבילו פתגמא דיי עממיא וחוו בנגון מרחיק ואמרו מן דבדריה לישראל
11 יכנשניה ויטרניה כרעיא לעדריה׃ ארי פריק יי ית דבית יעקב ושזיבנון מיד דתקיפין
12 מנהון׃ וייתון וישבחון בטור בית מקדשא דאתבני בציון ויתפנקון בטובא דיהב
להון יי בעבורא ובחמרא ובמשחא ובני ען ותורין ותהי נפשהון מליא תפנוקין
13 כגנת שקיא דמרויא ולא יוספון ליצפא עוד׃ בכן תחדין כנשתא דישראל כד בחנגין
עולמין וסבין כחדא ואהפוך אבלהון לביע ואנחמנון ואחדנון מדוונהון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dñs; qui dedit misericordias populo, *qui egressus est de Ægypto*,
necessaria tribuit eis in deserto, quando fugiebant à facie eorum qui occide-
bant gladio, duxit verbo suo, ut collocaret Israelẽ in loco quietis. Dixit Jeru-
salem: Jam olim revelatus est Dñs patribus nostris. Propheta dic eis: Ecce di-
lectione sempiterna dilexi vos, ideo duxi vos in benignitate. Adhuc confir-
mabo te, & confirmaberis cœtus Israel : adhuc ornaberis ornamentis tuis, &
egredieris cum cœtu canentium. Adhuc plantabis vineas in montibus Sama-
riæ. Plantate plantantes, & publicate. Nam est longitudo dierum, & multum
bonum eventurum est justis qui servaverunt legem meam ab initio: pars eorum
erit in terra Israel, qui desiderabant annos consolationis *venturos*, *dicentes*:
Quando surgem⁹ et ascendem⁹ in Sion, & apparebim⁹ coram Dño Deo nostro?
Quia hæc dicit Dñs: Laudate viri dom⁹ Jacob in lætitia, & exultate capite nuda-
to in oculis omnium populorum: annuntiate, laudate, & dicite : Redemit Dñs
populum suum, reliquias Israel. Ecce ego adducam eos de terra Aquilonis, &
congregabo eos à finibus terræ: qui cæci & claudi sunt in eis, *ambulabunt*; in
eis erunt prægnantes & parientes simul, in exercitibus magnis revertentur huc.
In transmigratione sua cùm flerent, migrárunt: at cùm reversi fuerint de me-
dio transmigrationis suæ, in miserationibus multis appropinquare faciam eos,
& adducam eos ad rivos aquarum, via recta, in qua non impingent : Quia
fuit Verbum meum Israeli quasi pater, & Ephraim dilectus est coram me.
Suscipite verbum Domini populi, & annuntiate in insulis quæ longè sunt, &
dicite: Qui dispersit Israelem congregabit eum, & custodiet eum sicut pastor
gregem suum. Quia redemit Dominus viros domus Jacob, & liberavit eos de
manu fortiorum eis. Et venient & laudabunt in *monte domus* sanctuarii, quæ
ædificabitur in Sion : & delectabuntur bono quod dedit eis Dominus, fru-
mento & vino & oleo, & filiis ovium & boum : & erit anima eorum plena
delitiis sicut hortus irriguus qui irrigatus est ; et non addent ut sint ultrà sol-
liciti. Tunc lætabitur cœtus Israel sicut in choris, et juvenes et senes simul ;
et convertam luctum eorum in exultationem ; et consolabor eos, et exhilara-
bo eos à *mæstitia sua*.

Sic ait Dominus, Nactus est clementiam in 2
deserto populus qui gladium evaserat, abiit in
captivitatem Israel. Dominus à longinquo 3
tempore apparuit mihi, dixítque mihi; Amore
perpetuo dilexi te, ideò attraxi te ad gratiam.
Rursum ædificabo te, & instauraberis virgo 4
Israelis: rursum ornamento decoraberis, &
procedes cum choro cantorum: Rursum 5
plantabis vineam in monte Samariæ. Con-
sere plantam, & cane; Quia præsto est 6
dies quo clamabunt custodes in monte
Aphremi, dicéntque; Surgite, ascendamus in
Sionem ad Dominum Deum nostrum. Nam 7
ita dicit Dominus, Canite familia Jacobi
cum lætitia, & exultate in fronte gentium:
annuntiate, canite, ac dicite; Libera Domi-
ne populum tuum, residuum Israelis. Ecce 8
reducturus sum eos de terra Aquilonari, &
collecturus eos ab extremis terræ: tam clau-
di & cæci qui extant inter illos, quàm gra-
vida & puerpera simul, magnâ catervâ huc
revertentur. Cùm fletu discedent, & cum 9
deprecatione revertentur: ducam eos super
semitas aquarum, per vias planas in quibus
non impingant: quia sum Israeli pater, &
Aphrem est primogenitus meus. Audite 10
sermonem Domini, popule ejus, & indicate
in insulis remotis, ac dicite; Qui dispersit
Israelem, colliget eum, & defendet illum ut
pastor gregem suum. Redemit enim Domi- 11
nus Jacobum servum suum, & eripuit eum
de manibus ejus qui ipso potentior erat.
Venient itaque, & cantabunt in vertice Sio- 12
nis, & oblectabuntur bonis Domini, frumen-
to, vino, oleo, & fœtibus ovium atque boum:
erítque anima eorum similis horto irriguo,
nec redigentur ampliùs in paupertatē. Tunc 13
gestiet virgo lætitiâ, & adolescentes ac senes
unà lætabuntur: vertam enim tristitiam eo-
rum in gaudium, & consolabor atque exhi-
larabo eos ab ipsorum dolore:

* هلل يا اسابون لان عاي هلك • اصرخن يا بنات ربات • اتزروا بالمسوح وابكوا
ملكول • لانه يمضي في الجلوه • كهنته ورؤساوه يهللون هليلا في البقاع في اكيم
ابنه العاسيه المتوكله على كنوزها • القايله لي من يدخل الي * ها انا اجلب عليك
خوفا يقول الرب من جميع من حولك • ويتفرقون كل واحد على وجهه • ولا يكون
من يجمع *

• في قيدار ملكة الدار التي ضربها بختنصر ملك بابل •

* هكذا قال الرب • قوموا واصعدوا على قيدار • واكربوا بني كادم * ياخذون خيمهم وغنمهم
وثيابهم وانيتهم • وياخذون جمالهم لهم • وادعوا عليهم هلاكا من حولهم * فروا جدا
عمقوا جلسة ايها الجلوس في الدار • لان ملك بابل روى عليكم رايا • وفكر عليكم فكرا
* قم واصعد الي امة سكينة جالسة في الانتعاش • ليس لها ابواب ولا اغلاق ولا متاريس
يسكنون وحدهم * ويصير نعاجهم للنهب • وكثرة دوابهم للهلاك • واذريهم بكل
ريح مقرعي الرووس • قبل وجوههم من كل ناحيتهم اجلب خذلهم قال الرب * ويصير
الدار ماوي النعام • وغير مسلوكة الي الدهر • لا يجلس هناك انسان • ولا يسكن فيها
ابن انسان •

• الاصحاح العشرون • • في دمسق •

* خربت حمات وارفاد لانهما سمعا خبرا سوا • فهلا عصيا لانهما لا يستطيعان ان يستريحا
* انحلت دمسق • رجعت الي خلف • اخذتها الرعدة * كيف ليس تركت مدينتي
العربة * لاجل هذا يسقطون الشبان في سوارعك • وجميع رجالك المحاربين يسقطون قال الرب
* واشعل نارا في سور دمسق • فتاكل حارات بن اداد •

Ulula O Hesebon, quia Ghai periit: clamate O filiæ Rabbath: accingimini saccis, & lamentamini Melcholem, quia abiturus est in captivitatem, sacerdotes ejus & principes ejus ejulantes plorabunt in planitie in Acchim. 3
O filia crudelis, quæ thesauris tuis freta dicis mihi, Quis ingrederetur ad me? 4
Ecce ego allaturus sum tibi metum, ait Dominus, ab omnibus adjacentibus tibi; ita ut dispergantur quisque seorsim, nec sit qui congreget. 5

Contra Cedar reginam Aulæ, quam percussit Bochtonassar rex Babelis.

Sic dixit Dominus; Surgite, & ascendite contra Cedarem, & multiplicate filios Kedemi. 28
Tollent eorum tentoria, pecudes, vestes, ac vasa; tollentque camelos eorum sibi. Et proclamate contra eos cladem undequaque. 29
Fugite valdè, profundam petistis sessionem O qui habitatis in Aula: quia rex Babelis consilium decrevit contra vos, & cogitationem contra vos cogitavit, dicens 30
Surge, & ascende ad gentem tranquillam, prospero statu fruentem, portis, seris, vectibusque carentem, solam habitantem: 31
Sintque reliquiæ eorum in prædam, & multitudo jumentorum eorum in perditionem: & dispergam eos in omnem ventum porriginem capitibus gignentem: ante facies eorum ex omni parte offeram ignominiam eorum, dixit Dominus. 32
Et erit Aula receptus struthionum, & invia in sempiternum: non commorabitur illic homo, nec habitabit illic filius hominis. 33

Textus vigesimus.
Contra Damascum.

Pudefactæ sunt Hamath & Arphad, quoniam audierunt nuntium infœlicem: obstupuerunt, iratæ sunt, quia requiescere non possunt. 23
Consternata est Damascus, terga dedit, tremor occupavit eam. 24
Quâ ratione? nonne dereliquit urbem meam, & pagum dilexit? 25
Propterea cadent juvenes in vicis tuis, & omnes viri tui bellatores cadent, ait Dominus: 26
Et ignem accendam in muro Damasci, consumetque regiones filii Ader. 27

ירמיה: לא

14 mea bonitate me* popul* &, pinguedine sacerdotum animam inebriabo Et
14 וְרִוֵּיתִי נֶפֶשׁ הַכֹּהֲנִים דָּשֶׁן וְעַמִּי אֶת־טוּבִי
excelso in Vox :Dominus dixit Sic .Dominus dixit ,saturabuntur
15 יִשְׂבָּעוּ נְאֻם־יְהוָה: כֹּה אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה
,suos filios super plorante Rachel, amaritudinũ fletus ,querimonia, est audita
נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל־בָּנֶיהָ
:Dominus dixit Sic .ipse non quia ,suis filiis super consolari renuit
16 מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל־בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ: כֹּה אָמַר יְהוָה
merces est quia : lachryma à tuos oculos & ,fletu à tuam vocem Prohibe
מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה כִּי יֵשׁ שָׂכָר
est Et .inimici terra de revertentur & ,Dominus ait ,tuo operi
17 לִפְעֻלָּתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ מֵאֶרֶץ אוֹיֵב: וְיֵשׁ־
.suũ terminum ad filii revertentur &,Dominus ait ,tuo novissimo spes
תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם־יְהוָה וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם:
,sum castigatus &,me Castigâsti :plangentem Ephraim audivi Audiendo
18 שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם מִתְנוֹדֵד יִסַּרְתַּנִי וָאִוָּסֵר
Dominus tu quia :convertar &,me fac converti : doctus non vitulus ut
כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד הֲשִׁבֵנִי וְאָשׁוּבָה כִּי אַתָּה יְהוָה
,mihi esse notum post & :me pœnituit,me converti post Nam .meus Deus
19 אֱלֹהָי: כִּי־אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחַמְתִּי וְאַחֲרֵי הִוָּדְעִי
sustinui quoniã ,etubui etiam &,sum confusus : femur super percussi
סָפַקְתִּי עַל־יָרֵךְ בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי נָשָׂאתִי
? Ephraim mihi pretiosus filius Nonne .mearum pueritiarum opprobrium
20 חֶרְפַּת נְעוּרָי: הֲבֵן יַקִּיר לִי אֶפְרַיִם
recordando,eo cum me loquendi sufficientia ex quia ? deliciarum puer nonne
אִם יֶלֶד שַׁעֲשֻׁעִים כִּי־מִדֵּי דַבְּרִי בּוֹ זָכֹר
miserendo , ei mea viscera sonuerunt Idcirco : adhuc ejus recordabor
אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד עַל־כֵּן הָמוּ מֵעַי לוֹ רַחֵם
,altos cumulos tibi pone , titulos tibi Statue .Dominus ait,ej* miserebor
21 אֲרַחֲמֶנּוּ נְאֻם־יְהוָה: הַצִּיבִי לָךְ צִיֻּנִים שִׂמִי לָךְ תַּמְרוּרִים
, Israel virgo Revertere .ambulâsti viam ,stratam ad tuũ cor pone
שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ שׁוּבִי בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל
huc & illuc te vertes quo Usque .istas tuas civitates ad revertere
22 שֻׁבִי אֶל־עָרַיִךְ אֵלֶּה: עַד־מָתַי תִּתְחַמָּקִין
Fœmina ,terra in novum Dominus creavit quia ? refractaria filia
הַבַּת הַשּׁוֹבֵבָה כִּי־בָרָא יְהוָה חֲדָשָׁה בָּאָרֶץ נְקֵבָה
Deus exercituum Dominus dixit Sic .virum circundabit
23 תְּסוֹבֵב גָּבֶר: כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
,Jehudah terra in istud verbum dicent Adhuc :Israel
יִשְׂרָאֵל עוֹד יֹאמְרוּ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
tibi benedicat ,eorum captivitatem me convertendo in ,ejus urbibus in &
וּבְעָרָיו בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתָם יְבָרֶכְךָ
habitabunt Et .sanctitatis mons , justitiæ habitaculum Dominus
יְהוָה נְוֵה־צֶדֶק הַר הַקֹּדֶשׁ: וְיָשְׁבוּ
proficiscentur &,agricolæ , simul ejus civitates omnes & ,Jehudah ea in
24 בָהּ יְהוּדָה וְכָל־עָרָיו יַחְדָּו אִכָּרִים וְנָסְעוּ
animam omnem & , lassam animam feci inebriare Quia .grege in
25 בַּעֵדֶר: כִּי הִרְוֵיתִי נֶפֶשׁ עֲיֵפָה וְכָל־נֶפֶשׁ
me* somnus & , vidi & ,sum expergefactus hoc Propter .implevi dolentem
26 דָּאֲבָה מִלֵּאתִי: עַל־זֹאת הֲקִיצֹתִי וָאֶרְאֶה וּשְׁנָתִי
,Dominus dixit ,venientes dies Ecce .mihi fuit dulcis
27 עָרְבָה לִּי: הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה
,hominis semine ,Jehudah domum & ,Israel domum seminabo &
וְזָרַעְתִּי אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה זֶרַע אָדָם
.animalis semine &
וְזֶרַע בְּהֵמָה:

Versio VULG. LAT.

14 Et inebriabo animam sacerdo-
tum pinguedine : & populus
meus bonis meis adimplebitur,
15 ait Dominus. Hæc dicit Domi-
nus ; Vox in excelso audita est la-
mentationis, luctus, & fletus Ra-
chel plorantis filios suos, & no-
lentis consolari super eis, quia
16 non sunt. Hæc dicit Dominus ;
Quiescat vox tua à ploratu, & o-
culi tui à lachrymis: quia est mer-
ces operi tuo, ait Dominus : &
17 revertentur de terra inimici. Et
est spes novissimis tuis, ait Do-
minus : & revertentur filii ad
18 terminos suos. Audiens audivi
Ephraim transmigrantem ; Ca-
stigâsti me, & eruditus sum, quasi
juvenculus indomitus : converte
me, & convertar : quia tu Domi-
19 nus Deus meus. Postquàm enim
convertisti me, egi pœnitenti-
am : & postquàm ostendisti mi-
hi, percussi femur meum. Con-
fusus sum, & erubui, quoniam
sustinui opprobrium adolescen-
20 tiæ meæ. Si filius honorabilis
mihi Ephraim, si puer delicatus :
quia ex quo locutus sum de eo,
adhuc recordabor ejus. Idcircò
conturbata sunt viscera mea su-
per eum : miserans miserebor e-
21 jus, ait Dominus. Statue tibi
speculam, pone tibi amaritudi-
nes : dirige cor tuum in viam
rectam, in qua ambulâsti : rever-
tere virgo Israel, revertere ad
22 civitates tuas istas. Usquequò
deliciis dissolvêris filia vaga ?
quia creavit Dominus novum
super terram: FOEMINA
CIRCUMDABIT VI-
23 RUM. Hæc dicit Dominus ex-
ercituum, Deus Israel ; Adhuc
dicent verbum istud in terra Ju-
da, & in urbibus ejus, cùm con-
vertero captivitatem eorum: Be-
nedicat tibi Dominus, pulchritu-
24 do justitiæ, mons sanctus: Et
habitabunt in eo Judas & omnes
civitates ejus simul, agricolæ &
25 minantes greges. Quia inebria-
vi animam lassam, & omnem a-
26 nimam esurientem saturavi. Ideò
quasi de somno suscitatus sum :
& vidi, & somnus meus dulcis
27 mihi. Ecce dies veniunt, dicit
Dominus : & seminabo domum
Israel & domum Juda semine
hominum, & semine jumento-
rum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Cap. 48. ΚΕΦ. λα'.
1 Vulg.Lat. ΤΗ̃ ΜΩΑ'Β οὕτως εἶπε κύριος,
Οὐαὶ ἐπὶ Ναβαὺ, ὅτι ὤλετο, ἐλήφθη Καρια-
2 θὲμ, ᾐσχύνθη (α) ἀμὰθ καὶ ἀτὰθ. Οὐκ ἔστιν ἔτι
ἰατρεία Μωὰβ, γαυρίαμα ἐν Ἐσεβὼν, ἐλογί-
σαντο ἐπ' αὐτὴν κακά· ἐκόψαμεν αὐτὴν ἀπὸ
ἔθνους, καὶ παῦσιν παύσεται. ὄπισθέν σου βαδι-
3 εῖται μάχαιρα, Ὅτι φωνὴ κεκραγότων ἐξ
Ὠρωναῒμ, (β) ὄλεθρον καὶ σύντριμμα μέγα.
4 Συνετρίβη Μωὰβ, ἀναγγείλατε εἰς Ζογόρα.
5 Ὅτι ἐπλήσθη (γ) Ἀλὼθ ἐν κλαυθμῷ. ἀναβή-
σεται κλαίων ἐν ὁδῷ Ὠρωναῒμ, κραυγὴν συν-
6 τρίμματος ἠκούσατε. Φεύγετε καὶ σώσατε
τὰς ψυχὰς (γ) ὑμῶν, καὶ ἔσεσθε ὥσπερ ὄνος
7 ἄγριος ἐν ἐρήμῳ. Ἐπειδὴ ἐπεποίθεις ἐν
(δ) ὀχυρώματί σου, καὶ σὺ συλληφθήσῃ· καὶ
ἐξελεύσεται Χαμὼς ἐν ἀποικίᾳ, καὶ οἱ ἱερεῖς
8 αὐτοῦ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἅμα. Καὶ ἥξει ὄ-
λεθρος ἐπὶ πᾶσαν (ε) πόλιν, οὐ μὴ σωθῇ, καὶ
ἀπολεῖται ὁ αὐλὼν, καὶ (ζ) ἐξολοθρευθήσεται
9 ἡ πεδινὴ, καθὼς εἶπε κύριος. Δότε (η) ση-
μεῖα τῇ Μωὰβ, ὅτι ἀφῇ ἀφθήσεται, καὶ πᾶσαι
αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβατον ἔσονται (θ). πό-
10 θεν ἔνοικος αὐτῇ; Ἐπικατάρατος ὁ ποιῶν
τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς, ἐξαίρων μάχαιραν
11 αὐτοῦ ἀφ' αἵματος. Ἀνεπαύσατο Μωὰβ ἐκ
παιδαρίου, καὶ πεποιθὼς ἦν ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ, οὐκ ἐνέχεεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον, καὶ εἰς
ἀποικισμὸν οὐκ ᾤχετο· διατοῦτο ἔστη γεῦμα
αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, καὶ ὀσμὴ αὐτοῦ οὐκ (ι) ἐξέλιπε.
12 Διατοῦτο ἰδοὺ (κ) ἡμέραι αὐτοῦ ἔρχονται, φησὶ
κύριος, καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλίνοντας, καὶ κλι-
νοῦσιν αὐτὸν, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ λεπτυνοῦσι,
13 τὰ κέρατα αὐτοῦ συγκόψουσι. Καὶ καταισχυν-
θήσεται Μωὰβ ἀπὸ Χαμὼς, ὥσπερ (λ) κατῃ-
σχύνθη οἶκος Ἰσραὴλ ἀπὸ Βαιθὴλ ἐλπί-
14 δος αὐτῶν πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Πῶς
ἐρεῖτε, Ἰσχυροί ἐσμεν, καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων
15 εἰς τὰ πολεμικά; Ὤλετο Μωὰβ πόλις αὐ-
τοῦ, καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι αὐτοῦ κατέβησαν εἰς
16 σφαγήν. Ἐγγὺς ἡμέρα Μωὰβ ἐλθεῖν, καὶ
17 πονηρία αὐτοῦ ταχεῖα σφόδρα. Κινήσατε (μ)
αὐτῷ πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ, πάντες εἰδότες
ὄνομα αὐτοῦ· εἴπατε, Πῶς συνετρίβη βα-
κτηρία εὐκλεὴς, ῥάβδος μεγαλώματος;
18 Κατάβηθι ἀπὸ δόξης, καὶ κάθισον ἐν ὑγρα-
σίᾳ καθημένη (ν). Δαιβὼν ἐκτριβήσεται,
ὅτι ὤλετο Μωὰβ, ἀνέβη εἰς σὲ λυμαινό-
μενος (ξ) ὀχύρωμά σου.

CAP. XXXI.
1 AD Moab sic dixit (a) Dominus ; Væ super Nebau, quia periit ; capta est Cariathaim ;
2 confusa est (b) Amath, & Athath ; non est ultra (c) medicamen Moab, exultatio in Esebon ; (d) cogitavit super eam mala : (e) scidimus eam de gente : & quiescet. Post te vadet gladius.
3 Quia vox clamantium ex Oronaim : perditio, & contritio magna.
4 Contrita est Moab : annuntiate in (f) Zogoram.
5 Quia repleta est Aloth in ploratu, ascendit plorans in via Oronaim ; clamorem contritionis (g) audistis.
6 Fugite, & salvate animas vestras : & eritis sicut asinus agrestis in deserto.
7 Quoniam confisa es in (h) munitione tua, & tu capieris : & egredietur Chamos in transmigratione, sacerdotes ejus, & principes ejus simul.
8 Et veniet vastatio super omnem civitatem : (i) non salvabitur, & peribit vallis, & exterminabitur campestris, sicut dixit Dominus.
9 Date (k) signa Moab, quia tactu tangetur : & omnes civitates ejus in invium erunt. (l) Unde habitator ei ?
10 Maledictus qui facit opera Domini negligenter, (m) subtrahens gladium suum à sanguine.
11 Quievit Moab à pueritia, & fidens erat super gloria sua, non effundebat de vase in vas, & in transmigrationem non abibat : propterea mansit gustus ej* in ipso, & odor ejus non defecit.
12 Propterea ecce dies ejus veniunt, ait Dominus, & mittam ei (n) inclinantes, & inclinabunt eum, & vasa ejus comminuent, & (o) cornua ejus concident.
13 Et confundetur Moab à Chamos, sicut confusa est domus Israel à Bethel spe (p) sua. Fidentes in ipsis,
14 Quomodo dicitis, Fortes sumus, & homo validus ad bella ?
15 Periit Moab civitas ejus, & electi juvenes ejus descenderunt in (q) occisionem.
16 Propè est dies Moab ad veniendum : & malitia ejus velox valde.
17 Movete ei omnes, qui in circuitu ejus, omnes (r) scientes nomen ejus : (s) Quomodo contrita est baculus gloriosus, virga magnificentiæ ?
18 Descende de gloria, & sede in humilitate (t) sedens. Dæbon exteretur : quia periit Moab, ascendit ad te vastans munitionem tuam.

MS.A. (α) ἀμὰθ τὸ κεφάλαιμα, καὶ ἠτήθη. Καὶ γὰρ ἐκ ἔσθ' ἰατρία ἐν Μωὰβ, ἀγαυρίαμα (β) ὄλεθρος () Ἀλαὼθ (γ) * αὐτῶν (δ) ὀχυρώμασίν σου καὶ συλλημφθήσῃ· (ε) πόλιν, καὶ πόλεις οὐ (ζ) ἐξολοθρευθήσεται (η) σημεῖον τῷ Μωὰβ, ὅτι ἀφῇ ἀναφθήσεται, (θ) ἀπὸ ἐνοικούντων αὐτάς. Ἐπικατάρατος (ι) ἐκλείψει. (κ) ἡμέραι ἔρχονται, (λ) κατῃσχύνθη ὁ οἶκος (μ) αὐτὸν (ν) θυγάτηρ Δαιβὼν, ἐκτρίβηθι, (ξ) ὀχυρώματα

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ואשבע נפש כהניא תפנוקין ועמי בית ישראל ית טובי דיהבית להון ישבעון אמר יי:
15 כדנן אמר יי קלא ברום עלמא אשתמע בית ישראל דבכן ומתאנחן בתר ירמיה נביא
כד שלח יתיה נבוזר אדן רב קטוליא מרמתא אליא ודבכן במרר ירושלם מבכיא על
16 בנהא מסרבא לאתנחמא על בנהא ארי גלו: כדנן אמר יי מנעי קליך מלמבכי ועיניך
מלשגרא דמען ארי אית אגר לעובדי אבהתך צדיקיא אמר יי ויתובון מארע בעלי
17 דבביהון: ואית סבור לסופיך אמר יי ויתובון בניא לתחומהון: שמיע וגלי קדמי בית
18 ישראל דבכן ומתאנחין על דאטלטלו אמרין איתיתא עלן יסורין ולא אלפנא כעגל
19 לא מליף ניר כדו אתיבנא לפולחנך ונתוב ארי את יי אלהנא: ארי כד אנחנא תיבין
לאוריתא מתנחם עלנא וכדו דאתגלי לנא טפחנא על ירכנא בהיתנא ואף אתכנענא
20 ארי קבלנא חסודי חובנא דמלקדמין: הכבר חביב קדמי ישראל הלא רבי רחים הוא
ארי בזמן דמשוי פתגמי אוריתי על לביה למעבדהון מדכר דכרנא לאוטבא ליה
21 עוד על כן אתגוללו רחמי עליהון רחמא ארחם עליהון אמר יי: כנשתא
דישראל אדכרי ליך עובדי אבהתיך תקניא שפוכי תחנונין במרר שויאי לביך
אסתכלי בעובדין דעבדת אם תקנין דכן גלית לאורח רחיקא כדו תובו כנשתא
22 דישראל ותתובין לקרויך אלין: עד אימתי את מתחסנא למהב כנשתא דסניאין
23 תיובתהא ארי הא יי ברי חדתא בארעא ועמא בית ישראל יתנהון לאוריתא: כדנן
אמר יי צבאות אלהא דישראל עוד יימרון ית פתגמא הדין בארעא דבית יהודה
24 ובקרוהי כד אתיב ית גלותהון יברכנך יי מדור קושטיה טורא קדישא: ויתבון בה
25 דבית יהודה וכל קרויהון כחדא אכרין ודנטלין בסיען: ארי שבעית נפש משלהיא
26 וכל נפש יצפא מליתי כל טוב: אמר נביא על דא בשורתא דיומי נחמתא דעתידין
27 למיתי אתערית וחזית תבית דמכית ושנתי הנאתני: הא יומיא אתן אמר יי ואקים ית
דבית ישראל וית דבית יהודה אסגנון באנשא ואצלחנון בבעירא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et satiabo animam sacerdotum deliciis, & populus meus, domus Israel, bono meo quod dedero eis, satiabitur, dicit Dñs. Hæc dicit Dominus: Vox in excelso mundi audita est, domus Israel flentis & gementis post Jeremiam prophetam, quando misit eum Nabuzaradan princeps occidentium ex Ramath: lamentatio & plorantes ob amaritudinem; Jerusalem plorat propter filios suos, & renuit consolari super filiis suis, quia migraverunt. Hæc dicit Dominus: Prohibe vocem tuam à fletu, & oculos tuos, ne deducant lachrymas; quia est merces operibus patrum tuorum justorum, dicit Dominus : & revertentur de terra inimicorum suorum. Et est spes fini tuo, dicit Dominus, & revertentur filii ad terminos suos. Auditum & manifestum est coram me quòd domus Israel plorat & gemit pro eo quòd transmigraverunt. Dicit enim: Induxisti super nos correptiones; nec edocti sumus, quasi vitulus non assuetus jugo. Nunc autem converte nos ad cultum tuum, & convertemur : quia tu es Dominus Deus noster. Quando enim nos redim* ad legem, consolationem accipim*: & nunc cùm notum fuit nobis, percussimus femur nostrum, confusi sumus, & rubore suffusi ; quia recepimus opprobrium peccatorum nostrorum, quæ à principio sunt. Ecce sicut fili* dilect* coram me est Israel; utique puer amabilis est. Quo enim tempore pono verba legis meæ in corde ejus ut faciat ea, recordando recordor ut bene faciam ei adhuc: propterea commota sunt viscera mea super eos, miserans miserebor eorum, dicit Dominus. Cœt* Israel, recordare tibi operum patrum tuorum rectorum, effunde preces, in amaritudine pone cor tuum: contemplare opera quæ fecisti an recta sint, cùm transmigraveris in viam longinquã: nunc autem convertere cœt* Israel ad legẽ, & reverteris ad civitates tuas has. Quousq; tu te obfirmas quò min* redeas, cœt* cuj* aversiones sunt multæ ? Quia ecce creavit Domin* novum in terra : Et popul* dom* Israel incumbet Legi. Hæc dicit Domin* exercituum De* Israel : Adhuc dicent verbum istud in terra dom* Juda, & in civitatib* ej*, cùm reduxero captivitatem eorum : Benedicat tibi Domin* habitaculum veritatis ej* mons sancte. Et habitabunt in ea viri dom* Juda, & in omnib* civitatib* ej* simul agricolæ, & qui proficiscuntur cum gregib*. Quia satiabo animam lassam, & omnem animam solicitam implebo omni bono. Dixit propheta: Propter hanc annuntiationem dierum consolationis qui venturi sunt, suscitat* sum & vidi; iterum dormivi, & somnium meum profuit mihi. Ecce dies veniunt, dicit Domin*, & suscitabo domum Israel & domum Juda : multiplicabo eos hominibus, & prosperabo eos pecoribus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Animam sacerdotum suavitate inebriabo, & 14
populus meus jucunditate meâ saturabuntur,
ait Dominus. Sic dicit Dominus, Vox in 15
Rama audita est ejulatûs & fletûs amarissi-
mi : Rahel deflet filios suos, nec vult conso-
lationem admittere, quia non adsunt. Sic 16
dicit Dominus, Cohibe vocem tuam à fletu,
& oculos tuos à lachrymis;quoniam erit mer-
ces lachrymis tuis, ait Dominus,& reverten-
tur è terra inimicorum : Eritque spes tan- 17
dem tibi, & revertentur filii ad terminum
suum. Planè audio Aphremum ejulantem 18
ac dicentem, Castigâsti me Domine, & cor-
rexi me ; eram ut vitulus indomitus. Con-
verte me, & convertar ; quia tu es Dominus
Deus meus. Nam postquam converti me, 19
consolationem sensi ; & postquam cognovi,
quievi : pudore sum atque ignominiâ suffu-
sus, quòd pueritiæ meæ turpitudine sim affe-
ctus. Filius est mihi charus Aphrem, & 20
natus dilectus ; nam eodem tempore quo
contra eum loquor, recordor ipsius : idcircò
viscera mea sunt erga ipsum *commota*, &
miserebor ejus, dicit Dominus. Erige tibi 21
vexillum, & habita in deserto : adverte ani-
mum tuum ad viam rectam : revertere virgo
Israelis, dicit Dominus, & habita in civita-
tibus tuis istis. Quousque dubia eris filia 22
aversa ? nam patraturus est Dominus rem no-
vam super terram ; Fœmina amplectetur vi-
rum. Sic ait Dominus potentissimus Deus 23
Israelis, Deinceps dicturi sunt sermonem
hunc in terra Judæ & in civitatibus ejus,
quum reduxero captivos eorum ; Benedicat
tibi Dominus O habitaculum justorum, mons
sacrosancte : Et habitent in te Juda & o- 24
mnes civitates ejus simul, tam agricolæ
quàm pastores gregum. Etenim inebriabo 25
animam sitientem, & omnem animam esuri-
entem saturabo. Propter hoc evigilavi & 26
vidi, & somnus meus jucundus fuit mihi.
Ecce dies venturi sunt, dicit Dominus ; qui- 27
bus seminabo Israelitis & Judæis semen ho-
minum & semen jumentorum :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي والثلثون * في مواب *

* هكذا قال الرب ويل على نابو لانها هلكت * اخذت كاريثايم * خزي امات وغات * ليس يكون
لمواب دواء بعد السماحة في ساوون * صبوا عليهم سرورا * قطعناها من الامم ولا تستريح راحة
* السيف يعدو لان صوت الصارخين من جبل نامان * هلاك وانكسار عظيم * كسر مواب
اخبروا في زوعورا * لان عصرون امتلات * بالبكاء يصعد الباكي في طريق حريم * سمعتم
صراخ الكسر * اهربوا وخلصوا نفوسكم * وتصيرون مثل الحمار الوحشي في البرية * من اجل
انك وثقت بحصونك فلم تؤخذي * ويخرج خاموس في السبي * وكهنته ورؤساؤه معا ويأتي
الهلاك على كل الارض ولا تخلص * ويهلك الوادي ويستاصل الوادي قال الرب * اعطوا
علامة لمواب * لانها باللمس تشتعل * وجميع مدنها تصير للهلاك من سكانها * ملعون من
يصنع اعمال الرب بكسل * الرافع سيفه عن الدم * استراح مواب منذ صباه * وكان متوكلا
على شرفه * ولم يفرغ من اناء الى اناء * ولم يمر الى السبي * لاجل هذا ثبت ذوقه فيه ورائحته
لم تتغير * لاجل هذا ها ايام تاتي قال الرب * وارسل له حكاما يدينونه * ويسحقون انيته
ويقطعون قرونه * ويخزى مواب من خاموس * كما خزي بيت اسرائيل من خاموس رجائهم
توكلوا عليه * كيف تقولون * نحن اقوياء وانسان قوي للمحاربات * هلكت مواب مدينتها
وشبانه المختارون نزلوا للذبح * الشر قريب لياتي مواب * وشرورها مسرعة جدا * حركوه جميع
من حوله * جميعا ادعوا اسمه * قولوا انكسر قضيب الفخر عصا العظمة * انزلي
من الشرف * واجلسي في الرطوبة يا جالسة دابون * لان مواب هلكت * صعد عليك
مفسد حصونك *

CAP. XXXI.

Contra Moab.

ITa dicit Dominus; Væ Nabao, quia per- 1
iit : capta est Cariathaim, erubuit Amath
& Gath. Non est ampliùs medicina Mo- 2
abo, neque insolentia in Esebone : fuderunt
super eos mala : excidimus eam de gen-
tibus, nec ullâ fruetur quiete. Gladius 3
curret, quia vox clamantium auditur è
monte Neman, Clades, & contritio ma- 4
gna: contrita est Moab: annuntiate in Zo-
gora, Quòd Esseron impleta est, cum 5
ploratu ascendit plorabundus per viam
Hornim : audîstis clamorem contritionis.
Fugite, & vosipsos eripite, & eritis ut 6
asinus sylvestris in deserto. Quia confisa 7
es arcibus tuis, an non capieris ? imò
egredietur Chamos in captivitatem, unà
cum sacerdotibus & principibus suis : Et 8
veniet exitium super universam terram,
nec evadet : & peribit vallis, & exter-
minabitur convallis, ait Dominus. Date 9
signum Moabo, quòd tactu flagrabit, & 10
omnes urbes ejus jacturam patientur ci-
vium suorum. Maledictus qui fecerit
opera Domini oscitanter, quique subtra-
xerit gladium suum à sanguine. Tranquil- 11
lus fuit Moab à pueritia sua, eratque
fretus nobilitate suâ, non effuderat è vase
in vas, neq; in captivitatem exierat: pro-
pterea manet sapor ejus in ipso, & odor
ipsius non defecit. Hac de re ecce dies 12
venturi sunt, dixit Dominus, quum mit-
tam ei judices, qui condemnabunt eum,
vasa ejus comminuent, & resecabunt cor-
nua ejus. Et erubescet Moab propter Cha- 13
mosum, quemadmodum erubuit domus
Israelis propter Chamosum spem suam,
quando confisi sunt ei. Quomodo dicitis, 14
Nos strenui sumus & homo fortis ad
certamina ? Periit Moab urbs ejus, & 15
electi juvenes ejus mactatione corruerunt:
Malum brevi adveniet Moabo, & mise- 16
riæ ejus quamcitissimæ sunt. Concutite 17
eum omnes undique, omnes explodite no-
men ejus : dicite, Fracta est virga gloriæ,
baculus magnificentiæ. Descende ab al- 18
titudine, & sede in humiditate O habi-
tatrix Debonis quia Moab periit, ascen-
dit contra te arcis tuæ vastator.

ירמיה : לא

,diruendū ad &,evellendū ad eos super fui vigil quemadmodum erit Et
28 וְהָיָה כַּאֲשֶׁר שָׁקַדְתִּי עֲלֵיהֶם לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ
ero pervigil sic ,malefaciendum ad &,perdendum ad &,destruendum ad &
וְלַהֲרֹס וּלְהַאֲבִיד וּלְהָרֵעַ כֵּן אֶשְׁקֹד
diebus In .Dominus dixit ,plantandum ad &,ædificandum ad eos super
29 עֲלֵיהֶם לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ נְאֻם־יְהוָה׃ בַּיָּמִים
dentes &,acerbam uvam comederunt Patres : ultrà dicent non illis
הָהֵם לֹא־יֹאמְרוּ עוֹד אָבוֹת אָכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי
.morietur iniquitate sua in unusquisque Quinimo .obstupuerunt filiorum
30 בָנִים תִּקְהֶינָה׃ כִּי אִם־אִישׁ בַּעֲוֹנוֹ יָמוּת
.ejus dentes obstupescent ,acerbam uvam comedentis hominis Omnis
כָּל־הָאָדָם הָאֹכֵל הַבֹּסֶר תִּקְהֶינָה שִׁנָּיו׃
domo cum excidam & ,DOMINUS dixit ,venientes dies Ecce
31 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְכָרַתִּי אֶת־בֵּית
fœdus secundū Non .novum fœdus Jehudah domo cum & ,Israel
32 יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה בְּרִית חֲדָשָׁה׃ לֹא כַבְּרִית
,eorum manū in me apprehendere die in ,eorū patribus cum excidi quod
אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם
fecerunt irritum ipsi quia : Ægypti terra è eos educendum ad
לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת־
.DOMINUS dixit ,eos in sum dominatus ego & ,meum pactum
בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם־יְהוָה׃
post Israel domo cum excidam quod fœdus hoc Sed
33 כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אֶכְרֹת אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי
,eorū interiori in meā legē Dabo : Dominus dixit ,illos dies
הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם־יְהוָה נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי בְּקִרְבָּם
erunt ipsi & ,Deum in eis ero & : eā scribam eorū corde super &
וְעַל־לִבָּם אֶכְתֲּבֶנָּה וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־
unusquisq; &,suū socium unusquisque ultrà docebūt non Et.populū in mihi
34 לִי לְעָם׃ וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ
Ipsi omnes nam : Dominum Cognoscite : dicendo ,suum fratrem
אֶת־אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת־יְהוָה כִּי כוּלָּם
:Dominus dixit,eorū maximum ad usq; &,eorū mimimo à me cognoscent
יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם נְאֻם־יְהוָה
.amplius memorabor non eorū peccati &,eorū iniquitati propitiabor quia
כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד׃
,lunæ statuta ;diei lumine in solem dans ,Dominus dixit Sic
35 כֹּה אָמַר יְהוָה נֹתֵן שֶׁמֶשׁ לְאוֹר יוֹמָם חֻקֹּת יָרֵחַ
Dominus,cū fluctus sonarunt &,mare findens :noctis lumine in stellarum &
וְכוֹכָבִים לְאוֹר לָיְלָה רֹגַע הַיָּם וַיֶּהֱמוּ גַלָּיו יְהוָה
,meis faciebus à ista statuta recesserint Si .ejus nomen exercituum
36 צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ אִם־יָמֻשׁוּ הַחֻקִּים הָאֵלֶּה מִלְּפָנַי
meas facies ad gentem esse ab cessabunt Israel semen etiam,Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי לְפָנַי
,sursum de cœli metiantur Si :Dominus dixit Sic .diebus cunctis
37 כָּל־הַיָּמִים׃ כֹּה אָמַר יְהוָה אִם־יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה
omne in reprobabo ego etiam ,deorsum terræ fundamenta investigentur &
וְיֵחָקְרוּ מוֹסְדֵי־אֶרֶץ לְמָטָּה גַּם־אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל־
.DOMINUS dixit ,fecerunt quæ omnia super ,Israel semen
זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַל־כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ נְאֻם־יְהוָה׃
,Domino civitas ædificabitur &,Dominus dixit ,venientes dies Ecce
38 הִנֵּה יָמִים נְאֻם־יְהוָה וְנִבְנְתָה הָעִיר לַיהוָה
ultrà exibit Et .anguli portam ad usque Chananeel turre à
39 מִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל שַׁעַר הַפִּנָּה׃ וְיָצָא עוֹד
.Ghobath circuibit & ,Ghareb collem super eo coram mensuræ linea
קָוֵה הַמִּדָּה נֶגְדּוֹ עַל גִּבְעַת גָּרֵב וְנָסַב גֹּעָתָה׃
torrentē ad usque otva omnis &,cineris &,cadaverum vallem omnē Et
40 וְכָל־הָעֵמֶק הַפְּגָרִים וְהַדֶּשֶׁן וְכָל־הַשְּׁרֵמוֹת עַד־נַחַל
:Domino sanctitas,Orientem ad equorum portæ angulū ad usque,Chidron
קִדְרוֹן עַד־פִּנַּת שַׁעַר הַסּוּסִים מִזְרָחָה קֹדֶשׁ לַיהוָה
.seculum in ultrà destruetur neque,evelletur non
לֹא־יִנָּתֵשׁ וְלֹא־יֵהָרֵס עוֹד לְעוֹלָם׃

Versio VULG. LAT.

28 Et sicut vigilavi super eos ut e-
vellerem, & demolirer, & dissi-
parem, & disperderem, & affli-
gerem : sic vigilabo super eos ut
ædificem, & plantem, ait Domi-
29 nus. In diebus illis non dicent
ultrà ; Patres comederunt uvam
acerbam, & dentes filiorum ob-
30 stupuerunt. Sed unusquisque in
iniquitate sua morietur : omnis
homo, qui comederit uvam a-
cerbam, obstupescent dentes e-
31 jus. Ecce dies venient, dicit
Domin^9 : & feriam domui Israel
& domui Juda fœdus novum :
32 Non secundùm pactum, quod
pepigi cum patrib^9 eorum,in die
quà apprehendi manum eorum,
ut educerem eos de terra Ægy-
pti ; pactum, quod irritum fece-
runt, & ego dominatus sum eo-
33 rum, dicit Dominus. Sed hoc
erit pactum, quod feriam cum
domo Israel post dies illos, dicit
Domin^9 : Dabo legem meam in
visceribus eorum, & in corde
eorum scribam eam : & ero eis
in Deum, & ipsi erunt mihi in
34 populum. Et non docebit ultrà
vir proximum suum, & vir fra-
trem suum, dicens ; Cognosce
Dominum : omnes enim cogno-
scent me, à minimo eorum usque
ad maximum, ait Domin^9 : quia
propitiabor iniquitati eorum, &
peccati eorum non memorabor
35 ampliùs. Hæc dicit Domin^9,qui
dat Solem in lumine diei, ordine
Lunæ & stellarum in lumine no-
ctis : qui turbat mare, et sonant
fluctus ejus, Domin^9 exercituum
36 nomen illi. Si defecerint leges
istæ coram me, dicit Dominus :
tunc & semen Israel deficiet, ut
non sit gens coram me cunctis
37 diebus. Hæc dicit Dominus ; Si
mensurari potuerint cœli sursū,
& investigari fundamenta terræ
deorsum : et ego abjiciam uni-
versum semen Israel, propter o-
mnia quæ fecerunt, dicit Domi-
38 nus. Ecce dies veniunt, dicit
Dominus : & ædificabitur civi-
tas Domino, à turre Hananeel
39 usque ad portam anguli. Et exi-
bit ultrà norma mensuræ in con-
spectu ejus super collē Gareb : et
40 circuibit Goatha, Et omnem val-
lem cadaverum, & cineris, &
universam regionem mortis, us-
que ad torrentem Cedron, &
usque ad angulum portæ equo-
rum Orientalis, Sanctum Domi-
ni : non evelletur, & non de-
struetur ultrà in perpetuum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Ἐφ' ὁδῷ σῆθι, καὶ ἔπιδε καθημένη (ο) ἐν
Ἀρὴρ, καὶ ἐρώτησον φεύγοντα, καὶ σωζόμενον,
20 καὶ εἰπὸν, Τί ἐγένετο; Κατῃσχύνθη Μω-
άβ, ὅτι συνετρίβη. ὀλόλυξον καὶ κέκραξον,
ἀνάγγειλον ἐν (π) Ἀρνὼν, Ὅτι ὤλετο Μω-
21 άβ, Καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς τὴν γῆν (ρ) Μι-
σὼρ ἐπὶ Χελὼν, καὶ (σ) Ῥεφὰς, καὶ Μωφὰς,
22 Καὶ ἐπὶ Δαιβὼν, καὶ ἐπὶ Ναβαὺ, καὶ ἐπ' οἶ-
23 κον (τ) Δαιθλαθαὶμ, Καὶ ἐπὶ Καριαθαὶμ, καὶ (υ) ἐπ' οἶκον Γαιμὼλ, καὶ ἐπ' οἶ-
24 κον Μαὼν, Καὶ ἐπὶ Καριὼθ, καὶ ἐπὶ Βοσὸρ,
καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις Μωὰβ τὰς πόῤ-
25 ῥω καὶ τὰς ἐγγύς. Κατεάχθη κέρας Μωὰβ,
26 καὶ τὸ ἐπίχειρον αὐτοῦ συνετρίβη. Μεθύ-
σατε αὐτὸν, ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη·
27 καὶ ἐπικρούσει Μωὰβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, Καὶ ἔσται
εἰς γέλωτα καὶ αὐτός. (φ) καὶ εἰ μὴ εἰς χλευ-
ασμὸν ἦν σοι Ἰσραὴλ, καὶ ἐν κλοπαῖς σου
28 εὑρέθη, ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν. Κατέλιπον
τὰς πόλεις, καὶ ᾤκησαν ἐν (χ) πέτραις οἱ
κατοικοῦντες Μωάβ· ἐγενήθησαν (ψ) ὥσ-
περ περιστεραὶ ( ) νοσσεύουσαι ἐν πέτραις, (ω)
29 στόματι βοθύνου. Καὶ ἤκουσα ὕβριν Μω-
άβ, (α) ὕβρισε λίαν, ὕβριν αὐτοῦ, καὶ ὑπερη-
30 φανίαν αὐτοῦ, καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ. Ἐγὼ
δὲ ἔγνων ( ) ἔργα αὐτοῦ· οὐχὶ τὸ ἱκανὸν (β) αὐτοῦ
31 οὐχ οὕτως ἐποίησε; Διὰ τοῦτο ἐπὶ Μωὰβ
ὀλολύζετε πάντοθεν· βοήσατε ἐπ' ἄν-
32 δρας (γ) κεἰράδας αὐχμοῦ, Ὡς κλαυθ-
μὸν Ἰαζὴρ (δ) ἀποκλαύσομαί σοι ἄμπε-
λος Ἀσερημὰ, κλήματά σου διῆλθε θά-
λασσαν, πόλεις Ἰαζὴρ ἥψαντο, ἐπὶ ὀπώ-
ραν σου, (ε) ἐπὶ τρυγηταῖς σου ὄλεθρος
33 (ζ) ἐπέπεσε. (η) Συνεψήσθη χαρμοσύνη καὶ
εὐφροσύνη ἐκ τῆς Μωαβίτιδος, καὶ οἶνος
ἦν ἐπὶ ληνοῖς σου· πρωΐ οὐκ (ι) ἐπάτη-
σαν, οὐδὲ δείλης οὐκ ἐποίησαν, αἰδέ.
34 Ἀπὸ κραυγῆς Ἐσεβὼν (κ) ἕως Αἰτὰμ
αἱ πόλεις αὐτῶν ἔδωκαν φωνὴν αὐτῶν,
ἀπὸ Ζογὸρ ἕως Ὡρωναὶμ, καὶ (λ) ἀγγε-
λίαν σαλασία, ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ (μ) Νε-
35 βρεὶν εἰς κατάκαυμα ἔσται. Καὶ ἀπολῶ τὸν
Μωὰβ, φησὶ κύριος, (ν) ἀναβαίνοντα ἐ-
πὶ τὸν βωμὸν, καὶ θυμιῶντα θεοῖς αὐτοῦ.
36 Διὰ τοῦτο καρδία τοῦ Μωὰβ, ὥσπερ αὐλοὶ
βομβήσουσι, (ξ) καρδία μου ἐπ' ἀνθρώ-
πους (ο) κεἰράδας ὥσπερ αὐλὸς βομβή-
σει· διὰ τοῦτο ἃ περιεποιήσατο, ἀπώλετο
37 ἀπὸ ἀνθρώπου, Πᾶσαν κεφαλὴν ἐν παντὶ
τόπῳ (π) ξυρηθήσονται, καὶ πᾶς πώγων
ξυρηθήσεται, καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται, καὶ
ἐπὶ πάσης ὀσφύος σάκκος.

In via sta, & prospice sedens
in Aroer, & interroga fugientem,
& evadentem, & dic, Quid
factum est ? Confusum est Mo-
ab, quoniam contritum est. Ul-
ula, & clama, annuncia in
Arnon, Quia periit Moab, Et
judicium venit in terram Mis-
super Chelom, & Rephas, &
Mophas, Et super Dabon, &
super Nabau, & super domum
Deiblathaim, Et super Caria-
thaim, & super domum Gamol,
& super domum Maon, Et
super Carioth, & super Bosor,
& super omnes civitates Mo-
ab, quæ procul, & quæ prope.
Confractum est cornu Moab,
brachium ejus contritum est. In-
ebriate eum, quia super Domi-
num se magnificavit : & [...]
pulsabit Moab in manu sua : &
erit in risum etiam ipse : [...]
quidem in derisum erat [...]
Israel, & in furtis tuis [...]
est, quia oppugnabas (ψ) [...]
Reliquerunt civitates, & ha-
bitaverunt in petris habitantes
Moab: facti sunt quasi columbæ
nidificantes in petris, [...]
Et audivi contumeliam Moab
(contumeliosus est valde,) con-
tumeliam ejus, & superbiam e-
jus. Et exaltatum est cor [...]
Ego autem cognovi opera [...]
(ζ) non quod satis erat, [...]
sic fecit. Ideò super Moab [...]
te undiq;. Clamate super [...]
(aa) tonsos squaloris: Quasi plo-
rationem Jazer plorabo [...]
(bb) Aserema : propagines [...]
transierunt mare : civitates Ja-
zer attigerunt: super tempus fru-
ctuum tuorum, super vindemia-
tuas pernicies irruit. (cc) Con-
sum est gaudium, & lætitia de
Moabitide. Et vinum erat in tor-
cularibus tuis : manè non calca-
runt, & vespere non fecerunt
(dd) hede. A clamore Esebon
(ee) usq; Ælham civitates eo-
rum dederunt vocem suam, à Zo-
gor usq; Oronam, & (ff) Ange-
liam Salasia : quoniam & aqua
Nebrim in combustionem erit. Et
disperdam Moab, ait Dominus,
ascendentem super aram, & ad-
olentem diis ejus. Idcircò [...]
Moab, quasi tibiæ bombos [...]
cor meum super viros [...]
quasi tibia sonabit: ideò, quæ ac-
quisivit, periturus ab homine.
Omne caput in omni loco rade-[...]
& omnis barba radetur, & [o-]
mnes manus incidentur, & super omnem lumbum cilicium.

MS. A. (ο) ἐν Ἀροήρ, (π) Ἀρνῶν, (ρ) τοῦ Μισώρ (σ) ἐπὶ Ῥεφάθ, καὶ
Μωφάθ, (τ) Δεβλαθαὶμ, (υ) ἐπὶ οἶκον Γαμῶλα, (φ) καὶ μὴ εἰς γέλωτα [...]
σοι Ἰσραὴλ εἰ ἐν * κολοπαῖς σου (χ) πέτραις οἰκοῦντες (ψ) ὡς ( ) νοσσεύουσαι
(ω) βοθύνου στόματι. Ἤκουσα (α) ὕβρισεν σφόδρα, καὶ ὕβριν ( ) τὰ ἔργα (β) αὐ-
τοῦ (γ) κεἰράδας (δ) ἀποκλαύσομαι ἄμπελος (ε) καὶ ἐπὶ (ζ) ἔπεσεν. (η) Συν-
εψήθη (ι) ἐπατήθησαν, (κ) ἕως Ἐλεαλὴ, καὶ ἕως Ἰασσὰ αἱ πόλεις [...]
(λ) ἀγγελία σαλισία, (μ) Ἐβρεὶμ (ν) ἀναβαίνοντα ἐπὶ Μωάβ, καὶ [...]
καρδία (ο) κεἰράδας (π) ξυρήσονται,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ויהי כמא דחשבית עליהון למעקר ולתרעא ולאבדא ולאבאשא כן יחדי
29 מימרי עליהון למבני ולקימא אמר יי׃ ביומיא האנון לא יימרון עוד אבהתנא חטו
30 ובניא לקן׃ אלהן אנש בחוביה ימות כל אנש דיחטי הוא ימות׃ הא יומיא אתן
31 אמר יי ואגזר עם דבית ישראל ועם דבית יהודה קימא חדתא׃ לא כקימא דגזרית עם
32 אבהתכון ביומא דאתקפית בידיהון למפקהון מארעא דמצרים דאנון אשניאו ית
קימי ואנא אתרעיתי בהון אמר יי׃ ארי דין קימא דאגזר עם בית ישראל בתר יומיא
33 האנון אמר יי אתן ית אוריתי במעיהון ועל לבהון אכתבנה ואהוי להון לאלהא ואנון
34 יהון קדמי לעם׃ ולא ילפון עוד גבר ית חבריה וגבר ית אחוהי למימר דעו למדחל
מן קדם יי ארי כולהון ילפון למדע דחלתי למזעיריהון ועד רבהון אמר יי ארי אשבוק
35 לחוביהון וחטאיהון לא ידכרון עוד׃ כדנן אמר יי דיהב שמשא לאנהרא ביממא
גזירת סיהרא וכוכביא לאנהרא בליליא נזיף בימא והמן גלוהי יי צבאות שמיה׃ כמה
36 דלית אפשר דיעידון קימיא האלין מן קדמי אמר יי אף זרעא דישראל לא יבטלון
37 מלמהוי עם משמש קדמי כל יומיא׃ כדנן אמר יי כמה דלית אפשר דידע אנש
משחת שמיא מלעילא ואף לא למבדק יסודי ארעא מלרע אף מימרי לא ירחק בכל
38 זרעא דישראל על כל דעבדו קדמי אמר יי׃ הא יומיא אתן אמר יי ותתבני קרתא
39 דירושלם קדם יי ממגדל פקוס ועד תרע זויתא׃ ויהי נפק עוד חוט משח בניא לקבלה
40 עד מטי לגבעתא דגרב ותהי מסתחר לבריכת עגלה׃ וכל מישרא אתר
דנפלו תמן פגרי משרית אתוראה וכל אריתא עד נחלא דקדרון עד זוית תרע בית
ריסא דמלכא מדינחא קודשא קדם יי לא יתעקר ולא יתפגר עוד לעלם׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit, sicut cogitavi super eos ut evellerem,& ut contererem, & ut destru-
erem, & ut perderem, & ut malefacerem; sic lætabitur Verbum meum super
eos, ut ædificem,& ut suscitem, dicit Dñs. In diebus illis non dicent amplius:
Patres peccaverunt, & filii percussi sunt. Sed unusquisque in peccato suo mo-
rietur. Omnis homo qui peccaverit, ipse morietur. Ecce dies veniunt, dicit
Dñs,& feriam cum domo Israel & domo Juda pactum novum. Non sicut pa-
ctum quòd pepigi cum patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum
ut educerem eos de terra Ægypti ; quia ipsi irritum fecerunt pactum meum, &
ego complacui mihi in eis, dicit Dñs. Quia hoc est pactum quòd feriam cum
domo Israel : Post dies illos, dicit Dñs, dabo legem meam in visceribus eo-
rum,& in corde eorum scribam eam ; & ero eis in Deum, & ipsi erunt coram
me in populum. Et non docebunt ultrà vir proximum suum & vir fratrem su-
um,dicendo: Scitote timere Dñm. Quia omnes discent ut sciant timorem me-
à minimo eorum usque ad maximum eorum, dicit Dñs. Quia dimittam deli-
cta eorum & peccata eorum non erunt in memoria amplius. Hæc dicit Domi-
nus, qui dedit Solem ad lucendum die, statuta Lunæ & syderum ad lucendum
nocte;increpat mare,& sonant fluctus ejus, Dñs exercituum nomen ejus. Sicut
fieri non potest ut pertranseant pacta hæc à facie mea,dicit Dñs ; semen quo-
que Israel non desinet esse populus ministrans coram me omnibus diebus. Hæc
dicit Dñs: Sicut non potest fieri ut sciat homo mensuram cœli desuper, nec
etiam investigare fundamenta terræ deorsum ; sic Verbum meum non averte-
bitur omnem cognationem Israel pro iis omnibus quæ fecerunt coram me, di-
cit Dñs. Ecce dies venient, dicit Dñs, & ædificabitur civitas Jerusalem coram
Dño à turre Pechos usque ad portam anguli. Et egredietur adhuc filum men-
suræ ædificii è regione ejus donec perveniat ad vallem, quæ est vicina Gareb,
& erit circumiens *piscinam* rotundam. Et omnis vallis ubi ceciderunt cada-
vera exercitus Assyriorum ; & omnes aquæ ductus usque ad torrentem Ce-
dron, & usque ad angulum portæ domus stadii regis, Orientem versus, san-
ctitas coram Domino, non evelletur, nec destruetur ultrà in perpetuum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et quemadmodum statueram eos evellere, 18
demoliri, destruere, perdere, & malis affice-
re; ita recordabor eorum ut ædificem ac plan-
tem *eos*, ait Dominus. Iis diebus non dicent 29
ampliùs, Patres comederunt uvas acerbas, &
dentes filiorum obstupuerunt: Sed quisque 30
pro peccatis suis morietur, quicunque come-
derit uvas acerbas, hujus dentes obstupescent.
Ecce dies venturi sunt, ait Dominus, quibus 31
statuam Israelitis & Judæis fœdus novum,
Haud similè fœderi illi quod pepigeram cum 32
majoribus eorum, quo die prehendi manus
eorum & eduxi eos è terra Ægypti: (quoni-
am ipsi irritum fecerunt fœdus meum, ego
pariter aspernatus sum eos, dicit Dominus.)
Sed hoc est fœdus quod imponam Israelitis: 33
Post dies illos, dicit Dominus, indam legem
meam in præcordia eorum, & in cordibus
eorum scribam illam; & ero eis Deus, & ipsi
erunt mihi populus. Et non docebunt am- 34
pliùs quisque fratrē suum & quisque socium
suum, dicéntque; Agnoscite Dominum: nam
omnes agnoscent me à minimo ad senem us-
que, dicit Dominus; dimittam quippe culpas
eorum, & peccata eorum non recordabor
ampliùs. Sic ait Dominus qui solem dispo- 35
suit in lucem diurnam, & administrationem
lunæ ac siderum in lucem nocturnam; quo
mari interminante sedantur fluctus ejus; cui
nomen est Dominus potentissimus: Si ces- 36
sârint administrationes istæ à conspectu meo,
dicit Dominus, etiam semen Israelis cessa-
bunt esse populus in conspectu meo cunctis
diebus. Sic dicit Dominus, Si mensurentur 37
cœli supernè, & patefiant fundamenta terræ
infernè; etiam ego spernam totum semen Is-
raelis propter omnia quæ fecerunt, dicit Do-
minus. Ecce dies venturi sunt, ait Domi- 38
nus, quum ædificabitur civitas *hæc* Domino
à turri Hananaelis usque ad portam anguli:
Et procedet adhuc filum mensorium è regio- 39
ne illius versùs collem Gareb, & reflectetur
ad Rama: Et tota vallis in quam projici- 40
unt fimum ac cinerem, usque ad torrentem
Cedron, & usque ad angulum portæ equo-
rum Orientalem, erit sanctuarium Domino,
quod non evelletur, neque destruetur ampliùs
in perpetuum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقفي على الطريق وانظري ايتها الجالسة في اروير * واسالي هاربا ومتخلصا * وقولي لماذا انها
انكسرت * اي شي كان * خزيت مواب * ولولي واخبري في ارنون ان مواب هلكت * والقضا
اتي الى ارض ميشور على سالون وعلى موفاز وعلى رافاس * وعلى رابون وعلى نابو وعلى بيت
دبلاثا * وعلى كرياثام وعلى بيت عامولا وعلى بيت ماون * وعلى كاريوث وعلى بوصر وعلى
جميع مدن مواب البعيد والقريبة * انكسر قرن مواب * وانسحقت ذراعه * اسكروه لان الرب
قال * عظمة ومواب في يده * ويصير ضحكة وهو * كما كان اسرايل لك للهزو وان كانوا
وجدوا في سرقاتك لما حاربته * تركوا المدن وسكنوا في الصخور * وسكان مواب صاروا مثل
الحمام المعشش في الصخور في فم الكهف * سمعت بعظمة مواب * تكبرت جدا كبرياه وارتفع
قلبه * وانا عرفت اعماله * اليس هكذا كعوه * اليس هكذا صنع * لاجل هذا ولولوا على
مواب * اصرخوا جميعا على رجال القحط * مثل بكاء يعزير ابكي عليك يا كرمة سبامة
اغصانك جازت البحر * مدن يعزير لمسوا * على فاكهتك نزل الهلاك * على قطافك
السرور والفرح من الموابية * والخمر الذي كان في معاصرك باكرا لم يدوسوا ولا عشية
يصنعوا * واه من صراخ اسبون * الى الالي والى اطان مدنهم اعطوا صوتهم * من مكاس
اعناب واحبار سالاسيا * لان ماء نبريم يصير برية * واهلك مواب قال الرب * الصاعد
المذبح المبخر لالهته * لاجل هذا قلب مواب مثل زمور يترنن * لاجل هذا ما اقتنوه هلك
الانسان * يحزون كل راس بكل موضع * وكل لحية تنتف * وكل الايدي تقطع * والمسح
على كل حقو *

Ad viam consiste & aspice O quæ ha- 19
bitas in Aröere, interroga fugientem &
evadentem, & dicito, Cur ista contrita
est? quid rei factum est? Erubuit Moab, 20
ulula & annuntia in Arnone periisse
Moabum, Et judicium pervenisse ad ter- 21
ram Misoris, super Selonem, super
Mophazem, & super Rephasem, Super 22
Rebonem, super Nabum, & super Beth-
deblatham, Super Kiriathamum, super 23
Bethgbemolam, & super Beth-maonem,
Super Karioth, super Bosorem, demum 24
super omnes urbes Moabi remotas &
propinquas. Confractum est cornu Mo- 25
abi, & contritum est brachium ejus. Ine- 26
briate eum, quia Dominus dixit: magni-
ficentia & celsitudo Moabi in manu ejus,
eritque risui etiam ipse, Quemadmo- 27
dum fuerunt Israelitæ tibi in derisum;
etiamsi inventi fuerint in furtis tuis,
quum oppugnares eos. Derelictis urbibus 28
habitaverunt in petris, ita habitatores
Moabi similes erunt columbis nidifican-
tibus in petris, in ore foveæ. Audivi su- 29
perbiam Moabi, crevit admodum arro-
gantia ejus, & elevatum est cor ejus; &
ego novi opera ejus. Annon hujusmodi 30
esset retributio ejus? annon ita fecit?
Propterea ululate super Moabum, cla- 31
mate omnes super viros penuriá laboran-
tes. tui fletu Jazeris desleo te, O vitis 32
Sibemæ; propagines tuæ mare penetrá-
runt, urbes Jazeris attigerunt: super
fructus tuos irruit pernicies, & super
vindemiam tuam. Desiit gaudium & 33
lætitia à Moabitide: & vina quæ erant
in lacubus tuis tempore matutino, haud
calcabuntur, nec vespere conficientur.
Eheu, propter clamorem Esconis; ad Ele- 34
alam & ad Ettanem urbes suas usque,
vocem suam ediderunt, ob torcularia
sanguinis Agbiath & nuntia Salasiæ:
quoniam aqua Nebrim vertetur in deser-
tum. Perdamque Moabum, dixit Do- 35
minus, ascendentem super aram, adolen-
tem diis ejus. Idcirco cor Moabi buc- 36
cinarum instar tinniet: idcirco quicquid
possidebant, periit ab homine: Tonde- 37
bunt omne caput in omni loco, omnis
barba vellicabitur, omnes manus amputa-
buntur: & facci super omnem lumbum.

ירמיה : לב

CAP. XXXII. לב

decimo anno in ,Domino à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה בשנת העשרית
anni decimus octavus annus ipse ,Jehudah regis Sidchijahu
לצדקיהו מלך יהודה היא השנה שמנה עשרה שנה
:Jerusalaim *super* *coarctantes* Babel regis *virtus* tunc Et .Nebuchadnesar
2 לנבוכדראצר: ואז חיל מלך בבל צרים על־ירושלם
domo quæ ,custodiæ atrio in clausus erat propheta Irmejahu &
וירמיהו הנביא היה כלוא בחצר המטרה אשר בית־
:dicendo ,Jehudah rex Sidchijahu eum clauserat Quod .Jehudah regis
3 מלך יהודה: אשר כלאו צדקיהו מלך־יהודה לאמר
dans ego Ecce :Dominus dixit Sic :dicendo *vaticinans* tu Quare
מדוע אתה נבא לאמר כה אמר יהוה הנני נתן
Sidchijahu Et ?eã capiet & ,Babel regis manũ in hanc civitatem
4 את־העיר הזאת ביד מלך־בבל ולכדה: וצדקיהו
tradendo tradetur sed ,Chasdim manu de evadet non Jehudah rex
מלך יהודה לא ימלט מיד הכשדים כי־הנתן ינתן
ejus oculi &,illius ore cum ejus os loquetur & ,Babel regis manum in
ביד מלך־בבל ודבר־פיו עם־פיו ועיניו
;Sidchijahu faciet ire Babel in Et .videbunt illius oculos
5 את־עיניו תראינה: ובבל יולך את־צדקיהו
dimicaveritis *Cùm* .Dominus dixit ,eum *me visitare usque* erit ibi &
ושם יהיה עד־פקדי אתו נאם־יהוה כי תלחמו
verbum Fuit :Irmejahu dixit Et .prosperabimini non ,Chasdim cum
6 את־הכשדים לא תצליחו: ויאמר ירמיהו היה דבר־
tu[9] patruelis Sallum filius Chanamel Ecce :dicendo ,me ad Domini
7 יהוה אלי לאמר: הנה חנמאל בן־שלם דדך
:Hanathoth in qui ,meũ agrum tibi Eme :dicendo ,te ad *veniens*
בא אליך לאמר קנה לך את־שדי אשר בענתות
Chanamel me ad venit Et .*emendum ad* redemptionis judicio *tibi* quia
8 כי לך משפט הגאלה לקנות: ויבא אלי חנמאל
ait & ,custodiæ atrium ad ,Domini verbũ juxta mei patrui filius
בן־דדי כדבר יהוה אל־חצר המטרה ויאמר
terra in quæ ,Hanathoth in qui meũ agrum quæso Eme :me ad
אלי קנה נא את־שדי אשר־בענתות אשר בארץ
:tibi eme :redemptio *tibi* & ,*hæreditatis* jure *tibi* quia :Binjamin
בנימין כי לך משפט הירשה ולך הגאלה קנה־לך
agrum emi Et *ipsum* Domini verbum quòd cognovi &
9 ואדע כי דבר־יהוה הוא: ואקנה את־השדה
ei appendi & ,Hanathoth in qui ,mei patrui filio Chanamel à
מאת חנמאל בן־דדי אשר בענתות ואשקלה־לו
scripsi Et .argenteos decem & ,secalim septem ,argentum
10 את־הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף: ואכתב
argentum appendi & :testes feci testificari & ,signavi & ,libro in
בספר ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף
,signatum emptionis librum accepi Et .*bilancibus* in
11 במאזנים: ואקח את־ספר המקנה את־החתום
librum dedi Et .*patentem* & ,*jurium* & *præcepti*
12 המצוה והחקים ואת־הגלוי: ואתן את־הספר
Chanamel oculis in Machsejah filio Nerijah filio Baruch emptionis
המקנה אל־ברוך בן־נריה בן־מחסיה לעיני חנמאל
,emptionis libro in *scribentium* testium oculis in & ,mei patrui
דדי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה
præcepi Et .custodiæ atrio in *manentium* ,Jehudæorum omniũ oculis in
13 לעיני כל־היהודים הישבים בחצר המטרה: ואצוה
exercituũ Dominus dixit Sic :dicendo ,eorum oculis in Baruch
14 את־ברוך לעיניהם לאמר: כה־אמר יהוה צבאות
emptionis librum ,istos libros *Tollendo* :Israel Deus
אלהי ישראל לקוח את־הספרים האלה את ספר המקנה
eos *dabis* & ,hunc apertum librum & ,signatum & ,hunc
הזה ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם
.multis diebus stent ut ,*testæ* vase in
בכלי־חרש למען יעמדו ימים רבים:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXII.

1 VErbum, quod factum est ad Jeremiam à Domino, in anno decimo Sedeciæ regis Juda: ipse est annus decimus octavus Na-
2 buchodonosor. Tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Jerusalem: & Jeremias Propheta erat clausus in atrio carceris, qui
3 erat in domo regis Juda. Clauserat enim eum Sedecias rex Juda, dicens; Quarè vaticinaris, dicens; Hæc dicit Dominus; Ecce ego dabo civitatẽ istam in man[9] regis Babylonis, & capiet eam?
4 Et Sedecias rex Juda non effugiet de manu Chaldæorum: sed tradetur in man[9] regis Babylonis: & loquetur os ejus cum ore illi[9], & oculi ejus oculos illi[9] videbunt.
5 Et in Babylonem ducet Sedeciã: & ibi erit donec visitem eum, ait Dñs: si autem dimicaveritis adversùm Chaldæos, nihil prosperũ
6 habebitis. Et dixit Jeremias; Factum est verbum Domini ad me,
7 dicens; Ecce Hanameel filius Sellum patruelis tu[9] veniet ad te, dicens; Eme tibi agrum meũ, qui est in Anathoth: tibi enim competit ex propinquitate ut
8 emas. Et venit ad me Hanameel fili[9] patrui mei secundùm verbum Domini ad vestibulum carceris, & ait ad me; Posside agrum meum, qui est in Anathoth in terra Benjamin: quia tibi competit hæreditas, & tu propinqu[9] es ut possideas. Intellexi autem
9 quòd verbum Domini esset. Et emi agrum ab Hanameel filio patrui mei, qui est in Anathoth: & appendi ei argentum septem
10 stateres, & decem argenteos. Et scripsi in libro, & signavi, & adhibui testes: & appendi argen-
11 tum in statera. Et accepi librum possessionis signatum, & stipulationes, & rata, & signa forin-
12 sec[9]. Et dedi librum possessionis Baruch filio Neri filii Maasiæ in oculis Hanameel patruelis mei, in oculis testium, qui scripti erant in libro emptionis, & in oculis omnium Judæorum, qui sede-
13 bant in atrio carceris. Et præcepi Baruch coram eis, dicens;
14 Hæc dicit Domin[9] exercituum, Deus Israel; Sume libros istos, librum emptionis hunc signatũ, & librum hunc qui apertus est: & pone illos in vase fictili, ut permanere possint diebus multis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

38 Καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων Μωὰβ, καὶ (ς) ἐπὶ ταῖς πλατείαις αὐτῆς, ὅτι συνέτριψα, φησὶ κύριος, (σ) ὡς ἀγ-
39 γεῖον, οὗ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ. Πῶς κατήλλαξε; πῶς ἔστρεψε νῶτον Μωάβ; ᾐσχύνθη, καὶ ἐγένετο Μωὰβ εἰς γέλωτα, καὶ ἐγκότημα πᾶσι τοῖς κύκλῳ
40 (τ) αὐτῆς. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος,
41 Ἑλήφθη (υ) Καριώθ, καὶ τὰ ὀχυρώ-
42 ματα συνελήφθη, Καὶ ἀπολεῖται Μωὰβ ἀπὸ ὄχλου, ὅτι ἐπὶ τὸν κύριον ἐ-
43 μεγαλύνθη. Παγὶς καὶ φόβος καὶ βόθυνος (φ) ἐπὶ σὲ καθήμενος (χ) Μω-
44 άβ. Ὁ φεύγων ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου, ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον· καὶ ὁ ἀναβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, (ψ) καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ παγίδι· (ω) ὅτι ἐπάξω ταῦτα ἐπὶ Μωὰβ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως (α) αὐτῶν.

Et super omnia tecta Moab, & in plateis (gg) ejus: quia contrivi, ait Dominus, tanquam vas, cujus non est usus ejus. Quomodò commutavit, quomodò vertit dorsum Moab? Confusus est, & factus est Moab in risum, & odium omnibus, qui in circuitu ejus. Quia sic dixit (hh) Dominus; Capta est Carioth, & munitiones occupatæ (ii) sunt: Et peribit Moab à turba; quia super Dominum se magnificavit. Laqueus, & timor, & fovea super te, qui sedes (kk) Moab. Qui fugit à facie timoris, incidet in foveam: & qui ascendit de fovea, & capietur in laqueo: quoniam inducam hæc super Moab in anno visitationis (ll) ejus.

MS. A. (ς) ἐπὶ πλατείαις (σ) τὸν Μωὰβ ὡς (τ) αὐτῆς. (υ) Ἀκαριώθ, (φ) ἐπὶ σοὶ (χ) ἐπὶ Μωάβ. (ψ) συλλημφθήσεται (ω) ὅτι [illegible] (α) αὐτῆς.

ΚΕΦ. λβ΄.

Cap. 25. Vulg. Lat. (*)

15 ὈΥτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Λάβε τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρός μου, καὶ ποτιεῖς πάντα τὰ ἔθνη, πρὸς ἃ
16 ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς. Καὶ πίονται, καὶ ἐξεμοῦνται, καὶ (α) ἐκμανήσονται ἀπὸ προσώπου τῆς (β) μαχαίρας, ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀναμέσον
17 αὐτῶν. Καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου, καὶ ἐπότισα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέ με κύριος (γ) πρὸς
18 αὐτά, Τὴν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, καὶ βασιλεῖς Ἰούδα καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ, τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν, καὶ εἰς ἄβατον, καὶ εἰς συριγ-
19 μὸν, Καὶ τὸν Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὸν λαὸν
20 αὐτοῦ, Καὶ πάντας τοὺς (δ) συμμίκτους, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς (ε) ἀλλοφύλων, καὶ τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ τὴν Γάζαν, καὶ τὴν Ἀκκάρων, καὶ τὸ ἐπίλοι-
21 πον Ἀζώτου, Καὶ τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ τὴν Μωαβῖτιν, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν,
22 Καὶ (ζ) βασιλεῖς Τύρου, καὶ βασιλεῖς Σιδῶνος, καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ πέραν τῆς θαλάσσης,

CAP. XXXII.

SIc (a) dixit Dominus Deus Israel; Sume calicem vini meri hujus de manu mea, & potare facies omnes gentes, ad quas ego mitto te ad eos. Et bibent, & evoment, & insanient à facie gladii, quem ego mitto inter eos. Et accepi calicem de manu Domini, & propinavi gentibus, ad quas misit me Dominus ad eas; Hierusalem, & civitatibus Juda, & regibus Juda, & principibus ejus, ad ponendum eas in desolationem, & in invium, & in (b) sibilum; Et Pharaoni regi Ægypti, & pueris ejus, & principibus ejus, & omni populo ejus, Et omnibus (c) mistis, & omnibus regibus Allophylorum, & Ascaloni, & Gazæ, & Accaron, & reliquiis Azoti, Et Idumææ, & Moabitidi, & filiis Ammon, Et regibus Tyri, & regibus Sidonis, & regibus, (d) qui trans mare,

MS. A. (*) ὍΣΑ ἘΠΡΟΦΗΤΕΥΣΕΝ ἹΕΡΕΜΙΑΣ ἘΠΙ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ἜΘΝΗ. (α) μανήσονται (β) μαχαίρης, (γ) ἐπ᾽ αὐτὰ, (δ) συμμίκτους αὐτοῦ, (ε) πάντων τῶν ἀλλοφύλων, (ζ) πάντας βασιλεῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

לב

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי בשתא עשירתא לצדקיה מלך שבטא דבית
2 יהודה היא שתא תמני עשרי שנין לנבוכד נצר: בכן משרית מלכא דבבל צירין על
ירושלם וירמיה נביא הוה כלי בדרת בית אסיריא די בבית מלך שבטא דבית יהודה:
3 דאסריה צדקיה מלך שבטא דבית יהודה למימר מדין את מתנבי למימר כדנן אמר יי
4 האנא מסר ית קרתא הדא ביד מלכא דבבל ויכבשנה: וצדקיה מלך שבטא דבית
יהודה לא ישתיזב מידא דכסדאי ארי אתמסרא יתמסר ביד מלכא דבבל וימליל
5 פומיה עם פומיה ועינוהי ית עינוהי יחזין: ולבבל יוביל ית צדקיה ותמן יהי עד דיעול
6 דוכרניה קדמי אמר יי ארי תגיחון קרב עם כסדאי לא תצלחון: ואמר ירמיה הוה פתגם
7 נבואה מן קדם יי עמי למימר: הא חנמאל בר שלום אחבוך אתי לותך למימר זבון לך
8 ית חקלי דבענתות ארי לך חזיא אחסנתא למזבן: ואתא לותי חנמאל בר אחבי
כפתגמא דיי לדרת בית אסיריא ואמר לי זבון כען ית חקלי דבענתות דבארע שבטא
9 בנימין ארי לך חזיא ירותא ולך אחסנתא זבון לך וידעית ארי פתגמא דיי הוא: וזבנית
ית חקלא מן חנמאל בר אחבי דבענתות ותקלית ליה ית כספא שבעא מנן ועשר סלעין
10 דכסף: וכתבית בשטרא וחתמית ואסהדית סהדין ותקלית כספא במוזניא: ונסבית
11 ית שטרא דזבינא ית דכתיב וחתים כהלכתא וכיר חזוא ית שטרא פתיחא: ויהבית ית
12 שטרא דזביני לברוך בר נריה בר מחסיה לעיני חנמאל אחבי ולעיני סהדיא דכתיבין
13 בשטרא דזביני לעיני כל יהודאי דיתבין בדרת בית אסיריא: ופקדית ית ברוך לעיניהון
14 למימר: כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל סב ית שטריא האלין ית שטרא דזבינא
ית דכתיב וחתים וית שטרא פתיחא הדין ותתננון במן דחסף בדיל דיתקימון יומין סגיאין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXXII.

VErbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam à facie Domini in anno decimo Sedechiæ regis tribus domus Juda; ipse est annus decimus octavus Nabuchodonosor. Et tunc copiæ regis Babylonis obsidebant Jerusalem, & Jeremias propheta erat clausus in atrio carceris, qui est in domo regis domus Juda. Quem vinctum tenebat Sedechias rex tribus domus Juda: dicens, Quare tu prophetas; dicendo, Hæc dicit Dominus, Ecce ego tradam civitatem istam in manum regis Babylonis, & subjiciet eam? Et Sedechias rex domus Juda non evadet è manu Chaldæorum; sed tradendo tradetur in manum regis Babylonis, & loquetur os ejus cum ore illius, & oculi ejus oculos illius videbuntur. Et in Babylonem ducet Sedechiam, ubi erit donec subeat memoria ejus coram me, dicit Dominus. Etiam si pugnaveritis adversùm Chaldæos, nihil proficietis. Et dixit Jeremias, Factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Ecce Hanameel filius Salum patrui tui venit ad te dicens, Eme tibi agrum meum qui est in Anathoth: quia tibi convenit hæreditas ut emas. Venitque ad me Hanameel filius patrui mei juxta verbum Dñi in atrium domus vinctorũ; & dixit mihi, Eme nũnc agrum meum, qui in Anathoth, quæ est in terra tribus Benjamin, quia tibi competit hæreditas, et tua est possessio, eme tibi. Et cognovi q; verbum Domini esset. Emi itáq; agrum ab Hanameel filio patrui mei, qui erat in Anathoth; et appendi ei argentum septem minas, & decem siclos argenti. Et scripsi in chirographo, & signavi, & adhibui testes, & appendi argentũ stateris. Et tuli chirographum emptionis, q; scriptum erat, & signatũ juxta morem, & sicut decet, chirographum apertum. Et dedi chirographũ emptionis Baruch filio Neriæ filii Maasiæ in conspectu Hanameel [*filii*] fratris patris mei, et in conspectu testiũ qui scripti erant in chirographo emptionis, & in conspectu omnium Judæorum, qui sedebant in atrio vinctorũ. Et præcepi Baruch in oculis eorum, dicens: Hæc dicit Dñs Deus Israel: Tolle chirographa ista, libellum emptionis istum, et quod scriptum est & signatum, & chirographum apertum istud, & pones ea in vase fictili, ut permaneant diebus multis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. XXXII.

Sermo qui factus est ad Jeremiam à Domino, anno decimo Sedeciæ regis Judæ: is erat 1
annus decimus octavus Nebuchadnosari regi Babyloniæ. Tunc autem copiæ regis Baby- 2
loniæ obsidebant Jerosolymam, & Jeremias propheta detentus erat in atrio custodiæ do-
mûs regis Judæ: Clauserat enim illum Se- 3
decia rex Judæ, dicens; Qua de causa vaticinaris, ac dicis; Sic ait Dominus, Ecce traditurus sum civitatem istam in manus regis Ba-
byloniæ,& capiet eam? Et Sedecia rex Judæ 4
non effugiet manum Chaldæorum, quia proculdubiò tradetur in manus regis Babyloniæ; & hujus os alloquetur os illius,& hujus oculi
illius oculos videbunt? Et Babylonem ab- 5
ducet Sedeciam,ibíque manebit usque ad diē illum quo visitavero eum, dicit Dominus;pugnabitis enim contra Chaldæos, & non su-
perabitis? Factus est inquam, sermo Do- 6
mini ad Jeremiam,hisce verbis. Ecce Nah- 7
mael filius Salumi patrui tui venturus est ad te, & dicturus;Eme tibi agrum meum qui est in Anathoth in terra Benjaminis, ad te enim
pertinet jus hæreditatis *hujus* emendæ. Ve- 8
nit ergò ad me Nahmael filius patrui mei, juxta sermonem Domini, in atrium custodiæ; dixitque mihi, Eme tibi agrum meum qui est in Anathoth in terra Benjaminis; quoniam ad te pertinet jus hæreditatis, tibíque debetur:
eme illam tibi. Quoniam autem noveram 9
sermonem hunc esse Domini, emi agrum à Nahmaele filio patrui mei, qui erat in Anathoth, & appendi ei pecuniam, septendecim
siclos argenti: Scripsi syngraphas, & ob- 10
signavi, testes adhibui, & pecuniam trutinâ
appendi: Deinde accepi syngraphas empti- 11
onis, tam illam quæ obsignata erat secundùm præceptum ac legem, quàm illam quæ non
erat obsignata: Et utramque syngrapham 12
emptionis dedi Barucho filio Neriæ filii Maasiæ, præsente Nahmaele filio patrui mei, & præsentibus testibus qui scripti fuerant in syngraphis emptionis, præsentibus denique cunctis Judæis qui aderant in atrio custodiæ:
Tum Barucho præcepi his præsentibus, ac 13
dixi; Sic ais Dominus potentissimus Deus 14
Israelis,Accipe syngraphas istas, syngrapham hanc emptionis obsignatam, & syngrapham hanc minimè obsignatã; & utramque reponito in vase testaceo,ut serventur multis diebus,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وعلى جميع اسطحة مواب وفي سوارعها كلها * لاني كسرت مواب قال الرب مثل اناء ليس به
حاجة * كيف ولي ظهرا مواب * خزي مواب * وصارت ضحكة وانكسارا لجميع من حولها * لان
هكذا قال الرب * اخذت عقرون * وحصونها فتحت * وهلكت مواب من الجمع * لانها تعظمت
على الرب * فخ وخوف وحفرة عليك ايها الجالس في مواب * الهارب من وجه الخوف يسقط في
الحفرة * والصاعد من الحفرة يقبض في الفخ * من اجل اني اجلب هذه على مواب في سنة
افتقادها * [MS. Ox. يقول الرب * من اجل ان النار خرجت من حسبون * واللهيب من
مدينة سيحون * لتحرق شعاري مواب وتبيد رؤسا بني شاول * الويل لك يا مواب * قد هلكت
يا شعب كاموس * لان بنيك وبناتك تفرقوا في السبي * فاما في اخر الايام فاني ارد سبي مواب
يقول الرب * الى هاهنا القول في نقمة مواب *]

* الفصل الثاني والثلثون * هذا ما تنبى به ارميا على جميع الامم *

[* MS.Ox. من اجل ان اهل بابل تعبدوهم واستعبدوا شعوبا كثيرة * وملوكا عظيمة
واجزيهم بما فعلوا وكما قدمت ايديهم *] * هكذا قال الرب اله اسرائيل * خذ كاس الخمر
الصرف الذي بيدي * واسقيه لجميع الامم الذي انا ارسلك اليهم * فيسكرون ويكبون من
وجه السيف الذي انا ارسله بينهم * واخذت الكاس من يد الرب * واسقيته الامم الذي
ارسلني الرب اليهم * ايروسليم ومدن يهودا وملوكهم ورؤساهم * ليكونوا للخراب
وللصفير * وفرعون ملك مصر وعبيده وعظماه وكل شعبه وكل المختلطين به * وجميع ملوك
القبايل العربية * عسقلان وغزة وعقرون وبقية اردود * والادومية والموابية وبني عمون
* وملوك صور وملوك صيدا * والملوك الذين في عبر البحر *

Et super omnia tecta Moabi, & in omni- 38
bus vicis ejus: quia fregi Moabum, dixit Dominus, ut vas quod nullius est utilita-
tis. Quomodo terga vertit Moab? pude- 39
factus est Moab, & expositus ludibrio atq; contritioni omnibus circumjacentibus?
Nam ita dixit Dominus, Capta est Acron, 40
& arces ejus occupatæ; Periitque Moab 41
à congregatione, quia superbivit contra 42
Dominum. Laqueus, pavor, & fovea 43
super te O qui degis in Moabo: Qui pa- 44
vorem effugerit, incidet in foveam, & qui emerserit è fovea, laqueo capietur: hæc enim adducturus sum super Moabum anno visitationis ejus, [MS.Oxon. *dicit Do-*
minus. Quoniam ignis egredietur ex 45
Hesbòon, & flamma ex urbe Sihonis, ut comburat crines Moabi, et consumat principes filiorum Shaul. Væ tibi Moab, jam 46
periturus es popule Chamos, quoniam filii tui, filiæque tuæ in captivitatem disper-
gentur. Attamen reducam captivitatem 47
Moabi ultimis temporibus, dicit Dominus. Hactenus sermo de vindicta Moabi.]

CAP. XXXII.

Hæc sunt quæ prophetavit Jeremia de cunctis gentibus.

[MS.Oxon. *Eò quod Babylonii subegerint,* 14
& sibi etiam in servitutem redegerint gentes multas, & reges magnos; ideo rependam eis secundùm actiones eorum, & secundùm illud quod priùs operatæ erant
manus eorum.] *Sic dixit Dominus Deus* 15
Israelis, Accipe calicē vini meri qui est in manu mea, cumque propina cunctis genti-
bus ad quas te mitto; ut attoniti abdant 16
sese à conspectu gladii quem missurus
sum inter eos. Quare acceptum de manu 17
Domini calicem propinavi cunctis genti-
bus ad quas misit me Dominus: Jeroso- 18
lymæ, & urbibus Judæ, & regibus ac principibus eorum; ut essent destructi-
oni, solitudini, & sibilo: Pharaoni re- 19
gis Ægypti, & servis ejus, magnatibus ejus, totique populo ipsius, & omnibus
inter eum mixtis: Omnibus regibus na- 20
tionum exterarum: Ascaloni, Gazæ,
Acroni, & reliquæ Azdodi: Idumææ, 21
Moabitidi, & filiis Ammon: Regibus 22
Tyri, regibus Sidonis, & regibus qui sunt trans mare:

ירמיה: לב

emetur Adhuc : Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Quia
15 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד יִקָּנוּ
,Dominum ad oravi Et .ista terra in vineæ & ,agri & ,domus
16 בָתִּים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת: וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה
: dicendo ,Nerijah filium Baruch ad emptionis librum me dedisse post
אַחֲרֵי תִתִּי אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בָּרוּךְ בֶּן־נֵרִיָּה לֵאמֹר:
& cœlos fecisti tu Ecce .Deus Domine Ahah
17 אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
non : extento tuo brachio in & ,magna tua potentia in terram
הָאָרֶץ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה לֹא־
,millibus in misericordiam Faciens .verbum omne te à mirificabitur
18 יִפָּלֵא מִמְּךָ כָּל־דָּבָר: עֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים
: eos post eorum filiorum sinum in patrum iniquitatem retribuens &
וּמְשַׁלֵּם עֲוֹן אָבוֹת אֶל־חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם
,consilio Magnus .ejus nomen exercituũ Dominus,potens ,magnus Deus
19 הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ: גְּדֹל הָעֵצָה
filiorũ vias omnes super aperti tui oculi quia : adinventione multus &
וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר־עֵינֶיךָ פְקֻחוֹת עַל־כָּל־דַּרְכֵי בְּנֵי
fructum secundum & ,suas vias secundùm unicuique dandum ad ,hominis
אָדָם לָתֵת לְאִישׁ כִּדְרָכָיו וְכִפְרִי
, Ægypti terra in portenta & signa posuisti Qui .suorũ studiorum
20 מַעֲלָלָיו: אֲשֶׁר־שַׂמְתָּ אֹתוֹת וּמֹפְתִים בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם
nomen tibi fecisti & : homine in & : Israel in & ,hanc diem ad usque
עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם וַתַּעֲשֶׂה־לְּךָ שֵׁם
terra è Israel tuũ populum eduxisti Et .hanc diem secundũ
21 כַּיּוֹם הַזֶּה: וַתֹּצֵא אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
brachio in & robusta manu in & portentis in & signis in , Ægypti
מִצְרָיִם בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְיָד חֲזָקָה וּבְאֶזְרוֹעַ
,hanc terram eis dedisti Et .magno terrore in & ,extento
22 נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדוֹל: וַתִּתֵּן לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
,lacte fluentem terram ,eis dandum ad ,eorũ patribus jurasti quam
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתָם לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חָלָב
,tua voce in audierunt non & ,eam possederunt &,sunt ingressi Et .melle &
23 וּדְבָשׁ: וַיָּבֹאוּ וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלֶךָ
eis præcepisti quæ omnia : ambulaverunt non tua lege in &
וּבְתֹרוֹתְךָ לֹא־הָלָכוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר צִוִּיתָה לָהֶם
.hoc malum omne eis fecisti evenire & ;fecerũt non ,faciendum ad
לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתַּקְרֵא אֹתָם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת:
est data urbs & ,eã capiendum ad ,civitatem venerunt tormenta Ecce
24 הִנֵּה הַסֹּלְלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלָכְדָהּ וְהָעִיר נִתְּנָה
,famis & ,gladii facie à ,eam super præliantium Chasdim manũ in
בְּיַד הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עָלֶיהָ מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרָעָב
,me ad dixisti tu Et .videns tu ecce &,fuit es locut' quod & : pestis &
25 וְהַדָּבֶר וַאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ הָיָה וְהִנְּךָ רֹאֶה: וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי
: testes testificare fac & ,argento in agrum tibi Eme ,Domine Domine
אֲדֹנָי יְהוִה קְנֵה־לְךָ הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף וְהָעֵד עֵדִים
,Irmejahu ad Domini verbũ fuit Et .Chasdim manu in dabitur urbs &
26 וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים: וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ
me à numquid ,carnis universæ Deus Dominus ego Ecce : dicendo
27 לֵאמֹר: הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי כָּל־בָּשָׂר הֲמִמֶּנִּי
dans ego Ecce :Dominus dixit sic Propterea ? verbum omne mirificabitur
28 יִפָּלֵא כָּל־דָּבָר: לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן
regis Nebuchadresar manũ in & ,Chasdim manũ in hanc civitatem
אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־
urbem super prælianies Chasdim venient Et .eam capiet & ,Babel
29 בָּבֶל וּלְכָדָהּ: וּבָאוּ הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עַל־הָעִיר
:eam comburent & ,igni in hanc civitatem succendent & ,hanc
הַזֹּאת וְהִצִּיתוּ אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בָּאֵשׁ וּשְׂרָפוּהָ
,Bahal ipsi earum tecta super adoleverunt quarum domos &
וְאֵת הַבָּתִּים אֲשֶׁר קִטְּרוּ עַל־גַּגּוֹתֵיהֶם לַבַּעַל
.me iram ad conciandum ad , alienis diis libamina libaverunt &
וְהִסִּכוּ נְסָכִים לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִסֵנִי:

Versio VULG. LAT.

15 Hæc enim dicit Dominus exer-
cituum, Deus Israel; Adhuc
possidebuntur domus, & agri,
16 & vineæ in terra ista. Et oravi
ad Dominum, postquàm tradidi
librum possessionis Baruch filio
17 Neri, dicens; Heu, heu, heu,
Domine Deus: ecce tu fecisti
cœlum & terram in fortitudine
tua magna, & in brachio tuo ex-
tento: non erit tibi difficile
18 omne verbum: Qui facis mi-
sericordiam in millibus, & red-
dis iniquitatem patrum in sinum
filiorum eorum post eos: For-
tissime, magne, & potens, Do-
minus exercituum nomen tibi.
19 Magnus consilio, & incompre-
hensibilis cogitatu: cujus oculi
aperti sunt super omnes vias
filiorum Adam, ut reddas unicui-
que secundũ vias suas, & secun-
dùm fructũ adinventionum ejus.
20 Qui posuisti signa & portenta
in terra Ægypti usque ad diem
hanc, & in Israel, & in homi-
nibus, & fecisti tibi nomen sic-
21 ut est dies hæc. Et eduxisti popu-
lum tuum Israel de terra Ægy-
pti, in signis, & in portentis, &
in manu robusta, & in brachio
22 extento, & in terrore magno. Et
dedisti eis terram hanc, quam
jurâsti patribus eorum ut dares
eis terram fluentem lacte &
23 melle. Et ingressi sunt, & posse-
derunt eam: & non obedierunt
voci tuæ, & in lege tua non am-
bulaverunt: omnia quæ man-
dâsti eis ut facerent, non fece-
runt: & evenerunt eis omnia
24 mala hæc. Ecce munitiones ex-
tructæ sunt adversùm civita-
tem, ut capiatur: & urbs
data est in manus Chaldæorum,
qui præliantur adversùs eam, à
facie gladii, & famis, & pestilen-
tiæ: & quæcunque locutus es
25 acciderunt, ut tu ipse cernis. Et
tu dicis mihi, Domine Deus;
Eme agrum argento, & adhibe
testes: cùm urbs data sit in ma-
26 nus Chaldæorum? Et factum est
verbum Domini ad Jeremiam,
27 dicens; Ecce ego Dominus Deus
universæ carnis: numquid mihi
difficile erit omne verbum?
28 Propterea hæc dicit Dominus;
Ecce ego tradam civitatem istã
in manus Chaldæorum, & in
manus regis Babylonis, & capi-
29 ent eam. Et venient Chaldæi
præliantes adversũ urbem hanc,
& succendent eam igni, & com-
burent eam, & domos, in quarũ
domatibus sacrificabant Baal, &
libabant diis alienis libamina ad
irritandum me.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

23 Καὶ τὴν Δαιδὰν, καὶ τὴν Θαιμὰν, καὶ
τὴν Ῥῶς, καὶ πᾶν περικεκαρμένον κατὰ
24 πρόσωπον αὐτοῦ, Καὶ πάντας τοὺς (η)
Συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ ἐρή-
25 μῳ, Καὶ πάντας βασιλεῖς (θ) Αἰλάμ,
26 καὶ πάντας βασιλεῖς Περσῶν, Καὶ πάν-
τας βασιλεῖς (ι) ἀπὸ ἀπηλιώτου τοὺς
πόῤῥω καὶ τοὺς ἐγγὺς, ἕκαστον πρὸς τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάσας (κ) βασιλείας
27 τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Καὶ ἐρεῖς
αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος παντοκρά-
τωρ, Πίετε, (λ) μεθύσθητε, καὶ ἐξεμέσα-
τε, καὶ πεσεῖσθε, καὶ οὐ μὴ ἀναστῆτε ἀπὸ
προσώπου τῆς μαχαίρας, ἧς ἐγὼ ἀπο-
28 στέλλω ἀναμέσον ὑμῶν. Καὶ ἔσται ὅταν
μὴ βούλωνται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ
τῆς χειρός σου, ὥστε πιεῖν, καὶ ἐρεῖς,
Οὕτως εἶπε κύριος, Πιόντες πίεσθε,
29 Ὅτι ἐν πόλει (μ) ἐν ᾗ ὠνομάσθη τὸ ὄ-
νομά μου (*) ἐπ' αὐτὴν, ἐγὼ ἄρχομαι κα-
κῶσαι, καὶ ὑμεῖς καθάρσει οὐ μὴ καθα-
ρισθῆτε, ὅτι μάχαιραν ἐγὼ (ν) καλῶ
ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς.
30 Καὶ σὺ προφητεύσεις (ξ) ἐπ' αὐτοὺς τοὺς
λόγους τούτους, καὶ ἐρεῖς, Κύριος ἀφ' ὑ-
ψηλοῦ χρηματιεῖ, ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ
δώσει φωνὴν αὐτοῦ, λόγον χρηματιεῖ (ο) ἐ-
πὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. καὶ αἶδε ὥσπερ τρυ-
γῶντες ἀποκριθήσονται· καὶ ἐπὶ (π)
31 καθημένους τὴν γῆν ἥκει ὄλεθρος Ἐ-
πὶ μέρος τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ
κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσι· κρίνεται αὐτὸς
πρὸς πᾶσαν σάρκα, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐδό-
32 θησαν εἰς μάχαιραν, λέγει κύριος. Οὕ-
τως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται
ἀπὸ ἔθνους (*) ἐπὶ ἔθνος, καὶ λαῖλαψ με-
γάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς.
33 Καὶ ἔσονται τραυματίαι ὑπὸ κυρίου ἐν
ἡμέρᾳ κυρίου, ἐκ μέρους τῆς γῆς, καὶ
ἕως εἰς μέρος τῆς γῆς· οὐ μὴ (ρ) κα-
ρυγῶσιν, εἰς κόπρια ἐπὶ προσώπου
34 τῆς γῆς ἔσονται. Ἀλαλάξατε ποιμέ-
νες, καὶ (σ) κεκράξατε, καὶ κόπτεσθε οἱ
κριοὶ τῶν προβάτων, ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ
ἡμέραι (τ) ὑμῶν εἰς σφαγὴν, καὶ πεσεῖ-
35 σθε ὥσπερ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ, Καὶ ἀπο-
λεῖται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων, καὶ σω-
τηρία ἀπὸ τῶν κριῶν τῶν προβάτων.
36 Φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμένων, καὶ ἀλα-
λαγμὸς τῶν προβάτων καὶ τῶν κριῶν,
ὅτι (υ) ὠλόθρευσε κύριος τὰ βοσκήματα αὐτῶν·

Et Dedã, et Theman, et (r) Ros, & omni circumtonso secundùm faciem (s) suam, Et omnibus mistitiis habitantibus in (t) deserto, Et omnibus regibus Ailam, & omnibus regibus Persarum, Et omnibus regibus à Subsolano, qui longè, & qui propè, unicuique ad fratrem proximum suum, & omnibus regnis, quæ super faciem terræ. Et dices eis; Sic dixit Dominus omnipotens; Bibite, inebriamini, & vomite, & cadite: & non resurgetis à facie gladii, quem ego mitto inter vos. Et erit, cùm noluerint accipere calicem de manu tua, ut bibant: & dices; Sic dixit Dominus, Bibentes bibetis: Quia in civitate, qua nominatum est nomen meum super eam, ego incipio affligere: & (k) vos mundatione non mundabimini: Gladium enim ego voco super omnes sedentes super terram. Et tu prophetabis ad eos verba hæc, & dices; Dominus de excelso responsum dabit: de sancto suo dabit vocem suam: verbum respondebit super locum suum. Illi (l) autem, ut vindemiantes, respondebunt: & super habitatores terræ venit interitus, Super partem terræ; quoniam judicium Domino in gentibus: judicatur ipse cum omni carne: impii autem dati sunt in gladium, dicit Dominus. Sic dixit Dominus; Ecce mala veniunt à gente in gentem: & turbo magnus egreditur ab extremo terræ: Et erunt vulnerati à Domino in die Domini, de parte terræ, & usque ad partem terræ: (m) non defodientur: in sterquilinia super faciem terræ erunt. (n) Ululate pastores, & clamate, & plangite arietes ovium: quoniam repleti sunt dies vestri ad interfectionem, & cadetis, quasi arietes electi: Et peribit fuga à pastoribus, & salus ab arietibus ovium. Vox clamoris pastorum, & ululatus ovium, & arietum: quia vastavit Dominus pascua eorum:

MS. A. (η) συμμίκτους αὐτοῦ τοὺς (θ) Δαιδὰν, (ι) τοῦ ἀπηλιώτου (κ) τὰς βασιλείας (λ) καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμέσατε, (μ) ἐφ' ᾗ (*) ἐπ' αὐτῆς, ἐγὼ ἔρχομαι (ν) καλέσαι ἐπὶ τοὺς (ξ) τοὺς λόγους τούτους αὐτοὺς, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, (ο) ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου. καὶ αἶδε ὥσπερ τρυγῶντες (π) πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τὴν γῆν (*) εἰς (ρ) καπεῖ[illegible] (σ) κεκράξατε, (τ) ἡμῶν (υ) ὠλέθρευσεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עוֹד יִזְדַּבְּנוּן בָּתִּין וְחַקְלִין וְכַרְמִין בְּאַרְעָא
16 הָדָא: וְצַלֵּיתִי קֳדָם יְיָ בָּתַר דִּיהַבִית יָת שְׁטָרָא דְזְבִינֵי לְבָרוּךְ בַּר נֵרִיָּה לְמֵימַר: קַבֵּל
17 בָּעוּתִי יְיָ אֱלֹהִים הָא אַתְּ עֲבַדְתָּא יָת שְׁמַיָּא וְיָת אַרְעָא בְּחֵילָךְ רַבָּא וּבִדְרָעָךְ מְרָמְמָא
18 לָא יִתְכַּסֵּי מִן קֳדָמָךְ כָּל פִּתְגָם: עָבֵד טִיבוּ לְאַלְפֵי דָרִין וּמְשַׁלֵּם חוֹבֵי אֲבָהָתָא לִבְנַיָּא
19 כַּד מְשַׁלְּמִין לְמֶחְטֵי בַּתְרֵיהוֹן אֱלָהָא רַבָּא גִּבָּרָא יְיָ צְבָאוֹת שְׁמֵיהּ: דְּרַבְרְבִין מַלְכוּהִי
וְסַגִּיאִין עוֹבָדוֹהִי דִּי קֳדָמָךְ גַּלְיָן כָּל אוֹרְחָת בְּנֵי אֱנָשָׁא לְמִתַּן לֶאֱנָשׁ כְּאוֹרְחָתֵיהּ וּכְפֵירֵי
20 עוֹבָדוֹהִי: דְּשַׁוִּיתָא אָתִין וּמוֹפְתִין בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם עַד יוֹמָא הָדֵין וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבַדְתָּא
21 פְּרִישָׁן בְּגוֹ בְּנֵי אֱנָשָׁא וַעֲבַדְתָּא לָךְ שׁוּם כְּיוֹמָא הָדֵין: וְאַפֵּקְתָּא יָת עַמָּךְ יָת יִשְׂרָאֵל
22 מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם בְּאָתִין וּבְמוֹפְתִין וּבְיַד תַּקִּיפָא וּבְאֶדְרַע מְרָמַם וּבְחֶזְוָנָא רַבָּא: וִיהַבְתְּ
23 לְהוֹן יָת אַרְעָא הָדָא דְקַיֵּמְתָּא לַאֲבָהָתְהוֹן לְמִתַּן לְהוֹן אֲרַע עָבְדָא חֲלַב וּדְבַשׁ: וְעָלוּ
וְאַחְסִינוּ יָתַהּ וְלָא קַבִּילוּ לְמֵימְרָךְ וּבְאוֹרָיְתָךְ לָא הַלִּיכוּ יָת כָּל דְּפַקֶּדְתָּא לְהוֹן לְמֶעְבַּד
24 לָא עֲבַדוּ וַעֲרַעַת יָתְהוֹן יָת כָּל בִּישְׁתָא הָדָא: הָא מַלִּיתָא עָלוּ עַל קַרְתָּא לְמִכְבְּשַׁהּ
וְקַרְתָּא אִתְמְסָרַת בִּידָא דְכַשְׂדָּאֵי דִמְגִיחִין קְרָבָא עֲלַהּ מִן קֳדָם דְּקָטְלִין בְּחַרְבָּא וּבְכַפְנָא
25 וּמוֹתָא וּדְמַלֶּלְתָּא הֲוָה וּקְדָמָךְ גְּלֵי: וְאַתְּ אֲמַרְתְּ לִי יְיָ אֱלֹהִים זְבוֹן לָךְ חַקְלָא בְּכַסְפָּא
26 וְאַסְהֵד סָהֲדִין וְקַרְתָּא אִתְמְסָרַת בִּידָא דְכַסְדָּאֵי: וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִם
27 יִרְמְיָה לְמֵימַר: הָא אֲנָא יְיָ אֱלָהָא כָּל בִּשְׂרָא הֲמִן קֳדָמַי יִתְכַּסֵּי כָּל פִּתְגָם: בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר
28 יְיָ הָא אֲנָא מָסַר יָת קַרְתָּא הָדָא בִּידָא דְכַסְדָּאֵי וּבְיַד נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל וְיִכְבְּשִׁנַּהּ:
29 וְיֵעֲלוּן כַּסְדָּאֵי דִמְגִיחִין קְרָבָא עַל קַרְתָּא הָדָא וְיַדְלְקוּן יָת קַרְתָּא הָדָא בְּנוּרָא וְיוֹקְדוּנַהּ
וְיָת בָּתַּיָּא דְאַסִּיקוּ בוּסְמִין עַל אִגָּרֵיהוֹן לְבַעְלָא וְנַסִּיכוּ נִסְכִּין לְטָעֲוָת עַמְמַיָּא בְּדִיל לְאַרְגָּזָא קֳדָמַי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Adhuc comparabuntur domus & agri & vineæ in terra ista. Et oravi coram Domino, postquam dedi libellum emptionis Baruch filio Neriæ, dicens: Suscipe deprecationem meam Domine Deus: Ecce tu fecisti cœlos & terram virtute tua magna, & brachio tuo excelso, & nullum verbum te latet. Faciens benignitatem in millle ætates, & reddens peccata patrum filiis, quando pergunt peccare post eos. Deus magne, fortis, Dominus exercituum nomen ejus. Cujus consilia sunt magna, & multa opera ejus; in cujus conspectu revelatæ sunt omnes viæ filiorum hominum, ut des unicuique juxta vias suas, & secundùm fructum operum suorum. Quia posuisti signa & portenta in terra Ægypti usque in diem hanc, & Israeli fecisti mirabilia in medio filiorum hominum; & fecisti tibi nomen quale est hodie. Et eduxisti populum tuum Israel de terra Ægypti in signis, & portentis, & in manu forti, & in brachio excelso, & in visione magna. Et dedisti eis terram istam pro qua jurâsti patribus eorum, ut dares eis terram producentem lac & mel. Et ingressi sunt & possederunt eam, & non obedierunt verbo tuo, & in lege tua non ambulaverunt: omnia quæ eis præcepisti ut facerent, non fecerunt; & accidit eis omne malum hoc. Ecce aggeres congesti sunt contra civitatem ad eam subjiciendam, & civitas tradita est in manum Chaldæorum, qui præliantur adversùm eam, à facie eorum qui occidunt gladio, & fame, & pestilentia: & quod locutus es, factum est, & tibi apertum est. Et tu Domine Deus dicis mihi, Eme tibi agrum argento, et adhibe testes, cùm civitas sit tradita in manum Chaldæorum. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad Jeremiam, dicens: Ecce ego Dominus Deus universæ carnis: An mihi quicquam erit abstrusum? Propterea hæc dicit Dominus, Ecce ego tradam civitatem istam in manum Chaldæorum, & in manum Nabuchodonosor regis Babylonis, & subjiciet eam. Et ingredientur Chaldæi qui præliantur adversum urbem hanc, & succendent urbem igni, & comburent eam, & domos super quarum tectis adoleverunt Baal aromata, & libaverunt libamina idolis populorum, ut irritarent me.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nam sic ait Dominus exercituum Deus Israelis, Posthac ementur domus, & prædia, atque vineæ in terra ista. 15
Oravi autem Dominum postquam dedissem syngraphas emptionis Barucho filio Neriæ; oravi inquam, Dominum, ac dixi; 16
Quæso Domine Deus, Ecce tu cœlum terrámque condidisti potentiâ tuâ magnâ & brachio tuo excelso, neque te latet res ulla: 17
Qui benignitatem exerces in millia progenierum, rependis peccata patrum in sinum filiorum eorum post ipsos: Deus maxime, fortissime, ac formidabilis: cujus nomen est Dominus potentissimus: 18
Cujus consilium maximum, & plurima facta: cujus oculi sunt aperti super omnes hominum vias, ut reddas cuique secundùm vias ejus, & secundùm fructus actionum ipsius: 19
Qui maxima signa atque portenta edidisti in terra Ægypti ad hanc usque diem, pro Israele inter filios hominum; & comparâsti tibi nomen quale est hodierno die: 20
Eduxisti populum tuum Israelem è terra Ægypti signis, miraculis, manu robustâ, brachio excelso, & spectaculo magno: 21
Et dedisti eis terram istam quam juraveras patribus eorum te daturum eis, terram manantem lacte & melle. 22
Et quidem venerunt, ac possederunt eam: sed *quia* non auscultaverunt voci tuæ, nec ambulaverunt in lege tua, & quæcunque præceperas eis facere, non fecerunt; ideò contigit eis tantum hoc malum. 23
Ecce insidiæ venerunt contra civitatem istam ad capiendum eam; et civitas jam tradita est in manum Chaldæorum oppugnantium eam, præ gladio, fame, ac peste; & quod prædixeras, evenit, ut ecce vides: 24
Tu tamen dicis mihi Domine Deus potentissime, Eme tibi agrum pecuniâ, & adhibe testes; quum civitas ecce tradita jam sit in manum Chaldæorum. 25
Tum factus est sermo Domini ad Jeremiam hisce verbis; 26
Ego sum Dominus Deus omnis carnis: an me lateret ulla res? 27
Propterea sic ait Dominus Deus, Ecce traditurus sum hanc civitatem in manum Chaldæorum & in manum Nebuchadnosaris regis Babyloniæ, & subjugabit eam: 28
Et venientes Chaldæi expugnabunt hanc civitatem, & evellent hanc civitatem, & igne succendent unà cum domibus super quarum tectis adoleverunt thura Baali, & libaverunt libamina diis alienis, ut me ad iram provocarent. 29

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وددان وتامان وروس * وكل مجزوز قدام وجهه * وجميع المختلطين الحالين في البرية
* وجميع ملوك الفرس * وجميع الملوك من مشرق الشمس القرباء والبعداء * كل واحد مع أخيه
وجميع الممالك الذين على وجه الارض * وتقول لهم * هكذا قال الرب الضابط الكل * اشربوا
واسكروا وتقيوا * وتسقطون ولا تقومون من وجه السيف الذي انا ارسله بينكم * ويكون اذا
لم يريدوا ان يقبلوا الكاس من يدك حتى يشربوا * فتقول هكذا قال الرب * تشربون شاربين
* لان في المدينة التي دعي اسمي عليها انا ابتدي ان اسي * وانتم لم تتطهروا بطهارة لاني
انا ادعوا سيفا على الجالسين على الارض * وانت تتنبا بهذه الاقوال وتقول * الرب من العلو
يوحي * من قدسه * يعطي صوته * يوحي قولا من هذا الموضع * والذين مثل القاطفين
يجاوبون * وعلى الجالسين على الارض ياتي الهلاك * على جزء الارض * لان جزءا للرب في الامم
ويدين كل ذي لحم * والمنافقون يدفعوا للسيف قال الرب
* الاصحاح الحادي والعشرون *
* هكذا قال الرب * ها شرور تاتي من امة الى امة * وعاصف عظيم يخرج من اقاصي الارض
* ويصير جرحا من قبل الرب في يوم الرب من جزء الارض والى جزء الارض * لا يدفنوا
للمزابل على وجه الارض يكونون * هللوا ايها الرعاة * واصرخوا وتوجعوا يا كباش الغنم
ايامكم كملت للذبح * وتسقطون مثل الكباش المختارة * ويهلك الملجا من الرعاة
والخلاص من كباش الغنم * صوت صراخ الرعاة * ورنين الخراف والكباش * لان الرب
اهلك مراعيها *

Dadani, Themani, & Robos: omni facie detonsæ, Cunctisque mistellaneis degentibus in deserto: 23
Omnibus regibus Persarum, 24
Et omnibus regibus qui sunt ad orientem solem, tam propinquis quàm remotis, unicuique cum fratre suo: demum cunctis regnis quæ extant super faciem terræ. 25
26
Et dices eis, Sic dixit Dominus omnipotens, Bibite, inebriamini, & vomite, ut cadentes non resurgatis à facie gladii quem ego missurus sum inter vos. 27
Quòd si contingat ut renuant accipere calicem de manu tua ut bibant, dices; Ita dixit Dominus, Omnino bibetis. 28
Quoniam in urbe super quam invocatum est nomen meum, incipiam nocere; vos nullo modo insontes eritis: nam ego mucronem advocabo in habitantes super terram. 29
Tu quoque prophetabis hosce sermones, ac dices; Dominus ab alto revelabit, è sanctuario suo, vocem edet, revelabit sermonem ex hoc loco: tam illos qui ceu vindemiatores invicèm respondent; quàm habitantes super terram invadet interitus; 30
Partem scilicet terræ: nam pars est Domino in gentibus, & judicabit omnem carnis præditum, & impii disponentur ad gladium, dixit Dominus. 31

Textus vigesimus primus.

Ita dixit Dominus, Ecce mala procedet à gente in gentem, & tempestas magna egredietur ab extremo terræ: 32
Eruntque vulnerati à Domino in die Domini, ab una terræ parte ad aliam terræ partem: non sepelientur, sed in sterquilinia super faciem terræ erunt. 33
Ululate O pastores, clamate, & lamentamini O arietes ovium: quoniam adest finis dierum vestrorum, ut jugulemini: cadetis ut arietes electi, 34
Et peribit asylum à pastoribus, & salus ab arietibus ovium. 35
Vox clamoris pastorum, & ovium arietumque balatus auditur, quia Dominus vastavit pascua eorum. 36

ירמיה: לב

malum-*facientes* profectò Jehudah filii & Israel filii *fuerunt* Nam
30 כי־היו בני־ישראל ובני יהודה אך עשים הרע
profectò Israel filii quia : *fuit pueritia* à meis oculis in
בעיני מנעריתיהם כי בני־ישראל אך
.DOMINUS dixit , suarum manuum opere in me *irritantes*
מכעסים אתי במעשה ידיהם נאם־יהוה:
hæc civitas mihi fuit mea ira *super* & ,meo *naso super* Quia
31 כי על־אפי ועל־חמתי היתה לי העיר הזאת
: hanc diem ad usque & ,eam ædificaverunt qua die à
למן־היום אשר בנו אותה ועד היום הזה
malitiam omnem Propter *meis faciebus desuper* eam *amovendum ad*
32 להסירה מעל פני: על כל־רעת
,me *irritandum ad* fecerunt quam , Jehudah filiorum & ,Israel filiorum
בני־ישראל ובני יהודה אשר עשו להכעסני
,corū prophetæ & ,corū sacerdotes ,corū principes ,eorum reges , ipsi
המה מלכיהם שריהם כהניהם ונביאיהם
verterunt Et .Jerusalaim habitatores & , Jehudah *vir* &
33 ואיש יהודה וישבי ירושלם: ויפנו
, surgendo manè eos *docendo* & : facies non & , cervicem me *ad*
אלי ערף ולא פנים ולמד אתם השכם
.disciplinam *capiendum ad audientes ipsi* non & , docendo &
ולמד ואינם שמעים לקחת מוסר:
est invocatum qua domo in suas abominationes posuerunt Et
34 וישימו שקוציהם בבית אשר־נקרא
excelsa ædificaverunt Et .eam *polluendam ad* , *eo super* meū nomen
35 שמי עליו לטמאו: ויבנו את־במות
suos filios *faciendum transire ad* ,Hinnom filii valle in quæ , Bahal
הבעל אשר בגיא בן־הנם להעביר את־בניהם
ascendit nec , eis præcepi non quod , Molech *ipsi* suas filias &
ואת־בנותיהם למלך אשר לא־צויתים ולא עלתה
faciendum peccare *ad* ,hanc abominationem *faciendum ad* ,meum cor *super*
36 על־לבי לעשות התועבה הזאת למען החטי
Deus Dominus dixit sic propterea nunc Et .Jehudah
את־יהודה: ועתה לכן כה־אמר יהוה אלהי
Datur : *dicentes* vos qua ,hanc civitatem ad , Israel
37 ישראל אל־העיר הזאת אשר אתם אמרים נתנה
ego Ecce .peste in & ,fame in & ,gladio in , Babel regis manu in
ביד מלך־בבל בחרב וברעב ובדבר: הנני
,meo *naso* in , *illuc* eos *propuli quò* terris universis de eos *congregans*
מקבצם מכל־הארצות אשר הדחתים שם באפי
locum ad eos faciam redire & , magna *iracundia in* & , mea ira &
ובחמתי ובקצף גדול והשבתים אל־המקום
,populum in mihi erunt Et .*fiducia in* eos faciam habitare& ,istum
38 הזה והשבתים לבטח: והיו לי לעם
, unum cor eis dabo Et .Deum in eis ero ego &
39 ואני אהיה להם לאלהים: ונתתי להם לב אחד
, eis *bonum in* , diebus omnibus me *timendum ad* , unam viam &
ודרך אחד ליראה אותי כל־הימים לטוב להם
, *seculi* pactum eis *excidam* Et .eos post eorum filiis &
40 ולבניהם אחריהם: וכרתי להם ברית עולם
& : eis *me benefaciendum ad*,eorum *posterioribus* à revertar non quia
אשר לא־אשוב מאחריהם להיטיבי אותם ואת־
.me *desuper recedere non pro* , eorum corde in dabo meum timorem
יראתי אתן בלבבם לבלתי סור מעלי:
terra in eos plantabo & : eis benefaciendo eos super gaudebo Et
41 וששתי עליהם להטיב אותם ונטעתים בארץ
.mea anima tota in & ,meo corde omni in ,veritate in hac
הזאת באמת בכל־לבי ובכל־נפשי:

Versio VULG. LAT.

30 Erant enim filii Israel, & filii
Juda, jugiter facientes malum in
oculis meis ab adolescentia sua :
filii Israel qui usque nunc exa-
cerbant me in opere manuum
suarum, dicit Dominus. Quia
31 in furore & in indignatione mea
facta est mihi civitas hæc, à die
quâ ædificaverunt eam, usque ad
diem istam quâ auferetur de con-
32 spectu meo. Propter malitiam
filiorum Israel, & filiorum Juda,
quam fecerunt ad iracundiam
me provocantes, ipsi & reges
eorum, principes eorum, & sa-
cerdotes eorum, & prophetæ
eorum, viri Juda & habitatores
33 Jerusalem. Et verterunt ad me
terga & non facies: cùm doce-
rem eos diluculò, & erudirem,
& nollent audire ut acciperent
34 disciplinam. Et posuerunt ido-
la sua in domo, in qua invoca-
tum est nomen meum, ut pol-
35 luerent eam. Et ædificaverunt
excelsa Baal, quæ sunt in valle
filii Ennom, ut initiarent filios
suos & filias suas Moloch: quod
non mandavi eis, nec ascendit
in cor meum ut facerent abo-
minationem hanc, & in pecca-
36 tum deducerent Judam. Et nunc
propter ista, hæc dicit Dominus
Deus Israel ad civitatem hanc,
de qua vos dicitis quòd tradetur
in manus regis Babylonis in gla-
37 dio & in fame, & in peste; Ec-
ce ego congregabo eos de uni-
versis terris, ad quas ejeci eos
in furore meo, & in ira mea, &
in indignatione grandi: & re-
ducam eos ad locum istum, &
habitare eos faciam confidenter.
38 Et erunt mihi in populum, &
39 ego ero eis in Deum. Et dabo
eis cor unum, & viam unam,
ut timeant me universis diebus:
& benè sit eis, & filiis eorum
40 post eos. Et feriam eis pactum
sempiternum, & non desinam
eis benefacere: & timorem
meum dabo in corde eorum, ut
41 non recedant à me. Et lætabor
super eis, cùm benè eis fecero:
& plantabo eos in terra ista in
veritate, in toto corde meo, &
in tota anima mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

37 Καὶ παύσεται τὰ κατάλοιπα τῆς εἰρήνης
38 ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ μου. (φ) Ἐγ-
κατέλιπεν ὥσπερ λέων κατάλυμα αὐτοῦ,
ὅτι ἐγενήθη ἡ γῆ αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ
προσώπου (χ) τῆς μαχαίρας τῆς μεγάλης.

Et cessabunt (φ) residua pacis à facie iræ furoris mei. Dereliquit quasi leo diversorium suum, quia facta est terra eorum in invium, à facie gladii magni.

MS. A. (φ) Κατέλιπέν με ὥσπερ λέων κάλυμμα αὐτοῦ, (χ) μαχαίρας

ΚΕΦ. λγ'.

Cap. 26.
Vulg. Lat. ἘΝ ἈΡΧῌ ΒΑΣΙΛΕ'ΩΣ
ἸΩΑΚΕ'ΙΜ ΥἹΟΥ͂ ἸΩΣΙ'Α, (α) Ἐ-
ΓΕΝΗ'ΘΗ Ὁ ΛΟ'ΓΟΣ ΟὟΤΟΣ ΠΑ-
2 ΡᾺ ΚΥΡΙ'ΟΥ. Οὕτως εἶπε κύριος,
Στῆθι ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου, καὶ χρηματι-
εῖς (β) ἅπασι τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ πᾶσι τοῖς
ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου, ἅπαν-
τας τοὺς λόγους, οὓς συνέταξά σοι (γ) χρη-
3 ματίσαι αὐτοῖς, μὴ ἀφέλῃς ῥῆμα. Ἴσως
ἀκούσονται, καὶ ἀποστραφήσονται ἕκαστος (δ)
ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ παύσο-
μαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζομαι τοῦ
ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτη-
4 δευμάτων αὐτῶν. Καὶ ἐρεῖς, Οὕτως εἶ-
πε κύριος, Ἐὰν μὴ ἀκούσητέ μου, τοῦ πο-
ρεύεσθαι ἐν τοῖς (ε) νομίμοις μου οἷς ἔδω-
5 κα κατὰ πρόσωπον ὑμῶν, Εἰσακούειν τῶν
(ζ) λόγων τῶν παίδων μου τῶν προφητῶν,
οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου, καὶ
6 ἀπέστειλα, καὶ οὐκ (η) ἠκούσατέ μου. Καὶ δώ-
σω τὸν οἶκον τοῦτον ὥσπερ (θ) Σηλώ, καὶ
τὴν (ι) πόλιν δώσω εἰς κατάραν πᾶσι
7 τοῖς ἔθνεσι πάσης τῆς γῆς. Καὶ ἤκουσαν
οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ ψευδοπροφῆται, καὶ πᾶς ὁ
λαὸς τοῦ Ἱερεμίου λαλοῦντος τοὺς λόγους
8 τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου. Καὶ ἐγένετο Ἱε-
ρεμίου παυσαμένου λαλοῦντος πάντα (κ) ἃ
συνέταξε κύριος αὐτῷ λαλῆσαι παντὶ τῷ
λαῷ, καὶ συνελάβοσαν αὐτὸν οἱ ἱερεῖς, καὶ
οἱ ψευδοπροφῆται, καὶ πᾶς ὁ λαὸς, λέγων,
9 Θανάτῳ ἀποθανῇ, Ὅτι ἐπροφήτευσας
τῷ ὀνόματι κυρίου, λέγων, Ὥσπερ (λ) Σηλὼ
ἔσται ὁ οἶκος οὗτος, καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημω-
θήσεται ἀπὸ (μ) κατοικούντων. καὶ ἐξεκκλη-
σιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ Ἱερεμίαν ἐν οἴκῳ
10 κυρίου. Καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες Ἰούδα (ν)
τὸν λόγον τοῦτον, καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ
βασιλέως εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἐκάθισαν ἐν
11 προθύροις (ο) πύλης τῆς καινῆς. Καὶ εἶπαν
οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς τοὺς
ἄρχοντας, καὶ παντὶ τῷ λαῷ, Κρίσις θανά-
του τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ, ὅτι ἐπροφήτευσε
κατὰ τῆς πόλεως ταύτης, καθὼς ἠκούσατε
12 ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας
πρὸς τοὺς ἄρχοντας, καὶ παντὶ τῷ λαῷ, λέ-
γων, Κύριος ἀπέστειλέ με προφητεῦσαι ἐπὶ
τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην
πάντας τοὺς (π) λόγους οὓς ἠκούσατε.

CAP. XXXIII.

IN (α) principio regis Joacim filii Josiæ factum est verbum istud à Domino. Sic dixit Dominus; Sta in atrio domus Domini: & respondebis omnibus Judæis, & omnibus venientibus adorare in domo Domini, universos sermones, quos mandavi tibi respondere eis: noli subtrahere verbum. Forte audient, & avertentur unusquisque à via sua mala: & cessabo à malis, quæ ego cogito facere eis propter pessima studia eorum. Et dices, Sic dixit Dominus; Si non audieritis me, ambulando in legitimis meis, quæ dedi ante faciem vestram, Exaudiendo sermones puerorum meorum prophetarum, quos ego mitto ad vos diluculò, & misi, & non audistis me; Et dabo domum hanc sicut Selo; & civitatem dabo in maledictionem cunctis gentibus universæ terræ. Et audierunt sacerdotes, & pseudoprophetæ, & universus populus Hieremiam loquentem verba hæc in domo Domini. Et factum est, cùm Hieremias consummasset loquens omnia, quæ præceperat ei Dominus loqui universo populo, & apprehenderunt eum sacerdotes, & pseudoprophetæ, & omnis populus dicens; Morte morieris: Quia prophetasti nomine Domini, dicens; Sicut Selo, erit domus hæc, & urbs ista desolabitur ab habitantibus. Et congregata Ecclesia universi populi super Hieremiam in domo Domini. Et audierunt principes Juda verbum hoc: & ascenderunt de domo regis in domum Domini: & sederunt in vestibulis (o) portæ novæ. Et dixerunt sacerdotes, & pseudoprophetæ ad principes, & omni populo; Judicium mortis homini huic, quia prophetavit adversus civitatem hanc, sicut audistis in auribus vestris. Et dixit Hieremias ad principes, & omni populo, dicens; Dominus misit me prophetare super domum istam, & super civitatem hanc omnia verba, quæ audistis.

MS. A. (α) ἘΓΕ'ΝΗ (β) πᾶσι (γ) αὐτοῖς χρηματίσαι, (δ) ἀπὸ ... αὐτῶν (ε) νόμοις (ζ) λόγων μου καὶ τῶν (η) εἰσηκούσατε (θ) Σηλώμ, (ι) πόλιν ταύτην δώσω (κ) ὅσα συνέταξε αὐτῷ κύριος (λ) Σηλὼμ (μ) ἐνοικούντων. καὶ ἐξεκκλησιάσθη (ν) τῶν λόγων τούτων, (ο) πύλης κυρίου τῆς (π) λόγους τούτους οὓς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 ארי הוו בני ישראל ובני יהודה ברם עבדין דביש קדמי מזעוריהון ארי בני ישראל
31 ברם מרגזין קדמי בעובדי ידיהון אמר יי: ארי רוגזי וחמתי חל בקרתא הדא למן יומא
32 דבנו יתה ועד יומא הדין לאגליותא מקביל מימרי: על כל בישת בני ישראל ובני
יהודה דעבדו לארגזא קדמי אנון מלכיהון רברבניהון ונביהון דשקרא ואנש
33 יהודה ויתבי ירושלם: ואחזרו בפולחני קדל ולא שויאו דחלתי לקבל אפיהון
ושלחית לותהון ית כל עבדי נביא מקדם ומליף ולית אנון צבן לקבלא אולפן:
34 ושויאו שקוציהון בביתא דאתקרי שמי עלוהי לסאבותיה: ובנו ית במת בעלא
35 די בחילת בר הנם לאעברא ית בניהון וית בנתהון למולך דלא פקדית באוריתי
ולא רעוא קדמי למעבד תועבתא הדא בדיל לחיבא ית דבית יהודה:
36 וכען בכן כדנן אמר יי אלהא דישראל על קרתא הדא דאתון אמרין אתמסרת
37 בידא דמלכא דבבל בחרבא ובכפנא ובמותא: הא אנא מכנש להון מכל
מדינתא דאגליתנון לתמן ברוגזי ובחמתי ובתקוף רב ואתיבנון לאתרא הדין
38 ואשרינון לרחצן: ויהון קדמי לעם ואנא אהוי להון לאלה: ואתן להון לבא חד
39 40 ואורח חד למדחל קדמי כל יומיא דייטב להון ולבניהון בתריהון: ואגזר להון קים
עלם דלא יתוב מימרי מבתריהון לאיטבא להון וית דחלתי אתן בלבהון בדיל דלא
41 יסטון מבתר פולחני: ויחדי מימרי עליהון לאיטבא להון ואקימנון בארעא הדא
בקשוט במימרי וברעותי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fuerunt enim filii Israel & filii Juda facientes utique malum in conspectu
meo ab adolescentia sua: quia filii Israel irritant utique me operibus ma-
nuum suarum, dicit Dominus. Quia ira mea & furor meus resedit in civi-
tate hac à die qua construxerunt eam usque in diem hanc, ut transmigra-
facerem eam à conspectu Verbi mei: Propter omnia mala filiorum Israel,
& filiorum Juda, quæ fecerunt ut irritarent me ipsi & reges eorum,
principes eorum, & pseudoprophetæ eorum, & viri Juda, & habitatores
Jerusalem. Et verterunt in cultu meo cervicem, & non posuerunt ti-
morem mei in conspectu vultus sui. Et misi ad eos omnes prophetas ser-
vos meos, manè consurgens & docens: & noluerunt suscipere disciplinam.
Et posuerunt abominationes suas in domo in qua invocatum est nomen me-
um ut pollucrent eam: Et construxerunt excelsa Baal, quæ sunt in valle fi-
lii Hinnom, ut traducerent filios suos & filias suas idolo Moloch; quod non
præcepi in lege mea, nec est voluntas coram me ut facerent abominationem
hanc, ut in peccatum deducerent domum Juda. Nunc ergo propterea sic di-
cit Dominus Deus Israel super civitate hac, de qua vos dicitis, Tradita est
in manum regis Babylonis, gladio & fame, & peste. Ecce ego congregabo
eos de omnibus provinciis, ad quas transmigrare feci eos in ira mea, & in
indignatione mea, & in furore grandi; & reducam eos ad locum istum, & ap-
habitare eos faciam confidenter. Et erunt coram me in populum, & ego
ero eis in Deum. Et dabo eis cor unum et viam unam, ut timeant coram
me omnibus diebus, et bene sit eis, et filiis eorum post eos. Et feriam cum
eis pactum sempiternum; et non revertetur Verbum meum ab eis, ut
bene faciam eis: et timorem mei dabo in cordibus eorum, ut non declinent
nent à cultu meo. Et lætabitur Verbum meum super illos, ad bene faci-
endum eis, et stabiliam eos in terra ista, in veritate, in verbo meo et in
voluntate mea.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܘܒܢܝ̈ ܝܗܘܕܐ. ܥܒܕܝܢ ܕܒܝܫ ܩܕܡܝ ܡܢ ܛܠܝܘܬܗܘܢ
ܡܛܠ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܪܓܙܝܢ ܠܝ ܒܥܒܕ̈ܐ ܕܐܝܕܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܡܛܠ ܚܡܬܝ
ܘܚܡܬܝ ܣܠܩܬ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܒܢܘܗ ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܠܡܥܒܪܘܗ
ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܝ̈. * ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܕܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܘܕܒܢܝ̈ ܝܗܘܕܐ ܕܥܒܕܘ
ܠܡܪܓܙܘܬܝ. ܗܢܘܢ ܘܡܠܟܝܗܘܢ ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܘܟܗܢܝܗܘܢ ܘܢܒܝܝܗܘܢ. ܘܐܢܫܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܘܥܡܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܗܦܟܘ ܠܝ ܩܕܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܐܠܦܬ ܐܢܘܢ
ܡܩܕܡ ܘܐܠܦܬ. ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܠܡܩܒܠܘ ܡܪܕܘܬܐ. * ܘܣܡܘ ܛܢܦܘܬܗܘܢ
ܒܒܝܬܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܘܗܝ. ܘܛܢܦܘܗܝ * ܘܒܢܘ ܐܓܘܪ̈ܐ ܠܒܥܠܐ ܒܬܘܦܬ ܕܒܚܝܠܐ ܕܒܪ
ܗܢܘܡ. ܠܡܥܒܪܘ ܒܢܝ̈ܗܘܢ ܘܒܢܬܗܘܢ ܠܡܠܟܘܡ. ܕܠܐ ܦܩܕܬ. ܘܠܐ ܣܠܩܬ ܥܠ ܠܒܝ
ܕܢܥܒܕܘܢ ܛܢܦܘܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܛܘܢ ܠܝܗܘܕܐ. * ܗܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܬܠܡܬ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܒܣܝܦܐ ܘܒܟܦܢܐ
ܘܒܡܘܬܢܐ. * ܗܐ ܡܟܢܫ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܐܪ̈ܥܬܐ ܕܒܕܪܬ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. ܒܪܘܓܙܝ
ܘܒܚܡܬܝ ܘܒܪܘܓܙܐ ܪܒܐ. ܘܐܗܦܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܠܬܘܟܠܢ. * ܘܢܗܘܘܢ ܠܝ
ܠܥܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ. * ܘܐܬܠ ܠܗܘܢ ܠܒܐ ܚܕܬܐ ܘܪܘܚܐ ܚܕܬܐ. ܠܡܕܚܠ
ܡܢܝ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܢܛܐܒ ܠܗܘܢ. ܘܠܒܢܝ̈ܗܘܢ ܒܬܪܗܘܢ. * ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ
ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢ ܒܬܪܗܘܢ ܠܡܛܐܒܘ ܠܗܘܢ. ܘܕܚܠܬܝ ܐܬܠ ܒܠܒܗܘܢ
ܕܠܐ ܢܣܛܘܢ ܡܢܝ. * ܘܐܚܕܐ ܒܗܘܢ. ܘܐܛܐܒ ܠܗܘܢ. ܘܐܢܨܒ ܐܢܘܢ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ ܒܩܘܫܬܐ.
ܒܟܠܗ ܠܒܝ. ܘܒܟܠܗ ܢܦܫܝ.

Quia filii Israelis & filii Judæ mala perpe- 30
trârunt coram me à pueritia sua: quià filii Is-
raelis irritant me opere manuum suarum, ait
Dominus: Ideò incubuit ira mea & furor 31
meus super hanc civitatem indè ab illo die
quo ædificaverunt eam ad præsentem usque
diem, ut aboleam eam à conspectu meo:
Propter omnia scelera filiorum Israelis & fi- 32
liorum Judæ, quæ ad irritandum me perpe-
trârunt ipsi, & reges ac principes eorum, sa-
cerdotes ac prophetæ eorum, viri Judæ, & ci-
ves Jerosolymorum; Et verterunt mihi cer- 33
vicem, non autem faciem suam. Equidem eos
docui, & prædocui; at non auscultant ad
capessendam disciplinam: Sed posuerunt 34
abominationem suam in æde super quam in-
vocatum est nomen meum, & polluerunt eam:
Et ædificaverunt aras Baali in Topheth quæ 35
est in valle filii Hennom, ut filios filiásque
suas comburerent Amelecho, quod neque
mandaveram, neque in meum subierat ani-
mum, ut committerent abominationem tan-
tam, & ad peccatum inducerent Judam. Nunc 36
ita dicit Dominus Deus Israelis de hac civi-
tate quam dicitis traditam esse in manum re-
gis Babyloniæ, per gladium, famem, ac pe-
stem; Ecce collecturus sum eos ex omni- 37
bus regionibus quò illos in ira & excande-
scentia mea magno cum furore dispersero: &
reducens eos in locum istum, facturus sum ut
habitent securé. Erunt mihi denique popu- 38
lus, & ego ero illis Deus: Dabóque eis cor 39
novum & spiritum novum ad reverendum me
cunctis diebus, ut bene cedat eis & filiis eorũ
post ipsos: Et statuam illis fœdus perpetuũ, 40
non destiturum me à prosequendo eos bene-
ficiis: reverentiam mei indam cordi eorum, ut
non deflectant à me: Lætificabo eos, & bene 41
cedet eis: firméque plantabo illos hac in ter-
ra, ex toto corde meo, totóque animo meo.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ويبقى بقايا السلامة من وجه رجز غضبي * ترك مثل الاسد مظلته . لان ارضه صارت للقفر
من وجه السيف العظيم .

* الفصل الثالث والثلثون .

* في بدو تملك يواقيم صار هذا القول من قبل الرب . * هكذا قال الرب . قف في دار
بيت الرب . وتوحي لجميع اليهود ولجميع الاتيين ليسجدوا في بيت الرب . جميع
الاقوال التي اريتها لك ان توحيها اليهم . لا تنقص كلمة * لعلهم يسمعون ويرجعون
كل واحد من طريقه الشرير . واكف من الشرور التي انا افكر فيها ان اصنعها
بهم من اجل اعمالهم الشريرة * وتقول هكذا قال الرب . ان لم تسمعوا لتسيروا في
شرايعي التي اعطيتها لوجهكم * لتسمعوا اقوال عبيدي الانبياء الذي انا ارسلهم
اليكم باكرا وارسلتهم فلم تسمعوني * وادفع هذا البيت مثل سيلوم . وادفع هذه
المدينة للعنة في جميع امم الارض * وسمعت الكهنة والانبياء الكذبة وكل الشعب ارميا
يتكلم بهذه الاقوال في بيت الرب * وكان لما كف ارميا ان يتكلم بجميع ما امر الرب
ليتكلم به الشعب . فقبض عليه الكهنة والانبياء الكذبة وكل الشعب قايلا * بالموت
تموت . لانك تنبيت باسم الرب قايلا . مثل سيلوم يصير هذا البيت . وهذه المدينة تخرب
من السكان . واجتمع كل الشعب على ارميا في بيت الرب * وسمعت روساء يهودا هذه الاقوال
وصعدوا الى بيت الملك الى بيت الرب . وجلسوا قبالة ابواب بيت الرب الجديدة * وقالت
الكهنة والانبياء الكذبة للروساء ولكل الشعب . حكم الموت لهذا الانسان
لانه تنبا على هذه المدينة كما سمعتم باذانكم * فقال ارميا للروساء ولكل الشعب
قايلا . الرب ارسلني لاتنبا على هذا البيت وعلى هذه المدينة . بجميع هذه الاقوال
التي سمعتموها .

Et deficient reliquiæ pacis à facie æstûs 37
iræ meæ. Deseruit sicut leo umbraculum 38
lum suum, quoniam terra ipsius redacta
est in solitudinem à facie gladii ma-
gni.

CAP. XXXIII.

IN principio regni Joacimi factus 1
est hic sermo à Domino.

Sic dixit Dominus, Sta in atrio domûs 2
Domini, & revela omnibus Judæis o-
mnibusque venientibus ad adorandum in
domo Domini, cunctos sermones quos tibi
dispono ut reveles eis: ne subtrahas ver-
bum: Si fortè audiant, & revertan- 3
tur quisque à via sua pessima, & desi-
stam à malis quibus ego eos afficere
molior propter pessimas actiones eorum.
Dices ergò, Sic dixit Dominus; Nisi 4
audieritis, ut ambuletis in legibus meis
quas posui ob oculos vestros, ut obtem- 5
peretis sermonibus servorum meorum
prophetarum, quos ego mittam ad vos
diluculò; (misi enim illos, & non au-
distis me) Reddam hanc domum simi- 6
lem Silomi, & exponam hanc urbem
maledictioni inter omnes terræ populos.
Audierunt autem sacerdotes, prophetæ 7
falsi, totúsque populus Jeremiam lo-
quentem hujuscemodi sermones in domo
Domini. Et fuit, cùm finem fecisset 8
Jeremia loquendi quicquid præceperat
ei Dominus ut loqueretur ad populum;
ut apprehenderent eum sacerdotes, &
prophetæ falsi, totusque populus, dicen-
tes; Morte afficieris, quia prophe- 9
tâsti in nomine Domini, dicens, Simi-
lis Silomi fiet hæc domus, & urbs
ista civibus desolabitur. Cùmque con-
gregatus esset universus populus adver-
sùs Jeremiam in domo Domini, Et au- 10
dissent principes Judæ res istas; ascen-
derunt ad domum regiam, in domum
Domini: & cùm sedissent è regione
januarum domûs Domini novarum:
Dixerunt sacerdotes illi, & prophetæ 11
mendaces, ad principes & universum
populum, Sententia mortis huic homini
debetur, quia prophetavit contra hanc
urbem qualia audîstis auribus vestris.
Tunc allocutus est Jeremia principes 12
totúmque populum, dicens; Dominus
me misit ad prophetandum contra domum
istam & contra hanc urbem hos omnes
sermones quos audîstis;

ירמיה : לג

istum populum in adduxi Sicut : DOMINUS dixit sic Quia
42 כי־כה אמר יהוה כאשר הבאתי אל־העם הזה
eos super adducens ego sic , hoc grande malum omne
את כל־הרעה הגדולה הזאת כן אנכי מביא עליהם
possidebitur Et eos super loquens ego quod , bonum omne
43 את־כל־הטובה אשר אנכי דבר עליהם : ונקנה
Deserta : dicentes vos qua , ista terra in ager
השדה בארץ הזאת אשר אתם אמרים שממה
Chasdim manu in est data , animali & homine absque ipsa
היא מאין אדם ובהמה נתנה ביד הכשדים :
contestari & , signare & , libro in scribere & , ement argento in Agros
44 שדות בכסף יקנו וכתוב בספר וחתום והעד
civitatibus in & , Jerusalaim circuitibus in & , Binjamin terra in testes
עדים בארץ בנימן ובסביבי ירושלם ובערי
civitatibus in & , planitiei civitatibus in &, montis civitatib' in &, Jehudah
יהודה ובערי ההר ובערי השפלה ובערי
. DOMINUS dixit , eorum captivitatem faciam redire quia : Meridiei
הנגב כי־אשיב את־שבותם נאם־יהוה :

CAP. XXXIII. לג

ipse adhuc ipse Et) secundò Irmejahu ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו שנית והוא עודנו
DOMINUS dixit Sic : dicendo (, custodiæ atrio in clausus
2 עצור בחצר המטרה לאמר : כה־אמר יהוה
, illâ constabiliendum ad , illam formans DOMINUS , eam faciens
עשה יהוה יוצר אותה להכינה
& tibi respondebo & , me ad Clama . ejus nomen DOMINUS
3 יהוה שמו : קרא אלי ואענך
Quia , ea cognovisti non , munita & grandia tibi annuntiabo &
4 ואגידה לך גדלות ובצרות לא ידעתם : כי
urbis domos super Israel Deus DOMINUS dixit sic
כה אמר יהוה אלהי ישראל על־בתי העיר
, aggeribus in dirutas Jehudah regum domos super & , hujus
הזאת ועל־בתי מלכי יהודה הנתצים אל־הסללות
, Chasdim cum dimicandum ad Venientes , gladio in &
5 ואל־החרב : באים להלחם את־הכשדים
feci percutere quos , hominum cadaveribus eas implendum ad &
ולמלאם את־פגרי האדם אשר־הכיתי
, hac civitate à meas facies abscondi quòd &, mea ira in & , meo naso in
באפי ובחמתי ואשר הסתרתי פני מהעיר הזאת
ei faciens ascendere ego Ecce . eorum malitiam omnem propter
6 על כל־רעתם : הנני מעלה־לה
affluentiam eis revelabo & : eos curabo & , medicinam & , emplastrum
ארכה ומרפא ורפאתם וגליתי להם עתרת
, Jehudah captivitatem faciam redire Et . veritatis & pacis
7 שלום ואמת : והשבתי את־שבות יהודה
. principio in sicut eos ædificabo & : Israel captivitatem &
ואת שבות ישראל ובנתים כבראשנה :
, mihi peccaverunt qua , sua iniquitate omni ab illos emundabo Et
8 וטהרתים מכל־עונם אשר חטאו־לי
, mihi peccaverunt quibus , eorum iniquitatibus omnibus parcam &
וסלחתי לכול־עונותיהם אשר חטאו־לי
, nomen in mihi erit Et . me contra sunt prævaricati quibus &
9 ואשר פשעו בי : והיתה לי לשם
quæ , terræ gentibus cunctis , gloriam in & , laudem in , gaudium
ששון לתהלה ולתפארת לכל גויי הארץ אשר
, pavebunt & , eis faciens ego quod bonum omne audierint
ישמעו את־כל־הטובה אשר אנכי עשה אותם ופחדו
ego quam pace omni super & , bono omni super trement &
ורגזו על כל־הטובה ועל כל־השלום אשר אנכי
. ei faciens
עשה לה :

Versio VULG. LAT.

42 Quia hæc dicit Dominus ; Sicut
adduxi super populum istum o-
mne malum hoc grande : sic ad-
ducam super eos omne bonum,
43 quod ego loquor ad eos. Et pos-
sidebuntur agri in terra ista : de
qua vos dicitis quòd deserta sit,
eò quòd non remanserit homo
& jumentum, & data sit in ma-
44 nus Chaldæorum. Agri emen-
tur pecuniâ, & scribentur in li-
bro, & imprimetur signum, &
testis adhibebitur : in terra Ben-
jamin, & in circuitu Jerusalem,
in civitatibus Juda, & in civi-
tatibus montanis, & in civitati-
bus campestribus, & in civita-
tibus quæ ad Austrum sunt : quia
convertam captivitatem eorum,
ait Dominus.

CAP. XXXIII.

1 ET factum est verbum Domini
ad Jeremiam secundò, cùm ad-
huc clausus esset in atrio carce-
2 ris, dicens ; Hæc dicit Dominus
qui facturus est, & formaturus
illud, & paraturus, Dominus no-
3 men ejus ; Clama ad me, & ex-
audiam te : &, annuntiabo tibi
grandia, & firma quæ nescis.
4 Quia hæc dicit Dominus Deus
Israel ad domos urbis hujus, &
ad domos regis Juda, quæ de-
structæ sunt, & ad munitiones,
5 & ad gladium Venientium ut
dimicent cum Chaldæis, & im-
pleant eas cadaveribus hominũ,
quos percussi in furore meo &
in indignatione mea, abscon-
dens faciem meam à civitate hac,
propter omnem malitiam eorum.
6 Ecce ego obducam eis cicatri-
cem & sanitatem, & curabo eos:
& revelabo illis deprecationem
7 pacis & veritatis. Et convertã
conversionem Juda, & conversi-
onem Jerusalem : & ædificabo
8 eos sicut à principio. Et emun-
dabo illos ab omni iniquitate
sua, in qua peccaverunt mihi :
& propitius ero cunctis iniqui-
tatibus eorum, in quibus delique-
9 runt mihi, & spreverunt me. Et
erit mihi in nomen, & in gaudi-
um, & in laudem, & in exulta-
tionem cunctis gentibus terræ,
quæ audierint omnia bona, quæ
ego facturus sum eis : & pave-
bunt, & turbabuntur iu universis
bonis, & in omni pace, quam
ego faciam eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁδοὺς ὑ-
μῶν, καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ (") ἀκούσατε τῆς
φωνῆς κυρίου, καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ
14 τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς. Καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσὶν ὑμῶν, ποιήσατέ μοι
15 ὡς συμφέρει, καὶ ὡς βέλτιον ὑμῖν. Ἀλλ'
ἢ γνόντες γνώσεσθε, ὅτι εἰ ἀναιρεῖτέ με,
αἷμα ἀθῷον δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τὴν
πόλιν ταύτην, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν
αὐτῇ· ὅτι ἐν ἀληθείᾳ (ρ) ἀπέσταλκέ με
κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὦτα ὑ-
16 μῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους. Καὶ (σ)
εἶπον οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς
ἱερεῖς (") καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας, Οὐκ ἔστι
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ κρίσις θανάτου, ὅτι ἐπὶ
τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησε
17 πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες τῶν
πρεσβυτέρων τῆς γῆς, καὶ εἶπον πάσῃ τῇ
18 συναγωγῇ τοῦ λαοῦ, Μιχαίας ὁ Μωραθί-
της ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἐζεκίου βασιλέ-
ως Ἰούδα, καὶ εἶπε παντὶ τῷ λαῷ Ἰούδα,
(") Οὕτως εἶπε κύριος, Σιὼν ὡς ἀγρὸς ἀρο-
τριαθήσεται, καὶ Ἰερουσαλὴμ (τ) εἰς ἄβα-
τον ἔσται, καὶ τὸ ὄρος τοῦ οἴκου (υ) εἰς ἄλσος
19 δρυμοῦ. Μὴ (φ) ἀνελὼν ἀνεῖλεν αὐτὸν
Ἐζεκίας καὶ πᾶς Ἰούδα; (χ) οὐχ ὅτι ἐφο-
βήθησαν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐδεήθησαν τοῦ
(ψ) προσώπου κυρίου, καὶ ἐπαύσατο κύ-
ριος ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐ-
τούς; καὶ ἡμεῖς ἐποιήσαμεν κακὰ μεγάλα
20 ἐπὶ (ω) ψυχὰς ἡμῶν. Καὶ ἄνθρωπος ἦν
προφητεύων (α) τῷ ὀνόματι κυρίου, Οὐ-
ρίας υἱὸς Σαμαίου ἐκ Καριαθιαρίμ, καὶ ἐ-
προφήτευσε περὶ τῆς γῆς ταύτης κατὰ
21 πάντας τοὺς λόγους (") Ἱερεμίου· Καὶ ἤκου-
σεν ὁ βασιλεὺς Ἰωακεὶμ καὶ πάντες οἱ
ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ἐζή-
τουν ἀποκτεῖναι αὐτόν· καὶ ἤκουσεν Οὐ-
22 ρίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἐξ-
απέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς Αἴγυ-
23 πτον, (β) Καὶ ἐξηγάγοσαν αὐτὸν ἐκεῖθεν,
καὶ εἰσηγάγοσαν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα,
καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν (γ) μαχαίρᾳ, καὶ ἔρρι-
ψεν αὐτὸν εἰς τὸ (δ) μνῆμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ.
24 Πλὴν χεὶρ Ἀχικὰμ υἱοῦ Σαφὰν ἦν μετὰ (ε)
Ἱερεμίου, τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας
τοῦ λαοῦ, (ζ) μὴ ἀνελεῖν αὐτόν.

MS. A. (") ἀκούσετε (ρ) ἀπέστειλέν (σ) εἶπαν (") καὶ τοὺς [...] ὀπωροφυλάκιον ἔσται, καὶ (υ) ὡς (φ) ἀνεῖρων (χ) οὐχὶ (ψ) [...] χαῖς (α) ἐπὶ τῷ (") Ἰηρεμίου (β) Καὶ συνελάβοσαν [...] ἐκεῖθεν, καὶ εἰσήγαγον (γ) μαχαίρῃ, (δ) μνημεῖον [...]

ΚΕΦ. λγ'.

Cap. 27. Vulg. Lat.
2 ΟΥτως εἶπε κύριος, (α) Ποίησον σεαυτῷ δεσμοὺς καὶ κλοιούς, καὶ περί-
θου περὶ τὸν τράχηλόν σου.

MS. A. (α) Ποίησον δεσμοὺς

Et nunc meliores facite vias vestras, & opera vestra, & [...] vocem Domini : & cessabit Dominus à malis quæ locutus est super vos. Et ecce ego in manibus vestris : facite mihi ut expedit, & sicut melius vobis. Verumtamen cognoscentes cognoscetis [...] quod si [...] me, sanguinem [...] datis super vos, & super civitatem hanc, & super habitantes [...] ves [...] Quia in veritate misit me Dominus ad vos [...] aures vestras omnia [...] Et dixerunt principes, & [...] populus ad sacerdotes, & [...] pseudoprophetas, Non est [...] mini huic judicium [...] in nomine Domini Dei [...] cutus est ad nos. Et [...] runt viri de senioribus terræ [...] dixerunt omni synagogæ [...] li; Michæas Morasthites [...] in diebus Ezechiæ regis Juda [...] dixit omni populo Juda [...] dixit Dominus, Sion [...] arabitur : & Hierusalem [...] invium erit, & mons domus [...] lucum sylvæ. Numquid [...] ficiens interfecit eum [...] & omnis Juda? Nonne [...] quia timuerunt Dominum [...] quia deprecati sunt faciem [...] mini : & cessavit Dominus [...] malis quæ loquutus fuerat [...] eos? Et nos fecimus mala [...] gna super animas nostras [...] homo fuit prophetans [...] Domini, Urias filius Semei [...] Cariathiarim, & prophetavit [...] terra hac juxta omnia [...] Hieremiæ : Et audivit rex [...] cim, & omnes principes [...] verba ejus : & quærebant [...] ficere eum. Et audivit [...] rias, & ingressus est in [...] ptum. Et emisit rex viros [...] (f) Ægyptum : & eduxerunt [...] inde, Et adduxerunt eum [...] gem : & percussit eum in [...] dio : & projecit eum in [...] mentum filiorum populi sui [...] Veruntamen manus Achicam [...] Saphan erat cum Hieremia [...] traderetur in manus populi [...] interficerent eum.

CAP. XXXIII.

Sic (a) dixit Dominus [...] tibi vincula, & (b) catenas [...] circumpone circa collum [...]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

42 ארי כדנן אמר יי כמה דאיתיתי על עמא הדין ית כל בישתא רבתא הדא כן אנא מיתי
עליהון ית כל טבתא דאנא ממלל עליהון : ויזדבנון חקלין בארעא הדא דאתון אמרין
43 צדיא היא מבלי אנשא ובעירא אתמסרת בידא דכסדאי : חקלין בכספא יזבנון ויכתבון
44 בשטרא ויחתמון ויסהדון סהדין בארע שבטא דבנימין ובסחרני ירושלם ובקרויא
דבית יהודה ובקרוי טורא ובקרוי שפלתא ובקרוי דרומא ארי אתיב ית גלותהון
אמר יי :

לג

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה תנינות והוא עוד כען כלי בדרת בית אסיריא
2 למימר : כדנן אמר יי דעבדה יי ברא יתיה לאתקנותא יי שמיה : צלי קדמי ואקבל
3 צלותך ואחוי לך רברבן ונטירן דלא ידעתנון : ארי כדנן אמר יי אלהא דישראל על
4 בתי קרתא הדא ועל בתי מלכיא דבית יהודה דמתרעין להון וצברין מליתא לתקפא
שורא מן קדם דקטלין בחרבא : אתן לאגחא קרבא עם כסדאי ולמליותהון ית פגרי
5 בני אנשא דאלקיתי ברוגזי ובחמתי ודסלקית שכנתי מן קרתא הדא על כל בישתהון :
6 הא אנא מיתי להון אסו ופורקן ואסינון ואגלי להון תרע תיובא ואחוינון דיהכון
7 באורח שלם וקשוט : ואתיב ית גלות יהודה וית גלות ישראל ואקימנון כדבקדמיתא :
8 ואדכינון מכל חוביהון דחבו קדמי ואשבוק לכל חוביהון דחבו קדמי ודמרדו במימרי :
9 ויהון קדמי לשום דחדוא לתושבחא וליקר לכל עממי ארעא די ישמעון על כל טבתא
די אנא עביד עמהון ויזועון וידחלון על כל טבתא ועל כל שלמא דאנא עביד להון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dominus, Sicut adduxi super populum istum omne ma[lum] hoc grave, sic adducam super eos omne bonum quod locutus sum cum [eis.] Et ementur agri in terra ista, de qua vos dicitis, Deserta est absque ho[mine] & jumento, & tradita est in manum Chaldæorum. Agros argento ement [...] scribent in chirographo, & signabunt, & adhibebunt testes in terra tribu[s] Binjamin, & in circuitibus Jerusalem, & in civitatibus domus Juda, & in ci[-] vitatibus montanis, & in civitatibus campestribus, & in civitatibus Au[stri:] quia convertam captivitatem eorum, ait Dominus.

CAP. XXXIII.

ET factum est verbum prophetiæ ad Jeremiam à facie Domini secundò, & ipse erat adhuc clausus in atrio domus vinctorum; dicendo : Hæc di[cit] Dominus qui fecit illud, Dominus qui creavit ut pararet illud : Dominus no[-] men ejus. Ora coram me, & suscipiam orationem tuam, & annuntiabo tibi grandia, & reservata quæ nescis. Quia hæc dicit Dominus Deus Israel, super domos urbis hujus, & super domos regum domus Juda, quas diruerunt, & congerunt aggeres ad muniendum murum à facie eorum qui occidunt gla[-] dio. Veniebant ad dimicandum cum Chaldæis, & ad implendas eas cadave[-] ribus filiorum hominum, quos percussi in ira mea, & in furore meo, & pro[-] pter quos abstuli majestatem meam de civitate ista, propter omnem malitiam eorum. Ecce ego adducam super eos medicinam & salutem, & sanabo eos, & revelabo eis portam pœnitentiæ, & significabo eis quomodo ambulent in via pacis & veritatis. Et reducam transmigrationem Juda, et transmigra[-] tionem Israelis, & sustinebo eos sicut in principio. Et mundabo eos ab omni[-] bus peccatis suis quibus peccaverunt coram me, ac remittam omnia pecca[ta] eorum quæ admiserunt coram me, & quibus prævaricati sunt in Verbum meum. Et erunt coram me in nomen lætitiæ, in laudem & in gloriam omni[-] bus populis terræ, qui audierint omnia bona quæ ego facturus sum eis; & contremiscent & timebunt super omnia bona, & super omnem pacem quam ego faciam eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܬ ܥܠ ܥܡܐ ܗܢܐ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ ܪܒܬܐ. ܗܟܢܐ ܡܝܬܐ
ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܟܠܗ ܛܒܬܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܢܙܕܒܢܘܢ ܚܩܠܐ ܒܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܕܐܢܬܘܢ
ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܪܒܐ ܗܝ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܡܢ ܒܥܝܪܐ. ܘܐܫܬܠܡܬ ܒܐܝܕܐ ܕܟܠܕܝܐ. * ܚܩܠܐ ܢܙܒܢܘܢ
ܒܟܣܦܐ. ܘܢܟܬܒܘܢ ܫܛܪܐ ܘܢܚܬܡܘܢ. ܘܢܣܗܕܘܢ ܣܗܕܐ. ܒܐܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. ܘܒܚܕܪܝ
ܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܕܛܘܪܐ. ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܕܫܦܠܬܐ. ܘܒܡܕܝܢܬܐ ܕܬܝܡܢܐ.
ܡܛܠ ܕܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܓ *

* ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܟܕ ܗܘ ܥܕܟܝܠ ܚܒܝܫ ܗܘܐ ܒܕܪܬܐ
ܕܡܛܪܬܐ. ܘܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܥܒܕܟ ܘܓܒܠܟ ܘܬܩܢܟ ܡܪܝܐ ܫܡܗ.
* ܩܪܝܢܝ ܘܐܥܢܝܟ. ܘܐܚܘܝܟ ܪܘܪܒܬܐ ܘܚܣܝܢܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܥܠ ܒܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܥܠ ܒܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܕܣܚܦܘ ܓܝܣܐ
ܒܚܪܒܐ. * ܕܐܬܘ ܠܡܩܪܒ ܥܡ ܟܠܕܝܐ. ܘܠܡܡܠܝܘ ܐܢܝܢ ܦܓܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܩܛܠܬ
ܒܪܘܓܙܝ ܘܒܚܡܬܝ. ܘܐܗܦܟܬ ܐܦܝ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܟܠܗ ܒܝܫܬܗܘܢ ܕܥܒܕܘ ܩܕܡܝ.
* ܗܐ ܡܣܩ ܐܢܐ ܠܗ ܐܣܝܘܬܐ ܒܚܪܬܐ. ܘܐܣܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܓܠܐ ܠܗܘܢ ܫܒܝܠܐ ܕܫܠܡܐ
ܘܕܫܪܪܐ. * ܘܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܫܒܝܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܒܢܐ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ.
ܘܐܛܝܒ ܠܗܘܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܡ. * ܘܐܕܟܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ ܕܚܛܘ ܠܝ
ܘܐܫܒܘܩ ܠܗܘܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܗܘܢ ܕܚܛܘ ܠܝ. ܘܕܐܥܘܠܘ ܒܝ. * ܘܬܗܘܐ ܠܝ ܠܫܡܐ
ܘܠܚܕܘܬܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܘܠܪܘܪܒܐ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܢܫܡܥܘܢ
ܟܠܗ ܛܒܬܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܢܕܚܠܘܢ ܘܢܪܓܙܘܢ ܥܠ ܟܠܗ ܛܒܬܐ. ܘܥܠ ܟܠܗ
ܫܠܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗܘܢ.

Sic dicit Dominus, Quemadmodum ad- 42
duxi super hunc populum totum malum hoc ingens, ita adducturus sum super eos totũ bonum quod de ipsis dico. Et ementur agri in 43
terra ista quam vos dicis exhaustam hominibus & jumentis, & traditam in manum
Chaldæorum. Agros ement pecuniâ, scri- 44
bent syngraphas & obsignabunt, & testes adhibebunt in terra Benjaminis, & in circunjacentibus Jerosolymæ *locis*, in civitatibus Judæ, & in oppidis montium, in oppidis planitierum, & in oppidis Austri, quum reduxero captivos eorum, dicit Dominus.

CAP. XXXIII.

Rursum factus est sermo Domini ad Jere- 1
miam prophetam dum adhuc detineretur in
atrio carceris, ac dixit; Sic ait Dominus qui 2
te fecit, plasmavit, condiditque cujus nomen
Dominus est; Invoca me, & respondebo tibi 3
magna & fortia quæ ignoratis. Nam sic ait 4
Dominus Deus Israelis de domibus civitatis hujus, & de domibus regum Judæ, quas gla-
dio extirpârunt turmæ Quæ venerunt ad 5
pugnandum cum Chaldæis, & implendum eas cadaveribus hominum quos ego peremi in ira & furore meo, quum averti faciem meam ab hac civitate propter tot mala quæ
coram me perpetrârunt: Ecce producam 6
isti *civitati* longo post tempore medicum, & sanabo eos, & revelabo eis semitas pacis
& securitatis: Reducam captivos Judæ & 7
captivos Israelis, & ædificabo eos ut antea,
& benefaciam eis ut antiquitùs: Mundabo 8
eos ab omni iniquitate quâ peccaverunt in me, & dimittam cuncta scelera quibus in me deliquerunt, & perversè mecum egerunt:
Quod mihi vertetur in nomen, jucundita- 9
tem, gaudium, atque gloriam apud omnes terræ gentes; quæ cùm audierint omne bonum quo usurus sum erga illos, timebunt, & irascentur ob totum bonum totámque pacem quibus affecturus sum illos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والآن اجعلوا طرقكم جيدات واعمالكم * واسمعوا صوت الرب * ويكف الرب من الشرور
التي تكلم بها عليكم * وها انا في ايديكم * اصنعوا بي ما يرضيكم ويحسن عندكم
* لكن تعلمون عالمين انكم ان قتلتموني تجلب عليكم دم زكي * وعلى هذه المدينة وعلى
السكان فيها * لاني بالحق ارسلني الرب اليكم لاتكلم في آذانكم بجميع هذه الاقوال * فقال
الرؤساء وكل الشعب للكهنة وللانبياء الكذبة * ليس يكون لهذا الانسان حكم الموت
لانه باسم الرب الهنا تكلم معنا * وقام رجال مشايخ الارض * وقالوا لجميع الشعب قائلين
* ميخا المارثي كان في ايام حزقيا ملك يهودا * وقال لجميع شعب يهودا * هكذا قال الرب
صهيون مثل حقل يحرث * واورشليم تصير مثل كرس فاكهة * وجبل البيت يصير مثل
غيضة الغاب * هل هلاك اهلكه حزقيا وكل يهودا * اليس لما خافوا الرب ولما طلبوا وجه
الرب فكف الرب من الشرور التي تكلم بها عليهم * ونحن صنعنا شرورا عظيمة على انفسنا
* وانسان كان يتنبا باسم الرب * اوريا بن صاماس من قرياثياريم * وتنبا من اجل هذه
الارض بجميع كلمات ارميا * وسمع الملك يواقيم وجميع الرؤساء جميع هذه الاقوال وطلبوا
ان يقتلوه * وسمع اوريا ودخل الي مصر * وارسل الملك رجالا الي مصر * واخرجوه من
وادخلوه الي الملك * فضربه بالسيف وطرحه في قبر بني شعبه * لكن يد اخيكام
صافان مع ارميا الا يسلموه الي ايدي الشعب ليقتلوه *

* الفصل الرابع والثلثون *

[MS.Oxon.] * في اول ملك صادقيا ابن يوسيا ملك يهودا * اوحي الرب الي ارميا وقال
* هكذا قال الرب * اصنع رباطات واطواقا * وسدهم على عنقك *

Quapropter bonas reddite vias & acti- 13
ones vestras, & audite vocem Domini; ut desistat Dominus à malis quæ locutus
est contra vos. Ego quidem ecce sum 14
in manibus vestris, facite de me quicquid
libuerit placueritque vobis. Verùm cer- 15
tò scitote quòd si me occideritis, adducetur super vos sanguis innoxius, super hanc urbem, & super habitantes in ea; quia verè misit me Dominus ad vos, ut loquerer in aures vestras omnes hos ser-
mones. Tunc dixerunt principes & uni- 16
versus populus ad sacerdotes falsosque prophetas, Nequaquam debetur huic homini sententia mortis, cùm nomine Do-
mini Dei nostri sit nos allocutus. Et sur- 17
gentes viri seniores terræ, allocuti sunt
populi cœtum dicentes; Micha Mara- 18
thites qui erat in diebus Hezeciæ regis Judæ, quum dixisset universo populo Judæ; Sic ait Dominus, Sion ut ager arabitur, Jerusalem fiet ut conditorium fructuum, & mons domûs fiet ut saltus
sylvæ: Nunquid nece extinxit illum 19
Hezecia totúsque Juda? an non cùm timuissent Dominum, cúmque vultum Domini exorâssent, destitit Dominus à malis quæ locutus fuerat contra ipsos? & verò nos atrocia perpetravimus flagitia con-
tra animas nostras. Quidam etiam pro- 20
phetabat nomine Domini, Uria Samææ filius, de Cariathjarim: is quoque prophetavit de hac terra omnia verba Jeremiæ:
Audiens autem rex Joacim & omnes 21
principes cunctos hosce sermones, voluerunt interficere eum. Id quum audîsset U-
ria, ingressus est Ægyptum: Sed rex 22
misit viros in Ægyptum, Qui inde ex- 23
tractum introduxerunt ad regem; isque gladio percussum illum injecit in sepul-
chrum popularium ejus. Verùm manus 24
Achicami filii Saphanis erat cum Jeremia, ne traderetur in manus populi ad occidendum eum.

CAP. XXXIIII.

[MS.Ox. IN *principio regni Zedeciæ* 1
filii Josiæ regis Judæ, revelavit Dominus Jeremiæ, & dixit;] *Sic* 2
dixit Dominus, Fac vincula & numellas, iisque astringe collum tuum:

ירמיה : לג

vos quo , isto loco in audietur Adhuc : DOMINUS dixit Sic
10 כה אמר יהוה עוד ישמע במקום־הזה אשר אתם
civitatibus in , animali absque & , homine absque ipse Desertus : dicentes
אמרים חרב הוא מאין אדם ומאין בהמה בערי
, habitatore absque & , homine absque desolatis Jerusalaim plateis in & , Jehudah
יהודה ובחצות ירושלם הנשמות מאין אדם ומאין יושב
, sponsæ vox & , sponsi vox , lætitiæ vox & , gaudii Vox . jumento absque &
11 ומאין בהמה : קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה
, Dominus bonus quoniam , exercituum Domino Confitemini : dicentium vox
קול אמרים הודו את־יהוה צבאות כי־טוב יהוה
, Domini domum confessionem adducentium , ejus misericordia seculum in quoniam
כי־לעולם חסדו מבאים תודה בית יהוה
. Dominus dixit , principio in sicut , terræ captivitatem faciam reducere quia
כי־אשיב את־שבות־הארץ כבראשנה אמר יהוה :
deserto isto loco in erit Adhuc : exercituum Dominus dixit Sic
12 כה אמר יהוה צבאות עוד יהיה במקום הזה החרב
, pastorum tugurium , ejus civitatib⁹ cunctis in & , animal ad usque & , homine absque
מאין־אדם ועד־בהמה ובכל־עריו נוה רעים
civitatibus in & , depressionis civitatibus in , montis civitatibus In . pecus facientium accubare
13 מרבצים צאן : בערי ההר בערי השפלה ובערי
, Jehudah civitatibus in & , Jerusalaim circuitibus in & , Binjamin terra in & , Meridei
הנגב ובארץ בנימן ובסביבי ירושלם ובערי יהודה
Ecce . Dominus dixit , numerantis manus ad pecus transibunt adhuc
14 עד תעברנה הצאן על־ידי מונה אמר יהוה : הנה
, bonum verbum confirmabo & , Dominus dixit , venientes dies
ימים באים נאם־יהוה והקמתי את־הדבר הטוב
. Jehudah domum super & , Israel domum ad sum locutus quod
אשר דברתי אל־בית ישראל ועל־בית יהודה :
germen David ipsi faciam germinare illo tempore in & , illis diebus In
15 בימים ההם ובעת ההיא אצמיח לדוד צמח
ipsis diebus In . terra in justitiam & , judicium faciet & , justitiæ
16 צדקה ועשה משפט וצדקה בארץ : בימים ההם
qui iste & : fiducia in habitabit Jerusalaim & , Jehudah servabitur
תושע יהודה וירושלם תשכון לבטח וזה אשר־
: Dominus dixit sic Quia . nostra justitia Dominus *, eam vocabit
17 יקרא־לה יהוה צדקנו : כי־כה אמר יהוה
. Israel domus solium super sedens , vir David ipsi excidetur Non
לא־יכרת לדוד איש ישב על־כסא בית־ישראל :
faciens ascendere , meis faciebus à vir excidetur non Levitis sacerdotibus Et
18 ולכהנים הלוים לא־יכרת איש מלפני מעלה
. diebus omnibus sacrificium faciens & , munus adolens & , ascensionem
עולה ומקטיר מנחה ועשה זבח כל־הימים :
dixit Sic : dicendo , Irmejahu ad Domini verbum fuit Et
19 20 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמור : כה אמר
meum pactum & , diei meum pactum infringatis Si : Dominus
יהוה אם־תפרו את־בריתי היום ואת־בריתי
Etiam . suo tempore in noctem & diem esse non ad & , noctis
21 הלילה ולבלתי היות יומם־ולילה בעתם : גם־
regnantem filium ei existendo ab , meo servo David cum dissipabitur meum pactum
בריתי תפר את־דוד עבדי מהיות־לו בן מלך
non Quia . meis ministris sacerdotibus Levitis cum & , ejus thronum super
22 על־כסאו ואת־הלוים הכהנים משרתי : אשר לא־
multiplicabo sic : maris arena mensurabitur nec , cœlorum exercitus numerabitur
יספר צבא השמים ולא ימד חול הים כן ארבה
verbum fuit Et . mihi ministrantes Levitas & , mei servi David semen
23 את־זרע דוד עבדי ואת־הלוים משרתי אתי : ויהי דבר־
: dicendo , Irmejahu ad Domini
יהוה אל־ירמיהו לאמר :

Versio VULG. LAT.

10 Hæc dicit Dominus ; Adhuc audietur in loco isto (quem vos dicitis esse desertum, eò quòd non sit homo nec jumentum: in civitatibus Juda, & foris Jerusalem, quæ desolatæ sunt absque homine, & absque habitatore, & abs-
11 que pecore) Vox gaudii & vox lætitiæ, vox sponsi & vox sponsæ, vox dicentium; Confitemini Domino exercituum, quoniam bon⁹ Dominus, quoniam in æternum misericordia ejus: & portantium vota in domum Domini : reducá enim conversionem terræ sicut à
12 principio, dicit Dominus. Hæc dicit Dominus exercituũ ; Adhuc erit in loco isto deserto absque homine, & absque jumento, & in cunctis civitatibus ejus, habitaculum pastorum accubantium gre-
13 gum. In civitatibus montuosis, & in civitatibus campestribus, & in civitatibus quæ ad Austrum sunt; & in terra Benjamin, & in circuitu Jerusalem, & in civitatibus Juda, adhuc transibũt greges ad manum numerantis, ait Domi-
14 nus. Ecce dies veniunt, dicit Dominus; & suscitabo verbum bonum, quod locutus sum ad domũ
15 Israel & ad domum Juda. In diebus illis, & in tempore illo, germinare faciam David germen justitiæ: & faciet judicium & justi-
16 tiam in terra. In diebus illis salvabitur Juda, & Jerusalem habitabit confidenter : & hoc est nomen, quod vocabunt eum, Domi-
17 nus justus noster. Quia hæc dicit Dominus; Non interibit de David vir, qui sedeat super thronum
18 domûs Israel. Et de Sacerdotib⁹ & de Levitis non interibit vir à facie mea, qui offerat holocautomata, & incendat sacrificium, & cædat victimas omnibus diebus.
19 Et factum est verbum Domini ad
20 Jeremiam, dicens; Hæc dicit Dominus; Si irritum potest fieri pactum meum cum die, & pactum meum cum nocte, ut non sit dies
21 & nox in tempore suo : Et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo, ut non sit ex eo filius qui regnet in throno ejus, & Levitæ & Sacerdotes mi-
22 nistri mei. Sicuti enumerari non possunt stellæ cœli, & metiri arena maris: sic multiplicabo semen David servi mei, & Levitas mi-
23 nistros meos. Et factum est verbum Domini ad Jeremiam, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἀποςελεῖς αὐτὰς πρὸς (β) βασιλέα Ἰδουμαίας, καὶ πρὸς βασιλέα Μωάϐ, καὶ πρὸς βασιλέα υἱῶν Ἀμμών, καὶ πρὸς (*) τὸν βασιλέα Τύρου, καὶ πρὸς βασιλέα Σιδῶνος, ἐν χερσὶν (γ) ἀγγέλων αὐτῶν τῶν ἐρχομένων εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ πρὸς Σεδεκίαν βασιλέα
4 Ἰούδα. Καὶ συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν εἰπεῖν, Οὕτως εἶπε κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ, Οὕτως ἐρεῖτε (δ) πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν,
5 Ὅτι ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ μου τῇ μεγάλῃ, καὶ ἐν τῷ ἐπιχείρῳ μου τῷ ὑψηλῷ, καὶ δώσω αὐτὴν ᾧ ἐὰν δόξῃ ἐν ὀφθαλ-
6 μοῖς μου. Ἔδωκα τὴν γῆν (ε) τῷ Ναϐουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαϐυλῶνος δουλεύειν αὐτῷ, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ.
8 Καὶ τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία, ὅσοι (ζ) ἐὰν μὴ ἐμϐάλωσι τὸν τράχηλον αὐτῶν (η) ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαϐυλῶνος, (θ) ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτούς, εἶπε κύριος, (ι) ἕως ἐκ-
9 λίπωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν, καὶ τῶν μαντευομένων ὑμῖν, καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖν, καὶ τῶν οἰωνισμάτων ὑμῶν, καὶ τῶν φαρμακῶν ὑμῶν, τῶν λεγόντων, Οὐ μὴ ἐργάσησθε τῷ βασιλεῖ
10 Βαϐυλῶνος. Ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν, πρὸς τὸ μακρῦναι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν.
11 Καὶ τὸ ἔθνος (κ) ὃ ἐὰν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως Βαϐυλῶνος, καὶ ἐργάσηται αὐτῷ, καὶ καταλείψω αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἐργᾶται
12 αὐτῷ, καὶ ἐνοικήσει ἐν αὐτῇ. Καὶ πρὸς Σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους, λέγων, Εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον ὑμῶν, καὶ (*) ἐργάσασθε τῷ βασιλεῖ Βαϐυλῶνος,

Et mittes ea ad regem Idumææ, & ad regem Moab, & ad regem filiorum Ammon, & ad regem Tyri, & ad regem Sidonis, in manibus nunciorum eorum venientium (c) occursu suo in Hierusalem ad Sedeciam regem Juda. Et præcipies eis ad dominos suos dicere, Sic dixit Dominus Deus Israel; Sic dicetis ad dominos vestros; (d) Quia ego feci terram in fortitudine mea magna, & in (e) brachio meo excelso, & dabo eam, cuicunque visum fuerit in oculis meis: Dedi terram Nabuchodonosor regi Babylonis (f) ad serviendum ei, & bestias agri ad operandum ei. (g) Et gens, & regnum, quæcunque non injecerint collum suum sub jugum regis Babylonis, in (h) gladio, & in fame visitabo eos, dicit Dominus, donec deficiant in manu ejus. Et vos nolite audire pseudoprophetas vestros, & qui divinant vobis, & qui somniant vobis, & auguria vestra, & maleficos vestros, qui dicunt; Non operabimini regi Babylonis; Quia mendacia ipsi prophetant vobis, ad elongandum vos à terra (i) vestra. Et gens, quæ injecerit cervicem suam sub jugo regis Babylonis, & operata fuerit ei; & relinquam eam in terra sua, & operabitur ei; & habitabit in ea. Et ad Sedeciam regem Juda loquutus sum juxta omnia verba hæc, dicens; Injicite collum (k) vestrum, & operamini regi Babylonis.

MS.A, (β) τὸν βασιλέα (*) βασιλέα (γ) τῶν ἀγγέλων (δ) τοῖς κυρίοις (ε) πᾶσαν τῷ (ζ) ἂν (η) ὑπὸ ζυγὸν (θ) καὶ δουλεύσωσιν αὐτῷ, ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ (ι) ἕως ἂν (κ) ὅσοι ἂν εἰσαγάγωσιν τὸν τράχηλον αὐτῶν (*) ἐργάζεσθαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 כדנן אמר יי עוד ישתמע באתרא הדין דאתון אמרין חרוב הוא מבלי אנשא ומבלי
בעירא בקרויא דבית יהודה ובשוקי ירושלם דצדין מבלי אנשא ומבלי יתיב ומבלי
11 בעירא : קל ביע וקל חדוא קל חתנין וקל כלן קל דאמרין אודו קדם יי צבאות ארי
טב יי ארי לעלמא טבותיה מעלי תודתא לבית מקדשא דיי ארי אתיב ית גלות
12 ארעא כדבקדמיתא אמר יי : כדנן אמר יי צבאות עוד יהי באתרא הדין דחרוב מבלי
13 אנשא ומבלי בעירא וכל קרויהון דירות בית משרי רען וחוטרין דען : בקרוי
טורא בקרוי שפלתא ובקרוי דרומא ובארע שבט בנימן ובסחרני ירושלם ובקרויא
14 דבית יהודה עוד יתנה עמא על ידי משיחא אמר יי : הא יומיא אתן אמר יי ואקים
15 ית פתגמא תקנא דמלילית על בית ישראל ועל בית יהודה : ביומיא האנון ובעדנא
16 ההיא אקים לדוד משיח דצדקא ויעביד דין דקשוט וזכו בארעא : ביומיא האנון
יתפרקון דבית יהודה וירושלם תשרי לרוחצן ודין שמה דיהון קרן לה יתעבדן לנא
17 כן מן קדם יי בגוה : ארי כדנן אמר יי לא יפסוק לדוד גבר יתיב על כורסי מלכותא
18 דבית ישראל : ולכהניא ליואי לא יפסוק גבר מן קדמי מסיק עלון ומקריב קורבן
19 ועביד נכסת קודשין כל יומיא : והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה למימר :
20 כדנן אמר יי כמא דלית אפשר דיבטיל קימי דאקימית עם יממא ועם ליליא ובדיל
21 דלא למהוי יימם ולילי בעדנהון : אף קימי לא יבטיל דאקימית עם דוד עבדי
22 מלמהוי ליה בר מליך על כורסיה וית ליואי כהניא דמשמשין קדמי : כמא
דלית אפשר דיתמנון חילי שמיא ולא יתכיל חלא דימא כן אסגי ית זרעא דדוד
23 עבדי וית ליואי דמשמשין קדמי : והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה
למימר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dñs : Adhuc audietur in loco isto, de quo vos dicitis, Desertum est, absq; homine, & jumento, in oppidis dom⁹ Juda, & in plateis Jerusalem vastis absq; homine, & absq; habitatore & absq; pecore ; Vox gaudii & vox lætitiæ, vox sponsorum, & vox sponsarum, vox dicentium, Confitemini coram Dño exercituum ; quoniam bonus est Dñs, quia in æternum benignitas ejus : & offerentium sacrificium confessionis in domo sanctuarii Dñi. Quia reducam captivitatem terræ sicut in principio, dicit Dñs. Hæc dicit Dñs exercituum, Adhuc erunt in loco isto qui desert⁹ est absque homine & absque jumento, & in omnib⁹ urbibus eorum, habitacula domus mansionis pastorum, & caulæ ovium. In civitatibus montanis, & in civitatib⁹ campestribus, & in civitatibus Austri, & in terra tribus Benjamin, & in circuitibus Jerusalem, & in civitatib⁹ domus Juda, adhuc discet populus per manum Messiæ, dicit Dñs. Ecce dies venient, dicit Dñs, Et suscitabo verbum rectum quod locutus sum ad domum Israel & ad domum Juda. In diebus illis, & in tempore illo suscitabo David Christum justitiæ, & faciet judicium verum & justitiam in terra. In diebus illis salvabuntur viri domus Juda, et Jerusalem habitabit confidenter. Et hoc est nomen quo vocabunt eum, Fient nobis justitiæ à facie Dñi in medio ejus. Quia hæc dicit Dñs , Non deficiet de David vir qui sedeat super thronum regni domus Israel. Et de sacerdotibus et Levitis non deerit vir à facie mea incendens holocausta, et offerens oblationem, et faciens victimam sanctificatam omnibus diebus. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi cum Jeremia; dicens : Hæc dicit Dñs, Sicut non potest fieri irritum pactum meum quod statui cum die et cum nocte, ut non sit dies et nox, tempore suo; Sic et pactum meum non fiet irritum quod statui cum David servo meo, quo minus sit ei filius regnans super thronum ejus, et cum Levitis sacerdotibus qui ministrant coram me. Sicut non potest numerari militia cœli, nec mensurari arena maris ; sic multiplicabo semen David servi mei, et Levitas qui ministrant coram me. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia ; dicens :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sic ait Dominus, Adhuc audietur in loco isto 10
quem vastatum dicitis ob hominũ jumento-
rúmque penuriã, in civitatibus *scilicet* Judæ
& in plateis Jerosolymorum, quæ desolatæ
sunt ob defectũ hominum, ob defectum inco-
larum, & ob defectum jumentorum; Vox ex- 11
ultationis & vox lætitiæ, vox sponsi & vox
sponsæ, vox dicentiũ, Gratias agite Dño po-
tentissimo, quia bonus est Dñs atque benign*,
& in perpetuum bonitas ejus: & afferentium
gratiarũ actionem in ædem Dñi, nam redu-
cturus sum captivos hujus terræ in pristinum
statum, ait Dñs potentissimus. Sic ait Dñs 12
potentissimus, Posthac erunt in regione ista
hominibus adeóque jumentis exhausta, & in
omnibus oppidis ejus, caulæ, & pastores, &
ovium cubilia: In oppidis quoque monta- 13
nis, in oppidis campestribus, in oppidis
Australibus, & in terra Benjaminis, in ad-
jacentibus Jerosolymæ locis, & in oppidis
Judæ, posthac transibunt greges sub manus
numerantis, ait Dñs. Ecce dies venturi sunt, 14
ait Dñs, quibus eventu comprobabo sermo-
nes bonos quos locutus sum de Judæis, dicit
Dñs. Diebus illis & tempore illo producam 15
Davidi fulgorem justitiæ, qui regnum mode-
rabitur: prudens erit, & exercebit judicium &
justitiã in terra. Diebus illis servabitur Juda, 16
& Jerusalem habitabit securé: & hoc est no-
men quo vocabunt eum, Dñs justitia nostra.
Nam sic ait Dominus, Non deficiet Davidi fi- 17
lius insidens solio Israelitarum: Et sacerdo- 18
tibus atque Levitis non deerit vir à conspectu
meo offerens holocaustũ, & faciens victimã,
adolénsque thura cunctis diebus. Factus est 19
etiam sermo Domini ad Jeremiam, dicendo;
Sic ait Dñs, Si facere potestis ut cessent ad- 20
ministrationes meæ quibus diem noctémque
administro, ita ut non sit dies neque nox tem-
pore suo; Etiam fœdus meum quod pollici- 21
tus sum Davidi servo meo, irritum fiet, ne sit
ei filius regnans super solium ipsius. Quod 22
autem ad sacerdotes & Levitas ministros
meos, quemadmodum numerari nequit ex-
ercitus cœlorum, nec mensurari arena maris;
ita multiplicabo semen Davidis servi mei,
& Levitarum ministrantium mihi. Rursum 23
fuit sermo Domini ad Jeremiam, dicendo;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ويرسلهم الي ملك يهودا والي ملك مواب. والي ملك بني امون والي ملك صيدا. بايدي
4 رسلهم الاتيين للقايهم في اوروسليم. الي صدقيا ملك يهودا * وامرهم ان يقولوا لساداتهم
5 هكذا قال الرب اله اسرايل. هكذا قولوا لساداتكم * اني انا صنعت الارض بقوتي
6 العظيمة وبذراعي الرفيعة. واعطيها لمن يسرف في عيني * دفعت كل الارض لبختنصر
7 ملك بابل ليتعبد له. ووحوش الحقل ليعمل له [* MS.Oxon. ويستعبد الشعوب هو. وابنه
وابن ابنه. الي الوقت الذي يجي عقاب ارضه ايضا. ويتعبد له شعوب كثيرة. وملوك
8 كثيرة] * والامه والمملكه الذين لا يضعون عنقهم تحت نير ملك بابل. بالسيف والجوع
اتعهدهم قال الرب. الي ان يفنوا في يده.

الاصحاح الثاني والعشرون.

9 * وانتم لا تسمعوا من انبيايكم الكذبة. ولا من منجمينكم. ولا من الذين يحلمون
لكم. ولا من فالاتكم. ولا من سحرتكم الذين يقولون لا تعملوا لملك بابل * لان
10 هولاء يتنبون لكم بالكذب ليبعدوكم من ارضكم * والامه التي تدخل عنقها تحت نير
11 ملك بابل وتعمل له. ابقيها على ارضها. وتعمل له وتسكن فيها * ومع صدقيا ملك
12 يهودا تكلمت بجميع هذه الاقوال قايلا. ادخلوا عنقكم واعملوا لملك بابل [MS.Ox.
13 وتعبدوا له ولشعبه * وعيشوا ولا تموتوا انت وشعبك بالحرب والجوع والموت الذي قال الرب في
14 كل الشعب لا يتعبد لملك بابل * واياكم ان تسمعوا قول انبيا الزور. الذين يقولون
لكم. لا تخضعوا لملك بابل.

Deinde mittas ea ad regem Judæ, ad re- 3
gem Moabi, ad regem filiorum Ammon,
& ad regem Sidonis, per nuntios veni-
entes in occursum eorum Jerosolymam a-
pud Sedeciam regem Judæ. Et his præ- 4
cipias ut dicant dominis suis, Sic dixit
Dominus Deus Israelis; Ita dicite dominis
vestris, Ego quidem magnâ meâ poten- 5
tiâ & brachio meo excelso terram con-
didi, cámque do cuicunque præstat in o-
culis meis: Dedi totam terram Bochto- 6
nassari regi Babelis ut serviret ei, & be-
stias agri ut pro ipso operarentur. [MS.Ox.
Et gentes multas in servitutẽ rediget ipse, 7
& filius ejus, & nepos ejus; donec ad-
veniat tempus quo animadvertam etiam
in terram ipsius: servient inquam, ei gen-
tes multæ, & multi reges.] *Quare gens* 8
aut regnum, quæ non subjecerint collum
suum jugo regis Babelis; gladio & fame
visitabo illa, dixit Dominus, donec absu-
mantur in manu ejus.

Textus vigesimus secundus.

Vos itaque ne auscultetis prophetis ve- 9
stris mendacibus, neque astrologis vestris,
neque iis qui somniant vobis, neque divi-
nationibus vestris, neque magis vestris
qui dicunt, Ne operemini pro rege Babe-
lis. Nam isti prophetant vobis mendaci- 10
um, ut procul amoveant vos à terra ve-
stra. Gentem verò quæ collum suum 11
subdet jugo regis Babelis, eique operabi-
tur; relinquam in terra sua, ut operetur
illi, & habitet in ea. Et cum Sedecia 12
rege Judæ habui cunctos hosce sermones,
dicens, Subdite collum vestrum, & ope-
ramini regi Babelis. [MS.Ox. *Et ser-* 13
vite ei, & populo ejus. Ita vivite, &
non moriemini tu & populus tuus gladio,
fame & peste, prout elocutus est Dominus
de omni populo qui non serviet regi Ba-
byloniæ. Vos autem ne auscultetis ser- 14
monibus falsorum prophetarum qui allo-
quuntur vos, dicendo, Nequaquam ser-
vietis regi Babelis.

ירמיה : לד

[illegible]

Versio VULG. LAT.

24 Numquid non vidisti quid populus hic locut⁹ sit, dicens; Duæ cognationes, quas elegerat Dñs, abjectæ sunt: & populũ meum despexerunt, eò quòd non sit ultra gens coram eis? Hæc dicit Dñs: Si
25 pactũ meum inter diem & noctẽ, & leges cœlo & terræ non posui;
26 Equidem & semen Jacob & David servi mei projiciã, ut non assumã de semine ejus principes seminis Abraham, Isaac, & Jacob: reducam enim conversionem eorum, & miserebor eis.

CAP. XXXIV.

1 VErbum quod factũ est ad Jeremiã à Dño, quando Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis exercitus ejus, universæque regna terræ, quæ erãt sub potestate manûs ejus, & omnes populi bellabant contra Jerusalẽ, & contra omnes urbes ejus, dicens; Hæc dicit
2 Dñs Deus Israel; Vade, & loquere ad Sedeciam regẽ Juda: & dices ad eum; Hæc dicit Dñs; Ecce ego tradam civitatẽ hanc in mau⁹ regis Babylonis, & succendet eam
3 igni. Et tu non effugies de manu ej⁹: sed comprehensione capieris, & in manu ejus tradẽris: & oculi tui oculos regis Babylonis videbunt, & os ej⁹ cum ore tuo loquetur, & Babylonem introibis.
4 Attamen audi verbum Dñi, Sedecia rex Juda: Hæc dicit Dñs ad te;
5 Non morieris in gladio, Sed in pace morieris, & secundùm combustiones patrũ tuorum regũ priorum qui fuerunt ante te, sic comburent te: et væ, dñe, plangent te: quia verbũ ego locutus sum, dicit
6 Dñs. Et locut⁹ est Jeremias propheta ad Sedeciam regẽ Juda universa verba hæc in Jerusalẽ. Et
7 exercitus regis Babylonis pugnabat contra Jerusalẽ, & contra omnes civitates Juda, quæ reliquæ erant, contra Lachis, & contra Azecha: hæ enim supererant de civitatibus Juda, urbes munitæ.
8 Verbum, quod factum est ad Jeremiam à Domino, postquàm percussit rex Sedecias fœdus cum omni populo in Jerusalem, prædicans; Ut dimitteret unusquisque servum suum, & unusquisque ancillã suã, Hebræum, & Hebræam, liberos: et nequaquam dominarentur eis, id est, in Judæo & fra-
10 tre suo. Audierunt ergò omnes principes & universus populus, qui inierant pactum ut dimitteret unusquisque servum suum, & unusquisque ancillam suam liberos, & ultrà non dominarentur eis: audierunt igitur, & dimiserunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

[illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

[illegible]

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

24 Nonne vidisti quid popul⁹ hic loquitur; dicendo: Duæ cognationes quas elegit Dñs, & projecit eas; & populum meum irritare faciunt, quo non ultrà sit popul⁹ ministrans coram me in conspectu eorum. Hæc dicit Dñs:
25 Sicut non potest fieri ut aboleatur pactum meum quod statui cum die &
26 cum nocte; sic statuta cœli & terræ non posui ut transeant. Semen quoque Jacob & David servi mei non aversabor, quo minus applicem ex filiis ejus rum dominatores super semen Abrahæ, & Isaac, & Jacob: reducam enim captivitatem eorum, & miserebor eorum.

CAP. XXXIV.

1 VErbum prophetiæ quod factum est ad Jeremiam à facie Dñi. Et Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis exercit⁹ ejus, & omnia regna terræ dominationis man⁹ ejus, & omnes populi præliabantur adversum Jerusalem, & adversum omnes urbes ejus; dicendo: Hæc dicit Dñs Deus Israel;
2 Vade & dic Sedechiæ regi trib⁹ domus Juda, & dices ei: Hæc dicit Dñs; Ecce ego tradam civitatem istã in manũ regis Babylonis, & succendet eam
3 igni. Et tu non liberaberis de manu ejus; quia comprehensione capieris, & in manum ejus traderis, & oculi tui oculos regis Babylonis videbunt, & os ejus cum ore tuo loquetur, & in Babylonem duceris. Verumtamen
4 suscipe verbum Dñi Sedechia rex tribus dom⁹ Juda. Hæc dicit Dñs de te;
5 Non interficiẽris gladio. Sed in pace morieris, & secundùm combustiones patrum tuorum regum priorum qui fuerunt ante te, sic exurent te: væ per regem, plangent te, quia verbum hoc locutus sum, dicit Dñs. Et
6 locut⁹ est Jeremias propheta cum Sedechia rege tribus domus Juda omnia
7 verba hæc in Jerusalem. Et exercitus regis Babylonis pugnabant contra Jerusalem, & contra omnes civitates domus Juda quæ remanserant, contra Lachis & contra Azecha; hæ enim remanserant de civitatib⁹ domus Juda
8 urbes munitæ. Verbum prophetiæ quod factum est cum Jeremia à facie Dñi, postquam percussit rex Sedechias pactum cum omni populo qui erat in Jerusalem, ut prædicarent eis libertatem. Ut dimitteret quisq; servum suum & quisq; ancillam suam, filium Israel & filiam Israel, liberos; ut
9 non in servitutem redigeret fratrem suum Judæum. Et audierunt omnes principes, & omnis populus qui venerant in fœdus, ut dimitteret quisq;
10 servum suum, & quisq; ancillam suam liberos, ita ut non uterentur eis ultra quam servis; & obedierunt, & dimiserunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

An non percipis quid dicant populus iste, 14
quòd duas familias quas elegerat Dominus,
abominatur: & populum meum irritant, ne
sit populus coram me? Sic dicit Dominus, 25
Sin minùs fœdus meum diei & noctis, & le-
ges meas cœli ac terræ ego posui; Ita semen 26
Jacobi & Davidis servi mei abominabor, ne
sumam de semine ipsius principem super do-
mum Abrahami, Isahaci, & Jacobi; quum re-
duxero captivos eorũ, & misert⁹ fuero ipsorũ.

CAP. XXXIV.

SErmo qui factus est ad Jeremiam à Domi- 1
no, dum Nebuchadnosar rex Babelis cum to-
to exercitu suo, omnibúsque regnis terræ do-
minio suo subjectæ, necnon omnes gentes op-
pugnabant Jerosolymam & omnes civitates
ejus. Sic ait Dominus Deus Israelis, Abi 2
dictum Sedeciæ regi Judæ; Sic dicit Domi-
nus, Ecce traditurus sum hanc urbem in ma-
num regis Babyloniæ, ut eam igne comburat.
Et tu non effugies manus ejus, sed proculdu- 3
biò capiêris, & in manus ejus traderis; oculi
tui oculos regis Babyloniæ videbunt, & os
tuum cum ipsius ore loquetur; denique Ba-
bylonem ibis. Verùm audi sermonem Domi- 4
ni Sedecia rex Judæ: Sic ait Dominus de te,
Non es moriturus gladio, sed in pace mori-
turus: Et quemadmodum lamentati sunt ma- 5
jores tuos reges pristinos qui te præcesserunt,
sic te lamentabuntur; hunc enim ego sermo-
nem locutus sum, ait Dominus. Retulit ergò 6
Jeremia propheta Sedeciæ regi Judæ omnes
sermones istos in Jerusalem, Dum copiæ re- 7
gis Babyloniæ oppugnarent Jerosolymam &
reliquas omnes civitates Judæ, *nempe* Lachis
& Azecam; nam istæ præ *cæteris* civitatibus
Judæ, reliquæ manebant civitates munitæ.
Sermo qui fuit ad Jeremiam à Domino, di- 8
cendo (postquam pepigisset rex Sedecia fœ-
dus cum toto populo qui erat Jerosolymis de
promulganda ipsis libertate, Ut quisque ser- 9
vum suum & quisque ancillam suam, Hebræ-
um Hebræámque, liberos dimitteret, nemo
fratrem suum Judæum servitute premeret: Et 10
acquiescentes omnes principes totúsque po-
pulus consensissent quisque servum suum &
quisque ancillam suam liberos dimittere, ut
sibi non servirent ampliús.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

لان هاولاء يتنبون لكم بالظلم * لاني لم ارسلهم قال الرب * ويتنبون باسمي بالظلم
لكي يخاربوكم وتهلكون انتم وانبياوكم الذين يتنبون لكم بالظلم كذبا ولكل هذا الشعب
* ويتكلمت مع الكهنة قايلا هكذا قال الرب لا تسمعوا اقوال الانبياء الكذبة الذين
يتنبون لكم قايلين ها انية بيت الرب تعود من بابل لان هاولاء يتنبون لكم ظلما
ارسلهم * وليس هم انبياء * وليست كلمة الرب فيهم ليستغلوك [*MS Ox. وان كانوا انبياء
وعندهم وحي الرب يطلبون الي الرب القوي ان لا تسكب المتاع الذي بقي في بيت الرب
وفي بيت ملك يهوذا وال اورشليم * وينطلق به الي بابل *] لان هكذا قال الرب القوي
اله اسراييل في العمودين والبحر والانية وساير المتاع الذي بقي في هذه القرية الذي لم
ياخذه بختنصر ملك بابل حيث سبي يوخانيا ملك يهوذا الي بابل وجميع الاشراف يهوذا
واورشليم] *** والاواني المتبقية التي لم ياخذها ملك بابل لما جلي يوخانيا من اورشليم
الي بابل تدخل يقول الرب * الفصل الخامس والثلثون * وكان في السنة الرابعة
لصدقيا ملك يهوذا في الشهر الخامس قال لي حنانيا بن عازور النبي الكذاب الذي من
عاناون في بيت الرب تجاه الكهنة وكل الشعب قايلا * هكذا قال الرب كسرت نير ملك بابل
* ايضا سنتين ايام انا ارد الي هذا الموضع انية بيت الرب * ويوخانيا وسبي يهوذا
اكسر نير ملك بابل [*MS.Ox. قال ارميا لحننيا النبي الكذاب امام الكهنة وجميع
الشعب القيام في بيت الرب] فقال ارميا * بالحقيقة هكذا قال الرب يقيم الرب كلمتك التي
تنبت بها لترد انية بيت الرب وكل الجلوة من بابل الي هذا الموضع *

Isti inquam, iniquè prophetant vobis:
Nam ego non misi eos, dixit Dominus, 15
attamen falsum prophetant nomine meo,
ut expugnent vos, & pereatis cùm vos
tum prophetæ vestri qui iniquè falsitatem
prophetant vobis & toti huic populo. 16
Allocutus sum etiam sacerdotes, dicens, 17
Sic dixit Dominus, Ne acquiescatis dictis
prophetarum mendacium qui prophetant
vobis, dicentes; Ecce vasa domûs Domi-
ni reditura sunt ex Babele: nam isti per-
versè prophetant vobis. Non misi eos, 18
neque sunt prophetæ, nec est verbum Do-
mini penes ipsos, ut audeant opponere se
tibi. [MS. Oxon. *Quòd si prophetæ sunt,* 19
& revelatio Domini apud ipsos, postulent
à Domino potentissimo ut non incedant
vasa quæ reliqua sunt in domo Domini,
& in domo regis Judæ, & apud cives
Jerosolymæ, ut non abeant inquam in Ba-
byloniam.] *Quoniam sic dicit Dominus* [*po-*
tentissimus Deus Israelis, de columnis, de
mari, de instrumentis, cæterisque vasis quæ
reliqua sunt in civitate hac, quæ non ac-
cepit Bochtonassar rex Babelis, quum ca-
ptivum abduxit Jochaniam regem Judæ
in Babyloniam, & omnes principes Judæ 20
& Jerusalem,] *Etiam vasa quæ non* 21
tulit rex Babelis quando deportavit Jo- 22
chaniam ex Jerusalem, in Babelem intra-
bunt, ait Dominus.

CAP. XXXV.

P*Reterea factum est anno quarto Sede-* 1
ciæ regis Judæ, mense quinto, ut allo-
queretur me Hanania filius Azoris prophe-
ta mendax, qui erat de Gibaone, in domo
Domini, coram sacerdotibus totóque po-
pulo, dicens; Sic dixit Dominus, Fregi 2
jugum regis Babelis. Duo adhuc dierum 3
anni restant, post quos ego restituam in
hunc locum vasa domûs Domini; &
Jochaniam, Et captivitatem Judæ; 4
quia fracturus sum jugum regis Babelis.
[MS. Oxon. *Tum dixit Jeremia Hana-* 5
niæ pseudoprophetæ coram sacerdotibus,
& universo populo qui astabant in domo
Domini,] *dixit inquam Jeremia; Verè* 6
sic ait Dominus? præstet Dominus ver-
bum tuum quòd prophetâsti, ut restituat
vasa domûs Domini totámque captivita-
tem, è Babele in hunc locum.

ירמיה: לד

& , servos reduxerunt & , postea sunt conversi Et
11 וישובו אחרי־כן וישיבו את־העבדים ואת־
, servos in eos subjugaverunt & : liberos dimiserant quos , ancillas
השפחות אשר שלחו חפשים ויכבישום לעבדים
Irmejahu ad DOMINI verbum fuit Et .ancillas in &
12 ולשפחות: ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו
Deus DOMINUS dixit Sic : dicendo , DOMINO à
13 מאת יהוה לאמר: כה־אמר יהוה אלהי
me educere die in , vestris patribus cum fœdus excidi Ego : Israel
ישראל אנכי כרתי ברית את־אבותיכם ביום הוצאי
fine A : dicendo , servorum domo de , Ægypti terra è eos
14 אותם מארץ מצרים מבית עבדים לאמר: מקץ
qui , Hebræum suum fratrem vir dimittetis annorum septem
שבע שנים תשלחו איש את־אחיו העברי אשר־
liberum eum dimittes & , annis sex tibi serviet & , tibi vendetur
ימכר לך ועבדך שש שנים ושלחתו חפשי
inclinaverunt nec , me ad vestri patres audierunt non & : te cum à
מעמך ולא־שמעו אבותיכם אלי ולא הטו
fecistis & , hodie vos estis conversi Et .suam aurem
15 את־אזנם: ותשבו אתם היום ותעשו את־
: suo socio vir libertatem prædicandum ad , meis oculis in rectum
הישר בעיני לקרא דרור איש לרעהו
est invocatum quam , domo in meæ facies ad pactum excidistis &
ותכרתו ברית לפני בבית אשר־נקרא
, meum nomen profanastis & , estis reversi Et .eam super meum nomen
16 שמי עליו: ותשבו ותחללו את־שמי
, suam ancillam unusquisque & , suum servum unusquisque reduxistis &
ותשבו איש את־עבדו ואיש את־שפחתו
eos subjugastis & : suam animam in liberos eos dimisistis quos
אשר־שלחתם חפשים לנפשם ותכבשו אתם
Propterea .ancillas in & , servos in vobis existendum ad
17 להיות לכם לעבדים ולשפחות: לכן
, me ad audivistis non Vos : DOMINUS dixit sic
כה־אמר יהוה אתם לא־שמעתם אלי
unumquemque & , suo fratri unumquemque libertatem prædicandum ad
לקרא דרור איש לאחיו ואיש
, DOMINUS dixit , libertatem vobis prædicans ego ecce : suo socio
לרעהו הנני קרא לכם דרור נאם־יהוה
vos dabo & : famem ad & , pestem ad , gladium ad
אל־החרב אל־הדבר ואל־הרעב ונתתי אתכם
viros dabo Et .terræ regnis cunctis commotionē in
18 לזועה לכל ממלכות הארץ: ונתתי את־האנשים
fœderis verba statuerunt non qui , meum pactum transgredientes
העברים את־ברתי אשר לא־הקימו את־דברי הברית
, duo in conciderunt quod vitulum : meas facies ad exciderunt quod
אשר כרתו לפני העגל אשר כרתו לשנים
principes & , Jehudah Principes .ejus partes inter transierunt &
19 ויעברו בין בתריו: שרי יהודה ושרי
, terræ populum omnem & , sacerdotes & , eunuchos , Jerusalaim
ירושלם הסרסים והכהנים וכל עם הארץ
manum in eos dabo Et .vituli partes inter transeuntes
20 העברים בין בתרי העגל: ונתתי אותם ביד
erit & : eorum animam quærentium manum in & , eorum inimicorum
איביהם וביד מבקשי נפשם והיתה
.terræ animali & , cœlorum volatili escam in eorum morticinium
נבלתם למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ:
manum in dabo ejus principes & , Jehudah regem Sidchijahu Et
21 ואת־צדקיהו מלך־יהודה ואת־שריו אתן ביד
manum in & : eorum animam quærentium manum in & , eorum inimicorum
איביהם וביד מבקשי נפשם וביד
.vobis desuper ascendentium , Babel regis virtutis
חיל מלך בבל העלים מעליכם:

Versio VULG. LAT.

11 Et conversi sunt deinceps : &
retraxerunt servos & ancillas
suas, quos dimiserant liberos, &
subjugaverunt in famulos & fa-
12 mulas. Et factum est verbum
Domini ad Jeremiam à Domi-
13 no, dicens; Hæc dicit Domi-
nus Deus Israel ; Ego percussi
fœdus cum patribus vestris, in
die quâ eduxi eos de terra Ægy-
pti, de domo servitutis, dicens ;
14 Cùm completi fuerint septem
anni, dimittat unusquisque fra-
trem suum Hebræum, qui ven-
ditus est ei, & serviet tibi sex an-
nis : & dimittes eum à te libe-
rum : & non audierunt patres
vestri me, nec inclinaverunt au-
15 rem suam. Et conversi estis vos
hodie, & fecistis quod rectum
est in oculis meis, ut prædicare-
tis libertatem unusquisque ad a-
micum suum : & inistis pactum
in conspectu meo, in domo, in
qua invocatum est nomen meum
16 super eam. Et reversi estis, &
commaculâstis nomen meum :
& reduxistis unusquisque ser-
vum suum, & unusquisque an-
cillam suam, quos dimiseratis ut
essent liberi & suæ potestatis :
& subjugâstis eos ut sint vobis
17 servi & ancillæ. Propterea hæc
dicit Dominus; Vos non audistis
me, ut prædicaretis libertatem
unusquisque fratri suo, & unus-
quisque amico suo : ecce ego
prædico vobis libertatem, ait
Dominus, ad gladium, ad pe-
stem, & ad famem : & dabo vos
in commotionem cunctis re-
18 gnis terræ. Et dabo viros, qui
prævaricantur fœdus meum, &
non observaverunt verba fœde-
ris, quibus assensi sunt in con-
spectu meo, vitulum quem con-
ciderunt in duas partes, & trans-
19 ierunt inter divisiones ejus: Prin-
cipes Juda & principes Jerusa-
lem, eunuchi & sacerdotes, &
omnis populus terræ, qui trans-
ierunt inter divisiones vituli :
20 Et dabo eos in manus inimico-
rum suorum, & in manus quæ-
rentium animam eorum : & erit
morticinum eorum in escam vo-
latilibus cœli, & bestiis terræ.
21 Et Sedeciam regem Juda, &
principes ejus, dabo in manus
inimicorum suorum, & in manus
quærentium animas eorum, & in
manus exercituum regis Babylo-
nis, qui recesserunt à vobis.

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Πλὴν ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου, ὃν ἐγὼ
λέγω εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν καὶ εἰς τὰ ὦτα παν-
8 τὸς τοῦ λαοῦ. Οἱ προφῆται οἱ γεγονότες
πρότεροί μου καὶ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰ-
ῶνος, καὶ ἐπροφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς, καὶ
9 ἐπὶ βασιλείας μεγάλας εἰς πόλεμον. Ὁ
προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην, ἐλ-
θόντος τοῦ λόγου, γνώσονται τὸν προφήτην ὃν
10 ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει. Καὶ ἔ-
λαβεν Ἀνανίας ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ
λαοῦ τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου Ἱερεμίου, καὶ
11 συνέτριψεν αὐτούς. Καὶ εἶπεν Ἀνανίας κατ'
ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ, λέγων, Οὕτως
εἶπε κύριος, Οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν
βασιλέως Βαβυλῶνος ἀπὸ τραχήλων πάν-
12 των τῶν ἐθνῶν. Καὶ ᾤχετο Ἱερεμίας εἰς τὴν
ὁδὸν αὐτοῦ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς
Ἱερεμίαν, μετὰ τὸ συντρίψαι Ἀνανίαν τοὺς
κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου (ι) αὐτοῦ, λέγων,
13 Βάδιζε, καὶ εἰπὸν πρὸς Ἀνανίαν, λέγων,
Οὕτως εἶπε κύριος, Κλοιοὺς ξυλίνους συν-
έτριψας, καὶ ποιήσω ἀντ' αὐτῶν κλοιοὺς σι-
14 δηροῦς· Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Ζυγὸν σι-
δηροῦν ἔθηκα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν
ἐθνῶν, ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος.
15 Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας τῷ Ἀνανίᾳ, Οὐκ ἀπέ-
σταλκέ σε κύριος, (κ) καὶ πεποιθέναι ἐποί-
16 ησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ. Διὰ τοῦτο
οὕτως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω
σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, τούτῳ τῷ ἐνιαυ-
17 τῷ ἀποθανῇ. Καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ (λ)
μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ.

Veruntamen audite verbum (…)
Domini, quod ego dico in auribus
vestris, & in auribus (…)
populi. Prophetæ, qui fuerunt
priores me, & priores vobis (…)
culo; & prophetaverunt (…)
terram multam, & super (…)
magna in (d) bellum. Prophet(…)
qui prophetavit in pacem (…)
te verbo, cognoscent prophet(…)
quem misit eis Dominus in (…)
Et tulit Ananias in oculis (…)
versi populi catenas de collo (…)
remiæ, & contrivit eas. Et (…)
Ananias ante oculos omnis (…)
li, dicens; Sic dixit Domin(…)
Sic conteram jugum regis (…)
bylonis de collo omnium gent(…)
um. Et abiit Hieremias in (…)
suam. Et factum est verbum (…)
mini ad Hieremiam, post(…)
contrivit Ananias catenas (…)
collo ejus, dicens; Vade, & (…)
ad Ananiam, dicens; Sic dixit
Dominus; Catenas ligneas con-
trivisti : & faciam pro eis (…)
nas ferreas : Quia sic dixit Do(…)
nus; Jugum ferreum posui (…)
collum cunctarum gentium (…)
perandum regi (f) Babylo(…)
Et dixit Hieremias Anania(…)
misit te Dominus : & confid(…)
fecisti populum istum super (…)
quo. Idcircò sic dixit Dominus
Ecce ego emitto te à facie (…)
hoc anno (g) morieris. Et (…)
tuus est in mense septimo.

MS.A. (ι) ἹΕΡΕΜΙΟΥ, ΛΕΓΩΝ, ΒΑΔΙΣΟΝ (κ) καὶ σὺ (λ) ἑβδόμῳ μηνί.

Cap. 29. Vulg. Lat. ΚΕΦ. κθ'.

1 Καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου
οὓς ἀπέστειλεν Ἱερεμίας ἐξ Ἱερουσαλὴμ πρὸς
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας, καὶ πρὸς τοὺς
ἱερεῖς, καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας, ἐπι-
στολὴν εἰς Βαβυλῶνα τῇ ἀποικίᾳ, καὶ πρὸς
2 (α) ἅπαντα τὸν λαόν, Ὕστερον ἐξελθόντος
Ἰεχονίου τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς βασιλίσσης, καὶ
τῶν εὐνούχων, καὶ παντὸς ἐλευθέρου, καὶ δεσμώ-
3 του, καὶ τεχνίτου ἐξ Ἱερουσαλήμ, Ἐν χειρὶ (β)
Ἐλεασὰν υἱοῦ Σαφάν, καὶ Γαμαρίου υἱοῦ Χελ-
κίου, ὃν ἀπέστειλε Σεδεκίας βασιλεὺς Ἰού-
δα, πρὸς βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Βαβυ-
4 λῶνα λέγων, Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς
Ἰσραὴλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν (γ) ἀπῴκισα
5 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, Οἰκοδομήσατε (δ) οἴκους,
καὶ κατοικήσατε, καὶ φυτεύσατε παραδείσους,
6 καὶ (ε) φάγετε τοὺς καρποὺς αὐτῶν, Καὶ λά-
βετε γυναῖκας, καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ
θυγατέρας, καὶ λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν
γυναῖκας, καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἀν-
δράσι, καὶ πληθύνεσθε, καὶ μὴ σμικρυν-
θῆτε·

CAP. XXXVI.

Et (a) hæc sunt verba (…)
quæ misit Hieremias de Hieru(…)
lem ad seniores transmigratio(…)
nis, & ad sacerdotes, & ad
pseudoprophetas, ((b) epistolam)
in Babylonem transmigratio(…)
& ad omnem (c) populum (…)
Postquam egressus est Jechonias
rex, & regina, & eunuchi, &
omnis liber, & vinctus, & ar-
tifex de Hierusalem, In manu
Eleasan filii Saphan, et Gama-
riæ filii Chelciæ; quem misit Se-
decias rex Juda ad regem Ba-
bylonis in Babylonem, dicens;
Sic dixit Dominus Deus Israel
super transmigrationem, quam
transtuli de Hierusalem; Ædi-
ficate domos, et habitate, &
plantate pomaria, et comedite
fructus eorum; Et accipite uxo-
res, et generate filios, et filias;
et accipite filiis vestris uxores,
et filias vestras date (h) viris,
et multiplicamini, et nolite mi-
nui;

MS.A. (α) πάντα (β) Ἐλεασὰρ (γ) ἀπῴκισεν ἐξ Ἱερουσαλὴμ (δ) οἰκίας, (ε) φάγεσθαι τοὺς καρποὺς αὐτῶν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ותבו בתר כן ואתיבו ית עבדין וית אמהתא דפטרו בני חורין וכבישונון לעבדין
12 ולאמהן: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה מן קדם יי למימר: כדנן אמר
13 יי אלהא דישראל אנא גזרית קים עם אבהתכון ביומא דאפקית יתהון מארעא
14 דמצרים מבית עבדותא למימר: מסוף שבע שנין תשלחון גבר ית אחוהי בר ישראל
דיזדבן לך ויפלחנך שית שנין ותפטרניה בר חורין מעמך ולא קבילו אבהתכון
15 למימרי ולא ארכינו ית אודנהון: ותבתון אתון יומא דין ועבדתון ית דכשר קדמי
16 למקרי חירו גבר לחבריה וגזרתון קים קדמי בביתא דאתקרי שמי עלוהי: ותבתון
ואחלתון ית שמי ואתיבתון גבר ית עבדיה וגבר ית אמתיה די פטרתון בני חורין
17 לנפשתהון וכבשתון יתהון למהוי לכון לעבדין ולאמהן: בכן כדנן אמר יי אתון
לא קבלתון למימרי למקרי חירו גבר לאחוהי וגבר לחבריה הא אנא מכלי לכון
חירו אמר יי מן חרבא ומן מותא ומן כפנא ואתן יתכון לזיע לכל מלכות ארעא:
18 ואתן ית גבריא דעברו על קימי דלא קימו ית פתגמי קימא דגזרו קדמי עגלא
19 דפסקו לתרין ועברו בין פלגוהי: רברבי יהודה ורברבי ירושלם ורברביא
20 וכהניא וכל עמא דארעא דעברו בין פלגי עגלא: ואמסר יתהון ביד בעלי
דבביהון וביד דבען למקטלהון ותהי נבלתהון משגרא למיכל לעופא דשמיא
21 ולבעירא דארעא: וית צדקיה מלך שבטא דבית יהודה וית רברבוהי אמסר
ביד בעלי דבביהון וביד דבען למקטלהון וביד משרית מלכא דבבל דאסתלקא
מנכון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et posteà conversi sunt, & reduxerunt servos & ancillas quos dimise-
rant liberos, & subjugaverunt eos in servos & in ancillas. Et factum est
verbum prophetiæ à facie Domini, cum Jeremia *à conspectu Domini*
dicendo : Hæc dicit Dominus Deus Israel : Ego pepigi pactum cum pa-
tribus vestris, in die qua eduxi eos de terra Ægypti de domo servitutis,
dicens : Post finem septem annorum dimittetis unusquisque fratrem suum
Israelitam, qui venditus fuerit tibi, & serviet tibi sex annis, & dimittes
eum liberum à te; & non obedierunt patres vestri verbo meo, nec incli-
naverunt aures suas. Et conversi estis vos hodiè, & fecistis quod rectum est
coram me ut prædicaretis libertatem quisque proximo suo, & inivistis pa-
ctum in conspectu meo, in domo in qua invocatum est nomen meum. Et
aversi estis, & violâstis nomen meum, & reduxistis quisque servum suum,
& quisque ancillam suam, quos vos dimiseratis liberos animæ suæ; & sub-
jugâstis eos ut essent servi vobis & ancillæ. Propterea hæc dicit Domi-
nus : Vos non recepistis verbum meum, ut prædicaretis libertatem quisque
fratri suo & quisque proximo suo. Ecce ego clamo vobis libertatem, dicit
Dominus, ad gladium, ad pestem & famem, & dabo vos in commotionem
omnibus regnis terræ. Et dabo viros qui transgressi sunt pactum meum,
qui non confirmaverunt verba pacti mei, quod inierunt coram me, vitu-
lum quem conciderunt in duas partes, & transierunt inter divisiones ejus.
Principes Juda, & principes Jerusalem, & principes & sacerdotes, &
omnis populus terræ, qui transierunt inter divisiones vituli. Et tradam
eos in manum inimicorum suorum, et in manum quærentium occidere
eos, et erit eorum cadaver projectum in cibum avibus cœli, et bestiis ter-
ræ. Sedechiam quoque regem *tribus* domus Juda, et principes ejus tra-
dam in manum inimicorum suorum, et in manum quærentium occidere
eos, et in manum exercitus regis Babylonis, qui discessit à vobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Cùm autem eos libertate donâssent, iterum 11
conversi servitute pressissent manumissos, &
servos effecissent) Fuit inquam, sermo Do- 12
mini ad Jeremiam, dicendo; Sic ait Domi- 13
nus Deus Israelis, Ego pepigeram fœdus
cum majoribus vestris quo die eduxi eos è
terra Ægypti, è domo servitutis, dicendo;
Post septem annos dimittetis quisque fratrem 14
suum Hebræum qui se tibi vendiderit; ser-
viet tibi sex annos, tum liberum dimittes
eum abs te: sed non acquieverunt mihi ma-
jores vestri, neque inclinaverunt ad me au-
rem suam. Reversi quidem vos hodie, fe- 15
cistis quod rectum est in oculis meis, promul-
gando libertatem quisque socio suo: at *post-
quam* fœdus pepigistis coram me in æde su-
per quam invocatum est nomen meum. Mu- 16
tâstis consilium, & prophanâstis nomen me-
um, repetentes quisque servum suum & quis-
que ancillam suam, quos sibi ipsis liberos di-
miseratis, & subjugâstis eos ut essent vobis
servi & ancillæ. Iccirco sic ait Dominus 17
Deus Israelis; *Quia* vos non obtemperâstis
mihi proclamando quisque libertatem socio
suo, ecce ego libertatem proclamo vobis ad
gladium, famem, ac pestem, dicit Dominus;
& proponam vos in formidinem cunctis re-
gnis terræ. Et viros illos qui transgressi sunt 18
fœdus meum, qui non steterunt sermonibus
fœderis quod pepigerunt coram me; reddam
ut vitulum illum quem duas in partes secue-
runt, & transierunt inter divisiones ejus:
Principes *scilicet* Judæ & Jerosolymæ, eunu- 19
chos, sacerdotes, & universum terræ populũ,
qui transierunt inter dimidiatas illius vituli
partes: Tradámq; in manum hostium ipso- 20
rum, & in manum quærentium animam ipso-
rum; erúntque cadavera ipsorum cibo vo-
lucribus cœli & bestiis terræ: Et Sedeci- 21
am regem Judæ, ac principes ejus tradam in
manum inimicorum eorum, & in manum
quærentium animam eorum, in manum in-
quam, copiarum regis Babyloniæ, quæ ascen-
suræ sunt contra ipsos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لكن اسمعوا قول الرب الذي انا اقوله في اذانكم وفي اذان كل الشعب * الانبيا[ء]
الذين كانوا قبلي وقبلكم منذ الدهر * وتنبوا على الارضين الكثيرة وعلى ممالك
عظيمات بالحرب * الذي يتنبا بالسلامة اذ ياتيه القول يعرفون النبي الذي ارسله الرب
لهم بالايمان * واخذ حنانيا تجاه كل الشعب الاطواق من عنق ارميا وكسرهم * وقال حنانيا
تجاه كل الشعب قايلا . هكذا قال الرب . هكذا اكسر نير ملك بابل من جميع اعناق
الامم . وذهب ارميا في طريقه *

* وكان قول الرب الى ارميا من بعد ما كسر حنانيا الاطواق من عنقه قايلا .
* انطلق فقل لحنانيا قايلا . هكذا قال الرب . انت كسرت الاطواق الخشبية وانا اصنع
عوضهم اطواقا حديدية * لان هكذا قال الرب . نيرا من حديد وضعت على عنق جميع
الامم ليعملوا لملك بابل * وقال ارميا لحنانيا . لم يرسلك الرب وانت جعلت هذا الشعب ان
يتوكل على الظلم * لاجل هذا هكذا قال الرب ها انا ارسلك من وجه الارض . وفي ه
السنة تموت * فمات في الشهر السابع *

* الفصل السادس والثلثون *

* وهذه اقوال الكتاب الذين ارسلهم ارميا من ايروسليم الى مشايخ الجلوة وللكهنة وللانبيا[ء]
الكذبة . رسالة الى بابل في السبي والى كل الشعب المتاخر * حين خرج يوحانيا الملك
والملكة والخصيان وكل حر واسير وصانع من ايروسليم * بيد اليعازار بن صافان وعامار
بن شلكيوا الذي ارسله صادقيا ملك يهودا الى ملك بابل قايلا * هكذا قال الرب ا
اسرائيل على السبي الذي سبيته من ايروسليم * ابنوا بيوتا واغرسوا بساتين وكلوا
ثمرها * واتخذوا نساء واعطوا بناتكم لرجال . اكثروا ولا تقلوا .

Veruntamen audite sermonem Domini 7
quem ego dicturus sum in auribus ve-
stris, & in auribus totius populi: Tam 8
Prophetæ qui me & vos jamdudum præ-
cesserunt, et prophetaverunt de terris mul-
tis & de regnis magnis bellum; Quàm 9
qui pacem prophetat: eveniente sermone,
cognoscant homines utrùm prophetam mi-
serit eis Dominus fidelem. Tum arre- 10
ptas Hanania coram toto populo numel-
las è collo Jeremiæ, fregit; Et locu- 11
tus est Hanania coram universo populo,
dicens; Sic ait Dominus, Ita frangam
jugum regis Babelis ex omnibus collis gen-
tium: abiitque Jeremia in viam suam.

Fuit autem sermo Domini ad Jere- 12
miam postquam fregisset Hana-
nia numellas è collo ipsius, di-
centis;

Vade & alloquere Hananiam, dicens; 13
Sic dixit Dominus, Tu fregisti numel-
las ligneas; at ego faciam loco illarum
numellas ferreas. Nam ita dixit Do- 14
minus, Jugum ferreum imposui collo
cunctarum gentium, ut operentur regi
Babelis. Dixit præterea Jeremia ad 15
Hananiam; Non misit te Dominus, tu
tamen efficis ut populus iste confidat
iniquitati. Hanc ob rem sic dixit Do- 16
minus; Ecce ego emissurus sum te è
superficie terræ, & hoc anno morieris.
Et mortuus est mense septimo. 17

CAP. XXXVI.

Cæterùm hi sunt sermones epistolæ, 1
quos misit Jeremia de Jerusalem ad se-
niores captivitatis, ad sacerdotes, & ad
falsos prophetas: epistolæ ad Babelem in
captivitate existentem, *& ad omnem po-*
pulum qui superfuit, Quando Jochania 2
rex cum regina, eunuchis, omnibus in-
genuis & mancipiis, atque artificibus, e-
gressus est Jerosolymis: Missæ per Elia- 3
zarum filium Saphanis, & Gamarium
filium Selechiæ, quem mittebat Sedecia
rex Judæ ad regem Babelis, dicens; Sic 4
dixit Dominus Deus Israelis de captivis
quos abduxi de Jerusalem: Extruite 5
domos, hortos plantate, & fructus eo-
rum comedite: uxores ducite, & filias 6
vestras locate maritis: crescite, & ne mi-
nuamini;

ירמיה : לה

,hane civitatem ad eos reducam & ,Dominus dixit ,præcipiens ego Ecce
22 הנני מצוה נאם־יהוה והשבתים אל־העיר הזאת
& : igni in eam incendent & ,eam capient & ,eam super præliabuntur &
ונלחמו עליה ולכדוה ושרפה באש ואת־
.habitatore absque solitudinem dabo Jehudah civitates
ערי יהודה אתן שממה מאין ישב :

CAP. XXXV. לה

Jehojachim diebus in ,Domino cum à Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה בימי יהויקים
,Rechabitarum domum ad Vade : dicendo ,Jehudah regis Josijahu filii
2 בן־יאשיהו מלך יהודה לאמר : הלוך אל־בית הרכבים
; cubiculorum unum ad Domini domum eos introduces & , eos alloqueris &
ודברת אותם והבאותם בית יהוה אל־אחת הלשכות
Irmejahu filium Jaazanjah assumpsi Et .vinum eis propinabis &
3 והשקית אותם יין : ואקח את־יאזניה בן־ירמיהו
universam & ,ejus filios omnes & ,ejus fratres & ,Chabassinjah filii
בן־חבצניה ואת־אחיו ואת־כל־בניו ואת כל־
cubiculum ad ,Domini domum eos introduxi Et .Rechabitarum domum
4 בית הרכבים : ואבא אתם בית יהוה אל־לשכת
cubiculum apud quod ,Dei viri Igdaljahu filii Chanan filiorum
בני חנן בן־יגדליהו איש האלהים אשר־אצל לשכת
.liminis custodis Sallum filii Mahasejahu cubiculum supra quod ,principum
השרים אשר ממעל ללשכת מעשיהו בן־שלם שמר הסף :
:calices & ,vino plenos scyphos Rechabitarum domus filiorum facies ad dedi Et
5 ואתן לפני בני בית־הרכבים גבעים מלאים יין וכסות
quia : vinum bibemus Non : dixerunt Et .vinum Bibite : eos ad dixi &
6 ואמר אליהם שתו־יין : ויאמרו לא נשתה־יין כי
bibetis Non : dicendo ,nobis super præcepit noster pater Rechab filius Jonadab
יונדב בן־רכב אבינו צוה עלינו לאמר לא תשתו־
,ædificabitis non domum Et .seculum in usque vestri filii & , vos vinum
7 יין אתם ובניכם עד־עולם : ובית לא־תבנו
sed : vobis erit nec ,plantabitis non vineam & ,feretis non fementem &
וזרע לא־תזרעו וכרם לא־תטעו ולא יהיה לכם כי
multis diebus vivatis ut ,vestris diebus cunctis habitabitis tabernaculis in
באהלים תשבו כל־ימיכם למען תחיו ימים רבים
voce in audivimus Et .ibi peregrinantes vos qua ,humi faciebus super
8 על־פני האדמה אשר אתם גרים שם : ונשמע בקול
non ad ,nobis præcepit quæ omnibus in nostri patris Rechab filii Jehonadab
יהונדב בן־רכב אבינו לכל אשר צונו לבלתי
,nostri filii , nostræ uxores , nos ,nostris diebus cunctis vinum bibendum
שתות־יין כל־ימינו אנחנו נשינו בנינו
,ager & , vinea & : nostræ sessioni domos ædificandum non ad Et .nostræ filiæ &
9 ובנתינו : ולבלתי בנות בתים לשבתנו וכרם ושדה
,obedivimus & ; tentoriis in habitavimus Et .nobis fuit non fementis &
10 וזרע לא יהיה־לנו : ונשב באהלים ונשמע
fuit Et .noster pater Jonadab nobis præcepit quæ omnia juxta fecimus &
11 ונעש ככל אשר־צונו יונדב אבינו : ויהי
,Venite : diximus & ,terram ad Babel rex Nebuchadresar ascendendo in
בעלות נבוכדראצר מלך־בבל אל־הארץ ונאמר באו
virtutis faciebus à & ,Chasdim virtutis faciebus à ,Jerusalaim ingrediamur &
ונבוא ירושלם מפני חיל הכשדים ומפני חיל
,Irmejahu ad Domini verbum fuit Et .Jerusalaim in mansimus & : Aram
12 ארם ונשב בירושלם : ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו
dices & ,Vade ; Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic : dicendo
13 לאמר : כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הלך ואמרת
disciplinam recipietis Nonne : Jerusalaim habitatoribus & ,Jehudah viro
לאיש יהודה וליושבי ירושלם הלוא תקחו מוסר
? Dominus dixit ,mea verba ad audiendum ad
לשמע אל־דברי נאם־יהוה :

Versio VULG. LAT.

12 Ecce ego præcipio, dicit Do-
minus, & reducam eos in civita-
tem hanc, & præliabuntur ad-
versùs eam, & capient eam, &
incendent igni: & civitates Ju-
da dabo in solitudinem, eò quòd
non sit habitator.

CAP. XXXV.

1 VErbum, quod factum est ad
Jeremiam à Domino, in diebus
Joakim filii Josiæ regis Juda, di-
2 cens; Vade ad domum Recha-
bitarum: & loquere eis, & in-
troduces eos in domum Domi-
ni, in unam exedram thesauro-
rum, & dabis eis bibere vinum.
3 Et assumpsi Jezoniam filium Je-
remiæ filii Habsaniæ, & fratres
ejus,& omnes filios ejus, & uni-
versam domum Rechabitarum:
4 Et introduxi eos in domum Do-
mini ad gazophylacium filio-
rum Hanan, filii Jegedeliæ ho-
minis Dei, quod erat juxta ga-
zophylacium principum, super
thesaurum Maasiæ filii Sellum,
5 qui erat custos vestibuli. Et
posui coram filiis domûs Re-
chabitarum scyphos plenos vi-
no, & calices: & dixi ad eos;
6 Bibite vinum. Qui responde-
runt, Non bibemus vinum:
quia Jonadab filius Rechab, pa-
ter noster, præcepit nobis, di-
cens; Non bibetis vinum vos,
& filii vestri, usque in sempi-
7 ternum: Et domum non ædifi-
cabitis, & sementem non feretis,
& vineas non plantabitis, nec
habebitis: sed in tabernaculis
habitabitis cunctis diebus ve-
stris, ut vivatis diebus multis
super faciem terræ, in qua vos
8 peregrinamini. Obedivimus er-
gò voci Jonadab filii Rechab,
patris nostri, in omnibus quæ
præcepit nobis, ita ut non bi-
beremus vinum cunctis diebus
nostris nos, & mulieres nostræ,
9 filii, & filiæ nostræ: Et non ædificaremus domos ad habitandum: & vineam, & agrum, &
10 sementem non habuimus: Sed habitavimus in tabernaculis, & obedientes fuimus, juxta o-
11 mnia, quæ præcepit nobis Jonadab pater noster. Cùm autem ascendisset Nabuchodonosor
rex Babylonis ad terram nostram, diximus; Venite, & ingrediamur Jerusalem à facie exer-
12 citûs Chaldæorum, & à facie exercitûs Syriæ: & mansimus in Jerusalem. Et factum est
13 verbum Domini ad Jeremiam, dicens; Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel; Vade,
& dic viris Juda, & habitatoribus Jerusalem; Numquid non recipietis disciplinam ut obedi-
atis verbis meis, dicit Dominus?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ζητήσατε εἰς εἰρήνην τῆς γῆς, εἰς ἣν ἀπῴκισα ὑμᾶς ἐκεῖ· καὶ (ε)προσεύξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον, ὅτι ἐν (ζ) εἰρήνῃ αὐτῆς εἰρήνη ὑμῖν.
8 Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς οἱ ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν, καὶ μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς οἱ μάντεις ὑμῶν, καὶ μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνύπνια ὑμῶν, ἃ ὑμεῖς ἐνυπνιάζεσθε,
9 Ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
10 καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι Βαβυλῶνι ἑβδομήκοντα ἔτη, ἐπισκέψομαι ὑμᾶς, καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς, (η) τοῦ ἀποστρέψαι τὸν λαὸν ὑμῶν
11 εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Καὶ λογιοῦμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης, καὶ οὐ κακά, τοῦ δοῦναι ὑμῖν ταῦ-
12 τα. Καὶ προσεύξασθε πρός με,
13 καὶ εἰσακούσομαι ὑμῶν. Καὶ (θ)ἐκζητήσατέ με, καὶ εὑρήσετέ με· (ϑ) ὅτι ζητήσετέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
14 ὑμῶν, Καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν. Ὅτι
15 εἴπατε, Κατέστησεν ἡμῖν κύριος (ι) προφήτας ἐν Βαβυλῶνι· Οὕτως
21 εἶπε κύριος ἐπὶ Ἀχιάβ, καὶ ἐπὶ Σεδεκίαν, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ (κ) πατάξει αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν.

Et quærite (ε) ad pa[illegible] cem terræ, ad quam transmigrare vos feci [illegible] luc: & orate pro [illegible] ad Dominum: quia in pace ejus pax vobis. [illegible] enim dixit Dominus, N[illegible] seducant vos prophetæ [illegible] qui in vobis, & non s[illegible] ducant vos divini ve[illegible] stri: & nolite audire ad somnia vestra, quæ vos somniatis: Quia iniqua ipsi prophetant vobis in nomine meo: & non m[illegible] si eos. Quia sic dixit Dominus; Cùm cœperit impleri Babyloni septuaginta anni, visitabo vos: & suscitabo verba mea super vos, ad reducendum populum vestrum ad locum istum. Et cogitabo super vos cogitationem pacis, & non mala, ad dandum vobis hæc. Et orate ad me; & exaudiam vos: Et quæretis me; & invenietis me; (ſ) quia quæretis me in toto corde vestro; Et apparebo vobis. Quia dixistis; Constituit nobis Dominus prophetas in (ξ) Babylone; Sic dixit Dominus super Achab, & super Sedeciam; Ecce ego do eos in manus regis Babylonis: & percutiet eos ante oculos vestros.

MS.A. (ε) προσεύχεσθε (ζ) τῇ εἰρήνῃ αὐτῶν ἔσται ἡ εἰρήνη ὑμῶν. Οὕτως εἶπεν κύριος, Μὴ * ἀναπειθέτω (η) [illegible] λαὸν ὑμῶν ἀποστρέψαι εἰς (θ) ἐκζητήσετέ (ϑ) ὅταν * ἐν ὅλῃ καρδίᾳ, Καὶ ἐπιφανοῦμαι (ι) προφήτην (κ) * πατάξεις

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 הא אנא מפקיד אמר יי ואתיבנון על קרתא הדא ויגיחון קרבא עלה ויכבשונה ויוקדונה
בנורא וית קרויא דבית יהודה אתן לצדו מבלי יתיב :

לה

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי ביומי יהויקים בר יאשיה מלך שבטא
2 דבית יהודה למימר : איזיל לות בני בית רכב ותמלל עמהון ותעלנון לבית מקדשא
3 דיי לחדא מן לשכתא ותשקי יתהון חמרא : ודברית ית יאזניה בר ירמיה בר חבצניה
4 וית אחוהי וית כל בנוהי וית כל בני בית רכב : ואעלית יתהון לבית מקדשא דיי
ללשכת בר חנן בר יגדליה נביא דיי דבסטר לשכת רבריא דמעיל לשכת מעשיה בר
5 שלום אמרכלא : ויהבית קדם בני בית רכב כלידין מלן חמרא וכסן ואמרית להון
6 שתו חמרא : ואמרו לא נשתי חמרא ארי יונדב בר רכב אבונא פקיד עלנא למימר
7 לא תשתון חמרא אתון ובניכון עד עלמא : וביתא לא תבנון וזרעא לא תזרעון
וכרמא לא תצבון ולא יהי לכון ארי במשכנין תיתבון כל יומיכון בדיל דתתקימון
8 יומין סגיאין על אפי ארעא דאתון דירין תמן : וקבלנא למימר יונדב בר רכב אבונא
9 לכל דפקדנא בדיל דלא למשתי חמרא כל יומנא אנחנא נשנא בננא ובנתנא : ובדיל
10 דלא למבני בתין למתבנא וכרמין וחקלין וזרעין לא יהי לנא : ויתבנא במשכנין
11 וקבלנא ועבדנא ככל דפקדנא יונדב אבונא : והוה כד סליק נבוכדנצר מלכא דבבל
על ארעא ואמרנא אתו ונעול לירושלם מן קדם משרית כסדאי ומן קדם משרית
12 ארם ויתבנא בירושלם : והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה למימר : כדנן אמר
13 יי צבאות אלהא דישראל איזיל ותימר לאנש יהודה וליתבי ירושלם הלא תקבלון
אולפן לקבלא לפתגמי אמר יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce ego præcipio, dicit Dñs, & reducam eos ad civitatem hanc; & præ-
liabuntur adversùs eam, & subjugabunt eam, & succendent eam igni; [illegible]
urbes domus Juda dabo in solitudinem absque habitatore.

CAP. XXXV.

VErbum prophetiæ quod factum est cum Jeremia à facie Dñi, in diebus
Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda; dicens: Vade ad filios domus
Rechab, & loquere cum eis, & introduces eos in domum sanctuarii Dñi
ad unum de gazophylaciis & propinabis eis vinum. Et tuli Jaazaniam
filium Jeremiæ filii Abasaniæ & fratres ejus, & omnes filios ejus, & omnes
filios domus Rechab. Et introduxi eos in domum sanctuarii Dñi, in gazo-
phylacium filii Hanan, filii Jigdeliæ, prophetæ Dñi, quod est in latere ga-
zophylacii principum, quod est supra gazophylacium Maasiæ filii Sallum
præpositi. Et posui coram filiis domus Rechab scyphos plenos vino, &
calices: & dixi eis; Bibite vinum. Et dixerunt, Non bibemus vinum:
quia Jonadab filius Rechab pater noster præcepit nobis; dicendo: Ne bi-
batis vinum vos & filii vestri usque in æternum. Et domum non ædifi-
cabitis, & sementem non feretis; nec plantabitis vineam, nec erit vobis;
sed in tentoriis habitabitis omnibus diebus vestris; ut permaneatis diebus
multis super faciem terræ in qua vos habitatis. Et obedivimus verbo Jo-
nadab filii Rechab patris nostri in omnibus quæ præcepit nobis, ut non bi-
beremus vinum omnibus diebus nostris, nos & uxores nostræ, filii nostri &
filiæ nostræ. Et ut non ædificaremus domos ad habitandum, & vineas & oli-
[illegible] agros, & sementem non haberemus. Et habitavimus in tentoriis, & obe-
divimus, & fecimus juxta omnia quæ præcepit nobis Jonadab pater noster.
Et factum est cùm ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis ad terram, [illegible]
diximus: Venite, & ingrediamur in Jerusalem à facie exercitus Chaldæo-
rum, & à facie exercitus Syriæ: & habitavimus in Jerusalem. Et factum est
verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia; dicendo: Hæc dicit
Dominus exercituum Deus Israel, Vade, & dices viris Juda, & habitat-
oribus Jerusalem: Nonne recipietis disciplinam ut obediatis verbis meis,
dicit Dominus?

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܗܐ ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܗܦܘܟ ܐܢܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܢܬܟܬܫܘܢ ܥܠܝܗ̇.
ܘܢܟܒܫܘܢܗ̇ ܘܢܘܩܕܘܢܗ̇ ܒܢܘܪܐ. ܘܠܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܐܬܠ ܠܚܘܪܒܐ ܡܢ ܕܠܐ ܥܡܘܪܐ.
* ܦܣܘܩܘܗܝ * ܟܗ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ܆ ܒܝܘܡܬܗ ܕܝܘܝܩܝܡ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܠܡܐܡܪ. * ܙܠ ܠܒܝܬܐ ܕܒܢܝ ܪܟܒ. ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ ܠܚܕܐ ܡܢ ܐܣܛܘܢܐ. ܘܐܫܩܐ ܐܢܘܢ ܚܡܪܐ. * ܘܕܒܪܬ ܠܝܙܢܝܐ ܒܪ ܐܪܡܝܐ ܒܪ ܚܒܨܢܝܐ.
ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܘܗܝ. ܘܠܟܠܗ ܒܝܬܐ ܕܪܟܒ. * ܘܐܥܠܬ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܗ
ܕܡܪܝܐ. ܠܒܝܬܐ ܕܒܢܝ ܚܢܢ ܒܪ ܓܕܠܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܩܪܝܒ ܒܝܬܗ ܠܘܬ ܪܘܪܒܢܐ.
ܕܠܥܠ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܡܥܣܝܐ ܒܪ ܫܠܘܡ ܢܛܪ ܬܪܥܐ. * ܘܣܡܬ ܩܕܡ ܒܢܝ ܒܝܬ
ܪܟܒ. ܩܢܢܐ ܕܡܠܝܢ ܚܡܪܐ ܘܟܣܐ. ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ ܐܫܬܘ ܚܡܪܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܐ ܢܫܬܐ
ܚܡܪܐ. ܡܛܠ ܕܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ ܐܒܘܢ ܦܩܕ ܘܐܡܪ ܠܢ. ܠܐ ܬܫܬܘܢ ܚܡܪܐ ܐܢܬܘܢ
ܘܒܢܝܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܘܒܝܬܐ ܠܐ ܬܒܢܘܢ ܠܟܘܢ. ܘܙܪܥܐ ܠܐ ܬܙܪܥܘܢ. ܘܟܪܡܐ ܠܐ
ܬܢܨܒܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܡܫܟܢܐ ܬܬܒܘܢ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܬܐܚܘܢ ܝܘܡܬܐ
ܣܓܝܐܐ. ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܕܐܢܬܘܢ ܥܡܪܝܢ ܒܗ̇. * ܘܫܡܥܢ ܠܦܘܩܕܢܗ ܕܝܘܢܕܒ ܒܪ ܪܟܒ
ܐܒܘܢ. ܒܟܠ ܕܦܩܕܢ. ܕܠܐ ܢܫܬܐ ܚܡܪܐ ܒܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ. ܠܐ ܚܢܢ ܘܠܐ ܢܫܝܢ ܘܠܐ ܒܢܝܢ
ܘܠܐ ܒܢܬܢ. * ܘܠܐ ܢܒܢܐ ܒܬܐ ܠܡܥܡܪܢ. ܘܟܪܡܐ ܘܚܩܠܐ ܘܙܪܥܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ. * ܘܝܬܒܢ
ܒܡܫܟܢܐ. ܘܫܡܥܢ ܘܥܒܕܢ ܐܝܟ ܟܠ ܕܦܩܕܢ ܝܘܢܕܒ ܐܒܘܢ. * ܘܟܕ ܣܠܩ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ
ܕܒܒܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܐܡܪܢ ܕܢܐܬܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܩܕܡ ܚܝܠܐ ܕܟܠܕܝܐ ܘܡܢ ܩܕܡ ܚܝܠܐ
ܕܐܕܘܡ. ܘܝܬܒܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܡܐܡܪ.
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܙܠ ܐܡܪ ܠܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܠܥܡܘܪܝܗ̇
ܕܐܘܪܫܠܡ. ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܪܕܘܬܐ ܠܡܫܡܥ ܦܬܓܡܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

Ecce ego præcipiam, Dicit Dominus, & re- 22
ducam eos ad hanc civitatem, & oppugna-
bunt eam, & capient eam, ignéque succen-
dent : & civitates Judæ redigam in solitudi-
nem præ incolarum defectu.

CAP. XXXV.

SErmo qui fuit ad Jeremiam à Dominô in 1
diebus Jojacim filii Josiæ regis Judæ, dicen-
do; Vade ad familiam filiorum Rechebiami, 2
alloquere eos, & introduc eos in ædem Dñi
in unam cauponarũ, & præbe illis vinum bi-
bendũ. Igitur adduxi Jozaniam filiũ Amariæ 3
filii Habsaniæ, fratres ejus, filios ejus omnes, to-
tam denique familiam Rechebiami, Et intro- 4
duxi eos in ædem Dñi, in domum filiorũ Ha-
nanis filii Gedaliæ prophetæ Dei, cujus do-
mus vicina erat principibus habitantibus ul-
tra domum Maasiæ filii Sallumi custodis li-
minis. Cúmque proposuissem filiis familiæ 5
Rechebiami lagenas vino plenas, calicésque;
dixi eis, Bibite vinum. Responderunt, Non 6
bibimus vinum; quia Jonadab Rechabi filius
pater noster præcepit dixítque nobis, Ne bi-
bitote vinum, vos aut filii vestri, in æternum :
Domos ne ædificate vobis, semen ne serite, 7
vineas ne plantate, neque sunto vobis; sed in
tentoriis habitate cunctis diebus, ut vivatis
multis diebus super faciem terræ in qua pere-
grini estis. Quare nos integrè obtemperantes 8
mandato Jonadabi filii Rechabi patris nostri,
quo mandavit nobis ne vinum biberemus cun-
ctis diebus nostris, neque nos, neque uxores
nostræ, neque filii, neque filiæ nostræ; Et ne 9
domos ædificaremus ad habitationem nostrã;
neque vineas, aut agros, aut sementem possi-
deremus : Habitavimus in tentoriis, & obe- 10
divimus, atque perfecimus quicquid præcepit
nobis Jonadab pater noster. Verùm cùm 11
ascendisset Nebuchadnosar rex Babyloniæ
contra terram istam, decrevimus ingredi Je-
rosolymam metu exercitûs Chaldæorum &
exercitûs Adumæorum, & habitavimus in Je-
rusalem. Tunc fuit sermo Domini ad Jere- 12
mam prophetam, dicendo; Sic ait Dominus 13
exercituum Deus Israelis, Abi dictum viris
Judæ & civibus Jerosolymæ, An non re-
cepturi *tandem* estis disciplinam, ut parea-
tis sermonibus meis, ait Dominus ?

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واطلبوا السلامة للارض التي سبيتكم اليها هناك * وصلوا من اجلهم الي الرب لان
بسلامتهم تكون السلامة لكم * لان هكذا قال الرب لا تضلكم الانبياء الكذبة الذين
فيكم ولا تضلكم العرافون ولا ترجعوا لاحلامكم التي انتم تحلمون بها * لان هولاء
يتنبوا ظلما باسمي ولم ارسلهم *
* الاصحاح الثالث والعشرون *
* لان هكذا قال الرب اذا ازمع ان تكمل ببابل سبعون سنة * اتعهدكم واقيم اقوالي
لارد سعبي الي هذا الموضع * واوكر عليكم فكر السلامة وليس سرورا لاعطيكم * وتصلون
الي واستجيب لكم * وتطلبوني بكل قلبكم واظهر لكم [MS.Ox. * وارد سبيكم واجمعكم
من جميع الشعوب من كل الارض التي فرقتكم فيها قال الرب * واردكم الي بلد الذي
سبيتكم منه] * لانكم قلتم اقام لنا الرب انبياء في بابل [MS Ox. * لاجل ذلك هكذي
يقول الرب في الملك الجالس علي كرسي داود * وجميع الشعوب التي في هذه القرية اخوتكم
الذين لم يسبوا معكم في السبي * هكذي يقول الرب القوي انا مرسل عليهم الحرب
والجوع والموت * واصيرهم مثل التين الردي الذي لا يوكل من رداته * واطردهم بالحرب
والجوع والموت * واجعلهم فزعا في جميع مملكات الارض * وعجبا ولعنة وعارا وصفيرا في
جميع الشعوب التي افرقهم فيها * لانهم لم يسمعوا اقوالي * لاني ارسلت اليهم جميع عبيدي
الانبياء وتقدمت وارسلت فلم يقبلوا منهم قال الرب * وانتم فاسمعوا قول الرب ايها السبي
الذي قد سبي من اورشليم الي بابل] * هكذا قال الرب علي اسياب وعلي صدقيا
وانا اسلمهم الي ايدي ملك بابل * ويضربهم تجاه عيونكم *

Postulate pacem terræ ad quam vos egi 7
captivos, & orate pro eis Dominum ;
quandoquidem per eorum pacem pax erit
vobis. Sic enim dixit Dominus, Ne se- 8
ducant vos prophetæ mendaces qui sunt
inter vos, neque seducant vos pythones,
neque præstetis fidem somniis vestris quæ
vos somniatis : Quoniam isti perversè 9
prophetant nomine meo, nec eos misi.

Textus vigesimus tertius.

Nam ita dixit Dominus, quando futurum 10
est ut absolvantur in Babele septuaginta
anni, visitabo vos, & præstabo sermones
meos, reducendo populum meum hunc in
locum : Et cogitabo de vobis cogitationem 11
pacis, non autem mala vobis inferre.
Cùmque oraveritis me, exaudiam vos ; 12
Et quæsieritis me toto corde vestro, appa- 13
rebo vobis. [MS.Ox. *Et reducam ca-* 14
ptivos vestros, & congregabo vos ex o-
mnibus gentibus, et ex omnibus terris
quò vos dispersero dicit Dominus, & re-
ducam vos ad locum unde vos captivos
abegi.] *Quia dixistis, Suscitavit nobis* 15
Dominus prophetas in Babele. [MS.Ox.
Propterea sic dicit Dominus de rege se- 16
dente super solium Davidis, & de toto
populo qui residet in hac civitate, fratri-
bus vestris quos non abduxerunt captivos
vobiscum in deportatione ; Sic inquam 17
ait Dominus potentissimus, Immissurus
sum ego super hos gladium, famem, &
pestem ; & daturus sum eos sicut ficus
malas, quæ non possunt comedi præ sua
pravitate : Et insectabor eos gladio fa- 18
me, ac peste, & formidini exponam eos
apud omnia regna terræ, stupori, & exe-
crationi, & opprobrio, & sibilo apud o-
mnes gentes quò dispersero eos ; Eò quòd 19
non auscultârunt verbis meis, quum mi-
serim ad eos omnes servos meos prophe-
tas antevertendo & mittendo, at non ac-
quieverunt eis, dicit Dominus. Vos ita- 20
que audite verbum Domini, O omnes ca-
ptivi qui deportati estis Jerosolymis Baby-
lonem ;] *Sic dixit Dominus de Achabo* 21
& de Sedecia, Ego quoque tradam e-
os in manus regis Babelis, qui percutiet e-
os coram oculis vestris.

ירמיה: לו

suis filiis præcepit *quæ* ,Rechab filii Jehonadab *verba* est Firmatum
14 הוקם את דברי יהונדב בן רכב אשר צוה את בניו
quia ;hanc diem ad usque biberunt non & , vinum *bibendum non ad*
לבלתי שתות יין ולא שתו עד היום הזה כי
,surgêdo manè vos ad sum locut⁹ ego & : sui patris *præceptum audivere*
שמעו את מצות אביהם ואנכי דברתי אליכם השכם
omnes vos ad Misique .*me ad audistis* non &;loquendo &
15 ודבר ולא שמעתם אלי: ואשלח אליכם את כל
Convertimini *dicendû ad*,mittêdo &,surgêdo manè prophetas meos servos
עבדי הנביאים השכם ושלח לאמר שבו
ne & , vestra *studia* facite bona & , mala sua via à unusquisq; obsecro
נא איש מדרכו הרעה והיטיבו מעלליכם ואל
in *habitate* & ,eis *serviendum ad* ,alienos Deos post ambuletis
תלכו אחרי אלהים אחרים לעבדם ושבו אל
inclinastis non &:vestris patribus &,vobis dedi quam *humo*
האדמה אשר נתתי לכם ולאבתיכם ולא הטיתם את
Jehonadab filii firmaverunt Quia .*me ad audistis* nec ,vestram aurem
16 אזנכם ולא שמעתם אלי: כי הקימו בני יהונדב
iste populus &:eis præcepit quod ,sui patris præceptum Rechab filii
בן רכב את מצות אביהם אשר צום והעם הזה
Deus exercituum Deus Dominus dixit sic Idcircò.*me ad audiverût* non
17 לא שמעו אלי: לכן כה אמר יהוה אלהי צבאות אלהי
Jerusalaim habitatores omnes *ad* &,Jehudah *ad adducens* ego Ecce : Israel
ישראל הנני מביא אל יהודה ואל כל יושבי ירושלם
sum locutus eo pro , eis super sum locutus quod ,malum omne
את כל הרעה אשר דברתי עליהם יען דברתי
domui Et.responderût non &,illos vocavi & : audierunt non & ,eos ad
18 אליהם ולא שמעו ואקרא להם ולא ענו: ולבית
Deus exercituum Dominus dixit Sic : Irmejahu dixit Rechabitarum
הרכבים אמר ירמיהו כה אמר יהוה צבאות אלהי
, vestri patris Jehonadab præcepto *super audivistis* quò l eo Pro : Israel
ישראל יען אשר שמעתם על מצות יהונדב אביכם
præcepit quæ omnia juxta fecistis &,ejus præcepta omnia custodivistis &
ותשמרו את כל מצותיו ותעשו ככל אשר צוה
Non : Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Propterea .vobis
19 אתכם: לכן כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לא
.diebus cunctis *meû facies ad stâs*,Rechab filio Jehonadab *ipsi* vir excidetur
יכרת איש ליונדב בן רכב עמד לפני כל הימים:

CAP. XXXVI. לו

, Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim quarto anno in fuit Et
1 ויהי בשנה הרבעית ליהויקים בן יאשיהו מלך יהודה
tibi Tolle : dicendo ,Domino à Irmejahu ad hoc verbum fuit
היה הדבר הזה אל ירמיהו מאת יהוה לאמר: קח לך
quæ , verba omnia eo in *scribes* & , libri volumen
2 מגלת ספר וכתבת אליה את כל הדברים אשר
,gentes omnes *super* & ,Jehudah *super* & , Israel *super* te ad sum locutus
דברתי אליך על ישראל ועל יהודה ועל כל הגוים
,hanc diem ad usque & , Josijahu diebus à ,te ad sum locutus die à
מיום דברתי אליך מימי יאשיהו ועד היום הזה:
ego quod malum omne Jehudah domus audiant forte Si
3 אולי ישמעו בית יהודה את כל הרעה אשר אנכי
, mala sua via à vir revertantur ut , eis facere *cogitans*
חשב לעשות להם למען ישובו איש מדרכו הרעה
Irmejahu vocavit Et .eorum peccato & ,eorû iniquitati ero propitius &
4 וסלחתי לעונם ולחטאתם: ויקרא ירמיהו
Irmejahu ore ex Baruch scripsit & ; Nerijah filium Baruch
את ברוך בן נריה ויכתב ברוך מפי ירמיהו את
.libri volumine *super* eum ad est locutus quæ , Domini verba omnia
כל דברי יהוה אשר דבר אליו על מגלת ספר:

Versio VULG. LAT.

14 Prævaluerunt sermones Jonadab
filii Rechab, quos præcepit filiis
suis ut non biberent vinum: &
non biberût usque ad diem hanc,
quia obedierunt præcepto patris
sui: ego autem locutus sum ad
vos, de manè consurgens & lo-
quens, & non obedistis mihi.
15 Misique ad vos omnes servos
meos prophetas, consurgens di-
luculò, mittensq; & dicens; Con-
vertimini unusquisque à via sua
pessima, & bona facite studia ve-
stra: & nolite sequi deos alie-
nos, neque colatis eos: & ha-
bitabitis in terra, quam dedi vo-
bis & patribus vestris: & non
inclinâstis aurem vestram, neque
16 audistis me. Firmaverunt igi-
tur filii Jonadab filii Rechab præ-
ceptum patris sui, quod præce-
perat eis: populus autem iste
17 non obedivit mihi. Idcircò hæc
dicit Dominus exercituum, Deus
Israel; Ecce ego adducam super
Juda & super omnes habitatores
Jerusalem, universam afflictiône,
quâ locutus sum adversûm illos:
eò quòd locutus sum ad illos, &
non audierunt: vocavi illos, &
18 non responderunt mihi. Do-
mui autem Rechabitarum dixit
Jeremias; Hæc dicit Dominus
exercituum, Deus Israel; Pro eo
quòd obedistis præcepto Jona-
dab patris vestri, & custodistis
omnia mandata ejus, & fecistis
universa, quæ præcepit vobis:
19 Propterea hæc dicit Dominus ex-
exercituum, Deus Israel; Non defi-
ciet vir de stirpe Jonadab filii
Rechab, stans in conspectu meo
cunctis diebus.

CAP. XXXVI.

1 ET factum est in anno quarto
Joakim filii Josiæ regis Juda: fa-
ctum est verbû hoc ad Jeremiam
2 à Domino, dicens; Tolle volu-
men libri, & scribes in eo omnia
verba, quæ locutus sum tibi ad-
versûm Israel & Judâ, & adver-
sûm omnes gentes; à die quâ lo-
cutus sum ad te, ex diebus Josiæ
3 usque ad diem hanc: Si fortè au-
diente domo Juda universa mala,
quæ ego cogito facere eis, rever-
tatur unusquisque à via sua pessi-
ma: & propitius ero iniquitati,
4 & peccato eorum. Vocavit ergò
Jeremias Baruch filium Neriæ, &
scripsit Baruch ex ore Jeremiæ,
omnes sermones Domini quos lo-
cutus est ad eum, in volumine
libri:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ λήψονται (λ) ἀπ᾽ αὐτῶν κατάραν ἐν
πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ Ἰούδα ἐν Βαβυλῶνι, λέ-
γοντες, Ποιήσαι σε κύριος, ὡς Σεδεκίαν
ἐποίησε, καὶ ὡς Ἀχιὰβ, οὓς ἀπετηγάνισε
23 βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν πυρὶ, Δι᾽ ἣν
ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐμοιχῶν-
το τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν, καὶ
λόγον ἐχρημάτισαν ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὃν
οὐ συνέταξα αὐτοῖς· (μ) καὶ ἐγὼ μάρτυς,
24 φησὶ κύριος. Καὶ πρὸς Σαμαίαν τὸν Αἰ-
25 λαμίτην ἐρεῖς, Οὐκ ἀπέσταλκά σε τῷ ὀ-
νόματί μου· καὶ πρὸς Σοφονίαν υἱὸν (ν) Μα-
26 ασαίου τὸν ἱερέα εἰπὲ, Κύριος ἔδωκέ σε
ἱερέα ἀντὶ Ἰωδαὲ τοῦ ἱερέως, γενέσθαι ἐπι-
στάτην ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ
προφητεύοντι, καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ μαινο-
μένῳ, καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς τὸ ἀπό-
27 κλεισμα, καὶ εἰς τὸν καταράκτην. Καὶ
νῦν διατί συνελοιδορήσατε Ἱερεμίαν τὸν
ἐξ Ἀναθὼθ, τὸν προφητεύσαντα ὑμῖν;
28 (ξ) Οὐ διατοῦτο ἀπέστειλε; ὅτι διὰ τοῦ
μηνὸς τούτου ἀπέσταλκε πρὸς ὑμᾶς εἰς
Βαβυλῶνα, λέγων, Μακράν ἐστιν, οἰκο-
δομήσατε οἰκίας, καὶ κατοικήσατε, καὶ
φυτεύσατε κήπους, καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν
29 αὐτῶν. Καὶ ἀνέγνω Σοφονίας τὸ βιβλίον
30 εἰς τὰ ὦτα Ἱερεμίου. Καὶ ἐγένετο λό-
γος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, λέγων,
31 Ἀπόστειλον πρὸς τὴν ἀποικίαν, λέγων, Οὕ-
τως εἶπε κύριος ἐπὶ Σαμαίαν τὸν Αἰλαμί-
την, Ἐπειδὴ ἐπροφήτευσεν ὑμῖν Σαμαί-
ας, (ο) καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτὸν, καὶ πε-
ποιθέναι ἐποίησεν ὑμᾶς ἐπ᾽ (π) ἀδίκοις,
32 Διατοῦτο οὕτως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπι-
σκέψομαι ἐπὶ Σαμαίαν, καὶ ἐπὶ τὸ γένος
αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν μέ-
σῳ ὑμῶν, τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ, ἃ ἐγὼ ποι-
ήσω ὑμῖν, οὐκ ὄψονται.

MS.A. (λ) ἐπ᾽ (μ) κἀγὼ (ν) Μαασαίου (ξ) Ὅτι διατοῦτο ἀπέστειλε
πρὸς ὑμᾶς (ο) κἀγὼ (π) ἀδίκῳ,

Cap. 30. Vulg. Lat. ΚΕΦ. λζʹ.

1 Ο ΛΟΓΟΣ Ο (α) ΓΕΝΟ-
ΜΕΝΟΣ ΠΡΟΣ ΙΕΡΕΜΙΑΝ ΠΑΡΑ
2 ΚΥΡΙΟΥ, ΕΙΠΕΙΝ, Οὕτως εἶπε κύριος
ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, λέγων, Γράψον πάντας
τοὺς λόγους, (β) οὓς ἐχρημάτισα πρὸς σὲ
3 ἐπὶ βιβλίου. Ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, φη-
σὶ κύριος, καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν λαοῦ
μου Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα, εἶπε κύριος (γ), καὶ
ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν, ἣν ἔδωκα τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, καὶ κυριεύσουσιν αὐτῆς.
4 ΚΑΙ ΟΥΤΟΙ ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΟΥΣ Ε-
ΛΑΛΗΣΕ ΚΥΡΙΟΣ ΕΠΙ ΙΣΡΑΗΛ
5 ΚΑΙ ΙΟΥΔΑ. Οὕτως εἶπε κύριος, Φω-
νὴν φόβου (*) ἀκούσεσθε· φόβος, καὶ οὐκ ἔστιν
εἰρήνη.

MS.A. (α) ΓΕΝΑΜΕΝΟΣ (β) οὓς ἐγὼ (γ) παντοκράτωρ, ...
κύσαιδε·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 אתקימו פתגמי יונדב בר רכב דפקיד ית בנוהי בדיל דלא למשתי חמרא ולא אשתיאו
עד יומא הדין ארי קבילו ית תפקדתא דאבוהון ואנא שלחית לותכון ית כל עבדי נבייא
15 מקדים וממלל ולא קבלתון למימרי: ושלחית לותכון ית כל עבדי נבייא מקדים
ומשלח למימר תובו כען גבר מאורחיה בישתא ואתקינו עובדיכון ולא תהכון בתר
טעות עממיא למפלחהון ותיבו על ארעא דיהבית לכון ולאבהתכון ולא ארכנתון ית
16 אודנכון ולא קבלתון למימרי: ארי אקימו בני יונדב בר רכב ית תפקדתא דאבוהון
17 דפקדנון ועמא הדין לא קבילו למימרי: בכן כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא
אנא מיתי על אנש יהודה ועל כל יתבי ירושלם ית כל בישתא דגזרית עליהון חלף
18 דשלחית לותהון ית כל עבדי נבייא ולא קבילו ואתנביאו להון ולא תבו: ולבני בית
רכב אמר ירמיה כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל חלף דקבלתון לתפקידת יהונדב
19 אבוכון ונטרתון ית כל פקודוהי ועבדתון ככל דפקיד יתכון: בכן כדנן אמר יי צבאות
אלהא דישראל לא יפסוק גבר ליונדב בר רכב משמש קדמי כל יומיא:

לו

1 והוה בשתא רביעיתא ליהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה הוה פתגמא
2 הדין עם ירמיה מן קדם יי למימר: סב לך מגלת ספרא ותכתוב עלה ית כל פתגמיא
דמללית עמך על ישראל ועל יהודה ועל כל עממיא מיומא דמללית עמך מיומי
3 יאשיה ועד יומא הדין: מאים ישמעון דבית יהודה ית כל בישתא דאנא מחשיב למעבד
4 להון בדיל דיתובון גבר מאורחיה בישתא ואשבוק לחוביהון ולחטאיהון: וקרא
ירמיהו ית ברוך בר נריה וכתב ברוך מפומי דירמיה ית כל פתגמיא דיי דמליל עמיה
על מגלת ספרא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Confirmata sunt verba Jonadab filii Rechab quæ præcepit filiis suis, ut non biberent vinum: & non biberunt usq; in diem hanc, quia obedierunt præcepto patris sui. Et ego misi ad vos omnes servos meos prophetas, manè consurgens & loquens, & non obedistis verbo meo. Et misi ad vos omnes servos meos prophetas, manè consurgens & mittens; dicens: Convertimini nunc unusquisq; à via sua mala, & dirigite opera vestra; & ne ambuletis post idola populorum ut serviatis eis: & habitate in terra quam dedi vobis & patribus vestris: & non inclinâstis aures vestras, nec obedistis verbo meo. Firmaverunt enim filii Jonadab, filii Rechab, præceptum patris sui quod præceperat eis, & popul⁹ hic non obedierunt verbo meo. Propterea hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel: Ecce ego adducam super viros Juda, & super omnes habitatores Jerusalem omne malum quod decrevi adversûs illos, eo quòd misi ad eos omnes servos meos prophetas, & non obedierunt, & prophetarunt eis, & non sunt conversi. Filiis autem dom⁹ Rechab dixit Jeremias: Hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel, Pro eo quòd obedistis præcepto Jonadab patris vestri, & custodistis omnia mandata ejus; & fecistis juxta omnia quæ præcepit vobis. Propterea hæc dicit Dñs exercituum De⁹ Israel, Non deficiet vir de Jonadab filio Rechab, ministrans coram me, cunctis diebus.

CAP. XXXVI.

ET factum est in anno quarto Joachim filii Josiæ regis trib⁹ dom⁹ Juda, factum est verbum istud cum Jeremia à facie Dñi; dicens: Tolle tibi volumen libri, & scribes in eo omnia verba quæ locut⁹ sum tecum, super Israel & super Judam, & super omnem populum, à die qua locut⁹ sum tecum, à dieb⁹ Josiæ, & usque in diem hanc. Forte audient viri dom⁹ Juda omne malum quod ego cogito facere, & convertentur unusquisq; à via sua mala, & dimittam delicta & peccata eorum. Et vocavit Jeremias Baruch filium Neriæ; & scripsit Baruch ex ore Jeremiæ omnia verba Domini, quæ locutus est cum eo in volumine libri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Inviolati fuerunt sermones Jonadabi filii Re- 14
chabi, quo præcipiente filiis suis ne vinum
biberent, haud biberunt in hunc usque diem,
quòd obtemperaverint interdicto patris sui:
ego autem dixi vobis atque prædixi, & non
paruistis: Misi ad vos omnes servos meos 15
prophetas, præmaturè misi, & dixi, Reverti-
mini quisque à via sua pessima, & emendate
actiones vestras, néve sectemini deos alienos
ad colendū eos, ut permaneatis in terra quam
dedi vobis & majoribus vestris: vos tamen
nec aurem vestrā inclinâstis, nec audîstis me.
Ecce præstiterunt filii Jonadabi filii Rechabi 16
mandatum patris sui quod præceperat eis;
populus autem iste non obedierunt mihi:
Propterea adducturus sum super Judam & 17
super omnes cives Jerosolymæ totum illud
malum quod decrevi contra eos; quia mihi
ipsos colloquenti non auscultârunt, & eos
vocanti non responderunt. Familiæ verò Re- 18
chebiami dixit Jeremia; Sic ait Dominus po-
tentissimus Deus Israelis, Eò quòd paruistis
mandato Jonadabi patris vestri, & obser-
vâstis omnia præcepta ipsius, & executi estis
quicquid jussit vobis: Propterea sic ait Do- 19
minus potentissimus Deus Israelis, Non de-
ficiet vir Jonadabo filio Rechabi, qui stet co-
ram me cunctis diebus.

CAP. XXXVI.

Factum est præterea anno quarto Jojacimi 1
filii Josiæ regis Judæ, ut esset sermo iste ad
Jeremiam à Domino, hisce verbis; Sume tibi 2
volumen libri, & scribe in eo omnes sermo-
nes quos dixi tibi de Israele, de Juda, & de
cunctis gentibus ab ea die quâ te sum allo-
cutus, à diebus Josiæ ad præsentem usque
diem: Si fortè audientes Judæi omne ma- 3
lum quod eis facere delibero, revertantur
quisque à via sua mala, & dimittam culpas &
scelera eorum. Quamobrem advocavit Jere- 4
mia Baruchum Neriæ filium, scripsitque Ba-
ruch dictante Jeremiâ omnes Domini sermo-
nes quos ad utrumque locutus fuerat, in vo-
lumine libri.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وياخذون عليهم لعنة في جميع جلوة يهودا ببابل * قايلين يصنع بك الرب كما صنع
بصدقيا * ومثل اخاب الذين سلقهم ملك بابل بالنار * لاجل الاثم الذي صنعاه في
اورسليم * وفسقوا بنساء بلديهم * ونطقوا قولا باسمي الذي انا لم امرهم به * وانا شهيد
قال الرب * * ولصفونيا بن صاماوا قال الرب * دعتك كاهنا عوض ايودا الكاهن لتكون
وما في بيت الرب لكل انسان نبي ولكل انسان يجن * وتدفعهم للرباط والسجن * والان لماذا
تسمعون ارميا العنتوثي الذي يتنبا لكم * اليس لاجل هذا ارسل الينا الى
بابل قايلا طويل هو * ابنوا بيوتا واسكنوا واغرسوا بساتين وكلوا ثمرهم * وقراء صفونيا السفر
في اذني ارميا * وكان قول الرب الي ارميا قايلا * ارسل الى الجلوة قايلا هكذا قال الرب الى
صاماا الاهوازي * من اجل ان صاماا تنبا لكم وانا لم ارسله * وصنع ظلما لتتوكلوا
اثم عليه * لاجل هذا هكذا قال الرب ها انا اطلع على صاماا وعلى جنسه * ولا يكون
له انسان في وسطكم ليرى الخيرات التي انا اصنعها لكم * ولا يعاينوها *

* الفصل السابع والثلثون * * القول الصاير الى ارميا من قبل الرب ليقول *

* هكذا قال الرب اله اسرايل قايلا اكتب جميع هذه الاقوال التي اظهرتها انا لك في سفر
* لان ها ايام تاتي قال الرب * وارد جلوة شعبي اسرايل ويهودا قال الرب * واردهم الى الارض
التي اعطيت اباهم * ويسودون على الارض *
* وهذه الاقوال التي تكلم الرب بها على اسرايل وعلى يهودا *
* هكذا قال الرب * اسمعوا صوت خوفة * خوف وليس تكون سلامة *

Et ab his desument formam execratio- 22
num in tota captivitate Judæ in Babele,
dicentes; Faciat tibi Dominus quemad-
modum fecit Sedeciæ, & quemadmo-
dum Achabo, quos igne coxit rex Babe-
lis. Propter impietatem quam perpetrâ- 23
runt in Jerusalem, mæchantes cum uxo-
ribus popularium suorum, & meo nomine
sermonem promulgantes, quem non præ-
ceperam eis: & horum testis ego sum,
ait Dominus. Ad Sophoniam autem 24 25
Samæi filium dixit Dominus; Posui te
sacerdotem loco Ajodæi sacerdotis, ut 26
esses præses in domo Domini contra o-
mnem hominem prophetantem & omnem
hominem insanientem, eúmque vinculis
& carceri traderes: Quare ergò con- 27
tumelia afficitis Jeremiam Anathothæum
qui prophetat vobis? An non hac de re 28
misit ad vos in Babelem, dicens; Longa
erit mora, ædificate domos, & inhabita-
te; serite hortos, & vescimini fructibus
eorum. Libellum hunc legit Sophonias 29
audiente Jeremiâ. Deinde fuit sermo 30
Domini ad Jeremiam, dicens; Mitte ad 31
captivitatem, dicens; Ita dixit Dominus
ad Samæam Elamitam, Quia Samæa pro-
phetavit vobis, cùm ego non miserim eum,
& fabricavit iniquitatem cui vos fidere-
tis: Ideò sic ait Dominus, Ecce ego in- 32
visam Samæam & genus ejus, neque re-
manebit illi quisquam in medio vestrî, ad
fruendum bonis quæ ego facturus sum vo-
bis, neque videndum illa.

CAP. XXXVII.

Sermo habitus cum Jeremia à 1
Domino, ut diceret;

Sic locutus est Dominus Deus Israelis, di- 2
cens; Scribe omnes hos sermones quos in-
dicavi tibi, in libro: Quoniam ecce di- 3
es venturi sunt, dixit Dominus, cùm re-
ducam captivitatem populi mei Israelis et
Judæ dixit Dominus; reducam inquam,
eos ad terram quam dedi patribus eorum,
& dominabuntur super terram.
Atque hi sunt sermones quos locu- 4
tus est Dominus de Israele & de
Juda.
Ita dixit Dominus, Audite vocem ejus 5
horrendam. Terror, non autem pax erit.

ירמיה: לו

potero non ,clausus Ego : dicendo ,Baruch Irmejahu præcepit Et
5 ויצוה ירמיהו את־ברוך לאמר אני עצור לא אוכל
volumine in leges & ,tu introibis Et .Domini domum ingredi
6 לבוא בית יהוה: ובאת אתה וקראת במגלה
populi auribus in Domini verba ,meo ore ex scripsisti quod
אשר־כתבת מפי את־דברי יהוה באזני העם
,Jehudah omnis auribus in etiam & : jejunii die in ,Domini domo
בית יהוה ביום צום וגם באזני כל־יהודה
eorum deprecatio cadat fortè Si .ea leges suis civitatibus de venientium
7 הבאים מעריהם תקראם: אולי תפל תחנתם
magnus quia : mala sua via à vir revertantur & ,Domini facies ad
לפני יהוה וישבו איש מדרכו הרעה כי־גדול
.hunc populum ad Dominus est locutus quam ,ira & nasus
האף והחמה אשר־דבר יהוה אל־העם הזה:
Irmejahu ei præcepit quæ omnia juxta Nerijah filius Baruch fecit Et
8 ויעש ברוך בן־נריה ככל אשר־צוהו ירמיהו
fuit Et .Domini domo Domini verba libro in legendo ,propheta
9 הנביא לקרא בספר דברי יהוה בית יהוה: ויהי
Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim quinto anno in
בשנה החמשית ליהויקים בן־יאשיהו מלך־יהודה
populo omni Domini facies ad jejunium prædicaverunt nono mense in
בחדש התשעי קראו צום לפני יהוה כל־העם
Jehudah urbibus de venientibus populo universo & ,Jerusalaim in
בירושלם וכל־העם הבאים מערי יהודה
Irmejahu verba libro in Baruch Legitque .Jerusalaim in
10 בירושלם: ויקרא ברוך בספר את־דברי ירמיהו
,scribæ Saphan filii Ghemarjahu cubiculo in ,Domini domo
בית יהוה בלשכת גמריהו בן־שפן הספר
auribus in ,novæ Domini domus portæ ostii superiori atrio in
בחצר העליון פתח שער בית־יהוה החדש באזני
Saphan filii Ghemarjahu filius Michajahu audivit Et .populi omnis
11 כל־העם: וישמע מכיהו בן־גמריהו בן־שפן
Descenditque .libro desuper Domini verba omnia
12 את־כל־דברי יהוה מעל הספר: וירד
omnes ibi ecce & : scribæ cubiculum super regis domum
בית־המלך על־לשכת הספר והנה־שם כל־
,Semahjahu filius Delajahu & ,scriba Elisamah : sedentes principes
השרים יושבים אלישמע הספר ודליהו בן־שמעיהו
Sidchijahu & ,Saphan filius Ghemarjahu & ,Hachbor filius Elnathan &
ואלנתן בן־עכבור וגמריהו בן־שפן וצדקיהו
Michajehu eis indicavit Et .principes universi &,Chananjahu filius
13 בן־חנניהו וכל־השרים: ויגד להם מכיהו
libro in Baruch legendo in ,audivit quæ verba omnia
את כל־הדברים אשר שמע בקרא ברוך בספר
,Baruch ad principes omnes miserunt Et .populi auribus in
14 באזני העם: וישלחו כל־השרים אל־ברוך
:dicendum ad ,Chusi filii Selemjahu filii Nethanjahu filium Jehudi
את־יהודי בן־נתניהו בן־שלמיהו בן־כושי לאמר
illud sume ,populi auribus in eo in legisti quo Volumen
המגלה אשר קראת בה באזני העם קחנה
volumen Nerijah filius Baruch tulit & : abi &,tua manu in
בידך ולך ויקח ברוך בן־נריהו את־המגלה
,nunc Sede : eum ad dixerunt Et .eos ad venit &,sua manu in
15 בידו ויבא אליהם: ויאמרו אליו שב נא
.eorum auribus in Baruch legit & : nostris auribus in illud lege &
וקראנה באזנינו ויקרא ברוך באזניהם:
ad vir expaverunt ,verba omnia eos audire secundum fuit Et
16 ויהי כשמעם את־כל־הדברים פחדו איש אל־
regi nuntiabimus Nuntiando : Baruch ad dixerunt & ,suum socium
רעהו ויאמרו אל־ברוך הגיד נגיד למלך
.hæc verba omnia
את כל־הדברים האלה:

Versio VULG. LAT.

5 Et præcepit Jeremias Baruch,di-
cens; Ego clausus sum, nec valeo
6 ingredi domum Domini. Ingre-
dere ergò tu, & lege de volumi-
ne, in quo scripsisti ex ore meo,
verba Domini, audiente populo
in domo Domini, in die jejunii:
insuper & audiente universo Ju-
dâ, qui veniunt de civitatibus
7 suis, leges eis: Si fortè cadat
oratio eorum in conspectu Do-
mini, & revertatur unusquisque
à via sua pessima: quoniam ma-
gnus furor & indignatio est,
quam locutus est Dominus ad-
8 versùs populum hunc. Et fecit
Baruch filius Neriæ, juxta omnia,
quæ præceperat ei Jeremias pro-
pheta, legens ex volumine ser-
mones Domini in domo Domini.
9 Factum est autem in anno quinto
Joakim filii Josiæ regis Juda, in
mense nono: prædicaverunt je-
junium in conspectu Domini o-
mni populo in Jerusalem, & uni-
versæ multitudini, quæ confluxe-
rat de civitatibus Juda in Jerusa-
10 lem. Legitque Baruch ex volu-
mine sermones Jeremiæ in domo
Domini, in gazophylacio Ga-
mariæ filii Saphan scribæ, in ve-
stibulo superiori, in introitu por-
tæ novæ domûs Domini, audien-
11 te omni populo. Cùmque au-
disset Michæas filius Gamariæ fi-
lii Saphan omnes sermones Do-
12 mini ex libro: Descendit in
domum regis ad gazophylacium
scribæ: & ecce ibi omnes prin-
cipes sedebant: Elisama scriba,
& Dalaias filius Semeiæ, & El-
nathan filius Achobor, & Gama-
rias filius Saphan, & Sedecias fi-
lius Hananiæ, & universi prin-
13 cipes. Et nuntiavit eis Michæ-
as omnia verba, quæ audivit le-
gente Baruch ex volumine in au-
14 ribus populi. Miserunt itaque
omnes principes ad Baruch, Judi
filium Nathaniæ filii Selemiæ, fi-
lii Chusi, dicentes; Volumen, ex
quo legisti audiente populo, su-
me in manu tua, & veni. Tulit
ergò Baruch filius Neriæ volu-
men in manu sua, & venit ad
15 eos. Et dixerunt ad eum; Sede,
& lege hæc in auribus nostris.Et
legit Baruch in auribus eorum.
16 Igitur cùm audissent omnia ver-
ba, obstupuerunt unusquisque ad
proximum suum: & dixerunt ad
Baruch; Nuntiare debemus regi
omnes sermones istos.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Ἐρωτήσατε, καὶ ἴδετε, εἰ ἔτεκεν ἄρσεν; καὶ περὶ φόβου, ἐν ᾧ καθέξουσιν ὀσφὺν καὶ σωτηρίαν; διότι ἑώρακα πάντα ἄνθρωπον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ· ἐστράφησαν
7 πρόσωπα εἰς ἴκτερον. (δ) Ὅτι ἐγενήθη μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καὶ οὐκ ἔστι τοιαύτη· καὶ χρόνος στενός ἐστι τῷ Ἰακώβ, καὶ ἀπὸ τούτου σωθήσεται.
8 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εἶπε κύριος, Συντρίψω (ε) τὸν ζυγὸν ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτῶν, καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διαρρήξω· καὶ οὐκ ἐργῶνται αὐτοὶ
9 ἔτι (ζ) ἀλλοτρίοις, Καὶ ἐργῶνται τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν· καὶ τὸν Δαυὶδ (η) βασιλέα αὐτῶν ἀναστήσω
12 αὐτοῖς. Οὕτως (θ) εἶπε κύριος, Ἀνέστησα (ι) σύντριμμα, ἀλγηρὰ ἡ
13 πληγή σου, Οὐκ ἔστι κρίνων κρίσιν σου, εἰς ἀλγηρὸν ἰατρεύθης, (κ) ὠφέλεια σοι οὐκ ἔστι.
14 Πάντες οἱ φίλοι σου ἐπελάθοντό σου, οὐ μὴ ἐπερωτήσωσιν· ὅτι πληγὴν ἐχθροῦ ἔπαισά σε, παιδείαν στερεάν· ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου ἐπλήθυναν αἱ ἁμαρτίαι σου.
16 Διατοῦτο πάντες οἱ ἔσθοντές σε βρωθήσονται, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου
15 κρέας αὐτῶν πᾶν ἔδονται· Ἐπὶ πλῆθος (λ) ἀδικιῶν σου ἐπληθύνθησαν αἱ ἁμαρτίαι σου· ἐποίησαν ταῦ-
16 τά σοι· Καὶ ἔσονται οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα, καὶ πάντας τοὺς (μ) προνομεύσαντάς σε δώσω εἰς προνομήν.
17 Ὅτι ἀνάξω τὸ (ν) ἴαμά σου, ἀπὸ πληγῆς ὀδυνηρᾶς ἰατρεύσω σε, φησὶ κύριος· ὅτι Ἐσπαρμένη ἐκλήθης, θήρευμα ὑμῶν ἐστιν, ὅτι ζητῶν οὐκ
18 ἔστιν αὐτήν. Οὕτως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέψω τὴν (ξ) ἀποικίαν Ἰακώβ, καὶ τὴν (ο) αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω· καὶ οἰκοδομηθήσεται πόλις ἐπὶ (π) τὸ ὕψος αὐτῆς, καὶ ὁ λαὸς κατὰ τὸ κρίμα αὐτοῦ
19 καθεδεῖται. Καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτῶν ᾄδοντες, (ρ) φωνὴ παιζόντων· καὶ πλεονάσω αὐτούς, καὶ οὐ μὴ ἐλαττωθῶσι.

Interrogate, & videte, si generat masculus? (a) & de timore, in quo detinebunt lumbum, & salutem? quarè vidi omnem hominem, & manus ejus super lumbum (b) ejus? Versæ sunt facies in auriginem; (c) Quia facta est magna dies illa, & non est talis: & tempus angustum est Jacob, & ex isto salvabitur. In die illa dixit Dominus; conteram jugum de collo eorum: & vincula eorum dirumpam: & non operabuntur ipsi ultrà alienis: Et operabuntur Domino Deo suo. Et David regem eorum suscitabo (d) eis: Sic ait Dominus; (e) Suscitavi contritionem: dolorosa est plaga tua: Non est qui judicet judicium tuum: in dolore curata es: utilitas tibi non est. Omnes amici tui obliti sunt tui: non (f) interrogabunt: quia plagâ inimici percussi te, disciplinâ forti super omnem iniquitatem tuam. Multiplicata sunt peccata (g) tua. Proptereà omnes qui comedunt te, devorabuntur: & omnes inimici tui (h) carnem suam omnem comedent. (Propter multitudinem iniquitatum tuarum (i) multiplicata sunt peccata tua: fecerunt hæc tibi.) Et erunt, (k) qui vastent te, in vastationem: et omnes qui diripuerunt te, dabo in direptionem: Quia (l) obducam curationem tuam: à plaga dolorosa curabo te, ait Dominus: quia Dispersa vocata es: (m) venatio vestra est: quia non est qui quærat eam. Sic dixit Dominus; Ecce ego reducam transmigrationem Jacob: & captivitati ejus miserebor. Et ædificabitur civitas super altitudinem ejus: et (n) populus juxta judicium suum sedebit. Et egredientur ab eis canentes, vox ludentium: et multiplicabo eos, et non minuentur.

MS.A. (δ) Ἐγενήθη, ὅτι μεγάλη (ε) ζυγὸν ἀπὸ τραχήλου (ζ) ἐν ἀλλοτρίοις, (η) τὸν βασιλέα (θ) λέγει (ι) σύντριμμά σου, (κ) ὠφέλεια οὐκ ἔστιν σοι. (λ) ἀδικίας (μ) προνομεύοντάς (ν) ἰμάτιόν (ξ) αἰχμαλωσίαν (ο) ἀποικίαν (π) τεῖχος αὐτῆς, (ρ) καὶ φωνὴ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ופקיד ירמיה ית ברוך למימר אנא כלי לית אנא יכיל למיעל לבית מקדשא דיי:
6 ותיתי את ותקרי במגלתא דכתבתא מפומי ית פתגמיא דיי קדם עמא בבית מקדשא דיי
7 ביומא דצומא ואף קדם כל בית יהודה דאתן מקרויהון תקרנון: מאים תתקבל
בעותהון קדם יי ויתובון גבר מאורחתיה בישתא ארי רב רוגזא וחמתא דגזר יי על
8 עמא הדין: ועבד ברוך בר נריה ככל די פקדיה ירמיה נביא למקרי בספרא פתגמיא
9 דיי בית מקדשא דיי: והוה בשתא חמשתא ליהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית
יהודה בירחא תשיעאה גזרו צומא קדם יי כל עמא בירושלם וכל עמא דאתן
10 מקרויא דבית יהודה בירושלם: וקרא ברוך בספרא ית פתגמי ירמיה נביא בבית
מקדשא דיי בלשכת גמריה בר שפן ספרא בדרתא עליתא במעלנא דתרע בית
11 מקדשא דיי מדנחאה קדם כל עמא: ושמע מיכיהו בר גמריה בר שפן ית כל
12 פתגמא דיי מעל ספרא: ונחת לבית מלכא ללשכת ספרא והא תמן כל רברביא
יתבין אלישמע ספרא ודליה בר שמעיה ואלנתן בר עכבור וגמריה בר שפן וצדקיה
13 בר חנניה וכל רברביא: וחוי להון מיכיהו ית כל פתגמיא דשמע כד קרא ברוך
14 בספרא קדם עמא: ושלחו כל רברביא לות ברוך ית יהודי בר נתניה בר שלמיה
בר כושי למימר מגלתא דקריתא בה קדם עמא סבהי בידך ואתא ונסיב ברוך בר נריה
15 ית מגלתא בידיה ואתא לותהון: ואמרו ליה תוב כען וקרהא קדמנא וקרא
16 ברוך קדמיהון: והוה כמשמעהון ית כל פתגמיא תוהו גבר לחבריה ואמרו לברוך
חואה נחוי למלכא ית כל פתגמיא האלין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præcepit Jeremias Baruch; dicens: Ego clausus sum, & non possum ingredi in domum sanctuarii Dñi. Et venies tu, & leges in volumine, in quo scripsisti ex ore meo, verba Dñi coram populo, in domo sanctuarii Dñi, in die jejunii, & etiam coram omni domo Juda, qui veniunt de civitatibus suis, leges ea. Fortè acceptabilis erit deprecatio eorum coram Dño, & convertentur unusquisque à via sua mala: quoniam magnus est furor & indignatio quam decrevit Dñs adversùs populum hunc. Et fecit Baruch filius Neriæ, juxta omnia quæ præcepit ei Jeremias propheta, ut legeret in libro verba Dñi, in domo sanctuarii Dñi. Et factum est in anno quinto Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda, in mense nono, decreverunt jejunium coram Dño omnis populus in Jerusalem, & omnis populus qui venerat de urbibus domus Juda in Jerusalem. Et legit Baruch in libro omnia verba Jeremiæ *prophetæ*, in domo sanctuarii Dñi, in gazophylacio Gamariæ filii Saphan scribæ, in atrio superiori, in introitu portæ domus sanctuarii Dñi orientalis, coram omni populo. Et audivit Michæas filius Gamariæ filii Saphan omnia verba Dñi ex libro: Et descendit in domum regis, in gazophylacium scribæ, & ecce ibi omnes principes sedebant, Elisama scriba, & Dalaias filius Semeiæ, & Elnathan fili' Achbor, & Gamarias filius Saphan, & Sedechias filius Ananiæ, & universi principes. Et annuntiavit eis Michæas omnia verba quæ audivit, quando legebat Baruch in libro coram populo. Et miserunt omnes principes ad Baruch Judi filium Nathaniæ, filii Selemiæ, filii Chusi; dicendo: Volumen in quo legisti coram populo, sume in manu tua, & veni. Et tulit Baruch filius Neriæ volumen in manu sua, & venit ad eos. Et dixerunt ei, Redi nunc, & lege illud coram nobis: & legit Baruch coram eis. Et factum est, cùm audissent omnia verba, obstupuerunt unusquisque ad proximum suum: & dixerunt ad Baruch, Annuntiando annuntiabimus regi omnes sermones istos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tum præcepit Jeremia Barucho Neriæ filio, 5
dixitque ad eum, ego detentus carcere non
possum ingredi domum Domini: Ingredere 6
tu, & lege in volumine quos me dictante scri-
psisti sermones Domini, præsente populo, in
domo Domini, die jejunii: atque etiam
præsente toto populo Judæo qui venient è
civitatibus suis, leges eos. Si fortè admittan- 7
tur preces eorum ante Dñm, & revertantur
quisque à via sua pessima, avertátque Dñs ab
ipsis omnia mala quæ decrevit in ipsos: nam
magna est ira & excandescentia quâ locutus
est Dñs de populo isto. Et fecit Baruch Ne- 8
riæ filius quicquid præceperat ipsi Jeremia
propheta, legendo in eo libro sermones Do-
mini in domo Domini. Accidit enim anno 9
quinto Jojacimi filii Josiæ regis Judæ, mense
nono, ut jejunium indicerent coram Domino
totus populus qui erat Jerosolymis, legerétque
Baruch præsente universo populo qui de ci-
vitatibus Judæ venerant Jerosoymam; Lege- 10
ret inquam, Baruch scriba sermones Domini
quos locutus fuerat Jeremia, in domo Domi-
ni, in diversoriis Gemariæ filii Saphanis scri-
bæ in atrio superiore, in vestibulo portæ re-
centioris domûs Domini, præsente toto po-
pulo. Cùm autem audiisset Micha filius Ge- 11
mariæ filii Saphanis omnes Domini sermo-
nes, ex eo libro; Descendit è domo regia in 12
diversoria scribæ: & cùm ibi vidisset omnes
principes considentes, Elisemaum scribam,
Delaiam Semaiæ filium, Elathanem Abcho-
ris filiū, Gemariam filiū Saphanis, Sedeciam
filium Hananiæ, & omnes principes; Et in- 13
dicâsset eis Micha omnes sermones quos au-
dierat, quum legeret Baruch scriba audiente
universo populo: Miserunt omnes principes 14
ad Baruchum, Jehudium filiū Nethaniæ filii
Selamiæ filii Chusi, & dixerunt ad eum; Volu-
men illud in quo legisti præsente populo tolle
manu tuâ, & veni. Quare Baruch Neriæ fil.
volumine manu suâ arrepto venit ad eos.
Tum dixerunt ad illum principes, Sede, & 15
illud recita corā nobis: recitavítque illud Ba-
ruch corā ipsis. Qui cùm audivissent sermones 16
illos, obstupuerunt alter cum altero, & dixe-
runt Barucho, Indicabimus regi omnes ser-
mone istos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اسألوا وانظروا أيلد الذكر ومن أجل الخوف الذي به يمسكون الحقو والمعاء من
أجل أني رأيت كل إنسان ويداه على حقوه عادت الوجوه وصارت لليرقان * لأن ذلك اليوم
عظيم وليس يوجد مثله ويكون زمانا صعبا ليعقوب ومن هناك يخلص * في ذلك اليوم
الرب أكسر النير من وجههم وأمزق رباطاتهم ولن يعملوا هؤلاء للغرباء * لكن يعملون
للرب إلههم وأقيم لهم داود ملكهم * [MS. Ox وأنت لا تخف عليك يا يعقوب عبدي
يقول الرب ولا تنكسر يا إسرائيل لأني مخلصك من أرض بعيدة * وأنقذ نسلك من أرض
سبيهم ويسكن يعقوب مطمئنا ويرقد ويستريح ولا يكون له مودي * وأنت لا تخف عليك
يعقوب عبدي يقول الرب لأني معك وإني مخلصك يقول الرب وأجزم الهلاك على جميع
الشعوب التي فرقتك فيها ولا أهلكك معهم وأؤدبك بالعدل ولا أنكبك] * هكذا قال
الرب أقمت الكسر ضربتك موجعة * وليس من يحكم حكمك سعيت بالوجع وليس
يكون لك منفعة * جميع أصحابك نسيوك ولا يسألون لأن ضربة العدو ضربتك
بالأدب الشديد على كل ظلمك كثرت خطاياك * على كثرة ظلمك كثرت
خطاياك صنعت لك هذه * لأجل هذا جميع الذين يأكلونك يؤكلون وجميع أعدائك
يأكلون لحمهم ويصير الذين أبعدوك للإبعاد وجميع الذين نهبوك أدفعهم للنهب
* لأني أرفع شفاك من الضربة الوجعة وأشفيك قال الرب لأنك دعيت مبددة وقد
موجوده لكم لأن ليس من يطلبها * هكذا قال الرب ها أنا أرد جلوة إسرائيل وأرحم
سبيه وتبنى مدينة على سورها والشعب كحكمه يأكل * ويخرج منهم مسبحون وصوت
لاعبين وأكثرهم ولا ينقصون *

Percontamini & videte num pariat ma- 6
sculus: attamen præ terrore qui erit in eo,
tenebitis lumbum ac nates: nam vidi u-
numquenque manibus lumbo suo appositis,
immutatos vultus atque in auriginem
versos. Dies enim ille magnus erit, nec 7
invenietur similis ei, eritque tempus cala-
mitosum Jacobo; ex his tamen servabi-
tur. Die illo, dixit Dominus, conteram 8
jugum à facie eorum, & rumpam vincu-
la eorum: & nullo modo operabuntur isti
alienis, Sed operabuntur Domino Deo 9
suo: & suscitabo eis Davidem regem eo-
rum. [MS. Oxon. *Tu ergò ne timeto* 10
serve mi Jacob dicit Dominus, neque
consternator O Israel: quoniam ego libero
te è terra longinqua; et redimam semen
tuum è terra captivitatis suæ; & habi-
tabit Jacob securus, & commorabitur,
& quiescet, nec quisquam erit qui nocue-
rit ei. Proinde tu ne timeto Jacob ser- 11
ve, mi dicit Dominus, quia tecum ego
sum, & ego liberaturus sum te, dicit Do-
minus: exitio autem dare decrevi omnes
gentes quâ te dispersero, veruntamen cum
illis te minimè disperdam, sed castigatu-
rus sum te modicè, at non dimittam te.]
Sic dixit Dominus, Suscitavi contritio- 12
nem: plaga tua dolore plena est; Nec 13
est qui causam tuam tueatur: curata es
in dolore, sed nulla tibi fuit utilitas:
(Omnes amici tui obliti sunt tui, nec in- 14
terrogant de te) quia percussio inimici est
plaga tua, ob duram animadversionem in
omne scelus tuum: plurima sunt peccata
tua: Pro multitudine scelerum tuorum 15
multiplicata est animadversio, peccata tua
hæc tibi fecerunt. Idcircò omnes qui 16
comederunt eam, devorabuntur, & omnes
inimici tui comedent carnem suam: qui
te procul expulerunt, erunt in expulsio-
nem; & omnes qui te diripuerunt, dabo
in direptionem. Nam eliciam curatio- 17
nem tuam è plaga dolore plena, & cura-
bo te, dixit Dominus; quia vocata es Di-
spersa: & vere præstò vobis est: quia non
est qui requirat eam. Sic ait Dominus, 18
Ecce ego reducam transmigrationem Is-
raelis, & miserebor captivitatis ejus: &
reædificabitur urbs super murum suum,
& populus juxta morem suum comedet:
Et egredientur ex eis canentes, & vox 19
ludentium: & multiplicabo eos, & non
minuentur:

ירמיה : לו

quomodo nobis nunc Nuntia : dicendo ,interrogaverunt Baruch Et
17 וְאֶת־בָּרוּךְ שָׁאֲלוּ לֵאמֹר הַגֶּד־נָא לָנוּ אֵיךְ
: Baruch eis dixit Et .ejus ore ex hæc verba omnia scripsisti
18 כָּתַבְתָּ אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מִפִּיו׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם בָּרוּךְ
super scribens ego & ,hæc verba omnia mihi ad legebat suo ore Ex
מִפִּיו יִקְרָא אֵלַי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַאֲנִי כֹּתֵב עַל־
, tu te absconde, Vade, Baruch ad principes dixerunt Et .atramento in libro
19 הַסֵּפֶר בַּדְּיוֹ׃ וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים אֶל־בָּרוּךְ לֵךְ הִסָּתֵר אַתָּה
regem ad sunt ingressi Et .estis ubi sciat non vir & ,Irmejahu &
20 וְיִרְמְיָהוּ וְאִישׁ אַל־יֵדַע אֵיפֹה אַתֶּם׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
scribæ Elisamah cubiculo in commendaverunt volumen & : atrium in
חָצֵרָה וְאֶת־הַמְּגִלָּה הִפְקִדוּ בְּלִשְׁכַּת אֱלִישָׁמָע הַסֹּפֵר
rex misit Et .verba omnia regis auribus in nuntiaverunt Et
21 וַיַּגִּידוּ בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
Elisamah cubiculo de illud tulit & volumen capiendum ad Jehudi
אֶת־יְהוּדִי לָקַחַת אֶת־הַמְּגִלָּה וַיִּקָּחֶהָ מִלִּשְׁכַּת אֱלִישָׁמָע
omnium auribus in & ,regis auribus in Jehudi illud legit & ,scribæ
הַסֹּפֵר וַיִּקְרָאֶהָ יְהוּדִי בְּאָזְנֵי הַמֶּלֶךְ וּבְאָזְנֵי כָּל־
domo sedens rex Et .regem desuper stantium ,principum
22 הַשָּׂרִים הָעֹמְדִים מֵעַל הַמֶּלֶךְ׃ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בֵּית
fuit Et .accensum ejus facies ad rogus & ,nono mense in ,hyemis
23 הַחֹרֶף בַּחֹדֶשׁ הַתְּשִׁיעִי וְאֶת־הָאָח לְפָנָיו מְבֹעָרֶת׃ וַיְהִי
illud scidit ,quatuor & ,pagellas tres Jehudi legere secundum
כִּקְרוֹא יְהוּדִי שָׁלֹשׁ דְּלָתוֹת וְאַרְבָּעָה יִקְרָעֶהָ
ad usque ,rogo in qui ,ignem in projicere & ,scribæ scalpello in
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהַשְׁלֵךְ אֶל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר אֶל־הָאָח עַד־
non Et .rogum super qui ,ignem super volumen omne consumi
24 תֹּם כָּל־הַמְּגִלָּה עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הָאָח׃ וְלֹא
,ejus servi omnes & ,rex ,sua vestimenta sciderunt nec ,timuerunt
פָחֲדוּ וְלֹא קָרְעוּ אֶת־בִּגְדֵיהֶם הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו
, Elnathan etiam Et .ista verba omnia audientes
25 הַשֹּׁמְעִים אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְגַם אֶלְנָתָן
comburendum non ad ,regem apud intercesserunt Ghemarjahu & ,Delajahu &
וּדְלָיָהוּ וּגְמַרְיָהוּ הִפְגִּעוּ בַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי שְׂרֹף
rex præcepit Et .eos ad audivit non & : volumen
26 אֶת־הַמְּגִלָּה וְלֹא שָׁמַע אֲלֵיהֶם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ
& ,Hazriel filio Serajahu & ,Melech filio Jerachmeel
אֶת־יְרַחְמְאֵל בֶּן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־שְׂרָיָהוּ בֶן־עַזְרִיאֵל וְאֶת־
& ,scribam Baruch capiendum ad ,Habdeel filio Selemjahu
שֶׁלֶמְיָהוּ בֶּן־עַבְדְּאֵל לָקַחַת אֶת־בָּרוּךְ הַסֹּפֵר וְאֵת
verbum fuit Et .Dominus eos abscondit & : prophetam Irmejahu
27 יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא וַיַּסְתִּרֵם יְהוָה׃ וַיְהִי דְבַר־
,volumen regem combussisse post ,Irmejahu ad Domini
יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ אַחֲרֵי שְׂרֹף הַמֶּלֶךְ אֶת־הַמְּגִלָּה
: dicendo Irmejahu ore ex Baruch scripserat quæ verba &
וְאֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר כָּתַב בָּרוּךְ מִפִּי יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
omnia eo super scribe & ,alterum volumen tibi tolle ,Revertere
28 שׁוּב קַח־לְךָ מְגִלָּה אַחֶרֶת וּכְתֹב עָלֶיהָ אֵת כָּל־
,priori volumine super erant quæ ,priora verba
הַדְּבָרִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַמְּגִלָּה הָרִאשֹׁנָה
Jehojachim super Et .Jehudah rex Jehojachim combussit quod
29 אֲשֶׁר שָׂרַף יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ וְעַל־יְהוֹיָקִים
combussisti Tu : Dominus dixit Sic : dices Jehudah regem
מֶלֶךְ־יְהוּדָה תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה אַתָּה שָׂרַפְתָּ
: dicendo eo super scripsisti Quare : dicendo , istud volumen
אֶת־הַמְּגִלָּה הַזֹּאת לֵאמֹר מַדּוּעַ כָּתַבְתָּ עָלֶיהָ לֵּאמֹר
,hanc terram corrumpet & ,Babel rex veniet Veniendo
בֹּא־יָבוֹא מֶלֶךְ־בָּבֶל וְהִשְׁחִית אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
.animal & hominem ea ex faciet cessare &
וְהִשְׁבִּית מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה׃

Versio VULG. LAT.

17 Et interrogaverunt eum, dicentes ; Indica nobis quomodò scripsisti omnes sermones istos ex ore
18 ejus. Dixit autem eis Baruch ; Ex ore suo loquebatur quasi legens ad me omnes sermones istos : & ego scribebam in vo-
19 lumine atramento. Et dixerunt principes ad Baruch ; Vade, & abscondere tu & Jeremias, & ne-
20 mo sciat ubi sitis. Et ingressi sunt ad regem in atrium : porrò volumen commendaverunt in gazophylacio Elisamæ scribæ : & nuntiaverunt audiente rege
21 omnes sermones. Misitque rex Judi ut sumeret volumen : qui tollens illud de gazophylacio Elisamæ scribæ, legit audiente rege, & universis principibus
22 qui stabant circa regem. Rex autem sedebat in domo hyemali in mense nono : & posita erat arula coram eo plena prunis.
23 Cúmque legisset Judi tres pagellas vel quatuor, scidit illud scalpello scribæ, & projecit in ignē, qui erat super arulam, donec consumeretur omne volumen i-
24 gñi, qui erat in arula. Et non timuerunt, neque sciderunt vestimenta sua, rex & omnes servi ejus, qui audierunt universos
25 sermones istos. Veruntamen Elnathan, & Dalaias, & Gamarias, contradixerunt regi ne combureret librum : & non audivit eos.
26 Et præcepit rex Jeremiel filio Amelech, & Saraiæ filio Ezriel, & Selemiæ filio Abdeel, ut comprehenderent Baruch scribam, & Jeremiam prophetam : abscon-
27 dit autem eos Dominus. Et factum est verbum Domini ad Jeremiam prophetam, postquàm combusserat rex volumen, & sermones quos scripserat Baruch
28 ex ore Jeremiæ, dicens ; Rursùm tolle volumen aliud : & scribe in eo omnes sermones priores, qui erant in primo volumine, quod combussit Joakim rex
29 Juda. Et ad Joakim regem Juda dices ; Hæc dicit Dominus ; Tu combussisti volumen illud, dicens ; Quarè scripsisti in eo annuntians ; Festinus veniet rex Babylonis, & vastabit terram hanc, & cessare faciet ex illa hominem, & jumentum ?

Versio GRÆC. LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ (σ) αὐτῶν ὡς τὸ πρότερον, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν (τ) κατὰ πρόσωπόν μου ὀρθωθήσεται, καὶ ἐπισκέ-
21 ψομαι τοὺς θλίβοντας αὐτούς. Καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι (υ) αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς, καὶ ὁ ἄρχων αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. καὶ συνάξω αὐτούς, καὶ ἀποστρέψουσι πρός με· ὅτι τίς ἐστιν οὗτος ὃς ἔδωκε τὴν καρδίαν αὐτοῦ, (φ)
23 ἀποστρέψαι πρός με; φησὶ κύριος. Ὅτι ὀργὴ κυρίου ἐξῆλθε θυμώδης, ἐξῆλθεν
24 ὀργὴ στρεφομένη, ἐπ' ἀσεβεῖς ἥξει. Οὐ μὴ ἀποστραφῇ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου, ἕως (χ) ποιήσει, καὶ ἕως καταστήσῃ ἐγχείρημα καρδίας αὐτοῦ, ἐπ' (ψ) ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν γνώσεσθε αὐτά.

MS.A. (σ) αὐτοῦ (τ) ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς (χ) ποιήσῃ, (ψ) ἐσχάτου

Cap. 31. Vulg.Lat. ΚΕΦ. λη'.

1 ΕΝ τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ, εἶπε κύριος, (α) ἔσομαι εἰς θεὸν τῷ γένει Ἰσραήλ, (β) καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λα-
2 όν. Οὕτως εἶπε κύριος, Εὗρον θερμὸν ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλότων ἐν (γ) μαχαίρᾳ.
3 βαδίσατε, καὶ μὴ ὀλέσητε τὸν Ἰσραήλ, Κύριος πόρρωθεν (δ) ὤφθη αὐτῷ. ἀγάπησιν (*) αἰώνιον ἠγάπησά σε· διὰ τοῦτο εἵλκυσά σε
4 εἰς οἰκτείρημα. (ε) Ὅτι οἰκοδομήσω σε, καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος Ἰσραήλ· ἔτι λήψῃ τύμπανόν σου, καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ συνα-
5 γωγῆς παιζόντων. (ζ) Ὅτι ἐφυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρεσι Σαμαρείας, (η) φυ-
6 τεύσατε καὶ αἰνέσατε, Ὅτι ἐστὶν ἡμέρα κλήσεως ἀπολογουμένων ἐν ὄρεσιν Ἐφραΐμ, Ἀνάστητε, καὶ ἀνάβητε εἰς Σιὼν
7 (θ) πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος τῷ Ἰακώβ, Εὐφράνθητε, καὶ χρεμετίσατε ἐπὶ (ι) κεφαλὴν ἐθνῶν· ἀκουστὰ ποιήσατε, καὶ αἰνέσατε· εἴπατε, Ἔσωσε κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, τὸ κατάλοιπον
8 τοῦ Ἰσραήλ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ συνάξω αὐτοὺς (*) ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἐν ἑορτῇ φασέκ· καὶ (*) τεκνοποιήσῃ ὄχλον
9 πολύν, καὶ ἀποστρέψουσιν ὧδε. Ἐν κλαυθμῷ ἐξῆλθον, καὶ ἐν παρακλήσει ἀνάξω αὐτούς, αὐλίζων ἐπὶ (*) διώρυγας ὑδάτων ἐν ὁδῷ ὀρθῇ, καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν αὐτῇ· ὅτι ἐγενόμην τῷ Ἰσραὴλ εἰς πατέρα, καὶ Ἐ-
10 φραΐμ πρωτότοκός μου ἐστίν. Ἀκούσατε λόγους κυρίου ἔθνη, καὶ ἀναγγείλατε εἰς νήσους τὰς (κ) μακρόθεν· εἴπατε, Ὁ λικμήσας τὸν Ἰσραὴλ (λ) καὶ συνάξει αὐτόν, καὶ φυλάξει αὐτόν, ὡς ὁ βόσκων ποίμνιον αὐτοῦ.

MS.A. (α) καὶ ἔσομαι (β) καὶ ἔσονταί (γ) μαχαίρᾳ. (δ) ὤφθη (*) αἰωνίαν (ε) Ἔτι (ζ) Ἔτι φυτεύσατε (η) φυτεύσαντες φυτεύσατε (θ) ... κυρίου θεοῦ ἡμῶν. (ι) κεφαλῆς (*) ἐπ' (*) τεκνοποιήσει (*) διώρυγας ... (λ) συνάξει

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 וית ברוך שאילו למימר חוי כען לנא איכדין כתבתא ית כל פתגמיא האלין מפומיה׃
18 ואמר להון ברוך מפומיה קרי לי ית כל פתגמיא האלין ואנא כתיב על ספרא בדיותא׃
19 ואמרו רברביא לברוך איזיל אטמר את וירמיה ואנש לא ידע איכא אתון׃ ואתו לות
20 מלכא לדרתא וית מגלתא פקידו בלשכת אלישמע ספרא וחויאו קדם מלכא ית כל
21 פתגמיא׃ ושלח מלכא ית יהודי למסב ית מגלתא ונסבה מלשכת אלישמע ספרא
22 וקרהא יהודי קדם מלכא וקדם כל רברביא דקימין מעלוי מלכא׃ ומלכא יתיב בית
23 סתוא בירחא תשיעיא וית נורא קדמוהי מדלקין׃ והוה כד קרי יהודי תלת פצין
וארבע בזע באזמל ספרא ורמי לנורא דלגומרי עד דשלימת כל מגלתא על נורא
24 דעל גומרי׃ ולא תוהו ולא בזעו ית לבושיהון מלכא וכל עבדוהי דשמעין ית כל
25 פתגמיא האלין׃ ואף אלנתן ודליה וגמריה בעו מן מלכא בדיל דלא לאוקדא ית
26 מגלתא ולא קביל מנהון׃ ופקיד מלכא ית ירחמאל בר מלכא וית שריה בר עזריאל
וית שלמיה בר עבדאל למדבר ית ברוך ספרא וית ירמיה נביא ואגין עליהון יי׃
27 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה בתר דאוקיד מלכא ית מגלתא וית פתגמיא
28 דכתב ברוך מפומא דירמיה למימר׃ תוב סב לך מגלתא אוחרי ותכתוב עלה ית
כל פתגמיא קדמאי דהוו על מגלתא קדמיתא דאוקיד יהויקים מלך שבטא דבית
29 יהודה׃ ועל יהויקים מלך שבטא דבית יהודה תימר כדנן אמר יי את אוקידתא ית
מגלתא הדא למימר מא דין כתבתא עלה למימר מיתי יתי מלכא דבבל ויחבל ית
ארעא הדא ויבטל מנה אנשא ובעירא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et Baruch interrogaverunt ; dicentes : Indica nunc nobis, quomodo scripsisti omnes sermones istos ex ore ejus? Et dixit eis Baruch, Ex ore suo legebat mihi omnia verba hæc, & ego scribebam in volumine atramento. Et dixerunt principes ad Baruch, Vade, abscondere tu & Jeremias, & nemo sciat ubi sitis. Et venerunt ad regem in atrium, & volumen commendaverunt in gazophylacio Elisamæ scribæ, & nuntiaverunt coram rege omnes sermones. Misitque rex Judi ut sumeret volumen : & tulit illud de gazophylacio Elisamæ scribæ, & legit Judi coram rege, & coram omnibus principibus qui stabant circa regem. Et rex sedebat in domo hyemali in mense nono, & ignis erat succensus coram eo. Factum est autem cum legisset Judi tres paginas aut quatuor, scidit illud scalpello scribæ, & projecit in ignem ex carbonibus ; donec totum volumen super ignem ex carbonibus absumeretur. Et non obstupuerunt nec sciderunt vestimenta rex & omnes servi ejus, qui audierunt omnes sermones istos. Et etiam Elnathan, & Dalaias & Gamarias rogaverunt regem ut non combureret volumen : & non acquievit eis. Et præcepit rex Hierameel filio regis, & Saraiæ filio Azriel, & Selemiæ filio Abdeel ut caperent Baruch scribam, & Jeremiam prophetam ; & protexit eos Dominus. Et factum est verbum prophetiæ ad Jeremiam, postquam combussit rex volumen & sermones quos scripserat Baruch ex ore Jeremiæ ; dicens : Rursum tolle tibi volumen aliud, et scribe in eo omnes sermones priores, qui erant in volumine primo quod combussit Joachim rex tribus domus Juda. Et ad Joachim regem tribus domus Juda dices : Hæc dicit Dominus, Tu combussisti volumen istud ; dicens : Quare scripsisti in eo, dicens, Veniendo veniet rex Babylonis, et disperdet terram hanc, et disperdet ex ea hominem et jumentum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Baruchum autem rogaverunt, & dixerunt 17
ei, Indica nobis quomodo ſcripſeris omnes
ſermones iſtos eo dictante. Quibus ait Ba- 18
ruch, Ore ſuo pronuntiabat mihi Jeremias
omnes ſermones iſtos,& ego atramento ſcri-
bebam in libro. Dixerunt principes Ba- 19
rucho, Vade; & abdere tu & Jeremia, &
nemo ſciat ubi ſitis. Tum venerunt ad re- 20
gem in atrium, depoſito volumine in di-
verſorio Eliſemai ſcribæ, & indicaverunt
regi omnes ſermones illos. Miſit ergò rex 21
Jehudium ut afferret volumen, qui arreptum
è diverſorio Eliſemai ſcribæ, legit illud Je-
hudius coram rege & coram cunctis princi-
pibus qui aſtabant regi. (Rex autem ſede- 22
bat in domo hyberna menſe nono, ignémq;
ponebant ante ipſum) Cúmque legiſſet Je- 23
hudius tres aut quatuor periodos, laceravit
illud ſcalpro librario, & projecit in carbo-
nes ignis, ita ut totum volumen arderet igne
qui foco ſuperpoſitus erat. Nec interim 24
horruerunt, neque veſtimenta ſua ſciderunt
rex & omnes ſervi ejus, omnibus ejuſmodi
ſermonibus auditis. Quin etiam Eliathane, 25
& Gemaria, atque Delaia regem precanti-
bus, ne volumen illud igne combureret, non
acquievit eis: Imò præcepit rex Jerahmeeli 26
filio regis, & Seriæ filio Azrielis, & Sela-
miæ filio Abdielis, ut apprehenderent Jere-
miam prophetam & Baruchum ſcribam; ſed
abſcondit eos Dominus. Fuit autem ſermo 27
Domini ad Jeremiam prophetam,(poſtquam
exuſſiſſet rex volumen & ſermones quos ſcri-
pſerat Baruch dictante Jeremiâ) dicendo;
Iterum ſume tibi volumen alterum, & ſcribe 28
in eo omnes ſermones priores qui erant in
volumine quod Jojacim rex Judæ igne com-
buſſit. Ad Jojacim autem regem Judæ di- 29
ces, Sic ait Dominus, Tu volumen iſtud
exuſſiſti, & dixiſti, Quare ſcripſiſti in eo
venturum regem Babyloniæ, & terram iſtam
vaſtaturum, & aboliturum ab ea homines
ac jumenta?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ولا تخرج بنوهم مثل الأول * وشهاداتهم لوجهي يستقيم * وابعث كربهم * ويصيرون اقوى
منهم عليهم * ورئيسه منه يخرج * واجمعهم ولا يرجعون إلي * لأن من هو هذا الذي أعطى
قلبه إلي قال الرب [MS. Oxon. * ويصيرون لي شعبا وانا اكون لهم الها] * لان رجز الرب
خرج * مسلطا خرج * رجز مرجع ملتف على المنافقين ياتي * لا يرتد رجز غضب الرب حتى
يفعل ويقيم هوى قلبه * في الايام الاخيرة تعرفونها *
* الفصل الثامن والثلثون * في ذلك الزمان قال الرب * اكون لجنس اسرائيل
الها وهم يكونون لي شعبا * الاصحاح الرابع والعشرون *
* هكذا قال الرب وجدت حارا في القفر * ضالين بسيف تهلكون * وليس هكذا الرب
من بعيد يظهر له * احببتك بحب ابدي * لاجل هذا اجتذبتك للرافة * لاني ابنيك
وتبنين يا عذرى اسرائيل * تاخذي دفك ايضا وتخرجين مع جمع اللاعبين * لاني غرست
كروما في جبال سامرة * اعرسوا وسبحوا * لانه يوم حكم الحاوين في جبل افرام * قوموا
واصعدوا الى صهيون الى الرب الهنا * لان هكذا قال الرب ليعقوب * افرحوا واصهلوا
على راس الامم * اصنعوا مسمعات وسبحوا * وقولوا خلص الرب شعبه بقية اسرائيل *
انا اسوقهم من الكرباء * واجمعهم من اخر الارض في عيد الفصح * واجعل البنين جمعا
كثيرا * ويعودون الى هاهنا * ببكاء خرجوا وبتعزية ساجلبهم * اديرهم على خلجان المياه
في ارض مستقيمة * فلا يضلون فيها * لاني صرت لاسرائيل ابا * وافرام هو بكري * اسمعوا
اقوال الرب ايها الامم * واخبروا في الجزائر البعيدة * وقولوا الذي غربل اسرائيل يجمعه ويحفظه
مثل راعي قطيعه *

Et non egredientur filii eorum ut antea: 10
et teſtimonia eorum ad conſpectum meum
dirigentur: & viſitabo affligentes eos, &
erunt fortiores eis contra ipſos: Et prin- 21
ceps ejus ex ipſo prodibit, & congregabo
eos. Attamen non convertentur ad me; nam
quis eſt ille qui dedidit mihi cor ſuum, di-
xit Dominus? [MS. Oxon. *Et illi erunt* 22
mihi populus, & ego ero illis Deus.] *Nam* 23
ira Domini prodivit, indignabunda pro-
divit, ira retorta convoluta ſuper impios
veniet. Non avertetur ira furoris Do- 24
mini, donec exequatur, & donec præſtet
voluntatem cordis ejus. Poſtremis diebus
hæc ſcietis.

CAP. XXXVIII.

IN illo tempore, ait Dominus, ero generi 1
Iſraelitico Deus, & ipſi erunt mihi popu-
lus.

Textus vigeſimus quartus.

Sic dixit Dominus, Inveni calidum in de- 2
ſerto: errantes gladio peribitis? non ita.
Dominus à longè apparebit ei. Dilexi te 3
dilectione perpetuâ, ideò attraxi te ad cle-
mentiam. Nam ædificabo te, & ædifica- 4
beris O virgo Iſraelis: ſumes adhuc tym-
panum tuum, & prodibis cum turba lu-
dentium. Quia vineas plantavi in mon- 5
tibus Samariæ, plantate & canite: Quia 6
dies eſt judicii reſpondentium in monte
Aphremi, ſurgite & aſcendite in Sionem
ad Dominum Deum noſtrum. Sic enim 7
dixit Dominus Jacobo; Lætamini, & hin-
nite ſuper caput gentium, res celebres fa-
cite, & laudate: dicite, Servavit Do-
minus populum ſuum, reliquias Iſrae-
lis. En ego adducam eos ex Aquilone, 8
& colligam eos ab extremo terræ in feſto
Paſchatis: filios reddam turbam pluri-
mam, & revertentur huc. Cum fletu 9
exierunt, ſed cum conſolatione reducam
eos: regam eos ſuper canales aquarum
per terram planam, in qua non aberra-
bunt: factus enim ſum Iſraeli pater, &
Aphrem eſt primogenitus meus. Audite 10
ſermones Domini O gentes, & annuntia-
te in inſulis remotis: dicite, Qui cribra-
vit Iſraelem, colliget eum, & cuſtodiet
eum ut paſtor gregem ſuum.

ירמיה : לז

Non : Jehudah regem Jehojachim super Dominus dixit sic Propterea
30 לכן כה־אמר יהוה על־יהויקים מלך יהודה לא־
projectum erit ejus cadaver & :David solio super sedens ei erit
יהיה־לו יושב על־כסא דוד ונבלתו תהיה משלכת
,ej' semē super & ,eū sup visitabo Et .nocte in gelu ad &,die in æstum ad
31 לחרב ביום ולקרח בלילה: ופקדתי עליו ועל־זרעו
super & ,eos super adducam & : eorum iniquitatem,ejus servos super &
ועל־עבדיו את־עונם והבאתי עליהם ועל־
, quod , malum omne Jehudah virum ad & , Jerusalaim habitatores
ישבי ירושלם ואל־איש יהודה את כל־הרעה אשר־
volumen tulit Irmejahu & .audierunt non & : eos ad sum locutus
32 דברתי אליהם ולא שמעו: וירמיהו לקח מגלה
scripsit & ,scribam Nerijahu filium Baruch ad illud dedit & , alterum
אחרת ויתנה אל־ברוך בן־נריהו הספר ויכתב
combusserat quem , libri verba omnia Irmejahu ore ex eo super
עליה מפי ירמיהו את כל־דברי הספר אשר שרף
verba ea super est additum adhuc &:igni in, Jehudah rex Jehojachim
יהויקים מלך־יהודה באש ועוד נוסף עליהם דברים
illa sicut multa
רבים כהמה:

CAP. XXXVII. לז

,Jehojachim filio Chonjahu pro Josijahu filius Sidchijahu rex regnavit Et
1 וימלך־מלך צדקיהו בן־יאשיהו תחת כניהו בן־יהויקים
non Et .Jehudah terra in Babel rex Nebuchadresar cōstituit regē quem
2 אשר המליך נבוכדראצר מלך־בבל בארץ יהודה: ולא
quæ ,Domini verba ad , terræ populus &,ej' servi &,ipse obedivit
שמע הוא ועבדיו ועם הארץ אל־דברי יהוה אשר
Sidchijahu rex misit Et .prophetæ Irmejahu manu in est locut'
3 דבר ביד ירמיהו הנביא: וישלח המלך צדקיהו את־
ad sacerdotē Mahasejah filium Sephanjahu & ,Selemjah filium Jehuchal
יהוכל בן־שלמיה ואת צפניהו בן־מעשיה הכהן אל־
Dominum ad nobis pro quæso Ora : dicendum ad,prophetam Irmejahu
ירמיהו הנביא לאמר התפלל־נא בעדנו אל־יהוה
dederunt non &:populi mediū in egrediens &,venit Irmejahu Et .nostrū Deū
4 אלהינו: וירמיהו בא ויצא בתוך העם ולא־נתנו
, Ægypto de est egressa Parhoh virtus Et .carceris domum eum
5 אתו בית הכליא: וחיל פרעה יצא ממצרים
,eorum auditum ,Jerusalaim super coarctantes , Chasdim audierunt &
וישמעו הכשדים הצרים על־ירושלם את־שמעם
Irmejahu ad Domini verbum fuit Et .Jerusalaim desuper ascenderunt &
6 ויעלו מעל ירושלם: ויהי דבר־יהוה אל ירמיהו
Sic , Israel Deus Dominus dixit Sic : dicendo ,prophetam
7 הנביא לאמר: כה־אמר יהוה אלהי ישראל כה
:me quærendum ad,me ad vos mittentem , Jehudah regem ad dicetis
תאמרו אל־מלך יהודה השלח אתכם אלי לדרשני
suam terram in est reversa,auxilium in vobis exiens Parhoh virtus Ecce
הנה חיל פרעה היצא לכם לעזרה שב לארצו
;hanc civitatem super bellabunt & , Chasdim redibunt Et .Ægyptum
8 מצרים: ושבו הכשדים ונלחמו על־העיר הזאת
: Dominus dixit Sic .igni in eam succendent &,eam capient &
9 ולכדה ושרפה באש: כה אמר יהוה
nobis desuper ibunt Eundo : dicendo , vestras animas decipiatis Ne
אל־תשאו נפשתיכם לאמר הלך ילכו מעלינו
omnem percussissetis si Quia .ibunt non quia , Chasdim
10 הכשדים כי־לא ילכו: כי אם־הכיתם כל־
viri eis in remaneant &,vobiscum pugnantium , Chasdim virtutem
חיל כשדים הנלחמים אתכם ונשארו־בם אנשים
incendent &,consurgent,suo tentorio in unusquisque , transfixi
מדקרים איש באהלו יקומו ושרפו את־
.igni in hanc civitatem
העיר הזאת באש:

Versio VULG. LAT.

30 Propterea hæc dicit Dominus
contra Joakim regem Juda; Non
erit ex eo qui sedeat super so-
lium David: & cadaver ejus pro-
jicietur ad æstum per diem, & ad
31 gelu per noctem. Et visitabo
contra eum, & contra semen e-
jus, & contra servos ejus, ini-
quitates suas; & adducam super
eos, & super habitatores Jerusa-
lem, & super viros Juda, omne
malum, quod locutus sum ad
32 eos, & non audierunt. Jeremias
autem tulit volumen aliud, &
dedit illud Baruch filio Neriæ
scribæ: qui scripsit in eo ex ore
Jeremiæ omnes sermones libri,
quem combusserat Joakim rex
Juda igni: & insuper additi
sunt sermones multò plures,
quàm anteà fuerant.

CAP. XXXVII.

1 ET regnavit rex Sedecias fi-
lius Josiæ pro Jechonia filio Joa-
kim: quem constituit regem Na-
buchodonosor rex Babylonis in
2 terra Juda. Et non obedivit i-
pse, & servi ejus, & populus
terræ, verbis Domini, quæ locu-
tus est in manu Jeremiæ prophe-
3 tæ. Et misit rex Sedecias Juchal
filium Selemiæ, & Sophoniam fi-
lium Maasiæ sacerdotem, ad Jere-
miam prophetá, dicens; Ora pro
nobis Dominum Deum nostrum.
4 Jeremias autem liberè ambula-
bat in medio populi: non enim
miserant eum in custodiam car-
ceris. Igitur exercitus Pharaonis
egressus est de Ægypto: & audi-
entes Chaldæi, qui obsidebant
Jerusalem, hujuscemodi nuntium,
5 recesserunt ab Jerusalem. Et fa-
ctum est verbum Domini ad Je-
6 remiam prophetam, dicens; Hæc
dicit Dominus, Deus Israel; Sic
dicetis regi Juda, qui misit vos
ad me interrogandum; Ecce ex-
ercitus Pharaonis, qui egressus est
vobis in auxilium, revertetur in
7 terram suam in Ægyptum. Et
redient Chaldæi, & bellabunt
contra civitatem hanc: & capi-
ent eam, & succendent eam igni.
8 Hæc dicit Dominus; Nolite de-
cipere animas vestras, dicentes;
Euntes abibunt, & recedent à
nobis Chaldæi; quia non abi-
9 bunt. Sed & si percusseritis o-
mnem exercitum Chaldæorum,
qui præliantur adversùm vos, &
derelicti fuerint ex eis aliqui
vulnerati: singuli de tentorio
suo consurgent, & incendent ci-
vitatem hanc igni.

*Versio GRÆC. LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος τὸν Ἰακὼβ, ἐξεί-
λατο αὐτὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ.
12 Καὶ ἥξουσι, καὶ εὐφρανθήσονται ἐν τῷ ὄρει
Σιὼν, καὶ ἥξουσιν ἐπ᾽ ἀγαθὰ κυρίου, ἐπὶ
γῆν σίτου καὶ οἴνου, καὶ καρπῶν, καὶ κτηνῶν,
καὶ προβάτων· καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτῶν ὥσπερ
ξύλον (μ) ἔγκαρπον, καὶ οὐ πεινάσουσιν ἔτι.
13 Τότε χαρήσονται παρθένοι ἐν συναγωγῇ
νεανίσκων, καὶ πρεσβῦται χαρήσονται, καὶ
στρέψω τὸ πένθος αὐτῶν εἰς (ν) χαρμο-
14 νὴν, καὶ ποιήσω αὐτοὺς εὐφραινομένους. Με-
γαλυνῶ καὶ μεθύσω τὴν ψυχὴν τῶν ἱερέων υἱῶν
Λευὶ, καὶ ὁ λαός μου τῶν ἀγαθῶν μου ἐμπλη-
15 σθήσεται· οὕτως εἶπε κύριος. Φωνὴ (ξ) ἐν
Ῥαμᾷ ἠκούσθη θρήνου, καὶ κλαυθμοῦ, καὶ ὀδυρ-
μοῦ· Ῥαχὴλ (ο) ἀποκλαιομένη οὐκ ἤθελε
παύσασθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς, ὅτι οὐκ εἰσίν.
16 Οὕτως εἶπε κύριος, Διαλειπέτω ἡ φωνή
σου ἀπὸ κλαυθμοῦ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπὸ
(π) δακρύων σου, ὅτι ἔστι μισθὸς τοῖς
σοῖς ἔργοις, καὶ ἐπιστρέψουσιν ἐκ γῆς ἐ-
17 χθρῶν, Μόνιμον τοῖς σοῖς τέκνοις.
18 Ἀκοὴν ἤκουσα Ἐφραὶμ ὀδυρομένου, Ἐπαί-
δευσάς με, καὶ ἐπαιδεύθην· ἐγὼ ὥσπερ
μόσχος οὐκ ἐδιδάχθην. ἐπίστρεψόν με, καὶ
ἐπιστρέψω, ὅτι σὺ κύριος ὁ θεός μου.
19 Ὅτι ὕστερον αἰχμαλωσίας μου μετενόησα,
καὶ ὕστερον τοῦ γνῶναί με, ἐστέναξα ἐφ᾽ ἡμέ-
ρας αἰσχύνης, καὶ ὑπέδειξά σοι, ὅτι ἔλα-
20 βον ὀνειδισμὸν ἐκ νεότητός μου. Υἱὸς ἀ-
γαπητὸς Ἐφραὶμ, ἐμοὶ παιδίον ἐντρυφῶν,
ὅτι ἀνθ᾽ ὧν οἱ λόγοι μου ἐν αὐτῷ, μνείᾳ
μνησθήσομαι αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ᾽
αὐτῷ, ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτὸν, φησὶ κύ-
21 ριος. Στῆσον σεαυτὴν Σιὼν, ποίησον
τιμωρίαν, δὸς καρδίαν σου εἰς τοὺς ὤ-
μους (ρ)· ὁδὸν ἣν ἐπορεύθης, (σ) ἀποστράφη-
θι παρθένος Ἰσραὴλ, ἀποστράφηθι εἰς
22 τὰς πόλεις σου πενθοῦσα. Ἕως πότε ἀ-
ποστρέψεις θυγάτηρ ἠτιμωμένη; ὅτι ἔκτι-
σε κύριος σωτηρίαν εἰς καταφύτευσιν
καινὴν, (τ) ἐν σωτηρίᾳ περιελεύσονται ἄν-
23 θρωποι. (υ) Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος,
Ἔτι ἐροῦσι τὸν λόγον τοῦτον ἐν γῇ Ἰούδα,
καὶ ἐν πόλεσιν αὐτοῦ, ὅταν ἀποστρέψω τὴν
αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ, Εὐλογημένος κύ-
ριος ἐπὶ δίκαιον ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ.
24 Καὶ (φ) ἐνοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα,
καὶ ἐν (χ) πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ, ἅμα γε-
ωργῷ, καὶ ἀρθήσεται ἐν ποιμνίῳ.

MS.A. (μ) ἔγκαρπον, (ν) εὐφροσύνην, (ξ) ἐν τῇ ὑψηλῇ ἠκούσθη (ο) ἀποκλαιομένης ἐπὶ τῶν υἱῶν αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. (π) δακρύων, ὅτι (ρ) σου· ὁδὸν ἣν (σ) ἀποστράφητι παρθένος Ἰερουσαλὴμ, ἀποστράφητι (τ) ἐν ἡ σωτηρία (υ) Οὕτως εἶπεν (φ) οἱ ἐνοικοῦντες ἐν πόλεσιν (χ) * πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

30 בכן כדנן אמר יי על יהויקים מלך שבטא דבית יהודה לא יהי ליה יתיב על כורסי דוד
31 ונבלתיה תהי משגרא לשרבא ביממא ולגלידא בליליא: ואסער עלוהי ועל בנוהי ועל
עבדוהי ית חוביהון ואיתי עליהון ועל יתבי ירושלם ועל אנש יהודה ית כל בישתא
32 דגזרית עליהון ולא קבילו: וירמיה נסיב מגלא אוחרי ויהבה לברוך בר נריה ספרא
וכתב עלה מפומא דירמיה ית כל פתגמי ספרא דאוקיד יהויקים מלך שבטא דבית
יהודה בנורא ועוד אתוספו עליהון פתגמין סגיאין כותהון:

לז

1 ומלך מלך צדקיה בר יאשיה חלף כניה בר יהויקים דאמליך נבוכד נצר מלכא דבבל
2 בארעא דבית יהודה: ולא קביל הוא ועבדוהי ועמא דארעא לפתגמא דיי דמלל ביד
3 ירמיהו נביא: ושלח מלכא צדקיהו ית יהוכל בר שלמיה וית צפניה בר מעשיה
4 כהנא לות ירמיה נביא למימר צלי כען עלנא קדם יי אלהנא: וירמיה עליל ונפיק
5 בגו עמא ולא יהבו יתיה בבית אסירי: ומשרית פרעה נפקא ממצרים ושמעו כסדאי
6 דצירין על ירושלם ית שמעהון ואסתלקו מעל ירושלם: והוה פתגם נבואה מן קדם
7 יי עם ירמיה למימר: כדנן אמר יי אלהא דישראל כדין תימרון למלך שבטא דבית
יהודה דשלח יתכון לקדמי למתבע אולפן מן קדמי הא משרית פרעה דנפקא לכון
8 לסעיד תבא לארעהון למצרים: ויתובון כסדאי ויגיחון קרבא על קרתא הדא
9 ויכבשונה ויוקדונה בנורא: כדנן אמר יי לא תטעון נפשתיכון למימר אסתלקא
10 יסתלקון מננא כסדאי ארי לא יסתלקון: ארי אם תקטלון כל משרית כסדאי דמגיחין
קרבא עמכון וישתארון בהון גברין מטענין גבר במשכניה יקומון ויוקדון ית קרתא
הדא בנורא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea hæc dicit Dominus ad Joachim regem tribus domus Juda, Non
erit ei sedens super solium David, & cadaver ejus erit projectum ad æstum
per diem, & ad gelu per noctem. Et visitabo super eum & super filios
ejus, & super servos ejus peccata eorum; & adducam super eos, & super
habitatores Jerusalem, & super viros Juda omne malum quod decrevi con-
tra eos, & non obedierunt. Jeremias autem tulit volumen aliud, & dedit
illud Baruch filio Neriæ scribæ: & scripsit in eo ex ore Jeremiæ omnes
sermones libri, quem combussit Joachim rex tribus domus Juda igni: &
rursum additi sunt eis sermones multi, eis similes.

CAP. XXXVII.

ET regnavit rex Sedechias fili' Josiæ pro Jechonia filio Joachim, quem
constituit regem Nabuchodonosor rex Babylonis, in terra domus Juda.
Et non obedivit ipse & servi ejus, & populus terræ verbis Domini, quæ
locutus est per manum Jeremiæ prophetæ. Et misit rex Sedechias Jehu-
cal filium Selemiæ, & Sophoniam filium Maasiæ sacerdotem ad Jeremi-
am prophetam; dicens: Ora nunc pro nobis coram Domino Deo no-
stro. Et Jeremias ingrediebatur & egrediebatur in medio populi, & non
tradiderunt eum in domum vinctorum. Exercitus autem Pharaonis egres-
sus est de Ægypto; & audierunt Chaldæi, qui obsidebant Jerusalem, fa-
mam eorum, & recesserunt ab Jerusalem. Et factum est verbum prophe-
tiæ à facie Domini ad Jeremiam, dicens: Hæc dicit Dominus Deus Is-
rael, Sic dicetis regi tribus domus Juda, qui misit vos coram me ad quæ-
rendum oraculum à facie mea. Ecce exercitus Pharaonis qui egressus est
in auxilium vestrum, reversus est in terram suam, in Ægyptum. Et rever-
tentur Chaldæi, & pugnabunt adversus civitatem hanc, & subjicient eam
& succendent eam igni. Hæc dicit Dominus, Ne decipiatis animas ve-
stras; dicendo; Recedendo recedent à nobis Chaldæi, quia non rece-
dent. Nam si occideritis omnem exercitum Chaldæorum qui pugnant
adversus vos, & remanserint in eis viri vulnerati, singuli in taberna-
lo suo consurgent, & succendent civitatem istam igni.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܝܗܘܝܩܝܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܕܝܬܒ
ܥܠ ܟܘܪܤܝܐ ܕܕܘܝܕ. ܘܫܠܕܗ ܢܗܘܐ ܫܕܐ ܒܫܘܒܐ ܕܐܝܡܡܐ. ܘܒܓܠܝܕܐ
ܕܠܠܝܐ. * ܘܐܦܩܘܕ ܥܠܘܗܝ ܘܥܠ ܙܪܥܗ. ܘܥܠ ܥܒܕܘܗܝ. ܥܘܠܗܘܢ. ܘܐܝܬܐ ܥܠܝܗܘܢ
ܘܥܠ ܥܡܘܪܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠ ܐܢܫܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܠܝܗܘܢ
ܥܠ ܕܠܐ ܫܡܥܘ ܠܩܠܝ. * ܘܢܣܒ ܐܪܡܝܐ ܟܪܟܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܝܗܒܗ ܠܒܪܘܟ
ܒܪ ܢܪܝܐ ܣܦܪܐ. ܘܟܬܒ ܒܗ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܪܡܝܐ. ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܕܟܬܝܒܝܢ
ܗܘܘ ܒܟܬܒܐ. ܕܐܘܩܕ ܝܗܘܝܩܝܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܒܢܘܪܐ. ܘܐܘܣܦ ܥܠܝܗܘܢ ܬܘܒ ܦܬܓܡܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܐܟܘܬܗܘܢ.

* ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ ܠܘ *

* ܘܐܡܠܟ ܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ ܒܪ ܝܘܫܝܐ. ܚܠܦ ܝܘܟܢܝܐ ܒܪ ܝܗܘܝܩܝܡ. ܕܐܡܠܟܗ ܢܒܘܟܕܢܨܪ
ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܠܐ ܫܡܥ ܗܘ ܘܥܒܕܘܗܝ ܘܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܠܦܬܓܡܘܗܝ
ܕܡܪܝܐ ܕܐܡܪ ܒܝܕ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. * ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ ܠܝܘܟܠ ܒܪ ܫܠܡܝܐ. ܘܠܨܦܢܝܐ
ܒܪ ܡܥܣܝܐ ܟܗܢܐ. ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܡܐܡܪ. ܨܠܝ ܚܠܦܝܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. * ܘܐܪܡܝܐ
ܢܦܩ ܗܘܐ ܘܥܐܠ ܒܝܬ ܥܡܐ. ܘܠܐ ܐܪܡܝܘܗܝ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܚܝܠܗ ܕܦܪܥܘܢ ܢܦܩ
ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܫܡܥܘ ܟܠܕܝܐ ܕܨܪܝܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܫܡܥܗܘܢ. ܘܣܠܩܘ ܡܢܗ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
* ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܕܫܕܪܟܘܢ ܠܘܬܝ ܕܬܫܐܠܘܢܢܝ. ܗܐ ܚܝܠܗ ܕܦܪܥܘܢ
ܕܢܦܩ ܠܥܘܕܪܢܟܘܢ. ܢܗܦܘܟ ܠܐܪܥܗ ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܢܗܦܟܘܢ ܟܠܕܝܐ
ܘܢܬܟܬܫܘܢ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܢܟܒܫܘܢܗ ܘܢܘܩܕܘܢܗ ܒܢܘܪܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܠܐ
ܬܛܥܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܘܬܐܡܪܘܢ. ܕܡܐܙܠ ܐܙܠܝܢ ܡܢܢ ܟܠܕܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܙܠܝܢ. * ܘܐܢ ܬܩܛܠܘܢ
ܠܟܠܗ ܚܝܠܗܘܢ ܕܟܠܕܝܐ ܕܡܬܟܬܫܝܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܢܫܬܚܪܘܢ ܒܗܘܢ ܐܢܫܐ
ܡܚܝܐ. ܟܠ ܓܒܪ ܡܢ ܡܫܟܢܗ ܢܩܘܡܘܢ. ܘܢܘܩܕܘܢܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܒܢܘܪܐ.

Propterea sic ait Dominus de Jojacimo rege 30
Judæ, Non erit illi quisquam sedens super so-
lium Davidis, & cadaver ejus erit expositum
æstui diurno & gelu nocturno. Et visitabo 31
cùm ipsius, tum seminis ac servorum ejus ini-
quitatem; & adducam super eos, & super
omnes habitatores Jerosolymæ, superque ho-
mines Judæ, totum illud malum quod in ipsos
decrevi; eò quod non auscultárint voci meæ.
Itaque Jeremia sumpsit volumen alterum; & 32
tradidit illud Barucho filio Neriæ scribæ, qui
scripsit in illo, dictante Jeremiâ, omnes ser-
mones qui scripti erant in eo libro quem Jo-
jacim rex Judæ igne combusserat: & insuper
addidit eis complures similes sermones.

CAP. XXXVII.

DEinde regnavit rex Sedecia fili' Josiæ lo- 1
co Jochaniæ filii Jojacimi, quem regem con-
stituerat Nebuchadnosar rex Babylonis in ter-
ra Judæ. Sed neque iste, neque servi ej', neque 2
terræ populus acquieverunt sermonib' Domi-
ni quos locut' fuerat per Jeremiam prophe-
tam. Misitque rex Sedecia Jubalem filium 3
Selamiæ, & Sephaniam filium Maasiæ sacer-
dotes, ad Jeremiam prophetam, ut dicerent,
Ora pro nobis Dominum Deum tuum. Jere- 4
mia verò egrediebatur & ingrediebatur in-
ter populum, nec tamen conjecerunt eum in
carcerem. Interim copiæ Pharaonis egressæ 5
sunt ex Ægypto; quare Chaldæi qui Jeroso-
lymam obsidebant, famam earum audientes,
abscesserunt ab Jerusalem. Sed fuit sermo 6
Domini ad Jeremiam prophetam, dicendo;
Sic ait Dominus Deus Israelis, Ita dicetis re- 7
gi Judæ qui vos ad me misit ut consuleretis
me; En exercitus Pharaonis qui egressus est
in auxilium vestrum, revertetur in terram
Ægypti: Chaldæi autem redibunt, & expu- 8
gnatam hanc civitatem capient, igneque com-
burent. Sic ait Dominus, Ne putetis apud vos 9
& dicatis, Recedunt à nobis Chaldæi: non
enim recedunt. Quamvis enim trucidaretis
totum exercitum Chaldæorum qui vos op- 10
pugnant, & *nonnisi* homines inter eos vulne-
rati remanerent; quisque suo surgerent è
tentorio, & hanc civitatem igne succen-
derent.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان الرب نجا يعقوب • استخلصه من يد من هو اقوي منه * ويأتون ويفرحون في جبل
صهيون • ويوافون الي خير الرب • الي ارض القمح والخمر والثمرات والبهايم والخراف •
وتصير نفسهم مثل العود الحسن الثمر • ولا يجوعون بعد * حينيذ يفرح العذاري في مجمع
الشبان • والشيوخ يفرحون • وارجع حزنهم الي فرحة • واجعلهم في سرور * اعظم واسكر نفس
الكهنة بني لاوي • وشعبي يمتلي من خيراتي * هكذا قال الرب • صوت سمع في الاكمة •
صوت نوح وبكا وعويل • راحيل باكية من اجل بنيها ولم ترد ان تتعزي • لانهم ليسوا
موجودين * هكذا قال الرب • ليكف صوتك من البكاء وعيناك من الدموع • لان
الاجر في جميع الاعمال • ويعودون من ارض الاعداء * بنات مع بنيك * سامع سمعت
افرام النادب • ادبتني فتادبت • انا مثل عجل لم اتعلم ردني فارجع • لانك انت الرب
الهي * لاني اخر سبيي تبت • وتنهدت اخيرا لاعلم • منذ يوم الخزي واظهرت لك اني
نلت تعييرا منذ صباي * افرام ابن حبيب ولد متنعم • لاني من اجل كلماتي فيه اذكر
ذكرا لاجل هذا اسرعت اليه • راحم سارحمه قال الرب * اقيمي ذاتك يا صهيون •
اصنعي عقوبة • اعطي قلبك تجاه الطريق التي ذهبت فيها • ارجعي يا عذراء اسرائيل •
ارجعي الي مدنك حزينة * الي متي تتصرفي ايها الابنة المهانة • لان الرب خلق خلاصا
لغرس جديد • الخلاص الذي به يسيرون البشر * هكذا قال الرب • يقولون هذا القول
ايضا في ارض يهودا وفي مدنه اذا رددت سبيه • مبارك الرب علي العادل جبله المقدس •
* والسكان في مدن يهودا وفي كل بلده مع الفلاح ويحطف في القطيع •

Nam Dominus liberabit Jacobum, vin- 11
dicabit eum de manu ejus qui potentior est
ipso: Et venientes exhilarabuntur in 12
monte Sionis, venientque ad bona Domini,
ad terram frumenti, vini, fructuum, ju-
mentorum, pecudumque feracem: & fiet
anima eorum tanquam lignum optimum
fructum producens, & non esurient am-
pliùs. Tunc lætabuntur virgines cœtu 13
juvenum, & senes gaudebunt: vertam-
que tristitiam eorum in gaudium, &
constituam eos in exultatione: Magni- 14
ficabo, & inebriabo animam sacerdotum
filiorum Levi; & populus meus im-
plebitur bonis meis. Sic dixit Dominus, 15
Vox audita est in colle, vox lamenta-
tionis, fletûs, ac gemitûs; Rachelis plo-
rantis propter filios, & admittere consola-
tionem renuentis, eò quòd non existant.
Ita dixit Dominus, Desistat vox tua à 16
fletu, & oculi tui à lachrymis; quia
merces est in cunctis operibus, & re-
vertentur de terra inimicorum Filiæ 17
cum filiis tuis. Audiens audivi A- 18
phremum lamentantem; Erudivisti me,
& eruditus sum, ego vitulo similis, non
didici: reduc me, & revertar; quia tu es
Domin' Deus meus. Nam post captivitatem 19
meam pœnituit me, & suspiravi de-
mum, ut discerem, inde à die eru-
bescentiæ & indicavi tibi me adeptum
esse opprobrium inde à pueritia mea.
Aphrem filius est charus, natus delitio- 20
sus; quandoquidem propter mea de ipso
verba, memoriâ ipsum recolo: hac de
causa properavi ad ipsum, miserans
miserabor ipsius, ait Dominus. Erige 21
teipsam O Sion, fac pœnam; adhibe cor
tuum ad asperitatem itineris per quod
ivisti. Revertere O virgo Israelis, re-
vertere ad urbes tuas mœrens. Quous- 22
que abibis O filia vitiis? nam Dominus
creavit salutem plantario novello, sa-
lutem in qua ambulabunt homines. Sic 23
dixit Dominus; Dicent adhuc sermo-
nem istum in terra Judæ & in urbibus
ejus, cùm reduxero captivitatem ejus;
Benedictus Dominus super justum mon-
tem suum sanctum, Et habitantes in 24
urbibus Judæ & in tota regione ipsius,
unà cum agricolis; & eripiatur in
grege.

ירמיה: לח

11 והיה בהעלות חיל הכשדים מעל ירושלם מפני
12 חיל פרעה: ויצא ירמיהו מירושלם ללכת ארץ
13 בנימן לחלק משם בתוך העם: ויהי־הוא
בשער בנימן ושם בעל פקדת ושמו יראייה בן־
שלמיה בן־חנניה ויתפש את־ירמיהו הנביא לאמר
14 אל־הכשדים אתה נפל: ויאמר ירמיהו שקר אינני
נפל על־הכשדים ולא שמע אליו ויתפש יראייה
15 בירמיהו ויבאהו אל־השרים: ויקצפו השרים על־
ירמיהו והכו אתו ונתנו אותו בית האסור בית
16 יהונתן הספר כי־אתו עשו לבית הכלא: כי
בא ירמיהו אל־בית הבור ואל־החניות וישב־שם
17 ירמיהו ימים רבים: וישלח המלך צדקיהו ויקחהו
וישאלהו המלך בביתו בסתר ויאמר היש דבר
מאת יהוה ויאמר ירמיהו יש ויאמר ביד מלך־בבל
18 תנתן: ויאמר ירמיהו אל־המלך צדקיהו מה חטאתי
לך ולעבדיך ולעם הזה כי־נתתם אותי אל־בית
19 הכלא: ואיה נביאיכם אשר־נבאו לכם לאמר
20 לא־יבא מלך־בבל עליכם ועל הארץ הזאת: ועתה
שמע־נא אדני המלך תפל־נא תחנתי לפניך
ואל־תשבני בית יהונתן הספר ולא אמות שם:
21 ויצוה המלך צדקיהו ויפקדו את־ירמיהו בחצר
המטרה ונתן לו ככר־לחם ליום מחוץ האפים עד־
תם כל־הלחם מן־העיר וישב ירמיהו בחצר
המטרה:

CAP. XXXVIII. לח

1 וישמע שפטיה בן־מתן וגדליהו בן־פשחור
ויוכל בן־שלמיהו ופשחור בן־מלכיה את־הדברים
2 אשר ירמיהו מדבר אל־כל־העם לאמר: כה אמר
יהוה הישב בעיר הזאת ימות בחרב ברעב
ובדבר והיצא אל־הכשדים יחיה והיתה־לו נפשו
לשלל וחי:

Versio VULG. LAT.

10 Ergò cùm recessisset exercitus Chaldæorum ab Jerusalem pro-
11 pter exercitum Pharaonis, E-
gressus est Jeremias de Jerusa-
lem ut iret in terram Benjamin,
& divideret ibi possessionem in
12 conspectu civium. Cúmque per-
venisset ad portam Benjamin,
erat ibi custos portæ per vices,
nomine Jerias, filius Selemiæ
filii Hananiæ, & apprehendit
Jeremiam prophetam, dicens; Ad
13 Chaldæos profugis. Et respon-
dit Jeremias; Falsum est, non
fugio ad Chaldæos. Et non au-
divit eum: sed comprehendit Je-
rias Jeremiam, & adduxit eum
14 ad principes. Quam ob rem
irati principes contra Jeremiam,
cæsum eum miserunt in carce-
rem, qui erat in domo Jonathan
scribæ: ipse enim præpositus
15 erat super carcerem. Itaque in-
gressus est Jeremias in domum
laci & in ergastulum: & sedit
16 ibi Jeremias diebus multis. Mit-
tens autem Sedecias rex tulit
eum: & interrogavit eum in do-
mo sua absconditè, & dixit;
Putásne est sermo à Domino?
Et dixit Jeremias, Est. Et ait,
In manus regis Babylonis tra-
17 déris. Et dixit Jeremias ad regem
Sedeciam; Quid peccavi tibi,
& servis tuis, & populo tuo,
quia misisti me in domum car-
18 ceris? Ubi sunt prophetæ vestri,
qui prophetabant vobis, & di-
cebant; Non veniet rex Baby-
lonis super vos, & super ter-
19 ram hanc? Nunc ergò audi, ob-
secro, domine mi rex; Valeat
deprecatio mea in conspectu
tuo: & ne me remittas in do-
mum Jonathan scribæ, ne mo-
20 riar ibi. Præcepit ergò rex Se-
decias ut traderetur Jeremias in
vestibulo carceris, & daretur ei
torta panis quotidiè, excepto
pulmento, donec consumerentur
omnes panes de civitate: & man-
sit Jeremias in vestibulo carceris.

CAP. XXXVIII.

1 Audivit autem Saphatias fili[us]
Mathan, & Gedelias fili[us] Phassur,
& Juchal fili[us] Selemiæ, & Phas-
sur filius Melchiæ, sermones,
quos Jeremias loquebatur ad
2 omnem populum, dicens; Hæc
dicit Domin[us]; Quicunque man-
serit in civitate hac, morietur
gladio, & fame, & peste: qui
autem profugerit ad Chaldæos,
vivet, & erit anima ejus sospes
& vivens.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Ὅτι ἐμέθυσα πᾶσαν ψυχὴν διψῶσαν, καὶ πᾶ-
26 σαν ψυχὴν πεινῶσαν ἐνέπλησα. Διὰ τοῦτο
ἐξηγέρθην, καὶ εἶδον, καὶ ὁ ὕπνος μου ἡδύς
27 μοι (ψ) ἐγενήθη. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρ-
χονται, φησὶ κύριος, καὶ σπερῶ τὸν Ἰσραὴλ
καὶ τὸν Ἰούδαν, σπέρμα ἀνθρώπου καὶ σπέρμα
28 κτήνους. Καὶ ἔσται ὥσπερ ἐγρηγόρουν ἐπ' αὐτοὺς
καθαιρεῖν καὶ κακοῦν, οὕτως γρηγορήσω ἐπ'
αὐτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν, φη-
29 σὶ κύριος. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐ μὴ
εἴπωσιν, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ
30 οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων (ω) ἡμωδίασαν. Ἀλλ'
ἢ ἕκαστος ἐν τῇ (α) ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθα-
νεῖται, καὶ τοῦ φαγόντος τὸν ὄμφακα αἱμωδιά-
31 σουσιν οἱ ὀδόντες αὐτοῦ. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχον-
ται, (β) φησὶ κύριος, καὶ διαθήσομαι τῷ
οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ τῷ οἴκῳ Ἰούδα διαθή-
32 κην καινήν, Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν διεθέ-
μην τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπι-
λαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν
αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέ-
μειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, (γ) καὶ ἐγὼ ἠ-
33 μέλησα αὐτῶν, φησὶ κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ
(δ) διαθήκη μου, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ
Ἰσραήλ, Μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, φησὶ
κύριος, διδοὺς (ε) δώσω νόμους μου εἰς τὴν
διάνοιαν αὐτῶν, καὶ (ζ) ἐπὶ καρδίας αὐτῶν
γράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν,
34 καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ
διδάξωσιν ἕκαστος τὸν (η) πολίτην αὐτοῦ,
καὶ ἕκαστος τὸν (θ) ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων,
Γνῶθι τὸν κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με
ἀπὸ μικροῦ (ι) αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν,
ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.
37 Ἐὰν ὑψωθῇ ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ μετέωρον,
φησὶ κύριος, καὶ ἐὰν ταπεινωθῇ τὸ ἔδα-
φος τῆς γῆς κάτω, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀποδοκιμῶ
τὸ γένος Ἰσραήλ, φησὶ κύριος, περὶ πάν-
35 των ὧν (κ) ἐποίησαν. Οὕτως εἶπε κύριος,
ὁ δοὺς τὸν ἥλιον εἰς φῶς τῆς ἡμέρας, σελήνην
καὶ (λ) ἀστέρας εἰς φῶς τῆς νυκτός, καὶ κραυ-
γὴν (*) ἐν θαλάσσῃ, καὶ ἐβόμβησε τὰ κύμα-
τα αὐτῆς, Κύριος παντοκράτωρ ὄνομα
36 αὐτῷ· Ἐὰν παύσωνται οἱ νόμοι οὗτοι ἀπὸ
προσώπου μου, φησὶ κύριος, καὶ τὸ γένος
Ἰσραὴλ (μ) παύσεται γενέσθαι ἔθνος κατὰ
38 πρόσωπόν μου πάσας τὰς (ν) ἡμέρας. Ἰδοὺ
ἡμέραι ἔρχονται, φησὶ κύριος, καὶ (*) οἰκο-
δομηθήσεται πόλις τῷ κυρίῳ ἀπὸ πύρ-
γου Ἀναμεήλ, ἕως (ξ) πύλης τῆς γωνίας·
39 Καὶ ἐξελεύσεται ἡ διαμέτρησις αὐτῆς ἀπέν-
αντι αὐτῶν ἕως βουνῶν Γαρήβ, καὶ περικυ-
κλωθήσεται κύκλῳ ἐξ ἐκλεκτῶν (ο) λίθων,

Quia inebriavi omnem animam sitientem: & omnem animam esurientem saturavi. Ideò expergefactus sum, & vidi: & somnus meus jucundus mihi factus est. Idcircò ecce dies veniunt, ait Dominus, & seminabo Israel, & Judam, semine hominis, & semine jumenti. Et erit, sicut vigilabam super eos ad destruendum & affligendum; sic vigilabo super eos ad ædificandum, & plantandum, ait Dominus. In diebus illis non dicent; Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filiorum obstupuerunt. Sed unusquisque in peccato suo morietur, et comedentis uvam acerbam obstupescent dentes ejus. Ecce dies veniunt, ait Dominus, & disponam domui Israel, et domui Juda, testamentum novum. Non juxta testamentum, quod disposui patribus eorum in die, cum apprehendi ego manum eorum ad educendum eos de terra Ægypti: quia ipsi non manserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, ait Dominus. Hoc enim est testamentum meum, quod disponam domui Israel post dies illos, ait Dominus: dans dabo leges meas in mentem eorum, et in corde eorum scribam eas: et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum. Et non docebunt unusquisque civem suum, et unusquisque fratrem suum, dicens, Nosce Dominum: quia omnes intelligent me à parvo eorum usque ad magnum eorum: quoniam propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum eorum non recordabor amplius. Si elevatum fuerit cælum in sublime, ait Dominus, et si humiliatum fuerit pavimentum terræ deorsum, et ego (u) non reprobabo genus Israel, dicit Dominus, pro omnibus quæ fecerunt. Sic dixit Dominus; qui dat Solem in lumen diei, Lunam et stellas in lumen noctis, et clamorem in mari, et sonuerunt fluctus ejus: Dominus omnipotens nomen illi; Si cessaverint leges hæ à facie mea, dicit Dominus; et genus Israel cessabit esse gens ante faciem meam cunctis diebus. Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et ædificabitur civitas Domino à turri Anameel usque ad portam anguli. Et exibit (x) dimensio ejus contra (y) eos usque ad colles Gareb: et circundabitur in circuitu ex electis lapidibus:

MS.A. (ψ) ἐγένετο. (ω) ἐμωδίασε. (α) ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ (β) λέγει (γ) κἀγὼ ἠμέλησα (δ) διαθήκη, ἣν (ε) νόμους (ζ) ἐπιγράψω αὐτοὺς ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ ὄψομαι αὐτούς, καὶ ἔσομαι (η) ἀδελφὸν (θ) πλησίον (ι) ἕως μεγάλου (κ) ἐποίησάν μοι. (λ) τὰ ἄστρα (*) ἐν τῇ (μ) παύσεται (ν) ἡμέρας φησὶν κύριος. (*) οἰκοδομηθήσεται (ξ) τῆς πύλης (ο) *κύκλῳ. Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 והוה כד אסתלקא משרית כסדאי מעל ירושלם מן קדם משרית פרעה: 12 ונפק
ירמיה מירושלם למיזל לארע שבטא בנימן לפלגא אחסנתא דאית ליה תמן בגו עמא:
13 והוה הוא בתרע שבטא בנימן ותמן גברא ממנא ושמיה יראיה בר שלמיה בר
14 חנניה ואחד ית ירמיה נביא למימר לכסדאי את משתמע: ואמר ירמיה שקרא
את אמר לית אנא משתמע לכסדאי ולא קביל מניה ואחד יראיה בירמיה ואיתיה
15 לות רברביא: ורגיזו רברביא על ירמיהו ואלקיאו יתיה ויהבו יתיה בית אסירי
16 בית יהונתן ספרא ארי יתיה עבדו לבית אסירי: ארי על ירמיה לבית אסירי ולגו
17 מן חנותא ויתיב תמן ירמיה יומין סגיאין: ושלח מלכא צדקיה ודבריה ושאליה
מלכא בביתיה בסתרא ואמר האית פתגמא מן קדם יי ואמר ירמיה אית ואמר ביד
18 מלכא דבבל תתמסר: ואמר ירמיה למלכא צדקיה מה חבית לך ולעבדך ולעמא
19 הדין ארי יהבתון יתי לבית אסירי: ואן נביאיכון דשקרא דאתנביאו לכון למימר לא
20 ייתי מלכא דבבל עליכון ועל ארעא הדא: וכען שמע כען רבוני מלכא תתקבל
21 כען בעותי קדמך ולא תתיבנני לבית יהונתן ספרא ולא אמות תמן: ופקיד
מלכא צדקיה ופקידו ית ירמיה בדרת בית אסיריא ויהבין ליה פתא דלחם
ליומא משוק נחתומיא עד דשלים כל לחמא מן קרתא ויתיב ירמיה בדרת בית אסיריא:

לח

1 ושמע שפטיה בר מתן וגדליה בר פשחור ויוכל בר שלמיהו ופשחור בר מלכיה ית
2 פתגמיא דירמיה ממלל עם כל עמא למימר: כדנן אמר יי דיתיב בקרתא הדא יתקטיל
בחרבא בכפנא ובמותנא ודיפוק וישתמע לכסדאי ייחי ותהי ליה נפשיה לשיזבא ויתקיים:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et factum est cùm recessisset exercitus Chaldæorum ab Jerusalem, propter exercitum Pharaonis. Egressúsque est Jeremias de Jerusalem, ut iret in terram tribus Benjamin, ut divideret hæreditatem, quam habebat ibi in medio populi. Cúmque esset ipse in porta tribus Benjamin, erat ibi vir constitutus, nomine Jerias, filius Selemiæ filii Ananiæ, & apprehendit Jeremiam prophetam; dicens: Tu Chaldæis tete vis dedere? Et dixit Jeremias, Falsum tu dicis: non ego me dedo Chaldæis. Et non acquievit, & apprehendit Jerias Jeremiam, & adduxit eum ad principes. Et irati sunt principes contra Jeremiam, & percusserunt eum, & conjecerunt eum in carcerem domus Jonathan scribæ; ipsam enim fecerant in carcerem. Ingressus est enim Jeremias in domum carceris, & in medium tabernarum: & sedit ibi Jeremias diebus multis. Et misit rex Sedechias, & tulit eum, & interrogavit eum rex in domo sua clam: & ait, Nunquid est verbum à facie Domini? & ait Jeremias, Est. Et ait: In manum regis Babylonis tradéris. Et dixit Jeremias regi Sedechiæ, Quid peccavi tibi & servis tuis, & populo huic, ut poneretis me in domum carceris? Et ubi sunt pseudoprophetæ vestri, qui prophetant vobis; dicentes, Non veniet rex Babylonis contra vos & contra terram istam? Et nunc audi obsecro domine mi rex: acceptabilis sit obsecro deprecatio mea coram te, & ne reducas me in domum Jonathan scribæ, & non moriar ibi. Et præcepit rex Sedechias, & commendaverunt Jeremiam in vestibulo domus carceris; & dabatur ei frustum panis quotidie de vico pistorum, donec consumeretur omnis panis de civitate. Et mansit Jeremias in vestibulo carceris.

CAP. XXXVIII.

Audivit autem Saphatias filius Mathan, & Gedelias filius Phasur, & Juchal filius Selemiæ, & Phasur filius Melchiæ, verba Jeremiæ loquentis cum omni populo; dicendo: Hæc dicit D[omi]n[u]s, Qui manserit in urbe hac, occidetur gladio, & fame, & peste: qui autem egressus fuerit, & dediderit se Chaldæis, vivet; & erit ei anima ejus in evasionem, & sustentabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܟܕ ܣܠܩ ܚܝܠܐ ܕܟܠܕܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܩܕܡ ܚܝܠܗ ܕܦܪܥܘܢ. *ܢܦܩ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܡܐܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܠܡܦܠܓ ܬܡܢ ܦܠܓܘܬܐ ܒܝܬ ܥܡܐ. *ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܬܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܬܡܢ ܗܘܐ ܪܒ ܩܛܪܘܢܐ ܘܫܡܗ ܢܪܝܐ ܒܪ ܫܠܡܝܐ ܒܪ ܚܢܢܝܐ. ܘܐܚܕܗ ܠܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܘܬ ܟܠܕܝܐ ܐܢܬ ܥܪܩ. *ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܕܓܠܐ ܐܢܬ ܐܡܪ. ܠܐ ܥܪܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܟܠܕܝܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܗ. ܘܐܚܕܗ ܢܪܝܐ ܠܐܪܡܝܐ ܘܐܥܠܗ ܠܘܬ ܪܘܪܒܢܐ. *ܘܪܓܙܘ ܪܘܪܒܢܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܘܡܚܐܘܗܝ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܝܘܢܬܢ ܣܦܪܐ. ܡܛܠ ܕܠܗ ܥܒܕܘܗܝ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. *ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܠܐܪܡܝܐ ܡܢ ܟܘܬܐ ܕܓܘܒܐ ܠܓܘܒܐ. ܘܝܬܒ ܬܡܢ ܐܪܡܝܐ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. *ܘܫܕܪ ܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ ܘܐܦܩܗ. ܘܫܐܠܗ ܡܠܟܐ ܒܒܝܬܗ ܒܛܘܫܝܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܬ ܡܠܬܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܐܝܬ. ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܡܢܐ. ܘܐܡܪ. ܒܐܝܕܝ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܡܫܬܠܡ ܐܢܬ. *ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܠܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ. ܡܢܐ ܣܟܠܬ ܠܟ ܘܠܥܒܕܝܟ ܘܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܕܪܡܝܬܘܢܝ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. *ܘܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܢܒܝܝܟܘܢ ܕܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ ܠܟܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܥܠܝܟܘܢ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܗܕܐ. *ܫܡܥ ܡܪܝ ܡܠܟܐ ܘܬܥܘܠ ܩܕܡܝܟ ܒܥܘܬܝ. ܘܠܐ ܬܗܦܟܢܝ ܠܒܝܬܗ ܕܝܘܢܬܢ ܣܦܪܐ. ܘܐܡܘܬ ܬܡܢ. *ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ ܘܫܪܘܗܝ ܠܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܝܗܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܟܪܐ ܕܠܚܡܐ ܝܘܡܢܐ ܡܢ ܫܘܩܐ ܕܐܦܘܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܫܠܡ ܟܠܗ ܠܚܡܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܝܬܒ ܐܪܡܝܐ ܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܫܠܡ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܠܚ.

*ܘܫܡܥ ܫܦܛܝܐ ܒܪ ܡܬܢ ܘܓܕܠܝܐ ܒܪ ܦܫܚܘܪ ܘܝܘܟܠ ܒܪ ܫܠܡܝܐ ܘܦܫܚܘܪ ܒܪ ܡܠܟܝܐ. ܠܡܠܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܐܪܡܝܐ ܥܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܕܝܬܒ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܢܡܘܬ ܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ. ܘܡܢ ܕܢܦܩ ܠܘܬ ܟܠܕܝܐ ܢܚܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܢܦܫܗ ܠܒܙܬܐ.

Cùm itaque discessisset exercit⁹ Chaldæorum 11
ex Jerusalem metu exercit⁹ Pharaonis, Exi- 12
vit Jeremia de Jerusalem ut abiret in terram
Benjaminis ad sortem ibi cum populo divi-
dendam : Cúmque staret ad portam Benja- 13
minis, aderat illic præfect⁹ quidam cujus no-
men erat Neria fili⁹ Selamiæ filii Hananiæ. Is
apprehenso Jeremiâ prophetâ dixit illi, Ad
Chaldæos tu fugis. Cui respondit Jeremia, 14
Mentiris, nequaquam fugio ad Chaldæos : at
non auscultavit eum ; sed Neria apprehensum
Jeremiâ adduxit ad principes. Tum principes 15
Jeremiæ succensentes flagellaverunt eum, & in
carcerem conjecerunt in domo Jonathanis
scribæ (hunc enim præfecerant carcere deten-
tis) Et præcipitaverunt Jeremiam è fenestra 16
foveæ in foveam, mansitque ibi Jeremia dies
multos. Tandem mittens rex Sedecia ex- 17
traxit eum, & interrogavit eum rex domi se-
cretò, & ait illi ; Prodiitne sermo à Domino?
Respondit Jeremia, Prodiit. Ait rex, Cujus
modi prodiit ? Respondit, Te in manus regis
Babyloniæ tradendum. Subdiditque Jeremia 18
ad regem Sedeciam ; Quid peccavi tibi, aut
servis tuis, aut populo isti, ut me in carcerem
truderetis ? Et ubi sunt prophetæ vestri qui 19
prophetabant vobis, ac dicebant haudqua-
quam venturum regem Babyloniæ contra vos
& contra terram istam ? Jam audi me do- 20
mine mi rex, & admittatur apud te depreca-
tio mea, néve me remittas in domum Jona-
thanis scribæ, ne illic moriar. Quamobrem 21
præcepit rex Sedecia, dimiseruntque Jeremi-
am prophetam in atrium carceris, & dabant
ei placentam panis quotidie ex officina pisto-
ris, donec consumptus est totus panis ex
civitate : mansit ergò Jeremia in atrio car-
ceris.

CAP. XXXVIII.

Audivit autem Sephatia filius Mathanis, 1
Gedalia filius Phesburis, Juchal filius Sela-
miæ, & Phesbur filius Melachiæ, sermones
quos habuerat Jeremia ad universum popu-
lum ; Sic ait Dominus, Quicunque manserit in 2
hac civitate, peribit gladio, fame, aut peste ;
quicunque verò exierit ad Chaldæos, vivet, &
liberabit animam suam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لأني أسكرت كل أرض عطشانة * وملأت كل نفس جايعة * لأجل هذا قمت ونظرت
وصار لي نومي لذيذا * لأجل هذا ها أيام تأتي قال الرب * وأزرع إسرايل ويهودا زرع
إنسان وزرع بهيمة * ويكون كما سهرت عليهم لأهدمهم وأكبهم * هكذا أسهر عليهم
لأبنيهم وأغرسهم قال الرب * في تلك الأيام لا يقولون * الآباء أكلوا الحصرم وأسنان الأولاد
ضرست * لكن كل واحد بخطيته يموت * والذي يأكل الحصرم تضرس أسنانه * ها
أيام تأتي قال الرب * وأضع لبيت إسرايل ولبيت يهودا عهدا جديدا * ليس كالعهد الذي
عهدته لآبايهم في يوم أخذت بيدهم لأخرجهم من أرض مصر * لأنهم لم يثبتوا في
عهدي وأنا تهاونت بهم قال الرب * لأن هذا هو العهد الذي أعهد به لبيت إسرايل
من بعد تلك الأيام قال الرب * أعطي نواميسي في قلبهم * وأكتبها على ضمايرهم
وأعاينهم * وأصير لهم إلها وهم يصيرون لي شعبا * ولا يعلمون كل واحد قريبه
وواحد أخاه قايلا اعرف الرب * لأن جميعهم يعرفوني من صغيرهم إلى كبيرهم
أصير راحما لظلاماتهم * ولست أذكر خطاياهم بعد * إن ارتفعت السماء ارتفاعا قال الرب
وإن ذل تراب الأرض أسفل * فأنا لست أبعد جنس إسرايل قال الرب * من أجل جميع
صنعوه لي * هكذا قال الرب المعطي الشمس لنور النهار * والقمر والنجوم لضوء الليل
وصراخا في البحر * ورفع أمواجه * الرب ضابط الكل اسمه * إن انكفت هذه النواميس قال
الرب * جنس إسرايل يكف ليكون أمة لوجهي قال الرب * ها أيام تأتي قال الرب
فيبنون مدنا للرب * من برج أنامائيل إلى باب الزاوية * ويخرج مساحتها قدامهم إلى تلال
عاريب * ويدار حولها من الحجارة المختارة *

Quia inebriavi omnem terram sitien- 25
tem, & implevi omnem animam esu-
rientem. Ad hoc exurrexi, & vidi, 26
factusque est mihi somnus meus ju-
cundus. Idcirco ecce dies venient, di- 27
xit Dominus, quum seminabo Israe-
lem & Judam semine humano & se-
mine jumenti : Et erit, quemadmodum 28
vigilavi super eos ut destruerem &
dejicerem eos ; ita vigilabo super eos ut
ædificem & plantem eos, ait Dominus.
In diebus nequaquam dictitabunt, Pa- 29
tres comederunt omphacem, & dentes
filiorum obstupescunt : Sed unusquisque 30
pro peccato suo morietur : & quicunq;
comederit omphacem, hujus dentes ob-
stupescent. Ecce dies venient, dixit 31
Dominus, quum disponam domui Israe-
lis & domui Judæ fœdus novum :
Non quale fuit illud fœdus quod inie- 32
ram cum majoribus eorum, die quo ap-
prehendi manum eorum ut educerem eos
è terra Ægypti : (nam quia non per-
stiterunt in fœdere meo, ego vicissim
neglexi eos, dixit Dominus) Sed hoc 33
est fœdus quod ineo cum domo Israe-
lis : Post illos dies, dixit Dominus,
indam leges meas in cor eorum, & in-
scribam eas menti eorum : respiciam
eos, & ero illis Deus, ipsique fient
mihi populus. Et non docebunt unus- 34
quisque proximum suum & unusquis-
que fratrem suum, dicens ; Nosce Do-
minum : omnes enim me cognoscent à
minimo ad maximum : quoniam pro-
pitius ero perversitatibus eorum, & non
recordabor ampliùs peccata eorum.
Anteponit hunc Ver. 37. ut in LXX.
Etiamsi cœlum sublimè ferretur, dixit 37
Dominus, & quamvis terræ pulvis ad
imum deprimeretur ; ego tamen haud-
quaquam amovebo genus Israelis, ait Do-
minus, pro omnibus quæ contra me per-
petrârunt. Ita dixit Dominus qui solem 35
dat in lumen diei, lunam ac stellas in lu-
cem noctis, sonitum in mari, & extollit
fluctus ejus, cujus nomen est Dominus
omnitenens ; Si desierint hæ leges, dixit 36
Dominus, genus Israelis desinet esse po-
pulus in conspectu meo, dixit Dominus.
Ecce dies venient, dixit Dominus, quum 38
ædificabunt urbes Domino, à turri Ana-
meelis usq; ad portam anguli : Et porri- 39
getur dimensio earum coram ipsis usque
ad colles Gareb, & undique cingentur
lapidibus electis :

ירמיה : לח

hæc civitas tradetur Tradendo : Dominus dixit Sic
3 כה אמר יהוה הנתן תנתן העיר הזאת
principes dixerunt Et .eam capiet & ,Babel regis *virtutis* manum in
4 ביד חיל מלך־בבל ולכדה : ויאמרו השרים
sic super nam ,iste vir *nunc* Moriatur : regem ad
אל־המלך יומת נא את־האיש הזה כי על־כן
residuorum ,belli virorum manus *debilitans*. ipse
הוא מרפא את־ידי אנשי המלחמה הנשארים
eos ad loquendo ,populi universi manus & ,hac civitate in
בעיר הזאת ואת ידי כל־העם לדבר אליהם
quærens ipse non iste vir quia : hæc verba secundum
כדברים האלה כי האיש הזה איננו דרש
rex dixit Et .malum *in quinimo* ,huic populo pacem *ad*
5 לשלום לעם הזה כי אם־לרעה : ויאמר המלך
poterit rex non, quia : *vestra manu in ipse* Ecce : Sidchijahu
צדקיהו הנה־הוא בידכם כי־אין המלך יוכל
fecerunt projicere & ,Irmejahu tulerunt Et .*verbum vobiscum*
6 אתכם דבר : ויקחו את־ירמיהו וישלכו
atrio in qui ,Melech filii Malchijahu cisternam in eum
אתו אל־הבור מלכיהו בן־המלך אשר בחצר
cisterna in & : funibus *in* Irmejahu submiserunt & ,custodiæ
המטרה וישלחו את־ירמיהו בחבלים ובבור
.cœnum in Irmejahu est defixus & ,lutum *quinimo* ,aqua non
אין־מים כי אם־טיט ויטבע ירמיהו בטיט :
domo in ipse &) eunuchus vir Æthiops Melech-Hebed audivit Et
7 וישמע עבד־מלך הכושי איש סריס והוא בבית
rex & : cisternam *ad* Irmejahu *dedissent* quòd (regis
המלך כי־נתנו את־ירמיהו אל־הבור והמלך
domo de Melech-Hebed est egressus Et .Binjamin porta in *sedens*
8 יושב בשער בנימן : ויצא עבד־מלך מבית
,rex mi Domine : dicendo ,regem ad est locutus & ,regis
9 המלך וידבר אל־המלך לאמר : אדני המלך
Irmejahu in fecerunt quæ omnia isti viri malefecerunt
הרעו האנשים האלה את כל־אשר עשו לירמיהו
morietur & : cisternam in fecerunt projicere quem ,prophetam
הנביא את אשר־השליכו אל־הבור וימת
.civitate in ultrà panis non quia : *famis faciebus à se sub*
תחתיו מפני הרעב כי אין הלחם עוד בעיר :
Tolle : dicendo ,Æthiopi Melech-Hebed rex præcepit Et
10 ויצוה המלך את עבד־מלך הכושי לאמר קח
Irmejahu *facies* ascendere & ,viros triginta hinc tua manu in
בידך מזה שלשים אנשים והעלית את־ירמיהו
-Hebed assumpsit Et .moriatur antequam ,cisterna de prophetam
11 הנביא מן־הבור בטרם ימות : ויקח עבד־
ad regis domum est ingressus & ,*sua manu in* viros Melech
מלך את־האנשים בידו ויבא בית־המלך אל־
vetera & ,*tractionum vetera* inde tulit & ,thesaurum sub
תחת האוצר ויקח משם בלוי הסחבות ובלוי
.*funibus in* cisternam *ad* Irmejahu ad ea misit & ,*corruptionum*
מלחים וישלחם אל־ירמיהו אל־הבור בחבלים :
nunc Pone : Irmejahu ad Æthiops Melech-Hebed dixit Et
12 ויאמר עבד־מלך הכושי אל־ירמיהו שים נא
tuarum manuum axillis sub *corruptionum &* ,*tractionum vetera*
בלואי הסחבות והמלחים תחת אצלות ידיך
Irmejahu extraxerunt Et .sic Irmejahu fecit & : funes desubter
13 מתחת לחבלים ויעש ירמיהו כן : וימשכו את־ירמיהו
Irmejahu mansit & : cisterna è eum fecerunt ascendere & ,funibus *in*
בחבלים ויעלו אתו מן־הבור וישב ירמיהו
.custodiæ atrio in
בחצר המטרה :

Versio VULG. LAT.

3 Hæc dicit Dominus ; Traden-
do tradetur civitas hæc in manu
exercitûs regis Babylonis, & ca-
4 piet eam. Et dixerunt prin-
cipes regi ; Rogamus ut occi-
datur homo iste : de industria
enim dissolvit manus virorum
bellantium , qui remanserunt in
civitate hac, & manus universi
populi , loquens ad eos juxta
verba hæc : siquidem homo iste
non quærit pacem populo huic,
5 sed malum. Et dixit rex Sede-
cias ; Ecce ipse in manibus ve-
stris est : nec enim fas est regem
6 vobis quidquam negare. Tule-
runt ergò Jeremiam, & proje-
cerunt eum in lacum Melchiæ
filii Amelech, qui erat in ve-
stibulo carceris : & submise-
runt Jeremiam funibus in la-
cum, in quo non erat aqua,
sed lutum : descendit itaque
7 Jeremias in cœnum. Audivit
autem Abdemelech Æthiops vir
eunuchus, qui erat in domo re-
gis, quòd misissent Jeremiam in
lacum : porrò rex sedebat in
8 porta Benjamin. Et egressus
est Abdemelech de domo regis,
& locutus est ad regem, dicens ;
9 Domine mi rex, malè fece-
runt viri isti omnia quæcun-
que perpetrârunt contra Jere-
miam prophetam, mittentes eum
in lacum ut moriatur ibi fa-
me ; non sunt enim panes ul-
10 trà in civitate. Præcepit itaque
rex Abdemelech Æthiopi , di-
cens ; Tolle tecum hinc tri-
ginta viros , & leva Jeremiam
prophetam de lacu antequàm
11 moriatur. Assumptis ergò Ab-
demelech secum viris, ingressus
est domum regis, quæ erat sub
cellario : & tulit inde veteres
pannos, & antiqua quæ compu-
truerant, & submisit ea ad Jere-
miam in lacum per funiculos.
12 Dixitque Abdemelech Æthiops
ad Jeremiam ; Pone veteres
pannos, & hæc scissa & putri-
da , sub cubito manuum tua-
rum, & super funes : fecit ergò
13 Jeremias sic. Et extraxerunt
Jeremiam funibus, & eduxerunt
eum de lacu : mansit autem Je-
remias in vestibulo carceris.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

40 Καὶ πάντες ἀσαρημὼθ ἕως (π) νάχαλ Κέ-
δρων, ἕως γωνίας πύλης ἵππων ἀνατολῆς,
ἁγίασμα τῷ κυρίῳ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ ἐκλίπῃ,
καὶ οὐ μὴ καθαιρεθῇ ἕως τοῦ αἰῶνος.
Cap. 32. ΚΕΦ. λθ΄.
1 Vulg. Lat. Ὁ λόγος ὁ (α) γενόμενος
παρὰ κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ
(β) δεκάτῳ βασιλεῖ Σεδεκίᾳ, οὗτος ἐνιαυ-
τὸς ὀκτωκαιδέκατος τῷ βασιλεῖ Ναβου-
2 χοδονόσορ (γ) βασιλεῖ Βαβυλῶνος· Καὶ
δύναμις βασιλέως Βαβυλῶνος ἐχαράκω-
σεν (δ) ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ Ἱερεμίας ἐφυ-
λάσσετο (ε) ἐν αὐλῇ τῆς φυλακῆς, ἥ ἐστιν ἐν
3 οἴκῳ (ζ) βασιλέως, Ἐν ᾗ κατέκλεισεν αὐ-
τὸν ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας, λέγων, Διατί
σὺ προφητεύεις; λέγων, Οὕτως εἶπε κύρι-
ος, Ἰδοὺ (η) ἐγὼ δίδωμι τὴν πόλιν ταύτην
ἐν χερσὶ βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ λήψεται
4 αὐτὴν, Καὶ Σεδεκίας οὐ μὴ σωθῇ ἐκ χειρὸς (θ)
τῶν Χαλδαίων, ὅτι παραδόσει (ι) παραδοθήσεται
εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ λα-
λήσει στόμα αὐτοῦ πρὸς στόμα αὐτοῦ, καὶ οἱ ὀ-
φθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται·
5 Καὶ εἰσελεύσεται (κ) Σεδεκίας εἰς Βαβυλῶ-
6 να, καὶ ἐκεῖ καθιεῖται. ΚΑΙ Ὁ ΛΟΓΟΣ
ΚΥΡΙΟΥ ἘΓΕΝΗΘΗ ΠΡΟΣ ἹΕ-
7 ΡΕΜΙΑΝ, ΛΕΓΩΝ, Ἰδοὺ Ἀναμεὴλ
υἱὸς Σαλὼμ ἀδελφοῦ πατρός σου ἔρχεται πρὸς
σὲ, λέγων (λ), Κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν
μου τὸν ἐν Ἀναθὼθ, ὅτι σοὶ (μ) κρίσις
8 παραλαβεῖν εἰς κτῆσιν. Καὶ ἦλθε πρὸς
μὲ Ἀναμεὴλ υἱὸς Σαλὼμ, ἀδελφοῦ πατρός
μου, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς φυλακῆς, καὶ εἶπε (ν),
Κτῆσαι σεαυτῷ τὸν ἀγρόν μου τὸν ἐν γῇ Βε-
νιαμὶν τὸν ἐν Ἀναθὼθ, ὅτι σοὶ κρίμα (ξ)
κτήσασθαι αὐτὸν, καὶ σὺ πρεσβύτερος. καὶ
9 ἔγνων, ὅτι λόγος κυρίου ἐστὶ, Καὶ ἐκτη-
σάμην τὸν ἀγρὸν Ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πα-
τρός μου, καὶ ἔστησα αὐτῷ ἑπτὰ σίκλους καὶ
10 δέκα ἀργυρίου, Καὶ ἔγραψα εἰς βιβλίον,
καὶ (ο) ἐσφραγισάμην, καὶ διεμαρτυράμην
μάρτυρας, καὶ ἔστησα τὸ ἀργύριον ἐν ζυγῷ·
11 Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τὸ ἐ-
12 σφραγισμένον (π), Καὶ ἔδωκα αὐτὸ τῷ
Βαροὺχ υἱῷ Νηρίου (ρ) υἱοῦ Μαασαίου, κατ᾽
ὀφθαλμοὺς Ἀναμεὴλ υἱοῦ ἀδελφοῦ πατρός μου,
καὶ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς τῶν (σ) ἀνδρῶν τῶν παρεστη-
κότων καὶ γραφόντων ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς κτή-
σεως, καὶ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς τῶν Ἰουδαίων (τ)
13 τῶν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς. Καὶ συνέταξα
τῷ Βαροὺχ κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, λέγων,
14 Οὕτως εἶπε κύριος παντοκράτωρ, Λάβε
τὸ βιβλίον τῆς κτήσεως τοῦτο, καὶ τὸ βιβλίον
τὸ ἀνεγνωσμένον, καὶ θήσεις (υ) αὐτὸ εἰς
ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἵνα διαμείνῃ ἡμέρας
15 πλείους. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Ἔτι (φ)
κτηθήσονται ἀγροὶ, καὶ οἰκίαι, καὶ ἀμπελῶνες
16 ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. Καὶ (χ) προσευξάμην
πρὸς κύριον μετὰ τὸ δοῦναί με τὸ βιβλίον
τῆς κτήσεως πρὸς Βαροὺχ υἱὸν Νηρίου, λέγων,

(π) Et omnes Asaremoth usque ...
(ω) ad Nachal Cedron, usque ad
angulum portæ equorum Orient...
Sanctificium Domino : & ...
quaquam ultrà deficiet, & ...
destruetur usque in seculum.
CAP. XXXIX.
VErbum, (a) quod factum
est à Domino ad Hieremiam ...
anno decimo regi Sedeciæ, hic ...
annus octavus decimus regi Na-
buchodonosor, regi Babylonis: ...
virtus regis Babylonis vallum
fecit super Hierusalem: & Hie-
remias custodiebatur in atrio
carceris, qui est in domo regis.
In quo clauserat eum rex Sede-
cias, dicens ; Quare tu prophe-
tas? dicens ; Sic dixit Dominus ;
Ecce ego do civitatem illam in
manibus regis Babylonis, & ca-
piet eam. Et Sedecias non sal-
vabitur de manu Chaldæorum,
quia traditione tradetur in manus
regis Babylonis: & loquetur os
ipsius ad os ejus ; & oculi ipsius
oculos illius videbunt : Et intra-
bit Sedecias in Babylonem, &
ibi (b) demittet se. ET VER-
BUM Domini factum est ad
Hieremiam, dicens ; Ecce Ana-
meel filius Salom fratris patris
tui venit ad te, dicens ; Posside
tibi agrum meum , qui in Ana-
thoth, quia tibi judicium est ac-
cipere in possessionem. Et venit
ad me Anameel filius Salom
fratris patris mei, in atrium car-
ceris, & dixit ; Posside tibi a-
grum meum, qui in terra Benja-
min, qui in Anathoth : quia tibi
(c) judicium est possidere eum,
& tu es senior. Et cognovi
quia verbum Domini est : Et
possedi agrum Anameel filii fra-
tris patris mei, & appendi ei
septem siclos & decem argenti.
Et scripsi in libello, & signavi,
& contestatus sum testes : &
appendi argentum in statera.
Et sumpsi libellum possessionis
obsignatum , Et dedi illum Ba-
ruch filio Neriæ filii Maasiæ
ante oculos Anameel filii fratris
patris mei, & ante oculos viro-
rum , qui adstiterant, & (d)
scripserant in libello possessionis,
& ante oculos Judæorum qui
in atrio carceris: Et præcepi Ba-
ruch ante oculos eorum, dicens ;
Sic dixit Dominus omnipotens ;
Sume librum possessionis hunc,
& librum, qui lectus est: &
pones illum in vase testaceo,
ut permaneat dies plures. Quia
sic dixit Dominus ; Adhuc ...
possidebuntur agri, & domus,
& vineæ in terra hac. Et oravi
ad Dominum, postquam dedi li-
brum possessionis ad Baruch fi-
lium Neriæ, dicens ;

MS.A. Κεφ. λη΄. (π) χειμάῤῥου Νάχαλ ... MS.A. Κεφ. λθ΄. (α) ΓΕΝΑΜΕΝΟΣ (β) ΤΩ ΔΕΚΑΤΩ ΤΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΣΕΔΕΚΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙ ἸΟΥΔΑ, ΟΥΤΟΣ Ὁ ἘΝΙΑΥΤΟΣ (γ) ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ· (δ) ἘΝ (ε) ἘΝ Τῌ ...
(ζ) ΤΟΥ (η) δίδωμι (θ) βασιλέως Χαλδαίων, (ι) παραδοθήσονται (κ) εἰς Βαβυλῶνα Σεδεκίας, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς (λ) σοι, (μ) κρίμα (ν) μοι, (ξ) ...
λαβεῖν εἰς κτῆσιν, καὶ σὺ (ο) διεσφραγισάμην, (π) καὶ τὸ ἀνεγνωσμένον, Καὶ ἔδωκα (ρ) υἱῷ Μαασαίου, (σ) ἑστηκότων καὶ (τ) πάντων τῶν καθημένων ἐν τῇ (υ) εἰς ἀγγεῖον (φ) κτηθήσονται (χ) προσηυξάμην ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 כדנן אמר יי אתמסרא תתמסר קרתא הדא ביד משרית מלכא דבבל ויכבשנה :
4 ואמרו רברביא למלכא יתקטיל כען גברא הדין ארי על כן הוא מרשיל ית ידי
גברי עבדי קרבא דאשתארו בקרתא הדא וית ידי כל עמא למללא עמהון
כפתגמיא האלין ארי גברא הדין ליתוהי תבע לשלמא לעמא הדין אלהן לבישו :
5 ואמר מלכא צדקיה הא הוא מסיר בידכון ארי לית מלכא יכיל לאחבא יתכון
6 פתגם : ודברו ית ירמיה ורמו יתיה לגובא דמלכיא בר מלכא דבדרת בית
אסיריא ושרביבו ית ירמיה באטוניא ובגובא לית מיא אלהן טינא וטבע ירמיה
7 בטינא : ושמע עבדא דמלכא צדקיה גבר רב והוא בבית מלכא ארי יהבו ית
8 ירמיה לגובא ומלכא יתיב בתרע שבטא בנימן : ונפק עבדא דמלכא מבית
9 מלכא ומליל עם מלכא למימר ; רבוני מלכא אבאישו גבריא האלין ית כל
דעבדו לירמיה נביא ית דרמוהי לגובא כבר מית באתריה מן קדם כפנא ארי לית
10 לחמא עוד בקרתא : ופקיד מלכא ית עבדא דמלכא צדקיה למימר דבר עמך
11 מכא תלתין גברין ותסיק ית ירמיה נביא מן גובא עד לא ימות : ודבר עבדא
דמלכא ית גבריא עמיה ועל לבית מלכא לתחות אוצרא ונסיב מתמן בלאי
12 טפסן ובלאי שחקן ושרבבנון לות ירמיה לגובא באטוניא : ואמר עבדא
דמלכא צדקיה לירמיה שוי כען בלאי טפסן ושחקן תחות מרבקי ידך מלרע לאטוניא
13 ועבד ירמיה כן : ונגרו ית ירמיה באטוניא ואסיקו יתיה מן גובא ויתיב ירמיה
בדרת בית אסיריא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dominus, Tradendo tradetur civitas hæc in manum exercitus regis Babylonis, & subjiciet eam. Et dixerunt principes regi, Occidatur nunc vir iste, propterea quòd dissolvit manus bellatorum qui remanserunt in urbe hac, & manus totius populi, dum eos hujusmodi verbis alloquitur. Vir enim iste non quærit pacem populo huic, sed malum. Et dixit rex Sedechias, Ecce ipse traditus est in manum vestram : non enim rex potest prohibere vobis verbum. Et tulerunt Jeremiam, & projecerunt eum in lacum Melchiæ filii regis, qui erat in atrio domus carceris, & demiserunt Jeremiam funibus, & in lacu non erat aqua sed lutum, & demersus est Jeremias in luto. Et audivit servus regis Sedechiæ vir magnus, & ipse [*erat*] in domo regis, quòd posuissent Jeremiam in lacu. Et rex sedebat in porta tribus Benjamin. Et egressus est servus regis de domo regis, & locutus est cum rege ; dicens : Domine mi rex, malefecerunt viri isti in omnibus quæ fecerunt Jeremiæ prophetæ, quem conjecerunt in lacum ; jam mortuus est in loco suo præ fame, neque enim est ultrà panis in civitate. Et præcepit rex servo regis Sedechiæ, dicens : Tolle hinc tecum triginta viros, & subleva Jeremiam prophetam de lacu, antequam moriatur. Et tulit servus regis viros secum, & ingressus est in domum regis, sub cellarium ; & tulit indè frusta panni vetera scissa, & comminuta ; & demisit ea ad Jeremiam in lacum funibus. Et dixit servus regis Sedechiæ ad Jeremiam, Pone nunc vetera panni frusta scissa & trita, sub axillis manuum tuarum, & sub funibus. Et fecit Jeremias sic. Et extraxerunt Jeremiam funibus & subvexerunt eum de lacu. Et mansit Jeremias in atrio domus carceris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܫܬܠܡܘ ܡܫܬܠܡܐ ܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܒܐܝܕܝ ܚܝܠܗ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܘܢܟܒܫܝܗ̇.
* ܘܐܡܪܘ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܠܡܠܟܐ. ܢܬܩܛܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܝܘ ܡܪܦܐ ܐܝܕܝ̈ܗܘܢ ܕܓܒܪ̈ܐ
ܩܪܒܬܢ̈ܐ ܕܐܫܬܚܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܝܕܝ̈ܗ ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܡܪ ܠܘܬܗܘܢ ܦܬܓ̈ܡܐ ܐܝܟ ܗܠܝܢ.
ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܒܥܐ ܫܠܡܐ ܠܥܡܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ. * ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ
ܗܐ ܡܫܠܡ ܒܐܝܕܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܠܟܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ. * ܘܕܒܪܘܗܝ
ܠܐܪܡܝܐ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܠܓܘܒܐ ܕܡܠܟܝܐ ܒܪ ܡܠܟܐ. ܕܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ
ܠܐܪܡܝܐ ܒܚܒܠܐ ܠܓܘܒܐ. ܘܒܓܘܒܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܝ̈ܐ. ܐܠܐ ܣܝܢܐ. ܘܛܒܥ ܐܪܡܝܐ ܒܣܝܢܐ.
* ܘܫܡܥ ܥܒܕܡܠܟ ܟܘܫܝܐ ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܗܘ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܗܘܐ. ܕܐܪܡܝܘܗܝ
ܠܐܪܡܝܐ ܒܓܘܒܐ. ܘܡܠܟܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܬܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܘܢܦܩ ܥܒܕܡܠܟ ܡܢ ܒܝܬ
ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪ ܠܡܠܟܐ. * ܡܪܝ. ܒܝܫ ܥܒܕܘ ܓܒܪ̈ܐ ܗܠܝܢ. ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ ܠܐܪܡܝܐ
ܢܒܝܐ. ܘܐܪܡܝܘܗܝ ܠܓܘܒܐ. ܘܗܐ ܡܐܬ ܒܟܦܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܠܚܡܐ ܒܡܕܝܢܬܐ.
* ܘܦܩܕ ܡܠܟܐ ܠܥܒܕܡܠܟ ܟܘܫܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܒܪ ܥܡܟ ܡܟܐ ܬܠܬܝܢ ܓܒܪ̈ܝܢ.
ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܐܪܡܝܐ ܡܢ ܓܘܒܐ. ܥܕܠܐ ܢܡܘܬ. * ܘܕܒܪ ܥܒܕܡܠܟ ܓܒܪ̈ܐ
ܡܢ ܒܝܬ ܡܠܟܐ ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܓܙܐ ܕܬܚܝܬ ܒܝܬ ܡܠܟܐ. ܘܢܣܒ ܡܢ
ܬܡܢ ܡܐܢ̈ܐ ܕܡܫܝܓܝܢ ܒܗܘܢ ܪ̈ܟܫܐ. ܘܡܬܚ ܐܢܘܢ ܠܐܪܡܝܐ ܒܚܒܠܐ ܠܓܘܒܐ. * ܘܐܡܪ
ܥܒܕܡܠܟ ܟܘܫܝܐ ܠܐܪܡܝܐ. ܡܐܢ̈ܐ ܕܡܫܝܓܝܢ ܘܓܪ̈ܡܐ. ܣܝܡ ܬܚܝܬ ܫܚܝ̈ܬܟ
ܡܢ ܚܒܠܐ. ܘܥܒܕ ܐܪܡܝܐ ܗܟܢܐ. * ܘܢܓܕܘܗܝ ܠܐܪܡܝܐ ܒܚܒܠܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܡܢ
ܓܘܒܐ. ܘܝܬܒ ܐܪܡܝܐ ܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ.

Sic ait Dominus, Tradetur hæc civitas in ma- 3
num exercitûs regis Babyloniæ, qui ſubjuga-
bit illam. Quare dixerunt principes ad re- 4
gem; Interficiatur vir iſte, quoniam ipſe re-
miſſas reddit manus virorum belligerorum
qui reſidui ſunt in hac civitate, & manus toti-
us populi quibuſcum habet hujuſcemodi ſer-
mones : nam vir iſte non optat fœlicitatem
huic populo, ſed potiùs perniciem. Quibus 5
dixit rex Sedecia, En eſt manibus veſtris
commiſſus, quandoquidem rex nihil vobis di-
cere poteſt. Accipientes itaque Jeremiam 6
conjecerunt eum in foveam Melachiæ filii re-
gis, *quæ erat* in atrio carceris, & fune Jere-
miam demiſerunt in foveam : in illa autem
fovea non erant aquæ, ſed tantùm lutum: im-
merſuſque eſt Jeremia in lutum. Sed cùm 7
audiſſet Abdamelech Æthiops, vir eunuchus,
qui erat in domo regis, conjectum fuiſſe Je-
remiam in foveam (rex autem ſedebat
in porta Benjaminis) Egreſſus eſt Ab- 8
damelech è domo regia, dixitque regi; Do- 9
mine mi, Iniquè fecerunt homines iſti quod
egerunt in Jeremiam prophetam : nam pro-
jecerunt eum in foveam, & ecce fame perit,
quòd non ſit panis in civitate. Præcepit er- 10
gò rex Abdamelecho Æthiopi, & dixit illi,
Duc tecum iſtinc triginta viros, & vade, ex-
trahe Jeremiam è fovea priuſquam moriatur.
Tum ductis ſecum Abdamelech viris illis de 11
domo regia, ingreſſus eſt in ærariū q erat ſub
domo regia; & ſumptis inde pannis quibus
terguntur *jumenta*, peniculamentis pannoſis,
fune demiſit ea Jeremiæ in foveam; Dixitque 12
Abdamelech Æthiops ad Jeremiam, Peni-
culos terſorios & ſegmenta detrita pone ſub
axillis tuis ſubter funem : fecitque ſic Jere-
mia. Tum Jeremiam fune trahentes edu- 13
xerunt eum è fovea; manſitque Jeremia in
atrio carceris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وجميع اصاريموث الى الوادي * حقل الارزات الى الزاوية باب الخيل الشرقي قدسا للرب *
ولا يفني بعد ولا يهدم الى الدهر *

* الفصل التاسع والثلثون *

* الاصحاح الخامس والعشرون *

* القول الصاير الى ارميا من قبل الرب * في السنة العاشرة للملك صدقيا * هي السنة
الثامنة عشر للملك بختنصر * وجيش ملك بابل سيج في ايروسليم * وارميا حفظ في دار
الحبس الذي هو في بيت الملك * الذي حبسه فيه صدقيا الملك قايلا *
لماذا انت تتنبي قايلا هكذا قال الرب * ها ادفع هذه المدينة في يد ملك بابل وياخذها *
* ولا يخلص صدقيا من يد الكلدانيين * لانه يدفع دفعا الى يدي ملك بابل *
ويتكلم فمه لفمه * وعيناه لعينيه تنظران * ويدخل الى بابل وهناك يموت * وكان قول
الرب الى ارميا قايلا * ها اناميل بن صالوم اخي ابيك ياتي اليك قايلا * اقتن لذاتك
حقلي الذي في اناثوث * لانك انت لك ان تاخذه حكما * واتي الي اناميل بن صالوم
اخي ابي الى دار الحبس وقال لي * اقتن حقلي الذي في ارض بنيامين فيه * فانت شيخ *
* وعرفت ان هذا قول الرب * واقتنيت حقل اناميل بن اخي ابي * واقمت له سبع مثاقيل
ومايه من الفضة * وكتبت في كتاب وختمته * واشهدت شهودا * واقمت الفضة في ميزان *
* واخذت كتاب القنية المختوم المقرو * ودفعته لباروخ بن نيريو بن ماسا امام عيني اناميل بن
اخي ابي ولعيني القيام والكاتبين في كتاب القنية * ولعيني اليهود الذين في دار الحبس *
* وامرت باروخ لعينيهم قايلا * هكذا قال الرب ضابط الكل * خذ كتاب القنية المقرو وضعه
في اناء خزف كي يقيم اياما كثيرة * لان هكذا قال الرب يقتنون ايضا حقول وبيوت وكروم
في هذه الارض * وصليت الى الرب من بعد ما دفعت كتاب القنية لباروخ بن نيريو قايلا

Tota Aſarimoth uſque ad vallem, ager 40
cedrorum uſque ad angulum, porta
equorum Orientalis, ſanctuarium erunt
Domino, quod non deficiet ampliùs,
nec deſtruetur in æternum.

CAP. XXXIX.

Textus vigeſimus quintus.

SErmo qui factus eſt ad Jeremi- 1
am à Domino, anno decimo regis
Sedeciæ, (is eſt annus decimus
octavus regis Bochtonaſſaris)
Quum exercitus regis Babelis ob- 2
ſideret Jeroſolymam, & Jeremia
cuſtodiretur in atrio carceris qui
erat in domo regis, In quem con- 3
jecerat eum Sedecia rex, dicens;

Quare tu prophetas, dicens, Ita dixit
Dominus; Ecce tradam hanc urbem in
manum regis Babelis, & capiet eam?
Nec evadet Sedecia è manu Chaldæorum, 4
quia certiſſimè tradetur in manus regis
Babelis, eumque coràm alloquetur, &
ejus oculi hujus oculos videbunt? Ba- 5
belem ingredietur, ibique morietur?
Fuit ergò ſermo Domini ad Jeremiam, 6
dicens, Ecce Anameel filius Salomi 7
fratris patris tui veniet ad te dicens,
Acquire tibi ipſi agrum meum qui eſt in
Anathoth; quandoquidem ad te jure ſpe-
ctat eum accipere. Quare quum veniſſet 8
ad me Anameel filius Salomi fratris
patris mei in atrium carceris, & di-
xiſſet mihi, Acquire agrum meum qui eſt
in terra Benjaminis, in poſſeſſionem, quippe
qui ſenior es; Et ſcirem hunc eſſe Do- 9
mini ſermonem: acquiſivi agrum Ana-
meelis filii fratris patris mei, & appendi
illi centum ac ſeptem ſiclos argenti:
Scripſi in libello, & obſignavi eum, 10
teſtes adhibui, & pecuniam appendi ſta-
terâ. Deinde ſumpſi libellum acquiſitionis 11
obſignatum & prælectum, Dedique eum 12
Barucho filio Neriæ filii Maaſiæ, ſpectan-
te Anameele filio fratris patris mei, &
ſpectantibus iis qui aderant & ſcri-
pſerant in libello acquiſitionis, ſpectanti-
bus etiam Judæis qui erant in atrio
carceris: Et præcepi Barucho iis præ- 13
ſentibus, dicens; Sic ait Dominus omni- 14
potens, Accipe libellum acquiſitionis qui
lectus eſt, eumque reponas in vaſe teſta-
ceo, ut permaneat pluribus diebus. Sic 15
enim dixit Dominus, Poſſidebuntur ad-
huc agri, domus, atq; vineæ in hac ter-
ra. Tum oravi Dominum poſtquam de- 16
diſſem libellum acquiſitionis Barucho filio
Neriæ dicens;

ירמיה : לח

se ad prophetam Irmejahu tulit & ,Sidchijahu rex misit Et
14 וישלח המלך צדקיהו ויקח את־ירמיהו הנביא אליו
ad rex dixit & : Domini domo in qui ,tertium introitum ad
אל־מבוא השלישי אשר בבית יהוה ויאמר המלך אל
verbum me à celes ne ,verbum te ego Interrogans : Irmejahu
ירמיהו שאל אני אתך דבר אל־תכחד ממני דבר׃
nonne ,tibi annuntiavero Cùm : Sidchijahu ad Irmejahu dixit Et
15 ויאמר ירמיהו אל־צדקיהו כי אגיד לך הלוא
me ad audies non ,tibi consuluero cùm Et ? me facies mori faciendo mori
המת תמיתני וכי איעצך לא תשמע אלי׃
Vivens : dicendo ,absconditè in Irmejahu ad Sidchijahu rex juravit Et
16 וישבע המלך צדקיהו אל־ירמיהו בסתר לאמר חי־
,te occidero si ,hanc animam nobis fecit qui ,Dominus
יהוה את אשר עשה־לנו את־הנפש הזאת אם־אמיתך
quærentes qui ,istorum virorum manû in te tradidero si &
ואם־אתנך ביד האנשים האלה אשר מבקשים את־
dixit Sic : Sidchijahu ad Irmejahu dixit Et .tuam animam
17 נפשך׃ ויאמר ירמיהו אל־צדקיהו כה־אמר
exieris exeundo Si : Israel Deus exercituum Deus Dominus
יהוה אלהי צבאות אלהי ישראל אם־יצא תצא
non hæc civitas & ,tua anima vivet & ,Babel regis principes ad
אל־שרי מלך־בבל וחיתה נפשך והעיר הזאת לא
ad exieris non si Et .tua domus & ,tu vives & : igni in succêdetur
18 תשרף באש וחיתה אתה וביתך׃ ואם לא־תצא אל־
,Chasdim manum in hæc civitas tradetur & ,Babel regis principes
שרי מלך בבל ונתנה העיר הזאת ביד הכשדים
dixit Et .eorum manu de evades non tu & ; igni in eâ succendent &
19 ושרפוה באש ואתה לא־תמלט מידם׃ ויאמר
qui ,Jehudæos vereor Ego : Irmejahu ad Sidchijahu rex
המלך צדקיהו אל־ירמיהו אני דאג את־היהודים אשר
illudant & ,eorû manû in me dent fortè ne ; Chasdim ad sunt delapsi
נפלו אל־הכשדים פן־יתנו אתי בידם והתעללו־
,Domini voce in ,quæso ,Audi .tradent Non : Irmejahu dixit Et .me in
20 בי׃ ויאמר ירמיהו לא יתנו שמע־נא בקול יהוה
si Et .tua anima vivet & ,tibi erit bene & ,te ad loquens ego qua
21 לאשר אני דבר אליך וייטב לך ותחי נפשך׃ ואם־
.Dominus mihi ostendit quod ,verbum hoc ,exire tu renuens
מאן אתה לצאת זה הדבר אשר הראני יהוה׃
,Jehudah regis domo in remanserunt quæ ,mulieres omnes ecce Et
22 והנה כל־הנשים אשר נשארו בבית מלך־יהודה
,te Incitaverunt : dicentes ipsæ & ;Babel regis principes ad eductæ
מוצאות אל־שרי מלך בבל והנה אמרות הסיתוך
,tuum pes cœno in sunt immersi ,tuæ pacis viri tibi prævaluerunt &
ויכלו לך אנשי שלמך הטבעו בבץ רגלך
tuos filios & ,tuas uxores omnes Et .retrorsum sunt conversi
23 נסגו אחור׃ ואת־כל־נשיך ואת־בניך
sed ,eorû manu de evades non tu & ,Chasdim ad educentes
מוצאים אל־הכשדים ואתה לא־תמלט מידם כי
.igni in cremabit hanc civitatem & ,capieris Babel regis manu in
ביד מלך־בבל תתפש ואת־העיר הזאת תשרף באש׃
,ista verba in sciat non Vir : Irmejahu ad Sidchijahu dixit Et
24 ויאמר צדקיהו אל־ירמיהו איש אל־ידע בדברים האלה
,tecum sum locutus quòd ,principes audierint cùm Et .morieris non &
25 ולא תמות׃ וכי־ישמעו השרים כי־דברתי אתך
es locutus quid nobis nunc Indica ,te ad dixerint & ,te ad venerint &
ובאו אליך ואמרו אליך הגידה־נא לנו מה־דברת
quid & ,te interficiemus non & ,nobis à celes ne ,regem ad
אל־המלך אל־תכחד ממנו ולא נמיתך ומה־
? rex te ad est locutus
דבר אליך המלך׃

Versio VULG. LAT.

14 Et misit rex Sedecias, & tulit
ad se Jeremiam prophetam ad
ostium tertium, quod erat in
domo Domini: & dixit rex ad
Jeremiam; Interrogo ego te ser-
monem, ne abscondas à me ali-
15 quid. Dixit autem Jeremias ad
Sedeciam; Si annuntiavero tibi,
numquid non interficies me? &
si consilium dedero tibi, non me
16 audies. Juravit ergò rex Sedecias
Jeremiæ clàm, dicens; Vivit
Dominus, qui fecit nobis ani-
mam hanc, si occidero te, & si
tradidero te in manus virorum
istorum, qui quærunt animam
17 tuam. Et dixit Jeremias ad Se-
deciam; Hæc dicit Dominus ex-
ercituum, Deus Israel; Si pro-
fectus exieris ad principes regis
Babylonis, vivet anima tua, &
civitas hæc non succendetur
igni: & salvus eris tu, & do-
18 mus tua. Si autem non exieris
ad principes regis Babylonis,
tradetur civitas hæc in manus
Chaldæorum, & succendent eam
igni: & tu non effugies de
19 manu eorum. Et dixit rex Se-
decias ad Jeremiam; Solicitus
sum propter Judæos, qui trans-
fugerunt ad Chaldæos, ne fortè
tradar in manus eorum, & il-
20 ludant mihi. Respondit autem
Jeremias; Non te tradent: audi,
quæso, vocem Domini, quam
ego loquor ad te, & benè tibi
21 erit, & vivet anima tua. Quòd si
nolueris egredi: iste est sermo,
quem ostendit mihi Dominus;
22 Ecce omnes mulieres, quæ re-
manserunt in domo regis Juda,
educentur ad principes reges
Babylonis: & ipsæ dicent; Se-
duxerunt te, & prævaluerunt
adversùm te viri pacifici tui, de-
merserunt in cœno & in lubrico
pedes tuos, & recesserunt à te.
23 Et omnes uxores tuæ, & filii
tui educentur ad Chaldæos: &
non effugies manus eorum, sed in
manu regis Babylonis capieris:
& civitatem hanc comburet igni.
24 Dixit ergò Sedecias ad Jeremi-
am; Nullus sciat verba hæc, &
25 non morieris. Si autem audie-
rint principes quia locutus sum
tecum, & venerint ad te, & di-
xerint tibi; Indica nobis quid
locutus sis cum rege, ne celes nos,
& non te interficiemus: & quid
locutus est tecum rex;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Ὢ ὢν (ψ) κύριε, σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν (ω) τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ, καὶ
τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ τῷ μετεώ-
18 ρῳ, οὐ μὴ ἀποκρυβῇ ἀπὸ σοῦ οὐθέν, Ποι-
ῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας, καὶ ἀποδιδοὺς ἁμαρ-
τίας πατέρων εἰς κόλπους τέκνων αὐτῶν
μετ' αὐτούς· ὁ Θεὸς ὁ (α) μέγας, ὁ ἰ-
19 σχυρός, Κύριος μεγάλης βουλῆς, καὶ (β) δυ-
νατὸς τοῖς ἔργοις, ὁ Θεὸς ὁ μέγας ὁ παν-
τοκράτωρ, καὶ μεγαλώνυμος κύριος· οἱ ὀ-
φθαλμοί σου εἰς τὰς (γ) ὁδοὺς τῶν υἱῶν τῶν
ἀνθρώπων, δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐ-
20 τοῦ· (δ) Ὃς ἐποίησας σημεῖα καὶ τέρατα
ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ
ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐν τοῖς γηγενέσι· καὶ ἐ-
ποίησας σεαυτῷ ὄνομα, ὡς (*) ἡ ἡμέρα αὕτη,
21 Καὶ ἐξήγαγες τὸν λαόν σου Ἰσραὴλ ἐκ
γῆς Αἰγύπτου ἐν σημείοις (ε) καὶ ἐν τέρασιν,
ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐν βραχίονι ὑψη-
22 λῷ, καὶ ἐν ὁράμασι μεγάλοις, Καὶ ἔδωκας
αὐτοῖς τὴν γῆν ταύτην, ἣν ὤμοσας τοῖς
πατράσιν αὐτῶν, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέ-
23 λι. Καὶ εἰσήλθοσαν καὶ (ζ) ἔλαβον αὐτὴν,
καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς σου, καὶ ἐν τοῖς
προστάγμασί σου οὐκ ἐπορεύθησαν· ἅπαντα ἃ
ἐνετείλω αὐτοῖς οὐκ ἐποίησαν, καὶ ἐποίησας συμ-
βῆναι αὐτοῖς (η) πάντα τὰ κακὰ ταῦτα. (θ)
24 Ἰδοὺ ὄχλος ἥκει εἰς τὴν (ι) πόλιν συλλαβεῖν
αὐτὴν, καὶ ἡ πόλις ἐδόθη εἰς χεῖρας Χαλ-
δαίων τῶν πολεμούντων αὐτὴν ἀπὸ προσ-
ώπου μαχαίρας, καὶ τοῦ λιμοῦ. ὡς ἐλάλησας,
25 οὕτως ἐγένετο. Καὶ σὺ λέγεις πρὸς μέ,
Κτῆσαι σεαυτῷ (κ) τὸν ἀγρὸν ἀργυρίου·
καὶ (λ) ἔγραψα βιβλίον, καὶ ἐσφραγισάμην,
καὶ ἐπεμαρτυράμην μάρτυρας, καὶ ἡ πόλις ἐ-
26 δόθη εἰς χεῖρας Χαλδαίων. Καὶ ἐγένετο
27 λόγος κυρίου πρὸς μέ, λέγων, Ἐγὼ κύ-
ριος ὁ Θεὸς πάσης σαρκός, μὴ ἀπ' ἐμοῦ
28 κρυβήσεταί (μ) τι; Διὰ τοῦτο οὕτως εἶπε κύ-
ριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, Δοθεῖσα παραδοθή-
σεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως
29 Βαβυλῶνος, καὶ λήψεται αὐτὴν, Καὶ ἥξ-
ουσιν οἱ Χαλδαῖοι πολεμοῦντες (ν) ἐπὶ τὴν
πόλιν ταύτην, καὶ καύσουσι τὴν πόλιν ταύ-
την ἐν πυρὶ, καὶ (ξ) κατακαύσουσι τὰς οἰ-
κίας ἐν αἷς (ο) ἐθυμιῶσαν ἐπὶ τῶν δωμάτων
αὐτῶν τῇ Βάαλ, καὶ ἔσπενδον σπονδὰς θεοῖς
30 ἑτέροις, πρὸς τὸ παραπικρᾶναί με. Ὅτι
ἦσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰούδα μόνοι
ποιοῦντες τὸ πονηρὸν (π) κατ' ὀφθαλμούς
31 μου ἐκ νεότητος αὐτῶν. Ὅτι ἐπὶ τὴν ὀρ-
γήν μου, καὶ ἐπὶ τὸν θυμόν μου ἦν ἡ πόλις
αὕτη, ἀφ' ἧς ἡμέρας ᾠκοδόμησαν αὐτὴν καὶ
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀπαλλάξαι (ρ) αὐτὴν
ἀπὸ προσώπου μου,

*O (ψ) Domine, Domine, tu fecisti
cœlum, & terram fortitudine tua
magna, & brachio tuo excelso,
& sublimi: non abscondetur à
te quicquam: Qui facis miseri-
cordiam in millia, & reddis pec-
cata patrum in sinus filiorum eo-
rum post eos: Deus magnus for-
tis, (g) Dominus magni consi-
lii, & potens operibus, Deus
magnus omnipotens, & magni
nominis Dominus: Oculi (h)
tui ad vias filiorum hominum,
ut des unicuique juxta viam
(i) ejus: Qui fecisti signa &
prodigia in terra Ægypti usque
in diem hanc, & in Israel, &
in terrigenis, & fecisti tibi no-
men, sicut dies hæc: Et edu-
xisti populum tuum Israel de
terra Ægypti in signis, & in
prodigiis, in manu valida, &
in brachio excelso, & in vi-
sionibus magnis: Et dedisti eis
terram hanc, quam jurasti pa-
tribus eorum, terram fluentem
lac, & mel: Et introierunt,
& acceperunt eam: & non au-
dierunt vocem tuam, & in præ-
ceptis tuis non ambulârunt: o-
mnia, quæ mandâras eis, non fe-
cerunt: & fecerunt ut eve-
nirent sibi mala hæc. Ecce turba
venit ad civitatem, ad capien-
dam eam: & urbs data est in
manus Chaldæorum, qui oppu-
gnant eam à facie gladii, & (?)
famis: sicut loquutus es, sic
factum est. Et tu dicis ad me,
Acquire tibi agrum ar[gen]-
to: & scripsi librum, & [si]-
gnavi, & contestatus sum [te]-
stes: & urbs data est in manus Chal-
dæorum. Et factum est verbum Do-
mini ad me, dicens; Ego Do-
minus Deus universæ carnis,
numquid à me abscondetur [ali]-
quam? Propterea sic dicit
Dominus Deus Israel; Data
tradetur civitas ista in manus
regis Babylonis, & capiet eam:
Et venient Chaldæi oppugnantes
super civitatem istam, & suc-
cendent urbem hanc igne, &
comburent domos, in quibus ado-
lebant super tecta earum Baal,
& libabant libamina diis a-
liis, ad exacerbandum me: Quia
fuerunt filii Israel, & filii Ju-
da (l) soli facientes malum
ante oculos meos ab adole-
scentia (m) sua: Quia su-
per iram meam, & super fu-
rorem meum fuit civitas hæc,
ex qua die ædificaverunt eam, &
usque ad diem hanc, ad amoven-
dam eam à facie mea,*

MS. A. (ψ) κύριε, κύριε, (ω) ἐν τῇ (α) μέγας καὶ ἰσχυρός, (β) ὁ δυνατὸς (γ) ὁδοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἀποδοῦναι (δ) Ὅσα (*) ἡ ἡμέρα (ε) καὶ τέρασιν, καὶ ἐν (ζ) ἐλάβοσαν (η) ἅπαντα (θ) Καὶ ἰδοὺ (ι) πόλιν ταύτην (κ) ἀγρὸν (λ) ἔγραψα εἰς (μ) ἔτι; (ν) ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην, (ξ) καύσουσιν (ο) ἐθυμίων ἐν αὐταῖς ἐπὶ (π) ἐκ νεότητος αὐτῶν κατ' ὀφθαλμούς μου. Ὅτι (ρ) αὐτὰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ושלח מלכא צדקיה ודבר ית ירמיה נביא לותיה למעלנא תליתאה די בבית
15 מקדשא דיי ואמר מלכא לירמיה שאל אנא יתך פתגמא לא תכסי מני פתגמא׃ ואמר
ירמיה לצדקיה ארי אחוי לך הלא מקטל תקטלנני וארי אמלכנך לא תקבל מני׃
16 וקים מלכא צדקיה לירמיה בסתרא למימר קים הוא יי ית דקים לנא ית נפשתא
17 האלן אם אקטלנך ואם אמסרנך ביד גבריא האלן דבען למקטלך׃ ואמר ירמיה
לצדקיה כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל אם מפק תפוק לות רברבי מלכא
18 דבבל ותתקים נפשך וקרתא הדא לא תתוקד בנורא ותחי את ואנש ביתך׃ ואם
לא תפוק לות רברבי מלכא דבבל ותתמסר קרתא הדא בידא דכסדאי ויוקדונה
19 בנורא ואת לא תשתיזב מידיהון׃ ואמר מלכא צדקיה לירמיה אנא יציף מן יהודאי
20 דאשתמעו לכסדאי דלמא ימסרון יתי בידיהון ויתלעבון בי׃ ואמר ירמיה לא ימסרון
21 קביל כען למימרא דיי לדאנא ממליל עמך וייטב לך ותתקים נפשך׃ ואם
22 לית את צבי למפק דין פתגמא דאחזיני יי׃ הא כל נשיא דאשתארא
בבית מלך שבטא דבית יהודה מתפקן לות רברבי מלכא דבבל ואנון אמרין
אטעיוך ויכילו לך אנש שלמך אשתקעא בבהתא רגלך אסתחרא לאחרא׃
23 וית כל נשך וית בנך מתפקין לות כסדאי ואת לא תשתיזב מידהון ארי ביד מלכא
24 דבבל תתמסר וית קרתא הדא תתוקד בנורא׃ ואמר צדקיה לירמיה אנש
25 לא ידע בפתגמיא האלן ולא תמות׃ וארי ישמעון רברביא ארי מלילית עמך
ויתון לותך ויימרון לך חוי כען לנא מה מלילית עם מלכא לא תכסי מננא ולא נקטלנך
ומה מליל עמך מלכא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et misit rex Sedechias, & tulit Jeremiam prophetam ad se, ad ostium tertium quod erat in domo sanctuarii Domini. Dixitque rex ad Jeremiam; Interrogo ego te sermonem: ne celes à me quicquam. Et dixit Jeremias ad Sedechiam, Si annuntiavero tibi, nónne interficiendo interficies me? & si consilium dedero tibi, non acquiesces mihi. Et juravit rex Sedechias dicens in occulto Jeremiæ, Vivus est Dominus qui sustentat nobis animas istas, si occidero te, & si tradidero te in manus virorum istorum, qui quærunt occidere te. Et dixit Jeremias Sedechiæ: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Si egrediendo egressus fueris ad principes regis Babylonis, & sustentabitur anima tua, & civitas hæc non comburetur igni; & vives tu, & viri domus tuæ. Si verò non exieris ad principes regis Babylonis, tradetur civitas hæc in manum Chaldæorum, & succendent eam igni; & tu non liberaberis de manib[us] eorum. Et dixit rex Sedechias ad Jeremiam, Anxi[us] sum propter Judæos qui se dediderunt Chaldæis, ne fortè tradant me in man[us] eorum, & illudant mihi. Et dixit Jeremias, Non tradent: acquiesce obsecro verbo Domini quod ego loquor tecum, ut bene sit tibi, & sustentetur anima tua. Quòd si renuis exire: hoc est verbum quod ostendit mihi Domin[us]. Ecce omnes mulieres quæ remanserunt in domo regis tribus dom[us] Juda, educentur ad principes regis Babylonis; & ipsæ dicent, Deceperunt te & prævaluerunt contra te viri pacifici tui: submersi sunt in confusione pedes tui; conversi sunt retrorsum. Et omnes uxores tuæ & filii tui educentur ad Chaldæos, & tu non evades è manib[us] eorum, quia in manu regis Babylonis *tradêris*, & civitas hæc comburetur igni. Et dixit Sedechias ad Jeremiam, Nullus vir sciat verba hæc, & non morieris. Cùm autem audierint principes quia locutus sum tecum, & venerint ad te, & dixerint tibi, Narra nunc nobis quid locutus sis cum rege, ne celes à nobis & non interficiemus te; & quid locutus est tecum rex.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Deinde mittens rex Sedecia adduci jussit ad se 14
Jeremiam prophetam tres intra portas domûs Domini, dixitque rex ad Jeremiam, Verbum abs te peto, ne me celato verbum. Di- 15
xit Jeremia Sedeciæ; Si indicavero tibi, ecce me morte afficies: sique consilium tibi dedero, non auscultabis mihi. Juravit autem 16
rex Sedecia Jeremiæ clanculùm in domo, dixitque; Per Dominum vivum qui nobis indidit animam, nec te morte afficiam, neque te tradam in manum hominum istorum qui quærunt animam tuam. Tunc dixit Jeremia 17
Sedeciæ, Sic ait Dominus potentissimus Deus Israelis; Si prodieris ad principes regis Babyloniæ, vivam servabis animam tuam, & civitas ista non comburetur igne; atque ita vives tu & familia tua. Verùm si non prod- 18
ieris ad principes regis Babyloniæ, tradetur civitas ista in manuum Chaldæorum, & comburent eam igne, neque tu manus eorum effugies. Dicente autem rege Sedeciâ Jeremiæ, 19
Vereor Judæos, ne si prodiero ad Chaldæos, tradant me in manus eorum, & ludibrio me afficiant: Respondit Jeremia, Non sunt te 20
tradituri: acquiesce quæso, verbo Domini quod tibi dico, ut bene sit tibi, & vivat anima tua. Quòd si prodire nolis, hic est sermo quem si- 21
gnificavit mihi Dominus; Omnes fœminæ 22
quæ reliquæ manserunt in domo regis Judæ, prodibunt ad principes regis Babyloniæ, dicentes; Seduxerunt atque vicerunt te homines qui tuam cupiebant fœlicitatê, demersîsque in lutum pedibus tuis, ipsi se retraxerunt. Omnes enim uxores tuas & filios tuos produ- 23
cent ad Chaldæos: tu non effugies manus eorum, sed in manus regis Babyloniæ traderis, & civitas hæc igne comburetur. Tunc dixit 24
Sedecia Jeremiæ, Nemo resciat hæc verba, ne moriaris. Sed cùm audierint principes 25
me tecum sermonem habuisse, venerintque ad te & dixerint tibi, Indica nobis quid locutus es apud regem, & quid dixit tibi rex: ne celato nos, ne te interficiamus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* أيها الرب الكاين • انت صنعت السماء والارض بقوتك العظيمة وبذراعك الرفيعة العالية
لا يخفي عنك ولا شي * الصانع الرحمة لالوف • والمعطي خطايا الاباء في احضان الابناء
بعدهم • الله العظيم القوي * رب الراي العظيم • والقوي في افعاله • الاله العظيم
الضابط الكل • والعظيم الاسم • يا رب عيناك الي طرق البشر لتعطي كل واحد كطريقه
* كما صنعت ايات وجرايح في ارض مصر الي هذا اليوم في اسرايل وفي الارضيين • وصنعت
لذاتك اسما كما هذا اليوم * واخرجت شعبك اسرايل من ارض مصر بايات وجرايح • بيد
عزيز وذراع رفيعة ومراة عظيمة * واعطيتهم هذه الارض التي اعطيتها لابايهم • ارضا
تفيض لبنا وعسلا * ودخلوا واخذوها • ولم يسمعوا صوتك • ولم يسيروا في اوامرك • ولم
يصنعوا بكلما امرتهم • فجعلت ان تصيبهم جميع هذه الشرور * ها جمع اتي الي المدينة
لياخذها • والمدينة دفعت الي ايدي الكلدانيين ليحاربوها من وجه السيف والجوع
كلما تكلمت هكذا صار * وانت تقول لي اقتن لذاتك حقل فضة • وكتبت كتابا
وختمته • واشهدت شهودا • والمدينة دفعت الي ايدي الكلدانيين * وكان قول الرب الي
قايلا * انا الرب الاله لا يخفي علي شي * لاجل هذا هكذا يقول الرب اله اسرايل
دفعت وتدفع ايروسليم الي ايدي ملك بابل وياخذها * ويوافي الكلدانيون يحاربون في
هذه المدينة • ويحرقون هذه المدينة بالنار • ويحرقون المساكن التي فيها بخروا علي اسطحتهم
للبعل • واراقوا القوارير للالهة الغريبة ليغضبوني * لان بني اسرايل كانوا وبني يهوذا وحدهم
يصنعون الشر لعيني منذ صباهم * لان علي زجري وعلي غضبي هذه المدينة منذ بنيتها
بنيتها والي هذا اليوم • لابدلها من وجهي *

O Domine qui es, tu cœlum terramque 17
fecisti potentiâ tuâ magnâ, & brachio tuo excelso atque sublimi, quem nulla unquam res latet: Faciens misericordi- 18
am in millia, & reddens peccata parentum in sinus filiorum post ipsos, Deus maxime & fortissime, Domine summi 19
consilii, potentissime in operibus tuis, Deus maxime, omnipotens, & summi nominis: O Domine, oculi tui vias hominum intuentur, ut reddas unicuique secundùm viam suam. Quemadmodum 20
fecisti signa & portenta in terra Ægypti ad hunc usque diem in Israele & in terricolis, & comparâsti tibi nomen quale est hodiernâ die: Eduxisti 21
populum tuum Israelem è terra Ægypti signis atque portentis, manu potenti, brachio excelso, magnisque spectaculis: Et 22
dedisti eis hanc terram quam dederas majoribus eorum; terram lacte & melle exuberantem. Sed quia ingressi & pos- 23
sidentes eam, non auscultaverunt voci tuæ, nec ambulaverunt in præceptis tuis, neque fecerunt quicquid præcepisti eis; ideo fecisti ut contingerent eis tanta hæc mala. Ecce turba venit ad 24
urbem ut capiat eam; & urbs tradita jam est in manus Chaldæorum, ut expugnent eam metu gladii & famis: quicquid locutus es, ita factum est: Attamen tu mihi dicis, Acquire tibi 25
agrum pecuniâ; adeoque scripsi libellum & obsignavi eum adhibitis testibus, quum urbs tradita sit in manus Chaldæorum. Fuit autem sermo Domini ad me, di- 26
cens; Ego sum Dominus Deus, nulla 27
me latet res. Ideirco sic dicit Domi- 28
nus Deus Israelis; Tradita est, atque traditur Jerusalem in manus regis Babelis, & capiet eam: Et venient Chal- 29
dæi, pugnabuntque in hac urbe, & urbem hanc igne combusrent, & succendent habitationes in quibus adoleverunt super tecta sua Baali, & lenticulas effuderunt diis alienis, ut me exasperarent. Quia filii Israelis & filii Judæ 30
soli malum perpetrabant in oculis meis inde à pueritia sua: Quia iræ meæ 31
& furori meo obnoxia fuit hæc urbs ab ea die quâ ædificavi illam ad hodiernum usque diem, dubio procul immutabo eam à conspectu meo;

ירמיה : לט

,regis facies ad meã deprecatione ego faciens Cadere : eos ad dices Et
26 ואמרת אליהם מפיל־אני תחנתי לפני המלך
Veneruntque .ibi moriendum ad ,Jonathan domum me reducendum non ad
27 לבלתי השיבני בית יהונתן למות שם : ויבאו
nuntiavit & ,eum interrogaverunt & ,Irmejahu ad principes omnes
כל־השרים אל־ירמיהו וישאלו אתו ויגד
tacuerunt & : rex præcepit quæ ,hæc verba omnia juxta eis
להם ככל־הדברים האלה אשר צוה המלך ויחרשו
atrio in Irmejahu mansit Et .verbum est auditum non quia ,eo ab
28 ממנו כי לא־נשמע הדבר : וישב ירמיהו בחצר
ut est factum & : Jerusalaim est capta quo diem ad usque ,custodiæ
המטרה עד־יום אשר־נלכדה ירושלם והיה כאשר
.Jerusalaim caperetur
נלכדה ירושלם :

CAP. XXXIX. לט

,decimo mense in ,Jehudah regis Sidchijahu nono anno In
1 בשנה התשעית לצדקיהו מלך־יהודה בחדש העשרי
,Jerusalaim ad ejus virtus omnis & ,Babel rex Nebuchadresar venit
בא נבוכדראצר מלך־בבל וכל־חילו אל־ירושלם
mense in Sidchijahu anno undecimo In .eam super obsederunt &
2 ויצרו עליה : בעשתי־עשרה שנה לצדקיהו בחדש
omnes sunt ingressi Et .civitas est diffissa ,mensis nona in ,quarto
3 הרביעי בתשעה לחדש הבקעה העיר : ויבאו כל־
,Sareser-Nerghal ,media porta in sederunt & ,Babel regis principes
שרי מלך־בבל וישבו בשער התוך נרגל שראצר
,Mag-Rab ,Sareser-Nerghal ,Saris-Rab ,Sarsechim ,Nebu-Samghar
סמגר־נבו שרסכים רב־סריס נרגל שראצר רב־מג
eos vidisset cùm fuit Et .Babel regis principes reliquum omne &
4 וכל־שארית שרי מלך־בבל : ויהי כאשר ראם
,fugerunt & belli viri omnes & ,Jehudah rex Sidchijahu
צדקיהו מלך־יהודה וכל אנשי המלחמה ויברחו
inter portam per ,regis horti via civitate de nocte sunt egressi &
ויצאו לילה מן־העיר דרך גן המלך בשער בין
exercitus sunt persecuti Et .deserti via est egressus & : muros duos
5 החמתים ויצא דרך הערבה : וירדפו חיל־
campestribus in Sidchijahu comprehenderunt & ,eos post Chasdim
כשדים אחריהם וישגו את־צדקיהו בערבות
Nebuchadnesar ad eum fecerunt ascendere & ,eum tulerunt & ,Jerecho
ירחו ויקחו אתו ויעלהו אל־נבוכדנאצר
eo cum est locutus & : Chamath terra in ,Riblah in Babel regem
מלך־בבל רבלתה בארץ חמת וידבר אתו
Riblah in Sidchijahu filios Babel rex jugulavit Et .judicia
6 משפטים : וישחט מלך בבל את־בני צדקיהו ברבלה
.Babel rex jugulavit Jehudah heroes omnes & ,ejus oculis in
לעיניו ואת כל־חרי יהודה שחט מלך בבל :
,compedibus in eum vinxit & ; cæcavit Sidchijahu oculos Et
7 ואת־עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים
populi domum & ,regis Domúmque .Babel in eum adducendum ad
8 לביא אתו בבלה : ואת־בית המלך ואת־בית העם
.diruerunt Jerusalaim muros & ; igni in Chasdim succenderunt
שרפו הכשדים באש ואת־חומת ירושלם נתצו :
qui dilabentes & ,civitate in remanentium populi residuum Et
9 ואת יתר העם הנשארים בעיר ואת־הנפלים אשר
Nebuzaradan transtulit ,residuorum ,populi residuum & ,eũ super sunt dilapsi
נפלו עליו ואת יתר העם הנשארים הגלה נבוזראדן
eis non quibus ,tenues plebe de Et .Babel laniorum magister
10 רב־טבחים בבל : ומן־העם הדלים אשר אין־להם
terra in laniorum magister Nebuzaradan fecit remanere ,quicquam
מאומה השאיר נבוזראדן רב־טבחים בארץ
.illa die in agros & ,vineas eis dedit & : Jehudah
יהודה ויתן להם כרמים ויגבים ביום ההוא :

Versio VULG. LAT.

26 Dices ad eos ; Prostravi ego
preces meas coram rege, ne me
reduci juberet in domum Jona-
27 than, & ibi morerer. Venerunt
ergò omnes principes ad Jere-
miam, & interrogaverunt eum ;
& locutus est eis, juxta omnia
verba quæ præceperat ei rex, &
cessaverunt ab eo : nihil enim
28 fuerat auditum. Mansit verò Je-
remias in vestibulo carceris usq;
ad diem, quo capta est Jerusa-
lem : & factum est ut caperetur
Jerusalem.

CAP. XXXIX.

1 ANno nono Sedeciæ regis Ju-
da, mense decimo, venit Nabu-
chodonosor rex Babylonis, &
omnis exercitus ejus ad Jerusa-
2 lem, & obsidebant eam. Undeci-
mo autem anno Sedeciæ, mense
quarto, quintâ mensis, aperta est
3 civitas. Et ingressi sunt omnes
principes regis Babylonis, & se-
derunt in porta media : Nere-
gel, Sereser, Semegarnabu, Sar-
sachim, Rabsares, Neregel, Sere-
ser, Rebmag, & omnes reliqui
4 principes regis Babylonis. Cúm-
que vidisset eos Sedecias rex Ju-
da, & omnes viri bellatores, fu-
gerunt : & egressi sunt nocte de
civitate per viam horti regis, &
per portam, quæ erat inter duos
muros, & egressi sunt ad viam
5 deserti. Persecutus est autem eos
exercitus Chaldæorum : & com-
prehenderunt Sedeciam in cam-
po solitudinis Jerichontinæ, &
captum adduxerunt ad Nabu-
chodonosor regem Babylonis in
Reblatha, quæ est in terra E-
math : & locut⁹ est ad eum ju-
6 dicia. Et occidit rex Babylonis
filios Sedeciæ in Reblatha, in
oculis ejus : & omnes nobiles Ju-
7 da occidit rex Babylonis. Oculos
quoque Sedeciæ eruit : & vin-
xit eum compedibus ut duceretur
8 in Babylonem. Domum quoque
regis, & domum vulgi succende-
runt Chaldæi igni, & murum Je-
9 rusalē subverterunt. Et reliquias
populi, qui remanserant in civi-
tate, & perfugas, qui transfuge-
rant ad eum, & superfluos vulgi,
qui remanserant, transtulit Na-
buzardan magister militū in Ba-
10 bylonem. Et de plebe pauperū,
qui nihil penitùs habebant, di-
misit Nabuzardan magister mili-
tum in terra Juda : et dedit eis
vineas et cisternas in die illa.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

31 Διὰ πάσας τὰς πονηρίας (σ) τῶν υἱῶν Ἰσ-
ραὴλ καὶ Ἰούδα, ὧν ἐποίησαν (τ) πικρᾶναί με,
αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ ἄρχον-
τες αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ προφῆ-
ται αὐτῶν, ἄνδρες Ἰούδα, καὶ οἱ κατοικοῦν-
33 τες ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀπέστρεψαν πρὸς
μὲ νῶτον, καὶ οὐ πρόσωπον· καὶ ἐδίδαξα αὐ-
τοὺς ὄρθρου, καὶ οὐκ (υ) ἤκουσαν ἔτι λαβεῖν παι-
34 δείαν. Καὶ ἔθηκαν τὰ μιάσματα αὐτῶν ἐν
τῷ οἴκῳ, (φ) οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ'
35 αὐτῷ, ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν. Καὶ ᾠκοδό-
μησαν τοὺς (χ) βωμοὺς τῇ Βάαλ τοὺς ἐν φά-
ραγγι υἱοῦ Ἐννὸμ, τοῦ ἀναφέρειν τοὺς υἱοὺς αὐ-
τῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τῷ Μολὸχ
βασιλεῖ, ἃ οὐ συνέταξα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἀνέβη
(ψ) ἐπὶ καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι τὸ βδέλυ-
γμα τοῦτο, πρὸς τὸ ἐφαμαρτεῖν τὸν (ω) Ἰού-
36 δαν. Καὶ νῦν οὕτως εἶπε κύριος ὁ Θεὸς Ἰσ-
ραὴλ ἐπὶ τὴν πόλιν, ἣν σὺ λέγεις, Παρα-
δοθήσεται εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος
ἐν (α) μαχαίρᾳ, καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν ἀποστο-
37 λῇ· Ἰδοὺ ἐγὼ συνάγω αὐτοὺς ἐκ πάσης τῆς
γῆς, οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν ὀργῇ μου,
καὶ τῷ θυμῷ μου, (β) καὶ ἐν παροξυσμῷ με-
γάλῳ· καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τοῦ-
38 τον, καὶ (γ) καθιῶ αὐτοὺς πεποιθότας· Καὶ
ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς
39 εἰς Θεόν. Καὶ δώσω αὐτοῖς ὁδὸν ἑτέραν καὶ
καρδίαν ἑτέραν, φοβηθῆναί με πάσας τὰς
ἡμέρας, καὶ εἰς ἀγαθὸν αὐτοῖς καὶ τοῖς τέ-
40 κνοις αὐτῶν μετ' αὐτούς. Καὶ διαθήσομαι
αὐτοῖς διαθήκην (˙) αἰωνίαν, ἣν οὐ μὴ ἀπο-
στρέψω ὄπισθεν αὐτῶν· καὶ τὸν φόβον μου δώσω
εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν, πρὸς τὸ μὴ ἀποστῆναι
41 αὐτοὺς ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἐπισκέψομαι τοῦ ἀγα-
θῶσαι αὐτοὺς, καὶ φυτεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ
ταύτῃ ἐν πίστει, καὶ ἐν πάσῃ (δ) καρδίᾳ
42 μου, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ. Ὅτι οὕτως εἶπε κύ-
ριος, Καθὰ ἐπήγαγον ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον
πάντα τὰ κακὰ τὰ μεγάλα ταῦτα, οὕτως ἐ-
γὼ (ε) ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ἀγαθὰ,
43 ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς. Καὶ κτηθήσονται ἔτι
ἀγροὶ ἐν τῇ γῇ, (ζ) ἣν σὺ λέγεις, Ἄβατος
ἔσται ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτήνους, καὶ παρεδό-
44 θησαν εἰς χεῖρας Χαλδαίων. Καὶ κτήσονται
ἀγροὺς ἐν ἀργυρίῳ· καὶ γράψεις βιβλίον καὶ
σφραγιεῖς, καὶ διαμαρτύρῃ μάρτυρας ἐν γῇ
Βενιαμὶν, καὶ (η) κύκλῳ τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἐν πόλεσιν τοῦ ὄρους, καὶ
ἐν πόλεσι τῆς σεφηλὰ, καὶ ἐν πόλεσι τῆς ναγὲβ,
ὅτι ἀποστρέψω τὰς ἀποικίας αὐτῶν.

MS. A. (σ) υἱῶν (τ) παραπικρᾶναί με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν, ... οἱ (υ) ἠθέλησαν ἔτι (φ) ᾧ (χ) βωμοὺς αὐτῶν τῇ (ψ) ἐπὶ τὴν (ω) ...δα. (α) μαχαίρῃ, (β) καὶ παροξυσμῷ (γ) κατοικιῶ (˙) αἰώνιον, (δ) καρ-δίᾳ, καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ μου. (ε) ἐπάγω (ζ) ἣν (η) κυκλόθεν Ἱερου-σαλήμ,

Propter omnes nequitias filiorum Israel, & Juda, quæ fecerunt ad exacerbandum me, ipsi & reges eorum, & principes eorum, & sacerdotes eorum, & prophetæ eorum, viri Juda, & habitatores Hierusalem; Et (ß) converterunt ad me dorsum, & non faciem. Et docui eos diluculò, & non audierunt (υ) ultrà accipere disciplinam: Et posuerunt inquinamenta sua in domo, in qua invocatum est nomen meum in ea, in immunditiis suis: Et ædificaverunt aras Baal, quæ in valle filii Ennom, ad (ψ) offerendos filios suos, & filias suas (q) Moloch regi: quæ non præcepi, nec ascendit in cor meum ad faciendum abominationem istam, & ad faciendum peccare Judam. Et nunc sic dixit Dominus Deus Israel super civitatem, quam tu dicis; Tradetur in manus regis Babylonis in gladio, & in fame, & (γ) emissione; Ecce ego congrego eos ex universa terra, quò dispersi eos illuc ira mea, & furore meo, & in irritatione magna. Et convertam eos in locum istum, & sedere faciam confidentes: Et erunt mihi in populum: & ego ero ii in Deum. Et dabo eis viam aliam, & cor aliud, ut timeant me omnibus diebus, & in bonum ipsis, & filiis eorum post eos. Et disponam eis testamentum æternum, quod non avertam à post eos; & timorem meum dabo in cor eorum, ut non recedant ipsi à me: Et visitabo ad benè faciendum eis: & plantabo eos in terra ista, in fide, & in omni corde meo, & in omni anima. Quia sic dixit Dominus; Sicut induxi super populum istum omnia mala magna hæc; sic ego inducam super eos omnia bona, quæ locut⁹ sum super eos. Et possidebuntur adhuc agri in terra, de qua tu dicis; Invia erit ab hominibus, & à pecore, & traditi sunt in manibus Chaldæorum. Et possidebuntur agri in argento. Et scribes librum, & obsignabis, et contestaberis testes in terra Benjamin, & in circuitu Hierusalem, & in civitatibus Juda, & in civitatibus montis, & in civitatibus ipsius (ʃ) Sephela, & in civitatibus Nageb: quoniam ... re faciã transmigrationes eorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 ותימר להון בעו אנא בעי קדם מלכא בדיל דלא לאתבותי בית יהונתן לממת תמן :
27 ואתו כל רברביא לות ירמיה ושאילו יתיה וחוי להון ככל פתגמיא האלן דפקיד מלכא
18 ושתיקו מניה ארי לא אשתמע פתגמא : ויתיב ירמיה בדרת בית אסיריא עד יומא
דאתכבשת ירושלם והוה כד אתכבישת ירושלם :

לט

1 בשתא תשיעתא לצדקיה מלך שבטא דבית יהודה בירחא עשיראה אתא נבוכדנצר
2 מלכא דבבל וכל משריתיה לירושלם וצרו עלה : בחדא עשרי שנין לצדקיה בירחא
3 רביעאה בתשעה לירחא אתרעת קרתא : ואתו כל רברבי מלכא דבבל ויתיבו
בתרעא מציעתא נרגל שראצר סמגר נבו שר סכים רב סריס נרגל שראצר רב
4 מג וכל שאר רברבי מלכא דבבל : והוה כד חזנון צדקיה מלך שבטא דבית
יהודה וכל גברי עבדי קרבא וערקו ונפקו בליליא מן קרתא באורח גנתא דמלכא
5 בתרעא בין שוריא ונפק באורח מישרא : ורדפו משירית כסדאי בתריהון ואדביקו
ית צדקיה במישרי ירחו ודברו יתיה ואסקוהי לות נבוכדנצר מלכא דבבל לרבלה
6 בארעא דחמת ומלל עמיה פתגמי דינין : ונכס מלכא דבבל ית בני צדקיה ברבלה
7 לעינוהי וית כל רברבי יהודה נכס מלכא דבבל : וית עיני צדקיה עור ואסריה
8 בשלשלן דנחש לאובלא יתיה לבבל : וית בית מלכא וית בית עמא אוקידו
9 כסדאי בנורא וית שורי ירושלם תרעו : וית שאר עמא דאשתארו בקרתא וית
שמיעיא דאשתמעו עלוהי וית שאר עמא דאשתארו אגלי נבוזר אדן רב קטוליא לבבל :
10 ומן עמא חשיכיא דלית להון מדעם אשאר נבוזר אדן רב קטוליא בארעא דבית יהודה
ומנינון למהוי מפלחין בחקלין ובכרמין ביומא ההוא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dices illis, Deprecationem ego postulavi coram rege, ut non reducerer in domum Jonathan, ut morerer ibi. Et venerunt omnes principes ad Jeremiam, & interrogaverunt eum; & narravit eis juxta omnia verba hæc quæ præcepit rex; & dimiserunt eum: quia non fuerat auditum verbum. Et habitavit Jeremias in atrio carceris, usque in diem quo capta est Jerusalem. Et factum est ut caperetur Jerusalem.

CAP. XXXIX.

ANno nono Sedechiæ regis tribus domus Juda, mense decimo, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, & omnis exercitus ejus ad Jerusalem, & obsederunt eam. Undecimo anno Sedechiæ, mense quarto, nono die mensis perrupta est civitas. Et ingressi sunt omnes principes regis Babylonis, & sederunt in porta media; Neregal, Sareser, Samgar-nebo, Sar-sechim, Rab-saris, Neregal, Sareser, Rab-mag, & omnes reliqui principes regis Babylonis. Et factum est cùm vidisset eos Sedechias rex tribus domus Juda, & omnes viri bellatores, fugerunt: & egressi sunt nocte de civitate per viam horti regis, per portam quæ erat inter muros, & egressus est per viam campestrem. Et persecuti sunt exercitus Chaldæorum post eos, & comprehenderunt Sedechiam in campestribus Jericho, & tulerunt eum, & adduxerunt eum ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Riblah, in terra Hamath; & locutus est cum eo verba judiciorum. Et occidit rex Babylonis filios Sedechiæ in Riblah ante oculos ejus, & omnes principes Juda occidit rex Babylonis. Et oculos Sedechiæ cæcavit & vinxit eum catenis æreis, ut duceret eum in Babylonem. Et domum regis & domum populi succenderunt Chaldæi igni, & muros Jerusalem confregerunt. Et reliquias populi qui remanserat in civitate, & transfugas qui transfugerant ad eum, & reliquum populum qui remanserat, transtulit Nabuzardan princeps occidentium in Babylonem. Et de pauperibus populi qui nihil habebant, dimisit Nabuzardan princeps occidentium in terra domus Juda, & constituit eos ut essent agricolæ & vinitores in die illa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܒܥܐ ܒܥܝܬ ܡܢ ܡܠܟܐ: ܕܠܐ ܢܗܦܟܢܝ ܠܒܝܬ ܝܘܢܬܢ ܣܦܪܐ. ܕܠܐ
ܐܡܘܬ ܬܡܢ. * ܘܐܬܘ ܟܠܗܘܢ ܪ̈ܘܪܒܢܐ ܠܘܬ ܐܪܡܝܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ. ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܟ
ܟܠ ܕܦܩܕܗ ܡܠܟܐ. ܘܫܬܩܘ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܬܡܥܬ ܡܠܬܐ. * ܘܝܬܒ
ܐܪܡܝܐ ܒܕܪܬܐ ܕܒܝܬ ܡܛܪܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܬܟܒܫܬ ܐܘܪܫܠܡ.

[illegible]

* Dic eis, Enixè rogavi regem ne me remitte- 26
ret ad Jonathanem ſcribam, ne moriar ibi.
Venientibus ergò cunctis principibus ad Je- 27
remiam,& interrogantibus eum,indicavit il-
lis ea omnino verba quæ rex illi præceperat:
ſic abſtinuerunt ab eo, cùm res minimè reſci-
ta fuiſſet. Manſitque Jeremia in atrio carce- 28
ris uſque ad diem quo capta fuit Jeruſalem.

CAP. XXXIX.

ANno nono Sedeciæ regis Judæ, menſe 1
decimo, venit Nebuchadnoſar rex Babylo-
niæ unà cum omnibus copiis ſuis contra Jero-
ſolymam, & obſederunt eam. Anno verò 2
undecimo regis Sedeciæ, menſe quinto, nono
die ejuſdem menſis, perrupta eſt civitas: Et 3
venientes omnes principes regis Babyloniæ,
ſederunt in porta media; Nerghel-Seraſar,
& Samgadnebo, & Sarſechim princeps eunu-
chorum, & Nerghel-Seraſar-Rabmag, o-
mnéſque principes regis Babyloniæ. Quos 4
cùm vidiſſent Sedecia rex Judæ & omnes viri
bellarores, fugerunt; & noctu exeuntes è ci-
vitate per viam horti regii per portam quæ
eſt inter muros, egreſſi ſunt per viam campe-
ſtrem. Sed perſequentes eos copiæ Chal- 5
dæorum, aſſecutæ ſunt Sedeciam in campo
Jerichuntino; ubi toto ipſius exercitu ab eo
diſſipato, ceperunt eum, deduxerúntque ad
Nebuchadnoſarem regem Babyloniæ in
Deblatham in terram Hamathæ. Et initis 6
cum eo rationibus, jugulari juſſit rex Baby-
loniæ filios Sedeciæ in Deblatha, coram ipſo:
omnes etiam principes Judæ jugulari juſſit rex 7
Babylonis in Deblatha. Tum oculos Sede-
ciæ excæcari juſſit, & catenis vinciri, ut per-
duceretur Babylonem. Domum verò regi- 8
am, & domos populares igne combuſſerunt
Chaldæi, muróſque Jeruſalem per circuitum
everterunt. Denique reſiduum populi qui 9
reliqui erant in civitate, tam homines qui
aufugerant ad ipſum, quàm reliquum qui ſu-
pererat populum, captivos abduxit Nebu-
zardan princeps ſatellitum, & perduxit eos
Babylonem. Ex pauperrimis autem plebis 10
qui nihil habebant, reliquit Nebuzardan
princeps ſatellitum in terra Judæ, deditque
eis vineas & arva in die illo.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لاجل جميع شرور بني اسرايل ويهودا * كما صنعوا ليمرمروني هم وملوكهم وروساهم وكهنتهم
وانبياوهم * رجال يهودا وسكان اورشليم * وولوا لي ظهورهم وليس وجوههم * وعلمتهم باكرا ولم
يسمعوا ايضا لياخذوا ادبا * ووضعوا ادناسهم في البيت حيث دعي اسمي عليه لكي ينجسوه * وبنوا
الهياكل للبعل الذين في وادي بن انوم ليصعدوا بنيهم وبناتهم لمولوخ * مما لم امرهم
بها ولم تصعد على قلبي * ليصنعوا هذه الرذالة ليخطوا يهودا * والان هكذا قال الرب الاه اسرايل
على المدينة التي انت تقول تدفع في ايدي ملك بابل بالسيف والجوع والوبا * ها انا
اجمعهم من كل الارض حيث فرقتهم هناك برجزي وبغضبي وبحرد عظيم * واردهم الى هذا
الموضع * واجلسهم مطمانين * ويكونون لي شعبا وانا اكون لهم الاها * واعطيهم
اخرى ليخافوني جميع الايام * خيرا لهم ولابنايهم بعدهم * واعهد لهم عهدا ابديا لا ارجع
من خلفهم * واعطي خوفي في قلوبهم لكيلا يبعدوا مني * وابتهج بهم لاصلحهم * واغرسهم
في هذه الارض بالامانة وبكل القلب وبكل النفس *

* الاصحاح السادس والعشرون *

* لانه هكذا قال الرب * كما جلبت على هذا الشعب جميع هذه الشرور العظيمة هكذا انا اجلب
عليهم الخيرات التي تكلمت بها عليهم * ويقتنى ايضا حقول في الارض التي انت تقول
غير مسلوكة من انسان وبهيمة * ويسلمون الى ايدي الكلدانيين * ويقتنون حقولا بالفضة
ويكتب في سفر ويختم * ويشهد شهودا في ارض بنيامين وفي حول اورشليم * وفي مدن
وفي مدن جبل سافيلا وفي مدن ناجاب لاني ارد جلوايهم *

Propter tot ſcelera filiorum Iſraelis & 32
Judæ, quæ commiſerunt ut me exaſpe-
rarent, tam ipſi quàm reges eorum, prin-
cipes, ſacerdotes, ac Prophetæ eorum,
viri Judæ, & cives Jeruſalem, Verten- 33
tes mihi dorſa ſua, non autem faciem, Et
quidem docui eos diluculò, ſed non au-
dierunt ampliùs, ut acquirerent diſcipli-
nam: Imò collocaverunt abominationes 34
ſuas in domo ſuper quam invocatum eſt
nomen meum, cum turpitudinibus ſuis:
Et ædificaverunt Baali templa quæ ſunt 35
in valle filii Ennom, ut offerrent filios
filiaſque ſuas Molocho, rem quam neq;
præceperam eis, neque in mentem mihi
venerat; ut ſcilicet, tantam abominati-
onem committerent, quatenus ad peccatum
inducerent Judam. Nunc itaque ſic dixit 36
Dominus Deus Iſraelis de urbe quam tu
dicis tradendam in manus regis Babelis,
gladio, fame, & emiſſione: En ego 37
colligam eos ex univerſa terra, quocun-
que diſperſi eos in ira & furore meo &
ſumma cum indignatione; & reducam
eos hunc in locum, & efficiam ut ſede-
ant ſecuri: Eruntque mihi populus, & 38
ego ero ipſis Deus: Ponam eos in alia ter- 39
ra, ut me timeant cunctis diebus, in bo-
num ſuum & filiorum ſuorum poſt ipſos:
Et inibo cum eis teſtamentum æternum 40
quod non abolebo poſt ipſos: & indam
timorem meum in cor eorum, ut non re-
cedant à me: Et viſitabo eos ut reparem 41
eos, & plantabo eos in hac terra fideliter,
& ex toto corde, totoque animo.

Textus vigeſimus ſextus.

Sic enim dixit Dominus; Quemadmo- 42
dum induxi ſuper hunc populum omnia
hæc mala maxima, ita ego inducam ſuper
eos bona quæ locutus ſum de ipſis.
Adeóque poſſidebuntur adhuc agri in 43
terra quam tu dicis non eſſe terendam ab
homine aut jumento, ſed tradendos in ma-
nus Chaldæorum: Agros inquam, pecuniâ 44
comparabunt: & ſcribes in libello, &
obſignabis, & teſtes adhibebis in terra
Benjaminis, & in adjacentibus Jeroſo-
lymæ locis, in urbibus Judæ, in urbibus
montis Sephilæ, & in urbibus Negeb: quia
reducturus ſum transmigrationes eorum.

ירמיה : מ

manu in ,Irmejahu super Babel rex resar-Nebuchad præceperat Et

11 ויצו נבוכדראצר מלך־בבל על־ירמיהו ביד

tuos oculos &,illum Tolle : dicendo , laniorum magistri Nebuzaradan

12 נבוזראדן רב־טבחים לאמר : קחנו ועיניך

quod secundùm sed ,mali quicquam ei facias ne & ,illum super pone

שים עליו ואל־תעש לו מאומה רע כי אם כאשר

Nebuzaradan Misitque .eo cum facias sic , te ad loquetur

13 ידבר אליך כן עשה עמו : וישלח נבוזראדן

,Sarezer Nerghal & ,Saris-Rab Nebuzazban & ,laniorum magister

רב־טבחים ונבושזבן רב־סריס ונרגל שראצר

,miserunt Et .Babel regis magistri omnes & ; Magh-Rab

14 רב־מג וכל רבי מלך־בבל : וישלחו

eum tradiderunt & ,custodiæ atrio de Irmejahu tulerunt &

ויקחו את־ירמיהו מחצר המטרה ויתנו אתו

ad eum educendum ad ,Saphan filii Ahicham filium Ghedaljahu ad

אל־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן להוצאהו אל־

verbum fuerat Irmejahu ad Et .populi medio in habitavit & : domum

15 הבית וישב בתוך העם : ואל־ירמיהו היה דבר־

,Vade : dicendo ,custodiæ atrio in clausum ipsum existendo in ,Domini

16 יהוה בהיתו עצור בחצר המטרה לאמר : הלוך

Dominus dixit Sic : dicendo ,Æthiopem Melech Hebed ad dices &

ואמרת לעבד־מלך הכושי לאמר כה־אמר יהוה

civitatē ad mea verba adducens ego Ecce : Israel Deus exercituū

צבאות אלהי ישראל הנני מבי את־דברי אל־העיר

.illa die in tuas facies ad erunt & :bonum in non & ,malum in hanc

הזאת לרעה ולא לטובה והיו לפניך ביום ההוא :

manum in tradêris non & ; Dominus dixit ,illa die in te liberabo Et

17 והצלתיך ביום־ההוא נאם־יהוה ולא תנתן ביד

eruendo Sed .eorum facibus à times tu quorum ,virorum

18 האנשים אשר־אתה יגור מפניהם : כי מלט

,spolium in tua anima tibi erit & : cades non gladio in & , te eruam

אמלטך ובחרב לא תפל והיתה לך נפשך לשלל

.Dominus ait ,me in fidisti quia

כי־בטחת בי נאם־יהוה :

CAP. XL. מ

dimisit postquam ,Domino cum à Irmejahu ad fuit quod Verbum

1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה אחר שלח

,eum ipso capiendo in ,Ramah de laniorum magister Nebuzaradan eum

אתו נבוזראדן רב־טבחים מן־הרמה בקחתו אתו

transmigrationis omnis medio in , catenis in vinctus ipse &

והוא־אסור באזקים בתוך כל־גלות

magister tulit Et .Babel in translatorum , Jehudah & ,Jerusalaim

2 ירושלם ויהודה המגלים בבלה : ויקח רב־

est locutus tuus Deus Dominus :eum ad dixit & ,Irmejahu laniorum

טבחים לירמיהו ויאמר אליו יהוה אלהיך דבר

Dominus fecit &,adduxit Et .istum locum ad hoc malum

3 את־הרעה הזאת אל־המקום הזה : ויבא ויעש יהוה

audivistis non & ,Domino peccâstis quia ; est locutus quemadmodum

כאשר דבר כי־חטאתם ליהוה ולא־שמעתם

te solvi ecce nunc Et .hoc verbum vobis fuit & , ejus voce in

4 בקולו והיה לכם דבר הזה : ועתה הנה פתחתיך

,tuis oculis in bonum Si .tua manu super quæ , catenis à hodie

היום מן־האזקים אשר על־ידך אם־טוב בעיניך

: te super meum oculum ponam & ,veni ,Babel mecum veniendum ad

לבוא אתי בבל בא ואשים את־עיני עליך

, vide : cessa , Babel mecum veniendum ad ,tuis oculis in malum si &

ואם־רע בעיניך לבוא־אתי בבל חדל ראה

,tuis oculis in rectum ad & bonum ad , tuas facies ad terra omnis

כל־הארץ לפניך אל־טוב ואל־הישר בעיניך

.vade , illuc eundum ad

ללכת שמה לך :

Versio VULG. LAT.

11 Præceperat autem Nabuchodo-
nosor rex Babylonis de Jeremia
Nabuzardan magistro militum,
12 dicens; Tolle illum, & pone su-
per eum oculos tuos, nihílque ei
mali facias : sed, ut voluerit, sic
13 facias ei. Misit ergò Nabuzardan
princeps militiæ, & Nabusezban,
& Rabsares, & Neregel, & Se-
reser, & Rebmag, & omnes opti-
14 mates regis Baylonis, Miserunt,
& tulerunt Jeremiam de vesti-
bulo carceris, & tradiderunt
eum Godoliæ filio Ahicam filii
Saphan, ut intraret in domum, &
15 habitaret in populo. Ad Jeremi-
am autem factus fuerat sermo
Domini, cùm clausus esset in
16 vestibulo carceris, dicens; Va-
de, & dic Abdemelech Æthiopi,
dicens; Hæc dicit Domin⁹ exer-
cituum, Deus Israel; Ecce egò
inducam sermones meos super
civitatem hanc in malum, & non
in bonum : & erunt in con-
17 spectu tuo in die illa. Et libe-
rabo te in die illa, ait Domin⁹ :
& non tradêris in manus viro-
18 rum, quos tu formidas : Sed
eruens liberabo te, & gladio non
cades : sed erit tibi anima tua
in salutem, quia in me habuisti fi-
duciam, ait Dominus.

CAP. XL.

1 SErmo, qui factus est ad Jere-
miam à Domino, postquàm di-
missus est à Nabuzardan magistro
militiæ de Rama, quando tulit
eum vinctum catenis, in medio
omnium, qui migrabant de Je-
rusalem & Juda, & ducebantur
2 in Babylonem. Tollens ergò
princeps militiæ Jeremiam, dixit
ad eum; Domin⁹ De⁹ tu⁹ locu-
tus est malum hoc super locum
3 istum. Et adduxit: et fecit Domin⁹
sicut locutus est, quia peccâstis
Domino, & non audistis vo-
cem ejus, & factus est vobis
4 sermo hic. Nunc ergò ecce sol-
vi te hodiè de catenis, quæ
sunt in manibus tuis : si placet
tibi ut venias mecum in Ba-
bylonem, veni; & ponam ocu-
los meos super te : si autem
displicet tibi venire mecum in
Babylonem, reside : ecce omnis
terra in conspectu tuo est: quod
elegeris, & quò placuerit tibi
ut vadas, illuc perge.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

Cap. 33. Vulg. Lat. ΚΕΦ. μ΄.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
πρὸς Ἱερεμίαν (α) δεύτερον, καὶ (β) αὐτὸς ἦν
ἔτι δεδεμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς,
2 λέγων, Οὕτως εἶπε κύριος, ποιῶν γῆν, καὶ
πλάσσων αὐτὴν, τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτὴν, Κύρι-
3 ος ὄνομα αὐτῷ· Κέκραξον πρὸς μὲ, καὶ ἀπο-
κριθήσομαί σοι, καὶ ἀπαγγελῶ σοι μεγάλα
4 καὶ ἰσχυρὰ, ἃ οὐκ ἔγνως αὐτά. Ὅτι οὕτως εἶπε
(γ) κύριος περὶ οἴκων τῆς πόλεως ταύτης,
καὶ περὶ (δ) οἴκων βασιλέως Ἰούδα τῶν (ε)
καθῃρημένων εἰς χάρακας καὶ προμαχῶνας,
5 Τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς Χαλδαίους, καὶ πληρῶ-
σαι αὐτὴν (ζ) τῶν νεκρῶν τῶν ἀνθρώπων, οὓς
(η) ἐπάταξα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἐν θυμῷ μου·
καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν,
6 περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν. Ἰδοὺ ἐγὼ
(θ) ἀνάγω αὐτῇ συνούλωσιν καὶ ἴαμα, (ι) καὶ
φανερώσω αὐτοῖς, καὶ ἰατρεύσω αὐτὴν, καὶ ποι-
7 ήσω καὶ εἰρήνην καὶ πίστιν. Καὶ ἀποστρέψω τὴν
ἀποικίαν Ἰούδα, καὶ (κ) ἀποικίαν Ἰσραὴλ,
καὶ οἰκοδομήσω αὐτοὺς (λ) καθὼς καὶ τὸ πρό-
8 τερον. Καὶ καθαριῶ αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν
ἀδικιῶν αὐτῶν, ὧν (μ) ἡμάρτοσάν μοι, καὶ οὐ
μὴ μνησθήσομαι ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἥμαρ-
9 τόν (ν) μοι, καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ ἔσται
εἰς εὐφροσύνην καὶ (ξ) αἴνεσιν, καὶ εἰς μεγαλει-
ότητα παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς, οἵτινες ἀκού-
σονται πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ (ο) ποιήσω,
καὶ φοβηθήσονται καὶ πικρανθήσονται περὶ πάν-
των τῶν ἀγαθῶν, καὶ περὶ πάσης τῆς εἰρήνης
10 ἧς ἐγὼ (π) ποιήσω αὐτοῖς. Οὕτως εἶπε κύ-
ριος, Ἔτι ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ,
ᾧ ὑμεῖς λέγετε, Ἔρημός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώ-
πων καὶ κτηνῶν, ἐν πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἔξω-
θεν Ἱερουσαλὴμ, ταῖς ἠρημωμέναις, (ρ)
11 παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνη· Φωνὴ
εὐφροσύνης, καὶ φωνὴ (σ) χαρμοσύνης, φω-
νὴ νυμφίου, καὶ φωνὴ νύμφης, φωνὴ (τ) λε-
γόντων, Ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκρά-
τορι, ὅτι χρηστὸς κύριος, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ
ἔλεος αὐτοῦ. καὶ εἰσοίσουσι (υ) δῶρα εἰς οἶκον
κυρίου, ὅτι (φ) ἀποστρέψω πᾶσαν τὴν ἀποικί-
αν τῆς γῆς ἐκείνης (χ) κατὰ τὸ πρότερον, εἶπε
12 κύριος. Οὕτως εἶπε κύριος τῶν δυνάμε-
ων, Ἔτι ἔσται (ψ) ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῷ ἐ-
ρήμῳ, παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ (ω) κτῆ-
νος, ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ κατα-
λύματα ποιμένων κοιταζόντων (α) πρό-
13 βατα, Ἐν πόλεσι τῆς ὀρεινῆς, καὶ ἐν πόλεσι
τῆς (β) Σεφηλὰ, καὶ ἐν πόλεσι τῆς Ναγὲβ,
καὶ ἐν γῇ Βενιαμὶν, καὶ ἐν ταῖς κύκλῳ Ἱε-
ρουσαλὴμ, καὶ ἐν πόλεσιν Ἰούδα, ἔτι παρ-
ελεύσεται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος,
εἶπε κύριος.

CAP. XL.

ET (a) factum est verbum Domini ad Hieremiam secundò (& ipse erat adhuc ligatus in atrio carceris) dicens; Sic dixit Dominus faciens terram, & formans eam, ad erigendam eam; Dominus nomen illi; Clama ad me, & respondebo tibi: & annuntiabo tibi magna, & fortia, quæ nō nôsti ea. Quia sic dixit Dominus de domibus urbis hujus, & de domibus regis Juda, quæ destructæ sunt in valla & propugnacula, Ad pugnandum adversus Chaldæos, & implendam eam cadaveribus hominum, quos percussi in ira mea, & in furore meo: & averti faciem meam ab eis pro omnibus malitiis eorum. Ecce ego adduco ei cicatricem, & sanitatem: & (b) demonstrabo eis, & curabo eos, & faciam (c) etiam pacem, & fidem: Et reducam transmigrationem Juda, & transmigrationem Israel: & ædificabo eos sicut & anteà; Et mundabo eos ab omnibus iniquitatibus eorum, quibus peccaverunt mihi, & non recordabor peccatorum eorum, quibus peccaverunt mihi, & recesserunt à me. Et (d) erit in lætitiam, & laudem, & in magnificentiam omni populo terræ, qui quidem audient omnia bona, quæ ego faciam: & timebunt, & inamarescent pro omnibus bonis, & pro omni pace, quam ego faciam eis. Sic dixit Dominus; Adhuc audietur in loco isto, de quo vos dicitis, (Desertus est ab hominibus, & jumentis in civitatibus Juda, & foris Hierusalem, quæ desolatæ sunt, eò quòd non sit homo, & pecus,) Vox lætitiæ, & vox gaudii, vox sponsi, & vox sponsæ, vox dicentium; Confitemini Domino omnipotenti; quoniam bonus est Dominus, quia in seculum misericordia ejus. Et inferent dona in domum Domini: quia reducam omnem transmigrationem terræ illius juxta id, quod anteà, dixit Dominus. Sic dixit Dominus virtutum; Adhuc erunt in loco hoc deserto, eò quòd non sit homo, & pecus, in omnibus civitatibus ejus habitacula pastorum accubare facientium oves: In civitatibus montanæ, & in civitatibus Sephela, & in civitatibus Nageb, & in terra Benjamin, & in iis quæ in circuitu Hierusalem, & in civitatibus Juda, adhuc transibunt oves ad manum numerantis, ait (e) Dominus.

MS.A. (α) ἘΚ ΔΕΥΤΈΡΟΥ, (β) ΑΥΤΟ͂Σ ἜΤΙ ἮΝ (γ) κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ (δ) οἰκίας (ε) καθῃρημένων (ζ) νεκρῶν (η) *ἐπάταξεν ὀργῇ, (θ) ἐπ' αὐτοὺς συνούλωσιν (ι) καὶ ἰατρεύσω αὐτοὺς, καὶ *φανερώσω αὐτοῖς εἰρήνην, καὶ ἰατρεύσω αὐτοὺς, καὶ ποιήσω αὐτοῖς εἰρήνην (κ) τὴν ἀποικίαν (λ) τὸ πρότερον. (μ) ἥμαρτόν (ν) μου, (ξ) εἰς αἴνεσιν, (ο) ποιῶ, καὶ φοβηθήσονται πάντων (π) ποιῶ (ρ) καὶ [illegible] (σ) χαρμονῆς, (τ) λέγοντος, (υ) δῶρα [illegible] (φ) ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν πάσης τῆς γῆς (χ) καθὰ [illegible] (ψ) ἐν τῷ τόπῳ τῷ ἠρημωμένῳ τούτῳ, παρὰ (ω) κτήνους, καὶ ἐν (α) [illegible] των, (β) Ναγὲβ, καὶ ἐν γῇ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ופקיד נבוכדנצר מלכא דבבל על ירמיה ביד נבוזראדן רב קטוליא למימר : דבריה
12 ועינך שוי עלוהי ולא תעבד ליה מדעם ביש אלהן כמה דימלל עמך כן עביד עמיה :
13 ושלח נבוזראדן רב קטוליא ונבושזבן רב סריס ונרגל שראצר רב מג וכל שאר רברבי
14 מלכא דבבל : ושלחו ודברו ית ירמיהו מדרת בית אסיריא ויהבו יתיה לגדליה בר
15 אחיקם בר שפן לאפקותיה לביתא ויתיב בגו עמא : ועם ירמיה הוה פתגם נבואה מן
16 קדם יי כד הוה כלי בדרת בית אסיריא למימר : איזיל ותימר לעבדא דמלכא צדקיה
למימר כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא אנא מיתי ית פתגמי על קרתא הדא
17 לבישתא ולא לטבא ויהון קדמך ביומא ההוא : ואשיזבנך ביומא ההוא אמר יי ולא
18 תתמסר ביד גבריא דאת דחיל מן קדמיהון : ארי שיזבא אשיזבנך ובחרבא לא תתקטל
ותהי לך נפשך לשיזבא ארי אתרחצתא על מימרי אמר יי :

מ

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה מן קדם יי בתר דשלח יתיה נבוזראדן רב קטוליא מן
רמתא כד דבר יתיה והוא אסיר בזיקיא בגו כל גלות ירושלם ויהודה דאתגליאו
2 לבבל : ודבר רב קטוליא לירמיה ואמר ליה יי אלהך גזר ית בישתא הדא על אתרא
3 הדין : ואיתי וקים יי כמא דמליל ארי חבתון קדם יי ולא קבלתון למימריה והוה לכון
4 פתגמא הדין : וכען הא שריתך יומא דין מן זיקיא די על ידך אם תקין בעינך למיתא
עמי לבבל אתא ואשוי ית עיני עלך ואם ביש בעינך למיתי עמי לבבל אתמנע חזי כל
ארעא קדמך לדתקין ולדכשר בעינך למיזל תמן איזיל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et præcepit Nabuchodonosor rex Babylonis de Jeremia per manum Nabuzardan principis occidentium; dicendo : Tolle illum, & oculos tuos pone super eum, neque feceris ei quicquam mali; sed sicut locutus fuerit tecum, sic fac cum eo. Et misit Nabuzardan princeps occidentium, & Nabusazban, Rabsaris, & Neregel, & Sareser, Rabmag, & omnes reliqui principes regis Babylonis. Et miserunt, & tulerunt Jeremiam de atrio domus vinctorum; & tradiderunt eum Godoliæ filio Ahicam filii Saphan, ut educeret eum in domum : & habitavit in medio populi. Et cum Jeremia factum est verbum prophetiæ à facie Domini, cùm esset clausus in atrio carceris, dicens : Vade & dic servo regis Sedechiæ, hoc modo : Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel, Ecce ego inducam sermones meos super civitatem hanc in malum, & non in bonum; & erunt in conspectu tuo in die illa. Et liberabo te in die illa, dicit Dominus, & non tradêris in manum virorum à quorum facie tu formidas. Quia liberando liberabo te, & gladio non occidêris : & erit tibi anima tua in ereptionem; quia confisus es in verbo meo, dicit Dominus.

CAP. XL.

VErbum prophetiæ quod factum est cum Jeremia à facie Domini, postquam misit eum Nabuzardan princeps occidentium de Ramatha, quando tulit eum, cùm esset vinctus compedibus, in medio omnis transmigrationis Jerusalem & Juda, qui in captivitatem abducebantur in Babylonem. Et tulit princeps occidentium Jeremiam, & dixit ei : Dominus Deus tuus decrevit malum hoc super locum istum. Et adduxit & firmavit Dominus sicut locutus fuerat, quia peccâstis coram Domino, & non obedistis verbo ejus; & factus est ideo vobis sermo hic. Et nunc ecce solvi te hodie de catenis quæ in manibus tuis erant : si rectum est in oculis tuis, ut venias mecum in Babylonem, veni, & ponam oculos meos super te. Et si displicet tibi venire mecum in Babylonem, desine : vide, omnis terra coram te est : quocunque rectum fuerit & placuerit in oculis tuis ut vadas, illuc vade.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Commendaverat autem Nebuchadnosar rex 11
Babylonis Jeremiam Nebuzardani præfecto
satellitum, & dixerat ei; Accipe Jeremiam,
& curam ejus gere, neque feceris ei quic- 12
quam mali; sed quicquid tibi dixerit, fac
illi. Quapropter mittens Nebuzardan præ-
fectus satellitum, & Nebusciazban princeps 13
eunuchorum, & Nerghel-Serasar-Rabmag,
omnésque principes regis Babyloniæ, Mit- 14
tentes adduci jusserunt Jeremiam ex atrio
carceris, & commiserunt eum Gedaliæ filio
Ahicami filii Saphanis, ut remitteret eum in
domum suam: ita mansit in medio populi.
Ad Jeremiam autem factus fuerat sermo Do- 15
mini dum detineretur in atrio custodiæ, Va- 16
de dictum Abdamelecho Æthiopi; Sic ait
Dominus potentissimus Deus Israelis, Ecce
facturus sum ut res eveniant contra civitatem
istam in malum non in bonum; fientque te
spectante in die illo. Te autem eripiam illo 17
die, ait Dominus, & non tradêris in manum
virorum quos pertimescis: Eripiam te in- 18
quam, ut non occumbas gladio, sed animam
tuam serves; eò quòd sis mihi confisus, dicit
Dominus.

CAP. XL.

SErmo qui factus est ad Jeremiam à Domi- 1
no postquam dimisit eum Nebuzardan prin-
ceps satellitum de Rama, quò vinctum cate-
nis duxerat eum inter omnes captivos Jero-
solymorum & Judæ, qui deportati fuerant
Babylonem. Accersivit ergò princeps satel- 2
litum Jeremiam, & dixit illi; Dominus Deus
tuus prædixerat malum hoc de loco isto:
Et quidem adduxit, præstitítque Dominus 3
quemadmodum prædixerat. Quia peccâstis in
Dominum, & non auscultâstis voci ejus, eve-
nit vobis res ista. Te verò en hodiè solvo 4
catenis quæ sunt in manibus tuis: si vis me-
cum venire Babylonem, veni, tuíque curam
geram; sin autem venire mecum Babylonem
non vis, maneto: ecce tota terra coram te est,
quocunque commodum & quocunque jucun-
dum ire tibi visum fuerit, eò vade.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الاربعون *

* وصار قول الرب الي ارميا قايلا ثانيه * وهو اذا كان مربوطا في دار الحبس *
* هكذا قال الرب صانع الارض وجابلها ليقومها * الرب اسمه * اصرخ الي فاجيبك * واخبرك
عظمات وقوات هذه التي لم تعرفها * لان هكذا قال الرب اله اسراييل من اجل بيوت هذه
المدينة ومن اجل بيوت ملوك يهودا الجلوس علي الحصن وعلي السراريف * ليحاربوا مع
الكلدانيين * فاملاوها من اموات البشر الذين ضربتهم برجزي وبغضبي * واصرفت وجهي
عنهم من اجل جميع شرورهم * ها انا اصعد لها دواء وشفاء * واطهر لهم واظهر لهم واصنع لهم
السلامة والايمان * وارد جلوة يهودا وجلوة ايروشليم وابنيهم كالاول * واطهرهم من جميع
خطاياهم التي اخطاوا بها الي * ولا اذكر خطاياهم التي اخطاوا بها الي وتباعدوا عني * ويصير
للسرور وللتسبحة وللعظمة لكل شعب الارض الذين يسمعون بجميع الخيرات التي انا اصنعها
ويخافون ويتمرمرون من اجل جميع الخيرات ومن اجل جميع السلامة التي انا اصنعها لهم
* هكذا قال الرب * سيسمع ايضا في هذا الموضع الذي انتم تقولون هو خراب من الناس
والبهايم * في مدن يهودا ومن خارج ايروشليم الخربات ان لا يكون انسان وبهايم * صوت
سرور وصوت فرحة * صوت عريس وصوت عروس * صوت القايلين اعترفوا للرب الضابط الكل
لان الرب صالح وان الي الابد رحمته * ويدخلون قرابين الي بيت الرب * لاني اصرف جلوة تلك
الارض كالاول قال رب القوات * هكذا قال الرب * يكون ايضا في هذا الموضع القفر في جميع
مدنه * منزلة للرعاة يربضون الخراف * في مدن الجبل * وفي مدن سافيلا * وفي
ناجاب * وفي ارض بنيامين * وفي التي حول ايروشليم * وفي مدن يهودا ايضا تاتي الخراف
بيد العداد قال الرب *

CAP. XL.

FActus est etiam sermo Domini 1
ad Ieremiam secundò, dicens,
(idque dum vinctus esset in atrio
carceris.)
Sic dixit Dominus terræ factor & pla- 2
smator, ut eam dirigeret, cujus nomen
Dominus est: Clama ad me, & respon- 3
debo tibi, & nota faciam tibi magna &
fortia quæ non nôsti. Nam ita dixit 4
Dominus Deus Israelis de domibus hu-
jus urbis, deque domibus regum Judæ
propugnaculo & suggrundis insidenti-
um, ut pugnent adversùm Chaldæos; 5
quas impleverunt mortuis hominibus
quos in ira & furore meo percussi, à qui-
bus faciem meam averti propter tot sce-
lera eorum; Ecce ego producam eis 6
remedium & sanitatem, & ostendam
ipsis, curabo eas, & faciam illis pacem
& fidem: Et reducam captivitatem Ju- 7
dæ & captivitatem Jerosolymæ, & ædi-
ficabo eos ut primitùs: Mundabo eos 8
ab omnibus peccatis eorum, quibus pec-
caverunt in me: & non recordabor
peccatorum eorum, quibus in me peccave-
runt, & recesserunt à me. Eritque gau- 9
dio, laudi, & magnificentiæ omni ter-
ræ populo, qui audientes cuncta beneficia
quæ ego sum collaturus, timebunt &
ægrè ferent, propter omnia bona & pro-
pter omnem pacem quam ego sum eis præ-
stiturus. Ita dixit Dominus, Audietur 10
adhuc hoc in loco quem vos exhaustum
dicitis hominibus & jumentis (in urbibus
videlicet Judæ, & exterioribus Jeroso-
lymæ locis ita dirutis ut nullus extet
homo vel jumentum) Vox exultationis 11
& vox lætitiæ, vox sponsi & vox spon-
sæ, vox dicentium, Confitemini Domino
omnipotenti, quia Dominus optimus est, &
quia in æternū misericordia ej: inferemus*
munera in domū Domini: ego enim resti-
tuam transmigrationem ejus terræ, ut sit
qualis erat antea, dixit Dominus virtu-
tum. Sic dixit Dominus, Erit adhuc 12
hoc in loco deserto, & in cunctis urbi-
bus ejus, diversorium pastoribus abigen-
tibus pecudes: In urbibus montanis, & 13
in urbibus Sephel, in urbibus Negeb, in
terra Benjaminis, & ea quæ circumjacent
Jerosolymis, & in urbibus Judæ, venient
adhuc pecudes ad manus recensentis,
dixit Dominus.

ירמיה : מ

quem , Saphan filii Abicham filium Ghedaljah ad ,revertere & ,redibit non ipse adhuc Et
5 ועודנו לא־ישוב ושבה אל־גדליה בן־אחיקם בן־שפן אשר
vel : populi medio in eo cum habita & , Jehudah civitatibus in Babel rex præposuit
הפקיד מלך־בבל בערי יהודה ושב אתו בתוך העם או
, viaticum laniorum magister ei dedit Et .vade ,eundum ad ,tuis oculis in rectum omnem ad
אל־כל־הישר בעיניך ללכת לך ויתן־לו רב־טבחים ארחה
: Mispah in Ahicham filium Ghedaljah ad Irmejahu venit Et .eum dimisit & ,munus &
6 ומשאת וישלחהו : ויבא ירמיהו אל־גדליה בן־אחיקם המצפתה
principes omnes audierunt Et .terra in residuorum populi medio in eo cum habitavit &
7 וישב אתו בתוך העם הנשארים בארץ : וישמעו כל־שרי
Ghedaljahu Babel rex præfecisset quòd ,eorum viri & , ipsi agro in qui , virtutum
החילים אשר בשדה המה ואנשיהם כי־הפקיד מלך־בבל את־גדליהו
tenuitate de &,pubem &,mulieres & viros eo cum commendâsset quodque ; terra in Achicham filiū
בן־אחיקם בארץ וכי הפקיד אתו אנשים ונשים וטף ומדלת
; Mispah in Ghedaljah ad venerunt Et .Babel in fuerant translati non qui iis de ,terræ
8 הארץ מאשר לא־הגלו בבלה : ויבאו אל־גדליה המצפתה
filius Serajah & ,Chareach filii Jonathan & , Jochanan & , Nethanjahu filius Ismahel &
וישמעאל בן־נתניהו ויוחנן ויונתן בני־קרח ושריה בן־
, ipsi , Mahachati filius Jezanjahu & , Netbophatites Hephai filii & , Tanchumeth
תנחמת ובני עפי הנטפתי ויזניהו בן־המעכתי המה
,Saphan filii Achicham filius Ghedaljahu eis juravit Et .eorum viri &
9 ואנשיהם : וישבע להם גדליהו בן־אחיקם בן־שפן
servite & , terra in habitate : Chasdim serviendo à timeatis Ne : dicendo ,eorum viris &
ולאנשיהם לאמר אל־תיראו מעבוד הכשדים שבו בארץ ועבדו
standum ad ,Mispah in habitans ego ecce ,ego Et .vobis erit bene & , Babel regi
10 את־מלך בבל וייטב לכם : ואני הנני ישב במצפה לעמד
,fructum æstivum & ,vinum colligite vos & ; nos ad venient qui , Chasdim facies ad
לפני הכשדים אשר יבאו אלינו ואתם אספו יין וקיץ
.apprehendistis quas , vestris urbibus in manete & , vestris vasis in ponite & , oleum &
ושמן ושמו בכליכם ושבו בעריכם אשר־תפשתם :
, Edom in & ,Hammon filios inter & , Moab in qui , Jehudæi omnes etiam Et
11 וגם כל־היהודים אשר־במואב ובבני־עמון ובאדום
; Jehudah in residuum Babel rex dedisset quòd audierunt , terris universis in qui &
ואשר בכל־הארצות שמעו כי־נתן מלך־בבל שארית ליהודה
sunt reversi Et .Saphan filii Ahicam filium Ghedaljahu eos super præposuisset quòd &
12 וכי הפקיד עליהם את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן : וישבו
terram venerunt & ; illuc fuerant expulsi quò , locis universis de Jehudæi omnes
כל־היהודים מכל־המקמות אשר נדחו־שם ויבאו ארץ־
.valde multum fructum æstivum &,vinum collegerunt & : Mispah in Ghedaliahu ad Jehudah
יהודה אל־גדליהו המצפתה ויאספו יין וקיץ הרבה מאד :
venerunt ; agro in qui , virtutum principes omnes & , Chareach filius Jochanan Et
13 ויוחנן בן־קרח וכל־שרי החילים אשר בשדה באו
, cognosces cognoscendo Nonne : eum ad dixerunt Et .Mispah in Ghedaljahu ad
14 אל־גדליהו המצפתה : ויאמרו אליו הידע תדע
, Nethanjah filium Ismahel misit ,Hammon filiorum rex Bahalis quòd
כי בעלים מלך בני־עמון שלח את־ישמעאל בן־נתניה
.Ahicam filius Ghedaljahu eis credidit non Et ? anima te percutiendum ad
להכתך נפש ולא־האמין להם גדליהו בן־אחיקם :
: dicendo , Mispah in absconditus in Ghedaljahu ad dixit Chareach filius Jochanan Et
15 ויוחנן בן־קרח אמר אל־גדליהו בסתר במצפה לאמר
sciet non vir & , Nethanjah filium Ismahel percutiam & , nunc Ibo
אלכה נא ואכה את־ישמעאל בן־נתניה ואיש לא ידע
peribit & , te ad congregati , Jehudah omnis dispergentur & , anima te percutiet Quare
למה יככה נפש ונפצו כל־יהודה הנקבצים אליך ואבדה
? Jehudah residuum
שארית יהודה :

Versio VULG. LAT.

5 Et mecum noli venire : sed habita apud Godoliam filium Ahicam filii Saphan, quem præposuit rex Babylonis civitatibus Juda : habita ergò cum eo in medio populi : vel quocunque placuerit tibi ut vadas, vade. Dedit quoque ei magister militiæ cibaria, & munuscula,
6 & dimisit eum. Venit autem Jeremias ad Godoliam filium Ahicam in Masphath : & habitavit cum eo in medio populi, qui relictus fuerat
7 in terra. Cùmque audissent omnes principes exercit⁹, qui dispersi fuerant per regiones, ipsi & socii eorum, quòd præfecisset rex Babylonis Godoliam filium Ahicam terræ, & quòd commendâsset ei viros, & mulieres, & parvulos, & de pauperibus terræ, qui non fuerant
8 translati in Babylonem : Venerunt ad Godoliam in Masphath : & Ismahel fili⁹ Nathaniæ, & Johanan & Jonathan filii Caree, & Sareas fili⁹ Thanehumeth, & filii Ophi, qui erant de Netophathi, & Jezonias fili⁹ Maachathi, ipsi & viri eo-
9 rum. Et juravit eis Godolias fili⁹ Ahicam filii Saphan, & comitibus eorum, dicens; Nolite timere servire Chaldæis, habitate in terra, & servite regi Babylonis, & benè
10 erit vobis. Ecce ego habito in Masphath, ut respondeam præcepto Chaldæorum, qui mittuntur ad nos : vos autem colligite vindemiam, & messem, & oleum, & condite in vasis vestris, & manete in urbib⁹
11 vestris, quas tenetis. Sed & omnes Judæi, qui erant in Moab, & in filiis Ammon, & in Idumæa, & in universis regionib⁹, audito quòd dedisset rex Babylonis reliquias in Judæa, & quòd præposuisset super eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan :
12 Reversi sunt, inquam, omnes Judæi de universis locis, ad quæ profugerant, et venerunt in terram Juda ad Godoliam in Masphath, & collegerunt
13 runt vinum, & messem multam nimis. Johanan autem filius Caree, & omnes principes exercit⁹, qui dispersi fuerant in regionib⁹, venerunt ad Godoliam in
14 Masphath. Et dixerunt ei; Scito quòd Baalis rex filiorum Ammon misit Ismahel filium Nathaniæ percutere animam tuam. Et non credidit eis Godolias fili⁹ Ahi-
15 cam. Johanan autem fili⁹ Caree dixit ad Godoliam seorsum in Masphath, loquens; Ibo, & percutiam Ismahel filium Nathaniæ nullo sciente, ne interficiat animam tuam, & dissipentur omnes Judæi, qui congregati sunt ad te, & peribunt reliquiæ Juda.

Vers. GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. μα´.

Cap. 34. Vulg. Lat.

1 Ὁ λόγος ὁ (α) γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου· (καὶ Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ πᾶν τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ, καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπολέμουν ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις
2 Ἰούδα·) λέγων, Οὕτως εἶπε κύριος, Βάδισον πρὸς Σεδεκίαν βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Οὕτως εἶπε κύριος, Παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ συλλήψεται αὐτὴν, καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρί,
3 Καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς ἐκ χειρὸς (β) αὐτοῦ, καὶ συλλήψει (γ) συλληφθήσῃ, καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ, καὶ ὀφθαλμοί σου τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται, (δ) καὶ εἰς Βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ.

CAP. XLI.

Verbum, (a) quod factum est ad Hieremiam à Domino : (Et Nabuchodonosar rex Babylonis, & omnis exercitus ejus, & (b) universa terra principatûs ejus bellabant super Hierusalem, & super omnes civitates Juda :) dicens; Sic dixit Dominus; Vade ad Sedeciam regem Juda, & dices ei; Sic dixit Dominus; Traditione tradetur civitas hæc in manus regis Babylonis : & capiet eam, & incendet eam in igne : Et tu non salvaberis de manu ejus, & comprehensione capieris, & in manus ejus daberis : & oculi tui oculos ejus (c) videbunt : & in Babylonem ingredieris.

MS. A. (α) ΓΕΝΑ´ΜΕΝΟΣ (β) αὐτῶν, (γ) συλλημφθήσῃ, καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου (δ) καὶ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει, καὶ εἰς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ואם ליתאת צבי למתב ותוב לות גדליה בר אחיקם בר שפן דמני מלכא דבבל
בקרויא דבית יהודה ותב עמיה בגו עמא או לכל דכשר בעינך למיזל איזיל ומניה ליהיב
6 רב קטוליא מתנן ונבזבן ושלחיה : ואתא ירמיה לות גדליה בר אחיקם למצפיא ויתב
7 עמיה בגו עמא דאשתארו בארעא : ושמעו כל רבני חילותא די בחקלא אנון וגבריהון
ארי מני מלכא דבבל ית גדליה בר אחיקם בארעא וארי מני עמיה גבריא ונשיא
8 וטפלא ומחשיכי עמא דארעא מדלא אתגליאו לבבל : ואתו לות גדליה למצפיא
וישמעאל בר נתניה ויוחנן ויונתן בר קרח ושריה בר תנחומת ובני עיפי דמנטופא
9 ויזניה בר מעכת אנון וגבריהון : וקים להון גדליה בר אחיקם בר שפן ולגבריהון למימר
10 לא תדחלון מלמפלח לכסדאי תבו בארעא ופלחו ית מלכא דבבל וייטב לכון : ואנא
הא אנא יתיב במצפיא למיקם קדם כסדאי דיתון עלנא ואתון כנושו חמרא ודבלתא
11 ומשחא ושוו במניכון ותבו בקרויכון דאחדתון : ואף כל יהודאי די במואב ובבני עמון
ובארום ודי בכל מדינתא שמעו ארי שבק מלכא דבבל שארא לדבית יהודה וארי מני
12 עליהון ית גדליה בר אחיקם בר שפן : ותבו כל יהודאי מכל אתריא דאתבדרו לתמן
ואתו לארעא דבית יהודה לות גדליה למצפיא וכנשו חמרא ודבילתא סגי לחדא :
13 14 ויוחנן בר קרח וכל רבני חילותא די בחקלא אתו לות גדליהו למצפיא : ואמרו ליה
המדע תדע ארי בעלים מלכא דבני עמון שלח ית ישמעאל בר נתניה למקטלך נפש
15 ולא האמין להון גדליה בר אחיקם : ויוחנן בר קרח אמר לגדליה בסתרא במצפיא
למימר איזיל כען ואמחי ית ישמעאל בר נתניה ואנש לא ידע למה יקטלנך נפש
ויתבדרון כל דבית יהודה דאתכנשו לותך ויוביד שארא דבית יהודה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et si tu non vis *reverti*, revertere ad Godoliam filium Ahicam filii Saphan, quem constituit rex Babylonis in urbibus domus Juda, & habita cum eo in medio populi: aut ad quemcunque locum qui placuerit tibi ut perges, perge. Et dedit ei princeps occidentium munera & dona, & dimisit eum. Et venit Jeremias ad Godoliam filium Ahicam in Maspha, & habitavit cum eo in medio populi qui remansit in terra. Et audierunt omnes principes exercitum qui erant in agro, ipsi & viri eorum, quòd constituisset rex Babylonis Godoliam filium Ahicam in terra; & quòd constituisset cum eo viros & mulieres, & parvulos, & de pauperibus populi terræ, de his qui non fuerant translati in Babylonem. Et venerunt ad Godoliam in Maspha. Et Ismael filius Nethaniæ, & Johanan, & Jonathan *filius* Careæ, & Saraias filius Thanhumeth, & filii Ephai, qui erant de Netopha, & Jezanias filius Maachati, & viri eorum. Et juravit eis Godolias filius Ahicam, filii Saphan, & servis eorum; dicens : Ne timeatis servire Chaldæis : habitate in terra, & servite regi Babylonis, & bene erit vobis. Ecce ego habito in Maspha, ut stem coram Chaldæis qui venient ad nos : vos autem colligite vinum, & caricas, & oleum, & reponite in vasis vestris, & manete in urbibus vestris, quas occupâstis. Et etiam omnes Judæi qui erant in Moab & in filiis Ammon, & in Idumæa, & in universis regionibus, audierunt quòd dimisisset rex Babylonis reliquias domui Juda; & quòd constituisset super eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan. Et reversi sunt omnes Judæi de omnibus locis ad quæ dispersi fuerant, & venerunt in terram domus Juda ad Godoliam in Maspha, & collegerunt vinum & caricas in magna copia. Et Johanan filius Careæ, & omnes principes exercitus qui erant in agro, venerunt ad Godoliam in Maspha. Et dixerunt ei, Nónne planè scis quòd Baalis rex filiorum Ammon misit Ismaelem filium Nathaniæ, ut occidat animam tuam? Et non credidit eis Godolias filius Ahicam. Johanan autem filius Caree locutus est ad Godoliam in secreto, in Maspha; dicendo : Vadam nunc et percutiam Ismaelem filium Nathaniæ, & nullus vir sciet: quare interficiet animam tuam? et dispergentur omnes viri domus Juda qui congregati sunt ad te? et peribunt reliquiæ domus Juda?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dixit etiam ad eum, Si maneas, commorare 5
in medio populi apud Gedaliam filium Ahi-
cami filii Saphanis, qué præfecit rex Babylo-
niæ civitatibus Judæ; vel certè quocunque
abire tibi libuerit, abi: deditque illi Nebu-
zardan princeps satellitum munera in viam,
& dimisit eum. Venit ergò Jeremia ad Ge- 6
daliam filium Ahicami filii Sephanis in Mas-
phiam, & commoratus est apud illum in me-
dio populi qui reliquus erat in terra. Au- 7
dientes autem omnes copiarum duces qui e-
rant in civitatibus, ipsi & viri qui cum eis
erant, præfecisse regem Babylonis Gedaliam
filium Ahicami illi regioni, eique commisisse
viros, mulieres, ac pueros, & ex pauperibus
terræ qui non fuerant abducti Babylonem;
Venerunt ad Gedaliam in Masphiam Ismael 8
Nethaniæ filius, Johannes & Jonathan filii
Corahi, Seria filius Tenahmathi filii Iphai
Netophathitæ, & Jezania filius Maachatæ,
ipsi & viri sui. His Gedalia filius Ahicami fi- 9
lii Saphanis, & viris qui cum eis erant, jura-
vit, ac dixit; Ne timeatis servire Chaldæis:
manete in hac terra, & servite regi Babylo-
niæ, ut benè cedat vobis. Ego enim ecce 10
mansurus sum in Masphia, ut resistam Chal-
dæis qui contra nos venerint: vos autem col-
ligite frumentum, vinum, oleum, & frugem
æstivam, reponite in vasis vestris, & manete
in civitatibus vestris quas occupâstis. Omnes 11
etiã Judæi qui erant in Adum, in Moab, inter
Ammonitas, & in cæteris regionibus, audi-
entes quòd dimisisset rex Babyloniæ reliquias
Judæis, & præfecisset illis Gedaliam filium
Ahicami filii Saphanis; Reversi sunt omnes 12
Judæi isti ex omnibus locis in quæ dispersi
fuerant, venerúntque in terram Judæ ad Ge-
daliam in Masphiam: & collegerunt vini & 13
annonæ æstivæ copiam ingentem. Johan-
nes autem Corahi filius, & omnes copiarum
duces qui erant in civitatibus, Gedaliam ad-
euntes in Masphia dixerunt ei; An igno- 14
ras quòd Belaisi rex Ammonitarum misit Is-
maelem Nethaniæ filium ad interficiendum
te? sed non credidit eis Gedalia filius Ahica-
mi. Quin cùm Johannes Corahi filius clàm 15
dixisset Gedaliæ in Masphia, Ibo, & Ismaelem
Nethaniæ filium occîdam, nemine sciente; ne
te interfecto dissipentur omnes Judæi apud te
congregati, pereántque reliquiæ Judæorum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*Ox.MS.] يستحيكم ايام يقول الرب واتم الاقوال الصالحه التي وعدت بها ال اسرايل وال يهودا
يقول الرب * في تلك الايام وفي ذلك الزمان اضي لداود ضيا البر ويملك الملك • ويفهم
ويعدل في الارض • ويعمل البر * في تلك الايام يخلص يهودا ويسكن اورسليم
مطمانه • وهذا اسم الذي يسمونه الرب الخفيا * لانه هكذي يقول الرب انه لا يعدم
داود ابنا يجلس على كرسي اسرايل * والكهنة واللاويون لا يعدمون رجلا يقوم امامي
يقرب الذبيحة وقربان ويبخر البخور كل ايام * ثم اوحي الرب الي ارميا وقال * هكذي يقول الرب
ان انتم قدرتم ان تبطلوا تدبير الليل والنهار الا يكونا في وقتهما * يبطل العهد الذي عاهدت
داود عبدي الا يكون له ابن يجلس على كرسيه * والكهنة واللاويون خدامي كما لا يحصي نجوم
السماء ولا يكال رمل البحر • كذلك اكثر ذرية داود عبدي ونسل اللاويين الذين يخدموني
* واوحي الرب الي ارميا وقال * ما ترى ما يقول الشعب ان القبيلتين التين انتخب الرب رذلهما
ويستخطوني الشعبي ان لا يكون امامي الشعب * هكذي يقول الرب ان لم يثبت عهدي ويسعي
الليل والنهار والحد الذي حددت السماء والارض لم يثبت * نسل يعقوب وداود عبدي وارذلهما
ولا اتخذ وليا من نسل داود على بيت ابرهيم واسحق ويعقوب • اذا رددت سبيهم ورحمتهم
• الفصل الحادي والاربعون * القول الصاير الي ارميا من قبل الرب • بختنصر ملك بابل
وكل معسكره وكل ارض رياسته لحرب على ايرسليم وعلى مدن يهودا • قايلا •
* هكذا قال الرب • امض الي صدقيا ملك يهودا وتقول له • هكذا قال الرب
تدفع هذه المدينة الي ايدي ملك بابل • ويقبض عليها ويحرقها بالنار * وانت
لا تخلص من يده * وبالقبض تقبض والي يديه تدفع • وعيناك تنظران عينيه • وتدخل الي بابل

[MS.Oxon. *Advenient vobis dies, di-* 14
xit Dominus, quum complebo verba illa
optima, quæ promisi tum Israelitis tum
Judæis, inquit Dominus. Diebus illis, 15
& tempore illo accendam Davidi Lumen
justitiæ: & regno dominabitur, & pru-
dent erit, & æquitatem in terra admi-
nistrabit, & justitiã exercebit. Dieb^9 illis 16
servabitur Juda, et Hierusalem habitabit
securè: & istud est nomen quo vocabunt
eum, Dominus absconditus. Quoniam sic 17
dicit Dominus, Davidi non deficiet filius
sedens in solio Israelitarum. Etiam sa- 18
cerdotibus, & Levitis non decrit vir qui
stet in conspectu meo offerens sacrificia
et oblationes, et adolens thura cunctis die- 19
bus. Tum revelavit Dominus Jeremiæ di-
cendo, Sic ait Dominus, si irritam facere 20
potestis administrationem noctis & diei,
ita ut non sint tempore suo; Etiam fœdus 21
meum quod pollicitus sum Davidi servo
meo irritum fiet, ne sit illi filius sedens su-
per solium ejus. Quod autem ad sacerdo- 22
tes & Levitas ministros meos, quemad-
modum numerari nequeunt stellæ cæli, nec
mensurari arena maris; ita multiplicabo
progeniem Davidis servi mei, et generatio-
nem Levitarum ministrantiũ mihi. Et re- 23
velavit Dominus Jeremiæ dicendo, Annon 24
animadvertis quid populus iste loquuntur,
quòd duas familias elegerat Domin^9, jam
abominatur ipsas: et quòd ita me irritã-
vunt popul^9 meus, ut non sit ampliùs gens
corã me? Sic dicit Domin^9, Si fœd^9 meũ et 25
statutũ meũ noctis et diei non est satis fir-
mũ; et termin^9 quem posui cœlo terræq; si
minimè stabilis; Etiã progeniem Jacobi et 26
Davidis servi mei spernam, ne sumã præ-
fectũ de semine Davidis super domũ Abra-
hami, Isaci, et Jacobi, quũ reduxero ca-
ptivitatẽ eorũ, & misertus fuero ipsorũ.

CAP. XLI.

Sermo factus ad Jeremiã à Domino (quũ 1
Bochtonassar rex Babelis, totusq; exerci-
tus ejus, & tota terra dominii ipsius oppu-
gnaret Jerosolymam & urbes Judæ) dicens;
Sic dixit Dominus, Adito Sedeciam re- 2
gem Judæ, & dicas ei: Sic ait Dominus,
Tradetur hæc urbs in manus regis Babelis,
capiet eam, igneque succendet. Tu quo- 3
que non effugies manum ejus, sed omni-
nò capieris, & in manus ejus tradẽris,
oculi tui videbunt oculos ejus, & Babe-
lem ingredieris.

ירמיה : מא

: Chareach filium Jochanan ad Ahicam filius Ghedaljahu dixit Et
16 ויאמר גדליהו בן־אחיקם אל־יוחנן בן־קרח
ad loquens tu falsum nam : hoc verbum facias Ne
אל־תעש את־הדבר הזה כי־שקר אתה דבר אל־
.Ismahel
ישמעאל׃

CAP. XLI. מא

filii Nethanjah filius Ismahel venit ,septimo mense in fuit Et
1 ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן־נתניה בן־
viri decem & ,regis magnates & ,regni semine de Elisamah
אלישמע מזרע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים
comederunt & : Mispah in Ahicam filium Ghedaljahu ad ,eo cum
אתו אל־גדליהו בן־אחיקם המצפתה ויאכלו
filius Ismahel surrexit Et .Mispah in simul panem ibi
2 שם לחם יחדו במצפה׃ ויקם ישמעאל בן־
percusserunt & ,eo cum erant qui viri decem & ,Nethanjah
נתניה ועשרת האנשים אשר־היו אתו ויכו
interfecit & ,gladio in Saphan filii Ahicam filium Ghedaljahu
את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן בחרב וימת
,Jehudæos omnes Et .terra in Babel rex præfecerat quem ,eum
3 אתו אשר־הפקיד מלך־בבל בארץ׃ ואת כל־היהודים
Chasdim & ,Mispah in Ghedaljahu cum eo cum erant qui
אשר־היו אתו את־גדליהו במצפה ואת־הכשדים
.Ismahel percussit belli viros ; ibi sunt inventi qui
אשר נמצאו־שם את אנשי המלחמה הכה ישמעאל׃
(.noverat non vir &) ,Ghedaljahu facere mori ,secunda die in fuit Et
4 ויהי ביום השני להמית את־גדליהו ואיש לא ידע׃
,viri octoginta Someron de & ,Silo de ,Sechem de viri Veneruntq;
5 ויבאו אנשים משכם משלו ומשמרון שמנים איש
thus & ,munus & ; incisi & ,vestibus scissi & ,barbam rasi
מגלחי זקן וקרעי בגדים ומתגדדים ומנחה ולבונה
Ismahel est egressus Et .Domini domum adducendum ad ,eorũ manu in
6 בידם להביא בית יהוה׃ ויצא ישמעאל
eundo vadens ,Mispah de eorum occursum in Nethanjah filius
בן־נתניה לקראתם מן־המצפה הלך הלך
ad Venite : eos ad dixit & ,eis occurrere circa fuit Et .flens &
ובכה ויהי כפגש אתם ויאמר אליהם באו אל־
medium ad eos venire secundum fuit Et .Ahicam filium Ghedaljahu
7 גדליהו בן־אחיקם׃ ויהי כבואם אל־תוך
medium ad Nethanjah filius Ismahel eos jugulavit & ;civitatis
העיר וישחטם ישמעאל בן־נתניה אל־תוך
viri decem Et .eo cum qui viri & ,ipse ,cisternæ
8 הבור הוא והאנשים אשר־אתו׃ ועשרה אנשים
quia ,nos occidas Ne : Ismahel ad dixerunt & ,eos inter sunt reperti
נמצאו־בם ויאמרו אל־ישמעאל אל־תמתנו כי־
,olei & ,ordeorum & ,frumentorum,agro in absconditi thesauri nobis sunt
יש־לנו מטמנים בשדה חטים ושערים ושמן
.eorum fratrum medio in eos interfecit non & ,cessavit & : mellis &
ודבש ויחדל ולא המיתם בתוך אחיהם׃
cadavera omnia Ismahel illuc fecerat projicere quã cisterna Et
9 והבור אשר השליך שם ישמעאל את כל־פגרי
fecit quam ipsa ,Ghedaljahu manu in percussit quos ,virorum
האנשים אשר הכה ביד־גדליהו הוא אשר עשה
replevit ipsam : Israel regis Bahasa faciebus à Asa rex
המלך אסא מפני בעשא מלך־ישראל אתו מלא
.occisis Nethanjahu filius Ismahel
ישמעאל בן־נתניהו חללים׃

Versio VULG. LAT.

16 Et ait Godolias filius Ahicam
ad Johanan filium Caree; Noli
facere verbum hoc: falsum enim
tu loqueris de Ismahel.

CAP. XLI.

1 ET factum est in mense septi-
mo, venit Ismahel filius Natha-
niæ, filii Elisama de semine rega-
li, & optimates regis, & decem
viri cum eo, ad Godoliam fi-
lium Ahicam in Masphath: &
comederunt ibi panes simul in
2 Masphath. Surrexit autem Is-
mahel filius Nathaniæ, & decem
viri qui cum eo erant, & percus-
serunt Godoliam filium Ahicam
filii Saphan gladio, & interfe-
cerunt eum, quem præfecerat
3 rex Babylonis terræ. Omnes
quoque Judæos, qui erant cum
Godolia in Masphath, & Chaldæ-
os, qui reperti sunt ibi, & viros
4 bellatores percussit Ismahel. Se-
cundo autem die postquàm occi-
derat Godoliam, nullo adhuc
5 sciente, Venerunt viri de Si-
chem, & de Silo, & de Sama-
ria octoginta viri, rasi barbâ, &
scissis vestib*, & squallentes: &
munera & thus habebant in ma-
nu, ut offerrent in domo Domi-
6 ni. Egressus ergò Ismahel filius
Nathaniæ in occursum eorum
de Masphath, incedens & plo-
rans ibat: cùm autem occurris-
set eis, dixit ad eos; Venite ad
7 Godoliam filium Ahicam, Qui
cùm venissent ad medium civi-
tatis, interfecit eos Ismahel filius
Nathaniæ circa medium laci,
ipse, & viri qui erant cum eo.
8 Decem autem viri reperti sunt
inter eos, qui dixerunt ad Isma-
hel; Noli occidere nos: quia ha-
bemus thesauros in agro, fru-
menti, & hordei, & olei, &
mellis. Et cessavit, & non inter-
9 fecit eos cum fratribus suis. La-
cus autem in quem projecerat Is-
mahel omnia cadavera virorum,
quos percussit propter Godoli-
am, ipse est, quem fecit rex Asa
propter Baasa regem Israel: i-
psum replevit Ismahel filius Na-
thaniæ occisis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου, Σεδεκία βα-
5 σιλεῦ Ἰούδα· Οὕτως λέγει κύριος, Ἐν εἰ-
ρήνῃ ἀποθανῇ· καὶ ὡς ἔκλαυσαν τοὺς πατέ-
ρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου,
κλαύσονται καὶ σὲ, (ε) Οὐαὶ κύριε, καὶ ἕως ᾅ-
δου (ζ) κόψονταί σε, ὅτι λόγον ἐγὼ ἐλάλη-
6 σα, εἶπε κύριος. Καὶ ἐλάλησεν Ἱερεμίας (η)
πρὸς τὸν βασιλέα Σεδεκίαν πάντας τοὺς λό-
7 γους τούτους ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἡ δύναμις
βασιλέως Βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις Ἰούδα (θ), καὶ ἐπὶ
Λαχὶς, καὶ ἐπὶ Ἀζηκά, ὅτι αὗται κατελεί-
8 φθησαν ἐν πόλεσιν Ἰούδα πόλεις ὀχυραί. Ὁ
λόγος ὁ (ι) γενόμενος πρὸς Ἱερεμίαν πα-
ρὰ κυρίου, μετὰ τὸ συντελέσαι τὸν βασιλέα
Σεδεκίαν διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν (κ), τοῦ
9 καλέσαι ἄφεσιν, Τοῦ ἐξαποστεῖλαι ἕκαστον τὸν
παῖδα αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐ-
τοῦ, τὸν Ἑβραῖον καὶ τὴν Ἑβραίαν ἐλευθέρους,
πρὸς τὸ μὴ δουλεύειν ἄνδρα ἐξ (λ) Ἰούδα.
10 Καὶ ἐπεστράφησαν πάντες οἱ μεγιστᾶνες, καὶ
πᾶς ὁ λαὸς (μ) οἱ εἰσελθόντες ἐν τῇ διαθή-
κῃ, τοῦ ἀποστεῖλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ,
11 (ν) καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, καὶ ἔδωσαν
12 Αὐτοὺς εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας. Καὶ (ξ) ἐ-
γενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, λέ-
13 γων, Οὕτως εἶπε (ο) κύριος, Ἐγὼ διεθέμην
διαθήκην πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ, ᾗ ἐξειλάμην αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
14 ἐξ οἴκου δουλείας, λέγων, Ὅταν πληρωθῇ
ἓξ ἔτη, ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν Ἑ-
βραῖον ὃς πραθήσεταί σοι, καὶ ἐργᾶταί σοι
ἓξ ἔτη, καὶ (*) ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον. καὶ
οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν.
15 Καὶ (π) ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι τὸ εὐ-
θὲς (ϱ) πρὸ ὀφθαλμῶν μου, τοῦ καλέσαι ἄ-
φεσιν (σ) ἕκαστον τοῦ πλησίον αὐτοῦ· καὶ συν-
ετέλεσαν διαθήκην κατὰ πρόσωπόν μου, ἐν
τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ'
16 αὐτῷ. Καὶ ἐπεστρέψατε, καὶ ἐβεβηλώσατε (τ) τὸ
ὄνομά μου, τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα
αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ, οὓς ἐξ-
απεστείλατε ἐλευθέρους τῇ ψυχῇ αὐτῶν, τοῦ
17 εἶναι ὑμῖν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας. Διὰ τοῦτο
οὕτως εἶπε κύριος, Ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατέ μου,
(υ) τοῦ καλέσαι ἄφεσιν ἕκαστον πρὸς τὸν πλη-
σίον αὐτοῦ· ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεσιν ὑμῖν εἰς
μάχαιραν, καὶ εἰς τὸν θάνατον, καὶ εἰς τὸν
λιμὸν, καὶ δώσω ὑμᾶς εἰς διασπορὰν πάσαις
18 ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς· Καὶ δώσω τοὺς
ἄνδρας τοὺς παρεληλυθότας τὴν (φ) διαθή-
κην μου, τοὺς μὴ στήσαντας τὴν διαθήκην
μου, ἣν ἐποίησαν κατὰ πρόσωπόν μου, τὸν μόσχον
ὃν ἐποίησαν ἐργάζεσθαι αὐτῷ,

Sed audi verbum Domini, Sede-
cia rex Juda: Sic dicit Domi[nus]
In (d) pace morieris: & , sicut
(e) ploraverunt patres tuos, qui
regnarunt ante te, (f) plorabunt
& te, Væ, domine, & usque ad
inferum plangent te: quia ver-
bum ego loquutus sum, dixit Do-
minus. Et loquutus est Hieremi-
as ad regem Sedeciam omnia
verba hæc in Hierusalem. Et
virtus regis Babylonis bellabat su-
per Hierusalem, & super civita-
tes (g) Juda, & super Lachis,
& super Azeca: quia hæ
manserant in civitatibus Juda
civitates munitæ. Verbum quod
factum est ad Hieremiam à Do-
mino, postquam rex Sedecias
consummavit testamentum cum
(h) populum, vocando dimissio-
nem, ut dimitteret unusquisque
puerum suum, & unusquisque an-
cillam suam, Hebræum & He-
bræam liberos; ut non servi[ret]
vir è Juda. Et (i) converti [sunt]
omnes magnates, & omnis popu-
lus, qui ingressi erant in testamen-
tum, ut dimitteret unusquisque pu-
erum suum, & unusquisque ancil-
lam suam: (k) & dimiser[unt]
...... Eos in pueros, & ancil-
las. Et factum est verbum Do-
mini ad Hieremiam, dicens; [Sic]
dixit Dominus; Ego dis[posui]
testamentum ad patres ve[stros in]
die quâ erui eos de terra Æg[ypti,]
è domo servitutis, dicens; Cum
impleti fuerint sex anni; mit[tes]
fratrem tuum Hebræum, qui ven[dit]
[se] tibi, & operabitur [tibi]
sex annos: & dimittes eum [li-]
berum. Et non audierunt me, [&]
non inclinaverunt aurem [suam.]
Et conversi sunt hodiè ad fa[ci-]
endum rectum ante oculos m[eos,]
cùm vocaret unusquisque dimis-
sionem proximi sui: & consum-
maverunt testamentum coram fa[ci-]
em meam in domo, in qua invo-
catum est nomen meum in ea. [Et]
revertistis, & polluistis [nomen]
meum, cùm reduceret unusquisque
puerum suum, & unusquisque
ancillam suam, quos dimiseratis
liberos animæ suæ, ut sint vobis
in pueros, & ancillas. Propterea
sic dixit Dominus; Vos non au-
distis me, ut vocaret dimissionem
unusquisque ad proximum suum.
Ecce ego voco dimissionem vobis
in gladium, & in mortem, &
in famē: & dabo vos in disper-
sionem omnibus regnis terræ.
Et dabo viros, qui transgressi
sunt testamentum meum, qui [non]
stabilierunt testamentum meum,

quod fecerant ad faciem meam, vitulum, (l) quem fecerant ad operandum...

MS. A. (ε) Ὦ κύριε, (ζ) κλαύσονταί σε, ὅτι λόγον ἐλάλησα, (η) πρὸς ... βασιλέα (θ) τὰς καταλελειμμένας, ἐπὶ Λαχεὶς, (ι) ΓΕΝΑ'ΜΕΝΟΣ (κ) ΤΟΥ ... ἘΝ ἹΕΡΟΥΣΑΛΗ'Μ, ΤΟΥ' (λ) ἸΣΡΑΗ'Λ. (μ) ΟἹ ἘΛΘΟ'ΝΤΕΣ ἘΙΣ ΤΗ'Ν ΔΙΑΘΗ'ΚΗΝ, (ν) * ΚΑ'Ι ἘΩ'ΣΑΝ ΑὙΤΟΥ'Σ ἘΙΣ (ξ) ἐγένετο (ο) ... ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, (*) ἀποστελεῖς (π) ἐστράφησαν (ϱ) ἐν ὀφθαλμοῖς (σ) ἕκαστος τῷ πλησίον (τ) τὴν διαθήκην μου, (υ) καλέσαι * ἕκαστος ἄφεσιν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ... ἕκαστον πρὸς τὸν πλησίον (φ) διαθήκην μου, ἣν ἐποίησαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 ואמר גדליה בר אחיקם ליוחנן בר קרח לא תעביד ית פתגמא הדין ארי שקרא את
ממלל על ישמעאל׃

מא

ויהוה בירחא שביעאה אתא ישמעאל בר נתניה בר אלישמע מזרעא דמלכותא
1 ורברבי מלכא ועסרא גברין עמיה לות גדליה בר אחיקם למצפא ואכלו תמן לחמא
כחדא במצפא׃ וקם ישמעאל בר נתניה ועסרא גברין דהוו עמיה ומחו ית
2 גדליה בר אחיקם בר שפן בחרבא וקטל יתיה דמני מלכא דבבל בארעא׃ וית כל
3 יהודאי דהוו עמיה עם גדליה במצפא וית כסדאי דאשתכחו תמן ית גברי עבדי קרבא
4 קטל ישמעאל׃ והוה ביומא תנינא למקטל ית גדליה ואנש לא ידע׃ ואתו גבריא
5 משכם ומשילו ומשמרון תמנן גברין כד מגלחין דקניהון ומבזעין לבושיהון
ומתחממין וקורבנא ולבונתא בידיהון לאיתאה לבית מקדשא דיי׃ ונפק ישמעאל
6 בר נתניה לקדמותהון מן מצפיא אזיל מיזל ובכי והוה כד ערע יתהון ואמר להון
עולו לות גדליה בר אחיקם׃ והוה כמעלהון לגו קרתא ונכיסנון ישמעאל בר נתניה
7 לגו גובא הוא וגבריא די עמיה׃ ועסרא גברין אשתכחו בהון ואמרו לישמעאל לא
8 תקטלננא ארי אית לנא מטמורין בחקלא חטין וסערין ומשח ודבש ואתמנע ולא
קטלנון בגו אחוהון׃ וגובא די רמא תמן ישמעאל ית כל פגרי גבריא די קטל ביד
9 גדליה הוא דעבד מלכא אסא כד צר עלוהי בעשא מלכא דישראל יתיה מלי ישמעאל
בר נתניה קטילין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ait Godolias filius Ahicam ad Johanan filium Caree: Ne facias ver[bum]
hoc, quia falsum tu loqueris de Ismaele.

CAP. XLI.

ET factum est in mense septimo, venit Ismael filius Nathaniæ filii Elisa-
mæ, de semine regio, & principes regis, & decem viri cum eo, ad Godoli-
am filium Ahicam in Maspha; & comederunt ibi panem simul in Maspha.
Et surrexit Ismael filius Nathaniæ & decem viri qui erant cum eo, & percus-
serunt Godoliam filium Ahicam filii Saphan gladio, & occidit eum quem
constituit rex Babylonis in terra. Et omnes Judæos qui erant cum ipso Go-
dolia in Maspha, & Chaldæos qui inventi sunt ibi, viros bellatores occidit
Ismael. Et factum est in secundo die postquam occisus fuerat Godolias, &
nullus vir sciebat. Et venerunt viri de Sechem & de Silo, & de Samaria
octoginta viri, rasa barba, & scissis vestibus, & incisa [facie;] eorúmque in
manibus erat oblatio & thus, ut adducerent in domum sanctuarii Domini.
Egressúsque est Ismael filius Nathaniæ in occursum eorum de Maspha, am-
bulans & plorans. Et factum est cùm occurrisset eis, dixit ad eos, Ingredi-
mini ad Godoliam filium Ahicam. Et factum est cùm ingrederentur in me-
dium urbis, & occidit eos Ismael filius Nathaniæ, circa medium laci, ipse
et viri qui erant cum eo. Et decem viri inventi sunt in eis, qui dixerunt ad
Ismaelem, Ne occidas nos, quia habemus thesauros in agro, triticum, &
hordeum, et oleum, et mel: et cessavit, et non interfecit eos in medio
fratrum suorum. Cisterna autem in quam projecit Ismael omnia cadave-
ra virorum quos occidit propter Godoliam, ipsa est quam fecit rex Asa,
quando obsedit eum Baasa rex Israel: ipsam implevit Ismael filius Natha-
niæ occisis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Respondit Gedalia Ahicami filius Johanni fi- 16
lio Corahi, Ne feceris hanc rem : nam men-
dacium loqueris de Ismaele.

CAP. XLI.

Mense septimo veniens Ismael filius Ne- 1
thaniæ filii Ismaelis de stirpe regia, optima-
tibus regis & viginti viris comitatus, ad Ge-
daliam Ahicami filium in Masphiam ; panem
comederunt ibi simul in Masphia. Deinde 2
surgens Ismael Nethaniæ filius unà cum illis
viginti viris qui cum eo venerant, Gedaliam
filium Ahicami filii Saphanis quem rex Ba-
byloniæ præfecerat terræ Judæ, gladio per-
cusserunt & occiderunt. Omnes etiam Ju- 3
dæos qui cum Gedalia erant in Masphia, &
Chaldæos qui illic aderant, atque viros bella-
tores interfecit Ismael, nemine audiente. Alte- 4
rà verò die post cædem Gedaliæ, Venerunt 5
quidam è Sechim, è Silo, & è Samaria, octo-
ginta *scilicet* viri, abrasis barbis, discissisque
vestibus, atque perturbati, munus & incen-
sum manibus gestantes ut inferrent in do-
mum Domini. His obviàm egressus est Is- 6
mael Nethaniæ filius, de Masphia, ambulans
& procedens cum lachrymis : cúmque oc-
currisset eis, ait illis, Venite ad Gedalium fi-
lium Ahicami. Sed cùm ingressi fuissent ci- 7
vitatem, jugulavit eos Ismael Nethaniæ fi-
lius, projecitque in foveam, ipse & viri qui
erant cum ipso. Decem autem viri extite- 8
runt inter illos, qui dixerunt Ismaeli, Ne
occidas nos, quoniam habemus in agro a-
cervos tritici & hordei, oleum, & mel : ita
dimisit illos, neque occidit cum fratribus
eorum. Porrò fovea in quam Ismael omnia 9
virorum cadavera quos interfecerat, ponè
Gedaliam projecit, illa est quam fecerat Asa
rex Judæ metu Baasæ regis Israelis : illam
eandem foveam implevit Ismael interfectis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هكذا اسمع قول الرب يا صدقيا الملك • هكذا قال الرب • تموت في السلامة * وكما بكت
اباءك الملكين من قبلك يبكون عليك • واسيداه • ويندبونك • لاني انا تكلمت هذا
القول قال الرب * وتكلم ارميا مع الملك صدقيا بجميع هذه الاقوال في اورشليم * وجيش
ملك بابل يحارب على اورشليم وعلى مدن يهودا • وعلى لاخيس وعلى ازيكا • لان هاتين بقيتا
من مدن يهودا • مدينتان حصينتان •

* الاصحاح السابع والعشرون *

* القول الصاير على ارميا من قبل الرب • من بعد ان اكمل صدقيا الملك عهدا مع الشعب
في اورشليم ليدعوا غفرانا * ليسرح كل واحد عبده وكل واحد جاريته العبراني والعبرانية
احرارا • لئلا يستعبدهم رجل من يهودا * * ورجع جميع العظماء وكل الشعب الذين
دخلوا في العهد ان يسرح كل واحد عبده وعبدته • وتركوهم عبيدا وعبيدات •
* وصار قول الرب الى ارميا قايلا *
*هكذا قال الرب • انا وضعت عهدا لابايكم في اليوم الذي خلصتهم من ارض مصر من بيت
العبودية قايلا * اذا كملت ست سنين تسرح اخاك العبراني الذي يباع لك • ست سنين يخدمك
وتسرحه معتوقا • فلم يسمعوا لي ولا امالوا اذانهم * ورجعوا اليوم ليصنعوا غفرانا كل واحد بقريبه
واكملوا عهدا لوجهي في بيتي حيث دعي اسمي عليه * ورجعتم ودنستم عهدي ليرد
واحد عبده وكل واحد جاريته الذين سرحتموهم احرارا لانفسهم • لكم عبيدا وعبيدات * لاجل
هذا هكذا قال الرب • انتم لم تسمعوا لي لتدعوا غفرانا كل واحد مع قريبه • ها انا ادعوا لكم
غفرانا للسيف والجوع والموت • واجعلكم للنفي في جميع مملكات الارض * وادفع الرجال الذين
تجاوزوا عهدي الذي صنعوه لوجهي • العجل الذي صنعوه ليعمل له

Itaque audi sermonem Domini O Sede- 4
cia rex : Ita dixit Dominus, Morieris in
pace ; Et quemadmodum deflêsti patres 5
tuos qui regnaverunt ante te, deflebunt
te dicentes, *Heu domine, & lamenta-*
buntur te : nam ego locutus sum hunc
sermonem, ait Dominus. Locutus est 6
ergò Jeremia apud regem Sedeciam
cunctos hosce sermones in Jerusalem,
Dum exercitus regis Babelis bellaret con- 7
tra Jerusalem & contra urbes Judæ,
contra Lachis, & contra Azecam ; nam
hæ duæ restabant ex urbibus Judæ, ur-
bes munitæ.

Textus vigesimus septimus.
Sermo fact⁹ ad Jeremiam à Domi- 8
no, postquam transegisset Sedecia
rex fœd⁹ cum populo in Jerusalem
de proclamanda indulgentia, Ut 9
quisque servũ suum et quisque an-
cillam suam Hebræum et Hebræam
libertate donaret, ne quis ex Juda
servos adhiberet eos : Omnes ta- 10
men principes, totusq; popul⁹ qui 11
fœd⁹ subierant de manumittendo
quisque servum et ancillam suam,
desciverunt, et reliquerunt eos
servos et ancillas.

Factus est itaque sermo Domini ad Je- 12
remiam, dicens ; Sic ait Dominus, Ego
pactum præfixeram majoribus vestris 13
in die quâ eripui eos de terra Ægypti,
de domo servitutis, dicens ; Cùm exacti 14
fuerint sex anni, manumittes fratrem
tuum Hebræum qui tibi venditus fuerit ;
sex annos serviet tibi, tum liberum di-
mittes eum : at non auscultârunt mihi,
neque præbuerunt aures suas. Et hodiè 15
conversi indulgentiam fecerant quisque
erga proximum suum, & fœdus perfece-
rant coram facie mea, in æde mea super
quam invocatum est nomen meum : Ni- 16
hilominus desciviſtis, & polluiſtis fœ-
dus meum ; reducens quisque servum
suum & quisque ancillam suam, quos
liberos dimiseratis ad tribus suas ;
repetentes eos vobis in servos & ancil-
las. Propterea sic dixit Dominus, Vos 17
non acquievistis mihi ut proclamaretis
quisque indulgentiam erga proximum
suum ; en ego vicissim proclamo vobis
indulgentiam ad gladium, famem, &
mortalitatem : & dabo vos in exilium
in omnia regna terræ : Tradamque vi- 18
ros illos qui transgressi sunt fœdus meum
quod pepigerant coram facie mea, vitu-
lum quem fecerunt ut cæderetur,

ירמיה : מב

,Mispah in qui ,populi residuum omne Ismahel duxit captivũ Et
10 וישב ישמעאל את כל שארית העם אשר במצפה
, Mispah in *residuos* ,populum omnem & , regis filias
את בנות המלך ואת כל העם הנשארים במצפה
Ghedaljahu laniorum magister Nebuzaradan commendaverat quos
אשר הפקיד נבוזראדן רב טבחים את גדליהו
abiit &,Nethanjah filius Ismahel eos duxit captivos & ;Ahicam filio
בן אחיקם וישבם ישמעאל בן נתניה וילך
filius Jochanan audivit Et .Hammon filios ad *transeundum ad*
11 לעבר אל בני עמון : וישמע יוחנן בן
malum omne , eo cum qui , *virtutum* principes omnes & ,Chareach
קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל הרעה
assumpserunt Et .Nethanjah filius Ismahel fecerat quod
12 אשר עשה ישמעאל בן נתניה : ויקחו את
filio Ismahel cum *pugnandum ad* abierunt & , viros omnes
כל האנשים וילכו להלחם עם ישמעאל בן
.Ghibhon in quæ , multas aquas ad eum invenerunt & : Nethanjah
נתניה וימצאו אתו אל מים רבים אשר בגבעון :
,Ismahel cum qui , *populum omnem videre secundum* ,fuit Et
13 ויהי כראות כל העם אשר את ישמעאל את
,eo cum qui , *virtutum* principes universos &,Chareach filium Jochanan
יוחנן בן קרח ואת כל שרי החילים אשר אתו
duxerat captivum quem ,populus omnis se verterunt Et .sunt lætati &
14 וישמחו : ויסבו כל העם אשר שבה
filium Jochanan ad iverunt & ,sunt reversi & : Mispah de Ismahel
ישמעאל מן המצפה וישבו וילכו אל יוחנן בן
viris octo cum evasit Nethanjah filius Ismahel Et .Chareach
15 קרח : וישמעאל בן נתניה נמלט בשמנה אנשים
Jochanan tulit Et .Hammon filios ad abiit & : Jochanan *faciebus* à
16 מפני יוחנן וילך אל בני עמון : ויקח יוחנן
omne ,eo cum qui ,exercituum principes omnes & ,Chareach filius
בן קרח וכל שרי החילים אשר אתו את כל
Nethanjah filio Ismahel ab reduxerat quem , populi residuum
שארית העם אשר השיב מאת ישמעאל בן נתניה
, Ahicam filium Ghedaljah percussit postquam , Mispah de
מן המצפה אחר הכה את גדליה בן אחיקם
quos ,eunuchos & ,*familiam* &,mulieres & , *belli homines* viros
גברים אנשי המלחמה ונשים וטף וסרסים אשר
peregrinatione in habitaverunt &,abierunt Et .Ghibhon de reduxerat
17 השיב מגבעון : וילכו וישבו בגרות
.Ægyptum *ingrediendum ad eundum ad*,lechem-Beth juxta quæ ,Chimham
כמוהם אשר אצל בית לחם ללכת לבוא מצרים :
percusserat quia : eorum *faciebus* à timuerunt nam : Chasdim *faciebus* A
18 מפני הכשדים כי יראו מפניהם כי הכה
quem , Ahicam filium Ghedaljahu Nethanjah filius Ismahel
ישמעאל בן נתניה את גדליהו בן אחיקם אשר
.terra in Babel rex præposuerat
הפקיד מלך בבל בארץ :

C A P. XLII. מב

,Chareach filius Jochanan & ,exercituum principes omnes accesserunt Et
1 ויגשו כל שרי החילים ויוחנן בן קרח
.magnũ ad usque & parvo à populus omnis &,Hosahajah filius Jezanjah &
ויזניה בן הושעיה וכל העם מקטן ועד גדול :
nostra *deprecatio* nunc Cadat : prophetam Irmejahu ad dixerunt Et
2 ויאמרו אל ירמיהו הנביא תפל נא תחנתנו
tuum Deum DOMINUM ad nobis pro ora & , *tuam faciem ad*
לפניך והתפלל בעדנו אל יהוה אלהיך
, multo de parum remansimus quia : isto residuo omni pro
בעד כל השארית הזאת כי נשארנו מעט מהרבה
.nos *videntes* tui oculi sicut
כאשר עיניך ראות אתנו :

Versio VULG. LAT.

10 Et captivas duxit Ismahel omnes reliquias populi, qui erant in Masphath; filias regis, & universum populum, qui remanserat in Masphath: quos commendaverat Nabuzardan princeps militiæ Godoliæ filio Ahicam. Et cepit eos Ismahel fili' Nathaniæ, & abiit ut transiret ad filios
11 Ammon. Audivit autem Johanan filius Caree, & omnes principes bellatorum, qui erant cum eo, omne malum, quod fecerat
12 Ismahel filius Nathaniæ. Et assumptis universis viris, profecti sunt ut bellarent adversùm Ismahel filium Nathaniæ, & invenerunt eum ad aquas multas, quæ
13 sunt in Gabaon. Cúmque vidisset omnis populus, qui erat cum Ismahel, Johanan filium Caree, & universos principes bellatorum, qui erant cum eo, lætati
14 sunt. Et reversus est omnis populus, quem ceperat Ismahel, in Masphath: reversúsque abiit ad
15 Johanan filium Caree. Ismahel autem filius Nathaniæ fugit cum octo viris à facie Johanan, & ab-
16 iit ad filios Ammon. Tulit ergò Johanan filius Caree, & omnes principes bellatorum, qui erant cum eo, universas reliquias vulgi, quas reduxerat ab Ismahel filio Nathaniæ de Masphath, postquàm percussit Godoliam filium Ahicam; fortes viros ad præliũ, & mulieres, & pueros, & eunuchos, quos reduxerat de Gabaon.
17 Et abierunt, & sederunt peregrinantes in Chamaam, quæ est juxta Bethlehem, ut pergerent, &
18 introirent Ægyptum A facie Chaldæorum: timebant enim eos, quia percusserat Ismahel filius Nathaniæ Godoliam filium Ahicam, quem præposuerat rex Babylonis in terra Juda.

CAP. XLII.

1 ET accesserunt omnes principes bellatorum, & Johanan fili' Caree, & Jezonias filius Osaiæ, & reliquum vulgus à parvo us-
2 que ad magnum: Dixerúntque ad Jeremiam prophetam; Cadat oratio nostra in conspectu tuo; & ora pro nobis ad Dominum Deum tuum, pro universis reliquiis istis: quia derelicti sumus pauci de pluribus, sicut oculi tui nos intuentur:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Τὰς ἄρχοντας Ἰούδα, καὶ τὰς δυνάστας, καὶ
20 τὰς ἱερεῖς, καὶ τὸν λαόν, Καὶ δώσω αὐτὰς τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν, καὶ ἔσται τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν (χ) βρῶσις τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς
21 θηρίοις τῆς γῆς. Καὶ τὸν Σεδεκίαν βασιλέα (*) τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὰς ἄρχοντας αὐτῶν δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ δύναμις βασιλέως Βαβυλῶνος (ψ) τοῖς ἀποτρέχουσιν ἀπ'
22 αὐτῶν. Ἰδοὺ ἐγὼ συντάσσω, φησὶ κύριος, καὶ ἐπιστρέψω αὐτὰς εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ πολεμήσουσιν ἐπ' (ω) αὐτήν, καὶ λήψονται αὐτήν, καὶ κατακαύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρί, καὶ τὰς πόλεις Ἰούδα, (α) καὶ δώσω αὐτὰς ἐρήμους ἀπὸ τῶν κατοικούντων.

MS. A. (χ) βρώματα (*) Ἰούδα, (ψ) οἱ ἀποτρέχοντες ἀπ' αὐτῶν, (α) δώσω αὐτὰς εἰς ἄβατον ἀπὸ κατοικούντων.

Cap. 35. ΚΕΦ. μβ'.

1 Vulg. Lat. Ο ΛΟ'ΓΟΣ 'Ο (α) ΓΕΝΟ'ΜΕΝΟΣ ΠΡΟ'Σ 'ΙΕΡΕΜΙ'ΑΝ παρὰ κυρίου ἐν ἡμέραις Ἰωακεὶμ (β) βασιλέως Ἰού-
2 δα, λέγων, (*) Βάδισον εἰς οἶκον Ἀρχαβεὶν, καὶ ἄξεις αὐτὰς εἰς οἶκον κυρίου, εἰς μίαν τῶν
3 αὐλῶν, καὶ ποτιεῖς αὐτὰς οἶνον. Καὶ (γ) ἐξήγαγον τὸν Ἰεζονίαν υἱὸν (δ) Ἱερεμὶν υἱοῦ Χαβασὶν, καὶ τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς υἱὰς αὐ-
4 τοῦ, καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν (ε) Ἀρχαβεὶν, Καὶ εἰσήγαγον αὐτὰς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ (ζ) παστοφόριον υἱῶν Ἰωνὰν, υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γοδολίου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, ὅς ἐστιν ἐγγὺς (η) τοῦ οἴκου τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπάνω τοῦ οἴκου (θ) Μαασαίου υἱοῦ Σελώμ, τοῦ φυλάσσοντος
5 τὴν αὐλήν. Καὶ (ι) ἔδωκα κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου, καὶ ποτήρια, καὶ εἶπα, Πίετε
6 οἶνον. Καὶ (κ) εἶπον, Οὐ μὴ πίωμεν οἶνον, ὅτι Ἰωναδὰβ υἱὸς Ῥηχὰβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετείλατο ἡμῖν, (λ) λέγων, Οὐ μὴ πίητε οἶ-
7 νον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν, ἕως αἰῶνος, Καὶ οἰκίας οὐ μὴ οἰκοδομήσητε, καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε, καὶ ἀμπελὼν οὐκ ἔσται ὑμῖν, ὅτι ἐν σκηναῖς (μ) οἰκήσετε πάσας τὰς ἡμέρας (*) ὑμῶν, ὅπως ἂν (ν) ζήσητε ἡμέρας πολλὰς ἐπὶ τῆς γῆς, ἐφ' ἧς διατρίβετε ὑμεῖς ἐπ' αὐτῆς.
8 Καὶ (ξ) ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς Ἰωναδὰβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν, πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον πάσας τὰς (ο) ἡμέρας ἡμῶν, ἡμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν,
9 (π) Καὶ πρὸς τὸ μὴ οἰκοδομεῖν οἰκίας τοῦ κατοικεῖν ἐκεῖ, καὶ ἀμπελὼν, καὶ ἀγρὸς, καὶ σπέρ-
10 μα οὐκ ἐγένετο ἡμῖν. Καὶ (ρ) ᾠκήσαμεν ἐν σκηναῖς, καὶ ἠκούσαμεν (σ), καὶ ἐποιήσαμεν κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο ἡμῖν Ἰωναδὰβ ὁ πα-
11 τὴρ ἡμῶν. Καὶ ἐγενήθη ὅτε ἀνέβη Ναβουχοδονόσορ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ εἴπαμεν (τ) εἰσέλθετε, καὶ εἰσήλθομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἀπὸ προσώπου τῆς (υ) δυνάμεως τῶν Χαλδαίων, καὶ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν Ἀσσυρίων,
12 καὶ ᾠκοῦμεν ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μέ, λέγων,

MS. A. (α) ΓΕΝΑ'ΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑ' ΚΥΡΙ'ΟΥ ΠΡΟ'Σ 'ΙΕΡΕΜΙ'ΑΝ (β) 'ΥΙΟ'Υ 'ΙΩΣΙ'ΟΥ, ΒΑΣΙΛΕ'ΩΣ (*) Πορεύθητι εἰς οἶκον Ἀρχαβεὶν, καὶ καλέσον αὐτὰς, καὶ ἐξάξεις (γ) ἤγαγον (δ) Ἱερεμίου (ε) Χαβσεὶν, (ζ) παστοφόριον Ἀνανίου, υἱοῦ (η) οἰκούντων ἀρχόντων (θ) Μασαίου (ι) ... (κ) εἶπαν, Οὐ πίομεν (λ) εἴπας, (μ) κατοικήσετε (*) τῆς ζωῆς ὑμῶν, ... (ξ) εἰσηκούσαμεν (ο) ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν, καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν, (π) Πρὸς τὸ ... (ρ) οἰκήσαμεν (σ) κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο (τ) Ἀναβάντες εἰσελευσόμεθα εἰς (υ) δυνάμεως τῶν Ἀσσυρίων, καὶ ᾠκήσαμεν

Principes (m) Juda, & potentes ... & sacerdotes, & (n) populum ... Et dabo eos inimicis (o) ... & erunt morticina (p) eorum esca volatilibus cæli, & bestiis terræ. Et Sedeciam regem Judææ, & principes eorum dabo in manus inimicorũ eorũ: Et virtus regis Babylonis (q) recedentibus ab eis, Ecce ego præcipio, dicit Dñs, & reducam eos in terram hanc: & bellabunt super eam, & capient eam, & comburent eam in igne, & civitates Judæ; & dabo eas desertas ab habitatoribus.

CAP. XLII.

VERBUM, (a) quod factum est ad Hieremiam à Domino in diebus Joacim regis Juda, dicens; Vade in domum (b) Archabin: & duces eos in domum Domini in unum atriorum, & potabis eos vino. Et eduxi Jezoniam filiũ Hieremin filii Chabasin, & fratres ejus, & filios ejus, & omnem domum Archabin: & introduxi eos in domum Domini in pastophorium filiorum Jonan, filii Ananiæ, filii Godoliæ hominis Dei, (c) qui est propè domum principum eorum, qui super domum Maasiæ filii Selom, custodientis (d) atrium. Et dedi ante faciem eorum lagunculam vini, & pocula: & dixi, Bibite vinum. Et dixerunt; Non bibemus vinum, quia Jonadab filius Rechab pater noster mandavit nobis, dicens; Non bibetis vinum, vos, & filii vestri, usque in seculum: Et domos ne ædificetis, et semen ne seminetis, & vinea non erit vobis, quia in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris, ut vivatis diebus multis super terram, in quam incolitis vos super eam. Et audivimus voce Jonadab patris nostri, non bibendi vinum cunctis diebus nostris, nos, et uxores nostræ, & filii nostri, & filiæ nostræ, non ædificandi domos ad habitandum ibi: & vinea, & ager, & semen non fuit nobis: Et habitavimus in tabernaculis. Et audivimus, & fecimus secundum omnia, quæ mandavit nobis Jonadab pater noster. Et factum est, quando ascendit Nabuchodonosor super terram; & diximus (e) ingredi: & ingressi sumus in Hierusalem à facie virtutis Chaldæorum, & à facie virtutis Assyriorum, & habitavimus ibi. Et factum est verbum Domini ad me, dicens;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ושבא ישמעאל ית כל שארא דעמא די במצפיא ית בנת מלכא וית כל עמא דאשתארו
במצפיא דמני נבוזר ארן רב קטוליא על גדליה בר אחיקם ושבנון ישמעאל בר נתניהו
11 ואזל למעבר לות בני עמון : ושמע יוחנן בר קרח וכל רבני חילותא די עמיה ית כל
12 בישתא דעבד ישמעאל בר נתניה : ודברו ית כל גבריא ואזלו לאגחא על ישמעאל בר
13 נתניה ואשכחו יתיה על בריכת מיין סגיאין די בגבעון : והוה כד חזא כל עמא דעם
14 ישמעאל ית יוחנן בר קרח וית כל רבני חילותא די עמיה וחדיאו : ואסתחרו כל עמא
15 דשבא ישמעאל מן מצפיא ותבו ואזלו לות יוחנן בר קרח : וישמעאל בר נתניה
16 אשתזיב בתמניא גברין מן קדם יוחנן בר קרח ואזל לות בני עמון : ודבר יוחנן בר קרח
וכל רבני חילותא די עמיה ית כל שארא דעמא דאתיב מלות ישמעאל בר נתניה מן
מצפיא בתר די קטל ית גדליה בר אחיקם גברין גברי עבדי קרבא ונשיא וטפלא
17 ורברביא די אתיב מגבעון : ואזלו ויתיבו בגירות דיהב דוד לכמהם בר ברזילי
18 גלעדאה די בסטר בית לחם למיזל למעל למצרים : מן קדם כסדאי ארי דחילו מן
קדמיהון ארי קטל ישמעאל בר נתניה ית גדליה בר אחיקם דמני מלכא דבבל
בארעא :

מב

1 וקריבו כל רבני חילותא ויוחנן בר קרח ויזניה בר הושעיה וכל עמא מזעירא ועד רבא :
2 ואמרו לירמיה נביא תתקבל כען בעותנא קדמך וצלי עלנא קדם יי אלהך על כל שארא
הדין ארי אשתארנא זעיר מסגי כמא דעינך חזין יתנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et captivavit Ismael omnes reliquias populi, qui erat in Maspha; filias regis, & omnem populum qui relictus fuerat in Maspha, quos commendaverat Nabuzardan princeps occidentium Godoliæ filio Ahicam; & in captivitatem duxit eos Ismael filius Nathaniæ. Et abiit ut transiret ad filios Ammon. Et audivit Johanan filius Caree, et omnes principes exercitus qui erant cum eo, omne malum quod fecerat Ismael filius Nathaniæ. Et tulerunt omnes viros, & abierunt ut pugnarent contra Ismaelem filium Nathaniæ, & invenerunt eum juxta piscinam aquarum multarum quæ est in Gabaon. Et factum est cùm vidisset omnis populus qui erat cum Ismaele, Johanan filium Caree, & omnes principes exercituum, qui erant cum eo, lætatus est. Et reversus est omnis populus quem ceperat Ismael de Maspha: & reversi sunt & perrexerunt ad Johanan filium Caree. Ismael verò filius Nathaniæ liberatus est cum octo viris à facie Johanan filii Caree, & abiit ad filios Ammon. Et tulit Johanan filius Caree, & omnes principes exercituum qui erant cum eo, universas reliquias populi, quas reduxerat ab Ismael filio Nathaniæ de Maspha, postquam occiderat Godoliam filium Ahicam, & viros fortes bellatores, & uxores, & parvulos, & principes quos reduxerat de Gabaon. Et abierunt, & sederunt in peregrinatione, quam dederat David Camaham filio Berselai Galaaditæ, quæ est juxta Bethlehem, ut pergerent & proficiscerentur in Ægyptum A facie Chaldæorum: timebant enim à facie eorum, eò quòd occiderat Ismael filius Nathaniæ Godoliam filium Ahicam, quem constituerat rex Babylonis in terra.

C A P. XLII.

ET accesserunt omnes principes exercituum, & Johanan filius Caree, & Jezanias filius Oseæ, & omnis populus à minimo usque ad maximum. Et dixerunt ad Jeremiam prophetam, Acceptabilis sit nunc deprecatio nostra coram te, & ora pro nobis coram Domino Deo tuo pro omnibus reliquiis istis; quia relicti sumus pauci ex multis, sicut oculi tui vident nos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et captivum abduxit Iſmael totum reliquum 10
populum qui erat in Maſphia, quos Nebuzar-
dan præfectus ſatellitum commiſerat Gedaliæ
filio Ahicami : captivos inquam, abduxit
eos Iſmael Nethaniæ filius, & tranſmeavit ad
Ammonitas. Audiens autem Johannes Co- 11
rahi filius, omnéſque duces exercitûs qui cum
illo erant, totam illam prædam quam abdu-
xerat Iſmael Nethaniæ filius; Sumptis omni- 12
bus viris abiit oppugnatum Iſmaelem Netha-
niæ filium, & offenderunt eum ad aquas mul-
tas quæ ſunt in Gebeone. Quarè cùm vidiſ- 13
ſet totus ille populus qui erat cum Iſmaele,
Johannem Corahi filium omnéſque duces
exercitûs qui cum eo erant, lætati ſunt. Sic 14
reverſus totus ille popul⁹ quem abduxerat Iſ-
mael de Maſphia, venerunt ad Johannem Co-
rahi filium : Iſmael verò Nethaniæ filius eri- 15
piens ſe cum octo hominibus à conſpectu
Johannis, abiit ad Ammonitas. Tum Johan- 16
nes Corahi filius omnéſque duces exercitûs
qui cum eo erant, totum reſiduum populum
quem recuperaverat ab Iſmaele Nethaniæ fi-
lio, accipiens ex Maſphia, poſtquam interfe-
ciſſet Iſmael Gedaliam Ahicami filium, acci-
piens inquam, viros bellatores, mulieres &
pueros, atque eunuchos quos è Gebeone re-
duxerat; Abierunt, & conſederunt in areis 17
Bemham quæ ſunt ad latus Beth-lehem : Ut 18
irent, ſeſéque reciperent in Ægyptum, metu
Chaldæorum quos pertimeſcebant eò quòd
peremiſſet Iſmael Nethaniæ fili⁹ Gedaliam il-
lum Ahicami filium, quem rex Babylonis præ-
fecerat terræ Judæ.

CAP. XLII.

DEinde accedentes omnes copiarum du- 1
ces, & Johannes Corahi filius, & Jezania
Hoſeæ filius, totúſque populus à juniore ad
ſeniorem uſque; Dixerunt Jeremiæ, Roga- 2
mus te, ora pro nobis Dominum Deum tuum;
nam pauci remanſimus ex multis, quales ocu-
li tui nos vident :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رؤساء يهودا والاقوياء والكهنة والشعب * واسلمهم لاعدائهم * ويصير جثثهم ماكلة لطير
السماء ولوحوش الارض * وصدقيا ملك يهودا ادفعه الي ايدي اعدائه وجيش ملك بابل
* للمسرعين منهم ها انا امرهم قال الرب * واردهم الي هذه الارض * ويحاربون عليها وياخذونها
ويحرقونها بالنار ومدن يهودا * وادفعها للخراب من السكان *

* الفصل الثاني والاربعون *

* القول الصاير الي ارميا من قبل الرب * في ايام يواقيم بن يوشيا ملك يهودا قايلا *
* اعمد الي بيت ارحابين وسوقهم الي بيت الرب الي واحد من الدار واسقهم خمرا * فاصعدت
[illegible]

*Principes Judæ, potentes, ſacerdotes, & 19
populum; Hos inquam, tradam hoſtibus 20
ſuis, fiatque cadavera eorum eſca volu-
cribus cœli & beſtiis terræ: Et Sede- 21
ciam regem Juda tradam in manus ini-
micorum ejus & copiarum regis Babelis.
Velociſſimis inter eos en ego præcipiam, 22
dixit Dominus, & reducam eos in terram
iſtam; oppugnabunt eam, & capient eam,
igneque comburent cum urbibus Judæ:
adeoque reddam illas civibus de-
ſolatas.*

CAP. XLII.

SErmo factus ad Jeremiam à Do- 1
mino in diebus Joacimi filii Jo-
ſiæ regis Judæ, dicens;

*Adi familiam Archabini, eóſque ducas 2
in domum Domini ad unum atriorum, &
des eis bibendum vinum. Quare dedu- 3
xi Jezoniam filium Jeremiæ filii Chaſa-
bin, & fratres ac filios ejus, totámque
familiam Archabini; Et introduxi eos 4
in domum Domini, in ædem filii Jona-
dabi filii Godoliæ viri Dei, qui vicinus
erat domicilio principum quod erat ſupra
domum Maaſiæ filii Salomi cuſtodis a-
trii: Et poſitis ante ipſos lagenâ vini 5
& calicibus, dixi; Bibite vinum. Qui 6
dixerunt; Nequaquam bibemus vinum,
quia Joanan Carbæ filius pater noſter
præcepit nobis, dicens; Ne bibatis vinum
vos neque filii veſtri in æternum: Ne 7
extruatis domum, ſemen ne ſeratis, neque
ſit vobis vinea: nam in tentoriis habita-
bitis cunctis diebus vitæ veſtræ, ut dies
multos vivatis ſuper terram ſuper quam
ambulatis. Itaq; auſcultantes voci Jonada- 8
bi patris noſtri, ne vinum biberemus cun-
ctis diebus noſtris, nos autem, uxores, aut
filii filiæque noſtræ, Et ne domos ex- 9
trueremus ad habitandum; vineam, a-
grum, neque ſemen ullum poſſedimus, Ha- 10
bitavimus in tentoriis, & auſcultavi-
mus quæcunque præcepit nobis Jonadab
pater noſter. Contigit autem quum a- 11
ſcendit Bochtonaſſar in terram iſtam, ut
diceremus; Aſcendentes ingrediamur in
Jeruſalem à facie exercitûs Aſſyriorum,
& habitemus illic. Tum factus eſt ad me 12
ſermo Domini dicentis;*

ירמיה : מב

pergamus qua , viam tuus Deus Dominus nobis annuntiet Et
3 ויגד לנו יהוה אלהיך את הדרך אשר נלך
Irmejahu eos ad dixit Et .faciamus quod verbum & ,ea in
4 בה ואת הדבר אשר נעשה : ויאמר אליהם ירמיהו
vestrum Deum Dominum ad orans ego ecce , Audivi : propheta
הנביא שמעתי הנני מתפלל אל יהוה אלהיכם
Dominus responderit quod verbum omne , erit & :vestra verba secundùm
כדבריכם והיה כל הדבר אשר יענה יהוה
ipsi Et .verbum vobis à prohibebo non : vobis indicabo , vobis
5 אתכם אגיד לכם לא אמנע מכם דבר : והמה
, veritatis testem in nobis in Dominus Sit : Irmejahu ad dixerunt
אמרו אל ירמיהו יהי יהוה בנו לעד אמת
Dominus te miserit quo , verbum omne juxta nisi : fidelis &
ונאמן אם לא ככל הדבר אשר ישלחך יהוה
voce in , malum sive , bonum Sive .faciamus sic , nos ad tuus Deus
6 אלהיך אלינו כן נעשה : אם טוב ואם רע בקול
: audiemus , eum ad te mittentes nos quem , nostri Dei Domini
יהוה אלהינו אשר אנו שלחים אתך אליו נשמע
.nostri Dei Domini voce in audierimus cùm ,nobis sit bene ut
למען אשר ייטב לנו כי נשמע בקול יהוה אלהינו :
.Irmejahu ad Domini verbum fuit & ,dierum decem fine à fuit Et
7 ויהי מקץ עשרת ימים ויהי דבר יהוה אל ירמיהו :
principes omnes ad & , Chareach filium Jochanan ad Vocavitque
8 ויקרא אל יוחנן בן קרח ואל כל שרי
parvo à , populum universum ad & : eo cum qui exercituum
החילים אשר אתו ולכל העם למקטן
Dominus dixit Sic : eos ad dixit Et .magnum ad usque &
9 ועד גדול : ויאמר אליהם כה אמר יהוה
faciendum cadere ad , eum ad me misistis quem , Israel Deus
אלהי ישראל אשר שלחתם אתי אליו להפיל
terra in manseritis manendo Si .ejus facies ad vestram deprecationem
10 תחנתכם לפניו : אם שוב תשבו בארץ
non & , vos plantabo & : destruam non & ,vos ædificabo & , hac
הזאת ובניתי אתכם ולא אהרס ונטעתי אתכם ולא
.vobis feci quod malum ad me pœnitet quia : evellam
אתוש כי נחמתי אל הרעה אשר עשיתי לכם :
: ejus faciebus à timentes vos cujus , Babel regis faciebus à timeatis Ne
11 אל תיראו מפני מלך בבל אשר אתם יראים מפניו
salvandum ad ego vobiscum quia : Dominus dixit,eo ab timeatis ne
אל תיראו ממנו נאם יהוה כי אתכם אני להושיע
,misericordias vobis dabo Et .ej⁹ manu de vos liberandum ad & , vos
12 אתכם ולהציל אתכם מידו : ואתן לכם רחמים
.vestram humum in vos faciet redire & : vestri miserebitur &
ורחם אתכם והשיב אתכם אל אדמתכם :
audiendum non ad , hac terra in habitabimus Non , vos dicentes si Et
13 ואם אמרים אתם לא נשב בארץ הזאת לבלתי שמע
terram sed ,Nequaquam : Dicendo .vestri Dei Domini voce in
14 בקול יהוה אלהיכם : לאמר לא כי ארץ
tubæ vocem & , bellum videbimus non qua ,ingrediemur Ægypti
מצרים נבוא אשר לא נראה מלחמה וקול שופר
.habitabimus ibi & , esuriemus non pane & ; audiemus non
לא נשמע וללחם לא נרעב ושם נשב :
, Jehudah residuum Domini verbum audite idcirco nunc Et
15 ועתה לכן שמעו דבר יהוה שארית יהודה
vos Si : Israel Deus exercituum Dominus dixit sic
כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל אם אתם
, Ægyptum ingrediendum ad vestras facies posueritis ponendo
שום תשמון פניכם לבא מצרים
.ibi peregrinandum ad intraveritis &
ובאתם לגור שם :

Versio VULG. LAT.

3 Et annuntiet nobis Domin⁹ De⁹
tuus viam, per quam pergam⁹,
4 & verbum, quod faciam⁹. Di-
xit autem ad eos Jeremias pro-
pheta; Audivi : ecce ego oro
ad Dominum Deum vestrum se-
cundùm verba vestra: omne
verbum, quodcunque respon-
derit mihi, indicabo vobis; nec
5 celabo vos quidquam. Et illi
dixerunt ad Jeremiam; Sit Do-
minus inter nos testis veritatis
& fidei, si non juxta omne ver-
bum, in quo miserit te Domin⁹
Deus tuus ad nos, sic faciem⁹.
6 Sive bonum est, sive malum, voci
Domini Dei nostri, ad quem
mittim⁹ te, obediem⁹: ut benè
sit nobis cùm audierimus vocem
7 Domini Dei nostri. Cùm au-
tem completi essent decem dies,
factum est verbum Domini ad
8 Jeremiam. Vocavitque Joha-
nan filium Caree, & omnes
principes bellatorum, qui erant
cum eo, & universum popu-
lum à minimo usque magnum.
9 Et dixit ad eos; Hæc dicit
Domin⁹ Deus Israel, ad quem
misistis me, ut prosternerem
preces vestras in conspectu ej⁹;
10 Si quiescentes manseritis in ter-
ra hac, ædificabo vos, & non
destruam; plantabo, & non evel-
lam : jam enim placatus sum su-
11 per malo quod feci vobis. No-
lite timere à facie regis Baby-
lonis, quem vos pavidi formi-
datis : nolite metuere eum, di-
cit Dominus : quia vobiscum
sum ego, ut salvos vos faciam,
12 & eruam de manu ej⁹. Et da-
bo vobis misericordias, & mi-
serebor vestri, & habitare vos
13 faciam in terra vestra. Si autem
dixeritis vos; Non habitabim⁹
in terra ista, nec audiemus vo-
14 cem Domini Dei nostri, Dicen-
tes; Nequaquàm, sed ad terram
Ægypti pergemus: ubi non vi-
debimus bellum, & clangorem
tubæ non audiemus, & famem
non sustinebimus: & ibi habita-
15 bimus. Propter hoc nunc audite
verbum Domini, reliquiæ Juda:
Hæc dicit Dominus exercituum,
Deus Israel; Si posueritis faci-
em vestram ut ingrediamini
Ægyptum, & intraveritis ut ibi
habitetis:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Οὕτως λέγει κύριος, Πορεύου, καὶ εἰπὸν ἀν-
θρώπῳ Ἰούδα, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν (φ) Ἱερου-
σαλὴμ, Οὐ μὴ λάβητε παιδείαν (*) τοῦ ἀκούειν
14 τοὺς λόγους μου; Ἔστησαν ῥῆμα υἱοὶ Ἰωναδὰβ
υἱοῦ Ῥηχὰβ, ὃ ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐτοῦ
πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον, καὶ οὐκ (χ) ἐπίοσαν· καὶ ἐ-
γὼ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς (ψ) ὄρθρου, καὶ ἐλάλη-
15 σα, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς
τοὺς (ω) παῖδάς μου τοὺς προφήτας, λέγων,
Ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς
πονηρᾶς, καὶ (α) βελτίω ποιήσατε (*) τὰ ἐπι-
τηδεύματα ὑμῶν, καὶ οὐ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν
(β) ἑτέρων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς, καὶ οἰκή-
σετε ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς ἔδωκα ὑμῖν, καὶ τοῖς
πατράσιν ὑμῶν· καὶ οὐκ ἐκλίνατε τὰ ὦτα ὑ-
16 μῶν, καὶ οὐκ (γ) εἰσηκούσατε. Καὶ ἔστησαν (*) υ-
ἱοὶ Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχὰβ τὴν ἐντολὴν τοῦ
πατρὸς αὐτῶν, ὁ δὲ (δ) λαὸς οὗτος οὐκ ἤκουσέ
17 μου. Διατοῦτο οὕτως εἶπε (ε) κύριος, Ἰδοὺ
ἐγὼ φέρω ἐπὶ Ἰούδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦν-
τας Ἱερουσαλὴμ πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐλάλησα
18 ἐπ' αὐτούς. Διατοῦτο οὕτως εἶπε κύριος,
Ἐπειδὴ ἤκουσαν υἱοὶ Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥηχὰβ
τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ποιεῖν (ζ) καθ-
19 ότι ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν, Οὐ
μὴ ἐκλείπῃ ἀνὴρ τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ υἱοῦ Ῥη-
χὰβ παρεστηκὼς κατὰ πρόσωπόν μου πάσας
τὰς ἡμέρας τῆς γῆς.

MS. A. (φ) ἐν Ἱερουσαλὴμ, (*) ἀκούειν (χ) ἔπιον· κἀγὼ (ψ) ὄρθρου, καὶ ... εἰσηκούσατε. (ω) δούλους μου (α) βέλτιον (*) ἐπιτηδεύματα (β) ... (γ) ἠκούσατε. (*) οἱ υἱοὶ (δ) λαός μου οὐκ ἤκουσάν μου. (ε) κύριος, Ἐπεὶ ... ἤκουσαν οἱ υἱοὶ (ζ) ὅσα

Cap. 36. ΚΕΦ. μγʹ.
Vulg. Lat. (α) ἘΝ ΤΩ͂ ἘΝΙΑΥΤΩ͂
1 ΤΩ͂ ΤΕΤΆΡΤΩ ἸΩΑΚΕΊΜ υἱοῦ (β) Ἰ-
ωσία βασιλέως Ἰούδα, ἐγενήθη λόγος κυ-
2 ρίου πρός με, λέγων, Λάβε σεαυτῷ (γ) χαρ-
τίον βιβλίου, καὶ γράψον ἐπ' (δ) αὐτοῦ πάν-
τας τοὺς λόγους, οὓς (ε) ἐλάλησα πρὸς
σὲ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ Ἰούδα, καὶ
ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἀφ' ἧς ἡμέρας λα-
λήσαντός μου πρὸς σὲ, ἀφ' ἡμερῶν Ἰω-
σία βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἕως τῆς ἡμέρας
3 ταύτης. Ἴσως (ζ) ἀκούσεται ὁ οἶκος Ἰούδα
πάντα τὰ κακὰ, (η) ἃ ἐγὼ λογίζομαι ποι-
ῆσαι αὐτοῖς, ἵνα ἀποστρέψωσιν (θ) ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις
4 αὐτῶν, καὶ ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν. Καὶ ἐκάλεσεν
Ἱερεμίας τὸν Βαροὺχ υἱὸν Νηρίου· καὶ (ι) ἔγρα-
ψεν ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου πάντας τοὺς
λόγους κυρίου, οὓς (κ) ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν,
5 εἰς χαρτίον βιβλίου. Καὶ ἐνετείλατο Ἱε-
ρεμίας τῷ Βαροὺχ, λέγων, Ἐγὼ φυλάσσο-
μαι, (λ) οὐ μὴ δύναμαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον
6 κυρίου· Καὶ ἀναγνώσῃ ἐν τῷ (μ) χαρτίῳ
τούτῳ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ ἐν οἴκῳ κυρίου,
ἐν ἡμέρᾳ νηστείας, καὶ ἐν ὠσὶ παντὸς (ν) Ἰ-
ούδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεων αὐτῶν, ἀνα-
γνώσῃ αὐτοῖς.

MS. A. (α) ΚΑΙ ἘΝ (β) ἸΩΣΙΟΥ (γ) χάρτην (δ) αὐτοῦ (ε) ἐχρη-
μάτισα πρὸς σὲ ἐπὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ Ἰούδα (ζ) ἀκούσονται ... ἃ ...
ἐλάλησα ἐπ' αὐτοὺς, ἵνα ἀποστρέψωσιν (θ) ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν (ι) ἔγραψε ...
Βαροὺχ ἀπὸ (κ) ἐχρημάτισεν (λ) οὐ δύναμαι (μ) χάρτῃ (ν) τῶν ...

Sic dicit Dominus; Vade, & dic homini Juda, & habita[ntibus] Hierusalem; Non accipi[etis] disciplinam audiendi verba me[a]. Firmaverunt verbum filii Jon[a]dab filii Rechab, quod mandav[it] filiis suis, non bibendi vinum, & non (ψ) biberunt. Et ego loquutus sum ad vos (ψ) diluculo, & loquutus sum, & non aud[istis]. Et misi ad vos pueros me[os] (b) prophetas, dicens; Avertimini unusquisque à via sua pessima, & meliora facite studia vestra, & non ambulate post deos alienos serviendo eis: & habitabitis per terram, quam dedi vobis & patribus vestris. Et non inclinastis aure vestrã, & non exaudistis. Et firmaverunt filii Jonadab filii Rechab mandatum patris sui: populus autem iste non audivit me. Idcircò sic dixit Dominus; Ecce ego affero super Judam, & super habitantes Hierusalem, omnia mala quæ loquutus sum super eos. (i) Propterea sic dixit Dominus; Quoniam audierunt filii Jonadab filii Rechab mandatum patris sui, faciendo, sicut mandavit eis pater eorum: Non deficiet vir filiorum Jonadab filii Rhechab stans ante faciẽ meã cunctis diebus terræ.

CAP. XLIII.
In (a) anno quarto Joacim filii Josiæ regis Juda, factum est verbum Domini ad me, dicens; Sume tibi volumen libri, & scribe super illud omnia verba, quæ loquutus sum ad te super Hierusalem, & super Judam, & super omnes gentes, à qua die (b) loquutus sum ad te, à diebus Josiæ regis Juda, & usque ad diem hanc. Forte audiet domus Juda omnia mala, quæ ego cogito facere eis, ut avertantur à via sua pessima: & propitius ero iniquitatibus eorum, & peccatis eorum. Et vocavit Hieremias Baruch filium Neriæ: & scripsit ex ore Hieremiæ omnia verba Domini, quæ loquutus est ad eum, in volumine libri. Et mandavit Hieremias Baruch, dicens; Ego custodior: non potero ingredi in domum Domini. (c) Et leges in volumine isto, in auribus populi, in domo Domini, in die jejunii; & in auribus omnis Juda, venientium de civitatibus suis, leges eis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ויחוי לנא יי אלהך ית אורחא דנהך בה וית פתגמא דנעביד : ואמר להון ירמיה נביא
4 שמעית הא אנא מצלי קדם יי אלהכון כפתגמיכון ויהי כל פתגם דיתיב יי יתכון אחוי
לכון לא אמנע מנכון פתגם : ואנון אמרו לירמיה יהי מימרא דיי בנא לסהיד קשוט
5 ומהימן אם לא ככל פתגמיא די שלחנך יי אלהך לותנא כן נעביד : אם טב ואם ביש
6 למימרא דיי אלהנא די אנחנא שלחין יתך לקדמוהי נקבל בדיל דייטב לנא ארי נקבל
7 למימרא דיי אלהנא : והוה מסוף עשרא יומין והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם
8 ירמיה : וקרא ליוחנן בר קרח ולכל רבני חילותא דעמיה ולכל עמא למזעירא ועד
9 רבא : ואמר להון כדנן אמר יי אלהא דישראל דשלחתון יתי לקדמוהי למבעי
10 בעותכון קדמוהי : אם מתב תיתבון בארעא הדא ואבני יתכון ולא אפגר ואקים יתכון
11 ולא אטלטל ארי תבית מן בישתא דעבדית לכון : לא תדחלון מן קדם מלכא דבבל
די אתון דחלין מן קדמוהי לא תדחלון מניה אמר יי ארי בסעדכון מימרי למפרק
12 יתכון ולשובא יתכון מן ידיה : ואתן לכון רחמין וירחים עליכון ויתיב יתכון
13 לארעכון : ואם אמרין אתון לא נתיב בארעא הדא בדיל דלא לקבלא למימרא דיי
14 אלהכון : למימר לא אלהין לארעא דמצרים נעול דלא נחזי עבדי קרבא וקל שופרא
15 לא נשמע וללחמא לא נכפן ותמן נתיב : וכען בכן קבילו פתגמא דיי שארא דבית
יהודה כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל אם אתון שואה תשוון אפיכון למעל
למצרים ותעלון לאתותבא תמן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et indicet nobis Dñs Deus tuus viam in qua ambulemus, & verbum quod faciamus. Et dixit eis Jeremias propheta, Audivi: Ecce ego oro coram Dño Deo vestro juxta verba vestra; & erit, omne verbum quod responderit Dñs vobis, annuntiabo vobis, & non prohibebo à vobis verbum. Ipsi autem dixerunt ad Jeremiam, Sit Verbum Dñi nobis in testem verum & fidelem, si non juxta omnia verba propter quæ miserit te Dñs Deus tuus ad nos, sic faciemus: Sive bonum sive malum: verbo Dñi Dei nostri, quem mittimus nos te, obediemus, ut bene sit nobis, cùm susceperimus sermonem Dñi Dei nostri. Et factum est post decem dies, & factum est verbum prophetiæ à facie Dñi cum Jeremia. Et vocavit Johanan filium Caree, & omnes principes exercitus qui erant cum eo, & omnem populum, à minimo usque ad maximum. Et dixit eis, Hæc dicit Dñs Deus Israel, ante cujus conspectum misistis me ut deprecarer deprecationem vestram coram eo. Si habitando habitaveritis in terra ista, ædificabo vos, & non destruam; & sustentabo vos, & non faciam transmigrare, quia conversus sum à malo quod feci vobis. Ne timeatis à facie regis Babylonis, à facie cujus vos timetis: ne timeatis ab eo, dicit Dñs; quia in adjutorium vestrum est Verbum meum, ut salvem vos, & liberem vos de manu ejus. Et dabo vobis miserationes: & miserebitur vestri, & reducet vos in terram vestram. Si autem vos dicitis, Non habitabimus in terra ista, ut non obediatis verbo Dñi Dei vestri: Dicentes: Nequaquam, sed in terram Ægypti ingrediemur, ubi non videbimus bellatores, & vocem tubæ non audiemus, & famem panis non sustinebimus, & ibi habitabimus. Et nunc igitur suscipite verbum Dñi reliquiæ domus Juda: hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel, Si vos ponendo posueritis faciem vestram ut ingrediamini in Ægyptum, & ingressi fueritis ad habitandum ibi:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ut oftendat nobis Dominus Deus nofter viam 3
quâ nobis ambulandum eft, & res quæ no-
bis agendæ. Quibus dixit Jeremia propheta, 4
Audio, ecce oratur⁹ fum Dominum Deum ve-
ftrum juxta fermonem veftrum : & quemcun-
que fermonem refponderit vobis Dominus
Deus vefter, indicaturus vobis, nec ullum vos
verbum celaturus. Viciffim illi dixerunt Je- 5
remiæ, Sit adverfùm nos Domin⁹ teftis verax
& fidelis, nifi juxta fermonem cum quo mi-
ferit te Dominus Deus tuus ad nos, ita feceri-
mus. Sive bonum five malum fuerit, voci Do- 6
mini Dei noftri ad quem *te* mittemus, obtem-
perabimus; nam benè fuccedet nobis, cùm
paruerimus voci Domini Dei noftri. Exactis 7
itaque decem diebus, fuit fermo Domini ad
Jeremiam prophetam : Unde convocatis Jo- 8
hanne Corahi filio, & cunctis copiarum du-
cibus qui erant cum illo, totóque populo à
juniore ad feniorem ufque, dixit eis; Sic ait 9
Dominus Deus Ifraelis ad quem me mififtis ut
proponerem ei petitionem veftram. Si man- 10
feritis in terra ifta, ædificabo vos & non de-
ftruam, plantabo vos & non evellam, defi-
ftámque à malo quod intuli vobis. Ne for- 11
midetis regem Babyloniæ quem pertimefci-
tis; ne formidetis eum, dicit Dominus; quia
vobifcum fum, ait Dominus, ad falvandum &
eripiendum vos è manibus ejus : Mifericor- 12
diâ vobifcum utar, & veftri mifertus faciam
ut habitetis in terra veftra. Verùm fi dixe- 13
ritis, Nequaquam manfuri fumus in hac terra,
quò minùs obtemperetis voci Domini Dei
veftri : Et dixeritis, Non ita; terram Ægy- 14
pti ingrediemur, ut non videamus bellum, tu-
bæ fonitum non audiamus, neque panis pe-
nuriâ laboremus; denique illic habitabimus:
Igitur audite fermonem Domini, O reliquiæ 15
Judæ. Sic ait Dominus potentiffimus Deus If-
raelis, Si vos facies veftras verteritis ad reci-
piendum vos in Ægyptum, & ingreffi fueritis
ut ibi commoremini;

Verfio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هكذا يقول الرب امض وقل لرجل يهودا وللسكان في اورشليم * اما تقبلون ادبا لتسمعوا
اقوالي * اقام بنو يوناداب بن ريكاب الكلمة التي اوصى بها اولاده الا يشربوا خمرا فلم يشربوا
وانا تكلمت معكم سحرا فلم تسمعوا * وارسلت اليكم عبيدي الانبياء قائلا ارجعوا كل
واحد من طريقه السوء واصلحوا اعمالكم جيدا ولا تسلكوا خلف الالهة الغريبة لتعبدوا
لها وتسكنون على الارض التي اعطيتها لكم ولآبائكم ولا تميلوا آذانكم فلم تسمعوا
* واقام بنو يوناداب بن ريكاب وصية ابيهم * وشعبي لم يسمع لي * لاجل هذا هكذا قال
الرب ها انا اجلب على يهودا وعلى السكان باورشليم جميع السرور التي تكلمت بها عليهم
* لاجل هذا هكذا قال الرب من اجل ان بني يوناداب بن ريكاب سمعوا وصية ابيهم
ليصنعوا كلما امرهم به ابوهم * لا يعدم رجل من بني يوناداب بن ريكاب يقوم بين يدي
جميع ايام الارض *

* الفصل الثالث والاربعون * الاصحاح الثامن والعشرون *

* وفي السنة الرابعة ليواقيم بن يوسيا ملك يهودا * صار قول الرب الي قائلا
* خذ لك قرطاس سفر * واكتب فيه جميع الاقوال التي اظهرتها لك على اسرائيل
يهودا وعلى جميع الامم * منذ يوم تكلمي معك من ايام يوسيا ملك يهودا الى هذا اليوم
* لعلهم يسمعون بيت يهودا جميع السرور التي تكلمت بها عليهم * كي يرجعوا عن
طريقهم الردية * واصير راحما لظلاماتهم وخطاياهم * ودعا ارميا باروخ بن نيريا * وكتب
باروخ من فم ارميا جميع اقوال الرب التي اوحى بها اليه في قرطاس سفر * واوصى ارميا باروخ
قائلا * انا محتبس ولا اقدر ان ادخل الى بيت الرب * فتقرا في هذا القرطاس
السعب في بيت الرب في يوم الصيام * وفي آذان كل الشعب الآتيين من
مدنهم تقريه لهم *

Sic ait Dominus, Vade & dic viro Judæ 3
& habitantibus in Jerufalem, An non
capietis difciplinam ut audiatis fermo-
nes meos ? Præftiterunt filii Jonadabi 14
filii Rechabi verbum quod præcepit filiis
fuis ne vinum biberent, & non biberunt :
Ego verò allocutus fum vos diluculò,
& non audiftis : Mifi ad vos fervos 15
meos prophetas, dicens; Retrahite vos
quifque à via fua mala, bene inftituite
actiones veftras, & ne ambuletis poft deos
alienos, ut adoretis eos; fic habitabi-
tis fuper terram quam dedi vobis &
majoribus veftris : & ne abducatis au-
res veftras : at non acquievistis. Sanè 16
præftiterunt filii Jonadabi filii Rechabi
monitum patris fui; populus verò meus
non obtemperavit mihi. Iccirco fic ait 17
Dominus; Ecce ego inducam fuper Ju-
dam & fuper habitantes in Jerufalem,
cuncta mala quæ locutus fum contra eos.
Quamobrem fic dixit Dominus; Quia 18
filii Jonadabi filii Rechabi obtemperâ-
runt mandato patris fui, perficientes quic-
quid præcepit eis pater fuus; non defi-
ciet vir de filiis Jonadabi filii Rechabi,
qui ftet coram facie mea cunctis terræ
diebus.

CAP. XLIII.

Textus vigefimus octavus.

ANno præterea quarto Joacimi 1
filii Jofiæ regis Judæ, fact⁹ eft ad
me fermo Domini dicentis;

Sume tibi chartam libelli, & fcribe in 2
ea cunctos fermones quos indicavi tibi
de Jerufalem, de Juda, & de omnibus
populis, inde à die colloquii mei tecum
à diebus Jofiæ regis Judæ, ad hodier-
num ufque diem. Forfitan audient do- 3
mus Judæ cuncta mala quæ locutus
fum contra eos; ut retrahant fe à via
fua peffima, fiamque propitius perver-
fitatibus & peccatis eorum. Advocavit 4
ergò Jeremia Baruchum Neriæ filium:
cúmque fcripfiffet Baruch ex ore Jere-
miæ cunctos Domini fermones quos
revelaverat ei, in charta libelli; Præ- 5
cepit Jeremia Barucho, dicens; Ego fub
cuftodia fum, nec poffum ingredi do-
mum Domini : Legas igitur chartam 6
iftam audiente populo, in domo Domini,
die jejunii : audiente quoque totâ turbâ
venientium ex urbibus fuis, legas :

ירמיה: מג

comprehendet ibi , eo ab timentes vos quo , gladius erit Et

16 וְהָיְתָה הַחֶרֶב אֲשֶׁר אַתֶּם יְרֵאִים מִמֶּנָּה שָׁם תַּשִּׂיג

, eo ab verentes vos qua , fames & : Ægypti terra in vos

אֶתְכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהָרָעָב אֲשֶׁר־אַתֶּם דֹּאֲגִים מִמֶּנּוּ

erunt Et , moriemini ibi & , Ægypto vos post adhærebit ibi

17 שָׁם יִדְבַּק אַחֲרֵיכֶם מִצְרַיִם וְשָׁם תָּמֻתוּ: וְיִהְיוּ

, Ægyptum intrandum ad suas facies posuerunt qui , viri omnes

כָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׂמוּ אֶת־פְּנֵיהֶם לָבוֹא מִצְרַיִם

: peste in & , fame in , gladio in morientur , ibi peregrinandum ad

לָגוּר שָׁם יָמוּתוּ בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר

ego quod , mali facie à , evasor & , superstes eis erit non &

וְלֹא־יִהְיֶה לָהֶם שָׂרִיד וּפָלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי

Deus exercituum Dominus dixit sic Nam eos super adducens

18 מֵבִיא עֲלֵיהֶם: כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי

habitatores super mea ira & , meus furor est effusus Sicut : Israel

יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּךְ אַפִּי וַחֲמָתִי עַל־יֹשְׁבֵי

: Ægyptum vos intrando in , vos super mea ira effundetur sic : Jerusalaim

יְרוּשָׁלַ͏ִם כֵּן תִּתַּךְ חֲמָתִי עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרָיִם

, maledictionem in & , stuporem in & , execrationem in eritis &

וִהְיִיתֶם לְאָלָה וּלְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה

istum locum ultrà videbitis non & , opprobrium in &

וּלְחֶרְפָּה וְלֹא־תִרְאוּ עוֹד אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה:

intretis Ne : Jehudah residuum vos super Dominus est Locutus

19 דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם שְׁאֵרִית יְהוּדָה אַל־תָּבֹאוּ

hodie vos in sum contestatus quod sciatis sciendo : Ægyptum

מִצְרָיִם יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי־הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם:

me misistis vos nam , vestras animas in fecistis errare Quia

20 כִּי הִתְעֵתִים בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי

Dominum ad nobis pro Ora : dicendo, vestrum Deum Dominum ad

אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל־יְהוָה

, noster Deus Dominus dixerit quæ omnia juxta & , nostrum Deum

אֱלֹהֵינוּ וּכְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ

non & , hodie vobis annuntiavi Et . faciemus & , nobis annuntia sic

21 כֵּן הַגֶּד־לָנוּ וְעָשִׂינוּ: וָאַגִּד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא

me misit quibus universis & , vestri Dei Domini voce in audivistis

שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְכֹל אֲשֶׁר־שְׁלָחַנִי

peste in & , fame in gladio in quòd , sciatis sciendo nunc Et . vos ad

22 אֲלֵיכֶם: וְעַתָּה יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר

ibi peregrinandum ad intrare voluistis quem loco in , moriemini

תָּמוּתוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר חֲפַצְתֶּם לָבוֹא לָגוּר שָׁם:

CAP. XLIII. מג

, populum omnem ad loqui Irmejahu consummare secundùm fuit Et

1 וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל־כָּל־הָעָם אֶת־

eum miserat quibus , eorum Dei DOMINI verba universa

כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ

ista verba omnia , eos ad eorum Deus DOMINUS

יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה:

Chareach filius Jochanan & , Hosahajah filius Hazariah dixit Et

2 וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן־הוֹשַׁעְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ

Mendacium : Irmejahu ad dicentes , superbi viri omnes &

וְכָל־הָאֲנָשִׁים הַזֵּדִים אֹמְרִים אֶל־יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר

: dicendo , noster Deus Dominus te misit non , loquens tu

אַתָּה מְדַבֵּר לֹא שְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֵאמֹר

Sed . ibi peregrinandum ad , Ægyptum ingrediamini Non

3 לֹא־תָבֹאוּ מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם: כִּי

dandum ad , nos adversus te incitans Nerijah filius Baruch

בָּרוּךְ בֶּן־נֵרִיָּה מַסִּית אֹתְךָ בָּנוּ לְמַעַן תֵּת

transferendum ad & , nos faciendum mori ad , Chasdim manum in nos

אֹתָנוּ בְיַד־הַכַּשְׂדִּים לְהָמִית אֹתָנוּ וּלְהַגְלוֹת

. Babel nos

אֹתָנוּ בָּבֶל:

Versio VULG. LAT.

16 Gladius, quem vos formidatis, ibi comprehendet vos in terra Ægypti: & fames, pro qua estis soliciti, adhærebit vobis in Ægypto, & ibi moriemini.
17 Omnésque viri, qui posuerunt faciem suam ut ingrediantur Ægyptum, ut habitent ibi, morientur gladio, & fame, & peste: null° de eis remanebit, nec effugiet à facie mali, quod ego afferam
18 super eos. Quia hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel; Sicut conflat° est furor me°, & indignatio mea super habitatores Jerusalem: sic conflabitur indignatio mea super vos, cùm ingressi fueritis Ægyptum, & eritis in jusjurandum, & in stuporem, & in maledictum, & in opprobrium: & nequaquàm ultrà
19 videbitis locum istum. Verbum Domini super vos, reliquiæ Juda; Nolite intrare Ægyptum: scientes scietis quia
20 obtestatus sum vos hodie, Quia decepistis animas vestras: vos enim misistis me ad Dominum Deum nostrum, dicentes; Ora pro nobis ad Dominum Deum nostrum, & juxta omnia quæcunque dixerit tibi Dominus Deus noster, sic annuntia no-
21 bis, & faciemus. Et annuntiavi vobis hodie, & non audistis vocem Domini Dei vestri, super universis pro qui-
22 bus misit me ad vos. Nunc ergò scientes scietis, quia gladio, & fame, & peste moriemini in loco, ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi.

CAP. XLIII.

1 Factum est autem, cùm complêsset Jeremias loquens ad populum universos sermones Domini Dei eorum, pro quibus miserat eum Domin° De° eorum
2 ad illos, omnia verba hæc: Dixit Azarias fili° Osaiæ, & Johanan fili° Caree, & omnes viri superbi, dicentes ad Jeremiam; Mendacium tu loqueris: non misit te Domin° De° noster, dicens; Ne ingrediamini Ægyptum ut
3 habitetis illic. Sed Baruch filius Neriæ incitat te adversûm nos, ut tradat nos in manus Chaldæorum, ut interficiat nos, & traduci faciat in Babylonem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου, καὶ ἀποστραφήσονται (*) ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, ὅτι μέγας ὁ (ξ) θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου, ἣν ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον.
8 Καὶ ἐποίησε Βαρούχ κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ Ἱερεμίας, τοῦ ἀναγνῶναι ἐν τῷ βιβλίῳ τοὺς λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ
9 κυρίου. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει τῷ (ο) ὀγδόῳ τῷ βασιλεῖ Ἰωακεὶμ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ, ἐξεκκλησίασαν νηστείαν κατὰ πρόσωπον κυρίου πᾶς ὁ λαὸς (π) ἐν Ἱερουσαλὴμ,
10 καὶ (ρ) οἶκος Ἰούδα. Καὶ ἀνέγνωσε Βαρούχ ἐν τῷ βιβλίῳ (σ) τοὺς λόγους Ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου, ἐν οἴκῳ Γαμαρίου υἱοῦ Σαφὰν τοῦ γραμματέως, ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν (*) προθύροις πύλης τοῦ οἴκου κυρίου τῆς καινῆς, (τ) καὶ ἐν ὠσὶ παντὸς τοῦ λαοῦ.
11 Καὶ ἤκουσε Μιχαίας υἱὸς Γαμαρίου υἱοῦ Σαφὰν (υ) ἅπαντας τοὺς λόγους κυρίου, ἐκ τοῦ βιβλίου,
12 Καὶ κατέβη εἰς (φ) οἶκον τοῦ βασιλέως, εἰς τὸν οἶκον τοῦ γραμματέως, καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες ἐκάθηντο, Ἐλισαμὰ ὁ γραμματεὺς, καὶ Δαλαίας υἱὸς Σελεμίου, καὶ (χ) Ἰωνάθαν υἱὸς Ἀχοβὼρ, καὶ Γαμαρίας υἱὸς Σαφὰν, καὶ Σεδεκίας υἱὸς Ἀνανίου, καὶ
13 πάντες οἱ ἄρχοντες. Καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς Μιχαίας πάντας τοὺς λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος (*) Βαρούχ εἰς τὰ ὦτα
14 τοῦ λαοῦ. Καὶ ἀπέστειλαν πάντες οἱ ἄρχοντες πρὸς Βαρούχ υἱὸν Νηρίου, τὸν (ψ) Ἰουδὶν υἱὸν Ναθανίου, υἱοῦ (ω) Σελεμίου, υἱοῦ Χουσὶ, λέγοντες, Τὸ (α) χαρτίον ἐν ᾧ σὺ ἀναγινώσκεις ἐν αὐτῷ ἐν ὠσὶ τοῦ λαοῦ, λαβὲ αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρά σου, καὶ ἧκε. Καὶ ἔλαβε Βαρούχ (β) τὸ χαρτίον, καὶ κατέβη πρὸς
15 αὐτούς. Καὶ (γ) εἶπον αὐτῷ, Πάλιν ἀνάγνωθι εἰς τὰ ὦτα ἡμῶν. Καὶ ἀνέγνω Βαρούχ.
16 Καὶ ἐγενήθη ὡς ἤκουσαν πάντας τοὺς λόγους, συνεβουλεύσαντο ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ (δ) εἶπαν, Ἀναγγέλλοντες ἀναγγείλωμεν τῷ βασιλεῖ (*) ἅπαντας τοὺς
17 λόγους τούτους. Καὶ τὸν Βαρούχ ἠρώτησαν, λέγοντες, (ε) Πόθεν ἔγραψας πάντας τοὺς λό-
18 γους τούτους; Καὶ εἶπε Βαρούχ, Ἀπὸ (ζ) στόματος αὐτοῦ ἀνήγγειλέ μοι Ἱερεμίας πάντας τοὺς λόγους τούτους, (η) καὶ ἔγραφον
19 ἐν βιβλίῳ. Καὶ (θ) εἶπον τῷ Βαρούχ, Βάδιζε, καὶ κατακρύβηθι σὺ καὶ Ἱερεμίας, ἄνθρωπος μὴ γνώτω ποῦ ὑμεῖς.
20 Καὶ εἰσῆλθον πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν, (ι) τὸ χαρτίον ἔδωκαν φυλάσσειν ἐν οἴκῳ Ἐλισαμά, καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τούτους.

MS. A. (*) ἀπὸ (ξ) θυμὸς κυρίου, καὶ ἡ ὀργὴ, ἣν ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον. (ο) πέμπτῳ Ἰωακεὶμ βασιλεῖ ἐν (π) εἰς (ρ) ... (σ) λόγους (*) προθύροις οἴκου (τ) εἰς τὰ ὦτα (υ) πάντας (φ) ... (χ) Ναθὰν υἱὸς Ἀχοβὼρ, (*) τοῦ Βαρούχ (ψ) Ἰουδὶν (ω) Σαλαμίου (α) βιβλίον ἐν ᾧ ἀναγινώσκεις (β) ὁ υἱὸς Νηρίου τὸ χαρτίον ... αὐτῷ, καὶ (γ) εἶπαν (δ) εἶπαν, Ἀναγγέλλοντες ἀναγγελοῦμεν (*) ... (ε) Πόθεν (ζ) στόματος ἀνήγγειλεν (η) καὶ ἐγὼ (θ) εἶπαν οἱ ἄρχοντες πρὸς Βαρούχ, Βάδιζε καὶ κρύβηθι σὺ, καὶ Ἱερεμίας, καὶ ἄνθρωπος μὴ γνώτω (ι) βιβλίον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 וּתְהֵי חַרְבָּא דִי אַתּוּן דָחֲלִין מִנַהּ תַּמָן תַּדְבֵּיק יָתְכוֹן בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם וְכַפְנָא דִי אַתּוּן
17 צָפַיִן מִנֵיהּ תַּמָן יַדְבֵּיק בַּתְרֵיכוֹן לְמִצְרַיִם וְתַמָן תְּמוּתוּן: וִיהוֹן כָּל גַּבְרַיָא דְשַׁוִיאוּ יָת אַפֵּיהוֹן לְמֵעַל לְמִצְרַיִם לְאִתּוֹתָבָא תַמָן יִתְקַטְלוּן בְּחַרְבָּא בְּכַפְנָא וּבְמוֹתָנָא וְלָא יְהֵי לְהוֹן
18 שְׁאָר וּמְשֵׁיזֵב מִן קֳדָם בִּישְׁתָא דִי אֲנָא מַיְתֵי עֲלֵיהוֹן: אֲרֵי כְדְנַן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל כְּמָא דְחָל רוּגְזִי וְחֵימְתִי עַל יָתְבֵי יְרוּשְׁלֵם כֵּן יְחוּל רוּגְזִי עֲלֵיכוֹן בְּמֵעַלְכוֹן
19 לְמִצְרַיִם וּתְהוֹן לְמוֹמֵי וּלְצָדוּ וּלְלוּטָא וּלְחִסוּדִין וְלָא תֶחֱזוֹן עוֹד יָת אַתְרָא הָדֵין: גְּזֵירַת פִּתְגָמָא דַיְיָ עֲלֵיכוֹן שְׁאָרָא דְבֵית יְהוּדָה לָא תֵעֲלוּן לְמִצְרַיִם מִידַע תִּדְעוּן אֲרֵי אַסְהֵדִית
20 בְּכוֹן יוֹמָא דֵין: אֲרֵי אַטְעִיתוּן בְּנַפְשָׁתְכוֹן אֲרֵי אַתּוּן שְׁלַחְתּוּן יָתִי לְקֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן
21 לְמֵימַר צַלִי עֲלָנָא קֳדָם יְיָ אֱלָהַנָא וּכְכָל דְיֵימַר יְיָ אֱלָהַנָא כֵּן חַוִי לָנָא וְנַעְבֵּיד: וְחַוֵיתִי
22 לְכוֹן יוֹמָא דֵין וְלָא קַבֵּלְתּוּן לְמֵימְרָא דַיְיָ אֱלָהֲכוֹן וּלְכָל דִי שַׁלְחַנִי לְוָתְכוֹן: וּכְעַן מִידַע תִּדְעוּן אֲרֵי בְּחַרְבָּא בְּכַפְנָא וּבְמוֹתָנָא תְּמוּתוּן בְּאַתְרָא דְאִתְרְעֵיתוּן לְמֵעַל לְאִתּוֹתָבָא תַמָן:

מג

1 וַהֲוָה כַּד שֵׁיצֵי יִרְמְיָה לְמַלָלָא עִם כָּל עַמָא יָת כָּל פִּתְגָמַיָא דַיְיָ אֱלָהֲהוֹן דִשְׁלְחֵיהּ יְיָ אֱלָהֲהוֹן לְוָתְהוֹן יָת כָּל פִּתְגָמַיָא הָאִלֵין:
2 וַאֲמַר עֲזַרְיָה בַּר הוֹשַׁעְיָה וְיוֹחָנָן בַּר קָרֵחַ וְכָל גּוּבְרַיָא רַשִׁיעַיָא אָמְרִין לְיִרְמְיָה שִׁקְרָא אַתְּ מְתַנַבֵּי לָא שַׁלְחָךְ יְיָ אֱלָהַנָא לְמֵימַר לָא
3 תֵעֲלוּן לְמִצְרַיִם לְאִתּוֹתָבָא תַמָן: אֲרֵי בָּרוּךְ בַּר נֵרִיָה מְגָרֵי יָתָךְ בְּנָא בְּדִיל לְמִמְסַר יָתָנָא בִּידָא דְכַסְדָאֵי לְמִקְטַל יָתָנָא וּלְאַגְלָאָה יָתָנָא לְבָבֶל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

16 Et erit, gladius quem vos timetis, apprehendet vos ibi in terra Ægypti, & fames pro qua folliciti estis, ibi consequetur vos in Ægyptum, & ibi mo-
17 riemini. Et omnes viri qui posuerunt faciem suam ut ingrediantur in Ægyptum ad habitandum ibi, occidentur gladio, & fame, & peste: & non erit
18 ex eis remanebit, nec liberabitur à facie mali quod ego adducam super eos. Quia hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Sicut resedit furor meus & indignatio mea super habitatores Jerusalem; sic residebit furor meus su-
19 per vos cùm ingressi fueritis in Ægyptum. Et eritis in jusjurandum, et in desolationem, & in maledictionem, & in opprobria, & non videbitis ultra locum istum. Decrevit Verbum Domini super vos reliquias domus Juda: Non ingrediemini in Ægyptum: sciendo enim scitote, quia contestatus sum vos
20 hodie. Quia decepistis animas vestras: vos enim misistis me ante conspectum Domini Dei vestri; dicentes: Ora pro nobis coram Domino Deo no-
21 stro, & juxta omnia quæ dixerit Dominus Deus noster, sic annuntia nobis, & faciamus. Et annuntiavi vobis hodie, & non obedistis verbo Domini Dei
22 vestri, & omnibus pro quibus misit me ad vos. Et nunc sciendo scitote, quia gladio, & fame, & peste moriemini in loco ad quem vultis intrare ad habitandum ibi.

CAP. XLIII.

1 Et factum est cùm implesset Jeremias loqui cum omni populo omnia verba Domini Dei sui pro quibus miserat eum Dominus Deus eorum ad ipsos [ut loqueretur ad eos] omnia verba hæc.
2 Et dixit Azarias filius Osea, & Johanan filius Caree, & omnes viri impii; dicentes ad Jeremiam: Falsum tu prophetas nobis; non misit te Dominus Deus noster, ut diceres: Ne in-
3 grediamini in Ægyptum ad habitandum ibi. Quia Baruch filius Neriæ incitat te adversus nos, ut tradat nos in manus Chaldæorum ut occidant nos, & transferant nos in Babylonem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Gladius ille quem pertimescitis, illic asse- 16
quetur vos in terra Ægypti; & fames quam
timetis, illuc persequetur vos in Ægyptum
usque; ibique moriemini: Fiétque ut o- 17
mnes ii qui proposuerint ingredi terram Æ-
gypti ad commorandum illic, pereant gla-
dio, fame, ac peste; neque remaneat illis su-
perstes qui evadat malum quod illaturus sum
eis. Sic enim ait Dominus potentissimus 18
Deus Israelis, Quemadmodum requievit ira
& furor meus super cives Jerosolymorum,
ita requiescet furor meus super vos ubi in-
gressi fueritis Ægyptum: & eritis in jusjuran-
dum, stuporem, maledictionem, atque contu-
meliam: nec ampliùs videbitis locum istum,
ait Dominus de vobis, O reliquiæ Judæ. Ne 19
ingrediamini Ægyptum: & scitote me con-
testari vos hodiè, Quòd vos fallitis vosmet- 20
ipsos: misistis enim me ad Dominum Deum
vestrum, dicentes; Ora pro nobis Dominum
Deum nostrum; & quicquid tibi dixerit Do-
minus Deus noster, indica nobis, & exeque-
mur. Indicavi autem vobis hodiè, & non 21
obtemperatis voci Domini Dei vestri, & eo-
rum omnium pro quibus me misit ad vos,
nihil exequimini. Quarè scitote vos gla- 22
dio, fame, ac peste morituros in ea loco
quem ingredi vultis ad commorandum ibi.

CAP. XLIII.

[illegible]

Cumque finem fecisset Jeremia referendi 1
toti populo cunctos sermones Domini Dei
ipsorum, (miserat enim illum Dominus Deus
eorum ad ipsos, ut referret ipsis ejusmodi ser-
mones) Dixit Jezania Hosaiæ filius, & Jo- 2
hannes Corahi filius, omnésque nefarii dixe-
runt Jeremiæ, Mendaciter loqueris; nequa-
quam misit te Dominus Deus noster ut dice-
res nobis, Ne ingrediamini Ægyptũ ad com-
morandum illic: Nam Baruch Neriæ filius 3
te concitat adversùm nos, ut tradat nos in
manum Chaldæorum ad occidendum nos, &
captivos ducendum in Babelem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لعل تقع رحمتهم لوجه الرب ويرجعون من طريقهم الرديه * لان غضب الرب عظيم والرجز
الذي تكلم به الرب على هذا الموضع * وصنع باروخ كلما اوصاه به ارميا * ليقرا في السفر
اقوال الرب في بيت الرب * وصار في السنة الخامسة ليوافيم الملك في الشهر التاسع * جمعوا صياما
ليوم الرب كل الشعب في اورسليم وبيت يهودا * وقرا باروخ في السفر اقوال ارميا في بيت الرب
في بيت عماريو بن صافان الكاتب * في الدار العليا في مداخل بيت الرب الحديث * في اذان
كل الشعب * وسمع ميخا بن عماريو بن صافان جميع اقوال الرب من السفر * ونزل الى بيت
الملك الى بيت الكاتب * واذا هناك جميع الرؤساء جلوسا * اليشاما الكاتب * ودالايس بن
سالاميو * وناثان بن احوبور * وعمارياس بن صافان * وصداقيا بن حنانيا * وجميع الرؤساء
* فاخبرهم ميخا بجميع الاقوال التي سمعها من باروخ القاري في اذان الشعب * وارسل
جميع الرؤساء الى باروخ بن نيريو يودي بن ناثانيو بن صالاميو بن حوسي قايلين
الكتاب الذي قرات فيه في اذان الشعب خذه في يدك وات * فاخذ باروخ بن نيريو
القرطاس في يده ونزل اليهم * فقالوا له اقرا ايضا في اذاننا * وقراه باروخ * وكان
لما سمعوا جميع الاقوال تشاوروا كل واحد مع قريبه وقالوا * نخبرن نخبر الملك
بجميع هذه الاقوال * وسالوا باروخ قايلين * من اين كتبت جميع هذه الاقوال
* فقال باروخ * اخبرني ارميا من فمه بجميع هذه الاقوال * وانا كتبت في السفر * وقال
الرؤساء لباروخ * امض واختف انت وارميا * ولا يعرف انسان اين انتم * ودخلوا الى
الملك الى الدار * ودفعوا الكتاب ليحفظوه في بيت اليشاما * واخبروا الملك بجميع
هذه الاقوال *

Fortasse continget eis misericordia apud 7
Dominum, & retrahent se à via sua ma-
la: nam ira Domini & furor quo lo-
cutus est Dominus contra locum istum,
ingens est. Fecitque Baruch quicquid 8
mandavit ei Jeremia, legendo in eo li-
bello sermones Domini in domo Domini.
Cùm enim factum esset anno quinto Jo- 9
acimi regis, mense nono, ut indicerent
jejunium diei Domini totus populus in
Jerusalem, & domus Judæ; Legit Ba- 10
ruch in eo libello sermones Jeremiæ in
domo Domini, in domo Gamariæ filii
Saphanis scribæ, in atrio superiore, in ve-
stibulis domûs Domini recentioribus, au-
diente universo populo. Audiens autem 11
Micha filius Gamariæ filii Saphanis
cunctos Domini sermones ex eo libello
recitatos, Descendit in ædem Domini, ad 12
domum scribæ; & ecce illic omnes prin-
cipes considentes, Elisama scriba, & Da-
laas filius Selemiæ, Nathan filius Acho-
boris, Gamarias filius Saphanis, & Se-
decia filius Hananiæ, omnésque principes.
Retulitque Micha cunctos sermones 13
quos audierat à Barucho recitante in
auribus populi. Tunc miserunt omnes 14
principes ad Baruchum filium Neriæ, Ju-
din filium Nathaniæ, filii Salamiæ, filii
Chusi, dicentes; Libellum in quo legisti
aud ente populo, tolle manu tuâ, & veni.
Cúmque tulisset Baruch Neriæ filius char-
tam illam manu suâ, & descendisset ad
eos, Dixerunt ei, Lege iterum nobis au- 15
dientibus: legitque Baruch. Cùm autem 16
audissent omnes sermones illos, consilium
inierunt alter cum altero, deinde dixe-
runt; Omninò indicare debemus regi
cunctos hosce sermones. Tum Baruchum 17
interrogaverunt, dicentes, Unde scripsisti
omnes hujusmodi sermones? Respondit 18
Baruch, Dictabat mihi Jeremia ore proprio
cunctos hosce sermones, & ego scribe-
bam in hoc libello. Dixerunt principes 19
ad Baruch, Age, abscondere tu & Jere-
mia, nemóque sciat ubi sitis. Deinde re- 20
gem adeuntes in aulam, deposito ad
asservandum libello in domo Elisamæ,
indicaverunt regi omnes hos sermones.

ירמיה: מד

, virtutum principes omnes & ,Chareach filius Jochanan *audivit* non Et
4 ולא־שמע יוחנן בן־קרח וכל־שרי החילים
.Jehudah terra in *habitandum ad* ,Domini *voce in* populus universus &
וכל־העם בקול יהוה לשבת בארץ יהודה׃
,exercituum principes omnes & ,Chareach filius Jochanan tulit Et
5 ויקח יוחנן בן־קרח וכל־שרי החילים את
quò ,gentibus cunctis de fuerant reversi qui ,Jehudah residuum omne
כל־שארית יהודה אשר־שבו מכל־הגוים אשר
, Viros .Jehudah terra in *peregrinandum* ad *illuc* fuerant expulsi
6 נדחו־שם לגור בארץ יהודה׃ את־הגברים
omnem & ,regis filias & ,*pubem* & ,mulieres &
ואת־הנשים ואת־הטף ואת־בנות המלך ואת־כל־
cum ,laniorum magister Nebuzaradan dimiserat quam animam
הנפש אשר הניח נבוזראדן רב־טבחים את־
,propheta Irmejahu & ,Saphan filio Achicham filio Ghedaljahu
גדליהו בן־אחיקם בן־שפן ואת־ירמיהו הנביא
: Ægypti terram sunt ingressi Et .Nerijahu filio Baruch &
7 ואת־ברוך בן־נריהו׃ ויבאו ארץ מצרים
.Tachpanches ad usque venerunt & : Domini *voce in audierunt* non quia
כי לא שמעו בקול יהוה ויבאו עד־תחפנחס׃
: dicendo ,Tachpanches in Irmejahu ad Domini verbum fuit Et
8 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו בתחפנחס לאמר׃
,*latteraria in* *intrito in* eos *abscondes* & ,grandes lapides tua manu in Sume
9 קח בידך אבנים גדלות וטמנתם במלט במלבן
virorum oculis in ,Tachpanches in ,Parhoh domus *ostio* in quæ
אשר בפתח בית־פרעה בתחפנחס לעיני אנשים
exercituum Dominus dixit Sic : eos ad dices Et .Jehudæorum
10 יהודים׃ ואמרת אליהם כה־אמר יהוה צבאות
regem Nebuchadresar assumam & ,*mittens* ego Ecce : Israel Deus
אלהי ישראל הנני שלח ולקחתי את־נבוכדראצר מלך־
, istos lapides supra ej⁹ thronum ponam & ,meum servum Babel
בבל עבדי ושמתי כסאו ממעל לאבנים האלה
.eos super suum *elegans* tentorium tendet & : abscondi quos
אשר טמנתי ונטה את־שפרורו עליהם׃
: morte ad ,mortem ad quos : Ægypti terram percutiet & ,veniet Et
11 ובאה והכה את־ארץ מצרים אשר למות למות
.gladium ad ,gladium ad quos & : captivitate ad ,captivitate ad quos &
ואשר לשבי לשבי ואשר לחרב לחרב׃
, eas comburet & ,Ægypti deorum domibus in ignem succendam Et
12 והצתי אש בבתי אלהי מצרים ושרפם
quemadmodum ,Ægypti terram *involvet* & : eos captivos ducet &
ושבם ועטה את־ארץ מצרים כאשר־
.pace in inde egredietur & ,suo *indumento* pastor se *involveret*
יעטה הרעה את־בגדו ויצא משם בשלום׃
& : Ægypti terra in quæ ,*Solis domus* statuas conteret Et
13 ושבר את־מצבות בית שמש אשר בארץ מצרים ואת־
.igni in comburet Ægypti deorum domos
בתי אלהי־מצרים ישרף באש׃

CAP. XLIV. מד

habitantes ,Jehudæos omnes erga Irmejahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו אל כל־היהודים הישבים
,Noph in &,Tachpanches in & ,Migdol in *habitantes* , Ægypti terra in
בארץ מצרים הישבים במגדל ובתחפנחס ובנף
Deus exercituum Dominus dixit Sic : dicendo , Pathros terra in &
2 ובארץ פתרוס לאמר׃ כה־אמר יהוה צבאות אלהי
super adduxi quod malum omne vidistis Vos : Israel
ישראל אתם ראיתם את כל־הרעה אשר הבאתי על־
die *desolatio* ipsæ ecce & ,Jehudah urbes omnes super & ,Jerusalaim
ירושלם ועל כל־ערי יהודה והנם חרבה היום
.habitator eis in non & , hac
הזה ואין בהם יושב׃

Versio VULG. LAT.

4 Et non audivit Johanan filius Caree, & omnes principes bellatorum, & univers⁹ popul⁹, vocem Domini, ut manerent in ter-
5 ra Juda. Sed tollens Johanan filius Caree, & universi principes bellatorum, universos reliquiarum Juda, qui reversi fuerant de cunctis Gentib⁹, ad quas fuerant antè dispersi, ut habitarent
6 in terra Juda; Viros, & mulieres, & parvulos, & filias regis, & omnem animam, quam reliquerat Nabuzardan princeps militiæ cum Godolia filio Ahicam filii Saphan, & Jeremiam prophetam, & Baruch filium
7 Neriæ. Et ingressi sunt terram Ægypti, quia non obedierunt voci Domini: & venerunt us-
8 que ad Taphnis. Et factus est sermo Domini ad Jeremiam in
9 Taphnis, dicens; Sume lapides grandes in manu tua, & abscondes eos in crypta, quæ est sub muro latericio in porta domûs Pharaonis in Taphnis, cernentibus viris Judæis: Et dices
10 ad eos; Hæc dicit Domin⁹ exercituum, De⁹ Israel; Ecce ego mittam, & assumam Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum: & ponam thronum ej⁹ super lapides istos, quos abscondi, & statuet solium suum super
11 eos. Veniénsque percutiet terram Ægypti, quos in mortem, in mortem; & quos in captivitatem, in captivitatem: & quos
12 in gladium, in gladium. Et succendet ignem in delubris deorum Ægypti, & comburet ea, & captivos ducet illos: & amicietur terra Ægypti, sicut amicitur pastor pallio suo: & egre-
13 dietur inde in pace. Et conteret statuas dom⁹ Solis, quæ sunt in terra Ægypti: & delubra deorum Ægypti comburet igni.

CAP. XLIV.

1 VErbum, quod factum est per Jeremiam ad omnes Judæos, qui habitabant in terra Ægypti, habitantes in Magdalo, & in Taphnis, & in Memphis, & in terra
2 Phatures, dicens; Hæc dicit Domin⁹ exercituum, De⁹ Israel; Vos vidistis omne malum istud, quod adduxi super Jerusalem, & super omnes urbes Juda: & ecce desertæ sunt hodiè, & non est in eis habitator:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

21 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν Ἰουδὶν, λαβεῖν τὸ χαρτίον. καὶ ἔλαβεν αὐτὸ ἐξ οἴκου Ἐλισαμά· καὶ ἀνέγνω Ἰουδὶν εἰς τὰ ὦτα τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς τὰ (κ) ὦτα πάντων τῶν ἀρχόντων, τῶν ἑστηκότων (λ) περὶ τὸν βασιλέα.
22 Καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν οἴκῳ χειμερινῷ, καὶ ἐσχάρα πυρὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ.
23 Καὶ ἐγενήθη ἀναγινώσκοντος Ἰουδὶν τρεῖς σελίδας καὶ τέσσαρας, ἀπέτεμεν (μ) αὐτὰς τῷ ξυρῷ τοῦ γραμματέως, καὶ (ν) ἔρριπτεν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, (ξ) ἕως ἐξέλιπε πᾶς ὁ χάρτης εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ τῆς ἐσχά-
24 ρας. Καὶ οὐκ (ο) ἐζήτησαν, καὶ οὐ διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ (*) οἱ ἀκούοντες πάντας τοὺς λόγους τούτους.
25 Καὶ (π) Ἐλνάθαν καὶ Γοδολίας (ρ) ὑπέθεντο τῷ βασιλεῖ, πρὸς τὸ (σ) κατακαῦσαι τὸ
26 χαρτίον. Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ (τ) Ἱερεμεὴλ υἱῷ τοῦ βασιλέως, καὶ τῷ Σαραίᾳ υἱῷ (υ) Ἐσριὴλ, συλλαβεῖν τὸν Βαροὺχ, καὶ τὸν
27 Ἱερεμίαν, καὶ κατεκρύβησαν. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν, μετὰ τὸ (φ) κατακαῦσαι τὸν βασιλέα τὸ χαρτίον, πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἔγραψε Βαροὺχ ἀπὸ στόματος
28 Ἱερεμίου, λέγων, Πάλιν λάβε (χ) σὺ χαρτίον ἕτερον, καὶ γράψον (ψ) πάντας τοὺς λόγους, τοὺς ὄντας ἐπὶ τοῦ χαρτίου, οὓς κατ-
29 έκαυσεν ὁ βασιλεὺς Ἰωακείμ. Καὶ ἐρεῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, Σὺ κατέκαυσας τὸ (ω) χαρτίον τοῦτο, λέγων, Διατί ἔγραψας ἐπ' αὐτῷ, λέγων, Εἰσπορευόμενος εἰσπορεύσεται (*) βασιλεὺς Βαβυλῶνος, καὶ (ω) ἐξολοθρεύσει τὴν γῆν ταύτην, καὶ (α) ἐκλείψει ἐπ' αὐτῆς
30 ἄνθρωπος καὶ κτῆνη; Διατοῦτο οὕτως εἶπε κύριος ἐπὶ Ἰωακεὶμ βασιλέα Ἰούδα, Οὐκ ἔσται αὐτῷ καθήμενος ἐπὶ (β) θρόνου Δαυὶδ, καὶ τὸ θνησιμαῖον αὐτοῦ ἔσται ἐῤῥιμμένον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας, καὶ ἐν τῷ
31 παγετῷ τῆς νυκτός· Καὶ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ἐπάξω ἐπ' (γ) αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ γῆν Ἰούδα, πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐλάλησα (δ)
32 πρὸς αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Καὶ ἔλαβε Βαροὺχ χαρτίον ἕτερον, καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτῷ ἀπὸ στόματος Ἱερεμίου ἅπαντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου, οὓς κατέκαυσεν Ἰωακείμ· καὶ ἔτι προσετέθησαν αὐτῷ λόγοι πλείονες, ὡς οὗτοι.

Cum Translatione LATINA.

Et misit rex Judin ad sumen-dum volumen. Et sumpsit illud è domo Elisama: & legit Ju-din in aures regis, & in aures o-mnium principum stantium circa regem. Et rex sedebat in domo (f) hyemali: & focus ad faci-em ejus. Et factum est legente Judin tres pagellas & quatuor, abscidebat illas novacula scribæ, & jaciebat in ignem, qui super arulam, donec deficeret totum volumen in igne, qui super aru-lam. Et (g) non quæsierunt, ne-que sciderūt vestimenta sua rex, & pueri ejus audientes omnia verba hæc. Et Elnathan, & Godolias suggesserunt regi, (h) de comburendo volumine. Et mandavit rex Hieremeel filio re-gis, & Saræ filio Esriel, ut com-prehenderent Baruch, & Hiere-miam: & occultati sunt. Et fa-ctum est verbum Domini ad Hi-eremiam, postquam rex combu-serat volumen, omnes sermones, quos scripserat Baruch ex ore Hieremiæ: dicens; Rursus su-me tu volumen aliud, & scribe omnia verba, quæ erant super vo-lumen, quæ combussit rex Joa-cim: Et dices; Sic dicit Dominus; Tu combussisti volu-men istud, dicens; Quare scri-psisti in eo, dicens; Ingrediens ingredietur rex Babylonis, & exterminabit terram istam, & (i) deficient ab ea homo, & ju-menta? Propterea sic dicit Dominus super Joacim regem Juda; Non erit ei sedens super thronum David: & morticinum ejus erit projectum in æstu diei, & in gelu noctis: Et vi-sitabo super eum, & super ge-nus ejus, & super pueros (k) e-jus: & inducam super eum, & super habitantes Hierusalem, & super terram Juda omnia mala, quæ loquutus sum ad eos, & non audierunt. Et sumpsit (l) Baruch volumen aliud, & scripsit in eo ex ore Hieremiæ o-mnes sermones libri, quos com-busserat Joacim: & præterea additi sunt ei sermones plures, sicut isti.

MS. A. (κ) ὦτα τῶν ἀρχόντων, (λ) πρὸς (μ) αὐτὰ (ν) ἐῤῥίπτει (ξ) ἕως (ο) ἐξεζήτησαν, (*) ἀκούσαντες (π) Νάθαν (ρ) καὶ Γαμαρίας (σ) μὴ κατακαῦσαι τὸ βιβλίον. (τ) Ἱερεμαὴλ (υ) * Ἐσζεὴλ, (φ) ΚΑΥΣΑΙ (χ) ΣΕΑΥΤΩ ΧΑΡΤΙΟΝ (ψ) ἍΠΑΝΤΑΣ (*) βιβλίον (*) ὁ βασιλεὺς (ω) ἐξολοθρεύσει (α) ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς ἄνθρωπον (β) θρόνον (γ) αὐτοὺς, (δ) ἐπ' αὐτοὺς

Cap. 37. Vulg. Lat. ΚΕΦ. μδ'.

1 ΚΑὶ ἐβασίλευσε Σεδεκίας υἱὸς Ἰωσία ἀντὶ (α) Ἰωακεὶμ, ὃν ἐβασίλευσεν Ναβουχοδονόσορ (β) βασιλεύειν τοῦ Ἰούδα.
2 Καὶ οὐκ ἤκουσαν αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου, οὓς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ Ἱερεμίου.

MS. A. (α) Ἰεχονίου, υἱοῦ Ἰωακεὶμ, (β) βασιλεὺς Βαβυλῶνος βασιλεύειν

CAP. XLIV.

ET regnavit Sedecias filius Josiæ (a) pro Joacim; quem constituit regem Nabuchodonosor, ut regnaret in Juda. Et non audierunt ipse, & pueri ejus, & populus terræ, verba Domini, quæ loquutus est in manu Hieremiæ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ולא קביל יוחנן בר קרח וכל רבני חילותא וכל עמא למימרא דיי למתב בארעא דבית
5 יהודה׃ ודבר יוחנן בר קרח וכל רבני חילותא ית כל שארא דבית יהודה דתבו מכל
6 עממיא דאתבדרו לתמן לאתותבא בארעא דבית יהודה׃ ית גבריא וית נשיא וית
טפלא וית בנת מלכא וית כל נפשתא די שבק נבוזר אדן רב קטוליא על גדליה בר
7 אחיקם בר שפן וית ירמיה נביא וית ברוך בר נריה׃ ואתו לארעא דמצרים ארי לא
8 קבילו למימרא דיי ואתו עד תחפנחס׃ והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה
9 בתחפנחס למימר׃ סב עמך אבנין רברבן ותטמרנון בטפיל בנינא די בתרע בית פרעה
10 בתחפנחס לעיני גברין יהודאין׃ ותימר להון כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא
אנא שלח ואדבר ית נבוכדנצר מלכא דבבל עבדי ואשוי ית כורסוהי עיל מן אבניא
11 האלין דטמרית ויגוד ית אפרניה עליהון׃ וייתי ויקטיל ית ארעא דמצרים די למותא
12 למותא ודי לשביא לשביא ודי לחרבא לחרבא׃ ואדליק אשתא בבתי טעות מצראי
ויוקדנון וישבנון וירוקן ית ארעא דמצרים כמא דמתעטיף רעיא ית לבושיה ויפוק
13 מתמן בשלם׃ ויתבר ית קמת בית שמש די בארעא דמצרים וית בתי טעות מצרים
יוקיד בנורא׃

מד

1 פתגם נבואה דהוה עם ירמיה על כל יהודאי דיתבין בארעא דמצרים דיתבין במגדל
2 ובתחפנחס ובמפס ובארע פתרוס למימר׃ כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל אתון
חזיתון ית כל בישתא דאיתיתי על ירושלם ועל כל קרויא דבית יהודה ואנון חרבא
יומא דין ולית בהון יתיב׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non obedivit Johanan filius Caree, et omnes principes exercitus, et omnis populus verbo Domini, ut habitarent in terra domus Juda. Et tulit Johanan filius Caree, & omnes principes exercituum, omnes reliquias domus Juda, quæ reversæ fuerant de omnibus populis ad quos dispersi fuerant, ut habitarent in terra domus Juda. Viros & mulieres, & parvulos, & filias regis, & omnes animas quas dimisit Nabuzardan princeps occidentium cum Godolia filio Ahicam filii Saphan, & Jeremiam prophetam, & Baruch filium Neriæ. Et venerunt in terram Ægypti; quia non obedierunt verbo Domini, & venerunt usque ad Taphnes. Factum est autem verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia in Taphnes; dicens: Tolle tecum lapides grandes, & abscondes eos in junctura ædificii, quæ est in porta domus Pharaonis in Taphnes, ante oculos virorum Judæorum. Et dices ad eos, Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Ecce ego mitto, & tollam Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum, & ponā solium ejus super lapides istos quos abscondi, & extendet tentorium suum super eos. Et veniet & percutiet terram Ægypti; quos in mortem, in mortem; & quos in captivitatem, in captivitatem; & quos in gladium, in gladium. Et succendam ignem in domibus idolorum Ægyptiorum, & comburet eas, & in captivitatem ducet eos: & *spoliabit* terram Ægypti sicut amicitur pastor vestimento suo, & egredietur inde in pace. Et conteret statuas domus Solis, quæ sunt in terra Ægypti, & domos idolorum Ægyptiorum succendet igni.

CAP. XLIV.

VErbum prophetiæ quod factum est ad Hieremiam de omnibus Judæis qui habitant in terra Ægypti, qui habitant in Magdalo, & in Taphnes, & in Memphis, et in terra Phatures; dicendo: Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel, Vos vidistis omne malum quod adduxi super Jerusalem, et super omnes urbes domus Juda; et ipsæ sunt desertæ hodie, et non est in eis habitator;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܐ ܫܡܥ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܩܪܚ ܘܟܠܗܘܢ ܪ̈ܝܫܝ ܚܝܠܐ ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܕܢܬܒܘܢ
ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܘܕܒܪ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܩܪܚ ܘܟܠܗܘܢ ܪ̈ܝܫܝ ܚܝܠܐ ܠܟܠܗ ܫܪܟܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܕܐܫܬܚܪܘ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ : * ܓܒܪ̈ܐ ܘܢܫ̈ܐ ܘܛܠܝ̈ܐ ܘܙܪܥܐ
ܕܡܠܟܘܬܐ : ܟܠܗܝܢ ܢܦ̈ܫܬܐ ܕܫܒܩ ܢܒܘܙܪܕܢ ܪܒ ܩܛܘܠ̈ܐ ܥܡ ܓܕܠܝܐ
ܒܪ ܐܚܝܩܡ ܒܪ ܫܦܢ. ܘܠܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܘܠܒܪܘܟ ܒܪ ܢܪܝܐ. * ܘܐܙܠܘ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܡܛܠ ܕܠܐ
ܫܡܥܘ ܠܩܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܘ ܠܬܚܦܢܚܣ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ
* ܒܬܚܦܢܚܣ ܟܕ ܐܡܪ. * ܣܒ ܒܐܝܕܟ ܟܐܦ̈ܐ ܪ̈ܘܪܒܬܐ. ܘܛܡܪ ܐܢܝܢ ܒܛܝܢܐ ܒܡܠܒܢܐ ܕܒܬܪܥܐ
ܕܒܝܬ ܦܪܥܘܢ ܒܬܚܦܢܚܣ ܠܥܝܢ̈ܝܗܘܢ ܕܓܒܪ̈ܐ ܝܗܘܕܝ̈ܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܐܢܐ ܫܕܪ ܐܢܐ ܘܕܒܪ ܐܢܐ ܠܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ
ܥܒܕܝ. ܘܐܣܝܡ ܟܘܪܣܝܗ ܠܥܠ ܡܢ ܟܐܦ̈ܐ ܗܠܝܢ ܕܛܡܪܬ. ܘܢܪܡܐ ܙܝܢܗ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܢܐܬܐ
ܘܢܡܚܐ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܠܡܘܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܕܠܫܒܝܬܐ ܠܫܒܝܬܐ. ܘܕܠܚܪܒܐ ܠܚܪܒܐ.
* ܘܢܕܠܩ ܢܘܪܐ ܒܒ̈ܬܐ ܕܐܠܗ̈ܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܘܩܕ ܐܢܘܢ ܘܢܫܒܐ ܐܢܘܢ. ܘܢܬܥܛܦ
ܠܐܪܥܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܬܥܛܦ ܪܥܝܐ ܠܡܪܛܘܛܗ. ܘܢܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ ܒܫܠܡܐ. * ܘܢܬܒܪ
ܨܠܡ̈ܐ ܕܒܝܬ ܫܡܫ ܕܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܒ̈ܬܐ ܕܐܠܗ̈ܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܢܘܩܕ ܒܢܘܪܐ.
* ܫܠܡ * ܨܚܚ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܕܢܬܢܒܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝ̈ܐ ܕܥܡܪܝܢ
ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܕܥܡܪܝܢ ܒܡܓܕܘܠ ܘܒܬܚܦܢܚܣ. ܘܒܡܦܝܣ. ܘܒܐܪܥܐ
ܕܦܬܪܘܣ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܚܙܝܬܘܢ ܟܠܗ
ܒܝܫܬܐ ܕܐܝܬܝܬ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܗܐ ܐܢܝܢ ܚܪ̈ܒܢ ܝܘܡܢܐ.
ܘܠܝܬ ܕܥܡܪ ܒܗܝܢ.

Itaque non obtemperavit Johannes Corahi 4
filius,& omnes copiarum duces,totúsque populus voci Domini Dei sui ; ut manerent in
terra Judæ : Sed abduxit Johannes Corahi 5
fili⁹ omnes copiarum duces, & reliquos omnes qui supererant ex familia Judæ, Tam 6
viros & mulieres, quàm pueros & stirpem regiam ; omnes *scilicet* animas quas reliquerat Nebuzardan princeps satellitũ apud Gedaliam filium Ahicami filii Saphanis, Jeremiam quoque prophetam, & Baruchum filiũ
Neriæ ; Abierúntque in terram Ægypti (non 7
enim obtemperârunt voci Domini) & pervenerunt ad Tahphis usque. Fuit autem sermo 8
Domini ad Jeremiam in Tahphis, dicendo ;
Accipe manu tuâ lapides magnos,& abde eos 9
sub argilla in officina lateritia ad ostium domûs Pharaonis in Tahphis,*idque* spectantib⁹
viris Judæ : Et dic eis, Sic ait Domin⁹ po- 10
tentissim⁹ Deus Israelis, Ecce ego mittens adducam Nebuchadnosarem regem Babyloniæ servum meum,collocabítque solium suum super lapides istos quos abdidisti, & portabit
arma sua super eos. Veniens autem percu- 11
tiet terram Ægypti, quosdam ad morté,quosdam ad captivitatem, alios ad gladium : Di- 12
mittétque ignem in ædes deorum Ægyptiorum , & illas comburet, hos autem captivos abducet : amiciétque se terrâ *hac*, quemadmodum amicit se pastor endromide suâ , &
exibit inde cum pace : Confringétque sta- 13
tuam Beth-semesi in terra Ægypti, & ædes deorum Ægyptiorum igne comburet.

CAP. XLIV.

SErmo qui fuit ad Jeremiam à Dómino, ut 1
prophetaret de omnibus Judæis commorantibus in terra Ægypti, & commorantibus in Migdol, in Tahphis, in Mephes, & in terra
Phathros. Ita dicit Dominus potentissimus 2
De⁹ Israelis, Vos vidistis totum illud malum quod adduxi super Jerusalem & super omnes civitates Judæ, cásque esse hodiè desolatas, & nullum extare in eis habitantem ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وارسل الملك يودين لياخذ القرطاس. فاخذه من بيت الصاما. وقراه يودين في اذان الملك
وفي اذان الروساء القيام لدى الملك * والملك جالس في بيت شتوي وكانون نار لوجهه * ولما
اذ قرى يودين ثلث قطع واربعة. قطعها بموسي الكاتب وطرحها في النار التي علي الكانون الي
ان فني كل القرطاس بالنار التي علي الكانون * ولم يطلبوا ولا حرقوا ثيابهم الملك وعبيده جميع
الذين سمعوا هذه الاقوال * وان ناثان وعودوليا وعاماريا سالوا الملك ان لا يحرق السفر * فامر
الملك يارميئيل بن الملك وصارايا بن اسرييل ان يقبضوا علي باروخ وارميا. فاختفيا.
* وكان قول الرب الي ارميا من بعد ما احرق الملك القرطاس الذي فيه
جميع الاقوال التي كتبها باروخ من فم ارميا قايلا *
* خذ لك قرطاسا ايضا واكتب جميع الاقوال التي كانت في القرطاس التي احرقها يواقيم الملك
* وتقول هكذا قال الرب. انت احرقت هذا السفر قايلا. لماذا كتبت فيه قايلا. داخلا يدخل
ملك بابل ويستاصل هذه الارض. ويبيد منها الانسان والبهايم * لاجل هذا هكذا قال الرب الي
يواقيم ملك يهودا. لا يكون له جالس علي كرسي داود. وجسمه يكون مطروحة في حر
في صقيع الليل * واطلع عليه وعلي جنسه وعلي عبيده. واجلب عليهم وعلي سكان اورشليم
وعلي ارض يهودا جميع الشرور التي تكلمت بها عليهم ولم يسمعوا * واخذ باروخ قرطاسا اخر
وكتب فيه من فم ارميا جميع اقوال السفر التي احرقها يواقيم * وزيدت له ايضا اقوال
كثيرة مثل هذه * الفصل الرابع والاربعون *
* وملك صدقيا بن يوسيا عوض ياخونيو بن يواقيم الذي ملكه بختنصر ملك بابل ليملك
علي يهودا * ولم يسمعوا هو وعبيده وشعب الارض. اقوال الرب التي تكلم بيد ارميا

Tunc misit rex Judin ut chartam illam 21
acciperet : accepitque eam de domo Elisamæ, legitque eam Judin audiente rege, & audientibus principibus qui aderant
apud regem. Rex autem sedebat in domo 22
hymali, focusque ignis erat ante ipsum.
Et factum est,cùm legisset Judin tres pa- 23
gellas vel quatuor, ut scinderet eas novaculâ scriptoria, projecere q; ignem foco impositũ, donec consumpta esset tota illa charta igne qui foco superpositus erat :
Potiùs quàm deprecarentur,& lacerarent 24
vestimenta sua rex & servi ejus, omnes videlicet qui audierant ejusmodi sermones. Porrò Nathan, Godalias, & Ga- 25
marias rogaverant regem ne libellũ illum
combureret. Sed rex imperavit Jeramieli 26
filio regis, & Saraæ filio Asrielis, ut caperent Baruchum & Jeremiam ; verùm abdiderant sese.

Et fuit sermo Domini ad Jeremiã, 27
postquã combussisset rex chartam illam in qua erant omnes sermones quos scripserat Baruch ex ore Jeremiæ, dicens ;

Sume tibi denuò chartam, & inscribe 28
cunctos sermones, qui erant in charta
quam combussit Joacim rex : Et dices ; 29
Ita dixit Dominus, Tu combussisti libellum istum, dicens ; Quæ escripsisti in eo, dicens, Certissimè ingredietur rex Babelis, evertetque terram istam : & extinguentur ex ea homines & jumenta? Ic- 30
circo sic dixit Dominus de Joacimo rege Judæ ; Non erit ei qui sedeat super solio Davidis, & cadaver ejus erit abjectum
sub æstu diei & gelu noctis : Et visitabo 31
eum, & stirpem atque servos ipsius ; & inducam super hos & super habitatores Jerusalem,& super terram Judæ, cuncta mala quæ locutus sum contra eos, nec au-
dierunt. Tulit ergò Baruch chartam ali- 32
am, & scripsit in ea ex ore Jeremiæ cunctos libelli sermones quos combusserat Joacim : & adjecti sunt ei præterea multi sermones iis similes.

CAP. XLIV.

Postea regnavit Sedecia Josiæ filius 1
pro Jechonia Joachimi filio, quem constituit regem Bachtonassar rex Babelis, ut
regnaret super Judam. Sed neque is, 2
neque servi ejus, neque terræ populus audierunt sermones Domini quos locutus fuerat per Jeremiam.

ירמיה : מד

..ndum ad , me irritandum ad fecerunt quam , eorum malitiæ faciebus A
3 מפני רעתם אשר עשו להכעסני ללכת
, ipsi eos sciebant nec quos , alienis Diis serviendum ad suffitum
לקטר לעבד לאלהים אחרים אשר לא ידעום המה
,prophetas meos servos omnes vos ad misi Et .vestri patres & ,vos
4 אתם ואבתיכם: ואשלח אליכם את־כל־עבדי הנביאים
verbum faciatis quæso Ne : dicendo ,mittendo & ,surgendo manè
השכים ושלח לאמר אל־נא תעשו את דבר־
inclinaverūt nec ,audierunt non Et .odi quam , hujus abominationis
5 התעבה הזאת אשר שנאתי: ולא שמעו ולא־הטו
Diis suffiendum non ad ,sua malitia à se avertendū ad suā aurem
את־אזנם לשוב מרעתם לבלתי קטר לאלהים
civitatibus in est succensa & ,meus nasus & ,mea ira est effusa Et .alienis
6 אחרים: ותתך חמתי ואפי ותבער בערי
vastitatem ,solitudinem in fuerunt & : Jerusalaim plateis in & ,Jehudah
יהודה ובחצות ירושלם ותהיינה לחרבה לשממה
exercituum Deus Dominus dixit sic nunc Et .hanc diem secundùm
7 כיום הזה: ועתה כה־אמר יהוה אלהי צבאות
ad grande malum facientes vos quid Ad : Israel Deus
אלהי ישראל למה אתם עשים רעה גדולה אל־
,parvulum ,mulierem & virum vobis faciendum excidere ad ,vestras animas
נפשתיכם להכרית לכם איש־ואשה עולל
.residuum vobis faciendū remanere non ad ,Jehudah medio de ,sugentem &
ויונק מתוך יהודה לבלתי הותיר לכם שארית:
Diis suffiendo ,vestrarum manuum factis in me irritandum Ad
8 להכעסני במעשי ידיכם לקטר לאלהים
peregrinandum ad ingredientes vos quam , Ægypti terra in alienis
אחרים בארץ מצרים אשר־אתם באים לגור
,maledictionē in vos existendes ad & , vos succidendum ad , ibi
שם למען הכרית לכם ולמען היותכם לקללה
estis obliti Nunquid .terræ gentibus cunctis in ,opprobrium in &
9 ולחרפה בכל גויי הארץ: השכחתם את־
& , Jehudah regum malorum & ,vestrorum patrum malorum
רעות אבותיכם ואת־רעות מלכי יהודה ואת
malorum & , vestrorum malorum & , ejus uxorum malorum
רעות נשיו ואת רעתיכם ואת רעת
plateis in & , Jehudah terra in fecerunt quæ ,vestrarum uxorum
נשיכם אשר עשו בארץ יהודה ובחצות
non & , hanc diem ad usque sunt attriti Non ? Jerusalaim
10 ירושלם: לא דכאו עד היום הזה ולא
quæ , meis statutis in & ,mea lege in ambularunt nec , timuerunt
יראו ולא־הלכו בתורתי ובחקתי אשר־
dixit sic Ideo .vestrorum patrum facies ad & ,vestras facies ad dedi
11 נתתי לפניכם ולפני אבותיכם: לכן כה־אמר
vos in meas facies ponens ego Ecce : Israel Deus exercituum Dominus
יהוה צבאות אלהי ישראל הנני שם פני בכם
tollam Et .Jehudah omnem succidendum ad & ,malum in
12 לרעה ולהכרית את־כל־יהודה: ולקחתי את־
terram ingrediendum ad suas facies posuerunt qui , Jehudah residuum
שארית יהודה אשר־שמו פניהם לבוא ארץ־
, Ægypti terra in omnes consumentur & ,ibi peregrinandum ad , Ægypti
מצרים לגור שם ותמו כל בארץ מצרים
,magnum ad usque & parvo à ,consumentur fame in gladio in , cadent
יפלו בחרב ברעב יתמו מקטן ועד־גדול
,stuporem in ,execrationem in erunt & : morientur fame in & gladio in
בחרב וברעב ימתו והיו לאלה לשמה
habitantes super visitabo Et .opprobrium in & ,maledictionem in &
13 ולקללה ולחרפה: ופקדתי על היושבים
,gladio in ,Jerusalaim super visitavi quemadmodum , Ægypti terra in
בארץ מצרים כאשר פקדתי על־ירושלם בחרב
.peste in & , fame in
ברעב ובדבר:

Versio VULG. LAT.

3 Propter malitiam, quam fecerunt
ut me ad iracundiam provoca-
rent, & irent ut sacrificarent, &
colerent deos alienos, quos ne-
sciebant & illi, & vos, & patres
4 vestri. Et misi ad vos omnes ser-
vos meos prophetas, de nocte
consurgens, mitténsque & di-
cens; Nolite facere verbum abo-
minationis hujuscemodi, quam
5 odivi. Et non audierunt, nec
inclinaverunt aurem suam, ut
converterentur à malis suis, &
6 non sacrificarent diis alienis. Et
conflata est indignatio mea & fu-
ror meus, & succensa est in ci-
vitatibus Juda, & in plateis Jeru-
salem: & versæ sunt in solitudi-
nem & vastitatem secundùm
7 diem hanc. Et nunc hæc dicit
Dominus exercituum, Deus Israel;
Quarè vos facitis malum gran-
de hoc contra animas vestras, ut
intereat ex vobis vir & mulier,
parvulus & lactens de medio Ju-
dæ, nec relinquatur vobis quid-
8 quam residuum: Provocantes
me in operibus manuum vestra-
rum, sacrificando diis alienis in
terra Ægypti, in quam ingressi
estis ut habitetis ibi: & disper-
eatis, & sitis in maledictionem,
& in opprobrium cunctis gen-
9 tibus terræ? Numquid obliti e-
stis mala patrum vestrorum, &
mala regum Juda, & mala uxo-
rum ejus, & mala vestra, & ma-
la uxorum vestrarum, quæ fece-
runt in terra Juda, & in regio-
10 nibus Jerusalem? Non sunt
mundati usque ad diem hanc:
& non timuerunt, & non ambu-
laverunt in lege Domini, & in
præceptis meis, quæ dedi coram
vobis & coram patribus vestris.
11 Ideò hæc dicit Dominus exerci-
tuum, Deus Israel; Ecce ego po-
nam faciem meam in vobis in
malum: & disperdam omnem
12 Judam. Et assumam reliquias
Judæ, qui posuerunt facies suas
ut ingrederentur terram Ægypti,
& habitarent ibi: & consumen-
tur omnes in terra Ægypti: ca-
dent in gladio & in fame: &
consumentur à minimo usque ad
maximum, in gladio & in fame
morientur: & erunt in jusju-
randum, & in miraculum, & in
maledictionem, & in opprobri-
13 um. Et visitabo super habita-
tores terræ Ægypti, sicut visita-
vi super Jerusalem, in gladio, &
fame, & peste.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς Σεδεκίας τὸν
(γ) Ἰωάχαλ υἱὸν Σελεμίου, καὶ τὸν Σοφονί-
αν υἱὸν (δ) Μαασαίου τὸν ἱερέα πρὸς Ἱερε-
μίαν, λέγων, Πρόσευξαι δὴ περὶ ἡμῶν πρὸς
4 κύριον. Καὶ Ἱερεμίας ἦλθε, καὶ διῆλθε (ε) διὰ
μέσου τῆς πόλεως, καὶ οὐκ ἔδωκαν αὐτὸν (ζ)
εἰς τὸν οἶκον τῆς φυλακῆς. Καὶ δύναμις Φα-
ραὼ ἐξῆλθεν ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ἤκουσαν οἱ
Χαλδαῖοι τὴν ἀκοὴν αὐτῶν, καὶ ἀνέβησαν (η)
5 ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυ-
6 ρίου πρὸς Ἱερεμίαν, λέγων, Οὕτως εἶπε
κύριος, Οὕτως ἐρεῖς πρὸς βασιλέα Ἰούδα
τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σέ, (*) τοῦ ἐκζητῆσαί
με, Ἰδοὺ δύναμις Φαραὼ ἡ ἐξελθοῦσα ὑ-
μῖν εἰς βοήθειαν, ἀποστρέψουσιν εἰς γῆν Αἰ-
7 γύπτου, Καὶ ἀναστρέψουσιν (θ) αὐτοὶ οἱ
Χαλδαῖοι, καὶ πολεμήσουσιν ἐπὶ τὴν πόλιν
ταύτην, καὶ συλλήψονται (*) αὐτήν, καὶ καύσουσιν
8 αὐτὴν ἐν πυρί. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Μὴ
ὑπολάβητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, λέγοντες,
Ἀποτρέχοντες ἀπελεύσονται ἀφ' ἡμῶν οἱ
9 Χαλδαῖοι· ὅτι οὐ μὴ ἀπέλθωσι. Καὶ ἐὰν
πατάξητε πᾶσαν δύναμιν τῶν Χαλδαίων τοὺς
πολεμοῦντας ὑμᾶς, καὶ καταλειφθῶσί τινες
ἐκκεκεντημένοι, ἕκαστος (*) ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ
(ι) οὗτοι ἀναστήσονται, καὶ καύσουσι τὴν πόλιν
10 ταύτην ἐν πυρί. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἀνέβη ἡ
δύναμις τῶν Χαλδαίων (κ) ἀπὸ Ἱερουσα-
λὴμ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως Φαραώ,
11 Ἐξῆλθεν (λ) Ἱερεμίας ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ τοῦ
πορευθῆναι εἰς γῆν Βενιαμίν, τοῦ ἀγοράσαι
12 ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. Καὶ ἐγένετο αὐτὸς
ἐν πύλῃ Βενιαμίν, καὶ ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ
(μ) κατέλυε, Σαρουΐα υἱὸς Σελεμίου, υἱοῦ Ἀνα-
νίου, καὶ συνέλαβε τὸν Ἱερεμίαν, λέγων, Πρὸς
13 τοὺς Χαλδαίους σὺ φεύγεις. Καὶ εἶπε, Ψεῦ-
δος, (ν) οὐκ εἰς τοὺς Χαλδαίους ἐγὼ φεύγω.
καὶ οὐκ (ξ) εἰσήκουσεν αὐτοῦ· καὶ συνέλαβε (ο)
Σαρουΐας τὸν Ἱερεμίαν, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν
14 πρὸς τοὺς ἄρχοντας. Καὶ ἐπικράνθησαν οἱ
ἄρχοντες ἐπὶ Ἱερεμίαν, καὶ ἐπάταξαν αὐ-
τόν, καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν Ἰω-
νάθαν τοῦ γραμματέως, ὅτι ταύτην ἐποίη-
15 σαν εἰς (*) οἰκίαν φυλακῆς. Καὶ ἦλθεν Ἱερε-
μίας εἰς οἰκίαν τοῦ λάκκου, καὶ εἰς τὴν χερέθ,
16 καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλάς. Καὶ ἀπ-
έστειλε Σεδεκίας, καὶ ἐκάλεσεν αὐτόν, καὶ (π)
ἠρώτα αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως εἰπεῖν,
Εἰ ἔστιν ὁ λόγος παρὰ κυρίου; καὶ (ρ) εἶπεν, Ἔ-
στιν· εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος παρα-
17 δοθήσῃ. Καὶ εἶπεν (*) Ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ,
Τί ἠδίκησά σε, καὶ τοὺς παῖδάς σου, καὶ τὸν
λαὸν τοῦτον, ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν
(σ) φυλακῆς;

Et misit rex Sedecias Joachal filium Selemiæ, & Sophoniam filium Maasiæ, sacerdotem, ad Hieremiam, dicens; Ora nunc pro nobis ad Dominum. Et Hieremias venit, & transiit per medium civitatis: & non dederunt eum in domum carceris. Et virtus Pharaonis exiit ex Ægypto: & audierunt Chaldæi famam eorum: & ascenderunt (b) desuper Hierusalem. Et factum est verbum Domini ad Hieremiam, dicens; Sic dixit Dominus; Sic dices ad regem Juda, qui misit ad te ad exquirendum me; Ecce virtus Pharaonis, quæ egressa est vobis in auxilium, revertent in terram Ægypti: Et revertent ipsi Chaldæi, & bellabunt super civitatem hanc, & capient eam, & succendent eam in igne. Quoniam sic dixit Dominus; Ne existimetis animabus vestris, dicentes; Recurrentes abibunt a nobis Chaldæi: quia non abibunt. Et, si percusseritis omnem virtutem Chaldæorum, qui oppugnant vos, & remanserint quidam transfixi, unusquisque in loco suo, illi consurgent, & incendent civitatem hanc in igne. Et factum est, quando ascendit virtus Chaldæorum à Hierusalem à facie virtutis Pharaonis: Egressus est Hieremias de Hierusalem, ut iret in terram Benjamin, ut (c) emeret inde in medio populi. Et factus est in porta Benjamin: & ibi homo, apud quem divertebat, Saruia filius Selemiæ, filii Ananiæ, & comprehendit Hieremiam, dicens; Ad Chaldæos tu fugis. Et dixit, Mendacium: non ad Chaldæos ego fugio. Et non exaudivit eum: & comprehendit Saruia Hieremiam: & introduxit eum ad principes. Et exacerbati sunt principes super Hieremiam, & percusserunt eum, & miserunt eum in domū Jonathan scribæ: quia hanc fecerunt in domum carceris. Et venit Hieremias in domum laci, & in (d) Chereth: & sedit ibi diebus multis. Et misit Sedecias, & vocavit eum: & interrogabat eum rex abscondite, dicendo, Si est verbum à Domino? Et dixit, Est: in manus regis Babylonis traderis. Et dixit Hieremias regi; Quid læsi te, & pueros tuos, & populum istum, quia tu das me in domum carceris?

MS.A. (γ) Ἰωάχαζ (δ) Μασαίου (ε) ἀναμέσον (ζ) εἰς οἶκον (η) ἐπὶ (*) ἐκζητῆσαί (θ) οἱ Χαλδαῖοι, οἱ πολεμοῦντες τὴν γῆν ταύτην, (*) ... (ι) ὅτι αὐτοὶ (κ) ἀπὸ (λ) Ἱερεμίας (μ) κατέλυσεν, Σαρουΐας (ν) ... τοὺς (ξ) ἤκουσεν (ο) Σαρουΐας (*) οἶκον (π) ἐπηρώτησεν αὐτὸν κρυφαίως ... Εἰ ἔστιν λόγος κυρίου; (ρ) εἶπεν αὐτῷ, (*) Ἱερεμίας (σ) τῆς φυλακῆς ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 מן קדם בישתהון דעבדו לארגזא קדמי למהך לאסקא בוסמין למפלח לטעות עממיא
4 דלא ידעונון אתון ואבהתכון: ושלחית לותכון ית כל עבדי נביא מקדים ומשלח
5 למימר לא כען תעבדון ית עסק תועיבתא הדא דרחיקית: ולא קבילו ולא ארכינו
6 ית אודניהון למתב מבישתהון בדיל דלא לאסקא בוסמין לטעות עממיא: וחל רוגזי
וחמתי ודליק בקרויא דבית יהודה ובשוקי ירושלם והואה לחורבא לצדו כיומא הדין:
7 וכען כדנן אמר יי אלהי צבאות אלהא דישראל למה אתון גרמין בישתא רבתא על
נפשתכון לשיצאה לכון גבר ואתא ועלים ויניק מגו בית יהודה בדיל דלא למשבק לכון
8 שארא: לארגזא קדמי בעובדי ידכון לאסקא בוסמין לטעות עממיא בארעא דמצרים
דאתון אתן לאתותבא תמן בדיל לשיצאה לכון ובדיל למהויכון ללוטא ולחסודין
9 בכל עממי ארעא: האתנשיתון ית בישות אבהתכון וית בישות מלכיא דבית יהודה
וית בישות נשוהי וית בישתכון וית בישות נשיכון דעבדו בארעא דבית יהודה ובשוקי
10 ירושלם: לא פסקו עד יומא הדין ולא דחילו ולא הליכו באוריתי ובקימי דיהבית
11 קדמיכון וקדם אבהתכון: בכין כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל הא אנא משוי
12 אפי בכון לבישא ולשיצאה ית כל דבית יהודה: ואסב ית שארא דבית יהודה דשויאו
אפיהון למיעל לארעא דמצרים לאתותבא תמן ויסופון כולהון בארעא דמצרים
יתרמון בחרבא ובכפנא יסופון מזעירא ועד רבא בחרבא ובכפנא ימותון ויהון למומי
13 ולצדו וללוטא ולחסודין: ואסער על דיתבין בארעא דמצרים כמא דאסערית על
ירושלם בחרבא בכפנא ובמותנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propter mala sua quæ fecerunt ut irritarent me, & irent, & adolerent aromata, & servirent idolis populorum, quæ nescierunt ipsi, & vos & patres vestri. Et misi ad vos omnes servos meos prophetas, manè consurgens & mittens; dicendo: Ne faciatis nunc rem abominationis hujus quam abjeci. Et non obedierunt nec inclinaverunt aures suas ut converterentur à malitia sua, ut non adolerent aromata idolis populorum. Et mansit furor meus & ira mea; & succensa est in civitates domus Juda, & in vicos Jerusalem; & factæ sunt in solitudinem, & in desolationem, sicut in die hac. Et nunc hæc dicit Dominus Deus exercituum Deus Israel: Quare vos causa estis mali grandis contra animas vestras, ut consumam ex vobis virum & mulierem, adolescentem, & lactentem de medio domus Juda, ut non remaneant vobis reliquiæ: Irritantes me operibus manuum vestrarum, adolendo aromata idolis populorum in terra Ægypti, quò vos venistis ad habitandum ibi, ut consumam vos, & ut sitis in maledictionem, & opprobria omnibus populis terræ? Nunquid obliti estis malitiæ patrum vestrorum, & malitiæ regum domus Juda, & malitiæ uxorum eorum, & malitiæ vestræ, & malitiæ uxorum vestrarum, quam fecerunt in terra domus Juda, & in vicis Jerusalem? Non cessaverunt usque in diem hanc, nec timuerunt, nec ambulaverunt in lege mea, & in pactis meis quæ posui coram vobis & patribus vestris. Propterea hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel: Ecce ego ponam faciem meam in vobis in malum, ut consumam omnes viros domus Juda. Et tollam reliquias populi domus Juda, quæ posuerunt facies suas ut ingrederentur in terram Ægypti ad habitandum ibi: & consumentur omnes in terra Ægypti, cadent in gladio, & fame consumentur à minimo, usque ad maximum in gladio, & fame morientur, & erunt in jurandum & vastitatem, & in maledictionem, & in opprobria. Et visitabo super eos qui habitant in terra Ægypti, sicut visitavi contra Jerusalem in gladio, & in fame, & in peste.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܛܠ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܘ ܠܡܪܓܙܘܬܢܝ. ܘܐܙܠܘ ܘܣܡܘ ܒܣܡܐ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ
ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܐܢܘܢ ܗܢܘܢ ܘܐܒܗܝܗܘܢ. * ܘܫܕܪܬ ܠܘܬܗܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ
ܢܒܝܐ ܩܕܡܬ ܘܫܕܪܬ ܘܐܡܪܬ. ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ ܨܐܝܬܐ ܗܕܐ ܕܣܢܝܬ. * ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܘܠܐ ܪܟܢܘ
ܐܕܢܗܘܢ ܠܡܬܒ ܡܢ ܒܝܫܬܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܣܝܡܘܢ ܒܣܡܐ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܬܐܫܕ
ܚܡܬܝ ܘܪܘܓܙܝ ܘܝܩܕ ܒܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܫܘܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܗܘܝ ܠܚܘܪܒܐ
ܘܠܫܘܡܡܐ ܐܝܟ ܝܘܡܢܐ. * ܘܗܫܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܠܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ ܠܢܦܫܟܘܢ. ܕܬܘܒܕܘܢ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ
ܘܢܫܐ. ܘܛܠܝܐ ܘܝܢܘܩܐ ܡܢ ܓܘ ܝܗܘܕܐ. ܕܠܐ ܢܫܬܚܪܘܢ ܠܟܘܢ ܫܪܟܐ. *
ܕܡܪܓܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܒܥܒܕܐ ܕܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܡܣܝܡܝܢ ܒܣܡܐ ܠܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܒܐܪܥܐ
ܕܡܨܪܝܢ ܕܥܠܬܘܢ ܠܗ ܠܡܥܡܪ ܬܡܢ. ܕܬܐܒܕܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܠܠܘܛܬܐ ܘܠܚܣܕܐ ܠܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܠܡܐ ܛܥܝܬܘܢ ܒܝܫܬܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܒܝܫܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܘܒܝܫܬܐ ܕܢܫܝܗܘܢ. ܕܥܒܕܘ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܒܫܘܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. * ܘܠܐ ܐܬܕܟܝܘ
ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. ܘܠܐ ܕܚܠܘ ܘܠܐ ܗܠܟܘ ܒܢܡܘܣܝ ܘܒܩܝܡܝ
ܕܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܘܠܐܒܗܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܐܠܗܐ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܐܦܝ ܒܟܘܢ ܠܒܝܫܬܐ. ܘܠܡܘܒܕܘ ܠܟܠܗ ܝܗܘܕܐ
ܠܗܘܢ. * ܘܐܣܒ ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܣܡܘ ܐܦܝܗܘܢ ܠܡܐܬܐ ܠܡܨܪܝܢ ܠܡܥܡܪ
ܬܡܢ. ܘܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ ܢܡܘܬܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܠܘܛܬܐ ܘܠܫܘܡܡܐ
ܘܠܚܣܕܐ. * ܘܐܬܒܥ ܡܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܬܒܥܬ ܡܢ
ܐܘܪܫܠܡ. ܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ.

Propter totum illud crimen quod commi- 3
ferunt irritando me, & eundo thuráque ad-
hibendo diis alienis quos nec ipfi neque ma-
jores eorum cognofcebant. Et *licet* miferim 4
ad eos omnes prophetas, præmiferim atque
prædixerim, Ne perpetretis abominatio-
nem iftam quam odi: Tamen non audierunt 5
neque aurem admoverunt, ut reverterentur
à fceleribus fuis, ne thura adhiberent diis
alienis. Idcirco defæviente irâ & furore meo 6
exarfit ignis in civitatibus Judæ & in plateis
Jerofolymæ, & redactæ funt in vaftitatem &
ftuporem, ut hodie *cernuntur*. Quapropter 7
fic ait Dominus potentiffimus Deus Ifraelis,
Quare tantum crimen perpetratis in vofmet-
ipfos, ut extinguatis à vobis viros & fœmi-
nas, & adolefcentes ac pueros ex Juda, adeo-
que nullum relinquatis vobis veftigium? Me 8
enim irritatis facinore manuum veftrarum,
& adoletis thura diis alienis in terra Ægypti
quam ingreffi eftis ad peregrinandum illic;
ut extinguam vos, & fitis maledictioni &
opprobrio apud omnes terræ populos. Num 9
obliti eftis fceleris patrum veftrorum, fcele-
ris regum Judæ, & fceleris uxorum eorum,
quod perpetraverunt in terra Judæ & in pla-
teis Jerofolymæ: Necdum expiaverunt fe ad 10
hunc ufque diem, neque timuerunt aut colue-
runt me, neque ambulaverunt in lege mea &
fœdere meo quod dedi eis & majoribus eo-
rum? Idcirco fic ait Dominus potentiffimus 11
Deus Ifraelis, Ecce vultu maligno vos re-
fpiciam, ad extinguendum omnes Judæos:
Conterámque reliquias Judæ qui propofue- 12
runt ingredi Ægyptum ad peregrinandum
illic: peribunt enim gladio, fame, & pefte;
& erunt execrationi, ftupori, maledictioni,
atque opprobrio. Et animadvertam in eos 13
qui commorantur in terra Ægypti, quemad-
modum animadverti in Jerofolymam, gladio,
fame, & pefte;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الاصحاح التاسع والعشرون • *وارسل الملك صدقيا يواحال بن سالاميو وصفونيا
بن ماسيا الكاهن الى ارميا قايلا • صل من اجلنا الى الرب * فدخل ارميا وجاز وسط المدينة
ولم يدفعوه الى بيت الحبس * وجيش فرعون خرج من مصر • فسمع الكلدانيون بسماعهم
وصعدوا عن ايروسليم • *وصار قول الرب الى ارميا قايلا •
*هكذا قال الرب • هكذا تقول لملك يهودا الذي ارسل اليك لتطلبني • ها جيش فرعون
الخارج لكم للمعونة يرجعون الى ارض مصر * ويعود الكلدانيون الذين يحاربون هذه
الارض • وياخذوها ويحرقوها بالنار * لان هكذا قال الرب • لا تظنون في نفوسكم قايلين
ان الكلدانيين يسرعون وينصرفون عنكم • لانهم لم يذهبوا * وان ضربتم كل جيش
الكلدانيين الذين يحاربونكم • فيبقى قوم مجروحون كل واحد في موضعه • ان هولاء
يقومون ويحرقون هذه المدينة بالنار * وكان لما صعد جيش الكلدانيين عن ايروسليم
من وجه جيش فرعون * خرج ارميا من ايروسليم ليذهب الى ارض بنيامين • ليبتاع من
هناك في وسط شعبه * وصار هو في باب بنيامين • وكان هناك انسان نزل عنده • وهو صاروييلس
بن سالاميو بن حنانيا • فقبض ارمياء قايلا • الى الكلدانيين انت تهرب * فقال كذب
ليس الى الكلدانيين انا اهرب • فلم يسمع منه • واخذ صاروييلس ارميا وادخله الى
الرؤساء * فتمرمر الرؤساء على ارميا وضربوه وارسلوه الى بيت يوناثان الكاتب • لانهم صيروا
هذا في بيت الحبس * واتى ارميا الى الجب والى ساراب • وجلس اياما كثيرة * فارسل
صدقيا وادعاه وساله سرا • اموجود قول من الرب • فقال له موجود • في ايدي ملك بابل
تدفع * وقال ارميا للملك • ماذا اخطيت بك وبعبيدك وبهذا الشعب لانك انت تدفعني
الى بيت الحبس •

Textus vigefimus nonus.

Mifit autem rex Sedecia Joachalem Sele- 3
miæ filium, & Sephoniam filium Maafiæ
facerdotem ad Jeremiam, dicens; Ora
pro nobis ad Dominum. Porrò ingredie- 4
batur Jeremia, tranfibátque per mediam
urbem, neque pofuerunt eum in domum
carceris. Interim exercitus Pharaonis 5
prodivit ex Ægypto: & cùm audiffent
Chaldæi famam illorum, abfceffeƒunt ab
Jerufalem.

Tum factus eft fermo Domini 6
ad Jeremiam, dicens;

Sic ait Dominus, Ita dices regi Judæ 7
qui mifit ad te ut me requireres; En ex-
ercitus Pharaonis egreffus in auxilium ve-
ftrum, redibunt in terram Ægypti: Et 8
revertentur Chaldæi qui terram hanc op-
pugnant, & capient eam, ignéque combu-
rent. Nam ita dixit Dominus, Ne exi- 9
ftimetis animis veftris, dicentes; Chal-
dæos illicò difceffuros à vobis, nondum
enim abierunt: Et licèt percufferitis to- 10
tum exercitum Chaldæorum qui vos op-
pugnant; tamen remanebunt aliquot vul-
nerati quifque in loco fuo; & hi fur-
gent, & hanc urbem igne comburent.
Factum eft autem ut cùm difceffiffet ex- 11
ercitus Chaldæorum ab Jerufalem propter
*exercitum Pharaonis, *Egrederetur Je-* 12
remia è Jerufalem ut iret in terram Ben-
jaminis ad aliquid inde emendum in me-
dio populi fui. Cúmque fuiffet ipfe ad 13
portam Benjaminis, fuit ibi quidam apud
quem diverterat; (nempe Saruias filius
Selemiæ filii Hananiæ) qui comprehen-
dit Jeremiam, dicens; Ad Chaldæos tu
fugis. Refpondit, Falfum eft, nequa- 14
quam ad Chaldæos ego fugio. Verùm il-
le non acquievit; fed captum Saruias
Jeremiam introduxit ad principes. Tunc 15
indignati principes contra Jeremiam, per-
cufferunt eum, & miferunt in domum Jo-
nathanis fcribæ: hunc enim pofuerant in
domo carceris. Venit ergò Jeremia ad 16
foveam & ad Sereth: cúmque manfiffet
ibi dies multos, Mittens Sedecia advo- 17
cavit eum, & interrogavit eum fecretò
num adeffet fermo à Domino: Cui dixit;
Adeft: in manus regis Babelis tradendus
es. Prætereà dixit Jeremia ad regem, 18
Qua in re læfi te, aut fervos tuos, aut
populum iftum, ut tu tradas me in do-
mum carceris?

ירמיה: מד

ingredientibus , Jehudah residuo superstes & evasor erit non Et
14 ולא יהיה פליט ושריד לשארית יהודה הבאים
,Jehudah terram revertendum ad &,Ægypti terra in ibi peregrinandū ad
לגור־שם בארץ מצרים ולשוב ארץ יהודה
habitandum ad revertendum ad , suam animam elevantes ipsi quam
אשר־המה מנשאים את־נפשם לשוב לשבת
ipsi responderunt Et .evasores nisi revertentur non quia : ibi
15 שם כי לא־ישובו כי אם־פלטים: ויענו את־
eorum uxores suffientes quod scientes , viri omnes Irmejahu
ירמיהו כל־האנשים הידעים כי־מקטרות נשיהם
, magno cœtu stantes mulieres universæ & , alienis Diis
לאלהים אחרים וכל־הנשים העמדות קהל גדול
: dicendo ,Pathros in Ægypti terra in habitantes populus omnis &
וכל־העם הישבים בארץ־מצרים בפתרוס לאמר:
audientes nos non ,Domini nomine in nos ad es locutus quod Verbo
16 הדבר אשר־דברת אלינו בשם יהוה איננו שמעים
est egressum quod , verbum omne faciemus faciendo Sed .te ad
17 אליך: כי עשה נעשה את־כל־הדבר אשר־יצא
, libamina ei libando & ,cœlorum reginæ suffiendo ,nostro ore de
מפינו לקטר למלכת השמים והסך־לה נסכים
nostri principes &,nostri reges ,nostri patres & , nos fecimus sicut
כאשר עשינו אנחנו ואבתינו מלכינו ושרינו
, pane sumus saturati & : Jerusalaim plateis in & , Jehudah urbibus in
בערי יהודה ובחצות ירושלם ונשבע־לחם
cessavimus tunc ex Et .vidimus non malum & , boni fuimus &
18 ונהיה טובים ורעה לא ראינו: ומן־אז חדלנו
:omnibus caruimus,libamina ei libare & , cœlorum reginæ suffire
לקטר למלכת השמים והסך־לה נסכים חסרנו כל
suffientes nos cum Et .sumus consumpti fame in & , gladio in &
19 ובחרב וברעב תמנו: וכי־אנחנו מקטרים
præter nunquid , libamina ei libando & , cœlorum effigie
למלכת השמים ולהסך לה נסכים המבלעדי
ei libandum & , eam effingendum ad , effigies ei fecimus nostros viros
אנשינו עשינו לה כונים להעצבה והסך לה
, viros super ,populum omnem ad Irmejahu dixit Et ? libamina
20 נסכים: ויאמר ירמיהו אל־כל־העם על־הגברים
, verbum ei respondentes , populum omnem super & , mulieres super &
ועל־הנשים ועל־כל־העם הענים אתו דבר
, Jehudah civitatibus in suffivistis quem suffitum Nonne : dicendo
21 לאמר: הלוא את־הקטר אשר קטרתם בערי יהודה
, vestri reges , vestri patres & , vos , Jerusalaim plateis in &
ובחצות ירושלם אתם ואבותיכם מלכיכם
, Dominus est recordatus ipsorum , terræ populus & ,vestri principes &
ושריכם ועם הארץ אתם זכר יהוה
ultrà Dominus poterat non Et ? ejus cor super ascendit &
22 ותעלה על־לבו: ולא־יוכל יהוה עוד
,abominationum facichus à , vestrorum actorum malitiæ facichus à ferre
לשאת מפני רע מעלליכם מפני התועבת
, stuporem in & ,desolationem in vestra terra fuit & : fecistis quas
אשר עשיתם ותהי ארצכם לחרבה ולשמה
Propterea .hanc diem secundùm habitatore absque , maledictionem in &
23 ולקללה מאין יושב כהיום הזה: מפני
non & , Domino peccaveritis quod & , suffiveritis quod
אשר קטרתם ואשר חטאתם ליהוה ולא
, ejus statutis in & , ejus lege in & , Domini voce in audieritis
שמעתם בקול יהוה ובתרתו ובחקתיו
vobis evenit idcirco : ambulaveritis non ejus testimoniis in &
ובעדותיו לא הלכתם על־כן קראת אתכם
.hanc diem secundùm hoc malum
הרעה הזאת כיום הזה:

Versio VULG. LAT.

14 Et non erit qui effugiat, & sit residuus de reliquiis Judæorum, qui vadunt ut peregrinentur in terra Ægypti: & revertantur in terram Juda, ad quam ipsi elevant animas suas ut revertantur, & habitent ibi: non reverten-
15 tur nisi qui fugerint. Responderunt autem Jeremiæ omnes viri, scientes quòd sacrificarent uxores eorum diis alienis, & universæ mulieres, quarum stabat multitudo grandis, & omnis popul⁹ habitantium in terra Ægy-
16 pti in Phatures, dicentes; Sermonem, quem locut⁹ es ad nos in nomine Domini, non audie-
17 mus ex te: Sed facientes faciemus omne verbum quod egredietur de ore nostro, ut sacrificem⁹ reginæ cœli, & libemus ei libamina, sicut fecim⁹ nos, & patres nostri, reges nostri, & principes nostri, in urbib⁹ Juda, & in plateis Jerusalem: & saturati sumus panib⁹, & benè nobis e-
18 rat, malúmque non vidim⁹. Ex eo autem tempore, quo cessavimus sacrificare reginæ cœli, & libare ei libamina, indigem⁹ omnibus, & gladio, & fame con-
19 sumpti sumus. Quòd si nos sacrificam⁹ reginæ cœli, & libam⁹ ei libamina: numquid sine viris nostris fecim⁹ ei placentas, ad colendum eam, & libandum ei
20 libamina? Et dixit Jeremias ad omnem populum, adversùm viros, & adversùm mulieres, & adversùm universam plebem, qui responderant ei verbum, di-
21 cens; Numquid non sacrificium, quod sacrificâstis in civitatibus Juda, & in plateis Jerusalem, vos & patres vestri, reges vestri, & principes vestri, & popul⁹ terræ, horum recordatus est Dominus, & ascendit super
22 cor ejus? Et non poterat Domin⁹ ultrà portare propter malitiam studiorum vestrorum, & propter abominationes quas fecistis: & facta est terra vestra in desolationem, & in stuporem, & in maledictum, eò quòd non sit
23 habitator, sicut est dies hæc. Propterea quòd sacrificaveritis idolis, & peccaveritis Domino, & non audieritis vocem Domini, & in lege, & in præceptis, & in testimoniis ejus non ambulaveritis: idcircò evenerunt vobis mala hæc, sicut est dies hæc.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ ποῦ εἰσιν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ (τ) προφητεύσαντες ὑμῖν, λέγοντες, Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην;
19 Καὶ νῦν (υ) κύριε βασιλεῦ, πεσέτω τὸ ἔλεός μου κατὰ πρόσωπόν σου· καὶ τί ἀποστρέφεις με εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν τοῦ γραμμα-
20 τέως; καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ. Καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐνεβάλοσαν αὐτὸν εἰς οἰκίαν τῆς φυλακῆς, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ἄρτον ἕνα τῆς ἡμέρας, ἔξωθεν οὗ πέσσουσιν, ἕως ἐξέλιπον οἱ ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως. καὶ ἐκάθισεν Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς.

MS.A. (τ) προφητεύσαντες (υ) κύριέ μου βασιλεῦ, πεσέτω δὴ τὸ

Cap. 38. ΚΕΦ. με'.
1 Vulg. Lat. ΚΑὶ ἤκουσε Σαφανίας υἱὸς Νάθαν, καὶ Γοδολίας υἱὸς Πασχὼρ, καὶ Ἰωάχαλ υἱὸς Σελεμίου, τοὺς λόγους οὓς (*) Ἱερε-
2 μίας ἐλάλει ἐπὶ τὸν λαὸν, λέγων, Οὕτως εἶπε κύριος, Ὁ κατοικῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἀποθανεῖται ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν λιμῷ· καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς Χαλδαίους, ζήσεται, καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς
3 (α) εὕρημα, καὶ ζήσεται. Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, Παραδιδομένη παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ (β) συλλήψεται
4 αὐτήν. Καὶ (γ) εἶπον τῷ βασιλεῖ, Ἀναιρεθήτω (*) δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, (δ) ὅτι αὐτὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τῶν (ε) πολεμούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει, καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ, λαλῶν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους· ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρησμολογεῖ εἰρήνην τῷ (ζ) λαῷ τούτῳ,
5 ἀλλ' ἢ πονηρά. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, Ἰδοὺ αὐτὸς ἐν (η) χερσὶν ὑμῶν· ὅτι οὐκ
6 ἠδύνατο ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτούς. Καὶ ἔρριψαν αὐτὸν εἰς (θ) λάκκον Μελχίου υἱοῦ τοῦ βασιλέως, ὃς ἦν ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς, καὶ ἐχάλασαν αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον, καὶ ἐν τῷ λάκκῳ οὐκ ἦν ὕδωρ, ἀλλ' ἢ βόρ-
7 βορος, καὶ ἦν ἐν τῷ βορβόρῳ. Καὶ ἤκουσεν Ἀβδεμέλεχ ὁ Αἰθίοψ, καὶ αὐτὸς ἐν οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἔδωκαν Ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον· καὶ ὁ βασιλεὺς ἦν ἐν τῇ (*) πύ-
8 λῃ Βενιαμίν, Καὶ ἐξῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐλάλησε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εἶπεν,
9 Ἐπονηρεύσω, ἃ ἐποίησας τοῦ ἀποκτεῖναι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἀπὸ προσώπου τοῦ λιμοῦ, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἔτι ἄρτοι ἐν τῇ πόλει.
10 Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀβδεμέλεχ, λέγων, Λάβε εἰς (ι) τὰς χεῖράς σου ἐντεῦθεν τριάκοντα ἀνθρώπους, καὶ ἀνάγαγε αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκκου, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ.

MS.A. (*) ἐλάλησεν Ἱερεμίας ἐπὶ (α) εὕρημα. Ὅτι οὕτως (β) συλλήψεται (γ) εἶπαν (*) ὁ ἄνθρωπος (δ) ὅτι ἐκλύει (ε) πολεμιστῶν τῶν καταλειμμένων ἐπὶ τῷ (ζ) λαῷ, ἀλλ' ἢ (η) ταῖς χερσὶν (θ) τὸν λάκκον (*) αὐλῇ (ι) χεῖρά σου ἐκ ἐντεῦθεν

Et ubi sunt prophetæ vestri qui prophetabant vobis, dicentes; Quia non veniet rex Babylonis super terram hanc? Et (v) nunc, domine rex, procidat misericordia mea ad faciem tuam. Et quid reddire me facis in domum Jonathan scribæ? & non moriar ibi. Et præcepit rex, & miserunt eum in domum carceris: & dederunt ei panem unum die de foris, ubi panem faciebant; donec defecerunt panes de civitate. Et sedit Hieremias in atrio carceris.

CAP. XLV.

ET audivit Saphatias filius Nathan, & Godolias filius Phaschor, & Joachal filius (a) Selemiæ, verba, quæ Hieremias loquebatur ad populum, dicens; Sic dixit Dominus. (b) Habitans in civitate ista morietur in gladio, & in (c) fame: & qui egreditur ad Chaldæos, vivet, & erit anima ejus in inventum, & vivet. Quoniam sic dixit Dominus; Tradenda tradetur civitas hæc in manus virtutis regis Babylonis, & capiet eam. Et (d) dixerunt regi, Occidatur nunc homo iste: quia ipse dissolvit manus hominum bellantium, qui remanserunt in civitate, & manus universi populi, loquens ad eos juxta verba hæc. Homo enim iste non (e) vaticinatur pacem populo huic, sed mala. Et dixit rex, Ecce ipse in manibus vestris. Non enim poterat rex adversùs eos. (f) Et projecerunt eum in lacum Melchiæ filii regis, qui erat in atrio carceris: & demiserunt (g) eum in lacum: & in lacu non erat aqua, sed lutum: & fuit in luto. Et audivit Abdemelech Æthiops, & ipse in domo regis, quia dederant Hieremiam in lacum: et rex erat in porta Benjamin: Et egressus est ad eum, et loquutus est ad regem, et dixit; (i) Maleficisti, quæ fecisti, interficiendo hominem istum à facie famis: quoniam non sunt amplius panes in civitate. Et mandavit rex Abdemelech, dicens; Tolle in manus tuas hinc triginta homines, et educ eum è lacu, ut non moriatur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ולא יהי שאר ומשיזיב לשארא דבית יהודה דאתן לאתותבא תמן בארעא דמצרים
ולמתב בארעא דבית יהודה דאנון מטען ית נפשהון למתב למיתב תמן ארי לא יתובון
15 אלהין משיזבין: ואתיבו ית ירמיה כל גבריא דידעין ארי מסקן בוסמין נשיהון לטעות
עממיא וכל נשיא דקימן קהלא רבא וכל עמא דיתבין בארעא דמצרים בפתרוס
16 למימר: פתגמא דמלילתא עמנא בשמא דיי לית אנחנא צבן לקבלא מנך: ארי מעבד
17 נעביד ית כל פתגמא דנפק מפומנא לאסקא בוסמין לכוכבת שמיא ולנסכא לה
נסכין כמא דעבדנא אנחנא ואבהתנא מלכנא ורברבנא בקרויא דבית יהודה ובשוקי
18 ירושלם והוינא סבעין לחמא והוינא שלן שליוא ובישתא לא חזינא: ומן עדן
דאתמנענא לאסקא בוסמין לכוכבת שמיא ולנסכא לה נסכין חסרנא כולא ובחרבא
19 ובכפנא ספנא: וארי אנחנא מסקן בוסמין לכוכבת שמיא ומנסכן לה נסכין הבר
20 מגברנא עבדנא לה כרדיטין לטעותא ומנסכן לדה נסכין: ואמר ירמיה לכל עמא
21 לגבריא ולנשיא ועל כל עמא דמתיבין יתיה פתגמא למימר: הלא ית בוסמניא
דאסקתון בקרויא דבית יהודה ובשוקי ירושלם אתון ואבהתכון מלכיכון ורברביכון
22 ועמא דארעא יתהון דכר יי וגלי קדמוהי: ולא הות רעוא קדם יי עוד דלא למשבק מן
קדם בישות עובדיכון מן קדם תועבתא דעבדתון והות ארעכון לחורבא ולצדו וללוטא
23 מבלי יתיב כיומא הדין: מן קדם דאסקתון בוסמין ודחבתון קדם יי ולא קבלתון
למימרא דיי ובאוריתיה ובקימוהי ובסהדותיה לא הלכתון על כן ערעת יתכון בישתא
הדא כיומא הדין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nec erit reliquus nec superstes reliquiis domus Juda, quæ veniunt ad habitandum ibi in terra Ægypti: & ut revertantur in terram dom⁹ Juda, quò ipsi decipiunt animas suas ut revertantur & habitent illic; quia non revertentur nisi qui liberati fuerint. Et responderunt Jeremiæ omnes viri qui sciebant quòd adolerent uxores suæ aromata idolis populorum, & universæ mulieres quarum stabat multitudo magna, & omnis populus habitantium in terra Ægypti, in Phatures; dicentes: Verbum quod locutus es nobiscum in nomine Dñi, nolum⁹ suscipere à te. Sed faciendo faciemus omne verbum quod egredietur de ore nostro, ad adolendum aromata syderi cœli, & ad libandum ei libamina, sicut jam fecimus nos & patres nostri, & reges nostri, & principes nostri in urbibus domus Juda, & in vicis Jerusalem, & saturati sumus pane, & fuimus abundantes abundantia, & malum non vidimus. Ex eo autem tempore quo cessavimus adolere aromata syderi cœli, & libare ei libamina; indiguimus omnibus; & gladio, & fame consumpti sumus. Quod si adolemus aromata syderi cœli, & libamus ei libamina, nunquid sine viris nostris facimus ei placentas, idolo [inquam,] & libam⁹ ei libamina? Et dixit Jeremias omni populo, viris & mulieribus, & omni populo qui responderat ei verbum; dicendo: Nónne aromatum quæ adolevistis in civitatibus domus Juda, & in vicis Jerusalem, vos & patres vestri, & reges vestri, & principes vestri, & populus terræ, eorum recordatus est Dñs, & nota sunt coram eo? Et non placuit ultrà Dño, ut remitteret, propter malitiam operum vestrorum, & propter abominationes quas fecistis. Et fuit terra vestra in desolationem et vastitatem, et in maledictionem absque habitatore, sicut in die hac. Propter id quod adolêstis aromata; et quia peccâstis coram Domino, et non obedîstis verbo Domini; et in lege ejus et in pactis ejus, et in testimoniis ejus non ambulâstis: propterea evenit vobis malum hoc, sicut est dies hæc.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Adeóque non erit qui evadat aut superstit è reliquiis Judæ ingredientibus ad commoran- 14
dum ibi in terra Ægypti: & in terram Judæ, quò isti sibi persuadent se redituros, redeundo nequaquam redibunt nisi pauci. Re- 15
spondentes autem dixerunt Jeremiæ omnes viri qui sciebant uxores suas adolere thura diis alienis, & omnes mulieres quæ magno cœtu astabant, totúsque populus qui degebant in terra Ægypti & in Phathros; Dixe- 16
runt inquam, illi; Sermonem quem nobis retulisti nomine Domini, non recipiemus à te:
Sed faciemus omnem sermonem qui egressus 17
est ex ore nostro, adolendo thura exercitui cœlesti, & libando ei libamina, quemadmodum fecimus nos & majores nostri, reges ac principes nostri in civitatibus Judæ & in plateis Jerosolymorum. Tum enim saturabamur pane, fœlices eramus, nec ullum malum experiebamur: Jam verò ex quo cessavimus 18
adolere exercitui cœlesti, eique libare libamina; omnium rerum facti sumus indigi, & gladio ac fame consumpti. Respondérunt 19
quoque mulieres omnes, ac dixerunt; Quando nos thura adolebam' reginæ cœli, & libabamus ei libamina, non absque maritis nostris fecimus ei lagana & libavimus ei libamina.
Dixit autem Jeremia toti populo viris atque 20
mulieribus, toti turbæ quæ talibus eum verbis allocuta fuerat; Illius aromatû suffitûs quem 21
adolevistis in civitatibus Judæ & plateis Jerosolymorû, vos & majores vestri, & reges ac principes vestri, terræque populus; illiusmet recordatus est Dñs, ejusque animo subiit:
Cúmque non posset Dominus ampliùs con- 22
donare vobis propter nequitiam facinorum vestrorum, & propter abominationem quam fecistis, fuit terra vestra stupori, maledictioni, atque vastitati, habitatoribus exhausta, ut est hodie. Eò quòd thus adolevistis, & pecca- 23
vistis in Dominum, non obtemperâstis voci Domini, & secundùm legem, fœdus, & testimonia ejus non ambulâstis, idcirco assecutum est vos tale malum quale est hodiernum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فاين هم انبياوكم الذين يتنبون لكم قايلين ان ملك بابل لا ياتي على هذه الارض
*والان يا سيدي الملك لتسقط رحمتي لوجهك ولا تردني الى بيت يوناثان الكاتب ولا اموت
هناك *وامر الملك فالقوه في بيت الحبس واعطوه خبز واحد كل يوم من الخارج من الخ
بازين الى ان فني الخبز من المدينة *وجلس ارميا في دار الحبس

الفصل الخامس والاربعون

*وسمع صافانياس بن ناثان وجودولياس بن فسحور ويواخال بن سالاميو الاقوال التي تكلم
بها ارميا على الشعب قايلا *هكذا قال الرب الساكن في هذه المدينة يموت بالسيف
والجوع *والخارج الى الكلدانيين يعيش ويصير نفسه في الوجود *لان هكذا قال الرب
مدفوعه تدفع هذه المدينة الى ايدي جيش ملك بابل وياخذوها *فقالوا للملك ليقتل
ذلك الانسان *لانه يرخي ايدي الناس المحاربين المتبقين في المدينة وايدي جميع
الشعب اذ يتكلم معهم بمثل هذه الاقوال *لان هذا الانسان لا يخبر بسلامة لهذا الشعب
لكن بشرور *فقال الملك ها هو في ايديكم لان الملك لم يقدر لهم *فطرحوه في جب
ملشيو بن الملك الذي هو في دار الحبس ودلوه الى الجب ولم يكن في الجب ماء
حماه وكان في الحماه *وسمع ابداملاخ الكوشي وهو في بيت الملك انهم دفعوا
الى الجب وكان الملك في دار بنيامين *خرج اليه وتكلم مع الملك وقال *اسات الذي
صنعته لتقتل هذا الانسان من وجه الجوع لانه ليس خبز موجود في المدينة
*فامر الملك ابداملاخ قايلا خذ بيدك من هاهنا ثلثين انسانا واصعد من الجب
لكيلا يموت

* *ubinam sunt prophetæ vestri qui prophe-* 19
tant vobis, dicentes; Regem Babelis nequaquam venturum contra terram istam?
Nunc itaque O domine mi rex, contingat 20
mihi misericordia apud te, & ne me remittas in domum Jonathanis scribæ, ne moriar illic. *Quare jubente rege con-* 21
jecerunt eum in domum carceris, & dabant ei panem unum singulis diebus ab extra (non enim coquebant panem in carcere) donec defecisset panis ab urbe: mansitque Jeremia in atrio carceris.

CAP. XLV.

* *Cùm autem audiisset Sephanias filius* 1
Nathanis, Godolias filius Phashoris, & Joachal filius Selamiæ sermones quos locutus fuerat Jeremia contra populum, dicens; Ita dixit Dominus; Qui man- 2
serit hac in urbe, gladio vel fame peribit: qui autem exierit ad Chaldæos, hujus anima vivet & superstes erit. Nam ita 3
dixit Dominus, Certissimè tradetur hæc urbs in manus exercitûs regis Chaldæorum, & capient eam: Dixerunt 4
ad regem, Occidatur hujusmodi homo, quia remittit manus hominum bellatorum qui reliqui sunt in urbe, & manus totius populi, alloquendo eos hujuscemodi sermonibus: quandoquidem is homo nullam huic populo pacem, sed mala prædicit: Dixit rex; Ecce in 5
manibus vestris est: rex enim non potuit resistere eis. Itaque conjecerunt eum in 6
lacum Melchiæ filii regis, qui est in atrio carceris, demittentes eum in lacum: in eo autem lacu non erat aqua, sed lutum fœtidum: erat igitur in luto fœtido. Au- 7
diens autem Abdemelech Æthiops (& is erat in domo regia) conjectum fuisse Jeremiam in lacum: dum esset rex in atrio Benjaminis, Adivit eum; & re- 8
gem allocutus dixit; Delinquis in eo 9
quod agis, hominem istum fame enecando, cùm non extet ampliùs panis in urbe.
Tunc præcepit rex Abdemelecho, dicens; 10
Ducito istinc manu tuâ triginta homines, eúmque è lacu extrahito, ne moriatur.

ירמיה : מה

: mulieres universas ad & , populum omnem ad Irmejahu dixit Et
24 ויאמר ירמיהו אל־כל־העם ואל כל־הנשים
Ægypti terra in qui , Jehudah omnis Domini verbum Audite
שמעו דבר־יהוה כל־יהודה אשר בארץ מצרים:
: dicendo , Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
25 כה־אמר יהוה־צבאות אלהי ישראל לאמר
vestris manibus *in* & , vestro ore *in* estis *locutæ &* , vestræ uxores & , Vos
אתם ונשיכם ותדברנה בפיכם ובידיכם
vovimus quæ , nostra vota faciemus Faciendo : dicendo , implestis
מלאתם לאמר עשה נעשה את־נדרינו אשר נדרנו
: libamina ei *libandum ad* & , cœlorum *opificio suffiendum ad*
לקטר למלכת השמים ולהסך לה נסכים
fecistis faciendo & , vestra vota confirmastis confirmando
הקים תקימנה את־נדריכם ועשה תעשינה
Jehudah omnis Domini verbum audite Ideò .vestra vota
26 את־נדריכם: לכן שמעו דבר־יהוה כל־יהודה
, magno meo nomine in juravi ego Ecce : Ægypti terra in *habitatores*
הישבים בארץ מצרים הנני נשבעתי בשמי הגדול
omnis ore in vocatum meum nomen ultra erit si , Dominus dixit
אמר יהוה אם־יהיה עוד שמי נקרא בפי כל־
terra omni in DEUS Dominus *Vivens* : dicentis , Jehudah viri
איש יהודה אמר חי־אדני יהוה בכל־ארץ
: bonum in non & , malum in eos super *vigilans* ego Ecce .Ægypti
27 מצרים: הנני שקד עליהם לרעה ולא לטובה
, gladio in Ægypti terra in qui , Jehudah *vir omnis* consumetur &
ותמו כל־איש יהודה אשר בארץ־מצרים בחרב
terra è revertentur gladii evasores Et .*eos consumendum ad usque* , fame in &
28 וברעב עד־כלותם: ופליטי חרב ישבון מן־ארץ
residuum omne scient Et .*numeri viri* Jehudah terram Ægypti
מצרים ארץ יהודה מתי מספר וידעו כל־שארית
verbum , ibi peregrinandum ad , Ægypti terram in *ingredientes* , Jehudah
יהודה הבאים לארץ־מצרים לגור שם דבר־
, Dominus ait , signum vobis hoc Et .*ipsis ab & me à* , *stabit* cujus
29 מי יקום ממני ומהם: וזאת־לכם האות נאם־יהוה
quia , sciatis ut : isto loco in vos *super* ego *visitans* quòd
כי־פקד אני עליכם במקום הזה למען תדעו כי
Sic .malum in vos super mea verba confirmabuntur confirmando
30 קום יקומו דברי עליכם לרעה: כה
, Ægypti regem Chophrah Parhoh *dans* ego Ecce : Dominus dixit
אמר יהוה הנני נתן את־פרעה חפרע מלך־מצרים
sicut , ejus animam quærentium manum in & , ejus inimicorum manum in
ביד איביו וביד מבקשי נפשו כאשר
Nebuchadresar manum in Jehudah regem Sidchijahu tradidi
נתתי את־צדקיהו מלך־יהודה ביד נבוכדראצר
.ejus animam quærentis & , sui inimici Babel regis
מלך־בבל איבו ומבקש נפשו:

CAP. XLV. מה

Baruch ad propheta Irmejahu est locutus quod Verbum
1 הדבר אשר דבר ירמיהו הנביא אל־ברוך
ore ex libro *super* hæc verba *ipso scribendo in* , Nerijah filium
בן־נריה בכתבו את־הדברים האלה על־ספר מפי
regis Josijahu filii Jehojachim quarto anno in Irmejahu
ירמיהו בשנה הרבעית ליהויקים בן־יאשיהו מלך
, Israel Deus Dominus dixit Sic : dicendo , Jehudah
2 יהודה לאמר: כה־אמר יהוה אלהי ישראל
addidit quoniam , mihi nunc Væ : Dixisti .Baruch te Ad
3 עליך ברוך: אמרת אוי־נא לי כי־יסף
requiem & , meo gemitu in laboravi , meum dolorē super *mœrorem* Domin'
יהוה יגון על־מכאבי יגעתי באנחתי ומנוחה
.inveni non
לא מצאתי:

Versio VULG. LAT.

24 Dixit autem Jeremias ad omnem
populum, & ad universas mulie-
res ; Audite verbum Domini o-
mnis Juda, qui estis in terra Æ-
25 gypti : Hæc inquit Dominus
exercituum, Deus Israel, dicens ;
Vos, & uxores vestræ, locuti e-
stis ore vestro, & manibus ve-
stris implestis, dicentes ; Facia-
mus vota nostra, quæ vovimus,
ut sacrificemus reginæ cœli, &
libemus ei libamina : implestis
vota vestra, & opere perpetrastis
26 ea. Ideò audite verbum Domi-
ni, omnis Juda, qui habitatis in
terra Ægypti : Ecce ego juravi
in nomine meo magno, ait Do-
minus ; quia nequaquàm ultrà
vocabitur nomen meum ex ore
omnis viri Judæi, dicentis ; Vivit
Domin' Deus in omni terra Æ-
27 gypti. Ecce ego vigilabo su-
per eos in malum, & non in bo-
num : & consumentur omnes vi-
ri Juda, qui sunt in terra Ægy-
pti, gladio & fame, donec peni-
28 tùs consumantur. Et qui fuge-
rint gladium, revertentur de ter-
ra Ægypti in terram Juda viri
pauci : & scient omnes reliquiæ
Juda ingredientium terram Æ-
gypti, ut habitent ibi, cujus ser-
mo compleatur, meus, an illo-
29 rum. Et hoc vobis signum, ait
Dominus, quòd visitem ego su-
per vos in loco isto : ut sciatis
quia verè complebuntur sermo-
nes mei contra vos in malum.
30 Hæc dixit Dominus ; Ecce ego
tradam Pharaonem Ephree re-
gem Ægypti in manu inimico-
rum ejus, & in manu quærentium
animam illius : sicut tradidi Se-
deciam regem Juda in manu Na-
buchodonosor regis Babylonis
inimici sui, & quærentis animam
ejus.

CAP. XLV.

1 VErbum, quod locutus est Je-
remias propheta ad Baruch fili-
um Neriæ, cùm scripsisset verba
hæc in libro ex ore Jeremiæ, an-
no quarto Joakim filii Josiæ re-
2 gis Juda, dicens ; Hæc dicit
Dominus Deus Israel ad te, Ba-
3 ruch ; Dixisti ; Væ misero mi-
hi, quoniam addidit Dominus
dolorem dolori meo : laboravi
in gemitu meo, & requiem non
inveni.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Καὶ ἔλαβεν Ἀβδεμέλεχ τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως τὴν
ὑπόγαιον, καὶ ἔλαβεν ἐκεῖθεν παλαιὰ ῥάκη
καὶ παλαιὰ σχοινία, καὶ ἔρριψεν αὐτὰ πρὸς
12 (*) Ἱερεμίαν εἰς τὸν λάκκον. Καὶ εἶπε, Ταῦτα
θὲς ὑποκάτω τῶν σχοινίων. καὶ ἐποίησεν (**) Ἱε-
13 ρεμίας οὕτως. Καὶ εἵλκυσαν αὐτὸν (κ) τοῖς
σχοινίοις, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ λάκ-
κου. καὶ ἐκάθισεν (λ) Ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ
14 τῆς φυλακῆς. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς,
καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν εἰς οἰ-
κίαν (μ) ἀσελεισήλ, τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου· καὶ
εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ἐρωτήσω σε
λόγον, καὶ (ν) μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆ-
15 μα. Καὶ εἶπεν Ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ,
Ἐὰν ἀναγγείλω σοι, οὐχὶ (ξ) θανάτῳ με
θανατώσεις; καὶ ἐὰν συμβουλεύσω σοι,
16 οὐ μὴ (ο) ἀκούσῃς μου; Καὶ ὤμοσεν αὐτῷ
ὁ βασιλεὺς, λέγων, Ζῇ κύριος, ὃς ἐποί-
ησεν ἡμῖν τὴν ψυχὴν ταύτην, εἰ ἀποκτενῶ
σε, καὶ εἰ (π) δώσω σε εἰς χεῖρας τῶν ἀν-
17 θρώπων τούτων. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἱερε-
μίας, Οὕτως εἶπε κύριος, Ἐὰν ἐξελθὼν
ἐξέλθῃς πρὸς ἡγεμόνας βασιλέως Βαβυ-
λῶνος, (ρ) ζήσεται ἡ ψυχή σου, καὶ ἡ πόλις
αὕτη οὐ μὴ κατακαυθῇ ἐν πυρὶ, καὶ ζήσῃ
18 σὺ καὶ ἡ οἰκία σου. Καὶ ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς,
(σ) δοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας
(τ) τῶν Χαλδαίων, καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν
19 πυρὶ, καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς. Καὶ εἶπεν ὁ
βασιλεὺς τῷ Ἱερεμίᾳ, Ἐγὼ λόγον ἔχω
τῶν Ἰουδαίων τῶν πεφευγότων πρὸς τοὺς Χαλ-
δαίους, μὴ δῶσιν με εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ
20 καταμωκήσονταί μου. Καὶ εἶπεν Ἱερε-
μίας, Οὐ μὴ (υ) παραδῶσίν σε· ἄκουσον τὸν λό-
γον κυρίου, ὃν ἐγὼ λέγω πρὸς σὲ, καὶ
βέλτιον ἔσται σοι, καὶ ζήσεται ἡ ψυχή σου.
21 Καὶ εἰ μὴ (φ) θέλεις σὺ ἐξελθεῖν, οὗτος ὁ
22 λόγος ὃν ἔδειξέ μοι κύριος· Καὶ ἰδοὺ
πᾶσαι αἱ γυναῖκες αἱ καταλειφθεῖσαι ἐν
οἰκίᾳ βασιλέως Ἰούδα, ἐξήγοντο πρὸς
ἄρχοντας βασιλέως Βαβυλῶνος· καὶ αὗται
ἔλεγον, (χ) Ἠπάτησάν σε, καὶ δυνή-
σονταί σοι ἄνδρες εἰρηνικοί σου· καὶ κατα-
λύσουσιν ἐν ὀλισθήμασι (ψ) πόδας σου,
23 ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ. Καὶ τὰς γυναῖκάς
σου, καὶ τὰ τέκνα σου ἐξάξουσιν πρὸς τοὺς
Χαλδαίους. καὶ σὺ οὐ μὴ σωθῇς, ὅτι (ω) ἐν
χειρὶ βασιλέως Βαβυλῶνος (α) συλλη-
φθήσῃ, καὶ ἡ πόλις αὕτη κατακαυθήσεται.
24 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, Ἄνθρωπος
μὴ γνώτω ἐκ τῶν λόγων τούτων, καὶ σὺ οὐ
25 μὴ ἀποθάνῃς. Καὶ ἐὰν (β) οἱ ἄρχοντες
ἀκούσωσιν, ὅτι ἐλάλησά σοι, καὶ ἔλθωσι
πρὸς σὲ, καὶ εἴπωσίν σοι, Ἀνάγγειλον ἡμῖν,
τί ἐλάλησέ σοι ὁ βασιλεὺς, (γ) μὴ κρύ-
ψῃς ἀφ' ἡμῶν, καὶ οὐ μὴ ἀνέλωμέν σε, καὶ τί ἐλάλησε πρὸς σὲ ὁ βασιλ[εύς]

Et assumpsit Abdemelech homi-
nes, & ingressus est in domum
regis subterraneam, & sumpsit
inde veteres pannos, & vete-
funiculos, & projecit ea ad Hie-
remiam in lacum, Et dixit,
Ista pone sub funiculis. Et fecit
Hieremias ita. Et traxerunt eum
funiculis, & eduxerunt eum
lacu. Et sedit Hieremias in atri-
carceris. Et misit rex, & voca-
vit eum ad se in domum (μ) A-
siel, quæ in domo Domini. Et
dixit ei rex; Interrogabo te ser-
monem: & ne abscondas, quæso,
à me verbum. Et dixit Hieremias
regi; Si annuntiavero tibi, nun-
quid morte me mortificabis? & si
consilium dedero tibi, nunquid
audies me? Et juravit ei rex, di-
cens; Vivit Dominus, qui fecit
nobis animam hanc, si interfecero
te, & si dabo te in manus homi-
num istorum. Et dixit ei Hiere-
mias, Sic dixit Dominus, Si exi-
ens exiveris ad Duces regis Ba-
bylonis; vivet anima tua, & ci-
vitas hæc non comburetur
igni, et vives tu, et domus tua.
Quòd si non exieris: dabitur ci-
vitas hæc in man' Chaldæorum,
et incendent eam in igne, & tu
non salvaberis. Et dixit rex Hie-
remiæ; Ego rationem habeo Ju-
dæorum, qui fugerunt ad Chal-
dæos, ne daturi sint me in manus
eorum: et illudent mihi. Et di-
xit Hieremias, Non tradent te.
Audi verbum Domini, quod ego
dico ad te: et melius erit tibi, &
vivet anima tua. Quòd si no-
lueris tu exire, iste est sermo, quem
ostendit mihi Dominus. Et ecce o-
mnes mulieres, quæ remanserunt
in domo regis Juda, educe-
bantur ad principes regis Babylonis:
et hæ dicebant; Seduxerunt te,
et (l) prævalebunt tibi viri paci-
fici tui. Et (m) deponent in lu-
bricis pedem tuum; recesserunt à
te: Et uxores tuas, et filios tuos
educent ad Chaldæos: et tu non
salvaberis: quia in manu regis
Babylonis capieris: et civitas
hæc comburetur. Et dixit ei rex,
Homo non sciat de verbis his,
et tu non morieris. Quòd si
principes audierint, quia locu-
tus sum tibi, et venerint ad te,
et dixerint tibi, Annuntia nobis
quid loquutus est tibi rex, ne
celes à nobis, et non interfici-
mus te; et quid loquutus est ad
te rex;

MS.A. (*) τὸν Ἱερεμίαν (**) Ἰηρεμίας (κ) ἐν τοῖς (λ) Ἰηρεμίας ἐν αὐλῇ [...] Σαλαθιήλ, (ν) μὴ κρύψῃς (ξ) θανατώσεις με; (ο) μου ἀκούσῃ; (π) [...] (ρ) καὶ ζήσεται (σ) παραδοθήσεται (τ) βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ (υ) [...] δώσουσίν σε· ἄκουσον λόγον (φ) βούλῃ (χ) * Ἠπάτησάν σε, (ψ) πόδας [...] καὶ ἀπέστρεψαν ἀπὸ σοῦ, Καὶ τὰ τέκνα σου, καὶ τὰς γυναῖκάς σου (ω) [...] χεῖρας (α) παραδοθήσῃ, (β) ἀκούσωσιν οἱ ἄρχοντες, (γ) μὴ δὴ κρύ[ψῃς]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 ואמר ירמיה לכל עמא ולכל נשיא קבילו פתגמא דיי כל דבית יהודה די בארעא
דמצרים: 25 כדנן אמר יי צבאות אלהא דישראל למימר אתון ונשיכון ונדרתון בפומכון
וברעותכון קימתון למימר מעבד נעביד ית נדרנא די נדרנא לאסקא בוסמין לכוכבת
שמיא ולנסכא ליה נסכין אקמא תקימון ית נדריכון ומעבד תעבדון ית נסכיכון:
26 בכן קבילו פתגמא דיי כל דבית יהודה דיתבין בארעא דמצרים הא אנא קימית בשמי
רבא אמר יי אם יהי עוד שמי מתקרי בפום כל אנש יהודה אמר קים הוא יי אלהים
בכל ארעא דמצרים: 27 הא אנא מסער עליהון לבישא ולא לטבא ויסופון כל אנש
יהודה די בארעא דמצרים בחרבא ובכפנא עד דישתיצון: 28 ומשיזבי חרבא יתובון מן
ארעא דמצרים לארעא דבית יהודה עם דמנין וידעון כל שארא דבית יהודה דאתו
לארעא דמצרים לאתותבא תמן פתגם דמן יתקים אם דילי ואם דילהון: 29 ודא לכון
אתא אמר יי ארי אנא מסער עליכון באתרא הדין בדיל דתדעון ארי אתקיימא יתקימון
פתגמי עליכון לבישא: 30 כדנן אמר יי הא אנא מסר ית פרעה חבירא מלכא דמצרים ביד
בעלי דבבוהי וביד דבען למקטליה כמא דמסרית ית צדקיהו מלכא דשבטא דבית
יהודה ביד נבוכדנצר מלכא דבבל בעיל דבביה ודבעא למקטליה:

מה

1 פתגם נבואה דאתנבי ירמיה נביא על ברוך בר נריה כד כתב ית פתגמיא האלין על
ספרא מפומא דירמיה בשתא רביעיתא ליהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה
2 למימר: כדנן אמר יי אלהא דישראל עלך ברוך: 3 אמרת וי כען לי ארי אוסיף יי
דון על תברי לאיתי בתנחתי ונבואה לא אשכחית:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit Jeremias omni populo, & omnibus mulieribus : Suscipite verbum Dñi omnes viri domus Juda, qui estis in terra Ægypti. Hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel ; dicendo : Vos & uxores vestræ decrevistis ore vestro, & voluntate vestra præstitistis ; dicentes : Faciendo faciamus vota nostra quæ vovimus, ut adoleamus aromata syderi cœli, & libemus ei libamina : firmando firmatis vota vestra, & faciendo facitis *libamina* vestra. Propterea suscipite verbum Dñi omnes viri domus Juda, qui habitatis in terra Ægypti : Ecce ego juravi in nomine meo magno, dicit Dñs. Si fuerit ultrà nomen meum invocatum in ore omnis viri domus Juda, dicentis, Vivus est Dñs Deus, in universa terra Ægypti. Ecce ego visito super eos in malum, & non in bonum ; & consumentur omnes viri Juda qui sunt in terra Ægypti, in gladio, & in fame ; donec dispereant. Et qui liberati fuerint à gladio, revertentur de terra Ægypti in terram domus Juda, populus numeri : & scient omnes reliquiæ domus Juda, quæ ingressæ sunt in terram Ægypti ut habitent ibi, cujus verbum firmabitur, meum an illorum. Et hoc erit vobis signum, dicit Dñs, quòd visitaturus sim super vos in loco isto, ut sciatis, quia confirmatione confirmabuntur sermones mei contra vos in malum. Hæc dicit Dñs : Ecce ego tradam Pharaonem *fractum* regem Ægypti in manum inimicorum suorum, & in manum quærentium occidere eum, sicut tradidi Sedechiam regem tribus domus Juda in manum Nabuchodonosor regis Babylonis inimici sui, & quærentis occidere eum.

CAP. XLV.

VErbum prophetiæ quam prophetavit Jeremias propheta de Baruch filio Neriæ ; quando scripsit verba hæc in libro ex ore Jeremiæ, anno quarto Joachim filii Josiæ regis tribus domus Juda ; dicendo : Hæc dicit Dñs Deus Israel super te Baruch. Dixisti, Væ nunc mihi, quoniam addidit Dñs dolorem super contritionem meam : laboravi in gemitu meo, & prophetiam non inveni.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܘܠܟܠܗܝܢ ܢܫܐ. ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܟܠܗ ܝܗܘܕܐ
ܕܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. ܐܢܬܘܢ ܘܢܫܝܟܘܢ
ܡܠܠܬܘܢ ܒܦܘܡܟܘܢ. ܘܒܐܝܕܝܟܘܢ ܫܡܠܝܬܘܢ. ܘܐܡܪܬܘܢ ܕܡܫܠܡܝܢܢ ܢܕܪܝܢ ܕܢܕܪܢ ܠܡܣܩ
ܒܣܡܐ ܠܚܝܠܗ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܡܢܣܟ ܠܗ ܢܣܟܐ. ܐܩܝܡܬܘܢ ܡܘܡܬܟܘܢ ܘܢܕܪܝܟܘܢ
ܫܡܠܝܬܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܟܠܗ ܝܗܘܕܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
ܗܐ ܐܢܐ ܝܡܐ ܐܢܐ ܒܫܡܝ ܪܒܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܫܡܝ ܡܬܩܪܐ ܒܦܘܡ
ܟܠܗ ܝܗܘܕܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܚܝ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܐܢܐ ܓܝܪ
ܡܣܪܗܒ ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܝܫܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܢܐܒܕܘܢ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܕܝܗܘܕܐ ܕܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ
ܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܦ ܐܢܘܢ. * ܘܕܦܠܛܝܢ ܡܢ ܚܪܒܐ ܢܗܦܟܘܢ
ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܡܢܝܢܐ ܙܥܘܪܐ. ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗܘܢ ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܐ
ܕܐܙܠܘ ܠܡܥܡܪ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܕܡܠܬܐ ܕܡܢܘ ܬܩܘܡ ܕܝܠܝ ܐܘ ܕܝܠܗܘܢ. * ܘܗܕܐ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܐܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܐܦܩܘܕ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܕܘܟܬܐ ܗܕܐ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܡܩܘܡ ܩܝܡܢ ܡܠܝ ܥܠܝܟܘܢ ܠܒܝܫܬܐ.
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܦܪܥܘܢ ܚܓܝܣܐ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܒܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܘܗܝ
ܘܒܐܝܕܐ ܕܒܥܝ ܢܦܫܗ. ܐܝܟ ܕܝܗܒܬ ܠܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܐܝܕܐ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ
ܕܒܒܠ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܒܥܐ ܢܦܫܗ.

* ܫܠܡ * ܡܚܘܐ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܠܒܪܘܟ ܒܪ ܢܪܝܐ. ܟܕ ܟܬܒ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܒܟܬܒܐ
ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܪܡܝܐ. ܒܫܢܬܐ ܕܐܪܒܥ ܕܝܘܝܩܝܡ ܒܪ ܝܘܫܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܕ ܐܡܪ.
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܥܠܝܟ ܒܪܘܟ. * ܐܡܪܬ ܕܘܝ ܠܝ
ܡܛܠ ܕܐܘܣܦ ܡܪܝܐ ܥܩܬܐ ܠܟܐܒܝ. ܠܐܝܬ ܒܬܢܚܬܝ ܘܢܝܚܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ.

24 Dixit præterea Jeremia toti illi populo, viris
atque mulieribus, Audite ſermonem Domini
omnes Judæi qui eſtis in terra Ægypti: Sic 25
ait Dñs potentiſſimus Deus Iſraelis, Vos &
uxores veſtræ ore veſtro dixiſtis, & manibus
veſtris perfeciſtis: Dixiſtis inquam, Præſta-
bimus vota noſtra quæ vovimus, adolendo
thura exercitui cœleſti, & libando ei libami-
na: præſtitiſtis juramenta veſtra, & vota ve-
ſtra perfeciſtis. Propterea audite ſermonem 26
Dñi ô univerſi Judæi qui commoramini in
terra Ægypti: Ecce ego juro per nomen me-
um maximum, ait Dñs, haud futurum ampliùs
nomen meum in ore Judæorũ qui ſunt in to-
ta terra Ægypti, neque dicturos, Vivat Domi-
nus Deus. Ego enim accelerabo ſuper eos 27
malum, ait Dominus, & peribunt omnes viri
Judæ qui ſunt in terra Ægypti, gladio, fame,
& peſte, donec abſumam eos: Et qui gladiũ 28
effugient, remeabunt è terra Ægypti in ter-
ram Judæ, pauci numero. Ita ſcient omnes
reliqui Judæi qui abierunt commoratum in
terra Ægypti, cujuſnam ſermo ſit verus, meus
an ipſorum. Hoc autem vobis eſto ſignum, 29
ait Dominus, me animadverſurum eſſe in vos
hoc in loco; ut ſciatis vera fore verba mea
contra vos in malum: Sic ait Dominus, Ecce 30
ego traditurus ſum Pharaonem claudum re-
gem Ægypti in manum inimicorum ejus, &
in manum quærentium animam ipſius; quem-
admodum tradidi Sedeciam regem Judæ in
manum Nebuchadnoſaris regis Babyloniæ
inimici ipſius & quærentis animam ipſius.

CAP. XLV.

SErmo quem dixit Jeremia Barucho Neriæ 1
filio, cùm ſciberet ſermones iſtos in libro
dictante Jeremiâ, anno quarto Jojacimi filii
Joſiæ regis Judæ, dicendo; Sic ait Dominus 2
potentiſſimus Deus Iſraelis de te ô Baruch:
Dixiſti, Me miſerum, quoniam adjecit Do- 3
minus afflictionem dolori meo: gemendo
feſſus ſum, nec ullam reperio quietem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاخذ ابدامالاخ الناس ودخل الي بيت الملك السفلي واخذ من هناك خرقا باليه وحبالا
باليه وطرحها الي ارميا في الجب * وقال ضع هذه تحت الحبال * فصنع ارميا هكذا * وجذبوه
بالحبال واصعدوه من الجب وجلس ارميا في دار الحبس * وارسل الملك فاستدعاه اليه في
بيت صلاسيل الذي في بيت الرب وقال له الملك اسالك قولا فلا تخفي عني كلمه * فقال
ارميا للملك ان اخبرتك اليس تقتلني وان اشرت عليك ليس تسمع مني * فحلف له الملك
قايلا حي الرب الذي صنع هذه النفس لنا لا اقتلك ولا اسلمك الي ايدي هولا
الناس * فقال له ارميا هكذا قال الرب ان خرجت خارجا الي قواد ملك بابل فتحيي نفسك
ولا تحرق هذه المدينه بالنار وتعيش انت وبيتك * وان لم تخرج تسلم هذه المدينه الي
ايدي ملك بابل فيحرقوها بالنار وانت لا تخلص * فقال الملك لارميا انا عندي كلمه
من اليهود الهاربين الي الكلدانيين لئلا يدفعوني الي ايديهم فيسخرون بي * فقال
يسلموك اسمع قول الرب الذي انا اقوله لك ويكون لك الخير وتحيي نفسك * وان لم
ترد انت ان تخرج هذا القول الذي اظهر لي الرب * وها جميع النسوه المتبقيات في بيت
ملك يهوذا يخرجن الي روساء ملك بابل وهن يقلن اضلك وسعوا عليك الرجال
المسالمون لك ويجعلون في الزلق رجليك ويرجعون عنك * واولادك ونساوك يخرجون
الي الكلدانيين وانت لا تخلص لانك الي ايدي ملك بابل تدفع وهذه المدينه تحرق
* فقال له الملك انسان لا يعلم من هذه الاقوال بشي وانت فما تموت * وان سمع
الروساء اني تكلمت معك فياتون اليك ويقولون لك اخبرنا ما تكلم به الملك معك
لا تخفي عنا فما نقتلك فماذا تكلم به الملك معك

Quarè ductis Abdemelech hominibus il- 11
lis, ingreſſus eſt domum regis infimam,
tulitque inde pannos detritos & funi-
culos putrefactos, projecitque eos ad
Jeremiam in lacum, Et ait; Hæc po- 12
ne ſub funibus: quod cùm feciſſet Je-
remia, Traxerunt eum funibus, & e- 13
duxerunt è lacu: manſitque Jeremia
in atrio carceris. Tum mittens rex ad- 14
vocavit eum ad ſe in domum Selaſelis,
quæ eſt in domo Domini, dixitque ad eum
rex; Sermonem à te peto, nullum abſ-
condas à me verbum. Dixit Jeremia 15
ad regem; Si indicavero tibi, annon oc-
cides me? & ſi conſilium tibi dedero,
non acquieſces mihi. Verùm juravit illi 16
rex, dicens; Per Dominum vivum qui
animam iſtam fecit nobis, non occidam te,
neque tradam in manus hominum iſto-
rum. Tunc ait illi Jeremia, Sic dixit 17
Dominus; Si certò egrediaris ad duces
regis Babelis, vivam ſervabis animam
tuam, non comburetur igne hæc urbs, &
vives tu ac filii tui: Quòd ſi non e- 18
grediaris, tradetur hæc urbs in manus re-
gis Babelis, ignéque ſuccendetur; &
tu non eripieris. Dixit rex ad Jere- 19
miam; Num habeo verbum à Judæis
qui fugerunt ad Chaldæos, quòd non ſint
me prodituri in manus eorum, & illu-
dant mihi? Reſpondit, Nequaquam te 20
tradent: auſculta ſermoni Domini quem
tibi dico, & bene tibi cedet, ſervabíſque
animam tuam. Verùm ſi tu egredi 21
nolueris, hic eſt ſermo quem indicavit mi-
hi Dominus: En etiam mulieres omnes 22
quæ remanent in domo regis Judæ, pro-
ducentur ad principes regis Babelis, di-
centes; Seduxerunt te, & prævalibunt
tibi viri pacifici tui: ponent in lubrico
pedes tuos, & recedent à te: Et filii 23
tui & uxores tuæ producentur ad Chal-
dæos; & tu nequaquam effugies, quia in
manus regis Babelis tradêris: denique urbs
iſta ſuccendetur... Dixit ad eum rex; 24
Nemo quicquam ſciat ex his ſermoni-
bus; ſic tu non morieris. Quòd ſi au- 25
dierint principes me locutum eſſe tecum,
venerintque ad te, & dixerint tibi; In-
dica nobis quæ locutus eſt rex tecum; &
ne celes nos, ne te occidamus: quid locu-
tus eſt rex tecum?

destruens ego ,ædificavi quos Ecce : Dominus dixit Sic : eum ad dices Sic
4 כה תאמר אליו כה אמר יהוה הנה אשר־בניתי אני הרס
quæres tu Et .ipsam terram universam & : evellens ego ,plantavi quos &
5 ואת אשר־נטעתי אני נתש ואת־כל־הארץ היא׃ ואתה תבקש
carnem omnem super malum adducens ego ecce quia : quæras Ne ? grandia tibi
לך גדלות אל־תבקש כי הנני מביא רעה על־כל־בשר
quò locis omnibus super ,spolium in tuam animam tibi dabo & ,Dominus ait
נאם־יהוה ונתתי לך את־נפשך לשלל על כל־המקמות אשר
.illuc ieris
תלך שם׃

CAP. XLVI. מו

Ægyptum Ad .gentes super prophetam Irmejahu ad Domini verbum fuit Quod
1 אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו הנביא על־הגוים׃ למצרים 2
Perath flumen super erat qui ,Ægypti regis Necho Pharoh virtutem super
על־חיל פרעה נכו מלך מצרים אשר־היה על־נהר־פרת
quarto anno in Babel rex Nebuchadresar percussit quem : Carchemis in
בכרכמש אשר הכה נבוכדראצר מלך בבל בשנת הרביעית
accedite & ,peltam & ,scutum Ordinate .Jehudah regis Josijahu filii Jehojachim
3 ליהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה׃ ערכו מגן וצנה וגשו
: galeis in consistite & ,equites ascendite & ,equos Ligate .bellum ad
4 למלחמה׃ אסרו הסוסים ועלו הפרשים והתיצבו בכובעים
,consternati ipsi vidi Quare .loricas vos induite ,lanceas tergite
5 מרקו הרמחים לבשו הסרינת׃ מדוע ראיתי המה חתים
non & ,fugerunt fugam & ,sunt contriti eorum fortes & ,retrorsum se convertentes
נסגים אחור וגבוריהם יכתו ומנוס נסו ולא
evadet non & ,levis fugiet Non .Dominus dixit ,undique ab terror : respexerunt
6 הפנו מגור מסביב נאם־יהוה׃ אל־ינוס הקל ואל־ימלט
iste Quis .ceciderunt & ,impegerunt Perath fluminis manum super aquilonem ad :fortis
7 הגבור צפונה על־יד נהר־פרת כשלו ונפלו׃ מי־זה
fluvius tanquā Ægyptus ?ejus aquæ commovebuntur flumina veluti :ascendet fluvi* tanquā
8 כיאר יעלה כנהרות יתגעשו מימיו׃ מצרים כיאר
,terram operiam ,Ascendam ,dixit & : aquæ movebuntur flumina veluti & ,ascendet
יעלה וכנהרות יתגעשו מים ויאמר אעלה אכסה־ארץ
currus ,insanite & ,equos Ascendite .ea in habitantes & ,civitatem perdam
9 אבידה עיר וישבי בה׃ עלו הסוסים והתהללו הרכב
,apprehendentes Ludim & ,scutum apprehendentes Put & ,Chus : fortes egrediantur &
ויצאו הגבורים כוש ופוט תפשי מגן ולודים תפשי
ultionis dies ,exercituum Domini Domini ipsa dies Et .arcum tendentes
10 דרכי קשת׃ והיום ההוא לאדני יהוה צבאות יום נקמה
inebriabitur & ,saturabitur & ,gladius devorabit & ; suis hostibus de se ulciscendum ad
להנקם מצריו ואכלה חרב ושבעה ורותה
flumen ad aquilonis terra in exercituū Domini Domini victima nam :eorū sanguine de
מדמם כי זבח לאדני יהוה צבאות בארץ צפון אל־נהר־
multiplicavisti vanum in : Ægypti filia virgo resinam tolle &,Ghilhad Ascende .Perath
11 פרת׃ עלי גלעד וקחי צרי בתולת בת־מצרים לשוא הרבית
tuus clamor & ,tuā ignominiā gentes Audierunt .tibi non curatio ,medicamina
12 רפאות תעלה אין לך׃ שמעו גוים קלונך וצוחתך
Verbum .ipsi ambo ceciderūt pariter ,impegerunt fortem in fortis quia : terram replevit
13 מלאה הארץ כי־גבור בגבור כשלו יחדיו נפלו שניהם׃ הדבר
Babel regem Nebuchadresar veniendo :prophetam Irmejahu ad Dominus est locut* quod
אשר דבר יהוה אל־ירמיהו הנביא לבוא נבוכדראצר מלך בבל
,Mighdol in facite auditū & ,Ægypto in Annuntiate .Ægypti terram percutiendū ad
14 להכות את־ארץ מצרים׃ הגידו במצרים והשמיעו במגדול
devorabit quia ,te præpara & , Sta :dicite : Tachpanches in &,Noph in facite auditū &
והשמיעו בנף ובתחפנחס אמרו התיצב והכן לך כי־אכלה
.eā impulit Domin* quoniā,subsistit non ? tui fortes est prostratus Quare .tuos circuitus gladius
15 חרב סביביך׃ מדוע נסחף אביריך לא עמד כי יהוה הדפו׃

Versio VULG. LAT.

4 Hæc dicit Dominus, Sic dices ad
eum;Ecce quos ædificavi,ego de-
struo : & quos plantavi, ego e-
vello,& universam terram hanc.
5 Et tu quæris tibi grandia ? noli
quærere: quia ecce ego adducam
malum super omnem carnem, ait
Dñs : & dabo tibi animam tuam
in salutem, in omnibus locis, ad
quæcunque perrexeris.

CAP. XLVI.

1 Quod factum est verbum Do-
mini ad Jeremiam prophetam
2 contra Gentes, Ad Ægyptum,ad-
versum exercitum Pharaonis Ne-
chao regis Ægypti,qui erat juxta
fluvium Euphraten in Charca-
mis, quem percussit Nabuchono-
sor rex Babylonis, in quarto an-
no Joakim filii Josiæ regis Juda.
3 Præparate scutum, & clypeum,
4 & procedite ad bellum. Jungite
equos, & ascendite equites:state
in galeis, polite lanceas, induite
5 vos loricis. Quid igitur ? vidi i-
psos pavidos, & terga vertentes,
fortes eorum cæsos : fugerunt
conciti, nec respexerunt : terror
6 undique, ait Dominus. Non fu-
giat velox, nec salvari se putet
fortis : Ad Aquilonem juxta flu-
men Euphraten victi sunt, & ru-
7 erunt. Quis est iste, qui quasi
flumen ascendit : & veluti fluvi-
orum,intumescunt gurgites ejus?
8 Ægyptus fluminis instar ascen-
dit, & velut flumina movebun-
tur fluctus ejus: & dicet ; Ascen-
dens operiam terram:perdam ci-
9 vitatem, & habitatores ejus. A-
scendite equos,& exultate in cur-
ribus, & procedant fortes,Æthi-
opia & Libyes tenentes scutum,
& Lydii arripientes & jacientes
10 sagittas. Dies autem ille Domi-
ni Dei exercituum, dies ultionis,
ut sumat vindictam de inimicis
suis : devorabit gladius, & satu-
rabitur, & inebriabitur sanguine eorum : victima enim Domini Dei exercituum in terra
11 Aquilonis juxta flumen Euphraten. Ascende in Galaad,& tolle resinam,virgo filia Ægy-
12 pti:frustrà multiplicas medicamina,sanitas non erit tibi. Audierunt gentes ignominiam
tuam, & ululat* tuus replevit terram:quia fortis impegit in fortem,& ambo pariter con-
13 ciderunt. Verbum quod locutus est Domin* ad Jeremiam prophetam,super eo quòd ven-
14 turus esset Nabuchodonosor rex Babylonis & percussurus terram Ægypti. Annuntiate
Ægypto,& auditum facite in Magdalo,& resonet in Memphis,& in Taphnis: dicite,Sta,
15 & præpara te:quia devorabit gladius ea, quæ per circuitum tuum sunt. Quarè compu-
truit fortis tuus ? non stetit : quoniam Dominus subvertit eum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Ῥίπτω ἐγὼ τὸ
ἔλεός μου κατ' ὀφθαλμοὺς τοῦ βα-
σιλέως, πρὸς τὸ μὴ (δ) ἀποστρέψαι
με εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν, ἀποθανεῖν
27 με ἐκεῖ. Καὶ ἦλθοσαν πάντες οἱ ἄρ-
χοντες πρὸς Ἱερεμίαν, καὶ ἠρώτησαν
αὐτόν. καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς κατὰ
πάντας τοὺς λόγους τούτους, οὓς ἐν-
ετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεύς. καὶ (ε)
ἀπεσιώπησαν, ὅτι οὐκ ἠκούσθη (ζ) ὁ
28 λόγος κυρίου. Καὶ ἐκάθισεν Ἱερε-
μίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς, ἕως
χρόνου, οὗ συνελήφθη Ἱερουσα-
λὴμ (η).

Et dices eis ; Projicio e-
go misericordiam meam
ante oculos regis ad [...]
ut redire me non faciat in
domum Jonathan, [...]
moriendum me ibi. Et ve-
nerunt omnes principes
ad Hieremiam, & inter-
rogaverunt eum. Et an-
nuntiavit eis juxta omnia
verba hæc, quæ præcepe-
rat ei rex. Et tacuerunt,
quia non erat auditum
verbum Domini. Et sedit
Hieremias in atrio carce-
ris, usque ad tempus quo
capta est Hierusalem.

MS.A. (δ) ἐπιστρέψαι εἰς οἰκίαν Ἰωνάθαν, ἀποθανεῖν
ἐκεῖ. Καὶ ἦλθαν (ε) ἐσιώπησαν, (ζ) λόγος (η) Ἡ ΠΌΛΙΣ [...]

Cap. 39. Vulg.Lat. ΚΕΦ. μϛ'.
1 ΚΑὶ ἐγένετο (α) τῷ
μηνὶ τῷ ἐνάτῳ τοῦ Σεδεκία βασι-
λέως Ἰούδα, (β) παρεγένετο Να-
βουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος,
καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ Ἱερου-
σαλὴμ, καὶ (γ) ἐπολιόρκουν αὐτήν.
2 Καὶ ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει τοῦ Σεδε-
κία, ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ, ἐνά-
τῃ τοῦ μηνὸς, ἐρράγη ἡ πόλις,
3 Καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ (δ) ἡγούμε-
νοι βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἐκά-
θισαν ἐν (ε) πύλῃ τῇ μέσῃ (ε) Μαρ-
γανασὰρ, καὶ Σαμαγὼθ, καὶ Ναβου-
σάχαρ, καὶ Ναβουσαρεὶς, Ναγαργὰς,
Νασιρραβαμὰθ, καὶ οἱ κατάλοιποι
ἡγεμόνες βασιλέως Βαβυλῶνος.

CAP. XLVI.
Et factum est (a) [...]
se nono Sedeciæ, [...]
Juda, advenit Nabucho-
donosor rex Babylonis,
& omnis virtus ejus su-
per Hierusalem: & obsi-
debant eam. Et in unde-
cimo anno Sedeciæ, in
mense quarto, nona men-
sis, dirupta est civitas. Et
ingressi sunt omnes duces
regis Babylonis: & sede-
runt in porta media, [Mar-]
ganasar, & Samagath,
& Nabusachar, & Na-
busaris, Nagarges, [Na-]
serrabamath, & reliqui
duces regis (b) Baby-
lonis.

MS.A. (α) ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ (β) ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκά-
τῳ, παρεγένετο Ναβουχοδονόσορ * βασιλέως (γ) [...]
(δ) ἡγεμόνες (ε) τῇ πύλῃ (ε) Νηργαλσαρασάρ, Εἰσεμαγὼθ,
καὶ Ναβουσάχαρ, καὶ Ναβουζαρεὶς, καὶ Ναγαργὰς, Νασιρρα-
βὰχ, καὶ οἱ

תרגום יונתן — Targum JONATHAN.

4 כדנן תימר ליה כדנן אמר יי הא די בניתי אנא אפגר וית די קימית אנא אטלטל
5 וית כל ארעא דישראל דילי היא׃ ואת בעי לך רברבן לא תבעי ארי הא אנא מיתי
בישתא על כל בסרא אמר יי ואתן לך ית נפשך לשיזבא על כל אתריא די תהך לתמן׃
מו
1 דהוה פתגם נבואה מן קדם יי על ירמיה נביא על עממיא׃ 2 למצרים על משרית פרעה
חגירא מלכא דמצרים דהוה על נהר פרת בכרכמיש דמחא נבוכדנצר מלכא דבבל
3 בשתא רביעיתא ליהויקים בר יאשיה מלך שבטא דבית יהודה׃ סדרו עגלין ותריסין
4 ואתקרבו לאגחא קרבא׃ טקיסו סוסותא וסקון פרשיא ויתעתדון בקולסיא צחצחו
5 מורניתא לבשו שריניא׃ מא דין חזית אנון תבירין מסתחרין לאחורא וגבריהון
תבירין ומערק ערקין ולא מתפנן למקם מן קדם דקטלין בחרבא דמתכנשין עליהון
6 מסחור סחור אמר יי׃ לא יערק דקליל ולא ישתיזב דגבר בארעא צפונא על כיף נהרא
7 פרת אתקלו ונפלו׃ מן דין דסליק במשריתיה כעננא דסליק וחפי ית ארעא כמבוע
8 דמיין דמתרפין מוהי׃ מלכא דמצרים דסליק במשריתיה כעננא דסליק חפי ית ארעא
כמבוע דמיין דמתרפין מוהי ואמר אסק אחפי ארעא ואוביד קרויא ודיתבין בהון׃
9 סקו סוסותא ויתשתשון רתכיא ויפקון גבריא כושאי ופוטאי אחידי תריסין ולודאי דנגדין
10 ומחן בקשתא׃ ויומא ההוא קדם יי צבאות יום פורענותא לאתפרעא מסנאי עמיה ותקטיל
11 חרבא ותסבע ותרוי מדמהון ארי קטלא קדם יי צבאות בארעא צפונא על נהר פרת׃ סקי
לגלעד וסבי שעף מלכות כנשתא דמצרים לא להנאה אסגית סממנין אסו לא סלקת
12 ליך׃ שמעו עממיא קלניך וצוחתיך אתמליאת ארעא ארי גבר בגבר אתקלו כחדא
13 אתקטלו תרויהון׃ פתגם נבואה דמליל יי עם ירמיה נביא למיתי נבוכדנצר מלכא
14 דבבל למימחי ית ארעא דמצרים׃ חוו במצרים ובשרו במגדול ובשרו במפיס
15 ובתחפנחס אמרו אודרזו ואתקן לך ארי קטילת חרבא סחרנך׃ מא דין אתברו גבריך
ולא יכילו למקם ארי יי תברינון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dices ei, Hæc dicit Dñs : Ecce ego quod ædificavi, ego destruam ; &
quod stabilivi ego transferam, & omnem terram Israel quæ mea est. Et tu
quæris tibi grandia ? ne quæras : quia ecce ego adducam mala super
omnem carnem, dicit Dominus : & dabo tibi animam tuam in salutem in
omnibus locis ad quæ ieris.

CAP. XLVI.

Quod factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad Jeremiam prophe-
tam contra gentes. Ad Ægyptum contra exercitum Pharaonis claudi regis
Ægypti, qui erat juxta fluvium Euphratem in Carchamis, quem percussit
Nabuchodonosor rex Babylonis in anno quarto Joachim filii Josiæ regis
tribus dom* Juda. Ordinate scuta & clypeos ; accedite ad pugnandum.
Instruite equos, & ascendant equites & stent cum galeis ; polite lanceas,
induimini loricis. Quare vidi ipsos contritos & terga vertentes, & fortes
eorum confractos ? & fugiendo fugiunt, & non respiciunt ad refugien-
dum illis qui occidunt gladio, qui congregantur adversum eos undique-
que, dicit Dñs. Non fugiet velox, nec evadet fortis. In terra Aquilonis
juxta ripam fluminis Euphratis impegerunt, & ciciderunt. Quis est iste
qui ascendit cum exercitu suo sicut nubes ; & operit terram ? & sicut fons
aquarum cujus aquæ turbatæ sunt ? Rex Ægypti qui ascendit cum exercitu,
quasi nubes quæ ascendens operit terram ; & sicut fons aquarum, cujus
aquæ commoventur : & dixit, Ascendam, cooperiam terram & pleni-
tudinem ejus ; perdam civitates, & illos qui habitant in eis. Ascendant
equi & sonent currus, & egrediantur fortes Æthiopes, & Libyi tenentes
clypeos, & Lydi extendentes & ferientes arcu. Dies enim ille coram Dño
exercituum dies ultionis est, ut vindictam sumat de inimicis populi sui ;
& occidet eos gladio, & satiabitur, & inebriabitur sanguine eorum ; quia
occisio est coram Dño exercituum in terra Aquilonis juxta flumen Euphra-
tem. Ascende ad Galaad, & tolle resinam regnum cœtus Ægypti, in nul-
lam enim utilitatem multiplicas medicamina: medicina non ascendet tibi.
Audierunt populi ignominiam tuam, & clamore tuo repleta est terra, quia
fortis impegit in fortem, simul ambo interfecti sunt. Verbum prophetiæ
quod locut* est Dñs cum Jeremia propheta de adventu Nabuchodonosor regis
Babylonis, ad percutiendā terram Ægypti. Annuntiate in Ægypto, & enar-
rate in Magdalo, & annuntiate in Memphis, & in Taphnes dicite : Accin-
gere & præpara te, quia occidit gladi* eos qui in circuitu tuo sunt. Quare
contriti sunt fortes tui, & non potuerunt consistere ? Quia Dñs contrivit eos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ita dic illi, Sic dicit illi Dñs, Ecce quod ædi- 4
ficaveram, destructurus sum; & quod plan-
taveram, evulsurus; totámque terram vasta-
turus. Tu igitur qui ad ardua aspiras, ad ea 5
quæ majora te sunt, ne aspires: quoniam ecce
ego adducturus sum malum super universam
carnē, ait Dñs: tibi verò concedā ut teipsum
eripias in quibusvis locis ad quæ perrexeris.

CAP. XLVI.

Onus Ægypti.

Fuit præterea sermo Domini ad Jeremiam 1
prophetam, ut vaticinaretur de gentibus, &
de Ægyptiis, Deque exercitu Pharaonis Claudi 2
regis Ægypti, qui castra fixerat secus flumen
Euphratem in Carcemus, quem interfecit Ne-
buchadnosar rex Babylonis, anno quarto Jo-
jacim filii Josiæ regis Judæ, dicendo; Sic ait 3
Dominus potentissimus Deus Israelis, Sumite
arma & clypeum, & accedite ad bellum: In- 4
jicite fræna equis, equites conscendere jube-
te: imponite galeas, extergite lanceas, induite
loricas: Quoniam video istos profligatos & 5
terga vertentes; & robustissimos eorum vulne-
ratos fugere neque respicere, eò quòd undiq;
cingerent eos. Dicit Domin⁹, Haudquaquam 6
fugiet qui levissimus est, nec eripiet se qui ro-
bustorum est robustissim⁹: secus fluvium Eu-
phratem impegerunt & corruerunt omnes.
Quis est iste qui ceu flumen ascendit, cujus 7
undæ ceu fluminum obstrepunt? Rex Ægypti 8
ceu flumē ascendit, & ut fluminū obstrepunt
undæ illius, ac dicit, Ascendam, operiámque
terram, & urbem cum civibus ejus perdam:
Conscendite equos, gloriamini in curribus: 9
prodeant viri Æthiopes & Putæi clypeos tra-
ctantes, & Lydii jaculandi arcu periti. Erit 10
autem dies illa Domino potentissimo, dies
retributionis, quam rependet hostibus suis,
vorabitque gladius, & saturabitur atque ine-
briabitur sanguine eorum: nam gladium ex-
citabit Dominus potentissim⁹ in terra Aqui-
lonari secus fluvium Euphratem. Ascende in 11
Gelaad, & sume tibi resinam virgo filia Æ-
gypti: frustrà multas adhibes medicinas, nec
emolumentū percipis. Audient gentes igno- 12
miniam tuam, & ululatu tuo implebitur ter-
ra, quoniam vir in virum irruet, ambóque
gladio corruent. Sermo quem dixit Dominus 13
Jeremiæ prophetæ, venturum Nebuchadno-
sarem regem Babylonis, & terram Ægypti
vastaturum. Indicate in Ægypto, & annun- 14
tiate in Migdol, promulgate in Mephes, &
in Tahphis dicite; Prompti sitis ac parati,
quoniam voravit gladius adjacentia tibi lo-
ca. Qua de causa deturbati sunt heroes tui, 15
& ceciderunt, neque surrexerunt? quia Do-
minus deturbavit eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فيقول لهم* انا طرحت رحمي لعيني الملك الا يردني الي بيت يوناثان لاموت هناك* وا
جميع الروساء الي ارميا وسالوه* فاخبرهم بجميع هذه الاقوال التي اوصاه بها الملك فسكتوا
لان قول الرب لم يسمع* وجلس ارميا في دار الحبس الي الزمان الذي اخذت فيه اورشليم
المدينة* الفصل السادس والاربعون* وكان في السنة التاسعة لصدقيا
ملك يهودا في الشهر العاشر حضر بختنصر ملك بابل وكل جيشه الي اورشليم وحاصرها
السنة الحادية عشر لصدقيا في الشهر الرابع في التاسع من الشهر سقطت المدينة* ودخل
جميع قواد ملك بابل وجلسوا في الباب الاوسط نرجل صاصاصار وصاماغات وبانوصاحار
وبانوزرابيس وناعرغاس وناسار ورامالاك وبقية قواد ملك بابل [MS.Ox * فلما راهم صدقيا
ملك يهودا وجميع الرجال الابطال هربوا وخرجوا من القرية ليلا في طريق بستان الملك في
باب السور وخرجوا في طريق الصحراء* وركض خيل الكلدانيين خلفهم فادركوا صدقيا في
اريحا وتفرقت اجناده كلها واخذوه واتوا به الي بختنصر ملك بابل الي دبلت في ارض حماة
* وخاصمه هناك وحاكمه وذبح ملك بابل بني صدقيا بدبلت بين يديه وذبح ملك بابل
جميع قواد ملك يهودا في دبلت* واعمي عيني صدقيا وشده بسلاسل الحديد وانطلق
به الي بابل* فاما قصر الملك وبيوت الشعب فاحرقوه الكلدانيون بالنار وهدموا سور اورشليم بما حوله

Dices illis, Ego proposui misericordiam 26
mei coram rege, ut non remitteret me in
domum Jonathanis ad moriendum illic.
Cùm itaque venissent omnes principes ad 27
Jeremiam, & interrogâssent eum; retulit
eis omnes hosce sermones quos præceperat
ei rex: quapropter tacuerunt; quia sermo
Domini non fuit auditus. Mansit autem 28
Jeremia in atrio carceris usque ad tempus
quo capta fuit urbs Jerusalem.

CAP. XLVI.

Deinde contigit anno nono Sedeciæ re- 1
gis Judæ, mense decimo, ut adveni-
ens Bochtonassar rex Babelis cum toto ex-
ercitu suo in Jerusalem, obsideret eam:
Et anno undecimo Sedeciæ, mense quarto, 2
nono mensis die, perrumperetur urbs.
Quarè ingressi omnes duces regis Babelis 3
consederunt in porta media, Nergbel-sesa-
sar, Samagath, Nabusachar, Nabuzaris,
Nagargas, Nasar, & Ramabac, cæterique
duces regis Babelis: [MS. Ox. Et cum 4
vidisset eos Sedecia Rex Judæ, omnes
viri strenui, fugientes egressi sunt noctè
de civitate viâ horti regis, per portam
muri, & exierunt viâ campestrium. Per- 5
sequentes autem eos equites Chaldæorum
assecuti sunt Sedeciam in campestribus
Jericho, ubi toto ipsius exercitu ab eo dis-
sipato tulerunt eum, deduxerúntque ad
Bochtonassar regem Babyloniæ Diblatham,
in terram Hamathæ. Ubi postquam cum 6
eo altercatus esset, sententiam in eum tu-
lit: & jugulavit Rex Babyloniæ filios
Sedeciæ Diblathæ coram ipso: etiam o-
mnes Regis Judæ duces jugulavit rex Ba-
byloniæ in Diblatha. Tum oculos Sedeciæ 7
excæcavit, & vinxit eum catenis ferreis,
ut deduceret eum in Babyloniam. Regis 8
autem palatium, & domos populi igne
combusserant Chaldæi, murósque Jerusa-
lem per circuitum demoliti sunt.

ירמיה : מז

,Surge : Exierunt & ,suum socium ad vir cecidit etiam : ruentem Multiplicavit
16 הרבה כושל גם נפל איש אל רעהו ויאמרו קומה
faciebus à nostræ nativitatis terram ad & , nostrum populum ad revertamur &
ונשבה אל עמנו ואל ארץ מולדתנו מפני
, tumultum , Ægypti regem Parhoh , ibi Vocaverunt .depopulatoris gladii
17 חרב היונה : קראו שם פרעה מלך מצרים שאון
exercituum Dominus rex inquit ,ego Vivens .statutum tempus fecit transire
18 העביר המועד : חי אני נאם המלך יהוה צבאות
,veniet ,mari in Charmel sicut & , montibus in Thabor sicut quoniam:ejus nomen
שמו כי כתבור בהרים וככרמל בים יבוא :
solitudinem in Noph quia : Ægypti filia habitatrix ,tibi fac transmigrationis Vasa
19 כלי גולה עשי לך יושבת בת מצרים כי נף לשמה
excidium : Ægyptus formosa Vitula .habitatore absque , desolabitur & , erit
20 תהיה ונצתה מאין יושב : עגלה יפה פיה מצרים קרץ
, saginæ vituli veluti ejus interiori in ejus mercenarii Etiam .veniens,veniens aquilone ab
21 מצפון בא בא : גם שכריה בקרבה כעגלי מרבק
dies quia : substiterunt non , simul fugerunt , se verterunt ipsi etiam quia
כי גם המה הפנו נסו יחדיו לא עמדו כי יום
serpentis quasi ejus Vox .eorum visitationis tempus , eos super veniens eorum exitii
22 אידם בא עליהם עת פקדתם : קולה כנחש
cæsores tanquam ei venerunt securibus in & , ibunt virtute in quoniam , ibit
ילך כי בחיל ילכו ובקרדמות באו לה כחטבי
nam : investigabitur non quia , Dominus ait , ejus sylvam Exscindent .lignorum
23 עצים : כרתו יערה נאם יהוה כי לא יחקר כי
: Ægypti filia est affecta Pudore .numerus eis non & , locusta præ sunt multiplicati
24 רבו מארבה ואין להם מספר : הבישה בת מצרים
Deus exercituum Dominus Dixit .aquilonis populi manum in est tradita
25 נתנה ביד עם צפון : אמר יהוה צבאות אלהי
, Ægyptum super & ,Parhoh super & , No de Amon ad visitans ego Ecce : Israel
ישראל הנני פוקד אל אמון מנא ועל פרעה ועל מצרים
.eum in fidentes super & , Parhoh super & : ejus reges super & , ejus deos super &
ועל אלהיה ועל מלכיה ועל פרעה ועל הבטחים בו :
Nebuchadresar manum in & , eorum animam quærentium manum in eos dabo Et
26 ונתתים ביד מבקשי נפשם וביד נבוכדראצר
dies secundùm habitabitur hæc post & : ejus servorum manum in & , Babel regis
מלך בבל וביד עבדיו ואחרי כן תשכן כימי
ne & , Jahacob mi serve timeas ne tu Et .Dominus dixit , quondam
27 קדם נאם יהוה : ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל
tuum semen & , longinquo de te servans ego ecce quia , Israel consterneris
תחת ישראל כי הנני מושעך מרחוק ואת זרעך
, erit pacatus & , requiescet & , Jahacob revertetur & : eorum captivitatis terra de
מארץ שבים ושב יעקוב ושקט ושאנן
, Dominus ait , Jahacob mi serve timeas ne Tu .exterrens non &
28 ואין מחריד : אתה אל תירא עבדי יעקב נאם יהוה
quas , gentibus cunctis in consummationem faciam nam : ego tecum quia
כי אתך אני כי אעשה כלה בכל הגוים אשר
te castigabo & , consummationem faciam non te & , illuc te propuli
הדחתיך שמה ואתך לא אעשה כלה ויסרתיך
.te liberabo non liberando & , judicio in
למשפט ונקה לא אנקך :

CAP. XLVII. מז

, Pelistim ad prophetam Irmejahu ad Domini verbum fuit Quod
1 אשר היה דבר יהוה אל ירמיהו הנביא אל פלשתים
.Hazzah Parhoh percuteret antequam
בטרם יכה פרעה את עזה :

Versio VULG. LAT.

16 Multiplicavit ruentes, ceciditque vir ad proximum suum: & dicent; Surge, & revertamur ad populum nostrum, & ad terram nativitatis nostræ, à facie gladii
17 columbæ. Vocate nomen Pharaonis regis Ægypti, Tumultum
18 adduxit tempus. Vivo ego (inquit rex, Domin⁹ exercituum nomen ejus,) quoniã sicut Thabor in montib⁹, & sicut Carmelus in
19 mari, veniet. Vasa transmigrationis fac tibi, habitatrix filia Ægypti: quia Memphis in solitudinem erit, & deseretur, & inha-
20 bitabilis erit. Vitula elegans atque formosa Ægyptus: stimula-
21 tor ab Aquilone veniet ei. Mercenarii quoque ejus, qui versabantur in medio ejus, quasi vituli saginati versi sunt, & fugerunt simul, nec stare potuerunt: quia dies interfectionis eorum venit super eos, tempus visitationis eo-
22 rum. Vox ejus quasi æris sonabit: quoniam cum exercitu properabunt, & cum securibus venient ei, quasi cædentes ligna.
23 Succiderunt saltum ejus, ait Dominus, qui supputari non potest: multiplicati sunt super locustas,
24 & non est eis numerus. Confusa est filia Ægypti, & tradita in
25 manus populi Aquilonis. Dixit Domin⁹ exercituum, Deus Israel; Ecce ego visitabo super tumultũ Alexandriæ, & super Pharaoné, & super Ægyptum, & super deos ejus, & super reges ejus, & super Pharaonem, & super eos qui con-
26 fidunt in eo. Et dabo eos in manus quærentium animam eorum, & in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, & in manus servorum ejus: & post hæc habitabitur sicut diebus pristinis, ait
27 Domin⁹. Et tu ne timeas, serve meus Jacob, & ne paveas, Israel: quia ecce ego salvum te faciam de longinquo, & semen tuum de terra captivitatis tuæ: & revertetur Jacob, & requiescet, & prosperabitur; & non erit qui ex-
28 terreat eum. Et tu noli timere, serve meus Jacob, ait Dominus: quia tecum ego sum, quia ego consumam cunctas gentes, ad quas ejeci te: te verò non consumã, sed castigabo te in judicio, nec quasi innocenti parcam tibi.

CAP. XLVII.

1 Quod factum est verbũ Domini ad Jeremiam prophetam contra Palæsthinos, antequàm percuteret Pharao Gazam:

Versio GRÆC. LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ ἀπέςειλαν, κὶ ἔλαβον τ̃ Ἱερεμίαν ἐξ αὐλῆς τῆς φυλακῆς, κὶ ἔδωκαν αὐτὸν (ζ) πρὸς τ̃ Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικὰν, υἱȣ̃ Σαφὰν, κὶ ἐξήγαγον αὐτὸν, κὶ (η) ἐκάθισεν ἐν μέ-
15 σῳ τȣ̃ λαȣ̃. Καὶ πρὸς Ἱερεμίαν ἐγένετο λόγος κυρίȣ ἐν τῇ αὐλῇ
16 τῆς φυλακῆς, λέγων, Πορεύȣ κὶ (θ) εἰπὲ πρὸς Ἀβδεμέλεχ τ̃ Αἰθίοπα, Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδὲ ἐγὼ φέρω τȣ̀ς λόγȣς μȣ (ι) ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ
17 κὶ ȣ̓κ εἰς ἀγαθά. Καὶ σώσω σε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, κὶ ȣ̓ μὴ (κ) δώσω σε εἰς χεῖρας (λ) τῶν ἀνθρώπων, ὧν
18 σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπȣ αὐτῶν, Ὅτι σώζων σώσω σε, κὶ ἐν ῥομφαίᾳ ȣ̓ μὴ πέσῃς· κὶ ἔσαι ἡ ψυχή σȣ εἰς (μ) εὕρημα, ὅτι ἐπεποίθεις ἐπ' ἐμοὶ, φησὶ κύριος.

Et miserunt, & tulerunt Hieremiam de atrio custodiæ, & dederunt eum ad Godoliam filium Achicam filii Saphan: & eduxerunt eum: & sedit in medio populi. Et ad Hieremiam factum est verbum Domini in atrio custodiæ dicens; Vade, & dic ad Abdemelech Æthiopem, Sic dixit Dominus Deus Israelis, Ecce ego affero verba mea super civitatem hanc in mala, & non in bona: Et salvabo te in die illa: & non dabo te in manus hominum, quos tu times à facie eorum. Salvans enim salvabo te: & in gladio non cades: & erit anima tua in rem inventam: quoniam fidisti super me, ait Dominus.

MS. A. (ζ) πρὸς Γοδολίαν υἱὸν Αχικὰμ, * υἱὸν (η) ἐκάθισαν (θ) εἰπὸν (ι) εἰς τ̃ γῆν ταύτην (κ) παραδώσω (λ) ἀνθρώπων, (μ) εὕρεμα,

ΚΕΦ. μζ'.

Cap. 40. Vulg. Lat.

1 Ὁ Λόγος ὁ (α) γενόμενος παρὰ κυρίȣ πρὸς Ἱερεμίαν, (β) μετὰ τὸ ἀποςεῖλαι αὐτὸν Ναβȣζαρδὰν τὸν ἀρχιμάγειρον (γ) τὸν ἐκ Ῥαμὰ, ἐν τῷ λαβεῖν αὐτὸν ἐν χειροπέδαις, ἐν μέσῳ ἀποικίας Ἰȣδα τ̃ (δ) ἠγμένων εἰς Βαβυλῶνα.
2 Καὶ ἔλαβεν αὐτὸν ὁ ἀρχιμάγειρος, κὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριος ὁ (ε) θεός σȣ ἐλάλησε τὰ κακὰ ταῦτα ἐπὶ τὸν
3 τόπον τȣ̃τον· Καὶ ἐποίησε κύριος, ὅτι (ϛ) ἡμάρτετε αὐτῷ, κὶ ȣ̓κ (ζ) ἠκȣ́σατε
4 τ̃ φωνῆς αὐτȣ̃. Ἰδὲ ἔλυσά σε ἀπὸ τῶν χειροπέδων τ̃ (η) ἐπὶ τὰς χεῖράς σȣ. εἰ καλὸν ἐναντίον σȣ ἐλθεῖν μετ' ἐμȣ̃ εἰς Βαβυλῶνα, (θ) κὶ θήσω τȣ̀ς ὀφθαλμȣ́ς μȣ ἐπὶ σέ·

CAP. XLVII.

Verbum, quod factum est à Domino ad Hieremiam, postquàm dimisit eum Nabuzardan princeps coquorum, ex Rama, quando tulit eum in manicis, in medio transmigrationis Judæ eorum, qui ducebantur in Babylonem. Et tulit eum princeps coquorum, & dixit ei; Dominus Deus tuus locutus est mala hæc super locum istum: Et fecit (a) Dominus; quia peccastis ei, & non audistis vocem (b) ejus. Ecce solvi te à manicis, quæ super manus tuas. Si bonum coram te, venire mecum in (c) Babylonem; & ponam oculos meos super te;

MS. A. (α) ΓΕΝΑ'ΜΕΝΟΣ (β) ὝΣΤΕΡΟΝ ΜΕΤΑ' (γ) 'ΕΚ 'ΡΑΜΑ' (δ) 'ΑΠΑΓΟΜΕ'ΝΩΝ (ε) θεὸς ἐλάλησε (ϛ) ἡμάρτητε (ζ) εἰσηκȣ́σατε (η) ὑπὸ (θ) ἧκε, θήσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 אסגיאו מתקליהון אף אשתמעו גבר לחבריה ויימרון קומו ונתוב לעמנא ולארעא
17 ילדותנא מן קדם חרבא דסנאה דהיא כחמר מרויא : זמינו לתמן פרעה מלכא דמצרים
18 דסגיאין אתרגושתיה מעדי ומניא : קים אנא אמר מלכא יי צבאות שמיה ארי כמא
19 דיציב פתגמא דתבור בטוריא וכרמלא בימא כן ייתי תבירה : מני גלותא אתקני ליך
20 מלכות כנשתא דמצרים ארי מפים לצדו תהי ותצדי מבלי יתיב : מלכות יאיא הות
21 מצרים עממין קטולין מצפונא ייתון עלה למבזה : אף רברבהא בגוה כעגלי רבקא ארי
אף אנון אתפניאו ערקו כחדא לא יכילו למקם ארי יום תברהון אתא עליהון עדן
22 סעורן בישתהון : קל נקוש זיניהון כחיון זחלין ארי במשרין יהכון עליכון וכמא דעלין
23 בכשילין למקץ אעי חורשא : שיצו רברבהא אמר יי ארי לית להון סוף ארי סגיאין
24 סוחלא ולית להון מנין : בהיתת מלכות מצרים אתמסרת ביד עמא דאתא עלה
25 מצפונא : אמר יי צבאות אלהא דישראל הא אנא מסער על אתרגושת אלכסנדריא
ועל פרעה ועל מצרים ועל טעותהא ועל מלכהא ועל פרעה ועל דמתרחצין עלוהי :
26 ואמסרנון ביד דבען למקטלהון וביד נבוכדנצר מלכא דבבל וביד עבדוהי ובתר כן
27 תשרי כיומי קדם אמר יי : ואת לא תדחל עבדי יעקב ולא תתבר ישראל ארי הא אנא
פריק ליך מרחיק וית בנך מארע גלותהון ויתובון דבית יעקב וישקטון וישרון לרוחצן
28 ולית דמניד : את לא תדחל עבדי יעקב אמר יי ארי בסעדך מימרי ארי אעביד
גמירא בכל עממיא די אגליתך לתמן ועמך לא אעביד גמירא ואיתי עלך יסורין
לאלפותך ברם בדין חסוך ושיצאה לא אשיצנך :

מז

1 דהוה פתגם נבואה מן קדם יי עם ירמיה נביא על פלשתאי עד לא ייתי פרעה
וימחי ית יתבי עזה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Multiplicatæ sunt ruinæ eorum: etiam obedient unusquisq; proximo suo, & dicent: Surgite & revertamur ad populum nostrum, & ad terram nativitatis nostræ à facie gladii inimici, qui est sicut vinum inebrians. Intrarunt ibi: Pharao rex Ægypti cujus copiosus tumultus est, transfert tempora. Vivo ego; dicit Rex, Dñs exercituum nomen ejus; quia sicut verum est verbum hoc, quòd Thabor est in montib⁹, & sicut Carmelus in mari; sic veniet interit⁹ ejus. Vasa transmigrationis præpara tibi regnum cœt⁹ Ægypti, quia Memphis in desolationem erit, & desolabitur absque habitatore. Regnum speciosum fuit Ægyptus. Populi interfectores venient ab Aquilone contra eam, ad eam diripiendam. Principes quoque ejus in medio ejus quasi vituli saginati, ipsi enim versi sunt & fugerunt simul, & non potuerunt consistere; quia dies interit⁹ eorum venit super eos, temp⁹ visitationis malitiæ eorum. Vox collisionis armorum eorũ quasi serpentum reptantiũ, quoniam cum exercitu ibunt contra vos: & sicut qui ingrediuntur cum securib⁹ ad succidenda ligna saltus. Consumpti sunt principes ej⁹, dicit Dñs: quia non habent finem, quia copiosiores sunt locustis, & non est eis numer⁹. Confusum est regnum Ægypti; traditum est in manum populi qui venit contra illud ab Aquilone. Dicit Dñs exercituum Deus Israel: Ecce ego visito super tumultum Alexandriæ, & super Pharaonem, & super Ægyptios, & super idola eorum, et super reges eorum, et super Pharaonem, et super omnes qui confidunt in eo. Et tradam eos in manum quærentium occidere eos, et in manum Nabuchodonosor regis Babylonis, et in manum servorum ej⁹. Et postea habitabitur sicut in dieb⁹ antiquis, dicit Dñs. Tu autem ne timeas serve mi Jacob, et ne formides Israel: Quia ecce ego salvum te faciam à longè, et filios tuos de terra captivitatis eorum. Et revertentur viri dom⁹ Jacob, et quiescent, et habitabunt confidenter, et non erit qui exterreat. Tu autem ne timeas serve mi Jacob, dicit Dñs: quia in adjutoriũ tuũ est Verbum meum: faciam enim consumptionem in omnib⁹ populis ad quos transtuli te: non faciam in te consumptioné, sed adducam super te correptiones ut doceam te, veruntamen in judicio misericordiæ; et consumendo non consumam te.

CAP. XLVII.

Quod factum est verbum prophetiæ à facie Domini cum Jeremia propheta, contra Philistæos, antequam veniret Pharao, et percuteret habitatores Gazæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Complures eorum dejecti sunt, & ceciderunt 16
alter super alterũ, ac dixerunt; Surgite, rever-
tamur ad gentẽ nostrã & solum natale nostrũ,
à conspectu gladii cruciantis. Et vocaverunt 17
ibi nomen Pharaonis Claudi regis Ægypti,
Perturbatorem et consumptorem temporum.
Vivo ego, dicit ille Dñs cujus nomen est rex 18
Sebaoth, quòd ruiturus est Pharaon ceu frag-
mentum montis, & ut Charmelus in medi-
um maris. Vasa captivitatis fac tibi virgo filia 19
Ægypti: nam Mephes erit in vastitatẽ, & de-
solabitur ob defectum civium: Super Ægyptũ 20
vitulam speciosam depictam, exercitus ab A-
quilone veniet: Mercenarii ejus, *qui sunt* in 21
ea quasi vituli saginati, etiam ipsi terga ver-
tentes fugient simul, neq; subsistent; quia dies
fractionis eorum superveniet eis, tempus visi-
tationis eorum. Tumultus exercitûs erit quasi 22
coluber reptans: siquidẽ cum exercitu ibunt,
& cum securibus venient adversùs eam tan-
quam cæsores lignorum: (Succidite sylvas 23
ejus, dicit Dñs) siquidem infiniti sunt: siqui-
dem plures sunt locustis, & nullus est eis nu-
merus. Erubescet filia Ægypti, & tradetur in 24
manum populi Aquilonaris, Ait Dñs poten- 25
tissimus Deus Israelis. Ecce ego animadver-
surus sum in Amonem aquarum, & in Pha-
raonem, & in Ægyptũ & deos ejus, & in ex-
ercitum regésq; ipsius; deniq; in Pharaonem,
& in omnes qui freti sunt illo: Et traditurus 26
eos in manũ hostiũ eorũ, & in manũ quæren-
tium animam ipsorum; in manũ *scilicet* Ne-
buchadnosaris regis Babylõnii, & in manum
servorum ejus: postmodum autem habitabit
ut pristinis diebus, ait Dñs. Tu verò ne time- 27
to serve mi Jacob, dicit Dñs, neque consterna-
tor ô Israel: nam ecce liberabo te de *regione*
longinqua, & semen tuum de terra captivita-
tis suæ: sedebitque Jacob & silebit, tran-
quillus ac tutus erit nemine lædente. Tu in- 28
quam, ne timeto serve mi Jacob, dicit Dñs;
quoniam tecum sum: nam penitùs consum-
pturus sum cunctas gentes inter quas te
dispersi, te verò nequaquam consumam:
castigabo tamen te cùm modo, nec penitùs
impunem te dimittam.

CAP. XLVII.

Contra Palæstinam

Fuit etiam sermo Domini ad Jeremiam 1
prophetam, ut vaticinaretur de Palestinis,
antequam percussisset Pharaon Azam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وساير الشعب الذي بقي في القرية والقوم الذين استامنوا الي ملك بابل ومن بقي من
الشعب سباهم نبوزردان صاحب الشرطة وانطلق بهم الي بابل * فاما مساكين الشعب
الذين لم يكن عندهم شي فتركهم نبوزردان في ارض يهودا فدفع اليهم الكروم والارضين
وامرهم ان يستعملوها * فاما ارميا فامن به ملك بابل وقال لنبوزردان صاحب الشرطة وقال
له * خذ اليك ارميا وتعاهده ولا تدع احدا يقول له شي من السو وما قال من شي فافعله
* وارسل نبوزردان ونبوسزبن صاحب الخدم ونرغل شار اصار وربماغ الذي هو صاحب
المطبخ وجميع قواد ملك بابل] * وارسلوا فاخذوا ارميا من دار الحبس ودفعوه لغودليا
بن اسيكام بن صافان واخرجوه واجلسوه في وسط الشعب * وكان قول الرب الي ارميا في دار
الحبس قايلا * امض وقل لابدملاخ الحبشي هكذا قال الرب اله اسرايل ها انا اجلب اقوالي
الي هذه الارض للسرور ولا للخيرات * واخلصك في ذلك اليوم ولا اسلمك في ايدي الناس
الذين تخاف من اجلهم * لاني تخلص اخلصك ولا تسقط بالسيف وتكون نفسك للوجود
لانك توكلت علي قال الرب * * الفصل السابع والاربعون *
* القول الصاير من قبل الرب الي ارميا اخيرا بعد ان سرحه نابوزردان رييس الطباخين
من الرامة عندما احاط بالكبول في يديه في وسط جلوة يهودا المساقين الي بابل
* واخذ رييس الطباخين وقال له * الرب الاله تكلم بهذه السرور علي هذا الموضع * وصنع
الرب لانكم اخطاتم اليه ولم تسمعوا صوته * ها حللتك من هذه الكبول التي في يديك
ان كان حسن امامك ان تاتي معي الي بابل ات * اصنع عيني عليك *

Populum verò omnem qui remanserat in 9
urbe, unà cum iis qui ad regem Babylo-
niæ se receperant, universum populi resi-
duum captivos abduxit Nebuzardan
præfectus militiæ, deportavitque in Ba-
byloniam. De populo autem pauperri- 10
mos, quibus non erat quicquam, reliquit
Nebuzardan in terra Judæ; dedítque eis
vineas & agros, et præcepit eis ut illa co-
lerent. Jeremiam autem securum reddi- 11
dit rex Babyloniæ, & dixit Nebuzardan
præfecto militiæ, dixit inquam *ei;*
Tolle tibi Jeremiam, et curam illius ge- 12
re, neque patiaris quempiam ut dicat ad-
versùs eum quicquam mali: sed quicquid
tibi dixerit, illud facies. Misit itaque 13
Nebuzardan, & Nebusazban præfectus
servorum, & Nergal sharazer et Rabmag
qui præfectus coquorum fuit, omnésque
duces regis Babyloniæ:] Deinde mittentes 14
tulerunt Jeremiam ex atrio carceris, &
tradiderunt eum Godoliæ filio Achicami
filii Saphanis; eductúmque habitare fe-
cerunt in medio populi. Fuerat autem 15
sermo Domini ad Jeremiam in atrio car-
ceris, dicens; Abi dictum Abdemelecho 16
Æthiopi; Sic dixit Dominus Deus Israe-
lis: Ecce ego adducturus sum sermones
meos huic terræ in mala, non autem in
bona. Te verò salvabo in illo die, & 17
non tradam te in manus hominum quos ti-
mes: Omnino salvabo te, & non occumbes 18
gladio, sed erit anima tua superstes; quia
mihi confisus es, dixit Dominus.

CAP. XLVII.

Sermò qui factus est à Domino 1
ad Jeremiam postremò, postquã
dimisisset eum Nebuzardan prin-
ceps coquorum, ex Rama; quando
vinctas manicis manus abduxit e-
um inter captivos Judæ qui duce-
bantur in Babelem.
Cùm ergò cepisset eum princeps coquorũ, 2
dixit illi; Dominus Deus locutus est hæc
mala contra locum istum, Et fecit Do- 3
minus; quia peccâstis in eum, & non au-
scultâstis voci ejus. Ecce solvo te his 4
manicis qui sunt in manibus tuis: Si rectum
tibi videtur venire mecum Babelem, veni;
tui curam agam;

ירמיה : מח

terrentem in erunt & ,aquilone ab ascendentes aquæ Ecce : Dominus dixit Sic
2 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה־מַיִם עֹלִים מִצָּפוֹן וְהָיוּ לְנַחַל
ea in habitantes & ,urbem ; ejus plenitudinem & ,terram inundabunt & ,inundantem
שׁוֹטֵף וְיִשְׁטְפוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ
ungularum ,fortium & voce A .terræ habitator omnis ululabit & ,homo clamabunt &
3 וְזָעֲקוּ הָאָדָם וְהֵילִל כֹּל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ : מִקּוֹל שַׁעֲטַת פַּרְסוֹת
ad patres respexerunt non ; ejus rotarum tumultu, ejus curru strepitu à ,ejus fortium
אַבִּירָיו מֵרַעַשׁ לְרִכְבּוֹ הֲמוֹן גַּלְגִּלָּיו לֹא־הִפְנוּ אָבוֹת אֶל־
, Pelistim omnes vastandum ad venientem diem Super .manuum remissione à filios
4 בָּנִים מֵרִפְיוֹן יָדָיִם : עַל־הַיּוֹם הַבָּא לִשְׁדוֹד אֶת־כָּל־פְּלִשְׁתִּים
vastans nam : auxiliatorem superstitem omnem Sidon & , Sor succidendum ad
לְהַכְרִית לְצֹר וּלְצִידוֹן כֹּל שָׂרִיד עֹזֵר כִּי־שֹׁדֵד
ad calvitium Venit .Caphtor insulæ residuum , Pelistim Dominus
5 יְהוָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים שְׁאֵרִית אִי כַפְתּוֹר : בָּאָה קָרְחָה אֶל־
? te incides quò usque : earum vallis residuum Ascelon est succisa , Hazzah
עַזָּה נִדְמְתָה אַשְׁקְלוֹן שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד־מָתַי תִּתְגּוֹדָדִי :
tuam vaginam ad te collige ? quiesces non quò usque Domini gladie Heu
6 הוֹי חֶרֶב לַיהוָה עַד־אָנָה לֹא תִשְׁקֹטִי הֵאָסְפִי אֶל־תַּעְרֵךְ
, Ascelon ad : ei præcepit Dominus & , quiesces Quomodo .sile & , quiesce
7 הֵרָגְעִי וָדֹמִּי : אֵיךְ תִּשְׁקֹטִי וַיהוָה צִוָּה־לָהּ אֶל־אַשְׁקְלוֹן
.eum constituit ibi maris portum ad &
וְאֶל־חוֹף הַיָּם שָׁם יְעָדָהּ :

CAP. XLVIII. מח

,Nebo ad Væ :Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Moab Ad
1 לְמוֹאָב כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶל־נְבוֹ
est affecta pudore : Chiriathaim est capta ,est affecta pudore ; est vastata quoniam
כִּי שֻׁדָּדָה הֹבִישָׁה נִלְכְּדָה קִרְיָתָיִם הֹבִישָׁה
cogitaverunt , Chesbon in ,Moab laus ultra Non .est consternata & ,Missgab
2 הַמִּשְׂגָּב וָחָתָּה : אֵין עוֹד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן חָשְׁבוּ
,silebis Madmen etiam : gente de eam disperdamus & ,venite , malum eam super
עָלֶיהָ רָעָה לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה מִגּוֹי גַּם־מַדְמֵן תִּדֹּמִּי
contritio & ,vastitas : Choronaim de clamoris Vox .gladius ibit te post
3 אַחֲרַיִךְ תֵּלֶךְ חָרֶב : קוֹל צְעָקָה מֵחֹרוֹנָיִם שֹׁד וָשֶׁבֶר
Quia .ejus parvulorum clamorem facite audire : Moab est Contrita .magna
4 גָּדוֹל : נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הִשְׁמִיעוּ זְּעָקָה צְעִירֶיהָ : כִּי
5 hostes Choronaim descensu in quoniam : fletu in ascendet fletu in Luchith ascensu
מַעֲלֵה הַלֻּחוֹת בִּבְכִי יַעֲלֶה־בֶּכִי כִּי בְּמוֹרַד חוֹרֹנַיִם צָרֵי
eritis & : vestram animam eruite , Fugite .audierunt contritionis clamorem
6 צַעֲקַת־שֶׁבֶר שָׁמֵעוּ : נֻסוּ מַלְּטוּ נַפְשְׁכֶם וְתִהְיֶינָה
,tuis thesauris in &,tuis operib[9] in tua fiducia quod eo Quia .deserto in juniper[9] veluti
7 כַּעֲרוֹעֵר בַּמִּדְבָּר : כִּי יַעַן בִּטְחֵךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ
,ejus sacerdotes,transmigrationem in Chemos egredietur & : capieris tu etiam
גַּם־אַתְּ תִּלָּכֵדִי וְיָצָא כְמִישׁ בַּגּוֹלָה כֹּהֲנָיו
: evadet non urbs &,urbem omnem ad vastator veniet Et .simul ejus principes &
8 וְשָׂרָיו יַחְדָּו : וְיָבֹא שֹׁדֵד אֶל־כָּל־עִיר וְעִיר לֹא תִמָּלֵט
alam Date .Dominus dixit quod : planities disperdetur & , vallis peribit &
9 וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישֹׁר אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה : תְּנוּ־צִיץ
non à erunt desolationem in ejus civitates & : volabit volando quia , Moab
לְמוֹאָב כִּי נָצֹא תֵּצֵא וְעָרֶיהָ לְשַׁמָּה תִהְיֶינָה מֵאֵין
prohibens execratus & : fraude Domini opus faciens Execratus .eis in habitatore
10 יוֹשֵׁב בָּהֵן : אָרוּר עֹשֶׂה מְלֶאכֶת יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר מֹנֵעַ
in ipse quiescens & , suis pueritiis à Moab fuit Pacatus .sanguine à suum gladium
11 חַרְבּוֹ מִדָּם : שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא אֶל־
: ivit non transmigrationem in &,vas ad vase de fuit evacuat[9] non &,suis fæcib[9]
שְׁמָרָיו וְלֹא־הוּרַק מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ
.est mutatus non ejus odor & ,eo in ejus gustus stetit idcirco
עַל־כֵּן עָמַד טַעְמוֹ בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא נָמָר :

Versio VULG. LAT.

2 Hæc dicit Dominus ; Ecce aquæ
ascendunt ab Aquilone, & erunt
quasi torrens inundans, & ope-
rient terram & plenitudinem e-
jus, urbem & habitatores ejus :
clamabunt homines, & ululabunt
3 omnes habitatores terræ. A stre-
pitu pompæ armorum, & bella-
torum ejus, à commotione qua-
drigarum ejus, & multitudine
rotarum illius. Non respexerunt
patres filios manibus dissolutis
4 Pro adventu diei, in quo vasta-
buntur omnes Philisthiim, & dis-
sipabitur Tyrus, & Sidon cum o-
mnib[9] reliquis auxiliis suis : de-
populat[9] est enim Domin[9] Palæ-
sthinos, reliquias insulæ Cappa-
5 dociæ. Venit calvitium super Ga-
zam : conticuit Ascalon, & reli-
quiæ vallis earum: usquequò con-
6 cidêris? O mucro Domini usque-
quò non quiesces ? Ingredere in
vaginã tuam, refrigerare, & sile.
7 Quomodò quiescet, cùm Domin[9]
præceperit ei adversùs Ascaloné,
& adversùs maritimas ejus regi-
ones, ibique condixerit illi ?

CAP. XLVIII.

1 AD Moab hæc dicit Dominus
exercituum, Deus Israel; Væ super
Nabo, quoniam vastata est, &
confusa : capta est Cariathaim :
confusa est fortis, & tremuit.
2 Non est ultrà exultatio in Moab
contra Hesebon : cogitaverunt
malum. Venite, & disperdamus
eam de gente, ergò silens conti-
cesces, sequetúrque te gladius.
3 Vox clamoris de Oronaim : va-
4 stitas, & contritio magna. Con-
trita est Moab : annuntiate cla-
5 morem parvulis ejus. Per ascen-
sum enim Luith plorans ascendet
in fletu : quoniam in descensu
Oronaim hostes ululatum con-
6 tritionis audierunt : Fugite, sal-
vate animas vestras : & eritis
7 quasi myricæ in deserto. Pro eo
enim quòd habuisti fiduciam in
munitionib[9] tuis, & in thesauris
tuis, tu quoque capieris : & ibit
Chamos in transmigrationem,
sacerdotes ejus, & principes ejus
8 simul. Et veniet prædo ad o-
mnem urbem, & urbs nulla sal-
vabitur : & peribunt valles, &
dissipabuntur campestria : quo-
9 niam dixit Domin[9] : Date flo-
10 rem Moab, quia florens egredietur : & civitates ejus desertæ erunt, & inhabitabiles. Ma-
ledictus, qui facit opus Domini fraudulenter : & maledictus, qui prohibet gladium suum
11 à sanguine. Fertilis fuit Moab ab adolescentia sua, & requievit in fæcibus suis: nec
transfusus est de vase in vas, & in transmigrationem non abiit : idcircò permansit gustus
ejus in eo, et odor ejus non est immutatus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Εἰ δὲ μή, (ι) ἀπότρεχε, ἀνάστρεψον
πρὸς τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχεικάμ, (κ)
υἱοῦ Σαφάν, ὃν κατέστησε βασιλεὺς Βα-
βυλῶνος ἐν γῇ Ἰούδα, καὶ οἴκησον
μετ᾽ αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἐν γῇ Ἰού-
δα, εἰς ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς σου τοῦ (λ) πορευθῆναι ἐκεῖ,
πορεύου. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ ἀρχιμά-
γειρος δῶρα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτόν.
6 Καὶ ἦλθε πρὸς Γοδολίαν εἰς Μασση-
φὰ, καὶ ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ (μ)
αὐτοῦ, τοῦ καταλειφθέντος ἐν τῇ γῇ.
7 Καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυ-
νάμεως τῆς ἐν ἀγρῷ, αὐτοὶ (ν) καὶ οἱ ἄν-
δρες αὐτῶν, ὅτι κατέστησε βασιλεὺς
Βαβυλῶνος τὸν Γοδολίαν ἐν τῇ γῇ,
καὶ (*) παρακατέθεντο αὐτῷ ἄνδρας καὶ
γυναῖκας αὐτῶν, οὓς οὐ κατῴκισεν
8 εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ ἦλθε πρὸς Γο-
δολίαν εἰς Μασσηφὰ Ἰσμαὴλ υἱὸς
Ναθανίου, καὶ (ξ) Ἰωάναν υἱὸς Κάρηε,
καὶ Σαραίας υἱὸς Θαναεμὲθ, καὶ υἱοὶ (ο)
Ἰωφὲ τοῦ Νετωφαθὶ, καὶ Ἐζονίας υἱὸς
τοῦ Μαχαθὶ, αὐτοὶ, καὶ οἱ ἄνδρες αὐ-
9 τῶν. Καὶ ὤμοσεν αὐτοῖς Γοδολίας,
καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, λέγων, Μὴ
φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου τῶν παίδων
τῶν Χαλδαίων, κατοικήσατε ἐν τῇ γῇ, καὶ
(*) ἐργάσασθε τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος,
10 καὶ βέλτιον ἔσται ὑμῖν. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
κάθημαι ἐναντίον ὑμῶν εἰς Μασση-
φὰ, στῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν Χαλδαίων,
οἳ (π) ἂν ἔλθωσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς. καὶ ὑμεῖς
(ρ) συναγάγετε οἶνον καὶ ὀπώραν καὶ (σ)
ἔλαιον, καὶ βάλετε εἰς τὰ ἀγγεῖα ὑ-
μῶν, καὶ (*) οἰκήσατε ἐν ταῖς πόλεσιν αἷς
11 κατεκρατήσατε. Καὶ πάντες οἱ Ἰου-
δαῖοι οἱ (τ) ἐν Μωὰβ, καὶ ἐν υἱοῖς Ἀμ-
μὼν, καὶ οἱ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ, καὶ οἱ ἐν
πάσῃ τῇ γῇ, ἤκουσαν ὅτι ἔδωκε βασι-
λεὺς Βαβυλῶνος (υ) κατάλειμμα
τῷ Ἰούδα, καὶ ὅτι κατέστησεν ἐπ᾽ αὐ-
12 τοὺς τὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχεικάμ. Καὶ
ἦλθον πρὸς Γοδολίαν εἰς γῆν Ἰούδα
εἰς Μασσηφὰ, καὶ συνήγαγον οἶνον καὶ
ὀπώραν πολλὴν σφόδρα, καὶ ἔλαιον.

MS. A. (ι) ἀπόστρεψον καὶ ἀπότρεχε πρὸς Γοδολίαν (κ) * υἱὸν (λ) πορευθῆναι, καὶ πορεύου. (μ) τοῦ καταλειφθέντος (ν) καὶ ἡ δύναμις αὐτῶν, καὶ οἱ (*) παρεκατέθεντο (ξ) Ἰωάννην (ο) Ὠφὲ τοῦ Νετωφατεὶ, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς τοῦ Μωχατεὶ, (*) ἐργάζεσθε (π) ἐὰν (ρ) συναγάγετε (σ) συναγάγατε ἔλαιον, (*) οἰκήσατε (τ) ἐν γῇ Μωὰβ, καὶ οἱ ἐν (υ) τὰ καταλείμματα

Sin minus; recurre, & reverte ad Godoliam filium Achicam filii Saphan, quem constituit rex Babylonis in terra Juda ; & habita cum eo in medio populi in terra Juda: ad omnia bona in oculis tuis ad eundum ibi, (t) vade. Et dedit ei magister coquorum dona, & dimisit eum. Et venit ad Godoliam in Massepha: & sedit in medio populi sui : qui remansit in terra. Et audierunt omnes duces virtutis, quæ in agro, ipsi, & viri eorum, quia constituit rex Babylonis Godoliam in terra, & (g) commendaverunt ei viros, & uxores (h) suas, quos non transtulit in Babylonem. Et venit ad Godoliam in Massepha Ismael filius Nathaniæ, & Joanam filius Caree, & Saræas filius Thanaemeth, & filii Jophe Netophathitæ, & Ezonias filius Machathi, ipsi, & viri eorum. Et juravit eis Godolias, & viris eorum, dicens; Ne timeatis à facie puerorum Chaldæorum. Habitate in terra, & operamini regi Babylonis: & melius erit vobis. Et ecce ego sedeo coram vobis in Massepha, ad standum ante faciem Chaldæorum, quicumque venerint super vos. Et vos colligite vinum, & fructus, & oleum, & mittite in vasa vestra : & habitate in urbibus, quas tenuistis. Et omnes Judæi qui in Moab, & in filiis Ammon, & qui in Idumæa, & qui in omni terra, audierunt quia dedit rex Babylonis reliquias Juda, & quia constituit super eos Godoliam filium Achicam. (i) Et venerunt ad Godoliam in terram Juda in Massepha : & collegerunt vinum, & fructus multos valde, & oleum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 כִּדְנָן אֲמַר יְיָ הָא עַמְמַיָּא אָתָן מִצִּפּוּנָא וִיהוֹן כְּנַחַל מָגֵבַר וִיבוּזוּן אַרְעָא וּמְלֵאהּ קִרְוַיָּא
3 וְדְיָתְבִין בְּהוֹן וִיצַוְחוּן בְּנֵי אֱנָשָׁא וִילִילוּן כָּל יָתְבֵי אַרְעָא : מִקָּל מַסְעוֹעִית פַּרְסַת גִּבָּרוֹהִי
מִזִּיעַ לִרְתִיכוֹהִי אִתְרְגוּשַׁת גַּלְגִּלּוֹהִי לָא מִתְפְּנַן אֲבָהָן לְרַחֲמָא עַל בְּנִין מֵאִתְרַשְׁלוּת
4 יְדִין : עַל יוֹמָא דְאָתֵי לְמִבַּז יָת כָּל אַרְעָא פְלִשְׁתָּאֵי לְשֵׁיצָאָה לְצוֹר וּלְצִידוֹן כָּל שְׁאָר סָעִיד
5 אֲרֵי אַבֵּיז יְיָ יָת אַרְעָא פְלִשְׁתָּאֵי שְׁאָר נְגָוַת קַפּוֹטְקָאֵי : מְטַת פּוּרְעָנוּתָא לְיָתְבֵי עַזָּה
6 אִתַּבְּרוּ אַשְׁקְלוֹנָאֵי שְׁאָר תּוֹקְפְּהוֹן עַד אֵימָתַי תִּתְהַמְמוּן : וַי חַרְבָּא דִשְׁלִיחָא מִן קֳדָם
7 יְיָ עַד אֵימָתַי לָא תְנוּחִין אִתְכַּנְשִׁי לְלִדְנִיךְ לְבֵית זִמְנָא תְנוּחִין : אֵיכְדֵין תְּנוּחִין וַיְיָ
פַּקִּיד עֲלָהּ עַל אַשְׁקְלוֹן וְעַל סְפַר יַמָּא לְתַמָּן מְזַמְנָהּ :

מח

1 לְמוֹאָב כִּדְנָן אֲמַר יְיָ צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל וַי עַל נְבוֹ אֲרֵי אִתְבְּזִיאַת בְּהִיתַת אִתְכְּבִישַׁת
2 קִרְיָתַיִם בְּהִיתוּ מִבֵּית רוֹחְצָנְהוֹן וְאִתַּבְּרוּ : לֵית עוֹד תּוּשְׁבַּחְתָּא לְמוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן חֲשִׁיבוּ
עֲלַהּ בִּישָׁא אֱתוֹ וּנְשֵׁיצְנַהּ מִלְּמֶהֱוֵי עַמָּא אַף מַדְמֵן תִּתְבְּרִין בָּתְרִיךְ יְהָכוּן קָטוֹלֵי חַרְבָּא :
3 קָל צְוָחָתָא מֵחוֹרוֹנַיִם בִּזָּא וְתַבְרָא רַבָּא : אִתַּבְּרַת מַלְכוּת מוֹאָב בַּסָּרוּ צְוָחְתָא
4 שִׁלְטוֹנַיְהוֹן : אֲרֵי מַסְּקוֹת לוּחִית כַּד בָּכַן יָסְקַן בְּכַן אֲרֵי בְּמַחֲתִית חוֹרוֹנַיִם צְוָחַת
5 תְּבִירֵי קְרָב יִבְסְרוּן : עֲרוֹקוּ שֵׁיזִיבוּ נַפְשָׁתְכוֹן וֶהֱווֹ כְּמִגְדַּל עֲרוֹעֵר דְּשָׁרַן בְּמַשְׁכְּנִין בְּמַדְבְּרָא :
6 אֲרֵי חֲלָף דְּאִתְרְחִיצַת בְּאוֹצְרִיךְ וּבְבֵירַת גְּנָזִיךְ אַף אַתְּ תִּתְאַחֲדִין וְיִפּוֹק כְּמוֹשׁ בְּגָלוּתָא
7 פָּלְחוֹהִי וְרַבְרְבוֹהִי כַּחֲדָא : וְיֵיתוֹן בָּזוֹזִין עַל כָּל קִרְוֵיהוֹן וְקִרְוָא מִנְּהוֹן לָא תִשְׁתֵּיזִיב
8 וְיֵיבְדוּן דְּיָתְבִין בְּעוּמְקָא וִישְׁתֵּיצוּן דְּשָׁרַן בְּמֵישְׁרָא דַּאֲמַר יְיָ : אַעְדוּ כִתְרָא מִן מוֹאָב
9 10 אֲרֵי מִגְלָא תִגְלֵי וְקִרְוָהָא לְצָדוּ יְהֶוְיָן מִבְּלִי יָתֵיב בְּהֵן : לִיט דְּיַעֲבֵיד עֲלַהּ עֲבִידְתָּא מִן
11 קֳדָם יְיָ בִּנְכְלָא וְלִיט דִּמְנַע חַרְבֵּיהּ מִקְּטוֹל : שְׁלַן מוֹאֲבָאֵי מִזְּעוּרֵיהוֹן וּשְׁקִיטִין אִנּוּן עַל
נִכְסֵיהוֹן וְלָא אִתְגְּלִיאוּ מֵאֲתַר לַאֲתַר וּבְגָלוּתָא לָא הֲלִיכוּ עַל כֵּן אוֹרִיכוּ שַׁלְוַתְהוֹן נִכְסֵיהוֹן
כְּחַמְרָא דִּנְטִיר עַל שְׁמָרֵיהּ וְרֵיחֵיהּ לָא פַג :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dñs, Ecce populi venient ab Aquilone, & erunt quasi torrens inundans, & diripient terram & plenitudinem ejus; urbes, & habitantes in eis. Et clamabunt filii hominum, & ululabunt omnes habitatores terræ. A voce gressus ungularum fortium ejus, à commotione curruum ejus, à tumultu rotarum ejus, non respiciunt patres ut misereantur filiorum, propter remissionem manuum. Propter diem qui ventur[9] est, in quo diripietur omnis terra Philistæorum, & disperdentur Tyrus & Sidon, & omnes reliquiæ auxilii; quia diripuit Dñs terram Philistæorum, reliquias insulæ Cappadocum. Pervenit vindicta habitatorib[9] Gazæ : contriti sunt Ascalonitæ, & reliquiæ roboris eorum : quousq; tandem vos ipsos incidetis? Væ mucro, qui missus es à facie Dñi, usque quo non quiesces? Recipe te in vaginam tuam, in domo temporis quiesce. Quomodo quiescet ? quia Dñs præcepit de eo contra Ascalonem, & contra portum maris, ibíque præparavit eum.

CAP. XLVIII.

AD Moab hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel ; Væ super Nebo, quoniam direpta est, & confusa est : subjugata est Cariathaim : confusi sunt à domo fiduciæ suæ, & confracti sunt. Non est ultrà laus Moab. In Hesbon cogitaverunt contra eam malum : Venite & consumem[9] eam, ne sit populus. Etiam Madmen contereris; post te ibunt occisores gladio. Vox clamoris de Horonaim, direptio & confractio magna. Contritum est regnum Moab ; annuntiarunt clamorem dominatores ejus. Quia ascensum Luith dum flent ascendunt flentes : nam per descensum Horonaim clamorem confractorum à prælio annuntiabunt. Fugite, liberate animas vestras, & estote sicut turris Aroer, & sicut qui morantur in tentoriis in deserto. Quia pro eo quòd confisa es in thesauris tuis, & in domo opum tuarum, tu quoque capieris. Et egredietur Chamos in transmigrationem, cultores ejus, & principes ejus simul. Et venient direptores contra omnes urbes eorum, neque earum ulla liberabitur; & peribunt qui habitant in valle, & disperdentur qui habitant in campestribus, quia dixit Dominus. Auferte coronam à Moab; quia transmigrando transmigrabit, & urbes ejus in desolationem erunt, ita ut non sit qui habitet in eis. Maledict[9] qui facit in ea opus à facie Dñi in dolo: & maledict[9] qui prohibet gladiũ suum ab occisione. Abundantes fuerant Moabitæ ab adolescentia sua, & quieti in substantiis suis : nec fuerant translati de loco in locũ, nec in transmigratione abiverant : propterea prorogarunt prosperitatem facultates eorum, sicut vinum quod conservatum est super fæces suas, & odor ejus non est immutatus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sic ait Dominus, Ecce juvenes adducam ex 2
Aquilone, eruntq; tanquam torrens rapidus,
abripientque terrã & quicquid est in ea, ur-
bem & cives ejus; ita ut exclament homines,
& ejulent omnes habitatores terræ. Ob so- 3
nitũ incessûs ungularum *equorum* gigantum
ejus, & ob commotionem curruũ ejus, strepi-
tũmque rotarũ ejus, non respicient patres ad
filios; quia remittentur manus eorum. Ecce 4
dies veniet quo diripientur omnes Palestini,
excindetur Tyrus & Sidon, & quotquot reli-
qui manserunt, dispergentur: vastaturus est
enim Dñs Palestinos, reliquas insulas Cappa-
docum. Perveniet plaga ad Azam, contere- 5
tur Ascalon, & quotquot superfuerint de civi-
bus earum. O gladie Domini, quousque tan- 6
dem non quiesces neque desistes à cæde? re-
cipe te in vaginam tuam, recipe te, & quiesce.
Quomodo quiesceret, quum Dominus præfe- 7
cerit eum Ascaloni, & super litora maris ibi
dederit ei potestatem?

CAP. XLVIII.
Contra Nobu.

[illegible]

Sic ait Dominus potentissimus Deus Israe- 1
lis, Væ Nobu, quoniam direpta est; rubore
& ignominiâ suffusa est Curiathim, erubuit
& dissipata est magnificentia ejus: Nec est 2
quod glorietur ampliùs Moab de Hesbone,
meditati sunt malum adversùs eam, & dixe-
runt, Agite, populũ ejus extinguamus, etiamsi
omnino reticeas, sequetur te gladius. Vox eju- 3
latûs è Hornim: Direptione & contritione 4
magnâ contrita est Moab: ediderunt ejulatũ
pauperes ejus: Clivum Luhith flentes con- 5
scendent, & in declivitate Hornim angustiam
& clamorem profligationis edent. Ausculta- 6
te, fugite, & vosmetipsos eripite, & similes
estote stipiti in deserto. Quia confisa es in ar- 7
cibus & thesauris tuis, tu quoque capieris;
& Chamos in captivitatem abibit unà cum
sacerdotibus & principibus ejus: Veniétq; 8
direptor contra cunctas civitates tuas, & non
evadent; imò peribit convallis, & plani-
ties vastabitur, quemadmodum edixit Do-
minus. Date coronam Moabo, quia funditùs 9
evertetur, & omnes civitates ejus ibunt in
desolationem ob defectum incolarum. Male- 10
dictus qui fecerit opus Domini cum fraude,
& maledictus qui cohibuerit gladium suum
à sanguine. Tuti sunt Moabitæ inde à pueri- 11
tia sua, & super fæces suas tranquilli, neque
exhauserunt è vase in vas, & in captivitatem
non abierunt: propterea durat in eis sapor
eorum, & odor eorum non est remissus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان كان لا فارجع وامض الي عودوليا ابن اسيكام ابن صافان الذي اقامه ملك بابل علي
ارض يهودا . واسكن معه في وسط الشعب في ارض يهودا . لكل الخيرات التي في عينيك ان
تمضي فامض . ودفع له رييس الطباخين هدايا وسرحه * فاتي الي عودوليا الي مسيفا . وجلس
في وسط الشعب المنبقي في الارض . وسمع جميع قواد الجيش الذي في الحقل هم وجميع
رجالهم . ان ملك بابل اقام عودوليا في الارض . فاعادوا له رجاله ونساه الذين لم يسبوا الي
بابل * واتي الي عودوليا الي مسيفا اسمعيل ابن ناثونيو ويوناثان ابن كاريا وصارايا ابن
وبنو يوفاث الذين من ناطوفات . ويارونياس بن موخاتي هم ورجالهم * وحلف لهم عودوليا
ولرجالهم قايلا . لا تخافوا من وجه عبيد الكلدانيين . اسكنوا في الارض واعملوا للملك
بابل فيكون لكم الخير * وها انا اجلس امامكم في مسيفا لاقوم في وجه الكلدانيين الذين
عساهم ان ياتوا عليكم * وانتم اجمعوا خمرا وفاكهة واجمعوا زيتا وضعوا في اوعيتكم
وسكنوا في المدن اللاتي سكنتموها . * الاصحاح الثلاثون *
* وجميع اليهود الذين في ارض مواب * والذين في بني عمون . والذين في ادوم . والذين في
كل الارض . سمعوا ان ملك بابل دفع البقايا ليهودا . وانه اقام عليهم عودوليا ابن اسيكام
* فاتوا الي عودوليا الي ارض يهودا في مسيفا . وجمعوا خمرا وفاكهة كثيرة جدا . وزيتا

Sin minùs, revertere, & confer te ad G- 5
doliam filium Achicami filii Saphanis,
quem rex Babelis præfecit terræ Judæ,
& habita cum eo in medio populi in terra
Judæ: ad omnia bona ad quæ eundum
tibi videtur, abi: Cúmque dedisset illi
munera princeps coquorum, & dimisisset
eum; Venit ad Godoliam in Masepham, 6
habitavitque in medio populi qui reli-
quus erat in terra. Audientes autem cun- 7
cti copiarum duces qui erant in agro, ipsi
& exercitus ac viri eorum, quòd rex Ba-
belis præfecisset Godoliam in ea terra; re-
stituerunt ei viros ejus & mulieres ejus
qui non fuerant abducti Babelem. Et ve- 8
nerunt ad Godoliam in Masepham Ismael
filius Nathaniæ, Jonan filius Careæ, Seraa
filius Thanaumeth, & filii Japhaib qui
erant ex Netophath, & Jezonias filius
Machathi, tam ipsi quàm viri ipsorum.
His juravit Godolia & viris eorum, di- 9
cens; Ne timeatis servos Chaldæorum:
habitate in terra & operamini regi Babe-
lis, & prosperè succedet vobis. En ego 10
manebo apud vos in Masepha, ut me op-
ponam Chaldæis qui fortè venient contra
vos: vos interim colligite vinum & fru-
ctus, & colligite oleum, & reponite in
vasis vestris: sic habitabitis in urbibus
quas tenuistis.

Textus trigesimus.

Omnes quoque Judæi qui erant in terra 11
Moab, qui erant inter filios Ammon, qui
erant in Edom, qui denique erant in uni-
versa terra, audientes quòd rex Babelis
reliquias dedisset Judæ, & præfecisset eis
Godoliam filium Achicami; Venerunt 12
ad Godoliam in terram Judæ in Mase-
pham, & collegerunt vinum & fructus
plurimos oleúmque.

ירמיה : מח

,transmigratores ei mittam & , Dominus dixit ,venientes dies ecce Propterea

12 לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה ושלחתי־לו צעים

.conterent sparsim eorum utres & , exinanient ejus vasa & :eum facient transmigrare &

וצעהו וכליו יריקו ונבליהם ינפצו׃

Israel domus sunt affecti pudore sicut : Chemos à Moab afficietur pudore Et

13 ובש מואב מכמוש כאשר־בשו בית ישראל

virtutis viri & : nos Fortes , dicetis Quomodo .eorum fiducia el---Beth à

14 מבית אל מבטחם׃ איך תאמרו גבורים אנחנו ואנשי־חיל

ejus juvenum electio & , conscendit ejus civitates & ,Moab est Vastatus ? bellum ad

15 למלחמה׃ שדד מואב ועריה עלה ומבחר בחוריו

.ejus nomen exercituum Dominus , rex ait : jugulationem ad descenderunt

ירדו לטבח נאם־המלך יהוה צבאות שמו׃

.valde festinavit ejus malum & : veniendum ad Moab contritio Propinqua

16 קרוב איד־מואב לבוא ורעתו מהרה מאד׃

Quomodo ,dicite :ejus nomen scientes universi & ,ej° circuitus omnes ei Commovemini

17 נדו לו כל־סביביו וכל ידעי שמו אמרו איכה

sede & , gloria de Descende ? decoris baculus , fortitudinis virga est confracta

18 נשבר מטה־עז מקל תפארה׃ רדי מכבוד ישבי

corrupit ; te in ascendit Moab vastator quoniam : Dibon filia habitatrix , siti in

בצמא ישבת בת־דיבון כי־שדד מואב עלה בך שחת

interroga : Haroher habitatrix prospice & , sta viam Ad .tuas munitiones

19 מבצריך׃ אל־דרך עמדי וצפי יושבת ערוער שאלי־

, Moab est affectus Pudore ? est factum quid , dic : evasam & fugientem

20 נס ונמלטה אמרי מה־נהיתה׃ הביש מואב

est vastatus quòd , Arnon in annuntiate:clamate & ,ululate ;est confractus quoniam

כי־חתה הילילי וזעקי הגידו בארנון כי שדד

, Jehasah ad & , Cholon ad : planitiei terram ad venit judicium Et .Moab

21 מואב׃ ומשפט בא אל־ארץ המישר אל־חלון ואל־יהצה

.Diblathaim domum super & ,Nebo super & ,Dibon super Et .Mephahath super &

22 ועל־מופעת׃ ועל־דיבון ועל־נבו ועל־בית דבלתים׃

,Cherioth super Et .Mehon-Beth super & ghamul-Beth super & ,Chiriathaim super Et

23 ועל קריתים ועל־בית גמול ועל־בית מעון׃ ועל־קריות

24 ,propinquas & ,longinquas ,Moab terræ civitates omnes super & : Bosrah super &

ועל־בצרה ועל כל־ערי ארץ מואב הרחקות והקרבות׃

,eum Inebriate.Dominus dixit:est contritū ej° brachiū &,Moab cornu est Abscissum

25 נגדעה קרן מואב וזרעו נשברה נאם־יהוה׃ השכירהו

26 erit & ,suo vomitu in Moab se volutabit &, : magnificavit Dominum super quoniam

כי על־יהוה הגדיל וספק מואב בקיאו והיה

furibus in si ? Israel tibi fuit derisui non si Et .ipse etiam derisum in

27 לשחק גם־הוא׃ ואם לוא השחק היה לך ישראל אם־בגנבים

,civitates Relinquite.commovebis te eo in tuorum verborum sufficientia à quia ? est inventus

28 נמצאה כי־מדי דבריך בו תתנודד׃ עזבו ערים

aris transitib° in nidificabit colūba veluti estote & :Moab habitatores,petra in habitate &

ושכנו בסלע ישבי מואב והיו כיונה תקנן בעברי פי־

,ejus superbiam &,ejus elationem:valde est superb°,Moab superbiā Audivim° .foveæ

29 פחת׃ שמענו גאון־מואב גאה מאד גבהו וגאונו

,ej° iracundiā,Dominus ait , novi Ego .ejus cordis exaltationē & ,ej° extollētiā &

30 וגאותו ורם לבו׃ אני ידעתי נאם־יהוה עברתו

, ejulabo Moab super Ideò .fecerunt sic non,ejus nugæ:firmitudo non &

31 ולא־כן בדיו לא־כן עשו׃ על־כן על־מואב איליל

fletu A .gemet Cheres--Chir viros ad : clamabo ipsam universam Moab ad &

32 ולמואב כלה אזעק אל־אנשי קיר־חרש יהגה׃ מבכי

mare ad usq; ,mare transierūt tuæ propagines ,Sibmah vitis tibi flebo Jahazer

יעזר אבכה־לך הגפן שבמה נטישתיך עברו ים עד ים

.cecidit vastans tuam vindemiam super & ,tuam æstivem super : pervenerunt Jahazer

יעזר נגעו על־קיצך ועל־בצירך שדד נפל׃

Versio VULG. LAT.

12 Propterea ecce dies veniunt, di-
cit Dominus ; & mittam ei ordi-
natores, & stratores laguncula-
rum, & sternent eum, & vasa e-
jus exhaurient, & lagunculas eo-
13 rum collident. Et confundetur
Moab à Chamos; sicut confusa est
domus Israel à Bethel, in qua ha-
14 bebat fiduciam. Quomodò dici-
tis ; Fortes sumus, & viri robusti
15 ad præliandū? Vastata est Moab,
& civitates illius succiderunt: &
electi juvenes ejus descenderunt
in occisionem : ait rex, Dominus
16 exercituum nomen ejus. Propè
est interitus Moab ut veniat : &
malum ejus velociter accurret ni-
17 mis. Consolamini eum omnes,
qui estis in circuitu ejus ; & uni-
versi, qui scitis nomen ejus, dici-
te ; Quomodò confracta est virga
18 fortis, baculus gloriosus ? De-
scende de gloria, & sede in siti,
habitatio filiæ Dibon : quoniam
vastator Moab ascendit ad te, dis-
19 sipavit munitiones tuas. In via
sta, & prospice habitatio Aroër:
interroga fugientem : & ei qui
20 evasit, dic; Quid accidit? Confu-
sus est Moab, quoniam victus est:
ululate, & clamate, annuntiate in
Arnon, quoniā vastata est Moab.
21 Et judiciū venit ad terram cam-
pestrem ; super Helon, & super
22 Jasa, & super Mephaath, Et su-
per Dibon, & super Nabo, & su-
23 per domum Deblathaim, Et su-
per Cariathaim, & super Bethga-
24 mul, & super Bethmaon, Et su-
per Carioth, & super Bosra, & su-
per omnes civitates terræ Moab,
quæ longè, & quæ propè sunt.
25 Abscissum est cornu Moab, &
brachium ejus contritum est, ait
26 Dominus. Inebriate eum, quo-
niam contra Dominum erectus
est : & allidet manum Moab in
vomitu suo, & erit in derisum
27 etiam ipse. Fuit enim in deri-
sum tibi Israel, quasi inter fures
reperisses eum : propter verba
ergò tua quæ adversùm illum lo-
28 cutus es, captivus ducêris. Re-
linquite civitates, & habitate in
petra, habitatores Moab: et estote
quasi columba nidificans in sum-
29 mo ore foraminis. Audivimus
superbiā Moab: superbus est val-
dè, sublimitatē ejus, & arrogan-
30 tiam, & superbiam, & altitudinem cordis ejus. Ego scio, ait Dominus, jactantiam ejus: &
31 quòd non sit juxta eam virtus ej°, nec juxta quod poterat conata sit facere. Ideò super Moab
32 ejulabo, & ad Moab universam clamabo, ad viros muri fictilis lamentantes. De planctu Ja-
zer plorabo tibi, vinea Sabama: propagines tuæ transierunt mare, usque ad mare Jazer per-
venerunt : super messem tuam, & vindemiam tuam, prædo irruit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ (*) Ἰωάναν υἱὸς Κάρηε, καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως, οἱ ἐν τοῖς ἀγροῖς, (φ) ἦλθον πρὸς τὸν Γοδολίαν εἰς
14 Μασσηφὰ, Καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ γνώσει γινώσκεις, ὅτι (χ) Βελεισὰ βασιλεὺς υἱὸς Ἀμμὼν ἀπέστειλε πρὸς σὲ τὸν Ἰσμαὴλ πατάξαι σου ψυχήν; καὶ
15 οὐκ ἐπίστευσεν αὐτοῖς Γοδολίας. Καὶ (ψ) εἶπε Ἰωάναν τῷ Γοδολίᾳ κρυφαίως (ω) ἐν Μασσηφᾷ, Πορεύσομαι δὴ καὶ πατάξω τὸν Ἰσμαὴλ, καὶ μηδεὶς γνώτω, (α) μὴ πατάξῃ σου ψυχὴν, καὶ (β) διασπαρῇ πᾶς Ἰούδα οἱ συνηγμένοι πρὸς σὲ, καὶ ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι
16 Ἰούδα. Καὶ εἶπε Γοδολίας πρὸς (γ) Ἰωάναν, Μὴ ποιήσῃς τὸ πρᾶγμα (δ), ὅτι ψευδῆ σὺ λέγεις (ε) ὑπὲρ Ἰσμαήλ.

Et Joanan filius Caree, & omnes duces virtutis, qui in agris, venerunt ad Godoliam in Massipha, Et dixerunt ei ; Si cognoscens cognoscis, quia (χ) Beliza rex filius Ammon misit ad te Ismael ad percutiendam animam tuam? Et non credidit eis Godolias. Et dixit Joanan Godoliæ occulte in Massipha ; Ibo nunc, & percutiam Ismael, & nemo sciat : ne percutiat animam tuam, & dispergatur omnis Juda, qui convenerunt ad te : & peribunt reliqui Juda. Et dixit Godolias ad Joanan; Ne facias (δ) rem: quia falsa tu dicis super Ismael.

MS.A. (*) Ἰωάνναν (φ) ἦλθαν πρὸς Γοδολίαν εἰς Μασσηφὰ. Καὶ εἶπαν (χ) βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν Βεισὰ (ψ) Ἰωάνναν εἶπεν (ω) εἰς (α) μήποτε (β) διασπαρήσονται πάντες οἱ Ἰουδαῖοι οἱ (γ) Ἰωάνναν (δ) τοῦτο, (ε) κατὰ τοῦ Ἰσμαήλ.

Cap. 41. ΚΕΦ. μη'.

1 Vulg.Lat. ΚΑὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, ἦλθεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου υἱοῦ (α) Ἐλασὰ, ἀπὸ γένους τοῦ βασιλέως, καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ πρὸς Γοδολίαν εἰς Μασσηφὰ, καὶ ἔφα-
2 γον ἐκεῖ ἄρτον ἅμα. Καὶ ἀνέστη Ἰσμαὴλ, καὶ οἱ δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν τὸν Γοδολίαν, ὃν κατέστησε (*) βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ
3 τῆς γῆς, Καὶ πάντας τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ (β) ἐν Μασσηφὰ, καὶ πάντας τοὺς Χαλδαίους τοὺς εὑρεθέντας
4 ἐκεῖ. Καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ πατάξαντος αὐτοῦ τὸν Γοδολίαν,
5 καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἔγνω. Καὶ ἦλθοσαν ἄνδρες ἀπὸ Συχὲμ, καὶ ἀπὸ (γ) Σαλὴμ, καὶ ἀπὸ Σαμαρείας, ὀγδοήκοντα ἄνδρες, ἐξυρημένοι πώγωνας, καὶ (δ) διερρηγμένοι τὰ ἱμάτια, καὶ κοπτόμενοι, καὶ μάννα, καὶ λίβανος ἐν (ε) χερσὶν αὐτῶν, τοῦ εἰσενεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου.
6 Καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς Ἰσμαὴλ (ˉ) αὐτοὶ ἐπορεύοντο, καὶ ἔκλαιον· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, (*) Εἰσέλθετε πρὸς
7 Γοδολίαν. Καὶ ἐγένετο, εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ.

CAP. XLVIII.

ET factum est, mense septimo venit Ismael filius Nathaniæ filii Elisa de genere (a) regis, & decem viri cum eo ad Godoliam in Massepha: & comederunt ibi panem simul. Et surrexit Ismael, & decem viri, qui erant cum eo, & percusserunt (b) Godoliam, quem constituerat rex Babylonis super terram, & omnes Judæos qui erant cum eo in Massepha, & omnes Chaldæos qui reperti sunt (c) ibi. Et factum est die secundâ, cùm percussisset Godoliam, & homo non cognovit. Et venerunt viri de Sychem, & de Salem, et de Samaria, octoginta viri, rasi barbas, & scissis vestibus, & plangentes : & (d) manna, & thus in manibus eorum ad afferendum in domum Domini. Et egressus est in occursum illis Ismael : ipsi ibant, et flebant. Et dixit eis ; Ingredimini ad Godoliam. Et factum est, ingressis illis in medium civitatis ; (e) jugulavit eos in puteo.

MS.A. (α) Ἐλασὰ, (*) ὁ βασιλεὺς (β) εἰς (γ) Σαλὴμ, (δ) διερρηγότες (ε) ταῖς χερσὶν αὐτῶν, τοῦ εἰσενέγκαι (ˉ) καὶ αὐτοὶ (*) Εἰσέλθατε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 בכן הא יומיא אתן אמר יי ואשלח עליהון בזוזין ויבזונינון ונכסיהון ירוקנון וטוב
13 ארעהון ינפרון׃ ויבהתון מואבאי דפלחין לכמוש כמא דבהיתו בית ישראל מבית
14 אל רוחצנהון׃ איכדין תימרון גברין אנחנא וגברין דחילא למעבד קרבא׃ אתבזיזו
15 מואבאי וקרויהון חרובא ושפר עולימיהון יתמסרון לקטלא אמר מלכא יי צבאות
16 שמיה׃ קריב תברהון דמואבאי למיתי ובשתהון מוחיא לחדא׃ דוו עלוהי כל
17 סחרנוהי וכל ידעי שמיה אמרו איכדין אתבר מלך מבאיש שלטון מעיק׃ חותי
18 מיקרא ותובי בצחיא מלכות כנשתא דדיבון ארי בזוזין אתו על מואב סליקו עלך
חבילו כרכיך׃ על אורחא קומו וסכו דיתבין בערוער שאילו למערקיא ולמשוביא
19 אמרו מה הוה על תברא דיכי׃ בהיתו מואבאי ארי אתברו אילילו וצווחו חוו
20 בארנון ארי אתבזיזו מואבאי׃ ועבדי פורענותא מטו לארע מישרא לחולון וליהץ
21 ועל מיפעת׃ ועל דיבון ועל נבו ועל בית דבלתים׃ ועל קריתים ועל בית גמול ועל
22 בית מעון׃ ועל קריות ועל בצרה ועל כל קרוי ארע מואב דרחיקין ודקריבין׃
23 אתקטפת מלכות מואב ושלטונידון אתברו אמר יי׃ איתא עליהון עקא ויהון
24 דמן לרויא ארי על עמא דיי אתרברבו וידרשון מואבאי באתריהון ויהון לחוך
25 אף אנון׃ ועל דחדיתון על תבירהון דישראל כדלא חטו לכון כאלו בגנבין
26 אשתכחו ועל דאסגיתון עליהון פתגמין בכן תטלטלון׃ שבקו קרויא ושרו בכיפא
27 יתבי מואב והוו כיונא דשבקא פום שובכה ונחתא ושריא בארעית גובא׃ שמענא
28 רברבי מואב דמתגאן לחדא רברבידון ומפנקיהון וגיותנותהון ורמות לבהון׃
29 קדמי גלן אמר יי עובדי רברבניהון ולא תקנין יקיריהון לא כדכשר עבדו׃ על כן
30 על מואבאי מיללין ועל מואבאי כולהון מצוחין על אנש כרך תוקפהון דון׃ בכן
31 כמא דאיתיתי משרין על יעזר כן איתי קטולין על שבמה מטלטלך גזו עברו ימא
32 עד ים יעזר מטו על חצדיך ועל קטפיך בזוזין נפלו׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea, Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & mittam in eos deprædatores, & deprædabuntur eos, & substantias eorum evacuabunt, & bona terræ eorum absument. Et confundentur Moabitæ qui colebant Chamos: sicut confusa est domus Israel à Bethel fiducia sua. Quomodo dicitis, Fortes sumus, & viri robusti ad præliandum? Direpti sunt Moabitæ, & urbes eorum desolatæ ; & pulchri juvenes eorum tradentur occisioni, dicit rex, Dominus exercituum nomen ejus. Propinquus est interitus Moabitarum ut veniat, & malum eorum accelerat admodum. Dolete super eum omnes qui in circuitu ejus estis : & universi qui scitis nomen ejus, dicite: Quomodo confractus est rex malignus, dominator tribulans ? Descende de gloria & sede in siti regnum cœtus Dibon ; quia deprædatores venerunt contra Moab : ascenderunt contra te, vastarunt arces tuas. Ad viam state, & contemplamini qui habitatis in Aroer ; interrogate fugientes ; & eis qui liberati sunt, dicite : Quænam confractio hæc fuit ? Confusi sunt Moabitæ, quia contriti sunt. Ululate & clamate, annuntiate in Arnon: quia direpti sunt Moabitæ. Et facientes vindictam pervenerunt in terram campestrem, in Holon, & in Jahats, & super Mephaat. Et super Dibon, & super Nebo, & super domum Deblathaim. Et super Cariathaim, & super Bethgamul, & super Bethmaon. Et super Kerioth, & super Bosrah, & super omnes urbes terræ Moab, quæ longè sunt, & quæ propè. Succisum est regnum *Moab*, & dominatores eorum contriti sunt, dicit Dñs. Adduc super eos angustiam, ut sint similes ebrio ; quia contra populum Dñi magnificati sunt : & *quærent Moabitas in locis suis*, & erunt in derisum etiam ipsi. Et quia lætati estis super interitum Israel, cùm non peccaverint in vos, quasi inventi essent inter latrones ; & quia multa verba locuti estis contra eos : propterea transmigrabitis. Relinquite civitates, & habitate in petra habitatores Moab ; estote quasi columba quæ dimittit ostium columbarii sui, & descendit & moratur in pavimento laci. Audivimus principes Moab qui superbi sunt valdè, & principes eorum, & delicatos eorum, & superbiam eorum, & altitudinem cordis eorum. Coram me manifesta sunt, dicit Dñs, opera principum eorum : & non sunt recti nobiles eorum, nec fecerunt quod decebat. Propterea super Moabitas ululabunt, & super Moabitas omnes clamabunt, super viros civitatis fortitudinis eorum dolebunt. Idcircò sicut adduxi exercitum contra Jazer, sic adducam interfectores contra Sibma : migrantes ex te, transvadarunt, transierunt mare : usque ad mare Jazer pervenerunt : super messem tuam, et super vindemiam tuam direptores irruerunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Idcirco ecce dies venturi sunt, ait Domi- 12
nus, quibus mittam in eos direptores, ut di-
ripiant eos, vasa eorum evacuent, & lagenas
eorum comminuant. Et pudefiet Moab causâ 13
Chamosi, quemadmodum pudefacti sunt
Israelitæ causâ Bethelis fiduciæ suæ. Quo- 14
nam pacto dicitis, Gigantes sumus & viri ad
bella strenui? Direptus est Moab, civitates 15
ejus *captivæ* ascenderunt, & selectissimi he-
roum ejus traditi sunt ad necem, dicit rex
ille Dominus, cujus nomen est Deus poten-
tissimus: Contritio Moabi brevi est ventu- 16
ra, & malum ejus properat admodum. Con- 17
turbati trepidaverunt omnes eum circun-
stantes, & quotquot nôrunt famam ejus, dixe-
runt, Quomodo fractus est baculus fortis-
simus & truncus gloriosissimus? Descende 18
de fastu, & in ignominia sede ô habitatrix
filiæ Ribonis, quoniam direptor Moabi ascen-
dit contra te, & vastavit urbes tuas. Juxta 19
vias consiste & speculare habitatrix Ado-
eris: sciscitare fugientem, & evadenti dici-
to, Quid accidit? Pudefactus est Moab, quia 20
confractus est: & ululaverunt atque excla-
maverunt in Arnona, quia contrit⁹ est Moab.
Venit enim judicium contra terram Masor, 21
contra Halonem, contra Jahsum, & contra
Mephiath, Contra Ribonem, contra Nobum, 22
& contra Beth-deblathim, Contra Curja- 23
thim, contra Beth-gamulum, & contra Beth-
maonem, Contra Cerioth, contra Bosarem, 24
& contra omnes civitates terræ Moabiticæ
longinquas & propinquas. Resectum est cor- 25
nu Moabi, & brachium ejus confractum,
dicit Dominus. Affligite eum, quia contra 26
Dominum superbivit: exagitet sese Moab
in vomitu suo, sitque risui etiam ipse. Et an 27
non risui tibi fuit ô Israel, & inter fures in-
ventus est, cùm bellum gereres in eum? Re- 28
linquite civitates, & in petris habitate ô in-
colæ Moabi, & estote similes columbæ nidi-
ficanti in prominenti. Audivimus principes 29
Moabi multùm insolescere: insolentiam &
arrogantiam eorum, & superbiam cordis eo-
rum ego novi, dicit Dominus, *Et* opera illo- 30
rum non esse recta: licèt harioli ejus non
ita prædixerint de ipso. Propterea contra 31
Moabum clamate, & adversùs totû Moabum
ex omni loco vociferate, & adversùs homi-
nes commorantes in domo ipsius, malum ex-
cogitetur. Plusquam fletu Jazeris defleo te 32
ô vitis Sebmæ: propagines tuæ transierunt
mare, & ad mare Jazeris usque pervenerunt:
super messem enim tuam & super vindemi-
am tuam irruet direptor:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*ويونان ابن كاريا وجميع الجيش الذي في الحقول اتوا الى عودوليا في مسيفا وقالوا له
*اعرف اعلمت ان ملك بني عمون بالنصا ارسل اليك اسمعيل ليضرب نفسك . فلم
يصدقهم عودوليا* فقال يونان لعودوليا . انا امضي سرا الى مسيفا واضرب اسمعيل ولا يعلم
واحد . لان لا يضرب نفسك فيتفرق جميع اليهود المجتمعين اليك ويهلك بقايا يهودا* فقال
عودوليا ليونان . لا تصنع هذا الامر لانك انت تقول الكذب على اسمعيل *

. الفصل الثامن والاربعون *

*وكان في الشهر السابع جاء اسمعيل بن ناثونيا بن الاصا من جنس الملك . ومعه عشر
رجال الذين كانوا معه *وضربوا عودوليا في مسيفا . واكلوا هناك خبزا معا . وقام اسمعيل
والعشر رجال الذين كانوا معه . وضربوا عودوليا الذي اقامه ملك بابل على الارض* وجميع
اليهود الذين معه في مسيفا . وجميع الكلدانيين الموجودين هناك* وكان في اليوم الثاني
حين ضرب عودوليا وانسان لم يعلم * واتوا رجال من سكيم ومن صالوم ومن سامريه
ثمانون رجلا يحلقون اللحى . ومشققون الثياب ومقطعوها . ومن ولبان في ايديهم ليدخلوا
الى بيت الرب * فخرج لاستقبالهم اسمعيل . وهاولاء مضوا وبكوا . فقال لهم ادخلوا الى
عودوليا *وكان اذ دخلوا الى وسط المدينة ذبحهم عند البير .

Deinde Jonan Careæ filius & totus ex- 13
ercitus qui erat in agris, venerunt ad Go-
doliam in Masepham, & dixerunt ei;
Scisne, nostine quòd rex Ammonitarum 14
Belisa miserit ad te Ismaelem ut percutiat
animam tuam? at non præbuit eis fidem
Godolia. Imò cùm dixisset Jonan ad 15
Godoliam, Ego clanculùm ibo in Ma-
spham, & percutiam Ismaelem nemine
sciente; ne percutiat animam tuam, &
dispergantur omnes Judæi apud te con-
gregati, pereántque reliquiæ Judæ. Re- 16
spondit Godolia Jonani, Ne facias hanc
rem, quia tu falsum dicis de Ismaele.

CAP. XLVIII.

Deinde contigit mense septimo, ut 1
veniens Ismael filius Nathaniæ fi-
lii Elasæ de stirpe regia stipatus decem
viris qui comitabantur eum; Percute- 2
rent Godoliam in Masipha. Cùm enim pa-
nem ibi simul comedissent, surrexerunt
Ismael & decem illi viri qui cum eo e-
rant, & percusserunt Godoliam quem
rex Babelis præfecerat illi *terræ. Cun-* 3
ctósque Judæos qui cum eo erant in Ma-
sepha, & omnes Chaldæos ibi existentes.
Fuit autem die secundâ postquam percus- 4
sus fuisset Godolia nemine sciente, ut 5
venirent quidam è Sechim, è Salom, &
è Samaria, nempe *octoginta viri rasis*
barbis, & discissis lacerisque vestibus,
manna & thus manibus portantes ad of-
ferendum illud domui Domini. Quibus 6
obviàm procedens Ismael (hi autem fle-
bant ambulantes) dixit; Ingredimini ad
Godoliam. Et factum est cùm ingressi 7
fuissent in mediam urbem, ut jugularet eos
apud puteum.

ירמיה : מח

torcularib[us] de vinū &:Moab terra de &,Charmel de exultatio &,lætitia contrahetur Et
33 וְנֶאֶסְפָה שִׂמְחָה וָגִיל מִכַּרְמֶל וּמֵאֶרֶץ מוֹאָב וְיַיִן מִיקָבִים
Chesbon clamore A .celeusma non celeusma,celeusmate calcabit Non.faciam cessare
34 הִשְׁבַּתִּי לֹא־יִדְרֹךְ הֵידָד הֵידָד לֹא הֵידָד : מִזַּעֲקַת חֶשְׁבּוֹן
Choronaim ad usque Sohar à,suam vocem dederunt Jahas ad usque Elhaleh ad usque
עַד־אֶלְעָלֵה עַד־יַהַץ נָתְנוּ קוֹלָם מִצֹּעַר עַד־חֹרֹנַיִם
faciam cessare Et.erunt desolationes in Nimrim aquæ etiam quia : triennem vitulam
עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה כִּי גַּם־מֵי נִמְרִים לִמְשַׁמּוֹת יִהְיוּ : וְהִשְׁבַּתִּי
35 Propterea .ejus diis suffientem &,excelso faciantem ascendere,Dominus ait ,Moab ipsi
לְמוֹאָב נְאֻם־יְהוָה מַעֲלֶה בָמָה וּמַקְטִיר לֵאלֹהָיו : עַל־כֵּן
36 , cheres-Chir viros ad meum cor &,perstrepet tibiæ veluti Moab ad meum cor
לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִלִים יֶהֱמֶה וְלִבִּי אֶל־אַנְשֵׁי קִיר־חֶרֶשׂ
caput omne Quia .perierunt ,fecit augmentum idcirco : perstrepet tibiæ tanquam
כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה עַל־כֵּן יִתְרַת עָשָׂה אָבָדוּ : כִּי כָל־רֹאשׁ
37 lumbos super &,incisiones manus omnes super :diminuta barba omnis &,calvitium
קָרְחָה וְכָל־זָקָן גְּרֻעָה עַל כָּל־יָדַיִם גְּדֻדֹת וְעַל־מָתְנַיִם
contrivi quoniā:planctus ipsâ omnis eji[us] plateis in &,Moab tecta omnia Super .saccus
38 שָׂק : עַל כָּל־גַּגּוֹת מוֹאָב וּבִרְחֹבֹתֶיהָ כֻּלֹּה מִסְפֵּד כִּי־שָׁבַרְתִּי
Esse concupiscentiam Quomodo .Dominus dixit ,est in voluntas non ,vas sicut Moab
אֶת־מוֹאָב כִּכְלִי אֵין־חֵפֶץ בּוֹ נְאֻם־יְהוָה : אֵיךְ חַתָּה
39 Moab eritque ? est affectus pudore ,Moab cervicem vertit quomodo : ululaverunt
הֵילִילוּ אֵיךְ הִפְנָה־עֹרֶף מוֹאָב בּוֹשׁ וְהָיָה מוֹאָב
Ecce : Dominus dixit sic Quia .ejus circuitibus omnib[us] contritionē in &,derisum in
40 לִשְׂחֹק וְלִמְחִתָּה לְכָל־סְבִיבָיו : כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה
,civitates est Capta .Moab ad suas alas extendet &:volabit aquila tanquam
41 כַּנֶּשֶׁר יִדְאֶה וּפָרַשׂ כְּנָפָיו אֶל־מוֹאָב : נִלְכְּדָה הַקְּרִיּוֹת
cor sicut ,illa die in Moab fortium cor erit & : est apprehensa munitiones &
וְהַמְּצָדוֹת נִתְפָּשָׂה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי מוֹאָב בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב
.magnificavit Dūm super quoniam:populo à Moab disperdetur Et .misera mulieris
42 אִשָּׁה מְצֵרָה : וְנִשְׁמַד מוֹאָב מֵעָם כִּי עַל־יְהוָה הִגְדִּיל :
43 faciebus à Fugiens. Dominus dicit,Moab habitator te super laqueus &,fovea &,Pavor
פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב מוֹאָב נְאֻם־יְהוָה : הַנִּיס מִפְּנֵי
44 adducā nam:laqueo in capietur ,fovea de ascendens & : foveam in cadet ,pavoris
הַפַּחַד יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִן־הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־אָבִיא
Chesbon umbra In .Dominus ait ,eorum visitationis annum Moab ad eam ad
אֵלֶיהָ אֶל־מוֹאָב שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה : בְּצֵל חֶשְׁבּוֹן
45 inter ex flamma & ,Chesbon de est egressus ignis quia : fugientes vi à steterunt
עָמְדוּ מִכֹּחַ נָסִים כִּי־אֵשׁ יָצָא מֵחֶשְׁבּוֹן וְלֶהָבָה מִבֵּין
, Moab tibi Væ .sonitus filiorum verticem & ,Moab angulum devoravit &,Sichon
46 סִיחוֹן וַתֹּאכַל פְּאַת מוֹאָב וְקָדְקֹד בְּנֵי שָׁאוֹן : אוֹי־לְךָ מוֹאָב
tuæ filiæ & ,captivitatem in tui filii sunt comprehensi quia : Chemos populus periit
אָבַד עַם־כְּמוֹשׁ כִּי־לֻקְּחוּ בָנֶיךָ בַּשֶּׁבִי וּבְנֹתֶיךָ
: Dñs ait ,dierum novissimo in Moab captivitatem convertam Et.captivitati in
47 בַּשִּׁבְיָה : וְשַׁבְתִּי שְׁבוּת־מוֹאָב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם־יְהוָה
.Moab judicium huc usque
עַד־הֵנָּה מִשְׁפַּט מוֹאָב :

CAP. XLIX. מט

hæres an ? Israel non filii Nunquid : Dominus dixit Sic,Hammon filios Ad
1 לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם־יוֹרֵשׁ
ejus urbibus in ejus populus &,Ghad eorum rex accepit hæreditate cur ? ei non
אֵין לוֹ מַדּוּעַ יָרַשׁ מַלְכָּם אֶת־גָּד וְעַמּוֹ בְּעָרָיו
Rabbath in faciam audire &,Dominus dixit,venientes dies ecce Ideo ? habitavit
2 יָשָׁב : לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל־רַבַּת
ejus filiæ &,desolationis tumulū in erit & , prælii clamorem Hammon filiorum
בְּנֵי־עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל שְׁמָמָה וּבְנֹתֶיהָ
.Dominus dixit , eos hæreditantes Israel accipiet hæreditate &:succēdentur igni in
בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל אֶת־יֹרְשָׁיו אָמַר יְהוָה :

Versio VULG. LAT.

33 Ablata est lætitia & exultatio de Carmelo, & de terra Moab, & vinum de torcularibus sustuli: nequaquam calcator uvæ solitum celeuma cantabit.
34 De clamore Hesebon usque Eleale, & Jasa, dederunt vocem suam; à Segor usque ad Oronaim vitulā conternantem: aquæ quoque Nemrim pessimæ erunt.
35 Et auferam de Moab, ait Dominus, offerentem in excelsis, & sacrificantem diis ejus.
36 Propterea cor meum ad Moab quasi tibiæ resonabit: & cor meum ad viros muri fictilis dabit sonitum tibiarum: quia plus fecit quàm potuit, idcirco perierunt.
37 Omne enim caput calvitiū, & omnis barba rasa erit: in cunctis manibus colligatio, & super omne dorsum cilicium.
38 Super omnia tecta Moab, & in plateis ejus, omnis planctus: quoniā contrivi Moab sicut vas inutile, ait Dominus.
39 Quomodò victa est, & ululaverunt? quomodò dejecit cervicem Moab, & confusus est? Eritque Moab in derisum, & in exemplum omnibus in circuitu suo.
40 Hæc dicit Dominus; Ecce quasi aquila volabit, & extendet alas suas ad Moab.
41 Capta est Carioth, & munitiones comprehensæ sunt: & erit cor fortium Moab in die illa, sicut cor mulieris parturientis.
42 Et cessabit Moab esse populus: quoniam contra Dominum gloriatus est.
43 Pavor, & fovea, & laqueus super te, ô habitator Moab, dicit Dominus.
44 Qui fugerit à facie pavoris, cadet in foveam: & qui conscenderit de fovea, capietur laqueo: adducam enim super Moab annum visitationis eorum, ait Dominus.
45 In umbra Hesebon steterunt de laqueo fugientes: quia ignis egressus est de Hesebon, & flamma de medio Seon, & devorabit partem Moab, & verticem filiorum tumultûs.
46 Væ tibi Moab, periisti popule Chamos: quia comprehensi sunt filii tui, & filiæ tuæ in captivitatem.
47 Et convertam captivitatem Moab in novissimis diebus, ait Dominus. Hucusque judicia Moab.

CAP. XLIX.

1 AD filios Ammon. Hæc dicit Dominus; Numquid non filii sunt Israel? aut hæres non est ei? Cur igitur hæreditate possedit Melchom, Gad: & populus ejus in urbibus ejus habitavit?
2 Ideò ecce dies veniunt, dicit Dominus; & auditum faciam super Rabbath filiorum Ammon fremitum prælii, & erit in tumulum dissipata, filiæque ejus igni succendentur, & possidebit Israel possessores suos, ait Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ δέκα ἄνδρες εὑρέθησαν ἐκεῖ, καὶ (ζ) εἶπον τῷ Ἰσμαὴλ, Μὴ ἀνέλῃς ἡμᾶς, ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ, πυροὶ καὶ κριθαὶ, μέλι καὶ ἔλαιον. Καὶ παρῆλθε, καὶ οὐκ ἀνεῖλεν αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν.
9 Καὶ τὸ φρέαρ, εἰς ὃ ἔῤῥιψεν ἐκεῖ Ἰσμαὴλ πάντας οὓς ἐπάταξε, φρέαρ μέγα τοῦτό ἐστιν, ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Ἀσὰ ἀπὸ προσώπου Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ, τοῦτο ἐνέπλησεν Ἰσμαὴλ τραυματιῶν.
10 Καὶ ἀπέστρεψεν Ἰσμαὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα εἰς Μασσηφὰ, καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως, ἃς (η) παρεκατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ Γοδολίᾳ υἱῷ Ἀχικὰμ, καὶ ᾤχετο εἰς τὸ πέραν υἱῶν Ἀμμών.
11 Καὶ ἤκουσεν Ἰωάναν υἱὸς Κάρηε, καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν Ἰσμαὴλ,
12 Καὶ ἤγαγον ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν, καὶ ᾤχοντο πολεμεῖν αὐτὸν, καὶ εὗρον αὐτὸν ἐπὶ
13 ὕδατος πολλοῦ ἐν Γαβαών. Καὶ ἐγένετο, ὅτε (θ) εἶδε πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ Ἰσμαὴλ τὸν (ι) Ἰωάναν, καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτοῦ,
14 Καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς (ι) Ἰωάναν.
15 Καὶ Ἰσμαὴλ ἐσώθη σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις, καὶ ᾤχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀμμών.
16 Καὶ ἔλαβεν (κ) Ἰωάναν, καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ, πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ, οὓς (λ) ἀπέστρεψεν ἀπὸ Ἰσμαὴλ, δυνατοὺς ἄνδρας ἐν πολέμῳ, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ λοιπὰ, καὶ τοὺς εὐνούχους, οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ Γαβαὼν,
17 Καὶ ᾤχοντο, καὶ ἐκάθισαν (μ) ἐν Γαβηρωχαμαὰ, τῇ πρὸς Βηθλεὲμ, τοῦ πορευθῆναι (ν) εἰς Αἴγυπτον
18 Ἀπὸ προσώπου τῶν Χαλδαίων· ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν, ὅτι ἐπάταξεν Ἰσμαὴλ τὸν Γοδολίαν, ὃν κατέστησεν (ο) ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν τῇ γῇ.

MS. A. (ζ) εἶπαν (η) παρεκατέθετο (θ) ἴδεν αὐτὸν πᾶς λαὸς μετὰ (ι) Ἰωάναν καὶ πάντας τοὺς (ι) Ἰωάναν. (κ) Ἰωάναν, (λ) ἀπέστρεψεν (μ) ἐν Γηβηρωθχαμαὰμ, * τῇ πρὸς ... εἰσελθεῖν εἰς (ο) βασιλεὺς

Et decem viri reperti sunt ibi, & dixerunt ad Ismael: Noli occidere nos, quia sunt nobis thesauri in agro, frumenta, & hordea, mel & oleum. Et præteriit, & non interfecit eos in medio fratrum eorum. Et puteus quem projecit illuc Ismael omnes quos percussit, puteus magnus hic est, quem fecit rex Asa à facie Baasa regis Israel, hunc implevit Ismael vulneratis. Et abduxit Ismael omnem populum, qui remanserat in Masspha, & filias regis, quas commendaverat magister coquorum Godoliæ filio Achicam, & transiit ad filios Ammon. Et audivit Joanan filius Caree, & omnes duces virtutis, qui cum eo, omnia mala quæ fecerat Ismael, Et adduxerunt omnem exercitum suum, & abierunt impugnare eum: & invenerunt eum super aquam multam, in Gabaon. Et factum est, quando vidit omnis populus, qui cum Ismael, Joanam, & duces virtutis, (ʃ) qui cum eo: Et redierunt ad Joanan. Et Ismael evasit cum octo hominibus, & abiit ad filios Ammon. Et tulit Joanan, & omnes duces virtutis, qui cum eo, omnes residuos populi, quos reverterat ab (g) Ismael potentes viros in bello, & mulieres, & reliqua, & eunuchos, quos reduxerat de Gabaon: Et abierunt, & sederunt in (h) Gaberoth-chamaa, quæ ad Bethlehem, ut irent in Ægyptum à facie Chaldæorum: quia timuerunt à facie eorum, quia percusserat Ismael Godoliam, quem constituerat rex Babylonis in terra.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN. — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

33 וְיִתְכְּנִישׁ בֵּיעַ וְחֶדְוָא מִכַּרְמְלָא וּמֵאֲרַע מוֹאָב וַחֲמַר מִמַּעְצְרַיָּא אֲבַטֵּלִית לָא יַעְצְרוּן
34 עָצוֹרִין וְלָא יְרִימוּן בְּקָלְהוֹן : מִצְוָחַת חֶשְׁבּוֹן עַד אֶלְעָלֵה עַד יָהַץ אַשְׁמַעוּ קָלְהוֹן מִצֹּעַר
35 עַד חוֹרוֹנַיִם עֶגְלַת תְּלִיתָאָה רַבְּתָא אֲרֵי אַף מֵי נִמְרִים לְצָדוּ יְהוֹן : וַאֲבַטֵּיל מִן מוֹאָב אֲמַר
36 יְיָ מְקָרִיב קוּרְבָּן עַל בָּמְתָא וּמַסִּיק בּוּסְמִין לְטַעֲוָתֵיהּ : עַל כֵּן בְּלִבְּהוֹן מוֹאָבָאֵי כְּכִנּוֹרָא
הָמָן וְלִבְּהוֹן עַל אֱנָשׁ כְּרַךְ תּוּקְפְהוֹן כְּזֶמֶר אַבּוּבִין דְּוֵי עַל כֵּן שְׁאָר נִכְסֵיהוֹן דִּקְנוֹ יִתְבַּזּוּן :
37 אֲרֵי כָל סְעַר רֵישׁ נְתַר וְכָל דְּקַן גְּלִיחַ עַל כָּל סִיעַן מִתְחַמְמִין וְעַל חַרְצִין סַק : עַל כָּל
38 אִגְּרֵיהוֹן דְּמוֹאָבָאֵי וּבִרְחוֹבֵיהוֹן כּוּלְּהוֹן עָבְדִין מִסְפְּדָא אֲרֵי תַבְרֵית יָת מַלְכוּת מוֹאָב
39 כְּמָנָא דְּלֵית צְרוֹךְ בֵּיהּ אֲמַר יְיָ : אֵיכְדֵין אִתַּבְרוּ אֵילִילוּ אֵיכְדֵין אַחֲזַרוּ קְדָלְהוֹן מוֹאָבָאֵי
40 בְּהִיתוּ וִיהוֹן מוֹאָבָאֵי לְחוּךְ וּלְתַבִּיר לְכָל סַחֲרָנֵיהוֹן : אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ הָא כְּנִשְׁרָא
41 דְּמִשְׁתְּרֵי כֵּן יִסַּק מֶלֶךְ בְּמַשִּׁרְיָתֵיהּ וְיִשְׁרֵי עַל מוֹאָב : וְיִתְכְּבִישׁ כְּרַכָּא וּמְצָדְתָא יִתְאַחֲדָן
42 וִיהֵי לֵב גִּבָּרֵיהוֹן דְּמוֹאָבָאֵי בְּיוֹמָא הַהוּא כְּלֵב אִתְּתָא דְּעָקָא לָהּ בְּחַבְלָהָא : וִישֵׁיצוּן
43 מוֹאָבָאֵי מִלְּמֶהֱוֵי עַם אֲרֵי עַל עַמֵּיהּ דַּיְיָ אִתְרַבְרַב : דַּחֲלָא וְכוּמְצָא וּמְצָדָא עֲלָךְ יָתֵיב
44 מוֹאָב אֲמַר יְיָ : דְּיַעֲרוֹק מִן קֳדָם דַּחֲלָא יִפּוֹל לְגוֹ כוּמְצָא וּדְיִסַּק מִגּוֹ כוּמְצָא אִתְאֲחַד
45 בְּסַרְבִּיתָא אֲרֵי אַיְתֵי עֲלֵיהוֹן עַל מוֹאָבָאֵי שְׁנַת סְעוֹרַן חוֹבֵיהוֹן אֲמַר יְיָ : עַל דְּאִשְׁתְּמַעוּ
לְיָתְבֵי חֶשְׁבּוֹן גְּלוֹ אִתְקְצַר חֵילְהוֹן עֲרַקוּ אֲרֵי קְדוֹם תַּקִּיף כְּאֶשָׁתָא נְפַק מֵחֶשְׁבּוֹן וְעָבְדֵי
46 קְרָבָא כְּשַׁלְהוֹבִיתָא מִבֵּין סִיחוֹן וְקַטִּילוּ רַבְרְבֵי מוֹאָב וְיַקִּירֵי בְנֵי אִתְרְגוּשְׁתָּא : וַוי לְכוֹן
מוֹאָבָאֵי אֲבַדְתּוּן עַמָּא דְּפָלְחִין לִכְמוֹשׁ אֲרֵי אִדַּבַּרוּ בְנָךְ בְּשִׁבְיָא וּבְנָתָךְ בְּגָלוּתָא :
47 וְאָתִיב גָּלוּת מוֹאָב בְּסוֹף יוֹמַיָּא אֲמַר יְיָ עַד הָכָא לְמֶעְבַּד פּוּרְעָנוּת דִּין מִן מוֹאָב :
מט
1 לִבְנֵי עַמּוֹן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ הֲבָנִין לֵית לְיִשְׂרָאֵל אִם יָרִית לֵית לֵיהּ מָא דֵין אַחְסִין מַלְכְּהוֹן
2 יָת אֲרַע גָּד וְעַמֵּיהּ בְּקִרְווֹהִי יָתֵיב : בְּכֵן הָא יוֹמַיָּא אָתַן אֲמַר יְיָ וְאַשְׁמַע לְרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן
יַבָבוּת עָבְדֵי קְרָבָא וּתְהֵי לְתֵל צָדוּ וּתְהֵי כַּפְרְנָהָא בְּנוּרָא יִתּוֹקְדוּן וְיַחְסְנוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
נִכְסֵי עַמְמַיָּא דַּהֲווֹ מַחְסְנִין לְהוֹן אֲמַר יְיָ :

Et colligetur exultatio & gaudium de Carmelo, & de terra Moab; & vinum de torcularibus cessare faciam: non calcabunt calcantes, nec audient vocem suam. A clamore Hesebon, usq; ad Eleale, usq; ad Jahats audita est vox eorum; à Segor usq; Horonaim, vitula triennis grandis: quia etiam aquæ Nemrim in desolationem erunt. Et cessare faciam de Moab, dicit Dñs, offerentem oblationem in excelsis, & adolentem aromata idolis suis. Propterea in corde suo Moabitæ quasi cithara sonabunt, & cor eorum super viros civitatis munitionis eorum quasi cantus organorum mœrebit: ideo residuum quæ facultates eorum quas possederunt diripientur. Quia omnes capilli capitis defluent, & omnis barba radetur: in cunctis turmis conturbabuntur, & in lumbis cilicium. Super omnia tecta Moabitarum, & in plateis eorum omnes faciunt planctum, quia contrivi regnum Moab, sicut vas inutile, dicit Dñs. Quomodo contriti sunt & ululaverunt? quomodo verterunt terga sua Moabitæ? confusi sunt, eruntq; Moabitæ in derisum, & in confractionem omnibus qui in circuitu eorum sunt. Quia hæc dicit Dñs: Ecce sicut aquila quæ volat, sic ascendet rex cum exercitu suo, & castrametabitur super Moab. Subjicieturque civitas, & munitiones capientur; & erit cor fortium Moabitarum illa die sicut cor mulieris, cui est tribulatio in doloribus suis. Et consumentur Moabitæ ne sint populus; quia contra populum Dñi magnificati sunt. Timor, & fovea, & rete contra te habitator Moab, ait Dñs. Qui fugerit à facie timoris, cadet in medium foveæ: & qui ascenderit à fovea, capietur in rete. Quia adducam super ipsos Moabitas annum visitationis peccatorum suorum, dicit Dñs. Pro eo quod obaudierunt habitatorib[us] Hesbon: transmigraverunt, abbreviata est virt[us] eorum, fugerunt: quia vent[us] urens, fortis sicut ignis, egressus est de Hesbon, & bellatores sicut flamma de medio Sehon: & interfecerunt principes Moab, & nobiliores filiorum turbæ. Væ vobis Moabitæ, periistis populi, qui serviebatis Chamos; quia abducti sunt filii tui in captivitatem, & filiæ tuæ in transmigrationem. Et convertam transmigrationem Moab in fine dierum, dicit Dñs. Hucusq; ad faciendum vindictam judicii de Moab.

CAP. XLIX.

AD filios Ammon hæc dicit Dñs: Num filios non habet Israel, aut hæres non est ei? Quare hæreditate possedit rex eorum terram Gad, & populus ejus in civitatib[us] ejus habitaverunt? Propterea ecce dies venient, dicit Dñs, & audire faciam apud Rabbath filiorum Ammon strepitum bellatorum; & erit in acervum desolationis, & habitatores vicorum ejus igne comburentur: & possidebunt filii Israel substantias populorum qui possidebant eas, dicit Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܥܒܪܬ ܚܕܘܬܐ ܘܕܝܨܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܪܡܠ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܘܐܒ. ܘܚܡܪܐ ܡܢ ܡܥܨܪܬܐ ܢܒܛܠ
ܘܠܐ ܢܕܪܟܘܢ ܕܪܘܟܐ. ܘܠܐ ܢܥܢܘܢ. ܘܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܗܐ ܗܐ. * ܡܢ ܩܥܬܐ ܕܚܫܒܘܢ
ܘܥܕܡܐ ܠܐܠܥܠܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܝܗܨ ܝܗܒܘ ܩܠܗܘܢ. ܡܢ ܨܥܪ. ܘܥܕܡܐ ܠܚܘܪܢܝܢ. ܘܥܕܡܐ
ܠܥܓܠܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܕܢܡܪܝܢ ܢܚܪܒܘܢ. * ܘܐܒܛܠ ܡܢ
ܡܘܐܒ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܡܣܩ ܠܥܠܬܐ ܘܡܣܝܡ ܒܣܡܐ ܠܐܠܗܗ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܒܝ
ܡܘܐܒ ܐܝܟ ܟܢܪܐ ܢܡܠܠ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕܘ. ܘܐܒܕܘ. * ܪ̈ܫܝܗܘܢ ܓܝܪ
ܘܕܩܢܝܗܘܢ ܓܙܝܙܢ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܝ̈ܕܝܗܘܢ ܡܪܩܕܬܐ. ܘܥܠ ܚܨܝ̈ܗܘܢ ܣܩܐ. * ܘܥܠ ܟܠ
ܐܓܪ̈ܐ ܕܡܘܐܒ ܘܒܫܘܩܝ̈ܗܘܢ ܡܪܩܕܬܐ. ܡܛܠ ܕܬܒܪܬ ܠܡܘܐܒ. ܐܝܟ ܡܐܢܐ ܕܠܝܬ
ܨܒܝܢܗ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܐܝܟܢܐ ܐܬܬܒܪܘ ܘܐܝܠܠܘ. ܐܝܟܢܐ ܐܗܦܟ ܩܕܠܗ ܡܘܐܒ ܘܒܗܬ
ܘܗܘܐ ܡܘܐܒ ܠܓܘܚܟܐ ܘܠܬܒܪܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܚܕܪܘܗܝ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܝܟ
ܢܫܪܐ ܢܦܩ ܘܢܛܘܣ. ܘܢܦܪܘܣ ܟܢܦܘܗܝ ܥܠ ܡܘܐܒ. * ܐܬܐܚܕܬ ܩܪܝܘܬ
ܐܬܟܒܫܬ. ܘܢܗܘܐ ܠܒܗܘܢ ܕܓܢܒܪ̈ܐ ܕܡܘܐܒ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܠܒܐ ܕܐܢܬܬܐ ܕܡܚܒܠܐ
ܒܡܚܒܠܐ. * ܘܢܐܒܕ ܡܘܐܒ ܡܢ ܥܡܐ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܡܪܝܐ ܐܬܪܘܪܒ. * ܕܚܠܬܐ ܘܦܚܬܐ
ܘܦܚܐ ܥܠܝܟ ܥܡܘܪܐ ܕܡܘܐܒ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܡܢ ܕܥܪܩ ܡܢ ܩܠܐ ܕܕܚܠܬܐ. ܢܦܠ
ܒܦܚܬܐ. ܘܡܢ ܕܣܠܩ ܡܢ ܓܘ ܦܚܬܐ. ܢܬܐܚܕ ܒܦܚܐ. ܡܛܠ ܕܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠ
ܡܘܐܒ. ܫܢܬܐ ܕܣܘܥܪܢܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܕܢܘܪܐ ܢܦܩܬ ܡܢ ܚܫܒܘܢ
ܘܫܠܗܒܝܬܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܕܣܝܚܘܢ. ܘܐܟܠܬ ܦܐܬܗ ܕܡܘܐܒ. ܘܩܘܕܩܕܐ ܕܒܢܝ̈ ܫܐܘܢ. * ܘܝ
ܡܘܐܒ. ܐܒܕ ܥܡܐ ܕܟܡܘܫ. ܡܛܠ ܕܐܬܕܒܪܘ ܒ̈ܢܝܟ ܠܫܒܝܬܐ ܘܒ̈ܢܬܟ ܠܫܒܝܬܐ. * ܘܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܗ
ܕܡܘܐܒ ܒܚܪܬ ܝܘܡܬܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܕܝܢܗ ܕܡܘܐܒ.

* ܦܘܠܓܐ * ܡܛ *

* ܥܠ ܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ *

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܒ̈ܢܝܐ ܠܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܘ ܝܪܬܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܡܛܠ ܡܢܐ
ܡܠܟܘܡ ܠܓܕ. ܘܥܡܗ ܒܩܘܪ̈ܝܗ ܝܬܒ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ
ܡܪܝܐ. ܘܐܫܡܥ ܥܠ ܪܒܬ ܕܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ. ܩܠܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܬܠܐ ܕܚܪܒܐ
ܘܩܘܪ̈ܝܗ ܒܢܘܪܐ ܢܐܩܕܢ. ܘܢܐܪܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܝܪ̈ܬܘܗܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

Et præteribit lætitia & exultatio de terra 33
Charmeli, de terra Moabi: & vinû è lacu cessabit, & non calcabunt calcantes, neque *mutuò sibi* respondebunt, neq; dicent, Hem hem.
Ob clamorem Hesbonis ad Elealam usque & 34
ad Jahasum usque vocē suâ extulerunt, à Soar ad Hornim usque, & usque ad urbē Eles vitulam trimā: quoniam aquæ Nemrim deficient.
Et abolebo à Moabo, dicit Dñs, offerentē vi- 35
ctimā, & adolentē thura deo ipsius. Propterea 36
cor meum de Moabo tanquam lyra loquetur, quia malû cōmiserunt & perierunt. Capita 37
enim eorû sunt abrasa, & barbæ detonsæ, sup omnes eorû man⁹ lamentationes, & sup dorsa ciliciû: Super omnia tecta Moabi & in plateis 38
omnib⁹ luctus: fracturus enim sum Moabum tanquā vas quod nullius est usûs, ait Domin⁹: (Quomodo fracti sunt & ululaverunt? quo- 39
modo cervicē suâ vertit Moab, & erubuit?) eritq; Moab risui & contritioni apud omnes conterminos suos. Sic ait Dñs, Ecce velut 40
aquila ascendet, & volabit, explicabitq; alas suas super Moabum. Capieris ô Cerioth, 41
Mesroth subjugaberis: eritq; animus robustissimorum Moabi die illo, sicut anim⁹ mulieris partûs dolores patientis: Deniq; peribit Moab 42
ex mortalibus, eò quòd contra Dñm superbierit. Pavor, & fovea, laqueúsque imminet 43
tibi ô incola Moabi, Dicit Dominus: Et qui 44
strepitum pavoris effugerit, cadet in foveam; & qui emerserit è fovea, laqueo capietur: siquidem adducturus sum ista super Moabum, annû visitationis eorum, ait Dominus. Nam 45
ignis egredietur de Hesbone, & flamma ex urbe Sihone, vorabitque mystacem Moabi, & primates filiorum Seon. Væ tibi Moab, 46
periisti popule Chamosi: nam filii filiæque tuæ in captivatem dispergentur. Reducam 47
autem captivos Moabi postremis temporibus, ait Dominus. Hactenus sententia Moabi.

CAP. XLIX.

Contra Ammonitas.

Sic ait Dominus, Num liberi desunt Israeli? 1
an hæredem non habet? cur Malchom Gadem possedit, & populus illius hujus civitates occupavit? Propterea, ecce dies venturi 2
sunt, ait Dominus, quibus faciam ut audiatur contra Rabath Ammonitarum clamor bellicus, & redigatur in tumulû ruderum, ejusq; rura igne comburantur, fiatque Israel hæres hæredum suorum, Dicit Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ووجد هناك عشرة رجال فقالوا لاسمعيل لا تقتلنا ان لنا كنوز موجوده في الحقل حنطه
وشعير عسل وزيت * فمضي ولم يقتلهم في وسط اخوتهم * والبير الذي طرح فيه هناك
اسمعيل جميع الذين ضربهم بير عظيم * هذا هو الذي صنعه الملك اصا من وجه بعشا
ملك اسرايل * الذي ملاه اسمعيل جرحا * ورد اسمعيل جميع الشعب المتبقي في مسفا
وبنات الملك اللاتي اعادهن رييس الطباخين لعودليا بن اشيكام وفر الي عبر بني امون
* وسمع يونان بن كاريا وجميع مقدمي الجيش الذين معه بجميع الشرور الذي صنعها
اسمعيل * وجلبوا جميع عسكرهم * وجاوا ليحاربوه * فوجدوه علي ماء كثير في غاباون
* * وكان لما راي كل الشعب الذي مع اسمعيل يونان وجميع قواد الجيش الذين معه
فرجعوا الي يونان * واسمعيل تخلص مع ثمانية اناس وفر الي بني عمون * واخذ يونان
وجميع قواد الجيش الذين معه * جميع بقايا الشعب الذين رجعوا عن اسمعيل * رجالا اقويا
في الحرب * والنساء والبقايا * والخصيان الذين رجعوا من غاباون * وهربوا وجلسوا في ارض
بيروث خامام التي عند بيت لحم * ليذهبوا ويدخلوا الي مصر من وجه الكلدانيين
لانهم خافوا من وجههم * لان اسمعيل ضرب عودليا الذي اقامه ملك بابل في الارض

Sed extiterunt ibi decem viri qui dixerunt 8
Ismaeli, Ne occidas nos, quoniam habemus thesauros existentes in agro, frumentum, hordeum, mel, & oleum: sic abiit, nec interfecit eos unà cum fratribus eorum. Puteus autem in quem projecit 9
Ismael eos omnes quos percusserat, puteus ingens est (ille nimirum quem fecerat rex Asa propter Baasam regem Israelis) hunc implevit Ismael vulneratis.
Et abduxit Ismael totum populum qui 10
remanserat in Mesphi, & filias regis quas remiserat princeps coquorum ad Godoliam filium Achicami: deinde fugit ad alteram partem filiorum Ammon. Au- 11
diens autem Jonan Careæ filius omnésque duces exercitûs qui erant cum eo, cuncta mala quæ fecerat Ismael; Ad- 12
duxerunt omnes copias suas, & venerunt ad oppugnandum eum, & invenerunt eum secus aquam copiosam in Gabaone. Et factum est, cum vidisset 13
omnis ille populus qui erat cum Ismaele, 14
Jonanem & omnes duces exercitûs qui cum ipso erant; redierunt ad Jonanem.
Ismael autem evadens cum octo homini- 15
bus, fugit ad Ammonitas. Jonan verò 16
& omnes duces exercitûs qui erant cum ipso, tulerunt omnes populi reliquias quæ regressæ fuerant ab Ismaele, viros in bello robustos, & fæminas, reliquias, atque eunuchos quos è Gabaone reduxerant:
Et fugientes sederunt in terra Biroth- 17
chamam quæ est prope Beth-lehem; ut 18
irent, & ingrederentur Ægyptum à facie Chaldæorum: timebant enim illos, eò quòd Ismael percussisset Godoliam quem præfecerat rex Babelis in terra.

,saccis vos accingite ; Rabbah filiæ clamate ; Hai vastata quia ,Chesbon Ulula
3 הילילי חשבון כי שדדה־עי צעקנה בנות רבה חגרנה שקים
,ej^9 sacerdotes ,abiit trãsmigratione in eorũ rex quia :maceriis in oberrate & ,plangite
ספדנה והתשוטטנה בגדרות כי מלכם בגולה ילך כהניו
,refrenaria filia tua vallis fluxit ?vallib^9 in gloriaberis Quid .simul ej^9 principes &
4 ושריו יחדיו: מה תתהללי בעמקים זב עמקך הבת השובבה
ait ,pavorem te super adducens ego Ecce ? me ad veniet quis ,suis thesauris in fidens
5 הבטחה באצרתיה מי יבוא אלי: הנני מביא עליך פחד נאם
.sum facies ad vir eritis expulsi & :tuis circuitib^9 omnib^9 ab exercituũ Dominus Domin^9
אדני יהוה צבאות מכל סביביך ונדחתם איש לפניו
,Hammon ,filiorũ captivitatem faciã reverti hæc post Et .vagantem congregans non &
6 ואין מקבץ לנדד: ואחרי כן אשיב את שבות בני עמון
?Teman in sapientia ultrà Est ne :exercituũ Dominus dixit sic Edom Ad .Domin^9 dixit
7 נאם יהוה: לאדום כה אמר יהוה צבאות האין עוד חכמה בתימן
profundaverunt ,sunt versi ,Fugite .eorũ sapientia est corrupta ; filiis à consilium periit
8 אבדה עצה מבנים נסרחה חכמתם: נסו הפנו העמיקו
.eum visitabo tempus ,eũ super adduxi Hesau exitiũ quoniã :Dedan habitatores habitãdũ ad
לשבת ישבי דדן כי איד עשו הבאתי עליו עת פקדתיו:
,nocte in fures si :racemos relinquent non ,tibi venerint vindemiatores Si
9 אם בצרים באו לך לא ישאירו עוללות אם גנבים בלילה
,ejus abscondita revelavi ,Hesau discooperui ego Quia .suã sufficientiam corrumpent
10 השחיתו דים: כי אני חשפתי את עשו גליתי את מסתריו
.ipse non & ,ejus vicini & ,ejus fratres & ,ejus semen est vastatũ :poterit non se abscondens &
ונחבה לא יוכל שדד זרעו ואחיו ושכניו ואיננו:
dixit sic Quia .sperabunt me super tuæ viduæ & :vivificabo ego ,tuos pupillos Relinque
11 עזבה יתמיך אני אחיה ואלמנתיך עלי תבטחו: כי כה אמר
tu & :bibent bibendo ,calicem bibendum ad ,eorum judicium non quorum Ecce :Dominus
12 יהוה הנה אשר אין משפטם לשתות הכוס שתו ישתו ואתה
,juravi me in Quia .bibes bibendo sed ,liberaberis non ?liberaberis liberando ipse
13 הוא נקה תנקה לא תנקה כי שתה תשתה: כי בי נשבעתי
erit maledictione in & ,desertum in ,opprobriũ in ,solitudinẽ in quòd ,Dominus dixit
נאם יהוה כי לשמה לחרפה לחרב ולקללה תהיה
à audivi Auditum .seculi desolationes in erunt ejus civitates omnes & :Bosrah
14 בצרה וכל עריה תהיינה לחרבות עולם: שמועה שמעתי מאת
.prælium in consurgite & ,eã super venite & ,vos Congregate :missus gentes in legat^9 & ,Dño
יהוה וציר בגוים שלוח התקבצו ובאו עליה וקומו למלחמה:
,te decepit tuus Terror .homines inter contemptũ :gentes inter te dabo parvum ecce Nam
15 כי הנה קטן נתתיך בגוים בזוי באדם: תפלצתך השיא אתך
16 exaltaveris cùm :collis altitudinẽ apprehẽdens ,rupis foraminib^9 in habitãs ,tui cordis superbia
זדון לבך שכני בחגוי הסלע תפשי מרום גבעה כי תגביה
Edom erit Et .Dominus dixit ,te faciã descendere inde ,tuũ nidum aquila veluti
17 כנשר קנך משם אורידך נאם יהוה: והיתה אדום
.ejus plagas omnes super sibilabit & ,stupebit ,eam super transiens omnis : solitudinẽ in
לשמה כל עבר עליה ישם וישרק על כל מכותה:
ibi habitabit non :Dominus ait ,ejus vicinas & ,Hamorah & ,Sedom subversionẽ Secũdum
18 כמהפכת סדם ועמרה ושכניה אמר יהוה לא ישב שם
Jarden elevatione de ascẽdet leo tanquã Ecce .hominis filius ea in peregrinabitur non & ; vir
19 איש ולא יגור בה בן אדם: הנה כאריה יעלה מגאון הירדן
.electus quisquis & ,ea ab eũ faciã accurrere ,faciã quiescere quia : robusti habitaculũ ad
אל נוה איתן כי ארגיעה אריצנו מעליה ומי בחור
pastor iste quis & ?tempus mihi præscribet quis & ,ego sicut quis nam :præficiam eam ad
אליה אפקד כי מי כמוני ומי יעידני ומי זה רעה
,Edom ad consultavit quod ,Domini consiliũ audite Propterea ?meas facies ad stet qui
20 אשר יעמד לפני: לכן שמעו עצת יהוה אשר יעץ אל אדום
parvuli eos traxerint non si :Teman habitatores ad cogitavit quas ej^9 cogitationes &
ומחשבותיו אשר חשב אל ישבי תימן אם לא יסחבום צעירי
eorũ voce ej^9 audita Suph mari in clamor : terra est commota eorum cadere voce A .eorũ habitacula eis super desolaverit non si , pecoris
21 הצאן אם לא ישים עליהם נוהם: מקול נפלם רעשה הארץ צעקה בים סוף נשמע קולה:

Versio VULG. LAT.

3 Ulula Hesebon, quoniam vastata
est Hai: clamate filiæ Rabbath, ac-
cingite vos ciliciis: plangite &
circuite p sepes: quoniam Mel-
chom in transmigrationem duce-
tur, sacerdotes ejus & principes
4 ejus simul. Quid gloriaris in val-
lib^9? defluxit vallis tua, filia deli-
cata, quæ confidebas in thesauris
tuis, & dicebas: Quis veniet ad
5 me? Ecce ego inducã sup te ter-
rorem, ait Dñs Deus exercituũ, ab
omnib^9 qui sunt in circuitu tuo:
& dispergemini singuli à conspe-
ctu vestro, nec erit qui congreget
6 fugientes. Et post hæc reverti fa-
ciam captivos filiorũ Ammon, ait
7 Dñs. Ad Idumæã. Hæc dicit Dñs
exercituum: Numquid non ultrà
est sapientia in Theman? Periit
consilium à filiis, inutilis facta est
8 sapientia eorum. Fugite & terga
vertite: descendite in voraginem,
habitatores Dedan: quoniã per-
ditione Esau adduxi sup eũ, tem-
9 pus visitationis ejus. Si vindemia-
tores venissent super te, non reli-
quissent racemũ: si fures in nocte,
rapuissent quod sufficeret sibi.
10 Ego verò discooperui Esau, reve-
lavi abscondita ej^9, & celari non
poterit: vastatũ est semen ejus, &
fratres ejus, & vicini ejus, & non
11 erit. Relinque pupillos tuos: ego
faciã eos vivere: & viduæ tuæ in
12 me sperabũt. Quia hæc dicit Dñs;
Ecce quib^9 non erat judicium ut
biberent calicẽ, bibentes bibent:
& tu quasi innocens relinquêris?
non eris innocens, sed bibens bi-
13 bes. Quia p memetipsũ juravi,
dicit Dñs, quòd in solitudinẽ, &
in opprobriũ, & in desertũ, & in
maledictionem erit Bosra: et o-
mnes civitates ejus erunt in soli-
14 tudines sempiternas. Auditũ au-
divi à Dño, & legatus ad Gentes
missus est: Congregamini, & ve-
nite contra eam, & consurgamus
15 in prælium. Ecce enim parvulũ
dedi te in Gentib^9, contemptibi-
16 lem inter homines. Arrogantia
tua decepit te, & superbia cordis
tui: qui habitas in cavernis petræ,
& apprehendere niteris altitudinẽ collis: cùm exaltaveris quasi aquila nidum tuum, inde de-
17 traham te, dicit Dñs. Et erit Idumæa deserta: omnis qui transibit p eam, stupebit, & sibilabit
18 sup omnes plagas ejus. Sicut subversa est Sodoma, & Gomorrha, & vicinæ ej^9, ait Dñs: non
19 habitabit ibi vir, & non incolet eam fili^9 hominis. Ecce quasi leo ascendet de superbia Jor-
danis ad pulchritudinẽ robustã: quia subitò currere faciã eũ ad illã: et quis erit electus, quẽ præ-
ponã ei? Quis enim similis mei? & quis sustinebit me? & quis est iste pastor, qui resistat vul-
20 tui meo? Propterea audite consiliũ Dñi, quod iniit de Edom; & cogitationes ej^9, quas cogitavit de
habitatorib^9 Theman: Si non dejecerint eos parvuli gregis, nisi dissipaverint cum eis habi-
21 taculũ eorum. A voce ruinæ eorum commota est terra: clamor in mari rubro audit^9 est vocis ej^9.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Cap. 42. ΚΕΦ. μθ'. Vulg. Lat.

Καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως, καὶ (α) Ἰωάνναν, καὶ Ἀζαρίας υἱὸς (β) Μαασαίου, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ (γ) καὶ ἕως μεγάλου, 2 Πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ, (δ) Πεσέτω δὴ τὸ ἔλεος ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ πρόσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλοίπων τούτων· ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν, καθὼς οἱ ὀφθαλμοί σου βλέπουσι. 3 Καὶ ἀναγγειλάτω ἡμῖν κύριος ὁ (ε) θεός σου τὴν ὁδὸν ἣν πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ, καὶ λόγον ὃν ποιήσομεν. 4 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἱερεμίας, Ἤκουσα· ἰδοὺ ἐγὼ (ζ) προσεύξομαι ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν, κατὰ τοὺς λόγους ὑμῶν· καὶ ἔσται, ὁ λόγος ὃν ἂν (η) ἀποκριθήσεται κύριος ὁ θεὸς, ἀναγγελῶ ὑμῖν, οὐ μὴ κρύψω ἀφ᾽ ὑμῶν ῥῆμα. 5 Καὶ αὐτοὶ εἶπαν τῷ Ἱερεμίᾳ, Ἔστω κύριος (θ) ἐν ἡμῖν εἰς μάρτυρα δίκαιον καὶ πιστὸν, εἰ μὴ κατὰ πάντα τὸν λόγον, (ι) ὃν ἐὰν ἀποστείλῃ κύριος πρὸς ἡμᾶς, (κ) οὕτως ποιήσομεν. 6 Καὶ ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν κακὸν, τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, οὗ ἡμεῖς ἀποστέλλομέν σε πρὸς αὐτὸν, ἀκουσόμεθα, ἵνα βέλτιον ἡμῖν γένηται, ὅτι ἀκουσόμεθα τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 7 Καὶ ἐγενήθη μετὰ δέκα ἡμέρας, ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν. 8 Καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἰωάνναν, καὶ (λ) τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως, καὶ πάντα τὸν λαὸν ἀπὸ μικροῦ (μ) καὶ ἕως μεγάλου, 9 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, 10 Ἐὰν καθίσαντες καθίσητε ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, οἰκοδομήσω ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ καθέλω, καὶ φυτεύσω ὑμᾶς, καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω, ὅτι ἀναπέπαυμαι (ν) ἐπὶ τοῖς κακοῖς οἷς ἐποίησα ὑμῖν.

MS.A. (α) Ἰωάννης, (β) Μασαίου, (γ) ἕως μεγάλου, (δ) Ἱερεμίαν (ε) Πεσέτω (ζ) θεὸς ἡμῶν (η) πρὸς (θ) ἀποκριθήσεται κύριος, ἀναγγελῶ (ι) ἐν ἡμῖν (κ) ποιήσομεν (λ) πάντας τοὺς (μ) ἕως (ν) ἐπὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 אילילו יתבי חשבון ארי אתבזיזת עי צוחו יתבי כפרני רבה אסרו סקין ספידו
ואתהממן בסיען ארי מלכהון בגלותא יהך פלחוהי ורברבוהי כחדא : מה את
4 משתבח במישרך חרוב תוקפך מלכותא טפשתא דהות רחיצא בבית גנזהא אמרא מן
5 יעול עלי : הא אנא מיתי עלך דחלא אמר יי אלהים צבאות מכל סחרנך ותתבדרון
6 גבר לקביל אפוהי ולית דמכניש למבדריא : ובתר כן אתיב ית גלות בני עמון אמר יי :
7 לאדום כדנן אמר יי צבאות הלית עוד חוכמא בדרומא פסק מלכא מבניא אתקלקלת
8 חוכמתהון : ערוקו גלו ארחיקו למתב יתבי דדן ארי תביר עשו איתיתי עלוהי עדן
9 סעורת חובוהי : אם חטופין כקטופין אתו עלך לא אשארו עוללן אם גנביא בליליא
10 חבילו מסתהון : ארי אנא איתיתי בלשין על עשו גליתי ית מטמרוהי דאם יבעי
לאטמרא לא יכול אתבזיזו בנוהי ואחוהי וקריבוהי וליתנון : אתון בית ישראל לא
11 ישתבקון יתמיכון אנא אקיים וארמלתכון על מימרי יתרחצן : ארי כדנן אמר יי הא
12 דלא חזי להון למשתי כסא דלוטא משתא שתן ואתון מדכן תדכון לא תדכון
13 ארי משתא תשתון : ארי במימרי קיימית אמר יי ארי לצדו לחסודין לחורבא וללוטא
14 תהי בצרה וכל קרוהא יהוין לחורבא לעלם : בסורא שמעית מן קדם יי ואזגד
15 בעממיא שליח אתכנשו ואתו עלה וקומו לאגחא קרבא : ארי הא חלש יהבתך
16 בעממיא בסיר בבני אנשא : טפשותך אטעיאת יתך רשע לבך דאת דמי לנשרא דשרי
בשני כיפיא מותביה בתקוף רומא ארי תרים כנשרא מדורך מתמן במימרי אחתנך
17 אמר יי : ותהי אדום לצדו כל דיעבר עלה יכלי ויניד על כל מחתהא : כהפכת
18 סדום ועמורה וקרויהא אמר יי לא יתיב תמן אנש ולא יתותב בה בר אנש : הא מלכא
19 במשריתיה יסק עליהון כאריא דסליק מרום ירדנא והוי לדיר רעין ארי בזמן איתינון
עלה ושלטונין אמני עלה ארי מן כותי ומן דיערענני ולית מלך דאית ליה תקוף קדמי :
20 בכן שמעו מלכא דיי דמלך על אדום ומחשבתיה דחשיב על יתבי ארעא דרומא אם
21 לא יגררון ויקטלון תקיפי עממיא אם לא יצדון עליהון מדוריהון : מקל מפלתהון זעת
ארעא צוחתא בימא דסוף אשתמע קלהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

3 Ululate habitatores Hesbon; quia direpta est Hai: clamate habitatores villarum Rabbah, accingite saccos, plangite & lacerate vos in turbis: quia rex eorũ in transmigratione ibit, ministri ej^9, & principes ej^9 simul.
4 Quid tu gloriaris in valle tua? Desolata est fortitudo tua, regnũ insipiens, quod fidebat in domo thesaurorũ suorum, & dicebat: Quis ingredietur ad me?
5 Ecce ego inducam sup te timorem, dicit Dñs Deus exercituum, qui in circuitu tuo sunt; & dispergemini unusquisq; contra faciem suam,
6 & non erit qui congreget dispersos. Et post hæc reducam transmigrationem filiorũ Ammon, dicit Dñs.
7 Ad Idumæam. Hæc dicit Dñs exercituũ: Num adhuc est sapientia in Meridie? cessavit consiliũ à filiis, corrupta est sapientia eorũ.
8 Fugite, migrate, longè recedite ut habitetis habitatores Dedan, quia interitũ Esau induxi sup eum, tempus visitationis peccatorũ ejus.
9 Si deprædatores quasi vindemiatores venissent sup te, num reliquissent? Quomodo nonne latrones in nocte diripuissent quod sibi sufficeret?
10 quia ego adducam scrutatores contra Esau, revelavi abscondita ejus: & quæsierit abscondi, non poterit. Vastati sunt filii ejus, & fratres ejus, & proximi ejus, & non erunt.
11 Vos autem domus Israel, non relinquentur orphani vestri, ego enim sustentabo eos; & viduæ vestræ in verbo meo sperabunt.
12 Quia hæc dicit Dñs: Ecce quorũ non erat judicium bibere calicẽ maledictionis, bibendo bibent: & vos putatis omnino esse innocentes? non eritis innocentes, quia bibendo bibetis.
13 Quia in verbo meo juravi, dicit Dñs: quia in desolationẽ, & in opprobria, & in solitudinẽ, & in maledictionẽ erit Bosra,
14 & oẽs urbes ejus erunt in solitudinẽ æternũ. Nuntiũ audivi à facie Dñi, & legatus in populis missus est: Congregamini, & venite contra eam,
15 & surgite ad præliandũ. Quia ecce infirmũ posui te in populis, contemptum
16 in filiis hominũ. Insipientia tua seduxit te, malitia cordis tui: tu habitans excelsa, similis es aquilæ, quæ habitat in scopulis petrarũ, in fortitudine excelsi habitaculi
17 ejus. Si exaltaveris quasi aquila habitaculũ tuũ, inde verbo meo deturbabo
18 te, dicit Dñs. Et erit Idumæa in solitudinẽ: omnis qui transierit per eam,
19 clamabit, & movebit caput suũ ob oẽs plagas ej^9. Juxta subversionem Sodomæ & Gomorræ, & vicinorũ ejus, dicit Dñs: non sedebit ibi homo, nec habitabit in ea filius hominis. Ecce rex cum exercitu suo ascendet contra eam, sicut leo qui ascendit ab altitudine Jordanis, & redigetur in cassum potentia dominatorum; quia in momento adducam illos adversus eam, & dominatores constituam sup eam; quia quis est sicut ego? & quis occurret mihi? Et non est rex qui
20 habeat fortitudinẽ coram me. Propterea audite consiliũ Dñi, quod cogitavit contra Idumæam, & cogitationes ejus quas cogitavit contra habitatores terræ Austri,
21 Si non detrahant, & occidant fortes populi, si non desolaverint
labuntur super eos habitacula eorum. A voce ruinæ eorum contremuit terra, clamor in mari carectoso, audita est vox

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ululet Hesbon, quia contrita est Ai : voci- 3
feramini rura Rabath, accingimini ciliciis,
plangite, & alter in alterum dimicate : quia
Malchom ibit in captivitatem unà cum sacer-
dotibus & principibus suis, ait Dominus.
Quid gloriaris de vallibus tuis, & convalli- 4
b⁹ tuis confidis filia dilecta, quæ spem collo-
cas in thesauris tuis, ac dicis, Quis invaderet
me ? Ecce ego inductur⁹ sum super te pavo- 5
rem undequaque, dicit Domin⁹ potentissim⁹,
& dispergam eos quemque seorsim, nec erit
qui dispersos congreget. Sed postmodum re- 6
ducam captivos Ammonitarum, dicit Dñs.

Contra Edom.

Sic ait Domin⁹ potentissim⁹, Nulla superest 7
sapientia in Theman, periit consilium à pru-
dentib⁹, ablata est sapientia eorum : Fuge- 8
runt, terga verterunt, & ima petierunt ut ha-
bitarent incolæ Daranis ; quia contritionem
Esau inducam super eum, quo tempore visi-
tabo illum, dicit Domin⁹. Si te vindemiato- 9
res invaderent, an non relinquerent racema-
tionem ? vel si fures noctu, num vastarent
prout vellent ? At ego scrutabor Esau, & pu- 10
blica faciam abdita ipsi⁹ : abdet se, & non in-
venietur : dispergetur semen ej⁹, & fratres,
ac vicini ej⁹, ita ut non extent. Desine, pu- 11
pillos tuos ego servabo vivos, & viduæ tuæ
mihi confidant. Nam sic dicit Domin⁹, Ecce 12
ii quos æquum non erat calicem hunc bibe-
re, biberunt : tu autem impunem te fore cre-
deres? nequaquam eris impunis, sed tu quoq;
calicem bibes. Nam per me juro, dicit Do- 13
min⁹, stupori, vastitati, ignominiæ, & execra-
tioni fore Bosarem ; & omnes civitates ej⁹
in perpetuam desolationem redigendas. Ru- 14
morem audivi à Domino, & legatus ad gen-
tes missus est, *dicens* ; Surgite, invadam⁹ eam
prælio. Nam ecce parvum te redditurus sum 15
inter gentes, & abjectum inter mortales. Ini- 16
quitas tua & arrogantia animi tui te fallit ô
qui habitas in rupe petræ, verticem tenes col-
lis, & apud temetipsū dicis, Quis me in terrā
devolvat? Etiamsi inter sidera collocares nidū
tuum, & elevares ut aquila nidum tuum; inde
te devolverem, ait Dñs : Eritque Edom de- 17
solationi, & quicunque secus eam transierit,
obstupescet, & sibilabit propter tantas pla-
gas ej⁹. Subvertetur enim quemadmodum 18
subvertit Deus Sodomam & Gomorram, ait
Dominus : Non habitabit ibi quisquam, nec
quisquam mortalium commorabitur illic.
Ecce sicut leo ascendet è robore Jordanis in 19
habitaculum Ethan, & brevi expellam eos ex
ipsa ; juvenibus enim potestatem dabo super
ipsam. Nam quis mihi par est ? aut quis me
commonefaciat ? aut quis est pastor qui mihi
resistat ? Idcirco audite consilium Domini 20
quod cepit contra Edom, & cogitationem
ejus quam cogitavit contra habitatores The-
man : Raptandos eos esse à vilissimis inter
gregem, & ab his evertendam super eos ha-
bitationem eorum : A fragore casûs eorum 21
concutiendam terram, vocem ululatûs eorum
ex mari Suph audiendam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل التاسع والاربعون * * وتقدم جميع قواد الجيش ويونان وعزاريا بن
ماساو * وجميع الشعب من صغيرهم الي كبيرهم الي ارميا النبي * وقالوا له ليهبط رحمـ
لوجهك * فصلي الي الرب الهك من اجل هذه البقايا * لانا بقينا قليلون من كثيرين
كما تنظر عينك * فليخبر لنا الرب الاله الطريق التي نسير اليها والقول الذي نصنعه
* فقال لهم ارمياء * سمعت ها انا اصلي الي الرب الهنا ككلماتكم * ويكون القول
الذي يجاوبني به الرب به اخبركم ولا اخفي عنكم كلمة * وهم قالوا لارميا * ليكن
الرب لنا شاهدا عدلا امينا * كل القول الذي يرسله الرب الهنا الينا هكذا نصنع
* ان كان خيرا وان كان شرا صوت الرب الهنا الذي نحن نرسلك اليه نسمع له
كي يكون لنا الخير ان سمعنا صوت الرب الهنا * وكان من بعد عشرة ايام صار قول
الرب الي ارميا * فدعا يونان وجميع قواد الجيش * وكل الشعب من صغيرهم الي كبيرهم
وقال لهم * هكذا قال الرب * ان جلستم جالسين في الارض ابنيكم ولا اهدمكم
واغرسكم ولا اقلعكم * لاني كففت من الشرور التي صنعتها بكم :

CAP. XLIX.

DEinde accesserunt omnes duces ex- 1
ercitûs, & Jonan, & Azaria filius
Maasiæ, totusque populus à minimo ad
maximum usque, ad Jeremiam prophe-
tam ; Et dixerunt ei, Tangat te mise- 2
ricordia nostri, & ora Dominum Deum
tuum pro istis reliquiis, (nam pauci re-
mansimus ex multis, ut vident oculi
tui) ut indicet nobis Dominus Deus 3
viam per quam eamus, & rem quam
agere debemus. Dixit illis Jeremia ; 4
Audivi, ecce ego rogabo Dominum Deum
nostrum secundùm verba vestra ; &
oraculū quod respondebit mihi Dominus,
idem vobis indicabo, nec ullum à vobis
verbum abscondam. Tum ipsi dixerunt 5
Jeremiæ ; Sit nobis Dominus testis justus
ac fidelis, nos quemcunque sermonem
miserit ad nos Dominus Deus noster,
prorsus facturos : Sive bonus fuerit, 6
sive malus, voci Domini Dei nostri ad
quem nos mittimus te, auscultabimus ; ut
bene succedat nobis cùm audierimus
vocem Domini Dei nostri. Post decem 7
ergò dies cùm factus esset sermo Do-
mini ad Jeremiam, Advocavit Jona- 8
nam, & omnes duces exercitûs, to-
tumque populum à minimo ad maxi-
mum, & ait illis ; Sic dixit Dominus ; 9
Si firmi permanseritis in hac terra, 10
ædificabo vos & non destruam, plantabo
vos & non evellam ; quia destiti à
malo quæ intuli vobis.

erit & : Bosrah super suas alas expandet & ;volabit &,ascendet aquila tanquā Ecce
22 הנה כנשר יעלה וידאה ויפרש כנפיו על־בצרה והיה
: Dammesec Ad ,miseræ mulieris cor sicut illa die in Edom fortium cor
23 לב גבורי אדום ביום ההוא כלב אשה מצרה: לדמשק
:sunt dissoluti,audierūt malum auditū quoniā,Arphad &,Chamath est affecta Pudore
בושה חמת וארפד כי־שמעה רעה שמעו נמגו
,fugiendū ad se vertit,Dammesec est *Debilitata* .poterit non *quiescere* ,*solicitudo* mari in
24 בים דאגה השקט לא יוכל: רפתה דמשק הפנתה לנוס
Quomodo .parturientis tanquā eam *tenuit* *funes* & angustia ;apprehendit tremor &
25 ורטט החזיקה צרה וחבלים אחזתה כיולדה: איך
ejus juvenes cadent Ideo ? mei gaudii urbs ,laudis civitas est derelicta non
26 לא־עזבה עיר תהלה קרית משושי: לכן יפלו בחוריה
Dominus ait ,illa die in *conticescent* *belli* viri omnes & ,ejus plateis in
ברחבתיה וכל־אנשי המלחמה ידמו ביום ההוא נאם יהוה
-Ben ædes consumet & :Dammesec muro in ignem faciā succēdere Et .exercituū
27 צבאות: והצתי אש בחומת דמשק ואכלה ארמנות בן־
rex resar-Nebuchad percussit quæ Chasor regna ad & ,Chedar Ad .hadad
28 הדד: לקדר ולממלכות חצור אשר הכה נבוכדראצור מלך־
filios vastate & ,Chedar ad ascendite ,Surgite :Dominus dixit sic ,Babel
בבל כה אמר יהוה קומו עלו אל־קדר ושדדו את־בני־
,eorū vasa omnia & ,eorum cortinas ,capient eorū *pecus* & ,eorum *Tentoria* .Chedem
29 קדם: אהליהם וצאנם יקחו יריעותיהם וכל־כליהם
,Fugite .undique formidinem eos super vocabunt & : sibi tollent eorū camelos &
30 וגמליהם ישאו להם וקראו עליהם מגור מסביב: נסו
:Dominus dixit ,Chasor habitatores habitandū ad *profundārunt*,vehementer *evagamini*
נדו מאד העמיקו לשבת ישבי חצור נאם־יהוה
vos *super* cogitavit & ,consiliū Babel rex Nebuchadresar vos *super* consultavit quia
כי־יעץ עליכם נבוכדראצר מלך־בבל עצה וחשב עליהם
: Dās ait ,*fiducia in* habitantē pacificā gentem ad ascendite,Surgite .cogitationē
31 מחשבה: קומו עלו אל־גוי שליו יושב לבטח נאם־יהוה
,direptionē in eorū cameli erunt Et .*habitabunt solum* ,ei vectis nec ,*fores* non
32 לא־דלתים ולא־בריח לו בדד ישכנו: והיו גמליהם לבז
: *anguli extremificatos ventum omnem* in eos dispergā & ;*spolium* in eorū pecudū *turba* &
והמון מקניהם לשלל וזרתים לכל־רוח קצוצי פאה
Chasor erit Et .Dominus dixit ,eorū interitū adducam ej° laterib° omnib° ex &
33 ומכל־עבריו אביא את־אידם נאם־יהוה: והיתה חצור
hospitabitur nec ,*vir* ibi manebit non :seculū in usq; solitudo,draconū habitaculū *in*
למעון תנים שממה עד־עולם לא־ישב שם איש ולא־יגור
ad prophetam Irmejahu ad Domini verbum fuit Quod .hominis filius *ea in*
34 בה בן־אדם: אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו הנביא אל־
dixit Sic : *dicendum ad* Jehudah regis Sidchijah regni principio in : Helam
35 עילם בראשית מלכות צדקיה מלך־יהודה לאמר: כה אמר
principium : Helam arcum *confringens ego* Ecce : exercituum Dominus
יהוה צבאות הנני שבר את־קשת עילם ראשית
extremitatib° quatuor à ventos quatuor Helam ad adducam Et .eorū fortitudinis
36 גבורתם: והבאתי אל־עילם ארבע רוחות מארבע קצות
non *quo* gens erit non & : istos ventos omnes in eos *spargam* & ,cœlorum
השמים וזרתים לכל הרחות האלה ולא־יהיה הגוי אשר לא־
,*suorū inimicorum facies ad* Helam *conterrabo* Et .Helam *expulsi* *illuc* *veniat*
37 יבוא שם נדחי עולם: והחתתי את־עילם לפני איביהם
,mei *nasi* iram ,malum eos super adducam & ,eorū animā *quærentium facies ad* &
ולפני מבקשי נפשם והבאתי עליהם רעה את־חרון אפי
.eos *me consumere ad usque* gladium eos post mittam Et .Dominus dixit
נאם־יהוה ושלחתי אחריהם את־החרב עד כלותי אותם:
.Dominus dixit ,principes & ,regem inde perdam & :Helam in meū soliū ponam Et
38 ושמתי כסאי בעילם והאבדתי משם מלך ושרים נאם־יהוה:
.Dominus dixit ,Helam captivitatem faciam reverti ,dierum novissimo in erit Et
39 והיה באחרית הימים אשוב את־שבית עילם נאם־יהוה:

Versio VULG. LAT.

22 Ecce quasi aquila adscendet, &
avolabit: & expandet alas suas
super Bosran: & erit cor fortium
Idumææ in die illa, quasi cor
23 mulieris parturientis. Ad Da-
mascum: Confusa est Emath, &
Arphad: quia auditum pessi-
mum audierunt, turbati sunt in
mari: præ solicitudine quie-
24 scere non potuit. Dissoluta est
Damascus, versa est in fugam,
tremor apprehendit eam: angu-
stia & dolores tenuerunt eam
25 quasi parturientem. Quomodò
dereliquerunt civitatem lauda-
26 bilem, urbem lætitiæ! Ideò ca-
dent juvenes ej° in plateis ej°:
& omnes viri prælii conti-
cescent in die illa, ait Domin°
27 exercituum. Et succendam ignē
in muro Damasci, & devorabit
28 mœnia Benadad. Ad Cedar, &
ad regna Asor, quæ percussit Na-
buchodonosor rex Babylonis.
Hæc dicit Domin°; Surgite, &
adscendite ad Cedar, & vastate
29 filios Orientis. Tabernacula eo-
rum, & greges eorum capient:
pelles eorum, & omnia vasa eo-
rum, & camelos eorum tollent
sibi: & vocabunt super eos for-
30 midinem in circuitu. Fugite,
abite vehementer, in voraginib°
sedete, qui habitatis Asor, ait
Domin°: iniit enim contra vos
Nabuchodonosor rex Babylonis
consilium, & cogitavit adversùm
31 vos cogitationes. Consurgite, &
ascendite ad gentem quietam, &
habitantem confidenter, ait Do-
minus: non ostia, nec vectes eis:
32 soli habitant. Et erunt cameli
eorum in direptionē, & multitu-
tudo jumentorum in prædam: &
dispergam eos in omnem ventū,
qui sunt attonsi in comam: & ex
omni confinio eorum adducam
33 interitū sup eos, ait Domin°. Et
erit Asor in habitaculū draconū,
deserta usq; in æternū: non ma-
34 nebit ibi vir, nec incolet eam fili° hominis. Quod factum est verbum Dñi ad Jeremiam prophe-
35 tam adversùs Ælam, in principio regni Sedeciæ regis Juda, dicens; Hæc dicit Domin° exercituum;
36 Ecce ego confringam arcum Ælam, & summam fortitudinem eorum. Et inducam super Ælam
quatuor ventos à quatuor plagis cœli: & ventilabo eos in omnes ventos istos: & non erit gens,
37 ad quam non perveniant profugi Ælam. Et pavere faciā Ælam corā inimicis suis, & in conspectu
quærentium animam eorum: & adducam super eos malum, iram furoris mei, dicit Dominus: &
38 mittam post eos gladium donec consumam eos. Et ponam solium meum in Ælam, & perdam inde
39 reges & principes, ait Dominus. In novissimis autem diebus reverti faciam captivos Ælam, di-
cit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

11 Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως Βαβυλῶνος, οὗ ὑμεῖς φοβεῖσθε· ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ μὴ φοβηθῆτε, φησὶ κύριος, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἐγώ(λ), ἐξαιρεῖσθαι ὑμᾶς, καὶ σώζειν ὑμᾶς ἐκ
12 χειρὸς αὐτῶν. Καὶ δώσω ὑμῖν ἔλεος, καὶ ἐλεήσω ὑμᾶς, καὶ ἐπιστρέψω ὑμᾶς
13 εἰς τὴν γῆν ὑμῶν. Καὶ εἰ λέγετε ὑμεῖς, Οὐ μὴ καθίσωμεν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου,
14 Ὅτι εἰς γῆν Αἰγύπτου εἰσελευσόμεθα, καὶ οὐ μὴ ἴδωμεν πόλεμον, καὶ φωνὴν σάλπιγγος οὐ μὴ (μ) ἀκούσωμεν, καὶ ἐν ἄρτοις οὐ μὴ πεινάσωμεν, καὶ ἐκεῖ
15 οἰκήσομεν· Διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου· οὕτως εἶπε κύριος, Ἐὰν ὑμεῖς δῶτε τὸ πρόσωπον ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον, καὶ εἰσέλθητε ἐκεῖ κατοικεῖν,
16 Καὶ ἔσται, ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου αὐτῆς, εὑρήσει ὑμᾶς ἐν γῇ (ν) Αἰγύπτου, καὶ ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καταλήψεται ὑμᾶς ὀπίσω ὑμῶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε.
17 Καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ πάντες οἱ ἀλλογενεῖς, οἱ θέντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς γῆν Αἰγύπτου ἐνοικεῖν ἐκεῖ, ἐκλείψουσιν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν τῷ λιμῷ, καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν (ξ) οὐδεὶς σωζόμενος ἀπὸ τῶν κακῶν, ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτούς.
18 Ὅτι οὕτως εἶπε κύριος, (ο) Καθὼς ἔσταξεν ὁ θυμός μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ, οὕτως στάξει ὁ θυμός μου ἐφ' ὑμᾶς, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἔσεσθε εἰς ἄβατον, καὶ ὑποχείριοι, καὶ εἰς ἀράν, (π) καὶ εἰς ὀνειδισμόν, καὶ οὐ μὴ ἴδητε ἔτι τὸν τόπον τοῦτον.

Nolite timere à facie regis Babylonis, quem vos timetis: à facie ejus ne timeatis, dicit Dominus: quia vobiscum ego, ut eruam vos, & salvum vos de manu eorum. Et dabo vobis misericordiam, & miserebor vestri: & reducam vos in terram vestram. Quòd si dicitis vos; Non sedebimus in terra hac, ut non audiamus vocem (d) Domini, Quia in terram Ægypti ingrediemur, & non videbimus bellum, & vocem tubæ non audiemus, & in panibus non esuriemus, & ibi habitabimus: Propter hoc audite verbum Domini: (e) Sic dixit Dominus; Si vos dederitis faciem vestram in Ægyptum, & intraveritis illuc ad habitandum; Et erit, gladius, quem vos timetis à facie ejus, inveniet vos in terra Ægypti: & fames, cujus vos rationem habetis à facie ejus, comprehendet vos post vos in Ægypto, & ibi moriemini. Et erunt omnes homines, & omnes alienigenæ, qui posuerint faciem suam ad terram Ægypti ad inhabitandum ibi, deficient in gladio, & in (f) fame: & non erit eorum quisquam salvus à malis, quæ ego induco super eos. Quia sic dixit Dominus; Sicut stillavit furor meus super habitantes Hierusalem: sic stillabit furor meus super vos, ingressis vobis in Ægyptum: & eritis in invium, & subjecti, & in maledictionem, & in opprobrium: et non videbitis ultrà locum istum.

MS.A. (λ) εἰμί, τοῦ ἐξαιρεῖσθαι (μ) ἀκούσομεν, (ν) Αἰγύπτῳ (ξ) οὐθεὶς (ο) Ὅτι καθὼς (π) καὶ ὀνειδισμόν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 הא כנשרא דסליק ומשתדי כן יסק מלך במשריתיה וישרי על בצרה ויהי לב גבריהון
23 דאדומאי ביומא ההוא כלב אתתא דעקא לה בחבלהא: לדמשק בהיתו יתבי חמת
וארפד ארי בסורא בישא שמעו אתברו דחלא בימא ויצפא אחדתנון הא כנחתי ימא
24 דשקטין ולא יכלין למנח: אתרשלו יתבי דמשק אתפניאו למערק ושפלותא אחדתנון
25 עקא וחבלין אחדונון הא כחבלין לילדתא: איכדין לא אשתביקת קרתא משבחתא
26 כרכא חדאה: בכן יתרמון עולמהא ברחובהא וכל גברי עבדי קרבא יתברון בעדנא
27 ההיא אמר יי צבאות: ואדליק אשתא בשורי דמשק ותשיצי בירנית בר הדד: לקדר
28 ולמלכות חצור דמחא נבוכדנצר מלכא דבבל כדנן אמר יי קומו סקו על קדר ובוזו
29 ית בני מדנחא: משכניהון ועאניהון ישבון יריעתהון וכל מניהון וגמליהון יסבון להון
30 ויתכנשון עליהון דקטלין בחרבא מסחור סחור: ערוקו גלו לחדא ארחיקו למתב
יתבי חצור אמר יי ארי מלך עליכון נבוכדנצר מלכא דבבל מלכא וחשיב עליכון
31 מחשבא: קומו סקו על עמא דיתבין שליוא שרן לרוחצן אמר יי לית להון דשין
32 ועברין בלחודיהון שרן: ויהון גמליהון לבזא והמון גיתיהון לעדי ואבדרנון לכל
33 רוח מקפי פתא ומכל עבריהון איתי תברהון אמר יי: ותהי חצור למדור ירודין
34 צדו עד עלמא לא יתיב תמן אנש ולא יתיתיב בה בר אנש: דהוה פתגם נבואה מן
קדם יי עם ירמיה נביא על עילם בריש מלכות צדקיה מלך שבטא דבית יהודה
35 למימר: כדנן אמר יי צבאות הא אנא תבר ית תקוף עילם ריש גבורתהון: ואיתי
36 על עילם ארבע מלכון מארבע רוחי שמיא ואבדרנון לכל רוחתא האלין ולא יהי עם
37 דלא יהכון לתמן מטלטלי עילם: ואתבר ית עילם קדם בעלי דבביהון וקדם דבען
למקטלהון ואיתי עליהון בישא ית תקוף רוגזי אמר יי ואגרי בתריהון דקטלין
38 בחרבא עד דאשיצי יתהון: ואשוי כורסי מלכותי בעילם ואוביד מתמן מלך ושלטון
39 אמר יי: ויהי בסוף יומיא אתיב ית גלות עילם אמר יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce sicut aquila quæ ascendit & volat, sic ascendet rex cum exercitu suo,
& castrametabitur super Bosrá. Et erit cor fortiū Idumæorum in die illa,
sicut cor mulieris, cui est tribulatio in dolorib° suis. Ad Damascum. Con-
fusi sunt habitatores Hemath & Arphad; quia nuntiū malum audierunt:
contriti sunt; timor *in mari* & solicitudo apprehendit eos: ecce sicut de-
scendentes in mare, qui non quiescūt, nec possunt *requiescere*. Dissoluti sunt
habitatores Damasci: respexerunt ut fugerent, & ruina apprehendit eos,
tribulatio & dolores tenuerunt eos, sicut dolores parturientis. Quomodo
non fuit derelicta civitas laudabilis, arx læta? Propterea projicientur ju-
venes ej° in plateis ejus, & omnes *viri* bellatores conterentur in tempore
illo, dicit Dñs exercituū. Et succendā ignem in muris Damasci, & disperdet
palatia filii Hadad. Ad Cedar, & ad regna Hasor, quæ percussit Nabucho-
donosor rex Babylonis; Hæc dicit Dñs, Surgite & ascendite ad Cedar, &
vastate filios Orientis. Tabernacula eorū, & oves eorum capient, cortinas
eorū, & omnia vasa eorum, & camelos eorū tollent sibi. Et congregabuntur
contra eos, qui occidunt gladio, per circuitū. Fugite & migrate vehemen-
ter: procul abite ad habitandum habitatores Hasor, dicit Dñs: Quia iniit
contra vos consilium Nabuchodonosor rex Babylonis, & cogitavit adver-
sùs vos cogitationē. Surgite, ascendite ad populū qui habitant tranquillè,
& morantur confidenter, dicit Dñs: quib° non sunt portæ & vectes, soli
enim habitant. Et erunt cameli eorū in direptionē, & multitudo pecorū eo-
rum in prædá: & dispergā eos in omnē ventum circumeuntes angulum:
& ab omnib° eorū laterib° adducā interitum eorum, dicit Dñs. Et erit
Hasor in habitaculū draconum, deserta usque in æternum: non sedebit ibi
homo, nec habitabit in ea fili° hominis. Quod factum est verbum prophe-
tiæ à facie Dñi cum Jeremia propheta adversùs Helam, in principio regni
Sedechiæ regis trib° domus Juda, dicens: Hæc dicit Domin° exercituum;
Ecce ego conterā fortitudinē Helā, caput roboris eorū. Et inducam super
Helam quatuor regna à quatuor ventis cœli, & dispergā eos in omnes ven-
tos istos, & non erit popul° quò non abeant profugi Helam. Et conterā
Helā corā inimicis suis, & corā iis qui quærunt occidere eos, & inducā super
eos malū, irā furoris mei, dicit Dñs: & mittā post eos illos qui occidunt gla-
dio, donec consumā eos. Et ponā thronū regni mei in Helā, et perdā inde
regem et dominatorem, dicit Dominus. Et erit in fine dierum convertam
captivitatem Helam, dicit Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܐ ܐܝܟ ܢܫܪܐ ܢܣܩ ܘܢܦܪܚ. ܘܢܦܪܘܣ ܓܦܘܗܝ ܥܠ ܒܨܪܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܒܗܘܢ
ܕܓܢܒܪܐ ܕܐܕܘܡ ܒܝܘܡܐ ܗܘ .܀ ܐܝܟ ܠܒܐ ܕܐܢܬܬܐ ܕܡܚܒܠܐ ܚܒܠܐ.

* ܥܠ ܕܪܡܣܘܩ *

* ܒܗܬܬ ܚܡܬ ܘܐܪܦܕ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܘ ܫܡܥܐ ܒܝܫܐ. ܘܐܬܬܙܝܥܘ. ܒܝܡܐ ܕܚܫܐ
ܘܫܠܝܐ ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ. * ܐܬܪܦܝܬ ܕܪܡܣܘܩ. ܘܐܬܦܢܝܬ ܠܡܥܪܩ. ܘܙܘܥܐ ܐܚܕܗ̇.
ܘܥܩܬܐ ܘܚܒܠܐ ܐܚܕܘܗ̇ ܐܝܟ ܕܝܠܕܬܐ. * ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܐܫܬܒܩܬ ܡܕܝܢܬܐ ܕܫܘܒܚܐ
ܩܪܝܬܐ ܕܚܕܘܬܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܦܠܘܢ ܥܠܝܡܝܗ̇ ܒܫܘܩܝܗ̇ .܀ ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܝܗ̇
ܩܪܒܬܢܐ ܢܫܬܬܩܘܢ. * ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ .܀ ܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܫܘܪܝܗ̇
ܕܕܪܡܣܘܩ. ܘܬܐܟܘܠ ܗܝܟܠܘܗܝ ܕܒܪ ܗܕܪ.

* ܥܠ ܩܕܪ ܘܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܚܨܘܪ ܕܡܚܐ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ *

* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܩܘܡܘ ܣܩܘ ܥܠ ܩܕܪ. ܘܒܙܘ ܠܒܢܝ ܡܕܢܚܐ. * ܡܫܟܢܝܗܘܢ
ܘܥܢܗܘܢ ܢܣܒܘܢ. ܘܝܪܝܥܬܗܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܐܢܝܗܘܢ ܘܓܡܠܝܗܘܢ. ܢܕܒܪܘܢ ܠܗܘܢ.
ܘܢܩܪܘܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܬܚܫܝܢܐ ܡܢ ܚܕܪܝܗܘܢ. * ܥܪܘܩܘ ܢܘܕܘ. ܘܥܡܩܘ ܠܡܥܡܪ ܥܡܘܪܝ ܚܨܘܪ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܘܐܬܚܫܒ ܥܠܝܗܘܢ
ܡܚܫܒܬܐ ܘܐܡܪ. * ܩܘܡܘ ܣܩܘ ܥܠ ܥܡܐ ܫܠܝܐ ܕܝܬܒ ܠܬܘܟܠܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܐ ܬܪܥܐ
ܘܠܐ ܡܘܫܚܐ ܠܗ. ܘܒܠܚܘܕܘܗܝ ܫܪܐ. * ܘܢܗܘܘܢ ܓܡܠܝܗܘܢ ܠܒܙܬܐ. ܘܣܘܓܐ
ܕܡܫܘܢܝܗܘܢ ܠܒܙܬܐ. ܘܐܕܪܐ ܐܢܘܢ ܠܟܠ ܪܘܚ ܩܛܝܥܝ ܦܐܬܐ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܪܝܗܘܢ
ܐܝܬܐ ܬܒܪܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܬܗܘܐ ܚܨܘܪ ܡܥܡܪܐ ܠܬܢܝܢܐ. ܘܚܪܒܐ ܠܥܠܡ. ܠܐ
ܢܥܡܪ ܬܡܢ ܐܢܫ.

* ܥܠ ܥܝܠܡ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ ܕܢܬܢܒܐ ܥܠ ܥܝܠܡ .܀ ܒܪܫ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܨܕܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܬܒܪ ܐܢܐ ܩܫܬܗ ܕܥܝܠܡ ܕܗܝ
ܚܝܠܬܢܘܬܗܘܢ. * ܘܐܝܬܐ ܥܠ ܥܝܠܡ ܐܪܒܥ ܪܘܚܝܢ .܀ ܡܢ ܐܪܒܥ ܦܢܝܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܕܪܐ ܐܢܘܢ
ܠܟܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܥܡܐ. ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܠܗ ܡܒܕܪܐ ܕܥܝܠܡ. * ܘܐܬܒܪ
ܠܥܝܠܡ ܩܕܡ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ .܀ ܘܩܕܡ ܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܝܬܐ ܥܠܝܗܘܢ
ܒܝܫܬܐ ܒܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܫܕܪ ܒܬܪܗܘܢ ܚܪܒܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. * ܘܐܣܝܡ
ܟܘܪܣܝܝ ܒܥܝܠܡ .܀ ܘܐܘܒܕ ܡܢ ܬܡܢ ܡܠܟܐ ܘܫܠܝܛܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܒܚܪܬ
ܝܘܡܬܐ ܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܗ ܕܥܝܠܡ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

Ecce ficut aquila afcendet, ac volabit, expan- 22
detque alas fuper Bofarem : fietque anim⁹
heroum Edom die illo, ficut anim⁹ mulieris
partûs dolores patientis.

Contra Damafcum.

Erubuit Hamath & Rephad, qui rumorem 23
infauftum audientes confternatæ funt : ex ma-
ri erit terror ipfius, & quietem non inveniet.
Animis cadet Damafcus, tergáque vertet ad 24
fugiendum : tremore corripietur, & anxie-
tas atque dolores occupabunt eam ut partu-
rientem. Quomodo non pepercerunt urbi 25
fplendoris, urbi delitiarum ? Hac de causâ 25
corruent juvenes ej⁹ in plateis ipfi⁹, & omnes
ipfi⁹ viri bellatores filentio involventur. In 27
illo die, ait Dñs potentiffimus, ignem dimit-
tam in mœnia Damafci, devorabitque palatia
filii Hadadis.

Contra Cedar, & contra regna Haforis quæ cæde vaftavit Nebuchadnofar rex.

Sic ait Dñs, Surgite, invadite Cedaré, & Ori- 28
entales diripite. Tentoria & pecudes eorum 29
auferent ; aulæa, totam fupellectilem, & ca-
melos eorum abducent fibi ; & adverfûs eos
feditiofi undique clamabunt. Fugerunt, mi- 30
grârunt, & profunda petierunt ad habitan-
dum incolæ Haforis, ait Domin⁹ : quia con-
filium inivit adverfûs eos Nebuchadnofar rex
Babelis, & cogitationé cogitavit adverf⁹ eos,
ac dixit ; Surgite, afcendite contra populum 31
opulentú fecurè habitanté, ait Dñs, nec oftia
nec feras habentem, fed feorfim habitanté. Et 32
erunt cameli eorú in direptioné, et multitudo
pecorum eorum in prædá : & difperdá eos in
omnem ventum, inter detonfos barbá : & ex
omnib⁹ terminis eorum inferá contritioné eo-
rum, dicit Dñs. Deniq; fiet Hafor habitatio 33
canum fylveftrium, & in feculum ufque de-
ferta ; nemo illic habitabit.

Contra Ilamitas.

Sermo Domini qui fuit ad Jeremiam prophe- 34
tam, ut vaticinaretur contra Ilamum, initio
regni Sedeciæ regis Judæ. Sic ait Domin⁹ po- 35
tentiffimus, Ecce fracturus fum arcum Ilami-
tarum, quo illi præcipuè valent : Et adductu- 36
rus contra Ilamitas quatuor ventos è quatuor
angulis cœli, eofque difperfurus in omnes
ventos iftos ; ita ut nulla fit gens ubi non re-
periantur difperfi Ilamitæ : Et frangam Ila- 37
mitas coram hoftib⁹ eorum, & coram iis qui
quærunt animam eorum : adducam fuper eos
malum, æftum iræ meæ, dicit Domin⁹ : immit-
tam in eos gladium, donec abfumam illos :
Et collocabo folium meum in Ilamo, & 38
perdam illinc reges ac principes ait Domin⁹ :
Deinde poftremis dieb⁹ reducam captivos Ila- 39
mi, dicit Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لا تخافوا من وجه ملك بابل الذي انتم تخافون من وجهه * لا تخافوا قال الرب لاني
معكم انا لانقذكم واخلصكم من ايديهم * واعطي لكم رحمه وارحمكم واردكم
الى ارضكم * وان قلتم انتم لا نجلس في هذه الارض لنسمع صوت الرب * لانا ندخل
الى مصر * ولا نعاين حربا * ولا نسمع صوت بوق * ولا نجوع من الخبز وهناك نسكن

* الاصحاح الحادي والثلاثون *

* لاجل هذا اسمعوا قول الرب * هكذا قال الرب * ان انتم اعطيتم وجوهكم الى مصر
وحللتم لتسكنوا هناك * ويكون السيف الذي انتم تخافون من وجهه يدرككم
في ارض مصر * والجوع الذي قلتم انتم تهربون من وجهه * ياخذكم ويتعلق خلفكم
في مصر * وهناك تموتون * ويكون جميع الناس وجميع الاجناس الغريبة الواضعين
وجوههم الى ارض مصر ليسكنوا هناك يفنون بالسيف والجوع * ولا يكون منهم
واحد يخلص من الشرور التي انا اجلبها عليهم * لان هكذا قال الرب * انه كما
غضبي على سكان اورسليم * هكذا يقطر غضبي عليكم اذ تدخلون الى مصر
ويكونون للقفر وعلمان * وللعنة والتعيير * ولا ترون هذا الموضع ايضا *

Ne metuatis regem Babelis quem vos 11
pertimefcitis ; ne metuatis, inquit Do-
minus, quia ego vobifcum fum ut
eruam & liberem vos è manibus eo-
rum : Et impendam vobis mifericor- 12
diam, & miferebor veftri, reducamque
vos in terram veftram. Quòd fi vos 13
dixeritis, Non manebimus hac in terra
obtemperantes voci Domini : Imò in- 14
grediemur Ægyptum ut non videamus
bellum, nec audiamus fonitum buccinæ,
neque panis famem patiamur ; ibique ha-
bitabimus :

Textus trigefimus primus.

Ideirco audite fermonem Domini. Sic 15
dixit Dominus ; Si vos faciem veftram
verteritis ad Ægyptum, & ingreffi
fueritis ad habitandum ibi ; Gladius 16
ille quem vos timetis, inveniet vos in
terra Ægypti ; & fames quam vos
fugere dicitis, corripiet vos eritque
poft vos in Ægyptum ufque ; ibique
moriemini. Denique continget ut omnes 17
homines & omnes alienigenæ faciem
fuam vertentes ad terram Ægypti ut
habitent illic, gladio & fame confu-
mantur ; nemoque ex eis effugiat mala
quæ ego adducam fuper eos. Nam ita 18
dixit Dominus ; Quemadmodum ftil-
lavit ira mea fuper cives Jerufalem,
ita ftillabit ira mea fuper vos ubi
Ægyptum ingrediemini : & eritis de-
folationi, & famuli, maledictioni, &
opprobrio : nec videbitis ampliùs locum
iftum.

CAP. L. נ

Ieremjahu manu in : Chasdim terram ad ,Babel ad Dominus est locutus quod Verbum
1 הדבר אשר דבר יהוה אל־בבל אל־ארץ כשדים ביד ירמיהו
: celetis ne ,facite audire ,vexillū levate &,facite audire & gentib' in Annūtiate .prophetæ
2 הנביא: הגידו בגוים והשמיעו ושאו־נס השמיעו אל־תכחדו
ej' dolores sunt judefacti ,Merodach est fract' ,Bel est affect' pudore,Babel est Capta : dicite
אמרו נלכדה בבל הביש בל חת מרדך הבישו עצביה
ejus terram ponet ipsa ,aquilone ab gens eā super ascēdit Quoniā .ejus idola sunt fracta
3 חתו גלוליה: כי עלה עליה גוי מצפון הוא־ישית את־ארצה
.abierunt ,sunt moti animal ad usq; & homine ab :ea in habitans erit non & ,solitudinē in
לשמה ולא־יהיה יושב בה מאדם ועד־בהמה נדו הלכו:
filii & , ipsi Israel filii venient ,Domin' ait , illo tempore in & ,illis diebus In
4 בימים ההמה ובעת ההיא נאם־יהוה יבאו בני־ישראל המה ובני־
Sijon .quærent suum Deum Dominum & ,ibunt flendo & Ambulando .simul Jehudah
5 יהודה יחדו הלוך ובכו ילכו ואת־יהוה אלהיהם יבקשו: ציון
, seculi fœdere Dominum ad vos copulate & ,venite :eorū facies huc viam interrogabūt
ישאלו דרך הנה פניהם באו ונלוו אל־יהוה ברית עולם
,eas fecerūt errare earū pastores,me' popul' fuerunt perditæ Oves.tradetur oblivioni non
6 לא תשכח: צאן אבדות היה עמי רעיהם התעום
Omnes .sui accubitus sunt oblitæ ,abierunt collem ad monte de :eas abegerunt montib'
7 הרים שובבים מהר אל־גבעה הלכו שכחו רבצם: כל־
peccaverūt quòd eo pro:deliquim' Non:dixerūt earū hostes &,eas comederūt,eas invenientes
מצאיהם אכלום וצריהם אמרו לא נאשם תחת אשר חטאו
,Babel medio de Avolate .Domino eorū patrū expectationi &,justitiæ habitaculo Domino
8 ליהוה נוה־צדק ומקוה אבותיהם יהוה: נדו מתוך בבל
ego ecce Quoniā .pecoris facies ad hirci tanquā estote &:egredimini Chasdim terra de &
9 ומארץ כשדים יצאו והיו כעתודים לפני־צאן: כי הנה אנכי
disponent &,aquilonis terra de magnarū gentiū cœtum Babel super faciens ascēdere &,suscitans
מעיר ומעלה על־בבל קהל־גוים גדלים מארץ צפון וערכו
erit Et .vacue revertetur non,prosperantis fortis tanquā ej' sagittæ :capietur inde ;ei
10 לה משם תלכד חציו כגבור משכיל לא ישוב ריקם: והיתה
quoniā,fuistis læti Quoniā .Dñs dixit ,saturabūtur eā spoliantes omnes :spolium in Chasdim
11 כשדים לשלל כל־שלליה ישבעו נאם־יהוה: כי תשמחי כי
,germinis vitula sicut incrementum sumpsistis quoniā : meā hæreditatē diripientes exultāstis
תעלזי שסי נחלתי כי תפושי כעגלה דשה
ecce :vestra genitrix erubuit ,valde vestra mater est affecta Pudore.fortes sicut exultāstis &
12 ותצהלי כאברים: בושה אמכם מאד חפרה יולדתכם הנה
,habitabitur non Domini iram Propter .solitudo & ,vastitas,desertum gentiū novissimum
13 אחרית גוים מדבר ציה וערבה: מקצף יהוה לא תשב
universis super sibilabit &,stupebit Babel super transiens omnis :ipsa tota solitudo erit &
והיתה שממה כלה כל עבר על־בבל ישם וישרק על־כל־
ne ,eam ad jacite ,arcum tendentes omnes circuitu Babel super aciem Struite .ejus plagis
14 מכותיה: ערכו על־בבל סביב כל־דרכי קשת ידו אליה אל־
dedit ,undique eam super Clamate .peccavit Dominū contra quia : sagitta in parcatis
15 תחמלו אל־חץ כי ליהוה חטאה: הריעו עליה סביב נתנה
, ipsi Domini ultio quia :ejus muri sunt destructi,ej' fundamenta ceciderunt ,suā manū
ידה נפלו אשויתיה נהרסו חומותיה כי נקמת יהוה היא
falcē tenentē & ,Babel de satorē Succidite .ei facite , fecit sicut :eā in ulciscamini
16 הנקמו בה כאשר עשתה עשו־לה: כרתו זורע מבבל ותפש מגל
suā terrā ad vir & ,respicient suū populū ad vir depopulatoris gladii faciebus à :messis tēpore in
בעת קציר מפני חרב היונה איש אל־עמו יפנו ואיש לארצו
, Assur rex eū devoravit Primus .expulerunt leones , Israel dispersum Pecus .fugient
17 ינוסו: שה פזורה ישראל אריות הדיחו הראשון אכלו מלך אשור
Dominus dixit sic Propterea .Babel rex Nebuchadresar eum exossavit novissimus iste &
18 וזה האחרון עצמו נבוכדראצר מלך בבל: לכן כה־אמר יהוה
.Assur regem ad visitavi sicut : suā terram ad & ,Babel regem ad visitans ego Ecce : Israel Deus exercituum
צבאות אלהי ישראל הנני פקד אל־מלך בבל ואל־ארצו כאשר פקדתי אל־מלך אשור:

Versio VUL. LAT.

CAP. L.

1 VErbū, quod locutus est Dñs de Babylone, & de terra Chaldæorum, in manu Jeremiæ pro-
2 phetæ. Annuntiate in Gentib', & auditum facite: levate signū, prædicate, & nolite celare: dicite; Capta est Babylon, confusus est Bel, victus est Merodach, confusa sunt sculptilia ejus, superata sunt
3 idola eorū. Quoniam ascendit contra eam gens ab Aquilone, quæ ponet terrā ejus in solitudinem: & non erit qui habitet in ea ab homine usque ad pecus: &
4 moti sunt, & abierunt. In diebus illis, & in tempore illo, ait Dñs: venient filii Israel, ipsi & filii Juda simul: ambulantes & flentes properabunt, & Dñm Deū suum
5 quærent. In Sion interrogabunt viā, huc facies eorū. Venient, & apponentur ad Dñm fœdere sempiterno, quod nullā oblivione
6 delebitur. Grex perdit' fact' est popul' me': pastores eorū seduxerunt eos, fecerúntq; vagari in montibus: de monte in collem transierunt, obliti sunt cubilis sui.
7 Omnes, qui invenerunt, comederunt eos: & hostes eorū dixerunt, Non peccavim': pro eo quòd peccaverunt Dño decori justitiæ, & expectationi patrum
8 eorū Dño. Recedite de medio Babylonis, & de terra Chaldæorum egredimini: & estote quasi
9 hœdi ante gregem. Quoniā ecce ego suscito, & adducā in Babylonem congregationem gentium magnarum de terra Aquilonis: & præparabuntur adversûs eam, & inde capietur: sagitta ej', quasi viri fortis interfectoris, non re-
10 vertetur vacua. Et erit Chaldæa in prædam: omnes vastantes eā
11 replebuntur, ait Dñs. Quoniam exultatis, & magna loquimini, diripientes hæreditatem meam: quoniam effusi estis sicut vituli
12 sup herbā, & mugistis sicut tauri. Confusa est mater vestra nimis, & adæquata pulveri, quæ
13 genuit vos: ecce novissima erit in Gentib', deserta, invia, & arens. Ab ira Dñi non habitabitur, sed redigetur tota in solitudinem: omnis, qui transibit per Babylonem stupebit, &
14 sibilabit sup universis plagis ej'. Præparamini contra Babylonem per circuitum omnes qui
15 tenditis arcum; debellate eam, non parcatis jaculis: quia Dño peccavit. Clamate advers' eā, ubiq; dedit manū, ceciderunt fundamenta ej', destructi sunt muri ejus, quoniam ultio Do-
16 mini est: ultionem accipite de ea; sicut fecit, facite ei. Disperdite satorem de Babylone, & tenentem falcem in tempore messis: à facie gladii columbæ unusquisque ad po-
17 pulum suum convertetur, & singuli ad terram suam fugient. Grex dispersus Israel, leones ejecerunt eum: primus comēdit eum rex Assur: iste novissimus exossavit eum, Nabuchodo-
18 nosor rex Babylonis. Propterea hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel; Ecce ego visitabo regem Babylonis, & terram ejus, sicut visitavi regem Assur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cap. L.

Cum Translatione LATINA.

19 Ἃ ἐλάλησε κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς καταλοίπους Ἰούδα· μὴ εἰσέλθητε εἰς Αἴγυπτον. καὶ νῦν γνόντες γνώσεσθε,
20 Ὅτι ἐπονηρεύσασθε ἐν (ρ) ψυχαῖς ὑμῶν, ἀποστείλαντές με, λέγοντες, Πρόσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς κύριον, καὶ κατὰ πάντα (σ) ἃ ἐὰν λαλήσει σοι
21 κύριος, ποιήσομεν. Καὶ οὐκ (τ) ἠκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου, ἧς ἀπέστειλέ
22 με πρὸς ὑμᾶς. Καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ, (υ) ᾧ ὑμεῖς βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ.

MS.A. (ρ) ταῖς ψυχαῖς (σ) ἃ ἂν λαλήσῃ (τ) εἰσηκούσατε (υ) οὗ ὑμεῖς βουλεύεσθε

Cap. 43. Vulg. Lat. ΚΕΦ. ν'.

1 ΚΑὶ ἐγενήθη, ὡς ἐπαύσατο Ἱερεμίας λέγων πρὸς τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου (α), οὓς ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος (β) πρὸς αὐτοὺς, πάντας τοὺς λόγους
2 τούτους, Καὶ εἶπεν Ἀζαρίας υἱὸς (γ) Μαασαίου, καὶ Ἰωάναν υἱὸς Καρηε, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες, οἱ εἰπόντες τῷ Ἱερεμίᾳ, λέγοντες, Ψεύδη, οὐκ ἀπέστειλέ σε κύριος πρὸς ἡμᾶς, (δ) λέγων, Μὴ εἰσέλθητε εἰς Αἴγυ-
3 πτον (*) οἰκεῖν ἐκεῖ, Ἀλλ' ἢ Βαρούχ υἱὸς Νηρίου συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς, ἵνα δῷς ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν Χαλδαίων, τοῦ θανατῶσαι ἡμᾶς, (ε) καὶ ἀποικισθῆναι ἡμᾶς εἰς Βαβυλῶ-
4 να. Καὶ οὐκ (*) ἤκουσεν Ἰωάναν, καὶ πάντες (ζ) ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς φωνῆς κυρίου, κατ-
5 οικῆσαι ἐν γῇ Ἰούδα. Καὶ ἔλαβεν Ἰωάναν, καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως (η) πάντας τοὺς καταλοίπους Ἰούδα, τοὺς ἀποστρέψαντας κατοικεῖν ἐν τῇ (θ) γῇ,

MS.A. (α) θεοῦ αὐτῶν, οὓς (β) θεὸς αὐτῶν πρὸς (γ) Μασαίου, (δ) εἰπεῖν, Μὴ (*) κατοικεῖν (ε) καὶ τοῦ (*) εἰσ… (ζ) οἱ ἡγεμόνες (η) ἅπαντας τοὺς λοιποὺς (θ) γῇ Ἰούδα, Τ…

Quæ loquutus est Dominus super vos residuos Judæ: nolite intrare in Ægyptum. Et nunc cognoscentes cognoscetis (ρ) Quia malignè egistis in animas vestras, mittentes me, dicentes; Ora pro nobis ad Dominum & juxta omnia, quæcunque loquetur tibi Dominus, (σ) faciemus: Et non audistis vocem Domini, quā misit me ad vos. Et nunc in gladio, & in (υ) fame deficietis in lo-co, quò vos vultis intrare ad habitandum ibi.

CAP. L.

ET factum est, ut cessavit Hieremias d… ad populum omnes sermones Domini, quibus misit eum Dominus ad eos, omnia verba hæc; Et dixit Azarias filius Maasæ, & Joanan filius Caree, & omnes (a) viri: qui dixerunt Hieremiæ, dicentes, Mendacia: non misit Dominus ad nos, dicens, Ne ingrediamini in Ægyptum ad habitandum illic: Sed Baruch filius Neriæ concitat te adversus nos; ut des nos in manus Chaldæorum ad occidendum nos, et transferendum nos in Babylonem: Et non audivit Joanan, & omnes duces virtutis, & omnis populus vocem Domini, ut habitarent in terra Juda. Et assumpsit Joanan, & universi duces virtutis omnes residuos Juda, qui (b) reverterant habitare in terra,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

נ

1 פתגמא דמליל יי על בבל ועל ארע כסדאי ביד ירמיה נביא: חוו בעממיא ובסרו וזקופו
2 אתא בסרו לא תמנעון אמרו אתכבישת בבל בהיתו דפלחין לבל אתברו דפלחין
למרודך בהיתו צלמנהא אתברא טעותהא: ארי סליק עלה עם מארעא צפונא הוא
3 ישוי ית ארעה לצדו ולא יהי יתיב בה מאנשא ועד בעירא אטלטלו גלו: ביומיא
4 האנון ובעדנא ההיא אמר יי ויתחברון בני ישראל אנון ובני יהודה כחדא במגלהון
כד הוו בכן גלו ובמותביהון מארע גלותהון פולחנא דיי אלההון יתבעון: לציון
5 ישאלון למיזל אורחא מכבשא קדמיהון ייתון ויתוספון על עמיה דיי ויגזר להון קים
עלם דלא יפסוק: עאן מבדרא הוו עמי מלכיא טלטלונון שלטוניא בזונון מטור לרמא
6 גלו אתנשיאו מבית רוחצנהון: כל דאשכחונון בזונון וסנאיהון אמרין לית עלנא
7 חובא חלף דחבו קדם יי אתרחקו ממדור קודשה וסבור אבהתהון יי: גלו מגו בבל
8 ומארע כסדאי פוקו והוו כרברבין בריש עמא: ארי הא אנא מיתי ומסיק על בבל
9 משרית עממין סגיאין מארעא צפונא ויסדרון עלה קרב מתמן תתאחד גירוהי כגבר
10 מתכיל לא תיבין ריקן: ותהי ארע כסדאי לבזא כל בוזהא יסבעון אמר יי: ארי תחדון
11 ואדי תבועון בזוי אחסנתי ארי תדוצון כעגלי רבקא ותטולון כגבריא: בהיתת כנישתכון
12 לחדא אתברת מדינתכון הא סופהון דעממיא מדבר צדי וחרוב: על דארגזת בבל
13 קדם יי לא תתיתב ותהי לצדו כלה כל דיעבר על בבל יכלי ויניד על כל מחתהא: סדרו
14 על בבל סחור סחור כל מחתי קשתא שדו בה לא תחוסון על גיריא ארי קדם יי חבת:
15 יבבו עלה סחור סחור אתמסרת בידיהון נפלא אשיתהא אתפגרא שורהא ארי
פורענות עמא דיי היא אתפרעו מנה כמא דעבדתא עבידו לה: שיצו מלכא מבבל
16 ואחידו חרבא בעדן קטול מן קדם חרב סנאה דהיא כחמר מרויא גבר לעמיה יתפנון
ונבר לארעיה יערקון: עם מבדרא ישראל מלכיא טלטלנון קדמאה שליט בהון מלכא
17 דאתור ודין בתראה אספנון נבוכדנצר מלכא דבבל: בכן כדנן אמר יי צבאות אלהא
18 דישראל הא אנא מסער על מלכא דבבל ועל ארעיה כמא דאסערית על מלכא דאתור:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. L.

VErbum quod locut' est Dñs contra Babylonem, & contra terram Chaldæorum in manu Jeremiæ prophetæ. Narrate in populis, & annuntiate & levate signum, anuntiate & nolite cessare: dicite, Capta est Babylon, confusi sunt qui colebant Bel, confracti qui colebant Merodach: confusa sunt simulachra ej', contrita ej' idola. Quia ascendit contra eam popul' de terra Aquilonis; ipse ponet terram ej' in desolationem, & non erit qui habitet in ea; ab homine usque ad pec', moti sunt & migraverunt. In diebus illis & in tempore illo, dicit Dñs, jungentur filii Israel, ipsi & filii Juda simul: cùm migrarent, flentes migrarunt; at cùm revertentur de terra transmigrationis suæ, cultum Dñi Dei sui quærent. De Sion interrogabunt ut eant via trita ante se: ibunt, & addentur ad populum Dñi: & inibit cum eis pactum sempiternum, quod nunquam cessabit. Oves dispersæ fuerunt popul' me'; reges abduxerunt eos, dominatores deprædati sunt eos: de monte in collem migraverunt, obliti sunt dom' confidentiæ suæ. Omnes qui invenerunt eos, diripuerunt eos: & inimici eorum dicunt, Non reputabitur nobis peccatum: quia pro eo quòd peccaverunt coram Dño, longè recesserunt ab habitaculo veritatis ej', & ab expectatione patrū suorū Dño. Recedite de medio Babylonis, & de terra Chaldæorū egredimini: estote quasi principes in capite populi. Quia ecce ego adducā & ascendere faciā contra Babylonē copias populorū multorū de terra Aquilonis, & ordinabunt contra eā prælīū; inde capietur: sagitta ej' quasi fortis orbans, non revertetur vacua. Et erit terra Chaldæorū in direptionē; omnes diripientes eā saturabuntur, dicit Dñs. Quia gaudetis & lætamini diripientes hæreditatē meā, quia exultatis quasi *vituli saginati*, & hinnitis quasi fortes. Confusa est congregatio vestra nimis, contrita est provincia vestra: ecce finis populorū desertū, desolatio & solitudo. Eò quod tu Babylon irritâsti Dñm, nō habitaberis, & eris in desolationē universa. Omnis enim qui transierit per Babylonē, clamabit, & movebit caput suū ob universas plagas ej'. Ordinate contra Babylonē per circuitū omnes tendentes arcū, projicite in eā, & ne parcatis sagittis; quia corā Dño peccavit. Ululate sup eā per circuitū, tradita est in man' eorū, ceciderūt fundamenta ej', destructi sunt muri ej', quoniā ultio populi Dñi est: ulciscimini eā: sicut fecit, facite ei. Disperdite regē de Babylone, & *tenete* gladiū in tempore occisionis, à facie gladii inimici, qui est sicut vinū inebrians: unusquisque ad populū suū convertetur, & unusquisque ad terrā suā fugiet. Popul' dispersus Israel. Reges transtulerūt eos: prim' dominat' est eis rex Assur, & iste novissimè consumpsit eos Nabuchodonosor rex Babylonis. Propterea hæc dicit Dñs exercituū De' Israel: Ecce ego visitabo sup regē Babylonis, & super terrā ej', sicut visitavi super regem Assur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܠܡ * ܬܡ * * ܥܠ ܒܒܠ *

* ܦܬܓܡܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܠ ܒܒܠ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ ܒܐܝܕ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ. * ܚܘܘ
ܒܥܡܡܐ ܘܐܫܡܥܘ. ܘܐܩܝܡܘ ܐܬܐ. ܐܫܡܥܘ ܘܠܐ ܬܟܣܘܢ. ܐܡܪܘ ܐܬܐܚܕܬ ܒܒܠ
ܢܦܠ ܒܝܠ. ܘܐܬܒܗܬ ܡܪܘܕܟ. ܐܬܒܗܬܘ ܦܬܟܪܝܗ. ܘܐܬܬܒܪܘ ܓܠܝܦܝܗ. * ܡܛܠ ܕܣܠܩ
ܥܠܝܗ ܥܡܐ ܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܗܘ ܢܥܒܕ ܠܐܪܥܗ ܠܚܘܪܒܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ ܕܥܡܪ. ܡܢ
ܒܢܝܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ ܢܕܘ ܘܐܙܠܘ. * ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܘܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܢܐܬܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܗܢܘܢ ܘܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܐܟܚܕܐ. ܡܗܠܟܝܢ ܘܒܟܝܢ. ܘܡܪܝܐ
ܐܠܗܗܘܢ ܒܥܝܢ. * ܥܠ ܐܘܪܚܬܗ ܕܨܗܝܘܢ ܢܫܐܠܘܢ. ܒܐܦܝܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܘ ܢܬܩܦ ܠܡܪܝܐ
ܒܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ ܕܠܐ ܢܬܛܥܐ. * ܐܝܟ ܥܢܐ ܐܒܝܕܬܐ ܗܘܐ ܥܡܝ. ܪܥܘܬܗܘܢ ܐܛܥܝܘ ܐܢܘܢ. ܘܥܠ
ܛܘܪܐ ܠܪܡܬܐ ܐܙܠܘ. ܘܛܥܘ ܡܪܒܥܗܘܢ. * ܟܠ ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܐܢܘܢ. ܐܟܠ ܐܢܘܢ.
ܘܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ ܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܢܫܒܘܩ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܛܘ ܠܡܪܝܐ ܘܠܡܕܝܪܗ ܕܩܘܕܫܐ
ܘܣܒܪܐ ܕܐܒܗܝܗܘܢ. ܡܪܝܐ ܗܘܐ. * ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܓܘ ܒܒܠ. ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ ܦܘܩܘ
ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܬܝܫܐ ܩܕܡ ܥܢܐ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܡܥܝܪ ܐܢܐ ܘܡܣܩ ܐܢܐ ܥܠ ܒܒܠ. ܟܢܫܐ
ܕܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܓܪܒܝܐ. ܘܢܣܕܪܘܢ ܥܠܝܗ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܬܬܐܚܕ. ܓܐܪܝܗܘܢ ܐܝܟ
ܓܢܒܪܐ ܕܡܚܟܡ ܘܠܐ ܗܦܟܝܢ ܣܪܝܩܐܝܬ. * ܘܬܗܘܐ ܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ. ܠܒܙܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ
ܒܙܘܙܝܗ ܢܣܒܥܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܕܚܕܝܬܘܢ. ܘܡܛܠ ܕܐܬܦܨܚܬܘܢ. ܒܙܘ
ܝܪܬܘܬܝ. ܘܕܨܬܘܢ ܐܝܟ ܥܓܠܐ ܕܒܕܬܐ. ܘܐܪܥܡܬܘܢ ܐܝܟ ܕܟܪܐ ܕܥܢܐ. * ܒܗܬܬ ܐܡܟܘܢ
ܛܒ. ܘܐܬܚܦܝܬ ܝܠܕܬܟܘܢ. ܗܐ ܚܪܬܐ ܕܥܡܡܐ ܐܝܟ ܡܕܒܪܐ. ܚܪܒܐ. ܘܨܕܝܐ. * ܡܢ ܪܘܓܙܗ
ܕܡܪܝܐ. ܠܐ ܬܬܝܬܒ. ܘܬܗܘܐ ܨܕܝܐ. ܟܠܗ. ܘܟܠ ܕܥܒܪ ܥܠ ܒܒܠ. ܢܬܗܡܗ ܘܢܫܪܩ
ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܡܚܘܬܗ. * ܐܣܛܪܕܘ ܥܠ ܒܒܠ. ܚܕܪܝܗ ܟܠܗܘܢ ܕܡܕܪܟܝܢ ܩܫܬܐ. ܫܕܘ
ܥܠܝܗ. ܠܐ ܬܚܘܣܘܢ ܥܠ ܓܐܪܐ. * ܟܒܘ ܥܠܝܗ ܡܢ ܚܕܪܝܗ. ܝܗܒܬ ܐܝܕܐ. ܢܦܠ
ܫܬܐܣܝܗ. ܐܬܗܦܟܘ ܫܘܪܝܗ. ܡܛܠ ܕܦܘܪܥܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܝ. ܐܬܢܩܡܘ ܡܢܗ. ܐܝܟ
ܕܥܒܕܬ ܥܒܕܘ ܠܗ. * ܘܐܘܒܕܘ ܙܪܘܥܐ ܡܢ ܒܒܠ. ܘܐܚܝܕ ܡܓܠܐ ܒܙܒܢܐ ܕܚܨܕܐ.
ܡܛܠ ܚܪܒܐ ܕܡܬܚܪܐ. ܐܢܫ ܠܥܡܗ ܢܬܗܦܟ. ܘܐܢܫ ܠܐܪܥܗ ܢܥܪܘܩ. * ܥܢܐ
ܛܥܝܬܐ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܪܝܘܬܐ ܐܛܥܝܘ ܐܢܘܢ. ܩܕܡܝܐ ܐܟܠܗ ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. ܘܗܢܐ ܐܚܪܝܐ
ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ
ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܥܠ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܘܥܠ ܐܪܥܗ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ ܥܠ
ܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ.

CAP. L.

Contra Babylonem.

SErmo quem prædixit Dominus de Baby- 1
lone & de terra Chaldæorum, per Jeremiam
prophetam. Annuntiate inter gentes, prædi- 2
cate, & attollite vexillum : prædicate, ne ce-
letis : dicite, Capta est Babel, cecidit Bil,
erubuit Merodach, pudefacta sunt idola ejus,
& sculptilia ejus confracta. Nam invasit il- 3
lam populus ex Aquilone : is reddet terram
illam desolatam, adeo ut non remaneat in illa
habitator : tam homines quàm jumenta mi-
grabunt & abibunt. Diebus illis & tempore 4
illo, ait Dominus, advenient Israelitæ unà cum
Judæis ambulantes, & flentes, & Dominum
Deum suum quærentes. De viis Sionis in- 5
terrogabunt in facies suas *provoluti, dicen-
tes*; Venite, sequamur Dominum fœdere per-
petuo nunquam oblivioni tradendo. Simi- 6
lis gregi perdito fuit populus meus, pastores
eorum seduxerunt eos, & super montes ad ex-
celsa migraverunt, & obliti sunt caulæ suæ.
Quicunque invenit eos, devoravit illos : & 7
hostes eorum dicunt, Non dimittemus eos,
quia peccaverunt in Dominum & in habita-
culum ejus sanctum; quum spes patrum eo- 8
rum fuerit Dominus. Fugite de medio Baby-
lonis, et de terra Chaldæorum egredimini,
et estote ut hirci ante gregem : Quoniam 9
ecce concitatur et educturus sum contra Ba-
bylonem turmam populorum multorum è ter-
ra Aquilonari, qui *in aciem* disponent sese
contra eam, et subinde capietur : quorum
sagittæ sunt ut viri dexteri nec vacuè redeun-
tis. Et erit terra Chaldæorum direptioni, 10
et omnes direptores ejus satiabuntur, ait Do-
minus. Ut lætemini, et ut exultetis, O primi- 11
tiæ hæreditatis meæ, subsiliatis ut vituli sagi-
nati, et ut arietes ovium saltetis ; Erubescet 12
admodum mater vestra, et pudefiet genitrix
vestra : ecce postrema *regio* populorum vel-
uti desertum vastabitur et desolabitur. Pro- 13
pter indignationem Domini non habitabitur,
sed erit tota desolata : et quicunque transierit
secus Babylonem, stupebit et sibilabit propter
omnes plagas ejus. Instruite vos contra Baby- 14
lonem : omnes qui arcu jaculari nôstis, jacu-
lamini adversùs eam: ne parcatis sagittis. Vo- 15
ciferamini contra eam undequaque; manum
dedit, corruerunt fundamenta ejus, destructi
sunt muri ejus : quandoquidem retributio Do-
mini est, ultionem sumite de ea: quemadmodū
fecit, facite illi; Et extinguite ex Babylone sa- 16
torem et tractantem falcem tempore messis :
metu gladii infestantis, quilibet ad gentem
suam revertatur, et quisque ad terram suam
fugiat. Ovis errans est Israel, leones sedu- 17
xerunt eos : prior devoravit eum rex Assyriæ,
hic autem posterior Nebuchadnosar rex Ba-
bylonis, *crudelitate* superavit illum. Propter- 18
ea sic ait Dominus potentissimus Deus Israe-
lis, Ecce animadversurus sum in regem Baby-
lonis & in terram ejus, quemadmodum ani-
madverti in regem Assyriæ :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذا ما تكلم به الرب عليكم يا بقايا يهودا * لا تدخلوا الى مصر * والآن علمون
تعلمون انكم جنيتم في نفوسكم * وارسلتموني قايلين صل عنا للرب * بكل ما عساه
يتكلم الرب معك نصنع * ولم تسمعوا صوت الرب الذي ارسلة بي لكم * والآن بالسيف
وبالجوع تموتون في الموضع الذي انتم تريدون ان تدخلوا لتسكنوا هناك *

* الفصل الخمسون *

* وكان لما فرغ ارميا قايلا للشعب جميع اقوال الرب الههم * الذي ارسلة الرب الههم
اليهم بجميع هذه الاقوال * فقال زخرياس بن ماساو ويونان بن كاريا * وجميع الرجال قالوا
لارميا قايلين * كذبا * لم يرسلك الرب الينا لتقول لا تدخلوا الى مصر لتسكنوا
هناك * لكن باروخ بن نيريا يغريك علينا كي تسلمنا الى ايدي الكلدانيين
ليقتلونا ويسبونا الى بابل * ولم يسمع يونان وجميع قواد الجيش وكل الشعب صوت الرب
ليقطنوا بارض يهودا * واخذ يونان وجميع مقدمي الجيش * جميع بقايا يهودا الراجعين
ليقطنوا بارض يهودا *

Hæc sunt quæ locutus est Dominus de 19
vobis, O reliquiæ Judæ : Ne ingredia- 20
mini Ægyptum. Jam verò certissimè
scitote vos in vosmetipsos peccare, si cùm
miseritis me, dicentes, Ora pro nobis
Dominum; quicquid locutus fuerit tecum
Dominus, exequemur : Non auscultetis 21
voci Domini quam per me misit ad vos :
Demum gladio & fame vos perituros 22
in loco quem adire vultis ad habitan-
dum ibi.

CAP. L.

FActum est autem, cùm cessâsset Je- 1
remia dicere populo cunctos sermones
Domini Dei ipsorū; (quippe quem misisset
ad eos Dominus Deus eorum cum omnibus
ejuscemodi sermonibus) Dixit Zacha- 2
rias filius Maasiæ, & Jonan filius Ca-
reæ, omnesque viri locuti sunt ad Jere-
miam, dicentes ; Falsum est, non misit
te Dominus ad nos ut diceres, Ne in-
grediamini Ægyptum ut habitetis illic :
Sed Baruch Neriæ filius animat te contra 3
nos, ad tradendum nos in manus Chaldæ-
orum, ut morte nos afficiant, aut capti-
vos abducant nos in Babelem. Sic non 4
auscultaverunt Jonan, neque omnes duces
exercitûs, neque totus ille populus, voci
Domini, ut commorarentur in terra Judæ:
Sed Jonan & omnes duces exercitûs, 5
deductis omnibus reliquiis Judæ rede-
untibus ad habitandum in terra Judæ,

ירמיה : נ

:Basan & ,Charmel pascetur & ,suū habitaculū ad Israel reducam Et
19 ושבבתי את־ישראל אל־נוהו ורעה הכרמל והבשן
& in monte Ephraim & Ghilhad saturabitur anima ej⁹. In diebus illis, & in tempore
20 ובהר אפרים והגלעד תשבע נפשו : בימים ההם ובעת
peccata & ipsa non & , Israel iniquitas quæretur ,Dominus ait , illo
ההיא נאם־יהוה יבקש את־עון ישראל ואיננו ואת־חטאת
terram Super .faciam reliquum quem ei parcam quoniā : invenientur non & ,Jehudah
21 יהודה ולא תמצאינה כי אסלח לאשר אשאיר : על־הארץ
,eos post anathematiza & ,desola : visita habitatores ad & ,eam super ascende rebellantiū
מרתים עלה עליה ואל־יושבי פקד חרב והחרם אחריהם
: terra in belli Vox .tibi præcepi quæ omnia juxta fac & : Dominus dixit
22 נאם־יהוה ועשה ככל אשר צויתיך : קול מלחמה בארץ
? terræ universæ malleus est contritus & ,est abscissus Quomodo .magna contritio &
23 ושבר גדול : איך נגדע וישבר פטיש כל־הארץ
es capta etiam & , te Illaqueavi ? gentibus in Babel desolationem in fuit Quomodo
24 איך היתה לשמה בבל בגוים : יקשתי לך וגם־נלכדת
Dominū in quoniā ,es comprehensa etiam & ,es inventa : novisti non tu & ,Babel
בבל ואת לא ידעת נמצאת וגם־נתפשת כי ביהוה
:suæ indignationis vasa protulit & ,suū thesaurū Dominus Aperuit .litem miscuisti
25 התגרית : פתח יהוה את־אוצרו ויוצא את־כלי זעמו
Venite .Chasdim terra in exercituum Domini Domini hoc opus quoniā
26 כי־מלאכה היא לאדני יהוה צבאות בארץ כשדים : באו־
ne eā excidione delete & , acervos sicut eā calcate ,ejus horrea aperite , fine à ei
לה מקץ פתחו מאבסיה סלוה כמו־ערמים והחרימוה אל־
: occisionē ad descendent ,ejus vitulos universos Occidite .residuum ei sit
27 תהי־לה שארית : חרבו כל־פריה ירדו לטבח
,fugientium Vox .eorū visitationis tempus ,eorū dies venit quia , eis super væ
28 הוי עליהם כי־בא יומם עת פקדתם : קול נסים
,nostri Dei Domini ultionem Sijon in annuntiandū ad : Babel terra de evasorum &
ופלטים מארץ בבל להגיד בציון את־נקמת יהוה אלהינו
, arcum tendentes omnes multos Babel ad facite Audire .ejus templi ultionem
29 נקמת היכלו : השמיעו אל־בבל רבים כל־דרכי קשת
,suū opus secūm ei reddite : evasio ei sit ne ,undique eam super castrametamini
חנו עליה סביב אל־יהי פליטה שלמו־לה כפעלה
ad fecit temere Dominum ad quia : illi facite , fecit quæ omnia juxta
ככל אשר עשתה עשו־לה כי אל־יהוה זדה אל־
viri omnes & : ejus plateis in ejus juvenes cadent Idcirco .Israel sanctum
30 קדוש ישראל : לכן יפלו בחוריה ברחבתיה וכל־אנשי
te ad ego Ecce .Dominus ait , illa die in succidentur ejus belli
31 מלחמתה ידמו ביום ההוא נאם־יהוה : הנני אליך
tempus ,tuus dies venit quia : exercituum Dominus Dominus dixit ,superbe
זדון נאם־אדני יהוה צבאות כי בא יומך עת
ignem succendam & : suscitans ei non & ,cadet & superbus impinget Et .te visitem
32 פקדתיך : וכשל זדון ונפל ואין לו מקים והצתי אש
exercituum Dominus dixit Sic .ejus circuitus omnes consumet & ,ejus urbibus in
33 בעריו ואכלה כל־סביבתיו : כה אמר יהוה צבאות
apprehenderūt eos captivantes omnes & :simul Jehudah filii & , Israel filii Oppressi
עשוקים בני־ישראל ובני־יהודה יחדו וכל־שביהם החזיקו
exercituum Dominus fortis eorum Redemptor .eos dimittere renuerunt , eos in
34 בם מאנו שלחם : גאלם חזק יהוה צבאות
,terram faciat quiescere ut : eorum litem litigabit Lite ,ejus nomen
שמו ריב יריב את־ריבם למען הרגיע את־הארץ
:Dominus dixit ,Chasdim super Gladius .Babel habitatores faciat commovere &
35 והרגיז ליושבי בבל : חרב על־כשדים נאם־יהוה
,ejus sapientes ad & ,ejus principes ad & , Babel habitatores ad &
ואל־ישבי בבל ואל־שריה ואל־חכמיה :

Versio VULG. LAT.

19 Et reducam Israel ad habitaculum
suum : & pascetur Carmelum &
Basan, & in monte Ephraim &
20 Galaad saturabitur anima ejus. In
diebus illis, & in tempore illo,
ait Dominus, quæretur iniquitas
Israel, & non erit ; & peccatum
Juda, & non invenietur: quoniam
propitius ero eis, quos reliquero.
21 Super terram dominantium ascen-
de, & super habitatores ejus visi-
ta, dissipa, & interfice quæ post
eos sunt, ait Dominus: & fac jux-
22 ta omnia quæ præcepi tibi. Vox
belli in terra, & contritio magna.
23 Quomodò confractus est, & con-
tritus malleus universæ terræ?
Quomodò versa est in desertum
24 Babylon in Gentib⁹? Illaqueavi
te, & capta es, Babylon, & ne-
sciebas: inventa es & apprehensa:
25 quoniā Dn̄m provocâsti. Aperuit
Domin⁹ thesaurum suū, & protu-
lit vasa iræ suæ : quoniam opus
est Domino Deo exercituum in
26 terra Chaldæorum. Venite ad
eam ab extremis finib⁹, aperite
ut exeant qui conculcent eam:
tollite de via lapides, & redigite
in acervos, & interficite eam:
27 nec sit quidquam reliquum. Dis-
sipate universos fortes ejus, de-
scendant in occisionem : væ eis,
quia venit dies eorum, tempus
28 visitationis eorum. Vox fugien-
tium, & eorum qui evaserunt de
terra Babylonis, ut annuntient in
Sion ultionem Domini Dei no-
29 stri, ultionem templi ej⁹. Annun-
tiate in Babylonem plurimis,
omnib⁹ qui tendunt arcum : con-
sistite adversùs eam per gyrum,
& nullus evadat: reddite ei se-
cundùm opus suum : juxta omnia
quæ fecit, facite illi : quia contra
Dominum erecta est, adversùm
30 Sanctum Israel. Idcircò cadent
juvenes ejus in plateis ejus : &
omnes viri bellatores ejus con-
ticescent in die illa, ait Dominus.
31 Ecce ego ad te superbe, dicit Do-
minus Deus exercituum : quia
venit dies tuus, tempus visitatio-
32 nis tuæ. Et cadet superb⁹, &
corruet, & non erit qui susci-
tet eum : & succendam ignem in
urbib⁹ ejus, & devorabit omnia
33 in circuitu ejus. Hæc dicit Do-
minus exercituum ; Calumniam
sustinent filii Israel, & filii Juda simul : omnes, qui ceperunt eos, tenent, nolunt dimittere eos.
34 Redemptor eorum fortis, Dominus exercituū nomen ejus, judicio defendet causam eorū, ut exterreat
35 terram, & commoveat habitatores Babylonis. Gladius ad Chaldæos, ait Dominus, & ad habita-
tores Babylonis, & ad principes, & ad sapientes ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας, καὶ τὰς γυναῖ-
κας, καὶ τὰ νήπια (ι) τὰ λοιπὰ, καὶ τὰς θυ-
γατέρας τοῦ βασιλέως, (κ) καὶ τὰς ψυ-
χὰς ἃς κατέλιπε Ναβουζαρδὰν μετὰ Γο-
δολίου υἱοῦ Ἀχικὰμ, καὶ Ἱερεμίαν τὸν
7 προφήτην, καὶ Βαροὺχ υἱὸν Νηρίου. Καὶ
εἰσῆλθον εἰς Αἴγυπτον, ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς
φωνῆς κυρίου, καὶ εἰσῆλθον (λ) εἰς Τάφνας.
8 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν
9 ἐν Τάφνας, λέγων, Λάβε σεαυτῷ λίθους
μεγάλους, καὶ κατάκρυψον αὐτοὺς ἐν προ-
θύροις, ἐν πύλῃ τῆς οἰκίας (μ) Φαραὼ ἐν
Τάφνας, κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν Ἰού-
10 δα, Καὶ ἐρεῖς, Οὕτως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ
ἐγὼ ἀποστέλλω, καὶ ἄξω Ναβουχοδονόσορ
βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ θήσει αὐτοῦ τὸν
θρόνον ἐπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατ-
έκρυψας, καὶ ἀρεῖ τὰ (ν) ὅπλα ἐπ' αὐτούς.
11 Καὶ εἰσελεύσεται, καὶ πατάξει γῆν Αἰγύ-
πτου, οὓς εἰς θάνατον εἰς θάνατον, καὶ οὓς
εἰς ἀποικισμὸν εἰς ἀποικισμὸν, καὶ οὓς
12 εἰς ῥομφαίαν εἰς ῥομφαίαν. Καὶ καύ-
σει πῦρ ἐν οἰκίαις (ξ) τῶν θεῶν αὐτῶν,
καὶ ἐμπυριεῖ αὐτὰς, καὶ ἀποικιεῖ αὐτοὺς,
καὶ (ο) φθειριεῖ γῆν Αἰγύπτου, ὥσπερ φθει-
ρίζει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. καὶ ἐξε-
13 λεύσεται ἐν εἰρήνῃ, Καὶ συντρίψει τοὺς
στύλους Ἡλιουπόλεως, τοὺς (π) ἐν Ὢν,
καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν κατακαύσει ἐν
πυρί.

Potentes viros, & mulieres, & parvulos reliquos, & filias regis, & animas quas reliquerat Nabuzardan cum Godolia filio Achicam, & Hieremiam prophetam, & Baruch filium Neriæ: Et ingressi sunt in Ægyptum, quia non audierunt vocem Domini, & intrârunt in Taphnas. Et factum est verbum Domini ad Hieremiam in Taphnas, dicens; Sume tibi lapides grandes, & absconde eos (...) vestibulis in porta domûs Pharaonis in Taphnas, ante oculos virorum Juda, Et dices; Sic dixit Dominus; Ecce ego mitto, & adducam Nabuchodonosor regem (d) Babylonis, & ponet suum thronum super lapides istos, quos abscondisti: & elevabit arma super eos: Et ingredietur, & percutiet terram Ægypti, quos in mortem, in mortem, & quos in transmigrationem, in transmigrationem, & quos in gladium, in gladium. Et succendet ignem in domibus (...) orum eorum, & comburet eas, & transferet eos, & pedicu(...) lis excutiet terram Ægypti, sicut excutit pastor vestimentum suum. Et egredietur in pace: Et conteret statuas Heliopolis, (e) qui in On: & domos (f) eorum comburet in igne.

MS. A. (ι) καὶ τὰ λοιπὰ, (κ) καὶ πάσας τὰς ψυχὰς (λ) ἐν (μ) ... Τάφνας, (ν) ὅπλα αὐτοῦ ἐπ' (ξ) θεῶν αὐτῶν, καὶ ἐμπυριεῖ (ο) φθ... γῆν αὐτοῦ, ὥσπερ φθειρίζει ὁ ποιμὴν (π) ἐν Ἐρών,

Cap. 44. Vulg. Lat.

ΚΕΦ. να'.

1 Ο ΛΟ'ΓΟΣ 'Ο (α) ΓΕ-
ΝΟ'ΜΕΝΟΣ ΠΡΟ'Σ 'ΙΕΡΕΜΙ'-
ΑΝ ἅπασι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατ-
οικοῦσιν ἐν γῇ (β) Αἰγύπτου, καὶ τοῖς
καθημένοις ἐν Μαγδωλῷ, καὶ ἐν Τά-
φνας, καὶ (γ) ἐν γῇ Παθούρης, λέγων,
2 Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ,
Ὑμεῖς ἑωράκατε πάντα τὰ κακὰ, ἃ
ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπὶ τὰς
πόλεις Ἰούδα· καὶ ἰδού εἰσιν ἔρημοι ἀ-
3 πὸ (δ) ἐνοίκων Ἀπὸ προσώπου πονη-
ρίας αὐτῶν, ἧς ἐποίησαν παραπικρᾶ-
ναί με, πορευθέντες θυμιᾷν θεοῖς ἑ-
τέροις, οἷς οὐκ ἔγνωτε.

CAP. LI.
VERBUM, quod factum est ad Hieremiam omnibus Judæis habitantibus in terra Ægypti, & sedentibus in Magdolo, & in (a) Taphnas, & in terra Pathures, dicens; Sic dixit Dominus Deus Israel; Vos vidistis omnia mala, quæ induxi super Hierusalem, & super civitates Juda: & ecce sunt (b) desertæ ab habitatoribus A facie malitiæ ipsorum, quam fecerunt ad exacerbandum me, euntes adolere diis aliis, quos (c) nesciebatis.

MS. A. (α) ΓΕΝΑ'ΜΕΝΟΣ (β) Αἰγύπτῳ, (γ) ἐν Παθούρης, (δ) ἐνοικούντων

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואתיב ית ישראל לאתריהון ויתפרנסון בארעא כרמלא מתנן ובטור בית אפרים וגלעד
20 ומקדשא תסבע נפשהון : ביומיא האנון ובעדנא ההיא אמר יי יתבעון ית חובי ישראל
21 וליתנון וחטאי בית יהודה ולא ישתכחון ארי אשבוק לשארא דאשאר : על ארעא
דעמא סרבן סקו עלה ועל יתבי פקוד דקטלין בחרבא ייתון לגמרא שאריתהון אמר
22 יי ועביד ככל דפקדתך : קל קרבא בארעא ותברא רבא : איכדין אתקטיף ואתבר
23 מלכא דהוה מויח לכל ארעא איכדין הות לצדו בבל בעממיא : אתצידת ליך ואף
24 אתאחדת בבל ואת לא ידעת אתבעיאו חובך אשתכחו ואף אתאחדת ארי בעמא דיי
25 אתגרית : גלא יי ית בית גנזיה ואפק ית מני כס דלוט קדמוהי ארי עבידא היא קדם יי
26 אלהים צבאות בארעא כסדאי : עולו לה מסטרא פתחו אבולהא גמירו נכסהא כמא
27 דמנפרין ית עירמת עבורא כן גמרוהא לא יהי לה שארא : שיציאו כל גברהא
28 יתמסרון לקטלא וי עליהון ארי מטא יום תבירהון עדן סעורן בישתהון : קל
דערקין ומשתזבין מארעא דבבל לחואה בציון ית פורענותא דיי אלהנא פורענות
29 היכליה : בסרו על בבל סגיאין כל מתחי קשתא שרו עלה סחור סחור לא יהא לה
שיזבא שלימו לה כאגרה ככל דעבדת עבידו לה ארי על עמא דיי בסרת אמרת מלין
30 דלא כשרן קדם קדישא דישראל : בכן יתרמון עולימהא ברחובהא וכל אנשי
31 עבדי קרבא יתברון בעדנא ההיא אמר יי : הא אנא שלח רוגזי עלך מלכא רשיעא
32 אמר יי אלהים צבאות ארי מטא יום תבירך עדן סעורן בישתיך : ויתקל מלכא
33 רשיעא ויפול ולית ליה מקים ואדליק אשתא בקרוהי ותשיצי כל סחרניהון : כדנן
אמר יי צבאות אניסין בית ישראל ובית יהודה כחדא וכל שביהון אתקיפו בהון
34 מסרבין לשלחותהון : פריקהון תקיפא יי צבאות שמיה אתפרעא אתפרע ית עולבניהון
35 בדיל למתבר רשיעי ארעהון ולאיתאה זועא לכל יתבי בבל : דקטלין בחרבא ייתון
על ארעא כסדאי אמר יי ועל יתבי בבל ועל רברבהא ועל חכימהא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et reducam Israel ad locum suum, & nutrientur in terra Charmel, Basan, & in monte dom⁹ Ephraim & Ghilgad, & sanctuarii, saturabitur anima eorum. In dieb⁹ illis, & in tempore illo, dicit Dn̄s : quærentur iniquitates Israel; & non erunt: & peccata dom⁹ Juda, & non invenientur: quoniā parcā reliquiis quas reliquero. Sup terrā populi rebellis; ascendite adversus eā, & advers⁹ habitatores Pecod: qui occidūt gladio, veniant ad consumendas reliquias eorū, dicit Dn̄s: & fac juxta omnia quæ præcepi tibi. Vox belli in terra, & interit⁹ magn⁹. Quomodo succisus est & contritus est rex qui commovebat universam terrā? quomodo facta est in desertū Babylon in populis? Venat⁹ sum te & etiā capta es Babylon, & tu nesciebas; quæsita sunt peccata tua, & inventa sunt, et etiā capta es: quia contra populū Dn̄i irritâsti. Revelavit Dn̄s domū thesauri sui, & eduxit vasa calicis maledictionis coram eo, quia op⁹ est corā Dn̄o Deo exercituū in terra Chaldæorū. Ingredimini ad eam à latere; aperite horrea ej⁹, absumite facultates ej⁹; sicut absumunt acervos tritici, sic absumite eam, non sint ei reliquiæ. Disperdite omnes fortes ej⁹, tradantur occisioni. Væ eis, quia pervenit dies interit⁹ eorū, tempus visitationis malitiæ eorū. Vox fugientiū & eorum qui evâdunt de terra Babylonis, ad annuntiandū in Sion vindictā Dn̄i Dei nostri, ultionē templi ej⁹. Annuntiate in Babylonē plurimi, omnes tendentes arcū, castrametamini contra eā p circuitū, ne sit ei liberatio: reddite ei juxta mercedem ej⁹; juxta omnia quæ fecit facite ei; quia contra populū Dn̄i exprobravit, dicens verba quæ non sunt recta corā sancto Israelis. Propterea projicientur juvenes ej⁹ in plateis ej⁹, & omnes *viri* bellatores ejus conterentur in tempore illo, dicit Dn̄s. Ecce ego mitto furorē meū contra te rex impie, dicit Dn̄s Deus exercituū : Quia pervenit dies interitus tui, tempus visitationis malitiæ tuæ. Et impinget rex impius, & cadet, & non erit qui suscitet eum: & succendam ignem in urbibus ejus, & consumet omnia quæ in circuitu ejus sunt. Hæc dicit Dn̄s exercituum : Vi oppressi sunt domus Israel, & domus Juda simul: & omnes qui captivaverunt eos tenent violenter eos, nolunt dimittere eos. Redemptor eorum fortis est, Dominus exercituum nomen ejus. Vindicans vindicabit injuriam eorum, ut conterat impios terræ eorum, & ut adducat commotionem omnibus habitatoribus Babylonis. Occisores gladio venient contra terram Chaldæorum, dicit Dominus: & contra habitatores Babylonis, & contra principes ejus, & contra sapientes ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et reducam Israelitas in caulam suam, & pa- 19
scentur in Charmelo, & in Mathnin, in mon-
te Aphremi, & in Gelaad, & satiabitur ani-
ma eorum. Dieb⁹ illis & tempore illo, di- 20
cit Domin⁹ potentissim⁹, quæretur iniquitas
Israelis, & non extabit; & peccatum Judæ,
& non invenietur: quia parcam reliquis qui
remanserint ex eis. Aggredimini terram ex- 21
asperantem, aggredimini eam & habitatores
ejus: expergiscere gladie, & perime eos, ait
Domin⁹, & fac ut præcepi tibi. Rumor bel- 22
li in terra, & consternatio magna. Quo- 23
modo confracta et ablata est fortissima toti⁹
terræ? quomodo Babel stupori facta est inter
gentes? Impegit Babel, & capta est se in- 24
sciâ; eò quòd Domino restiterit. Aperuit 25
Domin⁹ armamentarium suum, & protulit
vasa iræ suæ. Quia res est Domino Deo po-
tentissimo contra terram Chaldæorum; In- 26
vadite eam undequaque, aperite portas ejus,
scrutamini eam ut nudam, destruite eam, &
ne relinquatis ei vestigium: Vastate eam, 27
& omnes fœt⁹ ejus internecioni devovean-
tur. Væ illis, quoniam instat dies eorum,
temp⁹ visitationis eorum, Vox fugientium, 28
et evadentium de terra Babelis, ad indican-
dum in Sione ultionem Domini Dei nostri et
ultionem templi ejus. Convocate multos 29
contra Babelem: quicunque nôstis arcu ja-
culari, jaculamini in eam undequaque; ne
relinquatis ei vestigium, rependite ei se-
cundùm mercedem suam, & quemadmodum
fecit, facite illi: quia contra Dominum in-
solenter egit, & contra Sanctum Israelis.
Propterea cadent juvenes ejus intra ipsam, 30
& omnes viri bellatores ejus silentio invol-
ventur die illo. Ecce me adversùm te O 31
insolens, ait Domin⁹ Deus potentissim⁹; quia
advenit dies tuus, tempus visitationis tuæ:
Et destruetur insolens, cadétque, nec erit 32
qui erigat illum: & dimittam ignem in civi-
tates ejus, qui consumet quicquid adjacet
illi. Sic ait Domin⁹ exercituum, Oppri- 33
muntur Israelitæ & Judæi pariter, et omnes
qui captivos fecerunt eos, detinent eos, nec
dimittere volunt. Vindex eorum fortissim⁹, 34
cujus nomen est Domin⁹ potentissim⁹ omni-
no aget causam eorum, & pacatam reddet
terram, et indignabitur in omnes habitatores
orbis. Gladius in Chaldæos, ait Domin⁹, 35
& in omnes cives Babelis, & in principes at-
que sapientes ejus:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الرجال الاقوياء * والنساء والاطفال والمرضعين * وبنات الملك * وجميع النفوس التي
تركها نابوزردان مع غودوليا بن اسيكم * وارميا النبي وباروخ بن نيريا * ودخلوا
مصر * لانهم لم يسمعوا صوت الرب * ودخلوا الى طفناس *
* وصار قول الرب الى ارميا في طفناس قايلا *
* خذ لك حجارة عظاما * واخفها فناء الابواب في باب البيت في طفناس لعيني رجال
يهودا * وتقول * هكذا قال الرب * ها انا ارسل واسوق بختنصر ملك بابل * واضع
كرسيه فوق هذه الحجارة التي اخفيتها * ويرفع اسلحته عليها * ويدخل ويضرب ارض
مصر * الذين للموت للموت * والذين للسبي للسبي * والذين للسيف للسيف * ويشعل النار
في بيوت الهتهم ويحرقها ويسبيهم ويوسخ ارضهم كما يوسخ الراعي ثوبه * ويخرج بسلام
* ويحطم عمد عين شمس الذين في ءاون * وبيوتهم يحرقها بالنار *
* الفصل الحادي والخمسون *
* القول الصاير الى ارميا في جميع اليهود السكان بارض مصر * والحلوس في مجدلون وفي
طفناس وفي باثوريس قايلا *
* هكذا قال الرب اله اسرائيل * انتم رايتم جميع الشرور التي جلبتها على اوروشليم وعلى
مدن يهودا * وها هي مقفرات من السكان * من وجه شرهم الذي صنعوه لغروني
ذهبتم لتبخروا لالهة اخر هذه التي لم تعرفوها *

Tam viris fortibus, quàm mulieribus, 6
pueris, atque lactentibus, & filiabus re-
gis, cunctisque animabus quas reliquerat
Nabuzardan, unà cum Godolia Achi-
cami filio, necnon Jeremiâ prophetâ, &
Barucho Neriæ filio; Ingressi sunt 7
Ægyptum (non enim auscultârunt voci
Domini) ingressi sunt inquam, in Taph-
nas.

Tum fuit sermo Domini ad Jere- 8
am in Taphnas, dicens;

Sume tibi lapides magnos, & absconde 9
illos è regione portarum in ostio domûs in
Taphnas, ante oculos virorum Judæ:
Et dicas; Ita dixit Dominus, Ecce 10
ego mittam & adducam Bochtonassarem
regem Babelis, imponetque thronum suum
hisce lapidibus quos abscondi, attolletque
arma sua super illos: Et ingredietur, 11
percutietque terram Ægypti, quos in mor-
tem ad mortem, quos in captivitatem ad
captivitatem, & quos in gladium ad gla-
dium: Et ignem accendet in ædibus deo- 12
rum eorum, & comburet eas; ipsos
autem captivos abducet, & terram
eorum vastabit, quemadmodum deterit
pastor vestem suam; tum egredietur in-
columis: Et confringet columnas Ain- 13
semes quæ sunt in Enon, & domos eorum
igne succendet.

CAP. LI.

SErmo factus ad Jeremiam de 1
omnibus Judæis habitantibus in
terra Ægypti, & commorantibus
in Magdolo, & in Taphnas, et in
Pathures, dicens;

Ita dixit Dominus Deus Israelis; Vos 2
vidistis omnia mala quæ intuli Jero-
solymæ & urbibus Judæ; (ecce enim
sunt habitatoribus exhaustæ Propter 3
scelus eorum quod perpetraverunt ad
exacerbandū me) attamen ivistis ut ado-
leretis diis alienis, iis quos ignorabatis.

ירמיה : נא

conflernabuntur & ,ejus fortes ad gladius : infanient & ,nugatores ad Gladius
36 חרב אל־הבדים ונאלו חרב אל־גבוריה וחתו :
quod vulgus promiscuum omne ad & ,ejus currum ad & ,ejus equos ad Gladius
37 חרב אל־סוסיו ואל־רכבו ואל־כל־הערב אשר
Siccitas .diripientur &,ejus thesauros ad gladius :mulieres in erunt &,ej' medio in
38 בתוכה והיו לנשים חרב אל־אוצרתיה ובזזו : חרב
.insanient Enim in & , ipsa sculptiliũ terra quia : arescent & ,ejus aquas ad
אל־מימיה ויבשו כי ארץ פסלים היא ובאימים יתהללו :
non & : ululæ filiæ ea in habitabunt & , iim cum ziim habitabũt Propterea
39 לכן ישבו ציים את־איים וישבו בה בנות יענה ולא־
.generationẽ & ,generationẽ ad usque habitabitur nec ,æternum in ultrà habitabitur
תשב עוד לנצח ולא תשכון עד־דור ודר :
ait ,ejus vicinas & ,Hamorah & ,Sedom Dei subversionẽ Juxta
40 כמהפכת אלהים את־סדם ואת־עמרה ואת־שכניה נאם־
populus Ecce .hominis filius ea in habitabit nec , vir ibi habitabit non :Dominus
41 יהוה לא־ישב שם איש ולא־יגור בה בן־אדם : הנה עם
.terræ lateribus à suscitabuntur multi reges & ,magna gens & :aquilone ab veniens
בא מצפון וגוי גדול ומלכים רבים יערו מירכתי־ארץ :
mare sicut eorũ vox :miserebũtur non & , ipsi crudelis ,apprehẽdent hastile & Arcum
42 קשת וכידן יחזיקו אכזרי המה ולא ירחמו קולם כים
filia te super .prælium ad vir tanquã ordinatum :equitabũt equos super & ,tumultuabit
יהמה ועל־סוסים ירכבו ערוך כאיש למלחמה עליך בת־
angustia :ejus manus se debilitaverũt & ,eorũ famam Babel rex Audivit .Babel
43 בבל : שמע מלך־בבל את־שמעם ורפו ידיו צרה
elevatione de ascendet leo tanquã Ecce .parturientis tanquã tormen ,eã apprehendit
44 החזיקתהו חיל כיולדה : הנה כאריה יעלה מגאון
: ea desuper eos faciã currere ,faciã quiescere quia ,robustum habitaculũ ad Jarden
הירדן אל־נוה איתן כי־ארגיעה ארוצם מעליה
,mihi tempus constituet quis & ,ego sicut quis nam : recensebo eam ad electus qui &
ומי בחור אליה אפקד כי מי כמוני ומי יועדני
,Domini consilium audite Propterea ? meas facies ad stet qui ,pastor iste quis &
45 ומי־זה רעה אשר יעמד לפני : לכן שמעו עצת־יהוה
: Chasdim terram ad cogitavit quas ejus cogitationes & ,Babel ad consuluit quod
אשר יעץ אל־בבל ומחשבותיו אשר חשב אל־ארץ כשדים
.tugurium eis super fecerit desolari nisi , pecoris parvuli eos traxerint nisi
אם־לא יסחבום צעירי הצאן אם־לא ישים עליהם נוה :
.est auditus gentibus in clamor & : terra est commota ,Babel est capta voce A
46 מקול נתפשה בבל נרעשה הארץ וזעקה בגוים נשמע :

CAP. LI. נא

cor ,habitatores ad & , Babel super suscitans ego Ecce : Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה הנני מעיר על־בבל ואל־ישבי לב
,eã ventilabũt &,ventilatores Babel in mittam Et .corrumpentẽ ventũ ,me in surgentiũ
2 קמי רוח משחית : ושלחתי לבבל זרים וזרוה
Ad .mala die in undique ab eam super erunt quoniã :ejus terram evacuabũt &
3 ויבקקו את־ארצה כי־היו עליה מסביב ביום רעה : אל־
super parcatis ne & :sua lorica in se attollet ad & ,suũ arcũ tendentem tendes
ידרך ידרך הדרך קשתו ואל־יתעל בסרינו ואל־תחמלו אל־
:Chasdim terra in interfecti cadent Et .ej' exercitũ omnẽ excidione delete,ej' juvenib'
4 בחוריה החרימו כל־צבאה : ונפלו חללים בארץ כשדים
,suo Deo à Jehudah & , Israel viduus non Quoniã .ejus plateis in confossi &
5 ומדקרים בחוצותיה : כי לא־אלמן ישראל ויהודה מאלהיו
Fugite .Israel sancto à delicto est repleta eorum terra quia :exercituũ Domino à
6 מיהוה צבאות כי ארצם מלאה אשם מקדוש ישראל : נסו
:ej' iniquitatẽ propter disperdamini ne ,suã animã vir eruite & ,Babel medio de
מתוך בבל ומלטו איש נפשו אל־תדמו בעונה
.ei reddens ipse retributionem ; Domino illud ultionis tempus quoniam
כי עת נקמה היא ליהוה גמול הוא משלם לה :

Versio VUL. LAT.

36 Gladius ad divinos ejus, qui
stulti erunt : gladius ad fortes
37 illius, qui timebunt. Gladius
ad equos ejus, & ad curr' ejus,
& ad omne vulgus, quod est in
medio ejus : & erunt quasi mu-
lieres : gladi' ad thesauros ej',
38 qui diripientur. Siccitas super
aquas ejus erit, & arescent :
quia terra sculptilium est, & in
39 portentis gloriantur. Propterea
habitabunt dracones cum faunis
ficariis : & habitabunt in ea
struthiones : & non inhabita-
bitur ultrà usque in sempiter-
num, nec extruetur usq; ad gene-
40 rationem & generationẽ. Sicut
subvertit Dñs Sodomam & Go-
morrhã, et vicinas ejus, ait Dñs :
non habitabit ibi vir, & non in-
41 colet eã filius hominis. Ecce po-
pulus venit ab Aquilone, & gens
magna, & reges multi consurgent
42 à finibus terræ. Arcũ & scutum
apprehendent : crudeles sunt &
immisericordes : vox eorũ quasi
mare sonabit : & sup equos ascen-
dent, sicut vir paratus ad præliũ
43 contra te, filia Babylon. Audivit
rex Babylonis famam eorum, &
dissolutæ sunt man' ej' : angustia
apprehendit eũ, dolor quasi par-
44 turientẽ. Ecce quasi leo ascen-
det de superbia Jordanis ad pul-
chritudinẽ robustã : quia subitò
currere faciã eũ ad illã : & quis
erit electus, quẽ præponã ei? quis
est enim similis mei? & quis susti-
nebit me? & quis est iste pastor,
45 qui resistat vultui meo? Propter-
eà audite cõsiliũ Dñi, quod mente
concepit adversũ Babylonẽ; &
cogitationes ejus, quas cogitavit
sup terrã Chaldæorũ : Nisi detra-
xerint eos parvuli gregũ, nisi dis-
sipatũ fuerit cũ ipsis habitaculũ
46 eorũ. A voce captivitatis Babylo-
nis commota est terra, & clamor
inter Gentes auditus est.

CAP. LI.

1 HÆc dicit Dñs; Ecce ego su-
scitabo super Babylonẽ, & super
habitatores ejus, qui cor suũ le-
vaverunt contra me, quasi ventũ
2 pestilentem. Et mittã in Babylo-
nem ventilatores, & ventilabunt
eam & demolientur terrã ejus :
quoniã venerunt super eã undiq;
3 in die afflictionis ej'. Non tendat
qui tendit arcũ suũ, & nõ ascẽdat
loricat', nolite parcere juvenib'
4 ej', interficite omnẽ militiã ejus. Et cadent interfecti in terra Chaldæorũ, & vulnerati in regio-
5 bus ejus. Quoniam non fuit viduatus Israel & Juda à Deo suo Dño exercituũ : terra autem eo-
6 repleta est delicto à Sancto Israel. Fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisq; animam su-
nolite tacere super iniquitatẽ ej' : quoniã temp' ultionis est à Dño, vicissitudinẽ ipse retribuet ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς (ε) παῖ-
δάς μου τοὺς προφήτας ὄρθρου, καὶ ἀπέ-
στειλα (ζ), λέγων, Μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶ-
γμα τῆς μολύνσεως ταύτης, ἧς ἐμίση-
5 σα. Καὶ οὐκ ἤκουσάν μου, καὶ οὐκ ἔκλι-
ναν τὸ οὖς αὐτῶν ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν
κακιῶν αὐτῶν, πρὸς τὸ μὴ θυμιᾷν θε-
6 οῖς ἑτέροις. Καὶ ἔσταξεν (η) ἡ ὀργή μου
καὶ ὁ θυμός μου, καὶ ἐξεκαύθη ἐν πύλαις
Ἰούδα, καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ· καὶ ἐ-
γενήθησαν εἰς ἐρήμωσιν καὶ εἰς ἄβατον ὡς
7 ἡ ἡμέρα αὕτη. Καὶ νῦν οὕτως εἶπε κύ-
ριος παντοκράτωρ, Ἱνατί ὑμεῖς ποι-
εῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν;
(θ) ἐκκόψαι ὑμῶν ἄνθρωπον καὶ γυναῖ-
κα, νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐκ μέσου Ἰ-
ούδα, πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναι ὑμῶν
8 μηδένα, Παραπικρᾶναί με ἐν τοῖς ἔρ-
γοις τῶν χειρῶν ὑμῶν, θυμιᾷν θεοῖς
ἑτέροις ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, εἰς ἣν (ι) ἤλ-
θετε κατοικεῖν ἐκεῖ, ἵνα (κ) κοπῆτε, καὶ
ἵνα γένησθε εἰς κατάραν καὶ εἰς ὀνειδι-
σμὸν (*) ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τῆς γῆς.
9 Μὴ ἐπιλέλησθε ὑμεῖς τῶν (λ) κακῶν, τῶν
πατέρων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν, τῶν βα-
σιλέων Ἰούδα, καὶ τῶν κακῶν, τῶν ἀρ-
χόντων ὑμῶν, καὶ τῶν κακῶν, τῶν γυναι-
κῶν ὑμῶν, ὧν ἐποίησαν ἐν (μ) γῇ Ἰ-
10 ούδα, καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ; Καὶ οὐκ
ἐπαύσαντο ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ
οὐκ ἀντείχοντο τῶν προσταγμάτων μου,
ὧν ἔδωκα κατὰ πρόσωπον τῶν πατέ-
11 ρων αὐτῶν. Διατοῦτο οὕτως εἶπε κύρι-
ος, Ἰδοὺ ἐγὼ (ν) ἐφίστημι τὸ πρόσωπόν
12 μου τοῦ ἀπολέσαι Πάντας τοὺς κατα-
λοίπους τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ πεσοῦνται
ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ, (ξ) καὶ ἐκλεί-
ψουσιν ἀπὸ μικροῦ (ο) ἕως μεγάλου, καὶ
ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν, καὶ εἰς ἀπώλει-
13 αν, καὶ εἰς κατάραν. Καὶ ἐπισκέψομαι
ἐπὶ τοὺς καθημένους (π) ἐν γῇ Αἰγύ-
πτῳ, ὡς ἐπεσκεψάμην ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ,
14 ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν (ρ) λιμῷ. Καὶ οὐκ ἔσται
σεσωσμένος οὐδεὶς τῶν ἐπιλοίπων Ἰ-
ούδα τῶν παροικούντων ἐν γῇ Αἰγύπτῳ,
τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν Ἰούδα, ἐφ' ἣν αὐ-
τοὶ ἐλπίζουσι τῇ ψυχῇ αὐτῶν τοῦ ἐπι-
στρέψαι ἐκεῖ· οὐ μὴ (*) ἐπιστρέψωσιν, ἀλλ' ἢ
οἱ ἀνασεσωσμένοι.

MS. A. (ε) δούλους (ζ) ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς, λέγων, (η) ὁ θυμός μου, ὀργή μου, (θ) καὶ ἐκκόψω ἀφ' ὑμῶν (ι) εἰσήλθετε ἐνοικεῖν (κ) ἐκκοπῆτε, (*) πᾶσιν (λ) ἔργων, (μ) πόλεσιν (ν) ἐπίστημι (ξ) ἐκλείψουσιν (ο) ἕως (π) ἐν Αἰγύπτῳ, (ρ) λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ. Καὶ (*) ἐπιστρέψ

Et misi ad vos pueros meos
prophetas diluculò, & mi
dicens; Nolite facere re
contaminationis hujus, qu
odi. Et non audierunt m
& non inclinaverunt a
rem suam, ut averterent
à malis suis, ad non ad
lendum diis alienis. Et st
lavit ira mea, & furor
us : & succensus est in p
tu Juda, & extra Hier
salem. Et facti sunt in de
solationem, & in invi
sicut dies hæc. Et nunc
dixit Dominus omnipoten
ut quid vos facitis ma
magna in animas vest
ad succidendum vobis
minem, & mulierem, pa
vulũ, & lactentẽ, de med
Juda, ut non relinquatur
vobis ullus, Exacerbando
in operibus manuum vest
rũ, adolendo diis alien
terra Ægypto, ad quam ve
nistis habitare illic, ut exc
damini, & ut fiatis in ma
dictionem, & in opprob
in omnibus gentibus terr
Nunquid obliti estis
malorũ, patrũ vestrorũ, &
malorũ, regũ Judæ, &
lorũ, princip. vestrorũ, &
malorũ, mulierũ vestra
quæ fecerunt in terra Ju
& extra Hierusalem? Et
non cessaverunt usq; ad d
(d) hanc, & non adhæse
præceptis meis, quæ ded
te faciẽ (e) patrũ eorũ. Id
circò sic dixit (f) Domin
Ecce ego statuo faciem me
ad (g) disperdendũ omn
residuos qui in Ægypto: &
cadent in gladio, & in fa
me: & deficient à parv
que ad magnũ: & erunt
opprobriũ, & in perditio
& in maledictionẽ. Et
sitabo super sedentes in te
ra Ægypto, sicut visitavi
per Hierusalem in gladio,
in (h) fame: Et non erit sal
quisquam de residuis Juda
qui incolunt in terra Æg
pto, ad revertendũ in ter
Juda, ad quã ipsi sperant
nimabus suis reverti illuc
non revertentur; nisi qu
evaserint.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 דקטלין בחרבא ייתון על קסמהא וישתבשון דקטלין בחרבא ייתון על גברהא ויתברון :
37 דקטלין בחרבא ייתון על סוסותהון ועל רתיכהון ועל כל סומכותא די בגוה ויהון חלשין
38 כנשיא דקטלין בחרבא ייתון על בית גנזהא ויתבזזון : שרבא במוהא ויבשון ארי
39 ארעא צלמניא היא ובטעותא משתבחין : בכין יערען תמן בחתולין וישרון בה בנת
40 נעמין ולא תתב עוד לעלם ולא תשרי עד דר ודר : רחיק מימרי יתכון כמא דרחיק יי
41 ית סדום וית עמורה וקריבהא אמר יי לא יתיב תמן אנש ולא יתותב בה בר אנש : הא
42 עמא אתא מצפונא ועממין רברבין ומלכין סגיאין ייתון בגלי מסיפי ארעא : קשתא
ותריסין אחידין אכזראין אנון ולית להון רחמין קלהון כימא באתרגושתיה ועל סוסותא
43 רכבין מסדרין אנון כגבר עביד קרבין עלך כנשתא דבבל : שמע מלכא דבבל ית
44 שמעהון ואתרשלא ידוהי עקא אחדתיה הא כחבלין לילדתא : הא מלך במשריתיה
יסק עליהון כאריא דסליק מרום ירדנא והוי לדיר רעין ארי בזמן דאיתינון עלה
45 ושלטונין אמני עלה ארי מן כותי ומן דיערענני ולית מלך דאית ליה תקוף קדמי : בכן
שמעו מלכא דיי די מלך על בבל ומחשבתיה דחשיב על יתבי ארעא כסדאי אם לא
46 יגררון ויקטלון תקיפי עמא אם לא יצדון עליהון מדוריהון : מקל דאתאחדת בבל
זעת ארעא וצוחתא בעממיא אשתמעת :

נא

1 כדנן אמר יי הא אנא מיתי על בבל ועל יתבי ארעא כסדאי עממין קטולין דרם לבהון
2 ושפירין בקומה רוחהון מחבלא : ואשלח על בבל בוזין ויבזונה ויריקנון ית ארעא
3 ארי הוו עלה מסחור סחור ביום ביש : לא ימתח דמתח קשתיה ולא יסק בסריניה
4 ולא תחוסון על עולימהא גמירו כל נכסהא : ויתרמון קטילין בארעא כסדאי ומטענין
5 בשוקהא : ארי לא שביקין בית ישראל ויהודה מאלההון מיי צבאות ארי ארעהון
6 אתמליאת חיבי קטול ממימר קדישא דישראל : ערוקו מגו בבל ושיזיבו גבר נפשיה לא
תלקון בחובה ארי עדן פורענותא היא קדם יי גמלא הוא משלם לה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Qui occidunt gladio, venient contra divinos ej', & insanient: qui occid
gladio, venient contra fortes ej', & conterentur. Qui occidunt gladio, ve-
nient contra equos & contra curr' eorũ, & contra omnia auxilia quæ su
in medio ej', & erunt infirmi sicut mulieres : qui occidunt gladio, veni
contra domũ thesaurorũ ej', & diripientur. Siccitas super aquas ejus, &
arescent : quia terra simulachrorum est, & in idolis gloriantur. Propterea oc-
current cercopitheci felib', & habitabunt in ea filiæ struthionũ : non habi-
bitur ultrà in æternũ, nec incoletur usque in generationẽ & generationẽ.
Projiciet vos Verbũ meũ, sicut projecit Dñs Sodomã & Gomorrã, & vici-
nas ej', ait Dñs : non habitabit ibi homo, nec erit incola in ea fili' hom
Ecce populus venit de *Aquilone*, & populi magni & reges multi veni
publicè à finib' terræ. Arc' & scuta tenentes, crudeles sunt, nec est eis mi
ricordia. Vox eorũ quasi maris cùm tumultuatur : & super equos vehu
ordinati sunt, quasi vir bellator, contra te cœt' Babylonis. Audivit rex Ba-
bylonis famã eorũ, remissæ sunt man' ej', angustia apprehendit eum qua
dolores parturientis. Ecce rex cum exercitu suo ascendet contra eos sic
leo, qui ascendit de altitudine Jordanis : & est in habitaculũ pastorũ. Qu
in tempore quo adducã ipsos in eã, dominatores constituã super eam: qu
niam quis est similis mei? & quis est qui occurrat mihi? & non est rex qu
habeat fortitudinẽ corã me. Propterea audite consiliũ Dñi quod consilia
vit sup Babylonẽ, & cogitationẽ ej' quã cogitavit super habitatores terr
Chaldæorũ : Nisi detraxerint eos, & occiderint fortes populi, nisi desolave-
rint super eos habitacula eorũ. A voce qua capta est Babylon, commota e
terra : & clamor in populis auditus est.

CAP. LI.

HÆc dicit Dñs : Ecce ego adducã super Babylonẽ, & super habitatores
terræ Chaldæorũ populos interfectores, quorũ cor elevatũ est, & elo-
gantes statura, quorũ spirit' dissipat. Et mittam super Babylonẽ direptores
qui diripiant eã, & exhauriant terrã ej'; quoniã fuerunt super eã per circu
itũ in die mala. Non tendat qui tendit arcũ suũ, nec ascendat in lorica su
nec parcatis juvenibus ejus : consumite omnẽ substantiã ejus. Et projicien
interfecti in terra Chaldæorũ, & vulnerati in vicis ejus. Non enim sunt de
relictæ domus Israel & Juda, à Deo suo, à Dño exercituũ. Quia terra eorũ
impleta est peccatis homicidii à verbo sancti Israel. Fugite de medio Ba-
bylonis, & liberate quisque animã suã; ne occidamini in peccato ejus: quia
tempus vindictæ est coram Domino, retributionem ipse reddit ei.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Gladius in hariolos ejus, & exagitabuntur 36
gladius in heroes ejus, & confringentur:
Gladius in equos & currus ejus, & in omnes 37
advenas qui in ea sunt, eruntque sicut fœmi-
næ: gladius in thesauros ejus, & diripientur:
Gladius in aquas ejus, & arefient: quia ter- 38
ra est sculpentium idola, & in simulacris glo-
riantur. Propterea habitabunt in ea sirenes, 39
& commorabuntur in ea filiæ struthionum:
non habitabitur in æternum, neque incoletur
in generationem generationum: Sed erit 40
similis Sodomæ & Gomorræ quas subvertit
Deus cum incolis earum: non habitabit ibi
quisquam, neque commorabitur ibi ull⁹ mor-
talium. Ecce populus veniet ex Aquilone, 41
popul⁹ ingens & reges multi excitabuntur
ab extremis terræ: Arcubus & lanceis ar- 42
mati, maligni sunt & immites, vox eorum ut
mare agitatum; equis insident, & parati sunt
ut gigantes ad prælium contra te filia Baby-
lonis. Ut audivit rex Babelis famam eorum, 43
elanguerunt manus ejus, & tristitiâ corrept⁹
est atque doloribus ut parturientis. Ecce 44
sicut leo ascendet è magnitudine Jordanis ad
habitaculum Ethan: quia citò expellam eos
ex ipsa, & juvenib⁹ potestatem dabo in ipsâ.
Quis enim mihi par est? aut quis confligat
mecum? aut quisnam est pastor qui mihi re-
sistat? Iccircò audite consilium Domini 45
quod cepit contra Babelem, & cogitationem
quam cogitavit contra terram Chaldæorum:
quòd raptabunt eos infimi inter gregem, &
vastabunt super eos habitationem eorum.
Præ fragore captæ Babelis contremuit terra, 46
clamore ejus impletus est orbis.

CAP. LI.

Sic ait Domin⁹ Deus potentissimus, Ecce 1
immissurus sum in Babalem & in cives ejus,
cor durum & spiritum perniciosum: Et 2
mittam contra Babelem direptores qui diri-
pient eam, & conculcabunt terram ejus, &
congregabuntur adversùs eam circunquaque
in die calamitatis. Ne desistat qui jaculatur 3
arcu, neque deponat loricam suam bellator:
ne parcatis juvenibus ejus, interficite totum
exercitum ejus, Cadántque confossi in ter- 4
ra Chaldæorum, & vulnerati in plateis ejus:
Quia non sunt viduati Israelitæ & Judæi Deo 5
suo: quia terra illorum plena est iniquitate
coram sancto Israelis. Fugite de medio Ba- 6
belis, & eripite quisque seipsum, ne scelerũ
ejus pœnas luatis: tempus est enim retribu-
tionis ejus à Domino, secundùm actiones e-
jus ipse rependet ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*وارسلت اليكم عبيدي الانبيا سحرا وارسلت انا اليكم قايلا لا تصنعوا امر هذا
الدنس الذي ابغضه *فلم يسمعوني ولا امالوا اذانهم ليرجعوا من شرورهم الا يبخروا لالهه
اخر *فقطر غضبي ورجزي واشتعل في مدن يهودا ومن خارج اورشليم وصاروا للخراب والعدم
مثل هذا اليوم *والان هكذا قال الرب ضابط الكل لماذا انتم تصنعون شرورا عظيمة
بنفوسكم *فاقطع منكم انسانا وامراه طفلا ورضيعا من وسط يهودا لكيلا يبقى منكم واحد
*لتمرروني باعمال ايديكم وتبخروا لالهه اخر في ارض مصر التي دخلتم اليها لتسكنوا
هناك لكي تقطعوا ولكي تكونوا للعنه وللتعيير في جميع امم الارض *لا تنسوا الشر
اعمال ابايكم وشرور ملوك يهودا وشرور روسايكم وشرور نسايكم التي صنعوها في
يهودا ومن خارج اورشليم *ولم يكفوا الى هذا اليوم ولم يمسكوا باوامري التي اعطيتها
ابايهم *لاجل هذا هكذا قال الرب ها انا اقف بوجهي لاهلاك جميع البقايا التي في مصر
*ويسقطون بالسيف وبالجوع يبيدون من صغيرهم الى كبيرهم *ويكونون للتعيير والهلاك
واللعنه *واطلع على الجلوس في مصر كما تطلعت على اورشليم بالسيف والجوع
والموت *ولا يكون من يخلص ولا واحد من بقايا يهودا المقيمين بارض مصر
ليرجعوا الى ارض يهودا التي هم يرجونها بنفوسهم ليرجعوا هناك لا يرجعون
الا المخلصون بانيه *

Et ad vos misi servos meos prophetas di- 4
luculò; misi inquã, ego ad vos, dicens, Ne
faciatis rem istã abominandam quã odi:
Attamen non audierunt me, nec aurem 5
suam inclinaverunt, ne retraherent se à
sceleribus suis, ne adolerent diis alienis.
Ideoque stillavit ira mea & furor 6
meus, exarsitq; in urbes Judæ & in ex-
trinseca Jerosolymæ; ita ut redactæ sint
in ruinam & solitudinem, quales sunt ho-
dierno die. Nunc ergò sic ait Dominus 7
omnipotens, Quare vos tanta mala com-
mittitis in vosipsos, ut excindam è vobis
hominem & fœminam; puerum atq; la-
ctentem de medio Judæ; ut nemo ve-
strum supersit? Ad exacerbandum me o- 8
peribus manuum vestrarũ, & adolendum
diis alienis in terra Ægypti quam ingressi
estis ut habitaretis ibi: ut excindamini, et ut
sitis maledictioni atque probro inter omnes
terræ gentes? Ne tradatis vos oblivioni 9
opera manuum vestrarum, flagitia regum
Judæ, flagitia principum vestrorum, &
flagitia uxorum vestrarum, quæ commi-
serunt in urbibus Judæ & extra Jerusa-
lem, Nunquam desistentes ad hanc usque 10
diem, neque tenentes præcepta mea quæ
proposueram patribus eorum. Propterea 11
sic ait Dominus; En ego sistam faciem
meam, ut perdam cunctas reliquias
quæ sunt in Ægypto; Occumbant gla- 12
dio, & fame pereant à minimo eorum
ad maximum usque, sintque probro, ex-
cidio, & maledictioni. Et invisam 13
degentes in Ægypto, quemadmodum in-
visi Jerosolymam, gladio, fame, & peste;
Nemoq; erit qui evadat, nec unus quidem, 14
ex reliquiis Judæ degentibus in terra
Ægypti, ut revertantur in terram Judæ,
ad quam ipsi redire se sperant: haud re-
vertentur nisi qui secundò evaserint.

ej* vino de : terram omnem inebrians Domini manu in Babel auri Calix
7 כוס זהב בבל ביד יהוה משכרת כל הארץ מיינה
,Babel cecidit Subitò .gentes insanient ideo , gentes biberunt
8 שתו גוים על כן יתהללו גוים : פתאם נפלה בבל
.sanetur fortè si,ej* dolorem ad resinam tollite :eã super ululate :est cõtrita &
ותשבר הילילו עליה קחו צרי למכאובה אולי תרפא :
:suã terrã in vir eamus &,eã derelinquite:est curata non &,Babel Curavimus
9 רפאנו את בבל ולא נרפתה עזבוה ונלך איש לארצו
.æthera ad usque est elevatum &,ejus judicium cœlos ad pertigit quoniã
כי נגע אל השמים משפטה ונשא עד שחקים :
opus Sijon in narrem* &,venite:nostras justitias Dominus Eduxit
10 הוציא יהוה את צדקתינו באו ונספרה בציון את מעשה
suscitavit : scuta congregate , sagittas Exacuite .nostri Dei Domini
11 יהוה אלהינו : הברו החצים מלאו השלטים העיר
,ejus cogitatio Babel super quia , Madai regum spiritum Dominus
יהוה את רוח מלכי מדי כי על בבל מזמתו
muros Ad .sui templi ultio , ipsa Domini ultio quoniã :eã corrumpendũ ad
12 להשחיתה כי נקמת יהוה היא נקמת היכלו : אל חומת
facite præparare ,custodes statuite ,custodiam roborate,vexillum levate Babel
בבל שאו נס החזיקו המשמר הקימו שמרים הכינו
est locutus quæ fecit etiam,Dominus est molitus etiã quoniã : insidiatores
הארבים כי גם זמם יהוה גם עשה את אשר דבר
:thesaurorum multa ,multas aquas super tu Habitans .Babel habitatores ad
13 אל ישבי בבל : שכנתי על מים רבים רבת אוצרת
:sua anima in exercituũ Dominus Juravit .tuæ appetentiæ cubitus,tu* finis venit
14 בא קצך אמת בצעך : נשבע יהוה צבאות בנפשו
Faciens .celeusma te super concinent & brucho velut,homine te replevero Nisi
15 כי אם מלאתיך אדם כילק וענו עליך הידד : עשה
sua prudentia in & : sua sapientia in orbem firmans ,sua fortitudine in terram
ארץ בכחו מכין תבל בחכמתו ובתבונתו
faciet ascẽdere & ,cœlis in aquarũ tumultũ ipsum dare vocẽ Ad .cœlos extendit
16 נטה שמים : לקול תתו המון מים בשמים ויעל
ventum eduxit & ,fecit pluviam in fulgura : terræ extremo ab vapores
נשאים מקצה ארץ ברקים למטר עשה ויוצא רוח
est affectus pudore:scientia à homo omnis est effectus Brutus .suis thesauris de
17 מאצרתיו : נבער כל אדם מדעת הביש
.eis in spiritus non &,ej* conflatio mendaciũ quia : sculptili à aurifex omnis
כל צורף מפסל כי שקר נסכו ולא רוח בם :
Non .peribunt eorũ visitationis tempore in : errorum opus , ipsi Vanitas
18 הבל המה מעשה תעתעים בעת פקדתם יאבדו : לא
19 :ej* hæreditatis sceptrum & ,ipse omniũ plasmator quia,Jahacob pars hæc sicut
כאלה חלק יעקוב כי יוצר הכל הוא ושבט נחלתו
instrumenta ,mihi tu spargens Malleus .ej* nomen exercituũ Dominus
20 יהוה צבאות שמו : מפץ אתה לי כלי
.regna te in corrumpam &,gentes te in dispersione conteram & : belli
מלחמה ונפצתי בך גוים והשחתי בך ממלכות :
,currum te in conteram & : ejus equitantem &,equum te in contritum spargam Et
21 ונפצתי בך סוס ורכבו ונפצתי בך רכב
conteram & ; mulierem & , virum te in contritum spargam Et .ej* equitantem &
22 ורכבו : ונפצתי בך איש ואשה ונפצתי
conteram Et .virginem & ,juvenem te in conteram & : puerum & senem te in
23 בך זקן ונער ונפצתי בך בחור ובתולה : ונפצתי
:ej* jugalẽ & agricolam te in spargam contritum & ,ej* gregem & ,pastorem te in
בך רעה ועדרו ונפצתי בך אכר וצמדו
cunctis & ,Babel ipsi reddam Et .magistratum & , duces te in conteram &
24 ונפצתי בך פחות וסגנים : ושלמתי לבבל ולכל
Sijon in fecerunt quod eorum malum omne Chasdim habitatoribus
יושבי כשדים את כל רעתם אשר עשו בציון
.Dominus dixit ,vestris oculis in
לעיניכם נאם יהוה :

Versio VULG. LAT.

7 Calix aureus Babylon in manu
Domini, inebrians omnem ter-
ram : de vino ej* biberunt Gen-
8 tes, & ideò commotæ sunt. Su-
bitò cecidit Babylon, & contri-
ta est : ululate super eam, tollite
resinam ad dolorem ej*, si fortè
9 sanetur. Curavim* Babylonem,
& non est sanata : derelinquam*
eam, & eamus unusquisque in
terram suam : quoniam perve-
nit usque ad cœlos judicium
ejus, & elevatum est usque ad
10 nubes. Protulit Domin* justitias
nostras : venite, & narremus in
Sion opus Domini Dei nostri.
11 Acuite sagittas, implete phare-
tras : suscitavit Domin* spiritũ
regum Medorum : & contra Ba-
bylonem mens ejus est ut perdat
eam, quoniã ultio Domini est, ul-
12 tio templi sui. Super muros Ba-
bylonis levate signũ, augete cu-
stodiã : levate custodes, præpa-
rate insidias : quia cogitavit Do-
min*, & fecit quæcunq; locutus
est contra habitatores Babylo-
13 nis. Quæ habitas super aquas mul-
tas, locuples in thesauris, venit fi-
nis tu* pedalis præcisionis tuæ.
14 Juravit Domin* exercituum per
animam suã ; Quoniã replebo
te hominib* quasi brucho, & su-
15 per te celeuma cantabitur. Qui
fecit terrã in fortitudine sua, præ-
paravit orbem in sapientia sua,
& prudentiã suã extendit cœlos.
16 Dante eo vocẽ, multiplicantur
aquæ in cœlo : qui levat nubes
ab extremo terræ, fulgura in plu-
viam fecit : & produxit ventũ de
17 thesauris suis. Stult* factus est
omnis homo à scientia : cõfus* est
omnis conflator in sculptili : quia
mendax est conflatio eorũ, nec
18 est spirit* in eis. Vana sunt ope-
ra, & risu digna, in tempore vi-
19 sitationis suæ peribunt. Non si-
cut hæc, pars Jacob : quia qui fe-
cit omnia ipse est, & Israel sce-
ptrum hæreditatis ejus : Domin*
20 exercituum nomen ej*. Collidis
tu mihi vasa belli, & ego collidã
in te Gentes, & disperdã in te
21 regna : Et collidã in te equum &
equitem ej* : & collidã in te cur-
22 rum & ascensorem ej* : Et col-
lidam in te virum & mulierem :
& collidã in te senem et puerũ :
& collidam in te juvenem & vir-
23 ginem : Et collidam in te pastorem & gregem ejus : & collidam in te agricolam & jugales ejus : &
24 collidam in te duces & magistratus. Et reddam Babyloni, & cunctis habitatoribus Chaldææ, omne
malum suum, quod fecerunt in Sion, in oculis vestris, ait Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ Ἱερεμίᾳ (σ) πάντες
οἱ ἄνδρες οἱ γνόντες, ὅτι θυμιῶσιν αἱ γυ-
ναῖκες (*) αὐτῶν, καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες,
συναγωγὴ μεγάλη, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθ-
ήμενοι (τ) ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, ἐν Παθουρῆ,
16 λέγοντες, Ὁ λόγος ὃν ἐλάλησας πρὸς
ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου, οὐκ (υ) ἀκουσό-
17 μεθά σου, Ὅτι ποιοῦντες ποιήσομεν πάν-
τα τὸν λόγον, ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στό-
ματος ἡμῶν, θυμιᾶν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς, καθὰ ἐ-
ποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ
οἱ βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν,
ἐν πόλεσιν Ἰούδα καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ·
καὶ ἐπλήσθημεν ἄρτων, καὶ (φ) ἐγενόμεθα
18 χρηστοί, καὶ κακὰ οὐκ εἴδομεν. Καὶ ὡς διε-
λίπομεν θυμιῶντες τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐ-
ρανοῦ, (χ) ἠλαττώθημεν πάντες, καὶ ἐν ῥομ-
19 φαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν. Καὶ ὅτι (ψ)
ἡμεῖς ἐθυμιῶμεν τῇ βασιλίσσῃ τοῦ οὐρανοῦ,
(ω) καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ σπονδάς, μὴ ἄνευ
τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν αὐτῇ χαυ-
20 ῶνας, καὶ ἐσπείσαμεν αὐτῇ σπονδάς; Καὶ
εἶπεν Ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ, τοῖς δυνα-
τοῖς καὶ ταῖς γυναιξί, καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς
21 ἀποκριθεῖσιν αὐτῷ λόγους, λέγων, Οὐχὶ
τοῦ θυμιάματος οὗ (α) ἐθυμιάσατε ἐν ταῖς
πόλεσιν Ἰούδα, καὶ ἔξωθεν Ἱερουσαλήμ,
ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ βασιλεῖς
ὑμῶν, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, καὶ ὁ λαὸς τῆς
γῆς, ἐμνήσθη κύριος; καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὴν
22 καρδίαν αὐτοῦ; Καὶ οὐκ ἠδύνατο κύριος
ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονηρίας πραγ-
μάτων (β) ὑμῶν, καὶ ἀπὸ τῶν (γ) βδελυγ-
μάτων ὑμῶν ὧν ἐποιήσατε. καὶ (δ) ἐγενήθη
ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρήμωσιν, καὶ εἰς ἄβα-
τον, καὶ εἰς ἀράν, ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ,
23 Ἀπὸ προσώπου ὧν ἐθυμιᾶτε, καὶ ὧν ἡ-
μάρτετε τῷ κυρίῳ. καὶ οὐκ ἠκούσατε τῆς
φωνῆς κυρίου, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ (ε) νόμῳ, καὶ ἐν τοῖς μαρτυ-
ρίοις αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ ἐπελάβε-
24 το ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα. Καὶ εἶπεν Ἱε-
ρεμίας τῷ λαῷ, καὶ ταῖς γυναιξίν, Ἀκούσατε
λόγον κυρίου·

Et responderunt Hieremiæ omnes viri, qui sciebant, quia adolent uxores suæ, & omnes mulieres, synagoga magna, & omnis populus sedentes in terra Ægypto in Pathure, dicentes; Verbum, quod locutus es ad nos nomine Domini, non audiemus te: (i) facientes faciemus omne verbum, quod egreditur ex ore nostro, adolendo reginæ cœli, & libando ei libamina, sicut fecimus nos, & patres nostri, & reges nostri, & principes nostri in civitatibus Juda, & (k) extra Hierusalem: & impleti sumus panibus, & fuimus jucundi, & mala non vidimus. Et ut omisimus adolentes reginæ cœli; imminuti sumus omnes: & in gladio, & in fame defecimus. Et quia nos adolebamus reginæ cœli, & libavimus ei libamina; numquid sine viris nostris fecimus ei placentas, & libavimus ei libamina? Et dixit Hieremias omni populo, potentibus, & mulieribus, & omni populo iis qui responderant ei verba, dicens; Nonne incensi, quod adolebatis in civitatibus Juda, & extra Hierusalem, vos, & patres vestri, & reges vestri, & principes vestri, & populus terræ, meminit Dominus? & ascendit super cor ipsius? Et non potuit Dominus ultra ferre à facie malitiæ studiorum vestrorum, & à vestris abominationibus, quas fecistis. Et facta est terra vestra in desolationem, & in invium, & in maledictum, sicut dies hæc. A facie eorum, quæ adolebatis, & quæ peccabatis Domino. Et non audistis vocem Domini: & in præceptis ejus, & in lege, & in testimoniis ejus non ambulastis: & apprehenderunt vos mala hæc. Et dixit Hieremias populo, & mulieribus; Audite verbum (l) Domini:

MS. A. (σ) ἅπαντες (*) αὐτῶν θεοῖς ἑτέροις, καὶ (τ) ἐν Αἰγύπτῳ, (υ) ἀκουσόμεθά (φ) ἐγενόμεθα (χ) ἠλαττονώθημεν ἡμεῖς, καὶ ἐν (ψ) [illegible]μένομεν ἡμεῖς (ω) καὶ εἰ ἐσπείσαμεν (α) ἐθυμιάσατε (β) ὑμῶν, ἀπὸ (γ) βδελυγμάτων ὧν (δ) ἐγένετο (ε) νόμῳ αὐτοῦ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 הא ככסא דדהבא דהוא רגיג מכל מניא כן עלי חובה דבבל בכן פורענות תקיפא
עתידא דייתי להם מן קדם יי עתידין דיתרוון מנה רגן כל מלכי עממיא ומכס פורענותא
8 ישתון עממיא על כן ישתגשון עממיא : בתכיף נפלת בבל ואתברת אלילו עלהא סבו
9 שעיף לתבירה מאים תתסי : אסינא ית בבל ולא מתסיא שבקוהא וניזיל גבר לארעיה
10 ארי קריב לשמיא תבירה ומנטל עד שמי שמיא : גלא יי ית זכותנא איתו ונשתעי בציון
11 ית עובדא די עביד יי אלהנא : שנינו גיריא מלו שלטיא אעיר יי ית רוח מלכי מדי ארי
12 על בבל רעותיה לחבלותה ארי פורענותא דיי היא פורענות היכליה : על שורי בבל
זקופו אתא אתקיפו מטרתא אקימו נטריא אתקינו חוצניא ארי אף חשיב יי אף עבד ית
13 דמליל על יתבי בבל : דשריא על מיין סגיאין בית גנזהא מטא יום תבריך עדן
14 סעורת בישותיך : קים יי צבאות במימריה אלהן אמלניך משרית עממין סגיאין כוחלא
15 ויריםון עליך קלהון : אמר אלין דעבד ארעא בחיליה שכליל תבל בחוכמתיה
16 ובסוכלתנותיה תלא שמיא : לקל מתניה רכפת דמין בשמיא ומסיק ענגין מסיפי ארעא
17 ברקין לזמן מטרא עביד ומפיק רוחין מבית גנזוהי : אטפשו כל עממיא מלמדע
18 חוכמתא בהית כל קיני מלמעבד צלם ארי שקרא אתיכונון ולא רוחא בהון : למא
19 אנון עובד תולעבא בעדן דאסער עליהון חוביהון ייבדון : לא כאלין חולקיה דיעקב
20 ארי די ברא כולא הוא וישראל חולק שבטא דאחסנתיה יי צבאות שמיה : מבדר את
21 קדמי כרכא די ביה מני קרבא ואבדר בך עממין ואחביל בך מלכון : ואבדר בך סוסון
22 ורתיכיהון ואבדר בך רתיכין ורכביהון : ואבדר בך גבר ואתתא ואבדר בך סב ויניק
23 ואבדר בך עולימין ובתולן : ואבדר בך רעיא ועדריה ואבדר בך אכר ופדניה ואבדר בך
24 שלטונין וטורנין : ואשלם לבבל ולכל יתבי ארעא כסדאי ית כל בישתהון דעבדו
בציון לעיניכון אמר יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce sicut calix aure* qui est desiderabilis præ cunctis vasis; sic superbum est peccatum Babylonis : ideò ultio gravis ventura est contra eam à facie Dñi. Futurum est ut inebrientur ex ea ebrii omnes reges populorum, & de calice ultionis bibent populi; propterea conturbabuntur populi. Subitò cecidit Babylon, & contrita est. Ululate sup eam : tollite resinam confractioni ej*, si fortè sanabitur. Curavim* Babylonem, & non est sanata : relinquite eam, & eam* unusquisque in terram suam : quoniam appropinquavit usque ad cœlos confractio ej*, & sublata est usque ad cœlos cœlorum. Revelavit Domin* justitiam nostram, venite et annuntiem* in Sion op* quod fecit Dñs Deus noster. Acuite sagittas & implete pharetras. Suscitavit Dñs spiritum regũ Medorũ, quia contra Babyloné est voluntas ej* ut disperdat eã : quia ultio Dñi est, ultio templi ej*. Sup muros Babylonis levate signũ; roborate custodiam; suscitate custodes; præparate insidias : quia cogitavit Dñs, etiam fecit quod locut* est sup habitatores Babylonis. Quæ habitat sup aquas multas, multæ sunt dom* thesaurorum ej* : pervenit dies interit* tui, temp* visitationis avaritiæ tuæ. Juravit Domin* exercituũ in verbo suo, Nisi implevero te exercitib* populorũ multorũ quasi reptiliũ, & tollent sup te vocé suam. Dixit hæc, qui fecit terrã virtute sua, fundavit orbẽ sapientia sua, & prudentia sua appendit cœlos. Ad vocé ej* qui dat tumultũ aquarũ in cœlis; & adducit nubes ab extremis terræ; fulgura in tempore pluviæ fecit; & adducit ventos de domo thesaurorũ suorũ. Insipientes facti sunt omnes populi, ut nesciant sapientiã. Confusus est omnis argentarius à faciendo simulachro, quia falsa sunt quæ *conflaverunt*, nec est spirit* in eis. Vana sunt, opera illusionis : in tempore quo visitavero sup eos peccata ipsorũ, peribunt. Non ejusmodi est pars Jacob : quia qui creavit omnia, ipse est, & Israel est portio tribus hæreditatis ejus, Dominus exercituũ nomen ejus. Dissipator tu es coram me, civitas in qua sunt arma bellica, & dispergã in te populos, & dissipabo in te regna. Et dispergam in te equos & currus *eorum*; & dispergam in te *currus*, & *ascensores eorum*. Et dispergã in te virum & mulierem : & dispergam in te senem & infantem : & dispergam in te juvenes & virgines. Et dispergam in te pastorem et gregem ejus; & dispergam in te agricolam et par boum ejus : et dispergam in te dominatores et duces. Et reddam Babyloni et omnibus habitatoribus terræ Chaldæorum omne malum suum quod fecerunt in Sion, in oculis vestris, dicit Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

*Calix aureus est Babel in manu Domini, in- 7
ebrjans totam terram vino suo: biberunt o-
mnes gentes, & turbatæ sunt. Repentè cor- 8
ruit Babel, & confracta est: ululate propter
eam: capite medicamina doloribus ejus, si
fortè sanetur. Curavimus Babelem, & non 9
est sanata: relinquamus eam, & abeamus
quisque in patriam suam: (nam pervenit ad
cœlum usque judicium ejus, & extulit se ad
nubes usque) Proferet Dominus innocen- 10
tiam nostram. Venite, narremus in Sione fa-
cinora Domini Dei nostri. Cogite phare- 11
tras, implete sagittis: excitavit Dominus spi-
ritum regis Mediæ, quia Babelem destruere
destinavit: nam retributio Domini est, &
ultio templi sui. Super muros Babelis eri- 12
gite vexillum, statuite excubias, & eam aquis
immergite: nam perfecit Dominus quod de-
creverat contra Babelem quæ sita erat inter
aquas multas. Multi sunt thesauri tui, *sed* ap- 13
propinquavit finis tuus, & invaluit plaga tua.
Juravit Domin⁹ potentissimus p semetipsum, 14
dicens; Implebo te hominibus ut locustis, qui
de te concinent ac dicent; Hem, hem. Do- 15
minus terram fecit potentiâ suâ, condidit or-
bem sapientiâ suâ, & prudentiâ suâ cœlum
extendit. Qui edit sonum fragoris aquarum 16
in cœlo, elicit nubes è terræ finibus, fulgura
in pluviam vertit, profert ventos ex horreis
suis. Stultus factus est omnis homo potiùs 17
quàm ut cognitionem assequatur: pudefacti
sunt omnes fusores propter sculptilia quæ fe-
cerunt, quia mendacia fuderunt quibus nul-
lus inest spiritus. Nihil sunt, opificia sunt 18
stolida: quo die visitabuntur, peribunt. Non 19
ut istorum (*opificum*) est portio Jacobi; sed
qui omnia creavit, is est eorum portio; &
virga hæreditatis eorum, Dominus potentis-
simus vocatur. Parate mihi vasa bellica: dis- 20
perdam propter te gentes, & extinguam pro-
pter te regna: Disperdam propter te equos 21
& iis insidentes, & propter te disperdã curr⁹
& sessores eorum: Dispergam propter te 22
viros ac mulieres, & dispergam propter te
senes juvenésque, & propter te dispergã ado-
lescentes ac virgines: Disperdam pro te 23
pastorem & gregem ejus, disperdã pro te
aratorem & jugum boum ejus, & pro te dis-
perdam tyrannos ac principes: Denique 24
rependam Babeli & cunctis habitatoribus
Chaldæis, totum malum quo Sionem affece-
rant, spectantibus vobis, ait Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح الثاني والثلاثون *

* فاجاب ارمياء جميع الرجال العارفين ان نساهم بخرن لالهة اخري * وجميع النسوة جمع
عظيم * وكل الشعب الحلولين بمصر في باثوريس قائلين * القول الذي تكلمت
معنا به باسم الرب لم نسمعه منك * لاننا صانعين نصنع كل القول الذي يخرج من
فمنا لنبخر لملكة السماء ونريق لها قوارير * كما صنعنا نحن واباونا وملوكنا
ورؤساونا في مدن يهودا ومن خارج اورشليم * وامتلانا خبزا وصرنا طيبين * ولم نعاين
سرورا * ولما فرغنا نبخر لملكة السماء عوزنا نحن * وبالسيف والجوع فنينا * و
نحن نبخر لملكة السماء * وان كنا فرغنا لها قوارير * هل من دون رجالنا صنعنا
لها قرابين وافرغنا لها قوارير * فقال ارميا لكل الشعب * للاقوياء وللنساء ولكل
الشعب الذين جاوبوه بهذه الاقوال قايلا * اليس البخور الذي بخرتم به في مدن
يهودا ومن خارج اورشليم انتم واباوكم وملوككم ورؤساوكم وشعب الارض
ذكره الرب وصعد على قلبه * ولم يستطيع الرب ان يحمل ايضا من وجه سو اعمالكم
ومن الرذالات التي صنعتموها * وصارت ارضكم للخراب وللقفر وللعنة * كما في هذا اليوم
* من وجه ما بخرتم به وما اخطاتم به للرب * ولم تسمعوا صوت الرب * وفي اوامره وفي ناموسه
وفي شهاداته لم تسيروا * فادرككم هذه الشرور * وقال ارميا للشعب وللنسوة
قول الرب *

Textus trigesimus secundus.

Responderunt autem Jeremiæ omnes vi- 15
ri qui sciebant uxores suas adolevisse
diis alienis, & omnes mulieres, turba
magna, totusque populus qui commo-
rabantur in Ægypto in Bathure, dicen-
tes; Sermonem quo nos allocutus es no- 16
mine Domini, non auscultabimus à te:
Imò planè facturi sumus omnem sermo- 17
nem qui egredietur ex ore nostro, ado-
lentes reginæ cœli, & fundentes ei
alabastra, quemadmodum fecimus nos
& majores nostri, & reges ac principes
nostri in urbibus Judæ & extra Jeru-
salem: nam pane abundabamus, prosperi
eramus, nec sentiebamus incommoda.
Postquam verò desivimus adolere reginæ 18
cœli, indigi facti sumus, & gladio ac
fame defecimus. Quòd autem adolea- 19
mus reginæ cœli, eique fuderimus ala-
bastra, num absque maritis nostris feci-
mus ei oblationes, & alabastra fudimus
illi? Dixit Jeremia toti populo, tam 20
fortibus quàm fœminis totique turbæ
quæ responderat ei hujuscemodi sermo-
nibus, dicens; An non thuris illius, 21
quod in urbibus Judæ & extra Jeru-
salem adolevistis vos ac patres vestri,
& reges ac principes vestri, terræque
populus; recordatus est Dominus, eique
venit in memoriam? Cúmque non 22
posset ampliùs tolerare Dominus propter
nequitiam operum vestrorum, & propter
abominationes quas egistis; facta est
terra vestra in vastitatem, solitudinem,
& maledictionem, quemadmodum est
hodierno die. Eò quòd adolevistis & 23
peccâstis in Dominum, neque paruistis
voci Domini, & in præceptis, lege, atque
testimoniis ejus non ambulâstis; propter-
ea evenerunt vobis hæc mala. Dixit 24
etiam Jeremia populo & mulieribus;
Audite sermonem Domini.

ירמיה : נא

:terram omnem corrumpens Dominus dixit ,corruptor mons te ad ego Ecce
25 הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר הַמַּשְׁחִית נְאֻם־יְהוָה הַמַּשְׁחִית אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
te dabo & ,petris de te evolvam & ,te super meam manum extendam &
וְנָטִיתִי אֶת־יָדִי עָלֶיךָ וְגִלְגַּלְתִּיךָ מִן־הַסְּלָעִים וּנְתַתִּיךָ
lapidem & ,angulo lapidem te de tollent non Et .combustionis montem in
26 לְהַר שְׂרֵפָה : וְלֹא־יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן לְפִנָּה וְאֶבֶן
vexillum Levate .Dominus dixit ,eris seculi desolationes sed :fundamentis
27 לְמוֹסָדוֹת כִּי־שִׁמְמוֹת עוֹלָם תִּהְיֶה נְאֻם־יְהוָה : שְׂאוּ־נֵס
illi super promulgate ,gentes eam super consecrate :gentibus in buccina clangite,terra in
בָּאָרֶץ תִּקְעוּ שׁוֹפָר בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ
facite ascendere,principem ea super præficite :Aschenaz & ,Minni , Ararat regna
מַמְלְכוֹת אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנָז פִּקְדוּ עָלֶיהָ טִפְסָר הַעֲלוּ־
,Madai reges gentes eam super Sanctificate .horripilantem bruchum sicut equum
28 סוּס כְּיֶלֶק סָמָר : קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ גוֹיִם אֶת־מַלְכֵי מָדַי
.ejus potestatis terram cunctámque ,ejus magistratus universos & ,ejus duces
אֶת־פַּחוֹתֶיהָ וְאֶת־כָּל־סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל־אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ :
Domini cogitationes Babel super est firmata quia :dolebit & , terra contremiscet Et
29 וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וַתָּחֹל כִּי קָמָה עַל־בָּבֶל מַחְשְׁבוֹת יְהוָה
fortes Cessaverunt .habitatore absque ,solitudinem in Babel terram ponendum ad
30 לָשׂוּם אֶת־אֶרֶץ בָּבֶל לְשַׁמָּה מֵאֵין יוֹשֵׁב : חָדְלוּ גִבּוֹרֵי
fuerunt ,eorum fortitudo defecit , munitionibus in sederunt , pugnare Babel
בָבֶל לְהִלָּחֵם יָשְׁבוּ בַּמְּצָדוֹת נָשְׁתָה גְבוּרָתָם הָיוּ
occursum in Cursor .ejus vectes sunt contriti ,ejus habitacula incenderunt :mulieres in
31 לְנָשִׁים הִצִּיתוּ מִשְׁכְּנֹתֶיהָ נִשְׁבְּרוּ בְרִיחֶיהָ : רָץ לִקְרַאת־
quòd , Babel regi nuntiandum ad :nuntii occursum in nuntius & ,curret cursoris
רָץ יָרוּץ וּמַגִּיד לִקְרַאת מַגִּיד לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בָּבֶל כִּי־
arundines & ,sunt comprehensa vada Et .fine à ejus civitas sit capta
32 נִלְכְּדָה עִירוֹ מִקָּצֶה : וְהַמַּעְבָּרוֹת נִתְפָּשׂוּ וְאֶת־הָאֲגַמִּים
dixit sic Quia .fuerunt territi belli viri & : igni in combusserunt
33 שָׂרְפוּ בָאֵשׁ וְאַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה נִבְהָלוּ : כִּי כֹה אָמַר
: eam calcare tempus ; area tanquam Babel filia , Israel Deus exercituū Dominus
יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בַּת־בָּבֶל כְּגֹרֶן עֵת הִדְרִיכָהּ
me contrivit , me Comedit .ei messis tempus veniet & , paululum adhuc
34 עוֹד מְעַט וּבָאָה עֵת־הַקָּצִיר לָהּ : אֲכָלַנוּ הֲמָמַנוּ
replevit,draco veluti me absorbuit ,inane vas me statuit,Babel rex Nebuchadresar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הִצִּיגַנוּ כְּלִי רִיק בְּלָעַנוּ כַּתַּנִּין מִלָּא
, Babel super ,mea caro & ,mei Rapina .me expulit : meis deliciis suum ventrem
35 כְרֵשׂוֹ מֵעֲדָנָי הֱדִיחָנוּ : חֲמָסִי וּשְׁאֵרִי עַל־בָּבֶל
.Jerusalaim dicat , Chasdim habitatores ad meus sanguis & :Sijon habitatrix dicat
תֹּאמַר יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן וְדָמִי אֶל־יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים תֹּאמַר יְרוּשָׁלָםִ :
:tuam ultionem ulciscar &,tuā litem litigans ego Ecce:Dominus dixit sic Propterea
36 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי־רָב אֶת־רִיבֵךְ וְנִקַּמְתִּי אֶת־נִקְמָתֵךְ
Babel erit Et .ejus venam faciam arescere & ,ejus mare faciam siccare &
37 וְהַחֲרַבְתִּי אֶת־יַמָּהּ וְהוֹבַשְׁתִּי אֶת־מְקוֹרָהּ : וְהָיְתָה בָבֶל
leones ut Simul habitatore absque ,sibilus & ,stupor ,draconum habitatio,tumulos in
38 לְגַלִּים מְעוֹן־תַּנִּים שַׁמָּה וּשְׁרֵקָה מֵאֵין יוֹשֵׁב : יַחְדָּו כַּכְּפִרִים
,eorū convivia ponam eorum calore In .leænarum catuli ut fremuere : rugient
39 יִשְׁאָגוּ נָעֲרוּ כְּגוֹרֵי אֲרָיוֹת : בְּחֻמָּם אָשִׁית אֶת־מִשְׁתֵּיהֶם
,evigilent non & ,seculi somnum dormiant & ,exultent ut ,eos faciam inebriare &
וְהִשְׁכַּרְתִּים לְמַעַן יַעֲלֹזוּ וְיָשְׁנוּ שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא יָקִיצוּ
cum arietes tanquā,jugulandum ad agnos veluti eos faciā Descendere .Dominus dixit
40 נְאֻם יְהוָה : אוֹרִידֵם כְּכָרִים לִטְבוֹחַ כְּאֵילִים עִם־
quomodo ? terræ omnis laus est cōprehensa &,Sesach est capta Quomodo .hircis
41 עַתּוּדִים : אֵיךְ נִלְכְּדָה שֵׁשַׁךְ וַתִּתָּפֵשׂ תְּהִלַּת כָּל־הָאָרֶץ אֵיךְ
tempestatis in : mare Babel super Ascendit ! gentibus in Babel stuporem in fuit
42 הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם : עָלָה עַל־בָּבֶל הַיָּם בַּהֲמוֹן
.est operta ejus fluctuum
גַּלָּיו נִכְסָתָה :

Versio VULG. LAT.

25 Ecce ego ad te, mons pestifer, ait
Domin⁹, qui corrumpis univer-
sam terram : & extendam ma-
num meam super te, & evolvam
te de petris, & dabo te in mon-
26 tem combustionis, Et non tol-
lent de te lapidem in angulum,
& lapidem in fundamenta, sed
perdit⁹ in æternum eris, ait Do-
27 min⁹. Levate signum in terra :
clangite buccinā in Gentib⁹, san-
ctificate super eam Gentes: an-
nuntiate contra illam regib⁹ A-
rarat, Menni, & Ascenez : nu-
merate contra eam Taphsar, ad-
ducite equum quasi bruchum a-
28 culeatum. Sanctificate contra eā
Gētes, reges Mediæ, duces ej⁹, &
universos magistratus ejus, cun-
ctámque terram potestatis ejus.
29 Et commovebitur terra, & con-
turbabitur : quia evigilabit con-
tra Babylonē cogitatio Domini,
ut ponat terram Babylonis deser-
30 tam & inhabitabilem. Cessave-
runt fortes Babylonis à prælio ;
habitaverunt in præsidiis : devo-
ratū est robur eorū, & facti sunt
quasi mulieres : incensa sunt ta-
bernacula ejus, contriti sunt ve-
31 ctes ejus. Currens obviā curren-
ti veniet: & nuntius obvi⁹ nun-
tianti: ut annuntiet regi Babylo-
nis, quia capta est civitas ejus à
32 summo usque ad summū: Et va-
da præoccupata sunt, & paludes
incensæ sunt igni : & viri bella-
33 tores conturbati sunt. Quia hæc
dicit Dominus exercituum, Deus
Israel; Filia Babylonis quasi area,
tempus trituræ ejus: adhuc mo-
dicum, & veniet tempus messio-
34 nis ejus. Comēdit me, devoravit
me Nabuchodonosor rex Baby-
lonis: reddidit me quasi vas ina-
ne, absorbuit me quasi draco, re-
plevit ventrem suum teneritudi-
35 ne meā, & ejecit me. Iniquitas
adversūm me, & caro mea super
Babylonē, dicit habitatio Sion :
& sanguis meus super habitato-
res Chaldææ, dicit Jerusalem.
36 Propterea hæc dicit Dominus ; Ecce ego judicabo causam tuam, & ulciscar ultionem tuam,
37 & desertum faciam mare ejus, & siccabo venam ejus. Et erit Babylon in tumulos, habitatio
38 draconum, stupor, & sibilus, eò quòd non sit habitator. Simul ut leones rugient, excutient
39 comas veluti catuli leonum. In calore eorum ponam potus eorum, & inebriabo eos, ut so-
40 piantur, & dormiant somnum sempiternum, & non consurgant, dicit Dominus. Dedu-
41 cam eos quasi agnos ad victimam, & quasi arietes cum hœdis. Quomodò capta est Se-
sach, & comprehensa est inclyta universæ terræ ? quomodò facta est in stuporem Babylon
42 inter Gentes. Ascendit super Babylonem mare, multitudine fluctuum ejus operta est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
Ὑμεῖς γυναῖκες τῷ στόματι ὑμῶν ἐ-
λαλήσατε, καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐ-
πληρώσατε, λέγουσαι, Ποιοῦσαι (ζ) ποι-
ήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν ἃς (η) ὡ-
μολογήκαμεν, θυμιᾷν τῇ βασιλίσσῃ
τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδάς·
ἐμμείνασαι ἐνεμείνατε ταῖς ὁμολογί-
26 αις ὑμῶν, καὶ ποιοῦσαι ἐποιήσατε. Διὰ
τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου, πᾶς Ἰ-
ούδα οἱ καθήμενοι ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, Ἰ-
δοὺ ὤμοσα τῷ ὀνόματί μου τῷ μεγά-
λῳ, (θ) εἶπε κύριος, ἐὰν γένηται
ἔτι ὄνομά μου ἐν τῷ στόματι παντὸς
Ἰούδα εἰπεῖν, (ι) Ζῇ κύριος, ἐπὶ πά-
27 σῃ γῇ Αἰγύπτῳ. Ὅτι (κ) ἐγὼ ἐγρήγο-
ρα ἐπ᾽ αὐτοὺς, τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς, καὶ
ἐκ (λ) ἀγαθῶσαι· καὶ ἐκλείψουσι πᾶς
Ἰούδα, οἱ κατοικοῦντες ἐν γῇ (μ) Αἰ-
γύπτῳ, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ, ἕως
28 ἂν ἐκλείπωσι. Καὶ οἱ σεσωσμένοι ἀ-
πὸ ῥομφαίας ἐπιστρέψουσιν εἰς γῆν Ἰ-
ούδα ὀλίγοι (ν) ἀριθμῷ, καὶ γνώσονται
οἱ κατάλοιποι Ἰούδα (ξ) οἱ καταστάν-
τες ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, κατοικῆσαι ἐκεῖ,
29 λόγος τίνος ἐμμενεῖ. Καὶ τοῦτο (ο)
τὸ σημεῖον ὑμῖν, ὅτι ἐπισκέψομαι ἐ-
30 γὼ ἐφ᾽ ὑμᾶς εἰς πονηρά. Οὕτως εἶπε
κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν Οὐαφρῆ
βασιλέα Αἰγύπτου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ
αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας (π) ζητοῦντος τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ, καθὰ ἔδωκα τὸν Σεδε-
κίαν βασιλέα Ἰούδα εἰς χεῖρας Να-
βουχοδονόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος
ἐχθροῦ αὐτοῦ, καὶ ζητοῦντος τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ.

1 Cap. 45, Vulg. Lat. Ὁ ΛΟ-
ΓΟΣ ὋΝ ἘΛΑΛΗΣΕΝ ἹΕΡΕ-
ΜΙΑΣ ὁ προφήτης πρὸς Βαροὺχ υἱὸν
Νηρίου, ὅτε (ρ) ἔγραφε τοὺς λόγους τού-
τους ἐν τῷ βιβλίῳ ἀπὸ στόματος Ἰ-
ερεμίου, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ
(σ) Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσία βασιλέως
Ἰούδα.*

MS. A. (ζ) ποιήσωμεν (η) ὡμολογήσαμεν, (θ) λέγει κύριος,
(ι) Ζῇ κύριος κύριος, (κ) Ἰδοὺ ἐγὼ (λ) ἀγαθῶσαι. (μ) Αἰγύπτου,
(ν) ἀριθμοὶ, (ξ) καὶ οἱ καταβαίνοντες ἐν γῇ Αἰγύπτου, οἰ-
κῆσαι ἐκεῖ, (ο) * ἡμῖν τὸ σημεῖον, (π) ζητοῦντος (ρ) ἜΓΡΑ-
ΨΕΝ (σ) ΤΩ͂ ἸΩΑΚΕΊΜ,

*Sic dixit Dominus Deus Is-
rael; Vos (m) mulieres o-
re vestro loquutæ estis, & ma-
nibus vestris implestis, di-
centes: Facientes faciemus
confessiones nostras, quas
confessæ sumus, adolendo
reginæ cœli, & libando ei
libamina. Perseverantes per-
severastis in confessionibus
vestris, & facientes fe-
cistis. Id ideo audite verbum
Domini, omnis Juda,
qui sedetis in terra Ægy-
pto; Ecce juravi nomine
meo magno, ait Dominus, si
erit ultra nomen meum in
ore universi Juda ad dicen-
dum, Vivit Dominus, in
omni terra Ægypto; Quia
ego vigilavi super eos, ad
affligendum eos, & non be-
nefaciendum. Et deficient
omnis Juda, habitantes in
terra Ægypto, in gladio &
in fame, donec deficiant. Et
qui evaserint à gladio, re-
vertentur in terram Juda,
pauci numero: & agnoscent
residui Juda, qui [illegible]
in terra Ægypto ad habitan-
dum ibi, verbum cujus [illegible]
permaneat. Et hoc [illegible]
vobis; quia visitavi [illegible]
per vos in (o) mala: [illegible]
dixit Dominus, Ecce ego [illegible]
(p) Uaphre regem Æ[illegible]
in manus inimici ejus, &
in manus quærentis [illegible]
mam ejus; [illegible]
deciam regem Judæ in
manus Nabuchodonosor
Babylonis inimici ejus, &
quærentis animam ejus.
(q) VERBUM, quod
loquutus est Hieremias pro-
pheta ad Baruch, filium
Neriæ; quando [illegible]
verba hæc in libro ex o-
re Hieremiæ, in anno [illegible]
to Joacim filio Josiæ regis
Juda:*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

25 הָא אֲנָא שָׁלַח רוּגְזִי עֲלָךְ כַּרְכָּא מְחַבְּלָא אֲמַר יְיָ דִּמְחַבֵּיל יָת כָּל אַרְעָא וַאֲרִים יָת מְחַת
26 גְּבוּרְתִּי עֲלָךְ וְאֶמְגַּרְנָךְ מִן תּוּקְפָּא וְאֶתְּנִנָּךְ לִכְרַךְ יְקִידָא : וְלָא יִסְּבוּן מִנָּךְ מֶלֶךְ לְמַלְכוּ
27 וְשִׁלְטוֹן לְשׁוּלְטָנוּ אֲרֵי צְדוּת עָלַם תְּהֵי אֲמַר יְיָ : זְקוּפוּ אָתָא בְּאַרְעָא תְּקַעוּ שׁוֹפְרָא
בְּעַמְמַיָּא זַמִּינוּ עֲלַהּ עַמְמַיָּא בַּסְּרוּ עֲלַהּ מַלְכְוָת אַרְעָא דְּקַרְדּוּ מַשְׁרִית חוּרְמִינֵי וְהַדְיָב
28 זַמִּינוּ עֲלַהּ עָבְדֵי קְרָבָא דִּיהוֹן סַלְקִין סוּסְוָתְהוֹן מְפַנְּכִין הָא כְּזַחְלָא דְּמִצְלְהַב : זַמִּינוּ
29 עֲלַהּ עַמְמַיָּא יָת מַלְכֵי מָדַי יָת שִׁלְטוֹנָהָא וְיָת כָּל טוּרְנָהָא וְיָת כָּל אֲרַע שׁוּלְטָנֵיהּ : וְתִזּוּעַ
אַרְעָא וְתִתְמְרַע אֲרֵי קָמָא עַל בָּבֶל מַחְשְׁבָתָא דַּיְיָ לְשַׁוָּאָה יָת אַרְעָא דְּבָבֶל לְצָדוּ מִבְּלִי
30 יָתִיב : אִתְמְנַעוּ גִּבָּרֵי בָבֶל מִלְּאַגָּחָא קְרָבָא יָתִיבוּ בִּמְצָדַיָּא אִתְּבַרַת גְּבוּרְתְּהוֹן הֲווֹ
31 חַלִּישִׁין כִּנְשַׁיָּא אִתְדְּלַקָא בִּרְנְיָתְהָא אִתְּבָרוּ עֲבָרָהָא : רָהִיט לִקְדָמוּת רָהִיט יְרָהוֹט
32 וּמְחַוֵּי לִקְדָמוּת מְחַוֵּי לְחַוָּאָה לְמַלְכָּא דְּבָבֶל אֲרֵי אִתְכְּבִישַׁת קַרְתֵּיהּ מִסּוֹפֵיהּ : וּמְגִיזָתָא
33 אִתְאַחֲדָא וְיָת אַגְמַיָּא אוֹקִידוּ בְּנוּרָא וְגִבָּרֵי עָבְדֵי קְרָבָא אִתְבְּהִילוּ : אֲרֵי כִדְנַן אֲמַר יְיָ
צְבָאוֹת אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל כְּנִשְׁתָּא דְבָבֶל דָּמְיָא לְאִדְּרָא דִּמְטָא עִדָּן אַדְרִיכוּתֵיהּ עוֹד צִיב
34 חַד כְּזְעֵיר וְיֵיתוּן בָּזוֹזִין עֲלַהּ : אֲמַרַת יְרוּשְׁלֵם בַּז נִכְסַי וְשֵׁיצַנִי נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל
35 נַפְּצַנִי כְּמָן רֵיקָן בְּלָעַנִי כְּתַנִּינָא מְלָא בֵּית גִּנְזֵיהּ מִטּוּב אַרְעִי טַלְטְלַנִי : חֲטוֹפִי וּבְזוֹזִי עַל
בָּבֶל תֵּימַר כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן וְחוֹבַת דַּם זַכַּי דְּאִתְּשַׁד בִּי עַל יָתְבֵי אַרְעָא כַּסְדָּאֵי תֵּימַר
36 יְרוּשְׁלֵם : בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא דָאֵין יָת דִּינִיךְ וּמִתְפְּרַע יָת פּוּרְעָנוּתִיךְ וְאַחְרֵיב יָת
37 יַמַּהּ וְאוֹבֵישׁ יָת מַבּוּעָהָא : וּתְהֵי בָבֶל לְיָגְרִין מְדוֹר יָרוֹדִין צָדוּ וְאִשְׁתְּמָמוּ מִבְּלִי יָתִיב :
38 כַּחֲדָא כְּאַרְיָוָן יְנַהֲמוּן כִּבְנֵי אַרְיָוָן יְרִימוּן קָלְהוֹן : אַיְתֵי עֲלֵיהוֹן עָקָא וִיהוֹן דָּמַן לְרַוְיָא
39
40 בְּדִיל דְּלָא יְהוֹן תַּקִּיפִין וִימוּתוּן מוֹתָא תִנְיָנָא וְלָא יֵיחוֹן לְעָלְמָא דְאָתֵי אֲמַר יְיָ : אֲמַסְרִנּוּן
41 כְּתוֹרִין לְקִטְלָא כְּדִכְרִין עִם גַּדְיָן : אֵיכְדֵין אִתְכְּבִישַׁת בָּבֶל וְאִתְאַחֲדַת תּוּשְׁבַּחַת כָּל
42 אַרְעָא אֵיכְדֵין הֲוַת לְצָדוּ בָבֶל בְּעַמְמַיָּא : סְלֵיק עַל בָּבֶל מֶלֶךְ בְּמַשְׁרְיָתֵיהּ דִּסְגִיאִין כְּמֵי יַמָּא
בְּאַתְרְגוּשַׁת גַּלּוֹהִי חַפְּיָא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce ego mitto furorem meum contra te civitas dissipans, dicit Dñs: quæ
dissipas universam terram: & levabo plagam fortitudinis meæ contra te, &
consumam te à *fortitudine*, & dabo te in civitatē combustionis. Et non tol-
lent ex te regem in regnum, & principē in principatum: quia desolatio æter-
na eris, dicit Dñs. Levate signum in terra, clangite buccina in populis, præ-
parate contra eam populos, annuntiate contra illam regnis terræ Cardu, ex-
ercitui Armeniæ & Hadeb ; præparate contra eam bellatores, qui ascen-
dant equos suos hinnientes instar bruchi inflammati. Præparate contra
eam populos, reges Medorum, & dominatores eorum, & omnes duces eo-
rum, & omnem terram dominii eorum. Et commovebitur terra & infirma-
bitur, quoniam confirmatæ sunt contra Babylonem cogitationes Domini, ut
ponat terram Babylonis in desolationem absque habitatore. Cessaverunt
fortes Babylonis à prælio, habitaverunt in munitionibus: contritum est ro-
bur eorum, facti sunt infirmi sicut mulieres: succensa sunt palatia ejus, contri-
ti sunt vectes ejus. Currens obviā currenti curret, & nuntians obviā nuntian-
ti ad annuntiandū regi Babylonis ; quia capta est civitas ejus à summo ejus.
Et vada capta sunt, & stagna succensa sunt igni, & viri bellatores turbati
sunt. Quia hæc dicit Dñs exercituum Deus Israel: Cœtus Babylonis similis
est areæ cujus trituræ tempus pervenit. Ad paululū modicúmque, & venient
direptores ad eam. Dixit Jerusalem, Diripuit substantiam meam, & consum-
psit me Nabuchodonosor rex Babylonis, comminuit me quasi vas vacuum,
absorbuit me quasi draco : implevit domum thesauri sui bonis terræ meæ,
transmigrare me fecit. Depopulatio mea & deprædatio mea super Babylo-
nem, dicit cœtus Sion : & peccatum sanguinis innocentis qui effusus est in
me, sup habitatores terræ Chaldæorū, dicit Jerusalem. Propterea hæc dicit
Dñs: Ecce ego judico causā tuā, & ulciscar ultionē tuam, & arefaciā mare
ejus, & siccabo fontes ejus. Et erit Babylon in acervos, & habitaculū draco-
num, desertū & desolatio, absq; habitatore. Simul quasi leones rugient, &
quasi filii leonum attollent vocē suam. Adducā sup eos tribulationē, & erunt
similes ebriis, ut non sint fortes, sed moriantur morte secunda, & non vivant
in seculo futuro, dicit Dñs. Tradam eos quasi tauros occisioni, & quasi ari-
etes cum hircis. Quomodo subjugata est Babylon, & captū est decus univer-
sæ terræ ! quomodo facta est Babel in desolationem inter populos ! Ascen-
dit contra Babylonem rex cum copiis suis numerosis, quasi aquis maris; tu-
multu fluctuum ejus cooperta est.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ecce me adversùm te mons perniciose, dicit 15
Dominus, qui totam terram corrupisti: attol-
lam contra te manum meam, exhauriam te
lapidibus, & redigam te in montem exustum,
Ut sumi de te *nequeat* lapis ad angulum, aut 26
lapis ad fundamentum; sed in solitudinem
eris perpetuam, ait Dominus. Attollite ve- 27
xillum in terra, clangite buccinâ inter popu-
los, comparate contra eam gentes, promul-
gantes convocate contra eam regna Aradat,
& Armeniæ, & Aschenaz: præcipite contra
eam exitium, adducite equos ut bruchum:
Comparate contra eam gentes, regem Me- 28
diæ, inclytos ejus, & omnes principes ejus:
Ita ut quatiatur terra & obstupescat: quia 29
stabile mansit contra Babelem consilium Do-
mini de terra Babelis destruenda, ut non sit
habitabilis. Destiterunt viri Babelis certare 30
contra habitatores Mesroth, consternata est
fortitudo eorum, & facti sunt sicut fœminæ.
Evertite habitationes ejus, confringite ja-
nuas ejus. Cursor certatim cum cursore cur- 31
rat, & nuntius cum nuntio, ad indicandum
regi Babelis captam esse urbem ejus ex omni
parte: Aditus ejus occupatos, paludes igne 32
combustas, omnésque viros ejus bellatores
attonitos. Nam sic ait Dominus potentissim⁹ 33
De⁹ Israelis, Filia Babelis similis est areæ cuj⁹
triturandæ tempus imminet, ejúsque vinde-
mia jamjam instat. Dixit Jerusalem, De- 34
voravit ac diripuit me Nebuchadnosar rex
Babelis, reddidit me similem vasi vacuo, de-
glutivit me tanquam draco, implevit abdo-
men suum deliciis meis, perdidit me; Spo- 35
lia mea & armenta mea in Babelem depor-
tata sunt: sanguis meus in habitatores *terræ*
Chaldæorum *recidat*, inquit Jerusalem. Pro- 36
pterea sic ait Dominus; Ecce causam tuam
patrocinabor, & ulciscar ultionem tuam:
mare Babelis exhauriam, & exsiccabo fontes
ejus: Fiétque Babel desolata, habitatio ca- 37
num sylvestrium, in stuporem ac sibilum, ha-
bitatoribus destituta. Ut leones rugient, & 38
vociferabuntur ut catuli leonum. Furore 39
componam potum eorum, inebriabo eos, &
consternabuntur, dormient somno perpetuo,
nec evigilabunt, dicit Dominus: Tradam 40
eos ut saginatos, ad necem; & ut arietes hir-
césque, ad mactationem. Quomodò capta 41
est reginarum maxima, gloria totius terræ?
quomodò stupori facta est Babel apud gen-
tes? Babelem mare superabit, & multitu- 42
dine fluctuum ejus obruetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هكذا قال الرب اله اسرائيل * انتم ايها النسوة بفمكم تكلمتم وبايديكم اكملتم
قائلات * صانعات نصنع اعترافنا الذي اعترفنا به * لنبخر لملكة السماء ونريق لها
قوارير * ثابتات ثبتم باعترافكم * وصانعات صنعتم * ولاجل هذا اسمعوا قول الرب يا كل
يهودا الكائنون في ارض مصر * ها حلفت باسمي العظيم يقول الرب * لن يصير بعد اسمي
في فم جميع يهودا ليقول حي الرب * في كل ارض مصر * لاني ها انا ساهر عليهم لاصرعهم
وليس لاصلحهم * ويفني كل يهودا القاطنون بارض مصر بالسيف وبالجوع الى ان يفنوا
* والمتخلصون من السيف يرجعون الى ارض يهودا عدد قليلون * ويعلم بقايا يهودا والداخلون
ارض مصر ليسكنوا هناك * قول من يثبت * وهذه العلامة لكم ابني انا المطلع
عليكم للشرور * هكذا قال الرب * ها انا ادفع اوافريع ملك مصر الى ايدي
عدوه والى ايدي طالبي نفسه * كما دفعت صدقيا ملك يهودا لايدي بختنصر ملك
بابل عدوه وطالب نفسه *

Sic dixit Dominus Deus Israelis; Vos 25
O mulieres, ore vestro locutæ estis,
& manibus vestris peregistis, dicen-
tes; Omnino perficiemus confessionem
nostram quam confessæ sumus, adole-
turas nos reginæ cœli, eique alabastra
fusuras: firmæ perseverâstis in con-
fessione vestra, & opere complêstis.
Ideoque audite sermonem Domini O 26
omnes Judæi degentes in terra Ægy-
pti; Ecce juro per nomen meum ma-
gnum, dicit Dominus, haudquaquam
fore deinceps nomen meum in ore to-
tius Judæ, ut dicat, Vivat Domi-
nus, in tota terra Ægypti. Quoni- 27
am ecce ego vigilavi super eos ut per-
cutiam eos, non ut restaurem eos:
& omnes Judæi qui commorantur in
terra Ægypti, gladio & fame con-
sumentur donec deficiant: Qui gladium 28
effugerint, ii revertentur in terram
Judæ, numero perpauci: & cogno-
scent reliquiæ Judæ, & degentes in
terra Ægypti ut illic habitent, cujus-
nam sermo sit stabilis. Atque hoc si- 29
gnum vobis esto, me visitaturum vos
ad mala: Sic dixit Dominus, Ecce 30
ego tradam Evaphre regem Ægypti
in manus hostis ejus, & in manum
quærentium animam ipsius; quemad-
modum tradidi Sedeciam regem Judæ
in manus Bochtonassaris regis Babe-
lis hostis ejus & quærentis animam
ipsius.

* القول الذي تكلم به ارميا النبي لباروخ بن نيريو * لما كتب هذه الاقوال في سفر
من فم ارميا * في السنة الرابعة ليواقيم بن يوسيا ملك يهودا *

Sermo quem locutus est Jere- 1
mia propheta ad Baruchum Ne-
riæ filium; quando scripsit ho-
sce sermones in libello ex ore
Jeremiæ, anno quarto Joacimi
filii Josiæ regis Judæ.

ירמיה : נא

eis in habitabit non terra :desolationis & siccitatis terra ,stuporē in ej⁹ civitates Fuerunt
43 היו עריה לשמה ארץ ציה וערבה ארץ לא ישב בהן
,Babel in Bel super visitabo Et .hominis filius eis in transibit nec , vir omnis
כל איש ולא יעבר בהן בן אדם : ופקדתי על בל בבבל 44
murus etiam :gentes ultrà eum ad confluent non &,ej⁹ ore de ejus deglutitionē educam &
והצאתי את בלעו מפיו ולא ינהרו אליו עוד גוים גם חומת
,suam animam vir eruite & ,mi popule ej⁹ medio de Egredimini .corruit Babel
45 בבל נפלה : צאו מתוכה עמי ומלטו איש את נפשו
auditu in timeatis & ,vestrum cor mollescat fortè ne Et .Domini nasi ira ab
46 מחרון אף יהוה : ופן ירך לבבכם ותיראו בשמועה
, auditio anno in eum post & , auditus anno in veniet Et .terra in audito
הנשמעת בארץ ובא בשנה השמועה ואחריו בשנה השמועה
, venientes dies ecce Propterea .dominatorem super dominator ,terra in rapacitas &
47 וחמס בארץ משל על משל : לכן הנה ימים באים
universi & : afficietur pudore ej⁹ terra omnis & ,Babel sculptilia super visitabo &
ופקדתי על פסילי בבל וכל ארצה תבוש וכל
,terra & , cœli Babel super dicent præconia Et .ej⁹ medio in cadent ej⁹ interfecti
48 חלליה יפלו בתוכה : ורננו על בבל שמים וארץ
.Dominus ait , vastatores ei venies aquilone ab quia : eis in quæ omnia &
וכל אשר בהם כי מצפון יבוא לה השודדים נאם יהוה :
.terræ universæ occisi ceciderūt Babel ad etiā : Israel vulneratos cadendū ad Babel Etiam
49 גם בבל לנפל חללי ישראל גם לבבל נפלו חללי כל הארץ :
Jerusalaim &,Domini longè à recordamini : stetis ne ,venite gladio à Evasores
50 פלטים מחרב הלכו אל תעמדו זכרו מרחוק את יהוה וירושלם
,opprobrium audivimus quoniam ,sumus affecti Pudore .vestrum cor super ascendat
51 תעלה על לבבכם : בשנו כי שמענו חרפה
.Domini domus sanctuaria super alieni venerūt quia :nostras facies ignominia operuit
כסתה כלמה פנינו כי באו זרים על מקדשי בית יהוה :
omni in & :ej⁹ sculptilia super visitabo &,Dominus dixit, venientes dies ecce Propterea
52 לכן הנה ימים באים נאם יהוה ופקדתי על פסיליה ובכל
excelso munierit cùm & , cœlos Babel ascenderit Cùm .faucius gemet ej⁹ terra
53 ארצה יאנק חלל : כי תעלה בבל השמים וכי תבצר מרום
: Babel de clamoris Vox .Dominus dixit ,ei prædatores venient me à :suū robur
54 עזה מאתי יבאו שדדים לה נאם יהוה : קול זעקה מבבל
, Babel Dominus vastat Quoniam .Chasdim terra de magna contritio &
55 ושבר גדול מארץ כשדים : כי שדד יהוה את בבל
: multæ aquæ tanquam eorū fluctus tumultuabunt & : magnam vocem ea ex perdidit &
ואבד ממנה קול גדול והמו גליהם כמים רבים
sunt apprehensi &,vastator Babel super eā super venit Quia.eorum vocis sonitus est datus
56 נתן שאון קולם : כי בא עליה על בבל שודד ונלכדו
reddendo Dominus retributionū Deus quia : eorum arcus est confractus ,ejus fortes
גבוריה חתתה קשתותם כי אל גמלות יהוה שלם
,ej⁹ magistratus &,ej⁹ duces,ejus sapientes &,ejus principes faciam inebriare Et .reddet
57 ישלם : והשכרתי שריה וחכמיה פחותיה וסגניה
Dominus rex ait ; expergiscentur non & , seculi somnum dormient &,ej⁹ fortes &
וגבוריה וישנו שנת עולם ולא יקיצו נאם המלך יהוה
latus Babel Muri : exercituū Dominus dixit Sic .ejus nomen exercituum
58 צבאות שמו : כה אמר יהוה צבאות חמות בבל הרחבה
populi laborabūt & :cōburētur igne in excelsæ ejus portæ &,confringetur cōfringendo
ערער תתערער ושעריה הגבהים באש יצתו ויגעו עמים
propheta Irmejahu præcepit quod Verbū.lassabūtur &,igni in nationes &,vanum in
59 בדי ריק ולאמים בדי אש ויעפו : הדבר אשר צוה ירמיהו הנביא
rege Sidchijahu cum ipsum eundo in Machasejah filio Nerijah filio Serajah
את שריה בן נריה בן מחסיה בלכתו את צדקיהו מלך
quietis princeps Serajah & ejus regnando in quarto anno in ,Babel Jehudah
יהודה בבל בשנת הרביעית למלכו ושריה שר מנוחה :

Versio VULG. LAT.

43 Factæ sunt civitates ej⁹ in stupo-
rem, terra inhabitabilis & de-
serta, terra in qua null⁹ habitet,
nec transeat per eam filius homi-
44 nis. Et visitabo super Bel in Ba-
bylone, & ejiciam quod absor-
buerat de ore ejus, & non con-
fluent ad eum ultrà Gentes, siqui-
dem & mur⁹ Babylonis corruet.
45 Egredimini de medio ejus, popu-
lus meus : ut salvet unusquisque
animam suam ab ira furoris Do-
46 mini. Et ne fortè mollescat cor
vestrum, & timeatis auditum,
qui audietur in terra : & veniet
in anno auditio, & post hunc
annum auditio ; & iniquitas in
terra, & dominator super domi-
47 natorem. Propterea ecce dies
veniunt, & visitabo super scul-
ptilia Babylonis : & omnis ter-
ra ejus confundetur, & universi
interfecti ejus cadent in medio
48 ejus. Et laudabunt super Baby-
lonem cœli & terra, & omnia
quæ in eis sunt: quia ab Aquilo-
ne venient ei prædones, ait Do-
49 min⁹. Et quomodò fecit Baby-
lon ut caderent occisi in Israel :
sic de Babylone cadent occisi in
50 universa terra. Qui fugistis gla-
dium, venite, nolite stare: recor-
damini procul Domini, & Jeru-
salem ascendat sup cor vestrum.
51 Confusi sumus, quoniam audivi-
mus opprobrium : operuit igno-
minia facies nostras : quia vene-
runt alieni sup sanctificationem
52 domûs Domini. Propterea ecce
dies veniunt, ait Dominus: & vi-
sitabo super sculptilia ejus, & in
omni terra ejus mugiet vulnera-
53 tus. Si ascenderit Babylon in
cœlum, et firmaverit in excelso
robur suum : à me venient vasta-
54 tores ejus, ait Domin⁹. Vox cla-
moris de Babylone, et contritio
magna de terra Chaldæorum :
55 Quoniam vastavit Dn̄s Babylonem, et perdidit ex ea vocem magnam, et sonabunt fluctus
56 eorum quasi aquæ multæ : dedit sonitum vox eorum: Quia venit super eam, id est, super Ba-
bylonem, prædo, et apprehensi sunt fortes ejus, et emarcuit arcus eorum, quia fortis ultor
57 Domin⁹ reddens retribuet. Et inebriabo principes ejus, & sapientes ejus, & duces ejus, &
magistratus ejus, & fortes ejus : & dormient somnum sempiternum, & non expergiscentur,
58 ait rex, Dominus exercituum nomen ejus. Hæc dicit Dominus exercituum ; Murus Babylonis
iste latissimus suffossione suffodietur, & portæ ejus excelsæ igni comburentur, & labores po-
59 pulorum ad nihilum, & gentium in ignem erunt, & disperibunt. Verbum, quod præcepit
Jeremias propheta, Saraiæ filio Neriæ filii Maasiæ, cùm pergeret cum Sedecia rege in Ba-
bylonem, in anno quarto regni ejus : Saraias autem erat princeps prophetiæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Οὕτως εἶπε κύριος ἐπὶ σοὶ Βαρούχ,
3 Ὅτι εἶπας, (τ) Οἴμοι οἴμοι, ὅτι (υ)
προσέθηκε κύριος κόπον ἐπὶ πόνον
μοι, ἐκοιμήθην ἐν στεναγμοῖς, ἀνά-
4 παυσιν οὐχ εὗρον· Εἰπὸν αὐτῷ, Οὕ-
τως εἶπε κύριος, Ἰδοὺ οὓς ἐγὼ ᾠκο-
δόμησα, ἐγὼ καθαιρῶ· καὶ (φ) οὓς ἐ-
5 γὼ ἐφύτευσα, ἐγὼ ἐκτίλλω. Καὶ σὺ
ζητήσεις σεαυτῷ (χ) μεγάλα; μὴ
ζητήσῃς, ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ
ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, λέγει κύριος· καὶ
δώσω τὴν ψυχήν σου εἰς (ψ) εὕρημα
ἐν παντὶ τόπῳ, οὗ ἐὰν βαδίσῃς ἐκεῖ.

MS. A. (τ) Ὤμοι ὤμοι, (υ) προσέθηκέν μοι κύριος (φ) ...
ἐφύτευσα, (χ) μεγάλας; ὅτι ἰδοὺ (ψ) εὕρεμα

Sic dixit Dominus super te
Baruch; Quia dixisti, Heu
mihi, heu mihi; quia ad-
didit Dominus laborem [...]
per dolorem meum: dormi-
vi in gemitibus: requiem
non inveni: Dic ei, Sic
dixit Dominus, Ecce quos
ego ædificavi, ego dest[ruo]
am: & quos ego plantavi
ego (v) evello: Et tu
quæres tibi grandia? Noli
quærere: quia ecce ego indu-
co mala super omnem car-
nem, ait Dominus: & dabo
animam tuam in [...]
tam in omni loco, quocunque ieris illic.

Cap. 52. ∗ ΚΕΦ. νβ'.
1 Vulg. Lat. ὌΝΤΟΣ (α) εἰκοσιοῦ καὶ
ἑνὸς ἔτους Σεδεκίου, ἐν τῷ βασιλεύειν
αὐτὸν, καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν
Ἱερουσαλὴμ· καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐ-
τοῦ Ἀμιτάαλ, θυγάτηρ Ἱερεμίου, ἐκ
4 Λοβενά. Καὶ ἐγένετο (β) τῷ ἔτει τῷ
ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, (γ) ἐν μηνὶ
τῷ ἐνάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἦλθε
Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶ-
νος, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ
Ἱερουσαλὴμ, καὶ (δ) περιεχαράκωσαν
αὐτὴν, καὶ περιῳκοδόμησαν αὐτὴν τε-
5 τραπέδοις λίθοις κύκλῳ. Καὶ ἦλθεν
ἡ πόλις εἰς συνοχὴν, ἕως ἑνδεκάτου
6 ἔτους τῷ βασιλεῖ Σεδεκίᾳ, (ε) Ἐν τῇ
ἐνάτῃ τοῦ μηνὸς, καὶ ἐστερεώθη ὁ λι-
μὸς ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ
7 λαῷ τῆς γῆς. Καὶ διεκόπη ἡ πόλις,
καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ
ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς
πύλης, ἀναμέσον (ζ) τοῦ τείχους, καὶ
τοῦ προτειχίσματος, ὃ ἦν κατὰ τὸν
κῆπον τοῦ βασιλέως, καὶ οἱ Χαλδαῖοι
ἐπὶ τῆς πόλεως (η) κύκλῳ, καὶ ἐπορεύθη-
σαν ὁδὸν τὴν εἰς Ἄραβα.

MS. A. (α) δευτέρου καὶ εἰκοστοῦ ἔτους (β) ἐν τῷ (γ) ἐν τῷ
μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, (δ) περιεχαράκωσαν αὐτὴν, καὶ περιῳκοδόμησαν
αὐτὴν τετραπέδοις κύκλῳ. (ε) Ἐνάτῃ τοῦ (ζ) τῆς πύλης,
(η) ἐκύκλωσαν, καὶ ᾤχοντο ὁδὸν

CAP. LII.
Cum (a) viginti unius an-
norum esset Sedecias in re-
gnando ipsum: & undecim
annis regnavit in Hierusa-
lem: & nomen matri ejus
Amitaal, filia Hieremiæ ex
(b) Lobena. Et factum est
anno nono regni ipsius, in
mense (c) nono, decimâ men-
sis, venit Nabuchodonosor
rex Babylonis, et omnis exerci-
t⁹ ejus super Hierusalem; &
circumvallaverunt eam, &
circumædificaverunt eam
quadratis lapidibus in
circuitu. Et venit civitas in
obsidionem usque ad annum
undecimum regi (e) Sedeciæ.
In nono mense: & invaluit
fames in civitate, & non
erant panes populo terræ.
Et dirupta est civitas, &
omnes viri bellatores exie-
runt nocte per viam portæ
inter murum, & antemu-
rale, quod erat ad hortum
regis: (Et Chaldæi super
civitatem in circuitu:) &
iverunt viam quæ ad A-
raba.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

43 הואה קרוהא לצדו ארעא צדיא חרבא ארעא לא יתיב בה כל אנש ולא יעבר בה בר
44 אנש : ואסער על דפלחין לבל בבבל ואביז ית נכסוהי מניה ולא ישתמעון ליה עוד
45 עממיא אף שורי בבל יתרמון : פוקו מגוה עמי ושיזיבו גבר ית נפשיה מתקוף רוגזא
46 דיי : ודלמא יזוע לבבון ותדחלון מן קדם בסורתא דתשתמע בארעא ותיתי בשתא
47 בסורתא ובתרוהי בשתא בסורתא ויסגון חטופין בארעא ויקום שלטון על שלטון : בכן
הא יומיא אתן ואסער על צלמי בבל וכל ארעה תחרוב וכל קטילהא יתרמון בגוה :
48 וישבחון על בבל שמיא וארעא וכל די בהון ארי מצפונא ייתון עלה בזוזין אמר יי : אף
49
50 בבבל אתרמיאו קטילי ישראל אף לבבל יתרמון קטילי כל ארעא : משזביא מחרבא
51 גלו לא תתעכבון אדכרו מרחיק ית פלחנא דיי וירושלם תסק על לבכון : בהתנא ארי
שמענא חסודין חפת אתכנעותא אפנא ארי עלו נוכראין וסאיבו ית בית מקדשא דיי :
52 בכן הא יומיא אתן אמר יי ואסער על צלמהא ובכל ארעה יתרמון קטיליא : ארי תבני
53 בבל בנינין דרמין עד צית שמיא וארי תכרוך כרכין תקיפין עד רומא מן קדמי ייתון
54 בזוזין עלה אמר יי : קל צווחתא מבבל ותברא רבא מארעא כסדאי : ארי אביז יי ית בבל
55 ואביד מנה משרין סגיאין ויתכנשון עליהון משרית עממין סגיאין וירימון באתרגושת
56 קלהון : ארי אתו עלה על בבל בזוזין ואתאחידו גברהא אתברא קשתתיהון ארי
57 אלהא מרי גמליא יי שלמא ישלם להון גמולהון : וארוי רברבהא וחכימהא ושולטנהא
וטורנהא וגברהא וימותון מותא תנינא דלא ייתון לעלמא דאתי אמר מלכא יי צבאות
58 שמיה : כדנן אמר יי צבאות שורי בבל פתיא אתחטרא יתחמרון ותרעהא רמיא
59 בנורא יתוקדון ויהלון עממיא לריקנו ומלכותא תסוף אשתא וישתלהון : פתגמא די
פקיד ירמיה נביא ית שריה בר נריה בר מחסיה כד אזל בשליחות צדקיה מלך שבטא
דבית יהודה לבבל בשתא רביעתא למלכיה ושריה רב תוקרבתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Factæ sunt civitates ejus in desolationem, terra desolata, & deserta, terra in
qua non habitabit omnis homo, nec transibit per eam filius hominis. Et vi-
sitabo super eos qui colunt Bel in Babylone, & diripere faciam substantiam
ejus ab ea, & non obedient ei ampliùs populi; muri quoque Babylonis cor-
ruent. Egredimini de medio ejus popule mi, & liberate unusquisq; animam
suam ab ira furoris Domini. Et forsitan commovebitur cor vestrum, & ti-
mebitis à facie nuntii qui audietur in terra. Et veniet in anno nuntius, &
postea in anno sequenti nuntius, & multiplicabuntur raptores in terra, &
surget dominator super dominatorem. Propterea ecce dies veniunt, & visi-
tabo super simulachra Babylonis, & destruetur universa terra ejus; & omnes
occisi ejus projicientur in medio ejus. Et laudabunt super Babylonem cœli
& terra, & omnia quæ in eis sunt; quia ab Aquilone venient contra eam di-
reptores, dicit Dn̄s. Etiam in Babylone projecti sunt occisi Israel: in Baby-
lone quoque projicientur occisi universæ terræ. Et qui liberati estis à gla-
dio, migrate, ne moremini; recordamini ex longinquo cultus Dn̄i; & Jeru-
salem ascendat super cor vestrum. Confusi sumus quia audivimus opprobria,
operuit ignominia faciem nostram; quia ingressi sunt extranei, & polluerunt
domum sanctuarii Dn̄i. Propterea ecce dies veniunt, dicit Dominus: & vi-
sitabo super simulachra ej⁹, & in universa terra ej⁹ projicientur occisi. Quia
si ædificaverit Babylon ædificia excelsa usque ad cœlum, & munierit quoque
arces validas usque in excelsum; à facie mea venient direptores contra eam,
dicit Dn̄s. Vox clamoris de Babylone, & contritio magna de terra Chalde-
orum. Quoniam vastavit Dominus Babylonem, & perdidit exercitus multos
ex ea; & congregabuntur super eos exercitus populorum multorum, & tol-
lent in tumultu vocem suam. Quia venerunt super ipsam Babylonem dire-
ptores, & capti sunt fortes ejus, confracti sunt arcus eorum : quia Deus Do-
minus retributionum est Dominus; reddendo reddet eis retributionem eo-
rum. Et inebriabo principes ejus, & sapientes, & dominatores ejus, & du-
ces ejus, & fortes ej⁹; & morientur morte secunda, & non vivent in seculo
venturo; dicit rex, Domin⁹ exercituum nomen ejus. Hæc dicit Domin⁹ ex-
ercituum: Muri Babylonis lati suffossione suffodientur, & portæ ejus excelsæ
igni comburentur: & laborabunt populi in vanū, & regna consumet ignis,
& deficient. Verbum quod præcepit Jeremias propheta Saraiæ filio Neriæ,
filii Maasiæ, quando pergebat in legatione Sedechiæ regis tribus domus Juda, in Babylonem, in anno quarto regni ejus. Saraias autem erat princeps munerum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Erunt civitates ejus ſtupori, ſicut terra deſer- 43
ta & ſolitaria : nemo inhabitabit eas, & ne-
mo commorabitur in eis. Viſitabo etiam 44
Bil in Babele, & extraham lagana ejus ex
ore ipſius, & non colent eum ampliùs gen-
tes : quin & lata Babelis mœnia corruent.
Egredimini ex ea popule meus, & eripite 45
quiſque ſeipſum ab æſtu furoris Domini;
Ne fortè conſternetur animus veſter, & pa- 46
veatis ad rumorem qui audietur in terra: ve-
niet enim eodem illo anno rumor, & poſt
annum illum rumor alius, eritque violentia
in terra, & ſurget princeps contra principem.
Propterea ecce dies venient, dicit Dominus, 47
quibus animadvertam in ſculptilia Babelis,
tota illa terra peribit, & omnes confoſſi e-
jus cadent in medio ipſius : Gaudebunt 48
de Babele cœli & terra, & quicquid in eis
eſt ; quia ex Aquilone venient ſuper eam di-
reptores, ait Dominus. Atque etiam in Ba- 49
bele caſuri ſunt confoſſi in tota terra illa.
Qui gladium effugiſtis, abite, ne ſubſiſta- 50
tis : memores eſtote Domini de longinquo,
& Jeruſalem vobis in mentem veniat. Et 51
dicent Iſraelitæ, Erubeſcimus vehementer,
quoniam audivimus opprobrium ; & operuit
ignominia vultus noſtros, quoniam intrave-
runt alienigenæ in ſanctuarium Domini.
Propterea ecce dies venient, ait Dominus, 52
quibus animadvertam in Babelem & in ſcul-
ptilia ejus, & in tota terra cadent confoſſi e-
jus. Etiamſi aſcenderet Babel in cœlum, & 53
quamvis in ſublimi collocaret robur ſuum ; à
me venirent adverſùs eam vaſtatores, ait Do-
minus. Vox ululatûs è Babele, & confra- 54
ctio magna de terra Chaldæorum : Quia va- 55
ſtavit Dominus Babelem, & perdidit ex ea
homines & jumenta. Strepitus magnus ut a-
quarum multarum quarum ſonitus latè dif-
funditur : Quia venerunt contra Babelem 56
vaſtatores, capti ſunt heroes ejus, & arcus
eorum confracti : nam Deus ultor Domin' o-
mnino rependet eis. Et inebriabo magna- 57
tes ejus, ſapientes, nobiles, principes, & po-
tentes ejus, dormiéntque ſomno perpetuo,
nec evigilabunt, ait rex cujus nomen eſt Do-
minus potentiſſim'. Sic ait Domin' poten- 58
tiſſimus, Mœnia Babylonis latiſſima funditùs
evertentur, & portæ ejus altiſſimæ igni ſuc-
cendentur ; & fruſtrà fatigabuntur gentes, &
nationes igne exagitabuntur. Sermo quem 59
præcepit Jeremia propheta Seriæ filio Neriæ
filii Maaſiæ, quando cum Sedecia rege Judæ
abiit Babylonem anno undecimo regni ejus :
erat autem Seria princeps militiæ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هكذا قال الرب عليك يا باروخ * لانك قلت الويل لي الويل لي * لان الرب زادني تعبا
على تعبي * اضطجعت بتنهدات ولم اجد نياحا * قل له هكذا قال الرب * ها الذين بنيتهم
انا اهدمهم * والذين غرستهم انا اقلعهم * وانت تطلب لذاتك عظائم * لاني ها انا اجلب
شرورا على كل ذي لحم يقول الرب * واعطي نفسك للوجود في كل موضع حيث ما تسير هناك

* الفصل الثاني والخمسون *

* وانما كانت اثنان وعشرون سنة لصدقيا من عمره حين ملك واحدى عشر سنة في اورشليم
واسم امه اميطال ابنة ارميا من لوبانا [.Ox. MS * وارتكب القبيح والسيئات امام الرب مثل
ما ارتكب يواقيم * من اجل هذه الامور غضب الرب ونزل غضبه باورشليم ويهودا حتى رمى بهم
وقذفهم من بين يديه * وعصي صدقيا الملك ولم يخضع لبختنصر ملك بابل] * وكان في
السنة التاسعة من ملكه في الشهر السابع في العاشر من الشهر واتى بختنصر ملك بابل
جيشه الى اورشليم واحاط بها سياجا وبنى عليها مجانيق * واقبلت المدينة للضيق الى السنة
العاشرة للملك صدقيا * في الشهر الرابع في التاسع من الشهر * واشتد الجوع في المدينة
ولم يكن لشعب الارض خبز * وسقطت المدينة * وجميع الرجال المحاربين خرجوا ليلا في طريق
الباب بين الباب والسور الذي كان عند بستان الملك والكلدانيون احاطوا بالمدينة وهربوا في الطريق التي

Ita dixit Dominus de te O Baruch. Quia 2
tu dixiſti, Væ mihi, væ mihi, quia Domin' 3
adjecit laborem ad laborem meũ, cũ ſuſpi-
riis cubo nec ullã invenio requiẽ: Dic illi, 4
Sic ait Dominus, Ecce eos quos ego ædifi-
caveram, egomet demolior ; & quos plan-
taverã, ego evello; Et tu grandia tibi quæ- 5
reres? Nam en ego mala ſum illaturus
omni carne prædito, dicit Dominus : ani-
mam verò tuam dabo ſuperſtitem in omni
loco ad quem perrexeris.

CAP. LII.

Cum autem haberet annos viginti 1
duos Sedecia poſt regnum ſuum, & annos
undecim regnâſſet in Jeruſalem; (nomen
matris ejus erat Amitaal filia Jeremiæ de
Lobena) [MS.Ox. *Iſte turpitudinem &* 2
ſcelera perpetravit corã Domino prout per-
petraverat Joacim. Ob haſce cauſas ex- 3
canduit Dominus, et erupit furor ejus con-
tra Jeruſalem, & contra Judam, donec
projecerat eos, & expulerat à facie ſua.
Rebellante enim rege Sedeciâ, & non ob-
temperante Bochtonaſſari regi Babelis,] Fa- 4
ctum eſt anno regni ipſi' nono, menſe ſepti-
mo, decimâ menſis, ut veniens Bochtonaſſar
rex Babelis cum toto exercitu ſuo in Je-
ruſalem, obſidione vallaret eam, & fabri-
caret adverſùs eam moles ad contorquen-
da ſaxa : Procederetq; urbs in obſidione, 5
uſq; ad annum decimum regis Sedeciæ.
Menſe quarto, nonâ menſis invaluit fames 6
in urbe, ita ut nullus eſſet populo terræ
panis : Perrupta eſt urbs, & omnes viri 7
bellatores exierunt noctu per viam por-
tæ, inter portam & murum qui erat
prope hortum regium (Chaldæis interim
urbem obſidentibus) & fugerunt per
viam quæ pergit ad Arabes.

ירמיה : נב

60 ויכתב ירמיהו את כל־הרעה אשר־תבוא אל־בבל אל־ספר
אחד את כל־הדברים האלה הכתבים אל־בבל׃ 61 ויאמר ירמיהו
אל־שריה כבאך בבל וראית וקראת את כל־הדברים
האלה׃ 62 ואמרת יהוה אתה דברת אל־המקום הזה להכריתו
לבלתי היות־בו יושב למאדם ועד־בהמה כי־שממות
עולם תהיה׃ 63 והיה ככלתך לקרא את־הספר הזה תקשר
עליו אבן והשלכתו אל־תוך פרת׃ 64 ואמרת ככה תשקע
בבל ולא־תקום מפני הרעה אשר אנכי מביא עליה
ויעפו עד־הנה דברי ירמיהו׃

CAP. LII. נב

1 בן־עשרים ואחת שנה צדקיהו במלכו ואחת עשרה שנה
מלך בירושלם ושם אמו חמיטל בת־ירמיהו מלבנה׃
2 ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר־עשה יהויקים׃ 3 כי על־
אף יהוה היתה בירושלם ויהודה עד־השליכו אותם מעל
פניו וימרד צדקיהו במלך בבל׃ 4 ויהי בשנה התשעית
למלכו בחדש העשירי בעשור לחדש בא נבוכדראצר מלך־
בבל הוא וכל־חילו על־ירושלם ויחנו עליה
ויבנו עליה דיק סביב׃ 5 ותבא העיר במצור עד
עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו׃ 6 בחדש הרביעי בתשעה
לחדש ויחזק הרעב בעיר ולא־היה לחם לעם הארץ׃ 7 ותבקע
העיר וכל־אנשי המלחמה יברחו ויצאו מהעיר לילה דרך שער
בין־החמתים אשר על־גן המלך וכשדים על־העיר סביב
וילכו דרך הערבה׃ 8 וירדפו חיל־כשדים אחרי המלך
וישיגו את־צדקיהו בערבת ירחו וכל־חילו נפצו מעליו׃
9 ויתפשו את־המלך ויעלו אתו אל־מלך בבל
רבלתה בארץ חמת וידבר אתו משפטים׃ 10 וישחט מלך־
בבל את־בני צדקיהו לעיניו וגם את־כל־שרי יהודה
שחט ברבלתה׃ 11 ואת־עיני צדקיהו עור ויאסרהו
בנחשתים ויבאהו מלך־בבל בבלה ויתנהו בבית־
הפקדת עד־יום מותו׃

Versio VULG. LAT.

60 Et scripsit Jeremias omne malũ,
quod venturum erat super Baby-
lonem, in libro uno: omnia verba
hæc, quæ scripta sunt contra Ba-
61 bylonem. Et dixit Jeremias ad
Saraiam; Cùm veneris in Baby-
lonẽ, & videris, & legeris omnia
62 verba hæc, Dices; Domine, tu
locut⁹ es contra locum istum ut
disperderes eum: ne sit qui in
eo habitet ab homine usque ad
pecus, & ut sit perpetua solitudo.
63 Cúmque compleveris legere li-
brum istum, ligabis ad eum lapi-
dem, & projicies illum in mediũ
64 Euphraten: Et dices; Sic sub-
mergetur Babylon, & non con-
surget à facie afflictionis, quam
ego adduco super eam, & dissol-
vetur. Hucusque verba Jeremiæ.

CAP. LII.

1 Filius viginti & unius anni erat
Sedecias cùm regnare cœpisset:
& undecim annis regnavit in Je-
rusalem, & nomen matris ejus
Amital, filia Jeremiæ de Lobna.
2 Et fecit malũ in oculis Dñi, juxta
3 omnia quæ fecerat Joakim. Quo-
niam furor Domini erat in Jeru-
salem & in Juda, usquequò pro-
jiceret eos à facie sua: & recessit
4 Sedecias à rege Babylonis. Factũ
est autem in anno nono regni e-
jus, in mense decimo, decimâ
mensis: Venit Nabuchodonosor
rex Babylonis, ipse & omnis ex-
ercitus ejus, adversùs Jerusalem,
& obsederunt eam, & ædifica-
verunt contra eam munitiones in
5 circuitu. Et fuit civitas obsessa
usque ad undecimũ annum regis
6 Sedeciæ. Mense autem quarto,
nonâ mensis, obtinuit fames civi-
tatem: & non erant alimenta po-
7 pulo terræ. Et dirupta est civitas,
& omnes viri bellatores ejus fu-
gerunt, exierúntque de civitate
nocte, per viam portæ, quæ est in-
ter duos muros, & ducit ad hor-
tũ regis, (Chaldæis obsidentib⁹
urbem in gyro,) & abierunt per
8 viam, quæ ducit in eremum. Per-
secut⁹ est autem Chaldæorum ex-
ercitus regem: et apprehenderunt
Sedeciam in deserto, quod est juxta
Jericho: & omnis comitatus ejus
9 diffugit ab eo. Cúmque compre-
hendissent regẽ, adduxerunt eum
ad regem Babylonis in Reblatha, quæ est in terra Emath: & locut⁹ est ad eum judicia.
10 Et jugulavit rex Babylonis filios Sedeciæ in oculis ejus: sed & omnes principes Juda oc-
11 cîdit in Reblatha. Et oculos Sedeciæ eruit, & vinxit eum compedibus, & adduxit eum
rex Babylonis in Babylonem, & posuit eum in domo carceris usque ad diem mortis ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν Χαλ-
δαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως, καὶ (ϑ) κατ-
έλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέραν Ἱεριχώ,
καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσπάρησαν
9 ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ συνέλαβον τὸν βασι-
λέα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασι-
λέα Βαβυλῶνος εἰς Δεβλαθά, καὶ ἐ-
10 λάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως, Καὶ ἔσφα-
ξε βασιλεὺς Βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς Σε-
δεκίου κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάν-
τας τοὺς ἄρχοντας Ἰούδα ἔσφαξεν ἐν
11 Δεβλαθά. Καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Σεδε-
κίου ἐξετύφλωσε, καὶ ἔδησεν αὐτὸν
ἐν πέδαις. καὶ ἤγαγεν αὐτὸν βασιλεὺς
Βαβυλῶνος εἰς Βαβυλῶνα, καὶ ἔδωκεν
αὐτὸν εἰς οἰκίαν (ι) μύλωνος, ἕως ἡ-
12 μέρας ἧς ἀπέθανε. Καὶ ἐν μηνὶ (κ)
πέμπτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνός, ἦλθε Να-
βουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος (λ) ἑστηκὼς
κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως Βαβυλῶ-
13 νος, εἰς Ἱερουσαλήμ, Καὶ ἐνέπρη-
σε τὸν οἶκον κυρίου, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασι-
λέως, καὶ πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως,
καὶ πᾶσαν οἰκίαν μεγάλην ἐνέπρησεν ἐν
14 πυρί. Καὶ πᾶν τεῖχος (μ) Ἱερουσαλὴμ
κύκλῳ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν Χαλ-
δαίων, ἡ μετὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου. Καὶ
15 τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ κατέλιπεν ὁ
16 ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ εἰς
17 γεωργούς. Καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς
τοὺς ἐν (ν) οἴκῳ κυρίου, καὶ τὰς βά-
σεις, καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν
τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέκοψαν οἱ Χαλ-
δαῖοι, καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν,
18 καὶ ἀπήνεγκαν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ τὴν
στεφάνην, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὰς κρεά-
γρας, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ, ἐν
19 οἷς (ξ) ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς, Καὶ
τὰς (ο) ἀπφὼθ, καὶ τὰς μασμαρὼθ,
καὶ τοὺς ὑποχυτῆρας, καὶ τὰς λυχνί-
ας, καὶ τὰς θυΐσκας, καὶ τοὺς κυά-
θους, ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ, καὶ ἃ ἦν
ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ, ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγει-
ρος.

Et persequuta est virtus Chaldæorum post regem, & apprehenderunt eum trans Hiericho: & omnes pueri ejus dispersi sunt ab eo. Et ceperunt regem, & duxerunt eum ad regem Babylonis in (ʃ) Deblatha. Et loquutus est ei cum judicio. Et jugulavit rex Babylonis filios Sedeciæ ante oculos ejus: & omnes principes Juda jugulavit in Deblatha. Et oculos Sedeciæ excæcavit, & ligavit eum in compedibus. Et duxit eum rex Babylonis in Babylonem, & dedit eum in domum pistrini usque in diem, quâ mortuus est. Et in mense quinto, decimâ mensis, venit Nabuzardan princeps coquorum, qui stabat ante faciem regis Babylonis, in Hierusalem: Et incendit domum Domini, & domum regis, & omnes domos civitatis, & omnem domum magnam incendit in igne: Et omnem murum Hierusalem in circuitu destruxit virtus Chaldæorum, quæ cum principe coquorum. Et (ʃ) reliquos de populo reliquit princeps coquorum in vinitores & agrorum cultores. Et columnas æneas, quæ in domo Domini, & bases, & mare æneum, quod in domo Domini, contriverunt Chaldæi: & tulerunt æs eorum; & asportaverunt in Babylonem: Et coronam, & phialas, & creagras, & omnia vasa ænea, in quibus ministrabant in iis, Et ipsas (b) Apphoth, & ipsas Masmaroth, & pelves, & candelabra, & mortariola, & cyathos, quæ erant aurea aurea, & quæ erant argentea argentea, tulit princeps coquorum.

MS. A. (ϑ) κατέλαβεν (ι) μύλωνος, ἕως ἀπέθανεν. (κ) τῷ πέμπτῳ, δεκάτῃ (λ) ὁ ἑστηκὼς κατὰ πρόσωπον βασιλέως (μ) ἐν Ἱερουσαλὴμ (ν) οἴκῳ κυρίου, * συνέκοψαν οἱ (ξ) ἐλειτούργων (ο) ἀφφὼθ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

60 וכתב ירמיה ית כל בישתא דעתידא למיתי על בבל על ספרא חדא ית כל פתגמיא
61 האלין דכתיבין על בבל: ואמר ירמיה לשריה כמיתך לבבל ותחזי ותקרי ית כל
62 פתגמיא האלין: ותימר יי את גזרתא על אתרא הדין לשיציותיה בדיל דלא למהוי ביה
63 יתיב למאנשא ועד בעירא ארי צדות עלם תהי: ויהי כשיציותך למקרי ית ספרא הדין
64 תקטר ביה אבנא ותרמניה לגו פרת: ותימר כדין תשתקע בבל ולא תקום מן קדם
בישתא די אנא מיתי עלה וישתלהון עד הכא נבואת פתגמי ירמיה:

נב

1 בר עשרין וחדא שנין צדקיה כד מלך וחדסר שנין מלך בירושלם ושום אמיה
2 חמוטל בת ירמיה מלבנה: ועבד דביש קדם יי ככל די עבד יהויקים: 3 ארי על דארגיזו
קדם יי הות בירושלם וביהודה עד דאגלי יתהון מארעא בית שכינתיה ומרד צדקיה
4 במלכא דבבל: והוה בשתא תשיעיתא למלכותיה בירחא עשיראה בעשרא לירחא
אתא נבוכדנצר מלכא דבבל הוא וכל משריתיה על ירושלם ושרו עלה ובנו עלה
5 כרקום סחור סחור: ועלת קרתא בצירא עד חדא עסרי שנין למלכא צדקיה:
6 בירחא רביעאה בתשעא לירחא ותקיף כפנא בקרתא ולא הוה מיכל לעמא
7 דארעא: ואתרעת קרתא וכל גברי עבדי קרבא ערקו ונפקו מן קרתא בליליא באורח
תרע בין שוריא די על גנתא דמלכא וכסדאי שרן על קרתא סחור סחור ואזלו באורח
8 מישרא: ורדפו משרית כסדאי בתר מלכא ואדביקו ית צדקיה במישרי יריחו וכל
9 משריתיה אתבדרו מניה: ואחידו ית מלכא ואסיקו יתיה לות מלכא דבבל לרבלת
10 בארעא דחמת ומליל עמיה פתגמי דינין: ונכס מלכא דבבל ית בני צדקיה ברבלתה
11 לעינוהי ואף ית כל רברבי יהודה נכס ברבלתה: וית עיני צדקיה עור ואסריה
בשלשלן דנחש ואובליה מלכא דבבל לבבל ויהביה בבית אסירי עד יום מותיה:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et scripsit Jeremias omne malum quod venturum erat super Babylonem, in libro uno; omnia verba hæc quæ scripta sunt contra Babylonem. Et dixit Jeremias ad Saraiam, Cùm veneris in Babylonem, & videbis et leges omnia verba hæc. Et dices: Dñe tu decrevisti contra locum istum, ut disperderes eum, ne sit in eo habitator ab homine usque ad jumentum: ut perpetua sit vastitas. Et erit cùm consummaveris legere librum istum, ligabis in eo lapidem, & projicies eum in medium Euphratis. Et dices: Sic mergetur Babylon, & non consurget, propter malum quod ego adducam super eam, & deficient. Hucusque prophetia sermonum Jeremiæ.

CAP. LII.

Filius viginti & unius anni erat Sedechias quando regnavit, & undecim annis regnavit in Jerusalem: & nomen matris ejus Hamutal filia Jeremiæ de Lobna. Et fecit quod malum est coram Dño, juxta omnia quæ fecerat Jojachim. Quia pro eo quòd irritassent Dñm, fuit [*ira Domini*] in Jerusalem & Juda, donec transmigrare fecit eos de terra domus majestatis suæ. Et rebellavit Sedechias in regem Babylonis. Et factum est anno nono regni ejus, mense decimo, decima die mensis, venit Nabuchodonosor rex Babylonis, ipse & omnis exercitus ejus contra Jerusalem, & castrametati sunt contra eam, & ædificaverunt adversùs eam machinas per circuitum. Venítque civitas in obsidionem usque ad undecimum annum regis Sedechiæ. Mense quarto, nona die mensis, prævaluit fames in civitate, adeò ut non essent alimenta populo terræ. Et dirupta est civitas, & omnes viri bellatores fugerunt, & egressi sunt de civitate nocte per viam portæ inter muros qui erant juxta hortum Regis. (Chaldæi autem castrametati erant per circuitum civitatis:) & abierunt per viam campestrem. Et persecuti sunt exercitus Chaldæorum post regem, & apprehenderunt Sedechiam in campestribus Jericho: & omnis exercitus ejus dispersus est ab eo. Et comprehenderunt Regem, & adduxerunt eum ad regem Babylonis in Riblath in terram Hemath: & locutus est cum eo verba judiciorum. Et jugulavit rex Babylonis filios Sedechiæ in Riblah in oculis ejus, & etiam omnes principes Juda jugulavit in Riblah. Oculos autem Sedechiæ excæcavit; & vinxit eum catenis æreis, & duxit eum rex Babylonis in Babylonem, & posuit eum in domo vinctorum usque in diem mortis ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܬܒ ܐܪܡܝܐ ܟܠܗ ܒܝܫܬܐ ܕܐܬܝܐ ܥܠ ܒܒܠ ܒܟܬܒܐ ܚܕ. ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ
ܕܟܬܝܒܢ ܥܠ ܒܒܠ. * ܘܐܡܪ ܐܪܡܝܐ ܠܣܪܝܐ. ܡܐ ܕܥܠܬ ܠܗ ܠܒܒܠ
ܘܚܙܝ ܟܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪ. * ܡܪܝܐ ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܥܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ
ܠܡܚܪܒܘܬܗ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ ܕܢܥܡܘܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܒܥܝܪܐ. ܐܠܐ
ܕܚܘܪܒܐ ܠܥܠܡ ܢܗܘܐ. * ܘܡܐ ܕܫܠܡܬ ܠܡܩܪܐ ܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܩܛܘܪ
ܒܗ ܟܐܦܐ. ܘܫܕܝܗܝ ܒܦܪܬ. * ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܬܛܒܥ ܒܒܠ ܘܠܐ ܬܩܘܡ. ܡܢ ܩܕܡ
ܒܝܫܬܐ ܕܐܢܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܘܢܬܪܦܘܢ.

* ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܦܬܓܡܘܗܝ ܕܐܪܡܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܢܒ *

* ܒܪ ܥܣܪܝܢ ܗܘܐ ܘܚܕܐ ܫܢܝܢ ܨܕܩܝܐ ܟܕ ܐܡܠܟ. ܘܚܕܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܐܡܠܟ ܒܐܘܪܫܠܡ
ܘܫܡܗ ܕܐܡܗ. ܚܡܘܛܠ. ܒܪܬ ܐܪܡܝܐ ܡܢ ܠܒܢܐ. * ܘܥܒܕ ܕܒܝܫ ܩܕܡ ܡܪܝܐ
ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܝܘܝܩܝܡ. * ܡܛܠ ܕܪܘܓܙܐ ܗܘܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܘܥܠ
ܝܗܘܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܫܕܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܪܕ ܨܕܩܝܐ ܥܠ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.
* ܘܗܘܬ ܒܫܢܬܐ ܕܬܫܥ ܠܡܠܟܘܬܗ ܒܝܪܚܐ ܕܥܣܪܐ. ܒܥܣܪܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܐܬܐ
ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܗܘ ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܪܘ ܥܠܝܗ.
ܘܒܢܘ ܥܠܝܗ ܩܠܩܘܡܐ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܘܥܠܬ ܡܕܝܢܬܐ ܒܨܘܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ
ܠܡܠܟܐ ܨܕܩܝܐ. * ܘܒܝܪܚܐ ܕܚܡܫܐ ܒܬܫܥܐ ܒܗ ܒܝܪܚܐ. ܐܬܩܦ ܟܦܢܐ ܒܡܕܝܢܬܐ.
ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܚܡܐ ܠܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܬܦܬܚܬ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ
ܥܪܩܘ ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܒܠܠܝܐ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܫܘܪܐ ܕܠܘܬ ܓܢܬܐ
ܕܡܠܟܐ. ܘܟܠܕܝܐ ܚܕܝܪܝܢ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܒܐܘܪܚܐ ܕܥܪܒܬܐ. * ܘܪܕܦܘ ܚܝܠܐ
ܕܟܠܕܝܐ ܒܬܪ ܡܠܟܐ. ܘܐܕܪܟܘܗܝ ܠܨܕܩܝܐ ܒܥܪܒܬܐ ܕܐܝܪܝܚܘ. ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܐܬܒܕܪ
ܡܢܗ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܠܡܠܟܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܕܒܠܬ ܒܐܪܥܐ
ܕܚܡܬ. ܘܡܠܠ ܥܡܗ ܕܝܢܐ. * ܘܢܟܣ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܒܢܘܗܝ ܕܨܕܩܝܐ
ܠܥܝܢܘܗܝ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܟܣ ܒܕܒܠܬ. * ܘܠܥܝܢܘܗܝ ܕܨܕܩܝܐ ܥܘܪ.
ܘܐܣܪܗ ܒܫܫܠܬܐ. ܘܐܘܒܠܗ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܠܒܒܠ. ܘܐܫܠܡܗ ܠܒܝܬ
ܡܛܪܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܡܝܬ.

Nam postquam scripsisset Jeremia totum ma- 60
lum quod eventurum erat Babyloni, in libro
uno, omnia verba ista quæ scripta sunt con-
tra Babylonem; Dixit Jeremia Seriæ, 61
Quum ingressus fueris Babylonem, lege &
considera omnes sermones istos, & dic;
Domine, tu dixisti te locum hunc perditu- 62
rum, ita ut non maneat in eo ullus habita-
tor tam ex hominibus quàm jumentis, eò
quòd futurus sit desolationi perpetuæ. Cúm- 63
que hujus libelli lectionem absolveris, alli-
gato ei lapidem, & in Euphratem projicito,
Ac dicito; Ita cadat Babylon, neque resurgat 64
à malo quod inducturus sum super eos, sed
deturbentur.

Hactenus sermones Jeremiæ.

CAP. LII.

Natus erat annos viginti unum Sedecia 1
quando regnavit, & annis undecim regnavit
in Jerusalem: nomen autem matris ejus erat
Hamtol filia Armejæ de Lebna. Is malum 2
perpetravit coram Domino, quemadmodum
fecerat Jojacimus. Horum causâ fuit ira Do- 3
mini contra Jerusalem & contra Judam, adeò
ut projiceret eos à facie sua. Cùm enim re-
bellâsset Sedecia contra Nebuchadnosarem
regem Babylonis; Anno nono regni ipsius, 4
mense decimo, die decimâ hujus ejusdem men-
sis, venit Nebuchadnosar rex Babylonis unà
cum omnibus copiis suis contra Jerusalem,
obsederunt eam, & aggeribus cinxerunt eam
circunquaque; Fuitque civitas obsidione 5
detenta usque ad annum undecimum regis
Sedeciæ. Mense autem quinto, nonâ die 6
ejusdem mensis, cùm invaluisset fames in ci-
vitate, ita ut non esset panis populo terræ,
Et perrupta esset civitas; omnes viri bellato- 7
res fugerunt, egressíque sunt è civitate no-
ctu per illam portæ viam inter muros sitæ,
quæ erat secus hortos regios, Chaldæis civi-
tatem obsidentibus; & abierunt viâ campe-
stri. Copiæ verò Chaldæorum, regem inse- 8
cutæ, prehenderunt Sedeciam in campis Jeri-
cho, & totus exercitus ejus dissipatus est ab
eo. Captúmque regem deduxerunt ad re- 9
gem Babylonis Deblatham in terra Hama-
thæ; ubi initis cum eo rationibus, Jugula- 10
ri jussit rex Babelis filios Sedeciæ ipso spe-
ctante, omnésque nobiles Judæ interfecit in
Deblatha: Sedeciam verò oculis excæca- 11
tum vinxit catenis, perduxítque eum rex Ba-
bylonis in Babylonem, & tradidit carceri us-
que ad diem quâ mortuus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وطرد جيش الكلدانيين خلف الملك * وادركوه في عبر اريحا * وجميع عبيده تفرقوا
عنه * فقبضوا الملك وساقوه الي ملك بابل الي دبلاثا * فتكلم معه بحكم * وذبح ملك
بابل بني صدقيا لعينيه * وذبح جميع روساء يهودا في دبلاثا * واعمي عيني صدقيا
وربطه بقيود وساقه ملك بابل الي بابل * واسلمه لبيت الرحي حتي مات * وفي الشهر الخامس
في العاشر من الشهر * اتي نابوزردان رييس الطباخين الواقف لوجه ملك بابل الي
ايروسليم * واحرق بيت الرب وبيت الملك وكل مساكن المدينة * وكل منزل كبير
احرقه بالنار * وهدم كل سور في ايروسليم من حولها جيش الكلدانيين الذي مع رييس
الطباخين * * وترك رييس الطباخين بقايا الشعب كرامين وفلاحين * وكسر الكلدانيون
العمد النحاس الذي في بيت الرب * واخذوا نحاسهم وجلبوه الي بابل * والتاج
والهدابات والمصافي وكل الاواني النحاس الذين يخدمون بهم * والقصاع والقوارير والمراجل
والمناير * والاحقاف والمناشل * التي كانت ذهبا ذهبا والتي كانت فضة فضة * اخذها
رييس الطباخين *

At exercitus Chaldæorum persecutus 8
regem, assecuti sunt eum in altera parte
Jericho: cúmque omnes servi ejus
dispersi essent ab eo, Ceperunt re- 9
gem, duxeruntque eum ad regem Ba-
belis in Deblatham; qui allocutus est
eum cum imperio. Deinde jugulavit rex 10
Babelis filios Sedeciæ ob oculos ejus,
& jugulavit omnes principes Judæ in
Deblatha: Sedeciæ oculos excæcavit, 11
& compedibus vinctum abduxit rex
Babelis in Babelem, posuitque in domo
pistrini quoad mortuus est. Mense 12
quinto, decimâ mensis, Nabuzardan
coquorum præfectus, qui stabat ante
faciem regis Babelis, venit Jerosolymam,
Combussitque domum Domini, domum 13
regis, & omnes urbis habitationes,
omneque palatium magnum igne succen-
dit: Omnes quoque muros qui erant 14
in Jerusalem circunquaque, destruxit
exercitus Chaldæorum qui erat cum
præfecto coquorum. Reliquias verò po- 15
puli reliquit præfectus coquorum in vi- 16
nitores & aratores. Et fregerunt Chal- 17
dæi columnas æneas quæ erant in do-
mo Domini, acceperunt æs illarum, &
asportaverunt in Babelem. Item coro- 18
nam, aquaria, cola, cunctaque vasa
ænea quibus ministrabant, Discos, 19
alabastra, cacabos, candelabra, pixi-
des, & fuscinulas tam aureas quàm
argenteas; tulit præfectus coquo-
rum:

regis annus decimus nonus annus ipse , mensis decima in quinto mense in Et
12 ובחדש החמישי בעשור לחדש היא שנת תשע עשרה שנה למלך
facies ad stabat laniorum princeps Nebuzaradan venit , Babel regis Nebuchadresar
נבוכדראצר מלך בבל בא נבוזראדן רב טבחים עמד לפני
: regis domum & ,Domini domum incendit Et .Jerusalaim in Babel regis
13 מלך בבל בירושלם: וישרף את בית יהוה ואת בית המלך
Et .igni in combussit magnam domum omnem & ,Jerusalaim domos omnes &
14 ואת כל בתי ירושלם ואת כל בית הגדול שרף באש: ואת
cum qui , Chasdim virtus omnis destruxerunt : undique Jerusalaim muros omnes
כל חומת ירושלם סביב נתצו כל חיל כשדים אשר את
residui populi residuo & , populi tenuitatibus de Et .laniorum magistro
15 רב טבחים: ומדלות העם ואת יתר העם הנשארים
: turbæ residuo & , Babel regem ad incubuerunt qui , incumbentibus & ,civitate in
בעיר ואת הנפלים אשר נפלו אל מלך בבל ואת יתר האמון
fecit remanere ,terræ tenuitatibus de Et .laniorum magister Nebuzaradan fecit transmigrare
16 הגלה נבוזראדן רב טבחים: ומדלות הארץ השאיר
columnas Et .agricolas in & , vinitores in : laniorum magister Nebuzaradan
17 נבוזראדן רב טבחים לכרמים וליגבים: ואת עמודי
domo in quod , æreum mare & , bases & ,Domini domo quæ , æris
הנחשת אשר לבית יהוה ואת המכנות ואת ים הנחשת אשר בבית
.Babel in eorum æs omne detulerunt & : Chasdim confregerunt , DOMINI
יהוה שברו כשדים וישאו את כל נחשתם בבלה:
,cochlearia & ,pelves & , psalteria & , scopas & , lebetes Et
18 ואת הסרות ואת היעים ואת המזמרות ואת המזרקת ואת הכפות
, hydrias Et .tulerunt eis in ministrabant quibus , æris vasa omnia &
19 ואת כל כלי הנחשת אשר ישרתו בהם לקחו: ואת הספים
, cochlearia & , lucernas & , ollas & , pelves & , thuribula &
ואת המחתות ואת המזרקות ואת הסירות ואת המנרות ואת הכפות
.laniorum magister tulit : argentum argentum quæ & ,aurum aurum quæ purificatoria &
ואת המנקיות אשר זהב זהב ואשר כסף כסף לקח רב טבחים:
sub qui , æris decim---duo boves & ,unum mare ,duas Columnas
20 העמודים שנים הים אחד והבקר שנים עשר נחשת אשר תחת
pondus erat non , Domini domo in Selomoh rex fecerat quos , basibus
המכנות אשר עשה המלך שלמה לבית יהוה לא היה משקל
statura cubitorũ decem octo columnas Et .istorum vasorum omnium æris
21 לנחשתם כל הכלים האלה: והעמודים שמנה עשרה אמה קומה
digitorũ quatuor ejus crassitudo &: eã circuibat cubitorũ decim-duo filum & ,unius columnæ
העמד האחד וחוט שתים עשרה אמה יסבנו ועביו ארבע אצבעות
quinque unius coronamenti statura & , æs ,eam super coronamentum Et .concava
22 נבוב: וכתרת עליו נחשת וקומת הכתרת האחת חמש
hæc sicut & : æs omne ,circum coronamentum super malogranata &,retiaculũ & : cubitorũ
אמות ושבכה ורמונים על הכותרת סביב הכל נחשת וכאלה
coronam ad ,sex & nonaginta malogranata fuerunt Et .malogranata & ,secunda columna in
23 לעמוד השני ורמונים: ויהיו הרמנים תשעים וששה רוחה
laniorum magister tulit Et .undique retiaculum super centum malogranata omnia
24 כל הרמונים מאה על השבכה סביב: ויקח רב טבחים את
.liminis custodes tres & : secundum sacerdotẽ Sephanjah & , caput sacerdotẽ Serajah
שריה כהן הראש ואת צפניה כהן המשנה ואת שלשת שמרי הסף:
, belli viros super præpositus erat qui ,unum-eunuchum tulit civitate de Et
25 ומן העיר לקח סריס אחד אשר היה פקיד על אנשי המלחמה
principẽ scribam & ,civitate in sunt inventi qui , regis facies videntibus ex viros septem &
ושבעה אנשים מראי פני המלך אשר נמצאו בעיר ואת ספר שר
inventis , terræ populo de viros sexaginta & : terræ populum exercentem , militiæ
הצבא המצבא את עם הארץ וששים איש מעם הארץ הנמצאים
eos fecit ire & : laniorum magister Nebuzaradan eos tulit Et .civitatis medio in
26 בתוך העיר: ויקח אותם נבוזראדן רב טבחים וילך אותם
.sua humo desuper Jehudah est translatus & : Chamath terra in ,Riblah in eos interfecit & , Babel rex eos fecit percutere Et .Riblah in Babel regem ad
27 אל מלך בבל רבלתה: ויכה אותם מלך בבל וימתם ברבלה בארץ חמת ויגל יהודה מעל אדמתו:

Versio VULG. LAT.

12 In mense autem quinto, decimâ
mensis, ipse est annus nonusdeci-
mus Nabuchodonosor regis Baby-
lonis: venit Nabuzardan prin-
ceps militiæ, qui stabat corã rege
13 Babylonis in Jerusalem. Et in-
cendit domum Domini, & do-
mum regis, & omnes domos Je-
rusalẽ, & omnẽ domum magnam
14 igni combussit. Et totum murum
Jerusalem p circuitum destruxit,
cunctus exercitus Chaldæorum, qui
15 erat cum magistro militiæ. De
pauperibus autẽ populi, & de re-
liquo vulgo, quod remanserat in
civitate, & de perfugis, qui trans-
fugerant ad regẽ Babylonis, &
cæteros de multitudine, transtu-
lit Nabuzardan princeps mi-
16 litiæ. De pauperibus verò terræ
reliquit Nabuzardan princeps
militiæ vinitores, & agricolas.
17 Columnas quoque æreas, quæ e-
rant in domo Domini, & bases,
& mare æneum, quod erat in domo
Domini, confregerunt Chaldæi,
& tulerunt omne æs eorum in
18 Babylonem. Et lebetes, & crea-
gras, & psalteria, & phialas, &
mortariola, & omnia vasa ærea,
quæ in ministerio fuerant, tule-
19 runt: & Hydrias, & thymiama-
teria, & urceos, & pelves, & can-
delabra, & mortaria, & cyathos:
quotquot aurea, aurea; & quot-
quot argentea, argentea, tulit ma-
20 gister militiæ: Et columnas duas,
& mare unum, & vitulos duode-
cim æreos, qui erant sub basibus,
quas fecerat rex Salomon in do-
mo Domini: nõ erat pondus æris
21 omnium horum vasorum. De co-
lumnis autẽ, decẽ & octo cubiti
altitudinis erãt in columna una,
& funiculus duodecim cubito-
rum circuibat eã: porrò grossitu-
do ejus quatuor digitorum, & in-
22 trinsecùs cava erat. Et capitella
super utramq; ærea: altitudo ca-
pitelli unius quinque cubitorum:
& retiacula, & malogranata sup
23 coronã in circuitu, oĩa ærea. Similiter columnæ secundæ, & malogranata. Et fuerũt malo-
granata nonagintasex depẽdentia: & oĩa malogranata centũ, retiaculis circumdabantur.
24 Et tulit magister militiæ Saraiã sacerdotẽ primum, & Sophoniã sacerdotem secundum,
25 & tres custodes vestibuli. Et de civitate tulit eunuchum unum, qui erat præpositus
super viros bellatores: & septem viros de his, qui videbant faciem regis, qui inventi sunt
in civitate: & scribam principem militum, qui probabat tyrones: & sexaginta viros
26 de populo terræ, qui inventi sunt in medio civitatis. Tulit autem eos Nabuzardan ma-
27 gister militiæ, & duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha. Et percussit eos rex Ba-
bylonis, & interfecit eos in Reblatha in terra Emath: & translatus est Juda de terra sua.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ οἱ στύλοι δύο, καὶ ἡ θάλασσα
μία, καὶ οἱ μόσχοι δώδεκα χαλκοῖ
ὑποκάτω τῆς θαλάσσης, ἃ ἐποίη-
σεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν εἰς οἶ-
κον κυρίου, (π) οὗ οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ
21 χαλκοῦ αὐτῶν. Καὶ οἱ στύλοι τριά-
κοντα πέντε (*) πηχῶν ὕψος τοῦ στύλου
τοῦ ἑνός, καὶ σπαρτίον δώδεκα πή-
χεων (ρ) περιεκύκλου αὐτόν, καὶ τὸ
πάχος αὐτοῦ (σ) δακτύλων τεσ-
22 σάρων κύκλῳ. Καὶ γεῖσος ἐπ'
αὐτοῖς χαλκοῦν, καὶ πέντε πήχεων
τὸ μῆκος, ὑπεροχὴ τοῦ γείσους τοῦ
ἑνός, καὶ δίκτυον καὶ ῥοαὶ (τ) ἐπὶ
τοῦ γείσους κύκλῳ τὰ πάντα χαλ-
κᾶ, καὶ κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ
δευτέρῳ, ὀκτὼ ῥοαὶ τῷ πήχει
23 τοῖς δώδεκα πήχεσι. Καὶ ἦσαν αἱ
ῥοαὶ ἐνενηκονταὲξ τὸ ἓν μέρος,
καὶ ἦσαν αἱ πᾶσαι ῥοαὶ ἑκατὸν ἐπὶ
24 τοῦ δικτύου κύκλῳ. Καὶ ἔλαβεν ὁ
ἀρχιμάγειρος τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ
τὸν ἱερέα τὸν δευτερεύοντα, καὶ τοὺς
τρεῖς τοὺς (υ) φυλάττοντας τὴν ὁδόν,
25 (φ) Καὶ εὐνοῦχον ἕνα ὃς ἦν ἐπιστά-
της τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν, καὶ
ἑπτὰ ἄνδρας ὀνομαστούς, τοὺς ἐν
προσώπῳ τοῦ βασιλέως, τοὺς εὑρε-
θέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν γραμ-
ματέα τῶν δυνάμεων, τὸν γραμ-
ματεύοντα τῷ λαῷ τῆς γῆς, καὶ ἑξή-
κοντα ἀνθρώπους ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς
γῆς, τοὺς εὑρεθέντας ἐν μέσῳ τῆς
26 πόλεως. Καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς Ναβου-
ζαρδὰν ὁ (*) ἀρχιμάγειρος τοῦ βα-
σιλέως, καὶ ἤγαγεν (χ) αὐτοὺς πρὸς
βασιλέα Βαβυλῶνος εἰς Δε-
βλαθά.

Et columnæ duæ, &
mare unum, & vituli
duodecim ærei subter
mare, quæ fecerat rex
Salomon in domo Do-
mini, cujus non erat
pondus æris eorum. Et 21
columnæ (*) triginta
quinque cubitorum al-
titudo columnæ unius;
et funiculus duodecim
cubitorũ circumdabat
eam; & crassities ejus
digitorum quatuor in
circuitu: Et (τ) sim 22
super eas æneum, &
quinque cubitorum lon-
gitudo, excessus sim
nius; & rete, & ma-
logranata super sim
in circuitu, omnia æ-
nea: & juxta hæc co-
lumnæ secundæ, (*) o-
cto malogranata cubi-
to, duodecim cubitis.
Et erant malogranata 23
nonaginta sex latus u-
num: & erant omnia
malogranata centum
super rete in circuitu.
Et tulit princeps co- 24
quorum (m) sacerdotem
primum, & sacerdotem
secundũ, & tres illos,
qui custodiebant viã.
Et eunuchum unũ, qui 25
erat præfectus virorum
bellatorum, & septem
viros nominatos, qui
in facie regis, inventos
in civitate, & scribam
virtutũ scribentem po-
pulo terræ, et sexagin-
ta homines de populo
terræ, inventos in me-
dio civitatis. Et tulit 26
eos Nabuzardan prin-
ceps coquorũ regis: & duxit eos ad rege Babylonis in Deblatha.

MS. A. (π) οὐκ ἦν (*) πήχεων (ρ) περιεκύκλου (σ) τεσσάρων δακτύλων. (τ) ἐπὶ γεῖσος (υ) φυλάσσοντας (φ) Καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον (*) ἀρχιμάγειρος, καὶ (χ) * αὐτὸν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ובירחא חמישאה בעסרא לירחא היא שנת תשע עשרי שנין למלכא נבוכדראצר
13 מלכא דבבל אתא נבוזר אדן רב קטוליא קם קדם מלכא דבבל בירושלם: ואוקיד ית
בית מקדשא דיי וית בית מלכא וית כל בתי ירושלם וית כל בתי רברביא אוקיד בנורא:
14 וית כל שורי ירושלם סחור סחור תרעו כל משרית כסדאי דעם רב קטוליא: ומחשיכי
15 עמא וית שאר עמא דאשתארא בקרתא וית שמיעיא דאשתמעו על מלכא דבבל וית
16 שאר המונא אגלי נבוזר אדן רב קטוליא: ומחשיכי עמא דארעא אשאר נבוזר אדן רב
17 קטוליא למהוי מפלחין בחקלין ובכרמין: וית עמודי נחשא די בבית מקדשא דיי וית
בסיסיא וית ימא דנחשא די בבית מקדשא דיי תברו כסדאי ואובילו ית כל נחשהון
18 לבבל: וית דודיא וית מגרופיתא וית מוטריא וית מזרקיא וית בזיכיא וית כל מני נחשא
19 דהוו משמשין בהון נסיבו: וית קוליא וית מחתיתא וית מזרקיא וית דודיא וית
מנרתא וית בזיכיא וית מכילתא דדהבא דהבא ודי כספא כספא נסיב רב קטוליא:
20 עמודיא תרין ימא חד ותורי תרי עסר דנחשא דתחות בסיסיא דעבד מלכא שלמה
21 בבית מקדשא דיי לא הוה מתקל לנחשהון דכל מניא האלין: ועמודיא תמניא עסרי
אמין רומיה דעמודא חד וחוט משח תרתא עסרי אמין מקיף ליה סחור סחור וסומכיה
22 ארבע אצבעין חליל: וקרונתהון עלוהי דנחשא ורומא דקרונתהון חדא חמש אמין
וסרגתא ורמוניא על קרונתהון סחור סחור כולא נחשא וכאלין לעמודא תניינא
23 ורמוניא: והוו רמוניא תשעין ושתא בעברתא כל רמוניא מאה על סרגתא סחור סחור:
24 ודבר רב קטוליא ית שריה כהנא רבא וית צפניה סגן כהניא וית תלתא אמרכליא: ומן
25 קרתא דבר גואה חד דהוה ממנא על גברי עבדי קרבא ושבעא גברין דחזן אפי מלכא
דאשתכחו בקרתא וית ספרא רב חילא דכניש ית עמא דארעא ושתין גברא מעמא
26 דארעא דאשתכחו בגו קרתא: ודבר יתהון נבוזר אדן רב קטוליא ואוביל יתהון לות
27 מלכא דבבל לרבלת: ומחא יתהון מלכא דבבל וקטלנון ברבלה בארעא דחמת
ואתגליאו דבית יהודה מעל ארעהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Mense autem quinto decima die mensis (ipse est annus decimus nonus regis
Nabuchodonozor regis Babylonis) venit Nabuzardan princeps occidenti-
um, & stetit ante regem Babylonis in Jerusalem. Et succendit domum san-
ctuarii Dñi, & domum Regis, & omnes domos Jerusalem, & cunctas domos
principum succendit igni: Et omnes muros Jerusalem per circuitum destru-
xit omnis exercitus Chaldæorum qui [*venerat*] cum principe occidenti-
um. Et de pauperibus populi, & reliquum populum qui remanserat in civita-
te, & profugos qui transfugerant ad regem Babylonis, & reliquam multitu-
dinem transmigrare fecit Nabuzardan princeps occidentium. Et de pau-
peribus populi terræ reliquit Nabuzardan princeps occidentium, ut colerent
agros & vineas. Et columnas æreas quæ erant in domo sanctuarii Domini,
& bases, & mare æreum quod erat in domo sanctuarii Domini, confregerunt
Chaldæi, & detulerunt omne æs eorum in Babylonem: Et lebetes, & scopas,
& psalteria, & phialas, & cochlearia, & omnia vasa ærea quibus ministrabant,
tulerunt: Et hydrias, & thuribula, & pelves, & ollas, & candelabra, & mor-
tariola, & cyathos: quæ aurea, aurea; & quæ argentea, argentea, tulit prin-
ceps occidentium. Columnas duas, mare unum, & duodecim boves æreos
qui sub basibus erant, quæ fecerat rex Salomon in domo sanctuarii Dñi: non
erat pondus æris omnium vasorum istorum. Columnarum autem, decem &
octo cubitorum erat altitudo columnæ unius; & funiculus mensuræ duodecim
cubitorum ambiebat eam circumquaque, & grossitudo ejus erat quatuor
digitorum, & concava erat. Et capitella erant sup eam ærea, & altitudo ca-
pitelli unius quinque cubitorum erat: & retiaculum, & malogranata super ca-
pitella in circuitu, omnia ærea: & similia erant columnæ secundæ & malo-
granata. Fuerunt autem malogranata nonaginta & sex in latere uno: omnia
malogranata centũ super retiaculum per circuitũ. Et tulit princeps occiden-
tium Saraiam sacerdotem magnum, & Sophoniam principem Sacerdotum
secundum, & tres thesaurarios. Et de civitate tulit eunuchum unum qui erat
præpositus viris bellatoribus, & septem viros qui videbant faciem Regis, qui
inventi sunt in civitate, & scribam principem exercitus, qui congregabat
populum terræ, & sexaginta viros de populo terræ, qui inventi sunt in me-
dio civitatis. Et tulit eos Nabuzardan princeps occidentium, & duxit eos
ad regem Babylonis in Riblath. Et percussit eos rex Babylonis, & occi-
dit eos in Riblah in terra Hemath: & translati sunt viri domus Juda
de terra sua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Mense quinto, decimâ ejusdem mensis (is 12
erat annus decim⁹ nonus Nebuchadnosaris
regis Babyloniæ) venit Nebuzardan prin-
ceps satellitum, stetitque coram rege Babelis
in Jerusalem: Deinde combussit domum Do- 13
mini, & domum regis Judæ; omnes etiam
domos Jerusalem, hoc est, omnes magnatum
domos igne combussit: Et omnes muros 14
Jerusalem per circuitum, destruxerunt omnes
Chaldæorum copiæ quæ erant cum principe
satellitum. Ex pauperrima verò plebe, & 15
tam reliquum populum qui remanserat in ci-
vitate, quàm illos qui profugerant ad regem
Babyloniæ, & reliquum vulg⁹, captivos ab-
duxit Nebuzardan princeps satellitum. Ex 16
pauperrima etiam terræ plebe reliquit Ne-
buzardan princeps satellitum, in vinitores, &
pro agricultura. Præterea columnas æneas, 17
lagenas, & mare æneum quæ erant in domo
Domini, fregerunt Chaldæi, vexeruntque
totum æs eorum, & detulerunt Babylonem.
Ollas etiam, caldaria, cacabos, trullas, di- 18
scos, & omnia vasa ænea quib⁹ ministrabant,
abstulerunt: Item acerras, thuribula, extra- 19
ctoria, & ahena, lychnuchos, & candelabra,
lances, atque libatoria aurea & argentea.
Abstulit etiam princeps satellitum columnas 20
duas æreas quæ erant sub laterib⁹ maris, quas
fecerat Salomon rex pro domo Domini: non
erat autem pond⁹ æri vasorum istorum. Ha- 21
rum enim duarum columnarum unaquæque
columna erat altitudinis decem & octo cu-
bitorum, & filum duodecim cubitorum cin-
gebat eam circunquaque: densitas autem ejus
erat quatuor digitorum, & cava intrinsecùs:
Lagena erat super ipsam ænea, & altitudo cu- 22
jusslibet lagenæ erat quinque cubitorum, &
rete atque malogranata super lagenam unde-
quaque, totaque erat ænea: hæc eadem habe-
bat altera columna cum malogranatis. Por- 23
rò malogranata erant nonaginta sex, omnia
autem malogranata centum erant super rete
circunquaque. Abduxit quoque princeps 24
satellitum Seriam summum sacerdotem, &
Sephaniam sacerdotem ab eo secundum, ac
tres liminum custodes. E civitate verò ab- 25
duxit eunuchum unum qui præerat viris bel-
latorib⁹; septem viros insignes & apud re-
gem conspicuos, qui reliqui erant in civita-
te; scribam & ducem exercitûs populi terræ;
& sexaginta viros de populo terræ, qui in-
venti sunt intra civitatem, Abduxit Nebu- 26
zardan princeps satellitum, perduxitque ad
regem Babylonis in Deblatham in terram Ha-
mathæ: Quos percutiens rex Babylonis in- 27
terfecit in Deblatha in terra Hamathæ: ita
captivus est abductus Juda de terra sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والعمودان • والبحر الواحد • والاثنا عشر عجل النحاس الذين تحت البحر • الذين
صنعهم سليمن الملك في بيت الرب • لم يكن فهم لنحاسهم * وثلاثون عمودا • ارتفاع
العمود الواحد خمسة اذرع • وخيط اثني عشر ذراعا يدور عليه • وثخنه اربع
اصابع دايرا * وعليهم اجانة نحاس • وطول الاجانة الواحدة خمسة اذرع • وشبكة
ورمانين على الاجانة من حولها كلها نحاس • وهكذا للعمود الثاني ثمان رمانين
للذراع لاثني عشر ذراعا * وكانت الرمانين ستة وتسعين جزوا واحدا • وكل
جميع الرمانين مائة على الشبكة من حولها * واخذ رييس الطباخين الكاهن
الاول والكاهن الثاني • وحفظة الطريق الثلاثة * واخذ من المدينة خصيا
الذي كان عظيم المحاربين • وسبعة رجال مسمين الذين في وجه الملك الموجودين
في المدينة • وكاتب الجيوش الذي يكتب لشعب الارض • وستين انسانا من شعب
الارض الموجودين في وسط المدينة * واخذهم نابوزردان رييس الطباخين • وساقهم الى
ملك بابل الى دبلاثا •

Item duas columnas, mare unum, duo- 20
decim vitulos æneos qui erant sub
mari, quos posuerat Salomon rex in
domo Domini, quorum æri non erat
pretium: Et columnas triginta, quarum 21
altitudo cujusque erat quinque cubi-
torum; & filum duodecim cubitorum
cujus densitas erat quatuor digitorum,
ambiebat illam per circuitum. Super- 22
posita his erat lagena ænea, & longi-
tudo lagenæ unius quinque cubitorum;
& reticulum atque malogranata lage-
nam undique cingebant, tota ænea:
idemque erat columnæ alteri, octo
scilicet malogranata in singulis cubitis,
per duodecim cubitos. Erant autem ma- 23
logranata nonaginta sex, pars una:
omnia verò malogranata centum erant
super reticulum circunquaque. Item 24
cepit coquorum præfectus sacerdotem
primarium, & sacerdotem secunda-
rium, tresque viæ custodes. Cepit 25
etiam ex urbe eunuchum unum qui præ-
fectus erat militum, septemque vi-
ros insignes qui assistebant regi, qui
inventi sunt in urbe; & scribam ex-
ercituum, qui scribebat populum ter-
ræ; denique sexaginta homines de
populo terræ, qui inventi sunt intra
urbem. Hos cepit Nabuzardan præ- 26
fectus coquorum, abduxitque ad re-
gem Babelis in Deblatham:

Hebr.	Versio VULG. LAT.	Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.
28 septimo anno in : Nebuchadnesar fecit migrare quem , populus Iste / זה העם אשר הגלה נבוכדראצר בשנת שבע / anno In tres & , viginti & , millia tria Jehudæos / 29 יהודים שלשת אלפים ועשרים ושלשה : בשנת / animas Jerusalaim de 3 Nebuchadresar decimo octavo / שמונה עשרה לנבוכדראצר מירושלם נפש / vigesimo & , tertio anno In , duas & , triginta , octingentas / 30 שמנה מאות שלשים ושנים : בשנת שלש ועשרים / Jehudæorum laniorũ magister Nebuzaradan fecit migrare Nebuchadresar / לנבוכדראצר הגלה נבוזראדן רב־טבחים יהודים / quatuor animæ omnes : quinque & quadraginta , septingentas animas / נפש שבע מאות ארבעים וחמשה כל־נפש ארבעת / anno septimo & trigesimo in fuit Et sexcentæ & , millia / 31 אלפים ושש מאות : ויהי בשלשים ושבע שנה / mense duodecimo in , Jehudah regis Jehojachin transmigrationis / לגלות יהויכן מלך־יהודה בשנים עשר חדש / Babel rex Merodach Evil elevavit ; mensis quinta & vigesima in / בעשרים וחמשה לחדש נשא אויל מרדך מלך בבל / eum eduxit & ,Jehudah regis Jehojachin caput , sui regni anno in / בשנת מלכתו את־ראש יהויכין מלך־יהודה ויצא אתו / ej{us} thronum dedit & : bona eo cum est locutus Et carceris domo de / 32 מבית הכליא : וידבר אתו טבות ויתן את־כסאו / vestimenta mutavit Et . Babel in secum qui regum thronum desuper / 33 ממעל לכסא מלכים אשר אתו בבבל : ושנה את בגדי / ej{us} victusque diebus omnibus suæ mortis diem ad usque suo die in diei verbum Babel rege cum à ei dabatur juge viaticum ejus viaticum Et . suæ vitæ diebus omnib{us} semper ej{us} facies ad panẽ comedit & / 34 כלאו ואכל לחם לפניו תמיד כל־ימי חיו : וארחתו ארחת תמיד נתנה־לו מאת מלך־בבל דבר־יום ביומו עד־יום מותו כל ימי חייו :	28 Iste est populus, quem transtulit Nabuchodonosor: In anno septimo, Judæos tria millia & viginti tres: 29 In anno octavodecimo Nabuchodonosor, de Jerusalem animas octingentas triginta duas: 30 In anno vigesimotertio Nabuchodonosor, transtulit Nabuzardã magister militiæ animas Judæorum septingentas quadraginta quinque: omnes ergò animæ, quatuor millia sexcentæ. 31 Et factum est in trigesimoseptimo anno transmigrationis Joachin regis Juda, duodecimo mense, vigesimaquintã mensis, elevavit Evilmerodach rex Babylonis ipso anno regni sui, caput Joachin regis Juda, & eduxit eum de domo carceris. 32 Et locutus est cum eo bona, & posuit thronũ ej{us} sup thronos regũ, qui erãt post se in Babylone. 33 Et mutavit vestimenta carceris ej{us}, & comedebat panẽ corã eo semp cunctis dieb{us} vitæ suæ. 34 Et cibaria ej{us}, cibaria perpetua dabantur ei à rege Babylonis, statuta p singulos dies, usq; ad diẽ mortis suæ, cunctis dieb{us} vitæ ej{us}.	27 Καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐν Δεβλαθὰ, ἐν γῇ (ꝑ) Αἱμάθ. 31 Καὶ ἐγένετο (°) ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει, ἀποικισθέντος τοῦ Ἰωακεὶμ βασιλέως Ἰούδα, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἐν τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἔλαβεν (ω) Οὐλαιμαδάχαρ βασιλεὺς Βαβυλῶνος, ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ᾧ ἐβασίλευσε, τὴν κεφαλὴν Ἰωακεὶμ βασιλέως Ἰούδα, (α) καὶ ἐκούρευσεν αὐτὸν, καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἰκίας ἧς ἐφυλάσσετο. 32 Καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ χρηστὰ, καὶ ἔδωκε τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν (β) βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι. 33 Καὶ ἤλλαξε τὴν στολὴν τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, καὶ ἤσθιεν ἄρτον διαπαντὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας, ἃς ἔζησε. 34 Καὶ ἡ σύνταξις αὐτῷ ἐδίδοτο διαπαντὸς παρὰ τοῦ βασιλέως Βαβυλῶνος (γ) ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν. (δ) MS.A. (ꝑ) Αἱμαάθ. (°) ἐν τριακοστῷ (ω) Οὐλαιμαδάχαρ (α) καὶ ἐξήγαγε αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς (β) βασιλέων (γ) ἐξ ἡμῶν εἰς ἡμέρας (δ) Ἰησοῦς … / Et percussit eos rex Babylonis in Deblatha in terra (ꝑ) Amath. 31 Et factum est in trigesimo & septimo anno transmigrationis Joacim regis Juda, in duodecimo mense, in vigesima quarta mensis, accepit Ulaimadachar rex Babylonis, in anno quo regnavit, caput Joacim regis Juda: (α) & totondit eum, & eduxit eum de domo, in qua custodiebatur. 32 Et locutus est ei bona, & dedit thronum ejus super thronum regum, qui secum in Babylone. 33 Et mutavit stolam carceris ejus: & comedebat panem semper ante faciem ejus cunctis diebus, quibus vixit. 34 Et demensum ejus dabatur perpetuò à rege Babylonis (γ) de die in diem, usque ad diem qua mortuus est.

תרגום יונתן Targum JONATHAN. — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

28 דין עמא דאגלי נבוכדנצר בשנת שבע יהודאי תלתא אלפין ועסרין ותלתא : 29 בשנת תמני עסרי לנבוכדנצר מירושלם נפשתא תמני מאה תלתין ותרתין : 30 בשנת עסרין ותלת לנבוכדנצר אגלי נבוזר אדן רב קטוליא יהודאי נפשתא שבע מאה ארבעין וחמש כל נפשתא ארבעא אלפין ושית מאה : 31 והוה בתלתין ושבע שנין לגלות יהויכין מלך דשבטא דבית יהודה בתרי עסר ירחין בעסרין וחמשא לירחא רבי אויל מרודך מלכא דבבל בשנת מלכותיה ית רישי יהויכין מלך שבטא דבית יהודה ואפיק יתיה מבית אסירי : 32 ומליל עמיה פתגמין תקנין ויהב ית כורסיה מעיל לכורסי מלכיא די עמיה בבבל : 33 ושני ית לבושי אסוריה ואכל לחמא קדמוהי תדירא כל יומי חיוהי : 34 ושריותיה שרות תדירא מתיהבין ליה מן קדם מלכא דבבל פתגם יום ביומיה עד יום מותיה כל יומי חיוהי :

Iste est populus quem transtulit Nabuchodonozor in anno septimo, Judæos ter mille & viginti tres. Anno decimo octavo Nabuchodonozor, transtulit de Jerusalem animas octingentas & triginta duas. Anno vigesimo tertio Nabuchodonozor, transtulit Nabuzardan princeps occidentium Judæorum animas septingentas quadraginta quinque. Omnes animæ, quater mille & sexcentæ. Et factum est tricesimo & septimo anno transmigrationis Joachin regis tribus domus Juda, duodecimo mense, vicesima quinta die mensis, magnificavit Evilmerodach rex Babylonis, in ipso anno regni sui, caput Joachin regis tribus domus Juda, & eduxit eum de domo carceris. Et locutus est cum eo verba recta: & posuit thronũ ej{us} sup thronos Regũ qui erant cum eo in Babylone. Et mutavit vestimenta carceris ejus, & comedebat panem coram eo semper omnib{us} diebus vitæ suæ. Et cibaria ejus continua dabantur ei à facie regis Babylonis statuta per singulos dies, usq; ad diem mortis suæ, omnib{us} dieb{us} quib{us} vixit.

ספר קינות

CAPUT I. א

: vidua velut est facta , populo multa , civitas sola sedis Quomodo / 1 איכה ישבה בדד העיר רבתי עם היתה כאלמנה / Plorando tributum in est facta provinciis in princeps , gentibus in multa / רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למס : 2 בכו / consolator ei non : ej{us} maxillis super ej{us} lachrymæ & , nocte in plorabit / תבכה בלילה ודמעתה על לחיה אין־לה מנחם / fuerunt eam infensi prævaricati ejus socii omnes : ej{us} amatoribus omnib{us} ex / מכל־אהביה כל־רעיה בגדו בה היו / multitudine præ & , afflictione præ Jehudah Transmigravit . inimicos in ei / 3 לה לאיבים : גלתה יהודה מעני ומרב / omnes : requiem invenit nec , gentes inter habitavit ipsa : servitutis / עבדה היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח כל־ / angustias inter eã apprehenderunt ejus persecutores / רדפיה השיגוה בין המצרים :

Versio VULG. LAT.

THRENI, id est, LAMENTATIONES JEREMIÆ PROPHETÆ.

Et factũ est, postquã in captivitatẽ redactũ est Israel, & Jerusalem deserta est, sedit Jeremias propheta flens, & planxit lamentatione hac in Jerusalẽ. & amaro animo suspirans & ejulans dixit:

CAP. I.

1 *Aleph.* QUOMODO sedet sola civitas plena populo: facta est quasi vidua domina Gentium: princeps provinciarum facta est sub tributo. 2 *Beth.* Plorans ploravit in nocte, & lachrymæ ejus in maxillis ejus: non est qui consoletur eam ex omnibus charis ejus: omnes 3 amici ejus spreverunt eam, & facti sunt ei inimici. *Ghimel.* Migravit Judas propter afflictionem, & multitudinem servitutis: habitavit inter gentes, nec invenit requiem: omnes persecutores ejus apprehenderunt eam inter angustias.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

(°) ΘΡΗΝΟΙ ΙΕΡΕΜΙΟΥ. ΚΕΦ. α'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο μετὰ τὸ αἰχμαλωτισθῆναι τὸν Ἰσραὴλ, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐρημωθῆναι, ἐκάθισεν Ἱερεμίας κλαίων, καὶ ἐθρήνησε τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ εἶπεν· Ἀλέφ. Πῶς ἐκάθισε μόνη ἡ πόλις ἡ πεπληθυμμένη λαῶν; ἐγενήθη ὡς χήρα, πεπληθυμμένη ἐν ἔθνεσιν, ἄρχουσα ἐν χώραις 2 ἐγενήθη εἰς φόρον. ΒΗΘ. Κλαίουσα (α) ἔκλαυσεν ἐν νυκτὶ, καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς, καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτὴν, ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν· πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἠθέτησαν ἐν αὐτῇ, ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς. 3 ΓΙΜΕΛ. Μετῳκίσθη (°) Ἰουδαία ἀπὸ ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ ἀπὸ πλήθους δουλείας αὐτῆς· ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν, οὐχ εὗρεν ἀνάπαυσιν. πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν, κατέλαβον αὐτὴν ἀναμέσον τῶν (β) θλιβόντων.

MS.A. (°) ΘΡΗΝΟΙ. (α) ἐδάκρυσεν (°) ἡ Ἰουδαία (β) θλιβόντων αὐτήν.

(α) LAMENTATIONES HIEREMIÆ. CAP. I.

ET factũ est, postquam in captivitatem redactus est Israel, & Hierusalem deserta est, sedit Hieremias flens: & lamentatus est lamentationem hanc super Hierusalem, & dixit, ALEPH. Quomodo sedit sola civitas, quæ repleta fuit populis? facta est quasi vidua, plena in gentibus; princeps in provinciis facta est in tributum. BETH. Plorans ploravit in nocte, & lachrymæ ej{us} in maxillis ej{us}: & non est qui consoletur eam, ex omnibus diligentib{us} eã: omnes amici ej{us} spreverunt eam: facti sunt ei in inimicos. GIMEL. Migravit Judæa propter humiliationem suam, & propter multitudinem servitutis suæ: sedit in gentibus, non invenit requiem: omnes persequentes eam apprehenderunt eam in medio tribulantium.

תרגום יונתן Targum JONATHAN. — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

1 אמר ירמיהו נביא וכהנא רבא איכדין יתגזר על ירושלם ועל עמהא לאתדנא בתירובין ולמספד עליהון איכה היכמה דאתדנו אדם וחוה דאתרכו מגנתא דעדן ...

2 ...

3 ...

Dixit Jeremias Propheta & Sacerdos magnus: ALEPH. Quomodo decretum est super Jerusalem & super populum ejus ut damnaretur exilio, & ut fieret planctus super eis, איכה, i. Quomodo? quemadmodum judicati sunt Adam & Eva qui ejecti sunt de paradiso voluptatis & lamentatus est dominator seculi super eis, איכה i. Quomodo? Respondit mensura judicii, & sic ait: Propter multitudinem peccatorum ejus, & conjurationem, quæ sunt in medio ejus, ideò habitabit sola, sicut vir in cujus carne est plaga lepræ qui solus habitat. Et civitas quæ erat plena turbis & populis multis, evacuata est ab eis, & facta est similis viduæ: & quæ erat magnifica inter populos, & dominabatur provinciis, qui reddebant ei tributa, reversa est ut fit depressa, dèque eis tributum posthac. BETH. Quando misit Moses Propheta nuntios ad explorandam terram, reversi sunt nuntii, & dixerunt nomen pessimum de terra Israel, *atque ipsa nox erat nona dierum Ab*, & quando audierunt populus domus Israel nuntium hoc pessimum quod nuntiatum est eis de terra Israel, levavit populus vocem suam, & flevit in nocte illa. Illicò iratus est furor Domini in eos, & decrevit ut plangerent in nocte illa in generationibus suis propter devastationem domus sanctuarii & quando dictum fuit in prophetia Jeremiæ Sacerdoti magno, quod destruenda esset Jerusalem per manum Nabuchodonosor impii, si non converterentur ad pœnitentiam; confestim perrexit & increpavit populum Israel, & noluerunt suscipere verbum ejus. Tunc venit Nabuchodonosor impius & destruxit Jerusalem, & domum sanctuarii succendit igne in nona die mensis Augusti: & in ipso [*tempore*] flebat cœtus Israel fletu, & lachrymæ ejus decurrebant per maxillas ejus: non erat qui loqueretur consolationes ad cor ejus ex omnib{us} idolis quæ amaverat sequi, et ideò omnes socii ej{us} impiè egerunt in eam, & conversi sunt ut essent ei inimici. GHIMEL. Abierunt viri dom{us} Juda in transmigrationem, pro eo quod affligebant pupillos & viduas: & ob multitudinem servitutis quâ adigebant fratres suos filios Israel qui venditi fuerant eis, & non prædicaverunt libertatẽ servis suis & ancillis suis qui erant de cognatione Israel: et ideò traditi sunt in manũ populorũ, & cœt{us} dom{us} Juda habitavit in medio populorũ, et non invenit requiẽ propter servitutẽ durã cui subjecerunt eam: et omnes qui persequebantur eam apprehenderunt eam cùm se occultaret inter terminos, et ad angustiam adegerũt eã.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܢܐ ܥܡܐ ܕܐܫܒܝ ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܒܫܢܬ ܫܒܥ ܠܡܠܟܘܬܗ.

Hic est populus quem captivum duxit Nebuchadnosar rex Babylonis anno septimo regni sui, Judæorum tria millia viginti tres. 28
Anno decimo octavo regni Nebuchadnosaris regis Babyloniæ, captivas duxit è Jerusalem animas octingentas triginta duas. 29
Anno demum vigesimo tertio Nebuchadnosaris regis Babyloniæ, captivas duxit Nebuzardan princeps satellitum Judæorum animas septingentas quadraginta quinque: omnium animarum *summa*, quater mille sexcentæ. 30
Anno trigesimo septimo à captivitate Jojacini regis Judæ, mense duodecimo, vigesimâ quintâ ejusdem mensis; exaltavit Ulmerodach rex Babylonis anno regni sui *primo*, caput Jojacini regis Judæ. 31
Eductum enim è carcere humanis excepit verbis, & collocavit solium ejus supra solia regum qui secum erant in Babylone: 32
Et mutatis vestibus vinculorum ejus, panem comedebat semper coram eo cunctis diebus vitæ suæ: 33
Et demensum ejus egrediebatur à rege Babylonis singulis semper diebus, ad usque diem obitûs ejus, cunctis diebus vitæ ipsius. 34

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*وضربهم ملك بابل في دبلاثا بأرض حماة [MS. Ox. وهذا الشعب الذي سبي بختنصر ملك بابل في
السنة السابعة من ملكه سبي من اليهود ثلثة الالف وثلثة وعشرين *وفي سنة ثمان عشر من ملك
بختنصر ملك بابل سبي من اورشليم ثمان مائة واثنين وثلثين نفسا *وفي سنة ثلثة وعشرين من
ملك بختنصر ملك بابل سبي نبوزردان صاحب الشرطة سبع مائة وخمسة واربعين نفسا من
اليهود *جميع من سبي اربعة الف وستمائة.] *وكان في السنة السابعة والثلثين لاذ سبي يواقيم ملك
يهودا في الشهر الثاني عشر في الرابع والعشرين من الشهر. اخذ اويلماروداخ ملك بابل في
السنة التي ملك فيها برأس يواقيم ملك يهودا *واخرجه من البيت الذي احبط فيه وتكلم
معه بالخير. واعطي كرسيه فوق كراسي الملوك الذين معه في بابل *وغير حلة حبسه
واكل خبزا كل حين لوجهه. جميع الايام التي عاشها *ورتب له قوت اعطي له كل حين
من عند ملك بابل من ايام الي ايام. الي اليوم الذي مات فيه *

Et percussit eos rex Babelis in Deblatha in terra Hamath. [MS. Ox. *Hic est populus quem depo[r]tavit Bochtonassar rex Babelis: anno septimo regni sui, Judæorum tria millia viginti tres captivos abduxit.* 27 28
Anno decimo octavo regni Bochtonassaris regis Babelis captivas duxit è Jerusalem animas octingentas triginta duas. 29
Anno vicesimo tertio regni Bochtonassaris regis Babelis captivas duxit Nebuzardan dux militiæ Judæorum animas septingentas quadraginta quinque: Omnes animas quas deportavit quatuor mille sexcentæ fuit.] 30
Deinde factum est anno trigesimo septimo, postquam captivus abductus esset Joacim rex Judæ; mense duodecimo, vigesimâ quartâ mensis; ut efferret Evajelmerodach rex Babelis, eodem anno quo inauguratus est regno, caput Joacimi regis Judæ. 31
Educens enim illum è domo in qua asservabatur, allocutus est eum bona verba, posuitque thronum ejus super thronos regum qui secum erant in Babele: 32
Mutavit stolam carceris ejus, comedebatque semper panem coram ipso, cunctis diebus quos vixit: 33
Et dispositum fuit illi demensum quod jugiter dabatur ei à rege Babelis de die in diem, usque ad eum diem quo mortuus est. 34

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

LAMENTATIONES JEREMIÆ Prophetæ.

CAP. I.

Quomodo sedet solitaria civitas illa frequens populo? facta est similis viduæ affluens populis? caput urbium facta est tributaria? 1
Plorat noctu, & lachrymæ ejus diffluunt super genas ejus, nullo eam consolante ex omnibus amatoribus ejus? omnes amici ejus fefellerunt eam, & versi sunt ei in hostes? 2
Migravit Judæa propter subjectionem, propter nimiam servitutem: ipsa inter gentes habitavit, nec invenit sibi quietem? omnes persecutores ejus apprehenderunt eam inter angustias? 3

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وكان من * بدو المراثي * الفصل الاول * الاصحاح الخامس والثلاثون *
بعد ان سبي اسرايل وخربت ايروسليم *جلس ارمياه باكيا وناح هذا النوح على ايروسليم وقال
*كيف جلست المدينة وحدها المملوة الشعوب. صارت مثل ارملة المملوة بالامم. الرئيسة
في الكور صارت للجزية *ادرفت الدموع باكية في الليل. دموعها على خديها. وليس
من يعزيها من جميع محبيها. جميع الذين يحبوها غدروا بها. وصاروا لها اعداء *جلت
اليهودية من ذلها من كثرة عبوديتها. جلست في الامم ولم تجد نياحا. جميع
يطردوها ادركوها وسط كربها *

INITIUM LAMENTATIONUM

CAPUT PRIMUM.

Textus trigesimus quintus.

Factum est autem postquam captivus abductus esset Israel, et Jerusalem destructa; ut sederet Jeremias plorans, et Jerosolymâ hac lamentatione lamentaretur, ac diceret;
Quomodo mansit solitaria urbs illa populis affluens? facta est quasi vidua quæ plena erat gentibus? præcipua inter provincias facta est sub tributum? 1
Effundit lachrymas plorans in nocte, lachrymæ ej[us] super utramque genam ejus, nec est qui consoletur eam ex tot amicis ejus: omnes qui amabant eam, deceperunt eam, & facti sunt ei inimici? 2
Migravit Judæa propter depressionem suam ex nimia servitute sua: sedet inter gentes, nec invenit requiem: omnes qui persequuntur eam, assecuti sunt eam in medio affligentium eam. 3

ejus portæ omnes ,solemnitatem venientibus non à ,lugentes Sijon Viæ
4 דרכי ציון אבלות מבלי באי מועד כל־שעריה
.ei amaritudo ipsa &,afflictæ ej^9 virgines:suspirantes ej^9 sacerdotes,desolatæ
שוממין כהניה נאנחים בתולתיה נוגות והיא מר־לה:
Dominus quia ,fuere securi ejus inimici ,capite in ejus hostes Fuerunt
5 היו צריה לראש איביה שלו כי־יהוה
abierunt ejus parvuli : ejus prævaricationū multitudinē super eā anxiavit
הוגה על־רב־פשעיה עולליה הלכו
:ej^9 decor omnis Sijon filia à est egressus Et .angustiatoris facies ad captivitatē
6 שבי לפני־צר: ויצא מן־בת־ציון כל־הדרה
abierunt & ,pascuum invenerunt non cervi veluti ej^9 principes fuerunt
היו שריה כאילים לא־מצאו מרעה וילכו
dierū Jerusalaim est Recordata .persecutorē ante fortitudine absque
7 בלא־כח לפני רודף: זכרה ירושלם ימי
fuerunt quæ , suorū desiderabiliū omniū ,suarū rebellionum & ,suæ afflictionis
עניה ומרודיה כל מחמדיה אשר היו
: ei auxiliator non &,hostis manu in ej^9 populum cadendo in,quondam dieb^9 à
מימי קדם בנפל עמה ביד־צר ואין עוזר לה
,Jerusalaim peccavit Peccatum.ej^9 sabbatha super riserunt ,hostes eā viderūt
8 ראוה צרים שחקו על־משבתה: חטא חטאה ירושלם
viderūt quia,eā vilifecerunt eā glorificantes omnes :fuit comotionem in propterea
על־כן לנידה היתה כל־מכבדיה הזילוה כי־ראו
ej^9 Immunditia .retrorsum est conversa &,suspiravit ipsa etiam:ej^9 nuditatē
9 ערותה גם־היא נאנחה ותשב אחור: טמאתה
non ,mirabilibus descendit & ,sui novissimi est recordata non ,ej^9 fimbriis in
בשוליה לא זכרה אחריתה ותרד פלאים אין
,inimicus magnificavit quoniā,meā afflictionē Domine vide : ei consolator
מנחם לה ראה יהוה את־עניי כי הגדיל אויב:
vidit quia ; ej^9 desiderabilia omnia super oppressor extendit suā Manum
10 ידו פרש צר על כל־מחמדיה כי־ראתה
intrabunt non ,præcepisti quo ,ejus sanctuarium sunt ingressæ , gentes
גוים באו מקדשה אשר צויתה לא־יבאו
: panem quærentes , suspirantes ejus populus Omnis .tibi Ecclesiam in
11 בקהל לך: כל־עמה נאנחים מבקשים לחם
,Domine vide : animam reducendā ad , cibo in sua desiderabilia dederunt
נתנו מחמודיהם באכל להשיב נפש ראה יהוה
transeuntes omnes ,vos ad Haud .vilis fui quia , aspice &
12 והביטה כי הייתי זוללה: לוא אליכם כל־עברי
est factus qui ,me^9 dolor sicut dolor sit an ,videte &,aspicite ,viam
דרך הביטו וראו אם־יש מכאוב כמכאבי אשר עולל
excelso De .sui nasi iræ die in Dominus affecit mæstitia quoniam :mihi
13 לי אשר הוגה יהוה ביום חרון אפו: ממרום
,meis pedibus rete expandit : ei est dominatus &,mea ossa in ignem misit
שלח־אש בעצמתי וירדנה פרש רשת לרגלי
.mœrentem die tota ,desolatam me dedit : retrorsum me fecit redire
השיבני אחור נתנני שוממה כל־היום דוה:
,sunt perplexæ ejus manu in ,mearum prævaricationum jugum est Ligatum
14 נשקד על פשעי בידו ישתרגו
me dedit : meam vim fecit corruere ; meum collum super ascenderunt
עלו על־צוארי הכשיל כחי נתנני
.surgere potero non ,manus in Dominus
אדני בידי לא־אוכל קום:

Versio VULG. LAT.

4 Daleth. Viæ Sion lugent, eò quòd
non sint qui veniant ad solenni-
tatem : omnes portæ ejus destru-
ctæ: sacerdotes ej^9 gementes: vir-
gines ej^9 squalidæ, & ipsa oppres-
5 sa amaritudine. *He.* Facti sunt
hostes ejus in capite, inimici ej^9
locupletati sunt : quia Domin^9
locut^9 est super eam propter mul-
titudinem iniquitatum ej^9 : par-
vuli ej^9 ducti sunt in captivitatē
6 ante faciem tribulantis. *Vau.* Et
egress^9 est à filia Sion omnis de-
cor ejus : facti sunt principes ej^9
velut arietes non invenientes pa-
scua : & abierunt absque fortitu-
dine ante faciem subsequentis.
7 *Zain.* Recordata est Jerusalem
dierum afflictionis suæ, & præ-
varicationis omnium desiderabi-
lium suorum, quæ habuerat à die-
bus antiquis, cùm caderet popu-
lus ejus in manu hostili, & non
esset auxiliator : viderunt eam
hostes, & deriserunt sabbata ej^9.
8 *Heth.* Peccatum peccavit Jeru-
salem, propterea instabilis facta
est : omnes, qui glorificabant eā,
spreverunt illam, quia viderunt
ignominiam ejus : ipsa autem
gemens conversa est retrorsúm.
9 *Theth.* Sordes ejus in pedib^9 e-
jus, nec recordata est finis sui :
deposita est vehementer, non ha-
bens consolatorem : vide, Domi-
ne, afflictionem meam, quoniam
10 erect^9 est inimic^9. *Jod.* Manum
suam misit hostis ad omnia desi-
derabilia ejus : quia vidit Gen-
tes ingressas Sanctuarium suum,
de quib^9 præceperas ne intrarent
11 in ecclesiam tuam. *Caph.* O-
mnis popul^9 ejus gemens, &
quærens panem : dederunt pre-
tiosa quæque pro cibo ad refo-
cillandā animam : vide, Domine,
& considera, quoniam facta sum
12 vilis. *Lamed.* O vos omnes, qui
transitis per viam, attendite, &
videte si est dolor sicut dolor
meus : quoniam vindemiavit me
ut locut^9 est Domin^9 in die iræ
13 furoris sui. *Mem.* De excelso
misit ignem in ossib^9 meis, et e-
rudivit me : expandit rete pe-
dib^9 meis, convertit me retror-
súm : posuit me desolatam,
totâ die mœrore confectam.
14 *Nun.* Vigilavit jugum iniqui-
tatum mearum : in manu ej^9 convolutæ sunt, et impositæ collo meo : infirmata est virt^9
mea : dedit me Domin^9 in manu, de qua non potero surgere.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

4 ΔΑ'ΛΕΘ. Ὁδοὶ Σιὼν πενθοῦσι παρὰ τὸ
μὴ εἶναι ἐρχομένους ἐν ἑορτῇ· πᾶσαι αἱ πύ-
λαι αὐτῆς ἠφανισμέναι, οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἀ-
ναστενάζουσιν, αἱ παρθένοι αὐτῆς ἀγόμεναι,
καὶ αὐτὴ πικραινομένη ἐν (γ) ἑαυτῇ. Ἤ.
5 Ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφαλὴν,
καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐθηνοῦσαν, ὅτι κύριος ἐ-
ταπείνωσεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀσε-
βειῶν αὐτῆς. τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν
αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος.
6 ΟΥΑ'Υ. Καὶ (δ) ἐξήρθη ἐκ θυγατρὸς Σι-
ὼν πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς. ἐγένοντο οἱ
ἄρχοντες αὐτῆς ὡς κριοὶ (ε) οὐχ εὑρίσκοντες
νομὴν, καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύϊ (ζ) κατὰ
7 πρόσωπον διώκοντος. ΖΑΙ'Ν. Ἐμνήσθη
Ἱερουσαλὴμ ἡμερῶν ταπεινώσεως αὐτῆς, καὶ
ἀπωσμῶν αὐτῆς· πάντα τὰ ἐπιθυμήματα
αὐτῆς ὅσα ἦν ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων, ἐν τῷ πε-
σεῖν τὸν λαὸν αὐτῆς εἰς χεῖρας θλίβοντος,
καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ. ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ
αὐτῆς, ἐγέλασαν ἐπὶ (η) κατοικεσίᾳ αὐτῆς.
8 ἫΘ. Ἁμαρτίαν ἥμαρτεν Ἱερουσαλὴμ, διὰ
τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο. πάντες οἱ δοξά-
ζοντες αὐτὴν, ἐταπείνωσαν αὐτήν· (θ) εἶδον
γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς, καί γε αὐτὴ στε-
9 νάζουσα καὶ ἀπεστράφη (ι) ὀπίσω. ΤΗ'Θ. Ἀ-
καθαρσία αὐτῆς (κ) πρὸ ποδῶν αὐτῆς· οὐκ ἐ-
μνήσθη (λ) ἔσχατα αὐτῆς, καὶ κατεβίβασεν ὑπέρ-
ογκα· οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. ἴδε
κύριε τὴν ταπείνωσίν μου, ὅτι ἐμεγαλύνθη ὁ
10 ἐχθρός. ἸΩ'Δ. Χεῖρα αὐτοῦ ἐξεπέτασεν
θλίβων ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐ-
τῆς· (μ) εἶδε γὰρ ἔθνη εἰσελθόντα εἰς τὸ ἁγία-
σμα αὐτῆς, ἃ ἐνετείλω μὴ (*) εἰσελθεῖν αὐ-
11 τὰ εἰς ἐκκλησίαν σου. ΧΑ'Φ. Πᾶς ὁ λαὸς
αὐτῆς καταστενάζοντες, ζητοῦντες ἄρτον· ἔ-
δωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς ἐν βρώσει, τοῦ
ἐπιστρέψαι ψυχήν. (**) ἴδε κύριε καὶ ἐπίβλε-
12 ψον, ὅτι (ν) ἐγενήθην ἠτιμωμένη. ΛΑ'ΜΕΔ. Οἱ
πρὸς ὑμᾶς, πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδὸν,
ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστιν ἄλγος (ξ) κατὰ τὸ
ἄλγος μου, ὃ ἐγενήθη. φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ
ἐταπείνωσέ με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυ-
13 μοῦ αὐτοῦ. ΜΗ'Μ. Ἐξ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλε
πῦρ, ἐν τοῖς ὀστέοις μου κατήγαγεν αὐτό· διε-
πέτασε δίκτυον τοῖς ποσί μου, ἀπέστρεψέ
με εἰς τὰ ὀπίσω· ἔδωκέ (ο) με ἠφανισμένην,
ὅλην τὴν ἡμέραν (π) ὀδυνωμένην. ΝΟ'ΥΝ.
14 Ἐγρηγορήθη ἐπὶ τὰ ἀσεβήματά μου, ἐν χερ-
σί μου συνεπλάκησαν. ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τράχη-
λόν μου· ἠσθένησεν ἡ ἰσχύς μου· ὅτι ἔδωκε κύ-
ριος ἐν χερσί μου ὀδύνας, οὐ δυνήσομαι στῆναι.

MS. A. (γ) αὐτῇ. (δ) ἐξῆλθεν (ε) μὴ εὑρίσκοντες (ζ) ἐνώπιον διώκοντος. (η) μετοικεσίας (θ) ἰδόντες (ι) εἰς τὰ ὀπίσω. (κ) πρὸς (λ) ἐσχάτων (μ) ἴδον (*) εἰσελθεῖν εἰς ἐκκλησίαν (**) ἴδε καὶ (ν) ἐγενήθην (ξ)* καὶ τὸ (ο) με κύριος ἠφανισμένην, (π) ὀδυνωμένην.

Cum Translatione LATINA.

DALETH. Viæ Sion lugent, eò
quòd non sint qui veniant ad so-
lennitatē : omnes portæ ejus de-
structæ: Sacerdotes ejus gemunt,
virgines ej^9 (b) abductæ: & ipsa
oppressa amaritudine in se. HE.
Facti sunt tribulantes eam in (c)
caput: & inimici ejus locupletati
sunt; quia Domin^9 humiliavit eā
propter multitudinem impietatum
ej^9. Parvuli ej^9 abierunt in capti-
vitatem ante faciem tribulantis.
VAV. Et (d) ablatus est à filia
Sion omnis decor ejus. Facti sunt
principes ej^9 velut arietes non in-
venientes pascuā: & abierunt abs-
que fortitudine ante faciē perse-
quentis. ZAIN. Recordata est
Hierusalem dierum humiliationis
suæ, & rebellionū suorū, omniū
desiderabiliū suorū, quæ fuerunt
à diebus antiquis, cùm caderet
popul^9 ejus in man^9 tribulantis, &
non esset, qui auxiliaretur ei. Vi-
dētes inimici ej^9 riserūt super (e)
habitatione ej^9. HETH. Peccatū
peccavit Hierusalē : propterea in
fluctuationem facta est. Omnes
qui glorificabant eam, humiliave-
runt illā. Viderunt enim ignomi-
niā ej^9: atq; ipsa gemens, & con-
versa est retrorsū. TETH. Im-
munditia ejus ante pedes ejus: non
est recordata novissimorū suorū,
& fecit se descendere immensè:
non est qui consoletur eam. Vide,
Domine, humiliationē meā; quo-
niam magnificatus est inimicus.
JOD. Manū suā extendit tribu-
lans ad omnia desiderabilia ejus:
vidit enim gentes ingressas in
Sanctuariū ejus: quas præceperas
non intrare eas in ecclesiam tuā.
CHAPH. Omnis populus ej^9 ge-
mentes, quærentes panem : dede-
runt desiderabilia ejus in cibum
ad revocandā animā. Vide Do-
mine, et cōsidera, quoniā facta
est vilis. LAMED. Qui ad
vos, omnes qui transitis per viā,
convertite vos, & videte, si est
dolor (h) juxta dolorem meū, qui
fact^9 est. Loquens in me (i) humilia-
vit me Dñs in die iræ furoris sui.
MEM. De excelso suo misit ignē,
in ossa mea deduxit eū: expandit
rete pedib^9 meis: convertit me re-
trorsū : dedit me desolatam, totā
die mœrore confectā. NUN. Vi-
gilavit super impietates meas :
(k) in manibus meis complicatæ
sunt : ascenderunt super collum
meum. Infirmata est virtus mea:
quia dedit Dominus in manibus
meis dolores : non potero stare.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 כל זמן דהוה ירושלם מתבניא סריבו ישראל למסק לירושלם לאתחזאה קדם יי תלת
זמנין בשתא ועל חוביהון דישראל אצטדיאת ירושלם ואתעבידו שבילי ציון אבלין
מדלית עאל בה בזמן מועדיא כל תרעהא צדין וכהנהא אנחין על די בטילו קורבניא
בתולתהא ספדן על די פסקו למפק בחמשא עשר יומין באב וביומא דכפוריא די הוא
5 בעסרא יומין בתשרי לחנגא בחנגין אף איהי מריר לבא לחדא : הוו מעיקהא מתמנן
עלהא לרישין ובעלי דבבהא הוו יתבין בשלוה ארום יי תבר יתה על סגיאת מרודהא
6 רביהא אזלו בשביתא קדם מעיקהא : ונפק מן כנשתא דציון כל זיוהא הוו רברבנהא
מסתחרן על מיכלא היכמא דמסחרן איליא במדברא ולא אשכחו אתר כשר
למרעהון ואזלו בתשות כוחא ולא הוה להון חילא למערוק לאשתזבא קדם רדף :
7 הוות דכירא ירושלם יומין קדמאין די הוות מדורה בכרכיא ובפציחין תקיפין ומרדה
ושלטה בכל עלמא וכל רגוגהא דהוו לה מן יומין קדמאין ועל חובא נפל עמה בידוי
דנבוכדנצר רשיעא ואעיק להון ולית דסיע לה חזוהא מעיקיא דאזלא בשביתא חיכו
8 על טובהא די פסק מבינהא : חובא רבא חבת ירושלם בגין כן בטלטול הות כל
עממיא דהוו מיקרין לה מלקדמין נהגו בה זילותא ארום חזו בדקהא ברם היא
9 מתאנחא ותיעת לאחורא : סואבות דם ריחוקהא בשפולהא לא אדכיאת מנה ולא
תהת על חובהא ולא דכירת מה דעתיד למיתי עלהא בסוף יומיא ונחתת ונפלת
והות פרישן ולית דמלל תנחומין לה חזי יי ותהי מסתכל ארום אתרברב עלי בעל
10 דבבא : ידיה אושיט נבוכדנצר רשיעא ושלף סיפא וקטע כל רגוגה אף כנשתא
דישראל שריאת ליללא ארום חזת עממין נוכראין עלו לבית מוקדשה די פקדת על
11 ידוי דמשה נביאה על עמון ומואב דלא ידכון למעל בקהלא דילך : כל עמהא
דירושלם אניחן מכפנא ותבעין לחמא למיכל יהבו רגוגיהון בסעיד לחמא לקימא נפש
12 חזי יי ותהי מסתכל ארום הויתי נרגרניתא : אשבעית לכון כל דעברין באורחא זורו
הכא אסתכלו וחזו אין אית כיבא ככיבי דאסתקף לי דתבר יי יתי ביום תקוף רוגזיה :
13 מן שמיא שלח אשתא בכרכי תקיפין וכבש יתהון פרש מצדתא לרגלי ארתיעני קדל
14 בעלי דבבי יהבני למהוי צדיא כל יומא מרחקא וחלישא : אתיקר ניר מרודי
בידיה אשתבשו כשבשין דגופנא סלקו על צורי אתקל חילי מסר יי יתי בידי מן דלית
יכיל אנא למקם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

DALETH. Omni tempore quo erat Jerusalem ædificata, noluerunt filii Is-
rael ascendere in Jerusalem ut apparerent coram Dño trib^9 vicib^9 in anno :
& propter peccata Israel deserta est Jerusalem, & factæ sunt viæ Sion lugen-
tes, eò quòd non sit qui veniat in eam tempore festivitatum: omnes portæ ej^9
destructæ, & Sacerdotes ej^9 gementes, pro eo quòd cessaverunt oblationes :
virgines ej^9 plangentes, eò quòd desierunt egredi in quinta decima die men-
sis Augusti, & in die propitiationis, quæ erat in decima die mensis Septem-
bris ad ducendos choros : ipsa quoque est amara corde valdè. HE. Fuerunt
hostes ej^9 constituti sup eam in principes, & inimici ej^9 habitaverūt in tran-
quillitate: quia Dñs confregit eam propter multitudinē transgressionū ej^9 :
parvuli ej^9 iverunt in captivitatē corā tribulante. VAU. Et egressus est à
cœtu Sion omnis splendor ej^9 : fuerunt principes ej^9 discurrentes ad quæ-
rendum cibū, sicut discurrunt cervi in deserto, & non invenerunt locū aptū
pascuis suis : & abierunt in infirmitate fortitudinis, & non fuit eis virt^9 ad
fugiendū ut liberarentur à persequente. ZAIN. Recordata est Jerusalē die-
rum antiquorū cùm habitatio ej^9 esset in arcib^9 et in villis fortissimis et præ-
varicaretur et dominaretur in oñi seculo, & omniū desiderabiliū suorū quæ
fuerūt ei à dieb^9 antiquis: & propter peccata sua cecidit popul^9 ej^9 in manū
Nabuchodonosor impii, qui tribulavit eos ; & non fuit qui adjuvaret eā. Vi-
derunt eam hostes cùm iret in captivitatē, & irriserūt sup bona ej^9 quæ ces-
saverūt de medio ej^9. CHETH. Peccatū grande peccavit Jerusalē: propterea
vaga facta est inter omnes populos; qui glorificabant eam ab initio, usi sunt
contemptu contra illā, quia viderunt scissuras ejus : ipsa autē gemens &
conversa est retrorsū. TETH. Immunditia sanguinis menstrui ejus in oris
vestimenti ejus : non est mundata ab ea, neq; obstupuit propter peccata sua,
neque recordata est quod eventurū esset sup ipsam in fine dierū. Et descen-
dit, & cecidit mirabiliter ; & non est qui loquatur ei consolationes. Vide
Dñe & contemplare, quia prævaluit sup me inimicus. JOD. Manū suā ex-
tendit Nabuchodonosor impius, et evaginavit gladiū, et succidit omnia de-
siderabilia ejus: cœtus quoq; Israel cœpit ululare, quia vidit populos extra-
neos ingredientes in domū sanctuarii ipsius, de quibus præcepisti p manum
Mosis prophetæ sup Ammon et Moab, quòd non essent digni ingredi in Ec-
clesiā tuam. CAPH. Omnis popul^9 Jerusalē gemunt propter famem, et quæ-
runt panē ad comedendū : dederunt desiderabilia sua pro alimento panis ad
sustentandū animam. Vide Domine et considera quia facta sum voratrix.
LAMED. Adjuro vos omnes transeuntes p viam, declinate huc, aspicite et
videte si est dolor sicut dolor meus, quoniā occasionē quæsivit contra me, ut
confringeret me Dñs in die iræ furoris sui. MEM. De cœlis misit ignē in ci-
vitates meas, et subjugavit eas; expandit rete pedib^9 meis : vertere fecit me
dorsum coram inimicis meis: posuit me ut sim desolata tota die abjecta et in-
firma. NUN. Aggravatū est jugū prævaricationū mearū in manu ejus ; con-
volutæ sunt quasi propagines vitis: ascenderunt super collum meum ; corruit
virtus mea : tradidit me Dominus in manum de qua non potero surgere.

Cap. I.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܕ ܐܘܪ̈ܚܬܗ ܕܨܗܝܘܢ ܐܒ̈ܝܠܢ ܡܢ ܕܠܐ ܕܐܬܝܢ ܠܥܐܕܐ. ܟܠܗܘܢ ܬܪ̈ܥܝܗ
ܚܪ̈ܝܒܝܢ. ܘܟܗ̈ܢܝܗ ܡܬܬܢܚܝܢ. ܒܬܘ̈ܠܬܗ ܡܬܕܒ̈ܪܢ. ܘܗܝ ܡܪܝܪ ܠܗ̇. *ܗ*
ܗܘܘ ܐܠܘܨ̈ܝܗ ܠܪܫܐ. ܘܒܥܠܕ̈ܒܒܝܗ ܫܠܝܘ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܟܟܗ̇ ܥܠ
ܣܘܓܐ ܕܥܘ̈ܠܝܗ̇. ܥܘ̈ܠܠܝܗ̇ ܐܙܠܘ ܒܫܒܝܐ ܩܕܡ ܥܠܘܒܐ. *ܘ* ܘܢܦܩ ܡܢ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ
ܟܠܗ ܗܕܪܗ̇. ܗܘܘ ܪ̈ܘܪܒܢܝܗ̇ ܐܝܟ ܐ̈ܝܠܐ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܪܥܝܐ. ܘܐܙܠܘ ܕܠܐ ܚܝܠܐ ܩܕܡ
ܪܕܘܦܐ. *ܙ* ܐܬܕܟܪܬ ܐܘܪܫܠܡ ܝܘ̈ܡܬ ܫܘܥܒܕܗ̇ ܘܡܪ̈ܘܕܝܗ̇. ܘܟܠܗܘܢ ܪ̈ܓܝܓܬܗ̇
ܕܗܘܘ ܡܢ ܝܘ̈ܡܬܐ ܩܕ̈ܡܝܐ. ܟܕ ܢܦܠ ܥܡܗ̇ ܒܐܝܕܐ ܕܥܠܘܒܐ. ܘܠܝܬ ܕܡܥܕܪ ܠܗ̇.
ܚܙܘܗ̇ ܥܠܘ̈ܒܝܗ̇. ܘܓܚܟܘ ܥܠ ܬܒܪܗ̇. *ܚ* ܚܛܗܐ ܚܛܬ ܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܗܘܬ ܠܢܕܕܐ. ܟܠܗܘܢ ܡܝܩܪ̈ܢܝܗ̇ ܐܫܝܛܘܗ̇. ܡܛܠ ܕܚܙܘ ܨܥܪܗ̇. ܐܦ ܗܝ ܐܬܬܢܚܬ. ܘܗܦܟܬ
ܠܒܣܬܪܗ̇. *ܛ* ܛܢܦܘܬܗ̇ ܒܫܘ̈ܦܠܝܗ̇. ܘܠܐ ܐܬܕܟܪܬ ܚܪܬܗ̇. ܘܢܚܬܬ ܫܘܒܚܗ̇.
ܘܠܝܬ ܠܗ̇ ܡܒܝܐܢܐ. ܚܙܝ ܡܪܝܐ ܫܘܥܒܕܝ ܕܐܬܪܘܪܒ ܒܥܠܕܒܒܐ. *ܝ* ܐܝܕܗ ܦܫܛ
ܥܠܘܒܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܪ̈ܓܝܓܬܗ̇. ܘܚܙܬ ܥܡ̈ܡܐ ܕܥܠܘ ܠܡܩܕܫܗ̇. ܗܢܘܢ ܕܦܩܕܬ
ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܟܢܘܫܬܟ. *ܟ* ܟܠܗ ܥܡܗ̇ ܡܬܬܢܚ
ܘܒܥܝܢ ܠܚܡܐ. ܝܗܒܘ ܪ̈ܓܝܓܬܗܘܢ ܒܡܐܟܘܠܬܐ. ܠܡܦܢܝܘ ܢܦܫܐ. ܚܙܝ ܡܪܝܐ
ܘܣܟ ܕܗܘܝܬ ܨܥܝܪܬܐ. *ܠ* ܠܐ ܠܟܘܢ ܟܠܟܘܢ ܥܒܪ̈ܝ ܐܘܪܚܐ. ܐܬܦܢܘ ܘܚܙܘ
ܐܢ ܐܝܬ ܟܐܒܐ ܐܝܟ ܟܐܒܝ ܕܗܘܐ ܠܝ. ܘܡܟܟܢܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܐ ܕܚܡܬ ܪܘܓܙܗ.
ܡ ܡܢ ܡܪܘܡܐ ܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܓܪ̈ܡܝ ܘܐܪܕܝܗ̇. ܦܪܣ ܡܨܕܬܐ ܠܪ̈ܓܠܝ
ܘܗܦܟܢܝ ܠܒܣܬܪܐ. ܝܗܒܢܝ ܠܚܪܒܐ. ܘܟܠܗ ܝܘܡܐ ܕܘܝܐ. *ܢ* ܐܬܬܥܝܪ
ܥܠ ܚܛ̈ܗܝ. ܘܒܐܝ̈ܕܘܗܝ ܐܬܬܩܢܘ ܢܝܪ̈ܘܗܝ ܥܠ ܨܘܪܝ. ܘܐܬܡܚܠ ܚܝܠܝ. ܘܐܫܠܡܢܝ
ܡܪܝܐ ܒܐܝܕܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܢܐ ܠܡܩܡ.

Viæ Sionis in luctu *versantur* ob defectum 4
venientium ad solennitatem? omnes portæ
ejus sunt desolatæ, sacerdotes ejus gementes,
virgines ejus humiliatæ, & ipsa amaritudine
confecta? Oppressores ejus effecti sunt 5
superiores, & inimici ejus tranquillè agunt?
Quia Dominus depressit eam propter mul-
titudinem peccatorum ejus, ideò nati ejus
abierunt in captivitatem coram oppressore:
Et excessit è filia Sionis totus decor ejus: fa- 6
cti sunt magnates ejus similes cervis, & non
invenientes pascuum, abierunt languidi co-
ram abigente. Recordata est Jerusalem die- 7
rum depressionis & punitionis suæ, & omni-
um deliciarum suarum quæ erant à priscis di-
ebus; ubi cecidit populus ejus manu hostili
nemine auxiliante; viderunt eam oppresso-
res ejus, & de ipsius contritione riserunt.
Flagitium perpetravit Jerusalem, ideò facta 8
est horrori: omnes qui honorabant eam, vi-
tuperaverunt eam, quia viderunt turpitudi-
nem ejus: etiam ipsa gemuit, & retrocessit.
Sordes ejus in fimbriis ejus, ac non est recor- 9
data finis sui: dejecta est gloria ejus, & non
est illi consolator. Vide Domine depressioné
meam, quòd elatus sit hostis. Manus suas ex- 10
tendit oppressor ad optatissima quæq; ipsius:
& vidi gentes ingressas in sanctuariū tuum,
quas præceperas ne ingrederentur in congre-
gationem tuam. Totus populus anhelant, & 11
panem quærunt, ederunt charissimam quam-
que rem pro cibo, ad recuperandam animam.
Respice Domine & intuere, ut sum fœdata.
Nihilne ad vos omnes viatores? animad- 12
vertite, & videte num sit dolor similis dolo-
ri meo quo me Dominus affecit, depressit-
que me Dominus in die æstûs iræ suæ. Ab 13
alto misit ignem in ossa mea, dejecitque me:
pandit rete pedibus meis, meque supinam e-
vertit: tradidit me gladio, totâque die mœ-
rore conficior. Experrecta sunt contra me 14
peccata mea, & manibus ejus aptata sunt ju-
ga ejus collo meo, & elanguit virtus mea,
traditque me Dominus in manum ejus cu-
jus viribus impar sum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* طرقات صهيون تنوح من اجل انه لم يكن ءاتون في العيد • جميع ابوابها تلفت •
كهنتها ينهدون • عذاراها مسلوبون • وهي مغمومة في ذاتها * صاروا محزنوها راسا • واعداؤها
مخصبون • لان الرب اذلها لكثرة نفاقها • اطفالها ذهبوا في السبي لوجه المحزن * وخرج من
الابنة صهيون كل حسن جمالها • صارت رؤساؤها مثل كباش لم تجد مرعى • وذهبوا بغير
قوة امام الطارد * ذكرت اورسليم ايام مذلتها • وبعدت عنها جميع شهواتها التي كانت
منذ الايام الاولى • عند ما سقط شعبها في ايدي المحزن ولم يكن لها معين • نظروا
اعداؤها وضحكوا بسبتها * اخطات اورسليم خطية • لاجل هذا صارت للزلل • جميع
ممجديها اذلوها • لانهم نظروا فضيحتها • وهي متنهدة ورجعت الى خلف * نجاستها من
قدميها • لم تذكر اواخرها • حطها التشامخ وليس لها من يعزيها • انظر يا رب مذلتي
عدوي عظم * المحزن بسط يده على جميع شهواتها • لاني نظرت الامم الداخلة الى مقدسها
التي امرت ان لا يدخلوا الى كنيستك * كل شعبها ينهدون يطلبون خبزا • دفعوا شهواتها
في طعام لترد النفس • انظر واطلع لاني صرت مهانة * يا جميع ماري الطريق
ارجعوا وانظروا هل وجع هو مثل وجعي الذي صار لي • تكلم الرب في واذلني في يوم
رجز غضبه * من علوه ارسل نارا • انزلها في عظامي • بسط شبكة لقدمي • وردني
خلف • اسلمني الرب هالكة • كل النهار باكية * سهر على فواحشي • كتفوا
يدي • صعدوا على عنقي • ضعفت قوتي • لان الرب اعطى في يدي اوجاعا لا
استطيع ان اقوم •

Viæ Sionis lamentantur, quia nulli sunt 4
qui veniant in festo: omnes portæ ejus
consumptæ sunt, sacerdotes ejus gemunt,
virgines ejus abductæ; ipsa verò amari-
tudine oppressa in semetipsa. Affligentes 5
eam facti sunt caput, & hostes ejus locu-
pletes; quia Dominus depressit illam pro-
pter multitudinem impietatis ejus: pueruli
ejus abierunt in captivitatem ante faciem
affligentis. Et abscessit à filia Sione tota 6
venustas decoris ejus: facti sunt prin-
cipes ejus velut arietes non invenientes
pascua, & abierunt sine viribus coram
abigente. Recordata est Jerusalem dierū 7
depressionis suæ; & recesserunt ab ea
omnes voluptates ejus quæ erant à pri-
scis diebus, ubi cecidisset populus ejus in
manus affligentis, nemine ei auxilium
ferente: viderunt hostes ejus, & derise-
runt sabbathum ejus. Peccavit Jerusalem 8
peccatum, iccirco lapsationi exposita est;
omnes qui glorificabant eam, depriment
eam, quia viderunt ignominiam ejus;
ipsa quoque suspirans versa est supina.
Immunditia ejus ex pedibus ejus est, non 9
est recordata postremorum suorum: deje-
cit eam arrogantia, & non habet qui
consoletur eam. Vide O Domine dejecti-
onem meam, quoniam inimicus meus
magnificatus est. Affligens extendit ma- 10
num suam ad optatissima quæque ipsius;
quia vidi gentes ingredientes in sanctu-
arium ejus, quas præceperas ne ingre-
derentur in Ecclesiam tuam. Totus popu- 11
lus ejus suspirantes quærunt panem, de-
derunt optatissima quæque ipsius pro cibo
ad restituendum animam. Vide & aspice
quòd facta sim vilis. O quotquot viam 12
transitis ad nos, convertimini & videte
num dolor ullus sit similis dolori meo qui
factus est mihi. Locutus est de me Do-
minus, & humiliavit me in die furoris
iræ suæ. Ab excelso suo misit ignem, im- 13
misit eum in ossa mea: tetendit rete pedi-
bus meis, evertitque me supinam: dedit
me Dominus perditam, totâ die lugentem.
Vigilavit super turpitudines meas, re- 14
vinxerunt manus meas, ascenderunt su-
per collum meum, infirmatæ sunt vires
meæ; quia Dominus posuit in manibus
meis dolores, nequeo resistere.

[Hebr.]

15 סִלָּה כָל־אַבִּירַי אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לִבְתוּלַת בַּת־יְהוּדָה׃
16 עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם כִּי־רָחַק מִמֶּנִּי מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ בָנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃
17 פֵּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו צָרָיו הָיְתָה יְרוּשָׁלִַם לְנִדָּה בֵּינֵיהֶם׃
18 צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִיהוּ מָרִיתִי שִׁמְעוּ־נָא כָל־עַמִּים וּרְאוּ מַכְאֹבִי בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי הָלְכוּ בַשֶּׁבִי׃
19 קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וּזְקֵנַי בָּעִיר גָּוָעוּ כִּי־בִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ וְיָשִׁיבוּ אֶת־נַפְשָׁם׃
20 רְאֵה יְהוָה כִּי־צַר־לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ לִבִּי בְּקִרְבִּי כִּי מָרוֹ מָרִיתִי מִחוּץ שִׁכְּלָה־חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת׃
21 שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה אָנִי אֵין מְנַחֵם לִי כָּל־אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ כִּי אַתָּה עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם־קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמוֹנִי׃
22 תָּבֹא כָל־רָעָתָם לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל־פְּשָׁעָי כִּי־רַבּוֹת אַנְחֹתַי וְלִבִּי דַוָּי׃

C A P. II.

1 אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ אֲדֹנָי אֶת־בַּת־צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־זָכַר הֲדֹם־רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃
2 בִּלַּע אֲדֹנָי לֹא חָמַל אֵת כָּל־נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ מִבְצְרֵי בַת־יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ׃
3 גָּדַע בָּחֳרִי־אַף כֹּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה סָבִיב׃

retrorsùm dexterâ suâ à facie inimici: & succendit in Jacob quasi ignē flammæ devorantis in gyro.

Versio VULG. LAT.

15 *Samech.* Abstulit omnes magnificos meos Dñs de medio mei: vocavit adversùm me temp^9, ut contereret electos meos, torcular calcavit Dominus virgini filiæ Juda.
16 *Ain.* Idcircò ego plorans, & oculus meus deducens aquas: quia longè factus est à me consolator, convertens animā meā: facti sunt filii mei pditi, quoniam invaluit
17 inimic^9. *Phe.* Expandit Sion man^9 suas, nō est qui cōsoletur eā: mandavit Dñs adversùm Jacob in circuitu ej^9 hostes ej^9: facta est Jerusalē quasi polluta menstruis inter
18 eos. *Sade.* Just^9 est Dñs, quia os ej^9 ad iracundiam provocavi: audite, obsecro, universi populi, & videte dolorē meum: virgines meæ, & juvenes mei abierūt in captivita-
19 tem. *Coph.* Vocavi amicos meos, & ipsi deceperunt me: sacerdotes mei, & senes mei in urbe consumpti sunt: quia quæsierūt cibū sibi
20 ut refocillarēt animā suā. *Res.* Vide, Dñe, quoniā tribulor, conturbat^9 est venter meus: subversū est cor meū in memetipsa, quoniā amaritudine plena sum: foris interficit gladi^9, & domi mors simi-
21 lis est. *Sin.* Audierunt quia ingemisco ego, & non est qui consoletur me: omnes inimici mei audierūt malū meū, lætati sunt, quoniam tu fecisti: adduxisti diē consolationis, & fient similes mei.
22 *Thau.* Ingrediatur omne malum eorū corā te: & vindemia eos, sicut vindemiâsti me propter omnes iniquitates meas: multi enim gemitus mei, & cor meum mœrens.

CAP. II.

1 *Aleph.* Quomodò obtexit caligine in furore suo Domin^9 filiā Sion: projecit de cœlo in terram inclytā Israel, et non est recordat^9 scabelli pedū suorū in die furoris
2 sui. *Beth.* Præcipitavit Dñs, nec pepercit, omnia speciosa Jacob: destruxit in furore suo munitiones virginis Juda, & dejecit in terrā: polluit regnū, & principes
3 ej^9. *Ghimel.* Confregit in ira furoris sui omne cornu Israel: avertit retrorsùm dexterâ suâ à facie inimici: & succendit in Jacob quasi ignē flammæ devorantis in gyro.

Vers. GRÆ. LXX. Interp.

15 ΣΑ'ΜΕΧ. Ἐξῆρε πάντας τοὺς ἰσχυρούς μου ὁ κύριος ἐκ μέσου μου, ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρῖψαι ἐκλεκτούς μου· ληνὸν ἐ-
16 πάτησε κύριος παρθένῳ θυγατρὶ Ἰούδα. Ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω. ἈΙ'Ν. Ὁ ὀφθαλμός μου κατήγαγεν ὕδωρ, ὅτι ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με, ὁ ἐπιστρέφων ψυχήν μου· ἐγένοντο οἱ υἱοί μου ἠφανισμένοι, ὅτι ἐ-
17 κραταιώθη ὁ ἐχθρός. ΦΗ'. Διεπέτασε Σιὼν (ρ) χεῖρας αὐτῆς, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτήν. ἐνετείλατο κύριος τῷ Ἰακώβ, (σ) κύκλῳ αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν· ἐγενήθη Ἱερουσαλὴμ εἰς ἀποκαθημένην ἀναμέσον
18 αὐτῶν. ΤΣΑΔΗ'. Δίκαιός ἐστι κύριος, ὅτι (τ) στόμα αὐτοῦ παρεπίκρανα. ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοί, καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου. παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰ-
19 χμαλωσίᾳ. ΚΩ'Φ. Ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου, αὐτοὶ δὲ παρελογίσαντό με. οἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου ἐν τῇ πόλει ἐξέλιπον, ὅτι ἐζήτησαν βρῶσιν αὐτοῖς ἵνα ἐπιστρέψωσι
20 ψυχὰς αὐτῶν, καὶ οὐχ εὗρον. ΡΗ'ΧΣ. Ἴδε κύριε, ὅτι θλίβομαι, (υ) ἡ κοιλία μου ἐταράχθη, καὶ ἡ καρδία μου ἐστράφη ἐν ἐμοί, ὅτι παραπικραίνουσα παρεπίκρανα, ἔξωθεν ἠτέκνωσέ με μάχαιρα, ὥσπερ θάνατος ἐν
21 οἴκῳ. ΧΣΕ'Ν. Ἀκούσατε δή, ὅτι στενάζω ἐγώ, οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με. πάντες οἱ ἐχθροί μου ἤκουσαν τὰ κακά μου, καὶ ἐχάρησαν, ὅτι σὺ ἐποίησας· ἐπήγαγες ἡμέραν, ἐκάλεσας καιρόν, (φ) ἐγένοντο ὅμοιοι ἐμοί.
22 ΘΑΥ'. Εἰσέλθοι πᾶσα ἡ κακία αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν σου, καὶ (χ) ἐπιφύλλισον αὐτοῖς, ὃν τρόπον ἐποίησαν ἐπιφυλλίδα περὶ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων μου, ὅτι πολλοὶ οἱ στεναγμοί μου, καὶ ἡ καρδία μου λυπεῖται.

ΚΕΦ. β'.

1 ἌΛΕΦ. Πῶς ἐγνόφωσεν ἐν ὀργῇ (α) αὐτοῦ κύριος τὴν θυγατέρα Σιών; κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξασμα Ἰσραήλ, καὶ οὐκ
2 ἐμνήσθη ὑποποδίου ποδῶν (β) αὐτοῦ. ΒΗ'Θ. Ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ κατεπόντισε κύριος, οὐ φεισάμενος· πάντα τὰ ὡραῖα Ἰακὼβ καθεῖλεν ἐν θυμῷ αὐτοῦ, τὰ ὀχυρώματα τῆς θυγατρὸς Ἰούδα ἐκόλλησεν εἰς τὴν γῆν, ἐβεβήλωσεν (γ) βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἄρ-
3 χοντας αὐτῆς. ΓΙ'ΜΕΛ. Συνέκλασεν ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ πᾶν κέρας Ἰσραήλ, ἀπέστρεψεν (δ) ὀπίσω δεξιὰν αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ, καὶ (ε) ἀνῆψεν ἐν Ἰακὼβ ὡς πῦρ φλόγα, καὶ κατέφαγε πάντα τὰ κύκλῳ.

MS.A. (ρ) τὰς χεῖρας (σ) κύκλῳ οἱ (τ) τὸ στόμα (υ) καὶ ἡ κοιλία (φ) καὶ ἐγένετο οἴμμοι οἴμμοι. (χ) ἐπιφύλλισον
MS.A. Κεφ. β'. (α) αὐτοῦ τὴν (β) αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ. ΒΗ'Θ. Κατεπόντισεν (γ) εἰς τὴν γῆν βασιλέα αὐτῆς, καὶ ἄρχοντα (δ) εἰς τὰ ὀπίσω (ε) ἀνῆψεν Ἰακώβ

cum Transl. LAT.

... meis. Multi enim gemitus mei: & cor meum ...

... in Jacob quasi ignem, (e) flammam: & devorantē omnia quæ in gyro.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 כְּנַשׁ כָּל תַּקִּיפַי יְיָ בֵּינֵי אַרְעוּמַן עֲלַי לְתַבָּרָא חֵיל עוּלֵמַי וְעָלוּ עַמְמַיָּא עַל גְּזֵירַת מֵימְרָא דַייָ וְסָאִיבוּ בְתוּלָתָא דְבֵית יְהוּדָה ...

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

SAMECH. Collegit omnes fortes meos Dñs in medio mei: vocavit adversum me temp^9 ut contereret fortitudinē juvenū meorū, & ingressi sunt populi per decretum verbi Dñi, & polluerunt virgines dom^9 Juda, donec sanguis virginitatis earū effunderetur sicut vinū de torculari, in tempore quo homo calcat uvas, & vinum de uvis defluit. AIN. Sup parvulos qui ... sunt, & sup mulieres prægnantes quarū venter scissus est, dixit cœt^9 Israel, ego ploro, & duo oculi mei defluunt lachrymis sicut fons aquarum: quia longè fact^9 est à me consolator qui sustentaret me, & loqueretur consolationes animæ meæ: facti sunt filii mei desolati, quia prævaluit sup eos inimicus. PE. Expandit Sion man^9 suas præ angustia, sicut expandit mulier quæ sedet ad pariendū: clamavit, & non est qui loquatur consolationes ad cor ej^9: præcepit Dñs domui Jaacob præcepta & Legē ut custodirent: ipsi autem transgressi sunt decretū verbi ejus; ideò circuierunt domū Jaacob per circuitum inimici ejus: facta est Jerusalē similis mulieri menstruatæ in medio eorum. SADE. Dixerat Dñs in verbo suo populo domus Israel, quod non transirēt qui occidunt gladio, per terrā eorum: perrexit Josias rex ... gladio contra Pharaonē claudum in campo Magedo, quod non præceptum fuerat ei, nec quæsiverat oraculū à facie Dñi: ideò miserunt sagittarii sagittas in regē Josiam, & mortuus est ibi: antequàm egrederetur anima ejus mussitabat labiis suis, & sic dicebat: Justus est Dñs, quia transgressus sum verbum ejus. Audite obsecro omnes populi hanc lamentationem quâ lamentatus est Jeremias sup Josiam, & videte dolorē meum, qui accidit mihi post mortem ejus: virgines & pueri mei abierunt in captivitatē. COPH. Dixit Jerusalē quando tradita est in manus Nabuchodonosor: Vocavi amicos meos *inter populos* cum quibus inieram pactum ut adjuvarent me, ipsi autem dolosè egerunt contra me, & conversi sunt ut nocerent mihi illi Romani qui venerunt cum Tito & Vespasiano, & extruxerunt machinas contra Jerusalē: & Sacerdotes mei & senes mei in medio civitatis expirarunt quia quæsierunt alimenta panis sibi ut comederent & sustentarent animas suas. RES. Vide Dñe quia angustia est mihi, ideò viscera mea conturbata sunt, subversum est cor meū in medio mei: quia transgrediendo transgressa sum decretum verbi Dñi: & propterea foris consumit gladi^9, & intus occidit fames, sicut angel^9 disperdēs qui constitut^9 est sup mortē. SIN. Audierūt nationes quia gemebā ego, & non est qui cōsoletur me: omnes inimici mei audierūt malū q pervenit ad me: lætati sunt quoniā tu Dñe fecisti, adduxisti sup me diē ultionis: cōvocâsti sup me cōvocationē in desolationem meā: sic cōvocabis sup eos, & erūt desolati sicut ego. THAU. Ingrediatur in die judicii magni omne malū eorū quo malignati sunt mihi corā te, & quære occasiones in eos, sicut quæsiisti occasiones cōtra me propter multitudinē prævaricationū mearū: quia multi sunt gemit^9 mei, & cor meū infirmum.

C A P. II. ALEPH.

Quomodo detestat^9 est Dñs in ira furoris sui cœtū Sion! projecit de cœlo in terrā pulchritudinē Israel, & non est recordat^9 dom^9 sanctuarii, quæ erat scabellum pedum ejus; nec pepercit ei in die iræ furoris sui. BETH. Consumpsit Dñs, & non pepercit; omne ornamentū domus Jacob ... destruxit in furore suo, arces cœt^9 dom^9 Juda pertingere fecit ad terrā, & prophanavit regnū ej^9 & principes ejus. GIMEL. Succidit in furore iræ ... omnem gloriā Israel: convertit retrorsum manū dexterā suam, & non ... auxiliatus populo suo à facie inimici: & succendit in domo Jaacob sicut ignis flammæ, quæ consumit per circuitum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Subjugavit omnes robustos meos. Dominus 15
intra me, convocavit contra me conventum
ad perdendum juvenes meos, ut torcular cal-
cavit Dominus virginem filiam Judæ. Horum 16
causâ lugeo, & oculi mei profundunt aquas,
quòd procul abfit à me consolator qui ani-
mam mihi restituat: facti sunt filii mei fru-
ctus immaturi, quia prævaluit hostis. Exten- 17
dit Sion manus suas, nec adest ei consolator:
præcepit Dominus contra Jacobum, & cir-
cundederunt eum oppressores ejus: facta est
Jerusalem horrori inter eos. Justus est Domi- 18
nus; ipsum enim exasperavi. Audite omnes
populi, & videte dolorem meum: virgines
meæ & adolescentes mei abierunt in captivi-
tatem. Invocavi amicos meos, & ipsi fefel- 19
lerunt me: sacerdotes mei, & seniores mei
extincti sunt in medio mei: quæsierunt enim
sibi cibum ut seipsos reficerent, & non inve-
nerunt. Aspice Domine afflictam me esse, & 20
viscera mea conturbata, subversum intra me
cor meum; quia graviter exasperavi: foris
extinxit gladius, & eos qui domi erant, pestis.
Audi quomodo gemam, nec adsit mihi conso- 21
lator: omnes inimici mei audito malo meo,
gavisi sunt te id fecisse mihi, adduc diē quem
promulgâsti, fiantque mihi similes. Ingredi- 22
atur omnis eorū malitia in conspectum tuum:
exagita eos, quemadmodum exagitâsti me
propter omnia peccata mea: multi enim sunt
gemitus mei, & cor meum anxium.

CAP. II.

Quomodo obscuravit Dominus in ira sua 1
filiam Sionis? de cœlo in terram dejecit glo-
riam Israelis? & non est recordatus scabelli
pedum suorum in die æstûs iræ suæ? Demer- 2
sit Dominus citra indulgentiam universam
habitationem Jacobi? destruxit in furore
suo urbem filiæ Judæ? humi prostravit oc-
cisos ejus, reges ac principes ejus? Ampu- 3
tavit in æstu iræ suæ totum cornu Israelis, re-
flexit dexteram ejus retrorsum ab inimico?
ignem dimisit in Jacobum, & flamma devo-
ravit manus ejus?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * الرب نزع جميع اقوياي من وسطي * دعا علي زمانا ليكسر خياري * داس الرب
16 مثل معصرة ابنة العذرى ابنة يهودا * على هذا انا ابكي * عيني تهمل دموعا لان
من يعزيني بعد عني ومن يرد نفسي * صار بني هالكين لان العدو قوي * بسطت
17 صهيون يديها ولم يكن من يعزيها * امر الرب بيعقوب * يحوط به كحريوه * صارت
18 اورشليم حايضة وسطهم * عدل هو الرب لاني مررت فمه * اسمعوا يا جميع الشعوب
وانظروا وجعي * عذاراي وشباني مضوا في السبي * ادعوا اصدقاي فهم مكروا بي
19 كهنتي ومشايخي فنيوا في المدينة * لانهم طلبوا لهم طعاما كي يرجعوا نفوسهم ولم
20 يجدوا * انظر يا رب لاني احزن * وبطني اضطرب * وقلبي انقلب في * لاني مررت
مررت * اثكلني السيف من خارج مثل موت في بيت * اسمعوا لاني انا متنهدة وليس
21 من يعزيني * جميع اعداي سمعوا بسروري وفرحوا لانك انت صنعت * جلبت يوما دعوت
22 زمانا * فصار وا ويلاه وا ويلاه علي * دخل كل شرهم لوجهك * احصدهم كما صنعوا
بما عن جميع خطاياي * لان تنهداتي كثيرة وقلبي يكتئب *

* الفصل الثاني * * الثاني من المراثي *

1 * كيف ظلم بغضبه على ابنة صهيون * طرح من السماء الى الارض شرف اسرايل
2 ولم يذكر موطي قدميه في يوم رجز غضبه * غرق الرب جميع بهاء يعقوب
بسخط * هدم بغضبه حصون ابنة يهودا * الصقها بالارض * نجس بالارض ملكها ورئيسها
3 * كسر برجز غضبه كل قرن اسرايل * رد يمينه الى خلف من وجه العدو * واشعل في
يعقوب مثل نار بلهيب * واكلت جميع ما حوله *

Abstulit Dominus omnes robustos meos 15
de medio mei: conduxit contra me tem-
pus, ad conterendum electos meos: cal-
cavit me Dominus ceu torcular, O virgo
filia Judæ. Ob hæc ego lugeo, oculus 16
meus lachrymas fundit; quia procul abs-
cessit à me qui consoletur me, & qui re-
stituat animam meam: facti sunt filii
mei perditi, quia inimicus invaluit. Ex- 17
tendit Sion manus suas, nec fuit qui con-
solaretur eam: permissum dedit Dominus
in Jacobum, circundederunt eum affli-
gentes eum: facta est Jerusalem men-
struum patiens inter eos. Justus est Do- 18
minus, quoniam exasperavi os ejus. Au-
dite O populi omnes, & considerate dolo-
rem meum: virgines meæ & juvenes
mei abierunt in captivitatem. Invocavi 19
amicos meos, at ipsi deceperunt me: sa-
cerdotes mei & seniores mei defecerunt
in urbe; quia quæsierunt sibi cibum ad
reparandas animas suas, & non invene-
runt. Vide O Domine quòd doleam, 20
venter meus conturbatus sit, & cor meū
sese volutet intra me, quia atrociter ex-
asperavi: orbavit me gladius foris, ceu
pestis in domo. Audite quòd ego suspirem, 21
nec sit qui me consoletur: omnes inimici
mei audientes mala mea lætati sunt,
quia tu fecisti: adduxisti diem, condixi-
sti tempus; & evenit, eheu eheu, super
me. Introduc omnia scelera eorum in 22
conspectum tuum; dispesce eos, quemad-
modum genuerunt mihi mœrorem pro
cuncta peccata mea: nam suspiria mea
multa sunt, & cor meum mœrore confi-
citur.

CAP. II.

Lamentatio secunda.

Quomodo obtenebratus est in ira sua 1
erga filiam Sionis? è cœlo in terram deje-
cit fastum Israelis, neque recordatus est
scabelli pedum suorum in die furoris iræ
suæ? Immersit Dominus totum nitorem 2
Jacobi, neque pepercit? destruxit in ira
sua arces filiæ Judæ? agglutinavit eam
terræ? polluit in terra regem ac princi-
pem ejus? Fregit in furore iræ suæ to- 3
tum cornu Israelis? retraxit dexteram
suam à facie inimici, & accendit in
Jacobo quasi ignem flagrantem qui de-
voravit quicquid adjacebat ei?

איכה : ב

,hostis tanquā ejus dextera stetit ; inimicus veluti suum arcum Tetendit
4 דרך קשתו כאויב נצב ימינו כצר
effudit , Sijon filiæ *tentorio* in ; oculi desiderabilia omnia occidit &
ויהרג כל מחמדי־עין באהל בת־ציון שפך
absorbuit, inimicus veluti Dominus Fuit .*suā excandescentiam* ignem tanquā
5 כאש חמתו : היה אדני כאויב בלע
multiplicavit &;ej⁹ munitiones *corrupit* ,ej⁹ palatia omnia *absorbuit* ,Israel
ישראל בלע כל־ארמנותיה שחת מבצריו וירב
,suum *tegmen hortum ut dissipavit* Et .*querelam & ,planctum* Jehudah filia in
6 בבת־יהודה תאניה ואניה : ויחמס כגן שכו
,solemnitatem Sijon in Dominus fecit oblivisci : *suum conventum corrupit*
שחת מעדו שכח יהוה בציון מועד
Elongavit .sacerdotem & ,regem sui furoris ira in sprevit &,sabbathum &
7 ושבת וינאץ בזעם־אפו מלך וכהן : זנח
fecit *claudi* ,suum sanctuarium corde è projecit ,suum altare Dominus
אדני מזבחו נאר מקדשו הסגיר
,Domini domo in dederunt vocem :ejus palatiorū muros inimici manu in
ביד־אויב חומת ארמנותיה קול נתנו בבית־יהוה
filiæ murum *corrumpere* Dominus Cogitavit .solemnitatis die sicut
8 כיום מועד : חשב יהוה להשחית חומת בת־
: *absorbendo ab* suam manum fecit redire non ,*lineam* extendit ; Sijon
ציון נטה קו לא־השיב ידו מבלע
sunt Demersæ .sunt *infirmati* pariter *murus* & ,antemurale desolavit &
9 ויאבל־חל וחומה יחדו אמללו : טבעו
,ejus regem : ejus vectes contrivit & ,perdidit ; ejus portæ terra in
בארץ שעריה אבד ושבר בריחיה מלכה
Invenerūt non ejus prophetæ etiam , lex non ,gentibus in ej⁹ principes &
ושריה בגוים אין תורה גם־נביאיה לא־מצאו
,Sijon filiæ senes conticuerunt ,terra in Sederunt .Domino à visionem
10 חזון מיהוה : ישבו לארץ ידמו זקני בת־ציון
; saccis se accinxerunt ; suum caput super pulverem fecerunt ascendere
העלו עפר על־ראשם חגרו שקים
Defecerunt .Jerusalaim filiæ suum caput terram in deposuerunt
11 הורידו לארץ ראשן בתולת ירושלם : כלו
terra in est effusum ; mea viscera *sunt constipata* ,mei oculi *lachrymis in*
בדמעות עיני חמרמרו מעי נשפך לארץ
parvulum animo delinqui in ,mei populi filiæ contritionem propter meū jecur
כבדי על־שבר בת־עמי בעטף עולל
,triticum Ubi , *dicent* suis Matribus .civitatis plateis in *sugentem &*
12 ויונק ברחבות קריה : לאמתם יאמרו איה דגן
se effundendo in,civitatis plateis in *saucius tanquā eos animo delinqui in* ?vinū &
ויין בהתעטפם כחלל ברחבות עיר בהשתפך
,tibi faciam testificari Quid .suarum matrum sinum in eorum *animam*
13 נפשם אל־חיק אמתם : מה־אעודך
te consolabor &,tibi æquabo quid ? Jerusalaim filia ô tibi assimilabo quid
מה אדמה־לך הבת ירושלם מה אשוה־לך ואנחמך
medebitur quis :tua contritio mare velut magna nam ? Sijon filia virgo
בתולת בת־ציון כי־גדול כים שברך מי ירפא־
non & : insulsum & , *mendacium* tibi viderunt tui Prophetæ ? tibi
14 לך : נביאיך חזו לך שוא ותפל ולא־
: tuam *captivitatem convertendum ad* ,tuam iniquitatem super revelaverunt
גלו על־עונך להשיב שביתך
.*expulsiones* & , *mendacii onera* tibi viderunt &
ויחזו לך משאות שוא ומדוחים :

Versio VUL. LAT.

4 *Daleth.* Tetendit arcū suū quasi
inimicus, firmavit dexteram suā
quasi hostis : & occidit omne
ꝙ pulchrū erat visu in taberna-
culo filiæ Sion, effudit quasi ignē
5 indignationē suā. *He.* Fact⁹ est
Dn̄s velut inimic⁹ : præcipitavit
Israel, præcipitavit omnia mœ-
nia ejus : dissipavit munitiones
ej⁹, & replevit in filia Juda hu-
6 miliatū & humiliatā. *Vau.* Et
dissipavit quasi hortū tentorium
suū, demolit⁹ est tabernaculum
suum : oblivioni tradidit Dn̄s in
Sion festivitatē, & sabbatū ; &
in opprobriū, & in indignationē
furoris sui, regē, & sacerdotem.
7 *Zain.* Repulit Dn̄s altare suum,
maledixit sanctificationi suæ :
tradidit in manu inimici muros
turrium ejus : vocē dederunt in
domo Dn̄i, sicut in die solenni.
8 *Heth.* Cogitavit Dn̄s dissipare
murū filiæ Sion : tetendit funi-
culum suum, & non avertit ma-
num suam à perditione: luxitque
antemurale, & mur⁹ pariter dis-
9 sipatus est. *Theth.* Defixæ sunt in
terra portæ ejus : perdidit, &
contrivit vectes ejus ; regem ej⁹
& principes ej⁹ in Gentib⁹ : non
est lex, & prophetæ ej⁹ non in-
venerunt visionem à Domino.
10 *Jod.* Sederunt in terra, conti-
cuerunt senes filiæ Sion : con-
sperserunt cinere capita sua, ac-
cincti sunt ciliciis, abjecerunt in
terram capita sua virgines Jeru-
11 salem. *Caph.* Defecerunt præ la-
chrymis oculi mei, conturbata
sunt viscera mea : effusum est in
terra jecur meum super contriti-
one filiæ populi mei, cùm defice-
ret parvulus & lactens in plateis
12 oppidi. *Lamed.* Matrib⁹ suis di-
xerunt ; Ubi est triticum & vi-
num? cùm deficerent quasi vul-
nerati in plateis civitatis : cùm
exhalarent animas suas in sinu
13 matrum suarum. *Mem.* Cui
comparabo te ? vel cui assimila-
bo te, filia Jerusalem ? cui exæ-
quabo te, & consolabor te, virgo
filia Sion? magna est enim velut
mare contritio tua : quis mede-
14 bitur tui ? *Nun.* Prophetæ tui
viderunt tibi falsa, & stulta, nec
aperiebant iniquitatem tuam, ut
te ad pœnitentiam provocarent:
viderunt autem tibi assumptio-
nes falsas, & ejectiones.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Trans. LAT.

4 ΔΑΛΕΘ. (ζ) Ἐνέτεινε τόξον αὐτοῦ ὡς ἐ-
χθρὸς ὑπεναντίος, ἐστερέωσε δεξιὰν αὐτοῦ
ὡς ὑπεναντίος, καὶ ἀπέκτεινε πάντα τὰ
ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν μου (η) ἐν σκηνῇ
θυγατρὸς Σιὼν, ἐξέχεεν ὡς πῦρ τὸν θυμὸν
5 αὐτοῦ. Η. Ἐγενήθη κύριος ὡς ἐχθρὸς,
κατεπόντισεν Ἰσραὴλ, κατεπόντισε (θ)
τὰς βάρεις αὐτῆς, διέφθειρε τὰ ὀχυρώ-
ματα (ι) αὐτοῦ, καὶ ἐπλήθυνε τῇ θυγατρὶ Ἰού-
δα (κ) ταπεινουμένην καὶ τεταπεινωμένην.
6 ΟΥΑΥ. Καὶ διεπέτασεν ὡς ἄμπελον τὸ
σκήνωμα αὐτοῦ, διέφθειρεν ἑορτὴν αὐτοῦ.
ἐπελάθετο κύριος (ʹ) ἃ ἐποίησεν ἐν Σιὼν
ἑορτῆς καὶ σαββάτου, καὶ παρώξυνεν ἐμβρι-
μήματι ὀργῆς αὐτοῦ βασιλέα καὶ ἱερέα καὶ
7 ἄρχοντα. ΖΑΙΝ. Ἀπώσατο (λ) κύριος
θυσιαστήριον αὐτοῦ, ἀπετίναξεν ἁγίασμα
αὐτοῦ, συνέτριψεν ἐν χειρὶ ἐχθροῦ τεῖχος
βάρεων αὐτῆς. φωνὴν (μ) ἔδωκαν ἐν οἴκῳ
8 κυρίου ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς. ΗΘ. Καὶ ἀπέ-
στρεψε (ν) διαφθεῖραι τεῖχος θυγατρὸς
Σιὼν· ἐξέτεινε μέτρον, οὐκ ἀπέστρεψε (ξ)
χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ καταπατήματος, καὶ ἐ-
πένθησε τὸ προτείχισμα, καὶ τεῖχος ὁμο-
9 θυμαδὸν (ο) ἠσθένησε. ΤΗΘ. Ἐνεπάγησαν εἰς
(π) γῆν πύλαι αὐτῆς, ἀπώλεσε καὶ συνέτριψε
μοχλοὺς αὐτῆς, βασιλέα αὐτῆς καὶ (ʹʹ) ἄρχον-
τας αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν. οὐκ ἔστι νόμος,
καί γε προφῆται αὐτῆς οὐκ εἶδον ὅρασιν πα-
10 ρὰ κυρίου. ΙΩΔ. Ἐκάθισαν εἰς τὴν γῆν, ἐσι-
ώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς Σιὼν,
ἀνεβίβασαν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, περι-
εζώσαντο σάκκους, κατήγαγον εἰς (ρ) γῆν
ἀρχηγοὺς παρθένους ἐν Ἱερουσαλήμ. ΧΑΦ.
11 Ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλμοί μου, ἐ-
ταράχθη ἡ καρδία μου, ἐξεχύθη (σ) εἰς τὴν
γῆν ἡ δόξα μου, ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυ-
γατρὸς (τ) λαοῦ μου, ἐν τῷ ἐκλείπειν νήπιον
καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως.
12 ΛΑΜΕΔ. Ταῖς μητράσιν αὐτῶν εἶπαν,
Ποῦ σῖτος, καὶ οἶνος; ἐν τῷ ἐκλυθῆναι αὐ-
τοὺς ὡς τραυματίας ἐν πλατείαις πόλεως,
ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχὰς αὐτῶν εἰς κόλπον
13 μητέρων αὐτῶν. ΜΗΜ. Τί μαρτυρήσω
σοι, ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ Ἱερουσα-
λήμ; τίς (υ) σώσει καὶ παρακαλέσει σε παρ-
θένος θύγατερ Σιὼν; ὅτι ἐμεγαλύνθη
ποτήριον συντριβῆς σου, τίς ἰάσεταί σε;
14 ΝΟΥΝ. Προφῆταί σου (φ) εἴδοσάν σοι
μάταια καὶ ἀφροσύνην, καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν
ἐπὶ τὴν ἀδικίαν σου, τοῦ ἐπιστρέψαι αἰχμα-
λωσίαν σου, καὶ εἴδοσάν σοι λήμματα μά-
ταια καὶ ἐξώσματα.

MS. A. (ζ) Ἐνέτειλεν (η) σκηνῇ (θ) πάσας τὰς (ι) αὐτῆς, (κ) ταπεινούμενον ... (λ) θυσιαστήριον αὐτοῦ κύριος, (μ) ἔδωκαν (ν) κύριος τοῦ διαφθεῖραι (ξ) κύριος χεῖρα (ο) ἠσθένησαν. (π) τὴν γῆν αἱ πύλαι (ʹʹ) ἄρχοντας (ρ) τὴν γῆν (σ) εἰς γῆν (τ) τοῦ λαοῦ (υ) σώσει σε, (φ) ἴδον μάταια

DALETH. Tetendit arcum suum quasi inimicus: (d) adversarius firmavit dexteram suam quasi adversarius : & occidit omnia desiderabilia oculorum meorum in tabernaculo filiæ Sion : effudit quasi ignem indignationem suam. HE. Factus est Domin⁹ velut inimicus : absorbuit Israel, absorbuit (e) palatia ejus : dissipavit munitiones ejus : & multiplicavit filiæ Juda (f) humiliatam, et humiliatam. VAU. Et fecit ... quasi vitem, tabernaculum suum corrupit festivitatem suam. Oblitus est Domin⁹, quæ fecit in Sion festivitatis, & sabbati : & irritavit fremitu iræ suæ regem, & sacerdotem, & (g) principem. ZAIN. Repulit Dominus altare suum : excussit sanctificationem suam: contrivit in manu inimici murum turrium ejus. (h) Vocem dederunt in domo Domini, sicut in die festivitatis. HETH. Et convertit se ad dissipandum murum filiæ Sion, tetendit mensuram, non avertit manū suā à conculcatione: luxitque antemurale, & mur⁹ pariter infirma⁹ ... TETH. Defixæ sunt in terram portæ ejus: perdidit, et contrivit vectes ejus: regem ejus, & principes ejus in gentibus. Non est lex: & etiam prophetæ ejus non viderunt visionem à Domino. JOD. Sederunt in terra, conticuerunt senes filiæ Sion: imposuerunt cinerē super caput suū: accincti sunt ciliciis: deduxerunt in terrā principes virgines in Hierusalem. CAPH. Defecerunt in lachrymis oculi mei: conturbatum est cor meum: effusa est in terram gloria mea super contritionem filiæ populi mei, cùm deficeret parvulus, & lactens in plateis civitatis. LAMED. Matribus suis dixerunt, Ubi est triticum, & vinum? cùm dissolverentur, quasi vulnerati in plateis civitatis, cùm effunderent animas suas in sinum matrū suarū. MEM. Quid testificabor tibi, aut quid assimilabo tibi, filia Hierusalem? Quis salvabit, & consolabitur te, virgo filia Sion? quoniam magnificatum est poculum contritionis tuæ: quis medebitur tuī? NUN. Prophetæ tui viderunt tibi vana, & stultitiā: & non revelarunt super iniquitatem tuā, ad reducendam captivitatem tuam: & viderunt tibi assumptiones falsas, & ejectiones.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 מתח קשתיה ורגם עלי גירין כבעל דבבא אתעתד על יד ימיניה דנבוכדנצר וסיעיה
כאלו הוה מעיק לעמיה ישראל וקטל כל עולם וכל דמרגגין לחזו עינא במשכן
5 כנשתא דציון שרא כבעור אשא רוגזיה : הוה יי דמי כבעל דבבא שיצי ישראל שיצי כל
ברניתהא חבל כל קרוי פציחהא ואסגי בכנשתא דבית יהודה אבלותא ואנינותא :
6 ושרש כנתא בית מוקדשיה חבל אתר מזמן לכפרא על עמיה אנשי יי בציון חדות
7 יומא טבא ושבתא ושנא בתקוף רוגזיה מלכא וכהנא רבא : אשלי יי מדבחיה בעט
מקדשיה מסר ביד בעל דבבא שורי בירניתא קלא יהבו בבית מוקדשא דיי כקל
8 עמא בית ישראל דמצלין בגויה ביומא דפסחא : חשב יי לחבלא שור כנשתא דציון
פסט משקולתא ולא אתיב ידיה מלשיצאה ואבל מקפנא ושורא בחדא אתפגרו :
9 טמעו בארעא תרעהא [על די נכסו חזירא ואובילו מן דמיה עליהון] הוביד ותבר
מוותהא מלכהא ורברבנהא גלו ביני עממיא על דלא נטרו פתגמי אוריתא כאלו
לא קבלו יתה בטורא דסיני אף נביאהא אתמנע מנהון רוח נבואת קודשא ולא
10 אתאמר להון פתגם נבואתא מן קדם יי : יתבין על ארעא שתקין סבי כנשתא דציון
אסיקו עפר מקלה על רישיהון קמרו סקין על בסריהון אחיתו לעפרא דארעא
11 רישיהון בתולתא דירושלם : ספקו בדמען עיני אדגרו מעי יתשד לארעא כבדי
12 על תביר כנשתא דעמי כדו דצחו עולמיא וינקיא בפתאות קרתא : לאמהון אמרין
רוביא דישראל אן עבור וחמר כד הוו צחין כקטל דחרבא מן צחותא בפתאות
13 קריתא כד יתשד נפשהון מן כפנא לגו עטיף אמהון : מה אסעיד בך מה אחי מדמה
לך כנשתא דירושלם מה אחביר לך אחי מנחם ליך בתולתא דכנשתא דציון ארום
סגי תבריך כסגיאות תביר גללי ימא רבא בעדן נחשוליה ומן הוא אסיא די יסי יתיך
14 מן מרעיך : נביאי שקרא די בינך הנון אתנביאו ליך שקרא ולית משש לנבואתהון
ולא פרסימו ית פורענותא דעתיד למיתי עליך בגלל חוביך לאהדרותך בתיובתא
אלהין נבאו ליך נבואת מגן ומלי טעותא :

PARAPH. CHALD. Verrsio Latina.

DALETH. Tetendit arcum suum, & projecit contra me sagittas ... inimic⁹ : stetit ad manum dexteram Nabuchodonozor, & auxiliatus ... quando coarctabat populū suū domū Israel: & occidit omnem juvenem & omnia desiderabilia aspectu oculi in tabernaculo cœt⁹ Sion: effudit ... lampadem ignis furorē suum. HE. Fact⁹ est Dn̄s similis inimico, consumpsit Israel, consumpsit omnia palatia ej⁹, dissipavit omnes urbes & villas ej⁹, multiplicavit in cœtu dom⁹ Juda lamentationē & luctum. VAU. Et eradicavit quasi hortum domum sanctuarii sui, dissipavit locum præparatum ad propitiandū pro populo suo: oblivisci fecit Dn̄s in Sion lætitiā diei festi & Sabbathi, & projecit in furore iræ suæ Regē & Sacerdotē magnū. ZAIN. Repulit Dn̄s altare suum, conculcavit sanctuariū suum : tradidit in manu inimici muros turriū ej⁹ : vocem dederunt in domo sanctuarii Dn̄i, sicut vocem populi dom⁹ Israel quando precabantur in medio ejus in die ... CHETH. Cogitavit Dn̄s disperdere murū cœt⁹ Sion: extendit perpendiculum; nec retraxit manū suā ab excidio; & luxit antemurale & murus ... suffossa sunt. TETH. Defixæ sunt in terram portæ ejus, *eò quòd in ... porco attulerunt de sanguine ejus ad eas* : perdidit & contrivit ... ejus. Rex & principes ejus migraverunt inter populos, eò quòd non custodierunt verba Legis, quasi non suscepissent eam in monte Sinai: & etiam à Prophetis ejus prohibitus est spiritus prophetiæ sanctæ, & non ... dictum eis verbum propheticum à facie Dn̄i. JOD. Sederunt in terra, tacuerunt senes cœtus Sion ; imposuerunt cinerem ignominiæ super capita sua, accinxeruut se saccis super carnem suam: demiserunt in pulverem terræ capita sua virgines Jerusalē. CAPH. Consumpti sunt lachrymis oculi mei; conturbata sunt viscera mea: effusum est in terram jecur meum propter contritionem cœtus populi mei, cùm siti deficerent juvenes & lactentes in plateis civitatis. LAMED. Matribus suis dicebant juvenes ... Ubi est frumentum & vinum ? quando deficiebant, quasi occisi gladio, præ fame & siti in plateis civitatis; quando effundebatur anima eorum præ fame in medio sinuum matrum suarum. MEM. Quem contestabor tibi, & cui assimilabo te cœt⁹ Jerusalem ? cui exæquabo te, & consolabor te virgo cœtus Sion ? quia magna est contritio tua sicut multitudo confractionis ... um maris magni in tempore tempestatis suæ : & quis est medicus qui ... te ab infirmitate tua? NUN. Pseudoprophetæ qui sūt in te, ipsi prophetaverunt tibi falsa, & nō est substantia prophetiæ eorū: nec manifestaverunt ... tionē quæ ventura erat tibi propter peccata tua, ut converterent te ad pœnitentiam; sed prophetaverunt tibi prophetiam vanam, & verba erroris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tetendit arcum suum velut infensus, erexit 4
dexteram suam velut hostis, & occidit omnem
oculorum voluptatem in tabernaculo filiæ Si-
onis, effuditque velut ignem iram suam?
Factus est Dominus ut inimicus, & immersit 5
Israelem, demersitque omnia palatia ejus, &
vastavit urbes ejus, & multiplicavit in filia
Judæ querelam & lamentationes? Et evulsit 6
ut hortum tugurium ejus, & abolevit solenni-
tates ejus? oblivione delevit Dominus è Sio-
ne festum & sabbathum, & aspernatus est in
æstu iræ suæ reges atque sacerdotes? Oblitus 7
est Dominus altaris sui, abominatus est sanctu-
arium suum, tradidit in manum hostis muros
palatiorum ejus, vocem ediderunt in domo
Domini, ut in die solennitatis? Constituit 8
Dominus vastare muros filiæ Sionis, jecit fu-
niculum, & non retraxit manum suam ab ea
demergenda: fecit ut in luctu sederet exerci-
tus ejus, & muri ejus pariter desolati sunt?
Demerserunt in terram portas ejus, perdide- 9
runt & contriverunt seras ejus? reges & prin-
cipes ejus sunt inter gentes, non est lex, &
prophetæ ejus non inveniunt visionem à Do-
mino? Sederunt humi & conticuerunt senio- 10
res filiæ Sionis, pulverem jecerunt super capi-
ta sua, seseque ciliciis accinxerunt; reclina-
verunt humi capita sua virgines Jerusalem?
Caligaverunt lachrymis oculi mei, & contur- 11
bata sunt viscera mea, eversus est in terram
honor meus propter contritionem filiæ popu-
li mei, dum languerent pueri & infantes in
plateis civitatis, Matribus suis dicentes, Ubi 12
est frumentum, vinum, & oleum? dum occi-
sorum instar agitarent sese in plateis civitatis:
dum effunderent sese animæ eorum in sinum
matrum suarum. Quibus *verbis* hortabor te, 13
aut cujus similitudinem afferam tibi filia Jeru-
salem? cui te comparabo, ut consoler te vir-
go filia Sionis? amplissima enim est velut
mare labes tua; quis obstruat? Prophetæ 14
tui viderunt tibi mendacium & seductionem,
non retexerunt tibi peccata tua, ut te pœ-
niteret, & averterem captivitatem tuam;
sed viderunt tibi prophetias mendaces atque
fallaces.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*اوتر قوسه مثل عدو معاند * وسدد عينه مثل معاند * اباد جميع شهوات عيني
افاض على مسكن ابنة صهيون مثل نار غضبه * صار الرب مثل عدو * غرق
اورشليم * غرق كل قصورها * وسد حصونها * وكثر لابنة يهودا ذليلا وذليلة *
مثل كرم مسكنه * افسد عيده * نسي الرب ما صنع في صهيون عيدا وسبتا
وحرد بغضب سخطه على ملك وكاهن ورئيس * اقصى الرب مذبحه * نقض مقدسه
كسر بيد العدو سور قصورها * اعطي صوتا في بيت الرب مثل في يوم العيد
* ورجع الرب ليفسد سور ابنة صهيون * مد قياسا * ولم يصرف الرب يده عن دوسها
واحزنها مقاتلها * وسورها ضعفوا معا * انغمست الى الارض ابوابها * اهلك وسحق اقفالها
ملكها ورئيسها في الامم ليس لهم ناموس * وانبياؤهم لم يروا رؤيا من قبل الرب
* جلسوا على الارض * صمت شيوخ ابنة صهيون * اصعدوا التراب على رؤوسهم
منطقوا مسوحا * انزلوا الى الارض العذارى الرئيسات في اورشليم * فنيتا عيناي
بالدموع * قلق قلبي * انسكب كبدي على الارض لانكسار ابنة شعبي * عند ما غشي
طفل ورضيع في رحاب المدينة * قالوا لامهاتهم اين القمح والخمر * عند ما كانوا
الجرحى في شوارع المدينة * عند ما عرفت نفوسهم في حضن امهاتهم * ماذا اشهد
او ماذا اشبهك يا ابنة اورشليم * من يخلصك ويعزيك ايتها العذرى ابنة صهيون
لان كاس كسرك عظم فمن يشفيك * انبياؤك راوا باطلا وجهلا * ولم يكشفوا
عن ظلمك ليرد سبيك * راوا لك مناظر كاذبة وهذيانات *

Tetendit arcum suum ut hostis infensus? 4
firmavit dexteram suam velut adver-
sarius? extinxit omnes delicias ocu-
lorum meorum? profudit super habi-
tationem filiæ Sionis velut ignem iram
suam? Factus est Dominus ut inimi- 5
cus, demersit Jerosolymam, demersit
omnia palatia ejus, vastavit arces ejus,
& multiplicavit filiæ Judæ abjectum
& abjectam? Et explanavit sicut vi- 6
neam habitaculum suum, abolevit fe-
stum suum, oblitus est Dominus quæ
fecerat in Sione, festum ac sabbathum,
& succensuit in furore iræ suæ regi,
sacerdoti, atque principi? Exterminavit 7
Dominus aram suam, destruxit sanctu-
arium suum, perrupit manu hostili mu-
rum palatiorum ejus; vocem dedit in
domo Domini, ut in die festo? Conver- 8
sus est iterum Dominus ad vastandum
murum filiæ Sionis, mensuram tetendit,
neque retraxit Dominus manum suam ab
ea conculcanda, afflixit eam impugna-
tor ipsius, & muri ejus simul infirmati
sunt? Defixæ sunt in terram portæ 9
ejus, perdidit, & contrivit vectes
ejus? rex & principes ejus inter gentes
nullam habent legem, & prophetæ
ejus non vident visionem à Domino?
Sederunt humi, tacuerunt seniores filiæ 10
Sionis, imposuerunt pulverem capiti suo,
accincti sunt ciliciis; demiserunt in ter-
ram virgines præcipuas in Jerusalem?
Consumpti sunt lachrymis oculi mei, per- 11
turbatum est cor meum, effusa est super
terram gloria mea, propter conquassatio-
nem filiæ populi mei, dum deficeret par-
vulus ac lactens in plateis urbis. Matri- 12
bus suis dicebant, ubi est triticum &
vinum? quum dissolverentur sicut vul-
nerati in vicis urbis, quum dilanierentur
animæ eorum in sinu matrum suarum.
Quænam te testimoniam afferam tibi, aut 13
cui comparabo te O filia Jerosolymæ?
quis te liberet, & quis te consoletur O
virgo filia Sionis? quandoquidem calix
contritionis tuæ magnus est, quis te cura-
bit? Prophetæ tui vanitatem & stulti- 14
tiam viderunt, & non retexerunt impie-
tatem tuam, ut amoveretur captivitas
tua: viderunt tibi visiones falsas, &
phantasmata.

איכה : ג

noverũt &,sibilaverunt ,viam tranſeuntes omnes *volas* te ſuper Plauſerũt
15 ספקו עליך כפים כל־עברי דרך שרקו ויניעו
abſolutam dicebãt quam civitas hæc num : Jeruſalaim filiam ſuper ſuũ caput
ראשם על־בת ירושלם הזאת העיר שיאמרו כלילת
omnes ſui os te ſuper *Patefecerunt* ? terræ univerſæ gaudium,*pulchritudine*
16 יפי משוש לכל־הארץ: פצו עליך פיהם כל־
equidem :*Abſorbuimus*,dixerunt,dente *frenduerunt* &,ſibilaverũt ;tui inimici
איביך שרקו ויחרקו־שן אמרו בלענו אך
Dominus Fecit .vidimus ,invenimus ;*eam* expectabamus quam dies hæc
17 זה היום שקוינהו מצאנו ראינו: עשה יהוה
diebus à præceperat quem ,ſuũ ſermonẽ complevit ,*eſt machinatus* quæ
אשר זמם בצע אמרתו אשר צוה מימי־
,inimicum te ſuper fecit lætificari & ;pepercit non & ,deſtruxit : *quondam*
קדם הרס ולא חמל וישמח עליך אויב
,Dominum ad eorum cor Clamavit .tuorum hoſtium cornu exaltavit
18 הרים קרן צריך: צעק לבם אל־אדני
,*interdiu* lachrymam torrentem veluti fac deſcendere Sijon filiæ Mure
חומת בת־ציון הורידי כנחל דמעה יומם
,Surge .tui oculi *filia* taceat non ,tibi *ſedationem* des non : *noctu &*
19 ולילה אל־תתני פוגת לך אל־תדם בת־עינך: קומי
coram tuum cor aquam ſicut effunde ; *cuſtodiarum capite* in nocte in *prædica*
רני בליל לראש אשמרות שפכי כמים לבך נכח
tuorũ parvulorum anima *ſuper* tuas *volas* eum ad leva : Domini *faciebus*
פני אדני שאי אליו כפיך על־נפש עולליך
,Domine Vide .platearum omniũ capite in *fame in patientiũ animi deliquiũ*
20 העטופים ברעב בראש כל־חוצות: ראה יהוה
,ſuum fructum mulieres *comedent an* : ſic *conſiſti* quem ad aſpice &
והביטה למי עוללת כה אם־תאכלנה נשים פרים
,ſacerdos Domini ſanctuario in *occidetur an* ? *educationum* parvulos
עללי טפחים אם־יהרג במקדש אדני כהן
,meæ virgines ; ſenex & , puer plateis ,terra in Jacuerunt ? propheta &
21 ונביא: שכבו לארץ חוצות נער וזקן בתולתי
,jugulâſti ;tui furoris die in interfeciſti :gladio in ceciderũt mei juvenes&
ובחורי נפלו בחרב הרגת ביום אפך טבחת
,circuitu de meos timores *ſolemnitatis* diem tanquã Vocâſti .peperciſti non
22 לא חמלת: תקרא כיום מועד מגורי מסביב
,*educavi palmis* quos :ſuperſtes & ,evaſor Domini *naſi* die in fuit non &
ולא היה ביום אף־יהוה פליט ושריד אשר־טפחתי
.eos conſumpſit meus inimicus ;auxi &
ורביתי איבי כלם:

CAP. III. ג

,duxit Me .ejus indignationis virga in afflictionem *vidit* vir Ego
1 אני הגבר ראה עני בשבט עברתו: אותי נהג
2 ,eſt converſus me in Profectò .lucem non & ,*tenebroſitatem* fecit ire &
3 וילך חשך ולא־אור: אך בי ישב
,meam carnem *reddidit Vetuſtam* .die tota ſuam manum vertit
4 יהפך ידו כל־היום: בלה בשרי
.mea oſſa confregit ,meam pellem &
ועורי שבר עצמותי:

Verſio VULG. LAT.

15 *Samech.* Plauſerunt ſuper te manibus omnes tranſeuntes per viã: ſibilaverunt, & moverunt caput ſuum ſuper filiã Jeruſalem ; Hæccine eſt urbs, dicentes, perfecti decoris,gaudium univerſæ terræ?
16 *Phe.* Aperuerunt ſuper te os ſuum omnes inimici tui : ſibilaverunt, & fremuerunt dentibus, & dixerunt ; Devorabimus : en iſta eſt dies,quam expectabamus:
17 invenimus, vidimus. *Ain.* Fecit Dominus quæ cogitavit,complevit ſermonem ſuum, quem præceperat à diebus antiquis : deſtruxit, & non pepercit, & lætificavit ſuper te inimicum, & exaltavit cornu hoſtium tuorum.
18 *Sade.* Clamavit cor eorum ad Dominum ſuper muros filiæ Sion ; Deduc quaſi torrentem lachrymas, per diem & noctem : non des requiem tibi, neq; tace-
19 at pupilla oculi tui. *Coph.* Conſurge, lauda in nocte,in principio vigiliarum : effunde ſicut aquã cor tuum ante conſpectum Domini : leva ad eum manus tuas pro anima parvulorum tuorum, qui defecerunt in fame in capite omnium compitorum.
20 *Res.* Vide, Domine, & conſidera quem vindemiaveris ita : ergóne comedent mulieres fructum ſuum, parvulos ad menſuram palmæ? ſi occiditur in Sanctuario Domini ſacerdos,& pro-
21 pheta? *Sin.* Jacuerunt in terra foris puer, & ſenex : virgines meæ, & juvenes mei ceciderunt in gladio : interfeciſti in die furoris tui : percuſſiſti, nec mi-
22 ſertus es. *Thau.* Vocâſti quaſi ad diem ſolennem, qui terrerent me de circuitu, & non fuit in die furoris Domini qui effugeret, & relinqueretur : quos educavi, & enutrivi, inimicus meus conſumpſit eos.

CAP. III.

1 *Aleph.* EGo vir videns paupertatem meam in virga indi-
2 gnationis ejus. *Aleph.* Me mi-
3 navit,& adduxit in tenebras,& non in lucem. *Aleph.* Tantùm in me vertit,&convertit manum
4 ſuam totá die. *Beth.* Vetuſtam fecit pellem meam & carnem meam, contrivit oſſa mea.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

15 ΣΑ'ΜΕΧ. Ἐκρότησαν ἐπὶ σὲ χεῖρας πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδὸν, ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα Ἱερουσαλήμ. (χ) Αὕτη ἡ πόλις, ἐροῦσι, στέ-
16 φανος εὐφροσύνης πάσης τῆς γῆς; ἈΪ'Ν. Διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροί σου, ἐσύρισαν καὶ ἔβρυξαν ὀδόντας, καὶ εἶπαν, Κατεπίομεν αὐτήν· πλὴν αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν προσεδοκῶμεν, εὕρομεν αὐτὴν,
17 εἴδομεν. ΦΗ͂. Ἐποίησε κύριος ἃ ἐνεθυμήθη, συνετέλεσε (ψ) ῥῆμα αὐτοῦ, ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων· καθεῖλε, καὶ οὐκ ἐφείσατο, καὶ ηὔφρανεν ἐπὶ σὲ ἐχθρὸν, ὕ-
18 ψωσε (ω) κέρας θλιβόντος σε. ΤΣΑ'ΔΗ. Ἐβόησε καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον, Τείχη Σιὼν (α) καταγάγετε ὡς χειμάῤῥους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός· μὴ δῷς ἔκνηψιν σεαυτῇ, μὴ σιωπήσαιτο (β) θυγάτηρ ὀφθαλ-
19 μῶν σου. ΚΩ'Φ. Ἀνάστα, ἀγαλλίασαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρχὰς φυλακῆς σου, ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι προσώπου κυρίου, (γ) ἆρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου περὶ ψυχῆς νηπίων σου, τῶν ἐκλυομένων λιμῷ ἐπ'
20 ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων. ΡΗ'ΧΣ. Ἴδε κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι (δ) ἐπεφύλλισας οὕτως. εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας αὐτῶν; ἐπιφυλλίδα ἐποίησε μάγειρος, φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα (ε) μαστούς; ἀποκτενεῖς ἐν ἁγιάσματι κυρίου ἱερέα καὶ προφή-
21 την; ΧΣΕ'Ν. Ἐκοιμήθησαν εἰς τὴν ἔξοδον παιδάριον καὶ πρεσβύτης· παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας, ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς σου ἐμαγείρευσας, οὐκ ἐφείσω.
22 ΘΑΥ͂. Ἐκάλεσεν ἡμέραν ἑορτῆς παροικίας μου κυκλόθεν, καὶ οὐκ (ζ) ἐγένοντο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀνασωζόμενος καὶ καταλελειμμένος, ὡς ἐπεκράτησα, καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου πάντας.

MS.A. (χ) Ἡ αὕτη ἡ πόλις ἣν ἐροῦσιν, στέφανος δόξης εὐφροσύνης (ψ) ῥήματα αὐτοῦ, ἃ ἐνεθυμήθη ἐξ (ω) κεφαλὰς (α) καταγάγετε (β) θυγάτηρ ὁ ὀφθαλμός σου. (γ) ἆρον ἆρον (δ) ἐπεφύλλισας (ε) μαστούς; (ζ) ἐγένετο

ΚΕΦ. γ'.

1 ἈΛΕΦ. ΕΓὼ ἀνὴρ ὁ βλέπων πτωχείαν,
2 ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ. Παρέλαβέ με καὶ ἀπήγαγέ με εἰς σκότος, καὶ οὐ φῶς.
3 Πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψε χεῖρα αὐτοῦ ὅλην
4 τὴν ἡμέραν. Ἐπαλαίωσε (α) σάρκα μου καὶ δέρμα μου, (β) ὀστᾶ μου συνέτριψεν.

MS.A. (α) τὰς σάρκας (β) ὀστᾶ

SAMECH. Plauſerunt ſuper te manus omnes tranſeuntes per viam: ſibilaverunt, & moverunt caput ſuum ſuper filiam Hieruſalem. Haeccine eſt urbs, dicent, (k) lætitiæ univerſæ terræ? AIN. Aperuerunt ſuper te os ſuum omnes inimici tui : ſibilaverunt, & fremuerũt dentibus, & dixerunt, (l) Abſorbuimus eam ; veruntamen iſta eſt dies,quã expectabamus, invenimus eã, vidimus. PHE. Fecit Dominus, quæ cogitavit : complevit ſermonem ſuũ, (m) quæ præceperat à dieb. antiquis : deſtruxit, & non pepercit : et lætificavit ſuper te inimicum: exaltavit cornu tribulantis te. TSADE. Clamavit cor eorũ ad Dominum ; Muri Sion deducite quaſi torrentem lacrymas per diẽ, et noctem : ne des quiete tibi: non taceat (a) filia oculorum tuorũ. COPH. Surge, exulta in nocte in principio cuſtodiæ tuæ: effunde ſicut aquã cor tuum ante faciem Domini: leva ad eum manus tuas pro anima parvulorum tuorum, qui deficiunt fame in principio omnium exituum. RECHS. Vide Domine, & conſidera, quẽ vindemiaveris ita. Si comedent mulieres fructum ventris ſui? vindemiam fecit coquus: occidentur parvuli ſugentes ubera? (e) Occides in Sanctuario Domini ſacerdotem, et prophetam? CHSEN. Dormierunt ſoris parvulus & ſenex: virgines meæ & juvenes mei abierunt in captivitate, in gladio, & in fame occidiſti: in die iræ tuæ, mactaſti, non pepercisti. THAU. Vocavit (r) diem ſolemnitatis accolas meas de circuitu: & non fuerunt in die iræ Domini, qui effugeret ſalvus & qui relinqueretur: (s) ſicut invaluit & multiplicavi inimicos meos omnes.

CAP. III.

ALEPH. EGo vir videns paupertatem, in virga furoris ejus ſuper me. Minavit me, & abduxit me in tenebras, & non lucem. Tantùm in me convertit manum ſuam totâ die. Vetuſtam fecit carnem meam, & pellem meam; oſſa mea contrivit.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 שפקו עליך ידיהון כל עברי אורחא שריקו בספותהון וטלטילו ברישיהון על כנשתא
דירושלם אמרו בפומהון הדא היא קרתא דהוו אמרין אבהתן דמלקדמין דהיא גמירת
16 נואי ושופרא חדוה לכל יתבי ארעא: פתחו עליך פומהון כל בעלי דבביך שרקו
בספותהון ועסיאו בשניהון ואמרו שיצינא ברם דין יומא דהוינא מתינן אשכחנא חזינא:
17 עבד יי מה דחשיב גמר מימר פומיה די פקיד למשה נביא מן יומין קדמאין דאי לא
נטרין בני ישראל ית פקודיא דיי עתיד לאתפרע מנהון פגר ולא חס ואחדי עליך בעיל
18 דבבא ארים יקר מעיקיך: צוח לבהון קדם יי דרחם עליהון שורא דיקרא דציון ולגני
כנחלא דמעין יומם ולילי לא תתנין תנחומין לצעריך לפינא צלותא די לך ולא תשתוק
19 עינך מלמדמע: קומי כנשתא דישראל שריא בגלותא עסוקי במשנה בליליא ארום
שכנתא דיי שריא לקבליך ובפתגמי אוריתא בשירוי שפרפרא שדיאי היך מיא עקמומית
לביך והדרי בתיובתא וצליאי בבית כנשתא כל קבל אפי יי טולי לותיה בצלו ידיך על
20 נפשת עולמיך דצחין בכפנא בריש כל מחוזין: חזי יי ותהי מסתכל מן שמיא למן
אסתקפתא כדנן אם חזי לבנתא דישראל למיכל פרי בטניהון עולמיא רגיגיא דהוו
מלפפין בסדינין דמילתא ענת מדת דינא וכן אמרת אם חזי למקטל בבית מוקדשא דיי
כהנא ונביא כמה דקטלתון ית זכריה בר עדו כהנא רבא ונביא מהימן בבית מוקדשא
21 דיי ביומא דכפוריא על דאוכח יתכון דלא תעבדון דביש קדם יי: דמכו על ארעא
במחוזין עולימיא וסביא דהוו רגילין למשכוב על כרין דמילת ועל ערסין דשן דפיל
22 בתולתי ורובי נפלו קטילין בחרבא קטלתא ביום רוגזך נכסתא ולא חסתא: תהי
קרי חירותא לעמך בית ישראל על יד משיחא היכמה דעבדת על יד משה ואהרן
ביומא דפסחא ויתכנשון עולמי חזור חזור מן כל אתר דאתבדרו תמן ביומא
תקיף רוגזך יי ולא הוה בהון שיזבא ושארא דלפפית בסדינין ודרביתי בתפנוקי
מלכין בעלי דבבי שיציאונון:

ג

1 אנא גברא דחזא עני בחוטרא דרדי ברוגזיה: יתי דבר ואוביל חשוכא ולא לאנהרא
2
3 ברם בי יתוב ינלגל עלי מחתיה כל יומא: עתק בסרי מסכתשין ומשכי מן
4 מחתא תבר גרמי:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

SAMECH. Plauſerunt ſuper te manib' ſuis omnes tranſeuntes viã, ſibilaverunt labiis ſuis,& moverunt capita ſua ſuper cœtũ Jeruſalẽ: dicentes ore ſuo, Haccine eſt civitas de qua dicebant patres noſtri antiqui, quod perfecti decoris & pulchritudo gaudii habitatorib' terræ? PE. Aperuerunt ſuper te os ſuũ omnes inimici tui, ſibilaverunt labiis ſuis, fremuerunt dentib' ſuis: dixerunt, Conſumpſim' : veruntamen hic eſt dies quẽ expectavimus; invenim', vidim'. AIN. Fecit Dñs id quod cogitaverat, conſummavit verbum oris ſui, quod præceperat Moſi prophetæ à dieb' antiquis; quod ſi non cuſtodirent filii Iſrael præcepta Dñi, ultionẽ ſumeret ex eis: deſtruxit & non pepercit, & lætificavit ſuper te inimicum, exaltavit gloriam tribulantium te. SADICH. Clamavit cor eorũ corã Dño, qui miſeretur ipſorũ: Murus filiæ Sion dimana inſtar torrentis lacrymas die ac nocte, ne des conſolationem tuis doloribus ; ut ceſſes ab oratione tua, nec taceat oculus tuus à fletu. COPH. Surge cœt' Iſrael qui habitas in captivitate, & da operã legi in nocte, quoniã majeſtas Dñi habitat in conſpectu tuo, & verbis Legis in principio cuſtodiæ matutinæ: effunde ſicut aquã perverſitatẽ cordis tui, convertere ad pœnitentiã, & ora in domo congregationis ante faciẽ Dñi: leva ad eũ in oratione man' tuas propter animas juvenũ tuorũ qui deficiunt fame in capite omniũ vicorũ. RES. Vide Dñe & contemplare de cœlo, quẽ occaſiones quæſiſti ita : nũ decens eſt ut comedant filiæ Iſrael fructum ventris ſui, parvulos deſiderabiles qui involvebantur ſindonib' ſericeis? Reſpondit menſura judicii, & ſic ait : Nunquid decens eſt ut occidantur in domo ſanctuarii Dñi Sacerdos & *Propheta?* quemadmodũ interfeciſtis Zachariã filiũ Addo ſacerdotẽ magnũ & prophetã fidelẽ in domo ſanctuarii Dñi in die propitiationum, eò quòd caſtigabat vos ne faceretis quod malum eſt corã Dño? SIN. Dormierunt humi in vicis juvenes, & ſenes qui aſſueti erant dormire in culcitris ſericeis, & in lectulis eburneis. Virgines meæ & juvenes mei ceciderunt interfecti gladio: occidiſti in die furoris tui, jugulâſti & non peperciſti. THAU. Vocabis libertatẽ populo tuo domui Iſrael, per manum Meſſiæ, ſicut feciſti per manũ Moſis & Aaron in die Phaſe, & congregabuntur juvenes mei per circuitum de omni loco ad quem diſperſi ſunt in die iræ furoris tui Dñe, & non fuit in eis qui liberaretur & relinqueretur : quos involvi ſindonibus, & nutrivi in deliciis regum, inimici mei conſumpſerunt eos.

CAP. III. ALEPH.

EGo ille vir qui vidi afflictionem in virga illius qui caſtigat in ira ſua. Me duxit & adduxit ad tenebras, & non ad lucem. Veruntamen in me convertit, & revolvit ſuper me plagam ſuam tota die. BETH. Vetuſta eſt caro mea à plagis, & pellis mea à percuſſione, confregit oſſa mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܣ * ܢܩܫܘ ܒܟܦܝܗܘܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܟܠ ܥܒܪܝ ܐܘܪܚܐ. ܫܪܩܘ ܘܢܝܕܘ ܪܫܝܗܘܢ ܥܠ
ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪܘ. ܗܕܐ ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗ ܓܡܝܪܬ ܫܘܦܪܐ. ܘܚܕܘܬܐ ܕܟܠܗ
ܐܪܥܐ. * ܥ * ܥܒܕ ܡܪܝܐ ܡܕܡ ܕܐܬܚܫܒ. ܘܫܡܠܝ ܡܠܬܗ. ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ
ܩܕܡܝܐ. ܦܚܬܗ ܘܠܐ ܚܤ. ܘܚܕܝ ܒܟܝ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܘܐܪܝܡ ܩܪܢܐ ܕܐܠܘܨܝܟܝ.
* ܦ * ܦܬܚܘ ܥܠܝܟܝ ܦܘܡܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. ܫܪܩܘ ܘܚܪܩܘ
ܫܢܝܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܒܠܥܢܝܗ. ܗܢܐ ܗܘ ܝܘܡܐ ܕܣܟܝܢ ܗܘܝܢ. ܐܫܟܚܢ. ܘܚܙܝܢ. * ܨ * ܨܘܚ
ܠܒܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܫܘܪܐ ܕܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܐܚܕܪܝ ܐܝܟ ܢܚܠܐ ܕܡܥܐ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ.
ܠܐ ܬܬܠܝܢ ܠܟܝ ܦܘܝܓܐ. ܘܠܐ ܬܫܠܐ ܒܒܬ ܥܝܢܟܝ. * ܩ * ܩܘܡܝ ܫܒܚܝ ܒܠܠܝܐ
ܒܪܫ ܡܛܪܬܐ. ܘܐܫܘܕܝ ܐܝܟ ܡܝܐ ܠܒܟܝ. ܩܕܡ ܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܐܪܝܡܝ ܠܘܬܗ
ܐܝܕܝܟܝ ܥܠ ܢܦܫܐ ܕܥܘܠܠܝܟܝ. ܕܡܫܬܪܝܢ ܒܟܦܢܐ. ܒܪܝܫ ܟܠܗܘܢ ܫܘܩܐ. * ܪ * ܚܙܝ
ܡܪܝܐ ܘܚܘܪ. ܠܡܢ ܥܒܕܬ ܗܟܢܐ. ܐܢ ܢܐܟܠܢ ܢܫܐ ܦܐܪܝܗܝܢ. ܥܘܠܐ ܕܡܬܛܦܠܝܢ.
ܐܢ ܢܬܩܛܠܘܢ ܒܡܩܕܫܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܗܢܐ ܘܢܒܝܐ. * ܫ * ܫܟܒܘ ܠܐܪܥܐ ܒܫܘܩܐ
ܛܠܝܐ ܘܣܒܐ. ܒܬܘܠܬܝ ܘܥܠܝܡܝ ܢܦܠܘ ܒܚܪܒܐ. ܩܛܠܬ ܒܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܟ. ܢܟܤܬ ܘܠܐ
ܚܤܬ. * ܬ * ܩܪܝܬ ܐܝܟ ܕܒܝܘܡ ܥܐܕܐ ܠܒܥܠܕܒܒܝ ܡܢ ܚܕܪܝ. ܘܠܐ ܗܘܐ
ܒܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ. ܦܠܝܛܐ ܘܫܪܝܕܐ. ܕܪܒܝܬ ܘܐܪܒܝܬ. ܒܥܠܕܒܒܝ ܓܡܪܘ ܐܢܘܢ.
* ܫܠܡܬ * ܒ *

* ܐ * ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܚܙܝ ܫܘܥܒܕܝ. ܒܫܒܛܐ ܕܪܘܓܙܗ. * ܐ * ܕܒܪܢܝ ܘܐܘܒܠܢܝ
ܠܚܫܘܟܐ ܘܠܐ ܠܢܘܗܪܐ. * ܐ * ܒܪܡ ܒܝ ܗܦܟ ܘܐܦܢܝ ܐܝܕܗ ܟܠܗ ܝܘܡܐ.
* ܒ * ܒܠܐ ܒܣܪܝ ܘܡܫܟܝ. ܘܬܒܪ ܓܪܡܝ.

Plauserunt super te manus suas omnes viato- 15
res, sibilârunt, capita sua motaverunt super
filiam Jerusalem, ac dixerunt ; Hæccine est
illa civitas quam perfectissimè pulchram, to-
tiusque terræ delitias esse prædicabant ? Fe- 16
cit Dominus quod constituerat, perfecitque
verbum suum, quemadmodum præceperat à
priscis diebus ; destruxit eam citra clementi-
am, exhilaravit de te inimicos, & extulit cor-
nu oppressorum tuorum. Aperuerunt contra 17
te os suum omnes inimici tui, sibilaverunt,
dentibusque suis frenduerunt dicentes, Deglu-
tivimus eam : hic sanè dies est quem expecta-
bamus, *jam* invenimus, & vidimus : Mugivit 18
cor eorum contra Dominum murorum filiæ
Sionis. Dimana ceu torrentem lachrymas
diu noctuque, ne des tibi refrigerium, néve
cesset pupilla oculi tui. Surge, dic laudes 19
noctu in principio vigiliæ, & effunde velut
aquas cor tuum ante faciem Domini, attolle
ad eum manus tuas pro anima natorum tuo-
rum qui fame languescunt in compitis omni-
um platearum, *dicens* ; Respice Domine, & 20
considera quibus talia feceris, itáne, come-
derent mulieres fœtus suos, infantes allisos ?
itáne, occideretur in sanctuario Domini sacer-
dos & propheta ? Jacuerunt humi in pla- 21
teis pueri & senes, virgines meæ & adole-
scentes mei gladio ceciderunt, trucidâsti in
die furoris tui, mactâsti, & non peper-
cisti. Convocâsti ut in die solennitatis ini- 22
micos meos circunquaque, nec remansit in
die furoris Domini profuga aut superstes :
quos portaveram & educaveram, hos inimici
mei consumpserunt.

CAP. III.

DEus potentissime, intuere subjectionem 1
meam. Virgâ furoris sui Me duxit, egitque 2
in tenebras, non autem in lucem : Imò con- 3
tra me rediens, & reflectens manum suam to-
tâ die ; Consumpsit cutem carnemque meam, 4
& comminuit ossa mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*صفقت عليك بايديها جميع مار الطريق • صفروا وحركوا راسهم علي ابنة ايروسليم
ويقولون هذه المدينة التي كانت اكليل مجد وسرور لكل الارض * فتحوا عليك فاهم
جميع اعدائك • صفروا وسدوا اسنانهم وقالوا • نبتلعها لان هذا اليوم الذي كنا
ننتظر وجدناه ورايناه * صنع الرب ما افكر فيه • انجز كلماته التي افكر بها
منذ الايام الاولي • هدم ولم يشفق • واشمت بك العدو • رفع روس محزنيك * صرخ قلبهم
الي الرب يا اسوار صهيون • فليذرفوا مثل الوادي دموعا نهارا وليلا • لا تعطي لذاتك راحة
لا تغفل ايتها الابنة عينك * قومي هللي في الليل في مبادي محارسك • اهرقي قلبك
مثل ماء قدام وجه الرب • ارفعي ارفعي اليه يديك من اجل نفس اطفالك الذين
انحلوا بالجوع علي مبادي جميع مخارجك * انظر يا رب واطلع لماذا فضحتنا هكذا
اتاكل النساء ثمر بطونهن • عمل الطباخ بعنا • يقتلون الاطفال والذين يرضعون
الثدي • يقتل في قدس الرب كاهنا ونبيا * رقد في المخرج صبي وشيخ • عذاري وشباني
مضوا في السبي بالسيف والجوع قتلتهم في يوم رجزك • ذبحتهم ولم تشفق * دعا بيوم
عيد غربتي من حولي • ولم ينج في يوم رجز الرب متخلص ومتروك • كما مسكت
واكثرت جميع اعدائي •

• الفصل الثالث •

• الاصحاح السادس والثلاثون •

• الثالث من المراثي •

* انا رجل انظر المسكنة • بعصي غضبه علي * اخذني وساقني الي الظلام وليس النور
* رد يده علي النهار كله * عتق لحمي وجلدي • وكسر عظامي •

Plauserunt super te manibus suis omnes 15
transeuntes viam, sibilaverunt & caput
suum agitaverunt super filiam Jeroso-
lymæ, dicentes, Hæc est urbs illa quæ erat
corona gloriæ & lætitiæ totius terræ.

Transponit hos duos Vers. ut in
Hebr. & Lxx.

Aperuerunt super te os suum omnes inimi- 17
ci tui, sibilaverunt & exacuerunt den-
tes suos, ac dixerunt : Deglutiamus
eam, quia diem hunc quem expecta-
bamus, invenimus ac vidimus. Fecit 16
Dominus quod cogitaverat, perfecit
verba sua quæ cogitaverat à pristinis
diebus : destruxit, neque pepercit, &
lætificavit de te inimicum, extulit capi-
ta affligentium te. Clamavit ad Domi- 18
num cor eorum O muri Sionis : pro-
fundant quasi torrentem lachrymas die
noctuque : ne des tibi requiem, ne dor-
miscat O filia, oculus tuus. Surge, ju- 19
bila in nocte in principiis excubiarum
tuarum, effunde cor tuum velut aquam
ante faciem Domini : attolle, attolle ad
eum manus tuas pro anima parvu-
lorum tuorum qui sunt fame dissoluti
in aditu omnium compitorum tuorum.
Aspice Domine, & intuere cur nos ita 20
contumeliosos reddideris : comedêntne
mulieres fructum ventris sui ? faciet
coquus racemationem ? occidentur par-
vuli & qui ubera sugunt ? occides in
sanctuario Domini sacerdotem & pro-
phetam ? Jacuit in compito puer & 21
senex, virgines meæ & juvenes mei
abierunt in captivitatem, gladio & fame
peremisti eos in die furoris tui, coxisti
eos & non pepercisti. Convocavit diem 22
festum peregrinorum à me è circumja-
centibus mihi regionibus, & non fuit
in die furoris Domini, qui evaderet aut
superesset ; quantùm sustinuisti, & mul-
tiplicâsti omnes inimicos meos !

CAP. III.

Textus trigesimus sextus.

Lamentatio tertia.

ME *virum qui paupertatem experior,* 1
baculo furoris sui mihi imminente, Duxit 2
& abegit ad tenebras, non autem ad lu- 3
cem. Repetiit manū suā super me totâ die.
Transpositi peculiari ordine Versiculi.
Vetustas reddidit carnes meas & pellem 6
meam, & comminuit ossa mea.

איכה : ג

locis tenebrosis In .fatigatione & ,felle circumdedit & ,me super Ædificavit
5 בנה עלי ויקף ראש ותלאה : במחשכים
6 non & ,me pro struxit Maceriam .seculi mortuos veluti me fecit manere
הושיבני כמתי עולם : גדר בעדי ולא
7 ,vociferabar &,clamabo quãdo Etiã .meũ compedẽ fecit aggravari ;egrediar
אצא הכביד נחשתי : גם כי אזעק ואשוע
8 meas semitas ;lapide exciso in meas vias Circũsepsit .meã orationẽ obstruxit
שתם תפלתי : גדר דרכי בגזית נתיבתי
9 meas Vias .absconditis in leo ,mihi ipse insidians Ursus .pervertit
עוה : דב ארב הוא לי אריה במסתרים : דרכי
10 Tetendit .desolatam me posuit ,me minutim concidit & ,fecit divertere
11 סורר ויפשחני שמני שמם : דרך
fecit Ingredi .sagittam ad scopum tanquam me statuit & ,suum arcum
12 קשתו ויציבני כמטרא לחץ : הביא
13 corũ canticũ,meo populo omni risus Fui .suæ pharetræ filios meos renes in
14 בכליותי בני אשפתו : הייתי שחק לכל עמי נגינתם
me fecit inebriare ,amaritudinibus in me fecit Saturari .die tota
15 כל היום : השביעני במרורים הרוני
.pulvere in me immersit,meos dẽtes lapillo in fecit cõfringere Et .absinthio
16 לענה : ויגרס בחצץ שני הכפישני באפר :
Periit ,dixi Et .boni sum oblitus ,mea anima pace à se elongavit Et
17 ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה : ואמר אבד
18 ,meæ rebellionis &,meæ afflictionis Recordare .Dño à mea spes &,mea duritia
19 נצחי ותוחלתי מיהוה : זכר עניי ומרודי
me super incurvabitur & ,recordabitur Recordando .fellis & ,absinthii
20 לענה וראש : זכור תזכור ותשיח עלי
Misericordiæ .expectabo idcirco ,meũ cor ad faciã redire Hoc .mea anima
21 נפשי : זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל : חסדי
22 .ej' misericordiæ defecerunt non quia ,consumpti sumus non quòd,Domini
יהוה כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו :
dixit ,Dominus mea Pars .tua fides multa ,matutinis Novæ
23 חדשים לבקרים רבה אמונתך : חלקי יהוה אמרה
24 ,eũ expectantibus Dominus Bonus .eum expectabo propterea ,mea anima
25 נפשי על כן אוחיל לו : טוב יהוה לקוו
.Domini salute in silens & ,expectet & Bonum .eum quæsierit animæ
26 לנפש תדרשנו : טוב ויחיל ודומם לתשועת יהוה :
,solitarius Manebit .suæ pueritiæ in jugum portaverit cùm ,viro Bonum
27 טוב לגבר כי ישא על בנעוריו : ישב בדד
28 fortè si ,suum os pulvere in Dabit .se super portavit quia ,silebit &
29 וידם כי נטל עליו : יתן בעפר פיהו אולי
.probro in saturabitur ,maxillam se percutienti Dabit .præstolatio sit
30 יש תקוה : יתן למכהו לחי ישבע בחרפה :
,afficit mærore si Quia .Dominus seculum in elongabit non Quia
31 כי לא יזנח לעולם אדני : כי אם הוגה
32 afflixit non Nam .suarũ misericordiarũ multitudinẽ secũm miserebitur &
33 ורחם כרב חסדיו : כי לא ענה
suis pedibus sub conterendum Ad .viri filios afficit mærore &,suo corde de
34 מלבו ויגה בני איש : לדכא תחת רגליו
cotam viri judicium faciendum declinare Ad .terræ vinctos omnes
35 כל אסירי ארץ : להטות משפט גבר נגד
non Dominus ,sua rixa in hominem pervertendum Ad .altissimi faciebus
36 פני עליון : לעות אדם בריבו אדני לא
? præcepit non Dominus ,fuit Et ,dixit ille Quis .vidit
37 ראה : מי זה אמר ותהי אדני לא צוה :

Versio VUL. LAT.

5 Beth. Ædificavit in gyro meo, &
circumdedit me felle, & labore.
6 Beth. In tenebrosis collocavit
me,quasi mortuos sempiternos.
7 Ghimel. Circumædificavit adver-
sùm me, ut non egrediar: aggra-
8 vavit compedẽ meũ. Ghimel. Sed
& cùm clamavero, & roga-
vero, exclusit orationem meam.
9 Ghimel. Conclusit vias meas la-
pidibus quadris, semitas meas
10 subvertit. Daleth. Ursus insidians
factus est mihi: leo in abscondi-
11 tis. Daleth. Semitas meas sub-
vertit, & confregit me: posuit
12 me desolatam. Daleth. Tetendit
arcũ suũ,& posuit me quasi signũ
13 ad sagittam. He. Misit in renib'
14 meis filias pharetræ suæ. He. Fa-
ctus sum in derisũ omni populo
meo, canticum eorum totâ die.
15 He. Replevit me amaritudinib',
16 inebriavit me absinthio. Vau. Et
fregit ad numerũ dentes meos,
17 cibavit me cinere. Vau. Et re-
pulsa est à pace anima mea, obli-
18 tus sum bonorũ. Vau. Et dixi;
Periit finis me', & spes mea à
19 Dño. Zain. Recordare pauper-
tatis, & transgressionis meæ, ab-
20 sinthii, & fellis. Zain. Memoriâ
memor ero, & tabescet in me
21 anima mea. Zain. Hæc recolens
in corde meo, ideò sperabo.
22 Heth. Misericordiæ Dñi quia
non sumus consumpti: quia
non defecerunt miserationes ej'.
23 Heth Novi diluculò, multa est
24 fides tua. Heth. Pars mea Dñs,
dixit anima mea: propterea ex-
25 pectabo eũ. Theth. Bon' est Dñs
sperantib' in eũ, animæ quærenti
26 illũ. Theth Bonũ est præstolari cũ
27 silentio salutare Dei. Theth. Bo-
num est viro, cùm portaverit ju-
28 gũ cũ adolescentia sua. Jod. Sede-
bit solitari', & tacebit: quia le-
29 vavit sup se. Jod. Ponet in pulve-
30 re os suũ, si fortè sit spes. Jod. Da-
bit percutienti se maxillã, satura-
31 bitur opprobriis. Caph. Quia
non repellet in sempiternũ Dñs.
32 Caph. Quia si abjecit, & misere-
bitur secũdũ multitudinẽ miseri-
33 cordiarũ suarũ. Caph. Non enim
humiliavit ex corde suo, & abje-
34 cit filios hominũ, Lamed. Ut con-
tereret sub pedibus suis omnes
35 vinctos terræ, Lamed. Ut declina-
ret judiciũ viri in cõspectu vult'
36 Altissimi. Lamed. Ut perverteret
hominẽ in judicio suo, Dñs igno-
37 ravit. Mem. Quis est iste, qui dixit ut fieret, Dño non jubente?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 ΒΗΘ. Ἀνῳκοδόμησε κατ' ἐμοῦ, καὶ ἐκύκλωσε
6 κεφαλήν μου, καὶ ἐμόχθησεν. Ἐν σκοτει-
7 νοῖς, ἐκάθισέ με (γ) ὡς νεκροὺς αἰῶνος. Ἀν-
ῳκοδόμησε κατ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι,
8 ἐβάρυνε χαλκόν μου. ΓΙΜΕΛ. Καί γε κεκρά-
ξομαι (δ) καὶ βοήσω, ἀπέφραξε προσευχήν μου.
9 ΔΑΛΕΘ. Ἀνῳκοδόμησεν ὁδούς μου, ἐνέφραξε
10 τρίβους μου, ἐτάραξεν. Ἄρκος ἐνεδρεύουσα,
11 αὐτός μοι λέων ἐν κρυφαίοις, κατεδίωξεν
ἀφεστηκότα, καὶ (ε) κατέπαυσέ με, ἔθετό με
12 ἠφανισμένην. Η. Ἐνέτεινε τόξον αὐτοῦ, καὶ
13 ἐστήλωσέ με ὡς σκοπὸν εἰς βέλος. Εἰσήγα-
γεν (ζ) ἐν τοῖς νεφροῖς μου ἰοὺς φαρέτρας αὐ-
14 τοῦ. Ἐγενήθην γέλως παντὶ (η) λαῷ μου,
ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν. ΟΥΑΥ.
15 Ἐχόρτασέ με πικρίας, ἐμέθυσέ με χολῆς,
16 (θ) Καὶ ἐξέβαλε ψήφῳ (ι) ὀδόντας μου, ἐψώ-
17 μισέ με σποδόν, Καὶ ἀπώσατο ἐξ εἰρήνης
18 ψυχήν μου, ἐπελαθόμην ἀγαθά. Καὶ ἀπ-
ώλετο νεῖκός μου, καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ κυρίου.
19 ΖΑΙΝ. Ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου, καὶ ἐκ
20 διωγμοῦ (ι) πικρίας καὶ χολῆς μου. Μνησθήσεται,
21 καὶ καταδολεσχήσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. Ταύ-
την τάξω εἰς τὴν καρδίαν μου, διὰ τοῦτο ὑπο-
22 μενῶ. ΗΘ. (ϛ) Τὰ ἐλέη κυρίου, ὅτι οὐκ ἐξ-
έλιπέ με, ὅτι οὐ συνετελέσθησαν οἱ οἰκτιρμοὶ
αὐτοῦ· μίμνας εἰς τὰς πρωΐας ἐλέησον κύριε,
ὅτι οὐ συνετελέσθημεν, ὅτι οὐ συνετελέσθησαν
23 οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ. Καινὰ εἰς τὰς πρωΐας,
24 πολλὴ ἡ πίστις σου. Μερίς μου κύριος, εἶπεν
ἡ ψυχή μου· διὰ τοῦτο ὑπομενῶ αὐτόν. ΤΗΘ.
25 Ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτόν,
26 ψυχῇ ἣ ζητήσει αὐτόν, Ἀγαθὸν καὶ ὑπομε-
νεῖ, καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου.
27 ΤΗΘ. Ἀγαθὸν ἀνδρί, ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν
28 νεότητι αὐτοῦ, Καθήσεται κατὰ μόνας, καὶ σιωπή-
30 σεται, ὅτι ἦρεν ἐφ' ἑαυτῷ. ΙΩΔ. Δώσει τῷ
παίοντι αὐτὸν σιαγόνα, χορτασθήσεται ὀ-
31 νειδισμῶν. Ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπώσεται
32 κύριος. ΧΑΦ. Ὅτι ὁ ταπεινώσας (κ) οἰκτει-
ρήσει, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ,
33 Οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐτα-
34 πείνωσεν υἱοὺς ἀνδρός. ΛΑΜΕΔ. Τοῦ ταπει-
νῶσαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμί-
35 ους γῆς, Τοῦ ἐκκλῖναι κρίσιν ἀνδρὸς κατέν-
36 αντι προσώπου ὑψίστου, Καταδικάσαι ἄνθρω-
πον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν, κύριος οὐκ εἶπε.
37 (μ) Τίς οὕτως εἶπε, καὶ ἐγενήθη; κύριος οὐκ
ἐνετείλατο,

BETH. Ædificavit contra me, & circumdedit caput meum, & laborare fecit: In tenebrosis collocavit me, quasi mortuos seculi. Ædificavit contra me, & non egrediar: aggravavit (a) æs meum. GIMEL. Etiam vociferabor & clamabo: obstruxit orationem meam. DALETH. Circumædificavit vias meas, obstruxit semitas meas, conturbavit. Ursus insidians ipse mihi, leo in absconditis: Persecutus est recedentem, & cessare me fecit: posuit me desolatã. HE. Tetendit arcum suum, & statuit me quasi signum ad sagittam: Immisit in renes meos sagittas pharetræ suæ. Factus sum (c) risus omni populo meo, psalmus eorum totâ die. VAU. Saturavit me amaritudine, inebriavit me felle, Et ejecit (d) calculo dentes meos: cibavit me cinere. Et repulit à pace animã meã: oblitus sum bonorũ: Et (e) periit victoria mea, & spes mea à Domino. ZAIN. Recordatus sum à paupertate mea: & de persequutione (f) amaritudo & fel meum. In memoria erit: & recolet super me anima mea. Hæc ponam in cor meum: propter hoc sustinebo. HETH. Misericordiæ Domini [quia (g) non fecit deficere me: quia non sunt consumptæ miserationes ejus, Mensæ in matutinis miserere, Domine,] quia consumpti non sumus: quia non sunt consummatæ miserationes ejus. (i) Novæ in matutinis: multa est fides tua. Pars mea Dominus, dixit anima mea: propterea expectabo eum. TETH. Bonus est Dominus sustinentibus eum: animæ quæ quæret illũ, (k) bonũ: Et sustinebit, & silebit in salutare Domini. TETH. Bonum est viro, cùm portaverit jugum in juventute sua: Sedebit singulariter, & silebit, (l) quia tulit super se. JOD. Dabit percutienti se maxillam: saturabitur opprobriis: Quia non repellet in sempiternũ Dominus. CHAPH. Quoniam qui humiliavit, miserebitur ei (m) secundùm multitudinem misericordiæ suæ. Non reprobavit ex corde suo, & humiliavit filios viri. LAMED. Ad humiliandum sub pedib' ej' omnes vinctos terræ: Ad declinare faciendũ judiciũ viri corã facie Altissimi: Ad condemnandũ hominem, cũ ipse judicatur: Dominus non dixit. Quis ita dixit; & factum est? Dominus non mandavit.

MS. A. (γ) ἐν σκοτεινοῖς αἰῶνος. (δ) καί γε (ε) κατέπαυσε, ἔθετό (ζ) τοῖς νεφροῖς (η) τῷ λαῷ (θ) Ἐξέβαλεν (ι) τοὺς ὀδόντας (ι) μου πικρία γὰρ καὶ (ϛ) Desiderantur versus 22,23,24. usque ad Ἀγαθὸς κύριος (λ) οἰκτειρήσει κατὰ (μ) Κύριος οὕτως

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 בנה עלי כרכומין ואקף קרתא ועקר רישי עממיא ושלהי אנון : בבית יסורין דחשוכא
6 אותבני כמיתין דאזלין לעלמא אוחרן : סגר בתרי בגין דלא אפוק מן טריקא יקר על
7 רגלי כבלין דנחשא : אף ארום אצוח ואצלי אסתתים בית צלותי : סגר אורחתי
9 בשמירין פסילן שבילי סרך : דובא מכמן הוא לי אריא דמטמר בכבישא : אורחי סרך
10 ושפעני שויני צדו : מתח קשתיה ועתדני היך פלגיסא לגירא : אעל בכליתי גירי
11 תיקיה : הויתי חוכא לכל פריצי עמי ומזמרן עלי כל יומא : אשבעני מרירת חיון ארוני
12 גידא : ורצץ בפרידן שני כנע יתי בקטמא : וקצת מלמשאל שלם נפשי אנשיתי
13 טיבותא : ואמרית אובד תוקפי וטובא דהויתי אוריך מן קדם יי : אדכר עניי נפשי ומה
14 דאמרירו בי סנאי ואשקיאו יתי נידין ורישי חיון : מדכר תדכר ותצלי עלי נפשי על
15 סגופא : דא נחמתא אתיב על לבי בגין כן אוריך : טיבותא דיי ארום לא פסקו ארום לא
16 אתמניעו רחמוהי : נסין חדתין מרחיש בצפריא סגיאה היא הימנותך : חולקי יי
17 אמרית נפשי על כן אוריך לה : טוב יי לסוברין לפורקניה לנפשא דתבעא אלפניה :
18 טב לאורכא ולמשתק עד דמטי פורקנא דיי : טב הוא לגברא ארום יאלף נפשיה
19 לסוברא ניר פקודיא בטליותיה : יתיב בלחודוהי וישתוק ויסבול יסורין דאתין
20 בגין יחודא דשמא דיי דמשתלחין לאתפרע מניה על חובא קלילא דחב בעלמא הדין
21 עד כד יחוס עלוהי ויטלנין מניה ויקבל אפי שלים לעלמא דאתי : יתן בעפרא פומיה
22 וישתטח קדם רבוניה מאים אית סבר : יושיט למחי ליה לסתא בגין דחלתא דיי יסבע
23 קלנא : ארום לא ישלי יי לעבדוי לעלם למסרנון בידא דסנאיהון : ארום אלהן
24 ברישא יתבר ובתר כן יתוב וירחם לצדיקיא כסגיאות טיבותיה : ארום מן בגלל דלא
25 עני גבר ית נפשיה ואעדי זחוחה מלביה בגין כן גרם לאסתקפא חבירא בבני אנשא :
26 למככא לכבשא תחות רגלוי כל אסירי ארעא : ולמצלי דין דגבר מסכן כל קביל
27 אפי עלאה לסרכא אנש מסכן במצותיה אפשר דמן קדם יי לא יתגלי : מן הוא אנש אמר
28 והות בישתא מתעבדא בעלמא אלהן מן בגלל דעבדו מה דלא אתפקדו מן פומא דיי :

Paraph. Chald. Versio Latina.

Ædificavit super me machinas, & circundedit civitatẽ, evulsitque capita populorũ, & deficere fecit eos. In domo carceris tenebrosa collocavit me, sicut mortuos qui vadunt in aliud seculũ. GHIMEL. Clausit post me ut non egrediar de custodia: aggravavit super pedes meos compedes æreos. Etiam si clamavero & oravero, conclusa est dom' orationis meæ. Clausit vias meas lapidib' marmoreis dolatis, semitas meas pervertit. DALETH. Ursus insidians fact' est mihi, leo se abscondens in semita. Vias meas subvertit, & concidit me, posuit me in desolationẽ. Tetendit arcũ suũ, & statuit me quasi scopũ ad sagittã. HE. Induxit in renes meos sagittas pharetræ suæ. Factus sum in derisũ omnib' dissipatoribus populi mei, & psallebant de me tota die. Saturavit me felle serpentũ, inebriavit me absinthio. VAU. Et confregit lapidib' dentes meos, humiliavit me in cinere. Et detestata est ut quæreret pacem anima mea, oblit' sum bonorũ. Et dixi: Periit fortitudo mea, & bonũ quod expectabã à facie Dñi. ZAIN. Recordare afflictionis animæ meæ, & quòd ad amaritudinẽ duxit me inimic' me'; & potavit me absinthio & veneno serpentis. Recordans recordabitur, & curvabitur super me anima mea propter afflictionẽ. Hanc consolationẽ reducã ad cor meũ, propterea expectabo: CHETH. Benignitates Dñi quia nõ defecerunt, quia nõ cessarunt misericordiæ ej'. Miracula nova depromit diluculò, multa est fides tua. Pars mea Dñs, dixi, anima mea, propterea expectabo eum. TETH. Bon' est Dñs expectantib' salutẽ ej'; animæ quæ quæsivit doctrinã ej'. Bonũ est expectare & silere donec perveniat sal' Dñi. Bonũ est viro si docuerit animã suã ut portet jugũ præceptorũ in adolescentia sua. JOD. Sedebit sol' & tacebit, & sustinebit castigationes quæ eveniunt, propter unitatẽ nominis Dñi, quæ quidẽ mittuntur ab eo, ut reddat ei pœnã propter peccatũ leve quod peccavit in hoc seculo: usquedũ parcat ei, & auferat eas [pœnas] & accipiat person. perfecti in seculo venturo. Dabit in pulverẽ os suũ, & prosternetur corã Dño suo; an fortè sit spes. Præbebit percutienti se maxillam propter timorẽ Dñi: saturabitur ignominia. CAPH. Quoniã non repellet Dñs servos suos in seculũ, ut tradat eos in manũ inimicorũ suorũ. Sed si in principio confregerit, & posteà convers' miserebitur justorũ pro abundantia benignitatis suæ. Quoniã propterea quòd non affligit vir animã suã, & abstulit superbiã de corde suo, ideo hoc fecit ut devolveretur interitus in filios hominũ. LAMED. Ad humiliandũ & ad subjugandum sub pedib' suis omnes vinctos terræ. Ad pervertendum judicium viri pauperis in conspectu vultus Altissimi: Ad pervertendum hominem pauperem in lite sua, Fierine potest ut non reveletur in conspectu Dñi? MEM. Quis est ille vir qui dixit: Et fuit hoc malũ factũ in seculo, nisi pro eo q fecerunt q nõ fuit præceptũ eis ab ore Dñi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Extruxit contra me, & circunvallavit me fel- 5
le & labore. In tenebris collocavit me, ut 6
sempiternè mortuum. Circunsepivit me ne 7
evaderem, & vincula mea roboravit. Et 8
quanvis rogem ac deprecer, non exaudit sup-
plicationem meam. Sepsit vias meas spinis, 9
& semitas meas obliquavit. Ursus insidians 10
factus est mihi, & leo in latibulo. Vias meas 11
obliquas reddidit, discerpsit me, & ad corru-
ptionem redegit. Tetendit arcum suum, sta- 12
tuitque me ut scopum sagittæ. Ecce immisit 13
in renes meos sagittas suas. Factus sum risus 14
apud omnes gentes, & cantiones earum tota
die. Satiavit me felle, & inebriavit me ab- 15
synthio. Et comminuit lapidibus dentes 16
meos: consperſit me cinere. Demum obli- 17
vione deleta est à pace anima mea, & oblitus
sum prosperitatis: Et dixi, Periit splendor 18
meus & spes mea à Domino. Memento de- 19
jectionis & punitionis meæ felle & absyn-
thio: Memento, & restitue mihi animam 20
meam. Hoc in mentem meam revocabo, 21
(propterea expectabo eum,) Quòd miseri- 22
cordiæ Domini nullum habent finem, neque
deficiunt miserationes ejus. Ad renovatio- 23
nem *cujuslibet* matutini plurima est fides tua
Domine. Dixit anima mea, Portio mea est, 24
ideo expectabo eum. Bonus est Dominus 25
expectanti eum, & animæ quærenti ipsum.
Bene cedet verè speranti salutem Domini. 26
Benè cedet viro cùm tulerit jugum tuum à 27
pueritia sua. Sedebit solitarius ac tacebit, 28
eò quòd susceperit super se jugum tuum. Ap- 29
ponet pulveri os suum, eò quòd supersit
spes. Præbebit genam suam percutienti se, 30
& satiabitur opprobrio. Nam non oblivi- 31
scitur Dominus in perpetuum: Sed deprimit, 32
cum miserescit secundùm multitudinem cle-
mentiæ suæ. Quia *homo* non respondet ex 33
animo suo, ideo deprimit filios robustorum.
Terere sub pedibus suis omnes terræ vinctos, 34
Pervertere jus alicujus coram facie Altissimi, 35
Condemnare aliquem in *justa* ipsius causa; 36
nonne videret Dominus? Quis est qui *rem* 37
ullam proponat, eaque fiat, nisi Dominus
permittat?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بني علي • واحاط براسي • وارعبني في الظلمات * اجلسني في مظلمات الابد * بني علي
فلست اخرج • ثقل علي * مع ما اني اصرخ • ومع ما اني اهتف صرف صلاتي *
وسد طريقي * الدب اقلق سبلي مكمنا • والاسد طردني في الخفايا * اذا كنت
واقفا كف • ووضعني فانيا * اوتر قوسه • واقامني هدفا مثل نصب للسهم * ادخل
كليتي بني جعبته * صرت ضحكا لكل شعبي • ترنيمهم النهار كله * اشبعني حنظلا اسكرني
مرارة * اخرج اسناني بحكم • اطعمني رمادا * اقصى من السلامة نفسي • نسيت الخيرات
* وباد ظفري ورجاي من الرب * ذكرت من مسكنتي وطردي • لان علقمي ومرارتي
* بذكران • هذي نفسي علي * هذا اردها في قلبي • لاجل هذا ارجو
[* MS. Oxon. لان نعم الرب • ورحمته • والاته كثيرة لا تزول • ايمانك يا رب عظيم *
فرجوا ان تطلع علينا • كطلوع الفجر بغتة * وقالت نفسي • ان هذا هو سهمي
لذلك ارجو ربي] * الرب صالح للذين يرجونه • للنفس التي تطلبه * ويرجو الخلاص
ويطمئن بخلاص الرب * خير للرجل اذا حمل النير في شبابه * يجلس متوحدا ويسكت
لانه حمله من ذاته [* MS. Oxon. ويجعل فاه في التراب • لان رجاه قايم بيدك
* يعطي لضاربه خديه • يشبع تعييرات * لان الرب لا يقصي الى الابد * لان الذي
ذل يتراءف • كثير رحمته * لم يجب من قلبه • واذل بني الرجل * لتواضع تحت اقدامه
جميع اسرى الارض * لميل حكم الرجل امام وجه العلي * ليدين الانسان عند
محاكمته • ولم يقل • الرب * هكذا • قال وصار • اليس الرب امر

Ædificavit contra me, vallavit caput 5
meum, & fatigavit me in tenebricosis
locis. Collocavit me in tenebricosis per- 6
petuis; Ædificavit contra me, & non 7
egredior: auxit pondus meum. Licèt 8
clamem & licèt vociferem, repellit ora-
tionem meam. Ædificavit & occlusit 9
viam meam. Ursus perturbavit semitas 10
meas, insidians; & leo persecutus est
me in abditis. Cùm consisterem, contra- 11
hebat sese, at consumptum reddidit me.
Tetendit arcum suum, statuitque me 12
scopum, ut metam sagittæ: Immisit in 13
renes meos, filios pharetræ suæ. Factus 14
sum risus apud universum populum me-
um, modulatio eorum totâ die. Satiavit 15
me colocynthide, inebriavit me felle.
Evulsit dentes meos in justitia, cibavit 16
me cinere. Procul amovit à pace animam 17
meam, oblitus sum bonorum: Periitque 18
victoria mea & spes mea à Domino.
Recordatus sum propter paupertatem me- 19
am & persecutionem meam; quoniam
absynthium meum & fel meum In me- 20
moria sunt: quiescat apud me anima
mea. Hæc dispono in corde meo, ideo 21
sperabo. [MS. Oxon. *Quoniam bonus est* 22
Dominus, & misericordia ejus & longa-
nimitas multa nequaquã deficit. Fides
tua Domine maxima; Ideo nos ex- 23
pectamus ut exoriatur illa super nos,
sicut exoritur aurora subitò. Dixit etiam 24
anima mea, quòd portio mea est, ideo ex-
pectabo Dominum meum.] *Bonus est Do-* 25
minus iis qui præstolantur eum, animæ
quæ quærit illum, Et bonum sperat, ac 26
certa est de salute Domini. Bonum est 27
viro cùm jugum portaverit ab adolescen-
tia sua: Sedebit seorsim, & silebit quia 28
portavit illud sponte suâ. [MS. Oxon. *In-* 29
dit etiam os suum pulveri, quoniã spes
ejus posita est in manu tua.] *Præbebit* 30
percutienti se genas suas, saturabitur
contumeliis. Nam Dominus non propulsa- 31
bit in æternũ. Nam qui depressit, clementiá 32
utetur: juxta multitudinem misericordiæ
suæ, Non respondet ex animo suo: sed de- 33
primit filios viri, ut humiliet sub pedibus 34
suis omnes terræ vinctos: ut deflectat 35
judicium viri coram facie Altissimi: ut 36
hominem condemnet quum judicium cum
eo constituit. Attamen non dicit, Domi-
nus et dixit, & factum est. Nónne 37
Dominus præcepit?

38 homo ſe aſſidalis Cur ? bonum & , mala egreditur non altiſſimi ore De
39 מפי עליון לא תצא הרעות והטוב: מה־יתאונן אדם
,inquiramus & ,noſtras vias Scrutemur ? ſuo peccato ſuper vir ,vivens
40 חי גבר על־חטאו: נחפשה דרכינו ונחקרה
Deum ad vias ad noſtra corda Levemus .Dominum ad revertamur &
41 ונשובה עד־יהוה: נשא לבבנו אל־כפים אל־אל
.pepercisti non tu ,fuimus rebelles & ,ſumus prævaricati Nos .cœlis in
42 בשמים: נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת:
Operuiſti .pepercisti non ,occidiſti ;nos es perſecutus & ,furore in Operuiſti
43 סכותה באף ותרדפנו הרגת לא חמלת: סכתה
44 nos poſuiſti abjectionē & ,Nauſeam .orationem tranſeundo à , te nube in
45 בענן לך מעבור תפלה: סחי ומאוס תשימנו
.noſtri inimici omnes ſuum os nos ſuper Paſſcecerunt .populorum interiori in
46 בקרב העמים: פצו עלינו פיהם כל־איבינו:
deſcendet aquarū Rivis .contritio & ,vaſtatio ,nobis fuit fovea &,Formido
47 פחד ופחת היה לנו השאת והשבר: פלגי־מים תרד
48 non &,defluxit meus Oculus .mei populi filiæ contritionē ſuper,meus oculus
49 עיני על־שבר בת־עמי: עיני נגרה ולא
.cœlis de Dñs videret & ,aſpiceret Donec .intermiſſionibus non à ,tacuit
50 תדמה מאין הפגות: עד־ישקיף וירא יהוה משמים:
Venando .meæ urbis filiabus omnibus ab meæ animæ fuit cauſa meus Oculus
51 עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי: צוד
52 ,meæ vitā lacu in Succiderunt .gratis mei inimici,avem veluti,me ſunt venati
צדוני כצפור איבי חנם: צמתו בבור חיי
53 , dixi :meū caput ſuper aquæ Supernatārunt .me in lapidē projecerūt &
54 וידו־אבן בי: צפו־מים על־ראשי אמרתי
meā Vocem .inferorum lacu è Domine tuū nomen Invocavi .ſum exciſus
55 נגזרתי: קראתי שמך יהוה מבור תחתיות: קולי
56 .meū clamorem ad meā reſpirationē ad tuā aurem abſcondas ne ,audiſti
שמעת אל־תעלם אזנך לרוחתי לשועתי:
Domine ei Rixatus .timeas Ne ,dixiſti :te invocavi die in Appropinquaſti
57 קרבת ביום אקראך אמרת אל־תירא: רבת אדני
58 ,meā perverſitatē Domine Vidiſti .meam vitam redemiſti ,meæ animæ rixas
59 ריבי נפשי גאלת חיי: ראיתה יהוה עותתי
eorū cogitationes omnes,eorū ultionē omnē Vidiſti .meū judiciū judica
60 שפטה משפטי: ראיתה כל־נקמתם כל־מחשבתם
.me ſuper eorū cogitationes omnes,Domine eorū opprobria Audiſti .mihi
61 לי: שמעת חרפתם יהוה כל־מחשבתם עלי:
,eorū Seſſionē .die tota me ſuper eorū meditationē &,me in ſurgentiū Labia
62 שפתי קמי והגיונם עלי כל־היום: שבתם
63 retributionē eis Reddes .eorū modulamen ego ; aſpice eorū reſurrectionē &
וקימתם הביטה אני מנגינתם: תשיב להם גמול
64 tuā imprecationē,cordis ſcutum eis Dabis .eorū manuū opus ſecūdum Dñe
65 יהוה כמעשה ידיהם: תתן להם מגנת־לב תאלתך
.Domine ,cœlis ſub à eos diſperdes & ,furore in Perſequêris .eis
66 להם: תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יהוה:

CAP. IV. ד

fuerūt projecti ? bona auri maſſa mutabitur ,aurū obducetur rubigine Quomodo
1 איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב תשתפכנה
, pretioſi Sion Filii .platearum omnium capite in ſanctitatis lapides
2 אבני־קדש בראש כל־חוצות: בני ציון היקרים
opus ,teſtæ lagenas in ſunt reputati quomodo :puro auro in æquiparati
המסלאים בפז איכה נחשבו לנבלי־חרש מעשה
? figuli manuum
ידי יוצר:

Verſio VULG. LAT.

38 *Mem.* Ex ore Altiſſimi non egre-
dientur nec mala nec bona?
39 *Mem.* Quid murmuravit homo
vivens, vir pro peccatis ſuis?
40 *Nun.* Scrutemur vias noſtras, &
quæram', & revertamur ad Dñm.
41 *Nun.* Levem' corda noſtra cum
manibus ad Dominū in cœlos.
42 *Nun.* Nos iniquè egim', & ad
iracundiā provocavim': idcircò
43 tu inexorabilis es. *Samech.* O-
peruiſti in furore, & percuſſiſti
nos: occidiſti, nec pepercisti.
44 *Samech.* Oppoſuiſti nubem tibi,
45 ne tranſeat oratio. *Samech.* Era-
dicationē, & abjectionē poſuiſti
46 me in medio populorū. *Phe.* A-
peruerunt ſup nos os ſuū omnes
47 inimici. *Phe.* Formido & laqueus
facta eſt nobis vaticinatio, &
48 contritio. *Phe.* Diviſiones aqua-
rum deduxit ocul' me', in con-
49 tritione filiæ populi mei. *Ain.* O-
culus meus afflictus eſt, nec ta-
cuit, eò quòd non eſſet requies,
50 *Ain.* Donec reſpiceret & videret
51 Dñs de cœlis. *Ain.* Ocul' meus
deprædat' eſt animā meā in cun-
52 ctis filiab' urbis meæ. *Sade.* Ve-
natione ceperunt me quaſi avem
53 inimici mei gratis. *Sade.* Lapſa
eſt in lacū vita mea, & poſuerunt
54 lapidem ſup me. *Sade.* Inunda-
verunt aquæ ſup caput meum:
55 dixi, Perii. *Coph.* Invocavi no-
men tuū, Dñe, de lacu noviſſimo.
56 *Coph.* Vocē meā audiſti: ne aver-
tas aurem tuā à ſingultu meo, &
57 clamorib'. *Coph.* Appropinquâſti
in die, quādo invocavi te: dixiſti,
58 Ne timeas. *Res.* Judicâſti, Dñe,
cauſā animæ meæ, redemptor vi-
59 tæ meæ. *Res.* Vidiſti, Dñe, iniqui-
tatē illorū adverſū me: judica ju-
60 diciū meū *Res.* Vidiſti omnē fu-
rorem, univerſas cogitationes e-
61 orū adverſū me. *Sin.* Audiſti op-
probriū eorū, Dñe, omnes cogi-
62 tationes eorū adverſū me: *Sin.* La-
bia inſurgentiū mihi, & medita-
ones eorū adverſū me totā die.
63 *Sin.* Seſſionē eorū, & reſurrecti-
onē eorū vide, ego ſū pſalm' eo-
64 rum. *Thau.* Reddes eis vicē, Dñe,
juxta opera manuum ſuarum.
65 *Thau.* Dabis eis ſcutū cordis la-
66 borē tuū. *Thau.* Perſequêris in
furore, & conteres eos ſub cœlis,
Domine.

CAP. IV.

1 *Aleph.* Quomodò obſcuratum
eſt aurū, mutat' eſt color optim',
2 diſperſi ſunt lapides Sanctuarii in capite omnium platearū? *Beth.* Filii Sion inclyti, &
amicti auro primo: quomodò reputati ſunt in vaſa teſtea, opus manuum figuli?

Verſio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranſlatione LATINA.

38 Ἐκ στόματος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κα-
39 κὰ καὶ τὸ ἀγαθόν. ΜΗΜ. Τί γογγύσει ἄν-
θρωπος ζῶν, ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ;
40 ΝΟΥΝ. Ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν καὶ ἠτά-
41 σθη, καὶ (μ) ἐπιστρέψωμεν ἕως κυρίου. Ἀναλά-
βωμεν καρδίας ἡμῶν ἐπὶ χειρῶν πρὸς ὑψη-
42 λὸν ἐν οὐρανῷ. Ἡμάρτομεν, ἠσεβήσαμεν,
43 καὶ (ν) οὐχ ἱλάσθης. ΣΑΜΕΧ. Ἐπεσκέπασας
ἐν θυμῷ, καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς, ἀπέκτεινας,
44 (ξ) οὐκ ἐφείσω. Ἐπεσκέπασας νεφέλην σεαυ-
45 τῷ (ο) ἕνεκεν προσευχῆς, καμμύσαι με Καὶ
(π) ἀπωσθῆναι. ΑΙΝ. Ἔθηκας ἡμᾶς ἐν μέ-
46 σῳ τῶν λαῶν. Διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς (ρ) τὸ στό-
47 μα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. Φόβος
καὶ θυμὸς ἐγενήθη ἡμῖν, ἔπαρσις καὶ συντρι-
48 βή. Ἀφέσεις ὑδάτων κατάξει ὁ ὀφθαλμός
μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ
49 μου. ΦΗ. Ὁ ὀφθαλμός μου κατεπόθη, καὶ οὐ
50 (σ) σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκνηψιν, Ἕως οὗ δια-
51 κύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ. Ὁ ὀφθαλ-
μός μου ἐπιφυλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχήν μου παρὰ
52 πάσας θυγατέρας πόλεως. ΤΣΑΔΗ. Θη-
ρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον (τ) πάν-
53 τες οἱ ἐχθροί μου δωρεάν. Ἐθανάτωσαν ἐν
λάκκῳ ζωήν μου, καὶ ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐ-
54 μοί. (υ) Ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ τὴν κεφαλήν
55 μου· εἶπα, Ἀπῶσμαι. ΚΩΦ. (‾) Ἐπεκαλεσάμην
τὸ ὄνομά σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου.
56 Φωνήν μου ἤκουσας· μὴ κρύψῃς τὰ ὦτά σου εἰς
57 τὴν δέησίν μου. Εἰς τὴν βοήθειάν μου ἤγγισας· ἐν
ἡμέρᾳ ᾗ ἐπεκαλεσάμην σε εἶπάς μοι, Μὴ
58 φοβοῦ. ΡΗΧΣ. Ἐδίκασας κύριε τὰς (φ)
δίκας τῆς ψυχῆς μου, ἐλυτρώσω τὴν ζωήν μου.
59 Ἴδες κύριε τὰς ταραχάς μου, ἔκρινας τὴν κρί-
60 σιν μου. Εἶδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν, εἰς
πάντας διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐν ἐμοί. ΧΣΕΝ.
61 Ἤκουσας τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν, πάντας τοὺς δια-
62 λογισμοὺς αὐτῶν κατ' ἐμοῦ, Χείλη (χ) ἐπανι-
σταμένων μοι, καὶ μελέτας αὐτῶν κατ' ἐμοῦ ὅλην
63 τὴν ἡμέραν, Καθέδραν αὐτῶν, καὶ ἀνάστασιν αὐ-
τῶν. ἐπίβλεψον ἐπὶ (ψ) ὀφθαλμοὺς αὐτῶν.
64 Ἀποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ
65 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. ΘΑΥ. Ἀποδώσεις
αὐτοῖς ὑπερασπισμὸν, καρδίας (ω) μου μόχθον.
66 Σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις ἐν ὀργῇ, καὶ ἐξαναλώ-
σεις αὐτοὺς (α) ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ κύριε.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΑΛΕΦ. Πῶς ἀμαυρωθήσεται (α) χρυσί-
ον, ἀλλοιωθήσεται τὸ ἀργύριον τὸ ἀγαθόν;
ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἐπ' ἀρχῆς πασῶν
2 ἐξόδων. ΒΗΘ. (β) Οἱ υἱοὶ Σιὼν οἱ τίμιοι, οἱ
ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ, πῶς ἐλογίσθησαν εἰς
ἀγγεῖα ὀστράκινα, ἔργα χειρῶν κεραμέως;

MS. A. (μ) ἐπιστρέψωμεν ἕως τοῦ. Ἀναλάβωμεν καρδίας ἡμῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐπὶ χειρῶν ἐν οὐρανῷ. (ν) οὐκ (ξ) καὶ οὐκ (ο) εἵνεκεν (π) ἀπωσθῆναι. (ρ) στόμα (σ) σιωπήσομαι (τ) οἱ ἐχθροί μου (υ) Ἐπεχύθη (‾) Deſiderantur verſus 56, 57. uſq; ad Ἐδίκασας (φ) δίκας (χ) ἐπανισταμένων (ψ) τοὺς ὀφθαλμοὺς (ω) μόχθον. Σὺ αὐτοὺς καταδιώξεις (ω) ὑποκάτω ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) τὸ χρυσίον, (β) Υἱοὶ Σιὼν τίμιοι, ἐπηρμ...

Ex ore Altiſſimi non egredientur mala & bonum. MEM. Quid murmurabit homo vivens, vir pro peccatis ſuis? NUN. Inveſtigata eſt via noſtra, & examinata; & (n) revertemur uſq; ad Dominum. Levemus corda noſtra cum manibus ad Excelſum in cœlo. Peccavim', impiè egim'; & non es placatus. SAMECH. Operuiſti in furore, & perſequutus es nos; occidiſti, non pepercisti. Oppoſuiſti nubem tibi propter orationem, ut claudendū mihi oculos, Et abjiciendū. AIN. Poſuiſti nos in medio populorum: Aperuerunt ſuper nos os ſuum omnes inimici noſtri: (o) Timor, et (p) furor factus eſt nobis, tumor, & contritio. Emiſſiones aquarū deducet oculus me' ſuper contritionē filiæ populi mei. PHE. (q) Ocul' me' abſorpt' eſt, & non tacebo eò quòd nō ſit requies: Donec reſpiciat, & videat Dominus de cœlo. (r) Oculus meus racemabit ſuper animā meam præ cunctis filiabus urbis. TSADE. Venantes venati ſunt me, quaſi avem, omnes inimici mei gratis. Occiderunt in lacu vitā meā: & impoſuerunt lapidē ſuper me. Superfuſa eſt aqua ſuper caput meum: dixi, Repulſus ſum. COPH. Invocavi nomen tuū, Domine, de lacu infimo: Vocem meā audiſti: Nè abſcondas aures tuas ad deprecationē meā: In auxiliū mihi appropinquâſti; in die, quâ invocavi te dixiſti mihi, Nè timeas. RESCH. Judicâſti Domine judicia animæ meæ: redemiſti vitā meā: Vidiſti, Domine, turbationes meas: judicâſti judicium meum. Vidiſti omnem ultionem eorū, (ſ) in omnes cogitationes eorū in me. CHSEN. Audiſti opprobriū eorum, omnes cogitationes eorum adverſū me, Labia inſurgentium mihi, & meditationes eorum adverſūm me totâ die, Seſſionē eorū, & reſurrectionē eorū: (t) aſpice in oculos eorū. Retribues retributionē, Domine, juxta opera manuū ſuarū. THAU Reddes eis tegumentū, cordis mei laborē. Tu perſequêris eos in ira, & abſumes eos de ſub cœlo, Domine.

CAP. IV.

ALEPH. Quomodò obſcurabitur aurū, mutabitur argentum bonū? Effuſi ſunt lapides ſancti in principio omniū viarū. BETH. Filii Sion inclyti elevati in auro, quomodo reputati ſunt in vaſa teſtea, opera manuū figuli?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

38 מפי אלהא לא תפוק בישתא אלהן על ברת קלא רמיא בנין חטופין דאתמליאת ארעא
39 ובעדן דבעי למגזר טובא בעלמא מן פום קודשא נפקא: מה ממון ישכח אנש דיחוב
40 על יומי חיוהי גברא רשיעא על חובוהי: נבלוש אורחנא ונבקר ונתוב בתיובתא קדם
41 יי: נטול לבבנא בריר ונרמי חטוף ועולן מן ידנא ונתיב קדם יי אלהנא שכנתיה בשמי
42 מרומא: נחנא מרדנא סרבנא ומן בגלל דלא הדרנא לותך אנת לא שבקת: טללתא
43 עלנא ברגז ורדפתנא בגלותא קטלתא ולא חסתא: טללתא שמיא בענני יקרא דילך
44 מן בגלל דלא תעבר לותך צלותנא: טלטולין ורטושין שויתא יתנא בני עממיא:
45 פתחו עלנא פומהון כל בעלי דבבנא למגזר עלנא גזירין בישין: ואימתא וזיעא הוה
46 לנא מנהון רתיתא ותבירא: היך יבלין דמיא זלגת עיני דמען על תבירא דכנישת עמי:
47 עיני זלגת דמעין ולא תשתוק מלמבכי מדלית פאג עקתי וממלל תנחומין לי: עד כדו
48 דיסתכי ויחזי עולבני יי מן שמיא: בכותא דעיני אסתקפת למרע נפשי על חורבן פלכי
49 דעמי ונוול בנתא דירושלם קרתי: כמנא כמנו לי היך כצפרא בעלי דבבי על מגן:
50 עברו בגובא חיי ורגמו אבנא בי: שטו מיא על רישי אמרית במימרי אתגזרית מן עלמא:
51 צליתי לשמך יי מן גוב ארעיתא: צלותי קבלתא בזמנא ההיא וכען לא תכסי אדנך
52 מלקבלא צלותי לארוחותני בנין בעותי: קרבתא מלאכא לשובותי ביום דצליתי לך
53 אמרת במימרך לא תדחל: נציתא יי לעבדין מצותא לנפשי פרקתא מן ידיהון חיי:
54 חזיתא יי סרוך דסריכו לי דון דיני: גלי קדמך כל נקמתהון כל מוסתהון עלי: שמיע
55 קדמך כסופהון יי כל מוסתהון עלי: ספות קמין עלי והגיונהון עלי כל יומא: מותבהון
56 וקימתהון אסתכל אנא זמרהון: תתיב להון גמולא בישא יי כעובדי ידיהון: תתן
57 להון תבירות לבא ושלאהותך שלהי להון: תרדפינון ברוגזא ותשיצנון מתחות
58 שמי מרומא דיי:
59
60
61
62
63
64
65
66
ד
1 היכדין עמא דהב בית מוקדשא אשתני זיו פלטין בחיר משתדין מרגלאן קדישין
2 בריש כל מחוזין: בני ציון יקירין דמתילין איקוניהון לדהב טב היכדין הוו עממין
מסאבין מחתין יתהון מלקבל ערסיהון ומסתכלין בהון בנין דילדן נשיהון בנין שפיריא
כשופרהון ואתחשבו ללגינין דחסף עובדי ידי פחרא:

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ex ore Dei non egredietur malū, niſi per filiā vocis manifeſtata ob rapinas quib' impleta eſt terra: & in tempore quo quærit decernere bonū in ſeculo, ex ore ſanctiſſimi egreditur. Quā utilitatē inveniet homo qui peccaverit in dies vitæ ſuæ, vir impius ſuper peccato ſuo? NUN. Scrutemur vias noſtras & inveſtigemus, et revertamur in pœnitentiā corā Dño. Levem' corda noſtra munda, & projiciam' rapinā & deprædationē de manib' noſtris: & revertamur corā Dño Deo noſtro, cuj' majeſtas habitat in cœlis excelſis. Nos prævaricati ſum' & rebelles fuim'; & propterea quòd non ſum' converſi ad te, non dimiſiſti [*peccata noſtra.*] SAMECH. Obūbrâſti nos in ira, & perſecut' es nos in captivitate, occidiſti & non pepercisti. Operuiſti cœlos nubib' gloriæ tuæ, ut nō tranſiret ad te oratio noſtra. Tranſmigrantes & derelictos poſuiſti nos inter populos. PE. Aperuerunt ſup nos os ſuū omnes inimici noſtri, ut decernerent contra nos decreta mala. Timor & commotio fuit nobis ab eis, tremor & contritio. Sicut rivi aquarū, defluunt oculi mei lachrymis propter excidiū cœt' populi mei. AIN. Ocul' me' defluxit lachrymis, et nō quieſcit à fletu, eò quòd nō ſit qui remiſſā faciat tribulationē meā & loquatur conſolationes mihi. Donec aſpiciat & videat injuriā meā Dñs de cœlis. Flet' oculorū meorū fuit occaſio ut malè haberet anima mea propter deſtructionē provinciæ populi mei, & deturpationē filiarū Jeruſalē civitatis meæ. SADE. Inſidias ſtruxerūt mihi, ſicut paſſeri, inimici mei fruſtra. Tranſiit in lacū vita mea: & projecerunt lapidē in me. Inundaverunt aquæ ſup caput meū: dixi in verbo meo, Succiſ' ſū à ſeculo. COPH. Oravi in nomine tuo Dñe de lacu inferiori. Orationē meā ſuſcepiſti in tempore illo, et nunc ne obtures aurē tuā ad ſuſcipiendā orationē meā, ut in ſpatiū deducas me propter deprecationē meā. Applicâſti angelū ut liberaret me in die quo oravi te: dixiſti in verbo tuo, Ne timeas. RES. Contendiſti Dñe cū agentibus litē in animā meā: redemiſti de manib' eorū vitā meā. Vidiſti Dñe exactionē qua uſi ſunt contra me: judica judiciū meū. Manifeſta eſt corā te omnis vindicta eorū, omnis cogitatio eorū contra me. SIN. Auditū eſt corā te opprobriū eorū, Dñe: omnis cogitatio eorū contra me. Labia inſurgentiū contra me & meditationes eorū contra me tota die. Seſſionē eorū et reſurrectionē eorū reſpice: ego ſum pſalm' eorū. THAU. Reddes eis retributionē malā Dñe juxta opera manuū ſuarū. Dabis eis contritionē cordis, & defatigatio tua defatigabit illos. Perſêqueris eos in furore, & conſumes eos de ſub cœlis excelſis Domine.

CAP. IV. ALEPH.

Quomodo obſcuratū eſt aurū dom' ſanctuarii, mutat' eſt ſplendor palatii electi, effuſæ ſunt margaritæ ſanctæ in capite omniū vicorū! BETH. Filii Sion pretioſi, quorū figura comparatur auro optimo, quomodo facti ſunt populi immundi poſiti contra lectulos eorū; & aſpicientes eos ut parerent uxores ipſorum filios pulchros juxta pulchritudinem eorum! & reputati ſunt in lagenas teſteas opera manuum figuli!

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ex ore Altissimi nonne prodierũt mala & bo- 38
na? Quid sentit homo vivens & vir de pecca- 39
tis suis? Scrutemur ac publicemus vias nostras, 40
& revertamur ad Dñm. Portem⁹ corda nostra 41
super manus nostras ad Deum in cœlum. Nos 42
iniquè egimus, & exasperavimus te; & tu non
pepercisti. Irâ tuâ obruisti & persecut⁹ es nos, 43
peremisti, nec usus es clementiâ. Obtexisti 44
nube tuâ, & rejecisti orationẽ nostrã. Eversos 45
& execrabiles reddidisti nos inter gentes. O- 46
culus meus incessanter lachrymatur, quia nul-
lum est refrigeriũ, Donec aspiciat & intueatur 47
Dñs de cœlo. Oculus meus exagitatus est sup 48
animã meã, propter omnes filias civitatũ me-
arũ. Aperuerunt contra nos os suum omnes 49
inimici nostri. Timor & tremor evenit nobis, 50
fovea & contritio. Rivos aquarum effuderunt 51
oculi mei propter contritionem filiæ populi
mei. Venando venati sunt me, sicut aviculã, 52
inimici mei immeritò: Silentio involverunt 53
in fovea vitã meã, jaculati sunt in me lapides.
Exundaverunt aquæ super caput meũ: dixi, 54
Procul amotus sum. Invocavi nomẽ tuũ Dñe, 55
è fovea infima. Vocem meã audîsti: ne decli- 56
nes aurẽ tuam, sed refocilla me, & libera me.
Appropinquâsti quo die invocavi te, et dixisti 57
mihi, Ne timeto. Defendisti Dñe causam ani- 58
mæ meæ, & servâsti vitam meam. Vidisti Dñe 59
depressionem meam, & egisti causam meam.
Vidisti omnem vindictam eorum, & omnia 60
quæ machinati sunt contra me. Audisti pro- 61
brum eorum Dñe, & omnia quæ cogitave-
runt contra me, Labia insurgentia & medi- 62
tantia adversùm me totâ die. Sessionem & 63
surrectionem eorum deprehendi ego ex eo-
rum meditatione. Reddes illis retributionem 64
eorum Dñe: secundùm opus manuũ ipsorum,
Dabis eis tristitiã cordis: & plaga tua Per- 65
sequatur eos, & in ira tua perdes eos de sub 66
cœlis tuis Domine.

CAP. IV.

Quomodo contemnitur aurum optimum, 1
mutatur color pulcherrimus, & disjiciuntur
lapides sanctuarii per compita omnium pla-
tearum? Filii Sionis qui pretiosiores erant 2
lapidibus optimis, quomodo reputantur pro
vasis fictilibus, opere manuum figuli?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* أليس من فم العلي تخرج الشرور والخير * لماذا يتذمر الانسان الحي والرجل من اجل
خطيته * فتش طريقنا واستعلمت * نرجع * حتى ناخذ قلوبنا الي العلو مع ايدينا
السماء * اخطانا نافقنا ولم تغفر * ظللت علينا بالغضب وطردتنا قتلتنا ولم تشفق * سترت
ذاتك بسحابة من اجل صلاتي لتغمض عيني فانصرف * وضعتنا في وسط الشعوب * فتحت
علينا فمها جميع اعدائنا * خوف وغضب صار لنا * وسباح وانكسار وفيض المياه * عيني
تنكسر على انكسار ابنة شعبي * عيني ابتلعت ولست اسكت * من ان لا يكون
بعطه * الي ان يطلع الرب وينظر من السماء * عيني على العمر * لا على نفسي * بل من جميع
بنات المدينة * الصيادون اصطادوني مثل عصفور * اعداي مجانا * اماتوا حياتي في الجب
وضعوا على حجرا * اغرق الماء على راسي * فقلت اقصيت * [* MS.Oxon. دعوت باسمك يا رب
وسمعت صوتي من اسفل الجب * لا تبعد سماعك عني * ولكن فرج وخلصني * دنوت يوم
دعوتك * وقلت لي لا تخف] * دنت يا رب ظلامات نفسي * انقذت حياتي * نظرت يا رب اضطرابي
حكمت حكمي * نظرت كل انتقامهم * وجميع فكرهم في * سمعت تعييرهم * جميع افكارهم
علي * شفاه القايمين علي * وتلاوتهم علي النهار كله * جلوسهم وقيامهم * انظر على عيونهم
* واعطهم مكافاة يا رب كاعمال ايديهم * اجزهم تعب القلب ملازما * انت تطردهم بالغضب
وتبيدهم من تحت السماء يا رب * الفصل الرابع * الرابع من المراثي *
* كيف يسود الذهب * ويتبدل الفضة الخالصة * تتبدد حجارة المقدسة على راس
جميع الخارج * بنو صهيون الكرام المرتفعون بالذهب * كيف حسبوا اوعية خزف
يدي الفخاري *

Nonne ex ore Altissimi prodeunt mala & 38
bonum? Cur murmurat homo vivens & 39
vir, propter peccatum suum? Perve- 40
stigata est via nostra, & examinata. Con-
vertamur, ut feramus corda nostra in 41
altum, unà cum manibus nostris in cœlum.
Peccavimus, impiè gessimus; & non par- 42
ceres? Obruisti nos in ira, & persecutus 43
es nos, occidisti nos; & non parceres?
Velâsti teipsum nube, propter orationem 44
meam; ut clauderes oculos meos & peri-
rem. Posuisti nos in medio gentium. 45

Præponit literam Phe Literæ Ain, ut in Hebr. & Græco.

Aperuerunt contra nos os suum omnes 49
inimici nostri. Timor & ira evenit nobis: 50
arrogantia, & contritio, & eluvies aqua-
rum. Oculus meus frangitur, propter fra- 51
ctionem filiæ populi mei. Oculus meus ab- 46
sorptus est, & non tacebo, eò quòd nullum
sit ei intervallum: Donec aspiciat Domi- 47
nus, & videat de cœlo. Oculus meus in 48
tristitia versatur, *non propter meipsum,*
sed propter omnes filias urbis. Venatores 52
venati sunt me tanquam aviculam. Inimici
mei gratis Morte affecerunt vitam meam 53
in fovea, posuerunt super me lapidem.
Effusa est aqua super caput meum: dixi, 54
Exterminatus sum. [MS. Ox. *Invocavi* 55
nomen tuum Domine, & exaudîsti vocem
meam de fovea infima. Ne amoveas au- 56
rem tuã à me, sed refocilla & libera me.
Appropinquâsti quo die invocavi te, & 57
dixisti mihi; Ne timeto.] *Judicâsti O Do-* 58
mine oppressiones animæ meæ, servâsti vi-
tam meam. Vidisti O Domine perturbatio- 59
nes meas, egisti causam meam. Vidisti to- 60
tam ultionem eorum, & omnes cogitatio-
nes eorum de me. Audîsti opprobrium 61
eorum, omnes cogitationes eorum adver-
sùm me, Labia insurgentium contra me, 62
& meditationẽ eorum contra me totâ die.
Sessionem eorum, & resurrectionem eorũ. 63
Inspice super oculos eorum, Et redde illis 64
retributionem O Domine, secundùm opera
manuum suarum. Repende illis laborem 65
cordis inseparabilẽ. Tu terrebis eos in ira, 66
& perdes eos de sub cœlo O Domine.

CAP. IV.

Lamentatio quarta.

Quomodo nigrescit aurum, & immmu- 1
tatur argentũ purum, dispersi sunt la-
pides sancti ad initium omnium compito-
rum? Filii Sionis honorandi, auro eminen- 2
tes, quomodo reputati sunt vasa testacea,
opus manuum figuli?

mei populi filia: suos catulos lactaverunt, mammam solverunt draco Etiam
3 גם־תנין חלצו שד היניקו גוריהן בת־עמי
ejus palatum ad lactentis lingua Adhæsit .deserto in ululæ veluti crudelē in
4 לאכזר כי ענים במדבר: דבק לשון יונק אל־חכו
Vescentes .eis non frangens ,panem petierunt parvuli : siti in
5 בצמא עוללים שאלו לחם פרש אין להם: האכלים
sunt amplexati, coccinū super nutriti : plateis in sunt desolati , delicias ad
למעדנים נשמו בחוצות האמנים עלי תולע חבקו
, Sedom peccato præ , mei populi filiæ iniquitas fuit ingens Et .stercora
6 אשפתות: ויגדל עון בת־עמי מחטאת סדם
fuerunt Mundi .manus ea in resederunt non & , repentè quasi subversæ
7 ההפוכה כמו־רגע ולא־חלו בה ידים: זכו
Sapphir, margaritis præ corpore rubuere: lacte præ canduerunt, nive præ ejꝰ Nazaræi
נזיריה משלג צחו מחלב אדמו עצם מפנינים ספיר
sunt agniti non ,eorum forma nigredine præ est Obscurata .eorum excisio
8 גזרתם: חשך משחור תארם לא נכרו
fuit , aruit ; eorum ossa super eorum pellis se agglutinavit : plateis in
בחוצות צפד עורם על־עצמם יבש היה
isti quia ;fame interfectis præ gladio interfecti fuerūt Felices .lignū tanquā
9 כעץ: טובים היו חללי־חרב מחללי רעב שהם
misericordium mulierum Manꝰ .agrorum frugibus à perfossi fluxerunt
10 יזבו מדקרים מתנובת שדי: ידי נשים רחמניות
.mei populi filiæ cōtritione in eis comedendū ad fuerūt: suos natos coxerūt
בשלו ילדיהן היו לברות למו בשבר בת־עמי:
ignē succendit &; sui furoris iram effudit, suam iram Dominus Complevit
11 כלה יהוה את־חמתו שפך חרון אפו ויצת־אש
universi &, terræ reges crediderunt Non .ejus fundamenta exedit &, Sijon: in
12 בציון ותאכל יסודתיה: לא האמינו מלכי־ארץ וכל
.Jerusalaim portas per inimicꝰ & ,hostis ingrederetur ꝙ ,orbis habitatores
ישבי תבל כי יבא צר ואויב בשערי ירושלם:
effundentium ; ejꝰ sacerdotū iniquitates, ejꝰ prophetarum peccata Propter
13 מחטאת נביאיה עונות כהניה השפכים
se polluerūt, plateis in cæci se Moverunt .justorum sanguinē ejꝰ interiori in
14 בקרבה דם צדיקים: נעו עורים בחוצות נגאלו
,immunde Recedite .eorum vestimenta in tangent poterunt non in , sanguine in
15 בדם בלא יוכלו יגעו בלבשיהם: סורו טמא
etiam, avolarunt quippe: tangatis ne, recedite, recedite : eos ad clamaverūt
קראו למו סורו סורו אל־תגעו כי נצו גם־
Domini Facies [illegible] addent Non, gentibus in dixerunt: sunt commoti
16 נעו אמרו בגוים לא יוספו לגור: פני יהוה
senum, susceperunt non sacerdotum facies; eos aspicere addet non, eos divisit
חלקם לא יוסיף להביטם פני כהנים לא נשאו זקנים
nostrū auxilium ad nostri oculi defecerunt nobis Adhuc .sunt miserti non
17 לא חננו: עודינה תכלינה עינינו אל־עזרתנו
sunt Venati .salvabit non gentē ad speculati sumꝰ nostra speculatione in : vanitatem
18 הבל בצפיתנו צפינו אל־גוי לא יושע: צדו
, noster finis appropinquavit : nostras plateas per eundo ab ,nostros gressus
צעדינו מלכת ברחבתינו קרב קצנו
fuerunt Leves .noster finis venit quia , nostri dies sunt completi
19 מלאו ימינו כי־בא קצנו: קלים היו
,nos sunt persecuti montes super ; cœlorum aquilis præ nostri persecutores
רדפינו מנשרי שמים על־ההרים דלקנו
.nobis sunt insidiati deserto in
במדבר ארבו לנו:

Versio VULG. LAT.

3 Ghimel. Sed & lamiæ nudaverūt
mammā, lactaverūt catulos suos:
filia populi mei crudelis, quasi
4 struthio in deserto. Daleth. Ad-
hæsit lingua lactentis ad palatum
ejꝰ in siti: parvuli petierunt panē,
& non erat qui frangeret eis.
5 He. Qui vescebantur voluptuo-
sè, interierunt in viis: qui nutrie-
bantur in croceis, amplexati sunt
6 stercora. Vau. Et major effecta est
iniquitas filiæ populi mei peccato
Sodomorum, quæ subversa est in
momento, & non ceperunt in ea
7 manꝰ. Zain. Candidiores Naza-
ræi ejus nive, nitidiores lacte, ru-
bicundiores ebore antiquo, sap-
8 phiro pulchriores. Heth. Deni-
grata est sup carbones facies eo-
rum, & non sunt cogniti in pla-
teis: adhæsit cutis eorum ossibꝰ:
aruit, & facta est quasi lignum.
9 Theth. Melius fuit occisis gladio,
quàm interfectis fame: quoniam
isti extabuerūt consumpti à steri-
10 litate terræ. Jod. Manꝰ mulierum
misericordiū coxerūt filios suos:
facti sunt cibꝰ earum, in contriti-
11 one filiæ populi mei. Caph. Com-
plevit Dñs furorem suum, effudit
iram indignationis suæ: & suc-
cendit ignē in Sion, & devoravit
12 fundamenta ejus. Lamed. Non
crediderunt reges terræ, & uni-
versi habitatores orbis, quoniam
ingrederetur hostis & inimicꝰ p
13 portas Jerusalē: Mem. Propter
peccata prophetarū ejus, & ini-
quitates sacerdotū ejus, qui effu-
derunt in medio ejus sanguinem
14 justorū. Nun. Erraverunt cæci in
plateis, polluti sunt in sanguine:
cúmque non possent, tenuerunt
15 lacinias suas. Samech. Recedite
polluti, clamaverunt eis: recedi-
te, abite, nolite tangere: jurgati
quippe sunt, & commoti dixerūt
inter Gentes; Non addet ultrà ut
16 habitet in eis. Phe. Facies Dñi di-
visit eos, non addet ut respiciat
eos: facies sacerdotū non erubue-
runt, neque senum miserti sunt.
17 Ain. Cùm adhuc subsisteremus,
defecerunt oculi nostri ad auxi-
lium nostrū vanū, cùm respicere-
mus attenti ad gentē, quæ salvare
18 non poterat. Sade. Lubricaverūt
vestigia nostra in itinere platearū
nostrarum, appropinquavit finis
noster: completi sunt dies nostri,
19 quia venit finis noster. Coph. Ve-
lociores fuerunt persecutores nostri aquilis cœli: super montes persecuti sunt nos, in deser-
to insidiati sunt nobis.

Vers. GRÆ. LXX. Interp.

3 ΓΙ'ΜΕΛ. Καί γε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς, ἐθήλασαν σκύμνοι αὐτῶν· θυγάτηρ λαοῦ μου εἰς ἀνίατον, ὡς στρουθίον ἐν ἐρήμῳ.
4 ΔΑ'ΛΕΘ. Ἐκολλήθη ἡ γλῶσσα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν δίψει, νήπια ᾔτησαν ἄρτον, (γ) ὁ διακλῶν οὐκ ἔστιν αὐτοῖς.
5 Ἠ. Οἱ (δ) ἔσθοντες τὰς τρυφὰς, ἠφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις, οἱ τιθηνούμενοι ἐπὶ (ε) κόκκων, περιεβάλοντο κοπρίας.
6 ΟΥ'ΑΥ. Καὶ ἐμεγαλύνθη (*) ἀνομία θυγατρὸς λαοῦ μου ὑπὲρ ἀνομίας Σοδόμων τῆς κατεστραμμένης ὥσπερ σπουδῇ, καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ἐν αὐτῇ χεῖρας.
7 ΖΑΙ'Ν. Ἐκαθαριώθησαν Ναζιραῖοι αὐτῆς ὑπὲρ χιόνα, ἔλαμψαν ὑπὲρ (ζ) γάλα, ἐπυρρώθησαν, ὑπὲρ λίθου σαπφείρου τὸ ἀπόσπασμα αὐτῶν.
8 ἨΘ. Ἐσκότασεν ὑπὲρ ἀσβόλην τὸ εἶδος αὐτῶν, οὐκ ἐπεγνώσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις· ἐπάγη δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ (η) ὀστέα αὐτῶν, ἐξηράνθησαν, ἐγενήθησαν ὥσπερ ξύλον.
9 ΤΗ'Θ. Καλοὶ ἦσαν οἱ τραυματίαι ῥομφαίας, ἢ οἱ τραυματίαι λιμοῦ· ἐπορεύθησαν ἐκκεκεντημένοι ἀπὸ (*) γεννημάτων ἀγρῶν.
10 ΙΩ'Δ. Χεῖρες γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἥψησαν τὰ παιδία αὐτῶν, ἐγενήθησαν εἰς βρῶσιν αὐταῖς, ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου.
11 ΧΑ'Φ. Συνετέλεσε κύριος θυμὸν αὐτοῦ, ἐξέχεε (θ) θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ ἀνῆψε πῦρ ἐν Σιὼν, καὶ κατέφαγε τὰ θεμέλια αὐτῆς.
12 ΛΑ'ΜΕΔ. Οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς γῆς, πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην, ὅτι εἰσελεύσεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν Ἱερουσαλήμ.
13 ΜΗ'Μ. Ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν (ι) αὐτῆς, ἀδικιῶν ἱερέων αὐτῆς, τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιον ἐν μέσῳ αὐτῆς.
14 ΝΟΥ'Ν. Ἐσαλεύθησαν ἐγρήγοροι αὐτῆς (κ) ἐν ταῖς ἐξόδοις, ἐμολύνθησαν ἐν αἵματι, ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς, (λ) ἥψαντο ἐνδυμάτων αὐτῶν.
15 ΣΑ'ΜΕΧ. Ἀπόστητε (μ) ἀκαθάρτων, καλέσατε αὐτοὺς, ἀπόστητε, ἀπόστητε, μὴ ἅπτεσθε, ὅτι ἀνήφθησαν, καί γε ἐσαλεύθησαν· εἴπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, Οὐ μὴ προσθῶσι τοῦ παροικεῖν.
16 ΑΙ'Ν. Πρόσωπον κυρίου μερὶς αὐτῶν, οὐ προσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς· πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλαβον, (ν) πρεσβύτας οὐκ ἠλέησαν.
17 ΦΗ'. Ἔτι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν μάταια· ἀποσκοπευόντων ἡμῶν. ΤΣΑΔΗ'. Ἀπεσκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον, ἐθηρεύσαμεν μικροὺς ἡμῶν, τοῦ μὴ (ξ) πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν. ΚΩ'Φ. Ἤγγικεν
18 ὁ καιρὸς ἡμῶν, ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν, πάρεστιν ὁ καιρὸς ἡμῶν.
19 Κοῦφοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ, ἐπὶ τῶν ὀρέων (ο) ἐξῆψαν, ἐν ἐρήμῳ ἐνήδρευσαν ἡμᾶς.

cum Transl. LAT.

GIMEL. Etiam (a) dracones nudaverunt mammas: lactaverunt (b) catuli eorū filias populi mei in incurabile, quasi (c) struthio in deserto. DALETH. Adhæsit lingua lactentis ad palatum ejus in siti, parvuli petierunt panem, qui frangat, non est eis. HE. Qui vescebantur deliciis, perierunt in viis: qui nutriebantur super coccinea; amplexati sunt stercora. VAU. Et magnificata est iniquitas filiæ populi mei super iniquitatē Sodomorū, quæ subversa est quasi (d) repentè: & non laboraverunt in ea (e) manibus. ZAIN. Mundati sunt Nazaræi ejus (f) super nivē, splenduerūt super la... (g) rubuerunt, super lapidē Sapphiri excisio eorū. HETH. Obtenebrata est super fuliginem facies eorum: non sunt cogniti in plateis: adhæsit pellis eorum super ossa eorū; aruerunt, facti sunt quasi lignū. TETH. Boni fuerunt occisi gladio, quàm occisi præ fame ... perfossi à frugibus agrorū. JOD. Manus mulierum misericordium (h) coxerunt filios suos, facti sunt in escam illis, in contritione filiæ populi mei. CAPH. Complevit Dominus furorē suū: effudit indignationem iræ suæ: & succendit ignem in Sion, & devoravit fundamenta ejus. LAMED. Non crediderunt reges terræ, universi habitatores orbis; quoniam ingrederetur inimicꝰ, et tribulans per portas Hierusalem. MEM. Propter peccata prophetarū ejꝰ, iniquitates sacerdotum ejus, effundentium sanguinem justum in medio ejus. NUN. (i) Commoti sunt vigiles ejus in plateis: polluti sunt in sanguine: cùm ipsi non possent, (k) attigerunt vestimenta eorum. SAMECH. Recedite ab immundis, vocate eos, recedite, recedite, nolite tangere: quia succensi sunt, et etiam commoti sunt: dicite in gentibꝰ, Non addent habitare. AIN. Facies Domini pars eorū, non addet respicere eos. Facies sacerdotū non acceperunt, (l) presbyterū miserti non sunt. PHE. Cùm adhuc subsisteremus, defecerunt oculi nostri ad auxiliū nostrū vana speculantibus nobis. TSADE. Respeximꝰ in gentem non salvantem: (m) venati sunt parvulos nostros, ne irent in plateis nostris. COPH. Appropinquavit tempus nostrum: completi sunt dies nostri: adest (n) tempꝰ nostrum: leves facti sunt persequentes nostri super aquilas cœli: super montes (o) exarserunt: in deserto insidiati sunt nobis.

MS.A. (γ) καὶ ὁ κλῶν (δ) ἐσθίοντες τὰς τροφὰς, (ε) κόλπων, περιελάβοσαν (*) ἡ ἀνομία (ζ) γάλα ἐπυρρώθησαν, ὑπὲρ λίθους (η) ὀστᾶ (*) γεννημάτων (θ) ἐξέχεε αὐτοῦ, (ι) αὐτῶν, (κ) ἐπὶ τῆς (λ) ἥψατο (μ) ἀπὸ ἀκαθάρτων, (ν) πρεσβύτας (ξ) πορευθῆναι (ο) ἐξήφθησαν, ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐνήδρευσαν ἡμᾶς.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 אף בנתא דישראל מפנקתא לבני עממיא דדמין לחורמנא טלען תדיהן ורבי כנשתא
4 דעמי מסירין לאכוראין ואמהון ספדן עליהון כנעמיא במדברא: ארביק לשן עולימא
5 למוריניה בצחותא טליא תבעו לחמא מושיט לית להון: דהוו אכלין תפנוקין אשתממו
6 במחווין דאתרביאו על צבע והרי נפיפו קקלתן: וסגיאת חובת כנשתא דעמי מן חובת
סדום דאתהפכת כשעתא ולא שריאו בה נביאיא לאתנבאה לאהדרותה בתיובתא:
7 הוו בריין נזירהא יתיר מתלגא שעעו יתיר מן חלבא סמיקו הוו יתיר מן יוהרין
8 וכשבזיזא פרצופיהון: חשך מן אוכמתא דגלותא זיויהון לא אשתמודעו במחווין
9 ארק משכהון על גרמהון פריך הוה כקיסא: מעלי הוו קטילי סיפא יתיר מן קטילי
כפן דקטילי סיפא דייבין כד אנון מבועין בכריסיהון מן מה דאכלו מעלל חקלא
10 ונפיחי כפנא פריק כריסהון מן מיכלא: ידי נשיא דהון מרחמן על מסכנין בשילו
11 עולימיהון הוו למסעד להון ביום תבר די אתברת כנשתא דעמי: סף יי ית חמתיה
12 שרא על ירושלם ית תקוף רוגזיה ואסיק באור אשתא בציון ואכלת אשותהא: לא הוו
מהימנין מלכות ארעא וכל דיירי תבל ארום יעול נבוכדנצר רשיעא ונבוזראדן בעיל
13 דבבא לנכסא עמא בית ישראל בתרעיא דירושלם: ענת מדת הדין וכן אמרת לא
הות כל דא אלהין מחובת נביאהא דמתנבן לה נביאות שקרא ומעוית כהנהא דאסיקו
14 קטורת בוסמין לטעותא ואנון גרמו לאתאשד בגוה דם זכאין: אטלטלו עוירין
במחווין אטנפו בדם קטולין בחרבא ועל דלא הוו יכלין למחמי קריבו בלבושיהון:
15 זורו מסאבא קרו עממיא זורו זורו לא תקרבון בהון ארום אתקוטטו אף אטלטלו
16 אמרו במהויהון בשלותהון דביני עממיא לא יוסיפון למדר: מן קדם אפי יי אתפלגו
לא יוסיף לאסתכלא בהון בגין כן אומיא רשיעיא אפי כהניא לא סברו ועלוי סביא לא
17 חסו: עוד ספן עיננא לאסתכלא לסיענא דהוינא מתינן לרומאי ואתהפך לנא להבלו
18 בסכותנא דאסתכינא לרומאי דאנון עמא דלא יפרוק: הנון צדין שבילנא מלמהך
19 לרוחצן בפלטיתנא אמרנא קרב סופנא אתמליאו יומנא ארום מטא סופנא: קלילין
הוו רדפנא יתיר מנשרי שמיא על טוריא אדליקו יתנא במדברא כמנו לנא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

GHIMEL. Filiæ quoque Israel deliciosæ filiis populorum, qui similes sunt draconibꝰ, nudabant mammillas suas, & pueri cœtꝰ populi mei traditi sunt crudelibus, & matres eorum lamentantur super eis sicut lamiæ in deserto. DALETH. Adhæsit lingua juvenis palato suo in siti: pueri petierunt panē, & non est qui porrigat eis. HE. Qui assueti erant comedere in deliciis ... stati sunt in vicis: qui nutriebātur in croceis, amplexati sunt stercora. VAU. Et majꝰ factū est peccatū cœtꝰ populi mei peccato Sodomæ, quæ subversa est in mométo: & non mānserūt in ea Prophetæ, ut prophetarēt & cōverterent eā ad pœnitentiā. ZAIN. Fuerunt candidiores Nazaræi ejꝰ nive, lenitiores lacte, rubicundiores sunt aspectu quàm pyropi, & sicut sapphirꝰ vultꝰ eorū. CHETH. Obscuratꝰ est magis quàm nigredo captivitatis aspectꝰ eorū, non sunt agniti in vicis, contracta est pellis super ossa eorū, aruit & facta est sicut lignū. TETH. Feliciores fuerunt occisi gladio mortuis fame: quia occisi gladiis defluebāt, cùm rumperentur ventres eorū ab eo quod comederant de fructu agri: & qui inflati erāt fame, scissus est venter eorum propter [defectum] cibi. JOD. Manꝰ mulierū quæ erāt misericordes sup pauperes ... coxerunt parvulos suos: facti sunt eis in alimentū in die excidii quo attrita est cœtꝰ populi mei. CAPH. Consummavit Dñs furorē suū, & fudit super Jerusalē irā indignationis suæ, & succendit lampadē ignis in Sion, & consumpsit fundaméta ejꝰ. LAMED. Non credebāt regna terræ, nec omnes habitatores orbis, ꝙ ingrederetur Nabuchodonosor impius & Nabuzardan inimicus ad jugulandū populū domꝰ Israel in portis Jerusalé. MEM. Respondit mensura judicii, & sic ait: Non fuerunt omnia hæc nisi propter peccata Prophetarum ejꝰ, qui prophetabāt ei propheciā falsam, & propter delicta Sacerdotū qui adolebant incensum aromatū idolis; ipsi enim fuerunt causa ut effunderetur in medio ejꝰ sanguis innocentū. NUN. Vacillarunt cæci in plateis, inquinati sunt sanguine occisorum gladio; & eo quòd non poterāt videre, adhæserunt vestibꝰ suis. SAMECH. Recedite à pollutis, clamaverunt eis populi, recedite recedite; ne accedatis ad eos: quia abominabiles, & vagi sunt: dixerunt cùm essēt in abundantia sua, quòd non addet ut remorari inter populos. PE. A facie vultꝰ Dñi divisi sunt: non addet ut respiciat eos: propterea gentes impiæ non acceptaverunt faciē Sacerdotū, & super senes non sunt miserti. AIN. Adhuc deficiunt oculi nostri respiciendo ad adjutoriū nostrum ꝙ sperabamꝰ in Romanis, & cōversum est nobis in nihilum, cùm è specula nostra contéplaremur Romanos, qui sunt populꝰ qui non salvat. SADIC. Ipsi dissipaverūt semitas nostras, ne ambulemꝰ confidéter in plateis nostris. Diximꝰ, Appropinquavit finis noster, impleti sunt dies nostri, quia pervenit finis noster. COPH. Leviores fuerunt persecutores nostri aquilis cœli: super montes persecuti sunt nos; in deserto insidiati sunt nobis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Nudaverunt ut canes sylvestres ubera sua, & 3
lac præbuerunt catulis suis: exposita est filia
populi mei plagæ cui non est medela, & quasi
struthio in deserto. Adhæsit lingua infantis 4
palato ipsius præ siti: pueri petierunt panem,
nec fuit qui frangeret & daret eis. Ii qui com- 5
edebant delitias, ecce cubant in sterquiliniis.
Et superavit iniquitas filiæ populi mei pec- 6
catū Sodomæ, quæ subitò subversa fuit sine
labore manuum. Puriores erant Nazaræi ejus 7
nive, & candidiores lacte in pascuis suis, ru-
bicundiora ossa eorū sardio, & sapphiro cor-
pus eorum. Jam verò obscurior facta est car- 8
bonibus species eorum, nec agnoscuntur in
plateis: rugata est pellis eorum super ossibus
eorum, aruit, & ligno similis evasit. Meliùs 9
habuerunt confossi gladio, quàm enecati fa-
me, quòd hi liquefacti sint velut ii qui faucii
jacent in agro. Manus mulierum benignarum 10
coxerunt natos earum, facti sunt eis alimento
in contritione filiæ populi mei. Explevit Do- 11
minus furóre suum, & effudit æstum iræ suæ:
dimisit ignē in Sionem, & flamma devoravit
fundamenta ejus. Nunquam credidissent re- 12
ges terræ & omnes habitatores orbis, ventu-
rum atq; ingressurum oppressorē & inimicū
per portas Jerusalem. Propter peccata pro- 13
phetarum ejus, & crimen sacerdotum ejus,
qui effuderunt in ea sanguinem innocentium;
Vacillârunt magnates ejus in plateis ipsius, 14
fuerúntque sanguine conspersi, nec potuerunt
tangere vestes eorum. Recedite ab eis, & im- 15
mundos vocate eos: transite, transite, & ne at-
tingatis eos: quoniā irritantes cruciati etiam
fuerunt, dixerunt inter gentes se non futuros
ampliùs incolas. Dum adhuc subsisterem[a], ca- 16
ligaverunt oculi nostri præ *expectatione* auxi-
lii nostri: frustrà speculati sunt speculatores
nostri versùs populum minimè liberaturum.
Vultus Domini divisit illos, nec est ampliùs 17
intuiturus eos; *quia* vultus sacerdotum non
sunt reveriti, neque senum miserti. Venati 18
sunt minutissimos quosque, eos qui ambula-
bant in plateis, *dicentes*, Appropinquavit
terminus noster, impleti sunt dies nostri,
quòd jam advenit tempus nostrum. Veloci- 19
ores erant persecutores nostri aquilis cœli,
super montes persecuti sunt nos, & in de-
serto insidiati sunt nobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Vel dracones ipsi nudant mammas suas, 3
catuli eorum lac sugunt: filiæ populi mei
sunt incurabiles, ut avis in aëre. Adhæ- 4
sit lingua lactentis faucibus ejus in siti:
parvuli petierunt panem, nec fuit eis qui
frangeret. Qui cibos comedebant, defece- 5
runt in foris: qui nutriebant sese, amplexati
sunt è sterquiliniis in finibus suis. Et ma- 6
jus extitit flagitiū filiæ populi mei, quàm
flagitia Sodomæ quæ subitò absorpta fuit,
non laborantibus in ea manibus. Puriores 7
erant sancti ejus nive, fulgebant, plus-
quam lac coagulati erant, præstantior erat
quàm lapidum sapphiri incisio eorum. Ob- 8
scurior nunc est aspectus eorum carboni-
bus, non agnoscuntur in foris, adhæsit cu-
tis eorum ossibus eorum, exaruerunt, & li-
gno similes facti sunt. Vulnerati gladio 9
pulchriores sunt vulneratis fame, inter-
ierunt confossi propter defectum frugum
agrorum. Manus mulierum clementium 10
coxerunt filios suos, facti sunt illis cibus
in contritione filiæ populi mei. Complevit 11
Dominus iram suam, profudit furorem iræ
suæ, & accendit ignem in Sione, qui fun-
damenta ejus consumpsit. Non credidis- 12
sent reges terræ, & omnes orbis incolæ, in-
gressurum hostem & affligentem in portas
Jerosolymorum. Propter peccata prophe- 13
tarum ejus, & perversitates sacerdotum
ejus, qui effuderunt sanguinem innoxium
in medio ipsius; Exagitati sunt vigiles e- 14
jus in foris, contaminati sunt sanguine, ita
ut non possent tangere vestes eorum. Re- 15
cedite ab immundis; proclamate eis, Re-
cedite, recedite, ne tangatis eos. Quia suc-
censi & concussi sunt, dicite inter gentes;
Non habitabunt ampliùs;

Transponit Literas Phe & Ain, ut
in Hebr. & Græco.

Facies Domini quæ est *pars eorum, non* 17
videbit eos ampliùs: non enim *venerati*
sunt vultum sacerdotum, neque miserti
sunt senum. Dum adhuc subsisteremus, 16
defecerunt oculi nostri ad auxilium no-
strum respicientes: fallaces fuerunt qui
speculati sunt nobis: respeximus gentem
minimè salvaturam. Venati sumus par- 18
vulos nostros, ut non transirent per vicos
nostros. Appropinquavit tempus nostrum,
finiti sunt dies nostri, adest momentum no-
strum: Facti sunt persecutores nostri ve- 19
lociores aquilis cœli super montes; insidia-
ti sunt super montes, et prædati sunt nos.

cujus : eorum foveis in est captus Domini unctus nostrarum narium Spiritus
10 רוח אפינו משיח יהוה נלכד בשחיתותם אשר
, Edom filia lætare &,Gaude .gentes inter vivemus ejus umbra in diximus
21 אמרנו בצלו נחיה בגוים : שישי ושמחי בת־אדום
, inebriaberis , calix transibit te super etiam ; Hus terra in habitans
יושבתי בארץ עוץ גם־עליך תעבר־כוס תשכרי
:te deportandum ad addet non,Sijon filia tua iniquitas est Consumpta.te denudabis &
22 ותתערי : תם־עונך בת־ציון לא יוסיף להגלותך
.tua peccata super discooperuit,Edom filia tuam iniquitatem visitavit
פקד עונך בת־אדום גלה על־חטאתיך :

CAP. V. ה

.nostrum opprobrium vide & , aspice ;nobis fuerit quid Domine Recordare
1 זכר יהוה מה־היה לנו הביטה וראה את־חרפתנו :
.alienigenas ad nostræ domus , extraneos ad est versa nostra Hæreditas
2 נחלתנו נהפכה לזרים בתינו לנכרים :
nostras Aquas .viduæ veluti nostræ matres,patre absque fuimus Pupilli
3 יתומים היינו אין אב אמתינו כאלמנות : מימינו
4 nostra colla Super .venerunt pretio in nostra ligna ,bibimus argento in
בכסף שתינו עצינו במחיר יבאו : על צוארנו
5 Ægypto .nobis dabatur requies non,laboravimus ;sumus passi persecutionem
נרדפנו יגענו לא הונח־לנו : מצרים
6 ;ipsi non,peccaverunt nostri Patres.pane saturari ad Assyrio,manum dedimus
נתנו יד אשור לשבע לחם : אבתינו חטאו אינם
7 liberans non in sunt dominati Servi .portavimus eorum iniquitates nos &
ואנחנו עונתיהם סבלנו : עבדים משלו בנו פרק
8 facibus à nostrum panem afferebamus nostra anima In .eorum manu è non
אין מידם : בנפשנו נביא לחמנו מפני
9 horrorum facibus à incaluerunt cliban' tanquam nostra Pellis .deserti gladii
10 חרב המדבר : עורנו כתנור נכמרו מפני זלעפות
Principes.Jehudah civitatibus in virgines,compresserunt Sijon in Mulieres .famis
11 רעב : נשים בציון ענו בתלת בערי יהודה : שרים
12 Juvenes .sunt honoratæ non senum facies,fuerunt suspensi eorum manu in
בידם נתלו פני זקנים לא נהדרו : בחורים
13 ;cessaverunt porta de Senes .impegerunt lignum in pueri &,tulerunt molam
14 טחון נשאו ונערים בעץ כשלו : וזקנים משער שבתו
luctum in est versus,nostri cordis gaudium Cessavit .sua modulatione à juvenes
15 בחורים מנגינתם : שבת משוש לבנו נהפך לאבל
.peccavimus quia,nobis nunc væ :nostri capitis corona Cecidit.noster chorus
16 מחולנו : נפלה עטרת ראשנו אוי־נא לנו כי חטאנו :
.nostri oculi sunt obtenebrati istaPropter,nostrum cor mœstum fuit hocPropter
17 על־זה היה דוה לבנו על־אלה חשכו עינינו :
Tu .eo in ambulaverunt vulpes,est desolatus quia,Sijon montem Propter
18 על הר־ציון ששמם שועלים הלכו־בו : אתה
19 quid Ut.generationem & generationem in tuum solium,permanebis sæculum in Domine
20 יהוה לעולם תשב כסאך לדור ודור : למה
?dierum longitudinem in nos derelinques ,nostri oblivisceris perpetuum In
לנצח תשכחנו תעזבנו לארך ימים :
.quondam sicut nostros dies Innova:convertemur &,te ad Domine nos Converte
21 השיבנו יהוה אליך ונשוב חדש ימינו כקדם :
.valde usque nos contra es iratus ,nos reprobasti reprobando Quoniam
22 כי אם־מאס מאסתנו קצפת עלינו עד־מאד :
22 sicut à principio. Sed projiciens repulisti nos, iratus es contra nos vehementer.

Versio VULG. LAT.

10 Res. Spirit' oris nostri Christus
Dñs capt' est in peccatis nostris :
cui dixim' ; In umbra tua vivem'
21 in Gentib'. Sin. Gaude, & lætare
filia Edom, quæ habitas in terra
Hus: ad te quoq; perveniet calix,
inebriaberis, atque nudaberis.
22 Thau. Completa est iniquitas tua
filia Sion, non addet ultrà ut
transmigret te : visitavit iniqui-
tatem tuam filia Edom, discoo-
peruit peccata tua.

Oratio *Jeremiæ* Prophetæ.

CAP. V.

1 RECordare, Domine, quid acci-
derit nobis : intuere, & respice
2 opprobriũ nostrum. Hæreditas
nostra versa est ad alienos, dom'
3 nostræ ad extraneos. Pupilli facti
sumus absque patre, matres no-
4 stræ quasi viduæ. Aquam nostrã
pecuniã bibim': ligna nostra pre-
5 tio comparavimus. Cervicib' no-
stris minabamur, lassis non daba-
6 tur requies. Ægypto dedim' ma-
num, & Assyriis ut saturaremur
7 pane. Patres nostri peccaverunt,
& non sunt : & nos iniquitates
8 eorũ portavimus. Servi dominati
sunt nostri: non fuit qui redime-
9 ret de manu eorum. In animabus
nostris afferebamus panẽ nobis, à
10 facie gladii in deserto. Pellis no-
stra, quasi clibanus exusta est à fa-
11 cie tempestatũ famis. Mulieres in
Sion humiliaverunt, & virgines
12 in civitatib' Juda. Principes ma-
nu suspensi sunt : facies senũ non
13 erubuerunt. Adolescentibus im-
pudicè abusi sunt: & pueri in li-
14 gno corruerunt. Senes defecerunt
de portis, juvenes de choro psal-
15 lentium. Defecit gaudiũ cordis
nostri: versus est in luctum chor'
16 noster. Cecidit corona capitis
nostri: væ nobis, quia peccavim'.
17 Propterea mœstum factũ est cor
nostrum, ideò contenebrati sunt
18 oculi nostri. Propter montẽ Sion
quia disperiit, vulpes ambulave-
19 rũt in eo. Tu autẽ, Dñe, in æternũ
pmanebis, soliũ tuum in genera-
20 tionẽ & generationẽ. Quarè in
ppetuũ oblivisceris nostri ? dere-
linques nos in longitudine dierũ?
21 Converte nos, Dñe, ad te, & con-
vertemur : innova dies nostros,
sicut à principio. Sed projiciens repulisti nos, iratus es contra nos vehementer.

Vers. GRÆ. LXX. Interp

10 ΡΗΧΣ. Πνεῦμα προσώπου ἡμῶν χριστὸς
κύριος συνελήφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς αὐτῶν,
(π) οὗ εἴπαμεν, Ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζησόμεθα
21 ἐν τοῖς ἔθνεσι. ΧΣΕΝ. Χαῖρε καὶ εὐφραίνου
θύγατερ Ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα (^) ἐπὶ γῆς,
καί γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται (ρ) τὸ ποτήριον κυ-
22 ρίου, (σ) μεθυσθήσῃ καὶ ἀποχεεῖς. ΘΑΥ. Ἐξέ-
λιπεν ἡ ἀνομία σου θύγατερ Σιὼν, οὐ προσ-
θήσει (τ) τοῦ ἀποικίσαι σε. ἐπεσκέψατο (υ)
ἀνομίας σου θύγατερ Ἐδὼμ, ἀπεκάλυψεν
ἐπὶ τὰ ἀσεβήματά σου. MS.A. (π) οἱ
(^) ἐπὶ τῆς γῆς, (ρ) ποτήριον (σ) καὶ μεθυσθήσῃ

ΚΕΦ. ε'.

1 ΜΝήσθητι κύριε, ὅ,τι ἐγενήθη ἡμῖν· ἐπί-
2 βλεψον, καὶ ἴδε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν. Κλη-
ρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλλοτρίοις, οἱ οἶ-
3 κοι ἡμῶν ξένοις. Ὀρφανοὶ ἐγενήθημεν, οὐχ
ὑπάρχει πατὴρ, μητέρες ἡμῶν (α) ὡς αἱ χῆ-
4 ραι. Ὕδωρ ἡμῶν ἐν ἀργυρίῳ ἐπίομεν, ξύλα
5 ἡμῶν ἐν ἀλλάγματι (β) ἦλθεν. Ἐπὶ τὸν τρά-
χηλον ἡμῶν. ἐδιώχθημεν, ἐκοπιάσαμεν, οὐκ
6 ἀνεπαύθημεν. Αἴγυπτος ἔδωκε χεῖρα, Ἀσ-
7 σοὺρ εἰς πλησμονὴν αὐτῶν. Οἱ πατέρες ἡ-
μῶν ἥμαρτον, οὐχ ὑπάρχουσιν, ἡμεῖς τὰ
8 ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέσχομεν. Δοῦλοι ἐκυ-
ρίευσαν ἡμῶν, λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χει-
9 ρὸς αὐτῶν. Ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσοίσομεν
ἄρτον ἡμῶν, ἀπὸ προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐ-
10 ρήμου. Τὸ δέρμα ἡμῶν ὡς κλίβανος ἐπελι-
ώθη, συνεσπάσθησαν ἀπὸ προσώπου καταιγί-
11 δων λιμοῦ. Γυναῖκας ἐν Σιὼν ἐταπείνωσαν,
12 παρθένους ἐν πόλεσιν Ἰούδα. Ἄρχοντες ἐν
χερσὶν αὐτῶν ἐκρεμάσθησαν, πρεσβύτεροι οὐκ
13 ἐδοξάσθησαν. Ἐκλεκτοὶ κλαυθμὸν ἀνέλαβον,
14 καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἠσθένησαν. Καὶ πρε-
σβῦται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν, ἐκλεκτοὶ ἐκ
15 ψαλμῶν αὐτῶν κατέπαυσαν. Κατέλυσε
χαρὰ καρδίας ἡμῶν, ἐστράφη εἰς πένθος ὁ
16 χορὸς ἡμῶν· Ἔπεσεν ὁ στέφανος (γ) ἡμῶν
17 τῆς κεφαλῆς· οὐαὶ δὴ ἡμῖν, ὅτι ἡμάρτομεν. Περὶ
τούτου ἐγενήθη (δ) ὀδύνη, ὀδυνηρὰ ἡ καρδία
ἡμῶν, περὶ τούτου ἐσκότασαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡ-
18 μῶν. Ἐπ' ὄρος Σιὼν, ὅτι ἠφανίσθη, ἀλώ-
19 πεκες διῆλθον ἐν αὐτῇ. Σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν
αἰῶνα κατοικήσεις, ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν
20 καὶ γενεάν. Ἵνα τί εἰς νῖκος ἐπιλήσῃ ἡμῶν,
καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμερῶν ;
21 Ἐπίστρεψον ἡμᾶς κύριε πρὸς σὲ, καὶ ἐπι-
στραφησόμεθα· καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν
22 καθὼς ἔμπροσθεν. Ὅτι ἀπωθούμενος ἀπώ-
σω ἡμᾶς, ὠργίσθης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα.

MS.A. (α) ὡς χῆραι (†) ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν, ξύλα (β) ἦλθον, (γ) τῆς κεφαλῆς ἡμῶν· (δ) ὀδυνηρά

[Cum] Transl. LAT.

RECHS. Spiritus faciei nostræ Christus Dominus captus est in co[rruptio]nibus (π) ipsorum, de quo di[xi]mus, In umbra ejus vivemus [in] gentibus. CHSEN. Gaude, & læ[tare], filia Idumææ, quæ habi[tas] super (^) terrã: etiã super te [trans]ibit calix Domini: inebriaberis & effundes. THAU. Defecit [ini]quitas tua, filia Sion: non adji[ciet] (τ) transmigrare te. Visitavit [ini]quitates tuas, filia Edom: revela[vit] super impietates tuas.

(τ) τῆς ἀποικίσαι (υ) ...

CAP. V.

RECordare, Domine, quod f[actum] est nobis: Respice, & vi[de] opprobrium nostrum. Hæredi[tas] nostra versa est ad alienos, do[mus] nostræ ad extraneos. Pupilli fac[ti] sum', non est pater, matres nost[ræ] quasi viduæ. Aquã nostram in [ar]gento bibimus : ligna nostra [in] commutatione (a) venerunt. Sup[er] collum nostrum : passi sumus per[se]quutionem, laboravimus, non h[a]buimus requiem. (b) Æ[gyptus de]dit manum: Assur ad [saturitatem] ipsorum. Patres nostri pecca[ve]runt, non sunt: nos iniquitates [eo]rum portavimus. Servi domina[ti] sunt nostri: qui redime[ret non est] de manu eorum. In animab[us nos]tris afferemus panẽ nostrum [a] facie gladii deserti. Pellis [nostra] quasi clibanus (d) exulcerata [est, con]vulsæ sunt à facie tempesta[tum] famis. Mulieres in Sion humilia[verunt], virgines in civitat[ibus] Juda. Principes in manu [ipsorum] suspensi fuerũt; seniores no[n] glorificati. Electi planctũ a[ssum]pserunt, et adolescentes in lig[no] infirmati sunt. Et senes à [porta] cessaverunt : electi à psalmis [suis] cessaverũt. Defecit gaudiũ cordis nostri: versus est in luctũ cho[rus] noster : Cecidit corona capi[tis nos]tri. Væ autẽ nobis quia pecca[vi]mus. Propterea fuit (e) ... mœstum cor nostrum: de ... nebrati sunt oculi nostri. Su[per] montẽ Sion, quia disperiit, vul[pes] ambulaverunt in eo. Tu autẽ, Do[mine], in æternũ habitabis : Soli[um] tuũ in generationẽ, et genera[tio]nem. Quarè in finẽ oblivisceris nost[ri]? derelinques nos in longitu[di]nẽ dierũ? Converte nos, Domine, ad te, et convertemur: et innova dies nostros, sicut à principio. [Re]pellens enim repulisti nos: iratus es super nos usq; valde.

(†) Θρῆνοι Ἰερεμ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 מלכא יאשיהו דהוה חביב לנא כנשמת רוח חיין דבאפנא והוה מתרבי במשח רבותא
דיי אתחד במצד חבוליהון דמצראי דהוינא אמרין עלוהי בטלל זכותיה נחי ביני
21 עממיא : חדיאי ובדיחי ברתא דאדום דמתבניא בארעא דעוץ בסניאין אוכלוסין אף
עליך עתיד למיתי פורענותא ויצדון יתיך פרכואי ותעבר עליך כס דלוט תרוי ותתרוקני :
22 ובתר כן ישלם עויתיך כנשתא דציון ותתפרקין על ידוי דמשיחא ואליהו כהנא רבא ולא
יוסיף יי תוב לאגלותך ובההיא זמנא אסער עויתיך ברתא דאדום וייתון פרסאי ויעיקון
לך ויצדון יתיך ארום אתפרסם קדם יי על חובתיך :

ה

1 הוי דכיר יי מה דאתגזר למהוי לנא אסתכל מן שמיא וחזי ית חסודנא : אחסנתנא
2 אתהפכת לחלונאי ביתנא לעממין נוכראין : הוינא מתילין ליתמין דלית להון אבא
3 אמהתנא כארמלן דאזלו גבריהון בקרוי ימא ומספקא להון אם אנון קימין : מימנא
4 בכספא שתינא קיסנא בדמין ייתון : על פרקת צורנא אטעננא כד הוינא אזלין בשביתא
5 חמא נבוכדנצר רשיעא סרכיא דבני ישראל דאזלין ריקנין פקד לחיטא ספרי אורייתא
ולמעבד מנהון גואלקן ומליאו יתהון מן פרידא די על ספר פרת וטענו יתהון על
6 צורידהון בההיא זמנא לעינא לא הוות ניחא לנא : מצרים יהבנא סטר לאתפרנסא תמן
7 ולאתור למסבע לחמא : אבהתנא חבו וליתהון בעלמא ונחנא בתריהון עויתהון
8 סוברנא : בנוי דחם דאתיהיבו עבדין לבנוי דשם אנון שליטו בנא פריק לית מידהון :
9 בנפשנא ניתי לחם פרנסותנא מן קדם קטול דחרבא דאתי מן סטר מדברא : משכנא
10 היך תנורא אתקדרו מן קדם מפח כפנא : נשיא דהוו נסיבן לגבר בציון אתעניאו מן
11 נוכראי ובתולתא בקרוי יהודה מן כשדאי : רברבנין בידיהון אצטליבו אפי סביא לא
12 סברו : רובין ריחיא נטלו וטליא בצליבת קיסא תקלו : סביא מתרע סנהדרין אתבטילו
13 ורובין מן בית זמריהון : בטילת חדות לבבנא אתהפך לאבלא חנגנא : נפלת כלילא
14 דרישנא וי לנא ארום חבנא : על דין בית מוקדשא דאצטדי הוה חליש לבבנא ועל
15 אלין עמא בית ישראל דאזלו בגלותא מתמן הוו חשיכן עיננא : על טורא דציון דהוא
16 צדי תעלין הליכו ביה : את הוא יי לעלם בית מותבך בשמי מרומא כורסי יקרך לדרי
17 דריא : למה לעלמין תשלינגא תשבקננא לאוריכות יומין : אתיב יי יתנא לותך ונתוב
18 בתיובתא שלמתא חדת יומנא לטב כזמן יומיא טביא דהוו מלקדמין : ארום אלהן
19 מקץ תקיץ בנא רגזתא עלנא עד לחדא :
20
21
22

PARAPH. CHALD. Versio Latina

RES. Rex *Josias* qui erat dilect' nobis sicut spiraculũ spirit' vitæ qui [erat] in narib' nostris, & erat unct' oleo unctionis Dñi, capt' est in rete occisio- nis *Ægyptiorum* : de quo dicebam', In umbra justitiæ ejus vivemus inter populos. SIN. Gaude, & lætare *filia* Idumeæ, quæ ædificata es in terra [Hus] inter multas turmas : sup te quoq; futurũ est ut veniat ultio : & desolabunt te Parchevæi, & transibit sup te calix maledictionis : inebriaberis & evacu- aberis. THAU. Et posteà complebitur iniquitas tua cœt' Sion, & libe- raberis per manũ Messiæ & Eliæ sacerdotis magni: & non addet ultrà Dñs ut transmigrare faciat te : & in illo tempore visitabo iniquitatẽ tuam [filia] Edom: & venient Persæ, & angustiabunt te, & desolabunt te; quia manifesta sunt coram Dño peccata tua.

CAP. V.

RECordare Dñe quid decretũ sit ut eveniret nobis: contemplare de cœlis & vide opprobriũ nostrũ. Hæreditas nostra versa est prophanis, domus nostræ populis extraneis. Similes facti sum' pupillis, qui non habent patrem: matres nostræ quasi viduæ, quarũ mariti perrexerunt ad civitates maris, & dubitatur de eis utrùm vivant. Aquam nostram argento bibim', & ligna nostra pecuniis adducebantur. Super juncturã cervicis nostræ oneratis [sumus] quando pergebam' in captivitatẽ, vidit Nabuchodonosor impi' principes filiorũ Israel, qui ibant vacui; & præcepit ut consuerent libros Legis, & facerent ex eis manticas : & impleverunt eas lapillis qui erant in ripa Euphratis, & oneraverunt eos sup colla eorũ : & in illo tempore laborabamus, & non erat nobis requies. Ægypto dedim' lat' ut nutriremur illic, & Assyriis ut saturaremur pane. Patres nostri peccaverunt, & non sunt in seculo, & nos post eos iniquitates eorũ portavim'. Filii Cham qui traditi sunt ser- vi filiis Sem, dominati sunt in nos, nec est qui redimat de manib' eorũ. In animab' nostris adducebam' panẽ alimenti nostri, propter occidentes gla- dio qui veniebãt de latere deserti. Pelles nostræ sicut furnus denigratæ sunt propter inflationem famis. Mulieres quæ erant nuptæ viro in Sion, [oppressæ su]nt *ab alienigenis*, & virgines in civitatib' Juda à Chaldæis. Principes manib' eorũ suspensi sunt ; faciẽ senũ non sunt reveriti. Juvenes molas tu- lerunt, & pueri in patibulo ligneo corruerunt. Senes à porta judicii [sancti]- nariorũ cessaverunt, & juvenes à domo cantici sui. Cessavit lætitia cordis nostri, versus est in luctum chor' noster. Cecidit corona capitis nostri, væ nobis quia peccavim'. Propter domũ sanctuarii quæ deserta est, infirmatum est cor nostrũ : & propter istum populum domus Israel, qui abiit in trans- transmigrationẽ, obscurati sunt oculi nostri. Propter montẽ Sion quia deso- latus est; vulpes ambulaverũt in eo. Tu ipse Dñe in æternũ es: dom' habitationis tuæ in cœlis excelsis, soliũ gloriæ tuæ in generationes generationum. Quare in æternũ repellis nos? relinquis nos in longitudinem dierũ? Con- verte nos Dñe ad te, & convertemur ad pœnitentiam perfectam: innova dies nostros in bonũ, juxta tempus dierum bonorum qui fuerunt ab initio. Quamvis detestatione detestatus sis nos, iratus es contra nos jam plus [nimis].

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

20 Spiritus facierum nostrarum unctus Domini,
captus est in fovea eorum, ille sub cujus umbra
dicebamus nos victuros inter gentes. Gaude 21
& lætare filia Adum, quæ habitas in terra Us:
etiam ad te perveniet calix, & inebriaberis,
& cordolium patieris. Consumpta sunt pec- 22
cata tua filia Sionis, non abducet te ultrà in
captivitatem: visitabuntur scelera tua filia
Adum, retegentur peccata tua.

CAP. V.

Oratio Jeremiæ.

Recordare Domine quid acciderit nobis, 1
intuere & considera opprobrium nostrum.
Hæreditas nostra devoluta est ad extraneos, 2
& dom[us] nostræ ad alienigenas. Pupilli facti 3
sumus absq; patre, & matres nostræ sicut vi-
duæ. Aquã nostrã pecuniâ bibimus, & ligna 4
nostra pretio. Impetunt cervices nostras, ja- 5
ctamur, fatigamur, & non quiescim[us]. Ægyptii 6
præbent manũ & Assyrii, ut *nos* pane saturent.
Patres nostri peccaverunt, & non sunt; nos 7
verò peccata eorum sustinemus. Servi domi- 8
nantur in nos, nec est qui nos eripiat è mani-
bus eorũ. Vitæ nostræ periculo afferimus pa- 9
nem nostrũ, propter gladiũ qui est in deserto.
Cutes nostræ ut à conspectu fornacis corruga- 10
tæ sunt, & ob cruciatũ famis, atratæ. Mulieres 11
in Sione stupratæ sunt, & virgines in civitati-
bus Judæ. Magnates manib[us] eorũ suspensi fu- 12
erunt, & vultus senum non sunt reveriti. Ad- 13
olescentes agitant molas, & juvenes ad ligna
impingunt. Senes è porta cessaverunt, & ju- 14
venes à lætitia sua. Desiit hilaritas cordis 15
nostri, versum est in luctũ gaudium nostrum.
Cecidit corona capitis nostri; væ nobis, quia 16
peccavimus. Iccirco en mœret cor nostrum, 17
& ob id ecce tenebrescunt oculi nostri: Pro- 18
pter monté Sionis, quòd sit desolatus, & vul-
pes ambulent in eo. Tu verò Dñe, in æternũ 19
es & solium tuũ in generationem generatio-
num. Ne in perpetuum derelinquas nos, & 20
oblivíscaris nostri diuturnis temporib[us]. Con- 21
verte nos Dñe ad te, & convertemur; restaura 22
dies nostros ut olim. Jam enim satis diu abo-
minatus es nos, et in nos admodũ indignatus.

Libri Jeremiæ Prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

روح وجهنا مسيح الرب أخذ بمكايدهم * الذي قالوا انا نعيش في ظله في الامم * افرحي
وسري يا ابنة الادومية الساكنة على الارض * فان عليك يجوز كاس الرب * فتسكرين
وتسقين * انقطع اثمك يا ابنة صهيون * لا يعود ايضا ان يسبيك * تعهد ظلمك يا ابنة
ادوم * هتك فواحشك * الفصل الخامس * صلاة ارمياء *
اذكر يا رب ما صار لنا * اطلع وانظر تعييرنا * ميراثنا انتقل للغرباء * بيوتنا للغرباء
صرنا ايتاما * ليس اب * امهاتنا مثل ارامل * منذ ايامنا * احطابنا بالثمن اتوا على عنقنا
طردنا * تعبنا ولم نسترح * مصر دفعتنا لبلد الموصل لشبعهم * اباونا اخطاوا فلم يوجدوا
ونحن ابتلينا باثامهم * العبيد احدقوا * وليس منقذ من يدهم * في نفوسنا ندخل خبزنا
من وجه سيف البرية * جلودنا سخطت مثل تنور * تشنجوا من وجه عواصف الجوع
النساء في صهيون * العذارى في مدن يهوذا * علقت الروساء بايديهم * المشايخ لم يوقروا
الجبارون احملوا بكاء * والشبان ضعفت بالخشبة * والاشياخ فرغوا من الباب * الجبارين
كفوا من مزاميرهم * ابطل فرح قلبنا * انقلب مزمارنا الى حزن * سقط اكليل راسنا * فالويل
لنا لانا اخطانا * من اجل هذا صار قلبنا موجعا * من اجل هذا اظلمت عيوننا * على جبل
صهيون * لانه فني * جازت الثعالب فيها * وانت يا رب تسكن الى الابد * كرسيك الى جيل
وجيل * لماذا تنسانا بالظفر * تتركنا الى طول الايام * ردنا يا رب فنرجع اليك * وجدد
ايامنا كالقدم * لانك مقصي اقصيتنا * غضبت علينا الى الغاية *

Spiritus facierum nostrarum christus Do- 20
mini, captus est dolis eorum, in cujus um-
bra dicebant nos victuros inter gentes.
Lætare & exulta O filia Idumææ quæ 21
super terram habitas: nam super te trans-
ibit calix Domini, & inebriaberis, po-
túmque dabis. Amputata est iniquitas 22
tua O filia Sionis, non addet ultrà capti-
vam te ducere, visitabit perversitatem tu-
am O filia Edom, deducet velum turpi-
tudinum tuarum.

CAP. V.

Oratio Jeremiæ.

Recordare O Domine quid factum sit 1
in his, vide, & considera opprobrium
nostrum. Hæreditas nostra translata est 2
ad alienos, domus nostræ ad extraneos.
Facti sumus pupilli, non est pater, matres 3
nostræ tanquam viduæ, inde à diebus no-
stris. Ligna nostra pretio venerunt super 4
collum nostrum. Persecutionem passi su- 5
mus, laboravimus, & non quievimus. Æ- 6
gyptus tradidit nos in manũ Assyriæ, pro-
pter satietatem suam. Patres nostri pec- 7
caverunt, & non existunt: nos verò pœ-
nam luimus iniquitatum eorum. Servi cu- 8
stodiunt nos, & non est qui eripiat è manu
eorum. Animarum nostrarum periculo ad- 9
vehimus panem nostrum, à facie gladii de-
serti. Pelles nostræ ustulatæ sunt ut cli- 10
banus, corrugatæ sunt à facie procellarum
famis. Humiliaverunt mulieres in Sione, 11
virgines in urbibus Judæ. Suspensi sunt 12
principes è manibus suis, senes haud ho-
norantur. Electi luctum assumpserunt, ju- 13
venes infirmati sunt in ligno, Et senes de- 14
fecerunt à porta, electi destiterunt à can-
tibus suis. Evanuit gaudium cordis no- 15
stri, versa est tibia nostra in mœrorem. Cor- 16
ruit corona capitis nostri. Væ nobis, quia
peccavimus. Ob hoc factum est cor nostrũ 17
dolens, ob hoc obtenebrati sunt oculi no-
stri; Propter montem Sionis, quòd ille 18
perierit, vulpes per hanc transierunt. Tu 19
verò O Domine, manes in æternum, solium
tuum in generationem & generationem.
Cur oblivisceris salutem nostram, derelin- 20
quis nos in longitudinem dierum? Reduc 21
nos O Domine, ut redeamus ad te: & reno-
va dies nostros, ut antea. Nam omninò re- 22
pulisti nos, iratus nobis es præter modum.

EZECHIEL.

ספר יחזקאל : א

CAP. I. א

medio in *ego* & , mensis quinta *in* , quarto *in* , anno trigesimo *in* fuit Et
1 ויהי בשלשים שנה ברביעי בחמשה לחדש ואני בתוך
vidi & , cœli sunt aperti : Chebar fluvium *super* transmigrationis
הגולה על־נהר כבר נפתחו השמים ואראה
quintus annus ipse) , mensis quinta *In* .Dei visiones
2 מראות אלהים : בחמשה לחדש היא השנה החמישית
ad Domini verbum fuit Essendo (.Jojachin regis transmigrationis
3 לגלות המלך יויכין : היה היה דבר־יהוה אל־
:Chebar flumen *super* ,Chasdim terra in sacerdotem ,Buzi filium ,Jechezchel
יחזקאל בן־בוזי הכהן בארץ כשדים על־נהר כבר
turbinis ventus ecce & ,vidi Et .Domini *manus* ibi eum super fuit &
4 ותהי עליו שם יד־יהוה : וארא והנה רוח סערה
ei splendor & ,*sese reciprocans* ignis & ,magna nubes ,Aquilone ab *veniens*
באה מן־הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו
.ignis medio de *flammæ crepitantis oculus* veluti ejus medio de & : *undique*
סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש :
,eorum aspectus hic & : animalium quatuor similitudo ejus medio de Et
5 ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן
quatuor & : uni facies quatuor Et .eis hominis similitudo
6 דמות אדם להנה : וארבעה פנים לאחת וארבע
planta & : *rectus* pes eorum pedes Et .*eis* unicuique alæ
7 כנפים לאחת להם : ורגליהם רגל ישרה וכף
æris *oculus* tanquam scintillantes & ,vituli pedis planta veluti eorum *pedum*
רגליהם ככף רגל עגל ונצצים כעין נחשת
:*eorũ quadrilateris* quatuor *super* eorum alis *desubter* hominis man⁹ Et .politi
8 קלל : וידו אדם מתחת כנפיהם על ארבעת רבעיהם
ad *femina* Junctæ .ipsis quatuor in eorum alæ & , eorum facies &
9 ופניהם וכנפיהם לארבעתם : חברת אשה אל־
latus ad *vir* , *ipsis eundo in* revertebantur non :eorum alæ *suam sororem*
אחותה כנפיהם לא־יסבו בלכתן איש אל־עבר
facies &,hominis facies eorum facierum similitudo Et . *bant suarum facierum*
10 פניו ילכו : ודמות פניהם פני אדם ופני
sinistra à bovis facies & ; ipsorum quatuor dexteram ad , leonis
אריה אל־הימין לארבעתם ופני־שור מהשמאול
eorum alæ & ,eorum facies Et .ipsis quatuor aquilæ facies & :ipsis quatuor
11 לארבעתן ופני־נשר לארבעתן : ופניהם וכנפיהם
duæ & ,uniuscujusque junctæ duæ *e* unicuique , desuper *disjunctæ*
פרדות מלמעלה לאיש שתים חברות איש ושתים
:*ibãt suarũ facierum latus ad* unumquodque Et .eorum corpora *tegentes*
12 מכסות את גויתיהנה : ואיש אל־עבר פניו ילכו
revertebãtur non:ambulabãt,ambulandi *animus illuc* erat quò
אל אשר יהיה־שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו
prunarum veluti eorum aspectus animalium similitudo Et.*illa ambulando in*
13 בלכתן : ודמות החיות מראיהם כגחלי־
inter *perambulans* ipsa , lampadarum aspectus tanquam,ardentium ignis
אש בערות כמראה הלפדים היא מתהלכת בין
.fulgur *egrediens* igne de & , igni splendor & : animalia
החיות ונגה לאש ומן־האש יוצא ברק :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA EZECHIELIS.

CAP. I.

1 ET factum est in trigesimo an-
no, in quarto, in quinta men-
sis, cùm essem in medio captivo-
rum juxta fluvium Chobar, aper-
ti sunt cœli, & vidi visiones Dei.
2 In quinta mensis, ipse est annus
quintus transmigrationis regis
3 Joachin, Factum est verbũ Do-
mini ad Ezechielem filium Buzi
sacerdotem in terra Chaldæorũ,
secus flumen Chobar: & facta est
4 super eum ibi manus Domini. Et
vidi, & ecce ventus turbinis ve-
niebat ab Aquilone, & nubes
magna, & ignis involvens, &
splendor in circuitu ejus : & de
medio ejus quasi species electri,
5 id est, de medio ignis : Et in me-
dio ejus similitudo quatuor ani-
malium : & hic aspectus eorum,
6 similitudo hominis in eis. Qua-
tuor facies uni, & quatuor pen-
7 næ uni. Pedes eorum pedes re-
cti, & planta pedis eorum quasi
planta pedis vituli, & scintillæ
8 quasi aspectus æris candentis. Et
manus hominis sub pennis eorũ
in quatuor partibus : & facies &
pennas per quatuor partes habe-
9 bant. Junctæque erant pennæ eo-
rum alterius ad alterum: non re-
vertebantur cùm incederent: sed
unumquodq; ante faciẽ suã gra-
10 diebatur. Similitudo autem vul-
tûs eorũ: facies hominis, et facies
leonis à dextris ipsorũ quatuor;
facies autem bovis, à sinistris i-
psorum quatuor; & facies aquilæ
11 desupèr ipsorum quatuor. Facies
eorum, & pennæ eorum extentæ
desupér : duæ pennæ singulorum
jungebantur, & duæ tegebant
12 corpora eorum : Et unumquod-
que eorum coram facie sua am-
bulabat : ubi erat impetus spi-
ritûs, illuc gradiebantur, nec re-
vertebantur cùm ambularent,
13 Et similitudo animalium, aspect⁹
eorum quasi carbonum ignis ar-
dentium, & quasi aspectus lampa-
darum. Hæc erat visio discurrens
in medio animaliũ, splendor i-
gnis, & de igne fulgur egrediens.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

(†) ἸΕΖΕΚΙΗ'Λ.

ΚΕΦ. α'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοςῷ ἔτει
ἐν τῷ τετάρτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς,
καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλω-
σίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ· καὶ ἠ-
νοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἴδον ὁράσεις Θεοῦ.
2 Πέμπτῃ τοῦ μηνός· τοῦτο τὸ ἔτος (α) τὸ
πέμπτον τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ βασιλέως Ἰω-
3 ακείμ· Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰε-
ζεκιὴλ υἱὸν Βουζεὶ, τὸν ἱερέα, ἐν γῇ Χαλδαί-
ων, ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ· καὶ ἐγένετο
4 (β) ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου. Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ
πνεῦμα ἐξαῖρον ἤρχετο ἀπὸ Βορρᾶ, καὶ νε-
φέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ, καὶ φέγγος κύκλῳ
αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐξαςράπτον. καὶ ἐν τῷ μέσῳ
αὐτοῦ ὡς (γ) ὅρασις ἠλέκτρου ἐν μέσῳ τοῦ πυ-
5 ρὸς, καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ
ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων· καὶ αὕτη ἡ
ὅρασις αὐτῶν· ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐπ' αὐ-
6 τοῖς. Καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ, καὶ
7 τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἑνί. Καὶ τὰ σκέλη
αὐτῶν ὀρθὰ, καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν, καὶ
σπινθῆρες, ὡς ἐξαςράπτων χαλκός· καὶ ἐλα-
8 φραὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν. Καὶ χεὶρ ἀνθρώπου
ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπὶ τὰ
9 τέσσαρα μέρη αὐτῶν. Καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν
(δ) τῶν τεσσάρων οὐκ ἐπεςρέφοντο ἐν τῷ βα-
δίζειν αὐτὰ ἀλλ' ἕκαςον (ε) ἀπέναντι τοῦ προσώπου
10 αὐτῶν ἐπορεύοντο. Καὶ (ζ) ὁμοίωσις τῶν
προσώπων αὐτῶν, πρόσωπον ἀνθρώ-
που (η), καὶ πρόσωπον τοῦ λέοντος ἐκ δεξιῶν
τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀρι-
ςερῶν τοῖς τέσσαρσι, καὶ πρόσωπον ἀετοῦ
11 τοῖς τέσσαρσι. Καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκ-
τεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν, ἑκατέ-
ρῳ δύο συνεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας, καὶ
δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω τοῦ σώματος αὐ-
12 τῶν. Καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐπορεύετο· οὗ ἂν (θ) ἦν τὸ πνεῦμα πορευό-
μενον (ι) ἐπορεύοντο, καὶ οὐκ ἐπέςρεφον. Καὶ ἐν
13 μέσῳ τῶν ζώων ὅρασις (ͅ) ὡς ἀνθράκων πυ-
ρὸς καιομένων, ὡς ὄψις λαμπάδων συςρε-
φομένων ἀναμέσον τῶν ζώων, καὶ φέγγος τοῦ
πυρὸς, καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο (κ) ἀςραπή.

MS.A. (†) ..ζεκιὴλ προφήτης ιε'.

MS. A. (α) πέμπτον (β) ἐκεῖ ἐπ' (γ) ὁμοίωμα (δ) καὶ αἱ πτέρυγες αὐ-
τῶν τῶν τεσσάρων ἐχόμεναι ἀλλήλων τῆς ἑτέρας, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν οὐκ ἀπ-
εςρέφοντο (ε) κατέναντι (ζ) ἡ ὁμοίωσις (η) αὐτοῖς, καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ
δεξιῶν τοῖς τέσσαρσι, (θ, ἦ) (ι) ἐπορεύετο, καὶ οὐκ ἐπέςρεφεν. (ͅ) ἀνθράκων ...
ὡς ἀςραπή· καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον, καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ Βεζεκ. Καὶ ἴδον ...

IEZECIEL. CAP. I.

ET factum est in tricesimo an[no], in quarto mense, quintâ men[sis], & ego eram in medio capti[vitatis] super fluviũ Chobar: et a[perti] sunt cœli: & vidi vision[es] Dei: Quintâ mensis: (hic est an[nus] quintus captivitatis reg[is] Joacim:) Et factum est verbum Domini ad Iezeciel filium B[uzi] sacerdotem, in terra Chaldæorum super fluvium Chobar. Et fa[cta] est super me manus Domini. Et [vi]di: Et ecce spiritus (a) ... veniebat ab Aquilone: & nu[bes] magna in eo: (b) & splendor ... circuitu ejus, & ignis fulgura[ns]. Et in (c) medio ejus quasi visio [e]lectri in medio ignis, & (d) splen[dor] in eo. Et in medio quasi si[mi]litudo quatuor animalium: ... visio eorũ. Similitudo homini[s in] eis: Et quatuor facies uni, & quatuor alæ uni: Et crura eorum recta; & pedes eorum pennati, & scintillæ, quasi (e) fulgurans ... Et leves pennæ eorum: Et manu[s] hominis sub pennis eorum in qua[tuor] partibus ipsorum: Et (f) fa[ci]es eorum quatuor, non reverte[ba]ntur, cùm incederent ... unumquodque ante faciem su[am] gradiebantur. Et similitudo fa[ci]erum eorum, facies hominis, & facies leonis à dextris, ipsis qua[tuor]: & facies vituli à sinistris ipsis quatuor, & facies aquilæ ipsis quatuor. (g) Et alæ eorum extentæ desuper ipsis quatuor, unicuique duæ, copulatæ ad invicèm, et duæ cooperiebant de super corp⁹ ipsorũ; Et unumquod[que] coram facie sua ambulabat: quocumque ambulabat spiritus ... bant, & non revertebantur. Et in medio animalium vi[sio] quasi carbonum ignis ardentium, quasi visio lampadarum discur[r]entium inter medium anima[li]um: & splendor ignis: & de igne egrediebatur (h) ful[gur].

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה בתלתין שנין לזמן דאשכח חלקיה כהנא רבא ספרא דאוריתא בבית מקדשא
בעזרתא תחות אולמא בפלגות ליליא בתר מעלני סיהרא ביומי יאשיה בר אמון מלך
שבטא דבית יהודה בתמוז בחמשא לירחא אמר נביא ואנא בגו בני גלותא על נהר
2 כבר אתפתחו שמיא וחזית בחזו נבואה דשרת עלי חיזו יקר שכינתא דיי : בחמשא
3 לירחא היא שתא חמשתא לגלות מלכא יויכין : מהוי הוה פתגם נבואה מן קדם יי עם
יחזקאל בר בוזי כהנא בארעא דישראל תב תנינות ואתמלל עמיה במדינת ארע
4 כסדאי על נהר כבר ושרת עלוהי תמן רוח נבואה מן קדם יי : וחזית והא רוח עלעולא
אתי מן צפונא ענן רב ואשתא משתלהבא וזיהורא ליה סחור סחור ומגו עננא ומגו
5 עלעולא כעין חשמלא מגו אשתא : ומגויה דמות ארבע ברין ודין חיזוהון דמות אנשא
6 להין : וארבעא אפין לחדא וארבע אפין לכל חד וחד שתת עשר אפין לבריתא חדא
מנין אפיא דארבע ברין שתין וארבעה אפין וארבעא גפין לחדא וארבעא גפין לכל
חד וחד שתת עשר גפין לכל אפא ואפא שתין וארבעא גפין לבריתא חדא והוו מנין
7 גפיא דארבע ברין מאתן וחמשין ושתא גפין : ורגליהון רגלין כיונן ופרסת רגליהון
8 כפרסת רגלין סגלגלן ומזיען עלמא במהכהן ומנצצן כעין נחש מצלהב : וידין כידי
אנשא עביד להון מתחות גפיהון על ארבע סטריהון למיתי בהן גומרין דאשא
מביני כרוביא מתחות רקיעא דעל רישיהון למתן על חופני סרפיא למירק על
אתר רשיעיא לאבדא חיביא עברי מימריה ואפיהון וגפיהון שוי לארבעתהין :
9 מכונן חדא לקביל חדא גפיהון לא מתחזרין במיזלהן בריא לקביל אפהא אזלן :
10 ודמות אפיהון אפי אנשא ואפי אריא עביד מימינא לארבעתהן ואפי תורא עביד
11 מסמלא לארבעתהן ואפי נשרא לארבעתהן : ואפיהן וגפיהן פרישן מלעלא לחדא
12 תרתין מכונן חדא ותרתין מכסן ית גויתהין : ובריא לקבל אפהא אזלא לאתר
13 דתהוי תמן רעוא למיזל אזלן לא מתחזרן במיזלהן : ודמות בריתא חזויהן כגומרין
דאשא בערן כחזו בעוריא אשתא משתלהבא בין בריתא וזיהוריא לאשתא ומן
אשתא נפיק ברקא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I.

ET factum est triginta *annis* postquàm invenisset Helchias sacerdos magnus librum Legis in domo sanctuarii in atrio sub portico, media noct[e] post occasum Lunæ, in dieb⁹ Josiæ filii Amon regis trib⁹ dom⁹ Juda, in mense Thammuz, quinta die mensis, dixit Propheta: cũ essẽ in medio transmigrationis juxta fluviũ Chobar, aperti sunt cœli, & vidi in visione prophetiæ quæ resedit sup me, visioné gloriæ majestatis Dñi : Quinta die mensis, ipse est ann⁹ quint⁹ transmigrationis regis Joachin : Factũ est verbũ prophetiæ à facie Dñi ad Ezechielem filiũ Buzi sacerdoté in terra Israel, iterũ secundò locut⁹ est cum eo in provincia terræ Chaldæorũ juxta fluviũ Chobar, & resedit sup eum ibi spiritus prophetiæ à facie Dñi. Et vidi & ecce vent⁹ turbinis veniebat ab Aquilone, & nubes magna & ignis inflammatus & splendor ei undiquaque, & de medio nubis & turbinis quasi species electri ex medio ignis. Ex medio verò ej⁹ similitudo quatuor creaturarum, quarũ hic erat aspectus, ut similitudo hominis esset eis. Et quatuor facies uni, & quatuor *vultus* unicuique: sedecim facies unicuiq; creaturæ: numer⁹ vultuũ quatuor creaturarũ, sexaginta & quatuor facies erant. *Et quatuor alæ uni, & quatuor pennæ unicuiq;: sedecim pennæ singulis faciebus, sexaginta & quatuor pennæ creaturæ uni: numer⁹ pennarũ quatuor creaturarum, ducentæ & quinquaginta & sex pennæ erant.* Et pedes earũ pedes recti, & planta pedis earũ quasi planta pedũ rotundorũ: & movebit orbem *cùm incederent*, & splendebant in moré æris candentis. Et man⁹ quasi manu[s] n⁹ hominis factæ erãt eis sub pennis earũ ad quatuor latera earũ, ut haurirét in eis prunas ignis de medio Cherubim sub firmamento quod erat sup capita earũ; ad dandũ sup pugillos Seraphim, ut dispergerent eas sup locũ impiorũ, ad dispergendos sceleratos qui transgrediuntur verbũ ej⁹: & facies earũ & pennæ earum æquales erãt ipsis quatuor. Directæ erãt pennæ creaturarum una ex adverso alterius: non reflectebantur cùm ambularent creaturæ, sed ante faciem suam gradiebantur. Et similitudo vultus earum, facies hominis, & facies leonis factæ erant à dextera illis quatuor, facies autem bovis facta erat à sinistra illis quatuor, & facies aquilæ illis quatuor. Et facies earum & pennæ earum extensæ desuper : duæ pennæ uniuscujusque directæ erant è regione alterius, & duæ tegebant corpora earum. Creaturæ autem ante faciem suam ambulabant, ad locum, quò volebant ire, ibant, non convertebantur cùm ambularent. Et similitudo creaturarum, aspectus earum quasi carbonum ignis ardentium, quasi aspectus lampadum : ignis inflammatus [*erat*] inter creaturas, & splendor [*erat*] igni, & de igne egrediebatur fulgur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܚܙܩܝܐܝܠ ܢܒܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

[illegible]

LIBER PROPHETIÆ
HEZECIELIS
PROPHETÆ.

CAPUT I.

VErtente anno trigesimo, quintâ *die* men- 1
sis quarti, dum ego inter captivos essem ad flu-
vium Chebar; aperti sunt cœli, & vidi visio-
nem Dei. Quintâ *inquam* mensis, anno quinto 2
à captivitate Jojacimi regis Judæ, Fuit sermo 3
Dñi ad Hezecielem filium Buzi sacerdotem,
in terra Chaldæorum secus fluvium Chebar.
Fuit itaque super me ibi manus Domini; Et 4
cùm aspexissem, ecce ventus turbineus veni-
ebat ab Aquilone, & nubes magna: circa
hanc ignis ardebat fulgebátque; in medio
autem ipsius erat quasi visio, intra ignem. In 5
medio enim ipsius erat similitudo quatuor
animalium, quorum hæc erat species: Spe-
ciem referebant humanam: Quaterni vultus 6
erant unicuique, & quaternæ alæ: Pedes eo- 7
rum porrecti, & ungulæ pedum similes ungu-
lis vitulinis, scintillantes ut æs rutilans:
Manus humana sub alis eorum è quaternis 8
eorum lateribus, et vultus alæque eorum
erant in lateribus eorum: Alæ eorum con- 9
junctæ erant altera cum altera; & quoquo-
versùm incessissent, ante se incedebant, nec
vertendum sibi erat. Figura verò vultuũ eo- 10
rum *hæc erat*, vultus hominis & vultus leonis
in lateribus eorum dexteris, & vultus bovis
vultúsque aquilæ in lateribus eorum sinistris.
Facies eorum & alæ eorum porrectæ erant 11
sursum, duæ erant invicèm conjunctæ, duæ
verò tegebant corpora eorum: Et ante se in- 12
cedebant quocunque ibat ille ventus, nec
vertebant sese. Similitudo autem horum ani- 13
malium erat velut aspectus carbonum ignis
ardentium: & quasi quædam species lampa-
dis discurrebat inter animalia: porrò ignis
scintillabat, & fulgur ex eo prodibat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم * نبتدي بعونه الله جل جلاله بكتاب حزقيال
النبي بن بوزي * بركاته تكون معنا الي الابد امين *
* الفصل الاول * * الاصحاح الاول *
وكان في السنة الثلاثين في الشهر الرابع * في الخامس من الشهر * وانا كنت في وسط السبي
علي نهر خوبار * فانفتحت السموات ورايت رويا الله * في الخامس من الشهر * هي السنة
الخامسة من سبي يواقيم الملك * وكان قول الرب الي حزقيال بن بوزي الكاهن في ارض
الكلدانيين علي نهر خوبار * وكانت هناك علي يد الرب * ونظرت واذا ريح مرتفعة اقبلت
من الجربياء * وفيها سحابة عظيمة * ونور حولها * ونار تبرق * وفي وسطها مثل منظر الكهربا
في وسط النار * ونور فيها * وفي الوسط مثل شبه اربعة حيوانات * وهذا منظرها
انسان فيها * واربعة وجوه للواحد * واربعة اجنحة للواحد * وسيقانها مستقيمة * وارجلها
طائرة * وشرار مثل نحاس يبرق * واجنحتها خفيفة * ويد انسان من تحت اجنحتها
جوانبها الاربعة * ووجوهها واجنحتها الاربعة ملتصقة الاخر بالاخر * ووجوهها لا ترجع
عند ما تسير * كل واحد قدام وجهه يسير * واشباه وجوهها * وجه انسان لها * ووجه
اسد عن اليمين للاربعة * ووجه عجل عن اليسار للاربعة * ووجه نسر للاربعة * ووجوهها
واجنحتها منبسطة من فوق للاربعة * لكل واحد اثنان مزدوجان الي بعضها بعض
واثنان مستوران فوق جسدها * وكل واحد لوجهه يسير * حيث ان يكون الريح
يسيرون ولا يرجعون * وفي وسط الحيوانات منظر مثل جمر نار موقدة * مثل منظر مصابيح
سائر بين الحيوانات * ونور نار * ومن النار يخرج مثل برق

IN NOMINE DEI
Misericordis, Clementissimi.

Aggredimur *freti* auxilio Dei summè gloriosi librum Hezecielis Prophetæ filii Buzi, cujus benedictiones sint super nos in perpetuum. Amen.

CAP. I.
Textus primus.

ET *fuit anno trigesimo, mense quarto,* 1
quintâ mensis, dum ego essem in me-
dio captivitatis ad fluvium Chobar, ut ape-
rirentur cœli, & viderem visionem Dei:
Quintâ mensis (hic erat annus quintus à 2
captivitate Joacimi regis) Fuit sermo 3
Domini ad Hezecielem filium Buzi sa-
cerdotem, in terra Chaldæorum, secus
fluvium Chobar: & fuit ibi super me
manus Domini, Vidique, & ecce ven- 4
tus excitatus advenit ex Aquilone, & in
illo nubes ingens circa quam lux erat &
ignis fulgurans, & in hujus meditullio
quasi quidam *aspectus succini in medio*
ignis, & lux in eo. Et in meditullio ve- 5
luti species quatuor animalium quorum
hujusmodi erat aspectus: Forma humana
inerat eis; Et quatuor facies unicui- 6
que, & quatuor alæ unicuique: Crura 7
eorum recta, & pedes volantes: & scin-
tillæ æris instar fulgurantes: alæque eo-
rum levissimæ: Manus hominis sub alis 8
eorum ad quaterna ipsorum latera: Fa- 9
cies eorum & alæ ipsorum quaternæ co-
hærebant altera cum altera: & facies eo-
rum non vertebantur cum ambularent; u-
numquodque ante faciem suam gradieba-
tur. Formæ autem facierum eorum tales 10
erant: Faciem hominis, faciémque leonis
habebant ipsa quatuor à dextera; faci-
em autem vituli habebant ipsa quatuor
à sinistra, faciémque aquilæ eadem qua-
tuor: Et tam facies quàm alæ ipsorum 11
quatuor porrectæ erant superné. Unum-
quodque duas alas habebat simul con-
junctas, duas verò super corpus suum ex-
pansas: Et unumquodque ante faciem 12
suam gradiebatur: quocunque ventus il-
le pergebat, ibant, nec vertebant sese.
In medio autem animalium erat aspectus 13
quasi carbonum ignis accensorum, quasi
lampadarum discurrentium inter anima-
lia; & splendor ignis; & ex igne pro-
cedebant quasi fulgura.

יחזקאל : א

vidi Et .coruscationis aspectum secundùm ; redire & ,currere animalia Et
14 והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק : וארא
15 quatuor ad animalia juxta terra in una rota ecce & ;animalia
החיות והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת
, Tarsis oculus tanquam earum opus & , rotarum Aspectus .ejus facies
16 פניו : מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש
si ac earum opus &,earum aspectus & :ipsis quatuor una similitudo &
ודמות אחד לארבעתן ומראיהם ומעשיהם כאשר
, sua quadrilatera quatuor Ad .rotæ medio in rota esset
17 יהיה האופן בתוך האופן : על ארבעת רבעיהן
altitudo &,eorū cambi Et .ipsa eundo in revertebātur non :ibant ,ipsa eundo in
18 בלכתם ילכו לא יסבו בלכתן : וגביהן וגבה
undique oculis plena eorum dorsa &:eas propter pavor & ,eis
להם ויראה להם וגבתם מלאת עינים סביב
: ea juxta rotæ ambulabant ,animalia eundo in Et .ipsis quatuor
19 לארבעתן : ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם
Ad .rotæ se elevabant ,terram desuper animalia se extollendo in &
20 ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים : על
: eundum ad animus illuc ibant , eundum ad animus illuc erat quod
אשר יהיה שם הרוח ללכת ילכו שמה הרוח ללכת
.rotis in animalis spiritus nam , ea contra se elevabant rotæ &
והאופנים ינשאו לעמתם כי רוח החיה באופנים :
desuper se elevando in & : stabant , ipsa stando in & ,ibant ,ipsa ambulando In
21 בלכתם ילכו ובעמדם יעמדו ובהנשאם מעל
.rotis in animalis spiritus quia,ea contra rotæ se elevabant , terra
הארץ ינשאו האופנים לעמתם כי רוח החיה באופנים :
,terribilis gelu oculus ut , expansio animalis capita super similitudo Et
22 ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח הנורא
eorum alæ expansione sub Et .desuper eorum capita super extenta
23 נטוי על ראשיהם מלמעלה : ותחת הרקיע כנפיהם
, se tegentes duæ unicuique : suam sororē ad unaquæque rectæ
ישרות אשה אל אחותה לאיש שתים מכסות להנה
audivi Et .sua corpora sibi tegentes duæ unicuique &
24 ולאיש שתים מכסות להנה את גויתיהם : ואשמע
vocem tanquam multarum aquarum vocem tanquā,eorum alarum vocem
את קול כנפיהם כקול מים רבים כקול
,ipsa stando in : turmæ vocem tanquam loquelæ vocem ,ipsa eundo in ,Saddai
שדי בלכתם קול המלה כקול מחנה בעמדם
super quod firmamento desuper vox erat Et .suas alas dimittebant
25 תרפינה כנפיהן : ויהי קול מעל לרקיע אשר על
firmamentum desuper Et .suas alas dimittebant ipsa stando in : eorū caput
26 ראשם בעמדם תרפינה כנפיהן : וממעל לרקיע
similitudo ,Sapphiri lapidis aspectus tanquam eorum caput super quod
אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות
hominis aspectus tanquā similitudo throni similitudinem super & : throni
כסא ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם
aspectū tanquā ,flammæ crepitantis oculum ut vidi Et .desuper eum super
27 עליו מלמעלה : וארא כעין חשמל כמראה
aspectu ab & : supra &,ejus lumborū aspectu ab circum ipsi domus ignis
אש בית לה סביב ממראה מתניו ולמעלה וממראה
splendorem &,ignis aspectum tanquam vidi , infra & , ejus lumborum
מתניו ולמטה ראיתי כמראה אש ונגה
die in , nube in fuerit cùm arcus aspectum Velut .circum ei
28 לו סביב : כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום
.circum splendoris aspectus sic , pluviæ
הגשם כן מראה הנגה סביב

Versio VULG. LAT.

14 Et animalia ibant & revertebantur, in similitudinem fulguris co-
15 ruscantis. Cúmque aspicerem animalia, apparuit rota una super terram juxta animalia, habens
16 quatuor facies. Et aspectus rotarum, & opus earum, quasi visio maris : & una similitudo ipsarū quatuor : & aspectus earum & opera, quasi sit rota in medio ro-
17 tæ. Per quatuor partes earū euntes ibant, & non revertebantur
18 cùm ambularent. Statura quoq; erat rotis, & altitudo, & horribilis aspectus : & totum corpus oculis plenum in circuitu ipsarum
19 quatuor. Cúmque ambularent animalia, ambulabant pariter & rotæ juxta ea : & cùm elevarentur animalia de terra, elevaban-
20 tur simul & rotæ. Quocunque ibat spiritus, illuc eunte spiritu, & rotæ pariter elevabantur, sequentes eum. Spiritus enim vitæ
21 erat in rotis. Cum euntib⁹ ibant, & cum stantibus stabant: & cum elevatis à terra, pariter elevabantur & rotæ, sequentes ea : quia spiritus vitæ erat in rotis.
22 Et similitudo super capita animalium firmamenti, quasi aspectus crystalli horribilis, & extenti super capita eorum desupér.
23 Sub firmamento autem pennæ eorum rectæ alterius ad alterum: unumquodque duabus alis velabat corpus suum, & alterum simi-
24 liter velabatur. Et audiebant sonum alarum, quasi sonum aquarum multarum, quasi sonum sublimis Dei : cùm ambularent quasi sonus erat multitudinis, ut sonus castrorum : cúmque starent, de-
25 mittebantur pennæ eorum. Nam cùm fieret vox super firmamentum, quod erat super caput eorum, stabant, & submittebant
26 alas suas. Et super firmamentum, quod erat imminens capiti eorū, quasi aspectus lapidis sapphiri similitudo throni : & super similitudinem throni, similitudo quasi
27 aspectus hominis desupér. Et vidi quasi speciem electri, velut aspectum ignis, intrinsecus ejus per circuitū : à lumbis ejus & desupèr, & à lumbis ejus usque deorsum, vidi quasi speciem ignis
28 splendentis in circuitu. Velut aspectum arcûs cùm fuerit in nube in die pluviæ: hic erat aspectus spendoris per gyrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ τροχὸς εἷς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχό-
16 μενος τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσι. Καὶ τὸ εἶδος τῶν τροχῶν ὡς εἶδος θαρσείς. καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσι· καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν εἴη τροχὸς (λ) ἐν τρο-
17 χῷ. Ἐπὶ τὰ (*) τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο. οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐ-
18 τά, Οὐδ' οἱ νῶτοι αὐτῶν. καὶ ὕψος ἦν αὐτοῖς. καὶ ἴδον αὐτά, καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρ-
19 σιν. Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ ζῶα, ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν· καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξῃροῦντο
20 οἱ τροχοί. Οὗ ἂν ἦν ἡ νεφέλη, ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι, ἐπορεύοντο (μ) οἱ τροχοὶ καὶ ἐξῃροῦντο σὺν αὐτοῖς, διότι
21 πνεῦμα ζωῆς (ν) ἐν τοῖς τροχοῖς. Ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύοντο, καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ εἱστήκεισαν, καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς, ἐξῃροῦντο σὺν αὐτοῖς, ὅτι πνεῦμα ζωῆς (ξ) ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς.
22 Καὶ ὁμοίωμα ὑπὲρ κεφαλῆς (ο) αὐτῶν τῶν ζώων ὡσεὶ στερέωμα, ὡς ὅρασις κρυστάλλου, ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπ-
23 άνωθεν. Καὶ (π) ὑποκάτωθεν τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκτεταμέναι, πτερυσσόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ, ἑκάστῳ δύο (ρ) ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν.
14 Καὶ ἤκουον τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, ὡς φωνὴν ὕδατος (σ) πολλοῦ· καὶ ἐν τῷ ἑστάναι αὐτά,
15 κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ
16 φωνὴ (τ) ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, (υ) ὡς ὅρασις λίθου σαπφείρου, ὁμοίωμα θρόνου (φ) ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος τοῦ θρόνου
27 ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν. Καὶ ἴδον ὡς ὄψιν ἠλέκτρου (χ) ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἐπάνω, καὶ ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος καὶ ἕως κάτω ἴδον (ψ) ὅρασιν
28 πυρός, καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλῳ. Ὡς ὅρασις τόξου ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέραις ὑετοῦ, οὕτως ἡ στάσις τοῦ φέγγους κυκλόθεν.

Et vidi, & ecce rota una super terram juxta animalia, ipsis quatuor : Et species * rotarum quasi species (i) Tharsis. Et similitudo (k) una ipsis quatuor. opus earum erat, quasi sit rota in rota. In quatuor partes earum ambulabant; non re- bantur, cùm ambularent, (m) Neque dorsa earum. Et al- erat (n) eis. Et vidi ea : & dorsa earum plena oculis in cuitu ipsis quatuor. Et cùm am- bularent animalia; ambula- rotæ juxta ea. Et cùm eleva- rentur animalia de terra; eleva- bantur rotæ. Ubicunq; erat illic (o) & spiritus ad eundum ibant rotæ, & elevabantur cum eis : Spiritus enim vitæ erat in rotis : Cùm illa irent, ibant; & cùm illa starent, stabant; & cùm illa elevarentur à terra, eleva- tur cū eis : quia spiritus vitæ erat in rotis. Et similitudo super capi- ipsorum animalium quasi firma- mentum, quasi aspectus (p) cry- stalli, extentum super alas eo- rum desupér : Et sub firmamen- to alæ eorum extensæ, volantes altera alteri : unicuique duæ (q) tegentes corpora ipsorum. Et au- divi vocem alarum ipsorum, (r) dum ipsa irent, quasi vocem aquæ multæ : cumque ipsa sta- rent, cessabant alæ eorum. Et ecce vox desuper firmamento, Quod erat super (s) caput eorum, quasi aspectus lapidis sapphiri similitudo throni super illud super similitudinem throni simi- litudo quasi species hominis de- super. Et vidi quasi aspectum (u) electri à visione lumbi, & suprà : & à visione lumbi, usque deorsum vidi visionem ignis : & splendor ejus in cir- cuitu, Velut visio arcûs, cùm fuerit in nube in diebus pluviæ (x) Sic statio splendoris per gyrum.

MS.A. (λ) ἐπὶ (*) τέσσερα (μ) τὰ ζῶα, καὶ οἱ τροχοὶ ἐξῃροῦντο (ν) ἐν τοῖς (ξ) ἐν τοῖς τροχοῖς ἦν. (ο) αὐτοῖς (π) ὑποκάτω (ρ) συνεζευγμέναι ἐπικαλύπτουσαι τῷ σώματι τὰ πρόσωπα αὐτῶν. (σ) πολλοῦ, ὡς φωνὴ ἱκανοῦ, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς· καὶ ἐν τῷ ἑστάναι (τ) ὑπεράνω (υ) ἐν τῷ ἑστάναι αὐτά, ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν. Καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῦ, ὅρασις (φ) ἐπ' αὐτῷ, (χ) ὡς ὅρασις πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλῳ ἀπὸ ὁράσεως (ψ) ὡς ὅρασιν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ובריתא באשתלחותהין למעבר רעות רבונהן דאשרי שכנתיה במרומא עלא מנהן
באנפא עינא למחזי חזרן ומקפן ומכסן ית עלמא ותיבן בריתא כחדא וקלילן כחיזו
15 ברקא : וחזית בריתא והא גלגל חד משתוי כמלרע לרום שמיא בסטר בריתא לארבע
16 אפוהי : חיזו גלגליא ועובדיהון כעין אבן טבא ודמות חד לארבעתהן וחזויהן ועובדיהן
17 כמא דהוי גלגל בגו גלגל : על ארבעא סטריהן במיזלהן אזלין לא מתחזרין במיזלהן :
18 וגביהן שוין לקבלא רקיעא ורומא להן ודחילין אנון וגביהן מלן עינין סחור סחור
19 לארבעתהן : ובמיזל בריתא אזלין גלגליא לקבליהן ובאתרמא בריתא כמלרע לרום
20 שמיא מתרמין לגלגליא : על אתר דהוי תמן רעוא למיזל אזלין לתמן רעוא למיזל
21 גלגליא מתרמין לקבלהן ארי כרוח בריתא בגלגליא : במיזלהון אזלין ובמקמהון
קימין ובאתרמהון כמלרע לרום שמיא מתרמין גלגליא לקבלהון ארי כרוח בריתא
22 בגלגליא : ודמות על רישי בריתא רקיעא כעין גליד חסין מרכן על רישיהון מלעלא :
23 ותחות רקיעא גפיהון מכונן חדא לקביל חדא לחדא תרתין מכסין להן ולחדא תרתין
24 מכסין להן ית גויתהן : ושמעית ית קל גפיהן כקל מיין סגיאין כקלא מן קדם שדי
במהכהן קל מלוליהן כד מודן ומברכין ית רבונהון קימא מלך עלמיא כקל משרית
25 מלאכי מרומא במקמהן משתקן גפיהן מן קדם דבורא : ובזמן דהוי רעוא קדמוהי
לאשמעא דבורא לעבדוהי נביי ישראל הוי קלא ומשתמע מעלוי רקיעא מבין
26 כרוביא מתחות רקיעא די על רישיהון במקמהן משתקן גפיהן מן קדם דבורא : ומעלוי
רקיעא די על רישיהון כחיזו אבן טבא דמות כורסיא ועל דמות כורסיא דמות כחיזו
27 אנשא עלוהי מלעלא : וחזית כעין חשמלא כחיזו אשתא מגיו לה סחור סחור חיזו יקר
דלא יכילא עינא למחזי ולא אפשר לאסתכלא ביה ולעלא חזו יקר דלא יכילא עינא
למחזי ולא אפשר לאסתכלא ביה ולרע חזיתי כחיזו אשתא וזהורא ליה סחור סחור :
28 כחיזו קשתא דהוי בעננא ביומא דמטרא כן חיזו זהורא סחור סחור

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et creaturæ, cùm mitterentur ad exequendū voluntatem Dñi sui, qui col- cavit majestatem suā in excelso supra ipsas ; in illum oculi convertebantur & circuibant, & operiebant orbem: revertebantúrq; simul creaturæ, & ve- loces erant quasi aspect⁹ fulguris. Et vidi creaturas, & ecce rota una po- erat quasi sub altitudine cœli, in latere creaturarū ad quatuor facies Aspect⁹ rotarū & op⁹ earū quasi species lapidis pretiosi: & similitudo erat ipsis quatuor: & visio earū & op⁹ earū quasi esset rota in medio rotæ. Super quatuor latera earū euntes ibāt, non convertebātur cum ambula- Et dorsa earū æqualia erāt versus firmamentū: & altitudo eis erat, & ter- ribilia erāt ; & dorsa earū plena erant oculis per circuitū ipsarū qua- Et cùm ambularēt creaturæ, ibant rotæ è regione earū ; & cùm elevar- creaturæ quasi sub altitudine cœli, elevabātur rotæ. In quemcunq; locū vellent ibāt, illuc ire volentes, & rotæ elevabātur è regione earū: quia spirit⁹ creaturarū erat in rotis. Cùm ambularent ambulabāt, & cùm stabāt, & cùm elevarētur quasi sub altitudine cœli, elevabātur rotæ è regi- one earū: quia quasi spirit⁹ creaturarū erat in rotis. Et similitudo sup capita creaturarū firmamēti quasi aspect⁹ gelu fortissimi, inclinati sup capita superne. Sub firmamento verò alæ earū directæ erāt una è regione alter- uni duæ tegebāt eas, & uni duæ tegebant eas, nempe earū corpora. Et au- divi vocem alarū earū tanquam vocem aquarū multarū, velut vocē à facie omnipotentis, cùm graderentur : & vox sermonū earū cùm confiteren- & benedicerent Dñm suum viventem regem seculorū, quasi vox erat cop- arū angelorum supernorū: cùm starent, quiescebant alæ earū à facie ser- nis. Et in tempore quo erat voluntas corā eo ut audire faceret verbum servis suis prophetis Israel, audiebatur vox desuper firmamentū inter Che- rubim sub firmamento quod erat super capita earum : cùm starent, qui- escebant pennæ earum à facie sermonis. Et desuper firmamentum quod erat supra capita earum, quasi aspect⁹ lapidis pretiosi, similitudo throni & super similitudinē throni similitudo tanquam aspect⁹ hominis super desuper. Et vidi quasi speciem electri quasi aspectū ignis in medio ej⁹ per circuitū, aspectū gloriæ quam non possit ocul⁹ videre, neq; contempla- eā ; & supernè aspectū gloriæ quam ocul⁹ non possit videre, aut contēpla- & inferiùs vidi quasi visionē ignis, & splendor ei in circuitu. Velut aspe- arcus qui est in nube in die pluviæ, sic erat aspectus splendoris in circuitu.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Animalia verò currebant absq; eò quòd ver- 14
terent sese, tanquam aspectus stellæ volantis.
Postquam vidissem animalia, ecce rotas in 15
terra secus quatuor illa animalia. Aspectus 16
rotarũ & factura earũ, similis erat aspectui
chrysolithi: eadémque species erat iis quatu-
or: & aspectus atque factura earum, ac si esset
rota rotæ interserta. Super quaterna sua la- 17
tera ibant, & non reflectebantur: quocunque
flectebat præcipua earum ad progrediendum,
reliquæ sequebantur eam, neque reflecteban-
tur. Altitudinem habebant absides earum, & 18
videbant; absis enim earum quatuor plena
erat oculis circunquaque. Cùm irent anima- 19
lia, ibant rotæ; cùm attollerent se animalia de
terra, attollebant se rotæ cum eis. Quocunq; 20
ibat ventus, ibant illa, & rotæ proficiscebantur cum eis; quia spiritus vitalis erat in rotis.
Quoties ibant illa, ibant istæ; quoties con- 21
sistebant illa, consistebant istæ; & quoties illa
se attollebant à terra, attollebant se rotæ cum
eis; quia spiritus vitalis erat in rotis. Ex- 22
pansa autem erat super caput animalium
quædam quasi species aspectûs crystalli formi-
dabilis: Et sub hac, alæ earum rectæ erant 23
una ex adverso alterius, tam supernè quàm
infernè: binæ tegentes *vultum* eorum, binæ
verò tegentes corpus eorum. Et audivi so- 24
nitum alarum eorum ut sonitum aquarũ mul-
tarũ, & ut vocem Domini, quum illa incede-
rent; vel ut murmur loquelæ in castris:
quum autem consisterent, retinebant alas su-
as; Sed sonus edebatur super umbraculum 25
quod imminebat capitib' eorum. Super um- 26
braculum autem quod imminebat capitibus
eorum, erat quasi aspectus lapidis sapphiri,
& quasi figura throni: & super throni figu-
ram, quasi species & quasi aspectus hominis
insidebat supernè. Et vidi quasi aspectum 27
Dei, & quasi aspectum ignis intrinsecus cir-
cundantis eum à specie lumborum ejus sur-
sum versùs: à lumbis autem ejus deorsum
versùs, vidi tanquam aspectum ignis: & ful-
gor cingebat eum. Qualis est aspectus arcus 28
illius qui fit in nubibus die pluvio, talis erat
aspectus fulgoris qui cingebat eum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والحيوانات تركض ولا ترجع * مثل منظر البرق * ونظرت وإذا بكرة واحدة على الأرض
بجانب الحيوانات للأربعة * ومنظر البكرات وصنعها مثل منظر المسع * وشبه واحد في
الأربعة ومنظرها وعملها كان كما تكون بكرة في بكرة * على جوانبها الأربعة تسير ولا تلتفت
عندما تسير * وحيث ظهورها فكان ارتفاعها * ونظرتها وظهورها مملوءة أعينا من حولها
للأربعة * وعندما تسير الحيوانات * تسير البكرات بجانبها * وعندما ترتفع الحيوانات من
الأرض * ترتفع البكرات * وحيث تكون السحابة * هناك تكون * وعندما تسير الريح
تسير الحيوانات * والبكرات ترتفع معها * من أجل أنه كانت حياة في البكرات * عندما تسير
تسير البكرات * وعندما تقف تقف * وعندما ترتفع من الأرض ترتفع معها البكرات * لأنه
كان في البكرات روح حياة * وشبه فوق رأس الحيوانات مثل الجلد * مثل منظر جليد مخوف
منبسط على أجنحتها من فوق * ومن تحت الجلد أجنحتها منبسطة * طايرات أحد للأخر للكل
واحد اثنان مزدوجان يغطيان أجسادها * وسمعت صوت أجنحتها مثل صوت ماء كثير
مثل صوت الله شداي الكافي * عندما تسير * بصوت كلام مثل صوت المعسكر * وعندما
تقف تسكن أجنحتها * وإذا صوت من فوق الجلد الكاين فوق رأسها * ومن فوق الجلد
الذي فوق رأسها * مثل منظر حجر الفيروزج * وشبه عرش فوقه * وعلى شبه العرش شبه مثل
منظر انسان من فوق * ونظرت مثل منظر المها * ومثل منظر نار من داخله حوله * من منظر
حقوه والى فوق * ومن منظر حقوه والى أسفل نظرت منظر نار ونور حولها * مثل منظر القوس
إذا كان في السحاب في يوم المطر * هكذا موقع النور من حوله *

Porro animalia currebant, nec vertebant 14
sese tanquam aspectus fulguris. Præterea 15
aspexi, & ecce rota singulæ super terram
ad latus quatuor illorum animalium. A- 16
spectus autem rotarum & artificium ea-
rum erat velut aspectus jaspidis, eadémque
ipsis quatuor figura: & aspectus atque
opificium earum erat, ac si esset rota in ro-
ta. Super quatuor latera sua incedebant, 17
neque reflectebantur cùm incederent: Et 18
ubi erant dorsa earum, erat etiam altitudo
earum. Vidi quoque ipsas & dorsa ipsa-
rum quatuor, oculis plena circunquaque:
Quoties ibant animalia, ibant rotæ ad la- 19
tus illorum: et quoties attollebant se ani-
malia de terra, attollebant se rotæ: ubi- 20
cunque erat illa nubes, illic erant: et quo-
ties abibat ventus, ibant animalia, et rotæ
attollebant se cum eis, quoniam vita inerat
rotis. Quoties discedebant, discedebant 21
rotæ; et quoties consistebant, consistebant;
& quoties attollebant se à terra, attolle-
bant se rotæ cum eis, quoniam inerat rotis
spiritus vitæ. Præterea species quædam 22
erat super caput animalium similis firma-
mento, similis aspectui glaciei formidabi-
lis, expansa super alas eorum supernè;
Et sub firmamento alæ eorum erant ex- 23
tensæ, volantes altera ad alteram: uni-
cuique duæ conjunctæ tegentes corpora
ipsorum. Et audivi strepitum alarum i- 24
psorum tanquam strepitum aquæ multæ,
quasi vocem Dei potentissimi sufficientis-
simi (quum incedebant) cum voce locutio-
nis similis fremitui castrorum: quum autem
consistebant, silebant alæ ipsorum. Et ec- 25
ce vox è suprema firmamenti parte, quod
erat super capita eorum. Nam super fir- 26
mamentum quod imminebat capiti eorum,
erat quidam velut aspectus lapidis sap-
phiri, & super hunc forma quædam so-
lii, & super solii formam tanquam spe-
cies hominis, desupèr. Et vidi quandam 27
veluti speciem crystalli, & veluti spe-
ciem ignis ab interiore illius parte circa
ipsam, ab aspectu lumbi ejus sursum
versùs: ab aspectu verò lumbi ejus de-
orsum versùs vidi speciem ignis quem
lux circundabat. Qualis est species ar- 28
cûs cùm est in nubibus die pluvio, talis
erat conditio splendoris circa ipsum.

יחזקאל: ב ג

super cecidi & , vidi & : Domini gloriæ similitudinis visio Hæc
הוא מראה דמות כבוד־יהוה ואראה ואפל על־
.loquentis vocem audivi & ,meam facies
פני ואשמע קול מדבר: CAP. II. ב
.tecum loquar & ,tuos pedes super sta ,hominis Fili ,me ad dixit Et
1 ויאמר אלי בן־אדם עמד על־רגליך ואדבר אתך:
super me statuit & ,me ad est locut' quando ,spirit' me in est ingressus Et
2 ותבא בי רוח כאשר דבר אלי ותעמדני על־
,hominis Fili ,me ad dixit Et .me ad dictum audivi & ; meos pedes
3 רגלי ואשמע את מדבר אלי: ויאמר אלי בן־אדם
quæ ,rebelles gentes ad ,Israel filios ad te ego Mittens
שולח אני אותך אל־בני ישראל אל־גוים המורדים אשר
ad usque me in sunt prævaricati eorũ patres & ipsi: me contra rebellaverũt
מרדו־בי המה ואבותם פשעו בי עד־
mittens ego ,corde duri & ,faciebus duri filii Et .istius diei corpus
4 עצם היום הזה: והבנים קשי פנים וחזקי־לב אני שולח
.Deus Dominus dixit Sic ,eos ad dices & : illos ad te
אותך אליהם ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה:
, ipsi rebellionis domus quia ,cessaverint si & , audierint si ipsi Et
5 והמה אם־ישמעו ואם־יחדלו כי בית מרי המה
,hominis fili tu Et .eorum medio in fuit propheta quòd scient &
6 וידעו כי נביא היה בתוכם: ואתה בן־אדם
,retractantes quoniam ,metuas ne eorum verbis à & , eis ab timeas ne
אל־תירא מהם ומדבריהם אל־תירא כי סרבים
eorum verbis A : habitans tu scorpionibus cum & ,tecum spinæ &
וסלונים אותך ואל־עקרבים אתה יושב מדבריהם
rebellionis domus quia ,consterneris ne eorum faciebus à & ,timeas ne
אל־תירא ומפניהם אל־תחת כי בית מרי
si & , audiant si : eos ad mea verba Loquerisque .ipsi
7 המה: ודברת את־דברי אליהם אם־ישמעו ואם־
quæ audi hominis fili tu Et .ipsi rebellio quoniã :cessent
8 יחדלו כי מרי המה: ואתה בן־אדם שמע את אשר־
Aperi .rebellionis domus sicut ,rebellis sis Ne : te ad dicens ego
אני מדבר אליך אל־תהי־מרי כבית המרי פצה
ecce & ,vidi Et .te ad dans ego quæ comede & ,tuum os
9 פיך ואכל את אשר־אני נתן אליך: ואראה והנה־
expandit Et .libri volumen ea in ecce & : me ad missa manus
10 יד שלוחה אלי והנה־בו מגלת־ספר: ויפרש
eo in scriptum & : retro & ,antè scriptum ipsum & ,meam facies ad illud
אותה לפני והיא כתובה פנים ואחור וכתוב אליה
.væ & ,gemitus & ,lamentationes
קנים והגה והי: CAP. III. ג
comede : comede ,inveneris quod ,hominis Fili: me ad dixit Et
1 ויאמר אלי בן־אדם את אשר־תמצא אכול אכול
aperui Et .Israel domum ad loquere ,vade & ,istud volumen
2 את־המגלה הזאת ולך דבר אל־בית ישראל: ואפתח
: me ad dixit Et .illud volumen me fecit comedere & : meum os
3 את־פי ויאכלני את המגלה הזאת: ויאמר אלי
volumine replebis tua viscera & ,cibabis tuum ventrem ,hominis Fili
בן־אדם בטנך תאכל ומעיך תמלא את המגלה
mel sicut meo ore in fuit & ,comedi Et .te ad dans ego quod ,isto
הזאת אשר אני נתן אליך ואכלה ותהי בפי כדבש
domum ad ingredere ,vade ,hominis Fili :me ad dixit Et .dulcedine in
4 למתוק: ויאמר אלי בן־אדם לך־בא אל־בית
populum ad non Nam : eos ad meis verbis loquêris & , Israel
5 ישראל ודברת בדברי אליהם: כי לא אל־עם
.Israel domum ad : missus tu lingua graves & , labio profundos
עמקי שפה וכבדי לשון אתה שלוח אל־בית ישראל:

Versio VULG. LAT.

CAP. II.

1 Hæc visio similitudinis gloriæ
Dñi: & vidi, & cecidi in faciem
meam, & audivi vocẽ loquentis.
Et dixit ad me; Fili hominis, sta
super pedes tuos, & loquar te-
2 cum. Et ingressus est in me spi-
ritus postquàm locutus est mihi,
& statuit me supra pedes meos:
3 & audivi loquentem ad me, Et
dicentem; Fili hominis, mitto
ego te ad filios Israel, ad gentes
apostatrices, quæ recesserunt à
me: ipsi & patres eorũ prævari-
cati sunt pactum meum usque ad
4 diem hanc. Et filii durâ facie, &
indomabili corde sunt, ad quos
ego mitto te: & dices ad eos;
5 Hæc dicit Dominus Deus; Si
fortè vel ipsi audiant, & si
fortè quiescant, quoniam domus
exasperans est: & scient quia
propheta fuerit in medio eorum.
6 Tu ergò, fili hominis, ne timeas
eos, neque sermones eorum me-
tuas: quoniam increduli & sub-
versores sunt tecum, & cum scor-
pionibus habitas: verba eorum
ne timeas, & vultus eorum ne
formides, quia domus exasperans
7 est. Loquêris ergò verba mea
ad eos, si fortè audiant, & quie-
scant: quoniam irritatores sunt.
8 Tu autem, fili hominis, audi quæ-
cunque loquor ad te: & noli esse
exasperans, sicut domus exaspe-
ratrix est: aperi os tuum & com-
9 ede quæcunque ego do tibi. Et
vidi, & ecce manus missa ad me,
in qua erat involutus liber: &
expandit illum coram me, qui
erat scriptus intùs & foris: &
scriptæ erant in eo lamentatio-
nes, & carmen, & væ.

CAP. III.

1 Et dixit ad me; Fili hominis,
quodcunque inveneris comede:
comede volumen istud, & vadens
2 loquere ad filios Israel. Et a-
perui os meum, & cibavit me
3 volumine illo: Et dixit ad me;
Fili hominis, venter tuus come-
det, & viscera tua complebun-
tur volumine isto, quod ego do
tibi. Et comêdi illud: & factum
est in ore meo sicut mel dulce.
4 Et dixit ad me; Fili hominis,
vade ad domum Israel, & loquê-
5 ris verba mea ad eos. Non e-
nim ad populum profundi ser-
monis & ignotæ linguæ tu mit-
teris, ad domum Israel:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. β'.

1 Αὕτη ἡ ὅρασις (α) ὁμοιώματος δό-
ξης κυρίου. καὶ ἴδον, καὶ πίπτω ἐπὶ
πρόσωπόν μου, καὶ ἤκουσα φωνὴν λαλοῦντος.
Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, στῆθι ἐπὶ
2 τοὺς πόδας σου, καὶ λαλήσω πρὸς σέ. Καὶ
ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα, καὶ ἀνέλαβέ με,
καὶ (β) ἐξῆρέ με, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ τοὺς πόδας
μου, καὶ ἤκουον αὐτοῦ λαλοῦντος πρὸς
3 με. Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, (γ)
ἐξαποστέλλω ἐγώ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσ-
ραήλ, τοὺς παραπικραίνοντάς με, οἵτινες
παρεπίκρανάν με, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες
4 αὐτῶν (δ) ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. (ε) Καὶ
ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Τάδε λέγει (ζ) κύριος,
5 Ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσι. διότι οἶ-
κος παραπικραίνων ἐστί, καὶ γνώσονται ὅτι
6 προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, μὴ φοβηθῇς αὐτούς,
μηδὲ ἐκστῇς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν· διότι
παροιστρήσουσι, καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύ-
κλῳ, καὶ ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ κατοι-
κεῖς. τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβηθῇς,
καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μὴ ἐκστῇς, διό-
7 τι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. Καὶ λαλή-
σεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς, ἐὰν ἄρα
ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν, (η) ὅτι οἶκος
8 παραπικραίνων ἐστί. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου,
ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σέ, μὴ γίνου
παραπικραίνων (θ), καθὼς ὁ οἶκος ὁ
παραπικραίνων. χάνε τὸ στόμα σου, καὶ
9 φάγε (ι) ὃ ἐγὼ δίδωμί σοι. Καὶ ἴδον,
καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἐκτεταμένη πρός με, καὶ ἐν
αὐτῇ κεφαλὶς βιβλίου. Καὶ ἀνείλησεν αὐ-
τὴν ἐνώπιόν (κ) μου, καὶ ἦν ἐν αὐτῇ γε-
γραμμένα τὰ ἔμπροσθεν καὶ τὰ ὀπίσω· καὶ
ἐγέγραπτο (λ) θρῆνος καὶ μέλος καὶ
1 οὐαί. Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου,
κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην, καὶ
πορεύθητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.
2 Καὶ διήνοιξε τὸ στόμα μου, καὶ ἐψώμισέ
με τὴν κεφαλίδα.

MS.A. (α) ὁμοίωμα τῆς δόξης (β) ἐξήγειρέν (γ) ἐξαποστέλλω (δ) ἐν ἐμοὶ ἕως (ε) Καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι καὶ στερεοκάρδιοι ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς· καὶ ἐρεῖς (ζ) κύριος κύριος. (η) διότι (θ) σὺ (ι) ἃ (κ) ἐμοῦ, καὶ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα ἦν, τὰ ὀπίσθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν (λ) εἰς αὐτὴν θρῆνος

ΚΕΦ. γ'.

3 Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου,
τὸ στόμα σου φάγεται, καὶ ἡ κοιλία σου
πλησθήσεται τῆς κεφαλίδος ταύτης τῆς
δεδομένης εἰς σέ. καὶ ἔφαγον αὐτήν,
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου, ὡς μέλι
4 γλυκάζον. Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ
ἀνθρώπου, (α) βάδιζε καὶ εἴσελθε πρὸς τὸν
οἶκον τοῦ Ἰσραήλ, καὶ λάλησον τοὺς λόγους
5 μου πρὸς αὐτούς. Διότι οὐ πρὸς λαὸν (β)
βαθύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλῃ πρὸς τὸν
οἶκον τοῦ Ἰσραήλ·

MS.A. (α) βάδιζε, εἴσελθε (β) βαθύχειλον καὶ βαρύγλωσσον σὺ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

הוא חזו דמות יקרא דיי וחזית ואשתטחית על אפי ושמעית קל דמתמליל:
ב
1 ואמר לי בר אדם קום על רגלך ואמלל עמך: ועלת בי רוחא כד מלל עמי ואקמתני
2 על רגלי ושמעית ית דמתמלל עמי: ואמר לי בר אדם שלח אנא יתך לות בני ישראל
3 לות עממיא סרבניא דסריבו על מימרי אנון ואבהתהון מרדו במימרי עד כרן יומא
4 הדין: ומתקרן בניא אנון חציפי אפיא ותקיפי לבא אנא שלח יתך לותהון ותימר להון
5 כדנן אמר יי אלהים: ואנון אם יקבלון אולפן ואם יתמנעון מלמחטי ארי עם סרבן
6 אנון וידעון די נביא הוה ביניהון: ואת בר אדם לא תדחל מנהון ומפתגמיהון לא
תדחל ארי מסרבין ומקשן לקבלך ובנו עמא דעובדיהון דמן לעקרבין את יתיב
7 ומפתגמיהון לא תדחל ומן קדמיהון לא תתבר ארי עם סרבן אנון: ותתנבי ית
פתגמי נבואתי להון אם יקבלון אולפן ואם יתמנעון מלמחטי ארי עם סרבן אנון:
8 ואת בר אדם קבל ית די אנא ממלל עמך לא תהי סרבן כעמא סרבנא ארכין נפשך
9 וקבל ית די אנא יהב לך: וחזית והא דמות יד מתושטא לצד לותי והא ביה מגלת
10 ספרא: ופרס יתה קדמי והיא כתיבא מאפהא ומאחורהא מה דהוה מן שרויא
ומה דעתיד למהוי בסופא וכתיב בה דאם יעברון בית ישראל על אוריתא ישלטון
בהון עממיא ואם יעברון ית אוריתא יסוף מנהון אליא ודונא ותנחתא:
ג
1 ואמר לי בר אדם ית דמתיהיב לך קבל קבל מא דכתיב במגלתא הדא ואזיל ואתנבי
2 על בית ישראל: וארכינית ית נפשי ואחכימני מה דכתיב במגלתא הדא: ואמר לי
3 בר אדם נפשך תסבע ומעך תמלי אם תקבל מה דכתיב במגלתא הדא די אנא יהיב לך
4 וקבלתהא והוו פתגמהא בפומי כדבש חלי: ואמר לי בר אדם אתא אזיל לות בני
5 ישראל ותתנבי בפתגמי נבואתי להון: ארי לא לות עם עמקי ממלל ויקירי לישן את
שליח לאתנבאה אלהן לות בית ישראל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc est visio similitudinis gloriæ Domini: & vidi, & cecidi pronus in faciem meam, & audivi vocem loquentis.

CAP. II.

Et dixit ad me: Fili hominis, sta super pedes tuos, & loquar tecum. Et ingressus est in me spiritus cùm loqueretur mecum, & statuit me super pedes meos, & audivi loquentem mecum. Et dixit ad me: Fili hominis, ego mitto te ad filios Israel, ad populos rebelles qui refractarii sunt verbo meo: ipsi & patres eorum transgressi sunt verbũ meum usq; ad hujusce diei articulum. Filii autem vocati sunt impudentes facie & duri corde ad quos ego mitto te: & dices ad eos, Hæc dicit Dñs Deus. Si fortè ipsi suscipiant disciplinam, & desinant peccare; quia popul' rebellis est: & sciant quia propheta fuerit in medio eorum. Tu autem fili hominis ne timeas eos, neque sermones eorum metuas, quia rebelles sunt & duri contra te: & in medio populi, cujus opera similia sunt scorpionibus, tu habitas: & à verbis eorum ne timeas, neq; formides à facie eorum, quoniam popul' contumax est. Et prophetabis verba prophetiæ meæ eis, si fortè suscipiant disciplinam, & si quiescant peccare, quia populus contumax est. Tu autem fili hominis audi quod loquor tecum; ne sis contumax sicut populus rebellis: inclina animam tuam & suscipe quod ego do tibi. Et vidi, & ecce similitudo manus extensa est ad latus ad me: & ecce in ea erat volumen libri. Et expandit illud coram me, & erat scriptum in fronte sua & posteriori suo, id quod fuit ab initio, & quod futurum est in fine: & scriptum erat in eo, Quòd si transgressi fuerint domus Israel Legem, dominarentur eis populi: & si facerent Legem, deficeret ab eis lamentatio, & gemitus & mœror.

CAP. III.

Et dixit ad me: Fili hominis, quod datur tibi suscipe, suscipe quod scriptum est in volumine isto: & vade & vaticinare super domum Israel. Et inclinavi animam meam & docuit me quod scriptum erat in volumine isto. Et dixit ad me: Fili hominis, animam tuam satiabis & ventrem implebis, si susceperis quod scriptum est in volumine isto quod do tibi: & suscepi illud, & fuerunt verba ejus in ore meo quasi mel dulce. Et dixit mihi: Fili hominis veni, & vade ad filios Israel, & prophetabis verba prophetiæ meæ illis. Quia non ad populum profundæ linguæ & gravis eloquii tu mitteris ad prophetandum, sed ad domum Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. II.

ITaque hujusmodi erat aspectus gloriæ Dñi, 1
quem cùm vidissem, procidi in faciem meam,
Deinde audivi vocem loquentem ac dicentem
mihi; Fili hominis, consiste in pedes tuos, &
alloquar te. Tunc ingressus est in me spirit⁹, 2
alloqueretur me, erexitq; me in pedes meos:
& audivi eum alloquentem me, & dicentem
mihi; Fili hominis, Missurus te sum ad filios 3
Israelis & ad populum rebellem, qui contra
me rebellârunt, tam ipsi quàm majores eorũ,
& iniquè mecũ egerunt ad hunc usque diem.
Ad filios inquam obstinati vultûs & præduri 4
cordis sum te missurus. Dic eis, Sic ait Dñs
dominorum. Fortè audient, ac trepidabunt 5
(familia sunt enim exasperans) & scient te
prophetam esse inter eos. Tu ergò fili homi- 6
nis, ne timeas eos, & verba eorũ ne formides:
insolescent enim & aspernabuntur te, quia
inter scorpiones habitas. Ne timeas eorũ ver-
ba, & facies eorum ne formides; quia familia
sunt exasperans: Sed dic eis sermones meos: 7
forsitan audient ac trepidabunt: quoniam fa-
milia sunt exasperans. Tu vero fili hominis, 8
ausculta quod sum tibi dicturus; Ne sis con-
tumax ut familia ista exasperans, sed aperi os
tuum, & comede quod sum tibi daturus. Et 9
cùm aspexissem, ecce manus ad me extendit
sese, tenens volumen libri: Et explicavit illud 10
coram me (scriptum autem erat à fronte &
à tergo, scriptique erant in eo concentus, car-
mina lugubria, & lamentationes.)

CAP. III.

DIxitque mihi; Fili hominis, quod reperis, 1
comede: comede volumen istud, & vade, al-
loquere filios Israelis. Cùm itaque aperuis- 2
sem os meum, cibavit me volumine illo, Et 3
dixit mihi; Fili hominis, imple ventrem tuum
& viscera tua volumine isto quod tibi do:
quod ubi comedi, factum est in ore meo sicut
mel dulce. Deinde dixit mihi; Fili hominis, 4
Vade, ingredere ad captivos, apud filios Israe-
lis, & refer illis sermones meos. Quia ne- 5
quaquam ad populum profundæ loquelæ, aut
linguâ balbutientem te mitto; *sed* ad do-
mum Israelis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثاني * هذه رؤيا مثل مجد الرب. فنظرت وسقطت على وجهي
فسمعت صوت متكلم وقال لي. يا ابن الانسان قف على قدميك فاتكلم معك * فلما
روح واخذني واقامني على قدمي. وسمعته يتكلم معي وقال لي * يا ابن الانسان
انا ارسلك لبيت اسرايل الذين مرمروني. القوم الذين مرمروني * هم واباوهم شكوا في الى
نهار اليوم * وبنون وجوههم صفيقة وقلوبهم قاسية * انا ارسلك اليهم فتقول لهم. هكذا
يقول الرب الرب * ان لعلهم يسمعون ويخافون. من اجل انهم بيت ممرمر هو. ويعلمون انك
انت نبي في وسطهم * وانت يا ابن الانسان لا تخفهم. ولا تفزع من وجههم. من اجل انهم
سيقاوموك ويقومون عليك من حولك. وفي وسط عقارب انت تسكن. فلا تخش كلامهم ومن
وجوههم لا تفزع. من اجل انهم بيت ممرمر هو * وانت يا ابن الانسان تكلم باقوالي معهم ان
لعلهم يسمعون فيفزعون. من اجل انهم بيت ممرمر هو * وانت يا ابن الانسان اسمع المتكلم
معك. ولا تكن انت ممرمرا كما هم بيت ممرمر. افتح فمك وكل ما انا اعطيك اياه * فنظرت
واذا يد ممدوده نحوي وفيها طي سفر * ففسرها امامي. والمكتوبات فيها كانت من قدام
ومن خلف. وكتب فيها نوح ولحن وويل *
* الفصل الثالث *
* وقال لي يا ابن الانسان كل هذه الطي. وامض فتكلم مع بني اسرايل * وفتح فمي
واطعمني هذه الطي * وقال لي. يا ابن الانسان فمك ياكل وبطنك يمتلي من هذه الطي
المعطاة لك. فاكلتها وصارت في فمي مثل عسل حلو * وقال لي. يا ابن الانسان امض
ادخل الى بيت اسرايل. وتكلم باقوالي معهم * من اجل اني لست الى شعب عميق الشفة
وثقيل اللسان ارسلك. بل الى بيت اسرايل *

CAP. II.

Hujusmodi erat visio similitudinis glo- 1
riæ Domini, quâ visâ procubui in fa-
ciem meam. Tum audivi vocem loquentis
qui dixit mihi; O fili hominis, sta pedibus
tuis, ut colloquar tecum. Tunc advenit 2
super me spiritus, qui me apprehensum e-
levavit, statuitque super pedes meos: &
audivi eum colloquentem mecum, & di-
centem mihi; O fili hominis, ego te mitto 3
ad domum Israelis qui exacerbaverunt
me; gentem qui exacerbaverunt me, tam
ipsi quàm patres eorum, in me dubitantes
ad hodiernum usque diem: Filios quorum 4
facies impudentes & corda proterva. Ad
hos te mitto ut dicas eis; Sic dicit Domi-
nus Deus. Nam fortassis audient & ex- 5
pavescent (domus enim refractaria sunt
isti) cognoscéntque te prophetam esse in
medio sui. Tu itaque O fili hominis, ne 6
formides eos, neque pertimescas vultum
eorum; licèt adversaturi sint tibi, & in-
surrecturi contra te undequaque. In medio
scorpionum tu habitas, at ne timeas verba
eorum, et ab eorum vultu ne terrearis: nam
domus refractaria sunt isti. Tu ergò O 7
fili hominis, refer sermones meos ipsis:
fortassis enim audient, & pavescent: nam
domus refractaria isti sunt. Et tu O 8
fili hominis, audi colloquentem tecum, et
ne sis tu refractarius, quemadmodum isti
sunt domus refractaria: aperi os tuum, et
comede quod ego sum tibi daturus. Cúm- 9
que vidissem, ecce manum ad me porre-
ctam, tenentem libri pagellam: Explica- 10
vitque eam ob oculos meos: scriptura au-
tem in ea, erant à fronte & à tergo; scri-
ptúmque erat in ea lamentatio, carmen,
& væ,

CAP. III.

Tum dixit mihi, O fili hominis, come- 1
de pagellam istam, & abi locutum cum
filiis Israelis. Et aperuit os meum, de- 2
ditque mihi comedendum pagellam istam,
Et dixit mihi; O fili hominis, os tuum 3
comedet, & venter tuus implebitur hac
pagellâ tibi porrectâ: quam cùm come-
dissem, & facta esset in ore meo velut
mel dulce; Rursus dixit mihi, O fili 4
hominis, vade ingredere ad domum Israe-
lis, & loquere cum eis sermones meos.
Neque verò ad populum profundi labii & 5
gravis linguæ te mitto; sed ad domum
Israelis:

יחזקאל : ג

non quorum ,linguæ graves & ,labio profundos multos populos ad Non
6 לא אל עמים רבים עמקי שפה וכבדי לשון אשר לא
audient ipsi ,te misero eos ad non si :eorum verba audias
תשמע דבריהם אם לא אליהם שלחתיך המה ישמעו
ipsi non quia ,te ad audire cupient non Israel domus Et .te ad
7 אליך : ובית ישראל לא יאבו לשמע אליך כי אינם
duri & ,fronte rigidi Israel domus omnis nam :me ad audire cupientes
אבים לשמע אלי כי כל בית ישראל חזקי מצח וקשי
;eorum facies contra fortes tuam faciem dedi Ecce .ipsi corde
8 לב המה : הנה נתתי את פניך חזקים לעמת פניהם
petra præ fortem adamantē Ut .eorū frontem contra fortem tuā frontē &
9 ואת מצחך חזק לעמת מצחם : כשמיר חזק מצר
,eorū faciebus à consterneris neque ,eos timeas ne : tuā frontem dedi
נתתי מצחך לא תירא אותם ולא תחת מפניהם
omnia ,hominis Fili : me ad dixit Et .ipsi rebellionis domus quia
10 כי בית מרי המה : ויאמר אלי בן אדם את כל
tuis auribus in & ,tuo corde in assume ,te ad loquar quæ mea verba
דברי אשר אדבר אליך קח בלבבך ובאזניך
,tui populi filios ad ,transmigrationem ad ingredere ,vade Et .audi
11 שמע : ולך בא אל הגולה אל בני עמך
: Deus Dominus dixit Sic :eos ad dices & ,eos ad loqueris &
ודברת אליהם ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה
audivi & ,spiritus me assumpsit Et .cessaverint si & ,audierint Si
12 אם ישמעו ואם יחדלו : ותשאני רוח ואשמע
.suo loco de Domini gloria Benedicta :magni fragoris vocem me post
אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יהוה ממקומו :
,suam sororem ad unaquæque contingentium ,animalium alarum vocem Et
13 וקול כנפי החיות משיקות אשה אל אחותה
spiritus Et .magni fragoris vocem & ,ea contra rotarum vocem &
14 וקול האופנים לעמתם וקול רעש גדול : ורוח
manus & ,mei spiritus ira in amarus abii & :me assumpsit & ,me elevavit
נשאתני ותקחני ואלך מר בחמת רוחי ויד
Abib--Tel transmigrationē ad veni Et .fortis me super Domini
15 יהוה עלי חזקה : ואבוא אל הגולה תל אביב
sedi & : ibi sedentibus ipsis sedi & ,Chebar flumen ad habitantium
הישבים אל נהר כבר ואשר המה יושבים שם ואשב
septem fine à fuit Et .eorū medio in stupefactus diebus septem ibi
16 שם שבעת ימים משמים בתוכם : ויהי מקצה שבעת
,hominis Fili : dicendo me ad Domini verbum fuit Et .dierum
17 ימים ס ויהי דבר יהוה אלי לאמר : בן אדם
admonebis &,verbū meo ore de audies & :Israel domui te dedi speculatorē
צפה נתתיך לבית ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת
,eū admonueris non &,morieris moriēdo,impio me dicendo In .me à eos
18 אותם ממני : באמרי לרשע מות תמות ולא הזהרתו
,eū vivificandū ad impia sua via à impium monendum ad,fueris locutus nec
ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה לחיתו
tua manu de ejus sanguinem & ,morietur sua iniquitate in impius ipse
הוא רשע בעונו ימות ודמו מידך
conversus fuerit non & ,impium admonueris cùm tu Et .requiram
19 אבקש : ואתה כי הזהרת רשע ולא שב
,morietur sua iniquitate in ipse : impia sua via à & ,sua impietate ab
מרשעו ומדרכו הרשעה הוא בעונו ימות
,sua justitia à justum se avertendo in Et .liberâsti tuam animam tu sed
20 ואתה את נפשך הצלת : ובשוב צדיק מצדקו
: morietur ipse ; ejus facies ad offendiculū dabo & ,iniquitatē fecerit &
ועשה עול ונתתי מכשול לפניו הוא ימות
memorabuntur non & ,morietur suo peccato in ,eum admonuisti non quia
כי לא הזהרתו בחטאתו ימות ולא תזכרן
requiram tua manu de ejus sanguinē & : fecit quas ,ejus justitiæ
צדקתו אשר עשה ודמו מידך אבקש :

Versio VULG. LAT.

6 Neque ad populos multos pro-
fundi sermonis, & ignotæ linguæ,
quorum non possis audire sermo-
nes : & si ad illos mittereris, ipsi
7 audirent te. Domus autem Israel
nolunt audire te: quia nolunt au-
dire me: omnis quippe domus Is-
rael attritâ fronte est, & duro
8 corde. Ecce dedi faciem tuam
valentiorem faciebus eorum, &
frontem tuam duriorem frontib*
9 eorum. Ut adamantem, & ut si-
licem dedi faciem tuam : ne ti-
meas eos, neque metuas à facie
eorum : quia domus exasperans
10 est. Et dixit ad me ; Fili hominis,
omnes sermones meos, quos ego
loquor ad te, assume in corde tuo,
11 & auribus tuis audi : Et vade,
ingredere ad transmigrationem,
ad filios populi tui, & loquéris
ad eos, & dices eis ; Hæc dicit
Dominus Deus : si fortè audiant,
12 & quiescant. Et assumpsit me
spiritus, & audivi post me vo-
cem commotionis magnæ ; Bene-
dicta gloria Domini de loco suo:
13 Et vocem alarum animalium per-
cutientium alteram ad alteram,
& vocem rotarum sequentium
animalia, & vocem commotio-
14 nis magnæ. Spiritus quoque le-
vavit me, & assumpsit me : &
abii amarus in indignatione spi-
ritûs mei : manus enim Domini
15 erat mecum, confortans me. Et
veni ad transmigrationem, ad a-
cervum novarum frugum, ad eos
qui habitabât juxta flumen Cho-
bar, & sedi ubi illi sedebant : &
mansi ibi septem diebus mœrens
16 in medio eorum. Cùm autem
pertransissent septem dies, factum
est verbum Domini ad me, di-
17 cens ; Fili hominis, speculatorem
dedi te domui Israel : & audies
de ore meo verbum, & annun-
18 tiabis eis ex me. Si dicente me
ad impium ; Morte morieris : non
annuntiaveris ei, neque locutus
fueris ut avertatur à via sua im-
pia, & vivat : ipse impius in ini-
quitate sua morietur, sanguinem
autem ejus de manu tua requirā.
19 Si autem tu annuntiaveris impio,
& ille non fuerit convers* ab im-
pietate sua, et à via sua impia: ipse
quidem in iniquitate sua morie-
tur, tu autem animam tuam libe-
20 râsti. Sed & si conversus justus à
justitia sua fuerit, & fecerit ini-
quitatem : ponam offendiculum
coram eo, ipse morietur, quia non
annuntiâsti ei : in peccato suo
morietur, & non erunt in me-
moria justitiæ ejus, quas fecit :
sanguinē verò ejus de manu tua
requiram.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Οὐδὲ πρὸς λαοὺς πολλοὺς ἀλλοφώνους ἢ ἀλ-
λογλώσσους, οὐδὲ στιβαροὺς τῇ γλώσσῃ ὄντας,
ὧν οὐκ ἀκούσῃ τοὺς λόγους (γ)· καὶ εἰ πρὸς
τοιούτους ἐξαπέστειλά σε, οὗτοι ἂν εἰσήκουσάν
7 σου. Ὁ δὲ οἶκος τοῦ (*) Ἰσραὴλ οὐ μὴ θελήσω-
σιν εἰσακοῦσαί σου, διότι οὐ βούλονται εἰσακού-
ειν μου, ὅτι πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ φιλόνει-
8 κοί εἰσι καὶ σκληροκάρδιοι. Καὶ ἰδοὺ δέδω-
κα τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατέναντι τῶν
προσώπων αὐτῶν, καὶ τὸ νεῖκός σου κατι-
9 σχύσω κατέναντι τοῦ νείκους αὐτῶν· Καὶ ἔσται
διαπαντὸς κραταιότερον πέτρας (δ). μὴ
φοβηθῇς ἀπ᾽ αὐτῶν, μηδὲ πτοηθῇς ἀπὸ
προσώπου αὐτῶν, διότι οἶκος παραπικραί-
10 νων ἐστί. Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου,
πάντας τοὺς λόγους οὓς λελάληκα μετὰ σοῦ,
λάβε εἰς τὴν καρδίαν σου, καὶ τοῖς ὠσί σου
11 ἄκουε. Καὶ βάδιζε, εἴσελθε εἰς τὴν αἰχμα-
λωσίαν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, καὶ λα-
λήσεις πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς,
Τάδε λέγει (ε) κύριος, ἐὰν ἄρα ἀκούσω-
12 σιν, ἐὰν ἄρα ἐνδῶσι. Καὶ ἀνέλαβέ με
πνεῦμα, καὶ ἤκουσα κατόπισθέν μου φωνὴν
σεισμοῦ μεγάλου, (ζ) Εὐλογημένη ἡ δόξα
13 κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. Καὶ ἴδον φωνὴν
(*) τῶν πτερύγων τῶν ζώων πτερυσσομένων ἑτέρα
πρὸς τὴν ἑτέραν, καὶ φωνὴ τῶν τροχῶν ἐχομένη
14 αὐτῶν, καὶ φωνὴ τοῦ σεισμοῦ. Καὶ τὸ πνεῦμα
(η) ἐξῆρέ με, καὶ ἀνέλαβέ με, καὶ ἐπορεύ-
θην (θ) ἐν ὁρμῇ τοῦ πνεύματός μου, καὶ χεὶρ
15 κυρίου ἐγένετο ἐπ᾽ ἐμὲ κραταιά. Καὶ εἰσ-
ῆλθον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μετέωρος, καὶ
περιῆλθον τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῷ ποταμῷ
τοῦ Χοβὰρ τοὺς ὄντας ἐκεῖ· καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ
ἑπτὰ ἡμέρας, ἀναστρεφόμενος ἐν μέσῳ αὐ-
16 τῶν. Καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας λό-
17 γος κυρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀν-
θρώπου, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσ-
ραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στόματός μου λόγον,
18 καὶ διαπειλήσῃ αὐτοῖς παρ᾽ ἐμοῦ. Ἐν τῷ
λέγειν με τῷ ἀνόμῳ, Θανάτῳ θανατω-
θήσῃ· καὶ οὐ διεστείλω αὐτῷ (ι) τοῦ διαστεί-
λασθαι τῷ ἀνόμῳ, ἀποστρέψαι ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
αὐτοῦ, τοῦ (κ) ζῆσαι αὐτόν· ὁ ἄνομος ἐκεῖ-
νος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ τὸ αἷ-
μα αὐτοῦ (λ) ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω.
19 Καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃ τῷ ἀνόμῳ, καὶ μὴ
ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ (μ) ἀ-
πὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ
ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, καὶ σὺ τὴν ψυχήν σου
20 (ν) ῥύσῃ. Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον
ἀπὸ (ξ) τῶν δικαιοσυνῶν αὐτοῦ, καὶ (*) ποιήσῃ
παράπτωμα, καὶ δώσω τὴν βάσανον εἰς πρό-
σωπον αὐτοῦ, αὐτὸς ἀποθανεῖται, ὅτι οὐ δι-
εστείλω αὐτῷ· καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ἀπο-
θανεῖται, διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιο-
σύναι αὐτοῦ (ο), καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω.

MS.A. (γ) αὐτῶν· (*) τοῦ Ἰσραὴλ (δ) δέδωκα τὸ νεῖκός σου ... (ε) κύριος κύριος, (ζ) λεγόντων, (*) πτερύγων (η) κυρίου (θ) μετέωρος ... οὐδὲ ἐλάλησας τοῦ (κ) ζητῆσαι (λ) ἐκ χειρός (μ) ἢ ἀπὸ (ν) ψυχήν ... τῆς δικαιοσύνης (*) ποιήσῃ (ο) ἃς ἐποίησεν, καὶ

Neque ad populos multos alte-
rius vocis, aut alterius lingua-
neque, qui graves lingua sunt,
quorum non audias sermones. Et
si ad tales misissem te, hi ...
exaudissent te. Domus autem
Israel nolent exaudire te, quia
nolunt exaudire me. Omnis quip-
pe domus Israel contentiosi sunt
& duri corde. Et ecce dedi fa-
ciem tuam potentem contra facies
eorum : & pervicaciam tuam
confortabo contra pervicaciam
eorum : Et erit semper (δ) for-
tior petrâ. Ne timeas eos, ne-
que metuas à facie eorum : quia
domus exasperans est. Et dixit
ad me ; Fili hominis, omnes ser-
mones, quos loquutus sum tecum,
assume in cor tuum : & auribus
tuis audi. Et vade, ingredere ad
captivitatem, ad filios populi tui,
& loquéris ad eos, & dices ad
eos ; Hæc dicit Dominus, si for-
tè audiant, si fortè remiserint.
Et assumpsit me spiritus : & au-
divi post me vocem commotionis
magnæ ; Benedicta gloria Domi-
ni de loco suo. Et (ζ) vidi vo-
cem alarum animalium percu-
tientium altera ad alteram, &
vox rotarum juxta ea, & vox
commotionis. Et spiritus leva-
vit me, & suscepit me, &
abii in impetu spiritûs mei, &
manus Domini facta est super me
fortis. Et intravi ad captivita-
tem (ε) sublimis: & circuivi ha-
bitantes super flumen Chobar,
qui erant ibi. Et sedi ibi septem
diebus (ς) conversans in medio e-
orum. Et factum est post septem
dies verbum Domini ad me ...
dicens ; Fili hominis speculatorem
dedi te domui Israel, & audies
de ore meo verbum, & commi-
naberis eis ex me ; In dicendo
me iniquo ; Morte morieris
non distinxisti (ι) ei ad distin-
guendum iniquo, ut averteretur a
viis suis, ut vivat; iniquus
in sua iniquitate morietur ...
sanguinem ejus de manu tua re-
quiram. Et tu, si distinxeris ini-
quo, & non se averterit ab ini-
quitate sua, & à via sua,
quum ille in sua iniquitate morie-
tur: & tu animam tuam libera-
bis. Et in avertendo justum à
justitiis suis, & fecerit delictum,
& dabo (ϐ) tormentum ante fa-
ciem ejus; ipse morietur, quia
non distinxisti ei: & in peccatis
suis morietur, quia non erunt in
memoria justitiæ ejus : & san-
guinem ejus de manu tua re-
quiram.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 לא לות עממיא סגיאין תקיפי ממלל ויקירי לישן דלא תשמע פתגמיהון אלו לותהון
7 שלחתך אנון יקבלון מנך : ובית ישראל לא יבון לקבלא מנך ארי לית אנון צבן
8 לקבלא למימרי ארי כל בית ישראל חציפי אפין ותקיפי לבא אנון : הא יהבית ית אפך
9 תקיף כקביל בית אפיהון וית בית עינך חסין כקביל בית עיניהון : כמא דשמירא תקיף
מטינרא כן יהבית ית בית עינך חסין כקביל בית אפיהון לא תדחל מנהון ולא תתבר
10 מן קדמיהון ארי עם סרבן אנון : ואמר לי בר אדם ית כל פתגמי דאמלל עמך קביל
11 בלבך ובאודנך שמע : ואתא איזיל לות בני גלותא לות בני עמך ותתנבי להון ותימר
12 להון כדנן אמר יי אלהים אם יקבלון אולפן ואם יתמנעון מלמחטי : ונטלתני רוחא
13 ושמעית בתרי קל זיע סגיא דמשבחין ואמרין בריך יקרא דיי מאתר בית שכנתיה : וקל
14 גפי בריתא נקשן חד לחד וקל גלגליא לקבליהון וקל זיע סגי : ורוחא נטלתני ונסבתני
15 ואזלית במריר בתקוף רוחי ונבואה מן קדם יי עלי תקיפת : ואתית לות בני גלותא לתל
אביב דיתבין על נהר כבר ונחירת ביניהון ואנון יתבין תמן ויתיבית תמן שבעא יומין
16 שתיק ביניהון : והוה מסוף שבעא יומין והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר :
17 בר אדם מליף מניתך לבית ישראל ותקביל ממימרי פתגם ותזהיר יתהון מלמחטי
18 קדמי : כד אמרית לרשיעא ממת תמות ולא אזהרתיה ולא מללתא לאזהרא רשיעא
19 מארחיה דרשעא לקיומתיה הוא רשיעא בחוביה ימות ודמיה מן ידך אתבע : ואת
ארי אזהרתא רשיעא ולא תב מחוביה ומארחיה דרשעא הוא בחוביה ימות ואת ית
20 נפשך שיזבתא : וכד יתוב זכאה מזכותיה ויעביד שקר ואתן תקלת חובין קדמוהי הוא
ימות ארי לא אזהרתיה בחוביה ימות ולא ידכרן זכותיה דעבד ודמיה מן ידך אתבע :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Non ad populos multos duri sermonis & gravis linguæ, cujus verba non
possis audire : si enim ad eos misissem te, ipsi obedirent tibi. Domus au-
tem Israel nolunt obedire tibi, quia nolunt obedire verbo meo: quia
omnes Israelitæ impudentes facie, & duro corde sunt. Ecce dedi faciem
tuam duram contra facies eorum, & frontem tuam robustam contra frontem
eorum. Ut adamantem fortiorem petra, sic dedi frontem tuam fortem
contra *facies* eorum : ne timeas eos, nec formides à facie eorum, quia po-
pul* contumax est. Et dixit ad me : Fili hominis, omnia verba mea quæ lo-
quar tecum, suscipe in corde tuo, & aurib* tuis audi. Et veni, vade ad filios
transmigrationis ad filios populi tui, & prophetabis eis, & dices ad eos:
Hæc dicit Dñs Deus, Si fortè suscipiant disciplinam, & desinant peccare.
Et sustulit me spiritus, & audivi post me vocem commotionis magnæ lau-
dantium & dicentium : Benedicta gloria Dñi de loco majestatis suæ. Et
vocem alarum creaturarum sese invicem *complodentiū*, & vocem rotarum
contra eas, & vocem commotionis magnæ. Et spirit* levavit me, & assum-
psit me, & abii in amaritudine in indignatione spirit* mei, & prophetia à
facie Dñi super me confortata est. Et veni ad filios transmigrationis ad
acervum novarum frugum, qui habitant juxta fluvium Chobar : & quievi
inter eos, & ipsi sedebant ibi : & sedi ibi septem dieb* tacens inter eos. Et
factum est in fine septem dierum, & factum est verbum prophetiæ à facie
Dñi, dicendo: Fili hominis, doctorem constitui te domui Israel, & suscipies
à verbo meo sermonem, & exhortaberis eos ne peccent coram me. Quando
dixero impio, Morte morieris, & non monueris eum, nec locut* fueris ad ex-
hortandum impium à via sua mala ut vivat: ipse impi* in peccato suo mo-
rietur, & sanguinem ej* de manu tua requiram. Si autem exhortat* fueris
impium, & non fuerit aversus à peccato suo & à via sua impia, ipse in
peccato suo morietur: & tu animā tuam liberâsti. Et quando aversus fuerit
just* à justitia sua, & fecerit iniquitatē, ponam offendiculū peccatorum coram
eo: ipse morietur; quia non exhortat* es eū: in peccato suo morietur, & non
erūt in memoria justitiæ ej* quas fecit, & sanguinē ej* de manu tua requiram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܦ ܠܐ ܠܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ܕܠܐ ܫܡܥ ܐܢܬ ܡܠܬܗܘܢ. ܘܐܠܘ ܠܘܬܗܘܢ
ܫܕܪܬܟ ܗܘܘ ܫܡܥܝܢ ܠܟ. * ܒܝܬ ܐܝܣܪܐܝܠ ܕܝܢ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܠܟ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܨܒܝܢ ܠܡܫܡܥ
ܠܝ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܩܫܝ ܒܣܬܐ ܐܢܘܢ. ܘܩܫܝܢ ܠܒܐ. * ܗܐ ܝܗܒܬ
ܐܦܝܟ ܡܩܒܠ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܨܒܬܟ ܩܫܝܐ ܡܩܒܠ ܨܒܝܗܘܢ. * ܐܝܟ ܫܡܝܪܐ ܕܩܫܐ ܡܢ ܛܪܢܐ
ܝܗܒܬ ܨܒܬܟ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܒܪ ܡܢ ܐܦܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܝܬܐ ܡܡܪܡܪܢܐ
ܐܢܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܒܪ ܐܢܫܐ ܟܠܗܝܢ ܡܠܝ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܣܝܡ ܒܠܒܟ ܘܒܐܕܢܝܟ
ܫܡܥ. * ܘܙܠ ܥܘܠ ܠܘܬ ܫܒܝܐ ܠܘܬ ܒܢܝ ܥܡܟ. ܘܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܡܪܘܬܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܡܥܘܢ ܘܢܙܘܥܘܢ. * ܘܫܩܠܬܢܝ ܪܘܚܐ. ܘܫܡܥܬ ܡܢ ܒܣܬܪܝ
ܩܠܐ ܕܙܘܥܐ ܪܒܐ. ܕܐܡܪ ܒܪܝܟ ܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܐܬܪܗ. * ܘܩܠܐ ܕܓܦܝܗܝܢ ܕܚܝܘܬܐ
ܕܢܩܫܢ ܚܕܐ ܒܚܕܐ. ܘܩܠܐ ܕܓܝܓܠܐ ܥܡܗܝܢ. ܘܩܠܐ ܕܙܘܥܐ ܪܒܐ. * ܘܪܘܚܐ ܫܩܠܬܢܝ
ܘܕܒܪܬܢܝ. ܘܐܙܠܬ ܒܚܡܬܐ ܕܪܘܚܝ. ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܬܩܝܦܐ. * ܘܐܬܝܬ ܠܘܬ ܫܒܝܐ
ܠܬܠ ܐܒܝܒ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܢܗܪܐ ܕܟܒܪ. ܘܝܬܒܬ ܬܡܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܟܕ ܬܡܝܗ ܐܢܐ
ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܘܐܡܪ. * ܒܪ ܐܢܫܐ
ܕܘܩܐ ܝܗܒܬܟ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܘܬܫܡܥ ܡܢ ܦܘܡܝ ܡܠܬܐ ܘܬܙܗܪ ܐܢܘܢ ܡܢܝ. * ܡܐ
ܕܐܡܪܬ ܠܚܛܝܐ. ܡܡܬ ܬܡܘܬ. ܘܐܢܬ ܠܐ ܐܙܗܪܬܗ. ܘܠܐ ܡܠܠܬ ܕܢܙܕܗܪ ܡܢ ܐܘܪܚܗ
ܕܢܚܐ. ܗܘ ܚܛܝܐ ܒܥܘܠܗ ܢܡܘܬ. ܘܕܡܗ ܡܢ ܐܝܕܝܟ ܐܬܒܥ. * ܘܐܢ ܐܢܬ ܐܙܗܪܬܗ
ܠܚܛܝܐ. ܘܠܐ ܗܦܟ ܡܢ ܚܛܗܘܗܝ ܘܡܢ ܐܘܪܚܗ ܒܝܫܬܐ. ܗܘ ܒܚܛܗܘܗܝ ܢܡܘܬ. ܘܐܢܬ ܢܦܫܟ
ܦܨܝܬ. * ܘܡܐ ܕܗܦܟ ܙܕܝܩܐ ܡܢ ܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܥܒܕ ܥܘܠܐ. ܘܐܬܠ ܬܘܩܠܬܐ ܩܕܡܘܗܝ
ܘܢܡܘܬ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܙܗܪܬܗ. ܒܚܛܗܘܗܝ ܢܡܘܬ. ܘܠܐ ܢܬܕܟܪܢ ܠܗ ܙܕܝܩܘܬܗ ܕܥܒܕ.
ܘܕܡܗ ܡܢ ܐܝܕܝܟ ܐܬܒܥ.

* Neque ad populos multos quorum tu loquelam minimè intelligas: (& quidem si ad hos 6
mitterem te, auscultarent tibi: At Israelitæ 7
non auscultabunt tibi, quia nolunt auscultare mihi: omnium enim Israelitarũ dura frons est
& cor obstinatum.) Ecce durã reddo faciem 8
tuam contra faciem eorum, & frontem tuam
firmã reddo contra frontes eorum: Ut ada- 9
mantem silice duriorem reddo frontẽ tuam: ne formides eos, néve terrearis ab eis, quia familia sunt contumax. Præterea dixit mihi; 10
Fili hominis, cunctos sermones meos quos tibi dico, corde percipe, & auribus ausculta: Et 11
abiens ingredere ad captivos, apud populares tuos, alloquere eos, & dic eis; Sic ait Dominus dominorum: fortassis audient, & trepidabunt. Tum sustulit me spirit⁹, & audivi à ter- 12
go meo vocẽ cõmotionis magnæ dicentẽ, Benedicta sit gloria Dñi de loco suo: Strepitum 13
alarum animaliũ illorũ alterius in alterã illidentium, & cum eis strepitũ rotarũ, & vocẽ commotionis magnæ. Cùmque sustulisset me 14
spirit⁹ & perduxisset me, abii impetu spiritûs mei: & manu Dñi super me invalescente, In- 15
gressus sum ad captivos in collẽ Chib (*i. doloris*) sitũ juxta fluviũ Cebar, ibiq; sedi septem diebus attonitus inter eos. Post septem verò 16
dies fuit ad me sermo Dñi, dicendo; Fili homi- 17
nis, speculatorẽ dedi te Israelitis, ut sis audiens ex ore meo sermones, & moneas eos nomine meo. Quum dixero peccatori, Certis- 18
simè morieris; tu autem non monueris eum, neque dixeris peccatori illi ut sibi caveat à via sua, ut vivat: peccator ille in sua *quidem* iniquitate morietur, at sanguinem ejus è manib⁹ tuis exigam. Verùm si monueris pecca- 19
torẽ, & non extrahat se à peccato suo, & à via sua pessima: iste *quidem* in peccatis suis morietur, & tu animam tuam liberaveris. Item 20
quum justus *aliquis* averterit se à justitia sua, & iniquitatem commiserit; offendiculum ponam ante ipsum, & moriatur: eò quòd minimè monueris eum, in peccatis *quidem* suis morietur, & justitiæ quam fecerat, non erit illi recordatio, at sanguinem ejus è manibus tuis reposcam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولا الي شعوب كثير غريبة الاصوات ولا غريبة الالسنة وليس ذي لسان ثقيل الذين لا
تسمع كلامهم ولو ارسلتك الي هاولاء لسمعوا منك * واما بيت اسرائيل فلا يريدون ان يسمعوا
منك من اجل انهم لا يشاون ان يسمعوا مني لان كل بيت اسرائيل مشاجرون وقلوبهم قاسية
* وها اعطيت لوجهك امكانا قدام وجوههم واقوي طرفك قدام طرفهم * ويكون كل حين
اشد من الصخر اذ اعطيتك طرفا لا تخف منهم ولا تفزع من وجوههم من اجل انهم بيت
مرير هو * وقال لي يا ابن الانسان جميع الاقوال التي تكلمت بها معك اجعلها في قلبك
واسمعها باذنيك * وامض ادخل الي السبي الي بني شعبك وتكلم معهم وتقول لهم هكذا
يقول الرب الرب ان لعلهم يسمعون ان لعلهم يفزعون * واخذني الروح وسمعت من خلفي
صوت زلزلة عظيمة يقولون مبارك مجد الرب من موضعه * ونظرت صوت اجنحة الحيوانات
طائرات اخرى الي اخرى وصوت البكرات بجانبها وصوت الزلزلة * وروح الرب رفعني واخذني
فمضيت مرتفعا بدوي روحي ويد الرب العزيز صارت علي * فدخلت الي السبي مرتفعا
وعبرت بالساكنين علي نهر خوبار الكائنين هناك وجلست هناك سبعة ايام مترددا في وسطهم
الاصحاح الثاني * وكان من بعد سبعة ايام قول الرب الي قائلا
* يا ابن الانسان اعطيتك رقيبا لبيت اسرائيل فتسمع القول من فمي وتخاطبهم عني *
اذا اقول للاثيم بالموت تموت ولم تنذره ولم تتكلم معه لينذر الاثيم ويرجع من طرقه
ذلك الاثيم بظلمه يموت ودمه اطلبه من يدك * وان انت انذرت الاثيم ولم يرجع عن
اثمه وطريقه فذلك الاثيم يموت بظلمه وانت تخلص نفسك * وعند ما يرجع الصديق
من عدله ويصنع زلة فاعطي عثرة لوجهه وهو يموت لانك لم تنذره ويموت بخطيته
من اجل ان عدلاته التي صنعها لا تذكر ودمه اطلبه من يدك *

Neque ad populos multos peregrinæ vocis, aut exterarum linguarum: neque ad habentes gravem linguam, quorum loquelam non audias. Vel si ad tales mitterem 6
te, sanè te audirent: Verùm domus Israelis nolunt audire te, quia nolunt audi- 7
re me: tota enim domus Israelis contentiosi sunt, & corda eorum prædura. Et 8
ecce do faciei tuæ firmitatem contra facies eorum, & firmam reddo confidentiam tuam contra confidentiam eorum;
Erísque semper saxo durior: quandoqui- 9
dem do tibi confidentiam, ne timeas eos, neque formides vultum eorum; quoniam domus refractaria sunt isti. Et dixit 10
mihi; O fili hominis, Omnes sermones quos tecum habui, corde tuo percipe, & auribus tuis audi: Tum vade, ingrede- 11
re ad captivos, ad populares tuos, quos alloquê-is, & dices eis; Sic ait Dominus Deus: fortassis enim audient, fortassis verebuntur. Deinde assumpsit me spi- 12
ritus, & audivi à tergo meo vocem concussionis magnæ, dicentium; Benedicta gloria Domini de loco suo. Et vidi vo- 13
cem alarum animalium, volantium alterius in alterum, & vocem rotarum juxta illa, vocémque concussionis. Deinde spi- 14
ritus Domini sustulit accepitque me, abiique elevatus eruptione spiritûs mei: & manus Domini robusta facta est super me,
Ingressúsque sum ad captivos elevatus, 15
transivi per habitantes juxta flumen Chobar ibi existentes, ibique sedi septem diebus versans in medio eorum.

Textus secundus.

Post septem autem dies fuit sermo Domi- 16
ni ad me, dicens; O fili hominis, constituo te speculam domus Israelis, ut cùm 17
audieris sermonem ex ore meo, alloquaris eos vice mei. Quum dixero iniquo, Mor- 18
te morieris; & tu non monueris eum, nec allocutus eum fueris, quatenus monitum suscipiens iniquus ille revertatur à viis suis, ut vivat: iniquus ille in scelere suo morietur, sed sanguinem ejus requiram de manu tua. Quòd si tu monueris ini- 19
quum, neque revertatur ab iniquitate sua & viâ suâ: is iniquus morietur in scelere suo, at tu quidem liberaveris animam tuam. Similiter quum recesserit justus 20
ab æquitate sua, culpámque commiserit; supplicium ponam ante faciem ejus, & ipse morietur eò quòd non monueris eum (& verò morietur in peccatis suis, quoniam justitiarum ipsius quas fecerat, non erit memoria:) at sanguinem ejus requiram de manu tua.

יחזקאל : ד

, justum peccandum non ad , justum eum admonueris cùm tu Et
21 ואתה כי הזהרתו צדיק לבלתי חטא צדיק
tu & , est admonitus quia , vivet vivendo : peccaverit non ipse &
והוא לא־חטא חיו יחיה כי נזהר ואתה
:me ad dixit &:Domini manus ibi me sup fuit Et .liberâsti tuam animam
22 את־נפשך הצלת׃ ותהי עלי שם יד־יהוה ויאמר אלי
, surrexi Et .tecum loquar ibi & , campum in egredere , Surge
23 קום צא אל־הבקעה ושם אדבר אותך׃ ואקום
stans , Domini gloria ibi ecce & : campum in sum egressus &
ואצא אל־הבקעה והנה־שם כבוד־יהוה עמד
meas facies in cecidi Et .Chebar fluvium juxta vidi quam, gloria sicut
ככבוד אשר ראיתי על־נהר־כבר ואפל על־פני׃
est allocutus & :meos pedes sup me statuit & ,spiritus me in est ingress' &
24 ותבא־בי רוח ותעמדני על־רגלי וידבר
tu & .tuæ domus medio in te include ,Ingredere :me ad dixit & , me
25 אתי ויאמר אלי בא הסגר בתוך ביתך׃ ואתה
non & : eis in te ligabunt & , funes te super dabunt ecce , hominis fili
בן־אדם הנה נתנו עליך עבותים ואסרוך בהם ולא
ad faciam adhærere tuam linguam Et .eorum medium in egredieris
26 תצא בתוכם׃ ולשונך אדביק אל־
: arguentem virum in eis eris non & ,mutus eris & , tuum palatum
חכך ונאלמת ולא־תהיה להם לאיש מוכיח
aperiam , tibi me loquendo in Et ipsi rebellionis domus quia
27 כי בית מרי המה׃ ובדברי אותך אפתח את־
Audiens : Deus Dominus dixit Sic : eos ad dices & , tuum os
פיך ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה השמע
ipsi rebellionis domus quia , cesset cessans & , audiat
ישמע והחדל יחדל כי בית מרי המה׃

CAP. IV. ד

: tuas facies ad eum dabis & , laterem tibi sume,hominis fili tu Et
1 ואתה בן־אדם קח־לך לבנה ונתתה אותה לפניך
eam adversum dabis Et .Jerusalaim civitatem eum super exarabis &
2 וחקות עליה עיר את־ירושלם׃ ונתתה עליה
eam contra fundes & ,ligneam turrim eam contra ædificabis & , obsidionem
מצור ובנית עליה דיק ושפכת עליה
arietes eam adversus pone & , castra eam super dabis & : aggerem
סללה ונתתה עליה מחנות ושים־עליה כרים
eam dabis & , ferri sartaginem tibi sume tu Et .undique
3 סביב׃ ואתה קח־לך מחבת ברזל ונתתה אותה
tuas facies obfirmabis & : civitatem inter &,te inter ferreum parietem
קיר ברזל בינך ובין העיר והכינתה את־פניך
ipsum signum ,eam contra coarctabis & , obsidionem in erit & , eam ad
אליה והיתה במצור וצרת עליה אות היא
pones & , sinistrum tuum latus super jace tu Et .Israel domui
4 לבית ישראל׃ ואתה שכב על־צדך השמאלי ושמת
quibus , dierum numerum ,illud super Israel domus iniquitatem
את־עון בית־ישראל עליו מספר הימים אשר
tibi dedi ego Et .eorum iniquitatem portabis , illud super jacueris
5 תשכב עליו תשא את־עונם׃ ואני נתתי לך
trecentos , dierum numerum ad eorum iniquitatis annos
את־שני עונם למספר ימים שלש־מאות
consummabis Et .Israel dom' iniquitatẽ portabis &:dies nonaginta &
6 ותשעים יום ונשאת עון בית־ישראל׃ וכלית
portabis & ,secundò dexterum tuum latus super jacebis & , hæc
את־אלה ושכבת על־צדך הימיני שנית ונשאת
diem , annum in Diem ,diebus quadraginta ,Jehudah domus iniquitatem
את־עון בית־יהודה ארבעים יום יום לשנה יום
.tibi illud dedi annum in
לשנה נתתיו לך׃

Versio VULG. LAT.

21 Si autem tu annuntiaveris justo
ut non peccet justus, & ille non
peccaverit: vivens vivet, quia
annuntiâsti ei, & tu animam tuã
22 liberâsti. Et facta est super me
manus Domini, & dixit ad me;
Surgens egredere in campum,
23 & ibi loquar tecum. Et surgens
egressus sum in campum: & ecce
ibi gloria Domini stabat quasi
gloria, quam vidi juxta fluvium
Chobar: & cecidi in faciem meã.
24 Et ingressus est in me spiritus, &
statuit me super pedes meos: &
locutus est mihi, & dixit ad me;
Ingredere, & includere in me-
25 dio domûs tuæ. Et tu, fili homi-
nis, ecce data sunt super te vin-
cula, & ligabunt te in eis: &
non egredieris de medio eorum.
26 Et linguam tuam adhærere fa-
ciam palato tuo, & eris mutus,
nec quasi vir objurgans: quia do-
27 mus exasperans est. Cùm autem
locutus fuero tibi, aperiam os
tuum, & dices ad eos; Hæc dicit
Dominus Deus; Qui audit, au-
diat: & qui quiescit, quiescat:
quia domus exasperans est.

CAP. IV.

1 ET tu, fili hominis, sume tibi
laterem, & pones eum coram te,
& describes in eo civitatem Je-
2 rusalem. Et ordinabis adversùs
eam obsidionem. & ædificabis
munitiones, & comportabis ag-
gerem, & dabis contra eam ca-
stra, & pones arietes in gyro.
3 Et tu sume tibi sartaginem fer-
ream, & pones eam in murum
ferreum inter te, & inter civita-
tem: & obfirmabis faciem tuam
ad eam, & erit in obsidionem,
& circumdabis eam: signum est
4 domui Israel. Et tu dormies su-
per latus tuum sinistrum, & po-
nes iniquitates domûs Israel su-
per eo, numero dierum quibus
dormies super illud, & assu-
5 mes iniquitatem eorum. Ego au-
tem dedi tibi annos iniquitatis
eorum, numero dierum trecen-
tos & nonaginta dies: & porta-
bis iniquitatem domûs Israel.
6 Et cùm compleveris hæc, dormi-
es super latus tuum dexterum se-
cundò: & assumes iniquitatem
domûs Juda quadraginta diebus:
diem pro anno, diem, inquam,
pro anno dedi tibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃ τῷ δικαίῳ τοῦ μὴ (π)
ἁμαρτεῖν, καὶ αὐτὸς μὴ ἁμάρτῃ, ὁ δίκαι-
ος ζωῇ ζήσεται, ὅτι διεστείλω αὐτῷ, καὶ σὺ (ρ)
22 τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν ῥύσῃ. Καὶ ἐγένετο ἐπ'
ἐμὲ χεὶρ κυρίου· καὶ εἶπε πρός με, Ἀνάστη-
θι, καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον, καὶ ἐκεῖ λαληθή-
23 σεται πρὸς σέ. Καὶ ἀνέστην καὶ ἐξῆλθον
πρὸς τὸ πεδίον· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου
εἱστήκει, καθὼς ἡ ὅρασις, καὶ καθὼς ἡ (σ) δό-
ξα κυρίου, ἣν ἴδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χο-
24 βάρ· καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. Καὶ ἦλ-
θεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα, καὶ ἔστησέ με (τ) ἐπὶ
τοὺς πόδας μου, καὶ ἐλάλησε πρός με, καὶ
εἶπέ μοι, Εἴσελθε, καὶ ἐγκλείσθητι ἐν μέσῳ
25 τοῦ οἴκου σου. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ
δέδονται ἐπὶ σὲ δεσμοί, καὶ δήσουσί σε ἐν
αὐτοῖς, καὶ (υ) οὐ μὴ ἐξέλθῃς (φ) ἐκ μέσου
26 αὐτῶν. Καὶ τὴν γλῶσσάν σου συνδήσω, καὶ ἀ-
ποκωφωθήσῃ, καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα
ἐλέγχοντα, διότι οἶκος παραπικραίνων
27 ἐστί. Καὶ ἐν τῷ λαλεῖν με πρὸς σέ, ἀνοίξω
τὸ στόμα σου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, Τάδε
λέγει (χ) κύριος, Ὁ ἀκούων ἀκουέτω, καὶ ὁ
ἀπειθῶν (ψ) ἀπειθείτω, διότι οἶκος πα-
ραπικραίνων ἐστί.

MS.A. (π) ἁμαρτάνειν, (ρ) τὴν ψυχήν σου (σ) δόξα, ἣν ἴδον (τ) ἐπὶ [...]
δας (υ) σὺ οὐ μὴ (φ) ἐξ αὐτῶν. Καὶ τὴν (χ) κύριος κύριος, (ψ) ἀπειθ[...]

Tu autem si distinxeris justo,
non peccet, & ipse non peccaverit,
vit, just' vita vivet, quia distin-
xisti ei: & tu animam tuam
liberabis. Et facta est super
manus Domini, & dixit
me; Surge, & egredere
campum: et ibi alloquetur
ad te. Et surrexi, et egressus
sum ad campum. Et ecce
gloria Domini stabat, (s)
aspectus, et sicut gloria Domini
quam vidi, super fluvium
bar. Et cado in faciem meam
Et venit in me spiritus: et
tuit me super pedes meos;
loquutus est ad me, et dixit
mihi; Ingredere, et includere
medio domus tuæ. Et tu,
hominis, ecce data sunt super
vincula: et ligabunt te in
et non egredieris de medio
rum: Et linguam tuam
colligabo, et eris mutus; et
eris eis in virum objurgantem
quia domus exasperans est.
in loquendo me ad te, aperiam
os tuum, et dices ad eos, Hæc
cit Dominus; Qui audit,
at: et qui est inobediens, non
diat: quia domus exasperans est.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ
πλίνθον, καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου
σου, καὶ διαγράψεις ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν
2 Ἱερουσαλήμ. Καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν περι-
οχήν, καὶ οἰκοδομήσεις ἐπ' αὐτὴν προ-
μαχῶνας, καὶ περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρα-
κα, καὶ δώσεις ἐπ' αὐτὴν παρεμβολάς, καὶ
3 τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλῳ. Καὶ σὺ
λάβε σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν, καὶ
θήσεις αὐτὸ τοῖχον σιδηροῦν ἀναμέσον
σου καὶ ἀναμέσον τῆς πόλεως, καὶ ἑτοιμάσεις
τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ἔσται ἐν
συγκλεισμῷ, καὶ συγκλείσεις αὐτήν. ση-
4 μεῖόν ἐστι τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Καὶ σὺ
κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀρι-
στερόν, καὶ θήσεις τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσ-
ραὴλ ἐπ' αὐτοῦ, κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν
πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν (α) ἃς κοιμηθήσῃ
ἐπ' αὐτοῦ, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας αὐτῶν.
5 Καὶ ἐγὼ δέδωκά σοι τὰς (β) ἀδικίας αὐ-
τῶν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν, ἐνενήκοντα καὶ
ἑκατὸν ἡμέρας, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ
6 οἴκου Ἰσραήλ. Καὶ συντελέσεις (γ) ταῦ-
τα, καὶ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ
δεξιόν, καὶ λήψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου
Ἰούδα (δ) τεσσαράκοντα ἡμέρας· ἡμέραν εἰς
ἐνιαυτὸν τέθεικά σοι.

MS.A. (α) ἡμέρας ἃς (β) δύο ἀδικίας (γ) αὐτὰ ταῦτα, (δ)
τεσσαράκοντα

CAP. IV.

ET tu, fili hominis, sume tibi
(a) laterem: et pones eum ante
faciem tuam: et describes in eo
civitatem Hierusalem: Et da-
bis super eam obsidionem, et ædi-
ficabis super eam propugnacula,
et circumjacies super eam val-
lum, et dabis super eam castra,
et ordinabis machinas missiles
in gyro. Et tu sume tibi sarta-
ginem ferream: et pones eam
murum ferreum inter te et civi-
tatem: et parabis faciem tuam
super eam: et erit in conclusione,
et concludes eam. Signum est
hoc filiis Israel. Et tu dormies
super latus tuum sinistrum: et
pones iniquitates domus Israel
super eo, juxta numerum die-
rum (b) quinquaginta et centum,
tum, quos dormies super illud:
et assumes iniquitates eorum. Et
ego dedi tibi (c) iniquitates eo-
rum in numero dierum (d) no-
naginta, et centum dies; et assu-
mes iniquitates domus Israel.
Et consummabis hæc, et dormies
super latus tuum dextrum: et
assumes iniquitates domus Ju-
da quadraginta dies. Diem in
annum posui tibi.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ואת ארי אזהרת לצדיקא בדיל דלא למחטי צדיקא והוא לא חטי מחי יחי ארי
22 אזדהר ואת ית נפשך שזבתא׃ ושרת עלי תמן רוח נבואה מן קדם יי ואמר לי קום
23 פוק לבקעתא ותמן אמלל עמך׃ וקמית ונפקית לבקעתא והא תמן יקרא דיי שריא
24 כיקרא דחזיתי על נהר כבר ואשתטחית על אפי׃ ועלת בי רוחא ואקימתני על רגלי
25 ומלל עמי ואמר עול אטמר בגו ביתך׃ ואת בר אדם הא גזרית פתגמי פומי עלך כאסור
26 גדילן דאסרין בהון ולא תפוק ביניהון׃ ולישנך ארביק לחכך ותשתוק ולא תהי
27 להון לגבר מוכח ארי עם סרבן אנון׃ ובמללותי עמך ארכין ית נפשך ותימר להון
כדנן אמר יי אלהים דמקבל יקבל אולפן ודי יתמנע יתמנע מלמחטי ארי עם
סרבן אנון׃

ד

1 ואת בר אדם סב לך אבנא ותתן יתה קדמך ותצור עלה קרתא ית ירושלם׃
2 ותתן עלה ציר ותבני עלה כרקום ותצבור עלה מליתא ותשרי עלה משרין
3 ותמני עלה אפרורין סחור סחור׃ ואת סב לך מסרית ברזל ותתן יתה כותל
ברזל בינך ובין קרתא ותתקין ית אפך לה ותהי בצירא ותציר עלה את היא
4 לבית ישראל׃ ואת שכוב על סטרך דסמלא ותשוי ית חובי בית ישראל עלוהי
5 מנין יומיא דתשכוב עלוהי תקבל ית חוביהון׃ ואנא יהבית לך על חד תרין
6 בחוביהון למנין יומיא תלת מאה ותשעין יומין ותקבל חובי בית ישראל׃ ותשלים
ית אלין ותשכוב על סטרך דימינא תנינות ותקביל ית חובי בית יהודה ארבעין
יומין יומא לשתא יומא לשתא יהבתינון לך׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Tu autem si exhortatus fueris justum ut non peccet justus, & ipse non pec-
caverit; vivens vivet, quia monitus est; tu autem animam tuam liberasti.
Et mansit super me ibi spirit' prophetiæ à facie Dñi, & dixit ad me: Surge
& egredere in campum, & ibi loquar tecum. Et surrexi & egressus sum
in campum, & ecce ibi gloria Dñi residebat, quasi gloria quam vidi juxta
fluvium Chobar: & pronus cecidi super faciem meam. Et ingressus est
in me spiritus, & statuit me super pedes meos, & locutus est mecum, &
dixit: Ingredere & absconde te in medio domus tuæ. Tu autem fili ho-
minis, ecce statui *verba oris mei* super te, sicut vinculum funiculorum qui-
bus ligant: & non egredieris in medium eorum. Et linguam tuam adhæ-
rere faciam palato tuo, & tacebis, & non eris eis vir increpans: quia po-
pulus contumax est. Et cùm locutus fuero tecum, inclinabo animam tuam,
& dices eis: Hæc dicit Dominus Deus: Qui suscipit, suscipiat discipli-
nam; & qui cessat, cesset peccare; quia populus contumax est.

CAP. IV.

ET tu fili hominis sume tibi lapidem, & pones coram te, & figurabis su-
per eum civitatem Jerusalem: Et pones super eam obsidionem, & ædifi-
cabis super eam machinam, & comportabis adversùs eam aggerem: &
collocabis contra eam castra, & constitues contra eam duces per circui-
tum. Et tu tolle tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferre-
um inter te & civitatem: & diriges faciem tuam ad eam, & erit in obsidione,
& obsidebis eam: signum est domui Israel. Et tu cuba super latus tuum
sinistrum, & pones peccata domus Israel super illud: numero dierum qui-
bus cubaveris super illud, suscipies peccata eorum. Et ego dedi tibi pro
uno duo *pro* peccatis eorum juxta numerum dierum trecentorum & nona-
ginta dierum: & suscipies iniquitates domus Israel. Ubi enim hæc absol-
veris, cubabis super latus tuum dextrum secundò, & suscipies iniquitatem
domus Juda quadraginta dieb', diem pro anno, diem pro anno dedi com[...]

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬ ܬܙܗܪܝܘܗܝ ܠܙܕܝܩܐ ܕܠܐ ܢܚܛܐ ܘܗܘ ܠܐ ܚܛܐ. ܙܕܝܩܐ ܡܚܐ ܢܚܐ ܕܐܬܙܗܪ. ܘܐܢܬ ܢܦܫܟ ܦܨܝܬ.
* ܘܗܘܬ ܥܠܝ ܬܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܩܘܡ ܦܘܩ ܠܒܩܥܬܐ. ܘܬܡܢ ܐܡܠܠ ܥܡܟ.
* ܘܩܡܬ ܢܦܩܬ ܠܒܩܥܬܐ. ܘܬܡܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܫܘܒܚܐ ܕܚܙܝܬ ܥܠ ܢܗܪ ܟܒܪ. ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܦܝ. * ܘܥܠܬ ܒܝ ܪܘܚܐ. ܘܐܩܝܡܬܢܝ ܥܠ ܪܓܠܝ.
ܘܡܠܠ ܥܡܝ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܥܘܠ ܐܬܚܒܫ ܒܓܘ ܒܝܬܟ. ܘܐܢܬ ܒܪ ܐܢܫܐ ܗܐ ܝܗܒܬ ܥܠܝܟ ܐܣܘܪܐ ܘܢܐܣܪܘܢܟ ܒܗܘܢ. ܘܠܐ ܬܦܘܩ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܠܫܢܟ ܐܕܒܩ ܒܚܟܟ.
ܘܬܫܬܘܩ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܡܟܣܢܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܬܐ ܡܪܝܪܐ ܐܢܘܢ. * ܘܡܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟ ܐܦܬܚ ܦܘܡܟ ܘܬܐܡܪ ܠܗܘܢ: ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܗܘ ܕܫܡܥ ܢܫܡܥ. ܘܕܡܣܪܗܒ ܢܣܪܗܒ. ܡܛܠ ܕܒܝܬܐ ܡܪܝܪܐ ܐܢܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܐܢܬ ܕܝܢ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܣܒ ܠܟ ܠܒܢܬܐ. ܘܣܝܡܝܗ ܩܕܡܝܟ. ܘܨܘܪ ܥܠܝܗ ܩܪܝܬܐ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܣܝܡ ܥܠܝܗ ܩܛܝܪܐ. ܘܒܢܝ ܥܠܝܗ ܩܠܩܘܡܐ. ܘܐܫܘܕ ܥܠܝܗ ܡܩܠܥܢܐ. ܘܣܝܡ ܥܠܝܗ ܡܫܪܝܬܐ. ܘܣܝܡ ܥܠܝܗ ܟܘܐ ܚܕܪܢܐܝܬ. * ܘܐܢܬ ܣܒ ܠܟ ܡܣܪܬܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܣܝܡܝܗ ܫܘܪܐ ܕܦܪܙܠܐ ܒܝܢܝܟ ܠܒܝܬ ܩܪܝܬܐ. ܘܬܩܢ ܐܦܝܟ ܥܠܝܗ. ܘܬܗܘܐ ܒܚܒܘܫܝܐ. ܘܬܚܒܘܫ ܥܠܝܗ. ܐܬܐ ܗܝ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܢܬ ܕܡܟ ܥܠ ܓܒܟ ܣܡܠܝܐ. ܘܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܬܕܡܟ ܥܠܘܗܝ. ܘܬܫܩܘܠ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܘܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܚܛܗܝܢ ܠܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ. ܬܠܬܡܐܐ ܘܬܫܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܘܬܫܩܘܠ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܬܫܠܡ ܐܠܝܢ. ܘܬܕܡܟ ܬܘܒ ܥܠ ܓܒܟ ܝܡܝܢܝܐ. ܘܬܫܩܘܠ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܝܘܡܐ ܠܫܢܬܐ ܝܗܒܬ ܠܟ.

Verùm si monueris justum ne peccet, & 21
non peccaverit: justus ille vivet quòd monitus fuerit, & tu animam tuam liberaveris.
Deinde fuit ibi super me manus Domini, 22
dixitque mihi; Surge egredere in campum, & ibi te alloquar. Quarè surgens egressus 23
sum in campum, ibique stabat gloria Dei Israelis, similis gloriæ quam videram juxta fluvium Cebar: unde procidi in faciem meam.
Sed ingressus in me spiritus erexit me in pe- 24
des meos: tum allocutus est me *Dominus*, dixitque mihi; Ingredere, include te intra domum tuam. Tibi autem fili hominis, ecce 25
injecturi sunt tibi vincula, iisque te ligaturi, ut non egrediaris inter eos. Quapropter 26
linguam tuam adhærescere faciam cœlo palati tui, ut obmutescas, & non sis eis vir objurgator; quia familia sunt contumax. Sed 27
quum alloquar te, aperiam os tuum ut dicas eis; Sic ait Dominus dominorum, *Si* quis audiat, audiat; & *si* quis trepidet trepidet: nam domus sunt contumax.

CAP. IV.

Cæterùm tu fili hominis, accipe tibi 1
laterem, pone ante te, & incide in eum urbem Jerosolymam: Deinde obsidionem 2
pone contra illam, extrue contra eam aggeres, insidias tende contra eam, castra fige contra eam, & fac illi obliquas per circuitum fenestellas. Tu deinde sume tibi sar- 3
taginem ferream, eamque compone in murum ferreum inter te & urbem, faciem tuam compara adversùs eam, fit intra septum, & obside eam. Hoc signum esto Israelitis. Tu 4
autem incumbe lateri tuo sinistro, imponens ei iniquitatem Israelitarum: numero dierum quibus incumbes ei, feres iniquitatem illorum. Ego enim do tibi duas iniquitates ad 5
numerum dierum, *nempe* trecentorum nonaginta dierum, quibus feres iniquitatem Israelitarum. Cùm hos absolveris, incumbes ite- 6
rum lateri tuo dextero, feréfque iniquitatem domûs Judæ quadraginta diebus: diem pro anno do tibi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان انت انذرت الصديق ان لا يخطي * وهو فلا يخطي * فالصديق يحيي حياة لانك انذرته * وانت نجيت نفسك * وصارت علي يد الرب وقال لي * قم واخرج الي الصحراء * وهناك يتكلم معك * فقمت وخرجت الي الصحراء * واذا هناك مجد الرب قايم * كمثل المنظر وكمثل المجد الذي رايته علي نهر خوبار * فسقطت علي وجهي * فاتي علي روح * واقامني علي قدمي وتكلم معي وقال لي * ادخل واحبس في وسط بيتك * وانت يا ابن الانسان ها اعطيت عليك رباطات فيربطونك بها * وانت فلا تخرج منها * واشكل لسانك فتخرس * ولا تكون لهم رجلا موبخا * من اجل انهم بيت ممرمر هو * وعند ما اتكلم معك افتح فمك * وتقول لهم * هكذا يقول الرب الرب * السامع ليسمع * والعاصي ليعصي * من اجل انهم بيت ممرمر هو *

* الفصل الرابع *

* وانت يا ابن الانسان خذ لك لبنة * وضعها قدام وجهك * وخطط عليها مدينة اورشليم * وضع عليها رماما * وابني عليها كتايب * وخط عليها سياجا * واعطي عليها معسكرا وترتب من حولها مرامي * وانت خذ لنفسك طاجنا من حديد * وضع له حايطا من حديد بينك وبين المدينة * تسعد بوجهك عليها * وتصير في حبس وتحبسها * هاك هي علامة لبني اسرايل * وانت ترقد علي جنبك الايسر * وضع مظالم بيت اسرايل عليه * كعدد مايه وخمسين يوما التي تضطجع فيها عليه * وتاخذ ظلاماتهم * وانا اعطيتك ظلاماتهم كعدد الايام مايه وتسعين يوما * وتاخذ ظلامات بيت اسرايل * وتكملها جميعا * وتضطجع علي جنبك الايمن * وتاخذ مظالم بيت يهوذا اربعين يوما * اليوم بسنة وضعت لك *

Quòd si tu justum illum monueris ne pec- 21
cet, & ipse non peccaverit; is quidem justus omnino vivet eò quòd monueris eum, & tu liberaveris animam tuam. Præterea 22
fact: est super me manus Domini, qui dixit mihi; Surge, egredere in desertum, ibique sermo tecum habebitur. Quapropter 23
surgens egressus sum in desertum, & ecce ibi gloriam Domini stantem, juxta visionem & juxta gloriam illam quam videram super flumen Chobar: tum procidi in faciem meam. Venit autem super me spi- 24
ritus, & erexit me super pedes meos, allocutus est me, & dixit mihi; Ingredere, teque include in medio domûs tuæ. Tu 25
verò O fili hominis, ecce injecta sunt tibi vincula quibus te ligabunt, è quibus tu non evades: Et innodabo linguam tuam, 26
& obmutesces, ut non sis eis vir objurgator; quia domus refractaria isti sunt. Cùm autem colloquar tecum, aperiam os 27
tuum, & dices eis; Sic ait Dominus Deus; Qui audit, audiat; & qui rebellis est, rebellet: nam domus refractaria sunt isti.

CAP. IV.

Et tu O fili hominis, accipe tibi late- 1
rem, ponito eum ante faciem tuam, & delineato super eum urbem Jerosolymam: Obsidionem pones adversùs eam, ædificabis 2
adversùs eam machinas ad jaculanda saxa, cinges eam septo, pones adversùs eam castra, & dispones circa eam aggeres ad jaculanda tela. Tu præterea sume tibi 3
sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te & inter urbem: parabis faciem tuam adversùs eam, ut sit in obsidione & obsideas eam. Hoc est signum filiis Israelis. Et tu jacebis super latus 4
tuum lævum, eique impones scelera domûs Israelis, juxta numerum dierum, centum scilicet quinquaginta dierum, quibus jacebis super illud, feresque scelera eorum. Ego 5
enim dedi tibi scelera eorum juxta numerum dierum, centum scilicet nonaginta dierum, feresque scelera domûs Israelis, His integrè absolutis, jacebis super latus 6
tuum dexterum, feresque scelera domûs Judæ quadraginta diebus: diem pro anno posui tibi.

יחזקאל : ד

7 וְאֶל־מְצוֹר יְרוּשָׁלִַם תָּכִין פָּנֶיךָ וּזְרֹעֲךָ חֲשׂוּפָה וְנִבֵּאתָ עָלֶיהָ׃
8 וְהִנֵּה נָתַתִּי עָלֶיךָ עֲבוֹתִים וְלֹא־תֵהָפֵךְ מִצִּדְּךָ אֶל־צִדֶּךָ עַד־כַּלּוֹתְךָ יְמֵי מְצוּרֶךָ׃
9 וְאַתָּה קַח־לְךָ חִטִּין וּשְׂעֹרִים וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְדֹחַן וְכֻסְּמִים וְנָתַתָּה אוֹתָם בִּכְלִי אֶחָד וְעָשִׂיתָ אוֹתָם לְךָ לְלָחֶם מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתָּה שׁוֹכֵב עַל־צִדְּךָ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְתִשְׁעִים יוֹם תֹּאכְלֶנּוּ׃
10 וּמַאֲכָלְךָ אֲשֶׁר תֹּאכְלֶנּוּ בְּמִשְׁקוֹל עֶשְׂרִים שֶׁקֶל לַיּוֹם מֵעֵת עַד־עֵת תֹּאכְלֶנּוּ׃
11 וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה תִשְׁתֶּה שִׁשִּׁית הַהִין מֵעֵת עַד־עֵת תִּשְׁתֶּה׃
12 וְעֻגַת שְׂעֹרִים תֹּאכְלֶנָּה וְהִיא בְּגֶלְלֵי צֵאַת הָאָדָם תְּעֻגֶנָה לְעֵינֵיהֶם׃
13 וַיֹּאמֶר יְהוָה כָּכָה יֹאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־לַחְמָם טָמֵא בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר אַדִּיחֵם שָׁם׃
14 וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה נַפְשִׁי לֹא מְטֻמָּאָה וּנְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא־אָכַלְתִּי מִנְּעוּרַי וְעַד־עַתָּה וְלֹא־בָא בְּפִי בְּשַׂר פִּגּוּל׃
15 וַיֹּאמֶר אֵלַי רְאֵה נָתַתִּי לְךָ אֶת־צְפִיעֵי הַבָּקָר תַּחַת גֶּלְלֵי הָאָדָם וְעָשִׂיתָ אֶת־לַחְמְךָ עֲלֵיהֶם׃
16 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הִנְנִי שֹׁבֵר מַטֵּה־לֶחֶם בִּירוּשָׁלִַם וְאָכְלוּ־לֶחֶם בְּמִשְׁקָל וּבִדְאָגָה וּמַיִם בִּמְשׂוּרָה וּבְשִׁמָּמוֹן יִשְׁתּוּ׃
17 לְמַעַן יַחְסְרוּ לֶחֶם וָמָיִם וְנָשַׁמּוּ אִישׁ וְאָחִיו וְנָמַקּוּ בַּעֲוֺנָם׃

CAP. V. ה

1 וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ חֶרֶב חַדָּה תַּעַר הַגַּלָּבִים תִּקָּחֶנָּה לָּךְ וְהַעֲבַרְתָּ עַל־רֹאשְׁךָ וְעַל־זְקָנֶךָ וְלָקַחְתָּ לְךָ מֹאזְנֵי מִשְׁקָל וְחִלַּקְתָּם׃
2 שְׁלִשִׁית בָּאוּר תַּבְעִיר בְּתוֹךְ הָעִיר כִּמְלֹאת יְמֵי הַמָּצוֹר וְלָקַחְתָּ אֶת־הַשְּׁלִשִׁית תַּכֶּה בַחֶרֶב סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תִּזְרֶה לָרוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק אַחֲרֵיהֶם׃
3 וְלָקַחְתָּ מִשָּׁם מְעַט בְּמִסְפָּר וְצַרְתָּ אוֹתָם בִּכְנָפֶיךָ׃
4 וּמֵהֶם עוֹד תִּקָּח וְהִשְׁלַכְתָּ אוֹתָם אֶל־תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשָׂרַפְתָּ אֹתָם בָּאֵשׁ מִמֶּנּוּ תֵצֵא־אֵשׁ אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל׃

Versio VULG. LAT.

7 Et ad obsidionem Jerusalem con-
vertes faciem tuam, & brachium
tuum erit extentum : & prophe-
8 tabis adversùs eam. Ecce circum-
dedi te vinculis : & non te con-
vertes à latere tuo in lat⁹ aliud,
donec compleas dies obsidionis
9 tuæ. Et tu sume tibi frumentum,
& hordeum, & fabam, & lenté,
& miliū, & viciá : & mittes ea
in vas unum, & facies tibi panes
numero dierū quib⁹ dormies su-
per lat⁹ tuū : trecentis & nona-
10 ginta dieb⁹ comedes illud. Cibus
autem tu⁹ quo vescéris, erit in
pondere viginti stateres in die :
à tempore usque ad temp⁹ come-
11 des illud. Et aquam in mensura
bibes, sextā partem hin : à tem-
pore usque ad temp⁹ bibes illud.
12 Et quasi subcinericium hordea-
ceum comedes illud : & stercore,
quod egreditur de homine, ope-
13 ries illud in oculis eorū. Et dixit
Dñs ; Sic comedent filii Israel
panem suum pollutū inter Gen-
14 tes, ad quas ejiciam eos. Et
dixi, A,a,a, Domine Deus, ecce
anima mea non est polluta : &
morticînum, & laceratum à be-
stiis non comêdi ab infantia mea
usque nunc, & non est ingressa in
os meum omnis caro immunda.
15 Et dixit ad me ; Ecce dedi tibi
fimum boum pro stercoribus hu-
manis : & facies panem tuum in
16 eo. Et dixit ad me ; Fili hominis :
Ecce ego conteram baculū panis
in Jerusalem : & comedent pané
in pondere, & in solicitudine :
& aquam in mensura, & in an-
17 gustia bibent : Ut deficientibus
pane & aquâ, corruat unusquis-
que ad fratrem suum : & conta-
bescant in iniquitatibus suis.

CAP. V.

1 ET tu, fili hominis, sume tibi
gladium acutum, radentem pi-
los : & assumes eū, & duces per
caput tuum, & per barbam tuá :
& assumes tibi stateram ponde-
2 ris, & divides eos. Tertiam par-
tem igni combures in medio ci-
vitatis, juxta completionem di-
erum obsidionis : & assumes ter-
tiam partem, & concides gladio
in circuitu ej⁹ : tertiam verò ali-
am disperges in ventum, & gla-
3 dium nudabo post eos. Et sumes
indè parvum numerum : et liga-
bis eos in summitate pallii tui.
4 Et ex eis rursum tolles, et proji-
cies eos in medio ignis, et com-
bures eos igni : & ex eo egredie-
tur ignis in omnem domū Israel,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ad obsidionem Jerusalem diriges faciem tuam, & brachium tuum ro[illegible] bis : & prophetabis adversùs eam. Et ecce decretum Verbi mei erit super [illegible] quasi vinculum funiculorum ; & non te convertes de latere tuo in latus [illegible] um, donec compleveris dies tuæ obsidionis. Et tu sume tibi triticum, & h[illegible] deum, & fabam, & lentes, & milium, & speltam, & mittes ea in vase [illegible] & facies ea tibi in cibum numero dierum quibus cubaveris super latu[illegible] um ; trecentis & nonaginta diebus comedes illum. Cibus autem tuus quo v[illegible] scêris, erit in pondere viginti stateres in diem, à tempore usque ad temp[illegible] comedes illum. Et aquam in mensura bibes, sextam partem hin : à temp[illegible] usque ad tempus bibes illam. Et subcinericium panem hordeaceum come[illegible] illum : super excrementum stercoris humani subiges illum in oculis eoru[illegible] Et dixit Dominus : Sic comedent filii Israel cibum pollutum suum inter p[illegible] pulos ad quos transmigrare eos feci. Et dixi : Suscipe deprecationem m[illegible] Domine Deus : ecce anima mea non est polluta, & morticinium & con[illegible] ctum à bestia non comedi ab infantia mea usque nunc : & non comedi c[illegible] nem abominabilem. Et dixit mihi : Vide ut dederim tibi stercus boum p[illegible] stercore hominis, & facies cibum tuum super illud. Et dixit ad me : Fili h[illegible] minis, ecce ego conteram sustentaculum cibi in Jerusalem, & comedent c[illegible] bum suum in pondere & in solicitudine ; & aquam in desolatione & stup[illegible] re bibent. Ut deficiat eis cibus & potus : & vastabuntur vir et frater ejus, [illegible] tabescent in iniquitatibus suis.

CAP. V.

ET tu fili hominis tolle tibi gladium acutum, novaculam tonsorum tolle tibi ; et traduces super caput tuum et super barbam tuam, et assumes tibi lan[illegible] ces ponderis et divides eos. Tertiam partem igne combures in medio civ[illegible] tatis, cùm completi fuerint dies obsidionis : et tolles tertiam partem, et co[illegible] cides gladio quæ in circuitu ejus sunt ; et tertiam partem disperges omni ve[illegible] to ; sic enim dispergentur : et occidentes gladio immittam post eos. Et tolle[illegible] indè paucos numero, et ligabis eos in extremitate pallii tui. Et ex eis rursu[illegible] tolles et projicies illos in medium ignis, et combures eos igni : tunc egredie[illegible] tur ignis in omnem domum Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Ad obsidionem verò Jerosolymæ comparabis 7
faciem tuam, & brachium tuum confirmabis,
& prophetabis contra illam. Ecce catenas 8
injiciam tibi, ne te vertas ab uno latere in al-
terum, donec absolvantur dies ergastuli tui.
Sume tibi frumentum, & hordeum, fabas, 9
lentes, milium, atque zeam, eaque in vas u-
num inde, & ex iis confice tibi panem pro
numero dierum quibus incubiturus es lateri
tuo : trecentis ac nonaginta diebus comedes
illum. Cibus autem tuus sit viginti siclo- 10
rum indies, de tempore in tempus : A- 11
quam etiam cum mensura bibas ; unam è sex
partibus heminæ de tempore in tempus bi-
bes. Placentam hordei comedes assatam 12
super stercus humanum in præsentia eorum.
Dicit Dominus, Ita comedent Israelitæ pa- 13
nem suum in immunditia, inter gentes quò
dispellam eos. Dicenti verò mihi, Deus do- 14
minorum Domine, anima mea non fuit un-
quam polluta, morbidum aut à bellua discer-
ptum nunquam comedi à pueritia mea ad ho-
diernum usque diem, neque ingressa est in os
meum caro immunda : Respondit, Ecce do 15
tibi stercora bovina pro stercoribus huma-
nis, ut conficias super iis panem tuum. Tum 16
dixit mihi ; Fili hominis, ecce fracturus sum
culmum frumenti in Jerusalem, ita ut panem
in pondere comedant, & aquam tempore si-
tis in mensura bibant : Patientur enim pe- 17
nuriam panis & aquæ, vir cum fratre suo de-
ficient, & in iniquitate sua tabescent.

CAP. V.

Tu autem fili hominis, accipe tibi gladio- 1
lum acutum ut novaculam tonsoriam, eum-
que traduc super caput tuum & super bar-
bam tuam : deinde cape tibi trutinam libræ,
eósque *pilos* divide tres in partes. Unam è 2
tribus illis partibus igni combure intra ur-
bem, cùm exacti fuerint dies ergastuli tui :
alteram partem capiens, gladio concîdes cir-
cum urbem : tertiam denique partem disper-
ges in ventum : nam gladius nece perseque- 3
tur eos. Inde tamen excipies paucos nume-
ro, quos in fimbria tua colligabis : Et ex 4
his rursum capies *aliquot*, eósque in ignem
projicies, ignéque combures : atque ex his
prodibit ignis contra omnes Israelitas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويحبس ايروسليم هي وجهك وتشدد ساعدك وتنبي عليها * وها انا اعطيت عليك رباطات
فلا تنقلب من جنبك الى جنبك الى ان تكمل ايام حبسك * وانت خذ لنفسك قمحا وشعيرا
وفولا وعدسا ودخنا وسوفين * وضعها في اناء واحد خزفي * وضعها لذاتك قوتا كعدد الايام
التي انت نايم علي جنبك مايه وتسعين يوما تاكلها * وطعامك الذي تاكله بالميزان
عشرين مثقالا تاكله في اليوم * من وقت الى وقت تاكلها * والماء بالكيل تشربه * سدس قسط
من وقت الى وقت تشربه * ورغيفا مليلا من شعير تاكله * يجعل برجيع بزل الناس لعيونهم
ويقول * هكذا يقول الرب اله اسرائيل * هكذا ياكل بنو اسرائيل النجاسات في الامم * فقلت حاش
لي يا رب يا اله اسرائيل * ان نفسي لم تتنجس بنجاسة وريمة * وفريسة الوحش لم اكلها
منذ صباي والى الان * ولم يدخل في فمي لحم نجس بالكلية * فقال لي الرب * ها اعطيتك رجيع البقر
عوضا من رجيع الناس * فتصنع خبزك عليه * وقال لي الرب * يا ابن الانسان ها انا اكسر ركن
الخبز في ايروسليم * وياكلون الخبز بالوزن وبالقحط * ويشربون الماء بالكيل وبالفناء
* كيما يصيروا مفلسين من الخبز والماء * ويهلك الانسان واخوه * ويذوبون بظلاماتهم

الفصل الخامس

* وانت يا ابن الانسان خذ لذاتك سيفا
حدا اكثر من موسي الحلاق * اقتنه لذاتك * وتمر به على راسك ولحيتك * وخذ الميزان
الصنجات فتعيرهم * الربع تحرقه بالنار في وسط المدينة لتكمال ايام حبسك * وخذ الربع
وتحرقه في وسطها * والربع تقطعه بالسيف حولها * والربع تذريه للريح * فاني افرغ سيفا خلفهم
* وخذ من هناك قليلا بالعدد * وتلفه في كسائك * وخذ ايضا منه وتطرحه في
النار وتحرقه بالنار * لان منها تخرج النار * وتقول لكل بيت اسرائيل *

Et ad obsidionem Jerosolymæ parabis fa- 7
ciem tuam, brachium tuum confirmabis, et
prophetabis adversùs eam. Ecce autem 8
ego injiciam tibi vincula, ne te vertas ab
uno latere ad aliud latus, quoad absol-
vantur dies carceris tui. Quapropter 9
tu accipe tibi frumentum, hordeum,
fabas, lentes, milium atque vici-
am; eaque repones in vase uno testaceo,
servabisq; tibi in alimentum juxta nume-
rum dierum quibus cubaturus es super
latus tuum, centum nonaginta diebus
comedes ea. Cibum autem tuum quem 10
comedes, staterá ponderabis; viginti siclo-
rũ pondere comedes eum singulis diebus:
de tempore in tempus comedes illa. Aquã 11
etiam mensurá bibes, sextam partem hin,
quam à tempore ad tempus bibes. Panem 12
subcinericium hordeaceum comedes eum,
in excremento stercoris humani coques
illum ante oculos eorum, & dices; Sic ait 13
Dominus Deus Israelis; Ita comesturi sunt
filii Israelis immunditias inter gentes. Et 14
dixi, Absit à me O Domine, O Deus Israe-
lis; nam anima mea nunquam contaminata
est immunditie aut cadavere, & prædam
feræ nunquam comedi ab adolescentia
mea hucusque, neque ingressa est in os me-
um caro immunda, omnino. Dixit autem 15
mihi Dominus, Ecce do tibi excrementa
bovina pro excrementis humanis, ut po-
nas panem tuum super ea. Dixit quoque 16
mihi Dominus; O fili hominis, ecce ego
fracturus sum subsidium panis in Jerusa-
lem; comedentque panem in pondere &
penuriá, bibentque aquam in mensura &
interitu. Quomodo fient egentes panis 17
& aquæ, & peribit homo cum fratre suo,
& colliquescent propter scelera sua?

CAP. V.

Et tu O fili hominis, sume tibi gla- 1
dium acutiorem novaculá tonsoris, posside
eum tibi, & traduc eum super caput tu-
um & barbam tuam: deinde sumes bi-
lances, & ponderabis eos (pilos.) Quar- 2
tam partem igne combures in medio urbis
post finem dierum carceris tui: & quar-
tam partem capies, combure\/sque eam in
medio ipsius: quartam partem gladio
concîdes circa ipsam: & quartam partem
disperges in ventum: nam gladium nuda-
turus sum post eos. Et accipies inde pau- 3
cos numero, quos involves in veste tua.
Et ex his accipies adhuc, projiciesq; in me- 4
dium ignis, igneq; combures: nã ex his egre-
dietur ignis. Et dices toti domui Israelis,

יחזקאל : ה

gentium medio in , Jerusalaim Ista : Deus Dominus dixit Sic
5 כה אמר אדני יהוה זאת ירושלם בתוך הגוים
impietatē in mea judicia mutavit Et .terras ej* *circuitibus* & :eam posui
6 שמתיה וסביבותיה ארצות: ותמר את משפטי לרשעה
quia : ej* *circuitibus* quæ terris præ mea statuta & ,gentibus præ
מן הגוים ואת חקותי מן הארצות אשר סביבותיה כי
.eis in ambulaverunt non meis *statutis* & ,*reprobaverunt* mea judicia *in*
במשפטי מאסו וחקותי לא הלכו בהם:
quæ , gentibus de *vos multiplicare Propter*:Deus Dominus dixit sic Idcirco
7 לכן כה אמר אדני יהוה יען המנכם מן הגוים אשר
non mea judicia & ,ambulâstis non meis *statutis in* , *vestris circuitibus*
סביבותיכם בחקותי לא הלכתם ואת משפטי לא
.fecistis non *vestris circuitibus* quæ .gentium judicia juxta & ; fecistis
עשיתם וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא עשיתם:
faciam & : ego etiam , te ad ego Ecce : Deus Dominus dixit sic Ideo
8 לכן כה אמר אדני יהוה הנני עליך גם אני ועשיתי
quod te in faciam Et .gentium oculis in judicia tui medio in
9 בתוכך משפטים לעיני הגוים: ועשיתי בך את אשר
omnes propter,ultrà *illud sicut* sum facturus non quòd & , feci non
לא עשיתי ואת אשר לא אעשה כמהו עוד יען כל-
filii & ,tui medio in filios comedent patres Ideo .tuas abominationes
10 תועבתיך: לכן אבות יאכלו בנים בתוכך ובנים
omne ventilabo & , judicia te in faciam Et .suos patres comedent
יאכלו אבותם ועשיתי בך שפטים וזריתי את כל-
, Deus Dominus dixit ,ego *vivens* Idcirco .*ventum omnem* in tuū residuū
11 שאריתך לכל רוח: לכן חי אני נאם אדני יהוה
,tuis cōtaminationib* omnib* *in polluisti* meū sanctuariū quòd eo pro nisi
אם לא יען את מקדשי טמאת בכל שקוציך
parcet non &,diminuam ego etiam &:tuis abominationib* cunctis in &
ובכל תועבתיך וגם אני אגרע ולא תחוס
peste in tui tertia Pars .miserebor non ego etiam & ,meus oculus
12 עיני וגם אני לא אחמול: שלשתיך בדבר
gladio in tertia pars & ,tui medio in *consummabuntur* fame in & ,*morientur*
ימותו וברעב יכלו בתוכך והשלשית בחרב
gladiū &,dispergam ventum omnē in partē tertiam & :*tuis circuitibus cadent*
יפלו סביבותיך והשלשית לכל רוח אזרה וחרב
faciā requiescere & ,meus furor *consummabitur* Et .eos post *evacuabo*
13 אריק אחריהם: וכלה אפי והנחתי
Dominus ego quòd scient & :ero consolatus & ,eis in meā *excandescentiam*
חמתי בם והנחמתי וידעו כי אני יהוה
.eis in meam indignationem *me consummando in* ,meo zelo in sum locutus
דברתי בקנאתי בכלותי חמתי בם:
:*tuis circuitibus* quæ , gentibus in opprobrium in & ,desertum in te dabo Et
14 ואתנך לחרבה ולחרפה בגוים אשר סביבותיך
,*castigatio,convitium* & ,opprobrium erit Et .transeuntis omnis oculis in
15 לעיני כל עובר: והיתה חרפה וגדופה מוסר
judicia te in *me faciendo in* ,*tuis circuitibus* quæ , gentibus stupor &
ומשמה לגוים אשר סביבותיך בעשותי בך שפטים
.sum locutus Dominus Ego .iræ increpationib* in & ,ira in &,furore in
באף ובחמה ובתכחות חמה אני יהוה דברתי:
,*corruptionē* in erunt quæ ,eis in malas famis sagittas *me mittendo In*
16 בשלחי את חצי הרעב הרעים בהם אשר היו למשחית
,vos super *colligam* famem & :vos *corrumpendum ad* ,eas mittam quas
אשר אשלח אותם לשחתכם ורעב אסף עליכם
,famem vos super mittam Et .panis baculum vobis conteram &
17 ושברתי לכם מטה לחם: ושלחתי עליכם רעב
,te per transibit sanguis &,pestilentia & ; te orbabunt & ,*malam feram* &
וחיה רעה ושכלך ודבר ודם יעבר בך
.sum locutus Dominus Ego .te super inducam gladium &
וחרב אביא עליך אני יהוה דברתי:

Versio VULG. LAT.

5 Hæc dicit Dominus Deus ; Ista
est Jerusalem,in medio Gentium
posui eam, & in circuitu ejus
6 terras. Et cōtempsit judicia mea,
ut plus esset impia quàm Gen-
tes; & præcepta mea, ultrà quàm
terræ quæ in circuitu ejus sunt :
judicia enim mea projecerunt, &
in præceptis meis non ambula-
7 verunt. Idcircò hæc dicit Dn̄s
Deus ; Quia superâstis Gentes,
quæ in circuitu vestro sunt, & in
præceptis meis non ambulâstis,
& judicia mea non fecistis, &
juxta judicia Gentiū, quæ in cir-
cuitu vestro sunt, non estis ope-
8 rati : Ideò hæc dicit Dn̄s Deus ;
Ecce ego ad te, & ipse ego faciā
in medio tuî judicia in oculis
9 Gentium. Et faciam in te quod
non feci, & quibus similia ultrà
non faciam, propter omnes abo-
10 minationes tuas. Ideò patres
comedent filios in mediò tuî, &
filii comedent patres suos, & fa-
ciam in te judicia, & ventilabo
universas reliquias tuas in omnē
11 ventum. Idcircò, Vivo ego, dicit
Dn̄s De*: Nisi pro eo quòd San-
ctum meum violâsti in omnibus
offensionib* tuis, & in cunctis
abominationib* tuis: ego quoq;
confringam, & non parcet ocul*
12 meus, & non miserebor : Tertia
pars tuî peste morietur, & fame
consumetur in medio tuî : &
tertia pars tuî in gladio cadet in
circuitu tuo : tertiam verò par-
tem tuam in omnem ventum di-
spergam, & gladium evaginabo
13 post eos. Et complebo furorem
meum, & requiescere faciam in-
dignationem meam in eis, &
consolabor : & scient quia ego
Dominus locutus sum in zelo
meo,cùm implevero indignatio-
14 nem meam in eis. Et dabo te in
desertū & in opprobrium Gen-
tibus, quæ in circuitu tuo sunt,
in conspectu omnis prætereuntis.
15 Et eris opprobrium, & blasphe-
mia, exemplum & stupor in
Gentibus quæ in circuitu tuo
sunt, cùm fecero in te judicia in
furore, & in indignatione, &
16 in increpationibus iræ. Ego Do-
minus locutus sum: Quando mi-
sero sagittas famis pessimas in
eos; quæ erunt mortiferæ, & quas
mittam ut disperdam vos : & fa-
mem congregabo super vos, &
conteram in vobis baculum pa-
17 nis. Et immittam in vos famem,
& bestias pessimas usque ad in-
ternecionem : & pestilentia, &
sanguis transibunt per te, & gla-
dium inducam super te. Ego
Dominus locutus sum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Τάδε λέγει (γ) κύριος, Αὕτη ἡ Ἱερουσα-
λὴμ, ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτὴν,
6 καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας. Καὶ ἐρεῖς τὰ
δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν,
καὶ τὰ νόμιμά μου ( ) τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ
αὐτῆς· διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπώ-
σαντο, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπο-
7 ρεύθησαν ἐν αὐτοῖς. Διατοῦτο τάδε λέγει
(δ) κύριος, Ἀνθ᾽ ὧν ἡ ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ
τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν, καὶ ἐν τοῖς νο-
μίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ δικαιώ-
ματά μου οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ᾽ οὐδὲ κατὰ
τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑ-
8 μῶν (ε) οὐ πεποιήκατε. Διατοῦτο τάδε
λέγει (ζ) κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ
ποιήσω ἐν μέσῳ σου κρίμα ἐνώπιον τῶν
9 ἐθνῶν. Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἃ (η) οὐ πεποί-
ηκα, καὶ (θ) ἃ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς, ἔτι
10 κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου. Δια-
τοῦτο πατέρες φάγονται τέκνα ἐν μέσῳ σου,
καὶ τέκνα φάγονται πατέρας· καὶ ποιή-
σω ἐν σοὶ κρίματα, καὶ διασκορπιῶ πάντας
τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον.
11 Διατοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει (ι) κύριος, ἦ
μὴν ἀνθ᾽ ὧν τὰ ἅγιά μου ἐμίανας ἐν πᾶσι
τοῖς (κ) βδελύγμασί σου, κἀγὼ ἀπώσο-
μαί σε, (λ) οὐ φείσεταί μου ὁ ὀφθαλμὸς,
12 (μ) κἀγὼ οὐκ ἐλεήσω. Τὸ τέταρτόν σου ἐν
θανάτῳ ἀναλωθήσεται, καὶ τὸ τέταρτόν
σου ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ
σου, καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἄνε-
μον (ν) σκορπιῶ αὐτοὺς, καὶ τὸ τέταρτόν
σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου, καὶ
13 μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν. Καὶ συν-
τελεσθήσεται ὁ θυμός μου, καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ᾽
αὐτοὺς, καὶ ἐπιγνώσῃ, διότι ἐγὼ κύριος
λελάληκα ἐν (ξ) ζήλῳ μου, ἐν τῷ συν-
14 τελέσαι με τὴν ὀργήν μου ἐπ᾽ αὐτούς. Καὶ
θήσομαί σε εἰς ἔρημον, καὶ τὰς θυγα-
τέρας σου κύκλῳ σου ἐνώπιον παντὸς διο-
15 δεύοντος. Καὶ ἔσῃ στενακτὴ καὶ (ο) δηλαϊστὴ
ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλῳ σου, ἐν τῷ
ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα (π) ἐν ἐκδι-
16 κήσει θυμοῦ μου· Ἐγὼ κύριος λελάλη-
κα. (ρ) καὶ ἐν τῷ ἀποστεῖλαί με βολίδας τοῦ
λιμοῦ ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ ἔσονται εἰς ἔκλειψιν,
17 καὶ συντρίψω στήριγμα ἄρτου σου. Καὶ ἐξ-
αποστελῶ ἐπὶ σὲ λιμὸν καὶ θηρία πονηρὰ,
καὶ τιμωρήσομαί σε, καὶ θάνατος καὶ αἷμα
διελεύσονται ἐπὶ σὲ, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω
ἐπὶ σὲ κυκλόθεν· ἐγὼ κύριος λελά-
ληκα.

Hæc dicit Dominus; Ista est
Hierusalem : in medio gen-
tium posui eam, & quæ sunt
in circuitu ejus, terras. Et
dices (c) justificationes meas
ipsi iniquæ ex gentibus, & legi-
tima mea de regionibus, quæ
sunt in circuitu ejus. Justifi-
cationes enim meas projecerunt,
& in legitimis meis non ambu-
laverunt in eis. Ideò hæc
dicit Dominus; (d) Quia occa-
sio vestra de gentibus, quæ in
circuitu vestro sunt, & in legi-
timis meis non ambulâstis, &
justificationes meas non fecistis,
sed neque juxta justificationes
gentium, quæ in circuitu vestro
sunt, fecistis. Ideò hæc dicit
Dominus; Ecce ego super te, &
faciam in medio tuî judicium
coram gentibus : Et faciam in
te, quæ non feci, & quæ non
faciam similia eis ultrà secun-
dùm omnes abominationes tuas.
Idcircò patres comedent filios in
medio tuî : & filii comedent
patres. Et faciam in te judicia,
& dispergam omnes residuos tu-
os in omnem ventum. Idcircò,
Vivo ego, dicit Dominus, (i)
profectò pro eo quòd Sancta mea
(f) polluisti in omnibus abomina-
tionibus tuis, & ego abjiciam
te : non parcet oculus meus : &
ego non miserebor. Quarta tuî
pars in morte consumetur ; &
(g) quarta tuî pars in fame con-
sumetur in medio tuî : & quar-
tam tuî partem in omnem ven-
tum dispergam eos : & (h) quar-
ta pars tuî in gladio cadent in
circuitu tuo: & gladium eva-
cuabo post eos. Et complebitur furor
meus, & ira mea super (i) eos, &
scies, quia ego Dominus locutus
sum in zelo meo, in consummando
me iram meam super eos. Et po-
nam te in (k) desertum, & si-
lias tuas in circuitu tuo in con-
spectu omnis prætereuntis. Et e-
ris gemibilis, (l) & misera in gen-
tibus, quæ in circuitu tuo, in faci-
endo me judicia in te (m) in ul-
tione furoris mei. Ego Dominus
loquutus sum. Et in emittendo
me sagittas famis super eos, &
erunt in (n) defectionem, & con-
teram firmamentum panis tuî.
Et emittam super te famem, &
bestias pessimas : & puniam te,
& mors & sanguis transibunt
super te : & gladium inducam su-
per te in circuitu. Ego Dominus
loquutus sum.

MS. A. (γ) ἀδωναὶ κύριος τῇ Ἱερουσαλὴμ, Ἐμίσησ( ) ἐν τῇ ... (δ) ἀδωναὶ κύριος, (ε) οὐκ ἐποιήσατε, (ζ) ἀδωναὶ κύριος, (η) οὐκ ἐποίησα, (θ) ἃ μὴ ποιήσω (ι) ἀδωναὶ κύριος, εἰ μὴ ἀνθ᾽ ὧν (κ) ... καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς βδελύγμασίν σου, καὶ ἐγὼ (λ) καὶ οὐ (μ) καὶ ἐγὼ οὐκ ... σε. (ν) διασπερῶ (ξ) τῷ ζήλῳ (ο) δηλαία (π) ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ... καὶ ἐν (ρ) ἐν τῷ ἐξαποστεῖλαί με τὰς βολίδας μου τοῦ θυμοῦ ἐπ᾽ ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 כדנן אמר יי אלהים דא ירושלם בגו עממיא שויתהא וסחור סחור לה מדינתא:
6 ואשניאת ית דיני למחבביהון מן עממיא וית קימי מן מדינתא די בסחרנהא ארי בדיני
קצו וקימי לא הליכו בהון: בכן כדנן אמר יי אלהים חלף דחבתון מן עממיא די 7
בסחרניכון בקימי לא הליכתון וית דיני לא עבדתון וכנימוסי עממיא די בסחרניכון
לא עבדתון: בכן כדנן אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך אף אנא ואעביד בגויך 8
פורענות דינין לעיני עממיא: ואעביד ביך ית דלא עבדית וית דלא אעביד דכותיה עוד 9
חלף כל תועבתיך: בכן אבהן יכלון בסר בניהון בגויך ובניא יכלון בסר אבהתהון 10
ואעביד ביך פורענות דינין ואבדר ית כל שאר עמיך לכל רוח: בכן קים אנא אמר יי 11
אלהים אם לא חלף דמקדשי סאברית בכל שקוציך ובכל תועבתיך ואף אנא אקטוף
תקוף דרעיך ולא יחוס מימרי ואף אנא לא ארחם: תלתיך במותא ימותון ובכפנא 12
ישתיצון בגויך ותלתא בחרבא יתקטלון סחרניך ותלתא לכל רוח אבדר ודקטלין
בחרבא אגרי בתריהון: ויחול רוגזי ואניח חימתי בהון ואסיף וידעון ארי אנא יי גזרית 13
במימרי ואקים כד יחול רוגזי בהון: ואתננך לחרבא ולחסודין ביני עממיא די בסחרנך 14
לעיני כל דעדי: ותהוין לחסודין ולאתרברבא עלך צדו ואשתממו לעממיא דבסחרנך 15
כד אעביד ביך פורענות דינין ברגז ובחמה ובתקוף רגז אנא יי גזרית במימרי: בגריותי 16
ית מחת כפנא מבתשין בישין דמתקנין לחבלא דאשלח יתהון לחבלותכון וכפנא
אוסיף עליכון ואתבר לכון סעד מיכלא: ואשלח עליכון כפנא וחיתא בישתא 17
ויתכלונך ומותא וקטלא יעדון ביך ודקטלין בחרבא איתי עלך אנא יי גזרית במימרי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dn̄s De*: Ista est Hierusalē: in medio populorū posui eā, & in cir-
cuitu *ejus provincias*. Et mutavit judicia mea, ut peccaret in eis magis quàm
populi, & pacta mea magis quàm provinciæ quæ in circuitu ejus sunt; quia
judicia mea detestati sunt, & in pactis meis non ambulaverūt. Propterea hæc
dicit Dn̄s De*: Pro eo quòd peccastis magis quàm populi qui in circuitu ve-
stro sunt, & in pactis meis non ambulastis, & judicia mea non fecistis, &
juxta leges populorū qui sunt in circuitu vestro, non fecistis; Ideò hæc dicit
Dn̄s Deus : Ecce ego immitto furorē meū contra te etiam ego, & faciam in
medio tui ultionem judiciorum in oculis populorum. Et faciam in te
quod non feci, & cui simile non faciam ultrà pro omnibus abominatio-
nib* tuis. Ideò patres comedent carnes filiorum suorum in medio tui,
& filii comedent carnem patrum suorum: & faciā in te ultionē judiciorum,
& dispergā omnes reliquias populi tui in omnem ventum. Propterea vivo
ego, dicit Dn̄s Deus, nisi pro eo quòd sanctuarium meum polluisti in omnibus
immunditiis tuis, & in omnib* abominationib* tuis, ego quoq; conteram ro-
bur brachii tui, & non parcet Verbum meum, & ego quoq; non miserebor.
Tertia pars tui peste morietur, & fame consumetur in medio tui : & tertia
pars tui gladio occidetur in circuitu tuo, & tertiā partem in omnem ventum
dispergā, & occidentes gladio immittā post eos. Et manebit furor meus, &
requiescere faciā indignationem meā in eis, & finiā: & scient quia ego Dominus
decrevi in verbo meo , & exequar cùm resederit ira mea in eis. Et dabo te
in solitudinem & in opprobria inter populos qui in circuitu tuo sunt in oculis
lis omnis transeuntis. Et eris in opprobria & ut magnificentur super te, &
in desolationem et stuporem populis qui in circuitu tuo sunt, cùm fecero in
te ultionem judiciorum in furore et indignatione, et in ira furoris: ego Dominus
decrevi in verbo meo. Cùm misero percussionem famis, et plagas malas
quæ parata sunt ad disperdendum , quas mittam ut disperdam vos : et fa-
mem adjiciam super vos, et conteram vobis sustentaculum panis. Et mit-
tam in vos famem, et bestias pessimas, et absque liberis te facient : pestilen-
tia et *cades* transibunt per te : et occidentes gladio inducam super te. Ego Dominus decrevi in verbo meo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Sic ait Dominus dominorum, Hanc Jeroso- 5
lymam inter gentes posui, & omnes urbes
circunjacent ei; Sed judicia mea commu- 6
tavit in peccatum plusquam gentes, & præ-
cepta mea plusquam urbes sibi circunjacen-
tes: nam judicia mea spreverunt, & in præ-
ceptis meis non ambulaverunt. Propterea 7
sic ait Dominus dominorum, Quandoquidem
vosmetipsos censuistis de *numero* gentium
quæ circa vos sunt, in præceptis meis non
ambulâstis, & judicia mea non perfecistis,
sed perfecistis judicia gentium quæ vos cir-
cunstant: Ideò sic ait Dominus domino- 8
rum; Ecce me contra te, & faciam intra tē
judicia coram cunctis gentibus: Faciámque 9
in te quod nondum feci, & cujusmodi non
sum facturus inposterùm, propter omnem
spurcitiam tuam. Ideò patres comedent fi- 10
lios suos in te, & filii comedent patres suos:
exercebo in te judicia, & eos qui residui sunt
in te, in omnem ventum dispergam. Ideò 11
ut vivo, dicit Dominus dominorum; Quia
polluisti sanctuarium meum tot spurcitiis tuis
tantâque fœditate tuâ, ego vicissim rejiciam
te, neque clementiâ movebitur oculus meus
erga te, neque miserebor. Una tui pars pe- 12
ste morientur, & fame conficientur intra te:
altera gladio occumbent circa te: tertiam
verò in omnem ventum dispergam: & gla-
dius clade persequetur eos. Ita consumma- 13
bo iracundiam meam, & placabo furorem
meum in istis, atque consolabor: & experi-
entur me esse Dominum qui locutus sum in
zelo meo, quum consummavero in eis iracun-
diam meam, Et exposuero te gladio & op- 14
probrio inter gentes quæ circa te sunt, ob o-
culos omnis transeuntis: Fuerisque con- 15
tumeliæ atque blasphemiæ, eruditioni atque
stupori gentibus quæ te circunstant: quum
exercuero in te judicia in ira atque furore,
et correptione excandescentiæ meæ: (ego Do-
minus dixi) Quum in vos immisero sagit- 16
tas meas famis pessimas quæ sunt ad perni-
ciem, quas mittam ad extinguendum vos: fa-
mem auxero super vos, & fregero culmum
frumenti vestri: Immisero inquam, in vos 17
famē bestiásq; pessimas, & consumpsero vos:
pestísque & cædes pervaserit vos, & gladium
adduxero super vos: ego Dominus dixi,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*هكذا يقول ادوناي الرب * لايروسليم في وسط الامم وضعها * وحولها بلادا * ويقول حقوقي
للاثم من الامم * وشرايعي من البلدان التي حولها * من اجل انهم اقصوا حقوقي * لم
يسيروا بنواميسي فيهم * لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب * من اجل ان علتكم
من الامم الذين حولكم * وبنواميسي لم تسيروا * وحقوقي لم تصنعوا * لكن ولا
كحقوق الامم الذين حولكم لم تصنعوا * لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب * فانا
عليك * واصنع في وسطك حكما امام الامم * واصنع فيك ما لم اصنعه * ولا اصنع شبهه ابدا
كجميع رذائلك * لاجل هذا الاباء ياكلون الاولاد في وسطك * والاولاد ياكلون الاباء
واصنع فيك قضايا * وافرق جميع بقاياك لكل ريح * لاجل هذا حي انا يقول ادوناي
الرب * من اجل انك نجست اقداسي بجميع نجاساتك وبجميع رذائلك * وانا اقصيك
ولا تشفق عيني * وانا فلا ارحمك * ربعك بالموت يهلك * وربعك بالجوع يفنى في وسطك
وربعك لكل ريح ابدده * وربعك بالسيف يسقط حولك * واقرع سيفا خلفهم * ويستكمل
رجزي وغضبي عليهم * وتعلمين اني انا الرب تكلمت بغيرتي * عند ما اكمل رجزي عليهم
* واجعلك للقفر وبناتك حولك امام كل عابر * وتصيري متنهدة وشقية في الامم الذين حولك
عند ما اصنع فيك الاحكام برجز وبغضب وبانتقام غضبي * انا الرب تكلمت بهذا * عند
ما ارسل نصال غضبي عليهم * ويصيرون للفناء * واسحق رفد خبزك * وارسل عليك جوعا
ووحوشا خبيثة * واعاقبك * والموت والدم يجوزان عليك * واجلب عليك سيفا من حولك
انا الرب تكلمت *

Sic ait Adonai Dominus, Jerosolymam 5
in medio gentium collocavi, & circa eam
regiones. Et dices decreta mea isti ini- 6
quæ plusquam gentes, & leges meas
scelerata plusquam regiones quæ circun-
stant eam: quandoquidem repulerunt de-
creta mea, & non ambulaverunt in legi-
bus meis. Iccirco sic ait Adonai Domi- 7
nus; Quoniam occasio vestra à gentibus
est quæ circa vos sunt, & in legibus meis
non ambulâstis, & decreta mea minimè
fecistis, imò ne decreta quidem gentium
quæ circa vos sunt, fecistis. Propterea 8
sic ait Adonai Dominus, Ecce me contra
te, ponamque in medio tui judicium coram
gentibus: Et faciam in te quod nondum 9
feci, & cui simile non sum posthac
facturus, juxta omnes abominationes tu-
as. Propterea patres comedent filios in 10
medio tui, & filii comedent patres: fa-
ciamque in te judicia, & dispergam
cunctas reliquias tuas in omnem ventum.
Idcirco, Ut vivus ego sum, ait Adonai 11
Dominus, Quia contaminâsti sancta mea
cunctis impuritatibus tuis, cunctisque
abominationibus tuis; ego etiam repel-
lam te, neque parcet oculus meus, & ego
non miserebor tui. Quarta pars tui mor- 12
te peribit: quarta pars tui fame consu-
metur in medio tui: quartam tui par-
tem in omnem ventum dispergam: quar-
ta denique tui pars gladio circum te
occumbet: & gladium distringam post
eos: Et explebitur ira & excandescen- 13
tia mea contra ipsos: & scies me Do-
minum locutum esse in zelo meo, quum
explevero excandescentiam meam con-
tra ipsos. Et redigam te in desertum, fi- 14
liasque tuas circa te, corā omni pertran-
seunte: Fiesque suspirabunda & misera 15
inter gentes quæ circa te sunt, quum
fecero in te judicia in ira & excande-
scentiâ & ultione furoris mei: (Ego Do-
minus locutus sum hæc) Quum immisero 16
cuspides furoris mei in ipsos, redacti
fuerint in excidium, contrivero subsidium
panis tui, Misero contra te famem & 17
belluas perniciosas, teque punivero, mors
& sanguis transierint super te, & ad-
duxero contra te gladium ex adjacen-
tibus tibi locis. Ego Dominus locutus
sum.

יחזקאל : ו

CAP. VI.

hominis Fili : dicendo , me ad . Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם
2 .eos ad propheta & , Israel montes ad tuas facies pone
שים פניך אל־הרי ישראל והנבא אליהם :
dixit Sic .Dei Domini verbum audite , Israel Montes : dices Et
3 ואמרת הרי ישראל שמעו דבר־אדני יהוה כה־אמר
: vallibus & , torrentibus , collibus & montibus Deus Dominus
אדני יהוה להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות
.vestra excelsa perdam & , gladium vos super adducens ego ego Ecce
הנני אני מביא עליכם חרב ואבדתי במותיכם :
: vestra aprica confringentur & , vestræ aræ desolabuntur Et
4 ונשמו מזבחותיכם ונשברו חמניכם
dabo Et .vestrorum idolorum facies ad vestros vulneratos faciam cadere &
והפלתי חלליכם לפני גלוליכם : ונתתי
5 dispergam & : eorum idolorum facies ad Israel filiorum cadavera
את־פגרי בני ישראל לפני גלוליהם וזריתי
omnibus In .vestrorum altarium circuitibus vestra ossa
6 את־עצמותיכם סביבות מזבחותיכם : בכל
: devastabuntur excelsa & , erunt desertæ civitates vestris habitationibus
מושבותיכם הערים תחרבנה והבמות תישמנה
cessabunt & , confringentur & vestræ aræ devastentur & , desolentur ut
למען יחרבו ויאשמו מזבחותיכם ונשברו ונשבתו
.vestra opera delebuntur & , vestra aprica succidentur & , vestra idola
גלוליכם ונגדעו חמניכם ונמחו מעשיכם :
.Dominus ego quod scietis & : vestri medio in saucius cadet Et
7 ונפל חלל בתוככם וידעתם כי־אני יהוה :
, gentibus in gladii evasores vobis existendo in , faciam remanere Et
8 והותרתי בהיות לכם פליטי חרב בגוים
mei vestri evasores recordabuntur Et .terras in vos dispergi in
9 בהזרותיכם בארצות : וזכרו פליטיכם אותי
eorum corde cum fuerim fractus quia , ibi erunt captivi cum gentes inter
בגוים אשר נשבו־שם אשר נשברתי את־לבם
fornicantibus eorum oculis cum & , me desuper declinavit quod fornicante
הזונה אשר־סר מעלי ואת עיניהם הזנות
quæ mala ad suis faciebus in ingemiscent Et .sua idola post
אחרי גלוליהם ונקטו בפניהם אל־הרעות אשר
.Dominus ego quod scient Et .suis abominationib. omnib. in fecerunt
10 עשו לכל־תועבתיהם : וידעו כי־אני יהוה
.hoc malum eis faciendum ad , sum locutus gratis ad Non
לא אל־חנם דברתי לעשות להם הרעה הזאת :
, tuo pede in extende & , tua vola in Percute : Deus Dominus dixit Sic
11 כה־אמר אדני יהוה הכה בכפך ורקע ברגלך
quia : Israel domus malorum abominationes omnes ad Heu dic &
ואמר־אח אל כל־תועבות רעות בית ישראל אשר
, morietur peste in , Longinquus .funt ruituri peste in & fame in , gladio in
12 בחרב ברעב ובדבר יפלו : הרחוק בדבר ימות
: morietur fame in , servatus & , relictus & ; corruet gladio in , propinquus &
והקרוב בחרב יפול והנשאר והנצור ברעב ימות
ego quod scietis Et .eis in meam indignationem complebo &
13 וכליתי חמתי בם : וידעתם כי־אני
circuitibus , eorum idolorum medio in eorum vulneratos existendo in , Dominus
יהוה בהיות חלליהם בתוך גלוליהם סביבות
capitibus cunctis in , excelso colle omni in , eorum ararum
מזבחותיהם אל כל־גבעה רמה בכל ראשי
quercum omnem subtus & , viride lignum omne subtus & , montium
ההרים ותחת כל־עץ רענן ותחת כל־אלה
universis quietis odorem ibi dederunt quo locum , implicatam
עבתה מקום אשר נתנו־שם ריח ניחח לכל
.suis idolis
גלוליהם :

Versio VULG. LAT.

CAP. VI.

1 ET factus est sermo Domini,
2 ad me, dicens; Fili hominis,po-
ne faciem tuam ad montes Israel,
3 & prophetabis ad eos, Et dices;
Montes Israel,audite verbum Do-
mini Dei: Hæc dicit Dominus
Deus montibus, & collibus, ru-
pibus, & vallibus; Ecce ego in-
ducam super vos gladium,& dis-
4 perdam excelsa vestra. Et demo-
liar aras vestras,et confringentur
simulacra vestra: & dejiciam in-
terfectos vestros ante idola ve-
5 stra. Et dabo cadavera filiorum
Israel ante faciem simulacrorū
vestrorum: & dispergam ossa
6 vestra circum aras vestras, In o-
mnibus habitationib. vestris.Ur-
bes desertæ erunt, & excelsa de-
molientur, & dissipabuntur: &
interibunt aræ vestræ, & con-
fringentur: & cessabunt idola
vestra, & conterentur delubra
vestra, & delebuntur opera ve-
7 stra. Et cadet interfectus in me-
dio vestri: & scietis quia ego
8 sum Dominus. Et relinquam in
vobis eos, qui fugerint gladium
in Gentibus, cùm dispersero vos
9 in terris. Et recordabuntur mei
liberati vestri in Gentibus, ad
quas captivi ducti sunt: quia con-
trivi cor eorum fornicans, & re-
cedens à me: & oculos eorum
fornicantes post idola sua: &
displicebunt sibimet super malis
quæ fecerunt in universis abomi-
10 nationibus suis. Et scient, quia
ego Dominus non frustrà locutus
sum, ut facerem eis malum hoc.
11 Hæc dicit Dominus Deus; Per-
cute manum tuam, & allide pe-
dem tuum,& dic;Heu, ad omnes
abominationes malorum domûs
Israel:quia gladio,fame,& peste
12 ruituri sunt. Qui longè est,peste
morietur: qui autem propè,gla-
dio corruet: & qui relictus fue-
rit, & obsessus, fame morietur:
et complebo indignationem meā
13 in eis. Et scietis quia ego Do-
minus, cùm fuerint interfecti ve-
stri in medio idolorum vestrorū,
in circuitu ararum vestrarum, in
omni colle excelso, & in cunctis
summitatibus montium, & sub-
tus omne lignum nemorosum, &
subtus universam quercum fron-
dosam, locum ubi accenderunt
thura redolentia universis idolis
suis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ς'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου,στήρισον τὸ πρόσωπόν
σου ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ προφήτευσον
3 ἐπ' αὐτὰ, Καὶ ἐρεῖς, Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ ἀ-
κούσατε (α) λόγον κυρίου· τάδε λέγει (β)
κύριος τοῖς ὄρεσι καὶ τοῖς βουνοῖς (γ) καὶ ταῖς
φάραγξι καὶ ταῖς νάπαις, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω
ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαίαν, καὶ (δ) ἐξολοθρευθήσε-
4 ται τὰ ὑψηλὰ ὑμῶν. Καὶ συντριβήσονται
τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν, καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν, καὶ
καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον
5 τῶν εἰδώλων ὑμῶν, (ε) Καὶ διασκορπιῶ τὰ
ὀστᾶ ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν, (ζ)
6 Καὶ ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν. αἱ πό-
λεις ἐξερημωθήσονται, καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφα-
νισθήσονται, ὅπως (η) ἐξολοθρευθῇ τὰ θυσια-
στήρια ὑμῶν, καὶ συντριβήσονται τὰ εἴδωλα
ὑμῶν, καὶ (ι) ἐξαρθῇ τὰ τεμένη (θ) ὑμῶν·
7 Καὶ πεσοῦνται τραυματίαι ἐν μέσῳ ὑμῶν,
8 καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος. (ι) Ἐν τῷ
γενέσθαι ἐξ ὑμῶν ἀνασῳζομένους ἐκ ῥομ-
φαίας ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν τῷ διασκορπι-
9 σμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώραις, Καὶ μνησθήσον-
ταί μου οἱ ἀνασῳζόμενοι ἐξ ὑμῶν ἐν τοῖς
ἔθνεσιν, οὗ ᾐχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ· ὀμώμοκα
τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῇ ἐκπορνευούσῃ (κ) ἀπ' ἐ-
μοῦ, καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς ἐκπορνεύ-
ουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν· καὶ
κόψονται (λ) πρόσωπα αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς
10 βδελύγμασιν αὐτῶν (μ). Καὶ ἐπιγνώσον-
11 ται (ν) διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα. Τά-
δε λέγει κύριος, Κρότησον τῇ χειρὶ καὶ
ψόφησον τῷ ποδὶ, καὶ εἰπὸν, Εὖγε εὖγε ἐ-
πὶ πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν οἴκου Ἰσρα-
ὴλ· ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ἐν λι-
12 μῷ πεσοῦνται. Ὁ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ (ξ)
πεσεῖται, ὁ δὲ μακρὰν ἐν θανάτῳ τελευτήσει·
(ο) καὶ ὁ περιεχόμενος ἐν λιμῷ συντελε-
σθήσεται· καὶ συντελέσω τὴν ὀργήν μου
13 ἐπ' αὐτούς. Καὶ γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύ-
ριος, ἐν τῷ εἶναι τοὺς τραυματίας ὑμῶν ἐν
μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσι-
αστηρίων ὑμῶν, ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν,
(π) καὶ ὑποκάτω δένδρου συσκίου, (ρ) οὗ
ἔδωκαν ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰ-
δώλοις αὐτῶν.

MS. A. (α) λόγον ἀδωναὶ κυρίου· (β) ἀδωναὶ κύριος (γ) ...
ταῖς νάπαις καὶ ταῖς φάραγξι, (δ) ἐξολεθρευθήσεται (ε) καὶ
δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τῶν εἰδώλων
αὐτῶν· καὶ διασκορπιῶ (ζ) Ἐν πάσῃ (η) ἐξολεθρευθῇ (ι) ἐξαρθῇ
(θ) ὑμῶν, καὶ ἐξαλιφθῶσιν τὰ ἔργα ὑμῶν, Καὶ πεσοῦνται (ι) Καὶ ...
ψομαι ἐν τῷ (κ) ἀπ' ἐμοῦ, τῇ ἀποστάσῃ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ τοῖς (λ) ...
πρόσωπα αὐτῶν περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐποίησαν ἐν πᾶσι (μ) ...
ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν. Καὶ ἐπιγνώσονται (ν) ὅτι ἐγὼ
κύριος οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἅπαντα τὰ κα-
κὰ ταῦτα. Τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, Κρότησον (ξ) τελευτή...
(ο) καὶ ὁ ὑπολειφθεὶς, καὶ ὁ (π) καὶ ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων
καὶ ὑποκάτω (ρ) καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, οὗ ἔδωκαν

CAP. VI.

ET factum est sermo Domi-
ni ad me, dicens; Fili homi-
nis, firma faciem tuam ad mon-
tes Israel, & propheta ad ...
Et dices; Montes Israel, audite
verbum Dñi: Hæc dicit Domi-
nus montibus, & collibus, ...
vallibus, & rupibus; Ecce ...
induco super vos gladium; ...
disperdentur excelsa vestra, ...
conterentur altaria vestra ...
delubra vestra: & dejiciam
interfectos vestros ante idola
vestra. Et dispergam ossa ve-
stra in circuitu altarium ve-
rum, Et in omni habitatione
vestra. urbes desertæ erunt, &
excelsa delebuntur, ut exter-
minentur altaria vestra, &
conterentur idola vestra, & ...
ferentur delubra (d) ...
Et cadent interfecti in medio
vestri: & scietis, quia ego Do-
minus. (e) Dum fuerint ex vo-
bis evadentes à gladio in genti-
bus, & in dispersione vestra in
regionibus; Et recordabuntur
mei, qui evaserint ex vobis in
gentibus, quò captivi ducti fue-
runt illuc. Juravi cordi eorum
fornicanti à me, & oculis eorum
fornicantibus post adinventiones
suas. (f) Et percutient facies
suas in omnibus abominationibus
suis: Et scient, (g) quia ego
Dominus loquutus sum. Hæc
dicit Dominus; Plaude manu,
& obstrepe pede. (h) Et dic,
Euge, Euge, super omnibus abo-
minationibus domûs Israel, in
gladio, & in morte, & in fa-
me cadent: Qui propè, in
gladio cadet: qui verò longè,
in morte peribit: (i) & qui cir-
cundatus fuerit, in fame con-
sumetur: & implebo iram me-
am super eos. Et scietis, quia
ego Dominus; cùm fuerint in-
terfecti vestri in medio idolorum
vestrorum in circuitu altarium
vestrorum super omnem collem
(k) excelsum, & (l) sub ar-
borem umbrosam; ubi dederunt
illic odorem suavitatis universis
idolis suis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ו

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם קבל נבואה על טורי ישראל
2 ואתנבי עליהון : ותימר טורי ישראל קבילו פתגמא דיי אלהים כדנן אמר יי אלהים
3 לטוריא ולרמתא ולפצידיא ולחיליא הא אנא מיתי עליכון דקטלין בחרבא ואוביד
4 במתיכון : ויצדון אגוריכון ויתברון חנסנסיכון וארמי קטיליכון קדם פגור טעותכון :
5 ואתן ית פגרי בני ישראל קדם פגור טעותהון ואבדר ית גרמיכון סחרנות אגוריכון :
6 בכל מותבניכון קרויא יחרבן ובמתא יצדין בדיל דיחרבון ויצדון אגוריכון ויתברן
7 ויבטלן טעותכון ויתקטפון חנסנסיכון ויתמחון עובדיכון : ויתרמון קטילין ביניכון
8 ותדעון ארי אנא יי : ואשאר במהוי לכון משובי חרבא בני עממיא באתבדרותיכון
9 במדינתא : וידכרון משיזביכון דחלתי בני עממיא דאשתביאו לתמן דתברית ית
לבהון טפשא דסטא מבתר פולחני וית חיזו עיניהון דטעא בתר טעותהון וידנקון
10 ויהון חזן על בישתא דעבדו לכל תועבתהון : וידעון ארי אנא יי לא למגן גזרית
11 במימרי למעבד להון בישתא הדא : כדנן אמר יי אלהים טפח בידך ורפוס ברגלך
ואמר ווי על כל תועבתא בישתא בית ישראל די בחרבא בכפנא ובמותא יתרמון :
12 דרחיק במותא ימות ודקריב בחרבא יתקטיל ודישתאר ודיעול לכרכי צירא בכפנא
13 ימות ויחול רוגזי בהון : ותדעון ארי אנא יי במהוי קטיליהון בגו פגור טעותהון
סחרנות אגוריהון על כל רמא מנטלא בכל רישי טוריא תחות כל אילן עבוף ותחות
כל בוטמא מעפיא אתר דיהבו תמן קורבנין לפולחן לכל טעותהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. VI.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Fili ho-
minis suscipe prophetiam in montes Israel, & vaticinare in eos. Et dices:
Montes Israel suscipite verbum Dñi Dei: Hæc dicit Dñs Deus montibus &
collibus, rivis & vallibus: Ecce ego inducam super vos occidentes gladio,
& disperdam excelsa vestra: Et desolabuntur aræ vestræ, & conterentur de-
lubra vestra, & projiciam interfectos vestros ante cadavera idolorum ve-
strorum. Et dabo cadavera filiorum Israel ante cadavera idolorum suorum:
& dispergam ossa vestra in circuitu ararum vestrarum. In omnibus habita-
tionibus vestris civitates desertæ erunt: & excelsa desolabuntur, ut deser-
antur & vastentur aræ vestræ, & conterantur & cessent idola vestra, & suc-
cidantur delubra vestra, & deleantur opera vestra. Et projicientur interfecti
inter vos: & scietis quia ego Dñs. Et reliquum faciam ut vobis sint super-
stites à gladio inter populos, cùm dispersi fueritis in provinciis. Et recor-
dabuntur, qui superstites fuerint in vobis, timoris mei inter populos ad quos
captivi ducti sunt: quia confregi cor eorum insipiens, quod declinavit à cul-
tu meo, & aspectum oculorum suorum qui errarunt post idola eorum, & ge-
ment ipsi spectantes ob mala quæ fecerunt in omnibus abominationibus
is. Et scient quia ego Dominus non frustrà decrevi in verbo meo, ut face-
rem eis malum hoc. Hæc dicit Dominus Deus: Complode manu tua, & allide
pede tuo: & dic Væ super omnes abominationes malas domus Israel; quia
gladio, in fame, & peste ruent. Qui longè fuerit, peste morietur; & qui pro-
pè fuerit, gladio occidetur: & qui relictus fuerit & ingressus fuerit arces ob-
sidionis, fame morietur: & manebit furor meus in eis. Et scietis quia ego
Dominus, cùm fuerint interfecti eorum in medio *cadaverum* idolorum eo-
rum, in circuitu ararum eorum super omnem collem excelsum, & in cunctis
summitatibus montium, & sub omni arbore virente, & sub universa quer-
cu ramosa, loco ubi posuerunt oblationes cultui omnium idolorum suorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

* ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܣܝܡ ܐܦܝܟ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܘܐܬܢܒܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܡܪ. * ܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ .. ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܠܛܘܪܐ ܘܠܪܡܬܐ. ܘܠܢܚܠܐ ܘܠܦܩܥܬܐ.. ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ
ܣܝܦܐ. ܘܐܘܒܕ ܒܝܬ ܦܘܠܚܢܟܘܢ. * ܘܢܚܪܒܘܢ ܡܕܒܚܝܟܘܢ. ܘܢܬܬܒܪܘܢ ܦܬܟܪܝܟܘܢ. ܘܐܪܡܐ
ܩܛܝܠܝܟܘܢ. ܩܕܡ ܕܚܠܬܟܘܢ. * ܘܐܬܠ ܫܠܕܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܩܕܡ ܦܬܟܪܝܗܘܢ. ܘܐܒܕܪ
ܓܪܡܝܟܘܢ ܚܕܪ ܡܕܒܚܝܟܘܢ. * ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܟܠܗ ܡܘܬܒܟܘܢ. ܢܚܪܒܢ. ܘܒܝܬ ܦܘܠ
ܡܛܠ ܕܢܚܪܒܘܢ ܘܢܬܚܒܠܘܢ ܡܕܒܚܝܟܘܢ. ܘܢܬܬܒܪܘܢ ܘܢܒܛܠܘܢ ܦܬܟܪܝܟܘܢ. ܘܢܬܓܕܥ
ܨܠܡܝܟܘܢ. ܘܢܬܓܡܪܘܢ ܥܒܕܝܟܘܢ. * ܘܢܦܠܘܢ ܩܛܝܠܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ
ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܐܘܬܪ ܡܢܟܘܢ ܒܝܢܝ ܥܡܡܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܘܙܒܘ ܡܢܟܘܢ ܡܢ ܚܪܒܐ. ܘܐܬܒܕܪܘ
ܒܐܪܥܬܐ. * ܘܢܬܕܟܪܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܘܙܒܘ ܡܢܟܘܢ.. ܒܝܢܝ ܥܡܡܐ ܕܐܫܬܒܝܘ ܠܬܡܢ
ܟܕ ܬܒܪܬ ܠܒܗܘܢ ܙܢܝܐ ܕܣܛܐ ܡܢܝ. ܘܠܥܝܢܝܗܘܢ ܕܛܥܝ ܒܬܪ ܦܬܟܪܝܗܘܢ
ܘܢܬܟܡܪܘܢ ܐܦܝܗܘܢ ܒܒܝܫܬܐ ܕܥܒܕܘ. ܘܒܟܠܗ ܛܢܦܘܬܗܘܢ. * ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ
ܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܐܡܪܬ ܕܐܥܒܕ ܠܗܘܢ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ
ܛܪܘܦ ܒܐܝܕܟ. ܘܪܦܘܣ ܒܪܓܠܟ. ܘܐܡܪ. ܐܚ ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܛܢܦܘܬܐ ܘܒܝܫܬܐ ܕܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ. ܕܒܚܪܒܐ ܘܒܟܦܢܐ. ܘܒܡܘܬܢܐ ܢܦܠܘܢ. * ܘܕܩܪܝܒ. ܒܚܪܒܐ ܢܦܠ
ܘܕܡܫܬܚܪ ܘܕܡܬܦܨܐ. ܒܟܦܢܐ ܢܡܘܬ. ܘܐܫܠܡ ܚܡܬܝ ܒܗܘܢ. * ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ
ܡܪܝܐ. ܡܐ ܕܗܘܘ ܩܛܝܠܝܗܘܢ ܒܝܢܝ ܦܬܟܪܝܗܘܢ ܚܕܪ ܡܕܒܚܝܗܘܢ.. ܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ
ܪܡܬܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܪܝܫܝ ܛܘܪܐ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܡܛܠܠ. ܘܬܚܝܬ ܟܠ ܒܛܡܬܐ
ܥܒܝܬܐ. ܐܬܪܐ ܕܣܡܘ ܬܡܢ ܒܣܡܐ ܠܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪܝܗܘܢ.

CAP. VI.

Rursum fuit ad me sermo Domini, dicen- 1
do; Fili hominis, porrige faciem tuam ver- 2
sùs montes Israelis, & propheta de eis, ac di-
cito; Montes Israelis, audite sermonem 3
Domini dominorum. Ita dicit Dominus do-
minorum ad montes & colles, torrentes fon-
tésque: Ecce adducturus sum contra vos gla-
dium, & fana vestra perditurus: Altaria 4
vestra desolabuntur, & idola vestra confrin-
gentur: prosternam confossos vestros coram
numinibus vestris. Et projiciam cadavera 5
Israelitarum ante idola sua, & dispergam ossa
vestra circum altaria vestra: Urbes totius 6
sedis vestræ destruentur, & fana desolabun-
tur. Nam destruentur & vastabuntur altaria
vestra, confringentur & abolebuntur simula-
cra vestra, succidentur sculptilia vestra, &
opera vestra delebuntur: Et confossi inter 7
vos cadent, & experiemini me esse Domi-
num. Sed reliquos faciam ex vobis inter 8
gentes, eos qui è vobis gladium evaserint, &
in urbes dispersi fuerint. Et qui ex vobis eva- 9
serint, recordabuntur mei inter gentes quò
captivi sunt abducti; quumfregero meretriciū
cor eorum qui deflexerunt à me, & oculos
qui aberrârunt post idola ipsorum; & cor-
rugati fuerint vultus eorum scelere quod per-
petrârunt, omníque spurcitiâ suâ. Et expe- 10
rientur me esse Dominum, nec frustrà dixisse;
me affecturum eos hujusmodi calamitate. Sic 11
ait Dominus dominorum, Volâ tuâ plaude,
& pede tuo *tellurem* quate, & dic; Serva
nos, *(i. euge)* ob tantam turpitudinem &
flagitium Israelitarum; quia gladio, fame, &
peste casuri sunt. Qui prope adest, gladio 12
corruet; & qui superstes fuerit & evaserit,
fame peribit: denique consummabo irā meā
in eis. Et experientur me esse Dominū, quum 13
fuerint confossi eorum inter idola ipsorū cir-
cum altaria ipsorum, super omnem collem su-
blimem, subter omnia montiū cacumina, sub-
ter omnem arborem umbriferam, & subter o-
mnem terebinthum densam, ubicunque thura
adoleverunt omnibus idolis suis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح الثالث * * الفصل السادس *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان نصب وجهك علي جبال اسرايل * وتنبا عليها وتقول
* يا جبال اسرايل اسمعوا قول ادوناي الرب * هكذا يقول ادوناي الرب للجبال والاكام والتلال
والاودية * ها انا اجلب عليكم سيفا * فستاصل عواليكم * وتنكسر مذابحكم وهياكلكم
والقي جرحاكم امام اوثانكم * واعطي جثث بني اسرايل لوجه اصنامهم * وافرق عظامكم
حول مذابحكم في كل مساكنكم * المدن تخربون * والعوالي يفقدون * كي تستاصل مذابحكم
في كل مساكنكم * وتنكسر اصنامكم * وتنزع هياكلكم * وتمحي اعمالكم * وتسقط الجرحا
في وسطكم * وتعلمون اني انا الرب * وابقي بقيه * عندما يصير منكم المخلصون من السيف
في الامم * وبتفريقكم في الكور * ويذكروني المخلصون منكم في الامم حيث سبوا هناك
المحاربون بقلبهم الفاسق المتباعد عني * وبعيونهم الفاسقة خلف اعمالهم * ويقطعون وجوههم
من اجل قبايحهم التي صنعوها بجميع رذالاتهم وبجميع اعمالهم * ويعلمون اني انا الرب لم
اتكلم مجانا * لاصنع بهم هذه الشرور كلها * هكذا يقول ادوناي الرب * صفق باليد
واخفق بالرجل * وقل بخ بخ علي جميع رذالات بيت اسرايل * بالسيف والموت والجوع يسقطون
* القريب بالسيف يقضي اجله * والبعيد بالموت يقضي اجله * والمتبقي والقريب بالجوع
يستكمل حياته * واكمل رجزي عليهم * وتعلمون اني انا الرب عندما تكون جرحاكم
في وسط اوثانكم حول مذابحكم * وعلي كل اكمة عالية * وفي جميع رووس الجبال
وتحت كل شجرة ظليلة * وتحت كل بلوطة حسنة * حيث اعطوا هناك رايحة طيب
لجميع اصنامهم *

CAP. VI.
Textus tertius.

Fuit etiam sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, confirma faciem tuam 2
contra montes Israelis, vaticinare contra
eos, & dicas; O montes Israelis, audite 3
sermonem Adonai Domini. Sic dicit Ado-
nai Dominus montibus, collibus, clivis, &
vallibus; Ecce ego inducam super vos
gladium, & evellentur excelsa vestra,
Confringentur altaria templáque vestra, 4
dejiciā vulneratos vestros ante simulacra
vestra, Exponā cadavera filiorū Israelis 5
ante faciem idolorū suorū, dispergā ossa
vestra circa aras vestras in omnibus ha-
bitationibus vestris, urbes destruentur, et 6
excelsa peribūt: ut extirpentur altaria ve-
stra in cunctis habitationibus vestris, fran-
gantur idola vestra, tollantur templa ve-
stra, deleantur facinora vestra, Corruant 7
vulnerati in medio vestrî, & sciatis me
esse Dominum. Reservabo tamen reliquias, 8
quum fuerint ex vobis qui gladium eva-
serint, inter gentes; quumq; dispersi fue-
ritis in regiones. Et qui evaserint ex vobis, 9
recordabuntur mei inter gentes ibi quò
captivi ducti fuerint: qui repugnant cor-
de suo fornicario à me remoto, oculisq;
suis fornicantibus post opera ipsorum: &
incident facies suas ob turpitudines suas 10
quas fecerunt in omnibus abominati-
onibus suis, cunctisq; facinoribus suis: Et
agnoscent me Dominum haudquaquam
gratìs dixisse me affecturum eos tot hisce
malis. Sic ait Adonai Dominus; Plaude 11
manu, & tunde solum pede, & dic;
Euge, euge propter omnes abominationes
domûs Israelis. Gladio, peste, & fame
cadent: Propinqui finis gladio termi- 12
nabitur, & remoti finis peste conclu-
detur, & superstes atque propinquus
fame finiet vitam suam: ita explebo
excandescentiam meam contra ipsos.
Et scietis me esse Dominum, quum 13
fuerint vulnerati vestri in medio ido-
lorum vestrorum circa aras vestras,
& super omnem collem sublimem, &
in cunctis montium verticibus, sub omni
arbore umbrifera, & sub omni quercu
pulchra, ubi obtulerunt odorem aroma-
ticum omnibus idolis suis.

יחזקאל : ז

,desolatam terram dabo & ,eos super meā manum extendam Et
14 ונטיתי את־ידי עליהם ונתתי את־הארץ שממה
fcient & :eorū habitationibus cunctis in ,Diblathah deserto à desertam &
ומשמה ממדבר דבלתה בכל מושבותיהם וידעו
.Dominus *ego* quòd
כי־אני יהוה :

CAP. VII. ז

Sic :hominus fili tu Et :dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : ואתה בן־אדם כה־
2 super finis venit :finis Israel *Humo* ,Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה לאדמת ישראל קץ בא הקץ על־
meū *nasum* mittam & ,te super finis Nunc .terræ *alas* quatuor
3 ארבעת כנפות הארץ: עתה הקץ עליך ושלחתי אפי
omnes te super *dabo* & :tuas vias juxta te judicabo & ,te in
בך ושפטתיך כדרכיך ונתתי עליך את כל־
: *indulgebo* nec ,*te super* meus oculus parcet non Et .tuas abominationes
4 תועבתיך : ולא־תחום עיני עליך ולא אחמול
;erunt tui medio in tuæ abominationes & ,*dabo* te super tuas vias *nam*
כי דרכיך עליך אתן ותועבותיך בתוכך תהיין
'Malum :Deus Dominus dixit Sic .Dominus *ego* quòd fcietis &
5 וידעתם כי־אני יהוה: כה אמר אדני יהוה רעה
evigilavit :finis venit ,venit Finis .venit ecce malum ,unum
6 אחת רעה הנה באה: קץ בא בא הקץ הקיץ
: terræ habitator *te ad matutina cidaris* Venit .venit ecce ,te adversum
7 אליך הנה באה: באה הצפירה אליך יושב הארץ
.montium *repercussio* non & ,*tumultus* dies *propinqua* ,tempus venit
בא העת קרוב היום מהומה ולא־הד הרים:
complebo & ,te super meam iram effundam propinquo de Nunc
8 עתה מקרוב אשפוך חמתי עליך וכליתי
te super *dabo* & :tuas vias secundùm te judicabo & ,te in meū *nasum*
אפי בך ושפטתיך כדרכיך ונתתי עליך את
: *indulgebo* nec ,meus oculus parcet non Et .tuas abominationes omnes
9 כל־תועבותיך : ולא־תחום עיני ולא אחמול
: erunt tui medio in tuæ abominationes & ,dabo te super tuas vias juxta
כדרכיך עליך אתן ותועבותיך בתוכך תהיין
':venit ecce ,dies Ecce .*percutiens* Dominus *ego* quòd fcietis &
10 וידעתם כי אני יהוה מכה: הנה היום הנה באה
Violentia .superbia *gemmuit* ,virga floruit ,*matutina cidaris* est egressa
11 יצאה הצפרה צץ המטה פרח הזדון: החמס
,eorum *multitudine à* neque ,eis ex non :impietatis virgam in surrexit
קם למטה־רשע לא־מהם ולא מהמונם
,tempus Venit .eis in lamentum non & ,eorum *tumultu è* neque
12 ולא מהמהם ולא־נה בהם: בא העת
quia :lugeat ne ,*vendens* & ;lætetur ne ,*Emens* .dies *attigit*
הגיע היום הקונה אל־ישמח והמוכר אל־יתאבל כי
venditionem ad vendens Quoniam .ejus *turbam* omnem *ad* ira
13 חרון אל־כל־המונה : כי המוכר אל־הממכר
ad visio Quia .eorum *vita viventibus* in etiam Et .revertetur non
לא ישוב ועוד בחיים חיתם כי־חזון אל־
non suæ vitæ sua iniquitate in unusquisque & ,revertetur non ejus *turbam* omnē
כל־המונה לא ישוב ואיש בעונו חיתו לא־
vadens non & ,omnia *præparare* & ,tuba in *Clanxerunt* *confortabunt se*
14 יתחזקו : תקעו בתקוע והכין הכל ואין הלך
,foris Gladius .ejus *turbam universam ad* mea ira nam :prælium ad
15 למלחמה כי חרוני אל־כל־המונה: החרב בחוץ
qui & ;morietur gladio in ,agro in Qui .*domo à* fames & pestis &
והדבר והרעב מבית אשר בשדה בחרב ימות ואשר
-rum peredet pestis & ,fames ,civitate in
בעיר רעב ודבר יאכלנו :

Versio VULG. LAT.

14 Et extendam manum meam super eos : & faciam terram desolatam & destitutam, à deserto Deblatha, in omnibus habitationibus eorum : & scient quia ego Dominus.

CAP. VII.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Et tu, fili hominis,
hæc dicit Dominus Deus terræ
Israel ; Finis venit, venit finis
super quatuor plagas terræ.
3 Nunc finis super te, & immittam furorem meum in te : & judicabo te juxta vias tuas : & ponam contra te omnes abomina-
4 tiones tuas. Et non parcet oculus meus super te, & non miserebor : sed vias tuas ponam super te, & abominationes tuæ in medio tui erunt : & scietis quia
5 ego Dominus. Hæc dicit Dominus Deus ; Afflictio una, affli-
6 ctio ecce venit. Finis venit, venit finis, evigilavit adversùm te:
7 ecce venit. Venit contritio super te, qui habitas in terra : venit tempus, propè est dies occisionis, & non gloriæ montium.
8 Nunc de propinquo effundam iram meam super te, & complebo furorem meum in te : & judicabo te juxta vias tuas, & imponam tibi omnia scelera tua:
9 Et non parcet oculus meus, nec miserebor : sed vias tuas imponam tibi, & abominationes tuæ in medio tui erunt : & scietis quia ego sum Dominus percuti-
10 ens. Ecce dies, ecce venit : egressa est contritio, floruit virga,
11 germinavit superbia : Iniquitas surrexit in virga impietatis ; non ex eis, & non ex populo, neque ex sonitu eorum : & non
12 erit requies in eis. Venit tempus, appropinquavit dies : qui emit, non lætetur : & qui vendit, non lugeat : quia ira super
13 omnem populum ejus. Quia qui vendit, ad id quod vendidit, non revertetur, & adhuc in viventibus vita eorum : visio enim ad omnem multitudinem ejus non regredietur : & vir in iniquitate vitæ suæ non conforta-
14 bitur. Canite tubâ, præparentur omnes, & non est qui vadat ad prælium : ira enim mea super
15 universum populum ejus. Gladius foris ; & pestis & fames intrinsecùs : qui in agro est, gladio morietur : & qui in civitate, pestilentiâ & fame devorabuntur.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

14 Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανισμὸν καὶ εἰς ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου Δεβλαθὰ ἐκ πάσης τῆς (σ) κατοικεσίας αὐτῶν. ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος.

MS. A. (σ) κατοικίας. καὶ ἐπιγνώσονται

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν, Τάδε (α)
λέγει κύριος, Τῇ γῇ τοῦ Ἰσραὴλ πέρας ἥ-
κει, τὸ πέρας ἥκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυ-
3 γας τῆς γῆς. (β) Ἥκει τὸ πέρας ἐπὶ σὲ
7 τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν· ἥκει ὁ καιρὸς, ἤγ-
γικεν ἡ ἡμέρα, οὐ μετὰ θορύβων, οὐδὲ μετὰ ὠ-
8 δίνων. Νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργήν μου
ἐπὶ σὲ, καὶ συντελέσω τὸν θυμόν μου ἐν σοὶ,
καὶ κρινῶ σε ἐν ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ
9 πάντα τὰ βδελύγματά σου. Οὐ φείσεται ὁ
ὀφθαλμός (*) μου, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω· διότι (*) τὰς
ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά
σου ἐν μέσῳ σου (γ) ἔσονται, καὶ ἐπιγνώσῃ, διότι
3 ἐγώ εἰμι κύριος ὁ τύπτων. Νῦν τὸ πέρας
πρὸς σὲ, καὶ ἀποστελῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐκδική-
σω ἐν ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάν-
4 τα τὰ βδελύγματά σου, Οὐ φείσεται ὁ ὀ-
φθαλμός μου, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω· διότι τὴν
ὁδόν σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά
σου ἐν μέσῳ σου ἔσται, καὶ ἐπιγνώσῃ διότι ἐγὼ
5 κύριος. Διότι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ τὸ
10 πέρας ἥκει. Ἰδοὺ ἡ ἡμέρα κυρίου· εἰ καὶ ἡ
11 ῥάβδος ἤνθηκεν, ἡ ὕβρις ἐξανέστηκεν, Καὶ
συντρίψει στήριγμα ἀνόμου, καὶ οὐ μετὰ (δ)
12 θορύβου, οὐδὲ μετὰ (ε) σπουδῆς. Ἥκει ὁ
καιρὸς, ἰδοὺ ἡ ἡμέρα. ὁ κτώμενος μὴ χαι-
13 ρέτω, καὶ ὁ πωλῶν μὴ (ζ) θρηνείτω· Δι-
ότι ὁ κτώμενος πρὸς τὸν πωλοῦντα οὐκέτι
(η) μὴ ἐπιστρέψει, καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλ-
14 μῷ ζωῆς αὐτοῦ οὐ κρατήσει. Σαλπίσατε ἐν
σάλπιγγι, (θ) καὶ κρίνατε τὰ (ι) σύμπαν-
15 τα. Ὁ πόλεμος ἐν ῥομφαίᾳ ἔξωθεν, καὶ
ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν· (κ) ὁ ἐν τῷ
πεδίῳ ἐν ῥομφαίᾳ (λ) τελευτήσει, τοὺς
δ' ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συν-
τελέσει.

3 MS. A. (α) λέγει ἀδωναῒ κύριος, (β) Ἥκει τὸ πέρας, νῦν τὸ πέρας
πρὸς σὲ, καὶ ἀποστελῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, καὶ ἐκδικήσω σε ἐν ταῖς ὁδοῖς
σου, καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα (*) μου ἐπὶ σὲ, οὐδὲ (*) τὴν ὁδόν (γ)
5 7 σου, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος. Διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σὲ, ...
κατοικοῦντα τὴν γῆν, ἥκει ὁ καιρὸς, ἤγγικεν ἡ ἡμέρα οὐ μετὰ θορύβων,
8 οὐδὲ μετ' ὠδίνων. Νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργήν μου ἐπὶ σὲ, καὶ συν-
τελέσω τὸν θυμόν μου ἐν σοὶ, καὶ κρινῶ σε ἐν ταῖς ὁδοῖς σου, καὶ δώσω
9 ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά σου· Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου, οὐδὲ μὴ
ἐλεήσω. διότι τὰς ὁδούς σου ἐπὶ σὲ δώσω, καὶ τὰ βδελύγματά σου ἐν
10 μέσῳ σου ἔσονται· καὶ ἐπιγνώσῃ διότι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ τύπτων. Ἰδοὺ ἡ
ἡμέρα κυρίου, ἰδοὺ τὸ πέρας ἥκει, ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ, καὶ ἤνθηκεν ἡ ῥάβδος,
ἐξανέστηκεν ἡ ὕβρις, Καὶ συντρίψει (δ) θορύβων, (ε) σπουδῆς. καὶ οὐκ ἐξ αὐ-
τῶν, οὐδὲ ὡραϊσμὸς ἐν αὐτοῖς. Ἥκει (ζ) θρηνείτω· ὅτι ὀργὴ εἰς πᾶν τὸ
13 πλῆθος αὐτῆς· Διότι (η) οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν·
ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς οὐκ ἀνακάμψει, καὶ ἄνθρωπος (θ)
14 κρίνατε (ι) σύμπαντα, καὶ οὐκ ἔστιν πορευόμενος εἰς τὸν πόλεμον, ὅτι ὀργή
μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς. Ὁ πόλεμος (κ) οἱ ἐν (λ) πεδίῳ ...

Et extendam manum meam super eos: & ponam terram in desolationem, & in perditionem, à deserto Deblatha ex omni habitatione eorum. Scietis quia ego Dominus.

CAP. VII.

ET factum est verbum Domini ad me, dicens; Et tu, fili hominis, (a) dic; Hæc dicit Dominus terræ Israel; Finis venit, finis venit super quatuor alas terræ: (b) Venit finis (c) super te, qui habitas terram: venit tempus, appropinquavit dies, non cum perturbationibus, neque cum doloribus. Nunc de propinquo effundam iram meam super te: & complebo furorem meum in te: & judicabo te in viis tuis: & dabo super te omnes abominationes tuas. Non parcet oculus meus, neque miserebor: quia vias tuas super te dabo: & abominationes tuæ in medio tui erunt: & scies quia ego Dominus, qui percutio. Nunc finis ad te: & mittam (d) ego super te, & ulciscar in viis tuis, & dabo super te omnes abominationes tuas: Non parcet oculus meus, neque miserebor: quia viam tuam super te dabo: & abominationes tuæ in medio tui erunt: & scies, quia ego Dominus. Hæc enim dicit (e) Dominus; Ecce finis (f) venit, ecce (g) dies Domini: si & virga floruit, contumelia surrexit. Et conteret firmamentum iniqui, & non cum perturbatione, neque cum festinatione. Venit tempus, ecce dies. Qui emit, non lætetur: & qui vendit, non (h) lugeat: Quia emens ad vendentem non ultra (i) revertetur: & homo in oculo vitæ suæ non obtinebit. Clangite tuba, & judicate (k) omnia. (l) Bellum in gladio foris, & fames & mors intrinsecus. Qui in campo est, in gladio morietur: eos autem, qui in civitate, fames, & mors consumet.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ואריים ית מחת גבורתי עליהון ואתן ית ארעא לצדו ואשתממו ממדבר דבלת בכל
מותבנהון וידעון ארי אנא יי :

ז

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : ואת בר אדם כדנן אמר יי אלהים לארעא
2 דישראל קצא מטא מטת פורענות קצא למיתי על ארבע רוחי ארעא : כען מטת
3 פורענות קצא למיתי עלך ואשלח רוגזי ביך ואתפרע מניך כאורחתיך ואתן עלך ית כל
4 תועבתיך : ולא יחוס מימרי עלך ולא ארחם ארי חוב ארחתיך עלך אתן ופורענות
5 תועבתיך בגויך יהוין ותדעין ארי אנא יי : כדנן אמר יי אלהים בישתא בתר בישתא
6 הא אתיא : קצא מטא מטת פורענות קצא למיתי עלך הא אתיא : אתגליאת מלכותא
7 עלך יתיב ארעא מטא עדן תבירת קריב יום אתרגושא ולית לאשתיזבא במצדי טוריא :
8 כען מקריב אשפוך חימתי עלך ויחול רוגזי ביך ואתפרע מניך כארחתיך ואתן עלך ית
9 כל תועבתיך : ולא תחוס מימרי ולא ארחים בחובי ארחתיך עלך אתן ופורענות
10 תועבתיך בגויך יהוין ותדעין ארי אנא יי איתיתי עליכון מחא : הא יום פורענותא מטא
11 הא אתיא אתגליאת מלכותא צמח שולטנא הופע רשיעא: חטופין קמו למסער רשיעין
12 לא מנהון ולא מאתרגושתהון ולא מבניהון ולא מבני בניהון : מטא עדן תושלמת
חובין קריב יום פורענות חטאין ובנא לא יחדי ומזובנא לא ידוי ארי רגז מן קדמי על
13 כל אתרגושתהון : ארי מזובנא לזבינא לא יתוב ועד דאנון חיין ירדנון בגויתהון ארי
נבייא מתנבן על כל אתרגושתהון למתב בתיובתא ולא תיבין גבר בחובי נפשיה
14 מתרען ועד דאנון קימין בתיובתא לא מתקפין : נפקין באצוחת קרנא ומתקנין במני
15 זינא ולית דאזיל לקרבא ארי רגז מן קדמי על כל אתרגושתהון : חרבא מלברא ומותא
וכפנא מלגיו דבחקלא בחרבא יתקטיל ודי בקרתא כפנא ומותא ישיצניה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et levabo plagam potentiæ meæ super eos, & dabo terram in desolationem et stuporem à deserto Deblata in cunctis habitationibus suis : & scient quia ego Dominus.

CAP. VII.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens : Et tu fili hominis, hæc dicit Dñs Deus terræ Israel : Finis pervenit, pervenit ultio finis ut veniat sup quatuor ventos terræ. Nunc pervenit ultio definita ut veniat contra te, & mittam furoré meum in te, & ultioné sumam à te juxta vias tuas, & dabo super te omnes abominationes tuas. Et non parcet Verbum meum tibi, nec miserebor. Quia peccatum viæ tuæ sup te dabo, & abominationum tuarum ultio in medio tui erit : & *scies* quia ego Dñs. Hæc dicit Dñs Deus : Malū post malum ecce venit. Pervenit finis, pervenit ultio definita ut veniat sup te, ecce venit. Revelatum est regnum sup te qui habitas in terra, pervenit tempus interitus, propè est dies tumultus, nec licet evadere in vertices montium. Nunc de propinquo effundam furorem meum sup te, & quiescet ira mea in te, & ultionem sumam ex te juxta vias tuas, & dabo super te omnes abominationes tuas. Non parcet Verbum meum, nec miserebor: peccata viarum tuarum dabo super te ; & ultio abominationum tuarum in medio tui erit : & scietis quia ego Dñs adduxi sup vos percussionem. Ecce dies ultionis appetiit, ecce venit, revelatum est regnum, germinavit dominator, apparuit impius. Direptores surrexerunt ad visitandum impios: non ex eis, neque ex sonitu eorum, neque ex filiis eorum, neque ex filiis filiorum eorum. Pervenit tempus retributionis delictorum, propè est dies ultionis peccatorum: qui emit non lætetur, & qui vendit non lugeat, quia ira à facie *mea* super omnem tumultum eorum. Quia qui vendit, ad id quod vendidit non revertetur ; & dum ipsi vivunt, dominabitur eis in corporibus eorum : quia cùm prophetæ prophetarent ad omnem multitudinem eorum ut pœnitentia redirent, non redierunt : quisque in sceleribus animæ suæ sibi placet, & interea dum ipsi permanent, non apprehendunt pœnitentiam. Egrediuntur in clangore cornu & accincti sunt armis bellicis, & non est qui vadat ad prælium, quia ira à facie mea super omnem tumultum eorum. Gladius foris, & pestis & fames intus : qui in agro est, gladio occidetur, & qui in civitate, fames & pestis eum perdent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

14 * Levabo enim manum meam super eos, & reddam terram istam magis desolatã quàm terrã Deblathæ; ac omnem locum habitationis eorum: & experientur me esse Dominum.

CAP. VII.

1 Fuit etiam ad me sermo Domini, dicendo;
2 Tu verò fili hominis, dicito; Sic ait Dominus dominorum; Advenit finis super terram Israelis, & advenit exitium super quatuor terræ oras.
3 Nunc finis super te, & effundam super te iram meam, judicabo te secundùm vias tuas, & adducam super te omnem turpitudinem tuam.
4 Non parcet oculus meus tibi, neque misericordiâ commovebor; quia vias tuas super te reponam, & turpitudo tua in medio tui erit: & experieris me esse Dominum.
5 Sic ait Dominus dominorum; Ecce malum pro malo venturum est.
6 Adveniet enim finis, & affligam te:
7 Veniétque hircus incola terræ super te. Advénit tempus, & propinquus est dies vexationis.
8 Jamjam cominùs effundam furorem meum super te, effundam super te iracundiam meam, judicabo te secundùm vias tuas, & reponam super te totam abominationem tuam.
9 Non parcet tibi oculus meus, nec utar clementiâ; sed juxta vias tuas rependam tibi, & abominatio tua in medio tui erit: & experieris me Dominum esse qui te percussi.
10 Ecce dies advénit, prodiit hircus, germinavit fustis, ramos emisit contumelia,
11 Et iniquitas stetit super virgam iniqui: non ab eis, neque à tumultu eorum, neque ab operatione eorum: & non placabitur illis.
12 Advénit tempus, accessit dies: qui comparat, ne lætetur; & qui vendit, ne molestè ferat: nam irâ impendet omnibus possessionib⁹ eorum.
13 Emptor non redibit ad venditorem, & ampliùs non erit vita in vita eorum: quoniam inspectio non repetetur super ullam possessionem eorum, neque vir per iniquitatem suam conservabit vitam suam.
14 Clangent buccinâ, & parabunt omnia, nec erit qui ad prælium eat; quoniam ira mea impendet omnibus possessionibus eorum.
15 Gladius erit in plateis, & pestis ac fames in domibus: qui fuerit in deserto, gladio peribit; qui autem in urbe, fame ac peste consumetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وامدد يدي عليهم * واصنع الارض للفناء والهلاك * من برية دبلاثا * من كل مسكنهم
ويعلمون اني انا الرب * الفصل السابع *
1 * وكان قول الرب الي قايلا * وانت يا ابن الانسان قل * هكذا يقول ادوناي الرب لارض اسراييل
الانتهاء اتي على اربعة اجنحة الارض * اتي الانتهاء * الان الانتهاء اتي على اربعة اجنحة الارض
اتي الانتهاء * الان الانتهاء اليك * وارسل انا عليك وانتقم منك بطرقك * واعطي عليك
جميع رداياتك * ولا تسعى عيني عليك ولا ارحمك * من اجل ان طريقك ادفعها عليك
ورداياتك في وسطك تصير * وتعلمين اني انا الرب * من اجل انه هكذا يقول الرب * عليك
ايها الساكن الارض اتي الزمان * اقترب اليوم * لا بقلق ولا بطلقات * لان من قريب اصب
رجزي عليك * واكمل غضبي فيك * وادينك بطرقك * وادفع عليك جميع رداياتك
تسعى عيني ولا ارحم * من اجل ان طرقك ادفعها عليك * ورداياتك في وسطك تصير
اني انا الرب الضارب * ها يوم الرب * ها الانتهاء اتي * خرج الطغيان * وازهر العصا
العظمة * فتنكسر رفد الاثيم * ولا بقلق ولا بحرص * وليس هم منهم * ولا البهاء فيهم
* اتي الزمان * ها اليوم * المقتني لا يفرح * والبايع لا يبح * لان الرجز على كل كثرها
* من اجل ان المقتني لا يرجع على البايع ايضا * ولا معاش لحياتهم ايضا * لان
على كل كثرها * ولا ترجع * والانسان في عين حياته لا يقبض * بوقوا بالبوق
الجميع * فليس من يخرج للحرب * لان رجزي على كل كثرها * الحرب بالسيف من
خارج * والجوع والموت من داخل * الذين في البقعة بالسيف يموتون * والذين في المدينة
الجوع والموت يفنيهم *

14 Et extendens manum meam super ipsos, terram omnem habitatam redigam in excidium & exterminium, inde à deserto Deblathæ: & scietis me esse Dominum.

CAP. VII.

1 Rursus fuit sermo Domini ad me, di-
2 cens; Et tu O fili hominis, dicito; Sic ait Adonai Dominus ad terram Israelis; Finis venit super quatuor alas terræ, venit finis: instat jam finis super quatuor alas terræ, venit finis.
3 Jam finis ad te pervenit: missurus enim ego sum adversùm te, & vindictam à te sumpturus propter vias tuas, & reflexurus in te cunctas abominationes tuas.
4 Non parcet oculus meus tibi, neque miserebor tui, quia viam tuam in te retundam, & abominationes tuæ in medio tui erunt: sciesque me esse Dominum.
5 Nam sic dicit
6 Dominus; Super te O incola terræ, advenit tempus, appropinquavit dies;
7 Non prævio quidem fastidio, neque dolo-
8 ribus partûs: Quia cominùs effundam iram meam in te, & perficiam in te furorem meum; judicabo te secundùm vias tuas, & retundam in te cunctas abominationes tuas.
9 Nequaquam parcet oculus meus, neque miserebor, quoniam vias tuas in te retundam, & abominationes tuæ in medio tui erunt: & agnosces me esse Dominum percutientem.
10 Ecce dies Domini; ecce finis adest: prodiit germen, floruit virga, excrevit magni-
11 tudo; Contereteque subsidium iniqui, atque id sine tumultu, & sine solicitudine: & non existent ex eis, neque fastus erit in ipsis.
12 Advenit tempus, ecce diem: qui possidet, ne gaudeat; & qui vendit, ne gemat; quoniam ira imminet omni harum rerum multitudini:
13 Quoniam possessor non revertetur ampliùs ad venditorem, nec erit ampliùs vita vitæ ipsorum: quia visio erit super totam harum rerum multitudinem, & non revertentur, neque homo pro oculo vitæ suæ quicquam obtinebit.
14 Clangite buccinâ, judicate omnes, quia nemo est qui prodeat ad bellum: nam iracundia mea imminet omni earum rerum copiæ.
15 Gladio bellum erit extrinsecùs, & fames ac pestis intrinsecùs: qui fuerint in campo, gladio morientur: qui autem in urbe, hos fames ac pestis conficiet.

יחזקאל : ח

vallium columbæ veluti montes super erunt & ,eorū evasores evadent Et

16 ופלטו פליטיהם והיו אל־ההרים כיוני הגאיות

Omnes *sua iniquitate in* unusquisque , gementes *ipsi* universi

17 כלם המות איש בעונו : כל־

.aquæ ibunt genua omnia & : debilitabuntur manus

הידים תרפינה וכל־ברכים תלכנה מים :

facies omnes ad & :formido eos operiet & , saccis se accingent Et

18 וחגרו שקים וכסתה אותם פלצות ואל כל־פנים

suū Argentum .calvitium eorum capitibus omnibus in & , pudor

19 בושה ובכל־ראשיהם קרחה : כספם

,eorum Argentum *.erit elongationem in* eorum aurum &,projicient plateas in

בחוצות ישליכו וזהבם לנדה יהיה כספם

; Domini *indignationis* die in eos liberare valebit non eorum aurum &

וזהבם לא־יוכל להצילם ביום עברת יהוה

offendiculum quia : implebunt non *sua viscera* & ,saturabunt non suā animam

נפשם לא ישבעו ומעיהם לא ימלאו כי־מכשול

,*eum posuit excellentiam in ejus ornamenti decor* Et .fuit eorum *iniquitatis*

20 עונם היה : וצבי עדיו לגאון שמהו

: eo in fecerunt *suarum spurcitiarum* , suarum abominationum imagines &

וצלמי תועבתם שקוציהם עשו בו

manum in illud dabo Et .elongationē in ipsis *illud* dedi hoc propter

21 על־כן נתתיו להם לנדה : ונתתיו ביד־

.Illud cōtaminabunt & :*spolium* in terræ impiis &,diripiendū ad alienorū

הזרים לבז ולרשעי הארץ לשלל וחללוה :

introibunt & :meū *abditum* violabūt & , eis ab meas facies avertam Et

22 והסבותי פני מהם וחללו את־צפוני ובאו־

quoniam : catenam Fac .illud polluent & , *effractores* illud in

23 בה פריצים וחללוה : עשה הרתוק כי

.*excursione* est plena civitas & , sanguinum judicio est plena terra

הארץ מלאה משפט דמים והעיר מלאה חמס :

: eorum domos possidebunt & , gentium pessimos adducam Et

24 והבאתי רעי גוים וירשו את־בתיהם

.eorum sanctuaria polluentur & , fortium superbiam faciam cessare &

והשבתי גאון עזים ונחלו מקדשיהם :

super Contritio .non & , pacem quærent & : venit Præcisio

25 26 קפדה בא ובקשו שלום ואין : הוה על־

visionē quærent & : erit auditum *ad* auditus & ,veniet contritionē

הוה תבוא ושמעה אל־שמועה תהיה ובקשו חזון

.senioribus à consilium & ,sacerdote à peribit lex & , propheta à

מנביא ותורה תאבד מכהן ועצה מזקנים :

terræ populi manus &,desolatione induetur princeps & ,lugebit Rex

27 המלך יתאבל ונשיא ילבש שממה וידי עם־הארץ

,eos judicabo eorū judiciis in & , eis faciam eorum *via à* : terrebuntur

תבהלנה מדרכם אעשה אותם ובמשפטיהם אשפטם

.Dominus *ego* quòd scient &

וידעו כי־אני יהוה :

CAP. VIII. ח

ego , mensis quinta *in* , sexto in , sexto anno in fuit Et

1 ויהי בשנה הששית בששי בחמשה לחדש אני

cecidit & *:meas facies ad sedentes* Jehudah seniores &,mea domo in *sedens*

יושב בביתי וזקני יהודה יושבים לפני ותפל

similitudo ecce & , vidi Et .Dei Domini *manus ibi* me super

2 עלי שם יד אדני יהוה : ואראה והנה דמות

: ignis infrà & , ejus lumborum aspectu ab , ignis aspectus tanquam

כמראה־אש ממראה מתניו ולמטה אש

oculus tanquam , splendoris aspectus tanquam , suprà & ,ej' lumbis à &

וממתניו ולמעלה כמראה־זהר כעין

.*flammæ crepitantis*

החשמלה :

Versio VULG. LAT.

16 Et salvabuntur qui fugerint ex eis : & erunt in montib⁹ quasi columbæ convallium omnes trepidi, unusquisque in iniquitate
17 sua. Omnes man⁹ dissolventur, &
18 omnia genua fluent aquis. Et accingent se ciliciis, & operiet eos formido, & in omni facie confusio, & in universis capitib⁹ eo-
19 rum calvitiū. Argentum eorū foràs projicietur, & aurū eorū in sterquiliniū erit : Argentum eorū, & aurū eorū non valebit liberare eos in die furoris Dñi. Animam suam non saturabunt, & ventres eorū non implebuntur : quia scandalū iniquitatis
20 eorū factū est. Et ornamentum monilium suorum in superbiam posuerunt, & imagines abominationū suarū & simulacrorum fecērunt ex eo: propter hoc dedi
21 eis illud in immunditiam : Et dabo illud in man⁹ alienorum ad diripiendū, & impiis terræ in prædam, & contaminabunt il-
22 lud. Et avertam faciē meā ab eis, & violabunt arcanum meū: & introibunt in illud emissarii,
23 & contaminabunt illud. Fac conclusionem : quoniam terra plena est judicio sanguinū, & ci-
24 vitas plena iniquitate. Et adducā pessimos de Gentibus, & possidebunt domos eorum : & quiescere faciam superbiam potentium, & possidebunt Sanctuaria
25 eorū. Angustiâ superveniente, requirent pacem, & non erit.
26 Conturbatio super conturbationem veniet, & auditus super auditū : & quærent visionem de propheta, & lex peribit à sacer-
27 dote, & consiliū à seniorib⁹. Rex lugebit, & princeps induetur mœrore, & man⁹ populi terræ conturbabuntur. Secundùm viā eorū faciā eis, & secundùm judicia eorum judicabo eos : & scient quia ego Dominus.

CAP. VIII.

1 ET factum est in anno sexto, in sexto mense, in quinta mensis : ego sedebam in domo mea, & senes Juda sedebant coram me, & cecidit ibi super me ma-
2 nus Domini Dei. Et vidi, & ecce similitudo quasi aspectus ignis : ab aspectu lumborum ejus, & deorsum, ignis : et à lumbis ejus, et sursum, quasi aspectus splendoris, ut visio electri.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἀνασωθήσονται οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν, καὶ ἔσονται ἐπὶ τῶν (μ) ὀρέων. καὶ πάντας ἀποκτενῶ, ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις
17 αὐτοῦ. Πᾶσαι χεῖρες ἐκλυθήσονται, καὶ πάν-
18 τες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ. Καὶ περιζώσονται σάκκους, καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος· καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλά-
19 κρωμα. Τὸ ἀργύριον αὐτῶν ῥιφήσεται ἐν ταῖς πλατείαις, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν (ν) ὑπεροφθήσεται. αἱ ψυχαὶ αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι, καὶ αἱ κοιλίαι αὐτῶν οὐ μὴ πληρωθῶσι, διότι βάσανος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐ-
20 γένετο. Ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑπερηφανίαν ἔθεντο αὐτά, καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν· ἕνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς εἰς ἀκαθαρσίαν.
21 Καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, τοῦ (ξ) διαρπάσαι αὐτά, καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκῦλα, καὶ βεβηλώσουσιν αὐ-
22 τά. Καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν, καὶ μιανοῦσι τὴν ἐπισκοπήν μου, καὶ εἰσελεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως, καὶ βε-
23 βηλώσουσιν αὐτά. Καὶ ποιήσουσι φυρμόν· διότι ἡ γῆ πλήρης λαῶν, καὶ ἡ πόλις
24 πλήρης (ο) ἀνομίας. Καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύαγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν, καὶ μιανθήσε-
25 ται τὰ ἅγια (π) αὐτῶν. Καὶ ἐξιλασμὸς ἥ-
26 ξει, καὶ ζητήσει (ρ) εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔσται. Οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται· καὶ ἀγγελία ἐπὶ ἀγγελίαν ἔσται. καὶ ζητηθήσεται ὅρασις ἐκ προφήτου, καὶ νόμος ἀπολεῖται ἐξ ἱερέως, καὶ βου-
27 λὴ ἐκ πρεσβυτέρων. (σ) Ἄρχων ἐνδύσεται ἀφανισμόν, καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς παραλυθήσονται. κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς, (τ) καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.

Et salvi evadent, qui evaserint ex eis, & erunt super (m) mon[tes]. Et omnes occidam, unumquemque in iniquitatibus [suis]. Omnes manus dissolventur, & omnia femora polluentur (n) humore: Et accingent se ciliciis, & operiet eos formido. Et [in] omnem faciem confusio super eos, & super omne caput calvitium. Argentum eorum in plateis projicietur: & aurum eorum erit (o) contemptui: animæ eorum non saturabuntur, & ventres eorum non implebuntur; quia cruciatus iniquitatum eorum fuit. Electa (p) mundi in superbiam posuerunt ea: & imagines abominationum (q) suarum fecerunt ex eis. Propter hoc dedi ea illis in immunditiam. Et tradam ea in manus alienorum, ut diripiant ea, & pestilentibus terræ in spolia: & polluent ea. Et avertam faciem meam ab eis, & violabunt (r) visitationem meam: & ingredientur in ea (s) temerè, & contaminabunt ea. Et (t) facient permixtionem: quia terra plena (u) populorum, & civitas plena (x) iniquitatis. Et avertam fremitum fortitudinis eorum: & polluentur Sancta eorum. Et (y) propitiatio veniet: & quæret pacem, & non erit. Væ super væ erit: & nunti[us] super nuntiū erit: & quæretur visio de propheta, & lex peribit à sacerdote, & consilium à senioribus. (z) Princeps induetur interitu: & manus populi terræ dissolventur. Secundùm vias eorum faciam eis, & in judiciis eorum ulciscar eos, & scient, quia ego Dominus.

MS.A. (μ) ὀρέων, ὡς περιστεραὶ μελετητικαί. πάντες (ν) ὑπεροφθήσεται· τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ δυνηθήσεται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου. αἱ ψυχαὶ (ξ) διαφθεῖραι (ο) ἀνομίας. Καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν, καὶ κληρονομήσουσιν τοὺς οἴκους αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψω (π) αὐτῶν. Ἐξιλασμὸς (ρ) εἰς εἰρήνην, (σ) Ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων (τ) καὶ τοῖς

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἕκτῳ ἔτει ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί, πέμπτῃ τοῦ (α) μηνός, ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰούδα ἐκάθηντο (β) ἐνώπιόν μου· καὶ ἐ-
2 γένετο ἐπ' ἐμὲ (γ) χεὶρ κυρίου. Καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα ἀνδρός, ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καὶ ἕως κάτω πῦρ, καὶ ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ (δ) ὑπεράνω αὐτοῦ ὡς (ε) ὅρασις ἠλέκτρου.

CAP. VIII.
ET factum est in sexto anno, in (a) quinto mense, quinta mensis; ego sedebam in domo: & seniores Juda sedebant coram me. Et facta est super me manus (b) Domini: Et vidi, & ecce similitudo (c) viri: à lumbo ejus, & usque deorsum ignis: & à lumbo ejus, supra eum, (d) quasi visio electri.

MS.A. (α) μηνός, ἐκαθήμην (β) ἐνώπιον ἐμοῦ· (γ) χεὶρ ἀδωναΐ κυρίου. (δ) τὰ ὑπεράνω (ε) ὅρασις αὔρας, ὡς εἶδος ἠλέκτρου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ומשיזביא ישתזבון מנהון ויהון על טוריא כיוני חיליא כולהון מנהמין גבר בחובי
17 נפשיה : כל ידיא יתרשלן וכל רכוביא יתאשדן מיא : ויסרון סקין ותחפי יתהון
18 אתכנעותא ועל כל אפיהון בהתא ובכל רישיהון מרט : כספהון בשוקין ירמון
19 ודהבהון לבוסרן יהי כספהון ודהבהון לא יכול לשיזבותהון ביום רוגזא דיי נפשהון
20 לא יסבעון ומעיהון לא ימלון ארי לתקלת חובין יהי : וחדות תקוניה ליקר יהבתיה
21 ואנון צלמי תועבתהון שקוציהון עבדו ביה על כן יהבתיה להון לבוסרן : ואמסרניה
22 ביד רשיעין למבז ולחיבי ארעא לעדי ויחלוניה : ואסליק שכנתי מנהון על דאחילו
23 ית ארעא בית שכנתי ויעלון בה רשיעין ויחלונה : עביד שלשלן ארי ארעא
24 אתמליאת חיבי קטול וקרתא אתמליאת חטופין : ואיתי מבאשי עממיא ויחסנון ית
25 בתיהון ואבטל רבות רשיעין ויתחלון מקדשיהון : אתקפדת מטת ויבעון שלמא
26 ולית : תבר על תבר ייתי ובסורתא על בסורתא תהא ויבעון אולפן מספר ואוראה
27 תפסוק מכהן ומלך מחכים : מלכא יתאבל ורבא ילבש צדו וידי עמא דארעא יתבהלן
מארחהון אעביד עמהון ובנימוסיהון אתפרע מנהון וידעון ארי אנא יי :

ח

1 והוה בשתא שתיתי בשתיתאה בחמשא לירחא אמר נביא אנא יתיב בביתי וסבי
2 בית יהודה יתבין קדמי ושרת עלי תמן רוח נבואה מן קדם יי אלהים : וחזית והא
דמות כחזו אשתא חיזו יקר דלא יכלא עינא למחזי ולית אפשר לאסתכלא ביה ולרע
חזו אשתא וחזו יקר דלא יכלא עינא למחזי ולא אפשר לאסתכלא ביה ולעלא כחיזו
זהרא כעין חשמל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina:

Et superstites qui salvi fuerint ex eis, erunt super montes quasi columbæ [con]vallium, omnes gementes, unusquisque in peccatis animæ suæ. Omnes ma[nus] dissolventur, & omna genua defluent aquis. Et accingentur saccis, & oper[i]et eos opprobrium, & super omnem faciem eorum confusio, & in omni[bus] capitibus eorum depilatio. Argentum suum in viis projicient, & aurum eo[rum] erit in contemptum. Argentum eorum & aurum eorum non valebit li[]berare eos in die furoris Domini : animas suas non satiabunt, & viscera [sua] non implebunt, quia in scandalum peccatorum erit : Et gaudium ornam[enti] ejus quod in honorem posuit : at ipsi in eo simulachra abominationum [sua]rum & detestationum suarum fecerunt : propterea dedi illud eis in conte[m]ptum. Et tradam illud in manum impiorum ad diripiendum, & impiis terræ in prædam, & prophanabunt illud. Et auferam majestatem meam ab eis, pro eo quòd violaverunt terram domus majestatis meæ : & ingredientur eam impii, & prophanabunt illam. Fac catenas, quia terra impleta est pecca[]tis homicidii, & civitas plena est rapinis. Et adducam malignos populorum, & possidebunt domos eorum : & cessare faciam superbiam impiorum, & pro[]phanabuntur sanctuaria eorum. Succisio pervenit; & quærent pacem, & non erit. Interitus super interitum veniet, & nuntium super nuntium erit : & quærent à scriba disciplinam, & doctrina cessabit à sacerdote, & consilium [à] sapiente. Rex lugebit, & princeps induetur desolatione : & manus popu[]li terræ turbabuntur : secundùm viam eorum faciam cum eis, & in judiciis eorum ultionem sumam ab eis : & scient quia ego Dominus.

CAP. VIII.

ET factum est anno sexto, sexto [*mense*,] quinta die mensis, *ait propheta*, ego sedebam in domo mea, & senes Juda sedebant coram me : & *mansit su*per me ibi spiritus prophetiæ à facie Domini Dei. Et vidi, & ecce simili[tudo] quasi aspectus ignis, aspectus gloriæ quam oculus non possit videre, [ne]que contemplari in illam : & infrà aspectus ignis & aspectus gloriæ quam [oculus non] possit intueri oculus, & quam contemplari sit impossibile; & suprà vi[sio] aspectus splendoris quasi species electri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܘܢܦܠܛܘܢ ܡܢܗܘܢ ܦܠܝ̈ܛܐ ܘܢܗܘܘܢ ܥܠ ܛܘܪ̈ܐ ܐܝܟ ܝܘ̈ܢܐ ܕܪ̈ܘܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܢܡܘܬܘܢ ܐܢܫ
ܐܢܫ ܒܚܛܗ̈ܘܗܝ. * ܟܠܗܝܢ ܐܝ̈ܕܝܐ ܢܫܬܪ̈ܝܢ: ܘܟܠܗܝܢ ܒܘ̈ܪܟܐ ܢܪ̈ܕܢ ܡ̈ܝܐ. * ܘܢܐܣܪܘܢ
17 18 ܣ̈ܩܐ ܘܢܚܦܝܘܢ ܐܢܘܢ ܬܗܝܪ̈ܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܦ̈ܐܝܗܘܢ ܒܗܬܬܐ. ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܪ̈ܫܝܗܘܢ
ܡܪܛܐ. * ܣܐܡܗܘܢ ܒܫ̈ܘܩܐ ܢܫܕܘܢ. ܘܕܗܒܗܘܢ ܢܗܘܐ ܠܫܝܛܘܬܐ: ܣܐܡܗܘܢ
19 ܘܕܗܒܗܘܢ. ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܦܨܝܘ ܐܢܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ. ܢܦܫܗܘܢ
ܠܐ ܢܣܒܥܘܢ. ܘܟܪ̈ܣܬܗܘܢ ܠܐ ܢܡܠܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܘܐ ܬܘܪܥܬܐ ܕܥܘܠܗܘܢ. ܘܫܘܒܗܪܐ
20 ܕܨܒܬܗܘܢ ܕܒܪܡܘܬܐ ܥܒܕܘ. ܘܨܠ̈ܡܐ ܕܛܢ̈ܦܘܬܗܘܢ ܘܕܫܝ̈ܩܘܨܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܠܝܘܗܝ
ܠܫܝܛܘܬܐ. ܘܐܫܠܡܝܘܗܝ ܒܐܝ̈ܕܝ ܢܘܟܪ̈ܝܐ ܠܒܙܬܐ. ܘܠܚܛܝ̈ܐ ܕܐܪܥܐ ܠܥܘܩܒܐ
21 ܘܢܛܢܦܘܢܝܗܝ. * ܘܐܗܦܟ ܐܦܝ ܡܢܗܘܢ. ܘܢܛܢܦܘܢ ܣܟܘܝܬܝ. ܘܢܥܠܘܢ
22 ܒܗ ܦܪ̈ܘܨܐ ܘܢܛܢܦܘܢܝܗ. ܘܢܒܕܩܘܢ ܒܗ ܠܒ̈ܢܐ. * ܡܛܠ ܕܐܪܥܐ ܡܠܝܐ ܕܝܢܐ ܕܕܡ̈ܐ.
23 ܘܡܕܝܢܬܐ ܡܠܝܐ ܥܘܠܐ. * ܘܐܝܬܐ ܒܝ̈ܫܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܘܢܐܪܬܘܢ ܒ̈ܬܝܗܘܢ: ܘܐܒܛܠ
24 ܫܘܒܗܪܐ ܕܥܫܝ̈ܢܐ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܡܩܕ̈ܫܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܢܐܬܐ ܪܘܓܙܐ ܢܒܥܘܢ ܫܠܡܐ ܘܠܐ
25 ܢܫܟܚܘܢ. * ܫܘܚܩܐ ܥܠ ܫܘܚܩܐ ܢܐܬܐ. ܘܫܡܥܐ ܥܠ ܫܡܥܐ ܢܗܘܐ. ܘܢܒܥܘܢ ܚܙܘܐ
26 ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܘܢܡܘܣܐ ܢܐܒܕ ܡܢ ܟܗ̈ܢܐ. ܘܡܠܟܐ ܡܢ ܩܫܝ̈ܫܐ. * ܡܠܟܐ ܢܬܐܒܠ ܘܪܫܐ
27 ܢܠܒܫ ܚܒܠܐ. ܘܐܝ̈ܕܝܗܘܢ ܕܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܢܫܬܪ̈ܝܢ. ܐܝܟ ܐܘܪ̈ܚܬܗܘܢ ܐܥܒܕ ܠܗܘܢ.
ܘܒܕܝܢ̈ܝܗܘܢ ܐܕܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ.

* ܫܠܡ * ܢܚ *

1 * ܘܗܘܐ ܒܫܢܬܐ ܕܫܬ. ܒܝܪܚܐ ܕܫܬ. ܒܚܡܫܐ ܒܝܪܚܐ. ܐܢܐ ܝܬܒ ܗܘܝܬ ܒܒܝܬܝ. ܘܣ̈ܒܐ
ܕܝܗܘܕܐ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܝ. ܘܢܦܠܬ ܥܠܝ ܬܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. * ܘܚܙܝܬ
2 ܘܗܐ ܕܡܘܬܐ ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܢܘܪܐ. ܡܢ ܚܙܘܐ ܕܚܨܘܗܝ ܘܠܬܚܬ ܢܘܪܐ. ܘܡܢ ܚܨܘܗܝ ܘܠܥܠ
ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܙܗܪܐ. ܘܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܐܠܗܐ.

Qui ex eis evadent, eripient ſeſe in montes, 16
ceu columbæ in prominentes *rupes* : omnes
morientur, quiſque propter peccata ſua.
Omnes manus torpeſcent, & omnia genua 17
aquis manabunt. Saccis accingentur, & 18
vertigines obruent eos : pudor erit in omnibus faciebus eorum, & avulſio pilorum in omnibus capitibus eorum. Argentum ſuum 19
per plateas abjicient, & aurum eorum contemptibile erit : argentum & aurum eorum non poterit ſervare illos in die furoris Domini : ſeipſos non ſaturabunt, & ventres ſuos non explebunt. Hoc ſupplicium erit 20
compenſatio pro ſcelere ipſorum, & gloria ornatûs eorum, quem cum faſtu fecerunt idolis abominationum & numinum ſuorum :
Ideò contemptibile reddam *aurum* illud, tra- 21
dámque in manum alienorum in direptionem, & peccatoribus terræ in prædam; &
polluent illud. Avertam faciem meam ab 22
eis, & prophanabunt ſpeculas meas, & ingredientur *urbem* ipſam effractores, & contaminabunt eam, & lateres *ipſos* permeabunt :
Quia terra impleta eſt judicio ſanguinis, & 23
urbs impleta eſt iniquitate. Et adducam pa- 24
ſtores gentium, & poſſidebunt domos eorum : auferam faſtum potentium, & poſſidebunt ſanctuarium eorum. Adveniente irá pacem 25
quærent, & non reperietur. Ærumna super- 26
veniet ærumnæ, & rumor *infauſtus* poſt rumorem audietur : peténtque viſionem à prophetis, & lex deficiet à ſacerdotibus, & conſilium à ſenibus : Rex ſedebit in luctu, & 27
princeps induet corruptionem, & manus populi terræ torpeſcent : ſecundùm vias eorum faciam eis, & judiciis eorum judicabo illos : & experientur me eſſe Dominum.

CAP. VIII.

PRætereà contigit anno ſexto, quintâ men- 1
ſis ſexti, ut ſedente me domi meæ, & ſenioribus Judæ coram me ſedentibus; caderet ibi ſuper me manus Domini dominorum. Nam 2
aſpiciente me, ecce imago ſimilis ſpeciei ignis : ab aſpectu lumborum ejus deorſum verſùs, ignis erat; à lumbis autem ejus surſum verſùs, vidi quaſi aſpectum fulgoris, & quaſi aſpectum Dei,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * ويتخلص المتخلصون منهم * ويصيرون على الجبال مثل الحمام يهدر * واقتل الجميع كل
17 واحد بظلامته * جميع الايدي تنحل * وجميع الافخاذ تدنس بالرطوبة * ويتمنطقون
18 مسوحا * ويغشاهم الجزع * والخزي على كل وجه عليهم وعلى كل راس قرع * فضتهم
19 تطرح في الشوارع * وذهبهم ينشهر * فضتهم وذهبهم لا يقدران ان يخلصاهم في يوم رجز
الرب * نفوسهم لا تشبع * وبطونهم لا تمتلي * من اجل ان عقاب مظالمهم صار
20 لمختاري العالم وضعوهم للكبرياء * وصور رذائلهم صنعوها منهم * من اجل هذا
21 اسلمها للنجاسة * واسلمها لايدي الغرباء ليفسدوها * ولمفسدي الارض للنهب
22 وينجسوها * وارد وجهي عنهم * وينجسون تعهدي * ويدخلون اليها بغير
23 ويدنسوها * ويصنعون اختلاطا * من اجل ان الارض مملوة شعبا * والمدينة مملوة اثما
24 * واجلب اشرار الامم فيرثون بيوتهم * واصرف ارتجاج قوتهم * ويدنس مقادسهم
25 ياتي * ويطلب سلامة فلا تكون * الويل على الويل يكون * خبر على خبر يكون * ويطلب
26 الرؤيا من نبي * والناموس يبيد من الكاهن * والمشورة من الشيوخ * الرئيس يلبس الهلاك
27 وايدي شعب الارض تسترخي * كطرقهم اصنع لهم * وباحكامهم انتقم منهم * ويعلمون
اني انا الرب *

* الفصل الثامن *

1 * وكان في السنة السادسة * في الشهر الخامس * في الخامس من الشهر * جلست في البيت وشيوخ
2 يهوذا جلوس امامي * فكانت علي يد ادوناي الرب * فنظرت واذا شبه رجل من حقوه
اسفل نار * ومن حقوه والى فوق مثل رؤيا الجو * مثل منظر المها *

Evadent autem qui ſe ex eis eripient, 16
eruntque ſuper montes ceu columbæ gementes : omnes interficiam, quemque proprias ob culpas. Omnes manus remitten- 17
tur, omniaque femora polluentur humore : Accingent ſe ciliciis, & operiet 18
eos pavor : pudor erit ſuper omnem faciem ſuper eos, & ſuper omne caput calvitium. Argentum eorum projicietur 19
in plateas, & aurum eorum publicabitur; argentum & aurum eorum non poterunt ſalvare eos in die furoris Domini : animæ eorum non ſaturabuntur, & ventres eorum non explebuntur : Quia ſuppli- 20
cium perverſitatum eorum factum eſt, Electos orbis poſuerunt ad ſuperbiam, & imagines abominationem ſuarum fecerunt ex eis. Propterea immunditiæ tra- 21
dam illa, daboque illa in manum exterorum ut corrumpant illa, & corruptoribus terræ in prædam ut polluant illa. Et avertam faciem meam ab eis, 22
& violabunt viſitationem meam, & ingredientur in eam ſine ulla moderatione, & pollurnt eam, facientque commiſtionem : Quoniam terra plena 23
eſt populo, & urbs plena ſcelere : Et 24
adducam nequiſſimos terræ, & poſſidebunt domos eorum : abolebo turbulentiam roboris eorum, & prophanabuntur ſanctuaria eorum. Indulgentia veniet, 25
pacemque quæret, ſed non erit. Væ ſuper 26
væ erit, nuntium ſuper nuntium erit; & poſtulabitur viſio ab aliquo propheta, ſed lex peribit à ſacerdote, & conſilium à ſenibus : Princeps induetur exi- 27
tio, & manus populi terræ remittentur. Secundùm vias eorum faciam eis, & in judiciis eorum vindictam ſumam ab eis : & agnoſcent me eſſe Dominum.

CAP. VIII.

Fuit etiam anno ſexto, menſe quinto, 1
quintâ die ejus menſis, ut me domi ſedente, & ſenioribus Judæ coram me ſedentibus; eſſet ſuper me manus Adonai Domini. Tum vidi, & ecce formam 2
viri qui à lumbo ſuo deorſum verſùs ignis erat, à lumbo verò ſurſum verſùs ſimilis erat aſpectui aëris, ſimilis aſpectui chryſtalli.

יחזקאל : ח

me elevavit &:mei capitis cincinno in me tulit &,manus *instar* misit Et
3 וישלח תבנית יד ויקחני בציצת ראשי ותשא אתי
,Jerusalaim in me adduxit & ,cœlos inter & terram inter spiritus
רוח בין הארץ ובין השמים ותבא אתי ירושלמה
respicientis , interioris portæ ostium ad , Dei visionibus in
במראות אלהים אל פתח שער הפנימית הפונה
.facientis zelare zeli *imaginis* habitatio *ibi* *quo* , aquilonem ad
צפונה אשר שם מושב סמל הקנאה המקנה:
vidi quam visionem secundùm : Israel Dei gloria ibi ecce Et
4 והנה שם כבוד אלהי ישראל כמראה אשר ראיתי
,tuos oculos nunc leva ,hominis Fili : me ad dixit Et .campo in
5 בבקעה: ויאמר אלי בן אדם שא נא עיניך
ecce & ,aquilonē ad viam meos oculos levavi & : aquilonem ad viam
דרך צפונה ואשא עיני דרך צפונה והנה
.introitu in *hæc* zeli *similitudo* ,altaris portam ad ,aquilone ab
מצפון לשער המזבח סמל הקנאה הזה בבאה:
: *facientes* isti quid tu *videns* nonne ,hominis Fili : me ad dixit Et
6 ויאמר אלי בן אדם הראה אתה מהם עשים
fieri longè ad ,hic *facientes* Israel domus quas , magnas abominationes
תועבות גדלות אשר בית ישראל עשים פה לרחקה
abominationes videbis *converteris* · adhuc & ? meo sanctuario *desuper*
מעל מקדשי ועוד תשוב תראה תועבות
ecce & , vidi & : atrii ostium ad me adduxit Et .magnas
7 גדלות: ויבא אתי אל פתח החצר ואראה והנה
hominis Fili ,me ad dixit Et .pariete in unum foramen
8 חר אחד בקיר: ויאמר אלי בן אדם
.unum ostium ecce & ,parietem *in* fodi & : parietem *in* nunc fode
חתר נא בקיר ואחתר בקיר והנה פתח אחד:
quas ,malas abominationes vide & ,Ingredere :me ad dixit Et
9 ויאמר אלי בא וראה את התועבות הרעות אשר
omnis ecce & ,vidi & ,sum ingressus Et .hic *facientes* isti
10 הם עשים פה: ואבוא ואראה והנה כל
domus idola universa & ,abominatio ,animalis & ,reptilis similitudo
תבנית רמש ובהמה שקץ וכל גלולי בית
septuaginta Et .*circum circum* pariete *super exaratum* : Israel
11 ישראל מחקה על הקיר סביב סביב: ושבעים
stans , Saphan filius Jazanjahu & ,Israel domus senioribus de viri
איש מזקני בית ישראל ויאזניהו בן שפן עמד
:sua manu in *suum* thuribulū *vir &* ,*eorū facies ad* ,stantium *eorū* medio in
בתוכם עמדים לפניהם ואיש מקטרתו בידו
vidisti Nonne : me ad dixit Et .*ascendens* suffimenti nebulæ vapor &
12 ועתר ענן הקטרת עלה: ויאמר אלי הראית
,*obscuritate in facientes* ,Israel domus seniores quæ , hominis fili
בן אדם אשר זקני בית ישראל עשים בחשך
videns Dominus Non : *dicentes* quia ? suæ *prospecturæ conclavibus in vir*
איש בחדרי משכיתו כי אמרים אין יהוה ראה
Adhuc : me ad dixit Et .terram Dominus dereliquit ,nos
13 אתנו עזב יהוה את הארץ: ויאמר אלי עוד
.*facientes* isti quas magnas abominationes videbis ,*converteris*
תשוב תראה תועבות גדלות אשר המה עשים:
ad quod ,Domini domus portæ ostium ad me adduxit Et
14 ויבא אתי אל פתח שער בית יהוה אשר אל
.Tammuz *flentes* *sedentes* mulieres ibi ecce & : aquilonem
הצפונה והנה שם הנשים ישבות מבכות את התמוז:
videbis *converteris* Adhuc ? hominis fili vidisti Nonne : me ad dixit Et
15 ויאמר אלי הראית בן אדם עוד תשוב תראה
.his *præ* *magnas* abominationes
תועבות גדלות מאלה:

Versio VULG. LAT.

3 Et emissa similitudo man⁹ apprehendit me in cincinno capitis mei : & elevavit me spiritus inter terram & cœlum : & adduxit me in Jerusalem in visione Dei, juxta ostium interius, quod respiciebat ad Aquilonem, ubi erat statutum idolum zeli ad provocandam
4 æmulationem. Et ecce ibi gloria Dei Israel, secundùm visionem quam videram in campo.
5 Et dixit ad me ; Fili hominis, leva oculos tuos ad viam Aquilonis. Et levavi oculos meos ad viam Aquilonis : & ecce ab Aquilone portæ altaris, idolum
6 zeli in ipso introitu. Et dixit ad me ; Fili hominis, putásne, vides tu quid isti faciunt, abominationes magnas, quas domus Israel facit hîc, ut procul recedam à Sanctuario meo ? & adhuc conversus videbis abo-
7 minationes majores. Et introduxit me ad ostium atrii : & vidi, & ecce foramen unum in
8 pariete. Et dixit ad me ; Fili hominis, fode parietem. Et cùm fodissem parietem, apparuit
9 ostium unum. Et dixit ad me ; Ingredere, & vide abominationes pessimas, quas isti faciunt
10 hîc. Et ingressus vidi, & ecce omnis similitudo reptilium & animalium, abominatio, & universa idola domûs Israel depicta erant in pariete in cir-
11 cuitu per totum. Et septuaginta viri de senioribus domûs Israel, & Jezonias filius Saphan stabat in medio eorum, stantium ante picturas : & unusquisque habebat thuribulum in manu sua : & vapor nebulæ de
12 thure consurgebat. Et dixit ad me; Certè vides, fili hominis, quæ seniores domûs Israel faciunt in tenebris, unusquisque in abscondito cubiculi sui : dicunt enim ; Non videt Dominus nos,
13 dereliquit Dominus terram. Et dixit ad me ; Adhuc conversus videbis abominationes majores,
14 quas isti faciunt. Et introduxit me per ostium portæ domûs Domini, quod respiciebat ad Aquilonem : & ecce ibi mulieres sedebant plangentes Adoni-
15 dem. Et dixit ad me ; Certè vidisti, fili hominis : adhuc conversus videbis abominationes majores his.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐξέτεινεν ὁμοίωμα χειρὸς, καὶ ἀνέλαβέ με τ̃ κορυφῆς μου, καὶ ἀνέλαβέ με πνεῦμα ἀναμέσον τῆς γῆς καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἤγαγέ με εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης (ζ) τ̃ βλεπούσης εἰς Βοῤῥᾶν, οὗ ἦν ἡ στήλη τοῦ κτωμέ-
4 νου. Καὶ (η) ἰδοὺ ἦν ἐκεῖ δόξα κυρίου θεοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν ἴδον ἐν τῷ πε-
5 δίῳ. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπου, ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς Βοῤῥᾶν. καὶ ἀνέβλεψα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ ἰδοὺ ἀπὸ Βοῤῥᾶ ἐπὶ τὴν
6 (θ) πύλην τὴν πρὸς ἀνατολάς. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπου, (ι) ἑώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν ; ἀνομίας (κ) μεγάλας ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων μου. καὶ ἔτι (˜) ὄψει ἀνομίας μείζονας. Καὶ εἰσήγα-
7 γέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς (λ) αὐλῆς.
8 Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπου, ὄρυ-
9 ξον (μ). καὶ ὤρυξα, καὶ ἰδοὺ θύρα. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Εἴσελθε, καὶ ἴδε τὰς (ν) ἀνομίας,
10 ἃς οὗτοι ποιοῦσιν (ξ) ὧδε. Καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἴδον, καὶ (ο) ἰδοὺ μάταια, βδελύγματα, καὶ (π) πάντα τὰ εἴδωλα οἴκου Ἰσραὴλ δια-
11 γεγραμμένα ἐπ' (ρ) αὐτοῦ κύκλῳ. Καὶ ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ (σ) Ἰεχονίας ὁ τοῦ Σαφὰν ἐν μέσῳ αὐτῶν εἱστήκει πρὸ προσώπου αὐτῶν, καὶ ἕκαστος θυμιατήριον αὐτοῦ εἶχεν (τ) ἐν τῇ χειρὶ, καὶ ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάμα-
12 τος ἀνέβαινε. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, (υ) Ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου, ἃ οἱ πρεσβύτεροι οἴκου Ἰσραὴλ (φ) ποιοῦσιν, ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν, διότι (χ) εἶπαν, Οὐχ ὁρᾷ ὁ κύριος, ἐγκαταλέλοιπε
13 κύριος τὴν γῆν. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Ἔτι (˜) ὄψει ἀνομίας μείζονας ἃς οὗτοι ποιοῦσι.
14 Καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς βλεπούσης πρὸς Βοῤῥᾶν· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες καθ-
15 ήμεναι θρηνοῦσαι τὸν Θαμμούζ. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπου (ψ) ἑώρακας, καὶ ἔτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα τούτων.

Et extendit similitudinem manûs, & assumpsit me (e) vertice meo : & assumpsit me spiritus inter terram, & cælum. Et adduxit me in Hierusalem in visione Dei ad vestibula (f) portæ quæ respicit ad Aquilonem ; ubi erat statua (g) Possidentis. Et ecce erat ibi gloria Domini Dei Israel secundum visionem, quam vidi in campo. Et dixit ad me ; Fili hominis, respice oculis tuis ad Aquilonem : Et respexi oculis meis ad Aquilonē : & ecce ab Aquilone (h) ad portā Orientis. Et dixit ad me ; Fili hominis, vidisti quid hi faciunt ? iniquitates magnas (i) faciunt hic, ut abstineant à Sanctis meis: & adhuc videbis iniquitates majores. Et introduxit me ad vestibula atrii. Et dixit ad me ; Fili hominis, (k) fode. Et fodi : & ecce ostium. Et dixit ad me ; Ingredere, & vide (l) iniquitates, quas isti faciunt hîc. Et introivi, & vidi. Et ecce (m) vana, abominationes, & universa idola domûs Israel descripta super eos in circuitu. Et septuaginta viri de senioribus domûs Israel : & Jechonias filius Saphan in medio eorum stabat ante faciem eorum: & unusquisque thuribulum suum habebat in manu : & vapor incensi ascendebat. Et dixit ad me ; Vidisti, fili hominis, quæ seniores domûs Israel faciunt, unusquisque ipsorum in cubiculo abscondito suo : quia dixerunt ; Non videt Dominus, dereliquit Dominus terram. Et dixit ad me ; Adhuc videbis iniquitates majores, quas isti faciunt. Et introduxit me in vestibula portæ domûs Domini, quæ respicit ad Aquilonem. Et ecce ibi mulieres sedentes plangentes (o) Thammuz. Et dixit ad me ; Fili hominis, vidisti : & adhuc videbis adinventiones majores his.

MS. A. (ζ) τῆς ἐσωτέρας τῆς βλεπούσης πρὸς Βοῤῥᾶν, (η) ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα (θ) πύλην τοῦ θυσιαστηρίου, ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλους τούτου ἐν τῇ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν τ̃ βλέπουσαν πρὸς ἀνατολάς. (ι) ἑώρακας (κ) μεγάλας ἃς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ποιοῦσιν (˜) ὄψῃ ἁμαρτίας (λ) αὐλῆς. καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. Καὶ εἶπε (μ) δὴ ἐν τῷ τοίχῳ. καὶ ὤρυξα, καὶ ἰδοὺ θύρα μία. Καὶ εἶπε (ν) ἀνομίας τὰς πονηρὰς, ἃς (ξ) ὧδε σήμερον. Καὶ (ο) ἰδοὺ πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπετοῦ καὶ κτήνους, μάταια, (π) εἶδον πάντα (ρ) αὐτοῦ (σ) Ἰεζονίας (τ) ἐν χειρὶ αὐτοῦ, καὶ (υ) Υἱὲ ἀνθρώπου, ἑώρακας (φ) ποιοῦσιν ὧδε, ἕκαστος (χ) εἶπαν, Ἐγκαταλέλοιπεν κύριος, οὐκ ἐφορᾷ ὁ κύριος τ̃ γῆν. (˜) ὄψῃ (ψ) ἑώρακας, μὴ μικρὰ τῷ οἴκῳ Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας, ἃς πεποιήκασιν αὐτοὶ ὧδε, καὶ ἔτι ὄψῃ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ואושיט דמות יד ואחדני בסער רישי ונטלת יתי רוחא בין ארעא ובין שמיא ואעלת יתי
לירושלם בחיזו נבואה דשרת עלי מן קדם יי במעלנא דתרעא גואה דפתיח לצפונא
4 דתמן מותב צלם קנאתא דמרגזין: והא תמן יקר אלהא דישראל כחזוא דחזיתי
5 בבקעתא: ואמר לי בר אדם זקוף כען עינך לאורח צפונא וזקפית עיני לאורח צפונא
6 והא מצפונא לתרע מדבחא צלם קנאתא הדין במעלנא: ואמר לי בר אדם חזי את מה
דאנון עבדין תועיבן רברבן דבית ישראל עבדין כא לאתרחקא מעל מקדשי ועוד
7 תתוב תחזי תועיבן רברבן: ואעל יתי לתרע דרתא וחזית והא חורא חד בכותלא:
8 ואמר לי בר אדם חתור כען בכותלא וחתרית בכותלא והא תרעא חד: ואמר לי עול
9
10 וחזי ית תועבתא בישתא דאנון עבדין כא: ועלית וחזית והא כל דמות רחיש ובעירא
11 שקוצין וכל טעותא דפלחין להון בית ישראל מצירין על כתלא סחור סחור: ושבעין
גברא מסבי בית ישראל ויאזניה בר שפן קאם ביניהון קימין קדמיהון וגבר מחתיתיה
12 דקטרתא בידיה ויטור ענן קטרתא סליק: ואמר לי החזיתא בר אדם דסבי בית ישראל
עבדין בקבלא גבר באדרון בית משכביה ארי אמרין לא גלן עובדנא קדם יי רחיק יי
13 ית ארעא: ואמר לי עוד תתוב תחזי תועיבן רברבן דאנון עבדין: ואעיל יתי
14 במעלנא דתרע בית מקדשא דיי דפתיח לצפונא והא תמן נשיא יתבן מבכן ית תמוזא:
15 ואמר לי החזיתא בר אדם עוד תתוב תחזי תועבן רברבן מאלין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et extendit similitudinem manus, & apprehendit me capillis capitis mei, & sustulit me spiritus inter cœlum & terram; & introduxit me in Jerusalem in visione prophetiæ, quæ residebat super me à facie Domini, in introitum portæ interioris quæ aperta erat ad Aquilonem, ubi erat sedes idoli Zeli quo provocabant. Et ecce ibi erat gloria Dei Israel, sicut visio quam vidi in campo. Et dixit mihi : Fili hominis, tolle nunc oculos tuos ad viam Aquilonis : & sustuli oculos meos ad viam Aquilonis : & ecce ab Aquilone in porta altaris idolum Zeli in ipso introitu. Et dixit ad me: Fili hominis, vide tu quid isti faciunt ; abominationes magnas, quas domus Israel faciunt hic, ut procul recedam à sanctuario meo : & adhuc redi, & videbis abominationes majores. Et introduxit me ad ostium atrii, & vidi, et ecce foramen unum in pariete. Et dixit mihi : Fili hominis, age fode in pariete. & fodi in pariete, & ecce ostium unum. Et dixit ad me : Ingredere & vide abominationem pessimam quam ipsi faciunt hic. Et ingressus sum & vidi, & ecce omnis similitudo reptilis & bestiæ : abominationes, & omnia idola quibus serviebant domus Israel, depicta erant in pariete per circuitum. Et septuaginta viri de senioribus domus Israel, & Jezonia filio Saphan stante inter eos, stabant ante ea, & unusquisque habebat thuribulum incensi in manu sua, & columna nebulæ incensi ascendebat. Et dixit ad me : Nunquid vidisti fili hominis quid senes domus Israel faciunt in tenebris quisque in cubiculo domus lecti sui ? quia dicunt, Non sunt revelata coram Domino opera nostra ; projecit Dominus *terram*. Et dixit ad me : Adhuc conversus videbis abominationes majores quas ipsi faciunt. Et introduxit me per ostium portæ domus sanctuarii, quæ aperta erat ad Aquilonem, et ecce ibi mulieres sedebant plangentes Thammuz. Et dixit ad me : Nunquid vidisti fili hominis ? adhuc conversus videbis abominationes majores

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܘܫܛ ܕܡܘܬܐ ܕܐܝܕܐ. ܘܐܚܕܢܝ ܒܨܘܨܝܬܐ ܕܪܝܫܝ. ܘܫܩܠܬܢܝ ܪܘܚܐ ܒܝܬ ܐܪܥܐ
ܠܫܡܝܐ. ܘܐܝܬܝܬܢܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܚܙܘܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܙܘܝܬܐ ܕܚܐܪ
ܠܓܪܒܝܐ. ܘܬܡܢ ܩܐܡ ܨܠܡܐ ܕܚܣܡܐ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܚܙܝܬ ܒܦܩܥܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܒܪ ܐܢܫܐ. ܐܪܝܡ ܥܝܢܝܟ ܠܐܘܪܚܐ ܕܓܪܒܝܐ
ܘܗܐ ܡܢ ܓܪܒܝܗ ܕܬܪܥܐ ܕܡܕܢܚܐ. ܨܠܡܐ ܕܚܣܡܐ ܕܒܡܥܠܢܗ. * ܘܐܡܪ ܠܝ
ܒܪ ܐܢܫܐ. ܚܙܝܬ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ. ܬܘܥܝܒܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܢܪܚܩܘܢ
ܡܢ ܡܩܕܫܝ. ܘܬܘܒ ܬܬܦܢܐ ܬܚܙܐ ܬܘܥܝܒܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܕܥܒܕܝܢ. * ܘܐܥܠܢܝ ܠܡܥܠܢܐ ܕܕܪܬܐ
ܘܚܙܝܬ ܢܩܒܐ ܚܕ ܒܫܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܒܪ ܐܢܫܐ. ܚܦܘܪ ܒܫܘܪܐ. ܘܚܦܪܬ ܒܫܘܪܐ
ܘܐܫܟܚܬ ܬܪܥܐ ܚܕ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܥܘܠ. ܘܚܙܝ ܬܘܥܝܒܬܐ ܘܣܘܪܚܢܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܪܟܐ
* ܘܥܠܬ ܘܚܙܝܬ ܟܠ ܕܡܘܬܐ ܕܪܚܫܐ ܘܕܚܝܘܬܐ ܘܬܘܥܝܒܬܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪܐ ܕܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ. ܕܨܝܪܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ ܚܕܪ ܚܕܪ. * ܘܫܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
ܘܝܙܢܝܐ ܒܪ ܫܦܢ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܐܝܫ
ܦܝܪܡܗ ܒܐܝܕܗ. ܘܥܛܪܐ ܕܒܣܡܐ ܣܠܩ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܚܙܝܬ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܡܢܐ
ܥܒܕܝܢ ܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܚܫܘܟܐ. ܐܝܫ ܒܬܘܢܗ ܟܣܝܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ
ܚܙܐ ܠܢ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܫܒܩܗ ܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܬܘܒ ܬܬܦܢܐ ܬܚܙܐ ܬܘܥܝܒܬܐ
ܪܘܪܒܬܐ ܕܥܒܕܝܢ. * ܘܐܥܠܢܝ ܠܡܥܠܢܐ ܕܬܪܥܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܠܓܪܒܝܐ. ܘܚܙܝܬ
ܬܡܢ ܢܫܐ ܕܝܬܒܢ. ܘܡܒܟܝܢ ܠܬܡܘܙ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܚܙܝܬ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܬܘܒ
ܬܬܦܢܐ ܬܚܙܐ ܬܘܥܝܒܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ.

* Is extendens formam manûs, apprehendit me 3
cincinnis capitis mei : & sustollens me ven-
tus terram inter ac cœlum, perduxit me Jero-
solymam in visione Dei ad vestibulum ostii
anguli, quod respicit Aquilonem, ubi erecta
erat statua zelotypiæ. Et ecce ibi gloriam 4
Dei Israelis, similem speciei quam videram
in planitie : Dixítque mihi, Fili hominis, 5
attolle oculos tuos Aquilonem versús : ecce
autè ab Aquilonari plaga ostii Orientalis sta-
tuam zelotypiæ in ejus vestibulo erectam.
Tum dixit mihi ; Fili hominis, vidésne quid 6
agant ? abominationes maximas quas faciunt
Israelitæ? quòd recesserint à sanctuario meo ?
Sed iterum conversus videbis abominationes
majores quas faciunt. Cùm igitur introdu- 7
xisset me per ostium atrii, vidi foramen quod-
dam in pariete : Dixítque mihi ; Fili homi- 8
nis, fode in pariete : cúmque fodissem in pa-
riete, inveni portam quandam. Tum dixit 9
mihi ; Ingredere, & vide abominationes &
flagitia quæ istic perpetrant. Ingressus vidi 10
omnigenas reptilium, ferarum, atque abo-
minationum species, omniáque numina Isra-
elis depicta super parietem circunquaque,
Et septuaginta viros de senioribus Israelita- 11
rum (Jazania fili* Saphanis stabat inter ipsos,
ipsi verò stabant ante illum) quemque thu-
ribulum suum manu tenentem, & fumum suf-
fitûs aromatici ascendentem. Tunc dixit 12
mihi ; Vidésne fili hominis, quid faciant se-
niores Israelitarum in tenebris, quisque in
conclavi suo occulto? & dicunt ; Nequaquam
videt nos Dominus, quia dereliquit Dominus
terram. Rursùm dixit mihi ; Adhuc videbis 13
abominationes majores quas faciunt : Et 14
cùm adduxisset me ad vestibulum ostii do-
mûs Domini, quod est ad Aquilonem ; vidi
ibi mulieres sedentes, & Thamuzum (*Ado-
nidem*) plangentes. Posteà dixit mihi ; 15
Vidésne fili hominis ? adhuc videbis abomi-
nationes hisce majores.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فامد شبه يد * واخذني من هامتي واحملني روح وسط الارض ووسط السماء * وذهبني
الي اورشليم بمنظر الله * الي مداخل الباب الداخل الناظر الي الجربياء * حيث كان
نصبه المقتني * واذا هناك كان مجد الرب اله اسرائيل * كالرويا التي نظرتها في
البقعة * وقال لي * يا ابن الانسان * انظر بعينيك الي الجربياء * فنظرت بعيني الي
الجربياء * واذا من الجربياء الي باب المذبح صورة هذه الغيرة عند ما تدخل * الي
نحو الشرق * وقال لي * يا ابن الانسان * ارايت ما هولاء يصنعون * هذه الاثام
العظيمة التي يصنعها بيت اسرائيل هاهنا ليبعدوا من اقداسي * وستعاين ايضا
خطايا اعظم *

Deinde extendens se figura quædam ma- 3
nûs, prehendit me vertice meo : &
assumens me spiritus inter terram & in-
ter cælum, perduxit me Jerosolymam
in visione Dei, ad vestibulum januæ in-
timæ respicientis Aquilonem, ubi erat
statua Possidentis. Et ecce ibi aderat glo- 4
ria Domini Dei Israelis, juxta visio-
nem quam videram in planitie. Qui 5
dixit mihi ; O fili hominis, respice ocu-
lis tuis Aquilonem versús : cúmque
respexissem oculis meis Aquilonem ver-
sús, ecce ab Aquilone, ad januam al-
taris, imaginem illius zelotypiæ statim
ad ingressum tuum, respicientem Orien-
tem versús. Dixitque mihi ; O fili 6
hominis, vidésne quid isti faciunt ? has
iniquitates maximas quas perpetrat do-
mus Israelis istic, ut recedant à sacris
meis ? At videbis adhuc peccata
majora.

* الاصحاح الرابع *

Textus quartus.

* وادخلني الي مدخل الدار ونظرت * واذا نقب واحد في الحايط * وقال لي * يا ابن الانسان
انقب في الحايط * فنقبت واذا باب واحد * وقال لي * ادخل وانظر الاثام الشريرة التي هم
يصنعونها هاهنا اليوم * فدخلت ونظرت * واذا كل شبه هامة وبهيمة * والرذالات الباطلة
ونظرت كل اوثان بيت اسرائيل مصورة عليه من حوله * وسبعون رجلا من اشياخ بيت اسرائيل
ويازونياس بن صافان في وسطهم قايم قدام وجههم * وكل واحد معه مجمر في يده * ودخان
البخور صعد * وقال لي * يا ابن الانسان رايت ما تصنعه اشياخ بيت اسرائيل هاهنا * كل واحد
منهم في مرقد المخفي * من اجل انهم قالوا * الرب ترك * وليس ينظر الرب الارض * وقال
لي * سوف تعاين اثاما اعظم التي هم يصنعونها * وادخلني الي مداخل باب بيت الرب
الناظر الي الجربياء * واذا هناك نسوة جالسات يبكين تموز * وقال لي * يا ابن الانسان رايت
ليس صغير لبيت يهوذا ان يصنعوا الاثام التي صنعوها هم هاهنا * وسوف تعاين اثاما
اعظم من هذه *

Itaque introduxit me ad vestibulum 7
atrii ; vidique, & ecce foramen quod-
dam in pariete. Tum dixit mihi ; O fili 8
hominis, fode in pariete : cúmque fo-
dissem, ecce januam quandam. Rursus 9
dixit mihi ; Ingredere, & vide iniqui-
tates pessimas quas isti committunt hîc
hodiè. Quare ingressus vidi omnigenas 10
species insectorum & jumentorum, at-
que abominationum vanarum ; & vidi
omnia simulacra domûs Israelis depicta
super eum circumquaque : Et septua- 11
ginta viros de senioribus domûs Israe-
lis, & Jezoniam filium Saphanis inter
eos stantem ante faciem ipsorum, & u-
numquenque thuribulum manu suâ tenen-
tem, fumumque thuris ascendentem.
Dixitque mihi ; O fili hominis, vidésne 12
quid istic faciant seniores domûs Is-
raelis, quisque in cubili suo secreto ?
dicunt enim, Dereliquit Dominus, neq;
videt Dominus terram. Præterea dixit 13
mihi ; Adhuc visurus es majores ini-
quitates quas isti committunt : Tum in- 14
troduxit me in vestibulum januæ domûs
Domini, spectantis Aquilonem versús ;
& ecce ibi mulieres sedentes lamenta-
bantur Tamuzum. Tum dixit mihi ; 15
O fili hominis, vidistine ? Haud par-
vum crimen est domui Judæ perpetrare
iniquitates quas hi istic perpetrant : at
adhuc visurus es facinora istis atro-
ciora.

יחזקאל : ט

16 וַיָּבֵא אֹתִי אֶל־חֲצַר בֵּית־יְהוָה הַפְּנִימִית וְהִנֵּה־פֶתַח הֵיכַל יְהוָה בֵּין הָאוּלָם וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ כְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ אֲחֹרֵיהֶם אֶל־הֵיכַל יְהוָה וּפְנֵיהֶם קֵדְמָה וְהֵמָּה מִשְׁתַּחֲוִיתֶם קֵדְמָה לַשָּׁמֶשׁ׃

17 וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן־אָדָם הֲנָקֵל לְבֵית יְהוּדָה מֵעֲשׂוֹת אֶת־הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ־פֹה כִּי־מָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָמָס וַיָּשֻׁבוּ לְהַכְעִיסֵנִי וְהִנָּם שֹׁלְחִים אֶת־הַזְּמוֹרָה אֶל־אַפָּם׃

18 וְגַם־אֲנִי אֶעֱשֶׂה בְחֵמָה לֹא־תָחוֹס עֵינִי וְלֹא אֶחְמֹל וְקָרְאוּ בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל וְלֹא אֶשְׁמַע אוֹתָם׃

CAP. IX. ט

1 וַיִּקְרָא בְאָזְנַי קוֹל גָּדוֹל לֵאמֹר קָרְבוּ פְּקֻדּוֹת הָעִיר וְאִישׁ כְּלִי מַשְׁחֵתוֹ בְּיָדוֹ׃

2 וְהִנֵּה שִׁשָּׁה אֲנָשִׁים בָּאִים מִדֶּרֶךְ־שַׁעַר הָעֶלְיוֹן אֲשֶׁר מָפְנֶה צָפוֹנָה וְאִישׁ כְּלִי מַפָּצוֹ בְּיָדוֹ וְאִישׁ־אֶחָד בְּתוֹכָם לָבֻשׁ בַּדִּים וְקֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו וַיָּבֹאוּ וַיַּעַמְדוּ אֵצֶל מִזְבַּח הַנְּחֹשֶׁת׃

3 וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נַעֲלָה מֵעַל הַכְּרוּב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֶל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיִּקְרָא אֶל־הָאִישׁ הַלָּבֻשׁ הַבַּדִּים אֲשֶׁר קֶסֶת הַסֹּפֵר בְּמָתְנָיו׃

4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָו עֲבֹר בְּתוֹךְ הָעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלָם וְהִתְוִיתָ תָּו עַל־מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים עַל כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ׃

5 וּלְאֵלֶּה אָמַר בְּאָזְנַי עִבְרוּ בָעִיר אַחֲרָיו וְהַכּוּ עַל־תָּחוֹס עֵינֵיכֶם וְאַל־תַּחְמֹלוּ׃

6 זָקֵן בָּחוּר וּבְתוּלָה וְטַף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמַשְׁחִית וְעַל־כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־עָלָיו הַתָּו אַל־תִּגַּשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תָּחֵלּוּ וַיָּחֵלּוּ בָּאֲנָשִׁים הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר לִפְנֵי הַבָּיִת׃

7 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טַמְּאוּ אֶת־הַבַּיִת וּמַלְאוּ אֶת־הַחֲצֵרוֹת חֲלָלִים צֵאוּ וְיָצְאוּ וְהִכּוּ בָעִיר׃

8 וַיְהִי כְּהַכּוֹתָם וְנֵאשֲׁאַר אֲנִי וָאֶפְּלָה עַל־פָּנַי וָאֶזְעַק וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הֲמַשְׁחִית אַתָּה אֵת כָּל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל בְּשָׁפְכְּךָ אֶת־חֲמָתְךָ עַל־יְרוּשָׁלָם׃

Versio VULG. LAT.

16 Et introduxit me in atrium domûs
Domini interius: & ecce in ostio
templi Domini inter vestibulum
& altare, quasi vigintiquinque
viri, dorsa habentes contra tem-
plum Domini, & facies ad Ori-
entem: & adorabant ad ortum
17 Solis. Et dixit ad me; Certè vi-
disti, fili hominis: numquid leve
est hoc domui Juda, ut facerent
abominationes istas, quas fece-
runt hîc: quia replentes terram
iniquitate conversi sunt ad irri-
tandum me? & ecce applicant
18 ramum ad nares suas. Ergò &
ego faciam in furore: non par-
cet ocul[9] meus, nec miserebor: &
cùm clamaverint ad aures meas
voce magnâ, non exaudiam eos.

CAP. IX.

1 ET clamavit in auribus meis
voce magnâ, dicens; Appropin-
quaverunt visitationes urbis, &
unusquisque vas interfectionis
2 habet in manu sua. Et ecce sex
viri veniebant de via portæ su-
perioris, quæ respicit ad Aquilo-
nem: & uniuscujusque vas inte-
ritûs in manu ejus: vir quoque
unus in medio eorum vestitus
erat lineis, & atramentarium
scriptoris ad renes ejus: & in-
gressi sunt, & steterunt juxta al-
3 tare æreum: Et gloria Domini
Israel assumpta est de Cherub,
quæ erat super eum ad limen do-
mûs: & vocavit virum, qui in-
dutus erat lineis, & atramenta-
rium scriptoris habebat in lum-
4 bis suis. Et dixit Dominus ad
eum; Transi per mediam civi-
tatem in medio Jerusalem: &
signa Thau super frontes virorū
gementium, & dolentium super
cunctis abominationibus, quæ
5 fiunt in medio ej[9]. Et illis dixit,
audiente me; Transite per civi-
tatem sequentes eum, & percu-
tite: non parcat oculus vester,
6 neque misereamini. Senem, ad-
olescentulum, & virginem, par-
vulum, & mulieres, interficite
usque ad internecionem: omnem
autē, super quem videritis Thau,
ne occidatis, et à Sanctuario meo
incipite. Cœperunt ergò à viris
senioribus, qui erant ante faciem
7 domûs. Et dixit ad eos; Conta-
minate domum, & implete atria
interfectis: egredimini. Et e-
gressi sunt, & percutiebant eos
8 qui erant in civitate. Et cæde
completâ, remansi ego: ruique
super faciem meam, & clamans
aio; Heu, heu, heu, Domine
Deus: ergóne disperdes omnes
reliquias Israel, effundens furo-
rem tuum super Jerusalem?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

16 Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρί-
ου τὴν ἐσωτέραν, κὴ (ω) ἐπὶ τῶν προθύρων
(*) τοῦ ναοῦ κυρίου ἀναμέσον τῶν αἰλὰμ, κὴ
ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, ὡς (α) εἴκοσι ἄνδρες
τὰ ὀπίσθια αὐτῶν (β) πρὸς τὸν ναὸν τοῦ
κυρίου, κὴ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι,
17 κὴ οὗτοι (γ) προσκυνοῦσι τῷ ἡλίῳ. Καὶ εἶ-
πε πρός με, Ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου. μὴ
μικρὰ τῷ οἴκῳ (δ) Ἰούδα τοῦ ποιεῖν τὰς
ἀνομίας ἃς πεποιήκασιν ὧδε; διότι ἔπλησαν
τὴν γῆν ἀνομίας· (ε) κὴ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς
18 μυκτηρίζοντες. Καὶ ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς
μετὰ θυμοῦ· οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου, οὐδὲ
μὴ (ζ) ἐλεήσω.

MS. A. (ω) ἰδοὺ ἐπὶ (*) ναοῦ (α) εἴκοσι κὴ πέντε ἄνδρες (β) [illegible]
πρὸς (γ) προσεκύνουν κατ' ἀνατολὰς τῷ ἡλίῳ. (δ) Ἰσραὴλ (ε) κὴ ἐπέστρε-
ψαν παροργίσαι με, κὴ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσιν τὸ κλῆμα ὡς (ζ) [illegible]
σω. καὶ καλέσουσιν ἐν τοῖς ὠσίν μου, κὴ οὐ μὴ εἰσακούσω αὐτῶν.

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΚΑὶ ἀνέκραξεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ με-
γάλῃ, λέγων, Ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πό-
λεως. κὴ (α) ἕκαστος εἶχε τὰ σκεύη τῆς (β)
2 ἐξολοθρεύσεως ἐν χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ ἓξ
ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς
ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς Βοῤῥᾶν, κὴ ἑ-
κάστου πέλυξ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. κὴ εἷς ἀνὴρ
ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνδεδυκὼς ποδήρη, κὴ (γ)
ζώνη σαπφείρου ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, κὴ εἰσ-
ήλθοσαν κὴ ἔστησαν (δ) ἐχόμενοι τοῦ θυσιαστηρίου
3 τοῦ χαλκοῦ. Καὶ δόξα (ε) θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἀν-
έβη ἀπὸ τῶν χερουβὶμ, ἣ οὖσα ἐπ' αὐτῶν, εἰς τὸ
αἴθριον τοῦ οἴκου. καὶ ἐκάλεσε τὸν ἄνδρα
τὸν ἐνδεδυκότα τὸν ποδήρη, ὃς εἶχεν ἐπὶ
4 τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν ζώνην, Καὶ (ζ) εἶπε
πρὸς αὐτὸν, Δίελθε μέσην (η) Ἱερουσα-
λὴμ, κὴ δὸς σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν
ἀνδρῶν τῶν καταστεναζόντων κὴ τῶν κατο-
δυνωμένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς
5 γινομέναις ἐν μέσῳ (θ) αὐτῶν. Καὶ τού-
τοις εἶπεν ἀκούοντός μου, Πορεύεσθε ὀπίσω
αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, κὴ κόπτετε, κὴ μὴ (ι) φεί-
δεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, κὴ μὴ ἐλεήση-
6 τε. Πρεσβύτερον κὴ νεανίσκον κὴ παρθένον
κὴ νήπια κὴ γυναῖκας ἀποκτείνατε εἰς ἐξά-
λειψιν· ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ' οὕς ἐστι τὸ σημεῖ-
ον, μὴ ἐγγίσητε· (κ) ἀπὸ τῶν ἁγίων μου
ἄρξασθε. καὶ ἤρξαντο (λ) ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν
τῶν πρεσβυτέρων οἳ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ.
7 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Μιάνατε τὸν οἶ-
κον, καὶ (μ) πλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν ἐκ-
8 πορευόμενοι, καὶ κόπτετε. Καὶ ἐγένετο ἐν
τῷ κόπτειν αὐτοὺς, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσ-
ωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα, καὶ εἶπα, (ν) Οἴ-
μοι κύριε, ἐξαλείφεις σὺ τοὺς καταλοίπους
τοῦ Ἰσραὴλ, ἐν τῷ (ξ) ἐκχέαι σε τὸν θυμόν
σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ;

MS. A. (α) αὐτὸς (β) ἐξολεθρεύσεως (γ) ζώνην (δ) ἔχο[illegible]
τοῦ (ε) θεοῦ Ἰσραὴλ ἀνέβη ἐπὶ τῶν χερουβεὶν, (ζ) εἶπεν κύριος πρὸς [illegible]
τὴν Ἰερουσαλὴμ, κὴ δὸς τὸ σημεῖον (θ) αὐτῆς. (ι) φείσησθε (κ) καὶ [illegible]
(λ) ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων (μ) πληρώσατε (ν) Οἴμμοι ἀδωναὶ [illegible]
(ξ) ἐκχέαι τὸν

Cum Translatione LATINA.

Et introduxit me in atrium [illegible]
mûs Domini interius: & [illegible]
vestibula templi Domini (*) [illegible]
ter Ælam, & altare, quasi (a) [illegible]
ginti viri posteriora sua ad tem-
plum Domini, & facies suas [illegible]
contrà: & hi adorant Solem.
Et dixit ad me; Vidisti fili ho-
minis. Nunquid parva domui
Juda, ut facerent iniquitates
quas fecerunt hîc; quia reple-
runt terram iniquitate? (f) [illegible]
ecce ipsi quasi subsannantes. [illegible]
ego faciam eis cum furore. Non
parcet oculus meus, nec (z) mi-
serebor.

CAP. IX.

ET clamavit in aures meas
voce magnâ, dicens; Ap-
propinquavit ultio urbis. Et un[illegible]
quisq; habebat vasa extermina-
tionis in manu sua. Et ecce sex
viri veniebant de via portæ
excelsæ, quæ respicit ad Aqui-
lonem; & uniuscujusque [illegible]
curis in manu ejus. Et [illegible]
vir in medio eorum indutus (c)
podere: & (c) zona sapphiri
super lumbum ejus: ingressi
sunt, & steterunt juxta altare
æneum. Et gloria Dei Israel a-
scendit de (d) Cherubim, quæ
erat super ipsa, in (e) sub dio
domûs. Et vocavit virum in-
dutum podere, qui habebat su-
per lumbum suum zonam. Et
dixit ad eum; Transi (f) me-
diam Hierusalem: & da (g) si-
gnum super frontes virorum ge-
mentium, & dolentium super
cunctis iniquitatibus, quæ fiunt
in medio ipsorum. Et illis dixit,
audiente me; Ite post eum in ci-
vitatem, & percutite: & non
parcite oculis vestris, & non mi-
sereamini: Senem, & adolescen-
tem, & virginem, & parvulos,
& mulieres interficite ad inter-
necionem: Super omnes autem,
super quos est signum, ne appro-
pinquetis. A (h) sanctis meis in-
cipite. Et cœperunt à viris sen-
ioribus, qui erant intus in domo.
Et dixit ad eos; Contaminate
domum: & implete (i) vias
interfectis exeuntes, & [illegible]
Et factum est, dum ipsi (k) per-
cuterent; & cado in faciem me-
am; & exclamavi, & [illegible]
Heu mihi, Domine, deles tu re-
siduos Israel, in effundendo [illegible]
furorem tuum super Hierusalem?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ואעיל יתי לדרת בית מקדשא דיי גויתא והא תרע היכלא דיי בין אולמא ובין מדבחא כעשרין וחמשא גבריא אחוריהון להיכלא דיי ואפיהון למדנחא והא אנון מתחבלין סגדין למדנחא לשמשא׃

17 ואמר לי הא חזיתא בר אדם הזעיר לבית יהודה מלמעבד ית תועבתא דעבדו כא ארי מלו ית ארעא חטופין ותבו לארגזא קדמי והא אנון מיתן בהתא לאפיהון׃

18 ואף אנא אעביד ברגזי לא יחוס מימרי ולא ארחם ויצלון קדמי בקל רב ולא אקבל צלותהון׃

ט

1 ואכלי ואנא שמע קל רב למימר אתקרבו דממנן על קרתא וגבר מן חבולי בידיה׃

2 והא שתא גברין אתן מאורח תרעא עלאה דפתיח לצפונא וגבר מן בדוריה בידיה וגברא חד ביניהון לביש לבושין ופנקס ספרא בחרציה ועלו וקמו בסטר מדבחא דנחשא׃

3 ויקרא אלהא דישראל אסתלק בכרובא דהוה שרי עלוהי בית קודש קודשיא שרא מעל לקבל סקופת ביתא וקרא לגברא דלביש לבושיא דפנקס ספרא בחרציה׃

4 ואמר יי ליה עבר בגו קרתא בגו ירושלם ותרשום תוא על בית עיני גבריא דמתאנחין ודמאנקין על כל תועבתא דאתעבידא בגוה׃

5 ולאלין אמר ואנא שמע עברו בקרתא בתרוהי וקטולו לא תחוס עיניכון ולא תרחמון׃

6 סב עולם ובתולה וטפלא ונשיא תקטלון לחבלא ועל כל גברא דעלוהי רושם תוא לא תקרבון ומבית מקדשי תשרון ושריאו בגבריא סביא דקדם ביתא׃

7 ואמר להון סאיבו ית ביתא ומלו ית דרתא קטילין פוקו ונפקו וקטלו בקרתא׃

8 והוה כקטלותהון ואשתארית אנא ואשתטחית על אפי וצוחית ואמרית קבל בעותי יי אלהים המחבל את ית כל שארא דישראל במשפכך ית חימתך על ירושלם׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et introduxit me in atrium domus sanctuarii Dñi interius: & ecce in ostio
templi Domini inter vestibulum & altare quasi viginti & quinque viri, quo-
rum posteriora erant ad templum Domini, & facies eorum ad Orientem: &
ecce ipsi corrumpebant se adorantes ad Ortum Solis. Et dixit ad me; Nun-
ne vides fili hominis? nunquid parum est domui Juda facere abominationes
quas fecerunt hîc? quia impleverunt terram rapinis, & reversi sunt ut irrita-
rent me, & ecce ipsi adducunt confusionem ad faciem suam. Ego quoque fa-
ciam in furore, & non parcet Verbum meum, nec miserebor: & orabunt co-
ram me voce magna, & non suscipiam orationem eorum.

CAP. IX.

ET clamavit, audiente me, voce magna dicens: Appropinquaverunt qui
constituti sunt super civitatem, & unusquisque vas dissipationis habebat in
manu sua. Et ecce sex viri veniebant de via portæ superioris quæ patet ad
Aquilonem, & unusquisque vas dispersionis in manu sua: & vir unus erat in-
ter eos indutus vestimentis, & atramentarium scriptoris erat in lumbis ejus:
& ingressi sunt, & steterunt in latere altaris ærei. Et gloria Dei Israel rece-
debat in Cherub super quo residebat in domo sancti sanctorum: & rece[illegible]
superiùs contra limen domus: & vocavit virum qui indutus erat vestibus, [illegible]
cujus lumbis erat atramentarium scribæ. Et dixit Dominus ad eum: Transi
per medium civitatis per medium Jerusalẽm, & signa *signum* super fron-
tes virorum gementium, & dolentium, super omnes abominationes quæ fa-
ctæ sunt in medio ejus. Illis autem dixit audiente me; Transite per civitatem
post eum, & occidite: non parcat oculus vester, nec misereamini. Senem,
adolescentem, & virginem, & parvulos, & mulieres ad internecionem occi-
dite: & ad omnem virum, super quem fuerit impressio *signi*, ne accedatis,
& de domo sanctuarii mei incipite. Et cœperunt à viris senioribus qui erant
ante domum. Et dixit eis: Contaminate domum, & implete atria occisis:
egredimini: & egressi sunt & occiderunt in civitate. Et factum est cùm oc-
cidissent eos, & relictus sum ego, & cecidi pronus super faciem meam, &
clamavi & dixi: Suscipe deprecationem meam Domine Deus: nunquid
disperdes tu oẽs reliquias Israel cùm effuderis furorem tuum sup Jerusalem?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et cùm introduxiſſet me in atrium domûs 16
Domini interius, vidi in oſtio templi Domini
inter gradus & altare, circiter viginti quin-
que viros ſtantes; qui dorſis contra templum
Domini, faciebus autem ad Orientem *verſis*,
ſummo manè ſolem adorabant. Et dixit 17
mihi; Vidéſne fili hominis? num levis eſt
apud Judæos abominatio iſta quam hîc per-
petrant? impleverunt enim terram ſcelere,
ſeſéque converterunt ad irritandum me.
Ipſi quidem naribus anhelant, ego quoque 18
iracundè agam, & non parcet oculus meus,
neque miſerebor; clamabunt in auribus meis
elatâ voce, & non exaudiam eos.

CAP. IX.

DEinde clamavit audiente me altâ voce, 1
dixitque; Adeſte ultores urbis, quiſque in-
ſtrumenta ultionis ſuæ manu *tenens*. Tum 2
vidi ſex viros venientes de via portæ ſuperi-
oris quæ ſpectat Aquilonem, quemque inſtru-
menta ultionis ſuæ manu *portantem*; inter
quos vir unus erat indutus byſſo, zonâ ſap-
phirinâ lumbos præcinctus: hi venientes ſte-
terunt ad latus altaris ænei. Gloria autem 3
Dei Iſraelis aſcendens è Cherubino qui ſta-
bat ſuper angulo domûs, vocavit illum virum
qui byſſo indutus erat, & zonâ ſapphirinâ
lumbos præcinctus: Et dixit ad eum Do- 4
minus; Tranſi per urbem, per Jeroſolymam,
& imprime notam ſuper frontes virorum qui
ſuſpirant & excruciantur ob tot abominatio-
nes & flagitia quæ perpetrantur in ea. Illis 5
ergò qui ſecum erant, dixit me præſente;
Tranſite per urbem poſt me, & interficite: ne
clementiâ moveantur oculi veſtri, neque miſe-
reamini: Senes & juvenes, ac virgines, pue- 6
ros fœmináſque ad internecionem trucidate;
at ullum qui notam ſuper ſe habuerit, ne tan-
gitote: à ſanctuario meo incipite. Cùm itaque
cœpiſſet à viris illis ſeniorib' qui ſtabant ante
domũ, Dixit ad eos, Prophanate domum, & 7
atria confoſſis implete: egredimini, trucidate
in urbe. Et cùm trucidâſſent illos, & ſuperſtes 8
ego manſiſſẽ: procidi in faciẽ meam, & elatâ
voce exclamans, dixi; Ah dominorũ Dñe, an
extincturus es omnes qui reliqui manſerunt ex
Iſraele, & effuſurus furorẽ tuũ ſuper Jeruſalẽ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وادخلني الى دار بيت الرب الداخلة * واذا على مداخل هيكل الرب * بين الهيكل وبين
المذبح * نحو من خمسة وعشرين رجلا * اعطوا ظهورهم لهيكل الرب ووجوههم قبالة * وهم
يسجدون نحو المشارق للشمس * وقال لي * رايت يا ابن الناس * ليس صغير لبيت اسرائيل ان
يصنعوا الاثام التي صنعوها هاهنا * من اجل انهم ملووا الارض اثما * ورجعوا ليغضبوني * وها هم
يمدون الغصن مثل مستهزين * وانا ساصنع لهم بغضبي * ولا تشفق عيني ولا ارحم * ويدعون
في اذني ولا استجيب لهم *

* الفصل التاسع *

* وصرخ في اذني بصوت عظيم قايلا * اقترب انتقام المدينة * وهو كان بيده اواني الاستيصال
* واذا ستة رجال اقبلوا من طريق الباب المرتفع الناظر الى الجربياء * وقدام كل واحد بيده
ورجل واحد في وسطهم لابس مدرعة * ومنطقة من فيروزج على حقوه * ودخلوا ووقفوا
جانب المذبح النحاس * ومجد اله اسرائيل صعد على الساروبيم الذي كان عليها في
الباب * ودعا الرجل اللابس المدرعة * الذي كان على حقوه المنطقة * وقال له الرب * جز
وسط اورسليم * واعط علامة على جباه الرجال الذين يتنهدون ويتوجعون على جميع
النجاس في وسطها * وقال لهولاء اذ انا اسمع * اذهبوا خلفي الى المدينة * واقطعوا ولا تشفق
بعيونكم * ولا ترحموا شيخا ولا شابا ولا عذرى * والاطفال والنسوان اقتلوهم للهلاك * انما
جميع الذين عليهم هذه السمة لا تقربوهم * وابدوا من اقداسي * فابتدوا من
الذين كانوا داخلا في البيت * وقال لهم * نجسوا البيت * واملاوا الطريق امواتا * واخرجوا
واقطعوا * وكان فيما هم يقطعون * سقطت على وجهي وصرخت وقلت * الويل لي يا ادوناي
الرب * عسى تبيد بقايا اسرائيل عند ما تصب غضبك على اورسليم *

Introduxitque me in atrium domûs Do- 16
mini intimum, & ecce ſuper veſtibulum
templi Domini inter templum & altare,
quaſi vigintiquinque viri terga dederant
templo Domini, & faciebus contra illud
verſis ſolem adorabant verſùs Orientem.
Et dixit mihi; Vidiſtine fili hominum? 17
nequaquam leve flagitium eſt domui Iſ-
raelis perpetrare iniquitates quas hîc
perpetrant: nam repleverunt terram ini-
quitate, & averſi ſunt ut me ad iram
provocarent. Et ecce ipſi ramum exten- 18
dunt ut irriſores. At ego agam cum iis in
furore meo, & non parcet oculus meus,
neque miſerebor: clamabunt in auribus
meis, & non exaudiam eos.

CAP. IX.

ET clamavit in auribus meis voce ma- 1
gnâ, dicens; Appropinquavit ultio urbis:
is autem habebat manu ſuâ inſtrumenta
excidii. Et ecce ſex viri venerunt de via 2
portæ ſupremæ ſpectantis Aquilonem, a-
ſciam quiſq; manu ſuâ tenens: & hos in-
ter vir unus erat indutus tunicâ laneâ, &
balteo ſapphirino præcinctus lumbũ: hi in-
gredientes, ſteterunt ad latus altaris ænei.
Et gloria Dei Iſraelis aſcendit ſuper Che- 3
rubinos ſuper quos erat in limine portæ;
vocatoque viro illo tunicâ laneâ induto,
qui lumbum præcinctus erat balteo,
Dixit ei Dominus; Tranſi per mediam 4
Jeroſolymam, ſignumque ponito ſuper
frontes virorum illorum qui ſuſpirant &
dolent propter omnes iniquitates quæ fi-
unt in medio ipſius. Deinde dixit illis, me 5
audiente; Ite poſt me in urbem, & ex-
cindite; ne parcatis in oculis veſtris,
Neque miſereamini ſenis, aut juvenis, aut 6
virginis; parvulos & mulieres occidite ad
internecionem: (Cavete omnes quibus in-
erit hæc nota, ne tangatis eos) incipite au-
tem à mihi ſacris: Cœperunt ergò ab iis
ſenioribus qui intus erant in domo. Et 7
dixit eis, Polluite domum, & implete
viam mortuis: exite, & excindite. Dum 8
ii excinderent, procidi in faciem meam, &
exclamavi, ac dixi; Heu mihi O Adonai
Domine, deleres tu reſiduos Iſraelis
effundendo furorem tuum ſuper Jeru-
ſalem?

יחזקאל : י

vehementer in magna Jehudah & Israel domus Iniquitas :me ad dixit Et
9 ויאמר אלי עון בית־ישראל ויהודה גדול במאד
Nam .perverso est plena civitas & ,sanguinibus terra est repleta & ,valde
מאד ותמלא הארץ דמים והעיר מלאה מטה כי
.videns Dominus non & ,terram Dominus Dereliquit : dixerunt
אמרו עזב יהוה את־הארץ ואין יהוה ראה:
eorû Viam .miserebor neque ,meus oculus parcet Non .ego etiam Et
10 וגם־אני לא־תחוס עיני ולא אחמל דרכם
tabellam qui ,lineis indutus vir ecce Et .dedi eorû caput in
11 בראשם נתתי: והנה האיש לבש הבדים אשר הקסת
.mihi præcepisti quæ juxta Feci : dicendo verbum reddens ,suis lumbis in
במתניו משיב דבר לאמר עשיתי כאשר צויתני:

CAP. X. י

Cherubim caput super quæ ,expansionem ad ecce & ,vidi Et
1 ואראה והנה אל־הרקיע אשר על־ראש הכרבים
.eos super apparuit ,solii similitudinis aspectus veluti sapphiri lapis tanquã
כאבן ספיר כמראה דמות כסא נראה עליהם:
inter ad Ingredere :dixit & ,lineis indutum virum ad dixit Et
2 ויאמר אל־האיש לבש הבדים ויאמר בא אל־בינות
inter de ignis prunis tuas volas imple & ,Cherub subter ad rotam
לגלגל אל־תחת לכרוב ומלא חפניך גחלי־אש מבינות
.meos oculos ad est ingressus & : civitatem super sparge & ,Cherubim
לכרבים וזרק על־העיר ויבא לעיני:
nubes & ,virum illum intrando in,domus dextera à stantes Cherubim Et
3 והכרבים עמדים מימין לבית בבאו האיש והענן
desuper Domini gloria se extulit Et .interius atrium implevit
4 מלא את־החצר הפנימית: וירם כבוד־יהוה מעל
atrium & ,nube domus est repleta &;domus limen ad Cherub
הכרוב על מפתן הבית וימלא הבית את־הענן והחצר
Cherubim alarum vox Et .Domini gloriæ splendore est repletum
5 מלאה את־נגה כבוד יהוה: וקול כנפי הכרבים
.ipso loquendo in Sadai Dei vox tanquã ,exterius atrium ad usque est audita
נשמע עד־החצר החיצנה כקול אל־שדי בדברו:
ignem Tolle : dicendo ,lineis induto viro ipso præcipiendo in,fuit Et
6 ויהי בצותו את־האיש לבש־הבדים לאמר קח אש
juxta stetit &,est ingressus & : Cherubim inter de rotam inter de
מבינות לגלגל מבינות לכרבים ויבא ויעמד אצל
ignem ad ,Cherubim inter de suã manum Cherub misit Et .rotam
7 האופן: וישלח הכרוב את־ידו מבינות לכרבים אל־האש
;lineis induti volis in dedit & ,tulit & ,Cherubim inter qui
אשר בינות הכרבים וישא ויתן אל־חפני לבש הבדים
hominis manus exemplar Cherubim in apparuit Et .est egressus &,accepit &
8 ויקח ויצא: וירא לכרבים תבנית יד־אדם
juxta rotæ quatuor ecce & ,vidi Et .eorum alas subtus
9 תחת כנפיהם: ואראה והנה ארבעה אופנים אצל
juxta una rota & ,unum Cherub juxta una Rota .Cherubim
הכרבים אופן אחד אצל הכרוב אחד ואופן אחד אצל
.Tarsis lapidis color tanquam rotarum aspectus & : unum Cherub
הכרוב אחד ומראה האופנים כעין אבן תרשיש:
rota fuisset si ac ;ipsis quatuor una similitudo earû aspectus Et
10 ומראיהם דמות אחד לארבעתם כאשר יהיה האופן
,ambulabãt suis quadraturis quatuor in eas eundo In .rotæ medio in
11 בתוך האופן: בלכתם אל־ארבעת רבעיהם ילכו
caput se vertebat quem locum sed ,ipsæ eundo in circuibant non
לא יסבו בלכתם כי המקום אשר־יפנה הראש
.eas eundo in ,circuibant nec ,ibant illud post
אחריו ילכו לא יסבו בלכתם:

Versio VULG. LAT.

9 Et dixit ad me; Iniquitas domûs
Israel & Juda, magna est nimis
valdè,& repleta est terra sangui-
nibus,& civitas repleta est aver-
sione : dixerunt enim;Dereliquit
Dominus terram , & Dominus
10 non videt. Igitur & meus non
parcet oculus, neque miserebor:
viam eorum super caput eorum
11 reddam. Et ecce vir, qui erat
indutus lineis, qui habebat atra-
mentarium in dorso suo, respon-
dit verbum, dicens ; Feci sicut
præcepisti mihi.

CAP. X.

1 Et vidi,et ecce in firmamento,
quod erat super caput Cherubim,
quasi lapis sapphirus, quasi spe-
cies similitudinis solii, apparuit
2 super ea. Et dixit ad virum,qui
indutus erat lineis, & ait ; Ingre-
dere in medio rotarum, quæ sunt
subter Cherubim,& imple manum
tuam prunis ignis,quæ sunt inter
Cherubim,& effunde super civi-
tatem : Ingressúsque est in con-
3 spectu meo : Cherubim autem
stabant à dextris domûs cùm in-
grederetur vir, & nubes imple-
4 vit atrium interius. Et elevata
est gloria Domini desup Cherub
ad limen domûs : & repleta est
domus nube, & atrium repletum
5 est splendore gloriæ Domini. Et
sonitus alarum Cherubim audie-
batur usque ad atrium exterius,
quasi vox Dei omnipotentis lo-
6 quentis. Cùmque præcepisset
viro, qui indutus erat lineis, di-
cens ; Sume ignem de medio ro-
tarum,quæ sunt inter Cherubim:
ingressus ille stetit juxta rotam.
7 Et extendit Cherub manum de
medio Cherubim, ad ignem, qui
erat inter Cherubim: & sumpsit,
& dedit in manus ejus,qui indu-
tus erat lineis : qui accipiens e-
8 gressus est. Et apparuit in Che-
rubim similitudo manûs hominis
9 subtus pennas eorum. Et vidi,
& ecce quatuor rotæ juxta Che-
rubim: rota una juxta Cherub u-
num,& rota alia juxta Cherub u-
num:species autem rotarum erat
quasi visio lapidis chrysolithi. Et
10 aspectus earum similitudo una
quatuor : quasi sit rota in medio
11 rotæ. Cùmque ambularent, in
quatuor partes gradiebantur : &
non revertebantur ambulantes ;
sed ad locum, ad quem ire de-
clinabat quæ prima erat, seque-
bantur & cæteræ, nec converte-
bantur.

Versio GRÆCA LXX. Cum Translatione LATINA Interp.

9 Καὶ εἶπε πρός με, Ἀδικία τοῦ οἴκου Ἰσ-
ραὴλ καὶ Ἰούδα μεμεγάλυνται σφόδρα σφό-
δρα, ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν, καὶ
ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας, ὅτι
εἶπαν, (ο) Ἐγκαταλέλοιπε κύριος τὴν (π)
10 γῆν, οὐκ ἐφορᾷ ὁ κύριος. Καὶ οὐ φείσεταί
μου ὁ ὀφθαλμὸς, οὐδὲ μὴ ἐλεήσω, τὰς ὁδοὺς
11 αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα. Καὶ
ἰδοὺ ὁ ἀνὴρ ὁ ἐνδεδυκὼς τὸν ποδήρη, καὶ
(ρ) ἐζωσμένος τῇ ζώνῃ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ
ἀπεκρίνατο (σ) λέγων, Πεποίηκα καθὼς
ἐνετείλω μοι.

MS. A. (ο) Ἐγκαταλέλοιπεν ὁ κύριος (π) γῆν. καὶ ἐγὼ εἶπα, Ἐγώ εἰμι, Οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός μου, οὐδὲ μὴ (ρ) περιεζωσμένος (σ) [illegible] ων, λέγων, Πεποίηκα καθὰ

ΚΕΦ. ι'.

1 ΚΑὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος
τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβὶμ, ὡς λίθος
σαπφείρου ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' (α) αὐτῶν.
2 Καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυκότα
τὴν στολὴν, Εἴσελθε εἰς τὸ μέσον τῶν τροχῶν,
τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβὶμ, καὶ πλῆσον τὰς
(β) δράκας σου ἀνθράκων πυρὸς ἐκ μέ-
σου τῶν (γ) χερουβὶμ, καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν
3 πόλιν. καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον ἐμοῦ. Καὶ τὰ
(δ) χερουβὶμ εἱστήκει ἐκ δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν
τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα, καὶ ἡ νεφέλη ἔ-
4 πλησε τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν. Καὶ ἀπῆ-
ρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβὶμ εἰς τὸ
αἴθριον τοῦ οἴκου, καὶ ἔπλησε τὸν οἶκον ἡ
νεφέλη· καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ φέγγους
5 τῆς δόξης κυρίου. Καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων
τῶν (ε) χερουβὶμ ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς
ἐξωτέρας, ὡς φωνὴ θεοῦ Σαδδαῒ λαλοῦν-
6 τος. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντέλλεσθαι αὐ-
τὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότι τὴν στολὴν τὴν
ἁγίαν, λέγων, Λάβε πῦρ ἐκ μέσου τῶν τρο-
χῶν ἐκ μέσου (γ) τῶν χερουβὶμ, καὶ εἰσ-
7 ῆλθε καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν τροχῶν. Καὶ (δ)
ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέσον τοῦ πυ-
ρὸς τοῦ ὄντος (ε) εἰς μέσον τῶν χερουβὶμ,
καὶ ἔλαβε, καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐν-
δεδυκότος τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν, καὶ ἔ-
8 λαβε καὶ ἐξῆλθε. Καὶ (ζ) ἴδον τὰ χε-
ρουβὶμ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκά-
9 τωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν. Καὶ ἴδον, καὶ
ἰδοὺ τροχοὶ τέσσαρες εἱστήκεισαν ἐχόμενοι τῶν
(ε) χερουβὶμ· τροχὸς εἷς ἐχόμενος (η) χε-
ρουβ ἑνός. καὶ ἡ ὄψις τῶν τροχῶν, ὡς ὄψις
10 λίθου ἄνθρακος. Καὶ (θ) ὄψις αὐτῶν
ὁμοίωμα ἓν τοῖς τέσσαρσιν, ὃν τρόπον ὅ-
11 ταν ᾖ τροχὸς ἐν μέσῳ τροχοῦ. Ἐν τῷ πο-
ρεύεσθαι αὐτὰ, εἰς τὰ (ι) τέσσαρα μέρη αὐτῶν
ἐπορεύοντο, οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύε-
σθαι αὐτά· ὅτι εἰς ὃν ἂν τόπον ἐπ-
έβλεψεν ἡ ἀρχὴ ἡ μία, ἐπορεύοντο, καὶ
οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά.

MS.A. (α) αὐτῶν. (β) χεῖράς σου (γ) χερουβεὶν, (δ) χερουβεὶν (ε) χερουβεὶν (γ) τῶν τροχῶν τῶν χερουβεὶμ, (δ) ἐξέτεινεν ὁ χερουβ τὴν (ε) ἐν μέσῳ τῶν χερουβεὶν, (ζ) ἰδοὺ τὰ χερουβεὶν (ε) χερουβεὶν (η) τοῦ χερουβ τοῦ ἑνὸς, καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος τοῦ χερουβ. ἡ ὄψις (θ) ἡ ὄψις (ι) τέσσαρα

Et dixit ad me, Iniquitas domûs Israel & Juda magnificata est valdè valdè : quia repleta est terra (l) populis multis : & civitas repleta est iniquitate, & immunditiâ : quia dixerunt ; Dereliquit Dominus terram : non inspicit Dominus. Et non parcet oculus meus, neque miserebor : vias eorum super caput eorum dedi. Et ecce vir, qui indutus erat podere, & accinctus zonâ lumbum suum: & respondit, dicens ; Feci, sicut mandâsti mihi.

CAP. X.

ET vidi: & ecce super firmamentum, quod supra caput erat Cherubim, quasi lapis sapphiri similitudo throni super ea. Et dixit ad virum indutum stolâ; Ingredere in medio rotarum quæ sunt subtus Cherubim : & imple pugnos tuos carbonibus ignis de medio Cherubim, & disperge super civitatem. Ingressúsque est in conspectu meo : Et Cherubim stabant à dextris domûs, cùm ingrederetur vir. Et nubes implevit atrium interius. Et elevata est gloria Domini de Cherubim in sub dio domûs. Et implevit domum nubes: & atrium repletum est splendore gloriæ Domini. Et vox alarum Cherubim audiebatur usque ad atriû exterius, quasi (a) vox Dei Saddai loquentis. Et factû est in mandando ipsû viro induto stolâ sanctâ, dicens; Sume ignem de medio rotarum, de medio Cherubim; & intravit, & stetit juxta rotas. Et (b) extendit manum suam in medio ignis, qui erat inter Cherubim: & sumpsit, & dedit in manus ejus qui indutus erat stolâ sanctâ. Et accepit, & egressus est. Et vidi ipsa Cherubim similitudinem manûs hominum subtus alas eorum. Et vidi : & ecce rotæ quatuor stabant juxta Cherubim: rota una juxta Cherub (c) unum. Et aspectus rotarum, quasi aspectus lapidis carbunculi: Et aspectus earum, similitudo una ipsis quatuor ; quemadmodum cum fuerit rota in medio rotæ. In eundo ipsa, in quatuor suas partes ibant : non revertebantur in eundo ipsa : quoniam in quemcunque locum respiciebat principium unum : (d) ibant, & non revertebantur in eundo ipsa.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 ואמר לי חובי בית ישראל ויהודה תקיפו בה לחדא ואתמליאת ארעא חיבי קטול
וקרתא אתמליאת אסטיות דין ארי אמרו רחיק יי ית יתבי ארעא ולית דאגליא קדם
10 יי: ואף אנא לא אחוס מימרי ולא ארחים פורענות אורחתהון ברישיהון יהבית:
11 והא גברא דלביש לבושא דפנקסא בחרציה מתיב פתגמא למימר עבדית כמא
דפקדתני:
י
1 וחזית והא ברקיעא די על ריש כרוביא כאבן טבא כמיזו דמות כורסיא אתחזי
2 עליהון: ואמר לגברא דלביש לבושיא ואמר עול לביני גלגליא לתחות כרובא
3 ומלי חופנך גומרין דאשא מביני כרוביא וזרוק על קרתא ועל ואנא חזי: וכרוביא
4 קימין מדרום לביתא במעל גברא וענן אמטתא אתמליאת ית דרתא גויתא: ואסתלק
יקרא דיי בכרובא דהוה שרי עלוהי ושרא מעיל לקביל סקופת ביתא ואתמליאת
5 ביתא ית ענן אמטתא ודרתא אתמליאת ית זהור יקרא דיי: וקל כנפי כרוביא אשתמע
6 עד דרתא בריתא כקלא מן קדם שדי במלולא: והוה בפקדותיה ית גברא דלביש
לבושיא למימר סב אשתא מביני גלגליא מביני כרוביא ועל וקם בסטר גלגלא:
7 8 ואושיט כרובא ית ידיה מביני כרוביא לאשתא די ביני כרוביא ונסיב ויהב לחפני
9 דלביש לבושיא ונסיב ונפק: ואתחזי לכרוביא דמות יד אנשא תחות גדפיהון: וחזית
והא ארבעא גלגליא בסטר כרוביא גלגל חד בסטר כרובא חד וגלגל חד בסטר
10 כרובא חד וחיזו גלגליא כעין אבן טבא: וחיזויהון דמות חד לארבעתהון כמא דהוי
11 גלגל בגו גלגל: במיזלהון על ארבעת סטריהון אזלין לא מתחורין במיזלהון ארי
לאתרא דמתפני קדמאה בתרוהי אזלין ולא מתחורין במיזלהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit ad me: Peccata domus Israel & Juda prævaluerunt in ea valdè, & impleta est terra homicidiis, & civitas plena est perversione judicii. Quia dixerunt, Projecit Dominus habitatores terræ, & non est hoc revelatum coram Domino. Et ego quoque non miserebor, nec parcet Verbum meum: ultionem viarum suarum in caput eorum dabo. Et ecce vir qui indutus erat vestimentis, in cujus lumbis erat atramentarium, respondit verbum dicens : Feci sicut præcepisti mihi.

CAP. X.

ET vidi et ecce in firmamento quod erat super caput Cherubim, velut lapis pretiosus, & quasi species similitudinis throni apparuit super illa. Et dixit viro qui indutus erat vestimentis, & ait: Ingredere inter rotas quæ sunt subter Cherub, & volas tuas imple carbonibus ignis ex medio Cherubim, & sparge super civitatem : & ingressus est vidente me. Et Cherubim stabant ad Australem partem domus cùm ingrederetur vir, & nubes caliginosa implevit atrium interius. Et elevata est gloria Domini in Cherub super quo residebat, & resedit desuper ex adverso liminis domus, & impleta est domus nube caliginosa, & atriû impletum est splendore gloriæ Domini. Et vox alarum Cherubim audita est usque ad atrium exterius, sicut vox à facie omnipotentis cùm loquitur. Et factum est cùm præcepisset viro qui indutus erat vestimentis, dicens: Tolle ignem de medio rotarum & de medio Cherubim : & ingressus est & stetit juxta rotam. Et extendit Cherub manum suam de medio Cherubim ad ignem qui erat inter Cherubim, & tulit & dedit in pugillos ejus qui indutus erat vestimentis: qui cùm accepisset egressus est. Et apparuit in Cherubim similitudo manus hominis subtus pennas eorum. Et vidi, & ecce quatuor rotæ juxta Cherubim: rota una erat in latere Cherub unius, & rota altera erat in latere Cherub alterius, & aspectus rotarum quasi species lapidis pretiosi. Et aspectus earum similitudo una ipsis quatuor sicut est rota in medio rotæ. Cùm ambularent, in quatuor latera sua gradiebantur, non revertebantur cùm ambularent, quoniam ad locum ad quem declinabat primus, post eum ibant, & non revertebantur cùm ambularent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܐܡܪ ܠܝ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ ܣܓܝ ܛܒ ܛܒ ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܪܥܐ ܕܡܐ ܘܡܕܝܢܬܐ
ܐܬܡܠܝܬ ܢܟܠܐ ܘܐܡܪܘ ܫܒܩܗ ܡܪܝܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܚܙܐ ܠܢ ܡܪܝܐ * ܘܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܬܚܘܣ
ܥܝܢܝ ܥܠܝܗܘܢ ܘܠܐ ܐܪܚܡ ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܒܪܫܗܘܢ ܐܬܠ * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܕܠܒܝܫ ܒܘܨܐ
ܐܗܦܟ ܦܬܓܡܐ ܘܐܡܪ ܥܒܕܬ ܐܝܟ ܕܦܩܕܬܢܝ * ܫܠܡ * ܦܨܠܐ *

ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܡܛܠܠܐ ܕܥܠ ܪܫܐ ܕܟܪܘܒܐ ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܟܐܦܐ ܕܣܦܝܠܐ ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܕܡܘܬ
ܟܘܪܣܝܐ ܥܠܝܗܘܢ * ܘܐܡܪ ܠܓܒܪܐ ܕܠܒܝܫ ܒܘܨܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܥܘܠ ܒܝܬ ܓܝܓܠܐ ܠܬܚܬ
ܡܢ ܟܪܘܒܐ ܘܡܠܝ ܚܦܢܝܟ ܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܟܪܘܒܐ ܘܕܪܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܥܠ
ܠܥܝܢܝ * ܘܟܪܘܒܐ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܒܝܬܐ ܟܕ ܥܐܠ ܓܒܪܐ ܘܥܢܢܐ ܡܠܐ
ܗܘܐ ܠܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ * ܘܐܬܥܠܝ ܐܝܩܪܐ ܕܡܪܝܐ ܡܢ ܟܪܘܒܐ ܕܥܠ ܐܣܩܘܦܬܐ ܕܒܝܬܐ
ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ ܥܢܢܐ ܘܕܪܬܐ ܐܬܡܠܝܬ ܙܝܘܐ ܕܐܝܩܪܗ ܕܡܪܝܐ * ܘܩܠܐ ܕܓܦܝܗܘܢ
ܕܟܪܘܒܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ ܥܕܡܐ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܡܡܠܠ * ܘܟܕ ܦܩܕܗ
ܠܓܒܪܐ ܕܠܒܝܫ ܒܘܨܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܢܘܪܐ ܡܢ ܒܝܬ ܓܝܓܠܐ ܡܢ ܒܝܬ ܟܪܘܒܐ * ܘܥܠ
ܘܩܡ ܠܘܬ ܓܝܓܠܐ * ܘܐܘܫܛ ܟܪܘܒܐ ܐܝܕܗ ܡܢ ܒܝܬ ܟܪܘܒܐ ܠܢܘܪܐ ܕܒܝܬ ܟܪܘܒܐ
ܘܫܩܠ ܘܝܗܒ ܒܚܦܢܘܗܝ ܕܗܘ ܕܠܒܝܫ ܒܘܨܐ ܘܢܣܒ ܘܢܦܩ * ܘܚܙܝܬ ܠܟܪܘܒܐ ܕܡܘܬܐ ܕܐܝܕܐ ܕܒܪܢܫܐ
ܬܚܝܬ ܓܦܝܗܘܢ * ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܐܪܒܥܐ ܓܝܓܠܝܢ ܠܘܬ ܟܪܘܒܐ ܓܝܓܠܐ ܚܕ ܠܘܬ ܟܪܘܒܐ ܚܕ
ܘܓܝܓܠܐ ܚܕ ܠܘܬ ܟܪܘܒܐ ܚܕ ܘܚܙܘܐ ܕܓܝܓܠܐ ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܟܐܦܐ ܕܒܪܘܠܐ * ܘܚܙܘܗܝܢ
ܕܡܘܬܐ ܚܕܐ ܠܐܪܒܥܬܗܝܢ ܐܝܟ ܕܗܘܐ ܓܝܓܠܐ ܒܓܘ ܓܝܓܠܐ * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ
ܥܠ ܐܪܒܥ ܦܐܬܗܝܢ ܐܙܠܝܢ ܗܘܝ ܘܠܐ ܗܦܟܝܢ ܗܘܝ ܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܠܐ ܠܐܬܪܐ ܕܦܢܐ ܗܘܐ ܪܫܐ
ܒܬܪܗ ܐܙܠܝܢ ܗܘܝ ܘܠܐ ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܘ *

9 Et dixit mihi; Iniquitas domûs Israelis & Judæ supra modum multa est, impleta est terra sanguine, urbs impleta est dolo, & dixerunt Dereliquit Dñs terram neque videt nos Dñs.
10 Ideo ego non parcam eis, nec utar clementiâ: vias eorum in caput eorum retundam.
11 Tum vidi virum illum bysso vestitum respondisse ac dixisse, Feci quemadmodum præceperas mihi.

CAP. X.

1 Deinde vidi umbraculum quod imminebat capiti Cherubinorum, simile colori lapidis sapphirini: & quasi aspectum formæ solii super ipsos:
2 Vocavitque virum illum indutum bysso, & dixit illi; Ingredere inter rotas subter Cherubinos, imple volas tuas carbonibus ignitis de medio Cherubinorum, & sparge super urbem: qui ingressus est me spectante.
3 Porrò Cherubini stabant à dextera domûs, cùm ingrederetur vir ille: & atrium interius impletum fuerat nube.
4 Tum extulit se gloria Dei à Cherubino qui erat super angulo domûs, & impleta est domus nube, atrium verò interius impletum est splendore gloriæ Domini.
5 Et sonus alarum Cherubinorum audiebatur usque ad atrium exterius, quasi vox Dei quum loquitur.
6 Cùm itaque præcepisset illi viro qui bysso vestit⁹ erat, dixit illi; Accipe ignem de medio rotarum intra Cherubinos. Quare veniente illo, seseque ad latus rotarum sistente,
7 Extendit manum suam Cherubinus è Cherubinis illis, ad ignem qui erat intra Cherubinos, desumpsit, posuitque in volas illius viri bysso induti: qui accipiens exivit.
8 Tum vidi Cherubinis formam manûs humanæ sub alis eorum.
9 Præterea vidi quatuor rotas ad latus Cherubinorum, singulas rotas ad latus cujusque Cherubini: color autem rotarum similis erat colori lapidis adamantini:
10 Idemq; erat color & forma earum quatuor, acsi esset rota in medio rotæ:
11 Et cùm ibant, super quaterna latera sua ibant, nec retrocedebant; sed quocunque ibat præcipua illarum, *reliquæ* sequebantur eam, nec retrocedebant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فقال لي مظالم بيت اسرايل ويهودا عظمت جدا جدا لان الارض امتلات شعوبا كثيرة
والمدينة امتلات ظلما ونجاسة لانهم قالوا الرب اهمل الارض * وانا قلت انا انا
لا تشفق عيني ولا ارحم طرقهم اعطيها على رووسهم * واذا الرجل اللابس الدرعة
المنطقة بالمنطقة على حقوه فاجاب بكلمة قايلا صنعت كما امرتني *
الفصل العاشر *
ونظرت واذا فوق الجلد الذي على راس الشاروبيم مثل
حجر الفيروزج شبه عرش عليه * وقال للرجل اللابس الحلة ادخل الى وسط البكرات
التي فوق الشاروبيم واملا كفيك جمر نار من بين الشاروبيم وبدده على المدينة
وهو داخل قدامي * والشاروبيم قايمة عن يمين البيت وعند ما دخل الرجل والسحابة ملات
الدار الداخلة * وارتفع مجد الرب من الشاروبيم الى معتبة البيت والسحابة ملات البيت
والدار امتلات من مجد الرب * وصوت اجنحة الشاروبيم سمع حتى الدار الخارجة مثل
صوت الله الكافي متكلما * وكان عند ما اكمل الرجل اللابس الحلة المقدسة قايلا
خذ نارا من وسط البكرات من وسط الشاروبيم فدخل ووقف الى جانب البكرات * ومد
الشاروب يده الى وسط النار الكاينة في وسط الشاروبيم فاخذ واعطي في يدي اللابس
الحلة المقدسة فاخذ وخرج * واذا للشاروبيم شبه ايدي البشر من تحت اجنحتها * ونظرت
واذا بكرات اربعة وقفن الى جانب الشاروبيم بكرة واحدة الى جانب الشاروب الواحد
وبكرة واحدة الى جانب الشاروب الاخر ومنظر البكرات مثل منظر حجر البهرمان * ومنظرهن
واحد للاربعة كما اذا كانت بكرة في وسط بكرة * عند ما تسير باربعة جوانبها
تسير ولا ترجع عند ما تسير لانها الى اي موضع تنظر الواحدة الاولى تسير
ولا ترجع عند ما تسير *

9 *Dixit mihi; Flagitia domûs Israelis & Judæ gravia facta sunt præter modum: quia terra multis populis impleta est, urbs etiam repleta est impietate & impuritate: dixerunt enim, Dominus terram neglexit.*
10 *Quapropter ego dixi; Mei, mei inquam oculi non parcent, neque miserebor: vias eorum reflectam in capita ipsorum.*
11 *Tum ecce vir ille laneâ tunicâ vestitus, lumbum balteo præcinctus, verbo respondit dicens; Feci prout mandaveras mihi.*

CAP. X.

1 *Et vidi, & ecce super firmamentum illud quod erat super caput Cherubinorum, similitudo lapidis sapphirini in solii modum elaborati, eidem firmamento impositi.*
2 *Et dixit viro illi stolâ induto; Ingredere in medium rotarum quæ sunt super Cherubinos, imple volas tuas carbonibus ignis qui extat inter Cherubinos, & disperge super urbem: ingressusque est me præsente.*
3 *(Stabant autem Cherubini à dextera domûs.) Et cùm ingressus esset vir ille, nubes implevit atrium intimum:*
4 *Et sublata est gloria Domini à Cherubinis ad limen domûs; & nubes implevit domum, & atrium impletum est gloriâ Domini.*
5 *Et strepitus alarum Cherubinorum auditus est usque ad atrium eximiũ, quasi vox Dei sufficientissimi loquentis.*
6 *Itaque perfecturus vir ille stolâ sanctâ vestitus mandatum dicentis, Cape ignem de medio rotarum, de medio Cherubinorum; ingressus est stetitque ad latus rotarum.*
7 *Tum extendens Cherub manum suam in medium ignem existentem in medio Cherubinorum, cepit, deditque in manus induti stolâ sanctâ: qui accipiens egressus est.*
8 *Et ecce Cherubinis erat species manuum humanarum sub alis eorum.*
9 *Et vidi, & ecce rotæ quatuor stabant ad latus Cherubinorum, rota una ad latus Cherubini unius, & rota una ad latus Cherubini alterius: aspectus autem rotarum similis erat aspectui lapidis carbunculi;*
10 *Et aspectus earum eadem figura ipsis quatuor, ac si esset rota in medio rotæ.*
11 *Cùm ibant, in quaterna sua latera ibant; neque revertebantur cùm irent, quia quemcunque in locum respiciebat una prior, cæteræ pergebant, & non revertebantur cùm pergerent.*

יחזקאל : יא

earum alæ & ,earum manus & ,earum dorsa & ,earum caro omnis Et
12 וְכָל־בְּשָׂרָם וְגַבֵּהֶם וִידֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם
.rotarum ipsarum quatuor circum oculis plenæ rotæ &
וְהָאוֹפַנִּים מְלֵאִים עֵינַיִם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם אוֹפַנֵּיהֶם׃
quatuor Et .meis auribus in ,rota ô ,est clamatum ipsis Rotis
13 לָאוֹפַנִּים לָהֶם קוֹרָא הַגַּלְגַּל בְּאָזְנָי׃ וְאַרְבָּעָה
14 secundæ facies & ,Cherub facies unius facies : unicuique facies
פָנִים לְאֶחָד פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשֵּׁנִי
.aquilæ facies quartæ & ,leonis facies tertiæ & ,hominis facies
פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי־נָשֶׁר׃
flumine in vidi quod animal ipsum : Cherubim se exaltaverũt Et
15 וַיֵּרֹמּוּ הַכְּרוּבִים הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי בִּנְהַר־
: eos juxta rotæ ambulabant ,Cherubim eundo in Et .Chebar
16 כְּבָר׃ וּבְלֶכֶת הַכְּרוּבִים יֵלְכוּ הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם
non ,terram desuper se elevandũ ad ,suas alas Cherubim elevando in &
וּבִשְׂאֵת הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם לָרוּם מֵעַל הָאָרֶץ לֹא־
,ipsos stando In .eos apud ipsæ etiam ,rotæ revertebantur
17 יִסַּבּוּ הָאוֹפַנִּים גַּם־הֵם מֵאֶצְלָם׃ בְּעָמְדָם
animalis spiritus nam : eis cum se elevabant se elevando in & : stabant
יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמּוּ אוֹתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה
stetit & : domus liminæ desuper Domini gloria est egressa Et .eis in
18 בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא כְּבוֹד יְהוָה מֵעַל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיַּעֲמֹד
,suas alas Cherubim elevaverunt Et .Cherubim super
19 עַל־הַכְּרוּבִים׃ וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם
rotæ & ,ipsos egrediendo in : meis oculis in terra à sunt elevati &
וַיֵּרוֹמּוּ מִן־הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם וְהָאוֹפַנִּים
gloria & ,orientalis Domini domus portæ ostio stetit & : eos juxta
לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי וּכְבוֹד
quod animal Hoc .desuper eos super Israel Dei
20 אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃ הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר
quòd cognovi & : Chebar flumine in Israel Deum subter vidi
רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר וָאֵדַע כִּי
quatuor & ,uni facies quatuor Quatuor .ipsi Cherubim
21 כְרוּבִים הֵמָּה׃ אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד וְאַרְבַּע
.eorum alis sub hominis manuum similitudo Et .uni alæ
כְּנָפַיִם לְאֶחָד וּדְמוּת יְדֵי אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃
juxta vidi quas facierum earundem eorum facierum similitudo Et
22 וּדְמוּת פְּנֵיהֶם הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר רָאִיתִי עַל־
transitum ad unusquisque ,ipsæmet & earum aspectus ,Chebar fluvium
נְהַר־כְּבָר מַרְאֵיהֶם וְאוֹתָם אִישׁ אֶל־עֵבֶר
.ibant ipsius facierum
פָּנָיו יֵלֵכוּ׃

CAP. XI. יא

Domini domus portam ad me introduxit & ,spiritus me elevavit Et
1 וַתִּשָּׂא אֹתִי רוּחַ וַתָּבֵא אֹתִי אֶל־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה
viginti portæ ostio in ecce Et .orientem ad respicientem ,orientalem
הַקַּדְמוֹנִי הַפּוֹנֶה קָדִימָה וְהִנֵּה בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים
,Hazur filium Jaazanjah eorum medio in vidi & ,viri quinque &
וַחֲמִשָּׁה אִישׁ וָאֶרְאֶה בְתוֹכָם אֶת־יַאֲזַנְיָה בֶן־עַזֻּר
: me ad Dixitque .populi principes ,Benajahu filium Pelathjahu &
2 וְאֶת־פְּלַטְיָהוּ בֶן־בְּנָיָהוּ שָׂרֵי הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלָי
consulentes & ,iniquitatem cogitantes viri isti ,hominis Fili
בֶּן־אָדָם אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים אָוֶן וְהַיֹּעֲצִים
ædificare propinquo in Non : Dicentes .ista urbe in malum consilium
3 עֲצַת־רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃ הָאֹמְרִים לֹא בְקָרוֹב בְּנוֹת
,eos super vaticinare Idcirco .caro nos & ,lebes hæc : domos
4 בָּתִּים הִיא הַסִּיר וַאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃ לָכֵן הִנָּבֵא עֲלֵיהֶם
.hominis fili vaticinare
הִנָּבֵא בֶּן־אָדָם׃

Versio VULG. LAT.

12 Et omne corpus earum, & colla, & man⁹, & pennæ, & circuli,
plena erant oculis, in circuitu
13 quatuor rotarum. Et rotas istas vocavit Volubiles, audiente me.
14 Quatuor autem facies habebat unum: facies una, facies Cherub: & facies secunda, facies hominis: & in tertio facies leonis:
15 & in quarto facies aquilæ. Et elevata sunt Cherubim: ipsum est animal, quod videram juxta
16 fluvium Chobar. Cúmque ambularent Cherubim, ibant pariter & rotæ juxta ea: & cùm elevarent Cherubim alas suas ut exaltarentur de terra, non residebant rotæ, sed & ipsæ juxtà
17 erant. Stantib⁹ illis, stabant: & cum elevatis elevabantur: spirit⁹
18 enim vitæ erat in eis. Et egressa est gloria Domini à limine templi: & stetit super Cherubim.
19 Et elevantia Cherubim alas suas, exaltata sunt à terra coram me: & illis egredientib⁹, rotæ quoq; subsecutæ sunt: & stetit in introitu portæ dom⁹ Dñi Orientalis: & gloria Dei Israel erat super
20 ea. Ipsum est animal, quod vidi subter Deum Israel juxta fluvium Chobar: & intellexi quia
21 Cherubim essent. Quatuor vultus uni, & quatuor alæ uni: & similitudo manûs hominis sub
22 alis eorum. Et similitudo vultuum eorum, ipsi vult⁹ quos videram juxta fluvium Chobar, & intuitus eorum, & impetus singulorum ante faciem suam ingredi.

CAP. XI.

1 ET elevavit me spiritus, & introduxit me ad portam domûs Domini Orientalem, quæ respicit ad Solis ortum: & ecce in introitu portæ vigintiquinque viri: & vidi in medio eorum Jezoniam filium Azur, & Pheltiam filium Banaiæ, principes popu-
2 li. Dixítque ad me; Fili hominis, hi sunt viri, qui cogitant iniquitatem, & tractant consilium
3 pessimum in urbe ista, Dicentes; Nónne dudum ædificatæ sunt domus? hæc est lebes, nos au-
4 tem carnes. Idcircò vaticinare de eis; vaticinare, fili hominis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν, καὶ οἱ τροχοὶ πλήρεις (ι) ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσι (κ) τρο-
13 χοῖς. Τοῖς δὲ τροχοῖς (λ) τούτοις ἐπεκλήθη
15 Γελγὲλ ἀκούοντός μου. Καὶ τὰ χερουβὶμ ἦσαν τοῦτο τὸ ζῶον ὃ ἴδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ
16 Χοβάρ. Καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ (μ) χερουβὶμ, ἐπορεύοντο οἱ τροχοί, καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν· καὶ ἐν τῷ ἐξαίρειν τὰ (ν) χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς
17 γῆς, οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ (ξ) αὐτῶν. Ἐν τῷ ἑστάναι αὐτὰ, εἱστήκεισαν· καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτὰ (ο) μετεωρίζοντο μετ' αὐτῶν·
18 διότι πνεῦμα ζωῆς ἐν αὐτοῖς ἦν. Καὶ ἐξῆλθε δόξα κυρίου ἀπὸ (π) τοῦ οἴκου, καὶ ἐπέβη
19 ἐπὶ τὰ (ρ) χερουβίμ. Καὶ ἀνέλαβον τὰ (σ) χερουβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιον ἐμοῦ· ἐν τῷ (τ) ἐξελθεῖν αὐτὰ, καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν. καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης οἴκου κυρίου τῆς ἀπέναντι, καὶ δόξα (υ) θεοῦ
20 Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω. Τοῦτο τὸ ζῶόν ἐστιν ὃ ἴδον ὑποκάτω θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ, καὶ ἔγνων ὅτι χε-
21 ρουβίμ ἐστι. (φ) Τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνὶ, καὶ ὀκτὼ πτέρυγες τῷ ἑνὶ, καὶ ὁμοίωμα χειρῶν (χ) ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύ-
22 γων αὐτῶν. Καὶ (ψ) ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν, ταῦτα τὰ πρόσωπά ἐστιν ἃ ἴδον ὑποκάτω τῆς δόξης (ω) τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ. (α) καὶ αὐτὰ ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπορεύοντο.

MS. A. (ι) ὀφθαλμῶν τοῖς (κ) τροχοῖς αὐτῶν. (λ) τούτοις ἐκαλέσθη Γελ-
14 γέλ. Καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνί· τὸ πρόσωπον τοῦ ἑνὸς πρόσωπον [illegible]
χερούβ, καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ δευτέρου πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρί-
15 τον τοῦ τρίτου πρόσωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ. Καὶ
ἐπήρθη τὰ χερουβείν· τοῦτο τὸ ζῶον (μ) χερουβείν, ἐπορεύοντο οἱ τροχοί
(ν) χερουβεὶν (ξ) αὐτῶν, καί γε αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ ἐχόμενα αὐτῶν. Ἐν τῷ (ο) με-
τεωρίζοντο (π) τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου, (ρ) χερουβείν. (σ) χερουβεὶν (τ) ἐξελθεῖν
(υ) κυρίου θεοῦ (φ) Τέσσαρα (χ) ἀνθρώπου (ψ) ὁμοίωμα (ω) [illegible]
(α) τὴν ὅρασιν αὐτῶν, καὶ

(e) Et dorsa eorum, & manus eorum, & alæ eorum, & rotæ plenæ erant oculis in circuitu in quatuor rotis. Rotis autem istis acclamatum est (f) Gelgel, audiente (g) me. Et ipsa Cherubim erant, idipsum animal, quod videram super fluvium Chobar. Cùmque ambularent Cherubim, ibant rotæ, & hæ juxta ea. Et, cùm elevarent Cherubim alas suas, ut exaltarentur de terra, non revertebantur rotæ (h) eorum: Stantibus illis, stabant; & cùm illa elevarentur, elevabantur cum eis. Spiritus enim vitæ erat in illis. Et egressa est gloria Domini (i) de domo: & conscendit super Cherubim. Et assumpserunt Cherubim alas suas, & elevati sunt de terra coram me. Illa egredientibus, etiam rotæ juxta illa. Et steterunt super vestibula portæ domûs Domini, quæ è (k) regione: et gloria Dei Israel erat super ea desupèr. Ipsum est animal, quod vidi subter Deum Israel super fluvium Chobar: & intellexi, quia Cherubim essent. Quatuor facies uni, & (l) octo alæ unicuique: similitudo manuum hominum sub alis eorum. Et similitudo facierum eorum, ipsi vultus erant, quos videram subter gloriam Dei Israel super fluvium (m) Chobar. Et hæc, unumquodque ante faciem suam ibant.

ΚΕΦ. ια'.

1 ΚΑὶ ἀνέλαβέ με πνεῦμα, καὶ ἤγαγέ με ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι, τὴν βλέπουσαν κατ' ἀνατολάς. καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πύλης ὡς εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες· καὶ ἴδον ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸν Ἰεχονίαν τὸν τοῦ (a) Ἐζὲρ, καὶ Φαλτίαν τὸν τοῦ Βαναίου,
2 τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βουλευόμενοι βου-
3 λὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· Οἱ λέγοντες, Οὐχὶ προσφάτως ᾠκοδόμηνται αἱ οἰκίαι; αὕτη ἐστὶν ὁ λέβης, ἡμεῖς δὲ τὰ
4 κρέα. Διατοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐτοὺς, προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου.

MS. A. (a) Ἰαζὲρ

CAP. XI.

ET assumpsit me spiritus, & duxit me ad portam domûs Domini, quæ è regione, quæ respicit ad Orientem. Et ecce super vestibulo portæ quasi viginti & quinque viri: & vidi in medio eorum Jechoniam filiũ Ezer, & Phaltiã filiũ Banæa, principes populi. Et dixit Dñs ad me; Fili hominis, Hi viri, qui cogitant vana, et tractant consilium pessimum in urbe ista, Dicentes; Nonne recenter ædificatæ sunt domus? Hæc est lebes, nos autem carnes. Idcircò propheta super eos, propheta, fili hominis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וְכָל בִּסְרֵיהוֹן וְגַבֵּיהוֹן וְאַשְׁדָרַתְהוֹן וְכַנְפֵיהוֹן וְגַלְגַּלַיָא מְלָן עַיְנִין סְחוֹר סְחוֹר
13 לְאַרְבַּעְתְּהוֹן דְגַלְגְּלַיָא׃ לְאוֹפַנַיָא לְהוֹן אִתְקְרֵי גַלְגְּלָא וַאֲנָא שְׁמַע׃ וְאַרְבְּעָא אַפִּין
14 לְחַד אַפֵּי חַד אַפֵּי כְרוּבָא וְאַפֵּי תִנְיָנָא אַפֵּי אֱנָשָׁא וּתְלִיתָאָה אַפֵּי אַרְיָא וּרְבִיעָאָה אַפֵּי
15 נִשְׁרָא׃ וְאִתְרָמוּ כְּרוּבַיָא אִנּוּן בְּרִיתָא דִּי חֲזֵיתִי בִּנְהַר כְּבָר׃ וּבְמֵיזַל כְּרוּבַיָא אָזְלִין
16 גַלְגַּלַיָא לְקָבְלֵיהוֹן וּבְמִטַּל כְּרוּבַיָא יַת גַּדְפֵיהוֹן לְאִתְרָמָא כְּמִלְרַע לְרוּם שְׁמַיָא
לָא מִתְחַזְרִין גַלְגַּלַיָא אַף אִנּוּן מִקָּבְלֵיהוֹן׃
17 בְּמְקָמְהוֹן קָיְמִין וּבְאִתְרָמוּתְהוֹן
18 מִתְרָמִין עִמְּהוֹן אֲרֵי כְּרוּחַ בְּרִיתָא בְּהוֹן׃ וְאִסְתַּלַּק יְקָרָא דַיְיָ דַּהֲוָה שְׁרֵי עֲלוֹהִי מֵעִיל
19 לְקֳבֵיל סְקוֹפַת בֵּיתָא וּשְׁרָא עַל כְּרוּבַיָא׃ וּנְטַלוּ כְרוּבַיָא יַת גַּדְפֵיהוֹן וְאִתְרָמוּ כְּמִלְרַע
לְרוּם שְׁמַיָא וַאֲנָא חָזֵי בְּמִפַּקְהוֹן וְגַלְגַּלַיָא לְקָבְלֵיהוֹן וְקָם בְּמַעֲלָנָא דְתְרַע בֵּית מַקְדְשָׁא
20 דַיְיָ מַדִּנְחָאָה וִיקַר אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל עֲלֵיהוֹן מִלְעֵלָא׃ אִנּוּן בְּרִיתָא דַחֲזֵיתִי תְּחוֹת יְקַר
21 אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל בִּנְהַר כְּבָר וִידַעִית אֲרֵי כְרוּבַיָא אִנּוּן׃ אַרְבַּע אַרְבַּע אַפִּין לְחַד וְאַרְבַּע
22 גַּדְפִּין לְחַד וּדְמוּת יְד אֱנָשָׁא תְּחוֹת גַּדְפֵיהוֹן׃ וּדְמוּת אַפֵּיהוֹן אִנּוּן אַפַּיָא דִּי חֲזֵיתִי עַל נְהַר
כְּבָר חֶזְוֵיהוֹן וְאִנּוּן בִּרְיָא לְקֳבֵל אַפְּהָא אָזְלָא׃

יא

1 וּנְטַלְתִיתִי רוּחָא וְאַעֲלַת יָתִי לִתְרַע בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ מַדִּנְחָאָה דִּפְתִיחַ לְמַדִּנְחָא וְהָא
בְּמַעֲלָנָא דִתְרַע עַסְרִין וְחַמְשָׁא גֻבְרִין וַחֲזֵית בֵּינֵיהוֹן יַת יַאֲזַנְיָה בַּר עַזּוּר וְיַת פְּלַטְיָה בַּר
2 בְּנָיָה רַבְרְבֵי עַמָּא׃ וַאֲמַר לִי בַּר אָדָם אִלֵּין גֻבְרַיָא דִּמְחַשְּׁבִין לְמֵינַס וּדְמַלְכִין מְלַךְ בִּישׁ
3 בְּקַרְתָּא הָדָא׃ דְּאָמְרִין לָא בְקָרִיב לְמִבְנֵי בָתִּין הִיא חֲשִׁיבָא לָנָא כְּדוּדָא וַאֲנַחְנָא חֲשִׁיבִין
4 בְּגַוַּהּ כְּבִסְרָא דִּבְשִׁיל בְּגוֹ דוּדָא׃ בְּכֵן אִתְנַבֵּי עֲלֵיהוֹן אִתְנַבֵּי בַּר אָדָם׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et omnis caro eorum, & dorsum eorum, & expansio & pennæ eorum, & rotæ plenæ erant oculis per circuitum in quatuor eorum rotis. Rotis sunt appellatæ Volubiles, audiente me. Et erant cuique facies quaternæ, facies uni⁹, facies Cherub; & facies secundi, facies hominis; & tertii, facies leonis; & quarti, facies aquilæ. Et sublati sunt Cherubim: ipsæ sunt creaturæ quas videram in fluvio Chobar. Et cùm ambularent Cherubim, ambulabant rotæ è regione eorum; & cùm elevarent Cherubim alas suas ut sese elevarent quasi sub altitudine cœli, ipsæ quoque rotæ non revertebantur à conspectu eorum. Cùm starent, stabant; & cùm elevarentur, elevabantur cum eis; quia *quasi* spirit⁹ creaturarum erat in eis. Et elevata est gloria Dñi quæ residebat super illud desuper contra limen dom⁹, & resedit super Cherubim. Et sustulerunt Cherubim alas suas, & elevati sunt quasi sub altitudine cœli; & ego vidi, cùm egrederentur, & rotæ è regione eorum. Et stetit in introitu portæ dom⁹ sanctuarii Domini Orientalis, & gloria Dei Israel erat eis desuper. Ipsæ erant creaturæ quas vidi sub gloria Dei Israel juxta fluvium Chobar, & cognovi quòd Cherubim essent. Quatuor quatuor vultus uni, & quatuor alæ uni; & similitudo manus hominis sub alis eorum. Et similitudo vultuum eorum, ipsi sunt vultus quos videram juxta fluvium Chobar, aspectus earum & ipsæ; quæque creatura ante faciem suam gradiebatur.

CAP. XI.

ET sustulit me spiritus, & introduxit me ad portam Orientalem domus sanctuarii Domini quæ aperta erat ad Orientem, & ecce in introitu portæ erant viginti et quinque viri: et vidi inter eos Jezoniam filium Azur, et Phaltiam filium Banaiæ, principes populi. Et dixit ad me: Fili hominis, isti sunt viri qui cogitant vim facere, et qui consulunt consilium malum in civitate hac. Qui dicunt, Non propè est ut ædificentur domus: ipsa est reputata nobis quasi lebes, et nos reputati sumus in medio ejus sicut caro quæ coquitur in medio lebetis. Propterea vaticinare super eos, vaticinare fili hominis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tota verò caro, dorsa, manus, & alæ rota- 12
rum, plena erant oculis per circuitum, in ab-
sidibus earum: Cochleas autem ipsas, voca- 13
vit Rotas, me præsente. Quaternas verò fa- 14
cies habebat unusquisque illorum *Cherubino-
rum*; una erat facies Cherubini, altera facies
hominis, alia facies leonis, alia demum faci-
es aquilæ. Ita extulerunt se Cherubini, *hoc est*, 15
illud animal quod videram ad fluvium Ce-
bar. Euntibus Cherubinis, ibant rotæ cum 16
eis: & attollentibus Cherubinis alas suas ad
efferendum se de terra, non recedebant ab eis
rotæ: Consistentibus illis, consistebant istæ: 17
efferentibus se illis, efferebant se istæ: & at-
tollentibus Cherubinis alas suas, proficisce-
bantur rotæ cum eis; quoniam spiritus vita-
lis inerat eis. Egressâ itaque gloriâ Domini 18
ex angulo domûs, stetit supra Cherubinos:
Et Cherubini sublatis alis suis extulerunt se 19
de terra, me spectante, (& cùm exirent, rotæ
cum eis erant,) steteruntque ad vestibulum
portæ Orientalis dom^o Domini, & gloria Dei
Israelis erat super eos. Hoc est illud animal 20
quod videram sub Deo Israelis ad fluvium Ce-
bar, & cognovi Cherubinos eos esse. Qua- 21
ternas facies habebat unusquisque eorum, &
quaternas alas unusquisque eorum, et formam
man^o humanæ sub alis suis. Forma verò fa- 22
cierum eorum, similis erat faciebus illis quas
videram juxta fluvium Cebar; eodemque mo-
do aspect^o eorum: & unusquisque ibat in la-
tere suo *quod occupabat*.

CAP. XI.

Tum attollens me spirit^o, adduxit me ad por- 1
tam Orientalem dom^o Domini, quæ spectat
Orientem: & vidi in vestibulo portæ viginti-
quinque viros; inter quos vidi Jazaniam fili-
um Azuris, & Pelatiam filium Benaiæ, primo-
res populi. Dixitque mihi Domin^o, Fili ho- 2
minis, hi sunt viri qui dolum architectantur,
&, dant consilia prava in hac urbe, ac dicunt
Nonne in ipsa domos ædificavim^o? ipsa erit 3
olla, nos verò caro. Itaque vaticinare contra 4
istos, vaticinare fili hominis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وظهورها وأيديها وأجنحتها والبكرات مملوءة أعينا لأربعة بكراتها * والبكرات دعي لها
سريعة سريعة * وأربعة وجوه للواحد * وجه الواحد وجه ساروب * ووجه الثاني وجه انسان
ووجه الثالث وجه أسد * والرابع وجه نسر * وارتفع الساروبيم * وهذا الحيوان الذي رأيته
على نهر خوبار * وعند ما سير الساروبيم سير البكرات * وهي بجانبها * وعند ما ترفع
الساروبيم أجنحتها لتتعالى من الأرض * لا ترجع بكراتها * مع ما أنها من جوانبها * عند ما
يقفون يقفون * وعند ما تتعالى يتعالون معها * من أجل أن روح حياة كانت فيها * وخرج
مجد الرب من معتبة البيت * وركب على الساروبيم * وأخذت الساروبيم أجنحتها وتعالت
من الأرض أمامي * عند ما أربعة البكرات إلى جانبها * ووقفت على مداخل باب بيت الرب
الذي مقابلي * ومجد الرب اله اسرائيل كان عليها من فوق * هذا الحيوان هو الذي
رأيته تحت اله اسرائيل على نهر خوبار * وعلمت أن الساروبيم هو * أربعة وجوه للواحد * وستة
أجنحة للواحد * وشبه أيدي انسان من تحت أجنحتها * وشبه وجوهها * هي الوجوه
هي التي رأيتها تحت مجد اله اسرائيل على نهر خوبار * ومنظرها * وهي كل واحد يسير قبالة وجهه

الإصحاح الخامس * الفصل الحادي عشر *

* وحملني ريح * وأتت بي إلى باب بيت الرب الذي مقابلي * الناظر نحو المشارق * وإذا
مداخل الباب نحو من خمسة وعشرين رجلا * ونظرت في وسطهم ياخونيا بن يازار * وفلطيا
بن باناو مقدمي الشعب * وقال لي الرب * يا ابن الانسان * هؤلاء الرجال الذين يفكرون
الإفك * ويرون رأيا شريرا في هذه المدينة * ويقولون * أليس بنيت البيوت جديدا * هي
هي القدر ونحن اللحم * لأجل هذا تنبأ عليهم * تنبأ يا ابن الناس *

Et tam illorum dorsa, manus, & alæ 12
ipsorum, quàm rotæ plenæ erant oculis per
quaternas absides suas. Rotæ verò sic 13
appellatæ fuerunt, Veloces, velocissimæ.
Quatuor autem facies habebat unum- 14
quodque: facies una, facies Cherubini:
facies secunda, facies hominis: facies
tertia, facies leonis: quarta verò, facies
aquilæ. Et elevati sunt Cherubini, (atque 15
hoc est illud animal quod videram secus
flumen Chobar:) Quoties ibant Cherubi- 16
ni, ibant rotæ ad latus eorum existentes;
& cùm elevarent Cherubini alas suas ut
efferrent se ab humo, non recedebant
rotæ eorum, quippe quæ essent ad latera
eorum. Cùm ista consisterent, consiste- 17
bant illa: cúmque elevarent se ista,
elevabant se illa cum istis; quoniam
spiritus vitalis inerat istis. Et egressâ 18
gloriâ Domini è limine domûs, conscen-
dit Cherubinos: Et sublatis Cherubini 19
alis suis, elevaverunt se ab humo coram
me (elevantibus se rotis ad ipsorum la-
tera) steteruntque supra vestibulum
januæ domûs Domini, quæ erat ex ad-
verso mihi; & gloria Domini Dei Is-
raelis erat super eos desuper. Hoc ani- 20
mal est illud quod videram sub Deo
Israelis juxta flumen Chobar, & agnovi
Cherubinos illud esse. Quatuor erant 21
facies cuilibet, & sex alæ cuilibet, &
figura manuum humanarum sub alis eo-
rum. Quod autem ad formam facierum 22
eorum, eædem erant facies quas videram
subter gloriam Dei Israelis juxta flumen
Chobar, & idem aspectus eorum: atque
horum unumquodque ante faciem suam
procedebat.

CAP. XI.

Textus quintus.

Deinde tulit me ventus quidam, per- 1
duxitque me ad januam domûs Domini,
quæ erat ex adverso mihi, quæ spectabat
Orientem versùs: & ecce ad vestibulum
januæ circiter viginti quinque viros: &
vidi in medio eorũ Jechoniam filiũ Jeze-
ris, & Phaltiam filiũ Banai, antesigna-
nos populi. Tum dixit ad me Dominus; 2
O fili hominis, isti sunt viri qui fraudem
cogitant, & perniciosum consilium ma-
chinantur hac in urbe, & dicunt; Nónne 3
recens ædificatæ sunt hæ domus? istæ
erunt cacabus, nos autem caro. Propter- 4
ea prophetato de istis, prophetato O fili
hominum.

יחזקאל : יא

5 ותפל עלי רוח יהוה ויאמר אלי אמר כה־אמר
יהוה כן אמרתם בית ישראל ומעלות רוחכם אני
6 ידעתיה: הרביתם חלליכם בעיר הזאת
ומלאתם חוצתיה חלל: 7 לכן כה־אמר אדני
יהוה חלליכם אשר שמתם בתוכה המה הבשר
והיא הסיר ואתכם הוציא מתוכה: 8 חרב יראתם
וחרב אביא עליכם נאם אדני יהוה: 9 והוצאתי
אתכם מתוכה ונתתי אתכם ביד־זרים ועשיתי
10 בכם שפטים: בחרב תפלו על־גבול ישראל אשפוט
11 אתכם וידעתם כי־אני יהוה: היא לא־תהיה לכם
לסיר ואתם תהיו בתוכה לבשר אל־גבול ישראל
12 אשפט אתכם: וידעתם כי־אני יהוה אשר בחקי
לא הלכתם ומשפטי לא עשיתם וכמשפטי הגוים
13 אשר סביבותיכם עשיתם: ויהי כהנבאי ופלטיהו
בן־בניה מת ואפל על־פני ואזעק
קול־גדול ואמר אהה אדני יהוה כלה אתה
14 עשה את שארית ישראל: ויהי דבר־יהוה אלי
15 לאמר: בן־אדם אחיך אחיך אנשי גאלתך
וכל־בית ישראל כלה אשר אמרו להם ישבי
ירושלם רחקו מעל יהוה לנו היא נתנה הארץ
16 למורשה: לכן אמר כה אמר אדני יהוה כי
הרחקתים בגוים וכי הפיצותים בארצות ואהי
להם למקדש מעט בארצות אשר־באו שם:
17 לכן אמר כה־אמר אדני יהוה וקבצתי אתכם
מן־העמים ואספתי אתכם מן־הארצות אשר נפצותם
18 בהם ונתתי לכם את־אדמת ישראל: ובאו שמה
והסירו את־כל־שקוציה ואת־כל־תועבתיה
19 ממנה: ונתתי להם לב אחד ורוח חדשה אתן
בקרבכם והסרתי לב האבן מבשרם ונתתי
להם לב בשר:

Versio VULG. LAT.

5 Et irruit in me spiritus Domini,
& dixit ad me; Loquere; Hæc
dicit Dominus; Sic locuti estis,
domus Israel, & cogitationes
6 cordis vestri ego novi. Plurimos
occidistis in urbe hac, et implestis
7 vias ejus interfectis. Propterea
hæc dicit Dominus Deus; Interfecti
vestri, quos posuistis in
medio ejus, hi sunt carnes, &
hæc est lebes: & educam vos
8 de medio ejus. Gladium metuistis,
& gladium inducam super
9 vos, ait Dominus Deus. Et ejiciam
vos de medio ejus, daboque
vos in manu hostium, & faciam
10 in vobis judicia. Gladio cadetis:
in finibus Israel judicabo vos,
& scietis quia ego Dominus.
11 Hæc non erit vobis in lebetem,
& vos non eritis in medio ej⁹
in carnes: in finib⁹ Israel judi-
12 cabo vos. Et scietis quia ego
Dominus: quia in præceptis
meis non ambulastis, & judicia
mea non fecistis, sed juxta judicia
Gentium, quæ in circuitu
13 vestro sunt, estis operati. Et factum
est, cùm prophetarem,
Pheltias fili⁹ Banaiæ mortuus est:
& cecidi in faciem meam clamans
voce magnâ, & dixi, Heu,
heu, heu, Dñe Deus: consummationem
tu facis reliquiarum Is-
14 rael? Et factum est verbum Dñi
15 ad me, dicens; Fili hominis, fratres
tui, fratres tui, viri propinqui
tui, & omnis domus Israel, universi,
quib⁹ dixerunt habitatores
Jerusalem; Longè recedite
à Domino, nobis data est terra
16 in possessionem. Propterea hæc
dicit Dominus Deus, Quia longè
feci eos in Gentibus, & quia
dispersi eos in terris: ero eis in
sanctificationé modicam in ter-
17 ris, ad quas venerunt. Propterea
loquere; Hæc dicit Dominus
Deus; Congregabo vos de populis,
& adunabo de terris, in
quibus dispersi estis, daboque
18 vobis humum Israel. Et ingredientur
illuc, & auferent omnes
offensiones, cunctasque abomi-
19 nationes ejus de illa. Et dabo
eis cor unum, & spiritum novum
tribuam in visceribus eorum:
& auferam cor lapideum de
carne eorum, & dabo eis cor
carneum:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἔπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρίου, καὶ εἶπε
πρός με, Λέγε, Τάδε λέγει κύριος, Οὕ-
τως εἴπατε (β) οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ τὰ δια-
βούλια τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἐγὼ ἐπίστα-
6 μαι. Ἐπληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ, καὶ ἐνεπλήσατε τὰς ὁδοὺς (γ)
7 αὐτῶν τραυματιῶν. Διατοῦτο τάδε λέ-
γει (δ) κύριος, Τοὺς νεκροὺς ὑμῶν οὓς
(ε) ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς, οὗτοί
εἰσι τὰ κρέα, αὐτὴ δὲ ὁ λέβης ἐστὶ, καὶ
8 ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς. Ῥομ-
φαίαν φοβεῖσθε, καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ'
9 ὑμᾶς, λέγει (ζ) κύριος. Καὶ ἐξάξω
ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς, καὶ παραδώσω
ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτρίων, καὶ ποιήσω
10 ἐν ὑμῖν κρίματα. Ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖσθε,
(η) ἐπὶ τῶν ὀρέων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς,
καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. (θ)
13 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προφητεύειν με, καὶ
Φαλτίας ὁ τοῦ Βαναίου ἀπέθανε· καὶ πίπτω
ἐπὶ πρόσωπόν μου, καὶ ἀνεβόησα φωνῇ
μεγάλῃ, καὶ εἶπα, (ι) Οἴμοι οἴμοι κύριε,
εἰς συντέλειαν ποιεῖς σὺ τοὺς καταλοί-
14 πους τοῦ Ἰσραήλ; Καὶ ἐγένετο λόγος κυ-
15 ρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου,
οἱ ἀδελφοί σου καὶ οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλω-
σίας σου καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ
συντετέλεσται, οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατ-
οικοῦντες Ἱερουσαλὴμ, Μακρὰν ἀπέχετε
ἀπὸ τοῦ κυρίου, ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κλη-
16 ρονομίαν. Διατοῦτο εἰπὸν, Τάδε λέγει
(κ) κύριος, Ὅτι ἀπώσομαι αὐτοὺς εἰς τὰ
ἔθνη, καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν
(λ) γῆν, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἁγίασμα
μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὗ ἐὰν εἰσέλθωσιν
17 ἐκεῖ. Διατοῦτο (μ) εἰπὸν, Τάδε λέγει
κύριος, Καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν
ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν
οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν αὐταῖς· καὶ δώσω
18 αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ εἰσελεύ-
σονται ἐκεῖ, καὶ ἐξαροῦσι πάντα τὰ βδε-
λύγματα αὐτῆς, καὶ πάσας τὰς ἀνομίας
19 αὐτῆς ἐξ αὐτῆς. Καὶ δώσω αὐτοῖς
καρδίαν ἑτέραν, καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω
ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκσπάσω τὴν καρδίαν (ν)
τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν, καὶ δώ-
σω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην·

Et irruit in me spiritus Domini, & dixit ad me; Dic; Hæc dicit Dominus; Sic dixistis, domus Israel: & cogitationes spiritus vestri ego novi: Multiplicastis mortuos vestros in urbe hac, & implestis vias (c) earum interfectis. Propterea hæc dicit Dominus; Mortuos vestros quos percussistis in medio ejus, hi sunt carnes, hæc autem lebes est. Et vos educam de medio ejus. Gladium timetis: & gladium inducam super vos, ait Dominus. Et educam vos de medio ejus: & tradam vos in manus alienorum: & faciam in vobis judicia: In gladio cadetis: in (b) montibus Israel judicabo vos: & scietis quia ego (c) Dominus. Et factum est, cum prophetarem; & Phaltias filius Banææ mortuus est: & cado in faciem meam: & exclamavi voce magnâ, & dixi; Heu, heu, Domine, in consummationem tu facis residuos Israel? Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, fratres tui, & viri captivitatis tuæ, & omnis domus Israel consummata est: quibus dixerunt eis habitatores Hierusalem; Longè abestis à Domino; nobis data est terra in hæreditatem. Propterea dic, Hæc dicit Dominus; Quia rejiciam eos in gentes, et dispergam eos in omnem terram: et ero eis in sanctificationem parvulam in regionibus, quocunque ingressi fuerint illuc. Propterea dic, Hæc dicit Dominus; Et suscipiam eos de gentibus, & congregabo eos de regionibus, quò disseminavi eos in illas: et dabo eis terram Israel. Et ingredientur illuc, et auferent omnes abominationes ejus, cunctasque iniquitates ejus de illa. Et dabo eis cor alterum, et spiritum novum dabo in eis: et extraham cor lapideum de carne eorum: et dabo eis cor carneum:

MS. A. (β) ὁ οἶκος (γ) αὐτῆς (δ) ἀδωναῒ κύριος, (ε) ἐφονεύσατε
11 (ζ) ἀδωναῒ κύριος. (η) καὶ ἐπὶ (θ) Αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑ-
μεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐμ μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα· ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ
12 Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς. Καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Καὶ ἐγέ-
νετο (ι) Οἴμμοι, οἴμμοι, ἀδωναῒ κύριε, εἰς συντέλειαν σὺ ποιεῖς (κ)
ἀδωναῒ κύριος, (λ) τὴν γῆν, (μ) τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, (ν)
αὐτῶν τὴν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ושרת עלי רוח נבואה מן קדם יי ואמר לי אמר כדנן אמר יי כן אמרתון בית ישראל
6 ודי אתון מהרהרין ודסליקת על לבכון קדמי גלן: אסגיתון קטיליכון בקרתא
7 הדא ומליתון שוקהא קטילין: בכן כדנן אמר יי אלהים קטיליכון דשויתון בגוה
8 אנון כבסרא והיא כדודא ויתכון אגלי מגוה: מן קדם דקטלין בחרבא דחלתון
9 ודקטלין בחרבא איתי עליכון אמר יי אלהים: ואגלי יתכון מגוה ואמסר יתכון
10 ביד נוכראין ואעבד בכון פורענות דינין: בחרבא תתקטלון על תחום ארעא
11 דישראל אתפרע מנכון ותדעון ארי אנא יי: היא לא תהי לכון כדודא ברם אתון
תהון בגוה כבסרא דבשיל בגו דודא על תחום ארעא דישראל אתפרע מנכון:
12 ותדעון ארי אנא יי די בקימי לא הלכתון ודיני לא עבדתון ובנימוסי עממיא די
13 בסחרניכון עבדתון: והוה באתנביותי ופלטיה בר בניה מית ואשתטחית על אפי
וצוחית בקל רב ואמרית קביל בעותי יי אלהים גמירא את עביד עם שארא דישראל:
14 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם אחך אחך אנש קריבך וכל בית
15 ישראל כולהון דאמרין להון יתבי ירושלם אתרחקו מדחלתא דיי דילנא היא
16 אתיהיבת ארעא למירתה: בכן כדנן אמר יי אלהים ארי ארחקתנון לביני עממיא וארי
בדרתנון במדינתא ויהבית להון בתי כנשתא תנין לבית מקדשי ואנון כזעיר במדינתא
17 דאתגליאו לתמן: בכן אמר כדנן אמר יי אלהים ואקריב יתכון מן ביני עממיא ואכניש
18 יתכון מן מדינתא דאתבדרתון בהון ואתן לכון ית ארעא דישראל: ויעלון לתמן ויעדון
19 ית כל שקוצהא וית כל תועבתאמנה: ואתן להון לב דחיל ורוח דחילא אתן במעיהון
ואתבר לבא דרשעא דהוא תקיף כאבנא מבסרהון ואתן להון לב דחיל קדמי
למעבד רעותי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et resedit super me spiritus prophetiæ à facie Domini, & dixit ad me; Dic, Hæc dicit Dominus; sic dixistis domus Israel, & quod vos cogitatis, & quod ascendit in cor vestrum, revelatum est coram me. Multiplicastis interfectos vestros in civitate ista, & implestis vicos ejus interfectis. Propterea hæc dicit Domin⁹ Deus: Interfecti vestri quos posuistis in medio ejus, ipsi sunt sicut caro, & ipsa est quasi lebes, & vos transmigrare faciam de medio ejus. A facie eorum qui occidunt gladio timuistis, & occidentes gladio adducam super vos, dicit Domin⁹ Deus. Et transmigrare faciam vos de medio ejus, & tradam vos in manum alienorum, & faciam in vobis ultionem judiciorum. Gladio occidemini; in termino terræ Israel vindictam sumam ex vobis, & scietis quia ego Dominus. Ipsa non erit vobis tanquam lebes, sed vos intra eam eritis velut caro quæ in lebete coquitur: in limite terræ Israel vos ulciscar. Scietisque, quia ego Dominus, qui in pactis meis non ambulastis, & judicia mea non fecistis, sed secundùm mores populorum qui in circuitu vestro sunt, fecistis. Et factum est cùm prophetarem, Phaltias fili⁹ Banaiæ mortuus est.: & corrui pronus in faciem meam, & clamavi voce magna, & dixi: Suscipe deprecationem meam Domine Deus, consummationem tu facis cum reliquiis Israel. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me dicens: Fili hominis, fratres tui, fratres tui, viri propinqui tui & omnis domus Israel universi de quib⁹ dicunt habitatores Jerusalem; Longè facti sunt à timore Domini: nobis data est terra in possessionem. Propterea hæc dicit Dominus Deus, quia elongavi eos inter populos, & quia dispersi eos per provincias, dedi eis domos congregationis secundæ domui sanctuarii mei, & ipsi sunt quasi pauci in provinciis ad quas transmigraverũt. Propterea dic, Hæc dicit Domin⁹ Deus, & applicabo vos de medio populorum, & congregabo vos de provinciis ad quas dispersi estis, & dabo vobis terram Israel. Et ingredientur illuc & auferent omnia inquinamenta & abominationes ejus ab ea. Et dabo eis cor timens, & spiritum timoris dabo in visceribus eorum, & conteram cor impietatis, quod erat durum sicut lapis, de carne eorum, & dabo eis cor timens coram me, ut faciant voluntatem meam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tum cecidit super me spiritus Domini, dixit- 5
que mihi; Dic, Sic ait Dominus domino-
rum; Hoccine modo dilexistis filios Israe-
lis? nam cogitationes animi vestri ego novi.
Multiplicâstis occisos vestros hac in urbe, 6
& confossis implevistis plateas ejus. Iccir- 7
cò sic ait Dominus dominorum; Confossi ve-
stri quos in ea prostravistis, ipsi caro sunt,
ista verò *urbs* est olla: vos autem ex ipsa e-
ducam. Gladium timuistis, & gladium ad- 8
ducam super vos, ait Dominus dominorum:
Nam vos educam ex ipsa, tradámque vos in 9
manum alienorum, & exercebo contra vos
judicia. Gladio cadetis, & ad limites Israe- 10
lis judicabo vos. Hæc non erit vobis olla, 11
neque vos eritis in ea caro: ad limites Israe-
lis judicabo vos: Ita experiemini me esse 12
Dominum, quicunque in præceptis meis non
ambulâstis, & judicia mea non fecistis. Cùm 13
autem prophetâssem, mortuus est Pelatia fili-
us Benaiæ: quapropter in faciem meam pro-
cidens, altâque voce exclamans, dixi; Ah
Domine dominorum, num consummationem
faceres reliquiis Israelis? Tum fuit ad me 14
sermo Domini, dicendo; Fili hominis, fra- 15
tres tui, fratres *inquam* tui, homines con-
captivi tui, & omnes Israelitæ delebuntur;
quia dixerunt eis, O habitatores Jerusalem,
recedite à Domino; nobis enim data est *hæc*
terra in hæreditatem. Iccirco sic ait Domi- 16
nus dominorum; Expellam eos inter gen-
tes, & disperdam eos per terras, eroque
illis sanctuarium exiguum in terris ad quas
abierint. Iccirco sic ait Dominus domino- 17
rum; Colligam vos è gentibus, & admo-
vebo vos de terris in quas dispersi estis, da-
bóque vobis terram Israelis: Quam cùm
ingressi fuerint, amovebunt ab ea cuncta 18
ipsius numina cunctasque abominationes
ejus. Nam dabo illis cor novum, & spi- 19
ritum novum indam ipsis: amovebo cor
lapideum à carne eorum, daboque ipsis cor
carneum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ونزلت علي ريح الرب * وقال لي * قل * هذا ما يقوله الرب * هكذا قولوا يا بيت إسرائيل
أنا أعلم مواضع روحكم * كثرتم أمواتكم في هذه المدينة * وملأتم طرقاتها من الجرحى
* لأجل هذا هكذا يقول أدوناي الرب * أمواتكم الذين قتلتموهم في وسطها هؤلاء
هم اللحم * وهذه هي المرجل * وأخرجكم من وسطها * أتخافون السيف * فأجلب عليكم
سيفا يقول أدوناي الرب * وأخرجكم من وسطها * وأسلمكم إلى أيدي الغرباء * وأصنع
فيكم أحكاما * وتسقطون بالسيف * وعلى جبال إسرائيل أدينكم * وتعلمون أني أنا الرب
* وهذه ليست لكم مرجلا * وأنتم لا تكونون في وسطها لحما * على جبال إسرائيل أدينكم
* وتعلمون أني أنا الرب] MS. Oxon. لأنكم لم تسلكوا في وصاياي وأحكامي لم
تعملوا * وكمثل أحكام الشعوب التي حولكم فعلتم] * وكان لما تنبيت مات فلطيا
بن باناو * فسقطت على وجهي * وصرخت بصوت عظيم وقلت * الويل لي الويل لي يا
أدوناي الرب * للانقضاء أنت تصنع ببقايا إسرائيل * وكان قول الرب إلي قائلا * يا
ابن الإنسان * إخوتك ورجال سبيك * وكل بيت إسرائيل انقضى * الذين قالوا لهم سكان
أورشليم * ابعدوا بعيدا من الرب * الأرض أعطيت لكم ميراثا * لأجل هذا قل
هكذا يقول أدوناي الرب * إني أقصيهم في الأمم * وأفرقهم في كل الأرض * وأصير
مقدسا صغيرا في البلاد حيث يدخلون هناك * لأجل هذا هكذا يقول أدوناي الرب
وأقبلهم من الأمم وأجمعهم من البلدان حيث بددتهم فيها * وأعطيهم أرض إسرائيل
* ويدخلون هناك * وينزعون جميع رذائلها وجميع آثامها منها * وأعطيهم قلبا آخر
وروحا جديدا أعطي فيهم * وأنزع قلبهم الحجري من لحمهم * وأعطيهم قلبا لحميا

Tum descendit super me spiritus Domini, 5
dixitque mihi; Dic, Hoc est quod dicit
Dominus: Ita dicite O domus Israelis;
ego novi consilium animi vestri. Mul- 6
tiplicâstis mortuos vestros hac in urbe, &
implevistis vias ejus vulneratis. Ideo sic 7
dicit Adonai Dominus; Mortui vestri
quos occidistis in medio ejus, hi sunt
caro, & ista est cacabus. At vos edu-
cam de medio ejus: (Gladium perti- 8
mescitis? at adducam super vos gladi-
um, dicit Adonai Dominus.) Et cùm 9
eduxero vos de medio ejus, tradam
vos in manus exterorum, & agam vo-
biscum judicia, Et occumbetis gladio: & 10
super montes Israelis judicabo vos: &
scietis me esse Dominum. Hæc nequa- 11
quam erit vobis cacabus, neque vos
eritis caro in medio ejus: super montes
Israelis judicabo vos, Et scietis me 12
esse Dominũ. [MS. Oxon. *Vos enim in præ-*
ceptis meis non ambulâstis, & judicia
mea minimè observâstis, sed juxta judi-
cia populorũ, qui in circuitu vestro sunt,
fecistis.] *Contigit autem cùm prophe-* 13
tâssem, ut moreretur Phaltias Banai fi-
lius: quare procidens in faciem meam,
exclamavi voce magnâ, & dixi; Heu
me miserum, heu me miserum Adonai
Domine: num excidio tu traditurus es
residuos Israelis? Tum fuit ad me ser- 14
mo Domini, dicens: O fili hominis, fra- 15
tres tui, & concaptivi tui, totáque do-
mus Israelis excindentur, quibus dixe-
runt cives Jerusalem, Recedite procul à
Domino, terra data vobis est in hæredi-
tatem. Propterea dic, Sic ait Adonai 16
Dominus; Equidem exterminabo eos
inter gentes, & dispergam illos in uni-
versam terram, eroque ipsis sanctuarium
exiguũ in regionibus quas ingressuri sunt.
Propterea sic dicit Adonai Dominus; 17
Et recipiam eos de gentibus, & con-
gregabo eos de regionibus in quas disper-
sero eos, daboque eis terram Israelis.
Et cùm ingressi fuerint illuc, auferent 18
omnes abominationes ejus omnesque ini-
quitates ejus ex ipsa. Et dabo eis cor 19
aliud, & spiritum novum indam eis:
auferam cor eorum lapideum ex eorum
carne, daboque eis cor carneum;

יחזקאל : יב

faciant & ,custodiant mea judicia & ,ambulent meis statutis in Ut
20 למען בחקתי ילכו ואת־משפטי ישמרו ועשו
ad Et .Deum in eis sim ego & ,populum in mihi sint & : ea
21 אתם והיו־לי לעם ואני אהיה להם לאלהים : ואל־
eorum cor suarum abominationum & ,suarum contaminationum cor
לב שקוציהם ותועבותיהם לבם
.Deus Dominus dixit ,dabo eorum caput in eorum viam : vadens
הלך דרכם בראשם נתתי נאם אדני יהוה :
: eos contra rotæ & ,suas alas Cherubim elevaverunt Et
22 וישאו הכרובים את־כנפיהם והאופנים לעמתם
gloria ascendit Et .desuper eos super Israel Dei gloria &
23 וכבוד אלהי־ישראל עליהם מלמעלה : ויעל כבוד
oriente ab qui ,montem super stetitque ,civitatis medio desuper Domini
יהוה מעל תוך העיר ויעמד על־ההר אשר מקדם
ad Chasdim in me adduxitque ,me elevavit spiritus Et .urbis
24 לעיר : ורוח נשאתני ותביאני כשדימה אל־
visio me desuper ascendit & : Dei spiritu in visione in transmigrationē
הגולה במראה ברוח אלהים ויעל מעלי המראה
verba omnia transmigrationē ad sum locutus Et .vidi quam
25 אשר ראיתי : ואדבר אל־הגולה את כל־דברי
.mihi ostenderat quæ ,Domini
יהוה אשר הראני :

CAP. XII. יב

medio in hominis Fili : dicendo me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם בתוך
2 non & ,videndum ad eis oculi quibus : sedens tu rebellionis domus
בית־המרי אתה ישב אשר עינים להם לראות ולא
domus quia ,audierunt non & ,audiendum ad eis aures : viderunt
ראו אזנים להם לשמע ולא שמעו כי בית
,transmigrationis vasa tibi fac hominis fili tu Et .ipsi rebellionis
3 מרי הם : ואתה בן־אדם עשה לך כלי גולה
ad tuo loco de transmigrabis Et .eorum oculis in interdiu transmigra &
וגלה יומם לעיניהם וגלית ממקומך אל־
rebellionis domus quia ,aspiciant fortè si ,eorum oculis in alterum locum
מקום אחר לעיניהם אולי יראו כי בית מרי
interdiu transmigrationis vasa tanquam tua vasa educes Et .ipsi
4 המה : והוצאת כליך ככלי גולה יומם
ex tus secundū eorū oculis in vespera in egredieris tu Et .eorū oculis in
לעיניהם ואתה תצא בערב לעיניהם כמוצאי
exire facies & ,parietem in tibi perfode eorum oculis In .transmigrationis
5 גולה : לעיניהם חתר־לך בקיר והוצאת
: efferes caligine in ,portabis humerum super eorum oculis In .eum per
6 בו : לעיניהם על־כתף תשא בעלטה תוציא
te dedi portentum quia : terram videbis non & ,velabis tuas facies
פניך תכסה ולא תראה את־הארץ כי־מופת נתתיך
protuli mea Vasa .sum jussus quemadmodū ,sic feci Et .Israel domui
7 לבית ישראל : ואעש כן כאשר צויתי כלי הוצאתי
parietem in mihi perfodi vespera in & ,interdiu trāsmigrationis vasa tanquā
ככלי גולה יומם ובערב חתרתי־לי בקיר
.eorum oculis in portavi humerum super ,protuli caligine In .manu in
ביד בעלטה הוצאתי על־כתף נשאתי לעיניהם :
nonne ,hominis Fili : dicendo ,mane in me ad Domini verbum fuit Et
8 ויהי דבר־יהוה אלי בבקר לאמר : בן־אדם הלא
9 ? facis tu quid ,rebellionis domus ,Israel domus te ad dixerant
אמרו אליך בית ישראל בית המרי מה אתה עשה :
hoc onus Prælato : Deus Dominus dixit Sic : eos ad Dic
10 אמר אליהם כה אמר אדני יהוה הנשיא המשא הזה
.eorum medio in ipsi quæ ,Israel domui omni & ,Jerusalaim in
בירושלם וכל־בית ישראל אשר־המה בתוכם :

Versio VULG. LAT.

20 Ut in præceptis meis ambulent,
& judicia mea custodiant, faciántque ea: & sint mihi in populum, & ego sim eis in Deum.
21 Quorum cor post offendicula &
abominationes suas ambulat, horum viam in capite suo ponam,
22 dicit Dominus Deus. Et elevaverũt Cherubim alas suas, & rotæ cum eis: & gloria Dei Israel
23 erat super ea. Et ascendit gloria
Domini de medio civitatis, stetítque super montem, qui est ad
24 Orientem urbis. Et spiritus levavit me, adduxitque in Chaldæam ad transmigrationem, in visione, in spiritu Dei: & sub-
lata est à me visio, quam vide-
25 ram. Et locutus sum ad transmigrationem omnia verba Domini, quæ ostenderat mihi.

CAP. XII.

1 Et factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, in medio domûs exasperantis tu habitas: qui oculos habẽt ad videndum, & non vident: & aures ad audiendum, & non audiunt: quia
3 domus exasperans est. Tu ergò, fili hominis, fac tibi vasa transmigrationis, & transmigrabis per diem coram eis: transmigrabis autem de loco tuo ad loqum alterum, in conspectu eorũ, si fortè aspiciant: quia domus
4 exasperans est. Et efferes foràs vasa tua quasi vasa transmigrantis per diem in conspectu eorũ: tu autem egredieris vesperè coram eis, sicut egreditur migrans.
5 Ante oculos eorum perfode tibi parietem: & egredieris per eum.
6 In conspectu eorum in humeris portaberis, in caligine efferéris: faciem tuam velabis, & non videbis terram: quia portentum
7 dedi te domui Israel. Feci ergò sicut præceperat mihi Dominus: vasa mea protuli quasi vasa transmigrantis per diem: & vesperè perfodi mihi parietem manu: & in caligine egressus sum, in humeris portatus in conspectu
8 eorum. Et factus est sermo Do-
9 mini manè ad me, dicens; Fili hominis, numquid non dixerunt ad te domus Israel, domus ex-
10 asperans; Quid tu facis? Dic ad eos; Hæc dicit Dominus Deus; Super ducem onus istud, qui est in Jerusalem, & super omnem domum Israel, quæ est in medio eorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Ὅπως ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύωνται, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσωνται κὴ (ξ) ποιῶσιν αὐτά, καὶ ἔσονταί μοι
εἰς λαόν, κὴ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς (ο) Θε-
21 όν. Καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν, κὴ τῶν ἀνομιῶν (π) αὐτῶν, ὡς ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύετο, τὰς ὁδὺς αὐτῶν (ρ) εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδω-
22 κα, (σ) λέγει κύριος. Καὶ ἐξῆραν τὰ χερυβὶμ τὰς πτέρυγας αὐτῶν, κὴ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν, κὴ ἡ δόξα θεοῦ (τ) Ἰσ-
23 ραὴλ ἐπ' αὐτὰ ὑπεράνω αὐτῶν. Καὶ (υ) ἀνέβη ἡ δόξα κυρίου ἐκ μέσης τῆς πόλεως, κὴ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους ὃ ἦν ἀπέναντι τῆς πό-
24 λεως. Καὶ ἀνέλαβέ με πνεῦμα, κὴ ἤγαγέ με εἰς γῆν Χαλδαίων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν ὁράσει ἐν πνεύματι θεοῦ, κὴ ἀνέβην
25 ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς ἴδον. Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τὺς (φ) λόγους τοῦ κυρίου ὓς ἔδειξέ μοι.

MS. A. (ξ) ποιήσουσιν (ο) Θεόν, λέγει κύριος. Καὶ κατὰ τὰς καρδίας τῶν (π) αὐτῶν, καὶ τῶν πονηρῶν ὧν ἐποίησαν, ὡς ἡ (ρ) εἰς κεφαλὰς (σ) λέγει ἀδωναῒ κύριος. (τ) Ἰσραὴλ ἦν ἐπ' αὐτοῖς (υ) ἀνέβη δόξα κυρίου ἐκ μέσου τῆς πόλεως, (φ) λόγους κυρίου, ὓς ἔδειξέν μοι κύριος.

ut in præceptis meis ambulent, & justificationes meas custodiant, faciántque eas: & erunt mihi in populum: & ego ero eis in Deum. Et ad cor abominationum suarum, & iniquitatum suarum, (d) quomodò cor eorum ibat, vias eorum in capita eorum dedi, dicit Dominus. Et sustulerunt Cherubim alas suas, & rotæ juxta ea: & gloria Dei Israel super ea desuper ea. Et ascendit gloria Domini de medio civitatis: stetitque super montem, qui est è regione civitatis. Et assumpsit me spiritus, & duxit me in terram Chaldæorum ad captivitatem in visione in spiritu Dei. Et ascendi à visione, quam vidi, Et loquutus sum ad captivitatem omnia verba Domini, quæ ostenderat mihi.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, ἐν μέσῳ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν σὺ κατοικεῖς, οἳ ἔχουσιν ὀφθαλμὺς τοῦ (α) βλέπειν, κὴ ὐ βλέπουσι, κὴ ὦτα ἔχουσι τοῦ ἀκύειν, κὴ ὐκ ἀκούουσι, διότι οἶ-
3 κος παραπικραίνων ἐστί. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ποίησον σεαυτῷ σκεύη (β) αἰχμαλωσίας ἡμέρας ἐνώπιον αὐτῶν, κὴ αἰχμαλωτευθήσῃ ἐκ τοῦ (γ) τόπου σου εἰς ἕτερον τόπον ἐνώπιον αὐτῶν, ὅπως ἴδωσι, δι-
4 ότι οἶκος παραπικραίνων ἐστί. Καὶ ἐξοίσεις τὰ σκεύη σου σκεύη αἰχμαλωσίας ἡμέρας κατ' ὀφθαλμὺς αὐτῶν, κὴ (δ) σὺ ἐξελεύσῃ ἑσπέρας, ὡς ἐκπορεύεται αἰχμάλω-
5 τος. Ἐνώπιον αὐτῶν διόρυξον σεαυτῷ
6 εἰς τὸν τοῖχον, κὴ διεξελεύσῃ δι' αὐτοῦ. Ἐνώπιον αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀναληφθήσῃ, κὴ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ, τὸ πρόσωπόν σου συγκαλύψεις, καὶ ὐ μὴ ἴδῃς τὴν
7 γῆν, διότι τέρας δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. Καὶ ἐποίησα ὕτως κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατό μοι· (ε) κὴ σκεύη ἐξήνεγκα αἰχμαλωσίας ἡμέρας, κὴ ἑσπέρας (ζ) διώρυξα ἐμαυτῷ τὸν (η) τοῖχον, καὶ κε-
8 κρυμμένος ἐξῆλθον, ἐπ' ὤμων ἀνελήφθην
9 ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου (θ) τοπρωῒ πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, ὐκ εἶπαν πρὸς σὲ ὁ οἶκος (ι) τοῦ Ἰσραήλ, οἶκος ὁ παραπικραίνων, Τί σὺ
10 ποιεῖς; Εἰπὸν πρὸς αὐτύς, Τάδε λέγει κύριος κύριος, (κ) Ὁ ἄρχων κὴ ὁ ἀφηγούμενος ἐν Ἱερουσαλήμ, κὴ παντὶ οἴκῳ Ἰσραήλ, οἵ εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν,

MS. A. (α) ὁρᾶν, (β) αἰχμαλωσίας, κὴ αἰχμαλωτίσθητι ἡμέρας (γ) οἴκου σου (δ) ἐξελεύσῃ σὺ ἑσπέρας ἐνώπιον αὐτῶν, ὡς ἐκπορεύεται (ε) ἐξήνεγκα ὡς σκεύη αἰχμαλωσίας (ζ) ὤρυξα (η) τοῖχον τῇ χειρί, κὴ (θ) πρός με τοπρωΐ, (ι) Ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων, (κ) Εἰπὸν τῷ ἄρχοντι κὴ τῷ ἀφηγουμένῳ Ἱερουσαλήμ, κὴ

CAP. XII.

Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, (a) in medio iniquitatum eorum tu habitas: qui oculos habent ad videndum, & non vident: & aures habeant ad audiendum, & non audiunt; quia domus (b) exasperans est. Et tu, fili hominis, fac tibi vasa captivitatis per diem coram eis: & captivaberis de loco tuo in locum alterum in conspectu eorum; ut videant, quia domus exasperans est. Et proferes vasa tua, vasa captivitatis per diem in oculis eorum: & tu egredieris vesperè, sicut egreditur (c) captivus, In conspectu eorum. Perfode tibi parietem, & transibis per eum, In conspectu eorum. Super humeros assumeris, & absconditus egredieris: faciem tuam cooperies, & non videbis terram: quia portentum dedi te domui Israel. Et feci sic juxta omnia, quæ mandaverat mihi: vasáque (d) captivitatis protuli per diem: & ad vesperam perfodi mihi parietem: & absconditus egressus sum: Super humeros assumptus sum in conspectu eorum. Et factum est sermo Domini manè ad me, dicens; Fili hominis, non dixerunt ad te domus Israel, domus exasperans, Quid tu facis? Dic ad eos, Hæc dicit Dominus Dominus; (e) Princeps, & dux in Hierusalem, & omni domui Israel, qui sunt in medio eorum,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 בדיל דבקימי יהכון וית דיני יטרון ויעבדון יתהון ויהון קדמי לעם ואנא אהוי להון
21 לאלהא : בתר פולחן שקוציהון ותועבתהון לבהון טעי פורענות ארחיהון ברישיהון
22 יהבית אמר יי אלהים : ונטלו כרוביא ית גפיהון וגלגליא לקבליהון ויקר אלהא
23 דישראל עליהון מלעילא : ואסתלק יקרא דיי מן גו קרתא ושרא על טור
24 זיתא דמדנח לקרתא : ורוח נטלתני ואובילתני למדינת ארעא כסדאי לות בני
גלותא בחזוא ברוח נבואה דישרת עלי מן קדם יי ואסתלק מני חזוא דחזיתי :
25 ואתנביתי לבני גלותא ית כל פתגמיא דיי דאחזיני :

יב

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם בגו עמא סרבנא את יתיב די עינין
2 להון למחזי ולא חזן ואודנין להון למשמע ולא שמעין ארי עם סרבן אנון : ואת בר
3 אדם אתקין לך מני גלותא וגלי בימם לעיניהון ותגלי מאתרך לאתר אוחרן לעיניהון
4 מאם יחזון ארי עם סרבן אנון : ותפיק מנך כמני גלותא בימם לעיניהון ואת
5 תפוק ברמשא לעיניהון כמפקני גלותא : לעיניהון חתר לך בכותלא ותפוק ביה :
6 לעיניהון על כתפא תטול בקבלא תפוק אפך תכסי ולא תחזי ית ארעא ארי את יהבתך
7 לבית ישראל : ועבדית כן כמא דאתפקדית מני אפקית כמני גלותא בימם
וברמשא אתחתרית לי בכתלא ביד בקבלא נפקית על כתפא נטלית לעיניהון :
8 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי בצפרא למימר : בר אדם הלא אם יימרון
9 לך בית ישראל עמא סרבנא מא את עביד : אמר להון כדנן אמר יי אלהים על רבא
10 מטל נבואתא הדא בירושלם וכל בית ישראל דאנון ביניהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ut ambulent in pactis meis, & judicia mea servent & faciant ea: & erunt coram me in populum, & ego ero eis in Deum. Et post cultum idolorum suorum & abominationum suarum cor eorum errat: retributionem viarum suarum in caput eorum dabo, dicit Dominus Deus. Et levaverunt Cherubim alas suas & rotæ è regione eorum; & gloria Dei Israel super eis desuper. Et elevata est gloria Domini de medio civitatis, & resedit super montem Oliveti qui est ad Orientem civitatis. Et spiritus sustulit me, & adduxit me in provinciam terræ Chaldæorum ad filios transmigrationis in visione spiritus prophetiæ qui resedit super me à facie Domini: & recessit à me visio quam vidi. Et prophetavi filiis transmigrationis omnia verba Domini quæ ostenderat mihi.

CAP. XII.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Fili hominis, in medio populi contumacis tu habitas, qui oculos habent ad videndum, & non vident; & aures ad audiendum, & non audiunt: quia populus contumax est. Tu autem fili hominis præpara tibi vasa transmigrationis, & transmigra in die ante oculos eorum, & transmigrabis de loco tuo ad locum alium in oculis eorum: fortè timebunt, quia populus contumax est. Et efferes vasa tua sicut vasa transmigrationis per diem in oculis eorum, & tu egredieris vesperè in oculis eorum sicut egrediuntur transmigrantes. Ante oculos eorum perfode tibi in pariete, & egredieris per eum. Ante oculos eorum in humero tolles, in tenebris egredieris, faciem tuam operies & non videbis terram, quia signum dedi te domui Israel. Et feci sicut juss fueram, vasa mea eduxi sicut vasa transmigrationis per diem, & vesperi fodi mihi in pariete manu, in tenebris exii, & super humerum sustuli ante oculos eorum. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me manè dicens: Fili hominis, si utique dixerint tibi domus Israel populus contumax, Quid tu facis? Dic tu eis: Hæc dicit Dñs Deus, Super principem est onus prophetiæ hujus in Jerusalem, & super omnem domum Israel qui sunt in medio ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et ambulabunt in præceptis meis, judicia 20
mea observabunt ac perficient, eruntque mihi
populus, & ego ero illis Deus. Quorum e- 21
nim cor studio idolorum & spurcitiarum sua-
rum ferebatur, horum viam rependam in ca-
put ipsorum, ait dominorum Dominus. De- 22
inde cùm extulissent Cherubini alas suas, &
rotæ cum eis essent, & gloria Dei Israelis es-
set super eos; Extulit se gloria Domini de 23
medio urbis, substititque super montem qui
est ad plagam urbis Orientalem. Me autem 24
sustulit spiritus, perduxitque in terram Chal-
dæorum ad captivos, in visione & spiritu
Dei: sic recessit à me visio quam videbam:
Et retuli captivis cunctos Domini sermones 25
quos indicaverat mihi.

CAP. XII.

Et fuit ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, in medio domûs contumacis tu 2
sedes, qui oculos habent, nec vident; aures
habent, nec audiunt, quia domus sunt contu-
max. Tu ergò fili hominis, para tibi vasa 3
migrationis, & migra interdiu, spectanti-
bus ipsis de loco tuo in alium locum, ut vi-
deant; nam domus sunt rebellis. Vasa tua, 4
ut vasa migrationis educito, *idque* interdiu,
spectantibus ipsis; tu deinde egreditor sub
vesperam, ut migraturus. Effringe parietem 5
cernentibus ipsis, perque ipsum egredere.
Sarcinam bajulato super humerum tuum, & 6
tenebrosâ *nocte* egreditor; faciem tuam te-
gito, ne terram aspicias: nam typum propo-
no te Israelitis. Sic itaque feci, quemadmo- 7
dum præcepit mihi: vasa mea interdiu eduxi
ut vasa migrationis: parietem sub vesperam
perrupi, & obscurâ *nocte* egressus sum, super
humerum meum *sarcinam* bajulans, cernenti-
bus ipsis. Deinde fuit ad me sermo Domini 8
matutino tempore, dicendo; Fili hominis, 9
Si tibi dixerint Israelitæ, domus ista re-
bellis, Quid agis? Dic illis; Sic ait Do- 10
minus dominorum, Maximus *inter vos* baju-
labit hujuscemodi sarcinam in Jerusalem, &
omnes Israelitæ cum ipso.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

لكي يسيروا في أوامري * ويحفظوا حقوقي ويصنعوها * ويكونوا لي شعبا * وأنا أكون
لهم الها يقول الرب * وكقلوب رذائلهم وآثامهم والشرور التي صنعوها * كما سار قلبهم
أعطيت طرقهم على روسهم يقول أدوناي الرب * ورفعت الساروبيم أجنحتها * والبكرات
جانبها * ومجد اله اسرايل كان عليها من فوقها * وصعد مجد الرب من وسط المدينة
ووقف على الجبل الذي كان مقابل المدينة * واحملني روح وأتت بي إلى أرض
الكلدانيين إلى السبي * بوحي بروح الله * واستعفت من الرؤيا التي رايتها * وتكلمت
السبي بجميع أقوال الرب التي أظهرها إلي الرب *

الفصل الثاني عشر * وكان قول الرب إلي قائلا * يا ابن الانسان * في وسط
ظلاماتهم أنت تسكن * هاولاء الذين لهم أعين لينظروا فلا ينظرون * ولهم آذان
ليسمعوا فلا يسمعون * من أجل أنهم بيت ممرمر هو * وأنت يا ابن الانسان * أصنع لك
آلات السبي * وأسبي نهارا أمامهم * فتسبي من بيتك إلى موضع آخر أمامهم كي
ينظروا * من أجل أنهم بيت ممرمر هو * وتخرج آلتك آلة السبي نهارا لعيونهم *
أنت مساء قدامهم * كما يخرج المسبي قدامهم * وانقب لذاتك في الحائط وتخرج منه
* وتصعد على الأكتاف * وتخرج كتيما * اذ تغطي وجهك ولا تنظر الأرض * من أجل أني
أعطيتك آية لبيت اسرايل * وصنعت هكذا بجميع ما أمرني وأخرجت آلتي
مثل آلة السبي * ونقبت الحائط بيدي مساء لذاتي * وخرجت كتيما * وصعدت على
الأكتاف قدامهم * وكان قول الرب إلي بالغداة قائلا * يا ابن الانسان * أليس قالوا
بيت اسرايل الممرمر * ماذا تصنع أنت * قل لهم * هكذا يقول الرب الرب * قل للرئيس
ولقدم أوريشليم * ولكل بيت اسرايل الذين هم في وسطها *

ut ambulent in præceptis meis, custodiant 10
legitima mea, & perficiant ea, sintque
mihi populus, & ego sim ipsis Deus, ait
Dominus. Sed secundùm corda eorum 11
abominanda & iniqua, & scelera quæ
commiserunt, prout ambulavit cor eorum;
reflexi vias eorum in capita ipsorum,
dicit Adonai Dominus. Deinde extu- 12
lerunt Cherubini alas suas, rotis ad
ipsorum latera, & gloriâ Dei Israelis
super ipsos desupèr existentibus. Ascen- 13
ditque gloria Domini è medio urbis, &
constitit super montem qui erat ex ad-
verso urbis. Tum assumpsit me spiri- 14
tus, perduxitque me in terram Chaldæ-
orum ad captivos, in revelatione in
spiritu Dei: & cùm evigilâssem ex
visione quam videram; Locutus sum 15
inter captivos omnes Domini sermones
quos indicaverat mihi Dominus.

CAP. XII.

Præterea *fuit sermo Domini ad me,* 1
dicens; O fili hominis, in medio impie- 2
tatum istorum tu habitas: istorum
inquam, qui oculos habent ad videndum,
nec vident; aures habent ad audiendum,
nec audiunt; eò quòd domus refracta-
ria sunt isti. Quarè tu O fili ho- 3
minis, fac tibi instrumenta migrationi
accommoda, & migra interdiu coram eis;
migrabis autem è domo tua in alium lo-
cum coram ipsis ita ut videant: quan-
doquidem domus refractaria hi sunt.
Instrumenta tua, nempè instrumenta mi- 4
grationis educes interdiu ob oculos eo-
rum: tum egredieris tu vespere coram
eis, quemadmodum egredi solet captivus,
idque coram ipsis. Foramen aperi tibi 5
in pariete, & egreditor inde coram eis.
Conscendes humeros, & egredieris clan- 6
culùm obvelatâ facie ita ut non videas
terram: nam dedi te signum domui
Israelis. Feci ergò sic, omnino prout 7
præceperat mihi: nam eduxi instrumen-
ta mea interdiu velut instrumenta capti-
vitatis, parietem meâ manu vespere mihi
perfodi, clanculùm egressus sum, hume-
rosque conscendi coram eis. Rursus 8
fuit sermo Domini ad me in matutino,
dicens; O fili hominis, annon dicturi 9
tibi sunt refractaria domus Israelis,
Quid agis tu? Dic eis; Ita dicit Do- 10
minus Deus: dic inquam principi, &
præposito Jerosolymæ, totique domui
Israelis qui sunt in medio ejus:

יחזקאל : יב

,eis fiet sic ,feci Sicut .vestrum portentum Ego ,Dic
11 אמר אני מופתכם כאשר עשיתי כן יעשה להם
,eorũ medio in qui prælatus Et .ibunt captivitatẽ in ,transmigrationẽ In
12 בגולה בשבי ילכו: והנשיא אשר בתוכם
,perfodient ,parietem per egredietur & ,caligine in portabit humerũ ad
אל כתף ישא בעלטה ויצא בקיר יחתרו
oculo in videat non quòd propter ,operiet suas facies :ipsum per educendo ad
להוציא בו פניו יכסה יען אשר לא יראה לעין
prehendetur & ,eum super meum rete extendam Et .terram ipse
13 הוא את הארץ: ופרשתי את רשתי עליו ונתפש
ipsam & ,Chasdim terram ,Babel in eum adducam & :mea sagena in
במצודתי והבאתי אתו בבלה ארץ כשדים ואותה
ejus circuitibus qui omnes Et .morietur ibi & ,videbit non
14 לא יראה ושם ימות: וכל אשר סביבתיו
:ventum omnem in dispergam ejus militum alas omnes & ,ejus auxilium
עזרה וכל אגפיו אזרה לכל רוח
me spargendo in ,Dominus ego quòd scient Et .eos post evacuabo gladium &
15 וחרב אריק אחריהם: וידעו כי אני יהוה בהפיצי
relinquam Et .terras in eos ventilavero & ,gentes in eos
16 אותם בגוים וזריתי אותם בארצות: והותרתי
narrent ut ;peste à & ,fame à ,gladio à ,numeri viros eis ex
מהם אנשי מספר מחרב מרעב ומדבר למען יספרו
,illuc ingrediuntur quò ,gentibus in suas abominationes omnes
את כל תועבותיהם בגוים אשר באו שם
me ad Domini verbum fuit Et .Dominus ego quòd scient &
17 וידעו כי אני יהוה: ויהי דבר יהוה אלי
tuas aquas & ,comedes tremore in tuum panem ,hominis Fili :dicendo
18 לאמר: בן אדם לחמך ברעש תאכל ומימיך
:terræ populum ad dices Et .bibes solicitudine & commotione in
19 ברגזה ובדאגה תשתה: ואמרת אל עם הארץ
humum ad ,Jerusalaim habitatoribus Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה ליושבי ירושלם אל אדמת
desolatione in suas aquas & ,comedent solicitudine in suũ Panem :Israel
ישראל לחמם בדאגה יאכלו ומימיהם בשממון
iniquitatẽ propter ,sua plenitudine à ejus terra desoletur ut :bibent
ישתו למען תשם ארצה מםלאה מחמס
,desolabuntur habitatæ civitates Et .ea in habitantium omnium
20 כל הישבים בה: והערים הנושבות תחרבנה
fuit Et .Dominus ego quòd scietis & :erit deserta terra &
21 והארץ שממה תהיה וידעתם כי אני יהוה: ויהי
proverbium quod ,hominis Fili :dicendo me ad Domini verbum
22 דבר יהוה אלי לאמר: בן אדם מה המשל
,dies Prolongabũtur :dicendo ,Israel humo super vobis istud
הזה לכם על אדמת ישראל לאמר יארכו הימים
Dominus dixit Sic :eos ad dic Ideo ?visio omnis peribit &
23 ואבד כל חזון: לכן אמר אליהם כה אמר אדני
illud proverbiũ dicent non & ,istud proverbium feci Cessare :Deus
יהוה השבתי את המשל הזה ולא ימשלו אתו
,dies Appropinquaverũt :eos ad loquere quinimo :Israel in ultrà
עוד בישראל כי אם דבר אליהם קרבו הימים
,frustra visio omnis ultrà erit non Quia .visionis omnis verbum &
24 ודבר כל חזון: כי לא יהיה עוד כל חזון שוא
Dominus ego Quia .Israel domus medio in :lenientis divinatio &
25 ומקסם חלק בתוך בית ישראל: כי אני יהוה
:amplius protrahetur nec ,fiet & ,verbum loquar quod ,loquar
אדבר את אשר אדבר דבר ויעשה לא תמשך עוד
,illud faciam & ,verbum loquar rebellionis domus ,vestris diebus in sed
כי בימיכם בית המרי אדבר דבר ועשיתיו
.Deus Dominus dixit
נאם אדני יהוה:

Versio VULG. LAT.

11 Dic; Ego portentum vestrum : quomodo feci, sic fiet illis : in transmigrationem, & in capti-
12 vitatem ibunt. Et dux, qui est in medio eorum, in humeris portabitur, in caligine egredietur : parietem perfodient ut educant eum : facies ejus operietur
13 ut non videat oculo terram. Et extendam rete meum super eum, et capietur in sagena mea : & adducam eum in Babylonem in terram Chaldæorum : & ipsam non videbit, ibique morietur.
14 Et omnes qui circa eum sunt, præsidium ejus, & agmina ejus, dispergam in omnem ventum : & gladium evaginabo post eos.
15 Et scient quia ego Dominus, quando dispersero illos in Gentibus, & disseminavero eos in
16 terris. Et relinquam ex eis viros paucos, à gladio, et fame, & pestilentia : ut enarrent omnia scelera eorum in Gentibus, ad quas ingredientur: & scient quia
17 ego Dominus. Et factus est ser-
18 mo Domini ad me, dicens; Fili hominis, panem tuum in conturbatione comede : sed & aquam tuam in festinatione & mœrore
19 bibe. Et dices ad populum terræ; Hæc dicit Dominus Deus ad eos, qui habitant in Jerusalem in terra Israel; Panem suum in solicitudine comedent, & aquam suam in desolatione bibent; ut desoletur terra à mul-
20 titudine sua, propter iniquitatem omnium qui habitant in ea. Et civitates, quæ nunc habitantur, desolatæ erunt, terraque deserta : & scietis quia ego Dñs.
21 Et factus est sermo Dñi ad me,
22 dicens; Fili hominis, quod est proverbium istud vobis in terra Israel, dicentium; In longum differentur dies, et peribit omnis
23 visio? Ideò dic ad eos; Hæc dicit Dominus Deus; Quiescere faciam proverbium istud, neque vulgò dicetur ultrà in Israel: & loquere ad eos quòd appropinquaverint dies, & sermo omnis
24 visionis. Non enim erit ultrà omnis visio cassa, neq; divinatio ambigua in medio filiorũ Israel,
25 Quia ego Dñs loquar : & quodcunque locutus fuero verbum, fiet, et non prolongabitur ampliùs: sed in diebus vestris, domus exasperans, loquar verbum, et faciam illud, dicit Dominus Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

11 Εἰπὸν, Ὅτι ἐγὼ τέρατα (λ) ποιῶ, ὃν τρό-
πον πεποίηκα, οὕτως ἔσται (μ) αὐτῷ. ἐν μετ-
οικεσίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται.
12 Καὶ ὁ (ν) ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὤμων
ἀρθήσεται, καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσεται
διὰ τοῦ τοίχου, καὶ (ξ) διορύξει τοῦ ἐξελθεῖν
αὐτὸν δι' αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκα-
λύψει, ὅπως μὴ ὁραθῇ ὀφθαλμῷ, καὶ αὐ-
13 τὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται. Καὶ ἐκπετάσω τὸ
δίκτυόν μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ συλληφθήσεται
ἐν τῇ περιοχῇ μου, καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βα-
βυλῶνα εἰς γῆν Χαλδαίων, καὶ αὐτὴν οὐκ
14 ὄψεται, καὶ ἐκεῖ τελευτήσει. Καὶ πάντας
τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ, καὶ πάν-
τας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπε-
ρῶ εἰς πάντα ἄνεμον, καὶ ῥομφαίαν (ο) ἐκ-
15 κενώσω ὀπίσω αὐτῶν. Καὶ γνώσονται διό-
τι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐ-
τοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν
16 ταῖς χώραις. Καὶ ὑπολείψομαι ἐξ αὐτῶν
ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας, καὶ ἐκ λιμοῦ,
καὶ ἐκ θανάτου, ὅπως (π) ἐκδιηγῶνται
πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνε-
σιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐ-
17 γὼ κύριος. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
18 πρὸς μὲ, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, τὸν ἄρτον
σου μετὰ ὀδύνης φάγεσαι, καὶ τὸ (ρ) ὕδωρ
19 μετὰ βασάνου καὶ θλίψεως πίεσαι. Καὶ ἐ-
ρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τῆς γῆς, Τάδε (σ) λέ-
γει κύριος τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ ἐ-
πὶ τῆς γῆς τοῦ Ἰσραὴλ, Τοὺς ἄρτους αὐτῶν
(ς) μετ' ἐνδείας φάγονται, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετ'
ἀφανισμοῦ πίονται, ὅπως ἀφανισθῇ ἡ γῆ
σὺν (τ) πληρώματι αὐτῆς· ἐν ἀσεβείᾳ γὰρ
20 πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ. Καὶ αἱ
πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικούμεναι ἐξερημω-
θήσονται, καὶ ἡ (υ) γῆ εἰς ἀφανισμὸν ἔσται,
21 καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Καὶ ἐγένε-
22 το λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων, Υἱὲ ἀν-
θρώπου, (φ) τίς ἡ παραβολὴ ὑμῖν ἐπὶ τῆς
γῆς τοῦ Ἰσραὴλ, λέγοντες, (χ) Μακραὶ αἱ
23 ἡμέραι, ἀπόλωλεν ὅρασις; Διὰ τοῦτο εἰπὸν
πρὸς αὐτοὺς, Τάδε (ψ) λέγει κύριος, Καὶ
ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ οὐκέ-
τι μὴ εἴπωσι τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος
τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς, Ἠγ-
γίκασιν αἱ ἡμέραι, καὶ λόγος πάσης ὁρά-
24 σεως. (ω) Ὅτι οὐκ ἔσται ἔτι πᾶσα ὅρασις
ψευδὴς, καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν
25 ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. Διότι ἐγὼ κύ-
ριος λαλήσω τοὺς λόγους μου, λαλήσω καὶ
ποιήσω, καὶ οὐ μὴ μηκύνω (α) ἔτι· ὅτι ἐν ταῖς ἡ-
μέραις ὑμῶν (β) οἶκος ὁ παραπικραίνων, λα-
λήσω λόγον καὶ ποιήσω, (γ) λέγει κύριος.

MS.A. (λ) ποιῶ ἐμμέσῳ αὐτ. ὃν (μ) αὐτοῖς. (ν) ἄρχων αὐτ. ἐμμέσῳ αὐτ. ἐπ' ὤμων (ξ) ὀρύξει (ο) ἐκχεῶ (π) ἐκδιηγήσωνται τὰς ἀνομίας (ρ) ὕδωρ σου μετὰ βασάνου καὶ ἐκθλίψεως πίεσαι. (σ) λέγει ἀδωναῒ κύριος (ς) μετ' ἐνδείας (τ) τῷ πληρώματι (υ) γῆ αὐτῆς εἰς (φ) τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη (χ) Μακρὰν (ψ) λέγει ἀδωναῒ κύριος, Ἀποστρέψω τὴν (ω) Καὶ οὐκ ἔσται πᾶσα (α) ἔτι· ἐν τῷ (β) οἶκος παραπικραίνων, (γ) λέγει ἀδωναῒ κύριος.

Dic, Quia ego portenta facio: quomodò feci, sic erit ei. In transmigrationem, & in captivitatem ibunt: Et princeps in medio eorum in humeris portabitur, & absconditus egredietur per parietem, & perfodiet, ut exeat ipse per eum: faciem suam cooperiet, ut non aspiciatur oculo; & ipse terram non videbit. Et expandam rete meum super eum, & capietur in septo meo: & ducam eum in Babylonem, in terram Chaldæorum: & ipsam non videbit: & ibi morietur. Et omnes, qui circa eum sunt, auxiliatores ejus, & omnes suscipientes eum disseminabo in omnem ventum: & gladium effundam post eos: Et scient, quia ego Dominus, in dispergendo me eos in gentibus, Et disseminabo eos in regionibus: Et relinquã ex eis viros numero à gladio, & à fame, et à morte: ut narrent omnes iniquitates suas in gentibus, quò ingressi fuerint illuc: & scient, quia ego Dominus. Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, panem tuum cum dolore comedes: & aquam cum tormento & tribulatione bibes. Et dices ad populum terræ; Hæc dicit Dominus habitatoribus Hierusalem super terram Israel; Panes suos cum egestate comedent: & aquam suam cum dissipatione bibent: ut dissipetur terra cum plenitudine ejus. In impietate enim omnes, qui habitant in ea: Et civitates eorum, quæ habitantur, in desolationem erunt: & terra in dissipationem erit: & cognoscetis, quia ego Dominus. Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, quæ est (ſ) parabola vobis super terram Israel, dicentes; Longi dies, (g) periit visio? Ideò dic ad eos; Hæc dicit Dominus; Et avertam parabolam istam: & non dicent ultrà parabolam istam domus Israel. Quia loqueris ad eos; Appropinquaverunt dies, & verbum omnis visionis. Non enim erit ultrà omnis visio falsa, & divinans, (b) quæ ad gratiam, in medio filiorum Israel. Quia ego Dominus loquar verba mea, loquar & faciam, & non prolongabo ampliùs: quia in diebus vestris, domus exasperans, loquar verbum, & faciam, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 אמר אנא אתכון כמא דעבדית כן יתעביד להון בגלותא בשביא יהכון: ורבא
12 דביניהון על כתפא יטול בקבלא יפוק בכותלא יחתרון לאפקותיה ביה אפוהי יכסי
13 חלף דחב הוא ולא יחזי ית ארעא: ואפרוס ית מצדתי עלוהי ויתאחד בסריגתי
14 ואגלי יתיה לבבל למדינת ארעא כסדאי ויתה לא יחזי ותמן ימות: וכל די
בסחרנוהי סעדוהי וכל משריתיה אבדר לכל רוחא ודקטלין בחרבא אגרי בתריהון:
15 וידעון ארי אנא יי כד אגלי יתהון לביני עממיא ואבדר יתהון במדינתא: ואשאר
16 מנהון גברין דמנין מחרבא מכפנא וממותא בדיל דישתעון ית כל תועבתהון
17 בעממיא דאתגליאו לתמן וידעון ארי אנא יי: והוה פתגם נבואה מן קדם יי
18 עמי למימר: בר אדם מיכלך בזיע תיכול ומשתך בצדו ובאשתממו תשתי: ותימר
19 לעמא דארעא כדנן אמר יי אלהים ליתבי ירושלם על ארעא דישראל מיכלהון
בזיע ייכלון ומשתיהון באשתממו ישתון בדיל דתצדי ארעא מםלואה מחטוף
20 כל דיתבין בה: וקרויא דהואה יתבן יחרבן וארעא לצדו תהי ותדעון ארי
21 אנא יי: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם מא מתלא
22 הדין לכון על ארעא דישראל למימר יורכון יומיא ותבטיל כל נבואה: בכן
23 אמר להון כדנן אמר יי אלהים אבטיל ית מתלא הדין ולא ימתלון יתיה עוד
24 בישראל אלהן אתנבי להון אתקרבו יומיא ופתגם כל נבואה: ארי לא תהי עוד
25 כל נבואה שקר וקסם כדבין בגו בני ישראל: ארי אנא יי אמליל ית דאמליל
פתגמא ויתקים ולא יבטל עוד ארי ביומיכון עמא סרבנא אמליל פתגמא
ואקימניה אמר יי אלהים:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Dic, Ego signum vestrum : sicut feci sic fiet eis; in transmigrationem &
in captivitatem ibunt. Et princeps qui est inter eos in humero portabit,
tenebris egredietur, in pariete fodient ut educant illum per eum : faciem
suam operiet, pro eo quòd peccavit ipse, & non videbit terram. Et ex-
tendam rete meum super eum, & capietur in sagena mea; & transferam
eum in Babylonem in provinciam terræ Chaldæorũ, & ipsam non videbit,
& ibi morietur. Et omnes qui in circuitu ejus sunt, & adjutores ejus,
& omnem exercitum ejus dispergam in omnem ventum : & eos qui oc-
cidunt gladio immittam post eos. Et scient quia ego Dominus, cùm
transmigrare fecero eos inter populos, & dispersero eos per provincias.
Et relinquam ex eis viros numeri pauci à gladio, & à fame, & à peste,
ut narrent omnes abominationes suas in populis ad quos transmigrave-
runt, & scient quia ego Dominus. Et factum est verbum prophetiæ à fa-
cie Domini ad me, dicens : Fili hominis, cibum tuum in tremore come-
des, & potum tuum in desolatione & stupore bibes. Et dices popu-
terræ : Hæc dicit Dominus Deus habitatoribus Jerusalem super terram
Israel, Cibum suum in tremore comedent, & potum suum in stupore bi-
bent, ut desoletur terra à plenitudine ejus propter rapinam omnium ha-
bitantium in ea. Et civitates quæ habitatæ fuerunt, desertæ erunt, &
terra in desolationem erit : & scietis quia ego Dominus. Et factum est
verbum prophetiæ à facie Dñi mecum, dicens : Fili hominis, quod est pro-
verbium istud vobis in terra Israel dicendo : In longum differentur dies,
& cessabit omnis prophetia ? Propterea dic eis : Hæc dicit Dñs Deus,
Cessare faciam proverbium istud, neque erit in proverbium ultrà in Israel:
sed vaticinare eis; Appropinquaverũt dies, & sermo omnis prophetiæ. Non
enim erit ultrà omnis prophetia falsa, & divinatio mendacii in medio fili-
orum Israel. Quia ego Dominus loquar, & verbum quod ego locutus fu-
ero, firmabitur, & non irritum fiet ampliùs, quia in diebus vestris po-
pule contumax, loquar verbum & confirmabo illud, dicit Dominus
Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dic etiam illis, Ego sum typus vester: quem- 11
admodum feci, sic fiet vobis. In captivita-
tem abibitis, Et qui maximus est inter vos, 12
super humerum suum bajulabit, & obscurâ
nocte egredietur: parietem perrumpet, &
per ipsum egredietur: faciem suam operiet,
ne terram videat. At expandam rete meum 13
super ipsum, eóque capietur: & deducam
ipsum in Babylonem terram Chaldæorum,
nec terram videbit, quin etiam ibi morie-
tur. Et omnes ipsi circunjacentes, quique 14
subsidio & munimini sunt ipsi, dispergam
in omnem ventum, gladiúmque mittam post
eos: Et experientur me esse Dominum qui 15
dissipavi eos inter gentes, perque terras di-
spersi. Reliquos tamen faciam ex eis viros 16
aliquot à gladio fame & peste; ut enarrent
omnes abominationes suas inter gentes ad
quas perrexerint, & cognoscant me esse Do-
minum. Rursus fuit ad me sermo Domini, 17
dicendo; Fili hominis, panem tuum cum 18
tremore comedito, & aquam tuam tremens
ac pavidus bibito: Tum dicito populo *hujus* 19
terræ; Sic dicit dominorum Dominus ha-
bitatoribus Jerusalem & terræ Israeliticæ;
Panem suum pavidi comedent, & aquam su-
am attoniti bibent. Nam vastanda est uni-
versa terra propter scelus omnium incolarum
ejus: Urbes habitatæ vastabuntur, & terra in 20
consumptionem erit: scietísque me esse Do-
minum. Iterum fuit ad me sermo Domini, 21
dicendo; Fili hominis, quid sibi vult pro- 22
verbium istud quod de vobis vertunt in terra
Israelis, dicentes; Protrahentur dies, & per-
ibit omnis visio? Propterea dic eis, Sic ait 23
Dominus dominorum, Efficiam ut cesset hu-
jusmodi proverbium, nec ampliùs vertant
illud in Israele: quin potiùs dic eis, Immi-
nent dies, & eventu comprobabitur omnis
visio, Nec erit ampliùs ulla visio falsa, aut 24
prædictio dubia inter filios Israelis. Nam 25
ego Dominus dixi, & dico verbum quod fa-
cturus sum, nec diu moraturus, sed in diebus
vestris ô domus contumax, verbum dicam &
exequar, ait Dominus dominorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

قل اني انا اصنع في وسطها ايات * كما صنعت هكذا يكون لهم * في الجلوه والسبي
يمضون * ورئيسهم في وسطها يحمل على الاكتاف * ويخرج خفيا من الحايط * وينقب جحر
منه * ويغطي وجهه كي لا ينظر بعين * وهو لا يعاين الارض * واطرح شبكتي عليه
ويوخذ برمامي * واسوقه الى بابل الى ارض الكلدانيين * ولا يعاينها * ويموت هناك * وجميع
معينيه الذين حوله * وجميع الذين يساعدونه * ابددهم لكل ريح * واسكب خلفهم سيفا
ويعلمون اني انا الرب * عند ما افرقهم في الامم * وابددهم في البلدان * وابقي منهم رجالا
من السيف بعدد * ومن الجوع والموت * كي يخبروا باثامهم بالامم حيث يدخلون هناك
ويعلمون اني انا الرب * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * تاكل خبزك بوجع
وتشرب ماءك بعذاب وضيقه * وتقول لشعب الارض * هكذا يقول ادوناي الرب لسكان
اوروشليم على سكان اسرايل * ياكلون خبزهم بالقله * ويشربون ماءهم بفناء * كي يفنى
الارض بكمالها * لان جميع السكان فيها بالنفاق * ومدنهم العامره تخرب * وارضهم تصير
للفناء * ويعلمون اني انا الرب * وكان قول الله الي قايلا * يا ابن الانسان * ما هذا المثل
الذي لكم على ارض اسرايل * قايلين * طالت الايام * وانقطعت الرويا * لاجل هذا قل لهم
هكذا يقول ادوناي الرب * اصرف هذا المثل * ولا يقولون هذا المثل ايضا بيت اسرايل
لانك تتكلم معهم * اقتربت الايام وقول كل رويا * ولا تكون ايضا رويا كاذبه * ولا من يكهن
بكهنا في وسط بني اسرايل * من اجل اني انا الرب اتكلم باقوالي اتكلم واصنع * ولا يبطي
ايضا في ايامكم ايها البيت المرير اتكلم بقول واصنع * يقول ادوناي الرب *

Dic, Ego facio in medio ejus signa, quem- 11
admodum feci, ita continget eis. In capti-
vitatem & migrationem abibunt: Et 12
princeps eorum in medio ipsius gestabitur
super humeros, egredietur clanculùm per
parietem, perfodiétque ut per eum egre-
diatur: velabit faciem suam ne pateat ulli
oculo, & ipse terram non aspiciet. Ve- 13
rùm faciam rete meum super illum, &
capistro meo capietur, abigámque illum
in Babelem ad terram Chaldæorum, quam
non videbit; ibique morietur. Omnes 14
auxiliares ejus qui circa eum sunt, &
omnes qui opem ferunt ei, dispergam in
omnem ventum, & effundam post eos gla-
dium: Et sentient me esse Dominum, 15
quum eos dispersero inter gentes, & per
regiones dissipavero. Attamen reserva- 16
bo ex eis exigui numeri viros à gladio,
fame, & peste; ut narrent iniquitates
suas inter gentes quò sunt ingressuri: ita
sentient me esse Dominum. Fuit etiam ser- 17
mo Domini ad me, dicens; O fili homi- 18
nis, panem tuum cum dolore comedes, &
aquam tuam cum tormento & afflictione
bibes: Deinde dices populo terræ, Sic 19
dicit Adonai Dominus ad cives Jerusa-
lem de habitatoribus Israelis; Panem su-
um cum penuria comedent, & aquam su-
am cum exitio bibent, ita ut pereat uni-
versa terra: quoniam habitantes in ea o-
mnes, in impietate versantur. Urbes eo- 20
rum habitatæ destruentur, et terra eorum
erit in excidium: & sentient me esse Do-
minum. Præterea fuit sermo Dei ad me, 21
dicens; O fili hominis, Quódnam est 22
proverbium istud quod habetis super ter-
ram Israelis, dicentes; Protracti sunt
dies, & cessavit visio? Propterea dic e- 23
is, Sic ait Adonai Dominus; Amovebo
hujusmodi proverbium domûs Israelis.
Alloquêris enim eos, dicésque; Dies, &
sermo quicunque visionis appropinquave-
runt: Nec erit ampliùs visio mendax, 24
neque qui ex astris futura prædicat in
medio filiorum Israelis. Nam ego Do- 25
minus loquar sermones meos, loquar &
faciam, nec ampliùs tardabunt: In die-
bus vestris O domus refractaria, loquar
sermonem et faciam, dicit Adonai Do-
minus.

יחזקאל : יב

ecce , hominis Fili : dicendo me ad Domini verbum fuit Et
26 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם הנה
27 multos dies ad *videns* hic quam Visio *: dicentes* Israel domus
בית־ישראל אמרים החזון אשר־הוא חזה לימים רבים
Sic : eos ad dic Propterea *prophetans* ipse longa tempora in &
28 ולעתים רחוקות הוא נבא : לכן אמר אליהם כה
Quod *. mea verba omnia* ultrà protrahetur Non : Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה לא־תמשך עוד כל־דברי אשר
.Deus Dominus dixit , fiet & ,verbum loquar
אדבר דבר ויעשה נאם אדני יהוה :

CAP. XIII. יג

vaticinare hominis Fili : dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם הנבא
2 : suo corde de prophetantibus *dices* & , *vaticinantes* , Israel prophetas ad
אל־נביאי ישראל הנבאים ואמרת לנביאי מלבם
super Væ : Deus Dominus dixit Sic : Domini verbum Audite
3 שמעו דבר־יהוה : כה אמר אדני יהוה הוי על־
nihil & ,suum spiritum post *ambulantes* qui , *caducis* prophetis
הנביאים הנבלים אשר הלכים אחר רוחם ולבלתי
.fuerunt Israel tui prophetæ ,desertis in vulpes Tanquam .viderunt
4 ראו : כשעלים בחרבות נביאיך ישראל היו :
, Israel domum super sepem sepivistis *&* ,fracturas in ascendistis Non
5 לא עליתם בפרצות ותגדרו גדר על־בית ישראל
, vanum Viderunt .Domini die in prælio in *standum ad*
6 לעמד במלחמה ביום יהוה : חזו שוא
Dominus Et .Dominus Dixit : dicentes , *mendacii* divinationem &
וקסם כזב האמרים נאם־יהוה ויהוה
visionem Nonne .verbum *firmandum ad* sperare fecerunt & :eos misit non
7 לא שלחם ויחלו לקים דבר : הלא מחזה־
, *dicentes* & : dixistis *mendacii* divinationem & , vidistis *vanitatis*
שוא חזיתם ומקסם כזב אמרתם ואמרים
dixit sic Propterea ? sum locutus non ego & , Dominus Dixit
8 נאם־יהוה ואני לא דברתי : לכן כה אמר
ideo , mendacium vidistis & , vanum *vos loqui Propter* : Deus Dominus
אדני יהוה יען דברכם שוא וחזיתם כזב לכן
ad mea *manus* erit Et .Deus Dominus dixit , vos ad ego ecce
9 הנני אליכם נאם אדני יהוה : והיתה ידי אל־
mei populi *secreto* In :mendacium *divinantes* & ,vanum *videntes* prophetas
הנביאים החזים שוא והקסמים כזב בסוד עמי
ad & , scribentur non Israel domus scriptura In & ,erunt non
לא־יהיו ובכתב בית־ישראל לא יכתבו ואל־
.Deus Dominus *ego* quòd scietis & :ingredientur non Israel *humum*
אדמת ישראל לא יבאו וידעתם כי אני אדני יהוה :
, pax , dicendo meum populum fecerunt errare quòd eo pro & ;eo Pro
10 יען וביען הטעו את־עמי לאמר שלום
.*insulso* eum *oblinentes* ipsi ecce & ;parietem *ædificans* ipse & ; pax non &
ואין שלום והוא בנה חיץ והנם טחים אתו תפל :
: inundans imber fuit , est casurus Et :*insulso* complanantes ad Dic
11 אמר אל־טחי תפל ויפל היה גשם שוטף
.scindet turbinum ventus & , *cadetis* *Elgabis* *lapidibus* *vos* &
ואתנה אבני אלגביש תפלנה ורוח סערות תבקע :
quam , *litura* Ubi , *vos ad* dicetur nonne : paries cecidit ecce Et
12 והנה נפל הקיר הלוא יאמר אליכם איה הטיח אשר
Faciam scindere Et : Deus Dominus dixit sic Propterea *? linistis*
13 טחתם : לכן כה אמר אדני יהוה ובקעתי
, erit meo *naso* in inundans imber & , mea ira in turbinum spiritum
רוח־סערות בחמתי וגשם שטף באפי יהיה
.*consumptionem* ad ira in *Elgabis* lapides &
ואבני אלגביש בחמה לכלה :

Versio VULG. LAT.

16 Et fact⁹ est sermo Domini ad me,
27 dicens; Fili hominis, ecce do-
mus Israel dicentiũ; Visio, quam
hic videt, in dies multos: & in
tempora longa iste prophetat.
18 Propterea dic ad eos; Hæc dicit
Dominus Deus; Non prolonga-
bitur ultrà omnis sermo meus:
verbũ, quod locutus fuero, com-
plebitur, dicit Dominus Deus.

CAP. XIII.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, vati-
cinare ad prophetas Israel, qui
prophetant: & dices prophetan-
tibus de corde suo; Audite ver-
3 bum Domini: Hæc dicit Domi-
nus Deus; Væ prophetis insipi-
entibus, qui sequuntur spiritum
4 suum, & nihil vident. Quasi
vulpes in desertis, prophetæ tui,
5 Israel, erant. Non ascendistis ex
adverso, neque opposuistis mu-
rum pro domo Israel, ut staretis
6 in prælio in die Domini. Vi-
dent vana, & divinant menda-
cium, dicentes; Ait Dominus: cùm
Dominus non miserit eos: &
perseveraverunt confirmare ser-
7 monem. Numquid non visio-
nem cassam vidistis, & divinati-
onem mendacem locuti estis: &
dicitis; Ait Dominus, cùm ego
8 non sim locutus? Propterea hæc
dicit Dominus Deus; Quia locu-
ti estis vana, & vidistis menda-
cium: ideò ecce ego ad vos, di-
9 cit Dominus Deus: Et erit ma-
nus mea super prophetas, qui
vident vana, & divinant menda-
cium: in consilio populi mei
non erunt, & in scriptura domûs
Israel non scribentur, nec in ter-
ram Israel ingredientur: & sci-
10 etis quia ego Dominus Deus. Eò
quòd deceperint populũ meum,
dicentes; Pax, & non est pax:
& ipse ædificabat parietem, illi
autem liniebant eum luto absque
11 paleis. Dic ad eos, qui liniunt
absque temperatura, quòd casu-
rus sit: erit enim imber inun-
dans, & dabo lapides prægran-
des desupèr irruentes, & ventum
12 procellæ dissipantem. Siquidem
ecce cecidit paries: numquid
non dicetur vobis; Ubi est litu-
13 ra, quam linistis? Propterea
hæc dicit Dominus Deus; Et e-
rumpere faciam spiritum tempe-
statum in indignatione mea, &
imber inundans in furore meo
erit: & lapides grandes in ira in
consumptionem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων,
27 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ὁ παρα-
πικραίνων, λέγοντες λέγουσιν, Ἡ ὅρασις ἣν
οὗτος ὁρᾷ, εἰς ἡμέρας πολλὰς, καὶ εἰς καιροὺς
28 μακροὺς οὗτος προφητεύει. Διὰ τοῦτο εἰπὸν
πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει (δ) κύριος, Οὐ μὴ
μηκύνωσιν οὐκέτι πάντες οἱ λόγοι μου, οὓς
ἂν λαλήσω· (ε) λαλήσω καὶ ποιήσω, λέγει (ζ)
κύριος.

MS.A. (δ) ἀδωναὶ κύριος, (ε) ὅτι λαλήσω λόγον (ζ) ἀδωναὶ κύριος.

ΚΕΦ. ιγʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς
προφήτας τοῦ Ἰσραὴλ (α), καὶ προφητεύσεις,
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Ἀκούσατε λόγον κυ-
3 ρίου· Τάδε λέγει (β) κύριος, Οὐαὶ τοῖς
προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ τὸ
4 καθόλου μὴ βλέπουσιν. (γ) Ὡς ἀλώπεκες
ἐν ταῖς ἐρήμοις οἱ προφῆταί σου Ἰσραήλ·
5 Οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι· καὶ συνήγαγον ποί-
μνια (δ) ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραήλ. οὐκ ἀνέ-
6 στησαν οἱ λέγοντες, Ἐν ἡμέρᾳ κυρίου, Βλέ-
ποντες ψευδῆ, μαντευόμενοι μάταια, οἱ
λέγοντες, (ε) Λέγει κύριος, καὶ κύριος οὐκ
ἀπέσταλκεν αὐτοὺς, καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστῆσαι
7 λόγον. Οὐχὶ ὅρασιν ψευδῆ ἑωράκατε; καὶ
8 μαντείας ματαίας εἰρήκατε; Καὶ (ζ) διὰ τοῦ-
το εἰπὸν, Τάδε λέγει (η) κύριος, Ἀνθ᾽ ὧν
οἱ λόγοι ὑμῶν ψευδεῖς, καὶ αἱ μαντεῖαι ὑ-
μῶν μάταιαι, διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ᾽ ὑμᾶς,
9 λέγει (θ) κύριος. Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου
ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς ὁρῶντας ψευδῆ, καὶ
τοὺς ἀποφθεγγομένους μάταια· ἐν παιδείᾳ
τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται, οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου
Ἰσραὴλ οὐ γραφήσονται, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσ-
ραὴλ οὐκ εἰσελεύσονται, καὶ γνώσονται (ι) διότι
10 ἐγὼ κύριος. Ἀνθ᾽ ὧν ἐπλάνησαν τὸν λαόν
μου, λέγοντες, (κ) Εἰρήνη, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη·
καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ (λ) τοῖχον, καὶ (μ) αὐτοὶ ἀ-
11 λείφουσιν (ν) αὐτὸν, πεσεῖται. Εἰπὸν πρὸς
τοὺς ἀλείφοντας, Πεσεῖται, καὶ ἔσται ὑετὸς
κατακλύζων, καὶ δώσω λίθους πετροβόλους εἰς
τοὺς ἐνδέσμους αὐτῶν, καὶ πεσοῦνται, καὶ πνεῦ-
12 μα ἐξαῖρον, καὶ ῥαγήσεται. Καὶ ἰδοὺ πέπτω-
κεν ὁ τοῖχος, (ξ) καὶ οὐκ ἐροῦσι πρὸς ὑμᾶς,
13 Ποῦ ἐστιν ἡ ἀλοιφὴ ὑμῶν ἣν ἠλείψατε; Διὰ
τοῦτο τάδε λέγει (ο) κύριος, Καὶ ῥήξω
πνοὴν ἐξαίρουσαν μετὰ θυμοῦ, καὶ ὑετὸς κατα-
κλύζων ἐν ὀργῇ μου ἔσται· καὶ τοὺς λίθους τοὺς
πετροβόλους (π) ἐν θυμῷ ἐπάξω εἰς συν-
τέλειαν.

MS.A. (α) τοὺς προφητεύοντας, καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν, καὶ προφητεύσεις, (β) ἀδωναὶ κύριος, (γ) Οἱ προφῆταί σου Ἰσραὴλ ὡσεὶ ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις· Οὐκ (δ) καὶ ... (ε) Τάδε λέγει κύριος, καὶ ὁ κύριος (ζ) λέγοντας, φησὶν κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα ... τοῦτο (η) ἀδωναὶ κύριος, (θ) ἀδωναὶ κύριος. (ι) ὅτι ἐγώ εἰμι ἀδωναὶ κύριος, (κ) Εἰρήνη εἰρήνη, (λ) τὸ τοῖχον, (μ) ἄλλοι (ν) αὐτόν. Εἰπὸν πρὸς τοὺς ἀλείφοντας αὐτὸν, (ξ) καὶ ἐροῦσιν (ο) ἀδωναὶ κύριος, (π) ἐπάξω ἐν θυμῷ ...

Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, ecce domus Israel exasperans, dicentes dicunt; Visio, quam hic videt, in dies multos, et in tempora longa iste prophetat. Propterea dic ad eos, Hæc dicit Dominus, Non prolongabuntur ultrà omnia verba mea, quæcunque loquutus fuero: loquar, & faciam, dicit Dominus.

CAP. XIII.

ET factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, vaticinare super prophetas Israel: & prophetabis, & dices ad eos, Audite verbum Domini. Hæc dicit Dominus; Væ his qui prophetant de corde suo, & omninò non vident. (a) Sicut vulpes in desertis prophetæ tui, Israel: Non steterunt in firmamento: & (b) congregaverunt greges super domum Israel. Non (c) resurrexerunt qui dicunt, In die Domini, Videntes mendacia, divinantes vana, qui dicunt; Dicit Dominus; & Dominus non misit eos: & cœperunt suscitare sermonem. Nonne visionem falsam vidistis, & divinationes vanas loquuti (d) estis? Et ideò dic, Hæc dicit Dominus; Quoniam verba vestra mendacia, & divinationes vestræ vanæ; idcirco ecce ego super vos, dicit Dominus: Et extendam manum meam super prophetas, qui vident mendacia, & qui loquuntur vana: In (e) disciplina populi mei non erunt, nec in scriptura domûs Israel scribentur: & in terram Israel non intrabunt: & scient, quia ego Dominus. Quoniam deceperunt populum meum, dicentes, Pax, & non est pax. Et iste ædificat (f) parietem: & illi linunt eum, (g) cadet. Dic ad eos qui liniunt, Cadet: & erit pluvia inundans: & dabo lapides magnos in juncturas eorum, & cadent: & ventum auferentem & disrumpetur. Et ecce cecidit paries; & non dicent ad vos, Ubi est litura vestra, quam linistis? Propterea hæc dicit Dominus; Et disrumpam spiritum auferentē in furore, et pluvia inundans in ira mea erit: et lapides magnos in furore inducam in consummationem:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

26 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם הא בית ישראל אמרין אולפן דהוא
27 מליף ליומין סגיאין ולעדן רחיק הוא מתנבי : בכן אמר להון כדנן אמר יי אלהים
28 לא יבטיל עוד כל פתגמי דאמליל פתגמא ויתקים אמר יי אלהים :

יג

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם אתנבי על נביי שקרא דמתנבן
2 ותימר לדמתנבן ברעות לבהון קבילו פתגמא דיי : כדנן אמר יי אלהים וי על נביי
3 שקרא דמשתטן דאולין בתר הרהור לבהון ומדעם לא חזן : כתעלין בחרבתא נביי
4 שקרך ישראל הוו : לא קמתון בתרעתא ולא עבדתון לכון עובדין טבין למבעי על בית
5 ישראל למקם למבעי עליהון רחמין בעדן דאתו עליהון עבדי קרבא ביום רוגזא דיי :
6 מתנבן שקר ומלפין כדבין אמרין אמר יי ויי לא שלחנון ומחצפין דתתקים מלתהון :
7 הלא נבואן דשקר אתנביתון וקסם כדבין אמרתון ואמרין אמר יי ומן קדם יי לא
8 אתמלל : בכן כדנן אמר יי אלהים חלף דאתנביתון שקר ואלפתון כדבין בכן הא אנא
9 שלח רוגזי עליכון אמר יי אלהים : ותהי מחת גבורתי על נביי שקרא דמתנבן שקר
ומלפין כדיבין ברז טב דגניז לעמי לא יהון ובכתב חיי עלמא דכתיב לצדיקי בית
10 ישראל לא יתכתבון ולארעא דישראל לא יעלון ותדעון ארי אנא יי אלהים : חלף
דאתנביאו שקר וחלף דאטעיאו ית עמי למימר שלמא ולית שלם ואנון דמן לדבני
11 מחיצא ושעע ליה טין פטיר דלא תבן : אמר לדבני מחיצא ושעע ליה טין פטיר דלא
12 תבן נפיל הוא כען יהי מטר מגבר וית אבני אלגביש יחתן ורוח עלעולין תבזע : והא
13 נפל כתלא הלא יתאמר לכון אן שיעא דשעתון : בכן כדנן אמר יי אלהים ואיתי מלך
דתקיף ברוח עלעולין בחמתי ועממין קטולין כמטר מגבר ברוגזי ייתון ומלכין דחסינין
באבני אלגביש ברגזי לשיצאה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi mecum dicens: Fili hominis, ecce domus Israel dicunt, Doctrinam quam ipse docet, in dies multos & in tempus longum ipse prophetat. Propterea dic ad eos: Hæc dicit Dñs Deus, non cessabunt ultrà omnia verba mea: verbum enim quod locutus fuero, confirmabitur, dicit Dñs Deus.

C A P. XIII.

ET factum est verbũ prophetiæ à facie Dñi mecũ dicens: Fili hominis, vaticinare ad pseudoprophetas qui prophetant: & dices prophetantibus juxta voluntatem cordis sui, Suscipite verbum Dñi. Hæc dicit Dñs Deus, Væ pseudoprophetis qui stulti sunt, qui ambulant post cogitationes cordis sui, & nihil vident. Sicut vulpes in solitudine pseudoprophetæ tui Israel sunt. Non stetistis in ruptura muri, nec fecistis vobis opera bona ad deprecandum pro domo Israel, ut staretis ad exorandam misericordiam pro eis, quando venerunt contra eos bellatores in die furoris Dñi. Prophetant falsa & docent mendacia, dicentes, Dicit Dñs, & Dñs non misit eos, & impudenter asserunt suum sermonem confirmandum. Nonne prophetias falsas prophetâstis, & divinationem mendacii dixistis? dicentes, Dicit Dñs, cum à facie *Domini* null⁹ sermo sit fact⁹. Propterea hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd prophetâstis falsa & docuistis mendacia, ideo ecce ego mitto iram meam in vos, dicit Dñs Deus. Et erit plaga potentiæ meæ super pseudoprophetas qui prophetant falsa, & docent mendacia. In secreto bono quod absconditum est populo meo non erunt; & in scriptura vitæ æternæ quæ scripta est justis domus Israel non scribentur; & in terram Israel non ingredientur: & scietis quia ego Dñs Deus. Pro eo quòd prophetaverunt falsa, & pro eo quòd seduxerunt populum meum, dicentes, Pax, cùm non sit pax. Et ipsi similes sunt ædificanti parietem, qui linit eum luto simplici absq; paleis. Dic ædificanti parietẽ, & linienti cum luto simplici absq; paleis, cadet ipse [*paries*,] nunc erit pluvia inundans, & lapides grandes descendent, & ventus tempestatum dirumpet. Et ecce cecidit paries: nónne dicetur vobis, Ubi est litura quam linistis? Idcirco hæc dicit Dñs Deus, Et adducam regem fortem *cum spiritu* tempestatũ in indignatione mea: & populi occidẽtes quasi pluvia inũdans in furore meo venient, & reges qui robusti sunt sicut lapides grãdes in furore ad consumendum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Fuit etiam ad me ſermo Domini, dicendo; 26
Fili hominis, en Iſraelitæ dicunt; Viſionem 27
quam iſte videt, ad multos dies & longinqua
tempora prophetat. Iccirco dic eis; Sic ait 28
Dominus dominorum; non erit ampliùs mora verbis meis: verbum quod dico, facturus ſum, ait Dominus dominorum.

CAP. XIII.

* DEinde fuit ad me ſermo Domini, dicen- 1
do; Fili hominis, vaticinare contra prophe- 2
tas Iſraelitarum qui prophetant eis; & dic iis qui ſuopte ex animo prophetant; Audite ſermonem Dñi, Domini *inquam* dominorũ.
Væ ſtolidis prophetis qui ſuam ſequuntur 3
phantaſiam, qui viſionem non viderunt. Si- 4
miles vulpibus in deſerto facti ſunt prophetæ tui, ô Iſrael. Non aſcendiſtis ad rupturam, 5
neque ſepe circundediſtis Iſraelitas, ut in prælio ſtarent in die Domini. Qui dicunt, Sic ait 6
Dñs, quum Dominus non miſerit eos, & cœperunt aſſeverare verbum falſum. Viſionem 7
vanam vidiſtis, & vaticinium falſum prædixiſtis: attamen dicitis, Dominus dixit, quum
ego non dixerim. Propterea ſic ait Dominus 8
dominorũ; Quia vidiſtis, & falſum locuti eſtis, ecce me contra vos, dicit Dominus dominorum: Eritque manᵘ mea ſuper prophe- 9
tas qui vident vanitatem, & vaticinantur falſitatem: in medio populi mei non erunt, in libro Iſraelitarum non ſcribentur, & in terram Iſraelis non ingredientur, & ſcietis me
eſſe Dominum dominorum. Quia ſeduxerunt 10
populũ meum, & dixerunt, Pax, quum nulla eſſet pax, ille parietem extruebat iſti verò
liniebant eum ut corrueret: Dic linientibus 11
eum ut corruat, Ecce ego dabo imbrem abripientem, & lapides ſilicis cum vento procelloſo cadent: Sic rumpetur corruétque paries, dicetúrque vobis, Ubi eſt litura quam 12
liniviſtis? Iccirco ſic ait Dominus domino- 13
rum, Excitabo ventum procelloſum in ira mea, & imber abripiens erit in furore meo, lapidéſque ſilicei in excandeſcentia mea diſperdent:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان ها بيت اسرايل المرمر قايلون يقولون الرويا
التي راها هذا الي ايام كثيرة والي ازمنه بعيدة هذا يتنبي * لاجل هذا قل لهم هكذا
يقول ادوناي الرب لا يبطي ايضا جميع اقوالي التي اتكلم بها لاني اتكلم بقول واصنعه
يقول ادوناي الرب * الفصل الثالث عشر * الاصحاح السادس *
* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان تنبا علي انبياء اسرايل الذين يتنبون ويقول
للانبياء الذين يتنبون من قلبهم وتنبي ويقول لهم اسمعوا قول الرب هكذا يقول ادوناي
الرب الويل للذين يتنبون من قلبهم وانبياوك يا اسرايل لم ينظروا شيا البته * مثل الثعالب
في البراري [MS.Ox. كانوا انبياك يا اسرايل] * لم يقوموا في حله وجمعوا القطعان علي
اسرايل لم يقوموا القايلون في يوم الرب نظر الكذب تكهن الاباطيل * القايلون هكذا
الرب والرب لم يرسلهم وابتدوا ان يقيموا قولا * اليس رويا كذب رايتم وعرافات باطله
ويقولون قال الرب ولم اتكلم * لاجل هذا قل هكذا يقول ادوناي الرب من اجل
كلامكم كاذبه وعرافاتكم باطله لاجل هذا ها انا عليكم يقول ادوناي الرب * و
يدي علي الانبياء الذين يرون الكذب وينطقون بالباطل في بقعة شعبي ولا يكونون
يكتبون في كتاب بيت اسرايل والي ارض اسرايل لا يدخلون ويعلمون اني انا ادوناي الرب
* من اجل انهم اضلوا شعبي قايلين سلامه سلامه وليس هي سلامه وهذا بني الحايط والاخرون
يلسونه * قل للذين يلسونه يسقط ويكون مطر مغرقا واعطي حجارة ذي صخور مبدده
رباطاتهم ويسقطون وريحا مرتفعه فيتفسخ * واذا سقط الحايط فيقولون لكم اين هو تليسكم
الذي لبستموه * لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب واسقي ريحا مرتفعه بغضب و
المعرق يكون في غضبي الحجارة ذي الصخور المبدده احلها بغضب للابادة *

* *Deinde fuit ſermo Domini ad me, dicens;* 26
O fili hominis, ecce domus Iſraelis refra- 27
ctaria dicentes dicunt; Viſio quam vidit iſte, ad plurimos dies eſt; et ad longinqua
tempora iſte prophetat. Propterea dic eis, 28
Ita dicit Adonai Dominus; Nequaquam tardabunt ampliùs cuncti ſermones mei quos loquor: nam ſermonem dico, & faciam illum, ait Adonai Dominus.

CAP. XIII.
Textus ſextus.

* *ET fuit ſermo Domini ad me, dicens;* 1
O fili hominis, vaticinare de prophe- 2
tis Iſraelis, qui vaticinantur: & dices prophetis qui ſuopte ex corde vaticinantur: prophetabis inquam, & dices eis; Audite ſermonem Domini: ſic ait Adonai
Dominus, Væ iis qui ſuopte ingenio pro- 3
phetant. Et quidem prophetæ tui O Iſra-
el, nihil penitùs viderunt. Sicut vulpes 4
in deſertis [MS. Ox. *facti ſunt prophetæ*
tui, O Iſrael.] *Non ſteterunt in firma-* 5
mento, & congregaverunt greges contra domum Iſraelis. Non reſurgent qui dicunt in die Domini, Videamus falſum, vana
præſagiamus: Qui dicunt, Sic dicit Do- 6
minus, quum Dominus nequaquam miſerit eos: & cœperunt ſuſcitare ſermonem.
Nonne viſionem falſam vidiſtis, & divi- 7
nationes vanas prædixiſtis? tamen dicitis, Ait Dominus, quum ego non ſim locu-
tus. Propterea dic, Sic ait Adonai Do- 8
minus; Quia verba veſtra falſa ſunt, et divinationes veſtræ vanæ; ideò ecce me
contra vos, dicit Adonai Dominus: Et 9
extendam manum meam ſuper prophetas qui falſum vident & loquuntur vanitatem in regione populi mei: hi non erunt, neque ſcribentur in libro domûs Iſraelis, & in terram Iſraelis non ingredientur: & ſcient quòd ego ſim Adonai Dominus.
Quoniam iſti ſeduxerunt populum me- 10
um, dicentes; Pax, pax, quum nulla eſſet pax: is parietem ædificat, alii verò lini-
unt eum: Dic eis qui liniunt eum; Ca- 11
det: erit enim pluvia inundans, dabóque lapides ſaxeos diſperſos in nexus eorum, & cadent; ventúmque concitatum, &
diſrumpetur. Et cùm ceciderit paries, 12
dicent vobis, ubinam eſt litura veſtra quâ
liniviſtis eum? Propterea ſic dicit Ado- 13
nai Dominus; Et diſrumpam ventum in ira concitatum, & pluvia ſubmergens erit in furore meo; lapides ſaxeos diſperſos inferam in iracundia, ad exitium:

יחזקאל : יד

eum faciam pertingere & ,*insulso linistis* quem parietem diruam Et
14 וְהָרַסְתִּי אֶת־הַקִּיר אֲשֶׁר־טַחְתֶּם תָּפֵל וְהִגַּעְתִּיהוּ
consumemini & ,cadet & : ejus fundamentum discooperietur &, terram ad
אֶל־הָאָרֶץ וְנִגְלָה יְסֹדוֹ וְנָפְלָה וּכְלִיתֶם
complebo Et .Dominus *ego* quòd scietis & , ejus medio in
15 בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה: וְכִלֵּיתִי אֶת־
: vobis Dicámque .*insulso eum linentibus* in & , pariete in meum furorem
חֲמָתִי בַּקִּיר וּבַטָּחִים אֹתוֹ תָּפֵל וְאֹמַר לָכֶם
vaticinantes Israel Prophetæ .eum complanantes non & ,paries Non
16 אֵין הַקִּיר וְאֵין הַטָּחִים אֹתוֹ: נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים
dixit ,pax non & ,pacis visionem ei *videntes* & , Jerusalaim ad
אֶל־יְרוּשָׁלַם וְהַחֹזִים לָהּ חֲזוֹן שָׁלֹם וְאֵין שָׁלֹם נְאֻם
filias ad *tuas facies* pone ,hominis fili tu Et .Deus Dominus
17 אֲדֹנָי יְהוִה: וְאַתָּה בֶן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־בְּנוֹת
: *dices* Et .eas super vaticinare &,suo corde de *vaticinantes* , tui populi
18 עַמְּךָ הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבְּהֶן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶן: וְאָמַרְתָּ
omnibus *super* pulvinaria *consuentibus* Væ : Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הוֹי לִמְתַפְּרוֹת כְּסָתוֹת עַל כָּל־
omnis caput super velamina *facientibus* & ,*mearum* manuum axillis
אַצִּילֵי יָדַי וְעֹשׂוֹת הַמִּסְפָּחוֹת עַל־רֹאשׁ כָּל־
,mei populi venabimini animas Nunquid .animas venandum ad staturæ
קוֹמָה לְצוֹדֵד נְפָשׁוֹת הַנְּפָשׁוֹת תְּצוֹדֵדְנָה לְעַמִּי
meo populo in me prophanastis Et ? vivificabitis vobis animas &
19 וּנְפָשׁוֹת לָכֶנָה תְחַיֶּינָה: וַתְּחַלֶּלְנָה אֹתִי אֶל־עַמִּי
interficiendum ad , panis *buccellis in* & , hordei pugillos propter
בְּשַׁעֲלֵי שְׂעֹרִים וּבִפְתוֹתֵי לֶחֶם לְהָמִית
non quæ , animas *vivificandum ad &* ,*morientur* non quæ animas
נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־תְמוּתֶנָה וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא־
Propterea .mendacium *audientibus* meo populo *vos mentiendo in* ,*vivent*
20 תִחְיֶינָה בְּכַזֶּבְכֶם לְעַמִּי שֹׁמְעֵי כָזָב: לָכֵן
quibus vestra cervicalia ad ego Ecce : Deus Dominus dixit sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל־כִּסְּתוֹתֵיכֶנָה אֲשֶׁר
dirumpam Et .*evolandum ad* animas ibi *venantes* vos
אַתֵּנָה מְצֹדְדוֹת שָׁם אֶת־הַנְּפָשׁוֹת לְפֹרְחוֹת וְקָרַעְתִּי
vos quas animas dimittam & ,vestris brachiis *desuper* ea
אֹתָם מֵעַל זְרוֹעֹתֵיכֶם וְשִׁלַּחְתִּי אֶת־הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר אַתֶּם
, vestra velamina dirumpam Et .*evolantes in* animas *venantes*
21 מְצֹדְדוֹת אֶת־נְפָשִׁים לְפֹרְחֹת: וְקָרַעְתִּי אֶת־מִסְפְּחֹתֵיכֶם
vestra manu in ultrà erunt non &,vestra manu de meū populū liberabo &
וְהִצַּלְתִּי אֶת־עַמִּי מִיֶּדְכֶן וְלֹא־יִהְיוּ עוֹד בְּיֶדְכֶן
conterere Pro .Dominus *ego* quòd scietis & : venationem in
22 לִמְצוּדָה וִידַעְתֶּן כִּי־אֲנִי יְהוָה: יַעַן הַכְאוֹת
manus *confortando* & :illud affeci dolore non ego &,mendaciter justi cor
לֵב־צַדִּיק שֶׁקֶר וַאֲנִי לֹא הִכְאַבְתִּיו וּלְחַזֵּק יְדֵי
Propterea .eum vivificando , mala sua via à *redeundum* non *ad* , impii
23 רָשָׁע לְבִלְתִּי־שׁוּב מִדַּרְכּוֹ הָרָע לְהַחֲיֹתוֹ: לָכֵן
? amplius divinabitis non divinationem & ,videbitis non vanum
שָׁוְא לֹא תֶחֱזֶינָה וְקֶסֶם לֹא־תִקְסַמְנָה עוֹד
.Dominus *ego* quòd scietis & : vestra manu de meum populum eruam &
וְהִצַּלְתִּי אֶת־עַמִּי מִיֶּדְכֶן וִידַעְתֶּן כִּי־אֲנִי יְהוָה:

CAP. XIV. יד

meas facies ad sederunt & , Israel senioribus de viri me ad *venit* Et
1 וַיָּבוֹא אֵלַי אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי:
viri ,hominis Fili : dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
2 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן־אָדָם הָאֲנָשִׁים
3 offendiculum & ,suum cor super sua idola fecerunt ascendere isti
הָאֵלֶּה הֶעֱלוּ גִלּוּלֵיהֶם עַל־לִבָּם וּמִכְשׁוֹל
? eis *requirar requirendo* nunquid .*suas facies* contra *dederunt* suæ iniquitatis
עֲוֺנָם נָתְנוּ נֹכַח פְּנֵיהֶם הַאִדָּרֹשׁ אִדָּרֵשׁ לָהֶם:

Versio VULG. LAT.

14 Et destruam parietem, quem li-
nistis absque temperamento : &
adæquabo eum terræ, & revela-
bitur fundamentum ejus : & ca-
det, & consumetur in medio ejus:
& scietis quia ego sum Dominus.
15 Et complebo indignationē meā
in pariete, & in his qui liniunt
eum absque temperamento, di-
cámque vobis; Non est paries,
& non sunt qui liniunt eum.
16 Prophetæ Israel, qui prophetant
ad Jerusalem, & vident ei visio-
nem pacis : & non est pax, ait
17 Dominus Deus. Et tu, fili homi-
nis, pone faciem tuam contra fi-
lias populi tui, quæ prophetant
de corde suo: & vaticinare super
18 eas, Et dic; Hæc dicit Dominus
Deus; Væ quæ consuunt pulvil-
los sub omni cubito manûs : &
faciunt cervicalia sub capite uni-
versæ ætatis ad capiendas ani-
mas: & cùm caperent animas po-
puli mei, vivificabant animas eo-
19 rum. Et violabant me ad popu-
lum meum, propter pugillum
hordei, & fragmen panis, ut in-
terficerent animas, quæ non mo-
riuntur, & vivificarent animas,
quæ non vivunt, mentientes po-
pulo meo credenti mendaciis.
20 Propter hoc hæc dicit Dominus
Deus; Ecce ego ad pulvillos ve-
stros, quibus vos capitis animas
volantes: & dirumpā eos de bra-
chiis vestris : & dimittam ani-
mas, quas vos capitis, animas ad
21 volandum. Et dirumpam cer-
vicalia vestra, & liberabo popu-
lum meum de manu vestra, neque
erunt ultrà in manibus vestris ad
prædandum : & scietis quia ego
22 Dominus. Pro eo quòd mœre-
re fecistis cor justi mendaciter,
quem ego non contristavi : &
confortastis manus impii, ut non
reverteretur à via sua mala, &
23 viveret : Propterea vana non
videbitis, & divinationes non
divinabitis ampliùs, & eruam
populum meum de manu vestra :
& scietis quia ego Dominus.

CAP. XIV.

1 ET venerūt ad me viri senio-
rum Israel, & sederunt coram
2 me. Et factus est sermo Domini
3 ad me, dicens; Fili hominis,
viri isti posuerunt immunditias
suas in cordibus suis, & scanda-
lum iniquitatis suæ statuerunt
contra faciem suam : numquid
interrogatus respondebo eis?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ κατασκάψω τὸν τοῖχον ὃν ἠλείψατε, καὶ
πεσεῖται. καὶ θήσω αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀ-
ποκαλυφθήσεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ, καὶ πεσεῖ-
ται, καὶ (*)συντελεσθήσεσθε μετ' ἐλέγχων, καὶ
15 ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Καὶ συν-
τελέσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ ἐπὶ
τοὺς ἀλείφοντας αὐτὸν, (ρ) πεσεῖται· καὶ εἶ-
πα πρὸς ὑμᾶς, Οὐκ ἔστιν ὁ τοῖχος, οὐδὲ
16 οἱ ἀλείφοντες αὐτὸν, Προφῆται τοῦ Ἰσρα-
ὴλ, οἱ προφητεύοντες ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ
(σ)οἱ ὁρῶντες αὐτῇ εἰρήνην, καὶ οὐκ ἔστιν εἰρή-
17 νη, λέγει (τ)κύριος. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, στή-
ρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέρας
τοῦ λαοῦ σου, τὰς προφητευούσας ἀπὸ καρδίας
18 αὐτῶν, καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὰς, Καὶ
ἐρεῖς (υ), Τάδε λέγει κύριος, Οὐαὶ ταῖς συρ-
ραπτούσαις προσκεφάλαια (φ) ὑπὸ πάντα
ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ
πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας, τοῦ διαστρέφειν
ψυχάς. (χ)αἱ ψυχαὶ διεστράφησαν τοῦ λαοῦ μου·
19 καὶ ψυχὰς περιεποιοῦντο. Καὶ ἐβεβήλουν με
πρὸς τὸν λαόν μου, ἕνεκεν δρακὸς κριθῶν, (ψ)
καὶ ἕνεκεν κλασμάτων ἄρτων, τοῦ ἀποκτεῖ-
ναι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν, καὶ (ω) τοῦ
περιποιήσασθαι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει (α) ζῆ-
σαι, ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ὑμᾶς λαῷ εἰσ-
20 ακούοντι μάταια ἀποφθέγματα. Διατοῦτο
τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν, ἐφ' ἃ ὑμεῖς
(β) ἐκεῖ συστρέφετε ψυχάς· καὶ διαρρήξω
αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων ὑμῶν, καὶ ἐξαπο-
στελῶ τὰς ψυχὰς ἃς ὑμεῖς ἐκστρέφετε τὰς
21 ψυχὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν. Καὶ
διαρρήξω τὰ (γ) ἐπιβόλαια ὑμῶν, καὶ ῥύ-
σομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ οὐκέτι
ἔσονται ἐν χερσὶν ὑμῶν εἰς συστροφήν· καὶ
22 ἐπιγνώσεσθε(*)διότι ἐγὼ κύριος. Ἀνθ' ὧν
(*)διεστρέφετε καρδίαν δικαίου (δ), καὶ ἐγὼ
οὐ διέστρεφον αὐτὴν, καὶ τοῦ κατισχῦσαι χεῖρας
ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι (ε) ἀπὸ τῆς
ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς, (ζ) καὶ ζῆσαι αὐτόν·
23 Διατοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε, καὶ (η) μαντεί-
ας οὐ μὴ (θ) μαντεύσησθε ἔτι· καὶ ῥύσομαι τὸν
λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν, καὶ (ι) γνώσεσθε
ὅτι ἐγὼ κύριος.

MS.A. (*)συντελεσθήσεσθε (ρ) καὶ πεσεῖται. (σ) ὁρῶντες (τ) ἀδωναὶ κύριος. (υ) πρὸς αὐτὰς, Τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, (φ) ἐπὶ (χ) καὶ αἱ (ψ) καὶ κλάσματος ἄρτου, ἀποκτεῖναι (ω) περιεποιοῦντο (α) ζῆν, (β) συστρέφετε ἐκεῖ (γ) περιβόλαια (*) ὅτι (*) διαστρέφετε (δ) ἀδίκως, καὶ (ε) * τοῦ ἀπὸ (ζ) ἀποστρέψαι καὶ * ζητῆσαι αὐτόν· (η) μαντείαν (θ) μαντεύσησθε, ὅτι ῥύσομαι (ι) ἐπιγνώσεσθε

ΚΕΦ. ιδ΄.

1 ΚΑὶ ἦλθον πρός με (α) ἐκ τῶν πρεσβυ-
τέρων ἄνδρες τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ἐκάθι-
2 σαν πρὸ προσώπου μου. Καὶ ἐγένετο (β)
3 πρός με λόγος κυρίου, λέγων, Υἱὲ ἀν-
θρώπου, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο τὰ διανοή-
ματα αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ
τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ
προσώπου αὐτῶν· εἰ ἀποκρινόμενος ἀπο-
κριθῶ αὐτοῖς;

MS.A. (α) ἄνδρες ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Ἰσραὴλ, (β) λόγος κυρίου πρός με,

Et suffodiam parietem, quem li-
nuistis: & cadet. Et ponam eum
super terram, & revelabuntur
fundamenta ejus; & cadet: &
consumemini cum increpationi-
bus. & cognoscetis, quia ego Domi-
nus. Et complebo furorem meum
super parietem: et super eos qui li-
niunt eū, cadet. Dixique ad vos,
Non est paries, neque qui linie-
bant eum, Prophetæ Israel, qui prophe-
tant super Hierusalem, et qui vi-
dent illi pacem, & non est pax,
dicit Dominus. Et tu, fili hominis,
obfirma faciem tuam super filias
populi tui, quæ prophetant de
corde suo: & propheta super eas.
Et dices; Hæc dicit Dominus,
(b) Væ his, quæ consuunt cervi-
calia sub omni cubito manûs, &
quæ faciunt velamina super o-
mne caput universæ ætatis, ut
pervertant animas. Animæ sub-
versæ sunt populi mei. Et animas
salvabant, Et contaminabant me
ad populum meum propter pugil-
lum hordei, & propter fragmenta pa-
nium, ut occiderent animas quas
non oportuit mori, & salvarent
animas, quas non oportuit vivere,
dum loquimini vos populo audi-
enti vanos sermones. Propterea
hæc dicit Dominus Dns, Ecce ego
super cervicalia vestra, super quæ
vos illic colligitis animas; & di-
rumpam ea de brachiis vestris, &
emittam animas quas vos perver-
titis animas eorum, in dispersio-
nem: Et disrumpam velamina
vestra: & liberabo populum meum
de manu vestra: & non erunt
ultrà in manibus vestris in con-
gregationem: & cognoscetis quia
ego Dominus. Pro eo quòd subver-
tebatis cor (k) justi, & ego non
pervertebam eum, & confirma-
batis manus iniqui, ut penitus
non converteretur à via sua pes-
sima, & viveret ipse: Propterea
mendacia non videbitis, & divi-
nationes nequaquam divinabitis
ampliùs: & liberabo populum
meum de manu vestra: & scie-
tis, quia ego Dominus.

CAP. XIV.

ET venerunt ad me de senio-
ribus (a) viri populi Israel, & se-
derunt ante faciem meam. Et fa-
ctus est ad me sermo Domini di-
cens; Fili hominis, viri isti posue-
runt cogitationes suas in cordibus
suis: & tormentum iniquita-
tum suarum posuerunt ante fa-
ciem suam: si respondens re-
spondebo eis?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 וְאֶפְגַר יָת קַרְתָּא דְאִתְנַבֵּיתוּן בַּהּ נְבוּאָן דִשְׁקַר וְאַרְמְנַהּ לְאַרְעָא וְיִתְגְּלוּן אוּשַׁהָא וְתִפֵּל
15 וְתִשְׁתֵּיצוּן בְּגַוַּהּ וְתִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ: וִיחוּל רוּגְזִי בְּקַרְתָּא וּבִנְבִיֵּי שִׁקְרָא דְאִתְנַבִּיאוּ
16 בַהּ נְבוּאָן דִשְׁקַר וְיִתְאֲמַר לְכוֹן לֵית קַרְתָּא וְלֵית נְבִיֵּי שִׁקְרָא: נְבִיֵּי שִׁקְרָא דְיִשְׂרָאֵל
17 דְמִתְנַבַּן עַל יְרוּשְׁלֵם וּמַטְעַן לַהּ בְּאוּלְפַן שְׁלָם וְלֵית שְׁלָם אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים: וְאַתְּ בַּר אָדָם
18 קַבֵּיל נְבוּאָה עַל בְּנַת עַמָּךְ דְמִתְנַבְּיָן כִּרְעוּת לִבְּהֶן וְאִתְנַבֵּי עֲלֵיהֶן: וְתֵימַר כִּדְנַן אֲמַר
יְיָ אֱלֹהִים וַי עֲלֵיהֶן עַל דִמְחַטְטָן רְקִיעֵי חֲשׁוֹךְ עַל כָּל מַרְפְּקֵי יְדִין וְעָבְדָן פַּת כּוּמְרִין עַל
רֵישׁ כָּל קוֹמָה לְאַבָּדָא נַפְשָׁן הַנַפְשָׁת עַמִּי אַתֵּן יָכְלָן לְאַבָּדָא וּלְקַיָּמָא הֲלָא נַפְשָׁתְכֵן
19 דִילְכֵן הֲלָא יָכְלָתֵן לְקַיָּמָא: וְאַחֵלְתֵּן רְעוּתִי בְּעַמִּי בְּשַׁעֲלֵי סְעָרִין וּבִמְנוֹסִין דִלְחֵים
לְאַמָּתָא נַפְשָׁן דְלָא חֲזֵי לְהֵין דִימוּתוּן לָא אַתֵּן מְמִיתָן וּלְקַיָּמָא נַפְשָׁן דְלָא חֲזֵי לְהֵין לְקַיָּמָא
20 דְתִתְקַיְּמָן לָא אַתֵּן מְקַיְּמָן בְּכִדְבוּתְכֵן לְעַמִּי שָׁמְעֵי כִדְבִין: בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא
אֲנָא שָׁלַח רוּגְזִי עַל רְקִיעֵי חֲשִׁיכִין דְאַתֵּן מַטְעַן לְמֵימַר בְּהוֹן אֲנַחְנָא מְחָרְשָׁן יָת נַפְשָׁן
לְאַבָּדָא וְאַפְסִיק יַתְהֵן מֵעַל דְרָעֵיכוֹן וְאֵשֵׁיזֵיב יָת נַפְשָׁתָא דְאַתּוּן מְחָרְשָׁן יָת נַפְשֵׁיהֵן
21 לְאַבָּדוּתְהָא: וְאַפְסֵיק יָת פַּת כּוּמְרֵיכוֹן וְאֵשֵׁיזֵיב יָת עַמִּי מִידְכוֹן וְלָא יִתְמַסְרוּן עוֹד בִּידְכוֹן
22 לְאִשְׁתֵּיצָאָה וְתִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ: חֲלַף דְאַכְאֵיתוּן לֵב זַכַּי לְמֶהֱוֵי שְׁקַר וּמִן קֳדָם מֵימְרִי
23 לָא אִתְכְּאֵי וּלְתַקָּפָא יְדֵי רַשִׁיעָא בְּדִיל דְלָא לְמֵתַב מֵאוֹרְחֵיהּ בִּישְׁתָּא לְקַיָּמוּתֵיהּ: בְּכֵן
שְׁקַר לָא תִתְנַבְּאוּן וְאוּלְפַן לָא תֵילְפוּן עוֹד וְאֵשֵׁיזֵיב יָת עַמִּי מִידְכוֹן וְתִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ:

יד

1 אֲמַר נְבִיָּא אֲתוֹ לְוָתִי גֻּבְרִין מִסָּבֵי יִשְׂרָאֵל וִיתִיבוּ קֳדָמַי: וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ
2 עִמִּי לְמֵימַר: בַּר אָדָם גֻּבְרַיָּא הָאִלֵּין אַסִּיקוּ פוּלְחַן טַעֲוָתְהוֹן עַל לִבְּהוֹן וְתַקְלַת חוֹבֵיהוֹן
3 יְהַבוּ לָקֳבֵיל אַפֵּיהוֹן הַאִשְׁתְּאָלָא יִשְׁתְּאֵל בְּמֵימְרִי לְהוֹן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et destruam civitatem in qua vos prophetâstis prophetias falsas, & comm[inuam]
re faciam eam in terram, & revelabuntùr fundamenta ejus; & cadet : &
consummabimini in medio ejus, & scietis quia ego Dñs. Et residebit in[...]
dignatio mea in civitate & pseudoprophetis qui prophetarunt in ea pro-
phetias falsas, & dicetur vobis : Non est civitas nec pseudoprophetæ. Pro-
phetæ falsi Israel qui prophetant ad Jerusalem, & decipiunt eam oracu[lo]
pacis, cùm non sit pax, dicit Dominus Deus. Et tu fili hominis assume pro-
phetiam super filias populi tui, quæ prophetant juxta voluntatem cordis
sui, & vaticinare super eas. Et dices : Hæc dicit Dominus Deus : Væ [eis]
quæ consuunt pulvillos inopis super omnes *axillas* manuum, & faciunt cer-
vicalia ad caput universæ staturæ ad perdendas animas. Nunquid animas
populi mei vos potestis perdere aut vivificare? nūnquid animas vestras quæ
ad vos spectant, vos potestis vivificare? Et violâstis voluntatem meam in
populo meo pugillis hordei & fragmentis panis, ad occidendas animas quas
quas non decebat mori, *non* vos occiditis; & ad vivificandas animas quas
omninò non decebat vivere, *non* vos vivificatis; cùm mentimini populo meo
qui audit mendacia. Propterea hæc dicit Dominus Deus : Ecce ego mitto
furorem meum ad pulvillos inopum, quos decipitis, dicentes: In his nos in-
cantamus animas ut pereant: & dirumpam eos ex brachiis vestris, & libe-
rabo animas, quas animas ut perdatis, veneficiis utimini. Et dirumpam cer-
vicalia vestra, & liberabo populum meum de manu vestra, & non tradentur
ultrà in manū vestram ut perdantur; & scietis quia ego Dñs. Pro eo quòd
dolore affecistis cor justi, ut sit falsum, & à facie Verbi mei non est percus-
sum, & ad confortandas manus impii, ut non converteretur à via sua mala,
ut viveret. Propterea falsa non prophetabitis & doctrinam non docebitis
amplius: & eruam populum meum de manu vestra, & scietis quia ego Dñs.

CAP. XIV.

DIxit propheta: Venerunt ad me viri de senioribus Israel, & sederunt
coram me. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens:
Fili hominis, viri isti ascendere fecerunt cultum idolorum suorum in cor[de]
suum et scandalum scelerum suorum posuerunt contra faciem suam: nunquid interrogatus respondebo eis in verbo meo?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et destruam parieté quem linivistis, ruétque 14
humi prosternam eum, & retegentur funda-
menta ipsius: cadetis & destruemini in medio
ejus, & scietis me esse Dñm. Ita complebo 15
iram meam in parietem & in illos qui linie-
bant eum, quum ceciderit. Et dicetur vobis, 16
Ubi est paries, & ubi sunt prophetæ Israelis,
qui prophetabant de Jerusalem, & videbant
ei visiones pacis, quum nulla pax esset, ait
Dñs dominorũ? Jam verò, fili hominis, vultũ 17
tuum adjice ad filias populi tui, quæ ex animo
suo prophetant. Propheta contra eas, & dic
illis; Sic ait Dñs dominorũ; Væ illis quæ con- 18
suunt pulvillos pro cubitis brachiorum, &
operimenta conficiunt pro quolibet capite, &
quâcunq; staturâ, ad venandas animas: animas
populi mei venamini, animas autem vestras
vivas servatis. Contaminatis populũ meũ pro 19
pugillis hordei & frustulis panis, ad peri-
mendas animas quæ mori non debebant: &
vivas servandas animas quæ vivere non debe-
bant: & mentitæ estis apud populum qui au-
scultat mendacio. Propterea sic ait Dñs do- 20
minorum; Ecce me contra pulvillos vestros
quibus animas venamini, & lacerabo eos à
brachiis vestris, dimittámq; animas quas ve-
namini, & avolare faciam illas: Et lacerabo 21
instrumenta vestra, populúmq; meum de ma-
nibus vestris liberabo, ne reti se committant
ampliùs inter manus vestras: & experiamini
me esse Dñm. Quia cor justi mendacio trans- 22
verberâstis, quem ego dolore non affeceram;
& manus iniquorum confirmâstis, ne reverte-
rentur à viis suis pravis ac viverent: Dein- 23
ceps vanitatem non videbitis, & divinationẽ
non divinabitis ampliùs: ita populum meum
eripiam è manibus vestris, & agnoscetis me
esse Dominum.

CAP. XIV.

DEinde venientes ad me quidam è seniori- 1
bus Israelitarum ad consulendum Dominum,
sederunt coram me. Factúsq; est ad me sermo 2
Domini, dicendo; Fili hominis, viri isti deos 3
suos induxerunt in animum suum, & offendi-
culum iniquitatis suæ ob oculos sibi propo-
suerunt: ideo ultionem sumam ab eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واهدم الحايط الذي لسعوه فسقط * واضعه علي الارض * فتنكشف اساسه ويسقط
ويفني بتبكيتات * ويعلمون اني انا الرب * واكمل غضبي علي الحايط وعلي الذين
لسعوه فسقط * وقلت لكم * اليس هذا الحايط * واليس الذين لسعوه انبياء اسرائيل الذين
يتنبون علي اورشليم * ويرون لها السلامة وليس يكون سلامه * يقول ادوناي الرب * وانت يا
ابن الانسان * سدد وجهك علي بنات شعبك المتنبيات من قلبهم * وتنبا عليهم * وتقول هكذا
يقول ادوناي الرب * الويل للاتي يخيطن وسايد لكل مرفق يد * ويصنعن عمايم لكل راس كل
قامة * ليصطادن الانفس * وانفس شعبي صيدت * واقتنوا نفوسا * ونجسوني لشعبي من اجل
حفنة شعير * ومن اجل كسر خبز * ليقتلوا النفوس التي لا يجب لها ان تموت * ويقتنوا نفوسا
التي لا ينبغي لها ان تعيش * عندما ينطقون للشعب المصغي للكلمات الباطلة * لاجل
هذا هكذا يقول الرب الرب * ها انا علي وسايدكم التي بها انتن تصطادن هناك النفوس
فامزقها من اذرعتكم * وارسل النفوس التي انتم تصيدون نفوسها للتفريق * وامزق ارديتكم
واخلي شعبي من يديكم * ولا يكونون في يديكم ايضا للشرك * ويعلمون اني انا الرب * من
اجل انكم احزنتم قلب الصديق بالظلم * وانا لم احزنه * وقويتم ايدي الاثيم ان لا
يرجع بالكلية من طريقه الشرير * ليرجع ويحيي * لاجل هذا لا تنظرون الكذب * ولا تكهنون
تكهنا * لاني اخلي شعبي من يديكم * ويعلمون اني انا الرب * الفصل الرابع عشر
* واتي الي رجال من مشايخ اسرائيل * وجلسوا قدام وجهي * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن
الانسان * هاولاي الرجال وضعوا ضمايرهم في قلوبهم * وعقوبة ظلمهم وضعوها قبالة
وجوههم * اجاوب اجاوبهم *

* Evertámque parietem quem linivistis, & 14
cadet; & æquabo illum solo, & rete-
gentur fundamenta ipsius, cadétque; &
absumetur increpationibus: & sentietis
me esse Dominum. Et explebo iram 15
meam super parietem, & super eos qui
liniverunt eum, cadétque. Tum dicam 16
vobis; Annon hic est paries ille? &
nonne qui liniverunt eum, prophetæ Is-
raelis? qui prophetant de Jerusalem, &
vident ei pacem, cùm non sit pax, dicit
Adonai Dominus. Tu itaque O fili 17
hominis, obfirma faciem tuam contra fi-
lias populi tui suopte ingenio prophetan-
tes; & propheta contra eas, ac dicas;
Ita dicit Adonai Dominus; Væ iis quæ 18
consuunt cervicalia cuivis cubito manûs,
& conficiunt vittas cuivis capiti cujus-
cunque staturæ, ad capiendas animas.
Animæ quidem populi mei captæ sunt,
animas autem quasdam acquisiverunt;
Et contaminaverunt me apud popu- 19
lum meum pro pugillo hordei, &
pro fragmento panis; ut occiderent ani-
mas quas mori non decebat, & acqui-
rerent animas quas vivere non decebat;
dum alloquimini populum ad musas va-
nas intentum. Propereà sic dit Do- 20
minus Deus; Ecce me contra cervicalia ve-
stra quibus vos capratis illic animas, &
lacerabo ea de brachiis vestris, dimittám-
que animas quarum vos nutritis animas,
in dispersionem: Et lacerabo vela ve- 21
stra, eripiámque populum meum de ma-
nu vestra, ne sint ampliùs inter manus ve-
stras ad laqueos: & sentietis me esse Do-
minum. Quia cor justi iniquitate ve- 22
nati estis, quod ego minimè venatus fue-
ram; & confortâstis manus iniqui, ne
reverteretur omnino à via sua mala, ut
conversus viveret: Ideò nec falsum 23
videbitis, neque divinationes prædicetis;
quia populum meum eripiam è manu ve-
stra, & scietis me esse Dominum.

CAP. XIV.

VEnerunt autem ad me viri quidam 1
è senioribus Israelis, & sederunt coram
facie mea. Tum fuit sermo Domini ad 2
me, dicens; O fili hominis, viri isti po- 3
suerunt consilia sua in cordibus suis, &
pœnam impietatum suarum posuerunt ante
facies suas: respondéamne respondebo eis?

: Deus Dominus dixit Sic : eos ad dices & , eos alloquere Propterea
4 לכן דבר אותם ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה
in sua idola fecerit ascendere qui Israel domo de vir Vir
איש איש מבית ישראל אשר יעלה את גלוליו אל
venerit &,suæ faciei contra posuerit suæ iniquitatis offendiculū & ,suū cor
לבו ומכשול עונו ישים נכח פניו ובא
multitudine in venienti ipsi respondebo Dominus Ego : Prophetam ad
אל הנביא אני יהוה נעניתי לו בה ברב
quòd,suo corde in Israel domum capiendum Ad .suorum idolorum
5 גלוליו : למען תפש את בית ישראל בלבם אשר
ad dic Propterea .ipsi universi suis idolis in me desuper se alienaverunt
6 נזרו מעלי בגלוליהם כלם : לכן אמר אל
cōverti facite &,Convertimini : Deus Domin⁹ dixit Sic : Israel domum
בית ישראל כה אמר אדני יהוה שובו והשיבו
facite cōverti,vestris abominationib⁹ universis desuper &,vestris idolis desuper
מעל גלוליכם ומעל כל תועבתיכם השיבו
qui , peregrino de & , Israel domo de vir vir Cùm .vestras facies
7 פניכם : כי איש איש מבית ישראל ומהגר אשר
fecerit ascendere & , me post à se separaverit & , Israel in peregrinabitur
יגור בישראל וינזר מאחרי ויעל
contra posuerit suæ iniquitatis offendiculum & ,suum cor in sua idola
גלוליו אל לבו ומכשול עונו ישים נכח
Domin⁹ Ego:me pro eum inquirendum ad,prophetam ad venerit &,suæ faciei
פניו ובא אל הנביא לדרש לו בי אני יהוה
eum vastabo & , ipsum virum in meas facies dabo Et .me in ei respondebitur
8 נענה לו בי : ונתתי פני באיש ההוא והשמתיהו
:mei populi medio è eum faciam succidere & ,proverbia in & , signum in
לאות ולמשלים והכרתיו מתוך עמי
fuerit locut⁹ &,fuerit seduct⁹ cùm propheta Et.Domin⁹ ego quòd scietis &
9 וידעתם כי אני יהוה : והנביא כי יפתה ודבר
extendam & :illum prophetam seduxi Dominus ego , verbum
דבר אני יהוה פתיתי את הנביא ההוא ונטיתי את
.Israel mei populi medio è eum faciam delere &,eum super meam manū
ידי עליו והשמדתיו מתוך עמי ישראל:
.erit prophetæ iniquitas sic,quærentis iniquitas Sicut .suā iniquitatē ferent Et
10 ונשאו עונם כעון הדרש כעון הנביא יהיה:
ultrà polluatur non &,me post à , Israel domus ultrà errent non Ut
11 למען לא יתעו עוד בית ישראל מאחרי ולא יטמאו עוד
ero ego &,populū in mihi erunt Et .suis prævaricationib⁹ universis in
בכל פשעיהם והיו לי לעם ואני אהיה
,me ad Domini verbum fuit Et .Deus Dominus dixit , Deum in eis
12 להם לאלהים נאם אדני יהוה : ויהי דבר יהוה אלי
prævaricando , mihi peccaverit cum terra , hominis Fili : dicendo
13 לאמר : בן אדם ארץ כי תחטא לי למעל
virgam ei conteram & ,eam super meā manū extendā & ,prævaricationē
מעל ונטיתי ידי עליה ושברתי לה מטה
, hominem ea ex succidere faciam & ,famem eam in mittam & : panis
לחם והשלחתי בה רעב והכרתי ממנה אדם
,Noach,ejus medio in isti viri tres fuerint Et .jumentum &
14 ובהמה : והיו שלשת האנשים האלה בתוכה נח
dixit , suam animam liberabunt sua justitia in ipsi ; Ijob & , Daniel
דנאל ואיוב המה בצדקתם ינצלו נפשם נאם
, terram si fecero transire malam bestiam Si .Deus Dominus
15 אדני יהוה : לו חיה רעה אעביר בארץ
bestiæ facie ab à transeunte absque desolata fuerit & ,eam orbaverit &
ושכלתה והיתה שממה מבלי עובר מפני החיה:
Dominus dixit ,ego vivens,ejus medio in isti viri Tres
16 שלשת האנשים האלה בתוכה חי אני נאם אדני
,liberabuntur ipsi soli ipsi : liberabunt filias si & , filios si ,Deus
יהוה אם בנים ואם בנות יצילו המה לבדם ינצלו
.desolata erit terra &
והארץ תהיה שממה:

Versio VULG. LAT.

4 Propter hoc loquere eis, & dices
ad eos; Hæc dicit Dominus Deus;
Homo homo de domo Israel, qui
posuerit immunditias suas in cor-
de suo, & scandalum iniquitatis
suæ statuerit contra faciem suam,
& venerit ad prophetam inter-
rogans per eum me: ego Domi-
nus respondebo ei in multitudi-
5 ne immunditiarum suarum: Ut
capiatur domus Israel in corde
suo, quo recesserunt à me in cun-
6 ctis idolis suis. Propterea dic ad
domum Israel; Hæc dicit Domi-
nus Deus; Convertimini, & rece-
dite ab idolis vestris, & ab uni-
versis contaminationibus vestris
7 avertite facies vestras. Quia ho-
mo homo de domo Israel, & de
proselytis quicunque advena fue-
rit in Israel, si alienatus fuerit à
me, & posuerit idola sua in cor-
de suo, & scandalum iniquitatis
suæ statuerit contra faciem suam,
& venerit ad prophetam ut in-
terroget per eum me: ego Domi-
8 nus respondebo ei per me. Et po-
nam faciem meam super hominē
illum, & faciam eum in exemplū,
& in proverbium, & disperdam
eum de medio populi mei: &
9 scietis quia ego Domin⁹. Et pro-
pheta cùm erraverit, & locutus
fuerit verbum: ego Dominus de-
cepi prophetam illum: & exten-
dam manum meam super illum:
& delebo eum de medio populi
10 mei Israel. Et portabunt ini-
quitatem suam: juxta iniquita-
tem interrogantis, sic iniquitas
11 prophetæ erit: Ut non erret ul-
trà domus Israel à me, neque pol-
luatur in universis prævaricatio-
nibus suis: sed sint mihi in popu-
lum, & ego sim eis in Deum, ait
12 Dominus exercituum. Et factus
est sermo Domini ad me, dicens;
13 Fili hominis, terra cùm peccave-
rit mihi, ut prævaricetur præva-
ricans, extendam manum meam
super eam, & conteram virgam
panis ejus: & immittam in eam
famem, & interficiam de ea ho-
14 minem, & jumentum. Et si fue-
rint tres viri isti in medio ejus,
Noe, Daniel, & Job: ipsi justitiā
suā liberabunt animas suas, ait
15 Dominus exercituum. Quòd si
& bestias pessimas induxero su-
per terram ut vastem eam: et fue-
rit invia, eò quòd non sit pertran-
16 siens propter bestias: Tres viri
isti si fuerint in ea, Vivo ego, di-
cit Dominus Deus; quia nec fi-
lios, nec filias liberabunt: sed
ipsi soli liberabuntur, terra au-
tem desolabitur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖς πρὸς
αὐτοὺς, Τάδε λέγει (γ) κύριος, Ἄνθρωπος
ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, ὃς ἂν θῇ τὰ
διανοήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ,
καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ
πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν
προφήτην, ἐγὼ κύριος ἀποκριθήσομαι αὐ-
5 τῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ διάνοια αὐτοῦ, Ὅπως
(δ) πλαγιάσῃ τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ κατὰ τὰς
καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ'
6 ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν. Διὰ
τοῦτο εἰπὸν (ε) εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε
λέγει κύριος κύριος (ζ), Ἐπιστράφητε καὶ
ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν,
καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ (η) ἐπι-
7 στρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν. Διότι ἄνθρω-
πος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, (θ) καὶ
ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν (ι) προσηλυτευόν-
των ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὃς ἂν ἀπαλλοτριωθῇ
ἀπ' ἐμοῦ, καὶ θῆται (κ) τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ
ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδι-
κίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἔλ-
θῃ πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν
ἐν ἐμοὶ, ἐγὼ κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ,
8 ἐν ᾧ ἐνέχεται ἐν αὐτῷ. Καὶ στηριῶ τὸ πρόσ-
ωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, καὶ (λ)
θήσομαι αὐτὸν εἰς ἔρημον καὶ εἰς ἀφανι-
σμὸν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου,
9 καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος. Καὶ ὁ προ-
φήτης ἐὰν πλανήσῃ καὶ λαλήσῃ, ἐγὼ κύ-
ριος (μ) πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον,
καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀφανιῶ
10 αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου Ἰσραήλ. Καὶ (ν) λή-
ψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, κατὰ τὸ ἀδίκημα τοῦ
ἐπερωτῶντος, καὶ κατὰ τὸ ἀδίκημα ὁμοίως τῷ
11 προφήτῃ ἔσται· Ὅπως μὴ πλανᾶται ἔτι ὁ οἶ-
κος (ξ) τοῦ Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἵνα μὴ μιαί-
νωνται ἔτι ἐν πᾶσι τοῖς παραπτώμασιν αὐ-
τῶν· καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ ἔσο-
12 μαι αὐτοῖς εἰς θεὸν, λέγει (ο) κύριος. Καὶ
ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέγων,
13 Υἱὲ ἀνθρώπου, (π) γῆ ἣ ἐὰν ἁμάρτῃ μοι
τοῦ παραπεσεῖν (ρ) παράπτωμα, καὶ ἐκτενῶ
τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὴν, καὶ συντρίψω (σ) αὐ-
τῆς στήριγμα ἄρτου, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐ-
τὴν λιμὸν, καὶ ἐξαρῶ (τ) ἐξ αὐτῆς ἄνθρω-
14 πον καὶ κτήνη. Καὶ ἐὰν ὦσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες
οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς, Νῶε καὶ Δανιὴλ καὶ
Ἰὼβ, (υ) αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σω-
15 θήσονται, λέγει (φ) κύριος. Ἐὰν καὶ θηρία
πονηρὰ (χ) ἐπάγω ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τιμωρή-
σομαι αὐτὴν, καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμὸν, (ψ) οὐκ
ἔσται ὁ διοδεύων ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων,
16 Καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς ὦσι,
Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, εἰ υἱοὶ (ω) ἢ θυγατέ-
ρες σωθήσονται, ἀλλ' ἢ αὐτοὶ μόνοι σωθήσονται, ἡ δὲ γῆ ἔσται εἰς ὄλεθρον.

MS.A. (γ) ἀδωναῒ κύριος, (δ) μὴ διαστρέψωσιν τὸ (ε) πρὸς [illegible] ὁ θεὸς, (η) ἐπιστράφητε πρὸς μέ. Διότι (θ) καὶ τῶν (ι) προσκειμένων ἐν Ἰσραὴλ, ὃς ἐὰν ἀπαλλοτριωθῇ (κ) ἐνθυμήματα (λ) θήσω (μ) [illegible] λήμψομαι τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ, (ξ) Ἰσραὴλ (ο) ἀδωναῒ κύριος. (π) γῆ ἐὰν [illegible] παραπτώματι, (σ) ἀπ' αὐτῆς (τ) ἀπ' αὐτῆς (υ) οὗτοι (φ) ἀδωναῒ κύριος. [illegible] (χ) ἐπαγάγω (ψ) καὶ οὐκ (ω) καὶ θυγατέρες αὐτῶν σωθήσονται.

Propterea loquere ei, & dices [illegible]
ad eos; Hæc dicit Dominus; Ho-[illegible]
mo, homo de domo Israel, qui po-[illegible]
fuerit cogitationes suas in corde
sua, et tormentum iniquitatis [illegible]
posuerit ante faciem suam, et ve-[illegible]
nerit ad (b) prophetam, ego Do-[illegible]
minus respondebo ei in his, [illegible]
bus tenetur mens ejus: ut (c) [illegible]
verteret domum Israel secundum
corda eorū, quæ abalienata sunt
à me in cogitationibus [illegible]
Propterea dic ad domum Israel,
Hæc dicit Dominus Dominus [illegible]
vertimini, & recedite ab ad-[illegible]
ventionibus vestris, & ab omni-
bus impietatibus vestris: & [illegible]
vertite facies (d) vestras. [illegible]
homo, homo de domo Israel, [illegible]
advenis, qui peregrinantur in Is-
rael, qui abalienatus fuerit à me,
& posuerit cogitationes suas in
corde suo, et tormentū iniquitatis
suæ posuerit ante faciem suam, et
venerit ad prophetam, ut interro-
get eum in me; ego Dns respondebo
bo ei in eo, quo tenetur in ipso.
Et obfirmabo faciem meam [illegible]
hominē illū: & ponā eum in
desertum, & in exterminium, [illegible]
auferam eū de medio populi mei,
et cognoscetis, quia ego Dominus.
Et propheta, si (f) erraverit,
& loquutus (g) fuerit, ego Domi-
nus errare feci prophetam illū: &
extendā manū meam super eum,
& exterminabo illum de medio
populi mei Israel. Et accipient
iniquitatem suam: secundum ini-
quitate interrogantis (h) et [illegible]
ta iniquitatem similiter prophetæ
erit: ut nequaquā erret ultrà do-
mus Israel à me, & ut non pol-
luantur adhuc in cunctis delictis
suis. Et erunt mihi in populum, &
ego ero eis in Deum, dicit Domi-
nus. Et factus est sermo Domini
ad me, dicens; Fili hominis, terra
quæcunq; peccaverit mihi, delin-
quendo delictū; et extendā manū
meam super eam: & conterā fir-
mamentū panis ejus: & immittā
in eam famē; et auferā de ea ho-
minem, & jumenta. Et si fuerint
tres viri isti in medio ejus, Noe,
& Daniel, et Job; ipsi in sua ju-
stitia salvabuntur, ait Dominus.
Quòd si bestias pessimas induxero
super terram, & puniam eam, &
erit in dissipationem, ut non sit per-
transiens à facie bestiarū, Et tres
viri isti in medio ej⁹ fuerint, Vi-
vo ego, dicit Dominus; si filii
aut filiæ salvabuntur, sed ipsi soli
salvabuntur: terra autem erit in
exterminium.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 בכן אתנבי להון ותימר להון כדנן אמר יי אלהים גבר גבר מבית ישראל דיסיק פולחן
טעותיה על לביה ותקלת חוביה ישוי לקביל אפוהי וייתי לות נביא אנא יי משתאל
ליה במימרי דאתי למתבע אולפן מן קדמי אף על גב דמתערב בסני פולחן טעותיה:
5 בדיל לקרבא ית בית ישראל למתן תיובתא בלבהון דסטו מבתר פולחני ואסתאבו
6 בפולחן טעותהון כולהון: בכן אמר לבית ישראל כדנן אמר יי אלהים תובו לפולחני
ואעדו מנכון פולחן טעותכון וית כל חובי פולחן טעות תועבתכון ארחיקו מקביל
7 אפיכון: ארי גבר גבר מבית ישראל ומן גיוריא דיתגיירון בישראל ויסטי מבתר פולחני
ויסק פולחן טעותיה על לביה ותקלת חובוהי ישוי לקביל אפוהי וייתי לות נביא
8 למשאל ליה במימרי אנא יי משתאל ליה במימרי: ואתן רגזי בגברא ההוא ואשויניה
9 לאת ולמתלין ואשיצניה מגו עמי ותדעון ארי אנא יי: ונביא ארי יטעי וימלל פתגמא
אנא יי אטעיתי ית נביא ההוא ואריםית מחת גבורתי עלוהי ואשיצניה מגו עמי ישראל:
10 ויקבלון חוביהון כחוב דאתי למילף ולא אליף כחוב נביי שקרא יהי: בדיל דלא יטעון
11 עוד בית ישראל מבתר פולחני ולא יסתאבון עוד בכל מרדיהון ויהון קדמי לעם ואנא
12 אהוי להון לאלהא אמר יי אלהים: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם
13 ארעא ארי תחוב קדמי לשקרא שקר ואריםמחת גבורתי עלה ואתבר בה סעיד מיכלא
14 ואשלח בה כפנא ואשיצי מנה אנשא ובעירא: ויהון תלתא גבריא האלין בגוה נח
15 דניאל ואיוב אנון בזכותהון ישיזבון נפשהון אמר יי אלהים: אלו חיתא בישתא אעבר
16 בארעא ותתכלנה ותהי לצדו מבלי עדי מן קדם חיתא: תלתא גבריא האלין בגוה
קים אנא אמר יי אלהים אם בנין ואם בנן ישיזבון אנון בלחודיהון ישתזבון וארעא
תהי לצדו:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea vaticinare eis, & dices ad eos: Hæc dicit Dñs Deus, Vir vir de
domo Israel, qui ascendere fecerit cultum idolorum suorum in cor suum,
& scandalum iniquitatis suæ posuerit contra faciem suam, & venerit ad quærendum
prophetam; ego Dñs respondebo ei in verbo meo, qui venerit ad quæren-
dum oraculum à facie mea, quamvis implicit⁹ sit in multitudine cultus ido-
lorum suorum. Ut applicem domum Israel, ut ponat pœnitentiam in corde
suo, quia declinaverunt à cultu meo, & polluti sunt omnes cultu idolo-
rum suorum. Propterea dic domui Israel: Hæc dicit Dñs Deus, Convertimini
ad cultum meum, & auferte à vobis cultum idolorum vestrorum, & ab
iniquitates cult⁹ idolorum abominationum vestrarū projicite à facie vestra.
Quia vir vir de domo Israel, & de peregrinis qui peregrinantur in Israel,
qui declinaverit à cultu meo, & ascendere fecerit cultū idolorum suorum in
cor suū, & scandalū iniquitatis suæ posuerit ante faciem suam, & venerit ad
prophetam ut interroget eum in verbo meo: ego Dñs respondebo ei in
verbo meo. Et dabo furorem meum in hominem illum, & ponam illum in
signum & in proverbium; & disperdam eum de medio populi mei: & sci-
etis quia ego Dñs. Et propheta cùm erraverit & locut⁹ fuerit verbum, ego
Dñs errare prophetam illum feci: & levabo plagam potentiæ meæ super
eum, & disperdā eū de medio populi mei Israel. Et suscipient iniquitatem
suā: juxta iniquitatē venientis ad discendum, & non discit; juxta iniquitatem
pseudoprophetæ erit: Ut non decipiantur ampliùs dom⁹ Israel à cultu meo,
nec polluantur ultrà in omnibus prævaricationib⁹ suis: sed sint coram me in
populum, & ego sim eis in Deum, dicit Dñs Deus. Et factū est verbum pro-
phetiæ à facie Dñi mecum dicens: Fili hominis, terra cùm peccaverit co-
ram me ut prævaricetur prævaricatione, & levabo plagā potentiæ meæ super
eam, & conterā in ea sustentaculū cibi, & mittā in eam famē, & disperdam ex ea
hominem & jumentū. Et si fuerint tres viri isti in medio ej⁹, Noe, Daniel
& Job: ipsi in justitia sua liberabūt animas suas, dicit Dñs Deus. Si bestias
pessimas adduxero in terrā, ut absq; liberis faciant [habitatores] ejus, & sit in
desolationem, eò quòd non sit pertransiens propter bestias: Et tres viri isti si
fuerint in medio ejus: vivo ego, dicit Dñs Deus, si filios & si filias liberabunt
filias: sed ipsi soli liberabuntur, & terra erit in desolationem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quapropter alloquere eos, & dic eis; Sic ait 4
Dominus dominorum; Quotiescunque ali-
quis ex Israelitis deum suum induxerit in ani-
mum suum, & offendiculum iniquitatis suæ
sibi ipse proposuerit, cum ad prophetam ac-
cesserit; ego Dominus testis ero adversùs
eum de multitudine deorum ipsius: Ut Israe- 5
litas in corde ipsorũ deprehendam, eos à me
recessisse per tot deos suos. Quare dic Israe- 6
litis, Sic ait Dominus dominorum; pœniteat
vos, & retrahite vos ab omnibus diis vestris,
& ab omni spurcitia vestra reflectite facies
vestras. Nam si quis ex Israelitis, aut ex his 7
qui ad me conversi degunt inter Israelitas,
avertatur à me, & deum suum inducens in ani-
mum suum, suæque iniquitatis offendiculum
proponens ante faciem suam, venerit ad con-
sulendum prophetam; ego Dominus testis ero
adversùs istum, Dabóque iram meam super 8
hujuscemodi hominem, & exponam eum in
signum atque proverbium, denique perdam
eum de medio populi mei: & experiemini
me esse Dominum. Item cùm quis propheta 9
erraverit, & locutus fuerit verbum, ego Do-
minus faciam ut aberret ille propheta, exer-
tâque manu meâ super eum, perdam eum de
medio populi mei Israelis. Ita portabunt ini- 10
quitatẽ suam (iniquitas consulentis par erit
iniquitati prophetæ) Nec aberrabunt am- 11
pliùs tot sceleribus suis; sed erunt mihi po-
pulus, & ego ero ipsis Deus, ait Dominus
dominorum. Fuit etiam ad me sermo Do- 12
mini dicendo; Fili hominis, Siqua terra 13
peccaverit in me, & scelus coram me perpe-
traverit; attollam manum meam super illam,
frangam in ea culmum frumenti, famem im-
mittam in eam, & perdam ex ea tam homi-
nes quàm jumenta: Et licèt fuerint in ea tres 14
isti viri, Nohe, Daniel, & Job, isti per justi-
tiam suam eripient seipsos, ait Dominus do-
minorum. Si bestias malas super terram ad- 15
duxero, eámque vastaverint adeò ut abeat in
excidiũ, nemóque *per illam* transeat propter
bestias, Et tres isti viri fuerint in ea: *Ut* vivo, 16
dicit Dominus dominorũ, neque filios neque
filias eriperent, sed ipsi se solos eriperent,
terra autem esset in excidium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

لاجل هذا كلمهم وقول لهم * هكذا يقول ادوناي الرب * انسان فانسان من بيت اسرائيل
الذي يضع ضمائره على قلبه * وعقوبة ظلامته يرتب قدام وجهه * وياتي الي النبي *
الرب اجاوبه هناك التي احتوي عليها قلبه * لكيلا يضل بيت اسرائيل كعقولهم العزيبة
في تفكراتهم * لاجل هذا قل لبيت اسرائيل * هكذا يقول الرب الرب الاله * ارجعوا
وانصرفوا من اعمالكم ومن جميع نفاقكم * وارجعوا بوجوهكم الي * من اجل ان انسان
فانسانا من بيت اسرائيل * ومن الدخلاء المتحولين في بيت اسرائيل * الذي يتغرب مني
ويضع فكراته على قلبه * وعقوبة ظلامته يرتبها قدام وجهه * وياتي الي النبي ليسأله بي
الرب اجاوبه بما حواه في ذاته * واشدد وجهي على ذلك الانسان * واصنعه للخراب والفناء وازيله
من وسط شعبي * وتعلمون اني انا الرب * والنبي اذ اضل ويتكلم * انا الرب اضللت ذلك
النبي * وامدد يدي عليه * وابيده من وسط شعبي اسرائيل * واخذ ظلامة كظلم السائل
وظلمه هكذا يكون للنبي * كيلا يضل بيت اسرائيل عني * ولكيلا يتدنسون بعد
بجميع زلاتهم * ويكونون لي شعبا * وانا اكون لهم الها * يقول ادوناي الرب * وكان قول الرب
الي قايلا * يا ابن الانسان * الارض اذا اخطات لي تسقط بزلتها * وامدد يدي عليها واكسر
منها رزق الخبز * وارسل عليها جوعا * وانزع منها الانسان والبهيمة * واذا كانت هولاء
الرجال في وسطها نوح ودانيال وايوب * هولاء بعدلهم يخلصون * يقول ادوناي الرب * واذا
جلبت وحوشا خبيثة على الارض * فاعدمتها ويكونون للفناء * ولا يكون مارا من الوحوش
* وهولاء الثلاثة الرجال في وسطها * حي انا يقول ادوناي الرب * لا البنون ولا البنات
يخلصون * الا هولاء وحدهم يخلصون * والارض تكون للهلاك *

Icircò alloquere eos, & dicas eis; Ita 4
dicit Adonai Dominus; Quicunque de
domo Israelis posuerit consilia sua in cor-
de suo, pœnámque impietatum suarum
disposuerit ante faciem suam, & vene-
vit ad prophetam; ego Dominus respon-
debo illi secundùm ea quæ continet mens
ejus: ut non aberret domus Israelis se- 5
cundùm corda ipsorum à me abalienata,
in cogitationibus suis. Propterea dic 6
domui Israelis; Ita dicit Dominus, Do-
minus inquam Deus; Convertimini, &
recedite ab actionibus vestris & ab omni-
bus impietatibus vestris, & convertite
facies vestras ad me. Nam homo qui- 7
cunque de domo Israelis, aut ex advenis
admissis in domum Israelis, qui se abali-
enaverit à me, posuerit consilia sua in
corde suo, & pœnam impietatis suæ dis-
posuerit ante faciem suam, veneritque ad
prophetam ut eum de me interroget; huic
ego respondebo secundùm ea quæ continet
in semetipso: Et obfirmabo faciem meam 8
adversùs hominem illum, exponam eum
ruinæ & exitio; auferámque de medio
populi mei: & scietis me esse Dominum.
Propheta verò cùm seduxerit & locutus 9
fuerit, ego Dominus faciam ut erret hujus-
modi propheta, & extendam manum
meam super eum, perdámque eum de me-
dio populi mei Israelis: Feréque ini- 10
quitates suas ut iniquitatem interrogan-
tis: & secundùm iniquitatem istius, ita
fiet prophetæ: ut non aberret domus 11
Israelis à me, & ut non polluant sese post-
hac omnibus culpis suis; sed sint mihi po-
pulus, & ego sim illis Deus, ait Adonai
Dominus. Deinde fuit sermo Domini 12
ad me, dicens; O fili hominis, terra 13
cùm peccaverit in me, cadet culpâ suâ:
& ego, manu meâ super ipsam extensâ,
frangam ex ea subsidium panis, mittam in
eam famem, & extinguam ex ea hominem
atque jumentum: Et quamvis fuerint 14
tres isti viri in medio ejus, Nohe, Daniel,
& Job; isti per justitiam suam salva-
rentur, dicit Adonai Dominus. Item 15
cùm feras perniciosas adduxero super
terram, eámque punivero, ita ut abeat in
excidium, neque supersit ullus viator cau-
sâ ferarum; Et isti tres viri fuerint in 16
medio ejus: Per vitam meam, dicit Ado-
nai Dominus, neque filii neque filiæ sal-
varentur; sed hi soli salvarentur, reliqua
verò terra abiret in excidium.

יחזקאל : מו

tranſeas ,gladio dixero & ,ipſam terram ſuper induxero gladium Vel
17 או חרב אביא על הארץ ההיא ואמרתי חרב תעבר
tres Et .jumentum & ,hominem ea ex fecero ſuccidere & ,terram per
בארץ והכרתי ממנה אדם ובהמה : ושלשת 18
, Deus Dominus dixit : ego vivens ,ejus medio in iſti viri
האנשים האלה בתוכה חי אני נאם אדני יהוה
Vel .liberabuntur ipſi ſoli ipſi quia ,filias & , filios liberabunt non
19 לא יצילו בנים ובנות כי הם לבדם ינצלו : או
eam ſuper mei iram effudero & ,iſtam terram ad immiſero peſtilentiã
דבר אשלח אל הארץ ההיא ושפכתי חמתי עליה
,Daniel,Noach Et .jumentum & ,hominem ea ex ſuccidendum ad,ſanguine in
20 בדם להכרית ממנה אדם ובהמה : ונח דנאל
ſi ,filium ſi , Deus Dominus dixit ,ego vivens :ejus medio in Ijob &
ואיוב בתוכה חי אני נאם אדני יהוה אם בן אם
ſic Nam .ſuã animam liberabunt ſua juſtitia in ipſi : liberabũt filiam
21 בת יצילו המה בצדקתם יצילו נפשם : כי כה
,gladium , mala mea judicia quatuor quòd etiam : Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה אף כי ארבעת שפטי הרעים חרב
, Jeruſalaim ad miſi peſtilentiam & ,malam beſtiam & ,famem &
ורעב וחיה רעה ודבר שלחתי אל ירושלם
ea in remanebit ecce Et .jumentum & ,hominem ea ex ſuccidendum ad
22 להכרית ממנה אדם ובהמה : והנה נותרה בה
, vos ad egredientes ipſi ecce : filiæ & filii eductorum evaſio
פלטה המוצאים בנים ובנות הנם יוצאים אליכם
malo ſuper conſolabimini & :eorũ actiones & ,eorũ viam videbitis &
וראיתם את דרכם ואת עלילותם ונחמתם על הרעה
.eam ſuper induxi quæ omnibus cum ,Jeruſalaim ſuper induxi quod
אשר הבאתי על ירושלם את כל אשר הבאתי עליה :
:eorum conatus & ,eorũ viam videritis cùm ,vos conſolabũtur Et
23 ונחמו אתכם כי תראו את דרכם ואת עלילותם
dixit ,ea in feci quæ omnia feci gratis non quòd ,ſcietis &
וידעתם כי לא חנם עשיתי את כל אשר עשיתי בה נאם
.Deus Dominus
אדני יהוה :

CAP. XV. טו

lignum erit quid ,hominis Fili : dicendo,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר : 2 בן אדם מה יהיה עץ
? ſylvæ ligna inter fuit qui palmite ? ligno omni præ vitis
הגפן מכל עץ הזמורה אשר היה בעצי היער :
eo ex tollent Si ? opus faciendũ ad lignũ eo ex tolletur Nũquid
3 היקח ממנו עץ לעשות למלאכה אם יקחו ממנו
eſt datum igni Ecce ? vas omne illo in dependendum ad ,paxillum
4 יתד לתלות עליו כל כלי : הנה לאש נתן
: eſt conſũ ej⁹ mediũ & ,ignis comedit ej⁹ extremitates Duas .conſumendũ ad
לאכלה את שני קצותיו אכלה האש ותוכו נחר
non ,integrum ipſum eſſendo in Ecce ? opus ad proſperabitur nunquid
5 היצלח למלאכה : הנה בהיותו תמים לא
fiet & ,ſit combuſtũ &,illud comederit ignis quia etiam , operi fiebat
יעשה למלאכה אף כי אש אכלתהו ויחר ונעשה
Quemadmodũ : Deus Dominus dixit ſic Propterea ? operi adhuc
6 עוד למלאכה : לכן כה אמר אדני יהוה כאשר
,conſumendum ad igni illud dedi quod ſylvæ ligno in vitis lignum
עץ הגפן בעץ היער אשר נתתיו לאש לאכלה
.eos in meas facies dabo Et .Jeruſalaim habitatores tradidi ſic
7 כן נתתי את ישבי ירושלם : ונתתי את פני בהם
,Dominus ego quòd ſcietis Et .eos comedet ignis & ,ſunt egreſſi igne De
מהאש יצאו והאש תאכלם וידעתם כי אני יהוה
,deſolatam terram dabo Et .eos contra meas facies me ponendo in
8 בשומי את פני בהם : ונתתי את הארץ שממה
.Deus Dominus dixit ,prævaricationem ſunt prævaricati quòd eò
יען מעלו מעל נאם אדני יהוה :

Verſio VULG. LAT.

17 Vel ſi gladium induxero ſuper
terram illam, & dixero gladio ;
Tranſi per terram : & interfece-
ro de ea hominem,& jumentum:
18 Et tres viri iſti fuerint in medio
ejus : Vivo ego, dicit Dominus
De⁹, non liberabunt filios,neque
filias : ſed ipſi ſoli liberabuntur.
19 Si autem & peſtilentiam immiſe-
ro ſuper terram illam, & effude-
ro indignationem meam ſuper
eam in ſanguine, ut auferam ex
20 ea hominem, & jumentum : Et
Noe, & Daniel,& Job fuerint in
medio ejus : Vivo ego,dicit Do-
minus Deus,quia filium & filiam
non liberabunt : ſed ipſi juſtitiâ
21 ſuâ liberabũt animas ſuas. Quo-
niam hæc dicit Dominus Deus ;
Quòd & ſi quatuor judicia mea
peſſima, gladium, & famem, ac
beſtias malas, & peſtilentiam,im-
miſero in Jeruſalem, ut interfi-
ciam de ea hominem, & pecus :
22 Tamen relinquetur in ea ſalvatio
educentium filios, & filias : ecce
ipſi ingredientur ad vos,& vide-
bitis viam eorum, & adinventio-
nes eorum, & conſolabimini ſu-
per malo, quod induxi in Jeruſa-
lem, in omnibus quæ importavi
23 ſuper eam. Et conſolabuntur
vos, cùm videritis viam eorum,
& adinventiones eorum:& cog-
noſcetis quòd non fruſtrà fece-
rim omnia, quæ feci in ea, ait
Dominus Deus.

CAP. XV.

1 ET factus eſt ſermo Domini ad
2 me, dicens ; Fili hominis, quid
fiet de ligno vitis, ex omnibus li-
gnis nemorum, quæ ſunt inter li-
3 gna ſylvarum ? Numquid tolle-
tur de ea lignum, ut fiat opus,aut
fabricabitur de ea paxillus,ut de-
pendeat in eo quodcunque vas ?
4 Ecce igni datum eſt in eſcam : u-
tramque partem ejus conſumpſit
ignis, & medietas ejus redacta
eſt in favillam : numquid utile
5 erit ad opus ? Etiam cùm eſſet
integrũ,non erat aptum ad opus:
quantò magis cùm illud ignis de-
voraverit, & combuſſerit, nihil
6 ex eò fiet operis ? Propterea
hæc dicit Dominus Deus ; Quo-
modò lignum vitis inter ligna
ſylvarum, quod dedi igni ad de-
vorandum, ſic tradam habitato-
7 res Jeruſalem. Et ponam faciem
meam in eos : de igne egredien-
tur, & ignis conſumet eos : &
ſcietis quia ego Dominus, cùm
8 poſuero faciem meam in eos, Et
dedero terram inviam, & deſo-
latam : eò quòd prævaricatores
extiterint, dicit Dominus Deus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

17 Ἢ καὶ (α) ῥομφαίαν ἐὰν ἐπάγω ἐπὶ τὴν γῆν
ἐκείνην, καὶ εἴπω, Ῥομφαία διελθάτω διὰ
τῆς γῆς, καὶ ἐξαρῶ ἐξ (β) αὐτῆς ἄνθρωπον
18 καὶ (γ) κτῆνος, Καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι
ἐν μέσῳ αὐτῆς (δ), Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος,
οὐ μὴ (ε) ῥύσονται υἱοὺς οὐδὲ θυγατέρας, ἀλλ'
19 ἢ αὐτοὶ μόνοι σωθήσονται. Ἢ καὶ θάνατον (ζ)
ἐπαποστείλω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην, καὶ ἐκχεῶ
τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτὴν ἐν αἵματι τοῦ (η) ἐξ-
ολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος,
20 Καὶ Νῶε καὶ Δανιὴλ καὶ Ἰὼβ ἐν μέσῳ αὐ-
τῆς (θ), Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ἐὰν υἱοὶ ἢ
θυγατέρες ὑπολειφθῶσιν (ι), αὐτοὶ ἐν τῇ
δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσονται τὰς ψυχὰς αὐ-
21 τῶν. Τάδε λέγει (κ) κύριος, Ἐὰν δὲ καὶ τὰς
τέσσαρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηρὰς, ῥομ-
φαίαν, καὶ λιμὸν, καὶ θηρία πονηρὰ, καὶ θάνα-
τον (λ) ἐξαποστείλω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, τοῦ (μ)
ἐξολοθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆνος,
22 Καὶ ἰδοὺ ὑπολελειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασε-
σωσμένοι (ν) αὐτῆς, οἳ ἐξάγουσιν ἐξ αὐτῆς
υἱοὺς καὶ θυγατέρας, ἰδοὺ (ξ) ἐκπορεύονται πρὸς
ὑμᾶς, καὶ ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἐν-
θυμήματα αὐτῶν, καὶ μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ
τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, πάν-
23 τα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν. Καὶ
παρακαλέσουσιν ὑμᾶς, διότι ὄψεσθε τὰς ὁ-
δοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν, καὶ
ἐπιγνώσεσθε διότι οὐ μάτην πεποίηκα
πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ, λέγει κύριος.

MS.A. (α) ἐὰν ῥομφαίαν ἐπαγάγω (β) αὐτῆς (γ) κτῆνη, (δ) ὦσιν, (ε) ῥύσωνται υἱοὺς ἢ θυγατέρας, (ζ) ἐπάγω (η) ἐξολοθρεῦσαι (θ) ὦσιν, [illegible] αὐτοῖς, αὐτοὶ (κ) ἀδωναὶ κύριος, (λ) ἐπαποστείλω (μ) ἐξολοθρεῦσαι [illegible] αὐτῆς, οὗτοι ἐξάξουσιν υἱοὺς (ξ) αὐτοὶ ἐκπορεύονται

ΚΕΦ. ιε'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ,
2 λέγων, (α) Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, τί ἂν
γένοιτο τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν
ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύ-
3 λοις τοῦ δρυμοῦ; Εἰ λήψονται ἐξ αὐτῆς ξύ-
λον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν; εἰ λήψονται ἐξ
αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' (β) αὐ-
4 τὸν πᾶν σκεῦος; Πάρεξ ὃ πυρὶ δέδοται εἰς
ἀνάλωσιν, τὴν κατ' ἐνιαυτὸν κάθαρσιν (γ)
ἀπ' αὐτῆς ἀναλίσκει τὸ πῦρ, καὶ ἐκλείπει εἰς
τέλος· μὴ χρήσιμον ἔσται εἰς ἐργασίαν;
5 Οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ὁλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς
ἐργασίαν· (δ) μὴ ὅτι ἐὰν καὶ πῦρ αὐτὸ ἀνα-
λώσῃ εἰς τέλος, (ε) εἰ ἔτι ἔσται εἰς ἐργασίαν;
6 Διὰ τοῦτο εἰπὸν, Τάδε λέγει (ζ) κύριος,
Ὃν τρόπον τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύ-
λοις τοῦ δρυμοῦ ὃ δέδωκα αὐτὸ (η) πυρὶ εἰς
ἀνάλωσιν, οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας
7 (θ) Ἱερουσαλήμ. Καὶ δώσω τὸ πρόσωπόν
μου ἐπ' αὐτούς. ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται, καὶ
πῦρ αὐτοὺς καταφάγεται, καὶ ἐπιγνώσονται ὅτι
ἐγὼ κύριος ἐν τῷ στηρίσαι με τὸ πρόσω-
8 πόν μου ἐπ' αὐτούς. Καὶ δώσω τὴν γῆν εἰς
ἀφανισμὸν ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώ-
ματι, λέγει κύριος.

MS.A. (α) Τί υἱὲ ἀνθρώπου, (β) αὐτοῦ (γ) αὐτῆς (δ) διότι ἐὰν καὶ μὴ [illegible] ἔσται ἔτι εἰς (ζ) ἀδωναὶ κύριος, (η) τῷ πυρὶ (θ) ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ [illegible]

Vel etiam gladium ſi induxerõ [illegible] per terram illam, & dixero, Gla-
dius tranſeat per terram, & diſ-
perdam ex eâ hominem, & jumen-
tum, Et tres viri iſti in medio e-
jus; Vivo ego, dicit Dominus, [illegible]
liberabunt filios, neque filias; ſed
ipſi ſoli ſalvabuntur. Vel etiam
mortem immittam ſuper terram
illam, & effundam furorem meum
ſuper eam in ſanguine ad exter-
minandum ex ea hominem, & ju-
mentum, Et Noe, & Daniel, & [illegible]
Job in medio ejus; Vivo ego, dicit
(ι) Dominus, ſi filii, aut filiæ [illegible]
linquentur: ipſi in ſua juſtitia li-
berabunt animas ſuas. Hæc dicit
Dominus; Quòd ſi & quatuor
ultiones meas peſſimas, gladium,
& famem, & beſtias peſſimas [illegible]
mortem emiſero ſuper Hieruſalem
ad exterminandum ex ea homi-
nem, & jumentum, Et ecce [illegible]
dui in ea ſalvati ej⁹, qui educunt
ex ea filios, & filias, Ecce ingredi-
untur ad vos: & videbitis vias
eorum, & cogitationes eorum, [illegible]
pœnitebit vos ſuper malis, quæ in-
duxi ſuper Hieruſalẽ, omnibus ma-
lis quæ induxi ſuper illã. Et con-
ſolabuntur vos: quia videbitis
vias eorum, & cogitationes [illegible]
et cognoſcetis, quòd non fruſtrà
feci omnia, quæ feci in ea, dicit
Dominus.

CAP. XV.

ET fact⁹ eſt ſermo Domini ad
me, dicens; Et tu, fili hominis, quid
fiet lignũ vitis ex omnibus lignis
ſarmentorum, quæ ſunt inter li-
gna ſylvæ ? Si tollent de illa li-
gnum ad faciendum in opus;
ſi tollent de ea paxillum ad
ſuſpendendum ſuper eum omne
vas? (a) Tantùm datũ eſt igni in
conſumptionẽ; (b) annuã purga-
tionẽ ex ea conſumit ignis, et [illegible]
dimittit in finem. Nunquid utile
erit ad op⁹? Neq; etiã dũ adhuc
eſt integrũ, erit ad op⁹? Nunquid
quandocumque etiam ignis illud
conſumpſerit in finẽ, ſi erit adhuc
ad opus? Propterea dic; Hæc dicit
Dominus; Quomodò lignum vitis
inter ligna ſylvæ, quod dedi illud
igni in conſumptionem; ſic dedi
habitatores Hieruſalem. Et dabo
faciem meam ſuper eos. Ex igne
egredientur; & ignis devorabit
eos. Et ſcient, quia ego Dominus,
cùm obfirmavero faciem meam
in eos. Et dabo terram in deſo-
lationem; eò quòd deliquerunt
delicto, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 או דקטלין בחרבא איתי על ארעא ההיא ואימר דקטלין בחרבא יעדון בארעא ואשצי
18 מנה אנשא ובעירא : ותלתא גבריא האלין בגוה קים אנא אמר יי אלהים לא ישיזבון
19 בנין ובנן אלהן אנון בלחודיהון ישתיזבון : או מותא אשלח על ארעא ההיא ואשפוך
20 חמתי עלה בקטול לשיצאה מנה אנשא ובעירא : ונח דניאל ואיוב בגוה קים אנא אמר
21 יי אלהים אם בר אם ברתא ישיזבון אנון בזכותהון ישיזבון נפשהון : ארי כדנן אמר יי
אלהים אף ארי ארבע פורענין בישן חרבא וכפנא וחיתא בישתא ומותא שלחית על
22 ירושלם לשיצאה מנה אנשא ובעירא : והא אשתארת בה שיזבתא דמתפקין בנין ובנן
אנון נפקין לותכון ותחזון ית אורחיהון וית עובדיהון ותתנחמון על בישתא דאיתיתי
23 על ירושלם ית כל דאיתיתי עלה : וינחמון יתכון ארי תחזון ית אורחיהון וית עובדיהון
ותדעון ארי לא למגן עבדית ית כל דעבדית בה אמר יי אלהים :

טו

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : 2 בר אדם מה שנא אילן גופנא מכל אילניא
3 שבשתא דהות באעי חורשא : היסבון מניה אעא למעבד עבידא אם יסבון מניה
4 סכתא למתלי בה כל מן : הא לאשתא אתמסר לאשתיצאה ית תרין סטרוהי אכלא
5 אשתא וגויה חר היכשר לעבידא : הא כד הוה שלים לא כשר לעבידא אף אלהן
6 דאשתא אכלתיה וחר היכשר עוד לעבידא : בכן כדנן אמר יי אלהים כמא דאילן
7 גופנא באעי חורשא דמסרתיה לאשתא לאשתיצאה כן מסרית ית יתבי ירושלם : ואתן
ית פורענותי בהון על פתגמי אוריתא דיהיבין מגו אשתא עברו ועממיא דתקיפין
8 כאשתא ישיצנון ותידעון ארי אנא יי כד יחול רוגזי בהון : ואתן ית ארעא לצדו חלף
דשקרו שקר אמר יי אלהים :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Aut ſi eos qui occidunt gladio, adduxero ſuper terram illam, & dixero [illegible] qui occidunt gladio tranſeant per terram, & diſperdam ex ea hominem & jumentum : Et tres viri iſti fuerint in medio ejus : vivo ego, dicit Dñs Deus, quia non liberabunt filios nec filias ; ſed ipſi ſoli liberabuntur. Vel peſtem ſi miſero in terram illam, & effudero ſuper eam indignationem meam [illegible] occiſione, ut conſumam ex ea hominem & jumentum. Et Noe, & Daniel, & Job fuerint in medio ejus, vivo ego, dicit Dñs Deus, ſi filium aut filiam li- berabunt, ſed ipſi in juſtitia ſua liberabunt animas ſuas. Quia hæc dicit Dñs Deus : Si quatuor ultiones peſſimas, gladium & famem, & beſtias peſſimas, & peſtem miſero contra Jeruſalem, ad diſperdendum ex ea ho- minem & jumentum. Et ecce relinquentur in ea reliquiæ ; qui educent filii & filiæ, ipſi egredientur ad vos, & videbitis vias eorum & opera eo- rum, & conſolabimini ſuper omne malum quod adduxi ſuper Jeruſalem, quodcunque adduxi ſuper eam. Et conſolabuntur vos cùm videritis vias eorum & opera eorum ; & ſcietis quòd non fruſtrà fecerim omnia quæ feci in ea, dicit Dñs Deus.

CAP. XV.

ET factum eſt verbum prophetiæ à facie Dñi mecum dicens : Fili homi- nis, in quo differt arbor vitis ab omnibus arboribus, palmite, qui eſt in li- gnis ſylvæ ? Nunquid tollent ex ea lignum ad faciendum opus, aut tol- lent ex ea paxillum, ut pendeat in eo quodcunq; vas ? Ecce igni tradita eſt ut abſumatur, & duas ſummitates ejus conſumpſit ignis, & medium ejus aruit : nunquid aptum erit ampliùs operi ? Ecce cùm eſſet integrum, non erat aptum operi, quanto minus cùm illud ignis conſumpſerit, & aruerit, nunquid aptum erit ampliùs operi ? Idcircò hæc dicit Dñs Deus : Sicut arbor vitis in lignis ſylvæ, quam tradidi igni ut abſumatur, ſic tradidi habitatores Jeruſalem. Et dabo ultionem meam in eos, eò quòd tranſ- greſſi ſunt verba Legis meæ quæ data ſunt ex medio ignis ; & populi fortes ſicut ignis conſument eos : & ſcietis quia ego Dñs, cùm quieverit furor meus in eis. Et dabo terram in deſolationem, eò quòd prævaricati ſunt prævaricationem, dicit Dominus Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Si gladium adduxero ſuper eandē terrā, & juſ- 17
ſero ut gladius terrā illam pervadat, adeóque 18
perdam ex ea homines atq; jumenta : Etiamſi
tres iſti viri eſſent in ea ; *Ut* vivo, ait Dñs do-
minorū, neq; filios, neq; filias eriperent ; ſed
ipſi ſe ſolos eriperent. Si peſtem immiſero ſu- 19
per terrā illā, & effundens iram meā ſuper il-
lam ad cædem; perdidero ex ea homines & ju-
menta : Licèt Nohe, Daniel, & Job eſſent in ea; 20
Ut vivo, ait Dñs dominorū, neque filiū neque
filiā eriperent, ſed ipſi ſe ſolos per juſtitiam
ſuam eriperent. Nam ita dicit Dñs dominorū, 21
Quatuor judicia mala immiſſurus ſum in Jeru-
ſalem, gladiū, famem, beſtias malas, & peſtem,
& extinguam ex ea homines atque jumenta :
Sed reſidui manebunt in eā qui ſeſe eripue- 22
rint, qui filios filiáſque producent : hi ad vos
egredientur, vias atque ſtudia eorū videbitis,
& conſolationem percipietis ex malo quod
ſuper Jeruſalem adduxero, & ex omni re quam
adduxero ſuper eam. Conſolabuntur inquam 23
vos, quum vias & ſtudia eorum conſidera-
veritis : & cognoſcetis me non immeritò fe-
ciſſe quicquid feci contra ipſam, ait Dominus
dominorum.

CAP. XV.

ET fuit ad me ſermo Domini, dicendo, Fili 1
hominis, quid fiet de ligno vitis præ omnibus 2
lignis, palmite qui eſt inter ligna ſylvæ ? Num 3
aſſumitur ex eo lignum ad fabrefaciendum ul-
lum opus, aut capiunt ex eo paxillum ad ap-
pendendum ei vas ullum ? Imò in eſcam tra- 4
ditur igni. Cùm ergò utrumque ramuſculum
ejus voraverit ignis, & medulla ejus vaſtata
fuerit, num prodeſt ad ullum opus? Dum ad- 5
huc ſine vitio eſſet, non proderat ad opus, jam
quum voraverit eum ignis & vaſtatus ſit, quo-
modo prodeſſet ad opus ? Iccirco ſic ait Dñs 6
dominorum, Quemadmodum dedi lignū vi-
tis præ omnibus lignis ſylvæ, in eſcam igni,
ſic tradidi habitatores Jeruſalem, Et iram meā 7
collocabo in eis. Ex igne emerſerunt, & ignis
alius devorabit eos : & ſcietis me eſſe Dñm,
quum eis impoſuero iram meam, Et expoſue- 8
ro terram *iſtam* vaſtitati & ſtupori : eò quòd
ſceleratè ſe geſſerint, ait Domin⁹ dominorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان انا جلبت على تلك الارض سيفا • فاقول للسيف ليعبر في الارض • وانزع منها الانسان
والبهيمة * وهولاء الثلاثة الرجال في وسطها • حي انا يقول ادوناي الرب • لا يخلصون بنين ولا
بنات • الا وحدهم يخلصون * واذ انا جلبت على تلك الارض موتا • فافيض غضبي عليها بالدم
لاستاصل منها الانسان والبهيمة * ونوح ودانيال وايوب يكونون في وسطها • حي انا يقول
ادوناي الرب • لم يبق منهم بنون ولا بنات • هولاء بعدلهم يخلصون نفوسهم * الاصحاح السابع
* هكذا يقول ادوناي الرب • اربعة نقمات سرين • سيفا وجوعا • ووحوشا خبيثة وموتا • ارسلها على
اورشليم • لاستاصل منها الانسان والبهيمة * واما المتبقون فيها المتخلصون منها • هم يخرجون
بنين وبنات • ها هولاء يخرجون اليكم • وتعاينون طرقهم وفكراتهم • وتندمون على الشرور التي
جلبتها على اورشليم • وجميع الشرور التي جلبتها عليها * ويعزونكم • من اجل انكم تعاينون
طرقهم وفكراتهم • وتعلمون اني لم اصنع باطلا كلما صنعت فيها • يقول ادوناي الرب •
الفصل الخامس عشر * وكان قول الرب الي قايلا * وانت يا ابن الانسان ماذا
يكون عود الكرم • من جميع عيدان الاغصان الكاينة في اشجار الغاب * اياخذون منه خشبا
ليصنعوه للعمل • او ياخذون منها وتدا • ليعلقوا عليه كل اناء * غير انها تعطى للهلاك
يعطيها في كل سنة تحرقها النار • وتفنى الى الغاية • ولا يكون منها شي نافعا للعمل
اذ هي كاينة صحيحة لا تكون للعمل • من اجل انها وان لم تبدها النار الى الغاية
تكون ايضا للعمل * لاجل هذا قل • هكذا يقول ادوناي الرب • كما عود الكرمة
عيدان الغاب الذي دفعته للهلاك بالنار • هكذا دفعت سكان اورشليم * واعطي
وجهي عليهم • من النار يخرجون والنار تاكلهم • ويعلمون اني انا الرب عند ما اشدد وجهي
عليهم * وادفع الارض للفناء • من اجل انهم سقطوا بزللهم يقول ادوناي الرب •

Item ſi ego adduxero gladium ſuper ejuſ- 17
modi terram, & gladio dixero ut perva-
das terram illam, & extinxero ex ea ho-
minem atque jumentum ; Et hi tres viri 18
fuerint in medio ejus : Per vitam meam,
dicit Adonai Dominus, non ſervarent fi-
lios neque filias ; ſed ipſi ſoli ſe ſerva-
rent. Denique cùm adduxero ſuper terram 19
illam, peſtem ; & effudero furorem meum
ſuper illam in ſanguine, ut extirpem ex ea
hominem atque jumentum ; Et Nohe, Da- 20
niel, ac Job fuerint in medio ejus : Per vitā
meam, dicit Adonai Dominus, non rema-
nerent ex eis ſuperſtites filii neque filiæ ;
ſed hi juſtitiā ſuā ſeipſos ſervarent.

Textus ſeptimus.

Sic ait Adonai Dominus ; Quatuor ultio- 21
num atrocium genera, *gladium, & fa-*
mem, feras pernicioſas, & peſtem immiſ-
ſurus ſum contra Jeruſalem ; ut extirpem
ex ea hominem & jumentum. Verùm 22
qui reſidui fuerint in ea, qui ſe eripuerint
ex ea; ipſi educent filios & filias : ecce iſti
ad vos egredientur, videbitis vias & co-
gitationes eorum, & pœnitebit vos malo-
rum quæ adduxero contra Jeruſalem, o-
mniúmque calamitatum quas adduxero
ſuper eam : Et conſolabuntur vos, quia 23
videntes vias & cogitationes eorum, ſcie-
tis me haud gratìs fecſſe quicquid feci in
ea, dicit Adonai Dominus.

CAP. XV.

F*uit etiam ſermo Domini ad me, di-* 1
cens ; Et tu O fili hominis, quid eſt li- 2
gnum vineæ ex omnibus lignis ramorum
exiſtentium in arboribus ſylvarum ? Num 3
accipiunt ex eo lignum ad concinnandum
in ullum opus ? an verò capiunt ex eo
paxillum, ut appendant ei vas ullum ?
Imò potiùs conſumptioni traditur, ejus 4
ſarmenta ſingulis annis comburit ignis,
penitùſque conſumitur, neque fit ex eo
quicquam uſui accommodum. Ne dum 5
quidem integrum eſt, prodeſt ad opus ;
quia licèt ignis haud penitùs conſum-
pſerit illud, non tamen accommodum eſt
ulli operi. Propterea dic, Sic ait Ado- 6
nai Dominus ; ut lignum vitis inter ligna
ſylvæ, quod igni conſumendum tradidi ;
ita tradidi cives Jeruſalem. Diſponam 7
faciem meam adverſus eos : ex igne egre-
dientur, & ignis devorabit eos : & ſen-
tient me eſſe Dominum, cùm obduravero
faciem meam adverſus eos, Et tradide- 8
ro terram in excidium, eò quòd culpā
ſuā ceciderint, ait Adonai Dominus.

CAP. XVI. יו

Jerusalaim fac notas,hominis Fili : dicendo,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם הודע את־ירושלם
2 : Jerusalaim Deus Dominus dixit Sic : dices Et ,suas abominationes
3 את־תועבתיה : ואמרת כה־אמר אדני יהוה לירושלם
tua mater &,Emoræus tu' pater:Chenahanæa terra de tui natales & ,tuæ Mansiones
מכרתיך ומלדתיך מארץ הכנעני אביך האמרי ואמך
fuisset præcisus non ,te nasci die in tuæ nativitates Et .Chittæa
4 חתית : ומולדותיך ביום הולדת אתך לא־כרת
,fuisses salita non salsendo & ,lenimen ad fuisses lota non aquis in &,tu' umbilic'
שרך ובמים לא־רחצת למשעי והמלח לא המלחת
tibi faciendum ad ,oculus te super pepercit Non .fores fasciata non involvendo &
5 והחתל לא חתלת : לא־חסה עליך עין לעשות לך
abjectione in ,agri facies ad es projecta & te super indulgendo ad ,his ex unum
אחת מאלה לחמלה עליך ותשלכי אל־פני השדה בגעל
conculcatam te vidi &,te juxta transivi Et .te nasci die in,tuæ animæ
6 נפשך ביום הלדת אתך : ואעבר עליך ואראך מתבוססת
tuis sanguinib' In:tibi dixi &,vive tuis sanguinibus In,tibi dixi &:tuis sanguinibus in
בדמיך ואמר לך בדמיך חיי ואמר לך בדמיך
,es multiplicata & ,te dedi agri germen veluti millia Decem .vive
7 חיי : רבבה כצמח השדה נתתיך ותרבי
,sunt facta firma ubera:ornamentorũ ornamento in es ingressa &,es magnificata &
ותגדלי ותבואי בעדי עדיים שדים נכנו
, te juxta transivi Et .discooperta & ,nuda tu & ,germinavit tuus pilus &
8 ושערך צמח ואת ערם ועריה : ואעבר עליך
, te super meam alam expandi & ,amorum tempus tuũ tempus ecce &,te vidi &
ואראך והנה עתך עת דדים ואפרש כנפי עליך
ait ,tecum pactum in sum ingressus & ,tibi juravi &:tuam nuditatem operui &
ואכסה ערותך ואשבע לך ואבוא בברית אתך נאם
tuos sanguines mundavi & , aquis in te lavi Et .mihi fuisti & ,Deus Dominus
9 אדני יהוה ותהיי־לי : וארחצך במים ואשטף דמיך
: taxo te calceavi & ,acupicto te vestivi Et .oleo in te unxi & :te desuper
10 מעליך ואסכך בשמן : ואלבשך רקמה ואנעלך תחש
armillas dedi &:ornaméto te ornavi Et.serico te operui &,bysso in te stravi &
11 ואחבשך בשש ואכסך משי : ואעדך עדי ואתנה צמידים
,tua nare super inaurem dedi Et .tuo gutture super torquem & ,tuis manibus super
12 על־ידיך ורביד על־גרונך : ואתן נזם על־אפך
auro es ornata Et .tuo capite in gloriæ coronam &:tuis aurib' super circulos &
13 ועגילים על־אזניך ועטרת תפארת בראשך : ותעדי זהב
oleũ &,mel &,similam:polymitum &,sericum &,byssus tua vestis & ,argento &
וכסף ומלבושך שש ומשי ורקמה סלת ודבש ושמן
.regnum in es prosperata & ,valde vehementia in es facta decora & : comedisti
אכלתי ותיפי במאד מאד ותצלחי למלוכה :
ipsa perfecta quia:tuam speciem propter gentes in nomen tibi est egressum Et
14 ויצא לך שם בגוים ביפיך כי כליל הוא
fidisti Et .Deus Dominus dixit ,te super posueram quem,meo decore in
15 בהדרי אשר־שמתי עליך נאם אדני יהוה : ותבטחי
tuas fornicationes effudisti & tuũ nomẽ ,pter es fornicata &,tua pulchritudine in
ביפיך ותזני על־שמך ותשפכי את־תזנותיך
fecisti &,tuis vestiméntis de sumpsisti Et.erat eũ erga :transeuntem omnem sup
16 על־כל־עובר לו־יהי : ותקחי מבגדיך ותעשי־
.erit non & ,ventura non : eis super es fornicata & ,maculosa excelsa tibi
לך במות טלאות ותזני עליהם לא באות ולא יהיה :

Versio VULG. LAT.

CAP. XVI.

1 ET factus est sermo Dñi ad me,
2 dicens; Fili hominis,notas fac Je-
3 rusalem abominationes suas: Et
dices; Hæc dicit Dñs Deus Jeru-
salé; Radix tua, & generatio tua
de terra Chanaan:pater tuus A-
morrhæus, & mater tua Cethæa.
4 Et quando nata es,in die ort' tui,
non est præcis' umbilic' tuus, &
aquâ non es lota in salutem, nec
sale salita, nec involuta pannis.
5 Non pepercit sup te oculus ut fa-
ceret tibi unũ de his,misert' tui :
sed projecta es sup facié terræ in
abjectione animæ tuæ, in die quâ
6 nata es. Transiens auté p te,vidi
te conculcari in sanguine tuo: &
dixi tibi cùm esses in sanguine
tuo;Vive:dixi, inquã,tibi;In san-
7 guine tuo vive. Multiplicatã quasi
germen agri dedi te:& multipli-
cata es, & grandis effecta, & in-
gressa es, & pvenisti ad mundum
muliebré:ubera tua intumuerũt,
& pilus tuus germinavit:& eras
8 nuda, & confusione plena. Et
transivi per te, & vidi te:& ecce
temp' tuũ, temp' amantiũ:& ex-
pandi amictũ meũ sup te,& ope-
rui ignominiã tuã.Et juravi tibi,
& ingress' sum pactũ tecum,(ait
9 Dñs De':)& facta es mihi. Et lavi
te aquâ,& emundavi sanguinem
10 tuum ex te:& unxi te oleo. Et ve-
stivi te discolorib',& calceavi te
ianthino:& cinxi te bysso, & in-
11 dui te subtilib'. Et ornavi te or-
namento,& dedi armillas in ma-
nibus tuis,& torqué circa collum
12 tuũ.Et dedi inauré sup os tuũ,&
circulos aurib' tuis,& coronã de-
13 coris in capite tuo. Et ornata es
auro,& argento,& vestita es bys-
so,& polymito,et multicolorib':
similã, & mel, & oleũ comedisti,
et decora facta es vehementer ni-
14 mis:& profecisti in regnũ. Et e-
gressũ est nomé tuũ in Gétes pro-
pter specié tuã : quia pfecta eras
in decore meo, qué posuerã sup
15 te, dicit Dñs De'. Et habés fidu-
ciã in pulchritudine tua,fornica-
ta es in nomine tuo: & exposuisti
fornicationé tuã omni transeun-
16 ti,ut ej' fieres. Et sumens de vesti-
métis tuis,fecisti tibi excelsa hinc
indè consuta: & fornicata es sup
eis,sicut nõ est factũ,neq; futurũ est.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ις'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, διαμάρτυραι τῇ Ἱερου-
3 σαλὴμ τὰς ἀνομίας αὐτῆς, Καὶ ἐρεῖς, Τάδε
λέγει κύριος τῇ Ἱερουσαλὴμ, Ἡ ῥίζα σου καὶ
ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς Χαναάν· ὁ πατήρ σου
4 Ἀμορραῖος, καὶ ἡ μήτηρ σου Χετταία. Καὶ ἡ
γένεσίς σου ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης, οὐκ (α) ἔ-
δησας τοὺς μαστούς σου, καὶ ἐν ὕδατι οὐκ ἐλού-
σθης (β), οὐδὲ ἁλὶ ἡλίσθης, (γ) καὶ ἐν σπαρ-
5 γάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης, (δ) Οὐδὲ ἐφείσα-
το ὁ ὀφθαλμός μου ἐπὶ σοὶ, τοῦ ποιῆσαί σοι ἓν
ἐκ πάντων τούτων, τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοί. καὶ
ἀπερρίφης ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκο-
λιότητι τῆς ψυχῆς σου ἐν (ε) ἡμέρᾳ ᾗ ἐτέχθης.
6 Καὶ διῆλθον ἐπὶ σὲ, καὶ ἴδον σε πεφυρμένην
ἐν τῷ αἵματί σου· καὶ εἶπά σοι, Ἐκ τοῦ αἵμα-
7 τός σου (ζ) ζωή· Πληθύνου, καθὼς ἡ ἀνατολὴ
τοῦ ἀγροῦ δέδωκά σε. καὶ ἐπληθύνθης καὶ ἐμε-
γαλύνθης, καὶ εἰσῆλθες εἰς πόλεις πόλεων. οἱ
μαστοί σου ἀνωρθώθησαν, καὶ ἡ θρίξ σου ἀνέτει-
8 λε· (η) σὺ δὲ ἦσθα γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα. Καὶ
διῆλθον διὰ σοῦ, καὶ ἴδον σε· καὶ ἰδοὺ καιρός
σου, (θ) καὶ καιρὸς καταλυόντων. καὶ διεπέ-
τασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐκάλυψα
τὴν ἀσχημοσύνην σου, καὶ ὤμοσά σοι· καὶ εἰσῆλ-
θον ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ, λέγει (ι) κύριος. καὶ
9 ἐγένου μοι, Καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι, καὶ ἀπέ-
πλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ, καὶ ἔχρισά σε ἐν
10 ἐλαίῳ. Καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα, καὶ (κ) ὑπέ-
δυσά σε ὑάκινθον· καὶ ἔζωσά σε βύσσῳ, καὶ
11 περιέβαλόν σε τριχάπτῳ. Καὶ ἐκόσμησά σε
κόσμῳ, καὶ περιέθηκα ψέλια περὶ τὰς χεῖ-
12 ράς σου, καὶ κάθεμα περὶ τὸν τράχηλόν σου· Καὶ
ἔδωκα ἐνώτιον (λ) περὶ τὸν μυκτῆρά σου, καὶ
τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὦτά σου, καὶ στέφανον καυ-
13 χήσεως ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. Καὶ ἐκοσμήθης
(μ) χρυσίῳ καὶ (ν) ἀργυρίῳ, καὶ τὰ περιβόλαιά
σου βύσσινα, καὶ τριχαπτὰ, καὶ ποικίλα, σεμίδα-
λιν καὶ ἔλαιον καὶ μέλι ἔφαγες, καὶ ἐγένου καλὴ
14 (ξ) σφόδρα. Καὶ ἐξῆλθέ σου ὄνομα ἐν τοῖς
ἔθνεσιν (ο) ἐν τῷ κάλλει σου, διότι συντετε-
λεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ ἐν τῇ ὡραιότη-
15 τι ᾗ ἔταξα ἐπὶ σὲ, λέγει (π) κύριος. Καὶ
ἐπεποίθεις ἐν τῷ κάλλει σου, καὶ ἐπόρνευσας
ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου, καὶ ἐξέχεας τὴν πορνείαν
16 σου ἐπὶ πάντα πάροδον (ρ)· Καὶ ἔλαβες ἐκ
τῶν ἱματίων σου, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἴδωλα
ῥαπτὰ, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπ' αὐτὰ, καὶ οὐ μὴ
εἰσέλθῃς (σ) οὐδὲ μὴ γένηται.

MS. A. (α) ἔδησας (β) τοῦ ΧΡΙΣΤΟΥ μου, οὐδὲ (γ) καὶ σπαργάνοις (δ) ... φείσατο) (ε) ἡ ἡμέρᾳ ἐτέχθης. (ζ) ἡ ζωή σου· Καὶ πληθύνου, (η) καὶ σὺ ἦσθα (θ) ... καιρὸς (ι) ἀδωναὶ κύριος. (κ) ὑπέδυσά (λ) ἐπὶ τὸ (μ) χρυσίῳ χρυσῷ (ν) ἀργυρῷ. (ξ) σφόδρα σφόδρα. (ο) ἐπὶ τῷ (π) ἀδωναὶ κύριος. Καὶ κατεπεποίθεις ἐπὶ τῷ (ρ) ὃ οὐκ ἔσται· Καὶ (σ) ...

1 ET factus est sermo Domini
ad me,dicens; Fili hominis,testi-
ficare Hierusalem (a) iniquitates
suas,Et dices;Hæc dicit Dominus
ad Hierusalem;Radix tua,et gene-
ratio tua de terra Chanaan. Pater
tuus Amorrhæus, & mater tua
Chettæa. Et generatio tua in die
quâ nata es,(b)non ligasti ma-
millas tuas,et in aqua non es (c)
lota,nec sale salita, nec fasciis es
fasciata: Nec pepercit super te o-
cul' (d) me',ut facerē tibi unū ex
omnib' istis,ad patiendū quippiā
super te. Et projecta es super fa-
ciē campi pravitate animæ tuæ
in die quâ nata es. Et transivi
per te, & vidi te mixtam (e) in
sanguine tuo: et dixi tibi; De san-
guine tuo vita: Multiplicare, sicut
ortus agri, dedi te. Et multipli-
cata es,& magnificata es,& in-
gressa es in civitates civitatum.
Ubera tua recta sunt: & pil' tu'
ortus est. Tu autē eras nuda,&
plena ignominiæ. Et transivi per
te,et vidi te:& ecce tempus tuū,
& (f) tempus divertentiū. Et ex-
pandi alas meas super te et operui
ignominiā tuā. Et juravi tibi,&
ingressus sum in testamentū tecū,
dicit Dominus. Et facta es mihi.
Et lavi te in aqua, & ablui san-
guinē tuū à te:et unxi te in oleo.
Et indui te variis:& calceavi te
(g) hyacintho:& cinxi te bysso,&
circumdedi te (h) trichapto:Et or-
navi te ornamento:et circumdedi
armillas manus tuas,et torque cir-
ca collum tuum:Et dedi inaurem
circa nares tuas,& circulos super
aures tuas,et coronā gloriationis
super caput tuū. Et ornata es au-
ro,& argento:& amictus tui bys-
sini,& trichapta,et versicolores:
similā, & oleum, & mel come-
disti:et facta es pulchra valde.
Et exivit nomē tuū in gentibus
(i) decore,in pulchritudine, quā
posui super te, dicit Dominus.
Confidisti in pulchritudine tua,
& fornicata es in nomine tuo,
et effudisti fornicationē tuam in
omnem (k) transeuntem. Et tulisti
de vestibus tuis:et fecisti tibi
idola consuta: et fornicata es
super eis: et non ingredieris, ne-
que fiet.

Targum JONATHAN. תרגום יונתן

יו

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם הוכח ית יתבי ירושלם וחוי להון
2 ית תועבתהון : ותימר כדנן אמר יי אלהים ליתבי ירושלם תותבתכון וילדותכון מארעא
3 כנענאי תמן אתגליתי על אברהם אבוכון בין בתריא ואודעתיה דאתון נחתין למצרים
בדרע מרומם אנא פריק יתכון ובזכות אבהתכון אנא מתריך מן קדמיכון ית אמוראי
ומשיצי ית חתאי : ואף כד נחתו אבהתכון למצרים תותבין בארעא דלא דילהון
4 משעבדין ומענן להון הות כנשתא דישראל דמיא לולדא די רטיש על אפי ברא דלא
אתפסק שורידה ובמיא לא אשתטיף לאתנקאה ובמלח לא אתמלח ובאסורין לא
אתאסר : לא חסת עליכון עינא דפרעה למעבד לכון טבא חדא לאנחא לכון משעבודכון
5 לרחמא עליכון וגזר עליכון גזירת גמירא למרמי דכוריכון בנהרא לאבדא יתכון בעדן
דהויתון במצרים : ועל דכרן קים אבהתכון קדמי אתגליתי למפרקכון ארי גלי קדמי ארי
6 אתון מענן בשעבודכון ואמרית לכון בדמא דמהולתא אחוס עליכון ואמרית לכון בדם
פסחא אפרוק יתכון : רבבת כצמחי חקלא יהבתיכון וסגיתון ותקפתון והויתון לזרעין
7 לשבטין ובעובדי אבהתכון תקניא עדן פורקן כנישתכון מטא ארי אתון משעבדין
ומענן : ואתגליתי על משה באסנא ארי גלי קדמי ארי מטא זמן פורקניכון ואגנית
8 במימרי עליכון ואעדתי חוביכון וקימית במימרי למפרק יתכון כמא דקימית לאבהתכון
אמר יי אלהים למהויכון עם משמש קדמי : ופריקית יתכון משעבוד מצראי ואעדיתי
9 תקוף מרותא מנכון ודברית יתכון בחירותא : ואלבישית יתכון לבושי ציורין מחמדת
10 סנאיכון ויהבית מסן דיקר ברגליכון וקדשית מנכון כהניא למהוי משמשין קדמי
במצנפן דבוץ וית כהנא רבא בלבושי צבעונין : ותקנית יתכון תקון פתגמי אוריתא
11 כתיבין על תרין לוחי אבניא ויהיבין על ידי משה ובקדושת שמי רבא קדישית יתכון :
ויהבית ארון קימי ביניכון וענן יקרי מטל עליכון ומלאך שליח מן קדמי מדבר
12 ברישכון : ויהבית משכני ביניכון מתקן בדהב וכסף ויריעת בוץ וצבעונין וציורין ומנא
13 דטב כסולתא וכדבש וכמשח אוכלית יתכון ועתרתון ותקפתון לחדא ואצלחתון
ושלטתון בכל מלכותא : ונפק לך שום כנשתא דישראל בני עממיא בשופריך ארי גמיר
14 הוא יקרי דשויתי עליך אמר יי אלהים : ואתרחצת בשופריך וטעית על שמיך ואתחברת
15 ליך למפלח לטעותא עם כל דעדי ולא כשר ליך למעבד כן : ונסיבת מלבושיך ועבידת
16 ליך במן מחפן פתכומרין וטעית עליהון לא כבשר ולא כרחוי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVI.

ET factũ est verbũ prophetiæ à facie Dñi mecũ dicens: Fili hominis,corripe
habitatores Jerusalé,& annuntiabis eis abominationes suas. Et dices:Hæc di-
cit Dñs De' habitatorib' Jerusalé:Habitatio vestra & generatio vestra de terra
Canaanæorũ ubi revelat' fui Abrahæ patri vestro inter divisiones, & indicavi
ei quòd vos descensuri essetis in Ægyptũ,& in brachio excelso ego redempturus
essem vos,& in justitia patrũ vestrorũ ego ejiceré à facie vestra Amorræos,&
consumeré Ethæos. Et etiã quando descenderũt patres vestri in Ægyptũ, inco-
læ terræ non suæ servitute pressi & afflicti , similis erat cœtus Israel puero qui
project' est sup facié agri,cuj' umbilic' non est præcis',& in aquis non est lotus
ut emũdaretur,& sale non est códit',neq; est alligat' fasciis. Non pepercit vo-
bis ocul' Pharaonis ut aliquod bonũ faceret vobis,& ut requié daret vobis à
servitute vestra ut misereretur vestri: & decrevit contra vos decretũ ...
ut projiceret masculos vestros in flumé,& ut perderet vos in tempore quo era-
tis in Ægypto. Et subiit memoria fœderis patrũ vestrorũ corã me,& revela-
sum ut redimeré vos, quia manifestũ erat corã me ꝙ vos essetis afflicti in ser-
vitute vestra:& dixi vobis;In sanguine circumcisionis miserebor vestri,& dixi
vobis:In sanguine Phaseredimã vos.Myriades velut germina agri dedi vos,&
multiplicati estis & corroborati estis, & fuistis in cognationes & in trib',&
propter opera recta patrũ vestrorũ advenit temp' redemptionis cœt' vestri
quia eratis servitute pressi & afflicti. Et revelat' sum Moysi in rubo,quia ma-
nifestũ fuit corã me ꝙ pervenisset temp' redemptionis vestræ, & protexi vos
verbo meo,et abstuli iniquitates vestras, et juravi p verbũ meũ ut redimerem
vos,sicut juraverã patrib' vestris,dicit Dñs De',ut essetis popul' ministrans co-
rã me. Et redemi vos de servitute Ægyptiorũ,et abstuli duritié dominii à vo-
bis, et duxi vos in libertaté. Et indui vos variis vestib' et desiderabilib' ini-
micorũ vestrorũ,et posui calciaméta pretiosa in pedib' vestris, et sanctificavi
ex vobis Sacerdotes,ut ministrarét corã me in tiaris byssinis,et Sacerdoté ma-
gnũ in vestiméntis diversorũ colorum. Et ornavi vos ornamento verborũ Le-
gis quæ scripta sunt super duas tabulas lapideas, et data sunt per manus Moysi,
et in sanctitate nominis mei maximi sanctificavi vos. Et dedi arcam fœderis
mei inter vos, & nubes gloriæ meæ obumbrabat vos, & angel' missus à facie
mea ducebat in capite vestro. Et dedi tabernaculũ meũ in medio vestri orna-
tũ auro,argento,& cortinis byssinis,& tincturis variisq; colorib':& manna quod
erat bonum instar similæ, & mellis, & olei,cibavi vos : & divites facti estis, &
corroborati estis valdè,& profecistis & dominati estis omnib' regnis. Et exivit
tibi, cœtus Israel, nomen inter populos ob pulchritudinem tuam,quia per-
fecta erat gloria mea quam posueram super te, dicit Dominus Deus. Et fisa es
pulchritudine tua , fornicata es ob nomen tuum,atque adjunxisti te ut coleres
idola cum omni transeunte,quod non decebat te ita facere. Et tulisti de vesti-
mentis tuis , & fecisti tibi excelsa cooperta polymitis , et fornicata es super
ea præter fas et decorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. XVI.

ITerum fuit ad me sermo Domini, dicen- 1
do; Fili hominis, Notam fac Jerosolymæ 2
abominationem ejus, & dic; Sic dicit Do- 3
minus dominorum ad Jerusalem; Origo tua
& natalia tua sunt ex terra Chanaan: pater
tuus Amoræus est, & mater tua Hethæa.
Genitrix tua, quo die te peperit, non ampu- 4
tavit umbilicum tuum, aquâ non lavit te,
sale non salivit, neq; fasciis involvit: Neque 5
misericordiâ motus est erga te oculus ipsius,
ut quicquã ex his tibi præstaret, tui miserta:
sed projecta fuisti in desertum in oppressione
animæ tuæ, quo die te peperit. Cúmque 6
prope te transissem, téque vidissem sanguine
tuo conspersam; dixi tibi *dum esses* in san-
guine tuo, Vive & multiplicare sicut germen 7
agri: & multiplicata es, atque crevisti, & in-
gressa es in urbes; ubera tua erexerant sese,
& pilus tuus germinârat, & eras nuda & fri-
gens. Cúmque prope te transiens vidissem te, 8
& deprehendissem ætatem tuam ætatem esse
nubilem; manu meâ super te protensã operui
turpitudinem tuam, juravi tibi, & inivi te-
cum fœdus, ait Dominus dominorum, & facta
es mea. Lavi te aquâ, ablui sanguinem tuum 9
à te, & unxi te unguento: Indui te versico- 10
loribus, calceavi te calceis, accinxi lumbos
tuos bysso, operuíque te stolâ: Decoravi te 11
ornatu, posuique armillas in manibus tuis,
torquem collo tuo, Inaures aureas auribus 12
tuis, beryllos in fronte tua, & coronam glori-
osissimam in capite tuo: Auro & globulis 13
ornata fuisti, bysso, serico, & versicoloribus
induta: similam, mel, & oleum comedisti:
pulchra supra modum evasisti, & fœlix præ-
dicata fuisti inter regna: Exiit fama pulchri- 14
tudinis tuæ inter gentes, propter coronam
gloriæ meæ quam imposueram capiti tuo,
ait Dominus dominorum. Tum confisa pul- 15
chritudini tuæ, scortata es ob *hanc* famam
tuam, et profudisti scortationem tuam cui-
cunque prætereunti. Et sumpsisti de vestibus 16
meis, et fecisti tibi pupas, inque iis fornicata
es, non progredieris, neque tuæ erunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * اشهد لاورشليم بآثامها ويقول * هكذا
يقول ادوناي الرب لاورشليم * اصلك ومولدك من ارض كنعان * ابوك اموري * وامك
حثانية * ومولدك في اليوم الذي ولدت فيه * لم يربطوا ثدييك * وبالماء لم تغسلي
من دمك * ولم تملحي * ولم تعطي باقماط * لا تسفق عيني عليك * لاصنع بك واحدة
من جميع هولاء لاالم عليك * وطرحت علي وجه الصحراء * باعوجاج نفسك * في اليوم
الذي ولدت فيه * وجازوا عليك ونظروك مخضبة بدمك * وقلت لك * بدمك حياتك
* فاكثري كطلوع الحقل * اعطيتك وكثرت وعظمت * ودخلت الي مدن المدن * ولما
نهد ثدياك وشعرك نبت * وانت صرت عريانة ومفتضحة * وجازوا بك ونظروك * واذا زمانك
كزمان الذين يحلون * وبسطت اجنحتي عليك * وغطيت فضيحتك * وحلفت لك ودخلت
في العهد معك * يقول ادوناي الرب وصرت لي * وحممتك بالماء * وغسلت دمك عنك
ومسحتك بالزيت * والبستك منوعات * وحذيتك بالتاووس * ومنطقتك بالارجوان * ورديتك
بالوشي * وزينتك بزينة * ووضعت اسورة في يديك * وقلادة علي عنقك * وردة في انفك
* واقرطة في اذنيك * واكليل فخر علي راسك * وزينت بزينة فضة وذهب * وارديتك ارجوانا
وموشي ومنوعة * واكلت سميذا وعسلا وزيتا * وصرت حسنة جدا جدا * وخرج اسمك في
بحسنك * من اجل انه كان مكملا بالبهاء الذي رسمه عليك * يقول ادوناي الرب
بحسنك * وزنيت باسمك * وافضت زناك علي كل مار في الطريق * واخذت من ثيابك وصنعت
لذاتك اوثانا مخيطة * وزنيت بها * ولم تدخلي * ولا تصير *

CAP. XVI.

ET fuit sermo Domini ad me, dicens; 1
O fili hominis, contestare Jerosolymæ 2
iniquitates ejus, ac dicas; Sic dicit 3
Adonai Dominus ad Jerusalem; Origo
tua & natalia tua sunt ex terra Chana-
an: pater tuus Amoræus est, & mater
tua Hethæa. Et in nativitate tua, die 4
quo nata es, non alligaverunt ubera tua,
aquâ non fuisti lota de sanguine tuo, non
fuisti salita, neque fasciis obligata: Non 5
pepercit oculus meus tibi, ut facerem tibi
unum ex his omnibus, ut compaterer tibi:
sed projecta fuisti super faciem deserti
propter obliquitatem animæ tuæ, die quo
nata es: Et prope te transierunt, téque 6
viderunt sanguine tuo oblitam. Et dixi ti-
bi, In sanguine tuo vita tua: Ideò cresce 7
velut germen agri. Concessi tibi; & mul-
ta ac magna evasisti, & ingressa es urbes
urbium: at ubi ubera tua prominuerunt,
& pilus tuus ortus est, tu facta es nuda
& ignominiosa. Prope te transierunt, té- 8
que viderunt; & ecce tempus tuum quasi
tempus eorum qui commorantur: Tum ex-
tendens alas meas super te, operui igno-
miniam tuam, juravi tibi, & fœdus inivi
tecum, dicit Adonai Dominus, & facta
es mea. Lavi te aquâ, ablui à te san- 9
guinem tuum, & unxi te oleo: Indui te 10
versicoloribus, calceavi te hyacintho, cinxi
te bysso, & acupictis amicivi: Ornavi 11
te ornamento, posui armillas in manibus
tuis, torquem in collo tuo, & annulum in
naso tuo, Inaures in auribus tuis, & 12
diadema pretiosissimum super caput tuum:
Demum ornata fuisti ornamentis argen- 13
teis & aureis: et amicivi te bysso, acu-
pictis, et versicoloribus: et comedisti si-
milam, mel, atque oleum, factáque es ad-
modum pulchra: Et exivit nomen tu- 14
um inter gentes propter pulchritudinem
tuam, eò quòd perfecta esset splendore
quem super te posueram, dicit Adonai
Dominus. Tu verò freta pulchritudine 15
tuâ, scortata es propter tantum nomen
tuum, et effudisti scortationem tuam ad
omnem viatorem. Prætereà sumens de 16
vestibus tuis, composuisti tibi idola con-
suta, iisque fornicata es; et non es in-
gressa, atque fici.

17 ותקחי כלי תפארתך מזהבי ומכספי אשר נתתי לך ותעשי־לך צלמי זכר ותזני־בם
18 ותקחי את־בגדי רקמתך ותכסים ושמני וקטרתי נתתי לפניהם
19 ולחמי אשר־נתתי לך סלת ושמן ודבש האכלתיך ונתתיהו לפניהם לריח ניחח ויהי נאם אדני יהוה
20 ותקחי את־בניך ואת־בנותיך אשר ילדת לי ותזבחים להם לאכול המעט מתזנותך
21 ותשחטי את־בני ותתנים בהעביר אותם להם
22 ואת כל־תועבתיך ותזנתיך לא זכרתי את־ימי נעוריך בהיותך עירם ועריה מתבוססת בדמך היית
23 ויהי אחרי כל־רעתך אוי אוי לך נאם אדני יהוה
24 ותבני־לך גב ותעשי־לך רמה בכל־רחוב
25 אל־כל־ראש דרך בנית רמתך ותתעבי את־יפיך ותפשקי את־רגליך לכל־עובר ותרבי את־תזנותך
26 ותזני אל־בני־מצרים שכניך גדלי בשר ותרבי את־תזנתך להכעיסני
27 והנה נטיתי ידי עליך ואגרע חקך ואתנך בנפש שנאותיך בנות פלשתים הנכלמות מדרכך זמה
28 ותזני אל־בני אשור מבלתי שבעתך ותזנים וגם לא שבעת
29 ותרבי את־תזנותך אל־ארץ כנען כשדימה וגם־בזאת לא שבעת
30 מה אמלה לבתך נאם אדני יהוה בעשותך את־כל־אלה מעשה אשה־זונה שלטת
31 בבנותיך גבך בראש כל־דרך ורמתך עשיתי בכל־רחוב ולא־הייתי כזונה לקלס אתנן
32 האשה המנאפת תחת אישה תקח את־זרים
33 לכל־זנות יתנו־נדה ואת נתת את־נדניך לכל־מאהביך ותשחדי אותם לבוא אליך מסביב בתזנותיך :

Verſio VULG. LAT.

17 Et tuliſti vaſa decoris tui de auro
meo, atque argento meo, quæ de-
di tibi : & feciſti tibi imagines
maſculinas, & fornicata es in eis.
18 Et ſumpſiſti veſtimenta tua mul-
ticoloria, & operuiſti illas: & o-
leum meum, & thymiama meum
19 poſuiſti *coram eis. Et panem
meum, quem dedi tibi, ſimilam,
& oleum, & mel, quibus enutri-
vi te, poſuiſti in conſpectu eorum
in odorem ſuavitatis, & factum
20 eſt, ait Dominus Deus. Et tuliſti
filios tuos, & filias tuas, quas ge-
nerâſti mihi : & immolâſti eis ad
devorandum. Numquid parva eſt
21 fornicatio tua ? Immolâſti filios
meos, & dediſti, illos conſecrans,
22 eis. Et poſt omnes abominatio-
nes tuas, & fornicationes, non es
recordata dierum adoleſcentiæ
tuæ, quando eras nuda, & confu-
ſione plena, conculcata in ſangui-
23 ne tuo. Et accidit poſt omnem
malitiam tuam, (væ, væ tibi, ait
24 Dominus Deus,) Et ædificâſti
tibi lupanar, & feciſti tibi proſti-
25 bulum in cunctis plateis. Ad o-
mne caput viæ ædificâſti ſignum
proſtitutionis tuæ : & abomina-
bilem feciſti decorem tuum : &
diviſiſti pedes tuos omni tranſ-
eunti, & multiplicâſti fornicatio-
26 nes tuas. Et fornicata es cum fi-
liis Ægypti vicinis tuis magnarũ
carnium: & multiplicâſti fornica-
tionem tuam ad irritandum me.
27 Ecce ego extendam manum meá
ſuper te, & auferam juſtificatio-
nem tuam : & dabo te in animas
odientium te, filiarum Palæſtina-
rum, quæ erubeſcũt in via tua ſce-
28 lerata. Et fornicata es in filiis Aſ-
ſyriorum, eò quòd necdum fueris
expleta: et poſtquàm fornicata es,
29 nec ſic es ſatiata. Et multiplicâſti
fornicationẽ tuam in terra Cha-
naan cum Chaldæis: & nec ſic ſa-
30 tiata es. In quo mundabo cor
tuum, ait Dominus Deus ; cùm
facias omnia hæc opera mulieris
31 meretricis, & procacis? Quia
fabricâſti lupanar tuum in capi-
te omnis viæ, & excelſum tuum
feciſti in omni platea: nec facta es
quaſi meretrix faſtidio augens
32 pretium, Sed quaſi mulier adul-
tera, quæ ſuper virum ſuum in-
33 ducit alienos. Omnibus mere-
tricibus dantur mercedes : tu au-
tem dediſti mercedes cunctis a-
matoribus tuis, & dona donabas
eis, ut intrarent ad te undique ad
fornicandum tecum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranſlatione LATINA.

17 Καὶ ἔλαβες τὰ σκεύη τῆς καυχήσεώς σου (τ) ἐκ τοῦ χρυσίου μου καὶ ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου, ἐξ ὧν ἔδωκά σοι, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικὰς, καὶ ἐξεπόρνευσας ἐν αὐταῖς.
18 Καὶ ἔλαβες τὸν ἱματισμὸν τὸν ποικίλον σου, καὶ περιέβαλες (υ) αὐτὰς, καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώπου αὐτῶν.
19 Καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι, σεμίδαλιν καὶ ἔλαιον καὶ μέλι ἐψώμισά σε, καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. καὶ
20 ἐγένετο (φ), λέγει κύριος, Καὶ ἔλαβες τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας (χ) σου ἃς ἐγέννησας, καὶ ἔθυσας αὐτοῖς εἰς ἀνάλωσιν. ὡς μι-
21 κρὰ ἐξεπόρνευσας, Καὶ ἔσφαξας τὰ τέκνα σου, καὶ ἔδωκας αὐτὰ ἐν τῷ ἀποτροπιάζε-
22 σθαί σε (ψ) αὐτὰ αὐτοῖς. Τοῦτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν σου, (ω) καὶ οὐκ ἐμνήσθης (α) τὴν νηπιότητός σου, ὅτε ἦσθα γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα, (β) πεφυρμένη ἐν τῷ αἵματί σου ἔζησας.
23 Καὶ ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς κακίας σου, (γ)
24 λέγει κύριος, Καὶ ᾠκοδόμησας σεαυτῇ οἴκημα πορνικὸν, καὶ ἐποίησας σεαυτῇ ἔκθε-
25 μα ἐν πάσῃ πλατείᾳ, Καὶ ἐπ' (δ) ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ᾠκοδόμησας τὰ πορνεῖά σου, καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου, καὶ (ε) διήγαγες τὰ σκέλη σου παντὶ παρόδῳ, καὶ ἐπλήθυνας τὴν
26 πορνείαν σου, Καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Αἰγύπτου τοὺς (ζ) ὁμοροῦντάς σοι τοὺς μεγαλοσάρκους, καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρνευσας τοῦ
27 παροργίσαι με. Ἐὰν δὲ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ, (η) καὶ ἐξαρῶ τὰ νόμιμά σου, καὶ παραδώσω (θ) εἰς ψυχὰς μισούντων σε, θυγατέρας ἀλλοφύλων τὰς ἐκκλινούσας σε
28 ἐκ τῆς ὁδοῦ (ι) σου ἧς ἠσέβησας. Καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τὰς θυγατέρας Ἀσσοὺρ, καὶ οὐδ' οὕτως ἐνεπλήσθης, (κ) καὶ ἐξεπόρνευσας καὶ
29 οὐκ ἐνεπίπλω. Καὶ ἐπλήθυνας (λ) τὰς διαθήκας σου πρὸς γῆν Χαλδαίων, καὶ οὐδὲ ἐν τού-
30 τοις ἐνεπλήσθης. Τί διαθῶ τὴν θυγατέρα σου, λέγει κύριος, ἐν τῷ ποιῆσαί σε (μ) πάντα ταῦτα ἔργα γυναικὸς πόρνης; καὶ ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐν ταῖς θυγατράσι σου·
31 Τὸ πορνεῖον ᾠκοδόμησας ἐν πάσῃ ἀρχῇ ὁδοῦ, καὶ τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατείᾳ· καὶ ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα
32 μισθώματα. (ν) Ἡ γυνὴ ἡ μοιχωμένη ὁμοία σοι, παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβά-
33 νουσα μισθώματα, Πᾶσι τοῖς (ξ) ἐκπορνεύσασιν αὐτὴν προσεδίδου μισθώματα· (ο) καὶ σὺ δέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἐρασταῖς σου, καὶ ἐφόρτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σὲ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου.

MS.A. (τ) καὶ ἐκ τοῦ (υ) αὐτὰ, (φ) μετὰ ταῦτα, (χ) σου, καὶ ἔθυσας αὐτὰ αὐτοῖς (ψ) ἐν αὐτοῖς. (ω) καὶ τὰ [illegible] σου, καὶ οὐκ (α) τὰς ἡμέρας τῆς (β) καὶ πεφυρμένη (γ) [illegible] ἀρχὴν πασῶν ἐξόδων (ε) ἤγαγες (ζ) *ὁμοροῦντάς (η) ἐξαρῶ [illegible] σε. Ἐξεπόρνευσας καὶ ἠσέβησας ἐπὶ (κ) ἐξεπόρνευσας καὶ οὐκ ἐνεπίμπλω [illegible] τὴν διαθήκην σου πρὸς γῆν Χαναναίων καὶ Χαλδαίων, καὶ οὐδ' ἐν (μ) [illegible] γυναικὸς πόρνης; ἐξεπόρνευσας τρισσῶς ἐπὶ ταῖς θυγατράσιν σου, καὶ τὸ πορνεῖον ᾠκοδόμησας ἐπὶ πάσης ἀρχῆς ὁδοῦ· τὴν βάσιν (ν) Ὡς γυνὴ μοιχωμένη (ξ) ἐκπορνεύουσιν (ο) [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ונסיבת מני תושבחתיך מדהבי ומכספי די יהבית ליך ועבדת ליך צלמי דכורא וטעית
18 בהון : ונסבת ית לבושי ציוריך וכסיתנון ומשחי וקטורת בוסמי שוית קדמיהון : וטובי
19 דיהבית ליך סולתא ומשח ודבש אוכלתיך ויהבתנון קדמיהון קורבנין לפולחן הלא
20 הואה כל אלין אמר יי אלהים : איכא אסגית לארגזא קדמי כנשתא דישראל די דברת
ית בניך וית בנתיך דעתידין למפק מנהון תולדת קודשא קדמי ונכסתנון להון קורבנין
21 לפולחן הזעירא הות בעיניך טעותיך : ונכסת ית בניא ויהבתנון באעברא יתהון להון :
22 וית כל חובי תועבתיך וטעותיך לא אדכרית ית יומין דמלקדמין כד הוית מטלטלא
23 ושביקא מתעניא בשעבודיך הוית : מה יהי בסופיך על כל בישתיך נביא אמר לה
24 וי ליך על דחבת וי ליך על דלא תבת אמר יי אלהים : ובנית ליך אגורין ועבדת ליך
25 רמן בכל רחוב : בריש כל פרשות אורח בנית רמתיך ואחלת ית קדושתיך ואתחברת
26 ליך למפלח לטעותא ואסגית ית טעותיך עם כל דעדי ואסגית ית טעותיך : וטעית בתר
27 בני מצרים קריביך מסרבלי בסר ואסגית ית טעותיך לארגזא קדמי : והא ארימית ית
מחת גבורתי עלך ומנעית טוביך ואמסרניך ביד בעלי דבביך כפרני פלשתאי דאלו
28 שלחית לותהון נביי אתכנעו ואת לא תבת מאורחיך דעיצת חטאין : וטעית בתר בני
29 אתור מדלא ידעת אוריתא וטעית בהון ואף לא ידעת תיובתא : ואסגית ית טעותיך
30 לאתחברא לעמא דכנען למהך בנימוסי כסדאי ואף בדא לא ידעת אוריתא : מה תקיף
הוה רשע לבך אמר יי אלהים במעבדיך ית כל אלין כעובדי אתתא נפקת ברא דשליט
31 לה בנפשה : במבנך אגורך בריש כל פרשות אורח ורמתיך עבדת בכל רחוב ולא
32 הוית כנפקת ברא דמתהניא באגרא : כנשתא דישראל דמיא לאתתא דרחימא
33 על בעלה ומזניא עלוהי שבקת ית בעלה וטעת בתר נוכראין : לכל נפקת ברא
יהבין אגר ואת אהבית ית אגריך לכל רחימך ושחדית יתהון למיתי עלך מסחור
סחור בטעותיך :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Et tuliſti vaſa tua laudabilia ex auro meo & argento meo quæ dederam tibi, & feciſti tibi imagines maſculas, & fornicata es in eis. Et tuliſti veſtimenta tua varii coloris, & operuiſti ea ; & oleum meum & incenſum aromatum mei poſuiſti coram eis : Et bona mea quæ dedi tibi, ſimilam, & oleum & mel, quibus cibavi te, poſuiſti coram eis in oblationes & in cultum. Nonne facta ſunt omnia hæc? dicit Dñs Deus. Quomodo multiplicâſti irritare me coetus Iſrael ? qui tuliſti filios tuos & filias tuas, ex quibus futurum erat ut egrederetur generatio ſancta coram me, & immolâſti eos illis in oblationem & cultum : Nunquid parum eſt in oculis tuis fornicatio tua? Et immolâſti filios, & tradidiſti eos ut traducerentur illis. Non es recordata omnium peccatorum abominationum tuarum & idolorum tuorum, neç dierum antiquorum cùm eſſes tranſmigrans & derelicta, & afflicta in ſervitute tua. Quid erit in fine tuo ob omnia mala tua ? Propheta dic ei : Væ tibi quia peccâſti, væ tibi quia non es converſa, dicit Dñs Deus. Et ædificâſti tibi aras, & feciſti tibi excelſa in omni platea. In capite omnis diviſionis itineris conſtruxiſti excelſum tuum, & prophanâſti ſanctitatem tuam, & te conjunxiſti ut coleres idola. Et multiplicâſti omnia idola tua cum omni tranſeunte, & multiplicâſti idola tua. Et fornicata es poſt filios Ægypti propinquos tuos opertos carne ; & multiplicâſti idola tua ut irritares me. Et ecce levavi plagam potentiæ meæ ſuper te, & prohibui bonum tuum, & tradam te in manum inimicorum tuorum villarum Philiſtinorum ; ad quos ſi miſiſſem prophetas meos, erubeſcerent : tu autem non es converſa à via tua ſcelerata. Et fornicata es poſt filios Aſſur, eò quòd non ſciebas Legem ; & fornicata es cum eis, & etiam ignorâſti poenitentiam. Et multiplicâſti idola tua ut conjungereris cum populo Chanaan, & ut ambulares in legibus Chaldæorum : & etiam in hoc non cognoviſtis Legem. Quàm fortis fuit malitia cordis tui, dicit Dñs Deus : cùm faceres omnia hæc ſicut opera mulieris meretricis quæ poteſtatem habet ſuiipſius. Et cùm ædificares aras tuas in capite omnis bivii itineris, & excelſa tua faceres in omni platea. Nec fuiſti ſicut meretrix quæ utilitatem percipit ex mercede. Coetus Iſrael ſimilis eſt mulieri quæ dilecta eſt marito, quæ fornicata eſt ſuper eum, & reliquit virum ſuum; & moechatur cum alienis. Omni meretrici dant mercedem, tu autem mercedem tuam contuliſti omnibus amatoribus tuis, & muneribus conduxiſti eos ut venirent ad te per circuitum, propter fornicationes tuas.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Sumpsisti quoque vasa decôris-tui, ex auro 17
nimirum & argento quod dederam tibi; &
faciens tibi simulacra masculina, scortata es
cum eis. Sumpsisti vestes ornatûs tui, & ope- 18
ruisti ea: unguentum meum & aromata mea
posuisti coram eis: Cibum quem dederam 19
tibi, similam, mel, & oleum) in escam, po-
suisti coram eis in odorem suffitûs, ait Do-
minus dominorum. Sumpsisti filios filiásque 20
tuas, quos mihi genueras, & sacrificâsti eis in
cibum; præter scortationem tuam: Et jugu- 21
lâsti filios meos, & obtulisti eis postquam la-
scivisses cum eis. Inter tot abominationes & 22
scortationes tuas non es recordata dierum
adolescentiæ tuæ, quum nuda esses, algens,
& sanguine conspersa. Ad hæc omnia flagi- 23
tia tua (væ tibi, væ tibi, ait Dominus do-
minorum) Extruxisti tibi ædem amplissi- 24
mam, & altaria fecisti tibi in omni platea:
In omnibus compitis ædificâsti fana tua, & 25
contaminâsti pulchritudinē tuam, extendens
crura tua cuicunque prætereunti: multipli-
câsti scortationes tuas, Et scortata es cum 26
Ægyptiis vicinis tuis ingenti carne præditis.
Cúmq; multiplicibus scortationibus tuis *adeò*
me provocâsses ad iram, Ut attollerem super 27
te manū meum, imperia tua perderem, téque
traderem in manum hostium tuorum filiarum
Palestinorum, quæ te avocabant à viis tuis
meretriciis; Iterum fornicata es cum filiis 28
Assur, & non es satiata: Multiplicâsti forni- 29
cationem tuam super terram Chanaan &
Chaldæorum, & ne his quidem contenta fu-
isti. Quorsum judicarem filiam tuam, ait Do- 30
minus dominorum, quum feceris has omnes
actiones mulieris fornicariæ & impudentis?
Quum ædificaveris templa tua in omnibus 31
compitis, & altaria tua in cunctis plateis?
Nedum mulieri fornicariæ similis es, quòd 32
hæc mercedem congreget; neque adulteræ
uxori *alicujus* viri, quòd *hæc* ab extraneis
accipiat. Omnibus scortis dant *alii* merce- 33
dem; tu verò mercedem solvis omnibus ama-
toribus tuis; & munerata es eis scortationes
tuas, ut ad te confluerent undequaque.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

Sumpsisti quoque supellectilem tuam pre- 17
tiosissimam, & ex auro argentóve meo
quæ tibi dederam; confectísque tibi ima-
ginibus masculeis, iis fornicata es: Ad 18
hæc sumpsisti vestes tuas versicolores, &
operuisti eas: & oleum meum, thúsque
meum posuisti ante facies earum: Panem 19
meum quem dederam tibi, similam, oleū,
& mel, quibus te cibaveram, posuisti an-
te facies earum in odorem suaveolentem.
Fuit etiam posthæc, dicit Adonai Domi- 20
nus, ut accipiens filios tuos & filias tuas,
quos genueras, jugulaveris eos ipsis in in-
teritum, num parum fornicata es? Ju- 21
gulâsti filios tuos, & tradidisti eos post-
quam fornicata esses in ipsis. Hæc est ma-
xima omnium scortationum & abomina-
tionum tuarum. Et non es recordata die- 22
rum adolescentiæ tuæ, quum esses nuda
& turpis, tuóque sanguine conspersa vi-
veres. Fuit etiam post omnia scelera tua, 23
dicit Adonai Dominus, ut extrueres tibi 24
domum pro fornicatione, faceréfque tibi
aram in omni platea: Ad initium cujus- 25
cunque viæ ædificâsti cauponas tuas, &
corrupisti pulchritudinem tuam: produxisti
crura tua omnibus viam transeuntibus, &
multiplicâsti fornicationem tuam: For- 26
nicata es cum filiis Ægypti vicinis tuis
qui magnis sunt corporibus: denique modis
permultis fornicata es, ut me ad iracundiā
provocares. Quapropter en extendam su- 27
per te manum meam, auferam leges tuas,
tradámque te animabus odientium te, filia-
rum Alienorum, nationū quæ te averterunt
à via tua in qua impiè te gerebas. For- 28
nicata quoque es cum filiabus Assur, & ne
ita quidem explevisti libidinem tuam?
fornicata es, & nondum satiata? Multi- 29
plicâsti fœdera tua cum terra Chaldæorū,
& nihilominùs haud saturata es. In qua- 30
nam æstimatione ponam fœdera tua, dicit
Adonai Dominus, quandoquidem fecisti o-
mnes hujusmodi actiones mulieris fornica-
riæ? Fornicata es tripliciter cum filiabus 31
tuis: & ædificâsti cauponam tuam ad o-
mne viæ initium, & fecisti fundamentum
ejus in omni platea. Non fuisti sicut for- 32
nicaria mercedem congregans: mulier for-
nicaria tibi similis est: à marito suo acci-
pit mercedem, Et omnibus cum ea for- 33
nicantibus dat mercedem suam. Sic tu de-
disti mercedem omnibus iis qui te dilige-
bant, & fornicatione tuâ concitâsti libi-
dinem eorum, ut venirent ad te è circuitu
tuo.

יחזקאל : יו

non te post & ,tuis fornicationibus in mulieribus à oppositum te in fuit Et
34 וַיְהִי־בָךְ הֵפֶךְ מִן־הַנָּשִׁים בְּתַזְנוּתַיִךְ וְאַחֲרַיִךְ לֹא
fuisti & ,tibi data sit non merces & ,mercedem te dando in & :fuit fornicata
זוּנָּה וּבְתִתֵּךְ אֶתְנַן וְאֶתְנַן לֹא נִתַּן־לָךְ וַתְּהִי
dixit Sic .Domini verbum audi meretrix Propterea oppositum in
35 לְהֶפֶךְ : לָכֵן זוֹנָה שִׁמְעִי דְּבַר־יְהוָה : כֹּה־אָמַר
36 tua nuditas est revelata & ,tuum æs effundi Pro : Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הִשָּׁפֵךְ נְחֻשְׁתֵּךְ וַתִּגָּלֶה עֶרְוָתֵךְ
idola omnia super & : tuos amatores super tuis fornicationibus in
בְּתַזְנוּתַיִךְ עַל־מְאַהֲבָיִךְ וְעַל כָּל־גִּלּוּלֵי
eis dedisti quos tuorū filiorū sanguines juxta &,tuarū abominationū
תוֹעֲבוֹתַיִךְ וְכִדְמֵי בָנַיִךְ אֲשֶׁר נָתַתְּ לָהֶם :
, eis super dulcorasti quibus tuos amatores omnes congregans ego ecce Ideò
37 לָכֵן הִנְנִי מְקַבֵּץ אֶת־כָּל־מְאַהֲבַיִךְ אֲשֶׁר עָרַבְתְּ עֲלֵיהֶם
: habebas odio quos universis super dilexisti quos omnes &
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר אָהַבְתְּ עַל כָּל־אֲשֶׁר שָׂנֵאת
, eos ad tuā nuditatem revelabo & ,undique te adversus eos congregabo &
וְקִבַּצְתִּי אֹתָם עָלַיִךְ מִסָּבִיב וְגִלֵּיתִי עֶרְוָתֵךְ אֲלֵהֶם
adulterarum judiciis te judicabo Et .tuam nuditatē omnem videbunt &
38 וְרָאוּ אֶת־כָּל־עֶרְוָתֵךְ : וּשְׁפַטְתִּיךְ מִשְׁפְּטֵי נֹאֲפוֹת
dabo Et .zeli & iræ sanguinem te dabo & :sanguinem effundentium &
39 וְשֹׁפְכֹת דָּם וּנְתַתִּיךְ דַּם חֵמָה וְקִנְאָה : וְנָתַתִּי
tua excelsa demolientur &,tuū excelsum destruent &,eorum manum in te
אוֹתָךְ בְּיָדָם וְהָרְסוּ גַבֵּךְ וְנִתְּצוּ רָמֹתַיִךְ
te dimittent &:tuæ gloriæ vasa capient &,tuis vestimentis te exspoliabunt &
וְהִפְשִׁיטוּ אוֹתָךְ בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ וְהִנִּיחוּךְ
obruent & concionem te super facient ascendere Et .discoopertam & ,nudam
40 עֵירֹם וְעֶרְיָה : וְהֶעֱלוּ עָלַיִךְ קָהָל וְרָגְמוּ
tuas domos comburent Et .suis gladiis in te perfodient &:lapide in te
41 אוֹתָךְ בָּאָבֶן וּבִתְּקוּךְ בְּחַרְבוֹתָם : וְשָׂרְפוּ בָתַּיִךְ
plurimarum mulierum oculis in judicia te in facient & , igni in
בָּאֵשׁ וְעָשׂוּ־בָךְ שְׁפָטִים לְעֵינֵי נָשִׁים רַבּוֹת
ultra dabis non mercedem etiam & , meretrice à te faciam cessare &
וְהִשְׁבַּתִּיךְ מִזּוֹנָה וְגַם־אֶתְנַן לֹא תִתְּנִי־עוֹד :
te à meus zelus recedet & , te in meam iram faciam requiescere Et
42 וַהֲנִחֹתִי חֲמָתִי בָּךְ וְסָרָה קִנְאָתִי מִמֵּךְ
fueris recordata non quòd eo Pro .amplius irascar non & , quiescam &
43 וְשָׁקַטְתִּי וְלֹא אֶכְעַס עוֹד : יַעַן אֲשֶׁר לֹא־זָכַרְתְּי
etiam & :his omnibus in me provocaveris &,tuarum pueritiarum dierum
אֶת־יְמֵי נְעוּרַיִךְ וַתִּרְגְּזִי־לִי בְּכָל־אֵלֶּה וְגַם
non Et .Deus Dominus dixit ,dedi caput in tuam viam ecce ego
אֲנִי הֵא דַּרְכֵּךְ בְּרֹאשׁ נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה וְלֹא
Ecce .tuis abominationibus omnibus super cogitationem fecisti
44 עָשִׂיתִי אֶת־הַזִּמָּה עַל כָּל־תּוֹעֲבֹתָיִךְ : הִנֵּה
ejus filia ,mater Sicut : dicendo ,parabolicabit ,te super parabolicans omnis
כָּל־הַמֹּשֵׁל עָלַיִךְ יִמְשֹׁל לֵאמֹר כְּאִמָּה בִּתָּהּ :
soror & : suos filios & ,suum virum respuens , tu tuæ matris Filia
45 בַּת־אִמֵּךְ אַתְּ גֹּעֶלֶת אִישָׁהּ וּבָנֶיהָ וַאֲחוֹת
vestra Mater .suos filios &,suos viros sunt abominatæ quæ ,tu tuæ sororis
אֲחוֹתֵךְ אַתְּ אֲשֶׁר גָּעֲלוּ אַנְשֵׁיהֶן וּבְנֵיהֶן אִמְּכֶן
Someron magna tua soror Et .Amorræus vester pater & , Chittæa
46 חִתִּית וַאֲבִיכֶן אֱמֹרִי : וַאֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה שֹׁמְרוֹן
parva tua soror Et .tuam sinistram super habitans , ejus filiæ &, ipsa
הִיא וּבְנוֹתֶיהָ הַיּוֹשֶׁבֶת עַל־שְׂמֹאולֵךְ וַאֲחוֹתֵךְ הַקְּטַנָּה
earum viis in non Et .ejus filiæ & ,Sedom ,tuis dexteris à habitans ,te præ
47 מִמֵּךְ הַיּוֹשֶׁבֶת מִימִינֵךְ סְדֹם וּבְנוֹתֶיהָ : וְלֹא בְדַרְכֵיהֶן
paululum velut : fecisti earum abominationes secundùm & , ambulâsti
הָלַכְתְּ וּבְתוֹעֲבוֹתֵיהֶן עָשִׂיתִי כִּמְעַט
.tuis viis omnibus in illis præ es corrupta & , pauxillum
קָט וַתַּשְׁחִתִי מֵהֵן בְּכָל־דְּרָכָיִךְ :

Versio VULG. LAT.

34 Factúmque est in te contra con-
suetudinem mulierum in fornica-
tionibus tuis, & post te non erit
fornicatio : in eo enim quòd de-
disti mercedes, & mercedes non
accepisti, factum est in te contra-
35 rium. Propterea, meretrix, audi
36 verbum Domini : Hæc dicit Do-
minus Deus ; Quia effusum est æs
tuum, & revelata est ignominia
tua in fornicationibus tuis super
amatores tuos, & super idola a-
bominationū tuarum in sanguine
filiorum tuorum, quos dedisti eis :
37 Ecce ego congregabo omnes a-
matores tuos, quibus commista
es ; & omnes quos dilexisti, cum
universis quos oderas: & congre-
gabo eos super te undique, & nu-
dabo ignominiā tuam coram eis,
& videbunt omnem turpitudinē
38 tuā. Et judicabo te judiciis adul-
terarum, & effundentium sangui-
nem: & dabo te in sanguinem fu-
39 roris & zeli. Et dabo te in man⁹
eorum, & destruent lupanar tuū:
& demolientur prostibulū tuum:
& denudabunt te vestimentis
tuis, & auferent vasa decoris tui:
& derelinquent te nudam, ple-
40 námque ignominiā : Et addu-
cent super te multitudinem, &
lapidabunt te lapidibus, & truci-
41 dabunt te gladiis suis. Et com-
burent domos tuas igni, & faci-
ent in te judicia in oculis mulie-
rum plurimarum: & desines for-
nicari, & mercedes ultrà non da-
42 bis. Et requiescet indignatio mea
in te : & auferetur zelus meus à
te, et quiescā, nec irascar ampliús.
43 Eò quòd non fueris recordata
dierum adolescentiæ tuæ, & pro-
vocâsti me in omnibus his: qua-
propter & ego vias tuas in capi-
te tuo dedi, ait Dominus Deus, et
non feci juxta scelera tua in o-
mnibus abominationibus tuis.
44 Ecce omnis, qui dicit vulgò pro-
verbium, in te assumet illud, di-
cens; Sicut mater, ita & filia e-
45 jus. Filia matris tuæ es tu, quæ
projecit virū suum, & filios suos:
& soror sororum tuarum es tu,
quæ projecerunt viros suos, & fi-
lios suos : mater vestra Cethæa,
46 & pater vester Amorrhæus. Et
soror tua major, Samaria, ipsa et
filiæ ejus, quæ habitant ad sini-
stram tuam: soror autem tua mi-
nor te, quæ habitat à dextris tuis,
47 Sodoma, & filiæ ejus. Sed nec in
viis earū ambulâsti, neque secun-
dùm scelera earū fecisti pauxillū
minùs : penè sceleratiora fecisti
illis in omnibus viis tuis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

34 Καὶ (π) ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον παρὰ
τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου, καὶ μετὰ σοῦ
πεπορνεύκασιν, ἐν τῷ (ρ) προσδιδόναι σε
μισθώματα, καὶ σοὶ μισθώματα οὐκ ἐδόθη, καὶ
35 ἐγένετο ἐν σοὶ (σ) διεστραμμένα. Διατοῦτο
36 πόρνη ἄκουε λόγον κυρίου. Τάδε λέγει (τ)
κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκόν σου, καὶ
ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου ἐν τῇ πορ-
νείᾳ σου πρὸς τοὺς ἐραστάς σου, καὶ (υ) εἰς
πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομιῶν σου, καὶ
ἐν τοῖς αἵμασι τῶν τέκνων σου ὧν ἔδωκας
37 αὐτοῖς· Διατοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ (φ) ἐπισυνάγω
πάντας τοὺς ἐραστάς σου ἐν οἷς ἐπεμίγης ἐν
αὐτοῖς, καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας, σὺν πᾶ-
σιν οἷς ἐμίσεις, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σὲ
κυκλόθεν, καὶ ἀποκαλύψω τὰς κακίας σου
πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὄψονται πᾶσαν τὴν αἰσχύνην σου.
38 Καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδος,
(χ) καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου.
39 Καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ (ψ)
κατασκάψουσι τὸ πορνεῖόν σου, καὶ καθελοῦ-
σι τὴν βάσιν σου, καὶ ἐκδύσουσί σε (ω) τὰ
ἱμάτιά σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυ-
χήσεώς σου· καὶ ἀφήσουσί σε γυμνὴν, καὶ
40 ἀσχημονοῦσαν. Καὶ ἄξουσιν ἐπὶ σὲ ὄχλους, καὶ
λιθοβολήσουσί σε ἐν λίθοις, καὶ κατασφά-
41 ξουσί σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν. Καὶ ἐμπρή-
σουσι τοὺς οἴκους σου (*) πυρὶ, καὶ ποιήσουσιν
ἐν σοὶ ἐκδικήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολ-
λῶν· καὶ ἀποστρέψω σε (α) ἐκ πορνείας, καὶ
42 μισθώματα οὐ μὴ (β) δώσω οὐκέτι. Καὶ ἐπα-
φήσω τὸν θυμόν μου ἐπὶ σὲ, καὶ ἐξαρθήσεται ὁ
ζῆλός μου ἐκ σοῦ· καὶ ἀναπαύσομαι, καὶ οὐ μὴ
43 μεριμνήσω οὐκέτι. Ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης (γ)
τὴν νηπιότητός σου, καὶ ἐλύπεις με ἐν πᾶσι τού-
τοις· καὶ (δ) ἰδοὺ ἐγὼ τὰς ὁδούς σου εἰς κεφα-
λήν σου δέδωκα, λέγει κύριος. καὶ οὕτως ἐποί-
ησας τὴν (ε) ἀσέβειαν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις
44 σου. Ταῦτά ἐστι πάντα ὅσα εἶπαν κατὰ σοῦ
ἐν παραβολῇ, λέγοντες, Καθὼς ἡ (ζ) μήτηρ
45 θυγάτηρ· Καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς μητρός σου
σὺ εἶ, ἡ ἀπωσαμένη τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ
τέκνα αὐτῆς, καὶ (η) ἀδελφαὶ τῶν ἀδελφῶν σου
αἱ ἀπωσάμεναι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ τὰ
τέκνα αὐτῶν. ἡ μήτηρ ὑμῶν Χετταία, καὶ ὁ
46 πατὴρ (θ) Ἀμορραῖος. Ἡ ἀδελφὴ ὑμῶν ἡ
πρεσβυτέρα Σαμάρεια, αὐτὴ καὶ αἱ θυγα-
τέρες αὐτῆς, ἡ κατοικοῦσα ἐξ εὐωνύμων
σου· καὶ ἡ ἀδελφή σου ἡ νεωτέρα σου, ἡ κατοι-
κοῦσα ἐκ δεξιῶν σου, Σόδομα καὶ αἱ θυγατέ-
47 ρες αὐτῆς. Καὶ οὐδ' ὡς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐ-
πορεύθης, οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
ἐποίησας παρὰ μικρὸν, καὶ ὑπέρκεισαι
αὐτὰς (ι) ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου.

Et factū est in te perversum præ-
ter mulieres in fornicatione tua,
et (b) tecum sunt fornicatæ, in eo
quod dares mercedes, & merce-
des non sunt datæ tibi: & facta
sunt in te perversa. Propterea
meretrix, audi verbum Domini.
Hæc dicit Dominus ; Quia effu-
disti æs tuū, et revelabitur igno-
minia tua in fornicatione tua ad
amatores tuos, & in omnes cogi-
tationes iniquitatum tuarū, et in
sanguinibus filiorum tuorū, quos
dedisti eis. Ideò ecce ego (f)
supercongrego omnes amatores
tuos, in quibus commista es in
eis, & omnes, quos dilexisti, cum
universis, quos oderas. Et con-
gregabo eos super te per circuitū:
et revelabo malitias tuas ad eos,
& videbunt cunctam ignomini-
am tuā: Et ulciscar te ultione
adulteræ: & ponā te in sangui-
ne furoris, & zeli. Et tradam te
in manus eorum : & suffodient
lupanar tuum, & destruent basim
tuam, & nudabunt te vestimentis
tuis, & tollent vasa gloriationis
tuæ: & dimittent te nudam, et
plenam ignominiæ. Et adducent
super te turbas, & lapidabunt te
in lapidibus: & jugulabunt te in
gladiis suis: Et succendent domos
tuas igni: & facient in te ultio-
nes coram mulieribus plurimis.
Et avertam te à fornicatione, et
mercedes ultrà (l) non dabis. Et
immittam furorem meū super te,
& auferetur zelus meus à te, et
requiescam, & non ero ultrà sol-
licitus: Quia non es recordata in-
fantiæ tuæ, & contristabas me in
his omnibus. Et ecce ego vias tuas
in caput tuū dedi, dicit Dominus,
et (m) sic fecisti impietatem super
cunctis iniquitatibus tuis. Hæc
sunt omnia, quæ dixerunt contra
te in parabola, dicentes; Sicut ma-
ter; et filia: Et (n) filia matris tuæ
tu es, quæ repulit virum suum, et
filios suos: et (o) sorores sororum
tuarū, quæ repulerunt viros suos,
et filios suos. Mater (p) vestra
Chettæa, et pater Amorrhæus. So-
ror vestra senior Samaria, hæc
et filiæ ejus, quæ habitat à sini-
stris tuis : et soror tua junior
quæ habitat à dextris tuis, Sodo-
ma, et filiæ ejus. Sed nec sic qui-
dem in viis earū ambulâsti, ne-
que secundùm iniquitates illarum
egisti : paulominus et superegi-
sti eas in omnibus viis tuis.

MS. A. (π) ἐγένετο σοι ἐξεστραμμένον (ρ) προσδιδόναι (σ) ἐξεστραμμένα
(τ) ἀδωναΐ κύριος, (υ) ἐπὶ (φ) ἐπὶ σὲ συνάγω (χ) καὶ * ἐκχεούσης αἷμα, καὶ ...
...ομαί σε ἐν τῷ αἵματί σου, καὶ δώσω σε εἰς αἷμα θυμοῦ καὶ * ζήλους. (ψ) ...
...τασκάψουσιν (ω) τὸν ἱματισμόν (*) ἐν πυρὶ, (α) ἀπὸ τῆς πορνείας σου, (β) δῶ (γ)
τὰς ἡμέρας τῆς (δ) ἐγὼ ἰδοὺ (ε) ἀσέβειάν σου ἐπὶ (ζ) μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ...
...δες σὺ εἶ, (η) αἱ ἀδελφαί σου τῶν ἀδελφῶν αἱ (θ) ὑμῶν (ι) * παρεμπλεῖν ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

34 וַהֲוָה בִיךְ שְׁנוּ כְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל מִן מְדִינָתָא בְּטַעֲוָתִיךְ וּבָתְרִיךְ לָא הֲוַת דִטְעַת כְּוָתִיךְ
35 וּבְמִתְּנִיךְ אַגַר וְאַגַר לָא אִתְיְהֵב לִיךְ וַהֲוֵית לִשְׁנוּ : בְּכֵן דְּעוֹבָדַהָא כִּנְפַקַת בָּרָא כְּנִשְׁתָּא
36 דְיִשְׂרָאֵל קַבִּילִי פִּתְגָמָא דַייָ : כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים חֲלַף דְּאִתְגְּלֵיאַת בַּהֲתִיךְ וְאִתַּחֲזִיאַת
קְלָנִיךְ בְּדִטְעֵית בָּתַר רַחֲמָיִךְ וְעַל כָּל חוֹבֵי פוּלְחַן טְעָוַת תּוֹעֲבָתִיךְ וּבְחוֹבַת דַם בְּנַיִךְ
37 דְּנַכֵּסְתְּ לְהוֹן : בְּכֵן הָא אֲנָא מְכַנֵּישׁ יָת כָּל רַחֲמַיִךְ דְאִתְרְעֵית לְמִטְעֵי בָּתְרֵיהוֹן וְיָת כָּל
דִּרְחֵימַתְּ עִם כָּל דִּסְנֵית וְאֶכְנוֹשׁ יָתְהוֹן עֲלָךְ מִסְחוֹר סְחוֹר וְאֶגְלֵי בַהֲתִיךְ לְהוֹן וְיֶחֱזוּן יָת
38 כָּל קְלָנִיךְ : וְאֶתְפְּרַע מִנִּיךְ פּוּרְעָנוּת נָיְפָן וְאָשְׁדַת דַּם וְאֶמְסְרִנִּיךְ לִקְטוֹל בִּרְגַז וּבְחֵמָה :
39 וְאֶמְסַר יָתִיךְ בִּידֵיהוֹן וִיפַגְרוּן שׁוּרִיךְ וִיתָרְעוּן רָמָתִיךְ וְיַשְׁלְחוּן יָתִיךְ לְבוּשֵׁי יְקָרִיךְ וְיִסְבוּן
40 מָנֵי תוּשְׁבַּחְתִּיךְ וְיִשְׁבְּקוּנִיךְ מְטַלְטְלָא וּשְׁבִיקָא : וְיַסְקוּן עֲלָךְ מַשְׁרְיָן וְיִרְגְּמוּן יָתִיךְ בְּאַבְנֵי
41 קְלַע וִיבַזְעוּנִיךְ בְּסַיְפֵיהוֹן : וְיוֹקְדוּן בָּתַּיִךְ בְּנוּרָא וְיַעְבְּדוּן בִּיךְ פּוּרְעָנוּת דִּינִין לְעֵינֵי מְדִינָן
42 סַגִּיאָן וְאֶבַטְלִינִיךְ מִלְּמֶהֱוֵי כִּנְפַקַת בָּרָא וְאַף אַגַר לָא תִתְּנִין עוֹד : וְאָנִיחַ חֲמָתִי בִיךְ וְתַעְדֵּי
43 קִנְאָתִי מִנִּיךְ וְאֶסַּף וְלָא יְהֵי רוּגְזִי עוֹד : חֲלַף דְּלָא אִדְּכַרְתְּ יָת יוֹמִין דְּמִלְקַדְמִין וַהֲוֵית
מַרְגְּזָא קֳדָמַי בְּכָל אִלֵּין וְאַף אֲנָא פּוּרְעָנוּת אוֹרְחָתִיךְ בְּרֵישִׁיךְ יְהָבִית אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים וְלָא
44 עֲבַדְתְּ לִיךְ עֵיצָא לְמֵתַב מִן כָּל תּוֹעֲבָתִיךְ : הָא כָל דִּמְתִיל עֲלָךְ מַתְלָא יִמְתּוֹל לְמֵימַר כְּעוֹבָדֵי
45 אִמָּא כֵן בְּרַתָּא : לְמָא הֲוֵית בְּרַתָּא לְאַרְעָא דִכְנַעַן לְמֶעְבַּד כְּעוֹבָדֵי עַמָּא דְאִתְרַבּוּ אֲבָהָן עִם
בְּנִין וְאַחְוָתָא לִסְדוֹם וַעֲמוֹרָה דְּאִשְׁתֵּיצִי עִמְּהוֹן אֲבָהָן עִם בְּנִין הֲלָא אִמְּכוֹן שָׂרָה בֵּינֵי
חִתָּאֵי הֲוַת וְלָא עֲבַדַת כְּעוֹבָדֵיהוֹן וַאֲבוּכוֹן אַבְרָהָם בֵּינֵי אֱמוֹרָאֵי וְלָא הֲלִיךְ בְּעֵיצַתְהוֹן :
46 וְאַחְתִיךְ רַבְּתָא שֹׁמְרוֹן הִיא וְכַפְרְנָהָא דְּיָתְבָא עַל שְׂמָאלִיךְ וְאַחְתִיךְ דִּזְעֵירָא מִנִּיךְ דְּיָתְבָא
47 מִימִינִיךְ סְדוֹם וְכַפְרְנָהָא : וְאִלּוּ בְּאוֹרְחָתְהוֹן הֲלַכְתְּ וּכְתוֹעֲבָתְהוֹן עֲבַדְתְּ יָת חָסוּךְ הֲוָה
חוֹבִיךְ אֱלָהֵין דְּאַסְגֵּית לְחַבָּלָא מִנְּהוֹן בְּכָל אוֹרְחָתִךְ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et fuit in te diversum, cœt⁹ Israel, ab aliis provinciis in fornicationib⁹ tuis,
& post te non fuit quæ fornicata fuerit sicut tu, in eo quòd dedisti merce-
dem, & merces non est data tibi, & facta es in contrarium. Propterea tu
cuj⁹ opera sunt sicut meretricis, ó cœtus Israel, suscipe verbum Dñi. Hæc
dicit Dñs Deus : Pro eo quòd revelata est confusio tua, & apparuit igno-
minia tua, cùm fornicata fueris post amatores tuos, & in omnib⁹ peccatis
cultus idolorū & abominationum tuarū, & in peccato sanguinis filiorum
tuorū quos immolâsti eis. Propterea ecce ego congrego oēs amatores tuos
quos dilexisti ut errares post eos, & oēs quos dilexisti, cùm omnib⁹ quos
odisti, & congregabo eos sup te per circuitū, & revelabo confusionem tuā
eis, & videbūt oēm ignominiā tuā. Et ultionē sumam ex te, ultionē adul-
terantiū & effundentiū sanguinē ; & tradā te in occisionē in ira & in fu-
rore. Et tradā te in man⁹ eorū, & destruēt muros tuos, & demolientur ex-
celsa tua, & expoliabūt te vestib⁹ tuis pretiosis, et tollēt vasa laudabilia tua,
& relinquent te transmigrantē & derelictā. Et ascendēt contra te exercitus,
& lapidabūt te lapidib⁹ fundæ, & præscindēt te gladiis suis. Et comburent
domos tuas igne ; & facient in te ultionē judiciorū in oculis provinciarū
multarū; & faciā ut desinas esse velut meretrix, & etiam mercedē non dabis
ampli⁹. Et requiescere faciā indignationē meā in te, & auferetur zel⁹ me⁹
à te: & colligā furorē meū, & non erit ampli⁹. Pro eo quòd non es recordata
data dierū priscorū, & irritâsti me omnib⁹ his: ego quoq; ultionē viæ tuæ
in caput dedi, dicit Dñs De⁹, & non inisti tibi consiliū ut converteteris ab
omnib⁹ abominationib⁹ tuis. Ecce omnis qui proverbiū sumit, sup te assu-
met illud, dicens: Qualia opera matris, talia filiæ. Quare facta es filia terræ
Chanaan, ut faceres juxta opera populi ubi *educati* sunt patres cum filiis,
& sorores Sodomæ & Gomorræ, quæ consumptæ sūt cum eis, & patres cum
filiis? Nónne mater vestra Sara erat inter Hitthæos, & non fecit juxta opera
eorū? Et pater vester Abraham fuit inter Amorræos, & non ambulavit in
consiliis eorū ; Et soror tua major Samaria ipsa, & villæ ej⁹, quæ habitabat
ad sinistram tuam, & soror tua minor te, quæ habitabat ad dexteram tuam
Sodoma, & villæ ejus. Si enim in viis earū ambulasses, & juxta abominati-
ones earum fecisses, tolerabile esset peccatum tuum : sed longè corruptior fuisti quàm illæ in omnibus viis tuis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Differs, à *cæteris* mulieribus in scortatione 34
tua: nam tu mercedem dabas, non autem mer-
cedem tibi dabant. Iccirco ô scortum, audi 35
sermonem Domini. Sic ait Dominus domi- 36
norum; Quia æs tuum dedisti, turpitudinem
tuam in scortatione tua retexisti amatoribus
tuis, & omnibus idolis abominationem tuam,
& sanguinem filiorum tuorum his obtulisti:
Propterea ecce congregabo omnes amatores 37
tuos quibus oblectata es, & quoscunque ama-
visti, cum iis quos odio prosecuta es: congre-
gabo inquam, eos contra te ex omnibus adja-
centibus tibi *locis*, retegam turpitudinem tuã
coram ipsis, & videbunt totam turpitudinem
tuam: Et judicabo te judicio adulterarum, & 38
judicio earum quæ sanguinem effundunt: &
exponam te cædi, furori, & zelotypiæ. Tra- 39
dámq; te in manus illorum, ut destruant loca
templorũ tuorum, funditùs evertant fana tua,
detrahant vestes tuas, rapiant instrumenta
ornatûs tui, & nudam te relinquant. Deinde 40
ascendent contra te turmæ, obruent te lapidi-
b⁹, & gladiis suis confodient te; Igne te com- 41
burent, & exercebunt contra te judicia præ-
sentibus fœminis multis: & faciam ut cesses
à scortatione, neque des ampliùs mercedem:
Ita sedabo iram meã contra te, recedet à te 42
zelotypia mea, mitigabor, & non indignabor
ampliùs. Eò quòd non memineris dierum 43
adolescentiæ tuæ, & omnibus hujusmodi reb⁹
irritaveris me; etiam ego ecce rependam vias
tuas in caput tuum, ait Dñs dominorum, eò
quòd abominationem & scortationem com-
miseris. Et quicunq; proverbio usus fuerit, de 44
te utetur, ac dicet; Filia matri suæ similis est.
Filia es matris tuæ deserentis maritũ suum & 45
filios suos: & soror sororũ quæ maritos fili-
ósque suos deseruerunt: mater vestra Hethæa
est, & pater vester Amoræus. Soror tua natu 46
major est Samaria cum filiabus suis, quæ sedet
ad lævam tuam: soror verò tua minor, quæ
sedet ad dexteram tuam, Sodoma cum filiabus
suis. Neque verò secundùm vias earum am- 47
bulâsti, neque secundùm abominationes earũ
fecisti, sed fermè plures quàm illæ perpetrâsti
corruptiones in omnibus viis tuis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصار فيك الاعوجاج اكثر من النساء في زناك وبعدك لا يزنون عندك ما تعطي الاجر
ولك الاجر فلا يعطي وصار فيك الاعوجاج *لاجل هذا ايها الزانية اسمعي قول الرب *هكذا
يقول ادوناي الرب من اجل انك سكبت نحاسك وظهر فضيحتك بزناك لاخلائك وبكل
فكرات اثامك وبدماء اولادك الذين اعطيتهم لها *لاجل هذا ها انا اجمع عليك جميع
اخلائك الذين اختلطت فيهم وجميع الذين احببتهم مع جميع الذين ابغضتهم
واجمعهم عليك من حولك واكشف مساويك لهم ويعاينون كل فضيحتك *وانتقم منك
انتقام زانية ومهرقة دم واذبحك بدم غضب وغيرة واسلمك الى ايديهم ويهدمون ماخورك
ويهدمون اسك ويخلعون عنك ثوبك وياخذون اواني فخرك ويتركونك عريانة ومفضوحة
* الاصحاح الثامن * ويجعلون عليك جموعا ويرجمونك بالحجارة ويقتلونك
بسيوفهم * ويحرقون بيوتك بالنار ويصنعون فيك النقمات امام نسوة كثيرات واصرفك من
زناك ولا تعطين الاجر ايضا *وازيل غضبي عليك ويبرح غيرتك منك واكف ولا
بك ايضا * من اجل انك لم تذكري يوم شبيبتك واحزنتني بجميع هذا ها انا
اعطيت طرقك على راسك يقول ادوناي الرب وهكذا صنعت النفاق في جميع اثامك
* هذه هي كلها التي قالوها عليك مثل قائلين كمثل الام والابنة * ابنة امك انت
التي اقصت رجلها واولادها واخوات اخواتك اقصوا رجالهن واولادهن * امكم حثانية
وابوكم اموري * اختكم الكبيرة سامرة هي وبناتها الساكنة عن يسارك واختك
الصغيرة الساكنة عن يمينك سادوم وبناتها * اليس هكذا في طرقاتهم سرت ولا
مثل اثامهم صنعت عن قليل تعودين في كل طرقاتك *

Itaque fuit in te perversitas major quàm 34
cæterarum mulierum, in fornicatione tua,
ut præterquam tecum non fornicarentur:
quandoquidem dabas eis mercedem, tibi
verò merces non dabatur. Fuit inquam, in
te perversitas. Propterea O scortum, audi 35
sermonem Domini. Sic dicit Adonai Do- 36
minus; Quia æs tuũ prodegisti, patet igno-
minia tua in scortatione tua amatoribus
tuis, & in omnibus cogitationibus iniqui-
tatum tuarum, & in sanguinibus filiorum
tuorum quos obtulisti eis: Propterea ecce 37
ego congregabo adversùm te omnes ama-
sios tuos quibuscum te miscuisti, & omnes
eos quos dilexisti, cum iis omnibus quos o-
disti: congregabo inquam, eos adversùm
te ex circumjacentibus tibi locis, *detegám-*
que eis malignitates tuas, & videbunt o-
mnem ignominiam tuam: Et exigam à 38
te pœnas fornicariæ, et effundentis sangui-
nem; & jugulabo te cæde furoris & zelo-
typiæ: Tradámque te in manus eorum, & 39
demolientur cauponã tuam, destruent fun-
damentum tuum, detrahent à te vestem
tuam, auferent vasa gloriationis tuæ, &
relinquent te nudam & ignominiosam.

Textus octavus.

Tum collocabunt adversùm te turbas, quæ 40
te lapidibus obruent, gladiis suis jugulabũt
te, Domos tuas igne comburent, exigéntque 41
à te pœnas coram multis mulieribus:
atque ita avocabo te à fornicatione tua,
nec dabis ampliùs mercedem. Denique di- 42
mittam furorem meum contra te, & cessa-
bit à te zelotypia tua: me retraham, nec tui
curâ tangar ampliùs. Quandoquidem tu 43
non es recordata diei adolescentiæ tuæ,
neque mœrore affecisti in his omnibus: en
ego vicissim rependi vias tuas in caput
tuum, dicit Adonai Domin⁹, atque ita im-
pietatẽ commisisti in omnibus flagitiis tuis.
Hæc sunt omnia illa quæ proverbio de te 44
tulerunt, dicentes; Qualis est mater, talis
filia. Filia tu es matris tuæ, quæ repulit 45
maritum suum & liberos suos: sorores et-
iam sororum tuarum repulerunt maritos
ac liberos suos. Mater vestra Hethæa, &
pater vester Amoræus est. Soror vestra 46
natu major, Samaria est & filiæ ipsius, quæ
habitat à sinistra tua: soror autem tua natu
minor, quæ habitat à dextera tua, Sodoma
est & filiæ ipsius. Annon hoc pacto in 47
viis earum ambulâsti? & nonne juxta sce-
lera earum fecisti? parum abest quin supe-
raveris eas in omnibus viis tuis.

יחזקאל : יו

48 חי־אני נאם אדני יהוה אם־עשתה סדם אחותך היא ובנותיה כאשר עשית את ובנותיך׃
49 הנה־זה היה עון סדם אחותך גאון שבעת־לחם ושלות השקט היה לה ולבנותיה ויד־עני ואביון לא החזיקה׃
50 ותגבהינה ותעשינה תועבה לפני ואסיר אתהן כאשר ראיתי׃
51 ושמרון כחצי חטאתיך לא חטאה ותרבי את־תועבותיך מהנה ותצדקי את־אחותך בכל־תועבותיך אשר עשיתי׃
52 גם־את שאי כלמתך אשר פללת לאחותך בחטאתיך אשר־התעבת מהן תצדקנה ממך וגם־את בושי ושאי כלמתך בצדקתך אחותך׃
53 ושבתי את־שביתהן את־שבית סדם ובנותיה ואת־שבית שמרון ובנותיה ושבית שביתיך בתוכהנה׃
54 למען תשאי כלמתך ונכלמת מכל אשר עשית בנחמך אתן׃
55 ואחותיך סדם ובנותיה תשבן לקדמתן ושמרון ובנותיה תשבן לקדמתן ואת ובנותיך תשבינה לקדמתכן׃
56 ולוא היתה סדם אחותך לשמועה בפיך ביום גאוניך׃
57 בטרם תגלה רעתך כמו עת חרפת בנות־ארם וכל־סביבותיה בנות פלשתים השאטות אותך מסביב׃
58 את־זמתך ואת־תועבותיך את נשאתים נאם יהוה׃
59 כי כה אמר אדני יהוה ועשית אותך כאשר עשית אשר־בזית אלה להפר ברית׃
60 וזכרתי אני את־בריתי אותך בימי נעוריך והקימותי לך ברית עולם׃
61 וזכרת את־דרכיך ונכלמת בקחתך את־אחותיך הגדלות ממך אל־הקטנות ממך ונתתי אתהן לך לבנות ולא מבריתך׃
62 והקימותי אני את־בריתי אתך וידעת כי־אני יהוה׃
63 למען תזכרי ובשת ולא יהיה־לך עוד פתחון פה מפני כלמתך בכפרי־לך לכל־אשר עשית נאם אדני יהוה׃

Versio VULG. LAT.

48 Vivo ego, dicit Dominus Deus,
quia non fecit Sodoma soror tua
ipsa, & filiæ ejus, sicut fecisti tu,
49 & filiæ tuæ. Ecce hæc fuit ini-
quitas Sodomæ sororis tuæ, su-
perbia, saturitas panis & abun-
dantia, & otium ipsius, & filia-
rum ejus: & manum egeno &
50 pauperi non porrigebant. Et ele-
vatæ sunt, & fecerunt abomina-
tiones coram me: & abstuli eas
51 sicut vidisti. Et Samaria dimi-
dium peccatorum tuorum non
peccavit: sed vicisti eas sceleri-
bus tuis, & justificâsti sorores
tuas in omnibus abominationi-
52 bus tuis, quas operata es. Ergò
& tu porta confusionem tuam,
quæ vicisti sorores tuas peccatis
tuis, sceleratiùs agens ab eis: ju-
stificatæ sunt enim à te: ergò &
tu confundere, & porta igno-
miniam tuam, quæ justificâsti so-
53 rores tuas. Et convertam resti-
tuens eas conversione Sodomo-
rum cum filiabus suis, & conver-
sione Samariæ, & filiarum ejus:
& convertam reversionem tuam
54 in medio earum, Ut portes igno-
miniam tuam, & confundaris in
omnibus, quæ fecisti consolans
55 eas. Et soror tua Sodoma, & fi-
liæ ejus revertentur ad antiqui-
tatem suam: & Samaria, & filiæ
ejus revertentur ad antiquitatem
suam: & tu, & filiæ tuæ, rever-
temini ad antiquitatem vestram.
56 Non fuit autem Sodoma soror
tua audita in ore tuo, in die su-
57 perbiæ tuæ, Antequàm revela-
retur malitia tua: sicut hoc tem-
pore in opprobrium filiarum Sy-
riæ, & cunctarum in circuitu tuo
filiarum Palæstinarum, quæ am-
58 biunt te per gyrum. Scelus tuum,
& ignominiam tuam tu portâsti,
59 ait Dominus Deus. Quia hæc
dicit Dominus Deus; Et faciam
tibi, sicut despexisti juramen-
tum, ut irritum faceres pactum:
60 Et recordabor ego pacti mei te-
cum in diebus adolescentiæ tuæ:
& suscitabo tibi pactum sempi-
61 ternum. Et recordaberis via-
rum tuarum, & confunderis:
cùm receperis sorores tuas te
majores cum minoribus tuis: &
dabo eas tibi in filias, sed non
62 ex pacto tuo. Et suscitabo ego
pactum meum tecum: & scies
63 quia ego Dominus, Ut recor-
deris, & confundaris, & non sit
tibi ultrà aperire os præ confu-
sione tua, cùm placatus tibi fue-
ro in omnibus quæ fecisti, ait Do-
minus Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

48 Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, εἰ πεποίηκε Σόδο-
μα (κ) αὕτη καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, ὃν τρό-
πον (λ) ἐποίησας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου.
49 Πλὴν τοῦτο τὸ ἀνόμημα Σοδόμων τῆς ἀδελ-
φῆς σου, ὑπερηφανία, ἐν πλησμονῇ ἄρτων καὶ
ἐν εὐθηνίᾳ (μ) ἐσπατάλων αὕτη καὶ αἱ θυ-
γατέρες αὐτῆς· τοῦτο ὑπῆρχεν αὐτῇ καὶ ταῖς
θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πέ-
50 νητος οὐκ (') ἀντελαμβάνοντο. Καὶ ἐμεγαλαύ-
χουν, καὶ ἐποίησαν (ν) ἀνομήματα ἐνώπιον ἐμοῦ·
51 καὶ ἐξῆρα (ξ) αὐτὰς καθὼς ἴδον. Καὶ Σα-
μάρεια κατὰ τὰς ἡμίσεις τῶν ἁμαρτιῶν σου οὐχ
ἥμαρτε· καὶ ἐπλήθυνας τὰς (') ἀνομίας σου ὑπὲρ
αὐτάς, καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν
52 πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας. Καὶ
σὺ κόμισαι βάσανόν σου, ἐν ᾗ (ο) ἔφθειρας
τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου αἷς ἠ-
νόμησας ὑπὲρ αὐτάς, καὶ ἐδικαίωσας αὐτὰς
ὑπὲρ σεαυτήν· καὶ σὺ αἰσχύνθητι, καὶ λάβε τὴν
ἀτιμίαν σου ἐν τῷ δικαιῶσαί σε τὰς ἀδελ-
53 φάς σου. Καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀποστροφὰς αὐ-
τῶν, τὴν ἀποστροφὴν Σοδόμων καὶ τῶν θυγατέ-
ρων αὐτῆς· καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν Σα-
μαρείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς· καὶ ἀποστρέ-
54 ψω τὴν ἀποστροφήν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν· Ὅ-
πως κομίσῃ τὴν βάσανόν σου, καὶ ἀτιμωθήσῃ
ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ (π) παρ-
55 οργίσαι με. Καὶ ἡ ἀδελφή σου Σόδομα καὶ
αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται
καθὼς ἦσαν ἀπ᾽ ἀρχῆς· (ρ) καὶ σὺ καὶ αἱ θυ-
γατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἀπ᾽
56 ἀρχῆς ἦτε. Καὶ εἰ μὴ ἦν Σόδομα ἡ ἀδελφή
σου εἰς ἀκοὴν ἐν τῷ στόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις
57 ὑπερηφανίας σου, Πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι
τὰς κακίας σου, ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος
εἶ θυγατέρων Συρίας, καὶ πάντων τῶν
κύκλῳ αὐτῆς θυγατέρων ἀλλοφύλων τῶν
58 περιεχουσῶν σε κύκλῳ. (σ) Τὰς ἀσεβείας
σου καὶ τὰς ἀνομίας σου σὺ κεκόμισαι αὐ-
59 τάς, λέγει κύριος. Τάδε λέγει (τ) κύ-
ριος, Καὶ ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίη-
σας, ὡς (') ἠτίμωσας ταῦτα τοῦ παραβῆναι
60 τὴν διαθήκην μου. Καὶ μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς
διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νηπιότη-
τός σου, καὶ ἀναστήσω σοι διαθήκην αἰώνιον.
61 Καὶ μνησθήσῃ τὴν ὁδόν σου, καὶ (υ) ἐξατιμω-
θήσῃ ἐν τῷ ἀναλαβεῖν σε τὰς ἀδελφάς σου
τὰς πρεσβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου,
καὶ δώσω αὐτάς σοι εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ ἐκ
62 διαθήκης (φ) σου. Καὶ ἀναστήσω ἐγὼ τὴν
διαθήκην μου μετὰ σοῦ, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐ-
63 γὼ κύριος· Ὅπως μνησθῇς καὶ αἰσχυνθῇς, καὶ
μὴ ᾖ σοι ἔτι ἀνοῖξαι τὸ στόμα (χ) σου ἀπὸ
προσώπου τῆς ἀτιμίας σου, (ψ) ἐν τῷ ἐξι-
λάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίη-
σας, λέγει κύριος.

MS.A. (κ) ἡ ἀδελφή σου, αὕτη (λ) πεποίηκας (μ) εἶναι ἐσπατάλων (') ἀντελάβοντο. (ν) ἄνομα (ξ) αὐτάς. Καθὼς καὶ Σαμάρεια (') ἁμαρτίας (ο) διέφθειρας (π) σὲ παροργίσαι με. (ρ) καὶ Σαμάρεια καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ᾽ ἀρχῆς· καὶ σὺ (σ) Ἐν τῇ ἀσεβείᾳ σου [illegible] ταῖς ἀνομίαις σου σὺ κεκόμισαι αὐτάς, (τ) ἀδωναῒ κύριος. Καὶ [illegible] σοι (') ἠτίμασας (υ) ἀτιμασθήσῃ (φ) μου. Καὶ ἀναστήσω τὴν (χ) ἀπὸ προσώπου ἀτιμίας (ψ) καὶ ἐν τῷ [illegible]

Vivo ego, dicit Dominus: Si fecit (q) Sodoma, hæc, & filiæ ejus, sicut fecisti tu, et filiæ tuæ. Veruntamen hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ, superbia, in saturitate panū, & in abundantia Deliciis diffluebant ipsa, & filiæ ejus: hæc habebat ipsa, & filiæ ejus: & manū pauperis & egeni non assumebant, Et gloriabantur magnificè, & fecerunt iniquitates in conspectu meo. Et abstuli eas, sicut (r) vidi. Et Samaria secundū dimidia peccatorū tuorum non peccavit: et multiplicâsti iniquitates tuas super eas: & justificâsti sorores tuas in omnibus iniquitatibus tuis, quas operata es. Et tu sustine tormentū tuū, quòd corrupisti sorores tuas peccatis tuis, quibus iniquè egisti super eas, & justificâsti illas super te. Et tu confundere, & suscipe ignominiā tuā, eò quòd justificavisti sorores tuas. Et (s) convertam conversiones earū, conversionē Sodomæ, & filiarum ejus: & convertam conversionem Samariæ, & filiarum ejus: & convertam conversionē tuam in medio earum: ut portes tormentum tuum, & habeas ignominiā ex omnibus quæ fecisti, ut me ad iracundiam provocares. Et soror tua Sodoma, et filiæ ejus restituentur, sicut fuerunt à (t) principio. Et tu, & filiæ tuæ restituemini, sicut fuistis à principio. Et (u) nisi fuit Sodoma soror tua in auditum in ore tuo, in diebus superbiæ tuæ, Antequàm revelaretur malitia tua; sicut nunc opprobrium es filiarum Syriæ, & omnium quæ in circuitu ejus, filiarum alienigenarum, quæ circundant te in gyrum. Impietates tuas et iniquitates tuas tu (x) portâsti, dicit Dominus. Hæc dicit Dominus; Et faciam in te, sicut fecisti, sicut despexisti hæc, ut prævaricareris testamentum meum. Et recordabor ego testamenti mei, quod fuit tecum in diebus adolescentiæ tuæ: & suscitabo tibi testamentum sempiternum. Et recordaberis viæ tuæ, & despiceris, cùm (y) receperis sorores tuas te majores cum junioribus tuis: & dabo eas tibi in ædificationem, & non ex testamento tuo. Et suscitabo ego testamentum meum tecum: & cognosces, quia ego Dominus: ut recorderis, & confundaris, et non sit tibi ultrà aperire os tuum à facie ignominiæ tuæ; cùm propitius fuero tibi juxta omnia quæ fecisti, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Vivo ego, dicit Dñs; si fecit Sodoma soror tua ipsa & villæ ej⁹, sicut fecisti tu & villæ tuæ. Ecce hoc fuit peccatū Sodomæ sororis tuæ, superbi & saturi pane, & abundantia & quies fuit ei & villis ejus, & manū pauperis & inopis non confortavit. Et sese extulit, & fecit abominationes coram me. Et transmigrare feci eos sicut manifestū est corā me. Et Samaria juxta dimidiū peccatorū tuorū non peccavit, & multiplicâsti abominationes tuas magis quàm illæ, & justificâsti sorores tuas in omnib⁹ abominationib⁹ tuis quas fecisti. Tu quoq; suscipe confusionē tuā quæ deprecata es sorores tuas, in peccatis tuis, quib⁹ te abominabiliorē illis præbuisti; & justiores te fient. Tu quoq; confundere, & suscipe ignominiā tuā cùm justificaveris sorores tuas. Et convertam populū earū ad illas, populū Sodomæ & villarū ejus, populū Samariæ & villarū ej⁹, & reducam captivitatē populi tui in medio earū. Ut suscipias ignominiā tuā & erubescas ab omnib⁹ [abominationib⁹] quas fecisti, cùm consolaberis eas. Et soror tua Sodoma & villæ ej⁹ revertentur ad principiū suū, & Samaria ac villæ ej⁹ revertentur ad principiū suū, & tu & villæ tuæ revertemini ad principiū vestrū. Et non fuit Sodoma soror tua in doctrinā in ore tuo in die superbiæ tuæ. Antequam revelaretur malū tuū, *sicut* tēpore quo exprobaverūt villæ Syriæ & cunctæ quæ in circuitu ej⁹ sunt, villæ Philistinorū qui diripuerunt te undiquaq;. Scelera contra filii peccatorū tuorum & cultū abominationum tuarū tu suscipies ea, dicit Dñs. Hæc enim dicit Dñs De⁹: Vindictā sumā ex te sicut fecisti; nam sprevisti juramentū ut mutares pactū. Et recordabor ego fœderis mei tecum in dieb⁹ antiquis, & statuam tibi pactū sempiternū. Et recordaberis viarū tuarū, & erubesces cùm contuleris provincias majores te cum minorib⁹ te. Et tradidi eas tibi in obsequiū, cùm tamē tu non feceris legē. Et suscitabo ego pactū meū tecum, & scies quia ego Dñs. Ut recorderis & confundaris, & non sit tibi amplius quod tete efferas in verbis oris tui propter ignominiam tuam, cùm dimisero tibi omnia quæ fecisti, ait Dñs Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܕܠܐ ܥܒܕܬ ܣܕܘܡ ܚܬܟܝ ܗܝ ܘܒܢܬܗ ܐܝܟ ܕܥܒܕܬܝ ܐܢܬܝ
ܘܒܢܬܟܝ. ܗܢܐ ܗܘܐ ܚܛܗܐ ܕܣܕܘܡ ܚܬܟܝ. ܫܒܥܐ ܗܘܬ ܠܚܡܐ ܘܝܬܒܐ ܗܘܬ ܫܠܝܐ
ܗܝ ܘܒܢܬܗ. ܘܐܝܕܐ ܕܡܣܟܢܐ ܘܕܒܨܝܪܐ ܠܐ ܐܚܕ. ܘܐܬܪܝܡܘ ܘܥܒܕܘ ܒܝܫܬܐ ܩܕܡܝ
ܘܥܩܪܬ ܐܢܝܢ ܐܝܟ ܕܚܙܝܬܝ. ܘܫܡܪܝܢ ܠܐ ܦܠܓܘܬ ܚܛܗܝܟܝ ܚܛܬ. ܘܐܣܓܝܬܝ ܛܢܦܘܬܟܝ
ܝܬܝܪ ܡܢܗܝܢ. ܘܙܕܩܬܝ ܠܚܬܟܝ ܒܟܠܗܘܢ ܛܢܦܘܬܟܝ ܕܥܒܕܬܝ. ܘܐܦ ܐܢܬܝ ܩܒܠܝ ܒܗܬܬܟܝ
ܕܙܕܩܬܝ ܠܚܬܟܝ ܒܚܛܗܝܟܝ ܕܛܢܦܬܝ ܝܬܝܪ ܡܢܗܝܢ. ܘܙܕܩܝ ܡܢܟܝ. ܘܐܦ ܐܢܬܝ ܒܗܬܝ
ܘܩܒܠܝ ܨܥܪܟܝ ܕܙܕܩܬܝ ܠܚܬܟܝ. ܘܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܗܝܢ ܫܒܝܬܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܒܢܬܗ
ܘܫܒܝܬܐ ܕܫܡܪܝܢ ܘܕܒܢܬܗ. ܘܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܟܝ ܒܝܢܬܗܝܢ. ܐܝܟ ܕܬܩܒܠܝ ܨܥܪܟܝ
ܘܬܒܗܬܝܢ ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬܝ ܠܡܪܓܙܘܬܝ. ܘܚܬܟܝ ܣܕܘܡ ܘܒܢܬܗ ܢܬܩܢܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ
ܘܫܡܪܝܢ ܘܒܢܬܗ ܢܬܩܢܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܐܢܬܝ ܘܒܢܬܟܝ ܬܗܘܝܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܠܐ ܗܘܬ ܣܕܘܡ
ܚܬܟܝ ܠܫܡܥܐ ܒܦܘܡܟܝ ܒܝܘܡܐ ܕܪܡܘܬܟܝ: ܥܕܠܐ ܬܬܓܠܐ ܒܝܫܘܬܟܝ. ܐܝܟ ܕܗܫܐ
ܚܣܕܐ ܐܢܬܝ ܕܒܢܬܐ ܕܐܕܘܡ ܘܕܟܠܗܝܢ ܕܚܕܪܝܗ ܒܢܬܐ ܕܦܠܫܬܝܐ ܕܡܒܣܪܢ ܠܟܝ ܡܢ ܚܕܪܝܟܝ. ܥܘܠܟܝ
ܘܛܢܦܘܬܟܝ ܐܢܬܝ ܩܒܠܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܐܥܒܕ ܠܟܝ
ܐܝܟ ܕܥܒܕܬܝ. ܕܫܛܝܬܝ ܡܘܡܬܐ ܠܡܥܒܪ ܥܠ ܩܝܡܝ. ܘܐܢܐ ܐܬܕܟܪ ܩܝܡܝ ܕܥܡܟܝ
ܒܝܘܡܝ ܛܠܝܘܬܟܝ. ܘܐܩܝܡ ܠܟܝ ܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܬܬܕܟܪܝܢ ܐܘܪܚܬܟܝ ܘܬܒܗܬܝܢ ܟܕ ܬܩܒܠܝܢ ܠܚܬܟܝ
ܘܬܬܕܟܪܝܢ. ܘܬܒܗܬܝܢ ܟܕ ܬܩܒܠܝܢ ܠܚܬܟܝ ܪܒܬܐ ܥܡ ܙܥܘܪܬܐ. ܘܐܬܠ ܐܢܝܢ ܠܟܝ
ܡܢ ܩܝܡܟܝ. ܘܐܩܝܡ ܐܢܐ ܩܝܡܝ ܥܡܟܝ. ܘܬܕܥܝܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܐܝܟ ܕܬܬܕܟܪܝܢ
ܘܬܒܗܬܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟܝ ܬܘܒ ܦܬܚܘܬ ܦܘܡܐ ܡܢ ܩܕܡ ܨܥܪܟܝ. ܟܕ ܐܚܣܐ ܠܟܝ ܥܠ ܟܠ
ܕܥܒܕܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ.

Per vitam meam, dicit Dominus dominorum, 48
nequaquam fecit Sodoma soror tua cum filia-
bus suis, quemadmodum fecisti tu cum filia-
bus tuis. Hoc erat crimen Sodomæ sororis 49
tuæ arrogantis: saturabatur pane, & otiosè
desidebat ipsa & filiæ ejus: manum egeno-
rum & pauperum non tenuerunt; Sed su- 50
perbientes designaverunt malum coram me:
quæ cùm vidissem in eis, subverti eas. Sama- 51
ria ad dimidium peccatorū tuorum non pec-
cavit: plures quàm ipsæ abominationes com-
misisti, & superâsti sorores tuas peccatis tuis:
plusquam ipsæ tu te contaminâsti, adeoque i-
psæ justiores te sunt. Tu saltem erubesce, & 52
fer ignominiam tuam, quòd sorores tuæ justi-
ores te fuerint. Et ego reducam captivita- 53
tem earum, *nempe* captivitatem Sodomæ & fi-
liarum ejus, & captivitatem Samariæ atque fi-
liarum ejus, & captivitatem tuam abducam
inter eas: Ut feras ignominiam, & erubescas 54
pro rebus omnibus quas fecisti ut me ad ira-
cundiam provocares. Soror tua Sodoma & 55
filiæ ejus restaurabuntur ut olim, & Samaria
atque filiæ ejus restaurabuntur ut antea; tu
verò ac filiæ tuæ eris ut antea. Neque enim 56
fuit soror tua Sodoma famosa in ore tuo die
arrogantiæ tuæ, Antequam detegeretur ma- 57
lum tuum; qualis erat infamia filiarum Edom,
& omnium filiarum Palestinorum, quæ cir-
cumstabant illam: Ideò peccata tua & abo- 58
minationes tuas tu reportabis, dicit Dominus
dominorum. Propterea, sic ait Dominus do- 59
minorum, Facturus sum tibi prout fecisti; eò
quòd spreveris juramentum meum, & viola-
veris fœdus meum. Ego tamen recordabor 60
fœderis mei tecum *initi* diebus adolescentiæ
tuæ, & præstabo tibi fœdus perpetuum: Ut 61
recordata viarum tuarum, pudefias quòd ac-
ceperim sorores tuas tam *natu* majorē quàm
minorem, dederimque eas tibi filias, non ex
fœdere tuo. Et confirmabo ego fœdus meum 62
tecum, & agnosces me esse Dominum: Ut 63
recorderis & erubescas, nec aperias ampliùs
os tuum præ pudore tuo; quum dimisero tibi
quicquid fecisti, ait Dominus dominorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* حي انا يقول ادوناي الرب * ان كانت هكذا اختك سدوم صنعت وبناتها * كما صنعت انت
وبناتك * لكن هذا اثم سدوم اختك الكبرياء * بسبع الخبز وبخصب الخمر لهت هي وبناتها
هذا كان ولبناتها * ولم يعضدن يد فقير ومسكين * وتعظمن وصنعن اثاما امامي * ونزعتهن
كما رايت * وسامرة لم تخط بنصف خطاياك * واكثرت اثامك اكثر منها * وبررت اخواتك
بجميع اثامك التي صنعتها * وانت تحملين عقابك التي به افسدت اخواتك بخطاياك التي
اعتبها اكثر منهن * وبررتهن اكثر منك * وانت افتضحي وحدي هوانك عندما
بررت اخواتك * واصرف انصرافهن كانصراف سدوم وبناتها * واصرف انصراف سامرة وبناتها
واصرف انصرافك في وسطهن * لكي تاخذي عقابك * وتهانين من جميع ما صنعته
لتعصيبي * واختك سدوم وبناتها يعودون كما كانوا منذ البدء * وسامرة وبناتها يعودون
كما كانوا منذ البدء * وانت وبناتك تعدن كما بدائن * وما كانت اختك سدوم للسماع بفيك
ايام عظمتك * قبل ان تنكشف قباحتك * وكما انك الان عار لبنات سورية وجميع من حولها
من البنات الغرباء القبايل * اللذين استحوذوا عليك من حولك * نفاقك واثامك انت كبلتيه
يقول الرب * هكذا يقول ادوناي الرب * واصنع بك كما صنعت * كما زريت بهن لتجاوزي
عهدي * واذكر انا عهدي الذي معك في ايام طفوليتك * واقيم لك عهدا ابديا
* وتذكرين طريقك وتهانين * عندما تاخذين اخواتك العجايز مع شاباتك * واعطيهن
للامتحان * وليس من عهدك * واقيم انا عهدي معك * وتعلمين اني انا الرب * كي تذكري
وتفتضحي * ولا تعذري ان تفتحي فاك من وجه اهانتك * عندما استعطفني لك عن كل
ما صنعتيه * يقول ادوناي الرب *

Ut vivo ego, dicit Adonai Dominus, hæc 48
soror tua Sodoma & filiæ ipsius, non fece-
runt quemadmodum fecisti tu & filiæ
tuæ. Enimverò hæc erat iniquitas Sodo- 49
mæ sororis tuæ; superbia: in abundantia
panis & affluentia vini, delitiis indulge-
bat ipsa & filiæ ejus: hoc vitium habebat
ipsa & filiæ ejus: præterea non suffulse-
runt manū inopis ac pauperis: Ergò super- 50
bientes fecerunt varias iniquitates coram
me: proinde avulsi eas, ut vidisti. Sama- 51
ria verò ne dimidiam quidem partem
peccatorum tuorum perpetravit; sed mul-
tiplicâsti iniquitates tuas plusquam ipsa;
adeoque justificâsti sorores tuas per tot
crimina quæ commisisti. Ideo pœnas lues,
eò quòd sorores tuas corruperis flagitiis
tuis, quibus eas (cùm plura quàm ipsæ
perpetraveris) justiores te reddidisti. Tu 52
itaque erubesce, & fer ignominiam tuam,
quandoquidem justificâsti sorores tuas. Et 53
amovebo aversionem earum, ut aversionē
Sodomæ & filiarum ejus: & amovebo
aversionem Samariæ & filiarum ejus: &
amovebo aversionem tuam in medio earū:
ut pœnam tuam luas, & deprimaris pro 54
omnibus quæ fecisti ad irritandum me.
Soror tua Sodoma & filiæ ejus redibunt 55
ut erant à principio: & Samaria ac filiæ
ejus redibunt ut erant ab initio: & tu fi-
liæq; tuæ redibitis uti cœperatis: Et quem- 56
admodum erat soror tua Sodoma in ma-
lam famam in ore tuo, in diebus superbiæ
tuæ, Priusquā detegerentur turpitudines 57
tuæ: & quemadmodum tu jam es vitu-
perium apud filias Syriæ, & omnes cir-
cumjacentes ei filias nationum exterarum
quæ te undiq; circumdant. Impietatem tu- 58
am & iniquitates tuas tu portabis, ait
Dominus. Sic ait Adonai Dominus; Faci- 59
ámq; tibi quemadmodum fecisti, quemad-
modum sprevisti illas, ut præterires fœdus
meum. Verùm ego recordatus fœderis mei 60
quod tecum inieram diebus pueritiæ tuæ,
statuam tibi fœdus perpetuum: Et recor- 61
daberis viæ tuæ, atque humiliaberis, cùm
receperis sorores tuas anus cum puellis tu-
is: & dabo eas tibi ad experimentum, non
autem ex fœdere tuo. Ego inquam, statuam 62
fœdus meum tecum, & scies me esse Domi-
num: Ut recordata rubore suffundaris, 63
nec possis aperire os tuum præ ignominia
tua; quum indulgentiam meam implora-
veris tibi pro rebus omnibus quas fecisti,
dicit Adonai Dominus.

יחזקאל : יז
CAP. XVII. יז

1 Et fuit verbum Domini ad me , dicendo : Fili hominis
וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : בֶּן־אָדָם
2 ænigma loquere Ænigmaticè & loquere parabolicè parabolam ad
חוּד חִידָה וּמְשֹׁל מָשָׁל אֶל־
domum Israel. & dices : Sic dixit Dominus Deus : Aquila
בֵּית יִשְׂרָאֵל : וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַנֶּשֶׁר
3 grandis magna alis, penna longa, plena pluma, in quibus
הַגָּדוֹל גְּדוֹל הַכְּנָפַיִם אֶרֶךְ הָאֵבֶר מָלֵא הַנּוֹצָה אֲשֶׁר־לוֹ
varietatis : venit ad Lebanon , & tulit summitatem cedri.
הָרִקְמָה בָּא אֶל־הַלְּבָנוֹן וַיִּקַּח אֶת־צַמֶּרֶת הָאָרֶז :
4 Caput ramorum tenerorum ejus avulsit : & adduxit illud ad terram
אֵת רֹאשׁ יְנִיקוֹתָיו קָטָף וַיְבִיאֵהוּ אֶל־אֶרֶץ
Chenahan, in urbe negotiatorum posuit illud. Et tulit de semine terræ
כְּנַעַן בְּעִיר רֹכְלִים שָׂמוֹ : וַיִּקַּח מִזֶּרַע הָאָרֶץ
5 & dedit illud in agro seminis : Tulit juxta aquas multas, salicem
וַיִּתְּנֵהוּ בִּשְׂדֵה־זָרַע קָח עַל־מַיִם רַבִּים צַפְצָפָה
posuit illud. Et germinavit & fuit in vitem luxuriantem humilem statura,
שָׂמוֹ : וַיִּצְמַח וַיְהִי לְגֶפֶן סֹרַחַת שִׁפְלַת קוֹמָה
6 ad respiciendum rami ejus ad eam , & radices ejus sub ea fuerunt : Et
לִפְנוֹת דָּלִיּוֹתָיו אֵלָיו וְשָׁרָשָׁיו תַּחְתָּיו יִהְיוּ וַתְּהִי
fuit in vitem , & fecit palmites , & emisit ornamenta. Et fuit aquila una
לְגֶפֶן וַתַּעַשׂ בַּדִּים וַתְּשַׁלַּח פֹּארוֹת : וַיְהִי נֶשֶׁר־אֶחָד
7 grandis magna alis , & multa pluma. Et ecce vitis hæc inflectebat
גָּדוֹל גְּדוֹל כְּנָפַיִם וְרַב־נוֹצָה וְהִנֵּה הַגֶּפֶן הַזֹּאת כָּפְנָה
radices suas ad eam, & ramos suos emittebat ad eam, ad irrigandum eam
שָׁרָשֶׁיהָ עָלָיו וְדָלִיּוֹתָיו שִׁלְּחָה־לוֹ לְהַשְׁקוֹת אוֹתָהּ
de lineis plantationis suæ. In agro bono ad aquas multas ipsa
מֵעֲרֻגוֹת מַטָּעָהּ : אֶל־שָׂדֶה טּוֹב אֶל־מַיִם רַבִּים הִיא
8 plantata, ad faciendum frondem & ad ferendum fructum, ad existendum in vitem magnificam.
שְׁתוּלָה לַעֲשׂוֹת עָנָף וְלָשֵׂאת פֶּרִי לִהְיוֹת לְגֶפֶן אַדָּרֶת :
9 Dic : Sic dixit Dominus Deus : prosperabitur? Nonne radices ejus
אֱמֹר כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה תִּצְלָח הֲלוֹא אֶת־שָׁרָשֶׁיהָ
evellet, & fructum ejus excidet, & arescet omnes frondes
יְנַתֵּק וְאֶת־פִּרְיָהּ יְקוֹסֵס וְיָבֵשׁ כָּל־טַרְפֵּי
germinis ejus arescet, & non in brachio grandi, & in populo multo
צִמְחָהּ תִּיבַשׁ וְלֹא־בִזְרוֹעַ גְּדוֹלָה וּבְעַם־רָב
ad tollendum eam à radicibus suis. Et ecce plantata nunquid prosperabitur?
לְמַשְׂאוֹת אוֹתָהּ מִשָּׁרָשֶׁיהָ : וְהִנֵּה שְׁתוּלָה הֲתִצְלָח
10 Nonne juxta tangere eam ventus orientalis siccabitur siccando?
הֲלֹא כְגַעַת בָּהּ רוּחַ הַקָּדִים תֵּיבַשׁ יָבֹשׁ
In lineis germinis sui arescet. Et fuit verbum Domini ad me
עַל־עֲרֻגֹת צִמְחָהּ תִּיבָשׁ : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי
11 dicendo : Dic nunc ad domum rebellionis : Nonne cognovistis
לֵאמֹר : אֱמָר־נָא לְבֵית הַמֶּרִי הֲלֹא יְדַעְתֶּם
12 quid hæc? Dic : Ecce venit rex Babel Jerusalaim , & cepit
מָה־אֵלֶּה אֱמֹר הִנֵּה־בָא מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלִַם וַיִּקַּח אֶת־
regem ejus, & principes ejus , & adduxit eos ad se in Babelem.
מַלְכָּהּ וְאֶת־שָׂרֶיהָ וַיָּבֵא אוֹתָם אֵלָיו בָּבֶלָה :
13 Et tulit de semine regni , & excidit cum eo fœdus , & induxit
וַיִּקַּח מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַיִּכְרֹת אִתּוֹ בְּרִית וַיָּבֵא
eum in jusjurandum , & arietes terræ cepit. Ad existendum
אֹתוֹ בְּאָלָה וְאֶת־אֵילֵי הָאָרֶץ לָקָח : לִהְיוֹת
14 regnum humile , ut non se elevare , ad custodiendum pactum ejus,
מַמְלָכָה שְׁפָלָה לְבִלְתִּי הִתְנַשֵּׂא לִשְׁמֹר אֶת־בְּרִיתוֹ
ad assistendum ei. Et rebellavit contra eum , ad mittendo nuntios suos Ægyptum
לְעָמְדָהּ : וַיִּמְרָד־בּוֹ לִשְׁלֹחַ מַלְאָכָיו מִצְרַיִם
15 ad dandum sibi equos , & populum multum : nunquid prosperabitur?
לָתֶת־לוֹ סוּסִים וְעַם־רָב הֲיִצְלָח
nunquid evadet faciens hæc? & irritavit pactum , & effugiet?
הֲיִמָּלֵט הָעֹשֵׂה אֵלֶּה וְהֵפֵר בְּרִית וְנִמְלָט :

Versio VULG. LAT.

CAP. XVII.

1 ET factum est verbum Domini
2 ad me, dicens ; Fili hominis, pro-
pone ænigma, & narra parabo-
3 lam ad domum Israel, Et dices;
Hæc dicit Dñs Deus ; Aquila
grandis magnarum alarũ, longo
membrorũ ductu, plena plumis,
& varietate, venit ad Libanum,
4 & tulit medullam cedri. Summi-
tatem frondium ejus avulsit : &
transportavit eam in terram
Chanaan, in urbe negotiatorum
5 posuit illam. Et tulit de semine
terræ, & posuit illud in terra
pro semine, ut firmaret radicem
super aquas multas : in superficie
6 posuit illud. Cúmque germinâs-
set, crevit in vineam latiorem
humili staturâ , respicientibus
ramis ejus ad eam : & radices
ejus sub illa erant, facta est ergò
vinea, & fructificavit in palmi-
7 tes, & emisit propagines. Et
facta est aquila altera grandis,
magnis alis, multísque plumis :
& ecce vinea ista quasi mittens
radices suas ad eam , palmites
suos extendit ad illam, ut irriga-
ret eam de areolis germinis sui.
8 In terra bona sup aquas multas
plantata est : ut faciat frondes,
& portet fructum , ut sit in vi-
9 neam grandem. Dic ; Hæc dicit
Dñs Deus ; Ergóne prospera-
bitur ? nónne radices ejus e-
vellet, & fructus ejus distringet,
et siccabit omnes palmites ger-
minis ejus,& arescet : & non in
brachio grandi,neque in populo
multo, ut evelleret eam radici-
10 tús ? Ecce plantata est : ergóne
prosperabitur ? nónne cùm te-
tigerit eam ventus urens siccabi-
tur, & in areis germinis sui are-
11 scet ? Et factum est verbum Do-
12 mini ad me , dicens ; Dic ad
domum exasperantem ; Nescitis
quid ista significent ? Dic ; Ecce
venit rex Babylonis in Jerusa-
lem : & assumet regem, & prin-
cipes ejus, & adducet eos ad
13 semetipsum in Babylonem. Et
tollet de semine regni, feriétque
cum eo fœdus : & ab eo acci-
piet jusjurandum : sed & fortes
14 terræ tollet, Ut sit regnum hu-
mile, & non elevetur, sed custo-
diat pactum ejus, & servet illud.
15 Qui recedens ab eo misit nun-
tios ad Ægyptum, ad daret sibi
equos, & populũ multũ. Num-
quid prosperabitur , vel conse-
quetur salutem qui fecit hæc ?
& qui dissolvit pactum , num-
quid effugiet ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ιζ΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, διήγησαι διήγημα,
καὶ εἰπὸν παραβολὴν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσ-
3 ραὴλ, Καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει κύριος, (α)
Ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτέρυγος, ὁ μα-
κρὸς τῇ (*) ἐκτάσει, πλήρης ὀνύχων, ὃς ἔχει
τὸ ἥγημα εἰσελθεῖν εἰς τὸν Λίβανον, καὶ ἔ-
4 λαβε τὰ (β) ἐπίλεκτα τῆς κέδρου, Τὰ
ἄκρα τῆς ἁπαλότητος ἀπέκνισε, καὶ ἤνεγ-
κεν αὐτὰ εἰς γῆν (γ) Χαναὰν, εἰς πόλιν
5 τετειχισμένην ἔθετο αὐτά. Καὶ ἔλαβεν
ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν
αὐτὸ εἰς τὸ πεδίον φυτὸν ἐφ' ὕδατι πολ-
6 λῷ, ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό. Καὶ ἀν-
έτειλε, καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον (δ) ἀσθενοῦ-
σαν καὶ (ε) μικρὰν, τοῦ ἐπιφαίνεσθαι αὐτὴν
τὰ κλήματα αὐτοῖς ἐπ' αὐτό· καὶ ῥίζαι
αὐτῆς ὑποκάτω αὐτῆς ἦσαν· καὶ ἐγένετο εἰς
(ζ) ἄμπελον, καὶ ἐποίησεν ἀπώρυγας, καὶ
7 ἐξέτεινε τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς. Καὶ ἐγέ-
νετο ἀετὸς ἕτερος μέγας, μεγαλοπτέρυ-
γος, πολὺς ὄνυξι· καὶ ἰδοὺ ἡ ἄμπελος αὕτη
περιπεπλεγμένη πρὸς αὐτὸν, καὶ (η) ῥίζαι
αὐτῆς πρὸς αὐτὸν, καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς
(θ) ἐξαπέστειλεν αὐτῷ, τοῦ ποτίσαι αὐτὴν
8 σὺν τῷ (*) βώλῳ τῆς φυτείας αὐτῆς. Εἰς πεδίον
καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῷ αὕτη πιαίνεται, τοῦ (ι)
ποιεῖν βλαστοὺς, καὶ φέρειν καρπὸν, τοῦ εἶναι
9 εἰς ἄμπελον μεγάλην. Διὰ τοῦτο εἰπὸν, Τάδε
λέγει κύριος, Εἰ (κ) κατευθυνεῖ; οὐχὶ
αἱ ῥίζαι τῆς ἁπαλότητος αὐτῆς καὶ ὁ καρ-
πὸς σαπήσεται; καὶ ξηρανθήσεται πάντα
τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐν βρα-
χίονι μεγάλῳ, οὐδὲ ἐν λαῷ πολλῷ, τοῦ ἐκ-
10 σπάσαι αὐτὴν ἐκ ῥιζῶν αὐτῆς. Καὶ ἰδοὺ
πιαίνεται. μὴ κατευθυνεῖ; οὐχ ἅμα τῷ
(*) ἅψασθαι αὐτῆς ἄνεμον τὸν καύσωνα
(λ) ξηρανθήσεται; σὺν τῷ (*) βώλῳ ἀνατολῆς
11 (μ) αὐτῆς ξηρανθήσεται. Καὶ ἐγένετο λόγος
12 κυρίου πρὸς μὲ, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου,
εἰπὸν δὴ πρὸς τὸν (ν) οἶκον τὸν παραπικραίνον-
τα, Οὐκ ἐπίστασθε τί (ξ) ἦν ταῦτα; εἰ-
πὸν, Ὅταν ἔλθῃ βασιλεὺς Βαβυλῶνος
(ο) ἐπὶ Ἰερουσαλὴμ, καὶ λήψεται τὸν βασιλέα
αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς, καὶ ἄξει αὐ-
13 τοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς Βαβυλῶνα. Καὶ λή-
ψεται ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ
διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην, καὶ εἰσ-
άξει αὐτὸν ἐν ἀρᾷ, καὶ τοὺς (π) ἡγεμόνας τῆς
14 γῆς λήψεται, Τοῦ γενέσθαι εἰς βασιλείαν ἀσθε-
νῆ, τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι, τοῦ φυλάσσειν
15 τὴν διαθήκην αὐτοῦ, (ρ) καὶ ἱστάνειν αὐτήν. Καὶ
ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ ἐξαποστέλλειν ἀγγέ-
λους ἑαυτοῦ εἰς Αἴγυπτον, τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἵπ-
πους καὶ λαὸν πολύν. εἰ κατευθυνεῖ, εἰ δια-
σωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία; καὶ παραβαίνων διαθήκην εἰ (σ) διασωθήσεται;

MS. A. (α) Ὁ ἀετὸς (*) ὀκτάσει, (β) ἐκλεκτὰ ... (δ) ἀσθε-
νοῦσαν (ε) μικρὰν τῷ μεγέθει, τῷ ἐπιφαίνεσθαι αὐτῇ τὰ κλήματα
ἐπ' αὐτήν· καὶ αἱ ῥίζαι (ζ) ἄμπελον μεγάλην, καὶ (η) αἱ ῥίζαι
ἐξαπέστειλεν αὐτὴν τοῦ ποτίσαι (*) βώλῳ (ι) ποιῆσαι καρπὸν, καὶ
βλαστὸν, τοῦ εἶναι (κ) κατευθυνθήσεται; (*) ἅψασθαι (λ) ξηρανθήσεται
σὺν (*) βώλῳ (μ) αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο (ν) οἶκον Ἰσραὴλ τὸν (ξ) ἐστι ταῦτα
(ο) εἰς Ἰερουσαλὴμ, λήψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς, * καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα. (π) ἡγουμένους (ρ) τοῦ ἱστάνειν (σ) σωθήσεται; Διὰ τοῦτο, Τάδε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

יז

1 וַהֲוָה פִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר : בַּר אָדָם חַוִּי חִידְתָא וּמְתוֹל מַתְלָא עַל בֵּית
2 יִשְׂרָאֵל : וְתֵימַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים נִשְׁרָא רַבָּא רַב גַּדְפִּין אֲרִיךְ אֶבְרִין חֲפֵי כַנְפִין דְּיִלֵיהּ
3 צִיוּרִין אֲתָא לְלִבְנָן וּנְסֵיב יָת עוּבַרְתָּא דְּאַרְזָא רָמָא : יָת רֵישׁ שִׁבְשׁוֹהִי נְסִיב וְאוֹבְלֵיהּ
4 לְאַרְעָא דִּכְנַעַן וְעַד לָא עָאלוּ לַהּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּקַרְתָּא תַּגָּרַיָא
5 שַׁוְיֵהּ : וּנְסֵיב מִזַּרְעָא דְאַרְעָא וִיהַבֵיהּ בַּחֲקַל טַב לְמִזְרַע נַצְבֵיהּ עַל מַיִן סַגִּיאִין נְבַן
6 נִצְבָא שַׁוְיֵהּ : וּצְמַח וַהֲוָה לִגְפֶן תַּקִּיף מְכִיךְ בְּקוֹמָא לְבַפָּנָא עוֹבַרְתֵּיהּ לְיֵיהּ וְשָׁרְשׁוֹהִי
7 תְּחוֹתוֹהִי יְהוֹן וַהֲוָה לִגְפֶן וַעֲבַד שִׁבְשִׁין וּשְׁלַח עוֹבְרִין : וַהֲוָה נִשְׁרָא חַד רַבָּא רַב גַּפִּין
וַחֲפֵי כַנְפִין וְהָא גוּפְנָא הָדָא כַּפַּת שָׁרְשׁוֹהִי עֲלוֹהִי וְעוֹבַרְתֵּיהּ שַׁלְחַת לֵיהּ לְאַשְׁקָאָה
8 יָתַהּ מֵעוּגְיָת נִצְבְּתַהּ : בַּחֲקַל טַב עַל מַיִין סַגִּיאִין הִיא שְׁתִילָא לְמֶעְבַּד עֲנַף וּלְמִטְעַן
9 פֵּירִין לְמֶהֱוֵי לִגְפֶן תַּקִּיף : אֱמַר כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים תַּצְלַח הֲלָא יָת שָׁרְשַׁהָא יִפְסוֹק
וְיָת אִבַּהּ יִקְטוֹף וְיִבְשׁוּן כָּל טַרְפֵּי צִמְחַהּ יִתְרוֹן וְלָא בְמַשִׁרְיָן סַגִּיאִין וּבְעַם סַגִּי יֵיתוּן
10 לְמֶעְקַר יָתַהּ מִשּׁוֹרְשַׁהָא : וְהָא שְׁתִילָא הֲתַצְלַח הֲלָא כְּמִקְרַב בַּהּ רוּחַ קִדּוּמָא תִּיבַשׁ
11 מִיבַשׁ עַל עוּגְיַת נִצְבְּתַהּ תִּיבַשׁ : וַהֲוָה פִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר : אֱמַר כְּעַן
12 לְעַמָּא סָרְבָנָא הֲלָא יְדַעְתּוּן מָה אִלֵּין אֱמַר הָא אֲתָא מַלְכָּא דְבָבֶל לִירוּשְׁלֵם וּדְבַר יָת
מַלְכַּהּ וְיָת רַבְרְבָהָא וְאוֹבֵיל יָתְהוֹן לְוָתֵיהּ לְבָבֶל : וּדְבַר מִזַּרְעָא דְמַלְכוּתָא וּגְזַר עִמֵּיהּ
13 קְיָם וְאָעֵיל יָתֵיהּ בִּמְוֹמֵי וְיָת רַבְרְבֵי אַרְעָא דְּבַר : לְמֶהֱוֵי מַלְכוּ חַלָּשָׁא בְּדִיל דְּלָא
14 לְאִתְרַבְרְבָא לְמִטַּר יָת קְיָמֵיהּ לְמִפְלְחֵיהּ : וּמְרַד בֵּיהּ לְשַׁלָּחָא אִזְגַּדּוֹהִי לְמִצְרַיִם לְמִתַּן
15 לֵיהּ סוּסָוָן וְעַם סַגִּי הֲיַצְלַח הֲיִשְׁתֵּיזֵב דַּעֲבִיד אִלֵּין וּמְשַׁנֵּי קְיָם הֲיִשְׁתֵּיזֵב :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XVII.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens : Fili ho-
minis propone ænigma & narra parabolam super domum Israel. Et dices :
Hæc dicit Dominus Deus ; Aquila grandis, magna pennis, longa membris,
operta plumis figuratis, venit ad Libanum, & tulit propaginem cedri excel-
sæ. Summitatem ramorum ejus tulit, & transportavit eam in terram ...
tam in terram Chanaan ; & antequam ingrederetur in eam domus Israel, in
civitate negotiatorum posuit illam. Et tulit de semine terræ, & posuit illud
in agro apto sementi : seminavit illud ad aquas multas, vitem plantatam po-
suit illud. Et germinavit, & fuit in vitem fortem, humilem statura, ut incur-
varent sese propagines ei, & radices ejus sub ea essent : factáque est in vi-
tem, & fecit propagines, & emisit palmites. Et fuit aquila altera ma-
gna, magna pennis & cooperta alis; & ecce vitis ista incurvavit super eam ra-
dices suas, & propagines suas misit ad eam, ut irrigaret eam de areolis planta-
tionis suæ. In agro bono super aquas multas est transplantata, ut faceret ra-
mos & portaret fructum, ut esset in vitem fortem. Dic : Hæc dicit Dominus
Deus ; Prosperabitur ? an non radices ejus succidet, & fructum ejus decerpet,
& arescent ? omnes frondes germinis ejus defluent : & non cum exercitu
multo neque cum populo grandi venient, ut evellant eam à radicibus suis. Et
ecce plantata num prosperabitur? nonne cùm tetigerit eam ventus urens, are-
scendo arescet ? super areis plantationis suæ arescet. Et factum est verbum
prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Dic nunc populo contumaci: Non-
ne scitis quæ sunt hæc ? Dic : Ecce venit rex Babylonis ad Jerusalem, & as-
sumpsit regem & principes ejus, & traduxit eos ad se in Babylonem. Et tulit
de semine regio, & pepigit cum eo pactum, & introduxit eum in juramen-
tum, & principes terræ tulit. Ut esset regnum infirmum, & non magnifica-
tur ; ut custodiret pactum ejus, & serviret ei. Et rebellavit in eum, ut mitte-
ret legatos suos in Ægyptum, ut daret sibi equos & populum multum ; num-
quid prosperabitur aut liberabitur qui fecit hæc? & qui mutavit pactum, num-
quid liberabitur?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܐܚܘܕ
ܐܘܚܕܬܐ. ܘܐܡܬܠ ܡܬܠܐ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܢܫܪܐ ܪܒܐ
ܪܘܪܒܝܢ ܓܦܘܗܝ. ܘܐܪܝܟܝܢ ܐܒܪܘܗܝ. ܘܫܠܡܝܢ ܛܦܪܘܗܝ. ܘܡܠܝܐ ܢܨܝܨܐ.
ܐܬܐ ܠܠܒܢܢ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܓܒܝܐ ܕܒܪܘܬܐ. * ܘܩܛܡ ܪܝܫ ܡܪܒܝܬܗ. ܘܐܘܒܠܗ ܠܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ
ܘܣܡܗ ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܬܓܪܐ. * ܘܢܣܒ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܡܕܒܪܐ. ܒܢܨܒܬܐ ܥܠ
ܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܡܗ ܒܕܘܩܐ. * ܘܢܒܛ ܘܗܘܐ ܠܓܦܬܐ ܡܪܟܒܬܐ ܘܡܟܝܟܬ ܩܘܡܬܐ.
ܕܢܬܚܙܘܢ ܫܒܫܒܝܗ ܥܠܘܗܝ. ܘܫܪܫܝܗ ܬܚܘܗܝ ܗܘܘ. ܠܓܦܬܐ. ܘܟܕ ܗܘܬ ܓܦܬܐ.
ܘܐܦܩܬ ܫܒܫܒܝܗ. * ܘܗܐ ܬܘܒ ܢܫܪܐ ܐܚܪܢܐ ܪܒ ܓܦܐ ܘܣܓܝ ܛܦܪܐ ܘܗܝ
ܓܦܬܐ ܗܕܐ ܐܟܪܟܬ ܫܪܫܝܗ ܥܠܘܗܝ. ܘܫܒܫܒܝܗ ܐܪܡܝܬ ܥܠܘܗܝ. ܕܢܫܩܝܗ ܡܢ ܚܩܠܐ
ܕܢܨܒܬܗ. * ܒܚܩܠܐ ܫܦܝܪܐ ܘܥܠ ܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܢܨܝܒܐ. ܠܡܥܒܕ ܛܪܦܐ. ܘܠܡܥܒܕ ܦܐܪܐ. ܘܠܡܗܘܐ
ܠܓܦܬܐ ܡܫܒܚܬܐ. * ܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܠܐ ܬܨܠܚ. ܐܠܐ ܫܪܫܝܗ ܢܬܦܣܩܘܢ
ܘܦܐܪܝܗ ܢܬܡܣܩܘܢ ܘܢܝܒܫܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܛܪܦܐ ܕܡܪܒܝܬܗ ܢܝܒܫܘܢ. ܘܠܐ ܒܕܪܥܐ ܪܡܐ
ܘܠܐ ܒܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܢܥܩܪܘܢܗ ܡܢ ܫܪܫܘܗܝ. * ܘܗܐ ܢܨܝܒܐ ܐܠܐ ܠܐ ܬܨܠܚ. ܘܡܐ ܕܢܫܒܬ ܒܗ
ܪܘܚܐ ܕܫܘܕܦܢܐ. ܬܝܒܫ ܒܚܩܠܐ ܕܡܪܒܝܬܗ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ.
ܐܡܪ ܠܒܝܬܐ ܡܪܡܪܢܐ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܐܠܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܐܬܐ ܡܠܟܐ
ܕܒܒܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܕܒܪ ܠܡܠܟܗ ܘܠܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܘܡܝܬܐ ܠܗܘܢ ܠܒܒܠ. * ܘܢܣܒ
ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܩܝܡ ܥܡܗ ܩܝܡܐ. ܘܡܥܠ ܥܡܗ ܒܡܘܡܬܐ. * ܘܕܒܪ
ܠܥܫܝܢܐ ܕܐܪܥܐ ܕܠܐ ܢܬܬܪܝܡܘܢ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܡܠܟܘܬܗܘܢ ܡܟܝܟܐ. ܘܢܛܪܘܢ ܩܝܡܗ
ܘܢܩܝܡܘܢ ܩܝܡܗ. * ܘܡܪܕ ܒܗ. ܘܫܕܪ ܐܝܙܓܕܘܗܝ ܠܡܨܪܝܢ. ܕܢܬܠ ܠܗ
ܪܟܫܐ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܠܐ ܬܨܠܚ. ܘܠܐ ܢܬܦܨܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܗܠܝܢ.

CAP. XVII.

Et factus est ad me sermo Domini, dicen- 1
do; Fili hominis, compone ænigma, & ef- 2
finge proverbium de domo Israelis, ac dicito;
Sic ait Dominus dominorum; Aquila quæ- 3
dam maxima ingentibus alis, longis pennis,
integris unguib', densisq; plumulis instructa;
venit ad Libanum, sumpsitque ex electissimis
abietibus: Truncavit fastigium germinis e- 4
jus, asportavit illud in terram Chanaan, col-
locavit in urbe mercatorum. Et accipiens 5
de semine terræ, jecit illud in desertum, in
plantarium secus aquas multas, posuitque il-
lud in speculam. Germinavit hoc, factúm- 6
que est vitis tenella & humilis staturâ, ita ut
conspicerentur surculi ejus super illam *aqui-*
lam, & radices ejus subter illam: & cùm fa-
cta esset vitis, emisit surculos, porrexitque ra-
dices suas. Rursus ecce aquilam aliam ingen- 7
tem magnis alis & multis unguibus instructã,
quam vitis illa circunvolvit radicib' suis, pal-
mitésque suos jecit sup eam, ut irrigaret eam
de gleba plantarii sui. In agro pulcherrimo, 8
& secus aquas multas plantata fuit, ut fronde-
sceret & fructus ferret, essétque vitis egregia.
Dic, Sic ait Dominus dominorum; Non pro- 9
sperabitur, sed radices ejus succidentur, fruct'
ejus marcescent & arefient, omniáque folia
germinis ejus exsiccabuntur; & brachio haud
sublimi, populísque haud multis evellet eam
ab radicib'. Ecce plantata quidem est, at non 10
prosperabitur; imò statim atque flaverit in eã
ventus uredinis, arescet in gleba sua natali.
Deinde fuit ad me sermo Domini, dicendo; 11
Fili hominis, dic domui *isti* rebelli; Nescitis 12
quid ista sibi velint? Dic eis, Ecce venturus est
rex Babylonis in Jerusalẽ, & regẽ, ac principes
ejus abducturus, & Babylonem perducturus.
Et accipiens de stirpe regia, inibit cum illa 13
fœdus, & intrabit cum illa in jusjurandum;
Abducet autem potentiores terræ, ne se *denuò* 14
extollant, sed humile maneat regnũ ipsorum,
ac *proinde* servent præsténtque fœdus *initum*
cum ipso. Rebellabit autem illa contra hunc, 15
mittétque legatos suos in Ægyptum ut suppe-
ditet sibi equos populúmque copiosũ: *at* non
prosperabitur nec eripiet se qui talia fecerit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع عشر *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان احبر اخبارا * وقل مثلا لبيت اسرايل * ويقول * هكذا
يقول ادوناي الرب * النسر العظيم الجناحين * الطويل مدهما * المملو مخالب * الذي له الظن
ليدخل الي لبنان ودخل * قال واخذ خيار الارز * ومن البسطة قطعها * وجا بها الي كنعان * في
مدينه مسور وضعها * واخذ من زرع الارض * واعطاه لبقعة غرسا على ماء كثير * ربيه منظورا
* فطلع وصار كرمة صغيرة * وضعيف في قدرها * ليظهر هذه اغصانها عليها * وكانت اصولها
تحتها * وصارت كرمة عظيمة * وصنعت قضبا * ومدت اغصانها * وكان النسر العظيم * العظيم
الجناحين * الكثير المخالب * واذا هذه الكرمة حنت عليه * واصولها عليه * وارسلت اغصانها
له * ليسقيها مع طينة غرسها * في البقعة الحسنة على الماء الكثير هذه تخصبت * لتصنع فروعا
وتحمل ثمرا * لتكون كرمة عظيمة * لاجل هذا قل * هكذا يقول ادوناي الرب * لا تستقيم
كلا * اصول بساطتها وثمرها تيبس * ويجف نباتها * وليس بذراع عظيمة * ولا بشعب كثير
ليخرجوها من اصولها * واذا تخصبت ولا تستقيم * اليس اذا يلمسها ريح سموم تجف جفافا مع
طينة نباتها تجف * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * قل لبيت اسرايل المرير * ليس
تعلمون ما هي هذه التي قلتها * اذا جا ملك بابل الي ايروسليم * وياخذ روساها * ويأتي بهم
معه الي بابل * وياخذ من زرع المملكة * ويعهدون معه عهدا * ويدخله في اللعنة * وياخذ
معظمي الارض * ويصيروا مملكة ضعيفة بالكلية * ان لعلهم يرتفعوا * ليحفظوا عهده ويعهدو
* ويبتعد منه ليرسل رسلا الي مصر * ليعطوه خيلا وشعبا كثيرا * لا يستقيم ولا يخلص
الذي يصنع بالخلاف * ويخالف العهد لا يخلص *

CAP. XVII.

Deinde fuit sermo Domini ad me di- 1
cens; O fili hominis, narra narrationem, & 2
dic proverbiũ domui Israelis, inquã dicas, 3
Sic ait Adonai Dominus; Aquila illa ma-
ximarum alarum, longissimæ extensionis,
plena unguibus, cujus mens est ingredien-
di Libanum (& quidem ingressa est) di-
xit; Equidem accipiam optimas cedrorum.
Ab expansione ramorum succîdit eas, a- 4
sportavitque in Chanaan, in urbe murata
collocavit eas. Accepit etiam de semine 5
terræ, posuitque illud in planitie quadam
in plantarium secus aquam copiosam,
spectabile disposuit illud: Cúmque exor- 6
tum fuisset, factum est vitis infirma &
exiguæ molis, ut hæc produceret ramos
suos super illam; radices autem ejus es-
sent sub illa. Deinde facta est vitis magna,
protulitque pampinos, & extendit ramos
suos. Et fuit ut aquilæ illi magnæ, sum- 7
marum alarum, et multarum unguium, vi-
tis hæc statim se radicesque suas aggluti-
naret, mitteretque ramos suos ad eam; ut
irrigaret se cum gleba plantarii sui. In 8
pulcherrima planitie, secus aquam copio-
sam hæc impinguata est, ut proferret pam-
pinos, ferretque fructum; ut fieret vitis
magna. Propterea dic, Ita dicit Adonai 9
Dominus; Nequaquam dirigetur, mini-
mè gentium: radices expansionis ramorum
ejus & fructus ejus arescent, & marce-
scet germen ejus, neq; magnum brachium,
neque multum populum adhibebunt ut
evellant eam ab radicibus. Cùm impingua- 10
ta sit, nec tamen redintegrata; annon ubi
tetigerit eam ventus calidus, arescet? cum
gleba sui germinis arescet. Tum fuit ser- 11
mo Domini ad me, dicens; O fili hominis, 12
dic domui Israelis refractariæ; Nescitis
quæ sint ista quæ dixi? Cùm venerit rex
Babelis in Jerusalem, capiet principes ejus,
abducetque eos secum in Babelem: Et ac- 13
cipiet de semine regni, pangentque cum eo
fœdus, & introducet illud in maledicti-
onem: Accipiet etiam primores terræ, ut 14
fiant regnum omnino debile, ne fortè ele-
vent sese, sed ut servent fœdus ejus, et præ-
stent illud. Recedet autem ab illo, mitten- 15
do legatos in Ægyptum, ut copiam sibi fa-
ciant equorum & populi multi. Non di-
rigetur, neque salvabitur qui perfidè agit,
& qui fœdus violat, non eripiet sese.

יחזקאל : יח

, regis loco in nisi , Deus Dominus dixit , ego *Vivens*
16 חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם־לֹא בִּמְקוֹם הַמֶּלֶךְ
irritavit cujus & , *ejus* juramentum sprevit cujus eum *facientis* regnare
הַמַּמְלִיךְ אֹתוֹ אֲשֶׁר בָּזָה אֶת־אָלָתוֹ וַאֲשֶׁר הֵפֵר אֶת־
exercitu in non Et .morietur Babel medio in eo cum , *ejus* pactum
בְּרִיתוֹ אִתּוֹ בְתוֹךְ־בָּבֶל יָמוּת : וְלֹא בְחַיִל
17 *effundendo in* , prælio in Parhoh eo cum faciet multo cœtu *in* & , grandi
גָּדוֹל וּבְקָהָל רָב יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ פַרְעֹה בַּמִּלְחָמָה בִּשְׁפֹּךְ
.multas animas *succidendum ad* : *ligneam turrim ædificando in* & , aggerem
סֹלְלָה וּבִבְנוֹת דָּיֵק לְהַכְרִית נְפָשׁוֹת רַבּוֹת :
, suâ manû dedit ecce & : pactum *irritandum ad* , juramentum sprevit Et
18 וּבָזָה אָלָה לְהָפֵר בְּרִית וְהִנֵּה נָתַן יָדוֹ
Dominus dixit sic Propterea ? evadet non , fecit hæc omnia &
19 וְכָל־אֵלֶּה עָשָׂה לֹא יִמָּלֵט : לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
meũ fœdus & , sprevit quod meũ juramentũ nisi , ego *Vivens* : Deus
יֱהֹוִה חַי־אָנִי אִם־לֹא אָלָתִי אֲשֶׁר בָּזָה וּבְרִיתִי
eum super expandam Et .ejus caput in *illud* dedero & : irritavit quod
20 אֲשֶׁר הֵפִיר וּנְתַתִּיו בְּרֹאשׁוֹ : וּפָרַשְׂתִּי עָלָיו
cum faciam adducere & : mea sagena in comprehendetur & , meum rete
רִשְׁתִּי וְנִתְפַּשׂ בִּמְצוּדָתִי וַהֲבִיאוֹתִיהוּ
est prævaricatus qua , *ejus prævaricatione* , ibi eo cum judicabor & , Babel in
בָבֶלָה וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ שָׁם מַעֲלוֹ אֲשֶׁר מָעַל־
gladio in suis *alis* omnibus cum , ejus profugi omnes Et .me contra
21 בִּי : וְאֵת כָּל־מִבְרָחָו בְּכָל־אֲגַפָּיו בַּחֶרֶב
ego quod scietis & : *expandentur* ventũ omnẽ in residui & , cadent
יִפֹּלוּ וְהַנִּשְׁאָרִים לְכָל־רוּחַ יִפָּרֵשׂוּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי
sumam Et : Deus Dominus dixit Sic .sum locutus Dominus
22 יְהֹוָה דִּבַּרְתִּי : כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה וְלָקַחְתִּי
, *ejus teneriorum ramorum capite de dabo* & , sublimis cedri summitate de ego
אָנִי מִצַּמֶּרֶת הָאֶרֶז הָרָמָה וְנָתַתִּי מֵרֹאשׁ יֹנְקוֹתָיו
.elevatũ & , excelsum montem super ego plantabo & , excindam tenerum
רַךְ אֶקְטֹף וְשָׁתַלְתִּי אָנִי עַל הַר־גָּבֹהַּ וְתָלוּל :
faciet & , ramum elevabit & , illud plantabo Israel sublimi monte In
23 בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל אֶשְׁתֳּלֶנּוּ וְנָשָׂא עָנָף וְעָשָׂה
, *avis omnis* ea sub habitabunt Et .*illustrem cedrum in erit* & , fructum
פֶרִי וְהָיָה לְאֶרֶז אַדִּיר וְשָׁכְנוּ תַחְתָּיו כֹּל צִפּוֹר
omnia scient Et .*habitabunt* ej[9] ramorum umbra in *ala omnis*
24 כָּל־כָּנָף בְּצֵל דָּלִיּוֹתָיו תִּשְׁכֹּנָּה : וְיָדְעוּ כָּל־
, sublime lignum feci humiliare Dominus ego quod , agri ligna
עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהֹוָה הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַּ
feci florere & , viride lignum feci siccare : humile lignum feci sublimare
הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לָח וְהִפְרַחְתִּי
.feci & , sum locutus Dominus Ego .aridum lignum
עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי יְהֹוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי :

C A P. XVIII. יח

vos vobis Quid ; *dicendum ad* , me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהֹוָה אֵלַי לֵאמֹר : מַה־לָּכֶם אַתֶּם
2 Patres : dicendo , Israel *humo* super istam parabolam *parabolizantes*
מֹשְׁלִים אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָבוֹת
, ego *Vivens* ? obstupescent filiorum dentes & , acerbam uvam comedent
3 יֹאכְלוּ בֹסֶר וְשִׁנֵּי הַבָּנִים תִּקְהֶינָה : חַי־אָנִי
parabolam *parabolizare* ultrà vobis erit si : Deus Dominus dixit
נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה אִם־יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מְשֹׁל הַמָּשָׁל
, patris anima Sicut .*ipsæ mihi* animæ omnes *En* .Israel in istam
4 הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל : הֵן כָּל־הַנְּפָשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב
.morietur ipsa , *peccans* anima : *ipsæ mihi* filii anima sic &
וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי־הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת :
.justitiam & , judicium fecerit & , justus fuerit *cùm* vir Et
5 וְאִישׁ כִּי־יִהְיֶה צַדִּיק וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה :

Versio VULG. LAT.

16 Vivo ego, dicit Dominus Deus: quoniam in loco regis, qui constituit eum regem, cujus fecit irritum juramentum, & solvit pactum, quod habebat cum eo, in medio Babylonis morietur.
17 Et non in exercitu grandi, neque in populo multo faciet contra eum Pharao prælium: in jactu aggeris, & in extructione vallorum, ut interficiat animas mul-
18 tas. Spreverat enim juramentũ ut solveret fœd[9], & ecce dedit manum suam: & cùm omnia
19 hæc fecerit, non effugiet. Propterea hæc dicit Dominus Deus; Vivo ego, quoniam juramentum quod sprevit, & fœdus quod prævaricatus est, ponam in ca-
20 put ejus. Et expandam super eum rete meum, & comprehendetur in sagena mea: & adducam eum in Babylonem, & judicabo eum ibi, in prævarica-
21 tione quâ despexit me. Et omnes profugi ej[9], cũ universo agmine suo, gladio cadent: residui autem in omnem ventum dispergentur: & scietis quia ego Dominus lo-
22 cutus sum. Hæc dicit Dominus Deus; Et sumam ego de medulla cedri sublimis, & ponam: de vertice ramorum ejus tenerũ distringam, & plantabo super montem excelsum & eminen-
23 tem. In monte sublimi Israel plantabo illud, & erumpet in germen, & faciet fructum, & erit in cedrum magnam: & habitabunt sub ea omnes volucres, & universum volatile sub umbra
24 frondium ejus nidificabit. Et scient omnia ligna regionis, quia ego Dominus humiliavi lignum sublime, & exaltavi lignum humile: & siccavi lignum viride, & frondere feci lignum aridum. Ego Dominus locutus sum, & feci.

CAP. XVIII.

1 Et factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Quid est quòd inter vos parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israel, dicentes; Patres comederunt uvam acerbam, & dentes filio-
3 rum obstupescunt? Vivo ego, dicit Dominus Deus, si erit ultrà vobis parabola hæc in pro-
4 verbium in Israel. Ecce omnes animæ, meæ sunt: ut anima patris, ita & anima filii mea est: anima, quæ peccaverit, ipsa mo-
5 rietur. Et vir si fuerit justus, & fecerit judicium & justitiam,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, ἐὰν μὴ (τ) ἐν τόπῳ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύσας αὐτὸν, ὃς ἠτίμωσε τὴν ἀρὰν μου, καὶ ὃς παρέβη τὴν διαθήκην μου, μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ Βαβυ-
17 λῶνος τελευτήσει. Καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδὲ ἐν ὄχλῳ πολλῷ ποιήσει πρὸς αὐτὸν Φαραὼ πόλεμον, ἐν χαρακοβολίᾳ καὶ ἐν οἰκοδομῇ (υ) βελοστάσεων, τοῦ ἐξᾶραι
18 ψυχάς. (φ) Καὶ ἠτίμωσεν ὁρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην. καὶ ἰδοὺ (χ) δέδωκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν
19 αὐτῷ, μὴ σωθήσεται. Διὰ τοῦτο εἰπὸν, Τάδε λέγει κύριος, Ζῶ ἐγὼ, ἐὰν μὴ (ψ) τὴν ὁρκωμοσίαν μου ἣν ἠτίμωσε, καὶ τὴν διαθήκην μου ἣν παρέβη, καὶ δώσω αὐτὴν
20 εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ἐκπετάσω ἐπ' αὐτὸν τὸ (ω) δίκτυον, καὶ ἁλώσεται ἐν τῇ
21 περιοχῇ (α) αὐτοῦ. Ἐν πάσῃ παρατάξει αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται· καὶ τοὺς καταλοίπους εἰς πάντα ἄνεμον διασπερῶ, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα. (β)
22 Διότι τάδε λέγει κύριος, Καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν (γ) ἐκλεκτῶν τῆς κέδρου ἐκ κορυφῆς, καρδίας (δ) αὐτῶν ἀποκνιῶ, καὶ καταφυτεύσω ἐγὼ ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν, καὶ
23 κρεμάσω αὐτὸν Ἐν ὄρει μετεώρῳ (ε) Ἰσραήλ· καὶ καταφυτεύσω, καὶ ἐξοίσει βλαστὸν, καὶ ποιήσει καρπὸν, καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην· καὶ ἀναπαύσεται ὑποκάτω αὐτοῦ πᾶν (ζ) ὄρνεον, καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ ἀναπαύσεται· (η) τὰ κλήματα
24 αὐτοῦ ἀποκατασταθήσεται. Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ (θ) πεδίου, διότι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλον ὑψηλὸν, καὶ (ι) ὑψῶν ξύλον ταπεινὸν, καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρὸν, καὶ ἀναθάλλων ξύλον ξηρόν. ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ ποιήσω.

MS. A. (τ) ἐν τῷ τόπῳ οὗ ὁ βασιλεὺς (υ) βελοστάσεις, (φ) Ὅτι ἠτίμασεν (χ) δέδωκεν (ψ) διαθήκην μου ἣν παρέβη, καὶ τὴν ὁρκωμοσίαν μου ἣν ἠτίμασεν, καὶ δώσω αὐτὰ εἰς κεφαλὴν (ω) δίκτυόν μου (α) αὐτοῦ. καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ ἣν ἠδίκησεν ἐν ἐμοί. Καὶ πάσας φυγαδείας αὐτοῦ ἐν πάσῃ τῇ παρατάξει αὐτοῦ (β) Διὰ τοῦτο εἰπὸν, Τάδε (γ) ἐπιλεκτῶν τῆς κέδρου κορυφῆς, (δ) αὐτῶν, καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυάδων αὐτῆς, καρδίας αὐτῶν ἀποκνιῶ, καὶ (ε) τοῦ Ἰσραήλ· (ζ) θηρίον, καὶ τὰ πετεινὰ (η) καὶ τὰ κλήματα (θ) ἀγροῦ, (ι) ὁ ὑψῶν

ΚΕΦ. ιη'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ,
2 λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, τί ὑμῖν ἡ παραβολὴ (α) αὕτη ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγοντες, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ
3 ὀδόντες τῶν τέκνων ἐγομφίασαν; Ζῶ ἐγὼ, (β) λέγει κύριος, ἐὰν γένηται ἔτι λεγομένη
4 ἡ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ Ἰσραήλ· Ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσιν, ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ, ἐμαί εἰσιν. ἡ ψυχὴ ἡ (γ) ἁμαρτάνουσα,
5 αὕτη ἀποθανεῖται. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος, ὁ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην,

MS. A. (α) αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς ἐν τοῖς (β) λέγει ἀδωναὶ κύριος (γ) ἁμαρτάνουσα, ἀποθανεῖται. καὶ ὁ φαγὼν τὸν ὄμφακα, αἱμωδιάσουσιν οἱ ὀδόντες αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἔσται δίκαιος,

16 *Vivo ego, dicit Dominus, nisi in loco, (f) ubi rex, qui regnare fecit eum, qui sprevit maledictionem meam, & qui transgressus est testamentum meum cum eo, in medio Babylonis morietur.*
17 *Et non in virtute magna, neque in turba multa faciet adversus eũ Pharao prælium, in jactu aggeris, & in ædificatione vallorum, ut auferat animas.*
18 *Et vilipendit juramentum transgrediendo testamentum. Et ecce (g) dedi manum ejus: & hæc omnia fecit ei: non salvabitur.*
19 *Propterea dic; Hæc dicit Dominus; Vivo ego, nisi juramentum meum, quod sprevit, & testamentum meum, quod transgressus est, & dabo illud in caput ejus.*
20 *Et extendam super eum (h) rete: & capietur in (i) circumstrictione ejus.*
21 *In omni acie ejus in gladio cadent: & residuos in omnem ventum disseminabo: & scietis, quia ego Dominus loquutus sum.*
22 *Quia hæc dicit Dominus; Et sumam ego de electis (k) cedri de vertice: (l) de cordibus eorum ...lam, & plantabo ego super montem excelsum, & suspendam illud.*
23 *In monte sublimi Israel ... plantabo, & proferet germen, & faciet fructum, & erit in cedrum magnam. Et requiescet subter ... omnis avis: & omne volatile sub umbra ejus requiescet. (m) Rami ejus restituentur:*
24 *Et scient omnia ligna campi, quia ego Dominus: qui humilio lignum excelsum, & exalto lignum humile: & arefacio lignum viride, & germinare facio ... aridum. Ego Dominus loquutus sum, & faciam.*

CAP. XVIII.

Et factus est sermo Domini ad me, dicens. Fili hominis, quid vobis parabola hæc inter filios Israel, dicentes; Patres comederũt uvã acerbã, & dentes filiorũ (a) obstupuerunt? Vivo ego, ... Dominus; si fuerit ultrà, ... catur parabola hæc in Israel. Quia omnes animæ meæ sunt; quomodò anima patris, ... anima filii, meæ sunt. Anima ... peccaverit, ipsa morietur. ... autem qui fuerit justus, ... judicium, & justitiam,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 קַיָּם אֲנָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים אִם לָא בְּאַתְרָא דְמַלְכָּא דְאַמְלִיךְ יָתֵיהּ דְבַסַּר עַל מוֹמָתֵיהּ
17 וּדְאַשְׁנֵי יַת קְיָמֵיהּ עִמֵּיהּ בְּגוֹ בָבֶל יְמוּת : וְלָא בְּמַשְׁרְיָן סַגִּיאָן וּבְעַם סַגִּי יַעְבֵּיד עִמֵּיהּ
18 פַּרְעֹה קְרָבָא בְּמִצְבַּר מְלִיתָא וּבְמִבְנֵי כַּרְקוֹם לְשֵׁיצָאָה מְדִינָן סַגִּיאָן : וּבְסַר עַל מוֹמֵי
19 לְאַשְׁנָאָה קְיָם וְהָא אֲמְטֵי יְדֵיהּ לְפַרְעֹה וְכָל אִלֵּין עֲבַד לָא יִשְׁתֵּיזֵיב : בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ
אֱלֹהִים קַיָּם אֲנָא אִם לָא מוֹמָתִי דְבַסַּר וּקְיָמִי דְשַׁנֵּי וְאֶתֵּן פּוּרְעָנוּת אוֹרְחֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ :
20 וְאֶפְרוֹס עֲלוֹהִי מְצִדְתִּי וְיִתְאֲחֵד בְּסִרְיָגְתִּי וְאַגְלְנֵיהּ לְבָבֶל וְאֶתְפְּרַע מִנֵּיהּ תַּמָּן שִׁקְרֵיהּ
21 דְשַׁקַּר קֳדָמַי : וְיַת כָּל גִּבָּרוֹהִי בְּכָל מַשְׁרְיָתֵיהּ בְּחַרְבָּא יִתְקַטְלוּן וּדְיִשְׁתַּאֲרוּן לְכָל רוּחַ
22 יִתְבַּדְּרוּן וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ גְזָרִית בְּמֵימְרִי : כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים וְאֶקָרֵב אֲנָא
מִמַּלְכוּתָא דְבֵית דָּוִד דִּמְתִיל כְּאַרְזָא רָמָא וַאֲקִימִנֵּיהּ מִבְּנֵי בְנוֹהִי יָנִיק וַאֲרַבֵּי וַאֲקִימִנֵּיהּ
23 בְּמֵימְרִי בְּטוּר רָם וּמְנַטַּל : בְּטוּר קוּדְשָׁא דְיִשְׂרָאֵל אֲקִימִנֵּיהּ וְיִכְנוֹשׁ מַשְׁרְיָן וְיַעְבֵּיד
סוֹמְכְוָן וִיהֵי לְמֶלֶךְ תַּקִּיף וְיִסְתַּמְּכוּן עֲלוֹהִי כָּל צַדִּיקַיָּא וְכָל עִנְוְתָנַיָּא בִּטְלַל מַלְכוּתֵיהּ
24 יִשְׁרוֹן : וְיִדְעוּן כָּל מַלְכֵי עַמְמַיָּא אֲרֵי אֲנָא יְיָ אַמְאֵיכִית מַלְכוּת דַּהֲוָת תַּקִּיפָא וְתַקֵּיפִית
מַלְכוּת דַּהֲוָת חַלָּשָׁא אַמְאֵיכִית מַלְכוּת עַמְמַיָּא דַּהֲוָת תַּקִּיפָא כְּאָעָא רַטִּיב וְתַקֵּיפִית
מַלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל דַּהֲוָת חַלָּשָׁא כְּאָעָא יַבִּישׁ אֲנָא יְיָ גְזָרִית בְּמֵימְרִי וַאֲקִים :

יח

1 וַהֲוָה פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר : מָא לְכוֹן דְאַתּוּן מַתְלִין יַת מַתְלָא הָדֵין
2 עַל אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל לְמֵימַר אֲבָהָתָא חָטוּ וּבְנַיָּא לְקוֹ : קַיָּם אֲנָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים אִם יְהֵי
3 לְכוֹן עוֹד מְתַל מַתְלָא הָדֵין בְּיִשְׂרָאֵל : הָא כָּל נַפְשָׁתָא דִּילִי אִנּוּן כְּנַפְשׁ אַבָּא וּכְנַפְשׁ
4 בְּרָא קֳדָמַי אִנּוּן אֱנָשׁ דְּיֵחוֹב הוּא יְמוּת : וּגְבַר אֲרֵי יְהֵי זַכַּי וְיַעְבֵּיד דִּין דִּקְשׁוֹט וְזָכוּ :
5

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Vivo ego, dicit Dominus Deus, si non in loco in quo constituit eum regem, cujus juramentum sprevit, & violavit pactum, cum eo in medio Babylonis morietur. Et non in exercitu grandi & in populo multo faciet contra eum Pharao prælium, cùm comportaverit aggerem & ædificaverit machinas ad disperdendas provincias multas. Sprevit enim juramentum ut mutaret pactum: & ecce extendit manum suam ad Pharaonem. Et quia omnia hæc fecit, non liberabitur. Propterea hæc dicit Dominus Deus: Vivo ego, si non [*ob*] juramentum meum quod sprevit, & pactum meum quod mutavit, dabo ultionem viæ ejus in caput ejus. Et extendam super eum rete meum, & comprehendetur in sagena mea: & migrare faciam eum in Babylonem, & sumam vindictam ex eo ibi [*ob*] prævaricationem ejus, qua prævaricatus est coram me. Et omnes fortes ejus cùm omni exercitu ejus gladio occidentur, & qui remanserint, in omnem ventum dispergentur: & scietis quia ego Dominus decrevi in verbo meo. Hæc dicit Dominus Deus: Et applicabo ego [*quempiam*] de regno domus David quod comparatur cedro excelsæ, & statuam eum: de filiis filiorum ejus infantem magnificabo; & statuam eum verbo meo in monte excelso & elevato. In monte sancto Israel statuam eum, & congregabit exercitum, & faciet auxilia, & erit in regem fortem, & innitentur super eum omnes justi, & omnes mansueti in umbra regni ejus habitabunt. Et scient omnes reges populorum, quia ego Dominus humiliavi regnum quod erat forte, & roboravi regnum quod erat infirmum; humiliavi regnum populorum quod erat forte sicut lignum viride; & roboravi regnum *domus* Israel quod erat infirmum sicut lignum aridum. Ego Dominus decrevi in verbo meo, & confirmabo illud.

C A P. XVIII.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Quid vobis est quòd vos parabolam istam assumitis de terra Israel, dicentes: Patres peccaverunt, & filii percussi sunt. Vivo ego, dicit Dominus, si fuerit vobis ultrà assumens proverbium istud in Israel. Ecce omnes animæ meæ sunt; tam anima patris quàm anima filii coram me sunt: homo qui peccaverit, ipse morietur. Vir autem qui fuerit justus & fecerit judicium verum & justitiam;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Per vitam meam, dicit Dominus domino- 16
rum, Loco conservandi eum regem (quum
juramentum meum spreverit, & violaverit
fœdus meum) in Babylone morietur. Ne- 17
que copiis ingentibus aut equis permultis
bellum geret cum eo Pharaon; sed insidiis
& speculis (*aggeribus*) perdet animas mul-
tas. Quia sprevit juramentum, & fœdus ir- 18
ritum fecit; dabit manus, & non evadet; quòd
hæc omnia fecerit. His de rebus, sic ait Do- 19
minus dominorum; Per vitam meam, quia
sprevit juramentum meum, & irritum fecit
fœdus meum; reflectam id in caput ejus.
Expandam enim super eum rete meum, eo- 20
que capietur: perducam illum in Babylonem
terram Chaldæorum, ibique judicabo eum de
scelere quod contra me commisit: Et omnes 21
nobiles ejus, omnésque propinqui ejus gla-
dio corruent: & qui superstites fuerint, dis-
pandentur in omnem ventum: & experiemi-
ni me Dominum locutum esse. Sic ait Do- 22
minus dominorum; Accipiam è selectissimis
abietibus altissimam, & ex hujus fastigio ex-
cerpam meditullium ejus, & plantabo super
montes excelsos atque sublimes: In monti- 23
bus Israelis plantabo illud, ferétque frondes,
& producet fructus; fiétque cedrus glorosissi-
ma, et habitabunt in ea omnes volucres alatæ,
& sub umbra ramorum ejus habitabunt. Et 24
agnoscent omnes arbores deserti, me Domi-
num humiliare arborem elatam, & exaltare
arborem humilem; arefacere arborem viren-
tem, & facere ut germinet arbor sicca. Ego
Dominus locutus sum, & faciam.

CAP. XVIII.

Fuit etiam ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, qua de causa vertitis hoc pro- 2
verbium in terra Israelis, & dicitis; Patres
comederunt uvas agrestes, & dentes filiorum
obstupescunt? Per vitam meam inquit Do- 3
minus dominorum, non erit ampliùs qui ver-
tat hujusmodi proverbium in Israel. Nam 4
omnes animæ, meæ sunt: tam anima patris
quàm anima filii, meæ sunt: anima quæ pec-
caverit, ipsamet morietur. Cùm quis fuerit 5
justus, fecerítque judicium & justitiam:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* حي انا يقول ادوناي الرب * الا في الموضع الذي فيه ملكه الملك * الذي اهان لعني
والذي تجاوز عهدي معه * في وسط بابل يموت * وليس بقوة عظيمة * ولا بجمع كثير يصنع
معه فرعون حربا * برمي خنادق ولا ببني مرامي ليستاصل النفوس * واهان بالحلف ليتجاوز
العهد واذا اعطي يده * وكل هذه صنعها له * لا يخلص * لاجل هذا قل * هكذا يقول ادوناي
الرب * حي انا * من اجل عهدي الذي تجاوز * وحلفي الذي اهانه * ساعطيها على راسه *
واطرح عليه شبكتي * ويهلك بزمانه * في كل قتاله بالسيف يسقطون * والمتبقين ابددهم
مع كل ريح * ويعلمون اني انا الرب تكلمت *

الاصحاح التاسع *

* من اجل انه هكذا يقول ادوناي الرب * وانا اخذ من خيار الارز * من راس قلبهم اقطع
واغرس انا على جبل عال * واعلقه في جبل شاهق لاسرائيل * واغرسه فيخرج فرعا ويصنع
ثمرا * ويصير ارزا عظيمة * ويستريح تحته كل وحش * وكل طاير تحت ظله يستريح * واغصانه
تستقيم * ويعلم جميع اشجار الغاب اني انا الرب الذي يواضع الشجرة المرتفعة * ويرفع الشجرة
المتضعة * ويجفف شجرة خضراء * ويخصب الشجرة اليابسة * انا الرب تكلمت واصنع *

* الفصل الثامن عشر *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * لماذا لكم هذا المثل في بني اسرائيل قايلين
الاباء اكلوا الحصرم * واسنان الاولاد ضرست * حي انا يقول ادوناي الرب * ان يكون هذا
المثل ايضا مقولا في اسرائيل * لان جميع النفوس هم لي * كما نفس الاب هكذا نفس
الابن هم لي * النفس التي تخطي هي التي تموت * والانسان الذي يكون صديقا * الذي
يصنع حكما وعدلا *

Vivo ego, dicit Adonai Dominus, nisi eo- 16
dem in loco in quo rex ille constituit hunc
regem; iste qui sprevit maledictionem
meam, quique fœdus meum prætergressus
est erga illum; in medio Babelis moriatur.
Neque verò magnâ vi, neq; turbâ multâ 17
bellum geret contra eũ Pharaon, faciendo
aggeres, neque moles fabricando ad ex-
tirpandas animas. Quippe qui spreverit 18
juramentũ transgrediendo fœdus, etiamsi
manum suam dederit, & hæc omnia ege-
rit cum illo, nequaquam salvabitur. Pro- 19
pterea dic; Sic ait Adonai Dominus, Vivo
ego propter fœdus meum quod transgres-
sus est, & juramentum meum quod spre-
vit; retundam hæc in caput ejus. Faciam 20
super eum rete meum, suoque tempore per-
ibit. In omnibus prœliis suis gladio ca- 21
dent: & residuos disseminabo in omnem
ventum: & agnoscetis quòd ego Domi-
nus locutus sim.

Textus Nonus.

Nam ita dicit Adonai Dominus; Equi- 22
dem accipiam ex optimis cedris, è vertice
cordis earum abscindam, & plantabo ego
super montem excelsum, appendamque il-
lud in monte sublimi Israelis: Et cum 23
plantavero illud, proferet germen, facietque
que fructum, et fiet illud cedrus maxima,
adeoque requiescent sub eo omnes bestiæ,
& omnes volucres sub ejus umbra requi-
escent: Rami ejus dirigentur; & scient 24
omnes arbores sylvæ me esse Dominũ qui
humilio arborem elatam, & elevo arbo-
rem humilem, arefacio arborem viridem,
& fertilem reddo arborem siccam. Ego
Dominus locutus sum, & faciam.

CAP. XVIII.

Deinde fuit sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, cur habetis hoc pro- 2
verbium inter filios Israelis, dicentes; Pa-
tres manducaverunt omphacem, & den-
tes filiorum obstupuerunt? ut vivo, ait 3
Adonai Dominus, haudquaquam dictita-
bitur ampliùs proverbium istud in Isra-
ele. Omnes enim animæ meæ sunt: ut 4
anima patris, ita etiam anima filii, meæ
sunt: anima quæ peccabit, ipsamet erit
quæ morietur. Et homo qui fuerit justus, 5
qui fecerit judicium & justitiam,

יחזקאל : יח

domus idola ad levaverit non suos oculos &,comederit non montes Ad
6 אל־ההרים לא אכל ועיניו לא נשא אל־גלולי בית
non elongatā mulierē ad & ,violaverit non sui socii uxorem & : Israel
ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל־אשה נדה לא
raptum,reddiderit debitori suū pignus,depopularit non quempiā Et.accesserit
7 יקרב׃ ואיש לא יונה חבלתו חוב ישיב גזלה
.vestimento operuit nudum & ,dederit esurienti suū panem : rapuerit non
לא יגזל לחמו לרעב יתן ועירם יכסה־בגד׃
averterit iniquitate ab : acceperit non amplius & ,dederit non usura Cum
8 בנשך לא־יתן ותרבית לא יקח מעול ישיב
meis statutis In .virum ad virum inter fecerit veritatis judicium :suā manū
ידו משפט אמת יעשה בין איש לאיש׃ בחקותי
9 , ipse justus :veritatē faciendum ad,custodierit mea judicia &,ambulaverit
יהלך ומשפטי שמר לעשות אמת צדיק הוא
,effractorem filium genuerit Et .Deus Dominus dixit , vivet vivendo
10 חיה יחיה נאם אדני יהוה׃ והוליד בן־פריץ
omnia Ipse Et .istis ex uno ab fratrem fecerit & :sanguinē effundentē
11 שפך דם ועשה אח מאחד מאלה׃ והוא את־כל־
uxorem & ,comederit montes ad etiam sed : fecerit non hæc
אלה לא עשה כי גם אל־ההרים אכל ואת־אשת
pignus ,rapuerit rapinas ,oppresserit pauperē & ,Egenū .profanaverit sui socii
12 רעהו טמא׃ עני ואביון הונה גזלות גזל חבל
.fecerit abominationē,suos oculos levaverit idola ad & :reddiderit non
לא ישיב ואל־הגלולים נשא עיניו תועבה עשה׃
Omnes .vivet Non ? vivet &,acceperit augmentū &,dederit usura Cum
13 בנשך נתן ותרבית לקח וחי לא יחיה את כל־
.erit ipso in ej[9] Sanguines .morietur moriendo ,fecit istas abominationes
התועבות האלה עשה מות יומת דמיו בו יהיה׃
,fecit quæ sui patris peccata omnia viderit & ,filium genuerit ecce Et
14 והנה הוליד בן וירא את־כל־חטאת אביו אשר עשה
,comederit non montes Super illis sicut fecerit non & ,timuerit &
15 ויראה ולא יעשה כהן׃ על־ההרים לא אכל
sui socii uxorem ; Israel domus idola ad levaverit nō suos oculos&
ועיניו לא נשא אל־גלולי בית ישראל את־אשת רעהו
.pignori acceperit non pignus ,oppresserit non quenquā Et .profanaverit non
16 לא טמא׃ ואיש לא הונה חבל לא חבל
operuerit nudum &,dederit esurienti suum panem ;rapuerit non rapinam &
וגזלה לא גזל לחמו לרעב נתן וערום כסה־
non augmentum & ,usuram ; suam manum converterit afflicto Ab .vestimento
17 בגד׃ מעני השיב ידו נשך ותרבית לא
non ipse : ambulaverit meis statutis in ,fecerit mea judicia ,acceperit
לקח משפטי עשה בחקותי הלך הוא לא
oppressit quia ,ejus Pater .vivet vivendo,sui patris iniquitate in morietur
18 ימות בעון אביו חיה יחיה׃ אביו כי־עשק
medio in fecit bonum non quod & ,fratris rapinam rapuit ,oppressionē
עשק גזל גזל אח ואשר לא־טוב עשה בתוך
non Cur : dixistis Et .sua iniquitate in est mortuus ecce & : sui populi
19 עמיו והנה־מת בעונו׃ ואמרתם מדע לא־
.fecit justitiam & judicium filius Et ? patris iniquitate in filius portabit
נשא הבן בעון האב והבן משפט וצדקה עשה
.vivet vivendo : ea fecit & ,custodivit mea statuta Omnia
את כל־חקותי שמר ויעשה אתם חיה יחיה׃
,patris iniquitate in portabit non Filius .morietur ipsa peccans Anima
20 הנפש החטאת היא תמות בן לא־ישא בעון האב
, erit eum super justi Justitia .filii iniquitate in portabit non pater &
ואב לא ישא בעון הבן צדקת הצדיק עליו תהיה
fuerit aversus cùm impius At .erit eum super impii impietas &
21 ורשעת רשע עליו תהיה׃ והרשע כי ישוב
,mea statuta omnia custodierit & ,fecit quæ suis peccatis omnibus ab
מכל־חטאתו אשר עשה ושמר את־כל־חקותי
.morietur non ,vivet vivendo ; justitiam & ,judicium fecerit &
ועשה משפט וצדקה חיה יחיה לא ימות׃

Versio VULG. LAT.

6 In montibus non comederit, & oculos suos non levaverit ad idola domûs Israel : & uxorem proximi sui non violaverit, & ad mulierem menstruatam non accesserit :
7 Et hominē non contristaverit : pignus debitori reddiderit, per vim nihil rapuerit : panem suum esurienti dederit, & nudum operuerit vestimento :
8 Ad usuram non commodaverit, & amplius non acceperit :ab iniquitate averterit manum suam, & judicium verum fecerit inter virum & virum :
9 In præceptis meis ambulaverit, & judicia mea custodierit ut faciat veritatē : hic justus est, vitā vivet, ait Domin[9]
10 Deus. Quòd si genuerit filium latronem effundentem sanguinē,
11 & fecerit unum de istis : Et hæc quidem omnia non facientē, sed in montibus comedentem, & uxorem proximi sui polluentem :
12 Egenum & pauperem contristantem, rapientem rapinas, pignus non reddentem, & ad idola levantem oculos suos, abominationem facientē :
13 Ad usuram dantem, & ampliùs accipientē : numquid vivet? non vivet : cùm universa hæc detestanda fecerit, morte morietur, sanguis ejus in
14 ipso erit. Quòd si genuerit filiū, qui videns omnia peccata patris sui quæ fecit, timuerit, & non fe-
15 cerit simile eis : Super montes non comederit, & oculos suos non levaverit ad idola domûs Israel, & uxorem proximi sui non
16 violaverit : Et virum non contristaverit, pignus non retinuerit, & rapinam non rapuerit, panem suum esurienti dederit, &
17 nudum operuerit vestimento: A pauperis injuria averterit manū suam, usuram & superabundantiam non acceperit, judicia mea fecerit, in præceptis meis ambulaverit : hic non morietur in iniquitate patris sui, sed vitā vivet.
18 Pater ejus quia calumniatus est, et vim fecit fratri, & malum operatus est in medio populi sui, ecce
19 mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis ; Quarè non portavit fili[9] iniquitatē patris? Videlicèt, quia filius judicium & justitiam operatus est, omnia præcepta mea custodivit, & fecit illa, vivet vitā.
20 Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur : filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filii : justitia justi super eum erit, & impietas impii
21 erit super eum. Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit judicium, & justitiam : vitā vivet, & non morietur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

6 Ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ (δ) πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνῃ, καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφέδρῳ οὔσαν οὐ προσεγγιεῖ,
7 Καὶ ἄνθρωπον οὐ μὴ καταδυναστεύσῃ, ἐνεχυρασμὸν ὀφείλοντος ἀποδώσει, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἁρπᾶται, τὸν ἄρτον αὐτοῦ τῷ πεινῶντι δώσει, καὶ γυμνὸν (ε) περιβαλεῖ,
8 Καὶ τὸ ἀργύριον αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει, καὶ πλεονασμὸν οὐ λήψεται, καὶ ἐξ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ, κρίμα δίκαιον ποιήσει ἀναμέσον ἀνδρὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ πλησίον αὐτοῦ,
9 Καὶ τοῖς προστάγμασί μου πεπόρευται, καὶ τὰ δικαιώματά μου πεφύλακται, τοῦ ποιῆσαι αὐτά· (ζ) δίκαιος
10 οὗτός ἐστι, ζωῇ ζήσεται, (η) λέγει κύριος. Καὶ ἐὰν γεννήσῃ υἱὸν λοιμὸν, ἐκχέοντα αἷμα καὶ
11 ποιοῦντα ἁμαρτήματα, Ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύθη, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἔφαγε, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμίανε,
12 Καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσε, καὶ ἅρπαγμα ἥρπασε, καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἀπέδωκε, καὶ εἰς τὰ εἴδωλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ἀνομίαν πεποίηκε,
13 Μετὰ τόκου ἔδωκε, καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν· οὗτος ζωῇ οὐ ζήσεται, πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησε, θανάτῳ (θ) θανατωθήσεται·
14 τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ (ι) γεννήσῃ υἱὸν, καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἁμαρτίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἃς ἐποίησε, καὶ φοβηθῇ, καὶ μὴ ποιήσῃ κατ᾽ αὐτάς,
15 Ἐπὶ τῶν ὀρέων (κ) οὐ βέβρωκε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔθετο εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐκ ἐμίανε,
16 Καὶ ἄνθρωπον οὐ κατεδυνάστευσε, καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἐνεχύρασε, καὶ ἅρπαγμα οὐχ ἥρπασε, τὸν ἄρτον αὐτοῦ τῷ πεινῶντι ἔδωκε, καὶ γυμνὸν
17 περιέβαλεν, Καὶ ἀπὸ ἀδικίας ἀπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τόκον οὐδὲ πλεονασμὸν οὐκ ἔλαβε, δικαιοσύνην ἐποίησε, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου ἐπορεύθη· οὐ (λ) τελευτήσει ἐν ἀδι-
18 κίαις πατρὸς αὐτοῦ, ζωῇ ζήσεται. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ (μ) ἐὰν θλίψει θλίψῃ, καὶ ἁρπάσῃ ἅρπαγμα, ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
19 μου, καὶ ἀποθανεῖται ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἐρεῖτε, (ν) Τί ὅτι οὐκ ἔλαβεν τὴν ἀδικίαν ὁ υἱὸς τοῦ πατρός; ὅτι ὁ υἱὸς δικαιοσύνην καὶ ἔλεος (ξ) πεποίηκε, πάντα τὰ νόμιμά μου συνετήρησε, καὶ ἐποίησεν αὐτὰ, ζωῇ ζήσεται.
20 Ἡ δὲ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα, (ο) ἀποθανεῖται. ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ (π) πατρὸς, οὐδὲ ὁ πατὴρ λήψεται τὴν ἀδικίαν τοῦ (ρ) υἱοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ᾽ αὐτὸν ἔσται, καὶ ἀνο-
21 μία (σ) ἀνόμου ἐπ᾽ αὐτὸν ἔσται. (τ) Καὶ ὁ ἄνομος ἐὰν ἀποστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, καὶ (υ) φυλάξηται πάσας τὰς ἐντολάς μου, καὶ ποιήσῃ (φ) δικαιοσύνην καὶ ἔλεος, ζωῇ ζήσεται, οὐ μὴ ἀποθάνῃ.

MS. A. (δ) ἐπὶ τὰ (ε) περιβαλεῖ ἱμάτιον, Καὶ (ζ) δίκαιος (η) λέγει ἀδωναὶ κύριος. Ἐὰν δὲ γεννήσῃς υἱὸν (θ) θανατωθήσεται (ι) ... (κ) οὐκ ἔφαγεν, καὶ τοὺς (λ) τελευτήσει (μ) ἐν ... (ν) Ὅτι οὐκ ἔλαβεν ἀδικίαν υἱὸς πατρὸς αὐτοῦ; ὅτι ὁ υἱὸς (ξ) ἐποίησε ... αὕτη ἀποθανεῖται. υἱὸς οὐ (π) πατρὸς αὐτοῦ, (ρ) υἱοῦ αὐτοῦ· δικαιοσύνη δικαίου ἐπ᾽ (σ) ἀνόμου (τ) Ἐὰν δὲ ἀποστραφῇ ἄνομος ἀπὸ πασῶν τῶν (υ) φυλάξῃ (φ) τὰ δικαιώματά μου, ζωῇ ζήσεται,

Super montes non comederit, & oculos suos non levaverit ad cogitationes domûs Israel, & uxorem proximi sui non contaminaverit, & ad mulierem in profluvio sanguine non accesserit, Et hominem per potentiam non oppresserit, pignus debitori reddiderit, & rapinam non rapuerit, panem suum esurienti dederit, & nudum operuerit, ... & amplius non acceperit, & ab iniquitate averterit manum suam, judicium justum fecerit inter virum & inter proximum ejus, Et in præceptis meis ambulaverit, & justificationes meas custodierit, ut faciat ea ; hic justus est, vita vivet, dicit Dominus. Quòd si genuerit filium pestilentem, effundentem sanguinem, & facientem peccata, In via patris sui justi non ambulavit, sed & super montes comedit, & uxorem proximi sui polluit, Et egenum & pauperem oppressit per potentiam, & rapinam rapuit, & pignus non reddidit, & ad idola posuit oculos suos, iniquitatem fecit, Cum usura dedit, & amplius accepit; hic vita non vivet, omnes has iniquitates fecit, morte mortificabitur: sanguis ejus super ipsum erit. Si autem genuerit filium, & viderit omnia peccata patris sui quæ fecit, & timuerit, & non fecerit secundum ea, (Super montes) non manducavit, & oculos suos non posuit ad cogitationes domûs Israel, & uxorem proximi sui non violavit, Et hominem non oppressit, & pignus non retinuit, & rapinam non rapuit, panem suum esurienti dedit, & nudum operuit, Et ab injustitia averterit manū suā, ... & superabundantiam non accepit, justitiam fecit, & in præceptis meis ambulavit ; non morietur in iniquitatibus patris sui ... Pater autem ejus, si tribulatione tribulaverit, & rapuerit rapinam, contraria fecit in medio populi mei, & morietur in sua iniquitate. Et dicetis ; Quid quòd non accepit iniquitatem filius ... patris? Quoniam filius justitiam & misericordiam fecit, omnia legitima mea conservavit, & fecit ea ; vita vivet. Anima autem quæ peccat, morietur: Filius autem non accipiet iniquitatem patris, neque pater accipiet iniquitatem filii. Justitia justi super ipsum erit, & iniquitas iniqui super ipsum erit. Et iniquus si se averterit ab omnibus iniquitatibus suis, quas fecit, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit justitiam, & misericordiam, vita vivet, & non morietur.

Targum JONATHAN.

6 בטוריא לא פלח לטעותא ועינוהי לא זקיף לפולחן טעות בית ישראל וית אתת
7 חבריה לא סאיב ולות אתא מסאבא לא עאל׃ ואנש לא אוני משכון דחובתא אתיב
8 גזלא לא גזל מלחמיה לכפנא יהב וערטלאה כסי מכסותיה׃ בחבוליא לא יהב
9 ורביתא לא נסיב משקרא אתיב ידיה דין דקשוט עביד בין גבר לגבר׃ בקימי הליך
10 ודיני נטר למעבד קשוט צדיקא הוא מחא יחי אמר יי אלהים׃ ואוליד בר רשיעא
11 אשיד דם ויעביד לאחוהי מחדא מאלין׃ והוא ית כל אלין לא עבד אלהן בטוריא
12 פלח לטעותא וית אתת חבריה סאב׃ מסכן וחשיך אוני גזלא גזל משכונא לא אתיב
13 ולפולחן טעותא זקף עינוהי תועבא עבד׃ בחבוליא יהב ורביתא נסיב האתקים לא
14 יתקים ית כל תועבתא האלין עבד ממת ימות חובת קטוליה ביה תהי׃ והא אוליד
15 בר וחזא ית כל חובי אבוהי דעבד וחזא ולא עבד כותהון׃ על טוריא לא פלח
16 לטעותא ועינוהי לא זקף לפולחן טעות בית ישראל וית אתת חבריה לא סאב׃ ואנש
לא אוני משכונא לא נסיב וגזלא לא גזל מלחמיה לכפנא יהב וערטלאה כסי
17 מכסותיה׃ ממסכנא לא אתיב ידיה חבוליא ורביתא לא נסיב דיני עביד בקימי הליך
18 הוא לא ימות בחובי אבוהי מחא יחי׃ אבוהי ארי עשק עשקא גזל גזלא לחד מאחוהי
19 ודלא תקין עבד בגו עמיה והא מית בחוביה׃ ותימרון מא דין לא לקי ברא בחובי
20 אבא וברא דין וקשוט וזכו עבד ית כל קימי נטר ועבד יתהון מחא יחי׃ אנש דיחוב
הוא ימות ברא לא לקי בחובי אבא ואבא לא לקי בחובי ברא זכות זכאה ביה יתקים
21 וחובת חיבא עלוהי תהי׃ ורשיעא ארי יתוב מכל חובוהי דעבד ויטר ית כל קימי
ויעביד דין דקשוט וזכו מחא יחי לא ימות׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In montibus non servierit idolis, & oculos suos non sustulerit ad cultum idolorum domus Israel, & uxorem proximi sui non polluerit, & ad mulierem immundam non fuerit ingressus. Et hominē non oppresserit, pignus debiti reddiderit, rapinam non rapuerit, de pane suo esurienti dederit, & nudum cooperuit vestimento suo. Fœnori non dederit, & usuram non acceperit; à falsitate averterit manum suam, judicium verum fecerit inter virum & virum. Et in pactis meis ambulaverit, & judicia mea servaverit ut faceret veritatem; justus est, vita vivet, dicit Dominus Deus. Et si genuerit filium impium effundentem sanguinem, & fecerit fratri suo unum ex his. Et ipse omnia hæc non fecerit, sed in montibus servirerit idolis & uxorem proximi sui polluerit. Egenum & pauperem oppresserit, rapinam rapuerit, pignus non reddiderit, & ad cultum idolorum levarit oculos suos, abominationem fecerit. Fœnori dederit, & usuram acceperit, num vivet? non vivet: universas has abominationes fecit, morte morietur, reatus mortis ejus in ipso erit. Et si genuerit filium, & viderit omnia peccata patris sui quæ fecit, & videns non fecerit similia. In montibus non servierit idolis, & oculos suos non sustulerit ad cultum idolorum *domus* Israel, & uxorem proximi sui non polluerit. Et hominem non oppresserit, pignus non *acceperit*, & rapinam non rapuerit; de pane suo esurienti dederit, et nudum operuerit vestimento suo. A paupere averterit manum suam, fœnus & usuram non acceperit, judicia mea fecerit, in pactis meis ambulaverit : ipse non morietur in peccatis patris sui, sed vivens vivet. Pater ejus quia calumniam exercuit, & rapinam rapuit ab uno de fratribus suis, & quod non est rectum in medio populi sui fecit, & ecce mortuus est in peccato suo. Et dicetis : Quare non punitur filius in peccatis patris? filius cùm judicium *& veritatem* & justitiam fecit, omnia pacta mea servavit & fecit ea : vivens vivet. Homo qui peccaverit, ipse morietur. Filius non punietur in peccatis patris, nec pater punietur in peccatis filii. Justitia justi in ipso permanebit, & peccatum impii super eum erit. Impius autem cùm conversus fuerit ab omnibus peccatis suis quæ fecit, & custodierit omnia pacta mea, & fecerit judicium verum & justitiam; vivens vivet, non morietur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Super montes non comederit, neque sustule- 6
rit oculos suos ad simulacra & deos Israelita-
rum: uxorem socii sui non polluerit, & ad mu-
lierem in suis menstruis *existentem* non acces-
serit: Neminem oppresserit, nemini damnum 7
intulerit, restituerit pignus quod accepit, de-
derit panem suum esurienti, & nudum veste
operuerit: Ad usuram nihil mutuò dederit, 8
& ex conventione nihil commodaverit, sed
ab iniquitate retraxerit manum suam, & judi-
cium verum exercuerit inter virum & socium
ejus: In præceptis meis ambulaverit, judicia 9
mea custodierit, & veritatem fecerit: quisquis
ita fecerit, justus est, et omninò vivet, dicit Do-
minus dominorum. Quòd si is filium genue- 10
rit sceleratum, effusorem sanguinis, qui unum
aliquod ex his commiserit: Super montes 11
comederit, polluerit uxorem socii sui, Pau- 12
perem & egenum oppresserit, socium suum
fraudaverit, pign⁹ dominis suis minimè resti-
tuerit, ad idola sustulerit oculos suos, & fece-
rit abominationem, Cum usura mutuum de- 13
derit, & ex conventione acceperit; nunquid
viveret? nequaquam vivet, quum hæc omnia
mala fecerit, sed omnino morietur, & sanguis
ejus in ipsum recidet. Quòd si filiũ genuerit, 14
qui *licèt* videat omnia peccata quæ facit pa-
ter suus, tamen non faciat sicut illa: Super 15
montes non comedat, nec attollat oculos suos
ad idola Israelitarũ, uxorem socii sui non pol-
luat: Neminẽ opprimat, pignus à nemine tol- 16
lat, fraudẽ non committat, panẽ suum det esu-
rienti, & nudũ vestiat: A paupere manũ suam 17
non retrahat, usurá non accipiat, judicia mea
faciat, & in præceptis meis ambulet; is nequa-
quam morietur propter iniquitatẽ patris sui,
sed omninò vivet: Pater verò ipsius, qui op- 18
pressione oppressit, fraudem commisit in fra-
trem suum, & quod honestum erat non fecit
inter populum suum; morietur propter pec-
cata sua. Quòd si dicant; Quonam pacto non 19
rependerentur filio peccata patris ejus? Dic
illis, Quia fecit filius judicium & justitiam, &
servavit omnia præcepta mea, omninò vivet.
Anima quæ peccaverit, ipsamet morietur: non 20
rependentur filio peccata patris sui, neque
patri rependentur peccata filii sui: justitia ju-
sti in ipsum recidet, & scelus peccatoris in
ipsum recidet. Improbus autem si converta- 21
tur ab omnibus peccatis suis quæ fecit, custo-
diat mandata mea, & faciat judicium atque
justitiam; omninò vivet, & non morietur:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لا ياكل على الجبال ولا يرفع عينيه الى مكرات بيت اسرايل ولا ينجس امراه قريبه ولا
يقرب من امراه طامث * ولا يعوي على الانسان ويرد الرهن لصاحبه ويكسوا العريان
ثوبا * ولا يعطي فضته بالربا ولا ياخذ تضعيفا ويرد يده عن الظلم ويصنع حكما عدلا
بين الرجل وبين قريبه * ويسير باوامري ويحفظ حقوقي ليصنعها هذا هو الصديق كيا
حياه يقول ادوناي الرب * وان اولد ابنا مفسدا مهرق دم ويصنع الخطايا ولم يسلك في
طريق ابيه الصديق * لكن اكل على الجبال ونجس امراه قريبه * ويعوي على البائس
والمسكين واختطف اختطافا ولم يرد الرهن ووضع عينيه الى الاصنام وصنع الاثم * واعطى
بالربا واخذ التضعيف هذا يحيى حياه بجميع هذه الاثام التي صنعها فبالموت يموت ودمه عليه
* وان اولد ابنا وراي جميع خطاياه التي صنعها فخاف ولم يصنع كمثلها * ولم ياكل على
الجبال ولا وضع عينيه لمكرات بيت اسرايل ولا نجس امراه قريبه * ولا يعوي على انسان ولا
ارتهن رهنا ولا اختطف اختطافا واعطى خبزه للجائع وكسى العريان ثوبا * ورد يده عن
الظلم ولا ياخذ ربا ولا تضعيفا وصنع العدل وسلك في اوامري لا يموت بظلم ابيه بل كيا
حياه * واما ابوه ان ضيق ضيقه واختطف اختطافا وصنع العناد في وسط شعبي فيموت بخطيئته
* ويقولون لماذا ان الابن لم ياخذ ظلم الاب لان الابن صنع العدل والرحمه وحفظ جميع سنني
وصنعها يحيى حياه * والنفس التي تخطي هي التي تموت والابن لا ياخذ ظلم ابيه ولا الاب
ياخذ ظلم ابنه عدل الصديق عليه يكون واثم الاثيم عليه يكون * والاثيم اذا هو رجع عن
جميع اثامه التي صنعها وحفظ جميع وصاياي وصنع العدل والرحمه يحيى حياه ولا يموت

Non comederit super montes, non extulerit 6
oculos suos ad commenta domûs Israelis,
non polluerit uxorem proximi sui, neque
accesserit ad mulierem immundam, Nemi- 7
ni vim intulerit, pignus domino suo reddi-
derit, nudum veste induerit, Non dederit 8
pecuniam suam ad usuram, neque duplum
exegerit, manum suam ab oppressione re-
presserit, judicium æquum inter virum &
proximum ejus decreverit; Denique in 9
mandatis meis ambulaverit, et statuta mea
custodierit exercendo illa: is justus est, vi-
tam vivet, dicit Adonai Dominus. Quòd 10
si filium genuerit corruptorem, effusorem
sanguinis, qui faciat peccata, et non ambu-
let in viis patris sui justi; Sed comedat su- 11
per montes, & polluat uxorem proximi
sui; Vim inferat egeno & pauperi, rapi- 12
nam rapiat, non reddat pignus, oculosque
suos ad idola ponat, & iniquitatem com-
mittat, Fœnori det, & duplum exigat; 13
istene vitam vivet post tot iniquitates
quas commisit? imò verò morte morietur,
& sanguis ejus super ipsum erit. Rursum 14
si filium genuerit, & is videns omnia pec-
cata illius quæ perpetravit, tamen timeat,
neq; faciat ut illa, Nõ comedat super mon- 15
tes, non advertat oculos suos ad commenta
domûs Israelis, non polluat uxorem proxi-
mi sui, Nemini vim inferat, pignus non ac- 16
cipiat, non rapiat rapinã, panem suum det
esurienti, & nudum induat veste, Manũ 17
suam ab oppressione retrahat, neque usurã
neq; duplum repetat, justitiam faciat, &
in mandatis meis ambulet: is nequaquam
morietur ob impietates patris sui, sed vitã
vivet. At verò pater istius, si quempiam 18
tribulatione vexaverit, rapinam rapuerit,
repugnantiam fecerit in medio populi mei;
sanè morietur pro peccato suo. Dicetis au- 19
tem, Qua de re filius non ferret impieta-
tem patris? Quia filius æquitatem & mi-
sericordiam exercuit, custodivit omnes
leges meas, & perfecit illas, vitam vivet:
Anima autem quæ peccaverit, ipsa est quæ 20
morietur: & filius non feret impietatẽ pa-
tris sui, neque pater feret impietatem filii
sui: æquitas justi super ipsum erit, & ini-
quitas iniqui super ipsum erit. Imò cùm 21
iniquus ipse converterit se ab omnibus ini-
quitatibus suis quas commisit, & custodi-
erit omnia mandata mea, & æquitatem
atque misericordiam exercuerit; vitam
vivet, & non morietur.

quam sua justitia in : ei memorabûtur non ,fecit quas ej⁹ prævaricationes Omnes
22 כָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר
? Deus Dominus dixit , impii mortem volum volendo Nunquid .vivet ,fecit
23 עָשָׂה יִחְיֶה : הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה
,sua justitia à justum se avertendo in Et ? vivet &,suis viis à se avertendo in Nonne
24 הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה : וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ
,fecerit &,impius fecit quas abominationes oẽs secundũ,iniquitatẽ fecerit &
וְעָשָׂה עָוֶל כְּכֹל הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה
sua prævaricatione in memorabûtur non ,fecit quas ejus justitiæ Omnes ?vivet &
וָחָי כָּל־צִדְקֹתָו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא תִזָּכַרְנָה בְּמַעֲלוֹ
.morietur eis in ,peccavit quod suũ peccatũ propter & ,eft prævaricatus quam
אֲשֶׁר־מָעַל וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא בָּם יָמוּת :
.Israel domus nunc Audite .Domini via dirigetur non , dixistis Et
25 וַאֲמַרְתֶּם לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ־נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל
se avertendo In ?firmabuntur non vestræ viæ Nonne ?dirigetur non mea via Nunquid
26 הֲדַרְכִּי לֹא יִתָּכֵן הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵנוּ : בְּשׁוּב־
sua iniquitate in : eis super morietur &,iniquitatẽ fecerit &,sua justitia à justum
צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וּמֵת עֲלֵיהֶם בְּעַוְלוֹ
quam sua impietate ab impium se avertendo in Et .morietur , fecit quam
27 אֲשֶׁר־עָשָׂה יָמוּת : וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר
,vidit Et .vivificabit suã animam ipse ,justitiam &,judicium fecerit & ,fecit
28 עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא אֶת־נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה : וַיִּרְאֶה
non ,vivet vivendo : fecit quas suis prævaricationib⁹ omnib⁹ ab est aversus &
וַיָּשׁוֹב מִכָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה לֹא
.Domini via dirigetur Non : Israel domus dixerunt Et .morietur
29 יָמוּת : וְאָמְרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי
?dirigentur non vestræ viæ Nonne ? Israel domus dirigentur non meæ viæ Nunquid
הַדְּרָכַי לֹא יִתָּכְנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵן :
dixit ,Israel domus vos judicabo suas vias juxta unumquemque Idcirco
30 לָכֵן אִישׁ כִּדְרָכָיו אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
,vestris prævaricationib⁹ omnib⁹ ab facite converti &,Covertimini-Deus Dominus
אֲדֹנָי יֱהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מִכָּל־פִּשְׁעֵיכֶם
vobis desuper Projicite .iniquitas offendiculũ in vobis erit non &
31 וְלֹא־יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן : הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת־
cor vobis facite & ,eis in estis prævaricati quibus vestras prævaricationes omnes
כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם אֲשֶׁר פְּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב
Quia ? Israel domus moriemini quid ut & : novum spiritum & ,novum
32 חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָמֻתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל : כִּי
.viveris &,facite reverti & : Deus Dominus dixit ,mortui morte in volam non
לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ :

יט   C A P. XIX.

tua mater Quid : dices Et .Israel prælatos super planctum tolle , tu Et
1 וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל־נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל : וְאָמַרְתָּ מָה אִמְּךָ
2 ,suos catulos multiplicavit leunculorũ medio In ? cubavit leones inter leæna
לְבִיָּא בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ כְּפִרִים רִבְּתָה גוּרֶיהָ :
rapere didicit & : fuit leunculus ,suis catulis de unum fecit ascendere Et
3 וַתַּעַל אֶחָד מִגֻּרֶיהָ כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־
est captus eorũ fovea in ,gentes eum ad audierunt Et .comedit hominem ,prædam
4 טֶרֶף אָדָם אָכָל : וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ
expectata quia vidit Et .Ægypti terram ad hamis in eũ adduxerunt &
5 וַיְבִאֻהוּ בַחַחִים אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם : וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה
eum posuit leunculum,suis catulis de unum tulit & : sua expectatio periérit
אָבְדָה תִּקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגֻּרֶיהָ כְּפִיר שָׂמָתְהוּ :
rapinam rapere didicit & : fuit leunculus ,leonum medio in ambulabat Et
6 וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ־אֲרָיוֹת כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף
fecit desolare eorũ civitates &,ejus viduas cognovit Et .comedit hominem
7 אָדָם אָכָל : וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם הֶחֱרִיב
.ejus rugitus voce à ej⁹ plenitudo & ,terra est desolata &
וַתֵּשַׁם אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ מִקּוֹל שַׁאֲגָתוֹ :

Versio VULG. LAT.

22 Omniũ iniquitatũ ej⁹, quas ope-
rat⁹ est, nõ recordabor : in justitia
23 sua, quã operat⁹ est, vivet. Num-
quid voluntatis meæ est mors im-
pii, dicit Dñs De⁹, & non ut con-
24 vertatur à viis suis, et vivat? Si au-
tẽ averterit se just⁹ à justitia sua,
& fecerit iniquitatẽ secundùm o-
mnes abominationes, quas opera-
ri solet impi⁹, numquid vivet? o-
mnes justitiæ ej⁹, quas fecerat, nõ
recordabũtur : in prævaricatione,
quã prævaricat⁹ est, & in peccato
suo, ꝙ peccavit, in ipsis morietur.
25 Et dixistis, Non est æqua via Dñi.
Audite ergò, domus Israel : Num-
quid via mea non est æqua, & nõ
26 magis viæ vestræ pravæ sũt? Cùm
enim averterit se justus à justitia
sua, et fecerit iniquitatẽ, morietur
in eis : in injustitia, quã operat⁹ est,
27 morietur. Et cùm averterit se im-
pi⁹ ab impietate sua, quã operat⁹
est, & fecerit judiciũ, & justitiã:
28 ipse animã suã vivificabit. Consi-
derans enim, & avertens se ab o-
mnib⁹ iniquitatib⁹ suis, quas ope-
rat⁹ est, vitã vivet, & non morie-
29 tur. Et dicunt filii Israel; Non est
æqua via Dñi. Numquid viæ meæ
non sunt æquæ, dom⁹ Israel, et nõ
30 magis viæ vestræ pravæ? Idcircò
unumquemque juxta vias suas ju-
dicabo, domus Israel, ait Dñs De⁹.
Convertimini, & agite pœniten-
tiã ab omnib⁹ iniquitatib⁹ vestris:
& nõ erit vobis in ruinã iniqui-
31 tas. Projicite à vobis omnes præ-
varicationes vestras, in quib⁹ præ-
varicati estis, & facite vobis cor
novũ, & spiritũ novum : & quarè
32 moriemini, domus Israel? Quia
nolo mortẽ morientis, dicit Dñs
Deus : revertimini, & vivite.

C A P. XIX.

1 ET tu assume planctũ sup prin-
2 cipes Israel, Et dices; Quarè mater
tua leæna inter leones cubavit, in
medio leunculorũ enutrivit catu-
3 los suos? Et eduxit unũ de leun-
culis suis, & leo fact⁹ est : & didi-
cit capere prædam, hominémque
4 comedere. Et audierũt de eo Gen-
tes, & non absq; vulnerib⁹ suis ce-
perunt eũ : & adduxerũt eũ in ca-
5 tenis in terrã Ægypti. Quæ cùm
vidisset quoniã infirmata est, &
periit expectatio ej⁹ : tulit unũ de
leunculis suis, leonẽ constituit eũ.
6 Qui incedebat inter leones, et fa-
ct⁹ est leo : & didicit prædã cape-
7 re, & homines devorare : Didicit
viduas facere, et civitates eorũ in
desertũ adducere : & desolata est
terra, & plenitudo ejus, à voce
rugitûs illius.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

22 (χ) Πάντα τὰ παραπτώματα αὐτοῦ ὅσα ἐ-
ποίησεν, οὐ μνησθήσονται· (ψ) ἐν τῇ δικαιο-
23 σύνῃ αὐτοῦ ᾗ (ω) ἐποίησε, ζήσεται. Μὴ θε-
λήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου, λέγει
(α) κύριος, ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ
24 τῆς (β) ὁδοῦ τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆν αὐτόν; Ἐν δὲ
τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον (ͅ) ἐκ τῆς δικαιοσύ-
νης αὐτοῦ, καὶ (γ) ποιῆσαι ἀδικίαν κατὰ πάσας
τὰς ἀνομίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἄνομος, πᾶ-
σαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν, οὐ
μὴ μνησθῶσιν· ἐν τῷ παραπτώματι αὐτοῦ
ᾧ παρέπεσε, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς
25 ἥμαρτεν, ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται. Καὶ εἴπα-
τε, Οὐ (δ) κατευθύνει ἡ ὁδὸς κυρίου. ἀκού-
σατε δή (ε) πᾶς ὁ οἶκος Ἰσραήλ· μὴ ἡ
ὁδός μου οὐ κατευθύνει; οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν
26 (ͅ) κατευθύνει; Ἐν τῷ (ζ) ἀποστρέψαι τὸν δί-
καιον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ (ͅ) ποιήσει
παράπτωμα, καὶ ἀποθάνῃ ἐν τῷ παραπτώ-
ματι ᾧ ἐποίησεν, ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται.
27 Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι ἄνομον ἀπὸ τῆς ἀνο-
μίας αὐτοῦ ἧς ἐποίησε, καὶ (·) ποιήσει κρίμα
καὶ δικαιοσύνην, οὗτος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐφύλα-
28 ξε, (η) Καὶ ἀπέστρεψεν ἐκ πασῶν ἀσεβει-
ῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησε, (ζωῇ ζήσεται), οὐ μὴ ἀπο-
29 θάνῃ. Καὶ λέγουσιν ὁ (θ) οἶκος τοῦ Ἰσρα-
ήλ, Οὐ κατορθοῖ ἡ ὁδὸς κυρίου. μὴ ἡ ὁδὸς
μου οὐ κατορθοῖ οἶκος Ἰσραήλ; οὐχὶ ἡ ὁ-
30 δὸς ὑμῶν οὐ κατορθοῖ; (ι) Ἕκαστον κατὰ τὴν
ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ (κ) ὑμᾶς οἶκος Ἰσραήλ,
(λ) λέγει κύριος. ἐπιστράφητε καὶ ἀποστρέ-
ψατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ
31 ἔσονται ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας. Ἀπορ-
ρίψατε (μ) ἀφ᾽ ἑαυτῶν πάσας τὰς ἀσεβεί-
ας ὑμῶν (ν) ἃς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ, καὶ ποιή-
σατε ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα
(ξ) καινόν. καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκετε οἶκος
32 (ο) Ἰσραήλ; Διότι οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ
ἀποθνήσκοντος, λέγει (π) κύριος.

ΚΕΦ. ιθ'.

1 ΚΑὶ σὺ (α) λάβε θρῆνον ἐπὶ τοὺς ἄρχον-
2 τας τοῦ Ἰσραήλ, Καὶ ἐρεῖς, Τί ἡ μήτηρ σου
σκύμνος ἐν μέσῳ λεόντων ἐγενήθη; (β)
ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνε σκύμνους αὐ-
3 τῆς. Καὶ (γ) ἀπεπήδησεν εἷς τῶν σκύμνων
αὐτῆς, λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθε τοῦ ἁρπάζειν
4 ἁρπάγματα, ἀνθρώπους ἔφαγε. Καὶ ἤκου-
σαν κατ᾽ αὐτοῦ ἔθνη, ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐ-
τῶν συνελήφθη, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῷ εἰς
5 γῆν Αἰγύπτου. Καὶ εἶδεν ὅτι (δ) ἀπῶσται
ἀπ᾽ αὐτῆς, ἀπώλετο ἡ ὑπόστασις αὐτῆς· καὶ
ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς, λέοντα
6 ἔταξεν αὐτόν. Καὶ ἀνεστρέφετο ἐν μέσῳ
λεόντων, λέων ἐγένετο, καὶ ἔμαθεν ἁρπά-
7 ζειν ἁρπάγματα. ἀνθρώπους ἔφαγε, Καὶ
ἐνέμετο (ε) τῷ θράσει αὐτοῦ, καὶ τὰς
πόλεις αὐτῶν (ζ) ἐξηρήμωσε, καὶ ἠφάνισε
γῆν, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς
(η) ὠρύματος αὐτοῦ.

Omnia delicta ejus, quæcumque fecit, (c) non memorabuntur : in sua justitia, quam fecit, vivet. Nunquid voluntate volo mortem iniqui, dicit Dominus, ut averti ipsũ à via sua pessima, & ipsũ vivere? Cùm autem averterit se justus à justitia sua, & fecerit injustitiam juxta omnes iniquitates, quas fecit iniquus, omnes justitiæ ejus, quas fecit, nõ erunt in memoria : in delicto suo, quo deliquit, & in peccatis suis, quæ peccavit, in ipsis morietur. Et dixistis, Non dirigit via Domini. Audite ergo omnis domus Israel ; Nunquid via mea nõ recta est? nonne via vestra ... quid via ... avertendo se justum à justitia sua, & faciet delictum, & mo-rietur in delicto quod fecit, in ipso morietur. Et in avertendo se iniquũ ab iniquitate sua, quã fecit, & faciet judicium & justitiã, hic animã suã custodivit, Et avertit se ab omni impietate sua, quas fecit, vitã vivet, non morietur. Et dicunt dom⁹ Israel, Non rectè dirigit via Domini. Nunquid via mea nõ recta est, dom⁹ Israel? nonne via vestra nõ recta est? Unumquemque secundũ viã suã judicabo vos, dom⁹ Israel, dicit Dominus. Convertimini, & avertite vos ab omnibus impietatibus vestris, & non erunt vobis in supplicium iniquitatis. Projicite à vobis omnes impietates vestras, quas impie egistis in me, & facite vobis cor novum, & spiritum novum. Et ut quid morimini, domus Israel? Quia nolo mortem morientis, dicit Dominus.

CAP. XIX.

ET tu accipe lamentum super principes Israel, Et dices, Quid mater tua catulus in medio leonum (b) facta est? In medio leonum multiplicavit catulos suos. Et exilivit unus catulus ej⁹, leo factus est, & didicit rapere rapinas : homines comedit. Et audierunt contra eum gentes : in corruptione eorũ capt⁹ est, & adduxerunt eũ in camo in terram Ægypti. Et vidit quoniã ablata est ab ea, periit substantia ejus : & tulit aliũ de catulis suis, leonem constituit eũ. Et conversabatur in medio leonũ : leo factus est, & didicit rapere rapinas. Homines comedit, Et pascebatur in audacia sua, & civitates eorum desolavit, & exterminavit terram, & plenitudinem ejus, à voce rugitus ejus.

MS. A. (χ) Πᾶσαι αἱ ἀδικίαι ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν ἐν τῇ (ω) ἐποίησεν, ἐν αὐτῇ ζήσεται. ὅτι οὐ βούλομαι τὸν (α) κύριος κύριος, (β) ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς (ͅ) ἀπὸ (γ) ποιήσῃ (δ) κατορθοῖ ἡ (ε) πᾶς οἶκος (ͅ) οὐ κατευθύνει (ζ) ἀποστρέψαι δίκαιον (ͅ) ποιήσῃ (η) Καὶ ἴδεν καὶ ἀπέστρεψεν ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν (θ) οἶκος Ἰσραήλ, (ι) Διὰ τοῦτο ἕκαστον (κ) ὑμᾶς (λ) λέγει ἀδωναΐ κύριος. (μ) ἀπὸ ἑαυτῶν (ν) ἃς ἐποίησα (ξ) καινὸν ποιήσατε πάσας τὰς ἐντολάς μου. καὶ (ο) Ἰσραήλ; λέγει κύριος. (π) ἀδωναΐ κύριος, καὶ ἐπιστρέψατε καὶ ζήσατε.
Κεφ. ιθ'. MS. A. (α) υἱὲ ἀνθρώπου λάβε, (β) καὶ ἐν (γ) ἀπεδίωκεν (δ) ἀπῶσται ἀπ᾽ αὐτῆς, καὶ ἀπώλετο ἡ (ε) ἐν τῷ θράσει (ζ) ἐξηρήμωσεν (η) ὠρύματος

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 כָּל חוֹבוֹהִי דַעֲבַד לָא יִדְּכְרוּן לֵיהּ בִּזְכוּתֵיהּ דַעֲבַד יִתְקַיֵּם : הַמִרְעָא רַעֲוָא בְּמוֹתֵיהּ
23 דְרַשִׁיעָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הֲלָא כַּד יְתוּב מֵאוֹרְחֵיהּ וְיִתְקַיֵּם : וְכַד יְתוּב זַכָּאָה מִזְּכוּתֵיהּ
24 וְיַעֲבֵיד שְׁקַר כְּכֹל תּוֹעֲבָתָא דִי עֲבַד רַשִׁיעָ יַעֲבֵיד הַאִתְקַיַּם כָּל זְכְוָתֵיהּ דַעֲבַד לָא יִדְּכְרוּן
25 בְּשִׁקְרֵיהּ דְשַׁקַּר וּבְחוֹבוֹהִי דִיחַב בְּהוֹן יְמוּת : וַאֲמַרְתּוּן לָא מְפָרְשָׁן לָנָא אוֹרְחַת טוּבָא
דַייָ שְׁמַעוּ כְעַן בֵּית יִשְׂרָאֵל הָאוֹרְחַת טוּבִי לָא מְפָרְשָׁן לְכוֹן הֲלָא אוֹרְחָתְכוֹן דִילְכוֹן לָא
26 תַקְנָן : וְכַד יְתוּב זַכָּאָה מִזְּכוּתֵיהּ וְיַעֲבֵיד שְׁקַר וִימוּת עֲלֵיהוֹן בְּשִׁקְרֵיהּ דִי עֲבַד יְמוּת :
27 וְכַד יְתוּב רַשִׁיעָא מֵחוֹבוֹהִי דִי עֲבַד וְיַעֲבֵיד דִין דִקְשׁוֹט וּזְכוּ הוּא יָת נַפְשֵׁיהּ יְקַיֵּם : וְחָזָא
28 וְתָב מִכָּל חוֹבוֹהִי דִי עֲבַד מֵחְיָא יְחֵי לָא יְמוּת : וַאֲמַרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לָא מְפָרְשָׁן לָנָא
29 אוֹרְחַת טוּבָא דַייָ הָאוֹרְחַת טוּבִי לָא מְפָרְשָׁן לְכוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלָא אוֹרְחָתְכוֹן דִילְכוֹן
30 לָא תַקְנָן : בְּכֵן אֱנָשׁ כְּאוֹרְחָתֵיהּ אֶתְפְּרַע מִנְכוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים תּוּבוּ
31 לְפוּלְחָנִי וְאַעְדוּ מִנְּכוֹן פּוּלְחַן טַעֲוָתָא וְלָא יְהֵי לְכוֹן לְתַקְלַת חוֹבִין : אַרְחִיקוּ מִנְּכוֹן יָת
כָּל חוֹבֵיכוֹן דְחַבְתּוּן בְּהוֹן וַעֲבִידוּ לְכוֹן לֵב דְחִיל וְרוּחַ דְחַלְתָּא וּלְמָה תְמוּתוּן בֵּית
32 יִשְׂרָאֵל : אֲרֵי לָא רַעֲוָא בְּמוֹתָא דְחַיָּב לְמִמַת אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים תּוּבוּ לְפוּלְחָנִי
וְאִתְקַיָּמוּ :

יט

1 וְאַתְּ טוּל אִלְיָא עַל רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל : וְתֵימַר מָה כְנִשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל דְהָוַת דָמְיָא לְלֵיתָא
2
3 בֵּינֵי מַלְכַיָּא רְבָא בֵּינֵי שִׁלְטוֹנַיָּא רַבִּיאַת בְּנַהָא : וְרַבִּיאַת חַד מִבְּנַהָא מַלְכָּא הֲוָה
4 וְאַלִּיף לְמִקְטַל קְטוֹל אֱנָשָׁא קְטַל : וּשְׁמַעוּ עֲלוֹהִי עַמְמַיָּא בְּסַרְיַנְהוֹן אִתְאֲחַד
5 וְאַיְתִיאוּהִי בְּשַׁלְשְׁלָן לְאַרְעָא דְמִצְרַיִם : וַחֲזָת אֲרֵי פְּסַק אֲבַד סִבּוּרַהּ וְרַבִּיאַת חַד
6 מִבְּנַהָא מַלְכָּא שַׁוִּיתֵיהּ : וְהַלֵּיךְ בֵּינֵי מַלְכַיָּא מַלְכָּא הֲוָה וְאַלִּיף לְמִקְטַל קְטוֹל אֱנָשָׁא
7 קְטַל : וְאַצְדִּי בִּירָנְיָתֵיהּ וְקִרְוֵיהוֹן אַחְרִיב וּצְדִיאַת אַרְעָא וּמְלוֹאַהּ מִקָּל אִתְרְגוּשְׁתֵּיהּ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Omnes iniquitates ejus quas fecit, non erunt in memoria ei : in justitia sua quam fecit permanebit. Nunquid volens volo mortem impii, dicit Dominus Deus? nónne cùm conversus fuerit à via sua, vivet? Et cùm aversus fuerit justus à justitia sua & fecerit iniquitatem, juxta omnes abominationes quas fecit impius, fecerit ipse, nunquid vivet? Omnes justitiæ ej⁹ quas fecit, non erunt in memoria : in prævaricatione qua prævaricat⁹ est, & in peccatis quibus peccavit, in ipsis morietur. Et dixistis : Non sunt expositæ nobis viæ bonitatis Domini. Audite nunc dom⁹ Israel : An viæ bonitatis meæ non declaratæ sunt vobis? nónne viæ vestræ non sunt rectæ? Cùm avers⁹ fuerit just⁹ à justitia sua & fecerit iniquitatem & mortu⁹ fuerit ob ea, in iniquitate sua quam fecit morietur. Et cùm avers⁹ fuerit impi⁹ ab *iniquitatibus suis quas fecit*, et fecerit judiciũ verũ & justitiã, ipse animã suã vivificabit. Vidit enim & conversus est ab omnib⁹ iniquitatib⁹ suis quas fecit : vivens vivet & non morietur. Et dixerunt dom⁹ Israel : Non declaratæ sunt nobis viæ bonitatis Domini. An viæ bonitatis meæ non sunt declaratæ vobis dom⁹ Israel? utique viæ vestræ non sunt rectæ. Propterea juxta vias uniuscujusque vindictam sumam ex vobis domus Israel, dicit Domin⁹ De⁹. Convertimini ad cultum meum, & auferte à vobis cultum idolorum, & non sit vobis in offendiculum peccatorum. Projicite à vobis omnia peccata vestra quæ commisistis, & facite vobis cor timens & spiritum timoris : & quare moriemini dom⁹ Israel? Quia nolo mortem peccatoris, qui re⁹ est mortis, dicit Dñs Deus. Convertimini ad cultum meum & vivite.

C A P. XIX.

ET tu assume lamentationem super principes Israel, Et dices : Quid congregatio Israel, quæ similis *erat* leænæ, inter reges crevit, & inter principes nutrivit filios suos. Et evexit unum de filiis suis, rex fuit, & didicit occidere occisionem, hominem occidit. Et audierunt de eo populi, in reti eorum captus est, & adduxerunt eum in catenis in terram Ægypti. Et vidit quia cessavit, periit expectatio ejus, & nutrivit unum de filiis suis, regem constituit eum. Et ambulavit inter reges, rex fuit, & didicit occidere occisionem, hominem interfecit. Et desolavit palatia ejus, & civitates eorum destruxit, & desolata est terra & plenitudo ejus à voce tumultus ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et omnia peccata quæ fecit, non commemo- 22
rabuntur ei;sed per justitiam quam fecerit,vi-
vet. Haudquaquam oblector morte peccato- 23
ris, ait Domin⁹ dominorum, sed ut retrahat se
à via sua prava,& vivat. Quòd si avertat se 24
justus à justitia sua,& iniquitatem atque abo-
minationem committat quales commisit pec-
cator;tota justitia quam fecerat, non comme-
morabitur ei; sed propter iniquitatem quam
commisit,& peccata quæ perpetravit,propter
eadem morietur. Quòd autẽ dicitis,Non sunt 25
rectæ viæ Domini; audite jam Israelitæ: Viæ
quidem meæ rectæ sunt,at viæ vestræ non sunt
rectæ. Cùm avertit se justus à justitia sua, & 26
iniquitatem committit;propter ipsam iniqui-
tatem quam commisit, morietur. Cùm autem 27
converterit se improb⁹ ab improbitate sua,&
fecerit judicium atque justitiam; animã suam
vivam conservabit. Cúmque considerave- 28
rit, & retraxerit se ab omnibus peccatis suis
quæ fecit; omnino vivet, & non morietur.
Attamen dicunt Israelitæ,Non sunt æquæ viæ 29
Domini. Viæ meæ æquæ sunt O Israelitæ, sed
viæ vestræ non sunt æquæ. Propterea quemq; 30
secundùm vias suas judicabo vos Israelitæ,
dicit Domin⁹ dominorum. Pœnitentiam agi-
te, & revertimini ab omni iniquitate vestra,
& ne sit vobis offendiculũ ad peccata vestra.
Abjicite à vobis omnem iniquitatem quam 31
commisistis,& facite vobis cor novũ & spiri-
tum novũ,& ne moriamini O Israelitæ. Non 32
enim delector morte mortui,ait Dominus do-
minorum: sed pœniteat vos, & vivite.

CAP. XIX.

Tu autem fili hominis, sume lamentationẽ 1
de principibus Israelis, & dic; Quid est 2
mater tua catule leonis,quòd inter leones cu-
bat, & inter leones educavit catulos suos?
Cúmque crevisset unus è catulis ejus, & leo 3
factus esset, didicit prædam diripere, homi-
némque devoravit: Et audientes famam e- 4
jus populi, reti suo captum perduxerunt cum
pastomide in terram Ægypti. Cùm autem 5
vidisset mater ejus infirmam se redditam, &
periisse expectationem suam; accepit unum è
catulis suis,fecítque leonem: Isque inter leo- 6
nes ambulans, & leo factus, didicit prædam
diripere,hominémque devoravit. Cumque 7
fortitudine proficiens, urbes vastâsset,totám-
que terram voce rugitùs sui destruxisset;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وجميع زلاته التي صنعها لا تذكر له * بعدله الذي صنعه يحيي * لاني لا اشاء موت الاثيم
يقول الرب * مثل ان يرجع من طريقه السو ويحيا * واذا رجع الصديق عن عدله وصنع
ظلما كجميع الاثام التي صنعها الاثيم * كل تعدلاته التي صنعها لا تذكر له * بزلته سقط
وبخطاياه التي اخطا بها يموت * ويقولون ليس يستقيم طريق الرب * اسمعوا يا كل بيت اسرائيل
هل طريقي لا يستقيم * كلا طرقكم لا تستقيم * اذا رجع الصديق من عدله وصنع زلة ومات
بزلته التي صنعها فيها يموت * واذا رجع الاثيم عن اثمه الذي صنعه وصنع حكما وعدلا فهذا
حفظ نفسه * ورجع من جميع نفاقه الذي صنعه * يحيا حياة ولا يموت * ويقولون بيت اسرائيل
لا يقوم طريق الرب * هل طريقي لا يقوم يا بيت اسرائيل * كلا طريقكم لا يقوم * ادينكم
كل واحد كطريقه يا بيت اسرائيل يقول ادوناي الرب * ارجعوا وانصرفوا من جميع نفاقكم
ولا تصيرون اثم للعقوبة * اطرحوا الظلم عنكم * وجميع نفاقكم الذي نافقتم به
واصنعوا لكم قلبا جديدا وروحا جديدا * ولماذا تموتون يا بيت اسرائيل * من اجل اني
اريد موت المايت يقول ادوناي الرب * * الفصل التاسع عشر *
* وانت يا ابن الانسان حد نوحا على رييس اسرائيل ويقول * ما بال امك صارت شبلا في وسط
الاسوده * اكثرت اشبالها * فشب واحد من اشبالها وصار اسدا * وتعلم ان يخطف احتطافا
واكل الناس * وسمعت عنه الامم * فقبض بفساده * وساقوه بحكمة الي ارض مصر * ونظرت انه
ابعد عنها * وهلك قوامها * فاخذت اخر من اشبالها * ربته اسدا * وبرده في وسط الاسود
وصار اسدا * وتعلم ان يخطف احتطافا * واكل الناس * وامتلي بجراته * واخرب بلادهم
واهلك الارض بكمالها من صوت زييره *

Omnia delicta quæ cõmiserit, non cõme- 22
morabuntur ei: per æquitatem suã quam
fecerit,vivet. Non enim volo mortem ini- 23
qui,dicit Dominus,ut volo ipsum converti
à via sua prava,& vivere. Econtrà,cùm 24
retraxerit se justus ab æquitate sua,et im-
piè se gesserit secundùm omnes iniquitates
quas cõmittit iniquus; æquitates ej⁹ omnes
quas fecerat,non cõmemorabuntur ei:cul-
pâ suâ cecidit, ideo pro peccatis suis quæ
cõmisit,pro iisdem morietur.Dicetis autem, 25
Non est recta via Domini. Audite O tota
domus Israelis. Num viæ meæ non essent
rectæ? imò verò viæ vestræ non sunt re-
ctæ. Cùm retraxerit se justus ab æquitate 26
sua,culpã cõmiserit,& mortuus fuerit in
culpa quã cõmisit; propter eandem morie-
tur.Similiter,cùm retraxerit se iniquus ab 27
iniquitate sua quã fecit,& exercuerit ju-
dicium & æquitatem; is animã suã ser-
vabit: Retrahens enim se ab omnibus im- 28
pietatibus quas cõmisit, vitam vivet, &
non morietur. Dicerent jam domus Israe- 29
lis haud rectam esse viã Domini? An via
mea non est recta O domus Israelis? imò
verò vestra non est recta. Judicabo vos, 30
quemq; secundùm viã suã O dom⁹ Israe-
lis,inquit Adonai Domin⁹.Convertimini,et
recedite ab omnibus impietatibus vestris;
ut ne supplicio addicamini.Abjicite à vo- 31
bis iniquitatem & omnes impietates quas
in me perpetrâstis, & facite vobis cor no-
vum & spiritum novum. Quorsum enim
moreremini O domus Israelis, Quando- 32
quidem ego nolo mortem moribundi? in-
quit Adonai Dominus.

CAP. XIX.

Et tu O fili hominis, adhibe lamentum 1
super principem Israelis, ac dicas; Quid 2
rei est quòd mater tua facta est leunculus
in medio leonum? multiplicavit leunculos
suos;Et cùm adolevisset unus è leunculis 3
ejus,factusq; esset leo, didicit prædam ra-
pere, & devorabat homines. Audierunt 4
autem de eo gentes, & propter perniciem
ejus ceperunt eum, eamque deduxerunt
ad terram Ægypti. Quapropter videns 5
illa hunc à se amotum, & periisse subsi-
stentiam suam; alium accepit è leuncu-
lis suis,& in leonem instruxit: Qui cum 6
leonibus consuescens, & leo factus; di-
dicit prædam capere, hominesque devo-
rabat, Audaciâ suâ se saturabat,& re- 7
giones eorum vastabat, totamque terram
voce rugitûs sui perdebat.

יחזקאל : כ

8 ויתנו עליו גוים סביב ממדינות ויפרשו עליו
רשתם בשחתם נתפש: 9 ויתנהו בסוגר בחחים
ויבאהו אל־מלך בבל יבאהו במצדות למען
לא־ישמע קולו עוד אל־הרי ישראל: 10 אמך כגפן
בדמך על־מים שתולה פריה וענפה היתה
ממים רבים: 11 ויהיו־לה מטות עז אל־שבטי
משלים ותגבה קומתו על־בין עבתים וירא
בגבהו ברב דליתיו: 12 ותתש
בחמה לארץ השלכה ורוח הקדים הוביש פריה
התפרקו ויבשו מטה עזה אש אכלתהו:
13 ועתה שתולה במדבר בארץ ציה וצמא: 14 ותצא אש
ממטה בדיה פריה אכלה ולא־היה בה מטה
עז שבט למשול קינה היא ותהי לקינה:

CAP. XX.

1 ויהי בשנה השביעית בחמשי בעשור לחדש באו
אנשים מזקני ישראל לדרש את־יהוה וישבו לפני:
2 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: 3 בן־אדם דבר את־
זקני ישראל ואמרת אלהם כה אמר אדני יהוה
הלדרש אתי אתם באים חי־אני אם־אדרש לכם
נאם אדני יהוה: 4 התשפט אתם התשפוט בן־אדם
את־תועבת אבותם הודיעם: 5 ואמרת אליהם כה־אמר
אדני יהוה ביום בחרי בישראל ואשא ידי לזרע
בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים ואשא ידי
להם לאמר אני יהוה אלהיכם: 6 ביום ההוא נשאתי ידי
להם להוציאם מארץ מצרים אל־ארץ אשר־תרתי
להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל־הארצות:
7 ואמר אלהם איש שקוצי עיניו השליכו
ובגלולי מצרים אל־תטמאו אני יהוה אלהיכם:

Versio VULG. LAT.

8 Et convenerunt adversùs eum Gentes undique de provinciis, & expanderunt super eum rete suũ,
9 in vulneribus earũ captus est. Et miserunt eũ in caveam, in catenis adduxerunt eum ad regem Babylonis: miserúntque eum in carcerem, ne audiretur vox ejus
10 ultrà super montes Israel. Mater tua quasi vinea in sanguine tuo super aquam plantata est: fructus ejus, & frondes ejus creve-
11 runt ex aquis multis. Et factæ sunt ei virgæ solidæ in sceptra dominantiũ, & exaltata est statura ejus inter frondes: & vidit altitudinem suam in multitudine
12 palmitũ suorũ. Et evulsa est in ira, in terrámque projecta, & vent⁹ urens siccavit fructum ej⁹: marcuerunt, & arefactæ sunt virgæ roboris ejus: ignis comẽdit
13 eam. Et nunc transplantata est in desertum, in terra invia & siti-
14 enti. Et egressus est ignis de virga ramorũ ej⁹, qui fructum ejus comẽdit: & non fuit in ea virga fortis, sceptrum dominantiũ. Planct⁹ est, & erit in planctum.

CAP. XX.

1 Et factum est in anno septimo, in quinto, in decima mensis: venerunt viri de senioribus Israel, ut interrogarent Dominũ,
2 & sederunt corã me. Et factus est sermo Dñi ad me, dicens;
3 Fili hominis, loquere senioribus Israel, & dices ad eos; Hæc dicit Dñs De⁹; Numquid ad interrogandum me vos venistis? Vivo ego quia non respondebo
4 vobis, ait Dñs De⁹. Si judicas eos, si judicas, fili hominis, abominationes patrũ eorũ ostende
5 eis. Et dices ad eos; Hæc dicit Dñs De⁹; In die, quâ elegi Israel, & levavi manũ meã pro stirpe dom⁹ Jacob, et apparui eis in terra Ægypti, & levavi manũ meã pro eis, dicens; Ego Dñs De⁹ ve-
6 ster: In die illa levavi manũ meã pro eis, ut educerem eos de terra Ægypti in terram, quam provideram eis, fluentem lacte & melle: quæ est egregia inter
7 omnes terras. Et dixi ad eos; Unusquisque offensiones oculorum suorum abjiciat, & in idolis Ægypti nolite pollui: ego Dominus Deus vester.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἔδωκαν ἐπ' αὐτὸν ἔθνη (θ) ἐκ χωρῶν κυκλόθεν, καὶ ἐξεπέτασαν ἐπ' αὐτὸν (ι) δίκτυα αὐτῶν, ἐν διαφθορᾷ αὐτῶν (κ) συνελήφθη.
9 Καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῷ (λ) καὶ ἐν γαλεάγρᾳ, ἦλθε πρὸς βασιλέα Βαβυλῶνος, καὶ (μ) εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅπως μὴ ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραήλ.
10 Ἡ μήτηρ σου ὡς (*) ἄμπελος καὶ ὡς ἄνθος ἐν ῥοᾷ, ἐν ὕδατι πεφυτευμένη, ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος πολλοῦ.
11 Καὶ (ν) ἐγένετο αὐτῇ ῥάβδος ἐπὶ φυλὴν ἡγουμένων, καὶ ὑψώθη (ξ) τῷ μεγέθει αὐτοῦ ἐν μέσῳ (ο) στελεχῶν· καὶ εἶδε τὸ μέγεθος αὐτοῦ ἐν πλήθει κλημάτων αὐτοῦ.
12 Καὶ κατεκλάσθη ἐν θυμῷ, ἐπὶ γῆν (π) ἐρρίφη, καὶ ἄνεμος (ϛ) ὁ καύσων ἐξήρανε τὰ ἐκλεκτὰ αὐτοῦ· (σ) ἐξεδικήθησαν, καὶ ἐξηράνθη ἡ ῥάβδος ἰσχύ-
13 ος αὐτῆς· πῦρ ἀνήλωσεν αὐτήν. Καὶ νῦν (τ) πεφυτεύκασιν αὐτὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν γῇ ἀν-
14 ύδρῳ. Καὶ ἐξῆλθε πῦρ ἐκ ῥάβδου ἐκλεκτῶν αὐτῆς, καὶ κατέφαγεν αὐτὴν, καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ῥάβδος (υ) ἰσχύος. φυλὴ εἰς παραβολήν θρήνου ἐστὶ, καὶ ἔσται εἰς θρῆνον.

MS. A. (θ) ἀπὸ (ι) τὰ δίκτυα (κ) καὶ συνελήφθη (λ) καὶ ἐν γαλεάγρᾳ πρὸς (μ) εἰσήγαγον (*) ἄμπελος, ὡς (ν) ἐγένοντο αὐτῇ ῥάβδοι ἰσχύος ἐπὶ (ξ) ἐν τῷ (ο) στελεχέων· (π) ἐρίφη (ϛ) καύσων (σ) ἐξεδικήθη (τ) ἐφύτευσαν (υ) ἰσχύος αὐτῆς.

ΚΕΦ. κ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ (α) τῇ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων (β) οἴκου Ἰσραὴλ, ἐπερωτῆσαι τὸν κύριον, καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου
2 μου. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
3 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει κύριος, (γ) Εἰ ἐπερωτῆσαί με ὑμεῖς ἔρχεσθε; Ζῶ ἐγὼ, εἰ ἀποκρι-
4 θήσομαι ὑμῖν, (δ) λέγει κύριος. Εἰ ἐκδικήσω αὐτοὺς ἐκδικήσει, υἱὲ ἀνθρώπου; τὰς ἀνομίας τῶν
5 πατέρων αὐτῶν διαμάρτυραι αὐτοῖς, Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει (ε) κύριος, Ἀφ' ἧς ἡμέρας ᾑρέτισα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐγνωρίσθην τῷ σπέρματι (ζ) οἴκου Ἰακὼβ, καὶ ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ (η) Αἰγύπτου, καὶ ἀντελαβόμην τῇ χειρί μου αὐτῶν, λέγων, Ἐγὼ κύριος
6 ὁ θεὸς ὑμῶν· Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀντελαβόμην τῇ χειρί μου αὐτῶν, τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς (θ) ἐκ γῆς Αἰγύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν (ι) ἡτοίμασα αὐτοῖς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι,
7 κηρίον ἐστὶ παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτοὺς, Ἕκαστος (κ) βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ (*) ἀπορριψάτω, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν Αἰγύπτου μὴ μιαίνεσθε· ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.

MS. A. (α) ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ, δεκάτῃ τοῦ (β) τοῦ οἴκου (γ) Ἐπερωτῆσαι (δ) λέγει ἀδωναὶ κύριος. (ε) κύριος ὁ θεὸς, Ἀφ' (ζ) τοῦ οἴκου (η) Αἰγύπτου (θ) * εἰς γῆν (ι) ὤμοσα (κ) τὰ βδελύγματα (*) ἀπορριψάτω,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואתכנישו עלוהי עממיא סחור סחור ממדינתא ופרסו עלוהי מצדתהון בסריתהון
אתאחד: ויהבוהי בקולרין בשלשלן ואיתאוהי לות מלכא דבבל איתאוהי במצדיא
בדיל דלא ישתמע קליה עוד על טורי ישראל: 10 כנשתא דישראל במעבדה אוריתא
דמיא כגופן דשתילא על מבוע דמיין דנופה שפיר וסוכה מטלן היא שתילא על מיין
11 סגיאין: והוו בה שלטונין תקיפין מלכין דגברין לשעבדא מלכון וראם בתוקפיה על
מלכותיה ואתנצח בסיעת...
12 ...
13 ...
14 ...
היא נבואתא ותהי לאליא:

כ

1 והוה בשתא שביעתא בחמשא בעשרא לירחא אתו גברין מסבי ישראל
2 למתבע אולפן מן קדם יי ויתיבו קדמי: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר:
3 בר אדם אתנבי לסבי ישראל ותימר להון כדנן אמר יי אלהים...
4 ...
5 ...
6 ...
7 ...

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Et congregati sunt contra eum populi per circuitum de provinciis, & expan-derunt super eum rete suum, & in sagena eorum captus est. Et posuerunt eum
9 in collare, & in catenas, & adduxerunt eum ad regem Babylonis: adduxe-runt enim eum in caveam ut non audiretur vox ejus ultrà super montes Isra-
10 el. Cœtus Israel cùm faceret legem, similis erat viti quæ plantata est juxta fontes aquarum, cuj⁹ fruct⁹ erat pulcher, & rami ej⁹ obumbrantes: & ipsa plantata erat juxta aquas multas. Et fuerunt in ea dominatores fortes, re-
11 ges, qui potentes sunt ad subjicienda regna: & elevat⁹ est robore suo super *regnum suum*, & superavit cum adjutoribus suis in multitudine fortium su-
12 orum. Et evulsa est in vehementia de terra domus majestatis, & in terram alteram translata est. Et rex fortis quasi vent⁹ urens occidit populum ejus, migraverunt, & translati sunt dominatores fortitudinis ej⁹, & populi qui sunt fortes sicut ignis consumpserunt eos. Et nunc similis est viti quæ planta-
13 ta est in deserto in terra desolata & deserta. Et venerunt populi qui fortes sunt
14 sicut ignis, & propter peccata superbiæ ej⁹ occiderunt populum ej⁹, & non fuerunt in ea dominatores fortes nec reges potentes ad subjicienda regna. Dicit propheta, lamentatio est prophetia, & erit in lamentationem.

CAP. XX.

1 Et factum est anno septimo, quinto [*mense*,] decima die mensis, dixit pro-pheta, venerunt viri de seniorib⁹ Israel, ut quærerent doctrinam à facie Do-
2 mini: & sederunt coram me. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domi-
3 ni ad me, dicens: Fili hominis, vaticinare seniorib⁹ Israel, & dices eis: Hæc dicit Domin⁹ De⁹; Nunquid ad interrogandam doctrinam à facie mea vos ve-nistis? vivo ego, dicit Domin⁹, si interrogat⁹ in verbo meo respondero vo-
4 bis, dicit Domin⁹ De⁹. An argues eos, an argues fili hominis? Abominati-
5 ones patrum suorum ostende eis. Et dices ad eos: Hæc dicit Dñs Deus, In die quo elegi Israel, & juravi *ipsis* in verbo meo, semini domus Jacob; & revela-tus sum ut redimerem eos de terra Ægypti, & juravi eis in verbo meo, di-
6 cens: Ego Dominus Deus vester. In die illa juravi illis in verbo meo, edu-cturum me eos de terra Ægypti in terram quam dedi eis, fluentem lacte &
7 melle, quæ laudabilis est omnib⁹ provinciis. Et dixi eis: Quisque abomina-tiones suas projiciat à conspectu oculorum suorum, & in cultu idolorum Ægy-ptiorum ne polluamini. Ego Dominus Deus vester.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Congregatæ funt contra eum gentes ex urbi- 8
bus circunjacentibus, & expanderunt fuper
illum rete fuum, quo & captus fuit: Tum 9
includentes eum in caveam beftiarũ, deduxe-
runt ad regem Babylonis; qui immifit eum in
carcerem, ut non audiretur ampliùs vox ejus
in montibus Ifraelis. Mater tua erat ficut 10
vitis in fanguine tuo fecus aquas plantata:
fructus & frondes ejus erant in aquis multis:
Erántque ei fcipiones validi fup virgas prin- 11
cipum, extuleratque fe ftatura eorum de me-
dio furculorum ejus, & confpicui erant alti-
tudine fuâ & multitudine palmitum fuorum.
Sed avulfi funt in excandefcentia, & in ter- 12
ram dejecti: ventus calidus arefecit fructus e-
jus, fejuncti funt & aruerunt fcipiones robo-
ris ejus, & ignis confumpfit eam. Nunc plan- 13
tata eft in deferto, in terra fiticulofa & incul-
ta: Et egreffus ignis è fcipione ipfius ele- 14
cto, confumpfit fructus ejus, nec inventus eft
ampliùs in ea fcipio robuftus, aut virga quæ
poffit effe dominus. Lamentatio (*i. lamenta-
bilis*) eft, & in lamentationem erit.

CAP. XX.

Deinde contigit anno feptimo, decimâ 1
menfis quinti, ut venientibus quibufdam è fe-
nioribus Ifraelis ad confulendum Dominum,
& coram me fedentibus; Fieret ad me fer- 2
mo Domini, dicendo; Fili hominis, alloque- 3
re feniores Ifraelitarum, & dic eis; Sic ait Do-
minus dominorum, Ad confulendum me ve-
nitis? Per vitam meam, inquit Dominus do-
minorum, nequaquam dabo vobis refponfũ.
Judica iftos, judica iftos fili hominis, indica 4
eis abominationem majorum ipforum, & dic
illis; Sic ait Dominus dominorum; Quo die 5
elegi Ifraelem, levavi manum meam (*i. jura-
vi*) femini Jacobi, quum apparuiffem ei in
terra Ægypti: levavi inquam, manum meam,
& dixi eis; Ego fum Dominus Deus vefter,
Eo inquam, die levavi manum meam *jurans* 6
me educturum eos è terra Ægypti in terram
quam dederam eis, lacte & melle manantem,
quæ decus eft omnium urbium: Et dixi eis, 7
Amovete quifque idolum fuum ab oculis fuis,
& diis Ægypti ne contaminetis vos, ego fum
Dominus Deus vefter.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واعطوا عليه الامم من البلدان من حوله * وبسطوا عليه شباكهم * فمسك بعضهم
* ووضعوه في قفص وساقوه في قفص الي ملك بابل وادخلوه الي الحبس * كيلا يسمع ايضا صوته
علي جبال اسرايل * امك مثل كرمة * ومثل زهر في رمانه مغروسه في ماء كثير * ورقها
وثمرها صاروا من الماء الكثير * وصارت لها عصا قوة علي قبيلة المقدمين * وارتفع بعظمها
في وسط الاغصان * ونظروا عظمها بكثير اغصانها * وكسرت بغضب * وطرحت علي الارض وريح
السموم جفف خيارها * وانتقم منها * وييبس وجفت عصا قوتها * وابادها النار * والان غرسها
البرية في ارض لا ماء فيها * وخرجت نار من عصا خيارها واكلتها * ولم يكن فيها عصا
قوة للقبيلة * هي مثل نوح * وتصير للنوح *

* الفصل العشرون * * الاصحاح العاشر *

* وكان في السنة السابعة * في الشهر الخامس * في العاشر من الشهر * اتوا رجال من اشياخ اسرايل
ليسالوا الرب * وجلسوا امام وجهي * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * تكلم مع اشياخ
اسرايل * ويقول لهم * هكذا يقول ادوناي الرب * هل اتيتم لتسالوني * حي انا لا اجاوبكم يقول
ادوناي الرب * اني انتقم منهم انتقاما * يا ابن الانسان * اشهد لهم باثام ابايهم ويقول لهم
* هكذا يقول ادوناي الرب * منذ يوم ارضيت بيت اسرايل * وعرفت لزرع بيت يعقوب وظهرت
لهم في ارض مصر * وعضدتهم بيدي قايلا * انا الرب الهكم * في ذلك اليوم عضدتهم بيدي
لاخرجهم من ارض مصر الي الارض التي هياتها لهم * ارضا تفيض لبنا وعسلا * هي
اكثر من كل الارض * وقلت لهم ليطرح كل واحد رذالات عينيه * وفي اعمال مصر
لا تعملوا * انا الرب الهكم *

Quare irruerunt in eum gentes è regioni- 8
bus circunjacentibus, & expanderunt fu-
per eum retia fua, captufque fuit plagis
earum: Deinde pofuerunt eum in camo, 9
& deduxerunt eum in cavea ad regem
Babelis; ubi detruferunt eum in carce-
rem, ne audiretur ampliùs vox ejus fuper
montes Ifraelis. Mater tua fimilis erat 10
viti, & fimilis flori malogranati plantati
fecus aquam copiofam: rami ejus & fru-
ctus ejus facti funt ob aquam copiofam:
Factaq; eft ei virga roboris fupe familiã 11
primorum, & extulit fefe magnitudine
fuâ in medio ramorum, ita ut viderent
magnitudinem ejus inter pluralitatem ra-
morum ejus. Verùm confracta eft in ira, 12
& in terram projecta; & ventus calidus
arefecit felectiffima quæq; ipfius: fumpta
eft ab ea vindicta, & exiccata atque
arefacta eft virga roboris ejus, demum
confumpfit eam ignis. Et nunc plantave- 13
runt eam in deferto, in terra in qua nullæ
funt aquæ: Et egreffus ignis è virga fe- 14
lectiffimorum ejus, devoravit eam, & non
remanfit in ea virga roboris illi familiæ.
Ipfa eft exemplar lamentationis, & erit in
lamentationem.

CAP. XX.

Textus decimus.

F*uit autem anno feptimo, menfe quin-* 1
to, decimâ menfis, ut venientes viri
quidam *è fenioribus Ifraelis ad interro-*
gandum Dominum, federent ante faciem
meam. Fieretque fermo Domini ad me, 2
dicens; O fili hominis, alloquere feniores 3
Ifraelis, & dicas eis; Ita dicit Adonai
Dominus; Num veniftis interrogatum
me? ut vivens fum, non refpondebo vo-
bis, ait Adonai Dominus: Imò vindictam 4
fumam ab iftis. O fili hominis, contefta-
re eis iniquitates patrum fuorum, & di-
cas eis; Ita dicit Adonai Dominus; Ab 5
ea die quâ obfecundavi domui Ifraelis, &
innotui femini domûs Jacobi, & notus
factus fum eis in terra Ægypti, opemque
tuli eis manu meâ, dicens; Ego fum Do-
minus Deus vefter: Eâdem die, cùm opem 6
tuliffem eis manu meâ ut educerem eos è
terra Ægypti ad terram quam præpara-
veram eis, terram lacte & melle affluen-
tem, quæque favus eft præter univerfam
terram: Dixi quoque eis, Abjiciat quif- 7
que abominationes oculorum fuorum, &
in operibus Ægypti ne perfiftatis: ego
fum Dominus Deus vefter:

יחזקאל : כ

unusquisque : me ad audire cupierunt non &,me contra rebellaverunt Et

8 וימרו־בי ולא אבו לשמע אלי איש את

non Ægypti idola &,projecerunt non suorū oculorū abominationes

שקוצי עיניהם לא השליכו ואת־גלולי מצרים לא

meū nasum implendū ad,eos super meū irā effundendū ad dixi Et .reliquerunt

עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם לכלות אפי

non pro ,meū nomen propter feci Et .Ægypti terræ medio in eis in

9 בהם בתוך ארץ מצרים׃ ואעש למען שמי לבלתי

innotui quorum :earum medio in ipsæ quæ ,gentium oculis in pollui

החל לעיני הגוים אשר־המה בתוכם אשר נודעתי

eos eduxi Et .Ægypti terra à eos educendū ad ,eorū oculis in eos ad

10 אליהם לעיניהם להוציאם מארץ מצרים׃ ואוציאם

eis dedi Et .desertum in eos adduxi & :Ægypti terra è

11 מארץ מצרים ואבאם אל־המדבר׃ ואתן להם את

ea faciet qui :eos feci scire mea judicia & ,mea statuta

חקותי ואת־משפטי הודעתי אותם אשר יעשה אותם

eis dedi mea sabbatha Insuper Et .eis in vivet & ,homo

12 האדם וחי בהם׃ וגם את־שבתותי נתתי להם

Dominus ego quòd sciendum ad : eos inter &,me inter signū in existendum ad

להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני יהוה

deserto in Israel domus me contra rebellaverunt Et .eos sanctificans

13 מקדשם׃ וימרו־בי בית־ישראל במדבר

faciet qui reprobaverunt mea judicia &,ambulaverunt non meis statutis in

בחקותי לא־הלכו ואת־משפטי מאסו אשר יעשה

:vehementer violaverunt mea sabbatha & :eis in vivet & ,homo ea

אתם האדם וחי בהם ואת־שבתתי חללו מאד

.eos consumendum ad ,deserto in eos super meā iram effundendum ad dixi Et

ואמר לשפך חמתי עליהם במדבר לכלותם׃

quarum,gentium oculis in pollui non pro ,meū nomen propter feci Et

14 ואעשה למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר

,deserto in eis meā manū levavi ego etiā Et .eorū oculis in eos eduxi

15 הוצאתים לעיניהם׃ וגם־אני נשאתי ידי להם במדבר

lacte fluentem ,dedi quam terram in eos inducendum non ad

לבלתי הביא אותם אל־הארץ אשר־נתתי זבת חלב

mea judicia in quod Pro .terris omnib' in ipsa ornamentum smelle &

16 ודבש צבי היא לכל־הארצות׃ יען במשפטי

mea sabbatha & ,eis in ambulaverunt non meis statutis & ,abjecerunt

מאסו ואת־חקותי לא־הלכו בהם ואת־שבתותי

meus oculus pepercit Et .vadens eorū cor suā idola post quia :polluerunt

17 חללו כי אחרי גלוליהם לבם הלך׃ ותחס עיני

.deserto in cōsummationē eis cum feci non &:eos corrumpendo à,eis super

עליהם משחתם ולא־עשיתי אותם כלה במדבר׃

,incedatis ne vestrorū patrū statutis In,deserto in eorū filios ad dixi Et

18 ואמר אל־בניהם במדבר בחוקי אבותיכם אל־תלכו

.vos polluatis ne eorum idolis in & : custodiatis ne eorum judicia &

ואת־משפטיהם אל־תשמרו ובגלוליהם אל־תטמאו׃

,custodite mea judicia &,ambulate meis statutis In.vester Deus Domin' Ego

19 אני יהוה אלהיכם בחקותי לכו ואת־משפטי שמרו

,me inter signū in erunt &,sanctificate mea sabbatha Et .ea facite &

20 ועשו אותם׃ ואת־שבתותי קדשו והיו לאות ביני

rebellaverunt Et .vester Deus Dominus ego quòd sciendum ad,vos inter &

21 וביניכם לדעת כי אני יהוה אלהיכם׃ וימרו־

non mea judicia & ,ambulaverunt non meis statutis In ,filii me cōtra

בי הבנים בחקותי לא־הלכו ואת־משפטי לא־

vivet & ,homo ea faciet quæ : ea faciendum ad ,custodierunt

שמרו לעשות אותם אשר יעשה אותם האדם וחי

meā iram effundendum ad dixi & : polluerunt mea Sabbatha .eis in

בהם את־שבתותי חללו ואמר לשפך חמתי

.deserto in eis in meum nasum complendum ad ,eos super

עליהם לכלות אפי בם במדבר׃

Versio VULG. LAT.

8 Et irritaverunt me, noluerúntq;
me audire : unusquisque abomi-
nationes oculorum suorum non
projecit, nec idola Ægypti reli-
querunt : & dixi ut effunderem
indignationem meam super eos,
& implerem iram meam in eis,
9 in medio terræ Ægypti. Et feci
propter nomen meum, ut non
violaretur coram Gentibus, in
quarum medio erant, & inter
quas apparui eis ut educerem
10 eos de terra Ægypti. Ejeci ergò
eos de terra Ægypti, & eduxi
11 eos in desertum. Et dedi eis
præcepta mea, & judicia mea
ostendi eis, quæ faciens homo,
12 vivet in eis. Insupèr & sabbata
mea dedi eis, ut essent signum
inter me & eos : & scirent quia
ego Dominus sanctificans eos.
13 Et irritaverunt me domus Israel
in deserto, in præceptis meis non
ambulaverunt, & judicia mea
projecerunt, quæ faciens homo
vivet in eis: & sabbata mea vio-
laverunt vehementer : dixi er-
gò ut effunderem furorem meum
super eos in deserto, & con-
14 sumerem eos. Et feci propter
nomen meum, ne violaretur co-
ram Gentibus, de quibus ejeci
15 eos in conspectu earum. Ego
igitur levavi manum meam su-
per eos in deserto, ne inducerē
eos in terram, quam dedi eis,
fluentem lacte & melle, præci-
16 cipuam terrarum omnium. Quia
judicia mea projecerunt, & in
præceptis meis non ambulave-
runt, & sabbata mea violave-
runt : post idola enim cor eorū
17 gradiebatur. Et pepercit ocu-
lus meus super eos, ut non inter-
ficerem eos : nec consumpsi eos
18 in deserto. Dixi autem ad filios
eorum in solitudine; In præce-
ptis patrum vestrorum nolite in-
cedere, nec judicia eorum cu-
stodiatis, nec in idolis eorum
19 polluamini. Ego Dominus De'
vester : in præceptis meis am-
bulate, judicia mea custodite, &
20 facite ea : Et sabbata mea san-
ctificate, ut sint signum inter me
& vos, & sciatis quia ego sum
21 Dominus Deus vester. Et exa-
cerbaverunt me filii : in præ-
ceptis meis non ambulaverunt,
& judicia mea non custodie-
runt ut facerent ea : quæ cùm
fecerit homo, vivet in eis : &
sabbata mea violaverunt : &
comminatus sum ut effunderem
furorem meum super eos, &
implerem iram meam in eis in
deserto.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ ἠθέλησαν εἰσ-
ακοῦσαί μου, τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν οὐκ ἀπέῤῥιψαν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα Αἰ-
γύπτου οὐκ ἐγκατέλιπον. καὶ (λ) εἶπα τοῦ ἐκ-
χέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ συντελέσαι
(μ) ὀργήν μου ἐν αὐτοῖς (ν) ἐν μέσῳ τῆς Αἰγύ-
9 πτου. Καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ πα-
ράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν
αὐτοί εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐν οἷς ἐγνώσθην
πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν, τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐ-
10 τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Καὶ (ξ) ἤγαγον αὐτοὺς
11 εἰς τὴν ἔρημον, Καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προστάγ-
ματά μου, καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐ-
τοῖς, ὅσα ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσε-
12 ται ἐν αὐτοῖς. Καὶ τὰ σάββατά μου ἔδωκα
αὐτοῖς, τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ
ἀναμέσον αὐτῶν, τοῦ γνῶναι αὐτοὺς, διότι ἐγὼ
13 κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. Καὶ εἶπα πρὸς τὸν
οἶκον (ο) Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἐν τοῖς προσ-
τάγμασί μου (ο) πορεύεσθε. καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν· καὶ
τὰ δικαιώματά μου ἀπώσαντο, ἃ ποιήσει αὐ-
τὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς· καὶ τὰ
σάββατά μου ἐβεβήλωσαν σφόδρα. καὶ εἶπα τοῦ
ἐκχέαι τὸν θυμόν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ,
14 τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτούς. Καὶ (π) ἐποίησα ὅπως
τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐν-
ώπιον τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς (ρ) κατ'
15 ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Καὶ ἐγὼ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου
ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ παράπαν, τοῦ μὴ
εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα αὐ-
τοῖς, γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι· κηρίον ἐστὶ πα-
16 ρὰ πᾶσαν τὴν γῆν· Ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώματά
μου ἀπώσαντο, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ
ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά μου ἐ-
βεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων (σ) καρ-
17 δίας αὐτῶν ἐπορεύοντο. Καὶ ἐφείσατο ὁ ὀφθαλ-
μός μου ἐπ' αὐτοὺς, τοῦ ἐξαλεῖψαι αὐτοὺς, καὶ οὐκ
ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρή-
18 μῳ. Καὶ εἶπα πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐ-
ρήμῳ, Ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πατέρων ὑμῶν
μὴ πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυ-
λάσσεσθε, καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ
19 (τ) συναναμίσγεσθε, καὶ μὴ μιαίνεσθε. Ἐγὼ κύ-
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐν τοῖς προστάγμασί μου
πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσε-
20 σθε, καὶ ποιεῖτε αὐτά. Καὶ τὰ σάββατά μου ἁ-
γιάζετε, καὶ ἔστω εἰς σημεῖον ἀναμέσον ἐμοῦ
(υ) καὶ ὑμῶν, τοῦ γινώσκειν διότι ἐγὼ κύριος ὁ
21 θεὸς ὑμῶν. Καὶ παρεπίκρανάν με, καὶ τὰ τέ-
κνα (φ) αὐτῶν ἐν τοῖς προστάγμασί μου οὐκ ἐπο-
ρεύθησαν, καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλά-
ξαντο τοῦ ποιεῖν αὐτὰ, ἃ ποιήσει (χ) ἄνθρω-
πος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ τὰ σάββατά
μου ἐβεβήλουν. καὶ εἶπα τοῦ ἐκχέαι τὸν θυμόν
μου (ψ) ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτοῖς.

MS. A. (λ) εἶπον (μ) τὴν ὀργήν (ν) ἐν μέσῳ γῆς Αἰγύπτου. (ξ) ἐξήγαγον αὐ-
τοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἤγαγον (ο) τοῦ Ἰσραὴλ ... προστάγ-
ματά μου φυλάσσετε τοῦ ποιεῖν αὐτὰ, ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος, καὶ ζήσεται ἐν
αὐτοῖς. καὶ παρεπίκρανάν με ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τοῖς προστάγ-
μασίν μου οὐκ ἐπορεύθησαν· καὶ τὰ (π) οὐκ ἐποίησα, (ρ) κατ' (σ) τῶν καρδιῶν
αὐτῶν (τ) συναναμίγνυσθαι, (υ) καὶ ἀναμέσον ὑμῶν, τοῦ γινώσκειν ὑμᾶς ὅτι
(φ) αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς (χ) αὐτὰ ἄνθρωπος (ψ) ἐπ' αὐτούς. Καὶ οὐκ ἐποίησα

8 Et recesserunt à me, & noluerunt exaudire me: abominationes oculorum suorum non projecerunt, & adinventiones Ægypti non reliquerunt. Et dixi effundere furorem meū super eos, complere iram meā in eis in medio Ægypti.
9 Et feci, ut nomen meū omnino non violaretur corā gentibus, quarum ipsi sunt in medio earū, in quibus cognitus sum ad eos corā illis, ut educere eos de terra Ægypti.
10 Et adduxi eos in desertum,
11 & dedi eis præcepta mea, & justificationes meas notas feci eis, quæ faciet ea homo, & vivet in eis.
12 Et sabbata mea dedi eis, ut esse in signum inter me, & inter ipsos, ut scirent quia ego Dominus sanctificans eos.
13 (ξ) Et dixi ad domum Israel in deserto, In præceptis meis ambulate. (o) Et non ambulaverunt: & justificationes meas repulerunt, quas faciet eas homo, & vivet in eis: & sabbata mea violaverunt vehementer. Et dixi, ut effunderē furorem meū super eos in deserto,
14 ut consumerem eos. Et feci ut nomen meū omnino non violaretur corā gentibus, de quibus eduxi eos ante oculos earum.
15 Et ego sustuli manum meā super eos in deserto omnino, ut non introducerem eos in terram, quam dedi eis, fluentem lacte & melle: favus est ultra omnem terrā.
16 Eò quòd justificationes meas repulerunt, & in præceptis meis non ambulaverunt in eis, & sabbata mea violaverunt, & post cogitationes cordis sui ambulaverunt.
17 Et pepercit oculus meus super eos, (l) ut deleret eos, & non feci eos in consummationem in deserto.
18 Et dixi ad filios eorum in deserto, In legitimis patrum vestrorum nolite incedere, & justificationes eorum nolite custodire, & in adinventionibus eorum (r) commisceri, & ne polluamini: Ego Dominus Deus vester.
19 In præceptis meis ambulate, & justificationes meas custodite, & facite ea: Et sabbata mea sanctificate, & sit in signum inter me & vos, ad sciendum quia ego Dominus Deus vester.
20 (l) Et exacerbaverunt me, & filii eorum in præceptis meis non ambulaverunt, & justificationes meas non custodierunt facere eas, quas faciet homo, & vivet in eis: & sabbata mea violaverunt. Et dixi effundere furorem meum super eos in deserto, complere iram meam super eos.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 וסריבו על מימרי ולא אבו לקבלא לנביי גבר ית שקוצי עיניהון לא ארחיקו וית
פולחן טעות מצראי לא שבקו ואמרית למשפך חמתי עליהון דיחול רוגזי בהון בגו
9 ארעא דמצרים׃ ועבדית בדיל שמי בדיל דלא יתחל לעיני עממיא די אנון ביניהון
10 דאתגליתי למפרקהון לעיניהון לאפקותהון מארעא דמצרים׃ ואפקתנון מארעא
11 דמצרים ואעלתנון למדברא׃ ויהבית להון ית קימי וית דיני הודעית יתהון דאם
12 יעביד יתהון אנשא ויחי בהון בחיי עלמא׃ ואף ית יומי שביא דילי יהבית להון למהוי
13 לאת בין מימרי וביניהון למידע ארי אנא יי מקדישהון׃ וסריבו על מימרי בית ישראל
במדברא בקימי לא הליכו וית דיני קצו דאם יעביד יתהון אנשא ויחי בהון בחיי עלמא
וית יומי שביא דילי אחילו לחדא ואמרית למשפך חמתי עליהון במדברא
14 לשיציותהון׃ ועבדית בדיל שמי בדיל דלא יתחל לעיני עממיא דאפקתנון לעיניהון
15 ואף אנא קיימית להון במדברא במימרי בדיל דלא לאעלא יתהון לארעא די יהבית
16 עבדא חלב ודבש תושבחא היא לכל מדינתא׃ חלף די בדיני קצו וית קימי לא הליכו
17 בהון וית יומי שביא דילי אחילו ארי בתר פולחן טעותהון לבהון טעי׃ וחס מימרי
18 עליהון מלחבלותהון ולא עבדית עמהון גמירא במדברא׃ ואמרית לבניהון במדברא
בגזירת אבהתכון לא תהכון וית נימוסיהון לא תטרון ובפולחן טעותהון לא
19 תסתאבון׃ אנא יי אלהכון בקימי הליכו וית דיני טרו ועבידו יתהון׃ וית יומי שביא
20 21 דילי קדישו ויהון לאת בין מימרי וביניכון למידע ארי אנא יי אלהכון׃ וסריבו על
מימרי בניא בקימי לא הליכו וית דיני לא נטרו למעבד יתהון דאם יעביד יתהון
אנשא ויחי בהון בחיי עלמא ית יומי שביא דילי אחילו ואמרית למשפך חמתי
עליהון דיחול רוגזי בהון במדברא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

At refractarii fuerunt verbo meo, & noluerunt obedire prophetis meis; qui-
que non projecerunt abominationes oculorum suorum, neque reliquerunt
cultum idolorum Ægyptiorum. Et dixi quod effunderem indignationem me-
am super eos, & quod quiesceret ira mea in eis in medio terræ Ægypti. Et
feci propter nomen meum ut non violaretur ante oculos populorum, inter
quos erant, in quorum conspectu innotueram ut redimerem eos, ut educerem
eos ex terra Ægypti. Et eduxi eos de terra Ægypti, atque in desertum adduxi
eos. Et dedi eis pacta mea, & judicia mea ostendi eis; quæ si fecerint homi-
nes, vivent in eis vita æterna. Et etiam dies sabbatorum meorum dedi eis,
ut essent eis in signum inter Verbum meum & inter eos, ut cognoscerent quia
ego Dominus qui sanctifico eos. Et rebellaverunt contra verbum meum do-
mus Israel in deserto; in pactis meis non ambulaverunt, & judicia mea dete-
stati sunt : quæ si fecerit homo, vivet in eis vita æterna. Et dies sabbatorum
meorum violaverunt vehementer : & dixi quòd effunderem indignationem
meam in deserto super eos, ut consumerem eos. Et feci propter nomen me-
um ut non violaretur ante oculos populorum ante quorum oculos eduxi eos.
Ego quoque juravi eis in deserto in verbo meo, ut non introducerem eos in
terram quam dedi lacte & melle manantem, quæ laudabilis est omnibus pro-
vinciis. Pro eo quòd judicia mea detestati sunt, & in pactis meis non ambu-
laverunt, & dies sabbatorum meorum violaverunt; quia post cultum ido-
lorum suorum cor eorum errabat. Et pepercit Verbum meum illis, ut non
disperderem eos, & non feci consumptionem cum eis in deserto. Et dixi filiis
eorum in deserto : In decretis patrum vestrorum ne ambuletis, & leges eo-
rum ne observetis, & in cultu idolorum eorum ne polluamini. Ego Dominus
Deus vester : in pactis meis ambulate, & judicia mea servate, & facite ea.
Et dies sabbatorum meorum sanctificate, ut sint in signum inter Verbum me-
um & inter vos, ut sciatis quia ego Dominus Deus vester. Et prævaricati
sunt in verbum meum filii; in pactis meis non ambulaverunt, & judicia mea
non servaverunt ut facerent ea : quæ si fecerit homo, vivet in eis vita æter-
na : & dies sabbatorum meorum violaverunt, & dixi me effusurum in eos in-
dignationem meam, ut resideret ira mea in eis in deserto.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܪܡܪܘܢܝ. ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܫܡܥܢܝ. ܘܠܐ ܐܪܡܝܘ ܦܬܟܪܐ ܡܢ ܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܕܚܠ
ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܡܪܬ ܕܐܫܘܕ ܚܡܬܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܫܡܠܐ ܪܘܓܙܝ ܒܗܘܢ. ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
* ܘܚܣܬ ܥܠ ܫܡܝ. ܕܠܐ ܢܬܛܢܦ ܩܕܡ ܥܡܡܐ. ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܗܘܢ ܠܥܝܢܝܗܘܢ
ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܐܦܩܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܝܬܝܬ ܐܢܘܢ ܠܡܕܒܪܐ.
* ܘܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܝ. ܘܕܝܢܝ ܐܘܕܥܬ ܐܢܘܢ. ܕܐܢ ܢܥܒܕ ܐܢܘܢ ܒܪܢܫܐ ܢܚܐ ܒܗܘܢ.
* ܘܐܦ ܫܒܬܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܕܢܗܘܝܢ ܐܬܐ ܒܝܢܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܕܡܩܕܫ ܠܗܘܢ. * ܘܡܪܡܪܘܢܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܒܦܘܩܕܢܝ ܠܐ ܗܠܟܘ. ܘܕܝܢܝ
ܐܣܠܝܘ. ܕܐܢ ܢܥܒܕ ܐܢܘܢ ܒܪܢܫܐ ܢܚܐ ܒܗܘܢ. ܘܫܒܬܝ ܛܢܦܘ. ܘܐܡܪܬ ܕܐܫܘܕ ܚܡܬܝ
ܥܠܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܘܒܕ ܐܢܘܢ. * ܘܚܣܬ ܥܠ ܫܡܝ. ܕܠܐ ܢܬܛܢܦ ܩܕܡ ܥܡܡܐ
ܕܐܦܩܬ ܐܢܘܢ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܪܝܡܬ ܐܝܕܝ ܥܠܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ. ܕܠܐ ܐܥܠ ܐܢܘܢ
ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܕܡܪܕܝܐ ܚܠܒܐ ܘܕܒܫܐ. ܫܘܒܗܪܗ ܕܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ. *
ܕܡܛܠ ܕܕܝܢܝ ܐܣܠܝܘ. ܘܒܦܘܩܕܢܝ ܠܐ ܗܠܟܘ. ܘܫܒܬܝ ܛܢܦܘ. ܕܒܬܪ ܦܬܟܪܝܗܘܢ. * ܘܚܣܬ
ܥܝܢܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܠܐ ܐܚܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܐܫܘܐ ܐܢܘܢ ܒܡܕܒܪܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܒܢܝܗܘܢ
ܒܡܕܒܪܐ. ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. ܠܐ ܬܗܠܟܘܢ. ܘܕܝܢܝܗܘܢ ܠܐ ܬܛܪܘܢ. ܘܒܦܬܟܪܝܗܘܢ
ܠܐ ܬܬܛܢܦܘܢ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܒܦܘܩܕܢܝ ܗܠܟܘ. ܘܕܝܢܝ ܛܪܘ. ܘܥܒܕܘ
ܐܢܘܢ. * ܘܫܒܬܝ ܩܕܫܘ. ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܐ ܒܝܢܝ ܠܒܝܢܝܟܘܢ. ܘܬܕܥܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
* ܘܡܪܡܪܘܢܝ ܒܢܝܐ. ܘܒܦܘܩܕܢܝ ܠܐ ܗܠܟܘ. ܘܕܝܢܝ ܠܐ ܢܛܪܘ. ܘܠܐ ܥܒܕܘ ܐܢܘܢ. ܕܐܢ
ܐܢܘܢ ܒܪܢܫܐ ܢܚܐ ܒܗܘܢ. ܘܫܒܬܝ ܛܢܦܘ. ܘܐܡܪܬ ܕܐܫܘܕ ܚܡܬܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܫܡܠܐ
ܚܡܬܝ ܥܠܝܗܘܢ ܒܡܕܒܪܐ.

Ipsi verò me irritaverunt, & noluerunt ob- 8
temperare, non amoverunt idola ab oculis
suis, neque dereliquerunt deos Ægypti. Quarè
decreveram effundere super eos iracundiam
meam, & consummare in eis furorem meum
intra terram Ægypti : Sed peperci propter 9
nomen meum, ne prophanaretur inter gentes
illas coram quibus apparueram eis ut edu-
cerem eos è terra Ægypti. Postquam edu- 10
xissem eos de terra Ægypti, & perduxissē eos
ad desertum; Dedi illis præcepta mea, & nota 11
feci eis judicia mea per quæ homo vivit si fa-
ciat ea : Ac etiam sabbatha mea dedi ipsis, 12
ut essent signo inter me & ipsos, & scirent me
esse Dominum sanctificantem eos. Sed cùm 13
exasperâssent me Israelitæ in deserto, in præ-
ceptis meis non ambulâssent, judicia mea per
quæ homo viveret si faceret ea, sprevissent, &
sabbatha mea prophanâssent; decreveram ef-
fundere super eos iracundiam meam in deser-
to, & perdere eos : Sed peperci propter no- 14
men meum, ne pollueretur coram gentibus il-
lis in quarum conspectu eduxeram eos. Ego 15
vicissim levatâ in deserto manu meâ *juravi*
eis, me non introducturū eos in terram quam
dederam eis lacte & melle manantem, decus
omnium urbium : Eò quòd sprevissent judi- 16
cia mea, sabbatha mea valdè prophanâssent,
& idola sua secutum esset cor eorum. Atta- 17
men pepercit eis oculus meus ne extinguerem
eos & consumerem eos in deserto. Item filiis 18
eorum dixeram in deserto, Juxta mandata pa-
trum vestrorum ne ambuletis, judicia eorum
ne observetis, & in idolis eorum ne contami-
nemini : Ego sum Dominus Deus vester, in 19
mandatis meis ambulate, judicia mea servate
ac facite, Et sabbatha mea sanctificate, sint- 20
que signo inter me & vos: & experiemini me
esse Dominum Deum vestrum. At exacerba- 21
verunt me filii, in præceptis meis non ambu-
laverunt, judicia mea neque servaverunt neq;
fecerunt, p quæ homo vivit si faciat ea, & sab-
batha mea prophanaverunt : Quapropter sta-
tueram effundere iram meam, & consummare
super eos furorem meum in deserto;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*وتباعدوا عني. ولم يشاوا ان يسمعوا مني *ولم يطرحوا رذالات اعينهم *ولم يتركوا اعمال مصر
فقلت لافيض عصبي عليهم. لاكمل رجزي فيهم في وسط ارض مصر *وصنعت كيلا ينجس
اسمي امام الشعوب الذي هم في وسطهم. الذين فيهم عرفت لهم امامهم. لاخرجهم من ارض
مصر *واخرجتهم من ارض مصر. واتيت بهم الى البرية *ودفعت لهم اوامري. وعرفتهم حقوقي
التي يصنعها الانسان ويحيى بها *واعطيتهم سبوتي لتكون علامة بيني وبينهم. ليعرفوا
اني انا الرب الذي يقدسهم *وقلت لبيت اسرائيل في البرية. سيروا في اوامري. واحفظوا
حقوقي لتصنعوها. التي يصنعها انسان فيحيى بها. فمرمروني بيت اسرائيل في البرية. ولم يسلكوا
في اوامري. وافضوا حقوقي التي يصنعها انسان فيحيى بها. ونجسوا سبوتي جدا. وقلت
لافيض عصبي عليهم في البرية لابيدهم *وما صنعت. كيلا ينجس اسمي الذي هو افضل
من كل شي. امام الامم الذين اخرجتهم لعيونهم *وانا رفعت يدي عليهم في البرية
ادخلهم الى الارض التي اعطيتها لهم. ارضا تفيض لبنا وعسلا. تشهد هي اكثر من كل
الارض *من اجل انهم افضوا حقوقي. وفي اوامري لم يسلكوا. ونجسوا سبوتي. وخلف
فكرات قلوبهم ذهبوا *وشفقت عيني عليهم لاخربهم. ولم اجعلهم في البرية الى النهاية
*وقلت لاولادهم في البرية. بسنن اباءكم لا تسيرن. ولا تحفظوا حقوقهم. ولا تختلطوا
باعمالهم. ولا تتنجسوا *انا الرب الهكم. سيروا في اوامري. واحفظوا حقوقي واصنعوها
*وقدسوا سبوتي. ولتكن علامة بيني وبينكم. لتعرفوا اني انا الرب الهكم *فمرمروني
واولادهم. ولم يسيروا في اوامري. ولن يحفظوا حقوقي لتصنعوها. التي يصنعها
الانسان فيحيا بها. ونجسوا سبوتي. فقلت ان اهرق عصبي عليهم في البرية. لاكمل
رجزي عليهم.

Ipsi tamen recesserunt à me, & renuerunt 8
audire me, non abjecerunt abominationes
oculorum suorum, neq; dereliquerunt ope-
ra Ægypti. Quapropter dixeram effusu-
rum me super eos iram meam, expleturum
in eis furorem meum in medio terræ Æ-
gypti. Sed præstiti, ut non pollueretur no- 9
men meum coram gentibus quarum in me-
dio ipsi erant, inter quas & coram quibus
notum factum fuerat eis, ut educerem eos
è terra Ægypti. Et eduxi eos è terra 10
Ægypti, & adduxi eos ad desertum: De- 11
dique eis mandata mea, & nota feci eis
statuta mea, quæ faciens homo, per ea vi-
vit : Dediq; eis sabbatha mea, ut essent 12
signum inter me & inter ipsos, ut scirent
me esse Dominum qui sanctificat eos : Et 13
dixi domui Israelis in deserto; Ambulate
in mandatis meis, & mea statuta servate
ut faciatis ea, quæ quis faciens, vivit per
ipsa: tamen exasperaverunt me domus Is-
raelis in deserto, & non ambulaverunt in
mandatis meis; sed rejecerunt statuta mea,
quæ quis faciens, per ea vivit, & sabba-
tha mea nimium prophanaverunt : ideoq;
dixeram effusurum me super eos iram
meam in deserto, ut perderem eos. Verùm 14
non feci, ne pollueretur nomen meum quod
est præstantissimum rerum omnium, coram
gentibus quibus cernentibus eduxeram
illos. Ego etiam levavi manum meam su- 15
per eos in deserto, quòd non introduce-
rem eos in terram quam dederam eis, ter-
ram lacte & melle affluentem, quæ fa-
vus est plusquam universa terra : Eò 16
quòd statuta mea repudiâssent, in manda-
tis meis non ambulâssent, sabbatha mea
violâssent, & post cogitationes cordium
suorum abiissent. At pepercit eis oculus 17
meus delere eos, & non redegi eos in de-
serto ad exitium. Dixi quoque filiis eo- 18
rum in deserto; In legibus patrum ve-
strorum nullatenus incedatis, statuta
eorum ne servetis, operibus eorum ne vos
immisceatis, néve polluamini. Ego sum 19
Dominus Deus vester, ambulate in præ-
ceptis meis, servate statuta mea, eaque
perficite : Sanctificate sabbatha mea, 20
sintque signum inter me & inter vos, ut
sciatis me esse Dominum Deum vestrum.
Sed & filii eorum exasperaverunt me, 21
& non ambulaverunt in præceptis me-
is, neque servaverunt statuta mea per-
ficiendo illa, quæ quis perficiendo, per
ipsa vivit ; & polluerunt sabbatha
mea. Quare dixi me effusurum super eos
iram meam in deserto, ut explerem in eis
furorem meum,

pollutendum non ad : meū nomen propter feci & ,meā manum averti Et
22 וַהֲשִׁבֹתִי אֶת־יָדִי וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל
ego Etiam .eorum oculis eos eduxi quarum ,gentium oculis in
23 לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם לְעֵינֵיהֶם : גַּם־אֲנִי
, gentes in eos dispergendum ad : deserto in eis meā manum levavi
נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר . לְהָפִיץ אֹתָם בַּגּוֹיִם
,fecerunt non mea judicia quòd Eo .terras in eos ventilandum ad &
24 וּלְזָרוֹת אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת : יַעַן מִשְׁפָּטַי לֹא־עָשׂוּ
idola post & :violaverunt mea sabbatha & ,abjecerunt mea statuta &
וְחֻקּוֹתַי מָאָסוּ וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ וְאַחֲרֵי גִלּוּלֵי
statuta eis dedi ego etiam Et .eorū oculi fuerunt suorū patrum
25 אֲבוֹתָם הָיוּ עֵינֵיהֶם : וְגַם־אֲנִי נָתַתִּי לָהֶם חֻקִּים
eos pollui Et .eis in vivent non judicia & ,bona non
26 לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יִחְיוּ בָּהֶם : וָאֲטַמֵּא אוֹתָם
ut : vulvæ apertionem omnem faciendo transire in ,suis muneribus in
בְּמַתְּנוֹתָם בְּהַעֲבִיר כָּל־פֶּטֶר רָחַם לְמַעַן
Quamobrē .Dominus ego quòd scirent quòd propter,eos facerē desolare
27 אֲשִׁמֵּם לְמַעַן אֲשֶׁר יֵדְעוּ אֲשֶׁר אֲנִי יְהוָה : לָכֵן
dixit Sic : eos ad dices & ,hominis fili ,Israel domum ad loquere
דַּבֵּר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל בֶּן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
, vestri patres me affecerunt probris hoc Adhuc : Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת גִּדְּפוּ אוֹתִי אֲבוֹתֵיכֶם
quam terram in eos induxi Et.prævaricationē me in ipsos prævaricando in
28 בְּמַעֲלָם בִּי מָעַל : וָאֲבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
collem omnē viderunt & : illis eam dandum ad ,meā manum levavi
נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לָתֵת אוֹתָהּ לָהֶם וַיִּרְאוּ כָל־גִּבְעָה
,sua sacrificia ibi sacrificabant & ,perplexum lignum omne &,excelsum
רָמָה וְכָל־עֵץ עָבֹת וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם אֶת־זִבְחֵיהֶם
odorem ibi posuerunt & .suæ appropinquationis iram ibi dederunt &
וַיִּתְּנוּ־שָׁם כַּעַס קָרְבָּנָם וַיָּשִׂימוּ שָׁם רֵיחַ
Quid : eos ad dixi Et .sua libamina ibi libaverunt & ,suarū quietum
29 נִיחוֹחֵיהֶם וַיַּסִּיכוּ שָׁם אֶת־נִסְכֵּיהֶם : וָאֹמַר אֲלֵהֶם מָה
Bamah ejus nomen est vocatum Et ? illuc ingredientes vos quod ,excelsum
הַבָּמָה אֲשֶׁר־אַתֶּם הַבָּאִים שָׁם וַיִּקָּרֵא שְׁמָהּ בָּמָה
dixit Sic : Israel domū ad dic Propterea .hanc diem ad usque
30 עַד הַיּוֹם הַזֶּה : לָכֵן אֱמֹר אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר
post & : polluti vos vestrorū patrum via in Nūquid:Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה הַבְדֶרֶךְ אֲבוֹתֵיכֶם אַתֶּם נִטְמְאִים וְאַחֲרֵי
faciendo transire in , vestra dona elevando in Et ?fornicantes vos eorū spurcitias
31 שִׁקּוּצֵיהֶם אַתֶּם זֹנִים : וּבִשְׂאֵת מַתְּנֹתֵיכֶם בְּהַעֲבִיר
,bodie usque vestris idolis omnibus in polluti vos ignē per vestros filios
בְּנֵיכֶם בָּאֵשׁ אַתֶּם נִטְמְאִים לְכָל־גִּלּוּלֵיכֶם עַד־הַיּוֹם
,Deus Dominus dixit ,ego Vivens ? Israel domus vobis requirar ego &
וַאֲנִי אִדָּרֵשׁ לָכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
: erit non essendo vestrū spiritū super ascendens Et .vobis requirar si
32 אִם־אִדָּרֵשׁ לָכֶם : וְהָעֹלָה עַל־רוּחֲכֶם הָיוֹ לֹא תִהְיֶה
, terrarum cognationes sicut ,gentes sicut Erimus , dicentes vos quia
אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים נִהְיֶה כַגּוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת
non si : Deus Dominus dixit ,ego Vivens .lapidi & ligno ministrandū ad
33 לְשָׁרֵת עֵץ וָאָבֶן : חַי־אָנִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה אִם־לֹא
regnavero ,effuso furore in & , extento brachio in & , forti manu in
בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה אֶמְלוֹךְ
de vos congregabo & , populis de vos educam Et .vos super
34 עֲלֵיכֶם : וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִן־
,extento brachio in &,valida manu in,eis in estis dispersi quas , terris
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר נְפוֹצֹתֶם בָּם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה
:populorum desertum ad vos adducam Et .effuso furore in &
35 וּבְחֵמָה שְׁפוּכָה : וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־מִדְבַּר הָעַמִּים
.facies ad faciebus ibi vobiscum me judicabo &
וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתְּכֶם שָׁם פָּנִים אֶל־פָּנִים :

Versio VULG. LAT.

21 Averti autem manum meam, & feci propter nomen meum, ut non violaretur coram Gentibus, de quibus ejeci eos in oculis ea-
23 rum. Iterùm levavi manū meam in eos in solitudine, ut dispergerem illos in nationes, & venti-
24 larem in terras: Eò quòd judicia mea non fecissent, & præcepta mea reprobâssent, & sabbata mea violâssent, & post idola patrum suorum fuissent oculi
25 eorum. Ergò &, ego dedi eis præcepta non bona, & judicia in
26 quibus non vivent. Et pollui eos in muneribus suis, cùm offerrent omne quod aperit vulvā, propter delicta sua,& scient quia
27 ego Dominus. Quamobrèm loquere ad domum Israel, fili hominis: & dices ad eos; Hæc dicit Dominus Deus; Adhuc & in hoc blasphemaverunt me patres vestri, cùm sprevissent me con-
28 temnentes: Et induxissem eos in terrā, super quam levavi manum meam ut darem eis: viderunt omnem collem excelsum,& omne lignum nemorosum,& immolaverunt ibi victimas suas: & dederunt ibi irritationem oblationis suæ, & posuerunt ibi odorem suavitatis suæ, & libaverunt
29 libationes suas. Et dixi ad eos; Quid est excelsum, ad quod vos ingredimini? & vocatum est nomen ejus, Excelsū ,usque ad hanc
30 diem. Propterea dic ad domum Israel;Hæc dicit Dominus Deus; Certè in via patrum vestrorum vos polluimini, & post offendi-
31 cula eorum vos fornicamini: Et in oblatione donorum vestrorū, cùm traducitis filios vestros per ignem, vos polluimini in omnibus idolis vestris usque hodié: & ego respondebo vobis,domus Israel? Vivo ego, dicit Dominus Deus, quia non respondebo vo-
32 bis. Neque cogitatio mentis vestræ fiet, dicentium;Erimus sicut Gentes, & sicut cognationes terræ, ut colamus ligna & lapides.
33 Vivo ego, dicit Dominus Deus, quoniam in manu forti,et in brachio extento, & in furore effuso
34 regnabo super vos. Et educam vos de populis: & congregabo vos de terris, in quibus dispersi estis, in manu valida, & in brachio extento, & in furore effu-
35 so regnabo super vos. Et adducam vos in desertum populorum, & judicabor vobiscum ibi facie ad faciem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, (ω) καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ᾽ ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. (α)
23 Ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, τοῦ διασκορπίσαι αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσι,
24 (β) διασπεῖραι αὐτοὺς ἐν ταῖς χώραις, Ἀνθ᾽ ὧν τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποίησαν, καὶ τὰ προστάγματά μου ἀπώσαντο, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν, καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
25 τῶν. Καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτοῖς προστάγματα οὐ καλὰ, καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν
26 αὐτοῖς. Καὶ μιανῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς (γ) δόμασιν αὐτῶν, ἐν τῷ διαπορεύεσθαί με πᾶν διανοῖγον μήτραν, ὅπως ἀφανίσω (δ) αὐτούς.
27 Διατοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε (ε) λέγει κύριος, Ἕως τούτου παρώργισάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν
28 ἐν οἷς (ζ) παρέπεσον εἰς ἐμέ. Καὶ εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν (η) ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου (θ) δοῦναι αὐτὴν αὐτοῖς· καὶ ἴδον πάντα βουνὸν ὑψηλὸν, καὶ πᾶν ξύλον κατάσκιον, καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν, καὶ ἔταξαν ἐκεῖ ὀσμὴν (ι) εὐωδίας, καὶ ἔσπεισαν ἐκεῖ τὰς σπον-
29 δὰς αὐτῶν. Καὶ (κ) εἶπον πρὸς αὐτοὺς, Τί ἐστιν (λ) Ἀβαμὰ, ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ; καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ (*) Ἀβαμὰ, ἕως
30 τῆς σήμερον ἡμέρας. Διατοῦτο εἰπὸν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει (μ) κύριος, Εἰ ἐν ταῖς ἀνομίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαίνεσθε, καὶ ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν
31 ὑμεῖς ἐκπορνεύετε, Καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν δομάτων ὑμῶν, (ν) ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς οἷς ὑμεῖς μιαίνεσθε ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν, οἶκος τοῦ Ἰσραήλ; Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος, εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν, καὶ εἰ
32 ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο. Καὶ οὐκ ἔσται ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε, Ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη, καὶ ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, τοῦ λατρεύ-
33 ειν ξύλοις καὶ λίθοις. Διατοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει (ξ) κύριος, ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω
34 ἐφ᾽ ὑμᾶς, Καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς, ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βρα-
35 χίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν θυμῷ κεχυμένῳ. Καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν, καὶ διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον.

MS. A. (ω) οὓς ἐξήγαγον (α) Καὶ ἐξῆρα (β) καὶ τοῦ διασκορπίσαι (γ) δόμασιν (δ) αὐτοὺς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύριος (ε) λέγει ἀδωναὶ κύριος, (ζ) παρέπεσον (η) εἰς ἣν (θ) τοῦ δοῦναι αὐτοῖς ... εἶδον πᾶν βουνὸν (ι) εὐωδίας αὐτῶν, (κ) εἶπα (λ) ἡ ἀββαμὰ, (*) Ἀββαμὰ, (μ) κύριος κύριος ὁ θεὸς, (ν) καὶ ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς τῶν ὑμῶν ... ὑμεῖς μιαίνεσθε (ξ) ἀδωναὶ κύριος, ἐὰν μὴ ἐν χειρὶ

(m) Et feci, ut nomen meū omnino non violaretur coram gentibus; (n) & eduxi eos ante oculos earum. Levavi manum meam super eos in deserto, ut dispergerem illos in nationibus, disseminarem eos in regionibus, Eo quòd justificationes meas non fecerant, & præcepta mea repulerant, & sabbata mea violaverant, & post cogitationes patrum suorum fuerant oculi ipsorum. Et ego dedi eis præcepta non bona, & justificationes, in quibus non vivent in eis. Et polluam eos in (o) dogmatibus eorū, in (p) transducendo me omne adaperiens vulvam, ut delerem eos. Ideò loquere ad domum Israel, fili hominis, & dices ad eos; Hæc dicit Dominus; usque ad hoc ad iracundiam provocaverunt me patres vestri in delictis suis, in quibus corruerunt in me: Et introduxi eos in terram, super quā levavi manum meam, ut darem eam illis. Viderunt omnem collem excelsum, & omne lignum nemorosum, & immolaverunt ibi diis (q) suis, & posuerunt ibi odorem fragrantiæ, & libaverunt ibi libamina sua. Et dixi ad eos; Quid est (r) Abama; quia vos intratis illuc? Et vocaverunt nomen ejus Abama, usque in hodiernum diem. Propterea dic ad domum Israel, Hæc dicit Dominus: Si iniquitatibus patrum vestrorum vos polluimini, & post abominationes eorum vos fornicamini. Et in primitiis donorum vestrorum, in segregationibus, (s) quibus polluimini in omnibus cogitationibus vestris usque in hodiernum diem: & ego respondebo vobis, domus Israel? Vivo ego, dicit Dominus, si respondebo vobis; & ascendet in spiritum vestrum hoc. Et non erit, quemadmodum vos dicitis, Erimus sicut gentes, & sicut tribus terræ, colendo ligna, & lapides. Propterea, Vivo ego, dicit Dominus, in manu valida, & in brachio excelso, & in furore effuso regnabo super vos. Et educam vos de populis, & recipiam vos de regionibus, ubi dispersi estis in eis, in manu valida, & in brachio excelso, & in furore effuso. Et adducam vos in desertum populorum, & judicabo vobiscum ibi facie ad faciem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 וְאָתִיב יָת מְחַת גְבוּרְתִּי וַעֲבָדִית בְּדִיל שְׁמִי בְּדִיל דְלָא יִתְחַל לְעֵינֵי עַמְמַיָא דְאַפֵּקִית
23 יָתְהוֹן לְעֵינֵיהוֹן : אַף אֲנָא קַיֵמִית בְּמֵימְרִי לְהוֹן בְּמַדְבְּרָא לְאַגְלָאָה יָתְהוֹן לְבֵינֵי
24 עַמְמַיָא וּלְבַדָרָא יָתְהוֹן בִּמְדִינָתָא : חֲלַף דְדִינַי לָא עֲבָדוּ וּבִקְיָמַי קָצוּ וְיָת יוֹמֵי שַׁבַּיָא
25 דִילִי אַחִילוּ וּבָתַר טַעֲוָת אֲבָהַתְהוֹן הֲוָאָה עֵינֵיהוֹן : וְאַף אֲנָא מִדְמַרְדוּ בְּמֵימְרִי וְלָא
אֲבוֹ לְקַבָּלָא לִנְבִיאַי אַרְחֵקְתִּנוּן וּמְסַרְתִּנוּן בְּיַד שָׂנְאֵיהוֹן וּבָתַר יִצְרֵיהוֹן טִפְּשָׁא אֲזַלוּ
26 וַעֲבָדוּ גְזֵירָן דְלָא תַקְנָן וְנִימוֹסִין דְלָא אִתְקְיָמוּתוֹן בְּהוֹן : וְסָאֵיבִית יָתְהוֹן בְּמַתְּנָתְהוֹן
27 בְּאַעְבָּרָא כָּל פָּתַח וַלְדָא בְּדִיל דְאַצְדְנוּן בְּדִיל דְיִדְעוּן דִי אֲנָא יְיָ : בְּכֵן אִתְנַבֵּי לְבֵית
יִשְׂרָאֵל בַּר אָדָם וְתֵימַר לְהוֹן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים עוֹד דָא אַרְגִיזוּ קֳדָמַי אֲבָהַתְכוֹן
28 בְּדִשְׁקַרוּ בְּמֵימְרִי שְׁקָר : וְאַעֲלְתִּנוּן לְאַרְעָא דְקַיֵמִית בְּמֵימְרִי לְמִתַּן יָתַהּ לְהוֹן וַחֲזוֹ כָּל
רָמָא מְנַטְלָא וְכָל אִילָן עֲבוֹף וְנַכִיסוּ תַמָן יָת נִכְסֵיהוֹן וִיהַבוּ תַמָן אַרְגָזָא קוּרְבָּנֵיהוֹן
29 וְשַׁוִיאוּ תַמָן פוּלְחַן דִבְחֵיהוֹן וְנַסִיכוּ תַמָן יָת נִסְכֵּיהוֹן : וַאֲמָרִית לְהוֹן מָא בָמְתָא דְאַתּוּן
30 אָתָן לְאִשְׁתַּטָאָה תַמָן וְאִתְקְרֵי שְׁמַהּ בָּמְתָא עַד יוֹמָא הָדֵין : בְּכֵן אֱמַר לְבֵית יִשְׂרָאֵל
כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הַבְאוֹרַח אֲבָהַתְכוֹן אַתּוּן מִסְתַּאֲבִין וּבָתַר שִׁקוּצֵיהוֹן אַתּוּן טָעַן :
31 וּבְמִטַל מַתְּנָתְכוֹן בְּאַעְבָּרָא בְנֵיכוֹן בְּנוּרָא אַתּוּן מִסְתַּאֲבִין לְכָל פּוּלְחַן טַעֲוָתְכוֹן עַד
יוֹמָא דֵין וַאֲנָא אֶשְׁתְּאֵיל לְכוֹן בְּמֵימְרִי בֵּית יִשְׂרָאֵל קַיָם אֲנָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים אִם
32 אֶשְׁתְּאֵיל לְכוֹן בְּמֵימְרִי : וּדְאַתּוּן מְהַרְהֲרִין וּדְסָלִיקַת עַל לִבְּכוֹן קֳדָמַי גְלֵין דְאַתּוּן
33 אָמְרִין נְהֵי כְּעַמְמַיָא כְּזַרְעֲיַת מְדִינָתָא לְשַׁמָשָׁא אָעָא וְאַבְנָא : קַיָם אֲנָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
34 אִם לָא בְּיַד תַּקִיפָא וּבִדְרָעָא מְרוֹמָם וּבִרְגַז שְׁפִיךְ אֶמְלוֹךְ עֲלֵיכוֹן : וְאַפֵּיק יָתְכוֹן מִבֵּינֵי
עַמְמַיָא וְאֶכְנוֹשׁ יָתְכוֹן מִן מְדִינָתָא דְאִתְבַּדַרְתּוּן בְּהוֹן בְּיַד תַּקִיפָא וּבִדְרָעָא מְרוֹמָם
35 וּבִרְגַז שְׁפִיךְ : וְאַעֵיל יָתְכוֹן לְמַדְבַּר עַמְמַיָא וְאֶתְפְּרַע מִנְכוֹן תַמָן אַפִּין בְּאַפִּין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et averti plagam potentiæ meæ; & feci propter nomen meum ut non violaretur ante oculos populorum ante quorum oculos eduxi eos. Ego quoque juravi in verbo meo eis in deserto, me abducturum eos inter populos, & dispersurum eos per provincias. Pro eo quòd judicia mea non fecerunt, & pacta mea detestati sunt, & dies sabbatorum meorum violaverunt, & post idola patrum suorum fuerunt oculi eorum. Ego quoque quia prævaricati sunt in verbum meum, & noluerunt obedire prophetis meis, projeci eos, & tradidi eos in manum *inimicorum suorum; & post concupiscentiā suam insipientē abierunt*, & fecerunt decreta non recta, & leges in quibus non *vivetis*. Et pollui eos in muneribus suis, cùm transferrent omne quod aperit vulvam, ut desolarem eos, ut scirent quia ego Dominus. Propterea vaticinare ad domum Israel, fili hominis, & dices ad eos: Hæc dicit Dominus Deus: Adhuc in hoc irritaverunt me patres vestri, quod prævaricati sunt in verbum meum prævaricationem. Et introduxi eos in terram quam juraveram verbo meo me daturum illis, & viderunt omnem collem elevatum, & omnem arborem viridem; & immolaverunt ibi victimas suas, dederunt ibi irritationem oblationum suarum, & posuerunt ibi cultum sacrificiorum suorum, & libaverunt ibi libationes suas. Et dixi eis: Quod est excelsum ad quod vos venitis ut fidè agatis ibi? & vocatum est nomen ejus Excelsum usque in diem hanc. Propterea dic domui Israel: Hæc dicit Dominus Deus; Nunquid in via patrum vestrorum vos polluimini, & post abominationes eorum vos erratis? Et in oblatione donorum vestrorum, transferendo filios vestros per ignem, vos polluimini; & in omni cultu idolorum vestrorum usque in diem hanc? Et ego interrogatus verbo meo respondebo vobis domus Israel? Vivo ego, dicit Dominus Deus, si interrogatus respondero vobis verbo meo. Et quod vos cogitatis, & quod ascendit in cor vestrum, manifestum est coram me: quia vos dicitis: Erimus sicut populi, sicut cognationes provinciarum, ut colamus lignum & lapidem. Vivo ego, dicit Dominus Deus, si non in manu forti & in brachio excelso, & in furore effuso regnabo super vos. Et educam vos de medio populorū, & congregabo vos de provinciis ad quas dispersi estis, in manu forti, & in brachio excelso, & in furore effuso. Et introducam vos in desertum populorum, & vindictam sumam ex vobis ibi facie ad faciem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Sed peperci propter nomen meum, ne pol- 22
lueretur inter gentes coram quibus eduxeram
eos. Attamen sublatâ manu meâ *juraveram* 23
eis in deserto, me dispersurum eos inter gen-
tes, & sparsurum eos in regiones; Eò quòd 24
non fecissent judicia mea, sprevissent manda-
ta mea, prophanassent sabbatha mea, & ido-
la patrum suorum secuti essent oculi eorum.
Et ego dedi eis præcepta minimè bona, & 25
judicia per quæ non vivant: Et pollui eos 26
in muneribus eorum, quum offerrent primo-
genitos: perdam autem eos, & scient me esse
Dominum. Iccircò fili hominis, alloquere 27
Israelitas, & dic eis; Sic ait Dominus domi-
norum; Etiam in hoc blasphemaverunt corā
me patres vestri, per scelus quod in me per-
petraverunt. Nam cùm perduxissem eos ad 28
terram quam sublatâ manu *juraveram* me da-
turum eis, videntes omnem collem excelsum,
& quamlibet arborem umbriferam; sacrifica-
verunt ibi victimas suas, ibi obtulerunt mu-
nera sua, ibi posuerunt odorem suffitûs sui,
ibique libaverunt libamina sua. Et dixi eis; 29
Quid est fanum quò convenitis; hinc voca-
tum est nomen ejus Fanum, ad hunc usque
diem. Iccircò fili hominis, dic Israelitis; Sic 30
ait Dominus dominorum; Quandoquidem in
via patrum vestrorum vos polluitis, post ido-
la ipsorum aberrantes, Et offerentes mune- 31
ra vestra, traducentes filios vestros per ignē,
& polluentes vos in idolis vestris ad hunc
usque diem; attamen vultis me consulere O
Israelitæ? Per vitam meam, inquit Dominus
dominorum, non dabo vobis responsum:
Et id quod in animo habetis, non fiet. Dici- 32
tis enim, Erim⁹ ut *reliquæ* gentes, & ut nati-
ones terræ; & ministrabimus lignis atque la-
pidibus. Per vitam meam, dicit Domin⁹ do- 33
minorum, manu validâ, brachio excelso, &
iracundiâ effusâ regnabo super vos; Extra- 34
hámque vos è gentibus, & colligam vos è re-
gionibus in quas dispersi fueritis; & manu
robustâ, brachio sublimi, atque irâ profusâ,
Adducam vos in desertum populorum, ibíque 35
disceptabo vobiscum facie coram facie.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلم اصنع * كيلا يتنجس اسمي الذي هو افضل من كل شي * قدام الامم الذين
اخرجتهم لعيونهم * ورفعت يدي عليهم في البرية * لافرقهم في الامم * وابددهم في الكور * من
اجل انهم لم يصنعوا حقوقي * وافصوا اوامري * ونجسوا سبوتي * وخلف فكرات اباءهم كانت
اعينهم * وانا اعطيتهم اوامر ليست حسنة * وحقوقا التي بها لا يعيشون * فانجسهم بعطاياهم
فنجسوها باراءهم * حين عبوري بكل فاتح رحم * كي ابيدهم * ليعلموا اني انا الرب * لاجل
هذا تكلم مع بيت اسرائيل يا ابن الانسان * وتقول لهم * هكذا يقول ادوناي الرب * هلم حتى
اغضبني اباوكم بزلاتهم التي سقطوا بها الي * وادخلتهم الى الارض التي رفعت يدي عليها
لاعطيها لهم * وراوا كل تل عال وكل شجر ظليلة * وذبحوا هناك لالهتهم * ووضعوا هناك
رايحة بخورهم * وافاضوا هناك قواريرهم * وقلت لهم * ما هي الباما * لانكم انتم تدخلون اليها
الى اليوم * ودعوا اسمه الباما الى نهار هذا اليوم * لاجل هذا قل لبيت اسرائيل * هكذا يقول ادوناي
الرب الاله * ان كنتم انتم باثام اباءكم تتدنسون * وخلف رذالاتهم انتم تزنون * وباوايل
عطاياكم * وبعبور بنيكم بالنار * انتم تتدنسون بجميع فكراتكم الى نهار هذا اليوم * وانا
اجاوبكم يا بيت اسرائيل * حي انا يقول الرب لا اجاوبكم * ولا يصعد الى روحكم هذا
ولا يكون كما انتم تقولون * نصير مثل الامم * ومثل قبايل الارض * لنخدم الاخشاب والحجارة
* لاجل هذا حي انا يقول ادوناي الرب * اني بيد عزيزة * وبذراع رفيعة * وبغضب فايض
املك عليكم * واخرجكم من الشعوب * واقبلكم من البلدان حيث تفرقتم فيها * بيد
عزيزة * وبذراع رفيعة * وبغضب فايض * واسوقكم الى برية الشعوب * واحاكمكم معكم
هناك وجها لوجه *

Verùm non feci, ut non pollueretur nomen 22
meum quod præstantissimum est omni-
um rerum, coram gentibus ante quarum
oculos eduxeram illos. Rursum levavi 23
manum meam super illos in deserto, ut
disperderem eos inter gentes, & dissipa-
rem eos in regiones; Eò quòd non perfe- 24
cissent statuta mea, sed repulissent man-
data mea, violâssent sabbatha mea, &
post cogitationes patrum suorum fuissent
oculi eorum. Et ego dedi eis mandata 25
non bona, & statuta per quæ non vive-
rent. Et polluam eos in muneribus suis 26
(polluerunt enim ea dogmatibus suis)
quum traduxero omne aperiens vulvam,
ut perdam eos; quatenus agnoscant me
esse Dominum. Propterea alloquere do- 27
mum Israelis O fili hominis, & dicas
eis; Ita dicit Adonai Dominus; Age-
dum gravissimè irritârunt me patres ve-
stri culpis suis in quas contra me lapsi
sunt. Cùm enim introduxissem eos in ter- 28
ram, pro qua levaveram manum meam
me daturum eis; videntes omnem collem
sublimem & omnem arborem umbrife-
ram, sacrificaverunt ibi diis suis, dis-
posuerunt ibi sui thuris odorem, & effu-
derunt ibi alabastra sua. Et dixi eis, 29
Quid est Abbana, quòd vos illuc ingre-
dimini? tamen vocaverunt nomen ejus
Abbana, usque in hodiernum diem.
Propterea dic domui Israelis; Ita dicit 30
Dominus, Dominus Deus; Quandoqui-
dem vos iniquitatibus patrum vestrorum
contaminâstis vos, & post abominati-
ones eorum fornicati estis, Necnon in 31
primitiis donorum vestrorum, & segre-
gatione filiorum vestrorum in igne, vos
polluimini in cunctis cogitationibus ve-
stris ad hodiernum usque diem; egóne
responderem vobis O domus Israelis?
Vivo ego, dicit Dominus, haudquaquam
respondebo vobis. Et ne veniat hoc vo- 32
bis in mentem; non enim erit quemad-
modum dicitis, Fiemus ut gentes & ut
nationes terræ, servientes lignis atque
lapidibus. Propterea vivo ego, inquit 33
Adonai Dominus, manu potenti, brachio
elato, & irâ inundante regnabo super vos;
Et educam vos è gentibus, et recipiam 34
vos è regionibus in quas dispersi estis, ma-
nu validâ, brachio elato, et irâ inundan-
te: Abigamque vos in desertum genti- 35
um, et litem instituam ibi vobiscum facie
ad faciem.

יחזקאל : כ

fic : Ægypti terræ deferto in veftris patribus cum me judicavi Sicut
36 כאשר נשפטתי את־אבותיכם במדבר ארץ מצרים כן
vos faciam tranfire Et .Deus Dominus dixit ,vobifcum me judicabo
37 אשפט אתכם נאם אדני יהוה : והעברתי אתכם
repurgabo Et .fœderis vinculo in vos adducam & : virga fub
38 תחת השבט והבאתי אתכם במסרת הברית : וברותי
fuarum peregrinationum terra è ,me in prævaricantes & ,rebelles vobis ex
מכם המרדים והפושעים בי מארץ מגוריהם
quòd fcietis & : veniet non Ifrael humum ad & ,eos educam
אוציא אותם ואל־אדמת ישראל לא יבוא וידעתם כי־
: Deus Dominus dixit fic ,Ifrael domus vos Et .Dominus ego
39 אני יהוה : ואתם בית־ישראל כה־אמר אדני יהוה
: me ad audientes vos non fi poft & ,fervite,ambulate fua idola Vir
איש גלוליו לכו עבדו ואחר אם אינכם שמעים אלי
,veftris donis in adhuc polluetis non meæ fanctitatis nomen &
ואת־שם קדשי לא תחללו־עוד במתנותיכם
altitudinis monte in ,meæ fanctitatis monte in Quia .veftris idolis in &
40 ובגלוליכם : כי בהר־קדשי בהר מרום
,Ifrael domus omnis,mihi fervient ibi ,Deus Dominus dixit ,Ifrael
ישראל נאם אדני יהוה שם יעבדני כל־בית ישראל
,veftras oblationes quæram ibi & ,eos volam ibi :terra in ipfa tota
כלה בארץ שם ארצם ושם אדרוש את־תרומתיכם
.veftris fanctificationibus omnibus in veftrarum elevationum initium &
ואת־ראשית משאותיכם בכל־קדשיכם :
,populis de vos me educendo in ,vos volam quietis odorem In
41 בריח ניחח ארצה אתכם בהוציאי אתכם מן־העמים
: eas in eftis difperfi quas ,terris de vos congregavero &
וקבצתי אתכם מן־הארצות אשר נפצתם בם
,Dominus ego quòd fcietis Et .gentiū oculis in vobis in me fanctificabo &
42 ונקדשתי בכם לעיני הגוים : וידעתם כי־אני יהוה
qua terram in ,Ifrael humum in vos me inducendo in
בהביאי אתכם אל־אדמת ישראל אל־הארץ אשר
recordabimini Et .veftris patribus eam dandum ad ,meā manū levavi
43 נשאתי את־ידי לתת אותה לאבותיכם : וזכרתם־
vos polluiftis quibus veftrorū operum omnium & ,veftrarū viarum ibi
שם את־דרכיכם ואת כל־עלילותיכם אשר נטמאתם
.feciftis quæ veftra mala omnia ob ,veftris faciebꝰ in vos faftidietis & : eis in
בם ונקטתם בפניכם בכל־רעותיכם אשר עשיתם :
propter vobifcum me faciendo in ,Dominus ego quòd fcietis Et
44 וידעתם כי־אני יהוה בעשותי אתכם למען
veftra ftudia fecundùm & ,malas veftras vias fecundùm non ,meum nomen
שמי לא כדרכיכם הרעים וכעלילותיכם
verbum fuit Et .Deus Dominus dixit ,Ifrael domus corrupta
45 הנשחתות בית ישראל נאם אדני יהוה : ויהי דבר־
,auftrum ad viam tuas facies pone ,hominis Fili : dicendo me ad Domini
46 יהוה אלי לאמר : בן־אדם שים פניך דרך תימנה
dices Et .meridiei agri fylvam ad propheta & ,auftrum ad ftilla &
47 והטף אל־דרום והנבא אל־יער השדה נגב : ואמרת
: Deus Dominus dixit Sic : Domini verbum Audi ,meridiei fylvæ
ליער הנגב שמע דבר־יהוה כה־אמר אדני יהוה
,viride lignum omne te in comedet & ,ignem te in fuccendens ego Ecce
הנני מצית־בך אש ואכלה בך כל־עץ־לח
comburetur & ,flammæ flamma extinguetur non aridū lignum omne &
וכל־עץ יבש לא־תכבה להבת שלהבת ונצרבו־
quòd ,caro omnis videbunt Et .aquilonem ad meridie à facies omnes ea in
48 בה כל־פנים מנגב צפונה : וראו כל־בשר כי
Domine Ahah : dixi Et .extinguetur nec ,eam fuccendi Dominus ego
49 אני יהוה בערתיה לא תכבה : ואמר אהה אדני
? ifte parabolas parabolicans Nónne : mihi dicentes Ipfi : Deus
יהוה המה אמרים לי הלא ממשל משלים הוא :

Verfio VULG. LAT.

36 Sicut judicio contendi adverfum
patres veftros in deferto terræ
Ægypti, fic judicabo vos, dicit
37 Domin᷒ Deus. Et fubjiciam vos
fceptro meo, & inducam vos in
38 vinculis fœderis. Et eligam de
vobis tranfgreffores, & impios,
& de terra incolat᷒ eorum edu-
cam eos, & in terram Ifrael non
ingredientur : & fcietis quia
39 ego Domin᷒. Et vos, domus If-
rael, Hæc dicit Domin᷒ Deus, Sin-
guli poft idola veftra ambulate, et
fervite eis. Quòd fi & in hoc non
audieritis me, & nomen meum
fanctum pollueritis ultrà in mu-
neribꝰ veftris & in idolis veftris:
40 In monte fancto meo, in monte
excelfo Ifrael, ait Domin᷒ Deus,
ibi ferviet mihi omnis domus If-
rael; omnes, inquam, in terra, in
qua placebunt mihi, & ibi quæ-
ram primitias veftras, & initium
decimarum veftrarum in omnibꝰ
41 fanctificationibꝰ veftris. In odo-
rem fuavitatis fufcipiam vos,
cùm eduxero vos de populis, &
congregavero vos de terris in
quas difperfi eftis, & fanctifica-
bor in vobis in oculis nationum.
42 Et fcietis quia ego Domin᷒, cùm
induxero vos ad terram Ifrael, in
terram, pro qua levavi manum
meam, ut darem eam patribꝰ ve-
43 ftris. Et recordabimini ibi via-
rum veftrarum, & omnium fce-
lerum veftrorum, quibꝰ polluti
eftis in eis : & difplicebitis vo-
bis in confpectu veftro in omnibꝰ
44 malitiis veftris, quas feciftis. Et
fcietis quia ego Domin᷒, cùm
benefecero vobis propter nomen
meum, & non fecundùm vias ve-
ftras malas, neque fecundùm fce-
lera veftra peffima, domus Ifrael,
45 ait Domin᷒ Deus. Et factꝰ eft
fermo Domini ad me, dicens :
46 Fili hominis, pone faciem tuam
contra viam Auftri, & ftilla ad
Africum, & propheta ad faltum
47 agri Meridiani. Et dices faltui
Meridiano ; Audi verbum Do-
mini : hæc dicit Domin᷒ Deus ;
Ecce ego fuccendam in te ignem,
& comburam in te omne lignum
viride, & omne lignum aridum :
non extinguetur flamma fuccen-
fionis : & comburetur in ea o-
48 mnis facies ab Auftro ufque ad
Aquilonem. Et videbit univer-
fa caro, quia ego Domin᷒ fuc-
49 cendi eam, nec extinguetur. Et
dixi ; A, a, a, Domine Deus : ipfi
dicunt de me ; Numquid non per
parabolas loquitur ifte ?

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

36 Ὃν τρόπον διεκρίθην πρὸς τοὺς πατέρας
ὑμῶν ἐν τῇ (ο) ἐρήμῳ γῆς Αἰγύπτου, οὕτως
37 κρινῶ ὑμᾶς, λέγει κύριος. Καὶ διάξω ὑμᾶς
ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθ-
38 μῷ, Καὶ ἐκλέξω ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς καὶ
τοὺς ἀφεστηκότας, διότι ἐκ τῆς παροικεσίας αὐ-
τῶν (π) ἐξάξω αὐτούς, καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσρα-
ὴλ οὐκ εἰσελεύσονται· καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ
39 (ρ) κύριος κύριος. Καὶ ὑμεῖς οἶκος Ἰσρα-
ὴλ, τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἕκαστος τὰ
ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐξάρατε, καὶ μετὰ ταῦτα
(σ) εἰ ὑμεῖς εἰσακούετέ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου
τὸ ἅγιον οὐ βεβηλώσετε οὐκέτι ἐν τοῖς δώ-
ροις ὑμῶν καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν·
40 Διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου μου, ἐπ᾽ ὄρους (τ) ὑ-
ψηλοῦ, λέγει κύριος κύριος, ἐκεῖ δουλεύσουσί
μοι πᾶς οἶκος (υ) Ἰσραὴλ εἰς τέλος· καὶ ἐκεῖ
προσδέξομαι, καὶ ἐκεῖ ἐπισκέψομαι τὰς
ἀπαρχὰς ὑμῶν, καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἀφορι-
σμῶν ὑμῶν, ἐν πᾶσι τοῖς ἁγιάσμασιν ὑμῶν.
41 Ἐν ὀσμῇ εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς, ἐν
τῷ (φ) ἐξαγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν, καὶ (χ)
εἰσδέχεσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν (ψ) ἐν αἷς
διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς, καὶ ἁγιασθήσομαι
42 ἐν ὑμῖν κατ᾽ ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν. Καὶ ἐπι-
γνώσεσθε (ω) διότι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ εἰσ-
αγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, εἰς
τὴν γῆν εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι (α)
43 αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν. Καὶ μνησθήσεσθε
ἐκεῖ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑ-
μῶν ἐν οἷς ἐμιαίνεσθε ἐν αὐτοῖς, καὶ κόψε-
σθε τὰ πρόσωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις
44 ὑμῶν. Καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος,
ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως ὑμῖν, ὅπως τὸ ὄνο-
μά μου μὴ βεβηλωθῇ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν
τὰς κακὰς, καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν
45 τὰ διεφθαρμένα, (β) λέγει κύριος. Καὶ
46 ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ
ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Θαι-
μὰν, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ (γ) Δαρὸμ, καὶ προφή-
47 τευσον ἐπὶ δρυμὸν ἡγούμενον Ναγὲβ, Καὶ ἐρεῖς
τῷ δρυμῷ Ναγὲβ, Ἄκουε λόγον κυρίου· τάδε
λέγει (δ) κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω
ἐν σοὶ πῦρ, καὶ καταφάγεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον
χλωρὸν καὶ πᾶν ξύλον ξηρὸν, οὐ σβεσθήσεται
ἡ φλὸξ ἡ ἐξαφθεῖσα, καὶ κατακαυθήσεται ἐν
αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀπηλιώτου ἕως
48 Βοῤῥᾶ. Καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα σὰρξ, ὅτι ἐγὼ
49 κύριος ἐξέκαυσα αὐτὸ, (ε) οὐ σβεσθήσεται. Καὶ
εἶπα, Μηδαμῶς κύριε κύριε· αὐτοὶ λέγουσι
πρός με, Οὐχὶ παραβολή ἐστι λεγομένη
αὕτη;

Sicut judicio contendi adverfu…
patres veftros in deferto terræ
Ægypti : fic judicabo vos, dicit
Dominus. Et tranfire faciam vos
fub virga mea, & introducam
vos in (ζ) numero : Et feligam ex
vobis impios, & rebelles : quia
…niam de terra incolatus eorum
ducam eos : & in terram Ifrael
non ingredientur. Et fcietis quia
ego Dominus Dominus. Et vos
domus Ifrael, hæc dicit Domi…
Dominus ; Unufquifque adinven-
tiones fuas auferte ; & poft hæc
fi vos exaudieritis me, & nomen
fanctum meum non pollueritis ul-
trà in muneribꝰ veftris, & in ftu-
diis veftris ; Quia fuper montem
fanctum meum, fuper montem
excelfum, ait Dominus Dominus,
ibi fervient mihi omnis domus
Ifrael in finem. Et ibi fufcipiam,
& ibi requirā primitias veftras,
primitias fegregationū veftrarum
in omnibꝰ fanctificationibꝰ veftris.
In odore fuavitatis fufcipiam
vos ; cū eduxero ego vos de popu-
lis, & fufcepero vos de regioni-
bus, in quas difperfi eftis in eis :
& fanctificabor in vobis ante
oculos populorum. Et fcietis quia
ego Dominus, in introducendo
me vos in terram Ifrael, in ter-
ram, in quam levavi manum
meam ad dandum eam patribus
veftris. Et recordabimini ibi
viarum veftrarum, & adinven-
tionum veftrarum, in quibus
polluti eftis in iis : & (η) per-
cutietis facies veftras in omnibus
malitiis veftris. Et fcietis, quia
ego Dominus, in faciendo me vo-
bis fic ; ut nomen meum non pol-
luatur fecundùm vias veftras
malas, & fecundùm adinventio-
nes veftras corruptas, ait Domi-
nus. Et factus eft fermo Domini
ad me, dicens ; Fili hominis,
firma faciem tuā fuper Theman,
& refpice fuper Daron, & va-
ticinare fuper faltum ducem (θ)
Nageb, Et dices faltui Nageb, Au-
di fermonem Domini : Hæc dicit
Dominus ; Ecce ego fuccendo in
te ignē, & devorabit in te omne
lignum viride, & omne lignum
aridū. Non extinguetur flamma
fuccenfa : & ardebit in ea omnis
facies à Subfolano ufque ad A-
quilonem. Et cognofcet omnis
caro, quia ego Dominus fuccen-
di illum : non extinguetur. Et
dixi ; Nequaquàm, Domine Do-
mine : ipfi dicunt ad me ; Nón-
ne parabola eft, quæ dicitur hæc?

MS.A. (ο) ἐρήμῳ, ὅτε ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, κἀγὼ …
ὑμᾶς, λέγει κύριος ὁ θεός. Καὶ (π) ἐξαρῶ (ρ) κύριος ὁ θεός. Καὶ …
μὴ ὑμεῖς εἰσακούετε, καὶ τὸ (τ) ὑψηλοῦ, ἐκεῖ δουλεύσουσιν (υ) Ἰσραὴλ …
κύριος κύριος, εἰς τέλος· (φ) ἐξάγειν (χ) εἰσδέξομαι (ψ) οὗ διεσκορπί-
σθητε (ω) ὅτι (α) αὐτὴν αὐτοῖς. Καὶ (β) λέγει ἀδωναῒ κύριος. (γ) …
(δ) κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω πῦρ, καὶ (ε) καὶ οὐ σβεσθή-
σεται ἔτι.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 כמא דאתפרעית מן אבהתכון במדברא ארעא דמצרים כן אתפרע מנכון אמר יי
37 אלהים : ואניח עליכון גזירת דיני ואעיל יתכון במסורת קימא : ואפריש מנכון די
38 מרדו ודי שקרו במימרי מארעא תותבותהון אפיק יתהון ולארעא דישראל לא יעלון
39 ותידעון ארי אנא יי : ואתון בית ישראל כדנן אמר יי אלהים גבר פולחן טעותיה
אזילו פלחו ובתר דתתבון ליתיכון צבן לקבלא למימרי וית שמא דקודשי לא תחלון
40 עוד במתנתכון ובטעותכון : ארי בטור קודשי בטור קודשא דישראל אמר יי אלהים
תמן יפלחון קדמי כל בית ישראל כולהון בארעא חייא תמן יתקבל קורבניהון
41 בפריע ותמן אתבע ית אפרשותכון וית ריש אצותכון בכל קודשיכון : קורבן לרעוא
יתקבל קורבנכון בפריע כד אפיק יתכון מביני עממיא ואכניש יתכון מן מדינתא
42 דאתבדרתון בהון ואתקדש בכון לעיני עממיא : ותדעון ארי אנא יי כד אעיל יתכון
43 לארעא דישראל לארעא די קימית במימרי למתן יתה לאבהתכון : ותדכרון תמן
ית אורחתכון וית כל עובדיכון דאסתאבתון בהון ותתנקון ותהון חזן בכל בישתכון
44 דעבדתון : ותידעון ארי אנא יי כד אעביד עמכון בדיל שמי לא כאורחתכון בישתא
45 וכעובדיכון מחבליא בית ישראל אמר יי אלהים : והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי
46 למימר : בר אדם קבל נבואה לאורח דרומא ואליף על דרומא ואתנבי על
47 חורשא דחקל דרומא : ותימר לחורשא דדרומא קביל פתגמא דיי כדנן אמר יי
אלהים הא אנא מדליק בך אשתא ותקטיל בך כל אילן רטיב וכל אילן יביש לא
48 תטפי לשלהוביתא דמשיציא ויתרשמון בה כל אפיא מדרום לצפונא : ויחזון כל בני
49 בסרא ארי אנא יי אדלקתה לא תטפי : ואמרית קביל בעותי יי אלהים הא אנון אמרין
לי הלא ממתיל מתלין הוא :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Sicut vindictam fumpfi de patribus veftris in deferto terræ Ægypti, fic vin-
dictam fumā ex vobis, dicit Dominus Deus. Et ponam in vobis decretum ju-
diciorum meorum, et introducā vos in vinculo fœderis. Et feparabo ex vobis
eos qui prævaricati funt, & tranfgreffi funt verbum meum; de terra habita-
tionis eorum educam eos, & in terram Ifrael non ingredientur: & fcietis quia
ego Domin᷒. Et vos dom᷒ Ifrael, hæc dicit Domin᷒ De᷒ : Quifque cultum
idolorum fuorum ite colite : et poftquam converfi eftis, non vultis obedire
verbo meo. Et nomen fanctum meum ne violetis ampliùs in muneribꝰ veftris,
& in idolis veftris. Quia in monte fancto meo, in monte fancto Ifrael, dicit
Domin᷒ De᷒, ibi ferviet coram me omnis dom᷒ Ifrael univerfa in terra viventi-
um ; ibi fufcipietur oblatio eorum citò. Et ibi quæram primitias veftras &
initium ciborum veftrorum, in omnibꝰ fanctificationibꝰ veftris. Oblatio vo-
luntariè fufcipietur oblatio veftra citò, cùm eduxero vos de medio popu-
lorum, & congregavero vos de provinciis in quibꝰ difperfi eftis ; & fanctifica-
bor in vobis in oculis populorum. Et fcietis quia ego Domin᷒ : cùm introdu-
xero vos in terram Ifrael, in terram quam juravi in verbo meo me daturum
patribꝰ veftris. Et recordabimini ibi viarum veftrarum & omnium operum
veftrorum in quibꝰ polluti eftis, & gemetis : idque fpectantes omnia mala
quæ feciftis. Et fcietis quia ego Dominus, cùm fecero vobifcum propter no-
men meum, non fecundùm vias veftras malas, nec fecundùm opera veftra
corrupta dom᷒ Ifrael, dicit Domin᷒ De᷒. Et factum eft verbum prophetiæ à
facie Domini ad me dicens : Fili hominis, fufcipe prophetiam ad viam Au-
ftri, & doce ad Auftrum, & vaticinare fuper fylvam agri meridiani. Et dices
faltui meridiano : fufcipe verbum Domini ; Hæc dicit Domin᷒ De᷒ : Ecce
ego fuccendam in te ignem, & comburet in te omnem arborem viridem, &
omnem arborem aridam ; neque extinguetur flamma confumens, & fignata
combuftionis erunt in ea omni facici ab Auftro ufque ad Aquilonem. Et vide-
bunt univerfi filii carnis quia ego Dominus fuccendi eam, non extinguetur.
Et dixi : Sufcipe deprecationem meam Domine Deus. Ecce ipfi dicunt mihi,
Nónne affumens parabolam ifte eft ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Quemadmodum disceptavi cum patribus ve- 36
stris in deserto terræ Ægypti, ita disceptabo
vobiscum, ait Dñs dominorum : Et transire 37
faciam vos sub virgam, inducamque vos sub
disciplinam fœderis : Et seligens è vobis eos 38
qui rebellant & perversè agunt in me, è terra
incolatûs eorum educam eos, & in terram Is-
raelis non ingredientur : & experiemini me
esse Dñm. Vos autem Israelitæ (sic ait Dñs 39
dominorum) nisi acquiescatis mihi, ite, colite
quisque idola sua, & ne polluatis ampliùs no-
men sanctitatis meæ muneribus vestris et ido-
lis vestris. Nam in monte sanctitatis meæ, in 40
montibus excelsis Israelis, ait Dominus
dominorum, illic omnes Israelitæ perfectè
me colent, ibi delectabor eis, & ibi visi-
tabo primitias eorum, & primas fruges,
primasque oblationes eorum in omnibus sa-
cris eorum. Odore suavi accipiam vos, quum 41
vos eduxero è gentibus, & collegero ex urbi-
bus in quas dispersi fueritis, & sanctificatus
fuero in vobis corã gentibus. Et experiemini 42
me esse Dñm, quum introduxero vos in ter-
ram Israelis, in terrã quam sublatã manu meã
juraveram me daturum patribus vestris. Ibi- 43
que recordabimini viarũ vestrarum & omniũ
studiorum vestrorum quibus vos ipsos pollui-
stis, & rugabuntur facies vestræ propter tot
scelera quæ perpetrâstis. Et cognoscetis me 44
esse Dominum qui peperci vobis propter no-
men meum, & non secundùm vias vestras pra-
vas, neque secundùm studia vestra stulta egi
vobiscum Israelitæ, ait Dominus dominorum.
Et fuit ad me sermo Domini, dicendo; Fili 45
hominis, verte faciem tuam versùs Austrum, 46
respice ad Austrum, & prophetato de sylva
quæ est in Austro, Et dic ad sylvam quæ est in 47
Austro; Audi sermonem Domini : Sic ait Do-
minus dominorum; Ecce ego dimissurus sum
in te ignem, & absumet omnia ligna tua tam
virentia quàm sicca : non extinguetur flamma
quæ accendetur, sed eâ comburentur omnes
facies ab Austro ad Aquilonem usque : Et 48
videbunt omnes carnei, me Dominum accen-
disse illam, ideoque non extingui. Me autem 49
dicente, O Domine dominorum, ecce isti di-
cunt mihi, Parabolarum effictor es tu.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * كما حاكمت مع آبائكم في البرية * لما اخرجتهم من ارض مصر * هكذا اُدينكم يقول
37 الرب الرب الاله * واجوز بكم تحت عصاي * وادخلكم في العدد * واختار منكم المنافقين
38 والمتباعدين من اجل اني من جلوتهم اُرفعهم * والى ارض اسرائيل لا يدخلون * ويعلمون
39 اني انا الرب الاله * وانتم يا بيت اسرائيل * هكذا يقول الرب الرب * كل واحد ليدع اعماله
وبعد هذا حقا انتم تسمعون لي * ولا تدنسون اسمي المقدس منذ الآن بهداياكم واعمالكم
40 * من اجل ان على جبلي المقدس * على جبل اسرائيل المرتفع * يقول الرب الرب * هناك
تتعبد لي كل بيت اسرائيل الى الانقضاء * وهناك اقبلهم * وهناك اتعهد اوائلكم واوائل
41 تفريزكم * في جميع اقداسكم * بعرف طيب اقبلكم * عند ما اخرجكم من الشعوب
واقبلكم من البلدان التي تفرقتم فيها * واتقدس بكم لعيون الشعوب * ويعلمون اني
42 انا الرب * عند ما ادخلكم الى ارض اسرائيل * الى الارض التي رفعت يدي عليها لاعطيها
43 لآبائكم * وتذكرون هناك طرقكم واعمالكم التي تدنستم بها * وتسحبون وجوهكم بجميع
44 قبائحكم * وتعلمون اني انا الرب * عند ما اصنع هكذا بكم * كيلا يتدنس اسمي
بطرقكم الردية * واعمالكم الفاسدة * يقول ادوناي الرب * الاصحاح الحادي عشر
45 * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * ثبت وجهك الى تامان * وانظر على داعون
46 وتنبا على الغاب مقدم ناجاب * وتقول لغاب ناجاب * اسمع قول الرب * هكذا يقول الرب الرب
47 الاه اسرائيل * ها انا اشعل فيك نارا * فتاكل فيك كل عود اخضر وكل عود يابس
لا تطفى اللهيب المشتعل * ويحترق فيها كل وجه من المشرق الى الجربياء * ويعلم كل جسد
48 اني انا الرب احرقته * ولا يطفى ايضا * فقلت حاش يا رب يا رب * هاولاء يقولون لي
49 ليس هذا المثل هو القول *

Quemadmodum litem institui cum patri- 36
*bus vestris quando eduxi eos è terra
Ægypti; ita judicabo vos, ait Dominus,
Dominus Deus : Et transire faciam vos* 37
*sub virgam meam, & introducam vos in
supputationem : Et seligam è vobis impios* 38
*& recedentes à me : nam è transmigra-
tione eorum extraham eos, & in terram
Israelis non ingredientur : & scietis me
esse Dominum Deum. Et vos O domus* 39
*Israelis, ita dicit Dominus Dominus,
unusquisque abdicet opera sua, & post
hec verè vos audietis me, & non pollue-
tis deinceps nomen meum sacrosanctum
muneribus vestris & operibus vestris.
Nam super montem sanctum meum, super* 40
*montem Israelis altum, dicit Dominus
Dominus, ibi serviet mihi tota domus
Israelis in finem usque, ibi suscipiam eos,
ibique visitabo primitias vestras & pri-
mitias segregationum vestrarum in qui-
buscunque sacris vestris. Odore suavi* 41
*suscipiam vos, quum eduxero vos è gen-
tibus, & recepero vos è regionibus in
quas dispersi fueritis : & sanctificabor in
vobis ob oculos gentium : Et scietis me* 42
*esse Dominum, quum introduxero vos
in terram Israelis, terram illam pro qua
levavi manum meam, daturum me eam
patribus vestris. Ibique recordabimini* 43
*viarum vestrarum & facinorum vestro-
rum quibus contaminâstis vos, & dila-
niabitis facies vestras propter omnes tur-
pitudines vestras. Et experiemini me* 44
*esse Dominum, quum sic fecero vobis ut
non polluatur nomen meum viis vestris
pravis, & operibus vestris corruptis, ait
Adonai Dominus.*

Textus undecimus.

Deinde fuit sermo Domini ad me, dicens; 45
O fili hominis, obfirma faciem tuam ad- 46
*versus Themanem, respice contra Dago-
nem, & prophetato de saltu præcipuo
Negebis; Et dicas ad saltum Nagebis;* 47
*Audi sermonem Domini : Sic ait Domi-
nus, Dominus Deus Israelis; Ea ac-
cendam in te ignem, devorabitque in te
omne lignum viride & omne lignum
aridum; & non extinguetur flamma
accensa, sed ipso igne comburetur omnis
facies, ab Oriente ad Aquilonem : Et* 48
*cognoscet omne corpus, quòd ego Domi-
nus combussi eam : & non extinguetur
ampliùs. Et dixi; Absit O Domine O* 49
*Domine : isti dicerent mihi, Hæc para-
bola non est id quod dictum est.*

יחזקאל : כא

CAP. XXI. כא

1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: 2 בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ
אֶל־יְרוּשָׁלַםִ וְהַטֵּף אֶל־מִקְדָּשִׁים וְהִנָּבֵא אֶל־אַדְמַת
3 יִשְׂרָאֵל: וְאָמַרְתָּ לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ
4 צַדִּיק וְרָשָׁע: יַעַן אֲשֶׁר־הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל־כָּל־בָּשָׂר מִנֶּגֶב
5 צָפוֹן: וְיָדְעוּ כָּל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה הוֹצֵאתִי
6 חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ לֹא תָשׁוּב עוֹד: וְאַתָּה בֶן־אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּבִמְרִירוּת תֵּאָנַח לְעֵינֵיהֶם:
7 וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ עַל־מָה אַתָּה נֶאֱנָח וְאָמַרְתָּ אֶל־
שְׁמוּעָה כִי־בָאָה וְנָמֵס כָּל־לֵב וְרָפוּ כָל־יָדַיִם
וְכִהֲתָה כָל־רוּחַ וְכָל־בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מַּיִם הִנֵּה
8 בָאָה וְנִהְיָתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
9 אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר יְהוָה
10 אֱמֹר חֶרֶב חֶרֶב הוּחַדָּה וְגַם־מְרוּטָה: לְמַעַן טְבֹחַ
טֶבַח הוּחַדָּה לְמַעַן־הֱיֵה־לָהּ בָּרָק מֹרָטָּה אוֹ
11 נָשִׂישׂ שֵׁבֶט בְּנִי מֹאֶסֶת כָּל־עֵץ: וַיִּתֵּן אֹתָהּ
לְמָרְטָה לִתְפֹּשׂ בַּכָּף הִיא־הוּחַדָּה חֶרֶב וְהִיא
12 מֹרָטָּה לָתֵת אוֹתָהּ בְּיַד־הוֹרֵג: זְעַק וְהֵילֵל בֶּן־
אָדָם כִּי־הִיא הָיְתָה בְעַמִּי הִיא בְּכָל־נְשִׂיאֵי
יִשְׂרָאֵל מְגוּרֵי אֶל־חֶרֶב הָיוּ אֶת־עַמִּי לָכֵן סְפֹק
13 אֶל־יָרֵךְ: כִּי בֹחַן וּמָה אִם־גַּם־שֵׁבֶט מֹאֶסֶת
14 לֹא יִהְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא
וְהַךְ כַּף אֶל־כָּף וְתִכָּפֵל חֶרֶב שְׁלִישִׁתָה חֶרֶב
חֲלָלִים הִיא חֶרֶב חָלָל הַגָּדוֹל הַחֹדֶרֶת לָהֶם:
15 לְמַעַן לָמוּג לֵב וְהַרְבֵּה הַמִּכְשֹׁלִים עַל כָּל־שַׁעֲרֵיהֶם
נָתַתִּי אִבְחַת־חָרֶב אָח עֲשׂוּיָה לְבָרָק מְעֻטָּה לְטָבַח:
16 הִתְאַחֲדִי הֵימִנִי הָשִׂימִי הַשְׂמִילִי אָנָה פָּנַיִךְ מֻעָדוֹת:

Versio VULG. LAT.

CAP. XXI.

1 Et factus est sermo Domini
2 ad me, dicens; Fili hominis, pone
faciem tuam ad Jerusalem, & stil-
la ad Sanctuaria, & propheta
3 contra humum Israel: Et dices
terræ Israel; Hæc dicit Dñs De';
Ecce ego ad te, & ejiciā gladium
meum de vagina sua, & occidam
4 in te justum & impiū. Pro eo
autē quòd occidi in te justum
& impium, idcircò egredietur
gladius meus de vagina sua ad
omnem carnē ab Austro usque
5 ad Aquilonem: Ut sciat omnis
caro, quia ego Dñs eduxi gladiū
meū de vagina sua irrevocabi-
6 lem. Et tu, fili hominis, inge-
misce in contritione lumborū, &
in amaritudinib' ingemisce corā
7 eis. Cúmq; dixerint ad te; Qua-
re tu gemis? dices; Pro auditu:
quia venit, & tabescet omne cor,
et dissolventur universæ man', &
infirmabitur omnis spiritus, &
per cuncta genua fluent aquæ:
ecce venit, & fiet, ait Dñs De'.
8 Et factus est sermo Dñi ad me,
9 dicens; Fili hominis, propheta,
& dices; Hæc dicit Dñs Deus;
Loquere; Gladi', gladi' exacut'
10 est, & limatus. Ut cædat victi-
mas, exacutus est: ut splendeat,
limatus est: qui moves sceptrum
filii mei, succidisti omne lignum.
11 Et dedi eum ad lævigandū, ut te-
neatur manu: iste exacutus est
gladius, & iste limatus est, ut sit
12 in manu interficientis. Clama, &
ulula, fili hominis, quia hic factus
est in populo meo, hic in cunctis
ducibus Israel qui fugerant: gla-
dio traditi sunt cū populo meo,
13 idcircò plaude super femur, Quia
probatus est: & hoc cùm sce-
ptrum subverterit, & non erit,
14 dicit Dñs Deus. Tu ergò, fili ho-
minis, propheta, & percute manu
ad manum, & duplicetur gladi-
us, ac triplicetur gladius inter-
fectorum: hic est gladius occi-
sionis magnæ, qui obstupescere
15 eos facit, Et corde tabescere, &
multiplicat ruinas. In omnibus
portis eorum dedi conturbatio-
nem gladii acuti, & limati ad
fulgendum, amicti ad cædem.
16 Exacuere, vade ad dexteram, sive
ad sinistram, quocunque faciei
tuæ est appetitus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. κα'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, (α) Διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώ-
που, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Ἱερουσα-
λὴμ, καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν, καὶ
3 προφητεύσεις ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, Καὶ
ἐρεῖς πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει
κύριος (β), Ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ, καὶ ἐκσπά-
σω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, καὶ
(γ) ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄνομον καὶ ἄδικον.
4 Ἀνθ' ὧν ἐξολοθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄ-
νομον, οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου
ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα ἀπὸ
5 ἀπηλιώτου ἕως βορρᾶ, Καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα
σὰρξ, (δ) διότι ἐγὼ κύριος ἐξέσπασα τὸ
ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ, (ε) οὐκ ἀ-
6 ποστρέψει οὐκέτι. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου κατα-
στέναξον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου, καὶ ἐν ὀδύ-
7 ναις στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. Καὶ ἔ-
σται ἐὰν εἴπωσι πρὸς σὲ, Ἕνεκα τίνος σὺ
στενάζεις; καὶ ἐρεῖς, Ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ, (ζ) διό-
τι ἔρχεται, καὶ θραυσθήσεται πᾶσα καρδία, καὶ
πᾶσαι χεῖρες παραλυθήσονται, καὶ ἐκψύξει
πᾶσα σὰρξ καὶ πᾶν πνεῦμα, καὶ πάντες μη-
ροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ· ἰδοὺ ἔρχεται, (η)
8 λέγει κύριος. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
9 πρὸς μὲ, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευ-
σον, καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει (θ) κύριος, Εἰ-
πὸν, Ῥομφαία, ῥομφαία ὀξύνου καὶ θυμώθη-
10 τι, Ὅπως σφάξῃς σφάγια, ὀξύνου ὅπως
γένῃ εἰς στίλβωσιν, ἑτοίμη εἰς παράλυσιν·
σφάζε, ἐξουδένει, (ι) ἀπόθου πᾶν ξύλον.
11 Καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἑτοίμην τοῦ κρατεῖν
χεῖρα αὐτοῦ. (*) ἐξηκονήθη ἡ ῥομφαία, ἔστιν
ἑτοίμη, τοῦ (κ) δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρα ἀπο-
12 κεντοῦντος. Ἀνάκραγε, καὶ ὀλόλυξον υἱὲ ἀν-
θρώπου, ὅτι αὕτη ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου,
αὕτη ἐν πᾶσι τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ Ἰσρα-
ήλ· παροικήσουσιν, ἐπὶ ῥομφαίᾳ ἐγένετο ἐν
τῷ λαῷ μου. διὰ τοῦτο κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖ-
13 ρά σου, Ὅτι δεδικαίωται. καὶ (λ) τί εἰ καὶ φυ-
λὴ ἀπωσθῇ; οὐκ ἔσται, λέγει κύριος κύριος.
14 Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον, καὶ κρότη-
σον (μ) χεῖρα ἐπὶ χεῖρα, καὶ διπλασίασον
ῥομφαίαν· ἡ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἐστι,
ῥομφαία τραυματιῶν ἡ μεγάλη. καὶ (ν) ἐκστήσεις
15 αὐτοὺς, (ξ) Ὅπως μὴ θραυσθῇ ἡ καρδία,
καὶ πληθυνθῶσιν οἱ ἀσθενοῦντες ἐπὶ πᾶσαν πύ-
λην (ο), παραδέδονται εἰς σφάγια ῥομφαί-
ας· εὖ γέγονεν εἰς σφαγὴν, εὖ γέγονεν εἰς
16 στίλβωσιν. (π) Καὶ διαπορεύου, ὀξύνου ἐκ
δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων, οὗ ἂν τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται.

MS. A. (α) Υἱὲ ἀνθρώπε, διὰ τοῦτο προφήτευσον, καὶ στήρισον (β) ὁ θεὸς,
(γ) ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον, ὅπως (δ) ὅτι (ε) καὶ οὐκ (ζ) ὅτι (η) οὐκ
ἔσται, λέγει κύριος ὁ θεός. (θ) ἀδωναὶ κύριος, (ι) ἀπόθου (*) ἐξηκονήθη
ῥομφαία, (κ) δοθῆναι αὐτὴν εἰς χεῖρας (λ) ὅτι εἰ καὶ φυλὴ ἀπωσθῇ; (μ) τῇ
χειρὶ ἐπὶ (ν) ἐκστήσει (ξ) Ὅπως θραυσθήσεται πᾶσα καρδία, (ο) αὐτοῖς
παραδοθήσονται (π) Διαπορεύου,

CAP. XXI.

Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Idcircò vaticinare, fili hominis, obfirma faciem tuam super Hierusalem, & aspice ad Sancta eorum: et prophetabis super terram Israel, Et dices ad terram Israel; Hæc dicit Dominus; Ecce ego ad te: & educam gladium meum de vagina sua, & interficiam ex te iniquum, et injustum, Eò quòd exterminabo ex te injustum, & iniquum; sic egredietur gladius meus de vagina sua super omnem carnē à Subsolano usq; ad Aquilonē: Et cognoscet omnis caro, quia ego Dominus eduxi gladiū meū de vagina sua, non revertetur ultrà. Et tu, fili hominis, ingemisce in commotione lumborū tuorū: & in doloribus gemes ante oculos eorū. Et erit, si dixerint ad te, Quarè tu gemis? & dices, Propter nuntium; quia venit, & quassabitur omne cor, & universæ manus dissolventur, & exanimabitur omnis caro, & omnis spiritus: & omnia femora polluentur humore. Ecce venit, (a) ait Dominus. Et factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, propheta, & dices; Hæc dicit Domin', Dic, Gladi', gladi', acuere, & irascere, ut jugules jugulationes: acuere, ut sis in fulgore, parat' ad dissolutionē: interfice, cōtemne, repelle omne lignū. Et dedit eum paratum, (b) ut teneat manus ipsi'. Exacu' est gladius, est parat', ut detur ipse in manū interficientiū. Clama, et ulula fili hominis: quia hic fact' est in populo meo, hic in cunctis duc' Israel: (c) inhabitabūt propter gladiū fuit in populo meo. Idcircò plaude super manū tuam: Quia (d) justificatus est. Et quid, si etiam tribus repulsa fuerit? Non erit, dicit Dominus Dominus. Et tu, fili hominis, propheta, & plaude manū ad manum, & duplica gladium: tertius gladius interfectorū est, gladius interfectorum magnus, Et obstupescere facies eos, ut (e) non quassetur cor, & multiplicentur infirmi super omnem portam: traditi sunt in jugulationes gladii: (f) benè factus est ad jugulationem, bene factus est ad fulgorem. (g) Et transi, exacuere à dextris, & à sinistris, quocunque facies tua exurrexerit.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

כא

1 וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר: 2 בַּר אָדָם קַבֵּל נְבוּאָה עַל יְרוּשְׁלֶם וְאַלֵּיף עַל
3 מַקְדְּשִׁין וְאִתְנַבֵּי עַל אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל: וְתֵימַר לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל כִּדְנַן אָמַר יְיָ הָא אֲנָא
4 שָׁלַח רוּגְזִי עֲלָךְ וְאַפֵּיק חַרְבִּי מִלַּרְנַהּ וְאַגְלֵי מִנִּיךְ זַכָּאַךְ בְּדִיל לְשֵׁיצָאָה חַיָּבַךְ: חֲלַף דְאַגְלֵי
מִנִּיךְ זַכָּאַךְ בְּדִיל לְשֵׁיצָאָה חַיָּבַךְ בְּכֵן תִּפּוֹק חַרְבִּי מִלַּרְנַהּ עַל כָּל בִּסְרָא מִדָּרוֹמָא לְצִפּוּנָא:
5 וְיִדְעוּן כָּל בְּנֵי בִסְרָא אֲרֵי אֲנָא יְיָ אַפֵּקִית חַרְבִּי מִלַּרְנַהּ לָא תְתוּב עוֹד: 6 וְאַתְּ בַּר אָדָם
7 אִתְאַנַּח בְּזִיעַ חַרְצִין וּבִמְרַר תִּתְאַנַּח לְעֵינֵיהוֹן: וִיהֵי אֲרֵי יֵימְרוּן לָךְ עַל מָה אַתְּ מִתְאַנַּח
וְתֵימַר עַל בְּסוֹרְתָא אֲרֵי אָתְיָא וְיִתְמְסֵי כָּל לֵב וְיִתְרַשְׁלָן כָּל יְדִין וְתִתְעֲמֵי כָּל רוּחַ וְכָל
8 רְכוּבַיָּא יִתְאַשְׁדָן מַיָּא הָא אָתְיָא וְתִתְקַיֵּם אָמַר יְיָ אֱלֹהִים: וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם
9 יְיָ עִמִּי לְמֵימַר: בַּר אָדָם אִתְנַבֵּי וְתֵימַר כִּדְנַן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים אֱמַר חַרְבָּא דְמַלְכָּא
10 דְבָבֶל תִּקְטוֹל וְחַרְבָּא דִבְנֵי עַמּוֹן תִּתְּנֵי וּתְשֵׁיצֵי: בְּדִיל לְמִקְטַל קְטוֹל אִשְׁתְּלִיפַת בְּדִיל
לְמֶעְבַּד פּוּרְעָנוּת אִשְׁתְּנִינַת עַל דַּחֲדִיאוּ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל כַּד
11 גְּלוֹ עַל דִּפְלַחוּ לְטַעֲוָתָא וְתָבוּ אִנּוּן לְמִטְעֵי בָּתַר צַלְמֵי אָעַיָּא: וִיהַב פּוּרְעָנוּתְהוֹן
לְאִתְמַסְרָא בְּיַד מַלְכָּא דְבָבֶל הִיא מְחַת חַרְבָּא תְּהֵי פּוּרְעָנוּתְהוֹן לְמִמְסַר יַתְהוֹן בְּיַד
12 קָטוֹלִין: צְוַח וְאֵילֵיל בַּר אָדָם אֲרֵי הִיא הֲוָת בְּעַמִּי הִיא וְכָל רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל קָטוֹלֵי חַרְבָּא
13 אִתְכַּנַּשׁוּ וַאֲתוֹ עַל עַמִּי מִסְּחוֹר סְחוֹר בְּכֵן טְפַח עַל יַרְכָא: אֲרֵי אִתְנַבִּיאוּ עֲלֵיהוֹן נְבִיאָ
וְלָא תָבוּ וּמָה יְהֵי בְּסוֹפֵיהוֹן אֱמַר וְאַף שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וּבִנְיָמִן מִגְלָא יִגְלוֹן
14 וּבְעוֹבָדֵיהוֹן בִּישַׁיָּא לָא יִתְקַיְּמוּן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים: וְאַתְּ בַּר אָדָם אִתְנַבֵּי וּטְפַח יַד עַל
יַד וְתִתְכְּפֵיל חַרְבָּא תְּלִיתָא חֶרֶב קָטוֹלִין הִיא חֶרֶב פּוּרְעָנוּת קְטוֹלָא רַבָּא דְמֵזִיעָא לְהוֹן:
15 בְּדִיל לְמִתְבַּר לִבְּהוֹן וּלְאַסְגָאָה מַתְקְלֵיהוֹן עַל כָּל קִרְוֵיהוֹן מַנֵּיתִי קָטְלֵי חַרְבָּא
16 וַי חַרְבָּא אִשְׁתְּלִיפַת לְמִקְטַל אִשְׁתְּנִינַת לְשֵׁיצָאָה: אִשְׁתְּלִיפִי וְקַטִּילִי מִדָּרוֹמָא
וְשֵׁיצִי מִן צִפּוּנָא לְאָן אַפָּךְ מִזְמְנִין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXI.

Et factum est verbū prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis
suscipe prophetiā in Jerusalē, & doce ad sanctuaria, & vaticinare contra
terrā Israel. Et dices terræ Israel: Hæc dicit Dñs: Ecce ego mitto furorem
meū contra te, & educam gladiū meū de vagina sua, & migrare faciā ex te
justos tuos ut consumam peccatores tuos. Pro eo q migrare faciā ex te ju-
stos tuos ut consumā peccatores tuos; ideò egredietur gladi' me' de vagina
sua contra omnem carnē ab Austro usque ad Aquilonē. Et scient omnes fi-
lii carnis, quia ego Dñs eduxi gladiū meū de vagina sua, non revertetur ul-
trà. Et tu fili hominis ingemisce in commotione lumborū, & in amaritudine
ingemisce ante oculos eorum. Et erit, si dixerint tibi: Quare tu gemis? &
dices: Propter nuntiū quod venit, & dissolvetur omne cor, & remissæ erunt
universæ man', & obscurabitur omnis spirit', & omnia genua defluent sicut
aquæ. Ecce venit & firmabitur dicit Dñs De'. Et factū est verbū prophe-
tiæ à facie Dñi ad me dicens: Fili hominis, vaticinare, & dices: Hæc dicit
Dñs De': Dic; Gladi' regis Babylonis occidet, & gladi' filiorū Ammon
exacuetur, & consumet. Ut occidat occisionē, evaginat' est; ut faciat ultio-
nem, exacut' est, pro eo quòd lætatæ sunt trib' dom' Juda & Benjamin ob
trib' Israel, quando migraverunt, eò quòd servissent idolis: & conversæ sunt
ipsæ ut errarent post simulachra lignea. Dedítque ultionē eorū ut trade-
rentur in manum regis Babylonis: ipsa est percussio gladii, erit ultio eorum,
ut tradantur in manū interficientiū. Clama & ulula fili hominis, quia ista
fuit in populo meo; ista & *universi principes* Israel: occidentes gladio
congregati sunt, & venerunt contra populum meū per circuitum: idcircò
plaudes super femur. Quia prophetaverunt ad eos prophetæ, & non sunt
conversi: & quid futurū sit in fine eorū, dic. Etiam trib' dom' Juda & Ben-
jamin migrando migrabunt, & propter opera sua mala non permanebunt,
dicit Dñs De'. Et tu fili hominis vaticinare, & percute manū ad manum,
& duplicetur gladus tertiò, gladius interfectorum: ipse est gladius ultio-
nis & interfectionis magnæ qui contremiscere facit eos. Ut conteratur cor
eorum, & multiplicentur offendicula eorum, in omnibus civitatibus eorum
constitui occidentes gladio. Væ gladio, evaginatus est ad occidendum; exa-
cutus est ad excidendum. Evaginare & occide ab Austro, & consume ab
Aquilone, quocunque facies tua est parata.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

CAP. XXI.

Fuit ad me sermo Dñi, dicendo; Fili ho- 1
minis, verte faciem tuam ad Jerusalem, & in- 2
tuere sanctuarium eorum: Vaticinare de ter-
ra Israelis, Et dic ad terram Israelis; Sic ait 3
Dñs dominorum; Ecce me adversùm te, exe-
ramque gladium meum è vagina sua, & per-
dam ex te justum ac peccatorem. Et quia per- 4
didero ex te justum et peccatorem, ideo prod-
ibit gladius meus è vagina sua contra omnẽ
carnem, ab Austro ad Aquilonem usque: Et 5
experientur omnis caro, me Dñm exeruisse
gladium meum è vagina sua, nec ampliùs *in
eam* reversurum. Tu verò fili hominis, suspi- 6
ra cum fractione (i. *contortione*) lumborum,
& *quidem* amarè supira coram eis. Quòd si 7
dicant tibi, Quare suspiras? Dic eis, Propter
rumorem qui advenit, quo contabescent o-
mnia corda, manus omnes torpescent, omnes
spiritus dolòre conficientur, omniaque genua
manabunt aquis: ecce advenit, ac fiet, ait Dñs
dominorum. Deinde fuit ad me sermo Dñi, 8
dicendo; Fili hominis, vaticinare, & dic; Sic 9
ait Dñs dominorum, Gladie, gladie, acue te,
Teque compara ad cædem faciendam & co- 10
ruscandum: compara te ad exagitandam stir-
pem filii mei, & sperne omne lignum. Et dedit 11
præparationẽ illam, (i. *paratum illum ensem*)
& capulũ manubrii ensis expoliti atq; parati
ad tradendum in manum occisoris. Clama & 12
ejula fili hominis, quoniam ipse est contra po-
pulum meum, & contra omnes magnates Isra-
elis. Plaude volâ, quoniam hoc jam verifica- 13
tum est: quandoquidem enim stirps ista spre-
ta est, an non fieret id, ait Dñs dominorum?
Tu itaque fili hominis, vaticinare & complo- 14
de volâ, manu super manu: nam duplicabitur
gladius, & gladius tertius erit confossorum;
& gladius hic confossorum erit maximus qui
adeo terrebit eos, Ut frangatur cor eorum, et 15
multiplicentur ægroti in omnibus januis eo-
rum. Tradidi eos gladio expolito, coru- 16
scanti, et ad cædem parato. Strenuè agas dex-
tera mea, strenuè etiam *ibi* agas sinistra mea,
quò disposita est facies (i. *ira*) mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

﴿الفصل الحادي والعشرون﴾ * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان
لاجل هذا تنبا ووجه وجهك علي اورشليم * وانظر علي مقادسهم وتنبا علي ارض اسرائيل
وقول لارض اسرائيل * هكذا يقول الرب * ها انا اليك * واخرج سكيني من غلافه
واستاصل منك الظالم والاثم * لاجل اني استاصل منك الظالم والاثم * هكذا يخرج
سكيني من غلافه علي كل جسد من المشرق الي الجربيا * ويعلم كل جسد اني انا الرب
انتضيت سكيني من غمده * ولا يرجع ايضا * وانت يا ابن الانسان تنهد بانكسار حقويك
وبالاوجاع تنهد لعيونهم * ويكون اذ يقولون لك * من اجل ماذا تنهد * فتقول * لاجل
الاتي ويتكسر كل قلب * وكل الايدي تنحل * ويموت كل جسد وكل روح * وكل الاركب
تتدنس بالرطوبة * اذ ياتي ويكون * يقول الرب الاله * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن
الانسان تنبا وقول * هكذا يقول ادوناي الرب * قل للسيف * ايها السيف احتد واغضب
* لكي تذبح ذبحا * احتد لكي تصير للصقال * استعد للاستيصال * اذبح * ارذل * واطرح كل
خشب * واعطاه مستعدا لتمسك يده * السيف هو مستعد مصقول ليدفع الي يد القتال
* اصرخ وولول يا ابن الانسان * لان هذا صار في شعبي * هذا في كل مقدمي اسرائيل الساكن
علي السيف * صار في شعبي * لاجل هذا صفق بيدك * لانه تبرر ايضا * ان كانت قبيلة
اقصيت * لا يكون * يقول الرب الرب * وانت يا ابن الانسان تنبا * واصفق بيدك علي يد
وضاعف السيف * السيف الثالث هو للجرحا * سيف الجرحا عظيم * ويحيرهم * كي يستاصل
كل قلب ويكثر الضعفاء علي كل بابهم * ويسلمون لذبح السيف * صار حسنا للذبح
صار حسنا للصقال * امض احتد عن اليمين * وعن اليسار * حيث يقوم وجهك *

CAP. XXI.

Fuit autem sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, iccirco vaticinare, 2
& obfirma faciem tuam contra Jerusa-
lem respice versùs sanctuaria eorum, &
vaticineris contra terram Israelis, Di- 3
casque terræ Israelis; Ita dicit Domi-
nus; Ecce me adversùm te, & exeram
verutum meum è vagina sua, & extir-
pabo ex te sceleratum & iniquum.
Quoniam exterminabo ex te sceleratum 4
& iniquum, pari ratione egredietur
verutum meum è vagina sua contra
omne corpus, ab Oriente ad Aquilonem
usque: Et cognoscet omne corpus quòd 5
ego Dominus exerui verutum meum è
vagina sua, nec avertetur ampliùs.
Quare tu O fili hominis, geme cum 6
fractione lumbi tui, & cum doloribus
gemas cernentibus ipsis. Eritque cùm 7
dixerint tibi; Quam ob causam ge-
mis? ut dicas, Propter nuntium, quo
veniente frangetur omnis animus, ma-
nus omnes dissolventur, morietur omne
corpus omnisque spiritus, & coxæ omnes
humore sordescent, cum venerit ac fue-
rit, dicit Dominus Deus. Rursus fuit 8
sermo Domini ad me, dicens; O fili ho-
minis, prophetato ac dicito; Sic ait 9
Adonai Dominus; Dic gladio, O gla-
die acuere & irascere, Ad jugulan- 10
dum jugulationem: acuere ut sis ad
expoliendum, para te ad extirpandum,
jugula, contemne, & abjice omne li-
gnum. Reddidítque eum paratum ad 11
manu tenendum. Gladius est paratus ex-
politus ad tradendum in manum inter-
fectorũ. Clama & ulula O fili hominis, 12
quòd hæc evenerint populo meo, hæc
omnibus præcipuis Israelis habitanti-
bus super gladium, hæc inquam eve-
nerint populo meo. Hac de re plaude 13
manu tuâ, quoniam hæc adhuc justifi-
cata sunt. Quandoquidem familia re-
pulsa est, annon fierent hæc, dicit Do-
minus Dominus? Et tu O fili hominis 14
vaticinare, & manum ad manum com-
plode, & duplica gladiũ: gladius tertius
erit vulneratorũ, gladi⁹ vulneratorũ ma-
ximus erit: & eos ita reddet attonitos,
ut extirpentur corda quæq;, & multipli- 15
centur infirmi ad ostia quæq; ipsorũ: de-
niq; tradentur jugulatione gladii: fact⁹ est
optim⁹ ad jugulandũ, fact⁹ est optim⁹ ad
fulgendũ. Vade, exacuere à dextra et à 16
sinistra, ubicunque steterit facies tua.

factā requiescere & ,meā manū ad meam volam percutiam ego etiam Et
17 וגם אני אכה כפי אל כפי והנחתי
,me ad Domini verbum fuit Et .sum locutus Dominus ego :meā iram
18 חמתי אני יהוה דברתי : ויהי דבר יהוה אלי
veniendum ad , vias duas tibi pone ,hominis fili tu Et :dicendo
19 לאמר : ואתה בן אדם שים לך שנים דרכים לבוא
, elige manū & :ipsæ ambæ egrediantur una terra E : Babel regis gladium
חרב מלך בבל מארץ אחד יצאו שניהם ויד ברא
gladium veniendum ad ,pones Viam .elige civitatis viæ capite in
20 בראש דרך עיר ברא : דרך תשים לבוא חרב את
.munita Jerusalaim in Jehudah & : Hammon filiorum Rabbath
רבת בני עמון ואת יהודה בירושלם בצורה :
, viarum duarum capite in , viæ matrem ad Babel rex stetit Nam
21 כי עמד מלך בבל אל אם הדרך בראש שני הדרכים
respexit , Teraphim in petiit ,sagittis in tersit :divinationē divinandū ad
לקסם קסם קלקל בחצים שאל בתרפים ראה
, arietes ponendum ad ,Jerusalaim divinatio fuit ejus dextera In .jecore in
22 בכבד : בימינו היה הקסם ירושלם לשום כרים
ponendū ad :vociferatione in vocem elevandū ad ,cædem ad os aperiendū ad
לפתח פה ברצח להרים קול בתרועה לשום
.ligneam turrim ædificandum ad ,aggerem fundendum ad , portas super arietes
כרים על שערים לשפך סללה לבנות דיק :
juramenta jurantes ,eorum oculis in mendacium divinare secundum eis erit Et
23 והיה להם כקסום שוא בעיניהם שבעי שבעות
Dominus dixit sic Idcirco .prehendi ad,iniquitatē commemorans hoc & : eis
24 להם והוא מזכיר עון להתפש : לכן כה אמר אדני
,vestras prævaricationes detegi in ,vestræ iniquitatis vos recordari Pro : Deus
יהוה יען הזכרכם עונכם בהגלות פשעיכם
, vos recordari pro : vestris studiis omnibus in vestra peccata videri ad
לְהֵראות חטאותיכם בכל עלילותיכם יען הזכרכם
venit cujus : Israel dux ,impie prophane tu Et .capiemini vola in
25 בכף תתפשו : ואתה חלל רשע נשיא ישראל אשר בא
: Deus Dominus dixit Sic .finis iniquitatis tempore in ,ejus dies
26 יומו בעת עון קץ : כה אמר אדני יהוה
humilem : hæc non hæc : diadema leva & ,cidarim Remove
הסיר המצנפת והרים העטרה זאת לא זאת השפלה
.eam ponam perversum ,perversum ,Perversum .humiliando altum &,sublevādo
27 הגבה והגבה השפיל : עוה עוה עוה אשימנה
.eam tradam & ,judicium ei cui venire usque fuit non hoc Etiam
גם זאת לא היה עד בא אשר לו המשפט ונתתיו :
Deus Dominus dixit Sic : dices & ,propheta hominis fili tu Et
28 ואתה בן אדם הנבא ואמרת כה אמר אדני יהוה
mucro ,Mucro : dices & ,eorū opprobrium ad & ,Hammon filios ad
אל בני עמון ואל חרפתם ואמרת חרב חרב
videndo In .fulgur propter ,fulciendum ad tersus ,jugulationē ad solutus
29 פתוחה לטבח מרוטה להכיל למען ברק : בחזות
colla ad te dandum ad ,mendacium tibi divinando in ,vanum tibi
לך שוא בקסם לך כזב לתת אותך אל צוארי
iniquitatis tempore in eorum dies venit quorum ,impiorum vulneratorum
חללי רשעים אשר בא יומם בעת עון
, es creatus quo loco In ? suam vaginam ad Reducendum .finis
30 קץ : השב אל תערה במקום אשר נבראת
te super effundam Et .te judicabo tuarum mansionum terra in
31 בארץ מכרותיך אשפט אתך : ושפכתי עליך
te dabo Et .te super faciam sufflare mei furoris ignem Per .meā indignationē
זעמי באש עברתי אפיח עליך ונתתיך
.corruptionis artificum insipientium virorum manum in
ביד אנשים בערים חרשי משחית :

Versio VULG. LAT.

17 Quin & ego plaudam manu ad
manū, & implebo indignationē
18 meā, ego Dñs locut⁹ sum. Et fa-
ctus est sermo Dñi ad me, dicens;
19 Et tu, fili hominis, pone tibi duas
vias, ut veniat gladi⁹ regis Ba-
bylonis : de terra una egredien-
tur ambæ : & manu capiet con-
jecturā, in capite viæ civitatis
20 conjiciet. Viam pones ut veniat
gladi⁹ ad Rabbath filiorū Am-
mon, & ad Judā in Jerusalē mu-
21 nitissimā. Stetit enim rex Baby-
lonis in bivio, in capite duarum
viarū, divinationē quærens, com-
miscens sagittas : interrogavit
22 idola, exta consuluit. Ad dexterā
ej⁹ facta est divinatio super Jeru-
salem, ut ponat arietes, ut aperiat
os in cæde, ut elevet vocē in ulu-
latu, ut ponat arietes contra por-
tas, ut cōportet aggerē, ut ædi-
23 ficet munitiones. Eritque quasi
consulens frustrà oraculū in ocu-
lis eorū, & sabbatorū otiū imi-
tans : ipse autē recordabitur ini-
24 quitatis ad capiendū. Idcircò hæc
dicit Dñs De⁹; Pro eo ꝙ recor-
dati estis iniquitatis vestræ, & re-
velāstis prævaricationes vestras,
& apparuerunt peccata vestra in
omnib⁹ cogitationibus vestris :
pro eo, inquā, ꝙ recordati estis,
25 manu capiemini. Tu autem pro-
fane, impie dux Israel, cuj⁹ venit
dies in tempore iniquitatis præ-
26 finita : Hæc dicit Dñs De⁹; Au-
fer cidarim, tolle coronā : nónne
hæc est, quæ humilē sublevavit,
27 & sublimem humiliavit? Iniqui-
tatem, iniquitatem, iniquitatem
ponam eam : & hoc non factum
est, donec veniret cujus est ju-
28 dicium, & tradam ei. Et tu, fili
hominis, propheta, & dic; Hæc
dicit Dominus Deus ad filios
Ammon, & ad opprobrium eo-
rum, & dices; Mucro, mucro,
evagina te ad occidendum, lima
29 te ut interficias, & fulgeas, Cùm
tibi viderentur vana, & divina-
rentur mendacia : ut dareris su-
per colla vulneratorum impio-
rum, quorum venit dies in tem-
30 pore iniquitatis præfinita. Re-
vertere ad vaginam tuam, in lo-
co in quo creatus es, in terra
31 nativitatis tuæ judicabo te, Et
effundam super te indignatio-
nem meam : in igne furoris mei
sufflabo in te, dabóque te in
manus hominum insipientium,
& fabricantium interitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἐγὼ δὲ κροτήσω χεῖρά μου πρὸς χεῖρά
μου, καὶ ἐναφήσω (ϛ) θυμόν μου, ἐγὼ κύριος
18 λελάληκα. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός
19 με, λέγων, Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, διάταξον
σεαυτῷ δύο ὁδοὺς, τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν
βασιλέως Βαβυλῶνος, ἐκ χώρας μιᾶς ἐξ-
ελεύσονται (σ) αἱ δύο, καὶ χεὶρ ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ
20 πόλεως, ἐπ᾽ ἀρχῆς ὁδοῦ διατάξεις, Τοῦ εἰσ-
ελθεῖν ῥομφαίαν ἐπὶ Ῥαββὰθ (τ) υἱῶν Ἀμ-
μὼν, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ
21 ἐν μέσῳ αὐτῆς. Διότι στήσεται βασιλεὺς Βα-
βυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν, ἐπ᾽ ἀρχῆς
τῶν δύο ὁδῶν, τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν, τοῦ
ἀναβράσαι (υ) ῥάβδον, καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν
22 τοῖς γλυπτοῖς, καὶ ἡπατοσκοπήσασθαι. Ἐκ
δεξιῶν αὐτοῦ ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ Ἱερου-
σαλὴμ, τοῦ βαλεῖν χάρακα, (*) τοῦ διανοῖξαι
στόμα ἐν βοῇ, ὑψῶσαι φωνὴν μετὰ κραυγῆς, τοῦ
βαλεῖν χάρακα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς, καὶ
βαλεῖν χῶμα, καὶ οἰκοδομῆσαι βελοστάσεις.
23 Καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὡς μαντευόμενος μαν-
τείαν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ἀναμιμνήσκων
24 ἀδικίας (φ) αὐτοῦ μνησθῆναι. Διατοῦτο τά-
δε λέγει (χ) κύριος, Ἀνθ᾽ ὧν ἀνεμνήσατε
τὰς ἀδικίας ὑμῶν, ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι
τὰς ἀσεβείας ὑμῶν, τοῦ ὁραθῆναι ἁμαρτίας
ὑμῶν, ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις ὑμῶν καὶ ἐν
τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν, ἀνθ᾽ ὧν ἀνεμνή-
25 σατε, ἐν τούτοις (ψ) ἁλώσεσθε. Καὶ σὺ βέ-
βηλε, ἄνομε, ἀφηγούμενε τοῦ Ἰσραὴλ, οὗ ἥ-
26 κει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας, πέρας, Τά-
δε λέγει (ω) κύριος, Ἀφείλου τὴν κίδαριν, καὶ
ἐπέθου (α) τὸν στέφανον, αὐτὴ οὐ τοιαύτη ἔσται
ἐταπείνωσας τὸ ὑψηλὸν, καὶ (β) ὕψωσας τὸ
27 ταπεινόν. Ἀδικίαν, ἀδικίαν, ἀδικίαν θή-
σομαι αὐτὴν, (γ) οὐαὶ αὐτῇ, τοιαύτη ἔσται
ἕως οὗ ἔλθῃ ᾧ καθήκει, καὶ παραδώσω (δ)
28 αὐτῷ. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον,
καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει (ε) κύριος πρὸς τοὺς
υἱοὺς Ἀμμὼν καὶ πρὸς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτῶν·
καὶ ἐρεῖς, Ῥομφαία, ῥομφαία (ζ) ἐσπασμένη
εἰς σφάγια, καὶ ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν,
29 ἐγείρου ὅπως στίλβῃς, Ἐν τῇ ὁράσει σου τῇ
ματαίᾳ, καὶ ἐν τῷ μαντεύεσθαί σε ψευδῆ,
τοῦ παραδοῦναί σε ἐπὶ τραχήλους τραυματιῶν
ἀνόμων, (η) ἥκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας,
30 πέρας. Ἀπόστρεφε, μὴ καταλύσῃς ἐν τῷ
τόπῳ τούτῳ ᾧ γεγέννησαι, ἐν τῇ γῇ τῇ ἰ-
31 δίᾳ σου κρινῶ σε. Καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ (θ) σὲ
ὀργήν μου, ἐν πυρὶ ὀργῆς μου ἐμφυσήσω
ἐπὶ σὲ, καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας ἀν-
δρῶν βαρβάρων τεκταινόντων (ι) δια-
φθοράς. tradā te in manus virorū barbarorum fabricantium corruptionē.

MS. A. (ϛ) τὸν θυμόν μου ἐν σοὶ, ἐγὼ κύριος λελάληκα. (σ) ἀρχὴ ὁδοῦ, καὶ χεῖρα ἑτοιμάσουσιν ἐπ᾽ ἀρχῆς ὁδοῦ (τ) καὶ ἐπὶ υἱῶν (υ) ῥαβδία, (*) καὶ [illegible] (φ) αὐτῶν (χ) κύριος κύριος, ὁ θεὸς, (ψ) ἀλωθήσεσθαι. (ω) κύριος κύριος ὁ θεὸς, (α) αὐτῇ τὸν στέφανον, (β) τὸ ταπεινὸν ὕψωσας. Ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι (γ) οὐ τοιαύτη ἔσται ἕως (δ) αὐτήν. (ε) κύριος ὁ θεὸς (ζ) ἑτοιμάζου ἐσπασμένη σφάγια, (η) ὧν ἥκει (θ) σοὶ (ι) διαφθοράς.

Et ego autem plaudā manu meā ad manum meam, & immittam furorem meum: ego Dominus lo-
quutus sum. Et factus est sermo Domini, ad me, dicens; Et tu fili hominis, statue tibi duas vias, ut
ingrediatur gladius regis Babylonis. De regione una egredientur (h) ambæ: & (i) manus in princi-
pio viæ civitatis : super principium viæ constitues, ut ingrediatur gladi⁹ super Rabbath filiorū Am-
mon, & super Judæā, & super Hierusalē (k) in medio ejus. Stabit enim rex Babylonis super antiquā
viā, in principio duarū viarū, ad divinandū divinationē, ad (l) fa-
ciendū ebullire virgam, et inter-
rogandū in sculptilibus, (m) & jecur speculandū; A dextera ejus
facta est divinatio super Hieru-
salē, ad faciendū vallum, ad ape-
riendū os in clamore, ad exaltan-
dum vocem cum (n) vociferatio-
ne, ad faciendū vallum super por-
tas ejus, & jaciendū aggerem, &
ædificandas machinas jaculato-
ces. Et ipse ipsis, quasi divinans
divinatione (o) coram eis, et ipse
rememorās (p) iniquitatū ejus ad
recordandum. Idcircò hæc dicit
Dominus; Pro eo, quòd in memo-
riam revocāstis iniquitates ve-
stras, cū revelarentur impietates
vestræ, ut viderentur peccata ve-
stra, in (q) omnib⁹ impietatib⁹ ve-
stris, et in adinventionib⁹ vestris,
pro eo, quòd in memoriam revo-
cāstis; in istis capiemini. Et tu pro-
phane, inique, dux Israel, cujus
venit dies, in tempore iniquitatis,
finis: Hæc dicit Dñs; (r) Abstulisti
cidarim, et imposuisti coronā; (s)
es non erit talis. Humiliā sti excel-
sum, et sublevāsti humile. Iniqui-
tatē, iniquitatē, (t) iniquitatē po-
nā eā. (u) Væ ei, talis erit, donec
veniat, cui debetur, & tradā ei.
Et tu, fili hominis, propheta, et di-
ces; Hæc dicit Dominus ad filios
Ammon, et ad opprobriū eorū: et
dices, Gladius gladius eductus ad
jugulationē, & eductus ad con-
summationē, exurge, ut splende-
as, In visione tua vana, et in di-
vinando te falsa, ut dareris super
colla vulneratorū iniquorū: ve-
nit dies in tempore iniquitatis, fi-
nis. (x) Revertere, ne maneas in
loco in quo genitus es, in ter-
ra propria tua judicabo te: Et
effundā super te iram meam: in
igne iræ meæ sufflabo in te; &
tradā te in manus virorum barbarorum fabricantium corruptionē.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ואף אנא איתי פורענות על פורענות ואניח חמתי אנא יי גזרית במימרי : והוה פתגם
18 נבואה מן קדם יי עמי למימר : ואת בר אדם אתקין לך תרתין אורחן דייתון בהון קטולי
19 חרבא דמלכא דבבל מדינתא חדא יפקון תרויהון ואתרא אתקין בריש פרשות
20 אורח קרתא אתרא אתקין : אורחא אתקין דייתון בה קטולי חרבא מרבת בני עמון ועל
21 דבית יהודה די נפקו מירושלם למיתב בקרוין כריכן : ארי קם מלכא דבבל על אם
פרשות אורח בריש תרתין אורחן למקסם קסם קשת בגריא שאל בצלמניא חזא
22 בכבדא : בימיניה הוה קסמא נפיל למהך לירושלם למנאה אפרורין לפתחא תרעין
דיעלון בהון קטולין לארמא קל באצוחת קרנא למנאה אפרורין על תרעין למצבר
23 מליתא ולמבני כרקום : והוה להון קסומיהון כדיבין בעיניהון נחשין דהוה מנחש
להון ואנון לא ידעין דארבעין ותשע זמנין הוה כמן ומתחתב על פתגמא עד דתיתי ליה
24 שעתא דיתמסרון בידיה : בכן כדנן אמר יי אלהים חלף דארכרתון חוביכון באתגלאה
מרדיכון לאתחזאה חטאיכון בכל עובדיכון חלף דארכרתון ביד מלכא דבבל
25 תתמסרון : ואת חיב קטלא רשיעא רבא דישראל דמטא יום תבריה עדן תושלימת
26 חובוהי : כדנן אמר יי אלהים אעדי מצנפתא משריה כהנא רבא ואבטל כתרא
מצדקיה מלכא אמר דין ודין באתריה לא יתקים מגלא יגלון גדליה בר אחיקם דלא
27 הות דיליה יסבנה צדקיה דדיליה היא תעדי מניה : חוביהון דחבו כחוביהון אתפרע
מנהון אף לדין לא יתקים ליה עד דאיתי עלוהי פורענות ישמעאל בר נתניה ואמסרניה
28 בידיה : ואת בר אדם אתנבי ותימר כדנן אמר יי אלהים על בני עמון ועל חסודיהון
ותימר חרבא חרבא אשתלפת למקטל אשתנינת לשיצאה בדיל למהוי לה צחצוחין :
29 באתנבאה לך שקר באלפא לך כדבין למסר ית צורך כצורי קטילי רשיעיא דמטא
30 יום תבירהון עדן סעורן בישתהון : אתיב חרבא לנדנה באתרא דאתבריתון בארע
31 תותבותכון אתפרע מנכון : ואשפוך עלך חימתי באשת פורענותי אתקיף עלך
ואמסרנך ביד גברין רשיעין דאומנין לחבלא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ego quoque adducā ultionē super ultionē, & requiescere faciā indignati- 17
onem meā. Ego Dñs decrevi in verbo meo. Et factū est verbū prophetiæ à 18
facie Dñi ad me, dicens: Et tu fili hominis para tibi duas vias per quas veni- 19
ant occidentes gladio regis Babylonis. Et de provincia una egredientur am-
bæ, & locū constitue, in capite bivii itineris civitatis locū constitue. Viam 20
constitue, p quā veniant occidentes gladio de Rabbath filiorū Ammon &
sup eos qui sunt de domo Juda, qui egressi sunt de Jerusalem ut habitarent
in civitatib⁹ munitis. Quoniā stetit rex Babylonis in bivio itineris in capite 21
duarū viarū, ad divinandū divinationē: arcu ejaculat⁹ est sagittas, & consu-
luit simulachra, inspexit jecur. In dexterā ej⁹ divinatio cecidit, ut iret in 22
Jerusalē ad constituendū duces, ad aperiendū portas ut ingrederentur per
eas occisores, & elevarent vocē in clangore tubæ, ad constituendos duces
sup portas, ad comportandū aggerē & ad exstruendā machinā. Et factæ sunt 23
eis divinationes eorū mendacia in oculis eorum, & auguria quib⁹ augura-
batur eis, & ipsi nesciebant quòd quadraginta & novē vicib⁹ observasset &
responsū sibi esset super verbū, donec venisset ei temp⁹ quo traderentur in
manū ej⁹. Propterea hæc dicit Dñs De⁹ : Pro eo quòd recordati estis pec- 24
catorū vestrorū cùm revelata sunt scelera vestra, ut appareant peccata ve-
stra in omnib⁹ operib⁹ vestris, pro eo quòd recordati estis, in manū regis
Babylonis trademini. Et tu reus mortis impie princeps Israel, cuj⁹ interitus 25
dies pervenit, temp⁹ retributionis peccatorū suorū. Hæc dicit Dñs De⁹ ; 26
Aufer cidarim à Saraia sacerdote magno, & tollā coronā à Sedechia rege.
Dic : Iste & iste non permanebunt in loco suo, sed migrando migrabunt :
Godolias fili⁹ Ahicā cuj⁹ non erat [corona,] toller eam; & auferetur à Sede- 27
chia cuj⁹ erat [corona.] Propter peccata sua quib⁹ peccaverunt, ultionē su-
mā ex eis. Etiā huic non permanebit [corona,] donec adduxero sup eum ul-
tionē Ismaelis filii Nathaniæ, & tradidero eum in manū ej⁹. Et tu fili ho- 28
minis vaticinare, & dic: Hæc dicit Dñs De⁹ de filiis Ammon, & de oppro-
briis eorū: et dices: Gladi⁹ gladius evaginat⁹ est ad occidendū, exacut⁹ est
ad consumendū, ut splendorē habeat. Cùm prophetarent tibi falsa, cùm do- 29
cerent te mendacia, ut traderent cervicem tuam, sicut cervices occisorum
impiorum, quorum dies interitus pervenit, tempus visitationis malorum
suorum. Reduc ad vaginam gladium : in loco in quo creati estis, in terra 30
habitationis vestræ ultionem sumam ex vobis. Et effundam super te indi- 31
gnationem meam, in igne ultionis meæ irascar contra te, et tradam te in
manus virorum impiorum qui artifices sunt ad dissipandum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ego quoque plaudam volâ, manu super ma- 17
num, & sedabo iram meam : ego Dominus
dixi. Et fuit ad me sermo Domini, dicendo, 18
Tu autem fili hominis, fac tibi duas vias, ut 19
veniat gladius regis Babylonis : ex eadem ter-
ra egredientur ambo, & manus electa ad ini-
tium viæ urbis electæ. Fac etiam viam,ut ve- 20
niat gladius super Rabath filiorum Ammon,
& super Judam, supérque Jerusalem muni-
tam. Nam stetit rex Babylonis in principio 21
viæ in compito viarum, ad divinandum divi-
nationem,jecit sagittam,consuluit idolum suũ,
inspexit gloriam suam: Et ad dexteram ipsius 22
fuit divinatio contra Jerusalem, ut contra eam
tenderet insidias, aperiret os suum potentiâ
suâ, vocem attolleret cum clamore, aggeres
erigeret contra portas ejus, poneret insidias,
& speculas ædificaret. Erit quidem apud istos 23
quasi vana quædam divinatio ante oculos eo-
rum; & is recordatus iniquitatis, capietur.
Iccirco sic ait Dominus dominorum ; Quia 24
recordati estis iniquitatis vestræ in captivitate
peccatorum vestrorum, & scelera vestra &
cuncta studia vestra vidistis ; manu capiemini.
Tu autem prophane, peccator, princeps Isra- 25
elis,cujus advenit dies, & tempus iniquitatis
tuæ, & finis tuus ; (Sic ait Dominus domi- 26
norum) tolle à te cidarim, & depone à te co-
ronam, humilem exalta, & altum humilia.
Etiam hoc sceleri et fraudi ascribam, donec 27
veniat is ad quem pertinet judicium, ac tum
tradam eum. Tu verò fili hominis, vaticina- 28
re et dic, Sic ait Dominus dominorum de filiis
Ammon deque opprobrio eorum : Dic in-
quam, Gladie, gladie qui ad cædem paratus
eras, expolitus, atque coruscans, (Propter 29
visionem vestram vanam, et propter divinati-
onem vestram falsam) ut applicarem te cer-
vicibus peccatorum sceleratorum, quorum
advenit dies, tempus iniquitatis eorum, et fi-
nis eorum ; Recipe te in vaginam tuam, *nem-* 30
pe locum in quo natus es, ibique judicabo te:
Effundam super te iracundiâ meâ, et in igne 31
furoris mei insufflabo in te, tradãq; te in ma-
num virorum ferocium, artificum vastationis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وأنا أصفق بيدي على يدي * وأسعل غضبي فيك * أنا الرب تكلمت * وكان قول
الرب إلي قائلا * وأنت يا ابن الانسان * رتب لذاتك طريقين ليدخل فيهما سيف ملك بابل
من بلد واحد تخرج الرياستان * وهيئان على مبدإ طريق المدينة يدا * ورتب على
مبدإ الطريق * ليدخل السيف على رباث * وعلى بني عمون * وعلى اليهودية * وعلى أورشليم
في وسطها * من أجل أن ملك بابل يقف على الطريق الأولى * على مبدإ الطريقين يتم
تكهنا * ليرمي سهما * ويسأل بالمنحوتات * ويبيع ليرمي عن عينه * صار التكهن على
أورشليم * ليضع عليها سياجا * وليفتح فمه بصراخ * ليرفع صوتا بعياط * ليضع سياجا
على أبوابها * ويلقي ترابا * ويبني مرامي * وهو لهم مثل من يتكهن أمامهم * وهو
يتذكر ظلمهم ليذكرها * لأجل هذا يقول الرب الرب الإله * من أجل أنكم تذكرتم
ظلمكم عند ما تنكشف نفاقكم لتري خطاياكم في جميع نفاقكم في أعمالكم
من أجل أنكم تذكروها فيها تهلكون * وأنت أيها النجس الأثيم مقدم إسرائيل الذي
أتى يومه ونهايته في وقت ظلمه * هكذا يقول الرب الرب الإله * انزع الطيلسان * وضع
عنه الأكاليل الذي له * هكذا يكون إلي أن يأتي الآتي وادفعه * أذللت المرتفع
المتواضع * ظلما ظلما أصنعه * الذي له هذا يكون إلي أن يأتي الآتي * وادفعه له * وأنت
يا ابن الانسان تنبأ وقل * هكذا يقول الرب الإله لبني عمون ولتعييرهم * وقول
السيف أستعد منتصبا للذبح * وتجردوا للهلاك * فتم لكي تبرق * برؤيتك الباطلة
باطلا كاذبا * لأسلمك على رقاب الجرحى الأثمة الذين أتى يومهم وعليهم في وقت
* ارجع لا تحل في هذا الموضع * الذي فيه صرت * في أرضك الخاصية أدينك * وأصب
عليك غضبي * بنار رجزي أنفخ عليك * وأسلمك إلي أيدي رجال عجم قتلة

Et ego manum ad manum complodam,& 17
accendam iram meam in te.Ego Dominus
locutus sum. Deinde fuit sermo Domini 18
ad me , dicens ; Et tu O fili hominis, 19
dispone tibi duas vias, per quas ingredi-
atur gladius regis Babelis : ex eadem
regione egredientur ambo principatus, &
ad initium viæ urbis manum parabunt.
Dispones etiam super initium viæ, ut 20
ingrediatur gladius contra Rabbath, &
contra filios Ammon, contra Judæam,&
contra Jerusalem in medium ejus. Sta- 21
bit enim rex Babelis super viam primam,
super initium utriusque viæ divinando
inquiret, jaculando sagittam, & consu-
lendo sculptilia, & insistendo intueri ad
dexteram suam. Facta est divinatio 22
contra Jerusalem, ut applicaret ei vallũ,
ut aperiret os suum cum clamore, ut vo-
cem attolleret cum vociferatione, ut val-
lum applicaret portis ejus, terram aggera-
ret, & machinas jaculatrices ædifica-
ret. Sed est apud istos ut is qui divi- 23
nat coram eis : ipse verò recordabitur
iniquitatum eorum, ut mentionem earum
faciat. Iccirco dicit Dominus, Dominus 24
Deus ; Quandoquidem recordati estis
iniquitatum vestrarum, quum detegere-
tur impietas vestra, ut apparerent pec-
cata vestra in cunctis impietatibus
vestris & operibus vestris ; quando-
quidem inquam recordati estis illarum,
in iisdem peribitis. Et tu O impure, sce- 25
lerate, princeps Israelis, cujus adenit dies
ac finis in tempore iniquitatis suæ:
(Ita dicit Dominus, Dominus Deus) 26
exue cidarim, & depone ab ea coronam
quam habet. Hoc erit quoad veniat
qui venturus est, tum tradam eum.
Elatum depressisti , & humilem exal-
tâsti. Iniquitatem iniquitatem id ponam. 27
Is cujus hæc sunt, erit quoad veniat qui
venturus est, ac tum huic tradam eum.
Tu autem O fili hominis, propheta, & 28
dicas ; Sic dicit Dominus Deus filiis
Ammon & conviciis eorum : Dicas,
inquam ; Gladie gladie paratus esto,
evaginatus ad jugulandum,& districtus
ad excidium ; surge ut splendeas In 29
visione tua vana, & vanum ac falsum
divines ; ut tradam te super colla vul-
neratorum iniquorum, quorum dies &
finis advenit in tempore impietatis suæ.
Revertere, ne maneas in isto loco in quo 30
factus es ; in terra tua propria judicabo
te,Et effundam super te furorem meum : 31
in igne excandescentiæ meæ sufflabo ad-
versum te : trademque te in manus vi-
rorum barbarorum homicidarum ,

יחזקאל : כב

non : terræ medio in erit tuus sanguis ,devorandum ad eris Igni
32 לָאֵשׁ תִּהְיֶה לְאָכְלָה דָּמֵךְ יִהְיֶה בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא
.sum locutus Dominus ego quia ,memoraberis
תִזָּכֵרִי כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי :

CAP. XXII. כב

,hominis fili tu Et : dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : וְאַתָּה בֶן־אָדָם
2 eá facies scire & : *sanguinum* civitatem judicabis nónne,judicabis nónne
הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת־עִיר הַדָּמִים וְהוֹדַעְתָּהּ
: Deus Dominus dixit Sic : *dices* Et ? ejus abominationes omnes
3 אֵת כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ : וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
: ejus tempus *veniendum ad* ,sui medio in sanguinem effundens Civitas
עִיר שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ
tuo sanguine In .se polluendum ad seipsam contra idola fecit &
4 וְעָשְׂתָה גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָה : בְּדָמֵךְ
,te polluisti , fecisti quæ tuis idolis in & : deliquisti ,effudisti quem
אֲשֶׁר־שָׁפַכְתְּ אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ אֲשֶׁר־עָשִׂית טָמֵאת
propterea : tuos annos ad usq; venisti &,tuos dies fecisti appropinquare &
וַתַּקְרִיבִי יָמַיִךְ וַתָּבוֹא עַד־שְׁנוֹתָיִךְ עַל־כֵּן
, *Propinquæ* .terris omnibus irrisioné & ,gentib⁹ in opprobriú te dedi
5 נְתַתִּיךְ חֶרְפָּה לַגּוֹיִם וְקַלָּסָה לְכָל־הָאֲרָצוֹת : הַקְּרֹבוֹת
multæ , nomine *polluta* : te in *subsannabunt* , te à *longinquæ* &
וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלְּסוּ־בָךְ טְמֵאַת הַשֵּׁם רַבַּת
suú brachiú secundú unusquisq; , Israel *prælati* Ecce .contritionis
6 הַמְּהוּמָה : הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ
,te in spreverunt matrem & Patrem .sanguiné *effundendum ad* : te in fuerunt
7 הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם : אָב וָאֵם הֵקַלּוּ בָךְ
oppresserút viduam & pupillú : tui medio in oppressione *in* fecerút *peregrino*
לַגֵּר עָשׂוּ בַעֹשֶׁק בְּתוֹכֵךְ יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ
Viri .polluisti mea sabbatha & ,sprevisti mea Sanctuaria .te in
8 בָךְ : קָדָשַׁי בָּזִית וְאֶת־שַׁבְּתֹתַי חִלָּלְתְּ : אַנְשֵׁי
9 comederunt montes *ad* & : sanguiné *effundendum ad* ,te in fuerunt *delationis*
רָכִיל הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם וְאֶל־הֶהָרִים אָכְלוּ
: te in *revelavit* patris *Nuditatem* .tui medio in fecerunt *scelus* : te in
10 בָךְ זִמָּה עָשׂוּ בְתוֹכֵךְ : עֶרְוַת־אָב גִּלָּה־בָךְ
uxore cum unusquisq; Et .te in *compresserunt elongatione* immundam
11 טְמֵאַת הַנִּדָּה עִנּוּ־בָךְ : וְאִישׁ אֶת־אֵשֶׁת
: *facere in* polluit suá nurum unusquisq; & ,abominationé fecit sui *socii*
רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְזִמָּה
Munus .te in *compressit* sui patris filiam suam sororem unusquisque &
12 וְאִישׁ אֶת־אֲחֹתוֹ בַת־אָבִיו עִנָּה־בָךְ : שֹׁחַד
superabundantiá & Usuram .sanguiné *effundendum ad* , te in acceperunt
לָקְחוּ־בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית
dixit ,es oblita mei & : oppressione *in* tuos *socios appetebas* & ,accepisti
לָקַחַתְּ וַתְּבַצְּעִי רֵעַיִךְ בַּעֹשֶׁק וְאֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם
quam tuá avaritiam *ad* meam *volam* percussi ecce Et .Deus Dominus
13 אֲדֹנָי יְהוִה : וְהִנֵּה הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל־בִּצְעֵךְ אֲשֶׁר
stabit Núquid .tui medio in *fuerunt* qui ,tuú sanguiné super & : fecisti
14 עָשִׂית וְעַל־דָּמֵךְ אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹכֵךְ : הֲיַעֲמֹד
faciens ego quos diebus in tuæ manus prævalebunt Num ? tuum cor
לִבֵּךְ אִם־תֶּחֱזַקְנָה יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה
faciam dispergere Et .faciam & ,sum locutus Dominus Ego ? tecum
15 אוֹתָךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי : וַהֲפִיצוֹתִי
tuá immunditiá faciá deficere & ; terras in te ventilabo & ,gentes in te
אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת וַהֲתִמֹּתִי טֻמְאָתֵךְ
.Dominus *ego* quòd scies & : gentium oculis in te in *hæreditabis* Et .te à
16 מִמֵּךְ : וְנִחַלְתְּ בָּךְ לְעֵינֵי גוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :
: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
17 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :

Versio VULG. LAT.

32 Igni eris cibus, sanguis tuus erit
in medio terræ, oblivioni tra-
déris: quia ego Dominus locu-
tus sum.

CAP. XXII.

1 ET factum est verbum Domini
2 ad me dicens; Et tu, fili homi-
nis, nónne judicas, nónne judicas
3 civitatem sanguinū? Et ostendes
ei omnes abominationes suas,
& dices; Hæc dicit Dñs Deus;
Civitas effundens sanguinem in
medio sui, ut veniat tempus ej⁹:
& quæ fecit idola contra semet-
4 ipsam, ut pollueretur. In san-
guine tuo, qui à te effusus est,
deliquisti: & in idolis tuis, quæ
fecisti, polluta es: & appropin-
quare fecisti dies tuos, & addu-
xisti tempus annorū tuorū: pro-
pterea dedi te opprobriū Gen-
tib⁹, & irrisioné universis terris.
5 Quæ juxta sunt, & quæ procul
à te, triumphabunt de te: sor-
dida, nobilis, grandis interitu.
6 Ecce principes Israel singuli in
brachio suo fuerunt in te, ad
7 effundendum sanguinem. Patré
& matrem contumeliis affece-
runt in te, advenam calumniati
sunt in medio tuî, pupillum &
viduam contristaverunt apud te:
8 Sanctuaria mea sprevisti, & sab-
9 bata mea polluisti. Viri detra-
ctores fuerunt in te ad effunden-
dum sanguiné, & super montes
comederunt in te, scelus operati
10 sunt in medio tuî. Verecundiora
patris discooperuerunt in te, im-
munditiam menstruatæ humilia-
11 verunt in te: Et unusquisque in
uxorem proximi sui operat⁹ est
abominationé, & socer nurū suā
polluit nefariè, frater sororem
suā filiā patris sui oppressit in te.
12 Munera acceperunt apud te ad
effundendū sanguinem: usuram
& superabundantiam accepisti,
& avarè proximos tuos calu-
mniabaris: meíque oblita es, ait
13 Dñs Deus. Ecce complosi man⁹
meas sup avaritiam tuam, quam
fecisti; & super sanguinem, qui
14 effusus est in medio tuî. Num-
quid sustinebit cor tuum, aut
prævalebunt manus tuæ, in die-
bus quos ego faciam tibi? ego
15 Dñs locutus sum, & faciam. Et
dispergam te in nationes, & ven-
tilabo te in terras, & deficere
faciam immunditiam tuam à te.
16 Et possidebo te in conspectu
Gentium: & scies quia ego Do-
17 minus. Et factum est verbum
Domini ad me, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Ἐν πυρὶ ἔσῃ κατάβρωμα, τὸ αἷμά σου ἔσται ἐν μέσῳ τῆς γῆς σου. οὐ μὴ γένηταί σου μνεία, διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα.

ΚΕΦ. κβ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, (α) εἰ κρινεῖς τὴν
3 πόλιν τῶν αἱμάτων; Καὶ παράδειξον αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς. καὶ ἐρεῖς, Τάδε λέγει (β) κύριος κύριος, Ὦ πόλις ἐκχέουσα αἵματα ἐν μέσῳ αὐτῆς, τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς, καὶ (γ) ποιοῦσα ἐνθυμήματα (δ)
4 καθ' ἑαυτῆς, τοῦ μιαίνειν αὐτήν, Ἐν τοῖς αἵμασιν αὐτῶν οἷς ἐξέχεας. παραπέπτωκας, καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασί σου οἷς ἐποίεις, ἐμιαίνου· καὶ ἤγγισας τὰς ἡμέρας σου, καὶ ἤγαγες καιρὸν ἐτῶν σου. διὰ τοῦτο δέδωκά σε εἰς (ε) ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν
5 πάσαις ταῖς χώραις, Ταῖς ἐγγιζούσαις πρός σε, καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐμπαίξονται ἐν σοί, ἀκάθαρτος ἡ ὀνομαστή, καὶ
6 πολλὴ ἐν ταῖς ἀνομίαις. Ἰδοὺ οἱ ἀφηγούμενοι οἴκου Ἰσραήλ, ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ (ζ) συνεφύροντο ἐν σοί, ὅπως ἐκχέω-
7 σιν αἷμα. Πατέρα καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοί, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίαις ἐν σοί, ὀρφανὸν καὶ χήραν (η)
8 κατεδυνάστευον, Καὶ τὰ ἅγιά μου ἐξουθένουν, καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν ἐν σοί.
9 Ἄνδρες (θ) λῃσταὶ ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν ἐν σοὶ αἷμα, καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἤσθιον (ι) ἐπὶ
10 σοί, ἀνόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου. Αἰσχύνην πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοί, καὶ ἐν ἀκαθαρσί-
11 αις (κ) ἀποκαθημένην ἐταπείνουν ἐν σοί. Ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνομοῦσαν, καὶ ἕκαστος τὴν (λ) νύμφην αὐτοῦ ἐμίαινεν ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐταπείνουν ἐν
12 σοί. Δῶρα (μ) ἐλαμβάνοσαν ἐν σοί, ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα, τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλαμβάνοσαν ἐν σοί, καὶ συνετελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν (ν) καταδυναστείᾳ, ἐμοῦ δὲ
13 ἐπελάθου, λέγει (ξ) κύριος. Ἐὰν δὲ (ο) ἐπάξω χεῖρά μου ἐφ' οἷς συντετέλεσαι οἷς ἐποίησας, καὶ ἐπὶ τοῖς αἵμασί σου τοῖς (π) γεγενημένοις
14 ἐν μέσῳ σου, Εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία σου; εἰ κρατήσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ ἐν σοί; ἐγὼ κύριος λελάληκα,
15 καὶ ποιήσω. Καὶ διασκορπιῶ σε ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις, καὶ ἐκ-
16 λείψει ἡ ἀκαθαρσία σου ἐκ σοῦ. Καὶ κατακληρονομήσω (π) ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν
17 ἐθνῶν, καὶ γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέγων,

32 In igne eris cibus: sanguis tuus erit in medio terræ tuæ. Non erit tui memoria: quia ego Dominus loquutus sum.

CAP. XXII.

1 ET factum est verbū Domini ad me, dicens; Et tu, fili homi-
2 nis, si judicas civitatem sanguinum? Et ostende ei omnes ini-
3 quitates suas, & dices; Hæc dicit Dominus Dominus; O civitas effundens sanguinem in medio suî, ut veniat tempus ej⁹, & faciens cogitationes contra semetipsam, ut pollueretur ipsa. In san-
4 guinibus eorum, quos effudisti, deliquisti: et in cogitationib⁹ tuis, quas faciebas, polluta es: & appropinquare fecisti dies tuos, & adduxisti temp⁹ annorū tuorū. Propterea dedi te in opprobriū gentibus, & in irrisionem omnibus re-
5 gionibus, Quæ sunt juxta te, & quæ procul absunt à te: & (a) illudent in te, immunda, nominata, & multa in iniquitatibus. Ec-
6 ce duces domûs Israel, unusquisque ad cognatos suos, miscuerunt se in te, ut effunderent sanguinem.
7 Patrem & matrem maledicebant in te: et adversus advenam conversabantur in iniquitatibus in te: pupillum, & viduam op-
8 primebant: Et Sancta mea spernebant, & sabbata mea pollue-
9 bant in te. Viri (b) latrones in te, ut effunderent in te sanguinem: & super montes comedebant in te: scelerata faciebant in
10 medio tuî. Verecundiam patris discooperuerunt in te, & in immunditiis menstruis desidentem
11 humiliabant in te: Unusquisque in uxorem proximi sui inique agebant; & unusquisque nurum suam polluebat in impietate: & unusquisque sororem suam filiam
12 patris sui humiliabant in te. Munera accipiebant in te, ut effunderent sanguinem: usuram, & superabundantiam accipiebant in te: & (c) consummâsti consummationem malitiæ tuæ, (d) quæ in oppressione: mei autem oblita
13 es, ait Dominus. Si autem (e) adducam manum meam super iis quæ consummâsti, quæ fecisti, & super sanguinibus tuis, qui facti
14 sunt in medio tuî; Si sufficiet cor tuum? si prævalebunt manus tuæ in diebus, quos ego faciam in te? Ego Dominus loquutus
15 sum, & faciam. Et dispergam te in gentibus, & disseminabo te in regionibus: & deficiet im-
16 munditia tua ex te: Et (f) hæreditabo in te ante oculos gentium: & scietis, quia ego Dominus.
17 Et factum est verbum Domini ad me, dicens;

MS. A. (α) ὁ κρινεῖς (β) κύριος κύριος ὁ θεός, (γ) ποιοῦσαι (δ) κατ' αὐτῆς, (ε) ὄνειδος (ζ) συνανεφύροντο (η) κατεδυνάστευον ἐν σοί, (θ) λῃσταὶ ἦσαν (ι) ἐν σοί, (κ) ἀποκαθημένης (λ) ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐμίαινεν (μ) ἐλάμβανον (ν) καταδυναστείᾳ σου, ὅτι ἐμοῦ ἐπελάθου, (ξ) κύριος, κύριος. (ο) πατάξω χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου ἐφ' (π) γεγενημένοις (π) ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 לְעַמְמַיָּא דְתַקִּיפִין כְּאֶשָּׁתָא תִתְמַסְרוּן לְאִשְׁתֵּיצָאָה חוֹבַת קְטוֹלַךְ תְּהֵי בְּגוֹ אַרְעָא לָא
יְעוּל דָּכְרָנִיךְ אֲרֵי אֲנָא יְיָ גְּזָרִית בְּמֵימְרִי :
כב
1 וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר : וְאַתְּ בַּר אָדָם הֲתוֹכַח הֲתוֹכַח יָת קַרְתָּא
2 דְּאִשְׁתְּדִי דַּם זַכַּי בְּגַוַּהּ וּתְחַוֵּי לַהּ יָת כָּל תּוֹעֲבָתְהָא : וְתֵימַר כִּדְנַן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים קַרְתָּא
3 דְּאִשְׁתְּדִי דַּם זַכַּי בְּגַוַּהּ מְטָא עִדָּן תַּבְרַהּ וּדְפָלְחִין לְטַעֲוָתָא בְּגַוַּהּ בְּדִיל לְסָאָבוּתַהּ :
4 בְּחוֹבַת דַּם זַכַּי דְּאַשַּׁדְתְּ חַבְתְּ וּבְפוּלְחַן טַעֲוָתִיךְ דִּפְלַחְתְּ אִסְתָּאַבְתְּ וְקָרִיב יוֹם תַּבְרִיךְ
וּמְטָא עִדָּן בִּישְׁתִיךְ עַל כֵּן יְהַבְתִּיךְ חִסּוּדִין לְעַמְמַיָּא וּלְעֵיב לְכָל מְדִינָתָא : דִּקְרִיבִין
5 וּדְרַחִיקִין מִנִּיךְ יִתְלַעֲבוּן בִּיךְ סוֹאֲבַת שְׁמָא דְּסַגִּיאִין אִתְרְגוּשְׁתְּהָא : הָא רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל
6 גְּבַר לְתוּקְפֵיהּ הֲווֹ בִיךְ בְּדִיל לְמִשְׁפַּךְ דַּם זַכַּי : אַבָּא וְאִמָּא אַקִּילוּ בִיךְ לְגִיּוֹרָא אַנִּיסוּ
7 אַנְסָא בְּגַוִּיךְ יַתְמִין וְאַרְמְלָן אוֹנִיאוּ בִיךְ : עַל קוּדְשֵׁי בְּסַרְתְּ וְיָת יוֹמֵי שַׁבַּיָּא דִּילִי אַחֵלְתְּ :
8 גֻּבְרֵי אָכְלֵי קוּרְצָא הֲווֹ בִיךְ בְּדִיל לְמִשְׁפַּךְ דַּם זַכַּי וּבְטוּרַיָּא פְּלַחוּ בִיךְ לְטַעֲוָתָא אֲרֵי עֵצַת
9 חַטָּאִין עֲבַדוּ בְגַוִּיךְ : עֶרְיַת אַבָּא גַּלִּיאוּ בִיךְ אִתְּתָא טוֹמְאָה עַנִּיאוּ בִיךְ : וּגְבַר יָת אִתַּת
10 חַבְרֵיהּ עֲבַד תּוֹעֵיבָא וּגְבַר יָת כַּלְּתֵיהּ סָאֵב בַּעֲצַת חַטָּאִין וּגְבַר יָת אֲחָתֵיהּ בַּת אֲבוּהִי עַנֵּי
11 בִיךְ : שׁוֹחֲדָא קַבִּילוּ בִיךְ בְּדִיל לְמִשְׁפַּךְ דַּם זַכַּי חִבּוּלְיָא וְרִבִּיתָא נְסַבְתְּ וְאַהֲנֵית רְחִימַךְ
12 בְּאוּנְסָא וּפוּלְחָנִי שְׁבַקְתְּ אָמַר יְיָ אֱלֹהִים : וְהָא אַיְתֵיתִי פּוּרְעָנוּתִי עֲלַךְ בְּחוֹבֵי מָמוֹן
13 אוּנְסִיךְ דְּאַנְסְתְּ וְעַל דַּם זַכַּי דְּאִשְׁתְּפִיךְ בְּגַוִּיךְ : הֲיִתְקַף לִבִּיךְ אִם יִתְחַסְּנָן יְדַיִךְ לְיוֹמַיָּא
14 דַּאֲנָא עָתִיד לְמֶעְבַּד עִמָּךְ אֲנָא יְיָ גְּזָרִית בְּמֵימְרִי וַאֲקִים : וְאַגְלֵי יָתִיךְ לְבֵינֵי עַמְמַיָּא
15 וְאֲבַדְּרִנָּךְ בִּמְדִינָתָא וַאֲסֵיף סְאוֹבָתִיךְ מִנִּיךְ : וְאֶתְקַדַּשׁ בִּיךְ לְעֵינֵי עַמְמַיָּא וְתִדְעִין אֲרֵי
16 אֲנָא יְיָ : וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר :
17

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

32 Populis qui fortes sunt sicut ignis, trademini ad consumendū. Peccatū interficientiū te erit in medio terræ: non subibit memoria tui; quia ego Dominus decrevi in verbo meo.

CAP. XXII.

1 ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Et tu fili ho-
2 minis nónne argues, nónne reprehendes civitatem in cuj⁹ medio effunditur sanguis innocens? & annuntiabis ei omnes abominationes suas. Et
3 dices: Hæc dicit Dñs De⁹: Civitas effundens sanguiné innocenté in medio sui, ut perveniat temp⁹ interit⁹ ej⁹, & colentium idola in medio ej⁹, ut pol-
4 luant eam. In peccato sanguinis innocentis quem effudisti peccâsti, & cultu idolorum tuorū quæ coluisti polluta es: & appropinquavit dies interitus tui, & pervenit temp⁹ mali tui. Propterea dedi te in opprobria populis, &
5 in irrisioné omnib⁹ provinciis. Qui propè sunt & qui longè sunt, irridebunt te pollutā nomine, cuj⁹ tumult⁹ sunt multi. Ecce principes Israel singuli in
6 fortitudine sua fuerunt in te ad effundendum sanguiné innocentem. Patré
7 & matré inhonoraverunt in te, advenam violenter oppresserunt in medio
8 tui; pupillos & viduas contristaverunt in te. Sanctuaria mea sprevisti, et dies
9 sabbatorū meorū violâsti. Viri calumniatores fuerunt in te ad effundendū sanguiné innocenté, et in montib⁹ servierunt in te idolis: quia consiliū pec-
10 catorū fecerunt in medio tui. Verenda patris discooperuerunt in te; mulieré immundā humiliaverunt in te. Et unusquisque cum uxore proximi sui
11 fecit abominationé, & unusquisque nurū suā polluit sceleratè, & unusquisq;
12 sororé suā filiā patris sui humiliavit in te. Munera susceperūt in te ad effundendū sanguiné innocenté: fœn⁹ & usurā accepisti, & profuisti amicis tuis
13 in rapina, & cultū meū dereliquisti, dicit Dñs De⁹. Et ecce induxi ultionem meā super te propter peccata pecuniarū violentiæ tuæ, quas violenter abstulisti; & propter sanguiné innocenté qui effusus est in medio tui. Nunquid
14 confortabitur cor tuū, aut roborabuntur man⁹ tuæ in *diebus quos* ego faciā
15 tecū? Ego Dñs decrevi in verbo meo, & firmabo. Et migrare te faciā inter populos: & dispergā te per provincias, & consummabo immunditiā tuā à
16 te. Et sanctificabor in te in oculis populorū; & scies quia ego Dominus.
17 Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܬܗܘܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܢܘܪܐ܂ ܘܕܡܟܝ ܢܗܘܐ ܒܓܘ ܐܪܥܐ܂ ܘܠܐ ܬܬܕܟܪܝܢ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܡܠܠܬ܂ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *

Eris esca igni, & sanguis tuus erit intra terram, nec erit memoria tui: nam ego Dominus locutus sum. 32

CAP. XXII.

Fuit etiam ad me sermo Domini, dicendo; 1
Tu autem fili hominis, judica urbem sanguinariam, & notas fac illi cunctas abominationes ejus, & dic; Sic ait Dominus domino- 2
rum; Urbs in qua sanguis effusus est, advenit 3
tempus tuum; quæ fabricavit idola intra se, seseque polluit; Sanguine quem fudisti, rea 4
facta es; & idolis quæ fabricâsti, polluta es. Accesserunt dies tui, & advenit tempus annorum tuorum: ideo exponam te probro apud gentes, & derisui apud omnes urbes. Tam 5
illæ quæ sunt à te remotæ, quàm quæ tibi proximæ sunt, deridebunt te, ac dicent; O infamis nomine, & immodica in flagitiis tuis: Ecce principes Israelis, quisque in familiam 6
suam, sunt in te ad effundendum sanguinem: Patrem matremque contumeliis affecerunt in 7
te: & eum qui ad me convertitur, oppresserunt in medio tui: pupillis ac viduis vim intulerũt in te. Sancta mea sprevisti, et sabbatha mea 8
prophanâsti. Homines mercatores sunt in te, 9
ut effundant sanguinem: super montes comederunt in te, & facinus perpetraverunt in medio tui. Pudenda patris retexerunt in te, & 10
stuprũ menstrua patientis commiserũt in medio tui. Quisque uxorem socii sui polluerunt, 11
quisque nurum suam fornicatione contaminaverunt, & quisque sororem suam filiam patris sui stupraverunt in te. Munus acceperunt in 12
te ut effunderent sanguinem, usuram acceperunt in te, plus æquo acceperunt in te, perfidè fraudaverunt amicos suos, denique oblita es mei, dicit Dominus dominorum. Etiam 13
ego manu super manum complodam propter scelus quod commisisti, & propter sanguinem qui effusus est in te. An resistet cor tuum? an 14
sustinebunt man' tuæ in diebus quibus agam? ego Dominus locutus sum, & faciam. Disperdam te inter gentes, et dispergam te in 15
urbes, Et exterrebo te inter populos: sciésque me esse Dominum. Et fuit ad me ser- 16
mo Domini, dicendo; 17

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ليعتدوك بالنار وتصير طعاما * دمك يصير في وسط ارضك * ولا يكون لك ذكر
من اجل اني انا الرب تكلمت * الفصل الثاني والعشرون *

Ut igne te consumant, fiasque cibus: sanguis tuus erit in medio terræ tuæ, neque remanebit tui memoria; quia ego Dominus locutus sum. 32

CAP. XXII.

Et fuit sermo Domini ad me dicens; 1
Et tu O fili hominis, annon judicium 2
inires cum urbe sanguinum? imò retege illi iniquitates ejus, ac dicas; Ita dicit 3
Dominus, Dominus Deus; O urbs quæ sanguinem fundis in medio tui, ut veniat tempus tuum; & commenta fabricas adversùm te, ut contamineris eorum 4
sanguinibus quos fudisti: lapsa es, & & commentis quæ fabricâsti, contaminata es: accelerâsti dies tuos, & tempus annorum tuorum adduxisti. Propterea tradidi te opprobrium gentibus, & lusum in omnibus regionibus Tibi vicinis, & 5
procul à te dissitis; illudentque tibi O impudica, famosa, & sceleribus abundans. Ecce præcipuè domûs Israelis, 6
quisque cum proximo suo intra te convenerunt ad effundendum sanguinem: Obloquuti sunt contra patrem & ma- 7
trem in te; cùm advena tyrannicè se gesserunt in te: & pupillum ac viduam in te oppresserunt: Sancta mea spreverunt, 8
& sabbatha mea violaverunt in te. Viri 9
latrones se receperunt in te, ut effunderent in te sanguinem: comederunt super montes in te: commiserunt scelus in medio tui: Detexerunt verecundiam patris 10
in te, & cum impudicitiis menstruatam humiliaverunt in te. Unusquisque stu- 11
pravit uxorem socii sui: unusquisque sororem suam impiè fœdavit, & unusquisque sororem suam filiam patris sui in te depressit. Acceperunt munus in te, ut 12
sanguinem effunderent: usuram & duplum acceperunt in te: ideo finem ponam summæ turpitudinis tuæ cui totis viribus tuis indulges: eò quòd mei oblitæ sint, ait Dominus, Dominus. Et ego 13
percutiam manum meam ad manum meam, ut consumam te ob ea quæ fecisti, & ob cædes tuas quæ factæ sunt in medio tui. Num subsistet cor tuum? an 14
sustinebunt manus tuæ in diebus quibus hæc facturus sum tibi? Ego Dominus locutus sum, & præstabo: Nam 15
disperdam te inter gentes, & dispergam te per regiones: cùmque turpitudo tua à te desierit, Tum hæreditate possidebo te 16
coram gentibus: & agnosces me esse Dominum.

Textus duodecimus.

Fuit etiam sermo Domini ad me, dicens; 17

יחזקאל : כב

, æs isti Omnes *scoriam in* Israel domus mihi fuerunt ,hominis Fili
18 בן־אדם היו־לי בית־ישראל לסוג כלם נחשת
argenti scoriæ ,fornacis medio in plumbum & ,ferrum & ,stannum &
ובדיל וברזל ועופרת בתוך כור סגים כסף
vos omnes *fuisse* Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea .fuerunt
19 היו׃ לכן כה אמר אדני יהוה יען היות כלכם
.Jerusalaim medium in vos *congregans ego* ecce propterea :*scorias in*
לסגים לכן הנני קבץ אתכם אל־תוך ירושלם׃
medium ad stanni & ,plumbi & ,ferri & ,æris & ,argenti Cõgregatione
20 קבצת כסף ונחשת וברזל ועופרת ובדיל אל־תוך
congregabo sic :fundendum ad ,ignem ea *super* sufflandum ad ,fornacis
כור לפחת־עליו אש להנתיך כן אקבץ
.vos fundere faciã & ,faciam requiescere & ,mea ira in & ,meo *naso* in
באפי ובחמתי והנחתי והתכתי אתכם׃
:mei furoris igne in ,vobis *super* sufflabo & ,vos congregabo Et
21 וכנסתי אתכם ונפחתי עליכם באש עברתי
,fornacis medio in argentum *fundi Secundum* .ejus medio in eritis fusi &
22 ונתכתם בתוכה׃ כהתוך כסף בתוך כור
effudi Dominus ego quòd scietis & :ejus medio in eritis fusi sic
כן תתכו בתוכה וידעתם כי־אני יהוה שפכתי
Fili :dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .vos super meã iram
23 24 חמתי עליכם׃ ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃ בן־
ejus pluvia nec :*ipsa* *mundata* non terra Tu :ei dic hominis
אדם אמר־לה את ארץ לא מטהרה היא לא גשמה
leo sicut :ejus medio in ejus prophetarum Conjuratio .*indignationis* die in
25 ביום זעם׃ קשר נביאיה בתוכה כארי
,acceperunt gloriam & *robur* ,comederũt animam :rapinam rapiens ,rugiens
שואג טרף טרף נפש אכלו חסן ויקר יקחו
violaverunt ejus Sacerdotes .ejus medio in multiplicaverunt ejus viduas
26 אלמנותיה הרבו בתוכה׃ כהניה חמסו
prophanum *ad* sanctum inter ;mea sanctuaria polluerunt & ,meam legem
תורתי ויחללו קדשי בין־קדש לחל
:scire fecerunt non mundum *ad* immundum inter & ;*discreverunt* non
לא הבדילו ובין־הטמא לטהור לא הודיעו
coinquinabar & ,suos oculos occultaverunt meis sabbathis à &
ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל
,rapinam rapientes lupi tanquã ,ej° *interiori* in ej° Principes .eorũ medio in
27 בתוכם׃ שריה בקרבה כזאבים טרפי טרף
.*concupiscentiã appetendum ad* ,animas perdendũ ad ,sanguinẽ effundendũ ad
לשפך־דם לאבד נפשות למען בצע בצע׃
divinantes & ,vanum videntes ,*insulso* eos *linebant* ejus prophetæ Et
28 ונביאיה טחו להם תפל חזים שוא וקסמים
Dominus & ,Deus Dominus dixit Sic :dicentes :mendaciũ eis
להם כזב אמרים כה אמר אדני יהוה ויהוה
rapiebant & ,oppressione opprimebant terræ Populum .est locutus non
29 לא דבר׃ עם הארץ עשקו עשק וגזלו
opprimebant advenam & ,populabantur *egenum & afflictum* & :rapinam
גזל ועני ואביון הונו ואת־הגר עשקו
stantem & ,sepem sepientem virum eis ex quæsivi Et .judicio absque
30 בלא משפט׃ ואבקש מהם איש גדר־גדר ועמד
non & :eam *corrumpendum non ad* terra pro *meæ faciei ad* fractura in
בפרץ לפני בעד הארץ לבלתי שחתה ולא
meæ iræ igne in ,meam *indignationem* eos super effudi Et .inveni
31 מצאתי׃ ואשפך עליהם זעמי באש עברתי
.Deus Dominus dixit ,dedi eorũ caput in eorum viam :eos consumpsi
כליתים דרכם בראשם נתתי נאם אדני יהוה׃

CAP. XXIII. כג

Duæ :hominis Fili :dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃ בן־אדם שתים
2 .fuerunt unius matris filiæ mulieres
נשים בנות אם־אחת היו׃

Versio VULG. LAT.

18 Fili hominis, versa est mihi domus Israel in scoriam: omnes isti æs, & stannum, & ferrum, & plumbum in medio fornacis: scoria argenti facti sunt. Propter-
19 eà hæc dicit Dominus De°; Eò quòd versi estis omnes in scoriam, propterea ecce ego congregabo vos in medio Jerusalem,
20 Congregatione argenti, & æris, & stanni, & ferri, & plumbi in medio fornacis: ut succendã in ea ignem ad conflandũ: sic congregabo in furore meo, & in ira mea, & requiescam: & conflabo
21 vos. Et congregabo vos, & succendã vos in igne furoris mei, & conflabimini in medio ejus.
22 Ut conflatur argentum in medio fornacis, sic eritis in medio ej°: & scietis quia ego Dñs, cùm effuderim indignationẽ meã super
23 vos. Et factũ est verbũ Dñi ad
24 me, dicens; Fili hominis, dic ei; Tu es terra immunda, & non
25 compluta in die furoris. Conjuratio prophetarũ in medio ej°, sicut leo rugiens, rapiénsque prædam, animas devoraverunt, opes & pretiũ acceperunt, viduas ej° multiplicaverunt in medio illi°.
26 Sacerdotes ej° contempserunt legem meã, & polluerunt Sanctuaria mea: inter sanctũ & profanũ non habuerunt distantiã: & inter pollutum & mundum non intellexerunt: & à sabbatis meis averterunt oculos suos, & coin-
27 quinabar in medio eorum. Principes ejus in medio illi°, quasi lupi rapientes prædam ad effundendũ sanguinẽ, & ad perdendas animas, & avarè ad sectanda lu-
28 cra. Prophetæ autẽ ejus liniebant eos absque temperamento, videntes vana, & divinantes eis mendacium, dicentes; Hæc dicit Dñs Deus, cùm Dñs non sit lo-
29 cutus. Populi terræ calumniabantur calumniam, & rapiebant violenter: egenum & pauperem affligebant, & advenã opprimebant calumniã absque judicio.
30 Et quæsivi de eis virũ, qui interponeret sepem, & staret oppositus contra me pro terra, ne dis-
31 siparem eam: & non inveni. Et effudi super eos indignationem meam, in igne iræ meæ consumpsi eos: viam eorum in caput eorum reddidi, ait Dñs Deus.

CAP. XXIII.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, duæ mulieres filiæ matris unius fuerunt,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Υἱὲ ἀνθρώπου, ἰδοὺ (ρ) γεγόνασί μοι ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένοι πάντες χαλκῷ, καὶ σιδήρῳ, καὶ κασσιτέρῳ, καὶ (σ) μολίβῳ, ἐν μέσῳ ἀργυρίου ἀναμεμιγμένος ἐστί.
19 Διὰ τοῦτο εἰπὸν, Τάδε λέγει (τ) κύριος κύριος, Ἀνθ' ὧν (υ) ἐγένεσθε εἰς σύγκρασιν μίαν, διὰ τοῦτο (φ) ἐγὼ εἰσδέχομαι ὑμᾶς εἰς μέσον Ἱερουσαλήμ.
20 Καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος, καὶ χαλκὸς, καὶ σίδηρος, καὶ κασσίτερος, καὶ (χ) μόλιβος εἰς μέσον καμίνου (ψ), τοῦ ἐκφυσῆσαι εἰς αὐτὸ πῦρ τοῦ χωνευθῆναι, οὕτως εἰσδέξομαι (ω) ἐν ὀργῇ μου, καὶ συνάξω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς,
21 Καὶ ἐκφυσήσω (α) ἐφ' ὑμᾶς ἐν πυρὶ ὀργῆς μου, καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς.
22 Ὃν τρόπον χωνεύεται ἀργύριον ἐν μέσῳ καμίνου, οὕτως χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐφ' ὑμᾶς.
23 Καὶ ἐγένετο λόγος
24 κυρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὸν αὐτῇ, Σὺ εἶ (β) γῆ ἡ οὐ βρεχομένη, οὐδὲ ὑετὸς (γ) ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς.
25 Ἧς οἱ ἀφηγούμενοι ἐν μέσῳ αὐτῆς ὡς λέοντες (δ) ὠρυόμενοι ἁρπάζοντες ἁρπάγματα, ψυχὰς κατεσθίοντες (ε) ἐν δυναστείᾳ, καὶ τιμὰς λαμβάνοντες. καὶ χῆραί σου ἐπληθύνθησαν ἐν μέσῳ σου.
26 Καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν (ζ) νόμον μου, καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἅγιά μου· ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον, καὶ ἀναμέσον ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ οὐ διέστελλον, καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, (η) καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ
27 αὐτῶν. Οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ὡς λύκοι ἁρπάζοντες ἁρπάγματα, τοῦ ἐκχέαι αἷμα, ὅπως πλεονεξίᾳ πλεονεκτῶσι.
28 Καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς (θ) ἀλείφοντες αὐτοὺς πεσοῦνται, (ι) ὁρῶντες μάταια, μαντευόμενοι ψευδῆ, λέγοντες, Τάδε λέγει κύριος· καὶ κύριος οὐκ ἐλάλησε.
29 (κ) Λαὸν τῆς γῆς ἐκπιέζοντες (λ) ἀδικίᾳ, καὶ διαρπάζοντες ἁρπάγματα, πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύοντες, καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος.
30 Καὶ ἐζήτουν ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς, καὶ ἑστῶτα πρὸ προσώπου μου (μ) ὁλοσχερῶς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ὀργῆς, τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖψαι αὐτὴν, καὶ οὐχ εὗρον.
31 Καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτὴν (ν) θυμόν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελέσαι (ξ)· τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα, λέγει κύριος κύριος.

MS.A. (ρ) γέγονεν ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ἀναμεμιγμένος χαλκῷ, (σ) μολίβδῳ, (τ) κύριος κύριος ὁ θεός, (υ) ἐγένεσθε πάντες εἰς (φ) ἰδοὺ ἐγὼ (χ) μόλιβδος (ψ) πυρὸς, τοῦ ἐμφυσῆσαι εἰς αὐτὰ πῦρ τοῦ χωνεῦσαι, (ω) ὑμᾶς ἐν ὀργῇ μου, ἐν τῷ θυμῷ μου, καὶ (α) εἰς ὑμᾶς ἐκφύσημα ἐν πυρὶ (β) γῆ οὐ (γ) κατέβρεξαί σοι. Οἱ ἀφηγούμενοι αὐτῆς ἐν μέσῳ (δ) ἐξηγούμενοι (ε) ἐσθίοντες ἐν δυναστείᾳ, δῶρα ἐλάμβανον ἐν ἀδικίᾳ. καὶ χῆραι (ζ) τὸν νόμον (η) [illegible] σάββατά μου ἐβεβήλουν (θ) οἱ ἀλείφοντες (ι) οἱ ὁρῶντες (κ) Τὸν λαὸν (λ) ἐν ἀδικίᾳ, (μ) τὸ ὁλοσχερὲς ἐν καιρῷ τῆς ὀργῆς μου, τὸ (ν) τὸν θυμόν (ξ) αὐτούς

ΚΕΦ. κγʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες μητρὸς μιᾶς,

Fili hominis, ecce facti sunt mihi domus Israel, admisti omnes æri, & ferro, & stanno, & plumbo: in medio argenti (ξ) admista est. Propterea dic; Hæc dicit Dominus Dominus; Eò quòd facti estis in (h) commistionem unam; ideo ecce ego recipiam vos in medio Hierusalem; Sicut recipitur argentum, & æs, & ferrum, & stannum, & plumbum in medium fornacis ad sufflandum ignem in (i) illud, ut conflетur: Sic recipiam in ira mea, & congregabo, & conflabo vos: Et sufflabo in vos in igne iræ meæ; & conflabimini in medio ejus. Sicut conflatur argentum in medio fornacis; sic conflabimini in medio ejus: & scietis, quia ego Dominus effudi indignationem meam super vos. Et factum est verbum Domini ad me, dicens; Fili hominis, dic ei; Tu es terra non irrigata, neque pluvia facta est super te in die iræ. Cujus duces in medio ejus, sicut leones rugientes, rapinas rapientes, devorantes animas in potentia, & pretia accipientes. (k) Et viduæ tuæ multiplicatæ sunt in medio tui. Et sacerdotes ejus contempserunt legem meam, & polluerunt Sancta mea. Inter sanctum & prophanum non distinguebant, & inter immundum & mundum non distinguebant, & à sabbatis meis cooperiebant oculos suos: & coinquinabar in medio eorum. Principes ejus in medio illius, quasi lupi rapientes rapinas, ad effundendum (l) sanguinem, ut per avaritiã plus acquirant. Et prophetæ ejus (m) ungentes eos, cadent, videntes vana, divinantes mendacia, dicentes; Hæc dicit Dominus, & Dominus non est locutus: Populum terræ vexantes injustitiã, & diripientes rapinas, egenũ & pauperem per potentiã opprimentes, & erga advenam non conversantes cũ judicio. Et quærebã de eis virũ, qui conversaretur rectè, & (n) staret ante faciem meã integrè in tempore iræ, ut non in finẽ deleret eã: & non inveni. Et effudi super eã furorem meũ in igne iræ meæ ad consummandum. Vias eorũ in capita eorũ dedi, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXIII.

ET factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, duæ mulieres fuerunt filiæ matris unius:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 בר אדם הוו קדמי בית ישראל לפסולא כולהון כמא דמערב נחש ובעיץ וברזל ואבר
בגו כורא לפסולת כספא הוו׃ בכן כדנן אמר יי אלהים חלף דהויתון כולכון לפסולא 19
20 בכן הא אנא כניש יתכון לגו ירושלם׃ כמכנש כסף ונחש וברזלא ואבר ובעיץ לגו
כורא לאתקפא עלוהי נורא לאמסיותיה כן אכניש ברוגזי ובחמתי ואסיף ואשיצי
21 יתכון׃ ואכניש יתכון ואתקיף עליכון באשתא פורענותי ותתמסון בגוה׃ כאתמסאה 22
23 כסף בגו כורא כן תתמסון בגוה ותידעון ארי אנא יי שפיכית חמתי עליכון׃ והוה
24 פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר׃ בר אדם אמר לה את ארעא דישראל ארעא
25 לא מדכיא היא ולא אתעבידו בה עובדין טבין דיגנון עלה ביום לוט׃ סיעת ספרהא
בגוה כאריון נהמין למקטל קטול אנשא קטלו עותר ויקר נסיבו ארמלתהא אסגיאו
26 בגוה׃ כהנהא חטפין באוריתי ומפסין קדשי בין קודשא לחולא לא אפרישו ובין
מסאבא לדכיא לא הודיעו ומיומי שביא דילי כבשו עיניהון וחלת רעותי ביניהון׃
27 רברבהא בגוה כדיבין חטפי חטוף למשפך דם זכי לאבדא נפשן בדיל לקבלא ממון
28 דשקר׃ ונביי שקרא די בגוה דמן לדבני מחיצא ושעעו ליה טין פטיר דלא תבן מתנבן
29 שקר ומלפין להון כדבין אמרין כדנן אמר יי אלהים ומן קדם יי לא אתמלל׃ עמא
דארעא עשקו עושקא וגזלו גזלה ומסכן וחשיך אוניאו ולגיורא אנסו בלא כדחזי׃
30 ואתבעא מנהון קדמי גבר דעבדין עובדין טבין דיקום בתרעתא קדמי ויבעי רחמין על
31 עמא דארעא בדיל דלא לחבלותה ולא אשכחית׃ ושפכית עליהון חמתי באשת
פורענותי שיציתנון פורענות אורחתהון ברישיהון יהבית אמר יי אלהים׃

כג

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר׃ בר אדם אתנבי על תרתין מדינן דאנון
2 כתרתין נשין די בנת אמא חדא הואה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fili hominis, facti sunt coram me dom° Israel in scoriam universi, sicut commiscetur æs & stannum & ferrum & plumbum in medio fornacis, in scoriam argenti fuerunt. Propterea hæc dicit Dñs De°: Pro eo quòd facti estis universi in scoriam, ideo ecce ego congregabo vos in medio Jerusalem. Sicut congregatur argentum & æs & ferrum & plumbum & stannum in medio fornacis, ut prævaleat contra ea ignis, & liquefaciat ea; sic congregabo vos in furore meo, & in indignatione mea, & consumam & disperdam vos. Et congregabo vos, & prævalebo contra vos igne ultionis meæ, & liquefietis in medio ej°. Sicut liquefit argentum in medio fornacis, sic colliquescetis in medio ej°; & scietis quòd ego Dñs effuderim in vos meam indignationem. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis, dic ei: Tu terra Israel terra immunda es, in qua non sunt facta opera bona, ut protegant eam in die maledictionis. Turba scribarum ej° in medio ej° quasi leones rugientes ad occidendum occisiones, homines occidunt, divitias & gloriam accipiunt; viduas ej° multiplicant in medio ej°. Sacerdotes ej° rapiunt legem meam, & violant sacra mea, inter sanctum & prophanum non separant, & inter pollutum & mundum non dignoscunt, & à dieb° sabbatorum meorum comprimunt oculos suos, & prophanatur voluntas mea in medio eorum. Principes ej° in medio illi° quasi lupi rapientes rapinam ad effundendum sanguinem innocentem & ad perdendas animas, ut suscipiãt mammona iniquitatis. Et pseudoprophetæ, qui sunt in medio ej°, similes sunt ei qui ædificat parietem, & oblinit luto simplici absque paleis; prophetant falsitatem & docent eos mendacia: dicunt, Hæc dicit Dñs De°: & à facie Dñi non dicitur eis. Popul° terræ calumniatur calumniã, et diripiunt direptionẽ, et egenũ et pauperem opprimunt, et advenæ vim inferunt, non sicut decet. Et quæsivi mihi ex eis virum cuj° opera essent bona, et qui staret in ruptura muri coram me, et quæreret misericordiã pro populo terræ, ut non disperderẽ eam; et non inveni. Et effudi sup eos indignationẽ meã: in igne ultionis meæ consumpsi eos; ultionem viæ suæ in caput eorum dedi, ait Dñs Deus.

CAP. XXIII.

ET factũ est verbũ prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis vaticinare super duas provincias, quæ sunt sicut duæ mulieres quæ fuerunt filiæ matris unius.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܪܢܫܐ. ܗܘܘ ܠܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܡܣܠܝܢܐ ܟܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܢܚܫܐ ܘܐܝܟ ܐܒܪܐ. ܘܐܝܟ ܦܪܙܠܐ
ܘܐܝܟ ܐܒܪܐ ܒܓܘ ܩܕܪܐ ܕܣܐܡܐ ܚܠܝܛܝܢ. * ܡܛܠܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܐ ܡܪܘܬܐ.
ܕܐܬܚܠܛܬܘܢ ܟܠܟܘܢ. ܗܐ ܡܟܢܫ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܓܘ ܐܘܪܫܠܡ. * ܐܝܟ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܣܐܡܐ
ܘܢܚܫܐ ܘܦܪܙܠܐ ܘܐܒܪܐ. ܘܐܒܪܐ ܒܓܘ ܩܕܪܐ: ܘܢܦܚܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܢܘܪܐ ܕܢܬܦܫܪܘܢ. ܗܟܢܐ
ܐܟܢܫܟܘܢ ܒܪܘܓܙܝ. ܘܒܚܡܬܝ ܐܦܫܪܟܘܢ. * ܘܐܦܘܚ ܥܠܝܟܘܢ ܢܘܪܐ ܕܪܘܓܙܝ. ܘܐܦܫܪܟܘܢ
ܒܓܘܗ. * ܐܝܟ ܕܡܬܦܫܪ ܣܐܡܐ ܒܓܘ ܩܕܪܐ. ܗܟܢܐ ܬܬܦܫܪܘܢ ܒܓܘܗ. ܘܬܕܥܘܢ. ܕܐܢܐ
ܡܪܝܐ ܐܫܕܬ ܚܡܬܝ ܥܠܝܟܘܢ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܐܡܪ
ܠܗ. ܐܢܬܝ ܐܪܥܐ. ܠܐ ܕܟܝܬܝ ܘܠܐ ܐܬܚܠܠܬܝ. ܘܠܐ ܢܚܬ ܥܠܝܟܝ ܡܛܪܐ. * ܡܪܕܘ
ܢܒܝܐܗ ܒܓܘܗ. ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܕܢܗܡ ܘܚܛܦ ܛܪܦܐ. ܐܟܠܘ ܢܦܫܬܐ ܒܥܘܫܢܗܘܢ. ܘܐܝܩܪ
ܕܗܝܟܠܝܗܘܢ ܢܣܒܘ. * ܟܗܢܝܗ ܐܥܘܠܘ ܒܢܡܘܣܝ. ܘܛܡܘ ܡܩܕܫܝ. ܘܒܝܬ ܩܘܕܫܐ
ܠܚܘܠܐ ܠܐ ܦܪܫܘ. ܘܒܝܬ ܛܢܦܐ ܠܕܟܝܐ ܠܐ ܝܕܥܘ. ܘܡܢ ܫܒܬܝ ܐܒܨܝܘ ܥܝܢܝܗܘܢ.
ܘܐܬܛܘܫܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܪܫܢܝܗ ܒܓܘܗ ܐܝܟ ܕܐܒܐ ܚܛܦܝܢ ܠܡܐܫܕ ܕܡܐ. ܘܠܡܘܒܕܘ
ܢܦܫܬܐ ܕܢܩܢܘܢ ܩܢܝܢܐ. * ܘܢܒܝܐܗ ܬܫܘ ܠܗ ܐܝܟ ܕܬܦܠ. ܚܙܘ ܠܗܘܢ ܕܓܠܘܬܐ
ܘܐܡܪܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܡܪܝܐ ܠܐ ܐܡܪ. * ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܥܠܘܒܘ. ܘܢܟܠܘ ܢܟܠܐ
ܒܡܣܟܢܐ. ܘܒܒܝܫܐ. ܘܠܡܢ ܕܦܢܐ ܠܘܬܝ ܩܛܝܪܐ. * ܘܒܥܝܬ ܒܗܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܢܣܝܓ ܣܝܓܐ. ܘܢܩܘܡ ܒܬܪܥܐ ܩܕܡܝ. ܚܠܦ ܐܪܥܐ ܕܠܐ ܐܚܒܠܝܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ.
* ܘܐܫܕܬ ܥܠܝܗܘܢ ܚܡܬܝ. ܘܒܢܘܪܐ ܕܪܘܓܙܝ ܫܝܨܝܬ ܐܢܘܢ. ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܦܪܥܬ
ܒܪܫܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

* ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܬܪܬܝܢ ܢܫܝܢ ܗܘܝ ܒܢܬܐ ܕܚܕܐ ܐܡܐ

Fili hominis, facti sunt apud me Israelitæ 18
omnes abominandi velut æs, velut stannum,
velut ferrum, & velut plumbum in catino cum
argento commixta. Iccircò ait Dñs domino- 19
rum, Quia commixti estis omnes, ecce con-
gregabo vos intra Jerusalem. Quemadmodum 20
congeritur argentum, æs, ferrum, stannum, atq;
plumbum intra catinum, & sufflant in ea ignẽ
ut liquefiant; ita congregabo vos in ira mea,
& in furore meo liquabo vos: Sufflabo enim 21
in vos ignem furoris mei, & liquefaciam vos
intra ipsam *urbem*. Quemadmodum liquescit 22
argentum intra catinum, ita liquescetis intra
ipsam: & experiemini, me Dñm effudisse fu-
rorẽ meũ super vos. Fuit etiam ad me sermo 23
Dñi, dicendo; Fili hominis, dic isti; Tu terra, 24
non es munda, intincta nondum fuisti, neque
decidit super te pluvia. Rebellaverunt pro- 25
phetæ ejus in ipsa, tanquam leo rugiens & præ-
dam diripiens: comederunt animas fortitudi-
ne suâ, & gloriam palatiorum eorum occupa-
verunt. Sacerdotes ejus impiè egerunt contra 26
legẽ meam, & polluerunt sanctuarium meum:
inter sanctũ & prophanum non discreverunt,
& impurum à puro non dignoscunt: à sab-
bathis meis demiserunt oculos suos, denique
prophanatus sum inter illos. Principes ejus 27
intra ipsam ut lupi rapiunt, ad effundendum
sanguinem & perdendas animas, ut possessio-
nem acquirant. Prophetæ ejus obducunt eam 28
tectorio ut corruat: viderunt eis mendacium,
dicentes, Sic dicit Dñs, quum Dominus non
dixerit. Populum terræ tyrannicè & dolosè 29
tractârunt, pauperibus & egenis vim intule-
runt, & eum qui ad me convertitur, iniquè
oppresserunt. Denique virum inter eos quæ- 30
sivi, qui sepem obduceret, & consisteret in
ruptura coram me pro terra ne vastarem eam;
& non inveni. Quapropter effudi super eos 31
iracundiam meam, & igne furoris mei con-
sumpsi eos: vias eorum rependi in capita
ipsorum, ait Dominus dominorum.

CAP. XXIII.

ITem fuit ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, duæ erant fœminæ filiæ ejus- 2
dem matris.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا ابن الانسان، ها قد صار بيت اسرايل مختلطا بنحاس وحديد، وقصدير ورصاص في
وسط فضة مختلط هو * لاجل هذا قل، هكذا يقول الرب الرب الاله، من اجل انكم صرتم جميعا
امتزاجا واحدا، لاجل هذا ها انا اقبلكم في وسط اورسليم * كما يقبل الفضة والنحاس والحديد
والقصدير والرصاص في وسط قمين النار لينفخ عليها النار لتسبكها، هكذا اقبلكم برجزي
وغضبي، واجمعكم واسبككم * وانفخ عليكم بنار رجزي، وتسبكون في وسطها
كسبك الفضة في وسط الاتون، هكذا تسبكون في وسطه، وتعلمون اني انا الرب اهرقت غضبي
عليكم * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان قل لها، انت الارض الغير ممطورة
ولم ينزل عليك مطر * التي مقدموها في وسطها مثل اسد زائر يخطفون اختطافا، ياكلون
النفوس بقوة، ياخذون الرشا في الظلم، واراملك كثرن في وسطك * وكهنتها خالفوا ناموسي
ونجسوا اقداسي، ولم يفرقوا بين الطاهر والنجس، ولم يعرفوا بين الغير نقي والنقي، وغطوا
عيونهم عن سبوتي، وتنجست في وسطهم * روساوها في وسطها مثل ذياب يخطفون اختطافا
ليسفكوا دما، لكي يستكثروا استكثارا * وانبياوها الذين دهنوهم يسقطون، ينظرون
الاباطيل ويكهنون الكذب، قايلين، هكذا يقول ادوناي الرب، والرب لم يتكلم * شعب
الارض يرتصد الظلم، ويخطفون اختطافا، يعدون على الفقير والمسكين، ومع الدخيل
لا يتصرفون بحكم * وطلبت منهم رجلا متصرفا باستقامة، وقايما بالانصاف امام وجهي
زمن الغضب من اجل الارض الا اكملها الي الغاية، فلم اجد احد * واهرقت عليها غضبي بنار
رجزي لافنيها، واعطيت طرقهم على روسهم، يقول الرب الرب *

* الفصل الثالث والعشرون *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان، كان امراتان ابنتان لام واحدة *

O fili hominis, ecce jam facta est domus 18
Israelis mixta ære & ferro, stanno &
plumbo; in medio argenti permixta est.
Propterea dic, Ita dicit Dominus, Domi- 19
nus Deus; Quia vos facti estis omnes
mixturâ eâdem, ideò ecce ego recipiam
vos in medio Jerusalem, Quemadmo- 20
dum recipitur argentum, æs, ferrum, stan-
num, & plumbum in medio camini ignis;
ut insufflato in hæc igne, liquescant. Ita
recipiam vos in ira & furore meo, conge-
ram vos, & liquabo vos: Et flatum in 21
vos efflabo in igne furoris mei, & liqua-
bimini in medio ejus. Quemadmodum 22
liquatur argentum in medio fornacis, ita
liquefietis in medio ejus; & scietis me
Dominum effudisse super vos furorem
meum. Rursum fuit sermo Domini ad 23
me, dicens; O fili hominis, dic ei; Tu 24
es terra sine pluvia, super quam nullus
decidit imber: Cujus principes in medio 25
tui, similes leonibus rugientibus rapiunt
rapinam, animas violenter comedunt, mu-
nus iniquè accipiunt: unde viduæ tuæ
multiplicatæ sunt in medio tui. Sacer- 26
dotes ejus adversati sunt legi meæ, pol-
luerunt sancta mea, non habuerunt discri-
men inter mundum & immundum, neque
distinxerunt impurum à puro; imò ope-
ruerunt oculos suos à sabbathis meis, &
contaminatus sum in medio eorum. Prin- 27
cipes ejus in medio ipsius, tanquam lupi
rapinam rapiunt, ut effundant sanguinem
quatenus multum acquirant. Et prophe- 28
tæ ejus, qui ungebant eos, cadent: vident
vanitates, & divinant mendacium, di-
centes; Ita dicit Adonai Dominus, quum
Dominus non sit locutus. Populus terræ 29
studet iniquitati; nam rapinam rapiunt,
pauperem & egenum opprimunt, & cum
advena non conversantur cum judicio.
Et quæsivi ex eis virum rectè conver- 30
santem, qui per integritatem staret co-
ram facie mea tempore furoris pro ter-
ra, ne funditùs delerem eam; & non
inveni. Igitur effudi super eam furo- 31
rem meum in igne excandescentiæ meæ,
ut exscinderem eam: & refudi vias eo-
rum in capita ipsorum, ait Dominus, Do-
minus.

CAP. XXIII.

F*uit etiam sermo Domini ad me, di-* 1
cens; O fili hominis, fuerunt duæ mulie- 2
res filiæ matris unius.

יחזקאל : כג

3 וַתִּזְנֶינָה בְמִצְרַיִם בִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מֹעֲכוּ שְׁדֵיהֶן וְשָׁם עִשּׂוּ דַּדֵּי בְּתוּלֵיהֶן׃
4 וּשְׁמוֹתָן אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וּשְׁמוֹתָן שֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלִַם אָהֳלִיבָה׃
5 וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ אֶל־אַשּׁוּר קְרוֹבִים׃
6 לְבֻשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וּסְגָנִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים׃
7 וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי־אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכֹל אֲשֶׁר־עָגְבָה בְּכָל־גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה׃
8 וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ בִנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ תַזְנוּתָם עָלֶיהָ׃
9 לָכֵן נְתַתִּיהָ בְּיַד־מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר עָגְבָה עֲלֵיהֶם׃
10 הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב הָרָגוּ וַתְּהִי־שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים עָשׂוּ בָהּ׃
11 וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ׃
12 אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר עָגָבָה פַּחוֹת וּסְגָנִים קְרֹבִים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם׃
13 וָאֵרֶא כִּי נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן׃
14 וַתּוֹסֶף אֶל־תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מְחֻקֶּה עַל־הַקִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּיים חֲקֻקִים בַּשָּׁשַׁר׃
15 חֲגוֹרֵי אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרָאשֵׁיהֶם מַרְאֵה שָׁלִשִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי־בָבֶל כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם׃
16 וַתַּעְגֹּב עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה׃
17 וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ בְנֵי־בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים וַיְטַמְּאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא־בָם וַתֵּקַע נַפְשָׁהּ מֵהֶם׃
18 וַתְּגַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתְּגַל אֶת־עֶרְוָתָהּ וַתֵּקַע נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר נָקְעָה נַפְשִׁי מֵעַל אֲחוֹתָהּ׃

Versio VULG. LAT.

3 Et fornicatæ sunt in Ægypto, in adolescentia sua fornicatæ sunt: ibi subacta sunt ubera earum, & fractæ sunt mammæ pubertatis
4 earum. Nomina autem earum, Oolla major, & Ooliba soror ejus minor: & habui eas, & pepererunt filios & filias. Porrò earum nomina, Samaria Oolla,
5 & Jerusalem Ooliba. Fornicata est igitur super me Oolla, & insanivit in amatores suos, in
6 Assyrios propinquantes, Vestitos hyacintho, principes, & magistratus, juvenes cupidinis, universos equites, ascensores equo-
7 rum. Et dedit fornicationes suas super eos electos, filios Assyriorum universos: & in omnibus in quos insanivit, in immun-
8 ditiis eorum polluta est. Insuper & fornicationes suas, quas habuerat in Ægypto, non reliquit: nam & illi dormierunt cum ea in adolescentia ejus, & illi confregerunt ubera pubertatis ejus, & effuderunt fornicationem suam
9 super eam. Propterea tradidi eam in manus amatorum suorum, in manus filiorum Assur, super
10 quorum insanivit libidine. Ipsi discooperuerunt ignominiam ejus, filios & filias ejus tulerunt, & ipsam occiderunt gladio: & factæ sunt famosæ mulieres, & judicia perpetraverunt in ea.
11 Quod cùm vidisset soror ej^9 Ooliba, plusquàm illa insanivit libidine: & fornicationem suam super fornicationem sororis suæ
12 Ad filios Assyriorum præbuit impudenter, ducibus & magistratibus ad se venientib^9 indutis veste variâ, equitibus qui vectabantur equis, & adolescentibus formâ
13 cunctis egregiâ. Et vidi quòd polluta esset via una ambarum.
14 Et auxit fornicationes suas: cúmque vidisset viros depictos in pariete, imagines Chaldæorum ex-
15 pressas coloribus, Et accinctos balteis renes, & tiaras tinctas in capitibus eorũ, formam ducum omnium, similitudinem filiorum Babylonis, terræque Chaldæo-
16 rum, in qua orti sunt, Insanivit super eos concupiscentiâ oculorum suorum, & misit nuntios ad
17 eos in Chaldæam. Cúmq; venisset ad eá filii Babylonis ad cubile mammarũ, polluerunt eam stupris suis, & polluta est ab eis, & saturata est anima ejus ab illis.
18 Denudavit quoque fornicationes suas, & discooperuit ignominiam suam: & recessit anima mea ab ea, sicut recesserat anima mea à sorore ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐξεπόρνευσαν ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν, (α) ἐκεῖ ἔπεσον οἱ μαστοὶ αὐτῶν, (β)
4 ἐκεῖ διεπαρθενεύθησαν. Καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἦν (γ) Ὀολὰ ἡ πρεσβυτέρα, καὶ (δ) Ὀολιβὰ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς· καὶ ἐγένοντό μοι, καὶ ἔτεκον υἱοὺς καὶ θυγατέρας, καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, Σαμάρεια (ε) ἦν Ὀολά, καὶ Ἱερουσα-
5 λὴμ (ζ) ἦν Ὀολιβά. Καὶ ἐξεπόρνευσεν ἡ (η) Ὀολὰ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς, ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους τοὺς ἐγγί-
6 ζοντας αὐτῇ, (θ) Ἐνδεδυκότας ὑακίνθινα, ἡγουμένους καὶ στρατηγούς· (ι) νεανίσκοι καὶ ἐπίλεκτοι, πάντες ἱππεῖς ἱππαζόμενοι ἐφ᾽
7 ἵππων. Καὶ ἔδωκε τὴν πορνείαν (κ) αὐτῆς ἐπ᾽ αὐτούς· ἐπίλεκτοι υἱοὶ Ἀσσυρίων πάντες· καὶ ἐπὶ πάντας οὓς ἐπέθετο, ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυ-
8 μήμασιν (λ), αὐτοῖς ἐμιαίνετο. Καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐξ Αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν, ὅτι μετ᾽ αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν (μ) νεότητι αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ διεπαρθένευσαν αὐτήν, καὶ ἐξέ-
9 χεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ᾽ αὐτήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, εἰς χεῖρας υἱῶν Ἀσσυρίων, ἐφ᾽ οὓς ἐπε-
10 τίθετο. Αὐτοὶ ἀπεκάλυψαν τὴν (ν) αἰσχύνην αὐτῆς, υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῆς ἔλαβον, καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν. καὶ ἐγένετο λάλημα εἰς (ξ) γυναῖκας, καὶ ἐποίησαν ἐκδική-
11 σεις ἐν αὐτῇ εἰς τὰς θυγατέρας (ο). Καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς (π) Ὀολιβά, καὶ διέφθειρε τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ (´) αὐτήν, καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς
12 αὐτῆς. Ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀσσυρίων ἐπέθετο, ἡγουμένους καὶ στρατηγούς, τοὺς ἐγγὺς αὐτῆς, (ρ) ἐνδεδυκότας εὐπάρυφα, ἱππεῖς (σ) ἱππαζομένους ἐφ᾽ ἵππων· νεανίσκοι ἐ-
13 πίλεκτοι πάντες. Καὶ ἴδον ὅτι μεμίανται ὁ-
14 δὸς μία τῶν δύο. Καὶ προσέθετο πρὸς τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐζωγραφημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου, εἰκόνας Χαλδαίων (τ)
15 ἐζωγραφημένους ἐν γραφίδι, (υ) Ἐζωσμένους ποικίλματα ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν, (φ) παραβαπτὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν, ὄψις τρισσὴ πάντων, ὁμοίωμα υἱῶν Χαλδαίων,
16 γῆς πατρίδος (χ) αὐτῶν· Καὶ ἐπέθετο ἐπ᾽ αὐτοὺς (´) τῇ ὁράσει ὀφθαλμῶν αὐτῆς· καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν Χαλ-
17 δαίων. Καὶ (ψ) ἤλθοσαν πρὸς αὐτὴν υἱοὶ Βαβυλῶνος, εἰς κοίτην καταλυόντων, καὶ ἐμίαινον αὐτὴν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῶν, καὶ ἐμιάνθη ἐν αὐτοῖς, καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐ-
18 τῆς ἀπ᾽ αὐτῶν. Καὶ ἀπεκάλυψε τὴν πορνείαν αὐτῆς, καὶ ἀπεκάλυψεν (ω) αἰσχύνην αὐτῆς. καὶ ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπ᾽ αὐτῆς, ὃν τρόπον ἀπέστη ἡ ψυχή μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

MS. A. (α) ἐξεπόρνευσε, ἐκεῖ (β) καὶ ἐκεῖ (γ) Ὀολά (δ) Ὀολιβά ἡ Ολλά, (ζ) ἡ Ὀλιβά. (η) Ὀλλὰ ἀπ᾽ ἐμοῦ, καὶ προσέθετο (θ) ἐνδεδυμένους νεανίσκους ἐπιλέκτους, πάντες ἱππεῖς (κ) αὐτῆς (λ) αὐτῆς ... τητι (ν) ἀσχημοσύνην (ξ) τὰς γυναῖκας, (ο) αὐτῆς. (π) ἡ Ὀλιβά, ... αὐτῇ, (ρ) ἐνδεδυμένους εὐπόρφυρα, (σ) ἱππαζόμενοι (τ) ἐζωγραφημένας (υ) διεζωσμένους (φ) καὶ τιάρας βαπταὶ ἐπὶ (χ) αὐτῶν (´) ἐν ὁρμῇ (ψ) ... (ω) τὴν ἀσχημοσύνην

Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

3 Et erraverunt in Ægypto, post cultum idolorum suorum erraverunt, ibi ser-
4 vierunt idolis, & ibi corruperunt opera sua. Et nomina earum Oola major, & Ooliba soror ejus, & ministrabant coram me, & proficiebant in filiis & filiabus: & nomina earum, Samaria Oola, & Jerusalem Ooliba. Et erravit
5 Oola à cultu meo, & elegit errare post amatores suos, post filios Assur fibi viciaos; Vestitos hyacintho, principes & tyrannos, juvenes elegantissimos,
6 universos equites, ascensores equorum. Et elegit errare post eos juvenes filios
7 Assyriorum universos, & apud omnes quos elegit, omni cultu idolorum polluta est. Et cultum idolorum quem habebat ex Ægypto, non reliquit: quia
8 eam servire fecerunt idolis *suis*, & docuerunt eam opera mala: & effuderunt idola sua super illam. Propterea tradidi eam in manũ amatorum suorũ,
9 in manũ filiorũ Assur, quos elegit ut erraret post eos. Ipsi revelaverunt ignominiam ejus: filios ejus & filias ejus in captivitatem duxerunt, & populum
10 ejus gladio occiderunt; & factum est nomen provinciis, & ultionem judiciorum fecerunt in ea. Et vidit soror ejus Ooliba, & corrupit *amorem* præ
11 illa, & fornicationes suas præ fornicationibus sororis suæ. Post filios Assur elegit errare, post principes, & tyrannos propinquos, indutos perfectè, equites ascensores equorum, juvenes specie insignes universos. Et revelatum fuit
12 coram me quòd polluta esset via una *pariter* ambarum. Et addidit super errores suos, & vidit viros depictos in pariete, imagines Chaldæorum, depictos colorib^9: Et accinctos baltheis in lumbis suis, positis galeis in capitibus
13 suis: aspectum fortium omnium, similitudinem filiorũ Babylonis, provinciæ Chaldæorũ terræ nativitatis eorũ. Et elegit errare post eos post visionẽ oculorũ suorũ, & misit nuntios ad eos in provinciam terræ Chaldæorũ. Et venerunt ad eam filii Babylonis ut satisfacerent amori, & polluerunt eam in idolis suis, & inquinata est ab eis, donec detestata est eos anima ejus. Et revelata
14 est confusio ejus, & apparuit ignominia ejus, & projecit eam Verbum meum
15 um, sicut projecit Verbum meum sororem ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܙܢܝ ܒܡܨܪܝܢ ܒܛܠܝܘܬܗܝܢ. ܬܡܢ ܡܥܟܘ ܬܕܝܗܝܢ܆ ܘܬܡܢ ܐܬܚܒܠ ܒܬܘܠܘܬܗܝܢ. * ܘܫܡܗ
ܕܪܒܬܐ ܐܗܘܠܐ. ܘܫܡܗ ܕܙܥܘܪܬܐ ܐܗܘܠܝܒܐ. ܘܗܘܝ ܠܝ. ܘܝܠܕܝ ܒܢܝܐ ܘܒܢܬܐ. ܘܫܡܗܝܢ
ܕܫܡܪܝܢ ܐܗܘܠܐ. ܘܕܐܘܪܫܠܡ ܐܗܘܠܝܒܐ. * ܘܙܢܬ ܐܗܘܠܐ ܥܠܝ. ܘܐܬܪܥܝܬ ܒܪܚܡܝܗ ܒܐܬܘܪܝܐ
ܕܩܪܝܒܝܢ ܠܗ. * ܕܠܒܝܫܝܢ ܬܟܠܬܐ ܡܪܘܬܐ ܘܫܠܝܛܢܐ. ܥܠܝܡܐ ܪܓܝܓܐ. ܦܪܫܐ ܟܠܗܘܢ ܦܪܫܐ
ܪܟܒܝ ܪܟܫܐ. * ܘܝܗܒܬ ܙܢܝܘܬܗ ܠܗܘܢ. ܠܓܒܚܝܐ ܕܒܢܝ ܐܬܘܪ ܟܠܗܘܢ. ܘܠܟܠ
ܕܐܬܪܥܝܬ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. ܘܐܬܛܢܦܬ. * ܘܙܢܝܘܬܗ ܕܡܢ ܡܨܪܝܢ ܠܐ ܫܒܩܬ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ
ܣܟܒܘ ܥܡܗ ܒܛܠܝܘܬܗ. ܘܗܢܘܢ ܦܛܥܘܗ. ܘܐܫܕܘ ܥܠܝܗ ܙܢܝܘܬܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
ܐܫܠܡܬܗ ܒܐܝܕܝ ܪܚܡܝܗ. ܒܐܝܕܝ ܒܢܝ ܐܬܘܪ ܕܐܬܪܥܝܬ ܒܗܘܢ. * ܘܗܢܘܢ ܓܠܘ
ܥܘܪܬܗ. ܘܒܢܝܗ ܘܒܢܬܗ ܕܒܪܘ. ܘܠܗ ܩܛܠܘ ܒܣܝܦܐ. ܘܗܘܬ ܫܡܐ ܡܬܡܠܠܐ ܒܢܫܐ
ܘܕܝܢܐ ܥܒܕܘ ܒܗ. * ܘܚܙܬ ܚܬܗ ܐܗܘܠܝܒܐ. ܘܚܒܠܬ ܪܚܡܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢܗ. ܘܙܢܝܘܬܗ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܕܚܬܗ. * ܠܒܢܝ ܐܬܘܪ ܪܚܡܬ. ܠܫܠܝܛܢܐ ܘܠܡܪܘܬܐ ܕܩܪܝܒܝܢ ܠܗ.
ܠܒܝܫܝ ܬܟܠܬܐ. ܦܪܫܐ ܪܟܒܝ ܪܟܫܐ. ܥܠܝܡܐ ܪܓܝܓܐ ܟܠܗܘܢ. * ܘܚܙܝܬ
ܕܐܬܛܢܦܬ ܘܐܘܪܚܐ ܚܕܐ ܕܬܪܬܝܗܝܢ. * ܘܐܘܣܦܬ ܥܠ ܙܢܝܘܬܗܝܢ. ܘܚܙܬ ܓܒܪܐ ܕܨܝܪܝܢ ܥܠ ܫܘܪܐ
ܨܠܡܐ ܕܟܠܕܝܐ ܕܨܝܪܝܢ ܒܣܪܩܘܢܐ. * ܘܚܝܨܝܢ ܚܨܝܐ ܒܚܨܝܗܘܢ. ܘܡܬܥܛܦܝܢ
ܡܨܢܦܬܐ ܒܪܫܝܗܘܢ. ܚܙܘܐ ܕܐܝܟ ܕܓܒܪܐ ܟܠܗܘܢ. ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܢܝ ܒܒܠ. ܘܟܠܕܝܐ ܐܪܥܐ
ܕܐܬܝܠܕܘ ܒܗ. * ܘܐܬܪܥܝܬ ܒܗܘܢ ܒܚܙܘܐ ܕܥܝܢܝܗ. ܘܫܕܪܬ ܐܝܙܓܕܐ ܠܘܬܗܘܢ ܠܐܪܥܐ
ܕܟܠܕܝܐ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܒܢܝ ܒܒܠ ܠܡܫܟܒ ܒܥܪܣܐ. ܘܛܢܦܘܗ ܒܙܢܝܘܬܗܘܢ.
ܘܐܬܛܢܦܬ ܒܗܘܢ. ܘܣܢܬ ܢܦܫܗ ܡܢܗܘܢ. * ܘܓܠܬ ܙܢܝܘܬܗ. ܘܓܠܬ ܥܘܪܬܗ.
ܘܣܢܬ ܢܦܫܝ ܡܢܗ. ܐܝܟ ܕܣܢܬ ܢܦܫܝ ܡܢ ܚܬܗ.

Hæ in Ægypto fornicatæ sunt in pueritia sua, 3
ibi attrectaverunt ubera earum, ibique stupratæ fuerunt. Nomen majoris Ahola, nomen 4
verò posterioris Aholiba. Meæ fuerunt, & pepererunt mihi filios ac filias. Nomen Samariæ
Ahola, Jerosolymæ Aholiba. Scortata est au- 5
tem *cum aliis* præter me, adhæsitque amatoribus suis, *nempè* Assyriis sibi vicinis, Indu- 6
tis hyacintho, dominis, & proceribus, juvenibus jucundissimis, qui equites erant omnes,
equis insidentes: Istis prostituit scortationem 7
suam, delectissimis Assyriorum, atque iis omnibus, quorum idolis adhæsit, seséque contaminavit. Scortationem autem suam, cui in
Ægypto *indulserat*, minimè dereliquit; quòd 8
hi stuprâssent eam in pueritia ejus, & hi deflorâssent eam, & jecissent super eam scorta-
tionem suam. Propterea ecce tradidi eam in 9
manum amatorũ ejus, in manum Assyriorum quibus adhæsit. Et isti pudenda ejus retexe- 10
runt, filios & filias ejus abduxerunt, ipsámq; gladio peremerunt: & facta est ibi fabula
mulierum, & judicia exercuerunt in eam. Vi- 11
dens autem soror ejus Aholiba, magis depravavit familiaritatẽ suam quàm illa, & scortationem suam plusquam scortationem sororis
suæ. Assyriis adhæsit, dominis, ac potentibus 12
sibi vicinis, equitib[us] hyacintho indutis & insidentibus equis, qui omnes juvenes erant ju-
cundissimi. Denique vidi pollutam fuisse vi- 13
am utriusque. Accessit præterea ad scortatio- 14
nem earum, quòd videntes viros in pariete depictos, figuras Chaldæorũ minio pictorum,
Cingulis accinctorũ lumbos suos, & vittis ca- 15
pita redimitorũ, qui omnes formã habebant virilem, similitudinẽ filiorũ Babylonis (sive
Chaldæorũ) terræ in qua orti fuerant: Ad- 16
hæsit *hæc* illis ut aspexit eos oculis suis, misitq; ad eos legatos in terrã Chaldæorũ. Quare ve- 17
nerunt ad eam Babylonii ad concumbendum cum ipsa, & polluerunt eam scortatione suâ: & postquam impurata est cum ipsis, abominata est eos anima ipsius. Cùm itaq; retexerit 18
scortationem suam, & retexerit pudenda sua; abominata est eam anima mea, quemadmodum abominata est anima mea sororẽ ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فزنتا بمصر في صبيهما. هناك سقطت ثديهما. هناك فسدت عذريهما * واسماهما واولا
الكبرى * وأولوليبا أختها. وصارتا لي. وولدتا بنين وبنات. واسماهما واولا سامرين. وأولوليبا
أورشليم * وزنت واولا عني. ومالت إلى عشاقها. إلى الموصليين القريبين لها * اللابسين
الأرجوان. مقدمين. أمراء. كلهم شبان مختارون. فرسان يركبون على الخيل * وأعطت
زناها إليهم. بنو الموصليين مختارون كلهم. وبجميع الذين مالت إليهم. بجميع
أعمالها تنجست * ولم تترك زناها من مصر. لأنهم ناموا معها في صبيها. وهم أفسدوا
عذرتها. وأهرقوا زناهم عليها * لأجل هذا أسلمتها إلى أيدي عشاقها. إلى أيدي
الموصليين الذين مالت إليهم * وهم كشفوا عورتها. أخذوا بنيها وبناتها. وقتلوها
بالسيف. وصارت حديثا للنساء. وصنعوا الانتقام فيها لبناتها * ونظرت أختها أوولوليبا
وأفسدت وضعها أكثر منها. وزناها أكثر من زنى أختها * إلى بني الموصليين مالت
المقدمين والأمراء القريبين منها. اللابسين البرفير الحسن. الراكبون على الخيل. جميعهم
شبان مختارون * ورأيت أن طريقا واحدا تنجست من الاثنتين * وعادت إلى زناها ونظرت
رجالا مصورين على الحائط. صور كلدانيين مصورات بنقش * متمنطقات بأصناف على
حقاهم. وعصائب مصبوغات على رؤوسهم. منظر مثلث لجميعهن. شبه بني الكلدانيين
أرض بلدتهن * ومالت إليهن بنظر عينيها. وأرسلت رسلا إليهم إلى أرض الكلدانيين
* فأتوا إليها بنو بابل إلى مضجع المستريحين. ونجسوها بزناها. وتنجست بهم * وبعدت
نفسها منهم * وكشفت زناها. وكشفت فضيحتها. وبعدت نفسي منها. كما بعدت
نفسي من أختها.

Scortatæ sunt ambæ in Ægypto in adole- 3
scentia sua: ibi ceciderunt ubera earum, ibi violata fuit virginitas earum. No- 4
mina earum erant, Vaola majoris, & Avaoliba sororis ejus. Erant ambæ meæ, genuerántque filios & filias. Nomina autem earum, Vaola Samaria, Avaoliba verò
Jerusalem. Scortata est igitur Vaola 5
abs me, declinavítque ad amasios suos, ad Assyrios sibi vicinos, Indutos hya- 6
cinthinis, principes ducésque, omnes juvenes delectos, equites qui vehebantur
equis. His prostituit scortationem suam, 7
(filii Assyriorum delecti sunt universi) & cum omnibus ad quos declinavit, in cunctis actionibus suis sese polluit. Neque 8
tamen scortari destitit cum Ægyptiis, quoniam isti concubuerant cum ea in adolescentia ipsius, isti violaverant virginitatem ejus, & effuderant scortationem suam
super eam. Hac de re tradidi eam in 9
manus amasiorum ejus, in manus Assyriorum ad quos declinavit: Atque hi de- 10
texerunt pudenda ejus, abstulerunt filios & filias ejus, & ipsam gladio trucidârunt: factáque est fabella apud mulieres: & ultionem fecerunt in ea in filias
ejus. Videns autem hæc Avaoliba soror 11
ejus, corrupit conditionem suam plusquam illa, & scortationem suam plusquam scortationem sororis suæ. Ad Assyrios de- 12
clinavit, principes ac satrapas, sibi vicinos, indutos purpurâ pulcherrimâ, qui equis vehuntur, omnes juvenes delectissi-
mos. Denique vidi quòd eâdem viâ pol- 13
luta fuisset ab utrisque. Rediit quo- 14
que ad scortationem suam: videns enim viros in pariete depictos, imagines Chaldæorum sculpturâ expressas,
Variè cinctas super lumbos suos, tinctás- 15
que vittas super capita sua (quibus omnibus triplex erat aspectus, similitudo filiorum Chaldæorum terræ patriæ suæ)
Declinavit ad eas aspectu oculorum suo- 16
rum, misitque eis nuntios in terram Chal-
dæorum. Et venientes ad eam filii Ba- 17
belis in cubile quiescentium, polluerunt eam in scortatione ipsius, & polluta est cum eis; deinde aversus est animus ejus
ab ipsis, Et prostituit scortationem suam, 18
detexitque pudenda sua: ideò aversus est ab ea animus meus, quemadmodum aversus fuerat animus meus à sorore ipsius,

יחזקאל : כג

,suarum pueritiarum dies commemorandū ad:suas fornicationes multiplicavit Et
19 ותרבה את־תזנותיה לזכר את־ימי נעוריה
super adamavit Et .Ægypti terra in est fornicata quibus
20 אשר זנתה בארץ מצרים : ותעגבה על
,equorum fluxus & ; eorum caro asinorum caro quorum , eorum pellices
פלגשיהם אשר בשר־חמורים בשרם וזרמת סוסים
comprimendo in : tuarum pueritiarum scelus visitâsti Et .eorum fluxus
21 זרמתם : ותפקדי את זמת נעוריך בעשות
Propterea .tuarum pueritiarum ubera propter tua ubera Ægypto ab
22 ממצרים דדיך למען שדי נעוריך : לכן
tuos amatores suscitans ego Ecce:Deus Dominus dixit sic ,Aholibah
אהליבה כה־אמר אדני יהוה הנני מעיר את־מאהביך
eos faciam venire & : eis ab tua anima est emota quibus , te super
עליך את אשר־נקעה נפשך מהם והבאתים
,Schoah &,Peckod ,Chasdim omnes & ,Babel Filios .undique te adversum
23 עליך מסביב : בני־בבל וכל־כשדים פקוד ושוע
,magistratus &,duces ,desiderii electos , eos Assur filios omnes,Choah &
וקוע כל־בני אשור אותם בחורי חמד פחות וסגנים
.ipsos omnes equorum ascensores ,invitatos & triarios , ipsos universos
כלם שלשים וקרואים רכבי סוסים כלם :
, scutum populorum cœtu in & , rota & ,currus ,rheda te super venient Et
24 ובאו עליך הצן רכב וגלגל ובקהל עמים צנה
eorum facies ad dabo & : undique te contra ponent galeam &,clypeum &
ומגן וקובע ישימו עליך סביב ונתתי לפניהם
,te in meum zelum dabo Et .suis judiciis in te judicabunt &,judicium
25 משפט ושפטוך במשפטיהם : ונתתי קנאתי בך
, removebunt tuas aures & ,tuum nasum : furore in tecum facient &
ועשו אותך בחמה אפך ואזניך יסירו
,capient tuas filias & ,tuos filios Ipsi .cadet gladio in tuū novissimum &
ואחריתך בחרב תפול המה בניך ובנותיך יקחו
:tuis vestimētis te faciēt exuere Et .igni in devorabitur tuū novissimum &
26 ואחריתך תאכל באש : והפשיטוך את־בגדיך
, te à tuam fœditatem faciam cessare Et .tuæ gloriæ vasa tollent &
27 ולקחו כלי תפארתך : והשבתי זמתך ממך
tuos oculos levabis non & : Ægypti terra de tuam fornicationem &
ואת־זנותך מארץ מצרים ולא־תשאי עיניך
dixit sic Quia .amplius recordaberis non Ægypti & , eos ad
28 אליהם ומצרים לא תזכרי־עוד : כי כה אמר
, manum in : odisti quos manum in te dans ego Ecce : Deus Dominus
אדני יהוה הנני נתנך ביד אשר שנאת ביד
tollent & , odio in tecum agent Et .eis ab tua anima est remota quibus
29 אשר־נקעה נפשך מהם : ועשו אותך בשנאה ולקחו
nuditas revelabitur &:nudam &,nudam te dimittent &,tuū laborem omnem
כל־יגיעך ועזבוך עירם ועריה ונגלה ערות
ista Faciendo .tuæ fornicationes &,tua fœditas & ,tuarū fornicationū
30 זנוניך וזמתך ותזנותיך : עשה אלה
.earum idolis in te polluisti quibus super ,gentes post te fornicando in : tibi
לך בזנותך אחרי גוים על אשר־נטמאת בגלוליהם :
Sic .tua manu in ejus calicem dabo & : ambulâsti tuæ sororis via In
31 בדרך אחותך הלכת ונתתי כוסה בידך : כה
32 : latum & ,profundum bibes tuæ sororis Calicem :Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה כוס אחותך תשתי העמקה והרחבה
, Ebrietate .continendum ad magnum ,subsannandum ad & ,ridendum ad eris
33 תהיה לצחק וללעג מרבה להכיל : שכרון
tuæ sororis calice ,desolationis & ,stuporis calice : repleberis dolore &
ויגון תמלאי כוס שמה ושממה כוס אחותך
, confringes ejus testas & , exprimes & , illum bibes Et .Someron
34 שמרון : ושתית אותה ומצית ואת־חרשיה תגרמי
.Deus Dominus dixit ,sum locutus ego quia : evelles tua ubera &
ושדיך תנתקי כי אני דברתי נאם אדני יהוה :

Versio VULG. LAT.

19 Multiplicavit enim fornicationes
suas, recordans dies adolescentiæ
suæ, quibus fornicata est in terra
20 Ægypti. Et insanivit libidine
super concubitum eorum, quorū
carnes sunt ut carnes asinorum :
& sicut fluxus equorum, fluxus
21 eorum. Et visitâsti scelus adole-
scentiæ tuæ, quando subacta sunt
in Ægypto ubera tua, & confra-
ctæ sunt mammæ pubertatis tuæ.
22 Propterea Ooliba, hæc dicit Do-
minus Deus ; Ecce ego suscitabo
omnes amatores tuos contra te,
de quibus satiata est anima tua :
& congregabo eos adversum te
23 in circuitu ; Filios Babylonis, &
universos Chaldæos, nobiles, ty-
rannósque & principes, omnes
filios Assyriorum, juvenes formâ
egregiâ, duces & magistratus uni-
versos, principes principum, &
nominatos ascensores equorum :
24 Et venient super te instructi cur-
ru & rotâ, multitudo populo-
rum : loricâ, & clypeo, & galeâ
armabuntur contra te undique :
& dabo coram eis judicium, &
25 judicabunt te judiciis suis. Et
ponam zelum meum in te, quem
exercent tecum in furore: nasum
tuum, & aures tuas præcident :
& quæ remanserint, gladio con-
cident : ipsi filios tuos, & filias
tuas capient; & novissimum tuum
26 devorabitur igni. Et denuda-
bunt te vestimentis tuis, & tol-
27 lent vasa gloriæ tuæ. Et requie-
scere faciam scelus tuum de te, et
fornicationem tuam de terra Æ-
gypti : nec levabis oculos tuos
ad eos, & Ægypti non recorda-
28 beris ampliús. Quia hæc dicit
Dominus Deus; Ecce ego tradam
te in manus eorum, quos odisti :
in manus, de quibus satiata est
29 anima tua. Et agent tecum in
odio, & tollent omnes labores
tuos, & dimittent te nudam, &
ignominiâ plenam, & revelabi-
tur ignominia fornicationum
tuarum, scelus tuum, & fornica-
30 tiones tuæ. Fecerunt hæc tibi,
quia fornicata es post Gentes,
inter quas polluta es in idolis
31 earum. In via sororis tuæ am-
bulâsti : & dabo calicem ejus in
32 manu tua. Hæc dicit Dominus
Deus ; Calicem sororis tuæ bibes
profundum & latum : eris in de-
risum, & in subsannationem, quæ
33 est capacissima. Ebrietate, &
dolore repleberis : calice mœ-
roris, & tristitiæ, calice sororis
34 tuæ Samariæ. Et bibes illum, &
epotabis usque ad fæces, & frag-
menta ejus devorabis, & ubera
tua lacerabis : quia ego locutus
sum, ait Dominus Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου, τοῦ ἀναμνῆ-
σαι (α) ἡμέραν νεότητός σου, ἐν αἷς ἐπόρνευ-
20 σας ἐν Αἰγύπτῳ, Καὶ ἐπέθου ἐπὶ τοὺς Χαλ-
δαίους, ὧν (β) ὡς ὄνων αἱ σάρκες αὐτῶν,
21 καὶ αἰδοῖα ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν. Καὶ
ἐπεσκέψω τὴν ἀνομίαν νεότητός σου, ἃ ἐποί-
εις ἐν Αἰγύπτῳ ἐν τῷ καταλύματί σου, οὗ
22 οἱ μαστοὶ (γ) νεότητός σου. Διὰ τοῦτο (δ)
Ὀολιβά, τάδε λέγει (ε) κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐξεγείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σέ, ἀφ' ὧν
ἀπέστη ἡ ψυχή σου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐπάξω
23 αὐτοὺς ἐπὶ σὲ κυκλόθεν, Υἱοὺς Βαβυλῶ-
νος, καὶ πάντας τοὺς Χαλδαίους, (ζ) Φακούκ,
καὶ Σουέ, καὶ Υχουέ, καὶ πάντας υἱοὺς Ἀσσυρίων
μετ' αὐτῶν, νεανίσκους ἐπιλέκτους, ἡγεμόνας
καὶ στρατηγούς, πάντας τρισσοὺς καὶ ὀνομαστούς,
24 ἱππεύοντας ἐφ' ἵππων. (η) Καὶ πάντες
ἥξουσιν ἐπὶ σὲ ἀπὸ Βορρᾶ, ἅρματα καὶ τρο-
χοὶ (θ) μετ' ὄχλου λαῶν, θυρεοὶ καὶ πέλται,
(ι) καὶ βαλοῦσι φυλακὴν ἐπὶ σὲ κύκλῳ. καὶ δώσω
πρὸ προσώπου αὐτῶν κρίμα, καὶ ἐκδικήσουσί
25 σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν. Καὶ δώσω τὸν
ζῆλόν μου ἐν σοί, καὶ ποιήσουσι μετὰ σοῦ ἐν
ὀργῇ θυμοῦ (κ). μυκτῆρά σου καὶ ὦτά σου
ἀφελοῦσι, καὶ τοὺς καταλοίπους σου ἐν ῥομφαίᾳ
καταβαλοῦσιν. αὐτοὶ (λ) υἱούς σου καὶ θυγατέ-
ρας σου λήψονται, καὶ τοὺς καταλοίπους σου (μ)
26 πῦρ καταφάγεται. Καὶ ἐκδύσουσί σε τὸν ἱμα-
τισμόν σου, καὶ λήψονται τὰ σκεύη τῆς καυχή-
27 σεώς σου. Καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου
ἐκ σοῦ, καὶ τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου·
καὶ οὐ μὴ ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς,
28 καὶ Αἰγύπτου οὐ μὴ μνησθῇς οὐκέτι. Διότι τά-
δε λέγει κύριος κύριος (ν), Ἰδοὺ ἐγὼ
παραδίδωμί σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς, ἀφ'
29 ὧν ἀπέστη ἡ ψυχή σου ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ποι-
ήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει, καὶ λήψονται πάν-
τας τοὺς πόνους σου καὶ τοὺς μόχθους σου, καὶ
ἔσῃ γυμνὴ καὶ (ξ) αἰσχύνουσα, καὶ ἀποκαλυ-
φθήσεται (ο) αἰσχύνη πορνείας σου, καὶ ἀσέβειά
30 σου. καὶ ἡ πορνεία σου Ἐποίησε ταῦτά σοι,
ἐν τῷ ἐκπορνεῦσαί σε ὀπίσω ἐθνῶν, καὶ ἐ-
μιαίνου ἐν τοῖς (π) ἐνθυμήμασιν αὐτῶν.
31 Ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύθης· καὶ
δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς (*) χεῖράς σου.
32 Τάδε λέγει (ρ) κύριος, Τὸ ποτήριον τῆς ἀ-
δελφῆς σου πίεσαι, τὸ βαθὺ καὶ τὸ πλατύ,
(σ) καὶ τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι μέθην.
33 (τ) Καὶ ἐκλύσεως πλησθήσῃ, καὶ τὸ ποτή-
ριον ἀφανισμοῦ, ποτήριον ἀδελφῆς σου
34 Σαμαρείας, Πίεσαι αὐτό· καὶ τὰς ἑορτὰς
καὶ τὰς νουμηνίας αὐτῆς ἀποστρέψω· διότι
ἐγὼ (υ) λελάληκα, λέγει κύριος.

MS. A. (α) ἡμέρας (β) ἦσαν ὡς (γ) ἔπεσε νεότητός (δ) Ὀολιβά, (ε) κύριος κύριος (ζ) ἐπὶ σὲ Ὀολιβά, Ἰδοὺ (ζ) καὶ Φούδ, καὶ Σούδ, καὶ Λούδ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς (η) ... τες (θ) ἵπποι μετὰ (ι) καὶ περικεφαλαίαι, καὶ βαλοῦσι ἐπὶ σὲ περιφυλακὴν κύκλῳ, (κ) μου. (λ) τοὺς υἱούς σου καὶ τὰς θυγατέρας (μ) ἐμπρήσουσιν ἐν πυρί. Καὶ (ν) ὁ θεός. (ξ) ἀσχημονοῦσα, (ο) ἡ αἰσχύνη σου, πορνεία σου, (π) ἐνθυμήμασιν (*) τὰς χεῖράς (ρ) ἀδωναΐ κύριος, κύριος ὁ θεός, (σ) ἔσῃ εἰς γέλωτα, καὶ εἰς μυκτηρισμὸν τὸ πλεονάζον (τ) Καὶ ἐκχεῶ ὅπως ... σῃ, καὶ τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου Σαμαρείας, ποτήριον ἀφανισμοῦ Πίεσαι αὐτό, καὶ ἐκστραγγιεῖς· καὶ τὰς ἑορτὰς (υ) ἐλάλησα, λέγει κύριος κύριος ὁ θεός.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואסגיאת ית טעותה לאדכרא ית יומין דמלקדמין דטעת בהון כד הות בארעא
20 דמצרים : ואתרעיאת למהוי שמושה להון דבסר חמרין בסריהון וצחנת סוסין
21 צחנתהון : ואדכרת ית חובי עצת חטאך דמלקדמין במעבדיך ממצרים רחמו בדיל
22 חטאי ינקותיך : בכן אהליבה כדנן אמר יי אלהים הא אנא מיתי בגלי ית רחימך עלך
23 ית דקצת נפשיך בהון ואיתנון עלך מסחור סחור : בני בבל וכל כסדאי פקודאי ושועאי
וקועאי כל בני אתור עמהון עולמי חמרתא שלטונין וטורנין כולהון גברין מזמנין
24 רכבי סוסון כולהון : וייתון עלך במאני זינא ברתיכין וגלגלין ומשרית עממין דמזינין
בעגילין וקולסין ימנון עלך סחור סחור ואתן קדמיהון פורענות דינין ויתפרעון מניך
25 בנימוסיהון : ואתן פורענותי ביך ויתפרעון מניך ברגו רברביך ויקיריך יגלון ועמיך
26 בחרבא יתקטלון אנון בנך ובנתך ישבון ושפר ארעיך יתוקד בנורא : וישלחונך
27 לבושי יקריך ויסבון מאני תושבחתיך : ואבטל חובי עצת חטאך מניך וית פולחן
טעותיך דהוית עמיך כד הוית בארעא דמצרים ולא תוקפין עינך להון וטעות
28 מצראי לא תדכרין עוד : ארי כדנן אמר יי אלהים הא אנא מסר ליך ביד דסנית
29 ביד דקצת נפשיך בהון : ויתפרעון מניך בדבבו וישבון ית כל ליאותיך וישבקונך
30 מטלטלא ושביקא ותתגלי בהתת טעותיך וחובי עצת חטאך וזנותיך : חוביך
31 גרמו אלין ליך בדטעית בתר עממיא ואסתאבית בפולחן טעותהון : באורח
32 אחתיך הליכת ואתן כס פורענותה בידיך : כדנן אמר יי אלהים כס פורענות
אחתיך תשתין תקיפא וחסינתא תהין לחוך ולליעב מסגי עקא דתיתי עלך :
33 הא כרויא ודון תתמלין כס צדו ואשתממו כס פורענות אחתיך שמרון : ותשתין
34 יתה ותגמרין וית פורענותהא תקבלין ובסריך תתלשין ארי אנא גזרית במימרי
אמר יי אלהים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et multiplicavit idola sua ut recordaretur dierum antiquorum, in quibus
errabat quando erat in terra Ægypti. Et elegit ut esset ministrans eis,
quorum carnes sunt sicut carnes asinorum, & sicut fluxus equorum est fluxus
eorum. Et recordata es delictorum nefandi consilii tui, quæ ab initio,
quando faciebas ex Ægypto *amorem* propter peccata adolescentiæ tuæ.
Propterea Ooliba hæc dicit Dñs Deus : Ecce ego inducam publicè ama-
tores tuos contra te, quos detestata fuerat anima tua ; & adducam eos
contra te undequaque. Filios Babylonis, & omnes Chaldæos, Pecodaitas
& Soaitas, & Coaitas, omnes filios Assur cum eis, juvenes eximios,
principes & tyrannos, universos fortes & præparatos, ascensores equo-
rum universos. Et venient contra te cum armis bellicis, cum curribus &
rotis ; & copias populorum qui armati sunt scutis & galeis, constituent
super te in circuitu, & dabo coram eis ultionem judiciorum, & ultionem
sument ex te pro legibus suis. Et dabo ultionem meam in te, & ultionem
sument ex te in furore. Principes tui & nobiles tui transmigrabunt, &
populus tuus gladio occidetur : ipsi filios tuos & filias tuas in captivita-
tem ducent, & pulchritudo terræ tuæ succendetur igni. Et expoliabunt te
vestimentis gloriæ tuæ, & tollent vasa laudis tuæ. Et cessare faciam delicta
flagitiorum tuorum à te, & cultum idolorum tuorum quem habebas quan-
do eras in terra Ægypti, & non levabis ad ea oculos tuos, & idolorum
Ægyptiorum non recordaberis amplius. Quia hæc dicit Dñs Deus : Ecce
ego tradam te in manum eorum quos odisti, & in manum eorum quos de-
testata est anima tua. Et ultionem sument ex te in odio, & capient omnes
labores tuos, & derelinquent te transmigrantem & derelictam, & revela-
bitur confusio scortationū tuarū, & delicta tuorum nefandorum consiliorū,
& superbia tua. Et peccata tua conciliârunt tibi hæc, eò quòd errâsti se-
quens populos, & polluta es cultu idolorū eorum. In via sororis tuæ am-
bulâsti : & dabo calicem ultionis ejus in manu tua. Hæc dicit Dñs Deus :
Calicem ultionis sororis tuæ bibes grandē & fortē, & eris in derisum & in
subsannationē præ multitudine tribulationis quæ veniet super te. Ecce sicut
ebri9, & mœrens impleberis calice desolationis & stuporis, calice ultio-
nis sororis tuæ Samariæ. Et bibes illū, & consummabis, & ultionē recipies,
& carnes tuas lacerabis ; quia ego decrevi in verbo meo, dicit Dñs Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Multiplicavit enim scortationem suam, in 19
memoriam revocans dies adolescentiæ suæ,
quibus fornicata fuerat in terra Ægypti, Et 20
adhæserat facinoribus eorum quorum caro
velut asinorum caro est, & sexus velut sexus
equorum. Et quidem visitaveram tibi scelus 21
adolescentiæ tuæ, quando stuprata fuisti in
Ægypto, & compressa fuerint ubera pueritiæ
tuæ. Iccirco ô Aholiba, sic ait Dominus do- 22
minorum; Ecce concitaturus sum adversum
te omnes amatores tuos, à quibus abhorrue-
rat anima tua, eósque adducturus contra te:
Téque vallabunt Babylonii & omnes Chal- 23
dæi, Put, Lydia, & Coa, & omnes Assyrii
cum eis, juvenes desideratissimi, domini, ac
potentes, omnes viri Cedar equis vecti. Hi 24
te invadentes armati, cum aurigis & rotis, &
turmis populorum, lanceis, scutis, galeísque
circundabunt te: & proponam eis judicia, &
judicabunt te judiciis suis. Ponámque con- 25
tra te zelum meum, & confringent nares tuas
in furore, & aures tuas avellent, & ad extre-
mum gladio occumbes. Iidem filios filiásque
tuas abducent, & tu tandè igne consumêris:
Capient vasa tua gloriosissima, & nudabunt 26
te vestibus tuis. Sic cessare faciam cogita- 27
tionem tuam à te, & scortationem tuam de
terra Ægypti; adeò ut nec attollas oculos tu-
os ad eos, nec Ægypti post hac recorderis.
Idcirco, sic ait Dominus dominorum; Ecce 28
tradam te in manum Assyriorum à quibus
abhorruit anima tua: Qui te odio suo per- 29
cutient, totum laborem tuum rapiant, &
nudam gelidámque relinquant; atque ita re-
tegatur ignominia scortationis tuæ & flagitii
tui. Propter scortationem tuam hæc tibi fi- 30
ent, eò quòd scortata sis post gentes, & ido-
lis earum contaminata. Eò quòd ambula- 31
veris in viis sororis tuæ, dabo tibi calicem
ejus in manus tuas. Sic ait Dominus domi- 32
norum, Calicem sororis tuæ bibes, profun-
dum ac latum, erísque derisui et ludibrio
maximo et integro. Ebrietate et miseriâ re- 33
pleberis: calicem stuporis et excidii, calicem
sororis tuæ Samariæ bibes et exsuges: Crines 34
tuos tondebis, et ubera tua resecabis: nam
ego locutus sum, ait Dominus dominorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واكثرت زناك لتذكري ايام سبيتك التي فيها زنيت في مصر * وملت الى الكلدانيين
الذين كانت اجسادهم مثل الحمير ومذاكير الخيل مذاكرهم * وتعهدت اثم سبيتك
* لاجل هذا يا اوليبا هكذا يقول الرب الرب * ها انا اثير مساوئك عليك التي بعدت
نفسك منهم * واجلبهم اليك من حولك * بني بابل وجميع الكلدانيين * فاقود ونوب
ولود * وجميع بني الموصليين معهم * الشبان المختارين * القواد والامراء * جميع الثلثين
والمعلمين * والفرسان على الخيل * جميعهم ياتون اليك من الكرياء * مركبات وفرسان مع
جميع الشعوب * اتروسة وبنال * ويلقون عليك حرسا من حولك * واعطي امام وجههم حكما
وينتقمون منك باحكامهم * وادفع غيرتي فيك * ويصنعون معك بزجر غضبي * ويقطعون
انفك واذانك * ويقتلون بقاياك بالسيف * هم ياخذون بنيك وبناتك * ويبيدون بقاياك بالنار
* ويخلعون عنك ثوبك * وياخذون اواني افتخارك * واصرف عنك نفاقك * وزناك من
مصر * ولا ترفعين عينيك اليهم * ولا تذكرين مصر ايضا * لاجل هذا هكذا يقول
الرب الرب * ها انا ادفعك الى ايدي مبغضيك الذين بعدت نفسك منهم * ويصنعون
فيك بالبغضة * وياخذون جميع اتعابك وكدك * ويصيرونك عريانة ومفضوحة * وينكشف
فضيحة زناك ونفاقك * فزناك صنع بك هذا * عندما زنيت خلف الامم * وتنجست
بافكارهم * وانطلقت في طريق اختك * وادفع كاسها في يديك * هكذا يقول
الرب * كاس اختك تشربين العميق الواسع المريع * لتمتلئي سكرا وتمتلئي اخلاطا كاس
الابادة وكاس اختك سامرة تشربينه وتمتصينه * واصرف اعيادها ورؤوس شهورها
لاجل اني انا تكلمت يقول ادوناي الرب *

* *Multiplicâsti scortationem tuam, recor-* 19
dando te dierum adolescentiæ tuæ, qui-
bus fornicata fueras in Ægypto. Et 20
declinâsti ad Chaldæos quorum corpora
erant ut asinorum, & virilia equorum
virilia ipsorum: Et revisisti iniquita- 21
tem adolescentiæ tuæ. Propterea ô Ao- 22
liba, sic ait Dominus Dominus; Ecce ego
concitabo amasios tuos contra te, à qui-
bus aversus est animus tuus, & adducam
eos ad te de circuitu tuo; Filios Babelis, 23
omnésque Chaldæos, Phacuth, Suib, &
Lud, omnésque filios Assyriorum cum eis,
juvenes delectos, duces & imperatores,
omnes triarios, atque celebres, equites su-
per equos. Hi omnes ad te venient ab 24
Aquilone, currus, & equites, cum uni-
versis populis, clypeis, & sagittis: &
collocabunt adversum te custodes circun-
quaque: ponámque ante faciem eorum
judicium, & ultionem à te repetent in ju-
diciis suis. Ponam in te zelum meum, 25
agéntque tecum in ira furoris mei, aufe-
rent nasum tuum & aures tuas, & reli-
quias tuas gladio trucidabunt. Hi tollent
filios filiásque tuas, & reliquias tuas
igne consument: Detrahent à te vestem 26
tuam, rapientque vasa gloriationis tuæ.
* *Et avertam à te impietatem tuam, &* 27
scortationem tuam ab Ægypto: & non
attolles oculos tuos ad eos, neque recor-
daberis ampliùs Ægypti. Propterea 28
sic dicit Dominus Dominus; En ego tra-
diturus sum te in manus osorum tuorum,
à quibus aversus est animus tuus: Qui 29
cum odio tecum agent, capiéntque omnes
labores tuos & operam tuam; erísque nu-
da, & verecunda: & retegetur verecun-
dia scortationis tuæ & impietatis tuæ.
Scortatio quidem tua hæc tibi fecit, quan- 30
doquidem scortata es post gentes, téque
polluisti cogitationibus earum. Et ab- 31
iisti in via sororis tuæ: daboque cali-
cem ejus in manus tuas. Ita dicit Do- 32
minus Dominus; Calicem sororis tuæ bi-
bes, profundum, latum, horrendum. ut 33
perfectè inebrieris, & implearis corpo-
re; calicem perditionis, calicem sororis
tuæ Samariæ bibes & exuges: Au- 34
feramque festivitates ejus & principia
mensium ejus: quoniam ego locutus sum,
dicit Adonai Dominus.

35 לכן כה אמר אדני יהוה יען שכחת אותי ותשליכי אותי אחרי גוך וגם את שאי זמתך ואת תזנותיך :
36 ויאמר יהוה אלי בן אדם התשפוט את אהלה ואת אהליבה והגד להן את תועבותיהן :
37 כי נאפו ודם בידיהן ואת גלוליהן נאפו וגם את בניהן אשר ילדו לי העבירו להן לאכלה :
38 עוד זאת עשו לי טמאו את מקדשי ביום ההוא ואת שבתותי חללו :
39 ובשחטם את בניהם לגלוליהם ויבאו אל מקדשי ביום ההוא לחללו והנה כה עשו בתוך ביתי :
40 ואף כי תשלחנה לאנשים באים ממרחק אשר מלאך שלוח אליהם והנה באו לאשר רחצת כחלת עיניך ועדית עדי :
41 וישבת על מטה כבודה ושלחן ערוך לפניה וקטרתי ושמני שמת עליה :
42 וקול המון שלו בה ואל אנשים מרב אדם מובאים סובאים ממדבר ויתנו צמידים אל ידיהן ועטרת תפארת על ראשיהן :
43 ואמר לבלה נאפים עת יזנה תזנותיה והיא :
44 ויבוא אליה כבוא אל אשה זונה כן באו אל אהלה ואל אהליבה אשת הזמה :
45 ואנשים צדיקם המה ישפטו אותהם משפט נאפות ומשפט שפכות דם כי נאפת הנה ודם בידיהן :
46 כי כה אמר אדני יהוה העלה עליהם קהל ונתן אתהן לזעוה ולבז :
47 ורגמו עליהן אבן קהל וברא אותהן בחרבותם בניהם ובנותיהם יהרגו ובתיהן באש ישרפו :
48 והשבתי זמה מן הארץ ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזמתכנה :
49 ונתנו זמתכנה עליכן וחטאי גלוליכן תשאינה וידעתם כי אני אדני יהוה :

CAP. XXIV. כד

1 ויהי דבר יהוה אלי בשנה התשיעית בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר :

Versio VULG. LAT.

35 Propterea hæc dicit Dominus
Deus; Quia oblita es mei, &
projecisti me post corpus tuum,
tu quoque porta scelus tuum, &
36 fornicationes tuas. Et ait Domi-
nus ad me, dicens; Fili hominis,
numquid judicas Oollam, &
Oolibã, & annuntias eis scelera
37 earum? Quia adulteratæ sunt, &
sanguis in manibus earũ, & cum
idolis suis fornicatæ sunt: insu-
per & filios suos, quos genuerunt
mihi, obtulerunt eis ad devoran-
38 dum. Sed & hoc fecerunt mihi:
Polluerunt Sanctuarium meum in
die illa, & sabbata mea profana-
39 verunt. Cúmque immolarent
filios suos idolis suis, & ingrede-
rentur Sanctuarium meum in die
illa ut polluerent illud: etiam
hæc fecerunt in medio domûs
40 meæ. Miserunt ad viros venien-
tes de longè, ad quos nuntium
miserant: itaque ecce venerunt:
quibus te lavisti, & circumlinisti
stibio oculos tuos, & ornata es
41 mundo muliebri. Sedisti in le-
cto pulcherrimo, & mensa orna-
ta est ante te: thymiama meum,
& unguentum meum posuisti su-
42 per eam. Et vox multitudinis
exultantis erat in ea: & in viris,
qui de multitudine hominum ad-
ducebantur, & veniebant de de-
serto, posuerunt armillas in ma-
nibus eorum, & coronas specio-
43 sas in capitib⁹ eorum. Et dixi
ei, quæ attrita est in adulteriis;
Nunc fornicabitur in fornicatio-
44 ne sua etiam hæc. Et ingressi
sunt ad eam quasi ad mulierem
meretricem: sic ingrediebantur
ad Oollam & Oolibam, mulie-
45 res nefarias. Viri ergò justi sunt:
hi judicabunt eas judicio adul-
terarum, & judicio effundentium
sanguinem: quia adulteræ sunt,
& sanguis in manibus earum.
46 Hæc enim dicit Domin⁹ Deus;
Adduc ad eas multitudinem, &
trade eas in tumultum, & in ra-
47 pinam: Et lapidentur lapidib⁹
populorum, & confodiantur gla-
diis eorum: filios & filias earũ
interficient, & domos earũ igne
48 succendent. Et auferam scelus
de terra, & discent omnes mu-
lieres ne faciant secundùm scel⁹
49 earum. Et dabunt scelus vestrũ
super vos, & peccata idolorum
vestrorum portabitis: & scietis
quia ego Domin⁹ Deus.

CAP. XXIV.

1 ET factum est verbum Domini
ad me, in anno nono, in mense de-
cimo, decimâ die mensis, dicens;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

35 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει (φ) κύριος, Ἀνθ' ὧν
ἐπελάθου μου, καὶ ἀπέῤῥιψάς με ὀπίσω τοῦ σώ-
ματός σου, καὶ σὺ λάβε τὴν ἀσέβειάν σου καὶ τὴν
36 πορνείαν σου. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς μὲ, Υἱὲ
ἀνθρώπου, οὐ κρινεῖς τὴν (χ) Ὀολὰν καὶ τὴν (ψ)
Ὀολιβὰν, καὶ ἀναγγελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνο-
37 μίας αὐτῶν; Ὅτι ἐμοιχῶντο, καὶ αἷμα ἐν χερ-
σὶν αὐτῶν, (ω) τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν ἐμοιχῶν-
το, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι, (α)
38 διήγαγον αὐτοῖς δι' ἐμπύρων. Ἕως καὶ ταῦ-
τα ἐποίησάν μοι, (β) τὰ ἅγιά μου ἐμίαινον,
39 καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν. Καὶ ἐν τῷ
σφάζειν αὐτοὺς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώ-
λοις αὐτῶν, καὶ εἰσεπορεύοντο εἰς τὰ ἅγιά
μου (γ) τοῦ βεβηλοῦν αὐτά· καὶ ὅτι οὕτως ἐποίουν
40 ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου. (δ) Καὶ ὅτι τοῖς ἀν-
δράσι τοῖς ἐρχομένοις μακρόθεν, οἷς ἀγ-
γέλους (ε) ἐξαπέστελλον πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἅ-
μα τῷ ἔρχεσθαι αὐτοὺς, εὐθὺς ἐλούου, καὶ ἐστι-
βίζου τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἐκόσμου κόσμῳ,
41 Καὶ ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρωμένης, καὶ τράπε-
ζα κεκοσμημένη πρὸ προσώπου αὐτῆς, καὶ τὸ
(ζ) θυμίαμα, καὶ τὸ ἔλαιόν μου (η) εὐφραίνοντο
42 ἐν αὐτοῖς. Καὶ φωνὴν ἁρμονίας ἀνεκρούοντο,
καὶ πρὸς ἄνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἥ-
κοντας (θ) ἐκ τῆς ἐρήμου· καὶ ἐδίδοσαν (ι) ψέλλια
ἐπὶ τὰς (κ) χεῖρας αὐτῶν, καὶ στέφανον καυ-
43 χήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Καὶ (λ) εἶ-
πα, Οὐκ ἐν τούτοις (μ) μοιχεύουσι; καὶ ἔργα
44 πόρνης καὶ αὐτὴ ἐξεπόρνευσε; Καὶ εἰσεπο-
ρεύοντο πρὸς αὐτὴν, ὃν τρόπον εἰσπορεύ-
ονται πρὸς γυναῖκα πόρνην, οὕτως εἰσεπο-
ρεύοντο πρὸς (ν) Ὀολὰν, καὶ πρὸς Ὀολιβὰν,
45 τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν. Καὶ ἄνδρες δίκαιοι
αὐτοὶ καὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδικήσει μοι-
χαλίδος, καὶ ἐκδικήσει αἵματος, ὅτι μοι-
χαλίδες εἰσὶ, καὶ (ξ) αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν.
46 Τάδε λέγει (ο) κύριος κύριος, Ἀνάγαγε ἐπ'
αὐτὰς ὄχλον, καὶ δὸς (π) ἐν αὐταῖς ταρα-
47 χὴν καὶ διαρπαγὴν, Καὶ λιθοβόλησον (ρ)
ἐπ' αὐτὰς λίθοις ὄχλων, καὶ (σ) κατακέντει
αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν· υἱοὺς αὐτῶν
καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν, καὶ
48 τοὺς οἴκους αὐτῶν (τ) ἐμπρήσουσιν. Καὶ ἀ-
ποστρέψω ἀσέβειαν (υ) ἐκ τῆς γῆς, καὶ παιδευ-
θήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες, καὶ οὐ μὴ ποιή-
49 σουσι κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν. Καὶ δοθή-
σεται ἡ ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς, καὶ τὰς ἁμαρ-
τίας τῶν ἐνθυμημάτων ὑμῶν λήψεσθε, καὶ γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος.

MS. A. (φ) ἀδωναῒ κύριος, (χ) Ὀολὰν (ψ) Ὀολιβὰν, (ω) καὶ τὰ (α) διήγαγον αὐτὰ δι' (β) καὶ ἃ ἐμίαινον ἐποίησε, τὰ (γ) ... ἐκείνῃ, τοῦ (δ) Καὶ τοῖς (ε) ἐξαπεστέλλοσαν (ζ) θυμίαμά μου, (η) εὐφραίνοντο (θ) οἰνωμένους ἐκ (ι) ψέλλια (κ) χεῖρας σου, σοῦ ... χῶν; ἔργα γυναικὸς πόρνης ἐποίησε, Καὶ εἰσπορε... εἰσεπορεύοντο (ν) Ὀλλὰν, καὶ πρὸς Ὀλιβὰν, (ξ) αἷμα (ο) ἀδωναῒ ... (π) ἐπ' αὐτὰς (ρ) αὐτὰς (σ) κατακέντησον (τ) ἐμπρήσουσι. (υ) ἀπὸ

ΚΕΦ. κδ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, ἐν
τῷ ἔτει τῷ (α) ἐννάτῳ, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δε-
κάτῳ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, λέγων,

MS. A. (α) ἐνάτῳ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

35 בכן כדנן אמר יי אלהים חלף דשבקת פולחני וארחקת דחלתי מקבל עינך ואף את
36 קבילי חובי עצת חטאיך וטעותיך : ואמר יי לי בר אדם התוכח ית אהלה וית אהליבה
37 וחוי להן ית תועבתהן : ארי נאין בהן ודם זכי אשדו בידיהן ובתר פולחן טעותהן
טעו ואף ית בניהן דעתידין למפק מנהן תולדת קודשא קדמי אעבירו להן לפולחן :
38 עוד ארגזו קדמי סאיבו ית בית מקדשי ביומא ההוא וית יומי שביא דילי אחילו :
39 ובמכסותהון ית בניהון לפולחן טעותהון ועלו לבית מקדשי ביומא ההוא לאחלותיה
40 והא כדין עבדו בגו בית מקדשי : ואף ארי שלחת לגבריא דאתן מרחיק דאזגד
41 שליח לותהון והא אתו לאתר דזמינת אתקנת שוקין ומנית פלטורין : ורמית דרגשין
מכבין דיקר ופתורין מלן כל טוב סדרת קדמיהון וקטורת בוסמי ומשחי שוית
42 עליהון : וקל אתרגושתהון די שלן שליוא בהון ולתקוף גברין מסגי אנשא אתן
מסחור סחור ממדברא ויהבו שירין על ידיהון וכתר דתושבחתא על רישיהון :
43 ואמרית לכנשתא דישראל דבליאת עמה בחובין כען תשבוק מטעותה ותתוב
44 לפולחני ולא תבת : ועלו לותה כמא דעלין לות אתתא פונדקיתא כן עלו לאהלה
45 ולאהליבה מוניתא דעצתהון חטאין : וגברין זכאין בקבליהון יתפרעון מנהן
46 פורענות נייפין ופורענות אשדת דם ארי נאין בהן ודם זכי אשדו בידיהון : ארי כדנן
47 אמר יי אלהים אתנבי דיסקון עליהון משרין ואמסר יתהון לתביר ולבזא : וירגמון
יתהן באבני קלע משרין ויבזעון יתהן בסייפיהון בניהון ובנתהון יקטלון ובתיהון
48 יוקדון בנורא : ואבטיל חובי עצת חטאין מן ארעא ויתרדין כל מדינתא ולא יעבדן
49 בעצת חטאיכון : ויתיהבון חובי עצת חטאיכון עליכון וחטאי פולחן טעותכון תקבלון
ותדעון ארי אנא יי אלהים :

כד

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי בשתא תשיעתא בירחא עשיראה בעסרא לירחא
למימר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea hæc dicit Dñs De⁹: Pro eo quòd reliquisti cultum meum, & pro-
jecisti timorem mei à conspectu oculorũ tuorũ, tu quoq; suscipe delicta ne-
fandorũ consiliorũ tuorũ & idolorũ tuorũ. Et dixit Dñs ad me: Fili hominis,
nónne argues Oollam & Oolibam, & annuntiabis eis abominationes suas?
Quia scortatores sunt apud illas, & sanguiné innocétiũ effuderũt manib⁹ su-
is; & post cultũ idolorũ suorũ erraverunt: quin etiã filios suos, de quib⁹ futu-
rũ erat ut egrederetur generatio sancta corã me, transtulerunt eis ad cultum.
Adhuc irritaverunt me, polluerũt domũ sanctuarii mei in die illa, & dies sab-
batorũ meorũ violaverunt. Et cùm immolarent filios suos in cultũ idolorũ
suorũ, ingressi sunt eadem die in domũ sanctuarii mei, ut prophanarent eã, &
ecce rem hujusmodi intra domũ sanctuarii mei designárunt. Et insuper cùm
misisti ad viros venientes de longè, nuntio ad eos misso, & ecce venerunt ad
locũ quem statuisti: præparâsti vicos, & constituisti plateas. Instravisti lectu-
los stragulis pretiosis, & mensas plenas omni bono ordinâsti corã eis, & in-
censum aromatũ meorũ & oleũ meũ posuisti sup eas. Et vox tumult⁹ eorum
qui summa fruebantur prosperitate, [*fuit*] in *eis*, & in fortitudine potentiũ
præ multitudine hominũ venientiũ undiquaq; à deserto, & posuerunt armil-
las in manib⁹ eorũ, & coronã laudis in capitib⁹ eorũ. Et dixi de cœtu Israel,
cuj⁹ popul⁹ inveterat⁹ est in peccatis: Nunc dimittet idola sua, & converte-
tur ad cultũ meũ: & non est conversa. Et ingressi sunt ad eã sicut qui ingre-
diuntur ad mulieré hospitatricé, sic ingressi sunt ad Oolam & Oolibam *for-
nicatrices* sceleratissimorũ consiliorũ. Et viri justi in conspectu earũ ipsi su-
ment ultioné ex eis, ultioné adulterantiũ & ultioné effundentiũ sanguinem:
quia apud eas sunt qui fornicentur, & sanguiné innocenté effuderunt manib⁹
suis. Quia hæc dicit Dñs De⁹: Vaticinare ut ascendat contra eas exercit⁹, &
tradam eas in interitũ & in direptioné. Et lapidabunt exercit⁹ eas lapidibus
fundæ; & præscindent eas gladiis suis; filios earũ & filias earum occident, &
domos earum succendent igne. Et cessare faciam scelera nefarii consilii de
terra, & corripientur omnes provinciæ, & non facient juxta scelera vestra.
Et dabuntur peccata scelerati vestri consilii super vos, & peccata cultus ido-
lorum vestrorum suscipietis: & scietis quia ego Dñs Deus.

C A P XXIV.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad me anno nono, mense
decimo, decima die mensis, dicens:

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Quandoquidem oblita es mei, teque præcipi- 35
tâ ſi poſt deos tuos; tu quoque reporta ſcelus
tuũ & ſcortationẽ tuã. Deinde dixit mihi Dñs; 36
Fili hominis, judica Aholam & Aholibam, &
oſtende eis abominationẽ ipſarũ: Quòd adul- 37
teratæ ſint, & ſanguis ſit in manib⁹ earũ, cum
idolis adulteratæ ſint, & filios ſuos quos mihi
pepererant, igne combuſſerint illis: Hoc aliud 38
præterea mihi fecerint; polluerint ſanctuarium
meũ eodẽ die, & ſabbatha mea prophanârint:
(Nam poſtquam jugulâſſent filios ſuos idolis 39
ſuis, ingreſſæ ſunt ſanctuariũ meũ eodẽ die, &
prophanaverunt illud: talia fecerunt in medio
dom⁹ meæ:) Præterea miſerint ad viros ut ad 40
ſe venirent è longinquo, eos *nimirùm* ad quos
mittebant legatos: quib⁹ venientib⁹, ſtatim la-
vabant ſe, collyrio illinebant oculos ſuos, &
ornabant ſe ornatu ſuo: Inſidebant lectis ſtra- 41
gulatis, & menſæ proponebantur eis: unguen-
tum meũ & ſuaves odores meos ſuper ſe geſta-
bant: Et vox lætitiæ earũ procedebat, itidémq; 42
virorũ illorũ qui veniebant è Saba & è deſer-
to, imponebántque armillas manib⁹ earũ, &
coronas glorioſiſſimas capitib⁹ earum. Et dixi 43
de iſtis; Adulteratæ ſunt, & ſecundùm actiones
meretricũ fornicatæ ſunt: Nam congredieban- 44
tur cum eis: ut congredi mos eſt cum muliere
fornicaria, ita congrediebantur cum Ahola &
cum Aholiba fœminis fornicariis. Jam viri 45
juſti judicent eas judicio adulterarũ et judicio
effundentiũ ſanguinem; quandoquidem adul-
teræ ſunt, et ſanguis eſt in manibus earum.
Nam ſic ait Dominus dominorum, Adduc 46
contra iſtas cœtum, et trade eas commotioni
et direptioni: Et obruat eas cœtus lapidibus, 47
percutiant eas gladiis ſuis, filios et filias earum
trucident, et domos earum igne comburant.
Ita ceſſare faciam ſcelus à terra, et erudientur 48
omnes fœminæ, ne facient ſecundùm ſcorta-
tionem veſtram: Reflectam ſcortationem ve- 49
ſtram in vos, et peccata idolorũ veſtrorum re-
portabitis; et experiemini me eſſe Dominum.

CAP. XXIV.

Fuit etiam ad me ſermo Domini anno nono, 1
decimâ menſis decimi, dicendo;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* *Proptereà ſic dicit Adonai Dominus* 35
Quia tu oblita es mei, & abjeciſti me à
tergo corporis tui; tu etiam reporta infir-
mitatem tuam & ſcortationem tuam.

Textus decimuſtertius.

Tum dixit Dominus ad me; O fili homi- 36
nis, tu judicium inſtitues cum Avaola &
Avaoliba, & indicabis eis iniquitates
earum. Mœchatæ ſunt enim, & ſan- 37
guis hæret manibus earum: juxta cogita-
tiones ſuas mœchatæ ſunt, & filios ſuos
quos mihi genuerant, igne combuſſerunt in-
terdiu. Hæc etiam fecerunt mihi: ſan- 38
cta mea polluerunt, ſabbatha mea violâ-
runt; Et ſtatim atque mactâſſent filios 39
ſuos idolis ſuis, ingreſſæ ſunt in ſancta
mea, ut polluerent ea: tum quòd talia fe-
cerint in medio domûs meæ: Tum quòd 40
venientibus è longinquo viris ad quos
nuntios mittebant, ſimul inquam venien-
tibus ad eas, illicò ſe lavarent, ſtibio li-
nirent oculos ſuos, ornamentis ſe decora-
rent; Strato inſiderent lecto, & menſa 41
ornata eſſet ante conſpectum earum: thure
meo & unguento meo fruerentur: Et 42
audire facerent vocem harmoniæ ſuæ vi-
ris ex hominum multitudine venientibus è
deſerto: qui dabant eis armillas ſuper
manus earum, & coronam faſtûs ſuper
capita earum, Et dixi; Nonne cum iſtis 43
mœchatæ ſunt, & more fornicariæ for-
nicatæ ſunt? Nam ingreſſi ſunt ad eas; 44
quemadmodum ingredi ſolent ad mulie-
rem fornicariã, ita ingreſſi ſunt ad Ava-
olam & ad Avaolibam, ut ſcelus perpe-
trarent: Et viri juſti ſunt, & exigent 45
ab utraque pœnas mœchârum & pœnas
cædis, cùm ſint adulteræ, & ſanguis in
manibus earum. Sic enim dicit Domi- 46
nus Dominus; Aſcendere fac adversùs
iſtas turbam, & da in eis perturbationem
& direptionem, Et obrue eas lapidibus 47
turbarum: confodiant eas gladiis ſuis,
occidant filios & filias earum, & do-
mos earum comburant. Sic auferam im- 48
pietatem à terra, & erudientur omnes
mulieres, ut faciant ſecundùm impieta-
tem iſtarum: Et refundetur impietas 49
veſtra in vos, & reportabitis peccata co-
gitationum veſtrarum: ſcietiſque me eſſe
Dominum Dominum.

CAP. XXIV.

Deinde fuit ſermo Domini ad me an- 1
no nono, menſe decimo, decimâ menſis,
dicens;

יחזקאל (Textus Hebraicus cum interlineari versione)

ipsius *diei* *corpus* , diei nomen tibi scribe ,hominis Fili
2 בן־אדם כתוב־לך את־שם היום את־עצם היום הזה
ipsius *diei* *corpore in* , Jerusalaim ad Babel rex *se adjunxit*
סמך מלך־בבל אל־ירושלם בעצם היום הזה׃
: eos ad *dices* &,parabolam rebellionis domum ad loquere parabolicè Et
3 ומשל אל־בית־המרי משל ואמרת אליהם
.aquas ei in funde etiā & ,*instrue* ollam *instrue* : Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה שפת הסיר שפת וגם־יצק בו מים׃
electione:humerum & femur,bonū frustū omne ,eam in ejus frusta Congere
4 אסף נתחיה אליה כל־נתח טוב ירך וכתף מבחר
ossa incende etiam & ,*assume* *pecoris* *Electionem* :imple *ossium*
5 עצמים מלא׃ מבחר הצאן לקוח וגם דור העצמים
.ejus medio in ejus ossa *coquantur* etiam,ej[9] bullitiones ebullire fac:ea sub
תחתיה רתח רתחיה גם־בשלו עצמיה בתוכה׃
cujus ollæ sanguinum civitati Væ : Deus Dominus dixit sic Propterea
6 לכן כה־אמר אדני יהוה אוי עיר הדמים סיר אשר
ejus frusta in ejus frusta in : ea ex exivit non ej[9] spuma &,ea in *ejus* spuma
חלאתה בה וחלאתה לא יצאה ממנה לנתחיה לנתחיה
,fuit ejus medio in ej[9] sanguis Quia .sors illam super cadat non,eam educ
7 הוציאה לא־נפל עליה גורל׃ כי דמה בתוכה היה
operiendū ad terram sup illum effudit non:eū posuit *petræ læve fastigiū* sup
על־צחיח סלע שמתהו לא שפכתהו על־הארץ לכסות
dedi;ultionē ulciscendā ad irā *faciendū ascendere Ad*.pulvere illū *super*
8 עליו עפר׃ להעלות חמה לנקם נקם נתתי את־
dixit sic Propterea .*operiri* *ne ad:petræ læve fastigium* sup ej[9] sanguinē
9 דמה על־צחיח סלע לבלתי הכסות׃ לכן כה אמר
.pyram grandem faciam ego etiam :sanguinū civitati Væ,Deus Domin[9]
אדני יהוה אוי עיר הדמים גם־אני אגדיל המדורה׃
condi & : carnem consume , ignem succende , ligna Multiplica
10 הרבה העצים הדלק האש התם הבשר והרקח
ejus prunas sup eam statue Et.comburātur ossa & ,aromatibus condimentū
11 המרקחה והעצמות יחרו׃ והעמידה על־גחליה
ejus medio in fundetur & ,ejus *æs* comburatur & ,incalescat ut : vacuam
רקה למען תחם וחרה נחשתה ונתכה בתוכה
non & ,*se afflictavit Iniuriis* .ejus spuma consumetur,ejus inquinamentum
12 טמאתה תתם חלאתה׃ תאנים הלאת ולא־
tua immunditia In .ejus spuma igni in ,ejus spuma multa ea de exivit
13 תצא ממנה רבת חלאתה באש חלאתה׃ בטמאתך
non tua immunditia ab;te mundāsti non & ,te *mundavi* ꝙ eo pro : fœditas
זמה יען טהרתיך ולא טהרת מטמאתך לא
Ego .te in meam iram *me faciendum quiescere ad usque* ,amplius te mundabis
14 תטהרי־עוד עד־הניחי את־חמתי בך׃ אני
non &,parcam non &,*retrocedabo* non : feci & Venit ,sum locutus Domin[9]
יהוה דברתי באה ועשיתי לא־אפרע ולא־אחוס ולא
Dñs dixit,te judicabunt tua *studia juxta* &,tuas vias juxta *ducar pœnitentia*
אנחם כדרכיך וכעלילותיך שפטוך נאם אדני
ego ecce hominis Fili :dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .Deus
15 יהוה׃ ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃ בן־אדם הנני
16 , plangas nec : percussione in,tuorū oculorū desiderium te à *capens*
לקח ממך את־מחמד עיניך במגפה ולא תספד
mortuorum ,tace Clamando .tua lachryma veniat neque , plores nec
17 ולא תבכה ולוא תבוא דמעתך׃ האנק דם מתים
pones tua calceamenta &,te super liga tuam tiaram , facias ne luctum
אבל לא־תעשה פארך חבוש עליך ונעליך תשים
ne hominum panem & , *velabis super involvas* ne &:tuis pedibus in
ברגליך ולא תעטה על־שפם ולחם אנשים לא
mea uxor est mortua &,mane in populum ad sum locutus Et .comedas
18 תאכל׃ ואדבר אל־העם בבקר ותמת אשתי
sum jussus sicut mane in fecique : vespera in
בערב ואעש בבקר כאשר צויתי׃

Versio VULG. LAT.

2 Fili hominis, scribe tibi nomen
diei hujus, in qua confirmatus est
rex Babylonis adversùm Jerusa-
3 salem hodiè. Et dices per pro-
verbium ad domum irritatricem
parabolam, & loquéris ad eos;
Hæc dicit Dominus Deus ; Pone
ollam : pone, inquam, & mitte
4 in eam aquam: Congere frusta
ejus in eam, omnem partem bo-
nam, femur & armum, electa &
5 ossibus plena. Pinguissimum pe-
cus assume, compone quoque
strues ossium sub ea : efferbuit
coctio ejus, & discocta sunt ossa
6 illius in medio ejus. Propterea
hæc dicit Domin[9] Deus ; Væ civi-
tati sanguinum, ollæ, cujus rubi-
go in ea est, & rubigo ejus non
exivit de ea : per partes & per
partes suas ejice eam, non ceci-
7 dit super eam sors. Sanguis enim
ejus in medio ejus est, super lim-
pidissimam petram effudit illum:
non effudit illum super terram ut
8 possit operiri pulvere. Ut super-
inducerem indignationē meam,
& vindictā ulciscerer : dedi san-
guinem ejus super petram limpi-
9 dissimam ne operiretur. Pro-
pterea hæc dicit Dominus Deus ;
Væ civitati sanguinum,cujus ego
10 grandem faciam pyram. Con-
gere ossa, quæ igne succendam :
consumentur carnes,& coquetur
universa compositio, & ossa ta-
11 bescent. Pone quoque eam sup
prunas vacuam, ut incalescat, &
liquefiat æs ejus : & conflectur in
medio ejus inquinamentum ejus,
12 & consumatur rubigo ejus:Mul-
to labore sudatum est, & non exi-
vit de ea nimia rubigo ej[9], neque
13 per ignem. Immūnditia tua exe-
crabilis : quia mundare te volui,
& non es mundata à sordibus
tuis : sed nec mundaberis priùs,
donec quiescere faciam indigna-
14 tionem meam in te. Ego Dñs lo-
cutus sum:Veniet, & faciam:non
transeam,nec parcam,nec placa-
bor:juxta vias tuas,& juxta adin-
ventiones tuas judicabo te, dicit
15 Dominus. Et factum est verbum
16 Dñi ad me,dicens; Fili hominis,
ecce ego tollo à te desiderabile
oculorū tuorum in plaga:& non
planges,neq; plorabis,neque flu-
17 ent lachrymæ tuæ. Ingemisce ta-
cens,mortuorū luctum no facies:
corona tua circumligata sit tibi,
& calceamenta tua erunt in pedi-
bus tuis, nec amictu ora velabis,
18 nec cibos lugentiū comedes. Lo-
cut[9] sum ergò ad populū manè,et
mortua est uxor mea vesperè:fe-
ciq; manè sicut præceperat mihi.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Υἱὲ ἀνθρώπε, γράψον σεαυτῷ εἰς ἡμέραν
ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, ἀφ' ἧς ἀπηρείσατο
βασιλεὺς Βαβυλῶνος ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ, ἀπὸ
3 τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. Καὶ εἰπὸν ἐπὶ τὸν οἶκον
τὸν παραπικραίνοντα παραβολὴν, καὶ ἐρεῖς
πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει (β) κύριος, Ἐ-
πίστησον τὸν λέβητα, καὶ ἔγχεον εἰς αὐτὸν ὕ-
4 δωρ, Καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομή-
ματα, πᾶν διχοτόμημα καλὸν, (γ) σκέ-
λος καὶ ὦμον ἐκσεσαρκισμένα (δ) ἀπὸ τῶν
5 ὀστῶν, Ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν (ε) εἰλημμέ-
νων· καὶ ὑπόκαιε τὰ ὀστᾶ ὑποκάτω αὐτῶν.
(ζ) ἔζεσε καὶ ἥψηται τὰ ὀστᾶ αὐτῆς ἐν μέσῳ
6 αὐτῆς. Διατοῦτο τάδε λέγει (η) κύριος, Ὦ
πόλις αἱμάτων, λέβης, ἐν ᾧ ἐστιν ἰὸς ἐν
αὐτῷ, καὶ ὁ ἰὸς (θ) οὐκ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς, κατὰ
μέλος αὐτῆς ἐξήνεγκεν, οὐκ ἔπεσεν ἐπ'
7 αὐτὴν κλῆρος. Ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν μέσῳ
αὐτῆς ἐστιν, ἐπὶ (ι) λεωπετρίαν τέταχα αὐτό·
οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν, τοῦ καλύ-
8 ψαι (ι) ἐπ' αὐτὸ γῆν, Τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν
εἰς ἐκδίκησιν ἐκδικηθῆναι· δέδωκα τὸ
αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λεωπετρίαν, τοῦ μὴ καλύ-
9 ψαι αὐτό. Διατοῦτο τάδε λέγει (κ) κύριος,
10 Κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν δαλόν· Καὶ πληθυνῶ
τὰ ξύλα, καὶ (λ) ἀνακαύσω τὸ πῦρ, ὅπως
(μ) τακῇ τὰ κρέα, καὶ ἐλαττωθῇ ὁ ζωμὸς,
11 Καὶ στῇ ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας (ν), ὅπως προσ-
καυθῇ καὶ θερμανθῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ
τακῇ ἐν μέσῳ (ξ) ἀκαθαρσίας αὐτῆς, καὶ
12 ἐκλίπῃ ὁ (") ἰὸς αὐτῆς, Καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ
13 αὐτῆς πολὺς ὁ ἰὸς αὐτῆς. (ο) Καταισχυν-
θήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, (π) ἀνθ' ὧν ἐμιαίνου σύ.
καὶ τί ἐὰν μὴ καθαρισθῇς ἔτι ἕως οὗ ἐμπλήσω
14 τὸν θυμόν μου (ρ); Ἐγὼ κύριος λελάληκα, καὶ
ἥξει, καὶ ποιήσω, οὐ διαστελῶ, οὐδὲ μὴ ἐλεή-
σω· κατὰ τὰς ὁδούς σου, καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμή-
ματά σου κρινῶ σε, λέγει (σ) κύριος. διὰ-
τοῦτο ἐγὼ κρινῶ σε κατὰ τὰ αἵματά σου, καὶ
κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε, ἡ ἀκά-
θαρτος, ἡ ὀνομαστὴ, καὶ πολλὴ τοῦ παραπικραί-
15 νειν. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ,
16 λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπε, ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω
ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα (*) τῶν ὀφθαλμῶν σου
ἐν παρατάξει, οὐ μὴ κοπῇς, οὐδ' οὐ μὴ κλαυ-
17 σθῇς, Στεναγμὸς αἵματος, ὀσφύος (τ)
πένθος ἔσται. οὐκ ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμ-
πεπλεγμένον ἐπὶ σὲ, καὶ τὰ ὑποδήματά
σου ἐν τοῖς ποσί σου· οὐ μὴ παρακληθῇς ἐν
χείλεσιν αὐτῶν, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ
18 φάγῃς. Καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν τὸ
πρωῒ, ὃν τρόπον ἐνετείλατό (υ) μοι ἑσπέ-
ρας, καὶ ἐποίησα τὸ πρωῒ, (φ) ὃν τρόπον
ἐπετάγη μοι.

MS.A(β) ἀδωναῒ κύριος, (γ) καὶ σκέλος (δ) ἐκ τῶν ὀστῶν αὐτῆς, (ε) ἐλ[...] (ζ) ἔζεσεν καὶ ἐξέζεσεν καὶ ἥψηθη τὰ (η) ἀδωναῒ κύριος, (θ) ἐν αὐτῇ [...] λεωπετρίαν (ι) αὐτὸ γῆν, (κ) ἀδωναῒ κύριος, Οὐαὶ πόλις τῶν αἱμάτων, [...] (λ) ἐκκαύσω (μ) ἐλαττωθῇ ὁ ζωμὸς, καὶ ἐκλακῇ τὰ κρέα, καὶ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται, Καὶ στῆ (ν) αὐτῆς, ἐξήφθη ὅπως ἐκκαυθῇ, ὅπως συμφρυγῇ ὁ χαλκὸς (ξ) αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ (") ἰὸς, Καὶ (ο) Καὶ καθεσχυνθήσεται [...] ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμμα, ἀνθ' ὧν ἐμιαίνθης σύ, καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης [...] ἀκαθαρσίας σου, καὶ ἔτι ἔσαι ἐὰν μὴ καθαρισθῇς ἕως οὗ (ρ) ἐν σοί; (σ) ἀδωναῒ κύριος. (*) ὀφθαλμῶν (τ) πένθος ἔσαι αὐτη. (υ) μοι, καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή μου ἑσπέρας, καὶ (φ) [...]

Fili hominis, scribe tibi (a) [...] em ab hac die, quâ obfirmatus [...] rex Babylonis sup Hierusalē [...] hodierna die : Et dic ad domum exasperantem, parabolam, & di-ces ad eos ; Hæc dicit Dominus [...] Pone lebetem, et infunde super [...] um aquam : Et mitte in eum di- visiones, omnem incisuram bo[...] crus, & humerum, carnibus [...] ratis ab ossibus, De electis pe[...] bus assumptis : & incende ossa [...] eis. Ferbuit, & sunt cocta ossa [...] jus in medio illius. Propterea [...] dicit Dominus ; O civitas sangui- num, lebes, in quo est rubigo [...] eo, & rubigo non est egressa [...] ea: per partes suas protulit [...] cadit super eam sors : Quia san- guis ejus in medio illius est. Super levissimam petram posui illum ; non effudi illum super terram [...] operiendum super ipsum terra[...] ascenderet furor ad ulciscendam ultione : dedi sanguinē ejus super levissimam petram, ut non operi- retur ipse. Propterea hæc dicit Dominus ; Et (b) ego magnifica- bo (c) torrem, Et multiplicabo li- gna, et succendam ignem, ut ta- bescant carnes, & imminuatur (d) jus, Et stet super (e) carbones, ut exuratur, et concalescat æs e- jus, et tabescat in medio immun- ditiæ suæ, & deficiat rubigo e- jus. Et non exiet de ea multa ru- bigo illius : Confundetur rubigo e- jus, pro (f) eo, quòd contaminata es tu. Et quid erit, si non fueris emundata adhuc, donec implevero furorē meū? Ego Dominus locu- tus sum, & veniet, et faciam, non differā, (g) nec miserebor. Secun- dum vias tuas, & secundum (h) cogitationes tuas judicabo te, di- cit Domin[9]. Propterea ego judica- bo te juxta sanguines tuos : Et juxta cogitationes tuas judicabo te, immunda, famosa, & nimia ad irritandū. Et fact[9] est sermo Do- mini ad me, dicens : Fili hominis, ecce ego aufero à te (i) desideria oculorum tuorum in (k) præpara- tione, non planges, nec (l) fle[...] Gemitus sanguinis, renū luctus (m) eris. (n) Non erunt crines tui colligati sup te, & calceamenta tua in pedibus tuis : non consola- beris in labiis eorum : & panem hominū non comedes. Et locut[9] sum ad populum manè, sicut præ- ceperat mihi, (o) vespere : & feci manè, sicut præceptum est mihi.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN.

2 בר אדם כתב לך ית שום יומא ית כרן יומא הדין סמך מלכא דבבל על ירושלם בכרן
3 יומא הדין׃ ואתנבי לעמא סרבנא נבואה ותימר להון כדנן אמר יי אלהים אתנבי
4 דיסקון משרין על קרתא הדא ואף יתיהיב לה ארכא לקבלא מצירא׃ כנוש רברבהא
5 לגוה כל גבר גבר אימתן וגבר עביד קרב משרית עממין מלי יתה׃ מלכי עממין
6 קריב ואף טקים סומכותהא עמהון אבע ומנה אף יתרמון קטילהא בגוה׃ בכן כדנן
אמר יי אלהים וי על קרתא דאשדי דם זכי בגוה דהיא כדודא דזיהומתיה בידה
7 וזיהומתיה לא נפקת מניה גלו על גלו אתפק עמה מדלא יתעביד בה תיובא׃ ארי
דם זכי דאתאשד בגוה בזידו ובדרע מרומם שפכתיה לא שפכתיה בשלו למעבד
8 עלוהי תיובא׃ למעבד פורענות לאתפרעא בתקוף גליתי חוביהון על דאשידו דם
9 זכי בגלי בדיל דלא לאשתבקא׃ בכן כדנן אמר יי אלהים וי על קרתא דאשדי דם
10 זכי בגוה אף אנא אסגי תבירה׃ אסגי מלכיא כנש משריתא טקס סומכותא וזמן
11 עלה עבדי קרבא ונברהא ישתבשון׃ ואשאר ארעא צדיא בדיל דיצדון ויסופון תרעי
12 קרוהא ויתמסון בגוה עבדי סאובתה ויסופון חובהא׃ תסקופין אתמליאת ולא
13 יפקון מנה עבדי בישתא בנורא תתוקד מסגיות חובהא׃ בדאסתאבת בעצת חטאין
14 חלף דדכיתיך ולא דכית מסואבתיך לא תדכין עוד עד דאניח חמתי ביך׃ אנא יי
גזרית במימרי אתיא ותתקים לא אמנע ולא אחוס ולא ארחם כאורחתיך בישתא
15 וכעובדיך מקלקליא אתפרע מניך אמר יי אלהים׃ והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי
16 למימר׃ בר אדם הא אנא נסיב מנך ית רגגא דעינך במותא ולא תספיד ולא תבכי
17 ולא תשגר דמעין׃ אדנק שתוק על מיתך אבלא לא תעביד טוטפתך יהוין עלך ומסנך
18 תשוי ברגלך ולא תתעטף על שפם ולחם אבלין לא תיכול׃ ואתנביתי לעמא
בצפרא ומיתת אתתי ברמשא ועבדית בצפרא כמא דאתפקדית׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fili hominis scribe tibi nomen diei hujus, ipsummet diem quo confirmatus est rex Babylonis adversùs Jerusalem, in ipso diei articulo. Et propheta prophetiam populo contumaci, & dices ad eos : Hæc dicit Dñs Deus ; Vaticinare ut ascendant exercitus contra civitatem, & etiam dabitur ei terminus ut suscipiat obsidionem. Congrega principes ej[9] in medio ejus, unumquemque virum terribilem & bellatorem ; exercitu populorum imple eam. Reges populorum applica, & etiam junge cum eis auxilia, accelera temp[9] ejus, etiam projicientur interfecti ej[9] in medio ejus. Propterea hæc dicit Dñs Deus: Væ civitati quæ effundit sanguinem innocentem in medio sui, quæ est quasi olla cujus rubigo in ea est, & rubigo ejus non exivit ab ea ; transmigratio super transmigrationem exivit cum ea, eò quòd non agatur in ea pœnitentia. Quia sanguis innocens qui effusus est in medio ejus, in superbia & in brachio excelso effudit illum, non effudit illum per ignorantiam ut ageret super eum pœnitentiam. Ad faciendam vindictam ut ulciscerer in furore, revelavi peccata eorum, pro eo quòd effuderunt sanguinem innocentem manifestè, ut non dimitteretur peccatum. Propterea hæc dicit Dñs Deus : Væ civitati quæ effundit sanguinem innocentem in medio sui, ego quoque multiplicabo interitum ejus. Multiplica reges, congrega exercitum, junge auxilia, & præpara contra eam bellatores, & fortes ejus insaniant. Et relinquam terram desolatam, eò ut desolentur & consumantur portæ civitatis ejus, & tabescant in medio ej[9] operantes immunditiam ejus, & consumantur peccata ejus. Occasionib[9] plena est, & non egredientur ex ea operantes malum ; igni succendetur præ multitudine peccatorū ejus. In eo quòd polluta es scelerib[9]: pro eo quòd mundavi te & non es mundata ab immunditia tua ; non mundaberis amplius, donec requiscere fecero indignationē meam in te. Ego Dñs decrevi in verbo meo ; venit & firmabitur ; non prohibebo, nec parcam, nec miserebor. Juxta vias tuas pessimas & juxta opera tua corrupta ultionem *sumam* ex te, dicit Dñs Deus. Et factum est verbū prophetiæ à facie Dñi mecum, dicens : Fili hominis, ecce ego tollo à te desiderabile oculorū tuorū in peste: non planges, nec plorabis, neq; emittes lachrymas. Displiceat tibi, tace sup mortuū tuum, luctū ne facias: frontalia tua sint sup te, & calciamēta tua pone in pedib[9] tuis, neq; amiciaris sup labia tua, & panē lugentiū ne comedas. Et prophetavi ad populū manè, & mortua est uxor mea vesperè : & feci manè sicut juss[9] fueram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܪ ܐܢܫܐ. ܟܬܘܒ ܠܟ ܫܡܗ ܕܝܘܡܐ ܗܢܐ. ܕܣܡܟ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܒܗ ܒܝܘܡܐ
ܗܢܐ. * ܘܐܡܬܠ ܡܬܠܐ ܥܠ ܒܝܬܐ ܡܡܪܡܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ
ܐܦ ܩܕܪܐ ܘܐܫܕ ܒܗ ܡܝܐ. * ܘܪܡܝ ܒܗ ܢܟܣܬܐ ܕܓܒܝܢ ܘܡܦܛܡܝܢ. ܟܬܦܐ ܕܥܨܝܢ
ܓܪܡܘܗܝ ܡܢ ܓܒܝܬܐ ܕܥܢܐ. * ܦܘܚ ܓܪܡܐ ܬܚܝܬ ܩܕܪܐ ܕܒܫܠܘ ܬܚܘܬܗ. ܘܐܘܩܕ ܐܦ ܗܢܘܢ ܬܚܘܬܗ
* ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܘܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܕܡܐ. ܕܩܕܪܐ ܐܬܩܢ ܒܗ. ܘܥܘܠܗ ܠܐ ܢܦܩ
ܡܢܗ. ܗܕܡ ܗܕܡ ܦܣܩܝܗ. ܘܦܣܐ ܠܐ ܢܦܠ ܥܠܝܗ. * ܡܛܠ ܕܕܡܗ ܒܓܘܗ ܗܘܐ
ܘܥܠ ܫܘܥܐ ܣܡܗ. ܘܠܐ ܐܫܕܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܕܢܬܟܣܐ ܒܥܦܪܐ. * ܕܬܣܩ ܚܡܬܐ
ܠܡܬܦܪܥܘ. ܝܗܒܬ ܕܡܗ ܥܠ ܫܘܥܐ ܢܓܝܕܐ. ܕܠܐ ܢܬܟܣܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܘܝ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܕܡܐ. ܐܢܐ ܐܪܘܒ ܡܥܡܪܗ. ܘܐܣܓܐ ܩܝܣܐ. * ܘܐܣܝܡ ܢܘܪܐ
ܘܢܬܒܫܠ ܒܣܪܐ. ܘܢܪܬܚ ܪܬܚܐ. ܘܢܬܘܩܕܘܢ ܓܪܡܐ. * ܘܐܣܝܡܝܗ ܪܬܚܐ ܥܠ
ܓܘܡܪܐ. ܕܬܫܚܢ ܘܬܬܦܫܪ ܢܚܫܗ. ܘܬܬܡܣܐ ܒܓܘܗ ܛܢܦܘܬܗ. ܘܬܫܠܡ ܦܘܪܥܢܗ.
[* MS. Armach. ܐܝܟ ܬܐܢܐ ܥܦܝܨܬܐ. ܘܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ ܣܘܓܐܐ ܕܥܘܠܗ. ܐܠܐ ܒܢܘܪܐ ܢܗܘܐ
ܦܘܪܥܢܗ.] * ܡܛܠ ܕܐܬܛܢܦܬܝ ܒܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܛܠ ܕܕܟܝܬܟܝ. ܘܠܐ ܐܬܕܟܝܬܝ ܡܢ ܛܢܦܘܬܟܝ.
ܬܘܒ ܠܐ ܬܬܕܟܝܢ ܥܕܡܐ ܕܐܢܝܚ ܒܟܝ ܚܡܬܝ. * ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܡܪܬ. ܘܡܝܬܐ ܐܢܐ ܘܥܒܕ ܐܢܐ.
ܘܠܐ ܐܪܚܡ. ܘܠܐ ܐܚܘܣ. ܘܠܐ ܐܬܪܐܦ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܐܘܪܚܬܟܝ ܘܐܝܟ ܥܒܕܝܟܝ. ܐܕܘܢܟܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܡܪܘܬܐ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܪ ܐܢܫܐ. ܗܐ ܫܩܠ ܐܢܐ ܡܢܟ ܪܓܬ
ܥܝܢܝܟ ܒܡܚܘܬܐ ܫܠܝܘܬܐ. ܘܠܐ ܬܪܩܘܕ. ܘܠܐ ܬܒܟܐ. ܘܠܐ ܬܐܬܐ ܕܡܥܬܟ. * ܐܠܐ ܐܬܢܚ ܥܠ
ܕܡܐ ܕܡܝܬܐ. ܘܐܒܠܐ ܠܐ ܬܥܒܕ. ܘܡܐܢܝܟ ܐܣܘܪ ܥܠܝܟ. ܘܡܣܐܢܝܟ ܣܝܡ ܒܪܓܠܝܟ. ܘܠܐ
ܬܬܥܛܦ ܥܠ ܣܦܘܬܟ. ܘܠܚܡܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܬܐܟܘܠ. * ܘܐܡܪܬ ܨܦܪܐ ܠܥܡܐ. ܘܡܝܬܬ
ܐܢܬܬܝ ܒܪܡܫܐ. ܘܥܒܕܬ ܒܨܦܪܐ ܕܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܝܟ ܕܐܬܦܩܕܬ.

Fili hominis, scribe tibi nomen huj[us] diei, quo- 2
niam incumbit rex Babylonis in Jerosolymam
hoc ipso die. Et astrue parabolam contra do- 3
mum rebellē, & dic eis; Sic ait Dñs domino-
rum; Foco imponito cacabū; aquam in eum in-
fundito, Et injicito in eum victimas optimas 4
& pingues, armū cujus os avulsum sit, è sele-
ctissimis ovibus: Ossa verò sub cacabo accen- 5
de, eáque sub ipso combure. Sic enim ait Dñs 6
dominorū; Væ urbi sanguinariæ in qua caca-
bus foco est aptatus, & iniquitas sua non egre-
ditur ex ea: membratim concidite eam, & sors
non cadat super eam. Quia sanguis ejus in me- 7
dio ipsius est, & supra petram posuit eum, nec
in terrā effudit eum, ne imposito pulvere ope-
riretur; Quatenus ascenderet ira ad ultionem 8
sumendam: ponam sanguinem ejus supra pe-
tram limpidam, ut non operiatur. Iccirco sic 9
ait Dñs dominorum; Heu urbs sanguinaria,
ego domicilium ampliabo, & multiplicabo
ligna; Ignémq; supponam; & coquetur caro: 10
effervebit fervor, & comburentur ossa: Ponam 11
fervorem super prunas, ut incalescat & dissol-
vatur æs ejus, computrescat in medio ejus ini-
quitas ipsius, & consummetur punitio ipsius.
[*MS. Arm.* Instar morbidarum ficuum; neq; 12
exibit ab ea multitudo iniquitatis: sed erit in
igne compensatio ejus.] Quia scortatione te 13
impurâsti, & quia mundavi te, tu autem non
te mundâsti ab impuritate tua; nequaquam
mundaberis ampliùs, donec sedavero in te ex-
candescentiā meam. Ego Dñs dixi, adducam, 14
& faciam: non utar clementiā, non parcam,
neque miserebor, sed secundùm vias tuas, &
secundùm facinora tua judicabo te, ait Dñs
dominorū. Et fuit ad me sermo Dñi, dicendo, 15
Fili hominis, ecce sublaturus sum à te plagā 16
repentinā desiderium oculorum tuorum: ve-
rùm ne lamenteris, neque fleas, neque stillet
lachryma tua: Sed crucia te ob sanguinem 17
mortuorū, luctum autem ne facito, vestes tuas
super te præcingito, calceos tuos pedibus tuis
apponito, ne te amicito super labia tua, & pa-
nem hominum ne comedito. Quæ cùm manè 18
dixissem populo, mortua est uxor mea vespe-
rè: manè autem alterius diei, feci quemad-
modum jussus fueram.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يَا ٱبْنَ ٱلْإِنْسَانِ * اكتب لذاتك يوما * منذ هذا اليوم الذي فيه يصل ملك بابل الي
ايروسليم * من نهار هذا اليوم * وقل علي البيت المرمر مثلا ويقول لهم * هكذا يقول ادوناي
الرب * انصب المرجل * وصب فيه ماء * وضع فيه بضعا * كل بضعة جيدة * ساق وكتف
مجردات من العظام * من البهايم المختارة المسمنات * وقد العظام تحتهم * حميت حميت واحرقيت
العظام تحتها * لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب * يا مدينة الدماء * المرجل الذي فيه
[MS. Oxon. المنصوب فيها المرجل * واثمها لم يخرج منها * وصلا وصلا قطعوها والقرعة
لم تصيبها * لان دمها فيها كاين * وعلي حجر وضعته * ولم يجعله في الارض ليلا يغطيه التراب
* ليصعد السخط للجازاة * صببت دمها علي حجر املس لكيلا يتغطي * من اجل ذلك هكذا
يقول رب الارباب * ايتها مدينة الدم انا اعظم الموضع واكثر الحطب * واسرج النار ويتصح
اللحم * ويغلي غليانا * والعظام يحرقوا * ثبت الغليان علي الجمر * ويتماسا دنسها * ويذوب
نجاستها داخلها * ويتم جزاها * كمثل التين الظليل * ولا يخرج منها كثرة اثمها لكن بالنار
يكون جزاها * علي نجاستها بالزني * ولانك تنظفت ولم تستنقين من دنسك * وايضا لا
تتزكين الي ان يهدي فيك غضبي * انا الرب قلت واتي بذلك وافعله ولا اتروف ولا
اشفق ولا ارحم وحسب طريقك وفعلك احاكمك يقول رب الارباب * وكان علي قول الرب
يقول * يا ابن الانسان هذا انا اخذ منك شهوة عينيك بضربة بغتة ولا تنوح ولا تبكي ولا
تفيض دمعتك * لكنك تتعذب بدم الموتي * ومناحة ولا تصنع وثيابك فشد عليك
واجعل في رجليك خفيك ولا تلتثم علي شفتيك وخبز الانسان لا تاكل * وقلت بكرة للشعب
وماتت امراتي عشية * وللغد في اليوم الاخر فعلت كما امرت *

O fili hominis, scribe tibi diem ab hac die 2
quâ perventurus est rex Babelis in Je-
rusalem, ab hodierna die: Et dic de do- 3
mo ista irritatrice proverbium. Dices au-
tem ad eos, Ita dicit Adonai Dominus;
Apta lebetem, & infunde in eum aquam:
Pone in eum frusta, omne frustum opti- 4
mum cruris & humeri, exossatorum, ex
electissimis & pinguissimis animantibus,
Et ossa sub iis amburito. Inflammata, 5
inflammata & exusta sunt sub iis ossa.
Propterea sic dicit Dominus Dominus; 6
O urbs sanguinum, lebes in quo [MS. O-
xon. *In qua lebes est collatus: & ini-*
quitas ejus non egreditur ex ea: articula-
tim concidite eam: & sors non accidat
in eam. Quoniam sanguis ejus in ea 7
manet, & supra petram posuit eum, &
non in terram effudit eum, ut illum pul-
vere non tegeret. Ascendat ira in retri- 8
butionem: effudi sanguinem ejus super
levam petram ut non tegatur. Propter- 9
eà sic dicit Dominus Dominorum, O Ci-
vitas sanguinaria ego locum ampliabo, et
multiplicabo ligna. Et subjiciam ignem, 10
& coquetur caro, effervebit etiam ferve-
factio, & comburentur ossa. Statui fer- 11
vefactionem super prunas, & liquefiet
pollutio ejus, et dissolvetur immunditia e-
jus intra eam, & retributio ejus consum-
metur. Est instar umbrosæ fici: neque 12
egredietur ex ipsa abundantia iniquitatis
suæ: atqui in igne erit portio ejus. Eò 13
quòd fornicatione contaminata, etiam
mundata fuisti, teipsam autem à spurci-
tie tua noluisti expurgare, ideò ampliùs
haudquaquam emundaberis, donec furor
meus in te restinguatur. Ego Dominus 14
dixi, & adducam istud, & faciam; &
non propitiabor, neque miserebor: sed juxta
vias tuas, & opera tua judicabo te, dicit
Dominus dominorum. Et fuit verbum 15
Domini ad me, dicendo; O fili hominis, 16
ecce ego plagâ subitaneâ tollo à te desi-
derium oculorum tuorum: attamen ne
plangas, nec defleas, neque exundet la-
chryma tua. Sed excrucia te ob sangui- 17
nem mortuorum; planctum autem ne fa-
cias, sed vestimenta tua alliga super te,
& calceos tuos apponito pedibus tuis, ne-
que obvelato super labia tua, et panem ho-
minum ne comedito. Quæ cùm manè al- 18
locutus essem populum, mortua est uxor
mea vesperè: manè autem sequentis diei
feci prout jussus fueram.

quia ? nobis ista quid nobis indicabis Nónne: populus me ad dixerunt Et
19 ויאמרו אלי העם הלא־תגיד לנו מה־אלה לנו כי
: dicendo , me ad fuit Domini Verbum : eos ad dixi Et faciens tu
20 אתה עשה: ואמר אליהם דבר־יהוה היה אלי לאמר:
polluens ego Ecce , Deus Dominus dixit Sic : Israel domui Dic
21 אמר לבית ישראל כה־אמר אדני יהוה הנני מחלל
, vestrorũ oculorũ desiderium , vestræ fortitudinis superbiam , meũ sanctuariũ
את־מקדשי גאון עזכם מחמד עיניכם
, reliquistis quas vestræ filiæ & , vestri filii & : vestræ animæ indulgentiam &
ומחמל נפשכם ובניכם ובנותיכם אשר עזבתם
non mystacem super : feci quemadmodum facietis Et . cadent gladio in
22 בחרב יפלו: ועשיתם כאשר עשיתי על־שפם לא
super vestrum ornamentũ Et . comedetis non hominum panem & , obvolvetis
23 תעטו ולחם אנשים לא תאכלו: ופארכם על־
neque , plangetis non ; vestris pedibus in vestra calceamenta & , vestra capita
ראשיכם ונעליכם ברגליכם לא תספדו ולא
ad vir gemetis & , vestras iniquitates propter tabescetis & : flebetis
תבכו ונמקתם בעונתיכם ונהמתם איש אל־
fecit quæ omnia juxta : portentũ in vobis Jechezchel Eritque . suũ fratrẽ
24 אחיו: והיה יחזקאל לכם למופת ככל אשר־עשה
tu Et . Deus Dominus ego quòd scietis & , istud veniendo in : facietis
25 תעשו בבאה וידעתם כי אני אדני יהוה: ואתה
gaudium , eorum fortitudinẽ eis ab me capere die in nónne , hominis fili
בן־אדם הלוא ביום קחתי מהם את־מעזם משוש
eorum animæ elevationem & , eorum oculorum desiderium : eorum gloriæ
תפארתם את־מחמד עיניהם ואת־משא נפשם
, te ad evasor veniet ipsa die In ? eorum filias & , eorum filios
26 בניהם ובנותיהם: ביום ההוא יבוא הפליט אליך
, evasore cum tuum os aperietur illa die In aurium auditum ad
27 להשמעות אזנים: ביום ההוא יפתח פיך את־הפליט
scient & , portentum in eis eris & : ultra eris mutus non & , loqueris &
ותדבר ולא תאלם עוד והיית להם למופת וידעו
. Dominus ego quòd
כי־אני יהוה:

CAP. XXV. כה

ad tuas facies pone hominis Fili : dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 2 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בן־אדם שים פניך אל־
Audite : Hammon filiis dices Et . eos super propheta & : Hammon filios
3 בני עמון והנבא עליהם: ואמרת לבני עמון שמעו
euge , te dicere Pro : Deus Dominus dixit Sic : Dei Domini verbum
דבר־אדני יהוה כה־אמר אדני יהוה יען אמרך האח
quia , Israel humum ad & , est pollutum quia , meum sanctuarium ad
אל־מקדשי כי־נחל ואל־אדמת ישראל כי
. captivitatem in abierunt quoniam , Jehudah domum ad & , est desolata
נשמה ואל־בית יהודה כי הלכו בגולה:
facient inhabitare & , hæreditatem in orientis filiis te dans ego ecce Idcircò
4 לכן הנני נתנך לבני־קדם למורשה וישבו
, tuũ fructũ comedent ipsi : sua habitacula te in dabunt & , te in suas ædes
טירותיהם בך ונתנו בך משכניהם המה יאכלו פריך
, camelorum habitaculum in Rabbah dabo Et . tuum lac bibent ipsi &
5 והמה ישתו חלבך: ונתתי את־רבה לנוה גמלים
. Dominus ego quòd scietis & : pecoris cubile in Hammon filios &
ואת־בני עמון למרבץ־צאן וידעתם כי־אני יהוה:
te dilatare & , manu te plaudere Pro : Deus Dominus dixit sic Quia
6 כי כה אמר אדני יהוה יען מחאך יד ורקעך
humum ad animo in tuo contemptu omni in es gavisa & : pede in
ברגל ותשמח בכל־שאטך בנפש אל־אדמת
te dabo & , te super meam manum extendi ego ecce Idcircò . Israel
7 ישראל: לכן הנני נטיתי את־ידי עליך ונתתיך
te faciam perdere & , populis è te faciam succidere & , gentibus cibum in
לבג לגוים והכרתיך מן־העמים והאבדתיך
. Dominus ego quòd scies & , te faciam delere : terris de
מן־הארצות אשמידך וידעת כי־אני יהוה:

Versio VULG. LAT.

19 Et dixit ad me popul⁹; Quare non
indicas nobis, quid ista signifi-
20 cent, quæ tu facis? Et dixi ad eos;
Sermo Domini factus est ad me,
21 dicens; Loquere domui Israel;
Hæc dicit Dñs Deus; Ecce ego
polluam Sanctuarium meum, su-
perbiam imperii vestri, & desi-
derabile oculorum vestrorum, &
super quo pavet anima vestra: filii
vestri & filiæ vestræ, quas reliqui-
22 stis, gladio cadent. Et facietis
sicut feci: Ora amictu non vela-
23 bitis, & cibos lugentium non
comedetis. Coronas habebitis
in capitib⁹ vestris, & calceamen-
ta in pedibus: non plangetis ne-
que flebitis, sed tabescetis in ini-
quitatibus vestris, & unusquisque
24 gemet ad fratrem suum. Eritque
Ezechiel vobis in portentum:
juxta omnia, quæ fecit, facietis
cùm venerit istud: & scietis quia
25 ego Dominus Deus. Et tu, fili ho-
minis, ecce in die, quâ tollam ab
eis fortitudinem eorum, & gau-
dium dignitatis, & desiderium o-
culorum eorum, super quo requi-
escunt animæ eorum, filios & fi-
26 lias eorum: In die illa cùm ve-
nerit fugiens ad te, ut annuntiet
27 tibi: In die, inquam, illa aperie-
tur os tuum cum eo qui fugit: &
loqueris, & non silebis ultrà:
erisque eis in portentum, & scie-
tis quia ego Dominus.

CAP. XXV.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, pone fa-
ciem tuã contra filios Ammon, et
3 prophetabis de eis. Et dices filiis
Ammon; Audite verbum Domini
Dei: Hæc dicit Dñs Deus; Pro eo
quòd dixisti; Euge, euge sup San-
ctuariũ meum, quia pollutum est:
& super terram Israel, quoniam
desolata est: & super domũ Juda,
quoniam ducti sunt in captivita-
4 tem: Idcircò ego tradam te filiis
Orientalibus in hæreditatem, &
collocabunt caulas suas in te, &
ponent in te tentoria sua: ipsi
comedent fruges tuas: & ipsi bi-
5 bent lac tuũ. Dabóque Rabbath
in habitaculum camelorum, & fi-
lios Ammon in cubile pecorum:
6 & scietis quia ego Dñs. Quia hæc
dicit Dñs De⁹; Pro eo quòd plau-
sisti manu, & percussisti pede, &
gavisa es ex toto affectu sup ter-
7 ram Israel: Idcircò ecce ego ex-
tendam manum meam super te,
& tradam te in direptionẽ Gen-
tium, & interficiam te de popu-
lis, & perdam de terris, & con-
teram: & scies quia ego Do-
minus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ εἶπε πρός με ὁ λαός, (χ) Οὐκ ἀναγ-
γέλλεις ἡμῖν τί ἐστι ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς;
20 Καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς, (ψ) Λόγος κυρίου ἐ-
21 γένετο πρός με, λέγων, Εἰπὸν πρὸς τὸν οἶ-
κον τοῦ Ἰσραήλ, Τάδε λέγει (ω) κύριος, Ἰ-
δοὺ ἐγὼ βεβηλῶ τὰ ἅγιά μου, φρύαγμα ἰ-
σχύος ὑμῶν, ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν ὑμῶν,
καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν· καὶ οἱ
υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, οὓς ἐγκα-
22 τελίπετε, ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται. Καὶ (α) ποι-
ήσετε ὃν τρόπον πεποίηκα· ἀπὸ στόματος αὐτῶν
(β) οὐ παρακληθήσεσθε, καὶ ἄρτον ἀνδρῶν (γ)
23 οὐ φάγεσθε, Καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς ὑμῶν, καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν
τοῖς ποσὶν ὑμῶν· (δ) οὔτε μὴ κόψησθε, οὔτε
μὴ (ε) κλαύσητε, καὶ ἐντακήσεσθε ἐν ταῖς ἀδι-
κίαις ὑμῶν, καὶ παρακαλέσετε ἕκαστος τὸν ἀ-
24 δελφὸν αὐτοῦ. Καὶ ἔσται Ἰεζεκιὴλ ὑμῖν εἰς
τέρας. κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησα, ποιήσετε,
ὅταν ἔλθῃ ταῦτα, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ
25 κύριος. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, οὐκ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν ἰσχὺν (ζ) παρ' αὐτῶν,
τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχήσεως αὐτῶν, τὰ ἐπιθυμή-
ματα ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ τὴν ἔπαρσιν (*) ψυχῆς
26 αὐτῶν, υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν, Ἐν (η) τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἥξει ὁ ἀνασωζόμενος πρὸς
27 σέ, τοῦ ἀναγγεῖλαί σοι εἰς τὰ (*) ὦτα; Ἐν τῇ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου
πρὸς τὸν ἀνασωζόμενον· (θ) λαλήσεις, καὶ οὐ μὴ
ἀποκωφωθῇς ἔτι, καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς τέρας,
καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος.

ΚΕΦ. κε'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν
σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμών, καὶ προφήτευσον ἐπ'
3 αὐτούς, Καὶ ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἀμμών, Ἀκούσα-
τε λόγον κυρίου· τάδε λέγει (α) κύριος, Ἀνθ'
ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἅγιά μου, ὅτι (β) ἐβε-
βηλώθη, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἠ-
φανίσθη, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Ἰούδα, ὅτι ἐπο-
4 ρεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ, Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ
παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδὲμ εἰς κλη-
ρονομίαν, καὶ κατασκηνώσουσιν (γ) ἐν τῇ ἀπ-
αρτίᾳ αὐτῶν ἐν σοί, καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ
σκηνώματα αὐτῶν· αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρ-
ποὺς σου, καὶ αὐτοὶ πίονται τὴν πιότητά σου.
5 Καὶ δώσω τὴν πόλιν τοῦ Ἀμμὼν εἰς νομὰς
καμήλων, καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν εἰς (δ) νομὴν
προβάτων, καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύ-
6 ριος. Διότι τάδε λέγει (ε) κύριος, Ἀνθ'
ὧν ἐκρότησας (ζ) τὴν χεῖρά σου, καὶ (η) ἐψόφη-
σας τῷ ποδί σου, καὶ ἐπέχαρας ἐκ ψυχῆς σου
7 ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ, Διὰ τοῦτο (θ) ἐκτε-
νῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ, καὶ δώσω σε εἰς δι-
αρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ (ι) ἐξολοθρεύ-
σω σε ἐκ τῶν λαῶν, καὶ ἀπολῶ σε ἐκ τῶν
χωρῶν ἀπωλείᾳ, καὶ ἐπιγνώσῃ διότι ἐγὼ κύριος.

19 Et dixit ad me populus; Non an-
nuntias nobis quid sunt hæc, quæ
20 tu facis? Et dixi ad eos; Sermo
Domini factus est ad me, dicens;
21 Dic ad domum Israel; Hæc dicit
Dominus; Ecce ego contaminabo
Sancta mea, superbiam fortitudi-
nis vestræ, desiderabilia oculorũ
vestrorũ, et super quibus parcunt
animæ vestræ. Et filii vestri, et fi-
liæ vestræ, quos reliquistis, in gla-
22 dio cadent: Et facietis, sicut feci:
Ab ore eorũ non consolabimini,
& panem virorũ non comedetis.
23 Et comæ vestræ super capita ve-
stra, et calceamenta vestra in pe-
dibus vestris. Non plangetis, ne-
que flebitis, et consumemini in iniqui-
tatibus vestris; & consolabimini
unusquisque fratrẽ suum. Et erit
24 Iezechiel vobis in portentum. Se-
cundũ omnia quæ (ρ) feci, facie-
tis, cùm venerint hæc, & cogno-
scetis, quoniam ego Dominus. Et
25 tu, fili hominis, nónne in die, quã-
do abstulero fortitudinẽ ab eis, e-
lationẽ gloriationis eorũ, deside-
ria oculorũ eorum, & elationem
animæ eorum, filios eorũ, et filias
26 eorum; In die illa veniet, qui sal-
vus factus fuerit, ad te, ut annun-
27 ciet tibi in auribus? In die illa a-
perietur os tuũ ad eum qui eva-
serit: loquêris, & nequaquàm ul-
terius reticebis: & eris eis in portentum,
& cognoscent quoniam ego Do-
minus.

CAP. XXV.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, obfirma
faciem tuã super filios Ammon,
3 & propheta super eos, Et dices fi-
liis Ammon; Audite verbum Do-
mini: Hæc dicit Dominus; Pro eo
quòd gavisi estis super Sancta
mea, quia polluta sunt, & super
terram Israel, quia desolata est, &
super domũ Juda, quia abierunt
4 in captivitatẽ: Idcircò ecce ego
trado vos (a) filiis Cedem in hæ-
reditatem: & habitabunt in (b)
impedimentis suis in te, & dabunt
in te tentoria sua: ipsi comedent
fructus tuos: et ipsi bibent uber-
5 tatem tuam: Daboque civitatẽ Am-
mon in pascua camelorũ et filios
Ammon in (c) pascuum ovium: &
6 scietis, quia ego Dominus. Quia
hæc dicit Dominus; Pro eo quòd
plausisti manu tuâ, & insonuisti
pede tuo, & (d) gavisa es ex ani-
ma tua super terrã Israel: Idcir-
7 cò extendam manum meam su-
per te: & dabo te in direptionem
in gentibus, & exterminabo te de
populis: & perdam te de (e) ter-
ris perditione: & scies, quia ego
Dominus.

MS.A. Κεφ. κδ'. (χ) Οὐ μὴ ἀπαγγείλῃς (ψ) Τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, Εἰπὸν (ω) κύριος κύριος ὁ θεός, (α) ποιήσω ὃν τρόπον ἐποίησα (β) οὐ μὴ (γ) οὐ μὴ (δ) οὐ μὴ (ε) κλαυσθῆτε (ζ) αὐτῶν παρ' αὐτῶν, (*) ψυχῆς (η) ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ (*) ὦτά σου; (θ) καὶ ἐρεῖς, οὐ μὴ
MS.A. Κεφ. κε'. (α) ἀδωναὶ κύριος, (β) ἐβεβηλώθησαν, (γ) σὺν τῇ (δ) προνομὴν (ε) κύριος ὁ θεός, Ἀνθ' ὧν (ζ) τὰς χεῖράς (η) ἐπεψόφησας (θ) ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ (ι) ἐξολεθρεύσω

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ואמרו לי עמא הלא תחוי לנא מא אלין לנא ארי את עביד: ואמרית להון פתגם
20 נבואה מן קדם יי הוה עמי למימר: אמר לבית ישראל כדנן אמר יי אלהים הא אנא
21 מפיס ית בית מקדשי יקר תוקפכון רגגא דעיניכון וחביב נפשכון ובניכון ובנתיכון
22 דשבקתון בחרבא יתקטלון: ותעבדון כמא דעבדית על שפם לא תתעטפון ולחם
23 אבלין לא תיכלון: וטוטפתכון ברישיכון וסניכון ברגליכון לא תספדון ולא תבכון
24 ותתמסון בחוביכון ותתנהמון גבר לאחוהי: ויהי יחזקאל לכון לאת ככל די עבד
25 תעבדון במיתה ותדעון ארי אנא יי אלהים: ואת בר אדם הלא ביומא דאעדי מנהון
ית בית מקדשיהון יקר תוקפהון חדות תושבחתהון יתנסיב מנהון רגגא דעיניהון
26 וחביב נפשהון דטב להון מבניהון ומבנתהון: ביומא ההוא ייתי משיזבא לותך
27 לאשמעותך בסורא: ביומא ההוא יתפתח פומך במיתי משיזבא ותתנבי ולא תשתוק
עוד ותהי להון לאת ותדעון ארי אנא יי:

כה

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם קבל נבואה על בני עמון ותתנבי
2 עליהון: ותימר לבני עמון קבילו פתגמא דיי אלהים כדנן אמר יי אלהים חלף דאמרתא
3 חדוא על מקדשי ארי אתחל ועל ארעא דישראל ארי צדיאת ועל דבית יהודה ארי
4 הליכו בגלותא: בכן הא אנא מסר ליך לבני מדנחא לירותא ויתבון ברניתהון ביך
5 ויגרון ביך משכניהון אנון ייכלון טוב ארעיך ואנון יבזון נכסיך: ואתן ית רבה למדור
6 גמלין וית בני עמון לבית מישרי עדרין דען ותדעון ארי אנא יי: ארי כדנן אמר יי
אלהים חלף דטפחתא בידך ורפסתא ברגלך וחדיתא בכל צפיח נפש על ארעא
7 דישראל: בכן הא אנא מרים ית מחת גבורתי עלך ואתננך לביז לעממיא ואשיצנך
מביני עממיא ואבדנך מן מדינתא אצדנך ותדע ארי אנא יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit ad me popul⁹: Nónne annuntiabis nobis, quid ista significent, quæ tu facis? Et dixi ad eos: Verbum prophetiæ à facie Dñi factum est mecum, dicens: Dic domui Israel: Hæc dicit Dñs Deus: Ecce ego violabo domum sanctuarii mei, gloriam fortitudinis vestræ, & desiderabile oculorum vestrorum & quod dilectissimum est animo vestro: filii vestri & filiæ vestræ quos reliquistis, gladio occidentur. Et facietis sicut feci; super labia non amiciemini, & panem lugentiũ non comedetis. Et frontalia vestra erunt in capite vestro, & calceamenta vestra in pedib⁹ vestris. Non plangetis nec plorabitis, & tabescetis in peccatis vestris, & gemetis quisq; super fratrem suũ. Et erit Ezechiel vobis in signum: juxta omnia quæ fecit, facietis: cùm venerit ab eis dominium, scietis quia ego Dñs Deus. Et tu fili hominis, ecce in die qua auferam ab eis domum sanctuarii eorum, gloriam fortitudinis eorum, lætitiam laudis eorum, tollentur ab eis deliciæ oculorum eorum, & quod dilectissimum est eorum animo, quod illis melius est quàm filii & filiæ eorum. In die illa veniet ad te qui evaserit, ut annuntiet tibi nuntium. In die illa aperietur os tuum cùm venerit qui evaserit: & prophetabis & non tacebis ampliùs, & eris eis in signum, & scient quia ego Dominus.

CAP. XXV.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis, suscipe prophetiam super filios Ammon, & vaticinare eis. Et dices filiis Ammon: Suscipite verbum Dñi Dei; hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd dixisti, Euge super sanctuarium meum, quia prophanatum est; & super terram Israel, quia deserta est; & super domum Juda, quia abierunt in transmigrationem: Ideò ecce ego tradam te filiis Orientalibus in possessionem, & collocabunt palatia sua in te, & ponent in te habitacula sua, ipsi comedent bona terræ tuæ, & ipsi diripient substantiã tuam. Et dabo Rabba in habitaculũ camelorum, & filios Ammon in domum mansionis gregum ovium: & scietis quia ego Dñs. Quia hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd plausisti manu tua, & calcasti pede tuo, & gavisa es toto affectu animi sup terrã Israel. Ideò ecce ego levo plagam potentiæ meæ sup te, & dabo te in direptione populis, & disperdam te de medio populorũ: & perdã te de provinciis, desertã faciã te, & scies quia ego Dñs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dicente verò mihi populo, Annon indicatu- 19
rus es nobis quid hoc sit quod agis? Respon- 20
di eis, Sermo quidem Domini fuit ad me, di-
cendo; Dic Israelitis; Sic ait Dominus domi- 21
norum, Ecce prophanabo sanctuariũ meum,
gloriam roboris vestri, desiderium oculorum
vestrorum, & expiationem animarum vestra-
rum; & filii filiæque vestræ quas relinquetis,
gladio concident. Et facietis quemadmodum 22
feci: labia vestra non amicietis, panem ho-
minum non comedetis, Pilus vester minimè 23
radetur, calcei vestri erunt ad pedes vestros,
non flebitis, neque lamentabimini; sed in sce-
lere vestro tabescetis, & consolationem capi-
etis quisque de fratre suo. [*MS. Armach*
Eritque vobis Ezekiel in ostentum: prout ille 24
fecit, ita facietis: tunc scietis quòd ego sum
Dñs dominorũ. Tu autem fili hominis, quã die 25
tollã ab eis robur gaudii gloriæ eorũ, & desi-
deriũ oculorũ ipsorũ, & expiationẽ animarũ
eorum, filios ipsorum & filias ipsorũ. Eo ipso 26
die veniet qui evaserit ad te, & audire te fa-
ciet in auribꝰ tuis: Eo ipso die aperiet os tuũ 27
evasor ille, ut eloquaris, nec obmutescas am-
pliùs: Sic eris illis ostento, ut cognoscant me
esse Dominum.]

CAP. XXV.

Contra Ammonitas.

ITerum fuit ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, dispone faciem tuam contra 2
Ammonitas, vaticinare contra eos, Et dic 3
Ammonitis; Audite sermonem Domini do-
minorum. Sic ait Dominus dominorum; Quia
dixistis, Vivifica nos (*i. euge*) de sanctua-
rio meo quòd prophanatum sit, & de terra Is-
raelis quòd destructa sit, déque domo Judæ
quòd in captivitatem abierint: Idcirco ecce 4
traditurus sum te Orientalibus in hæredita-
tem; & habitabit in te exercitus eorum, &
figent in te tabernaculã sua: ipsi comedent
fructus tuos, iidémque bibent lac tuum. Re- 5
digámque Rabath in cubile camelorum & fi-
lios Ammon in caulam ovium: & scietis me
esse Dominum. Sic ait Dominus dominorum; 6
Quia complosisti manibus tuis, & pedibus tu-
is saltâsti, & lætata es in temetipsa de terra
Israelis, Propterea sic ait Dominus domino- 7
rum, Ecce levabo manum meam super te, tra-
dam te in prædam gentibus, excindam ex po-
pulis, perdam ex urbibus, & destruam, ut ex-
periaris me esse Dominum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وقال لي الشعب الا تخبرنا ما هذا الذي صنعت * قلت كلام الرب كان علي * اذ يقول قول لبني
اسرايل هكذا يقول رب الارباب * هوذا ادنس مقدسي بجد عزكم وشهوة اعينكم وكفارة
انفسكم وبنيكم وبناتكم تخلفتكم بالحرب يتوقعون * وتصنعون كما صنعت وعلي شفاهكم
لا تلتثمون وخبز الانسان لا تاكلوا * ولا تقصوا شعوركم وخفافكم تكون في ارجلكم ولا
تبكون ولا تنوحون وتتعقوا من اثمكم ويتعزا الانسان علي اخيه * ويكون حزقيال لكم
علامة وكالذي فعل هكذا افعلوا وتعلمون اني انا الرب * انت ايها الانسان في اليوم
الذي انزع منهم بجد فرحهم وشهوة اعينهم ومغفرة انفسهم وبنيهم وبناتهم * في ذلك
اليوم ياتيك المنقلب ويسمعك في مسامعك * ويفتح فاك المنقلب في ذلك اليوم وتتكلم
ايضا لا تخرس وتكون لهم اية وتعلمون اني انا الرب] الفصل الخامس والعشرون النبوة في عمون
* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان ثبت وجهك علي بني عمون وتنبا عليهم
* ويقول لبني عمون اسمعوا قول ادوناي الرب هكذا يقول ادوناي الرب من اجل انك
شمتت باقداسي لانها تدنست وبارض اسرايل لانها فنيت وبيت يهوذا لانه مضي في السبي
* لاجل هذا ها انا اسلمكم لبني قادم ميراثا ويسكنون بكمالهم فيك ويعطون
مساكنهم هاولاء ياكلون غراتك وهاولاء يشربون دسمك * وادفع مدينة عمون لمراعي
الابل وبني عمون لمراعي الخراف وتعلمون اني انا الرب * من اجل انه هكذا يقول الرب
الرب من اجل انك صفقت بيدك وخبطت برجلك وشمتت من نفسك بارض اسرايل لاجل
هذا ها انا امدد يدي عليك وادفعك للخطف في الامم واستاصلك من الشعوب
واهلكك بالهلاك وتعلمين اني انا الرب *

Tum dixit mihi populus, Annon indica- 19
bis nobis, quidnam istud sit quod tu fa-
cis? Dixi, Verbum Domini fuit ad me, 20
Cùm diceretur fuit sermonem domui Is- 21
rael: Sic dicit Dominus dominorum; Ecce
polluo sanctuarium meum, gloriam roboris
vestri, desiderium oculorum vestrorum, &
expiationem animarum vestrarum: & filii
vestri filiæque vestræ vobis relictæ gladio
concident. Tum facietis quemadmodum 22
feci: & labia vestra non obvelabitis, nec
panem hominum comedetis. Capillos ve- 23
stros non resecabitis, calcei vestri erunt
ad pedes vestros, non flebitis, neque plan-
getis; sed propter scelera vestra vagabi-
mini, & solatio afficiemini unusquisque
de fratre suo: Sic erit Hezeciel vobis 24
ostento, et quemadmodum fecit, sic facie-
tis, & agnoscetis me esse Dominum. Tu 25
autem O homo, quâ die tollam ab eis glo-
riam gaudii ipsorum, et desiderium ocu-
lorum ipsorum, & propitiationem anima-
rum ipsorũ, et filios ipsorum, et filias ipso-
rum; Eâ ipsâ die veniet qui reversus fu- 26
erit ad te, et narrabit tibi in auribus tuis:
Et eodem ipso die aperiet os tuum redux 27
ille, ut eloquaris, nec obmutescas ampliùs:
sic eris illis ostento, & cognoscetis me esse
Dominum.]

CAP. XXV.

Prophetia contra Ammonitas.

PRætereà fuit sermo Domini ad me, 1
dicens; O fili hominis, confirma faciem 2
tuam contra filios Ammon, & vaticinare
de iis, Dicásque filiis Ammon; Au- 3
dite sermonem Adonai Domini. Sic dicit
Adonai Dominus; Eò quòd insultaveris
sanctis meis quòd profanata sint, & ter-
ræ Israelis quòd perierit, & domui Ju-
dæ quòd in captivitatem abierit; Pro- 4
pterea ecce ego tradam vos filiis Kedem in
hæreditatem, ut omnes omninò habitent in
te, collocentque domicilia sua: isti come-
dent fructus tuos, & isti bibent suavita-
tem tuam. Et redigam urbem Ammon in 5
pascua camelorum, & filios Ammon in
pascua ovorum: & experiemini me esse
Dominum. Nam ita dicit Dominus Do- 6
minus; Quia manu tuâ plausisti, & pul-
sâsti pede tuo, & insultâsti ex animo
tuo terræ Israelis; Icircò en ego ex- 7
tendam manum meam super te, tradam-
que te direptioni in gentes, evellam te ex
populis, téque planè perdam: et experieris
me esse Dominum.

יחזקאל : כה

8 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב וְשֵׂעִיר הִנֵּה כְּכָל־הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃
9 לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת־כֶּתֶף מוֹאָב מֵהֶעָרִים מֵעָרָיו מִקָּצֵהוּ צְבִי אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁימֹת בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתָמָה׃
10 לִבְנֵי־קֶדֶם עַל־בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא־תִזָּכֵר בְּנֵי־עַמּוֹן בַּגּוֹיִם׃
11 וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
12 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם בִּנְקֹם נָקָם לְבֵית יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְּמוּ בָהֶם׃
13 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה וְנָטִתִי יָדִי עַל־אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה וּנְתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן וּדְדָנֶה בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ׃
14 וְנָתַתִּי אֶת־נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ אֶת־נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃
15 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה יַעַן עֲשׂוֹת פְּלִשְׁתִּים בִּנְקָמָה וַיִּנָּקְמוּ נָקָם בִּשְׁאָט בְּנֶפֶשׁ לְמַשְׁחִית אֵיבַת עוֹלָם׃
16 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל־פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי אֶת־כְּרֵתִים וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־שְׁאֵרִית חוֹף הַיָּם׃
17 וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת גְּדֹלוֹת בְּתוֹכְחוֹת חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי אֶת־נִקְמָתִי בָּם׃

CAP. XXVI. כו

1 וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
2 בֶּן־אָדָם יַעַן אֲשֶׁר־אָמְרָה צֹּר עַל־יְרוּשָׁלַם הֶאָח נִשְׁבְּרָה דַּלְתוֹת הָעַמִּים נָסֵבָּה אֵלָי אִמָּלְאָה הָחֳרָבָה׃
3 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ צֹר וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת הַיָּם לְגַלָּיו׃
4 וְשִׁחֲתוּ חֹמוֹת צֹר וְהָרְסוּ מִגְדָּלֶיהָ וְסִחֵיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אוֹתָהּ לִצְחִיחַ סָלַע׃

Versio VULG. LAT.

8 Hæc dicit Dominus Deus; Pro eo
quòd dixerunt Moab & Seir;
Ecce sicut omnes Gentes, domus
9 Juda: Idcircò ecce ego aperiam
humerum Moab de civitatib', de
civitatibus, inquam, ejus, & de
finibus ejus, inclytas terræ Beth-
jesimoth & Beelmeon & Caria-
10 thaim, Filiis Orientis cum filiis
Ammon, & dabo eam in hære-
ditatem: ut non sit ultrà mémo-
ria filiorum Ammon in Genti-
11 bus. Et in Moab faciam judi-
cia: & scient quia ego Domi-
12 nus. Hæc dicit Dominus Deus;
Pro eo quòd fecit Idumæa ultio-
nem ut se vindicaret de filiis Ju-
da, peccavítque delinquens, &
13 vindictam expetivit de eis, Id-
circò hæc dicit Dominus Deus;
Extendam manum meam super
Idumæam, & auferam de ea ho-
minem & jumentum, & faciam
eam desertam ab Austro: & qui
sunt in Dedan, gladio cadent.
14 Et dabo ultionem meam super
Idumæam per manũ populi mei
Israel: & facient in Edom juxta
iram meam, & furorem meum:
& scient vindictam meam, dicit
15 Dominus Deus. Hæc dicit Do-
minus Deus; Pro eo quòd fece-
runt Palæstini vindictam, & ulti
se sunt toto animo, interficien-
tes, & implentes inimicitias ve-
16 teres: Propterea hæc dicit Do-
minus Deus; Ecce ego extendam
manum meam super Palæstinos,
& interficiam interfectores, &
perdam reliquias maritimæ re-
17 gionis: Faciámque in eis ultio-
nes magnas arguens in furore:
& scient quia ego Dominus
cùm dedero vindictam meam
super eos.

CAP. XXVI.

1 ET factum est in undecimo an-
no, primâ mensis, factus est ser-
2 mo Domini ad me, dicens; Fili
hominis, pro eo quòd dixit Ty-
rus de Jerusalem; Euge, confra-
ctæ sunt portæ populorum, con-
versa est ad me: implebor, de-
3 serta est. Propterea hæc dicit
Dominus Deus; Ecce ego super
te, Tyre, & ascendere faciam ad
te gentes multas, sicut ascendit
4 mare fluctuans. Et dissipabunt
muros Tyri, & destruent turres
ejus: & radam pulverem ejus de
ea, & dabo eam in limpidissi-
mam petram.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Τάδε λέγει (λ) κύριος, Ἀνθ' ὧν εἶπε
Μωάβ, (μ) Ἰδού, ὡς ὃν τρόπον πάντα τὰ
9 ἔθνη, (ν) οἶκος Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα; Διατοῦ-
το ἰδοὺ ἐγὼ παραλύω τὸν ὦμον Μωὰβ ἀπὸ
(ξ) πόλεων ἀκρωτηρίων αὐτοῦ, ἐκλεκτὴν
γῆν, οἶκον Βεθασιμοὺθ ἐπάνω πηγῆς πό-
10 λεως παραθαλασσίας, Τοὺς υἱοὺς κεδὲμ ἐπὶ
τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν δέδωκα αὐτοῖς εἰς κληρονο-
μίαν, ὅπως μὴ (ο) μνεία γένηται τῶν υἱῶν (π)
11 Ἀμμών. Καὶ εἰς Μωὰβ ποιήσω ἐκδίκη-
12 σιν, καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος. Τά-
δε λέγει (ρ) κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐποίησεν ἡ
Ἰδουμαία (σ) ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκ-
δίκησιν εἰς τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ ἐμνησικάκη-
13 σαν, καὶ ἐξεδίκησαν δίκην, Διατοῦτο τάδε
λέγει (τ) κύριος, Καὶ ἐκτενῶ τὴν
χεῖρά μου ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν, καὶ (υ)
ἐξολοθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτῆ-
νος, καὶ θήσομαι αὐτὴν ἔρημον· καὶ ἐκ
Θαιμὰν διωκόμενοι ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται.
14 Καὶ δώσω (φ) ἐκδίκησίν μου ἐπὶ τὴν Ἰδου-
μαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου Ἰσραήλ, καὶ ποιή-
σουσιν ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργήν (χ)
μου καὶ κατὰ τὸν θυμόν μου, καὶ ἐπιγνώσονται τὴν
15 ἐκδίκησίν μου, λέγει κύριος. Διατοῦ-
το τάδε λέγει (ψ) κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐποί-
ησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικήσει, καὶ ἐξανέ-
στησαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐκ ψυχῆς, τοῦ
16 ἐξαλεῖψαι ἕως (ω) ἑνός, Διατοῦτο τάδε
λέγει (α) κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω τὴν
χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ (β) ἐξολο-
θρεύσω Κρῆτας, καὶ ἀπολῶ τοὺς κατοικοῦντας
17 τοὺς κατοικοῦντας τὴν (γ) παραλίαν. Καὶ ποι-
ήσω ἐν αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας, καὶ
ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος, ἐν τῷ
δοῦναι (δ) τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς.

MS. A. (λ) ἀδωναὶ κύριος, (μ) καὶ Σηείρ, Ἰδοὺ ὃν τρόπον (ν) οἶκος (ξ) τῶν πόλεων, ἀπὸ πόλεων (ο) γένηται μνεία (π) Ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνεσι. Καὶ ἐν Μωὰβ (ρ) ἀδωναὶ κύριος, (σ) τοῦ ἐκδικῆσαι (τ) ἀδωναὶ κύριος, (υ) ἐξολεθρεύσω (φ) τὴν ἐκδίκησιν (χ) τοῦ θυμοῦ μου, καὶ ἐπιγνώσονται (ψ) ἀδωναὶ κύριος, (ω) αἰῶνος, (α) ἀδωναὶ κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτείνω (β) ἐξολεθρεύσω κρῆτας Σιδῶνος, καὶ (γ) παραθαλασσίαν. (δ) μου τὴν

ΚΕΦ. κς΄.

1 (α) ΚΑὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει,
μιᾷ τοῦ μηνὸς (β), ἐγένετο λόγος κυρίου
2 πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, (γ) ἀνθ'
ὧν εἶπε Σὸρ ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, Εὖγε συνετρίβη,
ἀπόλωλε τὰ ἔθνη, ἐπεστράφη πρός με, ἡ
3 πλήρης ἠρήμωται· Διατοῦτο τάδε λέγει (δ)
κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ Σόρ, καὶ ἀνάξω
ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλά, ὡς ἀναβαίνει ἡ θά-
4 λασσα (ε) τοῖς κύμασιν αὐτῆς. Καὶ καταβαλοῦσι τὰ τείχη Σόρ, καὶ (ζ) καταβαλοῦσι
τοὺς πύργους σου, καὶ (η) λικμήσω τὸν χοῦν
αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, καὶ δώσω (θ) αὐτὴν εἰς
λεωπετρίαν.

MS. A. (α) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ (β) τοῦ πρώτου, (γ) ἀνθ' ὧν (δ) ἀδωναὶ κύριος, (ε) ἐν τοῖς (ζ) καθελοῦσιν (η) λικμήσουσιν (θ) σε εἰς

Hæc dicit Dominus; Pro eo quòd dixit (λ) Moab, (μ) Ecce, (sicut omnes gentes, domus Israel et Juda? Idcircò ecce ego dissolvam humerum Moab de (ξ) civitatibus promontoriorum ejus, electam terram, (ν) domum Bethasimuth super fontem urbis maritimæ: Filios Cedem super filios Ammon: dedi (ο) ei in hæreditatem: ut non fiat memoria filiorum (π) Ammon. Et in Moab faciam ultionem: & cognoscent quoniam ego Dominus. Hæc dicit Dominus; Pro eo quòd fecit ulciscendo ipsos (σ) ultionem in domo Juda, & memoriam injuriæ ... nuerunt mali, et ul(ti) sunt ultionem: Propterea hæc dicit Dominus; Et extendam manum meam super Idumæam: & interficiam de ea hominem, et pecus; et ponam eam desertum: & de Theman persequentes in gladio cadent. Et dabo ultionem meam super Idumæam in manu populi mei Israel, & facient in Idumæa juxta iram meam, & juxta furorem meum, & cognoscent ultionem meam, dicit Dominus. Propterea hæc dicit Dominus; Pro eo, quod fecerunt alienigenæ in ultione, & suscitaverunt vindictam insultantes ex animo, ut delerent usque ad unum: Propterea hæc dicit Dominus; Ecce ego extendo manum meam super alienigenas: & disperdam (β) Cretenses, & perdam reliquos habitantes maritimam. Et faciam in eis ultiones magnas, et cognoscent, quia ego Dominus, cùm dedero ultionem meam super eos.

CAP. XXVI.

ET factum est in undecimo anno, unâ mensis, factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, ... super Hierusalem; Euge, confracta est, periit, gentes conversæ sunt ad me; quæ fuit plena, deserta est. Propterea hæc dicit Dominus; Ecce ego super te, Sor: & ascendere faciam super te gentes multas, sicut ascendit mare fluctibus suis. Et dejicient muros Sor, & dejicient turres tuas: & ventilabo pulverem ejus de ea: et dabo eam in (α) nitidissimam petram.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים חֲלַף דַאֲמָרוּ מוֹאָבָאֵי וְשֵׂעִיר מָה שְׁנוֹ מִכָּל עַמְמַיָא דְבֵית יְהוּדָה׃
9 בְּכֵן הָאֲנָא תָבַר יָת תְּקוֹף מוֹאָב מִקִּרְוֵיהוֹן מִכְּרַכֵּיהוֹן עַד פַּצְחֵיהוֹן חֶדְוַת אַרְעֲהוֹן
10 בֵּית יְשִׁימוֹת בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתַיִם׃ לִבְנֵי קֶדֶם עַל בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶמְסְרִנַהּ לִירוּתָא בְדִיל
11 דְּלָא יְהֵי דָכְרָן בְּנֵי עַמּוֹן בְּעַמְמַיָא׃ וּבְמוֹאָב אַעְבֵּיד פּוּרְעָנוּת דִינִין וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃
12 כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים חֲלַף דַעֲבָדוּ אֲדוֹמָאֵי בִּתְקוֹף פּוּרְעָנוּת לְבֵית יְהוּדָה וְחָבוּ חוֹבָא
13 וְאִתְפָּרַעוּ מִנְהוֹן׃ בְּכֵן כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים וַאֲרִים מַחַת גְבוּרְתִּי עַל אֱדוֹם וַאֲשֵׁיצֵי
14 מִנַּהּ אֱנָשָׁא וּבְעִירָא וְאֶתְּנִנַּהּ חָרוּב מִדָרוֹמָא וְיָתְבֵי דְדָן בְּחַרְבָּא יִתְקַטְלוּן׃ וְאֶתֵּן יָת
פּוּרְעָנוּתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְיִתְמַסְרוּן וְיִתְפָּרְעוּן מִן אֱדוֹם כְּרוּגְזִי וּכְחֵמְתִי וְיִדְעוּן
15 יָת פּוּרְעָנוּתִי אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים׃ כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים חֲלַף דַעֲבָדוּ פְּלִשְׁתָּאֵי בִּדְבָבוּ
16 וְיִתְפָּרְעוּן פּוּרְעָנוּת בִּצְפוּת נְפַשׁ בְּדִיל לְחַבָּלָא דְבָבוּת עָלַם׃ בְּכֵן כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
הָאֲנָא מָרִים יָת מַחַת גְבוּרְתִּי עַל פְּלִשְׁתָּאֵי וַאֲשֵׁיצֵי יָת עַמָּא דְחַיָבִין לְאִשְׁתֵּיצָאָה
17 וְאוֹבֵיד יָת שְׁאָר סְפַר יַמָּא׃ וְאַעְבֵּיד בְּהוֹן פּוּרְעָנַן רַבְרְבָן בִּתְקוֹף רָגְזִי וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא
יְיָ בְּדְאֵיתֵין יָת פּוּרְעָנוּתִי בְּהוֹן׃

כו

1 וַהֲוָה בַּחֲדָא עַסְרֵי שְׁנִין בְּחַד לְיַרְחָא הֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר׃ בַּר
2 אָדָם חֲלַף דַאֲמָרַת צוֹר עַל יְרוּשְׁלֵם חֶדְוָא אִתְבָּרַת דַהֲוַת מְסַפְּקָא סְחוֹרָא לְכָל עַמְמַיָא
אִסְתַּחֲרַת לְמֵיתֵי לְוָתִי דַהֲוַת מַלְיָא חֲרוּבַת׃ בְּכֵן כְּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָאֲנָא שָׁלַח
3 רוּגְזִי עֲלָךְ צוֹר וְאַסֵּק עֲלָךְ מַשִׁרְיַת עַמְמִין סַגִיאִין כְּמִסַּק יַמָּא בְּאִתְרְגָשׁוּת גַּלוֹהִי׃
4 וִיחַבְּלוּן שׁוּרֵי צוֹר וִיפַגְרוּן מִגְדָּלָהָא וְאֶעֱקַר עַפְרַהּ מִנַּהּ וְאֶתֵּין יָתַהּ לִשְׁעִיעוּת כֵּיף גְּלֵי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd dixerunt Moabitæ & Seir; In quo differunt viri dom' Juda ab omnib' populis? Propterea ecce ego conteram for-
9 titudinem *Moab* ex civitatibus eorum, ex arcibus eorum, usque ad villas
10 ipsorum, gaudium terræ eorum, Beth-jesimoth, Beelmeon & Cariathaim.
Filiis Orientalib' contra filios Ammon; & tradam eam in hæreditatem, ut
11 non sit memoria filiorum Ammon in populis. Et in *Moab* faciam ultionem
12 judiciorum, & scient quia ego Dñs. Hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd fe-
cerunt Idumæi in furore ultionem contra domum Juda, & peccaverunt pec-
13 catum, & vindictam sumpserunt ex eis: Ideò hæc dicit Dñs Deus: Et leva-
bo plagam fortitudinis meæ super Idumæam, & disperdam ex ea hominem
& jumentum; & dabo eam desertam ab Austro, & habitatores Dedan gladio
14 occidentur. Et dabo ultionem meam in Idumæam per manum populi mei
Israel, *tradentúrque*: & sument ultionem ab *Idumæa* pro furore meo, &
15 ira mea; & scient ultionem meam, dicit Dñs Deus. Hæc dicit Dñs Deus:
Pro eo quòd fecerunt Philistæi hostiliter, & ulti sunt sese cum insultatione
16 animi ad disperdendum propter inimicitiam antiquam. Propterea hæc dicit
Dñs Deus: Ecce ego levo plagam potentiæ meæ super Philisthæos, & disper-
17 dam populum, qui rei sunt, ut dispereant; & perdam reliquias portus maris.
Et faciam in eis ultiones magnas in ira furoris: & scient quia ego Dominus,
cùm dedero ultionem meam in eis.

CAP. XXVI.

1 ET factum est undecimo anno, prima [*die*] mensis, factum est verbum pro-
2 phetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis, pro eo quòd dixit Tyrus
super Jerusalem: Euge confracta est quæ præbebat mercimonia omnibus
3 populis, conversa est ut veniat ad me; quæ erat plena, deserta est. Propterea
hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego mitto furorem meum super te Tyre, &
ascendere faciam contra te exercitus populorum multorum, sicut ascendit
4 mare in fremitu fluctuum suorum. Et dissipabunt muros Tyri, & destruent
turres ej', & evellã pulverem ej' ab ea: & dabo eam in politiẽ petræ apertæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Contra Moab. Sic ait Dominus do- 8
minorum; Quia dixit Moab & Sir, Ecce inter
omnes gentes sunt Judæi; Icciro ecce luxabo 9
humerum Moabi ab urbibus, ab urbibus ejus
& confinibus ejus: decus terræ Beth-asimonis,
Belmonis, & Curiathim, Orientalium, atque 10
Ammonitarum, dabo in hæreditatem, ut nulla
maneat memoria Rabathæ Ammonitarum in- 11
ter gentes. Etiam in Moabum exercebo judi-
cium, & experiemini me esse Dominum.

Contra Edom. Sic ait Dominus do- 12
minorum; Eò quòd ultionem fecerit Edom
contra Judæos, odium intestinum conceperit,
& zelaverit in eos; Icciro sic ait Dominus 13
dominorum, Ecce ego sublatâ manu meâ con-
tra Edom, perditurus sum ex eâ tam homines
quàm jumenta, eámq; redacturus in solitudi-
nem à Themane & Darane; & gladio conci-
det. Et exercebo ultionem meam in Edom, per 14
populum meum Israelem, & ultionem sumere
ab Edom secundùm iram meam & secundùm
excandescentiam meam, & experientur ulti-
onem meam, ait Dominus dominorum.

Contra Palæstinam. Sic ait Dominus 15
dominorum: Quia vindictam exercuerunt Pa-
læstini, & sumpserunt ultionem juxta cupidi-
tatem animi sui, ut violarent amicitiam per-
petuam, Icciro sic ait Dominus dominorum, 16
Ecce levabo manum meam super Palæstinos,
& perdam Ceretæos, perdámq; reliquas oras
maritimas. Et exercebo in eos ultiones meas 17
magnas in increpatione & excandescentia, et
experientur me esse Dominum, cùm exegero
ab eis pœnas meas.

CAP. XXVI.

Contra Tyrum.

ANno undecimo, primâ *die* mensis, fuit ad 1
me sermo Domini, dicendo, Fili hominis, 2
quia dixit Tyrus de Jerusalem, Vivifica nos,
fractæ sunt portæ populorum, et conversi sunt
ad me, vastata et desolata est: Icciro sic ait 3
Dominus dominorum, Ecce me contra te, et
ascendere faciam contra te gentes multas,
quemadmodum ascendit mare cum fluctibus
suis: Et vastabunt muros Tyri, destruent 4
turres ejus, et effodient ex ea pulveres ejus, et
reddam eam ut lapidem expolitum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الاصحاح الرابع عشر النبوه في مواب* هكذا يقول ادوناي الرب*
من اجل ان مواب قالت ها كمثل جميع الامم كذلك بيت اسرايل ويهوذا* من اجل هذا ها
انا احلع كتف مواب من مدن اطراف مصاريه كالارض الحسان بيت باسيموت وفوق بيع
المدينة التي على ساحل البحر* بني كادم على بني عمون اعطيتهم ميراثا* كيلا يكون ذكر
بني عمون* وفي مواب ساصنع انتقاما* ويعلمون اني انا الرب* النبوه في ادوم*
هكذا يقول الرب ادوناي من اجل ان ادوم صنعت عند انتقامهم انتقاما ببيت يهوذا
وحقدوا وانتقموا انتقاما *لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب* فامد يدي على ادوم
واستاصل منها الانسان والبهيمة واجعلها خرابا والمطرودين من تامان يسقطون بالسيف* واعطي
انتقامي على ادوم بيدي شعب اسرايل ويصنعون كرجزي وكغضبي* ويعلمون انتقامي
يقول ادوناي الرب* النبوه في فلسطين* لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب*
من اجل ان الغرباء القبايل صنعت بالانتقام واقامت انتقاما فرحين بالنفس ليفسدوا
الابد* لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب ها انا امد يدي على القبايل الغريبة
واستاصل القضاه واهلك البقايا السكان عند ساحل البحر* واصنع فيهم انتقاما عظيما
ويعلمون اني ادوناي الرب عندما اعطي انتقامي عليهم* الفصل السادس والعشرون
وصار في السنة الحادية عشر في اول يوم من الشهر* النبوه في صور*
قول الرب الي قايلا* يا ابن الانسان* من اجل ان صور قالت على اورشليم نعما كسرت
هلكت الامم رجعت الي* المملوه افرغت* لاجل هذا هكذا يقول ادوناي الرب ها انا عليك
صور واصعد عليك امما كثيرين كما يصعد البحر بامواجه* ويخربون جبال صور ويهدمون
بروجك* واذري ترابها عليها واصيرها صخرا ملساء*

Textus decimusquartus
Prophetia contra Moab.

Sic dicit Adonai Dominus; Quia Moab 8
dixit, Ecce quales sunt omnes gentes,
talis domus Israelis & Judæ: Pro- 9
pterea en ego luxabo humerum Moabi ex
urbibus extremorum visterum ejus: ut
terram delectam, domum Beth-asimuth
sitam super fontem urbis quæ est secus
oras maritimas; Filiis Kedem super 10
filios Ammon dedi in hæreditatem, ut
nulla supersit memoria filiorum Ammon.
Etiam contra Moab exercebo vindictam, 11
& scietis me esse Dominum.

Prophetia contra Edom.

Ita dicit Dominus Adonai; Quoniam 12
Edomæi, cùm ulciscerentur, ultionem
sumpserunt à domo Judæ, & odium
servantes vindictam exegerunt: Ideò 13
sic dicit Adonai Dominus; Extendam ma-
num meam super Edom, extirpabo ex ea
hominem & jumentum, redigamque eam
in ruinam, & expulsi è Themane, gladio
concident. Et vindictam sumam ab E- 14
dom per manus populi Israelitici, ut fa-
ciant secundùm iram meam & secundùm
excandescentiam meam: atque ita experi-
entur vindictam meam, dicit Adonai Do-
minus.

Prophetia contra Palæstinam.

Icciro sic dicit Adonai Dominus; quo- 15
niam exteræ nationes ad ultionem fece-
runt, & suscitaverunt ultionem, animo in-
sultantes ut extinguerent in perpetuum;
Propterea sic dicit Adonai Dominus; Ecce 16
ego extendam manum meam super natio-
nes exteras, extirpabo racemationem, &
perdam reliquias habitantes ad oras mari-
timas; Et exercebo in eos ultionem ma- 17
gnam: scientque me esse Adonai Domi-
num, cùm dedero ultionem meam super
ipsos.

CAP. XXVI.

Prophetia contra Sur.

FActum est autem anno undecimo, pri- 1
mâ die mensis, ut esset sermo Domini ad
me, dicens; O fili hominis, Quia Sur 2
dixit de Jerusalem; Euge, confracta est,
periit, gentes conversæ sunt ad me, quæ
plena erat incolis, deserta est: Propter- 3
eà dicit Adonai Dominus; Ecce me con-
tra te O Sur, & faciam ut ascendant
contra te gentes multæ, quemadmodum
ascendit mare cum procellis suis: Et 4
destruent montes Sur, & demolientur tur-
res tuas: dispergam pulverem ejus super
ipsam, & reddam eam in petram nitidis-
simam;

יחזקאל: כו

ego quia ;maris medio in erit sagenarum Extensio
5 משטח חרמים תהיה בתוך הים כי אני
direptionem in erit & :Deus Dominus dixit ,sum locutus
דברתי נאם אדני יהוה והיתה לבז
:occidentur gladio in ,agro in quæ ejus filiæ Et .gentibus
6 לגוים: ובנותיה אשר בשדה בחרב תהרגנה
:Deus Dominus dixit sic Quia .Dominus ego quòd scient &
7 וידעו כי אני יהוה: כי כה אמר אדני יהוה
Babel regem Nebuchadresar Sor adversum adducens ego Ecce
הנני מביא אל צר נבוכדראצר מלך בבל
,equitibus in & ,curru in & ,equo in ,regum regem ,aquilone ab
מצפון מלך מלכים בסוס וברכב ובפרשים
:interficiet gladio in ,agro in tuas Filias .multo populóque ,cœtu &
8 וקהל ועם רב: בנותיך בשדה בחרב יהרג
,aggerem te contra effundet & :ligneam turrim te contra dabit &
ונתן עליך דיק ושפך עליך סללה
dabit suæ catapultæ ictum Et .scutum te contra faciet consurgere &
9 והקים עליך צנה: ומחי קבלו יתן
copia Præ .suis gladiis in destruet tuas turres & ;tuos muros contra
10 בחומתיך ומגדלתיך יתץ בחרבותיו: משפעת
currus & ,rotæ & ,equitis voce A .eorum pulvis te operiet ejus equorum
סוסיו יכסך אבקם מקול פרש וגלגל ורכב
introitus tanquam,tuas portas in illo ingrediendo in ,tui muri movebuntur
תרעשנה חומותיך בבואו בשעריך כמבואי
conculcabit suorum equorum ungulis In diruptæ civitatis
11 עיר מבקעה: בפרסות סוסיו ירמס את
statuæ & ,occidet gladio in tuum populum :tuas plateas omnes
כל חוצותיך עמך בחרב יהרג ומצבות
,tuam facultatem prædabuntur Et .descendet terram in tuæ fortitudinis
12 עזך לארץ תרד: ושללו חילך
domos & ,tuos muros destruent & ,tuam negotiationem diripient &
ובזזו רכלתך והרסו חומותיך ובתי
tuum pulverem & ,tua ligna & ,tuos lapides & ;demolientur tui desiderii
חמדתך יתצו ואבניך ועציך ועפרך
:tuorum canticorum turbam faciam cessare Et .ponent aquarum medio in
13 בתוך מים ישימו: והשבתי המון שיריך
te dabo Et .amplius audietur non tuarum cithararum vox &
14 וקול כנוריך לא ישמע עוד: ונתתיך
ultrà ædificaberis nec ,eris sagenarum expansio ,petræ Leve cacumen in
לצחיח סלע משטח חרמים תהיה לא תבנה עוד
Sic .Deus Dominus dixit ,sum locutus Dominus ego quia
15 כי אני יהוה דברתי נאם אדני יהוה: כה
clamando in ,tuæ ruinæ voce à Nonne :Sor ipsi Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה לצור הלא מקול מפלתך באנק
?insulæ commovebuntur ,tui medio in occisione occidi in ,occisum
חלל בהרג הרג בתוכך ירעשו האיים:
removebunt & ,maris prælati omnes suis soliis desuper descendent Et
16 וירדו מעל כסאותם כל נשיאי הים והסירו
tremoribus :exuent suæ recamaturæ vestimenta & ,sua pallia
את מעיליהם ואת בגדי רקמתם יפשטו חרדות
admirabuntur & ,momenta ad tremunt & ,sedebunt terram super ,induentur
ילבשו על הארץ ישבו וחרדו לרגעים ושממו
perîsti Quomodo tibi dicent & ,lamentum te super assument Et .te super
17 עליך: ונשאו עליך קינה ואמרו לך איך אבדת
,mari in fortis fuit Quæ ?laudata urbs ,maribus à habitata
נושבת מימים העיר ההללה אשר היתה חזקה בים
,ej' habitatorib' omnib' suũ terrorẽ dabant qui ,ej' habitatores & ipsa
היא וישביה אשר נתנו חתיתם לכל יושביה:
quæ insulæ terrebuntur & :tuæ ruinæ die insulæ pavebunt Nunc
18 עתה יחרדו האין יום מפלתך ונבהלו האיים אשר
.te egrediendo ab mari in
בים מצאתך:

Versio VULG. LAT.

5 Siccatio sagenarum erit in me-
dio maris, quia ego locutus sum,
ait Dominus Deus; & erit in di-
6 reptionem Gentibus. Filiæ quo-
que ejus, quæ sunt in agro, gladio
interficientur: & scient quia ego
7 Dominus. Quia hæc dicit Do-
minus Deus; Ecce ego adducam
ad Tyrum Nabuchodonosor re-
gem Babylonis ab Aquilone, re-
gem regum, cum equis, & curri-
bus, & equitibus, & cœtu, po-
8 puloque magno. Filias tuas, quæ
sunt in agro, gladio interficiet:
& circumdabit te munitionibus,
& comportabit aggerem in gy-
ro: & elevabit contra te clype-
9 um. Et vineas, & arietes tem-
perabit in muros tuos, & turres
10 tuas destruet in armatura sua. In-
undatione equorum ejus operiet
te pulvis eorum: à sonitu equi-
tum, & rotarum, & curruum,
movebuntur muri tui, cùm in-
gressus fuerit portas tuas quasi
per introitum urbis dissipatæ.
11 Ungulis equorum suorum concul-
cabit omnes plateas tuas; popu-
lum tuum gladio cædet, & statuæ
tuæ nobiles in terram corruent.
12 Vastabunt opes tuas, diripient
negotiationes tuas: & destruent
muros tuos, & domos tuas præ-
claras subvertent: & lapides
tuos, & ligna tua, & pulverem
tuum in medio aquarum ponent.
13 Et quiescere faciam multitudiné
canticorum tuorum, & sonitus
cithararum tuarum non audietur
14 ampliùs. Et dabo te in limpi-
dissimam petram, siccatio sage-
narum eris, nec ædificaberis ul-
trà: quia ego locutus sum, ait
15 Dominus Deus. Hæc dicit Do-
minus Deus Tyro; Numquid non
à sonitu ruinæ tuæ, & gemitu in-
terfectorum tuorum, cùm occisi
fuerint in medio tui, commove-
16 buntur insulæ? Et descendent
de sedibus suis omnes principes
maris: & auferent exuvias suas,
& vestimenta sua varia abjicient,
& induentur stupore: in terra
sedebunt, & attoniti super re-
pentino casu tuo admirabuntur.
17 Et assumentes super te lamen-
tum, dicent tibi; Quomodo per-
isti, quæ habitas in mari, urbs
inclyta, quæ fuisti fortis in mari
cum habitatoribus tuis, quos for-
18 midabant universi? Nunc stu-
pebunt naves in die pavoris tui:
& turbabuntur insulæ in mari, eò
quòd nullus egrediatur ex te.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

5 Ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσαι ἐν μέσῳ (ι) θα-
λάσσης, ὅτι ἐγὼ λελάληκα, λέγει κύριος·
6 καὶ ἔσαι εἰς προνομὴν (κ) τοῖς ἔθνεσιν. Καὶ
αἱ θυγατέρες αὐτῆς (λ) ἐν πεδίῳ μαχαίρᾳ
ἀναιρεθήσονται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος.
7 (μ) Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπά-
γω ἐπὶ σὲ Σὸρ τὸν Ναβουχοδονόσορ (ν) βασι-
λέα Βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ, βασιλεὺς
βασιλέων ἐστί, (ξ) μεθ' ἵππων καὶ ἁρμάτων
καὶ (ο) ἱππέων καὶ συναγωγῆς ἐθνῶν πολ-
8 λῶν σφόδρα. Οὗτος τὰς θυγατέρας σου
τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ δώ-
σει ἐπὶ σὲ προφυλακήν, καὶ περιοικοδομήσει,
καὶ (π) ποιήσει ἐπὶ σὲ κύκλῳ (ρ) χάρακα, καὶ
περίστασιν ὅπλων, καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ (σ)
9 ἀπέναντί σου δώσει. Τὰ τείχη σου, καὶ τοὺς
πύργους σου καταβαλεῖ ἐν ταῖς μαχαίραις αὐ-
10 τοῦ. Ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ (τ)
καλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν· (υ) καὶ
ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἱππέων αὐτοῦ καὶ τῶν τροχῶν
τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ σεισθήσεται τὰ τείχη σου,
εἰσπορευομένου αὐτοῦ τὰς πύλας σου, ὡς (φ)
11 εἰσπορευόμενος εἰς πόλιν ἐκ πεδίου. Ἐν
ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ (χ) καταπατή-
σουσί σου πάσας τὰς πλατείας· τὸν λαόν σου
μαχαίρᾳ ἀνελεῖ, καὶ τὴν ὑπόστασιν τῆς ἰσχύος
12 σου ἐπὶ τὴν γῆν κατάξει. Καὶ προνομεύσει
τὴν δύναμίν σου, καὶ σκυλεύσει (ψ) τὰ ὑπάρ-
χοντά σου, καὶ καταβαλεῖ τὰ τείχη σου, καὶ (ω)
τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητοὺς καθελεῖ· καὶ
τοὺς λίθους σου, καὶ τὰ ξύλα σου, καὶ τὸν χοῦν
σου εἰς μέσον τῆς θαλάσσης (α) σου ἐμβαλεῖ.
13 Καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῶν μουσικῶν σου,
καὶ ἡ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῇ
14 (β) ἔτι. Καὶ δώσω σε (γ) λεωπετρίαν,
ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσῃ, οὐ μὴ οἰκοδομηθῇς
ἔτι, ὅτι (*) ἐγὼ κύριος ἐλάλησα, λέγει κύ-
15 ριος. Διότι τάδε λέγει (δ) κύριος κύριος
(ε) τῇ Σόρ, Οὐκ ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου,
ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας (ζ), ἐν τῷ σπά-
σαι μάχαιραν ἐν μέσῳ σου, σεισθήσονται αἱ
16 νῆσοι; Καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐ-
τῶν πάντες οἱ ἄρχοντες ἐκ τῶν ἐθνῶν τῆς
θαλάσσης, καὶ (η) ἀφελοῦνται τὰς μίτρας ἀπὸ τῶν
κεφαλῶν αὐτῶν, καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν ποικί-
λον αὐτῶν ἐκδύσονται· (θ) ἐκστάσει ἐκστή-
σονται, ἐπὶ (ι) γῆν καθεδοῦνται, καὶ φοβηθή-
σονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, καὶ στενάξουσιν
17 ἐπὶ σέ, Καὶ λήψονται ἐπὶ σὲ θρῆνον, καὶ
ἐροῦσί σοι, Πῶς (κ) κατελύθης ἐκ θαλάσ-
σης ἡ πόλις ἡ ἐπαινετή, (λ) ἡ δοῦσα τὸν φό-
βον αὐτῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν;
18 Καὶ (μ) φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀπὸ ἡμέρας πτώσεώς (ν) σου·

MS. A. (ι) τῆς θαλάσσης, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα, λέγει κύριος, κύριος· (κ) ἔθνεσιν. (λ) αἱ ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος. (μ) Διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, (ν)* βασιλέα βασιλ… (ξ) μετὰ (ο) συναγωγῆς πολλῶν ἐθνῶν σφόδρα. (π) περιποιήσει (ρ) σοι χάρακα καὶ βελοστάσεις ὅπλων, (σ) ἐπὶ σὲ δώσει. (τ) καλύψει (υ) ἀπὸ φωνῆς (φ) ὁ εἰσπορευόμενος (χ) καταπατήσουσιν πάσας τὰς πλατείας σου· (ψ) τὸν πλοῦτόν σου, καὶ (ω) καθελεῖ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητούς· καὶ (α) ἐμβαλεῖ. (β) ἐν σοὶ οὐκέτι. (γ) εἰς λεωπετρίαν, καὶ ψυγμὸς (*) ἐγὼ ἐλάλησα, (δ) ἀδωναῒ κύριος κύριος (ε) ἐπὶ σὲ Σόρ, Οὐχὶ (ζ) σου, (η) καθελοῦσιν (θ) καὶ ἐκστάσει (ι) τὴν γῆν (κ) ἀπώλου καὶ κατελύθης (λ) ἐπι… ἐφυλάχθη ἰσχυρὰ ἐν θαλάσσῃ, αὐτὴ καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, ἡ δοῦσα (μ) νῦν φοβηθήσονται (ν) σου, καὶ ταραχθήσονται νῆσοι ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξοδίας σου. Ὅτι

Siccatio sagenarum erit in medio maris: quia ego loquutus sum, ait
Dominus, Et erit in direptionem gentibus: Et filiæ ejus in campo
gladio interficientur: & scient quia ego Dominus. Quia hæc di-
cit Dominus; Ecce ego adduco ad te, Sor, Nabuchodonosor regem
Babylonis ab Aquilone (rex regum est) cum equis, & curribus
& equitibus, & cœtu gentium multarum valdè. Hic filias tuas
quæ in campo, gladio interficiet: & dabit super te propugnacul[um]
& circum ædificabit, & faciet super te in circuitu vallum, & con-
stantiam armorum: & lanceas suas contra te dabit: Muros tuos
& turres tuas dejiciet in gladiis suis: A multitudine equorum
ejus, operiet te pulvis eorum: & voce equitum ejus, et rotarum cur-
ruum ejus commovebuntur muri tui; ingrediente eo portas tuas,
quasi ingrediens urbem de campo. In ungulis equorum suorum concul-
cabunt omnes plateas tuas: populum tuum gladio interficiet: &
substantiam fortitudinis tuæ in terram deducet: Et deprædabitur
potentiam tuam, & spoliabit substantiam tuam, et destruet muros
tuos: & domos tuas desiderabiles subvertet: et lapides tuos, et ligna
tua, & pulverem tuum in medio maris (c) tui injiciet. Et (d) ces-
sare faciet multitudinem musicorum tuorum: & vox psalterio-
rum tuorum non audietur amplius. Et dabo te in nudissimam pe-
tram: siccatio sagenarum eris: non ædificaberis ultrà: quia ego Do-
minus loquutus sum, ait Dominus. Quia hæc dicit Dominus
Dominus Sor; Nónne à voce ruinæ tuæ, cùm ingemuerint vulne-
rati, cùm evaginatus fuerit gladius in medio tui, commovebun-
tur insulæ, Et descendent de sedibus suis omnes principes (e) e
gentibus maris, & auferent mitras de capitibus suis, & vesti-
mento suo vario nudabuntur. Stupore stupebunt, in terra sede-
bunt, et formidabunt perditionem suam: et gement super te: Et
assument super te lamentum, & dicent tibi; Quomodo (f) dissi-
pata es è maribus (g) laudata, quæ dedit timorem suum
omnibus habitatoribus suis? Et formidabunt insulæ à die rui-
(h) næ:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 משטח צידין תהי בגו ימא ארי אנא גזרית במימרי אמר יי אלהים ותהי לבזא לעממיא:
6 ויתבי כפרנהא די בחקלא בחרבא יתקטלון וידעון ארי אנא יי: ארי כדנן אמר יי
7 אלהים הא אנא מיתי על צור נבוכדנצר מלכא דבבל מצפונא מלך מלכיא בסוסון
8 וברתיכין ובפרשין ומשרין ועם סגי: יתבי כפרנך די בחקלא בחרבא יקטיל ויבני עלך
9 כרקום ויצבור עלך מליתא ויקים עלך די מזינין בתריסין: ומחת פגוזוהי יהב בשורך
10 ומגדלך יתרע באבני ברזליה: מרפסת סוסותיה יחפנך אבקהון מקל פרשין
וגלגלין ורתיכין יזועון שורך במיעלוהי בתרעך כמא דעלין בקרתא דמתרעא משור:
11 בפרסת סוסותיה ידוש ית כל שוקך עמך בחרבא יקטיל וקמת תוקפיך לארעא ימגר:
12 ויבזון נכסך וישבון סחורתיך ויפגרון שורך ובתי חמרתך יתרעון ואבנך ואעך ועפרך
13 בגו ימא ישוון: ואבטל אתרגושת זמריך וקל נגון כנריך לא ישתמע עוד:
14 ואתננך לשעיעות כיף גלי משטח צידין תהי לא תתבני עוד ארי אנא יי גזרית במימרי
15 אמר יי אלהים: כדנן אמר יי אלהים לצור הלא מקל מפלת קטילך בניהום
16 מטעני חרב כד יתרמון קטילין בגויך יזועון פרוריא: ויחתון מעל כורסותיהון כל
רברבי ימא ויעדון ית מעיליהון וית לבושי ציוריהון ישלחון זיע ילבשון על ארעא
17 יתבון ויזועון מן קדם תביריהון ויצדון עלך: ויטלון עלך אליא ויימרון לך איכדין
אבדת דהוית יתבא בגו ימיא קרתא משבחתא דהוית יתבא בתקוף ימא היא ויתבהא
18 איכדין אתמסרו לתבר כל יתבהא: כען יזועון פרוריא ביום מפלת קטילך ויתבהלון
נגותא די בימא במפק גלותיך:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Expansio piscatorum erit in medio maris, quia ego decrevi in verbo meo,
dicit Dñs Deus, & erit in direptionem populis. Et habitatores villarum ejus
quæ sunt in agro, gladio occidentur, & scient quia ego Dñs. Sic enim dicit
Dñs Deus: Ecce ego adducam ad Tyrum Nabuchodonosor regem Babylonis
ab Aquilone, regem regum cum equis & currib' & equitib' & exercitu &
populo grandi. Habitatores villarum tuarum quæ sunt in agro, gladio oc-
cidet, & ædificabit contra te machinam, & comportabit contra te aggerem,
& statuet contra te armatos clypeis. Et percussionem tormentorum suorum
dabit in muros tuos, & turres tuas destruet lapidib' suis ferreis. Præ concul-
catione equorum ej' operiet te pulvis eorum; præ voce equitum & rotarum
& curruũ commovebuntur muri tui, cùm ingressus fuerit per portas tuas sicut
qui ingrediuntur civitatem cuj' dissipat' est mur'. Unguibus equorum suorum
conculcabit omnes vicos tuos, populum tuum gladio occidet, & statuas for-
titudinis tuæ in terram collidet. Et diripient substantiam tuam, & capient
negotiationes tuas, & dissipabunt muros tuos, & domos desiderabiles tuas
demolientur: & lapides tuos, & ligna tua & pulverem tuum in medio maris
ponent. Et cessare faciam sonitum canticorum tuorum: & vox concent' ci-
thararũ tuarum non audietur ultrà. Et dabo te in politiem petræ apertæ: ex-
pansio piscatorum eris; non ædificaberis ultrà; quia ego Dñs decrevi in ver-
bo meo, dicit Dñs Deus. Hæc dicit Dñs Deus Tyro: Nónne à voce ruinæ
occisorum tuorum, in gemitu vulneratorum gladio, quando projicientur oc-
cisi in medio tui, commovebuntur suburbia? Descendent de soliis suis omnes
principes maris, & auferent pallium suum, & vestimenta sua varii coloris spo-
liabunt; tremore induentur, super terram sedebunt, & contremiscent propter
interitum suum, & desolabuntur super te. Et tollent super te lamentum, &
dicent tibi: Quomodo periisti, quæ habitabas in medio maris; civitas lau-
dabilis, quæ habitabat in fortitudine maris, ipsa & habitatores ejus? quo-
modo traditi sunt in excidium omnes habitatores ejus? Nunc commovebun-
tur suburbia in die ruinæ occisorum tuorum, & turbabuntur insulæ quæ sunt in mari; cùm egressa fuerit transmigratio tua.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

5 Fiétque locus ad expandenda retia in medio
mari: quoniam ego locutus sum, ait Domi-
nus dominorum: eritque direptioni genti-
6 bus, Et filiæ ejus quæ sunt in campo, gladio
trucidabuntur: & experientur me esse Do-
7 minum. Nam sic ait Dominus dominorum;
Ecce ego adducturus sum contra Tyrum, Ne-
buchadnosarem regem Babylonis ex Aquilo-
ne, regem regum; cum equis, curribus, &
equitibus, cúmque turba & populo copiosissi-
8 mo. Filias tuas quæ in agro sunt, gladio tru-
cidabit, eriget contra te speculas, ponet ad-
versùm te insidias, & clypeum adversùm te
9 statuet: Cuspides lancearum suarum indet
10 muris tuis, & turres evellent gladiis suis. Ex
incessu equorum ejus obruet te pulvis, & præ
strepitu equitum & rotarū curruum ejus con-
cutientur mœnia tua. Cùm ingredietur in
portas tuas, perinde erit ac si ingrederetur in
11 urbem disruptam, Et ungulis equorum suo-
rum calcabit omnes vicos tuos, populum tu-
um gladio trucidabit, & excelsa roboris tui
12 solo æquabit: Diripient armenta tua, & de-
prædabuntur possessiones tuas; muros tuos de-
molientur, & destruent domos tuas expetibi-
les; lapides & ligna tua, opésque tuas in mare
13 projicient. Ita faciam ut cesset multitudo mu-
sicæ tuæ, nec audiatur inposterum vox citharæ
14 tuæ: Denique redigam te in lapidem expoli-
tum, & locum expandendis sagenis, & non
ædificaberis ampliùs; nam ego locutus sum,
15 ait Dominus dominorum. Sic ait Dominus
dominorum ad Tyrum; Præ fragore ruinæ
tuæ, cruciatu confossorum tuorum, & cædibus
eorum qui interficientur in te, contremiscent
16 insulæ: Et descendentes è soliis suis omnes
principes maritimi, tollent à se stolas suas,
depositísque vestibus ornatûs sui, induentur
tremore, humi sedebunt, erunt attoniti, & non
17 requiescent. De te stupebunt, & lamentati-
ones de te proferent, ac dicent tibi, Quo-
modo periisti habitatrix marium, urbs munita
quæ fortis eras in mari cum habitatoribus tu-
is qui terrorem suum incusserant omnibus ha-
18 bitatoribus terræ! Nunc contremiscent in-
sulæ in die ruinæ tuæ, & conturbabuntur in-
sulæ in die casûs tui.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وبصير مصطحا شباك في وسط البحر لاني انا تكلمت * يقول الرب الرب * ويصير نهبا للامم
وبناتها في الصحراء يقتلون * ويعلمون اني انا الرب * لانه هكذا يقول ادوناي الرب
ها انا اجلب عليك يا صور بختنصر ملك بابل من الجربياء * ملك الملوك هو بخيل
ومركبات وفرسان * ويجمع وشعوب كثيرة جدا * هذا يقتل بناتك الذين في الصحراء
بالسيف * ويعطي عليك مرقبا * ويبني عليك * ويضع عليك من حولك سياجا ومرا
السلاح * ويدفع حرابه عليك * ويهدم اسوارك وبروجك بسيوفه * ومن كثرة خيوله يغ
غبارهم * ومن صوت فرسانه وبكرات مراكبه تزلزل اسوارك * حين يدخل ابوابك
يدخل الى المدينة من الصحراء * بحوافر خيله يدوسون جميع شوارعك * ويقتل شعبك
بالسيف * ويزيل قوام قوتك على الارض * وينهب جيشك * ويغنم غناك * ويهدم اسوارك
وبيوتك المشتهاة * وحجارتك وخشبك * ويضع ترابك في وسط البحر * ويكف كثرة ملاهيك
وصوت عيدانك لا يسمع فيك ايضا * واصيرك صخرة ملساء * وتكونين مسطحا للشباك
ولا تبنين بعد * لاني انا تكلمت يقول ادوناي الرب * من اجل انه هكذا يقول الرب
الرب لصور اليس من صوت زللك * عند ما تنهد جرحاك * عند ما يجرد السيف
وسطك * تزلزل الجزاير * وينزل عن كراسيها جميع الرؤساء من امم البحر * ويرعون
التيجان عن رووسهم * ويخلعون ثوبهم المدبج * ويذهلون ذهلا * ويقعدون على الارض * ويبهتون
هلاكهم * وينوحون عليك * وياخذون عليك نوحا ويقولون * كيف اهلكت من
ايتها المدينة الممدوحة * المعظمة خوفا لكل سكانها * والان تخاف الجزاير من يوم زللك
وتضطرب الجزاير في البحر من سقوطك *

5 *Fiétque locus pandendis retibus in medio*
mari: quoniam ego locutus sum, dicit
Dominus Dominus; Et fiet in direptio-
6 *nem gentibus: Et filias ejus in deserto*
trucidabunt: sciéntque me esse Dominum.
7 *Sic enim dicit Adonai Dominus; Ecce ego*
adducam contra te O Sur, Bochtonassarem
regem Babelis ex Aquilone (rex regum est)
cum equis, curribus, & equitibus, turmis,
8 *populisque perquam multis. Hic filias*
tuas quæ sunt in campo gladio trucidabit:
ponet adversùm te propugnaculum, extru-
et adversùm te faciétque contra te cir-
cunquaque vallum & machinas ad arma
9 *jaculanda: Tela sua contra te vibrabit,*
et muros turrésque tuas gladiis suis ever-
10 *tet. Præ multitudine equorum ejus ope-*
riet te pulvis eorum; & præ strepitu equi-
tum ejus & rotarum curruum ejus contre-
miscent muri tui; quum per tuas portas
intrabit acsi quis intraret in urbem è deser-
11 *to. Ungulis equorum suorum conculcabit*
omnes vicos tuos, interficiet populum tuum
gladio, & subsistentiam fortitudinis tuæ
12 *in terram dejicet: Deprædabitur turmas*
tuas, diripiet divitias tuas, evertet muros
tuos & domos tuas desiderabiles, lapides
ac ligna tua, ponétque pulverem tuum in
13 *medio mari: Summovebit multitudinem*
instrumentorum musicorum tuorum, et vox
fidium tuarū non audietur in te ampliús:
14 *Demum reddam te petram nitidissimam,*
eris locus pandendis retibus, & non æ-
dificaberis rursûs: quoniam ego locutus
15 *sum, dicit Adonai Dominus. Nam ita*
dicit Dominus Dominus ad Sur; Nonne
à sono lapsûs tui, cùm gemuerint vulne-
rati tui, cùm evaginatus fuerit gladius
16 *in medio tui; concutientur insulæ, Et*
descendent è thronis suis omnes princi-
pes gentium maritimarum, deponent dia-
demata de capitibus suis, exuent se veste
sua versicolore, stupore percellentur, humi
subsibunt, & exitium suum pertime-
17 *scent? Propter te suspirabunt, & la-*
mentum de te component, ac dicent;
Quomodo destructa es è mari O urbs ce-
leberrima, quæ timorem incutiebas omni-
18 *bus habitatoribus tuis: Jam verò ter-*
rentur insulæ à die lapsûs tui, & in-
sulæ in mari commoventur ob agoniam
tuam!

יחזקאל : כו

desolatam urbem te me ponendo In : Deus Dominus dixit sic Quia
19 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה בְּתִתִּי אֹתָךְ עִיר נֶחֱרֶבֶת
te super faciendo ascendere in : habitantur non quæ civitates sicut
כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא־נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת עָלַיִךְ אֶת־
cum te fecero descendere Et .multæ aquæ te operuerint & ,voraginem
20 הַתְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם הָרַבִּים: וְהוֹרַדְתִּיךְ אֶת־
terra in te fecero collocare & , seculi populum ad ,lacum descendentibus
יוֹרְדֵי בוֹר אֶל־עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ
non ut ,lacum descendentibus cum seculo à solitudinibus in ,inferiorum
תַּחְתִּיּוֹת כָּחֳרָבוֹת מֵעוֹלָם אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר לְמַעַן לֹא
tu non & ,te dabo Terrores .viventiū terra in decorem dedero & :habiteris
21 תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי בְּאֶרֶץ חַיִּים: בַּלָּהוֹת אֶתְּנֵךְ וְאֵינֵךְ
.Deus Dominus dixit ,seculum in ultrà invenieris non & ,requireris &
וּתְבֻקְשִׁי וְלֹא־תִמָּצְאִי עוֹד לְעוֹלָם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה:

CAP. XXVII. כז

tu Et : dicendo me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: 2 וְאַתָּה בֶן־אָדָם שָׂא
ingressibus super habitanti ,Sor ipsi dices Et .lamentum Sor super
עַל־צֹר קִינָה: 3 וְאָמַרְתָּ לְצוֹר הַיֹּשֶׁבֶת עַל־מְבוֹאֹת
Dominus dixit Sic .multas insulas ad populorum negotiatrici ,maris
יָם רֹכֶלֶת הָעַמִּים אֶל־אִיִּים רַבִּים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
marium corde In .pulchritudine absoluta Ego : dixisti tu ,Sor : Deus
4 יֱהֹוִה צוֹר אַתְּ אָמַרְתְּ אֲנִי כְּלִילַת יֹפִי: בְּלֶב יַמִּים
Abietibus .tuum decorem perfecerunt tui Ædificatores .tui termini
5 גְּבוּלָיִךְ בֹּנַיִךְ כָּלְלוּ יׇפְיֵךְ: בְּרוֹשִׁים
Lebanon de cedrum : tabulis omnibus cum tibi ædificaverunt Senir de
מִשְּׂנִיר בָּנוּ לָךְ אֵת כׇּל־לֻחֹתָיִם אֶרֶז מִלְּבָנוֹן
fecerunt Basan de Ilicibus .te super malum faciendum ad ,tulerunt
6 לָקָחוּ לַעֲשׂוֹת תֹּרֶן עָלָיִךְ: אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ
.Chittim insulis de ,Assurim filia ,dente fecerunt tuū asserem :tuos remos
מִשּׁוֹטָיִךְ קַרְשֵׁךְ עָשׂוּ־שֵׁן בַּת־אֲשֻׁרִים מֵאִיֵּי כִּתִּים:
tibi existendum ad ,tuum velum fuit Ægypto de recamatione in Bysso
7 שֵׁשׁ־בְּרִקְמָה מִמִּצְרַיִם הָיָה מִפְרָשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ
.tuū operimentū fuit Elisah insulis de purpura &,hyacintho : vexillū in
לְנֵס תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה הָיָה מְכַסֵּךְ:
,Sor tui Sapientes .tibi remiges fuerunt Arvad & ,Sidon Habitatores
8 יֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַרְוַד הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ צוֹר
fuerunt ejus sapientes & ,Gebal Senes .tui gubernatores ipsi te in fuerunt
9 הָיוּ בָךְ הֵמָּה חֹבְלָיִךְ: זִקְנֵי גְבַל וַחֲכָמֶיהָ הָיוּ
,fuerunt earum nautæ & ,maris naves Omnes .tuam scissuram roborantes te in
בָךְ מַחֲזִיקֵי בִּדְקֵךְ כׇּל־אֳנִיּוֹת הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ
fuerunt ,Put & ,Lud & ,Paras .tuam fidejussionem fidejubendum ad te in
10 בָךְ לַעֲרֹב מַעֲרָבֵךְ: פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ
Ipsi .te in suspenderūt galeam &,Scutum .tui belli viri tuo exercitu in
בְחֵילֵךְ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע תִּלּוּ־בָךְ הֵמָּה
undique tuos muros super tuo virtus & Arvad Filii .tuū decorem dederunt
11 נָתְנוּ הֲדָרֵךְ: בְּנֵי אַרְוַד וְחֵילֵךְ עַל־חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב
super suspenderunt sua Scuta .fuerunt tuis turribus in Pygmæi &
וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תִּלּוּ עַל־
Tarsis .tuam pulchritudinem perfecerunt ipsi : undique tuos muros
12 חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יׇפְיֵךְ: תַּרְשִׁישׁ
,stanno ,ferro ,argento in ,affluentiæ omnis multitudine à ,tuus negotiator
סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב כׇּל־הוֹן בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל
ipsi ,Mesech & ,Tubal ,Javan .tuis subsidiis dederunt plumbo &
13 וְעוֹפֶרֶת נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ: יָוָן תֻּבַל וָמֶשֶׁךְ הֵמָּה
.tuo mercatu dederunt æris vasa & ,hominis anima in ,tui institores
רֹכְלָיִךְ בְּנֶפֶשׁ אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ:

Versio VULG. LAT.

19 Quia hæc dicit Dominus Deus;
Cùm dedero te urbem desolatā,
sicut civitates quæ non habitan-
tur: & adduxero super te abys-
sum, & operuerint te aquæ mul-
20 tæ: Et detraxero te cum his qui
descendunt in lacum ad populum
sempiternum, & collocavero te
in terra novissima sicut solitudi-
nes veteres, cum his qui dedu-
cuntur in lacum, ut non habite-
ris: porrò cùm dedero gloriam
21 in terra viventium, In nihilum
redigam te,& non eris,& requi-
sita non invenieris ultrà in sem-
piternum, dicit Dominus Deus.

CAP. XXVII.

1 ET factum est verbum Domini
2 ad me, dicens; Tu ergò, fili ho-
minis, assume super Tyrum la-
3 mentū: Et dices Tyro, quæ habi-
tat in introitu maris, negotiatio-
ni populorum ad insulas multas:
Hæc dicit Dominus Deus; O Tyre,
tu dixisti; Perfecti decôris ego
4 sum, Et in corde maris sita. Fi-
nitimi tui, qui te ædificaverunt,
5 impleverunt decorē tuum: Abie-
tibus de Sanir extruxerunt te cum
omnibus tabulatis maris: cedrum
de Libano tulerunt ut facerent
6 tibi malū. Quercus de Basan do-
laverunt in remos tuos: & trān-
stra tua fecerunt tibi ex ebore In-
dicō, & prætoriola de insulis Ita-
7 liæ. Byssus varia de Ægypto tex-
ta est tibi in velum ut poneretur
in malo: hyacinthus & purpura
de insulis Elisa facta sunt operi-
8 mentū tuum. Habitatores Sido-
nis & Aradii fuerūt remiges tui:
sapientes tui, Tyre, facti sunt gu-
9 bernatores tui. Senes Giblii, &
prudentes ejus, habuerunt nautas
ad ministerium variæ supellecti-
lis tuæ: omnes naves maris, &
nautæ earum, fuerunt in populo
10 negotiationis tuæ. Persæ, & Ly-
dii, & Libyes erant in exercitu
tuo viri bellatores tui: clypeum,
& galeam suspenderunt in te pro
11 ornatu tuo. Filii Aradii cum ex-
ercitu tuo erant sup muros tuos
in circuitu: sed & Pigmæi, qui
erant in turribus tuis, pharetras
suas suspenderunt in muris tuis p
gyrū: ipsi compleverunt pulchri-
12 tudinem tuam. Carthaginenses
negotiatores tui, à multitudine
cunctarum divitiarum, argento,
ferro, stanno, plumbóque, reple-
13 verunt nundinas tuas. Græcia,
Thubal, & Mosoch, ipsi institores
tui: mancipia, & vasa ærea ad-
vexerunt populo tuo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος, Ὅταν δῶ
(ξ) πόλιν ἠρημωμένην ὡς τὰς πόλεις τὰς
μὴ (ο) κατοικισθησομένας, ἐν τῷ ἀναγα-
γεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον, καὶ κατακαλύψῃ σε
20 ὕδωρ πολύ, Καὶ (π) καταβιβάσω σε πρὸς
τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρὸς λαὸν
αἰῶνος, καὶ κατοικιῶ σε εἰς (ρ) βάθη τῆς γῆς
ὡς ἔρημον αἰώνιον μετὰ καταβαινόντων εἰς
βόθρον, ὅπως μὴ κατοικηθῇς, μηδὲ (σ)
21 ἀνασταθῇς ἐπὶ γῆς ζωῆς, Ἀπώλειάν σε δώ-
σω, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι (τ) εἰς τὸν αἰῶνα, λέ-
γει κύριος κύριος (υ).
MS.A. (ξ) σε πόλιν (ο) κατοικηθησομένας,
(σ) ἀνασταθῇς (τ) καὶ ζητηθήσῃ εἰς (υ)

ΚΕΦ. κζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου λάβε (α) ἐπὶ
3 Σὸρ θρῆνον, Καὶ ἐρεῖς τῇ Σὸρ τῇ κατοι-
κούσῃ ἐπὶ τῆς (β) εἰσόδου τῆς θαλάσσης, τῷ ἐμ-
πορίῳ τῶν λαῶν, ἀπὸ νήσων πολλῶν, Τά-
δε λέγει (γ) κύριος τῇ Σόρ, Σὺ εἶπας, Ἐ-
4 γὼ περιέθηκα ἐμαυτῇ κάλλος μου, Ἐν καρ-
δίᾳ θαλάσσης τοῖς Βεελείμ, (δ) υἱοί σου πε-
5 ριέθηκάν σοι κάλλος. Κέδρος ἐκ (ε) Σανεὶρ
ᾠκοδομήθη σοι, τὰς σανίδας (ε) κυπα-
ρίσσου ἐκ τοῦ Λιβάνου ἐλήφθησαν, τοῦ ποιῆσαι
6 σοι ἱστοὺς ἐλατίνους, Ἐκ τῆς Βασανίτιδος
ἐποίησαν τὰς κώπας σου, τὰ ἱερά σου ἐποί-
ησαν ἐξ ἐλέφαντος, οἴκους ἀλσώδεις ἀπὸ νή-
7 σων τῶν (ζ) Χεττιείμ. Βύσσος μετὰ ποικιλίας
ἐξ Αἰγύπτου ἐγένετό σοι στρωμνή, τοῦ περι-
θεῖναί σοι δόξαν, καὶ περιβαλεῖν σε ὑάκιν-
θον καὶ πορφύραν ἐκ τῶν νήσων Ἐλισαί, καὶ
8 (η) ἐγένετο περιβόλαιά σου. Καὶ οἱ ἄρχον-
τές σου οἱ κατοικοῦντες (θ) Σιδῶνα, καὶ Ἀ-
ράδιοι ἐγένοντο κωπηλάται σου· οἱ σοφοί σου
Σὸρ οἳ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι κυβερνῆταί σου.
9 Οἱ πρεσβύτεροι Βιβλίων, καὶ οἱ σοφοὶ αὐ-
τῶν, (ι) οἳ ἦσαν ἐν σοί, οὗτοι ἐνίσχυον τὴν βου-
λήν σου· καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ
οἱ κωπηλάται (κ) αὐτῶν ἐγένοντό σοι ἐπὶ
10 δυσμὰς δυσμῶν. Πέρσαι, καὶ Λυδοί, καὶ
Λίβυες ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου, ἄνδρες πο-
λεμισταί σου πέλτας καὶ περικεφαλαίας ἐκρέ-
μασαν ἐν σοί, οὗτοι ἔδωκαν τὴν δόξαν σου.
11 Υἱοὶ Ἀραδίων καὶ ἡ δύναμίς σου ἐπὶ τῶν
τειχέων σου (λ)· φύλακες ἐν τοῖς πύργοις
σου ἦσαν, τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ
τῶν ὅρμων σου κύκλῳ, οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ
12 κάλλος. Καρχηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ
πλήθους πάσης ἰσχύος σου, ἀργύριον καὶ
χρυσίον (μ) καὶ σίδηρον καὶ κασσίτερον καὶ (ν)
13 μόλιβον ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου. Ἡ Ἑλλὰς
καὶ (ξ) ἡ σύμπασα, καὶ τὰ παρατείνοντα, οὗ-
τοι ἐνεπορεύοντό σοι ἐν ψυχαῖς ἀνθρώπων,
καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἐμπορίαν σου.
MS.A. (α) θρῆνον ἐπὶ Σόρ, (β) ὁδοῦ (γ) ἀδωναὶ κύριος κύριος τῇ
Σόρ, (δ) καὶ υἱοί (*) Σανεὶρ (ε) κυπαρίσσινον (ζ) Χεττιείμ. (η) περιβόλαια ἐγέ-
νετό σοι. (θ) Σιδῶνα (ι) ἦσαν (κ) αὐτῆς (λ) κύκλῳ· φύλακες (μ) καὶ χαλκὸν
καὶ (ν) μόλιβδον, (ξ) τὰ σύμπαντα, (ο) αὐτοὶ ἐνεπορεύοντό σοι.

Quia hæc dicit Dominus Dominus; Cùm dedero te urbem desolatam, sicut civitates, quæ non habitabuntur, cùm adduxero super te abyssum, & operuerit te aqua multa, Et descendere faciam te ad eos qui descendunt in foveam, ad populum sempiternum, & collocabo te in profundis terræ sicut solitudinem sempiternam cum his qui descendunt in foveam, ut non habiteris, neque resurgas super terram vitæ, Perditionem dabo te, & non eris (τ) ultrà in sempiternum, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXVII.

ET factum est verbum Domini ad me, dicens; Et tu fili hominis, assume super Sor lamentum, Et dices Sor habitanti super introitum maris, emporio populorum ab insulis multis; Hæc dicit Dominus ad Sor; Tu dixisti; Ego circumdedi mihi decorem meum, In corde maris (a) ipsi Beelim, tui circumdederunt tibi decorem. Cedrus de Senir ædificata est tibi: tabulæ cypressi de Libano sumptæ sunt, ad faciendum tibi malos abiegnos: De Basanitide fecerunt remos tuos, tua fecerunt ex ebore, domos sylvestres de insulis Chettim. Byssus cum varietate de Ægypto facta est tibi (d) stratū, ut circumdaret tibi gloriam, & operiret te hyacintho, & purpura de insulis Elisæ, & facta sunt operimenta tua. Et (f) principes tui qui habitabant in Sidone, & Aradii facti sunt remiges tui. Sapientes tui Sor, qui erant in te, isti gubernatores tui. Seniores Bibliorum, & sapientes eorum, qui erant in te, isti confortabant consilium tuum. Et omnes naves maris, & remiges (g) eorum facti sunt tibi in Occidentem Occidentis. Persæ, & Lydi, & Libyes erant in virtute tua, viri bellatores tui peltas & galeas suspenderunt in te: ipsi dederunt gloriam tuam. Filii Aradiorum, & virtus tua super muros (h) tuos, custodes in turribus tuis erant; pharetras suas suspenderunt in (i) propugnaculis tuis per circuitum: ipsi perfecerunt decorem tuum. Carthaginenses negotiatores tui à multitudine universæ fortitudinis tuæ, argentū, & aurum, & ferrū, & stannum, & plumbū dederunt forum tuum. Græcia, & universa, & adjacentia, negotiabantur tibi in animabus hominum: & vasa ærea dederunt mercatum tuum.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN.

19 אֲרֵי כִדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים כַּד אֶתֵּין יָתִיךְ קִרְיָה חֲרִבָא כְּקִרְוִין דְּלָא אִתּוֹתָבָא בְּאַסָּקוּתִי
עֲלָךְ מַשְׁרְיַת עַמְמִין דִּסְגִּיאִין כְּמֵי תְהוֹמָא וִיחַפּוּנִיךְ עַמְמִין סַגִּיאִין: 20 וְאַחֲתִנִּיךְ עִם נָחְתֵי
גוֹב בֵּית אֲבַדְּנָא לְוַת עַמָּא דְמֵעָלְמָא וְאַצְדִּינִיךְ בְּאַרְעָא אַרְעִיתָא כְּחַרְבָתָא דְמֵעָלְמָא עִם
נָחְתֵי גוֹב בֵּית אֲבַדְּנָא בְּדִיל דְּלָא תִתְיַתְּבִין וְאֶתֵּן חֶדְוָא בְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל: 21 כְּדְלָא הֲוֵית
אֶתְּנִנָּךְ וְכֵן תְּהֵי וְתִתְבְּעִין וְלָא תִשְׁתַּכְחִין עוֹד לְעָלַם אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים:

כז

1 וַהֲוָה פִתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר: 2 וְאַתְּ בַּר אָדָם טוּל עַל צוֹר אִלְיָא: וְתֵימַר
3 לְצוֹר דְּיָתְבָא עַל מִגְרַשׁ מְחוֹזֵי יַמָּא מְסַפְּקָא סְחוֹרָא לְעַמְמַיָּא לְנַגְוָן סַגִּיאָן כִּדְנָן אֲמַר
4 יְיָ אֱלֹהִים צוֹר אַתְּ אֲמַרְתְּ אֲנָא מְשַׁכְלְלָא בְשׁוּפְרִי: בְּגוֹ יַמַּיָּא תְּחוּמִיךְ אַרְדִּיכְלִיךְ
5 שַׁכְלִילוּ בִנְיָנִיךְ: בְּרָתִין מִשְּׂנִיר בְּנוֹ לִיךְ יָת כָּל נִשְׁרִיךְ אַרְזִין מִלִּבְנָן נְסִיבוּ לְמֶעְבַּד
6 תּוֹרְנִין עֲלָךְ: בְּלוֹטִין מִמַּתְנָן עֲבַדוּ מְשׁוֹטֵי סְפִינָךְ תַּרְעֵי תַרְעָךְ דַּפִּין דְּאֶשְׁכְּרוֹעִין
7 מְכַבְּשִׁין בְּשֵׁן דְּפִיל בֵּית חוּפָאָה לְאַתְרוֹן מִמְּדִינַת אַפּוּלְיָא: בּוּץ וְצִיּוּרִין מִמִּצְרַיִם
8 הֲוָה פְרָסִיךְ לְמֶהֱוֵי לִיךְ לְאָת תַּכְלָא וְאַרְגְּוָנָא מִמְּדִינַת אִיטַלְיָא הֲוַת כְּסוּתִיךְ: יָתְבֵי
9 צִידוֹן וְאַרְוָד הֲווֹ שָׁיְטִין וּמַיְתַן סְחוֹרָא לְגַוִּיךְ חַכִּימַיִךְ צוֹר הֲווֹ בִיךְ אִנּוּן פַּרְנָסִךְ: סָבֵי
גְבַל וְחַכִּימָהָא הֲווֹ בִיךְ מַתְקְפֵי צָרְכִיךְ כָּל נָחְתֵי יַמָּא וְסַפָּנֵיהוֹן הֲווֹ שָׁיְטִין וּמַיְתַן סְחוֹרָא
10 לְגַוִּיךְ: פַּרְסָאֵי וְלוּדָאֵי וּפוּטָאֵי הֲווֹ בְמַשְׁרִיתִיךְ גּוּבְרֵי עָבְדֵי קְרָבִיךְ עֲגִילִין וְקוֹלְסִין
11 תְּלוֹ בִיךְ אִנּוּן אַסְגִּיאוּ זִיוִיךְ: בְּנֵי אַרְוָד וְכָל מַשְׁרְיָתִיךְ עַל שׁוּרִיךְ סְחוֹר סְחוֹר וְאַף
קַפּוֹטְקָאֵי בְּמִגְדְּלִיךְ הֲווֹ שִׁלְטֵיהוֹן תְּלוֹ עַל שׁוּרִיךְ סְחוֹר סְחוֹר אִנּוּן שַׁכְלִילוּ
12 שׁוּפְרִיךְ: מִן יַמָּא מַיְתַן סְחוֹרָה לְגַוִּיךְ מִסְּגִי כָל עוּתַר בִּכְסַף בַּרְזֶל עֲבַץ וַאֲבַר
13 יְהָבוּ בְּבֵית גִּנְזִיךְ: יָוָן תּוּבַל וּמֶשֶׁךְ אִנּוּן תַּגָּרִיךְ בְּנַפְשָׁא דֶאֱנָשָׁא וּמָנֵי נְחָשָׁא מַיְתַן
סְחוֹרָה לְגַוִּיךְ:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia hæc dicit Dñs Deus: Cùm dedero te civitatem desertā sicut civitates in-
habitabiles, cùm ascendere fecero contra te exercitus populorū multorū, sicut
aquas abyssi, & operient te populi multi. Et descendere faciam te cum de-
scendentibus in lacum domus perditionis ad populum qui à seculo est; & in-
stabo te in terra inferiori sicut deserta quæ à seculo sunt, cum descēdentibus in
lacū domus perditionis, ut non habiteris, & dabo gaudiū in terra Israel. Quasi
non fueris dabo te, & sic eris; & quæreris, & non invenieris ultrà in æter-
num, dicit Dominus Deus.

CAP. XXVII.

ET factum est prophetia à facie Dñi mecum, dicens: Et tu fili hominis,
assume super Tyrum lamentationem. Et dices Tyro, quæ sita est in vicinia
portuum maris, quæ suppeditat negotiationem populis & insulis multis: Hæc
dicit Dñs Deus: Tyre tu dixisti: Ego sum perfecta in decore meo. In medio
marium est terminus tuus; architecti tui fundaverunt ædificia tua. Abietibus
de Sanir construxerunt tibi omnes pontes tuos, cedros de Libano tulerunt ut
facerent tibi malos navium. Quercubus de Bassan fecerunt remos navium tuo-
rum, superliminaria portarum tuarum ex tabulis buxinis cælatis ebore, co-
opertoria in theatri morem de provincia Apuliæ. Byssus & varia tinctura
de Ægypto fuit tibi velum, ut esset tibi in signum. Hyacinthus & purpura de
provincia Italiæ fuit operimentum tuum. Habitatores Sidon & Aradii fue-
runt remiges & portantes mercimonia in medium tui. Sapientes tui Tyre
fuerunt in te, & ipsi fuerunt gubernatores tui. Senes Gebal & sapientes ejus
fuerunt in te, providentes necessaria, omnes descendentes in mare, & nautæ
eorum fuerunt remiges & portantes mercimonia in medium tui. Persæ &
Lydii & Libyes erant in exercitu tuo viri bellatores tui, scuta & galeas
suspenderunt in te; ipsi multiplicaverunt splendorem tuum. Filii Aradii
& *omnis* exercitus tuus super muros tuos in exercitu tuo, & Cappadoces in
turribus tuis fuerunt; clypeos suos suspenderunt in muris tuis per gyrum; ipsi
compleverunt pulchritudinem tuam. De mari adducebant mercimonia in
medium tui, præ multitudine omnium divitiarum in argento, ferro, stanno
& plumbo, quæ posuerunt in domo thesaurorum tuorum. Græcia & Tubal
& Mosoch ipsi negotiatores tui in animabus hominum, & vasa ærea addu-
cebant in mercimonia in medium tui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sic ait Domin⁹ dominorum ad Tyrum; Cùm 19
reddidero te urbem desertam, similem urbi-
bus quæ non habitantur, ascendere fecero su-
per te abyssum, & obruerint te aquæ multæ;
Dejecero te cum descendentibus in foveam, 20
ad populum sempiternū, & collocavero te in
infima terra, in desertis æternis cum descen-
dentibus in foveā, fueris inhabitabilis, neque
fecero tibi subsistentiam in terra viventium:
Excidio te tradam, requireris, nec unquam 21
ampliùs invenieris, ait Dominus dominorum.

CAP. XXVII.

DEinde fuit ad me sermo Domini, dicen- 1
do; Tu autem fili hominis profer lamenta- 2
tionem de Tyro, Et dic Tyro ad maris adi- 3
tum habitanti, emporio populorum & insula-
rum multarum: Sic ait Dominus dominorum;
Tyre, tu dixisti; Ego sum corona gloriæ: Ter- 4
mini tui sunt in corde marium, & ædificato-
res tui perfecerunt pulchritudinē tuam: Abi- 5
etes & asseres attulére tibi de Sonir, & ce-
dros è Libano desumpserunt, ut malos *nava-
les* tibi pararent: E quercubus Baisanis pa- 6
rârunt remos tuos, & transtra tua fecerunt ex
ebore de Cethæorum insulis *advecto*. Stra- 7
gula byssina ornatûs tui attulerunt ex Ægy-
pto, ut essent tibi in vexillum: hyacinthum
& purpuram attulére tibi ex insulis Eles, in
operimentum tuum. Habitatores Sidonis et 8
Arud erant ductores remorum tuorum; sapi-
entes tui Tyre, erant naucleri tui. Senes Ge- 9
belis, & periti ejus instaurabant *quæ* in te in-
stauranda *erant*: naves omnes maris, & nau-
tæ earum, erant de miscellaneis *turbis* tuis.
Persæ, Lydii, & Putæi viri bellatores, erant in 10
copiis tuis: clypeos & galeas appendebant
in te, erántque tibi gloriæ. Arudæi & copiæ 11
tuæ stabant super mœnia tua, et custodiebant
turres tuas: pharetras suas suspendebant su-
per muros tuos circunquaque, et pulchritudi-
nem tuam perficiebant. Tharsis locus nego- 12
tiationis tuæ et multitudinis divitiarum tua-
rum, argentum, ferrum, stannum, atque plum-
bum advehebant tibi emendum. Javan, 13
Thubel, et Mosoch mercatores tui, pro ani-
mabus humanis et vasis æneis,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لانه هكذا يقول الرب الرب. واجعلك مدينة خربة مثل المدن الغير مسكونة. عند ما اصعد
عليك الغمق ويغمرك الماء الكثير* وانزلك عند النازلين في الكهف. عند شعب الدهر. واسكنك
في اعماق الارض مثل القفر الابدي مع النازلين في الكهف. لكي لا تسكني. ولا تقومي في
ارض الحيوة * واسلمك الى الهلاك * ولا تكوني ايضا * يقول الرب الرب
* الفصل السابع والعشرون * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان. خذ عليك
صور نوحا * وتقول لصور الساكنة على مدخل البحر. لمتجر الشعوب من جزاير كثيرة. هكذا
يقول الرب لصور. انت قلت انا وضعت على حسني * لا ازول في قلب البحر. بنوك وضعوا لك حسنا
* ارزة من سانير بنيت لك. تاجات من الواح السرو اخذت لك من لبنان. ليصنعوا لك عمدا
* من ارض بيسان صنعوا مقاديفك. صنعوا هياكلك من العاج. والبيوت الصنمية من جزاير
الهند * ارجوان مع منوعات من مصر صار لك فرشا. ليوضع لك سرفا. سربلك الياقوت
من جزاير اليسا صار اردينك * ورؤساوك الساكنون صيدا والارادين صاروا مذاذيفك. حكماؤك
يا صور الذين كانوا فيك. هولاء مدبروك * مشايخ الكتب وحكماوهم الذين كانوا فيك هم
قووا اراءك * وكل سفن البحر وملاحوهن * كانوا لك على مغارب المغارب * الفرس واللوديون
واللبيون كانوا في جيشك رجال محاربين * علقوا فيك نبالا وخوذا * هولاء دفعوا سرفك * بنو
الارادين وجيشك على اسوارك من حولك. كانوا حفظة في ابراجك. علقوا جعابهم على
من حولك * هولاء كملوا حسنك * الخركيذونيون تجارك من كثرة كل قوتك. فضة وذهبا
ونحاسا وحديدا واسربا ورصاصا. دفعوه في سوقك * هلس وكل حولها وما امتد اليها
ادوا لك بنفوس البشر. واواني نحاس دفعوا لتجارتك *

Nam ita dicit Dominus Dominus; Faciam- 19
que te urbem desertam velut urbes haud
habitatas, quum ascendere fecero super te
abyssum, & obruerint te aquæ multæ; De- 10
duxero te apud descendentes in foveam,
apud populum sempiternū, & collocavero
te in profundis terræ veluti desertum æ-
ternum cum descendentibus in foveam, ut
non habiteris, neq; subsistas in terra vitæ;
Teque tradidero excidio, neq; fueris am- 21
plius, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXVII.

Rursus fuit sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, compone de Sur la- 2
mentum, Dicasq; ad Sur habitantem secus 3
ostium maris, emporium populorum ab in-
sulis multis accedentium; Ita dicit Domi-
nus ad Sur; Tu dixisti, Ego imposui mihi
pulchritudinem meam: Non desinam fixa 4
in corde maris. Filii tui comparârunt tibi
decorem: Cedrus de Sanir fabricata est 5
tibi: coronæ ex asseribus pineis desumptæ
sunt tibi è Libano, ut fabricarent tibi co-
lumnas: De terra Baisan fecerunt remos 6
tuos, fecerunt templa tua ex ebore, & fa-
na idolorum ab insulis Indiæ: Byssus cum 7
versicoloribus ex Ægypto allatis facti
sunt tibi lecti: ut apponeretur tibi decor,
induerunt te hyacintho, & purpurâ ex
insulis Elisæ advectâ; facta sunt vestimen-
ta tua. Principes tui habitantes in Saida, 8
Aradæi erant remiges tui: sapientes tui O
Sur, qui erant in te, ipsi erant gubernatores
tui: Seniores librorū periti, et sapientes eorū 9
qui erant in te, ii cōfirmabant cōsilia tua;
& omnes naves maris, earumque remiges,
erant tibi ad Occidentalē plagā Occiden-
tis. Persæ, Lydii, & Libes erant in exer- 10
citu tuo viri belligerantes; appendebant
in te sagittas & galeas: isti gloriam tuam
tibi tribuerunt. Filii Aradæorum & co- 11
piæ tuæ super muros tuos circunquaq; e-
rant excubiæ in turribus tuis: suspende-
bant pharetras suas ad propugnacula tua
circunquaque: isti perficiebant pulchritu-
dinem tuam. Charcidonienses mercatores 12
tui ob multitudinem roboris tui, argentum
& aurum, æs atq; ferrum, stannum plum-
bumque suppeditabant in foro tuo. Hel- 13
las, omnisque circuitus ejus, & quæ ad
eam sese protendunt regiones, istæ affere-
bant tibi animas hominum; & vasa æ-
nea exponebant mercatui tuo.

יחזקאל : כז

.tuis subsidiis dederũt mulos & , equites & , equos Togharmah domo De
14 מבית תוגרמה סוסים ופרשים ופרדים נתנו עזבוניך :
: tuæ manus negotiatio multæ insulæ , tui negotiatores Dedan Filii
15 בני דדן רכליך איים רבים סחרת ידך
Aram .tuum honorarium reddiderunt hebena & , dentis Cornua
16 קרנות שן והובנים השיבו אשכרך : ארם
,purpura,carbunculo cũ ,tuorũ operũ multitudinẽ propter tua negotiatrix
סחרתך מרב מעשיך בנפך ארגמן
.tuis nundinis in dederunt rubinum & ,coralliis & ,bysso & ,acupictura &
ורקמה ובוץ וראמת וכדכד נתנו בעזבוניך :
,Minnith frumentis cum : tui institores ipsi ,Israel terra & ,Jehudah
17 יהודה וארץ ישראל המה רכליך בחטי מנית
Dammesec .tuo mercatu dederunt resinam & ,oleum & ,mel & ,Pannag &
18 ופנג ודבש ושמן וצרי נתנו מערבך : דמשק
multitudinem propter ,tuorũ operũ multitudine in tua negotiatrix
סחרתך ברב מעשיך מרב
Meuzal ,Javan & ,Dan Et .alba lana & ,Chelbon vino in ,quæstus omnis
19 כל הון ביין חלבון וצמר צחר : ודן ויון מאוזל
.fuit tuo foro in calamus &,Casia ,nitidum ferrum dederũt tuis nundinis in
בעזבוניך נתנו ברזל עשות קדה וקנה במערבך היה :
,Harab .currum ad ingenuitatis vestimentis in tua negotiatrix Dedan
20 דדן רכלתך בבגדי חפש לרכבה : ערב
21 ,agnis cum tuæ manus negotiatores ipsi ,Chedar principes universi &
וכל נשיאי קדר המה סחרי ידך בכרים
Negotiatores .tui negotiatores eis in hircis & , arietibus &
22 ואילים ועתודים בם סחריך : רכלי
,aromatis omnis capite In .tui negotiatores ipsi ,Rahamah & ,Seba
שבא ורעמה המה רכליך בראש כל בשם
,Charan .tuis subsidiis dederunt auro & ,pretioso lapide omni in &
23 ובכל אבן יקרה וזהב נתנו עזבוניך : חרן
.tua negotiatrix Chilmad ,Assur ,Sceba negotiatores,Heden &,Channeh &
וכנה ועדן רכלי שבא אשור כלמד רכלתך :
,recamatinis & ,hyacinthi involucris in ,universitatib° in tui negotiatores Ipsi
24 המה רכליך במכללים בגלומי תכלת ורקמה
.tua mercatura in cedri & ,ligatarum funibus in ,pretiosarũ vestiũ capsis in &
ובגנזי ברמים בחבלים חבשים וארזים במרכלתך :
,es repleta & : tua negotiatione tuæ principes Tarsis Naves
25 אניות תרשיש שרותיך מערבך ותמלאי
te adduxerunt multas aquas In .marium corde in valde es glorificata &
26 ותכבדי מאד בלב ימים : במים רבים הביאוך
.marium corde in te contrivit orientalis Ventus .te agentes remis
השטים אתך רוח הקדים שברך בלב ימים :
,tui gubernatores & ,tui nautici ,tua fidejussio ,tua subsidia & ,tuæ Quæstus
27 הונך ועזבוניך מערבך מלחיך וחבליך
, tui belli viri omnes &,tuæ fidejussionis fidejussores&,tuæ rupturæ fortificatores
מחזיקי בדקך וערבי מערבך וכל אנשי מלחמתך
,mariũ corde in cadent,tui medio in qui ,tuo cœtu omni in &,te in qui
אשר בך ובכל קהלך אשר בתוכך יפלו בלב ימים
contremiscent tuorũ rectorum clamoris sonitum Ad .tuæ ruinæ die in
28 ביום מפלתך : לקול זעקת חבליך ירעשו
, nautici , remum tenẽtes omnes suis navibus de descẽdent Et .suburbana
29 מגרשות : וירדו מאניותיהם כל תפשי משוט מלחים
te super facient audire Et .stabunt terram ad maris gubernatores omnes
30 כל חבלי הים אל הארץ יעמדו : והשמיעו עליך
, sua capita super pulverẽ faciẽt ascẽdere & :amarè clamabũt & ,sua voce in
בקולם ויזעקו מרה ויעלו עפר על ראשיהם
se accingent & ,calvitium te ad decalvabunt Et .se conspergent cinere in
31 באפר יתפלשו : והקריחו אליך קרחה וחגרו
.amaro planctu ,animæ amaritudine in ,te in flebunt & : saccis
שקים ובכו אליך במר נפש מספד מר :

Versio VULG. LAT.

14 De domo Thogorma, equos, &
equites,& mulos adduxerunt ad
15 forum tuũ. Filii Dedan negotia-
tores tui:insulæ multæ, negotia-
tio man° tuæ : dentes eburneos
& hebeninos commutaverunt in
16 pretio tuo. Syrus negotiator tu°
propter multitudinẽ operũ tuo-
rum, gemmã,& purpurã, & scu-
tulata, & byssum, & sericum,&
chodchod proposuerunt in mer-
17 catu tuo. Juda & terra Israel ipsi
institores tui in frumento primo,
balsamũ, & mel,& oleũ,& resi-
nã proposuerũt in nundinis tuis.
18 Damascenus negotiator tuus in
multitudine operum tuorum, in
multitudine diversarũ opum, in
vino pingui , in lanis coloris o-
19 ptimi. Dan,& Græcia,& Mosel,
in nundinis tuis proposuerunt
ferrũ fabrefactũ : stacte & cala-
20 mus in negotiatione tua. Dedan
institores tui in tapetib° ad se-
21 dendũ. Arabia,& universi prin-
cipes Cedar, ipsi negotiatores
manũs tuæ : cum agnis, & arie-
tibus, & hœdis venerunt ad te
22 negotiatores tui. Venditores Sa-
ba, & Reema, ipsi negotiatores
tui : cum universis primis aro-
matibus , & lapide pretioso, &
auro, qꝫ proposuerunt in merca-
23 tu tuo. Haran,& Chene,et Eden,
negotiatores tui : Saba,Assur,&
24 Chelmad, venditores tui. Ipsi
negotiatores tui multifariàm in-
volucris hyacinthi, & polymito-
rum, gazarúmq; pretiosarũ, quæ
obvolutæ et astrictæ erãt funib°:
cedros quoq; habebant in nego-
25 tiationibus tuis. Naves maris,
principes tui in negotiatione
tua : & repleta es, & glorificata
26 nimis in corde maris. In aquis
multis adduxerũt te remiges tui:
vent° Auster contrivit te in corde
27 maris. Divitiæ tuæ, & thesauri
tui, et multiplex instrumentum
tuum, nautæ tui et gubernatores
tui,qui tenebant supellectilẽ tuã,
et populo tuo præerãt:viri quoq;
bellatores tui, qui erant in te, cũ
universa multitudine tua,quæ est
in medio tui:cadent in corde ma-
28 ris in die ruinæ tuæ.A sonitu cla-
moris gubernatorũ tuorũ cõtur-
29 babuntur classes: Et descendent
de navib° suis omnes qui tenebãt
remũ: nautæ et universi guber-
natores maris in terra stabunt:
30 Et ejulabunt sup te voce magnã,
et clamabunt amarè: et superja-
cient pulverẽ capitib° suis,et ci-
31 nere conspergentur. Et radent
sup te calvitiũ,et accingentur ci-
liciis:et plorabunt te in amaritu-
dine animæ ploratu amarissimo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

14 Ἐξ οἴκου (π) Θοργαμὰ ἵπποι καὶ ἱππεῖς ἔ-
δωκαν τὴν ἀγορὰν σου. Υἱοὶ (ρ) Ῥοδίων ἔμπο-
15 ροί σου, ἀπὸ νήσων ἐπλήθυναν τὴν ἐμπορίαν
σου ὀδόντας ἐλεφαντίνους, καὶ τοῖς εἰσαγομέ-
16 νοις ἀντεδίδους τοὺς μισθούς σου, Ἀνθρώπους
ἐμπορίαν σου ἀπὸ πλήθους τοῦ συμμίκτου σου,
στακτὴν καὶ ποικίλματα ἐκ Θαρσεὶς, καὶ (σ) Ῥα-
μὼθ, καὶ Χορχὸρ ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου. (τ)
17 Ἰούδας καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ, οὗτοι ἔμποροί
σου,ἐν (υ) πράσει σίτου καὶ μύρων καὶ κασίας,
καὶ πρῶτον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ ῥητίνην ἔδωκαν
18 εἰς τὸν σύμμικτόν σου. Δαμασκὸς ἔμποροί σου,
ἐκ πλήθους πάσης δυνάμεώς σου· (φ) οἶνος
ἐκ Χελβὼν, καὶ ἔρια ἐκ Μιλήτου, καὶ οἶνον εἰς
19 τὴν ἀγοράν σου ἔδωκαν. Ἐξ (χ) Ἀσὴλ σίδη-
ρος εἰργασμένος, καὶ τροχιὰς ἐν τῷ συμμί-
20 κτῳ σου ἐστί. Δαιδὰν ἔμποροί σου, μετὰ κτη-
21 νῶν ἐκλεκτῶν εἰς ἅρματα. Ἡ Ἀραβία καὶ
πάντες οἱ ἄρχοντες Κηδὰρ, οὗτοι ἔμποροί σου
διὰ χειρός σου, καμήλους (ψ) καὶ ἀμνοὺς καὶ κρι-
22 οὺς ἐν οἷς ἐμπορεύονταί σε. Ἔμποροι (ω)
Σαββὰ, καὶ Ῥαμμὰ, οὗτοι ἔμποροί σου, με-
τὰ πρώτων ἡδυσμάτων, καὶ λίθον (α) χρη-
στῶν, καὶ χρυσὸν ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου. (β)
23 Χαῤῥὰ, καὶ Χαναὰ, οὗτοι ἔμποροί σου· Ἀσ-
24 σοὺρ καὶ Χαρμὰν ἔμποροί σου, φέροντες ἐμπο-
ρίαν ὑάκινθον, (γ) καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς
δεδεμένους σχοινίοις, (δ) καὶ κυπαρίσσινα.
25 Πλοῖα ἔμποροί σου, ἐν τῷ πλήθει, ἐν τῷ
συμμίκτῳ σου· καὶ ἐνεπλήσθης καὶ ἐβαρύνθης
26 σφόδρα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης. Ἐν ὕδατι
πολλῷ ἦγόν σε οἱ κωπηλάται σου, τὸ πνεῦμα τοῦ
Νότου συνέτριψέ σε (ε) ἐν καρδίᾳ θαλάσσης.
27 Ἦσαν δυνάμεις σου, καὶ ὁ μισθός σου (ζ), καὶ τῶν
συμμίκτων σου, καὶ οἱ κωπηλάται σου, καὶ οἱ κυ-
βερνῆταί σου, καὶ οἱ σύμβουλοί σου, καὶ οἱ σύμμι-
κτοί σου ἐκ τῶν συμμίκτων σου, καὶ πάντες οἱ
ἄνδρες οἱ πολεμισταί (η) σου οἱ ἐν σοί· καὶ πᾶσα
συναγωγή σου ἐν μέσῳ σου πεσοῦνται ἐν καρ-
δίᾳ θαλάσσης, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πτώσεώς σου.
28 Πρὸς (θ) τὴν κραυγὴν τῆς φωνῆς σου οἱ κυβερνῆται
29 σου φόβῳ φοβηθήσονται. (ι) Καὶ καταβήσον-
ται ἀπὸ τῶν (κ) πλοίων πάντες οἱ (λ) κωπηλά-
ται καὶ οἱ ἐπιβάται, καὶ οἱ πρωρεῖς τῆς θαλάσσης
30 ἐπὶ (μ) τὴν γῆν στήσονται, Καὶ (ν) ἀλαλάξουσιν
ἐπὶ σὲ τῇ φωνῇ αὐτῶν, καὶ κεκράξονται (ξ) πι-
κρὸν, καὶ ἐπιθήσουσι (ο) γῆν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς
αὐτῶν, καὶ σποδὸν (π) στρώσονται.

MS. A. (π) Θοργαμὰ ἵπποις καὶ ἱππεῖς καὶ ἡμιόνους ἔδωκαν ἀγορ... (ρ) Ἀ-
ραδίων (σ) Ῥαμμὼθ, καὶ Κορχορὺς (τ) Ἰούδα καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, (υ) ...
(φ) οἶνον ἐκ Χεβρὼν, (χ) Ἀσιὴλ σίδηρον εἰργασμένον, καὶ τροχιάς ...
(ψ) καὶ κριοὺς, καὶ μόσχοις ἐν οἷς ἐνεπορεύοντό σοι. (ω) Σαβὰ, καὶ Ῥαγμὰ, (α) ἐκ-
λεκτῶν, καὶ χρυσίον (β) Χαῤῥὰν, καὶ Χαναὰν, καὶ Δαιδὰν, αὐτοὶ (γ) καὶ ...
ρύεστιν, καὶ (δ) ἐν κυπαρισσίνοις πλοίοις ἐν αὐτοῖς. Καρχηδόνιοι ἔμποροί σου,
Θαρσὸς ἔμποροί σου, ἐν τῷ πλήθει (ε) ἐμμέσῳ θαλάσσης (ζ) ἐν τῷ συμμί-
κτῳ σου, οἱ (η) σου· καὶ πᾶσα ἡ (θ) τῆς φωνῆς τῆς κραυγῆς σου (ι) καταβήσον-
(κ) πλοίων αὐτῶν πάντες (λ) κωπηλάται σου (μ) τῆς γῆς (ν) ἀλαλάξουσιν ἐπὶ
τὴν κραυγὴν αὐτῶν, (ξ) πικρῶς, (ο) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν γῆν, (π) ...
31 στρώσονται. Καὶ φαλακρώσουσιν ἐπὶ σὲ φαλάκρωμα, καὶ περιζώσονται σάκκους,
καὶ κλαύσονται περὶ σοῦ ἐν πικρασμῷ ψυχῆς, καὶ κοπετὸν πικρὸν ...
σονται. Καὶ λήμψονται

De domo (π) Thogarma (ρ) equi, & equites dederunt forum tuum. Filii Rhodiorum negotiatores tui ex insulis multiplicaverunt negotiationẽ tuã (m) dẽtes elephantinos, et his,qui introducebantur, reddebas mercedes tuas, (n) Homines negotiationẽ tuã à multitudine commisti tui: (o) stacten,& (p) varietates ex Tharsis, et (q) Ramoth,& Chorchor, dederunt forum tuũ. Judas,& filii Israel, isti negotiatores tui in venditione frumenti,& unguentorũ,& casiæ: (r) & primũ mel, & oleum, & resinã dederunt in commistum tuũ. Damasc° negotiatores (s) ex multitudine omnis fortitudinis tuæ : vinũ ex (t) Chelbon, (u) lanas de Mileto: & (x) vinũ in forum tuũ dederunt. Ex Asel ferrum factum opere, & rota in commisto tuo est. Dædan negotiatores tui cũ jumentis electis ad currus. Arabia, & universi principes Cedar, ipsi negotiatores tui per manum tuã, camelos, & agnos, & arietes, in quibus negotiantur tecum. Negotiatores Sabba, & Ramma, ipsi negotiatores tui cum primis suavitatibus, & lapidibus (y) optimis, & aurum dederunt forum tuum. Charra, & (z) Chanaa, isti negotiatores tui. (a) Assur, & Charmã negotiatores tui. Ferentes negotiationẽ, (aa) hyacinthum, & thesauros electos funibus colligatos, & cyparissina. Naves, negotiatores tui in multitudine in commisto tuo. Et repleta es, & aggravata es nimis in corde maris: In aqua multa adduxerunt te remiges tui : spiritus Austri contrivit te in corde maris. (bb) Fuerunt virtutes tuæ, & merces tuæ, & commistorum tuorum, & remiges tui, & gubernatores tui, & consiliarii tui, & (cc) commisti tui ex commistis tuis, & omnes viri bellatores tui qui in te, & omnis cœtus tuus in medio tui cadent in corde maris in die ruinæ tuæ. Ad clamorem vocis tuæ gubernatores tui timore timebunt : Et descendent de navibus omnes remiges, & epibatæ: & proretæ maris in terra stabunt, Et vociferabuntur super te voce suã, & clamabunt amarè, & imponent terram super caput suũ, & cinerẽ (dd) sternent sibi.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 מפרינת גרממיא סוסון ופרשין וכודנון מיתן סחורא לגויך : בני דדן תגרך יתבי נגון
15
16 סגיאן מיתן סחורה לגויך בקרנין דיעלין ושן דפיל וטוסין אתיבו קורבניך : מן ארם
מיתן סחורא לגויך מסגי עותריך בתבריכין דארגון ורקם ובוץ ציורין ואבנין טבין
17 ומרגלין יהבו בבית גנזך : יהודה וארעא דישראל אנון תגרך בחטי ריחוש וקוליא
18 ודבש ומשח ושעף יהבו בחנותיך : מן דמשק מיתן סחורא לגויך בסגי עותריך מסגי
19 כל עותר בחמר חילת מבשל ועמר מילת כבינא : ודן ויון בשירין סחורתיך מיתן
20 בערקין דברזל קדה וקנה בשם בחנותיך יהבו : מן דדן מיתן סחורא לגויך בלבוש
21 דיקר לרתיכין : ערב וכל רברבי נבט אנון תגרך בתורין ודכרין וגדין בהון הות
22 סחורתיך : תגרי שבא ורעמה אנון תגריך בריש כל בוסמין ובכל אבנין טבין ודהבא
23 יהבו בבית גנזיך : חרון וכציבין והדיב תגרי שבא מדינן אתור ומדי אנון תגרך : אנון
24 תגרך בגמר מני כל תושבחתא בגווין דתכלא וכושפין דארזא באמלין די והריתא
דמחתין בקומטרין חפן גלדין מאפרין באטונין די בוצא חתימין בעזקת גלף עבידת
25 ימא מחתין במגדלי אעי הדסין בהון הות סחורתיך : בספיני ימא הוו שיטין ומיתן
26 סחורה לגויך ועתרת ותקפת לחדא בגו ימא : כמיין סגיאין עלו עלך ובזו יתיך מלך
27 דתקיף כרוח קדומא תבריך בגו ימא : עותריך ונכסיך סחרתיך ספניך ופרנסיך מתקפי
צורכיך ומיתן סחורת חנותיך וכל גברי עבדי קרביך די ביך וכל משריתיך די בגויך
28 יתרמון בגו ימא ביום מפלת קטיליך : לקל צוחת פרנסיך יזועון פרוריא : ויחתון
29
30 מספיניהון כל אחדי משוט ספנין כל פרנסי ימא על ארעא יקומון : וישמעון עלך
31 בקלהון ויצוחון במרר ויסקון עפרא על רישיהון בקטמא יהון חפיפין : וימרטון עלך
מרט ויסרון סקין ויבכון עלך במריר נפש ויעבדון מספד מריר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

De provincia Germaniæ equos & equites & mulos adducebant merces in medium tui. Filii Dedan negotiatores tui & habitatores insularum multarum adducebant merces in medium tui, in cornibus caprearum & dentibus elephantinis; & pavones adduxerunt in munus tibi. De Syria adducebant mercimonia in medium tui, præ multitudine divitiarum tuarum; chlamydes purpureas & acupictas & ex bysso varii coloris, & lapides pretiosos & margaritas posuerunt in domo thesaurorum tuorum. Juda etiam & terra Israel, ipsi institores tui in tritico optimo & balsamo ; mel, oleum & resinam posuerunt in officinis tuis. De Damasco adducebant negotiationem in medium tui, in multitudine divitiarum tuarum præ multitudine omnium divitiarum in vino dulci condito, & lana sericea subtili. Et Dan & Græcia turmatim mercimonia adducebant; laminas ferreas, stacten & calamum aromaticum posuerunt in nundinis tuis. A Dedan afferebant negotiationes in medium tui, in vestibus pretiosis ad equitaturam. Arabia, & omnes principes Nebat, ipsi fuerunt negotiatores tui in bob° & arietib° & hœdis, in quib° fuit negotiatio tua. Institores Saba & Raama, ipsi negotiatores tui in primariis omnium aromatũ, & in omnib° lapidib° pretiosis; aurum quoque posuerunt in domo thesauri tui. Charræi, Cannæi, & Hadibæi, negotiatores Saba, provinciæ Assyria & Media, ipsi fuerunt negotiatores tui. Et ipsi institores tui in absolutissimis omnis generis rebus eximiis, palliis hyacinthinis, & scriniolis cedrinis, chlamydibus coccineis, quæ repositæ sunt in capsellis coopertis pellibus & ligatis funibus byssinis & signatis annulo sculptorio, opere marino, positis in turribus myrtinis , in quibus fuit negotiatio tua. Navibus maris fuerunt remiges adducentes negotiationem in mediũ tui; & dives & potens evasisti nimis in medio mariũ. *Ut aquæ multæ* venerunt contra te *ac* diripuerunt te: rex qui fortis est sicut vent° orientalis contrivit te in medio mariũ. Divitiæ tuæ & substantia tua, & negotiatio tua, nautæ tui, & gubernatores tui providentes necessaria tua, & inferentes negotiationes in tabernas tuas, & omnes viri bellatores tui qui apud te sunt, & omnes exercitus tui qui sunt in medio tui, projicientur in mediũ maris in die ruinæ occisorũ tuorũ. Ad vocẽ clamoris gubernatorũ tuorum commovebuntur suburbia. Et descendent de navib° suis omnes tenentes remum ; nautæ & omnes gubernatores maris sup terram stabunt. Et audire facient sup te vocem suam, & clamabunt amarè & imponent pulverem sup capita sua, & cinere operientur. Et radent sup te calvitium, & accingentur saccis, & plorabunt super te in amaritudine animæ, & agent super te planctũ amarum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

E regione Togormæ equos, equitésque, ac 14
mulos afferebant ad te emendos. Filii Dara- 15
nis mercatores tui, & insulæ multæ, locus ne-
gotiationis manuum tuarum; cornua olei, &
incensum afferebant tibi munus. Edom loc⁹ 16
negotiationis tuæ & multitudinis operũ tuo-
rum, purpuram, byssum, *pannum* versicolorẽ,
hyacinthinum, sericum, & acupictum advehe-
bant tibi emendum. Judæa & terra Israeli- 17
tica, ipsi sunt mercatores tui: frumentum, ory-
zam, milium, mel, oleum, & resinam affere-
bant tibi ad nundinas. Damascus erat empo- 18
rium tuum, multitudo negotiorum tuorum, &
copia divitiarum tuarum; quoad vinum, adi-
pem, & lanam candidam. Dan & Javan ex 19
Uzel advehebant tibi nundinatum ferrum, ut
fabrefaceres: & cassias calamósque afferebant
tibi ad nundinas. Daran emporium tuum 20
asportabant ad te multitudinem jumentorum 21
integerrimorum: & arietes, agnos, hœdósque
asportabant ad te. Mercatores Sabæ & Raa- 22
mæ, aromata egregia, lapides optimos, & au-
rum afferebant tibi nundinatum. Haran, 23
Channe, & Aden, mercatores Sabæ, & Assur
locus negotiationis tuæ; Hi erant mercato- 24
res tui, qui advehebant ad te vestes hyacin-
thinas & versicolores, & thesauros optimos
funib⁹ alligatos, & navibus abiegnis *inclusos*.
Filii Tharsis qui *jacent* ad plagã tuã Occiden- 25
talẽ, afferebant ad te sarcinas, & perquã plena
ac potens evasisti maximé. In cor marium & 26
aquas multas induxerũt te qui regebãt remos
tuos: vent⁹ calid⁹ confregit te in corde mariũ:
Opes tuæ & merces tua, quæ ex plaga tua Oc- 27
cidentali *afferebãtur*, oẽs lectissimi bellatores
tui, nautæ tui, instauratores eorũ quæ in te in-
stauranda erãt, qui *jacent* ab Occidentali plaga
tua; omnes viri tui belligeri, totúsque cœt⁹ qui
est in te, cadent in cor mariũ die casûs tui. Ad 28
vocẽ clamoris nautarũ tuorũ contremiscent
quæ circa te sunt: Descendent de navib⁹ suis 29
omnes remiges; & naucleri omnésque nautæ
maris in terra consistent: Et ululabunt sup te 30
clamore ingenti & acerbo, imponent pulve-
rem capitibus suis, & volutabunt se in cinere:
Tondebunt super te capita sua, accingent se 31
ciliciis, acerbè te deflebunt cum planctibus;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* من بيت ترغاما خيلا وفرسانا وبغالا دفعوا لسوقك * بنوا الروديين تجارك من الجزائر
اكثروا تجارتك • الانياب العاج والابنوس يساقون • عوضت للمساقين اجرك * اناسا تجارتك
من كثرة خلطائك • ميعه ومرقومات من ترسيس وراموث وكذكود • دفعوا لسوقك •

• الاصحاح الخامس عشر •

* يهودا وبنو اسرائيل • هولاء تجارك ببيع الحنطة • الطيابا وسليخة • واوايل العسل • والزيت
والقلفونيه • دفعوا لخلطائك * دمشق تجارك من كثرة جيشك • خمرا من سلبون • وصوفا من
ملطس • وخمرا اعطوه لسوقك من ازال * حديد معمول • وبكرة هي في خلطائك * دادان
تجارك ببهائم مختارة للمركبات * ارابيا وجميع روساء كيدار هولاء تجار يدك • حملوا اليك
جمال وكباش وحملان * تجار سابا ورعما • هولاء تجارك باوايل الاطياب والاحجار الطيبة • واعطوا
ذهبا لسوقك * حران وحنا • هولاء تجارك • الموصل وحرمان تجارك * يحملون تجارة • ياتوا بحلل
تجارة • مخرومة بحبال في سفن سرينيه * الكركيدونيون تجارك بيسار • تجارك مع خلطائك
وامتلئت وثقلت جدا في قلب البحر * في ماء كثير ساقوا قدافوك • ريح الجنوب
هشمتك في قلب البحر * كانت جيوشك واجرتك • ومن خلطائك قدافوك
ومدبروك • واصحاب اسراراتك • ومخلطوك • من خلطائك * وجميع رجالك محاربوك فيك
وكل جمعك في وسطك يسقطون في قلب البحر في يوم سقطتك * بصرخة صوتك مدبروك
خافوا خوفا * وينحدرون عن سفنهم * وجميع قدافيك • وركابك وروساء البحر • يقفون على
الارض * ويبدلون صوتهم عليك • ويتصارخون بمرارة • ويضعون التراب على رؤوسهم
ويفترشون الرماد •

De domo Thorgama equos, equitesque, & mulos suppeditabant nundinis tuis. 14
Filii Rhodiorum negotiatores tui, ex insulis multiplicaverunt merces tuas: dentes eburnei & opificia advehebantur: reddidisti tu qui adducebantur, mercedem tuam, Homines, negotiationem tuam ex mul- 15
titudine commixti tui: stacten & vestes virgatas è Tharsis, & Ramoth, & Chorchor, afferebant ad nundinas tuas. 16

Textus decimus quintus.

Juda & filii Israelis, hi erant mercatores tui in vendendo frumento: odores, & cassiam, præstantissima mellis, oleum, atque resinam suppeditabant commixto tuo. 17
Damascus mercatores tui propter multitudinem exercitûs tui, vinum de Scelbon, & lanam de Mileto, & vinum afferebant ad 18
nundinas tuas ex Azil: Ferrum fabre- 19
factum & rota est in commixto tuo. De- 20
dan mercatores tui accedebant cum jumentis delectissimis ad currus. Arabia & 21
omnes principes Cedar, isti negotiatores ad manum tuam inferebant in te camelos, arietes, & agnos. Mercatores Sabe et 22
Ragmæ, hi erant negotiatores tui pro odoribus & lapidibus optimis, & aurum suppeditabant foro tuo. Harran & Hin- 23
ne, isti erant negotiatores tui. Mausel & Charman negotiatores tui, Adve- 24
hentes merces, hyacinthum thesaurosque delectos funibus alligatos, navibus cypressinis. Charcidonii mercatores tui cum 25
opulentia, mercatores tui in commisto tuo: Denique plena summéque gravis facta es in corde maris. In aquam multam de- 26
duxerunt te remiges tui: ventus Australis confregit te in corde maris. Fuerunt 27
exercitus tui, & merces tua, et ex commistis tuis, remiges tui, et gubernatores tui, et consiliarii tui, et commisti tui ex commistis tuis, omnesque viri tui bellatores tui in te, et omnis cœtus tuus in medio tui cadent in cor maris, die casûs tui. Ad 28
clamorem vocis tuæ gubernatores tui formidine perculsi, Descendent è navibus 29
suis: et omnes remiges tui, et conscensores tui, ac principes maris in terra consistent, Et mutantes vocem suam causâ tui, 30
exclamabunt amarè, imponent pulverem capitibus suis, sternent cinerem;

Quæ: te super *lamentabuntur* &, lamentum *suis querimoniis*, in te ad *tollent* Et
32 ונשאו אליך בניהם קינה וקוננו עליך מי
, maribus de *tua substantia egrediendo* In ? maris medio in succisa sic, Sor sicut
33 כצור כדמה בתוך הים: בצאת עזבוניך מימים
tuorū emporiorum & ,tui lucri multitudine *in* : multos populos saturabas
השבעת עמים רבים ברב הוניך ומערביך
aquarū profundis in, maribus à contrita Tempore .terræ reges ditâsti
34 העשרת מלכי ארץ: עת נשברת מימים במעמקי מים
habitatores Universi .cadent tui medio in tu⁹ cœtus omnis & *tui emporiū*
35 מערבך וכל קהלך בתוכך נפלו: כל ישבי
, *crine horripilaverunt* earum reges & ,te super obstupuerunt ,insularum
האיים שממו עליך ומלכיהם שערו שער
te super sibilaverunt populis in Negotiatores .*faciebus sunt turbati*
36 רעמו פנים: סחרים בעמים שרקו עליך
.seculum in usque *tu* non &, fuisti *Terrores*
בלהות היית ואינך עד עולם:

CAP. XXVIII. כח

duci Dic ,hominis Fili : dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1
2 ויהי דבר יהוה אלי לאמר: בן אדם אמר לנגיד
, dixisti &, tuum cor est elevatū ꝑ eo Pro : Deus Dominus dixit Sic : Sor
צר כה אמר אדני יהוה יען גבה לבך ותאמר
, homo tu & : marium medio in , sedi Dei cathedra ,ego Deus
אל אני מושב אלהים ישבתי בלב ימים ואתה אדם
sapiens Ecce .Dei cor tanquam tuum cor *dedisti* & , Deus non &
3 ולא אל ותתן לבך כלב אלהים: הנה חכם
, tua sapientia In .te *latuerunt* non absconditum Omne ? Daniele *præ* tu
4 אתה מדנאל כל סתום לא עממוך: בחכמתך
argentum & aurum *fecisti* & : *facultatem* tibi *fecisti* tua intelligentia in &
ובתבונתך עשית לך חיל ותעש זהב וכסף
tua negotiatione in ,tuæ sapientiæ multitudine *In* .tuis thesauris in
5 באוצרותיך: ברב חכמתך ברכלתך
Propterea .*tua facultate in* tuū cor est elevatum & :*tuā facultatē* multiplicâsti
6 הרבית חילך ויגבה לבבך בחילך: לכן
.Dei cor sicut tuum cor *te dare* Pro : Deus Dominus dixit sic
כה אמר אדני יהוה יען תתך את לבבך כלב אלהים:
evaginabunt & :gentiū robustos, alienos te super *adducens* ego ecce Idcirco
7 לכן הנני מביא עליך זרים עריצי גוים והריקו
.tuū splendorē polluent & ,tuæ sapientiæ pulchritudinē super suos gladios
חרבותם על יפי חכמתך וחללו יפעתך:
corde in *occisi* mortibus morieris & ,te facient descendere foveam Ad
8 לשחת יורדוך ומתה ממותי חלל בלב
? te *occidentis facies ad* ,ego Deus ,dices dicendo Nunquid .marium
9 ימים: האמר תאמר אלהים אני לפני הרגך
Mortibus .te *sauciantis* manu in ,Deus non & ,homo tu Et
10 ואתה אדם ולא אל ביד מחללך: מותי
,sum locutus ego Quia .alienorum manu in morieris incircuncisorum
ערלים תמות ביד זרים כי אני דברתי
Fili : dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .Deus Dominus ait
11
12 נאם אדני יהוה: ויהי דבר יהוה אלי לאמר: בן
dixit Sic : ei *dices* & : Sor regem super lamentum *Tolle* : hominis
אדם שא קינה על מלך צור ואמרת לו כה אמר
perfectus &, sapientia plenus *dispositionem sigillans* Tu : Deus Dominus
אדני יהוה אתה חותם תכנית מלא חכמה וכליל
pretiosus lapis omnis ,fuisti Dei horti Heden In .decore
13 יפי: בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה
, *jaspis* & , onyx ,*hyacinthus* ,*adamas* & ,*smaragdus* ,*rubinus* ,tuū operimentū
מסכתך אדם פטדה ויהלם תרשיש שהם וישפה
,tuorū tympanorū opus : aurum & ,smaragdus &, carbuncul⁹, sapphirus
ספיר נפך וברקת וזהב מלאכת תפיך
.fuerunt præparata *te creari* die in te in *tuorum foraminum* &
ונקביך בך ביום הבראך כוננו:

Versio VULG. LAT.

32 Et assument super te carmen lu-
gubre, & plangent te : Quæ est
ut Tyrus, quæ obmutuit in me-
33 dio maris ? Quæ in exitu nego-
tiationum tuarum de mari im-
plêsti populos multos : in multi-
tudine divitiarum tuarū, & po-
pulorum tuorum, ditâsti reges
34 terræ. Nunc contrita es à mari, in
profundis aquarū opes tuæ, &
omnis multitudo tua, quæ erat
35 in medio tui, ceciderunt. Uni-
versi habitatores insularum ob-
stupuerunt super te : & reges
earū omnes tempestate perculsi
36 mutaverunt vultus. Negotiatores
populorū sibilaverunt super te :
ad nihilum deducta es, & non
eris usque in perpetuum.

CAP. XXVIII.

1 Et fact⁹ est sermo Dñi ad me,
2 dicens; Fili hominis, dic princi-
pi Tyri ; Hæc dicit Dñs Deus ;
Eò quòd elevatū est cor tuum,
& dixisti ; Deus ego sum, & in
cathedra Dei sedi in corde ma-
ris : cùm sis homo, & non De⁹,
& dedisti cor tuū quasi cor Dei.
3 Ecce sapientior es tu Daniele :
omne secretum non est abscon-
4 ditum à te. In sapientia & pru-
dentia tua fecisti tibi fortitudi-
nem : & acquisisti aurum & ar-
5 gentum in thesauris tuis. In mul-
titudine sapientiæ tuæ, & in ne-
gotiatione tua multiplicâsti tibi
fortitudinē: & elevatū est cor tuū
6 in robore tuo. Propterea hæc di-
cit Dñs De⁹; Eò ꝙ elevatū est cor
7 tuū quasi cor Dei, Idcircò ecce
ego adducā sup te alienos, robu-
stissimos Gentiū: & nudabunt
gladios suos super pulchritudinē
sapientiæ tuæ, & polluent deco-
8 rem tuum. Interficient, & detra-
hent te : & morieris in interitu
9 occisorum in corde maris. Num-
quid dicens loquêris ; Deus ego
sum, corā interficientibus te: cùm
sis homo, & non Deus, in manu
10 occidentiū te ? Morte incircum-
cisorū morieris in manu alieno-
rum: quia ego locut⁹ sum, ait Dñs
11 De⁹. Et factus est sermo Dñi ad
me, dicens ; Fili hominis, leva
12 planctū sup regē Tyri : Et dices
ei ; Hæc dicit Dñs De⁹ ; Tu signa-
13 culū similitudinis, plen⁹ sapien-
tiâ, & perfect⁹ decore, In deliciis
paradisi Dei fuisti : omnis lapis
pretiosus operimentū tuū : sardi-
us, topazius, & jaspis, chrysoli-
thus, & onyx, & beryllus, sap-
phirus, & carbunculus, & sma-
ragdus : aurū opus decoris tui :
& foramina tua in die, quâ con-
ditus es, præparata sunt.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

32 Καὶ λήψονται οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ σὲ θρῆνον, (ρ)
33 θρήνημα Σόρ· Πόσον τινὰ εὗρες μισθὸν ἀ-
πὸ τῆς θαλάσσης; (σ) Ἐνέπλησας ἔθνη ἀπὸ τοῦ
πλήθους σου, καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου (τ) ἐπλού-
34 τισας πάντας βασιλεῖς τῆς γῆς. Νῦν συνετρί-
βης ἐν θαλάσσῃ, ἐν βάθει ὕδατος ὁ σύμμι-
κτός σου, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου ἐν μέσῳ
35 σου· ἔπεσον πάντες οἱ (υ) κωπηλάται σου. Πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες τὰς νήσους ἐστύγνασαν ἐπὶ
σέ, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐξέστησαν, καὶ
36 (φ) ἐδάκρυσε τὸ πρόσωπον αὐτῶν. Ἔμποροι
ἀπὸ ἐθνῶν ἐσύρισάν σε, ἀπώλεια ἐγένου, καὶ
οὐκέτι ἔσῃ εἰς τὸν (χ) αἰῶνα.

Et assumēt filii eorū super te lamentum, lamentationem Sor(ρ) Quantā invenisti mercedem de mari? Implêsti gentes de multitudine tua, & à commistio tuo ditâsti omnes reges terræ. Nunc contrita es in mari: in profundo aquæ commistus tu, & omnis cœt⁹ tuus in medio tuî ceciderunt: omnes remiges tui, universi habitatores insularū contristati sunt super te, & reges eorū (ff) stupore stupuerunt, & flevit facies eorū. Negotiatores de gentibus sibilaverunt te: perditio facta es: & non eris ultra in seculum. 32 33 34 35 36

MS. A. (ρ) καὶ θρήνημά σοι Τίς ὥσπερ Τύρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ θαλάσσης; πόσον καὶ τίνα (σ)* Ἐνεπόλησας ἔθνη (τ) ἐπλούτισας (υ) κατοικοῦντες τὰς νήσους, καὶ οἱ κωπηλάται σου ἐστύγνασαν (φ) ἐδάκρυσε τῷ προσώπῳ αὐτῶν. Ἐπὶ σοὶ ἔμποροι (χ) αἰῶνα, λέγει κύριος ὁ θεός.

ΚΕΦ. κη'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, (α) Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν τῷ ἄρ-
χοντι Τύρου, Τάδε λέγει (β) κύριος, Ἀνθ' ὧν
ὑψώθη σου ἡ καρδία, καὶ εἶπας, Θεός εἰμι ἐ-
γώ, κατοικίαν θεοῦ κατῴκηκα ἐν καρδίᾳ θα-
λάσσης, σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός, καὶ ἔ-
3 δωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ· Μὴ
σοφώτερος εἶ σὺ τοῦ Δανιήλ; (*) σοφοὶ οὐκ ἐ-
4 παίδευσάν σε (γ) τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν. Μὴ ἐν τῇ
ἐπιστήμῃ σου ἢ (δ) τῇ φρονήσει σου ἐποίησας
σεαυτῷ δύναμιν, καὶ (ε) χρυσίον καὶ ἀργύριον
5 ἐν τοῖς θησαυροῖς σου; (ζ) Ἐν τῇ πολλῇ ἐ-
πιστήμῃ σου καὶ ἐμπορείᾳ σου ἐπλήθυνας (η) δύ-
ναμίν σου, ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῇ δυνά-
6 μει σου. Διατοῦτο τάδε λέγει (θ) κύριος, Ἐ-
πειδὴ δέδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν
7 θεοῦ, Ἀντὶ τούτου ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἀλλο-
τρίους λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ ἐκκενώσουσι τὰς
μαχαίρας αὐτῶν ἐπὶ σέ, καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῆς
ἐπιστήμης σου, καὶ στρώσουσι τὸ κάλλος σου εἰς
8 ἀπώλειαν, Καὶ καταβιβάσουσί σε, καὶ ἀποθα-
νῇ θανάτῳ τραυματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσ-
9 σης. Μὴ λέγων ἐρεῖς, Θεός εἰμι ἐγώ, ἐνώπι-
ον τῶν ἀναιρούντων σε; σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος, καὶ
10 οὐ θεός. Ἐν πλήθει (ι) ἀπεριτμήτων ἀπολῇ
ἐν χερσὶν ἀλλοτρίων, ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα, λέγει
11 κύριος. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με,
λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε θρῆνον ἐπὶ τὸν
12 ἄρχοντα Τύρου, Καὶ εἰπὸν αὐτῷ, Τάδε (κ) λέγει
κύριος κύριος, Σὺ ἀποσφράγισμα ὁμοιώ-
13 σεως, καὶ στέφανος κάλλους. Ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ
παραδείσου τοῦ θεοῦ ἐγενήθης. πάντα λίθον
χρηστὸν ἐνδέδεσαι, σάρδιον (λ) καὶ τοπάζιον,
καὶ σμάραγδον καὶ (μ) ἄνθρακα, καὶ σάπφειρον
καὶ ἴασπιν, καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ λιγύριον
καὶ ἀχάτην, καὶ ἀμέθυστον καὶ χρυσόλιθον, καὶ
βηρύλλιον, καὶ ὀνύχιον, καὶ χρυσίου ἐνέπλησας
τοὺς θησαυρούς σου καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν
σοί. ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης,

CAP. XXVIII.

Et fact⁹ est sermo Domini ad me, dicens; Et tu, fili hominis, dic principi Tyri; Hæc dicit Dominus; Pro eo quòd exaltatū est cor tuum, & dixisti; De⁹ ego sū, habitatione Dei habitavi in corde maris, (tu autē es homo, & nō Deus,) & dedisti cor tuū quasi cor Dei: Nunquid sapientior es tu Daniele? (a) Sapientes nō erudierūt te disciplinâ suâ. Nunquid in eruditione tua aut prudentia tua fecisti tibi fortitudinē, (b) & aurū, & argentū in thesauris tuis? In multa eruditione tua, & negotiatione tua multiplicâsti fortitudinē tuā: elatū est cor tuū in fortitudine tua. Propterea hæc dicit Dñs; Quia dedisti cor tuū, quasi cor Dei, Pro hoc ecce ego adduco super te alienos pestilētes de gentib⁹: & evaginabunt gladios suos super te, & super pulchritudinē doctrinæ tuæ: & sternent pulchritudinē tuā in perditionem (c) Et descendere facient te: & morieris morte vulneratorū in corde maris. Nunquid loquens dices, Deus ego sum, in conspectu interficientium te? Tu autē es homo, & nō De⁹: In (d) multitudine incircumcisorū morieris in manib⁹ alienorū: quia ego loquut⁹ sū, dicit Domin⁹. Et fact⁹ est sermo Domini ad me dicens; Fili hominis, sume planctū super principē Tyri, Et dic ei; Hæc dicit Domin⁹ Domin⁹; Tu signaculū (e) similitudinis, & corona decoris In deliciis paradisi Dei fuisti. Omni lapide bono circumdatus es: sardio, & topazio, & (f) smaragdo, & carbunculo, & sapphiro, & iaspide, & argento, & auro, & ligurio, & achate, & amethysto, & chrysolitho, & beryllo, & onychino: & auro replêsti thesauros tuos, & horrea tua in te. A die quā (g) conditus es,

MS. A. (α) Υἱὲ ἀνθρώπου (β) κύριος ὁ θεός, Ἀνθ' ὧν (*) οὐ σοφοὶ (γ) ἐν τῇ (δ) ἐν τῇ (ε) ἐποίησας χρυσίον (ζ) Ἢ ἐν τῇ (η) δύναμιν (θ) κύριος κύριος ὁ θεός, Ἀνθ' ὧν ἔδωκας (ι) τραυματιζόντων σε θανάτοις ἀπεριτμήτοις ἀπολῇ (κ) λέγει κύριος, Σὺ εἶ ἀποσφράγισμα (λ) τοπάζιον, (μ) ἄνθρακαν,

תרגום יונתן Targum Jonathan.

32 ויטלון עלך בעיניהון אליא ויללון עלך מן כצור לית דדמי לה בגו ימיא: במפק
33 סחורתיך מביני עממיא שבעת עממין סגיאין בסגי עתריך ונכסיך אעתרת מלכי
34 ארעא: כען אתברת דהות מספקא סחורה לעממיא בעומקי ימא סחרתיך וכל
35 משריתיך בגויך נפלו: כל יתבי נגותא צדיאו עלך ומלכיהון זעו זיע אתרשימו אפיהון:
36 תגרין בעממיא צדיאו עליך כדלא הוית אתנגד וכן תהין עד עלמא:

כח

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם אמר למלכא דצור כדנן אמר יי
2 אלהים חלף דרם לבך ואמרת דחילא אנא מותב תקיפין יתיבית בגו ימיא ואת
3 אנשא ולית בך צרוך וחשבתא בלבך דאת דחילא: הא חכים את מדניאל וכל רזיא
4 לא יתכסא מנך: בחוכמתך ובסוכלתנותך קניתא לך נכסין וכנשתא דהבא וכספא
5 באוצרך: בסגי חוכמתך ובסחרתך סגיאה משריתך ורם לבך במשריתך: בכן כדנן
6 אמר יי אלהים חלף דחשבתא בלבך דאת דחילא: בכן הא אנא מיתי עלך נוכראין
7 תקיפי עממיא וישלפון סיפיהון על תקון חוכמתך ויחבלון זיו אימתך: לחבלא
8 יחתונך ותמות ממת מטעני חרבא בגו ימיא: המימר תימר דחילא אנא קדם דקטלך
9 ואת אנשא ולית בך צרוך ביד מחבלך: ממת רשיעין תמות ביד נוכראין ארי אנא
10 גזרית במימרי אמר יי אלהים: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם
11 טול אליא על מלכא דצור ותימר ליה כדנן אמר יי אלהים את דמי למנא דצורתא די
12 מתקן בחוכמא ומשכלל בשופריה: בסגי טבין ותפנוקין את מתפנק כאלו בעדן
13 גנתא דיי את שרי כל עתרא גיותא ויקרא מתיהב לך כל אבנין טבין מסדרן על
לבושך סמקן וירקן וסבהלום כרום ימא ובורלא ופנתירין שבזיז ואמרגדין וברקן
משקען בדהב כל אלין עבידת תקונך בכן ראם לבך ברם לא אסתכלת בפגרך
דאתעביד חללין ונקבין דאנון צורכך דלא אפשר לך דתתקים בלא בהון מומא
דאתבריתא עמך מתקנין:

Paraph. Chald. Versio Latina.

Et assument sup te lamentationem in *oculis eorum*, & ululabunt sup te: Quæ
est sicut Tyrus ? non est similis ei in medio maris. Cùm exirent mercimonia
tua ex nationibus, satiâsti populos multos, multitudine divitiarum tuarum
& substantiæ tuæ ditâsti reges terræ. Nunc contrita *est* quæ *suppeditabat* ne-
gotiationem populis, in profundis maris negotiatio tua, & omnes exercitus tui
in medio tui ceciderunt. Universi habitatores insularum obstupuerunt super
te, & reges earum contremuerunt tremore, maculatæque sunt facies eorum.
Negotiatores in populis obstupuerunt super te : quasi non fuisses dabo te ; &
sic eris usque in æternum.

CAP. XXVIII.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens : Fili ho-
minis, dic regi Tyri : Hæc dicit Dominus Deus : Pro eo quòd elevatum est
cor tuum, & dixisti : Terribilis ego sum, in sede fortium sedi in medio
marium ; & tu es homo inutilis, & cogitâsti in corde tuo quòd sis terribilis.
Ecce sapientior es tu Daniele : *&* omne secretum non est occultatum à te.
In sapientia tua & in prudentia tua possedisti tibi divitias, & congregâsti
aurum & argentum in thesauris tuis. In multitudine sapientiæ tuæ & in ne-
gotiatione tua multiplicati sunt exercitus tui, & elevatum est cor tuum ob
copias tuas. Propterea hæc dicit Dominus Deus : Pro eo quòd cogi-
tâsti in corde tuo quòd tu sis terribilis. Ideò ecce ego adducam super
te extraneos robustissimos populorum, & evaginabunt gladios suos in
ornamentum sapientiæ tuæ, & dissipabunt splendorem terroris tui. In dissi-
pationem detrahent te, & morieris in morte vulneratorum gladio in medio
marium. Nunquid dicendo dices : Terribilis ego sum coram interficientibus
te ? cùm tu homo sis inutilis, in manu dissipantium te. Morte impiorum mo-
rieris in manu alienorum, quia ego decrevi in verbo meo, dicit Dominus De-
us. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens : Fili ho-
minis, tolle lamentum super regem Tyri, & dices illi : Hæc dicit Dñs De-
us : Tu similis es vasi figurato quod scitè compositum est & absolutum
pulchritudine sua. Copia bonorum & deliciarum tu diffluis, acsi in volup-
te paradisi Domini habitares. Omnes divitiæ & altitudo & gloria data
tibi : omnes lapides pretiosi & digesti in vestimentis tuis : Sardius, topa-
us & adamas, chrysolithus, beryllus & jaspis, sapphirus, smaragdus & carbun-
culus, inclusi auro, omnes isti opus ornamenti tui ; ideò elevatum est cor
tuum. Verùm non considerâsti cadaver tuum, quòd *factum sit* concavitatibus
& foraminibus quæ sunt tibi necessaria, sine quibus impossibile est ut vivas
à die quo conditus es, tecum composita sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

32 Et proferent de te filii eorum lamentationes, ac dicent; Quænã par erat Tyro quæ habitabat in mari? 33 Quando procedebant opes tuæ è mari, satiabas gentes multas, & ex abundantia divitiarũ tuarũ & merciũ tuarũ ditabas reges terræ. 34 Quo tempore confracta es, & cecidisti in profunda maris; merces tuæ totúsque cœtᵘˢ tuᵘˢ intra te ceciderunt: 35 Omnes habitatores insularum obstupuerunt de te, reges eorũ attoniti fuerũt, & lachrymatæ sunt facies eorũ: 36 Mercatores populorũ sibilaverunt de te; in excidiũ fuisti, neque existes in æternum.

Absoluta est sectio prima contra Tyrum.

CAP. XXVIII.

Sequitur contra regem.

1 ET fuit ad me sermo Dñi, dicendo; 2 Fili hominis, dic principi Tyri; Sic ait Dñs dominorũ; Quia elatũ est cor tuum, & dixisti, Deus sum, & sedẽ Dei occupo in corde mariũ: quũ homo sis, non autem Deus, tamen existimâsti cor tuum par cordi Dei: 3 Num sapientior es Daniele, aut occulta vidisti sapientiâ tuâ, 4 Et prudentiâ tuâ comparâsti tibi robur, & congessisti argentũ & aurum in æraria tua? 5 Multitudine sapientiæ & commercii tui multiplicâsti divitias tuas, ut superbiat cor tuũ propter divitias tuas? 6 Iccircò sic ait Dñs dominorum; Quoniam censuisti cor tuum par cordi Dei, 7 Ecce adducturus sum contra te extraneos fortissimos gentiũ, qui exertis gladiis suis contra pulchritudinem sapientiæ tuæ, contaminabunt gloriã tuam, 8 Demittent te in corruptionẽ, & morieris morte occisorũ in corde mariũ. 9 Num dicturᵘˢ es corã interfectoribᵘˢ tuis, Deus sum? Quia homo eris in manu interfectorũ tuorũ, non autẽ Deus; 10 Per manum incircuncisorũ extraneorum morieris; nam ego locutus sum, ait Dñs dominorũ. 11 Et fuit ad me sermo Dñi, dicendo; 12 Fili hominis, profer lamentationẽ de rege Tyri, & dic illi, Sic ait Dñs dominorum; Tu sigillũ es exemplaris, plenᵘˢ sapientiâ; & corona gloriæ 13 In Eden paradiso Dei eras; omnibus lapillis optimis te præcingebas; sardio, amethysto, smaragdo, beryllo, sapphiro, jaspide, chrystallo, unionibus, & auro impleveras thesauros tuos, & lapillis optimis conditoria tua, ab eo die quo creatus es:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وياخذ بنوهم عليك نوحا، اذ سقط عليك العويل. MS. Ox. [ويقولون من كان مثل صور الحالة في داخل البحر] *ملا
وجلب اجن من البحر اوعبت الامم من يسارك، ومن تخالطك اعنيت جميع ملوك الارض *والآن انكسرت في البحر في
عمق الماء تخالطك، وكل تجمعك في وسطك سقط *جميع قذافيك وجميع سكان الجزاير تعرسوا
عليك، وملوكهم حاروا حين، وبكي وجههم *التجار من الامم صفروا عليك، وصرت هلكة، ولسا
تصيري بعد الى الابد. * الفصل الثامن والعشرون * النبوه في ملك صور.
*وكان قول الرب الي قايلا *وانت يا ابن الانسان قل لرييس صور، هكذا يقول الرب الرب من
اجل ان قلبك ارتفع، وقلت انا اله، انا في بيت الله سكنت في قلب البحر *وانت انسان انا
ولست الها، واعطيت قلبك كقلب اله *هل انت احكم من دانيال، او لم يوديك حكمة
بعظمتهم *هل بفطنتك وبفهمك صنعت لذاتك جيشا، وصنعت ذهبا وفضة في كنوزك *بفطنتك
الكثيرة وبتجارتك صنعت قوتك، ارتفع قلبك بقوتك *لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب
الاله، من اجل انك اعطيت قلبك كقلب اله * عوض هذا ها انا اجلب عليك الغرباء
المفسدين من الامم * ويسلون سيوفهم عليك وعلي حسن فطنتك، ويدرلون حسنك للهلاك
* ويهبطونك وتموت موت الجرحا في قلب البحر * هل تقول قايلا، انا اله انا، امام قاتليك
فانت انسان ولست اله * في كثرة الغلف تموت * في يدي الغرباء، لاني انا تكلمت يقول
ادوناي الرب *وكان قول الرب الي قايلا *يا ابن الانسان اخذ نوحا علي رييس صور وقل له
هكذا يقول الرب الرب، انت طابع الشبه، واكليل حسن المجد *في نعيم فردوس الله كنت
لبست كل حجر صالح، لازوردا وزبرجدا، وزمردا وبهرمانا، وفيروزجا ويشبا، وفضة وذهبا
وجزعا وبجادي، والحجر الذهبي، والبلور، وسبجا، ومن الذهب ملات كنوزك واهرايك بك

32 *Et component filii eorum de te lamentum, cum ceciderit super te gemitus. [MS. Ox. Et dicent, Quænam erat par Tyro quæ habitat in medio maris.]* 33 *Quid comparâsti mercedis à mari? implêsti gentes opibus tuis, & è commisto tuo ditâsti omnes reges terræ:* 34 *Jã verò confracta es in mari, & in profundo aquarum jacet commistum tuum, totusque cœtus tuus in medio tui cecidit:* 35 *Omnes remiges tui, omnesque habitatores insularum humiliati sunt propter te: reges eorũ attoniti stupuerunt, & lachrymata est facies eorum:* 36 *Negotiatores gentium sibilârunt te, & abiisti in interitum, nec eris amplius in æternum.*

CAP. XXVIII.

F Prophetia contra regem Sur.

1 *Fuit etiam sermo Domini ad me, dicens;*
2 *Et tu O fili hominis, dic principi Sur; Ita dicit Dominus Dominus; Quia exaltatum est cor tuum, & dixisti, Ego sum Deus, ego in domo Dei habitavi in corde maris (quum tu homo sis, & non Deus) & æquâsti cor tuum cordi Dei:*
3 *Num sapientior es Daniele, an verò non erudierunt te sapientes prudentiâ suâ?*
4 *Num prudentiâ & intellectu tuo comparâsti tibi exercitum, & aurum argentumq; condidisti in thesauris tuis?*
5 *Prudentiâ tuâ multâ, & negotiatione tuâ comparâsti potentiam tuam, exaltatum est cor tuum propter potentiam tuam?*
6 *Propterea sic ait Dominus, Dominus Deus; Quia tu æquâsti cor tuũ cordi Dei,*
7 *Hanc ob rẽ ecce ego adducam contra te extraneos vastatores de gentibus, qui evaginabunt gladios suos in te & in præstantiâ prudentiæ tuæ, & deducent pulchritudinem tuã ad interitum;*
8 *Deturbabunt te, & morieris morte vulneratorũ in corde maris.*
9 *Num loquens dices, Ego Deus sum, corã interficientibus te, quũ tu homo sis, & non Deus?*
10 *Inter multitudinem incircuncisorum morieris, in manibus exterorum: quoniam ego locutus sum, dicit Adonai Dominus.*
11 *Tum fuit sermo Domini ad me, dicens;*
12 *O fili hominis, compone lamentum de principe Sur, & dic ei; Sic ait Dominus Dominus; Tu signaculum similitudinis & corona pulchritudinis gloriæ,*
13 *In delitiis paradisi Dei eras, induebas te omnigenis lapillis optimis, cyano, topazio, smaragdo, sardonyche, amethysto, jaspide, argento, & auro, ligurio granis versicoloribus, chrysolitho, crystallo, & achate; et auro implevisti thesauros tuos et horrea tua in te.*

יחזקאל : כט

sanctitatis monte In .te *dedi* & : protegens unctus Cherub Tu
14 את־כרוב ממשח הסוכך ונתתיך בהר קדש
Dei , fuisti in medio lapidum *ignis* ambulasti. Perfectus *tu*
15 אלהים היית בתוך אבני־אש התהלכת: תמים אתה
.te in iniquitas est inventa donec : *te creari* die à , tuis viis in
בדרכיך מיום הבראך עד־נמצא עולתה בך:
In multitudine negotiationis tuæ repleverunt *tui medium* iniquitate,
16 ברב רכלתך מלו תוכך חמס
& peccasti : & prophanabo te de monte Dei , & perdam te Cherub
ויחטא ואחללך מהר אלהים ואבדך כרוב
protector, de medio lapidum *ignis*. Elevatum est cor tuum *in pulchritudine tua*:
17 הסוכך מתוך אבני־אש: גבה לבך ביפיך
perdidisti sapientiam tuam *super* splendorem tuum : *super* terram
שחת חכמתך על־יפעתך על־ארץ
projiciam te, ad facies regum dabo te ad *aspiciendum* in te.
השלכתיך לפני מלכים נתתיך לראוה בך:
Præ multitudine *iniquitatum tuarum*, in iniquitate negotiationis tuæ polluisti
18 מרב עוניך בעול רכלתך חללת
sanctuaria tua: & producam ignem de medio tui, ipse comedet te ; & dabo te
מקדשיך ואוצא־אש מתוכך היא אכלתך ואתנך
in cinerem super terram in oculis omnium videntium te. Omnes *scientes* te
19 לאפר על־הארץ לעיני כל־ראיך: כל־יודעיך
in populis obstupescēt super te : *terrores* fuisti, & non *tu* usque in seculum.
בעמים שממו עליך בלהות היית ואינך עד־עולם:
Et fuit verbum Domini ad me dicendo : Fili hominis pone
20 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: בן־אדם שים
21 *facies tuas ad* Sidon : & propheta super eam. Et dices , Sic dixit
פניך אל־צידון והנבא עליה: ואמרת כה אמר
22 Dominus Deus : Ecce ego *super* te , Sidon , & glorificabo me in medio tui:
אדני יהוה הנני עליך צידון ונכבדתי בתוכך
& scient quòd *ego* Dominus in *me faciendo* in ea judicia ,
וידעו כי־אני יהוה בעשותי בה שפטים
& sanctificavero me in ea. Et mittam in eam pestilentiā & sanguinem
ונקדשתי בה: ושלחתי־בה דבר ודם
23 in plateis ej⁹, & cadet *vulneratus* in medio ej⁹ in gladio super eam
בחוצותיה ונפלל חלל בתוכה בחרב עליה
undique : & scient quòd *ego* Dominus. Et non erit ultrà
מסביב וידעו כי־אני יהוה: ולא־יהיה עוד
24 domui Israel spina pungens , & spina inferens dolorē ex omnibus
לבית ישראל סלון ממאיר וקוץ מכאב מכל
circuitibus eorū *spernentium* eos : & scient quòd *ego* Domin⁹ Deus.
סביבתם השאטים אותם וידעו כי אני אדני יהוה:
Sic dixit Dominus Deus : In *congregando me* domū Israel de populis,
25 כה־אמר אדני יהוה בקבצי את־בית ישראל מן־העמים
quos dispersi sunt in *eis*, & sanctificabo me in eis in oculis gentium:
אשר נפצו בם ונקדשתי בם לעיני הגוים
& habitabunt super terram *suā*, quam dedi servo meo Jahacob.
וישבו על־אדמתם אשר נתתי לעבדי ליעקב:
Et habitabūt super eā *in fiducia*, & ædificabūt domos, & plantabunt vineas,
26 וישבו עליה לבטח ובנו בתים ונטעו כרמים
& habitabūt *in fiducia* in *faciendo me* judicia in omnib⁹ *spernentibus* eos
וישבו לבטח בעשותי שפטים בכל השאטים אתם
à circuitibus eorum : & scient quòd *ego* Dominus Deus eorum.
מסביבותם וידעו כי אני יהוה אלהיהם:

CAP. XXIX. כט

In anno decimo, in decimo, in duodecimo mensis : fuit verbum
1 בשנה העשרית בעשרי בשנים עשר לחדש היה דבר־
Domini ad me, dicendo :
יהוה אלי לאמר:

Versio VULG. LAT.

14 Tu Cherub extentus, & prote-
gens, & posui te in monte sancto
Dei, in medio lapidum ignito-
15 rum ambulasti. Perfectus in viis
tuis à die conditionis tuæ, donec
16 inventa est iniquitas in te. In
multitudine negotiationis tuæ
repleta sunt interiora tua iniqui-
tate, & peccasti : & ejeci te de
monte Dei, & perdidi te, O Che-
rub protegens, de medio lapi-
17 dum ignitorum. Et elevatum est
cor tuum in decore tuo : perdi-
disti sapientiam tuam in decore
tuo, in terram projeci te : ante
faciem regum dedi te ut cerne-
18 rent te. In multitudine iniqui-
tatum tuarum, & iniquitate ne-
gotiationis tuæ, polluisti sancti-
ficationem tuam : producam ergò
ignem de medio tui, qui comedat
te, & dabo te in cinerem super
terram in conspectu omnium vi-
19 dentium te. Omnes, qui viderint
te in Gentibus, obstupescent su-
per te : nihil factus es, & non
20 eris in perpetuum. Et factus est
sermo Domini ad me, dicens ;
21 Fili hominis, pone faciem tuam
contra Sidonem : & prophetabis
22 de ea. Et dices ; Hæc dicit Do-
minus Deus ; Ecce ego ad te, Si-
don, & glorificabor in medio tuî :
& scient quia ego Dominus, cùm
fecero in ea judicia, & sanctifi-
23 catus fuero in ea. Et immittam
ei pestilentiam, & sanguinem in
plateis ejus : & corruent interfe-
cti in medio ejus gladio per cir-
cuitum : & scient quia ego Do-
24 minus. Et non erit ultrà domui
Israel offendiculum amaritudi-
nis, & spina dolorem inferens
undique per circuitum eorū, qui
adversantur eis : & scient quia
25 ego Dominus Deus. Hæc dicit
Dominus Deus ; Quando congre-
gavero domū Israel de populis,
in quibus dispersi sunt, sanctifi-
cabor in eis coram Gentibus : &
habitabunt in terra sua, quam
26 dedi servo meo Jacob. Et habi-
tabunt in ea securi : & ædifica-
bunt domos, & plantabunt vi-
neas, & habitabunt confidenter,
cùm fecero judicia in omnibus
qui adversantur eis per circui-
tum : & scient quia ego Domi-
nus Deus eorum.

CAP. XXIX.

1 IN anno decimo, decimo men-
se, undecimâ die mensis, factum
est verbum Domini ad me, di-
cens ;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Σὺ μετὰ τοῦ χερουβ, ἔθηκά σε ἐν ὄρει ἁγίῳ
Θεοῦ, (ν) ἐγενήθης ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων.
15 Ἐγενήθης σὺ ἄμωμος ἐν ταῖς ἡμέραις σου,
ἀφ' ἧς ἡμέρας σὺ ἐκτίσθης ἕως (ξ) εὑρέθη
16 τὰ ἀδικήματα ἐν σοί. Ἀπὸ πλήθους τῆς
ἐμπορείας σου (ο) ἔπλησας τὰ ταμιεῖά σου ἀ-
νομίας, καὶ ἥμαρτες, καὶ ἐτραυματίσθης ἀπὸ
ὄρους τοῦ Θεοῦ· καὶ ἤγαγέ σε τὸ χερουβ (π) ἐκ
17 μέσου λίθων πυρίνων. Ὑψώθη ἡ καρδία
σου ἐπὶ τῷ κάλλει σου, διεφθάρη ἡ ἐπιστήμη
σου μετὰ τοῦ κάλλους σου. διὰ (ρ) πλῆθος ἁ-
μαρτιῶν σου ἐπὶ τὴν γῆν (σ) ἔρριψά σε, ἐν-
αντίον βασιλέων ἔδωκά σε παραδειγματι-
18 σθῆναι. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου
(τ) καὶ τῶν ἀδικιῶν τῆς ἐμπορείας σου, (*) ἐβεβή-
λωσα τὰ ἱερά σου, καὶ ἐξάξω πῦρ (υ) ἐκ μέ-
σου σου, τοῦτο καταφάγεταί σε· καὶ δώσω
σε (φ) σποδὸν ἐπὶ τῆς γῆς σου ἐναντίον
19 πάντων τῶν ὁρώντων σε. Καὶ πάντες οἱ ἐπι-
στάμενοί σε ἐν τοῖς ἔθνεσι (χ) στενάξουσιν
ἐπὶ σέ. ἀπώλεια ἐγένου, καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔ-
20 τι εἰς τὸν αἰῶνα. (*) Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
21 πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ
πρόσωπόν σου ἐπὶ Σιδῶνα, καὶ προφήτευ-
22 σον ἐπ' αὐτήν, Καὶ εἰπὸν, Τάδε λέγει κύ-
ριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ Σιδὼν, καὶ ἐνδοξα-
σθήσομαι ἐν σοί, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύ-
ριος, ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα, καὶ
23 ἁγιασθήσομαι ἐν (ψ) σοί. Αἷμα καὶ θάνατος
ἐν ταῖς πλατείαις (ω) σου, καὶ πεσοῦνται τετραυ-
ματισμένοι (α) μαχαίραις ἐν σοὶ περικύκλῳ
σου, καὶ (β) γνώσονται διότι ἐγώ εἰμι κύρι-
24 ος. Καὶ οὐκ (γ) ἔσονται οὐκέτι ἐν τῷ οἴκῳ
τοῦ Ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύ-
νης ἀπὸ τῶν (δ) περικύκλῳ αὐτῶν, τῶν ἀτιμασάν-
των αὐτούς, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι (ε) κύρι-
25 ος. Τάδε λέγει (ζ) κύριος κύριος, Καὶ συν-
άξω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ τῶν (η) ἐθνῶν οὗ διεσκορ-
πίσθησαν ἐκεῖ, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς (θ),
καὶ ἐνώπιον τῶν (ι) λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν· καὶ
κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, (κ) ἣν δέ-
26 δωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακὼβ, Καὶ κατοική-
σουσιν ἐπ' αὐτῆς ἐν ἐλπίδι, καὶ οἰκοδομήσου-
σιν οἰκίας, καὶ (λ) φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ
κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, ὅταν ποιήσω κρί-
μα ἐν πᾶσι τοῖς ἀτιμάσασιν αὐτοὺς ἐν τοῖς
κύκλῳ αὐτῶν· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύ-
ριος ὁ Θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν.

MS. A. (ν) ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων. ἐγενήθης ἄμωμος σὺ ἐν τ(ξ) εὑρέθη τὰ ἀδικήματά σου ἐν σοί. (ο) ἐπλήθυνας τὰ ταμιεῖα (π) ἐκ μέσῳ (ρ) τὸ πλῆθος τῶν (σ) ἔρριψα (τ) καὶ ἀδικιῶν (*) ἐβεβήλωσας (υ) ἐκ μέσου (φ) εἰς σποδὸν (χ) συστενάξουσιν (*) ἘΠῚ ΣΙΔΩ͂ΝΑ. Καὶ (ψ) σοί. Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σεαυτὴν θάνατον, καὶ αἷμα καὶ θάνατος (ω) σου ἔσται, (α) ἐν μαχαίραις (β) γνώσῃ ὅτι (γ) ἔτι ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ σκόλοψ (δ) κύκλῳ (ε) κύριος ὁ Θεὸς αὐτῶν. (ζ) κύριος κύριος ὁ Θεὸς, (η) χωρῶν (θ) ἐνώπιον (ι) λαῶν τῶν (κ) ἣν ἔδωκα (λ) φυτεύσουσιν

ΚΕΦ. κθ'.

1 ΕΝ τῷ ἔτει τῷ (α) δωδεκάτῳ, ἐν τῷ
(*) δεκάτῳ μηνὶ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο
λόγος κυρίου πρός με, λέγων,
MS. A. (α) δεκάτῳ (*) ἑνδεκάτῳ

Tu (b) cum Cherub, posui te in
14 monte sancto Dei ; fuisti in
medio lapidū ignitorū. Fuisti tu
15 (i) immaculatus in diebus tuis à
die, quā creatus es, donec inven-
tæ sunt iniquitates in te. A multi-
16 tudine negotiationis tuæ replesti
cellaria tua iniquitate, & peccâ-
sti, & vulneratus es à monte Dei,
& adduxit te (k) cherub de me-
dio lapidum ignitorū. Elatum est
17 cor tuum in decore tuo : corrupta
est disciplina tua cū decore tuo.
Propter multitudinem pecca-
torū tuorum in terrā projeci te : in
conspectu regum dedi te ut (l) de-
honestarent. Propter multitudinē
18 peccatorum tuorum, & iniquita-
tum negotiationis tuæ (m) conta-
minavi Sancta tua. Et educā ignē
de medio tuî : hic devorabit te.
Et dabo te (n) cinerem super ter-
ram tuam in conspectu omnium
videntium te. Et omnes qui nove-
19 runt te in gentibus, (o) gement su-
per te. Perditio facta es : & non
eris ultrà in seculū. Et factus est
20 sermo Domini ad me, dicens ; Fili
21 hominis, obfirma faciē tuā super
Sidonē, & propheta super eā. Et
22 dic ; Hæc dicit Dñs ; Ecce ego ad
te, Sidon, & glorificabor in te : &
scies, quia ego sum Dominus, cū
fecero in te judicia, & sanctifica-
bor in te. (p) Sanguis & mors in
23 plateis tuis : & cadent vulnerati
gladiis in te per circuitū tuū : &
scient, quia ego sum Dominus. Et
24 non erunt ultrà in domo Israel
offendiculum amaritudinis, et spi-
na doloris, ab iis qui in circuitu
eorum, qui contumeliā fecerint
eis : & scient quia ego sum Domi-
25 nus. Hæc dicit Dominus Dominus :
Et congregabo Israel de gentibus
ubi dispersi sunt illîc : & sanctifi-
cabor in iis, (q) & corā populis,
& gentibus. & habitabunt in ter-
ra sua, quā dedi servo meo Ja-
26 cob : Et habitabunt in ea in spe : &
ædificabunt domos, & plantabunt
vineas. Et habitabunt in spe, cùm
fecero judicium in omnibus, qui
fecerint eis contumeliam, qui in
circuitu eorum. Et scient, quia ego
sum Dominus Deus eorum, &
Deus patrum eorum.

CAP. XXIX.

1 IN anno (a) duodecimo, in de-
cimo mense, unā mensis, factū est
verbum Domini ad me, dicens :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 את מלך מרבא למלכו ויהבית לך רבותא ואת על טור קודשא דיי בסרתא ובעמא
15 קדישא סברתא למשלט : שלים את בארחך מיומא דאתבריתא עד דאשתכח שקר
16 ביך : בסגיאות סחורתך אתמליאו אוצרך חטוף וחבתא ואפסנך על דבסרתא על טור
17 קודשא דיי ואבדנך מלכא דרבתנא על די סברתא למשלט בעמא קדישא : רם
לבך בתוקפך אתחבלת בחוכמתך על זיו איקרך על ארעא רמשתך אוהרא למלכיא
18 יהבתך לאסתכלא בך : מסגי חובך בשקר סחורתך אפסתא מקדשך ואיתי עממיא
תקיפין כאשתא מחובי זדונך אנון ישיצונך ואתננך כקטם על ארעא לעיני כל חזך :
19 כל דידעך בעממי צדיאו עלך כדלא הוית אתננך וכן תהי עד עלם : והוה פתגם נבואה
20 מן קדם יי עמי למימר : בר אדם קביל נבואה על צידון ואתנבי עלה : ותימר כדנן
21 אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך צידון ואתיקר בגויך וידעון ארי אנא יי כד
22 אעביר ביך פורענות דינין ואתקדש בה : ואשלח בה מותא וקטלא בשוקהא כד
23 יתרמון קטילין בגוה באיתיותי עלה דקטלין בחרבא מסחור סחור וידעון ארי אנא יי :
24 ולא יהי עוד לבית ישראל מלך מבאיש ושלטון מעיק מכל סחרניהון דבזוין יתהון
25 וידעון ארי אנא יי אלהים : כדנן אמר יי אלהים כד אכניש ית בית ישראל מביני
עממיא דאתבדרו לתמן ואתקדש בהון לעיני עממיא ויתובון על ארעהון דיהבית
26 לעבדי ליעקב : ויתובון עלה לרוחצן ויבנון בתין ויצבון כרמין ויתבון לרוחצן כד
אעביד פורענות דינין מכל דבזוין יתהון מסחרניהון וידעון ארי אנא יי אלההון :

כט

1 בשתא עשיריתא בעשיראה בתרי עסר לירחא הוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי
למימר :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Tu es rex unctus in regnum, & *dedi* tibi *magnitudinem*. Et tu montem san-
ctum Domini sprevisti, & in populum sanctum cogitâsti dominari. Perfectus
eras in via tua à die quo creatus es, donec inventa est iniquitas in te. Ob
multitudinem negotiationis tuæ impleti sunt thesauri tui rapina : hinc deli-
quisti ; et violabo te, pro eo quòd sprevisti montē sanctum Domini, & perdam
te rex qui unctus es ; pro eo quòd putâsti dominari in populum sanctum. Ele-
vatum est cor tuum in fortitudine tua, & corrupt⁹ es in sapientia tua, ob splen-
dorem terroris tui : in terram projeci te, admonitionem regibus dedi te, ut
considerent te. Propter multitudinem peccatorum tuorum, ob perfidiam ne-
gotiationis tuæ profanâsti sanctuarium tuum ; & adducam populos qui for-
tes sunt sicut ignis, propter peccata superbiæ tuæ ipsi consument te. Et dabo
te sicut cinerem super terram in conspectu omnium videntium te. Omnes qui
noverunt te in populis obstupuerunt super te : quasi non fueris dabo te, &
sic eris usque in æternum. Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini
mecum, dicens : Fili hominis, suscipe prophetiam super Sidon, & propheta-
bis in eam. Et dices : Hæc dicit Dominus Deus : Ecce ego mitto furorem me-
um super te Sidon, & glorificabor in medio tui, & scient quia ego Dominus,
cùm fecero in te ultionem judiciorum, & sanctificatus fuero in ea. Et mittam
in eam pestem & occisionem in vicos ejus, cùm projicientur interfecti in me-
dio ejus, cùm induxero super eam occidentes gladio per circuitum, & scient
quia ego Dominus. Et non erit ultrà domui Israel rex malefaciens, & prin-
ceps tribulans per omnem circuitum eorum, qui diripiebant eos : & scient
quia ego Dominus Deus. Hæc dicit Dominus Deus : Quando congregavero
domū Israel de medio populorū per quos dispersi sunt, sanctificabor in eis in
oculis populorum, & habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Jacob. Et
habitabunt in ea confidenter, & ædificabunt domos & plantabunt vineas, &
habitabunt securè, cùm fecero ultionem judiciorum de omnibus qui depræ-
dantur eos per circuitum : & scient quia ego Dominus Deus eorum.

C A P. XXIX.

ANno decimo, mense decimo, duodecima die mensis, factum est verbum
prophetiæ à facie Domini mecum, dicens :

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘܝܬ ܥܡ ܟܪܘܒܐ ܡܫܝܚܐ ܘܡܛܠܠܐ. ܘܣܡܬܟ ܒܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܘܝܬ
ܒܝܬ ܟܐܦܐ ܕܢܘܪܐ.* ܘܗܠܟܬ ܕܠܐ ܡܘܡ ܒܐܘܪܚܬܟ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܐܬܒܪܝܬ ܥܕܡܐ
ܕܐܫܬܟܚ ܒܟ ܥܘܠܐ. * ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܬܐܓܘܪܬܟ ܡܠܐ ܓܘܝܟ ܥܘܠܐ. ܘܚܛܝܬ. ܘܐܘܒܕܟ ܡܢ ܛܘܪܐ
ܕܐܠܗܐ. ܘܐܘܒܕܟ ܟܪܘܒܐ ܕܡܛܠܠ ܡܢ ܒܝܬ ܟܐܦܐ ܕܢܘܪܐ.* ܡܛܠ ܕܐܬܪܝܡ ܠܒܟ ܒܫܘܦܪܟ ܚܒܠܬ
ܚܟܡܬܟ ܥܡ ܫܘܦܪܟ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܫܕܝܬܟ. ܘܩܕܡ ܡܠܟܐ ܝܗܒܬܟ ܕܢܚܙܘܢܟ.
ܣܘܓܐܐ. * ܡܛܠ ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗܝܟ ܘܒܥܘܠܐ ܕܬܐܓܘܪܬܟ. ܛܘܫܬ ܡܩܕܫܟ. ܘܐܦܩ ܢܘܪܐ ܡܢ
ܓܘܟ. ܗܝ ܬܐܟܠܟ. ܘܐܬܠܟ ܩܛܡܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܠܥܝܢܝ ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܠܟ. * ܘܟܠ ܕܝܕܥܝܢ ܠܟ
ܒܥܡܡܐ ܢܬܕܡܪܘܢ ܥܠܝܟ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܥܠܡ. *
* ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܠܡܐܡܪ.* ܒܪ ܐܢܫܐ ܣܝܡ ܐܦܝܟ ܥܠ ܨܝܕܢ. ܘܐܬܢܒܐ ܥܠܝܗ
ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟܝ ܨܝܕܢ. ܘܐܫܬܒܚ ܒܟܝ. * ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ
ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܥܒܕ ܒܟܝ ܕܝܢܐ. ܘܐܬܩܕܫ ܒܟܝ.* ܘܐܫܕܪ ܒܗ ܡܘܬܢܐ ܘܕܡܐ ܒܫܘܩܝܗ.
ܘܢܦܠܘܢ ܩܛܝܠܐ ܒܓܘܗ ܒܚܪܒܐ ܕܥܠܝܗ ܡܢ ܚܕܪܝܗ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ
ܬܘܒ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܚܘܚܐ ܕܡܡܪܪ. ܘܟܐܒܐ ܕܡܟܐܒ. ܡܢ ܟܠ ܕܚܕܪܝܗܘܢ ܘܡܨܥܪܝܢ ܠܗܘܢ.
ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܐ ܕܟܢܫܬ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢ ܥܡܡܐ
ܕܐܬܒܕܪܘ ܒܗܘܢ. ܘܐܬܩܕܫ ܒܗܘܢ ܠܥܝܢܝ ܥܡܡܐ. ܘܢܬܒܘܢ ܒܐܪܥܗܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܥܒܕܝ ܠܝܥܩܘܒ.
* ܘܢܬܒܘܢ ܥܠܝܗ ܠܬܘܟܠܢ. ܘܢܒܢܘܢ ܒܬܐ. ܘܢܢܨܒܘܢ ܟܪܡܐ. ܘܢܬܒܘܢ ܠܬܘܟܠܢ. ܟܕ ܐܥܒܕ ܕܝܢܐ
ܒܟܠ ܕܒܚܕܪܝܗܘܢ ܕܡܨܥܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܗܘܢ.

* ܦܩܠܘ * ܟܗ *

* ܟܠ ܡܕܢܚ *

* ܒܫܢܬܐ ܕܥܣܪ ܒܝܪܚܐ ܕܥܣܪ. ܒܬܪܥܣܪ ܒܗ. ܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ

Et eras cum Cherubino uncto & obumbran- 14
te, & posueram te in monte sanctitatis Dei,
& eras inter lapides ignitos : Et ambulave- 15
ras sine labe in viis tuis ab eo die quo creatus
fuisti, donec inventa est in te iniquitas. Pro- 16
pter abundantiam negotiationis tuæ implevi-
sti præcordia tua iniquitate, & peccâsti: ideò
perimam te de monte Dei, & perdam te O
Cherubine obumbrans, de medio lapidũ igni-
torum. Quia superbivit cor tuum propter 17
pulchritudinem tuam, corrupta est sapientia
tua cum pulchritudine tua, & in terram deje-
ci te coram regibus, & exposui te illis specta-
culum. Multitudine fraudis tuæ, & iniquita- 18
te mercaturæ tuæ prophanâsti sanctuarium
tuum : eliciam ignem è medio tui, qui te de-
vorabit; & redigam te in cinerem in terra co-
ram omnibus spectantibus te. Quicunque te 19
noverant inter populos, stupebunt de te: abi-
bis in interitum, & nunquam futurus es.

Contra Sidonem.

Deinde fuit ad me sermo Domini, dicendo; 20
Fili hominis, verte oculos tuos ad Sidonem, 21
& prophetato contra eam, ac dicito; Sic ait 22
Dominus dominorum; Ecce me contra te Si-
don, ut per te glorificer, & cognoscant me
esse Dominum, quum exercuero in eam judi-
cia mea, & sanctificatus fuero per eam; Im- 23
misero in eam pestem, & sanguinem in vicos
ejus, & confossi ejus in medio ipsius corrue-
rint gladio qui obsidebit eam : tum cogno-
scent me esse Dominum. Ita non erit ampliùs 24
Israelitis absinthium amarum & dolor excru-
cians, ab omnibus iis qui circunstant eos &
convitiantur eis: & experientur me esse Do-
minum dominorũ. Sic ait Dominus domino- 25
rum; Quum collegero Israelitas è populis in-
ter quos dipersi sunt, & sanctificatꝰ fuero per
eos inter gentes; tunc habitabunt in terra quã
dedi servo meo Jacobo, Securè habitabunt in 26
ea, domos ædificabunt, plantabunt vineas, &
sedebunt in tuto, quum exercuero judicia in
omnes gentes circunjacentes eis, ipsis infen-
sas: & scient me esse Dominũ Deum ipsorum.

CAP. XXIX.

Contra Ægyptum.

ANno decimo, mense decimo, duodecimo 1
die, fuit ad me sermo Domini, dicendo;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* منذ يوم خلقت مع الشاروب دفعتك في جبل القدوس. صرت في وسط حجارة نارية * وصرت
غير معاب انت في ايامك منذ يوم خلقت انت حتى وجدت المظالم فيك * من كثرة تجارتك
ملأت مخادعك اثما. واخطات وخرجت من جبل الله. وانا يدك الشاروب من وسط الحجارة
النارية * وارتفع قلبك بحسنك. وفسدت فطنتك مع حسنك. لاجل كثرة خطاياك طرحتك
على الارض. اسلمتك ليشهر امام الملوك * لاجل كثرة خطاياك وظلمات تجارتك. ودنست
اقداسك. واخرج نارا من وسطك هي تاكلك. واجعلك رمادا على ارضك. امام جميع الذين
ينظرون اليك * وجميع العارفين بك في الامم يعبسون عليك. اذ قد صرت هلاكا. ولا تكون
بعد الى الابد. * النبوة في صيدا. * وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان نصب
وجهك على صيدا. وتنبا عليها وقل * هكذا يقول الرب. ها انا عليك يا صيدا. واتمجد بك
ويعلمون اني انا الرب. عند ما اصنع فيك احكاما. واتقدس بك * يصير الدم في سواقيك
ويسقطون جرحين بالسيوف فيك الذين من حولك. ويعلمون اني انا الرب * ولا يكون ايضا
لبيت اسرائيل حسك مرارة. ولا شوكة وجع * من جميع الذين يحيطون بهم ويهينونهم * ويعلمون
اني انا ادوناي الرب * هكذا يقول ادوناي الرب الاله. واجمع اسرائيل من الامم حيث تبددوا
هناك. واتقدس فيهم امام الشعوب والامم. ويسكنون في ارضهم التي اعطيت لعبدي يعقوب
* ويسكنون عليها في طمانينة. ويبنون بيوتا. ويغرسون كروما. ويسكنون في طمانينة. اذ اصنع
حكما في جميع الذين اهانوهم. وفي الذين حولهم. ويعلمون اني انا الرب الههم واله ابايهم
* الفصل التاسع والعشرون. * الاصحاح السادس عشر. * النبوة في فرعون ملك مصر
* في الشهر الثاني عشر. في الثاني عشر من الشهر. كان قول الرب الي قايلا.

Ab ea die quâ creatus es, cum Cherubino 14
posui te in monte Sanctissimi, & fuisti in
medio lapidũ ignitorũ: Erasq; tu minimè 15
vitiosus in diebus tuis, ab ea die quâ tu
creatꝰ fuisti, quoadusq; inventæ sunt in te
impietates. Ob multitudinẽ negotiationis 16
tuæ implevisti cellaria tua iniquitate, pec-
câsti, & egressus es è monte Dei: adduxit-
que te Cherub è medio lapidũ ignitorũ: Et 17
exaltatũ est cor tuũ propter pulchritudi-
nẽ tuã, & corrupta est prudentia tua cum
pulchritudine tua. Propter multitudinẽ pec- 18
catorũ tuorum in terrã projeci te, tradidi
te ut sis infamis apud reges. Propter multi-
tudinẽ peccatorũ tuorum & iniquitatum
negotiationis tuæ: Et contaminavi Sancta 19
tua: educamq; ignem de medio tui: hic te
devorabit. Daboq; te cinerẽ super terrã tu-
am corã omnibus iis qui te aspicient: Et
omnes cognoscentes te inter gentes, mære-
bunt de te, quum jam abieris in excidium,
neq; sis ampliùs futurus in æternum.

Prophetia contra Saidam.

Rursus fuit sermo Domini ad me, dicens; 20
O fili hominis, obfirma faciẽ tuã contra 21
Saidã, vaticinare de ea, & dic; Ita dicit 22
Dominꝰ; Ecce me adversùm te O Saida, et
glorificabor in te, sciesq; me esse Dominũ,
quũ exercuero in te judicia, & sanctifica-
tus fuero in te. Erit sanguis in plateis tuis, 23
& cadent vulnerati gladiis in te, qui cir-
ca te sunt; scientq; me esse Dominũ. Et nõ 24
erit ampliùs domui Israelis stimulus ama-
ritudinis, neq; spina doloris ab omnibus iis
qui circunstant eos & deprimunt eos: tum
scient me esse Adonai Dominum. Ita dicit 25
Adonai Dominus Deus; Equidem colligam
Israelem è gentibus, quocunque dispersi
sunt, & sanctificabor in eis corã populis
& gentibus: & habitabunt in terra sua,
quam dedi servo meo Jacobo: Habitabunt 26
autem in ea securè; & domos extruent,
plantabunt vineas, & habitabunt securè,
quũ fecero judiciũ in omnes eos qui de-
presserunt illos, & in eos qui circunstant
ipsos: scientque me esse Dominum Deum
eorum, & Deum patrum eorum.

CAP. XXIX.

Textus decimus sextus.

Prophetia contra Pharaonem regem Ægypti.

MEnse duodecimo, duodecimâ die 1
mensis, fuit sermo Domini ad me,
dicens;

יחזקאל : כט

propheta & : Ægypti regem Parhoh *super tuam facies* pone ,hominis Fili
2 בן אדם שים פניך על פרעה מלך מצרים והנבא
dixit Sic *: dices* & ,Loquere .totam Ægyptum super & ,eum super
3 עליו ועל מצרים כלה: דבר ואמרת כה אמר
draco , Ægypti rex Parhoh te *super ego* Ecce : Deus Dominus
אדני יהוה הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים
,me* fluvi* *Mihi* ,dixit qui : tuorũ fluminũ medio in *cubans* , magnus
הגדול הרבץ בתוך יאריו אשר אמר לי יארי
piscem faciã *adhærere* &,tuis maxillis in *hamos* dabo Et .me feci ego &
4 ואני עשיתני: ונתתי חחיים בלחייך והדבקתי דגת
medio de te faciam ascendere & : tuis squamis in tuorum fluminum
יאריך בקשקשתיך והעליתיך מתוך
.adhærebit tuis squamis *in* tuorũ fluminum *piscis omnis* & ,tuorũ fluminũ
יאריך ואת כל דגת יאריך בקשקשתיך תדבק:
super,tuorũ fluminũ *piscem omnem* & te ,deserto in te derelinquã Et
5 ונטשתיך המדברה אותך ואת כל דגת יאריך על
feræ : congregaberis nec ,colligêris non ,cades agri *faciebus*
פני השדה תפול לא תאסף ולא תקבץ לחית
omnes scient Et *.cibum in* te dedi cœlorum *volatili* & , terræ
6 הארץ ולעוף השמים נתתיך לאכלה: וידעו כל
cannæ fulcrum eos fuisse pro :Dominus *ego* quòd , Ægypti habitatores
ישבי מצרים כי אני יהוה יען היותם משענת קנה
findes & ,confringêris *sola* in te *in eos prehendendo In* .Israel domui
7 לבית ישראל: בתפשם בך בכפך תרוץ ובקעת
facies stare & ,conterêris *, te super eos innitendo in* & : humerũ omnẽ eis
להם כל כתף ובהשענם עליך תשבר והעמדת
ego Ecce : Deus Dominus dixit sic Propterea .lumbos omnes *eis*
8 להם כל מתנים: לכן כה אמר אדני יהוה הנני
.animal & ,hominem te de faciam succidere & : gladium te super *adducens*
מביא עליך חרב והכרתי ממך אדם ובהמה:
ego quòd scient &,solitudinem & desertum in Ægypti terra erit Et
9 והיתה ארץ מצרים לשממה וחרבה וידעו כי אני
Idcirco .feci ego & ,*mihi* fluvius ,dixit quòd eo pro :Dominus
10 יהוה יען אמר יאר לי ואני עשיתי: לכן
solitudines in Ægypti terram dabóque *tuos fluvium* ad & ,te ad ego ecce
הנני אליך ואל יאריך ונתתי את ארץ מצרים לחרבות
.Chus terminum ad usque & Seveneh turre à desolationis solitudinis
חרב שממה ממגדל סונה ועד גבול כוש:
:eã per transibit non *animalis* pes & ,hominis pes eam per transibit Non
11 לא תעבר בה רגל אדם ורגל בהמה לא תעבר בה
Ægypti terram Dabóque .annis quadraginta habitabitur neque
12 ולא תשב ארבעים שנה: ונתתי את ארץ מצרים
medio in ejus civitates & ,desolatarum terrarum medio in desolationem
שממה בתוך ארצות נשמות ועריה בתוך
: annis quadraginta desolationem erunt destructarum civitatum
ערים מחרבות תהיין שממה ארבעים שנה
.terras in eos ventilabo & ,gentes in Ægyptios faciã dispergere &
והפצתי את מצרים בגוים וזריתים בארצות:
congregabo annorũ quadraginta fine A : Deus Dominus dixit sic Quia
13 כי כה אמר אדני יהוה מקץ ארבעים שנה אקבץ
reducam Et *.illuc* fuerunt dispersi *quò* populis de Ægyptios
14 את מצרים מן העמים אשר נפצו שמה: ושבתי
,Pathros terram eos faciam reducere & , Ægyptiorum captivitatẽ
את שבות מצרים והשבתי אתם ארץ פתרוס
.humile regnum ibi erunt & : eorum *residentiæ* terram super
על ארץ מכורתם והיו שם ממלכה שפלה:
:gentes super ultrà elevabitur non &,humile erit regnis Præ
15 מן הממלכות תהיה שפלה ולא תתנשא עוד על הגוים
.gentibus *in dominandum* non *ad* , *eos* faciam imminuere &
והמעטתים לבלתי רדות בגוים:

Versio VULG. LAT.

2 Fili hominis, pone faciem tuam contra Pharaonem regem Ægypti, & prophetabis de eo, & de
3 Ægypto universa: Loquere, & dices; Hæc dicit Dominus Deus; Ecce ego ad te, Pharao rex Ægypti, draco magne, qui cubas in medio fluminũ tuorum, & dicis; Meus est fluvius: & ego feci me-
4 metipsum. Et ponam frænum in maxillis tuis: & agglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis: & extraham te de medio fluminum tuorum, & universi pisces tui squamis tuis adhærebunt.
5 Et projiciam te in desertum, & omnes pisces fluminis tui: super faciem terræ cades, non colligêris, neque congregaberis: bestiis terræ, & volatilibus cœli,
6 dedi te ad devorandum: Et scient omnes habitatores Ægypti quia ego Dominus: pro eo quòd fuisti baculus arundineus domui
7 Israel. Quando apprehenderunt te manu, & confractus es, & lacerâsti omnem humerum eorum: & innitentib' eis super te, comminutus es, & dissolvisti omnes
8 renes eorum. Propterea hæc dicit Domin' Deus; Ecce ego adducam super te gladium: & interficiam de te hominem, & ju-
9 mentum. Et erit terra Ægypti in desertum, & in solitudinem: & scient quia ego Domin': pro eo quòd dixeris; Fluvius meus est,
10 & ego feci eum. Idcircò ecce ego ad te, & ad flumina tua: dabóque terram Ægypti in solitudines, gladio dissipatam, à turre Syenes, usque ad terminos Æthi-
11 opiæ. Non pertransibit eam pes hominis, neque pes jumenti gradietur in ea: & non habitabitur
12 quadraginta annis. Dabóque terram Ægypti desertam in medio terrarum desertarum, & civitates ejus in medio urbium subversarum, & erunt desolatæ quadraginta annis: & dispergam Ægyptios in nationes, & ventilabo
13 eos in terras. Quia hæc dicit Dominus Deus; Post finem quadraginta annorum congregabo Ægyptum de populis, in quib' di-
14 spersi fuerant. Et reducam captivitatem Ægypti, & collocabo eos in terra Phathures, in terra nativitatis suæ: & erunt ibi in
15 regnum humile: Inter cætera regna erit humillima, & non elevabitur ultrà super nationes, & imminuam eos ne imperent Gentibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

2 Υἱὲ ἀνθρώπε, σήρισον τὸ πρόσωπόν σε ἐπὶ Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ προφήτευ-
3 σον ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπ' Αἴγυπτον (β) ὅλην, Καὶ εἰπόν, Τάδε λέγει (γ) κύριος, Ἰδὲ ἐγὼ (δ) ἐπὶ Φαραὼ, τὸ δράκοντα τὸ μέγαν τὸ ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ ποταμῶν αὐτῶ, τὸ λέγοντα, Ἐμοί εἰσιν οἱ ποταμοὶ, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐ-
4 τές. (ε) Καὶ ἐγὼ δώσω παγίδας εἰς τὰς σιαγόνας σε, καὶ προσκολλήσω τοὺς ἰχθύας τῶ ποταμῶ σε πρὸς τὰς πτέρυγάς σε, καὶ ἀνά-
5 ξω σε ἐκ μέσου τῶ (ζ) ποταμῶ σε, Καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῶ ποταμῶ σε. ἐπὶ πρόσωπον τῶ πεδίου πέσῃ, καὶ ὁ μὴ συναχθῇς, (η) καὶ ὁ μὴ περισταλῇς, τοῖς θηρίοις (θ) τῆς γῆς καὶ τοῖς πετεινοῖς
6 τῶ ὀρανῶ δέδωκά σε εἰς (ι) κατάβρωμα. Καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικῦντες Αἴγυπτον, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἀνθ' ὧν ἐγενήθης ῥά-
7 βδος καλαμίνη τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ, Ὅτι (κ) ἐπελάβετό σε τῇ χειρὶ αὐτῶν, ἐθλάσθης· καὶ ὅτι (λ) ἐπεκρότησεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσα χείρ, καὶ ὅτι ἐπανεπαύσαντο ἐπὶ σὲ, συνετρίβης,
8 καὶ συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν. Διατοῦτο τάδε λέγει (μ) κύριος, Ἰδὲ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ῥομφαίαν, καὶ ἀπολῶ ἀπὸ σῶ (ν) ἀνθρώπους
9 καὶ κτήνη. Καὶ (ξ) ἔσται ἡ γῆ Αἰγύπτε ἀπώλεια καὶ ἔρημος· καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. ἀντὶ τῶ λέγειν σε, (ο) Οἱ ποταμοὶ ἐμοί εἰ-
10 σι, καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτοὺς, Διατοῦτο ἰδὲ ἐγὼ ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τὲς ποταμούς σε, καὶ δώσω (π) γῆν Αἰγύπτε εἰς (ρ) ἔρημον καὶ ῥομφαίαν καὶ ἀπώλειαν ἀπὸ Μαγδωλῶ καὶ
11 (σ) Συήνης καὶ ἕως ὁρίων (τ) Αἰθιόπων. Οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ (υ) πὲς ἀνθρώπε, καὶ πὲς κτήνους ὁ μὴ διέλθῃ αὐτὴν, καὶ ὁ κατοικηθή-
12 σεται τεσσαράκοντα ἔτη. Καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς (φ) ἀπώλειαν ἐν μέσῳ γῆς ἠρημωμένης, καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων (χ) ἔσονται τεσσαράκοντα ἔτη· καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ λικμή-
13 σω αὐτὲς εἰς τὰς χώρας. (ψ) Τάδε λέγει κύριος, Μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω (ω) Αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ διεσκορπί-
14 σθησαν ἐκεῖ, Καὶ ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν (α) τῶν Αἰγυπτίων, καὶ κατοικίσω αὐτὲς ἐν γῇ Φαθωρῆς, ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήφθησαν, καὶ ἔσται
15 ἀρχὴ ταπεινὴ Παρὰ πάσας τὰς ἀρχάς· ὁ μὴ ὑψωθῇ ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη· καὶ ὀλιγοστὲς αὐτὲς ποιήσω, τῶ μὴ εἶναι αὐτὲς πλείονας ἐν τοῖς ἔθνεσι.

MS. A. (β) ὅλην, Καὶ λάλησον, καὶ εἶπον (γ) κύριος ὁ Θεὸς, (δ) ἐπὶ σὲ Φαραὼ, βασιλεῦ Αἰγύπτου, τὸ (ε) Καὶ δώσω τὰς παγίδας (ζ) ποταμῶ, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῶ ποταμῶ σε, Καὶ (η) οὐδ' ὁ μὴ (θ) τῶ ἀγρῶ καὶ (ι) βρῶσιν, (κ) ἐπελάβοντό (λ) ἐπεκράτησεν (μ) κύριος ὁ Θεὸς, (ν) ἄνθρωπον καὶ κτῆνος. (ξ) ἔσται πᾶσα ἡ (ο) Ὅτι οἱ (π) τὴν γῆν (ρ) ἔρημον καὶ ἀπώλειαν ἀπὸ (σ) Σοήνης (τ) Αἰθιοπίας. (υ) ἄνθρωπος, καὶ κτῆνος, οὐδὲ κατοικηθήσεται τεσσαράκοντα (φ) εἰς ἀπώλειαν ἐμ μέσῳ τῆς ἐρήμου, καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν (χ) ἔσονται, ἀφανισμὸς ἔσται· καὶ διασπερῶ (ψ) Ὅτι τάδε λέγει κύριος, Μετὰ τεσσαράκοντα (ω) τὰς Αἰγυπτίους (α) Αἰγύπτε, καὶ κατοικιῶ αὐτὲς ἐν γῇ Παθουρῆς,

Fili hominis, obfirma faciem tu[am] super Pharaonem regem Æ[gypti], & propheta super eum, & super Ægyptum universam, & dic; Hæc dicit Dominus; Ecce [ego] super Pharaonem (b) draconem magnum sedentem in medio (c) fluminum suorũ, dicentem, Mihi sunt flumina: & ego feci illa. Et ego dabo (d) laqueos in maxillas tuas: & agglutinabo pisces fluminis tui ad pennas tuas: & [e]ducam te de medio fluminis (e) tui: Et deponam te velociter, & omnes pisces fluminis tui. Super faciem campi cades: neque congregaberis, neque colligêris; bestiis terræ, & volatilibus cœli dedi te in devorationem. Et scient omnes habitatores Ægypti, quia ego sum Dominus. Pro eo, quod factus es virga arundinea domui Israel: Quando apprehenderunt te manu sua, confractus es: & quando plausit super eos omnis manus, & quando requieverunt super te, contritus es, & confregisti omnes renes eorum. Propterea hæc dicit Dominus; Ecce ego induco super te gladium, & perdam de te homines, & jumenta; Et erit terra Ægypti perditio, & solitudo: & scient quia ego sum Dominus. Eò quòd dicis tu; Flumina mea sunt, & ego feci illa; Idcircò ecce ego super te, & super omnia flumina tua: & dabo terram Ægypti in (f) solitudinem, & gladium, & perditionem à (g) Magdalo, & Syene, & usque ad terminos Æthiopũ. Non transibit in ea pes hominis: & pes jumenti non pertransibit eã: & non habitabitur quadraginta annis. Et dabo terram ejus perditionem in medio terræ desertæ: & civitates ejus in medio civitatũ desertarum erunt quadraginta annis. Et disseminabo Ægyptum in gentibus, & ventilabo eos in terras. Hæc dicit Dominus; Post quadraginta annos congregabo Ægyptios de gentibus, in quibus dispersi erant illuc: Et reducam captivitatem Ægyptiorum, & collocabo eos in terra Phathures, in terra, de qua assumpti sunt. Et erit principatus humilis Inter omnes principatus. Non elevabitur ultrà super nationes: & paucissimos eos faciam; ne plures fiant ipsi inter gentes.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 בר אדם קביל נבואה על פרעה מלכא דמצרים ואתנבי עלוהי ועל מצראי כולהון:
3 אתנבי ותימר כדנן אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך פרעה מלכא דמצרים
דאת דמי לתנינא רבא די שרי בגו נהרותיה די אמר דילי מלכותא ואנא כבישית:
4 ואתן שירין בליסתך ואקטול שלטוני תוקפך עם גברך ואבטלנך ממלכותך וית כל
5 שלטוני תוקפך עם גברך יתקטלון: וארטשנך למדברא יתך וית כל שלטוני תוקפך
על אפי חקלא תתרמי נבלתך לא תתכניש ולא תתקבר לחית ארעא ולעופא דשמיא
6 מסרתך לאשתיצאה: וידעון כל יתבי מצרים ארי אנא יי חלף דהוו סמך קניא רעיעא
7 לבית ישראל: באתכניותהון בך ביד מלך תקיף תתמסר ויבד בית רוחצניהון
8 ובאסתמכותהון עלך תתבר ולא תהי להון לבית סומכן: בכן כדנן אמר יי אלהים
9 הא אנא מיתי עלך דקטלין בחרבא ואשיצי מנך אנשא ובעירא: ותהי ארעא
דמצרים לאשתממו וחורבא וידעון ארי אנא יי חלף דאמיר מלכותא דילי ואנא
10 כבשית: בכן הא אנא שלח רוגזי עלך ועל מלכותך ואתן ית ארעא דמצרים לחורב
11 צדו ושממו ממגדל סונה ועד תחום כוש: לא תעבר בה רגלא אנשא ורגלא די
12 בעירא לא תעבר בה ולא תתיתב ארבעין שנין: ואתן ית ארעא דמצרים לצדו בגו
מדינן צדין וקרויהא בגו קרוין דהואה חרבן יהוין לצדו ארבעין שנין ואגלי ית מצראי
13 לביני עממיא ואבדרנון במדינתא: ארי כדנן אמר יי אלהים מסוף ארבעין שנין
14 אכניש ית מצראי מביני עממיא דאתבדרו לתמן: ואתיב ית גלות מצרים ואתיב
15 יתהון לארעא פתרוס על ארעא תותבותהון ויהון תמן מלכו חלשא: מן מלכותא
תהי חלשא ולא תתרברב עוד על עממיא ואזעירנון בדיל דלא יפלחון בעממיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Fili hominis, suscipe prophetiam super Pharaonem regem Ægypti, & vaticinare super eum & sup universos Ægyptios. Vaticinare, & dices: Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego mitto furorem meum sup te Pharao rex Ægypti qui similis es draconi magno qui cubat in medio fluminum suorum; qui dicis: Meum est regnum, & ego subjugavi illud. Et dabo hamos in maxillas tuas, & interficiam principes fortitudinis tuæ cum potentibus tuis. Et cessare faciam regnum à te, & omnes principes fortitudinis tuæ cum potentibus tuis occidentur. Et projiciam te in desertum, te & omnes principes fortitudinis tuæ; super faciem agri projicietur cadaver tuum, non colligetur nec sepelietur. Bestiis terræ & volucribus cœli tradidi te in exitium. Et scient omnes habitatores Ægypti quia ego Dominus, pro eo quòd fuerunt sustentaculum arundineum conquassatum domui Israel. Cùm *nomen dederint* in te, in manum regis robusti tradêris, & peribit domus confidentiæ eorum: & cùm innitentur super te, confringêris, & non eris eis in domum præsidii. Propterea hæc dicit Dñs Deus: Ecce ego adducam super te occidentes gladio, & consumam ex te hominem & jumentum. Et erit terra Ægypti in solitudinem & desertum; & scient quia ego Dominus. Pro eo quòd dixit: Meum est regnum, & ego subjugavi illud. Propterea ecce ego mitto furorem meum super te & super regnum tuum, & dabo terram Ægypti in desertum solitudinis & desolationis, à turri Syenes & usque ad terminum Æthiopiæ. Non transibit per eam pes hominis, neque pes jumenti transibit per eam, & non habitabitur quadraginta annis. Et dabo terram Ægypti in vastitatem in medio provinciarum desolatarum, & civitates ejus in medio civitatum quæ fuerunt desertæ, erunt in desolationem quadraginta annis. Et transmigrare faciam Ægyptios inter populos, & dispergam eos per provincias. Quia hæc dicit Dominus Deus: In fine quadraginta annorum congregabo Ægyptios de medio populorum quò dispersi fuerunt. Et revocabo captivitatem Ægyptiorum, & reducam eos in terram Phatures, in terram habitationis suæ: & erunt ibi in regnum infimum. Aliis regnis erit infirmius, & non magnificabitur ultrà super populos, & imminuam eos ne servire faciant sibi populos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܪܢܫܐ܆ ܣܝܡ ܐܦܝܟ ܥܠ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ܆ ܘܐܬܢܒܐ ܥܠܘܗܝ ܘܥܠ ܟܠܗ̇
ܡܨܪܝܢ܆ ܡܠܠ ܘܐܡܪ܆ * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ܆ ܗܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ
ܕܡܨܪܝܢ ܬܢܝܢܐ ܪܒܐ ܕܪܒܥ ܒܝܬ ܢܗܪܘܬܐ܆ ܕܐܡܪ܆ ܕܝܠܝ ܗܘ ܢܗܪܐ܆ ܘܐܢܐ ܥܒܕܬܗ
* ܘܐܢܐ ܐܪܡܐ ܚܟܡܐ ܒܦܟܝܟ܆ ܘܐܕܒܩ ܢܘܢܐ ܕܢܗܪܟ ܒܓܦܝܟ܆ ܘܐܣܩܟ ܡܢ ܓܘ ܢܗܪܟ
ܘܟܠܗܘܢ ܢܘܢܐ ܕܢܗܪܟ ܒܓܦܝܟ ܢܕܒܩܘܢ܆ * ܘܐܪܡܝܟ ܒܡܕܒܪܐ ܐܢܬ ܘܟܠܗܘܢ ܢܘܢܐ
ܕܢܗܪܟ܆ ܘܥܠ ܐܦܝ ܚܩܠܐ ܬܦܠ܆ ܘܠܐ ܬܬܟܢܫ ܘܠܐ ܬܬܩܒܪ܆ ܠܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܘܠܦܪܚܬܐ
ܕܫܡܝܐ ܝܗܒܬܟ ܠܡܐܟܘܠܬܐ܆ * ܘܢܕܥܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܡܨܪܝܢ܆ ܕܐܢܐ ܐܢܐ
ܡܪܝܐ܆ ܡܛܠ ܕܗܘܝܬ ܫܒܛܐ ܕܩܢܝܐ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ܆ * ܟܕ ܐܚܕܘܟ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܬܒܪܬ
ܐܝܕܝܗܘܢ܆ ܘܟܕ ܐܣܬܡܟܘ ܥܠܝܟ܆ ܐܬܬܒܪܬ ܘܪܥܥܬ ܚܨܝܗܘܢ܆ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ܆ ܗܐ ܐܢܐ ܡܝܬܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܚܪܒܐ܆ ܘܡܘܒܕ ܐܢܐ ܡܢܟ ܒܢܝܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ܆ * ܘܬܗܘܐ
ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܚܪܒܐ ܘܠܫܘܡܡܐ܆ ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ܆ ܚܠܦ ܕܐܡܪܬ ܕܝܠܝ ܗܘ ܢܗܪܐ
ܘܐܢܐ ܥܒܕܬܗ܆ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܘܥܠ ܢܗܪܟ܆ ܘܐܬܠ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܚܘܪܒܐ
ܘܠܫܘܡܡܐ܆ ܡܢ ܡܓܕܠ ܕܣܘܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܟܘܫ܆ * ܠܐ ܬܥܒܪ ܒܗ̇ ܪܓܠܐ ܕܒܪܢܫܐ܆ ܘܦܪܣܬܐ
ܕܒܥܝܪܐ ܠܐ ܬܥܒܪ ܒܗ̇܆ ܘܠܐ ܬܬܥܡܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ܆ * ܘܐܬܠ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܚܘܪܒܐ ܒܝܬ
ܡܕܝܢܬܐ ܚܪܝܒܬܐ܆ ܘܐܒܕܪ ܠܡܨܪܝܐ ܒܥܡܡܐ܆ ܘܐܙܪܐ ܐܢܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ܆ * ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ܆ ܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܡܨܪܝܐ ܡܢ ܥܡܡܐ ܕܐܬܒܕܪܘ ܬܡܢ
* ܘܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܐ ܕܡܨܪܝܢ܆ ܘܐܘܬܒ ܐܢܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܦܬܪܘܣ܆ ܒܐܪܥܐ ܕܐܙܕܒܢܘ
ܘܢܗܘܘܢ ܬܡܢ ܡܠܟܘܬܐ ܡܟܝܟܬܐ܆ * ܘܬܗܘܐ ܡܟܝܟܐ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ܆ ܘܠܐ ܬܬܪܝܡ ܬܘܒ
ܥܠ ܥܡܡܐ܆ ܘܐܒܨܪ ܐܢܘܢ܆ ܕܠܐ
ܢܫܬܥܒܕܘܢ ܠܥܡܡܐ܆

Fili hominis, pone faciem tuam versùs Phara- 2
onem regem Ægypti, & vaticinare contra eũ;
& contra totam Ægyptum loquere, & dic
Sic ait Dominus dominorum; Ecce me contra 3
te Pharaon rex Ægypti, draco maxime cu-
bans inter amnes, & dicens; Meus est fluvius,
& ego feci eum. Ego pastomidem indam 4
maxillis tuis, agglutinabo alis tuis pisces flu-
vii tui, & extraham te è fluvio tuo; & cun-
ctis fluvii tui piscib⁹ alis tuis inhærentibus,
Projiciam te in desertum, te *inquam*, omnés- 5
que pisces fluvii tui: super faciem agri cades,
& non recipieris, neque colligéris; *sed* be-
stiis terræ & volucrib⁹ cœli exponam te in
cibum: Ut experiantur omnes habitatores 6
Ægypti me esse Dominum. Eò quòd fueris ut
scipio arundineus Israelitis, *Qui* cùm te ma- 7
nibus suis tenuissent, perfodisti man⁹ eorum;
cúmque tibi innixi fuissent, confract⁹ es, &
lumbos eorum concussisti: Iccircò sic ait 8
Dominus dominorum; Ecce adducam super
te gladium, perdámque ex te homines & ju-
menta: Eritque terra Ægypti in excidium 9
& vastitatem, & experientur me esse Domi-
num. Eò quòd dixeris, Meus est fluvius, &
ego feci eum; Idcircò ecce me contra te 10
& contra fluvium tuum, tradámque terram
Ægypti excidio & vastitati. A turri Suna
usque ad limites Cus, Non transibit per 11
eam pes hominis, neque ungula jumenti;
neque habitabitur quadraginta annis. Tra- 12
dam enim terram Ægypti excidio inter ur-
bes dirutas, dissipabo Ægyptios inter gentes,
& dispergam eos per urbes. Sic ait Domi- 13
nus dominorum; Post annos quadraginta
colligam Ægyptios è gentib⁹ inter quas di-
spersi fuerint, Et reducam captivitatem Æ- 14
gypti, & collocabo eos in terra Pathros, in
terra ex qua empti fuerant, & erunt ibi re-
gnum humile. Erit inquam, regnorum o- 15
mnium humillimum, ut non efferat se am-
pliùs super gentes: & imminuam eos, ne
subjiciant gentes:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* يا ابن الانسان ثبت وجهك على فرعون ملك مصر وتنبا عليه وعلى مصر كلها
تكلم وقل * هكذا يقول الرب الرب * ها انا عليك يا فرعون التنين العظيم الرابض
في وسط انهارك * القايل لي هي الانهار وانا صنعتها * اعطي فخاخا في حنكيك * والصق
سمك نهرك * والقيك بسرعة * وجميع حيتان نهرك * على وجه صحرايك تسقط * ولا تجمع
ولا تستر * فاني دفعتك لوحوش الحقل وطيور السما طعاما * ويعلمون جميع سكان
مصر اني انا الرب * من اجل انك صرت عصا قصبية لبني اسرايل * لما اخذوك بايديهم
تكسرت * ولما قبضت عليهم كل يد * ولما استراحوا عليك قصمت * وكسرت
كل حقويهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب * ها انا اجلب عليك سيفا * وابيد
منك الانسان والبهيمة * وتصير كل ارض مصر هلاكا وخرابا * ويعلمون اني
الرب * عوض انك تقول ان الانهار لي هم وانا صنعتهم * لاجل هذا ها انا اجلب
عليك وعلى انهارك * وادفع ارض مصر للخراب والسيف والهلاك * من مجدول واسوان
الى حدود الحبشة * لا يجوز فيها انسان ولا بهيم * ولا تسكن اربعين سنة
* وادفع ارضها للهلاك في وسط ارض البرية * ومدنها في وسط مدن الخراب يصير
اربعين سنة * وابدد مصر في الامم * واذريهم في الكور * لان هكذا يقول الرب
الرب * بعد اربعين سنة اجمع المصريين من الامم حيث تفرقوا هناك * واردد سبي
مصر * واسكنهم في ارض فاثوريس في الارض من حيث اخذوا * وتصير رياستهم
ذليلة * اكثر من جميع الرياسات * ولا ترتفع على الامم ايضا * واجعلهم قليلين لا
يكونوا كثيرين في الامم *

O fili hominis, obfirma faciem tuam 2
contra Pharaonem regem Ægypti, vati-
cinare de ipso & de tota Ægypto, lo-
quere, & dic; Sic ait Dominus Domi- 3
nus; Ecce me adversùm te O Pharaon
draco magne, qui cubas in medio flumi-
num tuorum, qui dicis, Mea sunt flu-
mina, & ego feci ea. Imponam laqueos 4
genis tuis, & faciam ut hæreant pisces
fluminis tui; projiciam te citò, omnesque
pisces fluminis tui. Super faciem solitu- 5
dinis tuæ cades, & non recipies nec ab-
des te; quia bestiis agri & volucribus
cœli dedi te cibum: Et scient omnes 6
habitatores Ægypti me esse Dominum.
Quia fuisti baculus arundineus domui
Israelis: Cùm te manu suâ cepissent, 7
confractus es; cúmque tenuisset eos omnis
manus, & cùm in te spem collocâssent,
contritus es, & fregisti omnes lumbos
eorum: Propterea sic dicit Dominus 8
Dominus; Ecce ego adducam super te
gladium, perdamque ex te hominem &
jumentum: Et abibit tota terra Ægypti 9
in perditionem & ruinam, scientque
me esse Dominum. Eò quòd dicas, Flu-
mina mea sunt, & ego feci ea; Propter- 10
ea ecce ego adducam super te & super
flumina tua, tradamque terram Ægypti
vastitati, gladio, & excidio. A Mag-
dol & Asuan usque ad limites Æ-
thiopiæ, Non transibit per eam homo ne- 11
que jumentum; nec habitabitur annis
quadraginta: Tradamque terram ejus 12
perditioni in medio terræ deserti, & ur-
bes ejus inter urbes dirutas erunt annis
quadraginta: & dispergam Ægyptios
inter gentes, & dispellam eos per cli-
mata. Nam ita dicit Dominus Dominus; 13
Post annos quadraginta colligam Æ-
gyptios è gentibus quoquoversum disper-
si fuerint. Et restituam captivitatem 14
Ægyptiorum, & habitare faciam eos
in terra Phathores, in terra è qua
capti sunt: Eritque principatus eorum 15
humillimus omnium principatuum, nec
attollet se ampliùs super gentes: &
faciam ut pauci sint, & non sint multi
inter gentes;

יחזקאל: ל

et non erit ultrà domui Israel in confidentiam commonefactor
16 ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח מזכיר
iniquitatis, in eos respiciendo post eos: & scient quòd ego Dominus Deus.
עון בפנותם אחריהם וידעו כי אני אדני יהוה:
Et fuit, in vigesimo & septimo anno, in primo, in una mensis:
17 ויהי בעשרים ושבע שנה בראשון באחד לחדש
fuit verbum DOMINI ad me, dicendo: Fili hominis,
היה דבר יהוה אלי לאמר: 18 בן אדם
Nebuchadresar rex Babel fecit servire virtutem suam servitute magna
נבוכדראצר מלך בבל העביד את חילו עבדה גדלה
adversus Sor: Omne caput decalvatum, & omnis humerus depilatus,
אל צר כל ראש מקרח וכל כתף מרוטה
& merces non fuit ei, & virtuti ejus de Sor super servitutem quam
ושכר לא היה לו ולחילו מצר על העבודה אשר
servivit adversus eã. Propterea sic dixit Dominus Deus: Ecce ego dans
עבד עליה: 19 לכן כה אמר אדני יהוה הנני נתן
Nebuchadresar regi Babel terram Ægypti: & tollet
לנבוכדראצר מלך בבל את ארץ מצרים ונשא
multitudinē ej⁹, & spoliabit spolium ej⁹, & prædabitur prædam ej⁹, & erit
המנה ושלל שללה ובזז בזה והיתה
merces virtuti ej⁹. Opus ejus quo servivit in eo, dedi ei terram
שכר לחילו: 20 פעלתו אשר עבד בה נתתי לו את ארץ
Ægypti, quod fecerunt mihi, dicit Dominus Deus. In die
מצרים אשר עשו לי נאם אדני יהוה: 21 ביום
illa faciam germinare cornu domus Israel, & tibi dabo apertionem
ההוא אצמיח קרן לבית ישראל ולך אתן פתחון
oris in medio eorum: & scient quòd ego Dominus.
פה בתוכם וידעו כי אני יהוה:

CAP. XXX. ל

Et fuit verbum Domini ad me, dicendo: Fili hominis, propheta,
1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר: 2 בן אדם הנבא
& dices: Sic dixit Dominus Deus: Ululate, va diei. Quia
ואמרת כה אמר אדני יהוה הילילו הה ליום: 3 כי
propinqus dies, & propinqua dies Domini: dies nubis, tempus gentium erit.
קרוב יום וקרוב יום ליהוה יום ענן עת גוים יהיה:
Et veniet gladius in Ægyptum, & erit vacillatio in Chus in cadendo
4 ובאה חרב במצרים והיתה חלחלה בכוש בנפל
occisum in Ægypto: & tollent turbam ej⁹, & destruentur fundamenta ej⁹.
חלל במצרים ולקחו המונה ונהרסו יסודתיה:
Chus, & Put, & Lud, & omne vulgus, & Chub, & filii terræ fœderis cum eis
5 כוש ופוט ולוד וכל הערב וכוב ובני ארץ הברית אתם
in gladio cadent. Sic dixit Dominus, Et cadent fulcientes Ægyptum,
בחרב יפלו: 6 כה אמר יהוה ונפלו סמכי מצרים
& descendet superbia fortitudinis ej⁹: à turre Seveneh in gladio cadent
וירד גאון עזה ממגדל סונה בחרב יפלו
in ea, dixit Dominus Deus. Et desolabuntur in medio terrarū desolatarū:
בה נאם אדני יהוה: 7 ונשמו בתוך ארצות נשמות
& urbes ejus in medio urbium desertarum erunt. Et scient quòd
ועריו בתוך ערים נחרבות תהיינה: 8 וידעו כי
ego Dominus, in dando me ignem in Ægypto, & attriti fuerint omnes
אני יהוה בתתי אש במצרים ונשברו כל
auxiliatores ej⁹. In die illa egredientur nuntii à facieb⁹ meis in navib⁹
עזריה: 9 ביום ההוא יצאו מלאכים מלפני בצים
ad terrendum Chus confidenter: & erit vacillatio in eis sicut in die
להחריד את כוש בטח והיתה חלחלה בהם כיום
Ægypti, quia ecce venit. Sic dixit Dominus Deus: Et faciā cessare
מצרים כי הנה באה: 10 כה אמר אדני יהוה והשבתי
turbam Ægypti per manum Nebuchadresar regis Babel.
את המון מצרים ביד נבוכדראצר מלך בבל:

Versio VULG. LAT.

16 Neque erunt ultrà domui Israel
in confidentia, docentes iniqui-
tatê,ut fugiant,& sequantur eos:
17 & scient quia ego Dñs De⁹. Et
factū est in vigesimo & septimo
anno, in primo, in una mensis:
factū est verbū Dñi ad me, di-
18 cens; Fili hominis,Nabuchodo-
nosor rex Babylonis servire fecit
exercitū suū servitute magnâ ad-
versᵘ Tyrū: omne caput decal-
vatū, & omnis humerᵘ depilatᵘ
est: & merces non est reddita ei,
neq; exercitui ej⁹, de Tyro,pro
servitute quâ servivit mihi ad-
19 versᵘ eam. Propterea hæc dicit
Dñs De⁹; Ecce ego dabo Nabu-
chodonosor regem Babylonis in
terra Ægypti: & accipiet multi-
tudinē ej⁹, & deprædabitur ma-
nubias ej⁹, et diripiet spolia ej⁹:
20 & erit merces exercitui illi⁹, Et
operi, quo servivit adversᵘ eam:
dedi ei terrā Ægypti, pro eo ꝙ
21 laboraverit mihi,ait Dñs De⁹.In
die illo pullulabit cornu domui
Israel, & tibi dabo apertū os in
medio eorum: & scient quia ego
Dominus.

CAP. XXX.

1 ET factū est verbū Dñi ad me,
2 dicens; Fili hominis,propheta,
& dic;Hæc dicit Dñs Deus; U-
3 lulate,væ,væ diei: Quia juxtà est
dies, & appropinquat dies Dñi:
dies nubis, tempus Gentiū erit.
4 Et veniet gladius in Ægyptum:
& erit pavor in Æthiopia, cùm
ceciderint vulnerati in Ægypto,
& ablata fuerit multitudo illius,
5 & destructa fundamenta ejus.Æ-
thiopia, & Libya, & Lydi, &
omne reliquū vulgus,& Chub,et
filii terræ fœderis, cū eis gladio
6 cadent. Hæc dicit Dñs Deus; Et
corruent fulcientes Ægyptū, &
destruetur superbia imperii ejus:
à turre Syenes gladio cadent in
7 ea, ait Dñs Deus exercituū. Et
dissipabuntur in medio terrarū
desolatarū, & urbes ejus in me-
8 dio civitatū desertarū erunt. Et
scient quia ego Dñs:cùm dede-
ro ignē in Ægypto,& attriti fue-
9 rint omnes auxiliatores ejus. In
die illa egredientur nuntii à fa-
cie mea in trieribus, ad conte-
rendā Æthiopiæ confidentiā, &
erit pavor in eis in die Ægypti,
10 quia absque dubio veniet. Hæc
dicit Dominus Deus; Cessare
faciam multitudinem Ægypti in
manu Nabuchodonosor regis Ba-
bylonis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ οὐκέτι ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς ἐλ-
πίδα (β) ἀναμιμνήσκουσα ἀνομίαν, ἐν τῷ
ἀκολουθῆσαι αὐτοὺς ὀπίσω αὐτῶν, καὶ γνώσονται
17 ὅτι ἐγώ εἰμι (γ) κύριος. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει, μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ
πρώτου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
18 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, Ναβουχοδονόσορ βασι-
λεὺς Βαβυλῶνος κατεδουλώσατο τὴν δύνα-
μιν αὐτοῦ δουλείᾳ μεγάλῃ ἐπὶ (δ) Τύρον, πᾶ-
σα κεφαλὴ (ε) φαλακρά, καὶ πᾶς ὦμος μαδῶν·
καὶ μισθὸς οὐκ ἐγενήθη αὐτῷ καὶ τῇ δυνάμει
αὐτοῦ ἐπὶ Τύρον, καὶ τῆς δουλείας ἧς (ζ) ἐδούλευσαν
19 ἐπ' αὐτήν. Τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἰ-
δοὺ ἐγὼ δίδωμι τῷ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ
Βαβυλῶνος γῆν Αἰγύπτου, (η) καὶ προνομεύ-
σει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ σκυλεύσει τὰ σκῦ-
λα αὐτῆς· καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ,
20 ἀντὶ τῆς (θ) λειτουργίας αὐτοῦ ἧς ἐδούλευσεν
ἐπὶ Τύρον, δέδωκα αὐτῷ γῆν (ι) Αἰγύπτου.
21 τάδε λέγει κύριος κύριος. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσ-
ραήλ, καὶ (κ) σοὶ δώσω στόμα ἀνεῳγμένον ἐν
μέσῳ αὐτῶν, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.

Et non erunt ultrà domui Israel in spem reducentem in memoriam iniquitatem, ut sequantur ipsi post illos: & scient, quia ego sum Dominus. Et factum est in septimo & vigesimo anno, unâ mensis primi, factum est verbum Domini ad me, dicens; Fili hominis, Nabuchodonosor rex Babylonis servire fecit exercitum suum servitute magnâ super Tyrum. Omne caput decalvatum, & omnis humerus depilatus: & merces non fuit ei, & exercitui ejus super Tyrum, (h) & servitutis quâ servierunt adversùm eam. (i) Hæc dicit Dominus Dominus; Ecce ego do Nabuchodonosor regi Babylonis terram Ægypti: (k) & deprædabitur deprædationem ejus, & spoliabit spolia ejus. Et erit merces virtuti ejus: Pro ministerio ejus, quo servivit super Tyrum, dedi ei terram Ægypti. Hæc dicit Dominus Dominus. In die illa exorietur cornu omni domui Israel: & tibi dabo os apertum in medio eorum: & scient, quia ego sum Dominus.

MS. A. (β) ἀναμιμνήσκουσα ἁμαρτίαν, ἐν τῷ αὐτοὺς ἀκολουθῆσαι ὀπίσω τῶν καρδιῶν αὐτῶν, (γ) κύριος ὁ θεός. (δ) Τύρον, (ε) φαλάκρωμα, (ζ) ἐδούλωσεν αὐτήν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος, Ἰδοὺ δίδωμι (η) καὶ λήμψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ προνομεύσει (θ) δουλείας ἧς (ι) Αἰγύπτου, ὅσα ἐποίησάν μοι. τάδε λέγει ἀδωναὶ κύριος. (κ) δώσω σοι

ΚΕΦ. λ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον, καὶ εἰπόν,
3 Τάδε λέγει κύριος, Ὢ ὢ (α) ἡμέρα, Ὅτι
ἐγγὺς ἡμέρα τοῦ κυρίου, ἡμέρα νεφέλης, (β)
4 πέρας ἐθνῶν ἔσται· Καὶ ἥξει (*) μάχαιρα ἐπ'
(γ) Αἰγυπτίους, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν (δ) τῇ
Αἰθιοπίᾳ, καὶ (ε) συμπεσοῦνται τετραυματι-
σμένοι ἐν Αἰγύπτῳ, (ζ) καὶ συμπεσεῖται τὰ
5 θεμέλια αὐτῆς. Πέρσαι, καὶ Κρῆτες, καὶ Λυδοί,
καὶ Λίβυες, καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι (η), καὶ τῶν
υἱῶν τῆς διαθήκης μου, (θ) μαχαίρᾳ πεσοῦνται
6 ἐν αὐτῇ. Καὶ πεσοῦνται τὰ ἀντιστηρίγματα Αἰ-
γύπτου, καὶ καταβήσεται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς
ἀπὸ Μαγδώλου ἕως (ι) Συήνης, μαχαίρᾳ πε-
7 σοῦνται ἐν αὐτῇ, λέγει κύριος. Καὶ ἐρημωθή-
σεται ἐν μέσῳ χωρῶν (κ) ἠρημωμένων, καὶ αἱ
πόλεις αὐτῶν ἐν μέσῳ πόλεων ἠρημωμένων
8 ἔσονται. Καὶ γνώσονται (λ) ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος,
ὅταν δῶ πῦρ ἐπ' Αἴγυπτον, καὶ (μ) συντριβῶ-
9 σι πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἐξελεύσονται ἄγγελοι σπεύδοντες ἀφα-
νίσαι τὴν Αἰθιοπίαν, καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν (ν) αὐ-
τοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ Αἰγύπτου, ὅτι ἰδοὺ ἥκει.
10 Τάδε λέγει (ξ) κύριος κύριος, Καὶ ἀπολῶ
πλῆθος Αἰγυπτίων διὰ χειρὸς Ναβουχοδο-
νόσορ βασιλέως Βαβυλῶνος,

CAP. XXX.

ET factus est sermo Domini ad me, dicens; Fili hominis, vaticinare, & dic; Hæc dicit Dominus; (a) O, ô dies: Quoniam juxtà est dies Domini, (b) dies nubis: (c) finis gentium erit. Et veniet gladius super Ægyptios: & erit conturbatio in terra Æthiopia: & cadent vulnerati in (d) Ægypto, & concident fundamenta ejus: Persæ, & Cretenses, & Lydi, & (e) Libyes, & omnes commisti, & de filiis testamenti mei gladio cadent in (f) ea. Et cadent sustentacula Ægypti: & descendet contumelia fortitudinis ejus à Magdolo usq; ad Syenem: gladio cadent in ea, dicit Dominus: Et desolabitur in medio regionum desolatarum: & civitates (g) eorum in medio urbium desertarum erunt: Et scient, quoniam ego sum Dominus: quando dedero ignem super Ægyptū, & contriti fuerint omnes qui auxiliantur ei. In die illa egredientur (h) nuntii festinantes disperdere (i) Æthiopiam: & erit conturbatio in eis in die Ægypti: quia ecce venit. Hæc dicit Dominus Dominus; Et disperdā multitudinē Ægyptiorum per manū Nabuchodonosor regis Babylonis,

MS. A. (α) ἡ ἡμέρα, Ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα (β) καιρὸς πέρας (*) ἡ μάχαιρα (γ) Αἴγυπτον, (δ) τῇ Αἰθιοπίᾳ, (ε) πεσοῦνται (ζ) καὶ λήμψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, καὶ (η) ἐπ' αὐτήν, καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν (θ) ἐν αὐτῇ μαχαίρᾳ πεσοῦνται. (ι) Σευήνης, (κ) ἠφανισμένων, (λ) πάντες ὅτι (μ) συντριβήσονται (ν) Αἰγύπτῳ ἐν τῇ (ξ) ἀδωναὶ κύριος, Καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ולא יהון עוד לבית ישראל לאתרחצא עליהון לאדכרא חובין באפניותהון בתריהון
17 וידעון ארי אנא יי אלהים: והוה בעסרין ושבע שנין בקדמאה בחד לירחא הוה פתגם
18 נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם נבוכדנאצר מלכא דבבל אפלח ית
משריתיה פולחן רב על צור כל ריש נתר וכל כתף אתמרט ואגר לא הוה ליה
19 ולמשריתיה מצור על פולחנא דאפלח עלה: בכן כדנן אמר יי אלהים הא אנא יהיב
לנבוכדנאצר מלכא דבבל ית ארעא דמצרים וישבי אתרגושתה ויבוז ביזה ויעדי
20 עדאה ותהי אגר למשריתיה: אגריה דאפלח ביה יהבית ליה ית ארעא דמצרים
21 דחבו קדמי לאתפרע מנהון אמר יי אלהים: ביומא ההוא איתי פורקן לבית ישראל
ולך אתן מפתח פומא בנבואה ביניהון וידעון ארי אנא יי:

ל

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם אתנבי ותימר כדנן אמר יי
2 אלהים אילילו ואמרו וי מן קדם יומא: ארי קריב יומא וקריב יומא דעתיד למיתי
3 מן קדם יי יום ענן ויעידן תבר עממיא יהי: ותחול חרבא במצרים ויהי זיע בכוש כד
4 יתרמון קטילין במצרים וישבון אתרגושתה ויתפגרון אשתהא: כושאי ופוטאי ולודאי
5 וכל סומכותא וכוב ובני ארעא קימא עמהון בחרבא יתקטלון: כדנן אמר יי
6 ויתקטלון סעדי מצרים ויבטיל יקר תוקפה ממגדול סונה בחרבא יתקטלון בה אמר
7 יי אלהים: ויצדון בגו מדינן דצדין וקרוהי בגו קרוין דהואה חרבן יהוין: וידעון
8 ארי אנא יי כד אתן עממיא דתקיפין כאשתא על מצרים ויתברון כל סעדהא: בעדנא
9 ההיא יפקון אזגדין מן קדמי בלגיונין לאועאה ית כוש דשריא לרוחצן ויהי זיעא בהון
10 כיום מצרים ארי הא אתיא: כדנן אמר יי אלהים ואבטל ית אתרגושת מצרים ביד
נבוכדנאצר מלכא דבבל:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non erunt ultrà domui Israel ut confidant in eis in recordationem peccatorum, cùm declinaverint post eos, & scient quia ego Dominus Deus. Et factum est vicesimo & septimo anno, primo [mense.] prima die mensis, factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Fili hominis, Nabuchodonosor rex Babylonis servire fecit exercitum suum servitute multa adversus Tyrum. Omnes capilli capitis defluebant, & omnis humerus depilatus est; & merces non fuit ei & exercitui ejus de Tyro, pro servitute qua usus erat adversus eam. Propterea hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego dabo Nabuchodonosor regi Babylonis terram Ægypti, & in captivitatem ducet multitudinem ejus, & deprædabitur prædam ejus, & auferet spolia, & erit merces exercitui ejus. Mercedem dedi ei terram Ægypti, pro eo quòd servivit in ea, eò quòd peccaverunt coram me, ut ultionem sumam ab eis, ait Dominus Deus. In die illa *afferam* redemptionem domui Israel, & tibi dabo apertionem oris in prophetiam inter eos; & scient quia ego Dominus.

CAP. XXX.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Fili hominis vaticinare & dices: Hæc dicit Dominus Deus: Ululate & dicite: Væ ob diem. Quia propè est dies, & juxtà est dies qui venturus est à facie Domini, dies nubilus tremoris, tempus interitus populorum erit. Et residebit gladius in Ægypto, & erit tremor in Æthiopia, cùm prosternentur interfecti in Ægypto, & capietur multitudo ejus, & destruentur fundamenta ejus. Æthiopes & Lydi & Libyes & omnes qui conjuncti sunt eis, & Cub, & filii terræ fœderis, cum eis gladio occidentur. Hæc dicit Dominus: Et occidentur sustentantes Ægyptū, & abolebitur decus roboris ejus, à turre Syenes gladio occidentur in ea, dicit Dominus Deus. Et desolabuntur in medio provinciarum quæ sunt desolatæ, & urbes ejus erunt in medio civitatum earum quæ desertæ sunt. Et scient quia ego Dominus, cùm *dedero* populos qui fortes sunt sicut ignis super Ægyptum, & contriti fuerint omnes auxiliatores ejus. In tempore illo egredientur nuntii à facie mea cum legionibus ad terrendam Æthiopiam quæ habitat confidenter, & erit tremor in eis sicut in die Ægypti: quia ecce venit. Hæc dicit Dominus Deus: & cessare faciam tumultum Ægypti in manu Nabuchodonosor regis Babylonis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 *ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܬܘܒ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܠܬܘܟܠܢܐ ܘܡܥܗܕܢܘܬ ܚܛܗܐ. ܟܕ ܢܗܦܟܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. *ܘܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܫܒܥ. ܒܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ ܒܚܕ ܒܝܪܚ.
17 ܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܠܡܐܡܪ. *ܒܪ ܐܢܫܐ. ܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ. ܦܠܚ
18 ܚܝܠܗ ܦܘܠܚܢܐ ܪܒܐ ܥܠ ܨܘܪ. ܟܠ ܪܫ ܩܪܝܚ. ܘܟܠ ܟܬܦ ܡܪܝܛ. ܘܐܓܪܐ
ܠܐ ܗܘܬ ܠܗ ܘܠܚܝܠܗ ܡܢ ܨܘܪ. ܥܠ ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܠܚܗ. *ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ
19 ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܣܒ ܩܢܝܢܗ
ܘܢܒܙ ܒܙܬܗ. ܘܢܒܘܙ ܒܙܬܗ. ܘܬܗܘܐ ܐܓܪܐ ܠܚܝܠܗ. *ܘܦܘܠܚܢܐ ܕܦܠܚ ܒ
20 ܨܘܪ. ܝܗܒܬ ܠܗ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. *ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܕܢܚ ܩܪܢܐ ܠܒܝܬ
21 ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܬܠ ܦܬܚܘ ܦܘܡܐ ܒܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ.
1 * ܦܨܠܐ * ܠ * *ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܠܡܐܡܪ. *ܒܪ ܐܢܫܐ.
2 ܐܬܢܒܐ ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܐܝܠܠܘ ܘܐܡܪܘ. ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ ܗܘ.
3 *ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘ ܝܘܡܐ ܕܡܪܝܐ. ܝܘܡܐ ܕܥܢܢܐ ܘܙܒܢܐ ܕܥܡܡܐ. *ܘܬܐܬܐ ܚܪܒܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ.
4 ܘܢܗܘܐ ܙܘܥܐ ܒܟܘܫ. ܟܕ ܢܦܠܘܢ ܩܛܝܠܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܘܢܫܩܠܘܢ ܥܘܬܪܗ. ܘܢܥܩܪܘܢ
5 ܫܬܐܤܝܗ. *ܟܘܫ ܘܦܘܛ ܘܠܘܒ ܘܟܠܗ ܥܪܒ ܘܟܘܒ. ܘܒܢܝ ܐܪܥܐ ܕܩܝܡܐ
6 ܥܡܗܘܢ. ܒܚܪܒܐ ܢܦܠܘܢ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܢܦܠܘܢ ܣܡܘܟܘܗܝ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܬܡܚܐ
7 ܫܘܒܗܪܐ ܕܥܘܫܢܗ. ܡܢ ܡܓܕܠܐ ܕܣܘܢܐ. ܒܚܪܒܐ ܢܦܠܘܢ ܒܗ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. *ܘܢܬܚܪܒܘܢ
8 ܒܝܢܝ ܐܪܥܬܐ ܚܪܒܬܐ. ܘܩܘܪܝܗܘܢ ܒܝܢܝ ܩܘܪܝܐ ܚܪܒܬܐ ܢܗܘܝܢ. *ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ
9 ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܝܗܒܬ ܢܘܪܐ ܒܡܨܪܝܢ. ܘܢܬܬܒܪܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܥܕܪܢܝܗ. *ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ
ܢܦܩܘܢ ܐܝܙܓܕܐ ܡܢ ܩܕܡܝ ܒܣܘܪܗܒܐ. ܠܡܚܪܒܘ ܠܟܘܫ ܕܝܬܒܐ ܠܬܘܟܠܢܐ. ܘܢܗܘܐ
10 ܙܘܥܐ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܗܐ ܐܬܐ. *ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܘܐܥܒܪ
ܥܘܬܪܗ ܕܡܨܪܝܢ. ܒܐܝܕܐ ܕܢܒܘܟܕܢܨܪ ܡܠܟܐ ܕܒܒܠ.

Et non erunt ampliùs Israelitis in confidentiam & memoriam iniquitatis, nam hi sequebantur illos: & experientur me esse Dominū dominorum. 16
Anno vigesimo septimo, mense primo, primâ mensis, fuit ad me sermo Domini, dicendo; 17
Fili hominis, Nebuchadnosar rex Babylonis fatigavit omnes copias suas magnâ servitute contra Tyrum, *adeo ut* in omni capite *facta sint* calvitia, & omnis humerus exhaustus: nulla tamen merces data fuit ipsi neque copiis ej⁹ à Tyro, pro servitute quâ fatigavit eas. 18
Iccircò sic ait Dominus dominorum; Ecce do Nebuchadnosari regi Babylonis terram Ægypti, ut tollat possessionem ejus, diripiat spolium ej⁹, & deprædetur prædam ej⁹, cedátque in mercedem copiis ipsius. 19
Itaque pro opera cui desudavit in Tyro, do illi terram Ægypti, ait Dominus dominorum. 20
Eodem illo die oriri faciam cornu Israelitis, & aperiam os tuum inter eos; & scient me esse Dominum dominorum. 21

CAP. XXX.

Rursus fuit ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, vaticinare, & dic; Sic ait Dominus dominorum; Ejulate, & dicite; Ah de die illa, nam proxima est illa dies: 2
Proxima est dies Domini, dies nubila, & tempus gentium: 3
Quum invadet gladius Ægyptum, erítque stupor in Æthiopia; quum corruent occisi in Ægypto, & diripient divitias ejus, & evellent fundamenta ejus: 4
Æthiopes, Putæi, & Lybii, tota Arabia, & Cubæi, atque terrigenæ, cum quibus fœdere *conjuncti sunt*, gladio corruent. 5
Sic ait Dominus dominorum; Corruēt sustentacula Ægypti, & confringetur fortitudo roboris ejus; inde à turri Suna gladio corruent in ea, dicit Domin⁹ dominorum. 6
Et desolabuntur inter regiones desolatas, & urbes earum inter urbes desolatas erunt: 7
Et cognoscent me esse Dominum qui ignem dimisi per Ægyptum, ut attererentur omnes auxiliarii ejus. 8
Eodem illo die prodibunt nuntii à conspectu meo velociter, ad vastandam Æthiopiam quæ secura desidet: erítque inter illos tumultus in die Ægypti; & ecce advénit. 9
Sic ait Dominus dominorum; Tradam divitias Ægypti in manum Nebuchadnosaris regis Babyloniæ, 10

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 *ولا يصيرون ايضا لبيت اسرائيل رجاء مذكرا للخطية* عند ما يلحقون خلفهم* ويعلمون اني
17 انا ادوناي الرب* وكان في السنة السابعة والعشرين* في اول يوم من الشهر الاول* كان قول الرب
18 الي قايلا* يا ابن الانسان* ان بختنصر ملك بابل استعبد جيشه عبودية عظيمة على صور* كل
راس للسلخ* وكل كتف للجراحات* ولم تكن له اجرة ولا لجيشه على صور من العبودية التي
19 استعبدوها عليها* لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب* ها اعطي لبختنصر ملك بابل ارض مصر
20 وياخذ كثرها* وينهب نهبها* ويغنم غنايمها* وتصير اجرة لجيشه* عوض جيشه الذي
21 استعبك على صور* اعطي له ارض مصر* هكذا يقول الرب الرب* في ذلك اليوم يشرق قرن
لبيت كل آل اسرائيل* واعطي لك فما مفتوحا في وسطهم* ويعلمون اني انا الرب*

* الفصل الثلثون *

1 *وكان قول الرب الي قايلا* يا ابن الانسان تنبا وقل* هكذا يقول ادوناي الرب* اف اف اليوم
3 *لان يوم الرب قريب* يوم سحابة يكون انتهاء الامم* ويكون السيف على المصريين* ويكون
القلق في الحبشة* ويسقطون مجروحين في مصر* وياخذ يسارها الفرس* والافريطسيون* واللوديون
واهل النوبة* وجميع المختلطين* ومن بني عهدي فيها يسقطون بالسيف* ويسقط دعايم
مصر* وينحط كبرياء قوتها* من مجدول الي اسوان يسقطون فيها بالسيف يقول ادوناي الرب
وتخرب في وسط البلدان وتصير مدنها في وسط مدن الخراب* ويعلمون اني انا الرب* اذ اعطي
نارا على مصر* وينكسر جميع معينيها* في ذلك اليوم يخرج مخبرون مسرعين ليهلكوا الحبشة
ويكون القلق فيها في يوم مصر* لانه ها هو اتي* هكذا يقول الرب الرب* اهلك كثرة
المصريين بيد بختنصر ملك بابل*

Ita non erunt ampliùs Israelis spes mentionem faciens iniquitatis, sectando illos: & scient me esse Adonai Dominum. 16
Præterea contigit anno vigesimo septimo, primâ die mensis primi, ut esset sermo Domini ad me, dicens; 17
O fili hominis, Bochtonassar rex Babelis depressit exercitum suum servitute magnâ propter Sur: omne caput vulneri, & omnis humerus plagæ expositus est; nullam tamen habuit ipse mercedem neque exercitus ejus propter Sur, pro servitute cui se subjecerunt propter eam. 18
Propterea sic dicit Dominus Dominus; Ecce ego do Bochtonassari regi Babelis terram Ægypti; capietque multitudinem ejus, prædabitur prædam ejus, & diripiet spolia ipsius; ut sit mercedi exercitui ejus. 19
Pro servitute quâ pressit exercitum suum propter Sur, do illi terram Ægypti. Sic ait Dominus Dominus; 20
In illa die exorietur cornu domui totius familiæ Israelis, doboque tibi os apertum in medio eorum, & scient me esse Dominum. 21

CAP. XXX.

Fuit etiam sermo Domini ad me, dicens; 1
O fili hominis, propheta & dic; Ita dicit Adonai Dominus; Heu, heu dies: 2
Nam dies Domini proximus est, dies nubis erit finis gentium: 3
Eritque gladius super Ægyptios, & erit perturbatio in Æthiopia, cadentq; vulnerati in Ægypto: Tollent divitias ejus Persæ, & Cretenses, 4
Lydii, & Nubienses, omnesque commixti: atque de filiis fœderis mei, in ipsa gladio cadent: 5
Cadent etiam fulcra Ægypti, & deprimetur superbia potentiæ ipsius: à Magdol ad Asuan cadent in ea gladio, dicit Adonai Dominus. 6
Et vastabitur inter regiones, eruntque urbes ejus inter urbes dirutas: 7
Scientque me esse Dominum, quum ignem dedero super Ægyptum, & confracti fuerint omnes adjutores ejus. 8
In illa die exibunt nuntii festini ad perdendam Æthiopiam: & erit in ea perturbatio in die Ægypti, quoniam en ipsa instat. 9
Ita dicit Dominus Dominus, Perdam multitudinem Ægyptiorum per manum Bochtonassaris regis Babelis; 10

יחזקאל : ל

11 הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גוֹיִם מוּבָאִים לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָלָל :
12 וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת־הָאָרֶץ בְּיַד־רָעִים וַהֲשִׁמֹּתִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ בְּיַד־זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי :
13 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִלּוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם לֹא יִהְיֶה־עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם :
14 וַהֲשִׁמֹּתִי אֶת־פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא :
15 וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עַל־סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת־הֲמוֹן נֹא :
16 וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוּל תָּחִיל סִין וְנֹא תִּהְיֶה לְהִבָּקֵעַ וְנֹף צָרֵי יוֹמָם :
17 בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי־בֶסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וְהֵנָּה בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה :
18 וּבִתְחַפְנְחֵס חָשַׂךְ הַיּוֹם בְּשִׁבְרִי־שָׁם אֶת־מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת־בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה :
19 וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :
20 וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
21 בֶּן־אָדָם אֶת־זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם שָׁבָרְתִּי וְהִנֵּה לֹא־חֻבְּשָׁה לָתֵת רְפֻאוֹת לָשׂוּם חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ לִתְפֹּשׂ בֶּחָרֶב :
22 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעֹתָיו אֶת־הַחֲזָקָה וְאֶת־הַנִּשְׁבָּרֶת וְהִפַּלְתִּי אֶת־הַחֶרֶב מִיָּדוֹ :
23 וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִם בָּאֲרָצוֹת :
24 וְחִזַּקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת־חַרְבִּי בְּיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת פַּרְעֹה וְנָאַק נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו :
25 וְהַחֲזַקְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי חַרְבִּי בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם :
26 וַהֲפִצוֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :

Versio VULG. LAT.

11 Ipse & popul⁹ ej⁹ cū eo, fortissimi
Gentium, adducentur ad disper-
dendā terram : & evaginabunt
gladios suos super Ægyptum : &
12 implebunt terrā interfectis. Et
faciam alveos fluminū aridos, &
tradā terrā in man⁹ pessimorum :
& dissipabo terrā & plenitudi-
nem ej⁹ manu alienorū, ego Dñs
13 locut⁹ sum. Hæc dicit Dñs De⁹ :
Et disperdā simulachra, & cessare
faciam idola de Memphis : & dux
de terra Ægypti non erit am-
pliùs : & dabo terrorem in terra
14 Ægypti. Et disperdam terrā Pha-
thures, & dabo ignē in Taphnis,
& faciam judicia in Alexandria.
15 Et effundam indignationē meam
super Pelusiū robur Ægypti, &
interficiam multitudinē Alexan-
16 driæ. Et dabo ignē in Ægy-
pto : quasi parturiens dolebit Pe-
lusiū, & Alexandria erit dissipa-
ta, & in Memphis angustiæ quo-
17 tidianæ. Juvenes Heliopoleos &
Bubasti gladio cadent, & ipsæ
18 captivæ ducentur. Et in Taphnis
nigrescet dies, cùm contrivero
ibi sceptra Ægypti, & defecerit
in ea superbia potentiæ ej⁹ : ipsā
nubes operiet, filiæ autē ej⁹ in ca-
19 ptivitatem ducentur. Et judicia
faciā in Ægypto : & scient quia
20 ego Dñs. Et factū est in undeci-
mo anno, in primo mense, in se-
ptima mensis, factū est verbū Dñi
21 ad me, dicens; Fili hominis, bra-
chiū Pharaonis regis Ægypti cō-
fregi : & ecce non est obvolutū
ut restitueretur ei sanitas, ut li-
garetur pannis, & fasciaretur
linteolis, ut recepto robore pos-
22 set tenere gladiū. Propterea hæc
dicit Dñs De⁹ ; Ecce ego ad Pha-
raonem regē Ægypti, & commi-
nuam brachiū ej⁹ forte, sed con-
fractū : & dejiciā gladiū de ma-
23 nu ej⁹ : Et dispergam Ægyptum
in Gentib⁹, & ventilabo eos in
24 terris. Et confortabo brachia
regis Babylonis, dabóq; gladium
meū in manu ej⁹ : et confringam
brachia Pharaonis, et gement ge-
mitib⁹ interfecti coram facie ej⁹.
25 Et confortabo brachia regis Ba-
bylonis, et brachia Pharaonis
concident : et scient quia ego
Dñs, cùm dedero gladiū meū in
manu regis Babylonis, et exten-
derit eum super terram Ægypti.
26 Et dispergam Ægyptum in nati-
ones, et ventilabo eos in terras,
et scient quia ego Dominus.

Vers. GRÆ. LXX. Interp. cum Transl. LAT.

11 Αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ, λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν
ἀπεσταλμένοι (ο) ἀπολέσαι γῆν· καὶ ἐκκενώ-
σουσι πάντες τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπ᾽ Αἴ-
γυπτον, καὶ πλησθήσεται (π) ἡ γῆ τραυματιῶν.
12 Καὶ δώσω τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἐρήμους, καὶ (ρ)
ἀπολῶ τὴν γῆν, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐν χερ-
σὶν ἀλλοτρίων, ἐγὼ κύριος (σ) λελάληκα.
13 Ὅτι τάδε (τ) λέγει κύριος κύριος, Καὶ ἀπο-
λῶ μεγιστᾶνας ἀπὸ Μέμφεως, καὶ ἄρχοντας
(υ) Μέμφεως ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ οὐκ ἔσονται
14 (φ) ἔτι. Καὶ ἀπολῶ γῆν Φαθουρῆς, καὶ δώσω
πῦρ ἐπὶ Τάνιν, καὶ ποιήσω ἐκδίκησιν ἐν Δι-
15 οσπόλει. Καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμόν μου ἐπὶ (χ) Σάϊν
τὴν ἰσχὺν Αἰγύπτου, καὶ ἀπολῶ (ψ) τὸ πλῆθος
16 Μέμφεως. Καὶ δώσω πῦρ ἐπ᾽ Αἴγυπτον, καὶ
(ω) ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ Συήνη, καὶ ἐν
Διοσπόλει ἔσται ἔκρηγμα, καὶ διαχυθήσεται ὕ-
17 δατα. Νεανίσκοι Ἡλιουπόλεως καὶ Βουβάστου
(α) ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ (β) αἱ γυναῖκες
18 ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται. Καὶ ἐν Τάφναις
συσκοτάσει ἡ ἡμέρα, ἐν τῷ συντρίψαι με
ἐκεῖ τὰ σκῆπτρα Αἰγύπτου· καὶ ἀπολεῖται ἐκεῖ ἡ
ὕβρις () ἰσχύος αὐτῆς, καὶ (γ) ταύτην νεφέλη
καλύψει, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἰχμάλωτοι
19 (δ) ἀχθήσονται. Καὶ ποιήσω κρίμα ἐν Αἰγύ-
20 πτῳ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Καὶ
ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ πρώ-
τῳ μηνὶ, ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο λόγος
21 κυρίου πρὸς μὲ, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, τοὺς
βραχίονας Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου συν-
έτριψα, καὶ ἰδοὺ οὐ κατεδέθη (ε) τοῦ δοθῆναι
ἴασιν (ζ), τοῦ δοθῆναι ἐπ᾽ αὐτῇ μάλαγμα, τοῦ
22 δοθῆναι ἰσχὺν ἐπιλαβέσθαι μαχαίρας. Διὰ
τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐπὶ Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου, καὶ συντρίψω
τοὺς βραχίονας αὐτοῦ τοὺς ἰσχυροὺς, καὶ τοὺς τε-
ταμένους, (η) καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ
23 ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, Καὶ διασπερῶ Αἴγυπτον εἰς
24 τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας.
(θ) Καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέ-
ως Βαβυλῶνος, καὶ (ι) δώσω τὴν ῥομφαίαν μου
εἰς (λ) τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐπάξει αὐτὴν ἐπ᾽ Αἴ-
γυπτον, καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς, καὶ
25 σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς. Καὶ ἐνισχύσω τοὺς
βραχίονας βασιλέως Βαβυλῶνος, οἱ δὲ βρα-
χίονες Φαραὼ πεσοῦνται. καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ
εἰμι κύριος, ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομφαίαν μου
εἰς χεῖρας βασιλέως Βαβυλῶνος, καὶ ἐκτε-
26 νεῖ αὐτὴν ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου. Καὶ διασπερῶ Αἴ-
γυπτον εἰς τὰ ἔθνη, καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς
τὰς χώρας, καὶ (λ) γνώσονται πάντες ὅτι ἐγώ
εἰμι κύριος.

MS. A. (ο) ἀφανίσαι αὐτήν (π) τραυματιῶν ἡ γῆ. (ρ) ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ πονηρῶν, καὶ ἀπολῶ τὴν γῆν αὐτῆς σὺν τῷ πληρώματι αὐτῆς ... λησα. (τ) λέγει ἀδωναΐ κύριος, Καὶ ἀπολῶ βδελύγματα ... μεγιστᾶνας (υ) Τάνεως (φ) οὐκέτι. Καὶ δώσω φόβον ἐν γῇ Αἰγύπτου ... γῆν Παθουρῆς, καὶ (χ) Τάνιν, (ψ) πλῆθος (ω) ... (β) αἱ πόλεις αἰχμαλωτισθήσονται. Καὶ ἐν () τῇ ἰσχύος (γ) αὐτῆς (δ) ... (ε) μου τοῦ (ζ) ἐπ᾽ αὐτῇ, τοῦ δοθῆναι μάλαγμα, (η) καὶ τοὺς συντετριμμένους ... (θ) Κατισχύσω (ι) θήσω (κ) τὰς χεῖρας αὐτοῦ, (λ) ἐπιγνώσονται πάντες ... γύπτιοι ὅτι

תרגום יונתן. Targum JONATHAN.

11 הוּא וְעַמֵּיהּ עִמֵּיהּ תַּקִּיפֵי עַמְמַיָּא אֲתַן לְחַבָּלָא אַרְעָא וְיִשְׁלְפוּן סַיְפֵיהוֹן עַל מִצְרַיִם וְיִמְלוֹן יָת אַרְעָא קְטִילִין :
12 וְאֶתֵּן נַהֲרֵיהוֹן יַבֶּשְׁתָּא וְאֶמְסַר יָת אַרְעָא בְּיַד מְבַאֲשִׁין וְאֶצְדֵּי אַרְעָא וּמְלָאַהּ בְּיַד רַשִׁיעִין אֲנָא יְיָ גְּזָרִית בְּמֵימְרִי :
13 כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים וְאוֹבֵיד דְּפַלְחִין לְטַעֲוָתָא וַאֲשֵׁיצֵי דְּפַלְחִין לְצַלְמָנַיָּא מִמְּפַס וּמַלְכָּא מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם לָא יְהֵי עוֹד וְאֶתֵּן דַּחְלָא בְּמִצְרָיִם :
14 וְאַצְדֵּי יָת פַּתְרוֹס וְאַיְתֵי עַמְמַיָּא דְתַקִּיפִין כְּאִשָּׁתָא עַל טָאנִיס וְאַעְבֵּיד פּוּרְעָנוּת דִּינִין בְּאַלֶכְּסַנְדְּרַיָּא :
15 וְאֶשְׁפּוֹךְ חֵימְתִי עַל סִין תְּקוֹף מִצְרַיִם וַאֲשֵׁיצֵי יָת אוֹכְלוּסֵי אַלֶכְּסַנְדְּרַיָּא :
16 וְאַיְתֵי עַמְמַיָּא דְתַקִּיפִין כְּאִשָּׁתָא בְּמִצְרַיִם מִזָּע תְּזוּעַ סִין וְאַלֶכְּסַנְדְּרַיָּא תְּהֵי מִתְרְעָא מְשׁוּר וּמְפִס בַּעֲלֵי דְבָבוּ יַקְפּוּנַהּ יוֹם יוֹם :
17 עוּלֵימֵי אוֹן וּפִבֶסֶת בְּחַרְבָּא יִתְקַטְלוּן וּפַלְחֵיהוֹן בְּשִׁבְיָא יְהָכוּן :
18 וְעַל תַּחְפַּנְחֵס אַיְתֵי חֲשׁוֹךְ בְּיוֹמָא כַּד אֲתַבַּר תַּמָּן יָת תְּקוֹף מִצְרַיִם וְיִבְטֵיל בַּהּ יְקַר תּוֹקְפַּהּ מַלְכָּא בְּמַשִּׁרְיָתֵיהּ יַחְפְּנַהּ כְּעַנְנָא דְּסָלֵיק וְחָפֵי יָת אַרְעָא וְיָתְבֵי כַפְרָנַהָא בְּשִׁבְיָא יְהָכוּן :
19 וְאַעְבֵּיד פּוּרְעָנוּת דִּינִין בְּמִצְרַיִם וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ :
20 וַהֲוָה בַּחֲדָא עַשְׂרֵי שְׁנִין בְּקַדְמָאָה בְּשִׁבְעָא לְיַרְחָא הֲוָה פִּתְגַם נְבוּאָה מִן קֳדָם יְיָ עִמִּי לְמֵימַר :
21 בַּר אָדָם יָת תְּקוֹף פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם תַּבָּרִית וְהָא לָא מִתַּקְפָא לְאַתְּסָאָה לְמִתַּן עֵיצָה לְמִתְחַכַּם לְאִתְקַפָּא לְמֵיחַד מַלְכוּ :
22 בְּכֵן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אֲנָא שָׁלַח רוּגְזִי עַל פַּרְעֹה מַלְכָּא דְמִצְרַיִם וְאֶתְבַּר יָת סַעֲדוֹהִי וְיָת שִׁלְטוֹנוֹהִי תַּקִּיפַיָּא דִּבְהוֹן הֲוָה חָבַר יָת מַלְכְוָתָא וְאַרְמֵי יָת תּוּקְפָּא מִנֵּיהּ :
23 וְאַגְלֵי יָת מִצְרָאֵי בֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאַבַדַּרְנוּן בִּמְדִינָתָא :
24 וְאַתְקֵיף יָת מַלְכוּת מַלְכָּא דְבָבֶל וְאֶתֵּן יָת תּוּקְפִּי בִּידֵיהּ וְאֶתְבַּר יָת תְּקוֹף פַּרְעֹה וְיִנְהֲמוּן נְהִים מְטַעֲנֵי חֲרַב קֳדָמוֹהִי :
25 וְאַתְקֵיף יָת מַלְכוּת מַלְכָּא דְבָבֶל וּמַלְכוּת פַּרְעֹה תִּבְטֵיל וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ כַּד אֶתֵּן תּוּקְפִּי בְּיַד מַלְכָּא דְבָבֶל וְיִתְפְּרַע פּוּרְעָנוּת מִן אַרְעָא דְמִצְרָיִם :
26 וְאַגְלֵי יָת מִצְרָאֵי לְבֵינֵי עַמְמַיָּא וְאַבַדַּר יָתְהוֹן בִּמְדִינָתָא וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ipsum & *populum* ejus cum eo, fortes populorum *dabo* ad disperdendam terram, & evaginabunt gladios suos super Ægyptum, & implebunt terram interfectis. Et dabo flumina eorum in siccum, & tradam terram in manum malignantium, & destruam terram & plenitudinem ejus in manu impiorum : ego Dominus decrevi in verbo meo. Hæc dicit Dominus Deus: Et perdam colentes idola, & consumā colentes simulachra de Memphis, & rex ex terra Ægypti non erit amplius : & dabo timorem in *Ægypto*. Et desolabo Phatures, & adducam populos qui fortes sunt sicut ignis, super Tanes, & faciam ultionem judiciorum in Alexandriam. Et effundam indignationem meam super Pelusium robur Ægypti, & disperdam multitudinem Alexandriæ. Et adducam populos qui fortes sunt sicut ignis, sup Ægyptū; contremiscens contremiscet Pelusium, & Alexandria muris subruetur, & Memphim circundabunt inimici quotidie. Juvenes Heliopoleos & Bubasti gladio occidentur, & servientes eis in captivitatem ibunt. Et in Taphnim tenebras adducam interdiu, cùm contrivero ibi fortitudinem Ægyptiorum, & cessaverit in ea gloria fortitudinis ejus. Rex cum exercitu suo operiet eam sicut nubes quæ ascendit & operit terrā ; & habitatores villarum ejus in captivitatem ibunt. Et faciam ultionem judiciorum in Ægypto, & scient quia ego Dominus. Et factum est in anno undecimo, primo mense, septima mensis, factus est sermo prophetiæ à facie Domini mecum, dicens : Fili hominis, fortitudinem Pharaonis regis Ægypti confregi, & ecce non confirmabitur ut sanetur, ut det consilium quò sapienter agat, ut roboretur ad regnum tenendum. Propterea hæc dicit Dominus Deus : Ecce ego mitto furorem meum super Pharaonem regem Ægypti, & conteram auxiliatores ejus, et principes ejus fortissimos quibus ille regnum confregit ; et projiciam fortitudinem ab eo. Et transmigrare faciam Ægyptios inter populos, et dispergam eos per provincias. Et roborabo regnum regis Babylonis, et dabo fortitudinem meam in manum ejus, et conteram fortitudinem Pharaonis. Et gemet gemitu coram eo qui confossi sunt gladio coram eo. Et roborabo regnum regis Babylonis, et regnum Pharaonis cessabit ; et scient quia ego Dominus, cùm dedero fortitudinem meam in manum regis Babylonis, et ultus fuerit ultionem de terra Ægypti. Ac demigrare faciam Ægyptios inter populos, et dispergam eos per provincias, et scient quia ego Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Ipsius & robustorum qui cum ipso erunt, qui 11
venturi sunt ad vastandam terram,& exeren-
tes gladios suos contra Ægyptum, repleturi
sunt terram confossis. Fluvios redigam ad 12
corruptionem, tradámque terram universam
in manum exterorum : ego Dominus locutus
sum. Sic ait Dominus dominorum ; Perdam 13
idola, & abolebo deos è Mephes;& non ma-
nebit ampliùs princeps in terra Ægypti: De- 14
lebo terram Pathros, dimittã ignem in Soa-
nem, & exercebo judicium in No: Effun- 15
dam iram meam super Sin robur Ægypti, &
perdam opulentiam No: Dimittam ignem 16
in Ægyptum, conturbabitur Sin, No disrum-
petur, & Mephes abibit in ruinam. Aquæ 17
similes erunt juvenes Mephibeseth,gladio ca-
dent, & in captivitatẽ abibunt. In Taphis 18
obtenebrescet dies, quum ibi fregero scipio-
nem Ægypti, & desierit ex ea fastus roboris
ejus, texerit illam nubes, & filiæ ejus abie-
rint in captivitatem. Denique exercebo ju- 19
dicium in Ægyptum, & experientur me esse
Dominum. Anno undecimo, septimâ men- 20
sis primi, fuit ad me sermo Domini,dicendo;
Fili hominis,brachium Pharaonis regis Ægy- 21
pti confregi, & non alligabitur ut sit ei cura-
tio, non apponetur illi malagma, non obliga-
bitur,neque sanabitur ut gladium tenere pos-
sit. Idcircò sic ait Dominus dominorum ; 22
Ecce me contra Pharaonem regem Ægypti,et
frangam brachia ejus robusta, dejiciámque
gladium è manibus ejus : Dissipabo Ægy- 23
ptios inter gentes, & dispergã eos per urbes.
Confirmabo autem brachia regis Babyloniæ, 24
dabóque gladium meum in manus ejus, ut
præcidat brachia Pharaonis,& gemat coram
eo gemitibus occisorum. Confirmabo in- 25
quam, brachia regis Babyloniæ, brachia verò
Pharaonis concident : & cognoscent me esse
Dominum, quum dedero gladium meum in
manᵘ regis Babyloniæ, & strinxerit eum con-
tra terram Ægypti : Et dissipabo Ægyptios 26
inter gentes, & disperdam eos per urbes ; &
experientur me esse Dominum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وسعته معه ملوك من الامم * مرسلون ليبيدوها * ويسلون جميعهم سيوفهم على مصر
ويملي الارض من الجرحا * واجعل انهارهم مقفرات * واهلك الارض وكمالها بيد الغرباء انا
الرب تكلمت * لان هكذا يقول الرب الرب * واهلك العظماء من منف * والروساء من ارض
مصر * ولا يكونون بعد * وابيد ارض فاتوريس * واعطي نارا على صان * واصنع انتقاما
في مدينة المسري * واسكب غضبي على صان قوة مصر * واهلك كثرة منف * واعطي
نارا على مصر * ويهلك صان * ويصير الثلمة في مدينة المسري * وتنفجر المياه * وشبان
مدينة الشمس وبسطة بالسيف يسقطون * والنساء في السبي يذهبن * وفي طفناس يظلم النهار
عند ما اكسر هناك مساكن مصر * ويبيد هناك كبرياء قوتها * ويغشاها السحاب
وبناتها مسبيون يساقون * واصنع احكاما في مصر * ويعلمون اني انا الرب * وكان في السنة
الحادية عشر * في الشهر الاول * في السابع من الشهر * كان قول الرب الي قائلا * يا ابن الانسان
كسرت دراعي فرعون ملك مصر * وها هو ليس يسال ليعطي الشفا * ليعطي عليه
مرهما * ليعطي قوة ليتناول سيفا * لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب * ها انا على
فرعون ملك مصر * فاكسر دراعيه الرفيعتين * وارمي بسيفه من يده * وابدد
مصر بين الامم * واذريهم في الكور * واقوي دراعي ملك بابل * وادفع سيفي
في يده * وياتي به على مصر * وينهب نهبها * ويغنم غنائمها * واقوي دراعي ملك
بابل * ودراعا فرعون يسقطان * ويعلمون اني انا الرب * عند ما اعطي سيفي بيد
ملك بابل ويمده * وابدد مصر في الامم * واذريهم في البلدان * ويعلم جميع المصريين
اني انا الرب *

* *In cujus populo erunt perniciosissimi gen-* 11
tium,missi ad perdendam illam: hi omnes
exerent gladios suos contra Ægyptum,
replebitur terra vulneratis. Reddamque 12
fluvios eorum desertos, & perdam ter-
ram universam per manum alienorum :
ego Dominus locutus sum. Nam ita di- 13
cit Dominus Dominus ; Et extinguam
magnates è Memphi, & principes è ter-
ra Ægypti, itaut non sint ampliùs : Per- 14
dam terram Phathores, ignemque dabo
super San : & exercebo vindictam in
urbem Jovis : Effundam iram meam 15
super San fortitudinem Ægypti : &
perdam multitudinem Memphi : Dabo 16
ignem super Ægyptum : peribit San ;
fietque hiatus in urbe Jovis. Disrum- 17
pentur aquæ : & juvenes urbis So-
lis & Bastæ, gladio cadent : & mu-
lieres in captivitatem abibunt. Et in 18
Taphnes tenebrescet dies, quum ibi
contrivero habitationes Ægypti, & per-
ierit ibi superbia potentiæ ejus, obru-
erit eam nubes, & filiæ ejus captivæ
fuerint abductæ. Demum judicia fa- 19
ciam in Ægypto ; scientque me esse
Dominum. Præterea contigit anno 20
undecimo, mense primo, septimâ men-
sis ; ut fieret sermo Domini ad me, di-
cens ; O fili hominis, fregi brachia 21
Pharaonis regis Ægypti ; en tamen
ipse non postulat ut præbeatur sibi
medela, ut applicetur sibi malagma, ut
restituantur sibi vires ad capiendum
gladium. Propterea sic ait Dominus 22
Dominus ; Ecce me contra Pharaonem
regem Ægypti, & frangam brachia e-
jus excelsa, dejiciamque gladium ejus
è manu ipsius : Disseminabo Ægyptios 23
inter gentes, & dispellam eos per pro-
vincias. Brachia verò regis Babelis ro- 24
borabo, tradamque gladium meum in
manum ipsius, ut eo invadat Ægyptum,
deprædetur prædam ejus, & diripiat
spolia ejus. Roborabo inquam, bra- 25
chia regis Babelis, brachia verò Pha-
raonis concident : & experientur me
esse Dominum, quum dedero gladium
meum in manum regis Babelis, & ex-
tenderit eum. Ita disseminabo Æ- 26
gyptum inter gentes, & dispellam eos
per regiones : scientque omnes Æ-
gyptii me esse Dominum.

יחזקאל : לא

CAP. XXXI. לא

fuit : mensis una in , tertio in , anno undecimo in , fuit Et
1 ויהי באחת עשרה שנה בשלישי באחד לחדש היה
ad dic hominis Fili : dicendo , me ad Domini verbum
2 דבר־יהוה אלי לאמר : בן־אדם אמר אל־
es similis quem Ad : ejus turbam ad & , Ægypti regem Pharaoh
פרעה מלך־מצרים ואל־המונו אל־מי דמית
fronde pulchra , Libano in cedrus Assur Ecce ? tua magnitudine in
3 בגדלך : הנה אשור ארז בלבנון יפה ענף
fuit implicata inter & : altitudine excelsa & , inumbrans sylva cædua &
וחרש מצל וגבה קומה ובין עבתים היתה
: illam exaltavit vorago , eam fecerunt crescere Aquæ . ejus cacumen
4 צמרתו : מים גדלוהו תהום רממתהו
suos aquæductus & , ejus plantationis circuitus vadens ejus flumina
את־נהרתיה הלך סביבות מטעה ואת־תעלתיה
ejus altitudo est elevata Propterea . agri ligna universa ad misit
5 שלחה אל כל־עצי השדה : על־כן גבהא קמתו
, ejus rami sunt multiplicati Et . agri lignis omnibus præ
מכל עצי השדה ותרבינה סרעפתיו
. eam mittendo in multas aquas propter , ejus rami sunt prolongati &
ותארכנה פארתו ממים רבים בשלחו :
ejus ramis sub & , cœlorum volatile omne nidificaverunt ejus ramis In
6 בסעפתיו קננו כל־עוף השמים ותחת פארתיו
omnes habitaverunt illius umbra in & : agri fera omnis genuerunt
ילדו כל חית השדה ובצלו ישבו כל
longitudine in , sua magnitudine in pulchruit Et . multæ gentes
7 גוים רבים : וייף בגדלו בארך
Cedri . multas aquas ad ejus radix fuit quia : suorum ramorum
8 דליותיו כי־היה שרשו אל־מים רבים : ארזים
similes fuerunt non abietes , Dei horto in eam obscuraverunt non
לא־עממהו בגן־אלהים ברושים לא דמו
arbor Omnis . ejus rami sicut fuerunt non castaneæ & , ejus ramos ad
אל־סעפתיו וערמנים לא־היו כפארתיו כל־עץ
Pulchrum . sua pulchritudine in eum ad similis fuit non Dei horto in
9 בגן־אלהים לא־דמה אליו ביפיו : יפה
omnes eum sunt æmulatæ & : ejus ramorum multitudine in eum feci
עשיתיו ברב דליותיו ויקנאהו כל־
dixit sic Propterea . Dei horto in quæ , Heden arbores
10 עצי־עדן אשר בגן האלהים : לכן כה אמר
dedit & : statura in es sublimatus quòd eo Pro : Deus Dominus
אדני יהוה יען אשר גבהת בקומה ויתן
. sua celsitudine in ejus cor est elevatũ & , implicata inter ad suã summitatẽ
צמרתו אל־בין עבותים ורם לבבו בגבהו :
; ei faciet Faciendo . gentium Dei manum in eum tradidi Et
11 ואתנהו ביד אל גוים עשו יעשה לו
, gentium fortes , alieni eum succiderunt Et . eum ejeci ejus impietate in
12 ברשעו גרשתהו : ויכרתהו זרים עריצי גוים
corruerunt vallibus cunctis in & , montes ad eum dimiserunt &
ויטשהו אל־ההרים ובכל־גאיות נפלו
: terræ amnibus universis in ejus rami sunt confracti & , ejus rami
דליותיו ותשברנה פארתיו בכל־אפיקי הארץ
. eum reliquerunt & , terræ populi omnes ejus umbra ab descenderunt &
וירדו מצלו כל־עמי הארץ ויטשהו :
ejus ramos ad & : cœlorum volatile omne habitabant ejus ruinam Super
13 על־מפלתו ישכנו כל־עוף השמים ואל־פארתיו
. agri fera omnis erant
היו כל חית השדה :

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXI.

1 ET factum est in anno undeci-
mo, tertio mense, unâ mensis, fa-
ctum est verbum Domini ad me,
2 dicens; Fili hominis, dic Phara-
oni regi Ægypti, & populo ejus;
Cui similis factus es in magnitu-
3 dine tua? Ecce Assur quasi cedr⁹
in Libano, pulcher ramis, & fron-
dibus nemorosus, excelsúsque al-
titudine, & inter condensas fron-
4 des elevatum est cacumen ej⁹. A-
quæ nutrierunt illum, abyss⁹ ex-
altavit illum: flumina ejus mana-
bant in circuitu radicum ejus, &
rivos suos emisit ad universa li-
5 gna regionis. Propterea elevata
est altitudo ejus super omnia li-
gna regionis: et multiplicata sunt
arbusta ejus, & elevati sunt rami
6 ejus præ aquis multis. Cúmque
extendisset umbram suam, in ra-
mis ej⁹ fecerunt nidos omnia vo-
latilia cœli, & sub frondib⁹ ejus
genuerunt omnes bestiæ saltuum,
& sub umbraculo illi⁹ habitabat
7 cœtus Gentium plurimarum. E-
rátque pulcherrimus in magnitu-
dine sua, & in dilatatione arbu-
storum suorum: erat enim radix
8 illius juxta aquas multas. Cedri
non fuerunt altiores illo in para-
diso Dei, abietes non adæquave-
runt summitatem ejus, & platani
non fuerunt æquæ frondib⁹ illius:
omne lignum paradisi Dei non
est assimilatum illi, & pulchritu-
9 dini ejus. Quoniam speciosum
feci eum, & multis, condensísque
frondib⁹: & æmulata sunt eum
omnia ligna voluptatis, quæ e-
10 rant in paradiso Dei. Propterea
hæc dicit Domin⁹ Deus; Pro eo
quòd sublimat⁹ est in altitudine,
& dedit summitatem suam vi-
rentem atque condensam, & ele-
vatum est cor ejus in altitudine
11 sua: Tradidi eum in manu for-
tissimi Gentium, faciens faciet ei:
juxta impietatem ejus ejeci eum.
12 Et succident eum alieni, & cru-
delissimi nationum, & projicient
eum super montes, & in cunctis
convallibus corruent rami ejus,
& confringentur arbusta ejus in
universis rupibus terræ: & re-
cedent de umbraculo ejus omnes
populi terræ, & relinquent eum.
13 In ruina ejus habitaverunt omnia
volatilia cœli, & in ramis ejus
fuerunt universæ bestiæ regionis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λα'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, ἐν
τῷ τρίτῳ μηνὶ, μιᾷ τοῦ μηνὸς, ἐγένετο
2 λόγος κυρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀν-
θρώπου, εἰπὸν πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰ-
γύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτοῦ, Τίνι ὡμοίω-
3 σας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου; Ἰδοὺ Ἀσσοὺρ
κυπάρισσος ἐν τῷ Λιβάνῳ, καὶ καλὸς ταῖς πα-
ραφυάσι, (α) καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει, (β) εἰς
4 μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. Ὕ-
δωρ ἐξέθρεψεν αὐτὸν, ἡ ἄβυσσος ὕψωσεν
αὐτὸν, τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγε κύκλῳ
τῶν φυτῶν αὐτοῦ, καὶ τὰ συστήματα αὐτῆς
(γ) ἐξαπέστειλεν εἰς πάντα τὰ ξύλα τοῦ
5 πεδίου. Ἕνεκεν τούτου ὑψώθη τὸ μέγεθος
αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου, καὶ ἐ-
πλατύνθησαν οἱ κλάδοι (δ) αὐτοῦ ἀφ' ὕδατος
6 πολλοῦ. Ἐν ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ ἐνόσσευ-
σαν πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ὑπο-
κάτω τῶν κλάδων αὐτοῦ ἐγεννῶσαν πάντα
τὰ θηρία τοῦ πεδίου, (ε) ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ
7 κατῴκησε πᾶν πλῆθος ἐθνῶν. Καὶ ἐγένε-
το καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ διὰ τὸ πλῆθος
τῶν κλάδων αὐτοῦ, ὅτι (ζ) ἐγενήθησαν αἱ
8 ῥίζαι αὐτοῦ εἰς ὕδωρ πολύ. (η) Καὶ κυπά-
ρισσοι τοιαῦται ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ,
(θ) καὶ αἱ πίτυες οὐχ ὅμοιαι ταῖς παραφυ-
άσιν αὐτοῦ, καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο (ι) ὅμοιαι
τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. πᾶν ξύλον ἐν τῷ πα-
ραδείσῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὡμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ
9 κάλλει αὐτοῦ, Διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλά-
δων αὐτοῦ· καὶ ἐζήλωσεν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ
10 παραδείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ. Διατοῦτο
τάδε (κ) λέγει κύριος, Ἀνθ' ὧν ἐγένου μέγας
τῷ μεγέθει, καὶ ἔδωκας τὴν ἀρχήν σου εἰς
μέσον (λ) νεφελῶν, καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆ-
11 ναι αὐτόν· Καὶ παρέδωκα αὐτὸν εἰς χεῖ-
ρας ἄρχοντος ἐθνῶν, καὶ ἐποίησε τὴν ἀπώ-
12 λειαν αὐτοῦ. Καὶ (μ) ἐξωλόθρευσαν αὐτὸν
ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν, καὶ κατέβα-
λον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὀρέων· ἐν πάσαις ταῖς
φάραγξιν (ν) ἔπεσον οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ συν-
ετρίβη τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς
γῆς, καὶ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτῶν
πάντες οἱ λαοὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ ἠδάφισαν
13 αὐτόν. Ἐπὶ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ ἀνεπαύσαν-
το πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐπὶ τὰ
στελέχη αὐτοῦ (ξ) ἐγένοντο πάντα τὰ θη-
ρία τοῦ ἀγροῦ,

CAP. XXXI.

ET factum est in undecim anno, in tertio mense, unâ men sis, factum est verbum Domi ad me, dicens; Fili homi dic ad Pharaonem regem Ægy pti, & multitudini ejus; Cu assimilâsti te in altitudine tua? Ecce Assur cyparissus in Liba no, & pulcher (a) propagini bus, & excelsus magnitudine, in medio nubium factum est princi pium ejus: Aqua nutrivit e um, abyssus exaltavit eum, flu vios suos duxit per circuitum plantarum ejus, & congregatio nes suas emisit ad omnia ligna campi. Propterea elevata est magnitudo ejus super omnia li gna campi: & dilatati sunt ra mi (b) ejus ab aqua (c) multa. In propaginibus ejus nidificave runt omnia volatilia cœli: & sub ramis ejus genuerunt omnes bestiæ campi. In umbra illius ha bitavit omnis multitudo gentium. Et erat pulcher in altitudine sua propter multitudinem ramorum suorum: erant enim radices il lius in aqua multa. Et cypa rissi (d) tales in paradiso Dei, & pini non similes propaginibus ejus, & abietes non fuerunt simi les ramis ejus. Omne lignum in paradiso Dei non est assimilatum ei in pulchritudine ejus Pro pter multitudinem ramorum (e) e jus. Et æmulata sunt eum ligna paradisi deliciarum Dei. Pro pterea hæc dicit Dominus; Pro eo quòd factus (f) es magnus magnitudine; & dedisti princi pium tuum in medio (g) nubi um; & vidi dum ipse exalta retur, Et tradidi eum in ma nus principis gentium: & (h) fe cit perditionem ejus. Et exter minaverunt eum alieni pestilen tes de gentibus, & dejecerunt eum super montes: in cunctis convallibus corruerunt rami e jus: & contritæ sunt stirpes ejus in omni campo terræ; & descen derunt de tegmine (i) eorum o mnes populi gentium: & stra verunt eum. In ruina eius re quieverunt omnia volatilia cœ li: & super truncos eius fu runt omnes bestiæ agri;

MS. A. (α) καὶ πυκνὸς ἐν τῇ σκέπῃ, καὶ ὑψηλὸς (β) καὶ εἰς μέσον τῶν νεφελῶν (γ) ἤγαγεν κύκλῳ τῶν φυτῶν αὐτοῦ, καὶ ἐξαπέστειλεν (δ) αὐτοῦ, καὶ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ ἐφ' ὕδατος (ε) ὑπὸ τὴν σκιὰν (ζ) ἐγένοντο (η) Κυπάρισσοι τοιαῦται οὐκ ἐγενήθησαν ἐν τῷ (θ) καὶ πίτυες (ι) ὅμοιαι (κ) λέγει ἀδωναῒ κύριος, (λ) τῶν νεφελῶν, (μ) ἐξωλόθρευσαν (ν) ἔπεσον (ξ) ἐγένοντο

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

לא

1 והוה בחדא עסרי שנין בתליתאה בחד לירחא הוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי
2 למימר : בר אדם אמר לפרעה מלכא דמצרים ולאתרגושתיה למן דמיתא בתוקפך :
3 הא אתוראה דמיא לארזא בלבנן דנופיה שפיר וסוכיה מטלן ורם בקומה ועל נגרין
4 שלח שרשוהי : בעממיא סגי בסומכותא תקיף ית מלכיא שעביד לתחות מלכותיה
5 וית שלטונוהי מני על כל מדינת ארעא : על כן רם בתוקפיה מכל מלכי ארעא
6 וסגיאה משריתיה ואתנצחו סומכותיה על עממין סגיאין באתנצחותיה : במשריתיה
כביש כל כרכין תקיפין ותחות שלטונוהי שעביד כל מדינת ארעא ובטלל מלכותיה
7 יתיבו כל עממין סגיאין : ואתנצח בסומכותיה בסגי גברוהי ארי הות אימתיה על
8 עממין סגיאין : מלכין תקיפין לא אתנצחו לקבליה בתקוף גבורה דהות עמיה מן
קדם יי שלטונין לא קמו קדם משריתיה וגברין לא יכילו בסומכותיה בתקוף גבורא
9 דהות עמיה מן קדם יי לא דמי ליה בתוקפיה : שפיר עבדתיה בסגי גברוהי וזעו מן
10 קדמוהי כל מלכי קדם בתקוף גבורא דהות עמיה מן קדם יי : בכן כדנן אמר
יי אלהים חלף דרמתא בקומה ויהב מרותיה על מלכותא ורם לביה
11 12 בתוקפיה : ואמסרניה ביד תקיף עממיא אתפרע מניה בחובי חרכתיה : ושיציוהי
נוכראין תקיפי עממיא ורטשוהי על טוריא ובכל חיליא נפלא משריתיה ואתבדרו
סומכותיה בכל פצידי ארעא ונחתו מטלל מלכותיה כל עממי ארעא
13 ורטשוהי : על מפלת קטילוהי שרו כל עופא דשמיא ועל פגרי משריתיה נחתא
כל חית ברא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXXI.

ET factum est undecimo anno, tertio mense, prima die mensis, factum est
verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Fili hominis, dic ad Pha-
raonem regem Ægypti, & ad multitudinem ejus: Cui similis factus es in for-
titudine tua? Ecce Assur similis erat cedro in Libano, cujus ramus pulcher
est, & propagines ejus umbram faciunt, & excelsus statura; & juxta torren-
tes misit radices suas. In populis multiplicatus est, auxiliis roboratus est, re-
ges subjecit regno suo, & principes suos constituit super omnes provincias
terræ. Ideò elatus est in fortitudine sua supra omnes reges terræ, & multi-
plicati sunt exercitus ejus, & prævaluerunt auxiliatores ejus populis multis
victoriâ ejus. Exercitu suo subjugavit omnes arces fortissimas, & sub prin-
cipibus suis subjecit omnes provincias terræ, & in umbra regni ejus habita-
verunt omnes populi numerosi. Et ita invaluit auxiliatoribus suis, multitudi-
ne fortium suorum, ut factus sit terror ejus super populos multos. Reges for-
tes non prævaluerunt adversus eum, ob fortitudinem potentiæ quæ erat cum
eo à facie Domini. Nulli duces constiterunt ante agmina ejus, nec fortes fu-
erunt superiores ejus auxiliis, ob fortitudinem potentiæ qua præditus erat à
Domino: nullus fuit ei similis fortitudine. Speciosum enim feci eum multi-
tudine fortium suorum; & tremuerunt à facie ejus omnes reges Orientis,
propter fortitudinem potentiæ quæ erat cum eo à facie Domini. Propterea
hæc dicit Dominus Deus: Pro eo quòd tete extulisti statura, & dedit subje-
ctionem suam super regna, & elevatum est cor ejus in fortitudine sua. Tra-
di eum in manum fortissimi populorum, qui ultionem sumpsit ex eo; in pec-
cato suo ejeci eum. Et consumpserunt eum alieni robustissimi populorum, &
projecerunt eum super montes, & in cunctis convallibus cecidit exercitus
ejus, dispersíque sunt auxiliatores ejus in universis rivis terræ, & descende-
runt ex umbra regni ejus omnes *populi* terræ, & projecerunt eum. Super
ruinam occisorum ejus habitaverunt omnes volucres cœli, & super cadavera
exercitus ejus quieverunt omnes bestiæ agri.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܠܐ *

[illegible]

CAP. XXXI.

ANno undecimo, mense tertio, primâ men- 1
sis, fuit ad me sermo Domini, dicendo Fili 2
hominis, dic Pharaoni regi Ægypti, & robo-
ri ejus; Cuinam similis es in magnificentia
tua? Ecce Assyrius cedrus *erat* Libani, cu- 3
jus pulchri erant ramusculi, densa umbra, alta
statura, cujus cacumen erat inter condensa *ne-*
morum: Aquæ nutriverant eam, abyssus 4
extulerat: cujus plantarium flumina circun-
sepserat: quæ virgulta sua jecerat sup omnes
arbores deserti: Adeòque statura ejus lon- 5
gè superaverat omnes arbores deserti, multi-
plicati fuerant rami, & producta virgulta,
propter copiam aquarũ quæ nutriverant eam.
In ramusculis ejus nidificabant omnes cœli 6
volucres, sub frondibus parturiebant omnes
bestiæ deserti, & in umbra ejus sedebant po-
puli multi: Denique pulcherrima erat ma- 7
gnitudine suâ & multitudine ramusculorum
suorũ, quia radices ej' erant ad aquas multas.
Cedri nequaquam superabant eam in paradi- 8
so Dei, & abietes non erant similes ramis e-
jus, neque populi *arbores* similes erant fron-
dibus ejus, nulla denique arbor in paradiso
Dei adæquabat eam pulchritudine. Pulchrã 9
effeceram eam multitudine ramorum ejus, ita
ut inviderent ei omnes arbores Eden paradisi
Dei. Propterea sic ait Dominus dominorũ; 10
Quandoquidẽ extulit se in statura sua, & ger-
minavit cacumen ejus inter condensa, & ele-
vatum est cor ejus in magnitudine sua; Tra- 11
dam eum in manum fortissimi gentium, qui
tractabit eum secundùm peccatum ipsius, &
perdet eum, Perdéntque eum extranei for- 12
tissimi gentium, & projicient eum in monti-
bus; in omnibus vallibus decident virgulta
ipsius, & comminuentur rami ejus in omni-
bus terræ vallibus; descendent ex umbra ejus
omnes populi terræ, & deserent eum: Cùm- 13
que ceciderit, habitabunt super eum omnes
cœli volucres, & sub ramis ejus erunt omnes
bestiæ deserti:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي والثلثون *

* الاصحاح السابع عشر *

* وكان في السنة الحادية عشر * في الشهر الثالث * في اول يوم من الشهر * كان قول الرب الي
قائلا * يا ابن الانسان * قل لفرعون ملك مصر ولكثرته * عماذا شبهت ذاتك في ترفعك *
الموصل سرينه في لبنان * وحسن في الاغصان * ومرتفع في عظمته * وفي وسط السحب صارت
رياسته * الماء اساه * والعمق رفعه * جريت انهاره حول غروسه * وارسل سكوبه الي كل شجر
الغاب * من اجل هذا ارتفعت عظمته اكثر من جميع شجر الغاب * وطالت اغصانه من
الماء الكثير * في فروعه عشش كل طيور السماء * وتحت اغصانه ولدت وحوش الغاب * وكان
ظله استظل كل كثرة الامم * وصار حسنا في ارتفاعه لاجل طول اغصانه * لان اصوله كانت
في الماء الكثير * هي نفسها ارزات في فردوس الله والصنوبرات ليست شبيهه بفروعه * والدلب
لم تكن شبيهات باغصانه * كل شجر في فردوس الله ليست تشبهه في حسنه * لاجل كثرة
اغصانه * وغايروه شجر فردوس نعيم الله * لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب * من
اجل انك صرت عظما بعظمتك * واعطيت رياستك في وسط السحب * وبطره
في ترفعه * واسلمه الي ايدي رييس الامم * وصنع هلاكه * واستاصلوه
الغرباء المفسدون من الامم * وانزلوه من الجبال * في جميع المدن سقطت
اغصانه * وتكسرت فروعه في كل بقعة من الارض * ونزلوا من ستره شعوب
الامم وداسوه * على سقطته استراحت كل طيور السماء * وعلى فروعه صارت
كل وحوش الحقل *

CAP. XXXI.

Textus decimus septimus.

DEinde factum est anno undecimo, 1
mense tertio, primâ die mensis, ut esset ser-
mo Domini ad me, dicens; O fili hominis, 2
dic Pharaoni regi Ægypti, & multitudini
ejus; Cui rei comparâsti teipsum in
superbia tua? Ecce Assur cupressus erat 3
in Libano, speciosus ramis, altus magni-
tudine, ejusque principatus in medius nu-
bibus. Aqua nutrivit eum, abyssus extu- 4
lit eum, deduxit flumina sua circum
plantas suas, protulitque condensos ra-
mos suos ad omnes arbores sylvarum:
Propterea extulit se magnitudo ejus 5
plusquam omnium arborum sylvestrium,
& produxerunt se rami ejus ob aquam
multam. In apicibus ejus nidificârunt 6
omnes volucres cœli, & sub ramis ejus
pepererunt bestiæ sylvestres: sub umbram
ejus recepit se omnis multitudo gentium; 7
Factusque est pulcherrimus altitudine
suâ ob longitudinem ramorum suorum,
quòd radices ejus essent in aqua multa.
Ipsæmet cedri in paradiso Dei, atque 8
pini, non erant comparandæ cacumini-
bus ejus, & populi non erant similes
ramis ejus: nulla arbor in paradiso Dei
adæquabatur ei pulchritudine, Propter 9
multitudinem ramorum ejus: imò invi-
debant ei arbores paradisi deliciarum
Dei. Idcirco sic dicit Dominus Domi- 10
nus; Quia magnificâsti te in magnitu-
dine tua, & collocâsti principatum tuum
in medius nubibus; ideo videns te in
exaltatione tua, Tradidi te in manus 11
principis gentium, qui excidium tibi
afferet: Extirpabunt eum exteri inter gen- 12
tes perniciosissimi, & deturbabunt eum
de montibus: in omnibus urbibus cadent
rami ejus, & conterentur summitates
ejus in quavis terræ planitie: nam de-
scendentes è tegmine suo populi gentium,
conculcabunt eum. Super ruinam ejus 13
requiescent omnes cœli volucres, &
super cacumina ejus erunt omnes bestiæ
campi:

יחזקאל : לב

nec ,aquarum ligna omnia sua proceritate in elevabūtur non Quamobrem
14 למען אשר לא־יגבהו בקומתם כל־עצי־מים ולא־
eorum ulni stabunt neque ,implicata inter ad suum cacumen dabunt
יתנו את־צמרתם אל־בין עבתים ולא־יעמדו אליהם
sunt traditi ipsi omnes quia : aquarū potatores omnes ,sua sublimitate in
בגבהם כל־שתי מים כי כלם נתנו
lacum descendentes ad hominis filiorū medio in inferiorem terram ad ,morti
למות אל־ארץ תחתית בתוך בני אדם אל־יורדי בור׃
infernum ad eum descendere die In : Deus Dominus dixit Sic
15 כה־אמר אדני יהוה ביום רדתו שאלה
,ej⁹ flumina prohibui &,voraginem eum super feci operire ,lugere feci
האבלתי כסתי עליו את־תהום ואמנע נהרותיה
omnia &,Lebanon eum super feci denigrare & : multæ aquæ sunt occlusæ &
ויכלאו מים רבים ואקדר עליו לבנון וכל־
ejus ruinæ voce A .animi deliquium passum eum super agri ligna
16 עצי השדה עליו עלפה׃ מקול מפלתו
descendētib⁹ cum infernū ad eum me dimittere in , gentes feci commovere
הרעשתי גוים בהורדי אתו שאלה את־יורדי
, electio , Heden ligna omnia infima terra in sunt cōsolata & : lacum
בור וינחמו בארץ תחתית כל־עצי־עדן מבחר
descenderūt eo cum ipsi Etiam .aquas bibentes omnes ,Libani bonum &
17 וטוב־לבנון כל־שתי מים׃ גם־הם אתו ירדו
ej⁹ umbra in sederunt,ej⁹ brachium & : gladio interfectos ad ,infernū ad
שאלה אל־חללי־חרב וזרעו ישבו בצלו
magnitudine in &,gloria in es assimilatus quem Ad .gentium medio in
18 בתוך גוים׃ אל־מי דמית ככה בכבוד ובגדל
terram ad Heden lignis cum es factus descendere & : Heden ligna inter
בעצי־עדן והורדת את־עצי־עדן אל־ארץ
.gladio interfectis cum dormies incircumcisorum medio in , infimam
תחתית בתוך ערלים תשכב את־חללי־חרב
.Deus Dominus dixit , ejus turba omnis & , Parhoh Hic
הוא פרעה וכל־המונה נאם אדני יהוה׃

לב
CAP. XXXII.

,mensis una in ,mense duodecimo in , anno duodecimo in ,fuit Et
1 ויהי בשתי עשרה שנה בשני־עשר חדש באחד לחדש
lamentū leva ,hominis Fili : dicendo me ad Domini verbum fuit
2 היה דבר־יהוה אלי לאמר׃ בן־אדם שא קינה
tes assimilat⁹ gentiū Catulo : eū ad dices & ,Ægypti regem Parhoh super
על־פרעה מלך־מצרים ואמרת אליו כפיר גוים נדמית
turbabas &,tua flumina in educebas & ,maribus in cetus sicut tu &
ואתה כתנים בימים ותגח בנהרותיך ותדלח־
Dominus dixit Sic .eorum flumina conculcabas &,tuis pedib⁹ in aquas
3 מים ברגליך ותרפס נהרתם׃ כה אמר אדני
:multorū populorū cœtu in meum rete te super expandam Et : Deus
יהוה ופרשתי עליך את־רשתי בקהל עמים רבים
super ,terra in te dimittam Et .mea sagena in te faciam ascendere &
4 והעלוך בחרמי׃ ונטשתיך בארץ על־
tē super faciam habitare Et .te faciam projicere agri facies
פני השדה אטילך והשכנתי עליך
.terræ universæ feram te de faciam saturare & ,cœlorum volatile omne
כל־עוף השמים והשבעתי ממך חית כל־הארץ׃
.tua celsitudine valles implebo & : montes super tuā carnē dabo Et
5 ונתתי את־בשרך על־ההרים ומלאתי הגאיות רמותך׃
: montes ad tuo sanguine de tuæ natationis terram faciam irrigare Et
6 והשקיתי ארץ צפתך מדמך אל־ההרים
,cœlos ,te extinguendo in ,operiam Et .te de implebuntur torrentes &
7 ואפקים ימלאון ממך׃ וכסיתי בכבותך שמים
non luna & , cum tegam nube in Solem .eorū stellas faciā nigrescere &
והקדרתי את־ככביהם שמש בענן אכסנו וירח לא־
.suum lumen faciet lucescere
יאיר אורו׃

Versio VULG. LAT.

14 Quam ob rem non elevabuntur
in altitudine sua omnia ligna a-
quarum, nec ponent sublimitatē
suam inter nemorosa atque fron-
dosa, nec stabunt in sublimitate
sua omnia quæ irrigantur aquis :
quia omnes traditi sunt in mor-
tem ad terram ultimam, in me-
dio filiorum hominū, ad eos qui
15 descendunt in lacum. Hæc dicit
Domin⁹ Deus; In die quando de-
scendit ad inferos, induxi luctū,
operui eum abysso : & prohibui
flumina ejus, & coercui aquas
multas : contristat⁹ est super eum
Liban⁹, & omnia ligna agri con-
16 cussa sunt. A sonitu ruinæ ejus
commovi Gentes, cùm deduce-
rem eum ad infernū cum his qui
descendebant in lacum : & con-
solata sunt in terra infima o-
mnia ligna voluptatis egregia at-
que præclara in Libano, universa
17 quæ irrigabantur aquis. Nam &
ipsi cum eo descendent in infer-
nū ad interfectos gladio : & bra-
chium uniuscujusque sedebit sub
umbraculo ej⁹ in medio nationū.
18 Cui assimilat⁹ es, ô inclyte atque
sublimis inter ligna voluptatis ?
Ecce deduct⁹ es cum lignis volu-
ptatis ad terram ultimam: in me-
dio incircumcisorū dormies, cum
eis qui interfecti sunt gladio : i-
pse est Pharao, & omnis multitu-
do ejus, dicit Domin⁹ Deus.

CAP. XXXII.

1 ET factū est, duodecimo anno,
in mense duodecimo, in una men-
sis, factum est verbū Dñi ad me,
2 dicens; Fili hominis, assume la-
mentum super Pharaonem regē
Ægypti, & dices ad eum ; Leoni
Gentium assimilat⁹ es, & draconi
qui est in mari: & ventilabas cor-
nu in fluminib⁹ tuis, & contur-
babas aquas pedib⁹ tuis, & con-
3 culcabas flumina earū. Propter-
eà hæc dicit Dñs De⁹; Expandā
sup te rete meum in multitudine
populorū multorum, & extrahā
4 te in sagena mea. Et projiciam te
in terram, super faciem agri ab-
jiciam te : & habitare faciam sup
te omnia volatilia cœli, & satu-
rabo de te bestias universæ terræ.
5 Et dabo carnes tuas super mon-
tes, & implebo colles tuos sanie
6 tuā. Et irrigabo terram fœtore
sanguinis tui super montes, &
7 valles implebuntur ex te. Et o-
periam, cùm extinct⁹ fueris, cœ-
lum, & nigrescere faciam stellas
ejus: Solem nube tegam, & Luna
non dabit lumen suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

14 Ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῷ μεγέθει αὐτῶν
πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ ὕδατι· καὶ (ο) ἔδω-
καν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν, καὶ οὐκ
ἔστησαν ἐν τῷ ὕψει αὐτῶν πρὸς (π) αὐτά. πάν-
τες οἱ πίνοντες ὕδωρ, (ρ) πάντες ἐδόθησαν
εἰς θάνατον, εἰς (σ) γῆς βάθος, ἐν μέσῳ
υἱῶν ἀνθρώπων πρὸς καταβαίνοντας εἰς βό-
15 θρον. Τάδε λέγει (τ) κύριος κύριος, Ἐν ᾗ
ἡμέρᾳ κατέβη εἰς ᾅδου, (υ) ἐπένθησεν αὐ-
τὸν ἡ ἄβυσσος. καὶ ἐπέστησα τοὺς ποταμοὺς
αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσα πλῆθος ὕδατος, καὶ ἐσκό-
τασεν ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ Λίβανος, πάντα τὰ ξύ-
16 λα τοῦ πεδίου ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξελύθησαν. (φ) Ἀπὸ
τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐσείσθησαν τὰ ἔ-
θνη, ὅτι κατεβίβαζον αὐτὸν εἰς ᾅδου μετὰ
τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον, καὶ παρεκάλουν
αὐτὸν ἐν γῇ (χ) πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς,
καὶ τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ Λιβάνου πάντα τὰ πί-
17 νοντα ὕδωρ. Καὶ γὰρ αὐτοὶ κατέβησαν μετ᾽
αὐτοῦ εἰς ᾅδου (ψ) ἐν τοῖς τραυματίαις ἀπὸ
μαχαίρας, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ (ω) οἱ κατοι-
κοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς
18 ζωῆς αὐτῶν ἀπώλοντο. Τίνι ὡμοιώθης; κατά-
βηθι, καὶ καταβιβάσθητι μετὰ τῶν ξύλων τῆς τρυ-
φῆς εἰς (α) γῆς βάθος. ἐν μέσῳ ἀπεριτμή-
των κοιμηθήσῃ μετὰ τραυματιῶν μαχαί-
ρας. οὕτως Φαραὼ καὶ (β) τὸ πλῆθος τῆς
ἰσχύος αὐτοῦ, λέγει κύριος κύριος.

MS. A. (ο) οὐκ ἔδωκαν (π) αὐτόν. (ρ) ὅτι πάντες (σ) γῆν βάθους, (τ) ἀδωναῒ κύριος, (υ) ἐπέστησα ἐπ᾽ αὐτὸν τὴν ἄβυσσον, καὶ ἐκώλυσα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς, καὶ ἐκώλυσεν πλῆθος ὕδατος, καὶ ἐπένθησεν αὐτὸν ὁ Λίβανος, καὶ ἐξήνησεν ἐπ᾽ αὐτῷ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου. (φ) Καὶ ἐσείσθη ἔθνη ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ, (χ) κάτω πάντα (ψ) μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας, (ω) πάντες οἱ (α) γῆν βάθους. (β) πᾶν τὸ

ΚΕΦ. λβʹ.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ (α) δωδεκάτῳ ἔτει, ἐν τῷ
δωδεκάτῳ μηνί, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λό-
2 γος κυρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου,
λάβε θρῆνον ἐπὶ Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου,
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, Λέοντι ἐθνῶν ὡμοιώθης σύ,
καὶ ὡς (*) δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐκερά-
τιζες (β) τοῖς ποταμοῖς σου, καὶ ἐτάρασσες (γ)
ὕδωρ τοῖς ποσί σου, καὶ κατεπάτεις τοὺς πο-
3 ταμούς σου. Τάδε λέγει (δ) κύριος, Καὶ περι-
βαλῶ ἐπὶ σὲ (ε) δίκτυα λαῶν πολλῶν, καὶ
4 ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου, Καὶ ἐκτενῶ
σε ἐπὶ τὴν γῆν. πεδία (ζ) πλησθήσονται, καὶ ἐπι-
καθιῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,
καὶ ἐμπλήσω (η) πάντα τὰ θηρία πάσης τῆς
5 γῆς. Καὶ δώσω τὰς σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη,
6 καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἵματός (θ) σου. Καὶ πο-
τισθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν (ι) προχωρημάτων σου,
ἀπὸ τοῦ πλήθους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων. φάραγγας
7 ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ, Καὶ κατακαλύψω ἐν τῷ
σβεσθῆναί σε οὐρανόν, καὶ συσκοτάσω (κ) τὰ
ἄστρα αὐτοῦ, ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω, καὶ (λ)
σελήνη οὐ μὴ φάνῃ τὸ φῶς αὐτῆς.

MS. A. (α) ἐν δεκάτῳ (*) ὁ δράκων (β) τοὺς ποταμούς (γ) τὸ ὕδωρ (δ) ἀδωναῒ κύριος, (ε) δίκτυόν μου, καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν, (ζ) πλησθήσεταί σου, καὶ (η) ἐκ σοῦ πάντα (θ) σου πᾶσαν γῆν. (ι) χωρημάτων σου, καὶ ἀπὸ (κ) τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ, (λ) ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς. Καὶ πάντα

ut non exaltentur in magnitudi-
ne sua omnia ligna, quæ in aqu
& (k) dederunt principium su
in medio nubium, nec steterunt
altitudine sua (l) ad se omnes bi-
bentes aquam : (m) omnes da
sunt in mortem, in terræ profun-
dum, in medio filiorum homin
(n) ad eos qui descendunt in fo-
veam. Hæc dicit Dominus Dom
nus; In die, quâ descendit ad in-
fernum, luxit eum abyssus. &
(o) cohibui flumina ejus, & (p)
prohibui multitudinem aquæ. &
contenebratus est super eum Li-
banus : omnia ligna campi e
defecerunt. A sonitu ruinæ ejus
commotæ sunt gentes; quando de-
ducebant eum ad infernum cum
descendentibus in lacum. Et con-
solabantur eum (q) in terra omnia
ligna deliciarum, & electa Liba-
ni omnia, quæ bibebant aquā. Nam
& ipsi descenderunt cum eo ad
infernum in vulneratis à gladio;
& semen ejus, qui habitabant sub
tegmine ejus, in medio vitæ suæ
perierunt. Cui (r) assimilatus es?
(s) descende, & deducere cum
lignis deliciarū in terræ profun-
dum. In medio incircumcisorum
dormies cum his qui interfecti
sunt gladio. Sic Pharao, & mul-
titudo fortitudinis ejus, dicit
Dominus Dominus.

CAP. XXXII.

1 ET factū est in (a) duodecimo
anno, in decimo mense, unâ men-
sis, factum est verbū Domini ad
2 me, dicens ; Fili hominis, assume
lamentū super Pharaonem regem
Ægypti, & dices ei; Leoni gentiū
assimilatus es tu, & quasi (b) dra-
co, qui in mari : & cornupetebas
(c) fluminibus tuis, & conturba-
bas aquā pedibus tuis: & concul-
3 cabas flumina tua. Hæc dicit Do-
minus; Et circumjiciam super te
(d) retia populorū multorum; &
4 extraham te in hamo meo: Et ex-
tendam te super terram. Campi (e)
replebuntur : & sidere faciam
super te omnia volatilia cœli; &
(f) saturabo omnes bestias uni-
5 versæ terræ. Et dabo carnes tuas
super montes, & implebo de san-
6 guine (g) tuo: Et irrigabitur ter-
ra de stercoribus tuis à (h) multi-
tudine tua super montes. Valles
7 implebo ex te: Et operiā cū extin-
ctus fueris, cœlū, & tenebrescere
faciā stellas ej⁹: Solē in nube ope-
riā: et Luna nō ostēdet lumē suū.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 בדיל דלא יראמון בתוקפהון כל מלכי קדם ולא יתנון ית מרותהון על מלכותא
ולא יתרברבון להון בתוקפיהון כל עבדי מלכו ארי כולהון אתמסרו למותא לארעא
15 ארעיתא בגו בני אנשא עם נחתי גוב בית אבדנא׃ כדנן אמר יי אלהים ביום ארחתותי
יתיה לשאול אתאבלו עלוהי חפרת עקא ית עלמא וחרובא מדינתא וזעו עממין
16 סגיאין וחשוכו עלוהי אפי מלכיא וכל מלכי עממיא עלוהי טפחו כתפא׃ מקל
מפלתיה אזעית עממיא באחתותי יתיה לשאול עם נחתי גוב בית אבדנא ואתנחמו
17 בארעא ארעיתא כל מלכי קדם שלטונין ועתירי נכסיא כל עבדי מלכו׃ אף אנון
עמיה אתחתו לשאול עם קטילי חרבא ושלטונוהי אתברו מתקיפהון בגו מלכותא׃
18 למן דמית כדין ביקר וברבו במלכי קדם ותתחת עם מלכי קדם לארעא ארעיתא בגו
חיביא תשכב עם קטילי חרבא הוא פרעה וכל אתרגושתיה אמר יי אלהים׃
לב
1 והוה בתרתא עסרי שנין בתרי עסר ירחין בחד לירחא הוה פתגם נבואה מן קדם יי
2 עמי למימר׃ בר אדם טול אליא על פרעה מלכא דמצרים ותימר ליה תקיף בעממיא
הויתא ואת כתנינא בימיא ואנחתא במשריתך ואזעתא עממיא בסומכותך ואחרבתא
3 מדינתהון׃ כדנן אמר יי אלהים ואפרס עלך ית מצדתי בקהל עממין סגיאין ותתאחד
4 בסריגתי׃ וארטשנך בארעא על אפי ברא ארמי נבלתך ואשרי עלך כל עופא דשמיא
5 ואסבע מנך חית כל ארעא׃ ואתן ית בסר קטילך על טוריא ויתמלון חיליא פגרי
6 משריתך׃ וארוי ארעא דהניתא מדמך על טוריא ופצידיא יתמלון מנך׃ ותחפנך עקא
7 באחהיותי ית זיו יקר מלכותך מן שמיא יזערון עם משריתך דהוו סגיאין ככוכביא
מלך במשריתיה יחפנך כעננא דסליק וחפי ית שמשא וכסהרא ביממא לא מזהר
נהוריה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ut non eleventur fortitudine sua omnes reges Orientis, nec dent tyrannidem suam super regna, nec sese efferant potentia sua omnes tenentes regnum; quia universi traditi sunt in mortem in terra inferiori in medio filiorum hominum cum descendentibus in lacum domus perditionis. Hæc dicit Dominus Deus: In die quo descendere feci eum in infernum, luxerunt super eum; operuit orbem tribulatio, & desertæ sunt provinciæ, & contremuerunt populi multi, & denigratæ sunt propter eum facies regum, & omnes reges populorum propter eum percusserunt humerum. A voce ruinæ ejus contremiscere feci populos quando descendere feci eum in infernum cum descendentibus in lacum domus perditionis, & consolati sunt in terra inferiori omnes reges Orientis, principes & divites substantiis, omnes tenentes regnum. Ipsi quoque descenderunt cum eo in infernum cum interfectis gladio, & principes ejus contriti sunt, *quos roborabat* in medio regnorum. Cuinam similis es nunc in magnitudine & in gloria inter reges Orientis? itaque detraheris cum regibus Orientis in terram inferiorem, in medio peccatorum dormies cum interfectis gladio; hic est Pharao & omnis multitudo ejus, ait Dominus Deus.

CAP. XXXII.

ET factum est in duodecimo anno, mense duodecimo, prima die mensis, factum est verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens : Fili hominis, assume lamentum super Pharaonem regem Ægypti, & dices ei : Fortis in populis fuisti, & tu sicut *draco* qui *est* in mari, expugnâsti exercitu tuo, & commovisti populos cum auxiliis tuis, & vastâsti provincias eorum. Hæc dicit Dominus Deus: *Expandam super te rete meum in turba populorum multorum, & capieris in sagena mea. Et dimittam te humi : super faciem agri projiciam cadaver tuum, & habitare faciam super te omnes aves cœli, & saturabo ex te bestias universæ terræ. Et dabo carnes occisorum tuorum super montes, & implebuntur convalles cadaveribus exercitus tui. Et inebriabo terram pinguem sanguine tuo super montes, & rivi implebuntur ex te. Et operiet te tribulatio, cùm extinxero splendorem gloriæ regni tui de cœlis; & imminuentur populi exercitus tui, qui sunt multi sicut stellæ. Rex cum exercitu suo operiet te sicut nubes quæ ascendit & operit solem, & sicut luna quæ in die non splendet lumine suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܕܠܐ ܢܬܪܘܪܒܘܢ ܒܩܘܡܬܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܡܝܐ. ܘܠܐ ܢܬܠܘܢ ܫܘܡܚܗܘܢ ܒܝܬ
ܥܒ̈ܐ. ܘܠܐ ܢܩܘܡܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܐܟܘܬܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܫܬܝ ܡ̈ܝܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܐܫܬܠܡܘ
15 ܠܡܘܬܐ. ܠܐܪܥܐ ܬܚܬܝܬܐ ܒܝܢܬ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܕܢܚܬܝܢ ܠܓܘܒܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ
ܒܝܘܡܐ ܕܢܚܬ ܠܓܘܒܐ. ܥܒܕܬ ܐܒܠܐ. ܘܟܣܝܬܗ ܬܗܘܡܐ. ܘܟܠܝܬ ܢܗܪ̈ܘܬܗ.
ܘܐܬܟܠܝܘ ܡ̈ܝܐ ܣܓܝ̈ܐܐ. ܘܐܩܕܪܬ ܥܠܘܗܝ ܠܠܒܢܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܕܒܪܐ ܐܬܡܚܝܘ.
16 * ܡܢ ܩܠܐ ܕܡܦܘܠܬܗ ܐܙܕܘܥܬ ܐܪܥܐ. ܘܟܕ ܐܚܬܬܗ ܠܫܝܘܠ ܥܡ ܢܚ̈ܬܝ ܓܘܒܐ.
ܐܬܒܝܐܘ ܒܐܪܥܐ ܬܚܬܝܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܥܕܝܢ. ܓܒܝ̈ܐ ܘܫܦܝܪ̈ܐ ܕܠܒܢܢ ܕܫܬܝܢ ܡ̈ܝܐ.
17 * ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܚܬܘ ܥܡܗ ܠܫܝܘܠ ܠܘܬ ܩܛܝ̈ܠܝ ܣܝܦܐ. ܘܙܪܥܗ ܝܬܒ ܒܛܠܠܗ
18 ܒܝܢܬ ܥܡܡ̈ܐ. * ܠܡܢܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܕܥܕܝܢ ܐܬܕܡܝܬ ܒܫܘܒܚܐ ܘܒܪܒܘܬܐ. ܘܢܚܬܬ ܥܡ ܐܝܠܢܐ
ܕܥܕܝܢ ܠܐܪܥܐ ܬܚܬܝܬܐ ܒܝܢܬ ܥܘܪ̈ܠܐ ܬܫܟܒ ܥܡ ܩܛܝ̈ܠܝ ܣܝܦܐ. ܗܘ ܦܪܥܘܢ
ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. * ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ * ܠܒ *
1 * ܒܫܢܬ ܚܕܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܬܪܥܣܪ ܒܚܕ ܒܝܪܚܐ. ܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ
2 ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܪ ܐܢܫܐ. ܫܩܘܠ ܐܠܝܬܐ ܥܠ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܪܝܐ
ܕܥܡܡ̈ܐ ܐܬܕܡܝܬ. ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܬܢܝܢܐ ܕܒܝܡܐ. ܕܢܓܚ ܒܢܗܪ̈ܘܬܟ. ܘܕܠܚ ܡ̈ܝܐ
3 ܒܪ̈ܓܠܝܟ. ܘܕܫ ܢܗܪ̈ܘܬܗܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܗܐ ܦܪܣ ܐܢܐ ܥܠܝܟ
4 ܡܨܝܕܬܝ. ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܥܡܡ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ. ܘܢܣܩܘܢܟ ܒܡܨܝܕܬܝ. * ܘܐܪܡܝܟ ܒܐܪܥܐ. ܘܥܠ
ܐܦܝ̈ ܚܩܠܐ ܐܫܕܝܟ. ܘܐܫܪܐ ܥܠܝܟ. ܟܠܗ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܣܒܥ ܡܢܟ. ܟܠܗ
5 6 ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܐܪܡܐ ܒܣܪܟ ܥܠ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܢܬܡܠܘܢ ܢܚ̈ܠܐ ܡܢ ܕܒܪ̈ܝܟ. * ܘܐܪܘܐ ܐܪܥܐ
7 ܕܡܛܝܟ. ܡܢ ܕܡܟ. ܘܛܘܪ̈ܐ ܘܢܚ̈ܠܐ ܢܬܡܠܘܢ ܡܢܟ. * ܘܐܟܣܐ ܒܡܛܦܝܟ. ܫܡܝܐ. ܘܐܚܫܟ
ܟܘܟܒ̈ܝܗܘܢ. ܫܡܫܐ ܒܥܢܢ̈ܐ ܢܬܟܣܐ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܢܗܪ ܢܘܗܪܗ.

Ut non exaltent se staturis suis ullæ arbores 14
aquarum, neque germinent cacumina earum
inter condensa, neque assurgant, neque simi-
les sint eis aquis irriguæ; quandoquidem illæ
omnes traditæ sunt morti in ima terra inter
homines qui descendunt in foveam. Sic ait 15
Dominus dominorum; Quo die descendit in
foveam, luctum feci; obtexi eum abysso, &
coërcui flumina, & cohibitæ fuerunt aquæ
multæ; atratum reddidi propter eum Liba-
num, & omnes arbores deserti elanguernut.
Præ sono casûs ejus commota est terra: cúm- 16
que demisissem eum in infernum cum descen-
dentibus in foveam, consolationem percepe-
runt in ima terra omnes arbores Eden de sele-
ctissimis & pulcherrimis Libani, quæ bibunt
aquas; *Quòd* etiam ipsæ descenderint cum 17
eo in infernum apud confossos gladio, semen
autem ejus manserit sub umbra ejus inter gen-
tes. Cuinam ex arboribus Eden similis es glo- 18
riâ et magnitudine, quandoquidem descendisti
cum arboribus Eden in imam terram, inter
præputiatos jacebis cum iis qui gladio occisi
sunt? Is est Pharaon et omnis potentia ipsius,
dicit Dominus dominorum.

CAP. XXXII.

Anno undecimo, mense duodecimo, pri- 1
mâ mensis, fuit ad me sermo Domini, dicendo,
Fili hominis, profer lamentum de Pharaone 2
rege Ægypti, & dic illi; Leoni gentium te
comparas, tu verò similis es draconi marino:
illisisti in fluminibus tuis, conturbâsti aquas
pedibus tuis, & conculcâsti fluvios earum. Sic 3
ait Dominus dominorum; Ecce expandam
super te rete meum in congregatione populo-
rum multorum; qui cùm extraxerint te reti
meo, Projiciam te in terram, & in agri su- 4
perficie dejiciam te: faciam ut habitent super
te omnes cœli volucres, & saturabo ex te o- 5
mnes terræ bestias: Projiciam carnes tuas
super montes, & implebuntur valles vermi-
bus tuis: Irrigabo terram specularum tuarum 6
sanguine tuo, & montes vallesque implebun-
tur te: Operiam in extinctione tua cœlos, 7
& obtenebrabo stellas eorum: sol nubibus
obtegetur, & luna non fulgebit lumine suo:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * كيلا يرتفع بعظمته جميع الشجر التي في الماء * ولا تعطي رياستهن الي وسط السحاب
ولا يقف في ارتفاعهن جميع شاربي الماء * اسلموا للموت جميعا في عمق الارض * في وسط بني
15 البشر * مع النازلين في الجب * هكذا يقول الرب الرب * في يوم نزل الي الجحيم غمه
الحزن * واقمت عليه العمق * ومنعت انهارها * ومنعت كثير الماء * وناح عليه لبنان * جميع
16 شجر الغاب انحلت به * ومن صوت سقطته تزلزلت الامم * لما احدرته الي الجحيم مع
الهابطين في الجب * وسليته في الارض اسفل جميع شجر النعيم والمختار من لبنان * جميع
17 شاربات الماء * ولان هاولاء نزلوا معه الي الجحيم * وذريته الساكنون تحت ستره في وسط
18 حياتهم هلكن * بماذا تشبهت * انزل مع اشجار النعيم الي عمق الارض * في وسط الغير
مختونين * تضطجع مع المجروحين بالسيف * هكذا فرعون وكل بيته يقول الرب الرب

* الفصل الثاني والثلثون *

1 * وكان في السنة الثانية عشر * في الشهر الثاني عشر * في اول يوم من الشهر * كان قول الرب
2 الي قايلا * يا ابن الانسان * خذ نوحا على فرعون ملك مصر وتقول له * تشبهت باسد الامم
وانت مثل تنين في البحر * ونطحت بانهارك * واقلقت الماء بقدميك * ودست انهارك * هكذا
3 يقول الرب الرب * اطرح عليك شباك شعوب كثير * واجتذبك بشباكي * وامدك على
4 الارض وتمتلي البقاع منك * واجلس عليك كل طيور السماء * واشبع منك كل وحوش جميع
5 6 الارض * واجعل لحماتك على الجبال * واملاها من دمك * وتروي الارض من فضلاتك
7 ومن اعضايك على الجبال * واملا الاودية منك * واغشاك عند ما تطفي السماء * واظلم
كواكب السماء * واغطي الشمس بسحابه * والقمر لا يضي نوره *

ut non extollantur ob magnitudinem 14
ejus omnes arbores quæ sunt in aquis,
neque evehant principatum suum ad
medias nubes, neque erigant se ob alti-
tudinem suam omnes aquam bibentes:
traditi sunt omnes ad mortem in ima
terra, in medio filiorum hominum, cum
descendentibus in foveam. Sic ait Do- 15
minus Dominus; In die quâ descen-
dit in infernum, obruit eum mœror, ex-
tuli super eum abyssum, ejusque flumina
compescui, & cohibui multitudinem
aquarum: gemuit propter eum Libanus,
omnes arbores sylvæ propter eum liquatæ
sunt: Et ex ruinæ ejus fragore contre- 16
muerunt gentes, cùm deturbâssem eum
in infernum cum descendentibus in la-
cum: & consolabantur eum in terra
deorsum omnes arbores deliciarum, &
selectissimæ Libani, omnes bibentes
aquam. Et quandoquidem isti descen- 17
derunt cum eo in infernum, & stirps
ejus habitantes sub tegmine ipsius, in
medio vitæ suæ perierunt; Cui rei 18
te comparas? descende cum arboribus
deliciarum in profundum terræ, in me-
dium incircuncisorum, cum vulnera-
tis gladio concumbe. Ita Pharaon tota-
que domus ej⁹, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXXII.

Item contigit anno duodecimo, mense 1
duodecimo, primâ die ejusdem mensis;
ut esset sermo Domini ad me, dicens;
O fili hominis, compone lamentationem 2
de Pharaone, rege Ægypti, & dicas illi;
Leoni gentium te comparâsti, & fuisti
instar draconis in mari, cornupetisti flu-
minibus tuis, conturbâsti aquam pedi-
bus tuis, & flumina tua conculcâsti.
Sic dicit Dominus Dominus; Faciam 3
super te retia populorum multorum,
trahamque te hamo meo: Prostrabo te 4
humi, & implebuntur te valles: faciam
ut sedeant super te omnes cœli volucres,
& satiabo de te omnes totius terræ be-
stias. Ponam carnes tuas super montes, 5
& implebo eos sanguine tuo: Irrigabi- 6
tur tellus reliquiis tuis & membris tuis
super montes, vallesque de te replebo:
Obruam te cùm extinctum fuerit lumen 7
cœli, obtenebravero stellas cœli, solem
obtexero nubibus ejus, & lunæ lux mini-
mè splenduerit,

יחזקאל : לב

8 כל מאורי אור בשמים אקדירם עליך ונתתי חשך על ארצך נאם אדני יהוה׃
9 והכעסתי לב עמים רבים בהביאי שברך בגוים על ארצות אשר לא ידעתם׃
10 והשמותי עליך עמים רבים ומלכיהם ישערו עליך שער בעופפי חרבי על פניהם וחרדו לרגעים איש לנפשו ביום מפלתך׃
11 כי כה אמר אדני יהוה חרב מלך בבל תבואך׃
12 בחרבות גבורים אפיל המונך עריצי גוים כלם ושדדו את גאון מצרים ונשמד כל המונה׃
13 והאבדתי את כל בהמתה מעל מים רבים ולא תדלחם רגל אדם עוד ופרסות בהמה לא תדלחם׃
14 אז אשקיע מימיהם ונהרותם כשמן אוליך נאם אדני יהוה׃
15 בתתי את ארץ מצרים שממה ונשמה ארץ ממלאה בהכותי את כל יושבי בה וידעו כי אני יהוה׃
16 קינה היא וקוננוה בנות הגוים תקוננה אותה על מצרים ועל כל המונה תקוננה אותה נאם אדני יהוה׃
17 ויהי בשתי עשרה שנה בחמשה עשר לחדש היה דבר יהוה אלי לאמר׃
18 בן אדם נהה על המון מצרים והורדהו אותה ובנות גוים אדרם אל ארץ תחתיות את יורדי בור׃
19 ממי נעמת רדה והשכבה את ערלים׃
20 בתוך חללי חרב יפלו חרב נתנה משכו אותה וכל המוניה׃
21 ידברו לו אלי גבורים מתוך שאול את עזריו ירדו שכבו הערלים חללי חרב׃
22 שם אשור וכל קהלה סביבותיו קברתיו כלם חללים הנפלים בחרב׃
23 אשר נתנו קברתיה בירכתי בור ויהי קהלה סביבות קברתה כלם חללים נפלים בחרב אשר נתנו חתית בארץ חיים׃

Versio VULG. LAT.

8 Omnia luminaria cœli mœrere
faciam super te : & dabo tene-
bras super terrā tuā, dicit Dñs
Deus, cùm ceciderint vulnerati
tui in medio terræ, ait Dñs De⁹.
9 Et irritabo cor populorum mul-
torum, cùm induxero contritionē
tuā in gentibus super terras, quas
10 nescis. Et stupescere faciā super
te populos multos : & reges eo-
rum horrore nimio formida-
bunt super te, cū ū volare cœpe-
rit gladius meus super facies eo-
rum: & obstupescent repentè sin-
guli pro anima sua in die ruinæ
11 tuæ. Quia hæc dicit Dñs Deus;
Gladius regis Babylonis veniet
12 tibi, In gladiis fortium dejiciam
multitudinē tuā : inexpugnabi-
les omnes Gentes hæ : & vasta-
bunt superbiam Ægypti, & dis-
13 sipabitur multitudo ej⁹. Et per-
dam omnia jumenta ej⁹, quæ e-
rant super aquas plurimas : &
non conturbabit eas pes homi-
nis ultrà, neq; ungula jumento-
14 rum turbabit eas. Tunc purissi-
mas reddā aquas eorū, & flumi-
na eorū quasi oleū adducā, ait
15 Dñs De⁹ : Cùm dedero terram
Ægypti desolatā : deseretur au-
tem terra à plenitudine sua,
quando percussero omnes habi-
tatores ej⁹ : & scient quia ego
16 Dñs. Planctus est, & plangent
eum : filiæ Gentiū plangent eū :
super Ægyptum, & super multi-
tudinē ej⁹ plangent eum, ait Do-
17 minus Deus. Et factū est in duo-
decimo anno, in quintadecima
mensis, factum est verbum Do-
18 mini ad me, dicens; Fili homi-
nis, cane lugubre super multitu-
dinem Ægypti : & detrahe eam
ipsam, & filias Gentium robusta-
rum, ad terram ultimam, cum
his qui descendunt in lacum.
19 Quo pulchrior es? descende,
20 & dormi cum incircumcisis. In
medio interfectorum gladio ca-
dent : gladius dat⁹ est, attraxe-
runt eam, & omnes populos ej⁹.
21 Loquentur ei potentissimi robu-
storū de medio inferni, qui cum
auxiliatoribus ej⁹ descenderunt,
& dormierunt incircumcisi, in-
22 terfecti gladio. Ibi Assur, &
omnis multitudo ej⁹: in circuitu
illi⁹ sepulchra ejus: omnes inter-
fecti, & qui ceciderunt gladio.
23 Quorum data sunt sepulchra in
novissimis laci: et facta est multi-
tudo ejus per gyrum sepulchri
ejus : universi interfecti, caden-
tésque gladio, qui dederant
quondam formidinem in terra
viventium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ, συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ· καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν (μ), λέγει κύριος κύριος (ν).
9 Καὶ παροργιῶ καρδίαν λαῶν πολλῶν, ἡνίκα ἂν (ξ) ἄγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς τὰ ἔθνη, εἰς (ο) γῆν ἣν οὐκ ἔγνως.
10 Καὶ συστυγνάσουσιν ἐπὶ σὲ (π) ἔθνη πολλά, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται, ἐν τῷ (ς) πέτασθαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν, προσδεχόμενοι τὴν πτῶσιν αὐτῶν (σ)
11 ἀφ᾽ ἡμέρας πτώσεώς σου. Ὅτι τάδε λέγει (τ) κύριος κύριος, Ῥομφαία βασιλέως Βαβυλῶνος ἥξει σοι
12 ἐν μαχαίραις γιγάντων, καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου, λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν πάντες, καὶ ἀπολοῦσι τὴν ὕβριν Αἰγύπτου, καὶ
13 συντριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτῆς. Καὶ ἀπολῶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ᾽ ὕδατος πολλοῦ, καὶ οὐ μὴ ταράξῃ αὐτὸ (υ) πους ἀνθρώπου ἔτι, καὶ ἴχνος (φ) κτηνῶν οὐ μὴ κα-
14 ταπατήσῃ αὐτό. Οὕτως τότε ἡσυχάσει τὰ ὕδατα αὐτῶν, καὶ οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορεύσονται, λέγει (χ) κύριος.
15 Ὅταν δῶ Αἴγυπτον εἰς ἀπώλειαν, καὶ ἐρημωθῇ ἡ γῆ σὺν τῷ πληρώματι αὐτῆς, ὅταν (*) διασπερῶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ
16 εἰμι κύριος. Θρῆνός ἐστι, καὶ (ψ) θρηνήσεις αὐτόν, καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἐθνῶν θρηνήσουσιν αὐτόν, ἐπὶ Αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῆς θρηνήσουσιν αὐτήν, λέγει
17 κύριος κύριος. Καὶ (ω) ἐγένετο ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει (α) τῷ πρώτῳ μηνί, πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυ-
18 ρίου πρός με, λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, θρήνησον ἐπὶ τὴν (β) ἰσχὺν Αἰγύπτου, καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκρὰς εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς, πρὸς τοὺς
19 καταβαίνοντας εἰς βόθρον (γ). Ἐν μέσῳ
20 μαχαίρας τραυματιῶν πεσοῦνται μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. καὶ ἐροῦσίν σοι οἱ γίγαντες, Ἐν βάθει βόθρου γίνου.
21 Τίνος κρείττων εἶ; (δ) καὶ κατάβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων, Ἐν μέσῳ τραυ-
22 ματιῶν μαχαίρας. Ἐκεῖ Ἀσσοὺρ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ, πάντες τραυματίαι
23 ἐκεῖ ἐδόθησαν, (ε) Καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου, καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγὴ (ζ) αὐτοῦ κυκλόθεν τοῦ μνήματος αὐτοῦ, πάντες (η) οἱ τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, (θ) οἱ δόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς.

MS.A. (μ) σου, (ν) ὁ θεός. (ξ) ἀγάγω (ο) τὴν (π) ἔθνη, καὶ οἱ (ς) πετασθῆναι ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσωπον (σ) ἀπὸ (τ) ἀδωναΐ κύριος, Ῥομφαία (υ) ἔτι ποὺς ἀνθρώπου, καὶ (φ) κτήνους (χ) ἀδωναΐ κύριος, (*) διασπείρω (ψ) θρηνήσουσιν (ω) ἐγένετο (α) ἐν τῷ πρώτῳ μηνί, (β) γῆν (γ) ἐξ ὕδατος εὐπρεποῦς κατάβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων, Ἐν μέσῳ τραυματιῶν μαχαίρᾳ πεσοῦνται (δ) κατάβηθι, (ε) Ἡ ταφὴ (ζ) αὐτῶν (η) τραυματίαι (θ) οἱ ἔδωκαν τὰς ταφὰς αὐτῆς ἐν μηροῖς λάκκου, καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία αὐτῆς κύκλῳ τῆς ταφῆς αὐτοῦ, πάντες αὐτοὶ τραυματίαι, πίπτοντες μαχαίρᾳ, οἱ δόντες

8 Omnia ostendentia lumen in cœlo contenebrescent in te: & dabo tenebras super terram, ait Dominus Dominus.
9 Et irritabo cor populorum multorum, cùm adducam captivitatem tuam in gentes,
10 in terram, quam nescis. Et contristabuntur super te gentes multæ: & reges eorum in stupore stupebunt, in (i) volare cœperit gladius meus super facies eorum, (k) expectantes ruinam suam à die ruinæ tuæ.
11 Quia hæc dicit Dominus Dominus; Gladius regis Babylonis veniet tibi
12 In gladiis gigantum, & dejiciam fortitudinem tuam: pestilentes de gentibus cuncti, & perdent (l) injuriam Ægypti, & conteretur omnis fortitudo illius.
13 Et perdam omnia jumenta ejus ab aqua multa: & non conturbabit eam pes hominis ultra: & vestigium jumentorum non calcabit eam.
14 (m) Ita tunc quiescent aquæ eorum: & flumina eorum, quasi oleum (n) ibunt, dicit Dominus.
15 Cùm dedero Ægyptum in perditionem, & desolata fuerit terra cum plenitudine sua: cùm dispersero omnes habitatores ejus. Et scient quia ego sum Dominus.
16 Planctus est, & (o) plangent eum: & filiæ gentium plangent (p) eum super Ægyptum, & super omnem fortitudinem ejus plangent eam, dicit Dominus Dominus.
17 Et factum est in duodecimo anno (q) in primo mense, quintadecima mensis, factus est sermo Domini ad me, dicens:
18 Fili hominis, plange super (r) fortitudinem Ægypti: & diducent ejus filias gentes mortuas in profundum terræ, ad eos qui descendunt in (s) foveam;
19 In medio vulneratorum gladio cadent cum eo, & dormiet omnis fortitudo ejus: & dicent tibi gigantes; In (t) profundo foveæ esto: quo melior es? & descende, et dormi cum incircumcisis. In medio vulneratorum gladio.
22 Ibi Assur, & omnis congregatio ejus: omnes vulnerati in eo dati sunt:
23 Et sepulchrum ejus in profundo foveæ: & facta est congregatio ejus in circuitu sepulchri ejus: omnes vulnerati qui ceciderunt (u) gladio: qui dederunt timorem suum in terra vitæ.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 כל שבילי ארחתיך דמתקנין ונטירין בגויך הא כמנהרי נהוריא בשמיא אקלקלינון עלך
9 ויתחפי עקא כקבלא ית ארעך אמר יי אלהים : ואזיע לב עממין סגיאין באיתיותי תבירי
10 קרבך לביני עממיא למדינן דלא ידעתנון : ואצדי עלך עממין סגיאין ומלכיהון
11 יתמהון עלך תימה באיתיותי עלך דקטלין בחרבא ויזועון מן קדם תברהון
12 גבר לנפשיה ביום מפלת קטילך : ארי כדנן אמר יי אלהים קטולי חרבא מלכא דבבל
13 ייתון עלך : בחרבא דגבריא אמגר משריתך תקיפי עממיא כולהון ויבזון ית תקוף
14 מצרים ותשתיצי כל אתרגושתהא : ואוביד ית כל בעירה מעל מיין סגיאין ולא
15 תשושינון רגלי דאנשא עוד ופרסת בעירא לא תשושינון : בכן אשקיט לעממיא ומלכיהון
16 בניח אדבר אמר יי אלהים : כד אתין ית ארעא דמצרים צדו ותצדי ארעא ומלהא
17 באיתיותי מחתא על כל יתבין בה וידעון ארי אנא יי : אמר נביא אליא היא נבואתא
18 ותהי לאליא כפרני עממיא יללון יתה על מצרים ועל כל אתרגושתהא יללון יתה
אמר יי אלהים : והוה בתרתא עסרי שנין בחמשא עסר לירחא הוה פתגם נבואה
מן קדם יי עמי למימר : בר אדם אתנבי על אתרגושת מצרים ותברה לה ולכפרני
19 עממיא תקיפיא אתנבי דיתמסרון לארעא ארעיתא עם נחתי גוב בית אבדנא : ממן
20 את גבר חור ושכיב עם חייביא : בגו קטילי חרבא יתרמון לה לחרבא יתמסרון
21 לשיצאה יתהון וית כל אתרגושתהון : ימללון עמיה תקיפי גבריא מגו שאול
22 עם סעדוהי נחתו שכיבו חייביא קטילי חרבא : תמן אתור וכל משריתיה סחרנותהון
23 קבריהון כולהון קטילין דאתקטלו בחרבא : דאתמסרו לקבורא בסיפי גוב בית
אבדנא והות משריתהון סחרנות קבורתהון כולהון קטיליא דאתקטלו בחרבא
דאתמסירו לתבר על דשליטו בארעא דישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Omnes calles itinerū tuorū qui directi erant, & asservati *in medio tui*, sicut
luminaria lucentia in cœlis, dissipabo eos super te : & operiet tribulatio,
9 sicut tenebræ, terram tuam, ait Dñs De⁹. Et commovebo cor populorū mul-
10 torum cùm adduxero *contritos belli tui* inter populos, & ad provincias
quas nescisti. Et stupescere faciā super te populos multos, & reges eorū ad-
mirabuntur super te miratione, cùm adduxero super te eos qui occidunt gla-
dio ; & ipsi videbunt & contremiscent à facie interit⁹ sui, singuli pro ani-
11 ma sua in die ruinæ occisorū tuorū. Quia hæc dicit Dñs De⁹ : Occidentes
12 gladio regis Babylonis venient contra te. *Gladio* fortiū corruere faciā ex-
ercitū tuum: robusti populorū universi vastabunt fortitudinem Ægypti, &
13 consumetur omnis multitudo ej⁹. Et perdam omnia jumenta ej⁹ quæ erant
super aquas multas ; & non *conturbabunt* eas *pedes* hominis ampliùs, &
14 ungulæ jumenti non turbabunt eas. Tunc quiescere faciā populos, & reges
15 eorū in requiē deducā, ait Dñs De⁹. Cùm dedero terrā Ægypti desolatā, &
desolabitur terra *& plenitudo* ej⁹ ; cùm adduxero percussionē super omnes
16 habitantes in ea: & scient quia ego Dñs. Dixit propheta, Lamentabilis pro-
phetia est, & erit in lamentationē : villæ populorū lamentabuntur eam super
17 Ægyptū; & super omnē multitudinē ej⁹ lamentabuntur eā, ait Dñs De⁹. Et
factū est duodecimo anno, quintadecima die mensis, factum est verbū pro-
18 phetiæ à facie Dñi mecum, dicens: Fili hominis, vaticinare super multitudi-
nem Ægypti, & contere eā ipsā, & villas populorū robustorū; vaticinare quòd
19 tradentur terræ inferiori cum descendentib⁹ in lacū dom⁹ perditionis. Quo
20 potentior es tu? descende & dormi cum peccatorib⁹. In medio occisorum
gladio cadent; gladio tradentur ut consumat eos & omnē multitudinē eorū.
21 Loquentur cum eo potentes, & fortes de medio inferni cum auxiliatorib⁹
22 suis descenderunt, & dormierunt peccatores interfecti gladio. Ibi Assur &
omnis exercit⁹ ej⁹; in circuitu eorū sepulchra ipsorū, omnes interfecti qui
23 occisi sunt gladio. Qui traditi sunt sepulturæ in intimo lacu dom⁹ perditi-
onis ; & fuit exercit⁹ eorum in circuitu sepulchrorū ipsorū, universi inter-
fecti qui occisi sunt gladio, qui traditi sunt in exitium, pro eo quòd do-
minati sunt in terram Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܟܠܗܘܢ ܢܗܝܪ̈ܐ ܕܡܢܗܪܝܢ ܒܫܡܝܐ ܐܚܫܘܟ ܥܠܝܟ. ܘܐܬܠ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܐܪܥܟ
9 ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. * ܘܐܪܓܙ ܠܒܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܕ ܐܝܬܐ ܬܒܪܟ ܒܥܡ̈ܡܐ
10 ܒܥܡ̈ܡܐ: ܘܒܡܕܝܢ̈ܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥܬ ܐܢܝܢ. * ܘܐܬܡܗ ܥܠܝܟ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝܐܐ
ܘܡܠܟܝܗܘܢ ܢܪܬܬܘܢ. ܟܕ ܐܙܝܥ ܣܝܦܝ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ. ܘܢܙܘܥܘܢ ܘܢܬܪܗܒܘܢ ܐܢܫ
11 ܒܢܦܫܗ. ܒܝܘܡܐ ܕܡܦܘܠܬܟ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܣܝܦܗ ܕܡܠܟܐ
12 ܕܒܒܠ ܢܐܬܐ ܥܠܝܟ. * ܒܣܝܦܐ ܕܓܢܒܪ̈ܐ ܐܪܡܐ ܠܟܢܫܟ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܫܝܢ̈ܐ
13 ܕܥܡ̈ܡܐ. ܘܢܒܙܘܢ ܠܥܘܫܢܗ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܢܬܒܙܙ ܟܠܗ ܥܘܬܪܗ. * ܘܐܘܒܕ ܒܥܝܪ̈ܗ ܡܢ
ܡܝ̈ܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܐ ܬܕܠܚ ܐܢܘܢ ܬܘܒ ܪܓܠܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܦܪ̈ܣܬܐ ܕܒܥܝܪܐ
14 * ܗܝܕܝܢ ܐܫܩܘܥ ܡܝ̈ܗܘܢ. ܘܢܗܪ̈ܘܬܗܘܢ ܐܝܟ ܡܫܚܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. * ܟܕ
15 ܐܬܠܝܗ̇ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܠܚܘܪܒܐ. ܘܬܬܚܪܒ ܐܪܥܐ ܒܡܠܝܗ̇. ܟܕ ܐܡܚܐ ܠܟܠܗܘܢ
16 ܥܡܘܪ̈ܝܗ̇. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. * ܐܠܝܬܐ ܗܝ ܘܢܐܠܝܢܗ̇ ܒܢ̈ܬ ܥܡ̈ܡܐ ܥܠ
17 ܥܠܝܗ̇. ܥܠ ܡܨܪܝܢ ܘܥܠ ܟܠܗ ܥܘܫܢܗ̇ ܢܐܠܝܢܗ̇. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. * ܒܫܢܬ
18 ܚܕܥܣܪܐ ܒܚܡܫܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ. ܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ
ܐܠܝ ܐܠܝܬܐ ܥܠ ܥܘܫܢܗ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܚܬܝܗ̇ ܥܡܗ̇ ܠܥܡ̈ܡܐ ܥܫܝܢ̈ܐ.
19 ܠܐܪܥܐ ܬܚܬܝܬܐ ܥܡ ܢܚ̈ܬܝ ܓܘܒܐ. * ܡܢ ܡܝ̈ܐ ܒܣܝ̈ܡܐ ܢܚܘܬ. ܘܐܬܪܡܐ ܥܡ ܥܪ̈ܠܐ
20 * ܥܡ ܩܛܝ̈ܠܐ ܕܣܝܦܐ ܢܦܠܘܢ. ܘܢܓܪܘܢܗ ܘܠܟܠܗ ܥܘܫܢܗ. * ܘܢܡܠܠܘܢ ܥܡ
21 ܓܢܒܪ̈ܐ ܪ̈ܫܝ ܥܡ̈ܡܐ ܡܢ ܓܘ ܫܝܘܠ. ܘܢܚܬܘܢ ܘܢܫܟܒܘܢ ܥܪ̈ܠܐ ܥܡ
22 ܩܛܝ̈ܠܝ ܣܝܦܐ. * ܬܡܢ ܐܬܘܪ ܘܟܠܗ ܟܢܫܗ. ܚܕܪ ܩܒܪܗ. ܟܠܗܘܢ ܩܛܝ̈ܠܐ ܕܢܦܠܘ
23 ܒܣܝܦܐ. * ܕܝܗܒ ܩܒܪܗ ܒܣܘܦ̈ܝܗ ܕܓܘܒܐ. ܘܗܘܐ ܟܢܫܗ ܚܕܪ ܩܒܪܗ. ܟܠܗܘܢ
ܩܛܝ̈ܠܐ ܕܢܦܠܘ ܒܣܝܦܐ. ܥܠ ܕܝܗܒܘ ܬܒܪܐ ܒܐܪܥܐ ܕܚ̈ܝܐ.

Omnia luminaria quæ lucent in cœlo, super 8
te obſcurabo, & faciam tenebras in terra tua,
dicit Dominus dominorum: Et ad iram con- 9
citabo cor populorum multorum, quum in-
duxero fractionem tuam inter gentes, & in
urbes quas ignoras: Et faciam ut obſtupe- 10
ſcant de te populi multi, extimeantque reges
eorum, quum coruſcare fecero gladium me-
um ſuper facies eorum: timebunt inquam,
& expaveſcent quiſque in ſemetipſo in die
caſûs tui. Sic ait Dominus dominorum; 11
Gladius regis Babylonis invadet te. Gladio 12
gigantum omniumque robuſtiſſimorum inter
gentes dejiciam robur tuum; prædabuntur
robur Ægypti, & diripientur omnes divitiæ
ipſius. Perdam jumenta ejus ab aquis mul- 13
tis, & pes humanus non turbabit eas ampliùs,
neque ungulæ jumentorum. Tunc diſponam 14
aquas eorum, & fluvios eorum fluere faciam
tanquam oleum, ait Dominus dominorum:
Quum redegero terram Ægypti in deſolatio- 15
nem, & vaſtata fuerit univerſa terra: quum
percuſſero omnes habitatores ejus: & experi-
entur me eſſe Dominum. Lamentatio eſt, & 16
filiæ populorum lamentabuntur eam; de Æ-
gypto & de omnibus divitiis ejus lamenta-
buntur eam, dicit Dominus dominorum.
Anno undecimo, decimâ quintâ menſis, fuit 17
ad me ſermo Domini, dicendo; Fili homi- 18
nis, profer lamentationem de potentia Ægy-
pti, eamque demitte cum ipſa inter gentes ro-
buſtas, in imam terram, cum deſcendenti-
bus in foveam, *dicens*; Ex aquis jucundis 19
deſcende, & jace cum præputiatis. Cum 20
gladio confoſſis cadent, & trahent eum to-
tamque potentiam ejus. Et alloquentur ju- 21
venes eorum principes gentium ex inferis, &
deſcendent cubabuntque præputiati cum
gladio confoſſis. Illic Aſſur cum tota con- 22
gregatione ſua ſunt circa ſepulchrum ejus; o-
mnes interfecti qui gladio ceciderunt: Qui 23
fecit ſepulchrum ſuum in marginibus foveæ,
ejuſque ſepulchrum circunſtat congregatio i-
pſius; omnes interfecti qui gladio ceciderunt,
eò quòd fractionem fecerint in terra vivo-
rum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * وجميع المنيرات نورا في السماء يظلمون بك • واعطي ظلمة علي ارضك يقول الرب
9 الرب * واغضب قلب شعوب كثير • حين اجلب سبيك في الامم • في ارض لا تعرفها •
10 * ويعبسون عليك امم كثير • وملوكهم يحيرون حين • عند ما امدد سيفي علي
11 وجوههم * يتوقعون سقطهم منذ يوم سقطتك * لان هكذا يقول الرب • سيف ملك
12 بابل ياتي اليك بسيوف الجبابرة * واطرح قوتك • وجميع المفسدين من الامم يهلكون
13 كبرياء مصر • وينكسر كل قوتها * واهلك جميع بهائمها • من الماء الكثير • فلا تكون
14 ايضا قدم انسان • واثر بهيمة لا يطاه هكذا * حينئذ تسكن مياهم • وانهارهم تسير
15 مثل الزيت يقول ادوناي الرب * اذ ادفع مصر للهلاك • وتخرب الارض بكمالها • اذ ابدد
16 جميع السكان فيها • ويعلمون اني انا الرب * نوح هو • وينوحونه • وبنات الامم ينحنه علي
17 مصر • وعلي جميع قوتها ينحنه • يقول ادوناي الرب * وكان في السنة الثانية عشر في
18 الشهر الاول • في خمسة عشر من الشهر • كان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان نح علي
20 قوة مصر • وينزلون الامم بناتها امواتا الي عمق الارض مع الهابطين في الجب * في وسط
21 الجرحا بالسيف يسقطون معه • ويضطجع كل قوته * ويقولون لك الجبابرة • صر في عمق
19 الجب * انت افضل ممن • انزل واضطجع مع الغلف مجروحين • في وسط الجرحا
22 بالسيف * هناك الموصل وكل جمعه وجميع الجرحا • هناك اعطوا اقبارهم في عمق الجب
23 * وصار جمعه حول قبره • جميع الجرحا الساقطين بالسيف • الذين اعطوا خوفهم علي
ارض الحياة •

Denique omnia lumina micantia in cœlo 8
obtenebrata fuerint in te: daboq; tenebras
ſuper terram tuam, dicit Dominus Domi-
nus, Et ad iram provocabo cor populorũ 9
multorum; quum adduxero captivita-
tem tuam inter gentes, in terram quam
non noſti. Et contriſtabuntur de te populi 10
multi, regeſque eorum ſtupore perfunden-
tur, quum extendero gladium meum con-
tra faciem eorum; expectantes ruinam
ſuam poſt diem ruinæ tuæ. Sic enim di- 11
cit Dominus; Gladius regis Babelis veniet
ad te cum gladiis gigantum: Et dejiciam 12
fortitudinem tuam: & omnes gentium
pernicioſiſſimi perdent ſuperbiam Ægypti,
ita ut frangatur totum robur ipſius. Per- 13
dam quoque omnia ipſius jumenta ob
aquam tam multam ut eam neque pes
humanus queat ampliùs tranſire, ne-
que jumentis veſtigium pariter calca-
re. Tunc quieſcent aquæ eorum, & 14
flumina eorum quaſi oleum fluent, di-
cit Adonai Dominus: Quum tradi- 15
dero Ægyptum excidio, & vaſtata fu-
erit univerſa terra: quum diſperſero
omnes habitantes in ea: & cognoſcent
me eſſe Dominum. Lamentum eſt quod 16
lamentabuntur, & filiæ populorum lamen-
tabuntur illud de Ægypto, & de tota
potentia ejus lamentabuntur illud, dicit
Adonai Dominus. Contigit etiam anno 17
duodecimo, menſe primo, decimâ quintâ
ejuſdem menſis; ut eſſet ſermo Domini
ad me, dicens; O fili hominis, lamen- 18
tare fortitudinem Ægypti: deducent
enim populi filias ejus mortuas in pro-
fundũ terræ cum deſcendentib⁹ in foveã:
Inter gladio vulneratos cum eo deſcen- 20
dent, jacebitque tota potentia ipſius. Di- 21
centque tibi gigantes; Eſto in profunda
foveæ: Tu quonam præſtantior es? de- 19
ſcende, & jace cum incircumciſis, in me-
dio vulneratorum gladio. Illic Aſſur 22
cum tota turba ſua, omneſque vulne-
rati, illic habuerunt ſepulturas ſuas in
profundo foveæ: Ejuſque turba circa ſe- 23
pulchrum ejus eſt, omnes vulnerati qui
gladio occubuerunt, qui terrorem ſuum
incutiebant ſuper terram vitæ.

יחזקאל : לב

24 שם עילם וכל המונה סביבות קברתה כלם חללים הנפלים בחרב אשר ירדו ערלים אל ארץ תחתיות אשר נתנו חתיתם בארץ חיים וישאו כלמתם את יורדי בור :
25 בתוך חללים נתנו משכב לה בכל המונה סביבותיו קברתה כלם ערלים חללי חרב כי נתן חתיתם בארץ חיים וישאו כלמתם את יורדי בור בתוך חללים נתן :
26 שם משך תבל וכל המונה סביבותיו קברותיה כלם ערלים מחללי חרב כי נתנו חתיתם בארץ חיים :
27 ולא ישכבו את גבורים נפלים מערלים אשר ירדו שאול בכלי מלחמתם ויתנו את חרבותם תחת ראשיהם ותהי עונתם על עצמותם כי חתית גבורים בארץ חיים :
28 ואתה בתוך ערלים תשבר ותשכב את חללי חרב :
29 שמה אדום מלכיה וכל נשיאיה אשר נתנו בגבורתם את חללי חרב המה את ערלים ישכבו ואת ירדי בור :
30 שמה נסיכי צפון כלם וכל צדני אשר ירדו את חללים בחתיתם מגבורתם בושים וישכבו ערלים את חללי חרב וישאו כלמתם את יורדי בור :
31 אותם יראה פרעה ונחם על כל המונה חללי חרב פרעה וכל חילו נאם אדני יהוה :
32 כי נתתי את חתיתו בארץ חיים והשכב בתוך ערלים את חללי חרב פרעה וכל המונה נאם אדני יהוה :

CAP. XXXIII. לג

1 ויהי דבר יהוה אלי לאמר :
2 בן אדם דבר אל בני עמך ואמרת אליהם ארץ כי אביא עליה חרב ולקחו עם הארץ איש אחד מקציהם ונתנו אתו להם לצפה :
3 וראה את החרב באה על הארץ ותקע בשופר והזהיר את העם :

Verſio VULG. LAT.

24 Ibi Ælam, & omnis multitudo ej⁹ per gyrũ ſepulchri ſui: omnes hi interfecti, ruentéſque gladio: qui deſcenderunt incircumciſi ad terrã ultimã: qui poſuerunt terrorem ſuũ in terra viventiũ, & portaverunt ignominiã ſuã cum his qui deſcendunt in lacum.
25 In medio interfectorum poſuerunt cubile ejus in univerſis populis ej⁹: in circuitu ejus ſepulchrum illius: omnes hi incircumciſi, interfectíque gladio: dederunt enim terrorẽ ſuũ in terra viventium, & portaverunt ignominiã ſuã cũ his qui deſcendunt in lacum: in medio interfectorũ poſiti ſunt.
26 Ibi Moſoch & Thubal, & omnis multitudo ej⁹: in circuitu ej⁹ ſepulchra illi⁹: omnes hi incircumciſi, interfectíque & cadentes gladio: quia dederunt formidinẽ ſuã in terra viventiũ.
27 Et non dormient cũ fortib⁹, cadentibúſq; & incircumciſis, qui deſcenderunt ad infernũ cũ armis ſuis, & poſuerunt gladios ſuos ſub capitib⁹ ſuis, & fuerunt iniquitates eorũ in oſſib⁹ eorum: quia terror fortium facti ſunt in
28 terra viventiũ. Et tu ergò in medio incircumciſorum contereris, et dormies cũ interfectis gladio.
29 Ibi Idumæa, et reges ej⁹, et omnes duces ej⁹, qui dati ſunt cũ exercitu ſuo cum interfectis gladio: & qui cũ incircumciſis dormierunt, & cũ his qui deſcendunt in lacũ.
30 Ibi principes Aquilonis omnes, & univerſi venatores: qui deducti ſunt cũ interfectis, paventes, & in ſua fortitudine confuſi: qui dormierunt incircumciſi cũ interfectis gladio, & portaverunt confuſionẽ ſuam cum his
31 qui deſcendunt in lacum. Vidit eos Pharao, & conſolat⁹ eſt ſuper univerſa multitudine ſua, quæ interfecta eſt gladio; Pharao, & omnis exercit⁹ ej⁹, ait Dñs De⁹:
32 Quia dedi terrorem meũ in terra viventium, et dormivit in medio incircumciſorum cum interfectis gladio; Pharao, & omnis multudo ejus; ait Dominus Deus.

CAP. XXXIII.

1 ET factum eſt verbum Dñi ad
2 me, dicens; Fili hominis, loquere ad filios populi tui, & dices ad eos; Terra cùm induxero ſup eã gladiũ, & tulerit popul⁹ terræ virum unũ de noviſſimis ſuis, & conſtituerit eum ſuper ſe ſpecu-
3 latorẽ: Et ille viderit gladiũ venientẽ ſup terrã, & cecinerit buccinã, & annuntiaverit populo:

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

24 Ἐκεῖ Αἰλὰμ καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ, πάντες οἱ τραυματίαι οἱ πεπτωκότες (h) μαχαίρᾳ, καὶ οἱ καταβαίνοντες ἀπερίτμητοι εἰς (i) γῆς βάθος, οἱ δεδωκότες (k) αὐτοῦ φόβον ἐπὶ γῆς ζωῆς. καὶ ἐλάβοσαν τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον,
25 Ἐν μέσῳ τραυματιῶν.
26 Ἐκεῖ ἐδόθησαν Μοσὸχ, καὶ Θοβὲλ, καὶ πᾶσα ἡ ἰσχὺς (l) αὐτοῦ περικύκλῳ τοῦ μνήματος αὐτοῦ, πάντες τραυματίαι αὐτοῦ, πάντες (m) ἀπερίτμητοι τραυματίαι ἀπὸ μαχαίρας, οἱ δεδωκότες τὸν φό-
27 βον αὐτῶν ἐπὶ (n) γῆς ζωῆς. Καὶ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γιγάντων (x) τῶν πεπτωκότων ἀπ' αἰῶνος, οἳ κατέβησαν εἰς ᾅδου ἐν ὅπλοις πολεμικοῖς (o), καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαι αὐτῶν ἐπὶ τῶν (p) ὀστέων αὐτῶν, ὅτι ἐξεφόβησαν (r) πάντας ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν.
28 Καὶ σὺ ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων (s) κοιμηθή-
29 σῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαίρᾳ. Ἐκεῖ (t) ἐδόθησαν οἱ ἄρχοντες Ἀσσοὺρ, οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν (u) αὐτοῦ εἰς τραῦμα μαχαίρας· (φ) οὗτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν, μετὰ κατα-
30 βαινόντων εἰς βόθρον. Ἐκεῖ (χ) οἱ ἄρχοντες τοῦ Βοῤῥᾶ πάντες (ψ) στρατηγοὶ Ἀσσοὺρ, οἱ καταβαίνοντες τραυματίαι, σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν καὶ τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν (ω) ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ (α) τραυματιῶν μαχαίρας, καὶ (β) ἀπήνεγκαν τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν
31 καταβαινόντων εἰς βόθρον. Ἐκείνους ὄψεται βασιλεὺς Φαραὼ, καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ (γ) πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν, λέγει κύριος κύ-
32 ριος. Ὅτι δέδωκα τὸν φόβον (δ) αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζωῆς, καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσῳ ἀπεριτμήτων μετὰ (ε) τραυματιῶν μαχαίρας Φαραὼ, καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ, (ζ) λέγει κύριος κύριος.

MS. A (h) μαχαίραις, (i) γῆν βάθους, οἱ (k) τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς. (λ) αὐτῶν (μ) ἀπερίτμητοι μαχαίρας, (ν) τῆς ζωῆς. (ξ) πεπτωκότες ἀπ' (ο) αὐτῶν, οἳ ἔθηκαν (π) ὀστῶν (ρ) γίγαντας ἐν (σ) συμβιώσει καὶ κοιμηθήσῃ (τ) Ἐδὼμ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῆς, καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες Ἀσσοὺρ, οἱ (υ) αὐτῆς (φ) αὐτοὶ ἐκοιμήθησαν μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας, ἐκοιμήθησαν μετὰ (χ) πάντες οἱ (ψ) αὐτοὶ πάντες στρατηγοὶ (ω) καὶ ἐκοιμήθησαν (α) τετραυματισμένων (β) ἔλαβον τὴν (γ) πάσῃ τῇ ἰσχύϊ αὐτῶν, τραυματίαι μαχαίρᾳ Φαραὼ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ, λέγει κύριος ὁ θεός. (δ) αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ζωῆς, (ε) τραυματίας (ζ) λέγει κύριος κύριος ὁ θεός.

ΚΕΦ. λγ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Γῆ ἐφ' ἣν ἂν (α) ἐπάγω ῥομφαίαν, καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνθρωπον ἕνα ἐξ αὐτῶν, καὶ δῶσιν αὐτὸν
3 ἑαυτοῖς (β) εἰς σκοπὸν, Καὶ ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ (γ) σαλπίσῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ σημάνῃ τῷ λαῷ,

MS. A. (α) ἐπαγάγω κρίμα αἵματος, καὶ λάβῃ (β) σκοπὸν, (γ) [illegible]

24 *Ibi Ælam, & omnis fortitudo ejus in circuitu ſepulchri ejus: omnes vulnerati, qui ceciderunt gladio, & qui deſcendunt incircumciſi in terræ profundum: qui dederunt terrorem ſuum in terra vitæ: & acceperunt tormentum ſuum cum his, qui deſcendunt in foveam.*
25 *In medio vulneratorum.*
26 *Ibi dati ſunt Moſoch, & Thobel, & omnis fortitudo (x) ejus in circuitu ſepulchri ejus, omnes vulnerati ejus, univerſi incircumciſi, vulnerati à gladio: qui dederunt terrorem ſuum ſuper terram vitæ:*
27 *Et (y) dormierunt cum gigantibus, qui ceciderunt ab æterno, qui deſcenderunt in infernum cum armis bellicis, & poſuerunt gladios ſuos ſub capitibus ſuis: & factæ ſunt iniquitates eorum ſuper oſſa eorum; quia terruerunt (z) omnes in vita ſua.*
28 *Et tu in medio incircumciſorum (ω) dormies cum vulneratis gladio.*
29 *Ibi (aa) dati ſunt principes Aſſur, qui dederunt fortitudinem ejus in vulnere gladii; iſti cum vulneratis dormierunt, cum deſcendentibus in foveam.*
30 *Ibi principes Aquilonis (bb) omnes magiſtratus Aſſur, (cc) deſcendentes vulnerati, cum terrore ſuo, & in fortitudine ſua dormierunt incircumciſi cum vulneratis gladio: & abſtulerunt tormentum ſuum cum deſcendentibus in foveam.*
31 *Videbit eos Pharao, & conſolationem accipiet ſuper omni fortitudine eorum, (dd) dicit Dominus Dominus:*
32 *Quia dedi formidinem ejus ſuper terram vitæ: & dormiet in medio incircumciſorum cum vulneratis gladio Pharao, & omnis multitudo ejus cum eo, dicit Dominus Dominus.*

CAP. XXXIII.

1 *ET factum eſt verbum Domini ad me, dicens;*
2 *Fili hominis, loquere filiis populi tui, & dices ad eos; Terra, ſuper quam induxero gladium, & aſſumpſerit populus terræ hominem unum de ſuis, & dederint eum ſibi in ſpeculatorem,*
3 *Et viderit gladium venientem ſuper terram, & cecinerit tubâ, & ſignificaverit populo:*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

24 תמן עילם וכל אתרנושתה סחרנותהון קבריהון כולהון קטילין דאתקטלו בחרבא
דאתחתו חיביא לארעא ארעיתא דאתמסירו לחבר על דשליטו בארעא דישראל
25 וקבילו אתכנעותהון עם נחתי גוב בית אבדנא : בגו קטיליא אתמנא בית משכבהון
להון בכל אתרנושתהון סחרנותהון קבריהון כולהון חיביא קטילי חרבא דאתמסרו
לחבר על דשליטו בארעא דישראל וקבילו אתכנעותהון עם נחתי גוב בית אבדנא
26 בגו קטיליא אתמסירו : תמן משך תובל וכל משריתהון סחרניהון קברתהון כולהון
27 חיביא קטילי חרבא דאתמסרו לחבר על דשליטו בארעא דישראל : ולא
ישכבון עם גבריא דאתקטלו מחיביא דאתחתו לשאול במני קרביהון ויהבו ית
סיפיהון תחות רישיהון והוו חוביהון על גרמיהון ארי אתמסירו לחבר גבריא על
28 דשליטו בארעא דישראל : ואת בגו חיביא תתבר ותשכוב עם קטילי חרבא
29 תמן אדום מלכהא וכל רברבהא דאתמסרו בגבורתהון עם קטילי חרבא אנון
30 עם חיביא ישכבון ועם נחתי גוב בית אבדנא : תמן רברבי צפונא כולהון וכל
צידונאי דאתחתו עם קטיליא באתברותהון מגבורתהון בהתין ושכיבו חיביא עם
31 קטילי חרבא וקבילו אתכנעותהון עם נחתי גוב בית אבדנא : יתהון יחזי פרעה
32 ויתנחם על כל אתרנושתיה קטילי חרבא פרעה וכל משריתיה אמר יי אלהים : ארי
אתמסירו לחבר גבריא על דשליטו בארעא דישראל ושכיבו בגו חיביא עם קטילי
חרבא פרעה וכל אתרנושתיה אמר יי אלהים : לג
1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם אתנבי לבני עמך ותימר
2 להון ארעא ארי איתי עלה דקטלין בחרבא וידברון עמא דארעא גברא חד מבינהון
3 וימנון יתיה להון לאודקא : ויחזי ית דקטלין בחרבא אתן על ארעא ויתקע
בשופרא ויזהר ית עמא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Ibi Elam & omnis multitudo ej⁹, & per gyrũ eorũ ſepulchra ipſorũ; univerſi interfecti qui occiſi ſunt gladio, qui detracti ſunt peccatores in terrã inferiorẽ, qui traditi ſunt in excidiũ, pro eo quòd dominati ſunt in terram Iſrael, & acceperunt ignominiã ſuã cum deſcendentib⁹ in lacum dom⁹ perditionis. In medio occiſorũ conſtituta eſt dom⁹ cubationis eorum, cum tota eorũ turba, in circuitu eorum ſepulchra ipſorũ; omnes hi peccatores *interficientes* gladio, qui traditi ſunt ad interitũ, pro eo quòd dominati ſunt in terrã Iſrael, & ſuſceperunt confuſionẽ ſuã cum deſcendentib⁹ lacũ dom⁹ perditionis, in medio occiſorũ traditi ſunt. Ibi Moſoch & Tubal, & *omnis exercitus eorum*, in circuitu eorũ ſepulchra ipſorũ, omnes hi peccatores interfecti gladio, qui traditi ſũt ad interitũ pro eo quòd dominati ſunt in terram Iſrael. Et non dormient cũ fortib⁹ qui occiſi ſunt à peccatorib⁹ qui detracti ſunt in infernũ cum armis bellicis ſuis, & poſuerunt gladios ſuos ſub capitib⁹ ſuis, & fuerunt peccata eorũ ſuper oſſa ipſorũ; quia traditi ſunt in interitũ fortes, pro eo ꝙ dominationẽ exercuerint in terrã Iſrael. Tu autẽ in medio peccatorũ contereris, et dormies cum interfectis gladio. Ibi Idumæa & reges ej⁹ & omnes principes ej⁹, qui traditi ſunt cum fortitudine ſua cum interfectis gladio; ipſi cum peccatorib⁹ dormient, & cum deſcendentib⁹ in lacũ dom⁹ perditionis. Ibi principes Aquilonis univerſi, & omnes Sidonii, qui deſcenderunt cum interfectis, quando contriti fuerunt à fortitudine ſua confuſi; & dormierunt peccatores cum interfectis gladio, & ſuſceperunt confuſionẽ ſuam cum deſcendentib⁹ in lacũ dom⁹ perditionis. Eos videbit Pharao & ſeſe ſolabitur ſup omni multitudine ſua; interfecti gladio Pharao, & omnis exercit⁹ ej⁹, ait Dñs De⁹. Quia traditi ſunt in excidiũ fortes, eò quòd dominati ſunt in terrã Iſrael; & dormierunt in medio peccatorum, & cum interfectis gladio Pharao, & omnis multitudo ejus, ait Dñs Deus.

CAP. XXXIII.

ET factum eſt verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Fili hominis, vaticinare ad filios populi tui, & dices ad eos: Terra cùm adduxero ſuper eam eos qui occidunt gladio, & tulerit populus terræ virum unum de medio ſui, & conſtituerit eum ſibi in ſpeculatorem. Et viderit illos qui occidunt gladio, venientes ſuper terram, et cecinerit buccina, et admonuerit populum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Illic Ilam totusque exercitus ejus circa sepul- 24
chrum ipsius sunt; omnes confossi qui gladio
ceciderunt, & descenderunt incircuncisi in
imam terram, eò quòd fractionem fecerint in
terra vivorum; & reportaverunt ignominiã
suam cum descendentibus in foveam: Et in- 25
ter occisos fecit sibi cubile in medio copiarũ
suarum, & circunstant sepulchrũ ejus omnes
incircuncisi qui gladio interfecti fuerunt, eò
quòd confractionem fecerint in terra vivorũ;
& reportaverunt ignominiam suam cum de-
scendentibus in foveam, & inter occisos an-
numerati sunt. Illic Mosoch, & Thubel cum 26
toto exercitu suo circa sepulchrum ejus sunt;
omnes incircuncisi qui gladio interfecti sunt,
eò quòd confractionem fecerint in terra vi-
ventium: Jacebunt cum gigantibus qui ce- 27
ciderunt ex incircuncisis, qui descenderunt in
inferos cum instrumentis suis bellicis, & po-
suerunt gladios suos sub capitibus suis; & re-
cidit iniquitas eorum in ossa ipsorũ, eò quòd
fortitudine suâ contritionem fecissent in terra
viventium. Tu ergò inter præputiatos jace- 28
bis, & cubabis cum occisis gladio. Illic Edom 29
cum regibus suis cunctisque principibus suis,
qui annumerati sunt in fortitudine sua inter
confossos gladio; cum incircuncisis cubabunt,
& cum descendentibus in foveam. Illic 30
dynastæ Aquilonis, omnesque Sidonii, qui de-
scenderunt cum occisis gladio, erubescentes
& fracti à fortitudine sua, & cubaverunt in-
circuncisi cum occisis gladio, & reportave-
runt ignominiam suam cum descendentibus in
foveam. Hos videns Pharaon consolationem 31
capiet de cunctis copiis suis gladio interfe-
ctis, Pharaon *inquam* & omnes copiæ ipsius,
ait Dñs dominorum. Feci enim contritionem 32
ejus in terra viventium, et cubare feci eum in-
ter incircuncisos cum interfectis gladio, Pha-
raonem ipsum & omnes copias ejus, dicit
Domin⁹ dominorum.

CAP. XXXIII.

Hortatio & consolatio.

DEinde fuit ad me sermo Domini dicendo: 1
Fili hominis, alloquere populares tuos, & 2
dic eis, Quum adduxero gladium super ter-
ram, accipiant populus terræ illius virum ali-
quem ex eis, & constituant eum sibi speculato-
rem. Is cùm viderit gladium advenientem su- 3
per eos, clangat buccinâ, moneatque populũ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Illic Elamita, totusque exercitus ejus 24
circa sepulchrum ipsius, omnes vulne- 25
rati, gladio dejecti, & incircumcisi, qui descenderunt in ima terræ, qui formidinem suam incusserant super terram vitæ; pœnam reportantes cum descendentibus in foveam, inter vulneratos.

Textus decimus octavus.

Illic collocati fuerunt Mosoch & Thu- 26
bal omnesque ipsorum copiæ circa sepulchrum uniuscujusque: omnes utriusque vulnerati, omnes incircumcisi, gladio vulnerati, quique metu suum incusserant
super terram vitæ; Jacuerunt cum gi- 27
gantibus qui ceciderunt ab æterno, qui descenderunt in infernum armis bellicis, & posuerunt gladios suos sub capitibus suis, & reciderunt iniquitates eorum in ossa eorum, eò quòd terrorem incus-
serunt gigantibus, dum viverent. Tu 28
itaque in medio præputiatorum jacebis unà cum gladio vulneratis. Illic Edom,
& reges ejus, omnesque principes ejus, 29
qui robur suum exposuerunt vulneri gladii: hi cum vulneratis jacuerunt,
cum descendentibus in lacum. Illic 30
principes Aquilonis; omnes isti milites Assyrii, qui vulnerati descenderunt, cum terrore & fortitudine suâ incircumcisi jacuerunt cum vulneratis gladio, & reportaverunt pœnam suam cum descendentibus in foveam. Istos videbit Pha-
raon, & consolationem percipiet ex 31
omni fortitudine sua; ait Dominus
Dominus; Quia dedi terrorem ejus su- 32
per terram vitæ: jacebitque in medio præputiatorum cum vulneratis gladio Pharaon & tota multitudo ipsius, ait Dominus Dominus.

CAP. XXXIII.

PRæterea fuit sermo Domini ad me, 1
dicens; O fili hominis, alloquere popu- 2
lares tuos, & dicas eis; Siquando super terram aliquam induxero gladium, sumpserit autem populus terræ illius aliquem ex eo hominem, & constituerint
eum sibi speculatorem, Atque is vide- 3
rit gladium venientem super terram illam, & buccinâ clanxerit populumque monuerit;

gladius veneritque ,caverit non & ,buccinæ vocem audiens audierit Et
4 ושמע השמע את־קול השופר ולא נזהר ותבוא חרב
audivit buccinæ Vocem .erit ejus caput in ejus sanguis seu tulerit &
5 ותקחהו דמו בראשו יהיה: את קול השופר שמע
.cruit suā animā ,cavit ipse & : erit ipsum in ejus Sanguis .cavit non &
ולא נזהר דמו בו יהיה והוא נזהר נפשו מלט:
buccina in clanxerit non &,venientē gladium viderit cùm speculator Et
6 והצפה כי־יראה את־החרב באה ולא־תקע בשופר
ipse ; animā eis de tulerit & ,gladius venerit & ,caverit non populus &
והעם לא־נזהר ותבוא חרב ותקח מהם נפש הוא
.requiram speculatoris manu de ejus sanguinē & ,est captus sua iniquitate in
בעונו נלקח ודמו מיד־הצפה אדרש:
audies & : Israel domui te dedi speculatorē ,hominis fili tu Et
7 ואתה בן־אדם צפה נתתיך לבית ישראל ושמעת
Impie ,impio me dicendo In .me ex eos præmonebis &,verbū meo ore de
8 מפי דבר והזהרת אתם ממני: באמרי לרשע רשע
ipse :sua via à impium sibi cavendū ad,fueris locut⁹ non &:morieris moriēdo
מות תמות ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הוא
.requiram tua manu de ejus sanguinē & ,morietur sua iniquitate in impius
רשע בעונו ימות ודמו מידך אבקש:
non & ,eā ab se avertendū ad ,sua via de impium præmonueris cùm tu Et
9 ואתה כי־הזהרת רשע מדרכו לשוב ממנה ולא־
tuā animā tu & ,morietur sua iniquitate in ipse : sua via à fuerit aversus
שב מדרכו הוא בעונו ימות ואתה נפשך
Recte : Israel domum ad dic ,hominis fili tu Et liberâsti
10 הצלת: ואתה בן־אדם אמר אל־בית ישראל כן
,nos super nostra peccata & ,nostræ prævaricationes quia :dicendo dixistis
אמרתם לאמר כי־פשעינו וחטאתינו עלינו
Vivens : eos ad Dic ? vivemus quomodo & ,tabefacti nos ipsa pter &
11 ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה: אמר אליהם חי־
quoniam ,impii morte in volem si ,Deus Dominus dixit ,ego
אני נאם אדני יהוה אם־אחפץ במות הרשע כי אם־
convertimini ,Convertimini .vivet & ,sua via à impium se avertendo in
בשוב רשע מדרכו וחיה שובו שובו
fili tu Et ? Israel domus moriemini quid ad & ,malis vestris viis à
12 מדרכיכם הרעים ולמה תמותו בית ישראל: ואתה בן־
cum eruet non justi Justitia :tui populi filios ad Dic ,hominis
אדם אמר אל־בני־עמך צדקת הצדיק לא תצילנו
die in ,ea in corruet non impii impietate & ,ejus prævaricationis die in
ביום פשעו ורשעת הרשע לא־יכשל בה ביום
die in ,eā propter vivere poterit non justus & :sua impietate ab se convertere
שובו מרשעו וצדיק לא יוכל לחיות בה ביום
sua justitia super confidit ipse & ,vivet vivendo ,justo me dicendo In .eū peccare
13 חטאתו: באמרי לצדיק חיה יחיה והוא־בטח על־צדקתו
sua iniquitate in &,memorabûtur non ej⁹ justitiæ omnes:iniquitatē fecerit &
ועשה עול כל־צדקתו לא תזכרן ובעולו
:morieris moriendo ,impio me dicendo in Et .morietur ea in ,fecit quam
14 אשר־עשה בו ימות: ובאמרי לרשע מות תמות
Pignus .justitiam & ,judicium fecerit & ,suo peccato à fuerit aversus &
15 ושב מחטאתו ועשה משפט וצדקה: חבל
,ambulaverit vitarum statutis in ,reddiderit rapinam ,impius restituerit
ישיב רשע גזלה ישלם בחקות החיים הלך
Omnia .morietur non ,vivet vivendo : iniquitatem faciendum non ad
16 לבלתי עשות עול חיו יחיה לא ימות: כל־
justitiam & judicium : ei memorabûtur non ,peccavit quæ ejus peccata
חטאתו אשר חטא לא תזכרנה לו משפט וצדקה
via dirigetur non : tui populi filii dixerunt Et .vivet vivendo ,fecit
17 עשה חיו יחיה: ואמרו בני עמך לא יתכן דרך
justum se avertendo In .dirigetur non ipsorum via ipsorum & : Domini
18 אדני והמה דרכם לא־יתכן: בשוב־צדיק
.eis in morietur & ,iniquitatem fecerit & ,sua justitia à
מצדקתו ועשה עול ומת בהם:

Versio VULG. LAT.

4 Audiens autem, quisquis ille est,
sonitū buccinæ, & non se obser-
vaverit, veneritq; gladi⁹, et tule-
rit eū: sanguis ipsi⁹ sup caput ej⁹
5 erit. Sonum buccinæ audivit, &
non se observavit, sanguis ej⁹ in
ipso erit : si autem se custodie-
6 rit, animā suā salvabit. Quòd si
speculator viderit gladiū veni-
entem, et non insonuerit bucci-
nā: & popul⁹ se non custodierit,
veneritq; gladi⁹, & tulerit de eis
animā : ille quidem in iniquitate
sua capt⁹ est, sanguinē autē ej⁹ de
7 manu speculatoris requirā. Et, tu
fili hominis, speculatorē dedi te
domui Israel: audiens ergò ex ore
meo sermonē, annuntiabis eis ex
8 me. Si me dicente ad impiū; Im-
pie, morte morieris: non fueris
locut⁹ ut se custodiat impi⁹ à via
sua : ipse impi⁹ in iniquitate sua
morietur, sanguinē autem ej⁹ de
9 manu tua requiram. Si autē an-
nuntiante te ad impium ut à viis
suis convertatur, non fuerit con-
vers⁹ à via sua: ipse in iniquitate
sua morietur : porrò tu animā
10 tuā liberâsti. Tu ergò, fili ho-
minis, dic ad domum Israel;
Sic locuti estis, dicentes; Iniqui-
tates nostræ, & peccata nostra su-
per nos sunt, & in ipsis nos ta-
bescim⁹ : quomodò ergò vivere
11 poterim⁹? Dic ad eos; Vivo ego,
dicit Dñs De⁹: nolo mortē impii,
sed ut convertatur impius à via
sua, & vivat. Convertimini, con-
vertimini à viis vestris pessimis:
& quarè moriemini, dom⁹ Israel?
12 Tu itaq;, fili hominis, dic ad fi-
lios populi tui; Justitia justi non
liberabit eum in quacunque die
peccaverit : & impietas impii
non nocebit ei, in quacunq; die
convers⁹ fuerit ab impietate sua:
& just⁹ non poterit vivere in ju-
stitia sua, in quacunq; die pecca-
13 verit. Etiā si dixero justo ꝙ vitā
vivat, & cōfis⁹ in justitia sua fe-
cerit iniquitatē : omnes justitiæ
ejus oblivioni tradentur, & in
iniquitate sua, quā operat⁹ est, in
14 ipsa morietur. Si autē dixero im-
pio; Morte morieris : & egerit
pœnitentiā à peccato suo, fece-
15 ritq; judiciū & justitiā, Et pign⁹
restituerit ille impi⁹, rapināmq;
reddiderit, in mādatis vitæ am-
bulaverit, nec fecerit quidquā in-
justū: vitā vivet, & nō morietur.
16 Omnia peccata ej⁹, quæ peccavit,
nō imputabûtur ei: judiciū et ju-
17 stitiā fecit, vitā vivet. Et dixerunt
filii populi tui; Non est æqui pon-
deris via Dñi: & ipsorū via inju-
18 sta est. Cùm enim recesserit just⁹
à justitia sua, feceritque iniquita-
tes, morietur in eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας (γ) τῆς φωνῆς τῆς σάλπι-
γγος, καὶ μὴ φυλάξηται, καὶ (δ) ἐπέλθῃ ἡ ῥομ-
φαία, καὶ καταλάβῃ αὐτὸν, τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ
5 (ε) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται. Ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλ-
πιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο (ζ), τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐπ' (η) αὐτοῦ ἔσται· καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξα-
6 το, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο. Καὶ ὁ σκοπὸς
ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην, καὶ μὴ ση-
μάνῃ (θ) τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξη-
ται, καὶ ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυ-
χὴν, αὕτη διὰ τὴν αὐτοῦ ἀνομίαν ἐλήφθη, καὶ τὸ
7 αἷμα (ι) ἐκ χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. Καὶ
σὺ υἱὲ ἀνθρώπε, σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ
8 Ἰσραὴλ, καὶ ἀκούσῃ ἐκ στόματός μου λόγον. Ἐν
τῷ εἰπεῖν με τῷ (κ) ἁμαρτωλῷ, Θανάτῳ θα-
νατωθήσῃ, καὶ (λ) μὴ λαλήσῃς τοῦ φυλάξασθαι τὸν
ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, αὐτὸς ὁ ἄνομος τῇ
ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται, (μ) τὸ δὲ αἷμα
9 αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρός σου ἐκζητήσω. Σὺ δὲ ἐὰν
προαπαγγείλῃς τῷ ἀσεβεῖ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ (ν)
ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῆς, καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς
ὁδοῦ αὐτοῦ, οὗτος τῇ (ξ) ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖ-
10 ται, καὶ σὺ τὴν (ο) ψυχὴν σαυτοῦ ἐξῄρησαι. Καὶ
σὺ υἱὲ ἀνθρώπου, εἰπὸν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ,
Οὕτως ἐλαλήσατε λέγοντες, Αἱ πλάναι ἡμῶν,
καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' (π) ἡμῖν εἰσι, καὶ ἐν
11 αὐταῖς ἡμεῖς τηκόμεθα, καὶ πῶς ζησόμεθα; Εἰπὸν
αὐτοῖς, Ζῶ ἐγὼ, (ρ) τάδε λέγει κύριος, Οὐ
βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ (σ) ἀσεβοῦς, ὡς (τ) ἀ-
ποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ (υ), καὶ ζῆν
αὐτόν. Ἀποστροφῇ ἀποστρέψατε (φ) ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
ὑμῶν· καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραήλ;
12 (χ) Εἰπὸν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου, Δικαι-
οσύνη δικαίου οὐ μὴ ἐξέληται αὐτὸν, ἐν ᾗ ἂν ἡ-
μέρᾳ πλανηθῇ· καὶ ἀνομία (ψ) ἀσεβοῦς οὐ μὴ
κακώσῃ αὐτὸν, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἀποστρέψῃ ἀπὸ
τῆς ἀνομίας αὐτοῦ· καὶ δίκαιος οὐ μὴ (ω) δύνηται
13 σωθῆναι (α). Ἐν τῷ εἰπεῖν με τῷ δικαίῳ, (β)
οὗτος πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, καὶ (γ)
ποιήσει ἀνομίαν, πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ
(δ) οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν, ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ
14 ᾗ ἐποίησεν, ἐν αὐτῇ ἀποθανεῖται. Καὶ ἐν τῷ
εἰπεῖν με τῷ ἀσεβεῖ, Θανάτῳ θανατωθή-
σῃ, καὶ (ε) ἀποστρέψει ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, καὶ
15 (ϛ) ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην, Καὶ (ζ) ἐνε-
χύρασμα ἀποδῷ, καὶ ἁρπάσματα ἀποτίσῃ, ἐν
προστάγμασι ζωῆς διαπορεύηται, τοῦ μὴ ποιῆ-
σαι ἄδικον, ζωῇ ζήσεται, καὶ οὐ μὴ (η) ἀποθάνῃ.
16 Πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς (θ) ἥμαρτεν, οὐ
μὴ ἀναμνησθῶσιν, ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην
17 ἐποίησεν, ἐν (ι) αὐτοῖς ζήσεται. Καὶ ἐροῦσιν οἱ υἱ-
οὶ τοῦ λαοῦ σου, Οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου·
18 καὶ αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα. Ἐν τῷ ἀπο-
στρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, καὶ
ποιήσει (λ) ἀνομίας, καὶ ἀποθανεῖται ἐν (λ) αὐτῷ.

MS. A. (γ) τὴν φωνὴν (δ) ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία καταλάβῃ (ε) τῆς κεφαλῆς (ζ) ... ψυχὴν αὐτοῦ, τὸ (η) αὐτοῦ (θ) τῷ λαῷ τῇ (ι) αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς (κ) ἀνόμῳ, (λ) ... μὴ λαλήσῃς τοὺς λόγους τοῦ ἀποστῆσαι τὸν ἄνομον ἀπὸ (μ) καὶ τὸ αἷμα (ν) ... ἀποστρέψαι αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς, (ξ) ἀνομίᾳ (ο) ψυχήν σου ἐρρύσω. (π) ἡμᾶς (ρ) ... Ἀδωναΐ κύριος, (σ) ἁμαρτωλοῦ, (τ) τὸ ἀποστρέψαι (υ) τῆς πονηρᾶς, καὶ ζῆν (φ) ... ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν τῆς πονηρᾶς· (χ) Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπε, εἰπὸν (ψ) ... (ω) δυνήσεται (α) ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ. Ἐν (β) Ζωῇ ζήσεται ...

(γ) ἐὰν ποιήσῃ ἀδικίαν, πᾶσαι (δ) ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν, (ε) ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀσεβείας (ϛ) ποιήσῃ (ζ) ἐνέχυρον καὶ ἅρπαγμα (η) ἀποθανεῖται. (θ) ἐποίησεν, οὐ μὴ ... συνετῇ, (ι) αὐτοῖς (κ) ἀνομίαν, (λ) αὐτῇ.

4 Et audiverit audiens vocē tubæ, & non se observaverit, et venerit gladi⁹, & comprehenderit eum; sanguis ipsi⁹ super caput ipsi⁹ erit.
5 Quia vocē tubæ audiens non se observavit : sanguis ipsius super ipsū erit: & hic, quia custodivit se, animā suā liberavit.
6 Quòd si speculator viderit gladiū venientē, & non significaverit tubā, & popul⁹ nō se custodierit, & veniens gladi⁹ tulerit de his animam: ipsa propter iniquitatē suā capta est: & (a) sanguinē de manu speculatoris requirā.
7 Et tu, fili hominis, speculatorē dedi te domui Israel, & audieris ex ore meo (b) sermonē.
8 In dicendo me peccatori, (c) Morte morieris, & non fueris loquut⁹, ut custodiat se impi⁹ à via sua; ipse iniqu⁹ iniquitate suā morietur: sanguinem autē ejus de manu tua requirā.
9 Tu autē si prænuntiaveris impio viā suā, ut avertat se ab ea, et nō averterit se à via sua; hic impietate suā morietur: & tu animā tuā liberâsti.
10 Et tu, fili hominis, dic domui Israel; Sic loquuti estis, dicentes; Errores nostri, & iniquitates nostræ super nos sunt: & in ipsis nos tabescimus: & quomodò vivemus?
11 Dic eis; Vivo ego: hæc dicit Dominus; Non volo mortem impii, sicut converti impiū à via sua, et ipsum vivere. Conversione convertimini à via (d) vestra: & utquid morimini, dom⁹ Israel? (e)
12 Dic ad filios populi tui; Justitia justi non liberabit eū, in quacunque die erraverit: & iniquitas impii non nocebit ei, in quacunq; die conversus fuerit ab iniquitate sua. Et justus (f) non poterit salvari.
13 In dicendo me (g) justo, hic confidit in sua justitia, & faciet iniquitatem ; omnes justitiæ ej⁹ non memorabuntur in injustitia sua, quam fecit, in ea morietur.
14 Et in dicendo me impio; Morte morieris, & averterit se à peccato suo, & faciet judicium, & justitiā,
15 Et pignus restituerit, & rapinas reddiderit, in mandatis vitæ ambulaverit, non faciendo injustum; vitā vivet, & non morietur :
16 Omnia peccata ejus, quæ peccavit, non memorabuntur: quia judicium & justitiam fecit; in ipsis vivet.
17 Et dicent filii populi tui; Non est recta via Domini : Et ipsa viarum non est recta.
18 In recedendo justum à justitia sua, & faciet iniquitates, & morietur in ...

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וישמע די שמע ית קל שופרא ולא אזדהר ואתו קטולי חרבא ודברוהי חובת קטוליה
5 ברישיה יהי: ית קל שופרא שמע ולא אזדהר חובת קטוליה ביה תהי והוא אזדהר
6 נפשיה שיזיב: ומזהרנא ארי יחזי ית דקטלין בחרבא אתן ולא תקע בשופרא ועמא
לא אזדהר ואתו קטולי חרבא ודברו מנהון נפשא הוא בחוביה אדבר ודמה מיד
7 אזהרנא אתבע: ואת בר אדם מליף מניתך לבית ישראל ותקבל ממימרי פתגם
8 ותזהר יתהון מלמחטי קדמי: בדאמרית לרשיעא רשיעא ממת תמות ולא מללתא
9 לאזהרא רשיעא מארחיה הוא רשיעא בחוביה ימות ודמיה מן ידך אתבע: ואת ארי
אזהרתא רשיעא מארחיה למתב מנה ולא תב מארחיה הוא בחוביה ימות ואת נפשך
10 שיזבתא: ואת בר אדם אמר לבית ישראל כן אמרתון למימר ארי חובנא וחטאנא
11 עלנא מתיהבין ובהון אנחנא מתמסין ואיכדין נחי: אמר להון קים אנא אמר יי אלהים
אם רעינא במית רשיעא אלהן כד יתוב רשיעא מארחיה ויחי תובו תובו מארחתכון
12 בישתא ולמה תמותון בית ישראל: ואת בר אדם אמר לבני עמך זכות זכאה לא
תשזביניה ביומא דחובתיה וחובת חיבא לא יתקל בה ביומא דיתוב מחוביה וצדיקא
13 לא יכול לאתקימא ביה ביומא דחובתיה: בדאמרית לזכאה מחא יחי והוא
יתרחיץ על זכותיה ויעבד שקר כל זכותיה לא ידכרן ובשקריה דעבד ביה ימות:
14 ובדאמרית לרשיעא ממת תמות ויתוב מחובוהי ויעביד דין דקשוט וזכו: משכונא
15 יתיב רשיעא גזילא ישלם בגזירת חייא הליך בדיל דלא למעבד שקר מחא יחי ולא
16 ימות: כל חובוהי דחב לא ידכרן ליה דין דקשוט עבד וזכו מחא יחי: ויימרון
17 בני עמך לא מפרשן לנא אורחת טובא דיי ואנון אורחתהון דילהון לא תקנן: כד
18 יתוב זכאה מזכותיה ויעביד שקר וימות בהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et audierit quicunque audierit vocē buccinæ, & non sibi caverit, & venerint occidentes gladio, & tulerint eum; reat⁹ occisionis ej⁹ in caput ipsius erit. Vocē buccinæ audivit, & non sibi cavit: reat⁹ occisionis ej⁹ in ipsum recidet. Si autē sibi caverit, animā suā liberavit. Si autē speculator viderit occidentes gladio qui veniunt, & non cecinerit tuba, & popul⁹ non fuerit admonit⁹, & venerint occidentes gladio, & tulerint ex eis animā: ipse quidem in iniquitate sua capt⁹ est, sed sanguinē ej⁹ de manu speculatoris requiram. Et tu fili hominis doctorē constitui te domui Israel, & suscipies à verbo meo sermonē, & monebis eos ne peccent coram me. Cùm dixero impio, Impie, morte morieris; & non locut⁹ fueris ut admonitū impium à peccato suo retrahas: ipse impi⁹ in peccato suo morietur, & sanguinē ej⁹ de manu tua requirā. Si autē tu admonueris impiū ut convertatur à via sua, & non fuerit conversus à via sua; ipse in peccato suo morietur, & tu animā tuam liberâsti. Tu autem fili hominis dic domui Israel, Sic locuti estis, dicentes: Quia delicta nostra & peccata nostra super nos sunt posita, & in ipsis nos tabescimus, & quomodo vivem⁹? Dic eis, Vivo ego, dicit Domin⁹ De⁹: si volo mortē impii, sed ut convertatur impius à via sua, & vivat. Convertimini, convertimini à via vestra mala: & quare moriemini dom⁹ Israel? Tu autem fili hominis dic ad filios populi tui. Justitia justi non liberabit eum in die qua peccaverit, & impietas impii non [faciet ut] corruat in eam in quacunque die conversus fuerit à peccato suo. Et justus non poterit permanere in ea, in die qua peccaverit. Cùm dixero justo, Vivens vivet; & ipse confisus fuerit in justitia sua, & fecerit iniquitatem; omnes justitiæ ejus non erunt in memoria, & in iniquitate sua quā fecit, in ipsa morietur. Et cùm dixero impio, Morte morieris, & conversus fuerit à peccatis suis, & fecerit judicium verum & justitiam: Pignus restituerit ille impius, rapinam reddiderit, in decretis vitæ ambulaverit, ut non faciat iniquitatem, vivens vivet, & non morietur. Omnia peccata ej⁹ quæ admisit, non memorabuntur ei: judiciū verū & justitiā fecit, vivens vivet. Et dicent filii populi tui, Non sūt nobis expositæ viæ bonitatis Dñi, et ipsorū viæ non sunt rectæ. Cùm convers⁹ fuerit just⁹ à justitia sua, et fecerit iniquitatē; morietur in eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Quicunque audito sono buccinæ non caverit 4
sibi, veniensque gladius auferat eum; hu-
jus sanguis in caput suum erit. Verùm si 5
caveat sibi, animam suam eripiet. Speculator 6
autem cùm viderit gladium advenientem, si
non clanxerit buccinâ, populumque non mo-
nuerit, & adveniens gladius aliquam ex eis
animam abstulerit; illa quidem anima suis in
peccatis auferetur, sed sanguinem ej⁹ è mani-
bus speculatoris reposcam. Te itaque fili ho- 7
minis, speculatorem dedi te Israelitis, ut sis
audiens ab ore meo verbum, tum moneas eos
nomine meo. Cùm dixero scelerato *alicui*, 8
Omnino morieris; tu verò non dixeris eidē
scelerato ut caveat sibi à via sua; sceleratus ille
in scelere quidem suo morietur, at sanguinem
ejus è manib⁹ tuis reposcam. Quòd si tu mo- 9
nueris sceleratum ut retrahat se à via sua, ne-
que retraxerit se; ipse quidem in scelere suo
morietur, tu autem animâ tuam eripueris. Tu 10
igitur fili hominis, dic Israelitis; Ita dicitis,
Scel⁹ nostrum & peccata nostra nobis incum-
bunt, & in ipsis putrescim⁹; quomodo vive-
remus? Dic eis, Per vitam meā, inquit Dñs do- 11
minorum, nolo mortem scelerati; sed ut re-
vertatur sceleratus à scelere suo, & vivat.
Convertimini & retrahite vos à viis vestris
pravis, ac ne moriamini Israelitæ. Tu ergò 12
fili hominis, dic popularib⁹ tuis; Justitia ju-
sti nequaquā salvabit eum in die quo pecca-
verit, neque scelerat⁹ impinget in scelus suum
quo die regressus fuerit à scelere suo, *ut* ne-
que justus vivet quo die peccaverit. Cùm di- 13
xero justo *cuipiam*, Omnino vives, is autem ju-
stitiâ suâ fret⁹, postea scel⁹ commiserit; tota
justitia quam fecerat, non memorabitur ei;
sed in scelere quod commisit, morietur. Et 14
cùm dixero scelerato *cuipam*, Omnino morie-
ris, is autem retrahat se à peccatis suis, & ex-
erceat judiciū atque justitiam; Pignus quod 15
acceperat, restituat; quod rapuerat, reddat; in
vitæ præceptis ambulet, neque scel⁹ commit-
tat; omnino vivet, & non morietur: Et pec- 16
cata quælibet quæ commiserat non memora-
buntur ei; sed per judicium & justitiam quā
fecerit, vivet. Dicunt etiam populares tui, 17
Non est recta via Dñi: viæ quidem ipsorū non
sunt rectæ. Cùm retraxerit se justus à justitia sua, scelusque commiserit, in eo morietur: 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

والسامع الذي يسمع صوت البوق ولا يتحفظ * ويأتي السيف ويدركه * دمه على راسه
يكون * لانه سمع صوت البوق * ولم يتحفظ * دمه عليه يكون * وهذا ان
تحفظ * خلص نفسه * والربيئة اذا نظر السيف آتيا * ولم يبين للشعب بالبوق
والشعب لم يتحفظ * ويأتي السيف يدرك نفسا منهم * هذه باثمها اخذت * ودمها من يد
الربيئة اطلبه * وانت يا ابن الانسان * اعطيتك ربيئة لبني اسرائيل فتسمع من فمي كلمة
عند ما اقول للاثيم بالموت تموت * وان لم تتكلم باقوالي ليبتعد الاثيم من طريقه * الاثيم
نفسه تموت باثمه * ودمه من يدك اطلبه * وانت ان سبقت فاخبرت المنافق بطريقه ليرجع
عنها * ولا يرجع من طريقه * هذا يموت باثمه * وانت تخلص نفسك * وانت يا ابن الانسان قل
لبني اسرائيل * هكذا تكلمتم قائلين * ضلالاتنا واثامنا هي علينا * ونحن بها نذوب
فكيف نعيش * قل لهم حي انا يقول ادوناي الرب * لا اشاء موت الخاطئ * مثل ان يرجع
المنافق من طريقه الشرير ويحيى * ارجعوا رجعة من طرقكم الشريرة * فلماذا تموتون
بيت اسرائيل * وانت يا ابن الانسان قل لبني شعبك * عدل الصديق لا يخلصه في يوم
يضل * واثم الاثيم لا يضره في اليوم الذي يرجع فيه من اثمه * والصديق لا يستطيع
ان يخلص في خطيته * عند ما اقول للصديق يحيى حياة * وهذا يتكل على عدله * فان عمل
ظلما * كل معدلاته التي صنعها لا تذكر بظلمه الذي صنعه به يموت * وعند
اقول للمنافق بالموت يموت * ويرجع من نفاقه * ويصنع حكما وعدلا * ويرد الرهن والاختطاف
ويسلك بوصية الحياة الا يصنع ظلما * يحيا حياة ولا يموت * وجميع خطاياه التي صنعها
لا تذكر بعد * لانه صنع حكما وعدلا * وبها يعيش * ويقول بنو شعبك * ليس طريق
مستقيما * وهل طريقهم ليس مستقيما * عند ما يرجع الصديق من عدله ويصنع اثما * فيموت

Si quis auscultans audito buccinæ sono, 4
non caveat sibi, venietque gladius, &
apprehendat eum; hujus sanguis super
caput ipsius erit: quia audito buccinæ
sono non cavit sibi, sanguis ejus super
ipsum erit. Quòd si tu caverit sibi, ani- 5
mam suam servabit. Verùm speculator 6
cùm viderit gladium venientem, popu-
lumque buccinâ minimè monuerit, neque
caverit sibi populus; & veniens gladi-
us aliquam ex iis animam prehenderit:
hæc in sua iniquitate tolletur, at sangui-
nem ejus de manu speculatoris requiram.
Jam te O fili hominis, speculatorem con- 7
stitui domui Israelis, ut audias ab ore
meo verbum, Quum dixero peccatori, 8
Morte morieris; nam si non retuleris ser-
mones meos, ut iniquus ille recedat à
via sua; illemet iniquus morietur in sua
iniquitate, at sanguinem ejus de manu
tua requiram. Verùm si tu præmonueris 9
impium illum de via sua, ut recedat ab ea,
nec tamen recesserit à via sua; is in sua
iniquitate morietur, at tu animam tuam
servabis. Jam tu O fili hominis, dic do- 10
mui Israelis; Ita loquimini dicentes;
Errores nostri & iniquitates nostræ su-
per nos sunt, & in ipsis nos liquesci-
mus; quomodo ergò viveremus? Dic eis, 11
Vivo ego, dicit Adonai Dominus, non
volo mortem peccatoris, ut volo converti
impium à via sua mala, & vivere. Sedulò
convertimini à viis vestris malis: quo sum
enim moreremini O domus Israelis? Tu 12
igitur O fili hominis, dic popularibus tuis;
Æquitas justi non eripiet eum in die
qua erraverit, neque scelerati flagitium
nocebit illi in die quâ convertetur à fla-
gitio suo, neque justus salvari poterit
in die peccati sui. Cùm dixero justo, Vi- 13
tam vives; & is justitiâ suâ confisus,
impietatem si committat; omnes justitiæ
ipsius quas fecerat, haud memorabuntur:
in impietate sua quam commiserit, in ea-
dem morietur. Ita cùm dixero impio, 14
Morte morieris; is autem ab impietate
suâ convertatur, faciatque judicium &
justitiam, Pignus & rapinam restituat, 15
& ambulet in præcepto vitæ, ut impiè
non agat; vitam vivet, neque morietur:
Et omnia peccata sua quæ fecerat, non 16
memorabuntur amplius: quia fecit judi-
ciū et justitiā, per hæc etiā vivet. Præter- 17
ea dicunt populares tui; Non est recta via
Domini: imò hujusmodi eorū viæ non est
recta. Cùm averterit se justus à justitia 18
sua, & iniquitatē fecerit; in ipsa morietur.

יחזקאל : לג

: justitiam & ,judicium fecerit & ,sua impietate ab impium se avertendo Et
19 ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה
.Domini via dirigetur Non ,dixistis Et .vivet ipse ipsa propter
20 עליהם הוא יחיה : ואמרתם לא יתכן דרך אדני
fuit Et .Israel domus vos judicabo suas vias juxta Virum
21 איש כדרכיו אשפוט אתכם בית ישראל : ויהי
,nostræ transmigrationis mensis quinta in ,decimo in ,anno duodecimo in
בשתי עשרה שנה בעשרי בחמשה לחדש לגלותנו
.civitas est Percussa : dicendo ,Jerusalaim de evasor me ad venit
באאלי הפליט מירושלם לאמר הכתה העיר :
,evasorem venire ante ,vespera in me ad fuit Domini manus Et
22 ויד יהוה היתה אלי בערב לפני בוא הפליט
aperuit se & : mane in me ad venire usque ,meum os aperuitque
ויפתח את פי עד בוא אלי בבקר ויפתח
,me ad Domini verbum fuit Et .amplius obmutui non & ,meum os
23 פי ולא נאלמתי עוד : ויהי דבר יהוה אלי
humum super isti solitudinum habitatores ,hominis Fili : dicendo
24 לאמר : בן אדם ישבי החרבות האלה על אדמת
possedit & ,Abraham erat Unus : dicendo dicentes Israel
ישראל אמרים לאמר אחד היה אברהם ויירש את
.possessionem in terra est data nobis : multi nos & : terram
הארץ ואנחנו רבים לנו נתנה הארץ למורשה :
sanguine Super : Deus Dominus dixit Sic : eos ad dic Idcirco
25 לכן אמר אליהם כה אמר אדני יהוה על הדם
sanguinem & ,vestra idola ad levabitis vestros oculos & ,comeditis
תאכלו ועינכם תשאו אל גלוליכם ודם
,vestro gladio super Stetistis ? possidebitis terram & : funditis
26 תשפכו והארץ תירשו : עמדתם על חרבכם
: polluistis sui socii uxorem unusquisque & ,abominationem fecistis
עשיתן תועבה ואיש את אשת רעהו טמאתם
Dominus dixit Sic : eos ad dices Sic ? possidebitis terram &
27 והארץ תירשו : כה תאמר אליהם כה אמר אדני
,ceciderint gladio in ,solitudinibus in qui non si ,ego Vivens : Deus
יהוה חי אני אם לא אשר בחרבות בחרב יפלו
: illam comedendum ad ,illum tradidi bestiæ agri faciebus super qui &
ואשר על פני השדה לחיה נתתיו לאכלו
dabo Et .morientur peste in ,speluncis in & munitionibus in qui &
28 ואשר במצדות ובמערות בדבר ימותו : ונתתי את
: ejus fortitudinis superbia cessabit & ,solitudinem & desolationem terram
הארץ שממה ומשמה ונשבת גאון עזה
quod scient Et .transeunte non à ,Israel montes desolabuntur &
29 ושממו הרי ישראל מאין עובר : וידעו כי
,desertum & ,solitudinem terram me dando in : Dominus ego
אני יהוה בתתי את הארץ שממה ומשמה
fili tu Et .fecerunt quas ,suas abominationes universas propter
30 על כל תועבתם אשר עשו : ואתה בן
ostiis in & ,parietes juxta te in obloquentes ,tui populi filii ,hominis
אדם בני עמך הנדברים בך אצל הקירות ובפתחי
suo fratre cum unusquisque ,uno cum unus locutus est & : domorum
הבתים ודבר חד את אחד איש את אחיו
cum à egrediens verbum quod audite & ,nunc Venite : dicendo
לאמר באו נא ושמעו מה הדבר היוצא מאת
sedebunt & ,populi ingressum secundum te ad venient Et .Domino
31 יהוה : ויבואו אליך כמבוא עם וישבו
: facient non ea & ,tua verba audient & ,meus populus tuas facies ad
לפניך עמי ושמעו את דבריך ואותם לא יעשו
suam appetitionem post ,facientes ipsi suo ore in subsannationes quia
כי עגבים בפיהם המה עשים אחרי בצעם
,ambulans eorum cor
לבם הלך :

Versio VULG. LAT.

19 Et cùm recesserit impi⁹ ab im-
pietate sua, feceritq; judicium et
20 justitiam, vivet in eis. Et dicitis;
Non est recta via Dñi. Unum-
quemq; juxta vias suas judicabo
21 de vobis, dom⁹ Israel. Et factum
est in duodecimo anno, in de-
cimo mense, in quinta mensis
transmigrationis nostræ, venit ad
me qui fugerat de Jerusalem, di-
22 cens; Vastata est civitas. Man⁹
autem Domini facta fuerat ad
me vesperè, antequàm veni-
ret qui fugerat: aperuitque os
meum donec veniret ad me
manè, & aperto ore meo non
23 silui ampliùs. Et factum est
24 verbũ Dñi ad me, dicens; Fili
hominis, qui habitant in ruinosis
his super humũ Israel, loquentes
aiunt; Un⁹ erat Abrahã, & hære-
ditate possedit terrã: nos autem
multi sum⁹, nobis data est terra
25 in possessionẽ. Idcircò dices ad
eos; Hæc dicit Dñs De⁹; Qui
in sanguine comeditis, & oculos
vestros levatis ad immunditias
vestras, & sanguinem funditis:
numquid terram hæreditate pos-
26 sidebitis? Stetistis in gladiis ve-
stris, fecistis abominationes, &
unusquisque uxorem proximi sui
polluit: & terrã hæreditate pos-
27 sidebitis? Hæc dices ad eos; Sic
dicit Domin⁹ De⁹; Vivo ego, quia
qui in ruinosis habitant, gladio
cadent: & qui in agro est, bestiis
tradetur ad devorandum: qui
autem in præsidiis & spelun-
28 cis sunt, peste morientur. Et
dabo terram in solitudinem, &
in desertum, & deficiet superba
fortitudo ej⁹: & desolabuntur
montes Israel, eò quòd null⁹ sit
29 qui per eos transeat. Et scient
quia ego Domin⁹, cùm dedero
terram eorum desolatam, & de-
sertam, propter universas abo-
minationes suas, quas operati
30 sunt. Et tu, fili hominis: filii po-
puli tui, qui loquuntur de te
juxta muros, & in ostiis do-
morum, & dicunt unus ad al-
terum, vir ad proximum suum
loquentes; Venite, & audia-
mus quis sit sermo egrediens à
31 Domino. Et veniunt ad te,
quasi si ingrediatur populus, &
sedent coram te populus meus:
& audiunt sermones tuos, &
non faciunt eos: quia in can-
ticum oris sui vertunt illos, &
avaritiam suam sequitur cor eo-
rum.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν ἁμαρτωλὸν
ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καὶ (˜) ποιήσει κρίμα
καὶ δικαιοσύνην, ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσε-
20 ται. Καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ εἴπατε, Οὐκ εὐ-
θεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου. ἕκαστον (μ) ἐν ταῖς
ὁδοῖς αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς, οἶκος (ν) Ἰσ-
21 ραήλ. Καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ δωδεκάτῳ
ἔτει, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνί, πέμπτῃ τοῦ
μηνὸς τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἦλθε
(ξ) πρός με ὁ ἀνασωθεὶς ἀπὸ Ἱερουσα-
λήμ, λέγων, Ἑάλω ἡ πόλις. Καὶ (ο) χεὶρ
22 κυρίου ἐγενήθη ἐπ' ἐμὲ ἑσπέρας πρὶν ἐλ-
θεῖν αὐτὸν (π), καὶ ἤνοιξέ μου τὸ στόμα,
ὡς ἦλθε πρός με τὸ πρωΐ· καὶ (ρ) ἀν-
οιχθέν τὸ στόμα μου, οὐ συνεσχέθη ἔτι.
23 Καὶ (σ) ἐγενήθη λόγος κυρίου πρός με,
24 λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, οἱ κατοικοῦν-
τες τὰς ἠρημωμένας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ
Ἰσραὴλ, λέγουσιν, Εἷς ἦν Ἀβραὰμ, καὶ
κατέσχε τὴν γῆν, καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμὲν,
27 ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν. (τ) Δια-
τοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύ-
ριος κύριος, Ζῶ ἐγώ, εἰ μὴν οἱ ἐν ταῖς
ἠρημωμέναις (υ) μαχαίραις πεσοῦνται, καὶ
οἱ ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τοῖς θηρί-
οις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται εἰς κατάβρω-
μα, καὶ τοὺς ἐν ταῖς τετειχισμέναις, καὶ
τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις θανάτῳ ἀποκτε-
28 νῶ. Καὶ δώσω τὴν γῆν ἔρημον, καὶ ἀπο-
λεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς, καὶ
(φ) ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη τοῦ Ἰσραὴλ
29 διὰ τὸ μὴ εἶναι διαπορευόμενον. Καὶ γνώ-
σονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. καὶ ποιή-
σω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον, καὶ ἐρημω-
θήσεται διὰ πάντα τὰ βδελύγματα
30 αὐτῶν ἃ ἐποίησαν. Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώ-
που, οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες
περὶ σοῦ παρὰ τὰ τείχη καὶ ἐν τοῖς πυ-
λῶσι τῶν οἰκιῶν, καὶ (χ) λαλοῦσιν ἄν-
θρωπος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, λέγοντες,
Συνέλθωμεν, καὶ (˜) ἀκούσωμεν τὰ ἐκπορευό-
31 μενα παρὰ κυρίου. (ψ) Ἔρχονται πρὸς
σὲ, ὡς συμπορεύεται λαός, καὶ κάθην-
ται ἐναντίον σου (ω), καὶ ἀκούουσι τὰ ῥή-
ματά σου, καὶ αὐτὰ οὐ μὴ (α) ποιήσου-
σιν, ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν,
καὶ ὀπίσω τῶν μιασμάτων (β) ἡ καρδία αὐτῶν.

MS. A. (˜) ποιήσῃ (μ) κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν κρινῶ ὑμᾶς, (ν) Ἰσραὴλ, λέγει κύριος. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ (ξ) ὁ ἀνασωθεὶς πρός με ἀπὸ (ο) ἐ-γένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου ἑσπέρας (π) πρός με, καὶ ἤνοιξέν τὸ στόμα μου, ἕως ἦλθεν (ρ) ἀνοιχθέν μου τὸ στόμα, οὐ συνεκλείσθη ἔτι. (σ) ἐγένε-
25 το (τ) Διατοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὕτως εἶπεν ἀδωναὶ κύριος, Ἐπὶ τῷ αἵματι φάγεσθε, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑμῶν λήμψεσθε πρὸς εἴδωλα ὑμῶν,
26 καὶ αἷμα ἐκχεῖτε· καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; Ἔστητε ἐπὶ τῇ ῥομφαίᾳ ὑμῶν, ἐποιήσατε βδέλυγμα, καὶ ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐμιάνατε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε οὕτως; Διατοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος κύριος, (υ) μαχαίρᾳ (φ) ἐρημωθήσονται τὰ ὄρη Ἰσραὴλ (χ) ἐ-λάλουν (˜) ἀκούσωμεν (ψ) Καὶ ἔρχονται (ω) ὁ λαός μου, καὶ ἀκούουσιν (α) ποιήσουσιν, (β) αὐτῶν ἡ καρδία ἐστίν.

Et in recedendo peccatorem ab iniquitate sua, & faciet judicium, & justitiam; in ipsis ipse vivet. Et hoc est, quod dixistis; Non recta via Domini. Unumquemque in viis suis judicabo vos, domus Israel. Et factum est in duodecimo (h) anno, in (i) duodecimo mense, quintâ mensis captivitatis nostræ, venit ad me, qui salvatus fuerat de Hierusalem, dicens; Capta est civitas: Et manus Domini facta fuerat super me vesperè, antequã ille veniret: & aperuit os meum; (k) donec veniret ad me mane. Et apertum os meum non se cohibuit ultrà. Et factum est verbum Domini ad me, dicens; Fili hominis, qui habitant desertas super terram Israel, dicunt; Unus erat Abraam, & possedit terram: & nos plures sumus: nobis data est terra in (l) possessionem. Idcircò dic eis; Hæc dicit Dominus Dominus; Vivo ego, si non, qui in desertis, cadent gladio, & qui super faciem campi, bestiis agri dabuntur in devorationem; & eos, qui in muris, & eos qui in speluncis, morte interficiam. Et dabo terram desertum: & peribit superbia fortitudinis ejus: & desolabuntur montes Israel, eo quòd non sit qui transeat. Et scient, quia ego sum Dominus. Et faciam terram eorum desertum: & desolabitur propter universas abominationes ipsorum, quas fecerunt. Et tu, fili hominis, filii populi tui loquentes de te juxta muros, & in ostiis domorum, & loquuntur homo fratri suo, dicentes; Conveniamus, & audiamus, quæ egrediuntur à Domino: Veniunt ad te, quomodo congregari solet populus, & sedent (m) coram te, & audiunt verba tua, & ea non facient: quoniam mendacium in ore (n) eorum, & post (o) contaminationes cor eorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 וכד יתוב רשיעא מחובוהי ויעביד דין דקשוט וזכו עליהון הוא יתקים : ואמרתון לא
20 מפרשן לנא אורחת טובא דיי אנש כאורחיה אתפרע מנכון בית ישראל : והוה
21 בתרתא עסרי שנין בעשיראה בחמשא לירחא לגלותנא אתא לותי משיזבא
מירושלם למימר אתרעת קרתא : ונבואה מן קדם יי הות עמי ברמשא קדם מיתי
22 משיזבא ופתח ית פומי עד מיתי לותי בצפרא ואפתח פומי ולא שתקית עוד : והוה
23 פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : בר אדם יתבי חורבתא האלין על ארעא
24 דישראל אמרין למימר חד הוה אברהם בעלמא ויריתת ית ארעא ואנחנא סגיאין
25 לנא יהיבא ארעא למירתה : בכן אמר להון כדנן אמר יי אלהים על דם זכי אתון
אכלין ועיניכון אתון זקפין לפולחן טעותכון ודם זכי אתון אשדין וארעא אתון
26 מדמן למירתה : ואתעתדתון על תוקפיכון עבדתון תועיבא וגבר ית אתת
27 חבריה סאבתון וארעא אתון מדמן למירתה : כדנן תימר להון כדנן אמר יי אלהים
קים אנא אם לא די בחרבא בחרבא יתקטלון ודי על אפי ברא לחיתא מסרתיה
28 לשיצויתהון ודי במצדתא ובמערתא במותא ימותון : ואתן ית ארעא לצדו
29 ואשתממו ויבטל יקר תוקפה ויצדון טורי ישראל מבלי עדי : וידעון ארי אנא יי
30 בדאתן ית ארעא לצדו ואשתממו על כל תועבתהון דעבדו : ואת בר אדם בני עמך
דרנן בך בסטר כתליא ובתרעי בתיא וימלל חד עם חד גבר ית אחוהי למימר אתו
31 כען ושמעו מה פתגמא דנפק מן קדם יי : וייתון עלך כמיתי גברין תלמידין ויתיבון
קדמך עמי ושמעין ית פתגמך ויתהון לא יעבדון ארי תולעבא בפומהון אנון עבדין
בתר ממון אונסיהון לבהון טעי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et cùm conversus fuerit impius à peccatis suis, & fecerit judicium veritatis & justitiam, ipse vivet in eis. Et dixistis, Non sunt expositæ nobis viæ bonitatis Domini. Juxta viam uniuscujusque retribuam vobis domus Israel. Et factum est duodecimo anno, decimo mense, quinta die mensis transmigrationis nostræ, venit ad me qui evasit de Jerusalem, dicens: Diruptа est civitas. Et prophetia à facie Domini facta est mecum vesperi antequam veniret qui evaserat; & aperuit os meum donec veniret ad me manè, & aperui os meũ, & non silui ampli⁹. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi mecũ, dicens: Fili hominis qui habitant in solitudinibus istis super terram Israel loquuntur, dicentes: Unus fuit Abraham in orbe, & hæreditate possedit terrã, & nos sum⁹ multi; nobis data est terra ut eã possideam⁹. Idcircò dic ad eos, Hæc dicit Dñs De⁹, super sanguinẽ innocentẽ vos comeditis, et oculos vestros attollitis vos ad cultũ idolorũ vestrorũ, & sanguinẽ innocentem effunditis, & putatis vos possessuros terram? Stetistis in fortitudine vestra, fecistis abominationem, & unusquisque uxorem proximi sui polluistis, & putatis vos possessuros terram? Hæc dices ad eos, Hæc dicit Dominus De⁹, Vivo ego, quia qui in solitudinib⁹ sunt, gladio occidentur; & qui super faciem agri est, bestiis tradidi eum ut consumant eum; & qui in munitionibus, & in speluncis sunt, peste morientur. Et dabo terram in vastitatem & stuporem; & cessabit *gloria* fortitudinis ejus, & desolabuntur montes Israel absque transeunte. Et scient, quia ego Dominus, cùm dedero terram in vastitatem & stuporem propter omnes abominationes eorum quas fecerunt. Tu autem fili hominis, filii populi tui, & loquitur alter cum altero, & quisque cum fratre suo, dicendo: Venite nunc & audite quodnam sit verbum quod egreditur à facie Domini. Et venient ad te sicut veniunt viri discipuli, & sedebunt coram te populus meus, & audient verba tua, sed ea non facient; quia irrisionem ipsi edunt ore suo; & post pecuniam quam vi abstulerunt, cor eorum errat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܘܡܐ ܕܢܬܦܢܐ ܚܛܝܐ ܡܢ ܚܛܝܬܗ ܘܢܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܗܝܢ ܢܚܐ. * ܘܐܡܪܬܘܢ ܕ
20 ܠܐ ܬܪܝܨܐ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܐܘܪܚܬܗ ܐܕܘܢܟܘܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܘܐ
21 ܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܥܣܪܐ ܒܝܪܚܐ ܕܬܪܥܣܪ ܒܚܡܫܐ ܠܝܪܚܐ ܕܫܒܝܢ. ܐܬܐ ܠܘܬܝ ܦܠܝܛܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ
22 ܠܝ. ܐܬܚܪܒܬ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܐܝܕܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘܬ ܥܠܝ ܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܦܠܝܛܐ. ܘܦܬܚ ܦܘܡܝ. ܥܕܡܐ
ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܒܨܦܪܐ. ܘܟܕ ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܝ.
23 ܬܘܒ ܠܐ ܐܫܬܬܩܬ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܥܡܘܪܝ ܕܚܪ̈ܒܬܐ
24 ܗܠܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪܝܢ. ܐܒܪܗܡ ܚܕ ܗܘܐ. ܘܝܪܬܗ ܠܐܪܥܐ: ܚܢܢ ܕܣܓܝܐܝܢ
25 ܚܢܢ ܠܢ ܐܬܝܗܒܬ ܐܪܥܐ ܠܝܘܪܬܢܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܕܡܐ
ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܝܢܝܟܘܢ ܬܪܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܦܬܟܪܝܟܘܢ. ܘܕܡܐ ܐܫܕܝܢ ܐܢܬܘܢ.
26 ܘܝܪܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܪܥܐ. * ܩܡܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܚܪܒܟܘܢ. ܘܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܢܦܘܬܐ
27 ܘܐܢܫ ܐܢܬܬ ܚܒܪܗ ܡܛܢܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܝܪܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܪܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܚܝ ܐܢܐ ܕܟܠ ܕܒܚܪ̈ܒܬܐ ܐܢܘܢ. ܒܚܪܒܐ ܢܦܠܘܢ. ܘܟܠ ܕܒܚܩܠܐ
ܠܚܝܘܬܐ ܐܬܠܝܘܗܝ ܠܡܐܟܠܬܐ. ܘܕܒܡܥܪ̈ܐ ܘܕܒܚܣܢ̈ܐ. ܒܡܘܬܐ ܢܡܘܬܘܢ. * ܘܐܬܠ
28 ܐܪܥܐ. ܠܚܘܪܒܐ ܘܠܫܝܕܝܐ. ܘܢܒܛܠ ܡܢܗ ܫܘܒܗܪܐ ܕܥܘܫܢܗ. ܘܢܚܪܒܘܢ ܛܘܪ̈ܐ
29 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܢ ܕܠܐ ܥܒܪ ܒܗܘܢ. * ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܬܠܝܗ ܠܐܪܥܐ ܠܚܘܪܒܐ
ܘܠܫܝܕܝܐ. ܡܛܠ ܟܠܗܘܢ ܛܢܦܘܬܗܘܢ ܕܥܒܕܘ. * ܐܢܬ ܕܝܢ ܒܪܢܫܐ. ܒܢܝ̈ ܥܡܟ
30 ܕܡܬܢܨܝܢ ܥܠܝܟ ܠܘܬ ܫܘܪ̈ܐ ܘܒܬܪ̈ܥܐ ܕܒܬ̈ܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܓܒܪܐ ܥܡ
ܐܚܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ. ܬܘ ܫܡܥܘ ܡܢܘ ܦܬܓܡܐ ܕܢܦܩ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܐܬܝܢ
31 ܠܘܬܟ. ܐܝܟ ܡܐܬܝܬܐ ܕܥܡܐ. ܘܝܬܒܝܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܫܡܥܝܢ ܠܡܠܝܟ. ܘܠܐ ܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ. ܡܛܠ
ܕܕܓܠܘܬܐ ܒܦܘܡܗܘܢ. ܘܒܬܪ ܥܘܠܗܘܢ ܐܙܠ ܠܒܗܘܢ.

Et cùm retraxerit se sceleratus à scelere suo, 19
feceritque judicium & justitiam; per ea vi-
vet: Et diceretis iniquam esse viam Domini? 20
Quemque cum viis suis judicabo, vos Israeli-
tæ. Anno undecimo, quintâ mensis decimi à 21
captivitate nostra, venit ad me quidam qui
evaserat è Jerusalem, dixitque mihi, Vastata
est urbs. Antequam autem veniret ad me is 22
qui evaserat, adfuerat mihi manus Domini
vesperè, aperueràtque os meum, donec is qui
evaserat ad me manè veniret: & cum aper-
tum fuisset os meum, non est ampliùs occlu-
sum. Rursus fuit ad me sermo Domini, di- 23
cendo; Fili hominis Isti qui habitant in va- 24
stitatibus hisce terræ Israelis, dicunt; Abra-
ham qui unus erat, possedit terram: nos qui
multi sumus, annon possideremus eam? Ideir- 25
co dic eis; Sic ait Dominus dominorum, Cum
sanguine comeditis, oculos vestros ad idola
vestra attollitis, sanguinem bibitis, & terram
possidere velletis? Insistitis gladiis vestris, 26
abominationem facitis, quisque uxorem socii
sui impuratis, & terram possidere velletis?
Dic eis, Sic ait Dominus dominorum, Per 27
vitam meam, omnes qui sunt in vastitatibus,
gladio cadent, & omnes qui sunt in agro,
cibum bestiis tradam eos: qui verò in hiati-
bus & speluncis, peste morientur. Et redi- 28
gam terram istam in excidium & stuporem,
cessabitque ex ea fastus roboris ejus, & deso-
labuntur montes Israelis ex penuria viato-
rum. Ita experientur me esse Dominum, quum 29
redegero terram istam in excidium & stupo-
rem propter tot abominationes quas fecerunt.
Tu ergò fili hominis, populares tui qui de te 30
cogitant secus parietes & ad ostia domorum,
loquuntur alter cum altero, vir cum fratre
suo, & dicunt, Venite, audite quid sermo-
nis egrediatur à conspectu Domini: Et ve- 31
nientes ad te populus, coram te sedent, ser-
mones tuos audiunt, nec faciunt eos; quia
mendacium est in ore ipsorum, & consilia qui-
dem cordis sui sectantur:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وعند ما يرجع الخاطي من اثمه ويصنع حكما وعدلا فها هو يحيي * وهذا الذي تقولونه
ليست طريق الرب مستقيمة * ادين كل واحد منكم كطريقكم يا بيت اسرائيل يقول
الرب * وكان في السنة الثانية عشر في الشهر الثاني عشر في الخامس من الشهر لسبيتنا
اتى المتخلص من اورشليم قايلا هلكت المدينة * وكانت يد الرب علي مساء من
قبل ان ياتي الي وفتحت فمي حتى اتى الي بالغداه وفتح فمي ولم يعلق بعد * وكان قول
الرب الي قايلا * يا ابن الانسان الساكنون الخربات على ارض اسرائيل يقولون ابرهيم
كان واحدا وضبط الارض ولكن كثيرون نحن اعطيت الارض لنا للاضباط * لاجل
هذا قل لهم هكذا يقول ادوناي الرب تاكلون على الدم وترفعون اعينكم الى
اصنامكم وتهرقون الدم وترثون الارض * وقمتم بسيفكم صنعتم رذالات وكل
الرجل قريبه وترثون الارض هكذا * لاجل هذا قل لهم هكذا يقول الرب الرب
حي انا بالحقيقة الذين في الخربات بالسيف يسقطون والذين على وجه البرية يسلمون
لوحوش الحقل طعاما والذين في الحصينات والذين في المغاير اقتلهم بالموت * واعطي
الارض للخراب ويهلك كبرياء قوتها ويخرب جبال اسرائيل من اجل انه لا يكون من
يسلك فيها * ويعلمون اني انا الرب اذا واجعل ارضهم خرابا ويخرب لاجل جميع رذالاتهم
التي صنعوها * وانت يا ابن الانسان بنو شعبك المتكلمون فيك على الاسوار وفي ابواب
البيوت ويتكلموا انسان فانسان مع اخيه قايلين تجمع ونسمع البارزات من قبل الرب
* ويأتون اليك حتى يجمع الشعب ويجلس امامك شعبي ويسمعون كلماتك ولا يعملون بها
لان الكذب في فيهم وقلبهم خلف مكاسبهم *

Et cùm averterit se peccator ab iniquitate 19
sua, feceritque judicium & justitiam,
per hæc ipse vivet. Hoc est propter 20
quod dicitis, Non est recta via Domini:
ideò judicabo unumquenque vestrûm se-
cundùm viam vestram O domus Israelis,
ait Dominus. Et factum est anno duo- 21
decimo, mense duodecimo, quintâ ejus-
dem mensis à captivitate nostra, ut ve-
niret qui eripuerat se ex Jerusalem, di-
cens; Periit urbs. Adfuerat autem ma- 22
nus Domini mihi vesperè antequam ad me
venisset, aperueràtque os meum, donec
ad me manè venisset: apertum est autem
os meum, & non est ampliùs clausum.
Fuit etiam sermo Domini ad me, dicens; 23
O fili hominis, Qui ruinas habitant su- 24
per terram Israelis, dicunt; Abraham u-
nus erat, tamen possedit terram: nos au-
tem plures sumus: nobis data est terra
possidenda. Proptereà dic eis, Ita dicit 25
Adonai Dominus; Comeditis super san-
guinem, & attollitis oculos vestros ad
idola vestra, & sanguinem effunditis, &
terram possideretis? Gladio vestro subsi- 26
stitis, abominanda committitis, quisque
proximum suum contaminatis, & terram
hoc pacto possideretis? Ideirco dic eis, Ita 27
dicit Dominus Dominus; Vivo ego, verè
qui in ruinis sunt, gladio occumbent; &
qui sunt super faciem solitudinis, bestiis
agri in escam tradentur; eos autem qui in
munitionibus, & eos qui in cavernis, mor-
te occidam. Tradámque terram vastita- 28
ti, & peribit arrogantia fortitudinis e-
jus; & vastabuntur montes Israelis, quia
non erit qui ambulet in eis: Et cogno- 29
scent quòd ego sum Dominus. Et redi-
gam terram eorum in ruinam, & vasta-
bitur ob omnes abominationes eorum quas
perpetrârunt. Tu etiam O fili hominis, 30
populares tui, qui de te loquuntur super
muros & in ostiis domorum, & locuti
sunt unusquisque cum fratre suo, dicen-
tes; Conveniamus, & audiamus quæ
prodeunt è conspectu Domini: Veniunt 31
ad te, ut congregetur populus, & se-
det coram te populus meus, audiúntque
verba tua, sed non faciunt ea; quia men-
dacium est in ore eorum, & cor eorum
sectatur turpitudines eorum:

יחזקאל׃ לד

bene & , vocis pulchræ amantium canticum sicut eis tu ecce Et
32 והנך להם כשיר עגבים יפה קול ומטב
.ea ipsi non facientes & , tua verba audient & : pulsare scientis
נגן ושמעו את־דבריך ועשים אינם אותם׃
fuit propheta quòd scient & , veniens ecce : illud veniendo in Et
33 ובבאה הנה באה וידעו כי נביא היה
.eorum medio in
בתוכם׃

CAP. XXXIV. לד

super propheta , hominis Fili : dicendo, me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃ בן־אדם הנבא על־
2 Sic : pastores ad eos ad dices & , propheta : Israel pastores
רועי ישראל הנבא ואמרת אלהם לרעים כה־
pascentes fuerunt qui , Israel pastoribus Væ : Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה הוי רעי־ישראל אשר היו רעים
, comedetis Adipem ? pastores pascent pecus nónne : semetipsos
3 אותם הלוא הצאן ירעו הרעים׃ את־החלב תאכלו
.pascetis non pecus : sacrificabitis crassum , induetis lanam &
ואת־הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא תרעו׃
, sanástis non infirmam & , roborástis non Languentes
4 את־הנחלות לא חזקתם ואת־החולה לא־רפאתם
& , reduxistis non expulsam & , alligástis non confractam &
ולנשברת לא חבשתם ואת־הנדחת לא השבתם ואת־
.ferocia in & , eis estis dominati robore in & : quæsistis non perditam
האבדת לא בקשתם ובחזקה רדיתם אתם ובפרך׃
feræ omni cibum in fuerunt & : pastore absque sunt dispersæ Et
5 ותפוצינה מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכל־חית
, montibus cunctis in meum pecus Erraverunt .sunt dispersæ & , agri
6 השדה ותפוצינה׃ ישגו צאני בכל־ההרים
sunt dispersa terræ facies omnes super & : excelsum collem omnem super &
ועל כל־גבעה רמה ועל כל־פני הארץ נפצו
audite pastores Propterea .requirens non & quærens non &, mea pec⁹
7 צאני ואין דורש ואין מבקש׃ לכן רעים שמעו את־
esse pro non si , Deus Dominus dixit , ego Vivens .Domini verbū
8 דבר יהוה׃ חי־אני נאם אדני יהוה אם־לא יען היות־
omni devorationem in meum pecus fuerunt &, direptionem in meum pec⁹
צאני לבז ותהיינה צאני לאכלה לכל־
mei pastores quæsierunt non & , pastore absque agri bestiæ
חית השדה מאין רעה ולא־דרשו רעי את־
non meum pecus & , semetipsos pastores paverunt sed : meum pecus
צאני וירעו הרעים אותם ואת־צאני לא
Sic .Domini verbum audite pastores Propterea .paverunt
9
10 רעו׃ לכן הרעים שמעו דבר־יהוה׃ כה־
requiram & , pastores ad ego Ecce : Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה הנני אל־הרעים ודרשתי את־
non & , pecus pascendo à , eos faciam cessare &, eorum manu de meum pecus
צאני מידם והשבתים מרעות צאן ולא־
, eorum ore de meum pec⁹ eruam & : semetipsos pastores amplius pascent
ירעו עוד הרעים אותם והצלתי צאני מפיהם
: Deus Dominus dixit sic Quia .escam in eis erunt non &
11 ולא־תהיין להם לאכלה׃ כי כה אמר אדני יהוה
disquisitio Sicut .eas quæram & , meum pecus requiram & ego , ego Ecce
12 הנני־אני ודרשתי את־צאני ובקרתים׃ כבקרת
sic , dispersarum suæ pecudis medio in eum esse die in sui gregis pastoris
רעה עדרו ביום היותו בתוך־צאנו נפרשות כן
locis omnibus de eas eruam & : meum pecus requiram
אבקר את־צאני והצלתי אתהם מכל־המקומת
.caliginis & , nubis die in illuc fuerant dispersæ quò
אשר נפצו שם ביום ענן וערפל׃

Versio VULG. LAT.

32 Et es eis quasi carmen musicum,
quod suavi dulcique sono cani-
tur: & audiunt verba tua, & non
33 faciunt ea. Et cùm venerit quod
prædictū est, (ecce enim venit,)
tunc scient quòd prophetes fue-
rit inter eos.

CAP. XXXIV.

1 ET factum est verbum Domini
2 ad me, dicens; Fili hominis, pro-
pheta de pastoribus Israel: pro-
pheta, & dices pastoribus; Hæc
dicit Dominus Deus; Væ pasto-
ribus Israel, qui pascebant semet-
ipsos: nónne greges à pastorib⁹
3 pascuntur? Lac comedebatis, et
lanis operiebamini, et quod cras-
sum erat occidebatis: gregem au-
4 tem meū non pascebatis. Quod
infirmum fuit non consolidástis,
& quod ægrotum non sanástis,
quod confractum est non alligá-
stis, & quod abjectum est non re-
duxistis, & quod perierat non
quæsistis: sed cum austeritate im-
perabatis eis, & cum potentia.
5 Et dispersæ sunt oves meæ, eò
quòd non esset pastor: & factæ
sunt in devorationem omnium
bestiarum agri, & dispersæ sunt.
6 Erraverunt greges mei in cun-
ctis montibus, & in universo col-
le excelso: & super omnem fa-
ciem terræ dispersi sunt greges
mei, & non erat qui require-
rat, non erat, inquam, qui re-
7 quireret. Propterea, pastores, au-
8 dite verbum Domini: Vivo ego,
dicit Dominus Deus; quia pro eo
quòd facti sunt greges mei in ra-
pinam, & oves meæ in devora-
tionem omnium bestiarum agri,
eò quòd non esset pastor: neque
enim quæsierūt pastores mei gre-
gem meum: sed pascebant pasto-
res semetipsos, & greges meos
9 non pascebant: Propterea, pa-
stores, audite verbum Domini:
10 Hæc dicit Dominus Deus; Ecce
ego ipse super pastores requiram
gregem meum de manu eorum,
et cessare faciam eos ut ultrà non
pascant gregem, nec pascant am-
pliùs pastores semetipsos: & li-
berabo gregem meum de ore eo-
rum, & non erit ultrà eis in escā.
11 Quia hæc dicit Dominus Deus;
Ecce ego ipse requiram oves
12 meas, & visitabo eas. Sicut vi-
sitat pastor gregem suum, in
die quando fuerit in medio oviū
suarum dissipatarum: sic visita-
bo oves meas, & liberabo eas de
omnibus locis, in quibus disper-
sæ fuerant in die nubis & cali-
ginis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ γίνῃ αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου ἡδυφώ-
νου, εὐαρμόστου, καὶ (γ) ἀκούσονταί σου τὰ ῥή-
33 ματα, καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτά. Καὶ (δ) ἡ-
νίκα ἐὰν ἔλθῃ, ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ἥκει· καὶ γνώ-
σονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν.
MS.A. (γ) ἀκούοντες τὰ ῥήματά σου,

ΚΕΦ. λδ΄.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τοὺς
ποιμένας τοῦ Ἰσραήλ, προφήτευσον, καὶ εἰ-
πὸν (α) τοῖς ποιμέσι, Τάδε λέγει κύριος
3 κύριος, Ὦ ποιμένες Ἰσραήλ, μὴ (β) βό-
σκουσι ποιμένες ἑαυτούς; (γ) οὐ τὰ πρόβα-
τα βόσκουσιν οἱ ποιμένες; Ἰδοὺ τὸ γάλα
(δ) κατέσθετε, καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε, καὶ
τὸ παχὺ (ε) σφάζετε, καὶ τὰ πρόβατά μου
4 (ζ) οὐ βόσκετε. Τὸ (η) ἠσθενηκὸς οὐκ ἐνισχύ-
σατε, καὶ τὸ κακῶς (θ) ἔχον οὐκ ἐσωματοποι-
ήσατε, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε,
καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ (ι) ἀπεστρέψατε, καὶ τὸ
ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε, καὶ τὸ ἰσχυρὸν
5 κατειργάσασθε μόχθῳ. Καὶ (ι) διεσπάρη τὰ
πρόβατά μου, διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας, καὶ (κ)
ἐγενήθη εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις
6 τοῦ (λ) ἀγροῦ. Καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου
ἐν παντὶ ὄρει, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν,
καὶ ἐπὶ (μ) προσώπου τῆς γῆς διεσπάρη (ν), καὶ
7 οὐκ ἦν ὁ (ξ) ἐκζητῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων. Δια-
8 τοῦτο ποιμένες ἀκούσατε λόγον κυρίου. Ζῶ
ἐγώ, λέγει κύριος κύριος, εἰ μὴν ἀντὶ
τοῦ γενέσθαι τὰ πρόβατά μου εἰς προνομήν,
καὶ γενέσθαι τὰ πρόβατά μου εἰς κατάβρωμα
πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ (ο) πεδίου, παρὰ τὸ μὴ
εἶναι ποιμένας, καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν (π) οἱ ποιμέ-
νες τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμέ-
νες ἑαυτούς, τὰ δὲ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκησαν·
9 Ἀντὶ τούτου ποιμένες (ρ), Τάδε λέγει κύ-
10 ριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας,
καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν
αὐτῶν, καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαί-
νειν τὰ πρόβατά μου, καὶ οὐ (σ) βοσκήσουσιν
ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά· καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρό-
βατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ οὐκ (τ)
11 ἔσονται αὐτοῖς ἔτι εἰς κατάβρωμα. Διότι
τάδε λέγει κύριος κύριος (υ), Ἰδοὺ ἐγὼ
ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐπισκέψομαι
12 αὐτά. (φ) Ὥσπερ ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποί-
μνιον αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ (χ) ὅταν ᾖ γνόφος
καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων διακεχωρι-
σμένων, οὕτως ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου,
καὶ (ψ) ἀπελάσω αὐτὰ ἀπὸ παντὸς τόπου οὗ
διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ
γνόφου.

MS.A. (α) αὐτοῖς, Τάδε (β) οἱ ποιμαίνες βόσκουσιν (γ) οὐχὶ (δ) κατεσθίετε, (ε) ἐσφάζετε (ζ) οὐκ ἐβόσκετε. (η) *ἠσθενηκὸς (θ) *ἔχον (ι) ἐπεστρέψατε, (ι) διεσπάρησαν (κ) ἐγενήθησαν (λ) ἀγροῦ, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ διεσπάρησαν (μ) παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς (ν) τὰ πρόβατά μου, καὶ (ξ) ζητῶν (ο) ἀγροῦ, (π) τὰ πρόβατά μου οἱ ποιμαίνες, (ρ) ἀκούσατε λόγον κυρίου, Τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, (σ) μὴ (τ) ἔτι ἔσονται αὐτοῖς εἰς (υ) ὁ θεός, (φ) Ὡς ἐπισκέπτεται ὁ (χ) γνόφου καὶ νεφέλης ἐν μέσῳ προβάτων αὐτοῦ (ψ) συνάξω

Et es eis, quasi vox psalterii dulcisoni, concinni: & audient verba tua, & non facient (γ) ea. 33 Et cùm venerit, dicent; Ecce venit: & scient, quia propheta erat in medio eorum.

οὐ μὴ (δ) ἔσται ἡνίκα

CAP. XXXIV.

ET factum est verbum Domini 1 ad me, dicens; Fili hominis, propheta ad pastores Israel: propheta, 2 & dic pastoribus; Hæc dicit Dominus Dominus; O pastores Israel, nunquid pascunt pastores 3 semetipsos? Nónne oves pascunt ipsi pastores? Ecce lac comeditis, & lanis operimini, et quod crassum est, occiditis, & oves meas non pascitis. Quod infirmum fuit, 4 non confortastis, & (a) quod ægrotum, non sanastis; & quod contritum, non alligastis, et quod errabat, non reduxistis; & quod perierat, non quæsistis; & quod forte erat, afflixistis (b) labore. 5 Et dispersæ sunt oves meæ, eò quòd non essent pastores: et factæ sunt in devorationem omnibus bestiis agri. Et dispersæ sunt oves 6 meæ in omni monte, & super omnem collem excelsum: & super faciem (c) terræ dispersæ sunt: et non erat, qui requireret, neque qui reduceret. Propterea, pastores, 7 audite verbum Domini. Vivo ego, 8 dicit Dominus Dominus, si non pro eo quòd factæ sunt oves meæ in rapinam, & factæ sunt oves meæ in devorationem omnibus bestiis campi, eò quòd non essent pastores; (& non quæsierunt pastores oves meas, & paverunt pastores semetipsos, oves autem meas non paverunt;) Pro hoc, (d) 9 pastores, Hæc dicit Dominus Dominus; 10 Ecce ego super pastores, et requiram oves meas de manibus eorum, & amovebo eos, ne pascant oves meas, & non pascent ampliùs pastores eas; & liberabo oves meas de ore eorum; & non erunt eis ultrà in devorationem. Quia hæc dicit Dominus 11 Dominus; Ecce ego requiram oves meas, & visitabo eas. Sicut 12 (e) quærit pastor gregem suum, in die quando fuerit caligo, & nubes in medio (f) ovium separatarum; sic requiram oves meas, & eruam eas de omni loco, in quo dispersæ fuerant illic in die nubis, & caliginis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 והא את להון כזמר אבובין דבסים קליה ומוטב לנגנא ושמעין ית פתגמך
33 ולמעבדהון לית אנון צבן׃ ובמיתיה הא אתיא וידעון ארי נביא הוה ביניהון׃
לד
1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר׃ בר אדם אתנבי על פרנסי ישראל אתנבי
2 ותימר להון לפרנסיא כדנן אמר יי אלהים וי על פרנסיא דישראל דהוו מפרנסין
3 נפשיהון הלא לפרנסא עמא אתמניאו פרנסיא׃ ית טובא אתון אכלין ועמר נקי אתון
4 לבשין פטימיא אתון נכסין לעמא ליתיכון מפרנסין׃ ית כאיביא לא תקפתון
ולמריעיא לא אסיתון ולתביריא לא צמדתון וית דאטלטלו לא אתיבתון וית דאבדו
5 לא בעיתון ובתוקפא פלחתון בהון ובקשיו׃ ואתבדרו מבלי פרנס ואתמסרו
6 לאשתיצאה לכל מלכות עממיא ואטלטלו׃ טעו עמי בכל טוריא ועל כל רמא מנטלא
7 ועל כל אפי ארעא אתבדרו עמי ולית דתבע ולית דבעי׃ בכן פרנסין קבילו ית
8 פתגמא דיי׃ קים אנא אמר יי אלהים אם לא חלף דהוו עמי לבזא ואתמסרו עמי
לאשתיצאה לכל מלכות עממיא מבלי פרנס ולא תבעו פרנסיא ית עמי ופרנסו
9 פרנסיא ית נפשיהון וית עמי לא פרניסו׃ בכן פרנסיא רשיעיא תובו לאוריתא ואנא
10 עתיד לרחמא עליכון אציתו לאולפן אוריתא וקבלו פתגמא דיי׃ כדנן אמר יי
אלהים הא אנא שלח רוגזי על פרנסיא ואתבע ית עמי מידהון ואבטלנון מלפרנסא
עמא ולא יפרנסון עוד פרנסיא נפשהון ואשיזיב עמי מידהון ולא יתמסרון בידהון
11 לאשתיצאה׃ ארי כדנן אמר יי אלהים הא אנא מתגלי ואתבע ית עמי ואבקרנון׃ כמא
12 דמבקר רעיא עדריה ביומא דהוי בגו עניה ומפרש להון כן אבקר ית עמי ואשיזיב
יתהון מכל אתריא דאתבדרו לתמן ביום עננא ואמטתא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ecce tu es eis quasi cantio organorum, cujus sonus suavis est & bene psallit: & audiunt sermones tuos & nolunt facere eos. Cùm autem id venerit, ecce venit; & scient quia propheta fuit in medio eorum.

CAP. XXXIV.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis, vaticinare super gubernatores Israel; vaticinare, & dices ipsis gubernatoribus: Hæc dicit Dñs Deus, Væ gubernatoribus Israel qui nutrierunt semetipsos. Nónne ad gubernandum populum meum constituti sunt gubernatores? Bonum vos comeditis & lana munda vos induimini, pinguia vos occiditis; populum autem non gubernatis. Dolentes non confortatis & infirmos non sanatis, & confractos non obligatis; & eos qui aberraverunt non reducitis, & eos qui perierunt non quæritis, & illis potenter & durè imperatis. Itáque dispersi sunt absque gubernatore. & traditi sunt ut consumantur omnibus regnis populorum: & migraverunt. Errant populus meus per omnes montes, & super omnes colles editos, & super omnem faciem terræ dispersi sunt popul⁹ meus, & non est qui quærat nec qui requirat. Propterea gubernatores suscipite verbum Dñi. Vivo ego, dicit Dñs Deus, quia pro eo quòd factus est populus meus in direptionem, & traditus est populus meus consumendus omnibus regnis populorum absque gubernatore: & non quæsierunt gubernatores populum meum, sed gubernarunt gubernatores semetipsos, & populum meum non gubernarunt. Propterea gubernatores impii, *revertimini ad legem & ego misertur us sum vestri: attendite ad disciplinam legis*, & suscipite verbum Dñi. Hæc dicit Dñs Deus. Ecce ego mitto furorem meum super gubernatores: & requiram populum meum de manibus eorum, & cessare eos faciam à gubernatione populi mei. Et non nutrient ampliùs gubernatores semetipsos: & liberabo populum meum de manibus eorum, & non tradentur in manum eorum consumendi. Quia hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego revelabor & vestigabo populum meum, & requiram eos. Sicut requirit pastor gregem suum in die quo est in medio ovium suarum & dividit eas: sic requiram populum meum, & liberabo eos de omnibus locis quò dispersi sunt in die nubilo, & caliginoso.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܡܫܬܡܥܬ ܐܝܟ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܙܡܝܪܬܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܥܒܝܐ. ܘܐܝܟ ܟܢܪܐ ܚܠܝܐ ܘܫܡܥܝܢ *
ܦܬܓܡܝܟ. ܘܠܐ ܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ. * ܘܡܐ ܕܗܘܘ ܐܝܟ ܦܬܓܡܝܟ. ܗܝܕܝܢ ܢܕܥܘܢ
ܕܢܒܝܐ ܐܝܬ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܦܣܘܩܐ * ܠܓ *

* ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪ ܐܢܫܐ. ܐܬܢܒܐ ܥܠ ܪ̈ܥܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܐܬܢܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܪ̈ܥܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܘܬܐ. ܐܘ ܪ̈ܥܘܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܕܪܥܝܢ
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܥܢܐ ܪܥܝܢ ܪ̈ܥܘܬܐ. * ܬܪܒܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܡܪܗܝܢ ܠܒܫܝܢ
ܐܢܬܘܢ. ܘܡܦܛܡܬܐ ܢܟܣܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܢܐ ܠܐ ܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܟܪܝܗܬܐ ܠܐ ܐܚܠܡܬܘܢ
ܘܠܡܪܥܬܐ ܠܐ ܐܣܝܬܘܢ. ܘܠܬܒܝܪܬܐ ܠܐ ܚܒܫܬܘܢ. ܘܠܡܛܥܝܬܐ ܠܐ ܐܗܦܟܬܘܢ. ܘܠܐܒܝܕܬܐ ܠܐ
ܒܥܝܬܘܢ. ܐܠܐ ܒܩܫܝܘܬܐ ܫܥܒܕܬܘܢ ܐܢܝܢ. * ܘܐܬܒܕܪ ܥܢܝ ܡܢ ܕܠܐ ܪܥܝܐ. ܘܗܘܝ
ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. * ܘܛܥܝ ܥܢܝ ܒܟܠܗܘܢ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܥܠ ܟܠ ܪܡܬܐ
ܪܡܬܐ. ܘܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܬܒܕܪ ܥܢܝ. ܘܠܝܬ ܕܒܥܐ ܘܠܝܬ ܕܡܟܢܫ. * ܡܛܠܗܢܐ
ܪ̈ܥܘܬܐ ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܐ ܥܢܝ
ܠܒܙܬܐ: ܘܗܘܐ ܥܢܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܟܠܗ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܡܢ ܕܠܐ ܪܥܝܐ: ܘܠܐ ܒܥܘ
ܪ̈ܥܘܬܐ. ܠܥܢܝ. ܐܠܐ ܪܥܘ ܪ̈ܥܘܬܐ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܘܠܥܢܝ ܠܐ ܪܥܘ. * ܡܛܠܗܢܐ ܪ̈ܥܘܬܐ.
ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܘܬܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܠ ܪ̈ܥܘܬܐ. ܘܐܬܒܥ ܥܢܝ
ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܐܒܛܠ ܐܢܘܢ ܕܠܐ ܢܪܥܘܢ ܥܢܝ. ܘܠܐ ܢܪܥܘܢ ܬܘܒ ܪ̈ܥܘܬܐ ܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܦܪܘܩ ܥܢܝ ܡܢ ܦܘܡܗܘܢ. ܘܠܐ
ܢܗܘܝܢ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܘܬܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܬܒܥ ܐܢܐ ܥܢܝ. ܘܡܣܥܪ ܐܢܐ
ܠܗܝܢ. * ܐܝܟ ܕܡܣܥܪ ܪܥܝܐ ܠܓܙܪܗ ܒܝܘܡܐ ܕܪܘܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܣܥܘܪ ܠܥܢܝ. ܘܐܟܢܫ
ܐܢܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܕܐܬܒܕܪ ܒܗܘܢ. ܒܝܘܡܐ ܕܥܢܢܐ ܘܕܥܪܦܠܐ.

Censeris apud eos quasi cantio *quædam*, & 32
quasi vox sonora, aut quasi cithara dulcisona:
audiunt sermones tuos, & non perficiunt eos:
Sed cùm evenerint sermones tui, tunc agno- 33
scent te esse prophetam inter eos.

CAP. XXXIV.

Fuit etiam ad me sermo Domini, dicendo; 1
Fili hominis, vaticinare contra pastores Isra- 2
elis, vaticinare, & dic eis; Pastores, sic ait
Dñs dominorum; O pastores Israelis qui pa-
scunt seipsos, nónne oves pasci *debent* à pasto-
ribus? Pingues comeditis, & lanam earum 3
induitis: saginatas mactatis, & oves minimè
pascitis: Debilem haud confirmâstis, ægro- 4
tam non curâstis, confractam non alligâstis, er-
rantem non reduxistis, & perditá non quæsi-
vistis; sed violenter subjecistis eas: Adeóque 5
dispersæ sunt oves meæ defectu pastoris, &
factæ sunt cibo omnibus bestiis deserti; Aber- 6
raverunt oves meæ in cunctis montibus, &
super omnem collem excelsum; & per totam
terram dispersæ sunt oves meæ, nemine re-
poscente, neque congregante. Iccirco audite 7
pastores, sermonem Domini: Per vitam me- 8
am, inquit Dominus dominorum, quia factæ
sunt oves meæ in direptionem, & factæ sunt
oves meæ cibus omnibus deserti bestiis de-
fectu pastoris; & non pascunt pastores oves
meas, sed pascunt pastores seipsos, oves au-
tem meas non pascunt: Iccirco pastores, au- 9
dite sermonem Domini: Sic ait Dominus 10
dominorum; Ecce me contra pastóres, & re-
poscam oves meas in manibus eorum, cum
faciam eos cessare ne pascant ampliùs oves
meas, & liberabo oves meas ex ore eorum,
ne posthac sint ipsis cibo. Sic ait Dominus 11
dominorum, Ecce reposcam oves meas, &
visitabo eas. Quemadmodum visitat pastor 12
gregem suum in die venti vehementis, ita
visitabo oves meas, & colligam eas ex omni-
bus locis in quæ dispersæ fuerint in die nubilo
& caliginoso.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويكون لهم مثل صوت مزمار لذيذ الصوت حسن الوصل * ويسمعون كلماتك ولا يعملون
بها * ويكون حين اذ ياتي * يقولون ها قد اتى * ويعلمون انك نبي في وسطهم *
* الفصل الرابع والثلثون * الاصحاح التاسع عشر *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * تنبا على رعاة بني اسرايل * تنبا وقل لهم
هكذا يقول الرب * يا رعاة اسرايل * هل الرعاة يرعون ذواتهم * اليس الرعاة يرعي الخراف
* ها انتم تاكلون اللبن * وتلبسون الصوف * وتذبحون السمين * وخرافي لم ترعوها * الضعيف
لم تقووه * والذي به سو لم تداووه * والمكسور لم تجبروه * والضال لم تردوه * والهالك
لم تطلبوه * والقوي عملتوه في التعب * فتفرقت غنمي من اجل انه لم يكن لها رعاة
وصارت ماكلا لكل وحوش الحقل وطيور السماء * وتفرقت غنمي في كل جبل * وعلى كل
تل عال * وعلى وجه كل الارض تفرقت غنمي * ولم يكن من يطلبها * ولا من يردها
* لاجل هذا يا ايها الرعاة اسمعوا قول الرب * حي انا يقول الرب الرب * بالحقيقة عوض
ان تصير غنمي للنهب * وان تصير غنمي ماكلا لجميع وحوش الحقل * من اجل انه
لم يكن لها رعاة * ولم تطلب الرعاة غنمي * ورعت الرعاة ذواتهم * ولم يرعوا غنمي *
* بدل هذا يا ايها الرعاة اسمعوا قول الرب * هكذا يقول ادوناي الرب ها انا على الرعاة
واطلب غنمي من يديهم * واصرفهم ان لا يرعوا غنمي * ولا ترعاها الرعاة ايضا * واخلص
غنمي من فمهم * ولا تصير لهم بعد ماكلا * من اجل انه هكذا يقول الرب الرب
الالاه * ها انا اطلب غنمي واتعهدها * كما يتعهد الراعي قطيعه في يوم الضبابة والسحاب
في وسط خرافه المعتزلة * هكذا اطلب خرافي * واجمعها من كل موضع حيث تفرقت هناك
في يوم سحابة وضبابة *

Es apud eos veluti sonus psalterii dul- 32
cisoni concinnè aptati: audiunt verba
tua, & non perficiunt ea: Fiet autem 33
quum evenerit, ut dicant; Ecce jam e-
venit; & cognoscant te prophetam esse
in medio eorum.

CAP. XXXIV.

Textus decimusnonus.

Deinde fuit sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, propheta con- 2
tra pastores filiorum Israelis: propheta, et
dic eis; Ita dicit Dominus; O pastores
Israelis, num pastores pascunt semetipsos?
annon pastores pascunt agnos? En come- 3
ditis lac, et vestimini lanâ, pingues jugu-
latis, & agnos meos non pascitis. Debi- 4
lem non corroborâstis, morbo laboranti
medelam non attulistis, fractum non alli-
gâstis, errantem non reduxistis, perdi-
tum non quæsivistis, & fortem labore
excruciâstis: Et dispersæ sunt oves meæ, 5
quòd pastores non haberent; factæque
sunt esca omnibus feris agri & volucri-
bus cœli: Et dispersæ sunt oves meæ in 6
omni monte, & super omnem collem
sublimem; & super faciem totius terræ
dispersæ sunt oves meæ, nec fuit qui
quæreret eas, neque qui reduceret eas.
Propterea O pastores, audite sermonem 7
Domini. Vivo ego, dicit Dominus Do- 8
minus; Verè, pro eo quòd factæ sunt o-
ves meæ in direptionem; factæque sunt
oves meæ cibus omnibus feris agri, eò
quòd non habuerint pastores, & non
quæsiverint pastores oves meas; pastores
semetipsos paverint, non autem paverint
oves meas: Hac de causa O pastores, 9
audite sermonem Domini. Sic dicit A- 10
donai Dominus; Ecce me contra pasto-
res, & requiram oves meas de manu
eorum, & amovebo eos ne pascant oves
meas; neque pascent eas ampliùs pasto-
res: eripiam oves meas ex ore eorum,
& non erunt eis deinceps in cibum.
Sic enim dicit Dominus, Dominus De- 11
us; En ego quæram oves meas, & re-
visam eas. Quemadmodum revisit pa- 12
stor gregem suam in die caliginoso et nu-
bilo, in medio agnorum suorum segre-
gatorum; ita requiram agnos meos, &
colligam eos ex omni loco, ubi dispersi
fuerint illuc in die nubilo & caligi-
noso.

יְחֶזְקֵאל : לד

eas inducam & , terris è eas congregabo &,populis è eas educam Et
13 וְהוֹצֵאתִים מִן־הָעַמִּים וְקִבַּצְתִּים מִן־הָאֲרָצוֹת וַהֲבִיאוֹתִים
cunctis in & ,rivis in ,Israel montibus in eas pascam &:suam humum in
אֶל־אַדְמָתָם וּרְעִיתִים אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל בָּאֲפִיקִים וּבְכֹל
montibus in & ,eas pascam bona pascua In terræ habitationibus
14 מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃ בְּמִרְעֶה־טּוֹב אֶרְעֶה אֹתָם וּבְהָרֵי
, bona pascua in accubabunt ibi : earum pascua erit Israel celsitudinis
מְרוֹם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נְוֵהֶם שָׁם תִּרְבַּצְנָה בְּנָוֶה טּוֹב
pascam Ego .Israel montes ad pascent pingue pascuum &
15 וּמִרְעֶה שָׁמֵן תִּרְעֶינָה אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲנִי אֶרְעֶה
Perditam .Deus Domin⁹ dixit,eas faciã accubare ego &,meũ pecus
16 צֹאנִי וַאֲנִי אַרְבִּיצֵם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ אֶת־הָאֹבֶדֶת
& ,alligabo confractam & ,reducam expulsam & ,requiram
אֲבַקֵּשׁ וְאֶת־הַנִּדַּחַת אָשִׁיב וְלַנִּשְׁבֶּרֶת אֶחֱבֹשׁ וְאֶת־
, disperdam fortem & ,pinguem & : roborabo languidam
הַחוֹלָה אֲחַזֵּק וְאֶת־הַשְּׁמֵנָה וְאֶת־הַחֲזָקָה אַשְׁמִיד
: Deus Dominus dixit sic meum pecus vos Et .judicio in illam pascam
17 אֶרְעֶנָּה בְמִשְׁפָּט׃ וְאַתֵּנָה צֹאנִי כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
parum Nunquid .hircos & ,arietes,pecus ad,pecus inter judicans ego Ecce
18 הִנְנִי שֹׁפֵט בֵּין־שֶׂה לָשֶׂה לָאֵילִים וְלָעַתּוּדִים׃ הַמְעַט
vestrarum pascuarum residuum & , paveritis bonum pascuum vobis à
מִכֶּם הַמִּרְעֶה הַטּוֹב תִּרְעוּ וְיֶתֶר מִרְעֵיכֶם
& ; biberitis aquarum fundum & ; vestris pedibus in conculcaveritis
תִּרְמְסוּ בְּרַגְלֵיכֶם וּמִשְׁקַע־מַיִם תִּשְׁתּוּ וְאֵת
conculcatione meum pecus Et:conculcaveritis vestris pedib⁹ in residuas
19 הַנּוֹתָרִים בְּרַגְלֵיכֶם תִּרְפֹּשׂוּן׃ וְצֹאנִי מִרְמַס
.biberunt vestrorum pedum calcationem & , paverunt vestrorum pedum
רַגְלֵיכֶם תִּרְעֶינָה וּמִרְפַּשׂ רַגְלֵיכֶם תִּשְׁתֶּינָה׃
judicabo & ,ego ego Ecce : eos ad Deus Dominus dixit sic Propterea
20 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֲלֵיהֶם הִנְנִי־אָנִי וְשָׁפַטְתִּי
humero in & latere in ꝙ eo Pro.macilentũ pec⁹ inter &,pingue pecus inter
21 בֵּין־שֶׂה בִרְיָה וּבֵין שֶׂה רָזָה׃ יַעַן בְּצַד וּבְכָתֵף
donec : languidas omnes cornupetistis vestris cornibus & , vos impelleretis
תֶּהְדֹּפוּ וּבְקַרְנֵיכֶם תְּנַגְּחוּ כָּל־הַנַּחְלוֹת עַד אֲשֶׁר
non & ,meo pecori faciam salutem Et ? extra ad eas dispergeretis
22 הֲפִיצוֹתֶם אוֹתָנָה אֶל־הַחוּצָה׃ וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא־
suscitabo Et .agnum ad ,agnum inter judicabo & :rapinæ in ultrà erunt
23 תִהְיֶינָה עוֹד לָבַז וְשָׁפַטְתִּי בֵּין שֶׂה לָשֶׂה׃ וַהֲקִמֹתִי
Ipse .David meus servus eas pascet &,unum pastorem eis super
עֲלֵיהֶם רֹעֶה אֶחָד וְרָעָה אֶתְהֶן אֵת עַבְדִּי דָוִיד הוּא
ero Dominus ego Et .pastorem in eis erit ipse & ,eas pascet
24 יִרְעֶה אֹתָם וְהוּא־יִהְיֶה לָהֶן לְרֹעֶה׃ וַאֲנִי יְהוָה אֶהְיֶה
Ego : eorum medio in prælatus ,David meus servus & ,Deum in eis
לָהֶם לֵאלֹהִים וְעַבְדִּי דָוִד נָשִׂיא בְתוֹכָם אֲנִי
, pacis pactum eis excindam Et .sum locutus Dominus
25 יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃ וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם
deserto in habitabunt & :terra de malam bestiam cessare faciam &
וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה־רָעָה מִן־הָאָרֶץ וְיָשְׁבוּ בַמִּדְבָּר
circuitus & ,eas dabo Et .sylvis in dormient & , fiducia in
26 לָבֶטַח וְיָשְׁנוּ בַּיְּעָרִים׃ וְנָתַתִּי אוֹתָם וּסְבִיבוֹת
: suo tempore in pluviam faciam descendere & :benedictionem mei collis
גִּבְעָתִי בְּרָכָה וְהוֹרַדְתִּי הַגֶּשֶׁם בְּעִתּוֹ
, suum fructum agri lignum dabit Et .erunt benedictionis pluviæ
27 גִּשְׁמֵי בְרָכָה יִהְיוּ׃ וְנָתַן עֵץ הַשָּׂדֶה אֶת־פִּרְיוֹ
: fiducia in suam humum super erunt & ,suum fructum dabit terra &
וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ וְהָיוּ עַל־אַדְמָתָם לָבֶטַח
, eorum jugi vectes me frangendo in ,Dominus ego quod scient &
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּשִׁבְרִי אֶת־מֹטוֹת עֻלָּם
.eis in facientium manu de eos eruero &
וְהִצַּלְתִּים מִיַּד הָעֹבְדִים בָּהֶם׃

Versio VULG. LAT.

13 Et educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terram suam: & pascam eas in montib⁹ Israel, in rivis, & in cunctis sedibus terræ.
14 In pascuis uberrimis pascam eas, & in montibus excelsis Israel erunt pascua earum: ibi requiescent in herbis virentibus, & in pascuis pinguib⁹ pascentur super
15 montes Israel. Ego pascam oves meas, & ego eas accubare faciã,
16 dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, & quod abjectũ erat reducam, & quod confractum fuerat alligabo, & quod infirmum fuerat consolidabo, & quod pingue & forte custodiam:
17 & pascam illas in judicio. Vos autem, greges mei, hæc dicit Dominus Deus; Ecce ego judico inter pecus & pecus, arietum &
18 hircorum. Nónne satis vobis erát pascua bona depasci? insupèr & reliquias pascuarum vestrarum conculcástis pedibus vestris: & cùm purissimam aquam biberetis, reliquam pedibus vestris tur-
19 babatis. Et oves meæ his, quæ conculcata pedib⁹ vestris fuerát, pascebantur: & quæ pedes vestri
20 turbaverant, hæc bibebant. Propterea hæc dicit Domin⁹ Deus ad vos; Ecce ego ipse judico inter
21 pecus pingue, et macilentum: Pro eo quòd laterib⁹ & humeris impingebatis, & cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora, donec dispergerentur forás:
22 Salvabo gregem meum, & non erit ultrà in rapinam, & judica-
23 bo inter pecus & pecus. ET SUSCITABO SUPER EAS PASTOREM UNUM, qui pascat eas, servum meum David: ipse pascet eas, &
24 ipse erit eis in pastorem. Ego autem Dominus ero eis in Deum: & serv⁹ me⁹ David princeps in medio eorum: ego Dominus locut⁹
25 sum. Et faciam cum eis pactum pacis, & cessare faciam bestias pessimas de terra: & qui habitant in deserto, securi dormient in sal-
26 tibus. Et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem: & deducam imbrem in tempore suo:
27 pluviæ benedictionis erunt. Et dabit lignum agri fructum suum, & terra dabit germen suum, & erunt in terra sua absque timore: & scient quia ego Dominus, cùm contrivero catenas jugi eorum, & eruero eos de manu imperantium sibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συνάξω αὐτοὺς (ω) ἀπὸ τῶν χωρῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραήλ, καὶ ἐν ταῖς φάραγξι, καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς.
14 (α) Ἐν νομῇ ἀγαθῇ βοσκήσω αὐτούς, ἐν τῷ ὄρει τῷ ὑψηλῷ (β) Ἰσραήλ. καὶ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ, καὶ κοιμηθήσονται, καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ, καὶ ἐν νομῇ πίονι βοσκηθήσονται ἐπὶ τῶν ὀρέων (γ) Ἰσ-
15 ραήλ. Ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά, καὶ (δ) γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος· τάδε λέγει κύριος κύ-
16 ριος. Τὸ ἀπολωλὸς (ε) ζητήσω, καὶ τὸ (ζ) πλανώμενον ἀποστρέψω, καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνισχύσω, καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω, καὶ βοσκήσω αὐτὰ
17 μετὰ κρίματος. Καὶ ὑμεῖς (η) πρόβατα, τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου καὶ προβάτου, (θ)
18 κριῶν καὶ τράγων. Καὶ οὐχ ἱκανὸν ὑμῖν, ὅτι τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς (ι) ὑμῶν κατεπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν; καὶ τὸ καθεστηκὸς ὕδωρ ἐπίνετε, καὶ τὸ λοιπὸν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐταράσ-
19 σετε; Καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήματα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο, καὶ τὸ τεταραγμένον ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον.
20 Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος (κ), Ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀναμέσον προβάτου ἰ-
21 σχυροῦ καὶ ἀναμέσον προβάτου ἀσθενοῦς. Ἐπὶ ταῖς πλευραῖς καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε, καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκερατίζετε, καὶ πᾶν
22 τὸ ἐκλεῖπον ἐξεθλίβετε. Καὶ σώσω τὰ πρόβατά μου, καὶ (λ) οὐ μὴ ὦσιν ἔτι εἰς προνομήν, καὶ κρινῶ ἀναμέσον κριοῦ πρὸς κριόν.
23 Καὶ ἀναστήσω (μ) ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἕνα, καὶ ποιμανεῖ αὐτούς, τὸν δοῦλόν μου Δαυίδ, καὶ
24 ἔσται αὐτῶν ποιμήν, Καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ Δαυὶδ ἄρχων ἐν
25 μέσῳ αὐτῶν· ἐγὼ κύριος ἐλάλησα. Καὶ διαθήσομαι τῷ Δαυὶδ διαθήκην εἰρήνης, καὶ (ν) ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ὑπνώσουσιν
26 ἐν τοῖς δρυμοῖς. Καὶ (ξ) δώσω αὐτοὺς περικύκλῳ τοῦ ὄρους μου· καὶ δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν,
27 ὑετὸν εὐλογίας. Καὶ τὰ ξύλα (ο) τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν, καὶ ἡ γῆ δώσει (π) τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ἐν τῷ συντρίψαι με τὸν ζυγὸν (ρ) αὐτῶν, καὶ ἐξελοῦμαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσαμένων αὐτούς.

MS.A. (ω) ἐκ τῶν (α) Νομῇ ἀγαθῇ (β) ἐν τῷ ὄρει Ἰσραήλ. (γ) τοῦ Ἰσραήλ. (δ) ἐπιγνώσονται διότι (ε) ἐκζητήσω, (ζ) πεπλανημένον ἐπιστρέψω, (η) τὰ πρόβατα, (θ) κριοῦ καὶ τράγου. (ι) τοῖς ποσὶν ὑμῶν κατεπατεῖτε; (κ) ὁ θεός, (λ) οὐκέτι ἔσονται ἔτι εἰς (μ) αὐτοῖς ποιμένα ἕτερον, (ν) ἐξολοθρεύσω (ξ) ἔσονται κύκλῳ τοῦ ὄρους μου· καὶ ἀποστελῶ ὑετὸν εὐλογίας αὐτοῖς. (ο) τοῦ πεδίου ἀποδώσει τὸν καρπὸν αὐτοῖς, (π) τὸν καρπὸν αὐτῆς, (ρ) τοῦ κλοιοῦ αὐτῶν· ἐξελοῦμαι

13 Et educam eos de gentibus, & congregabo eos de regionibus, & inducam eos in terram suam, & pascam eos in montibus Israel, & in vallibus, et in omni habitatione terræ.
14 In pascua bona pascam eos, in monte excelso (g) Israel. Et erunt ovilia eorum ibi; et dormient, & ibi requiescent in deliciis bonis, & in pascua pingui pascentur super montes Israel.
15 Ego pascam oves meas: & ego faciam requiescere eas: & (d) scient, quia ego sum Dominus: Hæc dicit Dominus Dominus.
16 Quod perierat, requiram; et quod errabat, reducam; & quod contritum, alligabo; & quod deficerat, confortabo; & quod forte, custodiam, & pascam eas cum judicio.
17 Et vos (i) oves, hæc dicit Dominus Dominus; Ecce ego dijudicabo inter ovem & ovem, arietes & hircos.
18 Et nónne satis vobis erat, quia bonam pascuam depascebatis; et reliquias pascuæ vestræ conculcabatis pedibus vestris? & collectam aquã bibebatis; & reliquam pedibus vestris turbabatis?
19 Et oves meæ conculcationes pedum vestrorum pascebant, & aquam conturbatam pedibus vestris bibebant.
20 Propterea hæc dicit Domin⁹ Dominus; Ecce ego dijudicabo inter ovem fortem, & inter ovem infirmam.
21 In lateribus, & humeris vestris propulsabatis, & cornibus vestris (k) ventilabatis, & omnem, quæ deficiebat, effligebatis.
22 Et salvabo oves meas; & non erunt ultrà in rapinam: & judicabo inter arietem (l) ad arietem.
23 Et suscitabo super eos pastorem unum, & pascet eos, servum meum David. Et erit eorum pastor:
24 Et ego Dominus ero eis in Deum: & David princeps in medio eorum. Ego Dominus loquutus sum.
25 Et disponam (m) David testamentum pacis: & delebo bestias pessimas de terra, et habitabunt in (n) deserto, et somnum capient in saltibus.
26 Et (o) dabo eos in circuitu montis mei: et (p) dabo pluviam vobis, pluviã benedictionis.
27 Et ligna quæ in campo, dabunt fructũ suum: et terra dabit fortitudinem suam: et habitabunt in terra sua in spe pacis: et scient, quia ego sum Domin⁹, cùm contrivero (q) jugum eorum, et eruero eos de manu servire eos facientium.

תַּרְגּוּם יוֹנָתָן Targum JONATHAN.

13 וְאַפֵּקִנּוּן מִבֵּינֵי עַמְמַיָּא וְאֲכַנְשִׁנּוּן מִן מְדִינָתָא וְאָעֵלִנּוּן לְאַרְעֲהוֹן וְאַפַּרְנְסִנּוּן עַל טוּרֵי
14 יִשְׂרָאֵל בְּפַצִּידַיָּא וּבְכֹל מוֹתָבֵי אַרְעָא׃ בְּפַרְנָס טָב אַפַּרְנֵס יָתְהוֹן וּבְטוּר קוּדְשָׁא
דְּיִשְׂרָאֵל יְהָבִית מְשָׁרֵיהוֹן תַּמָּן יִשְׁרוֹן בַּאֲתַר דַּיָאֵי וּפַרְנוֹס טָב יִתְפַּרְנְסוּן עַל טוּרֵי
15 יִשְׂרָאֵל׃ אֲנָא אֲפַרְנֵס יָת עַמִּי וַאֲנָא אַשְׁרֵינוּן לְרוֹחְצָן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים׃ יָת דְּאִתְבַּדָּרוּ
16 אֶתְבַּע וְיָת דְּאִטַּלְטָלוּ אָתֵיב וְלִתְבִירַיָּא אֲצַמֵּד וּלְמַרְעַיָּא אֲסוֹבֵר וְיָת חַטָּאַיָּא וְיָת חַיָּבַיָּא
17 אֲשֵׁיצֵי וְאֲפַרְנֵס עַמִּי בְּדִינָא׃ וְאַתּוּן עַמִּי כִּדְנָן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אֲנָא דָּאִין בֵּין
18 גְּבַר לִגְבַר לְחַטָּאַיָּא וּלְחַיָּבַיָּא׃ הַזְעֵיר לְכוֹן דְּפַרְנוֹס טָב אַתּוּן מִתְפַּרְנְסִין וּמוֹתַר
פַּרְנוֹסְכוֹן דָּיְשִׁין בְּרַגְלֵיכוֹן וּמַשְׁתֵּי מַתְקַן אַתּוּן שָׁתָן וְיָת מוֹתָרָא בְּרַגְלֵיכוֹן אַתּוּן
19 דָּיְשִׁין׃ וְעַמִּי מוֹתַר מֵיכַל שַׁמָּשֵׁיכוֹן אָכְלִין וּמוֹתַר מִשְׁתֵּי שַׁמָּשֵׁיכוֹן שָׁתָן׃ בְּכֵן כִּדְנָן
20 אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לְהוֹן הָא אֲנָא מִתְגְּלֵי וְאֵדוּן בֵּין גְּבַר עֲתִיר וּבֵין גְּבַר מִסְכֵּן׃ חֲלַף
21 דִּבְרֶשַׁע וּבִדְרָע דְּחַקְתּוּן וּבְתוּקְפָא תַבַּרְתּוּן כָּל כָּאֵבַיָּא עַד דְּבַדַּרְתּוּן יָתְהוֹן לְבֵינֵי
22 מְדִינָתָא׃ וְאֶפְרוֹק לְעַמִּי וְלָא יְהוֹן עוֹד לְבִזָּא וְאֵדוּן בֵּין גְּבַר לִגְבַר׃ וַאֲקִים
23 עֲלֵיהוֹן פַּרְנָס חַד וִיפַרְנֵס יָתְהוֹן יָת דָּוִד עַבְדִּי הוּא יְפַרְנֵס יָתְהוֹן וְהוּא יְהֵי לְהוֹן
24 לְפַרְנָס׃ וַאֲנָא יְיָ אֱהֵי לְהוֹן לֶאֱלָהּ וְעַבְדִּי דָוִד מַלְכָּא בֵּינֵיהוֹן אֲנָא יְיָ גְּזָרִית בְּמֵימְרִי׃
25 וְאֶגְזַר לְהוֹן קְיָם שְׁלָם וַאֲבַטֵּל חֵיוְתָא בִּישְׁתָא מִן אַרְעָא וְיִתְּבוּן בְּמַדְבְּרָא לְרוֹחְצָן
26 וְיִתְעַתְּקוּן בְּחוּרְשַׁיָּא׃ וְאַשְׁרֵי יָתְהוֹן סְחוֹר סְחוֹר לְבֵית מַקְדְּשִׁי וִיהוֹן מְבָרְכִין
וְאַחֵית לְהוֹן מְטַר בְּכִיר בְּעִדָּנֵיהּ מִטְרִין דְּבִרְכָן יְהוֹן׃ וְיִתֵּן אִילַן חַקְלָא יָת אִבֵּיהּ
27 וְאַרְעָא תִּתֵּן עֲלַלְתַּהּ וִיהוֹן עַל אַרְעֲהוֹן לְרוֹחְצָן וְיִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ כַּד אֶתְבַּר יָת
נִיר תּוּקְפְהוֹן וְאֵשֵׁיזְבִנּוּן מִיַּד דְּמַפְלְחִין בְּהוֹן׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

13 Et educam eos de medio populorum, & congregabo eos de *provinciis*; & inducam eos in terram suam, & nutriam eos in montibus Israel, in rivis &
14 in omnibus habitationibus terræ. Alimento bono nutriam eos, & in monte sancto Israel *dedi habitationem* eorum; ibi habitabunt in loco specioso, & alimento bono pascentur super montes Israel.
15 Ego gubernabo populum meum, & ego habitare eos faciam confidenter, ait Dñs Deus.
16 Illos qui perierant requiram; & illos qui transmigraverant reducam, & confractos alligabo, & infirmos portabo, & impios & peccatores consumam; & gubernabo populum meum in judicio.
17 Et vos popule meus, hæc dicit Dñs Deus: Ecce ego judico inter virum, & virum, peccatores & impios.
18 Nunquid parum vobis est quòd nutrimento bono vos nutriti estis, nisi etiam residuum nutrimenti vestri pedibus conculceris? & quòd potum præparatum vos bibitis, nisi etiam reliquias pedibus vestris calcetis?
19 Et populus meus reliquias cibi ministrorum vestrorum comedunt, & reliquias potus ministrorum vestrorum bibunt.
20 Propterea hæc dicit Dñs Deus ad eos, Ecce ego revelabor & judicabo inter virum divitem, & virum pauperem.
21 Pro eo quòd in impietate & in brachio impellebatis, & in fortitudine confringebatis omnes dolentes, donec dispersistis eos per provincias.
22 Et redimam populum meum, & non tradentur direptioni ultrà, & judicabo inter virum & virum.
23 Et suscitabo super eos gubernatorem unum, & gubernabit eos, David servum meum; ipse gubernabit eos, & ipse erit eis in gubernatorem.
24 Et ego Dñs ero eis in Deum, & servus meus David rex inter eos. Ego Dñs decrevi in verbo meo.
25 Et feriam cum eis pactũ pacis, et cessare faciam bestias malas de terra, et habitabunt in deserto confidenter; et inveterabuntur in *saltu*.
26 Et habitare eos faciam in circuitu sanctuarii mei; & erũt benedicti: et deducam eis imbrem temporaneum in tempore suo; pluviæ benedictionis erunt.
27 Et dabit arbor agri fructum suum, et terra dabit germen suum, et erunt in terra sua confidenter. Et scient quia ego Dñs cùm confregero jugum fortitudinis eorum, et liberavero eos de manibus eorum qui ipsis servis utebantur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܦܩ ܐܢܝܢ ܡܢ ܥܡܡܐ܂ ܘܐܟܢܫ ܐܢܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܐܝܬܐ ܐܢܝܢ ܠܐܪܥܗܘܢ܂ ܘܐܪܥ
ܐܢܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܒܢܚܠܐ܂ ܘܒܟܠܗ ܡܬܒܐ ܕܐܪܥܐ܂ * ܒܪܥܝܐ ܛܒܐ ܐܪܥ
ܐܢܝܢ܂ ܘܒܛܘܪܐ ܪܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܗܘܐ ܕܝܪܗܘܢ܂ ܬܡܢ ܢܫܪܘܢ܂ ܒܕܝܪܐ ܛܒܐ܂ ܘܪܥܝܐ
ܫܡܝܢܐ ܢܪܥܘܢ܂ ܒܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܐܢܐ ܐܪܥܐ ܠܥܢܝ܂ ܘܐܢܐ ܐܪܒܥ ܐܢܝܢ ܐܡܪ ܡܪ
ܡܪܘܬܐ܂ * ܕܐܒܝܕܐ ܐܒܥܐ܂ ܘܕܛܥܝܐ ܐܗܦܟ܂ ܘܠܬܒܝܪܐ ܐܚܒܘܫ܂ ܘܠܟܪܝܗܐ ܐܚܝܠ܂ ܘܠܫܡܝܢ
ܘܠܥܒܝܐ ܐܛܪ܂ ܘܐܪܥܐ ܐܢܝܢ ܒܕܝܢܐ܂ * ܘܠܟܝܢ ܥܢܝ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ܂ ܗܐ ܐܢܐ ܕܐܢ
ܒܝܬ ܐܡܪܐ ܠܐܡܪܐ܂ ܘܒܝܬ ܕܟܪܐ ܠܕܟܪܐ܂ * ܠܐ ܣܦܩ ܠܟܘܢ܂ ܕܪܥܝܐ ܛܒܐ
ܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܫܪܟܐ ܕܪܥܝܟܘܢ܂ ܕܫܝܛܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܪܓܠܝܟܘܢ܂ ܘܡܝܐ ܫܦܝܐ ܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܘܫܪܟܐ ܕܡܝܐ ܕܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܒܪܓܠܝܟܘܢ ܕܠܚܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܘܥܢܝ ܕܫܘܝܦܐ ܕܪܓܠܝܟܘܢ
ܪܥܝܢ܂ ܘܫܠܚܝܬܐ ܕܪܓܠܝܟܘܢ ܫܬܝܢ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ܂ ܗܐ ܐܢܐ ܕܐܢ
ܐܢܐ ܒܝܬ ܐܡܪܐ ܫܡܝܢܐ ܠܐܡܪܐ ܟܚܝܫܬܐ܂ * ܚܠܦ ܕܒܓܒܝܟܘܢ ܘܒܟܬܦܝܟܘܢ
ܕܚܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂ ܘܒܩܪܢܝܟܘܢ ܢܓܚܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܟܠܗܝܢ ܟܪܝܗܬܐ܂ ܥܕܡܐ ܕܒܕܪܬܘܢ ܐܢܝܢ ܠܒܪ܂ * ܘܐܦܪܘܩ
ܠܥܢܝ܂ ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܬܘܒ ܠܒܙܬܐ܂ ܘܐܕܘܢ ܒܝܬ ܐܡܪܐ ܠܐܡܪܐ܂ ܘܒܝܬ ܕܟܪܐ ܠܕܟܪ
* ܘܐܩܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܪܥܝܐ܂ ܘܢܪܥܐ ܐܢܝܢ܂ ܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܗܘ ܢܪܥܐ ܐܢܝܢ܂ ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ
ܪܥܝܐ܂ * ܘܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ܂ ܘܕܘܝܕ ܥܒܕܝ ܢܗܘܐ܂ ܪܫܐ ܒܝܢܬܗܘܢ
* ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܩܝܡܐ ܕܫܠܡܐ܂ ܘܐܒܛܠ ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܐܪܥܐ܂ ܘܢܥܡܪܘܢ
ܒܡܕܒܪܐ ܒܫܠܝܐ܂ ܘܢܕܡܟܘܢ ܒܚܘܪܫܐ܂ * ܘܐܬܠ ܠܗܘܢ ܒܘܪܟܬܐ ܚܕܪ ܪܡܬܝ܂ ܘܐܚܬ
ܡܛܪܐ ܒܙܒܢܗ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܡܛܪܐ ܕܒܘܪܟܬܐ܂ * ܘܐܝܠܢܐ ܕܐܪܥܐ ܢܬܠܘܢ ܦܐܪܐ܂ ܘܐܪܥܐ
ܬܬܠ ܥܠܠܬܗ܂ ܘܢܗܘܘܢ ܥܠ ܐܪܥܗܘܢ ܒܫܠܝܐ܂ ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ܂ ܡܐ ܕܬܒܪܬ
ܢܝܪܗܘܢ܂ ܘܦܨܝܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܡܫܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ܂

* Educam eas è gentibus, & colligam eas ex 13
urbibus, adducam eas in terram earum, &
pascam eas in montibus Israelis, in vallibus,
& in omnibus *locis* habitabilibus terræ. In 14
pascuo optimo pascam eas, & in excelsis
montibus Israelis erit caula earum: ibi cuba-
bunt in caula optima, & pascuum pingue de-
pascent in montibus Israelis. Ego pascam 15
oves meas, & ego faciam eas recubare, ait
Dñs dominorum. Perditam quæram, errantem 16
reducam, confractam obligabo, debilem fir-
mabo, pinguem & crassam conservabo, &
pascam eas debito modo. Vobis autem oves 17
meæ, sic dicit Dñs dominorum; Ecce judica-
bo inter ovem & ovem, & inter arieté & ari-
etem. Annon sufficit vobis pastores pascuum 18
bonum quod depascitis, ut reliquum pascui
vestri pedibus vestris conculcetis? & aquam
bibentes, residuam quam relinquitis, pedibus
vestris conturbetis? Et oves meæ depascant 19
conculcatum pedibus vestris, & bibant aquas
quas pedes vestri conturbârunt? Propterea sic 20
ait Dominus dominorum; Ecce judicabo inter
ovem pinguem & ovem macilentam: Eò quòd 21
illæ *pingues* lateribus humerisque suis im-
pellebant, & cornibus suis impetebant omnes
infirmas, donec eas foràs dispersérint: Et 22
eripiam oves meas, ne sint ampliùs illis dire-
ptioni; judicans inter ovem et ovem, et inter
arietem et arietem. Et constituam super eas 23
pastorem, qui pascat eas: David servus meꝰ
ipse pascet eas, ipséque erit eis pastor: Ego 24
verò Dominus ero eis Deus, et David servus
meus erit princeps inter ipsos: Statuam eis 25
fœdus pacis et abolebo feras perniciosas de
terra: habitabunt in deserto securè, et dor-
mient in sylva: Dabo eis benedictionem me- 26
am circa collem meum, et demittam pluviam
tempestivam: eritque pluvia benedictionis,
Et arbores terræ edent fructus, et terra dabit 27
proventus suos, demum habitabunt in terra
sua securé: et agnoscent me esse Dominum,
quum fregero jugum eorum, et eripuero eos
de manu subigentium eos.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واخرجهم من الامم • واجمعهم من الكور • وادخلهم الى ارضهم • وارعاهم على جبال
اسرائيل • وفي الاودية • وفي كل مسكن الارض * في مرعى صالح • ارعاهم في الجبل
المرتفع • في جبل اسرائيل • وتصير صيرهم هناك • ويضطجعون • وهناك يستريحون في نعيم
طيب • وفي مرعى دسم يرعون على جبال اسرائيل * انا ارعى غنمي • وانا اريحها • ويعلمون
اني انا الرب • هكذا يقول الرب الرب * اطلب الهالك • وارد الضال • واجبر المكسور
واقوي الفاني • واحفظ القوي • وارعاها بحكم * وانتم ايها الخراف • هكذا يقول الرب
الرب • ها انا احكم بين خروف وخروف • وكبش وتيس * فليس يجب لكم انكم ترعون
مرعى حسنا • وبقايا المرعى تدوسون بارجلكم • وتشربون الماء الصافي • والبقية افتعكرونها
بارجلكم * وخرافي ترعى مداسات اقدامكم • وتشرب الماء المضطرب من ارجلكم * لاجل هذا
هكذا يقول الرب الرب الاله • ها انا احكم بين خروف قوي وبين خروف ضعيف
* بجوانبكم واكتافكم تدفعونها • وبقرونكم تنطحونها • وكل فان اخرجتموها
* واخلص غنمي • ولا تصير بعد ايضا للنهب • واحكم بين كبش مع كبش
* واقيم لها راعيا اخر • داود عبدي • فيرعاهم ويكون لهم راع * وانا الرب اكون لهم
الها • وداود رئيسا في وسطهم • انا الرب تكلمت * واعهد لداود عهد السلامة • واهلك
الوحوش الشريرة من الارض • ويسكنون في البرية • وينامون في الغابات * ويكونون حول
جبلي • وارسل لهم مطر البركة * وشجر الصحراء تعطي ثمرها لهم • والارض تعطي
ثمرها • ويسكنون على ارضهم في رجاء السلامة • ويعلمون اني انا الرب • عند ما اكسر
نير طوقهم • واخلصهم من يد الذين استعبدوهم *

* *Educam eos è gentibus, & colligam* 13
eos è regionibus, introducam eos in ter-
ram eorum, & pascam eos super mon-
tibus Israelis, & in vallibus, & in o-
mni habitaculo terræ, In optimo pa- 14
scuo: pascam eos in monte sublimi, in
monte Israelis: & erunt ibi caula eo-
rum, & cubabunt, ibique requiescent
in delitiis jucundissimis, & in pascuo
suavissimo pascentur super montibus If-
raelis. Ego pascam oves meas, & ego 15
refocillabo eas; & scient me esse Do-
minum. Ita dicit Dominus Dominus;
Quæram perditum, reducam errantem, 16
consolidabo fractum, confirmabo defici-
entem, & fortem conservabo, denique
pascam eas cum judicio. Et vos O 17
agni, sic dicit Dominus Dominus; En
ego judicabo inter agnum & agnum,
arietem & hircum. Sanè vos dede- 18
cet vesci optimo pascuo, reliquum verò
pascuum conculcare pedibus vestris: &
aquam bibere limpidam, reliquam verò
pedibus vestris perturbare; Agnos 19
meos pedibus vestris conculcata depa-
scere, & aquam bibere pedibus vestris
perturbatam. Iccircò sic ait Dominus, 20
Dominus Deus; Ecce ego judicabo inter
agnum fortem & inter agnum debi-
lem. Lateribus & humeris vestris 21
propulsabatis eas, & cornibus vestris
ventilabatis, omnémque deficientem eje-
cistis. Et eripiam oves meas, nec erunt 22
posthac ampliùs in direptionem, & ju-
dicabo inter arietem cum ariete. Et 23
constituam eis pastorem alium, Davi-
dem servum meum, qui pascet eos,
& erit eis pastor. Et ego Dominus 24
ero ipsis Deus, & David princeps in
medio ipsorum: ego Dominus locutus
sum. Et pangam cum Davide fœdus 25
pacis, & perdam bestias malas de ter-
ra; ita ut habitent in deserto, & dor-
miant in sylvis. Et erunt circum mon- 26
tem meum, mittámque eis pluviam be-
nedictionis, Et arbores campi reddent 27
eis fructum suum, & tellus dabit fru-
ges suas: & habitabunt super terram
suam in spe pacis: sciéntque me esse
Dominum, quum fregero jugum numel-
læ eorum, & eripuero eos de manu
eorum qui servituti presserunt eos;

eas comedes non , terræ bestiæ & , gentibus præda ultrà erunt non Et
28 ולא־יהיו עוד בז לגוים וחית הארץ לא תאכלם
plantationem eis suscitabo Et . exterrens non & , fiducia in habitabunt &
29 וישבו לבטח ואין מחריד : והקמתי להם מטע
ultrà portabunt nec , terra in fame consumpti ultrà erunt non & : nomini in
לשם ולא־יהיו עוד אספי רעב בארץ ולא־ישאו עוד
eis cum eorum Deus Dominus ego quòd scient Et . gentium ignominiam
30 כלמת הגוים : וידעו כי אני יהוה אלהיהם אתם
mei pecus vos Et . Deus Dominus dixit , Israel domus mei populus ipsi &
31 והמה עמי בית ישראל נאם אדני יהוה : ואתן צאני
. Deus Dominus dixit , vester Deus ego 3 vos homo meæ pascuæ pecus
צאן מרעיתי אדם אתם אני אלהיכם נאם אדני יהוה :

C A P. X X X V. לה

super tuas facies pone , hominis Fili : dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר : 2 בן־אדם שים פניך על־
Dominus dixit Sic , ei dices Et . eum super propheta & , Sehir montem
3 הר שעיר והנבא עליו : ואמרת לו כה אמר אדני
te super meam manum extendam & : Sehir mons te ad ego Ecce , Deus
יהוה הנני אליך הר־שעיר ונטיתי ידי עליך
ponam desolationem tuas Urbes . solitudinem & , desolationem te dabo &
4 ונתתיך שממה ומשמה : עריך חרבה אשים
tibi esse Pro . Dominus ego quòd scies & 3 eris desolatio tu &
5 ואתה שממה תהיה וידעת כי־אני יהוה : יען היות לך
tempore in gladii manus super , Israel filios effudisti & seculi inimicitia
איבת עולם ותגר את־בני־ישראל על־ידי־חרב בעת
dixit , ego vivens Propterea . finis iniquitatis tempore in , eorum contritionis
6 אידם בעת עון קץ : לכן חי־אני נאם
non si : te persequetur sanguis & , te faciam sanguini quia , Deus Dominus
אדני יהוה כי־לדם אעשך ודם ירדפך אם־לא
montem dabo Et . te persequetur sanguis & , habueris odio sanguinem
7 דם שנאת ודם ירדפך : ונתתי את־הר
transeuntem eo de succidam & ; solitudinem & desolationem in Sehir
שעיר לשממה ושממה והכרתי ממנו עבר
tuis vallibus & , tuis collibus : ejus occisis ejus montes implebo Et . redeuntem &
8 ושב : ומלאתי את־הריו חלליו גבעותיך וגאיותיך
solitudines . eis in cadent gladio interfecti tuis torrentibus omnibus &
9 וכל־אפיקיך חללי־חרב יפלו בהם : שממות
ego quòd scietis & ; habitabuntur non tuæ civitates & , te tradam seculi
עולם אתנך ועריך לא תישבנה וידעתם כי־אני
mihi terræ duæ & , gentes Duæ te dicere Pro . Dominus
10 יהוה : יען אמרך את־שני הגוים ואת־שתי הארצות לי
ego vivens Propterea . erat ibi Dominus & : eam possidebimus & ; erunt
11 תהיינה וירשנוה ויהוה שם היה : לכן חי־אני
quem tuum zelum secundùm & , tuam iram secundùm faciam & , Deus Dominus dixit
נאם אדני יהוה ועשיתי כאפך וכקנאתך אשר
te judicavero cùm , eis in ero cognitus & ; eos in tua odiis propter , fecisti
עשיתה משנאתיך בם ונודעתי בם כאשר אשפטך :
quæ , tua convicia omnia Audivi . Dominus ego quòd scies Et
12 וידעת כי־אני יהוה שמעתי את־כל־נאצותיך אשר
sunt dati nobis ; sunt Desolati , dicendo , Israel montes contra dixisti
אמרת על־הרי ישראל לאמר שממה לנו נתנו
me super auxistis & , vestro ore in me super magnificastis Et . devorandum ad
13 לאכלה : ותגדילו עלי בפיכם והעתרתם עלי
omnem lætari Sicut : Deus Dominus dixit Sic . audivi ego , vestra verba
14 דבריכם אני שמעתי : כה אמר אדני יהוה כשמח כל־
domus hæreditati ob suam lætitiam Juxta . tibi faciam , desolatione terram
15 הארץ שממה אעשה־לך : כשמחתך לנחלת בית־
erit desolatio : tibi faciam sic , est desolata quòd super , Israel
ישראל על אשר־שממה כן אעשה־לך שממה תהיה
. Dominus ego quòd scient & 3 ipsa tota . Edom omnis & , Sehir mons
הר־שעיר וכל־אדום כלה וידעו כי־אני יהוה :

Versio VULG. LAT.

28 Et non erunt ultrà in rapinam in
Gentibus, neque bestiæ terræ de-
vorabunt eos: sed habitabũt con-
29 fidenter absque ullo terrore. Et
suscitabo eis germen nominatũ :
& non erũt ultrà imminuti fame
in terra, neque portabunt ultrà
30 opprobriũ gentiũ. Et scient quia
ego Dñs Deus eorũ cum eis, & i-
psi popul' meus, domus Israel: ait
31 Dñs Deus. Vos autẽ greges mei,
greges pascuæ meæ, homines e-
stis: & ego Dominus Deus vester,
dicit Dominus Deus.

CAP. XXXV.

1 Et factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, pone fa-
ciem tuã adversùm montẽ Seir,
& prophetabis de eo, & dices il-
3 li; Hæc dicit Domin' Deus; Ecce
ego ad te, mons Seir, & extendam
manũ meam super te, & dabo te
4 desolatum atque desertum. Urbes
tuas demoliar, & tu desert' eris:
5 & scies quia ego Dñs. Eò quòd
fueris inimic' sempitern', & con-
cluseris filios Israel in man' gla-
dii in tempore afflictionis eorũ,
in tempore iniquitatis extremæ.
6 Propterea, Vivo ego, dicit Dñs
Deus; quoniã sanguini tradam te,
& sanguis te pſequetur: & cùm
sanguinem oderis, sanguis perse-
7 quetur te. Et dabo montem Seir
desolatum atque desertum: & au-
feràm de eo euntem, & redeun-
8 tem. Et implebo montes ejus oc-
cisorum suorum: in collibus tuis,
& in vallibus tuis, atque in tor-
rentib' interfecti gladio cadent.
9 In solitudines sempiternas tradã
te, & civitates tuæ non habita-
buntur: & scietis quia ego Domi-
10 nus Deus. Eò quòd dixeris; Duæ
gentes, & duæ terræ meæ erunt,
& hæreditate possidebo eas: cùm
11 Dominus esset ibi: Propterea,
Vivo ego, dicit Dominus Deus;
quia faciam juxta iram tuam, &
secundùm zelum tuum, quem fe-
cisti odio habens eos: & not' ef-
ficiar per eos cùm te judicavero.
12 Et scies quia ego Dominus audi-
vi universa opprobria tua, quæ
locut' es de montibus Israel, di-
cens; Deserti, nobis ad devoran-
13 dum dati sunt. Et insurrexistis su-
per me ore vestro, & derogâstis
adversùm me verba vestra: ego
14 audivi. Hæc dicit Domin' Deus;
Lætante universâ terrâ, in solitu-
15 dinem te redigam. Sicuti gavi-
sus es super hæreditatem domûs
Israel, eò quòd fuerit dissipata, sic
faciam tibi: dissipatus eris, mons
Seir, & Idumæa omnis; & scient
quia ego Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Καὶ οὐκ (α) ἔσονται ἔτι ἐν προνομῇ τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκέτι μὴ (β) φάγωσιν αὐτοὺς, καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι, καὶ
29 οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς. Καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκέτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀνειδισμὸν
30 ἐθνῶν οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι. Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαός μου. Οἶκος (υ) Ἰσραὴλ, λέγει
31 κύριος. (φ)Πρόβατά μου καὶ πρόβατα (χ) ποιμνίου μου ἐστὲ, καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, λέγει κύριος κύριος.

MS.A. (σ) ἔτι ἔσονται ἐν (τ) πόνοις ... (υ) τοῦ Ἰσραὴλ, (φ) ... ὑμεῖς πρόβατα (χ) τῆς ποιμνίου.

ΚΕΦ. λε'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ ὄρος Σηεὶρ, καὶ προφήτευσον (α)
3 ἐπ' αὐτὸ, καὶ εἰπὸν αὐτῷ, Τάδε (β) λέγει κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ ὄρος Σηεὶρ, καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ, καὶ δώσω σε
4 (γ) εἰς ἔρημον, καὶ ἐρημωθήσῃ. Καὶ (δ) ταῖς πόλεσί σου ἐρημίαν ποιήσω, καὶ σὺ ἔρημος ἔσῃ, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Ἀντὶ
5 τοῦ γενέσθαι σε ἐχθρὰν (ε) αἰωνίαν, καὶ ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ δόλῳ, ἐν (ζ) χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρᾳ ἐν καιρῷ ἀδικίας, ἐπ'
6 ἐσχάτως. Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει κύριος κύριος, εἰ μὴν εἰς αἷμα ἥμαρτες, καὶ (η) αἷμα
7 σε διώξεται. Καὶ δώσω (θ) ὄρος Σηεὶρ εἰς ἔρημον, καὶ ἠρημωμένον, καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτοῦ
8 ἀνθρώπους καὶ κτήνη. Καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν (ι) βουνούς σου καὶ τὰς φάραγγάς σου, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμέ-
9 νοι μαχαίρᾳ πεσοῦνται ἐν σοί. (κ) Ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαί σε, καὶ αἱ πόλεις σου οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι
10 κύριος. (κ)Διὰ τὸ εἰπεῖν σε, Τὰ δύο ἔθνη, καὶ αἱ δύο χῶραι (λ) ἐμαὶ ἔσονται, καὶ κληρονο-
11 μήσω αὐτὰς, καὶ (μ) κύριος ἐκεῖ ἐστι. Διὰ τοῦτο, Ζῶ ἐγὼ, λέγει (ν) κύριος, καὶ ποιήσω σοι κατὰ τὴν ἔχθραν σου, (ξ) καὶ γνωσθήσομαί σοι
12 ἡνίκα (ο) ἂν κρινῶ σε, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Ἤκουσα τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου, ὅτι εἶπας, Τὰ ὄρη Ἰσραὴλ ἔρημα ἡμῖν
13 δέδοται εἰς (π) κατάβρωμα. Καὶ ἐμεγαλορρημονήσατε ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματι ὑμῶν, (ρ) ἐγὼ
14 ἤκουσα. Τάδε λέγει κύριος, Ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον (σ) ποιήσω σε.
15 Ἔρημον ἔσῃ ὄρος Σηεὶρ, καὶ πᾶσα ἡ Ἰδουμαία, (τ) καὶ ἐξαναλωθήσεται, καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν.

MS.A. (α) ἐπ' αὐτὸ, (β) λέγει κύριος, Ἰδοὺ (γ) ἔρημον, (δ) ... (ε) αἰωνίαν, (ζ) καιρῷ ἐχθρῶν ἐν χειρὶ μαχαίρας ἐν καιρῷ (η) αἷμά σε διώξεται. (θ) τὸ ὄρος (ι) σου τοὺς βουνοὺς σου καὶ πάσας τάς (κ) Καὶ ἐρημίαν (κ) Διότι εἶπας, Τὰ δύο (λ) ἐμαί εἰσιν, (μ) ὁ κύριος (ν) κύριος κύριος, καὶ ποιήσω ἐν σοί κατὰ τὴν ζῆλόν σου ὃν ἐποίησας ἐκ τοῦ μεμισηκέναι σε ἐν αὐτοῖς, καὶ γνωσθήσομαί (ο) ἐὰν (π) κατάχεσιν, (ρ) καὶ ἐγὼ ἤκουσα, φησὶν κύριος. Τάδε λέγει (σ) ἔσῃ ὄρος (τ) ἐξολεθρευθήσεται

Et non erunt ultrà in rapinam gentibus, & bestiæ terræ non devorabunt eos ... & habitabunt in spe: & non erit qui terreat eos. Et suscitabo eis plantationem (γ) pacis, & non erunt ultra pereuntes fame in terra, nec portabunt amplius opprobrium gentium. Et scient quia ego sum Dominus Deus eorum, & ipsi populus meus. Domus Israel, dicit Dominus. Oves meæ, et oves gregis mei estis: & ego Dominus Deus vester, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXXV.

Et factus est sermo Domini ad me dicens; Fili hominis, confirma faciem tuam super montem Seir, & propheta ad eum, & dic ei: Hæc dicit Dominus Dominus, Ecce ego ad te, mons Seir: & extendam manum meam super te, & dabo te in solitudinem, & desolaberis. Et (d) urbibus tuis solitudinem faciam: & tu desertus eris: & cognosces quia ego sum Dominus. Eo quod fueris (e) tu inimica sempiterna, & insidiata fueris domui Israel dolo, in manu inimicorum gladio in tempore iniquitatis, in extremo. Propterea, Vivo ego, dicit Dominus, ... in sanguinem peccasti, & sanguis persequetur te. Et dabo montem Seir in desertum, et desolatum, & disperdam de eo homines, & jumenta. Et implebo vulneratis colles tuos, et valles tuas: & in omnibus campis tuis vulnerati gladio cadent in te. Solitudinem sempiternam ponam te: & civitates tuæ non habitabuntur ultrà: & scies, quia ego sum Dominus. Eo quod dixeris; Duæ gentes, & duæ regiones meæ erunt, & hereditate possidebo eas: & Dominus ibi est. Propterea, Vivo ego, dicit Dominus, et faciam tibi juxta inimicitiam (g) tuam: et notus efficiar tibi, cum judicavero te: Et scies quia ego sum Dominus. Audivi vocem blasphemiarum tuarum, (h) quia dixisti, Montes Israel deserti nobis dati sunt in devorationem. Et magniloquuti estis super me ore vestro, ego audivi. Hæc dicit Dominus: In lætitia universæ terræ desertum (k) faciam te. Desertus eris, mons Seir; et omnis Idumæa, et consumentur: et scies, quia ego sum Dominus Deus eorum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

28 ולא יהון עוד בזא לעממיא ומלכות ארעא לא ישיצנון ויתבון לרחצן ולית דמניד :
29 ואקים להון נצבא לקיימא ולא יהון עוד מטלטלי כפנא בארעא ולא יקבלון עוד
30 חסודעמי עממיא : וידעון ארי אנא יי אלההון מימרי בסעדהון ואנון עמי בית ישראל
31 אמר יי אלהים : ואתון עמי עם דאתקרי שמי עליהון בית ישראל אתון ואנא אלהכון
אמר יי אלהים :

לה

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : 2 בר אדם קביל נבואה על טורא דשעיר
3 ותתנבי עלוהי : ותימר ליה כדנן אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך טורא
4 דשעיר ואריים מחת גבורתי עלך ואתנינך לצדו ולשתממו : קרוך חורבא אשוי ואת
5 לצדו תהי ותדע ארי אנא יי : חלף דהות לך דבבות עלם ומסרתא ית בני ישראל על
6 ידי קטולי חרבא בעדן תברהון בעדן תושלמת חוביהון : בכן קים אנא אמר יי
אלהים ארי אליף קטול אעבדנך וקטלין בחרבא ירדפונך אם לא דמא סניתא ואשדי
7 דמא ירדפונך : ואתן ית טורא דשעיר לצדו ולאשתממו ואשיצי מניה דעדי ודתאיב :
8 ואמלי ית טורוהי קטילוהי רמתוהי וחילותי וכל פצידוהי קטילי חרבא יתרמון בהון :
9 צדו עלם אתנינך וקרוך לא יתיתבן ותדעון ארי אנא יי : 10 חלף דאמרת ית תרין עממין
וית תרתין מדינן דילי אנון ואירתנון וקדם יי גלין מחשבת לבא : 11 בכן קים אנא
אמר יי אלהים ואעביד כרוגזך וכחימתך דעבדתא מדסנית להון ואתגלי לאיטבא
12 להון כד אתפרע מנך : ותדע ארי אנא יי שמיע ית כל ארגנותך דאמרת על טורי ארעא
13 דישראל למימר צדיאת לנא אתמסרו לאשתיצאה : ואתרברבתון עלי במלי פומכון
14 ואסגיתון עלי פתגמיכון קדמי שמיע : כדנן אמר יי אלהים כמחדי כל ארעא צדו
15 אעביד לך : כמא דחדיתא על אחסנת בית ישראל דצדיאת ארעהון כן אעביד לך
צדו תהי טורא דשעיר וכל ארום כולה וידעון ארי אנא יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non erunt ultrà in direptionem populis, & regna terræ non consument eos:
& habitabunt confidenter: & non erit qui commoveat eos. Et suscitabo eis
plantationẽ ut permaneant, & non erunt ultra transmigrantes propter famem
in terra, & non suscipient ultrà ignominiam populorum. Et scient quia ego
Dñs Deus eorum, in quorum auxiliũ erit Verbum meum; & ipsi erunt populus
meus dom' Israel, ait Dñs De'. Vos autem estis popul' me', popul' sup quem
invocatũ est nomen meũ: dom' Israel estis vos, & ego Dñs vester, ait Dñs De'.

CAP. XXXV.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi mecum, dicens: Fili hominis,
suscipe prophetiam super montem Seir, & vaticinare super eum. Et dices
ei, Hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego mitto furorem meum super te mons Seir,
& levabo plagam potentiæ meæ super te, & dabo te in desolationem & stu-
porem. Civitates tuas desertas ponam, & tu in desolationem eris; & scies quia
ego Dñs. Pro eo quòd fuit tibi inimicitia æterna, & tradidisti filios Israel
in man' occidentium gladio in tempore interit' eorum, in tempore retribu-
tionis peccatorum eorum. Propterea vivo ego, dicit Dñs Deus, quia in oc-
cisionem faciam te; & qui occidunt gladio persequentur te: & si [ut] san-
guinem odisti, sic effundentes sanguinem persequentur te. Et dabo montem
Seir in desolationem & in stuporem; & consummabo ex eo transeuntem
& redeuntem. Et implebo montes ejus occisis ipsi': & in collib' ejus, &
in vallib', & in cunctis rivis ej' interfecti gladio projicientur. Te in æternam
vastitatem redigam, & civitates tuæ non habitabuntur; & scietis quia ego
Dñs. Pro eo quòd dixisti, Duo populi, & duæ provinciæ meæ erunt, &
possidebo eos; & coram Dño manifestæ sunt cogitationes cordis. Propterea
vivo ego, dicit Dñs Deus, quia faciam juxta irã tuam, & juxta indignationem
tuam quam fecisti, pro eo quòd odisti eos, & revelabor, ut benefaciam eis, cùm
ultionem sumam ex te. Et scies quia ego Dñs *audiens omnem irritationem tuam*
qui dixisti de montib' terræ Israel, dicendo: Deserta est; nobis tradita est ad
consumendi. Et magnificati estis super me verbis oris vestri, & multiplicastis
super me sermones vestros qui auditi sunt coram me. Hæc dicit Dñs Deus;
Cùm lætata fuerit universa terra, desolationem faciam in te. Sicut lætata es
propter hæreditatem dom' Israel, quia deserta est terra eorum, sic faciam tibi:
vast' eris mons Seir, & omnis Idumæa universa: & scient quia ego Dñs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Non erunt ampliùs in prædâ populis, neq; de- 28
vorabunt eos feræ sylvestres; sed habitabunt
securè, nec erit eis quod molestet. Suscitabo eis 29
plantam pacis, & non cruciabuntur ampliùs
fame in terra, neq; ferent ampliùs opprobriũ
gentium: Sciéntque me esse Dñm Deum ipso- 30
rum, & ipsos esse populum meũ Israeliticum,
ait Dñs dominorum. Vos autem oves meæ, 31
oves gregis mei, homines estis, ego verò Do-
minus Deus vester, ait Dominus dominorum.

CAP. XXXV.

Rursus fuit ad me sermo Dñi, dicendo; Fili 1
hominis, dispone faciem tuã versùs montem 2
Seir, & vaticinare contra eum, & dic illi; Sic 3
ait Dñs dominorum, Ecce me contra te mons
Seir, & extollã super te manũ meã, redigámq;
te in vastitatem & stuporem: Urbes tuas redi- 4
gam in solitudinem, & tu eris vastitati: & ex-
perieris me esse Dñm. Eò quòd inimicitiam 5
habueris perpetuam, & tradideris filios Isra-
elis in manũ gladii tempore infortunii eorum,
& tempore iniquitatis eorum extremæ: Ideo 6
per vitã meam, dicit Dñs dominorũ, sanguini
exponã te, & sanguis persequetur te: sanguis
quem odio prosecutus es, idem sanguis te per-
sequetur. Nam redigã montem Seir in excidi- 7
um & stuporem, perdam ex eo euntem ac red-
euntem, Et implebo montes ejus confossis 8
ipsius: in rupib⁹, collib⁹, & vallib⁹ tuis cadent
interfecti gladio. Reddam te desolatũ in æter- 9
num, & urbes tuæ non habitabuntur; et expe-
rieris me esse Dñm. Quia dixisti, Duo *hi* po- 10
puli et duo regna, mea sunt, et ego possidebo
ea; quanvis Dñs illic adesset: Iccirco per vi- 11
tam meã, ait Dñs dominorũ, faciã tibi secun-
dùm irã tuã et secundùm inimicitiã tuã quam
exercuisti, et *quâ* illos odisti; ut conspicuus fiã
per eos, quum judicavero te, Et cognoscas me 12
Dñm audivisse omnes blasphemias tuas quas
protulisti de montib⁹ Israelis, eos *videlicet* de-
solatos esse, cibũ nostrũ futuros. Protendistis 13
contra me os vestrũ, et multiplicâstis contra
me verba vestra, et ego audivi. Sic dicit Dñs 14
dominorũ ad monté Seir situ in delitiis totius
terræ, In vastitatem redigam te. Quia gavisus 15
es quòd possessio Israelitarum desolata sit, eo-
dem modo faciam tibi: in excidium ibis O
mons Seir et Idumæa tota; ut cognoscatur
me esse Dominum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولا يصيرون ايضا نهبا في الامم * ووحوش الارض لا تخيفهم ايضا ويسكنون في طمانينة ولا
يكون من يروعهم * واقيم لهم غرس السلامة ولا يصيرون ايضا هالكين بالجوع في
الارض ولا يتحملون ايضا تعيير الامم * ويعلمون اني انا الرب الههم وهم شعبي بيت اسرائيل
يقول الرب الرب * وانتم خرافي وخراف قطيعي انتم * وانا الرب الهكم يقول الرب الرب

* الفصل الخامس والثلثون *

* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان رد وجهك علي جبل ساعير وتنبا عليه وقل له
* هكذا يقول الرب ها انا عليك يا جبل ساعير وامد يدي عليك واعطيك للخراب وخر
* وفي مدنك اصنع الخراب وانت تصير قفرا وتعلم اني انا الرب * عوض ان تصير عداوة
ابدية وجلست في بيت اسرائيل بالغش في زمن الاعداء بيد السيف * وفي وقت الظلم في
الاواخر * لاجل هذا حي انا يقول الرب الرب بالحقيقة اخطيت بالدم والدم يطردك
* واعطي جبل ساعير للقفر ويخرب واهلك منه الناس والبهايم * واملا تلالك من جرحاك
وجميع اوديتك وفي كل بقاعك يسقط المجروحون بالسيف * واصنعك خربة ابدية ومدنك
لا تسكن بعد وتعلم اني انا الرب * من اجل انك قلت ان الامتين والبلدين
لي وارثهما والرب هو هناك * لاجل هذا حي انا يقول الرب الرب واصنع فيك كعداوتك
وكغيرتك التي صنعتها من بغضتك فيهم واعرفك حينئذ اني ادينك * وتعلم اني انا الرب
سمعت صوت تجديفاتك لانك قلت جبال اسرائيل خراب اعطيت لنا للضبط * وعظمت
القول بفمك وانا سمعت قال الرب * هكذا يقول الرب في سرور كل الارض تصير خرابا
جبل ساعير * وكل ادوم تستاصل وتعلم اني انا الرب الههم *

Non erunt ampliùs direptioni inter gentes, 28
& bestiæ terræ posthac non vexabunt eos;
sed habitabunt securè, nec erit qui terreat
eos. Et suscitabo eis plantationem pacis, 29
& non erunt posthac pereuntes fame su-
per terram, neque ferent posthac oppro-
brium gentium: Et scient me esse Do- 30
minum Deum suum, se autem esse popu-
lum meum domum Israelis, dicit Dominus
Dominus: Vos agnos meos & agnos 31
gregis mei esse, me autem Dominũ Deum
vestrum, dicit Dominus Dominus.

CAP. XXXV.

Fuit adhuc sermo Domini ad me, di- 1
cens; O fili hominis, verte faciem tuam 2
versùs montem Seir, propheta de illo, &
dic ei; Sic ait Dominus, Ecce me ad- 3
versùm te O mons Seir, & extendam ma-
num meam super te, dabóque te vastatio-
ni, & vastaberis. In urbibus quoque tuis 4
faciam vastitatem, & tu fies solitudo;
sciésque me esse Dominum, Eò quòd fue- 5
ris inimicitia sempiterna, & sederis in
domo Israelis cum dolo in tempore inimi-
corum in manu gladii, & in tempore ini-
quitatis in extremis: Idcircò, Vivo ego, 6
dicit Dominus Dominus, sanguine quidem
peccâsti, & sanguis te persequetur. Et 7
redigam montem Seir in solitudinem, &
vastabitur: & perdam ex eo homines at-
que jumenta: Implebo colles tuos vul- 8
neratis, omnésque valles tuas: & in o-
mnibus campis tuis cadent vulnerati gla-
dio: Redigam te in ruinam sempiternã, 9
& urbes tuæ non habitabuntur ampliùs;
sciésque me esse Dominum. Quia dixi- 10
sti; Duo sanè populi, duæque regiones istæ
meæ sunt, & possidebo eas; quum Domi-
nus illic adsit: Ideò, Vivo ego, dicit Do- 11
minus Dominus; & agam tecum se-
cundùm inimicitiam tuam & secun-
dùm æmulationem tuam quam fecisti ex
odio tuo erga eos, & notum faciam tunc
tibi quòd ego judicabo te: Et cogno- 12
sces me esse Dominum. Audivi vocẽ blas-
phemiarum tuarum: dixisti enim, Montes
Israelis vastati sunt, cesserunt nobis in ac-
quisitionem: Et magnificâsti contra me 13
sermonem ore tuo, & ego audivi, dicit
Dominus. Ita dicit Dominus, Cum ex- 14
ultatione totius terræ fies ruina O mons
Seir, Et tota Idumæa eradicabitur: & 15
scies me esse Dominum Deum illorum.

יחזקאל : לו

CAP. XXXVI. לו

Montes ,dices & ,Israel montes ad propheta ,hominis fili tu Et
1 ואתה בן־אדם הנבא אל־הרי ישראל ואמרת הרי
Quia ,Deus Dominus dixit Sic .Domini verbum audite Israel
2 ישראל שמעו דבר־יהוה : כה אמר אדני יהוה יען
hæreditatem in seculi excelsa & ; Euge vos super inimicus dixit
אמר האויב עליכם האח ובמות עולם למורשה
Dominus dixit Sic , dices & , vaticinare Propterea .nobis fuit
3 היתה לנו : לכן הנבא ואמרת כה אמר אדני
vos existendum ad ,undique vos absorbere & ,desolare propter Pro : Deus
יהוה יען ביען שמות ושאף אתכם מסביב להיותכם
, linguæ labrum super ascendistis & ,gentium residuo hæreditatem
מורשה לשארית הגוים ותעלו על־שפת לשון
verbum audite , Israel montes Propterea .populi oblocutione &
4 ודבת־עם : לכן הרי ישראל שמעו דבר־
, collibus & , montibus Deus Dominus dixit Sic : Dei Domini
אדני יהוה כה־אמר אדני יהוה להרים ולגבעות
, derelictis urbibus & , desolatis desertis ,vallibus & , torrentibus
לאפיקים ולגאיות לחרבות השממות ולערים הנעזבות
gentium residuo subsannationem in & , direptionem in fuerunt quæ
אשר היו לבז וללעג לשארית הגוים
igne in non Si : Deus Dominus dixit sic Propterea .undique quæ
5 אשר מסביב : לכן כה־אמר אדני יהוה אם־לא באש
; totam Edom super & , gentium residuum super sum locutus mei zeli
קנאתי דברתי על־שארית הגוים ועל־אדום כלא
omnis lætitia in hæreditatem in sibi meam terram dederunt quæ
אשר נתנו־את־ארצי להם למורשה בשמחת כל־
Idcircò .direptionem in ejus expulsionem propter ,animi contemptu in ,cordis
6 לבב בשאט נפש למען מגרשה לבז : לכן
, collibus & , montibus dices & , Israel humum super vaticinare
הנבא על־אדמת ישראל ואמרת להרים ולגבעות
, meo zelo in ego Ecce,Deus Dominus dixit Sic ,vallibus & ,torrentibus
לאפיקים ולגאיות כה־אמר אדני יהוה הנני בקנאתי
.portaveritis gentium ignominiam quòd eò ,sum locutus meo furore in &
ובחמתי דברתי יען כלמת גוים נשאתם :
non si : meam manum levavi Ego , Deus Dominus dixit sic Idcircò
7 לכן כה אמר אדני יהוה אני נשאתי את־ידי אם־לא
vos Et .portaverint suã ignominiam ,ipsæ undique vobis quæ gentes
8 הגוים אשר לכם מסביב המה כלמתם ישאו : ואתם
afferetis vestrum fructum & , dabitis vestram frondem Israel montes
הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו
Quia .veniendum ad appropinquaverunt quoniam : Israel meo populo
9 לעמי ישראל כי קרבו לבוא : כי
.seremini & , colemini & , vos ad convertar & , vos ad ego ecce
הנני אליכם ופניתי אליכם ונעבדתם ונזרעתם :
:totam Israel domum omnem,hominem vos super faciam multiplicare Et
10 והרביתי עליכם אדם כל־בית ישראל כלה
faciam multiplicare Et .ædificabuntur deserta & ,civitates habitabuntur &
11 ונשבו הערים והחרבות תבנינה : והרביתי
: crescent & ,multiplicabuntur & , animal & , hominem vos super
עליכם אדם ובהמה ורבו ופרו
faciam meliora & ,vestras antiquitates secundùm vos faciam habitare &
והושבתי אתכם כקדמותיכם והטבתי
faciam venire Et .Dominus ego quòd scietis & , vestra priora quàm
12 מראשתיכם וידעתם כי־אני יהוה : והולכתי
eris & ,te possidebunt & , Israel meum populum , hominem vos super
עליכם אדם את־עמי ישראל וירשוך והיית
.eos orbare ultrà addes non & ; hæreditatem in eis
להם לנחלה ולא־תוסף עוד לשכלם :

Versio VULG. LAT.

CAP. XXXVI.

1 Tu autem, fili hominis, prophe-
ta super montes Israel, & dices;
Montes Israel, audite verbũ Do-
2 mini : Hæc dicit Dominus Deus ;
Eò quòd dixerit inimicus de vo-
bis ; Euge, altitudines sempiter-
næ in hæreditatem datæ sunt no-
3 bis : Propterea vaticinare, &
dic ; Hæc dicit Dominus Deus ;
Pro eo quòd desolati estis, &
conculcati per circuitum, & fa-
cti in hæreditatem reliquis Gen-
tibus, & ascendistis super labi-
um linguæ, & opprobrium po-
4 puli : Propterea, montes Israel,
audite verbum Domini Dei : Hæc
dicit Dominus Deus montibus,
& collibus, torrentibus, valli-
búsque, & desertis, parietinis,
& urbibus derelictis, quæ depo-
pulatæ sunt, & subsannatæ à re-
liquis Gentibus per circuitum.
5 Propterea hæc dicit Dominus
Deus ; Quoniam in igne zeli mei
locut⁹ sum de reliquis Gentibus,
& de Idumæa universa; quæ de-
derunt terram meam sibi in hæ-
reditatem cum gaudio, & toto
corde & ex animo : & ejecerunt
6 eam ut vastarent : Idcircò vati-
cinare super humum Israel, &
dices montibus & collibus, jugis
& vallibus ; Hæc dicit Dominus
Deus ; Ecce ego in zelo meo, &
in furore meo locutus sum, eò
quòd confusionem Gentium sus-
7 tinueritis. Idcircò hæc dicit Do-
minus Deus ; Ego levavi manum
meam, ut Gentes, quæ in circui-
tu vestro sunt, ipsæ confusionem
8 suam portent. Vos autem, mon-
tes Israel, ramos vestros germine-
tis, & fructum vestrum afferatis
populo meo Israel : propè enim
9 est ut veniat : Quia ecce ego ad
vos, & convertar ad vos, & ara-
bimini, & accipietis sementem.
10 Et multiplicabo in vobis homi-
nes, omnémque domum Israel :
& habitabuntur civitates, & rui-
11 nosa instaurabuntur. Et replebo
vos hominibus, & jumentis : &
multiplicabuntur, & crescent :
& habitare vos faciam sicut à
principio, bonísque donabo ma-
joribus, quàm habuistis ab ini-
tio : & scietis quia ego Dominus.
12 Et adducam super vos homines,
populum meum Israel, & hære-
ditate possidebunt te : & eris eis
in hæreditatem, & non addes ul-
trà ut absque eis sis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. λϛ'.

1 Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ
τὰ ὄρη Ἰσραὴλ, καὶ εἰπὸν τοῖς ὄρεσι τοῦ Ἰσ-
2 ραὴλ, Ἀκούσατε λόγον κυρίου. Τάδε λέγει
κύριος κύριος, Ἀνθ' (α) ὧν εἶπεν ἐφ' ὑμᾶς ὁ
ἐχθρὸς, Εὖγε, ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν
3 ἡμῖν ἐγενήθη· Διὰ τοῦτο προφήτευσον, καὶ
εἰπὸν, Τάδε λέγει κύριος κύριος (β), Ἀν-
τὶ τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς, καὶ μισηθῆναι ὑ-
μᾶς (γ) ὑπὸ τῶν κύκλῳ ὑμῶν, τοῦ εἶναι (δ) ὑ-
μᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς καταλοίποις ἔθνε-
σι, καὶ (ε) ἀνέβητε λάλημα γλώσσῃ, καὶ εἰς
4 ὀνειδισμὰ ἔθνεσι, Διὰ τοῦτο ὄρη Ἰσραὴλ
ἀκούσατε λόγον κυρίου· τάδε λέγει κύριος
τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ τοῖς χει-
μάρροις, καὶ ταῖς φάραγξι, (ζ) καὶ τοῖς ἐξη-
ρημωμένοις καὶ ἠφανισμένοις, καὶ ταῖς πόλεσι
ταῖς (η) ἐγκαταλελειμμέναις, καὶ ἐγένοντο εἰς
προνομὴν, καὶ εἰς καταπάτημα τοῖς κατα-
5 λειφθεῖσιν ἔθνεσιν (θ) περικύκλῳ, Διὰ τοῦτο
τάδε (ϑ) λέγει κύριος κύριος, Εἰ μὴν ἐν
πυρὶ θυμοῦ μου ἐλάλησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔ-
θνη, καὶ ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν πᾶσαν, ὅτι ἔδωκαν
(ι) τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάσχεσιν μετ'
εὐφροσύνης, ἀτιμάσαντες ψυχὰς, τοῦ ἀ-
6 φανίσαι ἐν προνομῇ· Διὰ τοῦτο προφήτευ-
σον ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ εἰπὸν τοῖς
ὄρεσι, καὶ τοῖς βουνοῖς, καὶ ταῖς φάραγξι, καὶ
ταῖς νάπαις, Τάδε λέγει (κ) κύριος, Ἰδοὺ
ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου ἐ-
λάλησα, ἀντὶ τοῦ ὀνειδισμοὺς ἐθνῶν ἐνέγκαι
7 ὑμᾶς· Διὰ τοῦτο (λ) ἐγὼ ἀρῶ τὴν χεῖρά μου
ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν· οὗτοι τὴν
8 ἀτιμίαν αὐτῶν λήψονται. Ὑμῶν δὲ ὄρη Ἰσ-
ραὴλ τὴν σταφυλὴν καὶ τὸν καρπὸν (μ) ὑμῶν
καταφάγεται ὁ λαός μου, ὅτι ἐλπίζουσι τοῦ
9 ἐλθεῖν. (ν) Ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἐπι-
βλέψω ἐφ' ὑμᾶς, καὶ κατεργασθήσεσθε, (ξ)
10 καὶ σπαρήσεσθε. Καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀν-
θρώπους, πᾶν οἶκον Ἰσραὴλ εἰς τέλος, καὶ
κατοικηθήσονται αἱ (ο) πόλεις, καὶ (π) ἡ ἠρη-
11 μωμένη οἰκοδομηθήσεται. Καὶ πληθυνῶ
ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους, καὶ κτήνη, καὶ κατοι-
κιῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ ὑμῶν, καὶ εὖ ποιή-
σω ὑμᾶς, ὥσπερ (ϱ) τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν,
12 καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Καὶ (σ)
γεννήσω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους τὸν λαόν μου
Ἰσραὴλ, καὶ κληρονομήσουσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσε-
σθε αὐτοῖς εἰς κατάσχεσιν· καὶ οὐ μὴ (τ) προσ-
τεθῆτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν.

CAP. XXXVI.
Et tu, fili hominis, prophe[...]
super montes Israel, & dic mon[...]
tibus Israel ; Audite verbum Do[...]
mini : Hæc dicit Dominus Dom[...]
nus ; Eò quòd dixit super vos in[...]
micus ; Euge, (a) solitudines sem[...]
piternæ in possessionem nobis fa[...]
ctæ sunt ; Propterea vaticinare,
& dic ; Hæc dicit Domin⁹ Domi[...]
nus ; (b) Pro eo quòd despoliati [...]
vos, & odio habiti ab his qui [...]
circuitu vestro sunt, ut essetis in
possessionem reliquis gentibus, [...]
(c) ascendistis loquela linguæ, &
in opprobrium gentibus ; Propter[...]
eà, montes Israel, audite verbum
Domini : Hæc dicit Domin[...]
montibus, & collibus, & torren[...]
tibus, & vallibus, & desolatis
& dissipatis, & urbibus dere[...]
ctis, (d) & factæ sunt in dire[...]
ptionem, & in conculcationem
reliquis gentibus per circuitum ;
Propterea Hæc dicit Domin⁹ Do[...]
minus ; Quia in igne furoris mei
loquutus sum super reliquas gen[...]
tes, et super Idumeam univers[...]
quia dederunt terram meam [...]
in possessionem cum gaudio, [...]
despicientes animas, ut deleren[...]
eas in vastatione : Idcircò vatici[...]
nare super terram Israel : & dic
montibus, & collibus, & valli[...]
bus, & locis nemorosis ; Hæc di[...]
cit Dominus ; Ecce ego in zelo
meo, & in furore meo loquutus
sum, eò quòd opprobria gentium
portaveritis. (f) Idcircò ego
levabo manum meam super gen[...]
tes quæ in circuitu vestro : ips[...]
ignominiam suam portabunt. Ve[...]
stram autem, montes Israel, uva[...]
et fructum vestrum comedet po[...]
pulus meus : quia sperant venire.
Quoniam ecce ego ad vos, & re[...]
spiciam ad vos, & colemini, &
accipietis sementem. Et multipli[...]
cabo in vobis homines, omnem do[...]
mum Israel in finem : et habita[...]
buntur civitates : et deserta ædifi[...]
cabitur. Et multiplicabo in vobis
homines, et (g) jumenta : et habita[...]
re vos faciam, sicut in principio
vestro, et benè faciam vobis, sicut
anteriora vestra : et scietis, quia e[...]
go sum Dominus. Et generabo su[...]
per vos homines, populum meum
Israel : et hæreditate possidebunt
vos : et eritis eis in possessionem :
et non addetis ultrà, ut absque [...]
liberis vos faciam.

MS.A. (α) ὧν εἶπεν ὁ * ἐχθρὸς ἐφ' ὑμᾶς, Εὖγε, εὖγε, (β) ὁ θεὸς, (γ)
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν (δ) ἡμᾶς (ε) ἐγένεσθε λάλημα γλώσσῃ, (ζ) καὶ ταῖς νάπαις
ταῖς ἐρημωμέναις καὶ ἠφανισμέναις, (η) καταλελειμμέναις, αἳ ἐγένοντο εἰς
προνομὴν, καὶ καταπάτημα (θ) τοῖς περικύκλῳ, (ϑ) λέγει κύριος, Εἰ μὴν (ι)
ἑαυτοῖς τὴν γῆν μου εἰς (κ) ἀδωναΐ κύριος, (λ) ἰδοὺ ἐγὼ αἴρω (μ) φάγεται ὁ (ν)
Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιβλέψω (ξ) Καὶ πληθυνῶ (ο) πόλεις ὑμῶν, καὶ (π) ἠρη-
μωμέναι, οἰκοδομηθήσονται. Καὶ (ϱ) τὸ (σ) δώσω ἐφ' (τ) προστεθῆ[...]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

לו

1 ואת בר אדם אתנבי על טורי ישראל ותימר טורי ישראל קבילו פתגמא דיי : כדנן אמר
2 יי אלהים חלף די אמר סנאה עליכון חדוא ובמת עלם לירותא הות לנא : בכן אתנבי
3 ותימר כדנן אמר יי אלהים חלף די אתרברבו וחלף דחשיבו לאחרבא ולאצדאה
יתכון מסחור סחור למהויכון ירותא לשארא דעממיא ואתאסרתון על שפת לישן
4 ודבנת עם : בכן טורי ישראל קבילו פתגמא דיי אלהים כדנן אמר יי אלהים לטוריא
ולרמתא לפצידיא ולחיליא ולחרבתא צדיתא ולקרויא שביקתא דהואה לחוך וללעב
5 לשארא דעממיא דמסחור סחור : בכן כדנן אמר יי אלהים אם לא באשת פורענותי
גזרית במימרי על שארא דעממיא ועל אדומאי כולהון דיהבו ית ארעא בית שכנתי
6 להון לירותא בחדות כל לב בצפוח נפש בדיל לתרכותה למבזה : בכן אתנבי על
ארעא דישראל ותימר לטוריא ולרמתא לפצידיא ולחיליא כדנן אמר יי אלהים הא
7 אנא ברוגזי ובחימתי גזרית במימרי חלף דאתכנעות עממיא קבלתון : בכן כדנן אמר
יי אלהים אנא קימית במימרי אם לא עממיא די בזו יתכון מסחור סחור אנון
8 אתכנעותהון יקבלון : ואתון טורי ישראל אבכון תצלחון ופריכון תטענון לעמי
9 ישראל ארי קריב יום פורקני למיתי : ארי הא אנא מתגלי עליכון ואתפני במימרי
10 לאיטבא לכון ותתפלחון ותזדרעון : ואסגי עליכון אנשא כל בית ישראל כולהון
11 ויתיתבן קרויא וחרבתא יתבנין : ואסגי עליכון אנשא ובעירא ויסגון ויפשון ואתיב
12 יתכון כרמלקדמין ואוטיב לכון כדמן אולא ותדעון ארי אנא יי : ואסגי עליכון אנשא
ית עמי ישראל ויחסנונך ותהי להון לאחסנא ולא תוסיף עוד לתכלותהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. XXXVI.

Et tu fili hominis vaticinare super montes Israel, & dices : Montes Israel
suscipite verbum Dñi. Hæc dicit Dñs Deus, Pro eo quòd dixit inimic⁹ super
vos, Euge, & excelsa seculi in hæreditatem erunt nobis. Propterea vatici-
nare, & dices : Hæc dicit Dñs Deus, Pro eo quòd magnificati sunt, & pro
eo quòd cogitaverunt evertere & vastare vos per circuitum, ut essetis hære-
ditas reliquiis populorum, & carpti estis labio linguæ & detractione populi.
Propterea montes Israel suscipite verbum Dñi : Hæc dicit Dñs Deus mon-
tibus & collibus, torrentibus & convallib⁹ & desertis desolatis, & urbibus
relictis quæ fuerunt in derisum, & in subsannationem reliquis populis qui
erant per circuitum. Propterea hæc dicit Dñs Deus : Nisi in igne ultionis
meæ decreverim in verbo meo super reliquos populos ; & super Idumæos
omnes, qui posuerunt terram dom⁹ majestatis meæ in hæreditatem sibi, cum
gaudio ex toto corde, & insultatione animi, ut ejicerent eam, & ut vasta-
rent eam. Propterea vaticinare super terram Israel, & dices montibus &
collibus, & rivis & convallibus : Hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego in furo-
re meo, & in indignatione mea decrevi in verbo meo, eò quòd confusionem
populorum sustinuistis. Propterea hæc dicit Dñs Deus : Ecce ego juravi in
verbo meo, nisi populi qui vastaverunt vos per circuitum, ipsi confusionem
suam suscipient. Vos autem montes Israel germine vestro proficietis, &
fructum vestrum portabitis populo meo Israel : quia propè est ut veniat dies
redemptionis meæ. Quia ecce ego apparebo super vos, & respiciam in
verbo meo, ut benefaciam vobis ; & colemini, & seminabimini. Et mul-
tiplicabo in vobis homines omnem domum Israel universam, & habita-
buntur civitates & deserta, & reædificabuntur. Et multiplicabo super vos
homines & jumenta, & multiplicabuntur & crescent : & habitare faciam
vos sicut à principio, & benefaciam vobis sicut ab initio : & scietis quia ego
Dñs. Et multiplicabo super vos homines populum meum Israel, & possi-
bunt te, & eris eis in hæreditatem, & non addes ultrà ut eos orbes.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ ܠܘ *

*ܘܐܢܬ ܒܪܢܫܐ ܐܬܢܒܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ
ܕܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪ ܒܥܠܕܒܒܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚ. ܘܐܡܪ ܪ̈ܡܬܐ
ܕܥܠܡ ܠܡܐܪܬܘ ܗܘܝ ܠܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܒܐ ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ.
ܡܛܠ ܕܐܬܚܣܕܬܘܢ ܘܐܬܚܪܒܬܘܢ ܘܐܬܓܕܦܬܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܕܪܝܟܘܢ: ܘܗܘܝܬܘܢ ܝܪܬܘܬܐ
ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܡܠܬܐ ܕܠܫܢ̈ܐ ܘܠܡܚܫܒܬܐ ܕܥܡܡܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܠܛܘܪܐ
ܘܠܪ̈ܡܬܐ ܘܠܢܚܠܐ ܘܠܦܩܥܬܐ ܘܠܚܘܪ̈ܒܐ ܕܨܕܝܢ ܘܠܩܘܪ̈ܝܐ ܫܒܝܩܬܐ ܕܗܘܝ ܠܒܙܬܐ
ܘܠܡܘܝܩܐ ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܐܢ ܠܐ
ܒܢܘܪܐ ܕܚܣܡܝ ܡܠܠܬ ܥܠ ܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ ܘܥܠ ܟܠܗ ܐܕܘܡ. ܕܝܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܪܥܝ
ܠܝܪܬܘܬܐ ܒܚܕܘܬܐ ܕܟܠܗ ܠܒܗܘܢ. ܘܒܫܝܛܘ ܢܦܫܬܐ ܠܡܒܙ ܘܠܡܫܒܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܒܐ
ܥܠ ܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܘܠܪ̈ܡܬܐ ܘܠܢܚܠܐ ܘܠܦܩܥܬܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ.
ܗܐ ܐܢܐ ܡܡܠܠ ܒܛܢܢܝ ܘܒܚܡܬܝ. ܡܛܠ ܕܚܣܕܐ ܕܥܡܡܐ ܫܩܠܬܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܐܪܝܡܬ ܐܝܕܝ ܥܠ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܟܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܢܩܒܠܘܢ ܚܣܕܗܘܢ.
* ܘܐܢܬܘܢ ܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܛܪܦܝܟܘܢ ܬܬܠܘܢ. ܘܦܐܪ̈ܝܟܘܢ ܬܪܒܘܢ ܠܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܩܪܝܒܝܢ
ܠܡܐܬܐ. * ܡܛܠ ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܬܦܢܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܬܬܦܠܚܘܢ ܘܬܙܕܪܥܘܢ. * ܘܐܣܓܐ
* ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܬܝܬܒܢ ܩܘܪ̈ܝܐ. ܘܚܘܪ̈ܒܐ ܢܬܒܢܘܢ. * ܘܐܣܓܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ. ܘܢܣܓܘܢ ܘܢܦܫܘܢ. ܘܐܘܬܒܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܐܛܐܒ
ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܒܫܘܪܝܐ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܗܘ ܡܪܝܐ. * ܘܐܗܠܟ ܒܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܥܡܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܐܪܬܘܢܟܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܠܝܪܬܘܬܐ.
ܘܠܐ ܬܘܣܦܘܢ ܬܘܒ ܠܡܬܬܟܠܘ.

CAP. XXXVI.

Tu quoque fili hominis, vaticinare de 1
montibus Iſraelis, et dic montibus Iſraelis;
Audite ſermonem Domini, Sic ait Dominus 2
dominorum; Quia de vobis dixit inimicus,
Euge; et dixit, Colles iſti æterni nobis fu-
turi ſunt in hæreditatem: Iccirco vaticinare, 3
et dic; Sic ait Dominus dominorum, Quia
probris affecti eſtis, exuſti, et blaſphemiis ap-
petiti ab iis qui circum vos ſunt; fuiſtis hæ-
reditaria poſſeſſio reliquis gentibus, & ſub-
jecti ſermoni linguarum & cogitationi genti-
um: Iccirco audite ſermonem Domini domi- 4
norum, montes Iſraelis: Sic ait Dominus do-
minorum montibus, collibus, vallibus, pla-
nitiebus, vaſtitatibus deſolatis, & urbibus
derelictis quæ fuerunt direptioni & ſubſan-
nationi reliquis gentibus circunjacentibus
eis. Iccirco ſic ait Dominus dominorum; In 5
igne zeli mei locutus ſum contra cæteras gen-
tes & contra totam Idumæam. Quia fecerunt
ſibi terram meam hæreditatem: cum gaudio
cordis ſui ignominiâ affecerunt animas, capi-
endo & deprædando eas: Iccirco vaticinare 6
de terra Iſraelis, & dic montibus, collibus,
vallibus, & planitiebus; Sic ait Dominus do-
minorum, Ecce ego loquor in zelo & irâ
mea: Quia tuliſtis opprobrium gentium;
Iccirco, Sic ait Dominus dominorum; Ecce 7
ego levavi manum meam ſuper gentes quæ
vos circunſtant, quòd ipſæ reportabunt op-
probrium ſuum: Vos autem montes Iſraelis, 8
frondes veſtras edetis, & fructus veſtros nutri-
etis populo meo Iſraeli, quia brevi ſunt ven-
turi. Nam ecce convertar ad vos, & arabi- 9
mini atque ſeremini: Et multiplicabo ſuper 10
vos homines omnium Iſraelitarum, urbes ha-
bitabuntur, & ruinæ reædificabuntur. Mul- 11
tiplicabo inquam, ſuper vos homines & ju-
menta, & creſcent atque multiplicabuntur:
& collocabo vos ut antea, & benefaciam
vobis ut initio; & agnoſcetis me eſſe Do-
minum: Faciámque ut ambulent in vobis 12
homines, *nempè* populus meus Iſrael, poſſide-
ant vos, & ſitis eis in hæreditatem, nec ad-
jiciatis ampliùs orbari.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل السادس والثلاثون *الاصحاح العشرون*

*وانت يا ابن الانسان تنبا على جبال اسرائيل وقل لجبال اسرائيل اسمعوا قول الرب *هكذا
يقول الرب الرب من اجل ان العدو قال عليكم نعما نعما خرابات ابدية اذ صيرت لنا
للضبط *لاجل هذا تنبا وقل هكذا يقول الرب الرب الاله *عوض ان اهينتم وبغضتم من
الامم الذين حولكم لتكونوا للضبط في بقايا الامم *وصرتم قولا للسان وعارا في الامم
*لاجل هذا يا جبال اسرائيل اسمعوا قول الرب *هكذا يقول الرب للجبال والتلال والاودية
والغدران والغابات الخربة الداثرة والمدن المتروكة التي صارت للنهب ووطيا لبقية
الامم الذين حولها *لاجل هذا هكذا يقول الرب *بالحقيقة بنار غضبي تكلمت على بقية
الامم وعلى ادوم كلها لانهم اعطوا لهم ارضي للضبط بسرور واهانوا نفوسا ليبعدوها بالنهب
*لاجل هذا تنبا على ارض اسرائيل وقل للجبال والتلال والغدران والغابات *هكذا يقول
ادوناي الرب ها انا بغيرتي وبغضبي تكلمت عوض ان حملوا تعيير الامم *لاجل هذا
ها انا ارفع يدي على الامم الذين حولكم هولاء ياخذون اهانتهم منكم يا جبال اسرائيل
*وياكل شعبي العنب والثمر لانهم يرجون ان ياتوا *ها انا اطلع عليكم *وستعملون
*واكثر عليكم الناس كل بيت اسرائيل الى النهاية ويسكن مدنكم والخرابات تبنا
*واكثر عليكم الناس والبهايم واسكنكم كما في اوليتكم واصنعكم جيدا كالزمان
الاول ويعلمون اني انا الرب *واعطي عليكم الناس شعبي اسرائيل ويرثونكم ويكونون
لهم للضبط ولا تعودون ان تثكلوا منهم ايضا*

CAP. XXXVI.

Textus vigeſimus.

Et tu O fili hominis, propheta de mon- 1
tibus Iſraelis, & dic montibus Iſraelis;
Audite ſermonem Domini. Sic ait Do- 2
minus Dominus; Quia inimicus dixit de
vobis, Euge, euge; ruinæ ſempiternæ ceſ-
ſerunt ſam nobis in poſſeſſionem: Id- 3
circò propheta, & dic; Ita dicit Domi-
nus, Dominus Deus; Quia deſpectui &
odio fuiſtis apud gentes quæ circum vos
ſunt, ut eſſetis poſſeſſioni inter reliquas
gentes; & facti eſtis dicterium linguæ
& opprobrium inter gentes: Propterea 4
O montes Iſraelis, audite ſermonem Do-
mini. Sic dicit Dominus montibus &
collibus, vallibus & torrentibus, ſylvis
deſtructis & deſolatis, urbibuſque de-
relictis quæ factæ ſunt in direptionem &
conculcationem reliquis gentibus quæ cir-
cunſtant eas: Proptereà ſic dicit Do- 5
minus; Reverà in igne furoris mei locu-
tus ſum de reliquis gentibus, deque tota
Idumea: quia terram meam in poſſeſſio-
nem arrogârunt ſibi cum exultatione, &
deſpexerunt animas ut extinguerent eas
in direptione. Proptereà vaticinare de 6
terra Iſraelis, & dic montibus & colli-
bus, torrentibus ac ſylvis; Ita dicit Ado-
nai Dominus; Ecce ego in zelo & furore
meo locutus ſum: Quia opprobrium gen-
tium patimini; Proptereà ego levabo ma- 7
num meam ſuper gentes, quæ circum vos
ſunt: hæ reportabunt ignominiam ſuam à
vobis O montes Iſraelis: Comedétque po- 8
pulus meus uvas & fructum. Quia ſpe-
rant ſe venturos, Ecce ego reſpiciam 9
vos, & colemini: Et multiplicabo ſu- 10
per vos homines, univerſam domum Iſ-
raelis, ſupra modum: & urbes veſtræ ha-
bitabuntur, & deſtructa reſtaurabuntur.
Multiplicabo inquam, ſuper vos homines 11
& jumenta, cultos reddam vos ut antea,
& rectè diſponam vos ut priſtino tem-
pore: & ſcietis me eſſe Dominum. Da- 12
bóque ſuper vos homines, populum meum
Iſraelem, qui vos poſſidebunt, & eritis
illis in poſſeſſionem, et poſthac non orbabi-
mini ampliùs illis.

devoratrix , vobis dicentes quòd eo Pro , Deus Dominus dixit Sic
13 כה אמר אדני יהוה יען אמרים לכם אכלת
hominum Propterea .fuisti tuarum gentium orbatrix & ; tu hominum
14 אדם אתי ומשכלת גויך היית: לכן אדם
dixit ; amplius impingere facies non tuas gentes &, amplius devorabis non
לא־תאכלי עוד וגויך לא תכשלי־עוד נאם
, gentium ignominiam amplius te in faciam audire non Et. Deus Domin'
15 אדני יהוה: ולא־אשמיע אליך עוד כלמת הגוים
facies impingere non tuas gentes &: ultrà portabis non populorũ probrũ &
וחרפת עמים לא תשאי־עוד וגויך לא־תכשלי
: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et .Deus Dominus dixit, amplius
16 עוד נאם אדני יהוה: ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
polluerunt & , suam humum super habitantes Israel domus , hominis Fili
17 בן־אדם בית ישראל ישבים על־אדמתם ויטמאו
fuit elongatæ immunditia sicut ; suis studiis in & , sua via in eam
אותה בדרכם ובעלילותם כטמאת הנדה היתה
sanguinem super eos super meam iram effudi Et .meas facies ad eorum via
18 דרכם לפני: ואשפך חמתי עליהם על־הדם
.eam polluerunt suis idolis in & ; terram super effuderunt quem
אשר־שפכו על־הארץ ובגלוליהם טמאוה:
, eorum viam juxta : terras in sunt ventilati &, gentes in eos dispersi Et
19 ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות כדרכם
venerunt quò gentes ad venit Et .eos judicavi eorum studia juxta &
20 ובעלילותם שפטתים: ויבוא אל־הגוים אשר־באו
Domini Populus, eis dicendo in; meæ sanctitatis nomen polluerunt & , illuc
שם ויחללו את־שם קדשי באמר להם עם־יהוה
; meæ sanctitatis nomine super peperci Et .sunt egressi ejus terra de & , hi
21 אלה ומארצו יצאו: ואחמל על־שם קדשי
.illuc sunt ingressi quò , gentibus in , Israel domus illud polluerunt quod
אשר חללהו בית ישראל בגוים אשר־באו שמה:
Non , Deus Dominus dixit Sic , Israel domui dic Idcircò
22 לכן אמר לבית־ישראל כה אמר אדני יהוה לא
, meæ sanctitatis nomen ad quinimò ; Israel domus faciens ego vos propter
למענכם אני עשה בית ישראל כי אם־לשם־קדשי
sanctificabo Et .illuc venistis quò gentibus in polluistis quod
23 אשר חללתם בגוים אשר־באתם שם: וקדשתי
polluistis quod , gentibus in pollutum , magnum meum nomen
את־שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם
Dominus ait , Dominus ego quòd gentes scient & : earum medio in
בתוכם וידעו הגוים כי־אני יהוה נאם אדני
vos Tollamque .eorum oculis in vobis in me sanctificari in , Deus
24 יהוה בהקדשי בכם לעיניהם: ולקחתי אתכם
faciam venire & : terris universis de vos congregabo & , gentibus de
מן־הגוים וקבצתי אתכם מכל־הארצות והבאתי
, mundas aquas vos super spargam Et .vestram terram in vos
25 אתכם אל־אדמתכם: וזרקתי עליכם מים טהורים
universis ab & , vestris inquinamentis omnibus ab : mundabimini &
וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל־
spiritum & , novum cor vobis dabo Et .vos mundabo vestris idolis
26 גלוליכם אטהר אתכם: ונתתי לכם לב חדש ורוח
, vestra carne è lapidis cor amovebo & : vestro interiore in dabo novum
חדשה אתן בקרבכם והסרתי את־לב האבן מבשרכם
; vestro interiori in dabo meum spiritum Et .carneum cor vobis dabo &
27 ונתתי לכם לב בשר: ואת־רוחי אתן בקרבכם
, custodiatis mea judicia &, ambuletis meis statutis in quod faciam &
ועשיתי את אשר־בחקי תלכו ומשפטי תשמרו
: vestris patribus dedi quam terra in habitabitis Et .faciatis &
28 ועשיתם: וישבתם בארץ אשר נתתי לאבתיכם
.Deum in vobis ero ego &, populum in mihi eritis &
והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים:

Versio VULG. LAT.

13 Hæc dicit Dominus Deus; Pro
eo quòd dicunt de vobis; Devo-
ratrix hominum es, & suffocans
14 gentem tuam: Propterea homi-
nes non comedes ampliùs, &
gentem tuam non necabis ultrà,
15 ait Dominus Deus: Nec auditã
faciam in te ampliùs confusionẽ
Gentium, & opprobrium popu-
lorum nequaquam portabis, &
gentẽ tuam non amittes ampliùs,
16 ait Dominus Deus. Et factum est
verbum Domini ad me, dicens;
17 Fili hominis, domus Israel habi-
taverunt in humo sua, & pollue-
rũt eam in viis suis, & in studiis
suis: juxta immunditiã menstrua-
tæ facta est via eorum coram me.
18 Et effudi indignationem meam
super eos pro sanguine, quem fu-
derunt super terram, & in idolis
19 suis polluerunt eam. Et dispersi
eos in Gentes, & ventilati sunt
in terras: juxta vias eorum, & ad-
inventiones eorum judicavi eos.
20 Et ingressi sũt ad Gentes ad quas
introierunt, & polluerũt nomen
sanctum meum, cùm diceretur de
eis; Populus Domini iste est, &
21 de terra ejus ingressi sunt. Et pe-
perci nomini sancto meo, quod
polluerat domus Israel in Genti-
22 bus, ad quas ingressi sunt. Idcir-
cò dices domui Israel; Hæc dicit
Dñs De⁹; Non propter vos ego
faciam, domus Israel, sed propter
nomen sanctum meum, quod pol-
luistis in Gentib⁹, ad quas intrá-
23 stis. Et sanctificabo nomen meũ
magnum, quod pollutum est in-
ter Gentes, quod polluistis in
medio earum: ut sciant Gentes
quia ego Domin⁹, ait Dominus
exercituum, cùm sanctificat⁹ fue-
24 ro in vobis coram eis. Tollam
quippe vos de Gentibus, & con-
gregabo vos de universis terris,
& adducam vos in terram ve-
25 stram. Et effundam super vos a-
quam mundam, & mundabimini
ab omnib⁹ inquinamentis ve-
stris, & ab universis idolis vestris
26 mundabo vos. Et dabo vobis
cor novum, & spiritum novum
ponam in medio vestrî: & aufe-
ram cor lapideũ de carne vestra,
27 & dabo vobis cor carneum. Et
spiritum meum ponam in medio
vestrî: & faciam ut in præceptis
meis ambuletis, & judicia mea
28 custodiatis & operemini. Et
habitabitis in terra, quam dedi
patrib⁹ vestris: & eritis mihi in
populum, & ego ero vobis in
Deum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Τάδε λέγει (υ) κύριος κύριος, Ἀνθ᾽ ὧν
εἶπάν σοι, Κατέσθουσα ἀνθρώπους εἶ, καὶ ἠ-
14 τεκνωμένη ὑπὸ τοῦ ἔθνους σου ἐγένου· Διὰ τοῦ-
το ἀνθρώπους οὐκέτι φάγεσαι, καὶ τὸ ἔθνος
σου οὐκ (φ) ἀτεκνώσεις ἔτι, λέγει κύριος
15 κύριος. Καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται οὐκέτι ἐφ᾽ ὑμᾶς
ἀτιμία ἐθνῶν, καὶ (χ) ὀνειδισμοὺς λαῶν οὐ
μὴ ἀνενέγκητε ἔτι, λέγει (ψ) κύριος κύ-
16 ριος. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με,
17 λέγων, Υἱὲ ἀνθρώπου, οἶκος Ἰσραὴλ (ω)
κατῴκησεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ (α) ἐμία-
ναν αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς εἰ-
δώλοις αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐ-
τῶν, (β) καὶ κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθη-
μένης ἐγενήθη ἡ ὁδὸς αὐτῶν πρὸ προσώπου
18 μου· Καὶ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπ᾽ αὐ-
19 τοὺς (γ), Καὶ διέσπειρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη, καὶ
ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας, κατὰ (δ)
τὴν ὁδὸν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν
20 ἔκρινα αὐτούς. Καὶ (ε) εἰσήλθοσαν εἰς τὰ
ἔθνη, οὗ (ζ) εἰσήλθοσαν ἐκεῖ, καὶ ἐβεβήλωσαν
τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ λέγεσθαι αὐτούς,
Λαὸς κυρίου οὗτοι, καὶ ἐκ τῆς γῆς (η) αὐτοῦ ἐξε-
21 ληλύθασιν. Καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄ-
νομά μου τὸ ἅγιον, ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος Ἰσ-
ραὴλ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ.
22 Διὰ τοῦτο εἰπὸν τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ, Τάδε
λέγει (θ) κύριος, Οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ
οἶκος Ἰσραήλ, ἀλλ᾽ ἢ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ
ἅγιον, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, οὗ
23 (*) εἰσήλθετε ἐκεῖ. Καὶ ἁγιάσω τὸ ὄνομά μου
τὸ (ι) μέγα, τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνε-
σιν, ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, (κ)
ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν ὑμῖν κατ᾽ ὀφθαλ-
24 μοὺς αὐτῶν. Καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐ-
θνῶν, καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαι-
25 ῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν, Καὶ
ῥανῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς (*) καθαρὸν ὕδωρ, καὶ καθαρι-
σθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν,
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν, καὶ καθα-
26 ριῶ ὑμᾶς· Καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινήν,
καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ἀφελῶ
τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν,
27 καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην· Καὶ
τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν, καὶ ποιήσω
ἵνα ἐν τοῖς δικαιώμασί μου πορεύησθε, καὶ
τὰ κρίματά μου (*) φυλάξησθε, καὶ ποιή-
28 σητε. Καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς
ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν, καὶ ἔσεσθέ μοι
εἰς λαόν, καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν.

Hæc dicit Dominus Dominus; Pro eo quòd dixerunt tibi, (h) Devoratrix hominum es, & absque liberis de gente tua facta es: Propterea homines non comedes amplius, & gentem tuam liberis non orbabis ultrà, ait Dominus Dominus: Et non audietur ultra super vos ignominia gentium: & opprobria populorum nequaquam portabitis (i) amplius, ait Dominus Dominus. Et factum est verbum Domini ad me, dicens; Fili hominis, domus Israel habitavit in terra sua: & polluerunt eam in via sua, & in idolis suis, & in suis immunditiis: Et juxta immunditiam menstruatæ facta est via eorum coram me: Et effudi furorem meum super (k) eos: Et disseminavi eos in gentes, & ventilavi eos in regiones: juxta viam eorum & juxta (l) peccata eorum judicavi eos. Et ingressi sunt ad gentes, quò ingressi sunt illuc, & polluerunt nomen sanctum meum, cùm (m) dicerent ipsi, Populus Domini isti: & de terra ejus egressi sunt. Et peperci eis propter nomen meum sanctum, quod polluerant domus Israel in gentibus, quò ingressi sunt illuc. Idcircò dic domui Israel; Hæc dicit Dominus; Non vobis ego facio, domus Israel, sed propter nomen meum sanctum, quod polluistis in gentibus, quò intrastis illuc. Et sanctificabo nomen meum magnum, quod pollutum est in gentibus, quod polluistis in medio earum: & scient gentes, quia ego sum Dominus; cùm sanctificatus fuero in vobis ante oculos earum. Et tollam vos de gentibus & congregabo vos de universis terris, & introducam vos in terram vestram. Et aspergam super vos aquam mundam: & mundabimini ab omnibus immunditiis vestris, & ab omnibus idolis vestris, (n) & mundabo vos. Et dabo vobis cor novum: & spiritum novum dabo in vobis: et auferam cor lapideum de carne vestra: et dabo vobis cor carneum: Et spiritum meum dabo in vobis: et faciam, ut in justificationibus meis ambuletis, et judicia mea custodiatis, et (o) faciatis. Et habitabitis in terra, quam dedi patribus vestris: et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum.

MS. A. (υ) ἀδωναῒ κύριος, (φ) ἀτεκνώσεις σε οὐκέτι, λέγει ἀδωναῒ κύριος. (χ) ὀνειδισμὸν ἐθνῶν οὐ μὴ ἐνέγκητε (ψ) κύριος ὁ θεός. (ω) κατῴκησεν (α) ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ (β) κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφέδρου ἐγενήθη (γ) περὶ τοῦ αἵματος οὗ ἐξέχεαν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν. Καὶ διέσπειρα (δ) τὰς ὁδοὺς αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν ἔκρινα (ε) εἰσήλθοσαν (ζ) εἰσήλθοσαν (η) αὐτῶν ἐξήλθοσαν. (θ) ἀδωναῒ κύριος, (*) εἰσήλθετε (ι) ἅγιον, τὸ (κ) λέγει ἀδωναῒ κύριος, ἐν τῷ (*) ὕδωρ καθαρόν, (*) φυλάξησθε, καὶ ποιήσητε.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 כדנן אמר יי אלהים חלף דאמרין לכון מקטלת אנשא את ומתכלת עמיך הוית:
14 בכן אנשא לא תקטלין עוד ועמיך לא תתכלין עוד אמר יי אלהים: ולא אשמע ליך
15 עוד אתכנעות עממיא וחסודי עממיא לא תקבלין עוד ועמיך לא תתכלין עוד אמר יי
16 אלהים: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר: בר אדם בית ישראל יתבין
17 על ארעהון וסאיבו יתה באורחתהון ובעובדיהון כסואבת אתתא טומאה הות
18 אורחתהון קדמי: ושפכית חימתי עליהון על דם זכי דאשדו על ארעא ובפולחן
19 טעותהון סאבוה: ואגליתי יתהון לביני עממיא ואתבדרו במדינתא כאורחתהון
20 בישתא וכעובדיהון מקלקליא אתפרעית מנהון: ועלו לביני עממיא דאתגליאו
לתמן על דאחילו ית שמא דקודשי בדאמרין להון אם עמיה דיי אלין ואיכדין מארעא
21 בית שכנתיה גלו: וחסית על שמא דקודשי דאחילוהי בית ישראל ביני עממיא
22 דאתגליאו לתמן: בכן אמר לבית ישראל כדנן אמר יי אלהים לא בדילכון אנא
עביד בית ישראל אלהין על שמא דקודשי דאחילתון ביני עממיא דאתגליתון לתמן:
23 ואקדש ית שמי רבא דאתחל ביני עממיא דאחלתון ביניהון וידעון עממיא ארי אנא
24 יי אמר יי אלהים כד אתקדש בכון לעיניהון: ואקריב יתכון מביני עממיא ואכניש
25 יתכון מכל מדינתא ואעיל יתכון לארעכון: ואשבוק לחוביכון כמא דמדכן במי
אדיותא ובקטם תורתא דחטאתא ותדכון מכל סאבתכון ומכל טעותכון ארחיק
26 יתכון: ואתן לכון לב דחיל ורוח דחילא אתן במעיכון ואתבר לבא דרשיעא דהוא
27 תקיף כאבנא מבסרכון ואתן לכון לב דחיל קדמי למעבד רעותי: וית רוח קודשי
28 אתן במעיכון ואעביד ית די בקימי תהכון ודיני תטרון ותעבדון: ותיתבון בארעא
דיהבית לאבהתכון ותהון קדמי לעם ואנא אהוי לכון לאלהא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dñs Deus: Pro eo quòd dicunt tibi, Interficiens homines es tu, & absq; liberis faciens populum tuum. Propterea homines non interficies amplius, & populum tuum non facies ultrà absq; liberis, ait Dñs Deus. Nec audire faciam te ultrà ignominiam populorum, nec opprobrium gentium sustinebis, nec tuam ampliùs gentem orbabis, inquit Dñs Deus. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi ad me, dicens: Fili hominis, domus Israel habitaverunt in terra sua, & polluerunt eam in viis suis, & operibus suis: juxta pollutionem mulieris immundæ fuit via eorum coram me. Et effudi indignationem meam super eos propter sanguinem innocentem, quem effuderunt super terram: & cultu idolorum suorum polluerunt eam. Et migrare feci eos inter populos, & dispersi eos per provincias: juxta *vias* illorum *pessimas*, & juxta opera eorum corrupta ultionem sumpsi ex eis. Et ingressi sunt inter populos, ad quos migraverunt, pro eo quòd violaverunt nomen sanctum meum, cùm dicebant eis, Si populus Dñi sunt isti, quomodo ergo migraverunt à terra domus majestatis ejus? Et peperci nomini sancto meo, quod violaverunt dom⁹ Israel inter populos ad quos migraverunt. Propterea dic domui Israel: Hæc dicit Dñs De⁹: Non propter vos ego facio dom⁹ Israel, sed propter nomen sanctum meum, quod prophanâstis inter populos ad quos migrâstis. Et sanctificabo nomen meum magnum, quod violatum est inter populos, quod violâstis inter eos; & scient populi quia ego Dñs, ait Dñs Deus: cùm sanctificatus fuero in vobis ante oculos eorum. Et applicabo vos de medio populorum, & congregabo vos de omnibus provinciis, & introducam vos in terram vestram. Et dimittam peccata vestra, sicut mundatur aqua aspersionis, & cinere vaccæ quæ [*immolatur*] pro peccato: & mundabimini ab omnibus immunditiis vestris, & ab omnibus idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor timens, & spiritum *timentem* dabo in visceribus vestris, & conteram cor impium, quod est durum sicut lapis, de carne vestra, & dabo vobis cor timens coram me, ut faciat voluntatem meam. Et spiritum sanctũ meum dabo in viscerib⁹ vestris, & faciam ut in præceptis meis ambuletis, & judicia mea custodiatis & faciatis. Et habitabitis in terra quam dedi patrib⁹ vestris: & eritis coram me in populum, & ego ero vobis in Deum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܚܠܦ ܕܐܡܪܝܢ ܠܟܝ. ܕܐܟܠܬ ܒܢܝܢܫܐ ܐܢܬܝ ܘܡܬܟܠܢܝܬܐ ܕܥܡܟܝ.
14 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܬܐܟܠܝܢ. ܘܥܡܡܝܟܝ ܬܘܒ ܠܐ ܬܬܟܠܝܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܘܠܐ
15 ܢܫܬܡܥ ܒܟܝ ܚܣܕܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܚܘܣܕܢܗܘܢ ܬܘܒ ܠܐ ܬܩܒܠܝܢ. ܘܥܡܡܝܟܝ ܬܘܒ ܠܐ ܬܬܟܠܝܢ.
16 ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܒܪܢܫܐ. ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
17 ܝܬܒܝܢ ܒܐܪܥܗܘܢ. ܘܛܘܫܘܗ ܒܐܘܪܚܬܗܘܢ ܘܒܥܒܕܝܗܘܢ. ܘܐܝܟ ܛܢܦܘܬܐ ܕܕܫܢܝܬܐ.
18 ܗܟܢܐ ܗܘܬ ܐܘܪܚܗܘܢ ܩܕܡܝ. * ܘܐܫܕܬ ܚܡܬܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܐ ܕܐܫܕܘ ܒܐܪܥܐ
19 ܘܛܘܫܘܗ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. * ܘܒܕܪܬ ܐܢܘܢ ܒܥܡܡܐ. ܘܙܪܩܬ ܐܢܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܟ
ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܘܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܢܬ ܐܢܘܢ. * ܘܐܙܠܘ ܠܘܬ ܥܡܡܐ. ܘܛܘܫܘ ܫܡܐ
20 ܕܩܘܕܫܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܥܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܢ ܐܪܥܗ ܢܦܩܘ.
21 * ܘܚܣܬ ܥܠ ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ. ܕܛܘܫܘܗܝ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܒܥܡܡܐ ܕܐܙܠܘ ܠܬܡܢ.
22 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠܬܟܘܢ
ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ. ܕܛܘܫܬܘܢ ܒܥܡܡܐ ܕܐܙܠܬܘܢ
23 ܠܬܡܢ. * ܘܐܩܕܫ ܫܡܝ ܪܒܐ. ܕܐܬܛܘܫ ܒܥܡܡܐ. ܕܛܘܫܬܘܢܝܗܝ ܒܝܢܬܗܘܢ.
ܘܢܕܥܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܐ ܕܐܬܩܕܫܬ ܒܟܘܢ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.
24 * ܘܐܕܒܪܟܘܢ ܡܢ ܥܡܡܐ. ܘܐܟܢܫܟܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܥܠܟܘܢ ܠܐܪܥܟܘܢ. * ܘܐܙܠܘܩ
25 ܥܠܝܟܘܢ ܡܝܐ ܕܟܝܐ. ܘܬܬܕܟܘܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܛܢܦܘܬܟܘܢ. ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪܝܟܘܢ.
26 * ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܠܒܐ ܚܕܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܚܕܬܐ ܐܬܠ ܒܓܘܟܘܢ. ܘܐܥܒܪ ܠܒܐ ܕܟܐܦܐ
27 ܡܢ ܒܣܪܟܘܢ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܠܒܐ ܕܒܣܪܐ. * ܘܪܘܚܝ ܐܬܠ ܒܓܘܟܘܢ. ܘܐܥܒܕ ܕܒܦܘܩܕܢܝ
28 ܬܗܠܟܘܢ. ܘܕܝܢܝ ܬܛܪܘܢ. ܘܬܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܬܥܡܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܟܘܢ.
ܘܬܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܐܠܗܐ.

* Sic ait Dominus dominorum; Quia dicunt 13
tibi, Devoratrix hominum es, & populi tui
orbatrix; Posthac homines nequaquam devo- 14
rabis, neque populum tuum orbabis amplius,
ait Dominus dominorum: Neque patiar post- 15
hac ut audiatur de te opprobrium gentium, &
convitia earum non feres amplius, ait Domi-
nus dominorum. Deinde fuit ad me sermo 16
Domini, dicendo, Fili hominis, Israelitæ ha- 17
bitantes in terra sua, polluerunt eam viis &
actionibus suis, & qualis est impuritas men-
strua patientis, talis erat via ipsorum coram
me: Quapropter effudi iram meam super eos 18
propter sanguinem quem effuderunt super
terrá, et contaminaverunt eam idolis suis: Dis- 19
sipavi eos inter gentes, & dispersi eos per ur-
bes: & secundùm vias eorum; & secundùm
actiones eorum judicavi eos. Cúmque abi- 20
issent inter gentes, prophanaverunt nomen
sanctissimum meum; ita ut dicerent eis gen-
tes, Istine populus Dei sunt, & ex ejus terra
prodierunt? Itaque clementiá commotus sum 21
erga nomen meum sanctissimum quod pro-
phanaverunt Israelitæ inter gentes ad quas
abierunt: Ideò dic Israelitis; Sic ait Domi- 22
nus dominorum; Haudquaquam propter vos
facturus sum Israelitæ, sed propter nomen
sanctissimum meum quod prophanástis inter
gentes ad quas abiistis: Ut sanctificem nomen 23
meum maximum quod prophanatum est inter
gentes, quod prophanástis inter eas; & scient
gentes me esse Dominum, ait Dominus do-
minorum, quum sanctificatus fuero in vobis
coram ipsis. Assumam vos è gentibus, colli- 24
gam vos ex urbibus, & adducam vos in ter-
ram vestram. Aspergam vos aquis mundis, & 25
mundabo vos omnibus impuritatibus vestris,
omnibúsque idolis vestris: Dabo vobis cor 26
novum, & spiritum novum indam præcordiis
vestris; & amoto corde lapideo de carne ve-
stra, dabo vobis cor carneum: Ponam spiri- 27
tum meum in præcordiis vestris, & efficiam
ut in præceptis meis ambuletis, judicia mea
servetis & perficiatis; Atque *ita* habitetis in 28
terra quam dedi majoribus vestris, sitis mihi
populus, & ego sim vobis Deus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * هكذا يقول ادوناي الرب من اجل انهم قالوا لك انت آكلة الناس وصرت مثكولة من
14 امتك * لاجل هذا لا تأكلين الناس ايضا وامتك لا تثكلك ايضا قال ادوناي الرب * لا
15 يسمع عليكم ايضا اهانة الامم ولا تحملوها ايضا يقول الرب الاله * وكان قول الرب الي قايلا
17 * يا ابن الانسان بيت اسرايل سكنوا على ارضهم وبنجاساتهم نجسوها بطرقهم وباصنامهم
وبنجاساتهم كنجاسة الحايض صارت ارضهم امام وجهي * وافضت غضبي عليهم من
18 اجل الدم الذي اراقوه في الارض وباوثانهم نجسوها * فبددتهم في الامم وذريتهم في البلدان
19 كطرقهم وكآثامهم دنتهم * ودخلوا الى الامم حيث دخلوا هناك ونجسوا اسمي القدوس
20 عند ما قالوا شعب الرب هم ومن ارضهم خرجوا * وشفقت عليهم لاجل اسمي القدوس
21 الذي دنسه بيت اسرايل في الامم حيث دخلوا هناك * لاجل هذا قل لبيت اسرايل هكذا
22 يقول ادوناي الرب ليس لكم صنعت انا يا بيت اسرايل لكن لاجل اسمي القدوس
23 الذي دنستموه في الامم حيث دخلتم هناك * واقدس اسمي العظيم المقدس في الامم
الذي دنستموه في وسطهم * ويعلم الامم اني انا الرب يقول ادوناي الرب عند ما اتقدس
24 فيكم بعيونهم * واخذكم من الامم واجمعكم من جميع الارضين وادخلكم الى
25 ارضكم * وانضح عليكم ماء نقيا وتطهرون من جميع نجاساتكم ومن جميع
26 اوثانكم * واطهركم * واعطيكم قلبا جديدا وروحا جديدة اعطي فيكم * وانزع
27 القلب الحجري من جسدكم واعطيكم قلبا لحما * وروحي اعطي فيكم واجعلكم كي
28 تسيروا بعدلي وتحفظون احكامي وتصنعوها * وتسكنون على الارض التي اعطيتها
لابائكم وتكونون لي شعبا وانا اكون لكم الها

* *Ita dicit Adonai Dominus; Quia dixe-* 13
runt tibi, Tu devoratrix hominum es, &
facta es orbata gente tuá: Propterea 14
non devorabis ampliùs homines, & gens
tua non orbabitur te ampliùs, dixit Ado-
nai Dominus: Non audietur ampliùs 15
de vobis ignominia gentium, nec ampliùs
patiemini eam, dicit Dominus Deus. Fuit 16
etiam sermo Domini ad me, dicens; O 17
fili hominis, domus Israelis super terram
suam habitantes, sordibus suis pollue-
bant eam in viis suis; adeóque propter
idola & turpitudines eorum, velut sor-
des menstrua patientis facta fuerat terra
eorum coram facie mea: Ideò fudi su- 18
per eos furorem meum. Propter sangui-
nem quem in terra fuderunt, eámque suis
idolis contaminaverunt; Dispersi eos 19
inter gentes, & disseminavi eos per re-
giones: secundùm vias eorum, & se-
cundùm iniquitates eorum judicavi eos.
Ad gentes autem ingressi quocunque in- 20
gressi sunt, polluerunt nomen meum sa-
crosanctum, cùm dicerent populum Do-
mini se esse, & de terra sua exiisse. At- 21
tamen peperci eis propter nomen meum sa-
crosanctum quod polluerat domus Israelis
inter gentes ad quas ingressi sunt. Pro- 22
pterea dic domui Israelis; Ita dicit Ado-
nai Dominus, Non vestri causâ feci ego
O domus Israelis, sed propter nomen
meum sacrosanctum quod polluistis inter
gentes ad quas ingressi estis. Et sancti- 23
ficabo nomen meum sacrosanctum propha-
natum inter gentes, quod prophanâstis in
medio earum: & scient gentes me esse
Dominum, dicit Adonai Dominus, quum
sanctificatus fuero in vobis coram oculis
earum. Recipiam vos è gentibus, & 24
colligam vos ex omnibus terris, introdu-
cámque vos in terram vestram; Et a- 25
spergam vos aquâ mundâ, & emundabi-
mini cunctis sordibus vestris, cunctisque
idolis vestris. Mundabo vos inquam, 26
& dabo vobis cor novum, & spiritum no-
vum indam vobis; & auferam cor lapi-
deum è corpore vestro, dabóque vobis cor
carneum. Spiritum meum dabo in vo- 27
bis, & efficiam ut ambuletis in justitiis
meis, judicia mea custodiatis & perfici-
atis: Adeóque habitabitis super terram 28
quam dedi patribus vestris; & eritis
mihi populus, & ego ero vobis Deus;

יחזקאל : לז

vocabo & ; vestris inquinamentis universis de vos servabo Et
29 והושעתי אתכם מכל טמאותיכם וקראתי
vobis super dabo non & , illud faciam multiplicare &, frumentum ad
אל־הדגן והרביתי אתו ולא־אתן עליכם
: agri germen & , ligni fructum faciam multiplicare Et .famem
30 רעב : והרביתי את־פרי העץ ותנובת השדה
.gentibus in famis probrum ultrà capiatis non quod propter
למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים :
, vestrorum studiorum & , malarum vestrarum viarum recordabimini Et
31 וזכרתם את־דרכיכם הרעים ומעלליכם
, vestras iniquitates super, vestris facieb' in vos reprobabitis & : bona non quæ
אשר לא־טובים ונקטתם בפניכם על עונתיכם
dixit , faciens ego vos propter Non .vestras abominationes super &
32 ועל תועבותיכם : לא למענכם אני־עשה נאם
vestris viis de erubescite & , pudete : vobis sit notum , Deus Dominus
אדני יהוה יודע לכם בושו והכלמו מדרכיכם
die In , Deus Dominus dixit Sic .Israel domus
33 בית ישראל : כה אמר אדני יהוה ביום
faciam habitare & : vestris iniquitatibus omnibus ab vos me mundare
טהרי אתכם מכל עונותיכם והושבתי
desolata terra Et .desolatæ erunt ædificatæ & , urbes
34 את־הערים ונבנו החרבות : והארץ הנשמה
.transeuntis omnis oculis in desolatio fuit quòd eo pro , coletur
תעבד תחת אשר היתה שממה לעיני כל־עובר :
: Heden hortus sicut est facta desolata ista Terra , dicent Et
35 ואמרו הארץ הלזו הנשמה היתה כגן־עדן
munitæ , dirutæ & , desolatæ & , desertæ civitates &
והערים החרבות והנשמות והנהרסות בצורות
, vestris circuitibus relinquentur quæ gentes scient Et .habitantur
36 ישבו : וידעו הגוים אשר ישארו סביבותיכם
: desolatam plantavi , dirutas ædificavi Dominus ego quòd
כי אני יהוה בניתי הנהרסות נטעתי הנשמה
, Deus Dominus dixit Sic .feci & , sum locutus Dominus ego
37 אני יהוה דברתי ועשיתי : כה אמר אדני יהוה
; eis faciendum ad , Israel domui requirar hoc Adhuc
עוד זאת אדרש לבית־ישראל לעשות להם
pecus ut , sanctitatum pecus Ut hominis pecus sicut eos multiplicabo
38 ארבה אתם כצאן אדם : כצאן קדשים כצאן
desertæ civitates erunt sic , ejus statis temporibus in Jerusalaim
ירושלם במועדיה כן תהיינה הערים החרבות
.Dominus ego quòd scient & : hominis pecore plenæ
מלאות צאן אדם וידעו כי־אני יהוה :

CAP. XXXVII. לז

, DOMINUS spiritu in me eduxit & , DOMINI manus me super Fuit
1 היתה עלי יד־יהוה ויוצאני ברוח יהוה
.ossibus plenus ipse & ; campi medio in me fecit requiescere &
ויניחני בתוך הבקעה והיא מלאה עצמות :
multa ecce & : undique , undique ea juxta me fecit transire Et
2 והעבירני עליהם סביב סביב והנה רבות
dixit Et .valde sicca ecce & , campi faciei super valdè
3 מאד על־פני הבקעה והנה יבשות מאד : ויאמר
, dixi & ? hæc ossa vivent nunquid , hominis Fili , me ad
אלי בן־אדם התחיינה העצמות האלה ואמר
Vaticinare , me ad dixit Et .nôsti tu Deus Domine
4 אדני יהוה אתה ידעת : ויאמר אלי הנבא
sicca Ossa , ea ad dices & ; istis ossibus super
על־העצמות האלה ואמרת אליהם העצמות היבשות
.DOMINI verbum audite
שמעו דבר־יהוה :

Versio VULG. LAT.

29 Et salvabo vos ex universis in-
quinamentis vestris : & vocabo
frumentum, & multiplicabo il-
lud, & non imponam vobis fa-
30 mem. Et multiplicabo fructum
ligni, & genimina agri, ut non
portetis ultrà opprobrium famis
31 in Gentibus. Et recordabimini
viarum vestrarum pessimarum,
studiorúmque non bonorum : &
displicebunt vobis iniquitates
32 vestræ, & scelera vestra. Non
propter vos ego faciam, ait Do-
minus Deus, notum sit vobis : con-
fundimini, & erubescite super
33 viis vestris, domus Israel. Hæc
dicit Dominus Deus ; In die, quâ
mundavero vos ex omnibus ini-
quitatibus vestris, & inhabitari
fecero urbes, & instauravero rui-
34 nosa, Et terra deserta fuerit ex-
culta, quæ quondam erat desola-
35 ta in oculis omnis viatoris, Di-
cent ; Terra illa inculta, facta est
ut hortus voluptatis : & civita-
tes desertæ, & destitutæ atque
36 suffossæ, munitæ sederunt. Et
scient Gentes quæcunque dere-
lictæ fuerint in circuitu vestro,
quia ego Dominus ædificavi dis-
sipata, plantavique inculta, ego
Dominus locutus sim, & fecerim.
37 Hæc dicit Dominus Deus ; Ad-
huc in hoc invenient me domus
Israel, ut faciam eis : Multipli-
38 cabo eos sicut gregem homi-
num. Ut gregem sanctum, ut
gregem Jerusalem in solennita-
tibus ejus : Sic erunt civitates
desertæ, plenæ gregibus homi-
num : & scient quia ego Domi-
nus.

CAP. XXXVII.

1 Facta est super me manus Do-
mini, & eduxit me in spiritu Do-
mini : & dimisit me in medio
campi, qui erat plenus ossibus :
2 Et circumduxit me per ea in gy-
ro : erant autem multa valdè su-
per faciem campi, siccáque ve-
3 hementer. Et dixit ad me; Fili ho-
minis, putásne vivent ossa ista? Et
4 dixi ; Domine Deus, tu nôsti. Et
dixit ad me ; Vaticinare de ossi-
bus istis : & dices eis ; Ossa ari-
da, audite verbum Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

29 Καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν
ὑμῶν, καὶ καλέσω τὸν σῖτον, καὶ πληθυνῶ αὐ-
30 τὸν, καὶ οὐ δώσω ἐφ' ὑμᾶς λιμόν. Καὶ πλη-
θυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου, καὶ τὰ (λ)
γεννήματα τοῦ ἀγροῦ, (μ) ὅπως ἂν μὴ λάβη-
31 τε ὀνειδισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσι. Καὶ
μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονηρὰς,
καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ ἀγαθὰ,
καὶ προσοχθιεῖτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐν
ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν, καὶ (ν) ἐπὶ τοῖς βδε-
32 λύγμασιν αὐτῶν. Οὐ δι' ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ,
λέγει (ξ) κύριος κύριος, γνωστὸν ἔστιν ὑμῖν·
αἰσχύνθητε καὶ ἐντράπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑ-
33 μῶν οἶκος (ο) Ἰσραήλ. Τάδε λέγει ἀ-
δωναῒ κύριος, Ἐν ἡμέρᾳ ᾗ καθαριῶ ὑμᾶς
ἐκ πασῶν (π) ἀνομιῶν ὑμῶν, καὶ κατοικιῶ
τὰς πόλεις, καὶ οἰκοδομηθήσονται (ρ) ἔρημοι,
34 Καὶ ἡ γῆ ἠφανισμένη ἐργασθήσεται, ἀνθ'
ὧν ὅτι ἠφανισμένη ἐγενήθη κατ' ὀφθαλμοὺς
35 παντὸς (σ) παροδεύοντος. Καὶ ἐροῦσιν,
Ἡ γῆ ἐκείνη (τ) ἠφανισμένη ἐγενήθη
ὡς κῆπος τρυφῆς, καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔ-
ρημοι καὶ ἠφανισμέναι καὶ κατεσκαμμέναι
36 ὀχυραὶ ἐκάθισαν. Καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη, ὅ-
σα ἂν καταλειφθῶσι κύκλῳ ὑμῶν, ὅτι (υ)
ἐγὼ κύριος ᾠκοδόμησα τὰς καθῃρημένας,
καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας· (φ)
37 ἐγὼ κύριος ἐλάλησα, καὶ ποιήσω. Τάδε
λέγει (χ) ἀδωναῒ κύριος, Ἔτι τοῦτο (ψ)
ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τοῦ ποιῆσαι
αὐτούς· πληθυνῶ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀν-
38 θρώπους, Ὡς πρόβατα ἅγια, ὡς πρόβατα
Ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς ἑορταῖς αὐτῆς· οὕτως
ἔσονται αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι πλήρεις προ-
βάτων ἀνθρώπων. καὶ γνώσονται ὅτι (ω)
ἐγὼ κύριος.

MS.A. (λ) γενήματα (μ) ὅπως μὴ λάβητε ἔτι ὀνειδισμὸν * λιμοῦ ἐν (ν) ἐν
τοῖς (ξ) κύριος ὁ θεὸς, γνωστὸν ἔσται (ο) Ἰσραὴλ, λέγει κύριος. Τάδε λέγει
κύριος ὁ θεὸς, Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾗ (π) τῶν ἀνομιῶν (ρ) αἱ ἔρημοι, Καὶ ἡ
γῆ ἡ ἠφανισμένη (σ) διοδεύοντος. (τ) ἡ ἠφανισμένη (υ) ἐγώ εἰμι κύριος
(φ) ὅτι ἐγὼ κύριος κύριος (χ) κύριος κύριος ὁ θεὸς, (ψ) ζητη-
θήσομαι (ω) ἐγώ εἰμι κύριος.

ΚΕΦ. λζ'.

1 Καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου, καὶ
ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι κύριος, καὶ ἔθη-
κέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν με-
2 στὸν ὀστέων ἀνθρωπίνων, Καὶ περιήγαγέ με
ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ, καὶ ἰδοὺ πολ-
λὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου, (α)
3 ξηρὰ σφόδρα. Καὶ εἶπε πρός με, Υἱὲ
ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ (β) ὀστέα ταῦτα; καὶ
εἶπα, Κύριε κύριε, σὺ ἐπίσῃ (γ) ταῦτα.
4 Καὶ εἶπε πρός με, Προφήτευσον ἐπὶ τὰ
ὀστᾶ ταῦτα, καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Τὰ ὀστᾶ τὰ
ξηρὰ, ἀκούσατε λόγον κυρίου.

MS.A. (α) καὶ ἰδοὺ ξηρὰ (β) ὀστᾶ (γ) αὐτά.

Et salvos vos faciam ex univer- 29
sis immunditiis vestris : & voca-
bo frumentum, & multiplicabo
illud : & non dabo super vos fa-
mem. Et multiplicabo fructum 30
ligni, & genimina agri : ut non
(p) portetis opprobrium famis in
gentibus. Et recordabimini via- 31
rum vestrarum pessimarum, stu-
diorúmque vestrorum non bono-
rum : & displicebitis ante faciem
(q) ipsorum in iniquitatibus ve-
stris, & super abominationibus
vestris. Non propter vos ego fa- 32
cio, dicit Dominus Dominus : no-
tum est vobis. Confundimini, &
erubescite de viis vestris domus
Israel. Hæc dicit Adonai Domi- 33
nus ; In die, quâ mundabo vos ex
omnibus iniquitatibus vestris, &
habitari faciam urbes, & ædifi-
cabuntur solitudines, Et terra de- 34
serta excoletur, pro eo quòd de-
solata erat ante oculos omnis vi-
atoris : Et dicent ; Terra illa de- 35
serta facta est, ut hortus delicia-
rum : & civitates desertæ, & dis-
sipatæ, atque suffossæ, munitæ se-
derunt. Et scient gentes, quæ de- 36
relictæ fuerint in circuitu vestro,
quia ego Dominus ædificavi de-
structas, & plantavi deletas. Ego
Dominus loquutus sum, & faci-
am. Hæc dicit Adonai Dominus ; 37
Adhuc in hoc quæret domus Is-
rael, ut faciam eos : Multiplica-
bo eos, sicut oves, homines, ut 38
oves sanctas, ut oves Hierusa-
lem in solennitatibus ejus. Sic e-
runt civitates desertæ plenæ o-
vium (r) hominum. Et scient,
quia ego Dominus.

CAP. XXXVII.

Et facta est super me manus 1
Domini : & eduxit me in spi-
ritu (a) Dominus : & posuit
me in medio campi : & hic e-
rat plenus ossium hominum : Et 2
circumduxit me super ea per gy-
rum in circuitu : & ecce multa
nimis super faciem campi, arida
vehementer. Et dixit ad me ; 3
Fili hominis, si vivent ossa hæc ?
Et dixi ; Domine Domine, tu
nôsti hæc. Et dixit ad me ; (b) 4
Propheta super ossa ista, et dices
eis ; Ossa arida, audite verbum
Domini :

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

29 ואפרוק יתכון מכל סואבתכון ואברך ית עבורא ואסגי יתיה ולא אתן עליכון
30 כפנא : ואסגי ית פרי אילנא ועללת חקלא בדיל דלא תקבלון עוד חסודי כפנא
31 בני עממיא : ותדכרון ית אורחיכון בישתא ועובדיכון דלא תקנין ותתנקון
32 ותהון חזן על חוביכון ועל תועבתכון : לא בדילכון אנא עביד אמר יי אלהים
33 יתידע לכון בהיתו ואתכניעו מאורחתכון בית ישראל : כדנן אמר יי אלהים
34 ביומא דאדכי יתכון מכל חוביכון ואתיב ית קרויא ויתבנין חורבתא : וארעא
35 דהות צדיא תתפלח חלף דהות צדו לעיני כל דעדי : ויימרון ארעא דנן דישראל
דהות צדיא תבת למהוי כגנתא דעדן וקרויא חרבתא וצדיתא ומפגרתא כריכין
36 תקיפין יתיבו : וידעון עממיא די ישתארון סחרניכון ארי אנא יי בניתי מפגרתא קימית
37 צדיתא אנא יי גזרית במימרי ואקים : כדנן אמר יי אלהים עוד דא אשתאל לכון
38 במימרי לבית ישראל למעבד להון אסגנון באנשא ואצלחנון בבעירא : כעמא
קדישא כעמא דמדכן ואתן לירושלם בזמן מועדי פסחא כן יהוין קרויא ארעא
דישראל דהואה חרבן יהון מלין אנשא דעמא בית ישראל וידעון ארי אנא יי :

לז

1 שרת עלי רוח נבואה מן קדם יי ואפקני ברוח נבואה די שרת עלי מן קדם יי
2 ואשרני בגו בקעתא והיא מליא גרמי אנשא : ואעברני עליהון סחור סחור והא
3 סגיאן לחדא על אפי בקעתא והא יבשין לחדא : ואמר לי בר אדם היחון גרמיא
4 האלין ואמרית יי אלהים את גלי קדמך : ואמר לי אתנבי על גרמיא האלין ותימר
להון גרמיא יבשיא קבילו פתגמא דיי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et salvabo vos ab universis inquinamentis vestris, & benedicam frumento, 29
& multiplicabo illud, & non dabo in vobis famem. Et multiplicabo fru- 30
ctum arboris, & germen agri, ut non suscipiatis amplius opprobrium fa-
mis inter populos. Et recordabimini viarum vestrarum pessimarum, & 31
operum vestrorum quæ non fuerunt recta, & ingemiscetis ipsi videntes ob
peccata vestra, & abominationes vestras. Non propter vos ego facio, dicit 32
Dominus Deus : notum sit vobis, confundimini & erubescite à viis vestris
domus Israel. Hæc dicit Dominus Deus, In die qua mundavero vos ab 33
omnibus iniquitatibus vestris ; & habitabiles reddam urbes, & construen-
tur ruinæ. Et terra quæ desolata fuerat excoletur, pro eo quòd fuit vasta in 34
oculis omnis transeuntis. Et dicent, Terra hæc *Israel* quæ fuerat deserta, 35
conversa est ut sit sicut hortus voluptatis, & civitates desertæ, & desolatæ,
& destructæ arces, jam munitæ inhabitantur. Et scient populi qui reman- 36
serint in circuitu vestro, quia ego Dominus ædificavi destructa, suscitavi
desolata : ego Dominus decrevi in verbo meo, & confirmabo. Hæc dicit 37
Dominus Deus, Adhuc requisitus ero in verbo meo à domo Israel ut faciam
hoc eis : multiplicabo eos hominibus, & proficere faciam eos in pecori- 38
bus. Sicut populus sanctus, sicut populus qui mundatur, & venit in Jerusa-
lem tempore solemnitatis Phase ; sic urbes terræ Israel quæ erant desertæ,
erunt plenæ hominibus populi domus Israel ; & scient quia ego Dominus.

CAP. XXXVII.

Resedit super me spiritus prophetiæ à facie Domini ; & eduxit me in spi- 1
ritu prophetiæ quæ resederat super me à facie Domni, & posuit me in medio
campi qui erat plenus ossibus hominum. Et traduxit me super ea in circuitu, 2
& ecce erant multa valdè super faciem campi, & ecce erant sicca admodum.
Et dixit ad me : Fili hominis nunquid revivíscent ossa ista ? Et dixi : Domine 3
Deus, coram te manifestum est. Et dixit ad me, Vaticinare super ossa ista, & 4
dices eis, Ossa arida suscipite verbum Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

| Eripiam vos ab omnibus impuritatib⁹ vestris, 29
advocabo frumentum & multiplicabo illud,
& non adducã super vos famem : Multiplica- 30
bo fructus arborũ & proventus terræ,& post-
hac non patiemini opprobrium famis inter
gentes. Ibique recordabimini viarum vestra- 31
rum reprobarum, & actionum vestrarum sto-
lidarum, & rugabuntur facies vestræ propter
iniquitatem vestrã & abominationes vestras.
Verùm scitote nequaquam propter vos hæc 32
sum facturus, ait Dominus dominorum. Eru-
bescite,& cohibete vos à viis vestris pessimis,
& ne moriamini Israelitæ. Sic ait Dominus 33
dominorum; Quã die mundabo vos ab omni-
bus iniquitatibus vestris, habitatas reddam
urbes, & reædificabo ruinas; Terra quæ de- 34
serta erat & inculta in oculis omnium viato-
rum, coletur : Dicéntque, Terra illa deserta, 35
facta est similis paradiso Edenis, & urbes
quæ dirutæ erant & eversæ, factæ sunt muni-
tiones fortissimæ. Ita cognoscent populi qui 36
reliqui manebunt circa vos,me Dominum re-
ædificare quæ destructa sunt,& conserere quæ
deserta : ego Dominus dixi, & faciam. Sic 37
ait Dominus dominorum; Ob id etiam Isra-
elitas requiro, ut faciam ipsis, & multipli-
cem eos tanquam oves hominum. Ut oves 38
sanctæ, & ut oves Jerosolymæ in tempore so-
lennitatum ejus, ita erunt urbes quæ desertæ
fuerant; implebuntur enim ovibus hominum:
& cognoscent me esse Dominum.

CAP. XXXVII.

De reviviscentia mortuorum.

DEinde fuit super me manus Domini, edu- 1
césque me per spiritum suum Dominus, col-
locavit me in planitie quæ plena erat ossibus :
Traduxítque me super ea circunquaque; & 2
vidi plurima esse admodum in ea planitie, &
admodum sicca. Tum dixit mihi; Fili homi- 3
nis, victuráne sunt ossa ista? Dixi, Tu qui-
dem nôsti Domine dominorum. Dixit verò 4
mihi, Vaticinare de ossibus istis, & dic eis;
Ossa arida, audite sermonem Domini.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واخلصكم من جميع نجاساتكم وادعوا القمح واكثره ولا اعطي عليكم غلا
* واكثر من الشجر وغلات الحقل كي لا تاخذون ايضا تعيير الجوع في الامم * ولا
تذكرون ايضا طرقكم الشرير ولا اعمالكم الغير صالحة ولا تسامون لوجوههم باثامكم
وردالاتكم * فلست لاجلكم انا اصنع هذا يقول الرب الاله يكون معروفا لكم
اخجلوا واستحيوا من طرقكم يا بيت اسرائيل يقول الرب * هكذا يقول الرب الاله في
اليوم الذي فيه اطهركم من جميع اثامكم واسكنكم المدن وتبنى الخراب * ويستعمل
الارض الداثرة من اجل ان الارض صارت داثرة لعيون كل جتاز * ويقولون صارت تلك
الارض الداثرة مثل بستان نعيم * والمدن الخراب الداثرة الخربة جلست حصينة * ويعلم
الامم الذين تبقوا حولكم اني انا الرب بنيت الخراب وغرست الداثرات لاني انا الرب
تكلمت وساصنع * هكذا يقول الرب الرب الاله هاك ايضا الطلبة ساصنع لبيت اسرائيل
لاصنع لهم واكثرهم مثل خراف اناسا * مثل خراف مقدسة مثل خراف اورشليم في
اعيادها هكذا تصير المدن الخراب مملوة من خراف الناس ويعلمون اني انا الرب

Et liberabo vos ab omnibus immunditiis 29
vestris. Advocabo frumentum, & mul-
tiplicabo illud, nec inferam vobis annonæ
caritatem : Et multiplicabo fructus ar- 30
borum & proventus agrorum, ut non re-
portetis ampliùs improperium famis inter
gentes. Non revocabitis ampliùs in me- 31
moriam vias vestras malas, neque actio-
nes vestras improbas; nec æmulabimini
vultus eorum iniquitatibus & abomina-
tionibus vestris. Non quidem propter 32
vos hæc faciam, dicit Dominus Deus,
notum sit vobis. Confundimini & erube-
scite de viis vestris O domus Israelis, ait
Dominus. Ita dicit Dominus Deus, E 33
die quo mundabo vos ab omnibus iniqui-
tatibus vestris, faciam quoque ut habite-
tis in urbibus : restaurabuntur ruinæ, Et 34
tellus inculta coletur (nam tellus deserta
facta est ob oculos omnium viatorum,)
Dicéntque; Facta est illa tellus inculta, 35
similis horto deliciarum; & urbes diru-
tæ, incultæ, suffossæ; resederunt munitæ.
Et agnoscent gentes quæ circa vos re- 36
manserunt, me Dominum restauráſſe rui-
nas, & plantáſſe terras incultas : quia
ego Dominus Dominus locutus sum, etiam
faciam. Ita dicit Dominus, Dominus 37
Deus; Hanc adhuc faciam requisitionem
domûs Israelis, ut faciam eis, & multos
reddam eos, ut agnos, homines; ut 38
agnos sanctos, ut agnos Jerosolymæ in
festivitatibus ejus. Sic urbes dirutæ ple-
næ fient agnis humanis, & cognoscent
me esse Dominum.

الاصحاح الحادي والعشرون . الفصل السابع والثلثون

* وكانت علي يد الرب واخرجني بروح الرب ووضعني في وسط الصحراء وهذه كانت
مملوة من عظام الناس * وطوفني عليها من حولها دايرا واذا هي كثيرة جدا على
الصحراء وهي يابسة جدا * وقال لي يا ابن الانسان اكيا هاته العظام فقلت يا رب
انت تعلم هذه * فقال لي يا ابن الانسان تنبا على هذه العظام فتقول لهم ايتها العظام
اليابسة اسمعي قول الرب

CAP. XXXVII.

Textus vigesimus primus.

ET fuit super me manus Domini, & 1
eduxit me in spiritu Domini, posuitque
me in medio solitudinis (hæc autem ple-
na erat ossibus humanis.) Et cum cir- 2
cumduxiſſet me undequaque circum ea,
(& hæc quidem perquam plurima erant
super faciem solitudinis illius, eaque ad-
modum sicca) Dixit mihi; O fili ho- 3
minis, num victura sunt hæc ossa? Dixi,
O Domine, O Domine, tu id nôsti. Tum 4
dixit mihi; O fili hominis, vaticinare de
ossibus istis, & dicas eis; O ossa sicca, au-
dite sermonem Domini.

יחזקאל : לז

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אָנֹכִי
5 מֵבִיא בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם : וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים
6 וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר
וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה :
7 וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי
וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ :
8 וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם
עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם : וַיֹּאמֶר אֵלַי
9 הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־
הָרוּחַ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי
הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ : וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר
10 צִוָּנִי וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ
עַל־רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד : וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־
11 אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה
אֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ
לָנוּ : לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
12 יֱהוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל : וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּפִתְחִי
13 אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם
עַמִּי : וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וִחְיִיתֶם
14 וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל־אַדְמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי
אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְאֻם־יְהוָה : וַיְהִי
15 דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר : וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־
16 לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
חֲבֵרָו וּלְקַח עֵץ אֶחָד וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ
אֶפְרַיִם וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו : וְקָרַב אֹתָם
17 אֶחָד אֶל־אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ :
18 וְכַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־תַגִּיד
לָנוּ מָה־אֵלֶּה לָּךְ :

Versio VULG. LAT.

5 Hæc dicit Dominus Deus ossibus
his; Ecce ego intromittã in vos
6 spiritum, & vivetis. Et dabo su-
per vos nervos, & succrescere fa-
ciam super vos carnes, & super-
extendam in vobis cutem: &
dabo vobis spiritum, & vivetis,
7 & scietis quia ego Dñs. Et pro-
phetavi sicut præceperat mihi:
factus est autem sonit*, prophe-
tante me, & ecce commotio: &
accesserunt ossa ad ossa, unum-
8 quodque ad juncturam suam. Et
vidi, & ecce super ea nervi &
carnes ascenderunt: & extenta
est in eis cutis desupèr, & spiri-
9 tum non habebant. Et dixit ad
me; Vaticinare ad spiritum, va-
ticinare, fili hominis, & dices ad
spiritum; Hæc dicit Dominus
De*; A quatuor ventis veni spi-
ritus, & insuffla super interfectos
10 istos, & reviviscant. Et prophe-
tavi sicut præceperat mihi: &
ingressus est in ea spiritus, &
vixerunt: steterúntque super pe-
des suos exercitus grandis nimis
11 valdé. Et dixit ad me; Fili ho-
minis, ossa hæc universa, domus
Israel est: ipsi dicunt; Aruerunt
ossa nostra, & periit spes nostra,
12 & abscissi sumus. Propterea va-
ticinare, & dices ad eos; Hæc di-
cit Dominus Deus; Ecce ego a-
periam tumulos vestros, & edu-
cam vos de sepulchris vestris, po-
pulus meus: & inducam vos in
13 terram Israel. Et scietis quia ego
Dominus, cùm aperuero sepul-
chra vestra, & eduxero vos de
tumulis vestris, popule meus:
14 Et dedero spiritum meum in vo-
bis, & vixeritis, & requiescere
vos faciã super humũ vestrã: &
scietis quia ego Domin* locutus
sum, & feci, ait Domin* Deus.
15 Et fact* est sermo Domini ad
16 me, dicens; Et tu, fili hominis,
sume tibi lignum unum: & scri-
be super illud; Judæ, & filiorum
Israel sociorum ej*: et tolle li-
gnum alterum, et scribe super il-
lud; Joseph ligno Ephraim, et
cunctæ domui Israel, sociorúm-
17 que ej*. Et adjunge illa, unum
ad alterum tibi in lignum unum:
et erunt in unionem in manu
18 tua. Cùm autem dixerint ad te
filii populi tui, loquentes; Nónne
indicas nobis quid in his tibi
velis?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Τάδε λέγει (δ) κύριος τοῖς ὀστέοις τού-
τοις, Ἰδοὺ ἐγὼ φέρω (ε) ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα
6 ζωῆς, Καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα, καὶ ἀνάξω
ἐφ' ὑμᾶς (ζ) σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς
δέρμα, καὶ δώσω πνεῦμά μου (η) εἰς ὑμᾶς, καὶ
ζήσεσθε, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. Καὶ
7 (θ) προεφήτευσα, καθὼς ἐνετείλατό μοι (θ).
καὶ ἐγένετο (ι) ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι,
καὶ ἰδοὺ σεισμός, καὶ προσήγαγε τὰ ὀστᾶ ἑκά-
8 τερον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ. Καὶ ἴδον,
καὶ ἰδοὺ, ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες (κ) ἐ-
φύοντο, καὶ ἀνέβαινεν ἐπ' αὐτὰ (λ) δέρ-
ματα ἐπάνω, καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν (μ) ἐν
9 αὐτοῖς. Καὶ εἶπε πρός με, Προφήτευσον
(ν) ἐπὶ τὸ πνεῦμα, προφήτευσον υἱὲ ἀν-
θρώπου, καὶ εἰπὸν τῷ πνεύματι, Τάδε λέγει
(ξ) κύριος, Ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων
ἐλθὲ, καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους,
10 καὶ ζησάτωσαν. Καὶ (ο) προεφήτευσα καθό-
τι ἐνετείλατό μοι, καὶ εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς
(π) τὸ πνεῦμα, καὶ ἔζησαν, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῶν
ποδῶν αὐτῶν, συναγωγὴ (ρ) πολλὴ σφό-
11 δρα. Καὶ ἐλάλησε κύριος πρός με, λέ-
γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, τὰ ὀστᾶ ταῦτα πᾶς
οἶκος Ἰσραήλ ἐστιν, καὶ αὐτοὶ λέγουσι, Ξη-
ρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν, ἀπόλωλεν ἡ
12 ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκαμεν. Διὰ τοῦτο
προφήτευσον, καὶ εἰπὸν (σ), Τάδε λέγει
κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω (τ) τὰ μνήμα-
τα ὑμῶν, καὶ ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημά-
των ὑμῶν, καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ
13 Ἰσραήλ. Καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι κύ-
ριος, ἐν τῷ ἀνοῖξαί με τοὺς τάφους ὑμῶν,
τοῦ ἀναγαγεῖν με (υ) ἐκ τῶν τάφων τὸν
14 λαόν μου. Καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς,
καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν
ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος
λελάληκα καὶ ποιήσω, λέγει (φ) κύριος.
15 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, λέ-
16 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, λάβε σεαυτῷ ῥά-
βδον, καὶ γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν Ἰούδαν, καὶ
τοὺς υἱοὺς (χ) Ἰσραὴλ τοὺς προσκειμένους
(ψ) ἐπ' αὐτόν· καὶ ῥάβδον δευτέραν λήψῃ
σεαυτῷ, καὶ γράψεις αὐτὴν τῷ Ἰωσὴφ,
ῥάβδον Ἐφραὶμ, καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
ραὴλ τοὺς (ω) προστεθέντας πρὸς αὐτόν.
17 Καὶ συνάψεις αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας (') σεαυ-
τῷ, εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δῆσαι (α) ἑαυτὰς,
18 καὶ ἔσονται ἐν τῇ χειρί σου. Καὶ ἔσαι ὅταν
λέγωσι πρὸς σὲ οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου, (β)
Οὐκ ἀναγγέλλεις ἡμῖν, τί ἐστι ταῦτά
σοι;

Hæc dicit Dominus ossibus istis, Ecce ego offero super vos spiritum vitæ, Et dabo super vos nervos, & inducam super vos carnes, & extendam super vos pellem, & dabo spiritum meum in vos, & vivetis: & cognoscetis quoniam ego sum Dominus. Et prophetavi sicut præcepit mihi. Et factum (ι) est, cùm ego prophetarem, & ecce commotio: & accedere fe(c) (d) invicem ad juncturam suam. Et vidi: & ecce super ea nervi & carnes oriebantur, & ascendebant super ea pelles desuper: & spiritus non erat in eis. Et dixit ad me, Propheta ad spiritum, propheta, fili hominis, & dic spiritui: Hæc dicit Dominus, A quatuor spiritibus (e) veni, & insuffla in mortuos istos, & vivant. Et prophetavi, sicut præceperat mihi. Et ingressus est in eos spiritus: & vixerunt: & steterunt in pedibus suis, (f) congregatio multa (g) nimis. Et dixit Dominus ad me, dicens: Fili hominis, ossa hæc omnis domus Israel est: & ipsi dicunt, Arida facta sunt ossa nostra, periit spes nostra: (h) dissonavimus. Propterea vaticinare, & dic: Hæc dicit Dominus; Ecce ego aperio memorias vestras: & reducam vos de sepulchris vestris: & introducam vos in terram Israel. Et cognoscetis quoniam ego sum Dominus, cùm aperuero pulchra vestra: ut educam (i) de sepulchris populum meum. Et dabo spiritum meum in vobis & vivetis: & ponam vos super terram vestram: & cognoscetis quia ego Dominus. Loquutus sum, & faciam, dicit Dominus. Et factus est sermo Domini ad me, dicens: Fili hominis, assume tibi (k) virgam, & scribe super eam Judam, & filios Israel, qui appositi sunt ei. Et virgam secundam assumes tibi: Et scribes eam ipsi Joseph, virgam Ephraim, & omnes filios Israel, qui appositi sunt ei. Et conjunges eas invicem tibi in virgam unam, ut ligent se: & erunt in manu tua. Et erit, quando dixerint tibi filii populi mei, Nos indicas nobis, quid sint ista tibi?

MS.A. (δ) κύριος κύριος (ε) εἰς ὑμᾶς (ζ) σάρκας, (η) ἐφ' ὑμᾶς, (θ) ἐπροφήτευσα, (θ) κύριος. (ι) φωνὴ ἐν τῷ ἐμὲ προφητεῦσαι, (κ) ἀνεφύοντο, (λ) δέρμα (μ) ἐν αὐτοῖς. (ν) υἱὲ ἀνθρώπου, προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα, καὶ εἰπὸν (ξ) κύριος κύριος, Ἐλθὲ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τὸ πνεῦμα, ἐλθὲ τὸ πνεῦμα, καὶ ἐμφύσησον (ο) ἐπροφήτευσα καθὼς (π) πνεῦμα ζωῆς, καὶ (ρ) μεγάλη (σ) πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, (τ) ὑμῶν τὰ μνήματα, (υ) ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν τὸν (φ) κύριος κύριος. (χ) αὐτοῦ (ψ) πρὸς (ω) προσκειμένους πρὸς (') σεαυτῷ, (α) αὐτάς, (β) λέγοντες, Οὐκ ἀπαγγελεῖς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לְגַרְמַיָּא הָאִלֵּין הָא אֲנָא מָעֵיל בְּכוֹן רוּחָא וְתֵיחוּן : וְאֶתֵּן עֲלֵיכוֹן
6 גִּידִין וְאַסֵּיק עֲלֵיכוֹן בִּסְרָא וְאֶקְרוֹם עֲלֵיכוֹן מַשְׁכָא וְאֶתֵּן בְּכוֹן רוּחָא וְתֵיחוּן וְתִדְּעוּן
7 אֲרֵי אֲנָא יְיָ : וְאִתְנַבֵּיתִי כְּמָא דְאִתְפַּקְדִית וַהֲוָה קָל כְּאִתְנַבָּיוּתִי וְהָא זִיעַ וּקְרִיבוּ
8 גַּרְמַיָּא גַּרְמָא לְוָת חַבְרֵיהּ : וַחֲזֵית וְהָא עֲלֵיהוֹן גִּידִין וּבִסְרָא סְלִיק וּקְרַם עֲלֵיהוֹן
9 מַשְׁכָא מִלְעֵלָא וְרוּחָא לֵית בְּהוֹן : וַאֲמַר לִי אִתְנַבֵּי עַל רוּחָא אִתְנַבֵּי בַּר אָדָם
וְתֵימַר לְרוּחָא כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים מֵאַרְבַּע רוּחַיָּא אֲתַאי רוּחָא וְעוּלִי בִּקְטִילַיָּא
10 הָאִלֵּין וְיֵיחוּן : וְאִתְנַבֵּיתִי כְּמָא דִי פַּקְדַנִי וְעָלַת בְּהוֹן רוּחָא וַחֲיוֹ וְקָמוּ עַל רַגְלֵיהוֹן
11 מַשִּׁרְיָן סַגִּיאָן לַחְדָא לַחְדָא : וַאֲמַר לִי בַּר אָדָם גַּרְמַיָּא הָאִלֵּין כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל
12 אִנּוּן הָא אִנּוּן אָמְרִין יְבִשׁוּ גַרְמָנָא פְּסַק סִבְרָנָא אִבַדְנָא לָנָא : בְּכֵן אִתְנַבֵּי וְתֵימַר
לְהוֹן כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אֲנָא פָּתַח יָת קִבְרֵיכוֹן וְאַסֵּיק יָתְכוֹן מִקִּבְרֵיכוֹן עַמִּי
13 וְאָעֵיל יָתְכוֹן לְאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל : וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ כַּד אֶפְתַּח יָת קִבְרֵיכוֹן וְכַד
14 אַסֵּיק יָתְכוֹן מִגּוֹ קִבְרֵיכוֹן עַמִּי : וְאֶתֵּן רוּחִי בְּכוֹן וְתֵיחוּן וְאַשְׁרֵי יָתְכוֹן עַל אַרְעֲכוֹן
15 וְתִדְּעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ גְּזָרִית בְּמֵימְרִי וַאֲקַיֵּים אֲמַר יְיָ : וַהֲוָה פִּתְגָם נְבוּאָה מִן קֳדָם
16 יְיָ עִמִּי לְמֵימַר : וְאַתְּ בַּר אָדָם סַב לָךְ לוּחָא חַד וּכְתוֹב עֲלוֹהִי לְשִׁבְטָא דִיהוּדָה
וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהוֹן וְסַב לוּחָא חֲדָא וּכְתוֹב עֲלוֹהִי שִׁבְטָא דְיוֹסֵף דִּי הוּא
17 שִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהוֹן : וּתְקָרֵיב יָתְהוֹן חַד לְוָת חַד לָךְ לְלוּחָא
18 חַד וִיהוֹן לְחוֹד בִּידָךְ : וְכַד יֵימְרוּן לָךְ בְּנֵי עַמָּךְ לְמֵימַר הֲלָא תְחַוֵּי לָנָא מָה
אִלֵּין לָךְ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dominus Deus ossibus his: ecce ego intromittam in vos spiri-
tum, & vivetis. Et dabo super vos nervos, & crescere faciam super vos car-
nem, & superinducam super vos cutem, & dabo vobis spiritum, & vivetis:
& scietis, quia ego Dominus. Et prophetavi sicut præceptum fuit mihi: &
facta est vox cùm prophetarem; & ecce commotio: & accesserunt ossa ad
suum quodque os. Et vidi, & ecce super ea nervi, & caro succrevit, &
perextensa est illis cutis desuper. & spiritus non erat in eis. Et dixit ad
me, Vaticinare ad spiritum, vaticinare fili hominis, & dices spiritui, Hæc
dicit Dominus Deus, A quatuor ventis veni spiritus, & ingredere in inter-
fectos istos, & vivant. Et prophetavi sicut præcepit mihi, & ingressus est
spiritus in eos, & vixerunt, & steterunt super pedes suos, exercitus magnus
nimis valdè. Et dixit ad me, Fili hominis, ossa hæc omnis domus Israel
sunt: ecce ipsi dicunt, Aruerunt ossa nostra, succisa est spes nostra, & perii-
mus. Propterea vaticinare, & dices ad eos: Hæc dicit Dominus Deus, Ecce
ego aperiam sepulchra vestra, & ascendere vos faciam de sepulchris vestris,
popule mi, & inducam vos in terram Israel. Et scietis quia ego Dominus,
cùm aperuero sepulchra vestra, & ascendere vos fecero de medio sepul-
chrorum vestrorum, popule mi. Et dabo spiritum meum in vobis & vive-
tis, & habitare vos faciam super terram vestram: & scietis, quia ego Do-
minus decrevi in verbo meo, & firmabo illud, ait Dominus. Et factum est
verbum prophetiæ à facie Domini mecum, dicens: Et tu fili hominis, tolle
tibi tabulam unam & scribe super eam tribui Juda, & filiis Israel fratribus
eorum; & tolle tabulam alteram, & scribe super illam tribui Joseph, quæ
est tribus Ephraim, & cunctæ domui Israel fratribus ejus. Et applica
eas unam ad alteram tibi in tabulam unam; & erunt in unum in manu tua.
Et cùm dixerint tibi filii populi tui, dicendo: Nónne indicabis nobis quid
sunt ista tibi?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܠܓܪ̈ܡܐ ܗܠܝܢ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܠ ܐܢܐ ܒܟܘܢ ܪܘܚܐ ܘܬܚܘܢ. * ܘܐܬܠ ܥܠܝܟܘܢ ܓܝܕ̈ܐ. ܘܐܣܩ ܥܠܝܟܘܢ ܒܣܪܐ. ܘܐܚܦܐ ܥܠܝܟܘܢ ܡܫܟܐ. ܘܐܬܠ ܒܟܘܢ ܪܘܚܐ ܘܬܚܘܢ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܗܘ ܡܪܝܐ. * ܘܐܬܢܒܝܬ ܐܝܟ ܕܦܩܕܢܝ. ܘܗܘܐ ܩܠܐ ܟܕ ܐܬܢܒܝܬ. ܘܗܐ ܙܘܥܐ. ܘܩܪܒܘ ܓܪ̈ܡܐ ܓܪܡܐ ܠܘܬ ܫܪܝܗ. * ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܠܩܘ ܥܠܝܗܘܢ ܓܝܕ̈ܐ ܘܒܣܪܐ. ܘܚܦܐ ܥܠܝܗܘܢ ܡܫܟܐ ܡܢ ܠܥܠ. ܘܪܘܚܐ ܠܝܬ ܗܘܬ ܒܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܬܢܒܐ ܥܠ ܪܘܚܐ. ܐܬܢܒܐ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܪܘܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܡܢ ܐܪܒܥ ܪ̈ܘܚܝܢ ܬܐ ܪܘܚܐ. ܘܢܫܘܒ ܒܩܛܝ̈ܠܐ ܗܠܝܢ ܘܢܚܘܢ. * ܘܐܬܢܒܝܬ ܐܝܟ ܕܦܩܕܢܝ. ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܪܘܚܐ ܘܚܝܘ. ܘܩܡܘ ܥܠ ܪ̈ܓܠܝܗܘܢ. ܚܝܠܐ ܪܒܐ ܛܒ ܛܒ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܒܪ ܐܢܫܐ. ܓܪ̈ܡܐ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܘܢ. ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܝܒܫܘ ܓܪ̈ܡܝܢ. ܘܐܒܕ ܣܒܪܢ. ܘܐܬܓܙܪܢ ܠܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܒܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܦܬܚ ܐܢܐ ܩܒܪ̈ܝܟܘܢ. ܘܡܣܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܒܪ̈ܝܟܘܢ. ܘܡܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ. ܟܕ ܐܦܬܚ ܩܒܪ̈ܝܟܘܢ. ܘܐܣܩ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܒܪ̈ܝܟܘܢ. * ܘܐܬܠ ܪܘܚܝ ܒܟܘܢ ܘܬܚܘܢ. ܘܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܟܘܢ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܡܠܠܬ ܘܥܒܕܬ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ.

* ܥܠ ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܣܩܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܥܡܐ ܚܕ ܘܡܠܟܘܬܐ ܚܕܐ. *

* ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܬܘܒ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܠܡܐܡܪ. * ܐܢܬ ܕܝܢ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܣܒ ܠܟ ܩܝܣܐ ܚܕ. ܘܟܬܘܒ ܥܠܘܗܝ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܚܒܪ̈ܘܗܝ. ܘܣܒ ܩܝܣܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܟܬܘܒ ܥܠܘܗܝ ܠܝܘܣܦ ܩܝܣܗ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܚܒܪ̈ܘܗܝ. * ܘܩܪܒ ܐܢܘܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܟ ܩܝܣܐ ܚܕ ܒܐܝܕܟ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟ ܒܢܝ̈ ܥܡܟ. ܚܘܢ ܡܢܐ ܗܠܝܢ ܠܟ.

* Sic ait Dominus dominorum ossibus istis; 5
Ecce ego inducturus sum in vos spiritum, &
vivetis. Nervos dabo super vos, faciam ut 6
ascendat super vos caro, obducam vos pelle,
indámque vobis spiritum, & vivetis: scietisq;
me esse Dñm. Itaq; vaticinatus sum quemad- 7
modum præceperat mihi: cúmq, vaticinatus
essem, fact⁹ est son⁹ & strepitus, & accesserunt
ossa, *quodlibet* os ad juncturam suam: Et vidi 8
ascendisse super ea nervos & carnem, obdu-
ctámq super ea pellem supernè, spiritũ autem
eis nullum inesse. Dixit ergò mihi; Vaticinare 9
de spiritu, vaticinare fili hominis, & dic spi-
ritui; Sic ait Dominus dominorum, Veni spi-
ritus è quatuor ventis, & persla hos inter-
fectos, ut vivant. Et cum vaticinatus essem 10
quemadmodum præceperat mihi, ingressus est
in ea spiritus, & revixerunt, steterúntque su-
per pedes suos, exercitus admodum copiosus.
Deinde dixit mihi; Fili hominis, omnia hæc 11
ossa filiorum sunt Israelis, qui dicebant; Aru-
erunt ossa nostra, periit spes nostra, defecimus.
Iccirco vaticinare, & dic eis; Sic ait Dñs do- 12
minorum, Ecce aperiam sepulchra vestra, &
extraham vos è sepulchris vestris, adducámq;
vos in terram Israelis; Et scietis me esse Do- 13
minum. Cùm aperuero sepulchra vestra,
cúmque extraxero vos è sepulchris vestris; in- 14
dam vobis spiritum meum, & vivetis, & col-
locabo vos in terra vestra; & cognoscetis me
esse Dominum, dixi, & faciam ait Dominus
dominorum:

De eo quòd ascensuri essent, & unus populus unumq; regnum futuri.

Rursus fuit ad me sermo Domini, dicendo; 15
Tu autem fili hominis, accipe tibi lignum 16
unum, & scribe super illud Judam et filios Is-
raelis, socios ejus; deinde accipe lignum al-
terum, et scribe super illud Josephum (*in eo-
dem* ligno Aphremi) omnésque filios Israelis,
socios ipsius. Tum admove ea unum ad al- 17
terum, síntque lignum unum in manu tua.
Quòd si tibi dixerint populares tui, Ostende 18
nobis quid hæc sint;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هكذا يقول الرب الرب لهذه العظام . ها انا اجلب اليكم روح حياة * واعطي عليكم عصبا . واصعد عليكم لحما . وامدد عليكم جلدا . واعطي عليكم روحي وتحيون وتعلمون اني انا الرب انا * فتنبأت كما امرني الرب . وكان صوت عند ما تنبأت . واذا زلزلة وقربت العظام . العظم الى مفصله * ونظرت واذا عليها عصب . ونبتت لحومها . وصعد عليها جلد من فوقها . ولم تك فيها روح * وقال لي تنبأ يا ابن الانسان . تنبأ على الروح . وقل للروح . هكذا يقول الرب الرب . من اربعة رياح السماء ات ايتها الروح . وانفخي في هؤلاء الاموات . وليعيشوا * وتنبأت كما امرني . ودخلت فيهم روح الحياة وعاشوا . ووقفوا على اقدامهم جمع كبير جدا جدا * وكلم الرب معي قائلا . يا ابن الانسان . هذه العظام هي كل بيت اسرائيل . وهم يقولون . عظامنا صارت يابسة . وهلك رجاؤنا ودبرنا * لاجل هذا تنبأ وقل لهم . هكذا يقول الرب الرب . ها انا افتح اجداثكم . واصعدكم من قبوركم يا شعبي . وادخلكم الى ارض اسرائيل * وتعلمون اني انا الرب . وانا عند ما افتح قبوركم لاصعدكم من قبوركم يا شعبي * واعطي روحي فيكم وتحيون . واضعكم في ارضكم . وتعلمون اني انا الرب تكلمت وساصنع يقول الرب الرب .

* البدو في صعود بني اسرائيل من ارض بابل . وانهم يصيرون شعبا واحدا ومملكة واحدة

* وكان قول الرب الي قائلا * يا ابن الانسان خذ لك عصا . واكتب عليها يهوذا وبني اسرائيل المتصلين به . وخذ لك عصا ثانية . واكتبها ليوسف . عصا افرام وجميع بني اسرائيل المنتسبين اليه * واجمعهما الى بعضهما بعض لك عصا واحدة . لتربطهما ويكونا لك في يدك * ويكون اذ يقولون لك بنو شعبك قائلين . لم تخبرنا ما هي هذه لك .

Ita dicit Dominus Dominus ossibus istis; 5
Ecce ego allaturus sum vobis spiritum
vitæ, Et daturus super vos nervos, fa- 6
cturus ut ascendat super vos caro, extensurus super vos cutem, tum daturus super vos spiritum meum, & vivetis; scietisque me Dominum esse. Itaque vati- 7
cinatus sum, quemadmodum præceperat mihi Dominus, fuitque sonus ubi vaticinatus essem, & ecce terræmotus qui admovit ossa, quodlibet *os ad juncturam suam. Tum vidi, & ecce super ea ner-* 8
vi, exortæ sunt carnes eorum, & ascendit super ea cutis supernè: at nondum erat in eis spiritus. Quarè dixit mihi; 9
Propheta O fili hominis, propheta de spiritu, & dic spiritui; Ita dicit Dominus Dominus; E quatuor cœli ventis veni O spiritus, & insfla in hos mortuos, vivántque. Prophetavi igitur, ut præceperat 10
mihi, ingressúsque est in ea spiritus vitalis, & revixerunt, steterúntque in pedes suos, turba quàm maximè copiosa. Tum 11
allocutus est me Dominus, dicens; O fili hominis, hæc ossa sunt domus Israelis universa. Jam ipsi dicunt, Ossa nostra facta sunt arida, periit spes nostra, interiivimus: Ideò propheta, & dic eis; 12
Ita dicit Dominus Dominus; Ecce ego aperiam monumenta vestra, & extraham vos è sepulchris vestris O mi popule, & introducam vos in terram Israelis: Et 13
scietis me esse Dominum. Et ego cùm aperuero sepulchra vestra, extraham vos è sepulchris vestris O mi popule; Da- 14
bóque spiritum meum in vos, & vivetis: ponámque vos in terra vestra, & scietis me Dominum esse. Locutus sum, & præstabo, dicit Dominus Dominus.

Prophetia de ascensu filiorum Israelis è terra Babelis: eósque futuros populum unum & regnum unum.

Deinde fuit sermo Domini ad me, di- 15
cens; O fili hominis, sume tibi virgam, 16
& inscribe illi Judam & filios ejus sibi colonos: sumes etiam tibi virgam alteram, & scribes eam Josepho, virgam Aphræmi & omnium filiorum Israelis ab eo oriundorum: Tum compinges eas 17
tibi alteram cum altera in baculum unum, colligando eas; sintque tibi in manu tua.
Et erit, cùm tibi dixerint populares tui, 18
dicentes; Annon indicares nobis quid hoc tibi sit?

יחזקאל : לח

19 דבר אלהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־עץ יוסף אשר ביד־אפרים ושבטי ישראל חברו ונתתי אותם עליו את־עץ יהודה ועשיתם לעץ אחד והיו אחד בידי׃
20 והיו העצים אשר־תכתב עליהם בידך לעיניהם׃
21 ודבר אליהם כה־אמר אדני יהוה הנה אני לקח את־בני ישראל מבין הגוים אשר הלכו־שם וקבצתי אתם מסביב והבאתי אותם אל־אדמתם׃
22 ועשיתי אתם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכלם למלך ולא יהיה־עוד לשני גוים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד׃
23 ולא יטמאו עוד בגלוליהם ובשקוציהם ובכל פשעיהם והושעתי אתם מכל מושבתיהם אשר חטאו בהם וטהרתי אותם והיו־לי לעם ואני אהיה להם לאלהים׃
24 ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לכלם ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם׃
25 וישבו על־הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב אשר ישבו־בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם ובני בניהם עד־עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם׃
26 וכרתי להם ברית שלום ברית עולם יהיה אותם ונתתים והרביתי אותם ונתתי את־מקדשי בתוכם לעולם׃
27 והיה משכני עליהם והייתי להם לאלהים והמה יהיו־לי לעם׃
28 וידעו הגוים כי אני יהוה מקדש את־ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם׃

CAP. XXXVIII. לח

1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
2 בן־אדם שים פניך אל־גוג ארץ המגוג נשיא ראש משך ותבל והנבא עליו׃
3 ואמרת כה אמר אדני יהוה הנני אליך גוג נשיא ראש משך ותבל׃

Versio VULG. LAT.

19 Loquêris ad eos; Hæc dicit Domin' Deus; Ecce ego assumam lignum Joseph, quod est in manu Ephraim, & tribus Israel, quæ sunt ei adjunctæ: & dabo eas pariter cum ligno Juda, & faciam eas in lignũ unum: & erunt
20 unum in manu ejus. Erunt autem ligna, super quæ scripseris
21 in manu tua, in oculis eorum. Et dices ad eos; Hæc dicit Domin' Deus, Ecce ego assumam filios Israel de medio nationum, ad quas abierunt: & congregabo eos undique, & adducam eos in
22 humum suam. Et faciam eos in gentem unam in terra in montibus Israel, & rex unus erit omnibus imperans: & non erunt ultrà duæ gentes, nec dividentur
23 ampliùs in duo regna. Neque polluentur ultrà in idolis suis, & abominationib' suis, & cunctis iniquitatib' suis: & salvos eos faciam de universis sedibus, in quibus peccaverunt, & emundabo eos: & erunt mihi popu-
24 lus, & ego ero eis Deus. Et servus meus David rex super eos, & pastor unus erit omnium eorum: in judiciis meis ambulabunt, & mandata mea custodi-
25 ent, & facient ea. Et habitabunt super terram, quam dedi servo meo Jacob, in qua habitaverunt patres vestri: & habitabunt super eam ipsi, & filii eorum, & filii filiorum eorum, usque in sempiternum: & David serv' me' princeps eorum in perpetuum.
26 Et percutiam illis fœdus pacis, pactum sempiternum erit eis: & fundabo eos, & multiplicabo, & dabo sanctificationem meam in medio eorum in perpetuum.
27 Et erit tabernaculum meum in eis: & ero eis Deus, & ipsi erunt
28 mihi popul'. Et scient gentes quia ego Domin' sanctificator Israel, cùm fuerit sanctificatio mea in medio eorum in perpetuum.

CAP. XXXVIII.

1 ET factus est sermo Domini ad
2 me, dicens; Fili hominis, pone faciem tuam contra Gog, terram Magog, principem capitis Mosoch & Thubal: & vaticinare
3 de eo, Et dices ad eum; Hæc dicit Domin' Deus; Ecce ego ad te, Gog, principẽ capitis Mosoch & Thubal,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει (γ) κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ λήψομαι τὴν φυλὴν Ἰωσὴφ, (δ) τὴν διὰ χειρὸς Ἐφραὶμ, καὶ τὰς φυλὰς (ε) Ἰσραὴλ τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτὸν, καὶ δώσω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν φυλὴν (ζ) Ἰούδα, καὶ ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν (η) τῇ χειρὶ Ἰούδα.
20 Καὶ ἔσονται αἱ ῥάβδοι ἐφ' αἷς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς, ἐν τῇ χειρί σου ἐνώπιον αὐτῶν.
21 Καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς, Τάδε λέγει (θ) κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον Ἰσραὴλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν, οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ αὐτῶν, καὶ εἰσάξω αὐτοὺς
22 εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἔθνος ἐν τῇ γῇ μου, καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν (ι) Ἰσραήλ. καὶ ἄρχων εἷς ἔσται (κ) αὐτῶν, καὶ οὐκ ἔσονται (λ) ἔτι εἰς δύο ἔθνη, οὐδὲ μὴ
23 διαιρεθῶσιν οὐκέτι εἰς δύο βασιλείας, ἵνα μὴ μιαίνωνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις (μ) αὐτῶν. καὶ ῥύσομαι αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν, ὧν ἡμάρτοσαν ἐν αὐταῖς, καὶ καθαριῶ αὐτοὺς, καὶ ἔσονταί μοι εἰς λαὸν, καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν.
24 Καὶ ὁ δοῦλός μου Δαυὶδ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν, (ν) ἔσται ποιμὴν εἷς πάντων, ὅτι ἐν τοῖς προστάγμασί μου (ξ) πορεύσονται, καὶ τὰ κρίματά μου (ο) φυλάξονται, καὶ ποιήσουσιν
25 αὐτά. Καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, ἣν ἐγὼ δέδωκα τῷ δούλῳ μου Ἰακὼβ, οὗ κατῴκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτῆς (π) αὐτοί· καὶ Δαυὶδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων (ρ) εἰς τὸν αἰῶνα.
26 Καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης, (σ) διαθήκη αἰωνία ἔσται μετ' αὐτῶν· καὶ θήσω τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν
27 αἰῶνα. Καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς (τ) θεὸς, καὶ (υ)
28 αὐτοί μου ἔσονται λαός. Καὶ γνώσονται (φ) τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτοὺς, ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγιά μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν (χ) αἰῶνα.

MS.A. (γ) ἀδωναὶ κύριος, (δ) διὰ χειρὸς (ε) τοῦ Ἰσραὴλ (ζ) Ἰούδα, (η) ἐν τῇ (θ) ἀδωναὶ κύριος ὁ θεὸς, (ι) τοῦ Ἰσραήλ. (κ) αὐτοῦ, (λ) οὐκέτι (μ) αὐτοῦ, ἐν οἷς ἡμάρτοσαν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτοῦ. καὶ ῥύσομαι (ν) ἔσται πάντων, (ξ) πορεύσονται, (ο) φυλάξονται, (π) αὐτοί, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως αἰῶνος· καὶ Δαυὶδ (ρ) ... καὶ διαθήκη (τ) εἰς θεὸν, (υ) αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός. (φ) ὅτι ἐγὼ ... αἰῶνα, λέγει κύριος.

ΚΕΦ. λη'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μὲ, λέ-
2 γων, Υἱὲ ἀνθρώπου, στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ Γὼγ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Μαγὼγ, ἄρχοντα Ῥὼς (α) Μεσὸχ, καὶ Θοβὲλ, καὶ προ-
3 φήτευσον ἐπ' αὐτόν. Καὶ εἰπὸν αὐτῷ, Τάδε λέγει (β) κύριος κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ (γ) ἄρχοντα Ῥὼς, (δ) Μεσὸχ, καὶ Θοβὲλ,

MS.A. (α) Μεσὸχ, (β) ἀδωναὶ κύριος, (γ) Γὼγ καὶ ἄρχοντα (δ) Μεσὸχ

19 Et dices ad eos; Hæc dicit Dominus; Ecce ego assumam tribum Joseph, quæ in manu Ephraim, & tribus Israel, quæ adjunctæ ei: & dabo eos super tribum Juda, & erunt in virgam unam in manu Juda.
20 Et erunt virgæ, in quibus tu scripsisti in eis, in manu tua coram eis.
21 Et dices eis; Hæc dicit Dominus Dominus; Ecce ego assumo omnem domum Israel de medio gentium, quò ingressi sunt illuc; & congregabo eos ex omnibus, qui in circuitu eorum sunt; & inducam eos in terram Israel.
22 Et dabo eos in gentem in terra mea, & in montibus Israel. Et princeps unus erit eorum: & non erunt adhuc in duas gentes; nec dividentur ultrà in duo regna:
23 ut non polluantur ultrà in idolis suis. Et eruam eos ex omnibus iniquitatibus eorum, in quibus peccaverunt in eis; & mundabo eos: & erunt mihi in populum: & ego Dominus ero eis in Deum.
24 Et servus meus David princeps in medio eorum, & pastor unus omnium: quia in præceptis meis ambulabunt, & judicia mea custodient, & facient ea.
25 Et habitabunt in terra sua, quam ego dedi servo meo Jacob, ubi habitaverunt illic patres eorum: & habitabunt in ea ipsi; & David servus meus princeps in perpetuum.
26 Et disponam eis testamentum pacis: testamentum sempiternum erit cum eis. Et ponam Sancta mea in medio eorum in perpetuum.
27 Et erit tabernaculum meum in eis: & ero eis Deus; & ipsi mei erunt populus.
28 Et scient gentes, quia ego sum Dominus, qui sanctifico eos, cum fuerint Sancta mea in medio eorum in perpetuum.

CAP. XXXVIII.

1 ET factus est sermo Domini ad me, dicens;
2 Fili hominis, firma faciem tuam super Gog, & terram Magog, principem Rhos Mosoch, & Thobel: & vaticinare super eum.
3 Et dic ei; Hæc dicit Dominus Dominus; Ecce ego super te principem Rhos Mosoch, & Thobel:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 אתנבי להון כדנן אמר יי אלהים הא אנא מקריב ית שבטא דיוסף די הוא שבטא דאפרים ושבטי ישראל אחיהון ואחבר יתהון עלוהי ית שבטא דיהודה ואעבדנון לעמא חד ויהון חד קדמי׃
20 ויהון לוחיא די תכתוב עליהון בידך לעיניהון׃
21 ואתנבי להון כדנן אמר יי אלהים הא אנא מקריב ית בני ישראל מביני עממיא דאתגליאו לתמן ואכנוש יתהון מסחור סחור ואעיל יתהון לארעהון׃
22 ואעביד יתהון לעמא חד בארעא בטור קודשא דישראל ומלכא חד יהי לכולהון למהוי מלכא ולא יהון עוד לתרין עממין ולא יתפלגון עוד לתרתין מלכון עוד׃
23 ולא יסתאבון עוד בטעותהון ובשקוציהון ובכל מרדיהון ואפרוק יתהון מכל מותבניהון דחבו קדמי בהון ואדכי יתהון ויהון קדמי לעם ואנא אהי להון לאלהא׃
24 ועבדי דוד מלכא עליהון ופרנס חד יהי לכולהון ובדיני יהכון וקימי יטרון ויעבדון יתהון׃
25 ויתיבון על ארעא דיהבית לעבדי ליעקב דיתיבו בה אבהתכון ויתבון עלה אנון ובניהון ובני בניהון עד עלמא ודוד עבדי מלכא להון לעלם׃
26 ואגזר להון קים שלם קים עלם יהי עמהון ואברכנון ואסגי יתהון ואתן ית מקדשי ביניהון לעלם׃
27 ואשרי שכנתי ביניהון ואהי להון לאלהא ואנון יהון קדמי לעם׃
28 וידעון עממיא ארי אנא יי מקדש ית ישראל במהוי מקדשי ביניהון לעלם׃

לח

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר׃
2 בר אדם קבל נבואה על גוג ארעא מגוג רב ריש משך ותובל ואתנבי עלוהי׃
3 ותימר כדנן אמר יי אלהים הא אנא שלח רוגזי עלך גוג רב ריש משך ותובל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et prophetabis eis: Hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego applicabo tribum Joseph, quæ est tribus Ephraim & tribus Israel fratres eorum; & conjungam cum eis tribum Juda: & faciam eos in *populum unum*, & erunt unum coram me. Erunt autem tabulæ super quas scripseris in manu tua in oculis eorum. Et prophetabis eis: Hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego applicabo filios Israel de medio populorum ad quos transmigraverunt; & congregabo eos undique, & introducam eos in terram eorum. Et faciam eos in populum unum in terra in monte sancto Israel, & rex unus erit omnibus, ut sit rex: & non erunt ultrà duo populi, nec dividentur amplius in duo regna. Nec polluentur ampliùs idolis suis, & abominationibus suis, & omnibus prævaricationibus suis. Et redimam eos de omnibus habitationibus suis in quibus me offenderunt; & emundabo eos, & erunt coram me in populum, & ego ero eis in Deum. Et servus meus David erit rex super eos; & gubernator unus erit omnium eorum: & in judiciis meis ambulabunt, & mandata mea custodient & facient ea. Et habitabunt in terra quam dedi servo meo Jacob, in qua habitaverunt patres vestri, & habitabunt in ea ipsi & filii eorum & filii filiorum eorum usque in æternum; & David servus meus rex eorum in sempiternum. Et feriam cum eis fœdus pacis: pactum perpetuum erit cum eis: & benedicam eis, & multiplicabo eos: & dabo sanctuarium meum in medio eorum in æternum. Et habitare faciam majestatem meam inter eos, & ero eis in Deum, & ipsi erunt coram me in populum. Et scient populi quia ego Dñs sanctificator Israel, cùm fuerit sanctuarium meum inter eos in æternum.

CAP. XXXVIII.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi mecum, dicens: Fili hominis, accipe prophetiam super Gog terram Magog, summum principem Mesech & Thubal; & prophetabis de eo. Et dices: Hæc dicit Dñs Deus, Ecce ego mitto iram meam super te Gog summe princeps Mesech & Thubal.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܗܐ ܢܣܒ ܐܢܐ ܫܒܛܐ ܕܝܘܣܦ ܕܒܐܝܕܗ ܕܐܦܪܝܡ܆
ܘܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܚܒܪܘܗܝ. ܘܐܬܠ ܐܢܘܢ ܥܡ ܫܒܛܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܐܥܒܕ ܐܢܘܢ
ܩܝܣܐ ܚܕ. ܘܢܗܘܘܢ ܚܕ ܒܐܝܕܝ. * ܘܩܝܣܐ ܕܟܬܒܬ ܐܢܬ ܒܗܘܢ. ܐܚܘܕ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܟ
ܠܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܗܐ ܢܣܒ ܐܢܐ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܡܢ ܒܝܢܝ ܥܡܡܐ ܕܐܙܠܘ ܠܬܡܢ. ܘܐܟܢܫ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܐܪܥܗܘܢ. * ܘܐܥܒܕ
ܐܢܘܢ ܥܡܐ ܚܕ ܒܐܪܥܐ ܒܛܘܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܡܠܟܐ ܚܕ ܢܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܬܘܒ ܥܡܡܝܢ. ܘܠܐ ܢܬܦܠܓܘܢ ܠܬܪܬܝܢ ܡܠܟܘܬܐ. * ܘܠܐ ܢܬܛܢܦܘܢ
ܬܘܒ ܒܦܬܟܪܝܗܘܢ. ܘܒܛܢܦܘܬܗܘܢ ܘܒܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܠܗ ܕܘ
ܡܬܘܬܒܘܬܗܘܢ ܕܚܛܘ ܒܗ. ܘܐܕܟܐ ܐܢܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ.
* ܘܥܒܕܝ ܕܘܝܕ ܢܡܠܘܟ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܪܥܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܒܕܝܢܝ ܢܗܠܟܘܢ. ܘܦܘܩܕܢ
ܢܛܪܘܢ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܢܥܡܪܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܝܗܒܬ ܠܥܒܕܝ ܝܥܩܘܒ. ܕܥܡܪܘ ܒܗ
ܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܢܥܡܪܘܢ ܒܗ ܗܢܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܘܒܢܝ ܒܢܝܗܘܢ ܠܥܠܡ. ܘܕܘܝܕ ܥܒܕܝ
ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܠܥܠܡ. * ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܩܝܡܐ ܕܫܠܡܐ. ܘܩܝܡܐ ܕܠܥܠܡ
ܢܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܣܓܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܬܠ ܡܩܕܫܝ ܒܝܢܬܗܘܢ ܠܥܠܡ. * ܘܢܗܘܐ ܡܫܪܝܝ
ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ. * ܘܢܕܥܘܢ ܥܡܡܐ
ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܕܡܩܕܫ ܐܢܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܟܕ ܢܗܘܐ ܡܩܕܫܝ ܒܝܢܬܗܘܢ ܠܥܠܡ.
* [illegible] * ܟܠ ܕܥܠ ܓܘܓ ܘܡܓܘܓ ܕܣܠܩܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܟܕ
ܣܠܩܘ ܡܢ ܒܒܠ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܒܪ ܐܢܫܐ. ܣܝܡ ܐܦܝܟ
ܥܠ ܓܘܓ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܕܡܓܘܓ. ܪܝܫܐ ܘܫܠܝܛܐ ܕܡܫܟ ܘܕܬܘܒܠ. ܘܐܬܢܒܐ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ.
* ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܓܘܓ. ܪܝܫܐ ܘܫܠܝܛܐ ܕܡܫܟ ܘܕܬܘܒܠ.

Dic eis, Sic ait Dominus dominorum; Ecce 19
sumpturus sum lignũ Josephi quod est in ma-
nu Aphremi, & tribus Israelis socias ejus, &
componam eas cum ligno Judæ, efficiámque
eas lignum unũ, & erunt unum in manu mea.
Ligna verò super quæ tu scribis, cape manu 20
tuâ coram eis: Et dic illis, Sic ait Dominus 21
dominorum, Ecce sumpturus sum filios Israe-
lis è gentibus ad quas abierunt, congregabo
eos, & reducam eos in terram suam. Et ef- 22
ficiam eos populum unum in terra, in mon-
tibus Israelis: & rex unus erit omnibus, nec
erunt ampliùs duo populi, neque dividentur
ampliùs in duo regna: Non polluent se am- 23
pliùs idolis suis & abominationib⁹ suis, aut
ullâ iniquitate suâ; sed liberabo eos ex omni
loco incolatûs eorum, in quo peccaverunt, &
mundabo eos: erúntque mihi populus, & ego
ero ipsis Deus. Serv⁹ meus David regnabit 24
super eos, & erit pastor ipsis omnib⁹: in ju-
diciis meis ambulabunt, præcepta mea serva-
bunt, & facient ea: Et habitabunt in terra 25
quam dedi servo meo Jacobo, in qua habita-
verunt patres eorum; habitabunt inquam, in
ea ipsi & filii ac nepotes eorum in perpetuũ;
& David serv⁹ meus erit illis gubernator in
seculum. Pangam eis fœd⁹ pacis, & fœd⁹ 26
perpetuum erit cum eis, multiplicabo eos,
ponámque sanctuarium meum inter ipsos in
perpetuum; Erit inquam, loc⁹ habitationis 27
meæ inter ipsos, eróque eis De⁹, & ipsi erunt
mihi populus: Et cognoscent populi me esse 28
Dominum sanctificantẽ Israelem, quum fue-
rit inter ipsos sanctuariũ meum in perpetuũ.

CAP. XXXVIII.

De Gogæis & Magogæis: quòd ascensuri sunt adversùs eos, quum ascenderint è Babylone.

DEinde fuit ad me sermo Domini dicen- 1
do; Fili hominis, pone faciẽ tuam ver- 2
sùs Gogum, & versùs terram Magogi recto-
ris ac principis Mosoch & Thubel, vaticina-
re adversùs eum, & dic; Sic ait Dominus 3
dominorum, Ecce me adversùm te Gog re-
ctor & princeps Mosochi & Thubelis:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتقول لهم * هكذا يقول ادوناي الرب * ها انا اخذ قبيله يوسف بيد افرام * وقبايل اسرايل
المنتسبين اليه * وادفعهم الي قبيله يهودا * ويكونون عصا واحده في يد يهودا * ويكونان العصاتين
التي كتبت عليها في يدك امامهم * وتقول لهم * هكذا يقول ادوناي الرب الاله * ها انا اخذ
جميع بيت اسرايل من وسط الامم حيث دخلوا هناك * واجمعهم من جميع الذين حولهم *
وادخلهم الي ارض اسرايل * واجعلهم امه واحده في ارضي وفي جبال اسرايل * ورييس واحد
يكون لجميعهم * ولا يصيرون ايضا امتان * ولا ينقسمون الي مملكتين * لكي لا ينجسوا ايضا
باوثانهم التي اخطاوا بها وبرذايلهم * وفي جميع ممالكهم * وانجيهم من جميع اثامهم التي
اخطاوا بها * واطهرهم * ويكونون لي شعبا * وانا اكون لهم الها * وعبدي داود رييس في وسطهم
وراع واحد يكون لجميعهم * لانهم يسيرون باوامري * ويحفظون احكامي ويصنعونها * ويسكنون
علي ارضهم التي انا اعطيتها لعبدي يعقوب * حيث سكن هناك اباوهم * ويسكنون عليها هم
وبنوهم وبنو بنيهم الي الدهر * وها داود عبدي يكون رييسهم الي الابد * واعهد لهم عهد
السلامة * ويكون عهدا ابديا معهم * واضع مقادسي في وسطهم الي الابد * ويكون مسكني فيهم
واكون لهم الها * وهم يكونون لي شعبا * ويعلمون اني انا الرب انا الذي اقدسهم * عندما
تكون مقادسي في وسطهم الي الابد يقول الرب * * الفصل الثامن والثلثون *
* النبوه في اجوج وماجوج * الذين حاربوهم اذ صعدوا من ارض بابل *
* وكان قول الرب الي قايلا * يا ابن الانسان * ثبت وجهك علي جوج وارض ماجوج رييس
روس موشوخ وتوبال * وتنبا عليه وقل له * هكذا يقول ادوناي الرب * ها انا عليك يا جوج
ورييس روس موشوخ وتوبل *

Ut respondeas eis; Ita dicit Adonai Do- 19
minus; Ecce ego sumam familiam Jose-
phi per manum Aphremi, & familias
Israelis oriundas ab eo, daboque eas fa-
miliæ Judæ, & erunt baculus unus in ma- 20
nu Judæ. Erunt ergò duæ virgæ super
quas scripseris in manu tua coram eis: Et 21
dices eis; Ita dicit Adonai Dominus De-
us; Ecce ego recipiam totam domum
Israelis è medio gentium, inde quò sunt
ingressi, & colligam eos ex omnibus cir-
cumjacentibus, & introducam eos in ter-
ram Israelis: Et efficiam eos gentem unam 22
in terra mea & in montibus Israelis,
princeps idem erit omnibus; & non erunt
ampliùs duæ gentes, neque dividentur in
duo regna: ut ne polluantur deinceps 23
idolis suis in quibus peccabant, & abomi-
nationibus suis; atque id in omnibus
regnis eorum: sed liberabo eos ab omnibus
iniquitatibus eorum quibus delinquebant,
& mundabo eos; eruntque mihi populus,
& ego ero ipsis Deus: Et servus meus 24
David princeps in medio eorum, et pastor
unus erit omnibus, ambulabunt enim in
mandatis meis, judicia mea servabunt
ac perficient: Et habitabunt super terram 25
suam quam ego dedi servo meo Jacobo,
ubi habitaverunt patres eorum: habita-
bunt inquam, super eam ipsi & filii atq;
nepotes eorum, in perpetuum: & ecce Da-
vid servus meus erit princeps eorum in
æternum. Et inibo cum eis fœdus pacis, 26
eritq; fœdus æternum cum eis: Et ponam 27
Sancta mea in medio eorum in perpetuum,
eritque habitatio mea in ipsis: & ero
ipsis Deus, & ipsi erunt mihi populus:
Et scient me Dominum esse qui sanctifico 28
eos, quum fuerint Sancta mea in medio
eorum in perpetuum, dicit Dominus.

CAP. XXXVIII.

Prophetia contra Agog & Magog, qui bellum intulerunt eis ubi ascendissent è terra Babelis.

F*uit etiã sermo Domini ad me, dicens;* 1
O fili hominis, confirma faciem tuam con- 2
tra Gog & terram Magog principis prin-
cipum Mosoch & Thobel: propheta
contra eum, & dic illi; Ita dicit Adonai
Dominus, Ecce me adversùm te O 3
Gog, et princeps principum Mosoch et
Thobel:

יחזקאל: לח

,te faciam exire &: tuis maxillis in hamos dabo & ,te reducam Et
4 ושובבתיך ונתתי חחים בלחייך והוצאתי אותך
ipsos omnes universitate vestitos equites & ,equos,tuū exercitū omnē &
ואת כל חילך סוסים ופרשים לבשי מכלול כלם
,Paras .ipsi omnes gladios tenentes ; clypeum & ,scutum multus cœtus
5 קהל רב צנה ומגן תפשי חרבות כלם: פרס
omnes & ,Ghomer .galeam & clypeum ipsi omnes : eis cum Put & ,Chus
6 כוש ופוט אתם כלם מגן וכובע: גמר וכל
,ejus alæ omnes & ,Aquilonis latera Togarmah domus ,ejus alæ
אגפיה בית תוגרמה ירכתי צפון ואת כל אגפיו
omnis & tu ,tibi præpara & ,te Præpara .tecum multi populi
7 עמים רבים אתך: הכן והכן לך אתה וכל
diebus A .custodiam in eis eris & ; te ad se congregantes ,tua concio
8 קהלך הנקהלים עליך והיית להם למשמר: מימים
terram ad venies annorum novissimo in : visitaberis multis
רבים תפקד באחרית השנים תבוא אל ארץ
montes super ,multis populis è congregatam ,gladio à reductam
משובבת מחרב מקבצת מעמים רבים על הרי
,est educta populis è hæc & :semper desolationē in fuerunt qui ,Israel
ישראל אשר היו לחרבה תמיד והיא מעמים הוצאה
,venies ,tempestas sicut ascendes Et .ipsi omnes fiducia in habitabunt &
9 וישבו לבטח כלם: ועלית כשאה תבוא
populi & ,tuæ alæ omnes & ,tu ,eris terram operiendum ad nubes tanquā
כענן לכסות הארץ תהיה אתה וכל אגפיך ועמים
illa die in ,erit & : Deus Dominus dixit Sic .tecum multi
10 רבים אותך: כה אמר אדני יהוה והיה ביום ההוא
.malam cogitationem cogitabis & ,tuum cor super verba ascendent
יעלו דברים על לבבך וחשבת מחשבת רעה:
habitantes ,quiescentes veniam ,villarum terram super Ascendam ,dices Et
11 ואמרת אעלה על ארץ פרזות אבוא השקטים ישבי
non seres & ,vectes & : muro absque habitantes hi omnes : fiducia in
לבטח כלם ישבים באין חומה ובריח ודלתים אין
reducendum ad : prædam prædandum ad & ,spolium spoliandum Ad .eis
12 להם: לשלל שלל ולבז בז להשיב
,gentibus è collectum populum ad & ,habitata desolata super tuā manum
ידך על חרבות נושבות ואל עם מאסף מגוים
.terræ umbilico super habitantes ,emptionem & ,acquisitionem facientem
עשה מקנה וקנין ישבי על טבור הארץ:
dicent ejus leunculi omnes & ,Tarsis negotiatores & ,Dedan & ,Scheba
13 שבא ודדן וסחרי תרשיש וכל כפיריה יאמרו
prædam prædandū ad nūquid ? venient tu spolium spoliandū ad Nūquid ,tibi
לך הלשלל שלל אתה בא הלבז
capiendum ad ,aurum & argentum tollendum ad ,tuam concionem fecisti cōgregare
בז הקהלת קהלך לשאת כסף וזהב לקחת
vaticinare Propterea ?magnum spolium spoliandum ad ,emptionem & acquisitionem
14 מקנה וקנין לשלל שלל גדול: לכן הנבא
die in Nonne : Deus Dominus dixit Sic ,Ghog ad dices & ,hominis fili
בן אדם ואמרת לגוג כה אמר אדני יהוה הלוא ביום
venies Et ?scies ,fiducia in Israel meum populum habitando in ,illa
15 ההוא בשבת עמי ישראל לבטח תדע: ובאת
equitantes : tecum multi populi & ,tu Aquilonis lateribus è tuo loco è
ממקומך מירכתי צפון אתה ועמים רבים אתך רכבי
ascendes Et .multus exercitus & ,magnus cœtus ,ipsi universi equos
16 סוסים כלם קהל גדול וחיל רב: ועלית
novissimo in : terram operiendum ad nubes sicut ,Israel meū populū super
על עמי ישראל כענן לכסות הארץ באחרית
faciendum ad ,meam terram super te faciam venire & ,eris dierum
הימים תהיה והביאותיך על ארצי למען דעת
.Ghog corū oculis in te in me sanctificando in ,me gentes
הגוים אתי בהקדשי בך לעיניהם גוג:

Versio VULG. LAT.

4 Et circumagam te, et ponam
frænum in maxillis tuis: et edu-
cam te, et omnem exercitum
tuum, equos et equites vestitos
loricis universos, multitudinem
magnam, hastam et clypeum ar-
5 ripientium et gladiū. Persæ, Æ-
thiopes, et Libyes cū eis, omnes
6 scutati et galeati. Gomer, et uni-
versa agmina ej⁹, dom⁹ Thogor-
ma, latera Aquilonis, et totum
robur ej⁹; populíque multi te-
7 cum. Præpara, et instrue te, et
omnem multitudinem tuā, quæ
côacervata est ad te: et esto eis
8 in præceptum. Post dies multos
visitaberis: in novissimo anno-
rum venies ad terram, quæ re-
versa est à gladio, et congregata
est de populis multis ad montes
Israel, qui fuerunt deserti jugi-
ter: hæc de populis educta est,
et habitabunt in ea confidenter
9 universi. Ascendens autem quasi
tempestas venies, et quasi nu-
bes, ut operias terram tu, et
omnia agmina tua, et populi
10 multi tecū. Hæc dicit Dn̄s De⁹; In
die illa ascendent sermones sup
cor tuū, et cogitabis cogitationē
11 pessimam: Et dices; Ascendam
ad terram absque muro: veniam
ad quiescentes, habitantésque se-
curè: hi omnes habitant sine
muro, vectes et portæ non sunt
12 eis: Ut diripias spolia, et invadas
prædam, ut inferas manū tuam
super eos, qui deserti fuerant,
et posteà restituti, et super po-
pulum, qui est congregatus ex
Gentib⁹, qui possidere cœpit, et
13 esse habitator umbilici terræ. Sa-
ba, et Dedan, et negotiatores
Tharsis, et omnes leones ej⁹ di-
cent tibi; Numquid ad sumen-
da spolia tu venis? ecce ad di-
ripiendam prædam congregâsti
multitudinē tuā, ut tollas argen-
tum, & aurū, & auferas supel-
lectilē, atq; substantiā, & diri-
14 pias manubias infinitas. Propter-
eà vaticinare, fili hominis, & di-
ces ad Gog; Hæc dicit Dn̄s De⁹;
Numquid non in die illo, cùm
habitaverit populus meus Israel
15 confidenter, scies? Et venies de
loco tuo à laterib⁹ Aquilonis tu,
& populi multi tecū, ascensores
equorū universi, cœt⁹ magnus, &
16 exercit⁹ vehemens. Et ascendes
sup populū meū Israel quasi nu-
bes, ut operias terrā. In novissi-
mis dieb⁹ eris, & adducā te sup
terrā meam: ut sciant Gentes
me, cùm sanctificatus fuero in te
in oculis eorum, O Gog.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ συνάξω σε, καὶ πᾶσαν τὴν δύναμίν σου, ἵππους καὶ ἱππεῖς ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας, συναγωγὴ πολλή, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαιραι·
5 Πέρσαι, καὶ Αἰθίοπες, καὶ Λίβυες, (δ) πάντες περικεφαλαίαις καὶ πέλταις,
6 Γομὲρ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, οἶκος τοῦ (ε) Θοργαμὰ, ἀπ' ἐσχάτου Βοῤῥᾶ, καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτὸν, καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ.
7 Ἑτοιμάσθητι, (ζ) ἑτοίμασον σεαυτὸν σὺ, καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή σου (η) ἡ συνηγμένη μετὰ σοῦ, καὶ ἔσῃ μοι εἰς προφυλακήν.
8 Ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων (θ) ἑτοιμασθήσεται, καὶ ἐπ' ἐσχάτου ἐτῶν ἐλεύσεται, καὶ ἥξει εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας, συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν (ι) ἐπὶ γῆν Ἰσραὴλ, ἣ ἐγενήθη ἔρημος δι' ὅλου· καὶ (κ) οὗτος ἐξ ἐθνῶν ἐξελήλυθε, καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες.
9 Καὶ ἀναβήσῃ ὡς ὑετὸς, καὶ ἥξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν, καὶ (λ) ἔσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ, καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ.
10 Τάδε λέγει (μ) κύριος κύριος, Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ λογιῇ λογισμοὺς πονηροὺς,
11 Καὶ ἐρεῖς, Ἀναβήσομαι ἐπὶ γῆν (ν) ἀπεῤῥιμμένην, ἥξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας ἐν (ξ) τῇ ἡσυχίᾳ, καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης, πάντας κατοικοῦντας (ο) γῆν, ἐν ᾗ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος, οὐδὲ μοχλοὶ, καὶ θύραι οὐκ εἰσὶν (π) αὐτοῖς,
12 Προνομεῦσαι προνομὴν, καὶ (ρ) σκῦλα σκυλεῦσαι αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖράς μου εἰς τὴν ἠρημωμένην ἣ κατῳκίσθη, καὶ (σ) ἐπ' ἔθνος συνηγμένον ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν, πεποιηκότας κτήσεις, κατοικοῦντας ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς.
13 ( ) Σαββᾶ, καὶ Δαιδὰν, καὶ (τ) ἔμποροι Καρχηδόνιοι, καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐροῦσί σοι, (υ) Εἰς προνομὴν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ, καὶ σκυλεῦσαι σκῦλα, συνήγαγες συναγωγήν σου λαβεῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἀπενέγκασθαι (φ) κτῆσιν, τοῦ σκυλεῦσαι σκῦλα.
14 Διατοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου, καὶ εἰπὸν τῷ Γὼγ, Τάδε λέγει (χ) κύριος, Οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ἐπ' εἰρήνης, (ψ) ἐγερθήσῃ,
15 Καὶ ἥξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου Βοῤῥᾶ, καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ; ἀναβάται ἵππων πάντες, συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή.
16 Καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραὴλ ὡς νεφέλη καλύψαι γῆν· ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἔσται, καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν μου, ἵνα γνῶσι πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ, ἐν τῷ ἁγιασθῆναί με ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν.

4 Et (b) congregabo te, & omnem exercitum tuum, equos, & equites vestitos loricis universos, (c) congregatione multâ, peltæ, & galeæ, & gladii.
5 Persæ, & Æthiopes, & Libyes, omnes galeis, & peltis,
6 Gomer, & omnes, qui circa eum, domus Thorgama ab extremo Aquilonis, & (d) omnes qui circa eum, & gentes multæ tecum.
7 Præparare, præpara te, tu, & omnis congregatio tua, quæ collecta est tecum: & eris mihi in custodiam.
8 A diebus pluribus præparabitur, & in novissimo annorum veniet; & veniet in terram, quæ perversa est à gladio, collecta de gentibus multis super terram Israel, quæ facta est deserta omnino. (e) Et hic ex gentibus egressus est: & habitabunt in pace (f) omnes.
9 Et ascendes, sicut pluvia, & (g) venies, sicut nubes ad operiendam terram: & (h) eris tu, & omnes, qui circa te, & gentes multæ tecum.
10 Hæc dicit Dominus Dominus, Et erit in die illa, ascendent verba super cor tuum: & cogitabis cogitationes pessimas,
11 Et dices, Ascendam super terram [illegible] veniam super quiescentes in quiete, & habitantes in pace, omnes habitantes terram, in qua non est murus neq; vectes, & portæ non sunt eis,
12 Ad prædandum prædam, & spoliandum spolia eorum, ad convertendum manum meam in desolatam, quæ habitata est, & super gentem collectam de gentibus multis, qui fecerunt possessiones, habitantes super umbilicum terræ.
13 Sabæ, & Dedan, & negotiatores (i) Carthaginenses, & omnes villæ eorum dicent tibi; Ad prædandum prædam tu venis, & spoliandum spolia: congregasti congregationem tuam ad tollendum argentum, & aurum, ad auferendum (k) possessionem, ad spoliandum (l) spolia.
14 Propterea vaticinare, fili hominis, & dic ad Gog; Hæc dicit Dominus; Nonne in die illa, cùm habitaverit populus meus Israel in pace, (m) consurges?
15 Et venies de loco tuo ab extremo Aquilonis, & gentes multæ tecum, ascensores equorum omnes, congregatio magna, & exercitus multus.
16 Et ascendes super populum meum Israel, quasi nubes, ut operias terram. In novissimis diebus erit: & adducam te super terram meã: ut sciant omnes gentes me; cū sanctificatus fuero in te coram eis.

MS. A. (δ) καὶ Λυδοὶ, πάντες ἐν περικεφαλαίαις (ε) Θοργαμὰ, (ζ) καὶ ἑτοίμασον (η) οἱ συνηγμένοι (θ) ἐπὶ τῶν ἑτοιμασθήσονται, καὶ ἐπ' ἐσχάτου (ι) εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ, (κ) αὐτὸς ἐξελήλυθεν ἐκ τῶν ἐθνῶν, (λ) [illegible] (μ) κύριος κύριος ὁ θεὸς, (ν) ἀπεῤῥιμμένην, (ξ) ἡσυχίᾳ, καὶ καθ[illegible] (ο) πόλεις, ἐν αἷς οὐχ (π) αὐταῖς, (ρ) σκυλεῦσαι σκῦλα, τοῦ ἐπιστρέψαι τὰς χεῖράς μου (σ) ἐπὶ ( ) Σαβὰ, (τ) οἱ ἔμποροι Χαλκηδόνος, καὶ πᾶσαι αἱ χῶραι αὐτῆς (υ) Τοῦ προνομεῦσαι εἰς προνομὴν σὺ (φ) κτῆσιν, (χ) κύριος κύριος ὁ θεὸς, Οὐχὶ (ψ) ἐξεγερθήσῃ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואשדלנך ואתן שירין על ליסתך ואפיק יתך וית כל משריתך סוסון ופרשין לבושי
גמיר כולהון משרין סגיאן דימזינן בענילין ותריסין אחדי סיפין כולהון : 5 פרסאי
6 כושאי ופוטאי עמהון כולהון מזינין בענילין וקולסין : גמר וכל משריתהא מדינת
7 גרממיא סיפי צפונא וית כל משריתהון עממין סגיאין די עמך : אודרז ואתקין לך
8 את וכל משריתך דאתכנישו עלך ותהי להון למטרא : מיומין סגיאין תמני משריתך
בסוף שניא תהך על ארעא דתבו עלה מקטלי חרבא דאתכנשו מעממין סגיאין על
טורי ארעא דישראל דהוו לחרבא תדירא ואנון מביני עממיא אתגליאו ויתיבו
9 לרוחצן כולהון : ותסק כאתרגושתא תיתי כעננא דסליק וחפי ית ארעא תהי את
10 וכל משריתך ועממין סגיאין די עמך : כדנן אמר יי אלהים ויהי בעדנא ההיא יסקון
11 הרהורין על לבך ותחשב מחשבן בישן : ותימר אסק על ארעא דיתבא שליוא בקרוי
פצחיא אהך על עמא דשקטין ושרן לרוחצן כולהון יתבין בלא שורא ועברין ודשין
12 לית להון : למבז בזא ולמעדי עדאה לכנשא משריתך על חרבתא דאתיתבא ועל
עמא דאתכנשו מביני עממיא דאצלחו בנכסין וקנינין יתבין על תוקפא דארעא :
13 שבא ודדן ותגרי ימא וכל מלכהא יימרון לך הלמבז בזא את אתי הלמעדי עדאה
14 כנישת משריתך למסב כסף ודהב למשבי נכסין וקנינין למעדי עדי סגי : בכן אתנבי
בר אדם ותימר לגוג כדנן אמר יי אלהים הלא בעדנא ההיא כד יתבון עמי ישראל
15 לרוחצן תחזי פורענות גבורתי : ותיתי מאתרך מסיפי צפונא את ועממין סגיאין די
16 עמך רכבי סוסון כולהון משרין סגיאין ועם סגי : ותסק על עמי ישראל כעננא
דסליק וחפי ית ארעא בסוף יומיא תהי ואיתנך על ארעא בית שכנתי בדיל דידעון
עממיא פורענות גבורתי כד אתקדש בך דיהון חזן בפורענותך גוג :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et persuadebo tibi, et ponam circulos in maxillas tuas, & educam te & omnem exercitum tuum, equos & equites indutos omnimoda veste universos, exercitus multos clypeis armatos & scutis: tenentes gladios universi erunt. Persæ, Æthiopes & Libyes cum eis, universi armati clypeis & galeis. Gomer & omnis exercitus ejus; provincia Germaniæ, fines Aquilonis, & omnis exercitus eorum; multi populi qui tecum sunt. Accingere & præparate, tu & omnes copias tuas, quæ congregatæ sunt *ad te*; & eris eis in custodiam. [illegible] diebus multis constitues exercitum tuum: in fine annorum ibis ad terram, *contra quam conversi sunt occidentes* gladio, qui congregati sunt de populis multis ad montes Israel, qui fuerant [*expositi*] vastationi jugiter: & ipsi de medio populorum migraverunt, & habitaverunt confidenter universi. Et ascendes quasi tempestas: venies quasi nubes quæ ascendit & operit terram; sic eris tu & omnis exercitus tuus, & populi multi qui tecum sunt. Hæc dicit Dominus Deus: Et erit in tempore illo, ascendent cogitationes super cor tuum, & cogitabis cogitationes malas; Et dices: Ascendam ad terram quæ habitatur *securè* urbibus absque muris; ibo ad populum quiescentem & habitantem confidenter: universi hi habitant absque muro, & vectes & portæ non sunt eis: Ut deprædaris prædam & auferas spolium, & congreges exercitum tuum super deserta, quæ habitata sunt; & super populum qui congregati sunt de medio populorum; prosperati sunt enim in divitiis & possessionibus habitantes in fortitudine terræ. Saba & Dedan, & negotiatores maris, & omnes reges ejus dicent tibi: Numquid ad prædandum prædam tu venis? & ad auferendum spolium congregâsti exercitum tuum? ut tollas argentum & aurum, ut capias supellectilia atque substantias, ut auferas spolia multa? Propterea vaticinare fili hominis, & dices ad Gog: Hæc dicit Dominus Deus: Nonne in tempore illo cùm habitaverit populus meus Israel confidenter scies ultionem potentiæ meæ? Et *venies* de loco tuo de finibus Aquilonis, tu & populi multi qui tecum sunt, ascensores equorum universi, exercitus multi, & populus multus. Et ascendes super populum meum Israel, sicut nubes quæ elevatur & operit terram: in fine dierum eris, & adducam te sup terram dom⁹ majestatis meæ, ut sciant populi ultionem potentiæ meæ cum sanctificatus fuero in te, ipsis videntibus ultionem tuam ô Gog.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܗܦܟܟ ܘܐܪܡܐ ܚܟܡܐ ܒܦܟܝܟ ܘܐܦܩܟ ܡܢ ܐܬܪܟ ܐܢܬ. ܘܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܪ̈ܟܫܐ
ܘܦ̈ܪܫܐ ܕܠܒܝܫܝܢ ܙܝܢܐ. ܟܠܗܘܢ. ܟܢܫܐ ܪܒܐ. ܒܬܪ̈ܣܐ ܘܒܩܘܒ̈ܥܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܣܦ̈ܣܪܐ.
* ܦܪ̈ܣܝܐ ܘܟܘ̈ܫܝܐ ܘܦܘ̈ܛܝܐ ܥܡܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ. ܒܬܪ̈ܣܐ ܘܒܩܘܒ̈ܥܐ. * ܓܡܪ ܘܟܠܗ
ܚܝܠܗ. ܘܒܝܬ ܬܘܓܪܡܐ. ܡܣܘܦ̈ܝܗ ܕܓܪܒܝܐ. ܘܟܠܗ ܚܝܠܗܘܢ. ܘܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ
ܕܥܡܟ. * ܐܬܛܝܒ ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܟܢܝܫ ܠܘܬܟ. ܘܗܘܝ ܠܗܘܢ ܠܡܛܪܐ. * ܡܢ
ܝܘܡܬܐ ܣܓܝ̈ܐܐ ܬܬܦܩܕ. ܘܒܚܪܬܐ ܕܫ̈ܢܝܐ ܬܐܬܐ ܠܛܘܪ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܪܥܐ
ܕܗܦܟܬ ܡܢ ܚܪܒܐ. ܘܟܢܝܫܐ ܡܢ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ. ܘܥܡܘܪܝܗ ܟܠܗܘܢ ܫܪܝܢ
* ܘܬܣܩ ܐܝܟ ܥܠܥܠܐ. ܘܐܝܟ ܥܢܢܐ ܕܡܟܣܐ ܐܪܥܐ. ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝ̈ܐܐ
ܕܥܡܟ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܢܣܩܘܢ ܡ̈ܠܐ ܥܠ ܠܒܟ. ܘܬܬܚܫܒ
ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܬܐܡܪ. * ܐܣܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܦܨܝܚܬܐ. ܘܐܥܘܠ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ
ܒܫܠܝܐ. ܕܠܐ ܫܘܪܐ ܘܠܐ ܣܘܪܓܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܬܪ̈ܥܐ. * ܠܡܒܙ ܒܙܬܐ. ܘܠܡܚܛܦ ܚܛܘܦܝܐ.
ܘܠܡܗܦܟܘ ܐܝܕܟ ܥܠ ܚܘܪ̈ܒܐ ܕܐܬܝܬܒܘ. ܘܥܠ ܥܡܐ ܕܐܬܟܢܫ ܡܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܕܩܢܐ ܩܢܝܢܐ
ܘܩܢܝܢܐ. ܘܥܡܪܝܢ ܥܠ ܫܘܦܪܗ ܕܐܪܥܐ. * ܫܒܐ ܘܕܕܢ. ܘܬܐܓܪܐ ܕܬܪܫܝܫ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܕܝܢ̈ܬܗ
ܢܐܡܪܘܢ ܠܟ. ܐܬܝܬ ܠܡܒܙ ܒܙܬܐ. ܘܠܡܚܛܦ ܚܛܘܦܝܐ. ܘܟܢܫܬ ܟܢܫܟ ܠܡܫܩܠ
ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ. ܘܠܡܕܒܪ ܩܢܝܢܐ ܘܩܢܝܢܐ. ܘܠܡܒܙ ܒܙܬܐ ܪܒܬܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
ܐܬܢܒܐ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܘܐܡܪ ܠܓܘܓ ܘܠܡܓܘܓ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܒܗܘ ܝܘܡܐ
ܕܢܬܒ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܠܝܐ. ܬܕܥ. * ܘܬܐܬܐ ܡܢ ܐܬܪܟ ܡܢ ܣܘܦ̈ܝܗ ܕܓܪܒܝܐ. ܘܥܡ̈ܡܐ
ܣܓܝ̈ܐܐ ܕܥܡܟ. ܪ̈ܟܒܝ ܪ̈ܟܫܐ ܟܠܗܘܢ. ܟܢܫܐ ܪܒܐ. ܘܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܬܣܩ ܥܠ ܥܡܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܥܢܢܐ ܕܡܟܣܐ ܐܪܥܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ ܬܗܘܐ. ܘܐܝܬܝܟ ܥܠ ܐܪܥܝ. ܕܢܕܥܘܢܢܝ
ܥܡ̈ܡܐ ܟܕ ܐܬܩܕܫ ܒܟ ܠܥܝܢܝܗܘܢ.

4 Colligam te, et injectâ pastomide maxillis tuis educam te è patria tua, te *inquam*, totúmque exercitum tuum, equos & equites armis indutos, omnes turmam ingentem, lanceis clypeísque *instructos*, gladiósque tenentes ;
5 Omnes Persas, Æthiopas, & Putæos cum ipsis, scutatos & galeatos :
6 Gomer, totúmque exercitum ejus, & Thogormæos, latera Aquilonis, omnésque copias eorum, denique populos numerosos qui tecum sunt.
7 Paratus esto tu & omnis turba quæ tecum est congregata, & sis eis custodiæ.
8 A priscis diebus visitatus fuisti, & in fine annorum invaderes montes Israelis & terram quæ requievit à gladio, congregatam ex populis multis, in qua omnes tranquillè degunt ?
9 Et ascenderes quasi perturbatio, & ut nubes terram tegens, tu & omnis exercitus tuus, gentésque numerosæ quæ tecum sunt ?
10 Sic ait Dominus dominorum ; Eo die versabis animo tuo verba, & cogitationem pravam cogitabis, ac dices ;
11 Ascendam contra terram uberem, & invadam eos qui securè habitant, qui neque muros, neque seras, neque portas habent ;
12 Ad prædam capiendam, & diripiendum spolium, ad reducendam manum tuam contra vastitates rehabitatas, & contra populum è gentib⁹ collectum, jumenta possidentem & armenta, in pulchritudine terræ habitantem.
13 Seba, & Daran, mercatores Tharsis, omnésque civitates dicent tibi; Venisti ad prædandum prædam, & diripiendum spolia ; & congregâsti cœtum tuum ut raperes argentum & aurum, tolleres jumenta & armenta, magnámque supellectilem abduceres:
14 Iccirco vaticinare fili hominis, & dic Gogo atque Magogo; Sic ait Dominus dominorum, Quâ die habitaverit populus meus Israel tutò, experieris.
15 Venies enim ex patria tua, ex oris Aquilonaribus cum populis multis qui tecum sunt, insidentibus equis omnibus, cœtu maximo & exercitu copiosissimo :
16 Et ascendes contra populum meum Israelem velut nubes terram tegens : in fine *quidem* dierum venies, adducámque te in terram meam ; sed cognoscent me gentes ex eo quòd me sanctificabo in te coram eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واجمعك وكل جيشك * الخيل والخيالة لابسي الدروع جميعا في جمع كثير * مراريف وحرد
وسيوف * الفرس والحبوس * واهل النوبة * واللوديون جميعهم بالخود والمراريف * عومر وجميع
اصحابه * بيت ترغاما من اخر الجربياء * وجميع آله * وامم كثيره معك * استعد وهيي نفسك
انت وكل جمعك المجتمعين معك * ويكون لي حارسا * منذ ايام السنين الكثيرة يهيا * والي اخر
السنين ياتي * ويقبل الي الارض المنصرفة من سيف المجموعين من امم كثيرين * الي ارض اسرايل
التي صارت برية بكمالها * وهو خرج من الامم * ويسكنون على السلامة جميعهم * وتصعد مثل
المطر * وياتي مثل سحابة لتغشا الارض * وتسقط انت وجميع الذين حولك * وامم كثيره معك
* هكذا يقول الرب الرب الاله * ويكون في ذلك اليوم تصعد الكلمات على قلبك * وتفكر فكرا
شريرا وتقول * اصعد على الارض المطروحة * اي على الهاديين في سكون * والساكنين في
السلامة * جميع ساكني المدن في رسوخ * حيث لا يكون سور ولا متاريس * ولا يكون ثم ابواب
* لننهب نهبا ونغنم غنايما * لارد يدي على الخربة التي سكنت * وعلى امم مجموعة من امم
كثيرين صنعت مقتنيات * السكان على سرة الارض * صابا وداذان * وتجار خلقدونية * وكل كورها
يقولون لك * لننهب نهبا * انت تاتي وتغنم غنايم * جمعت جمعك لتاخذ فضة وذهبا * وتاخذ قنيا
لتغنم غنايم * لاجل هذا تنبا يا ابن الانسان وقل لجوج * هكذا يقول الرب الرب الاله * اليس في
ذلك اليوم * عندما يسكن شعبي اسرايل على السلامة * تقوم وتاتي من موضعك من اخر
الجربياء * وامم كثيرة معك * جميعهم ركاب خيل * جمع عظيم وجيش كبير * وتصعد على
شعبي اسرايل مثل سحابة لتغطي الارض * في الايام الاخيرة يكون واصعدك على ارضي * لكي
تعرفني كل الامم عندما اتقدس بك امامهم *

4 *Et congregabo te, totumque exercitum tuum, equos & equites loricis indutos pariter, cum turma ingenti, spiculis, galeis, & gladiis :*
5 *Persas, & Æthiopes, Nubas, & Lydios omnes cum galeis & spiculis :*
6 *Gomer, omnesque socios ejus : domum Thorgama ab extremo Aquilone, totamque sectam ipsius, & gentes plurimas tecum.*
7 *Præsto sis, teque para, tu & universa turma tua tecum stipati, & esto mihi custos.*
8 *Inde à diebus annorum multorum sese parat, & ad finem annorum veniet, recipietque se in terram quæ effugerat gladium congregatorum è multis gentibus, in terram scilicet Israelis quæ tota deserta evasit : Is inquam, è gentibus egredietur, et habitabunt omnes pacificè.*
9 *Ascendes autem sicut imber, et nubis instar venies ad obruendam terram : verùm corrues tu et omnes te stipantes, plurimæque tecum gentes.*
10 *Ita dicit Dominus, Dominus Deus. Et erit eo die ut ascendant verba in cor tuum, et cogitationes pravas mediteris, ac dicas ;*
11 *Ascendam contra terram dejectam, veniam adversùs tranquillos in quiete et pacatè habitantes, omnes incolas urbium perennes, ubi non sunt mœnia neque propugnacula, neque sunt ibi portæ ;*
12 *ut capiamus prædã, & spolia diripiamus; ut manum meam convertam in desolatam quæ habitata est, et in gentes coactas è multis gentibus, quæ opes acquisiverunt, habitantes super umbilicum terræ.*
13 *Saba, et Dædan, et negotiatores Chalcedoniæ, omnesque earũ provinciæ dicent tibi; Prædemur prædam : tu venias, et spolia diripies. Collegisti cœtum tuum ad tollendum argentum et aurum, ad capiendas opes, ad rapiendum spolia.*
14 *Propterea vaticinare O fili hominis, et dic ad Gog ; Ita dicit Dominus, Dominus Deus ; Nonne in die illa quum habitaverit populus meus Israel pacificè,*
15 *Surges et venies è loco tuo ab extremo Aquilone multis cum gentibus, omnibus equorum conscensoribus, cœtu maximo, exercitu copiosissimo ?*
16 *Et ascendes contra populum meum Israelem ceu nubes ad tegendam terram ? Postremis diebus faciam ut ascendas contra terram meam, ut me cognoscant omnes gentes, cùm sanctificatus in te fuero coram eis.*

יחזקאל : לט

diebus in sum locutus quo , ille tu Num , Deus Dominus dixit Sic
17 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַאַתָּה־הוּא אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי בְּיָמִים
prophetantium Israel prophetarum meorū servorum manu in antiquis
קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים
erit Et ? eos super te adducendum ad , annorum illorum diebus in
18 בַּיָּמִים הָהֵם שָׁנִים לְהָבִיא אֹתְךָ עֲלֵיהֶם׃ וְהָיָה
Dominus dixit , Israel humum super Ghog venire die in , illa die in
בַּיּוֹם הַהוּא בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי
meæ iræ igne in , meo zelo in Et . meo furore in , mea ira ascendet , Deus
19 יְהוִה תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי׃ וּבְקִנְאָתִי בְאֵשׁ־עֶבְרָתִי
super magna commotio fuerit illa die in non si , sum locutus
דִּבַּרְתִּי אִם־לֹא בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל
volatile & , maris pisces meis faciebus à contremiscent Et . Israel humum
20 אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְרָעֲשׁוּ מִפָּנַי דְּגֵי הַיָּם וְעוֹף
, humum super repens reptile omne & , agri bestia & , cœli
הַשָּׁמַיִם וְחַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה
cadent & , montes diruentur & : humi faciebus super qui homo omnis &
וְכֹל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ
eum super vocabo Et . cadet terram in murus omnis & , gradus
21 הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל־חוֹמָה לָאָרֶץ תִּפּוֹל׃ וְקָרָאתִי עָלָיו
viri gladius : Deus Dominus dixit , gladium meis montibus cunctis in
לְכָל־הָרַי חֶרֶב נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ
: sanguine in & , peste in eo cum judicabor Et . erit suum fratrem in
22 בְּאָחִיו תִּהְיֶה׃ וְנִשְׁפַּטְתִּי אִתּוֹ בְּדֶבֶר וּבְדָם
faciā pluere sulphur & ignem , Elgabis lapides & , inundantē imbrem &
וְגֶשֶׁם שׁוֹטֵף וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֵשׁ וְגָפְרִית אַמְטִיר
. eo cum qui , multos populos super & , ejus alas super & , eum super
עָלָיו וְעַל־אֲגַפָּיו וְעַל־עַמִּים רַבִּים אֲשֶׁר אִתּוֹ׃
gentiū oculis in me faciam scire & , me sanctificabo & , me magnificabo Et
23 וְהִתְגַּדִּלְתִּי וְהִתְקַדִּשְׁתִּי וְנוֹדַעְתִּי לְעֵינֵי גּוֹיִם
. Dominus ego quòd scient & ; multarum
רַבִּים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XXXIX. לט

dixit Sic , dices & , Ghog super vaticinare , hominis fili tu Et
1 וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא עַל־גּוֹג וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
. Tubal & , Mesech capitis prælatum Ghog te ad ego Ecce , Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל׃
; Aquilonis lateribus è te faciā ascendere & , te sexcabo & , te reducam Et
2 וְשֹׁבַבְתִּיךָ וְשִׁשֵּׁאתִיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן
tuum arcum faciam percutere Et . Israel montes super te faciā venire &
3 וַהֲבִאוֹתְךָ עַל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהִכֵּיתִי קַשְׁתְּךָ
. dejiciam tua dextera manu de tuas sagittas & ; tua sinistra manu de
מִיַּד שְׂמֹאלֶךָ וְחִצֶּיךָ מִיַּד יְמִינְךָ אַפִּיל׃
qui populi & , tuæ alæ omnes & tu cades Israel montes Super
4 עַל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל תִּפּוֹל אַתָּה וְכָל־אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים אֲשֶׁר
. devorandū ad te dedi agri bestiæ & , alæ omni , avi , volucri : tecum
אִתָּךְ לְעֵיט צִפּוֹר כָּל־כָּנָף וְחַיַּת הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה׃
. Deus Dominus dixit , sum locutus ego quia ; cades agri facies Super
5 עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
: fiducia in insulas habitantibus in & , Maghog in ignem mittam Et
6 וְשִׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמָגוֹג וּבְיֹשְׁבֵי הָאִיִּים לָבֶטַח
meæ sanctitatis nomen Et . DOMINUS ego quòd scient &
7 וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת־שֵׁם קָדְשִׁי
nomen polluam non & , Israel mei populi medio in faciam scire
אוֹדִיעַ בְּתוֹךְ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־אַחֵל אֶת־שֵׁם־
sanctus , Dominus ego quòd gentes scient & : ultrà meæ sanctitatis
קָדְשִׁי עוֹד וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה קָדוֹשׁ
. Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל׃

Versio VULG. LAT.

17 Hæc dicit Domin⁹ De⁹ ; Tu ergò
ille es, de quo locut⁹ sum in die-
bus antiquis, in manu servorum
meorum prophetarum Israel, qui
prophetaverunt in dieb⁹ illorū
temporum, ut adducerem te su-
18 per eos. Et erit in die illa, in
die adventûs Gog super terram
Israel, ait Domin⁹ De⁹, ascendet
indignatio mea in furore meo.
19 Et in zelo meo, in igne iræ meæ
locut⁹ sum; Quia in die illa erit
commotio magna super terram
20 Israel : Et commovebuntur à
facie mea pisces maris, & vo-
lucres cœli, & bestiæ agri, &
omne reptile quod movetur su-
per humum, cunctique homines
qui sunt super faciem terræ : &
subvertentur montes, & cadent
sepes, & omnis mur⁹ corruet in
21 terram. Et convocabo adversùs
eum in cunctis montibus meis
gladium, ait Domin⁹ De⁹ : gla-
dius uniuscujusque in fratrem
22 suum dirigetur. Et judicabo eum
peste & sanguine, & imbre ve-
hementi, & lapidib⁹ immensis :
ignem & sulphur pluam super
eum, & super exercitum ej⁹, &
super populos multos, qui sunt
23 cum eo. Et magnificabor, &
sanctificabor : & notus ero in
oculis multarum gentium, &
scient quia ego Dominus.

CAP. XXXIX.

1 Tu autem, fili hominis, vatici-
nare adversùm Gog, & dices;
Hæc dicit Domin⁹ De⁹ ; Ecce
ego super te, Gog, principem ca-
2 pitis Mosoch & Thubal : Et cir-
cumagam te, & educam te, &
ascendere te faciam de laterib⁹
Aquilonis : & adducam te super
3 montes Israel. Et percutiam arcū
tuum in manu sinistra tua, & sa-
gittas tuas de manu dextera tua
4 dejiciam. Super montes Israel
cades tu, & omnia agmina tua,
& populi tui, qui sunt tecū : fe-
ris, avib⁹, omniq; volatili, & be-
stiis terræ, dedi te ad devorandū.
5 Super faciem agri cades : quia
ego locut⁹ sum, ait Domin⁹ De⁹.
6 Et immittā ignem in Magog, &
in his qui habitant in insulis
confidenter : & scient quia ego
7 Dñs. Et nomen sanctum meum
notum faciam in medio populi
mei Israel, & non polluam no-
men sanctum meum ampliùs :
& scient Gentes, quia ego Do-
minus, Sanctus Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Τάδε λέγει (α) κύριος κύριος τῷ Γὼγ, Σὺ
εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα (α) πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσ-
θεν, διὰ χειρὸς τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν
τοῦ Ἰσραὴλ, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔ-
18 τεσι, τοῦ ἀναγαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἔ-
σται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἔλ-
θῃ Γὼγ ἐπὶ τὴν γῆν (β) Ἰσραὴλ, λέγει (γ)
19 κύριος κύριος, ἀναβήσεται ὁ θυμός μου, Καὶ
ὁ ζῆλός μου· ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλη-
σα, Εἰ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται σεισμὸς
20 μέγας ἐπὶ (δ) γῆς Ἰσραήλ· Καὶ σεισθή-
σονται ἀπὸ προσώπου (˘) κυρίου οἱ ἰχθύες τῆς θα-
λάσσης, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰ θη-
ρία τοῦ πεδίου, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τὰ ἕρ-
ποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι
οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς· καὶ (ε) ῥαγήσεται
τὰ ὄρη, καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες, καὶ πᾶν
21 τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται. Καὶ καλέσω
ἐπ' αὐτὸ καὶ πᾶν (ζ) φόβον, λέγει κύριος·
μάχαιρα ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
22 ἔσται. Καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ, καὶ αἵματι,
καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι, καὶ λίθοις χαλάζης,
καὶ πῦρ καὶ θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐπὶ
πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ (η) ἐπ' ἔθνη πολ-
23 λὰ μετ' αὐτοῦ. Καὶ μεγαλυνθήσομαι, καὶ ἁ-
γιασθήσομαι, καὶ ἐνδοξασθήσομαι, καὶ γνωσθή-
σομαι ἐναντίον ἐθνῶν πολλῶν, καὶ γνώσονται
ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.

MS. A. (α) ἀδωναῒ κύριος ὁ θεὸς τῷ (α) ἀφ' (β) τοῦ Ἰσραὴλ, (γ) κύ-
ριος κύριος ὁ θεὸς, (δ) τῆς γῆς τοῦ Ἰσραήλ· (˘) τοῦ κυρίου (ε) ῥαγήσονται
(ζ) φόβον μαχαίρας, λέγει κύριος κύριος· (η) ἐπὶ

ΚΕΦ. λθ'.

1 Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ
Γὼγ, καὶ εἰπὸν, Τάδε λέγει (α) κύριος, Ἰδοὺ
ἐγὼ ἐπὶ σὲ Γὼγ ἄρχοντα Ῥὼς, (β) Μεσὸχ,
2 καὶ Θοβέλ. Καὶ συνάξω σε, καὶ καθοδηγή-
σω σε, καὶ (γ) ἀναβιβῶ σε (˘) ἐπ' ἐσχάτου τοῦ
Βοῤῥᾶ, καὶ (δ) ἀνάξω σε ἐπὶ τὰ ὄρη (ε) τοῦ
3 Ἰσραήλ. Καὶ ἀπολῶ τὸ τόξον σου (ζ) ἀπὸ
τῆς χειρός σου τῆς ἀριστερᾶς, καὶ τὰ τοξεύματά
σου ἀπὸ τῆς χειρός σου τῆς δεξιᾶς, καὶ κατα-
4 βαλῶ σε Ἐπὶ τὰ ὄρη (η) τὰ Ἰσραὴλ, καὶ
πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σὲ, καὶ τὰ ἔθνη
τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλήθη ὀρνέων,
παντὶ πετεινῷ, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πε-
5 δίου δέδωκά σε καταβρωθῆναι. Ἐπὶ
προσώπου τοῦ πεδίου πεσῇ, ὅτι ἐγὼ ἐλάλη-
6 σα, λέγει (θ) κύριος. Καὶ ἀποστελῶ πῦρ (ι)
ἐπὶ Γὼγ, καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ'
εἰρήνης, καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος.
7 Καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται ἐν
μέσῳ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ οὐ βεβηλωθήσε-
ται τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐκέτι, καὶ γνώ-
σονται (κ) τὰ ἔθνη ὅτι ἐγώ εἰμι (λ) κύ-
ριος, ἅγιος ἐν Ἰσραήλ.

MS. A. (α) κύριος κύριος, (β) Μοσὸχ, καὶ Θοβέρ. (γ) ἀναβιβάσω
(˘) ἀπ' (δ) συνάξω (ε) τοῦ (ζ) ἐκ (η) τοῦ (θ) κύριος κύριος. (ι) ἐπὶ Γ[...]
καὶ κατοικισθήσονται (κ) πάντα τά (λ) κύριος κύριος, ὁ ἅγιος Ἰσραήλ.

17 Hæc dicit Dominus Dominus ad
Gog ; Tu es, de quo loquutus
sum ante dies priores per manum
servorum meorum prophetarum
(α) Israel, in diebus illis, & an-
nis, ut adducerem te super eos.
18 Et erit in die illa, in die, quâ ve-
nerit Gog super terram Israel,
19 ait Dominus Dominus, ascendet
furor meus, Et zelus meus : in
igne iræ meæ loquutus sum ; Si
non in die illa erit commotio ma-
20 gna super terram Israel : Et
commovebuntur à facie Domini
pisces maris, & volatilia cœli,
& bestiæ campi, & omnia re-
ptilia, quæ repunt super humum,
cunctique homines qui sunt super
faciem terræ : & scindentur
montes, & cadent valles : &
omnis murus in terram corruet.
21 Et (ο) vocabo super ipsum etiam
omnem formidinem, dicit Domi-
nus. Gladius hominis super fra-
22 trem suum erit. Et judicabo
eum peste, & sanguine, & plu-
viâ inundante, & lapidibus gran-
dinis ; & ignem & sulphur plu-
am super eum, & super omnes
qui cum eo, & super gentes mul-
23 tas cum eo. Et magnificabor &
sanctificabor, & glorificabor, &
not⁹ ero in conspectu gentiū mul-
tarū : & scient, quia ego sū Do[minus].

CAP. XXXIX.

1 Et tu, fili hominis, vaticinare
super Gog, & dic ; Hæc dicit
Dominus ; Ecce ego super te Gog
principem Rhos, Mosoch, &
2 Thobel : Et congregabo te : &
deducam te, & faciam ascende-
re te (α) desuper extremo A-
quilonis : & adducam te super
3 montes Israel. Et (β) perdam
arcum tuū de manu tua sinistra,
& sagittas tuas de manu tua
4 dextera : & dejiciam te Super
montes Israel : & cades tu, &
omnes, qui circa te : & gentes
quæ tecum, dabuntur ad multi-
tudines avium : omni vola-
tili, & omnibus bestiis campi
5 dedi te ad devorandum. Super
faciem campi cades, quia ego lo-
6 quutus sum, dicit Dominus. Et
emittam ignem in (ς) Gog : &
habitabuntur insulæ in pace : &
7 scient, quia ego sum Dominus.
Et nomen meum sanctum notum
fiet in medio populi mei Israel,
& non polluetur nomen meum
sanctum amplius : & scient
gentes, quoniam ego sum Domi-
nus, Sanctus in Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 כְּדְנָן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים הַאַתְּ הוּא דְּמַלֵּלִית בְּיוֹמֵי קֳדָם בְּיַד עַבְדַי נְבִיֵּי יִשְׂרָאֵל דְּאִתְנַבִּיאוּ
18 בְּיוֹמֵי הָאִנּוּן מִלְּקַדְמַת דְּנָא שְׁנִין סַגִּיאָן לְאַיְתָאָה יָתָךְ עֲלֵיהוֹן׃ וִיהֵי בְּעִדָּנָא הַהִיא בְּיוֹם
19 מֵיתֵי גוֹג עַל אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים יִדְלִיק רֻגְזִי וְחִמְתִי׃ וּבְאִתְגְּלָאָה פּוּרְעָנוּתִי
בְּמִדְלַק אֶשָּׁת רוּגְזִי גְּזֵרִית בְּמֵימְרִי אִם לָא בְּיוֹמָא הַהוּא יְהֵי זִיעַ סַגִּי עַל אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל׃
20 וִיזוּעוּן מִן קֳדָמַי נוּנֵי יַמָּא וְעוֹפָא דִשְׁמַיָּא וְחֵיוַת בָּרָא וְכָל רִחְשָׁא דְּרָחֵישׁ עַל אַרְעָא וְכָל
אֱנָשָׁא דִּי עַל אַפֵּי אַרְעָא וְיִתְפַּגְרוּן טוּרַיָּא וְיִתְּלְשׁוּן מִגְדְּלַיָּא וְכָל שׁוּר רָם לְאַרְעָא
21 יִתְחַבַּר׃ וְאַזְמְנִינֵיהּ לְמִפַּל בְּחַרְבָּא עַל טוּרֵי יִשְׂרָאֵל עַמִּי אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים חֶרֶב גְּבַר
22 בְּאָחוּהִי תְּהֵי׃ וְאֶתְפְּרַע מִנֵּיהּ בְּמוֹתָא וּבְקִטְלָא וּמְטַר מְגַבַּר וְאַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ אֶשָּׁתָא
23 וְנוּפְרִיתָא אַמְטַר עֲלוֹהִי וְעַל מַשִׁרְיָתֵיהּ וְעַל עַמְמִין סַגִּיאִין דִּי עִמֵּיהּ׃ וְאֶתְרַבֵּי וְאֶתְקַדַּשׁ
וְאַגְלֵי גְּבוּרְתִּי לְעֵינֵי עַמְמִין סַגִּיאִין וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃

לט

1 וְאַתְּ בַּר אָדָם אִתְנַבֵּי עַל גּוֹג וְתֵימַר כִּדְנָן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים הָא אֲנָא שָׁלַח רוּגְזִי עֲלָךְ גּוֹג
2 רַב רֵישׁ מֶשֶׁךְ וְתוּבָל׃ וְאַשְׁדֵּלִנָּךְ וְאַטְעֲנָךְ וְאַסְקִנָּךְ מִסְּיָפֵי צִפּוּנָא וְאֵיתֵינָךְ עַל טוּרֵי
3 יִשְׂרָאֵל׃ וְאִרְמֵי קַשְׁתָּךְ מִיַּד סְמָאלָךְ וְגִרָּךְ מִיַּד יְמִינָךְ אַמְגַּר׃ עַל טוּרֵי אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל
4 תִּתְרְמֵי נְבִלְתָּךְ אַתְּ וְכָל מַשִׁרְיָתָךְ וְעַמְמִין דִּי עִמָּךְ לְעוֹפָא צִפַּר כָּל דִּי פָּרַח וּלְחֵיוַת בָּרָא
5 מְסַרְתָּךְ לְאִשְׁתֵּיצָאָה׃ עַל אַפֵּי בָּרָא תִּתְרְמֵי נְבִלְתָּךְ אֲרֵי אֲנָא גְּזֵרִית בְּמֵימְרִי אֲמַר יְיָ
6 אֱלֹהִים׃ וְאַדְלֵיק אֶשָּׁתָא בְּמָגוֹג וּבְיָתְבֵי נְגְוָתָא דְּשָׁרַן לְרוֹחְצָן וְיִדְעוּן אֲרֵי אֲנָא יְיָ׃ וְיָת
7 שְׁמָא דְקוּדְשִׁי אֲגַלֵּי בְּגוֹ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְלָא אֲחֵיל יָת שְׁמָא דְקוּדְשִׁי עוֹד וְיִדְעוּן עַמְמַיָּא
אֲרֵי אֲנָא יְיָ קַדִּישָׁא אַשְׁרֵיתִי שְׁכִנְתִּי בְּיִשְׂרָאֵל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hæc dicit Dominus Deus, Nunquid tu es de quo locutus sum in diebus anti-
quis per manum servorum meorum prophetarum Israel? qui propheta-
runt à diebus illis, ab antiquo jam multis annis transactis, fore, ut adducerem
te super eos. Et erit tempore illo, die quo venerit Gog super terram Israel,
ait Dominus Deus, succendetur furor meus, & indignatio mea. Et cùm re-
velata fuerit vindicta mea, ut succendatur ignis furoris mei : decrevi in ver-
bo meo quòd in die illa erit commotio magna super terram Israel. Et com-
movebuntur à facie mea pisces maris, & volucres cœli, & bestiæ agri, &
omne reptile quod reptat super terram, & omnes homines qui erunt super
faciem terræ, & subvertentur montes & evellentur turres, & omnis murus
excelsus in terram corruet. Et præparabo eum ut cadat in gladio super mon-
tes Israelis populi mei, ait Dominus Deus : gladius uniuscujusque erit in fra-
trem suum. Et ultionem sumam ex eo in peste & occisione : & pluviam ve-
hementem, & lapides grandinis, & ignem, & sulphur pluam super eum, &
super exercitum ejus, & super populos multos qui cum eo erunt. Et magni-
ficabor, & sanctificabor, & revelabo potentiam meam in oculis populorum
multorum ; & scient, quia ego Dominus.

CAP. XXXIX.

Et tu fili hominis vaticinare adversùs Gog, & dices : Hæc dicit Dominus
Deus, Ecce ego mitto furorem meum super te Gog, summe princeps Mesech
& Thubal. Et persuadebo tibi, & seducam te, & ascendere te faciam à fi-
nibus Aquilonis, et adducam te super montes Israel. Et projiciam arcum tu-
um de manu sinistra tua, et sagittas tuas de manu dextera tua dejiciam. Et
super montes terræ Israel projicietur cadaver tuum : te et omnes exerci-
tus tuos, et populos qui sunt tecum, avibus volucribus, omnique volatili
et bestiis agri tradidi consumendos. Super faciem agri projicietur cadaver
tuum, quia ego decrevi in verbo meo, ait Dominus Deus. Et succendam
ignem in Magog, et in incolis insularum qui habitant confidenter : et scient
quia ego Dominus. Et nomen sanctum meum revelabo in medio populi mei
Israel, et non violabo nomen sanctum meum ampliùs : et scient populi, quia
ego Dominus sanctus qui habitare feci majestatem meam in Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sic ait Dominus dominorum, Tu ne es ille de 17
quo prædixerã priscis dieb⁹ per servos meos
prophetas Israelis, qui diebus illis & annis il-
lis prophetabant, quòd adducturus essem te
contra eos? Eodem illo die quo invaserit 18
Gog terram Israelis, ait Dñs dominorum; ex-
ardescet ira mea in excandescentia mea & in
zelo meo: In igne furoris mei locutus sum, 19
quòd eodem illo die erit concussio magna in
terra Israelis: Et concutientur à conspectu 20
ejus pisces maris, volucres cœli, bestiæ deser-
ti, omne reptile quod repat super terram, &
omnes homines qui sunt super faciem terræ:
destruentur montes, concident turres, omnés-
que muri in terram corruent. Sed gladiũ ad- 21
vocabo contra eum in cunctis montib⁹ meis,
ait Dominus dominorum, gladius cujusque in
fratrem suum vertetur: Et condemnabo eum 22
morte & sanguine; & pluviam converrentẽ,
lapides siliceos, ignem, ac sulphur demittã su-
per eum, super principes ejus, & super popu-
los multos qui cum eo erunt. Et magnifica- 23
bor atque sanctificabor coram gentibus mul-
tis, & experientur me esse Dominum.

CAP. XXXIX.

PRæterea tu fili hominis, vaticinare contra 1
Gogum, & dic; Sic ait Dominus domino-
rum, Ecce me adversùm te Gog rector &
princeps Mosochi & Thubelis. Pacatũ red- 2
dam te, congregabo te, & ascendere te faciã
ex oris Aquilonarib⁹; cúmque adduxero te ad
montes Israelis, Efficiam ut fallatur arcus tu⁹ 3
è sinistra tua, & sagittæ tuæ è dextera tua: In 4
montib⁹ Israelis concides tu, totúsque exer-
citus tuus, & populi multi qui tecum erunt:
volucrib⁹ cœli, & bestiis terræ dabo te devo-
randum: Et in superficie deserti corrues; quo- 5
niam ego locutus sum, ait Dñs dominorum:
Et immittam ignem super Magog & sup ha- 6
bitatores insularum qui in tuto sunt; & expe-
rientur me esse Dominum: Et nomen sanctis- 7
simum meum notum faciam in medio popu-
li mei Israelis, & non prophanabo ampliùs
sanctissimum nomen meum: sciéntque gentes
me esse Dominum, Sanctum Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح الثاني والعشرون * هكذا يقول ادوناي الرب الاله لجوج * انت الذي من
اجلك تكلمت منذ الايام التي من قبل بيد عبيدي انبياء اسرائيل في تلك الايام والسنين
ان اصعدك عليهم * ويكون في ذلك اليوم * في اليوم الذي ياتي فيه جوج على ارض اسرائيل
يقول الرب الرب الاله * يصعد غضبي وغيرتي * بنار رجزي تكلمت * يقينا ذلك اليوم يكون زلزلة
عظيمة على ارض اسرائيل * ويتزلزل من وجه الرب سمك البحر * وطيور السماء * ووحوش
الصحراء * وكل الحشرات التي تدب على الارض * وجميع البشر الذين على وجه الارض * وينشق
الجبال * ويسقط الاودية * وكل سور على الارض يسقط * وادعوا عليهم كل خوف السيف
يقول الرب الرب * وسيف الانسان على اخيه يكون * وادينه بموت وبدم * وبمطر
وحجارة برد * وامطر عليه نارا وكبريتا * وعلى جميع من معه * وعلى امم كثيرين معه
* واتعظم واتقدس واتمجد * واعرف امام الامم الكثيرين * ويعلمون اني انا الرب

* الفصل التاسع والثلاثون *

* وانت يا ابن الانسان * تنبا على جوج وقل * هكذا يقول الرب الرب * ها انا عليك
جوج رئيس رؤس موشح وتوبال * واجمعك * واهديك * واصعدك من اخر الجربياء * واجعلك
على جبال اسرائيل * واهلك قوسك من يدك اليسرى * وسهامك من يدك اليمنى * واطرحك
على جبال اسرائيل * وتسقط انت وجميع اصحابك * والامم التي معك تسلم لكثرة الطيور
طاير * ولجميع وحوش الصحراء دفعتك للاكل * على وجه الصحراء تسقط * لاني انا تكلمت
يقول الرب الرب * وارسل عليك نارا * وتسكن الجزاير بالسلامة * ويعلمون اني انا الرب
* ويعرف اسمي القدوس في وسط شعبي اسرائيل * ولا ينجس اسمي القدوس بعد * ويعلم جميع
الامم اني انا الرب انا * قدوس اسرائيل *

Textus vigesimus secundus.

Sic dicit Adonai Dominus Deus ad Gog; 17
Tu es ille de quo locutus sum inde à
pristinis diebus per servos meos prophetas
Israelis, in diebus & annis illis, quòd
adducturus essem te contra ipsos. Et 18
futurum est eo die, quo die veniet
Gog adversùs terram Israelis (dicit
Dominus, Dominus Deus) ut ascendat
ira mea & zelus meus: In igne furoris 19
mei locutus sum; certissimè eo die erit
concussio magna super terram Israelis;
Et concutientur à facie Domini pisces 20
maris, volucres cœli, bestiæ campi, &
omnia reptilia quæ repunt super terram,
omnesque homines qui sunt super faci-
em terræ: disrumpentur montes, cadent
valles, & omnis murus in terram cor-
ruet. Advocabo in eos omnem gladii 21
terrorem, ait Dominus Dominus: &
cujusque gladius in fratrem suum erit.
Condemnabo eum cæde & sanguine, plu- 22
viâ obruente, & lapidibus grandinis:
ignem & sulphur pluam super eum &
super omnes qui cum eo erunt, & super
gentes multas quæ cum eo erunt. Sic 23
magnificabor, sanctificabor, glorificabor,
& innotescam coram gentibus multis: &
cognoscent me Dominum esse.

CAP. XXXIX.

ET tu O fili hominis, propheta contra 1
Gog, & dic; Sic ait Dominus; Ecce
me adversùm te O Gog princeps prin-
cipum Mosoch & Thobel: Congregabo 2
te, ducamque te, & ascendere te faci-
am ab extremo Aquilone, & congre-
gabo te super montes Israelis: Et per- 3
dam arcum tuum è manu tua sinistra,
sagittasque tuas è manu tua dextera:
Prosternam te super montes Israelis, ca- 4
desque tu et omnes tui stipatores: multi-
tudini volucrum, omnigenis volucribus,
et omnibus bestiis campestribus tradam
te comedendum: Super faciem campi 5
cades, quia ego locutus sum, dicit
Dominus Dominus. Mittam super te 6
ignem, et insulæ pacatè habitabunt,
scientque me Dominum esse. Et notum 7
fiet nomen meum sacrosanctum in medio
populi mei Israelis, neque polluetur de-
inceps nomen meum sacrosanctum; et
scient gentes universæ me Dominum esse,
Sanctum Israelis.

יחזקאל : לט

qua dies Hæc ; Deus Dominus dixit ,est factum & , venit Ecce
8 הנה באה ונהיתה נאם אדני יהוה הוא היום אשר
,fuccendent & , Ifrael civitatū habitatores egredientur Et .fum locutus
9 דברתי : ויצאו ישבי ערי ישראל ובערו
,fagittis in & , arcu in ,fcutum & ,clypeum & ,armatura in comburent &
והשיקו בנשק ומגן וצנה בקשת ובחצים
.annis feptem ignem eis in fuccendent & ; lancea in & ,manus baculo in &
ובמקל יד וברמח ובערו בהם אש שבע שנים :
,fylvis de fuccident nec ,agro de ligna portabunt non Et
10 ולא ישאו עצים מן השדה ולא יחטבו מן היערים
,fuos fpoliatores fpoliabunt & ; ignem accendent armatura in quoniam
כי בנשק יבערו אש ושללו את שלליהם
erit Et .Deus Dominus dixit ,fuos prædatores prædabuntur &
11 ובזזו את בזזיהם נאם אדני יהוה : והיה
vallem ,Ifrael in fepulchri ibi locum Ghog ipfi dabo ,illa die in
ביום ההוא אתן לגוג מקום שם קבר בישראל גי
: tranfeuntes ipfa obturans & ,maris Orientem ad tranfeuntium
העברים קדמת הים וחסמת היא את העברים
Vallem vocabunt & ,ejus turbam omnem & ,Ghog ibi fepelient &
וקברו שם את גוג ואת כל המונה וקראו גיא
mundandum ad ,Ifrael domus eos fepelient Et .Ghog Hamon
12 המון גוג : וקברום בית ישראל למען טהר את
,terræ populus omnis fepelient Et .menfibus feptem ,terram
13 הארץ שבעה חדשים : וקברו כל עם הארץ
viros Et .Deus Dominus dixit,me glorificari die ,nomen in eis erit &
14 והיה להם לשם יום הכבדי נאם אדני יהוה : ואנשי
,tranfeuntibus cum fepelientes ,terra in tranfeuntes feligent jugiter
תמיד יבדילו עברים בארץ מקברים את העברים את
menfium feptem fine à : eā mūdandū ad ,terræ faciebus fuper remanentes
הנותרים על פני הארץ לטהרה מקצה שבעה חדשים
,hominis os videbit & ,terra in tranfeuntes tranfibunt Et .inquirent
15 יחקרו : ועברו העברים בארץ וראה עצם אדם
in fepelientes illud fepeliant donec ; titulum illud juxta ædificabit &
ובנה אצלו ציון עד קברו אתו המקברים אל
mundabunt & ,Hamonah civitatis nomen etiam Et .Ghog Hamon valle
16 גיא המון גוג : וגם שם עיר המונה וטהרו
avi Dic ,Deus Dominus dixit fic,hominis fili tu Et .terram
17 הארץ : ואתה בן אדם כה אמר אדני יהוה אמר לצפור
vos cōgregate,venite &,vos cōgregate ,agri beftiæ omni & ,alæ omnis
כל כנף ולכל חית השדה הקבצו ובאו האספו
facrificium ,vobis immolans ego quod meum facrificium fuper undique
מסביב על זבחי אשר אני זבח לכם זבח
.fanguinem bibetis & ,carnem comedetis & ; Ifrael montes fuper grande
גדול על הרי ישראל ואכלתם בשר ושתיתם דם :
; bibetis terræ prælatorum fanguinem & ,comedetis fortium Carnem
18 בשר גבורים תאכלו ודם נשיאי הארץ תשתו
Bafan bubalorum ,vitulorum ,hircorum & ,agnorum ,arietum
אילים כרים ועתודים פרים מריאי בשן
bibetis & ,faturitatem ad adipem comedetis Et .eorum cunctorum
19 כלם : ואכלתם חלב לשבעה ושתיתם
.vobis facrificavi quod meo facrificio de ,ebrietatem ad fanguinem
דם לשכרון מזבחי אשר זבחתי לכם :
viri & ,forti ,curru & ,equo meam menfam fuper faturabimini Et
20 ושבעתם על שלחני סוס ורכב גבור וכל
meam gloriam dabo Et .Deus Dominus dixit ; belli viro
21 איש מלחמה נאם אדני יהוה : ונתתי את כבודי
,feci quod ,meum judicium gentes omnes videbunt & : gentibus in
בגוים וראו כל הגוים את משפטי אשר עשיתי
.eis in pofui quam meam manum &
ואת ידי אשר שמתי בהם :

Verfio VULG. LAT.

8 Ecce venit, & factum eft, ait Do-
minus Deus : hæc eft dies, de qua
9 locut⁹ fum. Et egredientur ha-
bitatores de civitatib⁹ Ifrael, &
fuccendent, & comburent arma,
clypeum, & haftas, arcum, & fa-
gittas, & baculos manuum, &
contos : & fuccendent ea igni
10 feptem annis. Et non portabunt
ligna de regionib⁹, neque fucci-
dent de faltib⁹ : quoniam arma
fuccendent igni, & deprædabun-
tur eos, quib⁹ prædæ fuerant, &
diripient vaftatores fuos, ait Do-
11 min⁹ Deus. Et erit in die illa :
dabo Gog locum nominatum fe-
pulchrum in Ifrael : vallem via-
torum ad Orientem maris, quæ
obftupefcere faciet prætereuntes:
& fepelient ibi Gog, & omnem
multitudinem ejus, & vocabitur
12 Vallis multitudinis Gog. Et fe-
pelient eos domus Ifrael, ut mun-
13 dent terram feptem menfibus. Se-
peliet autem eum omnis popul⁹
terræ, & erit eis nominata dies,
in qua glorificat⁹ fū, ait Domin⁹
14 Deus. Et viros jugiter confti-
tuent luftrantes terram, qui fe-
peliant & requirant eos qui re-
manferant fuper faciem terræ, ut
emundent eam : poft menfes au-
tem feptem quærere incipient.
15 Et circuibunt peragrantes ter-
ram : cúmque viderint os homi-
nis, ftatuent juxta illud titulum,
donec fepeliant illud pollincto-
res in valle multitudinis Gog.
16 Nomen autem civitatis, Amona:
17 & mundabunt terram. Tu ergò
fili hominis, hæc dicit Domin⁹
Deus ; Dic omni volucri, & uni-
verfis avib⁹, cunctífque beftiis
agri ; Convenite, properate, con-
currite undique ad victimam
meā, quam ego immolo vobis, vi-
ctimam grandem fuper montes
Ifrael : ut comedatis carnem, &
18 bibatis fanguinem. Carnes for-
tium comedetis, & fanguinem
principum terræ bibetis ; arietū
& agnorum, & hircorum, tau-
rorúmque & altilium, & pingui-
19 um omnium. Et comedetis adi-
pem in faturitatem, & bibetis
fanguinem in ebrietatem, de vi-
ctima quam ego immolabo vo-
20 bis: Et faturabimini fuper men-
fam meam de equo, & equite
forti, & de univerfis viris bella-
21 torib⁹, ait Domin⁹ Deus. Et po-
nam gloriam meam in Gentib⁹ :
& videbunt omnes gentes judi-
cium meum, quod fecerim ; &
manum meam, quam pofuerim
fuper eos.

Verfio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Tranflatione LATINA.

8 Ἰδὲ ἥκει, καὶ γνώσῃ ὅτι ἔςαι, λέγει κύριος
κύριος (μ)· αὕτη ἐςὶν ἡ ἡμέρα ἐν ᾗ ἐλάλη-
9 σα. Καὶ ἐξελεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς
πόλεις Ἰσραὴλ, καὶ καύσουσιν ἐν τοῖς ὅ-
πλοις, πέλταις καὶ κοντοῖς, καὶ τόξοις καὶ
τοξεύμασι, καὶ ῥάβδοις χειρῶν, καὶ λόγχαις,
10 καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη· Καὶ
οὐ μὴ λάβωσι ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου, οὐδὲ μὴ
κόψωσιν ἐκ τῶν δρυμῶν, ἀλλ' ἢ τὰ ὅπλα
κατακαύσουσι πυρί· καὶ προνομεύσουσι τοὺς
προνομεύσαντας αὐτοὺς, καὶ σκυλεύσουσι
τοὺς σκυλεύσαντας αὐτοὺς, λέγει κύρι-
11 ος. Καὶ ἔςαι, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω
τῷ Γὼγ τόπον ὀνομαςὸν, μνημεῖον ἐν Ἰσ-
ραὴλ, τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων
πρὸς (ν) τῇ θαλάσσῃ, καὶ περιοικοδομήσου-
σι τὸ περιςόμιον τῆς φάραγγος, καὶ (ξ) κα-
ορύξουσιν ἐκεῖ τὸν Γὼγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος
αὐτοῦ, καὶ κληθήσεται (ο) τότε Τὸ πολυ-
12 άνδριον τοῦ Γώγ. Καὶ (π) κατορύξουσιν
αὐτοὺς οἶκος (ρ) Ἰσραὴλ, ἵνα καθαρι-
13 σθῇ ἡ γῆ ἐν ἑπταμηνῷ. Καὶ κατορύξουσιν
αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, καὶ ἔςαι αὐ-
τοῖς (σ) ὀνομαςὸν, ᾗ ἡμέρᾳ (τ) ἐδοξάσθην,
14 λέγει κύριος. Καὶ ἄνδρας διαπαντὸς δια-
ςελοῦσιν ἐπιπορευομένους (υ) τὴν γῆν, θά-
ψαι τοὺς καταλελειμμένους ἐπὶ προσώπου
τῆς γῆς, καθαρίσαι αὐτὴν μετὰ τὴν ἑπτά-
15 μηνον, καὶ (φ) ἐκζητήσουσι. Καὶ πᾶς ὁ
διαπορευόμενος τὴν γῆν, καὶ ἰδὼν ὀςοῦν
ἀνθρώπου, οἰκοδομήσει παρ' (χ) αὐτῷ ση-
μεῖον, ἕως ὅτου θάψωσιν αὐτὸ οἱ θάπτον-
τες εἰς (ψ) γαὶ τὸ πολυάνδριον τοῦ Γώγ.
16 Καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, Πολυάν-
17 δριον. καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ. Καὶ σὺ
υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν, Τάδε λέγει κύριος,
Εἰπὸν παντὶ ὀρνέῳ πετεινῷ, καὶ πρὸς πάν-
τα τὰ θηρία τοῦ (ω) πεδίου, Συνάχθητε καὶ
ἔρχεσθε, συνάχθητε ἀπὸ πάντων τῶν περι-
κύκλῳ ἐπὶ τὴν θυσίαν μου, ἣν τέθυκα ὑ-
μῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ,
18 καὶ φάγεσθε κρέα, καὶ πίεσθε αἷμα. Κρέα γι-
γάντων φάγεσθε, καὶ αἷμα ἀρχόντων τῆς
γῆς πίεσθε. κριοὺς καὶ μόσχους καὶ τράγους· καὶ
19 οἱ μόσχοι ἐςεατωμένοι πάντες. Καὶ φάγε-
σθε ςέαρ εἰς πλησμονὴν, καὶ πίεσθε αἷμα εἰς
μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου, ἧς ἔθυσα ὑ-
20 μῖν. Καὶ ἐμπλησθήσεσθε ἐπὶ τῆς τραπέ-
ζης μου, ἵππον καὶ ἀναβάτην (α) καὶ γί-
γαντα καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιςὴν, λέγει
21 (β) κύριος. Καὶ δώσω τὴν δόξαν μου ἐν
ὑμῖν, καὶ ὄψονται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρί-
σιν μου ἣν ἐποίησα, καὶ τὴν χεῖρά μου ἣν
ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς.

Ecce venit, & fcies, quoniam erit, dicit Dominus Dominus. Hæc eft dies, in (d) qua locutus fum. Et egredientur habitatores urbium Ifrael, & (e) fuccendent in armis, peltis, & contis, & arcubus, & fagittis, & baculis manuum, & lanceis: & fuccendent in eis ignem feptem annis : Et non affument ligna de campo, neque fuccident de faltibus : fed arma comburent igni: & deprædabuntur eos quibus prædæ fuerant, & fpoliabunt fpoliatores fuos, ait Dominus. Et erit in die illa, dabo Gog locum nominatum, monumentum in Ifrael, polyandrion (f) eorum qui venerant ad mare : & ædificabunt per circuitum os vallis : & (g) defodient ibi Gog, & omnem multitudinem ejus : & vocabitur (h) tunc Polyandrion Gog. Et defodient eos domus Ifrael, ut mundetur terra in feptem menfibus : Et defodient eos omnis populus terræ : & erit eis (i) inclytum, quâ die glorificatus fuerit, ait Dominus. Et viros jugiter fecernent, circumeuntes terram ad fepeliendum (k) eos qui remanferint fuper faciem terræ, ut emundent eam, poft feptem menfes, (l) & quærent. Et omnis peragrans terram, & videns os hominis, ædificabit apud illud, fignum ; donec fepeliant illud pollinctores in Gai polyandrio Gog. Nam & nomen (m) civitatis, Polyandrion. Et mundabitur terra. Et tu, fili hominis, dic ; Hæc dicit Dominus ; Dic omni avi volatili, & ad omnes beftias campi ; Congregamini, & venite : congregamini ab omnibus per circuitum ad victimam meam, quam immolavi vobis, victimam grandem fuper montes Ifrael : & comedetis carnes, & bibetis fanguinem : Carnes gigantum comedetis, & fanguinem principum terræ bibetis, (n) arietes, & vitulos, & hircos : & vituli omnes adipati. Et comedetis adipē ad faturitatem, & bibetis fanguinem ad ebrietatem de victimis meis, quam immolavi vobis. Et faturabimini fuper menfam meam de equo, & afcenfore, & gigante, & omni viro bellatore, ait Dominus. Et dabo gloriam meam in vobis: & videbunt omnes gentes judicium meum, quod feci, & manum meam, quam induxi fuper eos.

MS. A. (μ) ὁ θεός· (ν) τὴν θάλασσαν, (ξ) κατορύξουσι (ο) τὸ γαὶ τὸ (π) κατορύξωσιν (ρ) τοῦ Ἰσραὴλ, (σ) εἰς ὀνομαςὸν, (τ) ᾗ ἐδοξάσθην, (υ) πᾶσαν τὴν γῆν, (φ) ἐκζητήσουσιν ἀκριβῶς. Καὶ ἔςαι πᾶς ὁ διαπορευόμενος πᾶσαν τὴν γῆν, (χ) αὐτὸ (ψ) τὸ γαὶ τὸ (ω) ἀγροῦ, (α) γίγαντα (β) κύριος κύριος.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 הא אתיא ותתקים אמר יי אלהים הוא יומא די גזרית במימרי : ויפקון יתבי קרוי
9 ארעא דישראל ויהון שגרין ומסתוברין במני זיני בעגלין ותריסין בקשתן ובגררין
10 ובאעי מורנין ורומחין וידלקון בהון נורא שבע שנין : ולא יסבון אעין מן חקלא ולא
יקצון מן חורשא ארי במני זינא ידלקון נורא ויבזון ית בזוזיהון ויעדון ית עדיהון אמר יי
11 אלהים : ויהי בעדנא ההיא אתן לגוג אתר כשר לבית קבורא בישראל בחילתא
מגיותא מדנחי ים גנוסר וסמכא היא לתרין טוריא ויקברון תמן ית גוג וית כל
12 אתרגושתיה ויקרון חילת אתרגושת גוג : ויקברונון בית ישראל בדיל לדכאה ית
13 ארעא שבעא ירחין : ויקברון כל עמא דארעא ויהי להון לשום יום אתיקרותי אמר
14 יי אלהים : וגברין זמנון תדירא למהוי עדן בארעא מקברין עם דעדן ית די אשתארו
15 על אפי ארעא לדכיותה מסוף שבעא ירחין ישרון למבדק : ועדי אורחא דעדן
בארעא די אם יחזי גרמא דאנשא ויבני לותיה ציונא עד דיקברון יתיה די מקברין
16 בחילת אתרגושת גוג : ואף לתמן יתרמון קטילי רומי קרתא דסגיאין אתרגושתהא
17 וידכון ארעא : ואת בר אדם כדנן אמר יי אלהים אמר לעופא צפר כל די פרח ולכל
חית ברא אתכנישו ואתו אתקרבו מסחור סחור על קטילי די אנא קטיל לכון קטול
18 סגי על טורי ישראל ותיכלון בסרא ותשתון דמא : בסר גברין תיכלון ודם רברבי
19 ארעא תשתון מלכין שלטונין וטורנין גברין עתירי נכסיא כולהון : ותיכלון תרבא
20 למסבע ותשתון דמא מבסר קטילין די אנא קטיל לכון : ותסבעון על טורי ישראל
21 סוסין ורתיכין גברין וכל גברי עבדי קרבא אמר יי אלהים : ואתן ית יקרי בעממיא
ויחזון כל עממיא ית פורענותי דעבדית וית גבורתי דשויתי בהון :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

Ecce venit & confirmabitur, ait Domin⁹ De⁹ : hæc eft dies quam decrevi in verbo meo. Et egredientur habitatores civitatū terræ Ifrael, & calefient, & illuftrabuntur armis bellicis, clypeis & fcutis, & arcubus, & fagittis, & jaculorum & lancearum lignis: & fuccendent his ignem feptem annis. Et non tollent ligna de agro, nec fuccident de faltu, quia armis bellicis fuccendent ignem, & deprædabuntur deprædatores fuos, & expoliabunt expoliatores fuos, ait Domin⁹ De⁹. Et erit in tempore illo, & dabo ipfi Gog locum aptū in domum fepulchri in Ifrael in Valle vadorum ad orientem maris Genefar; ea conjuncta eft duob⁹ montib⁹ ; & fepelient ibi Gog, & omnem multitudinem ej⁹, & vocabunt Vallem multitudinis Gog. Et fepelient eos domus Ifrael, ut mundent terram feptem menfib⁹. Et fepelient eos omnis popul⁹ terræ, & erit eis in nomen dies in quo me glorificavero, ait Domin⁹ De⁹. Et viros jugiter conftituent, ut tranfeant per terram, fepelientes cum his qui tranfeunt, eos qui remanferant fuper faciem terræ, ut emundent eam : poft feptem menfes incipient quærere. Et fi quis tranfiens per viam eorum, qui tranfeunt per terram, viderit offa hominum, conftruet juxta illa titulum, donec fepeliant illa humatores in Valle multitudinis Gog. Ibi quoque projicientur occifi excelfæ civitatis cuj⁹ turmæ multæ funt, & emundabunt terram. Tu autem fili hominis : Hæc dicit Domin⁹ De⁹, Dic avibus, pafferibus, omníque volatili, & omni beftiæ agri, Congregamini & venite, appropinquate undique ad interfectos quos ego occido vobis occifione magna fuper montes Ifrael, et comedetis carnem & bibetis fanguinem. Carnem fortium comedetis, & fanguinem principum terræ bibetis, regum, principum, & ducum fortium, opibus divitum omnium. Et comedetis adipem ad fatietatem, & bibetis fanguinem de carne occiforum, quos ego occido vobis. Et faturabimini fuper montes *Ifrael equis*, & *quadrigis*, *fortibus* & *omnibus viris bellatoribus*, ait Dominus Deus. Et dabo gloriam meam in populis, & videbunt omnes populi ultionem meam quam feci, & potentiam meam quam pofui in eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Ecce brevi adveniet dies quem prædixi, in- 8
quit Dominus dominorum; Quum exibunt 9
habitatores civitatum Israelis, ignémque in-
jicient in arma, clypeos, jacula, arcus, sagittas,
fustes manuarios, & lanceas; & ex iis igne
comburent septem annis, Haud egentes li- 10
gnorum campi aut sylvæ; sed ex armis eorum
igne comburent: et prædabuntur eos qui præ-
dati fuerant ipsos, & spoliabunt eos qui spo-
liaverant ipsos, ait Dominus dominorum.
Eodem illo die dabo ibi Gogo locum sepul- 11
chri in Israele, vallem magnã quæ est ad Ori-
entalem *plagam* maris: & obturabunt eam
vallem, cùm ibi sepelierint Gogum totúmque
exercitum ejus; & vocabitur, Vallis excidii
Gogi. Septem mensium *spatio* sepelient eos 12
Israelitæ, & purgabitur terra: Sepelient 13
inquam, eos totus terræ popul', fiétque ipsis
nomen quâ die glorificabor, ait Dominus. Et 14
post septé menses erunt homines jugiter am-
bulantes per terram illam, & sepelientes eos
qui residui fuerint super terram, ut purgetur.
Et quicunque per terram transiens viderit os 15
humanum, titulum componet juxta illud, do-
ñec veniant ad asportandum illud hi qui se-
pelient in valle Gogi. Vocabitur autem no- 16
men urbis illius, Maxima: sic terrã purgabunt.
Tu verò fili hominis, dic omnib' volucribus 17
cœli & omnib' bestiis deserti; Sic ait Domi-
nus dominorum, Congregamini & venite ex
omni loco ad magnam victimam quam ma-
ctaturus sum vobis in montibus Israelis; ut
comedatis carnẽ, & bibatis sanguinem; Car- 18
nem gigantum comedatis, & sanguinem prin-
cipum terræ bibatis, arietum, & saginatorũ,
hominum, atque juvencorum Basanis omni-
um. Comedetis autem carnem, saturabimi- 19
ni; sanguinem bibetis, & inebriabimini, ex
magna victima quam mactaturus sum vobis:
Saturabimini inquam, de mensa mea carne 20
equorum & equitum eorum, gigantum, & o-
mnium virorum bellatorum, ait Dominus do-
minorum. Et comparabo mihi gloriam a- 21
pud gentes, quum viderint gentes judicium
quod fecero, & manum meam quam ipsis im-
posuero.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ها اني * وبعلم انه يكون * يقول الرب الرب الاله * هذا هو اليوم الذي فيه تكلمت * يكم
9 سكان مدن اسرايل * ويوقدون بالاسلحه * والمزاريق * والاترسه * والقسي * والنشاب * وعصي
10 الايدي * والحراب * ويوقدون بهم النار سبعة سنين * ولا ياخذون حطبا من الصحراء * ولا
يقطعون من الغياض شيا * لكن يحرقون الاسلحه بالنار * وينهبون الذين نهبوهم * ويغنمون
11 الذين غنموهم يقول الرب * ويكون في ذلك اليوم اعطي جوج موضعا مسمي * ذكرا في اسرايل
وادي الذين ياتون الي البحر * ويبنون سد الوادي * ويدفنون هناك جوج وكل جمعه * ويدعي
12 وادي جوج * ويدفنوهم بيت اسرايل * كي يطهر الارض * في سبعة اشهر * 13 ويدفنهم كل شعب
14 الارض * ويكون لهم للتسمية اليوم الذي فيه تمجدت يقول الرب * ويامرون كل حين الرجال
السايرين علي كل الارض * ان يدفنوا المتبقين علي وجه الارض ليطهروها * بعد سبعة اشهر
15 ويطلبون باستقصا * ويكون كل ساير علي كل الارض ينظر عظم انسان * يبني عليها دليلا
16 الي ان يدفنوها الدافنون في وادي جوج * ولان اسم المدينه الوادي * وتطهر الارض * 17 وانت
يا ابن الانسان قل * هكذا يقول الرب * قل لكل طير طاير * ولجميع وحوش الحقل * اجتمعوا
وايتوا * اجتمعوا من جميع الجهات * علي ذبيحتي التي ذبحتها لكم * ذبيحة عظيمة * علي جبال
18 اسرايل * وتاكلون لحما * وتشربون دما * تاكلون لحم الجبابره * وتشربون دم روساء الارض
كباشا وعجولا وتيوسا * وتصيرون عجولا قويه باجمعكم * 19 وتاكلون شحما للشبع * وتشربون
20 دما للسكر * من ذبيحتي التي ذبحتها لكم * وتمتلون علي مايدتي فرسا وراكبا * جبارا وكل
21 رجل محارب * يقول الرب الرب * واعطي مجدي فيكم * ويعلن كل الامم حكمي الذي صنعته
ويدي التي جلبتها عليهم *

Ecce venit, & scies futurum esse, dicit 8
Dominus, Dominus Deus: hæc est dies de
qua locutus sum: Et egredientur cives 9
urbium Israelis, & comburent arma, spi-
cula, clypeos, arcus, sagittas, baculos
manuarios, & lanceas, iisque ignem ac-
cendent septem annis. Non accipient li- 10
gna è campo, nec cædent quicquam è syl-
vis, sed arma igne comburent: & diri-
pient eos à quibus diripiebantur, & spo-
liabunt eos qui spolia ab ipsis capiebant,
dicit Dominus. Et erit eo die ut dem ipsi 11
Gog locum nominatum, memoriam in
Israele, vallem venientium ad mare:
ædificabunt enim ostium vallis, &
sepelient ibi Gog, totamque turbam ipsius:
& vocabitur, Vallis Gog. Sepelient au- 12
tem eos Israelitæ, ut purgetur terra,
septem mensibus. Sepeliet inquam, eos 13
totus terræ populus: eritque eis nomini
dies quâ glorificatus fuero, inquit Domi-
nus. Et incessanter præcipient viris to- 14
tam eam terram peragrantibus, ut sepeli-
ant remanentes in superficie terræ, qua-
tenus emundent eam, post septem men-
ses: & quærent eos diligenter. Et erit 15
ut quicunque terram illam peragrans
viderit os humanum, extruat super illud
monimentum, quoad sepeliant illud
pollinctores in valle Gog; (Et verò no- 16
men urbis, Vallis) ut emundetur terra.
Tu ergò O fili hominis, dic (ita dicit 17
Dominus) dic omni volucri volanti, &
cunctis bestiis campestribus; Congregami-
ni, & venite; congregamini ex omnibus
locis adjacentibus ad victimam meam
quam vobis mactavi, victimam magnam,
super montes Israelis; & comedetis
carnem, bibetisque sanguinem. Comede- 18
tis carnem gigantum, & bibetis san-
guinem principum terræ, arietes, vitulos,
& hircos; & evadetis omnes, vituli
robusti. Comedetis autem carnem ad sa- 19
tietatem, & sanguinem bibetis ad ebri-
etatem, ex mea victima quam vobis
mactavi: Et implebimini super mensa 20
mea equo & equite, gigante & omni
viro bellicoso, inquit Dominus Dominus.
Et prodam gloriam meam per vos, & 21
videbunt omnes gentes judicium meum
quod exercuero, & manum meam quam
in eos intulero:

יחזקאל : מ

22 וידעו בית ישראל כי אני יהוה אלהיהם מן
היום ההוא והלאה׃
23 וידעו הגוים כי בעונם
גלו בית ישראל על אשר מעלו בי
ואסתר פני מהם ואתנם ביד צריהם
ויפלו בחרב כלם׃
24 כטמאתם
וכפשעיהם עשיתי אתם ואסתר פני
מהם׃
25 לכן כה אמר אדני יהוה עתה אשיב
את שבית יעקב ורחמתי כל בית ישראל וקנאתי
לשם קדשי׃
26 ונשו את כלמתם ואת כל
מעלם אשר מעלו בי בשבתם על
אדמתם לבטח ואין מחריד׃
27 בשובבי אותם מן
העמים וקבצתי אתם מארצות איביהם
ונקדשתי בם לעיני הגוים רבים׃
28 וידעו
כי אני יהוה אלהיהם בהגלותי אתם אל הגוים
וכנסתים על אדמתם ולא אותיר עוד מהם שם׃
29 ולא אסתיר עוד פני מהם אשר שפכתי
את רוחי על בית ישראל נאם אדני יהוה׃

CAP. XL. מ

1 בעשרים וחמש שנה לגלותנו בראש השנה
בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הכתה
העיר בעצם היום הזה היתה עלי יד יהוה
ויבא אתי שמה׃
2 במראות אלהים הביאני אל
ארץ ישראל ויניחני אל הר גבה מאד ועליו
כמבנה עיר מנגב׃
3 ויביא אותי שמה והנה
איש מראהו כמראה נחשת ופתיל פשתים בידו
וקנה המדה והוא עמד בשער׃
4 וידבר אלי
האיש בן אדם ראה בעיניך ובאזניך שמע ושים
לבך לכל אשר אני מראה אותך כי למען
הראותכה הבאתה הנה הגד את כל אשר אתה
ראה לבית ישראל׃

Versio VULG. LAT.

22 Et scient domus Israel, quia ego Domin⁹ De⁹ eorum, à die illa, & deinceps.
23 Et scient Gentes quoniam in iniquitate sua capta sit domus Israel, eò quòd dereliquerint me, & absconderim faciem meam ab eis: & tradiderim eos in man⁹ hostium, & ceciderint in gladio universi.
24 Juxta immunditiam eorum & scel⁹ feci eis, & abscondi faciem meam ab illis.
25 Proptereà hæc dicit Domin⁹ De⁹; Nunc reducam captivitatem Jacob, & miserebor omnis domûs Israel: & assumam zelum pro nomine sancto meo.
26 Et portabunt confusionem suam, & omnē prævaricationem, quâ prævaricati sunt in me, cùm habitaverint in terra sua confidenter neminem formidantes:
27 Et reduxero eos de populis, & congregavero de terris inimicorum suorum, & sanctificat⁹ fuero in eis, in oculis gentium plurimarum.
28 Et scient quia ego Domin⁹ De⁹ eorum; eò quòd transtulerim eos in nationes, & congregaverim eos super terram suam, & non dereliquerim quemquam ex eis ibi.
29 Et non abscondam ultrà faciem meam ab eis, eò quòd effuderim spiritum meum super omnem domum Israel, ait Domin⁹ Deus.

CAP. XL.

1 IN vigesimo quinto anno transmigrationis nostræ, in exordio anni, decimâ mensis, quartodecimo anno postquàm percussa est civitas: in ipsa hac die facta est super me man⁹ Domini, & adduxit me illuc.
2 In visionib⁹ Dei adduxit me in terram Israel, & dimisit me super montem excelsum nimis: super quem erat quasi ædificium civitatis vergentis ad Austrum.
3 Et introduxit me illuc: & ecce vir, cuj⁹ erat species quasi species æris, & funicul⁹ lineus in manu ej⁹, & calam⁹ mensuræ in manu ej⁹: stabat autem in porta.
4 Et locut⁹ est ad me idem vir; Fili hominis, vide oculis tuis, & aurib⁹ tuis audi, & pone cor tuum in omnia, quæ ego ostendam tibi, quia ut ostendantur tibi adduct⁹ es huc: annuntia omnia, quæ tu vides, domui Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ γνώσονται οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα.
23 Καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ᾐχμαλωτεύθησαν οἶκος Ἰσραὴλ, ἀνθ᾽ ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμὲ, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ παρέδωκα αὐτοὺς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ (γ) ἔπεσαν πάντες μαχαίρᾳ.
24 Κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς, καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν.
25 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει (δ) κύριος κύριος, Νῦν ἀποστρέψω αἰχμαλωσίαν (ε) ἐν Ἰακὼβ, καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ζηλώσω διὰ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου.
26 Καὶ (ζ) λήψονται τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικισθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπ᾽ εἰρήνης· καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν.
27 Ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ συναγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον (η) τῶν ἐθνῶν.
28 Καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, ἐν τῷ ἐπιφανῆναί με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν.
29 Καὶ οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπ᾽ αὐτῶν, ἀνθ᾽ οὗ ἐξέχεα τὸν θυμόν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, λέγει κύριος κύριος.

MS. A. (γ) ἔπεσον (δ) κύριος κύριος ὁ θεὸς, Νῦν ἀποστρέψω (ε) Ἰακὼβ, (ζ) λήμψομαι (η) ἐθνῶν πολλῶν.

ΚΕΦ. μ′.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν, ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ, δεκάτῃ τοῦ μηνὸς, ἐν τῷ τεσσαρεσκαιδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ (α) ἁλῶναι τὴν πόλιν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο (β) ἐπ᾽ ἐμὲ χεὶρ κυρίου,
2 Καὶ ἤγαγέ με ἐν ὁράσει θεοῦ εἰς τὴν γῆν (γ) Ἰσραὴλ, καὶ ἔθηκέ με ἐπ᾽ (δ) ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα, καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ ὡσεὶ οἰκοδομὴ πόλεως ἀπέναντι.
3 Καὶ εἰσήγαγέ με ἐκεῖ· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὅρασις χαλκοῦ στίλβοντος, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων, καὶ κάλαμος (ε) μέτρου, καὶ αὐτὸς εἱστήκει ἐπὶ τῆς πύλης.
4 Καὶ εἶπε πρός με ὁ ἀνὴρ, (ζ) Ὃν ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἴδε, καὶ ἐν τοῖς ὠσί σου ἄκουε, καὶ τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ δεικνύω σοι, διότι ἕνεκα τοῦ δεῖξαί σοι εἰσελήλυθας ὧδε, καὶ δείξεις πάντα ὅσα σὺ ὁρᾷς τῷ οἴκῳ (η) τοῦ Ἰσραήλ.

MS. A. (α) ἁλωθῆναι (β) χεὶρ κυρίου ἐπ᾽ ἐμὲ, (γ) τοῦ Ἰσραὴλ, (δ) ὄρος ὑψηλὸν σφόδρα, καὶ ἐπ᾽ αὐτό (ε) μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, (ζ) Υἱὲ ἀνθρώπου, ἴδε ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, (η) Ἰσραήλ.

22 Et scient domus Israel, quia ego sum Dominus Deus eorum, ab hac, & deinceps.
23 Et scient omnes gentes, quoniam propter peccata sua capti fuerunt domus Israel, eò quòd prævaricati sunt in me; & averti faciem meam ab eis, & tradidi eos in manus inimicorum eorum: & ceciderunt omnes gladio.
24 Juxta immunditias eorum, & juxta iniquitates eorum, feci eis: & averti faciem meam ab eis.
25 Propterea hæc dicit Dominus Dominus, Nunc reducam captivitatem (ε) Jacob: & miserebor domui Israel: & æmulabor propter nomen sanctum meum.
26 Et portabunt ignominiam suam, & injustitiam, quâ injustè egerunt, cùm habitaverint in terra sua in pace, & non erit exterreat.
27 Cùm reduxero eos de gentibus, & congregavero eos de (ζ) regionibus gentium: & sanctificabor in eis coram gentibus.
28 Et scient, quia ego sum Dominus Deus eorum, cùm apparuero eis in (η) gentibus.
29 Et non avertam ultra faciem meam ab eis; eò quòd effuderim furorem meum super domum Israel, ait Dominus Dominus.

CAP. XL.

1 ET factum est in quinto & vigesimo anno captivitatis nostræ in primo mense, decimâ mensis, in quarto decimo anno, postquam capta est civitas, in die illa facta est super me manus Domini.
2 Et adduxit me in visione Dei in terram Israel: & posuit me super montem excelsum nimis: & in eo quasi ædificium civitatis è regione.
3 Et introduxit me illuc: & ecce vir; & aspectus ejus erat, quasi aspectus æris splendentis: & in manu ejus erat funiculus cæmentariorum, & calamus mensuræ: & ipse stabat in porta.
4 Et dixit ad me vir, (α) Quem vidisti, fili hominis, in oculis tuis vide, & in auribus tuis audi: & pone in corde tuo omnia, quæ ostendo tibi: quia ut ostenderem tibi, ingressus es huc. Et monstrabis omnia quæ tu vides, domui Israel.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וידעון בית ישראל ארי אנא יי אלההון מן יומא ההוא ולהלאה׃
23 וידעון עממיא ארי בחוביהון גלו בית ישראל על דשקרו במימרי וסליקית שכנתי מנהון ומסרתנון ביד סנאיהון ואתקטלו בחרבא כולהון׃
24 כסואבתהון וכמרדיהון אתפרעית מנהון וסלקית שכנתי מנהון׃
25 בכן כדנן אמר יי אלהים כען אתיב ית גלות יעקב וארחם על כל בית ישראל ואתפרע פורענות גבורתי מן עממיא על דאחילו ית שמא דקודשי׃
26 ויקבלון ית אתכנעותהון וית כל שקריהון דשקרו במימרי במתבהון על ארעהון לרוחצן וליית דמניד׃
27 כד אתיב יתהון מבני עממיא ואכניש יתהון מן מדינתא בעלי דבביהון ואתקדש בהון לעיני עממין סגיאין׃
28 וידעון ארי אנא יי אלההון ועל דחבו קדמי אגליתי יתהון לבני עממיא וכד דתבו כנשתנון לארעהון ולא אשאר עוד מנהון תמן׃
29 ולא אסלק עוד שכנתי מנהון דשפכית ית רוח קודשי על בית ישראל אמר יי אלהים׃

מ

1 בעשרין וחמש שנין לגלותנא בריש שתא בעשרא לירחא בארבע עסרי שנין בתר דאתרעת קרתא בכרן יומא הדין שרת עלי רוח נבואה מן קדם יי ואעיל יתי לתמן׃
2 ברוח נבואה דשרת עלי מן קדם יי אתלני לארעא דישראל ואשרני על טור רם להדא ועלוהי כבנין קרתא מדרומא׃
3 ואעיל יתי לתמן והא גברא חזויה כחזו נחשא וחוט כתנא בידיה וקני משחתא והוא קאם בתרעא׃
4 ומליל עמי גברא בר אדם חזי בעינך ובאודנך שמע ושוי לבך לכל די אנא מחזי יתך ארי בדיל לאחזיותך אתיתא הלכא חוי ית כל דאת חזי לבית ישראל׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

22 Et scient dom⁹ Israel, quia ego Domin⁹ Deus eorum à die illa & deinceps.
23 Et scient populi, quia propter peccata sua migravit dom⁹ Israel, pro eo quòd prævaricata est in verbum meum, & abstuli majestatem meam ab eis, et tradidi eos in manum inimicorum suorum, & interfecti sunt gladio universi.
24 Juxta immunditias suas & rebelliones suas ultionem sumpsi ex eis, & abstuli majestatem meam ab eis.
25 Idcircò hæc dicit Domin⁹ De⁹, Nunc reducam captivitatem Jacob & miserebor universæ dom⁹ Israel, & ulciscar ultionem potentiæ meæ de populis, pro eo quòd violaverunt nomen sanctum meum.
26 Et suscipient confusionem suam, & omnes prævaricationes suas, quib⁹ prævaricati sunt in verbum meum cùm habitarent super terram suam confidenter; & non erit qui exterreat eos.
27 Cùm reduxero eos de medio populorum & congregavero eos de provinciis inimicorum suorum; & sanctificat⁹ fuero in eis in oculis populorum multorum.
28 Et scient, quia ego Domin⁹ Deus eorum, & pro eo quòd peccaverunt coram me, transtulerim eos inter populos; & nunc quia conversi sunt, congregaverim eos ad terram suam: nec reliquum faciam ultrà quenquam ex eis ibi.
29 Neque auferam amplius majestatem meam ab eis; quia effudi spiritum sanctum meum super domum Israel, ait Dominus Deus.

CAP. XL.

1 VIcesimoquinto anno transmigrationis nostræ in exordio anni, decimâ mensis, quartodecimo anno postquàm dirupta est civitas, in hac eadem die sedit super me spiritus propheticus à facie Dñi; & adduxit me illuc.
2 In spiritu prophetico qui resedit super me à facie Domini, induxit me in terram Israel & posuit me super montem excelsum valdè; & super eum erat quasi ædificium civitatis ab Austro.
3 Et introduxit me illuc. Et ecce vir cujus aspectus erat quasi aspectus æris, & funiculus lineus in manu ejus, & calamus mensuræ: & ecce stabat in porta.
4 Et locutus est ad me vir, [dicens:] Fili hominis vide oculis tuis, & auribus tuis audi, & pone cor tuum ad omnia quæ ostendam tibi: quia ut ostendantur tibi, adductus es huc. Annuntia omnia quæ tu vides, domui Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܢܕܥܘܢ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܠܗܠ. * ܘܢܕܥܘܢ
ܥܡܡܐ. ܕܡܛܠ ܚܘܒܝܗܘܢ ܐܫܬܒܝܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܥܠܘ ܒܝ. ܘܐܗܦܟܬ ܐܦܝ
ܡܢܗܘܢ. ܘܐܫܠܡܬ ܐܢܘܢ ܒܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܘܢܦܠܘ ܟܠܗܘܢ ܒܚܪܒܐ. * ܐܝܟ
ܛܢܦܘܬܗܘܢ ܘܐܝܟ ܥܘܠܗܘܢ ܥܒܕܬ ܠܗܘܢ. ܘܐܗܦܟܬ ܐܦܝ ܡܢܗܘܢ. * ܡܛܠܗܢܐ
ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܫܐ ܐܗܦܘܟ ܐܢܐ ܫܒܝܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܐܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܠܗ
ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܛܢ ܐܢܐ ܠܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ. * ܘܢܣܒܘܢ ܟܠܗ ܨܥܪܗܘܢ
ܘܥܘܠܗܘܢ ܕܐܥܠܘ ܒܝ. ܟܕ ܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܪܥܗܘܢ ܠܫܠܝܐ ܘܠܝܬ ܕܡܙܝܥ ܠܗܘܢ. * ܟܕ
ܐܦܢܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܡܡܐ. ܘܐܟܢܫ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ. ܘܐܬܩܕܫ
ܒܗܘܢ ܩܕܡ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܕܐܫܒܝܬ ܐܢܘܢ ܠܘܬ
ܥܡܡܐ. ܘܐܢܐ ܐܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܐܪܥܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܫܒܘܩ ܬܡܢ ܡܢܗܘܢ ܐܢܫ. * ܘܠܐ ܐܗܦܘܟ ܐܦܝ ܡܢܗܘܢ
ܬܘܒ ܕܐܫܕܝܬ ܪܘܚܝ ܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡ * * ܒܢܝܢܐ ܕܗܝܟܠܐ *

* ܒܫܢܬ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫ ܕܫܒܝܬܢ ܒܪܝܫ ܫܢܬܐ. ܒܥܣܪܐ
ܒܝܪܚܐ. ܒܫܢܬ ܐܪܒܥܣܪܐ ܕܐܬܚܪܒܬ ܡܕܝܢܬܐ. ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܗܘܬ ܥܠܝ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ
* ܘܐܝܬܝܢܝ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܒܚܙܘܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܣܩܢܝ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܛܒ. ܘܥܠܘܗܝ
ܐܝܟ ܒܢܝܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ. * ܘܐܝܬܝܢܝ ܠܬܡܢ. ܘܚܙܝܬ ܓܒܪܐ
ܘܚܙܘܗ. ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܢܚܫܐ. ܘܚܒܠܐ ܕܟܬܢܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܩܢܝܐ ܕܡܫܘܚܬܐ. ܘܩܐܡ ܗܘܐ
ܒܬܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܘ. ܒܪ ܐܢܫܐ ܚܙܝ ܒܥܝܢܝܟ. ܘܫܡܥ ܒܐܕܢܝܟ. ܘܣܝܡ
ܒܠܒܟ ܠܟܠܡܕܡ ܕܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܡܛܠ ܕܠܡܚܘܝܘܬܟ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ. ܘܟܠܡܕܡ
ܕܚܙܐ ܐܢܬ. ܚܘܝ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ.

Cognoscent etiam Israelitæ me esse Domi- 22
num Deum ipsorum, ab illa die & deinceps :
Et cognoscent gentes quòd propter iniquita- 23
tem suam captivi ducti sint Israelitæ : quia
prævaricati sunt contra me, ideò averterim
faciem meam ab eis, tradiderim eos in manû
inimicorum eorum, & gladio ceciderint o-
mnes : Denique secundùm impuritatem 24
eorum, & juxta iniquitatem ipsorum rependerim eis, & averterim faciem meam ab eis.
Iccircò sic ait Dominus dominorum ; Jam re- 25
stituam captivos Jacobi, & miserebor totius domûs Israelis, & zelo commovebor propter
nomen sanctitatis meæ : (Quandoquidem 26
tulerint omnem ignominiam & iniquitatem suam quâ prævaricati sunt contra me, quando sedebant in terra sua securè, nemine molestiam illis inferente.)
Colligendo eos ex 27
gentibus, & admovendo eos ex urbibus inimicorum suorum, & sanctificando me per eos coram gentibus multis.
Et agnoscent 28
quòd ego Dominus Deus eorum effeci ut captivi ducerentur inter gentes, ego colligam eos ad terram eorum, & neminem ex eis ibi
relinquam, Neque avertam faciem meam ab 29
eis; sed effundam spiritum meum super totam domum Israelis, dicit Dominus dominorum.

CAP. XL.

Readificatio templi.

ANno vigesimo quinto captivitatis nostræ, 1
initio anni, decimâ mensis, anno decimo quarto postquam vastata fuerat urbs ; eodem
ipso die fuit super me manus Domini : Per- 2
duxitque me in terram Israelis in visione Dei, & collocavit me super montem valdè excelsum, super quem in plaga ipsius Meridionali extabat velut ædificium urbis.
Cúm- 3
que me perduxisset illuc, vidi virum cujus aspectus similis erat aspectui æris : funiculum lineum & arundinem mensoriam *is* manu suâ *tenebat*, stabátque in porta.
Vir iste 4
mihi dixit ; Fili hominis, perspice oculis tuis, auribus tuis audi, & repone in animo tuo quicquid ostensurus sum tibi (nam ad ostendendum tibi huc veni) & quicquid videris, indica filiis Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويعلم بيت اسرايل اني انا الرب الاههم انا . منذ هذا اليوم وبعد * ويعلم جميع الامم ان
لاجل خطاياهم سبي بيت اسرايل . من اجل انهم عصوني . فصرفت وجهي عنهم . واسلمتهم الى
ايدي الاعداء . وسقطوا جميعهم بالسيف * كنجاساتهم وكاثامهم صنعت بهم . وصرفت وجهي
عنهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب الرب الاله . الان ارد سبي يعقوب . وارحم بيت اسرايل واغار
لاجل اسمي القدوس * واخذ اهاناتهم والظلم الذي ظلموه . عندما يسكنوا في ارضهم
بالسلامة ولا يكون من يخوفهم * عندما اردهم من الامم . واجمعهم من بلدان الامم . واتقدس
فيهم امام الامم الكثيرين * ويعلمون اني انا الرب الههم انا . عندما اتظاهر لهم في الامم * ولا
اصرف وجهي عنهم بعد . من اجل اني افضت غضبي على بيت اسرايل . يقول الرب الرب .

* الفصل الاربعون *

* النبوة التي راها حزقيال النبي في بني الهيكل . من بعد رد سبي
اسرايل ورجوعهم من ارض بابل *

* وكان في سنة خمس وعشرين لسبينا . في الشهر الاول . في عشر من الشهر . في السنة الرابعة
عشر من بعد ان خربت المدينة . في ذلك اليوم كانت يد الرب علي * وجاء بي بوحي الله الى
ارض اسرايل . ووضعني على جبل عال جدا . وعليه مثل بناء مدينة مقابلي * وادخلني هناك
واذا رجل ومنظره كان مثل منظر نحاس يلصف . وكان في يده خيط البنايين . وقصبة قياس في
يده . وهو واقف على الباب * وقال لي الرجل . ارايت انت يا ابن الانسان . انظر بعينيك . واسمع
باذنيك . ورتب في قلبك كما انا اظهره لك . من اجل انك دخلت الى هاهنا من اجل ان اعلمه
لك . وتظهر انت جميع ما تراه لبيت اسرايل .

Et cognoscet domus Israelis me Domi- 22
num Deum suum esse, ab hoc die & inposterùm : Cognoscent etiam gentes uni- 23
versæ quod propter peccata sua captivi sint abducti Israelitæ : eò quòd in me rebellârint, averterim faciem meam ab eis, tradiderim eos in manus inimicorum, & occubuerint omnes gladio.
Juxta 24
immunditias & iniquitates eorum egerim cum eis, & faciem meam ab eis averterim.
Propterea sic ait Dominus, Domi- 25
nus Deus ; Jam reducam captivitatem Jacobi, & miserebor domûs Israelis, zeloque movebor pro sacrosancto nomine meo :
Et auferam contemptum & tyran- 26
nidem quâ oppressi sunt : quum hab taverint in terra sua pacificè, nec fuerit
qui terreat eos : Quum reduxero eos è 27
gentibus, collegero eos è regionibus gentium, & sanctificatus fuero in eis coram
gentibus multis. Scientque me Dominum 28
Deum suum esse, cùm ipsis apparuero
inter gentes, Et ampliùs non avertero fa- 29
ciem meam ab eis : eò quòd effuderim furorem meum super domum Israelis, ait Dominus Dominus,

CAP. XL.

Prophetia quam vidit Hezechiel propheta, de reædificatione templi post reductam Israelis captivitatem, & reditum eorum de terra Babelis.

ET factum est anno captivitatis nostræ 1
vigesimo quinto, mense primo, decimâ mensis, anno quartodecimo ab urbe destructa ; ut eodem die esset manus Domini
super me, Duceretque me revelatione 2
divinâ in terram Israelis, poneretque super montem valde sublimem, super quem erat velut ædificium urbis ex adverso
mihi. Cúmque me illuc introduxisset, ecce 3
virum cujus aspectus erat velut aspectus æris coruscantis, cujus in manu erat funiculus cementariorum, calamum mensorium manu suâ tenebat, stabatque ad
portam. Vir iste mihi dixit ; Vidistine tu 4
O fili hominis ? vide oculis tuis, auribus tuis audi, & dispone in corde tuo prout ego tibi sum indicaturus : (huc enim ideò ingressus es, ut indicarem tibi) tum tu indicabis omnia quæ videris, domui Israelis.

S

יחזקאל : מ

viri manu in & ; undique undique domum extra ab murus ecce Et
5 וְהִנֵּה חוֹמָה מִחוּץ לַבַּיִת סָבִיב ׀ סָבִיב וּבְיַד הָאִישׁ
est mensus & : palmo & ,cubito in cubitorum sex mensuræ calamus
קְנֵה הַמִּדָּה שֵׁשׁ־אַמּוֹת בָּאַמָּה וָטֹפַח וַיָּמָד אֶת־
enit Et .uno calamo proceritatem & , uno calamo ædificii latitudinē
רֹחַב הַבִּנְיָן קָנֶה אֶחָד וְקוֹמָה קָנֶה אֶחָד׃ וַיָּבוֹא
6 ejus gradus in ascendit & ,Orientem ad via ejus facies cujus portam ad
אֶל־שַׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִימָה וַיַּעַל בְּמַעֲלוֹתָו
limen & ,latitudine uno calamo portæ limen est mensus &
וַיָּמָד ׀ אֶת־סַף הַשַּׁעַר קָנֶה אֶחָד רֹחַב וְאֵת סַף
longitudine uno calamo thalamum Et .latitudine uno calamo unum
7 אֶחָד קָנֶה אֶחָד רֹחַב׃ וְהַתָּא קָנֶה אֶחָד אֹרֶךְ
limen & : cubitis quinque thalamos inter & ,latitudine uno calamo &
וְקָנֶה אֶחָד רֹחַב וּבֵין הַתָּאִים חָמֵשׁ אַמּוֹת וְסַף
.uno calamo domo à portæ vestibulum juxta à portæ
הַשַּׁעַר מֵאֵצֶל אוּלָם הַשַּׁעַר מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד׃
8 est mensus Et .uno calamo domo à portæ vestibulum est mensus Et
9 וַיָּמָד אֶת־אֻלָם הַשַּׁעַר מֵהַבַּיִת קָנֶה אֶחָד׃ וַיָּמָד אֶת־
cubitis duobus ejus postes & ,cubitis octo portæ vestibulum
אֻלָם הַשַּׁעַר שְׁמֹנֶה אַמּוֹת וְאֵילָו שְׁתַּיִם אַמּוֹת
Orientis viam portæ thalami Et .domo à portæ vestibulum &
10 וְאֻלָם הַשַּׁעַר מֵהַבָּיִת׃ וְתָאֵי הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַקָּדִים
ipsorum trium una mensura ,inde tres & ,hinc tres
שְׁלֹשָׁה מִפֹּה וּשְׁלֹשָׁה מִפֹּה מִדָּה אַחַת לִשְׁלָשְׁתָּם
ostii latitudinem est mensus Et .inde & ,hinc postibus una mensura &
11 וּמִדָּה אַחַת לָאֵילִם מִפֹּה וּמִפּוֹ׃ וַיָּמָד אֶת־רֹחַב פֶּתַח־
.cubitis tredecim portæ longitudinē,cubitis decem portæ
הַשַּׁעַר עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַשַּׁעַר שְׁלוֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת׃
terminum uno cubito & , uno cubito thalamorum facies ad terminum Et
12 וּגְבוּל לִפְנֵי הַתָּאוֹת אַמָּה אֶחָת וְאַמָּה־אַחַת גְּבוּל
.inde cubitorum sex & thalamus & : hinc
מִפֹּה וְהַתָּא שֵׁשׁ־אַמּוֹת מִפּוֹ וְשֵׁשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ׃
latitudinem ipsius tectum ad thalami tecto à portam est mensus Et
13 וַיָּמָד אֶת־הַשַּׁעַר מִגַּג הַתָּא לְגַגּוֹ רֹחַב
fecit Et .ostium contra ostium ;cubitis quinque & viginti
14 עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת פֶּתַח נֶגֶד פָּתַח׃ וַיַּעַשׂ אֶת־
circum portæ atrii postem ad & :cubitorum sexaginta postes
אֵילִים שִׁשִּׁים אַמָּה וְאֶל־אֵיל הֶחָצֵר הַשַּׁעַר סָבִיב ׀
portæ vestibuli facies ad super introitus portæ facies super Et .circum
15 סָבִיב׃ וְעַל פְּנֵי הַשַּׁעַר הַיְאִיתוֹן עַל־לִפְנֵי אֻלָם הַשַּׁעַר
in clausæ fenestræ Et .cubiti quinquaginta ,interioris
16 הַפְּנִימִי חֲמִשִּׁים אַמָּה׃ וְחַלֹּנוֹת אֲטֻמוֹת אֶל־
sic & ,circum circum portam intra eorum postibus in & ,thalamis
הַתָּאִים וְאֶל־אֵלֵיהֵמָה לִפְנִימָה לַשַּׁעַר סָבִיב ׀ סָבִיב וְכֵן
.palmæ postem ad & ,intrinsecus circum circum fenestræ & ;vestibulis in
לָאֵלַמּוֹת וְחַלּוֹנוֹת סָבִיב ׀ סָבִיב לִפְנִימָה וְאֶל־אַיִל תִּמֹרִים׃
pavimentū & ,cubicula ecce & ,exterius atrium ad me adduxit Et
17 וַיְבִיאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְהִנֵּה לְשָׁכוֹת וְרִצְפָה
.pavimento in cubicula triginta ;circa circum atrio factum
עָשׂוּי לֶחָצֵר סָבִיב ׀ סָבִיב שְׁלֹשִׁים לְשָׁכוֹת אֶל־הָרִצְפָה׃
longitudinis regione è portarum humerum ad pavimentum Et
18 וְהָרִצְפָה אֶל־כֶּתֶף הַשְּׁעָרִים לְעֻמַּת אֹרֶךְ
latitudinem est mensus Et .inferius pavimentum ,portarum
19 הַשְּׁעָרִים הָרִצְפָה הַתַּחְתּוֹנָה׃ וַיָּמָד רֹחַב
,extrinsecus interioris atrii faciem ad inferioris portæ faciebus à
מִלִּפְנֵי הַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹנָה לִפְנֵי הֶחָצֵר הַפְּנִימִי מִחוּץ
cujus ,portæ Et .Aquilonem & ,Orientem ad ,cubitos centum
20 מֵאָה אַמָּה הַקָּדִים וְהַצָּפוֹן׃ וְהַשַּׁעַר אֲשֶׁר
,ej° longitudinē est mensus ,exteriori atrio in Aquilonis viam ejus facies
פָּנָיו דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה מָדַד אָרְכּוֹ
.ejus latitudinem &
וְרָחְבּוֹ׃

Versio VULG. LAT.

5 Et ecce mur° forinsec° in circuitu domûs undique, & in manu viri calam° mensuræ sex cubitorum, & palmo: & mensus est latitudinem ædificii calamo uno, altitudinem quoque calamo uno.
6 Et venit ad portam, quæ respiciebat viam Orientalem, & ascendit per gradus ejus: & mensus est limen portæ calamo uno latitudinem, id est, limen unum calamo
7 uno in latitudine: Et thalamum uno calamo in longum, & uno calamo in latum: & inter thalamos,
8 quinque cubitos: Et limen portæ juxta vestibulum por-
9 tæ intrinsecùs, calamo uno. Et mensus est vestibulum portæ octo cubitorum, & frontem ej° duob° cubitis: vestibulum autem portæ
10 erat intrinsecùs. Porrò thalami portæ ad viam Orientalem, tres hinc & tres indé: mensura una trium, & mensura una frontiū ex
11 utraque parte. Et mensus est latitudinem liminis portæ, decem cubitorum: & longitudinē por-
12 tæ, tredecim cubitorum: Et marginem ante thalamos cubiti unius: & cubit° un° finis utrinque: thalami autem, sex cubitorum e-
13 rant hinc & indé. Et mensus est portam à tecto thalami, usque ad tectum ej°, latitudinem vigintiquinque cubitorum: ostium con-
14 tra ostium. Et fecit frontes per sexaginta cubitos: & ad frontem atrium portæ undique per circu-
15 itum. Et ante faciem portæ, quæ pertingebat usque ad faciem vestibuli portæ interioris, quinqua-
16 ginta cubitos. Et fenestras obliquas in thalamis, & in frontibus eorum, quæ erant intra portam undique per circuitum: similiter autem erant & in vestibulis fenestræ per gyrum intrinsecùs, & ante frontes pictura palmarum.
17 Et eduxit me ad atrium exteri°, & ecce gazophylacia, & pavimentum stratum lapide in atrio per circuitum: triginta gazophy-
18 lacia in circuitu pavimenti. Et pavimentum in fronte portarū, secundùm longitudinem porta-
19 rum erat inferius. Et mensus est latitudinem à facie portæ inferioris usque ad frontem atrii interioris extrinsecùs, centum cubitos ad Orientem, & ad Aquilo-
20 nem. Portam quoque, quæ respiciebat viam Aquilonis atrii exterioris, mensus est tam in longitudine, quàm in latitudine.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἰδοὺ περίβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος, τὸ μέτρον (θ) πηχῶν ἓξ ἐν πήχει καὶ παλαιστῆς· καὶ διεμέτρησε τὸ προτείχισμα, (ι) πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἴσον τῷ
6 καλάμῳ. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς, καὶ διεμέτρησε τὸ (κ) αιλὰμ τῆς πύλης
7 ἴσον τῷ καλάμῳ. Καὶ τὸ θεὲ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος, καὶ τὸ αιλὰμ ἀναμέσον τοῦ (λ) θεηλαθ πηχῶν ἕξ· καὶ τὸ θεὲ τὸ δεύτερον, ἴσον τῷ καλάμῳ (μ) πλάτος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ τὸ αιλὰμ πήχεων πέν-
8 τε· Καὶ τὸ θεὲ τὸ τρίτον, ἴσον τῷ καλάμῳ (ν) μῆκος, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ (ξ) πλάτος.
9 Καὶ τὸ αιλὰμ τοῦ πυλῶνος, πλησίον τοῦ αιλὰμ τῆς πύλης (ο) πηχῶν ὀκτώ, καὶ τὰ αιλεὺ πηχῶν (π) δύο· καὶ (ρ) τὰ αιλὰμ τῆς πύ-
10 λης ἔσωθεν, Καὶ (σ) τὰ θεὲ τῆς πύλης τοῦ θεὲ κατέναντι, τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ μέτρον ἓν τοῖς τρισίν· (τ) μέτρον ἓν τοῖς αι-
11 λὰμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Καὶ διεμέτρησε τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ πυλῶνος (υ) πηχῶν δέκα, καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος (φ) πηχῶν
12 δεκατριῶν· Καὶ πῆχυς ἐπισυναγόμενος (χ) ἐπὶ πρόσωπον τῶν θεὲμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ τὸ θεὲ (ψ) πηχῶν ἓξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἓξ ἔν-
13 θεν. Καὶ διεμέτρησε τὴν πύλην ἀπὸ τοῦ (ω) τοίχου τοῦ θεὲ ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θεὲ, (α) πλάτος πήχεις εἴκοσι καὶ πέντε· αὕτη πύλη ἐπὶ πύ-
14 λην. Καὶ τὸ αἴθριον τοῦ αιλὰμ τῆς πύλης ἔξωθεν, πήχεις (β) εἴκοσι θεὲμ τῆς πύλης
15 κύκλῳ. Καὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἔξωθεν, εἰς τὸ αἴθριον (γ) αιλὰμ τῆς πύλης ἔσωθεν
16 (δ) πηχῶν πεντήκοντα. Καὶ θυρίδες κρυπταὶ ἐπὶ (ε) τὸ θεὲμ, καὶ ἐπὶ τὰ αιλὰμ ἔσωθεν τῆς πύλης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν· καὶ ὡσαύτως τοῖς αιλὰμ (ζ) θυρίδες κύκλῳ ἔσωθεν, καὶ ἐπὶ τὸ αιλὰμ φοίνικες ἔνθεν καὶ ἔν-
17 θεν. Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ ἰδοὺ (η) παστοφόρια, καὶ περίστυλα κύκλῳ τῆς αὐλῆς, τριάκοντα παστοφόρια
18 ἐν τοῖς περιστύλοις, Καὶ (θ) αἱ στοαὶ κατὰ νώτου τῶν πυλῶν, κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυ-
19 λῶν τὸ περίστυλον (ι) τὸ ὑποκάτω. Καὶ διεμέτρησε τὸ πλάτος τῆς αὐλῆς, ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τῆς πύλης τῆς ἐξωτέρας ἔσωθεν ἐπὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης ἔξω, πήχεις ἑκατὸν τῆς βλεπούσης (*) κατὰ ἀνατο-
20 λάς. καὶ (*) ἤγαγέ με ἐπὶ Βορρᾶν, Καὶ ἰδοὺ πύλη βλέπουσα πρὸς Βορρᾶν τῇ αὐλῇ τῇ ἐξωτέρᾳ, καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν, τό, τε μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος,

5 Et ecce murus extra domum per gyrum: & in manu viri calamus mensura cubitorum sex in cubito, & palæstes. Et mensus est (h) antemurale, latitudinem æqualem calamo, & (c) altitudinem ejus æqualem calamo.
6 Et ingressus est portam, quæ respiciebat Orientem in (d) septem gradibus: & mensus est (e) Ælam portæ æqualem calamo:
7 Et Thee æqualem calamo longitudine, & æqualem calamo latitudine: (f) & Ælam in (g) medio Theelath cubitorum sex: Et Thee secundum æqualem calamo latitudine, & æqualem calamo longitudine: & Ælam cubitorum quinque:
8 Et Thee tertium, æqualem calamo longitudine, & æqualem calamo latitudine:
9 Et Ælam portæ, qui juxta Ælam portæ, cubitorum octo: Et (h) Æleu cubitorum duorum: & (i) Ælā portæ intrinsec°,
10 Et Thee portæ Thee è regione, tres hinc & tres (k) indé: & mensura in tribus: mensura una Ælam hinc & indé.
11 Et mensus est latitudinem [illegible] introitûs portæ decem cubitorum: & (m) latitudinē portæ cubitorum tredecim:
12 Et cubitus [illegible] batur in (n) conspectu Theim hinc & indé: & (o) Thee cubitorum sex hinc, & cubitorum sex indé.
13 Et mensus est portam à [illegible] ro Thee ad parietem Thee, latitudinem vigintiquinq; cubitorum: Hæc porta contra portam.
14 Et (p) sub divo Ælam portæ extrinsecùs cubiti viginti Theim portæ per circuitum.
15 Et sub divo portæ extrinsecùs in sub divo Ælam portæ intrinsecùs quinquaginta cubitorum:
16 Et fenestræ (q) absconditæ super Theim, & super Ælam intra portam atrii per circuitum: Et similiter ipsi Ælam fenestras in circuitu intrinsecus: & super Ælam (r) palmæ hinc & indé.
17 Et introduxit me in atrium interius: & ecce (s) pastophoria, & (t) intercolumnia in circuitu atrii, triginta pastophoria in intercolumniis,
18 Et porticus ad dorsum januarum: secundùm longitudinem januarum intercolumnium inferius.
19 Et mensus est latitudinem aulæ ab eo loco, qui erat sub divo portæ exterioris ad [illegible] sub divo portæ respicientis extra, cubitos centum respicientis ad Orientem.
20 Et adduxit me ad Aquilonem: Et ecce porta respiciens ad Aquilonem atrio exteriori: & mensus est eā, longitudinem ej°, & latitudinē,

MS. A. (θ) πήχεων (ι) τὸ πλάτος (κ) θεὲ ἓξ ἔνθεν καὶ ἓξ ἔνθεν, καὶ τὸ αιλὰμ (λ) θεὲ (μ) τὸ πλάτος, καὶ τὸ αιλὰμ (ν) τὸ μῆκος, (ξ) τὸ πλάτος. (ο) ἔσωθεν ἴσον τῷ καλάμῳ, καὶ διεμέτρησεν τὸ ἐλὰμ τῆς πύλης πηχῶν ὀκτώ, καὶ τὸ αιλεὺ (π) δέκα· (ρ) τὸ αιλὰμ (σ) τὸ θεὲ τῆς πύλης θεὲ (τ) καὶ μέτρον ἓν τῷ ἐλὰμ (υ) πήχεων (φ) πήχεων (χ) κατὰ πρόσωπον τῷ θεὲ πήχεος ἑνός, καὶ πήχεος ἑνός, ὅριον ἔνθεν καὶ ἔνθεν, (ψ) πήχεων ἓξ ἔνθεν καὶ πήχεων (ω) τοίχους (α) πλάτος εἰκοσιπέντε· (β) εἴκοσι πέντε, τὸ θεὲμ (γ) τῆς πύλης τοῦ αιλὰμ (δ) [illegible] ὀκτώ. Καὶ θυρίδες (ε) τὰ θεὲ, ἔσωθεν τῆς πύλης (ζ) θυρίδες (η) [illegible] καὶ (θ) στοαὶ (ι) τῷ (*) καὶ (*) [illegible]

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 והא שורא מברא לביתא סחור סחור וביד גברא קני משחתא דחד מנהון שית
אמין באמתא דהיא אמא ופשך ומשח ית פותיא דבניא קניא חד ורומא קניא חד׃
6 ועל לתרעא דפתיח לאורח מדנחא וסליק בדרגוהי ומשח ית ספא דתרעא קניא
7 חד פותיא וית ספא חד קניא חד פותיא׃ ותוא קניא חד אורכא וקניא חד פותיא
ובין תויא כתלא חמש אמין וספא דתרעא מקביל אולמא דתרעא מלגיו קניא חד׃
8 ומשח ית אולמא דתרעא מלגיו קניא חד׃ ומשח ית אולמא דתרעא תמני אמין
9 ואלוהי תרתין אמין ואולמא דתרעא מלגיו׃ ותוי תרעא באורח מדנחא תלתא מכא
10 ותלתא מכא משחתא חדא לתלתיהון ומשחתא חדא לאיליא מכא ומכא׃ ומשח
11 ית פותיא דמעלנא דתרעא עסר אמין אורכא דתרעא תלת עסרי אמין׃ ותחומא די
12 קדם תויא אמתא חדא ואמתא חדא תחומא מכא ותוא שית אמין מכא ושית אמין
13 מכא׃ ומשח ית תרעא מאגר תוא לאגריה פותיא עסרין וחמש אמין תרע לקביל
14 תרע׃ ועבד ית אליא שתין אמין רומהון ועל אלא דדרתא דתרעא סחור סחור׃
15 וקדם תרעא מציעאה די קדם אולמא דתרעא גואה חמשין אמין׃ וכוין סתימן לתויא
16 ולאליהן מגיו לתרעא סחור סחור וכן לאולמיא וכוין סחור סחור לגיו ועל אלא
כותרתא׃ ואעלני לדרתא בריתא והא לשכן ורצפתא עביד לדרתא סחור סחור
17 תלתין לשכן על רצפתא׃ ורצפתא לעברא דתרעיא לקביל אורכא דתרעיא רצפתא
18 ארעיתא׃ ומשח פותיא מן קדם תרעא מציעאה דקדם דרתא גויתא מברא מאה
19 אמין למדנחא ולצפונא׃ ותרעא דפתיח לאורח צפונא לדרתא בריתא משח
20 אורכיה ופותיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ecce murus extra domum per circuitum, & in manu viri calami mensuræ ex quibus unus erat sex cubitorum in cubito qui est cubitus & palmus: & mensus est latitudinem ædificii calamo uno, & altitudinem calamo uno. Et ingressus est per portam quæ aperta erat ad viam Orientalem, & ascendit per gradus ejus; & mensus est limen portæ calamo uno in latitudinem, & limen unum calamo uno in latitudinem. Et thalamum calamo uno in longitudinem, & calamo uno in latitudinem, & inter thalamos paries quinque cubitorum, & limen portæ juxta vestibulum portæ intrinsecus calamo uno. Et mensus est vestibulum portæ interioris calamo uno. Et mensus est vestibulum portæ octo cubitis; & frontes ejus duobus cubitis: vestibulum autem portæ erat intrinsecus. Et thalami portæ in via Orientali tres hinc & tres inde; mensura una erat illorum trium, & mensura una erat frontium hinc & inde. Et mensus est latitudinem introitus portæ decem cubitis, & longitudinem portæ tredecim cubitis. Et marginem quæ erat ante thalamos cubito uno, & cubito uno marginem hinc. Thalamus autem erat sex cubitorum hinc, & sex cubitorum inde. Et mensus est portam à tecto thalami usque ad tectum ejus, latitudinem viginti quinque cubitorum, ostium contra ostium. Et fecit frontes, sexaginta *cubitorum* altitudo earum erat, & super frontes atrii portæ per circuitum. Et ante portam mediam quæ erat ante vestibulum portæ interioris erant quinquaginta cubiti. Et fenestræ obturatæ erant in thalamis & in frontibus eorum intra portam per circuitum, & similiter in vestibulis: & fenestræ per circuitum intrinsecus, & super frontes capitella. Et introduxit me in atrium exterius, & ecce gazophylacia, & pavimentum factum in atrio per circuitum, triginta gazophylacia super pavimentum. Et pavimentum in latere portarum, secundùm longitudinem portarum pavimentum inferius. Et mensus est latitudinem à facie portæ mediæ quæ erat in conspectu atrii interioris extrinsecus, centum cubitis ad Orientem & ad Aquilonem. Et portam quæ aperta erat ad viam Aquilonis ad atrium exterius; mensus est longitudinem ejus & latitudinem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

5 Itaque vidi murum ambientem domum illam, & in manu viri illius arundinem mensoriam quæ constabat sex ulnis & palmo: mensúsque est latitudinem ædificii arundine unâ, & altitudinem ejus arundine unâ.
6 Deinde veniens ad portam quæ respiciebat Orientem versùs, ascendit per gradus ejus, & mensus est vestibulum portæ arundine unâ in latitudinem ejus, & vestibulum alterum arundine unâ in latitudinem ejus:
7 Et parastadem arundine unâ in longitudnem ejus, & arundine unâ in latitudinem ejus; inter parastades autem quinque cubitos: vestibulum verò portæ intra parastades portæ arundinem unam.
9 Et mensus est parastades portæ octo cubitis, & limen portæ intrinsecùs duobus cubitis.
10 Intra portam Orientalem tres erant *parastades* hinc, & tres inde, eademque mensura ternis illis, & dimensio eadem parastadibus quæ erant hinc inde.
11 Mensus est etiam latitudinem ostii portæ decem cubitorum, & longitudinem portæ tredecim cubitorum.
12 Terminus autem qui erat ante limen, unius cubiti hinc inde; intrinsecùs verò sex cubitorum hinc, & sex cubitorum inde.
13 Ita mensus est portam ab *uno* ipsius tecto ad *alterum* ipsius tectum, latitudine vigintiquinque cubitorum: & porta erat è regione portæ.
14 Structura frontis portæ erat sexaginta cubitorum, & frons alterius portæ exterioris sexaginta cubitorum;
15 Frons autem portæ interioris quinquaginta cubitorum.
16 Fenestræ intrinsecùs obliquæ, extrinsecùs arctæ super epistylium & super parastades portæ, & fenestræ circundabant ea intrinsecùs.
17 Deinde introduxit me in atrium exterius, ubi vidi gradus circunquaque, triginta gradus, unum super alterum,
18 Et gradus qui erant secus januam quæ respiciebat longitudinem graduum.
19 Mensus etiam est latitudinem ejus à fronte januæ atrii centum cubitos, ad Orientem & Aquilonem.
20 Et januæ huic oppositæ ab Aquilonari parte atrii, mensus est longitudinem atque latitudinem:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح الثالث والعشرون * واذا سور من خارج البيت محيط به * وبيد الرجل
قصبة قياس ستة اذرع بالذراع وفتر * فقاس البناء عرضا مساو للقصبة * وارتفاعه مساو للقصبة
* ودخل الى الباب الناظر نحو المشرق في سبعة درج * وقاس الثاء ستة من هاهنا ومن هاهنا
والآم الباب مساو للقصبة * والثاء مساو للقصبة طولا * ومساو للقصبة عرضا * والآم بين الثاء
ستة اذرع * والثاء الثاني مساو للقصبة عرضا * والآم خمسة اذرع * والثاء الثالث مساو للقصبة
طولا * ومساو للقصبة عرضا * والآم الدهليز قريب آلآم الباب من داخل مساو للقصبة * وقاس
الآم الباب ثمانية اذرع * والالى عشر اذرع * والآم الباب من داخل * وثاء الباب ثاء مقابل
ثلاثة من هنا وثلاثة من هاهنا وقياس واحد للثلاثة * وقياس واحد للآلآم من هاهنا ومن
هاهنا * وقاس عرض باب الدهليز عشر اذرع * وسعة الدهليز ثلاثة عشر ذراعا * وذراع جمع
لوجه الثاء * ذراع واحد * وذراع واحد حدة من هاهنا ومن هاهنا * والثاء ستة اذرع من هاهنا
وستة اذرع من هاهنا * وقاس الباب من سور الثاء الى حائط الثاء عرضا خمسة وعشرين ذراعا
هذا الباب الى الباب * ومعمعة الآم الباب من خارج * خمسة وعشرين ذراعا * والآم الباب محيط
* ومعمعة الباب من خارج * الى معمعة باب الآم الباب من داخل ثمانية اذرع * وطاقات خفية
على الثاء من داخل باب الدار من حولها * وهكذا للآلآم كوى محيطة من داخل * وعلى الآلام
نخل من هاهنا ومن هاهنا * وادخلني الى الدار الداخلة * واذا خزائن * ويلدون درجة حول
الدار * وعماريات في الدرج * واروقة في ظهر الابواب * بطول الابواب * الدرجة السفلى * وقاس
عرض الدار من معمعة الباب الخارج من داخل * الى معمعة الباب الناظر الى خارج * مائة ذراع
الناظر نحو المشارق * وادخلني الى الجربياء * واذا باب ناظر نحو الجربياء في الدار الخارجة
وقاسه طولا وعرضا *

Textus vigesimus tertius.

5 *En igitur murum ab extima domûs parte, ambientem illam; & in manu viri illius calamum, mensuram* videlicet *sex cubitorum in cubito, & spithamæ. Et mensus est ædificii latitudinem æqualem calamo, & altitudinem ejus æqualem calamo;*
6 *Tum ad portam quæ respicit versùs Orientem, per septem gradus ingressus, mensus est Thaim* (i. thalamos) *sex hinc inde. ulam* (i. vestibulum) *portæ æquale erat calamo;*
7 *Et Thaa æqualis calamo longitudine, & æqualis calamo latitudine: ulam autem inter Thaim, sex cubitorum. Thaa secundus æqualis calamo altitudine: & ulam quinque cubitorum.*
8 *Thaa verò tertius æqualis erat calamo longitudine, & æqualis calamo latitudine. ulam autem porticûs vicinæ ulam portæ intrinsecùs æqualis calamo.*
9 *Mensus est etiam ulam portæ, octo cubitorum; & Ælau* (i. postes ejus) *decem cubitorum: & ulam portæ intrinsecùs.*
10 *Thaim portæ, thaim erant sese respicientes, tres hinc, & tres inde; eademque mensura ternis: eadem quoque mensura ulam hinc inde.*
11 *Deinde mensus est latitudinem ostii porticûs, decem cubitorum; amplitudinem verò porticûs, tredecim cubitorum:*
12 *Et cubitus jungebatur è regione Thaim, cubitus* videlicet *unus. Cubiti unius erant parastades ejus hinc inde: Thaim autem sex cubitorum hinc, & sex cubitorum inde.*
13 *Et mensus est ostium à muro Thaa* unius *usque ad parietem Thaa* alterius *in latitudinem, vigintiquinq; cubitorum. Hujusmodi erat mensura ab ostio ad ostium.*
14 *Podion ulam portæ extrinsecùs, vigintiquinq; cubitorum: & Thaim portæ erant in circuitu:*
15 *Podion verò portæ extrinsecùs usq; ad podion ostii ulam portæ intrinsecùs, octo cubitorum.*
16 *Fenestellæ secretæ erant super Thaim intra portam atrii circunquaq; : & pari modo ulam fenestellas habebat intrinsecùs circunquaq; & super ulam, palmæ cernebantur hinc inde.*
17 *Postea introduxit me in atrium interius, & ecce cellas, & triginta gradus circa atrium, & cancellos in gradibus,*
18 *Et porticus in tergo portarum: pro longitudine portarum erat gradus quilibet ad imum usque.*
19 *Et mensus est latitudinem atrii à podio portæ exterioris intrinsecùs, usque ad podion portæ respicientis extrà, centum cubitos, respicientis versùs Orientem.*
20 *Deinde introduxit me in partem Aquilonarem, & ecce portam respicientem versùs Aquilonem in atrio exteriori; & mensus est eam in longitudine et latitudinem;*

יחזקאל : מ

21 וְתָאָו שְׁלוֹשָׁה מִפּוֹ וּשְׁלֹשָׁה מִפּוֹ וְאֵלָו וְאֵלַמָּו הָיָה כְּמִדַּת הַשַּׁעַר הָרִאשׁוֹן חֲמִשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה :
22 וְחַלּוֹנוֹ וְאֵלַמָּו וְתִמֹרָו כְּמִדַּת הַשַּׁעַר אֲשֶׁר פָּנָיו דֶּרֶךְ הַקָּדִים וּבְמַעֲלוֹת שֶׁבַע יַעֲלוּ־בוֹ וְאֵילַמָּו לִפְנֵיהֶם :
23 וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי נֶגֶד הַשַּׁעַר לַצָּפוֹן וְלַקָּדִים וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל־שַׁעַר מֵאָה אַמָּה :
24 וַיּוֹלִכֵנִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וְהִנֵּה־שַׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וּמָדַד אֵילָו וְאֵילַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה :
25 וְחַלּוֹנִים לוֹ וּלְאֵילַמָּו סָבִיב סָבִיב כְּהַחַלֹּנוֹת הָאֵלֶּה חֲמִשִּׁים אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה :
26 וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה עֹלוֹתוֹ וְאֵלַמָּו לִפְנֵיהֶם וְתִמֹרִים לוֹ אֶחָד מִפּוֹ וְאֶחָד מִפּוֹ אֶל־אֵילָו :
27 וְשַׁעַר לֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם וַיָּמָד מִשַּׁעַר אֶל־הַשַּׁעַר דֶּרֶךְ הַדָּרוֹם מֵאָה אַמּוֹת :
28 וַיְבִיאֵנִי אֶל־חָצֵר הַפְּנִימִי בְּשַׁעַר הַדָּרוֹם וַיָּמָד אֶת־הַשַּׁעַר הַדָּרוֹם כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה :
29 וְתָאָו וְאֵלָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב חֲמִשִּׁים אַמָּה אֹרֶךְ וְרֹחַב עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ אַמּוֹת :
30 וְאֵלַמּוֹת סָבִיב סָבִיב אֹרֶךְ חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב חָמֵשׁ אַמּוֹת :
31 וְאֵלַמָּו אֶל־חָצֵר הַחִיצוֹנָה וְתִמֹרִים אֶל־אֵלָו וּמַעֲלוֹת שְׁמוֹנֶה מַעֲלוֹ :
32 וַיְבִיאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר הַפְּנִימִי דֶּרֶךְ הַקָּדִים וַיָּמָד אֶת־הַשַּׁעַר כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה :
33 וְתָאָו וְאֵלָו וְאֵלַמָּו כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה וְחַלּוֹנוֹת לוֹ וּלְאֵלַמָּו סָבִיב סָבִיב אֹרֶךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה וְרֹחַב חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אַמָּה :
34 וְאֵלַמָּו לֶחָצֵר הַחִיצוֹנָה וְתִמֹרִים אֶל־אֵלָו מִפּוֹ וּמִפּוֹ וּשְׁמֹנֶה מַעֲלוֹת מַעֲלוֹ :
35 וַיְבִיאֵנִי אֶל־שַׁעַר הַצָּפוֹן וּמָדַד כַּמִּדּוֹת הָאֵלֶּה :

Versio VULG. LAT.

21 Et thalamos ejus tres hinc, & tres indé: & frontem ejus, & vestibulum ej' secundùm mensuram portæ prioris, quinquaginta cubitorum longitudinem ej', & latitudinem viginti quin-
22 que cubitorum. Fenestræ autem ej', & vestibulum, & sculpturæ secundùm mensuram portæ, quæ respiciebat ad Orientem: & septem graduum erat ascensus ej', & vestibulum an-
23 te eam. Et porta atrii interioris contra portam Aquilonis, & Orientalem: & mensus est à porta usque ad portam centum
24 cubitos. Et eduxit me ad viam Australem: & ecce porta quæ respiciebat ad Austrum: & mensus est frontem ej', & vestibulum ejus, juxta mensuras supe-
25 riores. Et fenestras ej', & vestibula in circuitu, sicut fenestras cæteras: quinquaginta cubitorum longitudine, & latitudine viginti quinque cubitorum.
26 Et in gradib' septem ascendebatur ad eam: & vestibulum ante fores ej': & cælatæ palmæ erant, una hinc, & altera indè in
27 fronte ej'. Et porta atrii interioris in via Australi: & mensus est à porta usque ad portam in
28 via Australi, centum cubitos. Et introduxit me in atrium interius ad portam Australem: & mensus est portam juxta mensu-
29 ras superiores. Thalamum ej', & frontem ej', & vestibulum ej' eisdem mensuris: & fenestras ejus, & vestibulum ejus in circuitu, quinquaginta cubitos longitudinis, & latitudinis vi-
30 gintiquinque cubitos. Et vestibulum per gyrum longitudine vigintiquinque cubitorum, & la-
31 titudine quinque cubitorum. Et vestibulum ejus ad atrium exterius, & palmas ejus in fronte: & octo gradus erant, quibus ascen-
32 debatur per eam. Et introduxit me in atrium interius per viam Orientalem: & mensus est portam secundùm mensuras su-
33 periores. Thalamum ejus, & frontem ejus, & vestibulum ej', sicut suprà: & fenestras ej', & vestibula ej' in circuitu, longitudine quinquaginta cubitorum, et latitudine vigintiquinq; cubi-
34 torum. Et vestibulum ejus, id est, atrii exterioris: et palmæ cælatæ in fronte ej' hinc et indé: et in octo gradibus ascensus ej'.
35 Et introduxit me ad portam, quæ respiciebat ad Aquilonem: et mensus est secundùm mensuras superiores.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ τὸ θεὲ τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν, καὶ (κ) τὸ αἰλεὺ, καὶ τὰ αἰλαμμὼν, καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς. καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέτρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς, (λ) πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ (μ) πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ εὖρος αὐτῆς.
22 Καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς, καὶ τὰ αἰλαμμὼν, καὶ οἱ φοίνικες αὐτῆς καθὼς ἡ πύλη ἡ βλέπουσα (*) κατὰ ἀνατολάς· καὶ ἐν ἑπτὰ (ν) κλιμακτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν, καὶ τὰ αἰλαμμὼν ἔσωθεν.
23 Καὶ (ξ) πύλη τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ βλέπουσα ἐπὶ πύλην τοῦ Βοῤῥᾶ, ὃν τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης (*) κατὰ ἀνατολάς. καὶ διεμέτρησε τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην, πήχεις ἑκατόν.
24 Καὶ (ο) ἤγαγέ με κατὰ Νότον, καὶ ἰδοὺ πύλη βλέπουσα πρὸς Νότον, καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν, καὶ τὰ θεὲ, καὶ τὰ αἰλεὺ, καὶ τὰ (π) αἰλαμμὼν, κατὰ τὰ μέτρα (ρ) ταῦτα.
25 Καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς, καὶ τὰ (σ) αἰλαμμὼν κυκλόθεν, καθὼς αἱ θυρίδες τοῦ αἰλὰμ, (*) πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ (τ) πηχῶν εἰκοσιπέντε τὸ εὖρος αὐτῆς.
26 Καὶ ἑπτὰ (υ) κλιμακτῆρες αὐτῇ, καὶ αἰλαμμὼν ἔσωθεν, καὶ φοίνικες (φ) αὐτῇ, εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔνθεν ἐπὶ τὰ αἰλεῦ.
27 Καὶ πύλη κατέναντι τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς Νότον. καὶ διεμέτρησε τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην, πήχεις ἑκατὸν (χ) τὸ εὖρος πρὸς (ψ) Νότον.
28 Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν τῆς πύλης τῆς πρὸς Νότον, καὶ διεμέτρησε τὴν πύλην κατὰ τὰ μέτρα (ω) ταῦτα,
29 Καὶ τὰ θεὲ, καὶ τὰ αἰλεῦ, καὶ τὰ (α) αἰλαμμὼν κατὰ τὰ μέτρα (β) ταῦτα, καὶ θυρίδες αὐτῇ, καὶ
30 (γ) τῷ αἰλαμμὼν κύκλῳ, πήχεις πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ τὸ (δ) εὖρος πήχεις εἰκοσιπέντε.
31 (ε) Τοῦ αἰλὰμ εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ φοίνικες τῷ αἰλεῦ, καὶ ὀκτὼ (ζ) κλιμακτῆρες.
32 Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν (*) κατὰ ἀνατολὰς, καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα.
33 Καὶ τὰ θεὲ, καὶ τὰ αἰλεῦ, καὶ τὰ (η) αἰλαμμὼν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ θυρίδες αὐτῇ καὶ τὰ αἰλαμμὼν κύκλῳ, πήχεις πεντήκοντα μῆκος αὐτῆς, καὶ (*) εὖρος αὐτῆς πήχεις εἰκοσιπέντε.
34 Καὶ (θ) αἰλαμμὼν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν, καὶ φοίνικες ἐπὶ τοῦ αἰλεῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὀκτὼ (ι) κλιμακτῆρες αὐτῇ.
35 Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν πύλην τὴν πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ διεμέτρησε κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα,

MS. A. (κ) τὰ ἐλεοῦ καὶ τὸ ἐλαμμὼν, (λ) πηχῶν (μ) πηχῶν (*) κατ' (ν) κλιμακτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν, (ξ) ἡ πύλη (*) κατ' (ο) εἰσήγαγεν (π) αἰλαμμὼθ, (ρ) τὰ αὐτά. (σ) αἰλαμμὼθ (*) πηχῶν (τ) πηχῶν (υ) κλιμακτῆρες αὐτῇ, καὶ ἐλαμμὼθ (φ) αὐτῆς, (χ) καὶ τὸ (ψ) Ν... πήχεις εἰκοσιπέντε. Καὶ (ω) τὰ αὐτά, (α) αἰλαμμὼθ (β) τὰ αὐτά, (γ) τὰ αἰλαμμὼθ (δ) εὖρος αὐτῆς (ε) καὶ αἰλαμμὼθ κύκλῳ μῆκος πεντεκαιείκοσι πηχέων, καὶ πλάτος πέντε πηχέων, καὶ αἰλαμμὼθ εἰς τὴν αὐλὴν (ζ) κλιμακτῆρες. (**) κατ' (η) αἰλαμμὼθ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα, καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς, καὶ τὰ αἰλαμμὼθ (*) τὸ εὖρος (θ) αἰλαμμὼθ (ι) κλιμακτῆρες

Et (u) Thee tres hinc, & tres indè: & Ælen, & Ælammon, & palmas ejus. Et factum est secundùm mensuras portæ, quæ respicit Orientem, quinquaginta cubitorum longitudo ejus, & latitudo ejus vigintiquinque cubitorum: Et fenestræ ejus, & Ælammon, & palmæ ejus, sicut porta, quæ respiciebat Orientem. Et in gradibus septem ascendebant ad eam: & Ælammon intrinsecùs: Et porta atrii interioris respiciens ad portam Aquilonis, sicut porta, quæ respicit ad Orientem. Et mensus est atrium à porta ad portam, cubitos centum. Et duxit me (x) ad Austrum: & ecce porta respiciens ad Austrum. Et mensus est eam, & Thee, & Ælen, & Ælammon, juxta mensuras has. Et fenestræ ejus, & Ælammon in circuitu, sicut fenestræ Ælam cubitorum quinquaginta longitudo ejus, & cubitorum viginti quinque latitudo ejus: Et septem gradus ei, & Ælammon intrinsecùs, & palmæ ei, una hinc, & una indè super Ælen. Et porta è (y) regione portæ atrii interioris ad Austrum. Et mensus est atrium à porta ad portam, cubitos centum latitudine ad Austrum. Et introduxit me in atrium interius portæ, quæ ad Austrum: & mensus est portam juxta mensuras has: Et Thee, & Ælen, & Ælammon, juxta mensuras has: & fenestræ ei, & Ælammon in circuitu, cubitorum quinquaginta longitudo ejus, & latitudo cubitorum vigintiquinque. Ipsius Ælam in atrium exterius, & palmæ Ælen, & octo gradus. Et (z) introduxit me ad portam respicientem ad Orientem: & mensus est eam juxta mensuras has, Et Thee, & Ælen, & Ælammon, juxta mensuras has: & fenestræ ei, & Ælammon in circuitu, cubitorum quinquaginta longitudo ejus; & latitudo ejus cubitorum vigintiquinque. Et Ælammon in atrium interius, & palmæ super Ælen hinc, & indè: & octo gradus ei. Et introduxit me ad portam, quæ ad Aquilonem: & mensus est juxta mensuras has.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ותוהי תלתא מכא ותלתא מכא ואלוהי ואולמוהי הוין כמשחת תרעא קדמאה
22 חמשין אמין אורכיה ופותיא עסרין וחמש אמין : וכווהי ואולמוהי וכותרתיה
כמשחת תרעא דפתיח לאורח מדנחא ובדרגין שבעא סלקין ביה ואולמוהי
23 קדמיהון : ותרעא לדרתא גויתא לקביל תרעא דפתיח לצפונא ולמדנחא ומשח
24 מתרע לתרע מאה אמין : ואובלני באורח דרומא והא תרעא חד פתיח לאורח
25 דרומא ומשח אלוהי ואולמוהי כמשחתא האלין : וכוין ליה ולאולמוהי סחור
26 סחור ככויא האלין חמשין אמין אורכא ופותיא עסרין וחמש אמין : ודרגין שבעא
27 דרגוהי ואולמוהי קדמיהון וכותרן ליה חדא מכא וחדא מכא על אלוהי : ותרעא
דדרתא גויתא באורח דרומא ומשח מתרע לתרע באורח דרומא מאה אמין :
28 ואעלני לדרתא גויתא בתרע דרומא ומשח ית תרע דרומא כמשחתא האלין :
29 ותווהי ואלוהי ואולמוהי כמשחתא האלין וכוין לה ולאולמוהי סחור סחור חמשין
30 אמין אורכא ופותיא עסרין וחמש אמין : ואולמיא סחור סחור אורכא עסרין
31 וחמש אמין ופותיא חמש אמין : ואולמוהי לדרתא בריתא וכותרן על אלוהי
32 ודרגין תמניא דרגוהי : ואעלני לדרתא גויתא באורח מדינחא ומשח ית תרעא
33 כמשחתא האלין : ותווהי ואלוהי ואולמוהי כמשחתא האלין וכוין ליה ולאולמוהי
34 סחור סחור אורכא חמשין אמין ופותיא עסרין וחמש אמין : ואולמוהי לדרתא
35 בריתא וכותרן על אלוהי מכא ומכא ותמניא דרגין דרגוהי : ואעלני לתרע צפונא
ומשח כמשחתא האלין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et thalami ejus tres hinc & tres inde; & frontes ejus, & vestibula ejus secundùm mensuram portæ prioris erant: quinquaginta cubitorum erat longitudo ejus, & latitudo vigintiquinque cubitorum. Et fenestræ ejus & vestibula ejus, & capitella ejus juxta mensuram portæ, quæ aperta erat ad viam Orientalem. Et septem gradibus ascendebant per eam, & vestibula ejus ante eos. Et porta atrii interioris contra portam quæ aperta erat ad Aquilonem & Orientem; & mensus est à porta usque ad portam centum cubitos. Et duxit me per viam Australem, & ecce porta una aperta ad viam Australem. Et mensus est frontes ejus, & vestibula ejus juxta mensuras istas. Et fenestræ erant ei & vestibulis ejus per circuitum, sicut fenestræ istæ: quinquaginta cubitorum longitudinis, & latitudinis viginti quinque cubitorum. Et septem gradus erant gradus ejus, & vestibula ejus ante eos, & capitella ei erant unum hinc & unum inde super postes ejus. Et porta atrii interioris in via Australi. Et mensus est à porta usque ad portam in via Australi, centum cubitos. Et introduxit me ad atrium interius per portam Australem; & mensus est portam Australem juxta mensuras istas: Et thalamos ejus, & frontes ejus, & vestibula ejus juxta mensuras istas. Et fenestræ ei erant & vestibulis ejus in circuitu quinquaginta cubitorum longitudinis, & latitudinis viginti quinque cubitorum, & ... rum. Et vestibula per circuitum longitudinis vigintiquinque cubitorum, & latitudinis quinque cubitorum. Et vestibula ejus [*spectabant*] ad atrium exterius, & capitella super postes ejus, sed octo gradus erant gradus ejus. Et introduxit me in atrium interius per viam Orientalem: & mensus est portam secundùm mensuras istas: Et thalamos ejus, & postes ejus, & vestibula ejus secundùm mensuras istas: & fenestræ erant ei, et vestibulis ejus per circuitum longitudinis quinquaginta cubitorum, et latitudininis viginti quinque cubitorum, Et vestibula ejus [*spectabant*] ad atrium exterius, et capitella super postes ejus hinc & inde, et octo gradus erant gradus ejus. Et introduxit me ad portam Aquilonarem, et mensus est juxta mensuras istas,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Fuítque mensura ejus, triū hinc & trium in- 21
de, juxta mensuram januæ primæ : quinqua-
ginta cubitorum longitudo ejus, latitudo verò
vigintiquinque cubitorū. Fenestræ & parasta- 22
des ejus, ejusdem erant mensuræ cum iis januæ
quæ respiciebat Orientem: septem gradib⁹ a-
scendebatur ad eam, ante quos erat limen. Ja- 23
nuas etiā atrii interioris oppositas januæ quæ
erat Aquiloné inter & Orientem, mensus est;
à janua ad januam centum cubitos. Deinde 24
pduxit me versùs Meridiem, ubi vidi januam
Meridionalē: & mens⁹ est parastades & pilas
ejus, iisdem ac præcedentibus mensuris. Fe- 25
nestras hæc *janua* & parastades ejus habebāt
circunquaque, similes fenestris præcedentib⁹:
& quinquaginta cubitorum erat longitudo i-
psius, latitudo verò vigintiquinque. Septem 26
quoque gradib⁹ ad hanc ascendebatur, & li-
men erat ante ipsam: & palmas habebat, unā
hinc, alterā inde super parastades suas. Januas 27
etiam atrii interioris, quæ Meridiē versùs e-
rant, mensus est; à janua ad januam centū cu-
bitos. Tum introduxit me in atrium interius 28
p januam Meridionalē, mensúsque est januā
Meridionalē iisdem cum præcedentib⁹ men-
suris: Et pars hujus intima, parastades, & li- 29
mina istius erant earundē cum præcedentibus
dimensionum: Fenestras tam hæc quàm para-
stades ejus habebant circunquaque: quinqua-
ginta cubitorum erat longitudo ejus, latitudo
verò vigintiquinque; Et balaustia ejus cin- 30
gebant eam, quorum longitudo erat viginti-
quinque cubitorū, latitudo verò quinque cu-
bitorum. In parastadibus autem atrii exte- 31
rioris palmæ inerant, & gradus earum octo.
Deinde introduxit me in atrium interi⁹ Ori- 32
entem versùs, mensúsque est januam secun-
dùm mensuras illas; Et partem ipsius inti- 33
mam, & parastades, atque limina ipsius. Fe-
nestras tam ipsa quàm parastades ejus habe-
bant circunquaque: longitudo erat quinqua-
ginta cubitorū, latitudo verò vigintiquinque
cubitorum: Limen erat *quale* atrii exterio- 34
ris: palmæ quoque erant in parastadibus hinc
inde: habebátque octo gradus. Similiter in- 35
troduxit me ad portam Aquilonarē, & men-
sus est secundùm prædictas mensuras,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والثاء ثلاثة من ههنا وثلاثة من ههنا * والآلاو والآلاموث ونخيله * فكان كمثل
الباب الناظر نحو المشارق * خمسون ذراعا طوله * وخمسة وعشرون ذراعا عرضه * وكواه
والآلاموث ونخيله * كمثل الباب الناظر نحو المشارق * وصعد في سبعة درج عليه *
والآلاموث من داخل * ولباب الدار الداخلة الناظر الى باب الجربياء * كمثل ما
للباب الناظر نحو المشارق * وقاس الدار من الباب الى الباب * مائة ذراع * وادخلني
نحو التيمن * واذا باب ناظر الى التيمن وقاسه * والثاء والآلاو والآلاموث * كهذه القياسات
بعينها * وكواه والآلاموث من حوله * كمثل كوا الآلام * خمسون ذراعا طوله * وخمسة
وعشرون ذراعا عرضه * وله سبعة درج * والآلاموث من داخل * ونخيله واحدة من ههنا
وواحدة من ههنا على الآلاو * وباب قبالة باب الدار الداخلة نحو التيمن * وقاس
الدار من الباب الى الباب مائة ذراع * والعرض نحو التيمن خمسة وعشرون ذراعا
* وادخلني الى الدار الداخلة التي للباب الذي نحو التيمن * وقاس الباب كهذه
القياسات نفسها * ولها كوى والآلاموث داير * خمسون ذراعا طولها * وخمسة وعشرون
ذراعا عرضها * والآلاموث تحيط * خمسة وعشرون ذراعا طولها * وخمسة اذرع عرضها
* والآلاموث للدار الخارجة ونخيل للآلاو وثمانية درج * وادخلني الى الباب الناظر
نحو المشارق * وقاسه كهذه القياسات نفسها * والثاء والآلاو والآلاموث كهذه
القياسات نفسها * وكواه * والآلاموث للدار الداخلة * ونخيل على الآلاو من
ههنا ومن ههنا * وثمانية درج لها * وادخلني الى الباب الذي في الجربياء وقاس
كهذه القياسات *

Et Thaim tres hinc, & tres inde; & Ælau, & Ælammoth, (i. testudines) & palmas ejus: fuitque (juxta mensuram respicientis versùs Orientem) quinquaginta cubitorum longitudo ejus, & vigintiquinque cubitorum latitudo ejus: 21
Fenestræ ejus, & Ælammoth, ejusque palmæ, similes erant portæ respicientis versùs Orientem: ascenditque per septem gradus ad eam: & Ælammoth erant intrinsecùs. 22
Porta atrii inferioris Aquilonarem portam respiciens, eadem habebat quæ porta respiciens Orientem versùs. Et mensus est atrium à porta ad portam, centum cubitos. 23
Deinde introduxit me versùs Meridiem, & ecce porta respiciens Meridiem; mensusque est eam, & Thaa, Ælau, & Ælammoth, juxta easdem has mensuras. 24
Fenestræ ejus, & Ælammoth quæ circa eam, similes erant fenestris illam: quinquaginta cubitorum longitudo ejus, & vigintiquinque cubitorum latitudo ejus. 25
Huic etiam erant septem gradus, & Ælammoth intrinsecùs, palmæque ejus hinc una, inde altera super Ælau: Et porta ex adverso portæ atrii interioris Meridiem versùs. 26
Et mensus est atrium à porta ad portam, centum cubitos: latitudo verò Meridiem versùs, vigintiquinque cubitorum. 27
Inde introduxit me in atrium interius portæ quæ erat Meridiem versùs; & mensus est portam similibus omninò mensuris. 28
Fenestras etiam hæc habebat & Ælammoth circunquaque: quinquaginta cubitorum erat longitudo ejus, & vigintiquinque cubitorum latitudo ejus: 29
Et Ælammoth cingebant illud, vigintiquinque cubitorum longitudine, quinque cubitorum latitudine. 30
Ælammoth etiam habebat atrium exterius, palmas Ælau, et octo gradus. 31
Inde me introduxit ad portam respicientem Orientem versùs, et mensus est eam iisdem prorsùs dimensionibus. 32
Et Thaa, Ælau, et Ælammoth earundem prorsùs erant dimensionum, necnon fenestræ ipsius: 33
Ælammoth quoque habebat atrium interius: et palmæ erant super Ælau hinc inde: et octo gradus habebat. 34
Deinde introduxit me ad portam quæ erat ad Aquilonem, mensusque est similes hisce dimensiones, 35

יחזקאל : מ

36 תאו אלו ואלמו והלונות לו סביב סביב ארך חמשים אמה ורחב חמש ועשרים אמה :
37 ואילו לחצר החיצונה ותמרים אל אילו מפו ומפו ושמנה מעלות מעלו :
38 ולשכה ופתחה באילים השערים שם ידיחו את העלה :
39 ובאלם השער שנים שלחנות מפו ושנים שלחנות מפה לשחוט אליהם העולה והחטאת והאשם :
40 ואל הכתף מחוצה לעולה לפתח השער הצפונה שנים שלחנות ואל הכתף האחרת אשר לאלם השער שנים שלחנות :
41 ארבעה שלחנות מפה וארבעה שלחנות מפה לכתף השער שמונה שלחנות אליהם ישחטו :
42 וארבעה שלחנות לעולה אבני גזית ארך אמה אחת וחצי ורחב אמה אחת וחצי וגבה אמה אחת אליהם ויניחו את הכלים אשר ישחטו את העולה בם והזבח :
43 והשפתים טפח אחד מוכנים בבית סביב סביב ואל השלחנות בשר הקרבן :
44 ומחוצה לשער הפנימי לשכות שרים בחצר הפנימי אשר אל כתף שער הצפון ופניהם דרך הדרום אחד אל כתף שער הקדים פני דרך הצפן :
45 וידבר אלי זה הלשכה אשר פניה דרך הדרום לכהנים שמרי משמרת הבית :
46 והלשכה אשר פניה דרך הצפון לכהנים שמרי משמרת המזבח המה בני צדוק הקרבים מבני לוי אל יהוה לשרתו :
47 וימד את החצר ארך מאה אמה ורחב מאה אמה מרבעת והמזבח לפני הבית :
48 ויבאני אל אלם הבית וימד אל אלם חמש אמות מפה וחמש אמות מפה ורחב השער שלש אמות מפו ושלש אמות מפו :

Versio VULG. LAT.

36 Thalamum ejus, & frontem ej⁹, & vestibulum ejus, & fenestras ejus per circuitum, longitudine quinquaginta cubitorum, & latitudine vigintiquinque cubitorum.
37 Et vestibulum ejus respiciebat ad atrium exterius : & cælatura palmarum in fronte ejus hinc & indé : in octo gradibus ascensus ejus.
38 Et per singula gazophylacia ostium in frontibus portarum : ibi lavabant holocaustum.
39 Et in vestibulo portæ, duæ mensæ hinc, et duæ mensæ indé : ut immoletur super eas holocaustum, & pro peccato, et pro delicto.
40 Et ad latus exterius, quod ascendit ad ostium portæ, quæ pergit ad Aquilonem, duæ mensæ : & ad latus alterum ante vestibulum portæ, duæ mensæ.
41 Quatuor mensæ hinc, et quatuor mensæ indé : per latera portæ octo mensæ erant, super quas immolabant.
42 Quatuor autem mensæ ad holocaustum, de lapidibus quadris extructæ : longitudine cubiti unius & dimidii : & latitudine cubiti unius & dimidii : & altitudine cubiti unius : super quas ponant vasa, in quib⁹ immolatur holocaustum, & victima.
43 Et labia earum palmi unius, reflexa intrinsecùs per circuitum : super mensas autem carnes oblationis.
44 Et extra portam interioré, gazophylacia cantorum in atrio interiori, quod erat in latere portæ respicientis ad Aquilonem : & facies eorum contra viam Australem, una ex latere portæ Orientalis, quæ respiciebat ad viam Aquilonis.
45 Et dixit ad me ; Hoc est gazophylacium, quod respicit viam Meridianam : sacerdotum erit, qui excubant in custodiis templi.
46 Porrò gazophylacium, quod respicit ad viam Aquilonis, sacerdotum erit, qui excubant ad ministerium altaris : isti sunt filii Sadoc, qui accedunt de filiis Levi
47 ad Dominum ut ministrent ei. Et mensus est atrium longitudine centum cubitorum, & latitudine centum cubitorum per quadrum : & altare ante faciem templi.
48 Et introduxit me in vestibulum templi : & mensus est vestibulum quinque cubitis hinc, & quinque cubitis indé : & latitudinem portæ trium cubitorum hinc, & trium cubitorum indé.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Καὶ τὰ θεὲ, καὶ τὰ αἰλεὺ, καὶ τὰ (λ)αἰλαμμὼν, καὶ θυρίδες αὐτῇ κύκλῳ, καὶ τὸ αἰλαμμὼν αὐτῆς, πήχεις πεντήκοντα (μ) μῆκος
37 αὐτῆς, καὶ εὖρος πήχεις εἰκοσιπέντε· Καὶ (ν) τὰ αἰλαμμὼν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, καὶ φοίνικες τῷ αἰλεὺ ἔνθεν καὶ ἔν-
38 θεν, καὶ ὀκτὼ (ξ) κλιμακτῆρες αὐτῇ. Τὰ παστοφόρια αὐτῆς, καὶ τὰ θυρώματα αὐτῆς,
39 Καὶ τὰ (ο)αἰλαμμὼν αὐτῆς ἐπὶ τῆς πύλης τῆς δευτέρας ἔκρισις, (π) ὅπως σφάζωσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας, καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοί-
40 ας. Καὶ κατὰ νώτου τοῦ (ρ) ῥύακος τῶν ὁλοκαυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς Βοῤῥᾶν, δύο τράπεζαι πρὸς ἀνατολὰς κατὰ νώτου τῆς δευτέρας, καὶ τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο
41 (σ)τράπεζαι κατ' ἀνατολάς. Τέσσαρες ἔνθεν, καὶ τέσσαρες ἔνθεν κατὰ νώτου τῆς πύλης, ἐπ' (τ) αὐτὰς σφάζουσι τὰ θύματα. κατέναντι
42 τῶν ὀκτὼ τραπεζῶν τῶν (υ)θυμάτων, Καὶ τέσσαρες τράπεζαι τῶν ὁλοκαυτωμάτων λίθιναι λελαξευμέναι, (") πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος, καὶ πήχεων δύο (φ) ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ ἐπὶ πῆχυν τὸ ὕψος· ἐπ' (χ) αὐτὰς ἐπιθήσουσι τὰ σκεύη, ἐν οἷς σφάζουσιν
43 ἐκεῖ τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰ θύματα. Καὶ παλαιστὴν ἕξουσι γεῖσος λελαξευμένον (ψ) ἔσωθεν κύκλῳ, καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπάνωθεν στέγας, τοῦ καλύπτεσθαι ἀπὸ τοῦ ὑετοῦ,
44 καὶ ἀπὸ τῆς ξηρασίας. Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν· καὶ ἰδοὺ δύο ἐξέδραι ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ, μία κατὰ νώτου τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρὸς Βοῤῥᾶν, φέρουσα πρὸς Νότον, καὶ μία κατὰ νώτου τῆς πύλης τῆς πρὸς Νότον, βλεπούσης δὲ
45 πρὸς Βοῤῥᾶν. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Ἡ ἐξέδρα αὕτη ἡ βλέπουσα πρὸς Νότον, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ οἴ-
46 κου. Καὶ ἡ ἐξέδρα ἡ βλέπουσα πρὸς Βοῤῥᾶν, τοῖς ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστηρίου· ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ υἱοὶ Σαδδοὺκ, οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ Λευὶ πρὸς
47 κύριον, λειτουργεῖν αὐτῷ. Καὶ διεμέτρησε τὴν αὐλὴν, μῆκος (ω) πηχῶν ἑκατὸν, καὶ εὖρος (α) πήχεις ἑκατὸν, ἐπὶ τὰ (") τέσσαρα μέρη αὐτῆς, καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναν-
48 τι τοῦ οἴκου. Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὸ αἰλὰμ τοῦ οἴκου· καὶ διεμέτρησε τὸ (β) αἰλὰμ πηχῶν πέντε τὸ πλάτος ἔνθεν, καὶ (γ) πηχῶν πέντε ἔνθεν, καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος (") πηχῶν δεκατεσσάρων, καὶ ἐπωμίδες τῆς θύρας τοῦ αἰλὰμ (δ) πηχῶν τριῶν ἔνθεν, καὶ (ε) πηχῶν τριῶν ἔνθεν.

MS. A. (λ) αἰλαμμὼθ, καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς κύκλῳ, καὶ τὰ αἰλαμμὼθ αὐτῆς κύκλῳ, πήχεις (μ) τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ εὖρος αὐτῆς πήχεις (ν) αἰλαμμὼθ (ξ) κλιμακτῆρες (ο) αἰλαμμὼθ (π) ἐκεῖ πλύνουσι τὴν ὁλοκαύτωσιν. Ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν ἐκ χρυσίου, ὅπως φάζωσιν τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὰ [illegible] (ρ) ῥόακος (σ) τράπεζαι, καὶ * η τράπεζαι κατ' (τ) αὐτὰ σφάζουσι (υ) θυμιαμάτων, (") πήχεος (φ) καὶ ἡμίσους (χ) αὐτὰς ἐπιθήσουσι, * ἐν οἷς (ψ) ἔξωθεν (ω) πήχεων (α) πήχεων (") τέσσαρα (β) αἰλὰμ πήχεων (γ) πήχεων (") πήχεων (δ) πήχεων (ε) πήχεων

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

36 תוהי אלוהי ואילמוהי וכוין ליה סחור סחור אורכא חמשין אמין ופותיא עסרין וחמש אמין :
37 ואלוהי לדרתא בריתא וכותרין על אלוהי מכא ומכא ותמניא דרגין דרגוהי :
38 ולשכתא ופתחה באלי תרעיא תמן מתקנין ית עלתא :
39 ובאולמא דתרעא תרין פתורין מכא ותרין פתורין מכא למכס עליהון עלתא וחטאתא ואשמא :
40 ולעברא דמברא למסקנא במעלנא דתרע צפונא תרין פתורין ולעברא אוחרנא דלאולמא דתרעא תרין פתורין :
41 ארבעא פתורין מכא וארבעא פתורין מכא לסטר תרעא תמניא פתורין דעליהון נכסין :
42 וארבעא פתורין לעלתא באבני גזיר אורכא אמתא חדא ופלגא ופותיא אמתא חדא ופלגא ורומיה אמתא חדא עליהון מחתין ית מניא דיכסון ית עלתא בהון ונכסת קודשיא :
43 ועונקלין נפקין פשך חד קביעין בעמודי בית מטבחיא מגיו לאולמיא סחור סחור ועל פתוריא בשר קורבניא :
44 ומברא לתרעא גואה לשכת ליואי בדרתא גויתא די לעבר תרע צפונא ואפיהון לאורח דרומא חד לעבר תרע מדינחא אפי אורח צפונא :
45 ומלל עמי דא לשכתא דפתיחא לאורח דרומא לכהניא נטרי מטרת ביתא :
46 ולשכתא דפתיחא לאורח צפונא לכהניא נטרי מטרת מדבחא אנון בני צדוק דקריבין מבני לוי לפולחנא דיי לשמשא קדמוהי :
47 ומשח ית דרתא אורכא מאה אמין ופותיא מאה אמין מרבע ומדבחא די קדם ביתא :
48 ואעלני לאולמא דביתא ומשח אלאולמא חמש אמין מכא וחמש אמין מכא ופותיא דתרעא תלת אמין מכא ותלת אמין מכא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Thalamos ejus, postes ejus, & vestibula ejus : & fenestræ erant ei per circuitum longitudinis quinquaginta cubitorum, & latitudinis vigintiquinque cubitorum. Postésque ejus erant atrio exteriori, & capitella erant super postes ejus hinc & inde, & octo gradus erant gradus ejus. Et gazophylacium erat & ostium ejus in frontibus portarum : ibi præparabant holocaustum. Et in vestibulo portæ erant duæ mensæ hinc & duæ mensæ indè, ut immolaretur super eas holocaustum & sacrificium pro peccato & pro delicto. Et ad latus exterius ascensus in introitu portæ Aquilonis erant duæ mensæ, & ad latus alterum quod erat ad vestibulum portæ erant duæ mensæ. Quatuor mensæ hinc & quatuor mensæ indè ad latus portæ : octo mensæ in quibus immolabant. Quatuor autem mensæ erant ad holocaustum ex lapidibus dolatis longitudine cubiti unius & dimidii, & latitudine cubiti unius & dimidii, & altitudine cubiti unius, super quas ponebant vasa in quibus immolabant holocaustum & victimas sanctificatas. Et uncini egrediebantur [*longitudine*] unius palmi defixi in columnis domus macelli intra vestibula per circuitum : & super mensas erat caro *oblationum*. Et extra portam interiorem erat gazophylacium Levitarum in atrio interiori quod erat ad latus portæ Aquilonaris : & facies earum ad viam Australem, una ad latus portæ Orientalis quæ respiciebat ad viam Aquilonis. Et locutus est mecum, [*dicens:*] Hoc gazophylacium quod apertum est ad viam Australem, erit Sacerdotibus qui custodiunt custodiam domus. Et gazophylacium quod apertum est ad viam Aquilonarem, erit Sacerdotibus qui custodiunt custodiam altaris : isti sunt filii Sadok qui accedunt de filiis Levi ad cultum Domini, ut ministrent coram eo. Et mensus est atrium quadratum longitudine centum cubitorum, & latitudine centum cubitorum, & altare quod erat ante domum. Et introduxit me in vestibulum domus, & mensus est frontem vestibuli : quinque cubitos hinc & quinque cubitos indè : & latitudo portæ trium cubitorum hinc, & trium cubitorum indè.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Tàm intimam ipsius partem, quàm parastades, ac limina ipsius : & fenestræ circundabant eam. Longitudo ejus erat quinquaginta 36
cubitorum, latitudo vigintiquinque. Parastades erant *quales* atrii exterioris : & palmæ erant in parastadibus hinc inde : & octo gra- 37
dus habebat. Exedræ janua erat in ipsis portæ parastadibus, ibíque ponebant holocausta: 38
Et ad januarum parastades duæ erant hinc 39
mensæ, & duæ inde mensæ ; ad jugulandum super eas holocausta, oblationes, & expiationem peccatorum. Ad latus etiam portæ A- 40
quilonaris, quod erat extra *locum* holocaustorum, duæ erant mensæ ; & ad alterum parastadum latus duæ mensæ : Quatuor *scilicet* 41
mensæ hinc, & quatuor inde mensæ, ad parastades portæ: sic octo erant mensæ super quas jugulabant. Quatuor autem mensæ è lapi- 42
de cæso erant pro holocaustis, longitudine cubiti cum dimidio, & latitudine cubiti cum dimidio : & super has ponebant instrumenta quibus jugulabant holocausta & victimam :
Istarúmque labra, singularum erant licharum 43
per circuitum : & super mensas ponebant carnem oblationum. Extra portam interio- 44
rem erant diversoria magnatum, in atrio interiore quod erat ad latus portæ Aquilonaris; & respiciebant Austrum à latere portæ Orientalis, quod erat oppositum vento Aquilonari. Tum dixit mihi, Exedra ista quæ spe- 45
ctat Meridiem, sacerdotum est custodientium custodiam domûs : Exedra verò quæ spectat 46
Aquilonem, sacerdotum est filiorum Sadoc custodientium custodiam altaris, qui admittuntur à filiis Levi ad obeundum ministerium Domini. Mensúsque est atrium istud longi- 47
tudine centum cubitorum, & latitudine centum cubitorum, formæ quadrangularis : & altare extabat ante domum. Inde me ad- 48
duxit ad limen domûs, mensúsque est limen quinque cubitorum hinc, & quinque cubitorum inde : latitudinem verò portæ trium cubitorum hinc, & trium cubitorum inde.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والتا والالاو والالاموت* وكواه محيطة* والموته محيطة* خمسون ذراعا طوله وخمسة وعشرين
ذراعا عرضه* والالاموت للدار الخارجة* ونخل للالاو من هاهنا ومن هاهنا* وعليه درج ثمانيه
* عماريبها وكواها والموتها على الباب الباب الثاني* وهناك ينبوع يغسلون المحرقه* وفي الام الباب
مايدتان من هاهنا ومايدتان من هاهنا من ذهب كي يذبحوا المحرقه* وما هو من اجل
الخطية* وما هو من اجل الجهل* وفي ظهر رواق المحرقات الناظر الى الجربياء* مايدتان كم
المشارق* في ظهر الباب الثاني والام الباب* مايدتان ومايدتان نحو المشارق* اربعه من هاهنا
واربعه من هاهنا في ظهر الباب* عليها يذبحون الذبايح* وبالة الثمانية موايد التي للمذبوح
* واربعة موايد للمحرقات حجرية منقورة* العرض ذراع ونصف* والطول ذراعان ونصف
والارتفاع ذراع* عليها يضعون وفيها يذبحون المحرقات والذبايح* ولها افريز منقور طوله شبر
من خارجها محيط* وعلى الموايد من فوقها ستور لتوقيها من المطر ومن اليبوسة* وادخلني
الى الدار الداخلة* واذا مقصورتان في الدار الداخلة* واحده في ظهر الباب الناظر
الى الجربياء* حاملة الى التيمن* وواحده في ظهر الباب الذي نحو التيمن والناظر الى الجربيا
* وقال لي* هذه المقصورة الناظرة الى التيمن* للكهنة الذين يحرسون حرس البيت* والمقصورة
الناظرة الى الجربياء* للكهنة الذين يحرسون المذبح* واوليك هم بنو صادوق القريبون
لاوي الى الرب لخدمته* وقاس الدار طولا ماية ذراع* وعرضا ماية ذراع* على اربعة جوانبها
والمذبح قبالة البيت* وادخلني الى رواق البيت* وقاس الرواق خمسة اذرع عرضا من ههنا
وخمسة اذرع من ههنا* وسعة الخارجي اربعة عشر ذراعا* واكتاف باب الرواق ثلاثة اذرع
من هاهنا* وثلاثة اذرع من ههنا*

Et Thaa, Ælau, & Ælammoth : & fe- 36
nestræ ejus cingebant eam: & Ælammoth ejus cingebant eam : quinquaginta cubitorum erat longitudo ipsius, & vigintiquinque cubitorum latitudo. Ælammoth 37
habebat atrium exterius : Ælau palmas hinc inde : & octo gradus habebat. Cancelli, fenestræ, & Ælammoth ejus 38
super portam erant, portam nempe secundam. Ibi quoque fons erat ad lavandum 39
holocaustum. Et in Ælam portæ, duæ erant hinc mensæ, & duæ inde mensæ aureæ ad jugulandum holocaustum, & quod erat pro peccato, & quod erat pro ignorantia. Et in dorso porticûs holo- 40
caustorum respicientis Aquilonem versùs, mensæ duæ Orientem versùs : in dorso portæ secundæ & Ælam portæ, mensæ duæ & mensæ duæ Orientem versùs : Qua- 41
tuor hinc, & quatuor inde in dorso portæ, super quas jugulabant sacrificia. E regione octo mensarum jugulationi destinatarum, Quatuor etiam erant pro holo- 42
caustis mensæ lapideæ excavatæ, quarum latitudo cubiti erat cum dimidio, longitudo duorum cubitorum cum dimidio, cubiti verò profunditas : super has ponebant, & in his jugulabant holocausta & sacrificia : Habebantque crepidinem 43
concavam longitudine sitbæ extrinsecùs ambientem : & super easdem mensas opercula supernè, ad defendendas eas à pluvia & à siccitate. Præterea intro- 44
duxit me in atrium interius, & ecce duo pulpita cantorum in atrio interiori, unum à tergo januæ respicientis ad Aquilonem, ferentis ad Austrum : alterum à tergo januæ quæ erat Austrum versùs, & spectabat Aquilonem. Tum dixit mihi; 45
Hoc pulpitum quod Austrum spectat, sacerdotum est custodientium custodiam domûs : Pulpitum verò quod Aquilonem 46
spectat, sacerdotum qui custodiunt altare: & illi sunt filii Sadoc accedentes è Levi ad Dominum, ut ministrent ei. Et mensus 47
est atrium hoc longitudine centum cubitorum, et latitudine centum cubitorum, in quatuor ejus latera : et altare erat è regione domûs. Inde me introduxit in 48
porticum domûs, et mensus est porticum, quinque cubitorum in latitudinem hinc, et quinq; cubitorum inde : latitudo foris quatuordecim erat cubitorum : et humeri januæ porticûs, trium cubitorum hinc, et trium cubitorum inde.

יחזקאל: מא

undecim latitudo & ,cubitorum viginti vestibuli Longitudo
49 אֹרֶךְ הָאֻלָם עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
ad columnæ & : illud ad ascendent quibus gradibus in & ,cubitorum
אַמָּה וּבַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יַעֲלוּ אֵלָיו וְעַמֻּדִים אֶל־
.inde una & ,hinc una ,postes
הָאֵילִים אֶחָד מִפֹּה וְאֶחָד מִפֹּה׃

CAP. XLI. מא

cubitorũ sex : postes est mensus & ;templum ad me introduxit Et
1 וַיְבִאֵנִי אֶל־הַהֵיכָל וַיָּמָד אֶת־הָאֵילִים שֵׁשׁ־אַמּוֹת
.tentorii latitudo ,inde latitudo cubitorum sex & ,hinc latitudo
רֹחַב מִפּוֹ וְשֵׁשׁ־אַמּוֹת רֹחַב־מִפּוֹ רֹחַב הָאֹהֶל׃
quinque ostii humeri & ,cubitorum decem ostii latitudo Et
2 וְרֹחַב הַפֶּתַח עֶשֶׂר אַמּוֹת וְכִתְפוֹת הַפֶּתַח חָמֵשׁ
ejus longitudinẽ est mensus & : inde cubitorum quinque & ,hinc cubitorũ
אַמּוֹת מִפּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת מִפּוֹ וַיָּמָד אָרְכּוֹ
est ingressus Et .cubitis viginti latitudinem & ,cubitis quadraginta
3 אַרְבָּעִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים אַמָּה׃ וּבָא
sex ostium & : cubitis duobus ostii postem est mensus & ,intrinsecus
לִפְנִימָה וַיָּמָד אֵיל־הַפֶּתַח שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ
ejus longitudinẽ est mensus Et .cubitis septem ostii latitudinẽ & ,cubitis
4 אַמּוֹת וְרֹחַב הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת׃ וַיָּמָד אֶת־אָרְכּוֹ
: templi facies ad cubitis viginti latitudinẽ & ,cubitis viginti
עֶשְׂרִים אַמָּה וְרֹחַב עֶשְׂרִים אַמָּה אֶל־פְּנֵי הַהֵיכָל
parietem est mensus Et .sanctitatum sanctitas Hoc ,me ad dixit &
5 וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃ וַיָּמָד קִיר־
circum ,cubitis quatuor costæ latitudinẽ & ;cubitis sex domus
הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרֹחַב הַצֵּלָע אַרְבַּע אַמּוֹת סָבִיב
,costam ad costa ,costæ Et .undique domui circa
6 סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב׃ וְהַצְּלָעוֹת צֵלָע אֶל־צֵלָע
costis ad domui qui pariete in venientes & ,pedum triginta & trium
שָׁלוֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בַּקִּיר אֲשֶׁר־לַבַּיִת לַצְּלָעוֹת
pariete in apprehensæ essent non & : apprehensa existentium ad ,circa circum
סָבִיב סָבִיב לִהְיוֹת אֲחוּזִים וְלֹא־יִהְיוּ אֲחוּזִים בְּקִיר
quia ,appendices desuper desuper circuibat &,dilatabatur Et .domus
7 הַבָּיִת׃ וְרָחֲבָה וְנָסְבָה לְמַעְלָה לְמַעְלָה לַצְּלָעוֹת כִּי
idcirco : domui circa circum desuper ,desuper domus circundata
מוּסַב־הַבַּיִת לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב סָבִיב לַבַּיִת עַל־כֵּן
superius super ascendebat inferius sic & : superius domus latitudo
רֹחַב־לַבַּיִת לְמָעְלָה וְכֵן הַתַּחְתּוֹנָה יַעֲלֶה עַל־הָעֶלְיוֹנָה
fundamenta undique,undique altitudinẽ domus vidi Et .medium ad
8 לַתִּיכוֹנָה׃ וְרָאִיתִי לַבַּיִת גֹּבַהּ סָבִיב סָבִיב מוּסְדוֹת
,parietis Latitudo .axillæ cubitorum sex calamo pleno costarum
9 הַצְּלָעוֹת מְלוֹ הַקָּנֶה שֵׁשׁ אַמּוֹת אַצִּילָה׃ רֹחַב הַקִּיר
domus derelictum quod & : cubitorum quinque ,extra ad costæ qui
אֲשֶׁר־לַצֵּלָע אֶל־הַחוּץ חָמֵשׁ אַמּוֹת וַאֲשֶׁר מֻנָּח בֵּית
viginti latitudo cubicula inter Et .intrinsecus quod appendicum
10 צְלָעוֹת אֲשֶׁר לַבָּיִת׃ וּבֵין הַלְּשָׁכוֹת רֹחַב עֶשְׂרִים
appendicis ostium Et .circa circum domui circuitu cubitorum
11 אַמָּה סָבִיב לַבַּיִת סָבִיב סָבִיב׃ וּפֶתַח הַצֵּלָע
latitudo & : Meridiẽ ad unum ostiũ &,Aquilonis viam unum ostiũ derelicto
לַמֻּנָּח פֶּתַח אֶחָד דֶּרֶךְ הַצָּפוֹן וּפֶתַח אֶחָד לַדָּרוֹם וְרֹחַב
ad quod ædificium Et .circa circum cubitorũ quinque derelicti loci
12 מְקוֹם הַמֻּנָּח חָמֵשׁ אַמּוֹת סָבִיב סָבִיב׃ וְהַבִּנְיָן אֲשֶׁר אֶל־
;cubitorũ septuaginta latitudinis ,maris viæ angulo sepositi tabulati facies
פְּנֵי הַגִּזְרָה פְּאַת דֶּרֶךְ־הַיָּם רֹחַב שִׁבְעִים אַמָּה
ejus lõgitudo & : circa circum latitudinis cubitorũ quinque ædificii paries &
וְקִיר הַבִּנְיָן חָמֵשׁ־אַמּוֹת רֹחַב סָבִיב סָבִיב וְאָרְכּוֹ
;cubitorũ centum longitudo :domum est mensus Et .cubitorum nonaginta
13 תִּשְׁעִים אַמָּה׃ וּמָדַד אֶת־הַבַּיִת אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה
;cubitorũ centum longitudine ejus parietes &,ædificiũ & sepositum tabulatũ &
וְהַגִּזְרָה וְהַבִּנְיָה וְקִירוֹתֶיהָ אֹרֶךְ מֵאָה אַמָּה׃

Versio VULG. LAT.

49 Longitudinem autem vestibuli
viginti cubitorum, & latitudinẽ
undecim cubitorum, & octo gra-
dibus ascendebatur ad eam. Et
columnæ erant in frontibus; una
hinc, & altera indé.

CAP. XLI.

1 ET introduxit me in templum,
& mensus est frontes, sex cubi-
tos latitudinis hinc, & sex cubi-
tos indè, latitudinem tabernacu-
2 li. Et latitudo portæ, decem
cubitorum erat: & latera por-
tæ, quinque cubitis hinc, et quin-
que cubitis indé: & mensus est
longitudinem ejus quadraginta
cubitorum, & latitudinem vigin-
3 ti cubitorum. Et introgressus in-
trinsecùs mensus est in fronte
portæ duos cubitos: & portam,
sex cubitorum: & latitudinem
4 portæ, septem cubitorum. Et
mensus est longitudinem ejus vi-
ginti cubitorum, & latitudinem
ejus viginti cubitorum, ante fa-
ciem templi: & dixit ad me;
5 Hoc est Sanctum sanctorum. Et
mensus est parietem domûs sex
cubitorum: et latitudinem late-
ris quatuor cubitorum undique
6 per circuitum domûs. Latera
autem, latus ad latus, bis trigin-
ta tria: & erant eminentia, quæ
ingrederentur per parietem do-
mûs, in lateribus per circuitũ,
ut continerent, & non attinge-
7 rent parietem templi. Et platea
erat in rotundum, ascendens sur-
sum per cochleam, & in cœna-
culum templi deferebat per gy-
rum: idcircò latius erat templũ
in superioribus: & sic de infe-
rioribus ascendebatur ad superi-
8 ora in medium. Et vidi in do-
mo altitudinem per circuitum,
fundata latera ad mensuram ca-
9 lami sex cubitorum spatio: Et
latitudinem per parietem lateris
forinsecùs quinque cubitorum:
et erat interior domûs in lateri-
10 bus domûs. Et inter gazophyla-
cia latitudinem viginti cubito-
rum in circuitu domûs undique.
11 Et ostium lateris ad orationem:
ostium unum ad viam Aquilonis,
& ostium unum ad viam Austra-
lem: et latitudinem loci ad orati-
onem, quinque cubitorũ in cir-
12 cuitu. Et ædificium, quod erat
separatũ, versúmque ad viam re-
spicientem ad mare, latitudinis
septuaginta cubitorum: paries
autem ædificii, quinque cubito-
rum latitudinis per circuitum:
& longitudo ejus nonaginta cu-
13 bitorum. Et mensus est domûs
longitudinem, centum cubito-
rum: & quod separatum erat æ-
dificium, & parietes ejus, longi-
tudinis centum cubitorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

49 Καὶ τὸ μῆκος τοῦ αἰλὰμ (ζ) πηχῶν εἴκοσι,
καὶ τὸ εὖρος (η) πηχῶν δώδεκα· καὶ ἐπὶ δέκα
ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτό, καὶ στῦλοι
ἦσαν ἐπὶ (θ) τὸ αἰλάμ, εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔνθεν.
MS.A. (ζ) πήχεις (η) πήχεις (θ) τὰ

ΚΕΦ. μα΄.

1 ΚΑὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὸν ναόν, (α) ᾧ διεμέ-
τρησε τὸ αἰλὰμ (β) πηχῶν ἓξ τὸ πλάτος
ἔνθεν, καὶ (γ) πηχῶν ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλὰμ
2 ἔνθεν, Καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος (δ) πη-
χῶν δέκα, καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος (ε) πη-
χῶν πέντε ἔνθεν, καὶ (ζ) πηχῶν πέντε ἔν-
θεν· καὶ διεμέτρησε τὸ μῆκος (η) αὐτοῦ πη-
χῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴ-
3 κοσι. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέ-
ραν, καὶ διεμέτρησε τὸ (θ) αἲλ τοῦ θυρώμα-
τος πηχῶν δύο, καὶ τὸ θύρωμα (ι) πηχῶν
ἕξ, καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώματος (κ) πη-
χῶν ἑπτὰ ἔνθεν, καὶ (λ) πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν.
4 Καὶ διεμέτρησε (μ) τὸ μῆκος τῶν θυρῶν πη-
χῶν τεσσαράκοντα, καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴ-
κοσι, κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ. καὶ (ν) εἶπε,
5 Τοῦτο τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. Καὶ διεμέτρησε τὸ
τοῖχον τοῦ οἴκου (ξ) πηχῶν ἕξ, καὶ τὸ εὖρος τῆς
πλευρᾶς (ο) πηχῶν τεσσάρων κυκλόθεν,
6 Καὶ (π) πλευρὰ πλευρὰ ἐπὶ πλευρὰν τριά-
κοντα (ρ) τρὶς δίς· καὶ διάστημα ἐν τῷ τοί-
χῳ τοῦ οἴκου ἐν τοῖς πλευροῖς (σ) κύκλῳ, τοῦ
εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις ὁρᾶν, ὅπως τὸ
7 παράπαν μὴ ἅπτωνται τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου. Καὶ
τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ τὸ
πρόσθεμα ἐκ τοῦ (τ) τοίχου, πρὸς τὴν ἀνωτέ-
ραν κύκλῳ τοῦ οἴκου, ὅπως διαπλατύνηται ἄ-
νωθεν, καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν ἀναβαίνωσιν ἐπὶ
8 τὰ ὑπερῷα, Καὶ ἐκ τῶν (υ) μέσων ἐπὶ τὰ τρι-
ώροφα, καὶ τὸ θραὲλ τοῦ οἴκου ὕψος κύκλῳ
διάστημα τῶν πλευρῶν ἴσον τῷ καλάμῳ (φ)
9 πηχῶν ἕξ, διαστήματα, Καὶ εὖρος τοῦ τοί-
χου τῆς πλευρᾶς ἔξωθεν (χ) πηχῶν πέντε,
καὶ τὰ ἀπόλοιπα (ψ) τὰ ἀναμέσον τῶν πλευ-
10 ρῶν τοῦ οἴκου, Καὶ ἀναμέσον τῶν ἐξεδρῶν (ω)
εὖρος πηχῶν εἴκοσι, τὸ περιφερὲς (α) τῷ
11 οἴκῳ κύκλῳ. Καὶ αἱ (β) θύραι τῶν ἐξεδρῶν
ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς πρὸς
Βοῤῥᾶν· καὶ ἡ θύρα ἡ μία πρὸς Νότον· καὶ
τὸ εὖρος τοῦ φωτὸς τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν
12 πέντε πλάτος κυκλόθεν. Καὶ τὸ διορί-
ζον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου, ὡς πρὸς
θάλασσαν, (ϛ) πηχῶν ἑβδομήκοντα πλάτος,
τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος (δ) πηχῶν πέν-
τε εὖρος κυκλόθεν, καὶ μῆκος αὐτοῦ (ε) πη-
13 χῶν ἐνενήκοντα. Καὶ διεμέτρησε κατέν-
αντι τοῦ οἴκου μῆκος (ζ) πηχῶν ἑκατόν, καὶ
τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διορίζοντα, καὶ οἱ τοῖχοι
αὐτῶν μῆκος (η) πηχῶν ἑκατόν.

MS. A. (α) καὶ διεμέτρησεν (β) πήχεις (γ) πήχεις (δ) πήχεων (ζ) πήχεις (η) αὐτῆς πήχεις τεσσαράκοντα, καὶ εὖρος π[...] (θ) αἰλὰμ τοῦ θυρώματος πήχεις (ι) πήχεις (κ) πήχεις (λ) π[...] (μ) τὸ * εὖρος τῶν θυρωμάτων πήχεις τεσσαράκοντα, καὶ εὖρος π[...] (ν) εἶπεν πρός με, (ξ) πήχεις (ο) πήχεις τέσσαρες (π) τὰ πλευρὰ (ρ) καὶ τρὶς (σ) τοῦ οἴκου κύκλῳ, (τ) οἴκου, (υ) μέσων ἐπὶ τὰ τριώροφα, καὶ τοῦ θραὲλ (φ) πήχεων διάστημα, Καὶ (χ) πήχεων (ψ) ἀναμέσον (ω) καὶ εὖρος πήχεων (α) τοῦ οἴκου (β) θυρίδες (ϛ) πήχεων (δ) πήχεων (ε) πήχεων (ζ) πήχεων (η) πήχεων

Et longitudo Ælam cubitorum
viginti: & latitudo cubitorũ duo-
decim: & super decẽ gradus ascen-
debãt ad illud: & columnæ erant
ad Ælam una hinc, et una inde.

CAP. XLI.

ET introduxit me in templum
(a) cui mensus est (b) Ælã [...]
torum sex latitudinem hinc, &
cubitorum sex latitudinem Ælam
indè, Et latitudinem portæ cubi-
torum decem; & humeri portæ
cubitorum quinque hinc; & cu-
bitorum quinque indé. Et mensus
est longitudinem ejus quadragin-
ta cubitorum, & latitudinem vi-
ginti cubitorum. Et ingressus est
in atrium interius: & mensus est
(c) Æl portæ, cubitorum duorũ,
& portam sex cubitorum, & hu-
meros portæ septem cubitorum
hinc, & septem cubitorum indè.
Et mensus est longitudinem ostio-
rum, cubitorum (d) quadraginta,
& latitudinem cubitorum vigin-
ti, ad faciem templi. Et dixit:
Hoc est Sanctum sanctorum. Et
mensus est parietem domûs cubi-
torum sex, & latitudinem late-
ris cubitorum quatuor per circui-
tum: Et latera, latus ad latus,
triginta trium bis: & intervallum
in pariete domûs in lateribus per
circuitum, ut esset apprehenden-
bus ad videndum, ut omnino non
attingerent parietes domûs: Et
latitudinẽ superioris lateris juxta
additamentum ex pariete ad su-
perius in circuitu domûs, ut di-
latetur desupèr, & ex inferiori-
bus ascendant ad superiora: & de
(e) Gisis ad tristega, & Thraël
domûs altitudinem per circuitũ,
intervallum laterum æquale ca-
lamo cubitorum sex, intervalla,
Et latitudinem parietis lateris ex-
trinsecùs cubitorum quinq, & re-
liqua, quæ inter latera domûs.
Et inter exedras, latitudinem
cubitorũ viginti, circumferentiã
domui in circuitu. Et portæ ex-
edrarum ad reliquum portæ u-
nius, quæ ad (f) Aquilonem: &
ostium unum ad Austrum: & la-
titudo (g) luminis (h) reliqui,
cubitorum quinque latitudo in
circuitu. Et quod separat ad faci-
em reliqui quasi ad mare, cubito-
rum septuaginta latitudo parietis
separantis cubitorum quinque la-
titudo in circuitu, & longitudo
ejus cubitorum nonaginta. Et
mensus est contra domum longi-
tudinem cubitorum centum; &
reliqua, & separantia, & parie-
tes eorum, longitudinem cubitorũ
centum;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

49 אורכא דאולמא עסרין אמין ופותיא חד עסרי אמין ובדרגין דסלקין ליה ועמודיא
על אליא חד מכא וחד מכא׃
מא
1 ואעלני להיכלא ומשח ית אליא שת אמין פותיא מכא ושית אמין פותיא מכא פותיא
2 דמשכנא׃ ופותיא דתרעא עסר אמין וכתפי תרעא חמיש אמין מכא וחמש אמין
3 מכא ומשח אורכיה ארבעין אמין ופותיא עסרין אמין׃ ועל לגיו ומשח אילא דתרעא
4 תרתין אמין ותרעא שת אמין ופותיא דתרעא שבע אמין׃ ומשח ית אורכיה עסרין
5 אמין ופותיא עסרין אמין די קדם היכלא ואמר לי דין בית קודש קודשיא׃ ומשח
כותלא דביתא שת אמין ופותיא דמחיצתא ארבע אמין סחור סחור מקף לביתא
6 סחור סחור׃ ומחיצתא מחיצא על מחיצא תלתין ותלת חדא עסרי בסדרא קביעין
בכתלא דמגיו למחיצא סחור סחור למהוי רישי שריתא ניחין על זויא ולא יהוין
7 שריתא מעברן בכתלי ביתא׃ ופותיא מסיבתא וסלקא לעלא לעלא מן מחיצא
ארי מקפא ביתא לסלקא לעלא לעלא סחור סחור לגיו על כן פתי ביתא מלעלא וכן
8 במסבתא סלקין מן ארעיתא לעליתא באורח מציעתא׃ וחזית לביתא רומא סחור
9 סחור שכללן מחיצא משחת קניא שית אמין רוח׃ פותיא דכתלא דמחיצתא
10 דלברא חמש אמין ואתר שביק בית מחיצא דלגיו׃ ובין לשכתא פותיא עסרין אמין
11 סחור סחור מקף לביתא סחור סחור׃ ותרעא דמחיצתא לאתר שביק תרעא חד
פתיח לאורח צפונא ותרעא חד פתיח לדרומא ופותיא דאתר שביק חמש אמין סחור
12 סחור׃ ובנינא דקדם בצורתא רוח אורח מערבא פותיא שבעין אמין וכתלא דבנינא
13 חמש אמין פותיא סחור סחור ואורכיה תשעין אמין׃ ומשח ית ביתא אורכא מאה
אמין ובצורתא ובנינא וכתליא אורכא מאה אמין׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Longitudo vestibuli viginti cubitorum, & latitudo undecim cubitorum, &
per gradus ascendebant ad illud: & columnæ erant juxta postes, una hinc
& una indè.

CAP. XLI.

ET introduxit me in templum, & mensus est postes sex cubitorum latitudi-
nis hinc, & sex cubitorum latitudinis indè, latitudine tabernaculi. Et latitu-
do portæ decem cubitorum erat, & latera portæ quinque cubitorum hinc, &
quinque cubitorum indè: & mensus est longitudinem ejus quadraginta cu-
bitis, & latitudinem viginti cubitis. Et ingressus est interiùs, & mensus est
postem portæ duobus cubitis, & portam sex cubitis, & latitudinem portæ se-
ptem cubitis. Et mensus est longitudinem ejus viginti cubitis, & latitudinem
viginti cubitis ante templum: & dixit ad me, Hoc est (domus) sanctum sancto-
rum. Et mensus est parietem domus sex cubitis, & latitudinem tabulati qua-
tuor cubitis per circuitum circuiens domum per gyrum. Tabulata autem, ta-
bulatum super tabulatum, triginta tria, undena per ordinem, defixa pariete
intra tabulata per circuitum, ut capita trabium requiescerent super illud
quod eminebat, neque trabes penetrarent per parietes domus. At platea cir-
cuibat & ascendebat sursum sursum à tabulatis, quia circuibat domum ascen-
dendo sursum sursum per circuitum intrinsecus: ideò latior erat domus in su-
perioribus, & sic per cochleam ascendebant de inferioribus ad superiora per
viam mediam. Et vidi in domo altitudinem per circuitum, fundata tabulata
mensura calami, sex cubitorum spatio. Et latitudo parietis tabulati forinsecus
quinque cubitorum, & locus relictus in loco tabulatorum intrinsecus. Et in-
ter gazophylacia latitudo viginti cubitorum in circuitu circum domum per
gyrum. Et porta tabulati ad locum relictum, ostium unum apertum ad viam
Aquilonarem, & ostium unum apertum ad Austrum: & latitudo loci relicti
quinque cubitorum in circuitu. Et ædificium quod erat ante conseptum ver-
sus viam Occidentis, latitudinis septuaginta cubitorum: paries autem ædifi-
cii quinque cubitorum latitudinis in circuitu, & longitudinis nonaginta cu-
bitorum. Et mensus est ipsam domum, longitudo erat centum cubitorum: &
conseptum & ædificium & parietes ejus centum cubitorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Longitudo liminis erat viginti cubitorum, latitudo verò undecim cubitorum: gradibus ascendebatur ad illud, & columnæ stabant ad parastades ejus, una hinc, inde altera. 49

CAP. XLI.

Deinde introduxit me in templum, mensusque est parastadem, sex cubitorum latitudinem ejus hinc, & sex cubitorum latitudinem 1
ejus inde. Latitudo tabernaculi, & latitudo 2
januæ erat decem cubitorum; latera verò januæ quinque cubitorum hinc, & quinque cubitorum inde: & mensus est longitudinem ejus quadraginta cubitorum, latitudinem verò
viginti cubitorum. Et ingressus intrinsecùs 3
mensus est parastadem januæ duorum cubitorum, januam verò sex cubitorum, & latitudi-
dem ejus septem cubitorum. Tum mensus est 4
longitudinē ejus viginti cubitorum, & latitudinem ejus viginti cubitorum è regione templi: dixitque mihi, Hoc est Sanctum Sancto-
rum. Item mensus est parietem domûs sex 5
cubitorum, & latitudinem costæ septem cu-
bitorum quaquaversùs circa domum. Et qui- 6
dem costæ, erant costa super costam triginta tribus vicibus, & ingrediebantur hæ costæ in parietem domûs circunquaque; ita ut firmæ
quidem essent, sed separatæ à pariete. Cohæ- 7
rebant autem supernè hæ costæ, ita ut domum supernè circuncingerent; quatenus amplior esset domus supernè, & ex imo ascendi posset ad mediana, & ex medianis ad su-
prema. Similiter vidi altitudinem domûs 8
circunquaque: & sejunctæ erant costæ ab
invicem arundine integrâ, sex cubitis. Lati- 9
tudo parietis *cujuslibet* costæ extrinsecùs quinq; erat cubitorū, & intrinsecùs quinque
cubitorū. Inter exedras *intercedebat* latitudo 10
viginti cubitorum circa domū. Ostium costæ 11
derelictum, *duplex erat*; unum versùs Meridiem, alterum versùs Aquilonem: & latitudo
ostii derelicti erat quinq; cubitorū. Ædificii 12
autem quod respondebat areæ quæ erat in porta Occidentali, latitudo erat septuaginta cubitorū: & parietis ædificii quinque cubitorū la-
...circunquaque, longitudo verò nonaginta cubitorum. Deinde mensus est domum longitudine centum cubitorum, et arcâ ædificii parietū longitudine centū cubitorū, 13

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 * وطول الرواق عشرون ذراعا • وعرضه اثني عشر ذراعا • وصعد اليه على عشر درج
وعامودان كانا على الرواق واحد من هاهنا • وواحد من هاهنا •

• الفصل الحادي والاربعون • • الاصحاح الرابع والعشرون •

1 * وادخلني الى الهيكل • وقاس الرواق • ستة اذرع عرضه من ههنا • وستة اذرع سعة الرواق
2 من هاهنا * وسعة الباب عشر اذرع • واكتاف الباب خمسة اذرع من هاهنا • وخمسة اذرع
من هاهنا • وقاس طوله اربعين ذراعا • وعرضه عشرين ذراعا * ودخل الى الدار الداخلة
3 وقاس رواق الجارية ذراعين • والجارية ستة اذرع • واكتاف الجارية سبعة اذرع من ههنا
4 وسبعة اذرع من ههنا * وقاس طول الجاريات اربعين ذراعا • وسعتهن عشرين ذراعا على
واجهة الهيكل • وقال لي • هذا قدس القدسين * وقاس حائط البيت ستة اذرع • وعرض
5
6 الجانب اربعة اذرع من حوله * والجوانب جانب على جانب • ثلاثين وثلث في اثنين • والبلاطة
في حائط البيت في جوانب البيت محيطة • ليكون للآخذين ان ينظروا كيلا يلمسوا
7 حيطان البيت بالكلية * وسعة علو الاجناب كالزيادة من البيت الى العلو محيط البيت
كيلا يتسع من فوق • ومن الاسفل يصعدون الى العلالي • ومن الاوساط الى ثلاث طبقات
8 * وارتفاع البيت محيط مسافة الجوانب مساو للقصبة مسافة الاذرع * وعرض حائط الجانب من خارج
9 خمسة اذرع * والبواقي بين جوانب البيت وبين المقاصير • والاتساع عشرون ذراعا يدور بالبيت
10 من حوله * وكوى المقاصير على فضلة الباب الواحد الذي نحو الجربياء • والباب الواحد نحو
11 التيمن • وسعة نور الفضلة خمسة اذرع عرضا من حوله * والفاصل الى واجهة الفضلة نحو البحر
12 سبعون ذراعا • عرض الحائط الفاصل خمسة اذرع سعته من حوله • وطوله تسعون ذراعا
13 * وقاس قبالة البيت مائة ذراع طولا • والبواقي والفواصل والحيطان طولهم مائة ذراع

Longitudo verò porticûs, viginti cubitorum: et latitudo ejus duodecim cubitorum: ascendiq; ad eam super decem gradus: & duæ erant columnæ super porticum, una hinc, indè altera. 49

CAP. XLI.

Textus vigesimus quartus.

Præterea introduxit me in templum; et mensus est porticum, sex cubitorum latitudinem ejus hinc, & sex cubitorum amplitudinem porticûs indè. Amplitudo januæ 1
decem erat cubitorum, humeri verò januæ 2
quinq; cubitorum hinc, & quinque cubitorum indè: mensusque est longitudinem ejus quadraginta cubitorum, latitudinem verò viginti cubitorum. Deindè ingressus
atrium interius, mensus est porticum forium duorum cubitorum: porrò fores sex 3
erant cubitorum: humeri autem forium septem cubitorum hinc, et septem cubitorum indè. Et mensus est longitudinem
forium, quadraginta cubitorum; et latitu- 4
dinem earum viginti cubitorum à fronte templi: et dixit mihi; Hoc est Sanctum sanctorum. Tum mensus est parietem do-
mûs, sex cubitorum, et latitudinem la- 5
terum quatuor cubitorum circunquaque.
Latera verò erant latus super latus, bis 6
triginta tria: et interstitium in pariete domûs in lateribus domûs circunquaque, ut esset videre cupientibus, ne omninò tangerent parietes domûs. Et latitudo subli-
mitatis laterum, ut additamentum, ex do- 7
mo ad summum cingebat domum, ne latior esset superiùs: et ex imo ascendebant ad cœnacula, et è medianis ad tertiam contignationem. Altitudo domûs per cir-
cuitum spatii laterum, æqualis erat cala- 8
mo, spatio sex cubitorum: Latitudo verò
parietis cujusque lateris forinsecùs, quinq; 9
cubitorum: Reliqua inter latera domûs et
inter cantorum pulpita: et amplitudo vi- 10
ginti cubitorum circa domum erat undequaq;. Fenestræ pulpitorum erant supra su-
perfluitatem portæ unius quæ erat versùs 11
Aquilonem, et portæ alterius quæ versùs Austrum: amplitudo autem luminis illius superfluitatis, quinque cubitorum erat in latitudinem circunquaque. Separatio è
regione superfluitatis versùs mare, septua- 12
ginta cubitorum: latitudo parietis separantis, quinque cubitorum amplitudinem continebat undequaque; longitudo verò nonaginta cubitorū. Deindè mensus est à fron-
te domûs cubitos centum in longitudinem: 13
et reliquorum, et separationum, atque parietum longitudo fuit centum cubitorum;

T

יחזקאל : מב

centum orientem ad *sepositi tabulati* & , domus *faciem* latitudo Et
14 ורחב פני הבית והגזרה לקדים מאה
sepositi tabulati facies ad ædificii longitudinem est mensus Et .cubitorum
15 אמה : ומדד ארך הבנין אל פני הגזרה
; cubitis centum inde & ,hinc ejus *angulos &* ,*ejus posteriora super* quod
אשר על אחריה ואתוקיהא מפו ומפו מאה אמה
fenestras & , Limina .atrii vestibula & , interius templum &
16 וההיכל הפנימי ואלמי החצר : הספים והחלונים
opertum limen contra *ipsis tribus in* circa *angulos &* , *arctas*
האטמות והאתיקים סביב לשלשתם נגד הסף שחיף
fenestræ & : fenestras ad usque terra Et .circa circum *ligno*
עץ סביב סביב והארץ עד החלנות והחלנות
,interiorem domum ad usque *&* , ostium *desuper Super* .opertæ
17 מכסות : על מעל הפתח ועד הבית הפנימי
,interiori in , circa circum pariete omni in & , forinsecus &
ולחוץ ואל כל הקיר סביב סביב בפנימי
palma & *: palmæ* & ,Cherubim factus Et .mensuras exteriori in &
18 ובחיצון מדות : ועשוי כרובים ותמרים ותמרה
hominis facies Et .Cherub facies duæque ,Cherub ,Cherub inter
19 בין כרוב לכרוב ושנים פנים לכרוב : ופני אדם
factum : inde palmam *ad* catuli facies & , hinc palmam *ad*
אל התמרה מפו ופני כפיר אל התמרה מפו עשוי
desuper ad usque terra A .circa circum *domum omnem ad*
20 אל כל הבית סביב סביב : מהארץ עד מעל
.templi parietem & : factæ palmæ & , Cherubim ostium
הפתח הכרובים והתמרים עשוים וקיר ההיכל :
.aspectus sicut *aspectus* sanctitatis *facies* Et : *quadratum* postis Templi
21 ההיכל מזוזת רבעה ופני הקדש המראה כמראה :
duorum ejus longitudo & ,altitudo cubitorum trium lignei Altaris
22 המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתים
: *ligni* ejus parietes & ,ejus longitudo & ,ei ejus anguli & , cubitorum
אמות ומקצעותיו לו וארכו וקירתיו עץ
duæ Et .*Domini facies ad* quæ , mensa Hæc : me ad est locutus &
23 וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יהוה : ושתים
: foribus fores duæ Et .sanctitati & , templo *fores*
24 דלתות להיכל ולקדש : ושתים דלתות לדלתות
valvæ duæ & , uni *valvæ duæ valvæ plicatiles duæ*
שתים מוסבות דלתות שתים לדלת אחת ושתי דלתות
, Cherubim templi *foribus in eis ad facta* Et .alteri
25 לאחרת : ועשויה אליהן אל דלתות ההיכל כרובים
ad ligni trabs & : parietibus factæ quemadmodum , *palmæ* &
ותמרים כאשר עשוים לקירות ועב עץ אל
,hinc palmæ & , *arctæ* fenestræ Et .forinsecus *vestibuli facies*
26 פני האולם מהחוץ : וחלונים אטמות ותמרים מפו
.trabes & , domus *costæ* & : vestibuli *humeros ad* inde &
ומפו אל כתפות האולם וצלעות הבית והעבים :

CAP. XLII. מב

: aquilonis viam , viam exterius atrium ad me eduxit Et
1 ויוצאני אל החצר החיצונה הדרך דרך הצפון
,*sepositum tabulatum* contra quod ,cubiculum ad me fecit ingredi &
ויבאני אל הלשכה אשר נגד הגזרה
longitudinis facies Ad .aquilonem ad ædificium contra quod &
2 ואשר נגד הבנין אל הצפון : אל פני ארך
quinquaginta latitudinis & : aquilonis ostium centum cubitorum
אמות המאה פתח הצפון והרחב חמשים
contra & , interiori atrio qui viginti *Coram* .cubitorum
3 אמות : נגד העשרים אשר לחצר הפנימי ונגד
anguli facies ad angulum : exteriori atrio quod pavimentum
רצפה אשר לחצר החיצונה אתיק אל פני אתיק
.tertiis in
בשלשים :

Versio VULG. LAT.

14 Latitudo autem ante faciem domûs, & ejus quæ erat separatũ contra Orientẽ, centum cubitorũ.
15 Et mensus est longitudinẽ ædificii contra faciem ejus quæ erat separatum ad dorsum: ethecas ex utraque parte centum cubitorũ: & templum interius, & vestibula
16 atrii. Limina, & fenestras obliquas, & ethecas in circuitu per tres partes, contra uniuscujusque limen, stratúmque ligno per gyrum in circuitu: terra autẽ usq; ad fenestras, & fenestræ clausæ
17 super ostia. Et usque ad domum interiorem, & forinsecùs per omnem parietem in circuitu intrinsecùs, & forinsecùs, ad mensuram. Et fabrefacta Cherubim
18 & palmæ: & palma inter Cherub & Cherub, duásque facies
19 habebat Cherub. Faciem hominis juxta palmam ex hac parte, & faciem leonis juxta palmam ex alia parte, expressam per omnem
20 domũ in circuitu. De terra usq; ad superiora portæ, Cherubim et palmæ cælatæ erant in pariete
21 templi. Limen quadrangulum, & facies Sanctuarii, aspectus contra
22 aspectũ. Altaris lignei triũ cubitorũ altitudo: & longitudo ejus duorũ cubitorũ: & anguli ejus, & longitudo ejus, & parietes ejus lignei. Et locutus est ad me; Hæc
23 est mensa corã Dño. Et duo ostia erant in templo, et in Sanctuario.
24 Et in duobus ostiis ex utraque parte bina erant ostiola, quæ in se invicẽ plicabantur: bina enim ostia erant ex utraque parte osti-
25 orum. Et cælata erant in ipsis ostiis templi Cherubim, et sculpturæ palmarum, sicut in parietibus quoque expressæ erant: quam ob rem et grossiora erant ligna in vestibuli fronte forinse-
26 cus. Super quæ fenestræ obliquæ, et similitudo palmarũ hinc atq; inde in humerulis vestibuli, secundùm latera domûs, latitudinémque parietum.

CAP. XLII.

1 ET eduxit me in atrium exterius per viã ducentem ad Aquilonem, et introduxit me in gazophylacium, quod erat contra separatũ ædificiũ, et contra ædem
2 vergentem ad Aquilonẽ. In facie longitudinis, centũ cubitos ostii Aquilonis: et latitudinis quin-
3 quaginta cubitos, Contra viginti cubitos atrii interioris, et contra pavimentum stratum lapide atrii exterioris, ubi erat porticus juncta porticui triplici.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ τὸ εὖρος κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου, καὶ τὰ
15 ἀπόλοιπα κατέναντι πηχῶν ἑκατόν. Καὶ διεμέτρησε (η) μῆκος τοῦ διορίζοντος κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου τῶν κατόπισθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου, καὶ τὰ ἀπόλοιπα ἔνθεν καὶ ἔνθεν πηχῶν ἑκατὸν τὸ μῆκος· καὶ ὁ ναὸς, καὶ αἱ γωνίαι, καὶ τὸ αἰλὰμ τὸ ἐξώτερον, πε-
16 φατνωμένα. Καὶ αἱ θυρίδες δικτυωταὶ, ἀποφαύσεις κύκλῳ τοῖς τρισὶν, ὥστε διακύπτειν. καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον ἐξυλωμένα κύκλῳ, καὶ τὸ ἔδαφος, καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυρίδων· καὶ αἱ θυρίδες ἀναπτυσσόμεναι τρισσῶς εἰς τὸ διακύπτειν.
17 Καὶ ἕως πλησίον τῆς ἐσωτέρας καὶ ἕως τῆς ἐξωτέρας, καὶ ἐφ' ὅλον τὸν (θ) τοῖχον κύκλῳ ἐν τῷ
18 ἔσωθεν καὶ ἐν τῷ ἔξωθεν (ι), Γεγλυμμένα χερουβὶμ, καὶ φοίνικες ἀναμέσον χερουβ καὶ ἀναμέσον χερούβ. δύο πρόσωπα τῷ χε-
19 ρούβ· Πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ πρόσωπον λέοντος πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν· διαγε-
20 γλυμμένος (κ) ὁ οἶκος κυκλόθεν. Ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ φατνώματος, τὰ (λ) χερουβὶμ καὶ οἱ φοίνικες διαγεγλυμμένοι. Καὶ
21 τὸ ἅγιον καὶ ὁ ναὸς (μ) ἀναπτυσσόμενος τετράγωνα, κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ὅρασις
22 ὡς ὄψις Θυσιαστηρίου ξυλίνου, (ν) πηχῶν τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ τὸ μῆκος (ξ) πηχῶν δύο, καὶ τὸ εὖρος (ο) πηχῶν δύο· καὶ κέρατα εἶχε, καὶ ἡ βάσις αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι. καὶ εἶπε πρός με, Αὕτη ἡ τρά-
23 πεζα (π), ἡ πρὸ προσώπου κυρίου. Καὶ δύο θυρώματα τῷ ναῷ, (ρ) καὶ δύο θυρώματα τῷ
24 ἁγίῳ, Τοῖς δυσὶ θυρώμασι τοῖς στροφωτοῖς· δύο θυρώματα τῷ ἑνὶ, καὶ δύο θυρώ-
25 ματα τῇ (σ) θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ. Καὶ γλυφὴ ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὰ θυρώματα τοῦ ναοῦ (τ) χερουβὶμ· καὶ φοίνικες κατὰ τὴν γλυφὴν τῶν ἁγίων, καὶ σπουδαῖα ξύλα κατὰ πρόσωπον τοῦ
26 αἰλὰμ ἔξωθεν, Καὶ θυρίδες κρυπταί. καὶ διεμέτρησεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, εἰς τὰ ὀροφώματα τοῦ αἰλὰμ, καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ οἴκου (υ) ἐζυγωμένα.

MS. A. (η) τὸ τεῖχος τοῦ (θ) οἶκον κυκλόθεν ἐν τῷ (ι) μέτρα, Καὶ γεγλυμμένα χερουβεὶν, καὶ φοίνικας· καὶ φοῖνιξ ἀναμέσον* χερουβεὶμ χερούβ. (κ) ἦν ὁ οἶκος (λ) χερουβεὶν (μ) ἀναπτυσσόμενα (ν) πήχεων (ξ) πήχεων (ο) πήχεων (π) κατὰ πρόσωπον (ρ) καὶ τῷ ἁγίῳ δύο θυρώματα, Τοῖς δυσὶ θυρώμασιν τοῖς (σ) δευτέρα θύρα. (τ) Χερουβεὶν· (υ) ἐξυλωμένα.

14 Et latitudinem contra faciem templi, & reliqua è contra cubitorum centum. Et mensus est
15 longitudinem separantis contra faciem (i) reliqui, quæ erant post tergum domûs illius, & reliqua hinc & indè, cubitorum centum longitudinem: Et (k) templum & anguli, & Ælam exterius strata ligno: Et fenestræ in modum
16 retis factæ, (l) illuminationes in circuitu tribus, ad prospiciendum. Et domus, & ea quæ proxima erant, strata ligno per circuitum, & pavimentum, & de pavimento usque ad fenestras: & fenestræ aperiebantur tripliciter, ut prospiceretur per eas. Et (m) us-
17 que propè interiorem, & usque ad exteriorem, & per omne parietem in circuitu intrinsecus, & (n) extrinsecùs, Cælata Cherubim, & pal-
18 mæ inter Cherub, & Cherub. Duæ facies Cherub: Facies hominis ad
19 palmã hinc (o) & hinc, & facies leonis ad palmam indè, & indè: cælata domus in circuitu. A pavi-
20 mento usq; ad (p) laquear, Cherubim, & palmæ cælatæ. Et Sanctuariũ & templũ aperiebantur
21 per quatuor angulos contra faciem Sanctorum: visio, quasi species Altaris lignei: trium cubi-
22 torum altitudo ejus, & longitudo cubitorum duorum, & latitudo cubitorum duorum: & cornua habebat: & basis ejus, & parietes ejus lignei. Et dixit ad
23 me; Hæc est mensa, quæ ante faciem Domini. Et duo ostia templo, & duo ostia Sanctuario, Du-
24 obus ostiis versatilibus: duo ostia uni, & duo ostia portæ secundæ:
25 Et cælatura super eas, & super ostia templi Cherubim, & palmæ juxta sculpturam Sanctorum, & (q) necessaria ligna (r) ad faciem Ælam forinsecùs, Et fene-
26 stræ absconditæ. Et mensus est hinc & indè, in laquearia Ælam, & latera domûs (s) æquiponderis.

ΚΕΦ. λϐ'.

1 ΚΑὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν (*) ἐσωτέραν κατὰ ἀνατολὰς, κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ εἰσήγαγέ με· καὶ ἰδοὺ ἐξέδραι (α) πέντε, ἐχόμεναι τοῦ ἀπολοίπου, καὶ ἐχόμεναι τοῦ διορίζοντος πρὸς Βοῤῥᾶν. (β)
2 Ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν μῆκος πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ
3 τὸ πλάτος πεντήκοντα (γ), Διαγεγραμμέναι ὃν τρόπον αἱ πύλαι τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, καὶ ὃν τρόπον τὰ περίστυλα τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας (**) ἐστοιχισμέναι, ἀντιπρόσωποι στοαὶ τρισσαί.

MS. A. (*) ἐξωτέραν (α) δεκαπέντε, (β) Κατὰ πρόσωπον ἐπὶ (γ) πήχεων, (**) ὀστιχισμέναι,

CAP. XLII.

1 ET (a) introduxit me in atrium (b) interius ad Orientem contra portam, quæ ad Aquilonem: & introduxit me: & ecce exedræ quinque juxta reliquũ ædificium, & juxta separans ad (c) Aquilonem, Ad cubitos centum longi-
2 tudo ad Aquilonem, & latitudo
3 quinquaginta: Descriptæ, sicut portæ atrii interioris, & sicut columnæ atrii exterioris (d) per ordinem contra faciem porticus ternæ:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ופותיא דקדם ביתא ובצורתא למדנחא מאה אמין : ומשח אורכא דבנינא דקדם
15 בצורתא דלאחורהא ווייתהא מכא ומכא מאה אמין והיכלא גואה ואולמי דרתא :
16 ספיא וכוין סתימן ועתיקיא סחור סחור לתלתיהון לקבל ספא דחפי נסרין דארזא
17 סחור סחור וארעא עד כויא וכוין סתימן : עד לעלא מן תרעא ומן ביתא גואה ולברא
18 ועל כל כותלא סחור סחור מלגיו ומלברא משחן : וגליף כרובין וכותרן וכותרתא
19 בין כרובא לכרובא ותרין אפין לכרובא : ואפי אנשא עביד לכותרתא מכא ואפי אריא
20 עביד לכותרתא מכא גליף על כל ביתא סחור סחור : מארעא עד לעלא מתרעא
21 כרובין וכותרן גליפן וכן לכתלא דהיכלא : היכלא דספוהי מרבען ואפי בית כפורי
22 חזויה כחזו יקריה : לקבל מדבחא פתורא דאעא תלת אמין רומיה ואורכיה תרתין
23 אמין ווין ליה ואורכיה וכותלוהי דאעא ומלל עמי דין פתורא דקדם יי : ותרתין
24 דשין להיכלא ולבית כפורי : ותרתין דשין אמהן לדשיא תרתין מקפן דשין תרתין
25 לדשא חד ותרתין דשין לאוחרנתא : וגליף עליהון על דשי היכלא כרובין וכותרן
26 כמא דגליף על כותליא וסקפתא דאעא על אפי אולמא מלברא : וכוין סתימן וכותרתא
מכא ומכא על כתפי אולמא ומחיצת ביתא וסקפתא :

מב

1 ואפקני לדרתא בריתא באורח תרעא דפתיח לאורח צפונא ואעלני ללשכתא דקדם
2 בצורתא ודקדם בנינא לצפונא : לקבל אורכא דאמין מאה תרעא חד דפתיח לצפונא
3 ופותיא חמשין אמין : לקביל עסרין דלדרתא גויתא וקביל דלצפונא רצפתא
דפתיחא לדרתא בריתא ווי לקביל ווי מתלתין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

14 Et latitudo quæ erat ante domum & conseptũ ad Orientem, centũ cubitorũ
15 erat. Et mensus est longitudinem ædificii quod erat ante conseptum ad posteriora ejus & angulos ejus hinc, & indè, centum cubitis: & templum interius
16 & vestibula atrii, Et limina, & fenestras obturatas & appendices in circuitu ternas exadverso liminis quod opertũ erat tabulis cedrinis in circuitu,
17 idque à solo usque ad fenestras, fenestræ autẽ obturatæ erant. Usque supra portam & à domo interiori & forinsecus, & super omnes parietes per circui-
18 tum intus & foris juxta mensuram. Et sculpsit Cherubim & capitella, & capitellum inter Cherub & Gherub: & duas facies habebat Cherub. Facies
19 hominis erat facta ex una parte capitelli, & facies leonis facta ex altera
20 parte capitelli, sculptæ super totam domum per circuitum. A terra autem usque super portam, Cherubim & capitella cælata erant, & similiter in parietibus
21 templi. Templi autem limina quadrata, & facies domus propitiatorii, &
22 aspectus ejus sicut aspectus gloriæ *ejus*. Mensa autem lignea erat ante altare, cujus altitudo erat trium cubitorum, & longitudo ejus duorum cubitorum: &
23 anguli erant ei, & longitudo, & parietes ejus lignei erant: & locutus est ad me:
24 Hæc est mensa quæ est coram Dño. Et duo ostia erant in templo & in domo propitiatorii: Et geminæ fores erant velut matres his ostiis: bina erant osti-
25 ola versatilia, duo ostiola [*inquam*] in ostio uno, & duo ostiola in altero. Et cælata erant in ipsis ostiis templi Cherubim & capitella sicut cælata erant in
26 parietibus: & trabs lignea super faciem vestibuli extrinsecus. Et fenestræ obturatæ, & capitella hinc et indè in humeris vestibuli, et tabulata domus et superliminaria.

CAP. XLII.

1 ET eduxit me in atrium exterius per viam portæ quæ aperta est ad viam Aquilonis: et introduxit me in gazophylacium quod erat ante conseptum
2 et ante ædificium vergens ad Aquilonem. E regione longitudinis centum cubitorum erat porta una quæ patebat ad Aquilonem, et latitudinis quin-
3 quaginta cubitorum. E regione viginti cubitorum atrii interioris, et è regione *Aquilonis* pavimenti illius quod apertum erat ad atrium exterius, anguli contra angulos triplices.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 15 * ܘܦܬܝܐ ܠܩܘܒܠ ܒܝܬܐ. ܦܪܘܒܐ ܡܕܢܚܝܐ. ܡܐܐ ܐܡܝܢ. * ܘܡܫܚ ܐܘܪܟܗ
16 ܕܒܢܝܢܐ ܕܩܕܡ ܦܪܘܒܐ ܘܦܣܬܪܗ ܘܐܟܣܕܪܘܗܝ. ܡܟܐ ܘܡܟܐ. ܡܐܐ ܐܡܝܢ. * ܘܗܝܟܠܐ
ܓܘܝܐ. ܘܦܪܘܣܬܕܐ ܕܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ. ܘܫܩܦܐ ܘܟܘܐ ܘܐܟܣܕܪܐ ܡܢ ܚܘܕܪܗܘܢ. ܘܠܬܠܬܝܗܘܢ
17 ܬܪܥܐ. ܡܛܠ ܩܝܣܐ. ܡܢ ܚܘܕܪܗ. ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܥܕܡܐ ܠܟܘܐ. * ܘܟܘܐ ܡܚܦܝܢ ܥܠ ܬܪܥܐ
ܕܒܝܬܐ ܓܘܝܐ. ܘܠܒܪ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܐܫܝܐ ܡܢ ܚܘܕܪܐ. ܡܫܚ ܡܢ ܠܒܪ. ܘܡܢ ܠܓܘ.
18 * ܘܥܒܝܕ ܟܪܘܒܐ. ܘܕܩܠܐ. ܘܕܩܠܐ ܒܝܬ ܟܪܘܒܐ ܠܟܪܘܒܐ. ܘܬܪܬܝܢ ܐܦܝܢ ܠܟܪܘܒܐ. * ܘܐܦܝ
19 ܕܒܪܢܫܐ ܠܘܬ ܕܩܠܐ ܡܟܐ ܘܡܟܐ. ܥܒܝܕ ܟܠܗ ܒܝܬܐ ܡܢ ܚܘܕܪܗ. * ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܠܥܠ
20 21 ܡܢ ܬܪܥܐ. ܟܪܘܒܐ ܘܕܩܠܐ. ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܣܛܘܢܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܪܒܥܐ. ܘܐܦܝ ܩܘܕܫܐ
22 ܕܚܙܝܐ. ܐܝܟ ܚܙܘܗ ܕܡܕܒܚܐ ܕܩܝܣܐ. * ܬܠܬ ܐܡܝܢ ܪܘܡܗ. ܘܐܘܪܟܗ ܬܪܬܝܢ ܐܡܝܢ.
ܘܩܪܢܬܐ ܐܝܬ ܠܗ. ܘܐܘܪܟܗ ܘܐܣܛܘܢܘܗܝ ܕܩܝܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܢܐ ܦܬܘܪܐ ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ.
23 * * ܘܬܪܝܢ ܬܪܥܝܢ ܠܬܪܥܐ. ܬܪܝܢ ܬܪܥܝܢ ܠܬܪܥܐ ܚܕ. ܘܬܪܝܢ ܬܪܥܝܢ ܠܬܪܥܐ ܐܚܪܢܐ.
24 25 * ܘܥܒܝܕ ܥܠܝܗܘܢ. ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܟܪܘܒܐ ܘܕܩܠܐ. ܐܝܟ ܕܥܒܝܕܝܢ ܥܠ ܟܘܬܠܐ.
26 * ܘܦܬܘܗܝ ܕܦܪܘܣܬܕܐ. ܡܚܦܝܢ ܩܝܣܐ ܡܢ ܠܒܪ. ܘܟܘܐ. ܡܣܩܦܢ. ܘܕܩܠܐ ܡܟܐ ܘܡܟܐ
ܥܠ ܣܛܪܘܗܝ ܕܦܪܘܣܬܕܐ. ܘܥܠ ܣܛܪܘܗܝ ܕܒܝܬܐ. ܡܚܦܝܢ ܕܩܐ.

* ܫܠܡ * ܡܐ *

1 * ܘܐܦܩܢܝ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ ܠܐܘܪܚܐ ܕܓܪܒܝܐ. ܘܐܥܠܢܝ ܠܐܟܣܕܪܐ ܕܠܘܩܒܠ ܦܪܘܒܐ
2 ܘܠܘܩܒܠ ܒܢܝܢܐ ܓܪܒܝܐ. * ܠܘܩܒܠ ܐܘܪܟܐ ܕܡܐܐ ܐܡܝܢ ܬܪܥܐ ܓܪܒܝܐ. ܘܦܬܝܐ
3 ܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ. * ܠܘܩܒܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ. ܘܠܘܩܒܠ ܕܪܓܐ ܕܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ.
ܕܒܢܝܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܠܬܠܬܐ ܡܛܒܩܝܢ.

Latitudine verò pro portione domûs : area 14
autem Orientalis centũ erat cubitorũ. De- 15
nique mensus est longitudinem ædificii quod
erat ante aream, & posticam ejus partem,
ejusque balaustia hinc inde, centum cubitorũ :
Templum quoq; interius, parastades januarũ 16
atrii, podia, fenestras, & balaustia circun-
quaque. Cæterùm tres istæ portæ tectorium
habebant ligneũ circunquaque, cuj⁹ longitu-
do ad fenestras usq; *pertingebat* : Ipsæq; fe- 17
nestræ obtectæ erant super ostium domûs in-
terioris. Foris quoq; parietes omnes circun-
quaq; mensus est extrinsecùs & intrinsecùs.
Elaboratũ autem erat Cherubinis & palmis ; 18
nam palma inter duos quosq; Cherubinos *in-
tercedebat*, binæq; facies erant cuiq; Cherubi-
no, Et facies humana super palmas hinc indè : 19
ita elaborata erat tota domus circunquaque.
A solo & ultra portas usque, Cherubini & 20
palmæ erant fabrefactæ. Paries templi qua- 21
drat⁹ erat: & frons Sanctuarii conspicua, simi-
lis erat formæ altaris lignei, Cujus altitudo 22
trium erat cubitorum, longitudo verò duorũ
cubitorum: angulos habebat: & longitudo at-
que balaustia ejus erant lignea : dixitque
mihi, Hæc est mensa quæ est coram Domino.
Geminæ erant valvæ singulis foribus, binæ 23
forib⁹ unis, & binæ foribus alteris : Atque 24
super his templi forib⁹ fabrefacti erant Che- 25
rubini & palmæ, quemadmodũ fabrefacti erãt
in parietib⁹. Frons parastadis obtecta erat li- 26
gno extrinsecùs : fenestræ obliquæ: & palmæ
utrinq; super latera parastadis: similiter costæ
domûs obtectæ erant asseribus.

CAP. XLII.

DEinde educens me ad atrium exterius a- 1
quilonem versùs, introduxit me in exedram
quæ erat ante aream & ante ædificium aqui-
lonare : Ante longitudinem centum cubito- 2
rum portæ Aquilonaris, & latitudinem quin-
quaginta cubitorum : Ante januam atrii in- 3
terioris, & ante gradus atrii interioris, qui
extructi erant alter super alterum tribus con-
tignationibus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 15 * وعرضهم على واجهة البيت والبواقي المقابلة ماية ذراع * وقاس حائط الفاصل على واجهة
16 الفصلة للذين من خلف ذلك البيت والبواقي من ههنا ومن ههنا ماية ذراع طولا * والهيكل
وزواياه والرواق الخارج ملوحات بالخشب وكوا مشبكة مناور تحيط بالثلاثة ليطل منها والبيت
17 وجوانبه ملوح بالخشب دايرا والارض ومن الارض الي الكوا * والكوا مفتحة بتثليث ليطل
والي جانب الداخلة والي الخارجة وعلي البيت كله من حوله فيما من داخل وفيما من خارج
18 * مقادير وساروبيمات منحوتة ونخيل ونخلة وسط الساروبيمات ساروبيمان ووجوه الساروبيمات
19 * وجه انسان نحو النخلة من ههنا ومن ههنا ووجه اسد نحو النخلة من ههنا ومن ههنا
20 21 * والبيت كله منحوت من حوله من الارض الي السقف والساروبيمات والنخيل منحوتة * والقدس
22 والهيكل منبسطة مربعة ولوجه الاقداس منظر مثل هيئة مذبح خشبي * ارتفاعه ثلثة اذرع
وطوله ذراعا وعرضه ذراعا وله قرون وقاعدته وحيطانه خشبية وقال لي هذه المايدة لوجه
23 24 الرب * ومصراعان للهيكل وللقدس مصراعان * للمصراعين مصراعان للواحد ومصراعان
25 للباب الثاني * وعليهم نقش وعلي مصاريع الهيكل ساروبيمات ونخيل كنقش الاقداس
26 * واخشاب نقية علي واجهة الرواق من خارج * وكوا خفية * وقاس من ههنا ومن ههنا الي
علالي الرواق * وجوانب البيت ملوحة بالخشب *

* الفصل الثاني والاربعون *

1 * وادخلني الي الدار الخارجة نحو المشارق قبالة الباب الذي الي الجربياء وادخلني واذا
2 خمس عشرة مقصورة قريبة من الفصلة وقريبة من الفاصل نحو الجربياء للوجه * ماية ذراع
3 طولها نحو الجربياء وعرضها خمسون ذراعا مرسومات على نحو ابواب الدار الداخلة وكمثل
دعايم الدار الخارجة مستورات مستويات الوجوه اسطوانات مثلثة *

Latitudo verò à fronte domûs & reli- 14
quorum oppositorum, centum cubitorum.
Mensus est etiam parietem separationis 15
contra faciem superfluitatis, eorum quæ
erant à tergo domûs illius ; & reliqua
hinc & inde, centum cubitos in longitu-
dinem. Porrò templum, anguli ipsius, & 16
porticus exterior obtecta erant asseribus
ligneis. Fenestræ cancellatæ, nempe lumi-
na ternas illas portas ambientia, ut ex iis
prospici posset. Et domus ac latera ipsius
asseribus operta ligneis circunquaque, nec-
non pavimentum, & à pavimento ad fe-
nestras. Fenestræ apertæ erant triplici fi- 17
gurâ, ut per eas prospiceretur : & tam
ad intimarum atque ad extimarum latus,
quàm super totam domum circunquaque,
tum intrinsecùs quàm forinsecùs ; Me- 18
tationes erant & Cherubini cælati cum
palmis : & palma inter Cherubinos. Ge-
minorum Cherubinorum erant facies illo-
rum Cherubinorum : Facies humana ver- 19
sùs palmã hinc inde, et facies leonis ver-
sus alteram palmam hinc inde. Itaque tota 20
domus erat undequaque cælata, à pavi-
mento ad laqueare: & Cherubini ac palmæ
cælatæ. Sanctuarium autem ac templum 21
patentia erant & quadrata : & à fronte
Sanctuarii forma quædam erat similis fi-
guræ altaris lignei, Cujus altitudo trium 22
erat cubitorum, longitudo cubiti, latitudo
cubiti, cornua habebat, & basis ac parie-
tes ejus lignei. Dixitque mihi, Hæc est
mensa ante faciem Domini. Binas valvas 23
habebat templum, & binas valvas San-
ctuarium ; Binis foribus, binæ erant val- 24
væ uni, & binæ valvæ portæ secundæ :
Et super iis cælatura, necnon super val- 25
vis templi (nempe Cherubini et palmæ) si-
milis cælaturæ Sanctuarii : Ligna expoli- 26
ta erant super frontem porticûs extrinse-
cùs, et fenestræ occultæ. Et mensus est hinc
inde, usque ad cœnacula porticûs: latera
domûs obducta erant asseribus ligneis.

CAP. XLII.

INdè me introduxit in atrium exterius 1
Orientem versùs, contrà portam quæ erat
ad Aquilonem, Cùmque introduxisset
me, ecce quindecim exedras cantorum
vicinas superfluitati, et vicinas separati-
oni versùs Aquilonarem plagam frontis :
Quarum longitudo centum erat cubito- 2
rum Aquilonem versùs, latitudo verò
quinquaginta cubitorum : Designatæ ad 3
modum portarum atrii interioris : et ad
modum columnarum atrii exterioris,
porticus triplices occultæ æqualium fron-
tium.

יחזקאל : מב

4 ולפני הלשכות מהלך עשר אמות רחב אל־הפנימית דרך אמה אחת ופתחיהם לצפון׃
5 והלשכות העליונת קצרות כי־יוכלו אתיקים מהנה מהתחתנות ומהתיכנות בנין׃
6 כי משלשות הנה ואין להן עמודים כעמודי החצרות על־כן נאצל מהתחתונות ומהתיכנות מהארץ׃
7 וגדר אשר־לחוץ לעמת הלשכות דרך החצר החיצנה אל־פני הלשכות ארכו חמשים אמה׃
8 כי־ארך הלשכות אשר לחצר החיצנה חמשים אמה והנה על־פני ההיכל מאה אמה׃
9 ומתחתה הלשכות האלה המבוא מהקדים בבאו להנה מהחצר החצנה׃
10 ברחב גדר החצר דרך הקדים אל־פני הגזרה ואל־פני הבנין לשכות׃
11 ודרך לפניהם כמראה הלשכות אשר דרך הצפון כארכן כן רחבן וכל מוצאיהן וכמשפטיהן וכפתחיהן׃
12 וכפתחי הלשכות אשר דרך הדרום פתח בראש דרך דרך בפני הגדרת הגינה דרך הקדים בבואן׃
13 ויאמר אלי לשכות הצפון לשכות הדרום אשר אל־פני הגזרה הנה לשכות הקדש אשר יאכלו־שם הכהנים אשר־קרובים ליהוה קדשי הקדשים שם יניחו קדשי הקדשים והמנחה והחטאת והאשם כי המקום קדש׃
14 בבאם הכהנים ולא־יצאו מהקדש אל־החצר החיצונה ושם יניחו בגדיהם אשר־ישרתו בהן כי־קדש הנה ילבשו בגדים אחרים וקרבו אל־אשר לעם׃
15 וכלה את־מדות הבית הפנימי והוציאני דרך השער אשר פניו דרך הקדים ומדדו סביב סביב׃

Versio VULG. LAT.

4 Et ante gazophylacia deambulatio decem cubitorum latitudinis, ad interiora respiciens viæ cubiti unius. Et ostia eorum ad
5 Aquilonem: Ubi erant gazophylacia in superioribus humiliora: quia supportabant porticus, quæ ex illis eminebant de inferiori-
6 bus, & de mediis ædificii. Tristega enim erant, & non habebant columnas, sicut erant columnæ atriorum: propterea eminebant de inferioribus, & de mediis à terra cubitis quinqua-
7 ginta. Et peribolus exterior secundùm gazophylacia, quæ erant in via atrii exterioris ante gazophylacia: longitudo ejus quin-
8 quaginta cubitorum. Quia longitudo erat gazophylaciorum atrii exterioris, quinquaginta cubitorum: & longitudo ante faciem templi, centum cubitorum.
9 Et erat subter gazophylacia hæc introitus ab Oriente ingredien-
10 tium in ea de atrio exteriori. In latitudine periboli atrii, quod erat contra viam Orientalem, in faciem ædificii separati, & erant ante ædificium gazophylacia.
11 Et via ante faciem eorum, juxta similitudinem gazophylaciorum, quæ erant in via Aquilonis: secundùm longitudinem eorum, sic & latitudo eorum: & omnis introitus eorum, & si-
12 militudines, & ostia eorum. Secundùm ostia gazophylaciorum, quæ erant in via respiciente ad Notum: ostium in capite viæ; quæ via erat ante vestibulum separatum per viam Orientalem
13 ingredientibus. Et dixit ad me; Gazophylacia Aquilonis, & gazophylacia Austri, quæ sunt ante ædificium separatum: hæc sunt gazophylacia sancta: in quibus vescuntur sacerdotes, qui appropinquant ad Dominum in Sancta sanctorum: ibi ponent Sancta sanctorũ, & oblationem pro peccato, & pro delicto: locus enim
14 sanctus est. Cùm autem ingressi fuerint sacerdotes, non egredientur de Sanctis in atrium exterius: & ibi reponent vestimenta sua, in quibus ministrant, quia sancta sunt: vestientúrque vestimentis aliis, & sic procedent ad
15 populum. Cúmque complésset mensuras domûs interioris, eduxit me per viam portæ, quæ respiciebat ad viam Orientalem: & mensus est eam undique per circuitum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ κατέναντι τῶν ἐξεδρῶν περίπατος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος, ἐπὶ πήχεις ἑκατὸν τὸ μῆκος, καὶ τὰ θυρώματα αὐτῶν πρὸς
5 Βοῤῥᾶν. Καὶ οἱ περίπατοι οἱ ὑπερῷοι ὡσαύτως· ὅτι ἐξείχετο τὸ περίστυλον ἐξ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ὑποκάτωθεν περιστύλου, καὶ τὸ (δ) διάστημα. οὕτως περίστυλον καὶ (ε) διάστημα, καὶ
6 οὕτως (ζ) στοαὶ δύο. Διότι τρίστεγοι ἦσαν, καὶ στύλους οὐκ εἶχον καθὼς οἱ στύλοι τῶν (η) ἐξωτέρων· διὰ τοῦτο ἐξείχοντο τῶν ὑποκάτωθεν
7 καὶ τῶν μέσων ἀπὸ τῆς γῆς. Καὶ φῶς ἔξωθεν, ὃν τρόπον (θ) αἱ ἐξέδραι τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, αἱ βλέπουσαι ἀπέναντι τῶν ἐξεδρῶν τῶν πρὸς Βοῤῥᾶν, μῆκος (ι) πηχῶν πεντή-
8 κοντα. Ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξεδρῶν τῶν βλεπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, ἦν (κ) πηχῶν πεντήκοντα, καὶ αὗταί εἰσιν (λ) αἱ ἀντιπρόσωποι ταύταις· τὸ πᾶν (μ) πηχῶν
9 ἑκατόν. Καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς, τοῦ εἰσπορεύεσθαι
10 δι' αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας, κατὰ τὸ φῶς τοῦ ἐν ἀρχῇ (ν) περιπάτου, καὶ τὰ πρὸς Νότον κατὰ πρόσωπον τοῦ Νότου, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου, καὶ κατὰ πρόσωπον
11 τοῦ διορίζοντος, καὶ αἱ ἐξέδραι. Καὶ ὁ περίπατος κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, κατὰ τὰ μέτρα (ʹ) ἐξεδρῶν, τῶν πρὸς Βοῤῥᾶν (ʹ) καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν, καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν, καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν, καὶ κατὰ τὰ φῶτα αὐτῶν, καὶ
12 κατὰ τὰ θυρώματα αὐτῶν, Τῶν ἐξεδρῶν τῶν πρὸς Νότον, καὶ κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ περιπάτου, ὡς ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου, καὶ (ʹ) κατὰ ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορεύεσθαι
13 δι' αὐτῶν. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Αἱ ἐξέδραι αἱ πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ αἱ ἐξέδραι αἱ πρὸς Νότον, (ξ) ἦσαν κατὰ πρόσωπον τῶν (ʹ) διαστημάτων, αὗταί εἰσιν αἱ ἐξέδραι τοῦ ἁγίου, ἐν αἷς φάγονται ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς (ο) υἱοὶ Σαδδοὺκ, οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον, τὰ ἅγια τῶν (ʹ) ἁγίων, καὶ ἐκεῖ θήσουσι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, καὶ τὴν θυσίαν, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὰ
14 περὶ ἀγνοίας, διότι ὁ τόπος (π) ἅγιος. Οὐκ εἰσελεύσονται ἐκεῖ πάρεξ τῶν ἱερέων, (ʹ) οὐκ ἐξελεύσονται ἐκ τοῦ ἁγίου εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν, ὅπως διαπαντὸς ἅγιοι ὦσιν οἱ προσάγοντες, καὶ μὴ ἅπτωνται τοῦ στολισμοῦ αὐτῶν, ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, διότι ἅγιά ἐστι· καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα, ὅταν ἅπτωνται
15 τοῦ λαοῦ. Καὶ συνετελέσθη ἡ διαμέτρησις τοῦ οἴκου ἔσωθεν· καὶ ἐξήγαγέ με καθ' ὁδὸν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης (ʹ) πρὸς ἀνατολὰς, καὶ διεμέτρησε τὸ ὑπόδειγμα τοῦ οἴκου κυκλόθεν ἐν διατάξει.

4 Et contra exedras deambulatio cubitorum decem latitudo, per cubitos centum (e) longitudo: & ostia earum ad Aquilonem: 5 Et deambulationes cænaculorum similiter: quia eminebat columnatum ex eo, ex inferiore columnato, & spatium. Sic columnatum, & spatium, & sic porticus (f) duæ. 6 (g) Quia triplices erant, & columnas non habebant, sicut columnæ exteriorum. Propterea (h) eminebant ab his quæ erant inferius, & à mediis de terra. 7 Et (i) lumen exterius, sicut exedræ atrii exterioris, quæ respiciebant contra exedras Aquilonis, longitudine cubitorum quinquaginta. 8 Longitudo enim exedrarum respicientium in atrium exterius, erat cubitorum quinquaginta: & hæ sunt contra faciem his: omne cubitorum centum. 9 Et ostia exedrarum istarum ad introitum Orientalem, ad ingrediendum per ea ex atrio exteriori. 10 Secundum lumen, quod erat in principio deambulationis, (k) & ad Austrum, ad faciem Austri, ad faciem reliqui ædificii, & ad faciem separati. Et exedræ, 11 Et deambulatio contra faciem suam, juxta mensuras exedrarum, quæ ad Aquilonem, & secundum longitudinem earum, & secundum latitudinem earum, & secundum omnes exitus earum, & secundum omnes introitus earũ, & secundum lumina earum, & secundum ostia earum, 12 Exedrarum, quæ erant ad Meridiem, & secundum ostia à principio deambulatri, usque ad luminare spatio calami, & ad Orientem ineitur per ea. 13 Et dixit ad me; Exedræ quæ ad Aquilonem, & exedræ quæ ad Austrum, quæ sunt ad faciem spatiorum, hæ sunt exedræ Sanctorum, in quibus vescentur ibi sacerdotes, (l) filii Saddoc, qui appropinquant ad Dominum, Sancta sanctorum: et ibi ponent Sancta sanctorum, et sacrificium, et quæ pro peccato, et quæ pro ignorantia: locus enim sanctus est. 14 Non ingredientur illuc, nisi sacerdotes; non egredientur de Sanctuario in atrium exterius; ut perpetuò sancti fiant qui (m) offerunt, Et non tangent vestimentum suum, in quibus ministrant in eis, quia sancta sunt. Et vestientur vestimentis aliis, quando tangent populum. 15 Et consummata est mensuratio domûs interioris. Et eduxit me per viam portæ respicientis ad Orientem: et mensus est similitudinem domûs per circuitum in ordine.

MS. A. (δ) διάστημα. (ε) διάστημα, (ζ) στοαί. Διότι (η) ἐξωτέρων (θ) καὶ αἱ (ι) πήχεων (κ) πήχεων (λ) ἀντιπρόσωποι (μ) πήχεων (ν) τοῦ περιπάτου, (ʹ) τῶν ἐξεδρῶν, (ʹ) κατὰ τὸ (ʹ) κατ' (ξ) αἱ οὖσαι (ʹ) διαστημάτων, (ο) οἱ υἱοὶ (ʹ) ἁγίων, καὶ τὴν θυσίαν, (π) ἅγιός ἐστιν. Οὐκ εἰσελεύσονται (ʹ) καὶ οὐκ (ʹ) κατ'

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 וקדם לשכתא מהלך עשר אמין פותיא לגיו אורח אמתא חדא ותרעיהן פתיחין
5 לצפונא : ולשכתא עליתא דחיקן ארי נסיבן זויא מנהן מארעיתא
6 וממציעתא בנינא : ארי מתלתן אנון ולית להון עמודין כעמודי דרתא על כן
7 דחיקן מארעיתא וממציעתא מארעא : וכתלא דלברא לקביל לשכתא אורח
8 דרתא בריתא דקדם לשכתא אורכיה חמשין אמין : ארי אורכא דלשכתא
9 דלדרתא בריתא חמשין אמין והוין על אפי היכלא מאה אמין : ומלרע
10 ללשכתא האלין מעלנא ממדנחא דעלין להן מדרתא בריתא : בפותיא
11 דכתלא דדרתא באורח מדנחא דקדם בצורתא ודקדם בנינא לשכן : ואורח
קדמיהון כחזו לשכתא דפתיחן לאורח צפונא כאורכיהן כן פותהן וכל
12 מפקניהן וכחזוי להן וכתרעיהן : וכתרעי לשכתא דפתיח לאורח דרומא תרע
13 בריש אורח אורח קדם דוכן ליואי אורח מדנחא במעלניהן : ואמר לי לשכת
צפונא לשכת דרומא דקדם בצורתא אנון לשכת קודשא דיכלון תמן כהניא
דקריבין לשמשא קדם יי קודש קודשיא תמן יחתון קודשי קודשיא ומנחתא
14 וחטאתא ואשמא ארי אתרא קדיש : במעלהון כהניא ולא יפקון מקודשא
לדרתא בריתא ותמן יחתון לבושיהון דישמשון בהון ארי קודשא אנון וילבשון
15 לבושין אחרנין ויתערבון עם עמא : ושיצי ית משחת ביתא גואה ואפקני באורח
תרעא דפתיח לאורח מדנחא ומשחיה סחור סחור :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

4 Et ante gazophylacia erat deambulatorium decem cubitorum latitudinis ad interiora: via cubiti unius, & ostia eorum aperta erant ad
5 Aquilonem. Et gazophylacia superiora erant strictiora, quia intercipiebant ex eis prominentias ab inferioribus & à mediis ædificii.
6 Triplicia enim erant, & non habebant columnas sicut [*erant*] columnæ atriorum; ideò strictiora erant inferioribus & mediis à terra.
7 Et paries exterior è regione gazophylaciorum ad viam atrii exterioris quod erat ante gazophylacia; longitudinis fuit quinquaginta cubitorum.
8 Quia longitudo gazophylaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorum erat, & erant secundùm faciem templi centum cubiti.
9 Et subter gazophylacia ista erat introitus ab Oriente ingredientium in ea ab atrio exteri-
10 ori. In latitudine autem parietis atrii in via Orientali quæ erat ante septum & quæ ante ædificium, erant gazophylacia.
11 Et via erat ante ea juxta aspectum gazophylaciorum quæ aperta erant ad viam Aquilonis: secundùm longitudinem eorum, sic latitudo eorum, & omnes exitus
12 eorum; & quod ad ea pertinet, & secundùm portas eorum. Et secundùm portas gazophylaciorum quæ apertæ erant ad viam Australem, erat ostium in capite viæ; quæ via erat ante suggestum Levitarum
13 per viam Orientalem ingredientibus. Et dixit ad me: Gazophylacia Aquilonis & gazophylacia Austri quæ sunt ante septum, hæc sunt gazophylacia sancta in quibus comedent Sacerdotes, qui accedunt ad ministrandum coram Domino, sacrosancta: ibi reponent sacrosancta, oblationem & sacrificium pro peccato & pro delicto; quia locus san-
14 ctus est. Cùm autem ingressi fuerint Sacerdotes, non egredientur ex sancto ad atrium exterius: quin ibi ponent vestimenta sua quibus ministrant, quia sancta sunt; & vestientur vestimentis aliis, & commiscebuntur cum populo.
15 Et consummavit mensuras domus interioris, & eduxit me per viam portæ quæ aperta erat ad Orientem, & mensus est eam per circuitum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܕܡ ܐܣܛܘܐ. ܗܘܐ ܡܗܠܟܢܐ. ܥܣܪ ܐܡܝܢ. ܦܬܝܐ. ܘܐܘܪܟܐ. ܡܐܐ ܐܡܝܢ.
ܘܬܪܥܐ ܕܗܘܐ ܡܗܠܟܢܐ. ܠܓܪܒܝܐ. * ܘܐܣܛܘܐ ܥܠܝܬܐ. ܙܥܘܪܢ ܗܘܝ. ܡܛܠ
ܕܥܐܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗܝܢ ܕܪܓܐ. * ܡܛܠ ܕܬܠܝܬܝܢ ܗܘܝ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܗܝܢ ܥܡܘܕܐ ܐܝܟ
ܥܡܘܕܐ ܕܕܪܬܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܙܥܘܪܢ ܗܘܝ ܡܢ ܬܚܬܝܬܐ ܘܡܢ ܡܨܥܝܬܐ.
* ܘܫܘܪܐ ܕܠܒܪ. ܕܠܘܩܒܠ ܐܣܛܘܐ. ܘܐܘܪܟܗ ܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ. * ܡܛܠ ܕܐܘܪܟܐ
ܕܐܣܛܘܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ. ܚܡܫܝܢ ܐܡܝܢ. ܘܩܕܡ ܗܝܟܠܐ ܡܐܐ ܐܡܝܢ. * ܘܬܪܥܐ
ܕܐܣܛܘܐ ܕܡܕܢܚܐ. ܕܥܐܠ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ. * ܒܦܬܝܗ ܕܫܘܪܐ ܕܕܪܬܐ.
ܬܪܥܐ ܡܕܢܚܝܐ. ܩܕܡ ܬܪܒܝܐ. ܘܩܕܡ ܒܢܝܢܐ ܕܐܣܛܘܐ. * ܘܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܗܘܢ.
ܘܚܙܘܐ ܕܐܣܛܘܐ ܕܠܓܪܒܝܐ. ܐܝܟ ܐܘܪܟܗܘܢ. ܐܝܟ ܦܬܝܗܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ
ܡܦܩܢܝܗܘܢ. ܘܡܥܠܢܝܗܘܢ ܘܚܙܘܗܘܢ ܘܬܪܥܝܗܘܢ. * ܐܝܟ ܬܪܥܐ ܕܐܣܛܘܐ
ܕܬܝܡܢܐ. ܬܪܥܐ ܕܒܪܫ ܐܘܪܚܐ. ܐܘܪܚܐ ܕܩܕܡ ܫܘܪܐ. ܕܚܝܪ ܠܢܚܠܐ
ܡܕܢܚܝܐ ܐܝܟ ܕܐܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܣܛܘܐ ܓܪܒܝܝܐ ܘܐܣܛܘܐ ܬܝܡܢܝܐ ܕܩܕܡ ܬܪܒܝܐ.
ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܐܣܛܘܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܬܡܢ ܟܗܢܐ. ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܡܪܝܐ ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ. ܬܡܢ
ܢܣܝܡܘܢ ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܚܘܣܝܐ ܕܚܛܗܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܐ ܗܘ ܩܕܝܫܐ. * ܡܐ
ܕܥܐܠܝܢ ܟܗܢܐ. ܠܐ ܢܦܩܘܢ ܡܢ ܩܘܕܫܐ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܬܡܢ ܢܣܝܡܘܢ
ܡܐܢܝܗܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܒܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫܐ ܐܢܘܢ. ܘܢܠܒܫܘܢ ܡܐܢܐ ܐܚܪܢܐ.
ܘܡܩܪܒܝܢ ܩܘܪܒܢܐ ܚܠܦ ܥܡܐ. * ܘܫܠܡ ܡܫܘܚܬܗ ܕܒܝܬܐ ܓܘܝܐ. ܘܐܦܩܢܝ
ܠܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܚܝܪ ܠܡܕܢܚܐ. ܘܡܫܚܗ ܚܕܪ ܚܕܪ.

* Ante exedram erat ambulacrum decem cu- 4
bitorum latitudine, longitudine verò cen-
tum cubitorum : ostium verò ambulacri A-
quilonem spectabat. Exedræ superiores mi- 5
nores erant, quia ingredebantur in eas gra-
dus : Tristegæ enim erant, nec habebant 6
columnas quales erant columnæ atrii ; ideo
minores erant imis & medianis. Parietis 7
autem extimi qui erat ex opposito exedræ, lon-
gitudo quinquaginta cubitorum erat : Nam 8
longitudo exedræ atrii exterioris erat quin-
quaginta cubitorum, ante templum verò
centum cubitorum. Janua exedræ ostii O- 9
rientalis quod intrabat ad atrium exterius,
Erat in latitudine parietis atrii : ostium O- 10
rientale erat ante aream & ante ædificium
exedrarum. Via erat ante has *exedras*, & 11
aspectus exedrarum quæ versùs Aquilonem
spectabant, longitudo par erat latitudini : &
omnes exitus & aditus earum, aspectus & ja-
nuæ earum, Similes erant januis exedrarum 12
quæ Merdiem versùs spectabant: janua erat
in principio viæ, via *verò* ante parietem
qui respicit vallem Orientalem quâ ratione
decurrit. Et dixit mihi, Exedræ Aquilona- 13
res, & exedræ Meridionales quæ sunt an-
te aream ; hæ sunt exedræ ubi comedunt
sacerdotes qui offerunt Domino Sancta San-
ctorum : ibi ponunt Sanctum Sanctorum,
similam, & expiationem peccatorum,
quia locus est sanctus. Nam cùm ingressi 14
fuerint sacerdotes, non egrediuntur è San-
cto ad atrium exterius ; sed ibi reponunt
vestes suas quibus ministrant, quia sacræ
sunt; tum aliis vestibus induti offerunt sa-
crificia pro populo. Absolutis demensioni- 15
bus domûs interioris, eduxit me ad viam
portæ quæ respiciebat Orientem, & mensus
est eam undequaque.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقباله المقاصير ممشاه عشر اذرع عرضها * ومايه ذراع طولها * ومجارياتها نحو الجربياء
* والمماشي العليا هكذا * لانه كان لها ركنين منها من تحت ركنين * والناجه * هكذا ركنين
وناجه هكذا * الاسطوانات من اجل انها كانت مثلثه * وليس لها عمد كعمد المقاصير * لاجل
هذا كان لها خراجات من الاسافل ومن الاواسط من الارض * ونور من خارج على المثال
* ومقاصير الدار الخارجه الباطن قباله المقاصير التي نحو الجربياء * طولها خمسون ذراعا * لان
طول المقاصير الباطن الي الدار الخارجه كان خمسون ذراعا * وهذه هي مستويه الوجوه * كجميعها
مايه ذراع * وابواب هذه المقاصير للمدخل الذي نحو المشارق * ليدخل منها من الدار
الخارجه * كنور المشاه التي في المبداء * والتي نحو التيمن * على واجهة التيمن * على واجهه
الفصله * وعلى واجهه الفاصل * والمقاصير والمشاه على وجههم * كمقادير المقاصير التي نحو
الجربياء * كطولهم وكعرضهم * وكجميع مخارجهم * وكجميع مرجعاتهم * وكنويراتهم
* وكمجارياتهم * اعني المقاصير التي نحو التيمن * وكالمجاريات التي من اول المشاه * على نحو
نور مسافه القصبه * وليمشي فيها الي المشارق * وقال لي * المقاصير التي نحو الجربياء
والمقاصير التي نحو التيمن * الكاينات على واجهه الكباش * هذه هي مقاصير القدس * التي
فيها ياكل الكهنه * هناك بنو صادوق القريبون الي الرب * اقدس القديسين * والذبيحه
والذي من اجل الخطيه * والذي من اجل الجهل * من اجل انه الموضع المقدس هو * لا
يدخل هناك غير الكهنه * ولا يخرجون من القدس الي الدار الخارجه * لكي كل حين الذين
يقربون يكونوا اطهارا * ولا يلمسون حللهم التي بها يخدمون * من اجل انها مقدسه * ويلبسون
ثيابا اخر اذ يلمسون الشعب * وكملت مساحه البيت من داخل * فاخرجني على طريق الباب
الناظر الي المشارق * وقاس مثال البيت من داير في ترتيبه *

* *E regione exedrarum ambulacrum erat* 4
latitudinis decem cubitorum, & centum
cubitorum longitudinis : ostia verò ipsius
Aquilonem versùs. Ambulacra superiora 5
erant similia : nam fulcrum ex ipsismet
subter fulcrum habebant & interstitium,
simile fulcrum, & interstitium simile.
Porticus, quia triplices erant, nec habe- 6
bant columnas ut columnas exedrarum ;
idcircò prominentias habebant ex imis &
ex medianis inde à solo ; & lumen foris-
secùs juxta architecturam. Exedrarum 7
autem atrii exterioris, quæ spectabant ex
adverso exedrarum quæ sitæ erant ver-
sùs Aquilonem, longitudo erat quinqua-
ginta cubitorum : Quia longitudo exe- 8
drarum spectantium atrium exterius, erat
quinquaginta cubitorum : atque istæ æ-
quales frontes habebant, omnes centum
cubitorum. Januæ verò earundem exe- 9
drarum, respondebant ostio quod erat
versùs Orientem ; ut per eas pateret ad-
itus ex atrio exteriori, Secundùm lu- 10
men ambulacri quod erat in principio,
& quod erat versùs Meridiem, ad fron-
tem Australem, ad frontem superfluitatis,
& ad frontem separationis, Itaque tam 11
exedræ quàm ambulacra ex eorum oppo-
sito jacebant, earundem dimensionum at-
que exedræ quæ spectabant Aquilonem,
ejusdem longitudinis, ejusdemque latitu-
dinis, similium penitùs prominentiarum,
& similium depressionum, similium lumi-
num, Similium denique forium (exe- 12
dras intelligo illas quæ erant versùs Me-
ridiem) & ut exedræ illæ quæ à prin-
cipio ambulacri, juxta lumen spatii ca-
lami ; & ut per illud ambulare quis pos-
set ad Orientem. Tum dixit mihi, Tam 13
exedræ quæ sunt Aquilonem versus, quàm
exedræ quæ versùs Meridiem, existen-
tes ex adverso arietum ; hæ sunt exedræ
Sanctuarii in quibus comedunt sacerdotes.
Ibi filii Sadoc Domino vicini, Sanctissi-
mum Sanctorum, victima, quod pro pec-
cato, quódque pro ignorantia offertur.
Nam is locus est ille sanctus, Quo 14
non nisi sacerdotes ingrediuntur, neque
egrediuntur è Sanctuario ad atrium ex-
terius : ut jugiter qui sacrificant, mundi
sint ; & ne tangant alii stolas eorum qui-
bus ministrant, eò quòd sacræ sint : i-
mò aliis vestibus induantur, siquando
populum tetigerint. Itaque absolutâ di- 15
mensione domûs ab interiori parte, e-
duxit me per viam portæ respicientis
ad Orientem, & mensus est figuram
domûs per circuitum ex ordine.

יחזקאל : מב

quingentis : mensuræ calamo in Orientis ventum est Mensus
16 מדד רוח הקדים בקנה המדה חמש אמות
:Aquilonis ventum est Mensus undique mensuræ calamo in calamis
17 קנים בקנה המדה סביב: מדד רוח הצפון
Ventum circum mensuræ calamo in calamis quingentis
18 חמש מאות קנים בקנה המדה סביב: את רוח
.mensuræ calamo in calamis quingentis : est mensus Austri
הדרום מדד חמש מאות קנים בקנה המדה:
calamis quingentis est mensus : maris ventum ad Circuivit
19 סבב אל רוח הים מדד חמש מאות קנים
, ei murus ipsum est mensus ventos quatuor Ad .mensuræ calamo in
20 בקנה המדה: לארבע רוחות מדדו חומה לו
, quingentis latitudinem & , quingentis longitudinem , circa circum
סביב סביב ארך חמש מאות ורחב חמש מאות
.prophanum sanctum inter dividendum ad
להבדיל בין הקדש לחל:

CAP. XLIII. מג

viam respiciens quæ portam : portam ad me fecit ambulare Et
1 ויולכני אל השער שער אשר פנה דרך
via de veniens Israel Dei gloria ecce Et .Orientis
2 הקדים: והנה כבוד אלהי ישראל בא מדרך
terra & : multarum aquarum vox tanquam ejus vox Et : Orientis
הקדים וקולו כקול מים רבים והארץ
quam visio visionem secundùm Et .ejus gloria à splendebat
3 האירה מכבדו: וכמראה המראה אשר
corrumpendum ad me veniendo in , vidi quam visionem secundùm
ראיתי כמראה אשר ראיתי בבאי לשחת
ad vidi quam visionem secundùm visiones Et .civitatem
את העיר ומראות כמראה אשר ראיתי אל
Domini gloria Et meam faciem ad cecidi & : Chebar fluvium
4 נהר כבר ואפל אל פני: וכבוד יהוה
viam ejus facies cujus , portæ viam : domum ad est ingressa
בא אל הבית דרך שער אשר פניו דרך
atrium in me introduxit & , spiritus me elevavit Et .Orientis
5 הקדים: ותשאני רוח ותבאני אל החצר
audivi Et .domum Domini gloria repleverat ecce & : interius
6 הפנימי והנה מלא כבוד יהוה הבית: ואשמע
.me juxta stans fuit vir & : domo de me ad dictum
מדבר אלי מהבית ואיש היה עמד אצלי:
& , mei solii locus hominis Fili , me ad dixit Et
7 ויאמר אלי בן אדם את מקום כסאי ואת
medio in ibi habitabo quo meorum pedum plantarum locus
מקום כפות רגלי אשר אשכן שם בתוך
domus ultrà polluent non & : seculum in Israel filiorum
בני ישראל לעולם ולא יטמאו עוד בית
,sua fornicatione in eorum reges & ipsi , meæ sanctitatis nomen Israel
ישראל שם קדשי המה ומלכיהם בזנותם
suum limen ipsos dando In .suis excelsis suorum regum cadaveribus in &
8 ובפגרי מלכיהם במותם: בתתם ספם
paries & , meum postem juxta suum postem & , meo limine cum
את ספי ומזוזתם אצל מזוזתי והקיר
meæ sanctitatis nomen polluerunt & : eos inter & , me inter
ביני וביניהם וטמאו את שם קדשי
eos consumpsi & , fecerunt quas ,suis abominationibus in
בתועבותם אשר עשו ואכל אותם
.meo naso in
באפי:

Versio VULG. LAT.

16 Mensus est autem contra ven-
tum Orientalem calamo men-
suræ, quingentos calamos in ca-
17 lamo mensuræ per circuitum. Et
mensus est contra ventum A-
quilonis quingentos calamos in
18 calamo mensuræ per gyrum. Et
ad ventum Australem mensus
est quingentos calamos in cala-
19 mo mensuræ per circuitum. Et
ad ventum Occidentalem men-
sus est quingentos calamos in
20 calamo mensuræ. Per quatuor
ventos mensus est murum ejus
undique per circuitum, longi-
tudinem quingentorum cubito-
rum, & latitudinem quingen-
torum cubitorum, dividen-
tem inter Sanctuarium & vulgi
locum.

CAP. XLIII.

1 ET duxit me ad portam, quæ
respiciebat ad viam Orienta-
2 lem. Et ecce gloria Dei Israel
ingrediebatur per viam Orien-
talem: & vox erat ei quasi vox
aquarum multarum, & terra
3 splendebat à majestate ejus. Et
vidi visionem, secundùm speci-
em, quam videram, quando ve-
nit ut disperderet civitatem: &
species secundùm aspectum, quę
videram juxta fluvium Chobar:
& cecidi super faciem meam.
4 Et majestas Domini ingressa est
templum per viam portæ, quæ
5 respiciebat ad Orientem. Et
elevavit me spiritus, & intro-
duxit me in atrium interius: &
ecce repleta erat gloriâ Do-
6 mini domus. Et audivi loquen-
tem ad me de domo, & vir qui
7 stabat juxta me, Dixit ad me:
Fili hominis, locus solii mei, &
locus vestigiorum pedum meo-
rum, ubi habito in medio fili-
orum Israel in æternum: & non
polluent ultrà domus Israel no-
men sanctum meum, ipsi &
reges eorum in fornicationibus
suis, & in ruinis regum suo-
8 rum, & in excelsis. Qui fabri-
cati sunt limen suum juxta li-
men meum, & postes suos jux-
ta postes meos: & murus erat
inter me & eos: & polluerunt
nomen sanctum meum in abo-
minationibus, quas fecerunt:
propter quod consumpsi eos in
ira mea.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ ἔστη κατὰ νώτου τῆς πύλης τῆς βλε-
πούσης (*) κατ' ἀνατολὰς, καὶ διεμέτρησε πεν-
17 τακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. Καὶ
ἐπέστρεψε πρὸς Βοῤῥᾶν, καὶ διεμέτρησε τὸ
κατὰ πρόσωπον τοῦ Βοῤῥᾶ, πήχεις πεν-
19 τακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. Καὶ
ἐπέστρεψε πρὸς θάλασσαν, καὶ διεμέτρη-
σε τὸ κατὰ πρόσωπον (ρ) θαλάσσης, πεν-
18 τακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου. Καὶ
ἐπέστρεψε πρὸς Νότον, καὶ διεμέτρησε
(σ) κατέναντι τοῦ Νότου, πεντακοσίους ἐν
20 τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου, (τ) Τὰ τέσσα-
ρα μέρη τοῦ αὐτοῦ (υ) καλάμου. καὶ διέ-
ταξεν αὐτὸν, καὶ περίβολον (φ) αὐτῶν κύ-
κλῳ, πεντακοσίων πρὸς ἀνατολὰς, καὶ πεντα-
κοσίων (χ) πηχῶν εὖρος, τοῦ διαστέλλειν ἀνα-
μέσον τῶν ἁγίων, καὶ ἀναμέσον τοῦ προτει-
χίσματος, τοῦ ἐν διατάξει τοῦ οἴκου.

MS. A. (*) κατὰ (ρ) τῆς θαλάσσης, (σ) κατὰ πρόσωπον τοῦ Νότου (τ) Εἰς τὰ (υ) μέτρου. (φ) αὐτὸν (χ) πήχεων

Et stetit ad tergum portæ re-
spicientis ad Orientem: &
mensus est quingentos in cala-
mo mensuræ. Et convertit se
ad Aquilonem, & mensus est
id quod ad faciem Aquilonis,
cubitos quingentos in calamo
mensuræ. Et convertit se ad
Mare: & mensus est, quod ad
faciem Maris, quingentos in ca-
lamo mensuræ. Et convertit se
ad Austrum, & mensus est
contra Austrum quingentos in
calamo mensuræ. Quatuor par-
tes ejus (π) calamo. Et (ρ) dis-
posuit ipsum, & murum eorum
per circuitum, (ρ) quingento-
rum ad Orientem, & quingento-
rum cubitorum latitudinem ad
dividendum inter medium San-
ctorum, & antemuralis, quod
in ordine domûs.

ΚΕΦ. μγ'.

1 ΚΑὶ ἤγαγέ με ἐπὶ τὴν πύλην τὴν
βλέπουσαν (*) κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἐξήγαγέ
2 με. Καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἤρχετο
κατὰ τὴν (α) ὁδὸν τὴν πρὸς ἀνατολὰς,
καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς, ὡς φωνὴ δι-
πλασιαζόντων πολλῶν· καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμ-
πεν ὡς φέγγος ἀπὸ τῆς δόξης (β) κυ-
3 κλόθεν. Καὶ ἡ ὅρασις ἣν ἴδον, κατὰ τὴν
ὅρασιν ἣν ἴδον, ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ
χρῖσαι τὴν πόλιν. καὶ ἡ ὅρασις τοῦ ἅρμα-
τος οὗ ἴδον, κατὰ τὴν ὅρασιν (γ) ἣν ἴδον
ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Χοβάρ. καὶ πίπτω ἐ-
4 πὶ πρόσωπόν μου. Καὶ δόξα κυρίου εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὸν οἶκον, κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς
πύλης τῆς βλεπούσης (*) κατ' ἀνατολάς.
5 Καὶ ἀνέλαβέ με πνεῦμα, καὶ εἰσήγαγέ με
εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν· καὶ ἰδοὺ
6 πλήρης δόξης (δ) ὁ κυρίου οἶκος. Καὶ
ἔστην, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τοῦ οἴκου λαλοῦντος
πρὸς μὲ, (*) καὶ ὁ ἀνὴρ εἱστήκει ἐχόμενός μου,
7 Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, (ε) Υἱὲ ἀνθρώπου, ἑώ-
ρακας τὸν τόπον τοῦ θρόνου μου, καὶ τὸν τόπον
τοῦ ἴχνους τῶν ποδῶν μου, ἐν οἷς (*) κατασκηνώ-
σει τὸ ὄνομά μου ἐν μέσῳ (ζ) οἴκου Ἰσρα-
ὴλ τὸν αἰῶνα· καὶ οὐ βεβηλώσουσιν οὐκέτι (η) οἶ-
κος Ἰσραὴλ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου, αὐ-
τοὶ καὶ οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν ἐν τῇ πορνείᾳ
αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς φόνοις τῶν ἡγουμένων ἐν
8 μέσῳ αὐτῶν, Ἐν τῷ τιθέναι αὐτοὺς τὸ
πρόθυρόν μου ἐν τοῖς προθύροις αὐτῶν, καὶ
τὰς φλιάς μου ἐχομένας τῶν φλιῶν αὐτῶν·
καὶ ἔδωκαν τὸν τοῖχόν μου ὡς συνεχόμενον
ἐμοῦ καὶ αὐτῶν, καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομα τὸ
ἅγιόν μου ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν αἷς ἐποί-
ουν. καὶ ἐξέτριψα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου, καὶ ἐν
φόνῳ.

MS. A. (*) κατὰ (α) ὁδὸν τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρὸς (β) κυκλόθεν. (γ) οὗ (*) κατὰ (δ) κυρίου ὁ. (*) καὶ ἀνὴρ (ε) Ἑώρακας, υἱὲ ἀνθρώπου (*) κατασκηνώσει (ζ) τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οὐ μὴ (η) ὁ οἶκος Ἰσραὴλ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον, αὐτοὶ

CAP. XLIII.

ET adduxit me ad portam,
quæ respiciebat ad Orientem:
& eduxit me. Et ecce gloria
Dei Israel veniebat per viam
Orientis, & vox castrorum,
quasi (a) vox geminantium mul-
torum: & terra resplendebat
quasi fulgor à gloria per cir-
cuitum: Et visio, quam vidi,
secundùm visionem, quam vi-
deram, quando ingrediebar ad
(b) ungerem civitatem. Et
visio currûs, quem vidi, secun-
dùm visionem, quam videram
super fluvium Chobar. Et cado
in faciem meam. Et gloria Do-
mini ingressa est domum per vi-
am portæ, quæ respiciebat Ori-
entem. Et assumpsit me spiri-
tus, & introduxit me in atri-
um interius: & ecce plena glo-
riæ Domini domus. Et steti,
& ecce vox de domo loquentis
ad me; & vir stabat juxta
me: Et dixit ad me; Vidisti,
fili hominis, locum solii mei, &
locum vestigii pedum meorum;
in quibus habitabit nomen me-
um in medio domûs Israel in
sempiternum. Et non contami-
nabunt ultrà domus Israel no-
men sanctum meum, ipsi, &
duces eorum in fornicatione sua,
& in homicidiis ducum in me-
dio suî, Cùm ponerent limen
meum in liminibus suis, & po-
stes meos juxta postes suos. Et
dederunt parietem meum, quasi
(c) connexum inter se & me:
& contaminaverunt nomen san-
ctum meum in iniquitatibus su-
is, quas faciebant. Et contri-
vi eos in furore meo, & in in-
cisione.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 משח רוח קדומא בקני משחתא חמש מאה קנין בקני משחתא סחור סחור: משח
17 רוח צפונא חמש מאה קנין בקני משחתא סחור סחור: 18 ית רוח דרומא משח
חמש מאה קנין בקני משחתא: 19 אסתחר לרוח מערבא משח חמש מאה קנין
בקני משחתא: 20 לארבע רוחיא משחיה שורא ליה סחור סחור אורכא חמש מאה
ופותיא חמש מאה לאפרשא בין קדשא לחולא:

מג

1 ואובילני לתרעא תרעא דפתיח לאורח מדנחא: 2 והא יקר אלהא דישראל אתגלי
מאורח מדנחא וקל מברכי שמיה כקל מיין סגיאין וארעא נהרת מזיו יקריה: 3 וכחיזו
חזוא דחזיתי כחזוא דחזיתי באתנביותי לחבלא ית קרתא וחזוא כחיזו דחזיתי
על נהר כבר ואשתטחית על אפי: 4 ויקרא דיי אתגלי בביתא באורח תרעא דפתיח
לאורח מדנחא: 5 ונטלתני רוחא ואעלתני לדרתא גויתא והא אתמלי יקרא
דיי ביתא: 6 ושמעית די ממלל עמי מלגיו וגברא הוה קאים לקבלי: 7 ואמר לי
בר אדם דין אתר בית כורסי יקרי ודין אתר בית אשריות שכנתי דאשרי שכנתי
תמן בגו בני ישראל לעלם ולא יסאבון עוד בית ישראל שמא דקודשי אנון
ומלכיהון בטעותהון ובפגרי מלכיהון במותיהון: 8 במתנהון ספיהון לקבל ספי
בית מקדשי וביניהון בסטר עזרתי וכותל בית מקדשי בין מימרי וביניהון וסאיבו
ית שמא דקודשי בתועבתהון דעבדו ושציתי יתהון ברוגזי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Mensusque est plagam Orientalem calamo mensuræ quingentis calamis
per ambitum calamo mensuræ. Mensusque est plagam Aquilonarem quin-
gentis calamis calamo mensuræ per circuitum. Et plagam Australem men-
sus est quingentis calamis calamo mensuræ. Convertitq; se ad Occidentalem
plagam, mensus est [eam] quingentis calamis, calamo mensuræ. Per
quatuor ventos mensus est eam: murus erat ei per circuitum longitudinis
quingentorum & latitudinis quingentorum, ut divideret inter sanctum &
laicum.

CAP. XLIII.

ET adduxit me ad portam, portam [inquam] quæ aperta erat ad viam
Orientalem. Et ecce gloria Dei Israel revelata est à via Orientali, & vox
benedicentium nomen ejus sicut vox aquarum multarum: & terra splen-
debat à splendore gloriæ ejus. Et secundùm aspectum visionis quam vi-
di secundùm visionē quam vidi cùm prophetarē ad disperdendā civitatem:
& visio erat sicut visio, quam videram super fluvium Chobar: & cecidi pro-
num super faciem meam. Et gloria Domini revelata est in domo in via portæ
quæ aperta est ad viam Orientalem. Et elevavit me spiritus, & introduxit
me in atrium interius, & ecce impleta est domus gloria Domini. Et audi-
vi loquentem mecum in interiori parte domus, & quidam stabat coram
me. Et dixit ad me: Fili hominis, iste est loc' dom' solii gloriæ meæ, & iste
est locus domus habitationis majestatis meæ in quo habitare faciam ma-
jestatem meam in medio filiorum Israel in æternum: & non contamina-
bunt ultrà domus Israel nomen sanctum meum ipsi & reges eorum in erroribus
suis, & in cadaveribus regum suorum cum obierint. Dum ponerent li-
men suum juxta limina domus sanctuarii mei, & ædificia sua in latere
mei: (& paries domus sanctuarii mei inter Verbum meum & inter eos)
& polluerunt nomen sanctum meum abominationibus suis quas fecerunt: & consumpsi eos in ira mea.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܫܚ ܠܪܘܚܐ ܕܡܕܢܚܐ . ܒܩܢܝܐ ܕܡܫܘܚܬܐ ܚܡܫܡܐܐ ܩܢܝ̈ܢ . * ܘܡܫܚ
ܠܪܘܚܐ ܕܓܪܒܝܐ . ܒܩܢܝܐ ܕܡܫܘܚܬܐ ܚܡܫܡܐܐ ܩܢܝ̈ܢ ܚܕܪ ܚܕܪ . * ܘܡܫܚ ܠܪܘܚܐ
ܕܬܝܡܢܐ . ܚܡܫܡܐܐ ܩܢܝ̈ܢ . ܒܩܢܝܐ ܕܡܫܘܚܬܐ . * ܘܡܫܚ ܠܪܘܚܐ
ܕܡܥܪܒܐ . ܚܡܫܡܐܐ ܩܢܝ̈ܢ ܒܩܢܝܐ ܕܡܫܘܚܬܐ . * ܠܐܪܒܥ ܪܘܚܝ̈ܗ ܡܫܚܗ ܘܫܘܪܐ
ܚܕܪ ܚܕܪ . ܐܘܪܟܗ ܚܡܫܡܐܐ ܘܦܬܝܗ ܚܡܫܡܐܐ . ܕܢܦܪܫ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܠܚܘܠܐ .

* ܫܠܡ * ܦܬ *

* ܘܐܘܒܠܢܝ ܠܬܪܥܐ ܕܚܐܪ ܠܘܬ ܡܕܢܚܐ . * ܘܗܐ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ
ܐܬܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܡܕܢܚܐ . ܘܩܠܗ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ . ܘܐܪܥܐ ܢܗܪܬ ܡܢ
ܫܘܒܚܗ . * ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܚܙܝܬ ܠܘܬ ܢܗܪܐ ܟܒܪ . ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܦܝ̈ . * ܘܫܘܒܚܗ
ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܠܒܝܬܐ . ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܚܐܪ ܠܡܕܢܚܐ . * ܘܫܩܠܬܢܝ ܪܘܚܐ
ܘܐܥܠܬܢܝ ܠܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ . ܘܚܙܝܬ ܕܡܠܐ ܗܘܐ ܒܝܬܐ ܫܘܒܚܗ ܕܡܪܝܐ . * ܘܫܡܥܬ
ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܝ ܡܢ ܒܝܬܐ . ܘܓܒܪܐ ܗܘܐ ܩܐܡ ܠܘܬܝ . * ܘܐܡܪ ܠܝ . ܒܪ ܐܢܫܐ
ܐܬܪܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܘܐܬܪܐ ܕܦܣܬܐ ܕܪܓܠܝ̈ . ܕܐܥܡܪ ܬܡܢ ܒܝܬ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܠܡ .
ܘܠܐ ܢܛܢܦܘܢ ܬܘܒ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ . ܗܢܘܢ ܘܡܠܟܝ̈ܗܘܢ ܒܙܢܝܘܬܗܘܢ
ܘܒܦܓܪ̈ܝ ܡܠܟܝ̈ܗܘܢ . ܒܪ̈ܡܬܗܘܢ . * ܟܕ ܝܗܒܝܢ ܗܘܘ ܣܦܝ̈ܗܘܢ ܥܡ ܣܦܝ̈ ܘܥܒܕܝ̈ܗܘܢ
ܠܘܬ ܥܒܕܝ̈ . ܘܫܘܪܐ ܒܝܢܝ ܘܒܝܢܝܗܘܢ . ܘܛܢܦܘ ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ
ܒܛܘܠܡܝ̈ܗܘܢ ܕܥܒܕܘ . ܘܫܝܨܝܬ ܐܢܘܢ
ܒܪܘܓܙܝ .

16 * Mensus est enim plagam Orientalem arundine mensoriâ, quingentas arundines. Dein-
17 de mensus est plagam Aquilonarem arundine mensoriâ, quingentas arundines per circuitum.
18 Mensus est etiam plagam Meridionalem, quingentas arundines arundine mensoriâ. De-
19 nique mensus est plagam Occidentalem, quingentas arundines arundine mensoriâ.
20 In quatuor plagas ejus mensus est illam, & murum circunquaque, cujus longitudo fuit quingentorum *cubitorum*, & latitudo quingentorum, ut distingueret inter sacrum & prophanum.

CAP. XLIII.

1 Postea perduxit me ad portam quæ spectat
2 Orientem versùs: Et ecce gloria Dei Israelis veniebat à plaga Orientali, & vox ejus tanquam sonus aquarum multarum, & terra resplenduit ab ejus gloria. Juxta vi-
3 sionem quam videram prope fluvium Chobar: quapropter procidi in faciem meam.
4 Cùmque gloria Domini domum ingressa esset per viam portæ quæ spectabat Orientem,
5 Sustulit me spiritus, introduxitque in atrium interius, & vidi repletam fuisse domum Domini gloriâ ipsius. Et audivi quæ dixit mi-
6 hi è domo; interim vir ille stabat juxta me.
7 Dixit autem mihi, Fili hominis, locus sedis meæ, & locus plantarum pedum meorum, quem inhabito inter filios Israelis; erit in perpetuum: & non polluentur ampliùs Israelitæ, neque polluent ampliùs nomen sanctitatis meæ ipsi neque reges ipsorum scortatione suâ, & cadaveribus regum suorum, & idolis suis. Quorum fores faciebant pro-
8 pe fores meas, & podia prope mea podia; adeoque paries *tantùm* intererat inter me & illa. Cùmque contamināssent nomen sanctitatis meæ scelere quod perpetrārunt, confeci eos in ira mea.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ووقف على ظهر الباب الناظر الى المشارق • وقاس خمسمايه ذراع بقصبة القياس
[* MS. Oxon. ومسح الطريق للغربي بقصبة المساحة خمسماية قصبة كما يدور]
ورجع الى اليمين • وقاس على واجهة اليمين خمسمية بقصبة القياس [* MS.Oxon. ومسح
الطريق البحري خمسماية قصبة بقصبة المساحة] * باربعة اجزاء هذا القياس ورتبه
وسور دايرا خمسمايه الى المشارق • وخمسمايه ذراع سعته • ليفصل ما بين الاقداس وبين
البناء الذي في رتبة البيت •

الفصل الثالث والاربعون •

الاصحاح الخامس والعشرون •

* واتى بي الى الباب الناظر نحو المشارق * واخرجني واذا مجد اله اسرايل اتى في طريق الباب
الناظر نحو المشارق • وصوت عسكر مثل صوت اضعاف كثير • واشرقت الارض مثل الضوء
من مجد الرب من حولها * والرويا التي رايتها لما دخلت لامسح المدينه ومنظر المركبة
التي رايتها • كمنظر التي رايتها على نهر خوبار • وسقطت على وجهي * ومجد الرب دخل
الى البيت في طريق الباب الناظر نحو المشارق * فحملني الروح وادخلني الى الدار الداخلة
واذا البيت مملو من مجد الرب * ووقفت واذا صوت من البيت يتكلم معي • ووقف رجل
بجانبي * وقال لي • رايت يا ابن الانسان موضع كرسي وموضع اثر قدمي • الذين
يسكن اسمي في وسطه بنيت اسرايل الى الابد • ولا يدنسون ايضا بيت اسرايل اسمي القدس
هم وبنوهم بزناهم وبقتلات المقدمين في وسطهم * عند ما وضعوا ابوابي عند ابوابهم
وعتباتي بجانب عتباتهم • واعطوا جداري مثل حايط بيني وبينهم • ودنسوا اسمي القدس
باثامهم التي صنعوها • فكسرتهم بغضبي وقتلهم بالقتل •

16 * *Et consisteas à tergo portæ respicientis ad Orientem, mensus est quingentos cubitos calamo mensorio.* [MS. Oxon. *Et men-*
17 *sus est plagam Aquilonarem calamo mensorio quingentas arundines per circuitum.*] *Tum vertit se ad Meridiem,*
18 *& mensus est versùs plagam Meridionalem quingentos calamo mensorio.* [MS. Oxon. *Et mensus est plagam Oc-*
19 *cidentalem quingentas arundines arundine mensoriâ;*] *In quaternas hujus men-*
20 *suræ partes, & disposuit eam. Murus ejus per circuitum, quingentorum erat ad Orientem, & quingentorum cubitorum amplitudo ejus; ut divideret inter ædificium quod erat in ordine domûs.*

CAP. XLIII.

Textus vigesimus quintus,

1 *INde me duxit ad portam respicientem*
2 *versùs Orientem. Cùmque duxisset me, ecce gloria Dei Israelis venit per viam portæ respicientis Orientem versùs, & vox exercitûs quasi vox multiplicium: refulsitque terra ceu lumen, propter gloriam Domini, circunquaque,*
3 *(Porrò visio quam vidi cùm ingressus sum ad ungendam vel metiendam urbem, & species currûs quem vidi, similis erat speciei illius quem videram juxta fluvium Chobar) & cecidi in faciem meam. Gloriâ Domini domum ingressâ*
4 *per viam portæ respicientis Orientem versùs, Asportavit me spiritus, & intro-*
5 *duxit in atrium interius: & ecce domus plena erat gloriâ Domini. Cùmque ste-*
6 *tissem, ecce vocem è domo colloquentem mecum: stetit enim vir quidam ad latus meum, Dixitque mihi; Vidisti O fili*
7 *hominis locum sedis meæ & locum vestigii pedum meorum, in quibus habitabit nomen meum in medio filiorum Israelis in æternum? & posthac non prophanabunt domus Israelis nomen sanctum meum, ipsi neque filii eorum, fornicatione suâ & cædibus præpositorum inter ipsos.*
8 *ubi collocāssent portas meas prope portas suas, & limina mea ad latus liminum suorum; & posuissent parietem meum quasi me & ipsos complectentem, & prophanāssent nomen sanctum meum iniquitatibus quas commiserant; contrivi eos in ira mea, eosque cæde peremi.*

יחזקאל : מג

me à suorum regum cadavera & ,suam fornicationem elongent Nunc
9 עַתָּה יְרַחֲקוּ אֶת־זְנוּתָם וּפִגְרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי
annuntia hominis fili Tu .sæculum in eorum medio in habitabo &
10 וְשָׁכַנְתִּי בְתוֹכָם לְעוֹלָם׃ אַתָּה בֶן־אָדָם הַגֵּד
: suas iniquitates propter erubescant & ,domum Israel domui
אֶת־בֵּית־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבַּיִת וְיִכָּלְמוּ מֵעֲוֺנוֹתֵיהֶם
,fecerunt quæ omnibus de erubuerint si Et .exemplar metiantur &
11 וּמָדְדוּ אֶת־תָּכְנִית׃ וְאִם־נִכְלְמוּ מִכֹּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ
,ejus introitus & ,ejus exitus & ,ejus dispositionem & ,domus figuram
צוּרַת הַבַּיִת וּתְכוּנָתוֹ וּמוֹצָאָיו וּמוֹבָאָיו
omnes & ,ejus figuras omnes & ,ejus statuta omnia & ,ejus figuras omnes &
וְכָל־צוּרֹתָו וְאֵת כָּל־חֻקֹּתָיו וְכָל־צוּרֹתָו וְכָל־
custodiant & : eorum oculis in scribe & ,eos fac scire ,ejus leges
תּוֹרֹתָו הוֹדַע אוֹתָם וּכְתֹב לְעֵינֵיהֶם וְיִשְׁמְרוּ אֶת־
Ista ea facient & ,ejus statuta omnia & ,ejus formam omnem
12 כָּל־צוּרָתוֹ וְאֶת־כָּל־חֻקֹּתָיו וְעָשׂוּ אוֹתָם׃ זֹאת
circa circum ,ejus terminus omnis ,montis caput super : domus lex
תּוֹרַת הַבָּיִת עַל־רֹאשׁ הָהָר כָּל־גְּבֻלוֹ סָבִיב ׀ סָבִיב
mensuræ istæ Et .domus lex ista Ecce .sanctitatum sanctitas
13 קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִנֵּה־זֹאת תּוֹרַת הַבָּיִת׃ וְאֵלֶּה מִדּוֹת
cubiti & ,cubiti sinus & : palmus & ,cubitus cubitus ,cubitis in altaris
הַמִּזְבֵּחַ בָּאַמּוֹת אַמָּה אַמָּה וָטֹפַח וְחֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה
hæc & : unius pugilli circum ejus labium ad ejus terminus & latitudo
רֹחַב וּגְבוּלָהּ אֶל־שְׂפָתָהּ סָבִיב זֶרֶת הָאֶחָד וְזֶה
inferiori auxilii atrium ad usque terræ sinu à Et .altaris præeminentia
14 גַּב הַמִּזְבֵּחַ׃ וּמֵחֵיק הָאָרֶץ עַד־הָעֲזָרָה הַתַּחְתּוֹנָה
,minori auxilii atrio à Et .unius cubiti latitudo & ,cubiti duo
שְׁתַּיִם אַמּוֹת וְרֹחַב אַמָּה אֶחָת וּמֵהָעֲזָרָה הַקְּטַנָּה
.cubiti latitudo & ,cubiti quatuor magnum auxilii atrium ad usque
עַד־הָעֲזָרָה הַגְּדוֹלָה אַרְבַּע אַמּוֹת וְרֹחַב הָאַמָּה׃
cornua ,suprà & Dei leone à & : cubitorum quatuor Dei mons Et
15 וְהַהַרְאֵל אַרְבַּע אַמּוֹת וּמֵהָאֲרִאֵיל וּלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת
duodecim in longitudine viginti duo Ariel Et .quatuor
16 אַרְבַּע׃ וְהָאֲרִאֵיל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בִּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה
auxilii atrium Et .suis quadraturis quatuor ad quadratum ,latitudinis
17 רֹחַב רָבוּעַ אֶל אַרְבַּעַת רְבָעָיו׃ וְהָעֲזָרָה
ad latitudinis quatuordecim in longitudinis quatuordecim
אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אֹרֶךְ בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רֹחַב אֶל
,cubiti dimidii eam circum terminus & : ejus quadraturas quatuor
אַרְבַּעַת רְבָעֶיהָ וְהַגְּבוּל סָבִיב אוֹתָהּ חֲצִי הָאַמָּה
.orientem respicere ejus gradus Et .circum cubiti ei sinus &
וְהַחֵיק־לָהּ אַמָּה סָבִיב וּמַעֲלֹתֵהוּ פְּנוֹת קָדִים׃
Hæc : Dominus Dominus dixit Sic ,hominis Fili ,me ad dixit Et
18 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה אֵלֶּה
illud super faciendum ascendere ad : illud fieri die in altaris statuta
חֻקּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּיוֹם הֵעָשׂוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת עָלָיו
ad dabis Et .sanguinem illud super spargendum ad & ,ascensionem
19 עוֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם׃ וְנָתַתָּה אֶל־
me ad propinqui ,Sadoc semine de ipsi qui ,Levitæ sacerdotes
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר הֵם מִזֶּרַע צָדוֹק הַקְּרֹבִים אֵלַי
bovis filium vitulum : mihi ministrandum ad ,Dominus Dominus ait
נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה לְשָׁרְתֵנִי פַּר בֶּן־בָּקָר
quatuor super dabis & ,ejus sanguine de assumes Et .peccato pro sacrificium ad
20 לְחַטָּאת׃ וְלָקַחְתָּ מִדָּמוֹ וְנָתַתָּה עַל־אַרְבַּע
circum terminum ad & ,auxilii atrii angulis quatuor in & ,ejus cornibus
קַרְנֹתָיו וְאֶל־אַרְבַּע פִּנּוֹת הָעֲזָרָה וְאֶל־הַגְּבוּל סָבִיב
peccato pro vitulum tolles Et .illud expiabis & ,illud mundabis &
21 וְחִטֵּאתָ אוֹתוֹ וְכִפַּרְתָּהוּ׃ וְלָקַחְתָּ אֵת הַפָּר הַחַטָּאת
.sanctuarium extra domus præcepto in eum comburet &
וּשְׂרָפוֹ בְּמִפְקַד הַבַּיִת מִחוּץ לַמִּקְדָּשׁ׃

Versio VULG. LAT.

9 Nunc ergò repellant procul fornicationem suam, & ruinas regũ suorum à me: & habitabo in medio eorum semper.
10 Tu autem, fili hominis, ostende domui Israel templum, & confundantur ab iniquitatibus suis, & metiantur fabricam:
11 Et erubescant ex omnibus quæ fecerunt: Figuram domus, & fabricæ ejus exitus, & introitus, & omnẽ descriptionem ej⁹, & universa præcepta ejus, cunctũmque ordinem ejus, & omnes leges ejus ostende eis, & scribes in oculis eorũ: ut custodiant omnes descriptiones ejus, & præcepta illius, & faciant ea.
12 Ista est lex domⁱ in summitate montis: Omnis finis ej⁹ in circuitu, Sanctum sanctorum est: hæc est ergò lex domûs.
13 Istæ autem mensuræ altaris in cubito verissimo, qui habebat cubitum & palmum: in sinu ejus erat cubitus & cubitus in latitudine, & definitio ej⁹ usque ad labium ejus, & in circuitu, palmus unus: hæc quoq; erat fossa altaris.
14 Et de sinu terræ usque ad crepidinem novissimam duo cubiti, & latitudo cubiti unius: et à crepidine minore usq; ad crepidinem majorem quatuor cubiti, & latitudo cubiti unius.
15 Ipse autem Ariel quatuor cubitorum: & ab Ariel usque ad sursũ, cornua quatuor.
16 Et Ariel duodecim cubitorum in longitudine per duodecim cubitos latitudinis:
17 quadrangulatũ æquis laterib⁹. Et crepido quatuordecim cubitorũ lõgitudinis, p quatuordecim cubitos latitudinis, in quatuor angulis ejus: & corona in circuitu ej⁹ dimidii cubiti, & sin⁹ ej⁹ uni⁹ cubiti per circuitum: grad⁹ autẽ ej⁹ versi ad Orientẽ.
18 Et dixit ad me; Fili hominis, hæc dicit Domin⁹ De⁹; Hi sunt rit⁹ altaris, in quacunque die fuerit fabricatũ; ut offeratur super illud holocaustũ, & effundatur sanguis.
19 Et dabis sacerdotib⁹ & Levitis, qui sunt de semine Sadoc, qui accedunt ad me, ait Domin⁹ De⁹, ut offerant mihi vitulum de armento pro peccato.
20 Et assumens de sanguine ej⁹, pones super quatuor cornua ejus, & super quatuor angulos crepidinis, & super coronam in circuitu: & mundabis illud, & expiabis.
21 Et tolles vitulũ, qui oblatus fuerit pro peccato: & combures eum in separato loco domûs extra Sanctuarium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ νῦν ἀπωσάσθωσαν τὴν πορνείαν αὐτῶν, καὶ τοὺς φόνους τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀπ' ἐμοῦ, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ αὐτῶν (δ) τὸν αἰῶνα.
10 Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπε, δεῖξον τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ τὸν οἶκον· καὶ κοπάσουσιν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν· καὶ τὴν ὅρασιν αὐτοῦ, καὶ τὴν διάταξιν αὐτοῦ.
11 Καὶ αὐτοὶ λήψονται τὴν κόλασιν αὐτῶν περὶ πάντων ὧν ἐποίησαν. καὶ διαγράψεις τὸν οἶκον, (ε) καὶ τὰς ἐξόδους αὐτοῦ, καὶ τὴν ὑπόστασιν αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ νόμιμα αὐτοῦ γνωριεῖς αὐτοῖς, καὶ (κ) διαγράψεις ἐναντίον αὐτῶν· καὶ φυλάξονται πάντα τὰ δικαιώματά μου, καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου, καὶ ποιήσουσιν αὐτά.
12 Καὶ τὴν διαγραφὴν τοῦ οἴκου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, πάντα τὰ ὅρια αὐτοῦ κυκλόθεν ἅγια ἁγίων (λ).
13 Καὶ ταῦτα τὰ μέτρα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν πήχει τοῦ πήχεως, καὶ παλαιστῆς, (μ) κόλπωμα βάθους ἐπὶ πῆχυν, καὶ πῆχυς τὸ εὖρος, καὶ γεῖσος ἐπὶ (ν) τὸ χεῖλος αὐτοῦ κυκλόθεν, σπιθαμῆς.
14 καὶ τοῦτο τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου. Ἐκ βάθους τῆς ἀρχῆς τοῦ κοιλώματος αὐτοῦ, πρὸς τὸ ἱλαστήριον τὸ μέγα (ξ) τοῦτο, ὑποκάτωθεν πηχῶν δύο, καὶ τὸ εὖρος πήχεως· καὶ ἀπὸ τοῦ ἱλαστηρίου τοῦ μικροῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ μέγα, πήχεις τέσσαρες, καὶ εὖρος (ο) πῆχυς.
15 Καὶ τὸ ἀριὴλ πηχῶν τεσσάρων, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριὴλ, καὶ ὑπεράνω τῶν κεράτων πῆχυς.
16 Καὶ τὸ ἀριὴλ πηχῶν δώδεκα μήκους, ἐπὶ πήχεις δώδεκα (π), τετράγωνον ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ.
17 Καὶ τὸ ἱλαστήριον πηχῶν δεκατεσσάρων τὸ μῆκος, ἐπὶ πήχεις δεκατέσσαρας τὸ εὖρος (ρ) ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ, καὶ τὸ γεῖσος (*) αὐτῷ κυκλόθεν κυκλούμενον αὐτῷ ἥμισυ πήχεως· καὶ τὸ κύκλωμα αὐτοῦ πῆχυς κυκλόθεν, καὶ οἱ (σ) κλιμακτῆρες αὐτοῦ βλέποντες (*) κατὰ ἀνατολάς.
18 Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Υἱὲ ἀνθρώπε, τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ταῦτα τὰ προστάγματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ἡμέρᾳ ποιήσεως αὐτοῦ, τοῦ ἀναφέρειν ἐπ' αὐτοῦ (τ) ὁλοκαυτώματα, καὶ προσχέειν πρὸς αὐτὸ αἷμα.
19 Καὶ δώσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς Λευίταις (υ) τοῖς ἐκ τοῦ σπέρματος Σαδδοὺκ (φ) τοῖς ἐγγίζουσι πρὸς μὲ, λέγει κύριος ὁ θεὸς (χ), τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας.
20 Καὶ λήψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τὰ (*) τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐπὶ τὴν βάσιν κύκλῳ, (ψ) καὶ ἐξιλάσονται (*) αὐτό.
21 Καὶ λήψονται τὸν μόσχον τὸν (ω) περὶ ἁμαρτίας, καὶ κατακαυθήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου, ἔξωθεν τῶν ἁγίων.

MS. A. (δ) εἰς τὸν (ε) καὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐξόδους αὐτοῦ, καὶ τὰς εἰσόδους αὐτοῦ, καὶ τὴν (κ) διαγραφὴν (λ) εἰσίν· οὗτος ὁ νόμος τοῦ οἴκου. Καὶ (μ) τὸ κόλπωμα βάθος πῆχυς ἐπὶ πῆχυν, καὶ πῆχυς (ν) τοῦ χεί[λους] (ξ) τὸ ὑποκάτωθεν (ο) πήχεως. (π) πλάτους, τετράγωνον (ρ) πλάτος ... ἐπὶ τὰ τέσσερα (*) αὐτῶν (σ) κλιμακτῆρες (*) κατ' (τ) τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ προσχέειν πρὸς τὸ αἷμα. (υ) ἐκ τοῦ (φ) καὶ τοῖς (χ) τοῦ Ἀδωνὶ, λειτουργ... (*) τέσσερα (ψ) καὶ περιρραντιεῖς αὐτὸ, καὶ (*) αὐτόν. (ω) ὑπὲρ

9 Et nunc abjiciant fornicationem suam, & (d) homicidia ducum suorum à me: & habitabo in medio eorum in sempiternum.
10 Et tu fili hominis, ostende domui Israel domum, & cessabunt à peccatis suis: & visionem ejus, & dispositionem (e) illius:
11 Et ipsi suscipient tormentum suum pro omnibus quæ fecerunt. Et describes domum, (f) & exitus ejus, & substantiam ejus: & omnia præcepta illius, et omnia legitima (g) ejus ostendes illis, & describes coram eis: & custodient omnes justificationes meas, & omnia præcepta mea, & facient ea:
12 Et descriptionem domûs in vertice montis: omnes termini ejus in circuitu Sancta sanctorum sunt.
13 Et (h) hæ mensuræ altaris in cubito (i) cubiti, & palæstes, sinus profundi per cubitum, & cubitus latitudinis, & (k) gisus per labium ejus in circuitu, palmi unius. Et hæc est altitudo altaris.
14 A (l) profundo exordii cavitatis ejus ad propitiatorium magnum, quod erat subter, cubitorum duorum, & latitudo cubiti. Et à (m) propitiatorio minori ad propitiatoriũ majus cubiti quatuor, & latitudo cubitus.
15 Et (n) Ariel cubitorum quatuor: & ab Ariel, & usque ad superiora cornuum cubitus.
16 Ipsum autem Ariel duodecim cubitos habebat in longitudine, ad cubitos (o) duodecim, quatuor angulorum per quatuor partes ejus.
17 Et propitiatorium quatuordecim cubitorum longitudo, ad cubitos quatuordecim latitudo per quatuor partes ejus: & gisus ei per circuitum gyrans illud, dimidio cubito: & circuitus ejus, cubitus per gyrum: & gradus ejus respicientes ad Orientem.
18 Et dixit ad me, Fili hominis, hæc dicit Dominus Deus Israel; Hæc sunt præcepta altaris in die effectionis ejus, ut offeratur super eo holocaustomata, & effundatur super illud sanguis.
19 Et dabis sacerdotibus Levitis, qui sunt ex semine Sadduc, qui appropinquant ad me, dicit Dominus Deus, ut ministrent mihi vitulum de bobus pro peccato:
20 Et tollent de sanguine ejus, et ponent super quatuor cornua altaris, & super quatuor angulos propitiatorii, et super basim in circuitu, et expiabunt illud.
21 Et tollent vitulum qui pro peccato: & comburetur in loco separato domûs extra Sancta.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

9 כְּעַן יְרַחֲקוּן יָת טַעֲוָתְהוֹן וּפִגְרֵי מַלְכֵיהוֹן מִלְמֶחְטֵי קֳדָמַי וְאַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי בֵּינֵיהוֹן לְעָלַם׃
10 אַתְּ בַּר אָדָם חֲוִי יָת בֵּית יִשְׂרָאֵל יָת בֵּיתָא וְיִתְכַּנְעוּן מֵחוֹבֵיהוֹן וְיִמְשְׁחוּן יָת תִּקּוּסֵיהּ׃
11 וְאִם יִתְכַּנְעוּן מִכֹּל דַּעֲבַדוּ בְמַחְזְוֵיהוֹן צוּרַת בֵּיתָא וְתִקּוּסֵיהּ וּמַפְקָנוֹהִי וּמַעֲלָנוֹהִי
וְכָל צוּרָתֵיהּ וְיָת כָּל גְּזֵירָתֵיהּ וְכָל צוּרָתֵיהּ וְכָל דַּחֲזֵי לֵיהּ הוֹדַע יָתְהוֹן וּכְתוֹב לְעֵינֵיהוֹן
12 וְיִטְּרוּן יָת כָּל צוּרָתֵיהּ וְיָת כָּל גְּזֵירָתֵיהּ וְיַעַבְדוּן יָתְהוֹן׃ דָּא אוֹרַיְתָא דְבֵיתָא עַל רֵישׁ
13 טוּרָא כָּל תְּחוּמֵיהּ סְחוֹר סְחוֹר קֹדֶשׁ קוּדְשִׁין הָא דָא אוֹרַיְתָא דְבֵיתָא׃ וְאִלֵּין מִשְׁחַת
מַדְבְּחָא בְּאַמִּין בְּאַמְּתָא דְהִיא אַמָּה וּפְשַׁךְ וְתַשְׁוִיתָא אַמְּתָא וְאַמְּתָא פּוּתְיָא וְגִדְנְפָא
14 מַקַּף לַהּ עַל סִפְתַהּ סְחוֹר סְחוֹר זַרְתָא חֲדָא וְדֵין תְּקוֹם מַדְבְּחָא׃ וּמִתַּשְׁוִיתָא אַרְעָא עַד
מְסַמְתָּא אַרְעִיתָא תַּרְתֵּין אַמִּין וּפוּתְיָא אַמְּתָא חֲדָא וּמִמְּסַמְתָּא זְעֵירְתָא עַד מְסַמְתָּא
15 רַבְּתָא אַרְבַּע אַמִּין וּפוּתְיָא אַמְּתָא׃ וּמַדְבְּחָא אַרְבַּע אַמִּין וּמִמַּדְבְּחָא וּלְעֵלָּא קַרְנָתָא
16 אַרְבַּע׃ וּמַדְבְּחָא תַּרְתָּא עַסְרֵי אוֹרְכָּא בְּתַרְתָּא עַסְרֵי פּוּתְיָא מְרַבַּע עַל אַרְבַּעָא
17 סִטְרוֹהִי׃ וּמְסַמְתָּא אַרְבַּע עַסְרֵי אוֹרְכָּא בְּאַרְבַּע עַסְרֵי פּוּתְיָא עַל אַרְבַּע סִטְרָהָא
וְגִדְנְפָא מַקַּף לַהּ סְחוֹר סְחוֹר פַּלְגוּת אַמְּתָא וְתַשְׁוִיתָא לַהּ אַמְּתָא סְחוֹר סְחוֹר וְדַרְגָּן
18 דְּסָלְקִין לַהּ מִתְפַּנָּן לְמַדִּנְחָא׃ וַאֲמַר לִי בַּר אָדָם כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים אִלֵּין גְּזֵירַת
מַדְבְּחָא בְּיוֹם אִתְעֲבָדוּתֵיהּ לְאַסָּקָא עֲלוֹהִי עֲלָוָתָא וּלְמִזְרַק עֲלוֹהִי דַּם נִכְסַת קוּדְשַׁיָּא׃
19 וְתִתֵּן לְכָהֲנַיָּא לֵיוָאֵי דִּי אִנּוּן מִזַּרְעָא דְצָדוֹק דְּקָרִיבִין לְפוּלְחָנִי אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים לְשַׁמָּשָׁא
20 קֳדָמַי תּוֹר בַּר תּוֹרֵי לְחַטָּתָא׃ וְתִסַּב מִדְּמֵיהּ וְתִתֵּן עַל אַרְבַּע קַרְנָתֵיהּ וְעַל אַרְבַּע זָוְיַת
21 מְסַמְתָּא וְעַל תְּחוּמָא סְחוֹר סְחוֹר וּתְדַכֵּי יָתֵיהּ וּתְכַפַּר עֲלוֹהִי׃ וְתִסַּב יָת תּוֹרָא דְחַטָּתָא
וְיוֹקְדִנֵּיהּ בְּאַתַר דַּחֲזֵי לְבֵיתָא מִבָּרָא לְמַקְדְּשָׁא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nunc projicient idola sua, & cadavera regum suorum, ut non peccent coram me: & habitare faciam majestatem meam in medio eorũ in æternum. Tu tem fili hominis ostende domui Israel domũ, & confundantur à peccatis, & metiantur fabricã ej⁹. Quòd si erubuerint ex omnib⁹ quæ fecerunt viderint figurã dom⁹ & fabricam ej⁹, & exit⁹ ej⁹ & introitus ej⁹, & omnes figuras ej⁹, & omnia instituta ej⁹, & omnes formas ej⁹, & omnia quæ ad eum pertinent ostende eis, & scribe ante oculos eorũ ut custodiant omnes formas ej⁹, & omnia instituta ej⁹, & faciant ea. Hæc est lex dom⁹ in vertice montis, et omnis termin⁹ ej⁹ per circuitũ Sanctũ sanctorũ: ista est lex dom⁹. Et hæ mensuræ altaris in cubitis, in cubito qui habet cubitũ & palmum: & fundamentũ ej⁹ cubiti uni⁹ & cubiti latitudinis: & clausura ej⁹ in circuitu super labiũ ej⁹ circumquaq; palmi uni⁹: & ista erat compositio altaris. Et à fundamento terræ usque ad atrium inferi⁹ duo cubiti, & latitudo cubiti unius: & ab atrio minori usque ad atrium maj⁹ quatuor cubiti, & latitudo cubiti. Et altare quatuor cubitorum; & ab altari & sursum, cornua quatuor. Et altare duodecim habebat in longitudine cum duodecim latitudinis, quadratum quatuor suis lateribus. Et atrium quatuordecim cubitorum longitudinis & quatuordecim latitudinis ex quatuor lateribus suis, & clausura cum illud per gyrum dimidii cubiti; & fundamentum ei erat unius cubiti per circuitum, & gradus per quos ascendebant ad illud respiciebant ad Orientem. Et dixit ad me: Fili hominis, hæc dicit Dñs De⁹: Hi sunt ritus altaris in die quo factũ fuerit ut offeratur super illud holocaustum, & ut dispergatur super illud sanguis victimarum sanctificatarum. Et dabis Sacerdotib⁹ Levitis qui sunt de semine Sadok qui accedunt ad cultum meum, ait Dominus Deus, ut ministrent coram me, vitulum filium bovis pro peccato. Et tolles de sanguine ejus, & dabis super quatuor cornua ejus, & super quatuor angulos atrii & super terminum ejus in circuitu, & lustrabis illud & expiabis illud. Et tolles vitulum pro peccato, & comburetur in loco apto domus extra sanctuarium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Posthac amovebunt scortationē suā & cada- 9
vera regum suorū à conspectu meo, & habita-
bo inter eos in perpetuū. Tu igitur fili homi- 10
nis, ostende domum istā Israëlitis, & sese cohi-
beant à scelere quo contra me deliquerunt,
& metiantur figurā domûs. Quòd si retrahant 11
sese ab his quæ fecerunt, formas domûs & con-
stitutionem ejus, aditus exitúsq; ipsius, totam
deniq; formam ipsius ostende eis, & describe
corā eis; ut observent omnes figuras ejus, to-
támq; descriptionem ejus, & faciant eas. Hæc 12
est species domûs supra montis cacumine *sita*,
& omnes termini ejus circunquaque Sancta
Sanctorū sunt. Hæ sunt dimensiones altaris per 13
cubitos *sumendo cubitum pro* cubito & pal-
mo: sinus ejus cubitalis erat, cubiti *unius*: &
balaustium habebat labrum ejus, spithamale
circunquaque: eodémq; modo in latere ipsius.
A solo balaustium infimum usque, duo cubiti; 14
& hujus latitudo cubitus unus: à balaustio
autem infimo ad supremum usq; quatuor cubi-
ti, latitudo verò cubitus. Hedael quatuor erat 15
cubitorum; & ab Hedaele sursum versùs, cor-
nua quatuor. Longitudo Hedaelis duodecim 16
cubitorum, & latitudo duodecim: quadratus
erat per quaterna ipsius latera. Balaustii ejus 17
longitudo quatuordecim cubitorum, & qua-
tuordecim latitudo per quaterna ipsius latera:
nam balaustiū & crepido quæ cingebat eum,
dimidii erat cubiti: sinúmque habebat circun-
quaque: & gradus ejus respiciebant Orientē
versùs. Tum dixit mihi, Fili hominis, sic dicit 18
Dn̄s dominorum; Hæ sunto leges altaris quâ
die fabricatum fuerit: Offerent super illud
holocaustū, spargéntq; sanguinem super illud.
Dabo sacerdotibus & Levitis qui sunt ex se- 19
mine Sadoci, qui ad me accedunt (ait Domi-
nus dominorum) ut mihi ministrent, taurum
bovinum in expiationem peccatorum. Hujus 20
è sanguine sumes, spargesq; per quaterna alta-
ris cornua, per quatuor balaustii ejus angulos,
pérque crepidinem quæ cingit illud: sparges
inquam super illud, & mundabitur. Deinde 21
sumes taurum expiationis, & offerent eum ad
latus domûs extra Sanctuarium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

والآن يبعدوا زناهم وفلاب معلميهم عني * واسكن في وسطهم الى الابد * وانت يا ابن
الانسان اظهر لبيت اسرائيل البيت ومثله وترتيبه * ويكفون من خطاياهم * فهم ياخذون
عقابهم من جميع ما صنعوا * وترسم البيت وهيئته * ومخارجه ومداخله * وقوامه وجميع
اوامره وجميع نواميسه تعرفهم * وترسمها امامهم * ويحفظون جميع حقوقي وجميع اوامري
ويصنعوها * ورسم البيت على راس الجبل * وجميع حدوده من حوله هي اقداس القديسين
وهذا ناموس البيت * وهذه مقادير المذبح بذراع الذراع وشبر * عمق حصنه ذراع في
ذراع * وذراع سعته * وافريز شبر على حافته من حوله * وهذا ارتفاع المذبح * من عمق بدئه
تجويفه الى المعقر الاكبر الذي من اسفل * ذراعان * وسعته ذراع * ومن المعقر الاصغر
الى المعقر الاكبر اربعة اذرع * وعرضه ذراع * والارايل اربعة اذرع * ومن الارايل وفوق
القرون ذراع * وطول الارايل اثني عشر ذراعا * واثني عشر ذراعا عرضه * مربع على اربعة
نواحيه * والمعقر اربعة عشر ذراعا طوله واربعة عشر ذراعا عرضه مربع على اربعة نواحيه
وافريزهم من دائر يحوطهم نصف ذراع * ويحيطه ذراع من دائر ودرجاته تنظر نحو المشارق
وقال لي * يا ابن الانسان * هكذا يقول الرب الاه اسرائيل هذه اوامر المذبح في يوم صنعته
ليرفعوا عليه المحرقات * ويصبون الدم * ويعطي للكهنة اللاويين من ذرية صادوق
والمقربين الي * يقول الرب الاه لاوي * عجلا من البقر من اجل الخطية لتخدموني
وياخذون من دمه * ويضعون على اربعة قرون المذبح * وعلي اربعة زوايا المعقر وعلي الفاعة
دائرا * ويصلحوه ويستغفرون به * وياخذون العجل الذي من اجل الخطية * ويحرقونه
جانب البيت من خارج الاقداس *

Jam verò amoveant fornicationem suam 9
& cædes præpositorum suorum à me, &
habitabo in medio eorum in æternum. Et 10
tu O fili hominis, ostende domui Israelis
domum & figuram ejus, ordinémque i-
psius, ut cessent à peccatis suis: Et 11
quidem ipsi reportabunt pœnam suam pro
omnibus quæ fecerunt. Describes inquam,
domum, disponésque dispositionem ejus,
egressus, ingressus, & subsistentiam i-
psius, & omnia præcepta omnésque leges
ejus significabis illis, & describes coram
eis: ut custodiant omnia decreta mea, o-
mniaque præcepta mea & perficiant illa.
Descriptio autem domûs super montis 12
verticem esto, & omnes ejus termini cir-
cunquaque sunto, Sancta Sanctorum. At-
que hæc est lex domûs. Hæ verò sunt 13
dimensiones altaris per cubitum ex cubito
& spithamâ compositum: Profunditas
sinûs ejus cubitus erat super cubitum, &
amplitudo ejus cubitalis: & crepido pal-
maris erat ejus undique cingebat. Hæc 14
est altitudo altaris: ab imo principii ca-
vitatis ejus usque ad propitiatorium ma-
jus quod erat infrà, cubiti duo; latitudo
verò ipsius, cubitus: à propitiatorio au-
tem minori ad propitiatorium majus, qua-
tuor cubiti; latitudo verò ipsius, cubitus.
Ariel quatuor cubitorum erat; & ab Arie- 15
le & supra cornua, cubitus. Longitudo 16
Arielis, duodecim cubitorum, & duode-
cim cubitorum latitudo ejus: quadratum
erat in quaternis lateribus suis. Propi- 17
tiatorii longitudo erat quatuordecim cu-
bitorum, & cubitorum quatuordecim lati-
tudo ipsius: quadratum erat per quaterna
latera: & crepido eorum undique cinge-
bat ea, semicubitalis: & ambitus ejus cir-
cunquaque, cubitalis: & gradus ejus spe-
ctabant Orientem versùs. Dixitque mihi, 18
O fili hominis, Ita dicit Dominus Deus
Israelis: Hæc sunto præcepta altaris in die
quâ conficietur, ut offerant super illud ho-
locausta, & sanguinem aspergant. Et da- 19
bis sacerdotibus Levitis de stirpe Sadoc
proximè ad me accedentibus (ait Dominus
Deus Levi) vitulum bovinum pro peccato,
ut mihi ministrent: Tolléntque de san- 20
guine ejus, ponéntque super quaterna al-
taris cornua, super quaternos propitiatorii
angulos, & super basim per circuitū eiū-
que spargentes, veniam per eum postula-
bunt. Deinde tollent vitulum qui est pro 21
peccato, & comburetur ad latus domûs,
extra Sancta.

יחזקאל : מג

:peccato pro perfectum caprarum hircum offeres secunda die in Et
22 וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תַּקְרִיב שְׂעִיר־עִזִּים תָּמִים לְחַטָּאת
in complendo In ,vitulo in expiaverunt sicut altare expiabunt &
23 וְחִטְּאוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ כַּאֲשֶׁר חִטְּאוּ בַּפָּר : בְּכַלּוֹתְךָ
de arietem & ,perfectum vaccæ filium vitulum offeres , expiando ab
מֵחַטֵּא תַּקְרִיב פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים וְאַיִל מִן־
projicient & : Domini facies ad eos offeres Et .perfectum pecore
24 הַצֹּאן תָּמִים : וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ
.Domino ascensionem eos facient ascendere & sal eos super sacerdotes
הַכֹּהֲנִים עֲלֵיהֶם מֶלַח וְהֶעֱלוּ אוֹתָם עֹלָה לַיהוָה :
filium vitulum & : die pro peccati hircum facies diebus Septem
25 שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה שְׂעִיר־חַטָּאת לַיּוֹם וּפַר בֶּן־
diebus Septem .facient perfectos pecore de arietem & ,bovis
26 בָּקָר וְאַיִל מִן־הַצֹּאן תְּמִימִים יַעֲשׂוּ : שִׁבְעַת יָמִים
.suas manus implebunt & : illud mundabunt & , altare expiabunt
יְכַפְּרוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְטִהֲרוּ אֹתוֹ וּמִלְאוּ יָדוֹ :
facient ultrà & , octava die in erit & : dies consummabunt Et
27 וִיכַלּוּ אֶת־הַיָּמִים וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יַעֲשׂוּ
,vestra pacifica & , vestras ascensiones altare super sacerdotes
הַכֹּהֲנִים עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־עוֹלוֹתֵיכֶם וְאֶת־שַׁלְמֵיכֶם
.Dominus Dominus ait , vos volam &
וְרָצֵאתִי אֶתְכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה :

CAP. XLIV. מד

respicientis exterioris sanctuarii portæ viam me fecit redire Et
1 וַיָּשֶׁב אֹתִי דֶּרֶךְ שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפֹּנֶה
hæc Porta : Dominus me ad dixit Et .clausa ipsa & : orientem
2 קָדִים וְהוּא סָגוּר : וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה
quoniam : eam in ingredietur non vir & ,aperietur non : erit clausa
סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפָּתֵחַ וְאִישׁ לֹא־יָבֹא בוֹ כִּי
.clausa eritque : eam in est ingressus Israel Deus Dominus
3 יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּא בוֹ וְהָיָה סָגוּר : אֶת־
facies ad panem comedendum ad ea in manebit ipse princeps ,Principis
הַנָּשִׂיא נָשִׂיא הוּא יֵשֶׁב־בּוֹ לֶאֱכָל־לֶחֶם לִפְנֵי
.egredietur ejus via à & , ingredietur portæ vestibuli via à : Domini
יְהוָה מִדֶּרֶךְ אֻלָם הַשַּׁעַר יָבוֹא וּמִדַּרְכּוֹ יֵצֵא :
ecce & , vidi & : domus facies ad Aquilonis portæ via me adduxit Et
4 וַיְבִיאֵנִי דֶּרֶךְ־שַׁעַר הַצָּפוֹן אֶל־פְּנֵי הַבַּיִת וָאֵרֶא וְהִנֵּה
,meam facies ad cecidi & : Domini domum Domini gloria implevit
מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית יְהוָה וָאֶפֹּל אֶל־פָּנָי :
vide & , tuum cor pone hominis fili , Dominus me ad dixit Et
5 וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן־אָדָם שִׂים לִבְּךָ וּרְאֵה
loquens ego quæ omnia , audi tuis auribus in & ,tuis oculis in
בְעֵינֶיךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְּׁמָע אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר
: ejus legibus cunctis de & ,Domini domus statutis omnibus de tecum
אֹתָךְ לְכָל־חֻקּוֹת בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־תּוֹרֹתָו
.sanctuarii exitus omnes in domus ingressu in tuum cor pones Et
וְשַׂמְתָּ לִבְּךָ לִמְבוֹא הַבַּיִת בְּכֹל מוֹצָאֵי הַמִּקְדָּשׁ :
Dominus dixit Sic , Israel domum ad rebellem ad dices Et
6 וְאָמַרְתָּ אֶל־מֶרִי אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
domus vestris abominationibus omnibus de vobis Multum : Dominus
יְהוִה רַב־לָכֶם מִכָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם בֵּית
præputiatos & ,corde præputiatos alienigenæ filios vos inducendo In .Israel
7 יִשְׂרָאֵל : בַּהֲבִיאֲכֶם בְּנֵי־נֵכָר עַרְלֵי־לֵב וְעַרְלֵי
, meam domum ipsam polluendo ad meo sanctuario in existendum ad ,carne
בָשָׂר לִהְיוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְּלוֹ אֶת־בֵּיתִי
infregerint &,sanguinem & ,adipem ,meum panem vos offerendo in
בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת־לַחְמִי חֵלֶב וָדָם וַיָּפֵרוּ אֶת־
.vestris abominationibus omnibus in meum pactum
בְּרִיתִי אֶל כָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם :

Versio VULG. LAT.

22 Et in die secunda offeres hircum
caprarũ immaculatum pro pec-
cato : & expiabunt altare, sicut
23 expiaverunt in vitulo. Cúmque
compleveris expians illud, offe-
res vitulum de armento immacu-
latum, & arietem de grege im-
24 maculatum. Et offeres eos in
conspectu Domini : & mittent
sacerdotes super eos sal, & offe-
rent eos holocaustum Domino.
25 Septem diebus facies hircum
pro peccato quotidié : & vitu-
lum de armento, & arietem de
pecoribus,immaculatos offerent.
26 Septem diebus expiabunt altare,
& mundabunt illud : & imple-
27 bunt manum ejus. Expletis au-
tem diebus, in die octava & ul-
trà, facient sacerdotes super al-
tare holocausta vestra, & quæ
pro pace offerunt:et placatus ero
vobis, ait Dominus Deus.

CAP. XLIV.

1 ET convertit me in viam por-
tæ Sanctuarii exterioris, quæ re-
spiciebat ad Orientem : & erat
2 clausa. Et dixit Dominus ad me;
Porta hæc clausa erit : non ape-
rietur, & vir non transibit per
eam : quoniam Dominus Deus
Israel ingressus est per eam, erít-
3 que clausa Principi. Princeps
ipse sedebit in ea, ut comedat
panem coram Domino: per viam
portæ vestibuli ingredietur, &
4 per viam ejus egredietur. Et
adduxit me per viam portæ A-
quilonis in conspectu domûs : &
vidi, & ecce implevit gloria Do-
mini domum Domini : & cecidi
5 in faciem meam. Et dixit ad me
Dominus ; Fili hominis,pone cor
tuum, & vide oculis tuis, & au-
ribus tuis audi omnia, quæ ego
loquor ad te de universis cere-
moniis domûs Domini, & de
cunctis legibus ejus : & pones
cor tuum in viis templi per o-
6 mnes exitus Sanctuarii. Et dices
ad exasperantem me domum Is-
rael ; Hæc dicit Dominus Deus;
Sufficiant vobis omnia scelera
7 vestra,domus Israel : Eò quòd
inducitis filios alienos incircum-
cisos corde,& incircumcisos car-
ne, ut sint in Sanctuario meo, &
polluant domum meam : & of-
fertis panes meos, adipem, &
sanguinem : & dissolvitis pa-
ctum meum in omnibus sceleri-
bus vestris.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

22 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήψονται ἐρί-
φους δύο (α) αἰγῶν ἀμώμους ὑπὲρ ἁμαρτί-
ας, καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον, (β)
23 καθότι ἐξιλάσαντο ἐν τῷ μόσχῳ. Καὶ μετὰ
τὸ συντελέσαι (γ) τὸν ἐξιλασμὸν, προσοί-
σουσι μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον, καὶ κριὸν ἐκ
24 (δ) προβάτων ἄμωμον, Καὶ προσοίσετε
ἐναντίον κυρίου· καὶ ( ) ἐπιῤῥίψουσιν οἱ ἱερεῖς
ἐπ' αὐτὰ (ε) ἅλα, καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ
25 ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ. Ἑπτὰ ἡμέρας
ποιήσεις ἔριφον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθ' ἡμέ-
ραν, καὶ μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ κριὸν ἐκ (ζ)
26 προβάτων, ἄμωμα ποιήσουσιν Ἑπτὰ ἡ-
μέρας. καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον,
καὶ ( ) καθαριοῦσιν αὐτὸ· καὶ πλήσουσι (η) χεῖ-
27 ρας αὐτῶν. Καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγ-
δόης καὶ ἐπέκεινα, ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ
τὸ θυσιαστήριον τὰ ὁλοκαυτώματα ὑμῶν,
καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου ὑμῶν· καὶ προσδέξο-
μαι ὑμᾶς, λέγει κύριος.

MS.A. (α) ἀπὸ αἰγῶν (β) καθὼς (γ) σου τὸν (δ) τῶν προβάτων ( ) ἐπι-
ρίψουσιν (ε) ἅλας, (ζ) τῶν προβάτων, ( ) καθαρίσουσιν (η) τὰς χεῖρας
αὐτῆς.

ΚΕΦ. μδ'.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης
τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀ-
2 νατολὰς· καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. Καὶ εἶπε
κύριος πρός με, Ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμέ-
νη (α) ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται, καὶ οὐδεὶς μὴ δι-
έλθῃ δι' αὐτῆς· ὅτι κύριος ὁ Θεὸς (β) Ἰσραὴλ
εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς, καὶ ἔσται κεκλεισμέ-
3 νη. Διότι ὁ ἡγούμενος (γ) οὗτος καθήσεται
ἐν αὐτῇ, τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐναντίον κυ-
ρίου· κατὰ τὴν ὁδὸν αιλὰμ τῆς πύλης εἰσπο-
ρεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται.
4 Καὶ εἰσήγαγέ με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς
πρὸς Βοῤῥᾶν, κατέναντι τοῦ οἴκου. καὶ ἴδον,
καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος (δ) τοῦ κυρίου·
5 καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. Καὶ εἶπε
κύριος πρός με, Υἱὲ ἀνθρώπου, τάξον εἰς
τὴν καρδίαν σου, καὶ ἴδε τοῖς ὀφθαλμοῖς (ε),
καὶ τοῖς ὠσί σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ λα-
λῶ μετὰ σοῦ, κατὰ πάντα τὰ προστάγματα
(ζ) τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ (η) πάντα τὰ νό-
μιμα αὐτοῦ. καὶ τάξεις τὴν καρδίαν σου εἰς
τὴν εἴσοδον τοῦ οἴκου, κατὰ πάσας τὰς ἐξό-
6 δους αὐτοῦ, ἐν πᾶσι τοῖς ἁγίοις. Καὶ ἐ-
ρεῖς πρὸς τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα,
πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ, Τάδε λέγει
κύριος ὁ Θεὸς, Ἱκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πα-
σῶν τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν, οἶκος (θ) Ἰσραὴλ,
7 Τοῦ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς, ἀπε-
ριτμήτους καρδίᾳ, καὶ ἀπεριτμήτους σαρκὶ, τοῦ
γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγίοις μου, καὶ βεβηλοῦν
αὐτὰ, ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους (ι),
σάρκας, καὶ αἷμα· καὶ παρεβαίνετε τὴν δια-
θήκην μου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν,

MS.A. (α) ἔσται, καὶ οὐδεὶς (β) τοῦ Ἰσραὴλ (γ) αὐτῆς καθήσεται (δ) κυρίου
(ε) σου, καὶ (ζ) οἴκου (η) κατὰ πάντα (θ) τοῦ Ἰσραὴλ, (ι) μου, καὶ σάρκας

22 Et die secunda tollent hædos
duos de capris immaculatos pro
peccato : & expiabunt altare,
sicut expiaverunt in vitulo. Et
23 cùm compleveris expiationem,
offerent vitulum de bobus im-
maculatum, & arietem de o-
24 vibus immaculatum : Et offere-
tis coram Domino. Et asper-
gent sacerdotes super ea sal : &
offerent ea holocausta Domino.
25 Septem diebus facies hædum
pro peccato quotidié ; & vitu-
lum de bobus, & arietem de
26 ovibus immaculatos facient. Se-
ptem diebus. Et expiabunt alta-
re, & mundabunt illud : &
implebunt (n) manus suas. Et
27 erit à die octavo, et ultrà, fa-
cient sacerdotes super altare ho-
locausta vestra, & quæ pro sa-
lute vestra : & suscipiam vos,
dicit Dominus.

CAP. XLIV.

1 ET convertit me ad viam por-
tæ Sanctorum exterioris, respici-
entis ad Orientem : & hæc erat
2 clausa. Et dixit Dominus ad
me ; Porta hæc clausa erit: non
aperietur, & nemo transibit per
eam : quoniam Dominus Deus
Israel ingredietur per eam : &
3 erit clausa : Quia dux ipse se-
debit in ea, ut comedat panem
coram Domino. Per viam (a)
Ælam portæ ingredietur, & per
viam ejus egredietur. Et intro-
4 duxit me per viam portæ, quæ
ad Aquilonem è regione domûs.
Et vidi : & ecce plena gloria
domus Domini : & cado super
5 faciem meam. Et dixit Domi-
nus ad me ; Fili hominis, pone
in corde tuo, & vide oculis, &
auribus tuis audi omnia, quæ e-
go loquor tecum secundum o-
mnia præcepta domûs Domini, &
omnia legitima ejus. Et pones
cor tuum ad introitum domûs
juxta omnes exitus ejus in omni-
6 bus Sanctis. Et dices ad domum
(b) exasperantem, ad domum
Israel ; Hæc dicit Dominus
Deus ; Sufficiat vobis de omni-
bus iniquitatibus vestris, domus
7 Israel, Eò quòd inducitis filios
alienigenas incircumcisos corde,
& incircumcisos carne, ut fiant in
Sanctis meis,& polluant ea: in
offerendo vos panes, (c) carnes,
& sanguinem ; et prætergressi
testamentum meum in omnibus
iniquitatibus vestris;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

22 וּבְיוֹמָא תִּנְיָנָא תְּקָרֵיב צְפִיר בַּר עִזֵּי שְׁלִים לְחַטָּאתָא וִידַכּוּן יָת מַדְבְּחָא כְּמָא דְּדַכִּיאוּ
23 בְּתוֹרָא : בְּשֵׁיצָיוּתָךְ מִלְּדַכָּאָה תְּקָרֵיב תּוֹר בַּר תּוֹרֵי שְׁלִים וּדְכַר מִן עָנָא שְׁלִים :
24 וּתְקָרְבִנּוּן קֳדָם יְיָ וְיִתְּנוּן כַּהֲנַיָּא עֲלֵיהוֹן מִלְחָא וְיַסְּקוּן יָתְהוֹן עֲלָתָא קֳדָם יְיָ :
25 שִׁבְעָא יוֹמִין תַּעְבֵּיד צְפִיר חַטָּאתָא לְיוֹמָא וְתוֹר בַּר תּוֹרֵי וּדְכַר מִן עָנָא שְׁלִימִין
26 יַעְבְּדוּן : שִׁבְעָא יוֹמִין יְכַפְּרוּן עַל מַדְבְּחָא וִידַכּוּן יָתֵיהּ וִיקָרְבוּן קוּרְבָּנֵיהּ : וִישַׁלְמוּן
27 יָת יוֹמַיָּא וִיהֵי בְיוֹמָא תְּמִינָאָה וּלְהָלָא יַעְבְּדוּן כַּהֲנַיָּא עַל מַדְבְּחָא יָת עֲלָוָתְכוֹן וְיָת
נִכְסַת קוּדְשֵׁיכוֹן וְיִתְקַבְּלוּן קוּרְבָּנֵיכוֹן בְּרַעֲוָא אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים :

מד

1 וְאָתֵיב יָתִי אוֹרַח תְּרַע מַקְדְּשָׁא בָּרָאָה דְּפָתֵיחַ לְמַדִּנְחָא וְהוּא אֲחִיד : וַאֲמַר יְיָ לִי
2 תְּרַע הָדֵין אֲחִיד יְהֵא וְלָא יִתְפְּתַח וֶאֱנָשׁ לָא יֵיעוֹל בֵּיהּ אֲרֵי יְיָ אֱלָהָא דְיִשְׂרָאֵל אִתְגְּלִי
3 עֲלוֹהִי וִיהֵי אֲחִיד : לְרַבָּא יְהֵא רַבָּא הוּא יְתֵיב בֵּיהּ לְמֵיכַל לַחְמָא קֳדָם יְיָ מֵאוֹרַח
4 אוּלָמָּא דִתְרְעָא יֵיעוֹל וּמֵאוֹרְחֵיהּ יִפּוֹק : וְאַעֲלַנִי אוֹרַח תְּרַע צִפּוּנָא דִּקְדָם בֵּיתָא
5 וַחֲזֵית וְהָא אִתְמְלֵי יְקָרָא דַּיְיָ יָת בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וְאִשְׁתַּטַּחִית עַל אַפָּי : וַאֲמַר לִי
יְיָ בַּר אָדָם שַׁוִּי לִבָּךְ וַחֲזִי בְעֵינָךְ וּבְאוּדְנָךְ שְׁמַע יָת כָּל דַּאֲנָא מְמַלֵּיל עִמָּךְ לְכָל גְּזֵירַת
בֵּית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ וּלְכָל דִּחְזֵי לֵיהּ וּתְשַׁוֵּי לִבָּךְ לְמַעֲלָנֵי בֵיתָא בְּכָל מַפְּקָנֵי מַקְדְּשָׁא :
6 וְתֵימַר לְעַמָּא סָרְבָנָא לְדְבֵית יִשְׂרָאֵל כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים סַגִּי לְכוֹן מִכָּל תּוֹעֲבָתְכוֹן
7 בֵּית יִשְׂרָאֵל : בְּאַיְתָיוּתְכוֹן בְּנֵי עַמְמַיָּא רַשִׁיעֵי לִבָּא וְעַרְלֵי בִסְרָא לְמֶהֱוֵי בְּמַקְדְּשִׁי
לְאַפָּסָא יָת עֲזָרְתִּי בְּקָרְבוּתְכוֹן יָת קוּרְבָּנִי תְּרַב וּדְם נִכְסַת קוּדְשִׁין וְאַשְׁנִיאוּ קְיָמִי
עַל כָּל תּוֹעֲבָתְכוֹן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et in die secunda offeres hircum filium caprarum integrum pro peccato : &
mundabis altare sicut mundaverunt in vitulo. Cúmque compleveris emun-
dationem, offeres vitulum de bobus integrum, & arietem de ovibus inte-
grum. Et offeres eos coram Dño : & dabunt Sacerdotes super eos salem, &
offerent eos holocaustum coram Dño. Septem diebus offeres hircum pro
peccato quotidie, & vitulum de bobus, & arietem de ovibus integros facient.
Septem diebus expiabunt super altare, & mundabunt illud, & offerent ob-
lationem ejus. Et complebuntur dies, & erit à die octavo & deinceps faci-
ent Sacerdotes super altare holocausta vestra & victimas sanctificatas vestras,
& suscipientur oblationes vestræ voluntariè, ait Dñs Deus.

CAP. XLIV.

ET convertit me per viam portæ sanctuarii exterioris quæ aperiebatur ad
Orientem, & ipsa erat clausa. Et dixit ad me Dñs : Porta hæc clausa erit
& non aperietur, & vir non intrabit per eam, quia *Dominus Deus Israel*
revelabitur super eam, & erit clausa. Principi erit, princeps ipse sedebit
in ea ut comedat panem coram Dño : à via vestibuli portæ ingredietur &
per viam ejusdem egredietur. Et introduxit me per viam Aquilonis quæ
erat ante domum ; & vidi & ecce implevit gloria Dñi domum sanctuarii
Dñi : & cecidi pronus super faciem meam. Et dixit ad me Dñs : Fili ho-
minis pone cor tuum, & vide oculis tuis, & auribus tuis audi omnia quæ
ego loquor tecum de universis cæremoniis domus sanctuarii Dñi, & de
omnibus quæ ad eam pertinent, & pones cor tuum ad ingressus domus per
omnes exitus sanctuarii. Et dices ad populum rebellem ad domum Israel :
Hæc dicit Dñs Deus : Sufficiant vobis omnes abominationes vestræ domus
Israel. Cùm adduceretis filios populorum impios corde & incircumcisos
carne, ut essent in sanctuario meo ad prophanandum atrium meum, cùm
offerretis oblationem meam adipem, & sanguinem victimarum sanctifica-
tarum : irritum fecerunt pactum meum omnibus abominationibus vestris.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Die secundo offer pro expiatione hircum ca- 22
prinum in quo nullum sit vitium, & mundent
altare quemadmodum mundaverant illud tau-
ro. Et cùm absolveris mundare, offer taurum 23
bovinum in quo nullum sit vitium, & arietem
ex ovibus in quo nullum sit vitium: Offer in- 24
quam, illos in holocausta perfecta Domino. Et 25
septem diebus offeretis hircum unum quotidie
in expiationem, & taurum unum bovinum, &
arietem ex ovibus in quo nullum sit vitium.
Sint offerentes *hæc* septem diebus, & mun- 26
dent altare, consecréntque manus suas. Et 27
cùm exacti fuerint illi dies, à die septimo et
deincéps, tunc offerent sacerdotes super al-
tare holocausta sua et oblationes suas, quibus
oblectabor, ait Dominus dominorum.

CAP. XLIV.

DEinde reduxit me ad viam portæ exterio- 1
ris Sanctuarii, quæ respiciebat Orientē, vidiq;
eam clausam: Et dixit mihi Dominus; porta 2
hæc erit clausa et non aperietur, nec quisquam
ingredietur per eam, quia Dominus Deus Is-
raelis ingreditur per eam: esto clausa. Rector 3
sedebit in ea comedétque panem coram Do-
mino: viâ liminis *hujus* portæ ingredie-
tur, eâdemque egredietur. Et introduxit 4
me ad viam portæ Aquilonaris quæ erat
ante domum; vidique repletam esse domum
gloriâ Domini: quapropter procidi in fa-
ciem meam. Tum dixit mihi Dñs; Fili ho- 5
minis, repone in corde tuo, perspice oculis
tuis, & audi auribus tuis quicquid loquor te-
cum, omnésque leges domûs, & omnes figu-
ras ejus; & adhibe animum tuum ad aditus
domûs, & exitus Sanctuarii. Et dic ad domum 6
Israelis rebellem; Sic ait Dominus domino-
rum, Annon sufficiebant vobis tot impurita-
tes vestræ O Israelitæ? Sed etiam adducitis 7
ex alienigenis qui sunt incircuncisi corde
suo, & incircuncisi carne suâ, & versan-
tur in Sanctuario meo, & polluunt domum
meam? offertis super panem meum adipem
& sanguinem, & violatis fœdus meum tot
impuritatibus vestris?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وفي اليوم الثاني ياخذون جديين من المعز بغير عيب من اجل الخطية * ويستغفرون على
23 المذبح كما استغفروا بالعجل * وبعد ان تكمل الاستغفار يقدمون عجلا من البقر لا عيب
24 فيه وكبشا من الغنم لا عيب فيه * ويقدموهما امام الرب ويلقي الكهنة عليهما ملحا
25 ويرفعوهما محرقات للرب * سبعة ايام تصنع جديا من اجل الخطية كل يوم وعجلا من البقر
26 وكبشا من الغنم لا عيب فيهم * يصنعون ذلك سبعة ايام * ويستغفرون على المذبح ويطهرونه
27 ويغسلون ايديهم * ويكون من اليوم الثامن وبعد يصنعون الكهنة على المذبح محرقاتكم
وما هو لخلاصكم واقبلكم يقول الرب الرب *

الفصل الرابع والاربعون *

1 * وردني في طريق باب الاقداس الخارج الناظر نحو المشارق وهذا كان مغلقا * وقال لي الرب
2 هذا الباب يكون مغلقا لا يفتح * ولا يعبر ولا واحد فيه * لان الرب اله اسرائيل يدخل فيه
3 ويخرج * ويكون مغلقا * من اجل ان هذا المقدم يجلس عليه لياكل خبزا امام الرب في
4 طريق رواق الباب يدخل وفي طريقه يخرج * وادخلني في طريق باب الاقداس الذي نحو
الجربياء امام البيت فنظرت واذا البيت مملوء من مجد الرب فسقطت على وجهي * وقال
5 لي الرب يا ابن الانسان رتب في قلبك وانظر بعينيك واسمع باذنيك بجميع ما انا
اتكلم به معك بكل اوامر بيت الرب وبكل نواميسه ورتب قلبك في مدخل البيت
6 بجميع مخارجه في جميع الاقداس * وتقول للبيت الممرمر لبيت اسرائيل هكذا يقول الرب
7 الاله اما تكتفون بكل اثامكم يا بيت اسرائيل * حتى تدخلوا الابناء الغرباء الجنس
الغير مختونين بالقلب والغير مختونين باللحم ليكونوا في اقداسي ويدنسوها عندما
يقدمون خبزا ولحما ودما ويجاوزوا عهدي بجميع اثامكم *

Die secundo tollent duos hœdos capri- 22
nos immaculatos pro peccato, & veni-
am exposcent super altare, quemadmo-
dum veniam poposcerant per vitulum.
Postquam expleveris veniæ petitionem, 23
offerent vitulum bovinum immaculatum,
& arietem ovinum vitio carentem: Et 24
utrumq; offerent coram Domino: facient
sacerdotes salem super utrumque: et attol-
lent utrumq; in holocausta Domino. Septem 25
diebus facies hœdum pro peccato singulis
diebus, et vitulum bovinum, & arietem
ovinum vitii expertes. Facient hoc se- 26
ptem diebus, & veniam poscent super
altare, & mundabunt illud; & lavabunt
manus suas. Et erit ab octavo die & 27
deinceps, ut faciant sacerdotes super
altare holocausta vestra & quæ pertinent
ad salutem vestram: & suscipiam vos,
dicit Dominus Dominus.

CAP. XLIV.

INde me reduxit per viam portæ San- 1
ctorum exterioris respicientis Orientem
versùs: & hæc erat clausa. Dixitque 2
mihi Dominus; Hæc porta erit clausa,
non aperietur, & nemo per eam transibit:
quia Dominus Deus Israelis per eam in-
gredietur & egredietur. Erit inquam,
clausa; Quia dux iste sedebit in ea ad 3
panem edendum coram Domino: per viam
porticûs hujus portæ ingredietur, & per
viam ejusdem egredietur. Deinde intro- 4
duxit me per viam portæ sanctorum,
quæ respiciebat Aquilonem contra domum.
Cùmque respexissem, ecce domus plena
erat gloriâ Domini: quarè cecidi pronus.
Tum dixit mihi Dominus, Fili hominis, 5
dispone in corde tuo, vide oculis tuis,
& auribus tuis audi quidquid loquor te-
cum de omnibus præceptis domûs Do-
mini, & de omnibus legibus ejus: &
cor tuum dispones ad introitum domûs,
ad omnes exitus ejus, ad omnia Sancta.
Et dices domui huic exasperanti, do- 6
mui Israelis; Sic ait Dominus Deus,
Annon contenti estis tot sceleribus ve-
stris O domus Israelis, ut introducatis 7
filios alieni generis, incircuncisos corde,
& incircuncisos carne; ut sint in San-
ctis meis, & prophanent ea offerendo
panem, carnem, & sanguinem? Trans-
gressi estis fœdus meum tot iniquitatibus
vestris,

יחזקאל : מד

custodes posuistis &,mearum sanctitatum custodiam servastis non Et
8 ולא שמרתם משמרת קדשי ותשימון לשמרי
: Dominus Dominus dixit Sic .vobis meo sanctuario in meæ custodiæ
9 משמרתי במקדשי לכם : כה אמר אדני יהוה
ingredietur non,carne præputiatus &,corde præputiat⁹ alienigenæ fili⁹ Omnis
כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבוא
filiorum medio in qui ,alienigenæ filio omni ab : meum sanctuarium ad
אל מקדשי לכל בן נכר אשר בתוך בני
errando in ,me desuper se elongaverunt qui Levitæ Quinimo .Israel
10 ישראל : כי אם הלוים אשר רחקו מעלי בתעות
portabunt & : sua idola post ,me desuper erraverunt qui ,Israel
ישראל אשר תעו מעלי אחרי גלוליהם ונשאו
ad præfecturæ ,ministri meo sanctuario in erunt Et.suam iniquitatem
11 עונם : והיו במקדשי משרתים פקדות אל
mactabunt ipsi : domus ministri & ,domus portæ
שערי הבית ומשרתים את הבית המה ישחטו את
,eorum facies ad stabunt ipsi & ,populo victimam & ,ascensionem
העלה ואת הזבח לעם והמה יעמדו לפניהם
faciei ad illis ministraverunt quòd eo Pro .eis ministrandum ad
12 לשרתם : יען אשר ישרתו אותם לפני
,iniquitatis offendiculũ in Israel domui fuerunt &,suorum idolorum
גלוליהם והיו לבית ישראל למכשול עון
,Dominus Dominus dixit ,eos super meam manum levavi idcircò
על כן נשאתי ידי עליהם נאם אדני יהוה
me ad appropinquabunt non Et .suam iniquitatem portabunt &
13 ונשאו עונם : ולא יגשו אלי
meas sanctificationes omnes super accedendũ ad &,mihi sacerdotio fungendũ ad
לכהן לי ולגשת על כל קדשי
,suam ignominiam portabunt & : sanctitatum sanctitates ad
אל קדשי הקדשים ונשאו כלמתם
custodes eos dabo Et .fecerunt quas ,suas abominationes &
14 ותועבותם אשר עשו : ונתתי אותם שמרי
.eo in fiet quod omni in & ,ejus servitio omni in : domus custodiæ
משמרת הבית לכל עבדתו ולכל אשר יעשה בו :
custodierunt qui ,Sadoc filii Levitæ Sacerdotes Et
15 והכהנים הלוים בני צדוק אשר שמרו את
ipsi ,me desuper Israel filios errando in ,mei sanctuarii custodiam
משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי המה
offerendum ad meæ facies ad stabunt& :mihi ministrandum ad ,me ad accedent
יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב
ingredientur Ipsi .Dominus Dominus ait ,sanguinem & ,adipem mihi
16 לי חלב ודם נאם אדני יהוה : המה יבאו
meam mensam ad accedent ipsi & ,meum sanctuarium ad
אל מקדשי והמה יקרבו אל שלחני
,erit Et .meam custodiam custodiant & : mihi ministrandum ad
17 לשרתני ושמרו את משמרתי : והיה
linorum vestibus interioris atrii portas ad ipsos ingrediendo in
בבואם אל שערי החצר הפנימית בגדי פשתים
portis in eos ministrando in ,lana eos super ascendet non & : se induent
ילבשו ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי
super erunt linorum Cidares .intrinsecus & ,interioris atrii
18 החצר הפנימית וביתה : פארי פשתים יהיו על
: eorum lumbis super erunt linorum feminalia & ,eorum caput
ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם
ad ,exterius atrium ad eos egrediendo in Et.sudore in se accingent non
19 לא יחגרו ביזע : ובצאתם אל החצר החיצונה אל
quibus ,suis vestimentis se exuent ,populum ad exterius atrium
החצר החיצונה אל העם יפשטו את בגדיהם אשר
se vestiẽt &,sanctitatis cubiculis in ea reponent &,eis in ministrantes ipsi
המה משרתם בם והניחו אותם בלשכת הקדש ולבשו
,suis vestibus in populum sanctificabunt non & ,aliis vestimentis
בגדים אחרים ולא יקדשו את העם בבגדיהם :

Versio VULG. LAT.

8 Et non servâstis præcepta Sanctuarii mei: & posuistis custodes observationum mearum in San-
9 ctuario meo vobismetipsis. Hæc dicit Dominus Deus; Omnis alienigena incircumcisus corde, & incircumcisus carne, non ingredietur Sanctuariũ meum, omnis filius alienus qui est in medio fi-
10 liorum Israel. Sed & Levitæ, qui longè recesserunt à me in errore filiorum Israel, & erraverunt à me post idola sua, & portave-
11 runt iniquitatem suam: Erunt in Sanctuario meo æditui, & janitores portarum domûs, & ministri domûs: ipsi mactabunt holocausta, & victimas populi: & ipsi stabunt in conspectu eorum,
12 ut ministrent eis. Pro eo quòd ministraverunt illis in conspectu idolorum suorum, & facti sunt domui Israel in offendiculum iniquitatis: idcircò levavi manum meam super eos, ait Dominus Deus, & portabunt iniqui-
13 tatem suam: Et non appropinquabunt ad me ut sacerdotio fungantur mihi, neque accedent ad omne Sanctuarium meum juxta Sancta sanctorum: sed portabunt confusionem suam, & sce-
14 lera sua quæ fecerunt. Et dabo eos janitores domûs in omni ministerio ejus, & in universis quæ
15 fient in ea. Sacerdotes autem & Levitæ filii Sadoc, qui custodierunt ceremonias Sanctuarii mei, cùm errarent filii Israel à me, ipsi accedent ad me ut ministrent mihi: & stabunt in conspectu meo ut offerant mihi adipem, & sanguinem, ait Dominus Deus.
16 Ipsi ingredientur Sanctuarium meum, & ipsi accedent ad mensam meam ut ministrent mihi, & custodiant ceremonias meas.
17 Cúmque ingredientur portas atrii interioris, vestibus lineis induentur: nec ascendet super eos quidquam laneum, quando ministrant in portis atrii interioris
18 & intrinsecùs. Vittæ lineæ erunt in capitibus eorum, & feminalia linea erunt in lumbis eorum, &
19 non accingentur in sudore. Cúmque egredientur atrium exterius ad populum, exuent se vestimentis suis, in quib⁹ ministraverant, & reponent ea in gazophylacio Sanctuarii, & vestient se vestimentis aliis: & non sanctificabunt populum in vestibus suis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ (κ) διετάξατε τοῦ φυλάσσειν φυλακὰς ἐν
9 τοῖς ἁγίοις μου. Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεός, Πᾶς υἱὸς ἀλλογενὴς ἀπερίτμητος καρδίᾳ καὶ ἀπερίτμητος σαρκί, οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἅγιά μου ἐν πᾶσιν υἱοῖς ἀλλογενῶν, τῶν
10 ὄντων ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσραήλ. Ἀλλ' ἢ οἱ Λευῖται, οἵτινες (λ) ἀφήλαντο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν Ἰσραὴλ (λ) ἀπ' ἐμοῦ κατόπισθεν τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν· καὶ λήψονται
11 (·) ἀδικίαν αὐτῶν, Καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες, θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου, καὶ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ (μ)· οὗτοι σφάξουσι (ν) τὰς θυσίας καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα τῷ λαῷ, καὶ οὗτοι στήσονται ἐναντίον τοῦ λαοῦ, (ξ) τοῦ λειτουρ-
12 γεῖν αὐτοῖς, Ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προσώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν· καὶ ἐγένετο (ο) τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ εἰς κόλασιν ἀδικίας. (π) ἕνεκα τούτου ἦρα τὴν χεῖρά μου
13 ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ὁ θεός, (ϛ) Καὶ οὐκ ἐγγιοῦσι πρός με τοῦ ἱερατεύειν μοι, οὐδὲ τοῦ (σ) προσάγειν πρὸς τὰ ἅγια υἱῶν (τ) τοῦ Ἰσραήλ, οὐδὲ πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων μου· καὶ λήψονται (υ) ἀτιμίαν αὐτῶν
14 ἐν τῇ πλανήσει ᾗ ἐπλανήθησαν. (φ) Καὶ τάξουσιν αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ, καὶ εἰς πάντα
15 ὅσα ἂν ποιήσωσιν. Οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, οἱ υἱοὶ τοῦ Σαδδούκ, οἵτινες ἐφυλάξαντο τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων μου, ἐν τῷ πλανᾶσθαι (·) οἶκον Ἰσραὴλ ἀπ' ἐμοῦ, οὗτοι προσάξουσι πρός με, τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ στήσονται πρὸ προσώπου μου, τοῦ προσφέρειν (χ) μοι θυσίαν, στέαρ καὶ αἷμα, λέγει κύ-
16 ριος ὁ θεός. Οὗτοι εἰσελεύσονται εἰς τὰ ἅγιά μου, καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς τὴν τράπεζάν μου, τοῦ λειτουργεῖν μοι, καὶ
17 φυλάξουσι τὰς φυλακάς μου. Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς τὰς πύλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας, στολὰς λινᾶς ἐνδύσονται· (ψ) καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἔρια ἐν τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας
18 (ω) αὐλῆς. Καὶ κιδάρεις λινᾶς ἕξουσιν ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν, καὶ περισκελῆ λινᾶ ἕξουσιν ἐπὶ (α) τὰς ὀσφύας αὐτῶν, καὶ οὐ
19 περιζώσονται βίᾳ. Καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαόν, ἐκδύσονται τὰς στολὰς αὐτῶν, ἐν αἷς αὐτοὶ λειτουργοῦσιν ἐν αὐταῖς· καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξέδραις τῶν ἁγίων, καὶ ἐνδύσονται στολὰς ἑτέρας, καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσι τὸν λαὸν ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν.

Et (d) dispofuiftis cuftodire cuftodias in Sanctis meis. Propterea hæc dicit Dominus Deus; Omnis filius alienigena incircumcifus corde, & incircumcifus carne non ingredietur in Sancta mea in omnibus filiis alienigenarum, qui funt in medio domûs Ifrael: Sed Levitæ, qui (e) refilierunt à me, cùm erraret Ifrael à me poft cogitationes fuas; & accipient iniquitatem fuam: Et erunt in Sanctis meis miniftrantes, oftiarii in portis domûs, & miniftri domûs: ifti immolabunt facrificia, & holocaufta populo: & ifti ftabunt ante populum, ut miniftrent eis, Pro eo quòd miniftraverunt eis ante faciem idolorum fuorum: & factum eft domui Ifrael in tormentum iniquitatis. Propterea levavi manum meam fuper eos, dicit Dominus Deus; Et non accedent ad me, ut facerdotio fungantur mihi: neque ut offerant ad Sancta filiorum Ifrael, nec ad Sancta fanctorum meorum. Et fufcipient ignominiam fuam in errore, quo erraverunt. Demittent eos, ut ferventur cuftodias domûs in omnia opera ejus, & in univerfa quæ (f) fecerint. Sacerdotes Levitæ filii Sadduc, qui cuftodierunt cuftodias Sanctorum meorum, cùm erraret domus Ifrael à me, ifti accedent ad me, ut miniftrent mihi: & ftabunt ante faciem meam, ut offerant mihi hoftiam, adipem, & fanguinem, dicit Dominus Deus. Ifti ingredientur in Sancta mea: & ifti accedent ad menfam meam, ut miniftrent mihi: & obfervabunt cuftodias meas. Et erit in ingrediendo eos portas atrii interioris, ftola linea induentur: & non induentur laneis quando miniftrant, à porta interioris atrii. Et Cidaras lineas habebunt fuper capita fua, & feminalia linea habebunt fuper lumbos fuos: & non accingentur (g) violenter. Et in egrediendo ipfos in atrium exterius ad populum, exuent fe ftola fua, in quibus miniftrant in eis: & ponent eas in exedris Sanctorum, & veftient fe ftola alia: & non fanctificabunt populum in ftolis fuis:

MS. A. (κ) οὐκ ἐφυλάξατε τὴν φυλακὴν τῶν ἁγίων μου, καὶ διετάξατε (·) ἀφήλαντο (λ) οἳ ἐπλανήθησαν ἀπ' (·) τὴν ἀδικίαν (μ) κυρίου (ν) τὰ ὁλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας τῷ (ξ) λειτουργεῖν (ο) τῷ Ἰσραὴλ (π) [illegible] (ϛ) καὶ λήμψονται τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν, Καὶ οὐκ (σ) προσαγαγεῖν (τ) Ἰσραὴλ (υ) τὴν ἀτιμίαν (φ) Καὶ τάξουσιν (·) τὸν οἶκον (χ) θυσίαν, (ψ) [illegible] καὶ ἔσαι. Καὶ (α) τὴν ὀσφύσιν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ולא נטרתון מטרת קודשי ומניתון לנטרי מטרת מימרי במקדשי לכון : כדנן אמר יי
9 אלהים כל בר עממין רשיעי לבא וערלי בסרא לא יעלון למקדשי לכל בני עממיא די
10 בנו בני ישראל : אלהין לואי דאתרחיקו מדחלתי בטעי ישראל דטעו מבתר פולחני
11 בתר טעותכון ויקבלון חוביהון : ויהון במקדשי משמשין ממנן על תרעי ביתא
ומשמשין ית ביתא אנון יכסון ית עלתא וית נכסת קודשיא די לעמא ואנון יקומון
12 קדמיהון לשמשותהון : חלף דהוו משמשין יתהון קדם טעותהון והוו לבית ישראל
13 לתקלת חובין על כן קימית במימרי עליהון אמר יי אלהים ויקבלון חוביהון : ולא
יתקרבון לפולחני לשמשא קדמי ולמקרב על כל קודשי לקודשי קודשיא ויתקבלון
14 אתכנעותהון ותועבתהון די עבדו : ומניתי יתהון נטרי מטרת ביתא לכל פולחניה
15 ולכל דיתעביד ביה : וכהניא לואי בני צדוק די נטרו ית מטרת מקדשי במטעי
בני ישראל מבתר פולחני אנון יתקרבון לפולחני לשמשא קדמי וישמשון על
16 מדבחי לקרבא קדמי תרב ודם נכסת קודשין אמר יי אלהים : אנון יעלון למקדשי
17 ואנון יתקרבון לפתורי לחם אפיא לשמשא קדמי ויטרון ית מטרת מימרי : ויהי
במעלהון לתרעי דרתא גויתא לבושי בוצא ילבשון ולא יהי עליהון כסות עמר
18 בשמשותהון בתרעי דרתא גויתא ולגיו : קובעין דבוץ יהון על רישיהון ומכנסין
19 דבוץ יהון על חרציהון ולא יזרזון על חרציהון אלהין על לבביהון ייסרון : ובמפקהון
מדרתא דקודשא לדרתא בריתא לאתערבא עם עמא ישלחון ית לבושיהון די אנון
משמשין בהון ויחתון יתהון בלשכת קודשא וילבשון לבושין אוחרנין ולא יתערבון
עם עמא בלבושיהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et non custodistis custodiam sanctuarii mei: & constituistis custodientes observationem verbi mei in sanctuario meo vobismetipsis. Hæc dicit Dñs Deus: Omnes filii populorum impii corde & incircuncisi carne non ingredientur sanctuarium meum, ex omnibus filiis populorum qui sunt in medio filiorum Israel: Sed Levitæ qui longè recesserunt à timore mei cùm aberrarent filii Israel qui erraverunt à cultu meo post idola *vestra*, & suscipient iniquitatem suam. Erúntq; in sanctuario meo ministri constituti super portas domus, & ministrabunt in domo: ipsi mactabunt holocausta & victimas sanctificatas populi, & ipsi stabunt coram eis ut ministrent eis: Pro eo quòd ministrabant eis coram idolis suis, & erant domui Israel in offendiculum peccatorum. Ideò juravi verbo meo eis, ait Dñs Deus, & suscipient iniquitatem suam. Et non appropinquabunt ad cultum meum ut ministrent coram me, & ut offerant omnia sancta mea juxta sancta sanctorum; & suscipient confusionem suam & abominationes suas quas fecerunt. Et constituam eos custodientes custodiam domus ad omne ministerium ejus, & ad omnia quæ fient in ea. Sacerdotes autem Levitæ filii Sadok qui custodierunt custodiam sanctuarii mei cùm errarent filii Israel à cultu meo; ipsi accedent ad cultum meum ut ministrent coram me: & ministrabunt super altare meum ut offerant coram me adipem & sanguinem victimarum sanctificatarum, ait Dñs Deus. Ipsi ingredientur in sanctuarium meum, & ipsi admovebunt ad mensam meam panem propositionis ut ministrent coram me, & servabunt observationem verbi mei. Et erit cùm ingressi fuerint portas atrii interioris, vestibus lineis induentur, & non erit super eos indumentum laneum cùm ministrabunt in portis atrii interioris & intrinsecus. Tiaræ lineæ erunt super capita eorum, & femoralia linea super lumbos eorum: & non accingentur super lumbos suos, sed ad cor suum accingentur. Et cùm egredientur ab atrio sancto ad atrium exterius ut commisceantur cum populo, exuent vestimenta sua quibus ministrabant, & ponent ea in gazophylaciis sanctis, & induentur vestibus aliis, & non commiscebuntur cum populo in vestibus suis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܠܐ ܢܛܪܬܘܢ ܡܛܪܬܐ ܕܡܩܕܫܝ. ܐܠܐ ܟܕ ܢܛܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܛܪܬܐ ܕܡܩܕܫܝ. ܥܒܕܬܘܢ *
ܢܛܘܪ̈ܐ ܠܟܘܢ܀ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪ̈ܘܬܐ. ܟܠ ܒܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܓܙܝܪ ܒܣܪܗ ܠܐ ܢܥܘܠ
ܠܡܩܕܫܝ. ܟܠ ܒܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܝܢܝ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ܀ *
ܐܦܠܐ ܠܘܝ̈ܐ ܕܪܚܩܘ ܡܢܝ ܟܕ ܛܥܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢܝ. ܒܬܪ ܦܬܟܪ̈ܝܗܘܢ. ܘܢܩܒܠܘܢ
ܚܛܗܝܗܘܢ * ܢܗܘܘܢ ܓܝܪ ܒܡܩܕܫܝ ܡܫܡܫܝܢ ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. ܗܢܘܢ ܢܟܣܘܢ
ܥܠܘܬܐ ܘܕܒܚ̈ܐ ܕܥܡܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܩܘܡܘܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܘܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ܀ *
ܡܛܠ ܕܫܡܫܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܦܬܟܪ̈ܝܗܘܢ. ܘܗܘܘ ܠܬܘܩܠܬܐ ܕܚܛܗܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ
ܗܢܐ ܐܪܝܡܬ ܐܝܕܝ ܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪ̈ܘܬܐ. ܘܢܩܒܠܘܢ ܚܛܗܝܗܘܢ܀ ܘܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ
ܠܘܬܝ ܠܡܫܡܫܘ ܠܝ. ܘܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ ܠܟܠ ܩܘܕܫܝ ܒܩܘܕܫ ܩܘܕܫ̈ܐ. ܐܠܐ ܢܩܒܠܘܢ ܨܥܪܗܘܢ.
ܘܛܢܦܘܬܗܘܢ ܕܥܒܕܘ܀ ܘܐܥܒܕ ܐܢܘܢ ܢܛܘܪ̈ܐ ܕܡܛܪܬܐ ܕܒܝܬܐ. ܘܥܒܕܝ
ܥܒܕܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܥܒܕ ܒܗ܀ ܘܟܗܢ̈ܐ ܘܠܘܝ̈ܐ ܒܢܝ̈ ܨܕܘܩ ܕܢܛܪܘ
ܡܛܪܬܐ ܕܡܩܕܫܝ ܟܕ ܛܥܘ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܡܢܝ. ܗܢܘܢ ܢܬܩܪܒܘܢ ܠܘܬܝ
ܠܡܫܡܫܘ ܠܝ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܩܕܡܝ. ܘܢܩܪܒܘܢ ܠܝ ܬܪܒܐ ܘܕܡܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪ̈ܘܬܐ܀ ܗܢܘܢ ܢܥܠܘܢ
ܠܡܩܕܫܝ. ܘܗܢܘܢ ܢܬܩܪܒܘܢ ܠܦܬܘܪܝ ܠܡܫܡܫܘ ܠܝ. ܘܢܛܪܘܢ ܡܛܪܬܝ܀ ܘܡܐ
ܕܥܐܠܝܢ ܠܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ. ܢܠܒܫܘܢ ܢܚܬ̈ܐ ܕܒܘܨܐ. ܘܥܡܪܐ ܠܐ ܢܠܒܫܘܢ܀ ܘܡܐ
ܕܡܫܡܫܝܢ ܒܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ ܘܠܓܘ. ܢܚܬ̈ܐ ܕܒܘܨܐ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܪ̈ܫܝܗܘܢ. ܘܙܪ̈ܙܐ
ܕܒܘܨܐ ܢܙܪܙܘܢ ܚܨ̈ܝܗܘܢ܀ ܘܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ ܠܘܬ ܥܡܐ. ܢܫܠܚܘܢ
ܢܚܬ̈ܝܗܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܒܗܝܢ. ܘܢܫܒܩܘܢ ܐܢܝܢ ܒܐܣܛܘ̈ܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܢܠܒܫܘܢ ܢܚܬ̈ܐ
ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ. ܘܠܐ ܢܩܕܫܘܢ ܠܥܡܐ ܒܢܚܬ̈ܝܗܘܢ܀

* Custodias Sanctuarii mei minimè custoditis, 8
sed custodientes custodiam Sanctuarii mei fe-
cistis custodes vestros. Sic ait Dñs dominorũ; 9
Nullus alienigena incircuncisus carne suâ, in-
grediatur Sanctuarium meum, nullus *inquam*
alienigenarum qui sunt inter filios Israelis:
Neq; Levitæ qui recesserunt à me quando ab- 10
errârunt à me filii Israelis post idola suâ. Hi
quidem reportabunt iniquitatem suam: Ma- 11
nebunt enim in Sanctuario meo, sed erunt mi-
nistrantes in porta domûs. Ipsi jugulabunt
holocausta & sacrificia populi, iidémque sta-
bunt coram eis, & ministrabunt eis; Eò quòd 12
ministraverint eis coram idolis eorum, & fue-
rint offendiculo iniquitatis filiis Israelis. Iccir-
cò levavi manum meam contra ipsos, ait Do-
minus dominorum, ut reportent iniquitatem
suam. Non enim accedent in conspectũ meum 13
ad ministrandum mihi, neque accedent ad ulla
sacra mea in Sancta sanctorum; sed reporta-
bunt omnem ignominiam suam, & omnem
abominationem suam quam fecerunt: Et red- 14
dam eos custodes custodiæ domûs & exercen-
tes opus omnium rerum quæ fiunt in ea. Sa- 15
cerdotes verò atque Levitæ filii Sadoci, qui
custodierunt custodiam Sanctuarii mei dum
aberrarent à me Israelitæ, ipsi accedent ad me
ut ministrent mihi, ipsique stabunt coram me,
& offerent mihi adipem & sanguinem, ait
Dominus dominorum: Ipsi ingredientur San- 16
ctuarium meum, ipsi accedent ad mensam me-
am, ut mihi ministrent, & custodiant custo-
dias meas. Cùm autem ingredientur per por- 17
tam atrii interioris, vestes lineas induant,
laneas autem ne induant: Cúmque ministra- 18
verint in porta atrii intimi & interiùs, tiaras
lineas imponant capitibus suis, & perizoma-
tibus lineis præcingant lumbos suos. Verùm 19
cùm exierint in atrium exterius ad popu-
lum, deponant vestes suas quibus ministrant,
& relinquant eas in exedris sancturarii, ali-
ásque vestes induant, ne sanctificent populum
vestibus suis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولم تحفظوا حرس أقداسي. وأمرتم أن تحرسوا حارس في أقداسي * لأجل هذا هكذا يقول
الرب الإله. كل ابن غريب الجنس غير مختون بالقلب وغير مختون باللحم. لا يدخل إلى
أقداسي في بني غرباء الجنس الكائنين في وسط بيت إسرائيل * ولا اللاويون الذين تباعدوا
مني عند ما ضل إسرائيل. الذين ضلوا عني خلف فكرهم * ويأخذون ظلمهم * ويصيرون
في أقداسي يخدمون بوابين على أبواب البيت. ويخدمون بيت الرب. هولاء يذبحون المحرقات
والذبائح للشعب. وهولاء يقفون أمام الشعب ليخدموه * من أجل أنهم خدموه أمام وجه
أصنامهم. وصار لإسرائيل عقاب ظلم. من أجل هذا رفعت يدي عليهم. يقول الرب الإله.
ويأخذون آثامهم * ولا يقربون إلي ليخدموني. ولا ليقربوا على أقداس إسرائيل ولا على أقداس
أقداسي. ويأخذون آثامهم بالضلالة التي ضلوا بها * ويربونهم ليحرسوا حارس البيت
في كل أعماله *

Non custodistis custodiam Sanctorum meo- 8
rum, imò custodiri jussistis custodias
alias in Sanctis meis. Propterea sic di- 9
cit Dominus Deus; Nemo filiorum alieni
generis, incircuncisorum corde, & incir-
cuncisorum carne; ingrediatur Sancta
mea, & filiis alienigenis existentibus in
medio domûs Israelis: Neque Levitæ illi 10
qui à me recesserunt, cùm aberravit Isra-
el, qui aberrârunt à me post cogitationes
suas: imò reportabunt impietatem suam,
Et erunt in sanctis meis exercentes mini- 11
sterium janitorum ad januas domûs, inservi-
éntque domui Domini. Hi mactabunt holo-
causta et sacrificia populo, atque hi stabunt
coram populo ut ministrent ei; Quòd ipsi 12
ministraverint ei ante faciem idolorum
suorum, & cesserit Israeli in pœnam im-
pietatis. Propterea levavi manum meam
contra istos, dicit Dominus Deus, & re-
portabunt infamiam suam: Et non ac- 13
cedent ad me ut ministrent mihi, nec ut
offerant ad sancta Israelis, neque ad San-
cta Sanctorum meorum: sic reportabunt
infamiam suam ob errorem quo aberra-
verunt: Et destinabunt eos ad custo- 14
diendum custodias domûs in cunctis ne-
gotiis ejus.

* الإصحاح السادس والعشرون *

Textus vigesimus sextus.

* وفي كل ما تصنعه الكهنة. اللاويون بنو صادوق الذين حفظوا حارس أقداسي عند ما
ضل بيت إسرائيل عني. هولاء يتقدمون إلي ليخدموني. ويقفون أمام وجهي ليقربوا ذبيحة
ودماء. يقول الرب الإله * هولاء يدخلون إلى أقداسي. وهولاء يتقدمون إلى مائدتي ليخدموني
ويحفظون حارسي * ويصير عند ما يدخلون أبواب الدار الداخلة يلبسون حلل كتان.
ولا يلبسون صوفا عند ما يخدمون من باب الدار الداخلة وداخل * ويكون لهم عمائم
كتان على رؤوسهم * ويكون لهم سراويلات كتان على حقاهم. ولا يتمنطقون بعنف
* وعند ما يخرجون إلى الدار الخارجة إلى الشعب. يخلعون حللهم التي فيها هم يخدمون
ويضعوها في مقاصير الأقداس. ويلبسون حللا أخر. ولا يقدسون الشعب بحللهم *

In iis omnibus quæ præstant sacerdotes; 15
Levitæ filii Sadoc, qui custodierunt cu-
stodias Sanctorum meorum quando aber-
ravit à me domus Israelis; ipsi ad me ac-
cedent ut mihi ministrent, & stabunt co-
ram facie mea ad offerendum victimam,
adipem, & sanguinem, dicit Dominus
Deus. Ipsi ingredientur in Sancta mea, 16
& ipsi recedent ad mensam meam, ut
mihi ministrent, & observent custodias
meas. Et erit cùm ingredientur ostia 17
atrii interioris, ut induantur stolis lineis,
& non induantur lanâ quando ministra-
bunt, à porta atrii interioris & ulteriùs.
Habebunt cidaras lineas super capita sua, 18
& habebunt feminalia linea super lum-
bos suos: & non accingent se cum vio-
lentia. Cùm autem egredientur in atri- 19
um exterius ad populum, deponent stolas
suas quibus ipsi ministrant, & reponent
eas in exedris Sanctorum vestiéntque se
stolis aliis, ne sanctificent populum sto-
lis suis.

יחזקאל : מה

æqui tondendo : demittent non cæsariem & ,radent non suum caput Et
20 וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו כסום
omnis bibent non vinum Et .sua capita attondebunt æqui
יכסמו את־ראשיהם׃ ויין לא־ישתו כל־
21 , viduam Et .interius atrium ad eos intrando in : sacerdos
כהן בבואם אל־החצר הפנימית׃ ואלמנה
22 virgines quinimo , uxores in sibi accipient non expulsam &
וגרושה לא־יקחו להם לנשים כי אם־בתולת
, vidua fuerit quæ , viduam & , Israel domus semine de
מזרע בית ישראל והאלמנה אשר־תהיה אלמנה
sanctum inter docebunt meum populum Et .accipient sacerdote à
23 מכהן יקחו׃ ואת־עמי יורו בין קדש
super Et .eos facient scire mundum ad immundum inter & :profanum ad
24 לחל ובין־טמא לטהור יודעם׃ ועל־
: eam judicabunt meis judiciis in : judicium ad stabunt ipsi controversia
ריב המה יעמדו לשפט במשפטי ושפטהו
meis statutis temporibus omnibus in mea statuta & , meas leges &
ואת־תורתי ואת־חקתי בכל־מועדי
hominem mortuum ad Et .sanctificabunt mea sabbatha & , custodient
25 ישמרו ואת־שבתותי יקדשו׃ ואל־מת אדם
,filiū ad &,matrem ad &,patrem ad quinimo: se polluendum ad,ingredietur non
לא יבוא לטמאה כי אם־לאב ולאם ולבן
viro fuerit non quæ , sororem ad & ,fratrem ad , filiam ad &
ולבת לאח ולאחות אשר־לא־היתה לאיש
numerabunt dies septem : ipsius mundationem post Et .se contaminabunt
26 יטמאו׃ ואחרי טהרתו שבעת ימים יספרו־
, interius atrium ad sanctitatem ad illum ingrediendi die in Et .sibi
27 לו׃ וביום באו אל־הקדש אל־החצר הפנימית
ait : suo peccato pro oblationem offeret ,sanctitate in ministrandum ad
לשרת בקדש יקריב חטאתו נאם
Ego .hæreditatem in eis erit Et .Dominus Dominus
28 אדני יהוה׃ והיתה להם לנחלה אני
ego ; Israel in eis dabitis non possessionem & :eorum hæreditas
נחלתם ואחזה לא־תתנו להם בישראל אני
ipsi delicto pro & ,peccato pro sacrificium & , Munus .eorum possessio
29 אחזתם׃ המנחה והחטאת והאשם המה
.erit eis Israel in anathema omne & : ea comedent
יאכלום וכל־חרם בישראל להם יהיה׃
oblatio omnis & , omnium primitivorum omnium principium Et
30 וראשית כל־בכורי כל וכל־תרומת
: erit sacerdotum , vestris oblationibus omnibus ex omnium
כל מכל תרומותיכם לכהנים יהיה
reponendum ad , sacerdoti dabitis vestrarum pastarum principium &
וראשית עריסתיכם תתנו לכהן להניח
, ave de , raptum & ,morticinium Omne .suam domum ad benedictionē
31 ברכה אל־ביתך׃ כל־נבלה וטרפה מן־העוף
.sacerdotes comedent non : jumento de &
ומן־הבהמה לא יאכלו הכהנים׃

CAP. XLV. מה

oblationem offeretis ,hæreditatem in terram vos faciendo cadere in Et
1 ובהפילכם את־הארץ בנחלה תרימו תרומה
viginti & quinque longitudo ; terra de sanctitatem Domino
ליהוה קדש מן־הארץ ארך חמשה ועשרים
omni in ipsa Sanctitas : millium decem latitudo &,longitudine millium
אלף ארך ורחב עשרה אלף קדש־הוא בכל־
quingenti , sanctitatem in hoc ex Erit ,circum ejus termino
2 גבולה סביב׃ יהיה מזה אל־הקדש חמש מאות
cubitorum quinquaginta & : circum quadratum quingentis in
בחמש מאות מרבע סביב וחמשים אמה
,circum ei suburbanum
מגרש לו סביב׃

Versio VULG. LAT.

20 Caput autem suum non radent,
neque comam nutrient : sed ton-
21 dentes attondent capita sua. Et
vinum non bibet omnis sacerdos
quando ingressurus est atrium
22 interius. Et viduam & repudi-
atam non accipient uxores, sed
virgines de semine domûs Is-
rael : sed & viduam, quæ fuerit
23 vidua à sacerdote, accipient. Et
populum meum docebunt quid
sit inter sanctum & pollutum, &
inter mundum & immundum
24 ostendent eis. Et cùm fuerit
controversia, stabunt in judiciis
meis, & judicabunt : leges meas,
& præcepta mea in omnibus so-
lennitatibus meis custodient, &
25 Sabbata mea sanctificabunt. Et
ad mortuum hominem non in-
gredientur, ne polluantur, nisi
ad patrem & matrem, & filium
& filiam, & fratrem & sororem,
quæ alterum virum non habue-
rit : in quibus contaminabuntur.
26 Et postquàm fuerit emundatus :
septem dies numerabuntur ei.
27 Et in die introitûs sui in Sanctu-
arium ad atrium interius, ut mi-
nistret mihi in Sanctuario, offe-
ret pro peccato suo, ait Dominus
28 Deus. Non erit autem eis hære-
ditas, ego hæreditas eorum : &
possessionem non dabitis eis in
Israel ; ego enim possessio eo-
29 rum. Victimam & pro peccato
& pro delicto ipsi comedent :
& omne votum in Israel ipso-
30 rum erit. Et primitiva omni-
um primogenitorum, & omnia
libamenta ex omnibus quæ offe-
runtur, sacerdotum erunt : &
primitiva ciborum vestrorum
dabitis sacerdoti, ut reponat be-
31 nedictionem domui tuæ. Omne
morticinum, & captum à bestia
de avibus & de pecoribus non
comedent Sacerdotes.

CAP. XLV.

1 Cúmque cœperitis terram di-
videre sortitò, separate primi-
tias Domino, sanctificatum de
terra, longitudine vigintiquin-
que millia, & latitudine decem
millia : sanctificatum erit in o-
mni termino ejus per circuitum.
2 Et erit ex omni parte sanctifica-
tum quingentos per quingentos,
quadrifariàm per circuitum : &
quinquaginta cubitis in subur-
bana ejus per gyrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν (β) οὐ ξυρήσονται, καὶ τὰς κόμας αὐτῶν (γ) οὐ ψιλώσουσι, καλύπτοντες (δ) καλύψουσι τὰς κεφαλὰς αὐτῶν.
21 Καὶ οἶνον οὐ μὴ πίωσι πᾶς ἱερεὺς, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν.
22 Καὶ χήραν καὶ ἐκβεβλημένην (ε) οὐ λήψονται ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκα, ἀλλ᾽ ἢ παρθένον ἐκ τοῦ σπέρματος Ἰσραήλ· καὶ χήρα ἐὰν γένηται ἐξ ἱερέως, λήψονται.
23 Καὶ τὸν λαόν μου διδάξουσιν ἀναμέσον ἁγίου καὶ βεβήλου, καὶ ἀναμέσον (ζ) ἀκαθάρτου καὶ καθαροῦ γνωριοῦσιν αὐτοῖς.
24 Καὶ ἐπὶ κρίσιν αἵματος οὗτοι ἐπιστήσονται τοῦ διακρίνειν· τὰ δικαιώματά μου δικαιώσουσι, καὶ τὰ κρίματά μου κρινοῦσι, καὶ τὰ νόμιμά μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἐν πάσαις ταῖς ἑορταῖς μου φυλάξονται, καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάσουσι.
25 Καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται τοῦ μιανθῆναι, ἀλλ᾽ ἢ ἐπὶ πατρὶ, καὶ ἐπὶ μητρὶ, καὶ ἐπὶ υἱῷ, καὶ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ ἐπὶ ἀδελφῷ (η), καὶ ἐπὶ ἀδελφῇ αὐτοῦ, ἣ οὐ γέγονεν ἀνδρὶ, μιανθήσονται.
26 Καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτὸν, ἑπτὰ ἡμέρας (*) ἐξαριθμήσει αὐτῷ.
27 Καὶ ᾗ ἂν ἡμέρᾳ εἰσπορεύωνται εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ, προσοίσουσιν ἱλασμὸν, λέγει κύριος ὁ θεός.
28 Καὶ ἔσται αὐτοῖς εἰς κληρονομίαν. ἐγὼ κληρονομία αὐτοῖς, καὶ κατάσχεσις αὐτοῖς οὐ δοθήσεται ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, ὅτι ἐγὼ κατάσχεσις (θ) αὐτῶν.
29 Καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας, καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας, οὗτοι φάγονται· καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ Ἰσραὴλ αὐτοῖς ἔσται,
30 (ι) Ἀπαρχαὶ πάντων, καὶ τὰ πρωτότοκα πάντων, καὶ τὰ ἀφαιρέματα πάντα (κ) ἐκ πάντων τῶν ἀπαρχῶν ὑμῶν, τοῖς ἱερεῦσιν ἔσται· καὶ τὰ (*) πρωτογεννήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ, τοῦ θεῖναι εὐλογίας ὑμῶν ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν.
31 Καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον ἐκ τῶν πετεινῶν, καὶ ἐκ τῶν κτηνῶν, οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς.

MS.A. (β) οὐ μὴ (γ) οὐ μὴ (δ) καλύψωσιν (ε) οὐ μὴ (ζ) καθαροῦ καὶ ἀναμέσον ἀκαθάρτου γνωριοῦσιν (η) αὐτοῦ, (*) ἐξαριθμήσει (θ) αὐτοῖς. (ι) Καὶ ἀπαρχαὶ (κ) ὑμῶν· (*) πρωτογεννήματα

ΚΕΦ. με΄.

1 Καὶ ἐν τῷ καταμετρεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κληρονομίᾳ, ἀφοριεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ, ἅγιον ἀπὸ τῆς γῆς πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας μῆκος, καὶ εὖρος εἴκοσι χιλιάδας, ἅγιον ἔσται ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτοῦ κυκλόθεν.
2 Καὶ ἔσται ἐκ τούτου (α) ἁγιάσματα, πεντακόσιοι ἐπὶ πεντακοσίους, τετράγωνον κυκλόθεν, καὶ (β) πεντήκοντα πήχεις διάστημα αὐτῶν κυκλόθεν.

MS.A. (α) εἰς ἁγίασμα, (β) πήχεως πεντήκοντα

Et capita sua non radent; & comas suas non ad (β) ... tondebunt : operientes operient capita sua. Et vinum non bibent omnis sacerdos, in ingrediendo ipsos in atrium interius. Et viduam, & ejectam non accipient sibi in uxorem, sed virginem de semine Israel : & viduam, si fuerit de sacerdote, accipient. Et populum meum docebunt inter sanctum & pollutum, & inter immundum & mundum ostendent eis. Et in judicio sanguinis ipsi stabunt ad dijudicandum : justificationes meas justificabunt, & judicia mea judicabunt, & legitima mea, & præcepta mea in omnibus solemnitatibus meis custodient ; & sabbata mea sanctificabunt. Et (i) super animam hominis non ingredientur ad polluendum se : sed super patre, & super matre, & super filio, & super filia, & super fratre, & super sorore sua, quæ non fuit viro, contaminabuntur. Et postquàm fuerit ipse mundatus, septem dies enumerabit sibi : Et quâ die ingrediantur in atrium interius ad ministrandum in Sancto, offerent placationem, dicit Domin' De'. Et (k) erit eis in hæreditatem. Ego hæreditas eis. Et possessio eis non dabitur in filiis Israel : quia ego possessio eorū. Et (l) sacrificia & quæ pro peccato, et quæ pro ignorantia ... comedent : omnis separatio in Israel ipsis erit, Primitiæ omnium, & primitiva omnium, & separationes omnes : de omnibus primitiis vestris, sacerdotibus erit : & primitiva vestra dabitis sacerdoti ; ut ponat benedictiones (m) vestras super domos vestras. Et omne morticinum, & captum à bestia de avibus, & pecoribus, non comedant sacerdotes.

CAP. XLV.

ET in metiendo vos terram in hæreditatem, separate primitias Domino, sanctum de terra quinque & viginti millia longitudinis, & (a) viginti millia latitudinis : sanctum erit in omnibus terminis ejus per circuitum. Et (b) erunt ex hoc sanctificationes, quingenti per quingentos, quadratum per circuitum : & quinquaginta cubiti (c) spatium eorum per gyrum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 ורישיהון לא יגלחון ופרוע לא ירבון ספרא יספרון ית שער רישיהון׃ וחמר לא
21 ישתון כל כהן במעלהון לדרתא גויתא׃ וארמלא ומתרכא לא יסבון להון לנשין
22 אלהן בתולתא מזרעא דבית ישראל וארמלתא די תהי ארמלתא שאר כהניא יסבון׃
וית עמי ילפון בין קודשא לחולא ובין מסאבא לדכיא יהודעונון׃ ועל פלגות דינא
23 אנון יקומון למדן בדיני רעותי ידונון וית אוריתי וית קימי בכל מועדי יטרון וית יומי
24 שביא דילי יקדשון׃ ועל מיתא דאנשא לא יעול לאסתאבא אלהן לאב ולאם ולבר
25 ולברת לאח ולאחתא דלא הות לגבר יסתאבון׃ ובתר דכותיה שבעא יומין ימנון
26 ליה׃ וביום מעליה לקודשא לדרתא גויתא לשמשא בקודשא יקריב חטאתיה אמר
27 יי אלהים׃ ותהי להון לאחסנא חולק מותר קורבני חולקהון ואחסנא לא תתנון להון
28 בישראל מתנן דיהבית להון אנון אחסנתהון׃ מנחתא חטאתא ואשמא אנון יכלוניה
29 וכל חרמא בישראל להון יהי׃ וריש כל בכורי כולא וכל אפרשות כולא מכל
30 אפרשותיכון לכהניא יהי וריש אצותכון תתנון לכהנא לאשראה ברכתא בביתך׃
31 כל נבלא ותבירא מן עופא ומן בעירא לא ייכלון כהניא׃

מה

1 ובפלגותכון ית ארעא באחסנא תפרשון אפרשותא קדם יי קדשא מן ארעא ארכא
עשרין וחמשא אלפין ארכא ופותיא עסרא אלפין קודשא הוא בכל תחומה סחור
2 סחור׃ יהי מדין לקדשא חמש מאה בחמש מאה מרבע סחור סחור וחמשין אמין
רווחא ליה סחור סחור׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et caput suum non radent, nec comam nutrient, sed tondendo attondebunt capillos capitis sui. Et vinum non bibent ulli Sacerdotes ingressuri in atrium interius. Et viduam & repudiatam non accipient sibi in uxores; sed virgines quæ fuerint de genere Israelitico; & viduam quæ fuerit vidua ab aliis Sacerdotibus accipient. Et populum meum docebunt quid sit inter sanctum & prophanum, & quid sit inter mundum & immundum ostendent eis. Et in controversia judicii stabunt ipsi ut judicent : in judiciis voluntatis meæ judicabunt, & legem meam & pacta mea in omnib' solennitatib' meis custodient, & dies Sabbathorum meorum sanctificabunt. Et ad mortuū hominem non ingredientur ne polluantur, nisi ad patrem & ad matrem, & ad filiū & ad filiam, & fratrem, & sororem quæ non fuit nupta viro; in quibus ... contaminabunt. Et postquàm emundat' fuerit, septem ei dies enumerabūt ... Et in die quo introibit sanctuarium in atrium interius ut ministret in sanctuario, offeret pro peccato suo, ait Dñs Deus. Et erit eis in hæreditatis portionem, & residuum oblationum mearum erit pars eorum : & hæreditatem non dabitis eis in Israel : dona quæ dedi eis, ipsa sunt hæreditas eorum. Munus & sacrificium pro peccato & pro delicto ipsi comedent : & omne anathema in Israel ipsorum erit. Et primitiæ omnium primitivorum cujusque [*fructus*] & omnes exemptiones omnium rerum quas separâstis [*Domino*] Sacerdotibus erunt : & primitias massarum vestrarum dabitis Sacerdoti, ut reponatur benedictio in domo tua. Omne morticinium & dilaceratum de avibus & pecoribus non comedent Sacerdotes.

CAP. XLV.

ET cùm diviseritis terram in possessionem, separabitis primitias coram Dño sanctitatem de terra, longitudine viginti quinquē millium, & latitudine decem millium : sanctitas erit in omni termino ejus per circuitum. Et ex hoc erunt pro sanctitate quingenti per quingentos; quadratum in circuitu; & quinquaginta cubitorum spatium ei erit per circuitum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Capita sua ne tondeant, & cincinnos suos ne 20
nutriant, sed omnino radant capita sua. Vi- 21
num ne bibant sacerdotes, cùm erunt ingres-
suri in atrium intimum. Viduam aut repudia- 22
tam ne ducant sibi uxores; sed tantùm virgi-
nem è semine Israelitico, aut viduam quæ vi-
dua *relicta* fuerit à sacerdote, ducent. Do- 23
ceant populum meum *discrimen* inter sacrum
& prophanum, & notam faciant illi *differen-
tiam* inter immundum & mundum. Quod 24
autem ad judicia, ipsi præsideant ad judican-
dum: secundùm judicia mea judicent: leges
meas & decreta mea servent singulis tempo-
ribus solennitatum mearum, et sabbatha mea
sanctificent. Ad cadaver humanum ne ingre- 25
diantur, ut non contaminentur: sed in patre
aut matre suâ, filio aut filiâ suâ, fratre suo aut
sorore suâ virgine, quæ non fuerit viro *nupta*,
contaminabunt sese. Verùm postquam conta- 26
minaverit se, numeret sibi septem dies ac tunc
mundet sese: Eóque die quo ingredictur 27
Sanctuarium in atrium intimum ad ministran-
dum in Sanctuario, offerat expiationem suam,
ait Dominus dominorum; Et sit *hæc* illis in 28
hæreditatem, Ego sum hæreditas eorum: por-
tionem ne detis eis in Israele, ego sum portio
eorum. Similam & expiationem peccatorum 29
ipsi comedent; & omne anathema quod fue-
rit in Israele, ipsorum esto. Primitiæ omnium 30
primogenitorum cujuscunque voti quod dica-
veritis, sacerdotum esto: primitias quoque
massarum vestrarum date sacerdotibus, ut sit
benedictio in domibus vestris. Cruciatum & 31
laniatum à volucribus aut feris, ne comedant
sacerdotes.

CAP. XLV.

* Cumque terram divideritis, separate separa- 1
tionem Domino, & consecrate partem terræ
cujus longitudo sit vigintiquinque millium *cu-
bitorum*, latitudo verò decem millium: & 2
omnes hujus termini sint sancti circumquaque:
Sitque in Sanctuarium, quingentorũ in quin-
gentos; & sit quadrata quoquoversùm: &
quinquaginta cubitorum area ipsius.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولا يحلقون رؤوسهم * ولا يرفعون جممهم * ويعطون رؤسهم بعطيم * ولا يشربون خمرا كل كاهن
عند ما يدخل الى الدار الداخلة * وارمله ومطلقه لا ياخذوها لهم امراة * لكن عذرى
من ذرية اسرايل * وان تكن ارملة من كاهن ياخذوها * ويعلمون شعبي الفرق بين
الطاهر والنجس * وبين النقي وبين الغير نقي يعرفونهم * وعلى حكم الدم هم يقومون
ليميزوا * ويبررون حقوقي * ويحكمون احكامي * ويحفظون نواميسي واوامري في كل اعيادي
ويقدسون سبوتي * ولا يدخلون على نفس انسان لينجسوا * لكن على الاب وعلى الام وعلى
الابن وعلى الابنة * وعلى اخيه وعلى اخته التي لم تصر لرجل لينجس * وبعد ان يطهر
سبعة ايام يعد له سبعة * وفي اليوم الذي يدخلون فيه الى الدار الداخلة ليخدموا في
القدس * يقدموا استغفارا * يقول الرب الاله * ويكون لهم ميراثا * انا ميراث لهم * وقسمة
لهم لا يعطي في بني اسرايل * لاني انا قسط لهم * والذبايح * وما هو عن الخطية * وما
هو عن الجهل هم ياكلوه * وكل معزول في اسرايل يكون لهم * واوايل كل شي * وابكار
كل شي * وكل خصوصياتكم من جميع اوايلكم * يكون للكهنة * وابكار غلاتكم تعطون
للكاهن * لتضعوا بركتكم على بيوتكم * وكل ميتة * وما افترسة الوحش من الطير
ومن البهايم * لا تاكله الكهنة *

* الفصل الخامس والاربعون *

* وعند ما تقسمون الارض بالميراث * افرزوا اولا للرب قدسا من الارض خمسة وعشرين الفا
طولا * وعرضا عشرين الفا * يكون قدسا في جميع حدوده من حوله * ويكون من هذا الى
القدس خمسماية في خمسماية * مربعا مدارا * وخمسين ذراعا رحبهم مدارا *

* *Non radent capita sua, neque succingent* 20
*cincinnos suos, & operiendo operient ca-
pita sua. Nullus sacerdos vinum bibet* 21
cùm ingredietur in atrium interius. Vi- 22
*duam & repudiatam non sument sibi
uxorem, sed virginem de stirpe Israelis:
at si fuerit vidua à sacerdote, sument
eam. Docebunt populum meum discri-* 23
*men inter sacrum & profanum, & inter
mundum & immundum indicabunt eis.
In judicio sanguinis ipsi stabunt ad dis-* 24
*cernendum: justificabunt statuta mea, &
judicabunt judicia mea: leges atque præ-
cepta mea servabunt in omnibus solenni-
tatibus meis, & sabbatha mea sanctifi-
cabunt. Non ingredientur ad animam* 25
*hominis, ut polluant sese: præterquam
ad patrem & ad matrem, ad filium &
ad filiam, ad fratrem suum & ad so-
rorem suam quæ non fuerit locata ma-
rito ut pollueretur. Et posteaquam mun-* 26
*datus fuerit septem diebus, numeret sibi
sex: Et eo die quo ingredientur in a-* 27
*trium interius ad ministrandum in San-
ctuario, offerant expiationem, dicit Domi-
nus Deus; Eritque eis in hæreditatem;* 28
*ego sum hæreditas eorum; quarè posses-
sio non dabitur iis inter filios Israelis, quan-
doquidem ego sum possessio eorum. Sa-* 29
*crificia, & quod est pro peccato, & quod
est pro ignorantia, ipsi comedent: & o-
mne separatum in Israele, ipsorum erit.
Primitiæ rerum omnium, & omnium* 30
*primogenita, cunctaeque segregationes ve-
stræ ex omnibus primitiis vestris, erunt
sacerdotum. Primitias quoque frugum
vestrarum dabitis sacerdoti, ut ponatis
benedictionem vestram super domos ve-
stras. Omne morticinum, & quicquid* 31
*prædâ captum fuerit à belluis, sive volu-
cribus sive bestiis, non comedent sacer-
dotes.*

CAP. XLV.

* *Cum autem terram divideritis in hære-* 1
*ditatem, separate primum Domino san-
ctum de terra, viginti quinque millia in
longitudinem, in latitudinem verò viginti
millia: sanctum esto in omnibus terminis
suis undequaque. Et esto ab hoc ad San-* 2
*ctuarium, quingenti per quingentos, qua-
dratum per circuitum: & quinquaginta
cubitorum platea eorum per gyrum.*

יחזקאל : מה

viginti & ,quinque longitudinem mensurabis ista mensura à Et
3 וּמִן־הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוֹד אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים
,sanctuarium erit ipso in Et .millium decem latitudinem & : millium
אֶלֶף וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּבוֹ־יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ
ministris sacerdotibus ipsa terra de Sanctitas .sanctitatum sanctitas
4 קֹדֶשׁ קָדָשִׁים : קֹדֶשׁ מִן־הָאָרֶץ הוּא לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי
erit & : Domino ministrandum ad accedentibus ,erit sanctuarii
הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת־יְהוָה וְהָיָה
quinque Et .sanctuario sanctuarium & ,domibus locus eis
5 לָהֶם מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ לַמִּקְדָּשׁ : וַחֲמִשָּׁה
Levitis erit & :latitudo millium decem & ,longitudo millium viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רֹחַב יִהְיֶה לַלְוִיִּם
possessionem Et .cubicula viginti possessionem in ipsis domus ministris
6 מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכֹת : וַאֲחֻזַּת
,quinque longitudo & ,latitudo millium quinque ,dabitis civitatis
הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמִשָּׁה
Israel domui omni : Sanctitatis oblationem contra millium viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
possessionē ad &,sanctitatis oblationē ad inde & ,hinc principi Et .erit
7 יִהְיֶה : וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת
urbis possessionis facies ad & ,sanctitatis oblationis facies ad civitatis
הָעִיר אֶל־פְּנֵי תְרוּמַת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶל־פְּנֵי אֲחֻזַּת הָעִיר
longitudo & :Orientem ad orientali angulo ab & ,mare ad maris angulo ab
מִפְּאַת־יָם יָמָּה וּמִפְּאַת קֵדְמָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ
.orientalem terminum ad maris termino à partium unius regione è
לְעֻמּוֹת אַחַד הַחֲלָקִים מִגְּבוּל יָם אֶל־גְּבוּל קָדִימָה :
populabuntur non & : Israel in possessionem in ei erit terra In
8 לָאָרֶץ יִהְיֶה־לּוֹ לַאֲחֻזָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא־יוֹנוּ
Israel domui dabunt terram & ,meum populum mei prælati ultrà
עוֹד נְשִׂיאַי אֶת־עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל
prælati vobis Multum ,Dominus Dominus dixit Sic .eorum tribus per
9 לְשִׁבְטֵיהֶם : כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב־לָכֶם נְשִׂיאֵי
justitiam & judicium & , amovete vastationem & ,violentiam ,Israel
יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד הָסִירוּ וּמִשְׁפָּט וּצְדָקָה
Dominus dixit ,meo populo desuper vestras exactiones tollite : facite
עֲשׂוּ הָרִימוּ גְרֻשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי
erit justitiæ batus & ,justitiæ Ephah & ,justitiæ Bilances .Dominus
10 יְהוִה : מֹאזְנֵי־צֶדֶק וְאֵיפַת־צֶדֶק וּבַת־צֶדֶק יְהִי
decimum tollendum ad ,erit unius ponderis batus & ,Ephah .vobis
11 לָכֶם : הָאֵיפָה וְהַבַּת תֹּכֶן אֶחָד יִהְיֶה לָשֵׂאת מַעְשַׂר
erit chomer ad ;Ephah chomer decimum & : batus chomer
הַחֹמֶר הַבָּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה אֶל־הַחֹמֶר יִהְיֶה
;sechalim viginti : obolorum viginti Sechel Et .ejus æquilibrium
12 מַתְכֻּנְתּוֹ : וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים
mina sechel quinque & decem ,sechalim viginti & quinque
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁקֶל הַמָּנֶה
partem sextam ;offeretis quam oblatio Ista .vobis erit
13 יִהְיֶה לָכֶם : זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ שִׁשִּׁית
chomer de Ephah sextabitis & ,triticorum chomer de Ephah
הָאֵיפָה מֵחֹמֶר הַחִטִּים וְשִׁשִּׁיתֶם הָאֵיפָה מֵחֹמֶר
bati decimum olei batum olei statutum Et .hordeorum
14 הַשְּׂעֹרִים : וְחֹק הַשֶּׁמֶן הַבַּת הַשֶּׁמֶן מַעְשַׂר הַבַּת
.chomer batim decem quia : chomer bati decem ;coro de
מִן־הַכֹּר עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר כִּי־עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר :
,Israel irriguo de ducentis è pecore de unam agnam Et
15 וְשֶׂה־אַחַת מִן־הַצֹּאן מִן־הַמָּאתַיִם מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל
ait ,eos super expiandum ad : pacifica in & ,ascensionem & , munus in
לְמִנְחָה וּלְעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם
.Dominus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה :

Versio VULG. LAT.

3 Et à mensura ista mensurabis
longitudiné vigintiquinque mil-
lium, & latitudinem decem mil-
lium, & in ipso erit templum,
4 Sanctúmque sanctorum. Sancti-
ficatum de terra erit sacerdotib9
ministris Sanctuarii, qui ascen-
dunt ad ministerium Domini: &
erit eis locus in domos, & in
5 Sanctuarium sanctitatis. Vigin-
tiquinque autem millia longitu-
dinis, & decem millia latitudinis
erunt Levitis, qui ministrant do-
mui: ipsi possidebunt viginti ga-
6 zophylacia. Et possessionem ci-
vitatis dabitis quinque millia la-
titudinis, & longitudinis vigin-
tiquinque millia, secundùm se-
parationem Sanctuarii, omni do-
7 mui Israel. Principi quoque hinc
& indé in separationé Sanctua-
rii, & in possessionem civitatis,
contra faciem separationis San-
ctuarii, & contra faciem posses-
sionis urbis: à latere Maris usque
ad Mare, & à latere Orientis us-
que ad Orientem: Longitudinis
autem juxta unamquamque par-
tem à termino Occidentali usque
8 ad terminum Orientalem. De
terra erit ei possessio in Israel:
& non depopulabuntur ultrà
principes populum meum: sed
terram dabunt domui Israel se-
9 cundùm tribus eorum. Hæc di-
cit Dominus Deus; Sufficiat vo-
bis, principes Israel: iniquitatem
& rapinas intermittite, & judi-
cium & justitiam facite, separa-
te confinia vestra à populo meo,
10 ait Dominus Deus. Statera justa,
& ephi justum, & batus justus
11 erit vobis. Ephi & batus æqua-
lia, & unius mensuræ erunt: ut
capiat decimam partem cori ba-
tus, & decimã partem cori ephi:
juxta mensuram cori erit æqua
12 libratio eorum. Siclus autem vi-
ginti obolos habet. Porrò vigin-
ti sicli, & vigintiquinque sicli,
& quindecim sicli, mnam faci-
13 unt. Et hæ sunt primitiæ, quas
tolletis: sextam partem ephi de
coro frumenti, & sextam partem
14 ephi de coro hordei. Mensura
quoque olei, batus olei, decima
pars cori est: & decem bati co-
rum faciunt: quia decem bati
15 implent corum. Et arietem u-
num de grege ducentorum, de
his quæ nutriunt Israel in sacrifi-
cium, & in holocaustú, & in pa-
cifica, ad expiandum pro eis, ait
Dominus Deus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἐκ ταύτης τῆς διαμετρήσεως διαμετρή-
σεις μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας, καὶ
εὖρος εἴκοσι χιλιάδας· καὶ ἐν αὐτῇ ἔ-
4 σται (γ) ἅγια τῶν ἁγίων. Ἀπὸ τῆς γῆς
ἔσται τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν
τῷ ἁγίῳ, καὶ ἔσται τοῖς ἐγγίζουσι (δ) λει-
τουργεῖν τῷ κυρίῳ· καὶ ἔσται αὐτοῖς τόπος
εἰς οἴκους ἀφωρισμένους τῷ ἁγιασμῷ αὐ-
5 τῶν, Εἴκοσι καὶ πέντε (ε) χιλιάδας μῆκος,
καὶ εὖρος εἴκοσι χιλιάδες· καὶ τοῖς Λευί-
ταις τοῖς λειτουργοῦσι τῷ οἴκῳ, αὐτοῖς εἰς
6 κατάσχεσιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν. Καὶ τὴν
κατάσχεσιν τῆς πόλεως δώσεις πέντε χιλιά-
δας εὖρος, καὶ μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χι-
λιάδας, ὃν τρόπον (ζ) ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων
7 παντὶ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἔσονται. Καὶ τῷ ἡγου-
μένῳ ἐκ τούτου, καὶ ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρ-
χὰς τῶν ἁγίων, εἰς κατάσχεσιν τῆς πόλε-
ως, κατὰ πρόσωπον (η) τῶν ἀπαρχῶν τῶν
ἁγίων, καὶ κατὰ πρόσωπον τῆς κατασχέσεως
τῆς πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν, καὶ ἀπὸ τῶν
πρὸς θάλασσαν (θ) πρὸς ἀνατολάς· καὶ τὸ
μῆκος ὡς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν ὁρίων
τῶν πρὸς θάλασσαν, καὶ τὸ μῆκος ἐπὶ τὰ
8 ὅρια τὰ πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς. Καὶ ἔσται
αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ
οὐ καταδυναστεύσωσιν οὐκέτι οἱ ἀφηγούμε-
νοι τοῦ Ἰσραὴλ τὸν λαόν μου, καὶ τὴν γῆν κα-
τακληρονομήσουσιν οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ
9 φυλὰς αὐτῶν. Τάδε λέγει κύριος (ι)
θεός, Ἱκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγούμενοι τοῦ
Ἰσραήλ, (κ) ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἀφ-
έλεσθε, (λ) κρίμα καὶ δικαιοσύνην ποιή-
σατε· (μ) ἐξάρατε καταδυναστείαν ἀπὸ
10 τοῦ λαοῦ μου, λέγει κύριος (ν) θεός. Ζυγὸς
δίκαιος, καὶ μέτρον δίκαιον, καὶ χοῖνιξ δι-
11 καία ἔσται ὑμῖν τοῦ μέτρου, Καὶ ἡ χοῖνιξ
ὁμοίως μία ἔσται τοῦ λαμβάνειν. Τὸ δέκα-
τον τοῦ γομὸρ, (ξ) χοῖνιξ, καὶ τὸ δέκα-
τον τοῦ γομὸρ, πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται τὸ
12 ἴσον κατὰ τὰ σταθμία, Εἴκοσι ὀβολοί, (ο)
πέντε σίκλοι, πέντε καὶ (π) σίκλοι δέκα,
καὶ πεντήκοντα σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσται ὑμῖν.
13 Καὶ αὕτη ἡ ἀπαρχὴ ἣν ἀφοριεῖτε, (ρ) ἕ-
κτον μέτρου ἀπὸ τοῦ γομὸρ τοῦ πυροῦ, καὶ τὸ
ἕκτον (σ) αὐτοῦ τοῦ οἰφὶ ἀπὸ τοῦ κόρου τῶν
14 κριθῶν. Καὶ (τ) τὸ πρόσταγμα τοῦ ἐλαίου
κοτύλην ἐλαίου ἀπὸ (υ) δέκα κοτυλῶν,
15 ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰσὶ γομόρ. Καὶ πρό-
βατον (φ) ἀπὸ τῶν προβάτων ἀπὸ δέκα ἀφ-
αίρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσρα-
ήλ, εἰς θυσίας, καὶ εἰς ὁλοκαυτώματα, καὶ
εἰς (χ) σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ὑμῶν,
λέγει κύριος (ψ) θεός.

MS. A. (γ) τὸ ἁγίασμα τῶν ἁγίων. Ἅγιον ἀπὸ τῆς (δ) ἐν αὐτοῖς λειτουργ… (ε) χιλιάδες μῆκος, καὶ εἴκοσι χιλιάδες εὖρος ἔσται τοῖς (ζ) καὶ ἡ (η)* … λέων κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν (θ) τὰ πρὸς (ι) ὁ θεός, (κ)* τὸν λαόν μου … τὴν γῆν κατακληρονομήσουσιν οἶκος τοῦ Ἰσραήλ, ἀδικίαν (λ) καὶ κρίμα (μ) … ἐξάρατε (ν) ὁ θεός. Ζυγὸν δίκαιον, (ξ) ἡ χοῖνιξ τὸ μέτρον πρὸς τὸ γομὸρ ἔσται ἴσον (ο) οἱ πέντε (π) οἱ δέκα σίκλοι, δέκα (ρ)* ἕκτον τοῦ μέτρου (σ) … οἰφὶ ἀπὸ τοῦ γομὸρ κόρου τῶν (τ) τὰ προστάγματα (υ) τῶν δέκα (φ) ἓν ἀπὸ τῶν δέκα προβάτων ἀφαίρεμα (χ) σωτήριον τοῦ ἐξιλάσκεσθαι (ψ) ὁ θεός.

Et à mensura ista mensurabis longitudinem quinque & viginti 3
millia, & latitudinem viginti
millia. Et in ipsa erunt (d) Sancta sanctorum. De terra erit sa- 4
cerdotibus ministrantibus in Sancto: & erit eis, qui accedunt mi-
nistrare Domino. Et erit eis locus
in domibus (e) separatis sancti-
ficationi ipsorum, Viginti & 5
quinque millia longitudo: &
latitudo viginti millia. Et Le-
vitis, qui ministrant domui, ipsis
in possessionem (f) civitates
ad habitandum. Et possessio- 6
nem civitatis dabis, quinque
millia latitudinis, & longitudi-
nis quinque & viginti millia
quemadmodum primitiæ Sancto-
rum, omni domui Israel e-
runt. Et duci hinc, & inde, 7
in primitias Sanctorum, in pos-
sessionem civitatis, contra fa-
ciem primitiarum Sanctorum, &
contra faciem possessionis civita-
tis ea quæ ad mare, (g) & ab iis
quæ ad mare ad Orientem: &
longitudo sicut una partium, à
terminis qui ad mare, &
longitudo ad terminos qui ad O-
rientem terræ. Et erit ei in pos- 8
sessionem in Israel: & non op-
priment ultrà duces Israel popu-
lum meum: & terram heredi-
tabunt domus Israel secundùm
tribus suas. Hæc dicit Dominus 9
Deus; Sufficiat vobis, Duces Is-
rael: iniquitatem & vexationem
(h) auferte: judicium & ju-
stitiam facite: tollite oppressio-
nem de populo meo, ait Dominus
Deus. Statera justa; & mensu- 10
ra justa, & chœnix justa erit
vobis ad mensurã: Et chœnix si- 11
militer unus erit ad accipiendũ.
Decima pars gomor, chœnix; &
decima pars (i) gomor: ad (k)
gomor erit æqualitas & pondera.
Viginti oboli: (l) quinque sicli, 12
quinque & sicli decem, & quin-
quaginta sicli mina erit vobis. Et 13
hæ sunt primitiæ, quas separabi-
tis: sextam partem (m) men-
suræ de gomor tritici, &
sextam partem (n) ipsius ephi
de coro hordei: Et præceptum 14
olei, cotylam olei de decem co-
tylis: quia decem cotylæ sunt (o)
gomor. Et ovem de ovibus ex 15
decem, dempto ex omnibus pa-
triis Israel in sacrificia, & in
holocaustomata, & in oblatio-
nem salutaris ad expiandum pro
vobis, ait Dominus Deus.

תרגום יונתן — Targum JONATHAN.

3 וּמִן מְשַׁחְתָּא הָדָא תִּמְשַׁח אוּרְכָּא עַסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין וּפוּתְיָא עַסְרָא אַלְפִין וּבֵיהּ
4 יְהֵי מַקְדְּשָׁא קוֹדֶשׁ קוּדְשִׁין : קוּדְשָׁא מִן אַרְעָא הוּא לְכָהֲנַיָא דִי מְשַׁמְּשִׁין בְּבֵית מַקְדְּשָׁא
דַיְיָ יְהוֹן דִקְרִיבִין לְשַׁמָּשָׁא קֳדָם יְיָ וִיהֵי לְהוֹן אֲתַר שְׁבִיק לְבָתִּין וּכְבֵשׁ לְמַקְדְּשָׁא :
5 וְעַסְרִין וְחַמְשָׁא אַלְפִין אוּרְכָּא וְעַסְרָא אַלְפִין פּוּתְיָא וִיהֵי לְלֵיוָאֵי מְשַׁמְּשֵׁי בֵיתָא לְהוֹן
6 לְאַחְסָנָא עַסְרִין לִשְׁכָּן : וְאַחְסָנַת קַרְתָּא תִּתְּנוּן חַמְשָׁא אַלְפִין פּוּתְיָא וְאוּרְכָּא עַסְרִין
7 וְחַמְשָׁא אַלְפִין לָקֳבֵל אַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יְהֵי : וּלְרַבָּא מִכָּא וּמִכָּא
לְאַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא וּלְאַחְסָנַת קַרְתָּא לָקֳבֵל אַפְרָשׁוּת קוּדְשָׁא וּלָקֳבֵל אַחְסָנַת קַרְתָּא
מֵרוּחַ מַעַרְבָא לְמַעַרְבָא וּמֵרוּחַ מַדִּנְחָא לְמַדִּנְחָא וְאוּרְכָּא לָקֳבֵל חַד מִן חוּלָקַיָא מִתְּחוּם
8 מַעַרְבָא עַד תְּחוּם מַדִּנְחָא : דָא אַרְעָא תְּהֵי לְרַבָּא לְאַחְסָנָא בְּיִשְׂרָאֵל וְלָא יְנַסְּנוּן
9 עוֹד רַבְרְבַי יָת עַמִּי וְאַרְעָא יִתְּנוּן לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטֵיהוֹן : כִּדְנַן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים
סַגִּי לְכוֹן רַבְרְבֵי יִשְׂרָאֵל חַטּוֹפָא וּבִזָּא אַעְדוּ וְדִין דִּקְשׁוֹט וּזְכוּ עֲבִידוּ סְלִיקוּ תַּקְלָתְכוֹן
10 מִנּוֹ עַמִּי אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים : מוֹזְנָן דִּקְשׁוֹט וּמְכִילָן דִּקְשׁוֹט וּבַתִּין דִּקְשׁוֹט יְהוֹן לְכוֹן :
11 מְכִילְתָּא וּבִיתָא תְּקוּם חַד יְהֵי לְכוֹן סְכוּם תְּלָת סְאִין לְמִסַּב מַעְשַׂר כּוֹרָא בִּמְכִילְתָא
12 רַטִּיבָא בֵּיתָא וְעַסַר כּוֹרָא יַבִּישָׁא מְכִילְתָּא מִן כּוֹרָא יְהֵי תְּקוּמְתֵּיהּ : וְסִלְעָא עַסְרִין
מָעִין תִּלְתּוּת מָנְיָא עַסְרִין סִלְעִין מְנֵי כַסְפָּא עַסְרִין וְחַמְשׁ סִלְעִין רְבִעוּת מָנְיָא חֲמֵשׁ
13 עַסְרֵי סִלְעִין כּוּלְּהוֹן שִׁתִּין מָנִין וּמָנֵי רַבָּא קוּדְשָׁא יְהֵי לְכוֹן : דָא אַפְרָשׁוּתָא דְּתַפְרְשׁוּן
14 חַד מִן שִׁתָּא בִּמְכִילְתָא מִכּוֹר חִטִּין וְחַד מִן שִׁתָּא בִּמְכִילְתָא מִכּוֹר סְעָרִין : וּדְחָזֵי לְמִסַּב
מִן מִשְׁחָא בִּמְכִילְתָא רַטִּיבָא מַעְשׂוּרָא בֵיתָא מִן כּוֹרָא חַד מִן עַסְרָא הוּא בֵּיתָא בְּכוֹרָא
15 אֲרֵי עֲסַר בָּתִּין כּוֹרָא : וְאִמַּר חַד מִן עָנָא מִן מָאתַן דְּחָזֵי לְמִסַּב מִפַּטִּימָא דְיִשְׂרָאֵל
לְמִנְחָתָא וּלַעֲלָתָא וּלְנִכְסַת קוּדְשַׁיָא לְכַפָּרָא עֲלֵיהוֹן אֲמַר יְיָ אֱלֹהִים :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et à mensura hac metieris longitudinem vigintiquinq; millia, & latitudinem 3
decem millia, in quo erit sanctuarium sanctum sanctorum. Sanctificatum de 4
terra erit Sacerdotib9 qui ministrant in domo sanctuarii Domini, qui accedunt
ad ministrandum coram Dño: & erit eis locus relictus pro domibus, & strata
via ad sanctuarium. Viginti autem quinq; millia longitudinis, & decem millia 5
latitudinis erunt Levitis ministris domus: ipsis erunt in possessionem viginti
gazophylacia. Et possessionem civitatis dabitis quinq; millia latitudinis, & 6
longitudinis viginti quinq; millia, secundùm separationem sanctitatis, omni
domui Israel erit. Principi autem hinc & indè in separationem sanctitatis, 7
& in possessionem civitatis, & contra separationem sanctitatis, & contra
possessionem civitatis à parte Occidentali ad Occidentem, & à plaga Orien-
tali in Orientem: longitudo autem erit secundùm unamquamque partem
à termino Occidentali in terminum Orientalem. Hæc terra erit principi in 8
possessionem in Israel, & non depopulabuntur ultrà principes mei populum
meum, & terram dabunt domui Israel secundùm tribus eorum. Hæc dicit 9
Dñs Deus: Sufficiat vobis principes Israel, rapinam & prædam auferte, &
judicium verum & justitiam operamini; auferte offendicula vestra de me-
dio populi mei, ait Dñs Deus. Stateræ justæ, & mensuræ justæ, & bati justi 10
erunt vobis: Mensuræ & bati eadem ratio erit vobis, numeri trium sato- 11
rum, ut capiat batus decimam partem cori in mensura liquidorum, & deci-
mam partem cori in mensura aridorum: ex coro erit æqualitas utriusque.
Et siclus viginti obolos habet; tertia pars mnæ viginti siclos habet: mna 12
argentea viginti & quinque siclos: quarta pars mnæ quindecim siclos
habet: omnes sexaginta sunt mnæ: & mna magna sancta erit vobis. Ista 13
est separatio quam separabitis, sextam partem mensuræ de coro tritici, &
sextam partem mensuræ de coro hordei. Et quod pertinet ut tollatur de 14
oleo in mensura liquidorum, est decima pars bati de coro: quia decima
pars cori est batus: corus enim decem batos habet. Et agnus unus de ovi- 15
bus ducentis quem oportet accipere de pinguibus Israel in munus, & in ho-
locaustum, & in victimam sanctificatam ad expiandum pro eis, ait Domi-
nus Deus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܡܢ ܗܕܐ ܡܫܘܚܬܐ܆ ܐܘܪܟܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܦܬܝܐ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܒܗ
4 ܢܗܘܐ ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ. * ܘܩܘܕܫܐ ܕܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܗܢܐ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܡܩܕܫܐ ܕܡܪܝܐ.
ܘܠܡܩܪܒܝܢ ܠܡܫܡܫܘܬܗ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܬܪܐ ܠܒܬܐ. ܘܡܩܕܫܐ ܠܡܩܕܫܐ.
5 * ܘܢܗܘܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܐܘܪܟܐ. ܘܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܦܬܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܠܠܘܝܐ
6 ܠܗܢܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܒܒܝܬܐ. ܥܣܪܝܢ ܒܬܝܢ. ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. * ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ
ܦܬܝܐ. ܘܐܘܪܟܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܠܘܩܒܠ ܦܘܪܫܢܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܢܗܘܐ
7 ܠܟܠܗܘܢ ܒܝܬ ܝܣܪܝܠ. * ܘܠܡܕܒܪܢܐ ܕܥܡܐ ܠܦܘܪܫܢܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܠܝܪܬܘܬܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ. ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܘܐܘܪܟܐ ܢܗܘܐ ܠܘܩܒܠ ܦܠܓܘܬܐ. ܡܢ
8 ܡܕܢܚܐ ܠܡܥܪܒܐ. * ܢܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܢܛܠܡܘܢ ܬܘܒ ܡܕܒܪܢܐ
9 ܕܥܡܝ. ܘܐܪܥܐ ܢܬܠܘܢ ܠܒܢܝ ܝܣܪܝܠ ܠܫܒܛܝܗܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܐ ܡܪܘܬܐ. ܣܦܩ
ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܢܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܐܥܒܪܘ ܡܢܟܘܢ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ. ܘܥܒܕܘ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ.
10 ܘܐܥܒܪܘ ܥܨܘܠܘܬܟܘܢ ܡܢ ܥܡܝ. ܐܡܪ ܡܪܐ ܡܪܘܬܐ. * ܡܣܐܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܡܬܩܠܐ
11 ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܟܝܠܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ. * ܟܝܠܬܐ ܘܡܬܩܠܐ ܐܫܘܘ. ܕܢܗܘܘܢ
12 ܡܣܒܝܢ ܡܥܣܪܬܐ܆ ܚܕ ܡܢ ܥܣܪܐ ܫܘܝܐ. * ܘܡܬܩܠܐ ܢܗܘܘܢ ܥܣܪܝܢ. ܡܬܩܠܐ
ܡܢܗܘܢ܆ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܡܢܝܢ. ܘܡܬܩܠܐ ܕܚܡܫܬܥܣܪ܆ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܢܝܐ.
13 * ܗܢܐ ܦܘܪܫܢܐ ܦܪܘܫܘ. ܚܕܐ ܡܢ ܫܬ ܡܢܘܬܐ ܕܟܘܪܐ ܕܚܛܐ. ܘܚܕܐ ܡܢ ܫܬ
14 ܡܢܘܬܐ ܕܣܥܪܐ. * ܘܡܫܚܐ܆ ܡܢ ܥܣܪܐ ܟܝܠܝܢ ܕܗܘܐ ܟܘܪܐ܆ ܢܣܒܘܢ ܡܥܣܪܐ
15 ܟܝܠܬܐ ܚܕܐ. * ܘܚܕܐ ܢܩܝܐ ܡܢ ܡܐܬܝܢ ܥܢܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܠܣܡܝܕܐ. ܘܠܕܒܚܐ
ܘܠܥܠܬܐ ܠܡܚܣܝܘ. ܕܢܚܣܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܐ ܡܪܘܬܐ.

Ex hac mensura, *nempè* longitudine vigin- 3
tiquinque millium & latitudine decem mil-
lium, & in hac, esto Sanctum Sanctorum:
Atque hoc terræ Sanctum, erit Sacerdotum
qui ministrant Sanctuario Domini, & acce- 4
dunt administrandum Domino; ut sit eis lo-
cus *ille* pro domibus, & Sanctuarium pro
Sanctuario. Sit etiam vingintiquinque mil- 5
lium longitudo, & decem millium latitudo:
sitque possessio Levitarum qui ministrant in
domo, viginti domus, possessione urbis. Quin- 6
que millium latitudo, longitudo verò viginti-
quinque millium, è regione *loci* separati pro
Sanctuario, sit pro omnibus Israelitis: Et 7
pro rectore populi, in separationem Sanctu-
arii & possessionem urbis, ab Oriente & ab
Occidente: longitudo verò sit juxta partiti-
onem ab Oriente in Occidentem. Sit pos- 8
sessio filiorum Israelis, ut molesti non sint
ampliùs eis rectores populi mei, sed ter-
ram dent filiis Israelis per tribus eorum. Sic 9
ait Dominus dominorum; Sufficit vobis prin-
cipes Israelis, tollite à vobis violentiam &
rapinam, facite judicium & justitiam, & amo-
vete oppressionem vestram a populo meo, di-
cit Dominus dominorum. Statera justa, pon- 10
dera justa, & mensura justa sint apud vos.
Mensuram & pondus æqua reddite, ut deci- 11
mas, unum è denis æquè capiatis. Pondera 12
sint viginti, pondus autem *quodlibet* ex his,
vigintiquinque sit obolorum; & pondus quin-
decim *obolorum* esto vobis mina. Hanc se- 13
parationem separate; Unam è sex partibus
chori triticei, & unam è sex partibus hor-
deacei. De oleo verò, ex decem mensuris 14
quibus constat chorus, decimam sumant
mensuram unam: Et oviculam unam è du- 15
centenis ovibus Israelis, pro simila, sacrifi-
ciis, & holocaustis: ut expiet eos, ait Do-
minus dominorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ومن هذه المساحة تمسح طولا خمسة وعشرين ألفا وعرضا عشرين ألفا وفيها يكون
4 مقدس القديسين * قدسا من الأرض يكون للكهنة الذين يخدمون في القدس ويكون
5 للمتقربين منهم ليخدموا الرب ويكون لهم موضع للبيوت المخصوصة لتقديسهم * خمسة
وعشرين ألفا طولا وعشرين ألفا عرضا يكون للاويين الذين يخدمون البيت ضبطا لهم
6 مدنا ليسكنوها * وضبط المدينة تجعله خمسة آلاف عرضا وطولا خمسة وعشرون ألفا كمثل
7 أوائل الأقداس يكون لبيت اسرائيل * وللمقدم من هذا ومن هذا في أوائل الأقداس ولوجه
ضبط المدينة لناحية البحر ومن ناحية البحر الى المشارق والطول مثل واحد من الأقسام
8 من الحدود التي نحو البحر والطول على الحدود التي نحو مشارق الأرض * ويكون له للضبط
في اسرائيل ولا يتسلطون أيضا المقدمون على اسرائيل شعبي ويرث بيت اسرائيل الأرض
9 لقبائلهم * هكذا يقول الرب الاله يكفيكم يا مقدمي اسرائيل تربون شعبي والأرض
يا بيت اسرائيل انزعوا الظلم والشقوة واصنعوا حكما وعدلا ارفعوا التسلط يقول الرب
10 الاله * ميزان عادل ومقياس عادل وكيل عادل يكون لكم الكيل * وهذا كيل واحد
11 يكون لتأخذوا عشر العومور والكيل يكون مساويا لكيل العومور * والصنجات عشرون
12 دانقا الخمسة مثاقيل خمسة والعشرة مثاقيل عشرة وخمسون مثقالا يكون المنا لكم * وهذه
13 البداية التي تفرزونها مائة كيل من العومور حنطة وسدس الويبة من العومور
14 شعير * وأوامر الزيت مكيال زيت من عشرة مكاييل لأن العشرة مكاييل هي العومور
15 * وخروفا واحدا من عشرة خراف خصوصية من جميع أبوات اسرائيل للذبائح وللمحرقات
وللخلاص لتستغفروا عنكم يقول الرب الاله

Ab hac mensura vigintiquinque millia di- 3
metieris in longitudinem, & viginti millia
in latitudinem: & in hac erit Sanctua-
rium Sanctorum. Sanctum de terra ce- 4
det sacerdotibus qui ministrant in San-
ctuario: cedet inquam, accedentibus ex
eis ad ministrandum Domino: eritque eis
locus pro domibus destinatus ad sacra con-
ficiendum ab ipsis. Vigintiquinque mil- 5
lium longitudine, & viginti millium la-
titudine erit Levitis qui ministrant domui,
in possessionem eorum, urbes videlicet
ut in iis habitent. Possessionem autem 6
cujusque urbis facies quinque millium la-
titudine, longitudine verò vigintiquin-
que millium: quemadmodum primitiæ
Sanctorum erit domui Israelis. Duci ve- 7
rò ab hac & ab illa parte in principio
Sanctorum, & è regione possessionis ur-
bis, ad plagam maritimam, & à plaga
maritima ad Orientem: longitudo autem
esto par uni è portionibus terminorum
qui sunt versùs mare: & longitudo ista
sit secùs terminos qui porriguntur ver-
sùs plagam terræ Orientalem. Erit hoc 8
illis in possessionem in Israele, ut non do-
minentur posthac duces in Israelem po-
pulum meum, sed possideat domus Is-
raelis terram per tribus suas. Ita dicit 9
Dominus Deus, Sufficiat vobis O duces
Israelis possidere populum meum & ter-
ram. O domus Israelis, amovete iniquita-
tem & vexationem, & exercete judi-
cium & justitiam: amovete dominium,
dicit Dominus Deus. Statera justa, di- 10
mensio justa, & mensura justa sit men-
sura vestra. Atque hæc una erit mensu- 11
ra: ut accipiatis decimam partem go-
mor: & mensura sit æqualis mensuræ
Gomor: Bilances, viginti obolorum: quin- 12
que sicli, quinque: & decem sicli, decem:
& quinquaginta siclorum esto mina apud
vos. Hæ autem sunto primitiæ quas se- 13
parabitis: centum mensuras gomor triti-
ci, & sextam partem vaibæ gomor, cho-
rum hordei. Præcepta verò circa oleum 14
sunto: mensura olei ex decem mensuris:
nam decem mensuræ sunt gomor. Et a- 15
gnum unum è denis agnis, rem peculia-
rem ab omnibus paternis domibus Israe-
lis; pro sacrificiis & holocaustis, & pro
salute: ut veniam rogetis pro vobis, ait
Dominus Deus.

יחזקאל : מה

, ista oblatione in erunt terræ populus Omnis
16 כל העם הארץ יהיו אל־התרומה הזאת
, ascensiones erit prælato super Et .Israel in prælato
17 לנשיא בישראל : ועל־הנשיא יהיה העולות
, Calendis in & , solennitatibus in libamen & , munus &
והמנחה והנסך בחגים ובחדשים
ipse : Israel domus solennitatibus universis in sabbathis in &
ובשבתות בכל־מועדי בית ישראל הוא־
, ascensionem & , munus & , peccato pro oblationem faciet
יעשה את־החטאת ואת־המנחה ואת־העולה
Sic .Israel domum pro expiandum ad pacifica &
ואת־השלמים לכפר בעד בית־ישראל : כה־
mensis uno in primo In : DOMINUS Dominus dixit
18 אמר אדני יהוה בראשון באחד לחדש
mundabis & : perfectum bovis filium vitulum sumes
תקח פר־בן־בקר תמים וחטאת את־
, peccato pro oblationis sanguine de sacerdos tollet Et : sanctuarium
המקדש : ולקח הכהן מדם החטאת
auxilii atrii angulis quatuor in & , domus poste in dabit &
19 ונתן אל־מזוזת הבית ואל־ארבע פנות העזרה
.interioris atrii portæ poste super & : altare ad
למזבח ועל־מזוזת שער החצר הפנימית :
: simplici à & , errante viro à mense in septima in facies sic Et
וכן תעשה בשבעה בחדש מאיש שגה ומפתי
decima quarta in primo In .domum expiabitis &
20 וכפרתם את־הבית : בראשון בארבעה עשר
septem solennitas : Pesach vobis erit , mensis die
21 יום לחדש יהיה לכם הפסח חג שבעות
die in prælatus faciet Et .comedetur infermentata , dierum
ימים מצות יאכל : ועשה הנשיא ביום
vitulum , terræ populo universo pro & , se pro illa
22 ההוא בעדו ובעד כל־עם הארץ פר
ascensionem faciet solennitatis diebus septem Et .peccato pro sacrificii
חטאת : ושבעת ימי־החג יעשה עולה
integros arietes septem & , vitulos septem DOMINO
23 ליהוה שבעת פרים ושבעת אילים תמימם
hircum peccato pro sacrificium & : diebus septem , die in
ליום שבעת הימים וחטאת שעיר
, Ephah & , vitulum ad , Ephah munus Et .diem per caprarum
עזים ליום : ומנחה איפה לפר ואיפה
, septimo In .Ephah ad Hin olei & : faciet arietem ad
24 לאיל יעשה ושמן הין לאיפה : בשביעי
faciet solennitate in mensis die decimaquinta in
25 בחמשה עשר יום לחדש בחג יעשה
, holocausto sicut, peccato pro sacrificium sicut : diebus septem ista sicut
כאלה שבעת הימים כחטאת כעלה
.oleo sicut & , munere sicut &
וכמנחה וכשמן :

CAP. XLVI. מו

interioris atrii Porta : DOMINUS Dominus dixit Sic
1 כה־אמר אדני יהוה שער החצר הפנימית
die in & : operis diebus sex clausa erit Orientem respiciens
הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי המעשה וביום
.aperietur mensis die in & , aperietur sabbathi
השבת יפתח וביום החדש יפתח :

Versio VULG. LAT.

16 Omnis populus terræ tenebitur
primitiis his principi in Israel.
17 Et super principem erunt holo-
causta, & sacrificium, & liba-
mina in solennitatibus, & in
Calendis, & in Sabbatis, & in
universis solennitatibus domûs
Israel: ipse faciet pro peccato
sacrificium, & holocaustum, &
pacifica ad expiandum pro do-
18 mo Israel. Hæc dicit Dominus
Deus; In primo mense, unâ
mensis, sumes vitulum de ar-
mento immaculatum, & expia-
19 bis Sanctuarium. Et tollet sa-
cerdos de sanguine quod erit
pro peccato: & ponet in posti-
bus domûs, & in quatuor angu-
lis crepidinis altaris, & in posti-
20 bus portæ atrii interioris. Et
sic facies in septimâ mensis, pro
unoquoque qui ignoravit, &
errore deceptus est, & expiabis
21 pro domo. In primo mense,
quartadecimâ die mensis, erit
vobis Paschæ solennitas: se-
ptem dieb⁹ azyma comedentur.
22 Et faciet princeps in die illa pro
se, & pro universo populo ter-
23 ræ, vitulum pro peccato. Et
in septem dierum solennitate
faciet holocaustum Domino se-
ptem vitulos, & septem arietes
immaculatos quotidiè septem
diebus: & pro peccato hircum
24 caprarum quotidiè. Et sacrifi-
cium ephi per vitulum, & ephi
per arietem faciet: & olei hin
25 per singula ephi. Septimo men-
se, quintadecimâ die mensis, in
solennitate, faciet sicut suprà di-
cta sunt per septem dies, tam
pro peccato, quàm pro holo-
causto, & in sacrificio, & in
oleo.

CAP. XLVI.

1 HÆc dicit Dominus Deus; Porta atrii interioris, quæ re-
spicit ad Orientem, erit clau-
sa sex diebus, in quibus opus
fit: die autem Sabbati aperie-
tur, sed & in die Calenda-
rum aperietur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς δώσει τὴν ἀπαρχὴν ταύ-
17 την τῷ *ἀφηγουμένῳ τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ
διὰ τοῦ ἀφηγουμένου ἔσται τὰ ὁλοκαυτώ-
ματα, καὶ αἱ θυσίαι, καὶ αἱ σπονδαὶ (ω)
ἐν ταῖς ἑορταῖς, καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις, καὶ
ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἑορ-
ταῖς οἴκου Ἰσραήλ· αὐτὸς ποιήσει τὰ ὑ-
πὲρ ἁμαρτίας, καὶ τὴν θυσίαν, καὶ τὰ ὁλοκαυ-
τώματα, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου, τοῦ ἐξιλά-
18 σκεσθαι ὑπὲρ τοῦ οἴκου Ἰσραήλ. Τάδε
λέγει κύριος (α) θεός, Ἐν τῷ πρώτῳ
μηνί, μιᾷ τοῦ μηνός, λήψεσθε μόσχον ἐκ
βοῶν ἄμωμον, τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸ ἅγιον.
19 Καὶ λήψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος (β)
τοῦ ἐξιλασμοῦ, καὶ δώσει ἐπὶ τὰς φλιὰς
τοῦ οἴκου, καὶ ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ
ἱεροῦ, καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ ἐπὶ τὰς
φλιὰς τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας.
20 Καὶ οὕτως ποιήσεις ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑ-
βδόμῳ· μιᾷ τοῦ μηνὸς λήψῃ παρ' ἑκάστου
(γ) ἀπόμοιραν· καὶ ἐξιλάσεσθε τὸν οἶκον.
21 Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ (δ), τεσσαρεσκαιδεκάτῃ
τοῦ μηνός, ἔσται ὑμῖν τὸ πάσχα ἑορτή· ἑ-
22 πτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε. Καὶ ποιήσει ὁ
ἀφηγούμενος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑπὲρ
αὐτοῦ, καὶ (ε) τοῦ οἴκου, καὶ ὑπὲρ παντὸς τοῦ
23 λαοῦ τῆς γῆς, μόσχον ὑπὲρ ἁμαρτίας. Καὶ
τὰς ἑπτὰ ἡμέρας τῆς ἑορτῆς (ζ) ποιήσει
ὁλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ μόσχους καὶ
ἑπτὰ κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν, τὰς ἑ-
πτὰ ἡμέρας, καὶ ὑπὲρ ἁμαρτίας, ἔριφον
24 αἰγῶν καθ' ἡμέραν, καὶ θυσίαν. Καὶ πέμ-
μα τῷ μόσχῳ, καὶ (η) πέμματα τῷ κριῷ
ποιήσεις, καὶ ἐλαίου τὸ εἶν τῷ πέμματι.
25 Καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνί, πεντεκαιδεκά-
τῃ (θ) τοῦ μηνός, ἐν τῇ ἑορτῇ ποιήσεις
κατὰ τὰ αὐτά, ἑπτὰ ἡμέρας, καθὼς τὰ ὑπὲρ
τῆς ἁμαρτίας, καὶ καθὼς τὰ ὁλοκαυτώματα,
καὶ καθὼς τὸ (ι) μαναά, καὶ καθὼς τὸ ἔ-
λαιον.

MS.A. (ω) ἔσονται ἐν τοῖς (α) ὁ θεός, (β) τοῦ μόσχου τοῦ ἐξιλασμοῦ, (γ) *ἀγνοοῦντος καὶ ἀπὸ νηπίου· καὶ ἐξιλάσεσθαι (δ) μηνὶ (ε) ὑπὲρ τοῦ (ζ) ποιήσεις (η) πέμμα (θ) ἡμέρᾳ τοῦ (ι) μαννά,

16 Et omnis populus dabit primitias has duci Israel: Et per du-
17 cem erunt holocausta, & sacrificia, & libamina in solennita-
tibus, & in neomeniis, & in
sabbatis, & in universis solen-
nitatibus domûs Israel. Ipse
faciet, quæ pro peccato, & sa-
crificium, & holocausta, & quæ
ipsius salutaris, ad expiandum
18 pro domo Israel. Hæc dicit Do-
minus Deus; In primo mense,
unâ mensis, sumetis vitulum de
bobus immaculatum ad expian-
19 dum Sanctuarium. Et tollet sa-
cerdos de sanguine expiationis,
& dabit super limina domûs,
& super quatuor angulos (γ)
templi, & super altare, & super
20 limina portæ atrii interioris. Et
sic facies in mense septimo, unâ
mensis, sumes ab unoquoque (γ)
portionem: & expiabitis do-
21 mum. Et in primo, quartadeci-
mâ mensis, erit vobis Pascha so-
lennitas. Septem diebus azyma
22 comedetis. Et faciet dux in illa
die pro se, & domo, & pro uni-
verso populo terræ vitulum pro
23 peccato: Et septem diebus solen-
nitatis faciet holocaustomata Do-
mino septem vitulos, & septem
arietes immaculatos quotidiè se-
ptem diebus: et pro peccato
hædum caprarum quotidiè, et
24 sacrificium: Et (ι) coctionem
vitulo, et coctiones arieti facies,
25 et olei (ʃ) In coctioni. Et in
septimo mense quintadecimâ
mensis, in solennitate facies juxta
ea septem diebus, sicut quæ pro
peccato, et sicut holocaustomata,
et sicut manaa, et sicut oleum.

ΚΕΦ. μϛ'.

1 Τάδε λέγει κύριος (α) θεός, Ἡ πύλη
ἡ ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ, ἡ βλέπουσα
πρὸς ἀνατολάς, ἔσται κεκλεισμένη ἓξ ἡμέ-
ρας τὰς ἐνεργούς· (β) ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
βάτων ἀνοιχθήσεται, καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νεομηνί-
ας ἀνοιχθήσεται.

MS.A. (α) ὁ θεός, Πύλη ἡ (β) ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἀνοι-
χθήσεται,

CAP. XLVI.

1 HÆc dicit Dominus Deus; Porta, quæ in atrio interiori, re-
spiciens ad Orientem, erit clau-
sa sex in diebus, quibus opus
fit: in die autem sabbatorum a-
perietur: et in die Neomeniæ
aperietur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 כל עמא דארעא יהון עבדין ית אפרשותא הדא לרבא בישראל : ועל רבא
17 יהי עלתא ומנחתא ונסכיא בחגיא ובירחיא ובשביא ובכל מועדי בית ישראל
הוא יעביד ית חטאתא וית מנחתא וית עלתא וית נכסת קודשיא לכפרא על
18 בית ישראל : כדנן אמר יי אלהים בקדמאה בחד לירחא תסב תור בר תורי
19 שלים ותדכי ית מקדשא : ויסב כהנא מדמא דחטתא ויתן על סקופת ביתא
20 ועל ארבע זוית מסמכא למדבחא ועל סקופת תרעא דדרתא גויתא : וכן תעביד
21 בשבעא בירחא מגבר דמשתלי ומטפש ותכפרון על ביתא : בניסן בארבעא
22 עסרא יומא לירחא יהי לכון פסחא חגא שבעא יומין פטיריא יתאכיל : ויעביד
23 רבא ביומא ההוא חלופוהי וחלף כל עמא דארעא תורא דחטאתא : ושבעא
יומי דחגא יעביד עלתא קדם יי שבעא תורין ושבעא דכרין שלמין ליומא
24 שבעת יומין וחטאתא צפיר בר עזי ליומא : ומנחתא מכלתא לתורא ומכלתא
25 לדכרא יעביד ומשחא מלי הינא למכלתא : בשביעאה בחמשת עסרא יומא
לירחא בחגא יעביד כאלן שבעא יומין כחטאתא וכעלתא וכמנחתא וכמשחא :

מו

1 כדנן אמר יי אלהים תרעא דדרתא גויתא דפתיח למדנחא יהי אחיד שתא
יומי חולא וביומא דשבתא יהי פתיח וביומא דירחא יהי פתיח :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

16 Omnis popul⁹ terræ facient separationem istam principi Israel. Et ad prin-
17 cipem pertinebit [dare] holocausta, & munera & libamina in festivitatibus,
& in Calendis & in Sabbathis, & in omnibus solennitatibus domus Israel:
ipse faciet sacrificium pro peccato, & munus, & holocaustum, & victi-
18 mas sanctificatas ad expiandum pro domo Israel. Hæc dicit Dominus Deus:
Primo mense, prima die mensis, sumes vitulum de bobus integrum, &
19 emundabis sanctuarium. Et tollet Sacerdos de sanguine sacrificii quod erit
pro peccato, & dabit super limen domus, & super quatuor angulos cre-
20 pidinis altaris, & super limen portæ atrii interioris. Et sic facies in septima
die mensis à viro qui per ignorantiam erraverit aut per insipientiam: &
21 expiabitis pro domo. In primo mense quartadecima die mensis erit vobis
22 Phase solennitas septem diebus: azymum comedetur. Et faciet princeps
23 in die illa pro se & pro omni populo terræ vitulum pro peccato. Et septem
diebus solennitatis faciet holocaustum coram Domino septem vitulos &
septem arietes immaculatos in unoquoque die septem dierum, & pro pec-
24 cato hircum de capris quotidie. Et pro munere mensuram ephi in bovem,
& mensuram ephi in arietem faciet, & mensuram hin plenam oleo per sin-
25 gula ephi. In septimo mense quinta decima die mensis in solennitate, faciet
sicut hæc septem diebus, juxta sacrificium pro peccato, & juxta holocau-
stum, & juxta munus, & juxta oleum.

CAP. XLVI.

1 HÆc dicit Dominus Deus: Porta atrii interioris quæ aperta est ad Ori-
entem, erit clausa sex diebus operis, & in die Sabbathi erit aperta, & in
die Calendarum erit aperta.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܢܦܪܫܘܢ ܦܘܪܫܢܐ ܗܢܐ ܠܡܕܒܪܢܐ ܕܐܝܣܪܝܠ *
17 ܘܥܠ ܡܕܒܪܢܐ ܢܗܘܐ ܕܢܣܦܩ ܥܠܘܬܐ ܘܣܡܝܕܐ ܘܢܩܘܣܐ. ܒܪܝܫܝ ܝܪܚܐ *
ܘܒܫܒܬܐ ܘܒܟܠܗܘܢ ܥܐܕܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܗܘ ܢܩܪܒ ܚܛܬܐ. ܘܣܡܝܕܐ ܘܥܠܘܬܐ
18 ܘܕܒܚܐ ܕܡܚܣܝܢ ܒܗܘܢ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ.
ܒܩܕܡܝܐ ܕܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ ܣܒ ܬܘܪܐ ܚܕ ܒܪ ܬܘܪܐ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ ܡܘܡܐ. ܘܚܣܝ
19 ܡܩܕܫܐ. * ܘܢܣܒ ܟܗܢܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܚܛܬܐ. ܘܢܙܠܦ ܥܠ ܣܩܘܦܬܐ ܕܒܝܬܐ ܘܥܠ ܐܪܒܥ
20 ܙܘܝܬܐ ܕܡܕܒܚܐ ܘܥܠ ܣܩܘܦܬܐ ܕܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ. * ܘܗܟܢܐ ܬܥܒܕ
21 ܒܫܒܥܐ ܒܝܪܚܐ ܠܟܠ ܕܣܟܠ ܘܕܛܥܐ ܘܬܚܣܘܢ ܒܝܬܐ. * ܘܒܐܪܒܥܣܪ
22 ܒܝܪܚܐ ܩܕܡܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܦܨܚܐ. ܘܥܐܕܐ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܦܛܝܪܐ ܬܐܟܠܘܢ. * ܘܢܥܒܕ
ܡܕܒܪܢܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܘܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܬܘܪܐ ܠܚܛܬܐ.
23 ܘܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܕܥܐܕܐ ܢܥܒܕ ܥܠܘܬܐ ܠܡܪܝܐ ܫܒܥܐ ܬܘܪܝܢ ܘܫܒܥܐ ܕܟܪܐ *
24 ܕܠܐ ܡܘܡܐ. ܘܠܚܛܬܐ ܨܦܝܪܐ ܕܥܙܐ ܟܠܝܘܡ. * ܘܣܡܝܕܐ ܣܐܬܐ ܠܬܘܪܐ. ܘܣܐܬܐ ܠܕܟܪܐ.
25 ܘܡܫܚܐ ܗܝܢܐ ܠܣܐܬܐ. * ܘܒܫܒܥܐ ܒܝܪܚܐ ܕܫܒܝܥܝܐ ܢܥܒܕ ܥܐܕܐ. ܐܝܟ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ
ܝܘܡܝܢ. ܐܝܟ ܚܛܬܐ ܘܐܝܟ ܥܠܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܣܡܝܕܐ ܘܐܝܟ ܡܫܚܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡܘ *

1 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ ܕܚܙܝܐ ܠܡܕܢܚܐ. ܢܗܘܐ ܐܚܝܕ *
ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܒܗܘܢ ܥܒܕܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܢܬܦܬܚ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܪܝܫ
ܝܪܚܐ ܢܬܦܬܚ.

* Universus terræ populus separet hujusmodi 16
separationem pro rectore Israelis. Rectoris 17
autem erit *suppeditare* holocausta, similam,
& libamen initio mensium, sabbathis omnibusque festis domûs Israelis: ipse offeret
expiationem peccatorum, similam, libamen,
& holocausta, sacrificia quibus expiat filios
Israelis. Sic ait Dominus dominorum; Pri- 18
mâ *die* mensis primi accipe taurum unum bovinum in quo non sit vitium, & expia Sanctuarium: Sumátque sacerdos de sanguine pia- 19
culi, & spargat super limina domûs, super
quatuor angulos altaris, & super limen portæ atrii intimi. Hoc modo faciat septimâ *die* 20
mensis quicunque stultitiam aut errorem commiserit: & domum expient. Quartadecimâ 21
mensis primi esto vobis Pascha & festum, &
septem diebus azymum comedetis. Offeretq; 22
rector eâdē illâ die pro seipso & pro toto terræ populo, taurum in expiationem peccatorum: Et septem illius festi diebus offeret ho- 23
locausta Domino, septem boves & septem
arietes in quibus nullum sit vitium: & pro
expiatione peccatorum, hircum caprarum
quolibet die: Similæ verò satum *unum* pro 24
bove, & satum pro ariete: oleique heminam
pro *quolibet* sato. Præterea decimaquintâ 25
mensis septimi celebret festum, quemadmodum septem hisce diebus tam quoad expiationem peccatorum & quoad holocausta, quàm
quoad similam & quoad oleum.

CAP. XLVI.

Sic ait Dominus dominorum, Porta atrii 1
intimi, quæ respicit Orientem, sit clausa
sex diebus quibus opus exercetur: die verò septimo aperiatur, & die initii mensis
aperiatur:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 وكل الشعب يعطي هذه البداية لمقدم اسرائيل * ومن قبل المقدم تكون المحرقات 17
والذبائح والقوارير تكون في الاعياد وفي روس الشهور وفي السبوت وفي جميع اعياد بيت
اسرائيل هو يصنع ما هو عن الخطية والذبيحة والمحرقات وما هو للخلاص لتستغفر عن
18 بيت اسرائيل * هكذا يقول الرب الاله في الشهر الاول في اول يوم من الشهر تاخذون عجلا
من البقر لا عيب فيه لتستغفروا في القدس * وياخذ الكاهن من دم العجل الذي 19
للاستغفار ويجعل على عتبات البيت وعلى اربع زوايا الهيكل وعلى المذبح وعلى عتبات
20 باب الدار الداخلة * هكذا تصنع في الشهر السابع في اول يوم من الشهر تاخذ من
21 كل واحد هو طاهر ومن طفل وتستغفر في البيت * وفي الشهر الاول في الرابع عشر من
22 الشهر يكون لكم عيد الفصح سبعة ايام تاكلون فطيرا * ويصنع المقدم في ذلك
23 اليوم عنه وعن البيت وعن جميع شعب الارض عجلا من اجل الخطية * وسبعة ايام
العيد يصنع المحرقات للرب سبعة عجول وسبعة كباش غير معابة كل يوم في السبعة
24 الايام وعن الخطية جديا من المعز كل يوم * وذبيحة وجريبا للعجل وجريبا للكبش
25 تصنعه ووسط ريب للجريب * وفي الشهر السابع في خمسة عشر يوم من الشهر في العيد تصنع
هكذا سبعة ايام كمثل ما هو عن الخطية وكمثل المحرقات وكمثل المن وكمثل الزيت

الفصل السادس والاربعون

الاصحاح السابع والعشرون

1 هكذا يقول الرب الاله الباب الذي في الدار الداخلة الناظر الى المشارق يكون مغلقا *
ستة الايام العمالة وفي يوم السبوت يفتح وفي يوم راس الشهر يفتح

* *Totus populus dabit has primitias duci* 16
Israelis. Et à duce erunt holocausta, 17
*& sacrificia, atque alabastra: erunt
inquam in festis, in principiis mensium, in Sabbathis, in omnibus denique
solennitatibus domûs Israelis: ipse faciet
quod est pro peccato, & sacrificio, &
holocaustis, & quod est pro salute; ut
venia postuletur pro domo Israelis. Hæc* 18
dicit Dominus Deus, Mense primo, primâ die mensis, sumetis vitulum bovinum in quo nullum sit vitium, ut veniam poscatis in Sanctuario: Sumátque 19
*sacerdos de sanguine vituli qui est pro
poscenda venia, ponátque super liminibus domûs, super quatuor angulis templi, super altari, & super liminibus
januæ atrii interioris. Idem facies men-* 20
*se septimo, primâ die mensis: sumes
à quocunque mundus fuerit, & à
puero, veniámque postulabis in domo.
Et mense primo, quartadecimâ men-* 21
sis, esto vobis solennitas Paschalis: septem diebus comedetis azymum: Fa- 22
*ciétque dux eâ die pro se, pro domo,
& pro universo terræ populo, vitulum pro peccato. Et septem illis die-* 23
*bus solennitatis faciet holocausta Domino, septem vitulos, & septem arietes
immaculatos, septem iis diebus quotidié: & pro peccato, hædum è capris
singulis diebus, Et sacrificium: &* 24
*gjaribum (mensuræ genus) pro vitulo,
& gjaribum pro hædo facies, & questum (mensuræ genus) olei in gjaribum.
Mense demum septimo, quintadecimâ* 25
*die mensis in solennitate, idem facies septem diebus, ut id quod est pro peccato, & ut holocausta, ut man: & ut
oleum.*

CAP. XLVI.

Textus vigesimus septimus.

Ita dicit Dominus Deus, Ostium quod 1
*est in atrio interiori, respiciens Orientem
versus, clausum esto sex diebus operi addictis: die verò Sabbathorum aperiatur,
& die kalendarum mensis aperiatur.*

יחזקאל: מו

2 ובא הנשיא דרך אולם השער מחוץ ועמד
על־מזוזת השער ועשו הכהנים את־עולתו
ואת־שלמיו והשתחוה על־מפתן השער
ויצא והשער לא־יסגר עד־הערב׃
3 והשתחוו עם־הארץ פתח השער ההוא
4 בשבתות ובחדשים לפני יהוה׃ והעלה
אשר־יקרב הנשיא ליהוה ביום השבת ששה
5 כבשים תמימם ואיל תמים׃ ומנחה איפה
לאיל ולכבשים מנחה מתת ידו ושמן
6 הין לאיפה׃ וביום החדש פר בן־בקר
תמימם וששת כבשים ואיל תמימם יהיו׃
7 ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה מנחה
ולכבשים כאשר תשיג ידו ושמן הין
8 לאיפה׃ ובבוא הנשיא דרך אולם
9 השער יבוא ובדרכו יצא׃ ובבוא
עם־הארץ לפני יהוה במועדים הבא
דרך שער צפון להשתחות יצא דרך־שער
נגב והבא דרך־שער נגב יצא דרך־
שער צפונה לא ישוב דרך השער אשר־
10 בא בו כי נכחו יצאו׃ והנשיא
בתוכם בבואם יבוא ובצאתם
11 יצאו׃ ובחגים ובמועדים תהיה המנחה
איפה לפר ואיפה לאיל ולכבשים מתת
12 ידו ושמן הין לאיפה׃ וכי־יעשה
הנשיא נדבה עולה או־שלמים נדבה
ליהוה ופתח לו את־השער הפנה קדים
ועשה את־עלתו ואת־שלמיו כאשר יעשה
ביום השבת ויצא וסגר את־השער אחרי
13 צאתו׃ וכבש בן־שנתו תמים תעשה עולה
ליום ליהוה בבקר בבקר תעשה אתו׃

Versio VULG. LAT.

2 Et intrabit princeps per viam vestibuli portæ deforis, & stabit in limine portæ: & facient sacerdotes holocaustum ejus, & pacifica ejus: & adorabit super limen portæ, & egredietur: porta autem non claudetur us-
3 que ad vesperam. Et adorabit populus terræ ad ostium portæ illius in Sabbatis, & in Calen-
4 dis, coram Domino. Holocaustum autem hoc offeret princeps Domino; in die Sabbati sex agnos immaculatos, & arietem
5 immaculatum. Et sacrificium ephi per arietem: in agnis autem sacrificium quod dederit manus ejus: & olei hin per
6 singula ephi. In die autem Calendarum vitulum de armento immaculatum: & sex agni &
7 arietes immaculati erunt. Et ephi per vitulum, ephi quoque per arietem faciet sacrificium: de agnis autem, sicut invenerit manus ejus: & olei hin per sin-
8 gula ephi. Cùmque ingressurus est princeps, per viam vestibuli portæ ingrediatur, & per
9 eandem viam exeat. Et cùm intrabit populus terræ in conspectu Domini in solennitatibus: qui ingreditur per portam Aquilonis, ut adoret, egrediatur per viam portæ Meridianæ: porrò qui ingreditur per viam portæ Meridianæ, egrediatur per viam portæ Aquilonis: non revertetur per viam portæ, per quam ingressus est, sed è regio-
10 ne illius egredietur. Princeps autem in medio eorum cum ingredientibus ingredietur, & cum egredientibus egredietur.
11 Et in nundinis, & in solennitatibus erit sacrificium ephi per vitulum, & ephi per arietem: agnis autem erit sacrificium sicut invenerit manus ejus: & olei
12 hin per singula ephi. Cùm autem fecerit princeps spontaneum holocaustum, aut pacifica voluntaria Domino; aperietur ei porta quæ respicit ad Orientem, & faciet holocaustum suum, & pacifica sua, sicut fieri solet in die Sabbati: & egredietur, clauditurque porta postquàm
13 exierit. Et agnum ejusdem anni immaculatum faciet holocaustum quotidiè Domino: semper manè faciet illud.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἀφηγούμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης τῆς (γ) ἔσωθεν, καὶ στήσεται ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης, καὶ ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτοῦ, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ· καὶ προσκυνήσει ἐπὶ τοῦ προθύρου τῆς πύλης, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ ἡ πύλη οὐ μὴ
3 κλεισθῇ ἕως ἑσπέρας. Καὶ προσκυνήσει ὁ λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης, καὶ ἐν τοῖς σαββάτοις, καὶ ἐν
4 ταῖς νουμηνίαις, ἐναντίον (δ) κυρίου. Καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀφηγούμενος τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἓξ ἀμνοὺς ἀμώμους, καὶ κριὸν ἄ-
5 μωμον, Καὶ (ε) μαναὰ, πέμμα τῷ κριῷ, καὶ τοῖς ἀμνοῖς θυσίαν, δόμα (ζ) χειρὸς
6 αὐτοῦ, καὶ ἐλαίου τὸ εἲν τῷ πέμματι. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νουμηνίας μόσχον (η) ἄμωμον, καὶ ἓξ ἀμνοὺς, καὶ κριὸς ἄμωμος ἔ-
7 σται, Καὶ πέμμα τῷ κριῷ, καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ ἔσται (θ) μαναὰ, καὶ τοῖς ἀμνοῖς, καθὼς ἂν (ι) ἐκποιῇ ἡ χεὶρ αὐ-
8 τοῦ, καὶ ἐλαίου τὸ εἲν τῷ πέμματι. Καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἀφηγούμενον, κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ αἰλὰμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται, καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς
9 πύλης ἐξελεύσεται. Καὶ (κ) ὅταν εἰσπορεύηται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐναντίον κυρίου ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὁ εἰσπορευόμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης (λ) τῆς βλεπούσης πρὸς Βορρᾶν προσκυνεῖν, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς Νότον, καὶ ὁ εἰσπορευόμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς Νότον, ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς Βορρᾶν· οὐκ ἀναστρέψει κατὰ τὴν πύλην (μ) εἰς ἣν εἰσελήλυθεν, ἀλλ' ἢ
10 κατ' εὐθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται. Καὶ ὁ ἀφηγούμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰσελεύσεται μετ' αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐξελεύ-
11 σεται (ν). Καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἔσται τὸ (ξ) μαναὰ πέμμα τῷ μόσχῳ, καὶ πέμμα τῷ κριῷ, (ο) καὶ τοῖς ἀμνοῖς, καθὼς ἂν ἐκποιῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ,
12 καὶ ἐλαίου τὸ εἲν τῷ πέμματι. Ἐὰν δὲ ποιήσῃ ὁ ἀφηγούμενος ὁμολογίαν ὁλοκαύτωμα σωτηρίου τῷ κυρίῳ, καὶ (*) ἀνοίξῃ ἑαυτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν (*) κατὰ ἀνατολὰς, καὶ (*) ποιήσῃ τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ, ὃν τρόπον ποιεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων· καὶ ἐξελεύσεται, καὶ κλείσει
13 τὰς θύρας μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐτόν. Καὶ ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἄμωμον ποιήσει (π) εἰς ὁλοκαύτωμα καθ' ἡμέραν τῷ κυρίῳ, πρωῒ ποιήσει αὐτόν.

2 Et intrabit dux per viam Ælam portæ (a) interioris, & stabit super vestibula portæ. Et facient sacerdotes holocausta ejus, & quæ salutaris ejus. Et adorabit super vestibulum portæ: & egredietur: & porta non claudetur usque ad vesperam.
3 Et adorabit populus terræ ad vestibula portæ illius, & in Sabbatis, & in Neomeniis coram Domino.
4 Et holocausta offeret dux Domino in die Sabbatorum, sex agnos immaculatos, & arietem immaculatum,
5 Et manaa, (b) coctionem arieti, & agnis sacrificium, donum manus suæ, & olei In coctioni.
6 Et in die Neomeniæ vitulum immaculatum, & sex agnos: & aries immaculatus erit:
7 Et coctio arieti, & coctio vitulo erit manaa, & agnis, sicut sufficerit manus ejus: & olei In coctioni.
8 Et in ingrediendo ducem per viam Ælam portæ ingredietur, & per viam portæ egredietur.
9 Et cùm intrabit populus terræ in conspectu Domini in solennitatibus, qui ingreditur per viam portæ respicientis ad Aquilonem, ut adoret; egredietur per viam portæ, quæ ad Austrum: & qui ingreditur per viam portæ, quæ ad Austrum, egredietur per viam portæ, quæ ad Aquilonem: non revertetur per portam, in quam ingressus est: sed in directum ejus egredietur.
10 Et dux in medio eorum; in ingrediendo eos, ingredietur cum eis: & in egrediendo ipsos, egredietur.
11 Et in solennitatibus, et in nundinis erit manaa coctio vitulo, & coctio arieti, & agnis, sicut valuerit manus ejus, et olei In coctioni.
12 Si autem fecerit dux (c) confessionem, *holocaustum (d) salutaris Domino; et aperiet sibi portam respicientem ad Orientem: et faciet holocaustum suum, et ea quæ salutaris sui; sicut facit in die Sabbatorum. Et egredietur: et claudet ostia postquàm ipse egressus fuerit:
13 Et agnum anniculum immaculatum faciet in holocaustum quotidie Domino: mane faciet eum.

MS. A. (γ) ἔξωθεν, (δ) τοῦ κυρίου. Καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα (ε) μαναὰ, (ζ) τῆς χειρὸς (η) υἱὸν βουκολίου ἄμωμον, (θ) μαννὰ (ι) ἐκποιῇ (κ) ἔσται ὅταν εἰσπορεύηνται ὁ λαὸς ἐναντίον (λ) τῆς πρὸς Βορρᾶν (μ) ἣν εἰσελήλυθεν (ν) μετ' αὐτῶν. Καὶ (ξ) μαννὰ (ο) τοῖς δὲ ἀμνοῖς, (*) ἀνοίξει (*) κατ' (*) ποιήσει (π) ὁλοκαύτωμα,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

2 ויעול רבא באורח אולמא דתרעא מלברא ויקום על סקופת תרעא ויעבדון
כהניא ית עלתיה וית נכסת קודשיה ויסגד על סקופת תרעא ויפוק ותרעא לא
3 יתאחיד עד רמשא׃ ויסגדון עמא דארעא במעלנא דתרעא ההוא בשביא
4 ובירחיא קדם יי׃ ועלתא די יקריב רבא קדם יי ביומא דשבתא שתא אמרין
5 שלמין ודכר שלים׃ ומנחתא מכלתא לדכרא ולאמריא מנחתא מרבק ידיה
6 ומשחא מלו הינא למכלתא׃ וביומא דירחא תור בר תורי שלים ושתא אמרין
7 ודכר שלמין יהון׃ ומכלתא לתורא ומכלתא לדכרא יעביד מנחתא ולאמריא
8 כמא דתדביק ידיה ומשחא מלו הינא למכלתא׃ ובמעל רבא באורח אולמא
9 דתרעא יעול ובאורחיה יפוק׃ ובמעל עמא דארעא למסגד קדם יי במועדיא
דעלל באורח תרע צפונא למסגד יפוק באורח תרע דרומא ודיעול באורח תרע
דרומא יפוק באורח תרע צפונא לא יתוב באורח תרע די על ביה ארי לקבליה
10 יפוק׃ ורבא ביניהון במיעלהון ייעול ובמפקהון יפקון׃ ובחגיא ובמועדיא תהי
11 מנחתא מכלתא לתורא ומכלתא לדכרא ולאמריא דתדביק ידיה ומשחא מלי
12 הינא למכלתא׃ וארי יעביד רבא נדבתא עלתא או נכסת קודשיא נדבתא קדם
יי ויפתח ליה ית תרעא דפתיח למדנחא ויעביד ית עלתיה וית נכסת קודשוהי
13 כמא די עבד ביומא דשבתא ויפוק ויחוד ית תרעא בתר מפקיה׃ ואמר בר
שתיה שלים תעביד עלתא ליומא קדם יי בצפר בצפר תעבד יתיה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et ingredietur princeps per viam vestibuli portæ exterioris, & stabit in limine portæ: & facient Sacerdotes holocaustum ejus & sacras ejus hostias, & adorabit super limen portæ, & egredietur: porta autem non claudetur usque ad vesperam. Et adorabit populus terræ in introitu portæ illius in Sabbathis & in Calendis coram Dño. Holocaustum autem auferet princeps coram Dño in die Sabbathi sex agnos immaculatos, & arietem immaculatum. Et in munus mensuram ephi in arietem, & in singulos agnos juxta munus quod apprehenderit manus ejus, & olei plenum hin per singula ephi: Et in die Calendarum vitulum de bobus immaculatum; & sex agni & arietes immaculati erunt. Et ephi in vitulum & ephi in arietem faciet pro munere, & in agnos sicut apprehenderit manus ejus, & plenum hin olei ad mensuram. Et cùm ingressus fuerit princeps per viam vestibuli portæ ingredietur, & per eandem viam exibit. Et cùm ingressus fuerit populus terræ ut adoret coram Dño in solennitatibus, qui ingressus fuerit per viam portæ Aquilonis ad orandum, egredietur per viam portæ Australis: & qui ingressus fuerit per viam portæ Australis, exibit per viam portæ Aquilonis: non revertetur per viam portæ per quam ingressus est, sed è regione ejus egredietur. Princeps autem in medio eorum cùm ingressi fuerint ingredietur, & cùm exierint exibit. Et in festivitatibus & in solennitatibus erit munus mensura ephi in vitulum, & mensura ephi in arietem, & in agnos quot apprehenderit manus ejus: & plenum hin olei ad mensuram. Et cùm fecerit princeps spontaneum holocaustum aut victimam sanctificatam spontaneam coram Dño, aperiet sibi portam quæ aperitur ad Orientem, & faciet holocaustum suum & victimam sanctificatam suam sicut fieri solet in die Sabbathi, & egredietur et claudet portam post exitum suum. Et agnum anniculum immaculatum facies holocaustum quotidie coram Domino; manè manè facies illud.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et ingrediens rector per ostium liminis portæ 2
deforis, stet super limen portæ, officiántque
interim sacerdotes holocausta ipsius & sacri-
ficia ipsius : & postquam adoravit in limine
portæ, exeat : porta verò ne claudatur ad
vesperam usque. Adorabúntque populus ter- 3
ræ in ostio portæ illius, sabbathis & initio
mensium, coram Domino. Porrò holocausta 4
quæ offeret rector corã Domino die sabbathi,
erunt sex agni in quibus nullum sit vitium, &
aries in quo nullum sit vitium. De simila verò 5
offeret satum pro bove, & satum pro ariete,
& pro agno secundùm facultatem suam : de
oleo autem heminam pro sato. Die verò in- 6
itii mensis, bovem in quo nullum sit vitium,
et sex agnos in quibus nullum sit vitium, &
arietem in quo nullum sit vitium. Paritérque 7
de simila offeret satum pro bove, satum pro
ariete, & pro agno secundùm facultaté suam:
de oleo verò heminã pro sato *quolibet*. Quo- 8
ties ingredietur rector, per portæ limen ingre-
diatur, & per idem egrediatur. Sed cùm in- 9
gredientur populus terræ coram Dño tempo-
re festivo; qui ingressus fuerit per portam
Aquilonarem ad adorandum, egrediatur per
portam Australem : et qui ingressus fuerit per
portam Australem, egrediatur per portam A-
quilonarem : ne revertatur per portam per
quam ingredietur, sed per sibi oppositã egre-
diatur. Ac rector qui fuerit inter vos, quâ 10
portâ ingressus fuerit, eádem egrediatur. Et 11
festivo tempore sit de simila satum pro bove,
satum pro ariete, & pro agno juxta cujusque
facultatem : de oleo verò hemina pro sato.
Præterea quum offeret rector holocausta aut 12
munera, separationem Domino, aperiatur ipsi
porta respiciens Orientem, quæ clausa esse
solet : & postquam obtulerit holocausta &
munera sua, claudat portam, ac tum egredia-
tur, quemadmodum facere *consuevit* die sab-
bathi. Agnum quoque anniculum in quo nul- 13
lum sit vitium, offerat quotidie holocaustum
Domino, singulis matutinis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويدخل المقدم في طريق الام الباب الذي من خارج * ويقف على دهليز الباب
ويصنعون الكهنة محرقاته * وما هو لخلاصه ويسجد على دهليز ذلك الباب ويخرج * والباب
لا يغلق الى المساء * ويسجد شعب الارض لدهليز ذلك الباب * وفي السبوت وفي رؤس
الشهور امام الرب * والمحرقة يقدمها المقدم للرب في يوم السبوت * ستة حملان لا عيب
فيها * وكبشا لا عيب فيه * وجريب من للكبش * وللحملان ذبيحة عطية يدك * ووسط
ريت للجريب * وفي يوم راس الشهر * عجلا من دود البقر لا عيب فيه * وستة حملان
وكبشا يكون لا عيب فيه * وجريبا للكبش * وجريبا للعجل يكون منا * وللحملان
كما يمكن ان تصنع يدك حسنا * ووسط ريت للجريب * وعند ما يدخل المقدم * في طريق
الام الباب يدخل * وفي طريق الباب يخرج * ويكون اذا دخل الشعب امام الرب في
الاعياد * الداخل في طريق الباب الذي نحو الجربياء ليسجد * يخرج في طريق الباب
الذي نحو التيمن * والداخل في طريق الباب الذي نحو التيمن * يخرج في طريق
الباب الذي نحو الجربياء * ولا يرجع في الباب الذي دخل فيه * ولكن بازائه يخرج
* والمقدم في وسطهم * عند ما يدخلون يدخل معهم * وعند ما يخرجون يخرج معهم
* وفي الاعياد وفي المواسم يكون من جريب للعجل * وجريب للكبش وللحملان كما يمكن
ان تصنع يدك حسنا * ووسط ريتا للجريب * واذا صنع المقدم اعترافا محرقة خلاص للرب
فيفتح له الباب الناظر الى المشارق * فيصنع محرقته وما هو لخلاصه * كما يصنع في يوم
السبوت * ويخرج ويغلق الابواب من بعد ان يخرج * وحملا حوليا لا عيب فيه * يصنعه محرقة
كل يوم للرب * بالغداة يصنعه *

Et ingrediens dux per viam illam por- 2
tæ extrinsecæ, consistet ad porticum
januæ : cùmque perfecerint sacerdotes
holocausta ipsius & quæ ad salutem
ejus pertinent, adorabit super ejus ja-
nuæ porticum, & egredietur : janua
verò non claudetur ad vesperam usque.
Et adorabit terræ populus ad illius 3
januæ porticum tam in sabbathis quàm
kalendis mensium, coram Domino. Ho- 4
locaustum verò quod offeret dux Do-
mino in die sabbathorum, sex erunt
agni sine macula, & aries sine macu-
la, Gjarib man pro ariete, & pro 5
agnis sacrificium, donum manûs suæ,
& questus olei pro gjaribo. Die verò 6
kalendarum mensis, vitulus de grege
boum sine vitio, sex agni, & aries
in quo nullum sit vitium : Et gjarib 7
pro ariete, & gjarib pro vitulo, erit
man, atque pro agnis : ut meliùs fa-
cere poterit manus ejus : & questus
olei pro gjaribo. Quando ingredietur 8
dux, per viam illam portæ ingredie-
tur, & per viam portæ egredietur.
Erit autem cùm ingredietur populus 9
coram Domino in diebus festis, ut quis-
quis ingressus fuerit per viam portæ
quæ est Aquilonem versùs ad adoran-
dum, egrediatur per viam portæ quæ
est Meridiem versùs ; & quisquis in-
gressus fuerit per viam portæ quæ est
Meridiem versùs, egrediatur per viam
portæ quæ est Aquilonem versùs : non
revertetur per portam per quam ingres-
sus est, sed per oppositam sibi egredi-
etur. Dux autem erit in medio eo- 10
rum : cùm ingredientur, intrabit cum
ipsis ; & cùm egredientur, cum ipsis
exibit. In solennitatibus & in nun- 11
dinis erit man gjarib pro vitulo, &
gjarib pro ariete & pro agnis, prout
poterit benefacere manus ejus, & que-
stus olei pro gjaribo. Quoties autem 12
fecerit dux gratiarum actionem, holo-
caustum salutis Domino, aperiet sibi
portam quæ respicit ad Orientem, fa-
ciétque holocaustum suum & quæ per-
tinent ad salutem suam, quemadmodum
facere consuevit in die sabbathorum :
tum egredietur, clauderque portas post-
quam egressus fuerit. Et agnum an- 13
niculum in quo nulla sit macula, fa-
ciet holocaustum singulis diebus Domi-
no : in matutino faciet eum.

יחזקאל : מו

, Ephah partem sextam mane in mane in eo super facies munus Et
14 וּמִנְחָה תַעֲשֶׂה עָלָיו בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר שִׁשִּׁית הָאֵיפָה
Domino munus , similam subigendam ad , Hin partem tertiam olei &
וְשֶׁמֶן שְׁלִישִׁית הַהִין לָרֹס אֶת־הַסֹּלֶת מִנְחָה לַיהוָה
& , munus & , agnum facient Et .jugiter seculi statuti
15 חֻקּוֹת עוֹלָם תָּמִיד : וְעָשׂוּ אֶת־הַכֶּבֶשׂ וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־
Dominus dixit Sic .jugitatis ascensionem : mane in mane in oleum
16 הַשֶּׁמֶן בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר עוֹלַת תָּמִיד : כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
, ejus hæreditatê in suis filiis de viro donum prælatus dederit Cùm:Domin
יֱהוִה כִּי־יִתֵּן הַנָּשִׂיא מַתָּנָה לְאִישׁ מִבָּנָיו נַחֲלָתוֹ
cùm Et .hæreditatem in , ipsa , eorum possessio : erit ejus filiis ipsa
17 הִיא לְבָנָיו תִּהְיֶה אֲחֻזָּתָם הִיא בְּנַחֲלָה : וְכִי־
illius erit & , suis servis de uni sua hæreditate de donum dederit
יִתֵּן מַתָּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאַחַד מֵעֲבָדָיו וְהָיְתָה לּוֹ
ejus hæreditas Veruntamen:prælatum ad revertetur &,libertatis annum ad usque
עַד־שְׁנַת הַדְּרוֹר וְשָׁבַת לַנָּשִׂיא אַךְ נַחֲלָתוֹ
hæreditate de prælatus accipiet non Et .erit eis , ejus filiorum
18 בָּנָיו לָהֶם תִּהְיֶה : וְלֹא־יִקַּח הַנָּשִׂיא מִנַּחֲלַת
sua possessione De .eorum possessione de , eos populandum ad populi
הָעָם לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזָּתָם מֵאֲחֻזָּתוֹ
,me popul dispergantur non quod propter : suis filiis dabit hæreditatem
יַנְחִל אֶת־בָּנָיו לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־יָפֻצוּ עַמִּי
humero super qui , ingressum in me introduxit Et .sua possessione à vir
19 אִישׁ מֵאֲחֻזָּתוֹ : וַיְבִיאֵנִי בַמָּבוֹא אֲשֶׁר עַל־כֶּתֶף
Aquilonê ad respicientia sacerdotes ad sanctitatis cubicula in portæ
הַשַּׁעַר אֶל־הַלִּשְׁכוֹת הַקֹּדֶשׁ אֶל־הַכֹּהֲנִים הַפֹּנוֹת צָפוֹנָה
locus Iste : me ad dixit Et .mare ad lateribus in locus ibi ecce &
20 וְהִנֵּה־שָׁם מָקוֹם בַּיַּרְכָתָם יָמָּה : וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה הַמָּקוֹם
: peccato pro & delicto pro oblationem sacerdotes ibi coquent quo
אֲשֶׁר יְבַשְּׁלוּ־שָׁם הַכֹּהֲנִים אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־הַחַטָּאת
atrium ad educendum non ad , munus coquent quo
אֲשֶׁר יֹאפוּ אֶת־הַמִּנְחָה לְבִלְתִּי הוֹצִיא אֶל־הֶחָצֵר
atrium ad me eduxit Et .populum sanctificandum ad , exterius
21 הַחִיצוֹנָה לְקַדֵּשׁ אֶת־הָעָם : וַיּוֹצִיאֵנִי אֶל־הֶחָצֵר
ecce & : atrii angulos quatuor ad me fecit transire & , exterius
הַחִיצֹנָה וַיַּעֲבִירֵנִי אֶל־אַרְבַּעַת מִקְצוֹעֵי הֶחָצֵר וְהִנֵּה
quatuor In .atrii angulo in atrium , atrii angulo in atrium
22 חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר חָצֵר בְּמִקְצֹעַ הֶחָצֵר : בְּאַרְבַּעַת
triginta &,longitudine quadraginta ligata atria atrii angulis
מִקְצֹעוֹת הֶחָצֵר חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת אַרְבָּעִים אֹרֶךְ וּשְׁלֹשִׁים
circum ordo Et .angulatis ipsis quatuor una mensura:latitudine
23 רֹחַב מִדָּה אַחַת לְאַרְבַּעְתָּם מְהֻקְצָעוֹת : וְטוּר סָבִיב
parietes subter .facta culinæ & : ipsis quatuor circum eis in
בָּהֶם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם וּמְבַשְּׁלוֹת עָשׂוּי מִתַּחַת הַטִּירוֹת
qua ,coquentium domus Istæ : me ad dixit Et .circum
24 סָבִיב : וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר
.populi victimam domus ministri ibi coquent
יְבַשְּׁלוּ־שָׁם מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת־זֶבַח הָעָם :

CAP. XLVII. מז

desub egredientes aquæ ecce & , domus ostium ad me convertit Et
1 וַיְשִׁבֵנִי אֶל־פֶּתַח הַבַּיִת וְהִנֵּה־מַיִם יֹצְאִים מִתַּחַת
aquæ Et . Orientem domus facies nam:Orientem ad domus limine
מִפְתַּן הַבַּיִת קָדִימָה כִּי־פְנֵי הַבַּיִת קָדִים וְהַמַּיִם
.altaris meridie à dextero domus humero ab subter de descendentes
יֹרְדִים מִתַּחַת מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ :
extra viam me circuire fecit & ,aquilonaris portæ via me eduxit Et
2 וַיּוֹצִאֵנִי דֶּרֶךְ־שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסִבֵּנִי דֶּרֶךְ חוּץ
aquæ ecce Et .Orientem respicientem viam extrinsecus portam ad
אֶל־שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנֶה קָדִים וְהִנֵּה־מַיִם
.dextero lateris ab scaturientes
מְפַכִּים מִן־הַכָּתֵף הַיְמָנִית :

Versio VULG. LAT.

14 Et faciet sacrificium super eo
cata manè manè sextam partem
ephi, & de oleo tertiam partem
hin, ut misceatur similæ: sacri-
ficium Domino legitimum, juge
15 atque perpetuum. Faciet a-
gnum, & sacrificium, & oleum
cata manè mané : holocaustum
16 sempiternum. Hæc dicit Domi-
nus Deus; Si dederit princeps do-
num alicui de filiis suis : hæredi-
tas ejus, filiorum suorum erit,
17 possidebunt eam hæreditarié. Si
autem dederit legatum de hære-
ditate sua uni servorum suorum,
erit illius usque ad annum remis-
sionis, & revertetur ad princi-
pem : hæreditas autem ejus, filiis
18 ejus erit. Et non accipiet prin-
ceps de hæreditate populi per
violentiam, & de possessione eo-
rum : sed de possessione sua hæ-
reditatem dabit filiis suis: ut non
dispergatur populus meus unus-
19 quisque à possessione sua. Et in-
troduxit me per ingressum, qui
erat ex latere portæ, in gazophy-
lacia Sanctuarii ad sacerdotes,
quæ respiciebant ab Aquilonem:
& erat ibi locus vergens ad Oc-
20 cidentem. Et dixit ad me; Iste
est locus ubi coquent sacerdotes
pro peccato, & pro delicto: ubi
coquent sacrificium, ut non effe-
rant in atrium exterius, & sancti-
21 ficetur populus. Et eduxit me in
atrium exterius, & circumduxit
me per quatuor angulos atrii : &
ecce atriolũ erat in angulo atrii,
atriola singula per angulos atrii.
22 In quatuor angulis atrii atriola
disposita, quadraginta cubitorum
per longum, & triginta per la-
tum : mensuræ unius quatuor e-
23 rant. Et paries per circuitum
ambiens quatuor atriola : & cu-
linæ fabricatæ erant subter porti-
24 cus per gyrum. Et dixit ad me;
Hæc est domus culinarum, in qua
coquent ministri domûs Domini
victimas populi.

CAP. XLVII.

1 ET convertit me ad portam
domûs, & ecce aquæ egredie-
bantur subter limen domûs ad
Orientem : facies enim domûs
respiciebat ad Orienté: aquæ au-
tem descendebant in latus templi
2 dextrum ad Meridiem altaris. Et
eduxit me per viã portæ Aquilo-
nis, & convertit me ad viam fo-
ras portam exteriorem, viam
quæ respiciebat ad Orientem :
& ecce aquæ redundantes à late-
re dextro.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

14 Καὶ (ρ) μαναὰ ποιήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ πρωῒ,
ἕκτον τοῦ μέτρου, καὶ ἐλαίου (σ) τρίτον τοῦ
εἶν τοῦ ἀναμίξαι τὴν σεμίδαλιν (τ) μαναὰ
15 τῷ κυρίῳ, πρόσταγμα (υ) διαπαντὸς. Ποι-
ήσετε τὸν ἀμνὸν καὶ τὸ (φ) μαναὰ, καὶ τὸ ἔ-
λαιον ποιήσετε (χ) πρωῒ, ὁλοκαύτω-
16 μα διαπαντός. Τάδε λέγει (ψ) κύριος
θεὸς, Ἐὰν δῷ ὁ ἀφηγούμενος δόμα ἑνὶ ἐκ
τῶν υἱῶν αὐτοῦ (ω) ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ,
τοῦτο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ (α) ἔσται κατάσχεσις
17 κληρονομία. Ἐὰν δὲ δῷ δόμα (β) ἑνὶ
τῶν παίδων αὐτοῦ, καὶ ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ
ἔτους τῆς ἀφέσεως, καὶ ἀποδώσει τῷ ἀφη-
γουμένῳ. πλὴν τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐ-
18 τοῦ αὐτοῖς ἔσται. Καὶ οὐ μὴ λάβῃ ὁ ἀφη-
γούμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ (γ),
τοῦ καταδυναστεῦσαι αὐτοὺς, ἐκ τῆς κατα-
σχέσεως (δ) αὐτοῦ κατακληρονομήσει τοῖς
υἱοῖς αὐτοῦ, ὅπως μὴ διασκορπίζηται ὁ
λαός μου, ἕκαστος (ε) ἐκ τῆς κατασχέσεως
19 αὐτοῦ. Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν εἴσοδον τὴν
κατὰ νώτου τῆς πύλης, εἰς τὴν ἐξέδραν
τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων, τὴν βλέπουσαν πρὸς
Βορρᾶν· καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ τόπος κεχωρισμέ-
20 νος. Καὶ εἶπε πρός με, Οὗτος ὁ τό-
πος ἐστὶν, οὗ ἑψήσουσιν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς
τὰ ὑπὲρ (ζ) ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρ-
τίας, καὶ ἐκεῖ πέψουσι τὸ (η) μαναὰ τὸ
παράπαν, τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς τὴν αὐλὴν
21 τὴν ἐξωτέραν, τοῦ ἁγιάζειν τὸν λαόν. Καὶ
ἐξήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν,
καὶ περιήγαγέ με ἐπὶ τὰ (*) τέσσαρα μέρη
τῆς αὐλῆς· καὶ ἰδοὺ αὐλὴ κατὰ (θ) τὸ
22 κλίτος τῆς αὐλῆς, (ι) κατὰ τὸ κλίτος
αὐλή, αὐλὴ ἐπὶ τὰ (κ) τέσσαρα, καὶ τῆς
αὐλῆς αὐλὴ μικρὰ μῆκος (λ) πηχῶν τεσσα-
ράκοντα, καὶ εὖρος (μ) πηχῶν τριάκοντα,
23 μέτρον ἓν τοῖς τέσσαρσι. Καὶ ἐξέδραι κύκλῳ
ἐν αὐταῖς, κύκλῳ ταῖς τέσσαρσι· καὶ μα-
γειρεῖα γεγονότα ὑποκάτω τῶν ἐξεδρῶν
24 κύκλῳ. Καὶ εἶπε πρός με, Οὗτοι οἱ οἶκοι τῶν (ν) μαγείρων, οὗ
ἑψήσουσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ.

MS.A. (ρ) μαννὰ (σ) τὸ τρίτον (τ) μαννὰ (υ) αἰώνιον διαπαντὸς (φ) μαν-
νὰ, (χ) πρωῒ, (ψ) ἀδωναῒ κύριος. Ἐὰν (ω) τὸ ἐκ τῆς (α) ἔσται κατάσχεσις
αὐτῶν αὕτη ἐν κληρονομίᾳ· (β) ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἑνὶ (γ) τοῦ
καταδυναστεῦσαι (δ) αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ κατακληρονομήσει (ε)
ἀπὸ τῆς (ζ) τῆς ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, (η) μαννὰ (*) τέσσαρα (θ) κλί-
τη (ι) Αὐλὴ κατὰ (κ) τέσσαρα κλίτη τῆς αὐλῆς (λ) πηχῶν τεσσαράκοντα (μ)
πηχῶν (ν) μαγειρείων,

ΚΕΦ. μζ'.

1 ΚΑὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ
οἴκου· καὶ ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο (α) ὑπο-
κάτωθεν τοῦ αἰθρίου κατ' ἀνατολάς, ὅτι
τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἔβλεπε (*) κατ' ἀνα-
τολάς, καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ
κλίτους τοῦ δεξιοῦ, ἀπὸ Νότου ἐπὶ τὸ θυσι-
2 αστήριον. Καὶ ἐξήγαγέ με κατὰ τὴν ὁ-
δὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς Βορρᾶν, καὶ περιή-
γαγέ με τὴν ὁδὸν ἔξωθεν πρὸς τὴν πύλην
τῆς αὐλῆς τῆς βλεπούσης (*) κατὰ ἀνατολάς·
καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ κατεφέρετο ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ,

MS.A. (α) ὑποκάτω τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου κατ' (*) κατ' (*) κατ'

Et (ρ) manaa faciet super eo mane, sextam partem mensuræ, & de oleo tertiam partem hin, ut misceatur similæ manaa Domino, præceptum perpetuum. Facietis agnum, & manaa, & oleum facietis mane, holocaustum perpetuum. Hæc dicit Dominus Deus: Si dederit dux donum uni ex filiis suis de hæreditate sua, hoc filiis ejus erit possessio hæreditas. Si autem dederit donum uni de pueris suis, & erit ei usque ad annum remissionis: et reddet duci. veruntamen de hæreditate filiorum ejus ipsis erit. Et non accipiet princeps de hæreditate populi, opprimendo eos: de possessione sua hæreditatem dabit filiis suis, ut non dispergatur populus meus, unusquisque à possessione sua. Et introduxit me in ingressum ... ejus, quæ ad ... edram Sanctorum sacerdotum, respicientem ad Aquilonem: et ecce ibi locus separatus. Et dixit ad me; Iste est locus, ubi coquent ibi sacerdotes quæ pro ignorantia, et quæ pro peccato: et ibi coquent manaa omnino ut non efferant in atrium exterius ad sanctificandum populum. Et eduxit me in atrium exterius: et circumduxit me per quatuor partes atrii: et ecce atrium ad latera atrii, (ι) ad latus atrium, atrium super quatuor, et atrii atrium parvum longitudinis cubitorum quadraginta, et latitudo cubitorum triginta, mensura una quatuor. Et exedræ per circuitum in eis, per circuitum ipsis quatuor: et culinæ factæ sub exedris per gyrum. Et dixit ad me; Hæ sunt domus coquorum, ubi coquent ibi ministri domus victimas populi.

CAP. XLVII.

ET introduxit me ad vestibula domus: et ecce aqua (a) egrediebatur de subdio domus ad Orientem: quia facies domus respiciebat ad Orientem: et aqua descendebat à latere dextro, ab Austro ad altare. Et eduxit me per viam portæ, quæ ad Aquilonem: et circumduxit me per viam exteriorem ad portam atrii respicientis ad Orientem: et ecce aqua deferebatur à latere dextro,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

14 ומנחתא תעבד עלוהי בצפר בצפר חד מן שתא במכלתא ומשחא תלתות הינא
15 לערבא ית סולתא מנחתא קדם יי קים עלם תדירא : ויעבדון ית אמרא וית מנחתא וית
16 משחא בצפר בצפר עלתא תדירא : כדנן אמר יי אלהים ארי יתן רבא מתנא לגבר
17 מבנוהי אחסנתיה היא לבנוהי תהי אחסנתהון היא באחסנא : וארי יתן מתנא
מאחסנתיה לחד מעבדוהי ותהי ליה עד שתא דיובלא ותתיב לרבא ברם אחסנתיה
18 די בנוהי דילהון תהי : ולא יסב רבא מאחסנת עמא למנסהון מאחסנתהון
19 מאחסנתיה יחסין לבנוהי בדיל דלא יתבדרון עמי גבר מאחסנתיה : ואעלני במעלנא
די לעבר תרעא ללשכת קודשא דכהניא די פתיחן צפונא והא תמן אתרא בסופיהון
20 מערבא : ואמר לי דין אתרא דיבשלון תמן כהניא ית אשמא וית חטאתא די ייפון ית
21 מנחתא בדיל דלא לאפקא לדרתא בריתא לאתערבא עם עמא : ואפקני לדרתא
בריתא ואעברני על ארבע זוית דרתא והא דרתא בזוית דרתא דרתא
22 בזוית דרתא : בארבע זוית דרתא מקטרן ארבעין ארכא ותלתין פותיא משחתא חדא
23 לארבעתהון דריתא : ונדבכין עבידין להון סחור לארבעתהון ואתר מתקן לבשלא
24 עביד מלרע לנדבכיא סחור סחור : ואמר לי דין אתר מתקן לבשלא דיבשלון תמן
משמשי ביתא ית נכסת קודשיא דעמא :

מז

1 ואתיבני לתרע ביתא והא מיא נפקין מתחות סקופת ביתא מדנחא ארי אפי ביתא
2 למדנחא ומיא נחתין מלרע מעבר סקופת ביתא לימינא למדרום למדבחא : ואפקני
באורח תרע צפונא ואסחרני באורח די לברא לתרעא בראה אורח תרעא דפתח
למדנחא והא מיא נפקין מן עברא דימינא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et munus facies super eum manè manè, sextam partem ephi, & olei tertiam partem hin, ut commisceatur cum simila munus coram Dño fœdere sempiterno jugiter. Facientque agnum & munus & oleum manè manè holocaustum jugiter. Hæc dicit Dñs Deus: Cùm dederit princeps donum uni de filiis suis, possessio ejus possessio filiorum erit: possessio eorum est in hæreditate. Et si dederit donum de possessione sua uni de servis suis, erit illius usque ad annum jubilei: & revertetur ad principem, veruntamen hæreditas ejus filiis ejus erit. Et non accipiet princeps de hæreditate populi, ut per violentiam accipiat de hæreditate eorum: sed de hæreditate sua hæreditatem dabit filiis suis, ut non dispergatur populus meus unusquisque de hæreditate sua. Et introduxit me per introitum qui erat in latere portæ in gazophylacia sacra Sacerdotum quæ aperta erant ad Aquilonem: & ecce ibi erat locus in fine eorum ad Occidentem. Et dixit mihi: Iste est locus ubi coquent Sacerdotes [*carnes*] sacrificii pro delicto & pro peccato, & ubi coquent [*panem*] muneris, ut non efferant in atrium exterius, ne commisceantur cum populo. Et eduxit me in atrium exterius, & traduxit me per quatuor angulos atrii: & ecce atriolum erat in angulo atrii, atriolum in angulo atrii. Per quatuor angulos atrii erant atriola conjuncta quadraginta cubitorum longitudinis & triginta latitudinis: mensura una erat quatuor atriolis. Et parietes facti erant ipsis per circuitum ipsorum quatuor, & locus *præparatus* ad coquendum fabricatus erat, sub parietibus per circuitum. Et dixit ad me: Iste est locus præparatus ad coquendum, in quo coquent ministri domus victimas sanctificatas populi.

CAP. XLVII.

ET convertit me ad portam domus, & ecce aquæ egrediebantur de sub limine domus ab Oriente: erat enim facies domus ad Orientem: aquæ autem descendebant inferiùs à latere liminis domus ad dexteram ab Australi parte altaris. Et eduxit me per viam portæ Aquilonis, & circumduxit me per viam exteriorem portæ exterioris, viam portæ quæ aperiebatur ad Orientem; & ecce aquæ egrediebantur à latere dextro.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܘܣܡܝܕܐ ܢܥܒܕ ܥܠܘܗܝ ܒܨܦܪܐ ܫܬܘܬܐ ܕܣܐܬܐ܆ ܘܡܫܚܐ ܬܠܝܬܝܘܬܐ ܕܗܝܢܐ ܠܡܦܛܡܘ ܠܣܡܝܕܐ ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ܆ ܢܡܘܣܐ ܕܠܥܠܡ
ܐܡܝܢܐܝܬ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܐܡܪܐ ܘܣܡܝܕܐ ܘܡܫܚܐ ܒܨܦܪ ܨܦܪ ܥܠܬܐ ܐܡܝܢܐܝܬ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܐ܆ ܡܐ ܕܝܗܒ ܪܝܫܐ ܡܘܗܒܬܐ ܠܐܢܫ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܝܘܪܬܢܗ ܕܒܢܘܗܝ ܬܗܘܐ܆ ܡܐ ܕܝܗܒ
ܡܘܗܒܬܐ ܡܢ ܝܘܪܬܢܗ ܠܚܕ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ܆ ܬܗܘܐ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܫܢܬܐ ܕܚܐܪܘܬܐ܆ ܘܬܗܦܘܟ ܠܪܝܫܐ܆ ܝܘܪܬܢܗ ܕܝܢ ܕܒܢܘܗܝ ܠܗܘܢ ܬܗܘܐ.
ܘܠܐ ܢܣܒ ܪܝܫܐ ܡܢ ܝܘܪܬܢܐ ܕܥܡܐ܆ ܘܠܐ ܢܛܠܘܡ ܐܢܘܢ ܡܢ ܝܘܪܬܢܗܘܢ܆ ܐܠܐ ܡܢ ܝܘܪܬܢܗ ܢܘܪܬ ܠܒܢܘܗܝ܆
ܕܠܐ ܢܬܒܕܪܘܢ ܥܡܝ ܐܢܫ ܡܢ ܝܘܪܬܢܗ. ܘܐܥܠܢܝ ܒܡܥܠܢܐ ܕܒܣܛܪ ܬܪܥܐ ܠܐܣܛܘܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܟܗܢܐ ܕܚܙܝܢ ܠܓܪܒܝܐ܆
ܘܗܐ ܬܡܢ ܐܬܪܐ ܒܣܘܦܗܘܢ ܠܡܥܪܒܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ܆ ܗܢܘ ܐܬܪܐ ܕܡܒܫܠܝܢ ܬܡܢ ܟܗܢܐ ܚܘܣܝܐ ܕܚܛܗܐ܆
ܘܕܐܦܝܢ ܬܡܢ ܣܡܝܕܐ܆ ܕܠܐ ܢܦܩܘܢ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ ܘܢܩܕܫܘܢ ܠܥܡܐ. ܘܐܦܩܢܝ ܠܕܪܬܐ ܒܪܝܬܐ܆ ܘܐܥܒܪܢܝ
ܥܠ ܐܪܒܥ ܣܛܪܝܗ ܕܕܪܬܐ܆ ܘܚܙܝܬ ܕܪܬܐ ܒܣܛܪ ܕܪܬܐ܆ ܘܕܪܬܐ ܒܣܛܪ ܕܪܬܐ. ܒܐܪܒܥ ܣܛܪܝܗ
ܕܕܪܬܐ ܕܪ̈ܬܐ ܙܥܘܪ̈ܬܐ܆ ܐܪܒܥܝܢ ܐܡܝܢ ܐܘܪܟܐ܆ ܘܬܠܬܝܢ ܦܬܝܐ. ܘܐܣܛܘܐ ܚܕܪܝܗܝܢ ܕܗܠܝܢ
ܐܪܒܥܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ܆ ܗܢܘ ܒܝܬ ܒܫܘܠܐ ܕܡܒܫܠܝܢ ܬܡܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܝܬܐ ܕܒܚܐ ܕܥܡܐ.

Et de simila offerat cum eo singulis matutinis, sextam partem sati; oleique tertiam partem heminæ ad commiscendum similam Domino, lege perpetuâ jugiter. | 14
Ita offerent | 15
agnos similam & oleum quolibet manè, holocaustum jugiter. Sic ait Dominus dominorum; | 16
Quum dederit rector donum alicui è filiis suis, possessio ejus erit filiorum ejus.
Quum autem donum dederit de possessione | 17
sua alicui servorum suorum, ipsius erit usque ad annum quo manumittetur, tum redibit ad ipsum rectorem: possessio verò filiorum ejus, ipsorum erit. Et ne accipiat rector de pos- | 18
sessione populi, néve deturbet eos de possessione eorum; sed de possessione sua hæreditaditatem tradat filiis suis, ne dispergantur populus meus quisque dè possessione sua. Postea | 19
introduxit me per aditum qui erat secus januam exedræ intimæ Sanctuarii sacerdotum, quæ respiciebat Aquilonem: vidíque ibi esse locum *quendam* ad margines ejus ab Occidente.
Et dixit mihi, Hic est locus in quo coquunt | 20
sacerdotes expiationem peccatorum, & in quo similam depsunt, ne egrediantur ad atriū exterius, & sanctificent populum. Tum edu- | 21
cens me ad atrium exterius traduxit per quatuor latera atrii, & vidi atrium in latere atrii, atriúmque alterum in latere alterius atrii. In | 22
quatuor lateribus istius atrii, atria exigua, quadraginta cubitorum longitudine, triginta verò latitudine: Et exedræ circundabant ista | 23
quatuor. Dixitq; mihi, Hæc est culina in qua | 24
victimam populi coquunt ministri domûs.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܡܙ *

CAP. XLVII.

ܘܐܥܠܢܝ ܬܘܒ ܠܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ܆ ܘܚܙܝܬ ܡܝܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܬܚܝܬ ܐܣܩܘܦܬܐ ܕܒܝܬܐ ܠܡܕܢܚܐ܆ ܘܡܝܐ ܢܚܬܝܢ ܗܘܘ
ܡܢ ܣܛܪ ܒܝܬܐ ܡܢ ܬܝܡܢܐ ܕܡܕܒܚܐ. ܘܐܦܩܢܝ ܒܐܘܪܚܐ ܕܬܪܥܐ ܕܓܪܒܝܐ܆ ܘܐܟܪܟܢܝ ܠܒܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܕܚܙܐ ܠܡܕܢܚܐ܆
ܘܚܙܝܬ ܡܝܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܣܛܪܗ ܕܝܡܝܢܐ.

Et cùm rursus introduxisset me per portam domûs, vidi aquas exeuntes de sub limine Orientali domûs: & aquæ illæ decurrebant à latere domûs ab Australi plaga altaris. | 1
Inde me eduxit per portam Aquilonarem, & | 2
circunduxit me foris secus portam atrii, quæ respiciebat Orientem: vidíque aquas egredientes è latere ipsius dextro.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وبما يصنع عليه بالغداة سدس كيل وثلث قسط زيتا ليخلط السميذ منا للرب امرا ابديا
كل حين * يصنع الحمل والمن والزيت يصنع بالغداة محرقة كل حين * هكذا يقول
ادوناي الرب * اذا اعطي المقدم عطية لواحد من بنيه الذي من ميراثه * هاك يكون
لبنيه هاك ضبط الميراث * واذا اعطي عطية من ميراثه لواحد من عبيده * فتكون له الى
سنة الصفح * ويردها للمقدم * لكن ميراث بنيه يكون لهم * ولا ياخذ المقدم من ميراث شعبي
ليتسلط عليهم * من ضبطه من ميراثه يورث لبنيه * كيلا يتفرق شعبي كل واحد من ضبطه
* وادخلني مدخل الباب الذي في الظهر الى مقصورة اقداس الكهنة الناظر الى الجربياء
واذا هناك موضع منعزل * وقال لي * هذا هو الموضع حيث يطبخ هناك الكهنة ما هو من
اجل الجهل وما هو من اجل الخطية * وهناك يخبزون المن الذي عن الكل * لئلا يخرجوها
الى هذه الدار الخارجة ليقدسوا الشعب * واخرجني الى الدار الخارجة وطوفني على اربع زوايا
الدار واذا دار في جوانب الدار ودار في الجانب الاخر * على اربعة جوانب الدار دار صغير
طولها اربعون ذراعا * وعرضها ثلاثون ذراعا * قياس في الاربعة * ومقاصير داير بها داير
بالاربعة * ومطابخ صاير اسفل المقاصير داير * وقال لي هولاء بيوت المطابخ حيث يطبخ هناك
الذين يخدمون البيت ذبائح الشعب * الفصل السابع والاربعون *
* وادخلني الى دهاليز البيت * واذا ماء خرج من تحت معتبة البيت في المشارق * لان وجه
البيت نظر نحو المشارق * والماء نزل من الجانب الايمن من التيمن الى المذبح * واخرجني في
طريق الباب الذي نحو الجربياء * وطوفني الطريق من خارج الى باب الدار الناظر الى
المشارق واذا ماء جري من الجانب الايمن *

Et man faciet super eum in matutino sextam partem mensuræ, & tertiam partem questi olei ad miscendum similam, man Domino. Præcepto sempiterno perenni tempore. | 14
Faciet agnum & | 15
man, oleumque faciet in matutino, holocaustum perenni tempore. *Ita dicit* | 16
Adonai Dominus; Cùm dederit dux donum alicui filiorum suorum hæredum suorum, illud manebit filiis ejus, illud erit possessio hæreditaria. *Verùm si* | 17
donum dederit ex hæreditate sua alicui servorum suorum, manebit huic usque ad annum remissionis, tum restituet illud duci: sed hæreditas filiorum ejus, ipsis manebit. *Et ne rapiat dux ex hæ-* | 18
reditate populi mei, opprimendo eos: ex possessione sua, ex hæreditate sua relinquat hæreditatem filiis suis, ut non dispergatur populus meus unusquisque à possessione sua. *Deinde introduxit* | 19
me in aditum portæ quæ erat à tergo exedræ Sanctuarii sacerdotum, spectantis ad Aquilonem: & ecce ibi locum separatum. *Dixitque mihi, Hic est* | 20
locus ubi coquunt sacerdotes id quod est pro ignorantia, & quod est pro peccato: ibidémque depsunt man quod pro his omnibus: ne efferentes illa in hoc atrium exterius, populum sanctificent. *Inde me eduxit ad atrium ex-* | 21
terius, circunduxitque me per quaterna atrii latera: & ecce atrium ad latera ejus atrii, & atrium ad alterum latus. *Ad quaterna ejus atrii latera,* | 22
atrium erat parvum, longitudine quadraginta cubitorum, latitudine triginta cubitorum: mensura quatuor istis eadem: *Et exedræ circum ea, circum* | 23
ipsa quatuor jacebant: & culinæ factæ sub exedris per gyrum. *Et dixit mihi,* | 24
Hæ sunt domus culinariæ, ubi coquunt ii qui ministrant domui, sacrificia populi.

CAP. XLVII.

INde me introduxit in porticus domûs, | 1
& ecce aqua effluebat de sub limine domûs ad Orientem: frons enim domûs spectabat Orientem versùs: & aqua illa descendebat à latere dextro, ab Austro ad altare. *Posteà eduxit me per viam por-* | 2
tæ quæ erat Aquilonem versùs, circunduxitque per viam forinsecùs ad portam atrii spectantem ad Orientem: & ecce aqua decurrebat à latere dextro.

יחזקאל : מז

3 בצאת־האיש קדים וקו בידו וימד
אלף באמה ויעברני במים מי אפסים׃
4 וימד אלף ויעברני במים מים ברכים
וימד אלף ויעברני מי מתנים׃
5 וימד אלף נחל אשר לא־אוכל לעבר
כי־גאו המים מי שחו נחל אשר
לא־יעבר׃ 6 ויאמר אלי הראית בן־
אדם ויולכני וישבני על־שפת
הנחל׃ 7 בשובני והנה אל־שפת הנחל
עץ רב מאד מזה ומזה׃ 8 ויאמר אלי
המים האלה יוצאים אל־הגלילה הקדמונה
וירדו על־הערבה ובאו הימה אל־הימה
המוצאים ונרפאו המים׃ 9 והיה כל־נפש
חיה אשר־ישרץ אל כל־אשר יבוא שם
נחלים יחיה והיה הדגה רבה מאד כי
באו שמה המים האלה וירפאו וחי כל
אשר־יבוא שמה הנחל׃ 10 והיה יעמדו עליו
דוגים מעין גדי ועד־עין עגלים משטוח
לחרמים יהיו למינה תהיה דגתם כדגת הים
הגדול רבה מאד׃ 11 בצאתו וגבאיו ולא ירפאו
למלח נתנו׃ 12 ועל־הנחל יעלה על־שפתו
מזה ומזה כל־עץ־מאכל לא־יבול עלהו ולא־
יתם פריו לחדשיו יבכר כי מימיו
מן־המקדש המה יוצאים והיו פריו למאכל
ועלהו לתרופה׃ 13 כה אמר אדני יהוה גה
גבול אשר תתנחלו את־הארץ לשני עשר
שבטי ישראל יוסף חבלים׃ 14 ונחלתם אותה
איש כאחיו אשר נשאתי את־ידי לתתה
לאבתיכם ונפלה הארץ הזאת לכם בנחלה׃
15 וזה גבול הארץ לפאת צפונה מן־הים
הגדול הדרך חתלן לבוא צדדה׃

Versio VULG. LAT.

3 Cùm egrederetur vir ad Orientem, qui habebat funiculum in manu sua, & mensus est mille cubitos: & traduxit me per aquam usque ad talos.
4 Rursúmque mensus est mille, & traduxit me per aquam usque ad genua:
5 Et mensus est mille, & traduxit me per aquam usque ad renes. Et mensus est mille, torrentem, quem non potui pertransire: quoniam intumuerant aquæ profundi torrentis, qui non potest transvadari.
6 Et dixit ad me; Certè vidisti, fili hominis. Et eduxit me, & convertit ad ripam torrentis.
7 Cùmque me convertissem, ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque parte.
8 Et ait ad me; Aquæ istæ, quæ egrediuntur ad tumulos sabuli Orientalis, & descendunt ad plana deserti, intrabunt mare, & exibunt, & sanabuntur
9 aquæ. Et omnis anima vivens, quæ serpit, quocunque venerit torrens, vivet: & erunt pisces multi satis postquàm venerint illuc aquæ istæ, & sanabuntur, & vivent omnia, ad quæ venerit
10 torrens. Et stabunt super illas piscatores, ab Engaddi usque ad Engallim siccatio sagenarum erit: plurimæ species erunt piscium ejus, sicut pisces Maris magni, multitudinis nimiæ:
11 In littoribus autem ejus, & in palustribus non sanabuntur, quia in salinas dabuntur.
12 Et super torrentem orietur in ripis ejus ex utraque parte omne lignum pomiferum: non defluet folium ex eo, & non deficiet fructus ejus: per singulos menses afferet primitiva, quia aquæ ejus de Sanctuario egredientur: & erunt fructus ejus in cibum, & folia ejus ad medicinam.
13 Hæc dicit Dominus Deus; Hic est terminus, in quo possidebitis terram in duodecim tribubus Israel; quia Joseph duplicem funiculum habet.
14 Possidebitis autem eam singuli æquè ut frater suus; super quam levavi manum meam ut darem patribus vestris: & cadet terra hæc vobis in possessionem.
15 Hic est autem terminus terræ: ad plagam Septentrionalem, à Mari magno via Hethalon, venientibus Sedada,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καθὼς ἔξοδος ἀνδρὸς ἐξεναντίας· καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ· καὶ διεμέτρησε χιλίους ἐν τῷ μέτρῳ, καὶ διῆλθεν ἐν
4 τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφέσεως· Καὶ διεμέτρησε (β) χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ
5 ἕως τῶν μηρῶν· Καὶ διεμέτρησε χιλίους (γ), καὶ διῆλθεν ὕδωρ ἕως ὀσφύος. καὶ διεμέτρησε χιλίους, καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν, ὅτι ἐξύβριζεν (δ) ὡς χειμάρρου
6 ὂν οὐ διαβήσονται. Καὶ εἶπε πρός με, (ε) Εἰ ἑώρακας υἱὲ ἀνθρώπου; καὶ (ζ) ἤγαγέ με, καὶ ἐπέστρεψέ με ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ
7 ποταμοῦ, Ἐν τῇ ἐπιστροφῇ μου· καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ δένδρα (η) πολλὰ σφό-
8 δρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Καὶ εἶπε πρός με, Τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν Γαλιλαίαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὴν Ἀραβίαν, καὶ ἤρχετο ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς (θ) διεκβολῆς,
9 καὶ ὑγιάσει τὰ ὕδατα· Καὶ ἔσται πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἐκζεόντων, ἐπὶ πάντα ἐφ᾽ ἃ ἂν ἐπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς, ζήσεται· καὶ ἔσται ἐκεῖ ἰχθὺς πολὺς σφόδρα, ὅτι ἥκει ἐκεῖ τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ ὑγιάσει, καὶ ζήσεται, πᾶν ἐφ᾽ ὃ ἂν (ι) ἔλθῃ
10 ὁ ποταμὸς ἐκεῖ, ζήσεται. Καὶ στήσονται ἐκεῖ ἁλιεῖς ἀπὸ (κ) Ἰνγαδεὶν ἕως Ἐναγαλείμ· ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται, καθ᾽ (λ) ἑαυτὴν ἔσται· καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς ὡς οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης, πλῆθος πολὺ σφό-
11 δρα. Καὶ (μ) ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ, οὐ μὴ ὑγιάσωσιν, εἰς ἅλας δέ-
12 δονται. Καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ (ν) ἀναβήσεται, ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, πᾶν ξύλον βρώσιμον, οὐ μὴ παλαιωθῇ (ξ) ἐπ᾽ αὐτοῦ, οὐδὲ μὴ ἐκλείπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, τῆς καινότητος (ο) αὐτοῦ πρωτοβολήσει, ὅτι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα ἐκπορεύεται, καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρῶσιν, καὶ (π) ἀνάβασις αὐτῶν εἰς ὑγίειαν.
13 Τάδε λέγει κύριος (ρ) θεὸς, Ταῦτα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς, ταῖς δώδεκα φυλαῖς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρόσθεσις σχοινίσματος.
14 Καὶ κατακληρονομήσετε αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου, τοῦ δοῦναι (σ) τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ.
15 Καὶ ταῦτα τὰ ὅρια τῆς (*) γῆς τῆς πρὸς Βοῤῥᾶν, ἀπὸ (τ) θαλάσσης τῆς μεγάλης τῆς καταβαινούσης καὶ περισχιζούσης τῆς εἰσόδου (υ) Ἡμαθδάμ,

MS. A. (β) ἐν τῷ μέτρῳ χιλίους (γ) χειμάρρους, καὶ (δ) τὸ ὕδωρ ὕδωρ ἕως ῥοῖζος χειμάρρου ὁ οὐ (ε) Εἰ ἑώρακας (ζ) ἀπήγαγέν με, καὶ ἐπέστρεψε ἐπὶ (η) πολλὰ ἔνθεν καὶ ἔνθεν. (θ) ἐκβολῆς, (ι) ἐπέλθῃ (κ) Ἐνγαδδὶν ἕως Ἐναγαλείμ· (λ) αὐτήν ἐστιν· καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης ὡς ἰχθύες αὐτῆς, πλῆθος (μ) * ἔστιν διεκβολῇ (ν) ἀναβήσει, (ξ) ἐξ αὐτοῦ, (ο) πρωτοβολήσει, διότι (π) ἡ ἀνάβασις αὐτοῦ εἰς ὑγίαν. (ρ) ὁ θεὸς, (σ) αὐτὴν τοῖς (*) γῆς πρὸς (τ) τῆς θαλάσσης (υ) Ἡμαθδάμ, Μαασηρὰς Ἐφραιλημάμ ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἡμὰθ, καὶ ἀναμέσον τῶν ὁρίων Δαμασκοῦ, Εὐνὰν καὶ τοῦ Εὐνὰν, αἵ εἰσιν

(b) Sicut exitus viri ex adverso: & mensura in manu ejus. Et mensus est (c) mille in mensura: et transivit in aqua aquam remissionis: Et mensus est mille, & transivit in aqua aquam usque ad femora: Et mensus est mille: et transivit aquā usque ad lumbos: Et mensus est mille, & non potuit transire: (d) quoniam intumuit, sicut torrentis quem non pertransibunt. Et dixit ad me; Vidisti, fili hominis? Et duxit me, & convertit me ad labium fluminis, In (e) conversione mea, & ecce super labium fluminis arbores multæ nimis hinc & indè. Et dixit ad me; Aqua ista, quæ egreditur (f) in Galilæam, quæ ad Orientem, & (g) descendebat in Arabiam, & veniebat usque ad mare ad Aquam (h) exitus, & sanabit aquas: Et erit omnis anima animalium (i) ebullientium, ad omnia, ad quæ supervenerit illuc fluvius, vivet: & erit ibi piscis multus valdè: quia veniet illuc aqua hæc, & sanabit, & vivet: omne, ad quod venerit fluvius illuc, vivet. Et stabunt ibi piscatores: ab (k) Ingadim usque ad Enagallim, siccatio sagenarum erit. Secundum se erit, & pisces ejus, sicut pisces Maris magni, multitudo magna nimis. Et in exitu ejus, & in conversione ejus, & in elatione ejus non (l) sanabunt: in sales data sunt. Et super flumen ascendet super labium ejus hinc & indè omne lignum cibarium: (m) non veterascet ex eo, neque deficiet fructus ejus: (n) novitate sua primitiva dabit: quia aquæ eorum è Sanctis (o) hæ egrediuntur: & erit fructus eorum in escam, & ascensio eorum ad sanitatem. Hæc dicit Dominus Deus; Hi termini hæreditabitis terræ duodecim tribubus Israel: (p) augmentum funiculi. Et hæreditabitis eam unusquisque, sicut frater suus, in quam levavi manum meam, ut darem patribus ipsorum. Et cadet terra hæc vobis in hæreditatem. Et hi sunt termini terræ, quæ ad Aquilonem, à Mari magno (q) descendente & abscindente, introitu Emathdam,

תרגום יונתן — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

3 במפק גברא מדינחא וחוט דמשחתא בידיה ומשח אלף אמין באמתא ואעבירני
4 במיא מי קרסולין: ומשח אלפא ואעבירני במיא מי רכובין ומשח אלפא
5 ואעבירני מי חרצין: ומשח אלפא נחלא דלא יכלית למעבר ארי תקיפו מיא
מי סחוא נחלא דלא אפשר לאתעברא: ואמר לי החזיתא בר אדם ואובלני
7 ואתיבני על כיף נחלא: במתבי והא על כיף נחלא אילן סגי לחדא מכא
8 ומכא: ואמר לי מיא האלין נפקין בגלילא מדנחא ונחתין במישרא ועלין בימא
9 לימא רבא מתפקין ומתסן מיא: ויהי כל נפשא חיתא די רחשא לכל אתר די
עלין לתמן מי נחלא יחון ויהון נוניא סגי לחדא ארי עלין לתמן מיא האלין
10 ומתסן ומתקימין לכל אתר די יעלון לתמן מי נחלא: ויהי אתר למקם עלוהי
צידין מעין גדי ועד עין עגלים משטח לצידין יהון למינהון יהון נוניהון כנוני ימא
11 רבא סגי לחדא: בצוהי ופצירוהי לא יתסון למחפורין דמלח יהון: ועל נחלא
12 יסק אילן על כיפיה מכא ומכא כל אילן דמיכל לא יתרון טרפוהי ולא יפסק
איביה ירח בירח יהי עביד פרין ארי מוהי מן מקדשא אנון נפקין ויהון איביה
13 למיכל וטרפוהי לאסותא: כדנן אמר יי אלהים דין תחומא דתחסנון ית
14 ארעא לתרי עסר שבטי ישראל יוסף יתקבל תרין חולקין: ותחסנון יתה גבר
כאחוהי די קימית במימרי למתנה לאבהתכון ותתפליג ארעא הדא לכון
15 באחסנא: ודין תחומי ארעא לרוח צפונא מן ימא רבא אורח חתלון למעלנא
רצדד:

Cùm egrederetur vir ab Oriente & funiculus mensuræ erat in manu ejus, & mensus est mille cubitos in cubito, & traduxit me per aquas usque ad talos. Et mensus est mille, & traduxit me per aquas usque ad genua: & mensus est mille, & traduxit me per aquas usque ad lumbos. Et mensus est mille, [& ecce] torrens quem non potui pertransire, quia prævaluerant aquæ aquæ natationis, torrens qui non potest transvadari. Et dixit ad me: Nonne vidisti fili hominis? & duxit me & convertit me ad ripam torrentis. Et cùm reversus essem, ecce super ripam torrentis arbores multæ admodum hinc & indè. Et dixit ad me: Aquæ istæ egrediuntur in tractum Orientalem, & descendunt ad planitiem, & intrant per mare in mare magnum; & egrediuntur & sanantur aquæ. Et erit, omnis anima vivens quæ serpit, in quemcunque locum intraverint aquæ torrentis, vivet, & erunt pisces multi valdè; quia venient illuc aquæ istæ, & sanabuntur & permanebunt in omni loco quò intraverint aquæ torrentis. Et erit locus ubi stent piscatores ab Engadi & usque ad Eneglaim: expansio piscatorum erit: secundùm species suas erunt pisces eorum sicut pisces maris magni multi nimis. Piscinæ autem ejus & paludes non sanabuntur, erunt enim in fodinas salis. Et juxta torrentem ascendet omne lignum in ripis ejus hinc & indè: omnis arboris cujus fructus comeditur, non defluent folia, nec cessabunt fructus ejus; per singulos menses faciet fructum, quia aquæ ejus de sanctuario egredientur, & erunt fructus ejus in cibum, & folia ejus in medicinam. Hæc dicit Dominus Deus: Hic est terminus in quo possidebitis terram per duodecim tribus Israel: Joseph accipiet duas portiones. Et possidebitis eam singuli sicut frater suus: quia juravi in verbo meo quòd darem eam patribus vestris: & dividetur terra ista vobis in hæreditatem. Et iste est terminus terræ ad plagam Septentrionalem, à mari magno via Hethlon ad introitum Sedada.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܘܟܕ ܢܦܩ ܓܒܪܐ ܡܕܢܚܐ. ܘܡܫܘܚܬܐ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܫܚ ܐܠܦ ܐܡܝܢ. ܘܥܒܪܢܝ
4 ܒܡܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܥܩܒܐ. ܘܡܫܚ ܐܠܦ ܐܡܝܢ. * ܘܥܒܪܢܝ ܒܡܝܐ. ܥܕܡܐ
ܠܒܘܪܟܐ. ܘܡܫܚ ܐܠܦ ܐܡܝܢ. ܘܥܒܪܢܝ ܒܡܝܐ. ܥܕܡܐ ܠܚܨܐ. ܘܡܫܚ ܐܠܦ
5 ܐܡܝܢ. * ܘܢܚܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܥܒܪܗ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܘ ܡܝܐ ܘܡܠܝ
6 ܢܚܠܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܥܒܪܗ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܚܙܝܬ ܐܢܬ ܒܪ ܐܢܫܐ. ܘܐܘܒܠܢܝ
7 ܘܐܘܬܒܢܝ ܥܠ ܣܦܬܗ ܕܢܚܠܐ. * ܘܟܕ ܝܬܒܬ. ܚܙܝܬ ܥܠ ܣܦܬܗ ܕܢܚܠܐ.
8 ܐܝܠܢܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܛܒ. ܡܟܐ ܘܡܟܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܡܝܐ ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܝܢ ܠܓܠܝܠܐ
ܕܡܕܢܚܐ. ܘܢܚܬܝܢ ܠܥܪܒܐ. ܘܢܦܠܝܢ ܒܝܡܐ ܒܡܝܐ ܣܪܝܐ. ܘܡܬܚܠܝܢ ܡܝܐ.
9 * ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܕܡܬܒܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܡܝܐ ܕܢܚܠܐ. ܚܝܐ. ܘܗܘܝܢ ܢܘܢܐ ܣܓܝܐܐ
10 ܡܛܠ ܡܝܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܦܩܝܢ ܬܡܢ ܘܡܬܚܠܝܢ ܡܝܐ. * ܘܩܝܡܝܢ ܥܠܘܗܝ ܨܝܕܐ. ܡܢ ܥܝܢ
ܓܕ ܘܥܕܡܐ ܠܥܝܢ ܥܓܠܝܢ. ܡܫܛܚܐ ܠܡܨܝܕܬܐ ܢܗܘܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܒܗ ܢܘܢܐ ܣܓܝܐܐ
11 ܐܝܟ ܕܝܡܐ ܪܒܐ. * ܘܡܦܩܢܘܗܝ ܘܡܥܠܢܘܗܝ ܠܐ ܢܬܚܠܘܢ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܠܚܐ. * ܘܥܠ
12 ܢܚܠܐ ܢܣܩܘܢ ܥܠ ܣܦܬܗ ܡܟܐ ܘܡܟܐ. ܟܠ ܐܝܠܢ ܕܡܐܟܘܠܬܐ. ܠܐ ܢܬܪܘܢ
ܛܪܦܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܫܠܡܘܢ ܦܐܪܝܗܘܢ. ܘܠܪܫܝ ܝܪܚܐ ܢܗܘܘܢ ܡܒܟܪܝܢ. ܡܛܠ
ܕܡܝܐ ܕܫܬܝܢ. ܡܢ ܡܩܕܫܐ ܢܦܩܝܢ. ܢܗܘܘܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܛܪܦܝܗܘܢ
13 ܠܐܣܝܘܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ. ܬܚܘܡܐ ܕܐܚܣܢܘܗܝ ܕܝܪܬܝܢ ܠܗ ܠܐܪܥܐ. ܠܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ
14 ܕܝܣܪܝܠ. ܘܝܘܣܦ ܒܚܒܠܐ. * ܕܬܐܪܬܘܢܗ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܘܗܝ. ܕܐܪܝܡܬ ܐܝܕܝ ܠܡܬܠܗ
15 ܠܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܬܬܦܠܓ ܠܟܘܢ ܐܪܥܐ ܠܝܘܪܬܢܐ. * ܘܗܢܘ ܬܚܘܡܐ ܕܐܪܥܐ. ܠܓܪܒܝܐ ܡܢ
ܝܡܐ ܪܒܐ. ܘܐܘܪܚܐ ܕܚܬܠܘܢ. ܠܡܥܠܢܐ ܕܨܕܕ.

Cúmque egressus esset vir ille, gloriosus erat, 3
mensurã manu suã tenens, & mensus est mille
cubitos : deinde progredi me fecit per aquas
ad talos usque, & mensus est mille cubitos :
Tum progredi me fecit per aquas ad genua 4
usque, & mensus est mille cubitos : rursum
progredi me fecit per aquas ad lumbos us-
que, & mensus est mille cubitos; Torren- 5
tem quem nemo vadare poterat, quia creve-
rant aquæ & intumuerat torrens, adeo ut ne-
mo posset eum transvadare. Et dixit mihi, 6
Vidésne fili hominis? Deinde perduxit me
collocavitque super ripam torrentis : Et cùm 7
sedissem, vidi supra torrentis ripam arbores
plurimas admodum hinc inde. Dixítque 8
mihi; Aquæ istæ quæ progrediuntur versùs
Galilæam quæ est ad Orientem, defluúntque
ad Aquiloné; inde decidunt in mare in aquas
fœtentes, fiúntque suaves aquæ illæ : Atque 9
ita omnes animæ viventes quæ gignuntur ubi
sunt aquæ torrentis hujus, vivunt, fiúntque
pisces plurimi propter aquas istas; quòd ibi
se exonerent, & suaves reddantur aquæ illæ :
Quapropter commorabuntur illic piscatores, 10
& ab In-god usque ad In-eglin erunt loca ad
expandenda retia : erúntque in eo pisces plu-
rimi sicut maris magni. At exitus & ingres- 11
sus ejus minimè dulcescent, sed saliti mane-
bunt. Et ad ipsummet torrentem pullula- 12
bunt super ripas ejus hinc inde omnigenæ ar-
bores esculentæ, quarum folia minimè laben-
tur, neque fructus deficient; & quovis initio
mensium præcoces fructus edent : quoniam
aquæ quas ebibent, è Sanctuario egrediuntur,
erunt fructus earum in cibum, & folia in me-
dicinam. Sic dicit Dominus dominorum; 13
Torrentes limitis eorum qui possessuri sunt
hanc terram, duodecim tribuũ Israelis erunt
atque Josephi, funiculo *dividendi* : Ut possi- 14
deatis eam quisque à fratribus suis, quam sub-
latâ manu *juravi* me daturum patrib[us] vestris:
dividetur inquam, inter vos terra in possessio-
nem. Hic est ergò terminus terræ: Aquilo- 15
nem versùs inde à mari magno, iter Hethro-
nis quod ingreditur in Sedad :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * كمثل خروج الرجل مقابلي * وقياس في يده * فقاس الفا بالقياس * وعبر في الماء ماء نبع *
4 وقاس الفا بالقياس * وعبر في الماء ماء الى الفخذين * وقاس الف واد * وجاز الماء الى الحقو
5 وقاس الفا * فلم يستطع ان يعبر * لان الماء فاض جدا * ماء الى قرنة الوادي لا يجوزون فيه *
6 * وقال لي * ارايت يا ابن الانسان * وروحني وعادني الى شاطي النهر * وفي عودي واذا على
7 شاطي النهر اشجار كثيرة من هاهنا ومن هاهنا * وقال لي * هذا الماء الخارج الى الجليل
8 الذي نحو المشارق * ونزل الى ارابيا * واتى حتى الى البحر الى ماء البعد * فيشفي المياه * ويكون
9 كل نفس الحيوانات الذين يتناسلون * على كل ما ياتي عليه النهر هناك يحيي * ويكون هناك
سمك كثير جدا * لان هذا الماء اتى هناك ويعافيها * فيحيي * لان كل ما ياتي عليه النهر هناك
10 يحيي * ويقف هناك الصيادون * من انجدين الى اناعاليم يكون نصب الشباك عليها * وكسمك
11 البحر الاعظم اسماكه كثيرة كثيرة جدا * ووقف مخرجه * وفي عوده وفي ارتفاعه لا
12 يتقدسون * يتحجرون للملح * وعلى النهر يصعد على شاطيه من هاهنا ومن هاهنا كل شجر
ماكولة * ولا تبلى منه ولا تفنى ثمرها * اذ تبتدي تخرج للتجديد * من اجل ان هذه المياه
هي من الاقداس تخرج * ويكون ثمرهم للاكل * وصعدهم للشفا *

* الاصحاح الثامن والعشرون *

13 * هكذا يقول الرب الاله * هذه حدود الارض التي تورث لاثني عشر قبايل بني اسرايل زيادة
14 الحبل * ويرثها كل واحد كمثل اخيه * هذه التي رفعت يدي عليها لاعطيها لاباءهم * وتسقط
15 هذه الارض لكم في الميراث * وهذه حدود الارض نحو الجربياء من البحر الاعظم الذي ينزل
ويشق مدخل اماث *

Velut exitus viri ex adverso mei, & 3
mensura in manu ejus. Et mensus est mille
in mensura: & transivit per aquã, aquam
fontis, & mensus est mille in mensura.
Rursus per aquam transivit aquam usque 4
ad femora, & mensus est mille torren-
tes : & penetravit aquam ad lumbum
usque, & mensus est mille : Nec potuit 5
progredi, quia aqua vehementer inun-
dabat, aqua ad oram torrentis, quæ pe-
netrari non poterat. Dixitque mihi, 6
Vidistine O fili hominis? Tum abduxit
me, reduxitque ad ripam fluminis.
Quò cùm reversus essem, ecce ad ripam 7
fluminis arbores plurimas hinc inde. Et 8
dixit mihi, Aqua ista quæ effluit ad
Galilæam quæ est Orientem versùs, de-
curritque in Arabiam, & pervenit us-
que ad mare, ad aquam remotam; sana-
bit aquas. Et erit ut omnis anima ani- 9
mantium quæ progignuntur, omne id
super quod flumen istud advenerit, vivat;
& futuri sint illic pisces admodum plu-
rimi : quoniam aqua ista eò ventura
est, illasque sanatura; ideò vivent. Nam
omne id super quod flumen istud ad-
venerit, vivet. Et manebunt ibi pisca- 10
tores : ab Engaddin usque ad Enagalim
erit super eas tensio retium : & ut
pisces maris magni, erunt pisces ejus,
copiâ abundantissimâ. Et consistet exi- 11
tus ejus, & in regressu & elatione ejus
non sanctificabuntur, sufficientur sali.
Et super fluminis ripa crescet hinc inde 12
omnis arbor esculenta, & non deerunt
ab eo neque deficient fructus earum, cùm
ad novitatem prodire cœperint; quoni-
am aquæ è Sanctuario effluunt : &
erunt fructus earum in escam, & incre-
mentum earum in sanitatem.

Textus vigesimus octavus.

Ita dicit Dominus Deus; Hi sunt ter- 13
mini terræ quæ in hæreditatem tradetur
duodecim familiis filiorum Israelis
augmento funiculi, Quámque hæredi- 14
tariò possidebit unusquisque sicut frater
suus. Hæc est de qua levavi manum
meam daturum me patribus eorum : atq;
hæc terra continget vobis in hæreditatem.
Hi sunt igitur terræ limites Aquilonem 15
versùs, à mari maximo quod descendit
ac dividit aditum Emath :

יחזקאל : מח

inter &, Dammesec terminum inter quæ Sibraim, Berothah, Chamath
16 חמת ברותה סברים אשר בין־גבול דמשק ובין
.Chauran terminum ad quæ, Hathichon Chaser; Chamath terminum
גבול חמת חצר התיכון אשר אל־גבול חורן:
,Dammesec terminus, Henon, Chasar mari à terminus erit Et
17 והיה גבול מן־הים חצר עינון גבול דמשק
.Aquilonis angulum & : Chamath terminus &, Aquilonem ad Aquilo &
וצפון ׀ צפונה וגבול חמת ואת פאת צפון:
, Dammesec inter ab &, Chauran inter ab orientalem angulum Et
18 ופאת קדים מבין חורן ומבין דמשק
super termino à Jarden Israel terram inter ab &, Ghilhad inter ab &
ומבין הגלעד ומבין ארץ ישראל הירדן מגבול על־
angulum Et, orientalem angulum & : metiemini orientale mare
19 הים הקדמוני תמדו ואת פאת קדימה: ופאת
contradictionum aquas ad usque Thamar à, austrum ad meridiei
נגב תימנה מתמר עד־מי מריבות
.Meridiem ad Austri angulum & : magnum mare ad torrentem, Cades
קדש נחלה אל־הים הגדול ואת פאת־תימנה נגבה:
introitum ad contra usque termino à magnum mare maris angulum Et
20 ופאת־ים הים הגדול מגבול עד־נכח לבוא
hanc terram dividetis Et .maris angulus hic : Chamath
21 חמת זאת פאת־ים: וחלקתם את־הארץ הזאת
hæreditatem in eam cadere facietis, erit Et .Israel tribubus vobis
22 לכם לשבטי ישראל: והיה תפלו אותה בנחלה
genuerint qui, vestrum medio in peregrinantibus peregrinis &, vobis
לכם ולהגרים הגרים בתוככם אשר־הולדו
filios inter indigena sicut vobis erunt & : vestrum medio in filios
בנים בתוככם והיו לכם כאזרח בבני
.Israel tribuum medio in hæreditate in cadent vobiscum, Israel
ישראל אתכם יפלו בנחלה בתוך שבטי ישראל:
dabitis ibi, eo cum peregrinus peregrinans qua tribu in, erit Et
23 והיה בשבט אשר־גר הגר אתו שם תתנו
.Dominus Dominus dixit, ejus hæreditatem
נחלתו נאם אדני יהוה:

CAP. XLVIII. מח

mansum ad aquilonem ad fine à : tribuum nomina hæc Et
1 ואלה שמות השבטים מקצה צפונה אל־יד
, Dammesec terminus, Henan, Chasar, Chamath veniendo Chethlon viæ
דרך־חתלן לבוא־חמת חצר עינן גבול דמשק
, mare orientalis angulus ei erunt Et .Chamath manum ad Aquilonem ad
צפונה אל־יד חמת והיו־לו פאת־קדים הים
angulum ad usque orientali angulo ab Dan terminum super Et .una Dan
2 דן אחד: ועל ׀ גבול דן מפאת קדים עד־פאת
, Orientali angulo ab Aser terminum super Et .una Aser, maris
3 ימה אשר אחד: ועל ׀ גבול אשר מפאת קדימה
terminum super Et .una Naphthali, maris angulum ad usque &
4 ועד־פאת־ימה נפתלי אחד: ועל ׀ גבול
.una Menasseh, maris angulum ad usque, Orientali angulo ab Naphthali
נפתלי מפאת קדמה עד־פאת ימה מנשה אחד:
angulum ad usque, Orientali angulo ab, Menasseh terminum super Et
5 ועל ׀ גבול מנשה מפאת קדמה עד־פאת
, Orientali angulo ab Ephraim terminum super Et .una Ephraim, maris
6 ימה אפרים אחד: ועל ׀ גבול אפרים מפאת קדים
.una Reuben, maris angulum ad usque &
ועד־פאת־ימה ראובן אחד:

Versio VULG. LAT.

16 Emath, Berotha, Sabarim, quæ
est inter terminum Damasci &
confinium Emath, domus Ti-
chon, quæ est juxta terminum
17 Auran. Et erit terminus à
Mari usque ad atrium Enon ter-
minus Damasci, & ab Aquilone
ad Aquilonem: terminus Emath
18 plaga Septentrionalis. Porrò
plaga Orientalis de medio Au-
ran, & de medio Damasci, & de
medio Galaad, & de medio ter-
ræ Israel, Jordanis disterminans
ad mare Orientale, metiemini
19 etiam plagam Orientalem. Pla-
ga autem Australis meridiana, à
Thamar usque ad aquas Contra-
dictionis Cades: & torrens us-
que ad Mare magnum: & hæc
est plaga ad Meridiem austra-
20 lis. Et plaga Maris, Mare ma-
gnum à confinio per directum,
donec venias Emath: hæc est
21 plaga Maris. Et dividetis ter-
ram istam vobis p tribus Israel:
22 Et mittetis eam in hæreditatem
vobis, & advenis, qui accesse-
rint ad vos, qui genuerint fili-
os in medio vestrûm: & erunt
vobis sicut indigenæ inter fili-
os Israel: vobiscum divident
possessionem in medio tribuum
23 Israel. In tribu autem quacun-
que fuerit advena, ibi dabitis
possessionem illi, ait Dominus
Deus.

CAP. XLVIII.

1 ET hæc nomina tribuum à fini-
bus Aquilonis juxta viam Hetha-
lon pergentibus Emath, atrium
Enan terminus Damasci ad A-
quilonem juxta viam Emath. Et
erit ei plaga Orientalis Mare,
2 Dan una. Et super terminum
Dan, à plaga Orientali usque
3 ad plagam Maris, Aser una: Et
super terminum Aser, à plaga
Orientali usque ad plagam Ma-
4 ris, Nephthali una. Et super
terminum Nephthali, à plaga O-
rientali usque ad plagam Maris,
5 Manasse una. Et super termi-
num Manasse, à plaga Orientali
usque ad plagam Maris, Ephraim
6 una. Et super terminum E-
phraim, à plaga Orientali usque
ad plagam Maris, Ruben una.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

16 Μααβθηρὰς Ἐβραμηλιὰμ ἀναμέσον ὁ-
ρίων Δαμασκοῦ καὶ ἀναμέσον ὁρίων Ἡ-
μαθεὶ, αὐλὴ τοῦ Σαυνὰν, αἵ εἰσιν ἐπά-
17 νω τῶν ὁρίων Αὐρανίτιδος. Ταῦτα τὰ
ὅρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἀπὸ τῆς αὐ-
λῆς τοῦ Αἰνὰν, ὅρια Δαμασκοῦ, καὶ τὰ
18 πρὸς (φ) Βοῤῥᾶν. Καὶ τὰ πρὸς ἀνατο-
λὰς ἀναμέσον τῆς (χ) Αὐρανίτιδος, καὶ
ἀναμέσον Δαμασκοῦ, καὶ ἀναμέσον τῆς
Γαλααδίτιδος, καὶ ἀναμέσον τῆς γῆς
τοῦ Ἰσραὴλ, ὁ Ἰορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν
θάλασσαν, τὴν πρὸς ἀνατολὰς φοινι-
19 κῶνος· ταῦτα τὰ πρὸς ἀνατολάς. Καὶ
τὰ πρὸς Νότον καὶ Λίβα ἀπὸ Θαιμὰν
καὶ φοινικῶνος, ἕως ὕδατος Μαριμὼθ
(ψ) Καδὴμ, παρεκτεῖνον ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν τὴν μεγάλην· τοῦτο τὸ μέρος
20 Νότος καὶ Λίψ. Τοῦτο τὸ μέρος τῆς
θαλάσσης τῆς μεγάλης (ω) ὁρίζει, ἕως
κατέναντι τῆς εἰσόδου Ἡμὰθ, ἕως εἰσ-
όδου αὐτοῦ· ταῦτά ἐστι τὰ πρὸς θάλασ-
21 σαν Ἡμάθ. Καὶ (α) διαμερίσετε τὴν
γῆν ταύτην αὐτοῖς, (β) ταῖς φυλαῖς τοῦ
22 Ἰσραήλ. Βαλεῖτε αὐτὴν ἐν κλήρῳ, ὑ-
μῖν καὶ τοῖς προσηλύτοις τοῖς (γ) παροι-
κοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν, οἵτινες ἐγέννησαν
υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καὶ ἔσονται (δ) ὑμῖν
ὡς αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ Ἰσρα-
ήλ· μεθ' ὑμῶν φάγονται ἐν κληρονομίᾳ
23 ἐν μέσῳ τῶν (ε) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ
ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτων ἐν τοῖς προσηλύτοις τοῖς μετ' αὐτῶν·
ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐτοῖς, λέγει κύριος (ζ) θεός.

MS. A. (φ) Βοῤῥᾶν κατὰ Βοῤῥᾶν, καὶ τὸ ὅριον Αἰμὰθ τὸ ὅριον Βοῤῥᾶ. Καὶ τὰ πρὸς (χ) Ὡρανίτιδος, (ψ) Καδὴς, (ω) διορίζει, (α) * διεμέτρησεν (β) καὶ ταῖς (γ) παροικοῦσιν (δ) ὑμῖν (ε) υἱῶν Ἰσραὴλ, (ζ) ὁ θεός.

Maabtheras Hebramelian inter
terminos Damasci, & termino[illegible] 16
Emathi, atrium Saynam: quæ
sunt supra terminos, Auraniti-
dis. Isti sunt termini à Mari 17
ab atrio Ænan, termini Dama-
sci, & qui ad Aquilonem. (χ) Et 18
qui ad Orientem, inter Aura-
nitidem, & Damascum, & in-
ter Galaaditiden, & terram Is-
rael, Jordanis disterminans ad
Mare, quod ad Orientem (ψ) Pal-
meti. Isti ad Orientem. Et 19
qui ad Austrum, & Africum
à Theman, & palmeto usque
ad aquam Marimoth Cades
extendens ad Mare magnum.
Hæc pars (t) Auster, & Afri-
cus: Hæc pars Maris magni 20
disterminat, usque contra introi-
tum Emath, usque ad introitum
ejus. Hi sunt qui ad mare E-
math. Et metiemini hanc ter- 21
ram ipsis tribubus Israel: Mitte- 22
tis eā in sortem vobis, & adve-
nis, qui incolunt in medio ve-
strû, qui genuerunt filios in medio
vestrû: & erunt (u) quasi vestri
indigenæ in filiis Israel. Vobis-
cum comedent in hæreditate in
medio tribuum Israel: Et erunt 23
in tribu advenarum inter adve-
nas, qui vobiscum: ibi dabitis
hæreditatem eis, ait Dominus
Deus.

ΚΕΦ. μη'.

1 ΚΑὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν φυλῶν ἀ-
πὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πρὸς Βοῤῥᾶν, κατὰ
τὸ (α) μέρος τῆς καταβάσεως τοῦ περι-
σχίζοντος ἐπὶ τὴν εἴσοδον τῆς Ἡμὰθ
αὐλῆς τοῦ (β) Αἰλὰμ, ὅριον Δαμασκοῦ
πρὸς Βοῤῥᾶν κατὰ (γ) μέρος Ἡμὰθ αὐ-
λῆς. καὶ ἔσονται αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς
2 ἕως πρὸς θάλασσαν, Δὰν, μία. Καὶ
ἀπὸ τῶν ὁρίων (δ) τοῦ Δὰν τὰ πρὸς ἀνα-
τολὰς, (ε) ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, Ἀσήρ,
3 μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων (ζ) Ἀσὴρ, ἀπὸ
τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς θάλασ-
4 σαν, Νεφθαλὶμ, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρί-
ων (η) Νεφθαλὶμ, ἀπὸ ἀνατολῶν, ἕως τῶν
5 πρὸς θάλασσαν, Μανασσῆ, μία. Καὶ ἀ-
πὸ τῶν ὁρίων Μανασσῆ, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνα-
τολὰς, (θ) τῶν πρὸς θάλασσαν, Ἐ-
6 φραὶμ, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων Ἐφραὶμ,
ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, Ῥουβὴν μία.

MS. A. (α) μέρους (β) Αἰνὰν, (γ) τὸ μέρος (δ) Δὰν πρὸς (ε) ἕως πρὸς θάλασσαν, Ἀσήρ, (ζ) Ἀσὴρ, (η) Νεφθαλὶ, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως (θ) ἕως τῶν

CAP. XLVIII.

ET hæc nomina tribuū ab ini- 1
tio, quod ad Aquilonem, secun-
dùm partem descensûs ipsius a-
scindentis ad introitum Emath
atrii (a) Ælam, terminus Da-
masci ad Aquilonem, secundùm
partem Emath atrii. Et erunt iis,
ea quæ ad Orientem usque ad
Mare, Dan (b) una. Et à termi- 2
nis Dan, quæ ad Orientem usque
ad Mare, Asser una. Et à termi- 3
nis Asser, ab iis quæ ad Orien-
tem usque ad ea quæ ad Mare,
Nephthalim una. Et à termini[illegible] 4
Nephthalim, ab Oriente usque
ad ea quæ ad Mare, Manasse una.
Et à terminis Manasse, ab iis quæ 5
ad Orientem ad ea quæ ad Mare,
Ephræm una. Et à terminis E- 6
phræm, ab iis quæ ad Orientem
usque ad ea quæ ad Mare, Ruben
una.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 חמת ברותה סברים די בין תחום דמשק ובין תחום חמת ברכת ענבאי די על תחום
17 חורן: ויהי תחומא מן ימא חצר עינון תחום דמשק וצפונא צפונא ותחום חמת וית
18 רוח צפונא: ורוח מדנחא מבין חורן ומבין דמשק ומבין גלעד ומבין ארעא דישראל
19 ירדנא מתחומא די על ימא מדנחא תמשחון וית רוח קדומא: ורוח עבר דרומא
20 מיריחו עד מי מצות רקם אחסנא לימא רבא וית רוח דרומא דדרומא: ורוח מערבא
21 ימא רבא מתחומא עד מקביל מעלנא דחמת דא רוח מערבא: ותפלגון ית ארעא
22 הדא לכון לשבטיא דישראל: ויהי דתפלגון יתה באחסנא לכון ולגיוריא די יתגיירון
ביניכון דאולידו בנין ביניכון ויהון לכון כיציבא בבני ישראל עמכון יפלגון באחסנא
23 בגו שבטי ישראל: ויהי שבטא די יתגייר גיורא בגויה תמן תתנון אחסנתיה אמר
יי אלהים:

מח

1 ואלין שמהת שבטיא מסיפי צפונא על תחום אורח חתלון מעלנא דחמת חצר
עינן תחום דמשק צפונא על תחום חמת ויהון ליה רוח קדומא מערבא דן חד:
2 ועל תחום דן מרוח מדנחא עד רוח מערבא אשר חד: ועל תחום אשר
3 מרוח מדנחא ועד רוח מערבא נפתלי חד: ועל תחום נפתלי מרוח מדנחא
4 עד רוח מערבא מנשה חד: ועל תחום מנשה מרוח מדנחא עד רוח מערבא
6 אפרים חד: ועל תחום אפרים מרוח מדנחא ועד רוח מערבא ראובן חד:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hamath, Beroth, Sebarim, quæ est inter terminum Damasci, & inter termi-
num Hamath, piscina Agbitica, quæ est juxta terminum Hauran. Et erit termin[us]
à mari in Haserenan & terminus Damasci: & ab Aquilone in Aquilonem &
terminus Hamath & plaga Septentrionalis. Et plagam Orientalem de medio
Hauran, et de medio Damasci, & de medio Gilgad, & de medio terræ Israel ad
Jordanem, à termino qui est ad mare Orientale metiemini, & plagam Ori-
entalem. Plagam autem lateris Australis ab Jericho usque ad aquas contradi-
ctionis Cades, possessionem usque ad mare magnum, & plagam Meridiona-
lem Austri. Et à plaga Occidentali mare magnum, à termino usque è regi-
one introitus Hamath: hæc est plaga Occidentalis. Et dividetis terram
istam vobis per tribus Israel. Et erit cùm dividetis eam vobis in hæredita-
tem & proselytis qui peregrinantur inter vos, qui genuerunt filios inter vos,
& erunt vobis sicut indigenæ in filiis Israel, vobiscum divident possessionem
in medio tribuum Israel. Et in quacunque tribu fuerit proselytus, ibi dabitis
ei possessionem, ait Dominus Deus.

CAP. XLVIII.

ET hæc sunt nomina tribuum: à finibus Aquilonis juxta terminum viæ
Hethlon ad introitum Hamath, Hasarenan terminus Damasci ab Aquilone
juxta terminum Hamath erit ei à plaga Orientali in Occidentem, Dan una.
Et juxta terminum Dan à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem,
Asser una. Et juxta terminum Asser à plaga Orientali usque ad plagam Oc-
cidentalem, Neptali una. Et juxta terminum Neptali à plaga Orientali us-
que ad plagam Occidentalem, Manasse una. Et juxta terminum Manasse à
plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Ephraim una. Et juxta
terminum Ephraim à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Ru-
ben una.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et Hamath, Beruth, & Sepharvaim quæ est inter limites Damasci, & inter limites Hamathæ : & Hasor media quæ est in limite Hauranis. 16
Eritque terminus à mari usque ad Hasor-inan quæ est in limite Damasci : & Sephion quæ est ad Aquilonem, sita in termino Hamathæ : hæc est plaga Aquilonaris. 17
A plaga verò Orientali, ab Haurane, à Damasco, à Gelaade, & à terra Israelis, atque Jordane circumscribetur limes secus mare Orientale Thamaris : hæc est plaga Orientalis. 18
Plaga verò Meridionalis, à Thamare usque ad aquas Meribath-Cadesi *erit* possessio maris magni : 19
Et terminabitur usque ad Nechah quæ est in aditu Hamathæ : hæc est plaga Occidentalis. 20
Dividetis ergò terram istam inter familias Israelis. 21
Cúmque diviseritis eam in hæreditatem vobis & iis qui convertuntur ad me, qui indigenæ sunt inter vos, & liberos procreaverunt inter vos; erunt sicut filii Israelis, & vobiscum sortientur hæreditatem inter familias Israelis. 22
Et in familia illa in qua fuerit is qui ad me conversus est, dabunt ipsi hæreditatem, ait Dominus dominorum. 23

CAP. XLVIII.

Hæc sunt nomina tribuum : Ab extremo Aquilone secus viam Hethronis quæ est in aditu ad Hamath & Hasor-inan, ad terminum Damasci Aquilonarem qui est secus Hamath, (hæc est Orientalis plaga maris,) Danis erit. 1
Juxta terminum Danis, ab Orientali plaga usque ad plagam Occidentalem, Aseris. 2
Juxta terminum Aseris, ab Orientali plaga usque ad plagam Occidentalem, Nephtali. 3
Juxta terminum Nephtali, à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Manassis. 4
Juxta terminum Manassis, à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Rubelis. 5
Juxta terminum Rubelis, ab Orientali plaga usque ad plagam Occidentalem, Aphremi. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * وبين حدود دمسق اونان * الدام * ماوس * ثيراس * افرام * ايليام * بين حدود اعمات * وبين
17 حدود دمسق اونان * ومن اونان التي هي فوق حدود حوران * هذه الحدود من البحر * ومن دار
اثان حدود دمسق * والذين نحو الجربياء في الجربياء * وحد اعمات حد الجربياء * والذين نحو
18 المشارق بين حوران * وبين دمسق * وبين جلعاد * وبين ارض اسرائيل * الاردن يفصل الى نحو
البحر الذي نحو المشارق * هذه نحو المشارق * والتي نحو التيمن والغرب * من تامان والعور
19 الى ماء ماريعوث قادس * ممتدا الى البحر الاعظم * هذه الناحية التيمن والغرب * هذه ناحية البحر
20 الاعظم تفصل الى قبالة مدخل اعمات * الى مدخله * هذه هي التي نحو بحر اعمات * وقاس هذه
21 الارض لهم ولقبائل اسرائيل * هذه تصنعوها لكم بالقرعة * وللدخلاء الذين يسكنون في
22 وسطكم * الذين ولدوا بنين في وسطكم * ويكونون لكم مثل اهل الارض في بني اسرائيل * معكم
23 ياكلون بالميراث في وسط بني اسرائيل * ويصيرون في قبيلة الدخلاء * في الدخلاء الذين معكم
هناك يعطون لهم ميراثا * يقول الرب الاله *

* الفصل الثامن والاربعون *

1 * وهذه اسماء القبائل من البدء الذي نحو الجربياء بقياس التل الذي يسعى الى مدخل
اعمات دار اثان * حد دمسق نحو الجربياء في ناحية دار اعمات * ويكون لهم الذين نحو المشارق
2 حتى الى البحر * لدان واحد * ومن حدود دان * من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر
3 اسير واحد * ومن حدود اسير * من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر * لنفتاليم واحد
4 * ومن حدود نفتاليم * من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر * لمنسي واحد * ومن حدود
5 منسي * من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر * لافرام واحد * ومن حدود افرام
6 من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر * لروبين واحد *

Et inter limites Damasci-unan, Eldam, Maos, Thiras, Ephram, Iliam, inter limites Emath, & inter limites Damasci-unan. 16
Ab unan verò quæ est super limites Horan, Hi sunt limites à mari : & ab atrio Enan, limites Damasci : & qui sunt Aquilonem versùs, in ipso Aquilone : & terminus Emath, terminus Aquilonaris. 17
Eos autem qui sunt Orientem versùs inter Horan, & inter Damascum, inter Galaad, & inter terram Israelis; Jordanis separabit usque ad mare vallis quæ est Orientem versùs : Hi Orientem versùs. 18
Qui autem Meridiem versùs & Occidentem, à Theman & ora maritima usque ad aquam Marimoth Cades, tendendo versùs mare maximum; ea plaga esto Meridionalis & Occidentalis. 19
Hæc maximi plaga maris separabit usque ad oppositum ingressui Emath, ad ingressum ejus usque : Hi sunt qui spectant versùs mare Emath. 20
Et mensus est terram hanc ipsis & familiis Israelis. 21
Hanc sorte disponetis vobis & indigenis qui habitant inter vos, qui filias genuerunt inter vos : & erunt apud vos ut terrigenæ inter filios Israelis. Vobiscum comedent in hæreditate in medio filiorum Israelis. 22
Eruntque in familia indigenarum, inter indigenas qui vobiscum sunt : ibi dabitis eis hæreditatem, dicit Dominus Deus. 23

CAP. XLVIII.

Et Hæc sunt nomina tribuum ab eo principio quod est Aquilonem versùs juxta mensuram clivi qui separat usque ad introitum Emath atrii Enan, terminus Damasci, versùs Aquilonem, ad plagam atrii Emath. Et ipsorum erunt limites qui sunt Orientem versùs usque ad mare, Dani una. 1
A terminis Danis, ab his qui sunt Orientem versùs usque ad eos qui mare spectant, Aser una. 2
A terminis Aser, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos usque qui sunt versùs mare, Nephtalim una. 3
A terminis Nephtalim, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos usque qui versùs mare, Manassi una. 4
A terminis Manassis, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos usque qui versùs mare, Ephremo una. 5
A terminis Ephremi, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos usque qui sunt versùs mare, Rubeni una. 6

יחזקאל: מח

,maris angulum ad usque ,Orientali angulo ab Reuben terminum super Et
7 ועל גבול ראובן מפאת קדים עד־פאת ימה
,Orientali angulo ab Jehudah terminum super Et .una Jehudah
8 יהודה אחד: ועל גבול יהודה מפאת קדים
quinque elevabitis quam ,oblatio erit ,maris angulum ad usque
עד־פאת ימה תהיה התרומה אשר־תרימו חמשה
partium una sicut ,longitudinis &,latitudinis millium viginti &
ועשרים אלף רחב וארך כאחד החלקים
sanctuarium erit Et .maris angulum ad usque ,Orientali angulo ab
מפאת קדימה עד־פאת־ימה והיה המקדש
longitudo :Domino elevabitis quam Oblatio .ejus medio in
9 בתוכו: התרומה אשר תרימו ליהוה ארך
.millium decem latitudo & ,millium viginti & quinque
חמשה ועשרים אלף ורחב עשרת אלפים:
Aquilonem ad sacerdotibus sanctitatis oblatio erit istis Et
10 ולאלה תהיה תרומת־הקדש לכהנים צפונה
,millia decem latitudinis mare ad & ,millia viginti & quinque
חמשה ועשרים אלף וימה רחב עשרת אלפים
meridiem ad & ,millia decem latitudinis Orientem ad &
וקדימה רחב עשרת אלפים ונגבה
sanctuarium erit & :millia viginti & quinque longitudinis
ארך חמשה ועשרים אלף והיה מקדש־
,Sadoc filiis de sanctificato Sacerdotibus .ejus medio in Domini
11 יהוה בתוכו: לכהנים המקדש מבני צדוק
errando in ,erraverunt non qui ,meam custodiam custodierunt qui
אשר שמרו משמרתי אשר לא־תעו בתעות
eis erit Et .Levitæ erraverunt sicut ,Israel filios
12 בני ישראל כאשר תעו הלוים: והיתה להם
terminum ad :sanctitatum sanctitas ,terræ oblatione de oblatum
תרומיה מתרומת הארץ קדש קדשים אל־גבול
quinque ,sacerdotum terminum contra Levitæ Et .Levitarum
13 הלוים: והלוים לעמת גבול הכהנים חמשה
.millium decem latitudinis & ,longitudinis millium viginti &
ועשרים אלף ארך ורחב עשרת אלפים
decem latitudo & ,millium viginti & quinque longitudo Omnis
כל־ארך חמשה ועשרים אלף ורחב עשרת
neque ,commutabit non & ,eo ex venundabunt non Et .millium
14 אלפים: ולא־ימכרו ממנו ולא־ימר ולא
.DOMINO sanctitas quia :terræ principium faciet transire
יעבור ראשית הארץ כי־קדש ליהוה:
,quinque facies super latitudine in residuum millia quinque Et
15 וחמשת אלפים הנותר ברחב על־פני חמשה
:suburbanū in &,habitaculū in civitatis ipsum prophanum millium viginti &
ועשרים אלף חל־הוא לעיר למושב ולמגרש
angulus ejus mensuræ hæ Et .ejus medio in civitas erit &
16 והיתה העיר בתוכה: ואלה מדותיה פאת
meridiei angulus & ,millium quatuor & quingentorum Aquilonis
צפון חמש מאות וארבעת אלפים ופאת־נגב
Orientali angulo ab & :millium quatuor & ,quingentorum
חמש חמש מאות וארבעת אלפים ומפאת קדים
,quingentorum maris angulus & ;millium quatuor & ,quingentorum
חמש מאות וארבעת אלפים ופאת־ימה חמש מאות
Aquilonem ad civitatis suburbanum erit Et .millium quatuor &
17 וארבעת אלפים: והיה מגרש לעיר צפונה
;ducentorum & quinquaginta meridiem ad & ,ducentorū & quinquaginta
חמשים ומאתים ונגבה חמשים ומאתים
quinquaginta mare ad & ;ducentorum & quinquaginta ,Orientem ad &
וקדימה חמשים ומאתים וימה חמשים
.ducentorum &
ומאתים:

Versio VULG. LAT.

7 Et super terminum Ruben, à plaga Orientali usque ad pla-
8 gam Maris, Juda una. Et super terminum Juda, à plaga Orientali usque ad plagam Maris, erunt primitiæ, quas separabitis, vigintiquinque millibus latitudinis & longitudinis, sicuti singulæ partes à plaga Orientali usque ad plagam Maris: & erit Sanctuarium in medio
9 ejus. Primitiæ, quas separabitis Domino: longitudo vigintiquinque millibus, & latitudo
10 decem millibus. Hæ autem erunt primitiæ Sanctuarii sacerdotum: ad Aquilonem longitudinis vigintiquinque millia, & ad Mare latitudinis decem millia, sed & ad Orientem latitudinis decem millia, & ad Meridiem longitudinis viginti quinque millia: & erit Sanctuarium
11 Domini in medio ejus. Sacerdotibus Sanctuarium erit de filiis Sadoc, qui custodierunt ceremonias meas, & non erraverunt cùm errarent filii Israel,
12 sicut erraverunt & Levitæ. Et erunt eis primitiæ de primitiis terræ Sanctum sanctorum, jux-
13 ta terminum Levitarum. Sed & Levitis similiter juxta fines sacerdotum vigintiquinque millia longitudinis, & latitudinis decem millia. Omnis longitudo viginti & quinque millium,
14 & latitudo decem millium. Et non venundabunt ex eo, neque mutabunt, neque transferentur primitiæ terræ, quia sanctifica-
15 tæ sunt Domino. Quinque millia autem quæ supersunt in latitudine per vigintiquinque millia, profana erunt urbis in habitaculum, & in suburbana: & erit civitas in medio ejus.
16 Et hæ mensuræ ejus: ad plagam Septentrionalem, quingenta & quatuor millia: & ad plagam Meridianam, quingenta & quatuor millia: & ad plagam Orientalem, quingenta & quatuor millia: & ad plagam Occidentalem, quingenta &
17 quatuor millia. Erunt autem suburbana civitatis ad Aquilonem ducenta quinquaginta, & ad Meridiem ducenta quinquaginta, & ad Orientem ducenta quinquaginta, & ad Mare ducenta quinquaginta.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων Ῥουβὴν, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς θάλασ-
8 σαν, Ἰούδα, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων Ἰούδα, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς (ι), ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἀφορισμοῦ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες εὖρος, καὶ μῆκος, καθὼς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν· καὶ
9 ἔσται τὸ ἅγιον ἐν μέσῳ αὐτῶν. (κ) Ἀπαρχὴν, ἣν ἀφοριοῦσι τῷ (λ) κυρίῳ, μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες, καὶ εὖρος
10 εἴκοσι (μ) πέντε χιλιάδες. Τούτων ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων τοῖς ἱερεῦσι, πρὸς Βοῤῥᾶν, πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες· καὶ πρὸς θάλασσαν, (ν) δέκα χιλιάδες· καὶ πρὸς Νότον, (ξ) εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες· καὶ τὸ ὄρος τῶν ἁγίων ἔσται ἐν
11 μέσῳ αὐτοῦ. Τοῖς ἱερεῦσι, τοῖς ἡγιασμένοις υἱοῖς Σαδδοὺκ, τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου, οἵτινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλανήσει (ο) υἱῶν Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον ἐπλανήθησαν οἱ Λευῖται.
12 Καὶ ἔσται αὐτοῖς ἡ ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν (π) τῆς γῆς, ἅγιον ἁγίων
13 ἀπὸ τῶν (ρ) ὁρίων τῶν Λευιτῶν. Τοῖς δὲ Λευίταις (σ) τὰ ἐχόμενα τῶν ὁρίων τῶν ἱερέων, μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες, καὶ εὖρος δέκα χιλιάδες· πᾶν τὸ μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες, καὶ
14 εὖρος εἴκοσι χιλιάδες. Οὐ πραθήσεται ἐξ (τ) αὐτοῦ, οὐδὲ καταμετρηθήσεται, οὐδὲ ἀφαιρεθήσεται τὰ (υ) πρωτογεννήματα τῆς γῆς, ὅτι ἅγιόν ἐστι τῷ κυρίῳ.
15 Τὰς δὲ πέντε χιλιάδας τὰς περισσὰς ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάσι, προτείχισμα ἔσται τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν, καὶ εἰς διάστημα αὐτοῦ·
16 καὶ ἔσται ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ. Καὶ ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς· ἀπὸ τῶν πρὸς Βοῤῥᾶν, πεντακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς Νότον, πεντακόσιοι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, πεντακόσιοι καὶ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν, τε-
17 τρακισχιλίους (φ) πεντακοσίους. Καὶ ἔσται διάστημα τῇ πόλει πρὸς (χ) Βοῤῥᾶν διακόσιοι πεντήκοντα, καὶ πρὸς Νότον διακόσιοι καὶ πεντήκοντα, καὶ πρὸς ἀνατολὰς διακόσιοι πεντήκοντα, καὶ πρὸς θάλασσαν διακόσιοι πεντήκοντα.

Et à terminis Ruben, ab iis quæ ad Orientem usque ad Mare, Juda una. Et à terminis Juda, ab iis quæ ad Orientem, erunt primitiæ separationis, quinque & viginti millia latitudo, & longitudo, sicut una partium ab iis quæ ad Orientem, & usque ad ea quæ ad Mare: & erit Sanctuarium in medio eorum. (c) Primitias, quas separabunt Domino, longitudo quinque & viginti millia, & latitudo (d) viginti quinque millia. (e) Ex his erunt primitiæ Sanctorum sacerdotibus: ad Aquilonem quinque & viginti millia: & ad Mare (f) decem millia: & ad Austrum viginti & quinque millia: & mons Sanctorum erit in medio ejus. Sacerdotibus sanctificatis filiis Saddue custodientibus custodias domûs, qui non erraverunt in errore filiorum Israel, sicut erraverunt Levitæ. Et erunt eis primitiæ datæ de primitiis terræ, Sanctum sanctorum de terminis Levitarum. Levitis autem juxta fines sacerdotum, longitudo quinque & viginti millia, & latitudo decem millia: omnis longitudo quinque & viginti millia, (g) & latitudo viginti millia. Non vendetur ex eo, neque mensurabitur, neque auferentur primitiæ terræ, quia sanctum est Domino. Quinque millia autem, quæ supersunt in latitudine in quinque & viginti millibus, (h) antemurale erit civitati in habitaculum, & in (i) spatium ejus: Et erit civitas in medio ejus. Et hæ mensuræ ejus: ab iis quæ ad Aquilonem, quingenti & quater mille: & ab his, quæ ad Austrum, quingenti & quatuor millia: & ab his quæ ad Orientem, quingenti & quatuor millia; & ab his quæ ad Mare, quater mille quingenti. Et erit spatium civitati ad Aquilonem ducenti quinquaginta, & ad Austrum ducenti & quinquaginta, & ad Orientem ducenti (k) quinquaginta, & ad Mare ducenti quinquaginta.

MS. A. (ι) ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν, ἡ ἀπαρχὴ (κ) Ἀπαρχὴ, (λ) κυρίῳ, πέντε καὶ (μ) καὶ πέντε (ν) πλάτος δέκα (ξ) μῆκος εἴκοσι (ο) τῶν υἱῶν (π) τῶν ἁγίων, ἅγιον (ρ) ἀπαρχῶν (σ) ἐχόμενα (τ) αὐτῆς, (υ) πρωτογεννήματα (φ) καὶ πεντακοσίους. (χ) Βοῤῥᾶν, * πεντήκοντα, καὶ τὸ πλάτος τοῦ μήκους

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ועל תחום ראובן מרוח מדנחא עד רוח מערבא יהודה חד: ועל תחום יהודה מרוח
8 מדנחא עד רוח מערבא תהי אפרשותא דתפרשון עסרין וחמש אלפין פותיא
ואורכא כחד מן חלקיא מרוח מדנחא עד רוח מערבא ויהי כבש מקדשא בגויה:
9 אפרשותא די תפרשון קדם יי אורכא עסרין וחמשא אלפין ופותיא עסרא אלפין:
10 ולאלן תהי אפרשות קודשא לכהניא צפונא עסרין וחמשא אלפין ולמערבא פותיא
עסרא אלפין ולמדנחא פותיא עסרא אלפין ולדרומא אורכא עסרין וחמשא אלפין
11 ויהי כבש מקדשא דיי בגויה: לכהניא דקדישין מבני צדוק דנטרו מטרת מימרי דלא
12 טעו בטעות בני ישראל כמא דטעו ליואי: ותהי להון אפרשותא מאפרשות ארעא
13 קודש קודשין על תחום ליואי: וליואי לקבל תחום כהניא עסרין וחמשא אלפין אורכא
14 ופותיא עסרא אלפין כל אורכא עסרין וחמשא אלפין ופותיא עסרא אלפין: ולא
15 יזבנון מניה ולא יחליף ולא יעביר ריש ארעא ארי קודשא קדם יי: וחמשא אלפין
דאשתארו בפותיא על אפי עסרין וחמשא אלפין חולא הוא לקרתא למותב ולרוח
16 ויהי כבש קרתא בגויה: ואלין משחתהא לרוח צפונא ארבע אלפין וחמש מאה
ולרוח דרומא ארבע אלפין וחמש מאה ולרוח מדנחא ארבע אלפין וחמש מאה
17 ולרוח מערבא ארבע אלפין וחמש מאה: ויהי רוחא לקרתא לצפונא
מאתן וחמשין ודרומא מאתן וחמשין ומדינחא מאתן וחמשין ומערבא מאתן
וחמשין:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et juxta terminum Ruben à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Juda una. Et juxta terminum Juda à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem erit separatio quam separabitis, viginti quinque millium latitudinis, longitudinis verò sicut unius ex aliis partibus à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem: & erit via strata sanctuarii in medio ejus. Separatio quam separabitis coram Domino, habebit longitudinem viginti quinque millium, & latitudinem decem millium. Et his erit separatio sancta [templi] Sacerdotibus: ad Aquilonem, [longitudinis] viginti quinque millium, & ad Occidentem latitudinis decem millium, & ad Orientem latitudinis decem millium, & ad Austrum longitudinis viginti quinque millium: & erit strata via sanctuarii in medio ejus. Sacerdotibus qui sanctificati sunt de filiis Sadok qui custodierunt custodiam verbi mei, & non erraverunt cùm errarent filii Israel, sicut erraverunt Levitæ. Et erit eis separatio de separatione terræ sanctitas sanctitatum juxta terminum Levitarum. Et Levitis juxta terminum Sacerdotum viginti quinque millia longitudinis & latitudinis decem millia: omnis longitudo, viginti quinque millia, & latitudo decem millia. Et non venundabunt ex eo, nec commutabunt; nec transferentur primitiæ terræ, quia sanctificatæ sunt coram Domino. Et quinque millia quæ supersunt in latitudine è regione viginti quinque millium, erunt prophana ad urbem, ad habitaculum & ad suburbana; & erit strata via civitatis in medio ejus. Et hæ sunt mensuræ ejus: ad plagam Septentrionalem quatuor millia & quingenta; & ad plagam Meridionalem quatuor millia & quingenta; & à plaga Orientali quatuor millia & quingenta; & ad plagam Occidentalem itidem quatuor millia & quingenta. Et suburbanum urbis ad Aquilonem erit ducentorum & quinquaginta; & ad Austrum ducentorum & quinquaginta; & ad Orientem ducentorum & quinquaginta; & ad Occidentem ducentorum & quinquaginta.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܥܠ ܬܚܘܡܐ ܕܐܦܪܝܡ ܡܢ ܦܢܝܐ ܕܡܕܢܚܐ ܘܥܕܡܐ ܠܦܢܝܐ ܕܡܥܪܒܐ ܝܗܘܕܐ.
* ܘܥܠ ܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕܐ ܡܢ ܦܢܝܐ ܕܡܕܢܚܐ ܘܥܕܡܐ ܠܦܢܝܐ ܕܡܥܪܒܐ ܢܗܘܐ
ܦܘܪܫܢܐ ܕܬܦܪܫܘܢ ܦܬܝܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܐܘܪܟܐ ܐܝܟ
ܚܕ ܡܢ ܡܢܘܬܐ. ܡܢ ܦܢܝܐ ܕܡܕܢܚܐ ܘܥܕܡܐ ܠܦܢܝܐ ܕܡܥܪܒܐ. ܘܢܗܘܐ ܡܩܕܫܐ ܒܡܨܥܬܗ.
* ܦܘܪܫܢܐ ܕܬܦܪܫܘܢ ܠܡܪܝܐ. ܐܘܪܟܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܦܬܝܐ
10 ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. * ܘܠܟܗܢܐ ܢܗܘܐ ܦܘܪܫܢܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܓܪܒܝܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ
ܐܠܦܝܢ. ܘܦܬܝܐ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܠܡܥܪܒܐ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܠܡܕܢܚܐ ܥܣܪܐ
ܐܠܦܝܢ. ܘܠܬܝܡܢܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܢܗܘܐ ܡܩܕܫܐ ܕܡܪܝܐ ܒܡܨܥܬܗ.
11 * ܘܢܗܘܐ ܠܟܗܢܐ ܕܡܩܕܫܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܨܕܘܩ ܕܢܛܪܘ ܡܛܪܬܝ. ܘܠܐ ܛܥܘ ܐܝܟ
ܕܛܥܘ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܐܝܟ ܕܛܥܘ ܠܘܝܐ. * ܘܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܪܫܢܐ ܡܢ ܦܘܪܫܢܐ ܕܐܪܥܐ
12 ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ. ܥܠ ܬܚܘܡܐ ܕܠܘܝܐ. * ܘܠܘܝܐ ܠܘܩܒܠ ܬܚܘܡܐ ܕܟܗܢܐ. ܐܘܪܟܐ
13 ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܦܬܝܐ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܠܗ ܐܘܪܟܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ
ܐܠܦܝܢ. ܘܦܬܝܐ ܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ. * ܠܐ ܢܙܒܢܘܢ ܡܢܗ. ܘܠܐ ܢܫܚܠܦܘܢ. ܘܠܐ ܢܥܒܪܘܢ
14 ܪܫܝܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܩܘܕܫܐ ܗܝ ܕܡܪܝܐ. * ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢ ܥܠ
15 ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܢܗܘܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܡܥܡܪܐ ܘܠܦܪܕܝܣܐ. ܘܬܗܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܒܡܨܥܬܗ.
16 * ܘܗܠܝܢ ܡܫܘܚܬܗ. ܓܪܒܝܐ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܘܚܡܫܡܐܐ. ܘܡܕܢܚܐ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ
ܘܚܡܫܡܐܐ. ܘܬܝܡܢܐ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܘܚܡܫܡܐܐ. ܘܡܥܪܒܐ ܐܪܒܥܐ
17 ܐܠܦܝܢ ܘܚܡܫܡܐܐ. * ܘܢܗܘܘܢ ܦܬܘܬܗ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܠܓܪܒܝܐ ܡܐܬܝܢ ܘܚܡܫܝܢ. ܘܠܡܥܪܒܐ
ܡܐܬܝܢ ܘܚܡܫܝܢ. ܘܠܬܝܡܢܐ ܡܐܬܝܢ ܘܚܡܫܝܢ. ܘܠܡܕܢܚܐ ܡܐܬܝܢ
ܘܚܡܫܝܢ.

* Juxta terminum Aphremi, ab Orientali plaga usque ad plagam Occidentalem, Judæ. 7
* Juxta terminum Judæ, ab Orientali plaga usque ad plagam Occidentalem, erit separatio quam separaturi estis, latitudinis vigintiquinque millium, longitudinis verò paris uni portionum: & à plaga Orientali usque ad plagã Occidentalem erit Sanctuarium in medio hujus *longitudinis*. 8
* Separationis quam separaturi estis Domino, longitudo sit vigintiquinque millium, latitudo verò decem millium. 9
* Pro sacerdotibus autẽ erit separatio Sanctuarii; Aquilonem versùs vigintiquinque millia, latitudine verò decem millia, & Occidentem versùs decem millia, & Orientem versùs decem millia, & Meridiem versùs vigintiquinque millia: in cujus medio erit Sanctuarium Domini. 10
* Erit inquam, pro sacerdotibus qui cõsecrati fuerint ex filiis Sadoci, qui observaverunt observationes meas, & non erraverunt quemadmodum erraverunt filii Israelis, & quemadmodum erraverunt Levitæ. 11
* Pro istis erit separatio de separatione terræ in Sanctum sanctorum, juxta terminum Levitarum. 12
* Et Levitæ erunt è regione termini sacerdotum, longitudine vigintiquinque millium, latitudine verò decem millium: totum spatium eorum vigintiquinque millia, latitudine decem millium. 13
* Non vendent ex eo, neque permutabunt, neque transferent primitias terræ, quia sacrum Domini est. 14
* Cæterùm quinque millium *latitudo* quæ superest, cum *longitudine* vigintiquinque millium, spatium esto pro urbe, civibus, & plateis, ut sit urbs in medio ipsius. 15
* Hæ autem erunt dimensiones ejus: Aquilonem versùs quater mille quingentorum, Orientem versùs quater mille quingentorum, Meridiem versùs quater mille quingentorum, & Occidentem versùs quater mille quingentorum. 16
* Urbis autem platea erit Aquilonem versùs ducentorum quinquaginta, Occidentem versùs ducentorũ quinquaginta, Meridiem versùs ducentorum quinquaginta, & Orientem versùs ducentorum quinquaginta. 17

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ومن حدود روبين من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر* ليهودا واحد *ومن
8 حدود يهودا* من الذين نحو المشارق الى الذين نحو البحر* بدو الاختصاص* خمسة
وعشرون الفا عرضا* والطول كمثل واحد من الاجزاء* من الذين نحو المشارق الى
9 الذين نحو البحر* ويكون القدس في وسطهم* *البدو الذي يفرزونه للرب* خمسة
10 وعشرين الفا طولا* والعرض خمسة وعشرين الفا* *يكون بدو هذه الاقداس
للكهنة* نحو الجربياء خمسة وعشرين الفا* والى البحر عرضا عشرة الف* والى الجنوب
11 طولا خمسة وعشرين الفا* وجبل الاقداس يكون في وسطه *للكهنة المقدسين بني
صادوق الذين يحرسون حارس البيت* الذين لم يضلوا بضلالة بني اسرايل كما ضل
12 اللاويون *ويكون لهم البدو المعطي من اوايل الاقداس* قدس القدسين من اوايل
13 اللاويين *ويكون للاويين الى جانب حدود الكهنة* الطول خمسة وعشرين الفا* والعرض
14 عشرة الف* الطول كله خمسة وعشرين الفا* والعرض عشرون الفا *لا يباع منهم ولا يقاس
15 ولا ينزع اول غلات الارض* لانها قدس الرب هي *والخمسة الف الزايدة في العرض على
الخمسة وعشرين الفا* يكون بنا للمدينة للسكنى ولمساحته* ويكون المدينة في
16 وسطه *وهذه مقاديرها* من الذين نحو الجربياء اربعة الف وخمسماية* ومن الذين نحو
الجنوب اربعة الف وخمسماية* ومن الذين نحو المشارق اربعة الف وخمسماية* ومن الذين
17 نحو البحر اربعة الف وخمسماية *ويكون المساحة للمدينة نحو الجربياء مايتين
وخمسين* ونحو الجنوب مايتين وخمسين* ونحو المشارق مايتين وخمسين* ونحو
البحر مايتين وخمسين*

* *A terminis Rubenis, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos qui versùs mare, Judæ una.* 7
* *A terminis Judæ, ab his qui sunt Orientem versùs ad eos qui versùs mare, erunt primitiæ dicationis, vigintiquinq; millia latitudine, longitudo verò par erit uni partium, ab iis terminis qui sunt Orientem versùs ad eos usque qui mare versùs: & erit sanctuarium in medio istorum.* 8
* *Primitiæ quas Domino separabunt, erunt vigintiquinque millia longitudine, & latitudine vigintiquinque millia.* 9
* *Primitiæ horum sacrorum, sacerdotum erunt: Aquilonem versùs vigintiquinque millia; mare versùs quoad latitudinem, decem millia; & Meridiem versùs quoad longitudinem, vigintiquinque millia. Et mons sanctorum erit in medio ejus.* 10
* *Pro sacerdotibus sanctificatis, filiis Sadoc custodientibus custodias ædis, qui non aberrârunt in errore filiorum Israelis, quemadmodum aberrârunt Levitæ.* 11
* *Horum erunt primitiæ concessæ ex primitiis sacrorum, sanctum sanctorum de primitiis Levitarum.* 12
* *Erit autem pro Levitis prope limites sacerdotum, longitudo vigintiquinque millia, & latitudo decem millia: tota longitudo vigintiquinque millia, & latitudo viginti millia.* 13
* *Non vendentur ab eis, neque mensurabuntur, neq; auferentur primitiæ frugum terræ, quia sacræ Domino sunt.* 14
* *Quinque millia verò quæ in latitudine excedunt vigintiquinque millia, erunt pro urbis ædificio ad habitandum, & pro spatio ipsius. Eritque urbs in medio ejus:* 15
* *Atque hæ dimensiones ejus: Ab his quæ sunt Aquilonem versùs, quater mille quingenti: ab his quæ Meridiem versùs, quater mille quingenti: & ab his quæ mare versùs, quater mille quingenti.* 16
* *Et spatium urbis erit, Aquilonem versùs, ducenti quinquaginta: Meridiem versùs, ducenti quinquaginta: Orientem versùs, ducenti quinquaginta: mare versùs ducenti quinquaginta.* 17

יחזקאל : מח

, sanctitatis oblationis regione è longitudine in residuum Et
18 והנותר בארך לעמת תרומת הקדש
erit & ,mare ad millia decem & ,Orientem ad millia decem
עשרת אלפים קדימה ועשרת אלפים ימה והיה
panem in ejus proventus erit & : sanctitatis oblationis regione è
לעמת תרומת הקדש והיתה תבואתה ללחם
omnibus ex ei servient ,civitatis servitor Et .civitatis servitoribus
19 לעבדי העיר : והעבד העיר יעבדוהו מכל
viginti & ,quinque oblatio Omnis .Israel tribubus
20 שבטי ישראל : כל־התרומה חמשה ועשרים
offeretis partem quartam : millibus viginti & quinque in millium
אלף בחמשה ועשרים אלף רביעית תרימו
residuum Et .civitatis possessionem ad sanctitatis oblationem
21 את־תרומת הקדש אל־אחזת העיר : והנותר
possessionem ad & ,sanctitatis oblationem ad inde & ,hinc prælato
לנשיא מזה ׀ ומזה ׀ לתרומת־הקדש ולאחזת
oblationis millium viginti & ,quinque facies ad civitatis
העיר אל־פני חמשה ועשרים אלף ׀ תרומה
quinque facies super mare ad & ,Orientalem terminum ad usque
עד־גבול קדימה וימה על־פני חמשה
partes contra mare ad terminum super millia viginti &
ועשרים אלף על־גבול ימה לעמת חלקים
domus sanctuarium & ,sanctitatis oblatio erit & : prælato
לנשיא והיתה תרומת הקדש ומקדש הבית
civitatis possessione de & ,Levitarum possessione de Et .ejus medio in
22 בתוכה : ומאחזת הלוים ומאחזת העיר
inter & ,Jehudah terminum inter : erit prælato quod medio in
בתוך אשר לנשיא יהיה בין ׀ גבול יהודה ובין
;tribuum residuum Et .erit prælato ,Binjamin terminum
23 גבול בנימן לנשיא יהיה : ויתר השבטים
.una Binjamin ,maris angulum ad usque Orientali angulo ab
מפאת קדמה עד־פאת־ימה בנימן אחד :
angulum ad usque Orientali angulo ab Binjamin terminum super Et
24 ועל ׀ גבול בנימן מפאת קדימה עד־פאת
angulo ab Simhon terminum super Et .una Simhon ,maris
25 ימה שמעון אחד : ועל ׀ גבול שמעון מפאת
super Et .una Issaschar : maris angulum ad usque Orientali
26 קדימה עד־פאת־ימה יששכר אחד : ועל
: maris angulum ad usque Orientali angulo ab Issaschar terminum
גבול יששכר מפאת קדימה עד־פאת־ימה
Orientali angulo ab Zebulun terminum super Et .una Zebulun
27 זבולן אחד : ועל ׀ גבול זבולן מפאת קדימה
Ghad terminum super Et .una Ghad : maris angulum ad usque
28 עד־פאת־ימה גד אחד : ועל גבול גד
aquæ Thamar à terminus erit & : meridiem ad Austri angulum ad
אל־פאת נגב תימנה והיה גבול מתמר מי
Hæc .magnum mare super hæreditas ,Cades contradictionis
29 מריבת קדש נחלה על־הים הגדול : זאת
hæ & : Israel tribubus hæreditate de facietis cadere quam ,terra
הארץ אשר־תפילו מנחלה לשבטי ישראל ואלה
: civitatis egressus hi Et .Dominus Dominus dixit ,earum portiones
30 מחלקותם נאם אדני יהוה : ואלה תוצאת העיר
.mensura millium quatuor & ,quingentorum Aquilonis angulo ab
מפאת צפון חמש מאות וארבעת אלפים מדה :
tres portæ ,Israel tribuum nomina super civitatis portæ Et
31 ושערי העיר על־שמות שבטי ישראל שערים שלושה
porta ,una Jehudah porta ,una Reuben porta : Aquilonem Ad
צפונה שער ראובן אחד שער יהודה אחד שער
.una Levi
לוי אחד :

Versio VULG. LAT.

18 Quod autem reliquum fuerit in
longitudine secundùm primitias
Sanctuarii,decem millia in Ori-
entem, & decem millia in Oc-
cidentem, erunt sicut, primitiæ
Sanctuarii : & erunt fruges ejus
in panes his qui serviunt civita-
19 ti. Servientes autem civitati,
operabuntur ex omnibus tribu-
20 bus Israel. Omnes primitiæ vi-
gintiquinque millium, per vi-
gintiquinque millia in quadrum,
separabuntur in primitias San-
ctuarii, & in possessionem civi-
21 tatis. Quod autem reliquum
fuerit, principis erit ex omni
parte primitiarum Sanctuarii, &
possessionis civitatis è regione
vigintiquinque millium primi-
tiarum usque ad terminum Ori-
entalem : sed & ad Mare, è re-
gione vigintiquinque millium
usque ad terminum Maris, simi-
liter in partibus principis erit :
& erunt primitiæ Sanctuarii, &
Sanctuarium templi in medio e-
22 jus. De possessione autem Le-
vitarum, & de possessione civi-
tatis in medio partium princi-
pis : erit inter terminum Juda,
& inter terminum Benjamin, &
23 ad principem pertinebit. Et
reliquis tribubus : A plaga O-
rientali usque ad plagam Occi-
24 dentalem, Benjamin una. Et
contra terminum Benjamin, à
plaga Orientali usque ad pla-
gam Occidentalem, Simeon una.
25 Et super terminum Simeonis, à
plaga Orientali usque ad pla-
gam Occidentalem, Issachar una.
26 Et super terminum Issachar, à
plaga Orientali usque ad pla-
gam Occidentalem, Zabulon
27 una. Et super terminum Zabu-
lon, à plaga Orientali usque ad
28 plagam Maris, Gad una. Et su-
per terminum Gad, ad plagam
Austri in Meridie : & erit finis
de Thamar usque ad aquas Con-
tradictionis Cades, hæreditas
29 contra mare Magnum. Hæc est
terra, quam mittetis in sortem
tribubus Israel : & hæ partitio-
nes earum, ait Dominus Deus.
30 Et hi egressus civitatis : A pla-
ga Septentrionali quingentos &
31 quatuor millia mensurabis. Et
portæ civitatis ex nominibus tri-
buum Israel, portæ tres à Se-
ptentrione, porta Ruben una,
porta Juda una, porta Levi una.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

18 Καὶ τὸ περισσὸν τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον
τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων, δέκα χιλιά-
δες πρὸς ἀνατολὰς, καὶ δέκα χιλιά-
δες πρὸς θάλασσαν· καὶ ἔσονται αἱ ἀπ-
αρχαὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ἔσται τὰ (ψ) γεννή-
ματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομέ-
19 νοις τὴν πόλιν. Οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν
πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν τῶν
20 φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. Πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ,
πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἐπὶ πέντε καὶ
εἴκοσι χιλιάδας τετράγωνον· ἀφοριεῖτε
αὐτοῦ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἁγίου, ἀπὸ τῆς
21 κατασχέσεως τῆς πόλεως. Τὸ δὲ περισ-
σὸν (ω) τῷ ἀφηγουμένῳ ἐκ τούτου καὶ ἐκ
τούτου ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου, καὶ εἰς τὴν
κατάσχεσιν τῆς πόλεως, (α) ἐπὶ πέντε καὶ
εἴκοσι χιλιάδας μῆκος, ἕως τῶν ὁρίων
τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς θάλασσαν,
(β) ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἕως
τῶν ὁρίων τῶν πρὸς (γ) θάλασσαν, ἐχό-
μενα τῶν μερίδων τοῦ ἀφηγουμένου· καὶ
ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ ἁγί-
22 ασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς. (δ) Καὶ
παρὰ τῶν Λευιτῶν, ἀπὸ τῆς κατασχέ-
σεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ τῶν ἀφηγου-
μένων ἔσται ἀναμέσον τῶν ὁρίων Ἰού-
δα, καὶ ἀναμέσον τῶν ὁρίων Βενια-
23 μὶν, (ε) καὶ τῶν ἀφηγουμένων ἔσται. Καὶ
τὸ περισσὸν τῶν φυλῶν, ἀπὸ τῶν πρὸς
ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν,
24 Βενιαμὶν, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Βενια-
μὶν, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς
25 θάλασσαν, Συμεὼν, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν
ὁρίων τῶν Συμεὼν, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀ-
νατολὰς, ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν,
26 Ἰσσάχαρ, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων (ζ) τοῦ
Ἰσσάχαρ, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως
τῶν πρὸς θάλασσαν, Ζαβουλὼν, μία.
27 Καὶ ἀπὸ τῶν ὁρίων (ζ) τῶν Ζαβουλὼν,
ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς, ἕως τῶν πρὸς
28 θάλασσαν, Γὰδ, μία. Καὶ ἀπὸ τῶν
ὁρίων (η) τῶν Γὰδ, ἀπὸ τῶν πρὸς ἀ-
νατολὰς, ἕως τῶν πρὸς Λίβα· καὶ ἔσται
τὰ ὅρια αὐτοῦ ἀπὸ Θαιμὰν, καὶ ὕδατος
Βαριμὼθ Κάδης, (θ) κληρονομίας, ἕως
29 τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης. Αὕτη ἡ γῆ,
ἣν βαλεῖτε, ἐν κλήρῳ ταῖς φυλαῖς
(ι) τοῦ Ἰσραήλ· καὶ οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ
30 αὐτῶν, λέγει κύριος (κ) θεός. Καὶ αὗ-
ται αἱ διεκβολαὶ τῆς πόλεως αἱ πρὸς
Βοῤῥᾶν, τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι
31 μέτρῳ. Καὶ αἱ πύλαι τῆς πόλεως,
ἐπ' ὀνόμασι (λ) φυλῶν τοῦ Ἰσραήλ. πύ-
λαι τρεῖς (μ) πρὸς Βοῤῥᾶν, πύλη Ῥου-
βὴν, μία, καὶ πύλη Ἰούδα, μία, καὶ πύλη Λευὶ, μία.

Quod autem superesit longitu-
dinis juxta primitias Sanctorum, decem millia ad Orien-
tem, & decem millia ad Ma-
re. Et (l) erunt primitiæ San-
ctuarii: & erunt genimina e-
jus in panes, in his qui operan-
tur civitati. Qui autem ope-
rantur civitati; operabuntur e-
ex omnibus tribubus Israel.
Omnes primitiæ quinque &
viginti millia per quinque &
viginti millia in quadrum: se-
parabitis ipsius primitias San-
ctuarii à possessione civitatis.
Quod autem superesit; duci
ex hoc, & ex hoc à primitiis
Sanctuarii, & in possessione civi-
tatis, (m) ad quinque & viginti
millia longitudo, usque ad ter-
minos eorum quæ ad Orientem &
ad Mare, ad quinque & vigin-
ti millia, usque ad termi-
nos eorum quæ ad Mare,
juxta partes ducis: & erunt
primitiæ Sanctorum, & sancti-
ficatio domûs in medio ejus.
Et de Levitis de possessione
civitatis in medio, Ducum erit
inter terminos Juda, & inter
terminos Benjamin, (n) &
Ducum erit. Et quod superest
tribuum, ab his quæ ad Orien-
tem, usque ad ea quæ ad Mare,
Benjamin, una. Et à terminis
Benjamin, ab his quæ ad Ori-
entem, usque ad ea quæ ad
Mare, Symeon una. Et à terminis
Symeon, ab his quæ ad Orientem,
usque ad ea quæ ad Mare, Isse-
char una. Et à terminis Isse-
char, ab his quæ ad Orientem,
usque ad ea quæ ad Mare, Za-
bulon una. Et à terminis Za-
bulon, ab his quæ ad Orientem,
usque ad ea quæ ad Mare, Gad
una. Et à terminis Gad, ab
his quæ ad Orientem, usque ad
ea quæ ad Africum; & e-
runt termini ejus à Theman,
& aquæ (o) Barimoth Cades,
(p) hæreditatis usque ad mare
Magnum. Hæc est terra, quam
mittetis in sortem tribubus Isra-
el: & hæ sunt partitiones
earum, ait Dominus Deus.
Et hi sunt (q) egressus civita-
tis, qui ad Aquilonem, quater
mille & quingenti mensuri.
Et portæ civitatis in nomini-
bus tribuum Israel. Portæ tres
ad Aquilonem, porta Ruben
una, & porta Juda una, &
porta Levi una.

MS. A. (ψ) γεννήματα (ω) τοῦ ἀφηγουμένου ἐκ τούτου ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων, (α) κατὰ πρόσωπον ἐπὶ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας (β) ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ (γ) ἀνατολὰς, καὶ ἐχόμενα (δ) Ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν Λευιτῶν, καὶ ἀπὸ τῆς (ε) τῶν ἀφηγουμένων (ζ) Ἰσσάχαρ, (ζ) Ζαβουλὼν, (η) Γὰδ, καὶ ἕως πρὸς Λίβα· καὶ ἔσται ὅρια (θ) κληρονομία ἕως θαλάσσης (ι) Ἰσραήλ· (κ) ὁ θεός. (λ) τῶν φυλῶν (μ) αἱ πρὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

18 ודאשתאר באורכא לקבל אפרשות קודשא עסרא אלפין למדנחא עסרא
אלפין למערבא ויהי לקבל אפרשות קודשא ותהי עללתיה למיכל לדמפלחין
19 בקרתא : ודמפלח בקרתא יפלחוניה מכל שבטי ישראל : וכל אפרשותא
20 עסרין וחמשא אלפא ועסרין וחמשא אלפא מרבע תפרשון ית אפרשות
21 קודשא לאחסנת קרתא : ודאשתאר לרבא מכא ומכא לאפרשות קודשא
ולאחסנת קרתא לקביל חמשא ועסרין אלפין אפרשותא עד תחום מדנחא
ומערבא לקבל עסרין וחמשא אלפין עד תחום מערבא לקביל חד מן חלקיא
22 לרבא ותהי אפרשות קודשא וכבש מקדש ביתא בגויה : ומאחסנת ליואי
ומאחסנת קרתא במציעין דלרבא יהי בין תחום יהודה ובין תחום בנימן
23 לרבא יהי : ושאר שבטיא מרוח מדנחא ועד רוח מערבא בנימן חד : ועל
24 תחום בנימן מרוח מדנחא עד רוח מערבא שמעון חד : ועל תחום שמעון
25 מרוח מדנחא ועד רוח מערבא יששכר חד : ועל תחום יששכר מרוח מדנחא
26 עד רוח מערבא זבולן חד : ועל תחום זבולן מרוח מדנחא עד רוח מערבא
27 גד חד : ועל תחום גד לרוח עבר דרומא ויהי תחום מיריחו מי מצות רקם
28 אחסנא ליפא רבא : דא ארעא דתפלגון לאחסנא לשבטיא דישראל ואלין
29 פלגותהון אמר יי אלהים : ואלין מפקני קרתא מרוח צפונא ארבע אלפין וחמש
30 מאה משחא : ותרעי קרתא על שמהת שבטיא דישראל תרעין תלתא פתיחין
31 לצפונא תרע ראובן חד תרע יהודה חד תרע לוי חד :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quod autem reliquum fuerit in longitudine secundùm separationem sancti-
tatis, viginti millia ad Orientem, & viginti millia ad Occidentem; & erit
juxta separationem sanctitatis, eritque fructus ejus in cibum his qui serviunt
in civitate. Et qui serviunt in civitate, operabuntur eam ex omnibus tri-
bubus Israel. Et omnis separatio erit viginti quinque millium cum vigin-
ti quinque millibus : in quadrum separabitis separationem sanctitatis in
possessionem civitatis. Et quod reliquum fuerit, principis erit hinc & in-
de in separationem sanctitatis & in possessionem civitatis è regione viginti
quinque millium separationis usque ad terminum Orientalem. Et ad Oc-
cidentem è regione viginti quinque millium usque ad terminum Occiden-
tis è regione uniuscujusque partium, principis erit. Et erit separatio san-
cta, & via strata sanctuarii domus in medio ejus. Et de possessione Le-
vitarum & de possessione civitatis in intermediis quæ principis erunt; quod
fuerit inter terminum Juda & terminum Benjamin, principis erit. Et reli-
quum tribuum, à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Benja-
min una. Et juxta terminum Benjamin à plaga Orientali usque ad plagam
Occidentalem, Simeon una. Et juxta terminũ Simeon à plaga Orientali usque
ad plagam Occidentalem, Issachar una. Et juxta terminum Issachar à pla-
ga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Zabulon una. Et juxta ter-
minum Zabulon à plaga Orientali usque ad plagam Occidentalem, Gad una.
Et juxta terminum Gad ad plagam partis Australis; & erit terminus à Jeri-
co usque ad aquas contradictionis Cades, hæreditas usque ad mare ma-
gnum. Hæc est terra quam dividetis in possessionem tribubus Israel, & hæ
sunt divisiones eorum ait Dominus Deus. Hi autem sunt egressus civitatis à
plaga Septentrionali, quatuor millia & quingenta in mensura. Et portæ ci-
vitatis erunt secundùm nomina tribuum Israel; tres portæ apertæ ad
Septentrionem; porta Ruben una, porta Juda una, porta Levi una.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 Spatii verò quod supererit ex adverso sepa-
rationis Sanctuarii, nempe decem millium
versùs Orientem, & decem millium versùs
Occidentem, & erit ex adverso separationis
Sanctuarii; proventus ejus esto in cibum iis
19 qui ministrant urbi. Ei enim qui urbi mini-
strat, ministretur ab omnibus familiis Israelis.
20 Itaque tota separatio erit vigintiquinque
millia per vigintiquinque millia: unde cùm
separaveritis separationem Sanctuarii à pos-
21 sessione urbis, Quod supererit, erit recto-
ris urbis. A separatione Sanctuarii & à pos-
sessione urbis versùs terminum Orientalem
erunt vigintiquinque millia, & Occidentem
versùs vigintiquinque millia in termino Oc-
cidentali è regione portionis rectoris: in cu-
jus medio erit separatio Sanctuarii & San-
22 ctuarium domûs. Et inde à possessione Le-
vitarum & possessione urbis erit portio recto-
ris: erit in urbe inter terminum Judæ & ter-
23 minum Benjaminis. Quod autem ad reli-
quas tribus; à latere Orientali usque ad latus
24 Occidentale, Benjaminis erit. Et juxta ter-
minum Benjaminis, à latere Orientali usque
25 ad latus Occidentale, erit Simeonis. Juxta
terminum Simeonis, à latere Orientali us-
26 que ad latus Occidentale, Isacharis. Juxta
terminum Isacharis, à latere Orientali usque
27 ad latus Occidentale, Zebolonis. Juxta ter-
minum Zebolonis, à latere Orientali usque
28 ad latus Occidentale, Gadis. Denique juxta
terminum Gadis à latere Meridionali, erit
terminus ejus: à Thamare usque ad aquas
Meribath-Cades erit hæreditas ejus secus
29 mare magnum. Hæc est terra quam divi-
detis in hæreditatem inter filios Israelis: at-
que hæ sunt portiones eorum, ait Dominus
30 dominorum. Hi autem sunt exitus urbis:
A latere Aquilonis, mensura quatuor millium
31 quingentorum. Portæ urbis de nominibus
tribuum filiorum Israelis erunt: ad Aqui-
lonem tres portæ; una Rubelis, una Judæ, &
una Levi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وزيادة الطول الذي في جانب اوايل الاقداس * عشر الف نحو المشارق * وعشر الف نحو
البحر * وتكون اوايل القدس * ويكون غلاتها اخبازا لعمالي المدينة * وعمالو المدينة
يعملونها من جميع قبايل اسرايل * والبدو كله خمسة وعشرون على خمسة وعشرين الفا
مربع * وافرزوا مبداء القدس بعينه من ضبط المدينة * وزيادة المقدم * من هذا ومن
اوايل الاقداس * والي ضبط المدينة * على الواجهه * على خمسة وعشرين الفا طولا * الي
الحدود التي نحو المشارق * والي البحر على الواجهة * على خمسة وعشرين الفا * الي الحدود التي
نحو المشارق * والي جانب اجزاء المقدم * ويكون مبداء الاقداس وقدس البيت في وسطها
* من ضبط اللاويين * ومن ضبط المدينة يكون في وسط المقدمين * بين حدود
يهودا وبين حدود بنيامين يكون للمقدمين * * وزيادة القبايل * من الذين نحو
المشارق الي الذين نحو البحر * لشمعان واحده * ومن حدود شمعان * من الذين نحو المشارق
الي الذين نحو البحر * ليساخر واحده * ومن حدود يساخر * من الذين
المشارق الي الذين نحو البحر * لزابلون واحده * ومن حدود زابلون * من الذين
نحو المشارق الي الذين نحو البحر * لجاد واحده * ومن حدود جاد والي العرب * فتكون
حدوده من تامان * وماء باريموت قادس ميراث الي البحر الاعظم * هذه الارض التي
تقسمونها بالقرعة لقبايل اسرايل * وهذه حصصهم يقول الرب الاله * وهذه مخارج
المدينة التي نحو الجربياء * اربعة الف وخمسماية بالقياس * وابواب المدينة باسماء
قبايل اسرايل * الثلاثة ابواب التي نحو الجربياء * باب واحد لروبين * وباب واحد ليهودا
وباب واحد للاوي *

18 *Residua verò longitudo quæ est se-
cus primitias sanctorum, decem mil-
lia versùs Orientem, & decem mil-
lia versùs mare; erunt primitiæ
Sanctuarii, & fruges ejus erunt in
19 panes pro operariis urbis. Operarii
autem urbis extruentes eam, erunt
20 ex omnibus tribubus Israelis. Igitur
primitiæ omnes erunt vigintiquinque
millia per vigintiquinque millia, qua-
dratæ. Et separate primitias ejusdem
21 Sanctuarii à possessione urbis. Quod au-
tem superest ex hoc & ex primitiis
sanctorum usque ad possessionem urbis,
principis erit è regione in vigintiquinque
millia longitudine, usque ad terminos
qui sunt Orientem versùs, & usque ad
mare è regione, in vigintiquinque mil-
lia, usque ad terminos qui sunt Orien-
tem versùs, & usque ad latus partium
principis: eruntque primitiæ sacrorum,
& Sanctuarium ædis in medio eorum,
22 De possessione Levitarum: & de posses-
sione urbis erit in medio principum; inter
23 limites Judæ, & inter limites Benja-
24 min erit pro principibus. Quod autem
ad residuas tribus: ab his quæ sunt Ori-
entem versùs usque ad ea quæ mare
25 versùs, Simeonis erit una. Et à ter-
minis Simeonis, ab his qui sunt Orientem
versùs, usque ad eos qui mare versùs,
26 Isacharis una. A terminis Isacharis, ab
his qui Orientem versùs ad eos usque qui
27 mare versùs, Zabolonis una. A termi-
nis Zabolonis, ab his qui sunt Orientem
versùs usque ad eos qui mare versùs,
28 Gadis una. A terminis Gad usque ad
Occidentem erunt termini ipsius à The-
man & aquâ Barimoth-Cades, posses-
29 sio, usque ad mare maximum. Hæc est
terra quam sorte disponetis familiis Israe-
lis, & hæ sunt portiones eorum, dicit
30 Dominus Deus. Et hi sunt egressus ur-
bis qui respiciunt Aquilonem: quater
31 mille quingenti in mensura. Et portæ
urbis erunt de nominibus familiarum
Israelis: Trium portarum quæ sunt
Aquilonem versùs, porta una esto Ru-
beni, porta una Judæ, & porta una
Levi.*

דניאל : א

portæ & ,millium quatuor & quingentorum Orientalem *angulum* ad Et
32 וְאֶל־פְּאַת קָדִימָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּשְׁעָרִים
.una Dan porta ,una Binjamin porta , una Joseph porta Et .tres
שְׁלֹשָׁה וְשַׁעַר יוֹסֵף אֶחָד שַׁעַר בִּנְיָמִן אֶחָד שַׁעַר דָּן אֶחָד:
,mensura millium quatuor & quingentorum *meridiei angulum* Et
33 וּפְאַת־נֶגְבָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים מִדָּה
,una Isaschar porta ,una Simhon porta :tres portæ &
וּשְׁעָרִים שְׁלֹשָׁה שַׁעַר שִׁמְעוֹן אֶחָד שַׁעַר יִשָּׂשכָר אֶחָד
quatuor & ,quingentorum , *maris Angulum* .una Zebulun porta
34 שַׁעַר זְבוּלֻן אֶחָד: פְּאַת־יָמָּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת
, una Aser porta ,una Ghad porta :tres corũ portæ ,millium
אֲלָפִים שַׁעֲרֵיהֶם שְׁלֹשָׁה שַׁעַר גָּד אֶחָד שַׁעַר אָשֵׁר אֶחָד
nomen & :millium decem octo *Circum* .una Naphthali porta
35 שַׁעַר נַפְתָּלִי אֶחָד: סָבִיב שְׁמֹנָה עָשָׂר אָלֶף וְשֵׁם־
.ibidem DOMINUS die ex civitatis
הָעִיר מִיּוֹם יְהוָה׀ שָׁמָּה:

Versio VULG. LAT.

32 Et ad plagam Orientalem, quingentos & quatuor millia: & portæ tres, porta Joseph una, porta Benjamin una, porta Dan una.
33 Et ad plagam Meridianam, quingentos & quatuor millia metieris: & portæ tres, porta Simeonis una, porta Issachar una, porta Zabulon una.
34 Et ad plagam Occidentalem, quingentos & quatuor millia: & portæ eorum tres, porta Gad una, porta Aser una, porta Nephthali una.
35 Per circuitum, decem & octo millia: & nomen civitatis ex illa die, Dominus ibidem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

32 Καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι· καὶ πύλαι τρεῖς, πύλη Ἰωσὴφ, μία, καὶ πύλη Βενιαμὶν, μία, καὶ πύλη Δὰν, μία.
33 Καὶ τὰ πρὸς Νότον τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι μέτρῳ· καὶ πύλαι τρεῖς, πύλη Συμεὼν, μία, καὶ πύλη Ἰσσάχαρ, μία, καὶ πύλη Ζαβουλὼν, μία.
34 Καὶ τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι μέτρῳ· (ν) πύλαι τρεῖς, πύλη Γὰδ, μία, καὶ πύλη (ξ) Ἀσὴρ, μία, καὶ πύλη Νεφθαλὶμ, μία.
35 Κύκλωμα, δέκα καὶ ὀκτὼ χιλιάδες. καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, ἀφ᾽ ἧς ἂν ἡμέρας (ο) γένηται, ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς.

MS.A. (ν) καὶ πύλαι (ξ) Ἀσὴρ, (ο) γένηται, Κύριος ἐκεῖ, ἔσται τὸ
Ἰεζεκιὴλ προφήτης

32 *Et quæ ad Orientem, quater mille, & quingenti: & portæ tres, porta Joseph una, & porta Benjamin una, & porta Dan una.*
33 *Et quæ ad Austrum, quater mille & quingenti mensurâ: & portæ tres, porta Symeon una, & porta Issachar una, & porta Zabulon una.*
34 *Et quæ ad Mare, quater mille & quingenti mensurâ: portæ tres, porta Gad una, et porta Asser una, & porta Nephthalim una.*
35 *Circuitus, decem & octo millia. Et nomen civitatis, ex qua die facta fuerit, erit nomen ejus.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

32 וּלְרוּחַ מַדִּנְחָא אַרְבְּעָה אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה וְתַרְעִין תְּלָתָא תְּרַע יוֹסֵף חַד תְּרַע בִּנְיָמִן
33 חַד תְּרַע דָּן חַד: וּלְרוּחַ דָּרוֹמָא אַרְבְּעָא אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה מִשְׁחַן וְתַרְעִין תְּלָתָא תְּרַע
34 שִׁמְעוֹן חַד תְּרַע יִשָּׂשכָר חַד תְּרַע זְבוּלֻן חַד: וְרוּחַ מַעַרְבָא אַרְבַּע אַלְפִין וַחֲמֵשׁ מְאָה
35 תַּרְעֵיהוֹן תְּלָתָא תְּרַע גָּד חַד תְּרַע אָשֵׁר חַד תְּרַע נַפְתָּלִי חַד: סְחוֹר סְחוֹר תַּמְנַת עֲסַר
אַלְפִין וּשְׁמָא דְקַרְתָּא דְמִתְפָּרֵישׁ מִיּוֹמָא דִי יַשְׁרֵי יְיָ שְׁכִנְתֵּיהּ תַּמָּן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

32 Et ad plagam Orientalem quatuor millia & quingenta, & portæ tres; porta Joseph una, porta Benjamin una, porta Dan una.
33 Et ad plagam Australem quatuor millia & quingenta in mensura, & portæ tres; porta Simeon una, porta Issachar una, porta Zabulon una.
34 Et ad plagam Occidentalem quatuor millia & quingenta, & portæ tres; porta Gad una, porta Asser una, porta
35 Neptali una. Per circuitum decem & octo millia; & nomen civitatis declarabitur à die qua habitare fecerit Dominus majestatem suam ibi.

ספר דניאל
CAPUT I. א

eam *super* obsedit & , Jerusalaim Babel rex Nebuchadnesar venit : Jehudah regis Jehojachim regni tertio anno In
1 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה בָּא נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל יְרוּשָׁלַם וַיָּצַר עָלֶיהָ:
terra ea adduxit & , Dei domus vasorum partem & , Jehudah regem Jehojachim ejus manum in Dominus dedit Et
2 וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיָדוֹ אֶת־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּמִקְצָת כְּלֵי בֵית־הָאֱלֹהִים וַיְבִיאֵם אֶרֶץ־
,suorũ eunuchorũ *magistrum* Aspenaz ad rex Dixitque .sui dei thesauri domum intulit vasa & : sui dei domum, Sinhar
3 שִׁנְעָר בֵּית אֱלֹהָיו וְאֶת־הַכֵּלִים הֵבִיא בֵּית אוֹצַר אֱלֹהָיו: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאַשְׁפְּנַז רַב סָרִיסָיו
bonos & ,macula omnis *eis in* non quibus Pueros .principibus de & , regni semine de & ,Israel filiis de *introducendũ ad*
4 לְהָבִיא מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וּמִן־הַפַּרְתְּמִים: יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כָּל־מאוּם וְטוֹבֵי
palatio in standum ad ,*eis in vigor* quibus & ,*scientiam* intelligentes & ,scientiã scientes & ,sapientia omni in *intelligentes* & , aspectu
מַרְאֶה וּמַשְׂכִּילִים בְּכָל־חָכְמָה וְיֹדְעֵי דַעַת וּמְבִינֵי מַדָּע וַאֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם לַעֲמֹד בְּהֵיכַל
, *regis escæ buccella de suo die in dies rem* rex eis constituit Et .Chasdim linguam &,*literaturam eos docendum ad* & : regis
5 הַמֶּלֶךְ וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים: וַיְמַן לָהֶם הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ מִפַּת־בַּג הַמֶּלֶךְ
filiis de eos inter *fuit* Et .*regis facies ad* starent eorum *extremitas* & : tribus annis eos *educendum ad* &,sui potus vino de &
6 וּמִיֵּין מִשְׁתָּיו וּלְגַדְּלָם שָׁנִים שָׁלוֹשׁ וּמִקְצָתָם יַעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: וַיְהִי בָהֶם מִבְּנֵי
Danieli imposuit & : nomina eunuchorum princeps eis imposuit Et .Hazarjah & , Misael ,Chananjah ,Daniel ,Jehudah
7 יְהוּדָה דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה: וַיָּשֶׂם לָהֶם שַׂר הַסָּרִיסִים שֵׁמוֹת וַיָּשֶׂם לְדָנִיֵּאל
.nego-Habed ,Hazarjah & ; Mesach , Misaeli & ; Sadrach ,Chananjah & ; Belthesasar
בֵּלְטְשַׁאצַּר וְלַחֲנַנְיָה שַׁדְרַךְ וּלְמִישָׁאֵל מֵישַׁךְ וְלַעֲזַרְיָה עֲבֵד נְגוֹ:

Versio VULG. LAT.
Prophetia DANIELIS.
CAP. I.

1 ANno tertio regni Joakim regis Juda, venit Nabuchodonosor rex Babylonis in Jerusalem, & obsedit eam:
2 Et tradidit Dominus in manu ejus Joakim regem Juda, & partem vasorum domûs Dei: & asportavit ea in terram Sennaar in domum dei sui, & vasa intulit in domum Thesauri dei sui.
3 Et ait rex Asphenez præposito eunuchorũ, ut introduceret de filiis Israel, & de semine regio & tyrannorum,
4 Pueros, in quibus nulla esset macula, decoros formâ, & eruditos omni sapientiâ, cautos scientiâ, & doctos disciplinâ, & qui possent stare in palatio regis, ut doceret eos literas, & linguam Chaldæorum.
5 Et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis, & de vino unde bibebat ipse, ut enutriti tribus annis, postea starent in conspectu regis.
6 Fuerunt ergò inter eos de filiis Juda, Daniel, Ananias, Misael, & Azarias.
7 Et imposuit eis præpositus eunuchorum nomina; Danieli, Baltassar; Ananiæ, Sidrach; Misaeli, Misach; & Azariæ, Abdenago.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܢܒܝܘܬܐ ܕܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ ܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

SEQUITUR
PROPHETIA
DANIELIS
PROPHETÆ.
CAP I.

ANno tertio regni Jojacimi regis Judæ, venit Nebuchadnosar rex Babylonis Jerusalem, & obsedit eam; Et tradidit eam Dominus in manum ejus, atque Jojacimum regem Judæ: & vasa domûs Domini asportavit in terrâ Senaar ad ædem idoli sui, eademque vasa intulit in thesaurum idoli sui. Edixit etiam rex Asphezo aulicorum præfecto, ut adduceret è filiis Israel, è semine regio, & ex Parthis, Pueros in quibus nullum esset vitiũ, qui decori essent aspectu, sapientiâ prudentes, quique scientiarũ periti, & ingenio perspicaces, quique idonei essent ad consistendum in palatio regis & ut ministrarent ei, & addiscerent scripturã & linguam Chaldæorum. Et constituit rex illis demensũ quotidianũ de pulmentis regis deque vino quod bibebat: ut cùm educati essent annis tribus, tum demum consisterent coram rege. Inter hos fuerunt de filiis Judæ, Daniel, & Hanania, Misael, & Azaria: Quibus impositi fuit præfectus aulicorũ nomina; vocavit enim Danielem Blitsasar, Hananiam Sedrach, Misaelem Maisach, & Azariam Ebednago.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
[illegible]
* ܫܠܡܬ ܢܒܝܘܬܗ ܕܚܙܩܝܐܝܠ *

Ad Orientem mensura quatuor milliũ quingentorum, & tres portæ; una Josephi, una Benjaminis, & una Danis. 32
Ad Austrum tres portæ quater millium quingentorum, & tres portæ; una Simeonis, una Isacharis, & una Zebolonis. 33
Ad Occidentem mensura quater millium quingentorum, & tres portæ; una Gadis, una Aseris, & una Nephtali. 34
Ambitus ejus decem & octo millium: nomen autem urbis, inde à diebus ejus Dominum vocavit eam. 35

Prophetia Hezecielis finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * والذين نحو المشارق اربعة الف وخمسماية • وثلثة ابواب • باب واحد ليوسف • وباب واحد
لبنيامين • وباب واحد لدان • والذين نحو التيمن اربعة الف وخمسماية بالقياس • وثلاثة ابواب 33
باب واحد لشمعون • وباب واحد ليساخر • وباب واحد لزابلون * والذين نحو البحر اربعة الف 34
وخمسماية بالقياس • وثلثة ابواب • باب واحد لجاد • وباب واحد لاشير • وباب واحد لنفتاليم
35 * والدائر ثمانية عشر الفا • واسم المدينة منذ ذلك اليوم يكون الرب • ويكون هناك اسمها
* كملت نبوة حزقيال بن بوزي • بعون الرب جل جلاله *

Qui autem sunt Orientem versùs, quater mille quingenti, & portæ tres: porta una Josepho, porta una Benjamini, & porta una Dani. 32
Qui Meridiem versùs, quater mille quingenti in mensura, & portæ tres: porta una Simeoni, porta una Isachari, & porta una Zaboloni. 33
Qui demum Occidentem versùs, quater mille quingenti in mensura, & portæ tres: porta una Gadi, porta una Aseri, & porta una Nephtalimo. 34
Ambitus est decem & octo millium. Nomen urbis ab ea die erit Dominus, erit ibi nomen ejus. 35

Absoluta est Prophetia Hezecielis filii Buzi, sub auspiciis Domini gloriosissimi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΔΑΝΙΗΛ.

ΚΕΦ. α'.

1 (†) ΕΝ ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας Ἰωακεὶμ βασιλέως Ἰούδα, ἦλθε Ναβουχοδονόσορ (') ὁ βασιλεὺς Βαβυλῶνος εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐπολιόρκει αὐτήν.
2 Καὶ ἔδωκε κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν Ἰωακεὶμ βασιλέα Ἰούδα, καὶ ἀπὸ μέρους τῶν σκευῶν οἴκου τοῦ θεοῦ· καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς γῆν Σενναὰρ (α) οἴκου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ, καὶ τὰ σκεύη εἰσήνεγκεν εἰς τὸν (") οἶκον θησαυροῦ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ.
3 Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀσφανὲζ τῷ ἀρχιευνούχῳ αὐτοῦ, εἰσαγαγεῖν ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας Ἰσραὴλ, καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπὸ τῶν (β) φορθομμὶν,
4 νεανίσκους, οἷς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς μῶμος, καὶ (") καλοὺς τῇ ὄψει, καὶ συνιέντας ἐν πάσῃ σοφίᾳ, καὶ γινώσκοντας γνῶσιν, καὶ διανοουμένους φρόνησιν, καὶ οἷς ἐστιν ἰσχὺς ἐν αὐτοῖς (γ) ἑστάναι ἐν τῷ οἴκῳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ διδάξαι αὐτοὺς γράμματα καὶ γλῶσσαν Χαλδαίων.
5 Καὶ διέταξεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἡμέραν, ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως, καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου τοῦ πότου αὐτοῦ, καὶ θρέψαι αὐτοὺς ἔτη τρία, καὶ μετὰ ταῦτα στῆναι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως.
6 Καὶ ἐγένετο (δ) ἐν αὐτοῖς ἐκ τῶν υἱῶν Ἰούδα, Δανιὴλ, καὶ Ἀνανίας, καὶ (ε) Ἀζαρίας, καὶ Μισαήλ.
7 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὁ ἀρχιευνοῦχος ὀνόματα· τῷ Δανιὴλ (") Βαλτάσαρ, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ Σεδρὰχ, καὶ τῷ Μισαὴλ (') Μισὰχ, καὶ τῷ Ἀζαρίᾳ Ἀβδεναγώ.

MS.A. (†) ὍΡΑΣΙΣ β'. (') βασιλεὺς (α) οἶκον (") οἶκον τοῦ θεοῦ (β) πορθομμεὶν, (") * καλοὶ (γ) ἑστάναι ἐνώπιον τοῦ (δ) αὐτοῖς (ε) Μισαὴλ καὶ Ἀζαρίας. (") Βαρτάσαρ, (') Μισάχ.

DANIEL.

CAP. I.

IN anno tertio regni (a) Joacim regis Juda, venit Nabuchodonosor rex Babylonis in Hierusalem, & obsidebat eam. 1
Et dedit Dominus in manu ejus Joacim regem Juda, & de parte vasorum domûs Dei. Et asportavit ea in terram (b) Sennaar domûs dei sui: & vasa intulit in domum thesauri dei sui. 2
Et ait rex Asphanez præposito eunuchorum suorum, ut introduceret de filiis captivitatis Israel: et de (c) semine regni, & de (d) Phorthommin, Pueros, (e) quibus non est in eis macula, & pulchros specie, & intelligentes in omni sapientia, & scientes scientiam, & cogitantes prudentiam, & quibus est robur in eis standi in domo coram rege, & doceret eos literas, & linguam Chaldæorum, 3 4
(Et constituit eis rex quod in diem, quotidiè de mensa regis, & de vino potûs ipsius,) & nutriret eos annis tribus, & posteà starent in conspectu regis. 5
Et fuerunt in eis de filiis Juda, Daniel, & Ananias, & Azarias, & Misael. 6
Et imposuit eis præpositus eunuchorum nomina; Danieli, Baltasar; & Ananiæ, Sedrach; et Misaeli, Misach; et Asariæ, Abdenago. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ابتداء بعون الله نبوة دانيال النبي *

* الفصل الاول *

* الاصحاح الاول *

1 * في السنة الثالثة من مملكة يواقيم ملك يهودا • اتى بختنصر ملك بابل الى اورشليم
2 وحاصرها * ودفع الرب في يده يواقيم ملك يهودا • ومن جزء اواني بيت الله • حملهم الى ارض
3 العراق بيت الهه • والاواني ادخلها الى بيت خزن الهه * وقال الملك لاشفاز رئيس
خصيانه • ان يدخل من بني سبي اسرائيل • ومن ذرية المملكة • ومن الاكرة * شبانا
4 يكون فيهم عيب • وحسني المنظر • وفهماء بكل حكمة • وعارفون بالعلم • وفطنون
بالذهن • ويكون فيهم قوة ليقوموا في البيت امام الملك • ويعلموهم الخطوط ولسان
5 الكلدانيين * ورتب لهم الملك وظيفة اليوم كل يوم من مايدة الملك ومن خمر مشربه
6 وليربوهم ثلث سنين • وبعد ذلك يقفوا امام الملك * وكان فيهم من بني يهودا دانيال
7 وحنانيا وميصاييل وعزاريا * ووضع لهم رييس الخصيان اسماء لدانيال بلطشاصر • ولحننيا سدرخ
وميصاييل ميشاخ • ولعزاريا عبدناغو •

INCIPIMUS, JUVANTE DEO, PROPHETIAM DANIELIS PROPHETÆ.

CAPUT PRIMUM.

Textus primus.

ANno tertio regni Joacimi regis Judæ, venit Bochtonassar rex Babelis Jerosolymam, & obsedit eam: 1
Tradiditque Dominus in manum ejus Joacimum regem Judæ, & partem vasorum domûs Dei, quæ asportavit in terram Arac domum dei sui, & vasa intulit in domum thesauri dei sui. 2
Et ait rex Asphenazo principi eunuchorum suorum, ut introduceret de captivis Israelitis tam regiæ stirpis quàm agricolarum, 3
Adolescentulos in quibus nulla esset labes, pulchros aspectu, omni sapientiâ peritos, scientiâ præditos, & ingenio consideratos, in quibus esset facultas standi in palatio coram rege, & addiscendi scripturam & linguam Chaldæorum. 4
Et assignavit eis rex demensum diurnum quotidianum de mensa regia deque vino potûs sui: ut annis tribus enutriti, posteà sisterentur ante regem. 5
Inter eos fuerunt de filiis Judæ Daniel, Hanania, Misael, & Azaria: 6
Quibus imposuit princeps Eunuchorum nomina; Danieli Baltasar, & Sedrach, Misach, & Azariæ Abdenagò. 7

דניאל: ב

8 וַיָּשֶׂם דָּנִיֵּאל עַל־לִבּוֹ אֲשֶׁר לֹא־יִתְגָּאַל בְּפַתְבַּג הַמֶּלֶךְ וּבְיֵין מִשְׁתָּיו וַיְבַקֵּשׁ מִשַּׂר
9 הַסָּרִיסִים אֲשֶׁר לֹא יִתְגָּאָל׃ וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים אֶת־דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים לִפְנֵי שַׂר
10 הַסָּרִיסִים׃ וַיֹּאמֶר שַׂר הַסָּרִיסִים לְדָנִיֵּאל יָרֵא אֲנִי אֶת־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר מִנָּה אֶת־מַאֲכַלְכֶם וְאֶת־
מִשְׁתֵּיכֶם אֲשֶׁר לָמָּה יִרְאֶה אֶת־פְּנֵיכֶם זֹעֲפִים מִן־הַיְלָדִים אֲשֶׁר כְּגִילְכֶם וְחִיַּבְתֶּם
11 אֶת־רֹאשִׁי לַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר דָּנִיֵּאל אֶל־הַמֶּלְצַר אֲשֶׁר מִנָּה שַׂר הַסָּרִיסִים עַל־דָּנִיֵּאל חֲנַנְיָה
12 מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה׃ נַס־נָא אֶת־עֲבָדֶיךָ יָמִים עֲשָׂרָה וְיִתְּנוּ־לָנוּ מִן־הַזֵּרֹעִים וְנֹאכְלָה וּמַיִם וְנִשְׁתֶּה׃
13 וְיֵרָאוּ לְפָנֶיךָ מַרְאֵינוּ וּמַרְאֵה הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת פַּתְבַּג הַמֶּלֶךְ וְכַאֲשֶׁר תִּרְאֵה עֲשֵׂה עִם־
14 15 עֲבָדֶיךָ׃ וַיִּשְׁמַע לָהֶם לַדָּבָר הַזֶּה וַיְנַסֵּם יָמִים עֲשָׂרָה׃ וּמִקְצָת יָמִים עֲשָׂרָה נִרְאָה מַרְאֵיהֶם טוֹב
16 וּבְרִיאֵי בָּשָׂר מִן־כָּל־הַיְלָדִים הָאֹכְלִים אֵת פַּתְבַּג הַמֶּלֶךְ׃ וַיְהִי הַמֶּלְצַר נֹשֵׂא אֶת־פַּתְבָּגָם
17 וְיֵין מִשְׁתֵּיהֶם וְנֹתֵן לָהֶם זֵרְעֹנִים׃ וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעְתָּם נָתַן לָהֶם הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהַשְׂכֵּל בְּכָל־
18 סֵפֶר וְחָכְמָה וְדָנִיֵּאל הֵבִין בְּכָל־חָזוֹן וַחֲלֹמוֹת׃ וּלְמִקְצָת הַיָּמִים אֲשֶׁר־אָמַר הַמֶּלֶךְ לַהֲבִיאָם
19 וַיְבִיאֵם שַׂר הַסָּרִיסִים לִפְנֵי נְבֻכַדְנֶצַּר׃ וַיְדַבֵּר אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא נִמְצָא מִכֻּלָּם
20 כְּדָנִיֵּאל חֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וְכֹל דְּבַר חָכְמַת בִּינָה אֲשֶׁר
21 בִּקֵּשׁ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל־הַחַרְטֻמִּים הָאַשָּׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל־מַלְכוּתוֹ׃ וַיְהִי
דָּנִיֵּאל עַד־שְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃

CAP. II. ב

1 וּבִשְׁנַת שְׁתַּיִם לְמַלְכוּת נְבֻכַדְנֶצַּר חָלַם נְבֻכַדְנֶצַּר חֲלֹמוֹת וַתִּתְפָּעֶם רוּחוֹ וּשְׁנָתוֹ נִהְיְתָה
2 עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לִקְרֹא לַחַרְטֻמִּים וְלָאַשָּׁפִים וְלַמְכַשְּׁפִים וְלַכַּשְׂדִּים לְהַגִּיד לַמֶּלֶךְ חֲלֹמֹתָיו וַיָּבֹאוּ
3 וַיַּעַמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם הַמֶּלֶךְ חֲלוֹם חָלַמְתִּי וַתִּפָּעֶם רוּחִי לָדַעַת אֶת־הַחֲלוֹם׃

Versio VULG. LAT.

Propoſuit autem Daniel in corde ſuo, ne pollueretur de menſa regis, neque de vino potûs ejus: & rogavit eunuchorum præpoſitum ne contaminaretur. Dedit autem Deus Danieli gratiam & miſericordiam in conſpectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunuchorum ad Danielem; Timeo ego dominum meum regem, qui conſtituit vobis cibum & potum: qui ſi viderit vultus veſtros macilentiores præ cæteris adoleſcentibus coævis veſtris, condemnabitis caput meum regi. Et dixit Daniel ad Malaſar, quem conſtituerat princeps eunuchorum ſuper Danielem, Ananiam, Miſaelem, & Azariam; Tenta nos, obſecro, ſervos tuos diebus decem, & dentur nobis legumina ad veſcendum, & aqua ad bibendum: Et contemplare vultus noſtros, & vultus puerorum qui veſcuntur cibo regio: & ſicut videris, facies cum ſervis tuis. Qui, audito ſermone hujuſcemodi, tentavit eos dieb⁹ decem. Poſt dies autem decẽ, apparuerunt vultus eorum meliores & corpulentiores præ omnibus pueris, qui veſcebantur cibo regio. Porrò Malaſar tollebat cibaria, & vinum potûs eorum: dabátque eis legumina. Pueris autem his dedit Deus ſcientiam & diſciplinam, in omni libro & ſapientia: Danieli autem intelligentiam omnium viſionum & ſomniorum. Completis itaque diebus, poſt quos dixerat rex ut introducerentur: introduxit eos præpoſitus eunuchorum in conſpectu Nabuchodonoſor. Cúmque eis locutus fuiſſet rex, non ſunt inventi tales de univerſis, ut Daniel, Ananias, Miſael, & Azarias: & ſteterunt in conſpectu regis. Et omne verbum ſapientiæ & intellectûs, quod ſciſcitatus eſt ab eis rex, invenit in eis decuplùm, ſuper cunctos ariolos & magos, qui erant in univerſo regno ejus. Fuit autem Daniel uſque ad annum primum Cyri regis.

CAP. II.

IN anno ſecundo regni Nabuchodonoſor, vidit Nabuchodonoſor ſomnium, & conterritus eſt ſpiritus ejus, & ſomnium ejus fugit ab eo. Præcepit autem rex, ut convocarentur arioli, & magi, & malefici, & Chaldæi, ut indicarent regi ſomnia ſua: qui cùm veniſſent, ſteterunt coram rege. Et dixit ad eos rex; Vidi ſomnium: & mente confuſus ignoro quid viderim.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Statuens autem Daniel animo ſuo ſe non comeſturum de pulmentis regis, neque bibiturum de vino quod *is* bibebat, rogavit præfectum aulicorum ne comedenda ſibi præberet. (Gratioſum autem reddiderat Danielem Dominus apud aulicorum præfectum,) Dixit aulicorum præfectus Danieli, Timeo dominum meum regem qui cibum potúmque veſtrum indixit, ne cernens vultus veſtros magis tetricos quàm puerorum coætaneorum veſtrorum, præcidat caput meum rex. Dixit autem Daniel Meniſari cui præfectus aulicorum curam demandaverat Danielis, Hananiæ, Miſaelis, & Azariæ; Proba ſervos tuos diebus decem, dentúrque nobis legumina ad edendum & aqua ad bibendum; Deinde conſiderabis colorem noſtrum & colorem puerorum qui comedunt è pulmentis regiis; & prout videris, ſic age cum ſervis tuis. Acquievit ille huic eorum propoſitioni, & probavit eos diebus decem: Et poſt decem dies deprehendit vultus eorum pulchriores, & carnem eorum pinguiorem multò quàm cunctorum puerorum qui veſcebantur pulmentis regiis. Itaque Meniſar capiebat ſibi demenſum eorum & vinum potionis eorum, & dabat eis legumina ad edendum & aquam ad bibendum. Interea quatuor hiſce pueris contulit Deus ſcientiam atque intelligentiam in omni literatura & ſapientia: & Daniel ſagaciſſimus erat in omnibus viſionibus & ſomniis. Exactis diebus quos rex præfinierat, adduxit eos præfectus aulicorum ad regem Nebuchadnoſarem. Et cùm allocutus eos eſſet rex, neminem inter omnes invenit parem Danieli, Hananiæ, Miſaeli, & Azariæ: Steterunt enim coram rege, Et in rebus quibuſque ad peritiam & intelligentiam pertinentibus, quas requiſivit ab eis rex, invenit eos decuplò præſtantiores omnibus incantatoribus & hariolis qui erant in regno ſuo. Manſítque Daniel uſque ad ad annum primum Cyri regis.

CAP. II.

ANno ſecundo regni Nebuchadnoſaris, ſomnavit Nebuchadnoſar ſomnia, quibus inſanivit animus ejus & perduravit in eo ſomnus ejus. Quapropter edixit rex ut convocarentur incantatores & harioli, magi & Chaldæi, ad indicandum regi ſomnium ſuum. Qui cùm veniſſent & ſtetiſſent coram rege, Dixit eis rex; Somnium vidi, & dementatur animus meus ut ſciam illud ſomnium.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ ἔθετο Δανιὴλ (ζ) εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ ἐν τῇ τραπέζῃ τοῦ βασιλέως, καὶ ἐν τῷ οἴνῳ ἀπὸ τοῦ ποτοῦ αὐτοῦ· καὶ ἠξίωσε τὸν ἀρχιευνοῦχον, ὡς οὐ μὴ ἀλισγηθῇ. Καὶ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸν Δανιὴλ εἰς ἔλεον καὶ (η) οἰκτιρμὸν ἐνώπιον τοῦ ἀρχιευνούχου. Καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιευνοῦχος τῷ Δανιὴλ, Φοβοῦμαι ἐγὼ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα, τὸν ἐκτάξαντα τὴν βρῶσιν ὑμῶν καὶ τὴν πόσιν ὑμῶν, μή ποτε ἴδῃ τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ παρὰ τὰ παιδάρια τὰ (θ) συνήλικα ὑμῶν, καὶ καταδικάσητε τὴν κεφαλήν μου τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἶπε Δανιὴλ πρὸς (ι) Ἀμελσὰδ, ὃν κατέστησεν ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐπὶ Δανιὴλ, (κ) Ἀνανίαν, Μισαὴλ, Ἀζαρίαν, Πείρασον δὴ τοὺς παῖδάς σου ἡμέρας δέκα, καὶ δότωσαν ἡμῖν ἀπὸ τῶν σπερμάτων (λ), καὶ φαγώμεθα, καὶ ὕδωρ πιώμεθα, Καὶ ὀφθήτωσαν ἐνώπιόν σου αἱ ἰδέαι ἡμῶν, καὶ αἱ ἰδέαι τῶν παιδαρίων τῶν (μ) ἐσθιόντων τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως, καὶ καθὼς ἐὰν ἴδῃς, ποίησον μετὰ τῶν (ν) παίδων σου. Καὶ εἰσήκουσεν αὐτῶν, καὶ ἐπείρασεν αὐτοὺς ἡμέρας δέκα. Καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν δέκα ἡμερῶν, ὤφθησαν αἱ ἰδέαι αὐτῶν ἀγαθαὶ καὶ (ξ) ἰσχυραὶ ταῖς σαρξὶν ὑπὲρ τὰ παιδάρια τὰ (ο) ἔσθοντα τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐγένετο (π) Ἀμελσὰδ ἀναιρούμενος τὸ δεῖπνον αὐτῶν, καὶ τὸν οἶνον τοῦ πόματος αὐτῶν, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς σπέρματα (ρ). Καὶ τὰ παιδάρια ταῦτα οἱ τέσσαρες αὐτοὶ, ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς σύνεσιν καὶ φρόνησιν ἐν πάσῃ γραμματικῇ καὶ σοφίᾳ· καὶ Δανιὴλ συνῆκεν ἐν πάσῃ ὁράσει καὶ ἐνυπνίοις. Καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν, ὧν εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιευνοῦχος ἐναντίον Ναβουχοδονόσορ. Καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτῶν ὁ βασιλεύς. καὶ (*) οὐχ εὑρέθησαν ἐκ πάντων αὐτῶν ὅμοιοι Δανιὴλ, καὶ Ἀνανίᾳ, καὶ Μισαὴλ, καὶ Ἀζαρίᾳ· καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἐν παντὶ ῥήματι σοφίας καὶ ἐπιστήμης, ὧν ἐζήτησε παρ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, εὗρεν αὐτοὺς δεκαπλασίονας παρὰ πάντας τοὺς ἐπαοιδοὺς καὶ τοὺς μάγους τοὺς ὄντας (σ) ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο Δανιὴλ ἕως ἔτους ἑνὸς Κύρου τοῦ βασιλέως. (†)

MS. A. (ζ) ἐπὶ (η) εἰς οἰκτιρμὸν (θ) συνηλικείᾳ (ι) Ἀμῤσφὰρ, (κ) καὶ Ἀνανίαν, καὶ Μισαὴλ, καὶ Ἀζαρίαν, (λ) τῆς γῆς, καὶ φαγώμεθα, καὶ ὕδωρ πιώμεθα, (μ) ἐσθιόντων (ν) παιδαρίων σου. (ξ)* ἰσχυραὶ (ο) ἐσθίοντα (π) Ἀμῤσφὰρ (ρ) τοῖς τέσσαρσιν παιδαρίοις. Καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς (*) οὐκ (σ) ἐν τῇ βασιλείᾳ. (†) ὍΡΑΣΙΣ β'.

Et posuit Daniel in corde suo, ut non (f) pollueretur in mensa regis, & in 8
vino de potu ejus: & rogavit eunuchorum præpositum, ne contaminare-
tur. Et dedit Deus Danielem in misericordiam, & miserationem in con- 9
spectu principis eunuchorum: Et dixit princeps eunuchorum Danieli; 10
Timeo ego dominum meum regem, qui constituit cibum vestrum, & po-
tum vestrum, ne fortè videat facies vestras tristes præ adolescentibus co-
ævis vestris, & (g) condemnetis caput meum regi. Et dixit Daniel ad 11
Amelsad, quem constituerat princeps eunuchorum super Danielem, Ana-
niam, Misael, Azariam; (h) Tenta, obsecro, pueros tuos diebus decem: 12
& dent nobis de (i) seminibus, & comedamus, & aquam bibamus, Et 13
appareant coram te vultus nostri, & vultus puerorum qui edunt mensam
regis: & sicut videris, facito cum pueris tuis. Et exaudivit eos: & 14
(k) tentavit eos diebus decem. Et post finem decem dierum apparuerunt 15
vultus eorum boni & robusti carnibus, super pueros qui edebant mensam
regis. Et fuit Amelsad tollens cibum eorum, & vinum potûs eorum, 16
& dabat eis (l) semina. Et (m) pueri hi, quatuor ipsi, dedit eis Deus 17
intellectum, & prudentiam in omni (n) literatura, & sapientia. Et
Daniel intellexit in omni visione, & somniis. Et post finem dierum, quos 18
dixerat rex introducendi eos, & introduxit eos præpositus eunuchorum
in conspectu Nabuchodonosor: Et loquutus est cum eis rex: & non 19
sunt inventi de universis ipsis similes Danieli, & Ananiæ, & Misael,
& Azariæ, & steterunt in conspectu regis: Et in omni verbo sapien- 20
tiæ, & scientiæ, quæcunque sciscitatus est ab eis rex, invenit eos decu-
plò majores præ omnibus (o) incantatoribus, & magis, qui erant in uni-
verso regno ejus. Et fuit Daniel usque ad annum unum Cyri regis. 21

ΚΕΦ. β'.

(†) ΕΝ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ (α) τῆς βασιλείας, ἐνυπνιάσθη Ναβουχοδονόσορ ἐνύπνιον, καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ, καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τοὺς ἐπαοιδοὺς, καὶ τοὺς μάγους, καὶ τοὺς φαρμακοὺς, καὶ τοὺς Χαλδαίους, τοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ. καὶ (β) ἦλθαν, καὶ ἔστησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, (γ) Ἠνυπνιάσθην, καὶ ἐξέστη τὸ πνεῦμά μου, τοῦ γνῶναι τὸ ἐνύπνιον.

MS. A. (†) ὍΡΑΣΙΣ γ'. (α) τῆς βασιλείας Ναβουχοδονόσορ, (β) ἦλθον, (γ) Ἐνυπνιάσθην,

CAP. II.

IN anno (a) secundo regni somniavit Nabuchodonosor somnium: & ob- 1
stupuit spiritus ejus: & somnus ejus * fuit ab eo. Et dixit rex, ut vo- 2
carent (b) incantatores, & magos, & maleficos, & Chaldæos ad an-
nuntiandum regi somnia ejus. Et venerunt, & steterunt coram rege. Et
dixit eis rex; Somniavi, & (c) obstupuit spiritus meus ad cognoscendum 3
somnium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فوضع دانيال في قلبه انه لا يتدنس بمائدة الملك وبخمر شربه * وسال رييس الخصيان انه
9 لا يتدنس * واعطي الله دانيال للرحمة والرافة امام رييس الخصيان * وقال رييس الخصيان
10 لدانيال . انا اخاف سيدي الملك . اوصي بطعمكم ومشربكم . ليلا يري وجوهكم
11 متغيرة عن الغلمان اقرانكم . فتذنبون نفسي عند الملك * فقال دانيال لمناصر الذي
12 اقامه رييس الخصيان على دانيال وحنانيا وميصاييل وعزريا * جرب عبيدك عشرة ايام
13 وليعطونا من حبوب الارض فناكل * وتظهر امامك سحنانا وسحنات الغلمان الذين
14 15 ياكلون من مائدة الملك . وكما تري اصنع مع عبيدك * فسمع لهم وجربهم عشرة ايام * وبعد
انقضاء العشرة ايام رويت سحناتهم صالحات . واقوياء في اجسادهم اكثر من الغلمان
16 الذين ياكلون من مائدة الملك * وكان مناصر يستملك غداهم وخمر مشربهم * ويعطيهم
17 حبوبا للاربعة الغلمان * وهولاء الغلمان الاربعة اعطاهم الله فهما وذكاء في كل
18 نحو وحكمة . ودانيال فهم في كل رويا وفي المنامات * وبعد انقضاء الايام التي قال
19 الملك ان يدخلوهم اليه . فادخلهم رييس الخصيان امام بختنصر * وكلمهم
الملك ولم يوجد من جميعهم من يشبه دانيال وحنانيا وميصاييل وعزاريا . ووقفوا
20 امام الملك * وبكل كلمة حكمة وفقه طلب منهم الملك . فوجدهم عشرة اضعاف
21 افضل من جميع الرقايين والمجوس الذين كانوا في مملكته * وصار دانيال الي سنة
احدي لكورس الملك .

Decernens autem Daniel in corde suo 8
non contaminaturum se mensâ regis ne-
que vino potûs ejus, precatus est prin-
cipem Eunuchorum, ut contaminaretur.
(Tribuerat autem Deus Danieli grati- 9
am & benevolentiam apud principem
Eunuchorum.) Ait princeps Eunucho- 10
rum Danieli; Ego timeo quin dominus
meus rex qui cibum & potum vestrum
assignavit, videat facies vestras di-
versas ab adolescentium coætaneorum
vestrorum, & culpâ damnetis animam
meam apud regem. Dixit Daniel Ma- 11
nasari quem præfecerat princeps Eunu-
chorum Danieli, Hananiæ, Misaeli, &
Azariæ; Experire servos tuos decem 12
diebus: dent nobis de leguminibus ter-
ræ ut comedamus; Tum appareant 13
coram te species nostræ & species adole-
scentum qui vescuntur de mensa regis;
& prout videris, age cum servis tuis.
Obtemperavit igitur eis, & expertus est 14
eos diebus decem: Et post exactos de- 15
cem dies, apparuerunt species eorum opti-
mæ, ipsique validiores corpore præ ado-
lescentibus qui vescebantur de mensa re-
gis. Quocirca Manasar cibum eorum 16
& vinum potûs eorum sibi vindicans,
dabat legumina iis quatuor adolescenti-
bus. Porrò adolescentibus hisce qua- 17
tuor concessit Deus ingenium & acu-
men in omni eloquentia & sapientia;
Daniel autem intelligebat omnem visi-
onem & somnia quæque. Elapsis itaque 18
diebus quibus præceperat rex ut intro-
ducerent eos ad se, introduxit eos prin-
ceps eunuchorum coram Bochtonassare.
Allocutusque eos rex, neminem inve- 19
nit inter omnes, qui similis esset Dani-
eli, Hananiæ, Misaëli, & Azariæ. Cùm
enim stetissent coram rege, In omni 20
verbo sapientiæ & prudentiæ quod pe-
tiit ab eis rex, invenit eos decuplò præ-
stantiores cunctis incantatoribus & ma-
gis qui erant in regno suo. Fuitque Da- 21
niel usque ad annum primum Cyri regis.

الفصل الثاني .

الوحي الثالث .

1 * في السنة الثانية من ملك بختنصر حلم بختنصر حلما . وذهلت روحه * ونومه سار عنه
2 * فقال الملك ان يدعوا الرقايين والمجوس والسحرة والكلدانيين ليخبروا الملك بحلمه
3 فاتوا ووقفوا امام الملك * فقال لهم الملك . حلمت وذهلت روحي لاعرف الحلم .

CAP. II.

Revelatio tertia.

ANno secundo regni Bochtonassaris, 1
somniavit Bochtonassar somnium: un-
de obstupuit spiritus ejus, & somnus
ejus recessit ab eo. Itaque jussit rex 2
convocari incantatores, magos, venefi-
cos & Chaldæos; ut indicarent regi
somnium ejus. Quibus advenientibus
& coram rege astantibus, Dixit rex; 3
Somniavi, & obstupescit spiritus meus
ad sciendum somnium.

דניאל : ב

4 וידברו הכשדים למלך ארמית מלכא לעלמין חיי אמר חלמא לעבדיך ופשרא נחוא :
5 ענה מלכא ואמר לכשדיא מלתה מני אזדא הן לא תהודעונני חלמא ופשרה הדמין תתעבדון ובתיכון נולי יתשמון :
6 והן חלמא ופשרה תהחון מתנן ונבזבה ויקר שגיא תקבלון מן קדמי להן חלמא ופשרה החוני :
7 ענו תנינות ואמרין מלכא חלמא יאמר לעבדוהי ופשרה נהחוה :
8 ענה מלכא ואמר מן יציב ידע אנה די עדנא אנתון זבנין כל קבל די חזיתון די אזדא מני מלתא :
9 די הן חלמא לא תהודענני חדה היא דתכון ומלה כדבה ושחיתה הזמנתון למאמר קדמי עד די עדנא ישתנא להן חלמא אמרו לי ואנדע די פשרה תהחונני :
10 ענו כשדיא קדם מלכא ואמרין לא איתי אנש על יבשתא די מלת מלכא יוכל להחויה כל קבל די כל מלך רב ושליט מלה כדנה לא שאל לכל חרטם ואשף וכשדי :
11 ומלתא די מלכה שאל יקירה ואחרן לא איתי די יחונה קדם מלכא להן אלהין די מדרהון עם בשרא לא איתוהי :
12 כל קבל דנה מלכא בנס וקצף שגיא ואמר להובדה לכל חכימי בבל :
13 ודתא נפקת וחכימיא מתקטלין ובעו דניאל וחברוהי להתקטלה :
14 באדין דניאל התיב עטא וטעם לאריוך רב טבחיא די מלכא די נפק לקטלה לחכימי בבל :
15 ענה ואמר לאריוך שליטא די מלכא על מה דתא מהחצפה מן קדם מלכא אדין מלתא הודע אריוך לדניאל :
16 ודניאל על ובעה מן מלכא די זמן ינתן לה ופשרא להחויה למלכא :
17 אדין דניאל לביתה אזל ולחנניה מישאל ועזריה חברוהי מלתא הודע :
18 ורחמין למבעא מן קדם אלה שמיא על רזה דנה די לא יהבדון דניאל וחברוהי עם שאר חכימי בבל :
19 אדין לדניאל בחזוא די ליליא רזה גלי אדין דניאל ברך לאלה שמיא :
20 ענה דניאל ואמר להוא שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא וגבורתא די לה היא :

Versio VULG. LAT.

Responderúntq; Chaldæi regi Syriacè ; Rex, in sempiternū
vive: dic somnium servis tuis, & interpretationem ejus in- 4
dicabimus. Et respondens rex ait Chaldæis ; Sermo reces-
sit à me : nisi indicaveritis mihi somnium, & conjecturam 5
ejus, peribitis vos, & domus vestræ publicabuntur. Si autē
somniū, & conjecturam ejus narraveritis, præmia, & dona, 6
& honorem multum accipietis à me : somnium igitur, &
interpretationem ejus indicate mihi. Responderunt secun-
dò, atque dixerunt ; Rex somnium dicat servis suis, & inter- 7
pretationem illius indicabimus. Respondit rex, & ait; Certè
novi quòd tempus redimitis, scientes quòd recesserit à me 8
sermo. Si ergò somnium non indicaveritis mihi, una est de
vobis sententia, quòd interpretationē quoq; fallacē & de- 9
ceptione plenam composueritis, ut loquamini mihi donec
temp° pertranseat. Somniū itaque dicite mihi; ut sciā quòd
interpretationem quoq; ej° verā loquamini. Respondentes
ergò Chaldæi corā rege, dixerunt ; Non est homo super ter- 10
rā, qui sermonem tuum, rex, possit implere: sed neque regum
quisquam mago° & potens verbū hujuscemodi sciscitatur
ab omni ariolo, & mago, & Chaldæo. Sermo enim, quem
tu quæris, rex, gravis est: nec reperietur quisquā, qui indicet 11
illum in conspectu regis: exceptis diis, quorum non est cum
hominib° conversatio. Quo audito, rex in furore & in ira
magna præcepit, ut perirent omnes sapientes Babylonis. 12
Et egressā sententiā, sapientes interficiebantur : quærebān- 13
túrq; Daniel & socii ej°, ut perirent. Tunc Daniel requisi- 14
vit de lege atq; sententia, ab Arioch principe militiæ regis,
qui egress° fuerat ad interficiendos sapientes Babylonis. Et
interrogavit eū, qui à rege potestatē acceperat, quā ob cau- 15
sā tam crudelis sententia à facie regis esset egressa. Cū ergò
rē indicâsset Arioch Danieli, Daniel ingress° rogavit re-
gē, ut tempus daret sibi ad solutionē indicandā regi. Et in- 16
gress° est domū suā, Ananiæq; & Misaeli & Azariæ soci- 17
is suis indicavit negotiū : Ut quærerent misericordiā à fa- 18
cie Dei cœli super sacramento isto, & non perirent Daniel
& socii ej° cū cæteris sapientib° Babylonis. Tunc Danieli 19
mysterium per visionem nocte revelatum est: & benedixit
Daniel Deum cœli, Et locutus ait ; Sit nomen Domini 20
benedictum à seculo & usque in seculum : quia sapientia &
fortitudo ejus sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

Tum Chaldæi Syriacè coram rege locuti, di- 4
xerunt ; Rex, in secula vivas : dic somnium
servis tuis, tum explicationem eius nos indi-
cabimus. Respondit rex, dixitque Chaldæis; 5
Certissimum est verbum quod pronuntio,
quòd nisi indicaveritis somnium & explicati-
onem ejus, membratim concidemini, & do-
mus vestræ diripientur : Sin autem somni- 6
um & explicationem ejus indicaveritis mihi,
dona, & divitias, gloriámque multam acci-
pietis à me ; dummodo somnium & explica-
tionem ejus indicetis mihi. Respondentibus 7
iterum ac dicentibus ; Rex somnium dicat ser-
vis suis, tum explicationem ejus nos indica-
bimus ; Respondit rex, & ait ; Reverà in- 8
telligo vos tempus postulare, quandoquidem
videtis certissimū esse verbum meum, Quòd 9
nisi somnium indicetis mihi, una eademque
futura sit sors vestra: & verbū falsum ac ina-
ne coram me dicere vos decrevisse, quoad
tempus elabatur. At somnium narrate mihi,
ut sciam explicationem quoque ejus vos mihi
indicaturos. Responderunt Chaldæi dicen- 10
tes coram rege ; Nemo est super terram qui
verbum regis indicare possit, nec ullus un-
quam rex magnus ac potens ejusmodi rem
postulavit ab ullo præstigiatore, hariolo, aut
Chaldæo : Et res quam rex petit, gravissi- 11
ma est; neque reperitur quisquam qui eam in-
dicet regi, præter deos quorum habitatio non
est cum mortalibus. Tunc rex vehementer 12
percitus irâ, summo cum furore edixit ut per-
derentur omnes sapientes Babylonis. Edi- 13
cto promulgato interficiebantur sapientes,
volueruntque interficere Danielem & socios
ejus. Tunc Daniel cùm animo consilióque 14
rem pervolvisset, dixit ad Arioch ducem il-
lum satellitii regii, qui exierat ad interficien-
dum sapientes Babylonis ; Quâ de causa e- 15
dictum istud *tantopere* urget nomine regis ?
Cúmque rem indicâsset Arioch Danieli,
Rogavit Daniel regem ut tempus sibi con- 16
cederet, quatenus interpretationem regi in-
dicaret. Tunc Daniel domum suam redi- 17
ens, Hananiæ, Misaeli, & Azariæ sociis suis
rem istam exposuit, Ut misericordiam pe- 18
terent à Deo cœli pro mysterio isto, ne per-
irent Daniel & socii ejus unà cum reliquis
sapientibus Babylonis. Tunc Danieli in vi- 19
sione nocturna mysterium fuit revelatum :
quapropter Daniel benedixit Deo cœli. Re- 20
spondens Daniel dixit ; Sit nomen Domini
benedictum à seculo in seculum usque : nam
sapientia & potentia ipsius est :

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ (δ) ἐλάλησαν οἱ Χαλδαῖοι τῷ βασιλεῖ Συριστὶ, Βασιλεῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι. Σὺ εἰπὸν τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισί σου, καὶ τὴν σύγκρισιν ἀναγγελοῦμεν. Ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς (ε) τοῖς Χαλδαίοις, Ὁ λόγος ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη. ἐὰν (ζ) μὴ γνωρίσητέ μοι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν (η), εἰς ἀπώλειαν ἔσεσθε, καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν διαρπαγήσονται. Ἐὰν δὲ τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ γνωρίσητέ μοι, δόματα καὶ (θ) δωρεὰς καὶ τιμὴν πολλὴν λήψεσθε παρ' ἐμοῦ. πλὴν τὸ ἐνύπνιον καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀπαγγείλατέ μοι. Ἀπεκρίθησαν (ι) δεύτερον, καὶ εἶπαν, Ὁ βασιλεὺς εἰπάτω τὸ ἐνύπνιον τοῖς παισὶν αὐτοῦ, καὶ τὴν σύγκρισιν (κ) ἀναγγελοῦμεν. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας οἶδα ἐγὼ ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγοράζετε· καθότι (λ) ἴδετε ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα. Ἐὰν οὖν τὸ ἐνύπνιον μὴ ἀναγγείλητέ μοι, οἶδα ὅτι ῥῆμα ψευδὲς καὶ διεφθαρμένον συνέθεσθε εἰπεῖν (μ) ἐνώπιόν μου, ἕως οὗ ὁ καιρὸς παρέλθῃ. τὸ ἐνύπνιόν μου εἴπατέ μοι, καὶ γνώσομαι (ν) ὅτι καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖτέ μοι. Ἀπεκρίθησαν (ξ) οἱ Χαλδαῖοι ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ λέγουσιν, Οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ὅστις (ο) τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως δυνήσεται γνωρίσαι, καθότι πᾶς βασιλεὺς μέγας καὶ ἄρχων ῥῆμα (π) τοιοῦτον οὐκ ἐπερωτᾷ ἐπαοιδὸν μάγον (ρ) καὶ Χαλδαῖον. Ὅτι ὁ λόγος ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, βαρὺς, καὶ ἕτερος οὐκ ἔστιν ὃς ἀναγγελεῖ αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἀλλ' (σ) οἱ θεοὶ, ὧν οὐκ ἔστιν ἡ κατοικία μετὰ πάσης σαρκός. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀπολέσαι πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος. Καὶ τὸ δόγμα ἐξῆλθε, καὶ οἱ σοφοὶ ἀπεκτέννοντο· καὶ ἐζήτησαν Δανιὴλ καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ ἀνελεῖν. Τότε Δανιὴλ ἀπεκρίθη βουλὴν καὶ γνώμην τῷ Ἀριὼχ τῷ ἀρχιμαγείρῳ τοῦ βασιλέως, ὃς ἐξῆλθεν (τ) ἀναιρεῖν τοὺς σοφοὺς (υ) Βαβυλῶνος, Ἄρχων τοῦ βασιλέως, περὶ τίνος ἐξῆλθεν ἡ γνώμη ἡ ἀναιδὴς (φ) ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως; ἐγνώρισε δὲ (χ) ὁ Ἀριὼχ τὸ ῥῆμα τῷ Δανιήλ. Καὶ Δανιὴλ ἠξίωσεν τὸν βασιλέα ὅπως χρόνον δῷ αὐτῷ, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελῇ τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἰσῆλθε Δανιὴλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἀνανίᾳ καὶ τῷ Μισαὴλ καὶ τῷ Ἀζαρίᾳ τοῖς φίλοις αὐτοῦ τὸ ῥῆμα ἐγνώρισε. Καὶ οἰκτιρμοὺς ἐζήτουν παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ὑπὲρ τοῦ μυστηρίου τούτου, (ψ) ὅπως ἂν μὴ ἀπόλωνται Δανιὴλ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐπιλοίπων σοφῶν Βαβυλῶνος. (ω) Τότε τῷ Δανιὴλ ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς τὸ μυστήριον ἀπεκαλύφθη· καὶ (α) εὐλόγησε τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ Δανιήλ, Καὶ εἶπεν, Εἴη τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ὅτι ἡ σοφία καὶ ἡ (β) σύνεσις αὐτοῦ ἐστι.

Et loquuti sunt Chaldæi regi Syriacè; Rex, in secula vive. Dic somnium 4
pueris tuis: & conjecturam indicabimus. Respondit rex Chaldæis; Sermo 5
recessit à me. Nisi indicaveritis mihi somnium, & conjecturam; in perditionem eritis: & domus vestræ diripientur. Si autem somnium & conje- 6
cturam ejus indicaveritis mihi; præmia, & dona, & honorem multum accipietis à me: tantummodò somnium & conjecturam ejus indicate mihi.
Responderunt secundò, & dixerunt; Rex dicat somnium pueris suis, & 7
conjecturam indicabimus. Et respondit rex, & dixit; In veritate novi ego, 8
quòd vos redimitis (d) tempus, secundū quod videtis, quia (e) discessit à me
verbum. Si ergò somniū non indicaveritis mihi; scio, quia verbū falsum & 9
corruptum composuistis ad dicendum coram me, donec tempus pertranseat.
Somnium meum dicite mihi; & sciam quia etiam conjecturam ejus indicabitis mihi. Responderunt Chaldæi coram rege, & dicunt; Non est homo su- 10
per aridam, qui verbum regis possit notum facere: sicuti omnis rex magnus,
& princeps verbū hujusmodi non sciscitatur ab incantatore, mago, & Chaldæo. Quia sermo, quem rex interrogat, gravis est: & alius non est, qui in- 11
dicet illum in conspectu regis, nisi dii, quorum non est habitatio cum omni
carne. Tunc rex in furore & ira dixit, ut perderent omnes sapientes Baby- 12
lonis. Et sententia egressa est, & sapientes interficiebantur: & quæsierunt 13
Danielem, & amicos ejus ad interficiendū. Tum Daniel respondit consiliū 14
& sententiam Arioch principi coquorum regis, qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes (f) Babylonis; Princeps regis, pro quo egressa est senten- 15
tia impudens à facie regis? Indicavit autem Arioch verbum Danieli. Et 16
Daniel rogavit regem, ut tempus daret sibi, & conjecturam ejus indicaret
regi. Et ingressus est Daniel in domum suam: & Ananiæ, & Misaeli, 17
& Azariæ amicis suis verbum indicavit: Et miserationes quærebant à 18
Deo cœli pro mysterio hoc; ut non perirent Daniel, & amici ejus cum ceteris sapientibus Babylonis. Tunc Danieli in visione noctis mysterium re- 19
velatum est. Et benedixit Deum cœli Daniel, Et dixit; Sit nomen Dei 20
benedictum à seculo, & usque in seculum: quia sapientia, & intelligentia ejus sunt.

MS. A. (δ) εἶπον (ε) καὶ εἶπεν τοῖς (ζ) οὖν μὴ (η) αὐτοῦ, (θ) δωρεὰν (ι) οἱ Χαλδαῖοι, καὶ εἶπαν ἐκ δευτέρου, Ὁ βασιλεὺς (κ) αὐτοῦ ἀναγγελοῦμεν. Ἀπεκρίθη (λ) οἴδατε, (μ) ἐνώπιον ἐμοῦ, (ν) ὅτι τὴν (ξ) πάλιν οἱ (ο) δυνήσεται τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως γνωρίσαι, (π) τοιοῦτο (ρ) Χαλδαῖον, (σ) ἢ θεοί, (τ) ἀναιρεῖν (υ) Βαβυλῶνος, καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, λέγων, Ἄρχων (φ) αὕτη ἐκ (χ) τὸ ῥῆμα Ἀριὼχ τῷ βασιλεῖ. Καὶ εἰσῆλθεν Δανιήλ, καὶ ἠξίωσεν ἀπὸ τοῦ βασιλέως, ὅπως χρόνον (ψ) ὅπως μὴ (ω) Τῷ δὲ Δανιὴλ (α) ηὐλόγησεν (β) σύνεσις καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتكلم الكلدانيون مع الملك بالسريانية * عش ايها الملك الي الدهر * انت قل الحلم
لعبيدك * ونحن نخبر بتعبيره * فاجاب الملك وقال للكلدانيين * القول بعد عني * وان 5
لم تعرفوني بالحلم وبتاويله * تصيرون للهلاك * وبيوتكم تنهب * فان عرفتموني بالحلم 6
وبتاويله * تنالون مني عطايا ومواهب وكرامة كثيرة * فاخبروني بالحلم وبتاويله *
* فاجابوا ثانية وقالوا * ليقل الملك الحلم لعبيده ونخبره بتاويله * فاجاب الملك وقال 7 8
بالحق علمت انا انكم انتم انما تشترون وقتا * من اجل انكم تعلمون ان القول بعد عني *
* فان لم تخبروني بالحلم * علمت ان القول كذب وفاسد * فابتغوا ان تقولوا امامي الي ان 9
يجوز الزمان * حلمي قولوه لي * فقد علمت انكم تخبروني بتاويله * فاجاب الكلدانيون 10
ايضا امام الملك وقالوا * ليس انسان علي اليابسة يستطيع ان يعرف كلمة الملك * من اجل
انه كل ملك عظيم ورييس لم يسال عن هذه الكلمة راقيا ولا ساحرا ولا كلدانيا * لان 11
القول الذي سال الملك عنه * فليس يستطيع احد ان يخبر به امام الملك * الا الالهة الذين
ليس لهم سكن مع كل ذي لحم * حينيذ الملك قال بغضب وغيظ كثير ان يهلكوا كل 12
حكماء بابل * وخرج امر بقتل الحكماء * وطلبوا ان يقتلوا دانيال واصحابه * حينيذ 13 14
دانيال اجاب بمشورة وراي لاريوخ رييس طباخي الملك الذي خرج ليقتل حكماء بابل *
* واستفحص منه قايلا * يا رييس الملك من اجل ماذا خرج هذا الراي الوقح من وجه 15
الملك * فعرف اريوخ الملك بهذه الكلمة * ودانيال دخل وسال الملك لكي يعطيه 16
زمانا * ويخبر الملك بتاويله * ودخل دانيال الي بيته * وعرف حنانيا وميصاييل وعزاريا 17
اصحابه بهذه الكلمة * وطلبوا رافات من قبل اله السماء من اجل هذا السر * ليلا يهلك 18
دانيال واصحابه مع ساير حكماء بابل * حينيذ كشف هذا السر لدانيال في رويا الليل * 19
فبارك دانيال اله السماء * وقال * يكون اسم الله مباركا من الدهر والي الدهر * لان له الحكمة 20
والفهم والجبروت *

Allocuti sunt Chaldæi regem Syriacè; 4
Vivas O rex in perpetuum; tu dicas somnium servis tuis, & nos exponemus
interpretationem ejus. Respondens rex 5
ait Chaldæis, Sermo recessit à me: &
nisi notum feceritis mihi somnium & interpretationem ejus, in perditionem abibitis, & domus vestræ diripientur: Ve- 6
rùm si notum feceritis mihi somnium
& interpretationem ejus, obtinebitis à
me dona, & munera, atque honorem
multum: notum ergò facite mihi somnium & interpretationem ejus. Re- 7
sponderunt secundò, & dixerunt; Dicat rex somnium servis suis, & nos interpretationem ejus exponemus. Re- 8
spondit rex dicens; Planè novi ego vos
quidem tempus redimere, eò quòd noveritis sermonem à me recessisse. Quòd 9
si somnium non indicaveritis mihi, intelligam rem vestram falsam esse &
corruptam: incipite ergò disserere coram me donec tempus labatur: somnium meum dicite mihi: nam interpretationem ejus vos indicaturos esse mihi, jam novi. Responderunt Chaldæi 10
rursus coram rege, & dixerunt; Nullus est homo super aridam, qui notum
facere possit verbum regis; quia nullus
rex magnus aut princeps postularet hujusmodi verbum ab ullo incantatore, venefico, aut Chaldæo. Sermonem enim de 11
quo rex petit, nullus alius indicare potest coram rege, nisi dii quibus non est
cohabitatio cum ullo mortali. Tunc rex 12
magna cum ira & excandescentia dixit,
ut perderent omnes sapientes Babelis:
Et promulgato ejus edicto de cæde sa- 13
pientum; volebant interficere Danielem
& socios ejus. Tunc Daniel maturo 14
consilio & prudentiâ respondit Arioch
principi coquorum regis, qui egressus fuerat ad occidendum sapientes Babelis:
Nam sciscitans ab eo, dixit; O princeps 15
regis, quæ de re prodiit consilium hoc durum à conspectu regis? Quod verbum
cùm notum fecisset Arioch regi, In- 16
gressus est Daniel, & rogavit regem
ut tempus sibi daret ad indicandum regi interpretationem ejus. Tum Daniele 17
domum suam regresso, & Hananiâ,
Misaele, atque Azariâ sociis suis hac
de re monitis; Postulaverunt misera- 18
tiones à Deo cœli pro hujusmodi arcano,
ne perirent Daniel & socii ejus cum reliquis sapientibus Babelis. Tunc rete- 19
ctum fuit arcanum illud Danieli in visione nocturna: quare benedixit Daniel
Deo cœli, Et ait; Benedictum sit no- 20
men Dei à seculo ad seculum usque;
quoniam ipsius est sapientia, intelligentia, & fortitudo:

דניאל: ב

21 והוא מהשנא עדניא וזמניא מהעדה מלכין ומהקים מלכין יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה:
22 הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהירא עמה שרא:
23 לך אלה אבהתי מהודא ומשבח אנה די חכמתא וגבורתא יהבת לי וכען הודעתני די בעינא מנך די מלת מלכא הודעתנא:
24 כל קבל דנה דניאל על על אריוך די מני מלכא להובדה לחכימי בבל אזל וכן אמר לה לחכימי בבל אל תהובד העלני קדם מלכא ופשרא למלכא אחוא:
25 אדין אריוך בהתבהלה הנעל לדניאל קדם מלכא וכן אמר לה די השכחת גבר מן בני גלותא די יהוד די פשרא למלכא יהודע:
26 ענה מלכא ואמר לדניאל די שמה בלטשאצר האיתיך כהל להודעתני חלמא די חזית ופשרה:
27 ענה דניאל קדם מלכא ואמר רזא די מלכא שאל לא חכימין אשפין חרטמין גזרין יכלין להחויה למלכא:
28 ברם איתי אלה בשמיא גלא רזין והודע למלכא נבוכדנצר מה די להוא באחרית יומיא חלמך וחזוי ראשך על משכבך דנה הוא:
29 אנתה מלכא רעיונך על משכבך סלקו מה די להוא אחרי דנה וגלא רזיא הודעך מה די להוא:
30 ואנה לא בחכמה די איתי בי מן כל חייא רזא דנה גלי לי להן על דברת די פשרא למלכא יהודעון ורעיוני לבבך תנדע:
31 אנתה מלכא חזה הוית ואלו צלם חד שגיא צלמא דכן רב וזיוה יתיר קאם לקבלך ורוה דחיל:
32 הוא צלמא ראשה די דהב טב חדוהי ודרעוהי די כסף מעוהי וירכתה די נחש:
33 שקוהי די פרזל רגלוהי מנהון די פרזל ומנהון די חסף:
34 חזה הוית עד די התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי די פרזלא וחספא והדקת המון:
35 באדין דקו כחדה פרזלא חספא נחשא כספא ודהבא והוו כעור מן אדרי קיט ונשא המון רוחא וכל אתר לא השתכח להון ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא:

Versio VULG. LAT.

21 Et ipse mutat tempora, & ætates: transfert regna, atque constituit: dat sapientiam sapientibus, & scientiam intelligentibus disciplinam:
22 Ipse revelat profunda, & abscondita, & novit in tenebris constituta: & lux cum eo est.
23 Tibi, Deus patrum nostrorum, confiteor, téque laudo: quia sapientiam & fortitudinem dedisti mihi: & nunc ostendisti mihi quæ rogavimus te, quia sermonem regis aperuisti nobis.
24 Post hæc Daniel ingressus ad Arioch, quem constituerat rex ut perderet sapientes Babylonis, sic ei locutus est; Sapientes Babylonis ne perdas: introduc me in conspectu regis, & solutionem regi narrabo.
25 Tunc Arioch festinus introduxit Danielem ad regem, & dixit ei; Inveni hominem de filiis transmigrationis Juda, qui solutionem regi annuntiet.
26 Respondit rex, & dixit Danieli, cujus nomen erat Baltassar; Putásne verè potes mihi indicare somnium, quod vidi, & interpretationem ejus?
27 Et respondens Daniel coram rege, ait; Mysterium, quod rex interrogat, sapientes, magi, arioli, & aruspices nequeunt indicare regi.
28 Sed est Deus in cœlo revelans mysteria, qui indicavit tibi, rex Nabuchodonosor, quæ ventura sunt in novissimis temporibus. Somnium tuum & visiones capitis tui in cubili tuo hujuscemodi sunt:
29 Tu, rex, cogitare cœpisti in strato tuo, quid esset futurum post hæc: & qui revelat mysteria, ostendit tibi quæ ventura sunt.
30 Mihi quoque non in sapientia, quæ est in me plus quàm in cunctis viventibus, sacramentum hoc revelatum est: sed ut increpatio regi manifesta fieret, & cogitationes mentis tuæ scires.
31 Tu, rex, videbas, & ecce quasi statua una grandis: statua illa magna, & staturâ sublimis stabat contra te, & intuitus ejus erat terribilis.
32 Hujus statuæ caput ex auro optimo erat, pectus autem & brachia de argento, porrò venter & femora ex ære.
33 Tibiæ autem ferreæ, pedum quædam pars erat ferrea, quædam autem fictilis.
34 Videbas ita, donec abscissus est lapis de monte sine manibus: & percussit statuam in pedibus ejus ferreis & fictilibus, & comminuit eos.
35 Tunc contrita sunt pariter ferrum, testa, æs, argentum, & aurum, & redacta quasi in favillam æstivæ areæ, quæ rapta sunt vento: nullúsque locus inventus est eis: lapis autem, qui percusserat statuam, factus est mons magnus, & implevit universam terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]

21 Ipse tempora mutat ac tempestates: transfert reges, & alios erigit: sapientiam præbet sapientibus, & prudentiam intellectu præditis:
22 Ipse retegit profunda & arcana, novit quod latet in obscuro, & lumen penes ipsum est.
23 Tibi Deus patrum meorum gratias ago, laudémque dico; quòd sapientiam & potentiam dederis mihi, & nunc notum mihi feceris quod à te postulavimus, & verbum regis indicaveris mihi.
24 Et illicò ingressus est Daniel ad Arioch cui mandaverat rex ut interficeret sapientes Babylonis, adiénsque eum sic est allocutus; Sapientes Babylonis ne perdas, sed introduc me ad regem & explicationem regi indicabo.
25 Tunc Arioch celerrimè introduxit Danielem ad regem & dixit ei; Reperi virum inter captivos Judæos, qui explicationem regi indicaturus est.
26 Respondens rex ait Danieli, cujus nomen erat Blitsasar; Potésne indicare mihi somnium quod vidi, & explicationem ejus?
27 Respondens Daniel dixit coram rege; Arcanum quod rex petit, neque sapientes, neque magi, neque præstigiatores, neque harioli exponere possunt regi:
28 Verùm adest Deus cœli mysteriorum revelator, qui notum facit regi Nebuchadnosari quod futurum est postremis diebus. Somnium tuum, & visio capitis tui quæ *contigit* super cubili tuo, ea est.
29 Tibi rex, cogitationes tuæ animum tuum occupavêre de his quæ posthac eventura sunt, & arcanorum revelator notum fecit tibi quæ futura sunt.
30 Mihi autem, non quòd major insit in me sapientia quàm cunctis viventibus, revelatum fuit mihi mysterium illud; sed ut explicatio pateat regi, & quæ animo tuo cogitâsti, cognoscas.
31 Tu rex videbas, & ecce statua quædam ingens, eximii admodum nitoris stabat ante te. Hujus aspectus horrendus erat:
32 Caput ejus ex auro optimo, pectus & brachia argentea, venter & femora ænea:
33 Crura ferrea, pedes partim ferrei, partim testacei.
34 Deinde vidisti lapidem haud manibus excisum percussisse statuam illam ad pedes ejus ferreos atque testaceos, & minutissimè contudisse eos:
35 Adeóque comminuta fuisse ferrum, æs, testam, argentum, & aurum; & quasi in areæ æstivæ glumam redacta, abrepta fuisse à vento vehementi, & nullum eis locum inventum esse: lapidem autem illum qui statuam percusserat, evasisse montem ingentem, eoque repletam esse terram universam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Interpretatione LATINA.

Καὶ αὐτὸς ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους, καθιστᾷ βασιλεῖς, καὶ μεθιστᾷ, διδοὺς σοφίαν τοῖς σοφοῖς, καὶ φρό-
νησιν τοῖς εἰδόσι σύνεσιν. Αὐτὸς ἀποκαλύπτει βαθέα καὶ ἀπόκρυφα, γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει, καὶ τὸ
φῶς μετ' αὐτοῦ ἐστι. Σοὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰνῶ, ὅτι σοφίαν καὶ δύναμιν (γ)
δέδωκάς μοι, καὶ ἐγνώρισάς μοι ἃ ἠξιώσαμεν παρὰ σοῦ, καὶ τὸ ὅραμα τοῦ βασιλέως ἐγνώρισάς μοι. Καὶ
ἦλθε Δανιὴλ πρὸς Ἀριὼχ, ὃν κατέστησεν ὁ βασιλεὺς ἀπολέσαι τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος μὴ ἀπολέσῃς, εἰσάγαγε δέ με ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν σύγκρισιν τῷ βα-
σιλεῖ ἀναγγελῶ. Τότε Ἀριὼχ ἐν σπουδῇ εἰσήγαγε τὸν Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Εὕρηκα ἄνδρα ἐκ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ὅστις τὸ σύγκριμα τῷ βασιλεῖ ἀναγγελεῖ.
Καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπε τῷ Δανιὴλ, οὗ τὸ ὄνομα (δ) Βαλτάσαρ, Εἰ δύνασαί μοι ἀναγγεῖ-
λαι τὸ (ε) ἐνύπνιον ὃ ἴδον, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ; Καὶ ἀπεκρίθη Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, καὶ
λέγει, Τὸ μυστήριον ὃ ὁ βασιλεὺς ἐπερωτᾷ, οὐκ ἔστι σοφῶν, μάγων, ἐπαοιδῶν, γαζαρηνῶν ἀναγγεῖλαι
τῷ βασιλεῖ· Ἀλλ' (ζ) ἢ ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀποκαλύπτων μυστήρια, καὶ ἐγνώρισε τῷ βασιλεῖ Να-
βουχοδονόσορ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. Τὸ ἐνύπνιόν σου καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς σου
ἐπὶ τῆς κοίτης σου, τοῦτό (η) ἐστι Βασιλεῦ· οἱ διαλογισμοί σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου ἀνέβησαν τί δεῖ
γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ ὁ ἀποκαλύπτων μυστήρια ἐγνώρισέ σοι ἃ δεῖ γενέσθαι. Καὶ ἐμοὶ (θ) οὐκ ἐν
σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν ἐμοὶ παρὰ πάντας τοὺς ζῶντας, τὸ μυστήριον (ι) τοῦτο ἀπεκαλύφθη, ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ
τὴν σύγκρισιν τῷ βασιλεῖ γνωρίσαι, ἵνα τοὺς διαλογισμοὺς τῆς καρδίας σου γνῷς. Σὺ βασιλεῦ ἐθεώ-
ρεις, καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μία, μεγάλη ἡ εἰκὼν ἐκείνη, καὶ ἡ (κ) πρόσοψις αὐτῆς ὑπερφερὴς, ἑστῶσα πρὸ προσώπου
σου, καὶ ἡ ὅρασις αὐτῆς φοβερά. (λ) Εἰκὼν, ἧς ἡ κεφαλὴ χρυσίου (μ) χρηστοῦ, αἱ χεῖρες καὶ τὸ στῆ-
θος καὶ οἱ βραχίονες αὐτῆς ἀργυροῖ, ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ, Αἱ κνῆμαι σιδηραῖ, οἱ πόδες
μέρος μέν τι σιδηροῦν, (ν) καὶ μέρος δέ τι ὀστράκινον. Ἐθεώρεις (ξ) ἕως ἀπεσχίσθη λίθος ἐξ ὄρους
ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦς καὶ ὀστρακίνους, καὶ ἐλέπτυνεν αὐτοὺς εἰς
τέλος. Τότε ἐλεπτύνθησαν εἰσάπαξ (ο) τὸ ὄστρακον, ὁ σίδηρος, ὁ χαλκὸς, ὁ ἄργυρος, ὁ χρυ-
σός· καὶ (ˊ) ἐγένετο ὡσεὶ κονιορτὸς ἀπὸ ἅλωνος θερινῆς· καὶ ἐξῆρεν αὐτὰ τὸ πλῆθος τοῦ πνεύμα-
τος, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. Καὶ ὁ λίθος ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα, ἐγενήθη ὄρος μέγα, καὶ ἐπλή-
ρωσε πᾶσαν τὴν γῆν.

MS. A. (γ) ἔδωκάς μοι, καὶ νῦν ἐγνώρισάς (δ) Βαρτάσαρ, (ε) ἐνύπνιον, καὶ τὴν (ζ) ἔστιν ὁ θεὸς (η) ἔστιν· Σὺ βασιλεῦ ἐθεώρεις· οἱ (θ) οὐκ ἐν (ι) ἀπεκαλύφθη, (κ) ὄψεις
(λ) Ἡ εἰκὼν, (μ) καθαροῦ, (ν) μέρος δὲ (ξ) ἕως οὗ ἐτμήθη λίθος (ο) ὁ σίδηρος, τὸ ὄστρακον, ὁ χαλκὸς, (ˊ) ἐγένοντο

Et ipse mutat tempora, & ætates: constituit reges, & transfert: dans 21
sapientiam sapientibus, & prudentiam intelligentibus disciplinam. Ipse 22
revelat profunda, & abscondita, cognoscens quæ in tenebris: & lux cum
eo est. Tibi, Deus patrum meorum, confiteor, & laudo, quia sapientiam & 23
fortitudinem dedisti mihi: & ostendisti mihi, quæ rogavimus te: & vi-
sionem regis notam fecisti mihi. Et venit Daniel ad Arioch, quem consti- 24
tuerat rex, ut perderet sapientes Babylonis, & dixit ei; Sapientes Baby-
lonis, ne perdas: sed introduc me in conspectu regis: & conjecturam re-
gi narrabo. Tunc Arioch in festinatione introduxit Danielem ad regem, & 25
dixit ei; Inveni virum de filiis captivitatis Judææ, qui conjecturam re-
gi indicabit. Et respondit rex, & dixit Danieli, cujus nomen erat Bal- 26
tasar; Si potes mihi indicare somnium, quod vidi, & conjecturam ejus?
Et respondit Daniel coram rege, & dixit; Mysterium, quod rex in- 27
terrogat, non est sapientum, magorum, incantatorum, Gazarenorum, in-
dicare regi: Sed est Deus in cœlo revelans mysteria: & nota fecit regi 28
Nabuchodonosor, quæ oportet fieri in novissimis diebus. Somnium tuum,
& visiones capitis tui in cubili tuo, hoc est, O rex. Cogitationes tuæ in 29
cubili tuo ascenderunt, quid futurum sit (g) post hæc: & qui revelat my-
steria, ostendit tibi, quæ oporteat fieri. Et mihi autem non in sapientia, quæ 30
sit in me præ omnibus viventibus, mysterium hoc revelatum est; sed ut
conjecturam regi manifestam faciam; ut cogitationes cordis tui scias. Tu, 31
rex, videbas, & ecce (h) imago una, magna imago illa, & aspectus ipsi-
us sublimis, stans ante faciem tuam: & intuitus ejus erat terribilis;
Imago, cujus caput ex auro optimo erat: manus, & pectus, & brachia 32
ejus argentea: venter, & femora ænea, Et tibiæ ferreæ: pedes, pars 33
quidem ferrea, & pars quædam testea. Videbas, donec abscissus est la- 34
pis de monte sine manibus: & percussit imaginem super pedes ferreos,
& testeos: & comminuit eos in finem. Tunc comminuta sunt pariter 35
testa, ferrum, æs, argentum, aurum: & facta sunt quasi pulvis de area
æstiva: & sustulit ea multitudo spiritus; & locus non est inventus eis.
Et lapis, qui percusserat imaginem, factus est mons magnus, & implevit
universam terram.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وهو يبدل الاوقات والازمنه * يقيم ملوكا ويزيلها * يعطي الحكمه للحكما * والذهن لعال
الفهم * وهو يكشف العميقات والخفيات * يعلم ما في الظلام * والنور معه هو * لك يا اله آبا
اعترف واسبح * لانك اعطيتني حكمه وقوه * وانت اعطيتني ما سالناه منك * وعرفني
رويا الملك *

* الاصحاح الثاني *

* ودخل دانيال الي اريوخ الذي اقامه الملك ليهلك حكماء بابل * وقال له * لا تهلك
حكماء بابل * ادخلني امام الملك فاخبر الملك بالتاويل * حينيذ اريوخ ادخل دانيال بسرعه
امام الملك * وقال له * وجدت رجلا من بني سبي يهودا * هذا يخبر الملك بالتاويل * فاجاب
الملك وقال لدانيال الذي اسمه بلطشاصر * هل تقدر ان تخبرني بالحلم الذي رايته
وبتاويله * فاجاب دانيال امام الملك وقال * السر الذي سال عنه الملك * ليس احد من الحكما
والمجوس والرقايين والسحره يخبر الملك * الا الاله الذي في السما كاشف الاسرار فعرف الملك
بختنصر ما ينبغي ان يكون في الايام الاخيره * حلمك رويا راسك على مضجعك هو هذا
* انت ايها الملك افكارك على مضجعك صعدت عما ينبغي ان يكون بعد هذا * وكاشف الاسرار
عرفك عما ينبغي ان يكون * وليس لي بالحكمه الكاينه في اكثر من جميع الاحياء كشف
لي هذا السر * لكن من اجل ان يعرف الملك بالتاويل * لكي تعلم افكار قلبك * انت ايها
الملك رايت * واذا صوره واحده عظيمه * وتلك الصوره وطلعها كثير البها جدا
قايمه امام وجهك * ومنظرها مخوف * الصوره راسها من ذهب نقي طيب * يداها وصدرها
وذراعاها فضه * بطنها وفخذاها نحاس * ساقاها حديدا * قدماها جزء حديدا وجزء ما خزفا
* ورايت الي ان قطع حجر من جبل بغير يدين * وضرب الصوره على القدمين النحاس والخزف
ودقهما ناعما الي الغايه * حينيذ دق في من الخزف والحديد والنحاس والفضه والذهب
وصارت مثل غبار من بيدر صيفي * وحملها كنس الريح * فلم يوجد لها موضع * والحجر
الذي ضرب الصوره * صار جبلا عظيما * وملا كل الارض *

Ipse mutat tempora & tempestates: con- 21
stituit reges, & deponit eos: confert
sapientiam sapientibus, & ingenium
scientibus prudentiam: Ipse detegit pro- 22
funda & arcana: novit quicquid est
in tenebris, & lux penes eum est. Tibi 23
O Deus patrum meorum, confiteor, te-
que laudo; quòd præstiteris mihi sapien-
tiam & fortitudinem, túque mihi de-
deris quod à te postulavimus, & notam
feceris mihi visionem regis.

Textus secundus.

Deinde ingressus est Daniel ad Arioch 24
quem constituerat rex ad perdendum
sapientes Babelis, & ait illi; Ne per-
das sapientes Babelis: introduc me co-
ram rege, & indicabo regi interpre-
tationem. Tunc Arioch Daniele ad re- 25
gem festinanter introducto, dixit illi;
Inveni virum de captivis Judæ, is in-
dicabit regi interpretationem. Respon- 26
dit rex, & ait Danieli cujus nomen
erat Baltasasar; Num poteris indicare
mihi somnium quod vidi, & interpre-
tationem ejus? Respondit Daniel co- 27
ram rege, & ait; Arcanum de quo
rex inquirit, nemo sapientum, mago-
rum, incantatorum, aut veneficorum
indicaturus est regi. Sed Deus qui est 28
in cœlo, revelator arcanorum, notum
fecit regi Bochtonassari quæ contingere
debent ultimis diebus. Somnium tuum,
visio scilicet capitis tui super cubili
tuo, hoc est. Tibi O rex, cogitationes 29
tuæ super cubili tuo ascenderunt de his
quæ postea futura sunt, & arcanorum
revelator nota fecit tibi quæ contingere
debent. Neque verò mihi, per sapienti- 30
am quæ major extet in me quàm cun-
ctis viventibus, revelatum est arca-
num istud; sed ut nota fiat regi inter-
pretatio, quatenus scias cogitationes cor-
dis tui. Tu O rex vidisti cùm ecce 31
imago quædam magna, éaque imago cu-
jus lumina erant ingentis admodum
majestatis, stabat ante faciem tuam;
cujus aspectus formidabilis. Imaginis 32
ejus caput erat ex auro puro & optimo;
manus, pectus, & brachia argentea,
venter & femora ænea. Crura ferrea: 33
pedes partim ferrei, partim verò testa-
cei. Deinde vidisti donec lapis è mon- 34
te sine manibus abscissus est, percussit-
que imaginem super pedes æneos &
testaceos, & comminuit eos in particulas
summè tenues. Tunc comminuta sunt 35
simul ac semel testa, ferrum, æs, argen-
tum, & aurum; et facta sunt ceu
pulvisculus ex area æstiva, et aspor-
tavit ea multitudo venti, nec inventus
est eis locus. Tum lapis ille qui per-
cusserat imaginem, factus est mons
magnus, et implevit universam ter-
ram.

דניאל : ב

36 דְּנָה חֶלְמָא וּפִשְׁרֵהּ נֵאמַר קֳדָם־מַלְכָּא׃
37 אַנְתְּה מַלְכָּא מֶלֶךְ מַלְכַיָּא דִּי אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא חִסְנָא וְתָקְפָּא וִיקָרָא יְהַב־לָךְ׃
38 וּבְכָל־דִּי דָאְרִין בְּנֵי־אֲנָשָׁא חֵיוַת בָּרָא וְעוֹף־שְׁמַיָּא יְהַב בִּידָךְ וְהַשְׁלְטָךְ בְּכָלְּהוֹן אַנְתְּה־הוּא רֵאשָׁה דִּי דַהֲבָא׃
39 וּבָתְרָךְ תְּקוּם מַלְכוּ אָחֳרִי אֲרַעא מִנָּךְ וּמַלְכוּ תְלִיתָאָה אָחֳרִי דִּי נְחָשָׁא דִּי תִשְׁלַט בְּכָל־אַרְעָא׃
40 וּמַלְכוּ רְבִיעָאָה תֶּהֱוֵא תַקִּיפָה כְּפַרְזְלָא כָּל־קֳבֵל דִּי פַרְזְלָא מְהַדֵּק וְחָשֵׁל כֹּלָּא וּכְפַרְזְלָא דִּי־מְרָעַע כָּל־אִלֵּין תַּדִּק וְתֵרֹעַ׃
41 וְדִי־חֲזַיְתָה רַגְלַיָּא וְאֶצְבְּעָתָא מִנְּהֵין חֲסַף דִּי־פֶחָר וּמִנְּהֵין פַּרְזֶל מַלְכוּ פְלִיגָה תֶּהֱוֵה וּמִן־נִצְבְּתָא דִי פַרְזְלָא לֶהֱוֵא־בַהּ כָּל־קֳבֵל דִּי חֲזַיְתָה פַּרְזְלָא מְעָרַב בַּחֲסַף טִינָא׃
42 וְאֶצְבְּעָת רַגְלַיָּא מִנְּהֵין פַּרְזֶל וּמִנְּהֵין חֲסַף מִן־קְצָת מַלְכוּתָא תֶּהֱוֵה תַקִּיפָה וּמִנַּהּ תֶּהֱוֵה תְבִירָה׃
43 וְדִי חֲזַיְת פַּרְזְלָא מְעָרַב בַּחֲסַף טִינָא מִתְעָרְבִין לֶהֱוֹן בִּזְרַע אֲנָשָׁא וְלָא־לֶהֱוֹן דָּבְקִין דְּנָה עִם־דְּנָה הֵא־כְדִי פַרְזְלָא לָא מִתְעָרַב עִם־חַסְפָּא׃
44 וּבְיוֹמֵיהוֹן דִּי מַלְכַיָּא אִנּוּן יְקִים אֱלָהּ שְׁמַיָּא מַלְכוּ דִּי לְעָלְמִין לָא תִתְחַבַּל וּמַלְכוּתָה לְעַם אָחֳרָן לָא תִשְׁתְּבִק תַּדִּק וְתָסֵיף כָּל־אִלֵּין מַלְכְוָתָא וְהִיא תְּקוּם לְעָלְמַיָּא׃
45 כָּל־קֳבֵל דִּי־חֲזַיְתָ דִּי מִטּוּרָא אִתְגְּזֶרֶת אֶבֶן דִּי־לָא בִידַיִן וְהַדֶּקֶת פַּרְזְלָא נְחָשָׁא חַסְפָּא כַּסְפָּא וְדַהֲבָא אֱלָהּ רַב הוֹדַע לְמַלְכָּא מָה דִּי לֶהֱוֵא אַחֲרֵי דְנָה וְיַצִּיב חֶלְמָא וּמְהֵימַן פִּשְׁרֵהּ׃
46 בֵּאדַיִן מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נְפַל עַל־אַנְפּוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל סְגִד וּמִנְחָה וְנִיחֹחִין אֲמַר לְנַסָּכָה לֵהּ׃
47 עָנֵה מַלְכָּא לְדָנִיֵּאל וְאָמַר מִן־קְשֹׁט דִּי אֱלָהֲכוֹן הוּא אֱלָהּ אֱלָהִין וּמָרֵא מַלְכִין וְגָלֵה רָזִין דִּי יְכֵלְתָּ לְמִגְלֵא רָזָה דְנָה׃
48 אֱדַיִן מַלְכָּא לְדָנִיֵּאל רַבִּי וּמַתְּנָן רַבְרְבָן שַׂגִּיאָן יְהַב־לֵהּ וְהַשְׁלְטֵהּ עַל כָּל־מְדִינַת בָּבֶל וְרַב־סִגְנִין עַל כָּל־חַכִּימֵי בָבֶל׃
49 וְדָנִיֵּאל בְּעָא מִן־מַלְכָּא וּמַנִּי עַל עֲבִידְתָּא דִּי מְדִינַת בָּבֶל לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ וְדָנִיֵּאל בִּתְרַע מַלְכָּא׃

Versio VULG. LAT.

Hoc est somnium: Interpretationem quoque ejus dicemus coram te, rex. Tu rex regum es: & Deus cœli, regnum & fortitudinem, et imperium, et gloriam dedit tibi: Et omnia in quibus habitant filii hominum, et bestiæ agri: volucres quoque cœli dedit in manu tua, & sub ditione tua universa constituit: tu es ergò caput aureum. Et post te consurget regnum aliud minus te argenteum: & regnum tertium aliud æreum, quod imperabit universæ terræ. Et regnum quartum erit velut ferrum: quomodo ferrum comminuit & domat omnia, sic comminuet & conteret omnia hæc. Porrò quia vidisti pedum, & digitorum partem testæ figuli, et partem ferream: regnum divisum erit, quod tamen de plantario ferri orietur, secundum quod vidisti ferrum mistum testæ ex luto. Et digitos pedum ex parte ferreos, et ex parte fictiles: ex parte regnum erit solidum, & ex parte contritum. Quòd autem vidisti ferrum mistum testæ ex luto, commiscebuntur quidem humano semine, sed non adhærebunt sibi, sicuti ferrum misceri non potest testæ. In diebus autem regnorum illorum, suscitabit Deus cœli regnum, quod in æternum non dissipabitur, & regnum ejus alteri populo non tradetur: comminuet autem, & consumet universa regna hæc: & ipsum stabit in æternum. Secundùm quod vidisti, quòd de monte abscissus est lapis sine manibus, & comminuit testam, & ferrum, et æs, et argentum, & aurum, Deus magnus ostendit regi quæ ventura sunt posteà: & verum est somnium, & fidelis interpretatio ejus. Tunc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem suam, & Danielem adoravit, et hostias et incensum præcepit ut sacrificarent ei. Loquens ergò rex, ait Danieli; Verè Deus vester Deus deorum est, et Dominus regum, et revelans mysteria: quoniam tu potuisti aperire hoc sacramentum. Tunc rex Danielem in sublime extulit, et munera multa et magna dedit ei: & constituit eum principem super omnes provincias Babylonis, & præfectum magistratuum super cunctos sapientes Babylonis. Daniel autem postulavit à rege, & constituit super opera provinciæ Babylonis, Sidrach, Misach, et Abdenago: ipso autem Daniel erat in foribus regis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Hujusmodi erat somnium: jam explicationem ejus dicam regi. Tibi O rex, regum regi, Deus altissimus regnum potens & gloriam largitus est: Et omnem locum in quo degunt homines, volucres cœli, & bestias terræ, tradidit in manus tuas, téque præfecit iis omnibus: tu es caput illud aureum. Post te verò surget regnum alterum te humilius, tum regnum aliud tertium, quod æneum erit, dominabitur in tota terra: Denique regnum quartum durum erit sicut ferrum; & quemadmodum ferrum tundit & comminuit omnia, sic illud omnia conteret ac domabit. Quod autem vidisti pedes ac digitos partim esse ex argilla figuli, partim ex ferro; regnum erit divisum, & ex origine ferri manebit in eo, quemadmodum vidisti ferrum mixtum testæ lutex. Digiti verò pedum, quos vidisti partim ferreos, partim testaceos; portendunt partem ejus regni fore duram, & partem fore fragilem. Quod vidisti ferrum testæ luteæ mixtum, *indicat* sic miscendos quidem eos humano semine, sed alterum cum altero non cohæsuros, perinde ac ferrum non commiscetur cum luto. Porrò diebus regum istorum suscitabit Deus cœli regnum quod in secula non corrumpetur, & quod regnum alteri populo non relinquet: sed comminutis & consumptis omnibus iis regnis, ipsum manebit in perpetuum; Quemadmodum vidisti lapidem è monte haud manibus excisum comminuisse ferrum, æs, argillam, argentum, & aurum. Deus maximus nota fecit tibi quæ futura sunt posteris diebus. Verum est somnium, & fidelis interpretatio ejus. Tunc Nabuchadnosar rex procidit in faciem suam, Danielem adoravit, & thura muneráque dixit ei offerenda. Respondens rex ait Danieli; Verè Deus vester Deus deorum est, Dominus regum, & revelator arcanorum; quandoquidem potuisti arcanum hoc declarare: Tunc rex magnificavit Danielem, munera multa dedit ei, præfecit eum toti terræ Babylonis, & principem statuit eum super omnes militiæ duces omnésque sapientes Babylonis. Denique Daniele regem postulante, præfecit administrationi urbis Babylonicæ Sedrachum, Misachum, & Ebednagum: Daniel autem mansit in aula regia.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

36 Τοῦτό ἐστι τὸ ἐνύπνιον, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἐροῦμεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Σὺ βασιλεῦ βασιλεὺς
37 βασιλέων, ᾧ ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἰσχυρὰν καὶ κραταιὰν καὶ ἔντιμον ἔδωκεν. Ἐν παντὶ τόπῳ,
38 ὅπου κατοικοῦσιν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, θηρία τε ἀγροῦ, καὶ πετεινὰ (") οὐρανοῦ, καὶ ἰχθύας τῆς θαλάσσης
ἔδωκεν ἐν τῇ χειρί σου, καὶ κατέστησέ σε κύριον πάντων. Σὺ εἶ ἡ κεφαλὴ ἡ χρυσῆ. Καὶ ὀπίσω σου
39 ἀναστήσεται βασιλεία ἑτέρα ἥττων σου, (π) καὶ βασιλεία τρίτη, (ρ) ἥτις ἐστὶν ὁ χαλκὸς, ἣ κυριεύσει πάσης τῆς γῆς,
40 Καὶ βασιλεία τετάρτη (σ), ἥτις ἔσται ἰσχυρὰ ὡς σίδηρος· ὃν τρόπον ὁ σίδηρος λεπτύνει
41 καὶ δαμάζει πάντα, οὕτως πάντα λεπτυνεῖ καὶ (') δαμάσει. Καὶ ὅτι εἶδες τοὺς πόδας, καὶ τοὺς δακτύλους,
μέρος μέν τι ὀστράκινον (τ), μέρος δέ τι σιδηροῦν, βασιλεία διῃρημένη ἔσται, καὶ ἀπὸ τῆς ῥίζης τῆς
σιδηρᾶς ἔσται ἐν αὐτῇ, ὃν τρόπον εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ. Καὶ οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν
42 μέρος μέν τι σιδηροῦν, μέρος δέ τι ὀστράκινον, μέρος τι τῆς βασιλείας ἔσται ἰσχυρὸν, καὶ (υ) ἀπ' αὐτῆς ἔσται
43 συντριβόμενον. Ὅτι εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμεμιγμένον τῷ ὀστράκῳ, συμμιγεῖς ἔσονται ἐν σπέρματι ἀνθρώπων,
καὶ οὐκ ἔσονται (φ) προσκολλώμενοι οὗτος μετὰ τούτου, καθὼς ὁ σίδηρος οὐκ ἀναμίγνυται (χ) μετὰ τοῦ ὀστράκου.
44 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν βασιλέων ἐκείνων, ἀναστήσει ὁ Θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν, ἥτις εἰς (ψ) τοὺς
αἰῶνας οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ λαῷ ἑτέρῳ οὐχ ὑπολειφθήσεται, λεπτυνεῖ (ω) καὶ λικμήσει
45 πάσας τὰς βασιλείας, καὶ αὕτη ἀναστήσεται εἰς τοὺς αἰῶνας. Ὃν τρόπον εἶδες, ὅτι ἀπὸ ὄρους ἐτμήθη λίθος
ἄνευ χειρῶν, καὶ ἐλέπτυνε τὸ ὄστρακον, τὸν σίδηρον, τὸν χαλκὸν, τὸν ἄργυρον, τὸν χρυσόν. ὁ Θεὸς
ὁ μέγας ἐγνώρισε τῷ βασιλεῖ ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα· καὶ ἀληθινὸν τὸ ἐνύπνιον, καὶ πιστὴ ἡ σύγ-
46 κρισις αὐτοῦ. Τότε ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον, καὶ τῷ Δανιὴλ προσεκύνησε, καὶ
47 (α) μαναὰ καὶ εὐωδίας εἶπε σπεῖσαι αὐτῷ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς, εἶπε τῷ Δανιὴλ, Ἐπ' ἀληθεί-
ας ὁ Θεὸς ὑμῶν, αὐτός ἐστι Θεὸς θεῶν, καὶ κύριος (β) τῶν βασιλέων, ὁ ἐκκαλύπτων μυστήρια, ὅτι (γ)
48 ἐδυνάσθης ἀποκαλύψαι τὸ μυστήριον τοῦτο. Καὶ ἐμεγάλυνεν ὁ βασιλεὺς τὸν Δανιὴλ, καὶ δόματα (δ) με-
γάλα καὶ πολλὰ ἔδωκεν αὐτῷ, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ πάσης χώρας Βαβυλῶνος, καὶ ἄρχοντα σατραπῶν
49 (ε) ἐπὶ πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος. Καὶ Δανιὴλ ᾐτήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ κατέστησεν ἐ-
πὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βαβυλῶνος τὸν Σεδρὰχ, (ζ) Μισὰχ, καὶ Ἀβδεναγώ. καὶ Δανιὴλ ἦν ἐν τῇ αὐ-
λῇ τοῦ βασιλέως.

Hoc est somnium : & conjecturam ejus dicemus coram rege. Tu, O rex, 36
rex regum es, cui Deus cœli regnum forte, & validum, & honoratum 37
dedit In omni loco, ubi habitant filii hominum : & bestias agri, & vo- 38
lucres cœli, & pisces maris dedit in manu tua : & constituit te domi-
num omnium. Tu es caput aureum : Et post te consurget regnum aliud 39
(i)minus te : & regnum tertium, quod est æs, quod imperabit universæ
terræ : Et regnum quartum, quod erit forte, veluti ferrum. Quomodò 40
ferrum comminuit, & domat omnia; sic omnia comminuet, & domabit.
Et quia vidisti pedes, & digitos, partem quidem aliquam testeam, par- 41
tem verò quandam ferream; regnum divisum erit : & à radice ferrea
erit in eo, quemadmodùm vidisti ferrum admistum testæ. Et digiti pe- 42
dum pars quidem ferrea, pars verò testea; pars quædam regni erit fortis,
& de eo erit contritum. Quia vidisti ferrum admistum testæ; commista 43
erunt in semine hominum : & non adhærebunt hoc ad hoc, sicut ferrum
non immiscetur cum testa. Et in diebus regum illorum, suscitabit Deus 44
cœli regnum; quod in secula non dissipabitur : & regnum ejus alteri
populo non relinquetur : comminuet & ventilabit universa regna : & ipsum
stabit in secula : Sicut vidisti, quòd de monte abscissus est lapis sine mani- 45
bus, & comminuebat testam, ferrum, æs, argentum, aurum. Deus
magnus ostendit regi, quæ oportet fieri post hæc : & verum est somnium :
& fidelis conjectura ejus. Tunc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem, & 46
Danielem adoravit : & (k) manaa, & suavitates odoris dixit ut libaren-
tur ei. Et respondens rex dixit Danieli; In veritate Deus vester ipse est 47
Deus Deorum, & dominus regum, revelans mysteria : quoniam potuisti
revelare mysterium hoc. Et magnificavit rex Danielem, & munera ma- 48
gna & multa dedit ei : & constituit eum super universam regionem Ba-
bylonis, & principem satraparum super omnes sapientes Babylonis. Et Da- 49
niel postulavit à rege : & constituit super opera provinciæ Babylonis, Se-
drach, Misach, et Abdenago. Et Daniel erat in aula regis.

MS.A. (") τοῦ οὐρανοῦ, (π) ἥτις ἐστὶν ὁ ἄργυρος, καὶ βασιλεία (ρ) ἥ ἐστιν (σ) ἔσται ἰσχυρὰ ὡς (') δαμάζει. (τ) κεραμίου, μέρος (υ) ἐπ' αὐτῆς (φ) προσκολλώμενος οὗτος (χ) τῷ ὀστράκῳ. (ψ) τὸν αἰῶνα οὐ (ω) δὲ καὶ (α) μαναὰ (β) τῶν κυρίων, καὶ βασιλεὺς τῶν βασιλέων, ἀποκαλύπτων μυστήρια, (γ) ἐδυνήθης (δ) πολλὰ καὶ μεγάλα (ε) καὶ ἐπὶ (ζ) Μι-σὰχ, Ἀβδεναγώ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 * هذا هو الحلم * وتاويله اقوله امام الملك * 37 انت ايها الملك ملك الملوك الذي اعطاه
الله السماء مملكه قويه وعزيزه ومكرمه * 38 وفي كل موضع حيث تسكن بنوا البشر ووحوش
الحقل * وطيور السماء * وسمك البحر * دفعها في يدك * واقامك سيدا للكل * انت هو
39 راس الذهب * وخلفك تقوم مملكه اخري دونك التي هي الفضه * ومملكه ثالثه
التي هي النحاس * هذه تسود كل الارض * 40 ومملكه رابعه تكون قويه مثل الحديد *
كما ان الحديد يدق ويرض كلا * هكذا تدق وترض الكل * 41 ولانك رايت القدمين
والاصابع جزء ما خزفا وجزء ما حديدا * هذه المملكه تكون منقسمه * ومن اصل
الحديد يكون * كما رايت الحديد مختلطا بالخزف * 42 واصابع القدمين جزء ما
حديدا وجزء ما خزفا * يكون جزء ما من هذه المملكه قويا ومنها يكون منكسرا *
43 * لانك رايت الحديد مختلطا بالخزف * يكونون مختلطين في ذريه البشر * ولا يكونون
ملتصقين هذا مع هذا * كمثل ان الحديد لا يختلط مع الخزف * 44 وفي ايام تلك الملكات
يقيم اله السماء مملكه * هذه لا تفسد الي الدهور * ومملكته لا تذر لشعب اخر *
وتدق وتذري جميع المملكات * وهذه تقوم الي الدهور * 45 كما رايت انه من جبل قطع
حجر بغير يدين * ودق الخزف والحديد والنحاس والفضه والذهب * الاله العظيم عرف
الملك ما ينبغي ان يكون بعد هذه * والحلم حقيقي * وتاويله صدق * 46 حينيذ
نبوخذنصر الملك خر على وجهه وسجد لدانيال * وقال ان يقرب له هدايا وطيوبا * 47 واجاب
الملك وقال لدانيال * بالحق الهكم هو اله الالهه * ورب الارباب * وملك الملوك
وكاشف الاسرار * لانه اقتدر ان يكشف هذا السر * 48 وعظم الملك لدانيال * ودفع له
عطايا كثيره وعظيمه * واقامه على كل كوره بابل * ورييسا على عظماء الجيوش * وعلى جميع
49 حكماء بابل * ودانيال سال من الملك * فاقام على اعمال كوره بابل صدراخ وميساخ وعبدناغو
وكان دانيال في دار الملك *

Hoc est somnium : interpretationem quo- 36
que ejus dicam coram rege. Tu O 37
rex, rex regum, cui dedit cœli Deus
regnum munitum, potens, & honoran-
dum : Et ubicunque degunt homines, 38
bestiæ campi, volucres cœli, & pisces
maris; tradidit in manum tuam, teque
constituit omnium dominum : tu inquam
es caput aureum. Tibi verò succedet 39
regnum alterum post te, quod est argen-
tum : & regnum tertium, quod est
æs : hoc dominabitur universæ terræ :
Denique regnum quartum durissimum 40
erit veluti ferrum : quemadmodum fer-
rum comminuit & contundit omnia,
sic illud omnia conteret & contundet.
Et quia vidisti pedes ac digitos partim 41
testaceos, partim ferreos, regnum il-
lud erit divisum, & ex origine ferri
erit, quemadmodum vidisti ferrum
cum testa commistum. Porrò digiti pe- 42
dum partim testacei, partim ferrei :
pars quædam ejus regni potens erit,
pars autem erit confracta. Quia vi- 43
disti ferrum cum testa commistum,
commisti quidem erunt cum genere hu-
mano, sed non erunt cohærentes alter
cum altero, quemadmodum ferrum mi-
nimè miscetur cum testa. In diebus 44
regnorum illorum suscitabit Deus cœli
regnum : illud non corrumpetur in se-
cula, neque regnum ejus devolvetur
ad alium populum; sed contundet spar-
getque omnia regna, ipso in secula
manente; Quemadmodum vidisti è 45
monte excisum esse lapidem sine mani-
bus, & comminuisse testam, ferrum,
æs, argentum, & aurum. Deus maxi-
mus nota fecit regi quæ posthac contin-
gere debent. Somnium certum est. &
interpretatio ejus vera. Tunc Bocht- 46
onassar rex corruit super faciem su-
am, adoravitque Danielem, & dixit
ut offerrentur ei munera & odores.
Tum respondit rex, & dixit Danieli; 47
Verè Deus vester est Deus deorum,
Dominus dominorum, rex regum, &
revelator arcanorum; quia potuit ar-
canum hoc patefacere. Magnificavit 48
autem rex Danielem, & largitus est
ei munera multa & magna; constituit
eum super totam provinciam Babelis,
& præposuit ducibus agminum, cun-
ctisque sapientibus Babelis. Præterea 49
Daniele regem rogante, curam com-
misit provinciæ Babelis Sidracho, Misa-
cho, & Abdenago : Daniel verò man-
sit in aula regia.

דניאל : ג

CAP. III.

1 נבוכדנצר מלכא עבד צלם די דהב רומה אמין שתין פתיה אמין שת אקימה בבקעת דורא במדינת בבל
2 ונבוכדנצר מלכא שלח למכנש לאחשדרפניא סגניא ופחותא אדרגזריא גדבריא דתבריא תפתיא וכל שלטני מדינתא למתא לחנכת צלמא די הקים נבוכדנצר מלכא
3 באדין מתכנשין אחשדרפניא סגניא ופחותא אדרגזריא גדבריא דתבריא תפתיא וכל שלטני מדינתא לחנכת צלמא די הקים נבוכדנצר מלכא וקאמין לקבל צלמא די הקים נבוכדנצר
4 וכרוזא קרא בחיל לכון אמרין עממיא אמיא ולשניא
5 בעדנא די תשמעון קל קרנא משרוקיתא קיתרס סבכא פסנתרין סומפניה וכל זני זמרא תפלון ותסגדון לצלם דהבא די הקים נבוכדנצר מלכא
6 ומן די לא יפל ויסגד בה שעתא יתרמא לגוא אתון נורא יקדתא
7 כל קבל דנה בה זמנא כדי שמעין כל עממיא קל קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא פסנטרין וכל זני זמרא נפלין כל עממיא אמיא ולשניא סגדין לצלם דהבא די הקים נבוכדנצר מלכא
8 כל קבל דנה בה זמנא קרבו גברין כשדאין ואכלו קרציהון די יהודיא
9 ענו ואמרין לנבוכדנצר מלכא מלכא לעלמין חיי
10 אנתה מלכא שמת טעם די כל אנש די ישמע קל קרנא משרקיתא קיתרס שבכא פסנתרין וסיפניה וכל זני זמרא יפל ויסגד לצלם דהבא
11 ומן די לא יפל ויסגד יתרמא לגוא אתון נורא יקדתא
12 איתי גברין יהודאין די מנית יתהון על עבידת מדינת בבל שדרך מישך ועבד נגו גבריא אלך לא שמו עליך מלכא טעם לאלהיך לא פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא סגדין
13 באדין נבוכדנצר ברגז וחמה אמר להיתיה לשדרך מישך ועבד נגו באדין גבריא אלך היתיו קדם מלכא
14 ענה נבוכדנצר ואמר להון הצדא שדרך מישך ועבד נגו לאלהי לא איתיכון פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא סגדין

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

NAbuchodonosor rex fecit statuam auream, altitu-
dine cubitorum sexaginta, latitudine cubitorum sex, & 1
statuit eam in campo Dura provinciæ Babylonis. Ita-
que Nabuchodonosor rex misit ad congregandos sa- 2
trapas, magistratus, & judices, duces, & tyrannos, &
præfectos, omnésque principes regionum, ut conve-
nirent ad dedicationem statuæ, quam erexerat Nabucho-
donosor rex. Tunc congregati sunt satrapæ, magistratus,
& judices, duces, & tyranni, & optimates qui erant in 3
potestatibus constituti, & universi principes *regio-
num, ut convenirent ad dedicationem statuæ, quam
erexerat Nabuchodonosor rex: stabant autem in con-
spectu statuæ, quam posuerat Nabuchodonosor rex: Et
præco clamabat valenter; Vobis dicitur populis, 4
tribubus, & linguis: In hora, quâ audieritis sonitum
tubæ, & fistulæ, & citharæ, sambucæ, & psalterii, & 5
symphoniæ, & universi generis musicorum, cadentes
adorate statuam auream, quam constituit Nabucho-
donosor rex. Si quis autem non prostratus adoraverit,
eâdem horâ mittetur in fornacem ignis ardentis. Post 6
hæc igitur statim ut audierunt omnes populi sonitum 7
tubæ, fistulæ, & citharæ, sambucæ, & psalterii, & sym-
phoniæ, & omnis generis musicorum: cadentes omnes
populi, tribus, & linguæ, adoraverunt statuam au-
ream, quam constituerat Nabuchodonosor rex. Sta-
tímque in ipso tempore accedentes viri Chaldæi ac- 8
cusaverunt Judæos: Dixerúntque Nabuchodonosor
regi; Rex, in æternum vive: Tu, rex, posuisti decretum, 9
ut omnis homo, qui audierit sonitum tubæ, fistulæ, & 10
citharæ, sambucæ, & psalterii, & symphoniæ, & univer-
si generis musicorum, prosternat se, & adoret statuam
auream: Si quis autem non procidens adoraverit,
mittatur in fornacem ignis ardentis. Sunt ergò viri 11
Judæi, quos constituisti super opera regionis Babylo- 12
nis, Sidrach, Misach, & Abdenago: viri isti contempse-
runt, rex, decretum tuum: deos tuos non colunt, &
statuam auream, quam erexisti, non adorant. Tunc Na-
buchodonosor in furore & in ira præcepit, ut addu- 13
cerentur Sidrach, Misach, & Abdenago: qui confestim
adducti sunt in conspectu regis. Pronuntiánsque Na-
buchodonosor rex, ait eis; Veréne, Sidrach, Misach, 14
& Abdenago, deos meos non colitis, & statuam au-
ream, quam constitui, non adoratis?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. III.

NEbuchadnosar rex factâ statuâ quâdam 1
aureâ cujus altitudo erat sexaginta cubito-
rum, latitudo verò sex cubitorum; erexit
eam in campo Dura in terra Babylonica.
Deinde Nebuchadnosar rex misit convoca- 2
tum duces militiæ, dominos ac præsides, Agar-
dæos, Gerabdæos, Therabdæos, Tibthæos,
omnesque urbium præfectos; ut venirent ad
solennitatem statuæ novæ quam erexerat Ne-
buchadnosar rex. Tunc congregati omnes 3
militiæ duces, domini, ac præsides, Agar-
dæi, Gerabdæi, Therabdæi, Tibthæi, &
omnes urbium præfecti; venerunt ad solen-
nitatem statuæ novæ quam erexerat Nebu-
chadnosar rex. Cúmque starent ante statuam
quam erexerat Nebuchadnosar rex, Præco 4
altâ voce proclamavit ac dixit; Vobis edi-
citur O populi, nationes, & linguæ: Sta- 5
tim atque audieritis sonum cornu, fistulæ,
citharæ, fidium, symphoniæ, & omnia gene-
ra musices, corruentes adorate statuam au-
ream quam erexit Nebuchadnosar rex. Quis- 6
quis autem non procciderit & adoraverit,
eâdem horâ projicietur in fornacem ignis
ardentis. Itaque statim ut audiebant po- 7
puli sonum cornu, tibiæ, citharæ, fidium,
symphoniæ, omniaque concentûs genera;
procidebant omnes populi, nationes, &
linguæ, & adorabant statuam auream quam
erexerat Nebuchadnosar rex. Eodem tem- 8
pore accesserunt viri Chaldæi, & accusa-
verunt Judæos, Dixeruntque Nebuchad- 9
nosari regi; Rex æternùm vivas. Tu præ- 10
cepisti ut quisquis audito sono tubæ, fistu-
læ, citharæ, fidium, symphoniæ, & omnis
generis musicorum, procideret adoraret-
que statuam auream quam erexisti: Is au- 11
tem qui non procideret adoraretque, illicò
projiceretur in fornacem ignis ardentis.
Adsunt hic viri Judæi quos præfecisti ne- 12
gotiis urbis Babylonicæ, Sedrach, Mai-
sach, & Ebednago: viri isti nullam tui
rationem habent O rex, deum tuum non
colunt, neque statuam auream quam ere-
xisti, adorant. Tunc Nebuchadnosar rex 13
irâ & furore *succensus* præcepit adduci
Sedrachum, Maisachum, & Ebednagum.
Quibus ad regem adductis, Respondit Ne- 14
buchadnosar rex, & ait illis; Verène Se-
drach, Maisach, & Ebednago deum meum
non colitis, & statuam auream quam erexi,
non adoratis?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 Ἔτους ὀκτωκαιδεκάτου Ναβουχοδονόσορ (α) ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν εἰκόνα χρυσῆν, ὕψος αὐτῆς πήχεων
ἑξήκοντα, εὖρος αὐτῆς πήχεων ἕξ· καὶ ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ Δεειρᾷ, ἐν χώρᾳ Βαβυλῶνος. Καὶ
2 ἀπέστειλε συναγαγεῖν τοὺς ὑπάτους, καὶ τοὺς στρατηγούς, καὶ τοὺς τοπάρχας, ἡγουμένους, καὶ τυράννους, καὶ
τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν χωρῶν, ἐλθεῖν εἰς (β) τὰ ἐγκαίνια τῆς εἰκόνος,
3 Καὶ συνήχθησαν οἱ τοπάρχαι, ὕπατοι, στρατηγοί, ἡγούμενοι, τύραννοι μεγάλοι, οἱ ἐπ' ἐξουσιῶν,
καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῶν χωρῶν, εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος, ἧς ἔστησεν Ναβουχοδονό-
σορ ὁ βασιλεύς· (γ) καὶ εἱστήκεισαν ἐνώπιον τῆς εἰκόνος (δ). Καὶ ὁ κῆρυξ ἐβόα ἐν ἰσχύϊ,
4 Ὑμῖν λέγεται (ε) λαοῖς, φυλαί, γλῶσσαι, Ἧ ἂν ὥρᾳ ἀκούσητε (ζ) φωνῆς σάλπιγγος, σύριγγός τε, καὶ
5 κιθάρας, σαμβύκης τε, καὶ ψαλτηρίου, (η) καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πίπτοντες προσκυνεῖτε τῇ εἰκόνι τῇ
χρυσῇ ἣν ἔστησε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς. Καὶ ὃς ἂν μὴ (θ) πεσὼν προσκυνήσῃ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμ-
6 βληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην. Καὶ ἐγένετο ὅτε (ι) ἤκουον οἱ λαοὶ τῆς φω-
7 νῆς τῆς σάλπιγγος, σύριγγός τε, καὶ κιθάρας, σαμβύκης τε, καὶ ψαλτηρίου, (κ) καὶ παντὸς γένους μου-
σικῶν, πίπτοντες πάντες οἱ (*) λαοί, φυλαί, γλῶσσαι, προσεκύνουν τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ (λ) ἣν ἔστησεν Να-
8 βουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς. Τότε (μ) προσήλθοσαν ἄνδρες Χαλδαῖοι, καὶ (ν) διέβαλον τοὺς Ἰουδαίους
9 τῷ βασιλεῖ· Βασιλεῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι. Σὺ βασιλεῦ ἔθηκας δόγμα, πάντα ἄνθρωπον ὃς ἂν ἀ-
10 κούσῃ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος, σύριγγός τε, καὶ κιθάρας, (ξ) σαμβύκης, καὶ ψαλτηρίου, (ο) καὶ παντὸς γέ-
11 νους μουσικῶν, Καὶ μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ, (*) ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυ-
12 ρὸς τὴν καιομένην. Εἰσὶν ἄνδρες Ἰουδαῖοι, οὓς κατέστησας ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βαβυλῶνος, (π) Σε-
δράχ, Μισάχ, Ἀβδεναγώ, οἳ οὐχ ὑπήκουσαν βασιλεῦ τῷ δόγματί σου, (ρ) τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύ-
ουσι, καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ᾗ ἔστησας, οὐ προσκυνοῦσι. Τότε Ναβουχοδονόσορ ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ εἶπεν ἀ-
13 γαγεῖν τὸν (σ) Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδεναγώ. καὶ ἤχθησαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Καὶ ἀπεκρίθη Ναβουχο-
14 δονόσορ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰ ἀληθῶς (τ) Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδεναγώ, τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύετε, καὶ
τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ᾗ ἔστησα οὐ προσκυνεῖτε;

CAP. III.

Anno (a) decimo octavo Nabuchodonosor rex fecit imaginem auream, 1
altitudo ejus cubitorum sexaginta, latitudo ejus cubitorum sex. Et
statuit eam in campo (b) Deira, in provincia Babylonis. Et misit ad congre- 2
gandos Consules, & Duces, & Toparchas, Præfectos, & Tyrannos, & eos
qui erant in potestate constituti, & omnes principes regionum, ut venirent ad
dedicationem imaginis, [quam statuerat Nabuchodonosor rex.] Et congrega- 3
ti sunt Toparchæ, Consules, Duces, Præfecti, Tyranni magni, qui erant
in potestate constituti, & omnes principes regionum, ad dedicati-
onem imaginis, quam statuerat Nabuchodonosor rex. Et steterunt
in conspectu (c) imaginis. Et præco clamabat in fortitudine; Vobis 4
dicitur (d) populis, tribus, linguæ, Quâcunque horâ audieritis vocem tu- 5
bæ, & fistulæ, & citharæ, sambucæque, & (e) psalterii, & universi generis
musicorum; cadentes adorate imaginem auream, quam statuit Nabucho-
donosor rex. Quicunque autem non adoraverit, cadens; eâdem horâ mit- 6
tetur in fornacem ignis ardentem. Et factum est, quando audiebant populi 7
vocem tubæ, & fistulæ, & citharæ, sambucæque, & psalterii, & omnis ge-
neris musicorum, cadentes omnes populi, tribus, linguæ, adorabant imagi-
nem auream, quam statuerat Nabuchodonosor rex. Tunc accesserunt viri 8
Chaldæi, & accusaverunt Judæos (f) Regi [Nabuchodonosor;] Rex, in secula 9
vive. Tu, rex, posuisti decretum, quòd omnis homo, quicunque audierit vo- 10
cem tubæ, & fistulæ, & citharæ, sambucæ, & psalterii, & omnis generis
musicorum, Et non adoraverit cadens imaginem auream; mittetur in for- 11
nacem ignis ardentem. Sunt viri Judæi, quos constituisti super opera regio- 12
nis Babylonis, Sedrach, Misach, Abdenago, qui non obedierunt, rex, decreto
tuo; deos tuos non colunt, & imaginem auream, quam statuisti, non ado-
rant. Tunc Nabuchodonosor in furore, & ira dixit, ut adducerent Sedrach, 13
Misach, & Abdenago. Et adducti sunt in conspectu regis. Et respondit Na- 14
buchodonosor, & dixit eis; Si verè Sedrach, Misach, Abdenago, deos
meos non colitis, & imaginem auream, quam statui, non adoratis?

MS.A. †ὍΡΑΣΙΣ δ'. (α) ἐποίησεν (β) τὸν *ἐγκαινισμὸν τῆς εἰκόνος, ἧς ἔστησεν Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς. Καὶ (γ) καὶ συνήχθησαν οἱ τοπάρχαι, καὶ ἱστήκεισαν (δ) ἧς ἔστησεν Ναβουχο-δονόσορ. Καὶ ὁ (ε) ἔθνη, λαοί, φυλαί, (ζ) τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος, (η) καὶ συμφωνίας, καὶ (θ) προσκυνήσῃ, (ι) ἤκουσαν (κ) καὶ συμφωνίας, καὶ (*) λαοὶ προσεκύνησαν (λ) ᾗ (μ) προσῆλθον (ν) διέβαλλον τοὺς Ἰουδαίους, καὶ ὑποβαλόντες εἶπον Ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ, (ξ) σαμβύκης τε, (ο) καὶ συμφωνίας, καὶ (*) ἐμβληθήσεται (π) Σεδράχ, Μισάχ, Ἀβδεναγώ, οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οὐχ (ρ) καὶ τοῖς (σ) Σεδράχ, Μισάχ, καὶ τὸν (τ) Σεδράχ, Μισάχ, καὶ Ἀβδεναγώ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث * الرويا الرابع *

1 * وفي السنة الثامنة عشر بختنصر الملك صنع صورة ذهب * ارتفاعها ستون ذراعا وعرضها
2 ستة اذرع * واقامها في بقعة دايير في بلد بابل * وارسل بختنصر الملك ليجمع الوزراء والجند
ورؤساء المواضع والمقدمين والمملكين * والذين لهم السلطان * وجميع رؤساء البلدان ليأتوا
3 لتجديد الصورة الذهب التي اقامها بختنصر الملك * فاجتمع رؤساء المواضع * والوزراء * والجند *
والمقدمون * والمملكون * والعظماء الذين لهم السلطان * وجميع رؤساء البلدان * لتجديد
4 الصورة التي اقامها بختنصر الملك * ووقفوا امام الصورة التي اقامها بختنصر * والمنادي
5 صرخ بقوة * لكم يقال ايها الامم والشعوب * والقبايل والالسن * انكم في الساعة التي تسمعون
فيها صوت البوق والناي والكنّارة والونج والمزمار والصفّاقة وكل جنس الغناء * خرّوا
6 ساجدين للصورة الذهب التي اقامها بختنصر الملك * ومن لا يخرّ ساجدا في تلك الساعة
يلقى في اتون النار الموقدة *

* الاصحاح الثالث *

7 * وكان لما سمع الشعوب صوت البوق والناي والكنّارة والونج والمزمار والصفّاقة وكل
جنس الغناء * خرّ جميع الشعوب والقبايل والالسن * وسجدوا للصورة الذهب التي اقامها
8 بختنصر الملك * حينئذ اتى رجال كلدانيون محلوا بيهود * وقالوا للملك * عش ايها 9
10 الملك الى الدهور * انت ايها الملك وضعت امرا ان كل انسان اذا سمع صوت البوق
11 والناي والكنّارة والونج والمزمار والصفّاقة وكل جنس الغناء * ولا يخرّ ساجدا للصورة
12 الذهب * يلقى في اتون النار الموقدة * وثم رجال يهود الذين اقمتهم على جميع اعمال
كورة بابل * صدراخ وميصاخ وعبدناغو * اوليك الرجال لم يطيعوا امرك ايها الملك * ولم
13 يعبدوا الهتك * ولم يسجدوا للصورة الذهب التي اقمتها * حينئذ بختنصر قال بغضب
14 وحنق ان ياتوا بصدراخ وميصاخ وعبدناغو * واوليك الرجال قدموا امام الملك * فاجاب
بختنصر وقال لهم * احقا يا صدراخ وميصاخ وعبدناغو لم تعبدوا الهتي * والصورة الذهب
التي اقمتها لم تسجدوا لها *

CAP. III.

Revelatio quarta.

Anno decimo octavo, Bochtonassar 1
rex fecit imaginem auream, cujus altitu-
do erat sexaginta cubitorum, latitudo
sex cubitorum: & erexit eam in campo
Daiir in regione Babelis. Misitque Boch- 2
tonassar rex congregatum proreges, &
milites, toparchas, præpositos, dominos,
eos quibus erat potestas, & omnes clima-
tum principes; ut venirent ad dedicatio-
nem imaginis aureæ quam erexerat
Bochtonassar rex. Itaque congregati to- 3
parchæ, proreges, milites, duces, domi-
ni, magnates quibus erat potestas, &
omnes climatum principes ad dedicati-
onem imaginis quam erexerat Bochtonas-
sar. Tum præco elatâ voce exclamavit; 4
Vobis edicitur ô gentes, populi, nationes,
& linguæ; ut quâ horâ audieritis so- 5
num buccinæ, tibiæ, citharæ, lyræ, psal-
terii, fistulæ, omniumque generum mu-
sicorum; corruatis adorantes imaginem
auream quam erexit Bochtonassar rex.
Quicunque verò non corruerit adorans, 6
hâc horâ projicietur in fornacem ignis
ardentem.

Textus tertius.

Quarè cùm audissent populi sonum buc- 7
cinæ, tibiæ, citharæ, lyræ, psalterii, fistu-
læ, omniumq; generum musicorum; cor-
ruentes omnes populi, nationes, & linguæ
adoraverunt imaginem auream quàm e-
rexerat Bochtonassar rex. Tunc vene- 8
runt viri quidam Chaldæi, & accusa-
verunt Judæos quosdam, Et dixerunt 9
regi; Vive ô rex in secula. Tu ô rex 10
imposuisti edictum ut quilibet homo, u-
bi audisset sonum buccinæ, tibiæ, cithæ-
ræ, lyræ, psalterii, fistulæ, & omnigenæ
musicæ; Si non corrueret adorans ima- 11
ginem auream, projiceretur in fornacem
ignis ardentem. Jam sunt hîc viri qui- 12
dam Judæi, quibus demandâsti cun-
cta negotia provinciæ Babelis; Sedrach,
Misach, & Abdenago: isti viri non ob-
temperârunt edicto tuo ô rex, deos tuos
non coluerunt, neque adoraverunt ima-
ginem auream quam erexisti. Tunc Boch- 13
tonassar cum ira & furore dixit ut ad-
ducerent Sedrachum, Misachum, & Ab-
denagum. Iis ergò viris ante regem ad-
ductis, Respondit Bochtonassar, & ait; 14
Verùmne est ô Sedrach, Misach, & Ab-
denago, vos non coluisse deos meos, neque
adorâsse imaginem auream quam e-
rexi?

דניאל : ג

15 כען הן איתיכון עתידין די בעדנא די תשמעון קל קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא פסנתרין וסומפניה וכל זני זמרא תפלון ותסגדון לצלמא די עבדת והן לא תסגדון בה שעתה תתרמון לגוא אתון נורא יקדתא ומן הוא אלה די ישיזבנכון מן ידי׃
16 ענו שדרך מישך ועבד נגו ואמרין למלכא נבוכדנצר לא חשחין אנחנא על דנה פתגם להתבותך׃
17 הן איתי אלהנא די אנחנא פלחין יכל לשיזבותנא מן אתון נורא יקדתא ומן ידך מלכא ישיזב׃
18 והן לא ידיע להוא לך מלכא די לאלהיך לא איתנא פלחין ולצלם דהבא די הקימת לא נסגד׃
19 באדין נבוכדנצר התמלי חמא וצלם אנפוהי אשתנו על שדרך מישך ועבד נגו ענה ואמר למזא לאתונא חד שבעה על די חזה למזיה׃
20 ולגברין גברי חיל די בחילה אמר לכפתה לשדרך מישך ועבד נגו למרמא לאתון נורא יקדתא׃
21 באדין גבריא אלך כפתו בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבשיהון ורמיו לגוא אתון נורא יקדתא׃
22 כל קבל דנה מן די מלת מלכא מחצפה ואתונא אזה יתירה גבריא אלך די הסקו לשדרך מישך ועבד נגו קטל המון שביבא די נורא׃
23 וגבריא אלך תלתהון שדרך מישך ועבד נגו נפלו לגוא אתון נורא יקדתא מכפתין׃
24 אדין נבוכדנצר מלכא תוה וקם בהתבהלה ענה ואמר להדברוהי הלא גברין תלתא רמינא לגוא נורא מכפתין ענין ואמרין למלכא יציבא מלכא׃
25 ענה ואמר הא אנה חזה גברין ארבעה שרין מהלכין בגוא נורא וחבל לא איתי בהון ורוה די רביעיא דמה לבר אלהין׃
26 באדין קרב נבוכדנצר לתרע אתון נורא יקדתא ענה ואמר שדרך מישך ועבד נגו עבדוהי די אלהא עליא פקו ואתו באדין נפקין שדרך מישך ועבד נגו מן גוא נורא׃

Versio VULG. LAT.

Nunc ergò si estis parati, quâcunq; horâ audieritis sonitu tubæ, fistulæ, citharæ, sambucæ, et psalterii, & symphoniæ, omnisque generis musicorum, prosternite vos, & adorate statuam quam feci: quòd si non adoraveritis, eâdem horâ mittemini in fornacem ignis ardentis: & quis est Deus, qui eripiet vos de manu mea? 15

Respondentes Sidrach, Misach, & Abdenago, dixerunt regi Nabuchodonosor; Non oportet nos de hac re respondere tibi. 16

Ecce enim Deus noster, quem colimus, potest eripere nos de camino ignis ardentis, & de manibus tuis, ô rex, liberare. 17

Quòd si noluerit, notum sit tibi, rex, quia deos tuos non colimus, & statuam auream, quam erexisti, non adoramus. 18

Tunc Nabuchodonosor repletus est furore: & aspectus faciei illius immutatus est super Sidrach, Misach, & Abdenago, & præcepit ut succenderetur fornax septuplùm quàm succendi consueverat. 19

Et viris fortissimis de exercitu suo jussit, ut ligatis pedibus Sidrach, Misach, & Abdenago, mitterent eos in fornacem ignis ardentis. 20

Et confestim viri isti vincti cum braccis suis, & tiaris, & calceamentis, & vestibus, missi sunt in medium fornacis ignis ardentis: 21

Nam jussio regis urgebat: fornax autem succensa erat nimis. Porrò viros illos qui miserant Sidrach, Misach, & Abdenago, interfecit flamma ignis. 22

Viri autem hi tres, id est, Sidrach, Misach, & Abdenago, ceciderunt in medio camino ignis ardentis, colligati. 23

Tunc Nabuchodonosor rex obstupuit, & surrexit properè, & ait optimatibus suis; Nónne tres viros misimus in medium ignis compeditos? Qui respondentes regi, dixerunt; Verè, rex. 91

Respondit, & ait; Ecce ego video quatuor viros solutos, & ambulantes in medio ignis, & nihil corruptionis in eis est, & species quarti similis filio Dei. 92

Tunc accessit Nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardentis, & ait; Sidrach, Misach, & Abdenago, servi Dei excelsi, egredimini, & venite. Statimque egressi sunt Sidrach, Misach, & Abdenago de medio ignis. 93

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 Jam si parati estis ut quâ horâ audieritis sonum tubæ, fistulæ, citharæ, sidiû, symphoniæ, & omnis generis musicorû; procidatis & adoretis statuam auream quam feci, *bene cedet vobis*: sin autem non adoraveritis, illicò projiciemini in fornacem ignis ardentis: & quis est Deus vester ut eripiat vos è manibus meis?
16 Respondentes Sedrach, Maisach, & Ebednago dixerunt Nebuchadnosari regi; Non opus est nobis hac de re responsum tibi reddere:
17 Adest enim Deus noster quem colimus, qui cum potentia liberare nos valet à fornace ignis ardentis, & è manibus tuis O rex eripere nos.
18 Verùm scias O rex, deum tuum nos minimè culturos, neq; statuam auream quam erexisti, adoraturos.
19 Tunc Nebuchadnosar rex furore est repletus, & serenitas vultûs ejus immutata est contra Sedrachum, Maisachum, & Ebednagum; jussitque accendi fornacem septuplò plus quàm accendi *consueverat*:
20 Et viris robore validissimis præcepit, ut vincirent Sedrachum, Maisachum, & Ebednagum, eosque projicerent in fornacem ignis ardentis.
21 Tunc viri illi vinxerunt eos cum femoralibus suis, thoracibus, vestibus, tiarisque suis, & projecerunt eos in fornacem ignis ardentis;
22 Nam jussio regis urgebat. Porrò fornax erat præter modum accensa: & viros illos qui Sedrachum, Maisachum, & Ebednagum accusaverant, interfecit flamma ignis ardentis:
23 Tres autem illi viri, Sedrach, Maisach, & Ebednago, cùm mediam in fornacem ignis ardentis vincti cecidissent,

91 Tunc Nebuchadnosar rex obstupuit, summoque pavore correptus respondit ac dixit proceribus suis; Nonne tres illos viros projecimus in fornacem ignis ardentis vinctos? Responderunt dicentes ad regem; Ita sane rex.
92 Respondit rex, & ait; Ecce video viros illos solutos, ambulantes in medio ignis, nullamque in eis esse labem; & formam quarti similem filio deorum.
93 Tunc accessit Nebuchadnosar rex ad ostium fornacis ignis ardentis, & respondens ait; Sedrach, Maisach, & Ebednago servi Dei excelsi, egredimini, & venite. Tunc egressi sunt Sedrach, Maisach, & Ebednago è fornace ignis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Νῦν οὖν εἰ ἔχετε ἑτοίμως, ἵνα ὡς ἂν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος, σύριγγός τε, καὶ κιθάρας,
σαμβύκης τε, καὶ ψαλτηρίου, καὶ συμφωνίας, (υ) καὶ παντὸς γένους μουσικῶν, πεσόντες προσκυνήσητε τῇ εἰ-
κόνι τῇ χρυσῇ ἣ ἐποίησα· ἐὰν δὲ μὴ προσκυνήσητε, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυ-
ρὸς τὴν καιομένην· καὶ τίς ἐστι (φ) θεὸς ὃς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ (χ) χειρός μου; 16 Καὶ ἀπεκρίθησαν (ψ) Σε-
δρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, λέγοντες τῷ βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ, Οὐ χρείαν ἔχομεν ἡμεῖς περὶ τοῦ ῥή-
ματος τούτου ἀποκριθῆναί σοι. 17 Ἔστι γὰρ (ω) θεὸς ἡμῶν ἐν οὐρανοῖς, ᾧ ἡμεῖς λατρεύομεν, δυνατὸς ἐξελέ-
σθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ ἐκ (α) τῶν χειρῶν σου βασιλεῦ ῥύσεται
ἡμᾶς. 18 Καὶ ἐὰν μὴ, γνωστὸν ἔστω σοι βασιλεῦ, ὅτι τοῖς θεοῖς σου οὐ λατρεύομεν, καὶ τῇ εἰκόνι (β) τῇ
χρυσῇ οὐ προσκυνοῦμεν. 19 Τότε Ναβουχοδονόσορ (γ) ἐπλήσθη θυμοῦ, καὶ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώ-
θη ἐπὶ (δ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, καὶ Ἀβδεναγὼ, καὶ εἶπεν ἐκκαῦσαι τὴν κάμινον ἑπταπλασίως, ἕως (ε) οὗ
εἰς τέλος ἐκκαῇ. 20 Καὶ ἄνδρας ἰσχυροὺς ἰσχύϊ εἶπε, πεδήσαντας τὸν (ζ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, καὶ Ἀβδεναγὼ,
ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην. 21 Τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπεδήθησαν σὺν τοῖς σαρα-
βάροις αὐτῶν, καὶ τιάραις, καὶ περικνημῖσιν, καὶ (η) ἐβλήθησαν εἰς τὸ μέσον τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς και-
ομένης, 22 Ἐπεὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως (θ) ὑπερίσχυεν· καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ἐκ περισσοῦ· (ι) 23 Καὶ οἱ
τρεῖς οὗτοι Σεδρὰχ, Μισὰχ, καὶ Ἀβδεναγὼ, ἔπεσον εἰς μέσον τῆς καμίνου (κ) τῆς καιομένης πεπε-
δημένοι;

Nunc ergò, (g) si estis parati, ut in quocunque tempore audieritis vocem 15
tubæ, & fistulæ, & citharæ, sambucæque, & psalterii, & symphoniæ, & omnis generis musicorum, cadentes adoretis imaginem auream, quam feci? Quòd si non adoraveritis; eâdem horâ mittemini in fornacem ignis ardentem. Et quis est Deus, qui eripiat vos de manu mea? Et 16
responderunt Sedrach, Misach, Abdenago, dicentes regi (h) Nabuchodonosor; Non opus habemus nos de verbo hoc respondere tibi. Est enim 17
Deus noster in cælis, quem nos colimus, potens eripere nos de camino ignis ardente: & de manibus tuis, ô rex, liberabit nos. Et si non; notum 18
sit tibi, rex; quia deos tuos non colimus, & imaginem, quam statuisti, non adoramus. Tunc Nabuchodonosor repletus est furore: & aspectus 19
faciei illius commutatus est super Sedrach, Misach, & Abdenago: & dixit, ut succenderent fornacem in septuplum, donec in finem ardeat: Et 20
dixit, ut viri fortes fortitudine ligantes Sedrach, Misach, & Abdenago, mitterent in fornacem ignis ardentem. Tunc viri illi vincti sunt 21
cum (i) Sarabaris suis, & tiaris, & tibialibus: & missi sunt in medium fornacis ignis ardentis: Quia verbum regis urgebat: & fornax 22
succensa erat nimis. (k) Et tres isti Sedrach, Misach, & Abdenago, ceciderunt in medio camino ignis ardente colligati. 23

91 Καὶ Ναβουχοδονόσορ ἤκουσεν ὑμνούντων αὐτῶν, καὶ ἐθαύμασε, καὶ ἐξανέστη ἐν σπουδῇ, καὶ εἶπε τοῖς μεγιστᾶσιν
αὐτοῦ, Οὐχὶ ἄνδρας τρεῖς (α) ἐβάλομεν εἰς τὸ μέσον τοῦ πυρὸς πεπεδημένους; καὶ (*) εἶπον τῷ βασιλεῖ,
92 Ἀληθῶς βασιλεῦ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς, (β) Ὧδε ἐγὼ ὁρῶ ἄνδρας τέσσαρας λελυμένους, καὶ περιπα-
τοῦντας ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς, καὶ διαφθορὰ οὐκ ἔστιν (*) ἐν αὐτοῖς, καὶ ἡ ὅρασις τοῦ τετάρτου ὁμοία υἱῷ
93 θεοῦ. Τότε προσῆλθε Ναβουχοδονόσορ πρὸς τὴν θύραν τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς τῆς καιομένης, καὶ εἶπε,
(γ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, οἱ δοῦλοι τοῦ (*) θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἐξέλθετε καὶ δεῦτε, καὶ ἐξῆλθον
(*) Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, ἐκ μέσου τοῦ πυρός.

Et Nabuchodonosor audivit laudantes illos, & obstupuit, & surrexit propere, & ait optimatibus suis; Nonne tres viros misimus in medium ignis 91
compeditos? Et dixerunt regi; Verè, rex. Et dixit rex; Ego autem video viros quatuor solutos, & ambulantes in medio ignis: & corruptio 92
non est in eis: et species quarti similitudo (γ) filii Dei. Tunc accessit Nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardentis, et ait; Sedrach, Misach, Abdenago, servi Dei excelsi, egredimini, et venite. Et egressi sunt Sedrach, Misach, Abdenago, de medio ignis. 93

MS.A. (υ) πεσόντες προσκυνεῖτε (φ) ὁ θεὸς (χ) τῶν χειρῶν (ψ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, (ω) ὁ θεὸς (α) τῆς χειρός σου (β) τῇ χρυσῇ ἣ (γ) ὁ βασιλεὺς (δ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, (ε) εἰς (ζ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, (η) ἐνδύμασιν αὐτῶν, καὶ ἐμβλήθησαν εἰς μέσον (θ) ὑπερίσχυσεν· (ι) καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους τοὺς βάλλοντας Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ ἀπέκτεινεν ἡ φλὸξ τοῦ πυρός. Καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, (κ) τοῦ πυρὸς τῆς
(α) ἐνεβάλομεν εἰς μέσον (*) εἶπαν (β) Ἰδοὺ ἐγὼ (*) αὐτοῖς, (γ) Σεδρὰχ, Μισὰχ, (*) θεοῦ, ἐξέλθατε καὶ δεῦτε ἔξω, (*) Σεδρὰχ, Μισὰχ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * والآن ان كان لكم استعداد لكي اذا سمعتم صوت البوق والناي والكينار والوج
والمزمار والصفار وكل جنس الغناء * تخرون سجدا للصورة التي صنعتها وان لم تسجدوا
في هذه الساعة تلقون في اتون النار المتوقد * ومن هو الاله الذي يخلصكم من يدي *
16 فاجاب صدراخ وميصاخ وعبداناغو * قايلين للملك بختنصر * ليس لنا حاجة نحن من اجل
17 هذه الكلمة ان نجاوبك * لان الهنا هو في السموات الذي له نحن نعبد * وهو قادر ان
18 يخلصنا من اتون النار المتوقد * ومن يديك ايها الملك ينجينا * وان كان لا * ليكن
معروفا عندك ايها الملك * ان الهتك لا نعبدها * والصورة الذهب التي اقمتها لا نسجد لها *
19 * حينيذ بختنصر امتلى غضبا * وتغير منظر وجهه على صدراخ وميصاخ وعبداناغو *
20 وقال اوقدوا اتون النار سبعة اضعاف * الى ان يحمي الى الغاية * وقال لرجال اقوياء بالقوة *
21 اربطوا صدراخ وميصاخ وعبداناغو * والقوهم في اتون النار المتوقد * حينيذ اوليك
الرجال ربطوا بسراويلاتهم وتيجانهم واخفافهم وثيابهم * والقوا في اتون النار المتوقد *
22 * من اجل ان كلمة الملك تلح قويا جدا * والاتون اوقد كثيرا جدا سبعة اضعاف *
واوليك الرجال الذين القوا صدراخ وميصاخ وعبداناغو * قتلهم لهيب النار من
23 حولهم * واوليك الثلاثة صدراخ وميصاخ وعبداناغو * سقطوا في وسط اتون النار
المتوقد موثوقين *

Nunc ergò si parati estis ut audito sono 15
buccinæ, tibiæ, citharæ, lyræ, psalterii, fistulæ, omnisque generis musicæ, corruatis adorantes imaginem quam feci: Quòd si non adoretis, hâc horâ projiciemini in fornacem ignis ardentem: & quis est Deus qui eripiat vos è manibus meis? Responderunt Sedrach, Misach, & Abdenago, dicentes Bochtonassari regi; Non 16
opus est nobis de hoc verbo respondere tibi. Nam Deus noster in cælis est, quem 17
nos adoramus, & is potens est ad liberandum nos à fornace ignis ardenti, & è manibus tuis O rex, eripiendum. Quòd si minùs; notum tibi sit O rex, nos 18
deos tuos minimè culturos, neque imaginem auream quam erexisti, adoraturos. Tunc Bochtonassar furore plenus, 19
ita ut immutaretur species vultûs ejus, contra Sedrach, Misach, & Abdenago, dixit; Accendite fornacem ignis in septuplum, ut summum in modum ardeat. Tum dixit viris robore valentissimis; 20
Ligate Sedrachum, Misachum, & Abdenagum; & projicite eos in fornacem ignis ardentem. Tunc isti viri cum femoralibus, tiaris, tibialibus, & vestimentis suis ligati, projecti fuerunt in 21
fornacem ignis ardentem; Nam verbum regis magnoperè perurgebat. Fornax 22
autem vehementissimè accensa erat in septuplum: adeoque viros illos qui projecerant Sedrachum, Misachum, & Abdenagum, interfecit flamma ignis circumerumpens. Tres autem illi, Sedrach, Misach, & Abdenago, in mediam fornacem ignis ardentem vincti cadentes, 23

Quæ hic sequuntur in Exemplaribus Syriacis, Arabicis, Græcis & Latinis, Oratio sc. Azariæ cum Cantico ipsius & sociorum, cùm non habeantur in codicibus Hebraicis, visum est, unà cum Historia Susannæ, atque Belis & Draconis, seorsim imprimere: quæ vel ad finem Danielis, vel cum reliquis libris, de quorum authoritate dubitatur, pro cujusque arbitrio compingi possunt. Vide admonitionem ad finem Nehemiæ, Tom. 2.

91 * وبختنصر سمعهم يسبحون فتعجب * وقام بسرعة وقال لعظمايه * اليس ثلاثة رجال القينا في
92 وسط النار موثوقين * فقالوا للملك * بالحقيقة ايها الملك * فقال الملك * فانا ارى اربعة
رجال محلولين وماشيين وسط النار * وليس يوجد فيهم فساد * ومنظر الرابع شبيه بابن الله *
93 * حينيذ تقدم بختنصر الى اتون النار المتوقد وقال * يا صدراخ وميصاخ وعبداناغو عبيد
الله العلي * اخرجوا وهلموا * فخرج صدراخ وميصاخ وعبداناغو من وسط النار *

Quarè Bochtonassar audiens eos laudantes, obstupuit, & celeriter surgens dixit 91
magnatibus suis; Annon tres viros projecimus in medium ignem vinctos? 92
Dixerunt regi; Verum est O rex. Dixit rex; Ego tamen video quatuor viros solutos ambulantes in medio ignis, & nullam esse in eis corruptionem, & aspectum quarti similem filio Dei. Tunc accedens 93
Bochtonassar ad fornacem ignis ardentem, ait; O Sedrach, Misach, & Abdenago, servi Dei supremi, egredimini & venite: egressique sunt Sedrach, Misach, & Abdenago è medio ignis.

27 וּמִתְכַּנְּשִׁין אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא סִגְנַיָּא וּפַחֲוָתָא וְהַדָּבְרֵי מַלְכָּא חָזַיִן לְגֻבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי לָא־שְׁלֵט נוּרָא בְּגֶשְׁמְהוֹן וּשְׂעַר רֵאשְׁהוֹן לָא הִתְחָרַךְ וְסַרְבָּלֵיהוֹן לָא שְׁנוֹ וְרֵיחַ נוּר לָא עֲדָת בְּהוֹן׃
28 עָנֵה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיךְ אֱלָהֲהוֹן דִּי־שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ דִּי־שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וְשֵׁיזִב לְעַבְדוֹהִי דִּי הִתְרְחִצוּ עֲלוֹהִי וּמִלַּת מַלְכָּא שַׁנִּיו וִיהַבוּ גֶשְׁמְהוֹן דִּי לָא־יִפְלְחוּן וְלָא־יִסְגְּדוּן לְכָל־אֱלָהּ לָהֵן לֵאלָהֲהוֹן׃
29 וּמִנִּי שִׂים טְעֵם דִּי כָל־עַם אֻמָּה וְלִשָּׁן דִּי־יֵאמַר שָׁלוּ עַל אֱלָהֲהוֹן דִּי־שַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹא הַדָּמִין יִתְעֲבֵד וּבַיְתֵהּ נְוָלִי יִשְׁתַּוֵּה כָּל־קֳבֵל דִּי לָא אִיתַי אֱלָהּ אָחֳרָן דִּי־יִכֻּל לְהַצָּלָה כִּדְנָה׃
30 בֵּאדַיִן מַלְכָּא הַצְלַח לְשַׁדְרַךְ מֵישַׁךְ וַעֲבֵד נְגוֹ בִּמְדִינַת בָּבֶל׃
31 נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא לְכָל־עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי־דָארִין בְּכָל־אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא׃
32 אָתַיָּא וְתִמְהַיָּא דִּי עֲבַד עִמִּי אֱלָהָא עִלָּאָה שְׁפַר קָדָמַי לְהַחֲוָיָה׃
33 אָתוֹהִי כְּמָה רַבְרְבִין וְתִמְהוֹהִי כְּמָה תַקִּיפִין מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְשָׁלְטָנֵהּ עִם־דָּר וְדָר׃

CAP. IV.

1 אֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר שְׁלֵה הֲוֵית בְּבֵיתִי וְרַעְנַן בְּהֵיכְלִי׃
2 חֵלֶם חֲזֵית וִידַחֲלִנַּנִי וְהַרְהֹרִין עַל־מִשְׁכְּבִי וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃
3 וּמִנִּי שִׂים טְעֵם לְהַנְעָלָה קָדָמַי לְכֹל חַכִּימֵי בָבֶל דִּי־פְשַׁר חֶלְמָא יְהוֹדְעֻנַּנִי׃
4 בֵּאדַיִן עָלִּין חַרְטֻמַּיָּא אָשְׁפַיָּא כַּשְׂדָּיֵא וְגָזְרַיָּא וְחֶלְמָא אָמַר אֲנָה קֳדָמֵיהוֹן וּפִשְׁרֵהּ לָא־מְהוֹדְעִין לִי׃
5 וְעַד אָחֳרֵין עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֻׁם אֱלָהִי וְדִי רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּהּ וְחֶלְמָא קָדָמוֹהִי אַמְרֵת׃
6 בֵּלְטְשַׁאצַּר רַב חַרְטֻמַיָּא דִּי אֲנָה יִדְעֵת דִּי רוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ וְכָל־רָז לָא־אָנֵס לָךְ חֶזְוֵי חֶלְמִי דִי־חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ אֱמַר׃
7 וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חָזֵה הֲוֵית וַאֲלוּ אִילָן בְּגוֹא אַרְעָא וְרוּמֵהּ שַׂגִּיא׃
8 רְבָה אִילָנָא וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ לְסוֹף כָּל־אַרְעָא׃

Versio VULG. LAT.

Et congregati satrapæ, & magistratus, & judices, & poten-
tes regis contemplabantur viros illos, quoniam nihil po- 94
testatis habuisset ignis in corporibus eorum, & capillus
capitis eorum non esset adustus, & sarabala eorum non
fuissent immutata, & odor ignis non transisset per eos. Et
erumpens Nabuchodonosor, ait; Benedictus Deus eorum, 95
Sidrach videlicèt, Misach, & Abdenago, qui misit Angelum
suũ, & eruit servos suos, qui crediderunt in eum: & verbũ
regis immutaverũt, & tradiderũt corpora sua ne servirent,
& ne adorarent omnem deum, excepto Deo suo. A me ergò
positũ est hoc decretũ, ut omnis populus, tribus, & lingua, 96
quæcunque locuta fuerit blasphemiam contra Deum Si-
drach, Misach, & Abdenago, dispereat, & dom⁹ ejus vaste-
tur: neque enim est alius Deus, qui possit ita salvare. Tunc
rex promovit Sidrach, Misach & Abdenago in provincia 97
Babylonis. NABUCHODONOSOR rex, omnib⁹ populis,
gentib⁹, & linguis, qui habitant in universa terra, Pax vobis 98
multiplicetur. Signa & mirabilia fecit apud me Deus ex-
celsus. Placuit ergò mihi prædicare Signa ejus, quia 99
magna sunt; & mirabilia ejus, quia fortia: & regnum ejus 100
regnum sempiternum, & potestas ejus in generationem &
generationem.

CAP. IV.

EGo Nabuchodonosor quietus eram in domo mea, & 1
florens in palatio meo: Somnium vidi, quod perterruit 2
me: & cogitationes meæ in strato meo, & visiones capitis
mei, conturbaverunt me. Et per me propositum est decre- 3
tum, ut introducerentur in conspectu meo cuncti sapientes
Babylonis, & ut solutionem somnii indicarent mihi. Tunc 4
ingrediebantur arioli, magi, Chaldæi, & aruspices, & so-
mnium narravi in conspectu eorum: & solutionem ej⁹ non
indicaverunt mihi: Donec collega ingressus est in con- 5
spectu meo Daniel, cui nomen Baltassar secundùm nomen
dei mei, qui habet spiritum deorum sanctorum in semet-
ipso: & somnium coram ipso locut⁹ sum. Baltassar prin- 6
ceps ariolorum, quoniam ego scio quòd spiritum sanctorũ
deorum habeas in te, & omne sacramentum non est im-
possibile tibi: visiones somniorum meorum, quas vidi, &
solutionem earum narra. Visio capitis mei in cubili meo: 7
Videbam, & ecce arbor in medio terræ, & altitudo ej⁹ ni-
mia. Magna arbor, & fortis: & proceritas ej⁹ contingens 8
cœlum: aspectus illius erat usque ad terminos universæ
terræ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

94 [illegible]
95 [illegible]
96 [illegible]
97 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

* Et congregatæ turbæ omnes, duces militiæ, 94
principes, domini, & magnates regis, vi-
debant ignem nullam vim habuisse in carnem
virorum illorum, neque capillum capitis eo-
rum ustulatum fuisse, neque femoralia eo-
rum exusta, neque ignis odorem pervasisse
eos. Prolocutus Nebuchadnosar rex ait; 95
Benedictus sit Deus Sedrachi, Maisachi, &
Ebednaghi: qui mittens Angelum suum eri-
puit servos suos qui confisi sunt in ipso; &
verbum regis contemnentes exposuerunt cor-
pus suum, ut nullum deum colerent aut ado-
rarent præter Deum suum. Quapropter ju- 96
beo ut quicunque populus, natio, aut lin-
gua blasphemaverit in Deum Sedrachi, Mai-
sachi, & Ebednaghi, membratim lanietur,
& domus ejus diripiatur: siquidem nullus est
alius deus qui liberare possit in hunc modum.
Tunc evexit rex Sedrachum, Maisachum, & 97
Ebednagum super provinciam Babylonis.

CAP. IV.

NEbuchadnosar rex scripsit omnibus po- 1
pulis & linguis degentibus in tota terra *his*
verbis: Pax multiplicetur vobis. Signa & 2
miracula quæ fecit Deus excelsus libet mihi
indicare: Signa ejus quàm magna sint, & 3
miracula ejus quàm ingentia: regnum ejus
regnum æternum, & dominium ejus in gene-
rationem generationum esse. Ego Nebuchad- 4
nosar dum tranquillus essem domi meæ, &
pacificus in palatio meo; Somnium vidi, & 5
conturbatus sum, & visiones capitis mei
exagitaverunt me. Quamobrem jussi ut ad- 6
ducerentur coram me omnes sapientes Ba-
bylonis, ad explicationem somniorum mihi
indicandum. Cúmque ingressi essent ad me 7
præstigiatores & harioli, magi & Chaldæi,
proposui eis somnium, at explicationem ejus
non declaraverunt mihi. Tandem ingressus 8
est ad me Daniel iste cui nomen est Blitsasar
de nomine dei mei, in quo est spiritus deo-
orum sanctorum, eique somnium proposui
dicens, Blitsasar sapientum maxime, in quo 9
spiritum deorum sanctorum inesse novi, nec
ullum arcanum te latere: In visione somni
mei videbam visionem capitis mei: inter-
pretationem ejus tu dicito mihi. Videbam 10
in cubili meo arborem in medio terræ, ex-
miæ proceritatis. Tum crevisse arborem, & 11
ingentem evasisse, adeo ut summitas ejus ad
cœlum usque pertingeret, & aspectus ejus
ad omnes terræ extremitates;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ συνάγονται οἱ σατράπαι, καὶ οἱ στρατηγοὶ, καὶ οἱ τοπάρχαι, καὶ οἱ δυνάσται τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθεώρουν τοὺς ἄνδρας, ὅτι οὐκ ἐκυρίευσε τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν, καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλογίσθη, καὶ τὰ σαράβαρα αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθη, καὶ ὀσμὴ πυρὸς οὐκ ἦν ἐν (δ) αὐτοῖς. Καὶ ἀπεκρίθη (*) Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν, Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τοῦ (ε) Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξείλατο τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ· καὶ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἠλλοίωσαν, καὶ παρέδωκαν τὰ σώματα αὐτῶν εἰς πῦρ, ὅπως μὴ λατρεύσωσι (ζ) μηδὲ προσκυνήσωσι παντὶ θεῷ, ἀλλ' ἢ τῷ Θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἐγὼ ἐκτίθεμαι (η) τὸ δόγμα· Πᾶς λαὸς, φυλὴ, γλῶσσα, ἣ (θ) ἐὰν εἴπῃ βλασφημίαν κατὰ τοῦ Θεοῦ (ι) Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, εἰς ἀπώλειαν ἔσονται, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν (κ) εἰς διαρπαγὴν, καθότι οὐκ ἔστι θεὸς ἕτερος ὅστις δυνήσεται ῥύσασθαι οὕτως. Τότε (λ) ὁ βασιλεὺς κατεύθυνε τὸν Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ, ἐν τῇ χώρᾳ Βαβυλῶνος, καὶ ηὔξησεν αὐτοὺς, καὶ ἠξίωσεν αὐτοὺς (μ) ἡγεῖσθαι πάντων τῶν Ἰουδαίων, τῶν (ν) ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. † Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς πᾶσι τοῖς λαοῖς, φυλαῖς, (ξ) καὶ γλώσσαις, τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. Τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἃ ἐποίησε μετ' ἐμοῦ ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος, ἤρεσεν ἐναντίον ἐμοῦ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, Ὡς μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ, ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος, καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς (ο) γενεὰν καὶ γενεάν.

MS.A. (δ) αὐτοῖς· καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον αὐτῶν τῷ κυρίῳ. Καὶ (*) Ναβουχοδονόσορ, καὶ εἶπεν, (ε) Σεδρὰχ, Μισὰχ, (ζ) παντὶ θεῷ, ἀλλ' (η) δόγμα· (θ) ἂν (ι) Σεδρὰχ, Μισὰχ, (κ) διαρπαγήσονται, (λ) κατηύθυνεν ὁ βασιλεὺς τὸν Σεδρὰχ, Μισὰχ, Ἀβδεναγὼ ἐπὶ τὰ ἔργα τῆς χώρας Βαβυλῶνος, (μ) * καὶ ἠξίωσεν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι (ν) ὄντων ἐν † ΟΡΑΣΙΣ δ'. ΟΡΑΣΙΣ ε'. (ξ) γλώσσαις, (ο) γενεὰς γενεῶν.

Et congregantur Satrapæ, & Duces, & Toparchæ, & potentes 94
regis: & contemplabantur viros: quoniam nihil potestatis habuisset
ignis in corpore eorum; & capillus capitis eorum non esset adustus, &
sarabara eorum non fuissent immutata, & odor ignis non esset in (*)
eis. Et respondit Nabuchodonosor rex, & ait; Benedictus Deus 95
Sedrach, Misach, Abdenago, qui misit angelum suum, & eruit servos
suos; quia crediderunt in eum: & verbum regis immutaverunt,
& tradiderunt corpora sua in ignem, ne servirent, neque adorarent omnem
deum præter Deum suum. Et ego propono decretum: Omnis populus, tri- 96
bus, lingua, quæcunque dixerit blasphemiam contra Deum Sedrach,
Misach, Abdenago; in perditionem erunt, & domus eorum in dire-
ptionem; sicuti non est Deus alius qui possit ita salvare. Tunc rex promovit 97
Sedrach, Misach, Abdenago, in regione Babylonis, & (*) amplifi-
cavit eos, & dignos habuit ipsos, qui præessent omnibus Judæis, qui
in regno suo. (aa) Nabuchodonosor rex omnibus populis, tribubus, & 98
linguis, habitantibus in universa terra: Pax vobis multiplicetur: Signa, 99
& prodigia, quæ fecit mecum Deus excelsus, placuit in conspectu meo
annuntiare vobis, Quàm magna, & fortia: regnum ejus, regnum sempiternum: & potestas ejus in generationem & generationem. 100

ΚΕΦ. δ'.

Ἐγὼ Ναβουχοδονόσορ εὐθηνῶν ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ εὐθηνῶν (α). Ἐνύπνιον ἴδον, καὶ ἐφοβέρισέ με, καὶ ἐταράχθην ἐπὶ τῆς κοίτης μου, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου (β) ἐτάραξάν με. Καὶ δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα τοῦ εἰσαγαγεῖν ἐνώπιόν μου πάντας τοὺς σοφοὺς Βαβυλῶνος, ὅπως τὴν σύγκρισιν τοῦ ἐνυπνίου γνωρίσωσί μοι. Καὶ εἰσεπορεύοντο οἱ ἐπαοιδοὶ, μάγοι, γαζαρηνοὶ, (γ) Χαλδαῖοι· καὶ τὸ ἐνύπνιον (δ) ἐγὼ εἶπα ἐνώπιον αὐτῶν· καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ οὐκ ἐγνώρισάν μοι, (ε) Ἕως ἦλθε Δανιὴλ, οὗ τὸ ὄνομα Βαλτάσαρ κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, ὃς πνεῦμα Θεοῦ ἅγιον ἐν ἑαυτῷ ἔχει· (ζ) ᾧ εἶπα, Βαλτάσαρ ὁ ἄρχων τῶν ἐπαοιδῶν, ὃν ἐγὼ ἔγνων ὅτι πνεῦμα Θεοῦ ἅγιον (η) ἐν σοὶ, καὶ πᾶν μυστήριον οὐκ (θ) ἀδυνατεῖ σε, ἄκουσον τὴν ὅρασιν τοῦ (ι) ἐνυπνίου μου, οὗ ἴδον, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ εἰπόν μοι. Ἐπὶ τῆς κοίτης μου ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ δένδρον ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ πολύ. Ἐμεγαλύνθη τὸ δένδρον (κ) καὶ ἴσχυσε, καὶ τὸ ὕψος αὐτοῦ ἔφθασεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὸ κύτος αὐτοῦ εἰς (λ) τὰ πέρας ἁπάσης τῆς γῆς,

MS.A. (α) ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. Ἐνύπνιον (β) συνετάραξάν (γ) καὶ οἱ Χαλδαῖοι· (δ) εἶπα ἐγὼ (ε) Ἕως οὗ ἦλθε (ζ) καὶ τὸ ἐνύπνιον ἐνώπιον αὐτοῦ εἶπα· Βαλτάσαρ (η) ἐν ἑαυτῷ ἔχει, καὶ (θ) ἀδυνατήσει (ι) ἐνυπνίου, καὶ τὴν (κ) ἐκεῖνο καὶ (λ) τὰ πέρατα πάσης

CAP. IV.

Ego Nabuchodonosor abundans eram in domo mea, & (a) florens. 1
Somnium vidi, & perterruit me: & turbatus sum in cubili meo: 2
& visiones capitis mei conturbaverunt me. Et per me propositum est 3
decretum introducendi in conspectu meo omnes sapientes Babylonis; ut
conjecturam somnii indicarent mihi. Et ingrediebantur, (b) incantatores, 4
magi, Gazareni, Chaldæi: & somnium ego dixi in conspectu eorum:
& conjecturam ejus non indicârunt mihi: Donec (c) venit Daniel, cu- 5
jus nomen Baltasar secundùm nomen dei mei: qui spiritum (d) Dei san-
ctum in semetipso habet. Cui dixi; Baltasar princeps incantatorum, quem 6
ego novi, quòd spiritus Dei sanctus in te, & omne sacramentum non (e) est
impossibile tibi: audi visionem somnii mei, quod vidi: & conjecturam ejus
dic mihi. (f) In cubili meo videbam: & ecce arbor in medio terræ, & 7
altitudo ejus multa. Magnificata est arbor, & invaluit: & altitudo 8
ejus pervenit usque ad cælum: & (g) moles ejus ad (h) terminum univer-
sæ terræ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

94 * واجتمع عظماء الجيوش والجند * ورؤساء المواضع * واقوياء الملك * ونظروا الرجال ان
النار لم تملك اجسادهم * ولم تحرق شعر راسهم * ولم تتبدل لباساتهم * ولم تكن فيهم
95 رايحة النار * فسجد امامهم الملك للرب * واجاب بختنصر وقال * مبارك اله صدراخ وميشاخ
وعبدناغو * الذي ارسل ملاكه وانقذ عبيده لانهم توكلوا عليه * وغيروا كلمة
الملك * واسلموا اجسادهم للنار * كيلا يعبدوا ولا يسجدوا لكل اله الا لالههم * وانا
96 اضع امرا * كل شعب وقبيلة ولسان يقول تجديفا على اله صدراخ وميشاخ وعبدناغو
97 يصيرون للهلاك وبيوتهم للنهب * لانه ليس اله اخر يستطيع ان ينجي هكذا * حينيذ
الملك اقام صدراخ وميشاخ وعبدناغو في كورة بابل واعلاهم واهلهم ان يرؤسوا جميع
اليهود الكاينين في مملكته *

* الفصل الرابع * * الرويا الخامس *

1 * من بختنصر الملك لكل الشعوب والقبايل والالسن الساكنين في كل الارض *
2 السلم يكثر لكم * الايات والجرايح التي صنعها الله العلي معي * حسن امامي
3 لاخبركم بها * لانها عظيمة وقوية * ومملكته مملكة ابدية * وسلطانه الى جيل
4 وجيل * انا بختنصر كنت مستقيما في بيتي * ومخصبا على كرسي * رايت حلما
5 فافزعني * واضطربت على مضجعي * ومناظر راسي اقلقتني * ومن قبلي وضع امر
6 ان يدخلوا قدامي جميع حكماء بابل * لكي يعرفوني تاويل الحلم * فدخل
7 الرقاة والمجوس والسحرة والكلدانيون * فقلت الحلم امامهم ولم يعرفوني تاويله * فدخل
8 دانيال الذي اسمه بلطشاصر على اسم الهي الذي له فيه روح القدوس * وقلت
9 انا الحلم امامه * يا بلطشاصر ريس الرقاة * الذي انا اعرفه ان روح الله القدوس
فيك وكل سر لا يعسر عليك * اسمع منظر الحلم الذي رايته * وقل لي
10 تاويله ومناظر راسي * على مضجعي نظرت واذا شجرة في وسط الارض * وارتفاعها
11 كبير * عظمت الشجرة وقويت * وارتفاعها بلغ الى السماء * وسعتها الى اقطار
كل الارض *

* Et congregati duces exercituum & mi- 94
lites, toparchæ, & potentes regis, vi-
derunt ignem in eorum virorum cor-
pora nullam habuisse potestatem, neq;
combussisse pilos capitis eorum, neque
mutata fuisse femoralia eorum, neque
esse in eis odorem ignis. Rex autem 95
adoravit coram eis Dominum, & re-
spondens Bochtonassar ait; Benedictus
Deus Sedrachi, Misachi, & Abde-
naghi; qui misit Angelum suum, &
eripuit servos suos, quòd confisi sint
in eo; & mutato regis verbo tradi-
derint corpora sua igni, ut ne cole-
rent aut adorarent ullum deum præter
Deum suum. Ego etiam propono de- 96
cretum: Quicunque populus, natio,
aut lingua blasphemiam protulerit in
Deum Sedrachi, Misachi, & Abde-
naghi, addicantur exitio, & domus
eorum direptioni: quandoquidem non
est alius Deus qui sic liberare possit.
Tunc rex evexit Sedrachum, Misa- 97
chum, & Abdenaghum in provincia
Babelis; amplificavit eos, & dignos
effecit qui præessent omnibus Judæis
qui erant in regno suo.

CAP. IV.

Visio quinta.

* A Bochtonassare rege omnibus popu- 1
lis, nationibus, & linguis habitantibus
in totâ terrâ: pax multiplicetur vo-
bis. Signa & prodigia quæ Deus su- 2
premus mecum egit, placet mihi vo-
bis enarrare. Siquidem magna sunt 3
ac fortia: regnum ejus regnum sem-
piternum, & imperium ejus in gene-
rationem & generationem. Ego Boch- 4
tonassar cùm prosper essem domi meæ,
& abundans super solio meo; Vidi 5
somnium quod me terruit, conturba-
tus sum super cubile meum, & vi-
siones capitis mei anxerunt me. Qua- 6
rè fuit à me propositum decretum,
ut ingrederentur coram me omnes sa-
pientes Babelis ad exponendum mihi
interpretationem somnii. Et ingressis 7
incantatoribus, magis, veneficis, &
Chaldæis, propositoque somnio coram
eis, non exposuerunt mihi interpretati-
onem ejus. Ingresso autem Daniele, 8
cujus nomen est Baltasasar juxta no-
men dei mei qui spiritum Dei sanctum
habet in illo; somnium proposui co-
ram eo: O Baltasasar princeps in- 9
cantatorum, in quo ego spiritum Dei
sanctum inesse novi, & cui nul-
lum arcanum est arduum; audi visio-
nem somnii quod vidi, & dic mihi
interpretationem ejus & visiones ca-
pitis mei. Super cubili meo vidi, cùm 10
ecce arbor in medio terræ, maxima
altitudinis. Crevit arbor & inva- 11
luit, altitudo ejus ad cælum usque
pervenit, et latitudo ejus ad extrema
totius terræ:

דניאל : ד

עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן לְכֹלָּא־בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תַּטְלֵל חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפוֹהִי יְדוּרָן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא וּמִנֵּהּ יִתְּזִין כָּל־בִּשְׂרָא׃

10 חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי וַאֲלוּ עִיר וְקַדִּישׁ מִן־שְׁמַיָּא נָחִת׃

11 קָרֵא בְחַיִל וְכֵן אָמַר גֹּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּצוּ עַנְפוֹהִי אַתַּרוּ עָפְיֵהּ וּבַדַּרוּ אִנְבֵּהּ תְּנֻד חֵיוְתָא מִן־תַּחְתּוֹהִי וְצִפְּרַיָּא מִן־עַנְפוֹהִי׃

12 בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָא דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוְתָא חֲלָקֵהּ בַּעֲשַׂב אַרְעָא׃

13 לִבְבֵהּ מִן־אֲנָשָׁא יְשַׁנּוֹן וּלְבַב חֵיוָא יִתְיְהִב לֵהּ וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי׃

14 בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין שְׁאֵלְתָא עַד־דִּבְרַת דִּי יִנְדְּעוּן חַיַּיָּא דִּי־שַׁלִּיט עִלָּיָא בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־דִּי יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ וּשְׁפַל אֲנָשִׁים יְקִים עֲלַהּ׃

15 דְּנָה חֶלְמָא חֲזֵית אֲנָה מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר וְאַנְתְּה בֵלְטְשַׁאצַּר פִּשְׁרֵא אֱמַר כָּל־קֳבֵל דִּי כָּל־חַכִּימֵי מַלְכוּתִי לָא־יָכְלִין פִּשְׁרָא לְהוֹדָעֻתַנִי וְאַנְתְּה כָּהֵל דִּי רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ׃

16 אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דִּי־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר אֶשְׁתּוֹמַם כְּשָׁעָה חֲדָה וְרַעְיֹנֹהִי יְבַהֲלֻנֵּהּ עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר בֵּלְטְשַׁאצַּר חֶלְמָא וּפִשְׁרֵא אַל־יְבַהֲלָךְ עָנֵה בֵלְטְשַׁאצַּר וְאָמַר מָרִאי חֶלְמָא לְשָׂנְאָךְ וּפִשְׁרֵהּ לְעָרָךְ׃

17 אִילָנָא דִּי חֲזַיְתָ דִּי רְבָה וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ לְכָל־אַרְעָא׃

18 וְעָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן לְכֹלָּא־בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תְּדוּר חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפוֹהִי יִשְׁכְּנָן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא׃

19 אַנְתְּה־הוּא מַלְכָּא דִּי רְבַית וּתְקֵפְתְּ וּרְבוּתָךְ רְבָת וּמְטָת לִשְׁמַיָּא וְשָׁלְטָנָךְ לְסוֹף אַרְעָא׃

20 וְדִי חֲזָה מַלְכָּא עִיר וְקַדִּישׁ נָחִת מִן־שְׁמַיָּא וְאָמַר גֹּדּוּ אִילָנָא וְחַבְּלוּהִי בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָא דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוַת בָּרָא חֲלָקֵהּ עַד דִּי־שִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי׃

21 דְּנָה פִשְׁרָא מַלְכָּא וּגְזֵרַת עִלָּיָא הִיא דִּי מְטָת עַל־מַרְאִי מַלְכָּא׃

Versio VULG. LAT.

Folia ejus pulcherrima, & fructus ejus nimius: & esca universorum in ea: subter eam habitabant animalia & bestiæ, & in ramis ejus conversabantur volucres cœli: & ex ea vescebatur omnis caro. Videbam in visione capitis mei super stratum meum, & ecce Vigil & Sanctus de cœlo descendit. Clamavit fortiter, & sic ait; Succidite arborem, & præcidite ramos ejus: excutite folia ejus, & dispergite fructus ejus: fugiant bestiæ quæ subter eam sunt, & volucres de ramis ejus. Veruntamen germen radicum ejus in terra sinite, & alligetur vinculo ferreo & æreo, in herbis quæ foris sunt, & rore cœli tingatur, & cum feris pars ejus in herba terræ. Cor ejus ab humano commutetur, & cor feræ detur ei: & septem tempora mutentur super eum. In sententia Vigilum decretum est, & sermo Sanctorum, & petitio: donec cognoscant viventes, quoniam dominatur Excelsus in regno hominum; & cuicunque voluerit, dabit illud, & humillimum hominem constituet super eum. Hoc somnium vidi ego Nabuchodonosor rex: tu ergo Baltassar interpretationem narra festinus: quia omnes sapientes regni mei non queunt solutionem edicere mihi: tu autem potes, quia spiritus deorum sanctorum in te est. Tunc Daniel, cujus nomen Baltassar, cœpit intra semetipsum tacitus cogitare quasi unâ horâ: & cogitationes ejus conturbabant eum. Respondens autem rex ait; Baltassar, somnium & interpretatio ejus non conturbent te. Respondit Baltassar, & dixit; Domine mi, somnium his qui te oderunt, & interpretatio ejus hostibus tuis sit. Arborem quam vidisti sublimem atque robustam, cujus altitudo pertingit ad cœlum, & aspectus illius in omnem terram: Et rami ejus pulcherrimi, & fructus ejus nimius, & esca omnium in ea, subter eam habitantes bestiæ agri, & in ramis ejus commorantes aves cœli: Tu es rex, qui magnificatus es, & invaluisti: & magnitudo tua crevit, & pervenit usque ad cœlum, & potestas tua in terminos universæ terræ. Quòd autem vidit rex Vigilem & Sanctum descendere de cœlo, & dicere; Succidite arborem, & dissipate illam, attamen germen radicum ejus in terra dimittite, & vinciatur ferro & ære in herbis foris, & rore cœli conspergatur, & cum feris sit pabulum ejus, donec septem tempora mutentur super eum: Hæc est interpretatio sententiæ Altissimi, quæ pervenit super dominum meum regem;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Frondes ejus erant pulcherrimæ, & fructus ejus plurimi, cibusque pro omni carne erat in ea: sub ea degebant omnes bestiæ sylvestres, & in ramis ejus habitabant omnes cœli volucres: demum ex ea vescebatur omnis caro. Videbam in visione capitis mei quod erat super cubili meo, Vigilem & Sanctum de cœlo descendentem, Altâ voce clamantem, atque ita dicentem; Exscindite arborem, & discerpite ramos ejus, excutite folia, fructus dispergite: abscedant bestiæ ne subsint ei, & volucres cœli è ramis ejus. Verùm stirpem radicum ejus in terra relinquite in vinculo ferreo æneóque, in gramine campestri: rore cœli intingatur, & cum bestiis agri sit habitatio ejus in herba terræ: Animus ejus ab humano mutetur, & animus belluinus detur ei; septemque tempora evolvantur super eam. Et mandato Vigilis hæc sententia est, & ex decreto Sancti postulatum istud: quatenus cognoscant viventes *ita* dominari Excelsum in regno hominum, ut cui voluerit det illud, & abjectissimum hominum ad illud evehat. Hoc somnium vidi ego Nebuchadnosar rex: jam tu Blitsasar interpretationem ejus dic mihi, quia omnes sapientes regni mei nequeunt exponere mihi; tu verò Daniel potes, quod spiritus deorum sanctorum insit tibi. Tunc Daniel, cui nomen Blitsasar, cùm obstupuisset circiter horam unam, & cogitationes sui perturbâssent eum; respondit rex, & dixit; Blitsasar, somnium & interpretatio ejus ne te perturbent. Respondit Daniel, & ait; Domine mi, somnium istud osoribus tuis *eveniat*, & interpretatio ejus inimicis tuis. Arborem quam vidisti crevisse & ingentem evasisse, adeò ut summitas ejus ad cœlum usque pertingeret, & aspectus ejus ad extremas quasque terræ partes, Cujus frondes pulcherrimæ, & fructus plurimi, cui cibus inerat pro omni carne, sub qua degebant omnes feræ campestres, cujus in ramis habitabant omnes cœli volucres, & ex qua vescebatur omnis caro: Tu es ô rex, qui crevisti & maximus evasisti; Crevisti, & ad cœlum pervenisti, & dominium tuum in omnes fines terræ. Quod autem vidit rex Vigilem & Sanctum è cœlo descendentem, altâ voce clamantem, atque dicentem; Exscindite arborem & destruite eam; verùm stirpem radicum ejus in terra relinquite in vinculo ferreo æneóque, in gramine campestri; ut rore cœli intingatur, & cum bestiis agri sit habitatio ejus in herba terræ: animus ejus ex humano mutetur, & animus belluinus detur ei, donec tempora septem evolvantur super eam: Hæc est interpretatio *ejus* O rex: Sententia Altissimi supervenit domino meo regi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

τὰ φύλλα αὐτοῦ ὡραῖα, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολὺς, καὶ τροφὴ πάντων ἐν αὐτῷ, καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ κατε-
σκήνουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια, καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ κατῴκουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐτρέ-
10 φετο πᾶσα σάρξ. Ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς κοίτης (μ) μου, καὶ ἰδοὺ εἶρ, καὶ ἅγιος ἀπ' οὐ-
11 ρανοῦ κατέβη, Καὶ ἐφώνησεν ἐν ἰσχύϊ, καὶ οὕτως εἶπεν, Ἐκκόψατε τὸ δένδρον, καὶ ἐκτίλατε τοὺς (ν) κλά-
δους αὐτοῦ, καὶ ἐκτινάξατε τὰ φύλλα αὐτοῦ, καὶ διασκορπίσατε (ξ) τὸν καρπὸν αὐτοῦ· σαλευθήτωσαν τὰ
12 θηρία ὑποκάτωθεν αὐτοῦ, καὶ τὰ ὄρνεα ἀπὸ τῶν κλάδων αὐτοῦ. Πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ
ἐάσατε, καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ καὶ χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω, καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐρανοῦ κοιτασθή-
13 σεται, καὶ μετὰ τῶν θηρίων ἡ μερὶς αὐτοῦ ἐν τῷ χόρτῳ τῆς γῆς. Ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
14 ἀλλοιωθήσεται, καὶ καρδία θηρίου δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπ' αὐτόν. Διὰ συγ-
κρίματος εἶρ ὁ λόγος, (ο) καὶ ῥῆμα ἁγίων τὸ ἐπερώτημα, ἵνα γνῶσιν οἱ ζῶντες, ὅτι κύριός ἐστιν
ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἐὰν δόξῃ, δώσει αὐτὴν, καὶ ἐξουδένωμα ἀνθρώπων (π)
15 ἀναστήσει ἐπ' αὐτήν. Τοῦτο τὸ ἐνύπνιον ὃ ἴδον ἐγὼ Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεὺς, καὶ σὺ Βαλτάσαρ τὸ
σύγκριμα εἰπὸν, ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ τῆς βασιλείας μου οὐ δύνανται τὸ σύγκριμα αὐτοῦ δηλῶσαί μοι·
16 σὺ δὲ Δανιὴλ δύνασαι, ὅτι πνεῦμα θεοῦ (ρ) ἅγιον ἐν σοί. Τότε Δανιὴλ, οὗ τὸ ὄνομα (σ) Βαλτάσαρ,
ἀπηνεώθη ὡσεὶ ὥραν μίαν, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συνετάρασσον αὐτόν. (τ) καὶ ἀπεκρίθη Βαλτάσαρ,
17 καὶ εἶπε, (υ) Κύριε, τὸ ἐνύπνιον τοῖς μισοῦσί σε, καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ τοῖς ἐχθροῖς σου. Τὸ δένδρον
ὃ εἶδες τὸ μεγαλυνθὲν καὶ τὸ ἰσχυκὸς, οὗ τὸ ὕψος (φ) ἔφθανεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ τὸ κύτος αὐτοῦ εἰς
18 πᾶσαν τὴν γῆν, (χ) Καὶ τὰ φύλλα αὐτοῦ εὐθαλῆ, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολὺς, καὶ τροφὴ πᾶσιν ἐν αὐτῷ·
ὑποκάτω αὐτοῦ κατῴκουν τὰ θηρία τὰ ἄγρια, καὶ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ (ψ) κατεσκήνουν τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ,
19 σὺ εἶ, βασιλεῦ, ὅτι ἐμεγαλύνθης καὶ ἴσχυσας, καὶ ἡ μεγαλωσύνη σου ἐμεγαλύνθη, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἡ (ʺ)
20 κυρεία σου εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς. Καὶ ὅτι εἶδεν ὁ βασιλεὺς εἶρ, καὶ ἅγιον καταβαίνοντα (¨) ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἶπεν,
Ἐκκόψατε τὸ δένδρον, καὶ διαφθείρατε αὐτὸ, πλὴν τὴν φυὴν τῶν ῥιζῶν αὐτοῦ (ω) ἐν τῇ γῇ ἐάσατε,
καὶ ἐν δεσμῷ σιδηρῷ (α) καὶ ἐν χαλκῷ, καὶ ἐν τῇ χλόῃ τῇ ἔξω, καὶ ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσε-
21 ται, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ μερὶς αὐτοῦ, ἕως οὗ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλοιωθῶσιν ἐπ' αὐτόν· Τοῦτο δὲ σύγ-
κρισις αὐτοῦ, βασιλεῦ, καὶ σύγκριμα ὑψίστου ἐστὶν, ὃ ἔφθασεν ἐπὶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα,

Folia ejus pulchra : & fructus ejus multus : & esca universorum in 9
ea : & subter eam habitabant bestiæ agrestes : et in ramis ejus habitabant
volucres cœli : & ex ea vescebatur omnis caro. Videbam in visione noctis 10
in cubili meo : Et ecce (i) Hir, et Sanctus de cœlo descendit, Clamavitque 11
fortiter, et sic ait ; Succidite arborem, et evellite ramos ejus, & excutite
folia ejus, et dispergite fructum ejus : moveantur bestiæ desubter eam, et
volucres de ramis ejus. Veruntamen germen radicum ejus in terra finite : 12
et in vinculo ferreo, et æreo, et in herba, quæ foris est, et in rore cœli cu-
babit : et cum bestiis pars ejus in herba terræ. Cor ejus ab hominibus com- 13
mutabitur : et cor feræ dabitur ei : et septem tempora mutabuntur super
eum. Per decretum Hir sermo : et verbum, Sanctorum petitio : ut cog- 14
noscant viventes, quòd Dominus est ipse Altissimus regni hominum, et
cuicunque voluerit, dabit illud, & quod pro nihilo habetur ab ho-
minibus, eriget super illud. Hoc est somnium, quod vidi ego Na- 15
buchodonosor rex : Et tu, Baltasar, conjecturam" dicito : quia omnes sa-
pientes regni mei non possunt conjecturam ejus indicare mihi. Tu autem,
Daniel, potes : quia spiritus Dei sanctus est in te. Tunc Daniel, cujus 16
nomen Baltasar, (k) obstupuit quasi horâ unâ : & cogitationes ejus con-
turbabant (l) eum. Et respondit Baltasar, et dixit ; Domine, somnium sit
his qui te oderunt : et conjectura ejus hostibus tuis. Arbor, quam vidisti 17
magnificatam, et corroboratam, cujus altitudo perveniebat ad cœlum, et
latitudo ejus in omnem terram, Et folia ejus florentia, et fructus ejus 18
multus, et esca omnibus in ea, subter eam habitabant bestiæ agri, et in ra-
mis ejus commorabantur aves cœli ; Tu es, ô rex, quia magnificatus es, 19
et invaluisti, et magnitudo tua magnificata est, et pervenit ad cœlum, et
potestas tua ad terminos terræ. Quòd autem vidit rex Hir, et Sanctum 20
descendentem de cœlo, et dixit ; Evellite arborem, et dissipate illam, at-
tamen germen radicum ejus in terra dimittite, et in vinculo ferreo, et in
ære, et in herba, quæ foris, et in rore cœli commorabitur, et cum bestiis
agrestibus pars ejus, donec septem tempora mutentur super eum ; Hæc est 21
conjectura ejus, ô rex : et sententia Altissimi est, quæ pervenit super do-
minum meum regem :

MS.A. (μ) μου ἐγρήγορος καὶ (ν)* καρποὺς (ξ) τοὺς καρποὺς (ο) καὶ λόγος (π) ἀναστήσεται (ρ) ἐν σοὶ ἅγιον. (σ) Βαλτάσαρ, (τ) καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν, Βαλτάσαρ, τὸ ἐνύπνιον καὶ ἡ σύγκρισις μὴ κατασπευσάτω σε. καὶ ἀπεκρίθη Βαλτάσαρ καὶ (υ) Κύριε, ἔστω τὸ ἐνύπνιον τοῖς (φ) ἔφθασεν (χ) Τὰ φύλλα (ψ) κατῴκουν (ʺ) κυρεία (¨) ἐκ τοῦ (ω) ἐάσατε ἐν τῇ γῇ, (α) καὶ χαλκῷ,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA

12 * أوراقها بهية* وثمرها كثير* وغذاء الكل فيها* وتحتها أوت الوحوش البرية* وفي أغصانها
13 سكنت طيور السماء* ومنها اغتذى كل جسد * نظرت في رؤيا الليل على مضجعي*
14 وإذا يقظان وقدوس نزل من السماء * وصوت بقوة وقال هكذا* اقطعوا الشجرة* وانزعوا
أغصانها* وانفضوا أوراقها* وبددوا ثمرها* لتتزعزع الوحوش من تحتها* والطيور من
15 أغصانها * لكن غرس أصولها دعوه في الأرض* وبرباط حديد ونحاس* وفي الخضر
16 التي من خارج وطل السماء يسكن* ومع الوحوش نصيبه في عشب الأرض * وقلبه
17 يتبدل من البشر* ويعطى له قلب وحش* ويتبدل عليه سبعة أزمنة * وبجزم يقظان
القول* وكلمة القديسين المسألة* لكي تعلم الأحياء أن الرب هو العالي على مملكة
18 البشر* ويعطيها لمن يرى* ويقيم عليها رذلة الناس * هذا المنام الذي رأيته أنا الملك
بختنصر* وأنت يا بلطشاصر قل التأويل* لأن جميع حكماء مملكتي لا يستطيعون أن
19 يبينوا تأويله* وأنت يا دانيال تستطيع* لأن روح الله القدوس فيك * حينئذ دانيال
الذي اسمه بلطشاصر* أطرق نحو ساعة واحدة* وأفكاره أقلقته* فأجاب الملك وقال
يا بلطشاصر المنام والتأويل لا يقلقاك* فأجاب بلطشاصر وقال له* يا سيدي يكون الحلم
20 لمبغضيك* وتأويله لأعدائك * الشجرة التي رأيتها عظمت وقويت* وبلغ ارتفاعها إلى
21 السماء* وسعتها إلى كل الأرض * وأوراقها خصبة* وثمرها كثير* وفيها طعام للكل* تحتها
22 سكنت الوحوش البرية* وفي أغصانها استظلت طيور السماء * أنت أيها الملك* لأنك
23 عظمت وقويت* وعظمتك عظمت وبلغت إلى السماء* وسيادتك إلى أقطار الأرض * وأن
الملك رأى يقظان وقدوسا نزل من السماء وقال* اقلعوا الشجرة وأفسدوها* لكن أعادة
جبلة أصولها دعوه في الأرض* وبرباط حديد ونحاس* وفي الخضر التي خارجا وفي طل
24 السماء يبتدئ* ومع الوحوش البرية نصيبه إلى أن تتبدل عليه سبعة أزمنة * هذا تأويله
أيها الملك* جزم العلي هو الذي بلغ إلى سيدي الملك*

* *Folia ejus erant formosa, fructus uberri-* 12
mus, ut omnium esca esset in ea : sub
eam se recipiebant animalia campestria,
& in ramis ejus habitabant volucres cœ-
li : & ex ea vescebatur omne corpus.
Vidi in visione nocturna super cubili 13
meo, cùm ecce Vigil & Sanctus descendit
è cœlo. Et clarâ voce clamavit, & 14
ita dixit ; Succidite arborem, & evel-
lite ramos ejus, excutite folia ejus, &
fructus ejus dispergite : moveantur ani-
malia de sub ipsa, & volucres è ramis
ipsius. At verò plantam radicum ejus 15
in terra finite, & in vinculo ferreo
æneóque : in herba viridi quæ foris est,
& rore cœli habitet, & cum belluis sit
pars ejus in herba terræ : Cor ejus im- 16
mutetur ab hominibus, & detur ei cor
bestiæ ; septémque tempora mutentur su-
per eum. Ex decreto quidem Vigilis est 17
sermo, & ex verbo Sanctorum petitio :
ut sciant viventes quòd Dominus super-
eminêt regno hominum, & dat illud
cui arbitratur, & evehit ad illud abje-
ctissimos hominum. Hoc est somnium 18
quòd vidi ego rex Bochtonassar : tu O
Baltasasar dic interpretationem : nam
omnes sapientes regni mei nequeunt indi-
care interpretationem ejus ; tu verò O
Daniel potes, quia spiritus Dei sanctus
est in te. Tunc Daniel cujus nomen erat 19
Baltasasar, vultum taciturnus demisit
circiter horam unam, & cogitationes
ejus conturbabant eum : sed affatus eum
rex ait ; O Baltasasar, somnium & inter-
pretatio ejus ne te conturbent. Respondit
Baltasasar, & ait illi ; O domine, somnium
osoribus tuis sit, & interpretatio ejus
hostibus tuis. Arbor quam vidisti cre- 20
visse & invaluisse, altitudinem ejus ad
cœlum usque pervenisse, & latitudinem
ejus ad universam terram ; Folia ejus 21
ubera esse, & fructum ejus permultum,
escam in ea omnibus esse, sub ea habi-
tare animalia campestria, & in ramis
ejus umbram petere volucres cœli : Tu es 22
O rex : tu enim magnificatus es & in-
valuisti ; amplitudo tua crevit, & ad
cœlum usque pervenit ; & dominatus
tuus ad extremas terræ partes. Quòd 23
autem rex viderit Vigilem & Sanctum
descendisse de cœlo & dixisse ; Denuda-
te arborem & corrumpite eam, sed re-
staurationem plasmatis radicum ejus in
terra finite, & in vinculo ferreo æneó-
que ; & in gramine quod foris est, inque
rore cœli commoretur ; & cum belluis
sylvestribus sit pars ejus, quousque mu-
tentur super eum septem tempora : Hæc 24
est interpretatio ejus O rex : Decretum
Altissimi est quod pervenit ad dominum
meum regem.

דניאל : ד

rore ex & , sapient tibi bobus sicut herba & , tuam habitationem erit fiendum ad agri fera cum & , homine ab trudentes te Et
22 ולך טרדין מן־אנשא ועם־חיות ברא להוה מדרך ועשבא כתורין לך יטעמון ומטל
, hominis regno in altissimus dominatur quod scias donec , te super mutabuntur tempora septem & , tingentes te cœlorum
שמיא לך מצבעין ושבעה עדנין יחלפון עליך עד די־תנדע די־שליט עליא במלכות אנשא
ex : constans tibi tuum regnum , arboris quæ ejus radicum radicem dimittere dixerunt quod Et illud dabit, voluerit cui ei &
23 ולמן־די יצבא יתננה: ודי אמרו למשבק עקר שרשוהי די אילנא מלכותך לך קימה מן־
, redime justitia in tua peccata & , te super sit pulchrum meum consilium , rex Quamobrem . cœli dominantes quod cognoveris quo
24 די תנדע די שלטן שמיא: להן מלכא מלכי ישפר עליך וחטיך בצדקה פרק
. regem Nebuchadnesar super venit Omne . tuæ paci prolongatio erit ecce : afflictorum miserando in tuas iniquitates &
25 ועויתך במחן ענין הן תהוה ארכא לשלותך: כלא מטא על־נבוכדנצר מלכא:
Nonne : ait & , rex Respondens . fuit deambulans Babel regni palatio super : duodecim lunarum fine In
26 לקצת ירחין תרי עשר על־היכל מלכותא די בבל מהלך הוה: ענה מלכא ואמר הלא
27 ? mei decoris gloriam in & , meæ fortitudinis robore in , regni domum in eam ædificavi ego quam : magna Babel ipsa hæc
דא־היא בבל רבתא די־אנה בניתה לבית מלכו בתקף חסני וליקר הדרי:
. te à transivit regnum , rex Nebuchadnesar , dicentes Tibi : delapsa cœlis è vox , regis ore in sermo Adhuc
28 עוד מלתא בפם מלכא קל מן־שמיא נפל לך אמרין נבוכדנצר מלכא מלכותא עדת מנך:
mutabuntur tempora septem & , sapient tibi bobus sicut herba , tua habitatio agri bestia cum & , trudentes te homine ab Et
29 ומן־אנשא לך טרדין ועם־חיות ברא מדרך עשבא כתורין לך יטעמון ושבעה עדנין יחלפון
sermo hora ea In . illud dabit voluerit cui ei & , hominis regno in altissimus dominatur quod agnoscas donec , te super
30 עליך עד די־תנדע די־שליט עליא במלכות אנשא ולמן די־יצבא יתננה: בה־שעתא מלתא
: tingebatur ejus corpus cœlorum rore & , comedebat boves ut herbam & , est detrusus homine ex & , Nebuchadnesar super est finitus
ספת על־נבוכדנצר ומן־אנשא טריד ועשבא כתורין יאכל ומטל שמיא גשמה יצטבע
cœlos ad meos oculos Nebuchadnesar ego dierum fine in Et . avium sicut ejus ungues & , crevit aquilarum sicut ejus capillus donec
31 עד די שערה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין: ולקצת יומיא אנה נבוכדנצר עיני לשמיא
potestas , ejus potestas quia , glorificavi & , laudavi seculi viventem & , benedixi altissimo & , est reversa me super mea cognitio & , levavi
נטלת ומנדעי עלי יתוב ולעליא ברכת ולחי עלמא שבחת והדרת די שלטנה שלטן
suam voluntatem juxta & , reputati nihil tanquam terræ habitatores omnes Et . generatione & generatione cum ejus regnum & ; seculi
32 עלם ומלכותה עם־דר ודר: וכל־דארי ארעא כלה חשיבין וכמצביה
ipso In ? fecisti Quid : ei dicat & , ejus manum in percutiat qui est non & : terræ habitatoribus & , cœlorum exercitu in faciens
33 עבד בחיל שמיא ודארי ארעא ולא איתי די־ימחא בידה ויאמר לה מה עבדת: בה־
, mei duces me & , me super redit meus splendor & meus decor mei regni gloriam ad & , me super est reversa mea cognitio tempore
זמנא מנדעי יתוב עלי וליקר מלכותי הדרי וזיוי יתוב עלי ולי הדברי
ego Nunc . mihi est addita amplior magnificentia & , est confirmatus meo regno super & : quæsierunt mei principes &
34 ורברבני יבעון ועל־מלכותי התקנת ורבו יתירה הוספת לי: כען אנה
qui & : judicium ejus semitæ & , veritas ejus opera omnia quia ; cœlorum regem glorificans & , exaltans & , laudans Nebuchadnesar
נבוכדנצר משבח ומרומם ומהדר למלך שמיא די כל־מעבדוהי קשוט וארחתה דין ודי
humiliare valens superbia in ambulantes
מהלכין בגוה יכל להשפלה:

Versio VULG. LAT.

Ejicient te ab hominibus, & cum bestiis ferisque erit ha-
bitatio tua, & fœnum ut bos comedes, & rore cœli in- 22
funderis: septem quoque tempora mutabuntur super te,
donec scias quòd dominetur Excelsus super regnum homi-
num, & cuicunque voluerit, det illud. Quòd autem præ-
cepit ut relinqueretur germen radicum ejus, id est, arboris; 23
regnum tuum tibi manebit, postquàm cognoveris potesta-
tem esse cœlestem. Quam ob rem, rex consilium meum
placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime, & iniqui- 24
tates tuas misericordiis pauperum: forsitan ignoscet deli-
ctis tuis. Omnia hæc venerunt super Nabuchodonosor
regem. Post finem mensium duodecim, in aula Babylo- 25
nis deambulabat. Responditque rex, & ait; Nónne hæc 26
est Babylon magna, quam ego ædificavi in domum regni, 27
in robore fortitudinis meæ, & in gloria decóris mei?
Cúmque sermo adhuc esset in ore regis, vox de cœlo ruit:
Tibi dicitur, Nabuchodonosor rex; Regnum tuum transibit 28
à te, Et ab hominibus ejicient te, & cum bestiis & feris
erit habitatio tua: fœnum quasi bos comedes, & septem 29
tempora mutabuntur super te, donec scias quòd domine-
tur Excelsus in regno hominum, & cuicunque voluerit,
det illud. Eâdem horâ sermo completus est super Nabu-
chodonosor, & ex hominibus abjectus est, & fœnum ut bos 30
comêdit, & rore cœli corpus ejus infectum est: donec ca-
pilli ejus in similitudinem aquilarum crescerent, & ungues
ejus quasi avium. Igitur post finem dierum, ego Nabu-
chodonosor oculos meos ad cœlum levavi, & sensus meus 31
redditus est mihi: & Altissimo benedixi, & viventem in
sempiternum laudavi, & glorificavi: quia potestas ejus
potestas sempiterna, & regnum ejus in generationem &
generationem. Et omnes habitatores terræ apud eum in 32
nihilum reputati sunt: juxta voluntatem enim suam facit
tam in virtutibus cœli quàm in habitatoribus terræ: &
non est qui resistat manui ejus, & dicat ei; Quarè fecisti?
In ipso tempore sensus meus reversus est ad me, & ad ho- 33
norem regni mei decorémque perveni: & figura mea re-
versa est ad me: & optimates mei, & magistratus mei re-
quisierunt me, & in regno meo restitutus sum: & magni-
ficentia amplior addita est mihi. Nunc igitur ego Nabu- 34
chodonosor laudo, & magnifico, & glorifico regem cœ-
li: quia omnia opera ejus vera, & viæ ejus judicia, &
gradientes in superbia potest humiliare.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
37 [illegible]

* Nam ab hominibus te depellent & cum be-
stiis agri erit habitatio tua, herbámque ve-
lut bovi comedendam tibi præbebunt, rore
cœli intingéris, septémque tempora super te
evolventur: usque dum agnoscas dominari
Excelsum in regno hominum, ita ut cui vo-
luerit, conferat illud. Quòd autem dixit ut
relinqueretur stirps radicum arboris, regnum
tuum tibi manebit, ubi cognoveris domini-
um de cœlo esse. Proindè consilium meum
probetur tibi, & peccata tua eleemosynis
redime, & iniquitatem tuam misericordia
erga imbecillos: usquedùm amoveat à te
insipientias tuas. Hæc omnia contigerunt
Nebuchadnosari regi. Post menses duode-
cim, super palatium regni sui quod erat Ba-
bylone, deambulabat Nebuchadnosar rex,
* Et proloquens dicebat; Nónne hæc est Ba-
bylon magna quam ego ædificavi in regiam
meam, ad imperium meum potentissimum,
& gloriam meam? Sermone hoc adhuc
versante in ore regis, vox advenit è cœlo,
Tibi dicitur Nebuchadnosar rex, regnum
tuum à te elapsum esse: Ex hominibus te
depellendum, & cum bestiis agri fore habi-
tationem tuam, fœno ceu bovem te ciban-
dum, & rore cœli intingendum, septémque
tempora super te evolvenda: donec scias
dominari Deum excelsum in regno hominum,
ut cui voluerit, conferat illud, & abjectissi-
mum hominum ad illud evehat. Eâdem ho-
râ verbum illud impletum est de Nebuchad-
nosare rege: nam ex hominibus depulsus,
fœnum ceu bos comêdit, & rore cœli tin-
ctus est: adeóque pili ejus creverunt ut aqui-
larum, & ungues ejus ut volucrum. Cùm
autem exacti fuissent dies illi, ego Nebuchad-
nosar rex oculos meos in cœlum sustuli, mens
mea rediit ad me, Excelso benedixi, viven-
tem in secula laudavi & exornavi; quòd do-
minium ejus dominium sit sempiternum, &
regnum ejus in generationem generatio-
num: Omnes habitatores terræ ut nihil
ab eo reputentur, & quicquid vult agat tam
in exercitibus cœli quàm in habitatoribus
terræ: nemóque sit qui manum ejus cri-
netur, ac dicat ei, Quid agis? Eo ipso tem-
pore mens mea rediit ad me, & magistratus
mei, ducésque militiæ meæ requisiverunt me,
in regno meo fui confirmatus, & amplitudo
major adjecta fuit mihi. Proindè ego Ne-
buchadnosar laudo, extollo, atque celebro
cœli regem; quòd omnia opera ejus sint ex
justitia, & viæ ejus judicium: & eos qui in-
solenter incedunt, possit humiliare.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

καί σε ἐκδιώξουσιν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἔσαι ἡ κατοικία σου, καὶ χόρτον ὡς βοῦν ψωμιοῦσί σε, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ αὐλισθήσῃ, καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, ἕως οὗ γνῷς τὸν κύριον ὕψιστον τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ ἂν δόξῃ, δώσει αὐτήν. Καὶ ὅτι (β) εἶπαν, Ἐάσατε τὴν (γ) φυὴν τῶν ῥιζῶν τοῦ δένδρου· ἡ βασιλεία σου σοὶ μένει, ἀφ' ἧς ἂν γνῷς τὴν ἐξουσίαν τὴν (δ) οὐράνιον. Διὰ τοῦτο βασιλεῦ ἡ βουλή μου ἀρεσάτω σοι, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι, καὶ τὰς ἀδικίας (ε) ἐν οἰκτιρμοῖς πενήτων· ἴσως ἔσαι μακρόθυμος τοῖς παραπτώμασί σου ὁ Θεός. Ταῦτα πάντα ἔρχεται ἐπὶ Ναβουχοδονόσορ τὸν βασιλέα. Μετὰ δωδεκάμηνον, ἐπὶ τῷ ναῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι περιπατῶν, Ἀπεκρίθη (ζ) ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπεν, Οὐχ αὕτη ἐστὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἣν ἐγὼ ᾠκοδόμησα εἰς οἶκον βασιλείας, ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος μου, εἰς τιμὴν τῆς δόξης μου; Ἔτι τοῦ λόγου (η) ἐν τῷ στόματι τοῦ βασιλέως ὄντος, φωνὴ (θ) ἀπ' οὐρανοῦ ἐγένετο, Σοὶ λέγουσι Ναβουχοδονόσορ βασιλεῦ, Ἡ βασιλεία (ι) παρῆλθεν ἀπὸ σοῦ, Καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων σε (κ) ἐκδιώκουσι, καὶ μετὰ θηρίων ἀγρίων ἡ κατοικία σου, καὶ χόρτον ὡς βοῦν (*) ψωμιοῦσί σε, καὶ ἑπτὰ καιροὶ ἀλλαγήσονται ἐπὶ σέ, (λ) ἕως γνῷς ὅτι κυριεύει ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ (μ) ἂν δόξῃ, δώσει αὐτήν. Αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ λόγος συνετελέσθη ἐπὶ Ναβουχοδονόσορ (ν), καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ χόρτον ὡς βοῦς ἤσθιε, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, (ξ) ἕως αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμεγαλύνθησαν, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὀρνέων. Καὶ μετὰ τὸ τέλος τῶν ἡμερῶν, ἐγὼ Ναβουχοδονόσορ τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνέλαβον, καὶ αἱ φρένες μου ἐπ' ἐμὲ ἐπεστράφησαν, καὶ τῷ ὑψίστῳ ηὐλόγησα, καὶ τῷ ζῶντι εἰς (ο) τὸν αἰῶνα ᾔνεσα, καὶ ἐδόξασα, ὅτι ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ εἰς γενεὰν καὶ γενεάν, Καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὡς οὐδὲν ἐλογίσθησαν· καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖ ἐν τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν τῇ κατοικίᾳ τῆς γῆς· καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀντιποιήσεται τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Τί ἐποίησας; Αὐτῷ τῷ καιρῷ αἱ φρένες μου ἐπεστράφησαν ἐπ' ἐμέ, καὶ εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἦλθον· καὶ ἡ μορφή μου ἐπέστρεψεν ἐπ' ἐμέ, καὶ οἱ τύραννοί μου, καὶ οἱ μεγιστᾶνές μου ἐζήτουν με, καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἐκραταιώθην, καὶ μεγαλωσύνη περισσοτέρα προσετέθη μοι. Νῦν οὖν ἐγὼ Ναβουχοδονόσορ αἰνῶ καὶ ὑπερυψῶ καὶ δοξάζω τὸν βασιλέα τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀληθινά, καὶ αἱ τρίβοι αὐτοῦ κρίσεις, καὶ πάντας τοὺς πορευομένους ἐν ὑπερηφανίᾳ δύναται ταπεινῶσαι. (†)

Et ejicient te ab hominibus, & cum bestiis agrestibus erit habitatio tua: 22
& fœno, ut bovem, pascent te: & de (m) rore cœli commoraberis: &
septem tempora mutabuntur super te: donec scias, quòd dominatur Excel-
sus super regnum hominum, & cuicunque voluerit, dabit illud. Quòd 23
autem (n) dixerunt, Dimittite germen radicum arboris; regnum tuum tibi
manet, postquàm cognoveris potestatem cœlestem. Quamobrem, rex, con- 24
silium meum placeat tibi: & peccata tua in eleemosynis redime, & ini-
quitates in miserationibus pauperum: fortasse erit longanimis delictis tuis
Deus. Omnia hæc venerunt super Nabuchodonosor regem. Post duode- 25
cim menses, in aula regni sui, in Babylone ambulans Respondit rex, & 26
dixit; Nonne hæc est Babylon magna, quam ego ædificavi in domum regni, 27
in robore fortitudinis meæ, in honorem gloriæ meæ? Cùm adhuc sermo 28
esset in ore regis, vox de cœlo facta est; Tibi (o) dicunt, Nabuchodono-
sor rex; Regnum transiit à te, Et ab hominibus te ejiciunt, & cum 29
bestiis agrestibus habitatio tua, & fœno, ut bovem, cibabunt te: & se-
ptem tempora mutabuntur super te: donec scias, quòd dominatur Excelsus
super regnum hominum, & cuicunque voluerit, dabit illud. Eâdem horâ 30
sermo completus est super Nabuchodonosor: & ex hominibus ejectus est,
& fœnum, ut bos, comedit, & de rore cœli corpus ejus infectum est; do-
nec capilli ejus, quasi leonum, creverunt, & ungues ejus, quasi avium.
Et post finem dierum ego Nabuchodonosor oculos meos ad cœlum (p) leva- 31
vi, & renes mei ad me reversi sunt: & Altissimo benedixi, & Viven-
tem in sempiternum laudavi, & glorificavi, quia potestas ejus, potestas
sempiterna, & regnum ejus in generationem, & generationem: Et omnes 32
habitatores terræ, quasi nihil, computati sunt. Et juxta voluntatem suam
facit in virtute cœli, & in habitatione terræ: & non est qui resistat ma-
nui ejus, & dicat ei, Quid fecisti? Ipso tempore renes mei reversi sunt ad 33
me: & ad honorem regni mei veni: & figura mea reversa est ad me: &
tyranni mei, & magistratus mei quærebant me: & in regno meo confor-
tatus sum: & magnificentia amplior addita est mihi. Nunc igitur ego 34
Nabuchodonosor laudo, & superexalto, & glorifico regem cœli, quia omnia opera ejus vera, & semitæ ejus judicia: & omnes gradientes in superbia potest humiliare.

MS.A. (*) ψωμίσουσίν (β) εἶπεν, (γ) φυὴν τοῦ δένδρου· (δ) ἐπουράνιον. (ε) σου ἐν (ζ) καὶ εἶπεν, Οὐχ (η) ἐν στόματι (θ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (ι) σου παρῆλθεν (κ) ἐκδιώξουσιν, (*) ψωμίσουσίν (λ) ἕως οὗ γνῷς (μ) ἐὰν (ν) τὸν βασιλέα, καὶ (ξ) ἕως οὗ (ο) τοὺς αἰῶνας (†) ὍΡΑΣΙΣ ε'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويطردوك من الناس • ومع الوحوش البرية يكون مسكنك • ويطعموك العشب مثل الثور
ومن طل السماء تبتدير • وسبعة ازمنة تتبدل عليك • الي ان تعلم ان العلي يسود مملكة
البشر • ويعطيها لمن يرا * ولانه قال اتركوا اعادة جبلة اصول الشجر في الارض •
مملكتك لك باقية • اذ تعلم السلطان السماي * لاجل هذا ايها الملك لترضيك مشورتي •
انقذ خطاياك بالمراحم • وظالمك برافات المساكين • عسي يكون الله طويل الروح على
سقطاتك * هذه كلها ادركت بختنصر الملك * بعد اثني عشر شهرا في هيكل مملكته
ببابل وهو يمشي * اجاب الملك وقال • اليس هذه هي بابل العظمي التي انا بنيتها
لبيت المملكة بعز قوتي لكرامة مجدي * وبينما الكلمة في فم الملك كاينة • صار صوت
من السماء • لك يقال يا بختنصر الملك • مملكتك زالت عنك * ومن البشر يطردوك •
ومع الوحوش البرية مسكنك • يطعموك العشب مثل الثور • ويتغير عليك سبعة ازمنة •
الي ان تعلم ان العلي يملك مملكة البشر • ويعطيها لمن يرا * في هذه الساعة بعينها تمت
الكلمة على بختنصر • وطرد من الناس • واكل العشب مثل الثور • واصبغ جسمه من
طل السماء • وعظم شعره مثل شعر الاسد • واظفاره مثل مخالب الطيور * وبعد انقضاء
الايام انا بختنصر رفعت عيني الي السماء • ورجع على عقلي • وباركت العلي • وللحي الي
الابد سبحت ومجدت • لان سلطانه سلطان ابدي • ومملكته الي جيل وجيل * وجميع سكان
الارض حسبوا كلاشي • وكارادته يصنع في قوة السماء وفي مسكن الارض • وليس من يقاوم
يدك ويقول له ماذا صنعت * في هذا الوقت بعينه رجع الي عقلي • وعدت الي كرامة مملكتي •
وعاد لي شكلي • وولاتي وعظماي طلبوني • وتقويت على مملكتي • وعادت لي العظمة
متضاعفة * والان انا بختنصر اسبح واحمد ملك السماء • لان كل اعماله حقيقية • وسبله
احكام • ويقدر ان يواضع جميع السالكين بالعظمة •

* Expellent te ex hominibus, & cum bel- 25
luis sylvestribus erit habitatio tua; her-
bâ ceu bovem te cibabunt, & sub rore
cœli commoraberis, septémque tempora
mutabuntur super te: quousque scias
Altissimum dominari regno hominum,
illúdque dare cui arbitratur. Quia ve- 26
rò dixit, Sinite restaurationem plasma-
tis radicum arboris in terra; regnum tu-
um tibi mansurum est, cùm cognoveris
potestatem cœlestem. Quapropter O rex, 27
gratum habeas consilium meum: redime
peccata tua misericordiis, & impietates
tuas pietatibus erga pauperes: forsitan erit
Deus longanimis erga lapsus tuos. Hæc 28
omnia evenerunt Bochtonassari regi Post 29
duodecim menses in palatio regni sui in
Babele, dum deambularet. Proloцutus 30
enim rex ait; Annon hæc est Babel magna,
quam ego ædificavi in domum regiam
cum fortitudine roboris mei ad honorem
gloriæ meæ? Dúmque verbum hoc in 31
regis ore versaretur, facta est hæc vox
de cœlo; Tibi dicitur O Bochtonassar
rex, Regnum tuum à te devolutum est
Ab hominibus ejicient te, & cum bel- 32
luis sylvestribus erit habitatio tua, herbâ
te ceu bovem cibabunt, septémque tempo-
ra super te mutabuntur: donec scias
Altissimum possidere regnum hominum,
illúdque conferre cui arbitratus fuerit.
Eâdem ipsâ horâ completum est verbum 33
super Bochtonassarem: expulsus enim
fuit ex hominibus, herbam ceu bos com-
edit, perfusum fuit corpus ejus rore cœli,
creverunt pili ejus ut pili leonum, &
ungues ejus ut ungues volucrum. Post 34
finem autem dierum illorum, ego Boch-
tonassar levavi oculos meos ad cœlum,
& redeunte ad me judicio meo, bene-
dixi Altissimo, & in æternum Viventem
laudavi atque celebravi; quòd impe-
rium ejus sit imperium æternum, & re-
gnum ejus in generationem & generati-
onem; Terricolæ omnes ut nihili æsti- 35
mentur, et pro voluntate sua agat vir-
tuti cœli et habitationi terræ, neque sit
qui manui ejus resistat, ac dicat, Quid
fecisti? Eodem illo tempore rediit ad 36
me judicium meum, restitutus fui ad
honorem regni mei, recuperavi speciem
meam, et dynastæ ac principes mei postu-
laverunt me, confirmatus fui in regno
meo, et rediit ad me magnificentia du-
plicata. Nunc igitur ego Bochtonassar 37
laudo et glorifico regem cœli; quòd omnes
actiones ejus legitimæ sint, et viæ ejus
justæ; et deprimere possit omnes superbè
incedentes.

דניאל : ה

CAP. V.

1 בלשאצר מלכא עבד לחם רב לרברבנוהי אלף ולקבל אלפא חמרא שתה :
2 בלשאצר אמר בטעם חמרא להיתיה למאני דהבא וכספא די הנפק נבוכדנצר אבוהי מן היכלא די בירושלם וישתון בהון מלכא ורברבנוהי שגלתה ולחנתה :
3 באדין היתיו מאני דהבא די הנפקו מן היכלא די בית אלהא די בירושלם ואשתיו בהון מלכא ורברבנוהי שגלתה ולחנתה :
4 אשתיו חמרא ושבחו לאלהי דהבא וכספא נחשא פרזלא אעא ואבנא :
5 בה שעתה נפקו אצבען די יד אנש וכתבן לקבל נברשתא על גירא די כתל היכלא די מלכא ומלכא חזה פס ידה די כתבה :
6 אדין מלכא זיוהי שנוהי ורעינהי יבהלונה וקטרי חרצה משתרין וארכבתה דא לדא נקשן :
7 קרא מלכא בחיל להעלה לאשפיא כשדיא וגזריא ענה מלכא ואמר לחכימי בבל די כל אנש די יקרה כתבה דנה ופשרה יחונני ארגונא ילבש והמונכא די דהבא על צוארה ותלתי במלכותא ישלט :
8 אדין עללין כל חכימי מלכא ולא כהלין כתבא למקרא ופשרא להודעה למלכא :
9 אדין מלכא בלשאצר שגיא מתבהל וזיוהי שנין עלוהי ורברבנוהי משתבשין :
10 מלכתא לקבל מלי מלכא ורברבנוהי לבית משתיא עללת ענת מלכתא ואמרת מלכא לעלמין חיי אל יבהלוך רעיונך וזיויך אל ישתנו :
11 איתי גבר במלכותך די רוח אלהין קדישין בה וביומי אבוך נהירו ושכלתנו וחכמה כחכמת אלהין השתכחת בה ומלכא נבכדנצר אבוך רב חרטמין אשפין כשדאין גזרין הקימה אבוך מלכא :
12 כל קבל די רוח יתירה ומנדע ושכלתנו מפשר חלמין ואחוית אחידן ומשרא קטרין השתכחת בה בדניאל די מלכא שם שמה בלטשאצר כען דניאל יתקרי ופשרה יהחוה :
13 באדין דניאל העל קדם מלכא ענה מלכא ואמר לדניאל אנתה הוא דניאל די מן בני גלותא די יהוד די היתי מלכא אבי מן יהוד :

Versio VULG. LAT.

CAP. V.

BAltassar rex fecit grande convivium optimatibus suis
mille : & unusquisque secundùm suam bibebat ætatem. 1
Præcepit ergò jam temulentus, ut afferrentur vasa aurea & 2
argentea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater ejus
de templo, quod fuit in Jerusalem, ut biberent in eis rex
& optimates ejus, uxorésque ejus, & concubinæ. Tunc
allata sunt vasa aurea, & argentea, quæ asportaverat de 3
templo, quod fuerat in Jerusalem : & biberunt in eis rex,
& optimates ejus, uxores & concubinæ illius. Bibebant 4
vinum, & laudabant deos suos aureos, & argenteos, æreos, ferreos, lignéosque & lapideos. In eadem hora ap- 5
paruerunt digiti, quasi manûs hominis scribentis contra
candelabrum in superficie parietis aulæ regiæ : & rex aspi-
ciebat articulos manûs scribentis. Tunc facies regis com- 6
mutata est, & cogitationes ejus conturbabant eum : &
compages renum ejus solvebantur, & genua ejus ad se in-
vicèm collidebantur. Exclamavit itaque rex fortiter, ut 7
introducerent magos, Chaldæos, & aruspices. Et prolo-
quens rex ait sapientibus Babylonis, Quicunque legerit
scripturam hanc, & interpretationem ejus manifestam
mihi fecerit, purpurâ vestietur, & torquem auream habe-
bit in collo, & tertius in regno meo erit. Tunc ingressi 8
omnes sapientes regis, non potuerunt nec scripturam lege-
re, nec interpretationem indicare regi. Unde rex Baltas- 9
sar satis conturbatus est, & vultus illius immutatus est :
sed & optimates ejus turbabantur. Regina autem, pro 10
re quæ acciderat regi, & optimatibus ejus, domum convi-
vii ingressa est : & proloquens ait ; Rex, in æternum vive :
non te conturbent cogitationes tuæ, neque facies tua im-
mutetur. Est vir in regno tuo, qui spiritum deorum 11
sanctorum habet in se : & in diebus patris tui scientia &
sapientia inventæ sunt in eo : nam & rex Nabuchodonosor
pater tuus, principem magorum, incantatorum, Chaldæo-
rum, & aruspicum constituit eum, pater, inquam, tuus, ô
rex : Quia spiritus amplior, & prudentia, intelligentia- 12
que & interpretatio somniorum, & ostensio secretorum,
ac solutio ligatorum, inventæ sunt in eo, hoc est, in Danie-
le : cui rex imposuit nomen Baltassar : nunc itaque Dani-
el vocetur, & interpretationem narrabit. Igitur intro- 13
ductus est Daniel coram rege. Ad quem præfatus rex ait ;
Tu es Daniel de filiis captivitatis Judæ, quem adduxit pa-
ter meus rex de Judæa ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. V.

BLitsasar rex facto convivio magno mille 1
proceribus suis, coram his mille vinum bi-
bebat : Jussitque Blitsasar cùm vinum jam 2
degustâsset, afferri vasa aurea & argentea quæ
ex templo exportaverat Nebuchadnosar pa-
ter ejus de Jerusalem ; ut biberent in eis rex
& proceres ejus, uxores & concubinæ ejus.
Tunc allatis vasis aureis quæ exportaverat ex 3
templo Dei quod erat Jerosolymis, biberunt
in eis rex & proceres ejus, uxores & concu-
binæ ipsius. Bibentes vinum laudabant deos 4
aureos & argenteos, & æneos, ferreos, li-
gneos, atque lapideos. Eâdem horâ egressi 5
digiti manûs humanæ, scribebant ex adver-
so lucernæ in calce parietis qui erat in pala-
tio regis, rege vidente volam manûs quæ scri-
bebat. Tunc regis serenitate immutatâ, & 6
mente conturbatâ, vinculis dorsi ejus disso-
lutis, & genibus ejus mutuùm collisis; In- 7
clamavit rex altâ voce ut adducerentur hari-
oli & Chaldæi, magi & sapientes : *tum* pro-
loquens rex ait sapientibus Babylonis ; Qui-
quis legerit scripturam istam, & interpretati-
onem ejus indicaverit mihi, purpureis indue-
tur, & torques aureus collo ejus imponetur,
tertiæque parti in regno dominabitur. Tunc 8
accedebant sapientes regis, nec poterant scri-
pturam legere, neque interpretationem ejus
regi notam facere. Tunc rege Blitsasare ad- 9
modum conturbato, ejusque serenitate im-
mutatâ, & proceribus ejus attonitis ; Regi- 10
na propter verba regis & proceres ejus ad
convivii locum ingressa est, & proloquens
dixit regi ; Rex, æternùm vivas : cogitationes
tuæ ne te perterreant, & splendores tui ne
immutentur. Adest in regno tuo vir cui spi- 11
ritus deorum sanctorum inest, & patris tui
temporibus lux, intelligentia, & sapientia
multa, par sapientiæ deorum inventa est in
eo : adeò ut rex Nebuchadnosar pater tuus,
præstigiatorum, hariolorum, magorum, atque
Chaldæorum principem constituerit eum ;
Quia spiritus, prudentia, & intelligentia ma- 12
jor inventa est in eo. *Is* interpretatur somnia,
edisserit ænigmata, & solvit nodos : Daniel
is est, cui rex imposuerat nomen Blitsasar ;
Jam Daniel advocetur, & interpretationem
indicabit. Tunc Daniele ad regem ingresso, 13
prolocutus est rex dixitque Danieli ; Tune es
Daniel de captivis Judææ, quos adduxit pa-
ter meus rex de Judæa ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ε'.

(α) Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησε δεῖπνον (β) μέγα τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ χιλίοις, καὶ κατέναντι τῶν χιλίων οἶνος. Καὶ πίνων Βαλτάσαρ εἶπεν ἐν τῇ γεύσει τοῦ οἴνου, τοῦ ἐνεγκεῖν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἐξήνεγκεν Ναβουχοδονόσορ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ πιέτωσαν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, καὶ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ παράκοιτοι αὐτοῦ. Καὶ (γ) ἠνέχθησαν τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ, ἃ ἐξήνεγκεν ἐκ τοῦ ναοῦ (δ) τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔπινον ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, καὶ μεγιστᾶνες αὐτοῦ, (ε) καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ, καὶ αἱ παράκοιτοι αὐτοῦ. Ἔπινον οἶνον, καὶ ᾔνεσαν τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς, καὶ ἀργυροῦς, καὶ χαλκοῦς, καὶ σιδηροῦς, καὶ ξυλίνους, καὶ (ζ) λιθίνους. Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐξῆλθον δάκτυλοι χειρὸς ἀνθρώπου, καὶ ἔγραφον κατέναντι τῆς λαμπάδος ἐπὶ τὸ κονίαμα τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐθεώρει τοὺς ἀστραγάλους τῆς χειρὸς τῆς γραφούσης. Τότε τοῦ βασιλέως ἡ μορφὴ ἠλλοιώθη, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτοῦ συνετάρασσον αὐτὸν, καὶ οἱ σύνδεσμοι τῆς ὀσφύος αὐτοῦ διελύοντο, καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ συνεκροτοῦντο. Καὶ ἐβόησεν ὁ βασιλεὺς ἐν ἰσχύϊ, τοῦ εἰσαγαγεῖν μάγους, Χαλδαίους, γαζαρηνούς· καὶ εἶπε τοῖς σοφοῖς Βαβυλῶνος, Ὃς (η) ἂν ἀναγνῷ τὴν γραφὴν ταύτην, καὶ τὴν σύγκρισιν (θ) γνωρίσῃ μοι, πορφύραν ἐνδύσεται, καὶ ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς (ι) ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει. Καὶ εἰσεπορεύοντο (κ) πάντες οἱ σοφοὶ τοῦ βασιλέως, καὶ οὐκ ἠδύναντο τὴν γραφὴν ἀναγνῶναι, οὐδὲ τὴν σύγκρισιν γνωρίσαι τῷ βασιλεῖ. Καὶ ὁ βασιλεὺς Βαλτάσαρ (λ) ἐταράχθη, καὶ ἡ μορφὴ αὐτοῦ ἠλλοιώθη (μ) ἐπ' αὐτῷ, καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτοῦ (ν) συνεταράσσοντο. Καὶ εἰσῆλθεν ἡ βασίλισσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ πότου, (ξ) καὶ εἶπε, Βασιλεῦ, εἰς τὸν αἰῶνα ζῆθι· μὴ ταρασσέτωσάν σε οἱ διαλογισμοί σου, καὶ ἡ μορφή σου μὴ ἀλλοιούσθω. Ἔστιν ἀνὴρ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου, ἐν ᾧ πνεῦμα Θεοῦ (ο)· καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πατρός σου, γρηγόρησις καὶ σύνεσις εὑρέθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς Ναβουχοδονόσορ ὁ πατήρ σου ἄρχοντα ἐπαοιδῶν, μάγων, Χαλδαίων, γαζαρηνῶν, κατέστησεν (π) αὐτὸν, Ὅτι πνεῦμα περισσὸν ἐν αὐτῷ, καὶ φρόνησις καὶ σύνεσις ἐν αὐτῷ, συγκρίνων ἐνύπνια, καὶ ἀναγγέλλων κρατούμενα, καὶ λύων συνδέσμους, Δανιήλ· καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπέθηκεν (ρ) ὄνομα αὐτῷ, Βαλτάσαρ. νῦν οὖν κληθήτω, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ἀναγγελεῖ σοι. Τότε Δανιὴλ εἰσήχθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιήλ, Σὺ εἶ Δανιήλ, ὁ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, ἧς ἤγαγεν ὁ βασιλεὺς ὁ πατήρ μου;

CAP. V.

Baltasar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille : & è (a) re- 1
gione ipsorum mille, vinum. Et bibens Baltasar dixit in gustu vini, ut af- 2
ferrentur vasa aurea, et argentea, quæ asportaverat Nabuchodonosor pater ejus
de templo quod fuit in Hierusalem: & biberent in eis rex, & optimates ejus,
& scorta ejus, & concubinæ ejus. Et allata sunt vasa aurea, & argen- 3
tea, quæ asportaverat de templo Dei, quod in Hierusalem : & bibebant in
eis rex, & optimates ejus, & scorta ejus, & concubinæ ejus. Bibebant 4
vinum, & laudabant deos aureos, & argenteos, & æneos, & ferreos, &
ligneos, & (b) lapideos. In eadem hora egressi sunt digiti manûs hominis, & 5
scribebant è regione lampadis in tectorio parietis domûs regis: et rex aspici-
ebat articulos manûs scribentis. Tunc regis forma commutata est : & co- 6
gitationes ejus conturbabant eum : & compages renum ejus solvebantur :
& genua ejus collidebantur. Et clamavit rex in fortitudine, ut introdu- 7
cerent Magos, Chaldæos, Gazarenos. Et dixit sapientibus Babylonis ; Qui-
cunque legerit scripturam hanc, & conjecturam ejus manifestam mihi fe-
*cerit, purpurâ vestietur, & torques aurea super collum ejus : & * tertius*
in regno meo principabitur. Et ingrediebantur omnes sapientes regis, & 8
non poterant scripturam legere, neque conjecturam indicare regi. Et rex 9
Baltasar conturbatus est : & forma ejus immutata est in illo : et optima-
tes ejus turbabantur. Et ingressa est Regina in domum convivii, et dixit ; 10
Rex, in æternum vive. Non conturbent te cogitationes tuæ : et forma tua
non immutetur. Est vir in regno tuo, in quo est spiritus Dei : et in diebus 11
patris tui vigilantia, & intelligentia inventæ sunt in eo : et rex Nabucho-
donosor pater tuus principem incantatorum, Magorum, Chaldæorum, Ga-
zarenorum, constituit eum : Quia spiritus amplior in eo, et prudentia, et 12
intellectus in eo, conjiciens somnia, et indicans (c) abscondita, et solvens
colligationes, Daniel : et rex imposuit ei nomen Baltasar. Nunc itaque vo-
cetur : et conjecturam ejus indicabit tibi. Tunc Daniel introductus est co- 13
ram rege : et dixit rex Danieli ; Tu es Daniel, qui de filiis captivitatis
Judææ, quam adduxit rex pater meus ?

MS.A. (α) ὍΡΑΣΙΣ ϛ'. Βαλτάσαρ (β) τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ ἀνδράσιν χιλίοις, (γ) ἠνέχθησαν (δ) τοῦ ἐν Ἱερουσαλήμ, (ε) καὶ αἱ παράκοιτοι αὐτοῦ, καὶ αἱ παλλακαὶ αὐτοῦ. Ἔπινον οἶνον, (ζ) λιθίνους καὶ τὸν Θεὸν τοῦ αἰῶνος οὐκ ηὐλόγησαν τὸν ἔχοντα ἐξουσίαν τοῦ πνεύματος αὐτῶν. Ἐν αὐτῇ (η) ἐὰν (θ) αὐτῆς (ι) ἔσται περὶ τὸν (κ) οἱ σοφοὶ (λ) πολὺ ἐταράχθη, (μ) ἐπ' αὐτῷ, (ν) συνετάρασσον αὐτόν, (ξ) καὶ ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα, καὶ εἶπε, Βασιλεῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας (ο) ἅγιον· (π) αὐτὸν ὁ πατήρ σου ὁ βασιλεὺς, Ὅτι (ρ) αὐτῷ ὄνομα,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الخامس •

• الرؤيا السادس •

* بلطشاصر الملك صنع عشاء عظيما لعظمايه لالف رجل • والخمر بازاء الالوف * وشرب
بلطشاصر وقال في ذوق الخمر ان يحضروا الاواني الذهب والفضة التي احضرها بختنصر ابوه
من الهيكل الذي بايروسليم • وليشرب فيها الملك وعظماوه • وسراريه ونساوه * فاتي بالانية
الذهب والفضة التي احضرها من هيكل الله الذي بايروسليم • وشرب فيها الملك وعظماوه
وسراريه ونساوه * شربوا خمرا وسبحوا لالهة الذهب والفضة • والنحاس والحديد • والخشب
والحجارة • ولم يباركوا اله السماء الذي له سلطان روحهم * وفي هذه الساعة خرجت انامل
يد انسان • وكتبت قبالة المصباح على كلس حايط بيت الملك • والملك ينظر انامل اليد
تكتب * حينيذ تغير شكل الملك • واقلقته افكاره • وانحلت عقد حقوه • واصطكت
ركبتاه * وصرخ الملك بصوت عظيم • ليدخلوا مجوس الكلدانيين المنجمين • واجاب الملك
وقال لحكماء بابل ان الذي يقرا هذه الكتابة ويعرفني تاويلها • يلبس برفيرا • وطوق ذهبا
يكون على عنقه • ويسود ثالث في مملكتي * فدخل جميع حكماء الملك • ولم يستطيعوا ان
يقراوا الكتابة • ولا ان يعرفوا الملك التاويل * والملك بلطشاصر اضطرب • وتغير شكله
وقلقت عظماوه * ودخلت الملكة الي بيت الشراب • واجابت الملكة وقالت • عش ايها الملك
الي الدهر • لا تقلقك افكارك • ولا يتغير شكلك * ثم رجل في مملكتك فيه روح الله
القدوس • وفي ايام ابيك وجدت فيه يقظة وفهم • والملك بختنصر ابوك اقامه رييسا للرقايين
الكلدانيين والمنجمين * لان روحا مضاعفة هي فيه • وذهن وفهم وجدا فيه • ويعبر الاحلام
ويخبر بالاوابد • ويحل العقد • هو دانيال • والملك وضع له اسما بلطشاصر • والان ليدعي
ويخبرك بتاويله * حينيذ دانيال دخل امام الملك • فقال الملك لدانيال • انت هو دانيال
الذي من بني سبي يهودا • الذي جلبه ابي الملك •

CAP. V.

Visio sexta.

Baltasasar rex fecit cœnam magnam 1
principibus suis mille viris, & vinum e-
rat è regione millium. Cùmque bibisset 2
Baltasasar, dixit in gustu vini ut offer-
rent vasa aurea & argentea quæ attulerat
Bochtonassar pater suus è templo quod
erat in Jerusalem, & ut biberent in eis
rex & principes ejus, concubinæ & uxo-
*res ejus. Igitur allatis vasis aureis & * 3
argenteis quæ advexerat è templo Dei
quod erat in Jerusalem, biberunt in eis
rex & principes ejus, concubinæ & uxo-
res ejus. Cùm vinum bibissent, lauda- 4
verunt deos aureos, argenteos, æneos,
ferreos, ligneos, & lapideos ; Deum verò
cœli cui potestas est in spiritum eorum,
non benedixerunt. Eâdem horâ egressæ 5
sunt summitates digitorum manûs huma-
næ, & scripserunt ex adverso facis su-
per calcem parietis domûs regiæ, rege
spectante summos manûs digitos scri-
bentes. Tunc inversa est species regis, 6
& conturbaverunt eum cogitationes suæ,
soluti sunt nodi lumbi ejus, & collise-
runt se genua ipsius. Quapropter ex- 7
clamavit rex altâ voce : Ingrediantur
magi Chaldæorum astrologorum : tum al-
locutus rex sapientes Babelis, ait ; Qui-
cunque legerit scripturam hanc, & no-
tam fecerit mihi interpretationem ejus ;
induetur purpurâ, & collare aureum erit
super collum ejus, & tertius dominabi-
tur in regno meo. Itaque cùm ingressi 8
fuissent omnes sapientes regis, & non
potuissent legere scripturam, neque no-
tam facere regi interpretationem ; Rex 9
Baltasasar conturbatus est, & species ejus
inversa, & exagitati principes ejus.
Verùm ingressâ reginâ in locum convivii, 10
prolocuta est regina, & ait ; Vive O rex
in æternum : ne te perturbent cogitati-
ones tuæ, néve immutetur species tua.
Est hîc in regno tuo vir quidam cui inest 11
spiritus Dei sanctus, in quo sub diebus
patris tui, inventa est vigilantia & intel-
lectus, quem rex Bochtonassar pater tuus
constituit principem incantatorum, Chal-
dæorum, & astrologorum ; Quòd spi- 12
ritus duplicatus sit in eo, & ingenium
atque intellectus inventa sint in ipso, in-
terpretetur somnia, aperiat occulta, no-
dósque resolvat : Daniel is est, cui rex
nomen imposuerat Baltasasar : is nunc
advocetur, & indicabit tibi interpretatio-
nem ejus. Tunc Daniele ad regem in- 13
gresso, dixit rex Danieli ; Tune es Da-
niel de captivis Judæ, quem pater meus
rex adduxit ?

דניאל : ה

.te in est inventa abundans sapientia & ,intellectus & illustratio & ;te in Deorum spiritus quod ,te super audivi Et
14 ושמעת עליך די רוח אלהין בך ונהירו ושכלתנו וחכמה יתירה השתכחת בך׃
;mihi notificandum ad ejus interpretationem & ,legerent hanc scripturam qui ,sophi sapientes me coram sunt adducti nunc Et
15 וכען העלו קדמי חכימיא אשפיא די כתבה דנה יקרון ופשרה להודעתני
nodos & ,interpretari interpretationes poteris quòd ,te super audivi ego Et .indicare sermonis interpretationem valentes non &
16 ולא כהלין פשר מלתא להחויה׃ ואנה שמעת עליך די תוכל פשרין למפשר וקטרין
quæ torques & ,vestieris purpura ,mihi notificare ejus interpretationem & ,legere scripturam poteris en nunc :solvere
למשרא כען הן תוכל כתבא למקרא ופשרה להודעותני ארגונא תלבש והמונכא די
tua Munera ,rege coram dicens & ,Daniel respondens Tunc .dominaberis regno in tertius & ,tuo collo super auri
17 דהבא על צוארך ותלתא במלכותא תשלט׃ באדין ענה דניאל ואמר קדם מלכא מתנתך
Tu .ei notificabo interpretationem & ,regi legam scripturam veruntamen :da alteri tua honoraria & ,existendum ad tibi
18 לך להוין ונבזביתך לאחרן הב ברם כתבא אקרא למלכא ופשרא אהודענה׃ אנתה
magnificentiã propter Et .tuo patri Nebuchadnesar dedit decorem & ,gloriam & ,magnificentiã & ,regnum altissimus Deus ;rex
19 מלכא אלהא עליא מלכותא ורבותא ויקרא והדרא יהב לנבכדנצר אבוך׃ ומן רבותא
,occidens erat ,volens erat quos :ejus facie à timentes & trementes fuerunt linguæ & nationes ,populi omnes ,ei dedit quam
די יהב לה כל עממיא אמיא ולשניא הוו זאעין ודחלין מן קדמוהי די הוא צבא הוה קטל
quando Et .humilians erat ,volens erat quos & ,extollens erat ,volens erat quos & ,vivificans erat ,volens erat quos &
20 ודי הוה צבא הוה מחא ודי הוה צבא הוה מרים ודי הוא צבא הוא משפל׃ וכדי
gloriam & ,sui regni solio de est factum descendere :superbiam ad est roboratus ejus spiritus & ,ejus cor fuit elevatum
רם לבבה ורוחה תקפת להזדה הנחת מן כרסא מלכותה ויקרה
herba :ejus habitatio onagris cum & ,adæquatum bestia cum ejus cor & ,est detrusus hominis filiis à Et .eo ab abstulerunt
21 העדיו מנה׃ ומן בני אנשא טריד ולבבה עם חיותא שוי ועם ערדיא מדורה עשבא
regno in altissimus Deus potens quòd cognovit donec ;fuit tinctum ejus corpus cœlorum rore è & ,ei sequuntur bobus ut
כתורין יטעמונה ומטל שמיא גשמה יצטבע עד די ידע די שליט אלהא עליא במלכות
respectu omni ,tuum cor humiliâsti non Belsasar ejus filius tu Et .illud super constituet ,voluerit quem cum & ,hominis
22 אנשא ולמן די יצבא יהקים עליה׃ ואנתה ברה בלשאצר לא השפלת לבבך כל קבל
,tu & ,te coram attulerunt ejus domus quæ vasa & ,es elevatus cœli Dominum super Et .scires hoc totum quòd
23 די כל דנה ידעת׃ ועל מרא שמיא התרוממת ולמאניא די ביתה היתיו קדמך ואנתה
,ligni ,ferri ,æris ,auri & ,argenti deos & :eis in bibentes vinum tuæ concubinæ & ,tuæ uxores ,tui principes &
ורברבניך שגלתך ולחנתך חמרא שתין בהון ולאלהי כספא ודהבא נחשא פרזלא אעא
omnes & ,ejus manu in tua mens cujus ,Deum & :laudâsti ,scientes neque ,audientes neque ,videntes non qui ,lapidis &
ואבנא די לא חזין ולא שמעין ולא ידעין שבחת ולאלהא די נשמתך בידה וכל
hæc Et .est designata hæc scriptura & ,manus τῆς palma est missa ejus facie à Tunc .honorâsti non ,eum apud tuæ viæ
24 25 ארחתך לה לא הדרת׃ באדין מן קדמוהי שליח פסא די ידא וכתבא דנה רשים׃ ודנה
Deus Numeravit ,Mene ;sermonis interpretatio Hæc .Upharsin ,Techel ,Mene ,Mene ;est designata quæ scriptura
26 כתבא די רשים מנא מנא תקל ופרסין׃ דנה פשר מלתא מנא מנה אלהא
,imminutus es inventus & ,bilancibus in es Appensus ,Techel .illud complevit & ,tuum regnum
27 מלכותך והשלמה׃ תקל תקילתה במאזניא והשתכחת חסיר׃

Versio VULG. LAT.

Audivi de te, quoniam spiritum deorum habeas : & scientia intelligentiáque ac sapientia ampliores inventæ sunt in te. 14
Et nunc introgressi sunt in conspectu meo sapientes magi, ut scripturam hanc legerent, & interpretationem ejus indicarent mihi : & nequiverunt sensum hujus sermonis edicere. 15
Porrò ego audivi de te, quòd possis obscura interpretari, & ligata dissolvere ; si ergò vales scripturam legere, & interpretationem ejus indicare mihi, purpurâ vestieris, & torquem auream circa collum tuum habebis, & tertius in regno meo princeps eris. 16
Ad quæ respondens Daniel, ait coram rege ; Munera tua sint tibi, & dona domûs tuæ alteri da : scripturam autem legam tibi, rex, & interpretationem ejus ostendam tibi. 17
O rex, Deus Altissimus, regnum & magnificentiam, gloriam & honorem dedit Nabuchodonosor patri tuo. 18
Et propter magnificentiam quam dederat ei, universi populi, tribus & linguæ tremebant & metuebant eum : quos volebat, interficiebat : & quos volebat, percutiebat : & quos volebat, exaltabat : & quos volebat, humiliabat. 19
Quando autem elevatum est cor ejus, & spiritus illius confirmatus est ad superbiam, depositus est de solio regni sui, & gloria ejus ablata est : 20
Et à filiis hominum ejectus est, sed & cor ejus cum bestiis positum est, & cum onagris erat habitatio ejus : fœnum quoque ut bos comedebat, & rore cœli corpus ejus infectum est, donec cognosceret quòd potestatem haberet Altissimus in regno hominum : & quemcunque voluerit suscitabit super illud. 21
Tu quoque filius ejus Baltassar, non humiliâsti cor tuum, cùm scires hæc omnia : 22
Sed adversùm Dominatorem cœli elevatus es : & vasa domûs ejus allata sunt coram te : & tu, & optimates tui, & uxores tuæ, & concubinæ tuæ, vinum bibistis in eis : deos quoque argenteos, & aureos, & æreos, ferreos, ligneósque & lapideos, qui non vident, neque audiunt, neque sentiunt, laudâsti : porrò Deum, qui habet flatum tuum in manu sua, & omnes vias tuas, non glorificâsti. 23
Idcircò ab eo missus est articulus manûs, quæ scripsit hoc, quod exaratum est. 24
Hæc est autem scriptura, quæ digesta est ; MANE, THECEL, PHARES. 25
Et hæc est interpretatio sermonis. MANE : numeravit Deus regnum tuum, & complevit illud. 26
THECEL : appensus es in statera, & inventus es minus habens. 27

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]

* Audivi de te spiritum deorum sanctorum inesse tibi, & lucem, prudentiam, atque sapientiam amplissimam in te reperiri. 14
Ingressi sunt coram me præstigiatores & harioli, ut scripturam hanc legerent, & interpretationem ejus indicarent mihi : sed non potuerunt interpretationem rei exponere mihi. 15
Ego verò audivi de te, posse te interpretationes explanare, & nodos solvere : si potueris scripturam hanc legere, & interpretationem ejus notam mihi facere ; purpuram indueris, torques aureus imponetur collo tuo, & tertiæ regni parti dominaberis. 16
Tunc respondens Daniel dixit regi ; Munera tua tibi maneant, & gloriam domûs tuæ aliis confer : cæterùm scripturam istam ego regi legam, & interpretationem illius indicabo ei. 17
O rex, Deus excelsus regnum & amplitudinem, honorem atque gloriam dederat Nebuchadnosari patri tuo : 18
Et ob amplitudinem quam contulerat ei, omnes populi, nationes, & linguæ metuebant atque timebant eum : quos volebat occidebat, & quos volebat servabat, quos volebat extollebat, & quos volebat deprimebat. 19
Sed cùm animus ejus intumuisset, & spiritus ejus obduratus esset ad iniquè se gerendum ; decidit è solio regni sui, & decus ejus ademptum est ab eo : 20
Ex hominibus depulsus est, & animus ejus ferino similis effectus, cum onagris versatus est, ac fœno ceu bovem cibârunt eum, rore cœli corpus ejus intinctum, adeóque pili ejus creverant in modum aquilarum, & ungues ejus in modum volucrum : donec agnovit dominari Deum supremum in regno hominum, ita ut cui voluerit conferat illud, & abjectissimum hominum evehat ad illud. 21
Tu autem Blitsasar filius ejus, non summisisti cor tuum, cùm hæc omnia scires : 22
Imò contra Dominum cœli adeò te extulisti, ut vasa domûs ejus coram te sint allata, & tu procerésque tui, uxores & concubinæ tuæ vinum biberitis in eis ; & deos aureos & argenteos, æneos ferreósque, ligneos atque lapideos, qui nec vident, nec audiunt, neque cognoscunt, laudaveris : Deum verò cujus in manibus est halitus tuus, & cujus sunt omnes viæ tuæ, nequaquam laudaveris, neque glorificaveris. 23
Tunc à conspectu ejus missa est vola manûs, & scripturam istam exaravit. 24
Quod autem ad scripturam hanc exaratam, Mene mena, tecquel, upharsin : 25
Hæc est rei interpretatio : Mene, Numeravit Deus regnum tuum, & tradidit illud : 26
Tecquel appensus fuisti in bilance, & inventus es minoris ponderis : 27

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Ἤκουσα περὶ σοῦ ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐν σοὶ, καὶ γρηγόρησις, καὶ σύνεσις, καὶ σοφία περισσὴ εὑρέθη ἐν σοί. Καὶ νῦν εἰσῆλθον (σ) ἐνώπιόν μου οἱ σοφοὶ, μάγοι, γαζαρηνοὶ, ἵνα τὴν γραφὴν (τ) ταύτην ἀναγνῶσι, καὶ τὴν σύγκρισιν (υ) γνωρίσωσί μοι, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἀναγγεῖλαί μοι. Καὶ ἐγὼ ἤκουσα περὶ σοῦ, (φ) δύνασαι κρίματα συγκρῖναι. νῦν οὖν ἐὰν δυνηθῇς τὴν (*) γραφὴν ἀναγνῶναι, καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσαι μοι, πορφύραν ἐνδύσῃ, καὶ ὁ μανιάκης ὁ χρυσοῦς ἔσται (χ) ἐπὶ τῷ τραχήλῳ σου, καὶ τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξεις. (ψ) Καὶ εἶπε Δανιὴλ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Τὰ δόματά σου (ω) σοὶ ἔστω, καὶ τὴν δωρεὰν τῆς οἰκίας σου ἑτέρῳ δὸς, ἐγὼ δὲ τὴν γραφὴν ἀναγνώσομαι (α), καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτῆς γνωρίσω σοι, Βασιλεῦ. ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν μεγαλωσύνην, καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν δόξαν ἔδωκε Ναβουχοδονόσορ τῷ πατρί σου. Καὶ ἀπὸ τῆς μεγαλωσύνης ἧς ἔδωκεν αὐτῷ, πάντες οἱ λαοὶ, φυλαὶ, γλῶσσαι ἦσαν τρέμοντες καὶ φοβούμενοι ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· οὓς (β) ἠβούλετο αὐτὸς ἀνῄρει, καὶ οὓς (γ) ἠβούλετο αὐτὸς ἔτυπτεν, καὶ οὓς (δ) ἠβούλετο αὐτὸς (ε) ὕψου, καὶ οὓς ἠβούλετο αὐτὸς ἐταπείνου. Καὶ ὅτε ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐκραταιώθη τοῦ (ζ) ὑπερηφανεύσασθαι, κατηνέχθη ἀπὸ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας (η), καὶ ἡ τιμὴ ἀφῃρέθη ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐξεδιώχθη, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μετὰ τῶν θηρίων ἐδόθη, καὶ (θ) μετὰ τῶν ὀνάγρων ἡ κατοικία αὐτοῦ, καὶ χόρτον ὡς βοῦν ἐψώμιζον αὐτὸν, καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐβάφη, ἕως οὗ ἔγνω ὅτι κυριεύει (ι) ὁ θεὸς ὁ ὕψιστος τῆς βασιλείας τῶν ἀνθρώπων, καὶ ᾧ (κ) ἂν δόξῃ, δώσει αὐτήν. Καὶ σὺ (λ) ὢν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Βαλτάσαρ οὐκ ἐταπείνωσας τὴν καρδίαν σου (μ) κατενώπιον τοῦ θεοῦ. οὐ πάντα ταῦτα ἔγνως; καὶ ἐπὶ τὸν κύριον θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ὑψώθης, καὶ τὰ σκεύη τοῦ οἴκου αὐτοῦ (ν) ἤνεγκαν ἐνώπιόν σου, καὶ σὺ καὶ οἱ μεγιστᾶνές σου, καὶ αἱ παλλακαί σου, καὶ (ξ) αἱ παράκοιτοί σου οἶνον ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς· καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς χρυσοῦς, καὶ ἀργυροῦς, καὶ χαλκοῦς, καὶ σιδηροῦς, καὶ ξυλίνους, καὶ λιθίνους, οἳ οὐ βλέπουσι, καὶ (ο) οἳ οὐκ ἀκούουσι, καὶ οὐ γινώσκουσιν, ᾔνεσας, καὶ τὸν θεὸν οὗ ἡ πνοή σου ἐν (*) χειρὶ αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου, αὐτὸν οὐκ ἐδόξασας. Διατοῦτο ἐκ προσώπου αὐτοῦ ἀπεστάλη ἀστράγαλος χειρὸς, καὶ τὴν γραφὴν ταύτην ἐνέταξε. Καὶ αὕτη ἡ γραφὴ (π) ἐντεταγμένη, Μανὴ, Θεκὲλ, Φάρες. Τοῦτο τὸ σύγκριμα τοῦ ῥήματος· Μανὴ, ἐμέτρησεν ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν σου, καὶ ἐπλήρωσεν αὐτήν. Θεκὲλ, ἐστάθη ἐν ζυγῷ, καὶ εὑρέθη ὑστεροῦσα.

Audivi de te, quia spiritus Dei in te, & vigilantia, & intelligentia, & 14
sapientia amplior inventæ sunt in te. Et nunc ingressi sunt in conspectu 15
meo sapientes, magi, Gazareni, ut scripturam hanc legerent, & con-
jecturam ejus indicarent mihi: & non potuerunt indicare mihi. Et 16
ego audivi de te, quia potes conjecturas conjicere. Nunc igitur si pote-
ris scripturam legere, & conjecturam ejus indicare mihi; purpurâ
vestieris, & torques aureus erit super collum tuum, & tertius in
regno meo principaberis. Et dixit Daniel coram rege; Munera tua sint 17
tibi; & donum domûs tuæ alteri des, Ego autem scripturam legam,
& conjecturam ejus ostendam tibi. O rex, Deus altissimus regnum, & 18
magnificentiam, & honorem, & gloriam dedit Nabuchodonosor patri
tuo: Et à magnificentia, quam dederat ei, omnes populi, tribus, lin- 19
guæ erant trementes, & metuentes à facie ejus: quos volebat, ipse in-
terficiebat; & quos volebat, ipse percutiebat; & quos volebat, ipse ex-
altabat; & quos volebat, ipse humiliabat. Et quando elevatum est cor 20
ejus, & spiritus ejus obfirmatus est ad superbiendum; depositus est de
solio regni; & honor ablatus est ab eo: Et ex hominibus ejectus est: & 21
cor ejus cum bestiis datum est, & cum onagris habitatio ejus: & fœno,
ut bovem, cibaverunt eum, & de rore cæli corpus ejus infectum est, do-
nec cognovit, quia dominatur Deus altissimus super regnum hominum;
& cuicunque voluerit, dabit illud. Et tu igitur, filius ejus Baltasar, 22
non humiliâsti cor tuum coram Deo: nónne omnia hæc noras? Et su- 23
per Dominum Deum cæli elevatus es: & vasa domûs (d) ejus attule-
runt coram te: & tu, & optimates tui, & scorta tua, & concubinæ
tuæ vinum bibebatis in eis: deósque aureos, & argenteos, & æneos, et
ferreos, et ligneos, et lapideos, qui non vident, neque audiunt, neque
sentiunt, laudâsti: et Deum, cujus spiratio tua in manu ejus, et omnes
viæ tuæ, ipsum non glorificâsti. Idcircò à facie ejus missus est articulus 24
manûs, et scripturam hanc ordinavit. Et hæc est scriptura ordinata, 25
Mane, Thecel, Phares. Hæc est interpretatio verbi: Mane, mensus est 26
Deus regnum tuum, et complevit illud. Thecel, appensum est in statera, 27
et inventum est minus habens.

MS.A. (σ) ἐνώπιον ἐμοῦ (τ) ἀναγνῶσιν, (υ) αὐτῆς (φ) σὺ δύνασαι κρίματα συγκρίνειν. (*) γραφὴν ταύτην (χ) περὶ τὸν τράχηλόν σου, (ψ) Τότε ἀπεκρίθη Δανιὴλ (ω) σοὶ ἔστω (α) τῷ βασιλεῖ, καὶ τὴν (β) ἐβούλετο (γ) ἐβούλετο (δ) ἐβούλετο (ε) ὕψου, καὶ οὓς ἐβούλετο (ζ) ὑπερηφανεύσασθαι, (η) αὐτοῦ, (θ) μετὰ τῶν ὀνάγρων (ι) ὁ ὕψιστος (κ) ἐὰν (λ) ὁ υἱὸς (μ) ἐνώπιον (ν) ἤνεγκας (ξ) *οἱ (ο) οὐ γινώσκουσιν, (*) τῇ χειρὶ (π) ἡ ἐντεταγμένη,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 *سمعت عنك ان روح الله القدوس فيك * ويقظه وفهم وحكمه مضعفه وجدت فيك *
15 *والان دخل امامي الحكماء المجوس المنجمون لكي يقروا هذه الكتابه ويعرفوني تاويلها *
16 فلم يستطيعوا ان يخبروني * وانا سمعت عنك انك تقدر تعبر الكلمات * والان ان
قدرت تقرا الكتابه وتعرفني تاويلها * تلبس برفيرا * ويكون طوق ذهب على عنقك *
17 وتسود ثالث في مملكتي * حينيذ اجاب دانيال وقال امام الملك * عطاياك تكون معك *
18 وموهبه بيتك اعطيها لاخر * وانا اقرا الكتابه للملك * واعرفك بتاويلها * ايها الملك *
19 الاله العلي اعطى لبختنصر ابيك المملكه والعظمه والكرامه والمجد * ومن العظمه
التي اعطاها له * جميع الشعوب والقبايل والالسن كانوا مرتعدين وخايفين من وجهه *
وهو كان يقتل الذين يشاء * ويضرب الذين يشاء * ويرفع الذين يشاء * ويذل الذين
20 يشاء * ولما ارتفع قلبه * وقوي روحه ليتعظم * انزل عن كرسي مملكته * ونزعت
21 عنه كرامته * وطرد من البشر * واعطي قلبه مع الوحوش * ومع حمير الوحش كان
مسكنه * واطعموه العشب مثل الثور * وانصبغ جسمه من طل السماء * الى ان عرف
22 ان الله العلي يسود مملكه الناس * ويعطيها لمن يرا * وانت ابنه بلطشاصر لم
23 تواضع قلبك قدام الله * ولا عرفت كل هذه * وترفعت على الرب اله السماء * وقدموا
انيه بيته امامك * وانت وعظماوك وسراريك ونساوك شربت خمرا بهم * والهتك الذهب
والفضه والنحاس والحديد * والخشب والحجاره التي لا تنظر ولا تسمع ولا تعلم سبحتها
24 والهك الذي نسمتك في يديه وجميع طرقك لم تمجده * لاجل هذا من وجهه ارسلت
انامله يد ورسمت هذه الكتابه * وهذه الكتابه المرسومه * مقيس موزون مقسوم
*وهذا تاويل الكلمة * مقيس قاس الله مملكتك واكملها * موزون وزنت في الميزان
فوجدت ناقصه *

Audivi de te spiritum Dei sanctum in- 14
esse tibi, & vigilantiam, intelligentiam,
& sapientiam duplicatam in te repe-
riri. Jam ingressi sunt ad me sapien- 15
tes, magi, astrologi; ut scripturam hanc
legerent, & interpretationem indicarent
mihi: verùm non potuerunt indicare
mihi. Porrò audivi de te, posse te 16
verba interpretari. Jam si possis hanc
scripturam legere, & indicare mihi inter-
pretationem ejus; induêris purpurâ,
eritque collare aureum in collo tuo, &
tertius dominaberis in regno meo. Tunc 17
respondit Daniel, dixitque coram re-
ge; Munera tua penes te maneant,
& donum domûs tuæ alteri concede;
ego quidem legam scripturam hanc re-
gi, & notam faciam tibi interpreta-
tionem ejus. O rex, Deus supremus 18
contulerat Buchtonassari patri tuo re-
gnum, magnificentiam, honorem, atque
gloriam: Et propter magnificentiam 19
quam contulerat ei, omnes populi, na-
tiones, & linguæ verebantur & me-
tuebant vultum ejus: & ipse interfi-
ciebat quos volebat, percutiebat quos
volebat, evehebat quos volebat, et hu-
miliabat quos volebat. Cùm autem 20
elatum fuisset cor ejus, et spiritus ejus
obfirmatus ad superbiendum; depositus
fuit de solio regni sui, et ablatus ab eo
honor ipsius: Ejectus fuit ex homi- 21
nibus, et datum illi cor cum bestiis,
cum onagris fuit habitatio ejus, cibârunt
eum fœno quasi bovem, et perfusum
est cor ejus rore cæli: quoad cogno-
visset Deum supremum dominari regno
hominum, et conferre illud cui arbi-
tratus fuerit. Jam tu Baltasasar fili- 22
us ejus, non humiliâsti cor tuum co-
ram Deo, neque cognovisti hæc omnia:
Sed contra Dominum Deum cæli super- 23
bivisti, et obtulerunt tibi vasa domûs
ejus, et tu ac principes tui, concubinæ
et uxores tuæ bibisti vinum in eis;
et deos tuos aureos, argenteos, æne-
os, et ferreos, ligneos, atque lapideos,
qui neque vident, neque audiunt, neque
cognoscunt, laudâsti: Deum verò tu-
um in cujus manibus existit spiratio
tua et omnes semitæ tuæ, non glorifi-
câsti. Idcircò à conspectu ejus missi 24
sunt digiti manûs qui scripturam hanc
disposuerunt. Cæterùm hæc est scriptura 25
illa exarata; Mensuratum, Appensum,
Divisum. Et hæc est interpretatio ver- 26
bi; Mensuratum, mensus est Deus re-
gnum tuum, et complevit illud;
Appensum, appensum est in statera, et 27
inventum est deficiens.

דניאל : ו

,Purpura Danielem induerunt & , Belsasar dixit Tunc .*Paras & Madai* est datum &,tuum regnum est divisum ,Peres
28 פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס : באדין ׀ אמר בלשאצר והלבשו לדניאל ארגונא
29 nocte *in* ipsa In .regno in *tertium imperantem existendum ad* quòd,eo *super* prædicaverunt &:ej° collo *super auri quæ* torques &
והמונכא די דהבא על צוארה והכרזו עלוהי די להוא שליט תלתא במלכותא : בה בליליא
30 .duorum & sexaginta annorum jam ; regnum suscepit Medus Dariaves Et .Chaldæus rex Belsasar est interfect°
31 קטיל בלשאצר מלכא כשדיא : חצי הספר ודריוש מדיא קבל מלכותא כבר שנין שתין ותרתין :

CAP. VI. ו

.regno toto in *existendum ad* qui;viginti & centum *secundos rege à* regnum super constituit &,Dariaves coram *fuit* Pulchrum
1 שפר קדם דריוש והקים על מלכותא לאחשדרפניא מאה ועשרין די להון בכל מלכותא :
rex & , *consilium eis dantes* ipsi principes magni *essent* quibus : *eis ex* unus Daniel quibus ,tres *præsides illis ab supra* Et
2 ועלא מנהון סרכין תלתה די דניאל חד מנהון די להון אחשדרפניא אלין יהבין להון טעמא ומלכא
spiritus quod *respectu omni* ,magnos principes & *præsides* super *superans* erat ipse Daniel Tunc .*affectum damno esset non*
3 לא להוא נזק : אדין דניאל דנה הוא מתנצח על סרכיא ואחשדרפניא כל קבל די רוח
quærentes fuerunt satrapæ & ,*præsides* Tunc .regnum totum super eum constituere cogitabat rex & : eo in *præstans*
4 יתירא בה ומלכא עשית להקמותה על כל מלכותא : אדין סרכיא ואחשדרפניא הוו בעין
respectu omni , invenire *valentes* non corruptelam &,occasionem omnem & : regni parte ex Danielem contra invenire occasionem
עלה להשכחה לדניאל מצד מלכותא וכל עלה ושחיתה לא יכלין להשכחה כל קבל
non Quia ,*dicentes* isti viri Tunc .eo *super* inveniretur non corruptela & ,error omnis & ,*ipse* fidelis quòd
5 די מהימן הוא וכל שלו ושחיתה לא השתכחת עלוהי : אדין גבריא אלך אמרין די לא
,*præsides* Tunc .sui Dei lege in eum contra inveniamus nisi ; occasionem omnem hunc Danielem contra inveniemus
6 נהשכח לדניאל דנה כל עלא להן השכחנא עלוהי בדת אלהה : אדין סרכיא
inierunt Consilium .vive *seculis* in rex Dariaves ,ei *dicentes* sic & ; *regem super convenerunt tumultuarie* isti satrapæ &
7 ואחשדרפניא אלן הרגשו על מלכא וכן אמרין לה דריוש מלכא לעלמין חיי : אתיעטו
; *obvinctionem* roborare & ,*regis* statutum statuere , duces & ,*dissiores* , satrapæ & , magistratus , regni *præsides* omnes
כל סרכי מלכותא סגניא ואחשדרפניא הדבריא ופחותא לקימה קים מלכא ולתקפה אסר
lacum in projiciatur , rex te à nisi , triginta dies ad usque homine & Deo omni ab petitionem petierit qui omnis quòd
די כל די יבעא בעו מן כל אלה ואנש עד יומין תלתין להן מנך מלכא יתרמא לגב
non ut ,*Paras & Madai* legem juxta *mutandum ad* non ut ; scripturam *designabis* & ,*obvinctionem confirmabis* rex Nunc .leonum
8 אריותא : כען מלכא תקים אסרא ותרשם כתבא די לא להשניה כדת מדי ופרס די לא
designata quòd cognovit quando Daniel Et .*obvinctionem* &,scripturam *designavit* Dariaves rex ,*hoc respectu omni* .transgrediatur
9 תעדא : כל קבל דנה מלכא דריוש רשם כתבא ואסרא : ודניאל כדי ידע די רשים
10 die in tribus temporibus & : Jerusalaim contra suo cœnaculo in *sibi* apertis fenestris & ; suam domum in est ingressus ,scriptura
כתבא על לביתה וכוין פתיחן לה בעליתה נגד ירושלם וזמנין תלתה ביומא
.*hoc ante ab faciens fuerat quo pacto omni* Domino coram *confitens* & , *orans* & , sua genua super *genuflectens ipse*
הוא ברך על ברכוהי ומצלא ומודא קדם אלהה כל קבל די הוא עבד מן קדמת דנה :
.suo Deo coram deprecantem & *postulantem* Danielem invenerunt &,*venerunt tumultuarie* illi viri Tunc
11 אדין גבריא אלך הרגשו והשכחו לדניאל בעה ומתחנן קדם אלהה :

Versio VULG. LAT.

PHARES : divisum est regnum tuum, & datum est Medis & Persis. Tunc, jubente rege, indutus est Daniel purpurâ, & circumdata est torques aurea collo ejus : & prædicatum est de eo quòd haberet potestatem tertius in regno suo. Eâdem nocte interfectus est Baltassar rex Chaldæus. Et Darius Medus successit in regnum annos natus sexaginta duos.

CAP. VI.

PLacuit Dario, & constituit super regnum satrapas centum viginti, ut essent in toto regno suo : Et super eos principes tres, ex quibus Daniel unus erat : ut satrapæ illis redderent rationem, & rex non sustineret molestiam. Igitur Daniel superabat omnes principes & satrapas : quia spiritus Dei amplior erat in illo. Porrò rex cogitabat constituere eum super omne regnum : undè principes & satrapæ quærebant occasionem ut invenirent Danieli ex latere regis : nullámque causam & suspicionem reperire potuerunt, eò quòd fidelis esset, & omnis culpa & suspicio non inveniretur in eo. Dixerunt ergò viri illi ; Non inveniemus Danieli huic aliquam occasionem, nisi fortè in lege Dei sui. Tunc principes & satrapæ surripuerunt regi, & sic locuti sunt ei ; Dari rex, in æternum vive : Consilium inierunt omnes principes regni tui, magistratus, & satrapæ, senatores, & judices, ut decretum imperatorium exeat, & edictum : Ut omnis qui petierit aliquam petitionem à quocunque Deo & homine, usque ad triginta dies, nisi à te, rex, mittatur in lacum leonum. Nunc itaque, rex, confirma sententiam, & scribe decretum : ut non immutetur quod statutum est à Medis & Persis, nec prævaricari cuiquam liceat. Porrò rex Darius proposuit edictum, & statuit. Quod cùm Daniel comperisset, id est, constitutam legem, ingressus est domum suam : & fenestris apertis in cœnaculo suo contra Jerusalem tribus temporibus in die flectebat genua sua, & adorabat, confitebatúrque coram Deo suo, sicut & antè facere consueverat. Viri ergò illi curiosiùs inquirentes, invenerunt Danielem orantem & obsecrantem Deum suum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 [illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]

* ܩܦܠܐ ܘ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]

Pheres, divisum est regnum tuum, tradítúmque Medis ac Persis. Tunc edixit rex Blitsasar, & induerunt Danielem purpureis, & torques aureus fuit impositus collo ejus, & proclamaverunt de eo ipsum dominaturum tertiæ regni parti. Eâdem nocte interfectus est Blitsasar rex Chaldæus : & Darius Medus regnum accepit natus annos circiter sexaginta duos.

CAP. VI.

PLacuit autem Dario creare in regno suo duces militiæ centum viginti, qui præessent toti regno suo : Et super istos, præsides tres, quorum unus fuit Daniel ; ut duces illi militiæ his rationem redderent, ac proindè rex nullâ molestiâ afficeretur. Tunc Danielem, ut erat cæteris præstantior, eò quòd excellentiori spiritu præditus esset ; cogitavit rex universo regno suo præficere. Tunc præsides & militiæ duces, quærebant occasionem aliquam contra Danielem invenire ab administratione regni : sed nullum crimen aut occasionem invenerunt adversùs eum, quòd fidelis esset in Deo suo. Cùm ergò nullius crimen facinoris invenissent adversùs eum, Dixerunt viri illi ; Nullam reperiemus contra Danielem istum occasionem, nisi reperiamus *aliquid* adversùs eum in lege Dei sui. Tunc accedentes præsides & militiæ duces ad regem, dixerunt ei ; Darie rex, æternùm vive : Decreverunt omnes regni præsides, proceres, militiæ duces, ac domini, fœdus inire in *honorem* regis, & obstringere se vinculo : ut quicunque petierit petitionem ab ullo deo aut homine usque ad dies triginta, præterquàm à te rex, conjiciatur in foveam leonum. Itaque rex, mandatum hoc imperes, & scriptum exares, quòd juxta legem Medorum & Persarum non excidat néve immutetur. Tunc Darius rex scriptum exaravit, & mandavit edictum. Daniel autem cum novisset exaratum esse scriptum, ingressus est domum suam. Porrò fenestræ erant apertæ cœnaculi ejus Jerosolymam versùs, tribúsque vicibus quotidie in genua procumbens orabat & gratias agebat Deo suo, quemadmodum faciebat antea. Tunc viri illi observantes deprehenderunt Danielem precantem atque supplicantem coram Deo suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

28 Φάρες, διῄρηται ἡ βασιλεία σου, καὶ ἐδόθη Μήδοις καὶ Πέρσαις. Καὶ εἶπε Βαλτάσαρ, καὶ ἐνέδυσαν τὸν
29 Δανιὴλ πορφύραν, καὶ τὸν μανιάκην τὸν χρυσοῦν περιέθηκαν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξε περὶ
30 αὐτοῦ, (ρ) εἶναι αὐτὸν ἄρχοντα τρίτον ἐν τῇ (σ) βασιλείᾳ. †Ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἀνῃρέθη (τ)Βαλτάσαρ ὁ βασι-
31 λεὺς ὁ Χαλδαῖος, Καὶ Δαρεῖος ὁ Μῆδος παρέλαβε τὴν βασιλείαν, ὢν ἐτῶν ἑξήκοντα δύο.

MS.A. (ρ) τοῦ εἶναι (σ) βασιλείᾳ αὐτοῦ. †ΟΡΑΣΙΣ ϛʹ. ΟΡΑΣΙΣ ζʹ. (τ)Βαλτάσαρ, καὶ Δαρεῖος

Phares, divisum est regnum tuum, & datum est Medis & Persis. Et 28
dixit Baltasar: & induerunt Danielem purpurâ, & torquem aureum 29
circumdederunt collo ejus: & prædicavit de eo, ipsum esse principem ter-
tium in regno. In eadem nocte interfectus est Baltasar rex Chaldæus 30
Et (e) Darius Medus assumpsit regnum, annos natus sexaginta duos. 31

ΚΕΦ. ϛʹ.

Καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον Δαρείου, καὶ κατέστησεν ἐπὶ τῆς βασιλείας σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι, τοῦ εἶναι αὐτοὺς ἐν
2 (α) ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, Καὶ ἐπάνω αὐτῶν τακτικοὺς τρεῖς, (β) ὧν ἦν Δανιὴλ εἷς ἐξ αὐτῶν, τοῦ
3 ἀποδιδόναι αὐτοῖς τοὺς σατράπας λόγον, ὅπως ὁ βασιλεὺς μὴ ἐνοχλῆται. Καὶ ἦν Δανιὴλ ὑπὲρ αὐτούς,
ὅτι πνεῦμα περισσὸν (γ) ἐν αὐτῷ, Καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης τῆς βασιλείας αὐτοῦ. καὶ
4 οἱ τακτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι ἐζήτουν πρόφασιν εὑρεῖν κατὰ Δανιήλ· καὶ πᾶσαν πρόφασιν καὶ παράπτωμα καὶ
(δ) ἀμπλάκημα οὐχ εὗρον κατ' αὐτοῦ, ὅτι πιστὸς ἦν. Καὶ εἶπον οἱ τακτικοί, Οὐχ εὑρήσομεν κατὰ Δανιὴλ
5 πρόφασιν, εἰ μὴ ἐν (ε) νομίμοις Θεοῦ αὐτοῦ. Τότε οἱ τακτικοὶ καὶ οἱ σατράπαι παρέστησαν τῷ βασιλεῖ,
6 καὶ εἶπαν αὐτῷ, Δαρεῖε βασιλεῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι. Συνεβουλεύσαντο πάντες οἱ ἐπὶ τῆς βασιλείας σου
7 στρατηγοὶ καὶ σατράπαι, ὕπατοι καὶ τοπάρχαι, τοῦ στῆσαι (ζ) στάσει βασιλικῇ, καὶ ἐνισχῦσαι ὁρισμόν, ὅπως
ὃς ἂν (η) αἰτήσῃ αἴτημα παρὰ παντὸς Θεοῦ καὶ (θ)ἀνθρώπου, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα, ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βα-
8 σιλεῦ, (ι)ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Νῦν οὖν βασιλεῦ στῆσον (θ) τὸν ὁρισμόν, καὶ ἔκθες
9 γραφήν, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ τὸ δόγμα (ι) Περσῶν καὶ Μήδων. Τότε ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος ἐπέταξε γρα-
10 φῆναι τὸ δόγμα. Καὶ Δανιὴλ ἡνίκα ἔγνω ὅτι ἐνετάγη τὸ δόγμα, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον (κ) αὐτοῦ·
καὶ αἱ θυρίδες (λ)ἀνεῳγμέναι αὐτῷ ἐν τοῖς ὑπερῴοις αὐτοῦ κατέναντι Ἱερουσαλήμ, καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέ-
ρας ἦν κάμπτων ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ προσευχόμενος καὶ ἐξομολογούμενος ἐναντίον τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ,
11 καθὼς ἦν ποιῶν ἔμπροσθεν. Τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι παρετήρησαν, καὶ εὗρον τὸν Δανιὴλ ἀξιοῦντα καὶ
δεόμενον τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ.

CAP. VI.

Et placuit coram Dario: & constituit supra regnum Satrapas centum 1
viginti, ut essent in toto regno suo: Et super eos (a) Ordinatores tres, 2
quorum erat Daniel unus ex eis, ut Satrapæ illis redderent rationem; ut
rex non sustineret molestias. Et erat Daniel super eos: quia spiritus am- 3
plior erat in eo: Et rex (b) constituit eum super omne regnum suum. 4
Et Ordinatores, & Satrapæ quærebant invenire occasionem contra (c)
Danielem: & omnem occasionem & delictum, & (d) peccatum non in-
venerunt in illo, eò quòd fidelis erat. Et dixerunt Ordinatores; Non 5
inveniemus contra Danielem occasionem, nisi in legitimis Dei sui. Tunc 6
Ordinatores, & Satrapæ astiterunt regi, & dixerunt ei; Dari rex, in æ-
ternum vive. Consilium inierunt omnes, qui super regnum tuum, Duces, 7
& Satrapæ, Consules, & Toparchæ, statuere statuto regio, & confirma-
re constitutionem; ut quicunque petierit petitionem à quocunque Deo, &
homine, usque ad triginta dies, nisi à te, rex; mittatur in lacum leonum.
Nunc igitur, rex, statue constitutionem, & propone scripturam; ut non im- 8
mutetur decretum Persarum, & Medorum. Tunc rex Darius jussit scribi 9
decretum. Et Daniel, quando cognovit constitutum esse decretum, in- 10
travit in domum suam: & fenestræ apertæ ei in cœnaculis suis contra
Hierusalem: & tribus temporibus diei erat flectens se super genua sua,
& orans, & confitens coram Deo suo; sicut antè facere consueverat. Tunc 11
viri illi observârunt, & invenerunt Danielem obsecrantem, & orantem
Deum suum.

MS.A. (α) πάσῃ τῇ (β) ὧν (γ) ἦν ἐπ' αὐτῷ, (δ) ἀμβλάκημα (ε) νόμοις (ζ) στάσιν βασιλικήν, (η) αἰτήσηται αἴτημα (θ) ἀνθρώπων, (ι) ἐμβληθήσεται (θ) ὁρισμόν, (ι) Μήδων καὶ Περσῶν. (κ) ἑαυτοῦ (λ) ἠνεῳγμέναι

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * مقسوم قسمت مملكتك ودفعت للماهيين والفرس * حينئذ قال بلطشاصر فالبسوا دانيال
19 البرفير ووضعوا طوق الذهب على عنقه ونادى من اجله ان يكون رئيسا ثالثا في مملكته
30 * وفي هذه الليلة قتل بلطشاصر الملك الكلداني *

الفصل السادس

الرؤيا السابع

1 * وداريوس الماهي اخذ المملكة وهو نحو من اثنين وستين سنة * وحسن امام داريوس
2 واقام على المملكة عظماء جيوش مائة وعشرين ليكونوا في كل مملكته * وفوقهم ثلاث
ولاة وكان دانيال واحدا منهم ليعطي عظماء الجيوش القول لهم كيلا يتأذى الملك
3 4 * وكان دانيال فوقهم لان روحا مضعفة كانت له واقامه الملك على مملكته * والولاة
وعظماء الجيوش تطلبوا ليجدوا علة على دانيال فلم يجدوا عليه كل علة ولا زلة ولا
5 6 جريمة لانه كان امينا * فقالت الولاة لم نجد على دانيال علة الا بنواميس الهه * حينئذ
7 وقفت الولاة وعظماء الجيوش للملك وقالوا له يا داريوس الملك عش الى الدهور * تشاور
جميع الذين على مملكتك الجند وعظماء الجيوش والوزراء ورؤساء المواضع ان يقيموا
عهدا ملوكيا ويرسموا رسما لكي من يلتمس مسألة من اله ومن البشر الى ثلثين يوما
8 الا منك ايها الملك يلقى في جب الاسد * والان ايها الملك اقم رسما وضع كتابه
9 كيلا يتغير راي الماديين والفرس * حينئذ الملك داريوس امر ان يكتب هذا الراي
10 * وحين علم دانيال ان هذا الراي رسم دخل الى بيته وكانت له طاقات مفتوحة في علاليه
بازاء اورشليم وثلاث اوقات في اليوم كان يجثوا على ركبتيه ويصلي ويعترف امام
11 الهه كما كان يصنع من قبل * حينئذ اولئك الرجال ترصدوا فوجدوا دانيال يطلب
ويتضرع امام الهه

* Divisum, divisum est regnum tuum, 28
traditúmque Medis ac Persis. Tunc 29
edicente Baltasasare, induerunt Danie-
lem purpurâ, & imposuerunt collare
aureum super collum ejus, & procla-
mavit de eo, quòd esset princeps ter-
tius in regno suo. Eâdem nocte in- 30
terfectus est Baltasasar rex Chaldæus.

CAP. VI.

Visio septima.

Darius autem Medus accepit re- 1
gnum dum annum ageret circiter sexa-
gesimum secundum. Placuitque Dario
præficere regno principes militiæ centum
viginti, ut essent in toto regno suo:
Et super hos, tres eparchos; (erat au- 2
tem Daniel unus ex istis) ut ad hos
rem deferrent principes militiæ, ne rex
molestiam pateretur. Cùm ergò Daniel 3
his superior esset, eò quòd duplicatum
spiritum haberet; & rex præfecisset
eum regno suo: Eparchi & princi- 4
pes militiæ exoptaverunt invenire oc-
casionem aliquam contra Danielem. Ve-
rùm non invenientes contra eum ullam
occasionem, culpam, aut facinus, eò
quòd fidelis esset: Dixerunt eparchi, 5
Non inveniemus contra Danielem oc-
casionem ullam, nisi prætextu legum
Dei sui. Tunc eparchi & principes 6
militiæ astantes regi, dixerunt ei; O
Darie rex, in secula vive: Consilium 7
inierunt omnes præfecti regni tui, mi-
lites, & duces militiæ, proreges, &
toparchæ, de statuendo fœdere regio,
& statutum decernendo; ut quicunque
petitionem rogaret ab ullo deo aut
homine usque ad triginta dies, præ-
terquam à te O rex; projiciatur in
foveam leonum. Nunc igitur O rex, 8
decerne statutum, & propone scripturam,
ne mutetur sententia Medorum & Per-
sarum. Tunc Darius rex jussit ut 9
scriberetur decretum illud. Cùmque 10
rescivisset Daniel exaratam esse de-
cretum illud, ingressus est domum su-
am. Habebat autem fenestras apertas
in cœnaculis suis ex adverso Jeroso-
lymæ, & tribus vicibus quotidie flexis
genibus orabat & confitebatur Deo
suo, quemadmodum antehac faciebat.
Tunc illi viri observantes, & depre- 11
hendentes Danielem precantem & obse-
crantem coram Deo suo;

Versio VULG. LAT.

Et accedentes locuti sunt regi super edicto; Rex, numquid non constituisti, ut omnis homo, qui rogaret quemquam de diis & hominibus, usque ad dies triginta, nisi te, rex, mitteretur in lacum leonum? Ad quos respondens rex, ait; Verus est sermo, juxta decretum Medorum atque Persarum, quod prævaricari non licet. Tunc respondentes dixerunt coram rege; Daniel de filiis captivitatis Juda, non curavit de lege tua, & de edicto quod constituisti; sed tribus temporibus per diem orat obsecratione sua. Quod verbum cùm audisset rex, satìs contristatus est: & pro Daniele posuit cor ut liberaret eum, & usque ad occasum Solis laborabat ut erueret illum. Viri autem illi intelligentes regem, dixerunt ei; Scito, rex, quia lex Medorum atque Persarum est, ut omne decretum, quod constituerit rex, non liceat immutari. Tunc rex præcepit; & adduxerunt Danielem, & miserunt eum in lacum leonum. Dixítque rex Danieli; Deus tuus, quem colis semper, ipse liberabit te. Allatúsque est lapis unus, & positus est super os laci: quem obsignavit rex annulo suo, & annulo optimatum suorum, nequid fieret contra Danielem. Et abiit rex in domum suam, & dormivit incoenatus, cibíque non sunt allati coram eo, insupèr & somnus recessit ab eo. Tunc rex primo diluculo consurgens, festinus ad lacum leonum perrexit: Appropinquánsque lacui, Danielem voce lachrymabili inclamavit: & affatus est eum; Daniel, serve Dei viventis, Deus tuus, cui tu servis semper, putásne valuit te liberare à leonibus? Et Daniel regi respondens ait; Rex, in æternum vive: Deus meus misit angelum suum, & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi: quia coram eo justitia inventa est in me: sed & coram te, rex, delictū non feci. Tunc vehementer rex gavisus est super eo, & Danielem præcepit educi de lacu: eductúsque est Daniel de lacu, & nulla læsio inventa est in eo, quia credidit Deo suo. Jubente autem rege, adducti sunt viri illi, qui accusaverant Danielem: & in lacum leonum missi sunt, ipsi, & filii, & uxores eorum: & non pervenerunt usque ad pavimentum laci, donec arriperent eos leones, & omnia ossa eorum comminuerunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Quarè accedentes dixerunt coram rege; Rex, in pepetuum vive, Nónne sententiam decrevisti rex, & exarâsti, ut quicunque peteret petitionem ab ullo deo aut homine usque ad triginta dies, præterquàm à te rex, conjiceretur in foveam leonum? Respondens rex ait; Verum est verbum secundùm legem Medorum & Persarum inviolabilem. Tunc responderunt dicentes coram rege; Daniel de captivis Judææ non curat te neque sententiam quam decrevisti, sed tribus vicibus fundit preces suas. Tunc rex, audito hoc verbo, ægrè admodum tulit, mentémque adhibuit ut liberaret Danielem, & usque ad solis occasum contendit ut eum liberaret. Verùm illi viri perstrepentes contra regem dixerunt ei; Scito rex, legem esse apud Medos & Persas, ut ulla sententia aut statutum quod rex decreverit, non mutetur. Tunc rege jubente adduxerunt Danielem, & conjecerunt in foveam leonum: & prolocutus rex ait Danieli; Deus tuus quem tu colis jugiter, ipse te liberet. Et attulerunt lapidem quendam magnum, imposuerúntque super os foveæ, & obsignavit illum rex annulo suo & annulo procerum suorum, ne quicquam mutaretur in Danielem. Tunc recepit se rex in palatium suum, & pernoctavit incoenatus, cibus non fuit allatus coram eo, & somnus ejus ab eo recessit. Tunc rex diluculò surrexit festinus, & properè ad foveam leonum accurrit: Cúmque accessit ad foveam, Danielem altâ voce inclamavit: Danielem allocutus rex ait; Daniel serve Dei viventis, Deus tuus quem tu semper colis, potuítne liberare te à leonibus? Tunc Daniel regem allocutus dixit; Rex æternum vive: Deus meus misit angelum suum, & conclusit ora leonum, & non læserunt me: quoniam justitia coram eo reperta est in me; quin etiam coram te rex, crimen haud commisi. Tunc rex apud semetipsum vehementer contentus, jussit Danielem extrahi è fovea: & cum extractus esset Daniel è fovea, nulla læsio reperta est in eo; quia crediderat in Deum suum. Deinde dixit rex; Adducite viros illos qui Danielem accusaverunt, eósque projicite in foveam leonum cum uxoribus & liberis suis: quos cùm projecissent in foveam, priusquàm ad imum foveæ pervenissent, invaserunt eos leones, & omnia ipsorum ossa comminuerunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Καὶ προσελθόντες λέγουσι τῷ βασιλεῖ, Βασιλεῦ, (λ) οὐχ ὁρισμὸν ἔταξας, ὅπως πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν (μ) αἰτήσῃ παρὰ παντὸς θεοῦ καὶ ἀνθρώπου αἴτημα, ἕως ἡμερῶν τριάκοντα, ἀλλ' ἢ παρὰ σοῦ βασιλεῦ, ἐμβληθήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων; καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, Ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ τὸ δόγμα Μήδων καὶ Περσῶν οὐ παρελεύσεται. Τότε ἀπεκρίθησαν καὶ λέγουσιν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, Δανιὴλ ὁ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Ἰουδαίας, οὐχ ὑπετάγη τῷ δόγματί σου (ν), καὶ καιροὺς τρεῖς τῆς ἡμέρας (ξ) αἰτεῖ παρὰ τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τὰ αἰτήματα αὐτοῦ. Τότε ὁ βασιλεύς, ὡς τὸ ῥῆμα ἤκουσε, πολὺ ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ περὶ τοῦ Δανιὴλ ἠγωνίσατο τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν, καὶ ἕως ἑσπέρας ἦν ἀγωνιζόμενος τοῦ ἐξελέσθαι αὐτόν. Τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι λέγουσι τῷ βασιλεῖ, Γνῶθι βασιλεῦ, ὅτι τὸ δόγμα Μήδοις καὶ Πέρσαις, τοῦ πᾶν ὁρισμὸν καὶ στάσιν (ο) ἣν ἂν ὁ βασιλεὺς στήσῃ, οὐ δεῖ παραλλάξαι. Τότε ὁ βασιλεὺς εἶπε καὶ ἤγαγον τὸν Δανιήλ, καὶ ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ Δανιήλ, Ὁ θεός σου (ρ) ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, αὐτὸς ἐξελεῖταί σε. Καὶ (π) ἤνεγκαν λίθον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ λάκκου, καὶ ἐσφραγίσατο (ς) ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ δακτυλίῳ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ Δανιήλ. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἐκοιμήθη ἄδειπνος, καὶ ἐδέσματα οὐκ (σ) εἰσήνεγκαν αὐτῷ· καὶ ὁ ὕπνος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ἔκλεισεν ὁ θεὸς τὰ στόματα τῶν λεόντων, καὶ οὐ παρηνώχλησαν τῷ Δανιήλ. Τότε ὁ βασιλεὺς ἀνίσταται τὸ πρωῒ ἐν τῷ φωτί, καὶ ἐν σπουδῇ ἦλθεν ἐπὶ τὸν λάκκον τῶν λεόντων. Καὶ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν τῷ λάκκῳ, (τ) ἐβόησε φωνῇ ἰσχυρᾷ, Δανιήλ, ὁ δοῦλος τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ὁ θεός σου (ρ) ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς, εἰ (υ) ἠδυνήθη ἐξελέσθαι σε ἐκ στόματος τῶν λεόντων; Καὶ εἶπε Δανιὴλ τῷ βασιλεῖ, Βασιλεῦ, εἰς τοὺς αἰῶνας ζῆθι. Ὁ θεός μου ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐνέφραξε τὰ στόματα τῶν λεόντων, καὶ οὐκ ἐλυμήναντό με, ὅτι (φ) κατέναντι αὐτοῦ εὐθύτης εὑρέθη (χ) ἐμοί, καὶ ἐνώπιον δέ σου βασιλεῦ παράπτωμα οὐκ ἐποίησα. Τότε ὁ βασιλεὺς πολὺ ἠγαθύνθη ἐπ' αὐτῷ, καὶ τὸν Δανιὴλ εἶπεν ἀνενέγκαι ἐκ τοῦ λάκκου. καὶ ἀνηνέχθη Δανιὴλ ἐκ τοῦ λάκκου, καὶ πᾶσα διαφθορὰ (*) οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ, ὅτι ἐπίστευσεν (ψ) ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς, καὶ (ω) ἤγαγον τοὺς ἄνδρας τοὺς διαβαλόντας τὸν Δανιήλ, καὶ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων (α) ἐνεβλήθησαν αὐτοί, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν· καὶ οὐκ ἔφθασαν εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ λάκκου, ἕως οὗ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ λέοντες, καὶ πάντα τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἐλέπτυναν.

Et accedentes dicunt regi; Rex, nonne constitutionem posuisti, ut omnis 12
homo, quicunque petierit à quocunque Deo, & homine, petitionem, usque
ad triginta dies, nisi à te, rex, mittatur in lacum leonum? Et dixit rex;
Verus est sermo: & decretum Medorum & Persarum non prætermit-
tetur. Tunc responderunt, & dicunt coram rege; Daniel, qui de filiis 13
captivitatis Judææ, non subdidit se decreto tuo, & tribus temporibus diei
petit à Deo suo petitiones suas. Tunc rex, ut audivit verbum, valdè con- 14
tristatus est in eo: & pro Daniele in agonia erat ad liberandum eum: &
usque ad vesperam laborabat eruere eum. Tunc viri illi dicunt regi; 15
Scito, rex, quia decretum Medis & Persis, omnem constitutionem, & sta-
tutum, quodcunque rex statuerit, non oportere immutari. Tunc rex dixit; 16
& adduxerunt Danielem, & miserunt eum in lacum leonum. Et dixit
rex Danieli; Deus tuus, quem tu colis semper, ipse liberabit te. Et attu- 17
lerunt lapidem, & imposuerunt super os laci: & obsignavit rex in annu-
lo suo, & in annulo optimatum suorum; ne quid secus fieret in Danielem.
Et abiit rex in domum suam, & dormivit incœnatus: & cibos non at- 18
tulerunt ei: & somnus recessit ab eo. Et (e) concluserat Deus ora leo-
num, & non affecerunt molestiâ Danielem. Tunc rex surrexit manè in 19
diluculo: & in festinatione venit ad lacum leonum. Et cùm appropin- 20
quaret ipse lacui, clamavit voce forti; Daniel, serve Dei viventis, Deus tuus,
cui tu servis semper, si potuit liberare te de ore leonum? Et ait Daniel 21
regi; Rex, in secula vive. Deus meus misit angelum suum, & obstru- 22
xit ora leonum, & non nocuerunt mihi: quia coram eo rectitudo in-
venta est (f) mihi: sed & coram te, rex, delictum non feci. Tunc, rex, 23
vehementer gavisus est super eo: & Danielem dixit educi de lacu. Et e-
ductus est Daniel de lacu: & nulla læsio inventa est in eo: quia credi-
dit in Deo suo. Et dixit rex; et adducti sunt viri, qui accusaverant 24
Danielem: et in lacum leonum missi sunt, ipsi, et filii eorum, et uxores
eorum: et non pervenerunt ad pavimentum laci; donec dominati sunt eo-
rum leones, et omnia ossa eorum comminuerunt.

MS.A. (λ) οὐχὶ ὁρισμὸν (μ) αἰτήσηται (ν) περὶ τοῦ ὁρισμοῦ οὗ ἔταξας, καὶ (ξ) αἰτεῖται (ο) ἣν ὁ βασιλεὺς στήσῃ, (ρ) ᾧ λατρεύεις (π) ἤνεγκαν λίθον, καὶ ἐπέθηκαν (ς) ἐν τῷ (σ) εἰσηνέχθη αὐτῷ· καὶ ὁ ὕπνος αὐτοῦ ἐγένετο ἀπ' αὐτοῦ. (τ) τῷ Δανιὴλ ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ, Δανιήλ, (ρ) ᾧ λατρεύεις (υ) ἐδυνάσθη (φ) κατέναντίον (χ) ἐν ἐμοί, (*) οὐκ (ψ) τῷ θεῷ (ω) ἤγαγον (α) ἐβλήθησαν.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فدخلوا للملك قايلين . ايها الملك اليس رتبت رسما لكي كل انسان يلتمس من
اله او انسان مسالة الي ثلاثين يوما الا من قبلك ايها الملك . يلقي في جب الاسد . فقال
الملك . القول حقيقي . وراي الماديين والفرس لا يزول * حينيذ اجابوا وقالوا امام الملك
دانيال الذي من بني سبي اليهودية لم يخضع لامرك . وثلاث اوقات في اليوم كان
يلتمس من الهه مسالاته * حينيذ الملك لما سمع الكلمة حزن عليه كثيرا . واجتهد
من اجل دانيال ان ينجيه . والي المسا كان مجتهدا ان ينجيه * حينيذ اوليك الرجال
قالوا للملك . اعلم ايها الملك ان للماديين والفرس رايا . كل رسم وعهد يقيمه الملك لا
يبدله احد * حينيذ قال الملك . فاتوا بدانيال والقوه في جب الاسد . وقال الملك لدانيال .
الاله الذي انت تعبده دايما هو ينجيك * واتوا بحجر واحد ووضعوه على فم الجب .
وختم الملك بخاتمه وبخاتم عظمايه . كيلا يحدث امر بدانيال * ومضى الملك الي بيته .
واضطجع بغير عشاء . ولم يدخلوا له اطعمة . ونفر النوم عنه . واغلق الله افواه الاسد .
فلم توذ دانيال * حينيذ قام الملك بالغداة في النور . واتي بسرعة الي جب الاسد .
* وعندما قرب للجب صاح لدانيال بصوت قوي . يا دانيال عبد الله الحي . الهك الذي
انت تعبده دايما هل قدر ان ينجيك من فم الاسد * فقال دانيال . ايها الملك عش
الي الدهور * الهي ارسل ملاكه . وسد افواه الاسد فلم تؤذيني . لان الاستقامة وجدت
في امامه . ولم اصنع قدامك زلة ايها الملك * حينيذ الملك تعجب كثيرا به . وقال
ان يصعدوا دانيال من الجب . فاصعد دانيال من الجب . ولم يوجد فيه شي من
الفساد . لانه امن بالهه * وقال الملك . فاتوا بالرجال الذين محلوا بدانيال . والقوا في
جب الاسد هم وبنوهم ونساوهم . ولم يبلغوا الي ارض الجب الي ان تسلطت عليهم الاسد
ودقوا جميع عظامهم .

* Regem adierunt dicentes; O rex, nonne 12
decretum constituisti, ut quicunque po-
stularet ab ullo deo & homine petitionem
ullam usque ad triginta dies, præter-
quam à te O rex; projiceretur in foveam
leonum? Dixit rex, Verus est sermo; &
decretum Medorum atque Persarum non
est prætereundum. Tunc responderunt 13
ac dixerunt coram rege; Daniel qui est è
captivis Judææ, non obtemperavit man-
dato tuo; sed tribus vicibus quotidie pe-
titiones suas postulat à Deo suo. Tunc 14
rex cùm audisset hujusmodi verbum,
contristatus est propter eum vehementer;
& curam adhibuit propter Danielem ut
eriperet eum, & ad vesperam usque soli-
citus fuit de eripiendo illo. Tunc illi 15
viri dixerunt ad regem; Noveris O rex,
apud Medos & Persas esse decretum, o-
mne statutum & fœdus quod rex consti-
tuit, à nemine mutandum. Tunc edi- 16
cente rege adduxerunt Danielem, & pro-
jecerunt in foveam leonum: dixítque
rex Danieli; Deus quem tu semper ado-
ras, ipse te liberet. Attuleruntque la- 17
pidem quendam, posuerúntque super os
foveæ, & obsignavit rex annulo suo &
annulo magnatum suorum, ne quid acci-
deret Danieli. Tum rex domum suam 18
reversus, cubavit sine cœna; non enim
introduxerunt ad eum cibos: quin etiam
recessit ab eo somnus. Deus autem clau-
sit ora leonum, & non læserunt Danie-
lem. Tunc rex manè surgens cum lu- 19
ce, festinanter se contulit ad foveam
leonum. Et cùm accessisset ad foveam, 20
Danielem inclamavit altâ voce; O Da-
niel serve Dei viventis, Deus tuus quem
tu semper adoras, potuítne liberare te ab
ore leonum? Dixit Daniel; O rex, in 21
secula vive; Deus meus misit Ange- 22
lum suum, clausitque ora leonum, &
non nocuerunt mihi; quia rectitudo in-
venta est in me coram ipso, & culpam
coram te O rex non commisi. Tunc rex 23
magnopere eum demiratus, dixit ut
extraherent Danielem è fovea: ex-
tractóque Daniele de fovea, nihil
corruptionis inventum est in eo; quia
crediderat in Deum suum. Præcipi- 24
ente autem rege, adducti fuerunt vi-
ri qui Danielem accusaverant, et in
foveam leonum projecti, tam ipsi
quàm filii et uxores eorum: et pri-
usquam pervenissent ad foveæ solum,
invaserunt eos leones, et comminuerunt
omnia ossa eorum.

דניאל : ז

A.multiplicetur vobis pax ,terra universa in *habitantes* qui ,linguis &,*nationibus* ,populis omnibus scripsit rex Dariaves Tunc
25 26 באדין דריוש מלכא כתב לכל־עממיא אמיא ולשניא די־דארין בכל־ארעא שלמכון ישגא׃ מן
quoniā:Danielis *qui ejus* Dei facie à *timentes & ,contremiscentes sunt* mei regni imperio universo in ut ,decretum positum mea facie
קדמי שים טעם די בכל־שלטן מלכותי להון זאעין ודחלין מן־קדם אלההּ די־דניאל די־
,liberans &,Eruens .finem ad usque ejus potestas &;corrumpetur non quod ej* regnū & ,secula in permanens &,vivens Deus ipse
27 הוא אלהא חיא וקים לעלמין ומלכותה די־לא תתחבל ושלטנה עד־סופא׃ משיזב ומצל
est prosperatus ipse Daniel Et .leonum *manu* de Danielem eruit qui : terra in & ,cœlo in mirabilia & signa faciens &
28 ועבד אתין ותמהין בשמיא ובארעא די שיזיב לדניאל מן־יד אריותא׃ ודניאל דנה הצלח
.Persæ Chores regno in & , Dariaves regno in
במלכות דריוש ובמלכות כורש פרסאה׃

CAP. VII. ז

caput ,scripsit somnium tunc : ejus cubili *super* ej* capitis *visiones* &,vidit somniū Daniel ,Babel regis Belsasar *uno* anno In
1 בשנת חדה לבלשאצר מלך בבל דניאל חלם חזה וחזוי ראשה על־משכבה באדין חלמא כתב ראש
,magno mari in *pugnantes* cœli venti quatuor ecce & , nocte *cum* mea visione in *fui Videns*,dixit &,Daniel *Respondit* .dixit verborū
2 מלין אמר׃ ענה דניאל ואמר חזה הוית בחזוי עם־ליליא וארו ארבע רוחי שמיא מגיחן לימא רבא׃
eram videns ;ei aquilæ *quæ* alæ & , leo sicut Prima .*ista ab illa variantes*;mari è *ascendentes* grandes bestiæ quatuor Et
3
4 וארבע חיון רברבן סלקן מן־ימא שנין דא מן־דא׃ קדמיתא כאריה וגפין די־נשר לה חזה הוית
ecce Et .ei est datum hominis cor & , stetit homo tanquam pedes super & ,terra à est elevata & ,ejus alæ sunt evulsæ donec
5 עד די־מריטו גפיה ונטילת מן־ארעא ועל־רגלין כאנש הקימת ולבב אנש יהיב לה׃ וארו
,Surge , ei *dicentes* sic &:ej* dentes inter ej* ore in *costæ tres* & , stetit unum latus ad & ,urso similis secunda alia bestia
חיוה אחרי תנינה דמיה לדב ולשטר־חד הקמת ותלת עלעין בפמה בין שניה וכן אמרין לה קומי
quatuor &:ej* dorso super avis *quæ* quatuor alæ ei &,pard* veluti alia ecce & , *eram videns* hoc Post .*multam* carnem comede
6 אכלי בשר שגיא׃ באתר דנה חזה הוית וארו אחרי כנמר ולה גפין ארבע די־עוף על־גביה וארבעה
,formidolosa quarta bestia ecce & ,noctis *visionibus* in *fui videns* hoc Post .ei data potestas & ,bestiæ capita
7 ראשין לחיותא ושלטן יהיב לה׃ באתר דנה חזה הוית בחזוי ליליא וארו חיוה רביעיא דחילה
ipsa & : *conculcans* suis pedibus in residuum & ,*comminuens* & ,*comedens* ,magni ei *ferri qui* dentes &,*abundanter* fortis & ,terribilis &
ואימתני ותקיפא יתירה ושנין די־פרזל לה רברבן אכלה ומדקה ושארא ברגליה רפסה והיא
parvum aliud cornu ecce & ,cornua in *fui Attentus* .ei decem cornua & ;eam ante quæ , bestiis omnibus ab *varia*
8 משניה מן־כל־חיותא די קדמיה וקרנין עשר לה׃ משתכל הוית בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה
, isto cornu in hominis oculi tanquā oculi ecce & : ejus facie à sunt evulsa primis cornibus de tria & , ea inter ascendebat
סלקת ביניהן ותלת מן־קרניא קדמיתא אתעקרו מן־קדמיה ואלו עינין כעיני אנשא בקרנא־דא
pil* &,candidum nix sicut ej* vestimentum;sedit dierum antiqu* &,sunt elati throni donec *fui Videns* .grandia loquens os &
9 ופם ממלל רברבן׃ חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב לבושה כתלג חור ושער
: ejus facie à *egrediens* & ,*trahens ignis* Fluvius .ardens ignis ejus rotæ ,ignis flammæ ejus thronus,pura lana sicut ejus capitis
10 ראשה כעמר נקא כרסיה שביבין די־נור גלגלוהי נור דלק׃ נהר די־נור נגד ונפק מן־קדמוהי
.sunt aperti libri & ,sedit judicium : stabant eo coram *myriadum myrias* & ,ei ministrabant millium *mille*
אלף אלפים ישמשונה ורבו רבון קדמוהי יקומון דינא יתב וספרין פתיחו׃

Versio VULG. LAT.

Tunc Darius rex scripsit universis populis, tribubus, & linguis habitantibus in universa terra : PAX vobis multiplicetur. A me constitutum est decretum, ut in universo imperio & regno meo, tremiscant & paveant Deum Danielis. Ipse est enim Deus vivens, & æternus in secula : & regnum ejus non dissipabitur, & potestas ejus usque in æternum. Ipse liberator, atque salvator, faciens signa, & mirabilia in cœlo & in terra : qui liberavit Danielem de lacu leonum. Porrò Daniel perseveravit usque ad regnum Darii, regnúmque Cyri Persæ.

CAP. VII.

ANno primo Baltassar regis Babylonis, Daniel somnium vidit : visio autem capitis ejus in cubili suo : & somnium scribens, brevi sermone comprehendit : summatimque perstringens, ait ; Videbam in visione mea nocte, & ecce quatuor venti cœli pugnabant in mari Magno. Et quatuor bestiæ grandes ascendebant de mari diversæ inter se. Prima quasi leæna, & alas habebat aquilæ : aspiciebam donec evulsæ sunt alæ ejus, & sublata est de terra, & super pedes quasi homo stetit, & cor hominis datum est ei. Et ecce bestia alia similis urso in parte stetit : & tres ordines erant in ore ejus, & in dentibus ejus, & sic dicebant ei; Surge, comede carnes plurimas. Post hæc aspiciebam, & ecce alia quasi pardus, & alas habebat quasi avis, quatuor super se, & quatuor capita erant in bestia, & potestas data est ei. Post hæc aspiciebam in visione noctis, & ecce bestia quarta terribilis, atque mirabilis, & fortis nimis, dentes ferreos habebat magnos, comedens atque comminuens, & reliqua pedibus suis conculcans : dissimilis autem erat cæteris bestiis, quas videram ante eam, & habebat cornua decem : Considerabam cornua, & ecce cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum : & tria de cornibus primis evulsa sunt à facie ejus: & ecce oculi, quasi oculi hominis erant in cornu isto, & os loquens ingentia. Aspiciebam donec throni positi sunt, & Antiquus dierum sedit : vestimentum ejus candidum quasi nix, & capilli capitis ejus quasi lana munda : thronus ejus flammæ ignis : rotæ ejus ignis accensus. Fluvius igneus, rapidúsque egrediebatur à facie ejus : millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebant ei : judicium sedit, & libri aperti sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]

25 * Tunc Darius rex scripsit : Omnibus populis, nationibus, & linguis in tota terra degentibus, pax multiplicetur vobis. 26 A me lata lex est, ut in tota ditione regni mei metuant & revereantur Deum Danielis, quòd ipse sit Deus vivus & permanens in secula, regnum ejus incorruptum, & dominatus ejus in finem usque. 27 Redimit, liberat, & eripit, editque signa & portenta in cœlo & in terra ; qui liberavit Danielem à leonibus. 28 Porrò Daniel magnificatus est in regno Darii & regno Cyri Persæ.

CAP. VII.

1 ANno primo regni Blitsasaris regis Babyloniæ, Daniel somnium vidit & visiones capitis sui quas *habuit* super cubili suo : tunc somnium scripsit, & summam sermonum suorum exposuit. 2 Prolocutus Daniel dixit; Videbam in visione nocturna, & ecce quatuor venti cœli turgefaciebant mare Magnum, 3 Et quatuor ingentes belluæ emergebant è mari, eæq; inter se diversæ. 4 *Regnum Babyloniorum.* Prima similis erat leoni, habebatq; alas aquilinas. Videbam evulsas esse alas ejus, & ab humo sublatam, in pedes suos velut hominem stetisse, & cor humanum inditum ei fuisse. 5 *Regnum Medorum.* Bellua secunda similis erat urso, uni lateri incumbebat, & tres costas in ore suo habebat inter dentes suos : huic ita dicebant ; Surge, comede carnem multam. 6 *Regnum Persarum.* Postea videbam aliam belluam pardo similem, habentem quatuor alas volucris in lateribus suis : quatuor etiam capita habebat ea bellua, eique datum est imperium. 7 *Regnum Græcorum.* Denique videbam in visione nocturna belluam quartam horrendam, ingentem, summéque robustam : dentes magnos ferreos habebat : comedebat, comminuebatque ; & quod relinquebat, pedibus conculcabat : erat hæc diversa ab omnibus belluis quæ præcesserant eam : & habebat cornua decem. 8 Dum ejus cornua considerarem, *Antiochus*, cornu unum parvum emersit è medio illorum, & tria ex cornibus prioribus evulsa fuerunt ab hujus conspectu : oculi similes oculis humanis erant in isto cornu, & os ejus loquebatur grandia. 9 Videbam subsellia posita esse, & Antiquum dierum sedisse ; cujus vestimentum erat ceu nix candidissima, & capilli capitis ceu lana mundissima : cujus solium flamma ignea, & rotæ ignis ardens : 10 Fluvius igneus fluens egrediebatur à conspectu ejus : millies mille ministrabant ei, & myrias myriadum astabant coram eo : Judex sedit, & libri aperti sunt.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

Τότε (β) Δαρεῖος ὁ βασιλεὺς ἔγραψε πᾶσι τοῖς λαοῖς, φυλαῖς, γλώσσαις, τοῖς οἰκοῦσιν ἐν πάσῃ τῇ
γῇ. Εἰρήνη ὑμῖν πληθυνθείη. Ἐκ προσώπου μου ἐτέθη δόγμα (γ) τοῦτο ἐν πάσῃ ἀρχῇ τῆς βασιλείας
μου, εἶναι τρέμοντας καὶ φοβουμένους ἀπὸ προσώπου τοῦ Θεοῦ Δανιήλ, ὅτι (δ) αὐτός ἐστι Θεὸς ζῶν, καὶ μένων
εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ οὐ διαφθαρήσεται, καὶ ἡ (ε) κυρεία αὐτοῦ ἕως τέλους. Ἀντιλαμβάνεται
καὶ ῥύεται, καὶ ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα (ζ) ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις ἐξείλατο τὸν Δανιὴλ ἐκ
χειρὸς τῶν λεόντων. Καὶ Δανιὴλ κατεύθυνεν ἐν τῇ βασιλείᾳ Δαρείου, καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ Κύρου τοῦ
Πέρσου. †

MS.A. (β) ὁ βασιλεὺς Δαρεῖος (γ) τῷ ἐν (δ) αὐτὸς Θεὸς ζῶν, (ε) κυριεία (ζ) ἐν οὐρανῷ †ὍΡΑΣΙΣ ζʹ.

ΚΕΦ. ζʹ.

Ἐν ἔτει πρώτῳ (α) τοῦ Βαλτάσαρ βασιλέως Χαλδαίων, Δανιὴλ ἐνύπνιον εἶδε, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ· καὶ τὸ (*) ἐνύπνιον αὐτοῦ ἔγραψεν. Ἐγὼ Δανιὴλ ἐθεώρουν (β)· καὶ ἰδοὺ
οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ προσέβαλον εἰς τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην· Καὶ (*) τέσσαρα θηρία μεγάλα ἀνέ-
βαινον ἐκ τῆς θαλάσσης, διαφέροντα ἀλλήλων. Τὸ πρῶτον ὡσεὶ λέαινα (γ), καὶ πτερὰ αὐτῆς ὡς ἀετοῦ.
Ἐθεώρουν ἕως οὗ ἐξετίλη τὰ πτερὰ αὐτῆς· καὶ (δ) ἐξήρθη ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ ποδῶν ἀνθρώπου ἐστάθη, καὶ
καρδία ἀνθρώπου ἐδόθη αὐτῇ. Καὶ ἰδοὺ θηρίον δεύτερον ὅμοιον ἄρκῳ, καὶ εἰς μέρος ἓν ἐστάθη, καὶ (ε)
τρεῖς πλευραὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῆς, ἀναμέσον τῶν ὀδόντων αὐτῆς· καὶ οὕτως ἔλεγον αὐτῇ, Ἀνάστηθι,
φάγε σάρκας πολλάς. Ὀπίσω τούτου ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ θηρίον ἕτερον ὡσεὶ πάρδαλις· καὶ αὐτῇ πτερὰ (*)
τέσσαρα πετεινοῦ ὑπεράνω αὐτῆς, καὶ τέσσαρες κεφαλαὶ τῷ θηρίῳ, καὶ ἐξουσία ἐδόθη (*) αὐτῇ. Ὀπίσω τούτου
ἐθεώρουν, καὶ ἰδοὺ θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἔκθαμβον, (ζ) ἰσχυρὸν περισσῶς, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σι-
δηροῖ (η), ἐσθίον, καὶ λεπτῦνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ συνεπάτει, καὶ αὐτὸ διάφορον περισσῶς
παρὰ πάντα τὰ θηρία τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ (θ) κέρατα δέκα αὐτῷ. Προσενόουν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ,
καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ (ι) ἐξερριζώθη
ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ ἰδοὺ ὀφθαλμοί, ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ, καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα.
Ἐθεώρουν ἕως ὅτου (κ) οἱ θρόνοι ἐτέθησαν, καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ (λ) λευκὸν ὡσεὶ
χιών, καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον καθαρόν, ὁ θρόνος αὐτοῦ φλὸξ πυρός, οἱ τροχοὶ αὐτοῦ πῦρ φλέγον. Πο-
ταμὸς πυρὸς (μ) εἷλκεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ· χίλιαι χιλιάδες ἐλειτούργουν αὐτῷ, καὶ μύριαι μυριάδες παρειστήκεισαν
αὐτῷ. κριτήριον ἐκάθισε, καὶ βίβλοι ἠνεῴχθησαν.

MS.A. † ὍΡΑΣΙΣ ηʹ. (α) Βαλτάσαρ (*) ἐνύπνιον ἔγραψεν. (β) ἐν ὁράματι τῆς νυκτός· καὶ ἰδοὺ (*) τέσσαρα (γ) ἔχουσα πτερά, καὶ πτερὰ (δ) ἐξηγέρθη (ε) τρία πλευρὰ (*) τέσσερα (*) αὐτῷ. (ζ) καὶ ἰσχυρὸν περισσῶς [*παρὰ πάντα τὰ θηρία τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ· καὶ κέρατα δέκα αὐτῷ.] οἱ ὀδόντες (η) μεγάλοι, ἐσθίον, (θ) δέκα κέρατα (ι) ἐξερριζώθη (κ) θρόνοι (λ) ὡσεὶ χιὼν λευκόν, (μ) ἐκπορευόμενος εἷλκεν

Tunc Darius rex scripsit universis populis, tribubus, linguis, habitantibus 25
in universa terra: Pax vobis multiplicetur. A facie nostra positum est de- 26
cretum (g) hoc in omni principatu regni mei, sint trementes, & metuant à
facie Dei Danielis. Ipse enim est Deus vivens, & manens in secula: &
regnum ejus non dissipabitur, & dominatio ejus usque in finem. Suscipit, 27
& liberat, & facit signa, & prodigia in cœlo, & in terra: qui liberavit
Danielem de (b) manu leonum. Et Daniel prosperè egit in regno Darii, & 28
in regno Cyri Persæ.

CAP. VII.

IN *anno primo Baltasar regis Chaldæorum, Daniel somnium vidit: &* 1
visiones capitis ejus in cubili ejus. Et somnium suum (a) scripsit. Ego 2
Daniel (b) videbam: & ecce quatuor venti cœli irruebant in mare Ma-
gnum: Et quatuor bestiæ grandes ascendebant de mari diversæ inter se. 3
Prima, quasi leæna, & alæ ejus, sicut aquilæ. Aspiciebam, donec avul- 4
sæ sunt alæ ejus: & sublata est de terra: & super pedes hominis stetit,
& cor hominis datum est ei. Et ecce bestia secunda similis urso, & in par- 5
te una stetit: & tres costæ in ore ejus inter dentes ejus. Et sic dicebant ei;
Surge, comede carnes multas. Post hanc aspiciebam: & ecce bestia alia, 6
quasi pardus: & huic alæ quatuor volucris super ipsam: & quatuor ca-
pita bestiæ: & potestas data est ei. Post hanc aspiciebam: & ecce bestia 7
quarta terribilis, atque mirabilis, fortis nimis: & dentes ejus (c) fer-
rei: comedens, atque comminuens: & reliqua pedibus suis conculcabat:
& ipsa diversa nimis præ omnibus bestiis, quæ ante eam: & cornua de-
cem ei. Considerabam cornua ejus: & ecce cornu aliud parvulum ascen- 8
dit in medio eorum: Et tria ejus cornua de iis quæ anteà, evulsa sunt à
facie ejus. Et ecce oculi, quasi oculi hominis in cornu isto, & os loquens
*(d) grandia. Aspiciebam, donec throni positi sunt, & * Antiquus dierum* 9
sedit. Et vestimentum ejus candidum, quasi nix: & capillus capitis ejus,
quasi lana munda: thronus ejus flamma ignis: rotæ ejus ignis flagrans.
Flumen ignis (e) trahebat in conspectu ejus. Mille millia deserviebant ei: 10
*& * dena millia denûm millium assistebant ei. Judicium sedit, & libri*
aperti sunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * حينئذ داريوس الملك كتب لكل الشعوب والقبايل والالسن السكان بكل الارض. السلم
26 يكثر لكم * من وجهي وضع امر ليكون كل من في رياسة مملكتي مرتعدين وخايفين
من وجه اله دانيال. لانه هو الاله الحي والدايم الي الدهور. مملكته لا تفسد. وسلطانه الي
27 الغاية * يعضد وينجي. ويصنع ايات وجرايح في السماء وعلي الارض. الذي نجا دانيال من
28 يد الاسد * واستقام دانيال في مملكة داريوس الملك. وفي مملكة كيرش الفارسي.

* الفصل السابع *

* الرويا الثامن *

1 * في السنة الاولي لبلطشاصر ملك الكلدانيين. راي دانيال مناما. ومناظر راسه علي
2 مضجعه. وكتب المنام * انا دانيال رايت في روياي ليلا. واذا اربعة رياح السماء هايجين
3 الي البحر الاعظم * واربعة وحوش كبار صعدوا من البحر. يتميز بعضهم من بعض * الاول
4 مثل لبوة لها جناحان. وجناحاها مثل نسر. ونظرت. واذا جناحاها نتفا. وخرجت من الارض.
5 وقامت علي رجلي انسان. واعطي لها قلب انسان * واذا الوحش الثاني شبيه بالدب. وفي
ناحية واحدة قام. وثلاثة اضلاع في فمه بين اسنانه. وهكذا قالوا له. قم كل لحما كثيرا.
6 * ومن خلف هذا نظرت. واذا وحش اخر مثل النمر. وله اربعة اجنحة طاير من فوقه.
7 واربعة رووس للوحش. واعطي له سلطان * ومن خلف هذا نظرت. واذا وحش رابع مخوف
ومهول وقوي بالاكثر. واسنانه حديد كبار. ياكل ويدق. وما يبقي يدوسه برجليه. وهو
8 متميز بالاكثر من جميع الوحوش من قبله. وله عشر قرون * وتاملت في قرونه. واذا قرن اخر
صغير صعد في وسطهم. وثلاثة قرون قلعت من قدامه من وجهه. واذا عينان مثل عيني
9 انسان في هذا القرن. وفمه يتكلم بالعظايم * نظرت واذا كراسي وضعت. والعتيق الايام
جلس. ولباسه ابيض مثل الثلج. وشعر راسه مثل الصوف النقي. وكرسيه لهيب نار. وبكراته
10 نار تتقد * ونهر نار يجري ويخرج من قدامه. والوف الوف يخدمونه. وربوات ربوات وقوف
امامه. وانتصب موضع الحكم. وفتحت الاسفار.

Tunc Darius rex scripsit omnibus popu- 25
lis, nationibus, & linguis habitantibus in
tota terra: Pax multiplicetur vobis. A 26
me proponitur decretum, ut quicunque
extant in dominio regni mei, paveant ti-
meántque faciem Dei Danielis, quoniam
ipse est Deus vivus & in secula perpe-
tuus: regnum ejus nunquam corrum-
petur, & imperium ejus erit ad finem us-
que. Auxiliatur, & liberat, editque 27
signa & prodigia in cœlo & super ter-
ram; qui Danielem eripuit è manu leo-
num. Cæterùm Daniel prosperè egit in 28
regno Darii regis, & in regno Cyri
Persæ.

CAP. VII.

Visio octava.

A*Nno primo Baltasasaris regis Chal-* 1
dæorum vidit Daniel somnium (visiones
autem capitis ejus fuerunt super cubile
ipsius) scripsitque somnium: Ego Daniel 2
vidi in visione mea nocturna, & ecce qua-
tuor venti cœli furebant in mare maxi-
mum, Et quatuor magnæ belluæ ascen- 3
debant è mari, diversæ altera ab altera.
Prima similis erat leænæ habenti duas a- 4
las, & alæ ipsius quasi aquilæ. Vidi etiam,
& ecce avulsæ sunt alæ ipsius, & egressa
est è terra, stetitque in pedes humanos, &
datum est ei cor humanum. Deinde ecce 5
bellua secunda similis urso, qui in parte
una stetit, tres habens costas in ore suo in-
ter dentes suos: huic ita dixerunt; Surge,
comede carnem multam. Post hanc vidi, 6
& ecce belluam aliam pardo similem,
quatuor volucris alas habentem superné:
& quatuor capita habebat hæc bellua: &
data est ei potestas. Post hanc etiam vi- 7
di, & ecce bellua quarta formidabilis &
horrenda, & summoperè fortis: dentes
ejus erant ferrei, ingentes: comedebat,
& comminuebat; & quod remanebat,
pedibus conculcabat: erat autem hæc ma-
gis diversa à cæteris belluis præcedenti-
bus, & habebat cornua decem. Me au- 8
tem contemplante cornua ejus, ecce cornu
aliud parvum succrevit inter illa, &
tria cornua evulsa sunt à conspectu & à
facie istius: duo præterea oculi similes
oculis humanis erant in isto cornu, & os
ejus grandia loquebatur. Vidi, et ecce 9
sedes positæ fuerunt, et Antiquus dierum
sedit, cujus vestitus albus erat sicut nix,
et capilli capitis sicut lana munda: sedes
ejus, flammæ ignis; et rotæ ejus, ignis
ardens: Fluvius igneus effluebat et e- 10
grediebatur à conspectu ejus: millia mil-
lium ministrabant ei, et myriades myria-
dum astantes erant ei: parátus fuit lo-
cus judicii, et aperti sunt libri.

דניאל : ז

11 חָזֵה הֲוֵית בֵּאדַיִן מִן־קָל מִלַּיָּא רַבְרְבָתָא דִּי קַרְנָא מְמַלֱּלָה חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי קְטִילַת חֵיוְתָא וְהוּבַד גֶּשְׁמַהּ וִיהִיבַת לִיקֵדַת אֶשָּׁא׃

12 וּשְׁאָר חֵיוָתָא הֶעְדִּיו שָׁלְטָנְהוֹן וְאַרְכָה בְחַיִּין יְהִיבַת לְהוֹן עַד־זְמַן וְעִדָּן׃

13 חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי לֵילְיָא וַאֲרוּ עִם־עֲנָנֵי שְׁמַיָּא כְּבַר אֱנָשׁ אָתֵה הֲוָא וְעַד־עַתִּיק יוֹמַיָּא מְטָה וּקְדָמוֹהִי הַקְרְבוּהִי׃

14 וְלֵהּ יְהִיב שָׁלְטָן וִיקָר וּמַלְכוּ וְכֹל עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא לֵהּ יִפְלְחוּן שָׁלְטָנֵהּ שָׁלְטָן עָלַם דִּי־לָא יֶעְדֵּה וּמַלְכוּתֵהּ דִּי־לָא תִתְחַבַּל׃

15 אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אֲנָה דָנִיֵּאל בְּגוֹא נִדְנֶה וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי יְבַהֲלֻנַּנִי׃

16 קִרְבֵת עַל־חַד מִן־קָאֲמַיָּא וְיַצִּיבָא אֶבְעֵא־מִנֵּהּ עַל־כָּל־דְּנָה וַאֲמַר־לִי וּפְשַׁר מִלַּיָּא יְהוֹדְעִנַּנִי׃

17 אִלֵּין חֵיוָתָא רַבְרְבָתָא דִּי אִנִּין אַרְבַּע אַרְבְּעָה מַלְכִין יְקוּמוּן מִן־אַרְעָא׃

18 וִיקַבְּלוּן מַלְכוּתָא קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְיַחְסְנוּן מַלְכוּתָא עַד־עָלְמָא וְעַד עָלַם עָלְמַיָּא׃

19 אֱדַיִן צְבִית לְיַצָּבָא עַל־חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא דִּי־הֲוָת שָׁנְיָה מִן־כָּלְּהֵין דְּחִילָה יַתִּירָה שִׁנַּהּ דִּי־פַרְזֶל וְטִפְרַהּ דִּי־נְחָשׁ אָכְלָה מַדֲּקָה וּשְׁאָרָא בְּרַגְלַהּ רָפְסָה׃

20 וְעַל־קַרְנַיָּא עֲשַׂר דִּי בְרֵאשַׁהּ וְאָחֳרִי דִּי סִלְקַת וּנְפַלוּ מִן־קֳדָמַהּ תְּלָת וְקַרְנָא דִכֵּן וְעַיְנִין לַהּ וּפֻם מְמַלִּל רַבְרְבָן וְחֶזְוַהּ רַב מִן־חַבְרָתַהּ׃

21 חָזֵה הֲוֵית וְקַרְנָא דִכֵּן עָבְדָה קְרָב עִם־קַדִּישִׁין וְיָכְלָה לְהוֹן׃

22 עַד דִּי־אֲתָה עַתִּיק יוֹמַיָּא וְדִינָא יְהִב לְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין וְזִמְנָא מְטָה וּמַלְכוּתָא הֶחֱסִנוּ קַדִּישִׁין׃

23 כֵּן אֲמַר חֵיוְתָא רְבִיעָיְתָא מַלְכוּ רְבִיעָאָה תֶּהֱוֵא בְאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵא מִן־כָּל־מַלְכְוָתָא וְתֵאכֻל כָּל־אַרְעָא וּתְדוּשִׁנַּהּ וְתַדְּקִנַּהּ׃

24 וְקַרְנַיָּא עֲשַׂר מִנַּהּ מַלְכוּתָה עַשְׂרָה מַלְכִין יְקֻמוּן וְאָחֳרָן יְקוּם אַחֲרֵיהוֹן וְהוּא יִשְׁנֵא מִן־קַדְמָיֵא וּתְלָתָה מַלְכִין יְהַשְׁפִּל׃

25 וּמִלִּין לְצַד עִלָּאָה יְמַלִּל וּלְקַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין יְבַלֵּא וְיִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה זִמְנִין וְדָת וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן׃

Versio VULG. LAT.

Aspiciebam propter vocem sermonum grandium, quos cornu illud loquebatur: & vidi quoniam interfecta esset bestia, & periisset corpus ejus, & traditum esset ad comburendum igni: Aliarum quoque bestiarum ablata esset potestas, & tempora vitæ constituta essent eis usque ad tempus & tempus. Aspiciebam ergò in visione noctis, & ecce cum nubibus cœli quasi filius hominis veniebat, & usque ad Antiquum dierum pervenit: & in conspectu ejus obtulerunt eum. Et dedit ei potestatem, & honorem, & regnum: & omnes populi, tribus, & linguæ ipsi servient: potestas ejus, potestas æterna, quæ non auferetur: & regnum ejus, quod non corrumpetur. Horruit spiritus meus, ego Daniel territus sum in his, & visiones capitis mei conturbaverunt me. Accessi ad unum de assistentibus, & veritatem quærebam ab eo de omnibus his. Qui dixit mihi interpretationem sermonum, & docuit me: Hæ quatuor bestiæ magnæ, quatuor sunt regna, quæ consurgent de terra. Suscipient autem regnum Sancti Dei altissimi: & obtinebunt regnum usque in seculum, & seculum seculorum. Post hoc volui diligenter discere de bestia quarta, quæ erat dissimilis valdè ab omnibus, & terribilis nimis: dentes & ungues ejus ferrei: comedebat, & comminuebat, reliqua pedibus suis conculcabat: Et de cornibus decem, quæ habebat in capite: & de alio, quod ortum fuerat, ante quod ceciderant tria cornua: & de cornu illo, quod habebat oculos, & os loquens grandia, & majus erat cæteris. Aspiciebam, & ecce cornu illud faciebat bellum adversus Sanctos, & prævalebat eis, Donec venit Antiquus dierum, & judicium dedit Sanctis Excelsi, & tempus advénit, & regnum obtinuerunt Sancti. Et sic ait; Bestia quarta, regnum quartum erit in terra, quod majus erit omnibus regnis, & devorabit universam terram, & conculcabit, & comminuet eam. Porrò cornua decem ipsius regni, decem reges erunt: & alius consurget post eos, & ipse potentior erit prioribus, & tres reges humiliabit. Et sermones contra Excelsum loquetur, & Sanctos Altissimi conteret: & putabit quòd possit mutare tempora, & leges, & tradentur in manu ejus usque ad tempus, & tempora, & dimidium temporis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Videbam interfectam esse belluam illam, & periisse corpus ejus, & traditam esse incendio ignis: Reliquas verò belluas depositas esse à dominatu suo, spatium tamen ac vitam eis concessam usque ad tempus & terminum præfinitum. Videbam super cœli nubes quendam ceu filium hominis venisse, & usque ad Antiquum dierum accessisse, eique oblatum fuisse. Huic datus fuit dominatus, honos, & regnum; ut omnes populi, nationes, ac linguæ servirent ei: dominium ejus dominium est perpetuum & minimè fluxum, & regnum ejus incorruptum. Doluit spiritus meus mei Danielis in cubili meo, & visiones capitis mei conturbaverunt me. Itaque accedens ad unum ex iis ministris, veritatem ab eo indagavi de his omnibus: qui dixit mihi veritatem, & interpretationem verborum meorum exposuit mihi. Is mihi dixit; Quatuor illæ belluæ magnæ quas vidisti, quatuor *figurant* reges in terra surrecturos. Tum regnum accipient Sancti *Dei* excelsi, & regnum possidebunt in seculum & in seculum seculorum. Tunc optavi ego Daniel investigare de quarta bellua quæ diversa erat ab omnibus belluis, & admodum horrenda: cujus dentes ferrei, ungues ænei: comedebat comminuebatque, & quod relinquebat, pedibus conculcabat: Similiter de cornibus decem quæ habebat in capite suo, deque illo alio quo emergente de medio illorum, tria ceciderunt à conspectu ipsius: cornu inquam, illo quod oculos habebat, cujus os grandia loquebatur, cujus denique species major erat quàm sociorum ejus, *Antiochus*. Videbam illud cornu bellum gerere cum Sanctis, eorumque fortitudinem superare: Donec veniret Antiquus dierum, & judicium daret Sanctis Excelsi, & adveniente tempore regnum posiderent Sancti. Sic autem dixit mihi; Bellua illa quarta, regnum quartum erit in terra, quod præstabit regnis omnibus, comedet universam terram, & conculcabit & conteret eam. Cornua vero decem *significant ex eodem* regno decem reges surrecturum, qui præcedentes superabit, & tres reges deprimet: Verba adversus Excelsum loquetur, & adversus Sanctos Excelsi fraudem: & credet se mutaturum tempora, terminos præfinitos, ac leges: & *quidem* tradentur in manum ejus usque ad præfinitum quoddam tempus temporum, & dimidium tempus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ἐθεώρουν τότε ἀπὸ φωνῆς τῶν (ν) λόγων τῶν μεγάλων, ὧν τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐλάλει, ἕως (ξ) ἀνῃρέθη τὸ θη-
ρίον, καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός. Καὶ τῶν λοιπῶν θηρίων (ο) μετεστάθη ἡ ἀρ-
12 χὴ, καὶ μακρότης ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως καιροῦ καὶ καιροῦ. Ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν
13 νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος (π), καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε, (ρ) καὶ
προσηνέχθη αὐτῷ. Καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία, καὶ πάντες οἱ λαοὶ, φυλαὶ, (σ)
14 καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσιν· ἡ ἐξουσία αὐτοῦ, ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ
15 οὐ διαφθαρήσεται. Ἔφριξε τὸ πνεῦμά μου ἐν τῇ ἕξει μου, ἐγὼ Δανιὴλ, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου
16 ἐτάρασσόν με. Καὶ προσῆλθον ἑνὶ τῶν ἑστηκότων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ μαθεῖν περὶ
πάντων τούτων. καὶ εἶπέ μοι τὴν ἀκρίβειαν, καὶ τὴν σύγκρισιν τῶν λόγων ἐγνώρισέ μοι. Ταῦτα τὰ θη-
17 ρία (τ) τὰ τέσσαρα, τέσσαρες βασιλεῖαι ἀναστήσονται ἐπὶ τῆς γῆς, αἳ ἀρθήσονται· Καὶ παραλήψονται
18 τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου, καὶ καθέξουσιν αὐτὴν ἕως αἰῶνος τῶν αἰώνων. Καὶ ἐζήτουν ἀκριβῶς περὶ
19 τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου· ὅτι ἦν διαφέρον παρὰ πᾶν θηρίον, φοβερὸν περισσῶς, οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδη-
ροῖ, καὶ (υ) ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοῖ, ἐσθίον, καὶ λεπτῦνον, καὶ τὰ ἐπίλοιπα τοῖς ποσὶν αὐτοῦ συνεπάτει.
20 Καὶ περὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ τῶν δέκα τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἑτέρου τοῦ ἀναβάντος, καὶ ἐκ-
τιναχθέντος τῶν (φ) πρώτων, ᾧ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ, (χ) μείζων
21 τῶν λοιπῶν. Ἐθεώρουν, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ (ψ) ἴσχυσε πρὸς αὐτοὺς,
22 (ω) Ἕως οὗ ἦλθεν ὁ παλαιὸς (*) ἡμερῶν, καὶ τὸ κρίμα ἔδωκεν ἁγίοις ὑψίστου· καὶ ὁ καιρὸς ἔφθασε, καὶ
τὴν βασιλείαν κατέσχον οἱ ἅγιοι. Καὶ εἶπε, Τὸ θηρίον τὸ τέταρτον, βασιλεία τετάρτη ἔσται ἐν τῇ γῇ,
23 ἥτις ὑπερέξει πάσας τὰς βασιλείας, καὶ καταφάγεται πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ συμπατήσει αὐτὴν καὶ κατα-
24 κόψει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα αὐτοῦ, δέκα βασιλεῖς ἀναστήσονται, καὶ ὀπίσω (α) αὐτῶν ἀναστήσεται
ἕτερος, ὃς ὑπεροίσει κακοῖς πάντας τοὺς ἔμπροσθεν, καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει. Καὶ λόγους πρὸς τὸν
25 ὕψιστον λαλήσει, καὶ τοὺς ἁγίους ὑψίστου παλαιώσει, καὶ ὑπονοήσει τοῦ ἀλλοιῶσαι καιροὺς καὶ νόμον, καὶ δο-
θήσεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ (β) ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν καί γε ἥμισυ καιροῦ.

Aspiciebam tunc à voce sermonum grandium, quos cornu illud loqueba- 11
tur; quoadusque interfecta est bestia, & periit, & corpus ejus datum est
in combustionem ignis. Et cæterarum bestiarum translatus est principatus : 12
& longitudo vitæ data est eis usque ad tempus, & tempus. Aspiciebam 13
in visione noctis : & ecce cum nubibus cœli, quasi filius hominis veniens : &
usque ad Antiquum dierum pervenit : & (f) oblatus est ei : Et datus est 14
ipsi principatus, & honor, & regnum : & (g) omnes populi, tribus, &
linguæ ipsi servient. Potestas ejus, potestas sempiterna, quæ non per-
transibit : & regnum ejus non corrumpetur. Horruit spiritus meus : 15
(h) in habitu meo ego Daniel : & visiones capitis mei conturbabant me.
Et accessi ad unum assistentium : & veritatem quærebam ab eo discere 16
de omnibus his. Et dixit mihi veritatem; & interpretationem sermonum
notam mihi fecit. Hæ quatuor (i) bestiæ; quatuor regna consurgent 17
super terram : quæ auferentur. Et suscipient regnum Sancti Altissimi : 18
& obtinebunt illud usque in seculum seculorum. Et quærebam diligen- 19
ter de bestia quarta : (quia erat dissimilis ab omni bestia, terribilis nimis :
dentes ejus ferrei, & ungues ejus ænei : comedens, & comminuens : &
reliqua pedibus suis conculcabat :) Et de cornibus ejus decem, quæ in capi- 20
te ejus, & alio, quod ascenderat, & excusserat de (k) prioribus, cui oculi,
& os loquens grandia, & aspectus ejus major cæteris. Aspiciebam : & 21
cornu illud faciebat bellum cum Sanctis, & prævalebat erga eos, Donec 22
venit Antiquus dierum, & judicium dedit Sanctis Excelsi : & tempus
advenit : & regnum obtinuerunt Sancti. Et dixit; Bestia quarta, 23
regnum quartum erit in terra, quod superabit omnia regna, & devorabit
universam terram, et conculcabit eam, et comminuet. Et decem cor- 24
nua ejus, decem reges consurgent, et post eos consurget alius : qui supe-
rabit (l) malis omnes priores, et tres reges humiliabit : Et sermones 25
contra Excelsum loquetur : et Sanctos Altissimi (m) faciet veterascere :
& (n) cogitabit mutare tempora, et legem : et tradentur in manu ejus usque
ad tempus, et tempora, et etiam dimidium temporis.

MS.A. (ν) λόγων, * ὧν ἐλάλει, ὧν (ξ) τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἀνῃρέθη, (ο) ἡ ἀρχὴ μετεστάθη, (π) ἦν, καὶ (ρ) ἐνώπιον αὐτοῦ προσήγαγον αὐτόν. Καὶ αὐτῷ ἐδόθη (σ) γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύουσιν· (τ) μεγάλα τὰ τέσσαρα, (υ) οἱ ὄνυχες (φ) προτέρων τρία, κέρας ἐκεῖνο ᾧ οἱ (χ) μείζω (ψ) ἴσχυεν (ω) Ἕως ἦλθεν (*) τῶν ἡμερῶν, (α) αὐτοῦ (β) ἕως καιροῦ * καὶ καιροῦ καὶ καιρῶν καὶ ἥμισυ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ونظرت حينئذ من صوت الكلمات العظيمة التي تكلم بها ذلك القرن • حتى قتل
12 ذلك الوحش وهلك • واعطي جسده لتحريق النار * ونقلت رياسة بقية الوحوش • واعطي
13 لها طول حياة زمان ووقت * ونظرت في رويا الليل • واذا مع سحب السماء مثل ابن انسان
14 كان اتيا • وبلغ الى العتيق الايام • وقرب امامه * واعطيت له الرياسة والكرامة والمملكة •
وجميع الشعوب والقبايل والالسن يتعبدون له • وسلطانه سلطان ابدي الذي لا يزول •
15 ومملكته لا تفسد * فضعفت نفسي انا دانيال في حواسي • ومناظر راسي اقلقتني •
16 * وتقدمت لواحد من القيام • وطلبت منه التحقيق من اجل هولاء كلهم • فقال لي
17 التحقيق • واعلمني تاويل الكلمات * هولاء الوحوش الاربعة الكبار • اربع ممالك تقوم
18 على الارض * هذه تنزع • وياخذ قديسوا العلي المملكة • ويستحوذون عليها الى الابد
19 والى ابد الاباد * فطلبت تحقيقا من اجل الوحش الرابع لانه كان مميزا عن كل
وحش • ومخوفا بالاكثر • اسنانه حديد • ومخاليبه نحاس • ياكل ويدق • وما تبقى
20 يدوسه برجليه * ومن اجل قرونه العشر التي في راسه • واذ صعد الاخر نقض ثلاثة
من الاولين • وذلك القرن له عينان • وفم يتكلم بالعظايم • ومنظره اعظم من الباقي •
21 22 * ونظرت ذلك القرن صنع حربا مع القديسين • وقوي عليهم * حتى جاء العتيق الايام
23 واعطى الحكم لقديسي العلي • والزمان بلغ • واخذت القديسون المملكة * فقال •
الوحش الرابع مملكة رابعة تكون في الارض • هذه تعلو جميع الممالك • وتاكل كل
24 الارض وتدوسها وتدقها * وعشر قرونه عشر ملوك يقومون * ومن خلفهم يقوم اخر
25 هذا يفوق بالشرور جميع من قبله • ويذل ثلاثة ملوك * ويتكلم على العلي كلاما
ويضل قديسي العلي • ويظن ان يغير الاوقات والناموس • ويدفع في يديه الى وقت
اوقات ونصف وقت •

* Vidi etiam tunc à voce sermonum ma- 11
gnorum quos protulerat illud cornu,
donec interfecta est bellua illa, periitque,
& traditum fuit corpus incendio ignis.
Et translatus est principatus reliquarum 12
belluarum, sed concessa eis longitudo
ætatis, spatii, & temporis. Præterea 13
vidi in visione nocturna, & ecce cum
nubibus cœli quasi filius hominis veni-
ebat, & pervenit usque ad Antiquum
dierum : & cùm oblatus fuisset co-
ram eo, Datus fuit ei principatus, ho- 14
nor, atque regnum : & omnes populi,
nationes, ac linguæ servient ei : potestas
ejus potestas æterna quæ nunquam deficiet,
& regnum ejus nunquam corrumpetur.
Quapropter cùm extenuata fuisset anima 15
mea mei Danielis in sensibus meis, &
visiones capitis mei conturbarent me;
Accessi ad unum ex astantibus, & ex- 16
ploratus sum ab eo veritatem, & notam
fecit mihi interpretationem verborum.
Hæ belluæ quatuor ingentes, quatuor 17
sunt regna super terram surrectura.
His ablatis, Sancti Altissimi regnum 18
accipient, et potientur eo in æternum
et in æternitatem æternitatum. Deinde 19
exploratus sum veritatem de quarta
bellua, utpote diversa ab omnibus bel-
luis, et magnopere formidabili; cujus
dentes erant ferrei, ungues ænei; com-
edebat et comminuebat, quódque rema-
nebat, pedibus conculcabat : Déque 20
cornibus ejus decem quæ capite gere-
bat, et cur aliud succrescens tria prio-
rum excusserit, idémque cornu oculos
haberet, et os grandia loquens, et spe-
cies ejus reliquis major esset. Vide- 21
ram etiam cornu illud bellum gessisse
contra Sanctos, eísque prævaluisse. Do- 22
nec venisset Antiquus dierum, dedissét-
que regnum Sanctis Altissimi; et tem-
pore adveniente, Sancti regnum obtinu-
issent. Dixit; Bellua quarta, regnum 23
quartum erit in terra : hoc omnia re-
gna superabit, comedet universam ter-
ram, conculcabit et conteret eam. Cor- 24
nua ipsius decem, sunt reges decem
surrecturi; post quos surget alius, qui
malis omnes prædecessores suos supe-
rabit, et reges tres humiliabit. Adver- 25
sùs Altissimum verba obloquetur, se-
ducet Sanctos Excelsi, putabitque se
mutare posse tempora et legem : et
quidem dabitur hoc in manum ejus ad
tempus temporum et dimidium tem-
poris.

magnitudo & ,potestas & ,regnum Et .finem in usque *perdendum & ,delendum ad* ,auferent ejus potestatē & ; sedebit judicium Et
26 ודינא יתב ושלטנה יהעדון להשמדה ולהובדה עד־סופא׃ ומלכותא ושלטנא ורבותא
27 potestates omnes & ,*seculi* regnum ejus regnum : altissimorum sanctorum populo est *datum* cœlum omne subter *regnorum*
די מלכות תחות כל־שמיא יהיבת לעם קדישי עליונין מלכותה מלכות עלם וכל שלטניא
mei splendores & ,me terruerunt meæ cogitationes multùm ,Daniel ego : verbi finis usque Huc .obedient & ,servient ei
28 לה יפלחון וישתמעון׃ עד־כה סופא די־מלתא אנה דניאל שגיא רעיוני יבהלנני וזיוי
.conservavi meo corde in sermonem & ,me *super sunt immutati*
ישתנון עלי ומלתא בלבי נטרת׃

CAP. VIII. ח

.principio in *me ad* apparuit *postquam* Daniel ego : *me ad* apparuit visio ,regis Balsasar regni tertio anno In
1 בשנת שלוש למלכות בלשאצר המלך חזון נראה אלי אני דניאל אחרי הנראה אלי בתחלה׃
ego & ,visione in vidi & : provincia Helam in quæ ,*metropoli* Susan in *ego &* ,*me videndo in* fuit & ,visione in vidi Et
2 ואראה בחזון ויהי בראתי ואני בשושן הבירה אשר בעילם המדינה ואראה בחזון ואני
; cornua ei & ,*rivi facies ad stans* unus aries ecce & ,vidi & ,meos oculos levavi Et .Ulai *rivum super* eram
3 הייתי על־אובל אולי׃ ואשא עיני וארא והנה איל אחד עמד לפני האבל ולו קרנים
cornupetentem arietem Vidi .novissimo in *ascendens excelsum* & ,*secundo præ excelsum* unum & ,excelsa cornua &
4 והקרנים גבהות והאחת גבהה מן־השנית והגבהה עלה באחרנה׃ ראיתי את־האיל מנגח
fecit & : ejus manu de *eruens* nec ,*ejus facies ad* stabant non bestiæ omnes & ,Meridiem *ad* & ,Aquilonem & ,*mare* ad
ימה וצפונה ונגבה וכל־חיות לא־יעמדו לפניו ואין מציל מידו ועשה
facies super Occidente ab *veniens* caprarum hircus ecce & ; perpendens eram ego Et .est magnificatus & ,suā voluntatē secundùm
5 כרצנו והגדיל׃ ואני הייתי מבין והנה צפיר־העזים בא מן־המערב על־פני
,cornua habentem arietem ad usque venit Et .ejus oculos inter *visionis* cornu hirco & : terram *in tangens* non & ,terræ totius
6 כל־הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר קרן חזות בין עיניו׃ ויבא עד־האיל בעל הקרנים
,arietem *juxta pertingentem* eum vidi Et .suæ fortitudinis ira in eum ad cucurrit & ; fluvium ante stantem videram quem
7 אשר ראיתי עמד לפני האבל וירץ אליו בחמת כחו׃ וראיתיו מגיע אצל האיל
standum ad ,ariete in fortitudo erat non & ,ejus cornua duo *confregit* & ,arietem percussit & ,eum *in est commotus bile* &
ויתמרמר אליו ויך את־האיל וישבר את־שתי קרניו ולא־היה כח באיל לעמד
caprarum hircus Et .ejus manu de arietem *eruens* erat non & ,eum conculcavit & ,terram in eum projecit & ; eum ante
8 לפניו וישליכהו ארצה וירמסהו ולא־היה מציל לאיל מידו׃ וצפיר העזים
quatuor in ,eo pro quatuor *apparentia* ascenderunt & ,magnum cornu est fractum ,*illum roborari ut* & : *valde usque* est magnificatus
הגדיל עד־מאד וכעצמו נשברה הקרן הגדולה ותעלנה חזות ארבע תחתיה לארבע
,Orientem ad & ,Meridiem ad *præstanter* crevit & ; parvum unum cornu est egressum illis ex uno ex Et .cœli ventos
9 רוחות השמים׃ ומן־האחת מהם יצא קרן־אחת מצעירה ותגדל־יתר אל־הנגב ואל־המזרח
.eas conculcavit & ,stellis de & ,exercitu de terram dejecit & ; cœlorum exercitum ad usque crevit Et .*ornatum* ad &
10 ואל־הצבי׃ ותגדל עד־צבא השמים ותפל ארצה מן־הצבא ומן־הכוכבים ותרמסם׃
exercitus Et .ejus *sanctuarii* locus est projectus & ,juge est ablatum eo ab & ; est magnificatum exercitus principem ad usque Et
11
12 ועד שר־הצבא הגדיל וממנו הרם התמיד והשלך מכון מקדשו׃ וצבא
.prosperabitur & ,faciet & ,terram in veritatem projiciet & ,*prævaricatione in* juge contra dabitur
תנתן על־התמיד בפשע ותשלך אמת ארצה ועשתה והצליחה׃

Versio VULG. LAT.

Et judicium sedebit, ut auferatur potentia, & conteratur, 26
& dispereat usque in finem. Regnum autem, & potestas, 27
& magnitudo regni, quæ est subter omne cœlum, detur
populo Sanctorum Altissimi : cujus regnum, regnum sem-
piternum est, & omnes reges servient ei, & obedient.
Hucusque finis verbi. Ego Daniel multùm cogitationibus 28
meis conturbabar, & facies mea mutata est in me : verbum
autem in corde meo conservavi.

CAP. VIII.

ANno tertio regni Baltassar regis, visio apparuit mihi. 1
Ego Daniel, post id quod videram in principio. Vidi in 2
visione mea, cùm essem in Susis castro, quod est in Ælam
regione : vidi autem in visione esse me super portam Ulai.
Et levavi oculos meos, & vidi : & ecce aries unus stabat 3
ante paludem, habens cornua excelsa, & unum excelsius
altero atque succrescens. Posteà Vidi arietem cornibus 4
ventilantem contra Occidentem, & contra Aquilonem,
& contra Meridiem, & omnes bestiæ non poterant re-
sistere ei, neque liberari de manu ejus : fecitque secun-
dùm voluntatem suam, & magnificatus est. Et ego in- 5
telligebam : ecce autem hircus caprarum veniebat ab
Occidente super faciem totius terræ, & non tangebat ter-
ram : porrò hircus habebat cornu insigne inter oculos
suos. Et venit usque ad arietem illum cornutum, quem 6
videram stantem ante portam, & cucurrit ad eum in im-
petu fortitudinis suæ. Cúmque appropinquâsset prope 7
arietem, efferatus est in eum, & percussit arietem, &
comminuit duo cornua ejus, & non poterat aries resistere
ei : cúmque eum misisset in terram, conculcavit, & ne-
mo quibat liberare arietem de manu ejus. Hircus autem 8
caprarum magnus factus est nimis : cúmque crevisset, fra-
ctum est cornu magnum, & orta sunt quatuor cornua subter
illud per quatuor ventos cœli. De uno autem ex eis 9
egressum est cornu unum modicum : & factum est grande
contra Meridiem, & contra Orientem, & contra fortitu-
dinem. Et magnificatum est usque ad fortitudinem cœli : 10
& dejecit de fortitudine, & de stellis, & conculcavit eas.
Et usque ad principem fortitudinis magnificatum est : & ab 11
eo tulit juge sacrificium, & dejecit locum sanctificationis
ejus. Robur autem datum est ei contra juge sacrifi- 12
cium propter peccata : & prosternetur veritas in terra, &
faciet, & prosperabitur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

Verùm judice sedente, auferent ab eo domi- 26
natum ejus, ut vastent ac perdant eum usque
ad regni exterminium. Dominatus autem, 27
& majestas, ac regnum quod sub cœlo est,
tradetur populo sancto Altissimi : regnum
ejus regnum erit perpetuum, & omnes domi-
nationes ei servient & obedient. Hucusque 28
finis esto sermonis. Me Danielem vehementer
anxerunt cogitationes meæ, species mea im-
mutata est, & rem istam in corde meo servavi.

CAP. VIII.

ANno tertio regni Blitsasaris regis, visio 1
apparuit mihi Danieli post visionem illam pri-
mam quæ apparuerat mihi. Vidi in somnio 2
meo esse me in Susan palatio quod est in urbe
Ilam : vidíque in somnio meo consistere me
prope Abul-Ulai : *Darius Medus.* Et sub- 3
latis oculis vidisse me, cùm ecce aries quidam
consistebat ante Abul : is habebat cornua,
ejusque cornua prælonga erant ; sed unum
altero longius : & quod longius erat, poste-
riùs succrevit. Vidi arietem illum cornu- 4
petentem Occidentem, Aquilonem, & Meri-
diem versùs ; nullámque bestiam resistere
illi, & neminem manus ejus effugere : fecisse
pro libito, & elevatum esse, me considerante.
Hircus caprarum Alexander Philippi filius. 5
Tum hircus caprarum venit ab Occidente su-
per faciem totius terræ, nihílque lædebat in
terra. Huic hirco cornu conspiciebatur in
fronte. Venit autem & accessit usque ad 6
arietem illum bicornem, quem videram con-
sistentem ante Abul : Suóque impetu in eum 7
accurrens pervênit ad arietem ; & excan-
descens in eum, feriit arietem, fregítque am-
bo cornua ejus : *Aries Darius rex Medus :*
neque fuit facultas in ariete resistendi illi : &
dejiciens illum in terram, conculcavit illum,
neque fuit qui eriperet arietem de manibus
hirci caprarum. Hircus caprarum crevit ad- 8
modùm ; cúmque grandis effectus esset, fra-
ctum est cornu ipsius magnum : *Obitus Alex-
andri filii Philippi* : tum enata sunt loco illius
quatuor conspicua in quatuor cœli ventos.
Antiochus Epiphanes: quatuor servi Alexan- 9
*dri filii Philippi, qui regnaverunt post obitum
ejus.* De quorum uno prodiit cornu quod-
dam parvum, quòd crevit præcipuè Meridi-
em & Orientem versús : Crevit autem 10
usque ad exercitus cœli, dejecítque in ter-
ram tam ex illis exercitibus quàm de stellis, &
conculcavit eas. Quin & ad principes exer- 11
citûs usque pervênit, & abstulit ab eo æterni-
tatem, (*i. juge sacrificium*) evertítque fir-
mamentum Sanctuarii ejus. Et robur datum 12
est ei contra æternitatem propter peccata, &
Sanctuarium solio æquatum est : & prospero
successu profecit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

26 Καὶ τὸ κριτήριον (γ) ἐκάθισε, καὶ τὴν ἀρχὴν μεταστήσουσι τοῦ ἀφανίσαι, καὶ τοῦ ἀπολέσαι ἕως τέλους.
27 Καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία καὶ ἡ μεγαλωσύνη τῶν βασιλέων τῶν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ, (δ) ἐδόθη
ἁγίοις ὑψίστου· καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ, βασιλεία αἰώνιος, καὶ πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αὐτῷ δουλεύσουσι καὶ ὑπα-
28 κούσονται. Ἕως ὧδε τὸ πέρας τοῦ λόγου. ἐγὼ Δανιήλ, (ε) οἱ διαλογισμοί μου ἐπὶ πολὺ συνετάρασ-
σόν με, καὶ ἡ μορφή μου (ζ) ἠλλοιώθη, καὶ τὸ ῥῆμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου (η) διετήρησα. †

MS. A. (γ) καθίσῃ, (δ) καὶ ἐδόθη (ε) ἐπὶ πολὺ οἱ διαλογισμοί μου (ζ) ἠλλοιώθη ἐπ' ἐμοί, (η) συνετήρησα. † ὍΡΑΣΙΣ η'.

Et judicium sedit: et principatum transferent, ut aboleatur, et disperget 26
usque in finem. Et regnum, et potestas, et magnitudo regum, qui subter 27
omne cœlum, data sunt Sanctis Altissimi. Et regnum ejus regnum sempi-
ternum: et omnes principatus servient ei, et obedient. Hucusque finis 28
verbi. Ego Daniel: cogitationes meæ multùm conturbabant me: et (o)
forma mea mutata est: verbum autem in corde meo conservavi.

† ὍΡΑΣΙΣ η'.

ΚΕΦ. η'.

1 ἘΝ ἔτει τρίτῳ τῆς βασιλείας (*) Βαλτάσαρ τοῦ βασιλέως ὅρασις ὤφθη πρὸς μέ· (α) ἐγὼ Δανιὴλ μετὰ
2 τὴν ὀφθεῖσάν μοι τὴν ἀρχήν, Καὶ ἤμην ἐν Σούσοις τῇ βάρει, ἥ ἐστιν ἐν χώρᾳ Αἰλάμ· (β) καὶ ἤμην ἐπὶ
3 τοῦ Οὐβάλ. Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἴδον· καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς ἑστηκὼς πρὸ τοῦ Οὐβάλ· καὶ αὐτῷ
(γ) κέρατα ὑψηλά· καὶ τὸ ἓν ὑψηλότερον τοῦ ἑτέρου, καὶ τὸ (δ) ὑψηλὸν ἀνέβαινεν ἐπ' ἐσχάτων. Καὶ
4 ἴδον τὸν κριὸν κερατίζοντα κατὰ θάλασσαν, καὶ Βορρᾶν, καὶ (ε) Νότον· καὶ πάντα τὰ θηρία οὐ (ζ) στήσονται ἐν-
ώπιον αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησε κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐμεγαλύνθη.
5 Καὶ ἐγὼ ἤμην συνιῶν, καὶ ἰδοὺ τράγος αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ Λιβὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ οὐκ
ἦν (η) ἁπτόμενος τῆς γῆς· καὶ τῷ τράγῳ (θ) κέρας μέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ κριοῦ τοῦ
6 τὰ κέρατα ἔχοντος, οὗ ἴδον (ι) ἑστῶτος ἐνώπιον τοῦ Οὐβάλ, καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτὸν ἐν ὁρμῇ τῆς ἰσχύος αὐ-
7 τοῦ. Καὶ (*) ἴδον αὐτὸν φθάνοντα ἕως τοῦ κριοῦ, καὶ (κ) ἐξηγριάνθη πρὸς αὐτόν, καὶ ἔπαισε τὸν κριόν, καὶ συνέτριψεν
ἀμφότερα τὰ κέρατα αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἦν ἰσχὺς τῷ κριῷ, τοῦ στῆναι ἐνώπιον αὐτοῦ· καὶ (*) ἔρριψεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν
γῆν, καὶ συνεπάτησεν αὐτόν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος τὸν κριὸν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ. Καὶ ὁ τράγος τῶν αἰ-
8 γῶν ἐμεγαλύνθη ἕως σφόδρα. καὶ ἐν τῷ ἰσχῦσαι αὐτόν, συνετρίβη τὸ κέρας αὐτοῦ τὸ μέγα· καὶ ἀνέβη ἕτερα
κέρατα (*) τέσσαρα ὑποκάτω αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθε κέρας
9 ἰσχυρόν, καὶ ἐμεγαλύνθη περισσῶς πρὸς τὸν (λ) Νότον, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν, Καὶ ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς
10 δυνάμεως τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ οὐρανοῦ (μ) καὶ ἀπὸ τῶν ἄστρων, καὶ
συνεπάτησαν αὐτά. Καὶ ἕως οὗ ὁ ἀρχιστράτηγος ῥύσηται τὴν αἰχμαλωσίαν, καὶ δι' αὐτὸν θυσία (*) ἐῤῥά-
11 χθη, (ν) καὶ κατευοδώθη αὐτῷ· καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται. Καὶ ἐδόθη ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, καὶ (ξ)
12 ἐῤῥίφη χαμαὶ ἡ δικαιοσύνη· καὶ ἐποίησε, καὶ (ο) εὐωδώθη.

CAP. VIII.

IN anno tertio regni Baltasar regis visio apparuit mihi: Ego Daniel post 1
eam quæ apparuerat mihi in principio; Et (a) eram in Susis castro, quod 2
est in regione Ælam. Et eram super (b) Ubal: Et levavi oculos meos: 3
et vidi: et ecce aries unus stans ante Ubal: et ei cornua excelsa, et unum
excelsius altero: et quod (c) excelsum, ascendebat super novissima. Et 4
vidi arietem cornibus ventilantem contra Mare, et Aquilonem, et Austrum:
et omnes bestiæ non stabunt coram eo; et non erat, qui erueret de manu
ejus: fecitque secundùm voluntatem suam, et magnificatus est. Et ego 5
eram intelligens: et ecce hircus caprarum veniebat ab Africo super faci-
em totius terræ; et non erat tangens terram: et hirco cornu (d) medium
oculorum ejus: Et venit usque ad arietem illum, qui habebat cornua, 6
quem videram (e) stans ante Ubal: et cucurrit ad eum in impetu fortitu-
dinis suæ. Et vidi eum advenientem usque ad arietem: et efferatus est in 7
eum, & percussit arietem, & contrivit duo cornua ejus: & non erat for-
titudo arieti standi coram eo. Et projecit eum in terram, & conculcavit
eum: & non erat qui liberaret arietem de manu ejus. Et hircus capra- 8
rum magnificatus est usque valdé. Et dum ipse invalesceret, contritum
est cornu illius magnum: & ascenderunt alia cornua quatuor subter illud
per quatuor ventos cœli. Et de uno ex eis egressum est cornu unum (f) 9
forte, & magnificatum est nimis contra Austrum, & (g) contra fortitudi-
nem: Et magnificatum est usque ad virtutem cœli: & (h) dejecit in 10
terram de virtute cœli, & stellis, & (i) conculcaverunt eas, Et (k) quo- 11
adusque dux militiæ liberaverit captivitatem. Et propter eum sacrificium
(l) contritum est, & prosperè erit ei. Et Sanctuarium desolabitur: Et 12
datum est super sacrificium peccatum, & projecta est humi justitia. Et faciet, & prosperabitur.

MS. A. † ὍΡΑΣΙΣ θ'. (*) Βαρτάσαρ (α) ἐγὼ Δανιήλ, * ἐγὼ Δανιὴλ (β) καὶ ἴδον ἐν ὁράματι, καὶ ἤμην (γ) κέρατα, καὶ τὰ κέρατα ὑψηλά· (δ) ὑψηλότερον (ε) Νότον, καὶ Λίβα· (ζ) στή-
σονται (η) ὁ ἁπτόμενος (θ) κέρας θεωρητὸν ἀναμέσον τῶν (ι) ἑστῶτος ἀναμέσον τῶν (*) ἴδον φθάνοντα (κ) ἐξηγριώθη (*) ἔρριψεν (*) τέσσαρα (λ) Νότον, καὶ πρὸς ἀνατολήν, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν·
ἐμεγαλύνθη (μ) καὶ τῶν ἄστρων, καὶ συνεπατήθη. Καὶ ἕως (*) ἐταράχθη (ν) καὶ ἐγενήθη, καὶ κατευοδώθη (ξ) ἐῤῥίφη (ο) κατευοδώθη.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * وينصب موضع الحكم * ويبطلون الرياسة ليفسدوا ويهلكوا الى النهاية * والمملكة والسلطان
27 والعظمة التي للملوك الذين تحت السماء كلها * اعطيت لقديسي العلي * ومملكته مملكة
28 ابدية * وكل الرياسات له تتعبد * الى ها هنا نهاية القول * انا دانيال اقلقتني افكاري بالاكثر
وشكلي تغير علي * وحفظت الكلمة في قلبي *

* الفصل الثامن *

* الرويا التاسع *

1 * في السنة الثالثة من مملكة بلطشاصر الملك ظهرت لي رويا انا دانيال من بعد الاولى
2 التي ظهرت لي * اني كنت بالسوس في القصر الذي هو في كورة الاهواز * ونظرت في
3 الرويا اني كنت على الدهليز * فرفعت عيني ونظرت * واذا كبش واحد قايم قدام الدهليز
وله قرنان * والقرنان مرتفعان * والواحد اعلى من الاخر * والاعلى صعد في الاخير * ونظرت الكبش
4 ينطح نحو البحر والجربياء والتيمن * وجميع الوحوش لا يقفون امامه * ولم يكن من ينجي من
يده * وصنع كارادته وعظم * وانا كنت في السوس انظر * واذا تيس من المعز اقبل من
5 الغرب على وجه كل الارض * ولم يكن يلمس الارض * وللتيس قرن يري بين عينيه * واتي الى
6 الكبش الذي له القرنان * الذي نظرته قايما امام الدهليز * فاسرع اليه بوثبة قوته * ونظرته
7 بلغ الى الكبش * وتوحش عليه * وضرب الكبش * وكسر قرنيه كليهما * ولم يكن للكبش قوة
ليقف امامه * وطرحه على الارض وداسه * ولم يكن من ينجي الكبش من يده * والتيس
8 من المعز عظم الى الغاية * وعندما تقوى انكسر قرنه الكبير * وصعدت اربعة قرون
9 اخر من تحته الى اربعة ارياح السماء * ومن احدهم خرج قرن واحد قوي وعظم بالاكثر الى
10 التيمن والى الشرق والى الغرب * وعظم الى جيش السماء * واهبط الى الارض من جيش السماء
11 ومن الكواكب وداسهم * الى ان ينجي رييس الاجناد السبي * ولاجله رتبت الذبيحة * وصار
12 واستقامت له * والقدس يخرب * واعطيت الخطية على الذبيحة * وطرح العدل الى الارض
وصنع وانجح *

* At erigetur locus judicii, transferentque 26
principatum, ita ut penitùs corrumpantur
& pereant: Et regnum, potestas, et am- 27
plitudo quam possident reges qui extant
sub toto cœlo; dabitur sanctis Excelsi: &
regnum ejus regnum erit sempiternum, et
omnes principatus subdentur illi. Huc- 28
usque finis sermonis. Me Danielem cogi-
tationes meæ nimiùm exagitaverunt, &
species mea immutata est mihi, & ver-
bum hoc in corde meo servavi.

CAP. VIII.

Visio nona.

ANno tertio regni Baltasaris regis, 1
apparuit visio mihi Danieli post primam
illam quæ apparuerat mihi: Quòd sci- 2
licet eram in Sus in palatio quod est in
provincia Ælamitarum, & in visione
videbar mihi esse supra porticum: Sub- 3
latisque oculis vidi, & ecce aries unus
stans ante porticum, habens duo cornua:
cornua verò longa erant, & unum alte-
ro longius; & quod longius erat, emer-
sit posteriùs. Vidi etiam arietem illum 4
cornibus ferientem versùs Mare, Aquilo-
nem, & Meridiem; & nullum animal
resistere ei, nec esse quenquam qui eripe-
ret è manu ejus; sed fecisse pro volunta-
te sua, & magnificatum esse, dum ego
essem in Sus ista contemplans. Deinde ec- 5
ce hircus de capris venit ab Occidente su-
per faciem universæ terræ, & terram non
tangebat: atque hircus iste cornu habebat
conspicuum inter oculos suos. Hic venit 6
ad arietem habentem duo cornua, quem
videram stantem ante porticum; Et ac- 7
currit ad eum impetu fortitudinis suæ.
Hunc vidi pervenisse ad arietem, & fe-
rocüsse in eum, percussoque ariete fregisse
utrumque cornu ipsius; ita ut nulla esset
arieti facultas resistendi ei; sed humi
prostratum conculcavit eum, nec fuit qui
eriperet arietem de manu ejus. Hircus 8
hic è capris magnus evasit præter mo-
dum: & cùm vires acquisivisset, fra-
ctum est cornu ipsius majus: & sub eo
succreverunt quatuor alia cornua in qua-
ternos cœli ventos. Ex uno istorum 9
egressum est cornu unum forte, quod ma-
ximopere crevit ad Meridiem, ad Ortum,
& ad Occasum: Imò crevit usque ad 10
exercitum cœlestem, dejecitque in ter-
ram è cœlesti exercitu & è stellis, &
conculcavit eos: (Donec redemerit prin- 11
ceps exercituum captivos, propter quem
institutum est sacrificium. Fiet autem
ut prosperè succedat ei.) Item Sanctua- 12
rium destruetur, & collocabitur pecca-
tum super sacrificium, & justitia humi
projicietur; hæc faciet, & prosperabitur.

13 ואשמעה אחד קדוש מדבר ויאמר אחד קדוש לפלמוני המדבר עד מתי החזון התמיד והפשע שמם תת וקדש וצבא מרמס:
14 ויאמר אלי עד ערב בקר אלפים ושלש מאות ונצדק קדש:
15 ויהי בראתי אני דניאל את החזון ואבקשה בינה והנה עמד לנגדי כמראה גבר:
16 ואשמע קול אדם בין אולי ויקרא ויאמר גבריאל הבן להלז את המראה:
17 ויבא אצל עמדי ובבאו נבעתי ואפלה על פני ויאמר אלי הבן בן אדם כי לעת קץ החזון:
18 ובדברו עמי נרדמתי על פני ארצה ויגע בי ויעמידני על עמדי:
19 ויאמר הנני מודיעך את אשר יהיה באחרית הזעם כי למועד קץ:
20 האיל אשר ראית בעל הקרנים מלכי מדי ופרס:
21 והצפיר השעיר מלך יון והקרן הגדולה אשר בין עיניו הוא המלך הראשון:
22 והנשברת ותעמדנה ארבע תחתיה ארבע מלכיות מגוי יעמדנה ולא בכחו:
23 ובאחרית מלכותם כהתם הפשעים יעמד מלך עז פנים ומבין חידות:
24 ועצם כחו ולא בכחו ונפלאות ישחית והצליח ועשה והשחית עצומים ועם קדשים:
25 ועל שכלו והצליח מרמה בידו ובלבבו יגדיל ובשלוה ישחית רבים ועל שר שרים יעמד ובאפס יד ישבר:
26 ומראה הערב והבקר אשר נאמר אמת הוא ואתה סתם החזון כי לימים רבים:
27 ואני דניאל נהייתי ונחליתי ימים ואקום ואעשה את מלאכת המלך ואשתומם על המראה ואין מבין:

CAP. IX. ט

1 בשנת אחת לדריוש בן אחשורוש מזרע מדי אשר המלך על מלכות כשדים:
2 בשנת אחת למלכו אני דניאל בינתי בספרים מספר השנים אשר היה דבר יהוה אל ירמיה הנביא למלאות לחרבות ירושלם שבעים שנה:

Versio VULG. LAT.

Et audivi unum de Sanctis loquentem: & dixit unus Sanctus alteri nescio cui loquenti; Usquequò visio, & juge sacrificium, & peccatum desolationis, quæ facta est; & Sanctuarium, & fortitudo conculcabitur? 13
Et dixit ei; Usque ad vesperam & manè, dies duo millia trecenti: & mundabitur Sanctuarium. 14
Factum est autem cùm viderem ego Daniel visionem, & quærerem intelligentiam: ecce stetit in conspectu meo quasi species viri. 15
Et audivi vocem viri inter Ulai: & clamavit, & ait; Gabriel, fac intelligere istum visionem. 16
Et venit, & stetit juxtà ubi ego stabam: cúmque venisset, pavens corrui in faciem meam, & ait ad me; Intellige, fili hominis, quoniam in tempore finis complebitur visio. 17
Cúmque loqueretur ad me, collapsus sum pronus in terram: & tetigit me, & statuit me in gradu meo, 18
Dixítque mihi; Ego ostendam tibi quæ futura sunt in novissimo maledictionis: quoniam habet tempus finem suum. 19
Aries, quem vidisti habere cornua, rex Medorum est atque Persarum. 20
Porrò hircus caprarum, rex Græcorum est, & cornu grande, quod erat inter oculos ejus, ipse est rex primus. 21
Quòd autem fracto illo surrexerunt quatuor pro eo: quatuor reges de gente ejus consurgent, sed non in fortitudine ejus, 22
Et post regnum eorum, cùm creverint iniquitates, consurget rex impudens facie, & intelligens propositiones. 23
Et roborabitur fortitudo ejus, sed non in viribus suis: & suprà quàm credi potest, universa vastabit, & prosperabitur, & faciet. Et interficiet robustos, & populum Sanctorum 24
Secundùm voluntatem suam, & dirigetur dolus in manu ejus: & cor suum magnificabit, & in copia rerum omnium occidet plurimos: et contra principem principum consurget, et sine manu conteretur. 25
Et visio vesperè et manè, quæ dicta est, vera est: tu ergò visionem signa, quia post multos dies erit. 26
Et ego Daniel langui, et ægrotavi per dies: cúmque surrexissem, faciebam opera regis, et stupebam ad visionem, et non erat qui interpretaretur. 27

CAP. IX.

In anno primo Darii filii Assueri de semine Medorum, qui imperavit super regnum Chaldæorum: 1
Anno uno regni ejus, ego Daniel intellexi in libris numerum annorum, de quo factus est sermo Domini ad Jeremiam prophetam, ut complerentur desolationis Jerusalem septuaginta anni. 2

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Deinde audivi Sanctum quendam loquentem, dixítque Sanctus quidam ad quendam qui loquebatur; Quousque tandem visio hæc de æternitate, & scelus atque vastatio complebitur? & Sanctuarium & exercitus conculcabitur? 13
Qui respondit ei, Usque ad vesperas & matutina bis mille trecenta: tum vincet justitia. 14
Cùm autem vidissem ego Daniel visionem istam, optavi intelligere: et ecce stetit ante me quædam quasi forma viri: 15
Et audivi vocem humanam de medio Ulai clamantem ac dicentem; Gabriel, declara huic visionem istam. 16
Venit ergò ad me ubi stabam: cúmque venisset ad me, perterritus sum, et procidi in faciem meam. Sed dixit mihi; Intellige fili hominis, nam tempore definito erit visio hæc. 17
Dum autem loqueretur mecum, provolvi me in faciem meam super terram: at tetigit me, erexítque in stationem meam, 18
Et dixit mihi, En ego ostendam tibi quid futurum sit ad finem indignationis tempore definito. 19
Darius Medus. Aries quem vidisti præditum cornibus, rex est Medorum et Persarum: 20
Alexander. Hircus autem caprarum, rex Græcorum: Cornu verò magnum quod est in fronte ipsius, est primus rex. 21
Quòd autem hoc effracto emerserint *alia* quatuor loco ipsius, quatuor reges ea de gente surrecturos indicat, sed non propriâ virtute. 22
Sub finem regni istorum, cùm expleverint scelera; exurget rex prædura faciei, & regnandi peritus, 23
Potens robore, licèt non suâpte virtute: miris modis vastabit, & prosper erit: progredietur, & perdet robustos & populum Sanctorum: 24
Sub ejus regno prosperabitur dolus in manu ipsius, cor ejus elevabitur, & confestim perdet multos: denique adversùs principem principum exurget, sed illicò frangetur. 25
Cæterùm visio illa quæ de mane & vespere dicta est, verissima est: tu verò Daniel, cela visionem hanc, quia ad multos dies est. 26
Et ego Daniel exterritus sum, & ad dies aliquot perturbatus: posteà convalescens procuravi negotia regis: stupens tamen eram ob visionem istam, at nemo animadvertebat. 27

CAP. IX.

Anno primo Darii filii Ahseri de semine Medorum, quo regnavit in regno Chaldæorum: 1
Anno *inquam* primo regni ejus, ego Daniel considerans in scriptura numerum annorum, vidi fuisse sermonem illum Domini, quem prædixit Jeremia propheta, 2
Cùm expleti fuerint vastitati Jerosolymorum anni septuaginta. 3

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Καὶ ἤκουσα (π) ἑνὸς ἁγίου λαλοῦντος. καὶ εἶπεν εἷς ἅγιος τῷ (ρ) φελμουνὶ τῷ λαλοῦντι, Ἕως πότε ἡ
ὅρασις στήσεται, ἡ θυσία ἡ ἀρθεῖσα, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐρημώσεως ἡ δοθεῖσα, καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἡ δύναμις συμ-
πατηθήσεται; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕως ἑσπέρας καὶ πρωῒ ἡμέραι δισχίλιαι καὶ (σ) τετρακόσιαι, καὶ καθαρι-
14 σθήσεται τὸ ἅγιον. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με, ἐγὼ Δανιὴλ, τὴν ὅρασιν, καὶ ἐζήτουν σύνεσιν, καὶ
15 ἰδοὺ ἔστη ἐνώπιον ἐμοῦ ὡς ὅρασις ἀνδρός. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνδρὸς ἀναμέσον τοῦ Οὐβάλ, καὶ ἐκάλεσε, καὶ
16 εἶπε, Γαβριὴλ συνέτισον ἐκεῖνον τὴν ὅρασιν. Καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη (τ) ἐχόμενος τῆς στάσεώς μου. καὶ ἐν
17 τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐθαμβήθην, καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου. καὶ εἶπε πρός με, Σύνες υἱὲ ἀνθρώπου·
ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. Καὶ ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, (υ) πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν
18 μου ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἥψατό μου, καὶ ἔστησέ με ἐπὶ (φ) πόδας, Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ
19 ἐσόμενα ἐπ' (χ) ἐσχάτων τῆς ὀργῆς· ἔτι γὰρ εἰς καιροῦ πέρας ἡ ὅρασις. Ὁ κριὸς ὃν εἶδες, ὁ ἔχων
20 τὰ κέρατα, βασιλεὺς (ψ) Μήδων καὶ Περσῶν. Ὁ τράγος τῶν αἰγῶν, βασιλεὺς Ἑλλήνων· καὶ τὸ κέ-
21 ρας τὸ μέγα ὃ ἦν ἀναμέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς ὁ πρῶτος. Καὶ τοῦ συντρι-
22 βέντος οὗ ἔστησαν (ω) τέσσαρα κέρατα ὑποκάτω, τέσσαρες βασιλεῖς ἐκ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἀναστήσονται, καὶ οὐκ
ἐν τῇ ἰσχύϊ (α) αὐτῶν. Καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῆς βασιλείας αὐτῶν, πληρουμένων τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, ἀνα-
23 στήσεται βασιλεὺς ἀναιδὴς προσώπῳ, καὶ συνιῶν προβλήματα, Καὶ κραταιὰ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, (β) καὶ θαυμα-
24 στὰ διαφθερεῖ, καὶ κατευθυνεῖ, καὶ ποιήσει, καὶ διαφθερεῖ ἰσχυροὺς, καὶ λαὸν ἅγιον. Καὶ (γ) ζυγὸς τοῦ κλοι-
25 οῦ αὐτοῦ κατευθυνεῖ, δόλος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ μεγαλυνθήσεται, καὶ δόλῳ διαφθερεῖ
πολλοὺς, καὶ ἐπὶ (*) ἀπωλείας πολλῶν στήσεται· καὶ ὡς ᾠὰ χειρὶ συντρίψει. Καὶ ἡ ὅρασις τῆς ἑσπέρας καὶ
26 τῆς (*) πρωΐας τῆς ῥηθείσης ἀληθῶς ἐστι· καὶ σὺ σφράγισον τὴν ὅρασιν, ὅτι εἰς ἡμέρας πολλάς. Καὶ ἐγὼ
27 Δανιὴλ ἐκοιμήθην, καὶ ἐμαλακίσθην, καὶ ἀνέστην, καὶ ἐποίουν τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως, καὶ ἐθαύμαζον τὴν
ὅρασιν, καὶ οὐκ ἦν ὁ συνιῶν. †

MS. A. (π) ἑνὸς λαλοῦντος. (ρ) φελμωνὶ (σ) τριακόσιαι, (τ) ἀναμέσον τῆς (υ) ἐθαμβήθην, καὶ πίπτω (φ) πόδας μου, Καὶ εἶπέν μοι, (χ) ἐσχάτου (ψ) Περσῶν καὶ Μήδων. Καὶ τράγος (ω) ὑποκάτω τέσσαρα κέρατα, (α) αὐτοῦ. Καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῆς (β) καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, καὶ θαυμαστὰ (γ) ὁ ζυγὸς (*) ἀπωλείᾳ (*) πρωΐας τῆς ῥηθείσης ἀληθής † ὍΡΑΣΙΣ θ'.

13 Et audivi unum Sanctum loquentem. Et dixit unus Sanctus (m) Phelmoni
loquenti; usquequò visio stabit, sacrificium ablatum, & peccatum deso-
lationis, quod datum est; & Sanctuarium, & fortitudo conculcabitur?
14 Et dixit ei; usque ad vesperam & manè dies duo millia, & (n) qua-
15 dringenti; & mundabitur Sanctuarium. Factum est autem, cùm vide-
rem ego Daniel visionem, & quærebam intelligentiam; & ecce stetit in
16 conspectu meo quasi species viri: Et audivi vocem viri inter Ubal: & vo-
17 cavit, & dixit; Gabriel, fac istum intelligere visionem. Et venit, &
stetit juxta stationem meam. Et cùm ille venisset, expavi, & corruo in
faciem meam. Et ait ad me; Intellige, fili hominis: adhuc enim in tem-
18 poris finem (o) visio. Cúmque loqueretur ipse mecum; cado in faciem
19 meam super terram. Et tetigit me, & statuit me super pedes, Et dixit;
Ecce ego ostendo tibi; quæ futura sunt in (p) novissimis iræ. Adhuc enim in
20 temporis finem visio. Aries, quem vidisti, qui habebat cornua, rex Me-
21 dorum est, atque Persarum. Hircus caprarum, rex Græcorum: & cor-
22 nu grande, quod erat inter oculos ejus, ipse est rex primus. Quòd autem
confracto illo surrexerunt quatuor cornua subtèr; quatuor reges de gente
23 ejus consurgent, & non in fortitudine (q) sua. Et in novissimis regni
eorum, completis peccatis eorum, consurget rex impudens facie, & intel-
24 ligens propositiones: Et robusta fortitudo (r) ejus: & mirabiliter va-
stabit: & prosperabitur, & faciet: & disperdet robustos, & populum
25 sanctum. Et jugum catenæ ejus dirigetur: dolus in manu ejus, & in
corde ejus magnificabitur: & dolo corrumpet multos: & super perditio-
26 nem multorum (s) stabit: & quasi ova manu conteret. Et visio vespe-
ræ, & manè, quæ dicta est, verè est. Et tu signa visionem, quia in dies
27 multos. Et ego Daniel decubui, & (t) langui: Et surrexi; & facie-
bam opera regis, & admirabar visionem: & non erat qui intelligeret.

ΚΕΦ. θ'.

1 ἘΝ τῷ πρώτῳ ἔτει (α) Δαρείου τοῦ υἱοῦ Ἀσουήρου, ἀπὸ τοῦ σπέρματος (β) τῶν Μήδων, ὃς ἐβασίλευσεν
2 ἐπὶ βασιλείας (γ) Χαλδαίων, Ἐγὼ Δανιὴλ συνῆκα ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθμὸν τῶν (δ) ἐτῶν, ὃς
ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην, εἰς συμπλήρωσιν ἐρημώσεως Ἱερουσαλὴμ ἑβδομή-
κοντα ἔτη.

MS. A. † ὍΡΑΣΙΣ ι'. (α) ἐπὶ Δαρείου (β) Μήδων, (γ) Χαλδαίων, Ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐγὼ (δ) ἡμέρων, ὃς

CAP. IX.

1 IN primo anno Darii filii Assueri, ex semine Medorum, qui regnavit su-
2 per regnum (a) Chaldæorum, Ego Daniel intellexi in libris numerum an-
norum, (b) qui factus est sermo Domini ad Hieremiam prophetam, in com-
pletionem desolationis Hierusalem septuaginta anni.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * وسمعت واحدا من الملايكة الاطهار متكلما • وقال طاهر واحد لفلموني المتكلم • الي متي
14 الرويا تكون • ويرفع الذبيحة • وخطية الخراب تعطي • ويداس القدس والقوة * فقال له • الي
15 مساء وصباح الفين وثلثماية يوم • ويطهر القدس * وكان لما نظرت انا دانيال الرويا فطلبت
16 فهما • واذ قد وقف امامي مثل منظر رجل * وسمعت صوت رجل بين الدهليز • فدعا وقال
17 يا جبرييل فهم ذاك الرويا * فاتي ووقف قريب وقفي • وعندما اتي فزعت وسقطت علي وجهي •
18 فقال لي • افهم يا ابن الانسان • من اجل ان الرويا الي نهاية الزمان * وفيما هو يتكلم معي
19 فزعت وسقطت علي وجهي • فلمسني واقامني علي قدمي * وقال لي • ها انا اعرفك الكاينات في
20 اخر السخطة • من اجل ان الرويا الي نهاية الزمان * الكبش الذي رايته الذي له قرنان •
21 ملك المادين والفرس * والتيس من المعز ملك اليونانيين • والقرن الكبير الذي كان بين
22 عينيه هو الملك الاول * واذ انكسر قامت اربعة قرون من تحته • اربعة ملوك من امته يقومون •
23 وليس بقوته * وفي اخر مملكتهم اذ تكمل خطاياهم • يقوم ملك وقح بالوجه • ويفهم المجادلات •
24 * وقوته منيعة • وليس بقوته • ويفسد العجايبات • وينجح ويصنع • ويفسد الاقوياء والشعب
25 الطاهر * ونير اصره ينجح • والغش في يده • ويعظم بقلبه • وبالغش يفسد كثيرين • وهلاك
26 كثيرين يقوم • ومثل البيض يكسرهم بيده * ورويا المساء والصباح التي قيلت حقيقية
27 هي • واكتم الرويا لانها الي ايام كثيرة * وانا دانيال رقدت وتوجعت اياما • وقمت وصنعت
اعمال الملك • وتعجبت من الرويا • ولم يكن من يفهم •

• الفصل التاسع •

• الرويا العاشر •

1 * في السنة الاولي لداريوس بن احشيرش من نسل الماهيين • الذي ملك علي مملكة
2 الكلدانيين * في سنة احدي لملكه انا دانيال تفهمت في الكتب عدد السنين • قول الرب
الذي كان الي ارمياء النبي لكمال خراب ايروشليم سبعين سنة •

* Et audivi unum ex Angelis sanctis lo- 13
quentem, & dixit Sanctus quidam cui-
dam loquenti; Quousque visio hæc con-
tinget, & auferetur sacrificium, peccatum
desolationis exponetur, & conculcabitur
Sanctuarium & robur? Dixit ei, usque 14
ad vesperam & matutinum bis mille &
trecentorum dierum: tum mundabitur
Sanctuarium. Fuit autem cùm vidissem 15
ego Daniel visionem istam, ut requirente
me intelligentiam, ecce staret coram me
quasi species viri: Et audirem vocem 16
viri inter porticum, clamantis ac di-
centis; O Gabriel, declara huic visionem.
Qui veniens stetit propè stationem meam: 17
& cùm venisset, expavi, & procidi in
faciem meam. Dixit verò mihi; Intel-
lige O fili hominis, quoniam visio hæc erit
ad finem temporis. Dum ipse alloquere- 18
tur me, timui, & in faciem meam procidi:
sed tetigit me, erexitque super plantas
meas, Et dixit mihi; Ecce ego indicabo 19
tibi futura in fine indignationis, nam vi-
sio hæc ad finem temporis erit. Aries 20
quem vidisti duo habentem cornua, rex
Medorum est & Persarum: Hircus au- 21
tem è capris, rex Græcorum: Cornu au-
tem magnum quod erat inter oculos ejus,
est rex primus. Eo effracto quod succre- 22
verint cornua quatuor pro illo, reges
quatuor de gente ipsius surrecturi sunt,
imperii tamen fortitudinis. In fine regni 23
istorum, cùm expleta fuerint peccata eo-
rum, exurget rex severi vultûs, dispu-
tationum peritus: Cujus robur ingens 24
erit, sed non suo robore: is miracula de-
struet, & prosper erit, facietque: cor-
rumpet fortes & populum sanctum: Ju- 25
gum oneris ejus prosperum erit: fraus
erit in manu ipsius, & superbiet in corde
suo: per fraudem corrumpet multos, &
per multorum interitum subsistet: &
quidem perinde ac ova franget eos manu
suâ. Præterea visio illa vesperæ & matu- 26
tini, quæ dicta est; vera est: sed visionem
absconde, quia est ad multos dies. Porrò 27
ego Daniel decubui, & dolui diebus
aliquot; deinde surgens egi negotia regis:
mirabar tamen visionem, & non fuit qui
intelligeret.

CAP. IX.

Visio decima.

ANno primo Darii filii Achsiri de stir- 1
pe Medorum, qui possedit regnum Chal-
dæorum: Anno primo regni ejus, ego Da- 2
niel consideravi in libris numerum an-
norum, sermonem videlicet Domini qui
fuerat ad Jeremiam prophetam, Ad fi-
nem vastationis Jerosolymorum annos
fore septuaginta.

דניאל ׃ ט

cinere & ,facco & ,jejunio in ,deprecationes & ,orationem quærendum ad ,Deum Dominum ad meas faciei dedi Et
3 ואתנה את־פני אל־אדני האלהים לבקש תפלה ותחנונים בצום ושק ואפר׃
custodiens ,terribilis & ,magne Deus Domine Obsecro ,dixi & ;confessus sum & ,meum Deum Dominum oravi Et
4 ואתפללה ליהוה אלהי ואתודה ואמרה אנא אדני האל הגדול והנורא שמר
;rebellavim' & ,egimus impiè & ,pervertimus & ,Peccavim' .ejus mandata custodientib' & ,eum diligentibus misericordiá & pactum
5 הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו׃ חטאנו ועוינו והרשענו ומרדנו
,tuo nomine in sunt locuti qui ,prophetas tuos servos ad audivimus non Et .tuis judiciis à & ,tuis mandatis à recedere &
6 וסור ממצותך וממשפטיך׃ ולא שמענו אל־עבדיך הנביאים אשר דברו בשמך
die sicut ,facierum pudor nobis & ,Justitia Domine Tibi .terræ populum omnem ad & ,nostros patres & ,nostros principes ,nostros reges ad
7 אל־מלכינו שרינו ואבתינו ואל כל־עם הארץ׃ לך אדני הצדקה ולנו בשת הפנים כיום
quo ,terris universis in ,longinquis & ,propinquis ,Israel omni & ,Jerusalaim habitatoribus & ,Jehudah viro ;hac
הזה לאיש יהודה ולישבי ירושלם ולכל־ישראל הקרבים והרחקים בכל־הארצות אשר
,nostris principibus,nostris regibus ,facierum pudor nobis Domine .te in sunt prævaricati qua ,eorum prævaricatione in illuc eos expulisti
8 הדחתם שם במעלם אשר מעלו־בך׃ אדני לנו בשת הפנים למלכינו לשרינו
non Et .eum in fuimus rebelles quia ;indulgentiæ & ,misericordiæ nostro Deo Domino .tibi peccavimus quia ,nostris patribus &
9 ולאבתינו אשר חטאנו לך׃ לאדני אלהינו הרחמים והסלחות כי מרדנו בו׃ ולא
10 .prophetarum suorum servorum manu in nostras facies ad dedit quas ,ejus legibus in eundum ad ,nostri Dei Domini voce in obedivimus
שמענו בקול יהוה אלהינו ללכת בתורתיו אשר נתן לפנינו ביד עבדיו הנביאים׃
,jusjurandum & ,execratio nos super stillavit & .tua voce in audiendum non ad ,recedere & ,tuam legem sunt transgressi Israel omnis Et
11 וכל־ישראל עברו את־תורתך וסור לבלתי שמוע בקלך ותתך עלינו האלה והשבעה
super & ,nos super est locutus quæ sua verba statuit Et .ei peccavimus quia ,Dei servi Moseh lege in est scriptum quod
12 אשר כתובה בתורת משה עבד־האלהים כי חטאנו לו׃ ויקם את־דבריו אשר־דבר עלינו ועל
quemadmodum ,cœlo omni sub fuit factum non quod ;grande malũ nos sup adducendũ ad ,nos judicaverunt qui ,nostros judices
שפטינו אשר שפטונו להביא עלינו רעה גדלה אשר לא־נעשתה תחת כל־השמים כאשר
facies sumus deprecati non & ;nos sup venit hoc malum omne ,Moseh lege in est scriptum Sicut .Jerusalaim in est factum
13 נעשתה בירושלם׃ כאשר כתוב בתורת משה את כל־הרעה הזאת באה עלינו ולא־חלינו את־פני
,malum super Dominus vigilavit Et .tuam veritatem intelligendũ ad & ,nostris iniquitatib' ab nos avertendum ad ,nostri Dei Domini
14 יהוה אלהינו לשוב מעוננו ולהשכיל באמתך׃ וישקד יהוה על־הרעה
.ejus voce in audivimus non & ,fecit quæ ,suis operib' omnib' super noster Deus Dominus justus quia ;nos super illud adduxit &
ויביאה עלינו כי־צדיק יהוה אלהינו על־כל־מעשיו אשר עשה ולא שמענו בקלו׃
diẽ secundũ nomẽ tibi fecisti & ,forti manu in Ægypti terra de tuum populum eduxisti qui ,noster Deus Domine nunc Et
15 ועתה אדני אלהינו אשר הוצאת את־עמך מארץ מצרים ביד חזקה ותעש־לך שם כיום
monte,Jerusalaim tua civitate à tua ira & ,tu' nasus nunc avertatur tuas justitias omnes scdum Domine .egim' impiè ,peccavim' ;hanc
16 הזה חטאנו רשענו׃ אדני ככל־צדקתך ישב־נא אפך וחמתך מעירך ירושלם הר־
.nostris circuitibus cunctis opprobrium in tuus populus & Jerusalaim ,nostrorũ patrũ iniquitatib' in & nostris peccatis in quia ;tuæ sanctitatis
קדשך כי בחטאינו ובעונות אבתינו ירושלם ועמך לחרפה לכל־סביבתינו׃

Versio VULG. LAT.

Et posui faciem meam ad Dominum Deum meum rogare 3
& deprecari in jejuniis, sacco, & cinere. Et oravi Domi- 4
num Deum meum, & confessus sum, & dixi; Obsecro,
Domine Deus magne & terribilis, custodiens pactum & mi-
sericordiam diligentibus te, & custodientibus mandata tua: 5
Peccavimus, iniquitatem fecimus, impiè egimus, & recessi-
mus: & declinavimus à mandatis tuis, ac judiciis. Non 6
obedivimus servis tuis prophetis, qui locuti sunt in nomine
tuo regibus nostris, principibus nostris, patribus nostris,
omníque populo terræ. Tibi, Domine, justitia: nobis 7
autem confusio faciei, sicut est hodiè viro Juda, & habita-
toribus Jerusalem, & omni Israel, his qui propè sunt, &
his qui procul, in universis terris, ad quas ejecisti eos pro-
pter iniquitates eorum, in quibus peccaverunt in te. Do- 8
mine, nobis confusio faciei, regibus nostris, principibus no-
stris, & patribus nostris, qui peccaverunt. Tibi autem Do- 9
mino Deo nostro misericordia, & propitiatio, quia recessi-
mus à te: Et non audivimus vocem Domini Dei nostri, ut 10
ambularemus in lege ejus, quam posuit nobis per servos
suos prophetas. Et omnis Israel prævaricati sunt legem 11
tuam, & declinaverunt ne audirent vocem tuam, & stilla-
vit super nos maledictio, & detestatio, quæ scripta est in
libro Moysi servi Dei; quia peccavimus ei. Et statuit ser- 12
mones suos, quos locutus est super nos, & super principes
nostros, qui judicaverunt nos, ut superinduceret in nos ma-
gnum malum, quale nunquam fuit sub omni cœlo, secundùm
quod factum est in Jerusalem. Sicut scriptum est in lege 13
Moysi, omne malum hoc venit super nos: & non rogavimus
faciem tuam, Domine Deus noster, ut reverteremur ab ini-
quitatibus nostris, & cogitaremus veritatem tuam. Et vigi- 14
lavit Dominus super malitiam, & adduxit eam super nos;
justus Dominus Deus noster in omnibus operibus suis, quæ
fecit: non enim audivimus vocem ejus. Et nunc, Domine 15
Deus noster, qui eduxisti populum tuum de terra Ægypti
in manu forti, & fecisti tibi nomen secundùm diem hanc:
peccavimus, iniquitatem fecimus, Domine, in omnem ju- 16
stitiam tuam: avertatur, obsecro, ira tua, & furor tuus à ci-
vitate tua Jerusalem, & monte sancto tuo. Propter pec-
cata enim nostra, & iniquitates patrum nostrorum, Jeru-
salem & populus tuus in opprobrium sunt omnibus per cir-
cuitum nostrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]

Quapropter extuli faciem meam ad Domi- 3
num Deum, ut cum oratione, supplicatione,
jejunio, sacco, & cinere precarer: Et o- 4
rans coram Domino Deo meo, confessus sum
ac dixi; Obsecro Domine Deus maxime &
formidabilis, servans pactum & benignita-
tem erga diligentes te, & eos qui custodiunt
præcepta tua: Peccavimus, stultè impié- 5
que egimus, rebellavimus, & deflexìmus à
præceptis & juribus tuis: Neque auscul- 6
tavimus servis tuis prophetis qui nomine
tuo locuti sunt de regibus, principibus, &
patribus nostris, déque toto terræ populo.
Tua Domine est justitia, nostrûm verò pudor 7
faciei, ut hodiernâ die, Judæorum, civium
Jerusalem, omniúmque Israelitarum tam pro-
pinquorum quàm remotorum, in omnibus
terris in quas dispersisti eos propter scelus
quod in te commiserunt. Domine, penes 8
nos est rubor vult', penes reges nostros, prin-
cipes, & patres nostros, quia peccavimus in
te: Penes Dominum Deum misericordia 9
& venia peccatorum. Quandoquidem rebel-
lavimus in eum, Nec obedivimus voci Do- 10
mini Dei nostri ut ambularemus in legibus e-
jus, quas proposuit nobis per servos suos pro-
phetas; Sed omnes Israelitæ transgressi sunt 11
legem tuam, deflexerunt, & non obtempera-
verunt voci tuæ: ideò induxisti super eos
maledictiones & adjurationes quæ scriptæ
sunt in lege Mosis servi Dei. Quia peccavi-
mus in eum, Præstitit verba quæ pronun- 12
tiaverat contra nos & contra judices nostros
qui nos judicabant; inducendo super nos ca-
lamitatem tantam, ut nulla talis evenerit sub
cœlo, qualis evénit in Jerusalem. Quem- 13
admodum scriptum est in lege Mosis, totum
hoc malum supervenit nobis; nec tamen de-
precati sumus Dominum Deum nostrum, re-
vertendo ab iniquitate nostra, & perpenden-
do fidem tuam. Quocirca excitavit Domi- 14
nus malum, adduxítque illud super nos: nam
justus est Dominus Deus noster in cunctis o-
peribus suis quæ præstitit, quòd ipsius voci
non auscultaverimus. Jam Domine Deus 15
noster, qui eduxisti populum tuum de terra
Ægypti manu robustâ, & comparâsti tibi
nomen, quale est hodiè; peccavimus, & im-
piè egimus. Domine, secundùm totam ju- 16
stitiam tuam quam in nos exercuisti, recedat
ira tua & furor tuus ab urbe tua Jerusalem,
& à monte sancto tuo: ob peccata enim no-
stra, & ob scelus patrum nostrorum populus
tuus dispersus est in omnes regiones, & Je-
rusalem ludibrio exposita est omnibus gen-
tibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν (δ), τοῦ ἐκζητῆσαι προσευχὴν καὶ (ε) δεήσεις, ἐν νη-
4 στείαις καὶ (ζ) σάκκῳ. Καὶ προσευξάμην πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ ἐξωμολογησάμην, καὶ εἶπα, Κύ-
ριε ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ θαυμαστὸς, ὁ φυλάσσων τὴν διαθήκην σου, καὶ τὸ ἔλεός σου τοῖς ἀγαπῶσί σε,
5 καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰς ἐντολάς σου, Ἡμάρτομεν, (η) ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν, καὶ ἀπέστημεν καὶ ἐξεκλί-
6 ναμεν ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου, καὶ ἀπὸ τῶν κριμάτων σου, Καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῶν δούλων σου τῶν προ-
φητῶν, οἳ ἐλάλουν ἐν τῷ ὀνόματί σου πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ ἄρχοντας ἡμῶν, καὶ πατέρας ἡμῶν, καὶ
7 πρὸς πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς. Σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου, ὡς ἡ ἡμέ-
ρα αὕτη, ἀνδρὶ Ἰούδα, καὶ τοῖς (θ) ἐνοικοῦσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παντὶ Ἰσραὴλ, τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς
μακρὰν ἐν πάσῃ τῇ γῇ, οὗ διέσπειρας αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐν (ι) ἀθεσίᾳ αὐτῶν ᾗ (κ) ἠθέτησαν. Ἐν σοὶ κύ-
8 ριε ἐστὶν ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου, καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν, καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἡ-
9 μῶν, καὶ τοῖς πατράσιν ἡμῶν, οἵτινες (λ) ἡμάρτομεν. Σοὶ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ, καὶ οἱ
10 ἱλασμοὶ, ὅτι (μ) ἀπέστημεν, Καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, πορεύεσθαι (ν) ἐν τοῖς
11 νόμοις αὐτοῦ, οἷς ἔδωκε κατὰ πρόσωπον ἡμῶν ἐν χερσὶ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν. Καὶ πᾶς Ἰσ-
ραὴλ παρέβησαν τὸν νόμον σου, καὶ ἐξέκλιναν τοῦ μὴ (ξ) ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς σου· καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡ-
12 μᾶς ἡ κατάρα, καὶ ὁ ὅρκος ὁ γεγραμμένος ἐν νόμῳ (ο) Μωυσέως δούλου τοῦ θεοῦ, ὅτι ἡμάρτομεν αὐτῷ. Καὶ
ἔστησε τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν, οἳ ἔκρινον ἡμᾶς, ἐπαγαγεῖν ἐφ'
ἡμᾶς κακὰ μεγάλα, (π) οἷα οὐ γέγονεν ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ, κατὰ τὰ (ρ) γενόμενα ἐν Ἱερουσα-
13 λὴμ, Καθὼς γέγραπται (σ) ἐν τῷ νόμῳ Μωυσῆ. πάντα τὰ κακὰ ταῦτα ἦλθεν ἐφ' ἡμᾶς· καὶ οὐκ
ἐδεήθημεν τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν ἡμῶν, καὶ τοῦ συνιέναι ἐν
14 πάσῃ ἀληθείᾳ σου. Καὶ ἐγρηγόρησε (τ) κύριος, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὰ ἐφ' ἡμᾶς, ὅτι (υ) δίκαιος κύριος
15 ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ποίησιν αὐτοῦ ἣν ἐποίησε, καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν τῆς φωνῆς αὐτοῦ. Καὶ νῦν
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, ὃς ἐξήγαγες τὸν λαόν σου ἐκ γῆς Αἰγύπτου ἐν χειρὶ κραταιᾷ, καὶ ἐποίησας σεαυ-
16 τῷ ὄνομα ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν. Κύριε ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ σου, ἀποστραφή-
τω δὴ ὁ θυμός σου, καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς πόλεώς σου Ἱερουσαλὴμ ὄρους ἁγίου σου, ὅτι ἡμάρ-
τομεν, (φ) καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις ἡμῶν, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, Ἱερουσαλὴμ, καὶ ὁ λαός σου εἰς ὀνειδι-
σμὸν ἐγένετο ἐν πᾶσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν.

Et dedi faciem meam ad Dominum Deum, quærendo deprecationem, & 3
orationes in jejuniis, et sacco. Et oravi ad Dominum Deum meum, & 4
confessus sum, & dixi; Domine Deus magne, & mirabilis, qui custo-
dis testamentum tuum, & misericordiam tuam diligentibus te, & custo-
dientibus mandata tua: Peccavimus, (c) injustè egimus, iniquè egi- 5
mus, & recessimus, & declinavimus à mandatis tuis, atque à judiciis
tuis: Et non exaudivimus servos tuos prophetas, qui loquebantur in 6
nomine tuo regibus nostris, & principibus nostris, & patribus nostris,
omnique populo terræ. Tibi, Domine, justitia: nobis autem confusio 7
faciei, sicut dies hæc, viro Juda, & habitatoribus Hierusalem, & omni
Israel; his, qui propè sunt, & his qui procul, in universa terra, quò dis-
seminâsti eos illuc, in prævaricatione eorum, quâ prævaricati sunt. (d) In 8
te, Domine, est nostra justitia, & nobis confusio faciei, & regibus nostris,
& principibus nostris, & patribus nostris: qui peccavimus. Tibi Do- 9
mino Deo nostro miserationes, & propitiationes: quia (e) recessimus, Et 10
non exaudivimus vocem Domini Dei nostri, ut ambularemus in legibus ejus,
quas dedit ante faciem nostram in manibus servorum suorum prophetarum.
Et omnis Israel prævaricati sunt legem tuam: & declinaverunt, ne au- 11
dirent vocem tuam. Et supervenit super nos maledictio, & juramentum
scriptum in lege Moysi servi Dei; quia peccavimus ei. Et statuit sermo- 12
nes suos, quos loquutus est super nos, & super judices nostros, qui judica-
bant nos, ut superinducerent in nos mala magna, qualia non fuerunt sub
omni cœlo, secundùm ea quæ facta sunt in Hierusalem, Sicut scriptum 13
est in lege Moysi. Omnia mala hæc venerunt super nos; & non rogavi-
mus faciem Domini Dei nostri; ut reverteremur ab iniquitatibus nostris, &
intelligeremus in omni veritate tua. Et vigilavit (f) Dominus, & ad- 14
duxit ea super nos, quoniam justus Dominus Deus noster in omni opere suo,
quod fecit: & non exaudivimus vocem ejus. Et nunc, Domine Deus 15
noster, qui eduxisti populum tuum de terra Ægypti in manu forti, & fe-
cisti tibi nomen, sicut dies hæc, peccavimus, iniquitatem fecimus: Do- 16
mine, in (g) omni misericordia tua, avertatur, obsecro, furor tuus, &
ira tua à civitate tua Hierusalem, monte sancto tuo, quia peccavimus:
& in nostris iniquitatibus, & patrum nostrorum, Hierusalem, & populus tuus in opprobrium factus est in omnibus qui per circuitum nostrum.

MS. A. (δ) τοῦ οὐρανοῦ, τοῦ (ε) δέησιν, (ζ) σάκκῳ καὶ σποδῷ. Καὶ προσηυξάμην πρὸς κύριον τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐξομολογησάμην, (η) ἠνομήσαμεν, ἠσεβήσαμεν, ἠδικήσαμεν, καὶ ἀπέστημεν (θ) κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, (ι) ἀθετήσει (κ) ἠθέτησάν σε κύριε. Σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη, (λ) ἡμάρτομέν σοι. τῷ κυρίῳ θεῷ (μ) ἀπέστημεν ἀπὸ κυρίου, Καὶ (ν) τοῖς νόμοις (ξ) εἰσακοῦσαι (ο) Μωσῆ δούλῳ (π) ἃ οὐ (ρ) γεγραμμένα (σ) ἐν νόμῳ Μωσῆ. (τ) κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν, καὶ ἐπήγαγεν (υ) δίκαιος ὁ θεὸς ἡμῶν (φ) ἐν τοῦ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فأعطيت وجهي للرب الهي لأطلب بالصلاة والتضرع بالأصوام والمسح والرماد * وصليت
4 الى الرب الهي * واعترفت وقلت * ايها الرب الاله العظيم العجيب * الذي يحفظ عهدك
5 ورحمتك للذين يحبونك ويحفظون وصاياك * أخطأنا * أثمنا * ظلمنا * نافقنا * وتباعدنا وحدنا
6 عن وصاياك وعن احكامك * ولم نسمع من عبيدك الانبياء الذين تكلموا باسمك مع ملوكنا
7 ورؤسائنا وآبائنا * ومع كل شعب الارض * لك يا رب العدل * ولنا خزي الوجه * مثل هذا
اليوم * لرجل يهودا * ولسكان ايروسليم * ولكل اسرائيل القرباء والبعداء * في كل الارض حيث
8 بددتنا هناك بعصيانهم الذي عصوك به يا رب * لك يا رب العدل * ولنا خزي الوجه *
9 ولملوكنا ولرؤسائنا ولآبائنا * نحن الذين اخطأنا اليك ايها الرب الهنا * ولك الرأفات
10 والمغفرات * لأنا تباعدنا من الرب * ولم نسمع صوت الرب الهنا * لنسير بنواميسه التي اعطاها
11 اياها لوجهنا بأيدي عبيدك الانبياء * وكل اسرائيل تجاوزوا ناموسك * وحادوا الا يسمعوا
صوتك * وجاءت علينا اللعنة والحلف المكتوب في ناموس موسى عبد الله * لأنا أخطأنا له
12 * فأقام كلماته التي تكلم بها علينا وعلى قضاتنا الذين دانونا * ليجلب علينا شرورا
13 عظيمة لم يكن مثلها تحت كل السماء * كما صارت في ايروسليم * كما كتب في
ناموس موسى * كل هذه الشرور أتت علينا * ولم نطلب وجه الرب الهنا * لنرجع عن
14 ظلمنا ونفهم في كل حقك * وسهر الرب الهنا على الشر * وجلب هذه علينا * لأن الرب
15 الهنا عدل في كل صنيعه الذي صنعه * ولم نسمع صوته * والآن ايها الرب الهنا * الذي
اخرجت شعبك من ارض مصر بيد عزيزة * وصنعت لك اسما كمثل هذا اليوم * أخطأنا
16 أثمنا ظلمنا يا رب في كل مراحمك * فليرجع غضبك وحنقك عن مدينتك ايروسليم جبلك
المقدس * لأنا اخطأنا بظلاماتنا وبظلامات آبائنا الذين بايروسليم * وصار شعبك للعار
عند الذين حولنا *

Quarè addixi faciem meam Domino 3
Deo meo, ut rogarem cum oratione &
obsecratione, cum jejuniis, sacco, & ci-
nere. Et orans ad Dominum Deum me- 4
um confessus dixi; O Domine Deus ma-
gne & admirande, qui servas pactum tu-
um & misericordiam tuam erga illos qui
te amant & servant præcepta tua: Pec- 5
cavimus, deliquimus, perversè & impiè
egimus, recessimus & deflexinus à præ-
ceptis & judiciis tuis: Non obtempera- 6
vimus servis tuis prophetis, qui nomine
tuo locuti sunt cum regibus, principibus,
& patribus nostris, cùmque universo po-
pulo terræ. Tibi O Domine justitia, nobis 7
autem rubor vultûs, qualis est hodierno
die, viro Judæ, habitatoribus Jerusalem,
totique Israeli, tam proximis quàm remo-
tis in tota terra, quocunque dispersisti
nos propter rebellionem ipsorum quâ de-
fecerunt à te O Domine. Tibi O Domine 8
justitia, nobis autem, & regibus, princi-
pibus, ac patribus nostris rubor vultûs.
Nos sumus qui peccavimus in te O Do-
mine Deus noster: At penes te sunt 9
miserationes & indulgentiæ. Quia re-
cessimus à Domino, Et non auscultavi- 10
mus voci Domini Dei nostri ut ambu-
laremus in legibus ejus, quas proposue-
rat nobis ob oculos per servos suos pro-
phetas; Imò omnes Israelitæ præter- 11
gressi sunt legem tuam, & deflexerunt
quominùs audirent vocem tuam: Ideò
venit super nos maledictio & adjuratio
scripta in lege Mosis servi Dei. Quia
peccavimus in eum, Præstitit verba sua 12
quæ locutus fuerat contra nos & contra
judices nostros qui nos judicabant; infe-
rendo nobis miserias ingentes quibus non
fuerunt pares sub toto cœlo, quales ac-
ciderunt in Jerusalem. Prout scriptum 13
est in lege Mosis, omnia ista mala vene-
runt super nos; & tamen non sumus de-
precati vultum Dei nostri, desistendo ab
impietate nostra, & animum adverten-
do ad omnem veritatem tuam. Ideò 14
vigilavit Dominus Deus noster ad mi-
seriam, & hæc intulit nobis; quia Do-
minus Deus noster justissimus est in omni
opere quod gessit, & non auscultavimus
voci ipsius. Nunc ergò O Domine Deus 15
noster, qui eduxisti populum tuum de
terra Ægypti manu potenti, & comparâsti
tibi nomen quale est hodierno die; pec-
cavimus, perversè & impiè egimus O
Domine in omnes miserationes tuas.
Avertatur jam ira et indignatio tua ab 16
urbe tua Jerusalem monte sancto tuo:
peccavimus enim criminibus nostris et
criminibus patrum nostrorum qui erant
in Jerusalem, et factus est populus tuus
opprobrio apud eos qui circa nos sunt.

דניאל׃ י

propter desolatum tuū sanctuariū super tuas facies illustra &,ej⁹ deprecationes ad & ,tui servi orationem noster Deus audi nunc Et
17 ועתה שמע אלהינו אל־תפלת עבדך ואל־תחנוניו והאר פניך על־מקדשך השמם למען
est invocatum quam civitatē &,nostras desolationes vide &,tuos oculos aperi ;audi & ,tuā aurē meus Deus Inclina ,Dominum
18 אדני׃ הטה אלהי אזנך ושמע פקחה עיניך וראה שממתינו והעיר אשר־נקרא
multis tuis miserationibus super sed,tuas facies ad nostras preces facientes cadere nos nostris justitiis super non quia ;eā super tuū nomē
שמך עליה כי לא על־צדקתינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על־רחמיך הרבים׃
tuū nomē quia ,meus Deus temetipsum propter ;moreris ne ,fac & attende ,Domine ,parce Domine ,exaudi Domine
19 אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל־תאחר למענך אלהי כי־שמך
mei populi peccatum &,meū peccatū confitens & ,orans & ,loquens ego adhuc Et .tuū populū super &,tuā civitatē super est invocatū
20 נקרא על־עירך ועל־עמך׃ ועוד אני מדבר ומתפלל ומתודה חטאתי וחטאת עמי
oratione in loquens ego adhuc Et .mei Dei sanctitatis monte super meo Deo Domino coram meā deprecationē dejiciens & ;Israel
21 ישראל ומפיל תחנתי לפני יהוה אלהי על הר־קדש אלהי׃ ועוד אני מדבר בתפלה
.vespertæ muneris tempus secundum me ad tangens ,lassitudine in volans ,principio in visione in videram quem , Gabriel vir &
והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מעף ביעף נגע אלי כעת מנחת־ערב׃
principio In .intelligentiā te faciendū intelligere ad,sum egressus nunc Daniel ,dixit & ;mecum est locut⁹ & ,me fecit intelligere Et
22 ויבן וידבר עמי ויאמר דניאל עתה יצאתי להשכילך בינה׃ 23 בתחלת
.visione in intellige & ,verbo in intellige & :tu desideriorū quia,indicandū ad veni ego & ,verbum est egressum tuarū deprecationū
תחנוניך יצא דבר ואני באתי להגיד כי חמודות אתה ובין בדבר והבן במראה׃
sigillandum ad &,prævaricationem consumendā ad,tuæ sanctitatis civitatē super & ,tuū populū super decisa septuaginta Hebdomadæ
24 שבעים שבעים נחתך על־עמך ועל־עיר קדשך לכלא הפשע ולחתם
ungendum ad &,prophetam &,visionem sigillandum ad & ;seculorū justitiā adducendū ad & ,iniquitatē expiandā ad & ,peccata
חטאות ולכפר עון ולהביא צדק עלמים ולחתם חזון ונביא ולמשח
unctum ad usque Jerusalaim ædificandum ad &,faciendum reverti ad,sermonis exitu ab intelliges & ,scies Et .sanctitatum sanctitatē
25 קדש קדשים׃ ותדע ותשכל מן־מצא דבר להשיב ולבנות ירושלם עד־משיח
.temporum coarctatione in & , fossa & platea ædificabitur & ,redibit dux & sexaginta hebdomadæ & :septem hebdomadæ,ducem
נגיד שבעים שבעה ושבעים ששים ושנים תשוב ונבנתה רחוב וחרוץ ובצוק העתים׃
ej⁹ finis & ,venturi ducis populus corrumpet sanctitatem &,civitatem & :ei non &,unctus excidetur duas & sexaginta hebdomadas post Et
26 ואחרי השבעים ששים ושנים יכרת משיח ואין לו והעיר והקדש ישחית עם נגיד הבא וקצו
dimidio & : una hebdomada multis pactum roboravit Et .desolationes decisa ,belli finem ad usque & ,inundatione in
27 בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שממות׃ והגביר ברית לרבים שבוע אחד וחצי
decisam & consummationem ad usque & ,stupefaciens abominationum alam super & ,munus & ,sacrificium faciet cessare hebdomadæ
השבוע ישבית זבח ומנחה ועל כנף שקוצים משמם ועד־כלה ונחרצה
.obstupescentem super se effundet
תתך על־שמם׃

CAP. X. י

,verbum veritas & : Belthesasar ejus nomen vocatur cujus ,Danieli est revelatum verbum ,Paras regis Chores tertio anno In
1 בשנת שלוש לכורש מלך פרס דבר נגלה לדניאל אשר־נקרא שמו בלטשאצר ואמת הדבר
.visione in ei intelligentia & ,verbum intellexit & ,magna militia &
וצבא גדול ובין את־הדבר ובינה לו במראה׃

Versio VULG. LAT.

Nunc ergò exaudi, Deus noster, orationem servi tui, & preces ejus: & ostende faciem tuam super Sanctuarium tuum, quod desertū est propter temetipsum. Inclina, Deus meus, aurem tuam, & audi: aperi oculos tuos, et vide desolationem nostram, & civitatem, super quam invocatum est nomen tuum: neque enim in justificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis. Exaudi, Domine; placare, Domine: attende et fac: ne moréris propter temetipsum, Deus meus: quia nomen tuum invocatum est super civitatem, & super populū tuum. Cúmque adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea, et peccata populi mei Israel, & prosternerem preces meas in conspectu Dei mei, pro monte sancto Dei mei: Adhuc me loquente in oratione, ecce vir Gabriel, quem videra in visione à principio, citò volans tetigit me in tempore sacrificii vespertini. Et docuit me, & locutus est mihi, dixitque; Daniel, nunc egressus sum ut docerem te, & intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo: ego autem veni ut indicarem tibi, quia vir desideriorum es: tu ergò animadverte sermonem, & intellige visionem. Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio, & prophetia, et ungatur Sanctus sanctorum. Scito ergò, & animadverte: Ab exitu sermonis, ut iterùm ædificetur Jerusalem, usque ad Christum ducem, hebdomades septem, & hebdomades sexaginta duæ erunt: & rursum ædificabitur platea, et muri in angustia temporum. Et post hebdomades sexaginta duas occidetur Christus: et non erit ejus populus, qui eum negaturus est. Et civitatem & Sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo: & finis ejus vastitas, et post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomadā unā: et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium: et erit in templo abominatio desolationis: & usque ad consummationem & finem perseverabit desolatio.

ÇAP. X.

ANno tertio Cyri regis Persarum, verbum revelatum est Danieli cognomento Baltassar, & verbū verum, et fortitudo magna: intellexitque sermonem: intelligentia enim est opus in visione.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܗܫܐ ܫܡܥ ܐܠܗܐ ܨܠܘܬܗ ܕܥܒܕܟ ܘܒܥܘܬܗ ܘܐܢܗܪ ܦܪܨܘܦܟ ܥܠ ܡܩܕܫܟ ܕܚܪܒ
18 ܡܛܠ ܫܡܟ ܡܪܝܐ ܀ ܐܪܟܢ ܐܠܗܝ ܐܕܢܟ ܘܫܡܥ ܘܦܬܚ ܥܝܢܝܟ ܘܚܙܝ ܚܘܪܒܢܢ
ܘܚܘܪܒܢܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܟ ܥܠܝܗ ܠܐ ܓܝܪ ܥܠ ܙܕܝܩܘܬܢ ܡܪܡܝܢܢ ܒܥܘܬܢ ܩܕܡܝܟ
19 ܐܠܐ ܥܠ ܪܚܡܝܟ ܣܓܝܐܐ ܀ ܡܪܝܐ ܫܡܥ ܘܥܒܕ ܘܠܐ ܬܘܚܪ ܡܛܠ ܫܡܟ ܐܠܗܝ
20 ܡܛܠ ܕܫܡܟ ܐܬܩܪܝ ܥܠ ܡܕܝܢܬܟ ܘܥܠ ܥܡܟ ܀ ܘܟܕ ܐܢܐ ܡܡܠܠ ܘܡܨܠܐ ܘܡܘܕܐ ܐܢܐ
ܚܛܗܝ ܘܚܛܗܐ ܕܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܪܡܐ ܐܢܐ ܒܥܘܬܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܠܗܝ
21 ܘܟܕ ܐܢܐ ܡܡܠܠ ܒܨܠܘܬܐ ܀ ܓܒܪܐ ܓܒܪܝܠ ܗܘ ܕܚܙܝܬ ܒܚܙܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܦܪܚ ܒܦܪܚܬܐ
ܘܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬܝ ܒܥܕܢ ܩܘܪܒܢܐ ܕܪܡܫܐ ܀ ܘܐܬܐ ܘܡܠܠ ܥܡܝ
22 ܘܐܡܪ ܠܝ ܕܢܝܐܝܠ ܗܫܐ ܢܦܩܬ ܠܡܣܟܠܘܬܟ ܕܬܣܬܟܠ ܀ ܒܫܘܪܝܐ
23 ܕܒܥܘܬܟ ܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܘܐܢܐ ܐܬܝܬ ܠܡܚܘܝܘ ܠܟ ܡܛܠ ܕܪܓܝܓܐ ܐܢܬ ܐܣܬܟܠ
24 ܒܡܠܬܐ ܘܐܣܬܟܠ ܒܚܙܘܐ ܀ ܫܒܥܝܢ ܫܒܘܥܝܢ ܢܩܘܘܢ ܥܠ ܥܡܟ
ܘܥܠ ܡܕܝܢܬ ܩܘܕܫܟ ܠܡܓܡܪ ܥܘܠܐ ܘܠܡܫܠܡܘ ܚܛܗܐ
ܘܠܡܫܒܩ ܥܘܠܐ ܘܠܡܝܬܝܘ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܡܢ ܥܠܡ ܘܠܡܫܠܡܘ ܚܙܘܐ ܘܢܒܝܐ
25 ܘܥܕܡܐ ܠܡܫܝܚܐ ܩܕܝܫ ܩܕܝܫܝܢ ܀ ܕܥ ܘܐܣܬܟܠ ܡܢ ܡܦܩܢܗ ܕܡܠܬܐ
ܥܕܡܐ ܠܒܢܝܢܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ ܫܒܘܥܐ ܫܒܥܐ
ܘܫܒܘܥܐ ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ ܘܬܗܦܘܟ ܬܬܒܢܐ ܐܘܪܫܠܡ ܫܘܩܝܗ ܘܦܠܛܝܗ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡ ܙܒܢܐ
26 ܘܒܬܪ ܫܒܘܥܐ ܫܬܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܬܩܛܠ ܡܫܝܚܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܘܬܗ
ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܬܚܪܒ ܥܡ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܘܫܘܠܡܗ ܒܚܘܪܒܢܐ
27 ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡ ܩܪܒܐ ܦܣܩ ܚܘܪܒܢܐ ܀ ܘܢܥܫܢ ܩܝܡܐ ܠܣܓܝܐܐ
ܫܒܘܥܐ ܚܕ ܘܦܠܓܗ ܕܫܒܘܥܐ ܢܒܛܠ ܕܒܚܬܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܥܠ ܟܢܦܐ ܕܛܢܦܘܬܐ
ܚܘܪܒܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܦܣܩܐ ܢܩܘܐ ܥܠ ܚܘܪܒܢܐ

ܫܠܡ ܫܒܥܐ

1 ܒܫܢܬ ܬܠܬ ܕܟܘܪܫ ܡܠܟܐ ܕܦܪܣ ܐܬܓܠܝܬ ܡܠܬܐ ܠܕܢܝܐܝܠ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܒܠܛܫܨܪ ܘܫܪܝܪܐ ܡܠܬܐ
ܘܚܝܠܐ ܪܒܐ ܘܐܣܬܟܠ ܒܡܠܬܐ ܘܣܘܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܒܚܙܘܐ

Jam audi Deus orationem servi tui & obsecrationem nostram, & serenum redde vultum tuum erga Sanctuarium tuum quod abiit in ruinam; propter nomen tuum Domine. Inclina mi Deus aurem tuam, & audi; aperi oculos tuos, & vide ruinas & vastitates nostras atque urbis super quam invocatum est nomen tuum: neque enim justitiā nostrā freti te obsecramus, sed amplissimis miserationibus tuis. Domine, ausculta & fac, néve moréris; propter nomen tuum Deus meus: siquidem nomen tuum invocatum est super urbem tuam & super populum tuum. Dum ego orarem, & confiterer delicta mea & delicta populi mei Israelis, funderemque supplicationem meam ante Dominum Deum pro monte sancto Dei mei: Dum inquam, in oratione loquerer, vir ille Gabriel quem antea videram in visione, celerrimo volatu advolavit & venit è cœlo, accessitque ad me tempore sacrificii vespertini: Et cùm venisset, allocutus est me, dixitque mihi; Daniel, modò egressus sum ad docendum te ut intelligas. Initio orationis tuæ prodiit sermo, ideo veni indicatum tibi, cùm sis cupidus: considera sermonem, & intellige visionem. Septuaginta hebdomadæ morabuntur super populum tuum & super civitatem sanctitatis tuam ut aboleantur scelera, & consumantur peccata; ut remittatur iniquitas, & adducatur justitia quæ est ab æterno, ut compleantur visio & prophetæ; & usque ad Christum, Sanctum sanctorum. Igitur scias & intelligas: Ab egressu verbi usque ad reædificationem Jerosolymæ & ad adventum Christi regis, hebdomadæ septem erunt, & hebdomadæ sexaginta duæ: *tum* iterum ædificabit Jerosolymam, & vicos atque plateas ejus usque ad finem temporis. Post hebdomadas autem sexaginta duas occidetur Christus, & non erit penes ipsam: Civitas etiam sanctitatis destruetur cum rege venturo, & exitium ejus erit cum erasione usque ad finem belli sententiæ vastitatis. Et grave reddet fœdus multis hebdomadâ unâ & dimidium hebdomadæ, abolebitque sacrificium & oblationem: denique super extremitates abominationis incumbet vastitas: usque ad consummationem sententiæ manebit in vastitate.

CAP. X.

ANno tertio Cyri regis Persarum, sermo revelatus est Danieli, cujus nomen vocatum fuit Blitsasar: verus est sermo, sed magno conatu deprehenditur sermo; attamen intellexit visionem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Interpretatione LATINA.

Καὶ (χ) νῦν εἰσάκουσον κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν τῆς προσευχῆς τοῦ δούλου σου καὶ τῶν δεήσεων αὐτοῦ, καὶ ἐπιφά-
νον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ἁγίασμά σου τὸ ἔρημον, (ψ) ἕνεκέν σου κύριε. Κλῖνον ὁ θεός μου τὸ
οὖς σου, καὶ ἄκουσον· (ω) ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ἴδε τὸν ἀφανισμὸν ἡμῶν, καὶ τῆς πόλεώς σου
(α) ἐφ᾽ ἧς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ᾽ αὐτῆς· ὅτι οὐκ ἐπὶ ταῖς δικαιοσύναις (β) ἡμῶν ῥιπτούμεθα τὸν
οἰκτιρμὸν ἡμῶν ἐνώπιόν σου, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου τοὺς πολλοὺς κύριε. (γ) Εἰσάκουσον κύριε, ἱ-
λάσθητι κύριε, πρόσχες κύριε· μὴ χρονίσῃς ἕνεκέν σου ὁ θεός μου, ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ
τὴν πόλιν σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου. Καὶ ἔτι ἐμοῦ λαλοῦντος, καὶ προσευχομένου, καὶ (δ) ἐξαγορεύον-
τος τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ ῥιπτοῦντος τὸν ἔλεόν μου ἐναντίον (ε)
κυρίου τοῦ θεοῦ μου περὶ τοῦ ὄρους τοῦ (ζ) ἁγίου, Καὶ ἔτι ἐμοῦ λαλοῦντος ἐν τῇ προσευχῇ, καὶ ἰδοὺ
ὁ ἀνὴρ Γαβριὴλ, ὃν ἴδον ἐν τῇ ὁράσει ἐν τῇ ἀρχῇ, πετόμενος, καὶ ἥψατό μου, ὡσεὶ ὥραν θυσίας ἑσπερι-
νῆς. Καὶ συνέτισέ με, καὶ ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ, καὶ εἶπε, Δανιὴλ, νῦν ἐξῆλθον συμβιβάσαι σε σύνεσιν.
Ἐν ἀρχῇ τῆς (η) δεήσεώς σου, ἐξῆλθε λόγος, καὶ ἐγὼ ἦλθον τοῦ ἀναγγεῖλαί σοι, ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν (θ) εἶ
σὺ, καὶ ἐννοήθητι ἐν τῷ ῥήματι, καὶ σύνες ἐν τῇ ὀπτασίᾳ. Ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες συνετμήθησαν ἐπὶ
τὸν λαόν σου (ι), καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν (κ) ἁγίαν, τοῦ (λ) συντελεσθῆναι ἁμαρτίαν, καὶ τοῦ σφραγίσαι (μ) ἁμαρ-
τίας, καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς (ν) ἀδικίας, καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀδικίας, καὶ τοῦ ἀγαγεῖν δικαιοσύνην αἰώνιον, καὶ τοῦ
σφραγίσαι ὅρασιν καὶ προφήτην, καὶ τοῦ χρῖσαι ἅγιον ἁγίων. Καὶ γνώσῃ καὶ συνήσεις· ἀπὸ ἐξόδου λόγου τοῦ
ἀποκριθῆναι, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι Ἱερουσαλὴμ, ἕως Χριστοῦ ἡγουμένου ἑβδομάδες ἑπτὰ, καὶ ἑβδομάδες ἑξή-
κοντα δύο. καὶ ἐπιστρέψει, καὶ οἰκοδομηθήσεται πλατεῖα, καὶ (ξ) τεῖχος, καὶ ἐκκενωθήσονται οἱ καιροί.
Καὶ μετὰ τὰς ἑβδομάδας τὰς ἑξηκονταδύο, (ο) ἐξολοθρευθήσεται χρῖσμα, καὶ κρίμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ·
καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῷ ἐρχομένῳ, (π) ἐκκοπήσονται ἐν κατακλυσμῷ,
καὶ ἕως τέλους πολέμου (ρ) συντετμημένου τάξει, ἀφανισμοῖς. Καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς
μία. καὶ ἐν τῷ (σ) ἡμίσει τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεταί μου θυσία καὶ σπονδὴ, καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν βδέλυγ-
μα τῶν ἐρημώσεων (τ), καὶ ἕως τῆς συντελείας καιροῦ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν. †

Et nunc exaudi, Domine Deus noster, orationem servi tui, & preces ejus : 17
& ostende faciem tuam super Sanctuarium tuum, quod desertum est : Pro-
pter te, Domine, Inclina, Deus meus, aurem tuam, & audi : aperi oculos 18
tuos, & vide desolationem nostram, & civitatis tuæ, super quam invoca-
tum est nomen tuum super eam. Quia non in nostris justitiis prosterni-
mus miserationem nostram coram te, sed in miserationibus tuis multis, Do-
*mine. Exaudi, Domine: placare, Domine : attende, Domine: *ne moreris pro-* 19
pter temetipsum, Deus meus: quia nomen tuum invocatum est super civita-
tem tuam, & super populum tuum. Et adhuc me loquente, & orante, 20
& confitente peccata mea, & peccata populi mei Israel, & prosternente
misericordiam meam in conspectu Domini Dei mei pro monte sancto, Et 21
adhuc me loquente in oratione : & ecce vir Gabriel, quem videram in vi-
sione à principio, volans : & tetigit me quasi horâ sacrificii vespertini.
Et docuit me, & loquutus est mecum, & dixit ; Daniel, nunc exivi im- 22
buere te intelligentiâ. In principio obsecrationis tuæ, exivit sermo : & 23
ego veni, ut adnuntiem tibi : quia (h) vir desideriorum tu es. Et cogita
*in verbo, & intellige in visione. Septuaginta hebdomades, *breviatæ* 24
sunt super plebem tuam, & super civitatem (i) sanctam, (k) ut consum-
metur peccatum, & signentur peccata, & deleantur iniquitates, & exo-
rentur iniquitates, & adducatur justitia sempiterna, & (l) signetur vi-
sio, & propheta, & ungatur Sanctus sanctorum. Et scies, & intelli- 25
ges: ab exitu sermonis ad (m) respondendum, & ædificandum Hierusa-
lem usque ad Christum ducem hebdomades septem, & hebdomades sexa-
ginta duæ. Et (n) revertetur, & ædificabitur platea, & murus: & (o) eva-
*cuabuntur tempora : Et post hebdomadas sexaginta *duas (p) exter-* 26
minabitur unctio : & judicium non est in eo: et (q) civitatem & Sanctu-
arium dissipabit cum duce adveniente : excidentur in (r) diluvio, & usq;
ad finem belli concisi, (s) ordine, desolationibus. Et confirmabit testa- 27
mentum multis hebdomada una. Et in dimidio hebdomadis (t) aufere-
tur meum sacrificium, & libamen : et in templo abominatio desolationum : et usque ad consummationem temporis consummatio dabitur super desolationem.

MS. A. (χ) νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰσάκουσον τῆς (ψ) ἕνεκεν (ω) καὶ ἄνοιξον (α) Ἱερουσαλὴμ ἐφ᾽ (β) ἡμῶν ἡμεῖς ῥιπτοῦμεν (γ) Κύριε ἄκουσον, κύριε ἱλάσθητι, κύριε πρόσχες, καὶ ποίησον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκέν σου κύριε ὁ θεὸς (δ) μου (δ) ἐξαγορεύοντός μου τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ τὰς (ε) τοῦ θεοῦ μου (ζ) ἁγίου τοῦ θεοῦ μου, Καὶ ἔτι μου λαλοῦντος καὶ προσευχομένου ἐν τῇ προσευχῇ, ἰδοὺ (η) δεήσεως, ἐξῆλθεν (θ) σὺ εἶ, (ι) Ἰσραὴλ, (κ) ἁγίαν σου, (λ) συντελέσαι (μ) ὅρασιν ἁμαρτίας, (ν) ἀνομίας, (ξ) περὶ τεῖχος, (ο) ἐξολοθρευθήσεται (π) καὶ ἐκκοπήσονται (ρ) συντετμημένου (σ)* ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος καταπαύσει θυσιαστήριον καὶ θυσίαν, καὶ ἕως πτερυγίου ἀπὸ ἀφανισμοῦ, καὶ ἕως συντελείας σπουδῆς τάξει ἐπὶ ἀφανισμῷ, καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς ἑβδομὰς μία, καὶ ἐν τῷ * ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεταί (τ) ἔσται, καὶ † ὍΡΑΣΙΣ ι´.

ΚΕΦ. ι´.

1 ἘΝ ἔτει τρίτῳ Κύρου βασιλέως Περσῶν λόγος ἀπεκαλύφθη τῷ Δανιὴλ, οὗ τὸ ὄνομα ἐπεκλήθη Βαλτα-
σάρ· καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος, καὶ δύναμις μεγάλη καὶ σύνεσις ἐδόθη αὐτῷ ἐν τῇ ὀπτασίᾳ.

MS. A. † ὍΡΑΣΙΣ. ια´.

CAP. X.

IN anno tertio Cyri regis Persarum verbum revelatum est Danieli, cujus 1
nomen vocatum est Baltasar. Et verbum verum, et fortitudo magna, et
intelligentia data est ei in visione.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والآن اسمع ايها الرب الهنا صلاة عبدك وتضرعاته· واظهر وجهك على مقدسك الخراب· من 17
اجلك يا رب * أمل يا الهي سمعك واسمع· افتح عينيك وانظر هلاكنا وهلاك مدينتك التي 18
دعي اسمك عليها· لانا ليس على معدلاتنا نحن نطرح رأفتنا امامك· لكن على رأفاتك
الكثيرة يا رب * اسمع يا رب· اغفر يا رب· انصت يا رب· واصنع ولا تبطء· من اجلك ايها الرب 19
الهي· لان اسمك دعي على مدينتك وعلى شعبك * فبينما انا اتكلم واصلي· واعترف 20
بخطاياي وخطايا شعبي اسرائيل· والقي رحمتي امام الرب الهي من اجل الجبل المقدس الذي
لالهي * وبينما انا متكلم في صلاتي· واذا الرجل جبريل الذي رايته في الرويا في المبداء· طار 21
ولمسني نحو ساعة الذبيحة المسائية * وفهمني وتكلم معي وقال· يا دانيال الان خرجت لاعلمك 22
الفهم * في مبداء تضرعك خرج القول· وانا اتيت لاخبرك· لانك رجل الشهوات انت· فتفطن 23
بقولك· وتفهم في الرويا * سبعون سابوعا قطعت على شعبك وعلى المدينة المقدسة· لتفني 24
الخطايا· وتختم الخطايا· وتمحي الاثام· ويستغفر عن الظلم· ويجلب العدل الابدي· ويختم
الرويا والنبوة ويمسح قدس القديسين * وتعرف وتفهم * من مخرج القول للجواب وبني اورشليم 25
الى المسيح المقدم سبعة اسابيع · واثنان وستون اسبوعا· فتعود وتبني الرحبة والسور وتفرغ
الازمان * وبعد السبعة اسابيع والاثنين وستين اسبوعا تستاصل المسحة· ولا يكون فيه حكم 26
ويفسد المدينة والموضع المقدس مع المقدم الاتي· ويقطعون بطوفان· الى اخر الحرب المجزوم
يرتب الفساد * ويقوي عهدا للكثيرين اسبوع واحد· وفي نصف الاسبوع تتكف المذابح والذبائح 27
والى الجناح يكون الفساد· والى الانقضاء· وبسرعة يرتب على الفساد· ويقوي عهدا للكثيرين
اسبوع واحد· وفي نصف الاسبوع تنزع ذبائحي وسكائبي· وعلى القدس تكون رذلة الخراب·
والى انقضاء الوقت يعطي انقضاء على الخراب·

· الفصل العاشر ·   · الرويا الحادية عشر ·

* في السنة الثالثة لكورش ملك الفرس· كشفت كلمة لدانيال الذي دعي اسمه 1
بلطشاصر· والكلمة حقيقية· وقوة عظيمة وفهم اعطي له في الرويا·

Nunc inquam, exaudi O Domine Deus 17
noster, preces & obsecrationes servi tui,
& fac appareat facies tua super Sanctu-
arium tuum desolatum, propter teipsum
O Domine. Admove O Deus meus au- 18
ditum tuum; & audi ; aperi oculos tuos,
& aspice exitium nostrum & excidium
urbis tuæ super quam invocatum est no-
men tuum: non enim justitiis nostris in-
nixi nos prosternimus miserationem no-
stram coram te, sed miserationibus tuis
plurimis innixi O Domine. Exaudi O 19
Domine, parce O Domine, ausculta O
Domine, fac & ne tardes ; propter te-
metipsum O Domine Deus meus : quan-
doquidem nomen tuum invocatum est su-
per urbem tuam, & super populum tu-
um. Dum ego loquerer & orarem, & 20
confiterer peccata mea & peccata populi
mei Israelis, & prosternerem miseratio-
nem meam coram Domino Deo meo pro
monte sancto Dei mei : Dum inquam, lo- 21
querer in oratione mea, ecce vir ille Ga-
briel quem initio videram in visione, vo-
lavit, tetigitque me sub horam sacrificii
vespertini. Is informans me, allocutus 22
est me, dixitque ; O Daniel, nunc egres-
sus sum ut doceam te sensum. In prin- 23
cipio supplicationis tuæ prodiit sermo, &
ego veni ut indicarem tibi, quandoqui-
dem vir desideriorum es : itaque ani-
madverte pro viribus tuis, & considera
visionem. Septuaginta hebdomades præ- 24
finitæ sunt super populum tuum & super
urbem sanctam, ut absumantur peccata,
& obsignentur peccata, & deleantur in-
iquitates, & impetretur venia pro impie-
tate, & adducatur justitia sempiterna,
& obsignetur visio & prophetia, & un-
gatur Sanctum sanctorum. Scias etiam 25
& intelligas: ab egressu sermonis, ut
respondeat & ædificetur Jerusalem,
usq; ad Christum ducem, septem hebdo-
mades erunt, & sexaginta duæ hebdo-
mades : tunc iterum ædificabitur pla-
tea & murus, & terminabuntur tempo-
ra. Et post septem hebdomades & sex- 26
aginta duas hebdomades eradicabitur
unctio, & non erit in eo judicium, &
destruet urbem & locum sanctum unà
cum duce venturo : & exscindentur di-
luvio: usque ad finem belli præscripti
disponetur vastatio. Confirmabit autem 27
pactum multis hebdomas una, & in me-
dio hebdomadis cessabunt altaria & sa-
crificia ; & usque ad extremitatem erit
vastitas, et usque ad finem. Statimque
disponet ad vastitatem, et pactum confir-
mabit multis hebdomas una : et in dimi-
dio hebdomadis auferetur sacrificium
meum et libamen meum: et super Sanctu-
arium erit abominatio ruinæ : et usque
ad consummationem temporis imponetur
finis ruinæ. C A P. X.

Visio undecima.

ANno tertio Cyri regis Persarum, re- 1
velatum fuit verbum Danieli, cui imposi-
tum fuerat nomen Baltasasar, (et quidem
verbum est verum,) et magna vis atque
intelligentia concessa fuit illi in visione.

2 בַּיָּמִים הָהֵם אֲנִי דָנִיֵּאל הָיִיתִי מִתְאַבֵּל שְׁלֹשָׁה שָׁבֻעִים יָמִים׃
3 לֶחֶם חֲמֻדוֹת לֹא אָכַלְתִּי וּבָשָׂר וָיַיִן לֹא־בָא אֶל־פִּי וְסוֹךְ לֹא־סָכְתִּי עַד־מְלֹאת שְׁלֹשֶׁת שָׁבֻעִים יָמִים׃
4 וּבְיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל יַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל הוּא חִדָּקֶל׃
5 וָאֶשָּׂא אֶת־עֵינַי וָאֵרֶא וְהִנֵּה אִישׁ־אֶחָד לָבוּשׁ בַּדִּים וּמָתְנָיו חֲגֻרִים בְּכֶתֶם אוּפָז׃
6 וּגְוִיָּתוֹ כְתַרְשִׁישׁ וּפָנָיו כְּמַרְאֵה בָרָק וְעֵינָיו כְּלַפִּידֵי אֵשׁ וּזְרֹעֹתָיו וּמַרְגְּלֹתָיו כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל וְקוֹל דְּבָרָיו כְּקוֹל הָמוֹן׃
7 וְרָאִיתִי אֲנִי דָנִיֵּאל לְבַדִּי אֶת־הַמַּרְאָה וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא רָאוּ אֶת־הַמַּרְאָה אֲבָל חֲרָדָה גְדֹלָה נָפְלָה עֲלֵיהֶם וַיִּבְרְחוּ בְּהֵחָבֵא׃
8 וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי וָאֶרְאֶה אֶת־הַמַּרְאָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת וְלֹא נִשְׁאַר־בִּי כֹּחַ וְהוֹדִי נֶהְפַּךְ עָלַי לְמַשְׁחִית וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃
9 וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל דְּבָרָיו וּכְשָׁמְעִי אֶת־קוֹל דְּבָרָיו וַאֲנִי הָיִיתִי נִרְדָּם עַל־פָּנַי וּפָנַי אָרְצָה׃
10 וְהִנֵּה־יָד נָגְעָה בִּי וַתְּנִיעֵנִי עַל־בִּרְכַּי וְכַפּוֹת יָדָי׃
11 וַיֹּאמֶר אֵלַי דָּנִיֵּאל אִישׁ־חֲמֻדוֹת הָבֵן בַּדְּבָרִים אֲשֶׁר אָנֹכִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ וַעֲמֹד עַל־עָמְדֶךָ כִּי עַתָּה שֻׁלַּחְתִּי אֵלֶיךָ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה עָמַדְתִּי מַרְעִיד׃
12 וַיֹּאמֶר אֵלַי אַל־תִּירָא דָנִיֵּאל כִּי מִן־הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר נָתַתָּ אֶת־לִבְּךָ לְהָבִין וּלְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֶיךָ נִשְׁמְעוּ דְבָרֶיךָ וַאֲנִי־בָאתִי בִּדְבָרֶיךָ׃
13 וְשַׂר מַלְכוּת פָּרַס עֹמֵד לְנֶגְדִּי עֶשְׂרִים וְאֶחָד יוֹם וְהִנֵּה מִיכָאֵל אַחַד הַשָּׂרִים הָרִאשֹׁנִים בָּא לְעָזְרֵנִי וַאֲנִי נוֹתַרְתִּי שָׁם אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס׃
14 וּבָאתִי לַהֲבִינְךָ אֵת אֲשֶׁר־יִקְרָה לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים כִּי־עוֹד חָזוֹן לַיָּמִים׃
15 וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה נָתַתִּי פָנַי אַרְצָה וְנֶאֱלָמְתִּי׃
16 וְהִנֵּה כִּדְמוּת בְּנֵי אָדָם נֹגֵעַ עַל־שְׂפָתָי וָאֶפְתַּח־פִּי וָאֲדַבְּרָה וָאֹמְרָה אֶל־הָעֹמֵד לְנֶגְדִּי אֲדֹנִי בַּמַּרְאָה נֶהֶפְכוּ צִירַי עָלַי וְלֹא עָצַרְתִּי כֹּחַ׃
17 וְהֵיךְ יוּכַל עֶבֶד אֲדֹנִי זֶה לְדַבֵּר עִם־אֲדֹנִי זֶה וַאֲנִי מֵעַתָּה לֹא־יַעֲמָד־בִּי כֹחַ וּנְשָׁמָה לֹא נִשְׁאֲרָה־בִי׃

Versio VULG. LAT.

In diebus illis ego Daniel lugebam trium hebdomadarum diebus, Panem desiderabilem non comedi, & caro & vinum non introierunt in os meum, sed neque unguento unctus sum: donec complerentur trium hebdomadarum dies. Die autem vigesimâ & quartâ mensis primi, eram juxta fluvium magnum, qui est Tigris. Et levavi oculos meos, & vidi: & ecce vir unus vestitus lineis, & renes ejus accincti auro obrizo: Et corpus ejus quasi chrysolithus, & facies ejus velut species fulguris, & oculi ejus ut lampas ardens: & brachia ejus, & quæ deorsum sunt usque ad pedes, quasi species æris candentis: & vox sermonum ejus ut vox multitudinis. Vidi autem ego Daniel solus visionem: porrò viri, qui erant mecum, non viderunt, sed terror nimius irruit super eos, & fugerunt in absconditum. Ego autem relictus solus vidi visionem grandem hanc: & non remansit in me fortitudo, sed & species mea immutata est in me, & emarcui, nec habui quidquam virium. Et audivi vocem sermonum ejus: & audiens jacebam consternatus super faciem meam, & vultus meus hærebat terræ. Et ecce manus tetigit me, & erexit me super genua mea, & super articulos manuum mearum. Et dixit ad me: Daniel vir desideriorum, intellige verba, quæ ego loquor ad te, & sta in gradu tuo: nunc enim sum missus ad te. Cúmque dixisset mihi sermonem istum, steti tremens. Et ait ad me: Noli metuere, Daniel: quia ex die primo, quo posuisti cor tuum ad intelligendum ut te affligeres in conspectu Dei tui, exaudita sunt verba tua: & ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni Persarum restitit mihi viginti et uno diebus: & ecce Michael unus de principibus primis venit in adjutorium meum, & ego remansi ibi juxta regem Persarum. Veni autem ut docerem te quæ ventura sunt populo tuo in novissimis diebus, quoniam adhuc visio in dies. Cúmque loqueretur mihi hujuscemodi verbis, dejeci vultum meum ad terram, & tacui. Et ecce quasi similitudo filii hominis tetigit labia mea: & aperiens os meum locutus sum, & dixi ad eum qui stabat contra me: Domine mi, in visione tua dissolutæ sunt compages meæ, et nihil in me remansit virium. Et quomodo poterit servus Domini mei loqui cum Domino meo? nihil enim in me remansit virium, sed & halitus meus intercluditur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

In diebus illis ego Daniel luctui me dedi trium hebdomadarum diebus: Cibum delectabilem non comedi, vinum & caro non sunt ingressa os meum, neque unguento me unxi, donec explerentur trium hebdomadarum dies. Die vigesimâ quartâ mensis primi eram secus fluvium magnum Eufratem; Et sublatis oculis vidi, & ecce vir quidam indutus magnificentissimis vestibus, cujus lumbi præcincti erant majestate gloriæ, Cujus aspectus varius erat, neque formam habebat: vultus ejus similis speciei fulguris, oculi ejus similes lampadibus igneis, brachia & humeri ejus similia scintillis æris nitentis, & vox sermonum ejus similis strepitui exercituum multorum. Hanc visionem ego Daniel solus vidi, viri autem illi qui mecum erant, non viderunt; sed magnâ formidine perculsis, & præ timore fugientibus, Ego solus remansi, & vidi visionem hanc magnam: unde viribus destitutus fui, præcordia mea volutata sunt ad interitum, neque manserunt in me vires. Et cùm audissem vocem verborum ejus, cecidi in faciem meam super terram: Sed ecce manus tetigit me, erexitque me super genua mea & super palmas manuum mearum. Et dixit mihi; Sta Daniel vir cupide, & intellige sermonem quem tibi locuturus sum; sta rectus: nunc enim ad te missus sum. Dum hisce me verbis alloqueretur, steti contremiscens. Tum dixit mihi; Ne timeto Daniel: nam inde à primo die quo animum tuum ad scientiam applicuisti, sistendo te coram Deo tuo; exaudita fuerunt verba tua, & ego verborum tuorum causâ veni. Præses regni Persarum adversatus est mihi uno & viginti diebus: at ecce Michael unus è principibus primariis venit ad auxiliandum mihi: retardatus itaque sum ibi contra præsidem Persarum. Jam venio indicatum tibi id quod eventurum est populo tuo postremis diebus: quoniam adhuc visio ad finem usque dierum. Dum hisce me verbis alloqueretur, demisi vultum meum in terram, & obmutui. Sed ecce quasi forma quædam humana tetigit labia mea, aperuique os meum, & locutus dixi ad eum qui stabat ante me; Domine mi, propter visionem volutata sunt in me præcordia mea, ita ut stare non potuerim: Quomodo ergò posset servus tanti Domini loqui cum tanto Domino meo; cùm ecce nullæ sint in me vires, & aura vitalis non superfit in me?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγὼ Δανιὴλ ἤμην πενθῶν τρεῖς ἑβδομάδας ἡμερῶν, Ἄρτον ἐπιθυμιῶν οὐκ ἔφαγον,
1 καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου, καὶ ἄλειμμα οὐκ ἠλειψάμην, ἕως πληρώσεως τριῶν ἑβδομάδων
4 ἡμερῶν. Ἐν ἡμέρᾳ εἰκοστῇ (*) τετάρτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἐγὼ ἤμην ἐχόμενα τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου, αὐτός
5 ἐστι Τίγρις (α) Ἐδδεκέλ. Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ εἷς ἐνδεδυμένος βαδδίν, καὶ
6 ἡ ὀσφὺς αὐτοῦ περιεζωσμένη ἐν χρυσίῳ Ὠφάζ. Καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡσεὶ Θαρσίς, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς
(β) ἡ ὅρασις ἀστραπῆς, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ (γ) ὡσεὶ λαμπάδες πυρός, καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ τὰ σκέλη
7 ὡς ὅρασις χαλκοῦ στίλβοντος, καὶ ἡ φωνὴ τῶν λόγων αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὄχλου. Καὶ ἴδον ἐγὼ Δανιὴλ μόνος τὴν
ὀπτασίαν, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' ἐμοῦ οὐκ ἴδον τὴν ὀπτασίαν· ἀλλ' ἡ ἔκστασις μεγάλη ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔ-
8 φυγον ἐν φόβῳ. (δ) Καὶ ἐγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ἴδον τὴν ὀπτασίαν τὴν μεγάλην ταύτην, καὶ οὐχ ὑπε-
9 λείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ ἡ (ε) δόξα μου μετεστράφη εἰς διαφθοράν· καὶ οὐκ ἐκράτησα ἰσχύος. Καὶ ἤκουσα τὴν
φωνὴν τῶν λόγων αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ ἀκοῦσαί με (ζ) αὐτοῦ, ἤμην κατανενυγμένος, καὶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν
10 11 γῆν. Καὶ ἰδοὺ χεὶρ ἁπτομένη μου, καὶ ἤγειρέ με ἐπὶ τὰ γόνατά μου (η). Καὶ εἶπε πρός με, Δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυ-
μιῶν, σύνες ἐν τοῖς λόγοις οἷς ἐγὼ λαλῶ πρὸς σέ, καὶ στῆθι ἐπὶ τῇ στάσει σου, ὅτι νῦν ἀπεστάλην πρὸς σέ.
12 Καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν πρὸς μὲ τὸν λόγον τοῦτον, ἀνέστην ἔντρομος. Καὶ εἶπε πρός με, Μὴ φοβοῦ (θ) Δα-
νιήλ, ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἧς ἔδωκας τὴν καρδίαν σου τοῦ συνεῖναι, καὶ (ι) κακωθῆναι ἐναντίον κυρίου
13 τοῦ Θεοῦ σου, ἠκούσθησαν οἱ λόγοι σου, καὶ ἐγὼ ἦλθον ἐν τοῖς λόγοις σου. Καὶ ὁ ἄρχων βασιλείας Περσῶν εἱ-
στήκει ἐξ ἐναντίας μου (κ) εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν· καὶ ἰδοὺ Μιχαὴλ εἷς τῶν ἀρχόντων (λ) ἦλθε βοηθῆσαί
14 μοι, καὶ αὐτὸν κατέλιπον ἐκεῖ μετὰ τοῦ ἄρχοντος βασιλείας Περσῶν. Καὶ ἦλθον συνετίσαι σε ὅσα ἀπαν-
15 τήσεται τῷ λαῷ σου ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, ὅτι (μ) ἔτι ἡ ὅρασις εἰς ἡμέρας. Καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν
16 μετ' ἐμοῦ κατὰ τοὺς λόγους τούτους, ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ κατενύγην. Καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοί-
ωσις υἱοῦ ἀνθρώπου ἥψατο τῶν χειλέων μου. (ν) καὶ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, καὶ ἐλάλησα, καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἑστῶτα ἐναν-
17 τίον μου, Κύριε, ἐν τῇ ὀπτασίᾳ σου ἐστράφη τὰ ἐντός μου ἐν ἐμοί, καὶ οὐκ ἔσχον ἰσχύν. Καὶ πῶς δυνήσεται ὁ
παῖς σου κύριε λαλῆσαι μετὰ τοῦ κυρίου μου τούτου; καὶ ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν οὐ στήσεται ἐν ἐμοὶ ἰσχύς, καὶ (ξ) πνεῦμα
οὐχ ὑπελείφθη ἐν ἐμοί.

In diebus illis ego Daniel eram lugens tres hebdomadas dierum : 2
Panem * desideriorum non comedi : & caro, & vinum non introierunt 3
in os meum : & unguento non sum unctus usque ad completionem trium
hebdomadum dierum. In die vigesima quarta mensis (a) primi & ego 4
eram juxta fluvium magnum : (ipse est (b) Tigris Eddecel :) Et levavi 5
oculos meos, & vidi : & ecce vir unus vestitus (c) Beddin; & renes ejus
(d) accincti auro Ophaz : Et corpus ejus quasi Tharsis : & facies ejus, vel- 6
uti species fulguris : & oculi ejus, ut lampades ignis : & brachia ejus, &
crura, quasi species æris candentis : & vox sermonum ejus, ut vox multi-
tudinis. Et vidi ego Daniel solus visionem : & viri, qui erant mecum, 7
non viderunt visionem : sed terror magnus irruit super eos : & fugerunt
in timore. Et ego relictus sum solus, & vidi visionem grandem hanc : & 8
non remansit in me fortitudo : & gloria mea conversa est in corruptionem :
& non retinui fortitudinem. Et audivi vocem sermonum ejus : & audiens 9
ego (e) eum, eram compunctus : & facies mea super terram. Et ecce manus 10
tangens me : & erexit me super genua (f) mea : Et dixit ad me ; Daniel, 11
(g) vir desideriorum, intellige in verbis, quæ ego loquor ad te ; & sta in gra-
du tuo : nunc enim sum missus ad te. Cùmque dixisset ipse ad me sermonem
istum ; surrexi tremens. Et dixit ad me ; Noli metuere, Daniel, quia ex 12
die primo, quo posuisti cor tuum ad intelligendum, & affligendum te coram
Domino Deo tuo ; audita sunt verba tua : & ego veni in verbis tuis. Et 13
princeps regni Persarum stetit ex adverso mihi viginti & uno diebus. Et
ecce Michael unus de (h) principibus venit ad auxiliandum mihi : & ipsum
reliqui ibi cum principe regni Persarum : Et veni, ut docerem te, quæ oc- 14
current populo tuo in novissimis diebus : quoniam adhuc visio in dies. Cùm- 15
que loqueretur ipse mecum secundùm hujuscemodi verba ; dedi faciem me-
am in terram, et compunctus sum. Et ecce quasi similitudo filii hominis te- 16
tigit labia mea. Et aperui os meum, et loquutus sum, et dixi ad eum, qui
stabat contra me : (i) Domine, in visione tua conversa sunt interiora mea in
me : et non retinui fortitudinem. Et quomodò poterit servus tuus, Domine, loqui cum Domino meo isto ? Et (k) ego, ex nunc non stabit in me fortitudo : et non remansit spiritus in me. 17

MS.A. (*) καὶ τετάρτῃ (α) Ἐνδεκέλ. (β) ὅρασις (γ) ὡς (δ) Κἀγὼ (ε) ὀξὺς μου (ζ) φωνὴν ῥημάτων αὐτοῦ, (η) καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου. Καὶ (θ) Δανιήλ, * ἧς ἔδωκας τὸ (ι) τοῦ κακωθῆναι (κ) καὶ εἴκοσι (λ) τῶν πρώτων ἦλθε (μ) ὅρασις εἰς (ν) καὶ ἐλάλησα, καὶ (ξ) πνοή

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * وفي تلك الأيام أنا دانيال كنت حزينا ثلاثة أسابيع أياما * خبز الشهوات لم آكل * ولحم
4 وخمر لم يدخل في فمي * ولم أدهن دهنا إلى أن كملت ثلاثة أسابيع أياما * وكان في السنة
الثامنة عشر * في اليوم الرابع والعشرين من الشهر الأول * وأنا كنت قريبا من النهر العظيم
5 الذي هو الدجلة أدداقل * فرفعت عيني ونظرت وإذا رجل واحد لابس ثياب كرامة
6 وحقوه ممنطق بذهب أوفاز * وجسمه مثل ترسيس * ووجهه مثل منظر البرق * وعيناه
كمصباحي نار * وذراعاه وساقاه مثل منظر نحاس يلمع * وصوت كلماته كصوت جمع *
7 ونظرت أنا دانيال وحدي الرؤيا * والرجال الذين معي لم يروا الرؤيا * لكن وقعت عليهم
8 بهتة * وهربوا بخوف * وأنا بقيت وحدي * وأبصرت هذه الرؤيا العظيمة * ولم تبق لي قوة
9 وانقلب نجدي إلى فساد * ولم أمسك قوة * وسمعت صوت كلماته * وعندما سمعت صوت كلماته
10 11 صرت متخشعا ووجهي على الأرض * وإذا يد لمستني وأقامتني على ركبتي وأمساط رجلي * وقال
لي * يا دانيال رجل الشهوات تفهم في الكلمات التي أتكلم معك بهن * وقم على مقامك * لأني
12 الآن أرسلت إليك * وبينما هو يتكلم معي هذه الكلمة قمت مرتعدا * فقال لا تخف يا دانيال
لأن منذ اليوم الأول الذي فيه أعطيت قلبك لتفهم ولتسعى أمام الرب إلهك سمعت
13 كلماتك * وأنا أتيت في كلماتك * ورئيس مملكة الفرس قام بإزائي أحدا وعشرين يوما * وها
ميخائيل الواحد من الرؤساء الأولين أتى ليعينني * وخلفته هناك مع رئيس مملكة الفرس *
14 15 وأتيت لأفهمك بما يلتقي شعبك في الأيام الأخيرة * لأن الرؤيا أيضا إلى أيام * وبينما هو
16 يتكلم معي بهذا الكلام * أعطيت وجهي على الأرض وتخشعت * وإذا مثل شبه ابن إنسان
ولمس شفتي * ففتحت فمي وتكلمت * وقلت للواقف أمامي * يا سيد في رؤياي انقلب داخلي
17 في * ولم أملك قوة * وكيف يقدر عبدك يا سيد أن أتكلم مع سيدي هذا * وأنا منذ الآن
لم يبق في قوة * ولم تبق في نسمة *

Et iis diebus ego Daniel mæstus fui tribus 2
dierum hebdomadibus : Panem volupta- 3
tum non comedi, caro & vinum non sunt
ingressa in os meum, neque unxi me un-
ctione ullâ, donec absolverentur tres di-
erum hebdomades. Itaque contigit anno 4
decimo octavo, die vigesimâ quartâ men-
sis primi, ut existens prope fluvium ma-
gnum qui est Tigris Eddekel, Levarem 5
oculos meos & viderem cùm ecce vir
quidam indutus vestibus honoris, cujus
lumbus præcinctus erat auro Ophaz, Cor- 6
pus ejus simile lapidi tharsis, vultus ejus
quasi aspectus fulguris, oculi ejus veluti
geminæ faces igneæ, brachia & crura ve-
lut aspectus æris coruscantis, & vox
verborum ejus ut vox turbæ. Vidi autem 7
ego Daniel solus visionem istam ; nam
viri illi qui mecum erant, non viderunt
hanc visionem ; sed obruti stupore fuge-
runt cum formidine : Et ego solus relictus 8
vidi visionem hanc maximam, neque re-
mansit mihi virtus, sed immutatus est ni-
tor meus in corruptionem, & non obtinui
vires. Deinde audivi vocem verborum 9
ejus ; & cùm audissem vocem verborum
ejus, supplicare cœpi vultu humo hæren-
te : Sed ecce manus tetigit me, erexitque 10
super genua mea et extremos pedes meos.
Et dixit mihi ; O Daniel vir desiderio- 11
rum, considera verba quæ ego habiturus
sum tecum, & sta in statione tua ; nunc
enim missus sum ad te. Dum ipse mecum
institueret hujusmodi sermonem, steti tre-
mens. Quamobrem dixit, Ne timeas O 12
Daniel : quoniam à primo die quo animum
tuum adhibuisti ad intelligendum & la-
borandum coram Domino Deo tuo, exau-
dita fuerunt verba tua : Et ego venissem
pro verbis tuis ; Sed princeps regni Persa- 13
rum stetit mihi ab adverso una & vigin-
ti diebus. Verùm ecce Michael unus è
præcipuis principibus, venit ad auxilian-
dum mihi ; & eum ibi reliqui cum prin-
cipe regni Persarum, Et veni ut decla- 14
rem tibi quæ sunt eventura populo tuo po-
stremis diebus : quoniam visio adhuc est
ad dies aliquot. Dum is alloqueretur me 15
hujusmodi sermone, demisi vultum meum
in terram, & supplicavi. Tum ecce quasi 16
species filii hominis, tetigit labia mea, &
aperui os meum, locutusque sum, ac dixi
ad eum qui stabat coram me ; O domine,
in visione mea volutata sunt intra me vi-
scera mea, nec ullas possideo vires. Quo 17
igitur pacto posset servus tuus O domine
alloqui dominum meum istum ; quando-
quidem ex nunc nullæ manserunt in me
vires, neque superest in me halitus ?

דניאל : יא

,te conforta,tibi pax ,desideriorũ vir timeas Ne ,dixit Et .me confortavit &,hominis visio tanquã ,me in tetigit & ,addidit Et
18 ויסף ויגע בי כמראה אדם ויחזקני : ויאמר אל תירא איש חמדות שלום לך חזק
19 nosti Num ,ait Et .me confortâsti quia ,meus dominus Loquatur ,dixi & ,sum confortat* ,mecũ *ipsum loqui secundũ* & :te robora &
וחזק ובדברו עמי התחזקתי ואמרה ידבר אדני כי חזקתני : ויאמר הידעת
20 .venit *Javan* princeps ecce & ,*egrediens* ego & : Persidis principe cum *bellandum ad* ,revertar nunc & ?te ad venerim quid ut
למה באתי אליך ועתה אשוב להלחם עם שר פרס ואני יוצא והנה שר יון בא :
.vester princeps Michael nisi ,his super mecum *se fortificans* unus non & :veritatis scriptura in *designatum* tibi annuntiabo Sed
21 אבל אגיד לך את הרשום בכתב אמת ואין אחד מתחזק עמי על אלה כי אם מיכאל שרכם :

CAP. XI. יא

Ecce :tibi annuntiabo veritatem nunc Et. eum roborandum ad & confortandũ ad *me stare* ,Medi Dariaves *uno* anno in ego Et
1 ואני בשנת אחת לדריוש המדי עמדי למחזיק ולמעוז לו : ועתה אמת אגיד לך הנה
2 *sua opulentia in ipsum roborari secundũ* & :omnib* præ *magna opulentia* ditabitur quartus & ,Perside in *stantes* reges tres adhuc
עוד שלשה מלכים עמדים לפרס והרביעי יעשיר עשר גדול מכל וכחזקתו בעשרו
.suã voluntatẽ secundũ faciet & ,multo dominio dominabitur & ,fortis rex stabit Et .*Javan regno cum* omnes suscitabit
3 יעיר הכל את מלכות יון : ועמד מלך גבור ומשל ממשל רב ועשה כרצונו :
ej* dominiũ secundũ non &,ej* posteritatẽ in non & ;cœlorum ventos quatuor in dividetur &,ej* regnũ conteretur,*ipsũ stare secundũ* Et
4 וכעמדו תשבר מלכותו ותחץ לארבע רוחות השמים ולא לאחריתו ולא כמשלו
;ejus principib* de & ,Austri rex confortabitur Et .istos præter aliis & ,ej* regnũ extirpabitur quia ,est dominat* quo
5 אשר משל כי תנתש מלכותו ולאחרים מלבד אלה : ויחזק מלך הנגב ומן שריו
veniet Austri regis filia & ,cõjungẽtur annorũ fine in Et .ej* dominatio multa dominatio ,dominabitur & ,eum sup roborabitur &
6 ויחזק עליו ומשל ממשל רב ממשלתו : ולקץ שנים יתחברו ובת מלך הנגב תבוא
,ipsa tradetur & ;ej* semen & ,stabit non & ;brachii fortitudinẽ obtinebit non & ;rectitudines *faciendum ad* ,Aquilonis regem ad
אל מלך הצפון לעשות מישרים ולא תעצר כוח הזרוע ולא יעמד וזרעו ותנתן היא
,exercitũ ad veniet et ;ej* *basis* ej* radicum *virgulto* de stabit Et .temporibus in eam confortans et ,ejus genitor et ,eam adducentes et
7 ומביאיה והילדה ומחזקה בעתים : ועמד מנצר שרשיה כנו ויבא אל החיל
eorum principibus cum eorum Deus etiam Et .confortabitur et eis in faciet et ,Aquilonis regis munitionem *in* ingredietur et
8 ויבא במעוז מלך הצפון ועשה בהם והחזיק : וגם אלהיהם עם נסכיהם
.Aquilonis *rege à* stabit annos ipse & : Ægyptum adducet captivitatem in *auri & argenti* ,eorum *desiderii* vasis cum
עם כלי חמדתם כסף וזהב בשבי יבא מצרים והוא שנים יעמד ממלך הצפון :

Versio VULG. LAT.

Rursum ergo tetigit me quasi visio hominis, & conforta- 18
vit me, Et dixit; Noli timere, vir desideriorum : pax tibi : 19
confortare, & esto robustus. Cúmque loqueretur mecum,
convalui, & dixi ; Loquere, Domine mi, quia confortâsti
me. Et ait ; Numquid scis quarè venerim ad te ? & nunc 20
revertar ut prælier adversùm principem Persarum : cùm
ego egrederer, apparuit princeps Græcorum veniens. Ve- 21
rùmtamen annuntiabo tibi quod expressum est in scriptu-
ra veritatis : & nemo est adjutor meus in omnibus his,
nisi Michael princeps vester.

CAP. XI.

EGo autem ab anno primo Darii Medi stabam ut con- 1
fortaretur, & roboraretur. Et nunc veritatem annuntiabo 2
tibi. Ecce adhuc tres reges stabunt in Perside, & quartus
ditabitur opibus nimiis super omnes : & cùm invaluerit
divitiis suis, concitabit omnes adversùm regnum Græciæ.
Surget verò rex fortis, & dominabitur potestate multâ, 3
& faciet quod placuerit ei. Et cùm steterit, conteretur 4
regnum ejus, & dividetur in quatuor ventos cœli ; sed
non in posteros ejus, neque secundùm potentiam illius,
quâ dominatus est : lacerabitur enim regnum ejus etiam
in externos, exceptis his. Et confortabitur rex Austri : & 5
de Principibus ejus prævalebit super eum, & dominabitur
ditione : multa enim dominatio ejus. Et post finem anno- 6
rum fœderabuntur : filiáque regis Austri veniet ad regem
Aquilonis facere amicitiam, & non obtinebit fortitudinem
brachii, nec stabit semen ejus : & tradetur ipsa, & qui ad-
duxerunt eam, adolescentes ejus, & qui confortabant eam
in temporib*. Et stabit de germine radicũ ej* plantatio : & 7
veniet cum exercitu, & ingredietur provinciam regis Aqui-
lonis : & abutetur eis, & obtinebit. Insupèr & deos eorũ, & 8
sculptilia, vasa quoq; pretiosa argenti & auri, captiva ducet
in Ægyptum : ipse prævalebit adversùs regem Aquilonis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]

Rursus tetigit me quasi forma humana, & 18
confirmavit me, Dixitque mihi ; Ne time- 19
to vir cupide, pax tibi, confirmare, animúm-
que resume. Dum loqueretur mecum, rece-
pi me, & dixi ; Loquatur Dominus meus,
quia recepi me. Qui dixit mihi ; Nostine 20
quam ob rem venerim ad te ? Jam redeo ad
bellum gerendum contra præsidem Persidis ;
sed & me egrediente en advenit præses Græ-
corum. Verùm indicabo tibi quod exaratum 21
est in libro veritatis, licèt nemo me juverit in
his omnib*, nisi Michael præses vester & ego.

CAP. XI.

AB anno *enim* primo Darii Medi surrexit 1
ad juvandum me & opem mihi ferendam :
Quapropter veritatem ostendam tibi. Tres 2
adhuc reges surrecturi sunt in Perside : *Da-
rius Ahsiri filius*, deinde quartus ingenti co-
piâ divitiarum superabit omnes ; cúmque ma-
gnus evaserit in patria sua, concitabit omnia
regna Græcorum. Surget etiam rex poten- 3
tissim*, *Alexander primus Philippi filius*, qui
dominabitur dominatione amplâ, agétque
pro voluntate sua. Eo adhuc existente, fran- 4
getur regnum ejus ; frangetur inquam, in qua-
tuor cœli ventos : (*hoc est, in quatuor Alex-
andri filii Philippi servos, qui regnaverunt
post obitum ejus eò quòd prolem non habuerit.
Regnaverunt* autem *post eum, unus in Ægy-
pto, alter in Syria, alius in Asia, alius denique
in Babylonia. Qui verò suis cum posteris in-
vicèm bellum gessêre, fuerunt Ptolemæus ad
Meridiem in Ægypto, Demetrius in Syria
in medio, & Antiochus Epiphanes ad Aqui-
lonem in Asia*) sed nequaquam simili gladio,
neque simili dominatione quâ dominatus est.
Attamen evelletur regnũ illius : nec erit alius
præter istos. *Ptolemæus rex Ægypti con- 5
tra Alexandrum minorem filium Philippi.
Antiochus Asiaticus*, Et magnificabitur rex
Austri cum principibus suis, & prævalebit ei,
& dominabitur dominatu magno : (*de Ptole-
mæo loquitur* :) Sed exactis aliquot annis fœ- 6
dere jungentur : filiã Ptolemæi dabit Alexan-
dro fratri Antiochi & Petri : & filia regis Au-
stri abibit ad regem Aquilonis. *Alexander
abiens* assumet Pataram Ptolemæi filiam ut sit
sibi uxor, ad hoc ut pacem inter eos conci-
liet : (*Ptolemæus venit contra Alexandrum
generum suum ad occidendum eum*) at non
poterit, propter metũ quo ipsa afficietur. Imò
*filia Ptolemæi quæ dabitur Demetrio post obi-
tum Alexandri mariti sui*, tradetur ipsa, &
qui adduxerint eam, adolescentulæ ejus, &
qui subsidio fuerint ei, illis temporibus. Sur- 7
getque de stirpe seminis ejus super patriam
ipsius ; qui veniens cum exercitu, & invadens
cum potentia regem Aquilonis, permeabit
eos, & præpollebit : Et deos eorum, & su- 8
pellectiles eorum exquisitas, argentũ, aurum,
atque captivos abducet in Ægyptum : atque
hic duplo magis elevabitur supra regẽ Aqui-
lonis, *Ptolemæus scilicèt supra Alexandrum*.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Interpretatione LATINA.

18 Καὶ προσέθετο, καὶ ἥψατό μου ὡς ὅρασις ἀνθρώπου, καὶ ἐνίσχυσέ με, Καὶ εἶπέ μοι, Μὴ φοβοῦ ἀνὴρ ἐπιθυ-
μιῶν, εἰρήνη σοι· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε. καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ, ἴσχυσα, καὶ εἶπα, Λαλείτω ὁ κύριός μου,
ὅτι ἐνίσχυσάς με. Καὶ (ο) εἶπεν, Εἰ οἶδας ἵνα τί ἦλθον πρὸς σέ; καὶ νῦν (π) ἐπιστρέψω τοῦ πολεμῆσαι μετὰ (ρ)
20 τοῦ ἄρχοντος Περσῶν· καὶ ἐγὼ (σ) εἰσεπορευόμην, καὶ ὁ ἄρχων τῶν Ἑλλήνων ἤρχετο. Ἀλλ' ἢ ἀναγγελῶ σοι
21 τὸ ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας, καὶ οὐκ ἔστιν εἷς ἀντεχόμενος μετ' ἐμοῦ (τ) περὶ τούτων, ἀλλ' (υ) ἢ
Μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὑμῶν.

MS. A. (ο) εἶπέν μοι, (π) ἐπιστρέψω (ρ) ἀρχόντων (σ) ἐξεπορευόμην, (τ) ὑπὲρ (υ) ἡμῖν Μιχαὴλ

Et addidit, & tetigit me quasi visio hominis, & confortavit me; 18
Et dixit mihi; Noli timere, vir desideriorum: pax tibi. Viriliter age, & 19
confortare. Cúmque loqueretur ipse mecum; convalui, & dixi; Loquatur
Dominus meus, quia confortâsti me. Et dixit; Nunquid scis, quarè ve- 20
nerim ad te? Et nunc revertar, ut prælier cum principe Persarum: & ego
ingrediebar, & princeps Græcorum veniebat. Verumtamen annuntiabo 21
tibi, quod constitutum est in scriptura veritatis. Et non est unus adhærens
mihi de his, nisi Michael princeps vester.

ΚΕΦ. ιά.

1 2 Καὶ ἐγὼ ἐν ἔτει πρώτῳ Κύρου ἔστην εἰς κράτος καὶ ἰσχύν. Καὶ νῦν ἀλήθειαν ἀναγγελῶ σοι· ἰδοὺ
ἔτι τρεῖς βασιλεῖς ἀναστήσονται ἐν τῇ Περσίδι, καὶ ὁ τέταρτος πλουτήσει πλοῦτον μέγαν παρὰ πάντας·
καὶ μετὰ τὸ κρατῆσαι αὐτὸν τοῦ πλούτου αὐτοῦ, ἐπαναστήσεται πάσαις βασιλείαις Ἑλλήνων. Καὶ ἀνα-
3 στήσεται βασιλεὺς δυνατὸς, καὶ κυριεύσει κυρείας πολλῆς, καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ. Καὶ ὡς
4 ἂν στῇ ἡ βασιλεία αὐτοῦ, συντριβήσεται, καὶ διαιρεθήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
οὐκ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτοῦ, οὐδὲ κατὰ τὴν κυρείαν αὐτοῦ, ἣν ἐκυρίευσεν, ὅτι ἐκτιλήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ,
καὶ ἑτέροις ἐκτὸς (α) τούτων. Καὶ ἐνισχύσει ὁ βασιλεὺς τοῦ Νότου* (*) καὶ εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ἐνισχύ-
5 σει ἐπ' αὐτὸν, καὶ κυριεύσει κυρείαν πολλήν. Καὶ μετὰ τὰ ἔτη αὐτοῦ (β) συμμιγήσονται, καὶ θυγάτηρ
6 βασιλέως τοῦ Νότου εἰσελεύσεται πρὸς βασιλέα τοῦ Βορρᾶ, τοῦ ποιῆσαι συνθήκας μετ' αὐτοῦ, καὶ οὐ κρα-
τήσει ἰσχύος βραχίονος, καὶ οὐ στήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ, καὶ παραδοθήσεται αὐτὴ, καὶ οἱ φέροντες
7 αὐτὴν, καὶ ἡ νεᾶνις, καὶ ὁ κατισχύων αὐτὴν ἐν τοῖς καιροῖς. (γ) Ἀναστήσεται ἐκ τοῦ ἄνθους τῆς ῥί-
ζης αὐτῆς (δ), τῆς ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ ἥξει πρὸς τὴν δύναμιν, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὑποστηρίγ-
8 ματα τοῦ βασιλέως τοῦ Βορρᾶ, καὶ ποιήσει (ε) ἐν αὐτοῖς, καὶ κατισχύσει. Καί γε τοὺς θεοὺς αὐτῶν (ζ) με-
τὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν, πᾶν σκεῦος ἐπιθυμητὸν αὐτῶν, ἀργυρίου καὶ χρυσίου, μετὰ αἰχμαλωσίας οἴσει
εἰς Αἴγυπτον, καὶ αὐτὸς στήσεται ὑπὲρ βασιλέα τοῦ Βορρᾶ.

CAP. XI.

Et (a) ego in anno (b) primo Cyri stabam ad robur, & fortitudinem. 1
Et nunc veritatem annuntiabo tibi. Ecce adhuc tres reges surgent in Per- 2
side: & quartus ditabitur divitiis magnis super omnes: & cùm inva-
luerit ipse divitiis suis; insurget super omnia regna Græcorum. Et surget 3
rex potens: & dominabitur dominatione multâ: & faciet secundùm
voluntatem suam. Et cùm steterit regnum ejus; conteretur, & dividetur 4
in quatuor ventos cœli, & non in novissima sua, neque secundùm domina-
tionem suam, quâ dominatus est: quia extirpabitur regnum ejus, &
(c) aliis præter illos. Et confortabitur rex Austri: & unus de principibus 5
(d) ipsis prævalebit super eum: & dominabitur dominatione (e) multâ.
Et post annos illius commiscebuntur: filiáque regis Austri ingredietur ad 6
regem Aquilonis, facere fœdera cum eo: & non obtinebit fortitudinem bra-
chii, nec stabit semen ejus: & tradetur ipsa, & qui adducebant eam, &
adolescentula, & confortans eam in temporibus. Surget de flore radicis 7
ejus, (f) præparationis illius: & veniet ad virtutem: & ingredietur in
sustentacula regis Aquilonis: & faciet in eis & obtinebit. Etiam deos 8
eorum cum fusilibus eorum, omne vas desiderabile eorum argenti & au-
ri cum captivitate ducet in Ægyptum: & ipse stabit super regem A-
quilonis.

MS. A. (α) τούτων δοθήσεται. Καὶ (*) καὶ ἐνισχύσει ἐπ' αὐτὸν εἷς τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ κυριεύσει κυρείας πολλῆς ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ. Καὶ μετὰ (β) ἐπισυμμιγήσονται, καὶ ἡ θυγάτηρ* βασιλεὺς (γ) Καὶ ἀναστήσεται (δ) ἐπὶ τῆ (ε) αὐτοῖς, (ζ) καταστρέψει μετὰ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

18 * وعاد فلمسني مثل منظر انسان وقواني * وقال لي * لا تخف يا رجل الشهوات * السلم لك *
19 تشجع وتقو * واذ هو يتكلم معي تقويت وقلت * ليتكلم سيدي لانك قويتني *
20 * فقال لي * اعلمت لماذا اتيت اليك * والان ارجع لاحارب مع رييس الفرس * وانا خرجت
21 واذا رييس اليونانيين اتي * ولكني اخبرك بالمرسوم في كتاب الحق * وليس احد يساعدني معي
من اجل هذه الا ميخاييل رييسكم *

Quarè denuò tetigit me quasi species 18
hominis, & confortavit me, Dixitque 19
mihi; Ne timeas O vir desideriorum,
pax tibi, sume animos & confortare.
Dum ipse alloqueretur me, conforta-
tus sum, & dixi; Loquatur dominus
meus, nam confortâsti me. Dixit mi- 20
hi; Nostine quorsum venerim ad te?
Jam redeo pugnatum contra principem
Persarum, jámque egredior, quia
ecce princeps regni Græcorum venit.
Sed tamen declarabo tibi exaratum in 21
libro veritatis, licèt nemo sit qui me
juvet in his, præter Michaelem prin-
cipem vestrum.

* الفصل الحادي عشر *

1 2 * وانا في السنة الاولي لكورش وقفت بقوة وعز * والان اخبرك بالحق * ها ثلاث مملكات
ايضا تقوم في الفرس * والرابع يستغني غنا عظيما * اكثر من جميعهم * ومن بعد ان
3 يضبط هو غناه * يقوم في جميع مملكات اليونانيين * ويقوم ملك قوي * ويسود سيادة
4 كبيرة * ويصنع كارادته * واذا قامت مملكته * تنكسر وتنقسم الي اربعة رياح السما *
وليس كاواخره ولا كسيادته التي سادها * لان مملكته تقلع وتعطي لاخرين غير هولا *
5 * ويقوي ملك الجنوب * وواحد من روسايهم يقوي عليهم * ويسود سيادة كبيرة
6 على سلطانه * وبعد سنيه يختلطون * وابنة ملك الجنوب تدخل الي ملك الجربياء
لتصنع مواثيق معه * فلا تضبط قوة ذراعه * ولا يقوم زرعه * وتدفع هي والذين
7 اتوا بها * والشابة ومقويها في الازمان * ويقوم من زهر اصلها على هيبته * وياتي بقوة
8 ويدخل الي عسكرات ملك الجربياء * ويصنع بهم * ويقوي * ويكسر الهتهم مع
مسبوكاتهم * كل انية لهم مشتهاة من فضة وذهب * ويدخل بالسبي الي مصر * وهو يقوم
اكثر من ملك الجربياء *

CAP. XI.

Quapropter ego anno primo Cyri, 1
cùm viribus & potentiâ superaverim,
Jam indicabo tibi veritatem. Ecce tria 2
regna sunt adhuc surrectura in Per-
side, & quartus ditabitur divitiis
maximis plusquam ii omnes; & post-
quam obtinuerit iste divitias suas, sta-
bit in omnibus regnis Græcorum. De- 3
inde exurget rex potens, qui dominabi-
tur dominatione amplissimâ, facietque
pro voluntate sua. Sed cùm steterit 4
regnum ejus, frangetur, & dividetur
in quatuor cœli ventos; & non se-
cundùm novissima illius, neque secun-
dùm dominationem ejus quâ domina-
tus est: nam regnum ejus evelletur, &
tradetur aliis præter istos. Et confor- 5
tabitur rex Austri, & unus è princi-
pibus eorum prævalebit eis, & domi-
nabitur dominatione amplâ in regno suo.
Post annos autem istius, consortium 6
habebunt; & filia regis Austri adi-
bit regem Aquilonis ad ineunda cum
eo fœdera: sed non obtinebit vim
brachium istius, neque subsistet semen
ejus: & illa tradetur cum iis qui
adduxerint eam, tam adolescentula
quàm confortans eam in temporibus.
Ex ex flore stirpis illius stabit appa- 7
ratui suo, veniet cum fortitudine, &
ingredietur in munitiones regis A-
quilonis, afficiet eos, & confirmabitur:
Confringetque deos eorum cum fusi- 8
libus eorum: omnia vasa eorum ex-
petibilia argentea & aurea, necnon
captivos, inferet in Ægyptum. Is
elevabitur plusquam rex Aquilo-
nis,

דניאל: יא

9 exercituum turbam colligent &, se miscebunt ejus filii Et .suam humum ad revertetur &, Austri rex regnum in intrabit Et
10 ובא במלכות מלך הנגב ושב אל אדמתו: ובניו יתגרו ואספו המון חילים
movebitur bile Et .ejus fortitudinem ad usque irritabitur &, revertetur & 3 transibit &, inundabit &, veniendo veniet &, plurimorum
11 רבים ובא בוא ושטף ועבר וישב ויתגרה עד מעזה: ויתמרמר
.ejus manu in turba dabitur &, magnam turbam faciet stare &; Aquilonis rege cum eo cum pugnabit &, egredietur & , Austri rex
מלך הנגב ויצא ונלחם עמו עם מלך הצפון והעמיד המון רב ונתן ההמון בידו:
12 faciet stare &, Aquilonis rex revertetur Et .roborabitur non &, millia decem dejiciet & 3 suũ cor exaltabit, multitudo elevabitur Et
13 ונשא ההמון ירום לבבו והפיל רבאות ולא יעוז: ושב מלך הצפון והעמיד
.multa substantia in &, magno exercitu in veniendo veniet annorum temporum fine in & : priore præ multam turbam
המון רב מן הראשון ולקץ העתים שנים יבוא בוא בחיל גדול וברכוש רב:
, visionem faciendum stare ad, elevabuntur tui populi dissipatorum filii & 3 Austri regem super stabunt multi illis temporibus in Et
14 ובעתים ההם רבים יעמדו על מלך הנגב ובני פריצי עמך ינשאו להעמיד חזון
, stabunt non Austri brachia & 3 munitionum civitatem capiet &, aggerem effundet &, Aquilonis rex veniet Et .corruant &
15 ונכשלו: ויבא מלך הצפון וישפך סוללה ולכד עיר מבצרות וזרעות הנגב לא יעמדו
stans non &, sua voluntatem secundum eum ad veniens faciet Et .resistendum ad fortitudo non &, ejus electorum populo &
16 ועם מבחריו ואין כח לעמד: ויעש הבא אליו כרצונו ואין עומד
, ejus regnum omne fortitudine in ingrediendum ad , suas facies ponet Et .ejus manu in deficiet &, ornamenti terra in stabit & ; ejus facies ad
17 לפניו ויעמד בארץ הצבי וכלה בידו: וישם פניו לבוא בתקף כל מלכותו
convertet Et .erit ei non &, stabit non &, illam corrumpendum ad ei dabit mulierum filiam & : faciet &, eo cum recti &
18 וישרים עמו ועשה ובת הנשים יתן לו להשחיתה ולא תעמד ולא לו תהיה: וישב
convertet Et .ei inferat suum probrum ne , ei ejus opprobrium gubernator faciet cessare & : multas capiet &, insulas ad suas facies
19 פניו לאיים ולכד רבים והשבית קצין חרפתו לו בלתי חרפתו ישיב לו: וישב
gloria , exactorem transferens ejus basi super stabit Et .invenietur non &, corruet &, impinget &, ejus terræ fortalicia ad suas facies
20 פניו למעוזי ארצו ונכשל ונפל ולא ימצא: ועמד על כנו מעביר נוגש הדר
dabunt non &, despectus ejus basi super stabit Et .prælio in non &, faciebus in non &, conteretur unis diebus in & : regni
21 מלכות ובימים אחדים ישבר ולא באפים ולא במלחמה: ועמד על כנו נבזה ולא נתנו
inundabuntur inundatione brachia Et .blanditiis in regnum apprehendet &, quiete in veniet & 3 regni gloriam eo super
22 עליו הוד מלכות ובא בשלוה והחזיק מלכות בחלקלקות: וזרעות השטף ישטפו
se roborabit &, ascendet & : dolum faciet , eum ad se associando ab Et .fœderis dux etiam & conterentur &, ejus faciebus à
23 מלפניו וישברו וגם נגיד ברית: ומן התחברות אליו יעשה מרמה ועלה ועצם
ejus patrum patres &, ejus patres fecerunt non quæ faciet &, ingredietur provinciæ pinguia in & , quietem In .gente modica in
24 במעט גוי: בשלוה ובמשמני מדינה יבוא ועשה אשר לא עשו אבתיו ואבות אבתיו
.tempus ad usque &, suis cogitationibus cogitabit munitiones super & 3 dispergens eis substantiam &, spolium &, prædam
בזה ושלל ורכוש להם יבזור ועל מבצרים יחשב מחשבתיו ועד עת:

Versio VULG. LAT.

Et intrabit in regnum rex Austri, & revertetur ad terram suam. Filii autem ejus provocabuntur, & congregabunt multitudinem exercituum plurimorum: & veniet properans, & inundans: & revertetur, & concitabitur, & congredietur cum robore ejus. Et provocatus rex Austri egredietur, & pugnabit adversùs regem Aquilonis, & præparabit multitudinem nimiam, & dabitur multitudo in manu ejus. Et capiet multitudinem, & exaltabitur cor ejus, & dejiciet multa millia, sed non prævalebit. Convertetur enim rex Aquilonis, & præparabit multitudinem multò majorem quàm priús: & in fine temporum annorúmque, veniet properans cum exercitu magno, & opibus nimiis. Et in temporibus illis multi consurgent adversùs regem Austri: filii quoque prævaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem, & corruent. Et veniet rex Aquilonis, et comportabit aggerem, & capiet urbes munitissimas: & brachia Austri non sustinebunt, & consurgent electi ejus ad resistendum, & non erit fortitudo. Et faciet veniens super eum juxta placitum suum, & non erit qui stet contra faciem ejus: & stabit in terra inclyta, & consumetur in manu ejus. Et ponet faciem suam ut veniat ad tenendum universum regnum ejus, & recta faciet cum eo: & filiam fœminarum dabit ei, ut evertat illud: & non stabit, nec illius erit. Et convertet faciem suam ad insulas, & capiet multas: & cessare faciet principem opprobrii sui, & opprobrium ejus convertetur in eum. Et convertet faciem suam ad imperium terræ suæ, & impinget, & corruet, & non invenietur. Et stabit in loco ejus vilissimus, & indignus decore regio; & in paucis diebus conteretur, non in furore nec in prælio. Et stabit in loco ejus despectus, & non tribuetur ei honor regius: & veniet clàm, et obtinebit regnum in fraudulentia. Et brachia pugnantis expugnabuntur à facie ejus, et conterentur: insupèr et dux fœderis. Et post amicitias, cum eo faciet dolum: et ascendet, et superabit in modico populo. Et abundantes, et uberes urbes ingredietur: faciet quæ non fecerunt patres ejus, et patres patrum ejus: rapinas, et prædam, et divitias eorum dissipabit, et contra firmissimas cogitationes inibit: et hoc usque ad tempus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
22 23 24 [illegible]

9 Itaque ingredietur cum potentia rex Austri, 10 tum redibit in terram suam. Ptolemæus & filii ejus irritati cogent adversùs eum copias multas, & invadent eum, rapient, & transibunt, & reversi irritabuntur usque ad munitionem. *Irritantur Antiochus & Triphon contra Ptolemæum.* 11 Unde irritatus rex Austri egredietur in occursum regis Aquilonis, & excitabit exercitum copiosissimum, adeo ut exercitus ille tradatur in manum ejus. 12 Post cladem exercitûs illius insolescet cor ejus, *nempe Alexandri filii ipsius*, sternétque multos: at non firmabitur. 13 Nam reversus rex Aquilonis coget exercitum priore copiosiorem; & exacto aliquanto tempore, veniendo veniet duplo majore cum exercitu, opibúsque permultis. 14 Eo tempore multi insurgent contra regem Aquilonis, filii verò scelerati, populus tuus, extollentur ad asserendam visionem, & destruentur. 15 Etenim veniens rex Aquilonis ponet insidias, & capiet arces munitas; & brachium Austri non resistet, quia non habebunt resistendi facultatem: delectissimi quoque inter populum resistent, sed non poterunt; quia non erit eis resistendi facultas. 16 Quarè faciet is qui aggressurus est eum, pro voluntate sua, nec erit qui resistat ei; stabítque in terra Israelis, quæ tradetur in manus ejus. 17 Deinde faciem suam disponet ad ingrediendum in robur omnium regnorum; & quidem totus populus ejus progredietur: & filia hominum dabitur ei ut corrumpat eam; ipsa verò non perstabit, nec illius erit. 18 Itaque vertet faciem suam ad insulas maris, & multos domabit: exscindétque principem qui probris afficiebat eum, & probrum ipsius retorquebit in eum. 19 Tum demum faciem suam disponet contra terræ robur: & destruetur & corruet, nec invenietur. 20 In hujus sede succedet destructor potentiæ & decoris regnorum, sed paucos intra dies conteretur, non irâ neque certamine. 21 Hujus etiam loco succedet humilis quidem cui non tribuetur honos regnorum: veniet autem tacitè, & regnum astibus usurpabit. 22 Et robur urbium diripietur, etiam rector fœderis. 23 Et ex his qui commercium habebunt cum eo, dolum struent in ipsum. Et ascendens fortem se reddet parvo populo & 24 ditissimis urbium, faciétque quod non fecerant patres ejus neque patres patrum ejus, & spolia, captivos, atque possessionem eorum abducet, & contra urbes eorum cogitabit cogitationes:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

9 Καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως τοῦ Νότου, καὶ ἀναστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Καὶ οἱ υἱοὶ
10 αὐτοῦ συνάξουσιν (η) ὄχλον ἀναμέσον πολλῶν· καὶ ἐλεύσεται ἐρχόμενος καὶ κατακλύζων, καὶ παρελεύσεται,
καὶ (θ) καθίεται, καὶ συμπεριπλακήσεται ἕως τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Καὶ ἀγριανθήσεται (ι) βασιλεὺς τοῦ Νό-
11 του, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ πολεμήσει μετὰ (κ) τοῦ βασιλέως τοῦ Βορρᾶ, καὶ στήσει ὄχλον πολὺν, καὶ παραδοθή-
12 σεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ λήψεται τὸν ὄχλον, καὶ (λ) ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ, καὶ κατα-
13 βαλεῖ μυριάδας, καὶ οὐ κατισχύσει. Καὶ ἐπιστρέψει ὁ βασιλεὺς τοῦ Βορρᾶ, καὶ (μ) ἄξει ὄχλον πολὺν ὑπὲρ
τὸν πρότερον· καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῶν ἐπελεύσεται εἰσόδια ἐν δυνάμει μεγάλῃ, καὶ ἐν
14 ὑπάρξει πολλῇ. Καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπαναστήσονται ἐπὶ βασιλέα τοῦ Νότου, καὶ οἱ υἱοὶ
15 τῶν λοιμῶν τοῦ λαοῦ σου ἐπαρθήσονται, τοῦ στῆσαι ὅρασιν, καὶ ἀσθενήσουσι. Καὶ εἰσελεύσεται (ν) βασιλεὺς
τοῦ Βορρᾶ, καὶ ἐκχεεῖ πρόσχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις ὀχυράς, καὶ οἱ βραχίονες τοῦ βασιλέως τοῦ Νότου
16 (ξ) στήσονται, καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τοῦ στῆναι. Καὶ ποιήσει ὁ εἰσπορευό-
μενος πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἑστὼς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ (ο) στήσεται ἐν τῇ γῇ
17 τοῦ Σαβεὶρ, καὶ τελεσθήσεται ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰσελθεῖν ἐν ἰσχύϊ πάσης τῆς
βασιλείας αὐτοῦ, καὶ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτοῦ ποιήσει. καὶ θυγατέρα τῶν γυναικῶν δώσει αὐτῷ (π) δια-
18 φθεῖραι αὐτήν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ, καὶ οὐκ αὐτῷ ἔσται. Καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὰς νήσους,
καὶ συλλήψεται πολλὰς, καὶ (ρ) καταπαύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτῶν, πλὴν (σ) ὀνειδισμὸς αὐτοῦ ἐπιστρέψει
19 αὐτῷ. Καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν (τ) ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀσθενήσει, καὶ πεσεῖται, καὶ
20 οὐχ εὑρεθήσεται. Καὶ ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ φυτὸν (υ) τῆς βασιλείας ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν
αὐτοῦ παραβιβάζων, πράσσων δόξαν βασιλείας. καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις (*) ἔτι συντριβήσεται, καὶ
21 οὐκ ἐν προσώποις, οὐδὲ ἐν πολέμῳ. Στήσεται ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, ἐξουδενώθη, καὶ οὐκ ἔδωκαν
22 ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας. καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ, καὶ κατισχύσει βασιλείας ἐν ὀλισθήμασι. Καὶ βραχίο-
νες τοῦ κατακλύζοντος (φ) κατακλυσθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ συντριβήσονται, καὶ ἡγούμενος
23 διαθήκης. Καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐτὸν ποιήσει δόλον, καὶ ἀναβήσεται, καὶ ὑπερισχύσει (χ) αὐτοῖς ἐν
24 ὀλίγῳ ἔθνει. Καὶ ἐν εὐθηνίᾳ, καὶ ἐν (*) πίοσι χώραις ἥξει, καὶ ποιήσει ἃ οὐκ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ καὶ (ψ)
πατέρες τῶν πατέρων αὐτοῦ· προνομὴν καὶ σκῦλα καὶ (ω) ὕπαρξιν αὐτοῖς διασκορπιεῖ, καὶ ἐπ' Αἴγυπτον λογιεῖ-
ται (α) λογισμοὺς καὶ ἕως καιροῦ.

Et intrabit in regnum regis Austri: & revertetur ad terram suam: 9
Et filii ejus congregabunt turbam (g) inter medium multorum. Et ve- 10
niet adveniens, & inundans: & pertransibit, & sedebit, & congredie-
tur usque ad fortitudinem ejus. Et efferabitur rex Austri, & egredietur, 11
& pugnabit cum rege Aquilonis: & faciet stare turbam multam: & tra-
detur turba in manu ejus: Et capiet multitudinem: & exaltabitur cor 12
ejus: & dejiciet decem millia: & non prævalebit. Et convertetur rex 13
Aquilonis, & adducet turbam multam super priorem: & in fine (h) tem-
porum annorum ingredietur ingressiones in virtute magna, & in substantia
multa. Et in temporibus illis multi consurgent super regem Austri: & filii 14
pestilentium populi tui extollentur, ut statuant visionem, & infirmabuntur.
Et ingredietur rex Aquilonis: & effundet aggerem, & capiet urbes mu- 15
nitas: & brachia regis Austri (i) stabunt: & consurgent electi ejus:
& non erit fortitudo ad standum. Et faciet ingrediens adversus eum se- 16
cundum voluntatem suam: & non est, qui stet contra faciem
ejus. Et stabit (k) in terra Sabi, & consumetur in manu ejus.
Et ponet faciem suam, ut ingrediatur in fortitudine totius regni sui: 17
& recta omnia faciet cum eo. Et filiam fœminarum dabit ei,
ut evertat illum: & non permanebit, & non erit ei. Et conver- 18
tet faciem suam ad insulas: & capiet multas: & cessare faciet prin-
cipes opprobrii sui: veruntamen opprobrium ejus convertetur ei. Et con- 19
vertet faciem suam ad fortitudinem terræ suæ: & infirmabitur, & corru-
et, & non invenietur. Et surget de radice ejus planta regni, ad præpara- 20
tionem ipsius transferens, faciens gloriam regni. Et in diebus illis adhuc
conteretur, et non in faciebus, neque in bello: Stabit super præparationem 21
ejus. Contemptus fuit: et non dederunt super eum gloriam regni. Et ve-
niet in tranquillitate, & obtinebit regnum in lubricitatibus: Et brachia 22
inundantis inundabuntur à facie ejus, & conterentur, et dux testamenti: Et 23
ex commistionibus adversus eum faciet dolum: et ascendet, et prævalebit
in eos in modica gente. In (l) prosperitatem, et in (m) pingues regiones 24
veniet: et faciet quæ non fecerunt patres ejus, et patres patrum ejus, dire-
ptionem, et spolia, et substantiam eis dissipabit. Et super Ægyptum cogita-
bit cogitationes, et usque ad tempus.

MS. A. (η) ὄχλον δυνάμεων πολλῶν· καὶ εἰσελεύσεται ἐρχόμενος (θ) καθιεῖται, καὶ προσυμπλακήσεται (ι) καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Νότου ἐξελεύσεται, (κ) βασιλέως (λ) ὑψωθήσεται (μ) ἄξει (ν) ὁ βασιλεὺς (ξ) οὐ στήσονται, (ο) στήσονται ἐν γῇ τοῦ Σαβεὶρ, καὶ συντελεσθήσεται (π) τοῦ διαφθεῖραι (ρ) κατακαύσει (σ) ὁ ὀνειδισμὸς (τ) ἀρχὴν (υ) βασιλείας (*) συντριβήσεται, (φ) καὶ κατακλυσθήσονται (χ) αὐτοῦ (*) πλέοσιν (ψ) οἱ πατέρες (ω) ὕπαρξιν διασκορπίσει, (α) διαλογισμοὺς αὐτοῦ καὶ

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9
10 * ويدخل الي مملكة ملك الجنوب * ويعود الي ارضه * وبنوه يجمعون جمع جيوش
11 كثير * وياتي ويدخل ويغرق * ويمضي ويجلس * ويلتبك حتي قوته * ويستشيط
ملك الجنوب * ويخرج ويحارب مع ملك الجربياء ويقيم جمعا كثيرا * ويدفع الجمع في
12 13 يده * وياخذ الجمع * ويتعالي قلبه * ويطرح ربوات * ولا يقوي * ويرجع ملك
الجربياء وياخذ جمعا كثيرا اكثر من الاول * والي تمام ازمنة السنين ياتي دخول
14 بقوة عظيمة وبوجود كثير * وفي تلك الازمنة يقوم كثيرون علي ملك الجنوب
15 وبنو بقايا شعبك يسرعون * ليقوم الرويا * ويضعفون * ويدخل ملك الجربياء
ويهرق علي التراب * وياخذ مدنا حصينة * وذراعا ملك الجنوب لا يقومان * ويقوم
16 مختاريه * ولا تكون قوة ليقف * ويصنع الداخل اليه كارادته * ولا يكون قايم
17 لوجهه * ويقوم في ارض صابيين ويستكمل بيده * ويرتب وجهه ليدخل بقوة كل
مملكته * ليصنع جميع من معه مستقيما * وابنة النسوان يعطيها له ليفسدها * فلا
18 تثبت ولا تكون له * ويرد وجهه الي الجزاير * وياخذ كثيرات * ويحرق رؤساء تعييرهم
19 لكن تعييره يعود له * ويرد وجهه الي قوة ارضه * فتضعف وتسقط ولا توجد
20 * ويقوم من اصله غرس مملكة علي تهيئته * ويزيل متعمدا شرف المملكة
21 وفي تلك الايام ينكسر * وليس بالوجوه ولا بالحرب يقوم علي تهيئته * احتقر ولم
22 يعط عليه شرف المملكة * وياتي بخصب * ويضبط الملك بالزلل * وذراعا المغرق
23 فيغرقان من وجهه وينكسران * ومقدم العهد * ومن المختلطات له يصنع غشا
24 ويصعدون * ويقوي عليه بامة قليلة * وبخصب وفي كور كثير ياتي * ويصنع
ما لم تصنعه اباوه واباء ابايه * نهبا وغنايم * ويفرق لهم مالا * ويفكر علي مصر
فكراته حتي الزمان *

* Et ingredietur in regnum regis Aquilonis. 9
Tum revertetur in terram suam, Et filii 10
ejus colligent turbam exercituum mul-
torum; & veniens ingredietur & ob-
ruet, & abiens sedebit, eritque per-
plexa vel ipsa fortitudo ejus. Qua- 11
propter enitetur rex Austri, & prod-
ibit bellabitque contra regem Aquilo-
nis conciâ turbâ plurimâ: & trade-
tur turba illa in manum ejus; Capiet- 12
que turbam, & elevabitur cor ejus,
prostrabitque myriades; at non præ-
valebit. Nam rex Aquilonis iterum 13
assumet turbam plurimam priori copio-
siorem, & ad finem temporum anno-
rum veniet ingrediens magno cum ro-
bore, & multa cum substantia. Iis 14
temporibus insurgent multi contra re-
gem Austri: & filii reliquiarum popu-
li tui auferentur, ut subsistat visio,
& infirmabuntur. Et ingredietur 15
rex Aquilonis, & sanguinem ef-
fundet super terram, capietque urbes
munitas: & brachia regis Austri non re-
sistent: & consurgent electi ejus, &
non erit facultas resistendi. Proinde 16
faciet is qui ingredietur ad eum, pro
sua voluntate; nec erit qui resistat ei:
stabitque in terra Sabiia, & consu-
metur in manu ejus. Deinde faciem su- 17
am disponet ad ingrediendum cum o-
mnibus regni sui viribus, ut quisquis
cum eo fuerit, prosperè agat: & fili-
am mulierum tradet ei, ut evertat
eam; atque hæc non permanebit, nec
erit ipsius. Tum vertet faciem suam ad 18
insulas, capietque multas, & combu-
ret principes improperii ipsorum, sed
improperium ipsius recidet in ipsum.
Denique faciem suam vertet ad fortitu- 19
dinem terræ suæ; sed infirmabitur, ca-
det, & non invenietur. Et exurget ex 20
ejus radice planta regni super apparatum
ejus, removebitque ambientem dignita-
tem regiam, & iis diebus conteretur, &
neque faciebus (blanditiis) neque bello
stabit super apparatum ejus. Despicie- 21
tur, & non tribuetur ei dignitas regia.
Sed veniet in prosperitatem, et regnum
lubricitatibus obtinebit: Et brachia 22
obruentis obruentur à conspectu ejus et
conterentur, necnon dux fœderis. Et 23
ex commerciis suis dolum componet;
quæ quidem progredientur, ita ut præ-
valeat illi gente cum pauca. Et in 24
prosperitatem provinciasque multas ve-
niet, et præstabit quod non præstiterant
patres ejus neq. patres patrum ejus, diri-
piendo et prædando: et distribuet illis pe-
cuniam,et cogitabit adversus Ægyptum
cogitationes suas usque ad tempus.

דניאל : יא

25 ויער כחו ולבבו על־מלך הנגב בחיל גדול ומלך הנגב יתגרה למלחמה בחיל־גדול ועצום עד־מאד ולא יעמד כי־יחשבו עליו מחשבות׃
26 ואכלי פת־בגו ישברוהו וחילו ישטוף ונפלו חללים רבים׃
27 ושניהם המלכים לבבם למרע ועל־שלחן אחד כזב ידברו ולא תצלח כי־עוד קץ למועד׃
28 וישב ארצו ברכוש גדול ולבבו על־ברית קדש ועשה ושב לארצו׃
29 למועד ישוב ובא בנגב ולא־תהיה כראשנה וכאחרנה׃
30 ובאו בו ציים כתים ונכאה ושב וזעם על־ברית־קודש ועשה ושב ויבן על־עזבי ברית קדש׃
31 וזרעים ממנו יעמדו וחללו המקדש המעוז והסירו התמיד ונתנו השקוץ משומם׃
32 ומרשיעי ברית יחניף בחלקות ועם ידעי אלהיו יחזקו ועשו׃
33 ומשכילי עם יבינו לרבים ונכשלו בחרב ובלהבה בשבי ובבזה ימים׃
34 ובהכשלם יעזרו עזר מעט ונלוו עליהם רבים בחלקלקות׃
35 ומן־המשכילים יכשלו לצרוף בהם ולברר וללבן עד־עת קץ כי־עוד למועד׃
36 ועשה כרצונו המלך ויתרומם ויתגדל על־כל־אל ועל אל אלים ידבר נפלאות והצליח עד־כלה זעם כי נחרצה נעשתה׃
37 ועל־אלהי אבתיו לא יבין ועל־חמדת נשים ועל־כל־אלוה לא יבין כי על־כל יתגדל׃
38 ולאלה מעזים על־כנו יכבד ולאלוה אשר לא־ידעהו אבתיו יכבד בזהב ובכסף ובאבן יקרה ובחמדות׃
39 ועשה למבצרי מעזים עם־אלוה נכר אשר הכיר ירבה כבוד והמשילם ברבים ואדמה יחלק במחיר׃
40 ובעת קץ יתנגח עמו מלך הנגב וישתער עליו מלך הצפון ברכב ובפרשים ובאניות רבות ובא בארצות ושטף ועבר׃
41 ובא בארץ הצבי ורבות יכשלו ואלה ימלטו מידו אדום ומואב וראשית בני עמון׃

Versio VULG. LAT.

Et concitabitur fortitudo ejus, & cor ejus adversùm regem
Austri in exercitu magno : & rex Austri provocabitur ad 25
bellum multis auxiliis, & fortibus nimis : & non stabunt,
quia inibunt adversùs eum consilia. Et comedentes panem
cum eo, conterent illum, exercitúsque ejus opprimetur: & 26
cadent interfecti plurimi. Duorum quoque regum cor erit
ut malefaciant, & ad mensam unam mendacium loquen- 27
tur, & non proficient : quia adhuc finis in aliud tempus.
Et revertetur in terram suam cum opibus multis : & cor
ejus adversùm testamentum sanctum, & faciet, & reverte- 28
tur in terram suam. Statuto tempore revertetur, & ve-
niet ad Austrum : & non erit priori simile novissimum. Et 29
venient super eum Trieres & Romani : & percutietur & 30
revertetur, & indignabitur contra testamentum Sanctuarii,
& faciet : revertetúrque & cogitabit adversùm eos, qui de-
reliquerunt testamentum Sanctuarii. Et brachia ex eo sta-
bunt, & polluent Sanctuarium fortitudinis, & auferent ju- 31
ge sacrificium : & dabunt abominationem in desolatio-
nem. Et impii in testamentum simulabunt fraudulenter :
populus autem sciens Deum suum, obtinebit, & faciet. Et 32
docti in populo docebunt plurimos : & ruent in gladio, & 33
in flamma, & in captivitate, & in rapina dierum. Cúm-
que corruerint, sublevabuntur auxilio parvulo : & appli- 34
cabuntur eis plurimi fraudulenter. Et de eruditis ruent, ut
conflentur, & eligantur, & dealbentur usque ad tempus 35
præfinitum : quia adhuc aliud tempus erit. Et faciet juxta
voluntatem suam rex, & elevabitur, & magnificabitur ad- 36
versùs omnem deum : & adversùs Deum deorum loquetur
magnifica, & dirigetur, donec compleatur iracundia : per-
petrata quippe est definitio. Et Deum patrum suorum non
reputabit : & erit in concupiscentiis fœminarum, nec quem- 37
quam deorum curabit : quia adversùm universa consurget.
Deum autem Maozim in loco suo venerabitur : & deum,
quem ignoraverunt patres ejus, colet auro, & argento, & 38
lapide pretioso, rebúsque pretiosis. Et faciet ut muniat
Maozim cum deo alieno, quem cognovit, & multiplica- 39
bit gloriam, & dabit eis potestatem in multis, & terram di-
videt gratuitò. Et in tempore præfinito præliabitur ad-
versùs eum rex Austri, & quasi tempestas veniet contra il- 40
lum rex Aquilonis, in curribus, & in equitibus, & in classe
magna, & ingredietur terras, et conteret, et pertransiet.
Et introibit in terram gloriosam, & multæ corruent: hæ 41
autem solæ salvabuntur de manu ejus, Edom, & Moab, &
principium filiorum Ammon.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Et usque ad tempus aliquod excitabunt se vi- 25
res & animus ejus contra regem Austri. Rex
quoque Austri provocabitur ad bellum in-
genti cum exercitu ; & quidem fortis erit ad-
modum, sed non subsistet, quia technas ma-
chinabuntur in eum ; Et comedentes pul- 26
mentum ejus, frangent eum ; & exercitus e-
jus dissipabitur, cadéntque confossi multi.
Amborum regum istorum animus ad malum 27
intentus erit, & super eadem mensa frau-
dem loquentur : sed non prosperabuntur, quia
perducto ad terminum suum tempore, Re- 28
vertetur in terram suam copioso cum exerci-
tu : & animus ejus *vertetur* contra fœdus
sanctum : Faciétque ut initio, sic etiam po- 29
stremó. Venient autem contra eum acies 30
Cithæorum, & conterent eum : rursúsque
indignabitur contra fœdus sanctum, & ratio-
nem habebit eorum qui deseruerint fœdus
sanctum. Et fortissimi eorum ex ipsis exur- 31
gentes, polluent Sanctuarium munitum, amo-
vebunt sacrificia, ponéntque abominatio-
nem ad corruptelam. Porrò eos qui perfi- 32
dè agent contra fœdus, condemnabit ; & po-
pulus qui religionem agnoscet, confirmabi-
tur : Et justi inter populum, docebunt mul- 33
tos ; & impingentur gladio, igni, captivita-
ti, atque direptioni, diebus mille. Post- 34
quàm autem corruerint, adjuvabuntur adju-
mento parvo, adjungent enim se illis multi
cum simulatione. Quin etiam è sapientibus 35
corruent, ut per eos probent & intelligant
usque ad tempus præfinitum : quoniam ad-
huc superest longum spatium tempori illi.
Rex enim faciet pro sua libidine, efferétque 36
se præ omnibus diis, & contra Deum deorum
grandia loquetur : & quidem prosperabitur,
donec consummetur indignatio ; quandoqui-
dem sententia lata est. Deum etiam patrum 37
suorum non curabit, concupiscentiam mulie-
rum aut ullum deum nihili æstimabit, sed su-
per omnes efferet sese. Deum autem for- 38
tem super sedem suam glorificabit, Deum pa-
tribus suis ignotum glorificabit auro, argen-
to, gemmis optimis, & *rebus quibusque de-*
sideratissimis. Transibitque ad urbes muni- 39
tas contra deos alienos, ut videat & domi-
netur multis : & terram pretio distribuet. 40
Tempore autem postremo dimicabit in eum
rex Austri, & concitabitur in eum rex Aquilo-
nis cum bijugis, & equitib⁹, navibúsq; multis: 41
terrã permeabit, Perveniétque ad terrã Is-
raelis, & multi interficientur: hi autẽ evadent
man⁹ ej⁹, Edom, Moab, & reliqui Ammonitæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

25 Καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ (β) ἐπὶ βασιλέα τοῦ Νότου ἐν δυνάμει μεγάλῃ. καὶ ὁ βασι-
λεὺς τοῦ Νότου συνάψει πόλεμον (γ) ἐν δυνάμει μεγάλῃ καὶ ἰσχυρᾷ σφόδρα, καὶ οὐ στήσονται, ὅτι λογιοῦνται ἐπ' αὐ-
26 τὸν λογισμούς, Καὶ φάγονται τὰ δέοντα αὐτοῦ, καὶ συντρίψουσιν (δ) αὐτόν, καὶ δυνάμεις κατακλύσει, καὶ πεσοῦνται
27 τραυματίαι πολλοί. Καὶ ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς, αἱ καρδίαι αὐτῶν εἰς πονηρίαν, καὶ ἐπὶ τραπέζῃ μιᾷ ψευδῆ λα-
28 λήσουσι, καὶ οὐ κατευθυνεῖ, ὅτι ἔτι πέρας εἰς καιρόν. Καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ὑπάρξει πολλῇ, καὶ ἡ καρ-
29 δία αὐτοῦ ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν, καὶ ποιήσει, καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέψει, καὶ ἥξει ἐν
30 τῷ Νότῳ, καὶ οὐκ ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ (ε) ἡ ἐσχάτη. Καὶ εἰσελεύσονται (ζ) ἐν αὐτῷ οἱ ἐκπορευόμενοι Κίτιοι, καὶ τα-
πεινωθήσεται, καὶ ἐπιστρέψει, καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθήκην ἁγίαν· καὶ ποιήσει, καὶ ἐπιστρέψει, καὶ συνήσει ἐπὶ
31 τοὺς καταλιπόντας διαθήκην ἁγίαν. Καὶ (η) σπέρματα ἐξ αὐτοῦ ἀναστήσονται, καὶ βεβηλώσουσι τὸ ἁγίασμα τῆς
32 (θ) δυναστείας, καὶ μεταστήσουσι τὸν (ι) ἐνδελεχισμόν, καὶ δώσουσι βδέλυγμα (κ) ἠφανισμένον, Καὶ οἱ ἀνομοῦν-
33 τες διαθήκην ἐπάξουσιν ἐν ὀλισθήμασι. καὶ λαὸς (λ) γινώσκοντες θεὸν αὐτοῦ κατισχύσουσι, καὶ ποιήσουσι, Καὶ
οἱ συνετοὶ (μ) τοῦ λαοῦ συνήσουσιν εἰς πολλά, καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν φλογί, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ
34 ἐν διαρπαγῇ ἡμερῶν. Καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτούς, βοηθήσονται βοήθειαν μικράν, καὶ προστεθήσονται (ν) πρὸς
35 αὐτοὺς πολλοὶ ἐν ὀλισθήμασι. Καὶ ἀπὸ τῶν συνιέντων ἀσθενήσουσι, τοῦ πυρῶσαι αὐτούς, (ξ) καὶ τοῦ ἐκλέξασθαι,
36 καὶ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς καιρόν. Καὶ ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ. (ο) καὶ ὁ βασι-
λεὺς ὑψωθήσεται καὶ μεγαλυνθήσεται (π) ἐπὶ πάντα θεόν, καὶ λαλήσει ὑπέρογκα, καὶ κατευθυνεῖ μέχρις οὗ συν-
37 τελεσθῇ ἡ ὀργή, εἰς γὰρ συντέλειαν γίνεται. Καὶ ἐπὶ πάντας θεοὺς τῶν πατέρων (ρ) αὐτοῦ οὐ συνήσει, καὶ ἐπι-
38 θυμίᾳ γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πᾶν θεὸν οὐ συνήσει, ὅτι ἐπὶ πάντας μεγαλυνθήσεται. Καὶ θεὸν (σ) μαωζεὶμ ἐπὶ τό-
που αὐτοῦ (τ) δοξάσει, καὶ θεὸν ὃν οὐκ ἔγνωσαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, δοξάσει ἐν (*) χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ
39 ἐν ἐπιθυμήμασι. Καὶ ποιήσει τοῖς ὀχυρώμασι τῶν καταφυγῶν μετὰ θεοῦ ἀλλοτρίου, καὶ πληθυνεῖ δόξαν, καὶ
40 ὑποτάξει αὐτοῖς πολλούς, καὶ γῆν διελεῖ ἐν δώροις. Καὶ ἐν (υ) καιροῦ πέρατι συγκερατισθήσεται μετὰ τοῦ βασι-
λέως τοῦ Νότου· καὶ συναχθήσεται (φ) ἐπ' αὐτὸν βασιλεὺς τοῦ Βορρᾶ ἐν ἅρμασι καὶ ἐν ἱππεῦσι καὶ ἐν ναυσὶ πολ-
41 λαῖς, καὶ (χ) εἰσελεύσονται εἰς τὴν γῆν, καὶ συντρίψει, καὶ παρελεύσεται, Καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τοῦ
Σαβαείμ, καὶ πολλοὶ ἀσθενήσουσι. καὶ οὗτοι διασωθήσονται ἐκ χειρὸς αὐτοῦ, Ἐδώμ, καὶ Μωάβ, καὶ ἀρχὴ
υἱῶν Ἀμμών.

Et excitabitur fortitudo ejus, & cor ejus super regem Austri in virtute ma- 25
gna. Et rex Austri conteret prælium in virtute magna, & forti nimis; &
non stabunt: quia cogitabunt super eum cogitationes: Et comedent neces- 26
saria ejus, & conterent eum: & virtutes (n) inundabit: & cadent in-
terfecti multi. Et utrique reges, corda eorum ad malitiam: & ad men- 27
sam unam mendacia loquentur: & non proficiet; quia adhuc finis in tem-
pus. Et revertetur in terram suam in substantia multa: & cor ejus super 28
testamentum sanctum: & faciet, & revertetur in terram suam. Ad tem- 29
pus revertetur, & veniet ad Austrum: & non erit (o) sicut prima, eti-
am novissima. Et ingredientur ad illum egredientes Citii: & humilia- 30
bitur, & revertetur, & indignabitur super testamentum sanctum. Et fa-
ciet, ac revertetur, & intelliget super eos, qui dereliquerunt testamentum
sanctum. Et (p) semina ex eo consurgent: & polluent sanctificationem 31
fortitudinis: & transferent juge sacrificium: & dabunt abominationem
(q) desolatam: Et qui inique agunt, testamentum inducent in lubricitati- 32
bus. Et populus scientes Deum suum obtinebunt, & facient: Et intelli- 33
gentes de populo intelligent in multa: & infirmabuntur in gladio, & in
flamma, & in captivitate, & in rapina dierum. Cúmque infirmati fuerint; 34
adjuvabuntur adjumento parvulo: & applicabuntur eis multi in lubricita-
tibus. Et de intelligentibus infirmabuntur ad conflandum eos, & seligen- 35
dum, & (r) revelandum usque ad temporis terminum: quia adhuc in
tempus. Et faciet juxta voluntatem suam: Et rex elevabitur, & magni- 36
ficabitur adversùs omnem (ſ) deum: & loquetur ingentia: & dirige-
tur; donec compleatur ira: in (t) consummationem enim fit. Et super 37
omnes deos patrum suorum non intelliget: & (u) concupiscentia fœmina-
rum: & super omnem deum non intelliget, quia super omnem magnifi-
cabitur. Et Deum (x) Maozim in loco suo glorificabit: & Deum, quem 38
ignoraverunt patres ejus, glorificabit in auro, & argento, & lapide preti-
oso, & in concupiscentiis. Et faciet munitionibus (y) confugiorum cum deo 39
alieno: & multiplicabit gloriam: & subjiciet ipsis multos: & terram di-
videt in donis. Et in temporis termino cornucertabit cum rege Austri: 40
et congregabitur super eum rex Aquilonis in curribus, et equitibus, et navibus multis: et (z) ingredientur in terram. Et (ω) conteret, et transibit,
Et introibit in terram (aa) Sabaim: et multi infirmabuntur. Et hi salvabuntur de manu ejus, Edom, et Moab, et principium filiorum Ammon. 41

MS.A. (β) * καὶ βασιλέα (γ) καὶ ἐν (δ) αὐτοῦ, (ε) ὡς ἡ (ζ) οἱ ἐν αὐτῷ καὶ οἱ (η) βραχίονες καὶ σπέρματα (θ) δυνάμεως, (ι) ἐνδελεχισμόν, (κ) ἠφανισμένον, Καὶ λαοὶ ἀνομοῦντες διαθήκην ἐξά-
ξουσιν (λ) γινώσκων (μ) λαοῦ μου (ν) ἐπ' αὐτοὺς (ξ) τοῦ ἐκλέξασθαι, (ο) καὶ ὑψωθήσεται (π) ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα θεόν, καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν, καὶ λαλήσει (ρ) αὐτοῦ συνήσει, καὶ ἐπιθυ-
μίαν γυναικῶν, καὶ ἐπὶ πάντα θεὸν (σ) μαωζεὶ (τ) οὐ δοξάσει, (*) χρυσίῳ (υ) τῷ καιρῷ (φ) μετ' αὐτοῦ, (χ) εἰσελεύσεται

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 وينهض قوته وقلبه على ملك الجنوب بقوة عظيمة * وملك الجنوب يجمع حربا * ويجيش
26 عظيم وقوة عزيز * ولا يقفون * لان يفكرون عليه افكارا * وياكلون واجباته * ويكسرونه
27 ويعرف جيشه * ويسقط جرحا كثيرون * والملوك معا * وقلبهم على الشر * وعلى مائدة واحدة
28 يتكلمون بالكذب * ولا يستقيم * لان الانتهاء الى زمان ايضا * ويرجع الى ارضه بمال كثير
29 وقلبه على عهد مقدس * ويصنع * ويعود الى ارضه الى الزمان * ويعود وياتي في الجنوب * وليس
30 يكون مثل الاولى ولا مثل الاخيرة * ويدخلون الذين فيه والخارجون الكتائيون * ويذل
ويرتد فيغتاص على العهد الطاهر * ويصنع ويعود ويتفطن في الذين تركوا العهد الطاهر *
31 والاذرعة والذرية يقومون منه * وينجسون مقدس الاقتدار * ويزيلون الدوام * ويعطون رذلة
32 فاسدة * ويأثمون في العهد * ويجلبون بالزلل * والشعب العارف بالهه يقوون ويصنعون
33 وفهماء الشعب يفهمون كثيرا * ويضعفون بالسيف وبالحريق والسبي وبالنهب اياما * وعند
34 ما يضعفون يعانون معونة صغيرة * ويزيدون عليهم كثيرون بالزلل * ويضعفون ليحرقوهم
35 ويختاروهم * ولينكشفوا الى الزمان * لان الانتهاء ايضا الى زمان * ويصنع كارادته * والملك
36 يرتفع * ويعظم على كل اله وعلى اله الالهة * ويتكلم بالكبائر * ويستقيم الى ان يمضي السخطة
37 لانها تصير الى نهاية * وعلى جميع الهة ابائه لا يفهم * على شهوة النساء وعلى كل اله لا يفهم
38 لانه يعظم على الكل * ويمجد الهه عزيزا على موضعه * ويمجد الها لم تعرفه اباؤه * بذهب
39 وفضة * وحجر مكرم * وشهوات * ويصنع حصون الملتجئين باله غريب * لكي يعرف ويكثر
40 مجدا * ويخضع لهم كثيرين * ويقسم الارض بالهدايا * وفي الزمان يناطح بقرنه مع ملك
الجنوب * ويجمع عليه ملك الجربياء بمركبات وفرسان وسفن كثيرة * ويدخل الى الارض
41 ويكسر * ويبلغ ويدخل الى ارض صابين * وكثيرون يضعفون * وهؤلاء يخلصون من يده
ادوم وموآب وبدو بني عمون *

Et elevabitur fortitudo ejus & animus 25
ejus contra regẽ Austri summo cũ robore.
Rex quoq; Austri bellũ coget magno cum
exercitu & virtute potenti; sed non resi-
stent: nam cogitabunt in eum cogitationes,
Et comedent necessaria ipsius, & fran- 26
gent eum, & obruet exercitum ejus, ca-
dentq; vulnerati multi, Et reges pariter. 27
Et cor eorum ad malum erit, & super
eadem mensa loquentur mendacium: at
non prosperabitur, quia terminus adhuc est
ad tempus. Itaq; redibit in terram suam 28
cum pecunia multa, animo ad sanctum fœ-
dus propenso. Cúmq; fecerit, & reversus 29
fuerit in terram suam tempore præfixo;
iterum veniet ad Austrum: sed non erit
ut primâ vice, neq; ut postremâ. Nam in- 30
gredientibus qui sunt in eo, & externis
Cethæis, deprimetur: & aversus indigna-
bitur contra fœdus illud sanctum: cúmq;
fecerit, revertetur & considerabit eos qui
dereliquerunt fœdus sanctum. Et brachia 31
atque progenies exurgent ex eo, & pro-
phanabunt Sanctuarium potentiæ, &
amovebunt juge sacrificium, collocabuntq;
abominationem perniciosam, Iniquè a- 32
gent in fœdus, & inducent lubricitates:
sed populus qui Deum suum novit, con-
fortabuntur & facient; Et prudentes 33
populi multùm intelligent: & infirma-
buntur gladio, incendio, captivitate, &
direptione, diebus aliquot. Cúmq; infir- 34
mati fuerint, juvabuntur auxilio parvo:
& aggravabunt eos multi lubricitati-
bus, Et infirmabuntur: ut comburant 35
eos, & seligant eos, et ut declarentur
tempore statuto: nam terminus adhuc est
ad tempus aliud. Et faciet pro voluntate 36
sua, & elevabit se rex iste, magnificabit-
que se super omnem deum & super De-
um deorum, & grandia loquetur, atque
prosperabitur donec cesset indignatio;
nam perventura est ad terminum usque.
Ne ad omnes quidem patrum suorum 37
deos attendet; ad desiderium fœmina-
rum, aut ad ullum deum non attendet:
quia extollet se super omnes: Honora- 38
bitque Deum suum, fortis in loco suo:
honorabit inquam, Deum quem non cogno-
verunt patres ejus, auro, argento, lapide
pretioso, & rebus exquisitis: Et afficiet 39
arces confugientium ad deum alienum;
ut notior fiat, & majorem sibi gloriam
acquirat: & subjiciet eis multos, divi-
detque terram in munera: Et processu 40
temporis impetet cornu suo regem Austri,
& congregabitur adversùs eum rex
Aquilonis cum curribus, & equitibus,
navibusque multis: & invadet terram,
conteretque: Et perveniet, et ingredi- 41
etur in terram Sabin, et multi infirma-
buntur: at hi manum ejus effugient,
Edom, et Moab, et principium filiorum
Ammon.

דניאל׃ יב

,argenti & auri thesauris in dominabitur Et .evasionem in erit non Ægypti terra & ; terras in suam manum mittet Et

42 43 וישלח ידו בארצות וארץ מצרים לא תהיה לפליטה׃ ומשל במכמני הזהב והכסף

:Aquilone ab & ,Oriente ab eum terrebunt rumores Et .ejus gressibus in Chusim & ,Lubim & : Ægypti *desiderabilibus* omnibus in &

44 ובכל חמדות מצרים ולבים וכשים במצעדיו׃ ושמעות יבהלהו ממזרח ומצפון

monte in ,maria inter sui palatii *tentoria* plantabit Et .multos interficiendum *ad* &,perdendum ad magna ira *in* egredietur &

45 ויצא בחמא גדלה להשמיד ולהחרים רבים׃ ויטע אהלי אפדנו בין ימים להר

.ei adjutor non & ,ejus summitatem ad usque veniet & ; sanctitatis *decoris*

צבי־קדש ובא עד־קצו ואין עוזר לו׃

CAP. XII. יב

est factum non quod ,angustiæ tempus erit & ,tui populi filiis *super* stans ,magnus princeps Michael stabit illo tempore in Et

1 ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול העמד על־בני עמך והיתה עת צרה אשר לא נהיתה

multi Et .libro in scriptus inventus omnis tuus populus evadet ipso tempore in & : hoc tempus ad usque *gentem existendo* ab

2 מהיות גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל־הנמצא כתוב בספר׃ ורבים

fulgebunt intelligentes Et .*seculi* cõtemptũ ad opprobria ad ii & ,*seculi vitæ* ad ii ; expergiscẽtur pulveris *humi dormientibus* è

3 מישני אדמת־עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות לדראון עולם׃ והמשכלים יזהרו

,verba *obstrue* Daniel tu Et .*perpetuum* & ,seculum in stellæ sicut multos justificantes & ; *expansionis* splendor sicut

4 כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד׃ ואתה דניאל סתם הדברים

ecce & ,Daniel ego vidi Et .scientia multiplicabitur & ,multi discurrent : finis tempus ad usque librum signa &

5 וחתם הספר עד־עת קץ ישטטו רבים ותרבה הדעת׃ וראיתי אני דניאל והנה

,lineis induto viro dixit Et .fluminis *labium* ad inde *unus* & ,fluminis *labium* ad hinc unus ; stantes alii duo

6 שנים אחרים עמדים אחד הנה לשפת היאר ואחד הנה לשפת היאר׃ ויאמר לאיש לבוש הבדים

desuper qui , lineis indutum virum audivi Et ?mirabilium finis quo Usque ; fluminis aquas *desuper* qui

7 אשר ממעל למימי היאר עד־מתי קץ הפלאות׃ ואשמע את־האיש לבוש הבדים אשר ממעל

,*statutum* tempus ad quia ; *seculi vivente in* juravit & ,cœlos ad suã sinistrã & ,suã dexterã elevavit & ,fluminis aquas

למימי היאר וירם ימינו ושמאלו אל־השמים וישבע בחי העולם כי למועד

ego Et .hæc universa consummabuntur,sanctitatis populi manus *dispergere consummare secundũ* & : dimidium & ,*statuta* tempora

8 מועדים וחצי וככלות נפץ יד־עם־קדש תכלינה כל־אלה׃ ואני

signata & ,*obstrusa* quia ; Daniel Vade , dixit Et ?horum novissimo quid ,Domine , dixi & : intellexi non & , audivi

9 שמעתי ולא אבין ואמרה אדני מה אחרית אלה׃ ויאמר לך דניאל כי־סתמים וחתמים

intelligent non & ,impii agent impiè &,multi se *conflabunt* &,dealbabuntur &,se Purificabunt .finis tempus ad usque verba

10 הדברים עד־עת קץ׃ יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים ולא יבינו

,mille dies ; *obstupefacientem abominationẽ dandũ ad* & ,juge fuerit remotũ tempore à Et .intelligent intelligentes & ; impii omnes

11 כל־רשעים והמשכלים יבינו׃ ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שמם ימים אלף

tu Et .quinque & triginta , trecentos , mille dies ad attinget & ,*expectantis Beatitudines* .nonaginta & , ducenti

12 13 מאתים ותשעים׃ אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה׃ ואתה

.dierum fine in tua sorte in stabis & , requiesces & : finem ad vade

לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלך לקץ הימין׃

Versio VULG. LAT.

Et mittet manum suam in terras : & terra Ægypti non effugiet. Et dominabitur thesaurorum auri & argenti, & in omnibus pretiosis Ægypti : per Libyam quoque & Æthiopiam transibit. Et fama turbabit eum ab Oriente & ab Aquilone: & veniet in multitudine magna, ut conterat & interficiat plurimos. Et figet tabernaculum suum Apadno inter maria, super montem inclytum & sanctum : & veniet usque ad summitatem ejus, & nemo auxiliabitur ei.

CAP. XII.

IN tempore autem illo consurget Michael princeps magnus, qui stat pro filiis populi tui : & veniet tempus quale non fuit ab eo ex quo gentes esse cœperunt usque ad tempus illud. Et in tempore illo salvabitur populus tuus, omnis qui inventus fuerit scriptus in libro. Et multi de his, qui dormiunt in terræ pulvere, evigilabunt ; alii in vitam æternam, & alii in opprobrium, ut videant semper. Qui autem docti fuerint, fulgebunt quasi splendor firmamenti ; & qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates. Tu autem, Daniel, claude sermones, & signa librum, usque ad tempus statutum : plurimi pertransibunt & multiplex erit scientia. Et vidi ego Daniel, & ecce quasi duo alii stabant : unus hinc super ripam fluminis, & alius indè ex altera ripa fluminis. Et dixi viro, qui erat indutus lineis, qui stabat super aquas fluminis ; Usquequo finis horum mirabilium ? Et audivi virum, qui indutus erat lineis, qui stabat super aquas fluminis, cùm elevâsset dexteram & sinistram suam in cœlum, & jurâsset per Viventem in æternum, quia in tempus, & tempora, & dimidium temporis. Et cùm completa fuerit dispersio manûs populi sancti, complebuntur universa hæc. Et ego audivi, & non intellexi. Et dixi ; Domine mi, quid erit post hæc ? Et ait ; Vade, Daniel, quia clausi sunt, signatique sermones, usque ad præfinitum tempus. Eligentur, & dealbabuntur, & quasi ignis probabuntur multi : & impiè agent impii, neque intelligent omnes impii, porrò docti intelligent. Et à tempore cùm ablatum fuerit juge sacrificium, & posita fuerit abominatio in desolationem, dies mille ducenti nonaginta. Beatus, qui expectat, & pervenit usque ad dies mille trecentos trigintaquinque. Tu autem vade ad præfinitum : & requiesces, & stabis in sorte tua in finem dierum.

Hucusque Danielem in Hebræo volumine legimus. Quæ sequuntur usque ad finem libri, de Theodotionis editione translata sunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 43 [illegible]

44 [illegible]

45 [illegible]

CAP. XII.

1 [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

8 [illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

12 [illegible]

13 [illegible]

Extendet quoq; manũ suam ad provincias, & terra Ægypti non effugiet man' ej': Sed dominabitur thesauro auri & argenti, & pretiosis quibusq; reb' Ægypti : & Libyes Æthiopesq; erunt in auxiliũ ipsius. Rumorib' autẽ urgentibus eum ab Oriente & ab Aquilone, prodibit magna cum ira ad occidendum & perdendum plurimos : Figétque tentorium suum in loco plano, mare inter ac montem, & servabit Sanctuarium ejus: adveniente verò fine temporis ejus, nemo erit illi adjutor.

CAP. XII.

EOdem illo tempore exurget Michael angelus maximus, præpositus popularibus tuis : erit autem tempus angustiæ, cui simile nunquam extitit à diebus seculorum: & eodem illo tempore servabitur è popularib' tuis quisquis inventus fuerit scriptus in libro. Et multi qui in pulvere dormiunt, expergiscentur ; quidam ad vitam æternam, quidam verò ad interitum & opprobrium sociorum suorum æternum. Agentes bona & prudentes splendebunt sicut lumen firmamenti ; & qui justificant multos, fulgebunt stabuntque ceu stellæ quæ sunt in cœlo, in seculum & in seculum seculorum. Tu quidem Daniel, impone finem sermonibus istis, & tace, & obsigna librum istum ad postremũ usque tempus : perquirent multi, & augebitur scientia. Tum vidi ego Daniel, & ecce duo alii stantes, unus ad hanc fluminis ripam, alter ad illam. Qui dixerunt viro illi induto vestibus gloriosissimis, qui stabat super aquas fluminis ; Quando tandem erit hic finis ? Et audivi virum illum indutum vestibus magnificis, qui stabat super aquas fluminis, sublatâ cœlum versùs dexterâ & sinistrâ suâ, jurâsse per Viventem æternùm ; quòd post tempus temporum & dimidium temporis, & quo tempore liberabuntur manus toti' populi sancti; perficienda sunt hæc omnia. Cúmq; ego Daniel audiens non intelligerem, dixi; Domine mi, quid post hæc *futurum est* ? Qui dixit mihi ; Abi Daniel : nam occulti sunt & obsignati sermones isti usque ad tempus præfinitum. Purgabuntur, dealbabuntur, & probabuntur multi : peccatores peccabunt, & non intelligent omnes peccatores; agentes autem bona intelligent. Et à quo tempore cessabit sacrificium, ponetur abominatio ad corruptelam diebus mille ducentis nonaginta. Beatus ille qui præstolabitur ut perveniat ad dies mille trecentos trigintaquinque. Cæterùm tu Daniel, abi, ad finem usque quiesce: tum resurges tempore tuo, in fine dierum.

Absolutus est Daniel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

42 43 Καὶ ἐκτενεῖ τ̃ (*) χεῖρα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ γῆ Αἰγύπτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν. Καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀποκρύφοις τοῦ
(ψ) χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργύρου, καὶ ἐν πᾶσιν ἐπιθυμητοῖς Αἰγύπτου, καὶ Λιβύων, καὶ Αἰθιόπων, ἐν τοῖς ὀχυρώμασιν αὐ-
44 τῶν. Καὶ ἀκοαὶ καὶ σπουδαὶ ταράξουσιν αὐτὸν ἐξ ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ Βορρᾶ· καὶ ἥξει ἐν θυμῷ πολλῷ, τοῦ ἀφανίσαι
45 (ω) πολλούς. Καὶ πήξει τὴν σκηνὴν αὐτοῦ (α) ἐφαδανῷ, ἀναμέσον τῶν θαλασσῶν, εἰς ὄρος (β) σαβαεὶν ἅγιον, ἥξει
ἕως μέρους αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ῥυόμενος αὐτόν.

Et extendet manum super terram: & terra Ægypti non erit in sa- 42
lutem. Et dominabitur in reconditis auri, & argenti, & in omnibus 43
desiderabilibus Ægypti, & Lybum, & Æthiopum, in munitionibus eorum.
Et rumores, & festinationes turbabunt eum ab Oriente, & ab Aquilone. Et 44
veniet in furore multo ad (bb) disperdendum multos: Et figet tabernaculum 45
suum (cc) Ephadano in medio marium in monte (dd) Sabain sancto: veniet
usque ad partem ejus: & non est qui eruat eum.

MS. A. (*) χεῖρα αὐτοῦ (ψ) χρυσίου καὶ τοῦ ἀργυρίου, καὶ πᾶσιν (ω) καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι πολλούς. (α) ἐν φαιδανῷ, (β) σαβεὶν ἅγιον, καὶ ἥξει ἕως μέρους ὄρους αὐτοῦ,

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστήσεται Μιχαὴλ ὁ ἄρχων ὁ μέγας, ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου· καὶ ἔσται και-
ρὸς θλίψεως, θλίψις οἵα οὐ γέγονεν (α) ἀφ' οὗ γεγένηται ἔθνος ἐν τῇ γῇ, ἕως τοῦ καιροῦ ἐκείνου. (β) ἐν τῷ
2 καιρῷ ἐκείνῳ σωθήσεται ὁ λαός σου πᾶς (γ) ὁ γεγραμμένος ἐν τῇ βίβλῳ. Καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν
3 γῆς χώματι (δ) ἐξεγερθήσονται, οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον. Καὶ
οἱ συνιέντες (ε) λάμψουσιν ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος, καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς
4 τοὺς αἰῶνας, καὶ ἔτι. Καὶ σὺ Δανιὴλ ἔμφραξον (ζ) τοὺς λόγους, καὶ σφράγισον τὸ βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας,
5 ἕως διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις. Καὶ ἴδον ἐγὼ Δανιήλ, καὶ ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἱστήκεισαν, εἷς ἐντεῦ-
6 θεν τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ, καὶ εἷς ἐντεῦθεν τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ. Καὶ (η) εἶπε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυμένῳ τὰ
7 βαδδίν, ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ, Ἕως πότε τὸ πέρας ὧν εἴρηκας τῶν θαυμασίων· Καὶ ἤκουσα
τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἐνδεδυμένου τὰ βαδδίν, ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ· καὶ ὕψωσε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ καὶ
τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τὸν αἰῶνα, ὅτι εἰς καιρὸν (θ) καιρῶν καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἐν
8 τῷ συντελεσθῆναι διασκορπισμὸν γνώσονται πάντα ταῦτα. (ι) Καὶ ἐγὼ ἤκουσα, καὶ οὐ συνῆκα· καὶ εἶπα, Κύριε,
9 τί (κ) τὰ ἔσχατα τούτων; Καὶ εἶπεν, Δεῦρο Δανιήλ, ὅτι (λ) ἐμπεφραγμένοι καὶ ἐσφραγισμένοι οἱ λόγοι ἕως και-
10 ροῦ πέρας. Ἐκλεγῶσι, καὶ (μ) ἐκλευκανθῶσι, καὶ πυρωθῶσι, καὶ ἁγιασθῶσι πολλοί· καὶ (ν) ἀνομήσωσιν ἄνομοι,
11 καὶ οὐ συνήσουσι πάντες ἄνομοι, καὶ οἱ νοήμονες συνήσουσι. Καὶ ἀπὸ καιροῦ παραλλάξεως τοῦ ἐνδελεχισμοῦ, (ξ) καὶ
12 δοθήσεται τὸ βδέλυγμα ἐρημώσεως, ἡμέραι χίλιαι διακόσιαι ἐνενήκοντα. Μακάριος ὁ (*) ὑπομένων καὶ
13 φθάσας εἰς ἡμέρας χιλίας τριακοσίας τριακονταπέντε. Καὶ σὺ δεῦρο, καὶ ἀναπαύου· ἔτι γὰρ ἡμέραι (ο) καὶ ὧραι
εἰς ἀναπλήρωσιν συντελείας, (ᵗ) καὶ ἀναστήσῃ εἰς τὸν κλῆρόν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν. †

CAP. XII.

Et in tempore illo consurget Michael princeps magnus, qui stat pro filiis 1
populi tui. Et erit tempus tribulationis, tribulatio, qualis non fuit, ex quo fa-
cta est gens in terra usque ad tempus illud. In tempore illo salvabitur po-
pulus tuus omnis, qui scriptus fuerit in libro. Et multi de his qui dormiunt 2
in terræ pulvere, evigilabunt, alii in vitam æternam, & alii in opprobrium,
& confusionem æternam. Et intelligentes fulgebunt quasi splendor firma- 3
menti: & (a) de justis plurimis, quasi stellæ in secula, & ultrà. Tu autem, 4
Daniel, claude sermones, & signa librum usque ad tempus consummationis;
donec doceantur multi, & multiplicetur scientia. Et vidi ego Daniel; & 5
ecce alii duo stabant, unus hinc super labium fluminis, & alius inde ex
alio labio fluminis. Et (b) dixit viro, qui indutus erat Baddin, qui stabat 6
super aquam fluminis; usquequò finis istorum, quæ dixisti, mirabilium?
Et audivi virum, qui indutus erat Baddin, qui stabat super aquam fluminis: 7
& elevavit dexteram suam, & sinistram suam in cælum: & juravit in Vi-
vente in æternum; Quia in tempus (c) temporum, & dimidium temporis, cùm
completa fuerit dispersio, cognoscent universa hæc. Et ego audivi, & non 8
intellexi. Et dixi; Domine, quid novissima horum? Et dixit; Vade, Da- 9
niel; quia clausi signatique sunt sermones usque ad temporis finem. Eli- 10
gentur, & dealbabuntur, & quasi per ignem probabuntur, & sanctificabuntur
multi: & iniquè agent iniqui: neque intelligent omnes iniqui: & docti intel-
ligent. Et à tempore mutationis jugis sacrificii, & dabitur abominatio de- 11
solationis, dies mille ducenti nonaginta. Beatus qui expectat, et pervenit ad 12
dies mille trecentos triginta quinque. Tu autem [Daniel] vade, et quiesce. Adhuc enim dies, (d) et horæ in completionem consummationis: et resurges in sorte tua in consummatione dierum. 13

MS. A. (α) ἀφ' ἧς γεγένηται ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς, (β) καὶ ἐν (γ) ὁ εὑρεθεὶς ὁ γεγραμμένος (δ) ἐγερθήσονται, (ε) ἐκλάμψουσιν (ζ) τὸ βιβλίον, καὶ σφράγισον τοὺς λόγους ἕως και-
ροῦ (η) εἶπον (θ) καὶ καιροὺς καὶ εἰς ἥμισυ καιροῦ, ἐν τῷ συντελέσαι διασκορπισμὸν λαοῦ ἡγιασμένου, καὶ γνώσονται (ι) Κἀγὼ (κ) ἔσχατα (λ) ἐμπεφραγμένοι (μ) πυρωθῶσιν, (ν) ἀνθήσου-
σιν (ξ) ἀφ' οὗ ἀνέστη ἡ θυσία διαπαντός, καὶ ἑτοιμάσθη δοθῆναι τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐνενήκοντα. (*) ὑπομείνας (ο) εἰσὶν εἰς (ᵗ) καὶ ἀναπαύσῃ
καὶ ἀναστήσῃ † ὍΡΑΣΙΣ ια'.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * ويمد يده على الأرض * وأرض مصر لا تكون للخلاص * ويسود في مخابي الذهب والفضة
44 وفي كل مشتهيات مصر * والنوبة والحبش في حصونهم * والسماعات والمرسات تقلقه من
45 المشارق ومن الجربياء * ويأتي بحنق كثير ليبيد ويحرم كثيرين * وينصب مظلته في
مكان سهل بين البحور على جبل صابايين المقدس * ويأتي الى حده ولا يكون من
ينجيه *

Et cùm extendet manum suam super ter- 42
ram, etiam terra Ægypti non erit inco-
lumis; Sed potietur latebrarum auri & 43
argenti, omniumque rerum exquisitarum
Ægypti. Verùm Nubæ & Æthiopes in
arcibus suis: Et rumores falsæque famæ 44
conturbabunt eum ab Oriente & ab Aqui-
lone: quapropter veniet cum ira magna
ad perdendum & abolendos multos: Fi- 45
getque tabernaculum suum in loco plano
inter maria, super monte Sabain sancto:
veniet inquam, ad limites ejus usque, nec
erit qui eripiat eum.

* الفصل الثاني عشر *

1 * وفي ذلك الزمان يقوم ميخاييل الرييس العظيم القايم على بني شعبك * ويكون زمان
ضيقة * ضيقة لم يكن مثلها منذ صارت الامة على الأرض حتى ذلك الزمان * وفي
2 ذلك الزمان يخلص شعبك * كل من وجد مكتوبا في السفر * وكثيرون من الهاجعين في
3 تراب الأرض يستيقظون * هاولاء لحياة ابدية * وهاولاء للتعيير وخزي ابدي * والفهمون
4 يشرقون مثل بهاء الجلد * ومن الصديقين كثيرين مثل النجوم * الى الاباد وايضا * وانت
يا دانيال اكتم الكلمات الى زمان الانتهاء * حتى يتعلم كثيرون * ويكثر المعرفة *
5 * ونظرت انا دانيال * واذا اثنان اخران وقفا واحد من ههنا على شاطي النهر * واخر من
6 ههنا على شاطي النهر * وقالا للرجل اللابس اثواب الوقار الذي كان فوق ماء النهر * الى
7 متى نهاية العجايب التي قلتها * وسمعت الرجل اللابس اثواب الوقار * الذي كان فوق
النهر * ورفع يمينه ويساره الى السماء * وحلف بالحي الى الابد * انه الى الوقت ووقتين ونصف
8 وقت * عند ما يكمل تفرق يد الشعب المقدس * يفهمون هذه كلها * وانا سمعت ولم افهم
9 فقلت يا سيدي ما اواخر هاولاء * وما هذه الامثال * فقال هلم يا دانيال * ان هذه الكلمات
10 مكتومة ومختومة الى نهاية الزمان * يصطفون ويبيضون ويختبرون ويقدسون كثيرون *
11 والاثمة ياثمون * وجميع الاثمة لا يفهمون * والفهماء يفهمون * ومن زمان تغيير الدوام * منذ
12 قامت ذبيحة كل حين * وهييت لتعطى رذيلة الخراب * الفا ومايتين وتسعين يوما * مغبوط
13 الذي يصبر ويبلغ الى الف وثلثمية خمسة وثلثين يوما * وانت هلم واسترح * لان هذه
ايضا ايام وساعات لكمال الانتهاء * وتستريح وتقوم لميراثك الى انتهاء الايام *

CAP. XII.

Eo tempore consurget Michael princeps 1
magnus qui præest popularibus tuis: eritque
tempus calamitatis, tantæ calamitatis ut
nulla similis acciderit ex quo condita fuit
gens super terram usque ad illud tempus:
eoque tempore salvabitur populus tuus,
quicunque inventus fuerit scriptus in li-
bro. Et multi ex dormientibus in pul- 2
vere terræ, evigilabunt; hi ad vitam æ-
ternam, illi verò ad opprobrium & igno-
miniam æternam. Prudentes quidem 3
enitebunt sicut splendor firmamenti; &
de justis multis, tanquam stellæ, ad æ-
ternitates usque, & ultrà. Tu verò O 4
Daniel, reconde verba ista usque ad tem-
pus termini, donec addiscant multi, &
multiplicetur scientia. Deinde vidi ego 5
Daniel, & ecce duo alii steterunt u-
nus hinc ad ripam fluminis, alter inde
ad ripam fluminis; Et dixerunt vi- 6
ro illi induto vestibus honoris, qui erat
super aquam fluminis; Quousque ter-
minus erit mirabilium illorum quæ di-
xisti? Et audivi virum illum indu- 7
tum vestibus honoris, qui erat super
flumen, sublatâ dexterâ & sinistrâ suâ
cælum versùs, jurâsse per Viventem
in æternum; quòd post tempus, &
duo tempora, & dimidium temporis,
ubi expleta esset dispersio manûs po-
puli sancti, intellecturi sunt hæc omnia.
Cùm ego hæc audiissem, nec intellexissem, 8
dixi, O Domine, quænam erunt isto-
rum novissima? & quænam sunt hæ
comparationes? Dixit, Abi O Da- 9
niel; nam hæc verba recondita sunt et
obsignata usque ad terminum temporis.
Eligentur, dealbabuntur, probabun- 10
tur, & sanctificabuntur multi: iniqui
iniquè agent, & omnes iniqui non
intelligent; prudentes autem intelligent.
Et à termino mutationis jugis cultûs, 11
ex quo substiterit sacrificium omnis
temporis, & præstò fuerit ut collocetur
abominatio desolationis, mille ducenti 12
nonaginta dies erunt. Beatus qui ex-
pectabit & perveniet ad mille trecentos
triginta quinque dies. Tu autem vade 13
& quiesce; hi enim adhuc sunt dies
& horæ ad consummationem termini:
quiesces autem, & resurges ad hære-
ditatem tuam in finem usque die-
rum.

HOSEE.

ספר הושע : א ב

CAP. I. א

dicbus in ,Beeri filium Hoſeah ad fuit quod Domini Verbum
1 דבר־יהוה אשר היה אל־הושע בן־בארי בימי
diebus in & ;Jehudah regum Jechizchijah ,Achaz ,Jotham ,Huzijah
עזיה יותם אחז יחזקיה מלכי יהודה ובימי
Dominus eſt locutum Principio .Iſrael regis Joas filii Jarobham
2 ירבעם בן־יואש מלך ישראל : תחלת דבר־יהוה
uxorem tibi accipe ,Vade ,Hoſeah ad Dominus dixit & :Hoſeah in
בהושע ויאמר יהוה אל־הושע לך קח־לך אשת
terra fornicabitur fornicando quia ,fornicationũ *natos* & ,fornicationum
זנונים וילדי זנונים כי־זנה תזנה הארץ
:Diblaim filiam Ghomer accepit & ,ivit Et .Dominum poſt 3
3 מאחרי יהוה : וילך ויקח את־גמר בת־דבלים
Voca ,eum ad Dominus dixit Et .filium ei peperit & ,concepit &
4 ותהר ותלד־לו בן : ויאמר יהוה אליו קרא
ſanguines viſitabo & ,paululum adhuc quoniam :Izrehel ejus nomen
שמו יזרעאל כי־עוד מעט ופקדתי את־דמי
.Iſrael domus regnum faciam ceſſare & ,Jehu domum ſuper ,Izrehel
יזרעאל על־בית יהוא והשבתי ממלכות בית ישראל :
valle in Iſrael arcum conteram & ;illa die in erit Et
5 והיה ביום ההוא ושברתי את־קשת ישראל בעמק
Voca ,ei dixit & ,filiam peperit & ,adhuc concepit Et .Izrehel
6 יזרעאל : ותהר עוד ותלד בת ויאמר לו קרא
domus miſerear ultrà addam non quia ;Ruchamah-Lo ejus nomen
שמה לא רחמה כי לא אוסיף עוד ארחם את־בית
,miſerebor Jehudah domui Et .*eis tollam tollendo quia* ,Iſrael
7 ישראל כי־נשא אשא להם : ואת־בית יהודה ארחם
,arcu *in* eos ſervabo non & :ſuo Deo Domino in eos faciam ſalvos &
והושעתים ביהוה אלהיהם ולא אושיעם בקשת
-Lo ablactavit Et .equitibus *in* & ,equis *in* ,bello *in* & ,gladio *in* &
8 ובחרב ובמלחמה בסוסים ובפרשים : ותגמל את־לא
ejus nomen Voca ,dixit Et .filium peperit & ,concepit & ,Ruchamah
9 רחמה ותהר ותלד בן : ויאמר קרא שמו
ero non ego & ,meus populus non vos quia ;Hammi-Lo
לא עמי כי אתם לא עמי ואנכי לא־אהיה
quæ ,maris arena ſicut Iſrael filiorum numerus erit Et .*vobis*
10 לכם : והיה מספר בני־ישראל כחול הים אשר
dicetur quo loco in erit & :*numerabitur* non & ,*menſurabitur* non
לא־ימד ולא יספר והיה במקום אשר־יאמר
.Viventis Dei Filii ,eis dicetur ;vos meus populus Non ,eis
להם לא־עמי אתם יאמר להם בני אל־חי :
ſibi ponent & ,pariter Iſrael filii & ,Jehudah filii congregabuntur Et
11 ונקבצו בני־יהודה ובני־ישראל יחדו ושמו להם
.Izrehel dies magnus quia ;terra de aſcendent & ,unum caput
ראש אחד ועלו מן־הארץ כי גדול יום יזרעאל :

CAP. II. ב

.Ruchamah veſtris ſororibus & ;Hammi veſtris fratribus Dicite
1 אמרו לאחיכם עמי ולאחותיכם רחמה :
,mea uxor non ipſa quoniam ,contendite ,veſtra matre cum Contendite
2 ריבו באמכם ריבו כי־היא לא אשתי
ſuis faciebus à ſuas fornicationes auferat & :ejus vir non ego &
ואנכי לא אישה ותסר זנוניה מפניה
.*ſua ubera* inter ab ſua adulteria &
ונאפופיה מבין שדיה :

Verſio VULG. LAT.

PROPHETIA OSEE.

CAP. I.

1 VErbum Domini, quod fa-
ctum eſt ad Oſee filium Beeri, in
diebus Oziæ, Joathan, Achaz,
Ezechiæ, regum Juda, & in die-
bus Jeroboam filii Joas regis
2 Iſrael. Principium loquendi Do-
mino in Oſee: & dixit Domi-
nus ad Oſee; Vade, ſume tibi
uxorem fornicationum, & fac ti-
bi filios fornicationum: quia
fornicans fornicabitur terra à
3 Domino. Et abiit, & accepit
Gomer filiam Debelaim: & con-
4 cepit, & peperit ei filium. Et
dixit Dominus ad eum; Voca
nomen ejus Jezrahel: quoniam
adhuc modicum, & viſitabo ſan-
guinem Jezrahel ſuper domum
Jehu, & quieſcere faciam re-
5 gnum domûs Iſrael. Et in illa
die conteram arcum Iſrael in val-
le Jezrahel. Et concepit adhuc,
6 & peperit filiam. Et dixit ei;
Voca nomen ejus, Abſq; miſeri-
cordia: quia nõ addam ultrà miſe-
reri domui Iſrael, ſed oblivione
7 obliviſcar eorum. Et domui Juda
miſerebor, & ſalvabo eos in Do-
mino Deo ſuo: & non ſalvabo
eos in arcu, & gladio, & in bello,
8 & in equis, & in equitibus. Et
ablactavit eam, quæ erat Abſque
miſericordia. Et concepit, & pe-
9 perit filium. Et dixit; Voca no-
men ejus, Non populus meus:
quia vos non populus meus, &
10 ego non ero veſter. Et erit nume-
rus filiorum Iſrael quaſi arena
maris, quæ ſine menſura eſt, &
non numerabitur. Et erit in loco
ubi dicetur eis; Non populus me-
us vos: dicetur eis; Filii Dei vi-
11 ventis. Et congregabuntur filii
Juda, & filii Iſrael pariter: &
ponent ſibimet caput unum, &
aſcendent de terra: quia magnus
dies Jezrahel.

CAP. II.

1 DIcite fratribus veſtris; Po-
pulus meus: & ſorori veſtræ;
2 Miſericordiam conſecuta. Judi-
cate matrem veſtram, judicate:
quoniam ipſa non uxor mea,
& ego non vir ejus. Auferat
fornicationes ſuas à facie ſua,
& adulteria ſua de medio uberum
ſuorum.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

ὩΣΗΕ Α´.

ΚΕΦ. α´.

1 Λόγος κυρίου, ὃς ἐγενήθη πρὸς Ὠσηὲ τὸν
τοῦ Βεηρεὶ, ἐν ἡμέραις Ὀζίου, καὶ Ἰωάθαμ,
καὶ Ἄχαζ, καὶ Ἐζεκίου βασιλέων Ἰούδα, καὶ
ἐν ἡμέραις Ἱεροβοὰμ (α) υἱοῦ Ἰωὰς βασιλέως
2 Ἰσραήλ. Ἀρχὴ λόγου κυρίου (β) ἐν Ὠσηέ.
καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ὠσηὲ, (γ) Βάδιζε,
λάβε σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας, καὶ τέκνα
πορνείας, διότι ἐκπορνεύουσα ἐκπορνεύσει
3 ἡ γῆ ἀπὸ ὄπισθεν τοῦ κυρίου. Καὶ ἐπορεύθη,
καὶ ἔλαβε τὴν Γόμερ θυγατέρα Δεβηλαὶμ, καὶ
4 συνέλαβε καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν. Καὶ εἶπε
κύριος πρὸς αὐτὸν, Κάλεσον τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ Ἰεζραὲλ, διότι ἔτι μικρὸν, καὶ ἐκ-
δικήσω τὸ αἷμα τοῦ Ἰεζραὲλ ἐπὶ τὸν
οἶκον Ἰούδα, καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου
5 Ἰσραήλ. Καὶ ἔσαι, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
συντρίψω τὸ τόξον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν (δ) κοι-
6 λάδι τοῦ Ἰεζραέλ. Καὶ συνέλαβεν ἔτι,
καὶ ἔτεκε θυγατέρα. καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κάλε-
σον τὸ ὄνομα αὐτῆς, Οὐκ ἠλεημένη, διότι οὐ
μὴ προσθήσω ἔτι ἐλεῆσαι τὸν οἶκον (ε) Ἰσρα-
ὴλ, ἀλλ᾽ ἢ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐ-
7 τοῖς. Τοὺς δὲ υἱοὺς Ἰούδα ἐλεήσω, καὶ σώσω αὐ-
τοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν, καὶ οὐ σώσω αὐτοὺς
ἐν τόξῳ, (ζ) οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ, (η) οὐδὲ ἐν πο-
λέμῳ, (θ) οὐδὲ ἐν ἵπποις, οὐδὲ ἐν ἱππεῦσι.
8 Καὶ ἀπεγαλάκτισε τὴν Οὐκ ἠλεημένην· καὶ
9 συνέλαβεν ἔτι, καὶ ἔτεκεν υἱόν. Καὶ εἶπε,
Κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Οὐ λαός μου,
διότι ὑμεῖς οὐ λαός μου, καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὑ-
10 μῶν. Καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὡς
ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, ἣ οὐκ ἐκμετρηθήσεται,
οὐδὲ ἐξαριθμηθήσεται. καὶ ἔσαι, ἐν τῷ τό-
πῳ, οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
(ι) κληθήσονται καὶ αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.
11 Καὶ συναχθήσονται (κ) υἱοὶ Ἰούδα, καὶ οἱ υἱοὶ
Ἰσραὴλ ἐπιτοαυτὸ, καὶ θήσονται (λ) ἑαυτοῖς
ἀρχὴν μίαν, καὶ ἀναβήσονται ἐκ τῆς γῆς,
ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα τοῦ Ἰεζραέλ.

MS. A. ὩΣΗΕ Α´. (α) τοῦ υἱοῦ (β) πρὸς (γ) Λάβε σεαυτῷ, (δ) τῇ κοιλάδι
(ε) τοῦ Ἰσραὴλ, (ζ) οὔτε (η) οὔτε (θ) οὔτε ἐν ἅρμασιν, οὔτε ἐν ἵπποις, οὔτε (ι) [illegible]
κληθήσονται υἱοὶ (κ) οἱ υἱοὶ (λ) αὐτοῖς

ΚΕΦ. β´.

1 Εἴπατε τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν, Λαός μου, καὶ
2 τῇ ἀδελφῇ ὑμῶν, Ἠλεημένη. Κρίθητε
πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν, κρίθητε, ὅτι αὕτη οὐ
γυνή μου, καὶ ἐγὼ οὐκ ἀνὴρ αὐτῆς. καὶ ἐξαρῶ
τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου, καὶ τὴν
μοιχείαν αὐτῆς ἐκ μέσου μαστῶν αὐτῆς,

OSEE.

CAP. I.

1 *VERBUM Domini, quod factum eſt ad Oſee filium Beeri in diebus Oziæ, & Joatham, & Achaz, & Ezeciæ regum Juda, & in diebus Hieroboã filii Joas regis Iſrael.* 2 *Principium verbi Domini (a) in Oſee. Et dixit Dominus ad Oſee; Vade, tolle tibi uxorem fornicationis, & filios fornicationis: quia fornicans fornicabitur terra à (b) poſt Dominũ.* 3 *Et abiit, & accepit Gomer filiam Debelaim. Et concepit, & peperit ei filium.* 4 *Et dixit Dominus ad eum; Voca nomen ejus Jezrael; quia adhuc modicum: & ulciſcar ſanguinem Jezrael ſuper domũ (c) Juda: & quieſcere faciã regnũ domûs Iſrael.* 5 *Et erit, in die illa conteram arcum Iſrael in valle Jezrael.* 6 *Et concepit adhuc, & peperit filiam. Et dixit ei; Voca nomen ejus, (d) Abſq; miſericordia: quia nequaquã addã ultrà miſereri domui Iſrael: ſed adverſans adverſabor eis.* 7 *Filiorum autem Juda miſerebor: & ſalvabo eos in Domino Deo ſuo: & non ſalvabo eos in arcu, neque in gladio, neq; in (e) bello, neq; in equis, neq; in equitibus.* 8 *Et ablactavit eã, quæ erat Abſq; miſericordia. Et concepit adhuc, &* 9 *peperit filium. Et dixit; Voca nomen ejus, Non populus meus: quia vos non populus meus: & ego non ſum veſter.* 10 *Et (f) erat numerus filiorum Iſrael, ſicut arena maris, quæ non menſurabitur, nec numerabitur. Et erit, in loco ubi dictum eſt eis; Non populus meus vos: vocabuntur & ipſi filii Dei viventis.* 11 *Et congregabuntur filii Juda, & filii Iſrael ſimul: & ponent ſibi principatum unum, & aſcendent de terra: quoniam magnus eſt dies Jezrael.*

CAP. II.

1 *DIcite fratri veſtro, Populus meus: & ſorori veſtræ, Miſericordiã conſequuta.* 2 *Judicamini cum matre veſtra, judicamini: quia hæc nõ uxor mea & ego nõ vir ejus. Et auferam fornicationẽ ejus à facie mea, & adulteriũ ejus de medio uberum illius.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פתגם נבואה מן קדם יי דהוה עם הושע בר בארי ביומי עזיה יותם אחז יחזקיה מלכיא
2 דבית יהודה וביומי ירבעם בר יואש מלכא דישראל : שריות פתגמא דיי בהושע ואמר
יי להושע אזל אתנבי נבואה על יתבי קרתא טעותא דאנון מוסיפין למחטי ארי מטעא
3 יטעון דיירי ארעא מבתר פולחנא דיי : ואזל ואתנבי עליהון דאם יתובון ישתבק להון
4 ואם לא כמתר עלי תינין יתרון ואוסיפו ועבדו עובדין בישין : ואמר יי ליה קרא
שומהון מבדריא ארי עוד צבחר כזער ואסער דם פלחי טעותא דאשד יהוא ביזרעאל
דקטלנון על דפלחו לבעלא תבו אנון למטעי בתר עגליא דבביתאל בכן אחשבניה
5 דם זכי על בית יהוא ואבטל מלכותא מבית ישראל : ויהי בעדנא ההיא ואתבר ית תקוף
6 עבדי קרב ישראל במישר יזרעאל : ואוסיפו ועבדו עובדין בישין ואמר ליה קרי שומהון
דלא רחימין בעובדיהון ארי לא אוסיף עוד לרחמא על בית ישראל ברם אם יתובון
7 משבק אשבוק להון : ועל דבית יהודה ארחם ואפרקנון במימרא דיי אלההון ולא
8 יתפרקון בקשתא ובחרבא ובעבדי קרבא בסוסון ובפרשין : ודריהון דאתגליאו לבין
9 עממיא אשתכחו דלא הוו רחימין בעובדיהון ואוסיפו ועבדו עובדין בישין : ואמר קרי
שומהון לא עמי ארי אתון לא עמי בדלית אתון מקימין פתגמי אוריתי מימרי לא הוה
10 בסעדיכון : ויהי מנין בני ישראל סגי כחלא דימא דלא מתכל ודלא מתמני ויהי באתרא
דאתגליאו בין עממיא כד עברו על אוריתא ואתאמר להון לא עמי אתון יתובון
11 ויתרבון ויתאמר להון עמיה דאלהא קימא : ויתכנשון בני יהודה ובני ישראל כחדא
וימנון להון ריש חד מן בית דוד ויסקון מן ארעא גלותהון ארי רב יום כנישתהון :

ב

1 נבייא אמרו לאחיכון עמי תובו לאוריתי ועל כנשתכון ארחם : אוכחו לכנשתא דישראל
2 ואמרו לה ארי היא לא מתעניא בפולחני ומימרי לא מקבל צלותה עד דתעדי עובדהא
בישיא מקבל אפהא ופולחן טעותהא מבין קרוהא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

CAPUT I.

VErbum prophetiæ à facie Domini quod factum eſt cum Oſea filio Be- 1
eri, in diebus Oziæ, Jotham, Achaz, Ezechiæ regum domus Juda, & in die-
bus Jeroboam filii Joas regis Iſrael. Principium verbi Dñi in Oſea; & 2
dixit Dñs ad Oſeam; Vade, prophetiza *prophetiam* contra habitatores ci-
vitatis idololatræ, qui addunt peccare; quia errando errabunt habitatores
terræ à cultu Dñi. Et abiit & prophetavit ſuper eos; Quòd ſi converſi fu- 3
erint, remittetur eis: *ſin minus*, ſicut defluunt folia ficulneæ defluent; at
addiderunt & fecerunt opera mala. Et dixit Dñs ad eum, Voca nomen eo- 4
rum Diſperſos: quia ferè adhuc modicum eſt, & viſitabo ſanguinem colen-
tium idola, quem effudit Jehu in Jezreel, quos occidit quòd ſervirent Baal,
& converſi ſunt etiam ipſi ut errarent poſt vitulos qui erant in Bethel.
Ideò reputabo illum ſanguinem innocentem ſuper domum Jehu, & ceſſare
faciam regnum domus Iſrael. Et erit in tempore illo, & conteram fortitu- 5
dinem bellatorum Iſrael in valle Jezreel. Et addiderunt, & fecerunt 6
opera mala, & dixit ei: Voca nomen eorum, Non miſericordiam conſecuti
in operib⁹ ſuis: quia non addam ultrà miſereri dom⁹ Iſrael: veruntamen ſi
converſi fuerint, dimittendo dimittam eis. Et domus Jehudah miſerebor, & 7
ſalvabo eos, in verbo Dñi Dei ipſorũ, & non ſalvabuntur in arcu, gladio,
& in bellatoribus, in equis & equitibus. Habitatores autem eorũ qui ex- 8
torres tranſportati ſunt inter populos, inventi ſunt miſericordia indigni in
operib⁹ ſuis: ſed addiderunt & fecerunt opera mala. Et ait, Voca nomen 9
eorum Non popul⁹ me⁹, quia vos non eſtis popul⁹ me⁹, eò quòd vos non
confirmetis verba legis meæ: Verbum meũ non erit in adjutoriũ veſtrũ.
Et erit numer⁹ filiorũ Iſrael copioſ⁹ ſicut arena maris, quæ nec menſurari 10
nec numerari poteſt: & erit in loco quò exules acti fuerint inter populos,
quando tranſgreſſi fuerint *legem*, & dictũ fuerit eis, Non eſtis popul⁹ meus,
convertentur & magnificabuntur, dicetúrq; eis, Populе Dei vivi. Et con- 11
gregabuntur filii Jehuda & filii Iſrael ſimul, & conſtituent ſibi principẽ
unum de domo David, atque aſcendent de terra tranſmigrationis ſuæ; quia
magnus erit dies congregationis eorum.

CAP. II.

PRophetæ dicite fratrib⁹ veſtris, Popule mi, convertimini ad legẽ meã, & 1
congregationis veſtræ miſerebor. Arguite cœtũ Iſrael, & dicite ei, quia 2
ipſa non addicit ſe cultui meo. Verbũ meũ non ſuſcipiet orationẽ ej⁹, donec
auferat opera ſua mala à conſpectu vultus ſui, & cultum idolorum ſuorum de medio civitatis ſuæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܬܪܥܣܪ ܢܒܝܐ *
* ܢܒܝܘܬܐ ܕܗܘܫܥ ܢܒܝܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *
1 * ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܗܘܫܥ ܒܪ ܒܐܪܝ. ܒܝܘܡܬܗܘܢ ܕܥܘܙܝܐ ܘܕܝܘܬܡ. ܘܕܐܚܙ ܘܕܚܙܩܝܐ
2 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܒܝܘܡܬܗܘܢ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܘܐܫ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ. * ܪܫ ܦܬܓܡܗ
ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܗܘܫܥ. ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܗܘܫܥ. ܙܠ ܣܒ ܠܟ ܐܢܬܬܐ ܕܙܢܝܘܬܐ. ܘܒܢܝܐ
3 ܕܙܢܝܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܙܢܝܘ ܙܢܬ ܐܪܥܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܙܠ ܘܢܣܒܗ ܠܓܘܡܪ
4 ܒܪܬ ܕܒܠܝܡ. ܘܒܛܢܬ ܘܝܠܕܬ ܠܗ ܒܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܩܪܝ ܫܡܗ ܐܝܙܪܥܝܠ. ܡܛܠ
ܕܗܐ ܩܠܝܠ ܬܒܥ ܐܢܐ ܕܡܗ ܕܐܝܙܪܥܝܠ ܡܢ ܒܝܬ ܝܗܘܐ. ܘܐܒܛܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܒܝܬ
5 ܐܝܣܪܐܝܠ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܬܒܪ ܩܫܬܐ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܒܥܘܡܩܐ ܕܐܝܙܪܥܝܠ.
6 * ܘܒܛܢܬ ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܩܪܝ ܫܡܗ ܠܐ ܐܬܪܚܡܬ. ܡܛܠ ܕܠܐ
ܐܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܪܚܡܘ ܥܠ ܒܝܬ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܐܠܐ ܡܫܩܠ ܫܩܠ ܐܢܐ ܠܗܘܢ.
7 * ܘܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܐܪܚܡ. ܘܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ ܒܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܠܐ ܒܩܫܬܐ ܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ.
8 ܘܠܐ ܒܣܝܦܐ ܘܠܐ ܒܩܪܒܐ. ܘܠܐ ܒܣܘܣܘܬܐ ܘܠܐ ܒܦܪܫܐ. * ܘܚܣܠܬܗ ܠܠܐ ܐܬܪܚܡܬ. ܘܒܛܢܬ
9 ܬܘܒ ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܩܪܝ ܫܡܗ ܠܐ ܥܡܝ. ܡܛܠ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ.
10 ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܝܡܐ. ܕܠܐ ܡܬܟܝܠ ܘܠܐ
ܡܬܡܢܐ. ܘܢܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܬܡܢ ܢܬܩܪܘܢ ܒܢܝܐ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ.
11 * ܘܢܬܟܢܫܘܢ ܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܘܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ ܐܟܚܕܐ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܠܗܘܢ ܪܫܐ ܚܕ.
1 ܘܢܣܩܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܝܘܡܗ ܕܐܝܙܪܥܝܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ * ܐܡܪܘ *
2 ܠܐܚܝܟܘܢ ܥܡܝ. ܘܠܐܚܘܬܟܘܢ ܐܬܪܚܡܬ. * ܕܘܢܘ ܥܡ ܐܡܟܘܢ ܕܘܢܘ. ܡܛܠ ܕܗܝ ܠܐ ܗܘܬ
ܐܢܬܬܝ. ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܥܠܗ. ܘܬܥܒܪ ܙܢܝܘܬܗ ܡܢ ܐܦܝܗ. ܘܓܘܪܗ ܡܢ ܒܝܬ ܬܕܝܗ.

Sequitur Liber
DUODECIM PROPHETARUM.
PROPHETIA
HOSEÆ Prophetæ.

CAP. I.

Sermo Domini, qui fuit ad Hoseam filium 1
Beri, temporibus Uziæ, Jothami, Ahazi, &
Hezeciæ regum Judæ; & temporibus Jora-
baami filii Joasi regis Israelis. Principio ser- 2
monis Domini, qui fuit ad Hoseam, dixit Do-
minus Hoseæ; Vade, sume tibi uxorem forni-
cariam & liberos fornicarios, quoniam valdè
fornicatura est terra aversata à Domino. Abi- 3
ens itaque sumpsit sibi Gomeram filiam Debe-
liami, quæ concepit ac peperit illi filium: Di- 4
xitque ei Dñs; Voca nomen ejus, Izareelem;
nam brevi ulturus sum sanguinem Izareelis à
domo Johu, & aboleturus regnum Israelitarũ.
Eodem illo die frangã arcum Israelis in valle 5
Izareelis. Rursus concepit peperitque filiam: 6
& dixit mihi Dñs; Voca nomen ejus, Non con-
secuta misericordiam; quoniam non sum am-
pliùs misserturus Israelitarum, sed eos penitùs
ablaturus. Domûs autẽ Judæ misserturus, eosq; 7
servaturus per Dñm Deum ipsorum: non arcu
servabo eos, neque gladio, neque bello, non
equis, neque equitibus. Postquam ablactâsset 8
eam quæ Non est misericordiã consecuta, rur-
sus concepit peperitque filium: Et dixit mihi 9
Dñs; Voca nomen ejus, Non populus meus;
quoniam vos non estis populus meus, nec ego
futur⁹ sum vester: Neq; erit numer⁹ Israelitarũ 10
par arenæ maris, quæ neq; mensurari neq; nu-
merari *potest*. Sed erit eò loci quò dicebatur
istis, Non popul⁹ meus estis, ut ibidẽ vocentur 11
filii Deo viventi. Et congregabuntur filii Judæ
& filii Israelis simul, & constituẽt sibi principẽ
unũ, & ascendent à terra; quia magnus erit di-
es Izareelis.

CAP. II.

Vocate fratres vestros, Populus meus; & 1
sorores vestras, Misericordiam consecuta.
Contendite cum matre vestra, contendite; quo- 2
niam ipsa non est uxor mea, neq; ego sum ma-
ritus ejus. Amoveat scortationem suam à facie
sua, & adulteriũ suum de medio uberũ suorũ;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرووف الرحيم * الانبياء الصغار *
* اولهم نبوة هوسع * وهو عوزيا بن بابيري *
* الفصل الاول * الاصحاح الاول *
1 * كلمة الرب التي صارت الى عوزيا بن بابيري * في ايام عوزيا ويواثم واحاز وحزقيا ملوك يهودا
2 وفي ايام يوربعام بن يواس ملك اسرايل * بدو كلمة الرب لهوسع * قال الرب لهوسع * امض خذ
3 لك امراة زنا واولاد زنا من اجل ان الارض زانية تزني من خلف الرب * فمضى واخذ جامار من
4 بيت لحم * فحبلت وولدت ابنا * فقال الرب له ادع اسمه ايزرعيل من اجل اني عن قليل انتقم
5 دم ايزرعيل على بيت يهودا واصرف المملكة من بيت اسرايل * ويكون في ذلك اليوم اكسر
6 قوس اسرايل في وادي ايزرعيل * وحبلت ايضا وولدت ابنة * فقال له ادع اسمها غير مرحومة من
7 اجل اني لست اريد ايضا ان ارحم بيت اسرايل * لكني مبعد ابعدهم * واما بني يهودا فارحمهم
واخلصهم بالرب الههم * ولست اخلصهم بقوس ولا بسيف * ولا بمركبات * ولا بحرب * ولا بخيل
8 ولا بفرسان * وفطمت الغير مرحومة * وحبلت ايضا وولدت ابنا * فقال ادع اسمه ليس شعبي
9 من اجل انكم لستم شعبي * وانا لست انا لكم * وكان عدد بني اسرايل مثل رمل البحر
10 الذي لا يكال ولا يحصى * ويكون في الموضع الذي قيل لهم فيه لستم شعبي انتم * يدعون
11 هولاء بنو الله الحي * ويجمع بنو يهودا وبنو اسرايل معا * ويجعلون لهم رياسة واحدة * ويصعدون
من الارض * لان يوم ايزرعيل عظيم * الفصل الثاني *
1 * قولوا لاخوتكم شعبي * ولاخواتكم مرحومة * خاصموا مع امكم خاصموا * لان هذه
2 ليست امراتي * وانا لست رجلها * وانزع زناها عن وجهها * وفسقها من بين ثدييها *

IN NOMINE DEI PIISSIMI Clementissimi.
PROPHETÆ MINORES.
Primùm
Prophetia HOSEÆ,
qui est Uzia filius Beeri.

CAP. I.
Textus primus.

Verbum Domini quod factum est ad 1
Uziam filium Beeri, in diebus Uziæ,
Joacimi, Achazi, & Hezeciæ regis Ju-
dæ, & in diebus Jerobaami filii Joasi
regis Israelis. Initium verbi Domini ad 2
Hoseam. Dixit Dominus Hoseæ; Age,
sume tibi uxorem fornicationis, & filios
fornicationis, quia terra fornicaria est,
fornicans à tergo Domini. Quarè abiit, 3
sumpsitque Gjamarem Bethlehemitidem;
quæ cùm concepisset, peperissetque fili-
um; Dixit ei Dominus, Voca nomen 4
ejus, Izareelem; quia mox ulturus sum
sanguinem Izareelis super domum Judæ,
& diversurus regnum è domo Israelis.
Et erit eo die, ut frangam arcum Israe- 5
lis in valle Izareelis. Cùm iterum con- 6
cepisset, ac peperisset filiam; dixit ad
eum, Voca nomen ejus, Non miserandam;
quia non sum ampliùs miseraturus domûs
Israelis, sed amovens amoturus eos. At 7
verò filiorũ Judæ miserebor, & salvabo
eos per Dominum Deum ipsorum, ac non
salvabo eos arcu, neq; gladio, neq; curri-
bus, neq; bello, nec equis, nec equitibus.
Cùm ablactâsset Non miserandam, conce- 8
pit adhuc, peperitq; filiũ: Et dixit, Voca 9
nomen ejus, Non populus meus; quia vos
non estis populus meus, & ego non sum
vester. Fuit quidem numerus filiorum 10
Israelis tanquam arena maris, quæ im-
mensa est & innumera: sed futurum
est ut in loco in quo dicebatur eis, Vos
non estis populus meus; vocentur isti filii
Dei vivi: Et filii Judæ ac filii Israelis 11
unà convenientes, constituant sibi princi-
patum unum, & ascendant è terra; quia
dies Izareelis magnus est futurus.

CAP. II.

Dicite fratri vestro, Populus meus; & 1
sorori vestræ, Miseranda. Litigate cum 2
matre vestra, litigate: quoniam hæc non
est uxor mea, & ego non sum vir ejus:
& auferam fornicationem ejus à facie
mea, & adulterium ejus de medio ube-
rum ejus:

הושע : ב

; se nasci diem secundùm eam statuam & ,nudam eam expoliem fortè Ne
3 פן אפשיטנה ערמה והצגתיה כיום הולדה
,siccitatis terram velut eam ponam & ,desertum tanquam eam ponam &
ושמתיה כמדבר ושתה כארץ ציה
filii quia ;miserebor non ejus filiorum Et .siti in eam interficiam &
4 והמתיה בצמא: ואת בניה לא ארחם כי בני
est affecta pudore ,eorum mater est fornicata Quia .ipsi fornicationum
5 זנונים המה: כי זנתה אמם הובישה
dantes meos amatores post Vadam ,dixit quia : eorum conceptrix
הורתם כי אמרה אלכה אחרי מאהבי נתני
,meum oleum ,meum linum & ,meam lanam ,meas aquas & ,meum panem
לחמי ומימי צמרי ופשתי שמני
: spinis in tuam viam sepiens ego ecce Propterea .meas potationes &
6 ושקויי: לכן הנני שך את דרכך בסירים
sequetur Et .inveniet non suas semitas & ,sepem sepiam &
7 וגדרתי את גדרה ונתיבותיה לא תמצא: ורדפה את
: inveniet non & ,eos quæret & , eos apprehendet non & ,suos amatores
מאהביה ולא תשיג אתם ובקשתם ולא תמצא
bonum quia , priorem meum virum ad revertar & , Vadam , dicet &
ואמרה אלכה ואשובה אל אישי הראשון כי טוב
ei dedi ego quia ,nescivit hæc Et .nunc præ tunc mihi
8 לי אז מעתה: והיא לא ידעה כי אנכי נתתי לה
aurum & , ei multiplicavi argentum & : oleum & ,mustum & ,frumentum
הדגן והתירוש והיצהר וכסף הרביתי לה וזהב
meum frumentum sumam & ,convertar Idcirco .Bahal fecerunt
9 עשו לבעל: לכן אשוב ולקחתי דגני
,meã lanã auferam & :suo statuto tempore in meũ mustum & ,suo tempore in
בעתו ותירושי במועדו והצלתי צמרי
revelabo nunc Et .ejus nuditatem operiendum ad ,meũ linum &
10 ופשתי לכסות את ערותה: ועתה אגלה את
.mea manu de eam eruet non vir & ; ejus amatorũ oculis in ejus vilitatem
נבלתה לעיני מאהביה ואיש לא יצילנה מידי:
,ejus neomeniam ,ejus solemnitatem ,ejus gaudium omne faciam cessare Et
11 והשבתי כל משושה חגה חדשה
,ejus vineam faciam desolare Et .ejus festivitatẽ omnem & ; ejus sabbathũ &
12 ושבתה וכל מועדה: והשמתי גפנה
mihi dederunt quod ,mihi ipsa Donum , dixit quòd eũ ,ejus ficum &
ותאנתה אשר אמרה אתנה המה לי אשר נתנו לי
.agri fera ea comedet & ,sylvam in ea ponam & : mei amatores
מאהבי ושמתים ליער ואכלתם חית השדה:
,eis adolebat quibus ,Behalim dies eam super visitabo Et
13 ופקדתי עליה את ימי הבעלים אשר תקטיר להם
: suos amatores post ibat & ,suo monili & ,sua inaure ornabatur &
ותעד נזמה וחליתה ותלך אחרי מאהביה
ego ecce Propterea .Dominus dixit ,obliviscebatur mei &
14 ואתי שכחה נאם יהוה: לכן הנה אנכי
dabo Et .ejus cor super loquar & ; desertum eã faciam ire & ;eam seducens
15 מפתיה והלכתיה המדבר ודברתי על לבה: ונתתי
; spei ostium in Hachor vallem & , inde suas vineas ei
לה את כרמיה משם ואת עמק עכור לפתח תקוה
eam ascendere diem juxta & ,suarũ adolescentiarum dies juxta ibi respondebit &
וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה
vocabis ,Dominus ait ,illo die in erit Et .Ægypti terra é
16 מארץ מצרים: והיה ביום ההוא נאם יהוה תקראי
.Bahali ultrà me vocabis non & ; meus maritus
אישי ולא תקראי לי עוד בעלי:

Versio VULG. LAT.

3 Ne fortè expoliem eam nudam,
& statuam eam secundùm diem
nativitatis suæ: & ponam eam
quasi solitudinem, & statuam eam
velut terram inviam, & interficiã
4 eam siti. Et filiorum illius non
miserebor: quoniã filii fornica-
5 tionum sunt. Quia fornicata est
mater eorum, confusa est quæ
concepit eos: quia dixit; Vadam
post amatores meos, qui dant pa-
nes mihi, & aquas meas, lanam
meam, & linum meum, oleum
6 meũ, & potum meũ. Propter hoc
ecce ego sepiam viam tuam spi-
nis, & sepiam eam maceriâ, &
7 semitas suas non inveniet. Et se-
quetur amatores suos, & non ap-
prehendet eos: & quæret eos, &
non inveniet: & dicet; Vadã, &
revertar ad virum meũ priorem:
quia benè mihi erat tunc magis
8 quàm nunc. Et hæc nescivit, quia
ego dedi ei frumentũ, & vinum,
& oleum, & argentum multipli-
cavi ei, et aurum, quæ fecerunt
9 Baal. Idcircò convertar, et su-
mam frumentum meum in tem-
pore suo, et vinum meum in tem-
pore suo, et liberabo lanam me-
am et linum meum, quæ operie-
10 bant ignominiam ejus. Et nunc
revelabo stultitiam ejus in oculis
amatorum ejus: et vir non eruet
11 eam de manu mea: Et cessare fa-
ciam omne gaudium ejus, solen-
nitatem ejus, neomeniam ejus,
sabbatum ejus, et omnia festa
12 tempora ejus. Et corrumpam vi-
neam ejus, et ficum ejus: de qui-
bus dixit; Mercedes hæ, meæ
sunt, quas dederunt mihi ama-
tores mei: et ponam eam in sal-
tum, et comedet eam bestia agri.
13 Et visitabo super eam dies Baa-
lim, quibus accendebat incensum,
et ornabatur in aure sua, et moni-
li suo, et ibat post amatores suos,
et meî obliviscebatur, dicit Do-
14 minus. Propter hoc, ecce ego la-
ctabo eam, et ducam eam in soli-
tudinem: et loquar ad cor ejus.
15 Et dabo ei vinitores ejus ex eo-
dem loco, et vallem Achor ad
aperiendam spem: et canet ibi
juxta dies juventutis suæ, et juxta
dies ascensionis suæ de terra Æ-
16 gypti. Et erit in die illa, ait Do-
minus: vocabit me, Vir meus:
et non vocabit me ultrà, Baali.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Ὅπως ἂν ἐκδύσω αὐτὴν γυμνήν, καὶ ἀπο-
καταστήσω αὐτὴν καθὼς ἡμέρα γενέσεως
αὐτῆς· καὶ (α) θήσω αὐτὴν ἔρημον, καὶ τά-
ξω αὐτὴν ὡς γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀποκτενῶ
4 αὐτὴν ἐν δίψει. Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς οὐ μὴ
5 ἐλεήσω, ὅτι τέκνα πορνείας ἐστίν. Ὅτι ἐξε-
πόρνευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν, κατῄσχυνεν ἡ τε-
κοῦσα αὐτά· (β) ὅτι εἶπε, Πορεύσομαι ὀπί-
σω τῶν ἐραστῶν μου, τῶν διδόντων μοι τοὺς ἄρτους
μου, καὶ τὸ ὕδωρ μου, καὶ τὰ ἱμάτιά μου, καὶ τὰ
ὀθόνιά μου, (*) τὸ ἔλαιόν μου, καὶ πάντα ὅσα
6 μοι καθήκει. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσσω τὴν
ὁδὸν αὐτῆς ἐν σκόλοψι, καὶ ἀνοικοδομήσω
τὰς ὁδοὺς (γ), καὶ τὴν τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕ-
7 ρῃ. Καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς,
καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς· καὶ ζητήσει αὐ-
τούς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃ αὐτούς. καὶ ἐρεῖ, Πορεύ-
σομαι, καὶ ἐπιστρέψω πρὸς τὸν ἄνδρα μου τὸν
πρότερον, ὅτι καλῶς μοι ἦν τότε, ἢ νῦν.
8 Καὶ αὕτη οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδωκα αὐτῇ τὸν
σῖτον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἀργύριον
ἐπλήθυνα αὐτῇ· αὕτη δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ
9 ἐποίησε τῇ Βάαλ. Διὰ τοῦτο ἐπιστρέψω, καὶ
κομιοῦμαι τὸν σῖτόν μου καθ' ὥραν αὐτοῦ, καὶ
τὸν οἶνόν μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ· καὶ ἀφελοῦμαι τὰ
ἱμάτιά μου, καὶ τὰ ὀθόνιά μου, τοῦ μὴ καλύπτειν
10 τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς. Καὶ νῦν ἀποκαλύψω
τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆς (δ) ἐνώπιον τῶν ἐραστῶν
αὐτῆς, καὶ (ε) οὐδεὶς οὐ μὴ ἐξέληται αὐτὴν ἐκ
11 χειρός μου. Καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐ-
φροσύνας αὐτῆς, (ζ) ἑορτὰς αὐτῆς, καὶ τὰς νου-
μηνίας αὐτῆς, καὶ τὰ σάββατα αὐτῆς, καὶ
12 πάσας τὰς πανηγύρεις αὐτῆς. Καὶ ἀφα-
νιῶ ἄμπελον αὐτῆς, καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς,
ὅσα εἶπε, Μισθώματά μου ταῦτά ἐστιν ἃ
ἔδωκάν μοι οἱ ἐρασταί μου· καὶ θήσομαι αὐ-
τὰ εἰς μαρτύριον, καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ
θηρία τοῦ ἀγροῦ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
13 τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς. Καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐ-
τὴν τὰς ἡμέρας τῶν Βααλείμ, ἐν αἷς ἐπέθυ-
εν αὐτοῖς· καὶ περιετίθετο (*) τὰ ἐνώτια αὐτῆς,
καὶ τὰ καθόρμια αὐτῆς, καὶ ἐπορεύετο ὀπί-
σω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς, ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο, λέ-
14 γει κύριος. Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐ-
τήν, καὶ τάξω αὐτὴν ὡς ἔρημον, καὶ λαλήσω
15 ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς. Καὶ δώσω αὐτῇ τὰ
κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν, καὶ τὴν κοιλάδα Ἀ-
χὼρ διανοῖξαι σύνεσιν αὐτῆς· καὶ ταπεινωθή-
σεται ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νηπιότητος αὐ-
τῆς, καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβάσεως αὐτῆς ἐκ
16 γῆς Αἰγύπτου. Καὶ ἔσται ἐν (η) τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, λέγει κύριος, καλέσει με Ὁ ἀνήρ
μου, καὶ οὐ καλέσει με (θ) ἔτι Βααλείμ.

Ut expoliem eã nudam, et resti-
tuam eam juxta diem nativitatis 3
suæ. Et ponam eã (a) desertum:
et statuam eam, sicut terram sine
aqua: et occidã illã in siti. Et 4
filiorum ejus non miserebor, quo-
niã filii fornicationis sunt: Quia 5
fornicata est mater eorũ: confu-
sa est, quæ peperit eos. Dixit e-
nim; Vadam post amatores me-
os, qui dant mihi panes meos, &
aquam meam, & vestimenta
mea, & linteamina mea, (b) ole-
um meum, & omnia, quæ mihi
necessaria sunt. Propterea ecce 6
ego sepiam viam ejus in sudibus;
& (c) reædificabo vias: & se-
mitam suam non inveniet. Et 7
persequetur amatores suos, &
non apprehendet illos: & quæ-
ret eos, & non inveniet eos. Et
dicet; Vadam, & revertar ad
virum meum priorem: quia meli-
ùs mihi erat tunc, quàm nunc. Et 8
ipsa nescivit, quia ego dedi ei
frumentum, & vinum & oleum,
& argentum multiplicavi ei: hæc
autem argentea, & aurea fecit
(d) ipsi Baal. Propterea rever- 9
tar, & tollam triticum meum in
tempore suo, & vinum meum in
tempore suo: & auferam vesti-
menta mea, & linteamina mea,
ne operiant ignominiam ejus. Et 10
nunc revelabo immunditiam ejus
in conspectu amatorum illius:
& nullus eruet eam de manu
mea. Et avertam omnes lætitias 11
ejus, solennitates illius, & neo-
menias illius, & sabbata illius, &
omnes festivitates illius. Et dis- 12
perdam vineam ejus, & ficus il-
lius: quæ dixit; Mercedes meæ
istæ sunt, quas dederunt mihi a-
matores mei. Et ponam (e) ea in
testimonium: & comedent ea
bestiæ agri, (f) & volatilia cæ-
li, & reptilia terræ. Et ulciscar 13
super eam dies Baalim; in qui-
bus immolabit eis, & circunda-
bat [sibi] inaures suas, et monilia
sua, & ibat post amatores suos:
meî autem oblita est, dicit Domi-
nus. Ideò ecce ego seducam e- 14
am, & ponam illam, quasi de-
sertum, & loquar ad cor ejus;
Et dabo ei possessiones suas inde, 15
& vallem Achor (g) ad aperi-
endam intelligentiam ejus. Et (h)
humiliabitur illic juxta dies in-
fantiæ suæ, et juxta dies ascensi-
onis ejus de terra Ægypti. Et erit 16
in die illa, ait Dominus, vocabit
me; Vir meus: & non vocabit
me ultrà, Baalim.

MS.A. (α) θήσομαι αὐτὴν ὡς ἔρημον, (β) εἶπεν γάρ, Ἀκολουθήσω ὀπί-
σω (*) καὶ τὸ (γ) αὐτῆς (δ) ἐναντίον (ε) οὐδεὶς (ζ) τὰς ἑορτὰς (*) ἐνώτια (η)
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καλέσει με Ὁ ἀνήρ μου, λέγει κύριος, καὶ οὐ (θ) ἐκάλ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 דמלא אסלק שכנתי מנה ואעדי יקרה ואשוינה רטישא כיומיא קדמאי עד לא אתקריבת
לפולחני ויחול רוגזי עלה כמא דחל על עם דרא דעברו על אוריתי במדברא ואשוי
4 ארעא צדיא ואקטלנה בבצורתא: וית בנהא לא ארחם ארי בנין דטען אנון: ארי טעת
5 כנשתהון בתר נביי שקרא בהיתו מלפיהון ארי אמרה אהך בתר עממיא רחמי מספקי
6 מיכלי ומשתי כסות מילא ובוץ משח כל פרנוסי: בכן הא אנא מקלקל ית ארחתיך כמא
7 דסינין בכביא ואפסוק כמא דמפסקין בכתליא ושבילהא לא תשכח: ותרדף שלם
עם עממיא רחמהא ולא תדבק יתהון ותבעי סעיד ולא תשכח ותימר אהך ואתוב
לפולחן רבוני קדמאה ארי טב לי כד הויתי פלחא קדמוהי מכען לא אפלח לטעותא:
8 ואנון לא ידעין ארי אנא ברכית להון עבורא וחמרא ומשחא וכספא אסגיתי להון
9 ודהבא מניה עבדו לטעותא: בכן יתוב מימרי למטל עיבורא בעדן אדריה וחמרא
10 בעדן מעצרתיה ואציל כסות מילא ובוץ דיהבית לה לכסאה ית קלנה: וכען אגלי ית
11 קלנה לעיני עממיא רחמהא ואנש לא ישזבנה מן ידי: ואבטל כל חדותהא חגהא
12 ירחהא ושבתהא וכל מועדהא: ואצדי פרי גופנה ותינה דהות אמרה יקר אנון לי
13 דיהבו לי עממיא רחמי ואשוינון לחורשא ויתיכלינון חית ברא: ואסער עלה ית יומיא
דהות פלחא לטעותא דמסקא להון בוסמין הות דמיא לאתתא דשבקת ית בעלה
ואתקינת בקדשהא ובחליטת מרגליתהא וטעת בתר רחמהא כן כנשת ישראל
14 רחמת למפלח לטעותא ופולחני שבקת אמר יי: בכן הא אנא משעבד לה לאוריתא
ואעבד לה נסין וגבורן כמא דעבדית לה במדברא וביד עבדי נביא אמלל תנחומין על
15 לבהא: ואמני לה ית פרנסהא מתמן וית מישר עכור לתחמודי נפש ויתנהון תמן
למימרי כיומי קדם ואף אנא אעביד להון נסין וגבורן כיום מסקהון מארעא דמצרים:
16 ויהי בעדנא ההיא אמר יי תתנהון לפולחני ולא תפלחון עוד לטעות עממיא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ne fortè subducã majestatẽ meã ab ea, & auferã gloriã ejus, & ponã illam 3
derelictã sicut diebꝰ priscorũ, antequã accessisset ad cultũ meũ: & reside-
bit furor meꝰ super eam, sicut resedit super populũ generationis, qui trans-
gressi sunt legẽ meã in deserto; & ponam terrã desertã, & interficiam eam
siti. Et filiorũ ejꝰ non miserebor, quia filii, qui idololatriã perpetrant, sunt. 4
Quia fornicata est congregatio eorum post pseudoprophetas; confusi sunt 5
doctores eorũ: *quia* dicebat, Sequar populos amatores meos suppeditan-
tes cibum meũ & potum meũ, vestimenta sericea & byssina, oleũ & omnia
alimenta mea. Propterea ecce ego dissipo vias tuas in modũ eorũ qui sepi- 6
unt spinis, & intercludam veluti qui parietibꝰ cingunt: & semitas suas non
inveniet. Et persequetur pacẽ cum populis amatoribꝰ suis, sed ab illis mi- 7
nimè obtinebit; & quæret adjutoriũ, & non inveniet: tunc dicet, Vadam
& revertar ad *cultum Domini mei prioris*, quia bene erat mihi quando ser-
viebã coram eo: deinceps non serviã idolis. Ipsi autem nesciebant, quia 8
ego benedixi eis frumento & vino & oleo; & argentũ multiplicavi eis, &
aurũ, ex quo confecerunt idola. Propterea revocabitur verbũ meũ ut aufe- 9
rat frumentũ in tempore quo recondetur in area; & vinum, tempore quo in
torculari premetur: & detraham indumentũ sericeũ & byssinũ, quod de- 10
derã ei ad operiendã ignominiã suam. Nunc verò revelabo ejꝰ ignomini-
am in oculis populorũ amatorũ ejꝰ: & nemo liberabit eam de manu mea. 11
Et cessare faciã omnia ejꝰ gaudia, festivitates ejꝰ, calendas ejꝰ, & sabbatha
ejꝰ, & omnes solennitates ejꝰ. Et desolabo fructũ vineæ ejus, & ficulneæ 12
ejus: quandoquidẽ dixit, Præmium ista sunt mihi, quod dederunt mihi popu- 13
li amatores mei, sed ponam ea in saltum, & comedet ea bestia agri. Et vi-
sitabo super eam dies, quibus serviebat idolis, *quibus* adolebat aromata,
[*quando*] similis erat mulieri quæ maritum suũ deseruit, & adornata inauri-
bus suis, & monilibꝰ margaritarum suarum, aberravit post amatores suos: 14
sic cœtꝰ Israel maluit servire idolis, & cultũ meũ dereliquit, dicit Dñs. Pro-
pterea ecce ego subjiciã eam Legi, & operabor illi miracula & grandia faci-
nora, qualia edidi illi in deserto, & in manu servorũ meorũ prophetarum 15
loquar consolationes ad cor ejꝰ. Et constituã ei inde gubernatores ejus, &
vallẽ Achor ad delicias animæ, & dedent sese ibi verbo meo, sicut in diebꝰ
antiquis: ego quoque faciã *eis* miracula & præclara facinora, sicuti die quo 16
ascenderunt de terra Ægypti. Et erit in tempore illo, ait Dominus, vacabitis cultui meo, & non servietis ultrà idolis *populorum*.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܕܠܐ ܐܦܫܛܝܗ ܥܪܛܠܝܬܐ. ܘܐܩܝܡܝܗ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܐܬܝܠܕܬ ܒܗ. ܘܐܥܒܕܝܗ ܐܝܟ
4 ܡܕܒܪܐ. ܘܐܝܟ ܐܪܥܐ ܨܗܝܐ. ܘܐܩܛܠܝܗ ܒܨܗܝܐ. * ܘܥܠ ܒܢܝܗ. ܠܐ ܐܪܚܡ.
5 ܡܛܠ ܕܒܢܝ ܙܢܝܘܬܐ ܐܢܘܢ. * ܡܛܠ ܕܙܢܝܬ ܐܡܗܘܢ. ܘܐܬܒܗܬܬ ܝܠܕܬܗܘܢ. ܘܐܡܪܬ.
ܐܙܠ ܒܬܪ ܪܚܡܝ. ܕܝܗܒܝܢ ܠܚܡܝ ܘܡܝܝ. ܘܢܚܬܝ ܘܟܬܢܝ ܘܡܫܚܝ. ܘܟܠ
6 ܡܕܡ ܕܣܢܝܩ ܠܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܣܝܓ ܐܢܐ ܐܘܪܚܬܗ ܒܟܘܒܐ. ܘܐܣܟܪ
7 ܫܒܝܠܝܗ. ܘܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܟܚ. * ܘܬܪܗܛ ܒܬܪ ܪܚܡܝܗ. ܘܠܐ ܬܕܪܟ ܐܢܘܢ. ܘܬܒܥܐ
ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܐܢܘܢ. ܘܬܐܡܪ. ܐܗܦܘܟ ܐܙܠ ܠܘܬ ܒܥܠܝ ܩܕܡܝܐ. ܡܛܠ
8 ܕܛܒ ܗܘܐ ܠܝ ܗܝܕܝܢ ܡܢ ܗܫܐ. * ܘܗܝ ܠܐ ܝܕܥܬ ܕܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗ ܥܒܘܪܐ
ܘܚܡܪܐ ܘܡܫܚܐ. ܘܣܐܡܐ ܘܕܗܒܐ ܐܣܓܝܬ ܠܗ. ܘܥܒܕܘ ܠܒܥܠܐ.
9 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܗܦܘܟ ܐܣܒ ܥܒܘܪܝ ܒܙܒܢܗ. ܘܚܡܪܝ ܒܙܒܢܗ. ܘܐܦܪܘܩ ܥܡܪܝ
10 ܘܟܬܢܝ. ܕܝܗܒܬ ܠܡܟܣܝܘ ܨܥܪܗ. * ܘܗܫܐ ܐܓܠܐ ܨܥܪܗ ܩܕܡ ܪܚܡܝܗ.
11 ܘܐܢܫ ܠܐ ܢܦܪܩܝܗ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܘܐܒܛܠ ܟܠܗ ܚܕܘܬܗ. ܥܐܕܝܗ ܘܪܝܫ ܝܪܚܝܗ.
12 ܘܫܒܬܝܗ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܐܕܝܗ. * ܘܐܚܪܒ ܓܦܬܗ. ܘܬܐܢܬܗ. ܕܐܡܪܬ ܕܐܓܪܐ
13 ܐܢܝܢ ܕܝܗܒܘ ܠܝ ܪܚܡܝ. ܘܐܥܒܕ ܐܢܝܢ ܥܒܐ. ܘܢܐܟܠܝܢ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. * ܘܐܦܩܘܕ
ܥܠܝܗ ܝܘܡܬܐ ܕܒܥܠܐ. ܕܡܣܩܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܒܣܡܐ. ܘܡܬܨܒܬܐ ܩܕܫܝܗ ܘܡܪܓܢܝܬܗ.
14 ܘܐܙܠܐ ܒܬܪ ܪܚܡܝܗ. ܘܠܝ ܛܥܬܢܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܦܝܣ ܐܢܐ ܠܗ
15 ܘܡܘܒܠ ܐܢܐ ܠܗ ܠܡܕܒܪܐ. ܘܡܠܝܠ ܐܢܐ ܥܡ ܠܒܗ. * ܘܐܬܠ ܠܗ ܟܪܡܝܗ ܡܢ ܬܡܢ.
ܘܥܘܡܩܐ ܕܥܟܘܪ ܕܢܬܦܬܚ ܣܘܟܠܗ. ܘܬܬܡܟܟ ܬܡܢ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܕܛܠܝܘܬܗ. ܘܐܝܟ
16 ܝܘܡܐ ܕܣܠܩܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܬܩܪܝܢܢܝ
ܒܥܠܝ. ܘܠܐ ܬܩܪܝܢܢܝ ܬܘܒ ܒܥܠܝ.

Ne eam planè denudem, & reddam eam qua- 3
lis erat die quo nata eſt, reddamque eam ut
deſertum & ut terram ſiticuloſam, & extin-
guam eam ſiti; Et filiorum ejus non miſere- 4
ſcam, cùm ſint filii fornicariæ: Fornicata eſt 5
enim mater eorum, & pudefacta genitrix eo-
rum: dixitque, Sequar amaſios meos dantes
panem meum & aquam meam, veſtes meas,
& linum meum, oleum meum, & quicquid
mihi neceſſarium eſt. Idcirco ecce ego ob- 6
ducam vias ejus tribulis, & obſepiam ſemitas
ejus, ut viam non inveniat: Sectetur amaſios 7
ſuos, & non aſſequatur: quærat eos, & non
inveniat: tandem dicat; Revertar, adibo
maritum meum priorem, quoniam tunc meli-
ùs erat mihi quàm nunc. Cùm verò ipſa non 8
agnoverit quòd ego dediſſem ei frumentum,
vinum, & oleum; & argentum atque aurum
multiplicâſſem ei, ex quo confecerunt Baa-
lem: Idcirco reverſus recipiam frumentum 9
meum tempore ſuo, & vinum meum tempo-
re ſuo; recipiamque lanam meam & linum
meum quod dederam ut tegeret ignominiam
ſuam. Poſthac retegam turpitudinem ejus co- 10
ram amaſiis ejus, & nemo eripiet eam è ma-
nibus meis. Et abolebo omne gaudium ejus, 11
ſolennitates & neomenias ejus, ſabbathum
ejus, & omnes dies feſtos ejus: Devaſtabo 12
quoque vites ejus & ficus ejus, de quibus di-
xit, Munera ſunt quæ dederunt mihi amaſii
mei; & redigam eas in ſylvam, & comedent
eas beſtiæ deſerti: Et viſitabo contra eam 13
dies Baalis, quibus thura adolebat; & apta-
tis inauribus unionibuſque ſuis, ſequebatur
amaſios ſuos; mei autem oblita eſt, dicit
Dominus. His de rebus ecce allecturus ſum 14
eam, & ad deſertum perducturus, & conſo-
laturus eam: Et illinc daturus ei vineas ſu- 15
as, vallem Achar; ut aperiatur intellectus e-
jus, & humilietur ibi ut diebus pueritiæ ſuæ,
& ut eo die quo aſcendit è terra Ægypti.
Eritque die illo, dicit Dominus, ut vocet me 16
Vir mi, non autem vocet me deinceps Baali.
(i. *mi marite*)

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * لكي أجردها عريانه • واعيدها كيوم ميلادها • واجعلها كالبريه • واصيرها مثل
4 ارض عديمة الماء • واقتلها بالعطش * ولا ارحم اولادها • لانهم اولاد ربا * لان امهم ربت
5 خزيت التي ولدتهم • لانها قالت لانطلقن خلف اصدقائي الذين يعطوني خبزي ومائي
6 وثيابي ولفائفي • ودهني • وكلما يبتغي لي * لاجل هذا ها انا اسيج طريقها بالشوك • وابني
7 مسالكها • فلا تجد لها سبيلا * واطرد اصدقائها فلا تدركهم • وتطلبهم فلا تجدهم
8 وتقول امضي وارجع الى رجلي الاول • لان اكثر لي كان حينئذ اكثر من الان * وهي
لم تعلم اني اعطيتها القمح والخمر والزيت • واكثرت لها الفضه وهي صنعت الفضه والذهب
9 للبعل * لاجل هذا ارجع فاخذ بري في ساعته • وخمري في زمانه • وانزع ثيابي ولفائفي
10 الا تعطي خزيها * والان اكشف عورتها امام اصدقائها ولا واحد لا يخلصها من يدي *
11 * واصرف جميع افراحها • ورؤوس شهورها • وسبوتها • وجميع مواسمها * وافسد كرمها وتينها
12 التي قالت هذه اجري اللاتي اعطانيها اصدقائي • واجعلها شهادة • وياكلها وحوش
13 البر • وطيور السماء • ودبابات الارض * وانتقم فيها ايام البعال التي فيها تقرب لهم
14 وتلبس اقراطها وقلائدها • وتمضي خلف اصدقائها • وتنساني يقول الرب * لاجل
هذا ها انا اضلها • واجعلها قفرا • واتكلم على قلبها * واعطيها قنياتها من ثم
15 وعور احور • ليفتح فهمها • ويتضع هناك كايام طفوليتها • وكايام صعودها من ارض
16 مصر * ويكون في ذلك اليوم يقول الرب • تدعوني رجلي • ولا تدعوني ايضا
باعل •

ut ſpoliem eam nudam, & reſtituam 3
talem qualis fuerat die nativitatis ſuæ,
reddam eã ut deſertũ, & diſponam eam
ut terram aquâ carentem, & interfi-
ciam eam ſiti: Et filiorum ejus non mi- 4
ſerear, eò quòd ſint filii fornicationis.
Nam fornicata eſt mater eorum, in- 5
verecunda facta eſt quæ genuit eos;
quia dixit, Equidem ſequar amatores
meos qui ſuppeditant mihi panem meum
& aquam meam, veſtes & faſcias meas,
unguentum meum, & quidquid mihi
opus eſt. Propterea ecce ego ſpinis viam 6
ejus occludam, & ſemitas ejus ædifi-
cabo, ut non inveniat ſibi ſemitam ul-
lam. Expellam amatores ejus, & non 7
aſſequetur eos; quæret illos, & non in-
veniet: tum dicet, Vadam & redibo ad
virum meum priorem; quia meliùs erat
mihi tunc quàm nunc. Et ipſa non 8
agnoverat quòd ego dediſſem ei frumen-
tum, vinum, & oleum; quòdque mul-
tum argenti contuliſſem ei, ipſa verò ad-
dixerit argentum & aurum Baali. Pro- 9
pterea converſus eripiam frumentum
meum horâ ſtatutâ, & vinũ meũ tempore
ſuo; detrahamque veſtes meas & faſcias
meas, ne operiant pudenda ipſius. Et nunc 10
detegam turpitudinem ejus coram ama-
toribus ejus, nemine liberante eam de
manu mea: Et amovebo omnes lætitias 11
ejus, & initia menſium ejus, ſabbatha
ejus, omneſque nundinas ejus: Et cor- 12
rumpam vitem ejus & ficum ejus de qui-
bus dicit, Hæ ſunt mercedes meæ quas
dederunt mihi amatores mei: & expo-
nam eam in teſtimonium, & devorabunt
eam beſtiæ deſerti, volatilia cœli, &
reptilia terræ: Et ulciſcar in ipſa dies 13
Baalium, quibus thus adolebat eis; &
inauribus atque monilibus ſuis induta,
ibat poſt amatores ſuos, mei oblita, dicit
Dominus. Propterea en ego ſeducam 14
eam, & redigam eam in ſolitudinem, &
loquar ad cor ejus: Et dabo illi poſſeſſi- 15
ones ſuas inde, & vallem Achor, ut
aperiat intellectum ſuum: & humiliabi-
tur illîc ut diebus pueritiæ ſuæ, & ut
diebus aſcenſionis ſuæ de terra Ægypti.
Et erit eo die, dicit Dominus ut voces me 16
Vir mi, ac non voces me ampliùs Baal.

הושע : ג ד

memorabûtur non & ; ejus ore de Behalim nomina removebo Et
17 והסרתי את־שמות הבעלים מפיה ולא־יזכרו
cum , illa die in fœdus eis excidam Et .eorum nomine in ultrà
18 עוד בשמם : וכרתי להם ברית ביום ההוא עם־
arcum & ; humi reptili & , cœlorum volatili cum & , agri fera
חית השדה ועם־עוף השמים ורמש האדמה וקשת
.fiducia in eos recumbere faciã & , terra de conteram bellum & ,gladiũ &
וחרב ומלחמה אשבור מן־הארץ והשכבתים לבטח :
,justitia in mihi te desponsabo & ; seculum in mihi te desponsabo Et
19 וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק
mihi te desponsabo Et .miserationibus in &,misericordia in &,judicio in &
20 ובמשפט ובחסד וברחמים : וארשתיך לי
illa die in , erit Et .Dominum scies & , fide in
21 באמונה וידעת את־יהוה : והיה ביום ההוא
exaudient ipsi & ; cœlos exaudiam ,Dominus dicit ,exaudiam
אענה נאם־יהוה אענה את־השמים והם יענו
, mustum & ,triticum exaudiet terra Et .terram
22 את־הארץ : והארץ תענה את־הדגן ואת־התירוש
eam seminabo Et .Izrehel exaudient hæc & ; oleum recens &
23 ואת־היצהר והם יענו את־יזרעאל : וזרעתיה
,Hammi-Lo ad dicam & ; Ruchamah-Lo miserebor & ,terra in mihi
לי בארץ ורחמתי את־לא רחמה ואמרתי ללא־עמי
.meus Deus , dicet ipse & : tu meus Populus
עמי־אתה והוא יאמר אלהי :

CAP. III ג

,socii dilectam mulierem dilige ,vade Adhuc ,me ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אלי עוד לך אהב־אשה אהבת רע
ipsi & , Israel filios ad Domini dilectionem secundùm ; adulteram &
ומנאפת כאהבת יהוה את־בני ישראל והם
.uvarum .dolia diligentes & , alienos deos ad respicientes
פנים אל־אלהים אחרים ואהבי אשישי ענבים :
hordeorum Chomer & ; argenteis quindecim in mihi eam sum mercatus Et
2 ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר שערים
: mihi sedebis multos Dies ,eam ad dixi Et .hordeorum Lethech &
3 ולתך שערים : ואמר אליה ימים רבים תשבי לי
dies Quia .te ad ego etiam & ; viro sis ne & ,fornicaris ne
4 לא תזני ולא תהיי לאיש וגם־אני אליך : כי ימים
non & ,princeps non & , rex non , Israel filii manebunt multos
רבים ישבו בני ישראל אין מלך ואין שר ואין
Postea .Teraphim & , Ephod non & ; statua non & , sacrificium
5 זבח ואין מצבה ואין אפוד ותרפים : אחר
,suum Deum Dominum quærent & , Israel filii revertentur
ישבו בני ישראל ובקשו את־יהוה אלהיהם
ejus bonum ad & ,Dominum ad pavebunt & : suum regem David &
ואת דויד מלכם ופחדו אל־יהוה ואל־טובו
.dierum novissimo in
באחרית הימים :

CAP. IV. ד

cum Domino lis quia : Israel filii Domini verbum Audite
1 שמעו דבר־יהוה בני ישראל כי ריב ליהוה עם־
scientia non & ,misericordia non & ,veritas non quia ,terræ habitatoribus
יושבי הארץ כי אין־אמת ואין־חסד ואין־דעת
: adulterari & ,furari & , occidere & ,negare & ,Pejerare .terra in Dei
2 אלהים בארץ : אלה וכחש ורצח וגנב ונאף
.tetigerunt sanguinibus in sanguines & ,fregerunt
פרצו ודמים בדמים נגעו :

Versio VULG. LAT.

17 Et auferam nomina Baalim de
ore ejus, & non recordabitur
18 ultrà nominis eorum. Et per-
cutiam cum eis fœdus in die
illa, cum bestia agri, & cum
volucre cœli, & cum reptili
terræ: & arcum, & gladium,
& bellum conteram de terra:
& dormire eos faciam fidu-
19 cialiter. Et sponsabo te mihi
in sempiternum: & sponsa-
bo te mihi in justitia, & ju-
dicio, & in misericordia, & in
20 miserationibus. Et sponsabo te
mihi in fide: & scies quia ego
21 Dominus. Et erit in die illa:
Exaudiam, dicit Dominus, ex-
audiam cœlos, & illi exaudient
22 terram. Et terra exaudiet tri-
ticum, et vinum, & oleum: et
23 hæc exaudient Jezrahel. Et se-
minabo eam mihi in terra, et mi-
serebor ejus, quæ fuit Absque
24 misericordia. Et dicam Non po-
pulo meo; Populus meus es tu:
et ipse dicet; Deus meus es tu.

CAP. III.

1 ET dixit Dominus ad me; Ad-
huc vade, et dilige mulierem
dilectam amico et adulteram:
sicut diligit Dominus filios Israel,
et ipsi respiciunt ad deos alie-
nos, et diligunt vinacia uvarum.
2 Et fodi eam mihi quindecim
argenteis, et coro hordei, et di-
3 midio coro hordei. Et dixi ad
eam; Dies multos expectabis me:
non fornicaberis, et non eris
viro: sed et ego expectabo te.
4 Quia dies multos sedebunt filii
Israel sine rege, et sine principe,
et sine sacrificio, et sine altari,
et sine ephod, et sine theraphim.
5 Et post hæc revertentur filii
Israel, et quærent Dominum De-
um suum, et David regem suum:
et pavebunt ad Dominum, et ad
bonum ej⁹, in novissimo dierum.

CAP. IV.

1 AUdite verbum Domini, filii
Israel. quia judicium Domino
cum habitatoribus terræ: non est
enim veritas, et non est mise-
ricordia, et non est scientia
2 Dei in terra. Maledictum, et
mendacium, et homicidium, et
furtum, et adulterium inunda-
verunt, et sanguis sanguinem
tetigit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἐξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν Βααλεὶμ ἐκ στό-
ματος αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν (*) οὐκέτι
18 τὰ ὀνόματα αὐτῶν. Καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς
(ι) διαθήκην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μετὰ τῶν
θηρίων τοῦ ἀγροῦ, καὶ μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ, καὶ (κ) τῶν ἑρπετῶν τῆς γῆς· καὶ τόξον, καὶ
ῥομφαίαν, καὶ πόλεμον συντρίψω ἀπὸ τῆς
19 γῆς, καὶ κατοικιῶ σε ἐπ᾽ ἐλπίδι. Καὶ μνη-
στεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ μνη-
στεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ἐν
20 κρίματι, καὶ ἐν ἐλέει, καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς. Καὶ
μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει, καὶ ἐπι-
21 γνώσῃ τὸν κύριον. Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ-
μέρᾳ, λέγει κύριος, ἐπακούσομαι τῷ οὐρα-
22 νῷ, καὶ (λ) αὐτὸς ἐπακούσεται τῇ γῇ. Καὶ
ἡ γῆ ἐπακούσεται τὸν σῖτον, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ
ἔλαιον, καὶ αὐτὰ ἐπακούσεται τῷ Ἰεζραέλ.
23 Καὶ σπερῶ αὐτὴν ἐμαυτῷ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
24 (μ) ἀγαπήσω τὴν Οὐκ ἠγαπημένην, Καὶ ἐρῶ
τῷ Οὐ λαῷ μου, Λαός μου εἶ σύ· καὶ αὐτὸς
ἐρεῖ, Κύριος ὁ θεός μου εἶ σύ.

MS.A. (*) ἔτι (ι) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαθήκην μετὰ (κ) μετὰ τῶν (λ) ὁ
οὐρανὸς (μ) ἐλεήσω τὴν οὐκ ἠλεημένην, Καὶ

17 Et auferam nomina Baalim de ore ejus: & non recordabuntur ultrà nominum eorũ.
18 Et disponã eis testamentum in die illa cum bestiis agri, & cum volatilibus cœli, & reptilibus terræ. Et arcũ, & gladium, & bellum conteram de terra, & habitare (i) te faciam in spe.
19 Et sponsabo te mihi in sempiternum: & sponsabo te mihi in justitia, & in judicio, & in misericordia, & in miserationibus:
20 Et sponsabo te mihi in fide: & (k) cognosces Dominum.
21 Et erit in die illa, dicit Dominus: Exaudiam cœlum: & ipsum exaudiet terram:
22 Et terra exaudiet frumentum, & vinum, & oleum: & hæc exaudient Iezrael.
23 Et seminabo eam mihi super terram, & (l) diligam Non dilectam,
24 Et dicam Non populo meo, Populus meus es tu. Et ipse dicet; Dominus Deus meus es tu.

ΚΕΦ. γ΄.

1 ΚΑὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ, Ἔτι πορεύ-
θητι, καὶ ἀγάπησον γυναῖκα ἀγαπῶσαν πο-
νηρά, καὶ μοιχαλίν, καθὼς ἀγαπᾷ ὁ θεὸς
τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ, καὶ αὐτοὶ (α) ἐπιβλέπου-
σιν ἐπὶ θεοὺς ἀλλοτρίους, καὶ φιλοῦσι πέμμα-
2 τα μετὰ (β) σταφίδος. Καὶ ἐμισθωσάμην ἐ-
μαυτῷ πεντεκαίδεκα ἀργυρίου, καὶ γομὸρ
3 κριθῶν, καὶ νέβελ οἴνου. Καὶ εἶπα πρὸς αὐ-
τήν, Ἡμέρας πολλὰς καθήσῃ ἐπ᾽ ἐμοί, καὶ
οὐ μὴ πορνεύσῃς, οὐδὲ μὴ γένῃ ἀνδρὶ (γ),
4 καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοί. Διότι ἡμέρας πολλὰς
καθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, οὐκ ὄντος βα-
σιλέως, οὐδὲ ὄντος ἄρχοντος, (δ) οὐδὲ οὔ-
σης θυσίας, οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου, (ε)
5 οὐδὲ ἱερατείας, οὐδὲ δήλων. Καὶ μετὰ ταῦ-
τα ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, καὶ ἐπιζη-
τήσουσι (ζ) κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ Δαυὶδ
τὸν βασιλέα αὐτῶν, καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ
κυρίῳ, καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐ-
σχάτων τῶν ἡμερῶν.

MS.A. (α) ἀποβλέπουσιν (β) σταφίδων. (γ) ἑτέρῳ, κἀγὼ (δ) οὐκ (ε)
οὔτε ἱερατείας, οὔτε (ζ) τὸν κύριον θεὸν

CAP. III.

1 ET dixit Dominus ad me; Adhuc vade, & dilige mulierem diligentem mala, et adulteram: sicut diligit Deus filios Israel: & ipsi respiciunt ad deos alienos, & amant coctiones cum (a) vinaciis.
2 Et (b) conduxi mihi quindecim argenteis, & Gomor hordei, & (c) Nebel vini.
3 Et dixi ad eam: Dies multos sedebis (d) super me: & non fornicaberis, nec eris (e) viro: & ego super te.
4 Quia diebus multis sedebunt filii Israel: sine rege, sine principe, sine sacrificio, sine altari, sine sacerdotio, (f) sine manifestationibus.
5 Et post hæc revertentur filii Israel: & quærent Dominum Deum suum, & David regem suum: & stupebunt ad Dominum, & super bonis ejus in (g) novissimis diebus.

ΚΕΦ. δ΄.

1 ΑΚούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ Ἰσραήλ,
(α) ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοι-
κοῦντας τὴν γῆν, διότι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια,
οὐδὲ ἔλεος, οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.
2 Ἀρά, καὶ ψεῦδος, καὶ φόνος, καὶ κλοπή, καὶ
μοιχεία κέχυται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ αἵματα ἐφ᾽
αἵμασι μίσγουσι.

MS.A. (α) διότι

CAP. IV.

1 AUdite verbum Domini, filii Israel: quia judicium Domino ad habitatores terræ: quia non est veritas, atque misericordia, neque scientia Dei super terram.
2 Maledictio, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium effusum est super terram; & (a) sanguines in sanguinibus miscent.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ואעדי ית שום טעות עממיא מפומהון ולא יהי דכרן שומהון עוד : ואגזר להון קים
18 בעדנא ההיא דיהון שלם עם חית ברא ועם עופא דשמיא ורחשא דארעא וקשתא
19 וחרבא ועבדי קרבא אבטל מן ארעא ואשרינון לרוחצן : ואקימנכון קדמי לעלם
20 ואקימנכון קדמי בקושטא ובדינא ובחסדא וברחמי : ואקימנכון קדמי בהימנותא
21 ותדעון למדחל מן קדם יי : ויהי בעדנא ההיא אקבל צלותכון אמר יי אפקיד ית שמיא
22 ואנון יחתון מטרא על ארעא : וארעא תרבי עבורא וחמרא ומשחא ואנון יספקון
23 לגלות עמי : ואקימנכון קדמי בארעא בית שכנתי וארחם עליהון דלא רחימין בעובדיהון
ואימר לדהויתי אמר להון לא עמי ברם עמי אתון והוא יימר אלהי :

ג

1 ואמר יי לי עוד אזל אתנבי נבואה על בית ישראל דאנון דמן לאתתא דרחימא על
בעלה ומזניא עלוהי וכל כדין רחים לה ולא צבי למפטרה כן רחימת יי על בני ישראל
ואנון מתפנן בתר טעות עממיא ברם אם יתובון ישתבק להון ויהון דמן לגבר דאשתלי
2 ואמר מלא בחבריה : ופרקתנון במימרי ביום חמשא עסר לירח ניסן ויהבית כסף
תקליא כיפור לנפשהון ואמרית דיהון מקרבין קדמי עומר ארמותא מעללת סערין :
3 נביא אמר לה כנשתא דישראל חוביכון גרמו לכון דתגלון יומין סגיאין תתגיהון
4 לפולחני לא תטעון ולא תפלחון לטעותא ואף אנא עתיד לרחמא עליכון : ארי יומין
סגיאין יתבון בני ישראל לית מלכא מדבית דוד ולית דעביד שולטן על ישראל ולית
5 דדבח לרעוא בירושלם ולית קמתא בשמרון ולית אפוד ומחוי : בתר כן יתובון בני
ישראל ויתבעון ית פולחנא דיי אלההון וישתמעון למשיחא בר דוד מלכהון ויתנהון
לפולחנא דיי וסני טוביה דיתי להון בסוף יומיא :

ד

1 קבילו פתגמא דיי בני ישראל ארי דינא קדם יי עם יתבי ארעא ארי לית עבדי קושטא
2 ולית גמלי חסדא ולית דמהלכין בדחלתא דיי בארעא : יימן לשקר וכדבין וקטלין
נפשן וגנבין וניפין ומולדין בנין מנשי חבריהון וחובין על חובין מוספין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et auferam nomen idolorum populorũ de ore eorum, & non fiet memoria 17
nominis eorũ in posterũ. Et feriã eis pactũ in tempore illo, ut degant pa- 18
cificè cum fera agresti, & cum volucre cœli atque reptili terræ: & arcũ &
gladiũ ac bellatores exterminabo de terra, & habitare eos faciã confiden-
ter. Et consolidabo vos corã me in æternũ, stabiliámque vos in veritate & 19
judicio, & in misericordia & miserationib⁹. Deniq; confirmabo vos corã 20
me in fide; & scietis timere à facie Dñi. Erit verò tunc temporis, suscipiã 21
orationẽ vestrã, ait Dñs: mandabo cœlis, & ipsi dimittent pluviam super
terrã. Et terra producet frumentũ & vinũ oleúmque, quæ sint factura sa- 22
tis transmigrationi populi mei. Et stabiliam vos corã me in terra dom⁹ 23
majestatis meæ; & miserebor illorũ qui erant misericordia indigni propter
opera sua: & dicã iis quib⁹ dicebam, Non popul⁹ meus, utique popul⁹ me⁹
estis vos; & ipsi respondebunt, Deus meus. CAP. III.
ET dixit Dñs ad me iterũ: Vade, vaticinare prophetiam adversum domũ 1
Israel; qui similes sunt mulieri charissimæ suo marito; quæ licet forni-
cetur sub eo, adeò tamen diligit eã, ut non velit dimittere eam: talis est di-
lectio Dñi erga filios Israel; at ipsi se vertunt ad idola populorum: verun-
tamen si convertantur, dimittetur eis, & assimilabuntur viro qui ignoran-
ter peccavit, & dixit sermonem in *socium suũ*. Et redemi eos per verbum 2
meũ die quintadecima mensis Nisan, & dedi argentum in pondere pro
pretio redemptionis animarũ eorum: & dixi, ut offerrent coram me ma-
nipulum elevationis de frugibus hordeaceis. Propheta dic ei, Congrega- 3
tio Israel, peccata vestra in causa fuerunt vobis, ut exularetis quam pluri-
mis diebus: applicabitis vos cultui meo, non fornicabimini neque famula-
bimini idolis, ego quoque miserturus sum vestri. Quia diebus multis ma- 4
nebunt filii Israel absque rege de domo David [*prognato*,] & absque domi-
nium capessente in Israel; nec erit qui sacrificet in beneplacitũ in Jerusalẽ,
neq; erit in Samaria excelsũ, nec non Ephod, nec qui responsum reddat. Po- 5
stea pœnitentia ducentur filii Israel & quærent cultũ Dñi Dei sui, & obe-
dient Christo filio David regi suo, atque studebunt cultui Dñi, & multipli-
cabitur bonitas ej⁹ quæ adventura est eis in fine dierum. CAP. IV.
SUscipite verbũ Dñi *filii* Israel, siquidẽ disceptatio corã Dño est cum ha- 1
bitatorib⁹ terræ, quia non sunt operatores veritatis, nec retribuentes mi-
sericordiã, neq; qui ambulent in timore Dñi in terra. Jurant falsò, & men- 2
tiuntur, occiduntq; animas & furantur, & adulteria committentes generant
filios ex uxoribus proximorum suorum, & aggregant peccata peccatis,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܐܥܒܪ ܫܡܗܐ ܕܒܥܠܐ ܡܢ ܦܘܡܗ. ܘܠܐ ܢܬܕܟܪܘܢ ܬܘܒ ܫܡܗܝܗܘܢ. * ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܩܝܡܐ
18 ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܥܡ ܚܝܘܬܐ ܕܒܪܐ. ܘܥܡ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ * ܘܩܫܬܐ
19 ܘܣܝܦܐ ܘܩܪܒܐ. ܐܬܒܪ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܒܬܘܟܠܢܐ. * ܘܐܡܟܪܟܝ ܠܝ ܠܥܠܡ.
20 ܘܐܡܟܪܟܝ ܠܝ ܒܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܒܕܝܢܐ ܘܒܛܝܒܘܬܐ ܘܒܪܚܡܐ. * ܘܐܡܟܪܟܝ ܠܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
21 ܘܬܕܥܝܢ ܠܡܪܝܐ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܥܢܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܥܢܘܢ
22 ܠܐܪܥܐ. * ܘܐܪܥܐ ܬܥܢܐ ܠܥܒܘܪܐ. ܘܠܚܡܪܐ ܘܠܡܫܚܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܥܢܘܢ ܠܐܝܙܪܥܝܠ.
23 * ܘܐܙܪܥܝܘܗ ܠܝ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܪܚܡ ܥܠ ܠܐ ܐܬܪܚܡܬ. ܘܐܡܪ ܠܠܐ ܥܡܝ. ܥܡܝ ܐܢܬ. ܘܗܘ
ܢܐܡܪ ܐܠܗܝ.

* ܫܠܡ * ܒ *

Et amovebo nomen Baalis ab ore ipsius, nec mentionem ultrà facient nominis ejus. Et pangam fœdus pro ipsis eo die cum bestiis deserti, & cum volucribus cœli, & reptilibus terræ: arcum, gladium, ac bellum abolebo de terra, & efficiam ut habitent securi: Et desponsabo te mihi in perpetuum, desponsabo inquam, te mihi in justitia & judicio, in gratia & miserationibus: Desponsabo te mihi fide, & cognosces Dominum. Et erit eo die, dicit Dominus, ut respondeam cœlis, ipsi verò terræ respondeant, Et terra respondeat frumento, vino, & oleo; & ista respondeant Izareeli. Et seminabo eam mihi in terra, & misericordiâ utar erga Non consecutam misericordiam: & Non populum meum vocabo, Popule meus; & ipse vocabit me, Deus meus.

17 18 19 20 21 22 23

CAP. III.

1 * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܬܘܒ ܙܠ ܪܚܡ ܐܢܬܬܐ ܓܝܪܬܐ ܕܪܚܡܐ ܒܝܫܬܐ. ܐܝܟ ܕܪܚܡ ܡܪܝܐ
ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܢܘܢ ܐܬܦܢܝܘ ܒܬܪ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܪܚܡܘ ܕܘܫܐ ܕܥܢܒܐ.
2 * ܘܙܒܢܬܗ ܠܝ ܒܚܡܫܬܥܣܪ ܕܟܣܦܐ. ܘܒܟܘܪ ܘܦܠܓ ܣܥܪܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܕܝܘܡܬܐ
3 ܣܓܝܐܐ ܬܬܒܝܢ ܠܝ. ܠܐ ܬܙܢܝܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܟܝ. * ܡܛܠ
4 ܕܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܢܬܒܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܠܐ ܡܠܟܐ ܘܕܠܐ ܫܠܝܛܐ. ܘܕܠܐ ܕܒܚܬܐ ܘܕܠܐ
5 ܡܕܒܚܐ. ܘܕܠܐ ܠܒܫ ܐܦܘܕܐ ܘܣܐܡ ܒܣܡܐ. * ܘܒܬܪܟܢ ܢܬܦܢܘܢ ܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. ܘܢܒܥܘܢ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. ܘܠܕܘܝܕ ܡܠܟܗܘܢ. ܘܢܕܥܘܢ ܠܡܪܝܐ
ܘܠܛܝܒܘܬܗ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ.

* ܫܠܡ * ܓ *

DEinde dixit mihi Dominus; Vade rursus, ama mulierem adulteram amantem scelera: quemadmodum cùm dilexerit Dominus filios Israelis, ipsi tamen converterunt se post deos alienos, & amaverunt macerata uvarum passarum. Itaque emi illam mihi quindecim argenteis, & sesqui-modio hordei: Et dixi illi; Diebus multis sedeas apud me; ne scorteris, néve tui copiam facias cuiquam: vicissim ego ero apud te. Nam diebus multis sessuri sunt Israelitæ sine rege, & sine principe, sine sacrificio, & sine altari, sine induente ephod, & adolente thura. Postea revertentur Israelitæ, & requirent Dominum Deum suum, & Davidem regem suum: & cognoscent Dominum & bonitatem ejus, diebus novissimis.

1 2 3 4 5

CAP. IV.

1 * ܫܡܥܘ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ: ܡܛܠ ܕܕܝܢܐ ܠܡܪܝܐ ܥܡ
ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܩܘܫܬܐ ܘܐܦܠܐ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ
2 ܒܐܪܥܐ. * ܠܘܛܬܐ: ܘܕܓܠܘܬܐ: ܘܩܛܠܐ: ܘܓܢܒܘܬܐ ܘܓܘܪܐ. ܣܓܝܘ. ܘܕܡܐ
ܒܕܡܐ ܚܠܛܘ.

AUdite sermonem Domini, Israelitæ; quia lis est Domino cum habitatoribus terræ, quòd nulla sit fides, neque beneficentia, neque agnitio Dei in terra. Maledictio, mendacium, cædes, furtum, & adulterium multiplicata sunt, & sanguinem cum sanguine commiscuerunt.

1 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * وأرفع أسماء باعل من فمها * ولا تذكر أيضا أسماهم * وأعهد لهم في ذلك اليوم عهدا
18 مع وحوش القفر * ومع طيور السماء * ومع دبابات الأرض * وأكسر القوس والسيف والحرب
19 من الأرض * وأسكنك على الرجاء * وأخطبك لذاتي إلى الأبد * وأخطبك لذاتي بالعدل
20 والحكم * وبالرحمة والرأفات * وأخطبك لذاتي بالإيمان * وتعرفين الرب * ويكون في ذلك
21 اليوم يقول الرب * أستجيب للسماء * والسماء تستجيب للأرض * والأرض تستجيب للقمح
22 والقمح والخمر والزيت وهؤلاء يستجيبون لإسرائيل * وأزرعها لذاتي على الأرض * وأرحم
23 الغير مرحومة * وأقول للذين ليسوا شعبي أنت شعبي * وهو يقول * الرب إلهي أنت *

Amovebo enim nomina Baal ab ore ejus, ut non recordetur ampliùs nominum eorum. Et pangam eis illo die fœdus cum bestiis deserti, cum volatilibus cœli, & cum reptilibus terræ: & frangam arcum, gladium, ac bellum de terra: & faciam ut habites in spe. Et desponsabo te mihi in perpetuum, desponsabo te mihi in justitia & judicio, in misericordia & miserationibus: Desponsabo te mihi in fide, & agnosces Dominum. Erit etiam eo die, dicit Dominus, ut exaudiam cœlum, cœlum exaudiat terram, Terra frumentum exaudiat; & frumentum, vinum, et oleum; atque ista exaudiant Israelem. Et seminabo eam mihi super terram, & miserebor Non miserandæ. Et dicam iis qui Non sunt populus meus, Populus meus es; & ipse dicet, Dominus Deus meus es.

17 18 19 20 21 22 23 24

* الفصل الثالث *

CAP. III.

1 * وقال لي الرب * امض وحب امرأة تحب الشر والفجور * كما أحب الله بني إسرائيل * وهم ينظرون
2 إلى الآلهة الغرباء * ويحبون الملتوت مع الزبيب * وأجرتها لذاتي بخمسة عشر من الفضة * وعومر
3 من الشعير * ونبل من الخمر * وقلت لها * أياما كثيرة تجلسي عندي * ولا تزني * ولا
4 تكوني لرجل آخر * وأنا لك * من أجل أن بني إسرائيل يجلسون أياما كثيرة بغير ملك
5 ولا رئيس * ولا ذبيحة ولا مذبح * ولا كهنوت ولا مرشد * وبعد هذا يرجع بنو إسرائيل
يطلبون الرب وداود ملكهم * ويعترفون بالرب وخيراته في الأيام الأخيرة *

PRæterea dixit mihi Dominus; *Abi, et ama mulierem amantem flagitia & adulterium; quemadmodum amavit Deus filios Israelis, & ipsi respiciunt ad deos alienos, & amant depsitam cum uvis passis massam. Igitur conduxi eam mihi quindecim argenteis, gomer hordei, & nebel vini: Et dixi ei; Diebus multis sedebis apud me, non fornicaberis, neque eris alteri viro: ego vicissim tuus ero. Nam filii Israelis sedebunt dies multos sine rege & sine principe, sine sacrificio & sine altari, sine sacerdotio & sine docente. Et post hæc reversi filii Israelis quærent Dominum & Davidem regem suum, & fatebuntur Dominum & beneficia ejus diebus postremis.*

1 2 3 4 5

* الفصل الرابع * الإصحاح الثاني *

CAP. IV.

Textus secundus.

1 * اسمعوا قول الرب يا بني إسرائيل * من أجل أن للرب حكومة مع سكان الأرض * من أجل
2 أنه ليس حق موجودا * ولا رحمة ولا معرفة بالله على الأرض * لعنة وكذب * وقتل وسرقة
وفسق انهرق على الأرض * ويخلطون الدماء بالدماء *

AUdite *sermonem Domini ô filii Israelis; nam contentio est Domino cum habitatoribus terræ, eò quòd non extet veritas, neque misericordia, neque agnitio Dei super terram. Maledictio, & mendacium, cædes, furtum, & adulterium effusum est super terram, miscentque sanguines cum sanguinibus.*

1 2

הושע : ד

bestia in ,ea in habitans omnis infirmabitur & ,terra lugebit Propterea
3 על־כן תאבל הארץ ואמלל כל־יושב בה בחית
Verè ,colligentur maris pisces etiam & ;cœlorum volatili in & ,agri
4 השדה ובעוף השמים וגם־דגי הים יאספו : אך
judicantes tanquam tuus populus & ;vir arguat non & litiget non vir
איש אל־ירב ואל־יוכח איש ועמך כמריבי
;nocte ,tecum propheta etiam corruet & ,hodie corrues Et .sacerdotem
5 כהן : וכשלת היום וכשל גם־נביא עמך לילה
quia ;scientia absque meus populus sunt Succisi.tuam matrem succidam &
6 ודמיתי אמך : נדמו עמי מבלי הדעת כי
:mihi fungendo sacerdotio à te reprobabo & repulisti scientiam tu
אתה הדעת מאסת ואמאסאך מכהן לי
.ego etiam tuorum filiorum obliviscar ,tui Dei legis es oblitus &
ותשכח תורת אלהיך אשכח בניך גם־אני :
eorum gloriam :mihi peccaverunt sic ,eorum multitudinem Secundùm
7 כרבם כן חטאו־לי כבודם
ad & ;comederunt mei populi Peccatum .commutabo ignominiam in
8 בקלון אמיר : חטאת עמי יאכלו ואל־
,populus sicut fuit Et .suam animam levaverunt eorum iniquitatem
9 עונם ישאו נפשו : והיה כעם
.ei reddam ejus studia & ,ejus vias eum super visitabo & ;sacerdos sic
ככהן ופקדתי עליו דרכיו ומעלליו אשיב לו :
quoniã : erumpent non &,sunt fornicati ; saturabuntur non & ,comedent Et
10 ואכלו ולא ישבעו הזנו ולא יפרצו כי־
,vinum & ,Fornicatio .custodiendum ad dereliquerunt Dominum
11 את־יהוה עזבו לשמר : זנות ויין
ejus baculus & ,postulabit suo ligno in meus Populus .cor capiet mustum &
12 ותירוש יקח־לב : עמי בעצו ישאל ומקלו
sunt fornicati & ,fecit errare fornicationum spiritus nam : ei annuntiabit
יגיד לו כי רוח זנונים התעה ויזנו
super & ,immolaverunt montium capita Super .suis diis desuper
13 מתחת אלהיהם : על־ראשי ההרים יזבחו ועל־
quia ,terebinthum & ,populum & ,quercum subtus ,adoleverunt colles
הגבעות יקטרו תחת אלון ולבנה ואלה כי
vestræ nurus & ,vestræ filiæ fornicabuntur ideo : ejus umbra bona
טוב צלה על־כן תזנינה בנותיכם וכלותיכם
,fuerint fornicatæ cùm ,vestras filias super visitabo Non .erunt adulteræ
14 תנאפנה : לא־אפקוד על־בנותיכם כי תזנינה
cum hi quoniam ,commiserint adulteria cùm vestras nurus super &
ועל־כלותיכם כי תנאפנה כי־הם עם־
populus & : sacrificaverunt scortis cum & ,se diviserunt meretricibus
הזנות יפרדו ועם־הקדשות יזבחו ועם
delinquat ne ,Israel tu fornicans Si .cespitabit,intelliget non
15 לא־יבין ילבט : אם־זנה אתה ישראל אל־יאשם
,Beth-aven ascendatis ne & ,Ghilghal ingrediamini ne & ;Jehudah
יהודה ואל־תבאו הגלגל ואל־תעלו בית און
declinans vacca sicut Quoniam .Dominus Vivens . ,juretis ne &
16 ואל־תשבעו חי־יהוה : כי כפרה סררה
agnum tanquam Dominus eos pascet nunc :Israel declinavit
סרר ישראל עתה ירעם יהוה ככבש
Recessit .eum dimitte ,Ephraim idolorum Socius .latitudine in
17 במרחב : חבור עצבים אפרים הנח־לו : סר
18 ignominiam afferte ,dilexerunt ,sunt fornicati fornicando ;eorum potus
סבאם הזנה הזנו אהבו הבו קלון
afficientur pudore & : suis alis in eam spiritus Ligavit .ejus clypei
19 מגניה : צרר רוח אותה בכנפיה ויבשו
.suis sacrificiis à
מזבחותם :

Versio VULG. LAT.

3 Propter hoc lugebit terra, & in-
firmabitur omnis qui habitat in
ea, in bestia agri, & in volucre
cœli: sed & pisces maris congre-
4 gabuntur. Veruntamen unusquis-
que non judicet: & non arguatur
vir: populus enim tuus, sicut hi
5 qui contradicunt sacerdoti. Et
corrues hodiè, & corruet etiam
propheta tecum: nocte tacere fe-
6 ci matrem tuam. Conticuit po-
pulus meus, eò quòd non habue-
rit scientiam: quia tu scientiam
repulisti, repellam te, ne sacerdo-
tio fungaris mihi: & oblita es le-
gis Dei tui, obliviscar filiorum tu-
7 orum & ego. Secundùm multitu-
dinem eorum, sic peccaverunt mi-
hi: gloriam eorum in ignomini-
8 am commutabo. Peccata populi
mei comedent, & ad iniquitatem
eorum sublevabunt animas eo-
9 rum. Et erit sicut populus, sic sa-
cerdos: & visitabo super eum vi-
as ejus, & cogitationes ejus red-
10 dam ei. Et comedent, & non sa-
turabuntur: fornicati sunt, & non
cessaverunt: quoniam Dominum
dereliquerunt in non custodien-
11 do. Fornicatio, & vinum, & ebri-
12 etas auferunt cor. Populus meus
in ligno suo interrogavit, & ba-
culus ejus annuntiavit ei: spiri-
tus enim fornicationum decepit
eos, & fornicati sunt à Deo suo.
13 Super capita montium sacrifica-
bant, & super colles accendebant
thymiama; subtus quercum, &
populum, & therebinthum, quia
bona erat umbra ejus: ideò for-
nicabuntur filiæ vestræ, & sponsæ
14 vestræ adulteræ erunt. Non visi-
tabo super filias vestras cùm fue-
rint fornicatæ, & super sponsas
vestras cùm adulteraverint: quo-
niam ipsi cum meretricibus con-
versabantur, & cum effœminatis
sacrificabant, & populus non in-
15 telligens vapulabit. Si fornicaris
tu, Israel, non delinquat saltem
Juda: & nolite ingredi in Gal-
gala, & ne ascenderitis in Betha-
ven, neque juraveritis; Vivit Do-
16 minus. Quoniam sicut vacca la-
sciviens declinavit Israel: nunc
pascet eos Dominus, quasi agnum
17 in latitudine. Particeps idolo-
18 rum Ephraim, dimitte eum. Se-
paratum est convivium eorum,
fornicatione fornicati sunt: dile-
xerunt afferre ignominiam prote-
19 ctores ejus. Ligavit eum spiritus
in alis suis, & confundentur à sa-
crificiis suis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Διὰ τοῦτο πενθήσει ἡ γῆ, καὶ σμικρυνθήσεται σὺν πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν, σὺν τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ, καὶ σὺν τοῖς ἑρπετοῖς τῆς γῆς, καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ ἰχθύες
4 τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν, Ὅπως (β) μηδεὶς μήτε δικάζηται, μήτε ἐλέγχῃ μηδείς· ὁ δὲ
5 λαός μου ὡς ἀντιλεγόμενος ἱερεύς. Καὶ ἀσθενήσει ἡμέρας, καὶ ἀσθενήσει (γ) ὁ προφήτης μετὰ
6 σοῦ. νυκτὶ ὡμοίωσα τὴν μητέρα σου. (δ) Ὡμοιώθη ὁ λαός μου, ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν. ὅτι σὺ ἐπίγνωσιν ἀπώσω, (ε) κἀγὼ ἀπώσομαί σε, τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι· καὶ ἐπελάθου (ζ) νόμον θεοῦ σου, κἀγὼ ἐπιλήσομαι τέκνων σου.
7 Κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν, οὕτως ἥμαρτόν μοι·
8 τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς ἀτιμίαν (η) θήσομαι. Ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται· καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις
9 αὐτῶν λήψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν. Καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαὸς, οὕτως καὶ ὁ ἱερεύς· καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτὸν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ τὰ διαβούλια
10 αὐτοῦ ἀνταποδώσω αὐτῷ. Καὶ φάγονται, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν· ἐπόρνευσαν, καὶ οὐ μὴ (θ) κατευθύνωσι· διότι τὸν κύριον ἐγκατέλιπον τοῦ
11 φυλάξαι. Πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα ἐ-
12 δέξατο καρδία λαοῦ μου. ἐν συμβόλοις ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτοῦ ἀπήγγελλον αὐτῷ. πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν, καὶ ἐξε-
13 πόρνευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν. Ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐθυσίαζον, καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθυον ὑποκάτω δρυὸς, καὶ λεύκης, καὶ δένδρου συσκιάζοντος, ὅτι καλὸν σκέπη· διὰ τοῦτο ἐκπορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ αἱ νύμ-
14 φαι ὑμῶν μοιχεύσουσι. Καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὅταν (ι) πορνεύσωσι, καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας ὑμῶν ὅταν (κ) μοιχεύσωσι· ὅτι αὐτοὶ μετὰ τῶν πορνῶν συνεφύροντο, καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθυον, καὶ ὁ λαὸς ὁ συνιὼν συνεπλέκετο μετὰ πόρ-
15 νης. Σὺ δὲ Ἰσραὴλ μὴ ἀγνόει, καὶ Ἰούδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς Γάλγαλα, καὶ μὴ ἀναβαίνετε εἰς τὸν (λ) οἶκον Ὤν, καὶ μὴ ὀμνύετε ζῶντα κύ-
16 ριον. (μ) Διότι ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παροίστρησεν Ἰσραήλ· νῦν νεμήσει αὐτοὺς
17 κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ. Μέτοχος εἰδώλων Ἐφραὶμ ἔθηκεν ἑαυτῷ σκάνδαλα,
18 Ἡρέτισε Χαναναίους. πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν, ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυάγματος
19 (ν) αὐτῶν. Συστροφὴ πνεύματος σὺ εἶ ἐν ταῖς πτέρυξιν (ξ) αὐτῆς, καὶ καταισχυνθήσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν.

3 Ideò lugebit terra, & minuetur cum omnibus, qui habitant eam, cum bestiis agri, & cum serpentibus terræ, & cum volatilibus cæli: & pisces maris deficient,
4 ut nullus neque judicetur, neque arguatur quisquam. Populus autem meus, quasi sacerdos, cui contradicitur:
5 Et infirmabitur per diem: & infirmabitur propheta (b) tecum. Nocti assimilavi matrem tuam:
6 Assimilatus est populus meus, quasi non habens scientiam. Quia tu scientiam repulisti; & ego repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi: & oblita es legis Dei tui: & ego obliviscar filiorum tuorum.
7 Secundùm multitudinem eorum, sic peccaverunt mihi. Gloriam eorum in ignominiam ponam.
8 Peccata populi mei comedent: & in iniquitatibus eorum (c) accipient animas eorum.
9 Et erit sicut populus, sic et sacerdos. Et ulciscar super eum vias ejus, et cogitationes illius reddam ei.
10 Et comedent, et non implebuntur: fornicati sunt, et non dirigentur: quia Dominum reliquerunt (d) ad custodiendum.
11 Fornicationem, et vinum, et ebrietatem suscepit cor.
12 Populi mei. In (e) auguriis interrogabant: et in virgis (f) suis annuntiabant ei. Spiritu fornicationis seducti sunt: et fornicati sunt à Deo suo.
13 Super vertices montium sacrificabant, et super colles immolabant, subter quercum, et populum, et nemorosam arborem: quia bonum erat umbraculum. Propterea fornicabuntur filiæ vestræ, et sponsæ vestræ mœchabuntur.
14 Et non visitabo super filias vestras, cũ fuerint fornicatæ, et super sponsas vestras, cũ adulteraverint. Quoniam ipsi cum meretricibus miscebantur, et cum (g) initiatis immolabant: et popul* [non] intelligens adhærebat meretrici.
15 Tu autem, Israel, ne ignores, et Juda: nolite ingredi in Galgala, et ne ascendatis in domum (h) On, et ne juretis (i) viventem Dominum:
16 Quoniam sicut vacca æstro percussa insanivit Israel. Nunc pascet eos Dominus, sicut agnum in spatioso.
17 Particeps idolorũ Ephræm posuit sibi scandala:
18 (k) Provocavit Chananæos. Fornicantes fornicati sunt: dilexerunt ignominiam ex fremitu ejus.
19 Turbo spiritus (l) tu es in alis ejus, et confundentur ex altaribus suis.

MS. A. (β) μηθεὶς (γ) καὶ προφήτης (δ) Νυκτὶ ὡμοιώθη (ε) καὶ ἐγὼ (ζ) νόμον (η) θήσω. (θ) κατευθυνῶσι· (ι) πορνεύωσιν, (κ) μοιχεύωσιν· διότι καὶ αὐτοὶ (λ) οἶκον τῆς ἀδικίας, καὶ (μ) Ὅτι ὡς δάμαλις (ν) αὐτῶν. (ξ) αὐτῶν.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 על כן תחרוב ארעא ויצדי כל דיתב בה בחית ברא ובעופא דשמיא ואף נוני ימא יוערון
4 מן קדם חוביהון : ברם על דאמרין ספר לא יליף ולא יוכח נביא ועמך נצן עם מלפיהון :
5 ותתקלון ביממא ויתקלון אף נביא דשקרא די עמכון כד בליליא ואבהית כנשתכון :
6 אטפשו עמי מבלי דעתא ארי את מדע דחלתי קצתא וארחקנך מלשמשא קדמי ועל
7 דאתנשיתא אוריתא דאלהך ארחיק בנך אף אנא : כמא דאסגיתי להון עללא כן
8 אסגיאו למחטי קדמי יקרהון בקלנא חליפו : כהניא פסו למיכל חטות עמי בדיל
9 לאוספא חובין על חובי נפשהון : ויהי כמא דאשוי חילונאה כהנא לאפסא קודשיהון
אפיס ית יקרהון ואשוי דיקיר לבסיר בדיל לאתפרע מנהון כארחתהון בישתא
10 וכעובדיהון מקלקליא אתיב להון : ויכלון ולא יסבעון יסבון נשין ולא יולדון בנין ארי
11 ית פולחנא דיי שבקו ולא נטרו : זנותא וחמרא ורויתא שלף ומטעי ית לבהון : עמי די
12 בצלם אעיה שאיל ומרמי דחוטריה מחוי ליה ארי רוח דטעו אטעיתנון וטעו מבתר
13 פולחנא דאלההון : על רישי טוריא מדבחין ועל רמתא מסקין בוסמין תחות בלוט
ולבן ובוטמא ארי מעפי טוליה על כן מזנין בנתכון דהואה לכון מבנת עממיא
14 וכלתכון דנסבתון לבניכון מן עממיא גיפן : לא אסער על בנתכון ארי מזנין ועל כלתכון
ארי מניפן ארי אנון עם זניתא מסתיען ועם נפקת ברא אכלין ושתן ועם דרא דלא
15 אסתכל באוריתא הלא אתרטש : אם טען אתון דבית ישראל לא יתחיבון דבית יהודה
16 לא תיתון לגלגלא ולא תסקון לביתאל ולא תשתבעון לשקר קים הוא יי : ארי כתורא
דאתפטם ובעט כן מרד בסני טובא ישראל כען ידברנון יי כאמר בחיר בבקעה :
17 אתחברו לטעיתא בית ישראל שבקו להון ית פולחנא : שלטוניהון אסגיאו שירון
18 מן אונס בכן טעו ואתפניאו בתר זנותא רחמו דתיתי להון קלנא רברביהון עובדי
19 רברביהון לא תקנין כמא דלית אפשר למצר רוח בכנף כן איתי עליהון סנאה
ויבהתון מאגורי טעותהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Hanc ob causã vastabitur terra & exterminio delebitur omnis qui habitat 3
in ea à bestia agri & volucre cœli: quin & pisces maris diminutioné pati-
entur ob illorũ peccata. Verũ eò quòd dicant, Scriba non doceat, nec re- 4
prehendat propheta; popul* verò tu* litigat cum doctorib* suis. Et corru- 5
etis hodie, corruent quoque pariter pseudoprophetæ qui vobiscum ver-
santur, tanquã in nocte, & confusione induã congregationé vestrã. Insipi- 6
ens fact* est popul* me* absque scientia, quia tu scire timoré mei detestatus
es, & abjiciã te ne ministres corã me: propterea etiã quod oblit* est legis Dei
tui, expellã filios tuos etiã ego. Sicut multiplicavi eis fruges, sic multũ pec- 7
care addiderunt corã me, gloriam suã cum ignominia commutaverunt. Sa- 8
cerdotes se polluerunt comedendo oblationé pro peccato populi mei, ut
adderent peccata peccatis animarũ eorũ. Erit itaque cùm collocavero lai- 9
cũ *sicut* sacerdoté ad contaminandas solennitates *eorum*, prophanabo glo-
riã eorũ, atque ponã gloriosũ in contemptibilé, ut ultioné sumã ab eis juxta
vias eorũ malas, & secundũ opera eorũ corrupta reddam eis. Et comedent, 10
& non saturabuntur; accipient uxores, sed non generabunt filios: quia cultũ
Dñi reliquerunt & non custodierunt. Fornicatio, vinũ & ebrietas educit, & 11
in erroré compellit corda eorũ. Popul* me* simulachrũ ligni sui consulit, & 12
putat baculũ suũ posse sibi responsũ dare, quia spirit* erroris ad erroré ad-
egit eos, & aberrarunt *à cultu* Dei sui. Sup culmina montiũ sacrificant, & 13
super colles adolent thymiamata sub ulmo, platano & quercu, eò quòd
densa sit umbra ej*. Ideò fornicantur filiæ vestræ quas suscepistis de filiabus
populorũ: & nur* vestræ quas accepistis filiis vestris ex populis, adulteria
committunt. Non animadvertam in filias vestras cùm fornicatæ fuerint, & 14
in nurus vestras cùm adulterium perpetraverint: ipsi enim cum meretrici-
bus societate se jungunt, atque cum scorto comessantur, & potant; popu-
lus autem generationis qui non intellexit legem, nónne collidetur. Si erra- 15
tis vos ô [*viri*] dom* Israel, saltẽ nõ scelere convincantur viri dom* Jehuda,
neq; veniatis in Galgalam, neque ascendatis in Bethel, nec juretis in vanũ;
vivit namq; Dñs. Quoniã sicut bos qui saginatur & recalcitrat, sic rebellat 16
propter multitudiné bonorũ Israel. Nunc deducet eos Dñs, quasi agnũ ele-
ctũ in planitie. Participes idolorũ facti sunt viri dom* Israel, dereliquerũt 17
suã religionem. Principes eorũ multiplicaverunt convivia ex rapina. Ideò 18
erraverunt & se converterunt post fornicationé, quam dilexerunt, ut eve- 19
niret sibi in ignominiam, proceres eorum. Opera magnatum illorum haud recta sunt, quemadmodum constrictus non potest
teneri ventus in ala: nunc adducam contra eos inimicum; & confusione obstupescent ob aras idolorum suorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

3 Propterea sedebit in luctu terra, & gement
omnes habitatores ejus, cum bestiæ deserti,
cum volucres cœli; quin etiam pisces maris
consumentur. Quia nemo judicat neque cor- 4
ripit, & populus tuus æquè ac sacerdos con-
tendit: Ideo offendis interdiu, & offendit 5
etiam propheta qui tecum est, noctu: & con-
ticuit mater tua: Conticuit populus meus, 6
quòd non sit in eo scientia. Cùm enim tu sci-
entiam rejeceris, rejiciam te à sacerdotio: &
cùm oblitus sis legis Dei tui, obliviscar ego
quoque filiorum tuorum. Quotquot sunt, to- 7
tidem peccaverunt, & gloriam suam in dede-
cus mutaverunt. Peccatum populi mei come- 8
derunt, & sceleri eorum dejecerunt animas
suas: Et effectus est Sacerdos, qualis est po- 9
pulus. Ideo visitabo super eos vias eorum, &
opera eorum rependam eis. Comedent, & 10
non saturabuntur: scortabuntur, & non mul-
tiplicabuntur; quia Dominum dereliquerunt,
Et amaverunt scortationem; & vinum atque 11
ebrietas intercepit mentem eorum: Populus 12
meus proprium judicium consuluit, & pro-
prius baculus indicavit illi. Quia spiritus
fornicationis seduxit eos, & averterunt se à
Deo suo, Supra vertices montium sacrifica- 13
verunt, & super colles adoleverunt thura,
sub quercu, populo, & terebintho cujus pul-
chra erat umbra: Idcirco scortabuntur filiæ
vestræ, & nurus vestræ mœchabuntur. Non 14
animadvertam in filias vestras cùm scortatæ
fuerint, neque nurus vestras cùm mœchatæ
fuerint: nam istæ cum fornicatoribus com-
miscent sese, & illi cum *fœminis* cursantibus
per plateas sacrificant; & populus rationis
expers amplexatus est scortum. Tu verò Is- 15
rael, ne reum facias Judam, ne abeatis ad
Galgalem, néve ascendatis ad Bethaven, né-
ve dicatis, Per Deum vivum. Nam instar ju- 16
vencæ rebellantis contra jugum, ita rebella-
verunt Israelitæ: ac proinde pascet eos Do-
minus velut agnos in amplo campo. Parti- 17
ceps idolorum est Aphrem; sine illum. Omnes 18
fornicati sunt, & amaverunt ignominiam &
idola. Stridebit ventus in alis eorum, & pu- 19
desient propter altaria sua.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 لأجل هذا تحزن الأرض • ويقل مع جميع سكانها • مع وحوش الحقل • مع دبابات الأرض
4 ومع طيور السماء وحيتان البحر تفني * كيف ولا واحد ليس يقضي • ولا واحد لا يوبخ
5 وشعبي مثل كاهن ممار * ويضعف نهارا • ويضعف النبي معك • أمك سبهتها بليل
6 وشعبي يشبه كمن ليس له معرفة • لأنك أنت أقصيت العلم • وأنا أقصيك من أن
7 تكهن لي • ونسيت ناموس إلهك • وأنا أنسى أولادك * ككثرتهم هكذا أخطؤوا إلي
8 أصنع مجدهم للهوان * يأكلون خطايا شعبي • وبظلاماتهم يأخذون نفوسهم * وكما يصير
9 شعبي • هكذا والكاهن • وأقضي عليه بطرقه • وأكافئه بأفكاره * ويأكلون ولا يشبعون
10 زنوا ولم يسعدوا • من أجل أنهم تركوا الرب * ليحفظوا الزنا والسكر • وقبل قلب شعبي
11 الخمر * في المشورات سألوه • وبعصيه أخبروه • ضلوا بروح الزنا • وارتدوا عن إلههم * على
12 رؤوس الجبال ذبحوا • وعلى الآكام دخنوا • تحت البلوطة والحور • والشجر المظللة
13 لأنها حسن ظلها • لأجل هذا تزني بناتكم • وكناتكم يفسقن * ولا أتعهد
14 بناتكم إذا زنين • وعلى كناتكم إذا فسقن • من أجل أن هؤلاء مع الزناة اختلطوا
15 ومع الزواني ذبحوا • والشعب الفهم تلبك مع الزانية * وأنت يا إسرائيل لا تجهل • ويا يهوذا
16 لا تدخل إلى الجلجال • ولا تصعدوا إلى بيت الظلم • ولا تحلفوا بالرب الحي * لأن
17 مثل عجلة شاردة شرد إسرائيل • الآن الرب يرعاهم مثل حمل في الموضع الواسع * أفرام
18 19 شريك الأوثان • وضع له شكوكا * أرضوا الكنعانيين • زناة زنوا أحبوا الهوان * من زجر
انقلاب الريح أنت في أجنحتها • ويخزون من مذابحهم •

Idcircò mœrebit terra, & minuetur cum 3
omnibus habitatoribus suis, cum bestiis
agri, cum reptilibus terræ; et cum vola-
tilibus cœli & piscibus maris interibit.
Quomodo nemo judicat, nec quisquam 4
arguit? & populus meus ut sacerdos
rixatur, Et infirmatur interdiu, & infir- 5
matur propheta tecum? Matrem tuam
cum nocte comparavi: Et populus meus 6
similis est ei qui nullam habet cognitio-
nem. Quia tu procul amovisti scientiam,
ego quoque procul amovebo te à sacerdo-
tali munere fungendo erga me: oblitus es
legis Dei tui, ego etiam obliviscar fi-
liorum tuorum. Secundùm multitudi- 7
nem suam, ita peccaverunt in me. Ex-
ponam gloriam eorum ignominiæ. Come- 8
dunt peccata populi mei, et iniquitatibus
suis tollunt animas eorum. Et qualis 9
efficitur populus meus, talis etiam sacer-
dos. At judicabo cum juxta vias suas,
et retribuam ei juxta cogitationes suas.
Comedent, et non explebuntur: fornicati 10
sunt, at non prosperati; quia deserue-
runt Dominum, ut servarent fornicatio- 11
nem et ebrietatem: et cor populi mei vi-
num excepit. In consultationib⁹ interroga- 12
verunt eum, et in baculis ejus indicave-
runt ei: erraverunt spiritu fornicatio-
nis, et averterunt se à Deo suo. Supra 13
cacumina montium sacrificaverunt, et
super colles immolaverunt, subter quer-
cum, et populum, et arborem umbriferam,
quia commodè tegebant. Propterea for-
nicantur filiæ vestræ, et nurus vestræ
adulterantur; Neque visito filias ve- 14
stras cùm fornicatæ fuerint, neque nu-
rus vestras cùm adulteratæ fuerint:
quoniam isti cum fornicatoribus miscue-
runt sese, et cum fornicatoribus sacri-
ficaverunt, et populus prudens implica-
vit se cum meretrice. Jam tu O Israel 15
ne desipias; et O Juda, ne ingrediaris in
Galgalem; et ne ascendatis ad domum
impietatis, néve juretis per Dominum vi-
ventem. Nam ut vitula refractaria, re- 16
fragatus est Israel. Nunc Dominus pascet
eos velut agnum in loco spatioso.
Aphrem consors idolorum posuit sibi scan- 17
dala: Satisfecerunt Chananæis: forni- 18
cando fornicati sunt: amaverunt infa-
miam: A fremitu com̃ immutatio venti in- 19
vasit alas ej⁹: et erubescent ab altaria sua.

הושע : ה ו

CAP. V.

regis domus & ,Israel domus attendite & ,sacerdotes hoc Audite
1 שמעו זאת הכהנים והקשיבו בית ישראל ובית המלך
,Mispah in fuistis laqueus quoniã : judicium vobis quia ,auscultate
האזינו כי לכם המשפט כי פח הייתם למצפה
declinantes jugulandum ad Et .Tabor super expansum rete &
2 ורשת פרושה על תבור : ושחטה שטים
,Ephraim novi Ego .ipsis omnibus *eruditio* ego & ; *profunda secerunt*
3 העמיקו ואני מוסר לכלם : אני ידעתי אפרים
,Ephraim es fornicatus nunc quia : me à est absconditus non Israel &
וישראל לא נכחד ממני כי עתה הזנית אפרים
ad *revertendum ad* *sua studia* *dabunt* Non .Israel se polluit
4 נטמא ישראל : לא יתנו מעלליהם לשוב אל
Dominum & ,eorum *interiori in* *fornicationum* spiritus quia :suum Deum
אלהיהם כי רוח זנונים בקרבם ואת יהוה
, Israel & : ejus *faciebus* in Israel superbia *respondebit* Et .cognoverũt non
5 לא ידעו : וענה גאון ישראל בפניו וישראל
.eis cum Jehudah etiam *corruit* ; *sua iniquitate in* ruent Ephraim &
ואפרים יכשלו בעונם כשל גם יהודה עמם :
non & , Dominum quærendum ad ibunt *suo bove in &* , *suo pecore In*
6 בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את יהוה ולא
filios quia ,sunt prævaricati Dominum In .eis ab se *subtraxit* ; Invenient
7 ימצאו חלץ מהם : ביהוה בגדו כי בנים
.eorum partibus cum mensis eos *comedet* nunc : genuerunt alienos
זרים ילדו עתה יאכלם חדש את חלקיהם :
taratantarizate : Ramah in tuba ,Ghibhah in buccina Clangite
8 תקעו שופר בגבעה חצצרה ברמה הריעו
die in erit desolationem in Ephraim .Benjamin te post , Beth-aven
9 בית און אחריך בנימן : אפרים לשמה תהיה ביום
principes Fuerunt .*verum feci notum* Israel tribubus in : correctionis
10 תוכחה בשבטי ישראל הודעתי נאמנה : היו שרי
aquam tanquam effundam eos super : terminum *transferentes ut* Jehudah
יהודה כמסיגי גבול עליהם אשפוך כמים
quoniam ; judicio fractus ,Ephraim Oppressus .meam *indignationem*
11 עברתי : עשוק אפרים רצוץ משפט כי
; Ephraim tinea sicut *ego* Et .*jube* post *ivit* ,*voluit*
12 הואיל הלך אחרי צו : ואני כעש לאפרים
,suũ languorem Ephraim vidit Et .Jehudah domui putredo tanquã &
13 וכרקב לבית יהודה : וירא אפרים את חליו
ad misit & , Assur ad Ephraim abiit & ,suam plagam Jehudah &
ויהודה את מזרו וילך אפרים אל אשור וישלח אל
vobis à *curabit* non & ,vos sanare poterit non ipse & : Jareb regem
מלך ירב והוא לא יוכל לרפא לכם ולא יגהה מכם
leunculus veluti & , Ephraim *panthera* ut *ego* Quia .plagam *purulentam*
14 מזור : כי אנכי כשחל לאפרים וככפיר
.*eruens* non & ,tollam ,vadam & ,rapiam ego ego ; Jehudah domui
לבית יהודה אני אני אטרף ואלך אשא ואין מציל :
quærant & ,*delinquant* donec ,meum locum ad revertar ,Vadam
15 אלך אשובה אל מקומי עד אשר יאשמו ובקשו
.me quærent *manè* *ipsis* tribulatione in : *meam facies*
פני בצר להם ישחרנני :

CAP. VI. ו

; nos sanabit & ,rapuit ipse quia ,Dominum ad revertamur & ,Venite
1 לכו ונשובה אל יהוה כי הוא טרף וירפאנו
die in ; *diebus duobus* à nos Vivificabit .nos *fascia* alligabit & ,percussit
2 יך ויחבשנו : יחינו מימים ביום
.ejus *facies ad* vivemus & ,nos suscitabit tertia
השלישי יקמנו ונחיה לפניו :

Versio VULG. LAT.

CAP. V.

1 Audite hoc, sacerdotes; & at-
tendite, domus Israel; & domus
regis, auscultate: quia vobis ju-
dicium est: quoniam laqueus facti
estis Speculationi, & rete expan-
2 sum super Thabor. Et victimas
declinâstis in profundum: & ego
3 eruditor omnium eorum. Ego
scio Ephraim, & Israel est abscon-
ditus à me: quia nunc fornicatus
est Ephraim, contaminatus est
4 Israel. Non dabunt cogitationes
suas ut revertantur ad Deum
suum: quia spiritus fornicationum
in medio eorũ, & Dñm non cog-
5 noverunt. Et respondebit arro-
gantia Israel in facie ejus: & Is-
rael & Ephraim ruent in iniqui-
tate sua, ruet etiã Judas cum eis.
6 In gregibus suis, & in armentis
suis vadent ad quærendum Dñm,
& non invenient: ablatus est ab
7 eis. In Dñm prævaricati sunt, quia
filios alienos genuerunt: nunc de-
vorabit eos mensis cum patribus
8 suis. Clangite buccinâ in Gabaa,
tubâ in Rama: ululate in Beth-
aven, post tergum tuum, Benja-
9 min. Ephraim in desolatione erit
in die correptionis: In tribubus
10 Israel ostendi fidem. Facti sunt
principes Juda quasi assumentes
terminum: super eos effundam,
11 quasi aquam, iram meam. Calu-
mniam patiens est Ephraim, fract⁹
judicio: quoniam cœpit abire
12 post sordes. Et ego quasi tinea
Ephraim: & quasi putredo domui
13 Juda. Et vidit Ephraim languorẽ
suum, & Juda vinculum suum: &
abiit Ephraim ad Assur, & misit
ad regem Ultorem: & ipse non
poterit sanare vos, nec solvere
14 poterit à vobis vinculum. Quoniã
ego quasi leæna Ephraim, & quasi
catulus leonis domui Juda: ego,
ego capiam & vadam: tol-
15 lam, & non est qui eruat. Vadens
revertar ad locum meum: donec
deficiatis, & quæratis faciem
meam.

CAP. VI.

1 In tribulatione sua manè con-
surgent ad me: Venite, & rever-
2 tamur ad Dominum: Quia ipse
cœpit, & sanabit nos: percutiet,
3 & curabit nos. Vivificabit nos
post duos dies: in die tertia su-
scitabit nos, & vivemus in con-
spectu ejus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. ε'.

1 Ἀκούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς, καὶ προσέχετε
οἶκος Ἰσραήλ, καὶ (α) ὁ οἶκος τοῦ βασιλέως
ἐνωτίζεσθε, διότι πρὸς ὑμᾶς ἐστι τὸ κρίμα,
ὅτι παγὶς ἐγενήθητε τῇ Σκοπιᾷ, καὶ ὡς δί-
2 κτυον ἐκτεταμένον ἐπὶ τὸ Ἰταβύριον, Ὃ οἱ
ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατέπηξαν. ἐγὼ δὲ παι-
3 δευτὴς ὑμῶν. Ἐγὼ ἔγνων τὸν Ἐφραίμ, καὶ
Ἰσραὴλ οὐκ (β) ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ· διότι νῦν
ἐξεπόρνευσεν Ἐφραίμ, ἐμιάνθη Ἰσραήλ.
4 Οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβούλια αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι
πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν, ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐν
5 αὐτοῖς ἐστι· τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν. Καὶ τα-
πεινωθήσεται ἡ ὕβρις τοῦ Ἰσραὴλ εἰς πρόσ-
ωπον αὐτοῦ· καὶ Ἰσραὴλ καὶ Ἐφραὶμ ἀσθενή-
σουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν· καὶ ἀσθενήσει (γ) καὶ
6 Ἰούδας μετ' αὐτῶν. Μετὰ προβάτων καὶ μόσχων
πορεύσονται τοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον, καὶ οὐ μὴ
εὕρωσιν αὐτόν· ὅτι (δ) ἐκκέκλικεν ἀπ' αὐ-
7 τῶν, Ὅτι τὸν κύριον ἐγκατέλιπον, (ε) ὅτι τέκνα
ἀλλότρια ἐγεννήθησαν αὐτοῖς· νῦν καταφάγε-
ται αὐτοὺς ἡ (ζ) ἐρυσίβη, καὶ τοὺς κλήρους αὐ-
8 τῶν. Σαλπίσατε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνούς, ἠ-
χήσατε ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ
9 Ὤν, ἐξέστη Βενιαμίν, Ἐφραὶμ εἰς ἀφανι-
σμὸν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγχου. ἐν ταῖς φυ-
10 λαῖς τοῦ Ἰσραὴλ ἔδειξα πιστά. Ἐγένοντο οἱ
ἄρχοντες Ἰούδα ὡς μετατιθέντες ὅρια, ἐπ'
11 αὐτοὺς ἐκχεῶ ὡς ὕδωρ τὸ ὅρμημά μου. Καὶ κατ-
εδυνάστευσεν Ἐφραὶμ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ, καὶ κατ-
επάτησε (η) τὸ κρίμα, ὅτι ἤρξατο πορεύεσθαι
12 ὀπίσω τῶν ματαίων. Καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ τῷ
13 Ἐφραίμ, καὶ ὡς κέντρον τῷ οἴκῳ Ἰούδα. Καὶ
εἶδεν Ἐφραὶμ τὴν νόσον αὐτοῦ, καὶ Ἰούδας τὴν ὀ-
δύνην αὐτοῦ. καὶ ἐπορεύθη Ἐφραὶμ πρὸς Ἀσ-
συρίους, καὶ ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς βασιλέα
Ἰαρείμ· καὶ (θ) αὐτὸς οὐκ ἠδυνάσθη ἰάσασθαι ὑμᾶς,
14 καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνη. Διότι ἐγώ
εἰμι ὡς πανθὴρ τῷ Ἐφραίμ, καὶ ὡς λέων τῷ
οἴκῳ Ἰούδα. καὶ ἐγὼ ἁρπῶμαι, καὶ πορεύσομαι,
15 καὶ λήψομαι, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος. Πο-
ρεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου, ἕως
οὗ ἀφανισθῶσι, καὶ (ι) ζητήσουσι τὸ πρόσωπόν
μου.

Ibo, & revertar in locum meum; donec dispereant, & quærent faciem meam.

MS.A. (α) οἶκος (β) ἄπεστιν (γ) καί γε (δ) ἐξέκλινεν (ε) καὶ τέκνα (ζ) ἐρυσίβη, (η) κρίμα, (θ) αὐτὸς (ι) ἐπιζητήσουσιν

ΚΕΦ. ς'.

1 Ἐν θλίψει αὐτῶν ὀρθριοῦσι πρός με, λέ-
γοντες, Πορευθῶμεν, καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς
2 κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, Ὅτι αὐτὸς ἥρπακε,
καὶ ἰάσεται ἡμᾶς, πατάξει, καὶ μοτώσει ἡμᾶς,
3 Ὑγιάσει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας· ἐν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ τρίτῃ (α) ἐξαναστησόμεθα, καὶ ζησόμεθα
ἐνώπιον αὐτοῦ,

MS.A. (α) ἀναστησόμεθα,

CAP. V.

1 *Audite hæc, sacerdotes, & attendite, domus Israel, & domus regis, auribus percipite: ad vos enim est judicium: quia laquei facti estis Speculationi, &*
2 *sicut rete expansum super (a) Itabyrium: Quod, qui capiunt venationem, confixerunt. Ego enim magister vester:*
3 *Ego cognovi Ephræm: & Israel non recessit à me. Quia nunc fornicatus est Ephræm: commaculatus est Israel:*
4 *Non dederunt cogitationes suas, ut reverterentur ad Deum suum: quia spiritus fornicationis est in eis: Dominum autem non cognoverunt.*
5 *Et humiliabitur (b) injuria Israel in faciem ejus. Et Israel, & Ephræm infirmabuntur in iniquitatibus suis. Et infirmabitur etiam Judas cum eis.*
6 *Cum ovibus, & vitulis ibunt ad quærendum Dominum, & non invenient eum. Declinavit enim ab illis:*
7 *Quia Dominum reliquerunt; quia filios alienos genuerunt sibi: nunc devorabit eos (c) rubigo, & (d) cleros eorum.*
8 *Clangite tubâ super colles, sonate super excelsa, prædicate in domo On: mente excidit Benjamin:*
9 *Ephræm in desolationem factus est in diebus correptionis. In tribubus Israel ostendi fidelia:*
10 *Facti sunt principes Juda, quasi transferentes terminos: super eos effundam, sicut aquam, impetum meum.*
11 *Oppressit Ephræm adversarium suum, conculcavit judicium: quia cœpit abire post vana.*
12 *Et ego, quasi conturbatio Ephræm, & quasi stimulus domui Juda.*
13 *Et vidit Ephræm infirmitatem suam, & Judas dolorem suum. Et abiit Ephræm ad Assyrios, & misit (e) legatos ad regem (f) Jarim. Et ipse non potuit (g) sanare vos: & non cessabit à vobis (h) dolor.*
14 *Quia ego sum quasi panther Ephræm, & quasi leo domui Juda. Et ego rapiam, & vadam, & tollam: & non erit, qui eruat.*
15

CAP. VI.

1 *In tribulatione sua manè vigilabunt ad me, dicentes; Eamus, & revertamur ad Dominum Deum*
2 *nostrum: Quia ipse (a) rapuit, & sanabit nos; percutiet, & (b) curabit nos:*
3 *Sanos nos faciet post dies duos: in die tertio resurgemus, & vivemus coram eo,*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 שמעו דא כהניא וקבילו בית ישראל ובית מלכא אציתו הלא לכון למדע דינא ארי
2 תקלא הויתון למלפכון וכמצדא דפריסא על טור רם : ודבחן לטעון מסגן ואנא מיתי
3 יסורין לכולהון : קדמי גלן עובדי דבית אפרים ודבית ישראל לא מטמרין מן קדמי ארי
4 כען טען בית אפרים אסתאבו בית ישראל : לא שבקין עובדיהון למתב לפולחנא
5 דאלההון ארי רוח דטעו ביניהון ואולפן מן קדם יי לא תבעו : וימאך יקר ישראל ואנון
חזן ודבית ישראל ודבית אפרים יתקלון בחוביהון יתקלון אף דבית יהודה עמהון :
6 בענהון ובתוריהון יהכון למתבע אולפן מן קדם יי ולא ישכחון סליק שכנתי מנהון :
7 במימרא דיי שקרו ארי בנין מבנת עממיא קימו להון כען איתי עליהון עממין ירח בירח
8 ויבזון ית פרי ארעהון : נביא ארימו קלכון כשופרא אתנבו דייתון עליהון עממיא
קטולין על דאמלכו ית שאול דמגבעתא אציחו כד בחצוצרתא אמרו דייתון עליהון
מלכין במשריתהון על דלא קבילו לפתגמי שמואל דמרמתא בסרו עליהון יבבות
עבדי קרבא על דשקרו במימרי ואסתחרו לאחורא מבתר פולחני ולא פלחו קדמי
9 במקדשא די בארע שבטא בנימין : בית אפרים לצדו תהי ביום תושלמת חובין ברם
10 בשבטיא דישראל הודעת אוריתא : הוו רברבי יהודה כמשני תחום עליהון אשפוך
11 כמיא חמתי : אניסין דבית אפרים כבישין בדיניהון ארי אתפניאו דיניהון למטעי בתר
12 ממון דשקר : ומימרי כעשא לדבית אפרים וכרקבא לדבית יהודה : וחזא אפרים ית
13 מרעיה ויהודה ית מכאוביה ואזלו דבית אפרים לאתור ושלחו למלכא דייתי לאתפרע
14 להון נביא אמר להון הוא לא יכיל לאסאה לכון ולא יניח מנכון מכאוב : ארי מימרי
כליתא לדבית אפרים וכבר אריון לדבית יהודה אנא במימרי אקטול ואעדי ארים
15 גבורתי ולית דמשיזב : אסלק שכנתי אתוב למדור קודשי די בשמיא עד דידעון דחבו
ויבעון מן קדמי כד תעוק להון יבעון דחלתי :
ו
1 יימרון אתו ונתוב לפלחנא דיי ארי הוא די מחנא ויסגנא ודאיתי עלנא תבר יניח לנא :
2 יחיננא ליומי נחמתא דעתידין למיתי ביום אחיות מיתיא יקימננא ונחי קדמוהי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. V.

Audite hoc sacerdotes & attendite dom⁹ Israel, & dom⁹ regis auscultate. 1
Nunquid vestra refert dignoscere judiciũ? offendiculũ etenim fuistis doctori-
b⁹ vestris, & veluti rete q expansũ est sup montẽ excelsũ. Et sacrificant idolis 2
largissimè, & ego adduco correptiones sup omnes illos. Palã nota mihi sunt 3
opera Ephraim, & dom⁹ Israel non abscondita sunt à conspectu meo; siquidẽ
nunc erraverũt viri dom⁹ Ephraim, contaminata est dom⁹ Israelitica. Nõ mittũ 4
faciunt opera sua quò convertantur ad cultũ Dei sui, quia spirit⁹ erroris ver-
satur inter eos, & doctrinã à facie Dñi non quæsiverunt. Et deprimetur glo- 5
ria Israel ipsis videntibus; & dom⁹ Israel atq; familia Ephraim corruent in
peccatis suis, corruent perinde viri dom⁹ Jehuda cum eis. Cùm ovib⁹ suis 6
ac bob⁹ ibunt quæsitũ responsũ à facie Dñi, sed non invenient; [*quippe*] sub-
duxit se majestas *mea* ab eis. In verbũ Dñi perperam egerunt, quia filios de 7
filiab⁹ gentiũ sibi statuerunt, nunc adducã adversũ eos populos per singulos
menses qui populabuntur fruct⁹ terræ eorũ. Prophetæ levate vocẽ vestram 8
velut buccinã, prophetate venturos contra eos populos interfectores, eò quòd
crearunt regẽ Saulem, qui erat de Gabaa: proclamate veluti tubã, prædicite
adventuros adversũ eos reges cum suis exercitib⁹, eò q minimè susceperint
verba Samuelis, qui erat de Ramatha: annuntiate eis vociferationẽ bellatorũ,
eò q prævaricati sunt in verbũ meũ, & conversi sunt retrorsũ à cultu meo, 9
nec servierunt corã me in *sanctuario quod* stat in terra trib⁹ Benjamin. Do-
mus Ephraim in desolationẽ *erit* in die retributionis peccatorũ: veruntamẽ 10
in tribub⁹ Israel notã feci legẽ. Fuerũt principes Jehuda quasi mutantes ter- 11
minũ: sup eos effundã sicut aquas irã meã. Vim patientes sunt viri domus
Ephraim oppressi in judiciis suis: quia se verterunt judices eorũ, ut errarent 12
post mammona iniquitatis. Verbũ autẽ meũ erit quasi tinea domui Ephraim, 13
& quasi putredo domui Jehuda. Et vidit Ephraim infirmitatẽ suã, & Jehuda
dolorẽ suũ: & abierunt viri dom⁹ Ephraim ad Assur, & miserũt ad regẽ ut
adventaret ultũ eos. Propheta dic eis, Non poterit sanitatẽ conferre vobis, 14
neq; sedabit vestrũ dolorẽ. Verbũ enim meũ quasi leæna erit domui Eph-
raim, & quasi catul⁹ leonũ domui Jehuda. Ego in verbo meo occidã, transi- 15
bo, & extollã *potentiã meã*, nec erit qui eruat. Auferã majestatẽ meã, rever-
tar in habitaculũ sanctitatis meæ q est in cœlis, donec norint se peccâsse et
deprecentur ante me; cum ingruerit eis angustia, requirent timorem mei.

CAP. VI.

Dicent, Venite & revertamur ad cultum Dñi: nam ipse qui percussit nos 1
& sanabit nos; & qui induxit super nos interitum, refocillabit nos. Vita 2
donabit nos in diebus consolationis qui venturi sunt, in die resurrectionis mortuorum suscitabit nos & vivemus coram eo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܦܨܠܐ * ܗ * ܫܡܥܘ ܗܕܐ ܟܗܢܐ: ܘܨܘܬܘ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ.. ܘܒܝܬ
ܡܠܟܐ ܐܨܬܘ. ܡܛܠ ܕܕܝܠܟܘܢ ܗܘ ܕܝܢܐ. ܕܦܚܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܕܘܩܐ. ܘܡܨܝܕܬܐ ܕܦܪܝܣܐ
2 3 ܥܠ ܛܒܘܪ. * ܘܨܝܕܐ ܕܨܝܕܝܢ. ܥܡܩܘ ܦܚܐ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܪܕܐ ܠܟܠܗܘܢ. * ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܦܪܝܡ.
4 ܘܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܟܣܐ ܡܢܝ. ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܙܢܝ ܐܦܪܝܡ. ܘܐܛܢܦ ܐܝܣܪܝܠ.. * ܠܐ ܫܒܩܘ
ܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ. ܕܢܦܢܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܕܙܢܝܘܬܐ ܒܓܘܗܘܢ.
5 ܘܠܡܪܝܐ ܠܐ ܝܕܥܘ. * ܘܢܬܡܟܟ ܫܘܒܗܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܘܐܦܪܝܡ
6 ܢܬܬܩܠܘܢ ܒܥܘܠܗܘܢ. ܘܢܬܬܩܠ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܥܡܗܘܢ. * ܒܥܢܗܘܢ ܘܒܬܘܪܝܗܘܢ
7 ܢܐܙܠܘܢ ܠܡܒܥܝܗ ܠܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢܗ. ܡܛܠ ܕܦܪܩ ܡܢܗܘܢ. * ܒܡܪܝܐ
8 ܕܓܠܘ: ܡܛܠ ܕܒܢܝܐ ܢܘܟܪܝܐ ܐܘܠܕܘ. * ܩܥܘ ܒܫܝܦܘܪܐ ܒܓܒܥܬܐ. ܘܩܪܢܐ ܒܪܡܬܐ.
9 ܐܝܒܒܘ ܒܝܬ ܐܘܢ: ܒܬܪܟ ܒܢܝܡܝܢ. * ܐܦܪܝܡ ܠܚܘܪܒܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܡܟܣܢܘܬܐ.
10 ܒܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܘܕܥܬ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܗܘܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ: ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܡܫܢܝܢ
11 ܬܚܘܡܐ. ܥܠܝܗܘܢ ܐܫܘܕ ܐܝܟ ܡܝܐ ܚܡܬܝ. * ܥܠܝܒ ܐܦܪܝܡ ܘܐܬܥܨܝ ܒܕܝܢܐ. ܡܛܠ
12 ܕܨܒܐ ܠܡܐܙܠ ܒܬܪ ܣܪܝܩܘܬܐ. * ܘܐܢܐ ܐܝܟ ܕܘܠܚܐ ܠܐܦܪܝܡ. ܘܐܝܟ ܐܪܝܐ ܠܒܝܬ
13 ܝܗܘܕܐ. * ܘܚܙܐ ܐܦܪܝܡ ܟܘܪܗܢܗ. ܘܝܗܘܕܐ ܟܐܒܘܗܝ. ܘܐܙܠ ܐܦܪܝܡ ܠܐܬܘܪ. ܘܫܕܪ ܠܘܬ
14 ܡܠܟܐ ܕܝܪܒ. ܘܗܘ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܐܣܝܘܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܣܚܦ ܡܢܟܘܢ ܟܐܒܝܟܘܢ. * ܡܛܠ
ܕܐܢܐ ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܠܐܦܪܝܡ. ܘܐܝܟ ܓܘܪܝܐ ܕܐܪܝܐ ܠܝܗܘܕܐ. ܐܢܐ ܐܛܪܘܦ ܘܐܙܠ. ܘܐܫܩܘܠ
15 ܘܠܝܬ ܕܡܦܨܐ. * ܐܗܦܘܟ ܐܙܠ ܠܐܬܪܝ. ܥܕܡܐ ܕܢܬܚܝܒܘܢ ܘܢܒܥܘܢ ܐܦܝ. ܘܒܐܘܠܨܢܗܘܢ
ܢܩܕܡܘܢ ܠܘܬܝ. * ܦܨܠܐ * ܘ *
1 * ܘܢܐܡܪܘܢ. ܬܘ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܕܗܘ ܡܚܢ. ܘܗܘ ܢܐܣܝܢ. ܘܡܚܐ. ܘܗܘ ܢܚܒܘܫ
2 * ܘܢܚܝܢ ܠܝܘܡܬܐ. ܘܒܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܝܡܢ. ܘܢܚܐ ܩܕܡܘܗܝ.

CAP. V.

Audite hoc Sacerdotes, auscultate Israelitæ, 1
& domus regis aurem præbete, nam ad vos
pertinet judicium, qui laquei facti estis specu-
latoribus, & rete expansum super Thabore, Et 2
venatores venantes, abscondentes laqueos,
equidem hos homines castigabo. Ego novi 3
Aphremum, & Israel me non latet. Quia nunc
scortatus est Aphrem, & polluit se Israel; Non 4
permittunt eis facinora eorum convertere se
ad Deum suum. Quia spiritus scortationis est
in præcordiis eorũ, & Dominum non cogno-
scunt; Humiliabitur fastus Israelis coram ipso, 5
& Israel atque Aphrem impingentur scelere
suo, & impingetur etiam Juda cum eis. Cum 6
ovibus & bobus suis ibunt quæsitum Domi-
num, & non invenient eum; quia recessit ab 7
eis. Siquidem in Dominum mentiti sunt, quia
filios extraneos pepererunt. Clangite buccinâ 8
in colle, & cornu in Rama: clanxerunt Beth-
avanitæ post te Benjamin. Aphrem in vasta- 9
tionem abibit die correptionis: in natione
Israelitica notam faciã fidem. Facti sunt prin- 10
cipes Judæ similes iis qui movent terminum:
super eos effundam iram meam sicut aquam.
Premitur Aphrem & urgetur in judicio, quia 11
voluit sectari vanitates. Et ego ero ceu pertur- 12
batio Aphremo, & sicut leo Judæis. Sed vi- 13
dens Aphrem ægritudines suas, & Juda dolo-
res suos; contulit se Aphrem ad Assur, mi-
sitque ad regem Jareb: sed is neque mederi
potest vobis, neque curare vos à doloribus
vestris. Nam ego sum ut leo Aphremo, & ut 14
catulus leonis Judæis: ego prædabor, abibo,
& asportabo, nemine vindicante. Reversus 15
abibo in locum meum, donec victi requi-
rant faciam meam, & calamitate sua accedant
ad me diluculò,

CAP. VI.

Et dicant; Revertamur, eamus ad Domi- 1
num: qui nos percussit, ipsemet sanabit nos:
qui nos fregit, idem obligabit nos, Vivósque 2
servabit nos diebus *aliquot*: & die tertiâ
suscitabit nos, & vivemus coram eo,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الخامس * اسمعوا هذه ايها الكهنة * واصغ يا بيت اسرايل * وانصتوا يا
بيت الملك * من اجل ان الحكم هو معكم * لانكم صرتم فخا في المسالك * ومثل شبكة
2 3 مبسوطة على جبل تابور * التي نصبها الصيادون للصيد * وانا مودبكم * انا عرفت افرام
4 واسرايل لم يبعد عني * من اجل ان افرام زنا * الان تنجس اسرايل * لم يعطوا اراءهم ليرجعوا
5 الى الههم * لان روح الزنا هو فيهم * ولم يعرفوا الرب * ويذل تكبر اسرايل في وجهه * واسرايل
6 وافرام يضعفان بظلاماتهما * ويضعف يهودا معهما * مع الخراف والعجول يسيرون ليطلبوا
7 الرب * ولا يجدونه * لانه مال عنهم * لانهم تركوا الرب * لان الاولاد الغرباء ولدوا لهم * الان
8 ياكلهم القمل واراضيهم * بوقوا بالبوق على الاكام * جدوا على المرتفعات * نادوا في البيت
9 بنيامين دهش * افرام صار للهلاك في ايام التبكيت * في قبايل اسرايل اظهرت امانات
10 11 * صاروا روساء يهودا مثل معبري الحدود * عليهم اصب مثل الماء غضبي * تقوى افرام
12 على خصمه * وداس الحكم * لانه ابتدا ان يسير خلف الاباطيل * وانا مثل الاضطراب
13 لافرام * ومثل المخاض لبيت يهودا * وعلم افرام مرضه ويهودا وجعه * ومضى افرام الى الموصليين
وارسل شفعاء الى ملك يارم * وهو لم يقدر ان يشفيكم * ولم يكف الوجع منكم
14 * من اجل اني انا مثل النمر لافرام * ومثل الاسد لبيت يهودا * وانا اخطف واذهب * واخذ
15 وليس يكون منقذ * امضي واعود الى موضعي الى ان يفنوا * ويطلبون وجهي في شدتهم
يبكرون الي * الفصل السادس *
1 * قايلين * تعالوا نذهب ونرجع الى الرب الهنا * لانه هو خطف وشفانا * يضرب ويداوينا
2 * يعافينا بعد يومين * في اليوم الثالث * ونقوم ونحيا امامه *

CAP. V.

Audite hæc O sacerdotes, aurem præ- 1
be O domus Israelis, & ausculta O do-
mus regis; quia judicium penes vos est:
nam facti estis laqueus in via, & sicut
rete expansum super monte Thabor,
Quod venatores tetenderunt ad venan- 2
dum: Ego sanè castigaturus sum vos.
Ego novi Aphremum, et Israel non longè 3
abest à me. Quia Aphrem fornicatus est,
nunc conspurcatus Israel; Non adhi- 4
bent mentes suas ut revertantur ad Deum
suum. Quandoquidem spiritus fornicati-
onis est in eis, nec Dominum agnoscunt;
Deprimetur arrogantia Israelis in con- 5
spectu ipsius, & tam Israel quàm Aphrem
infirmabuntur ob iniquitates suas, & in-
firmabitur Juda cum ipsis. Cum agnis et 6
vitulis ibunt quæsitum Dominum, sed non
invenient eum; quia deflexit ab eis, Eò 7
quòd dereliquerint Dominum: quia filii
extranei nati sunt in eis, pediculi devo-
rabunt eos & terras eorum. Clangite buc- 8
cinâ super collibus, concentum edite su-
per excelsis, clamate in domo; Benjamin
obstupuit, Aphrem ad interitum reda- 9
ctus est in diebus correptionis, in tribubus
Israelis patefeci fidelitates. Facti sunt 10
principes Judæ similes immutantibus li-
mites, super eos effundam velut aquam im-
petum meum. Prævaluit Aphrem ad- 11
versariis suis; & conculcavit judicium,
quia cœpit abire post vanitates. At ego 12
fui tanquam perturbatio Aphremo, &
tanquam stimulus domui Judæ. Verùm 13
sentiens Aphrem morbum suum, & Juda
dolorem suum, abiit Aphrem ad Assyrios,
misitque suffragatores ad regem Jarim;
sed is non potuit sanare vos, neque desiit
à vobis dolor. Quoniam ego sum tan- 14
quam panthera Aphremo, & tanquam leo
domui Judæ: & ego rapiam & abibo;
tollam, & non erit qui eruat. Abiens re- 15
vertar ad locum meum, donec absuman-
tur: & quærent faciem meam in tribu-
latione sua, manè surgent ad me,

CAP. VI.

Dicentes; Agite, eamus & revertamur 1
ad Dominum Deum nostrum: quoniam ipse
rapuit, tum sanavit nos: percutiet, tum me-
debitur nobis; Sanitatem restituet nobis 2
post biduum, die tertio; & resurgemus,
vivemúsque coram eo;

הושע : ז

est præparatus aurora tanquam: Dominum *sciendum ad sequemur*, Sciemusque
3 ונדעה נרדפה לדעת את־יהוה כשחר נכון
temporane⁹ serotin⁹ veluti, nobis imber tanquam veniet & ; ejus egressus
מצאו ויבוא כגשם לנו כמלקוש יורה
? Jehudah tibi faciam quid ? Ephraim tibi faciam Quid .terræ
4 ארץ : מה־אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה
.vadens *mancans* eos tanquam &, matutina nubes ut vestra misericordia &
וחסדכם כענן־בקר וכטל משכים הלך :
: mei oris verbis *in* eos occidi ; prophetas *in* succidi Propterea
5 על־כן חצבתי בנביאים הרגתים באמרי־פי
; sacrificium non & , *volui* misericordiam Quia .*egredietur* lux tua judicia &
6 ומשפטיך אור יצא : כי חסד חפצתי ולא־זבח
sunt transgressi Adam sicut ipsi Et .*ascensionibus* præ Dei scientiam &
7 ודעת אלהים מעלות : והמה כאדם עברו
; iniquitatem operantiũ civitas Ghilhad .me in sunt prævaricati ibi ; pactum
8 ברית שם בגדו בי : גלעד קרית פעלי און
sacerdotum *societatem* , latrones virum *expectare juxta* Et .sanguine à fœdata
9 עקבה מדם : וכחכי איש גדודים חבר כהנים
Israel domo In .fecerunt *scelus* quia : *humero* interficiebant via
10 דרך ירצחו שכמה כי זמה עשו : בבית ישראל
.Israel se contaminavit , Ephraim fornicatio ibi ; *turpitudinem* vidi
ראיתי שעריריה שם זנות לאפרים נטמא ישראל :
.mei populi captivitatẽ *me convertendo in*, tibi *messem* posuit Jehudah Etiam
11 גם־יהודה שת קציר לך בשובי שבות עמי :

CAP. VII. ז

malitia & , Ephraim iniquitas se discooperuit & , Israel *me sanare Secundùm*
1 כרפאי לישראל ונגלה עון אפרים ורעות
latro spoliavit , est ingressus fur & : mendaciũ sunt operati quia , Someron
שמרון כי פעלו שקר וגנב יבוא פשט גדוד
eorum malitiæ omnis , suo corde in *dicent* non Et .foris
2 בחוץ : ובל־יאמרו ללבבם כל־רעתם
meis faciebus coram , eorum *studia* eos circundederunt nunc : sum recordatus
זכרתי עתה סבבום מעלליהם נגד פני
suis mendaciis *in* & ; regem lætificaverunt sua malitia *In* .*fuerunt*
3 היו : ברעתם ישמחו־מלך ובכחשיהם
: *panifice* à succensus clibanus sicut , *adulterantes* ii Omnes .principes
4 שרים : כלם מנאפים כמו תנור בערה מאפה
Die .*eam fermentari ad usque pastam subigendo à excitando ab* cessabit
5 ישבות מעיר מלוש בצק עד־חמצתו : יום
suã manũ protraxit ; vino à utre principes fecerunt ægrotare *nostri regis*
מלכנו החלו שרים חמת מיין משך ידו
, suum cor clibanum veluti applicuerunt Quia .illusoribus cum
6 את־לצצים : כי־קרבו כתנור לבם
succensus ipse manè , eos coquens dormivit nocte tota ; *eos insidiando* in
בארבם כל־הלילה ישן אפהם בקר הוא בער
, clibanus veluti se calefecerunt Omnes .flammæ ignis tanquam
7 כאש להבה : כלם יחמו כתנור
clamans non , ceciderunt eorum reges omnes ; suos judices devoraverunt &
ואכלו את־שפטיהם כל־מלכיהם נפלו אין־קרא
Ephraim ; se commiscuit *ipse* populis *in* Ephraim .me ad eos inter
8 בהם אלי : אפרים בעמים הוא יתבולל אפרים
: nescivit ipse &, ejus robur alieni Comederunt .*versum* non *libum* fuit
9 היה עגה בלי הפוכה : אכלו זרים כחו והוא לא ידע
.nescivit *ipse* &, eo in se sparsit canicies etiam
גם־שיבה זרקה בו והוא לא ידע :

Versio VULG. LAT.

Sciemus, sequemúrque ut cogno-
scamus Dominum: quasi diluculũ
præparatus est egressus ejus, & ve-
niet quasi imber nobis tempora-
4 neus, & serotinus terræ. Quid fa-
ciam tibi, Ephraim? quid faciam
tibi, Juda? misericordia vestra
quasi nubes matutina, & quasi ros
5 manè pertransiens. Propter hoc
dolavi in prophetis, occidi eos in
verbis oris mei: & judicia tua
6 quasi lux egredientur. Quia mise-
ricordiam volui, & non sacrificiũ;
& scientiam Dei, plusquàm ho-
7 locausta. Ipsi autem sicut Adam
transgressi sunt pactum, ibi præ-
8 varicati sunt in me. Galaad civi-
tas operantium idolum, supplan-
9 tata sanguine. Et quasi fauces vi-
rorum latronum, particeps sacer-
dotum, in via interficientium per-
gentes de Sichem: quia scel⁹ ope-
10 rati sunt. In domo Israel vidi hor-
rendũ: ibi fornicationes Ephraim:
11 contaminatus est Israel. Sed &, Ju-
da, pone messem tibi, cùm conver-
tero captivitatem populi mei.

CAP. VII.

1 Cum sanare vellem Israel, re-
velata est iniquitas Ephraim, &
malitia Samariæ, quia operati sunt
mendaciũ: & fur ingressus est spo-
2 lians, latrunculus foris. Et ne fortè
dicant in cordibus suis, omnẽ ma-
litiam eorum me recordatũ: nunc
circumdederunt eos adinventio-
nes suæ, corã facie mea factæ sunt.
3 In malitia sua lætificaverunt re-
gem: & in mendaciis suis princi-
4 pes. Omnes adulterantes, quasi
clibanus succensus à coquente:
quievit paululùm civitas à com-
mistione fermenti, donec fermen-
5 taretur totum. Dies regis nostri:
cœperunt principes furere à vi-
no: extendit manum suam cum
6 illusoribus. Quia applicuerunt
quasi clibanum cor suum, cùm
insidiaretur eis: totã nocte dormi-
vit coquens eos, manè ipse suc-
7 census quasi ignis flammæ. Omnes
calefacti sunt quasi clibanus, &
devoraverunt judices suos: omnes
reges eorum ceciderunt: non est
8 qui clamet in eis ad me. Ephraim
in populis ipse commiscebatur:
Ephraim factus est subcinericius
9 panis, qui non reversatur. Come-
derunt alieni robur ejus, & ipse
nescivit: sed & cani effusi sunt
in eo, & ipse ignoravit.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

Καὶ γνωσόμεθα. διώξωμεν τοῦ γνῶναι τὸν κύ-
ριον· ὡς ὄρθρον ἕτοιμον εὑρήσομεν αὐτὸν, καὶ
ἥξει ὡς ὑετὸς ἡμῖν πρώϊμος καὶ ὄψιμος (β)
4 γῇ. Τί σοι ποιήσω Ἐφραίμ; τί σοι ποιήσω
Ἰούδα; τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊ-
5 νὴ, καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ πορευομένη. Διὰ
τοῦτο ἀπεθέρισα τοὺς προφήτας ὑμῶν· ἀπέ-
κτεινα αὐτοὺς ἐν (γ) ῥήματι στόματός μου· καὶ
6 τὸ κρίμα μου ὡς φῶς ἐξελεύσεται. Διότι ἔ-
λεος θέλω (δ) ἢ θυσίαν, καὶ ἐπίγνωσιν Θεοῦ
7 ἢ ὁλοκαυτώματα. Αὐτοὶ δέ εἰσιν ὡς ἄν-
θρωπος παραβαίνων διαθήκην. ἐκεῖ κατε-
8 φρόνησέ μου Γαλαὰδ πόλις, ἐργαζομένη
9 μάταια, ταράσσουσα ὕδωρ, Καὶ ἡ ἰσχύς σου
ἀνδρὸς πειρατοῦ. ἔκρυψαν ἱερεῖς ὁδὸν (ε),
10 ἐφόνευσαν Σίκιμα, ὅτι ἀνομίαν ἐποίησαν. Ἐν
τῷ οἴκῳ (ζ) τοῦ Ἰσραὴλ εἶδον φρικώδη, ἐκεῖ
11 πορνείαν τοῦ Ἐφραίμ. ἐμιάνθη Ἰσραὴλ Καὶ
(η) Ἰούδα. ἄρχου τρυγᾶν σεαυτῷ, ἐν τῷ
ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου.

Et sciemus. Persequamur, ut co-
gnoscamus Dominum: quasi mane
paratum inveniemus eum: & ve-
niet nobis quasi pluvia tempora-
nea, & serotina terræ. Quid fa-
ciam tibi, Ephræm? Quid faciam 4
tibi, Juda? Misericordia autem
vestra, quasi nubes matutina, &
quasi ros matutinus pertransiens.
Propterea succîdi prophetas ve- 5
stros: occîdi eos in verbo oris mei:
& judicium (c) meum, quasi lux
egredietur. Quia misericordiam 6
volo, (d) quàm sacrificium, &
scientiam Dei magis, quàm holo-
causta. Ipsi verò sunt, sicut homo 7
(e) præteriens testamentum. (f)
Ibi contempsit me Gilaad, civi- 8
tas, quæ operatur vana et contur-
bat aquã: Et (g) fortitudo tua vi- 9
ri piratæ. Absconderût sacerdotes
(h) viã, interfecerût Sicima, quia
iniquitatẽ operati sunt. In domo 10
Israel vidi horribilia; ibi fornica-
tionem Ephræm: contaminat⁹ est
Israel, Et (i) Juda. Incipe vindemiare tibi, cùm converte-
ro captivitatẽ populi mei. 11

MS.A. (β) τῇ γῇ. (γ) ῥήμασιν (δ) καὶ οὐ (ε) κυρίου, (ζ) Ἰσραήλ· (η) Ἰούδας.

ΚΕΦ. Ζ.

1 ΕΝ τῷ ἰάσασθαί με τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπο-
καλυφθήσεται ἡ ἀδικία Ἐφραίμ, καὶ ἡ κακία
Σαμαρείας, ὅτι εἰργάσαντο ψευδῆ. καὶ κλέ-
πτης πρὸς αὐτὸν εἰσελεύσεται, ἐκδιδύσκων
2 λῃστὴς ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ, Ὅπως (α) συνᾴ-
δωσιν ὡς ᾄδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. πά-
σας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. νῦν (β)
ἐκύκλωσαν αὐτοὺς τὰ διαβούλια αὐτῶν,
3 ἀπέναντι τοῦ προσώπου μου ἐγένοντο. Ἐν ταῖς
κακίαις αὐτῶν εὔφραναν βασιλεῖς, καὶ ἐν
4 ταῖς ψεύδεσιν αὐτῶν ἄρχοντας. Πάντες
μοιχεύοντες ὡς κλίβανος καιόμενος εἰς
πέψιν κατακαύματος ἀπὸ τῆς φλογὸς, ἀπὸ
φυράσεως στέατος, ἕως τοῦ ζυμωθῆναι αὐτό.
5 (γ) Ἡμέραι τῶν βασιλέων ὑμῶν, ἤρξαντο οἱ
ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου, ἐξέτεινε τὴν χεῖ-
6 ρα αὐτοῦ μετὰ λοιμῶν. Διότι ἀνεκαύθησαν ὡς
κλίβανος αἱ καρδίαι αὐτῶν, ἐν τῷ κατα-
ράσσειν αὐτοὺς ὅλην τὴν νύκτα· ὕπνου Ἐφραὶμ
ἐνεπλήσθη, πρωῒ (ζ) ἐγενήθη, ἀνεκαύθη ὡς
7 (δ) πυρὸς φέγγος. Πάντες ἐθερμάνθησαν
ὡς κλίβανος (ε), καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς
αὐτῶν· πάντες οἱ βασιλεῖς αὐτῶν (θ) ἔπεσαν,
οὐκ ἦν (ι) ἐν αὐτοῖς ὁ ἐπικαλούμενος πρὸς
8 με. Ἐφραὶμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ (κ) συνε-
μίγνυτο, Ἐφραὶμ ἐγένετο ἐγκρυφίας, οὐ με-
9 ταστρεφόμενος. Κατέφαγον ἀλλότριοι τὴν
ἰσχὺν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ οὐκ (λ) ἔγνω· καὶ πολιαὶ
ἐξήνθησαν αὐτῷ, καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω.

CAP. VII.

Cum (a) sanare ego Israel, & 1
(b) revelabitur iniquitas Ephræm,
& malitia Samariæ: quia opera-
ti sunt mendacia. Et fur ad eum (c)
ingredietur, spolians latro in via
ejus: ut concinant quasi concinen- 2
tes corde suo. Omnes malitias eorum
recordatus sum. Nunc circum-
dederût eos (d) cogitationes suæ
contra faciẽ meã factæ sunt. In 3
malitiis suis lætificaverunt (e) re-
ges, et in mendaciis suis principes.
Omnes adulterantes, quasi clibanus 4
accensus ad coquendum, (f) de-
ustionis à flamma, à commistio-
ne fermenti, donec (g) ipsum fer-
mentaretur. Dies regum vestrorũ. 5
Cœperunt principes furere à vino:
extendit manum suã cum pesti-
lentib⁹: Quia succensa sunt, quasi 6
cliban⁹, corda eorũ, cũ (h) præci-
pitarêtur ipsi tota nocte, Ephrem
somno repletus est: manè factum
est: accensus est, quasi ignis flam-
ma. Omnes calefacti sunt, quasi 7
(i) cliban⁹: & devoraverunt ju-
dices suos. Omnes reges eorum ce-
ciderunt: non (k) fuit in eis, qui
invocaret me. Ephræm in populis 8
suis commiscebatur: Ephrem fa-
ctus est subcineritius, qui non re-
versatur. Comederunt alieni forti- 9
tudinem ejus, ipse verò nescivit:
& cani effloruerunt ei, & ipse
ignoravit.

MS.A. (α) συνᾴδουσιν ὡς συνᾴδοντες (β) ἐκύκλωσεν (γ) Αἱ ἡμέραι (ζ) ἐγενήθη, (δ) πῦρ (ε) πυρὸς καιομένου αἱ καρδίαι αὐτῶν, καὶ κατέφαγεν πῦρ τοὺς κριτάς (θ) ἔπεσον, (ι) ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρὸς ἐμέ. (κ) συνανεμίγνυτο, (λ) ἐπέγνω·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ונילף נרדוף למדע ית דחלתא דיי כנהור צפרא דמקשיט במפקיה וייתין ברכן לנא
4 כמטר מנבר כלקישא דמרוי ארעא : מן קדם דין דקשוט מא אעבד לכון דבית אפרים
5 מא אעביד לכון דבית יהודה וטבותכון כענן צפרא וכטלא דמוחי פסיק : על כן
דאוהרתנון בשליחות נביי ולא תבו איתיתי עליהון קטולין על דעברו על מימר רעותי
6 ודיני כנהור נפק : ארי בעבדי חסדא רעוא קדמי מדבח ובעבדי אוריתא דיי מסקי
7 עלון : ואנון כדריא קדמאי עברו על קימי ובארעא טבא דיהבית להון למעבד רעותי
8 תמן שקרו במימרי : גלעד קרית אנוסין בנכלין אשדין דם זכי : וכמא די מסבר אנש
9 למשרין אתחברו אנון וכהניהון באורחא חדא קטלין נפשן כתף חד ארי עצת חטאין
10 עבדו : בבית ישראל חזיתי שנו אשניאו קימא דגזיר עמהון דלא למפלח לטעותא
תבו אנון למטעי בתר עגליא בביתאל תמן טעו בית אפרים אסתאבו בית ישראל :
11 אף דבית יהודה שריאו לאסגאה חוביהון אף להון ימטי חובין באתבותי גלות עמי :

ז

1 במתבעי חובי ישראל ויתגלין עוית אפרים ובישת שמרון ארי עבדו שקר ובליליא
2 בבתיא גנבין ובמדברא בימםא קפחין : לא מחשבין בלבהון דכל בישתהון גלין
3 קדמי כען יקפונון עובדיהון בישיא די קדמי הוו גלן : בסריקתהון מחדן מלכא
4 ובכדיבהון רברבין : כולהון מחמדין למנף נשי חבריהון דלקין כתנורא דאולהון
נחתומא בכן יגלון בפריע מקרויהון כמא דמוחן לקימא מחשבת רשעא ועל דלא
אדכרו נסין וגבורן דאתעבידו להון ביום מסקהון ממצרים מעדן מלוש לישא עד לא
5 חמע : יומא דמניאו עליהון מלכהון שריאו רברביא למשתי עמיה חמר נגד לידיה
6 סיעת שקרין : ארי אתקרבו לעצת חטאין ולא עכיבו כתנורא בער לבהון
7 באתכמוניהון כל ליליא מוריך רוגזהון עד צפרא הוא דליק כאשא שלהובי : כולהון
מחמין כתנורא ובלישן שקריהון מחיבין ית דיניהון כל מלכיהון אתקטלו לית
8 דמצלי מנהון קדמי : בית אפרים בעממיא אנון אתערבו בית אפרים דמן לחררא
9 דעד לא אתהפכת אתאכלת : בזו עממיא נכסיהון ואנון לא ידעין אף חלישותא
מטתנון ואנון לא מסתכלין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et discem⁹ & consectabimur ut cognoscam⁹ timorẽ Dñi, quasi lux matutina 3
quæ in ortu suo [*omnia*] collustrat: & venient benedictiones nobis quasi im-
ber inundans, & veluti serotin⁹ qui terram humectat. A facie judicii veri 4
quid faciam vobis domus Ephraim? quid faciam vobis domus Jehuda?
certè benignitas vestra quasi nubes matutina, & velut ros qui citò de-
ficit. Pro eo quòd monui eos per legationem prophetarum meorum, 5
nec sunt pœnitentia ducti, adducam sup eos trucidatores, propterea quòd
transgressi sunt verba voluntatis meæ: profectò judiciũ meum quasi lux ori-
etur. Namq; in his qui exercent misericordiam voluntas coram me est, magis 6
quàm in sacrificio: & in operantib⁹ legem Dñi magis quàm in offerentibus
holocausta. At ipsi sicuti generationes priscæ transgressi sunt pactũ meum, & 7
in terra bona quam dedi eis ut ibi exequerentur voluntatẽ meam, prævaricati
sunt in verbũ meũ. Galaad civitas est vim inferentium, dolosè effundentium 8
sanguinem innocentum. Et quemadmodũ observat vir exercitum, consociati 9
sunt ipsi ac sacerdotes eorũ: in eadem via occidunt animas consensu uno, quia
consiliũ impiorũ executi sunt. In domo Israel vidi commutationem, irritum 10
fecerunt pactũ quod pepigi cum eis, nimirũ ut non servirent idolis: conver-
si sunt ut errarẽt post vitulos in Bethel: ibi aberraverũt viri dom⁹ Ephraim,
contaminati sunt viri dom⁹ Israel. Quinetiam viri dom⁹ Jehuda cœperunt 11
multiplicare peccata *sua*: ad eos pariter pertinget *reat⁹* cùm convertero ca-
ptivitatem populi mei.

CAP. VII.

Cum exquirerem peccata Israel, detectæ sunt iniquitates Ephraim, & ma- 1
litia Samariæ, quandoquidem operati sunt falsitatẽ & noctu in domib⁹
furantur, & interdiu in deserto grassantur. Nec interim reputant in cordib⁹ 2
suis omnia ipsorum maleficia manifesta esse coram me: mox circumvenient
eos opera eorum mala, quæ coram me aperta sunt. Vanitatib⁹ suis exhilarant 3
regem & mendaciis suis principes. Universi cupiunt comprimere uxores pro- 4
ximorũ suorũ: æstuant instar clibani quem accendit sibi pistor: quamobrem
migrabunt citò ex civitatib⁹ suis, non secus ac festinant ad opere complendũ
cogitationem impiam: & quia minimè fuerunt memores miraculorum, &
rerum magnarum gestarum, quæ operata sunt eis die qua ascenderunt ex Æ-
gypto, ab eo tempore quo subacta fuit massa, antequam fermentaretur. Dies
quo constituerunt super se regem suum, exorsi sunt magnates compotare cum 5
eo vinũ, attraxit ad manũ suam turbã falsidicorũ. Accesserunt enim *ad* con-
silium peccatorũ, & non sunt cunctati, perinde ac cliban⁹ ardet cor eorum 6
in insidiis suis: tota nocte protrahitur furor eorũ usque manè, æstuat in
morẽ ignis flammiferi. Omnes calefacti sunt quasi cliban⁹, & in lingua men- 7
daciorũ condemnant judices suos; omnes reges eorũ necati sunt: nec ull⁹ est
eorũ qui deprecetur corã me. Dom⁹ Ephraim inter populos commisti sunt: 8
similis est dom⁹ Ephraim subcineritio pani qui antequam versetur comeditur. 9
Diripuerunt populi substantias eorum, & ipsi non norunt: infirmitas etiamnum assecuta est eos, & non intelligunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܢܪܕܐ ܠܡܕܥܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܟ ܨܦܪܐ ܕܡܛܝܒ ܡܦܩܗ. ܘܢܐܬܐ ܠܢ ܐܝܟ ܡܛܪܐ
4 ܘܐܝܟ ܠܩܝܫܐ ܕܪܘܐ ܠܐܪܥܐ. * ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟ ܐܦܪܝܡ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟ ܝܗܘܕܐ. ܛܝܒܘܬܟܘܢ
5 ܐܝܟ ܥܢܢܐ ܕܨܦܪܐ. ܘܐܝܟ ܛܠܐ ܕܡܩܕܡ ܘܥܒܪ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܣܩܬ ܢܒܝܐ.
6 ܘܩܛܠܬ ܐܢܘܢ ܒܡܐܡܪ ܦܘܡܝ. ܘܕܝܢܝ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܢܦܘܩ. * ܡܛܠ ܕܛܝܒܘܬܐ ܨܒܝܬ
7 ܘܠܐ ܕܒܚܐ. ܘܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܝܩܕܐ. * ܘܗܢܘܢ ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ ܥܒܪܘ ܥܠ ܩܝܡܝ
8 ܘܬܡܢ ܫܩܪܘ ܒܝ. * ܓܠܥܕ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܒܕܝ ܥܘܠܐ ܕܡܥܟܪܐ ܒܕܡܐ. ܘܚܝܠܟ
9 ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܣܐ. * ܐܬܚܒܪܘ ܟܗܢܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܩܛܠܘ ܠܫܟܝܡ. ܡܛܠ ܕܥܘܠܐ
10 ܥܒܕܘ. * ܒܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܚܙܝܬ ܬܗܪܐ. ܬܡܢ ܙܢܝ ܐܦܪܝܡ. ܘܐܬܛܢܦ ܐܝܣܪܝܠ.
11 * ܘܐܦ ܝܗܘܕܐ ܛܝܒ ܠܟ ܩܛܝܦܐ. ܡܐ ܕܡܗܦܟ ܐܢܐ ܫܒܝܬܗ ܕܥܡܝ.
1 * ܩܦܠܐ * ܙ * ܡܐ ܕܐܣܝܬ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܓܠܝܬ ܚܛܝܬܗ ܕܐܦܪܝܡ
ܘܒܝܫܘܬܗ ܕܫܡܪܝܢ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܘ ܫܘܩܪܐ. ܘܓܢܒܐ ܥܐܠ ܠܘܬܗ. ܘܡܫܠܚܝܢ ܓܝܣܐ
2 ܒܫܘܩܐ. * ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܗܘܢ ܕܟܝܪ ܐܢܐ. ܗܫܐ ܚܕܪܘ ܐܢܘܢ
3 ܥܒܕܝܗܘܢ. ܩܕܡ ܐܦܝ ܗܘܘ. * ܒܒܝܫܘܬܗܘܢ ܡܚܕܝܢ ܡܠܟܐ. ܘܒܕܓܠܘܬܗܘܢ ܪܘܪܒܢܐ. * ܟܠܗܘܢ
4 ܓܝܪܝܢ. ܐܝܟ ܬܢܘܪܐ ܕܝܩܕ ܠܡܐܦܐ. ܢܒܛܠ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܫܐ ܥܕ ܕܚܡܥ
5 * ܝܘܡܐ ܕܡܠܟܝܢ. ܫܪܝܘ ܪܘܪܒܢܐ ܠܡܬܚܡܬܘ ܡܢ ܚܡܪܐ. ܢܓܕܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܡ
6 ܡܒܙܚܢܐ. * ܡܛܠ ܕܩܪܒܘ ܐܝܟ ܬܢܘܪܐ ܠܒܗܘܢ ܒܟܡܝܢܗܘܢ. ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܕܡܟ
7 ܪܘܓܙܗܘܢ. ܘܒܨܦܪܐ ܗܘܐ ܝܩܕ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܕܫܠܗܒܝܬܐ. * ܟܠܗܘܢ ܫܚܢܘ ܐܝܟ ܬܢܘܪܐ. ܘܐܟܠܘ
8 ܠܕܝܢܝܗܘܢ. ܟܠܗܘܢ ܡܠܟܝܗܘܢ ܢܦܠܘ. ܘܠܝܬ ܒܗܘܢ ܕܩܪܐ ܠܝ. * ܐܦܪܝܡ ܒܥܡܡܐ
9 ܐܬܚܠܛ. ܐܦܪܝܡ ܗܘܐ ܓܪܨܬܐ ܕܥܕܠܐ ܐܬܗܦܟܬ. * ܘܐܟܠܘ ܢܘܟܪܝܐ ܚܝܠܗ
ܘܗܘ ܠܐ ܝܕܥ. ܘܣܝܒܘܬܐ ܐܦܩܬ ܒܗ. ܘܗܘ ܠܐ ܝܕܥ.

Et discemus ire ad agnitionem Dñi ut *ad* au- 3
rorâ cujus cert' est exortus : adveniétq; nobis
ut pluvia & ut vernus imber inebrians tellu-
rem. Quid facerem tibi Aphrem ? quid face- 4
rem tibi Juda ? bonitas vestra similis est nubi
matutinæ, & similis rori diluculò cadenti &
prætereunti. Propterea dissecui prophetas,& 5
interfeci eos dicto oris mei, & judiciũ meum
ut lumen exorietur. Nam bonitate delector, 6
non sacrificio,& cognitione Dei magis quàm
holocaustis: Ipsi tamen ut filius hominis trans- 7
gressi sunt fœdus meum, & ibidem perfidè
mecum egerunt. Gelaad,urbs illa operantium 8
iniquitatem,& sanguine conspersa, robur tuũ
ut viri latronis. Conspirârunt sacerdotes in 9
via, & occiderunt Sechim; quia scelerate a-
gunt. In domo Israelis vidi rem stupendam : 10
ibi scortatus est Aphrem, & polluit se Israel.
Et *tu* quoque Juda,para tibi vindemiam. Dum 11
reducerem captivos populi mei,

CAP. VII.

Dum sanarem Israelem,tum prodidit se sce- 1
lus Aphrem,& malitia Samariæ; nam perfidi-
am coram me committebant, & fur ingredie-
batur,& turma spoliabat in plateis; Nec tamen 2
dicebant apud semetipsos,omnium flagitiorũ
suorum me esse memorem, jam circundabunt
eos facinora sua quæ perpetrata sunt coram fa-
cie mea. Malitiâ suâ & mendacio suo reges ex- 3
hilarant : Omnes principes eorum mœchan- 4
tur, ut clibanus ardens ad coctionem panis :
deficiet ab urbe subigens massam donec fer-
mentetur. Die regum nostrorum cœperunt 5
magnates vino furere, traxerunt manus suas
cum sceleratis : Incaluit enim ceu fornax cor 6
eorum in insidiis suis : & totâ nocte sedaba-
tur furor eorum, manè verò ignis flammæque
instar exardescebat. Omnes incaluerunt ut 7
furnus,& consumpserunt judices suos: omnes
reges eorum ceciderunt, nec est inter eos, qui
me invocet. Aphrem inter gentes miscuit se- 8
se, Aphrem factus est placenta quæ antequam
cocta esset comesta fuit. Ita comederunt alie- 9
ni robur ejus, ipso minimè advertente : cani
exorti sunt ei, nec animadvertit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ونعلم نسير لنعرف الرب مثل الصبح المعد نجده. ويأتينا مثل المطر اولا وآخرا للارض.
4 * ماذا اصنع بك يا افرام. وماذا اصنع بك يا يهودا. ورحمتكم مثل السحابة الصباحية
5 ومثل الندا السحري الذاهب * لاجل هذا حصدت انبياوكم. قتلتهم بكلمات فاي.
6 وحكمي مثل النور يخرج * من اجل اني اريد رحمة لا ذبيحة. والمعرفة بالله اكثر من
7 المحرقات * وهاولاء هم مثل انسان تعدا عهدا هناك * احتقرني جلعاد. المدينة الفاعلة
9 الاباطيل. المقلقة للماء. وقوتك قوة رجل متلصص * الكهنة اخفوا طريق الرب. وقتلوا
10 سكيما. لانهم صنعوا اثما * في بيت اسرايل. نظرت هناك زنا مرهبا لافرام. وتنجس اسرايل
11 ويهودا * ابتدي بقطاف لذاتك عند ما ارد سبي شعبي * الفصل السابع *
* حين اشفي اسرايل. وينكشف ظلم افرام. وشر سامرين. لانهم عملوا الافك. واللص اليه
يدخل. يسلب اللص في طريقه * كي يدرسوا مثل الدارسين في قلوبهم. جميع مظالمهم
ذكرت. الان احدقوهم مؤامراتهم امام وجهي * بشرورهم فرحوا ملوكا. وبكذبهم رؤساء.
4 * جميع الفسقة مثل تنور متقد للخبز من اللهيب. من عجين الدرمك الى ان يختمر
6 * ايام ملوككم. ابتدات الرؤساء ان تغضب من الخمر. مد يدك بفساد * من اجل ان قلوبهم
توقدت مثل تنور عند ما يلعنون الليل كله. امتلي افرام نوما. صار الصباح. وتوقد
مثل ضوء نار * حميت قلوبهم مثل تنور جميعا. واكلوا قضاتهم. جميع ملوكهم سقطوا.
ولم يكن فيهم من يدعوا الي * الاصحاح الثالث.
9 * افرام اختلط في شعوبه. افرام صار قرصا لا يرجع * اكلت الغربا قوته وهو لا يعلم. ازهر
له شعرات بيض ولم يدر.

Et addiscemus incedere, ut cognoscamus 3
Dominum : tanquam auroram paratam
inveniemus eum, & veniet ad nos ut
pluvia temporanea & serotina ad ter-
ram. Quid faciam tibi O Aphrem ? 4
& quid faciam tibi O Juda ? cùm mi-
sericordia vestra similis sit nubi matuti-
næ, & similis rori matutino præterlaben-
ti ? Propterea messui prophetas ve- 5
stros, peremi eos verbis oris mei, & ju-
dicium meum ut lux egredietur. Ego 6
enim volo misericordiam, non sacrifi-
cium ; & agnitionem Dei potiùs quàm
holocausta. At isti sunt similes homi- 7
ni fœdus illic prævaricanti. Sprevit me 8
Galaad urbs vanitatum operatrix, con-
turbatrix aquarum : & fortitudo tua,
fortitudo viri latrocinantis. Sacerdotes 9
absconderunt viam Domini, occiderunt
Sichimam, quia fecerunt iniquitatem In 10
domo Israelis. Ibi vidi scortationem hor-
rendam apud Aphremum, & contamináss-
se se Israelem & Judam. Incipe vin- 11
demiare tibimetipsi, cùm reduxero capti-
vitatem populi mei,

CAP. VII.

Cum sanavero Israelem, & detecta 1
fuerit impietas Aphremi, & improbitas
Samariæ ; quia fecerunt mendacium : &
fur ad eum ingreditur, spoliat latro in
via ejus ; ut repeterent more repeten- 2
tium in corde suo : omnium impietatum
eorum recordatus sum : nunc circumdede-
runt eos, machinatio eorum facta est co-
ram facie mea. Sceleribus suis lætifi- 3
caverunt reges, & mendacio suo prin-
cipes. Omnes adulteri sunt similes fur- 4
no accenso ad panem calore flammeo : ex
massa similaginis donec fermentetur,
Dies regum vestrorum. Cœperunt princi- 5
pes irasci à vino : extendit manum suam
cum corruptione : Quia corda eorum 6
exarserunt sicut fornax, dum totâ nocte
maledicunt : repletus est Aphrem somno:
mane facto,exarsit ut splendor ignis. In- 7
caluerunt corda eorum omnium ceu for-
nax, & comederunt judices suos : omnes
reges eorum ceciderunt, nec fuit inter
eos qui clamaret ad me.

Textus tertius.

Aphrem miscuit se inter populos suos, 8
Aphrem factus est placenta minimè re-
diens : Comederunt extranei robur ejus, 9
ipso non percipiente : effloruerunt ei pili
cani, ipso non sentiente.

Dominū ad sunt reversi non &;ej* faciē* in Israel superbia est contestata Et
10 וענה גאון־ישראל בפניו ולא־שבו אל־יהוה
Ephraim fuit Et .hoc toto cum eum quæsierunt nec ,suum Deum
11 אלהיהם ולא בקשהו בכל־זאת׃ ויהי אפרים
abierunt Assur ,invocabant Ægyptum : cor non stolida columba veluti
כיונה פותה אין לב מצרים קראו אשור הלכו׃
cœlorum volatile ut ,meum rete eos super expandam abierint Cùm
12 כאשר ילכו אפרוש עליהם רשתי כעוף השמים
Væ .eorum cœtus auditionem juxta eos castigabo;eos faciam descendere
אורידם איסרם כשמע לעדתם׃ אוי
13 sunt prævaricati quoniam , eis vastitas , me à vagati sunt quoniam , eis
להם כי־נדדו ממני שד להם כי־פשעו
non Et .mendacia me super sunt locuti ipsi & ,eos redemi ego & : me in
בי ואנכי אפדם והמה דברו עלי כזבים׃ ולא־
14 super : suis cubilibus super ululaverunt quia,suo corde in me ad clamaverunt
זעקו אלי בלבם כי ייליל על־משכבותם על־
roboravi ,ligavi ego Et .me à defecerunt,se congregaverunt mustū &;triticum
15 דגן ותירוש יתגוררו יסורו בי׃ ואני יסרתי חזקתי
,suprà non Revertentur .malum cogitaverunt me contra & ; eorum brachia
16 זרועתם ואלי יחשבו־רע׃ ישובו לא על
eorum principes gladio in cadent : doli arcus tanquam fuerunt
היו כקשת רמיה יפלו בחרב שריהם
.Ægypti terra in eorum subsannatio Ista .suæ linguæ furorem propter
מזעם לשונם זו לעגם בארץ מצרים׃

CAP. VIII. ח

quòd eo pro:Domini domum super aquila veluti,tubam tuum palatum Ad
1 אל־חכך שפר כנשר על־בית יהוה יען
me Ad.sunt prævaricati meam legem super &,meum pactum sunt transgressi
2 עברו בריתי ועל־תורתי פשעו׃ לי
Israel Elongavit .Israel te cognovimus , meus Deus ,clamabunt
3 יזעקו אלהי ידענוך ישראל׃ זנח ישראל
;me ex non & ,fecerunt regnare Ipsi .eum persequetur inimicus ;bonum
4 טוב אויב ירדפו׃ הם המליכו ולא ממני
fecerunt suo auro & ,suo argento :cognovi non &,constituerunt principem
השירו ולא ידעתי כספם וזהבם עשו
,Someron tuus vitulus Rejecit .excisio erit ideo , dolores sibi
5 להם עצבים למען יכרת׃ זנח עגלך שמרון
?innocentiam potuerunt non usquequo ;eos in meus furor est iratus
חרה אפי בם עד־מתי לא יוכלו נקין׃
;ipse Deus non & ,illum fecit artifex , ipse & Israel ex Quia
6 כי מישראל והוא חרש עשהו ולא אלהים הוא
,seminaverunt ventum Quia .Someron vitulus erit contritiones quoniam
7 כי־שבבים יהיה עגל שמרון׃ כי רוח יזרעו
: farinam faciet non ,germen ei non stanti culmo : metent turbinem &
וסופתה יקצרו קמה אין־לו צמח בלי יעשה־קמח
fuerunt nunc : Israel est Absorptus .eam deglutient alieni ,fecerit fortè si
8 אולי יעשה זרים יבלעהו׃ נבלע ישראל עתה היו
ascenderunt ipsi Quia .eo in voluntas non vas tanquam gentibus in
9 בגוים ככלי אין־חפץ בו׃ כי־המה עלו
.amores mercede expetierunt Ephraim : sibi solitarius onager , Assur
אשור פרא בודד לו אפרים התנו אהבים׃
dolebunt & ; eas congregabo nunc ,gentes ad miserint munera quia Etiam
10 גם כי־יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו
Ephraim multiplicavit Quoniam.principum,regis onus propter paululum
11 מעט ממשא מלך שרים׃ כי־הרבה אפרים
.peccandum ad altaria ei fuerunt ; peccandum ad altaria
מזבחות לחטא היו־לו מזבחות לחטא׃

Versio VULG. LAT.

10 Et humiliabitur superbia Israel in facie ejus: nec reversi sunt ad Dominum Deum suum, & non quæsierunt eum in omnibus his.
11 Et factus est Ephraim quasi columba seducta non habens cor: Ægyptū invocabant, ad Assyrios
12 abierunt. Et cùm profecti fuerint, expandam super eos rete meum: quasi volucrē cœli detraham eos, cædam eos secundùm auditionem
13 cœtûs eorū. Væ eis, quoniam recesserunt à me: vastabuntur, quia prævaricati sūt in me; & ego redemi eos: & ipsi locuti sunt con-
14 tra me mendacia. Et non clamaverunt ad me in corde suo, sed ululabant in cubilib* suis: super triticum & vinum ruminabant, re-
15 cesserunt à me. Et ego erudivi eos, & confortavi brachia eorum: &
16 in me cogitaverunt malitiam. Reversi sunt ut essent absque jugo: facti sunt quasi arcus dolosus: cadent in gladio principes eorum, à furore linguæ suæ. Ista subsannatio eorum in terra Ægypti.

CAP. VIII.

1 IN gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum Domini: pro eo quòd transgressi sunt fœdus meum, & legem meam prævari-
2 cati sunt. Me invocabunt; Deus
3 meus, cognovimus te Israel. Projecit Israel bonum, inimicus per-
4 sequetur eum. Ipsi regnaverunt, et non ex me: principes extiterunt, & non cognovi: argentum suum & aurum suum fecerunt sibi ido-
5 la, ut interirent: Projectus est vitulus tuus, Samaria, iratus est furor meus in eos: usquequò non
6 poterunt emundari? Quia ex Israel & ipse est: artifex fecit illum, & non est Deus: quoniam in aranearū telas erit vitulus Samariæ.
7 Quia ventum seminabunt, & turbinem metent: culmus stans non est in eo, germen non faciet farinam: quod & si fecerit, alieni
8 comedent eam. Devoratus est Israel: nunc factus est in nationib*
9 quasi vas immundum. Quia ipsi ascenderunt ad Assur, onager solitarius sibi: Ephraim munera de-
10 derunt amatoribus. Sed & cùm mercede conduxerint nationes, nunc congregabo eos: & quiescent paulisper ab onere regis, &
11 principum. Quia multiplicavit Ephraim altaria ad peccandum: factæ sunt ei aræ in delictum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ταπεινωθήσεται ἡ ὕβρις Ἰσραὴλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν
11 ἐν πᾶσι τούτοις. Καὶ ἦν Ἐφραὶμ ὡς περιστερὰ ἄνους, οὐκ ἔχουσα καρδίαν· Αἴγυπτον ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς Ἀσσυρίους ἐπορεύθησαν.
12 Καθὼς ἂν πορεύωνται, ἐπιβαλῶ ἐπ᾽ αὐτοὺς τὸ δίκτυόν μου, καθὼς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατάξω αὐτούς, παιδεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν.
13 Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ· (*) δείλαιοί εἰσιν, ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ. ἐγὼ δὲ ἐλυτρωσάμην αὐτούς,
14 αὐτοὶ δὲ κατελάλησαν κατ᾽ ἐμοῦ ψευδῆ. Καὶ οὐκ ἐβόησαν πρός με αἱ καρδίαι αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἢ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν· ἐπὶ σί-
15 τῳ καὶ οἴνῳ κατετέμνοντο. Ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοί, (μ) κἀγὼ κατίσχυσα τοὺς βραχίονας αὐτῶν, (ν) καὶ εἰς ἐμὲ ἐλογίσαντο πονηρά.
16 Ἀπεστράφησαν εἰς (ξ) οὐδὲν, ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον· πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν (ο) δι᾽ ἀπαιδευσίαν γλώσσης αὐτῶν· οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ.

MS.A. (*) δείλαιοί (μ) καὶ ἐγὼ (ν) εἰς ἐμὲ (ξ) οὐθὲν, (ο) διὰ

10 Et humiliabitur contumelia Israel in facie ejus. Et non sunt reversi ad Dominum Deum suum, & non quæsierunt eum in omnibus his.
11 Et erat Ephraim, quasi columba (l) insipiens, non habens cor. Ægyptum invocabat, & in Assyrios abierunt.
12 Sicut ibunt, mittam super eos rete meum: ut volatilia cæli, detraham illos: corripiam eos in auditu tribulationis eorum.
13 Væ eis, quoniam (m) resilierunt à me. (n) Meticulosi sunt, quoniam impiè egerunt in me. Ego verò redemi eos: ipsi verò loquuti sunt contra me mendacia.
14 Et non clamaverunt ad me corda eorum, sed ululabant in cubilibus suis. Super tritico, & vino dissecabantur:
15 Eruditi sunt in me. Et ego confortavi brachia eorum: et contra me cogitaverunt mala.
16 Conversi sunt in nihilum: facti sunt quasi arcus intentus. Cadent in gladio principes eorum propter imperitiam linguæ eorum. Hæc est subsannatio eorum in terra Ægypto.

ΚΕΦ. η'.

1 Εἰς κόλπον αὐτῶν, ὡς γῆ, ὡς ἀετὸς ἐπ᾽ οἶκον κυρίου, ἀνθ᾽ ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην
2 μου, καὶ κατὰ τοῦ νόμου μου ἠσέβησαν. Ἐμὲ κε-
3 κράξονται, Ὁ θεὸς ἐγνώκαμέν σε. Ὅτι Ἰσραὴλ ἀπεστρέψατο ἀγαθά, ἐχθρὸν κατ-
4 εδίωξαν. Ἑαυτοῖς ἐβασίλευσαν, καὶ οὐ δι᾽ ἐμοῦ, ἦρξαν, καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι. τὸ ἀργύριον αὐτῶν, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἴδωλα, ὅπως (α) ἐξολοθρευθῶσιν.
5 Ἀπότριψαι τὸν μόσχον σου Σαμάρεια, παρωξύνθη ὁ θυμός μου ἐπ᾽ αὐτούς. ἕως τίνος
6 οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι Ἐν τῷ Ἰσραήλ; καὶ αὐτὸ τέκτων ἐποίησε, καὶ οὐ θεός ἐστι· διότι πλανῶν ἦν ὁ μόσχος σου Σαμάρεια.
7 Ὅτι (β) ἀνεμόφθορα ἔσπειραν, καὶ ἡ καταστροφὴ αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτά. δράγμα (γ) οὐκ ἔχον ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι ἄλευρον· ἐὰν δὲ καὶ ποιήσῃ, ἀλλότριοι καταφάγονται αὐτό.
8 Κατεπόθη Ἰσραήλ, νῦν ἐγένετο ἐν τοῖς
9 ἔθνεσιν ὡς σκεῦος ἄχρηστον, Ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς Ἀσσυρίους. ἀνέθαλεν καθ᾽ ἑαυτὸν
10 Ἐφραίμ· δῶρα (δ) ἠγάπησαν, Διὰ τοῦτο παραδοθήσονται ἐν τοῖς ἔθνεσι· νῦν εἰσδέξομαι αὐτούς, καὶ κοπάσουσι (ε) μικρὸν τοῦ
11 χρίειν βασιλέα καὶ ἄρχοντας. Ὅτι ἐπλήθυνεν Ἐφραὶμ θυσιαστήρια, εἰς (ζ) ἁμαρτίας ἐγένοντο αὐτῷ θυσιαστήρια (η) ἠγαπημένα.

MS.A. (α) ἐξολεθρευθῶσιν (β) ἀνεμοφθόρια (γ) οὐκ (δ) ἠγάπησεν, Διὰ τοῦτο παρεδόθησαν (ε) τοῦ χρίειν (ζ) ἁμαρτίαν (η) τὰ ἠγαπημένα.

CAP. VIII.

1 IN (a) sinu eorum, quasi terra, sicut aquila super domum Domini: pro eo, quòd transgressi sunt testamentum meum, & contra legem meam impiè egerunt.
2 Me clamabunt, Deus, cognovimus te:
3 Quia Israel (b) aversatus est bona: inimicum persequuti sunt:
4 (c) Sibimetipsis regnaverunt, & non per me: principes extiterunt, et non indicaverunt mihi: argentum suum, & aurum suum fecerunt sibi idola, ut disperéant.
5 Projice vitulum tuum, Samaria: concitatus est furor meus super eos. usquequò non poterunt emundari
6 In Israel? Et hoc artifex fecit, & non est Deus: quia (d) seducens erat vitulus tuus, Samaria:
7 Quia corrupta vento seminaverunt: et subversio eorum suscipiet ea. Manipulus non habens vires, ut faciat farinam: quod, etsi fecerit; alieni comedent eam.
8 Devoratus est Israel: nunc factus est in nationibus, quasi vas inutile.
9 Quia ipsi ascenderunt ad Assyrios, germinavit apud seipsum Ephraim.
10 Munera dilexerunt: Idcircò tradentur in gentibus. Nunc suscipiam eos: et quiescent parùm, ut ungant regem, et principes.
11 Quia multiplicavit Ephraim altaria, (e) in peccata facta sunt ei altaria dilecta.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ויתמאך יקר ישראל ואנון חזן על דלא תבו לפולחנא דיי אלההון ולא בעו מן קדמוהי
11 בכל דא׃ והוו בית ישראל דמן כיונה שריתא דאתנסיבו בנהא ולית לה לב
12 למצרים אתקרבו לאתור גלו׃ באתר דיהכון אפרוס עליהון מצדתי כעופא דשמיא
13 אטלטלנון יסורין איתי עליהון על דשמעו לעצתהון׃ וי להון ארי אתרחקו מדחלתי
בזוזין איתי עליהון ארי מרדו במימרי ואנא הויתי פריק להון ואנון ממללין קדמי
14 כדיבין׃ ולא מצלן קדמי בלבהון בכן מיללין על ערסתהון בסבי עבורא וחמרא דהוו
15 כנשין מרדו במימרי׃ וכמא די אנא מיתי עליהון יסורין ומתקיף על דרעיהון כן אף
16 אנון חשבין לאוספא קדמי בישן׃ תבו למרוד מן אוריתא לא על דאבאישית להון
דמן אנון כקשת נכילא יתקטלון בחרבא רבריהון מעמקות לישנהון אלין עובדיהון
עד דאנון בארעא דמצרים׃

ח

1 נביא בחכך אכלי כד בשופרא אמר הא כנשרא דמשתדי כן יסק מלך במשריתיה וישרי
2 על בית מקדשא דיי חלף דעברו על קימי ועל אוריתי מרדו׃ בכל עדן דאתיא עליהון
עקא מצלן קדמי ואמרין כען ידענא ארי לית לנא אלהא בר מנך פרוקנא ארי אנחנא
3 עמך ישראל׃ טעו בית ישראל מבתר פולחני די בדיליה אנא מיתי עליהון טובא
4 מכען סנאה ירדפנון׃ אנון אמליכו ולא ממימרי רביאו ולא מרעותי כספהון ודהבהון
5 דאסיקו להון ממצרים עבדו להון טעון בדיל דישתיצון׃ טעו בתר עגלא דשמרון
6 תקיף רוגזי בהון עד אימתי לא יכלון למזכי׃ ארי מישראל הוא נגבי אומן הוא עבדיה
7 דחלא דלית בה צרוך הוא ארי לנסרי לוחין יהי עגלא דשמרון׃ בית ישראל דמן
לדרוח זרע ועלעול חציד קמה לית ליה נוב לא יעבד מאים יקנון נכסין עממיא
8 יבוזונון׃ אתבזיו ישראל כען הוו בעממיא כמנא דלית צרוך ביה׃ ארי אנון גלו
9 לאתור על דהליכו ברעות נפשהון כערד מרוד בית ישראל אתמסרו ביד עממיא
10 דרחימו׃ אף אם ישוון בית ישראל דחלתי על לבהון מביני עממיא אקריב גלותהון
11 ואפילו יחכמון כזעיר אעדי מנהון מרות מלכין ושלטונין׃ ארי אסגיאו דבית אפרים
אגורין למחטי הוו להון אטרי טעותהון לתקלא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Atque humiliabitur gloria Israel ipsis cernentibus, propterea quòd non redierunt ad cultum Domini Dei sui, nec sunt deprecati præsentiam ejus in his
11 omnibus. Et facti sunt viri domus Israel similes columbæ simplici, cujus filii capti sunt & non habet cor: ad Ægyptum accesserunt, in Assur migraverunt.
12 Quocúnque ierint, expandam super eos rete meum: quasi volucrem cœli vagari faciam eos, correptiones adducam super eos, propterea quòd sint obsecuti suis consiliis.
13 Væ eis quoniam longè recesserunt à timore mei: prædones inducam super eos, quòd rebelles fuerint in verbum meum: cùm ego essem eorum redemptor, ipsi proferebant corā me mendacia.
14 Non autem orant corā me in cordib* suis, quin potius ululāt in lectulis suis præ ubertate tritici & vini quæ collegerunt: rebellaverunt in verbum meū.
15 Quoties verò adduco adversùs eos correptiones & roboro brachia eorū, toties ipsi *moliuntur addere* corā me mala.
16 Aversi sunt ut deficerent à lege, non quòd malum intulerim eis, similes sūt arcui doloso: perimētur gladio principes eorū propter *profunditatē* linguæ eorum. Ista erant opera eorum dum essent in terra Ægypti.

CAP. VIII.

1 PRopheta gutture tuo clamita quasi in tuba. Dic: Ecce sicut aquila quæ sese motitat, sic ascendet rex cū exercitu suo & castrametabitur contra domū sanctuarii Domini, pro eo quòd transgressi sunt pactum meum, & legem meam
2 prævaricati sunt. Omni tempore quo *venit* super eos *angustia*, orant coram me dicentes: Nunc pro comperto tenemus, quòd non sit nobis De* præter te: redime nos, quandoquidē sum* popul* tuus Israel.
3 Erraverunt domus Israel à cultu meo, cujus de causa adducebā eis bona: in posterum hostis persequetur eos.
4 Regē sibi creārunt, & non ex sententia mea; constituerunt principes, sed non ex voluntate mea: ex argento & auro suo quod sustulerunt sibi ex Ægypto, confecerunt in suū usum idola propter quæ excidentur.
5 Erraverunt ad vitulū Samariæ: exarsit furor meus in eos quamdiu non potuerunt se purgare.
6 Quia ex Israel est, ipsum compaginib* junxit artifex, ipse fecit eum, Deus est in quo non est utilitas: etenim in minuta tabularū redigetur vitul* Samariæ.
7 Domus Israel similis est ei quod vent* dissemināt & turbo demetit, in quo non est stans seges, proventum non faciet: quòd si fortè opes comparaverint, gentes deprædabuntur eas.
8 Prædæ patuit Israel, nunc fuerūt inter populos quasi vas inutile.
9 Quippe qui exulārunt in Assur, pro eò quòd ambulaverint in voluntate animæ suæ, tanquā onager effer*: dom* Israel traditi sunt in manū populorū quos adamārunt.
10 Attamen si recondant dom* Israel timorem mei in corde suo, cogam transmigrationem eorum de medio populorum: & si paulisper sapiant, auferā ab eis dominiū regū et principū.
11 Quia multiplicaverunt domus Ephraim altaria peccandi gratia: versa sunt eis altaria idolorum suorum in ruinam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܐܬܡܟܟ ܫܘܒܗܪܗ ܕܐܝܣܪܐܝܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ: ܘܠܐ ܒܥܘܗܝ.
11 * ܘܗܘܐ ܐܦܪܝܡ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܣܟܠܬܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܠܒܐ. ܠܡܨܪܝܢ ܐܙܠܘ. ܘܠܐܬܘܪ ܐܙܠܘ. * ܐܝܟ
12 ܕܐܙܠܝܢ. ܐܦܪܘܣ ܥܠܝܗܘܢ ܡܨܝܕܬܝ. ܘܐܝܟ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܐܚܬ ܐܢܘܢ. ܘܐܪܕܐ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ
13 ܫܡܥܐ ܕܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܘܝ ܠܗܘܢ: ܕܢܕܘ ܡܢܝ. ܒܝܫܬܐ ܐܝܬܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܥܠ ܕܐܥܠܘ
14 ܒܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܦܪܩܬ ܐܢܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܡܠܠܘ ܥܠܝ ܕܓܠܘܬܐ. * ܘܠܐ ܩܥܘ ܠܘܬܝ ܒܟܠܗ
ܠܒܗܘܢ. ܐܠܐ ܝܠܠܘ ܥܠ ܡܫܟܒܝܗܘܢ. ܥܠ ܥܒܘܪܐ ܘܥܠ ܚܡܪܐ ܡܬܟܬܫܝܢ. ܘܡܪܕܘ
15 ܒܝ. * ܘܐܢܐ ܪܕܝܬ. ܘܐܚܝܠܬ ܕܪܥܝܗܘܢ. ܘܥܠܝ ܐܬܚܫܒܘ ܒܝܫܬܐ. * ܐܬܗܦܟܘ ܠܐ ܠ
16 ܡܕܡ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܩܫܬܐ ܢܟܝܠܬܐ. ܢܦܠܘܢ ܒܚܪܒܐ ܪܘܪܒܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܡܪܚܘܬܐ
ܕܠܫܢܗܘܢ. ܘܗܢܐ ܬܗܘܐ ܥܘܪܩܠܗܘܢ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܢܚ *

1 * ܦܘܡܟ ܐܝܟ ܩܪܢܐ. ܘܐܝܟ ܢܫܪܐ ܥܠ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܥܠ ܕܥܒܪܘ ܥܠ ܩܝܡܝ. ܘܥܠ ܢܡܘܣܝ
2 ܐܥܘܠܘ. * ܠܝ ܢܩܥܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܝܕܥܢܝܟ ܐܠܗܢ. * ܛܥܐ ܐܝܣܪܐܝܠ ܛܒܬܐ. ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܪܕܦ
3
4 ܐܢܘܢ. * ܐܡܠܟܘ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܢܝ. ܘܐܫܬܠܛܘ. ܘܠܐ ܐܘܕܥܘܢܝ. ܣܐܡܗܘܢ ܘܕܗܒܗܘܢ ܥܒܕܘ
5 ܠܗܘܢ ܦܬܟܪܐ ܕܢܐܒܕܘܢ. * ܛܥܘ ܒܥܓܠܟܝ ܫܡܪܝܢ: ܘܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܝ ܒܗܘܢ.
6 ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܙܕܟܝܘ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܝܣܪܐܝܠ ܗܘ. ܘܢܓܪܐ ܥܒܕܗ.
7 ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܠܛܘܥܝܝܐ ܗܘܐ ܥܓܠܟܝ ܫܡܪܝܢ. * ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܙܪܥܘ. ܘܥܠܥܠܐ
ܚܨܕܘ. ܘܩܢܝܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܫܒܠܐ ܕܥܒܕ ܩܡܚܐ. ܘܐܦܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
8 ܢܟܪܝܐ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܐܬܒܠܥ ܐܝܣܪܐܝܠ. ܘܗܫܐ ܗܘܘ ܒܥܡܡܐ. ܐܝܟ ܡܐܢܐ ܕܠܐ
9 ܚܫܚܘ ܒܗ. * ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܣܠܩܘ ܠܐܬܘܪ ܐܝܟ ܥܪܕܐ ܝܚܝܕܝܐ. ܐܦܪܝܡ ܡܘܗܒܬܐ ܪܚܡ.
10 * ܐܦܢ ܢܫܬܠܡܘܢ ܒܥܡܡܐ. ܐܟܢܫ ܐܢܘܢ. ܘܢܬܢܝܚܘܢ ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܘܒܠܐ ܕܡܠܟܐ
11 ܘܕܫܠܝܛܢܐ. * ܡܛܠ ܕܐܣܓܝ ܐܦܪܝܡ ܡܕܒܚܐ ܠܚܛܗܐ. ܘܗܘܘ ܠܗ ܡܕܒܚܐ
ܠܚܛܗܐ ܪܒܐ.

Humiliatus est fastus Israelis in conspectu ejus, 10
attamen converterunt se ad Dominum Deum
suum neq; requisiverunt eum. Sed factus est 11
Aphrem similis colũbæ stolidæ corde carenti:
Ægyptum adierunt, & ad Assur profecti sunt.
Quocunq; abierint, expandam super eos rete 12
meum, & ut volucres cœli descendere faciam
eos, & castigabo eos secundùm auditũ con-
testationis eorũ. Væ illis quòd à me migrâ- 13
rint: malum adducam super eos quòd perfidè
mecum egerint: ego enim redemi eos, ipsi ve-
rò locuti sunt contra me mendacium: Neque 14
clamaverunt ad me ex toto animo suo; sed ge-
muerunt super cubili suo, de frumento deque
vino anxii, & rebellârunt contra me: Ideò 15
castigavi: corroboravi brachium eorum, &
contra me machinati sunt malum. Obliquâ- 16
runt se nulla de causa, & facti sunt velut arcus
fallax: gladio occumbent magnates eorum ob
audaciam linguæ suæ; talis erit implicatio eo-
rum, qualis fuit in terra Ægypti.

CAP. VIII.

Os tuum ut buccina sit, & ut aquila contra 1
domum Dñi: quia transgressi sunt fœdus me-
um, & in legem meam scelerate se gesserunt,
Ad me clamant, & dicunt; Agnoscimus te 2
Deus noster. Oblitus est Israel probitatis, 3
ideò persecut⁹ est eos inimicus. Regnaverunt, 4
sed non ex me; dominati sunt, at non monue-
runt me: argentum & aurũ suum verterunt sibi
in idola, ut perirent. Erraverunt ob vitulum 5
tuum O Samaria, ideò exarsit in eos ira mea;
quousq; non poterunt innocenter agere? Nam 6
ab Israele fuit is *vitulus*, & artifex compo-
suit illum; proinde non est Deus, sed ad er-
rorem fuit vitulus tuus O Samaria. Quia ven- 7
tum seruerunt, etiam turbinem messuerunt,
nec habent culmum, neque spicam producen-
tem farinam: & si haberent, extranei comede-
rent eam. Absorpti sunt Israelitæ, & facti jam 8
sunt inter gentes quasi vas nullius usûs: Quo- 9
niam isti ascenderunt ad Assur quasi onager
solitarius, Aphrem dona dilexit. Quamvis 10
tradantur inter gentes, congregabo *tamen*
eos, ut quiescant paulisper ab onere regum &
principum. Quia multiplicavit Aphrem al- 11
taria ad peccandum, & fuerunt ei altaria ad
crimen ingens:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ويذل كبرياء اسرائيل الى وجهه * ولم يرجعوا الى الرب الههم * ولم يطلبوه في جميع هذه.
11 * وكان افرام مثل حمامة جاهلة ليس لها قلب. طلب مصر ومضوا الى الموصليين * وحيثما
12
13 يمضون ابسط عليهم شبكتي * كطاير السماء انزلهم * اودبهم بسماع شدتهم * ويل لهم
14 لانهم بعدوا عني * هم اشقياء لانهم نافقوا علي. وانا انقذتهم * وهم تكلموا علي كذبا * ولم
15 يصرخ الى قلوبهم. لكن ولولوا في مضاجعهم انقطعوا بالقمح والخمر * ادبوا بي * وانا قويت
16 اذرعهم. وعلي فكروا شرا * عادوا الى لا شي. صاروا مثل قوس موتور. يسقط بالسيف روساوهم
لعدم ادب لسانهم * هكذا ضلالتهم بمصر *

* الفصل الثامن *

1 * في حضنهم مثل الارض * مثل نسر على بيت الرب * من اجل انهم تعدوا عهدي.
2 ونافقوا على ناموسي * يصرخون الى اللهم عرفناك * ان اسرائيل رد عنه الصلاح * طردوا
3
4 العدو * ملكوا من ذواتهم وليس من قبلي * راسوا ولم يعرفوني * فضتهم وذهبهم صنعوهم
5 اصناما كي يستاصلوا * دق عجلك يا سامرة * احتد غضبي عليهم * الى متى لا
6 يستطيعون ان يتطهروا في اسرائيل * صنعه نجار وليس هو اله * من اجل ان عجلك
7 هو مضل يا سامرة * انهم زرعوا ريحا فاسدة * وخسفهم يقبلها * اغمار ليس لها قوة لتصنع
8 دقيقا * وان هي صنعت تاكله الغرباء * ابتلع اسرائيل * الان صار في الامم مثل اناء غير
9
10 صالح * لانهم صعدوا الى الموصليين * خصب افرام في ذاته * احبوا الرشا * لاجل هذا
11 يسلمون للامم * الان اقبلهم ويهدون قليلا ليمسحوا ملكا وروساء * لان افرام اكثر المذابح
مذابحه المحبوبة صارت له للخطية *

Deprimitur arrogantia Israelis ante fa- 10
ciem ipsius, attamen non sunt reversi ad
Dominum Deum suum, neque quæsierunt
eum cum his omnibus. Et factus est 11
Aphrem ut columba stulta, mente carens:
quæsivit Ægyptum, & iverunt ad As-
syrios. At quocunque abierint, expan- 12
dam super eos rete meum, ut aves cœli
descendere faciam eos, castigabo eos in
auditu tribulationis suæ. Væ illis, quia 13
recesserunt à me: miseri sunt, quia impiè
gesserunt in me, cùm ego redemerim eos:
& ipsi locuti sunt contra me mendaciter:
Et non clamaverunt ad me corda eorum, 14
sed ululaverunt in cubilibus suis: excisi
sunt propter frumentum & vinum: Ca- 15
stigati fuerunt per me: ego confirmave-
ram brachia eorum, contra me tamen co-
gitaverunt malum. Converterunt se ad 16
nihil, facti sunt velut arcus intentus:
occumbent gladio principes eorum ob in-
eruditionem linguæ eorum. Sic improbi-
tas eorum in Ægypto,

CAP. VIII.

Fuit in sinu eorum sicut terra, sicut a- 1
quila super domum Domini; quia trans-
gressi fuerant fœdus meum, & impiè se
gesserant contra legem meam. Clamant 2
ad me; O Deus, cognoscimus te. Et- 3
enim Israel avertit à se bonitatem: per-
secuti sunt inimicum. Regnaverunt à 4
semetipsis, non à me: principes facti
sunt, nec indicaverunt mihi: argentum
& aurum suum conflaverunt in idola, ut
eradicarentur. Comminue vitulum tuum 5
O Samaria: efferbuit in eos ira mea: quo-
usque non poterunt mundare se in Israe-
le? Fecit illum faber, nec Deus est: 6
quia vitulus tuus seductor est O Sama-
ria; Ideò ventum fœtidum seminave- 7
runt, & subversio eorum suscipiet eum;
manipuli non valentes facere farinam,
& si fecerint, comedent eam extranei.
Absorptus est Israel, jam factus est inter 8
gentes quasi vas inutile. Quia ascen- 9
derunt ad Assyrios, uber factus est A-
phrem in semetipso: dilexerunt munera,
Ideò tradentur gentibus. Nunc recipiam 10
eos, & quiescent parumper; ut ungant
regem & principes. Quia Aphrem mul- 11
tiplicavit altaria, altaria sua dilecta ces-
serunt ei in peccatum;

הושע : ט

Hostiis .sunt reputata alienum sicut : meæ legis præcipua ei Scripsi
12 אכתוב לו רבו תורתי כמו זר נחשבו : זבחי
13 non Dominus ,comederunt & ,carnem sacrificaverunt meorum donorum
הבהבי יזבחו בשר ויאכלו יהוה לא
,eorum peccata visitabit & ,eorum iniquitatis recordabitur nunc : ea volui
רצם עתה יזכר עונם ויפקד חטאתם
, sui factoris Israel est oblitus Et .revertentur Ægyptum ipsi
14 המה מצרים ישובו : וישכח ישראל את עשהו
: munitas urbes multiplicavit Jehudah & , templa ædificavit &
ויבן היכלות ויהודה הרבה ערים בצרות
.ejus ædes comedet & , ejus civitates in ignem mittam &
ושלחתי אש בעריו ואכלה ארמנתיה :

CAP. IX. ט

es fornicatus quia ,populi sicut exultationem ad Israel læteris Ne
1 אל תשמח ישראל אל גיל כעמים כי זנית
Area .tritici areas omnes super mercedem dilexisti : tuo Deo desuper
2 מעל אלהיך אהבת אתנן על כל גרנות דגן : גרן
habitabunt Non .ea in mentietur mustum & ; eos pascet non torcular &
3 ויקב לא ירעם ותירוש יכחש בה : לא ישבו
polluta Assur in & ,Ægyptum Ephraim revertetur & ; Domini terra in
בארץ יהוה ושב אפרים מצרים ובאשור טמא
eorum sacrificia ,ei dulcescent nec,vinum Domino libabunt Non .comedent
4 יאכלו : לא יסכו ליהוה יין ולא יערבו לו זבחיהם
quia ; se contaminabunt,eum comedentes omnes ; eis lugentium panis sicut
כלחם אונים להם כל אכליו יטמאו כי
facietis Quid .Domini domum intrabit non eorum animæ eorum panis
5 לחמם לנפשם לא יבוא בית יהוה : מה תעשו
abierunt ecce Quia ? Domini festivitatis die in & ; solemnitatis die in
6 ליום מועד וליום חג יהוה : כי הנה הלכו
desiderium:eos sepeliet Moph,eos congregabit Ægyptus,vastitatem propter
משד מצרים תקבצם מף תקברם מחמד
Venerunt .eorum tabernaculis in spina ,ea possidebit urtica ,eorum argenti
7 לכספם קמוש יירשם חוח באהליהם : באו
stultum ; Israel scient ,retributionis dies venerunt ,visitationis dies
ימי הפקדה באו ימי השלם ידעו ישראל אויל
,tuæ iniquitatis multitudine super , venti virum ,furiosum ,prophetam
הנביא משגע איש הרוח על רב עונך
; meo Deo cum Ephraim Speculatorem .odium multum &
8 ורבה משטמה : צפה אפרים עם אלהי
domo in odium , ejus vias omnes super aucupis laqueus ,propheram
נביא פח יקוש על כל דרכיו משטמה בבית
recordabitur;Ghibhah dies secundùm corruperunt,Profundaverunt.ejus Dei
9 אלהיו : העמיקו שחתו כימי הגבעה יזכור
deserto in uvas Tanquam .eorum peccata visitabit , eorum iniquitatis
10 עונם יפקוד חטאותם : כענבים במדבר
vidi ejus principio in ,ficu in maturum fructum veluti Israel inveni
מצאתי ישראל כבכורה בתאנה בראשיתה ראיתי
, pudori se separaverunt &,Pehor-Bahal sunt ingressi ipsi : vestros patres
אבותיכם המה באו בעל פעור וינזרו לבשת
avis tanquã Ephraim .eorum amorem secundùm abominationes fuerunt &
11 ויהיו שקוצים כאהבם : אפרים כעוף
Quia .conceptu à & , utero ab & ,partu à ; eorum gloria , avolabit
12 יתעופף כבודם מלדה ומבטן ומהריון : כי
væ etiam quia ; homine ab eos orbabo & , suos filios enutrierint si
אם יגדלו את בניהם ושכלתים מאדם כי גם אוי
.eis ab me recedendo in eis
להם בשורי מהם :

Versio VULG. LAT.

12 Scribã ei multiplices leges meas,
quæ velut alienæ computatæ sunt.
13 Hostias offerent,immolabunt car-
nes, & comedent, & Dominus
non suscipiet eas : nunc recorda-
bitur iniquitatis eorum, & visi-
tabit peccata eorum:ipsi in Ægy-
14 ptum convertentur. Et oblitus
est Israel factoris sui, & ædifica-
vit delubra : & Judas multipli-
cavit urbes munitas : & mittam
ignem in civitates ejus, & devo-
rabit ædes illius.

CAP. IX.

1 NOli lætari Israel, noli exul-
tare sicut populi : quia fornica-
tus es à Deo tuo, dilexisti merce-
dem super omnes areas tritici.
2 Area & torcular non pascet eos,
3 & vinum mentietur eis. Non
habitabunt in terra Domini : re-
versus est Ephraim in Ægyptum,
& in Assyriis pollutum comẽdit.
4 Non libabunt Domino vinum,
& non placebunt ei : sacrificia
eorum, quasi panis lugentium:o-
mnes, qui comedent eum, conta-
minabuntur : quia panis eorum
animæ ipsorũ,non intrabit in do-
5 mum Domini. Quid facietis in
die solenni, in die festivitatis Do-
6 mini ? Ecce enim profecti sunt
à vastitate : Ægyptus congrega-
bit eos, Memphis sepeliet eos :
desiderabile argentum eorum ur-
tica hæreditabit, lappa in taber-
7 naculis eorum. Venerunt dies
visitationis, venerunt dies retri-
butionis : scitote,Israel,stultum
prophetam, insanum virum spi-
ritualem, propter multitudinem
iniquitatis tuæ, & multitudinem
8 amentiæ. Speculator Ephraim
cum Deo meo : propheta laqueus
ruinæ factus est super omnes vias
ejus, insania in domo Dei ejus.
9 Profundè peccaverunt, sicut in
diebus Gabaa : recordabitur ini-
quitatis eorum, & visitabit pec-
10 cata eorum. Quasi uvas in de-
serto, & inveni Israel : quasi
prima poma ficulneæ in cacumi-
ne ejus, vidi patres eorum : ipsi
autem intraverunt ad Beelphe-
gor, & abalienati sunt in confu-
sionem, & facti sunt abominabi-
11 les, sicut ea quæ dilexerunt. E-
phraim quasi avis avolavit,gloria
eorum à partu, & ab utero, & à
12 conceptu. Quòd & si enutrie-
rint filios suos, absque liberis eos
faciam in hominibus : sed & væ
eis cùm recessero ab eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καταγράψω αὐτῷ πλῆθος, καὶ τὰ νόμιμα
αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογίσθησαν, θυσιαστήρια
13 τὰ ἠγαπημένα. Διότι ἐὰν θύσωσι θυσίαν,
καὶ φάγωσι κρέα, κύριος οὐ προσδέξεται αὐτά.
νῦν μνησθήσεται τὰς ἀδικίας αὐτῶν,
καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν· αὐ-
τοὶ (θ) εἰς Αἴγυπτον ἀπέστρεψαν, καὶ ἐν
14 Ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται. Καὶ ἐπελά-
θετο Ἰσραὴλ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν, καὶ ᾠκο-
δόμησε τεμένη· καὶ Ἰούδας ἐπλήθυνε πόλεις
τετειχισμένας. καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς
πόλεις αὐτοῦ, καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια
(ι) αὐτῶν. MS. A. (θ) ὅτι εἰς (ι) αὐτῆς.

ΚΕΦ. Θ'.

1 ΜΗ χαῖρε Ἰσραὴλ, μηδὲ εὐφραίνου
καθὼς οἱ λαοὶ, διότι ἐπόρνευσας ἀπὸ τοῦ
θεοῦ σου· ἠγάπησας δόματα ἐπὶ πάντα ἅλωνα
2 σίτου. Ἅλων καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτοὺς, καὶ ὁ
3 οἶνος ἐψεύσατο αὐτούς. Οὐ κατῴκησαν ἐν
τῇ γῇ τοῦ κυρίου· κατῴκησεν Ἐφραὶμ (α)
Αἴγυπτον, καὶ ἐν Ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φά-
4 γονται. Οὐκ ἔσπεισαν τῷ κυρίῳ οἶνον, καὶ οὐκ
(β) ἥδυναν αὐτῷ. αἱ θυσίαι αὐτῶν, ὡς ἄρ-
τος πένθους αὐτοῖς· πάντες οἱ (γ) ἐσθί-
οντες αὐτὰ μιανθήσονται, διότι οἱ ἄρτοι αὐ-
τῶν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσονται εἰς
5 (δ) τὸν οἶκον κυρίου. Τί ποιήσετε ἐν (ε) ἡμέ-
ραις πανηγύρεως, καὶ ἐν (ζ) ἡμέρᾳ ἑορτῆς
6 τοῦ κυρίου; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ (η) πορεύονται ἐκ
ταλαιπωρίας Αἰγύπτου, καὶ ἐκδέξεται αὐ-
τοὺς Μέμφις, καὶ θάψει αὐτοὺς Μαχμάς· τὸ
ἀργύριον αὐτῶν ὄλεθρος (θ) κληρονομήσει
αὐτὸ, ἄκανθαι ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐ-
7 τῶν. Ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς (ι) ἐκδικήσεως,
ἥκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεώς σου, καὶ
κακωθήσεται Ἰσραὴλ ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ
παρεξεστηκὼς, ἄνθρωπος ὁ πνευματοφόρος.
ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικιῶν σου ἐπληθύνθη
8 (κ) μανία σου. Σκοπὸς Ἐφραὶμ μετὰ θεοῦ·
προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πάσας τὰς
ὁδοὺς αὐτοῦ, μανίαν ἐν οἴκῳ (*) θεοῦ κατέπη-
9 ξαν. Ἐφθάρησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ,
μνησθήσεται ἀδικίας (λ) αὐτοῦ, ἐκδικήσει ἁ-
10 μαρτίας αὐτοῦ. Ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ εὗρον
τὸν Ἰσραὴλ, καὶ ὡς σκοπὸν ἐν συκῇ πρόϊμον
(μ) πατέρας αὐτῶν εἶδον. αὐτοὶ εἰσῆλθον
πρὸς τὸν Βεελφεγὼρ, καὶ ἀπηλλοτριώθησαν εἰς
αἰσχύνην, καὶ ἐγένοντο (ν) οἱ ἐβδελυγμένοι,
11 ὡς οἱ ἠγαπημένοι. Ἐφραὶμ ὡς ὄρνεον ἐξ-
επετάσθη, αἱ δόξαι αὐτῶν ἐκ τόκων καὶ ὠ-
12 δίνων καὶ συλλήψεων. Διότι καὶ ἐὰν ἐκ-
θρέψωσι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἀτεκνωθήσον-
ται ἐξ ἀνθρώπων· διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐστι·
σάρξ μου ἐξ αὐτῶν.

MS. A. (α) εἰς Αἴγυπτον, (β) ἠδύναντο (γ) ἔσθοντες (δ) οἶκον (ε) ἡ-
μέρᾳ (ζ) ἡμέραις (η) πορεύσονται (θ) κληρονομήσει, ἄκανθαι (ι) ἐκδικήσεώς
σου, (κ) * μανία σου. (*) κυρίου κατέπηξαν. (λ) αὐτοῦ, καὶ ἐκδικήσει ἁμαρτίας
αὐτοῦ. (μ) εἶδον πατέρας αὐτῶν. (ν) οἱ ἠγαπημένοι ὡς ἐβδελυγμένοι,

12 *Scribam ei multitudinem: & le-*
gitima ejus in aliena reputata
13 *sunt, altaria (ς) dilecta. Quia*
si immolaverint hostiam, & com-
ederint carnes, Dominus non susci-
piet ea. Nunc recordabitur iniqui-
tates eorum, & ulciscetur pecca-
ta eorum. Ipsi in Ægyptum con-
versi sunt: (g) & in Assyriis im-
14 *munda comedent. Et oblitus est*
Israel eum, qui fecit illum: & æ-
dificaverunt delubra. Et Judas
multiplicavit urbes muratas. Et
emittam ignem in civitates ejus ;
et devorabit fundamẽta (h) ejus.

CAP. IX.

1 *NOli gaudere Israel, & noli*
lætari, sicut populi : quia forni-
catus es à Deo tuo. Dilexisti
munera super omnem aream tri-
2 *tici : Area, & torcular non co-*
novit eos: & vinum mentitum est
3 *illis. Non habitaverunt in terra*
Domini : habitavit Ephræm Æ-
gyptũ: et in Assyriis immunda (a)
4 *comedent. Non libaverunt Domi-*
no vinum, & non placuerunt ei.
Sacrificia eorum, quasi panis lugẽ-
tiũ : omnes, qui manducaverunt
ea, contaminabuntur: quia panes
(b) eorum animabus eorum, non
5 *intrabũt in domũ Domini. Quid*
*facietis in dieb*us* conventũs, & in*
6 *die solennitatis Domini? Ideò ec-*
ce (c) vadunt de miseria Ægypti:
& suscipiet eos Memphis: & se-
pelliet eos (d) Machmas: argen-
tũ eorũ, interitus possidebit. Illud
spinæ in tabernaculis eorum. Ve-
7 *nerunt dies ultionis, venerũt dies*
retributionis tuæ: et affligetur Is-
rael, sicut propheta insaniens, ho-
mo (e) qui à spiritu agitatur. Pro-
pter multitudinem iniquitatũ tu-
arũ, multiplicata est (f) amentia
8 *tua. Speculator Ephraim cũ Deo:*
propheta laqueus tortuosus super
omnes vias ejus: insaniam in do-
9 *mo Dei confixerunt. Corrupti sunt*
secundùm dies collis : recordabi-
tur iniquitates eorum, ulciscetur
tur peccata eorum. Sicut uvã
10 *in deserto, inveni Israel : & sic-*
ut (g) scopum in ficu temporaneã
vidi patres eorum. Ipsi ingressi
sunt ad Beelphegor, & abalienati
sunt in confusionem: et facti sunt
11 *(h) abominabiles ; sicut dilecti. E-*
phræm quasi avis avolavit: gloria
*eorum ex partu, et parturitionib*us*,*
12 *& conceptibus: Quia, etiam si e-*
nutrierint filios suos ; sine filiis
erunt ex hominibus: quia & væ
eis est, (i) caro mea ex eis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 כתבית להון סניאות אוריתי ואנון כעממיא אתחשיבו : דבחין דמנכן מן אונס
13 דבחין בסרא ואכלין וקדם יי׳ לא רעוא בהון כען יסער חוביהון ויתפרע עויתהון אנון
למצרים יתובין : ושבק ישראל ית פולחן עבדיה ובנא היכלין לטעותא ודבית
14 יהודה אסגיאו קרוין כריכן ואשלח אשתא בקרווהי ותשיצי ברניתהא :

ט

1 לא תחדון דבית ישראל ולא תבועון כנימוסי עממיא ארי טעיתון מבתר פולחנא
2 דאלהכון רחמתון למפלח לטעותא על כל אדרי עבורא : מאדרא ומעצרתא לא יתזונון
3 וחמרא לא יספיק להון : לא יתובון בארע שכינתא דיי׳ ויתובון דבית אפרים למצרים
4 לאתור יגלון מסאב ייכלון : לא ינסכון קדם יי׳ נסכין דחמר ולא יתקבלון לרעוא
קורבניהון דבחיהון כלחם מרחק להון כל דייכלניה יסתאב ארי קורבניהון על נפשהון
5 לא מכפר להון בבית מקדשא דיי׳ : מה תעבדון ליום מועדא וליום חגא דיי׳ : ארי
6 הא יגלון מן קדם בזוזין למצרים יתכנשון למפס יתקברון בית חמדת כספהון
7 קרסלין ישרון בהון חתולין בברניתהון : אתו יומי סעורנא אתו יומי תשלמת חובין
ידעון דבית ישראל דהוו מתנבן להון נביי קושטא ומשעממין להון נביי שקרא על
8 דאסגיאו חובך ותקיפו חטאך : מסכן בית ישראל די יתקיים להון פולחן טעותא
9 לנביהון קולין צלן על כל אורחתהון מסגן תקלא בבית מקדשא דאלההון : אסגיאו
10 לחבלא כיומי גבעתא יסער חוביהון ויתפרע עויתהון : כגופן דשתיל על עינא
דמיא כן במדברא ארע מימרי לישראל כבכרה בתינתא די באול מאבבא חביבית
11 אבהתכון ואנון אתחברו לבעל פעור וטעו לבהתא והוו שקוצין כדרחימו : בית
ישראל כעופא דאפרחוהי מקניה ואטלטל כן גלא ית יקרהון ולד לא יסגון ומפרי
12 מעיהון לא יחדון ועל דאתמנעו רגליהון מלאתחזאה בבית מקדשי : ארי אם ירבון
ית בניהון ואתכלנון מלמהוי גברין ארי וי להון בסלקותי שכנתי מנהון :

pedes suos ne comparerẽt in domo sanctuarii mei, Nam etiamsi enutrierint filios suos, orbabo

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Conscripsi eis multiplicitatem legis meæ : ipsi autem velut gentes repu- 12
tati sunt. Sacrificant quæ ex rapina colligunt, mactant carnes & vescuntur ; 13
sed non est beneplacitum coram Dño in eis. Nunc visitabit peccata eorum
& ulciscetur iniquitates eorum ; ipsi in Ægyptum revertentur. Et dimisit 14
Israel cultum factoris sui, & extruxit templa idolis ; viri verò domus Jehu-
da multiplicaverunt civitates munitas : sed immittam ignem in civitates
ejus & consumet palatia ejus.

CAP. IX.

NE lætemini viri domus Israel, neq; exultetis juxta consuetudines popu- 1
lorum, aberrâstis namque à cultu Dei vestri : dilexistis servire idolis pro
omnibus areis frumenti. Ab area, & à torculari non nutrientur, vinum non 2
sufficiet eis. Non habitabunt in terra majestatis Dñi, sed revertentur viri 3
domus Ephraim in Ægyptum & ad Assur migrabunt, immundum comedent.
Non libabunt coram Dño libamina vini, nec suscipientur cum beneplacito 4
oblationes eorum ; sacrificia eorum erunt eis instar panis abominabilis :
omnis qui eo vescetur contaminabitur, nequaquam enim eorum oblatio ex-
piabit pro ipsis animas eorum in æde sanctuarii Dñi. Quid facturi estis in 5
die solennitatis atque in die festivitatis dominicæ ? Ecce namque extorres 6
erunt à facie vastatorum ; in Ægyptum congregabuntur, in Memphi sepe-
lientur : in domo desiderabili argenti eorum urticæ degent, & cati erunt
in eorum prætoriis. Advenerunt dies animadversionis, ingruerunt dies re- 7
tributionis peccatorum : scient qui ex domo Israel, prophetas illis prædixisse
veritatem : tenebras verò illis offudisse pseudoprophetas, ita ut adaugerent
iniquitates tuas, & confortarent peccata tua. Prospicientes qui sunt ex domo 8
Israel, quò permaneat eis cultus idolorum suorum ; prophetis suis laqueos
tendunt super omnes eorum vias, multiplicant laqueos in domo sanctuarii
Dei sui. Adauxere corruptionem sicut in diebus Gabaa ; pœnas sumet pec- 9
catorum eorum, puniet illorum iniquitates. Sicut vitis quæ plantata est 10
juxta fontem aquarum, sic in deserto occurrit verbum meum Israeli ; quasi
primos fructus in ficu, quos in principio producit, dilexi patres vestros :
Ipsi verò adjunxerunt se Beel-Peor, & erraverunt in confusione, & facti
sunt abominabiles secundùm quod dilexerunt. Domus Israel, sicut avis, quam 11
abegerunt à nido suo, transfert se ; sic recessit gloria eorum : liberos non
multiplicabunt, & ob fructum ventris sui non lætabuntur, quòd prohibuerint
eos ne in viros evadant; quia etiam væ eis cùm sustulero majestatẽ meam ab eis. 12

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܟܬܒܬ ܠܗ ܣܘܓܐܐ ܕܢܡܘܣܝ܂ ܘܐܝܟ ܢܘܟܪܝܬܐ ܐܬܚܫܒ ܡܠܝ܂ * ܕܒܚܐ
13 ܓܒܝܐ ܡܕܒܚܝܢ܂ ܘܒܣܪܐ ܐܟܠܝܢ܂ ܘܡܪܝܐ ܠܐ ܨܒܐ ܒܗܘܢ܂ ܗܫܐ ܢܬܕܟܪ ܥܘܠܗܘܢ܂
14 ܘܢܣܥܘܪ ܚܛܗܝܗܘܢ܂ ܘܗܢܘܢ ܠܡܨܪܝܢ ܢܬܗܦܟܘܢ܂ * ܛܥܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܥܒܘܕܗ ܘܒܢܐ
ܗܝܟܠܐ܂ ܘܝܗܘܕܐ ܐܣܓܝ ܡܕܝܢܬܐ ܚܣܝܢܬܐ܂ ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܡܕܝܢܬܗ
ܘܬܐܟܘܠ ܐܣܛܘܢܘܗܝ܂ * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ * ܠܐ ܬܚܕܐ ܐܝܣܪܝܠ ܘܠܐ 1
2 ܬܕܘܨ ܐܝܟ ܥܡܡܐ܂ ܡܛܠ ܕܛܥܝܬ ܡܢ ܐܠܗܟ܂ ܘܪܚܡܬ ܡܘܗܒܬܐ ܡܢ ܟܠ ܐܕܪܐ܂ * ܘܡܢ
3 ܐܕܪܐ ܘܡܢ ܡܥܨܪܬܐ ܠܐ ܢܣܒܥܘܢ܂ ܘܡܫܚܐ ܢܕܓܠ ܒܗܘܢ܂ * ܠܐ ܢܬܒܘܢ ܒܐܪܥܗ ܕܡܪܝܐ܂
4 ܐܠܐ ܢܬܗܦܟ ܐܦܪܝܡ ܠܡܨܪܝܢ܂ ܘܒܐܬܘܪ ܛܢܦܘܬܐ ܢܐܟܠܘܢ܂ * ܠܐ ܢܢܣܟܘܢ ܠܡܪܝܐ ܚܡܪܐ܂
ܘܠܐ ܢܒܣܡܘܢ ܠܗ ܕܒܚܝܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܠܚܡܐ ܕܐܒܝܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܟܠ ܕܐܟܠܝܢ ܠܗ
5 ܢܬܛܢܦܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܠܚܡܐ ܕܢܦܫܗܘܢ܂ ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ * ܡܢܐ ܬܥܒܕܘܢ
6 ܒܝܘܡܐ ܕܥܐܕܐ܂ ܘܒܝܘܡܐ ܕܥܐܕܗ ܕܡܪܝܐ܂ * ܡܛܠ ܕܗܐ ܐܙܠܘ ܠܒܙܬܐ܂ ܘܡܨܪܝܢ ܬܟܢܫ
ܐܢܘܢ܂ ܘܡܦܝܣ ܬܩܒܪ ܐܢܘܢ܂ ܪܓܝܓܐ ܕܣܐܡܗܘܢ܂ ܢܘܟܪܝܐ ܢܐܪܬܘܢܗ܂ ܘܟܘܒܐ
7 ܒܡܫܟܢܝܗܘܢ܂ * ܐܬܘ ܝܘܡܬܐ ܕܬܘܥܪܬܐ܂ ܡܛܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܘܪܥܢܐ܂ ܢܕܥ ܐܝܣܪܝܠ ܫܛܝܐ
ܢܒܝܐ ܫܛܝܐ܂ ܓܒܪܐ ܕܠܒܝܫ ܪܘܚܐ ܕܫܛܝܘܬܐ܂ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗܝܟ܂ ܣܓܝܬ
8 ܙܢܝܘܬܟ܂ * ܕܘܟܐ ܐܦܪܝܡ ܥܡ ܐܠܗܝ܂ ܢܒܝܐ ܦܚܐ ܕܬܘܩܠܬܐ ܠܟܠ ܐܘܪܚܬܗ܂
9 ܘܙܢܝܘܬܐ ܒܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܥܡܩܘ ܘܚܒܠܘ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܕܓܒܥܬܐ܂ ܗܫܐ ܢܬܕܟܪ
10 ܥܘܠܗܘܢ܂ ܘܢܣܥܘܪ ܚܛܗܝܗܘܢ܂ * ܐܝܟ ܥܢܒܐ ܒܡܕܒܪܐ܂ ܐܫܟܚܬܗ ܠܐܝܣܪܝܠ܂ ܘܐܝܟ
ܒܟܘܪܐ ܒܬܐܢܬܐ ܒܪܫܝܬܗ܂ ܚܙܝܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ܂ ܘܗܢܘܢ ܥܠܘ ܠܒܥܠܦܥܘܪ܂ ܘܐܬܢܙܪܘ ܠܒܗܬܬܐ܂
11 ܘܗܘܘ ܫܝܩܘܨܐ ܐܝܟ ܕܪܚܡܘ܂ * ܐܦܪܝܡ ܐܝܟ ܦܪܚܬܐ܂ ܦܪܚ ܐܝܩܪܗܘܢ܂ ܡܢ ܡܘܠܕܐ
12 ܘܡܢ ܟܪܣܐ܂ ܘܡܢ ܒܛܢܐ܂ * ܐܦ ܐܢ ܢܪܒܘܢ ܒܢܝܐ܂ ܐܘܟܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܡܛܠ
ܕܘܝ ܠܗܘܢ܂ ܡܬܦܪܥ ܐܢܐ ܡܢܗܘܢ܂

Cúmque præscripsissem ei multitudinem le- 12
gum mearum, tamen ut peregrina reputavit
verba mea: Victimas selectas sacrificant, & 13
carnem edunt; quibus non oblectatur Domi-
nus: Ideò recordabitur iniquitatis eorum, &
visitabit peccata eorum, & ipsi in Ægyptum
revertentur. Oblitus est Israel factoris sui, & 14
extruxit templa: Juda multiplicavit urbes
munitas, *at* immitam ignem in urbes ejus,
consumétque arces ejus.

CAP. IX.

NE lætetis Israel néve exultes, more genti- 1
um, eò quòd aberraveris à Deo tuo, & munera
dilexeris ex omnibus areis. At ab area & à 2
torculari non saturabuntur, & oleum fallet
eos. Non permanebunt in terra Domini, sed 3
revertetur Aphrem in Ægyptum, & in Assyria
contaminatione vescentur. Non libabunt Do- 4
mino vinum, neque condient eo sacrificia sua:
perinde ac panis angustiæ erit illis: omnes
comedentes eum polluentur, quia panis ani-
mæ ipsorum non ingredietur in domum Dñi.
Quid facietis die festo, & die solennitatis Do- 5
mini? Nam isti in prædam abierunt, Ægyptus 6
colliget eos, & Mephes sepeliet eos, exquisitũ
argentum eorũ extranei possidebunt, & spinæ
orientur in tentoriis eorum. Advenerunt dies 7
animadversionis, instant dies retributionis:
agnoscet Israel demens prophetam stultum,
virum indutum spiritu stultitiæ: propter mul-
titudinem sceleris tui, crevit lascivia tua. Spe- 8
culator est Aphrem cum Deo meo, propheta
laqueus offensionis est ad omnes vias ejus, &
lascivia in domo Dei. In ima penetrârunt, 9
& corruptionem commiserunt, ut diebus col-
lis: proinde recordabitur iniquitatis eorum,
& visitabit peccata eorum. Ut uvas in deserto 10
repereram Israelem, atque ut ficum præcocem
videram patres eorum: verùm ipsi ingressi
sunt ad Beel-phegor, & nazaræos se fecerunt
ignominiæ, & dediderunt se abominationi
prout amaverunt. Aphremitarum gloria tan- 11
quam volucris avolavit, inde à partu, à ventre,
& à conceptu. Etiamsi filios educaverint, ex- 12
tinguam eos ex hominibus: nam, væ illis, ul-
tionem sumpturus sum ab eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * أسوّغ له كتب وشرايعي حسبت غريبات * المذابح المحبوبة * من أجل أنهم إن ذبحوا ذبيحة
13 فيأكلون لحما * الرب لا يقبلها * الآن يذكر مظالمهم * وينتقم خطاياهم * هم رجعوا إلى مصر
14 وفي الموصليين يأكلون الأنجاس * ونسي إسرائيل صانعه * وبنوا هياكل * ويهوذا أكثر
المدن الحصينة * فأرسل نارا إلى مدنه وتأكل أساساتها * الفصل التاسع *
1 * لا تفرح يا إسرائيل * ولا تسر كمثل الشعوب * لأنك ضللت عن إلهك * أحببت العطايا
2 3 على كل بيادر الحنطة * البيدر والمعصر لم يعرفاهم * والخمر كذبهم * لم يسكنوا
4 أرض الرب * سكن أفرام في مصر * وفي الموصليين يأكلون الأنجاس * لم يرقوا خمرا
للرب * ولم تطب له ذبائحهم * مثل خبز حزن لهم * جميع الآكلين يتنجسون * من أجل
5 أن أخبازهم لنفوسهم * لم تدخل إلى بيت الرب * ماذا تصنعون في أيام الموسم وفي أيام
6 عيد الرب * لأجل هذا هوذا يسيرون من شقوة مصر * وتقبلهم ممفيس * ويدفنهم مخماس *
7 البلاء يرث فضتهم * الأشواك في مساكنهم * أتت أيام الانتقام * أتت أيام مكافاتك *
ويبادا إسرائيل مثل النبي الأحمق * الإنسان اللابس الروح * من كثرة ظلاماتك كثر
8 وسواسك * أفرام رقيبه مع إلهه * النبي فخ معوج * على جميع طرقه وسواس * أنزلوا في
9 10 بيت الرب * فسدوا كأيام الأكمة * يذكر ظلمهم * ينتقم خطاياهم * مثل عنبة في برية
وجدوا إسرائيل * ومثل ناطور أولي في تينة وجدوا آباهم * هم دخلوا إلى باعل فاعور * وتغربوا
11 للخزي * والمحبوبون صاروا كالمرذولين * أفرام طار مثل طاير أمجادهم منذ الولاد والطلقات
12 والحبل * من أجل أنهم إن ربوا أولادهم سيثكلون من البشر * من أجل أن الويل لهم
هو * جسدي منهم أفرام *

Exagitabo multitudinem ipsius: jura verò 12
mea reputata sunt aliena. Altaria di- 13
lecta (quia cùm immolant victimam,
comedunt carnem) Dominus nequaquam
accipit ea. Jam recordabitur impietatum
eorum, & ulciscetur peccata eorum. Ipsi
reversi sunt in Ægyptum, & inter Assy-
rios comedent immunda. Oblitus est Is- 14
rael factoris sui, & ædificaverunt tem-
pla: Juda quoque multiplicavit urbes
munitas, sed immittam ignem in urbes
ejus, devorabitque fundamenta earum.

CAP. IX.

NE gaudeas O Israel, néve læteris ut 1
reliquæ gentes; quoniam aberrâsti à Deo
tuo, amâsti munera super omnes areas fru-
menti. Area & torcular non agnoscent 2
eos, & vinum mentietur eis. Non ha- 3
bitabunt in terra Domini, habitabit A-
phrem in Ægypto, inter Assyrios comedent
immunda. Non libabunt vinum Domi- 4
no, neque placebunt ei sacrificia eorum,
ut panis mœroris erunt eis; omnes come-
dentes contaminabuntur: panes enim
eorum pro ipsis sunt, non ingrediuntur
domum Domini. Quid facietis in die- 5
bus nundinarum, & in diebus festis Do-
mini? Propterea ecce abeuntes eos à 6
miseria Ægypti, excipiet Memphis, &
sepeliet eos Machmas, calamitas heres
erit argenti eorum, & sentes in habitacu-
lis eorum. Advenerunt dies ultionis, ad- 7
venerunt dies retributionis tuæ: & læde-
tur Israel ut propheta insanus, homo spi-
ritum simulans: propter multitudinem
impietatum tuarum, multiplicata est a-
mentia tua. Aphrem speculator est cum 8
Deo suo; propheta laqueus est obliquus;
super omnes vias ejus adest amentia: de-
scendere fecerunt in domo Domini: Cor- 9
rupti sunt ut diebus collis, Recordabitur
impietatis eorum, ulciscetur peccata
eorum. ut uvam in deserto repererunt 10
Israelem, & ut custodem primum in ficu
repererunt patrem eorum. Ipsi ingressi
sunt ad Baalphegor, & abalienaverunt se
turpitudini; & qui erant dilecti, facti
sunt ut despecti. Aphrem volavit ut a- 11
vis; gloria eorum inde à nativitate,
partu, & conceptu. Nam etsi filios 12
suos educaverint, orbabuntur ex homini-
bus: quia væ illis est: corpus meum ex
ipsis est Aphrem.

הושע : י

Ephraim & :habitaculo in plantata Sor in vidi ut Ephraim
13 אפרים כאשר ראיתי לצור שתולה בנוה ואפרים
quid ,Domine eis Da .suos filios interfectorem ad educendum ad
14 להוציא אל הרג בניו: תן להם יהוה מה
Omnis .arentia ubera & ,orbantem vulvam eis da ?dabis
15 תתן תן להם רחם משכיל ושדים צמקים: כל
malitiam super eos habui exosos ibi quia ,Ghilghal in eorum malitia
רעתם בגלגל כי שם שנאתים על רע
omnes ,eos diligere addam non : eos ejiciam mea domo è ,eorum studiorum
מעלליהם מביתי אגרשם לא אוסף אהבתם כל
,exaruit eorum radix ,Ephraim est Percussus .declinantes eorũ principes
16 שריהם סררים: הכה אפרים שרשם יבש
desiderabilia interficiam & ,genuerint cum etiam : faciant non fructum
פרי בלי יעשון גם כי ילדון והמתי מחמדי
erunt & ;eum audierunt non quia ,meus Deus eos Abjiciet .eorũ uteri
17 בטנם: ימאסם אלהי כי לא שמעו לו ויהיו
.gentibus in vagi
נדדים בגוים:

CAP. X. י

,ejus fructũ multiplicare secundum :sibi ponet fructum ,Israel vacua Vitis
1 גפן בוקק ישראל פרי ישוה לו כרב לפריו
.statuas benefecerunt,ejus terræ benefacere secundum ,altaria multiplicavit
הרבה למזבחות כטוב לארצו היטיבו מצבות:
,eorum aras confringet ipse : desolabuntur nunc ,eorum cor se Divisit
2 חלק לבם עתה יאשמו הוא יערף מזבחותם
: nobis rex Non ,dicent nunc Quia .eorum statuas vastabit
3 ישדד מצבותם: כי עתה יאמרו אין מלך לנו
?nobis faciet quid rex & :Dominum timuimus non nam
כי לא יראנו את יהוה והמלך מה יעשה לנו:
germinabit & ;fœdus excidendo ,mendaciter jurando verba sunt Locuti
4 דברו דברים אלות שוא כרת ברית ופרח
Aven-Beth vitulas Ad .agri sulcos super judicium caput sicut
5 כראש משפט על תלמי שדי: לעגלות בית און
,ejus populus eum super luxit quia :Someron habitator pavebunt
יגורו שכן שמרון כי אבל עליו עמו
migravit quia ,ejus gloria super,exultaverant eum super ejus sacerdotes &
וכמריו עליו יגילו על כבודו כי גלה
;Jareb regi munus ducetur Assur in ipsemet Etiam .eo ab
6 ממנו: גם אותו לאשור יובל מנחה למלך ירב
.suo consilio à Israel afficietur pudore & ,capiet Ephraim pudor
בשנה אפרים יקח ויבוש ישראל מעצתו:
.aquæ faciebus super spuma ut ;ejus rex Someron est Succisus
7 נדמה שמרון מלכה כקצף על פני מים:
tribulus & spina ,Israel peccatum Aven excelsa disperdentur Et
8 ונשמדו במות און חטאת ישראל קוץ ודרדר
,collibus & ;nos Operite ,montibus dicent & : eorum aras super ascendet
יעלה על מזבחותם ואמרו להרים כסונו ולגבעות
,steterunt ibi :Israel peccasti ,Ghibhah diebus A .nos super Cadite
9 נפלו עלינו: מימי הגבעה חטאת ישראל שם עמדו
,iniquitatis filios super prælium Ghibhah in eos comprehendet non
לא תשיגם בגבעה מלחמה על בני עלוה:
,populi eos super congregabuntur & ;eos corripiam & meo desiderio In
10 באותי ואסרם ואספו עליהם עמים
.suas iniquitates duas propter eos corripere in
באסרם לשתי עינתם:

Versio VULG. LAT.

13 Ephraim, ut vidi, Tyrus erat fun-
data in pulchritudine : & E-
phraim educet ad interfectorem
14 filios suos. Da eis, Dñe. Quid da-
bis eis? Da eis vulvam sine libe-
15 ris, & ubera arentia. Omnes ne-
quitiæ eorum in Galgal, quia ibi
exosos habui eos : propter mali-
tiam adinventionum eorum, de
domo mea ejiciam eos : non ad-
dam ut diligam eos, omnes prin-
16 cipes eorum recedentes. Percus-
sus est Ephraim, radix eorum ex-
siccata est : fructum nequaquam
facient. Quòd & si genuerint, in-
terficiam amantissima uteri eorũ.
17 Abjiciet eos Deus meus, quia non
audierunt eum : & erunt vagi in
nationibus.

CAP. X.

1 Vitis frondosa Israel, fructus
adæquatus est ei : secundùm mul-
titudinem fructûs sui multiplica-
vit altaria, juxta ubertatem terræ
2 suæ exuberavit simulachris. Di-
visum est cor eorum, nunc inter-
ibunt : ipse confringet simulachra
eorum, depopulabitur aras eo-
3 rum. Quia nunc dicent ; Non est
rex nobis : non enim timemus
Dominum : & rex quid faciet no-
4 bis? Loquimini verba visionis
inutilis, & ferietis fœdus : &
germinabit quasi amaritudo judi-
5 cium super sulcos agri. Vaccas
Bethaven coluerunt habitatores
Samariæ : quia luxit super eum
populus ejus, & æditui ejus super
eum exultaverunt in gloria ejus,
6 quia migravit ab eo. Siquidem
& ipse in Assur delatus est, mu-
nus regi ultori : confusio Ephraim
capiet, & confundetur Israel in
7 voluntate sua. Transire fecit Sa-
maria regem suum quasi spumam
8 super faciem aquæ. Et disperden-
tur excelsa idoli, peccatum Israel :
lappa & tribulus ascendet super
aras eorum : & dicent montibus ;
Operite nos : & collibus ; Ca-
9 dite super nos. Ex diebus Gabaa,
peccavit Israel, ibi steterunt : non
comprehendet eos in Gabaa præ-
10 lium super filios iniquitatis. Juxta
desiderium meum corripiam eos :
congregabuntur super eos popu-
li, cùm corripientur propter
duas iniquitates suas.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Ἐφραΐμ, ὃν τρόπον εἶδον, εἰς θήραν παρέ-
στησαν τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ Ἐφραΐμ, τοῦ ἐξα-
14 γαγεῖν εἰς ἀποκέντησιν τὰ τέκνα αὐτοῦ. Δὸς
αὐτοῖς κύριε, τί δώσεις αὐτοῖς; (*) μήτραν ἀ-
15 τεκνοῦσαν, καὶ μαστοὺς ξηρούς. Πᾶσαι αἱ κακίαι
αὐτῶν (ξ) ἐν Γαλγάλ, ὅτι ἐκεῖ ἐμίσησα αὐ-
τούς. διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν,
ἐκ τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς, οὐ μὴ προσθή-
σω τοῦ ἀγαπῆσαι αὐτούς· πάντες οἱ ἄρχοντες
16 αὐτῶν ἀπειθοῦντες. Ἐπόνεσεν Ἐφραΐμ, τὰς
ῥίζας αὐτοῦ ἐξηράνθη, καρπὸν οὐκ ἔτι μὴ
ἐνέγκῃ· διότι καὶ ἐὰν γεννήσωσιν, ἀποκτενῶ
17 τὰ ἐπιθυμήματα κοιλίας αὐτῶν. Ἀπώσεται
αὐτοὺς ὁ Θεός, ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ, καὶ
ἔσονται (ο) πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσιν.

Ephræm, sicut vidi, in (ξ) capti-
onem præbuerunt filios suos, & E- 13
phræm, ut educeret ad interfecti-
onem filios suos. Da eis, Domine.
Quid dabis eis? vulvam sine fi- 14
liis, & ubera arentia. Omnes ne-
quitiæ eorum in Galgal, quia ibi 15
exosos habui eos. Propter mali-
tias adinventionum eorũ de domo
mea ejiciã eos: non addam ut di-
ligam eos. Omnes principes eorum
inobedientes. Doluit Ephræm; radi-
ces suas arefactus est: fructũ ne- 16
quaquã ultrà afferet: quia, etsi ge-
nuerint, interficiam desiderabilia
uteri eorũ. Repellet eos Deus: quia 17
non exaudierunt eum, & erunt
vagi in nationibus.

MS.A. (*) Δὸς αὐτοῖς μήτραν (ξ) εἰς Γαλγάλ, ὅτι ἐκεῖ αὐτοὺς ἐμίσησα. (ο) ὡς πλανῆται

ΚΕΦ. Ι.

1 Ἄμπελος εὐκληματοῦσα Ἰσραήλ, ὁ
καρπὸς (α) εὐθηνῶν αὐτῆς· κατὰ τὸ πλῆθος
τῶν καρπῶν (*) αὐτοῦ, ἐπλήθυνε τὰ θυσιαστήρια·
(β) κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτοῦ, ᾠκοδόμησε
2 στήλας. Ἐμέρισε καρδίας αὐτῶν, νῦν ἀφα-
νισθήσονται· αὐτὸς κατασκάψει τὰ θυσια-
στήρια αὐτῶν, ταλαιπωρήσουσιν αἱ στῆλαι αὐτῶν.
3 Διότι νῦν ἐροῦσιν, Οὐκ ἔστι βασιλεὺς ἡμῖν,
ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον. ὁ δὲ βασιλεὺς
4 τί ποιήσει ἡμῖν, Λαλῶν ῥήματα προφάσεις
ψευδεῖς; διαθήσεται διαθήκην, ἀνατελεῖ ὡς
5 ἄγρωστις κρίμα ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ. Τῷ μόσχῳ
τοῦ οἴκου Ὢν παροικήσουσιν οἱ κατοικοῦντες
Σαμάρειαν, (γ) ὅτι ἐπένθησε λαὸς αὐτοῦ
ἐπ᾽ αὐτόν· καὶ καθὼς παρεπίκραναν αὐτόν,
ἐπιχαροῦνται ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ, ὅτι μετῳκίσθη
6 ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸν εἰς Ἀσσυρίους δήσαν-
τες, ἀπήνεγκαν ξένια τῷ βασιλεῖ Ἰαρείμ.
ἐν δόματι Ἐφραΐμ δέξεται, καὶ αἰσχυνθήσεται
7 Ἰσραὴλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ. Ἀπέρριψε Σα-
μάρεια (δ) βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ
8 (ε) προσώπου ὕδατος. Καὶ ἐξαρθήσονται
βωμοὶ Ὢν ἁμαρτήματα τοῦ Ἰσραήλ, ἄκαν-
θαι καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσια-
στήρια αὐτῶν. καὶ ἐροῦσι τοῖς ὄρεσι, (ζ) Κα-
λύψατε ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς, Πέσατε ἐφ᾽
9 ἡμᾶς. Ἀφ᾽ οὗ οἱ βουνοί, ἥμαρτεν Ἰσραήλ,
ἐκεῖ ἔστησαν· οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐν τῷ βου-
νῷ πόλεμος ἐπὶ (η) τὰ τέκνα ἀδικίας (θ)
10 Παιδεῦσαι αὐτούς. καὶ συναχθήσονται ἐπ᾽
αὐτοὺς λαοί, ἐν τῷ παιδεύεσθαι αὐτοὺς ἐν ταῖς
δυσὶν ἀδικίαις αὐτῶν.

CAP. X.

Vitis (a) bonas habes propagi-
nes Israel: fructus abundans ejus: 1
secundùm multitudinem fructuũ
suorum multiplicavit altaria: se-
cundùm bona terræ (b) ejus ædifi-
cavit titulos. Diviserunt corda
sua: nunc peribunt. Ipse suffodiet 2
altaria eorum: affligentur tituli e-
orũ. Propterea nunc dicent; Non
est rex nobis, quia non timuimus 3
Dominum. Rex autẽ quid faciet
nobis, Loquens verba, occasiones
mendaces? Disponet testamentũ: 4
orietur sicut gramen judiciũ su-
per desertum agri. Apud vitulam
(c) domûs On morabuntur, qui 5
habitant in Samaria: quia luxit
populus ejus super eũ. Et sicut ir-
ritaverunt illũ, gaudebunt super
gloria ejus: quia translata est ab
eo: Et ipsum in Assyrios ligantes, 6
tulerunt munera regi (d) Iarim:
(e) domo Ephræm suscipiet, &
confundetur Israel in cõsilio suo.
Projecit Samaria regẽ suũ, sicut 7
(f) cremium super faciem aquæ:
Et auferentur aræ On peccata Is- 8
rael: Spinæ et tribuli ascendẽt su-
per altaria eorũ. Et dicent monti-
bꝰ; Operite nos: & collibꝰ; Cadite
super nos. Ex quo colles fuit, pec- 9
cavit Israel: Ibi steterunt. Non
comprehendet eos in colle (g) bel-
lum super filios iniquitatis, ut 10
corriperem eos. Et congregabun-
tur super illos populi: quando cor-
repti fuerint in duabus iniquita-
tibus suis.

MS.A. (α) αὐτῆς εὐθηνῶν· (*) αὐτῆς, (β) καὶ κατὰ (γ) διὰ τοῦτο ἐπένθησεν ὁ λαὸς (δ) τὸν βασιλέα (ε) πρόσωπον (ζ) Πέσετε ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. (η) τέκνα (θ) Ἦλθεν παιδεῦσαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 כנשתא דישראל במעבדה אוריתא דמיא לצור באצלחותא בשלויתה חבו דבית
14 אפרים לקטלא לפולחן טעותא בניהון: הב להון יי ית תושלמת עובדיהון הב להון
15 רחם מתכיל ותדין יבשין: כל בישתהון גלין קדמי בגלגלא ארי תמן רחיקתנון על
בישות עובדיהון מבית מקדשי אתרכנון לא אוסיף לרחמא עליהון דכל רברביהון
16 מרדין: בית ישראל דמן לאילנא דקלא שרשוהי מלרע ויבש נופיה מלעילא נוב לא
17 יעבד אף אם ירבון בנין ואקטול שפר מעיהון: ירחיקנון אלהי ארי לא קבילו
למימריה ויהון מטלטלין בין עממיא:

י

1 גפן בוזא ישראל דהוה גפן נציב במעבדיה אוריתא פרי עובדיהון גרמו להון דיגלון
כד אסגיתי להון עללא אסגיאו פולחן לאגוריהון כד איתיתי טובא לארעהון אוטיבו
2 לקמתהון: אתפלג לבהון מן אוריתא כען יחובון כען איתי עליהון סנאה יחרר
3 קדלהון דאגוריהון יבוז קמתהון: ארי כען ימרון לית מלכא לנא ארי לא דחלנא מן
4 קדם יי ומלכא מה יעבד לנא: ממללין מלין דאונס יימן לשקר ללמא גזרין קים כען
5 איתי עליהון כרישי חיוין בישין דין שקריהון על תחומי חקלן: על די פלחו לעגליא
בבית אל מלך במשריתיה יסק עליהון ויגלי יתהון יסבון מנהון עגלא דשמרון ארי
6 אתאבלו עלוהי עמיה ופלחוהי עלוהי יבועון על יקריה ארי גלא מניה: אף יתיה
לאתור יובלון קורבנא למלכא דייתי לאתפרעא להון נביא אמר להון בהתא דבית
7 אפרים יקבלון ויבהתון דבית ישראל מסלכי עצתהון: בהתת שמרון במלכה
8 כרותחא על אפי מיא: ויצדין במת ביתאל חובי ישראל גרמו להון דיגלון כובין
ואטדין יסקון על אגוריהון כען איתי עליהון עקא דמותא דיהון דמן כאלו טוריא חפן
9 להון ורמתא נפלו עליהון: מיומי גבעתא חטיתון בית ישראל תמן קמו מרדו במימרי
למנאה עליהון מלכא ואף לא זכיאו דתתקים להון מלכותא בגבעתא תמן אתו עליהון
10 עבדי קרבא לקטלא אבהן עם בנין סליקו: במימרי איתיתי עליהון יסורין וכנשית
עליהון עממיא ושליטו בהון כמיסר פדנא על תרתין עונתיהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Donec cœtꝰ Israel opere complevit legem, par erat Tyro in prosperitate sua 13
atq; abundantia : peccaverunt qui de domo Ephraim, mactando cultui idolo-
rum filios suos. Da eis Dñe retributionem operũ suorum, tribue eis vulvam 14
orbantem & ubera arentia. Omnes illorũ nequitiæ manifestæ fuerunt coram 15
me in Galgal, nam ibi execratꝰ sum eos ; propter malitiã operũ suorũ de do-
mo sanctuarii mei ejiciam eos, nec addam illos amore prosequi cùm omnes
principes eorũ sint rebelles. Domꝰ Israel similis est arbori cujꝰ radix uredine 16
percussa est deorsũ, & siccatur ramꝰ ejꝰ sursũ ; fructũ non faciet : etiamsi edu-
caverint filios, interficiã viscerũ ipsorũ pulchritudinẽ. Reprobabit eos Deus 17
meꝰ, quia non attentionẽ præbuerũt verbo ejꝰ, atq; errones erũt inter populos.

CAP. X.

Vitis vastata est Israel quæ erat plantata cùm exequeretur legem : fructus 1
operum ipsorum eis in causa fuere ut exulent : quando auxi eis proventum,
multiplicârunt cultum altaribus suis : quando adduxi bonum terræ eorum,
benefecerunt statuis suis. Divisum est cor eorum à lege, nunc delinquent, mox 2
adducam adversus eos inimicum qui subvertat cacumen altarium eorum, &
devastet eorum statuas. Nunc enim dicent, Non est rex nobis, quippe non ti- 3
muimus à facie Dñi : & rex quid facturꝰ est nobis? Loquuntur verba vio- 4
lenta, jurant in vanum, frustrà feriunt fœdꝰ : nunc adducam contra ipsos qua-
si capita serpentum maleficorum, judicium mendaciorum suorum, super ter-
minos agrorũ. Propterea quòd venerati sunt vitulos in Bethel, ascendet con- 5
tra eos rex cum exercitu suo, & in transmigrationem ducet eos, tollent ab eis
vitulum Samariæ, jam enim luxit propter eum populꝰ ejus, & cultores ipsius,
qui propter ipsum exultabant, ob gloriam ejus, recessit enim ab eis. Ipsum 6
quoq; in Assur deferent munus regi qui veniet punitum eos. Propheta dic
eis, Confusionem qui de domo Ephraim, accipient, & confundetur domus
Israel à consultationibus consilii sui. Confusa est Samaria cum rege suo, quasi 7
spuma in superficie aquarum. Atque desolabuntur excelsa Bethel. Peccata 8
Israel fuerunt eis in causa ut exulent : spinæ & tribuli conscendent super
aras eorum. Nunc adducam super eos tribulationem, ut perinde sint ac si
montes operiant eos, & colles cadant super eos. A diebus Gabaa peccâstis, 9
ò qui de domo Israel : ibi steterunt, prævaricati sunt in verbum meum præ-
ficiendo sup se regem, nec etiam digni habiti sunt quibꝰ permaneret regnum
in Gabaa : illuc invaserunt eos bellatores qui ut patres cum filiis occiderent, 10
ascenderunt. In verbo meo adduxi super eos correptiones, & congregavi ad-
versùm eos populos : & dominium exercuerunt in eos in modum quo ligan-
tur juga boum ad duos sulcos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
[illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
* ܗ * ܢ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]

* Aphrem, quemadmodum vidisti Tyrum con- 13
sitam ædificiis suis, ita Aphrem producet fi-
lios suos ad necem. Da eis, Domine, quod da- 14
turus es: da eis vulvam sterilem, & ubera
arida. Omnia scelera eorum in Galgale *fue-* 15
runt, nam ibi odi eos propter nequitiam fa-
cinorum suorum; è domo mea ejiciam eos, &
non pergam misereri eorum: omnes prin-
cipes eorum sunt refractarii. Percussus est 16
Aphrem in radice, exaruit ne fructus afferat:
& si fortè filios genuerint, morte afficiã opta-
tum viscerum eorum. Spernétque eos Deus 17
meus, quia non auscultaverunt ei; & erunt
errabundi inter gentes.

CAP. X.

Vitis palmitum est Israel, quæ fructus edi- 1
dit: secundùm copiam fructuum ejus multi-
plicaverunt altaria, & secundùm ubertatem
terræ suæ extruxerunt aras. Divisum est cor 2
eorum, exinde rei sunt. Ipse evertet altaria
eorum, & diripiet aras eorum: Ut in poste- 3
rum dicant; Regem non habemus, Dominum
non timemus, rex quid facturus esset nobis?
Locuti sunt verba rationum falsarum, decre- 4
verunt pactum, & germinavit judicium sicut
vepretum in agro terræ incultæ. Ad vitulum 5
Beth-aven peregrinabuntur habitatores Sa-
mariæ; quia sederunt propter eum in luctu
populus ejus & sacrificuli ejus, de eodem
quoque gestient, deque gloria ipsius quòd
migraverit ab eo. Quia & ad Assyriam usq; 6
deferent munera regi Jareb: pudorem per-
cipiet Aphrem, & Israel erubescet in consilio
suo. Abjiciet Samaria regem suum, ceu festu- 7
cam super faciem aquarum: Et destruentur 8
fana Aven, peccatum Israelis: spinæ & tri-
buli succrescent in aris eorum: & dicent
montibus, Operite nos, & collibus ut cadant
super eos. Inde à diebus collis peccâsti Isra- 9
el: ibíne subsisterent, nec assequeretur bel-
lum in colle filios sceleratos? In correptio- 10
ne mea erudiam eos, & congregabuntur ad-
versùs eos gentes, quando castigabuntur
propter duas stultitias suas.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 على ما رأيت أقاموا أولادهم للصيد • وأفرام أن يخرج أولاده للطعن * أعطهم يا رب • ماذا
14 تعطيهم • أعطهم بطنا غير مولد • وثديا جافة * جميع قبائحهم في الجلجال • لأني هناك
15 أبغضتهم لأجل قبائح أعمالهم • من بيتي أخرجهم • ولا أعود أحبهم • جميع رؤسائهم عصاة •
16 أتعب أفرام أصوله • جف وليس يعطي ثمرا من بعد • من أجل أنهم وإن ولدوا أقتل شهوات
17 بطونهم * الله يقصيهم لأنهم لم يسمعوا له • ويصيرون ضالين في الأمم •

• الفصل العاشر •

1 إسرائيل كرمة تفرع حسنا • ثمرها خصب • ككثرة ثمره أكثر المذابح • وكخيرات أرضه
2 بنى الأنصاب * فرقوا قلوبهم • الآن يبادون • وهو يهدم مذابحهم • تسحق أنصابهم * من
3 أجل أنهم يقولون • الآن ليس لنا ملك • لأنا لم نخش الرب • والملك ماذا يصنع لنا
4 يتكلم بكلمات علل كاذبة • يعهد عهدا • يسرف مثل الجيل حكم على أرض حقل
5 بور * لعجل بيت أون يتغربون سكان سامر • لأن شعبه حزن عليه • وكما مرمروه يسمعون
6 بمجده لأنه سبي منهم * ويربطونه إلى الموصليين • يقدمون هدايا لملك ياريم • يقبل أفرام
7 العطية • ويخزى إسرائيل في مشورته * طرحت سامر ملكها مثل قشة على وجه الماء
8 ويستأصل هياكل أون خطايا إسرائيل • أشواك وحسك تصعد على مذابحهم * ويقولون
للجبال غطينا • وللآكام قعي علينا •

• الأصحاح الرابع •

9 منذ كانت الآكام أخطأ إسرائيل • هناك قاموا • لا يدركهم في الآكمة • حرب على أولاد
10 الظلم إلى تأديبهم * ويجمعون عليهم الشعوب • ليتأدبوا هم بظلمهم •

* *Prout vidi, addixerunt filios eorum ve-* 13
natui, & Aphremum ut produceret filios
suos ad confossionem. Da illis, O Domi- 14
ne, quid dabis eis? da illis uterum non
generantem, & ubera sicca; Omnes tur- 15
pitudines eorum in Galgale perpetratas:
illic enim odi eos propter turpitudines
actionum suarum: è domo mea expellam
eos, & non diligam eos ampliùs: omnes
principes eorum sunt rebelles. Fatigavit 16
Aphrem radices suas, exaruit, neque pro-
feret fructum deinceps: quia licèt genue-
rint, occîdam desideria uterorum eorum.
Procul amovebit eos Deus, quia non ob- 17
temperaverunt ei; & erunt vagi inter
gentes.

CAP. X.

Israel vitis est bene germinans, fructus 1
ejus abundans: juxta multitudinem fru-
ctuum suorum multiplicavit altaria, &
juxta bona terræ suæ ædificavit titulos.
Diviserunt corda sua: nunc perdentur, & 2
ipse destruet altaria eorum, effligentur ti-
tuli eorum: Quia dicunt, Nunc non est 3
nobis rex; Deum enim non metuimus, &
rex quid faceret nobis? Loquitur verbis 4
rationes mendaces, fœdus pangit; oritur
sicut gramen judicium, super terram agri
inculti. Ad vitulum domûs On peregri- 5
nabuntur habitatores Samariæ, quia po-
pulus ejus contristatus est propter eum:
& quemadmodum irritaverunt eum, in-
sultabunt gloriæ ejus, quòd captus sit ex
eis, Et vinxerint eum ad Assyrios. Offe- 6
rent munera regi Jarim, afferet Aphrem
donum, & erubescet Israel in consilio suo.
Rejecit Samaria regem suum tanquam fe- 7
stucam super faciem aquæ: Et evellentur 8
templa On, peccata Israelis: spinæ & sen-
tes enascentur super altaria eorum: & di-
cent montibus, Tegite nos; & collibus,
Cadite super nos.

Textus quartus.

Ex quo fuerunt colles, peccavit Israel: ibi 9
manserunt; non comprehendet eos in colle:
bellum super filios iniquitatis venit, ut
erudiret eos: Et congregabuntur adver- 10
sùs eos populi, ut erudiantur ipsi propter
iniquitates suas.

C

super transivi ego &: triturare diligens docta vitula Ephraim Et
11 ואפרים עגלה מלמדה אהבתי לדוש ואני עברתי על-
agricolabit, Jehudah arabit, Ephraim faciam equitare: ejus cervicis bonitate
טוב צוארה ארכיב אפרים יחרוש יהודה ישדד-
arate, misericordiæ os ad metite, justitiam ad vobis Seminate. Jahacob sibi
12 לו יעקב: זרעו לכם לצדקה קצרו לפי-חסד נירו
doceat &, veniat donec, Dominum requirendi tempus &; arationem vobis
לכם ניר ועת לדרוש את-יהוה עד-יבוא וירה
comedistis, messuistis iniquitatem, impietatem Arastis. vos justitiam
13 צדק לכם: חרשתם-רשע עולתה קצרתם אכלתם
tuorum fortium multitudine in, tua via in es fisus quia; mendacii frugem
פרי-כחש כי-בטחת בדרכך ברב גבוריך:
vastabitur tuæ munitiones omnes &, tuis populis in sonitum consurget Et
14 וקאם שאון בעמך וכל-מבצריך יושד
super mater: belli die in Arbeel domum Salman vastare secundùm
כשד שלמן בית ארבאל ביום מלחמה אם על-
malitiæ faciebus à Bethel vobis fecit Sicut. est allisa filios
15 בנים רטשה: ככה עשה לכם בית-אל מפני רעת
Israel. rex est succisus succidendo aurora in; vestræ malitiæ
רעתכם בשחר נדמה נדמה מלך ישראל:

CAP. XI. יא

meum filium vocavi Ægypto ex &; eum dilexi &, Israel puer Quia
1 כי נער ישראל ואהבהו וממצרים קראתי לבני:
sacrificaverunt Behalim, eorum faciebus à abierunt sic; eos Vocaverunt
2 קראו להם כן הלכו מפניהם לבעלים יזבחו
super eos cepit, Ephraim ire assuefeci ego Et. suffiverunt sculptilibus &
3 ולפסלים יקטרון: ואנכי תרגלתי לאפרים קחם על-
hominis funibus In. eos curaverim quòd cognoverunt non &: suis brachiis
4 זרועתיו ולא ידעו כי רפאתים: בחבלי אדם
jugum exaltantes tanquā eis ero &, charitatis funibus in, eos traham
אמשכם בעבתות אהבה ואהיה להם כמרימי על
terram ad revertetur Non. cibum eum ad declinabo &; eorū maxillis super
5 על לחיהם ואט אליו אוכיל: לא ישוב אל-ארץ
impendebit Et. converti renuerunt quoniam; ej⁹ rex ipse Assur &, Ægypti
6 מצרים ואשור הוא מלכו כי מאנו לשוב: וחלה
eorū consilia propter, comedet &, ej⁹ membra cōsumet &, ej⁹ urbibus in gladius
חרב בעריו וכלתה בדיו ואכלה ממעצותיהם:
eū vocabāt excelsum ad &; me à aversionem propter suspensi meus populus Et
7 ועמי תלואים למשובתי ואל-על יקראהו
! Israel te tradam, Ephraim te dabo Quomodo. exaltavit non simul
8 יחד לא ירומם: איך אתנך אפרים אמגנך ישראל
me super est cōversum! Seboim ut te ponam, Adamah sicut te dabo quomodo
איך אתנך כאדמה אשימך כצבאים נהפך עלי
; mei furoris iram faciam Non. meæ pœnitudines sunt cōmota pariter, meū cor
9 לבי יחד נכמרו נחומי: לא אעשה חרון אפי
: vir non &, ego Deus quoniam; Ephraim corrumpendum ad convertar non
לא אשוב לשחת אפרים כי אל אנכי ולא-איש
Dominum Post. civitatem in ingrediar non &, sanctus tui interiori in
10 בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר: אחרי יהוה
filii pavebunt &, rugiet ipse quia: rugiet leo veluti, ambulabunt
ילכו כאריה ישאג כי-הוא ישאג ויחרדו בנים
: Assur terra è columba veluti &, Ægypto ab avis ut Pavebunt. mari à
11 מים: יחרדו כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור
. Dominus dixit, suis domibus super eos faciam sedere &
והושבתים על-בתיהם נאם-יהוה:

Versio VULG. LAT.

11 Ephraim vitula docta diligere tri-
turam, & ego transivi super pul-
chritudinē colli ejus: ascendā sup
Ephraim, arabit Judas, confringet
12 sibi sulcos Jacob. Seminate vobis
in justitia, & mete in ore miseri-
cordiæ, innovate vobis novale:
tempus autem requirendi Dñm,
cùm venerit qui docebit vos justi-
13 tiam. Arâstis impietatē, iniquita-
tem messuistis, comedistis frugem
mendacii: quia confisus es in viis
tuis, in multitudine fortiū tuorum.
14 Consurget tumult⁹ in populo tuo:
& omnes munitiones tuæ vasta-
buntur, sicut vastatus est Salmana à
domo ejus qui judicavit Baal in
die prælii, matre super filias allisā.
15 Sic fecit vobis Bethel, à facie ma-
litiæ nequitiarum vestrarum.

CAP. XI.

1 Sicut manè transiit, ptransiit rex
Israel. Quia puer Israel, & dilexi
eum: & ex Ægypto vocavi filium
2 meum. Vocaverunt eos, sic abie-
runt à facie eorū: Baalim immo-
labant, & simulachris sacrificabāt.
3 Et ego quasi nutritius Ephraim,
portabā eos in brachiis meis: &
4 nescierunt quòd curarē eos. In fu-
niculis Adam traham eos, in vincu-
lis charitatis: & ero eis quasi exal-
tans jugū sup maxillas eorum: &
declinavi ad eum ut vesceretur.
5 Non revertetur in terrā Ægypti,
& Assur ipse rex ejus: quonia no-
6 luerunt converti. Cœpit gladius
in civitatib⁹ ejus, & consumet ele-
ctos ejus, & comedet capita eorū.
7 Et popul⁹ me⁹ pendebit ad reditū
meum: jugū autem imponetur eis
8 simul, qꝫ non auferetur. Quomo-
dò dabo te, Ephraim; protegā te,
Israel? quomodò dabo te sicut A-
dama, ponam te ut Seboim? Con-
versū est in me cor meum, pariter
conturbata est pœnitudo mea.
9 Non faciam furorē iræ meæ: non
convertar ut disperdā Ephraim:
quonia De⁹ ego, & non homo: in
medio tui Sanct⁹, et non ingrediar
10 civitatē. Post Dñm ambulabunt,
quasi leo rugiet: quia ipse rugiet,
11 et formidabunt filii maris. Et avo-
labunt quasi avis ex Ægypto, et
quasi columba de terra Assyrio-
rum: et collocabo eos in domibus
suis, dicit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Ἐφραὶμ δάμαλις δεδιδαγμένη ἀγαπᾷν νεῖκος, ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι ἐπὶ τὸ κάλλιστον τοῦ τραχήλου αὐτῆς. ἐπιβιβῶ Ἐφραὶμ, (ι) παρασιωπήσομαι Ἰούδαν, ἐνισχύσει αὐτῷ
12 Ἰακώβ. Σπείρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην, τρυγήσατε (κ) εἰς καρπὸν ζωῆς, φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως, ἐκζητήσατε τὸν κύριον ἕως τοῦ ἐλθεῖν (λ) γενήματα δικαιοσύνης
13 ὑμῖν. Ἱνατί παρεσιωπήσατε ἀσέβειαν, καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς ἐτρυγήσατε; ἐφάγετε καρπὸν ψευδῆ, ὅτι ἤλπισας ἐν (μ) τοῖς ἁμαρτήμασί σου, ἐν πλήθει δυνάμεώς σου. Καὶ
14 ἐξαναστήσεται ἀπώλεια ἐν τῷ λαῷ σου, καὶ πάντα τὰ περιτετειχισμένα σου (ν) οἰχήσεται. ὡς ἄρχων Σαλαμὰν ἐκ τοῦ οἴκου (ξ) τοῦ Ἱεροβοὰμ, ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ
15 τέκνοις ἠδάφισαν, Οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου (ο) ἀδικίας κακιῶν ὑμῶν.

ΚΕΦ. ια'.

1 Ὄρθρου ἀπερρίφησαν, ἀπερρίφη βασιλεὺς (α) Ἰσραήλ. ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ (β) ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου
2 μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ. Καθὼς (*) μετεκάλεσα αὐτοὺς, οὕτως ἀπῴχοντο ἐκ προσώπου μου· αὐτοὶ τοῖς Βααλεὶμ ἔθυον, καὶ τοῖς
3 γλυπτοῖς ἐθυμίων. Καὶ ἐγὼ συνεπόδισα τὸν Ἐφραὶμ, ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονά μου, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς. Ἐν
4 διαφθορᾷ ἀνθρώπων ἐξέτεινα αὐτοὺς ἐν δεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου, καὶ (γ) ἔσομαι αὐτοῖς ὡς ῥαπίζων ἄνθρωπος ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ· καὶ ἐπιβλέψομαι πρὸς αὐτὸν,
5 δυνήσομαι αὐτῷ. Κατῴκησεν Ἐφραὶμ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ Ἀσσοὺρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ·
6 ὅτι οὐκ ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι. Καὶ ἠσθένησεν (δ) ἐν ῥομφαίᾳ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ, καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλίων αὐτῶν,
7 Καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ. (ε) καὶ ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ τίμια αὐτοῦ θυμωθήσεται, καὶ οὐ
8 μὴ ὑψώσῃ αὐτόν. Τί σε (ζ) διαθῶμαι Ἐφραίμ; ὑπερασπιῶ σου Ἰσραήλ; τί σε διαθῶ; ὡς Ἀδάμα θήσομαί σε, καὶ ὡς Σεβωείμ. μετεστράφη ἡ καρδία μου ἐν τῷ αὐτῷ,
9 συνεταράχθη ἡ μεταμέλειά μου. Οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου· οὐ μὴ ἐγκαταλίπω τοῦ ἐξαλειφθῆναι τὸν Ἐφραίμ· διότι θεὸς ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἄνθρωπος, ἐν σοὶ ἅγιος, καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι εἰς πόλιν.
10 Ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι· ὡς λέων ἐρεύξεται, ὅτι αὐτὸς ὠρύσεται, καὶ ἐκστήσονται τέκνα ὑδάτων. (η) Ἐκστήσονται ὡς ὄρνεον ἐξ Αἰγύπτου, καὶ ὡς περιστερὰ ἐκ γῆς Ἀσσυρίων· καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν, λέγει κύριος.

11 Ephræm vitula docta diligere contentionem. Ego autē veniā super pulchritudinē colli ej⁹. Supponā Ephræm, (i) reticebo Judā, roborabitur sibi Jacob.
12 Seminate vobis in justitia, vindemiate in fructū vitæ, illuminate vobis lumen (b) scientiæ, quærite Dominū donec veniant fruges justitiæ vobis.
13 Quid reticuistis (i) impietatē, & iniquitates ej⁹ vindemiâstis? Comedistis fructū mendacē, quia sperâsti in (k) peccatis tuis, in multitudine fortitudinis tuæ.
14 Et cōsurget perditio in populo tuo: & omnia murata tua abibunt: sicut princeps Salmanan de domo (l) Hieroboam, in diebus belli, matrē super filios allīserunt;
15 Sic faciam vobis, domus Israel, à (m) facie injustitiæ malitiarum vestrarum.

CAP. XI.

1 Manè (a) projecti sunt: projectus est rex Israel: quia parvulus Israel: & ego dilexi eum, & ex Ægypto (b) vocavi filios ej⁹.
2 Sicut vocavi eos, ita abierunt à facie mea ipsi. Baalim immolabāt, et sculptilibus adolebant.
3 Et ego (c) ligavi pedes Ephræm, suscepi eum super brachiū meū: et non cognoverunt, quia sanavi illos:
4 In corruptione hominum extendi eos in vinculis charitatis meæ. Et (d) ero illis, quasi dans alapas homo super maxillas ejus: & respiciā ad eū, (e) prævalebo ei.
5 Habitavit Ephræm in Ægypto: et Assur ipse rex ejus: quia noluit converti.
6 Et infirma⁹ est (f) in gladio in civitatibus, et cessavit in manib⁹ suis. Et comedēt de cogitationib⁹ suis:
7 Et popul⁹ ejus suspensus ex incolatu suo. Et Deus super pretiosa ejus irascetur, & non exaltabit eum.
8 Quomodò te (g) disponam, Ephræm? (h) protegam te, Israel? Quid te disponā? Sicut Adama, ponam te, et sicut Seboim. Conversum est cor meū in ipso: conturbata est pœnitudo mea.
9 Non faciam juxta iram furoris mei, non derelinquā, ut deleatur Ephræm: quoniā Deus ego sum, et non homo: in te Sanct⁹, et non ingrediar in civitatem.
10 Post Dominū (i) ambulabo. Sicut leo, rugiet: quia ipse rugiet, et formidabunt filii aquarū.
11 (k) Pavebunt, quasi avis ex Ægypto, et quasi columba de terra Assyriorum. Et restituam eos in domos suas, dicit Dominus.

MS.A. (ι) καὶ παρασιωπήσομαι (κ) ἑαυτοῖς εἰς (λ) γενήματα (μ) ἅρμασιν (ν) οἰκήσεται. (ξ) Ἱεροβαάλ, (ο) κακιῶν ὑμῶν.
Κεφ. ια'. MS.A. (α) τοῦ Ἰσραήλ. διότι (β) ἠγάπηκα (*) μετεκαλέσατο (γ) ἐγὼ ἔσομαι (δ) ῥομφαία (ε) ὁ δὲ θεὸς (ζ) διαθῶ (η) Καὶ ἐκστήσονται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 כנשתא דישראל דמיא לעגלתא דמלפין לה למרדי ולא אלפא רחמא להלכא
ברעות נפשה ואנא פרקית יתהון משעבוד מצרים אעדיתי ניר תקוף מצוריהון
אשריתי בית ישראל על תקוף ארעא דאמוראה כבישין קדמיהון דבית יהודה
12 אחסנית יתהון אחסנתא דקיימית לאבוהון יעקב: בית ישראל עבידו לכון עובדין
טבין הליכו בארחא דקושטא קיימו לכון אולפן אוריתא הא בכל עדן נבייא אמרין
13 לכון תובו לדחלתא דיי כען יתגלי וייתי זכון לכון: אתעשתתון לכון אונס רשע עבדתון
14 אתקבלתון תושלמת עובדיכון ארי אתרחצתא בארחתך בסגי גברך: ויקום אתרגושא
בעמך וכל כרכך יתבזון כבזת שלמא בכמנא ביומא דקרבא אם על בנין קטילת:
15 כן גרמו לכון חובין דחבתון בביתאל מן קדם בישות עובדיכון בסופא בהירת ואתכנע
מלכא דישראל:

יא

1 ארי רבי הוה ישראל ורחמתיה וממצרים קריתי להון בנין: שלחית נביי לאלפא
2 להון ואנון טעו מקבל אפיהון למעותא מרבחין ולצלמניא מסקין בוסמין: ואנא
3 במלאך שליח מן קדמי דברית בארח תקנא לישראל ונטלתינון כרעל דרעין
4 ולא ידעין דמן קדמי מתרחם עליהון: במגרת בנין רחימין נגרתינון בתקוף רחמא
והוה מימרי להון כאכרא טבא דמקיל בכתף תוריא ומוריך בלחיאתהון ואף כד הוו
5 במדברא אסגיתי להון טובא למיכל: לא יתובון לארעא דמצרים ברם אתוראה ישלוט
6 בהון ארי מסרבין למתב: ותחול חרבא בקרוהי ותקטל גברוהי ותשיצי רברבוהי
7 מטלבי עצתהון: ועמי פליגין למתב לאוריתי ובמרועא קשיא יתערעון כחדא לא
8 יהכון בקומא זקופה: איכדין אמסרנך אפרים אשצנך ישראל איכדין אבדרנך כאדמה
9 אשוינך כצבויים מתערע מימר קימי לקבלי כחדא אתגוללו רחמי: לא אעבד תקוף
רוגזי ולא יתוב מימרי לחבלא בית ישראל ארי אלהא אנא מימרי לעלמא קים ולית
עובדי כעובדי בסרא דדירין על ארעא כן גזרית במימרי דביניכון שכנתי קדישא ולא
10 אחלף בקרוא אוחרי עוד ירושלם: בתר פולחנא דיי יהכון מימריה כאריא דנכלי ארי
11 הוא יכלי ויתכנשון גלותא ממערבא: כעופא דאתי בגלי כן ייתון דגלו לארעא
דמצרים וכיונה דיתבא לנו שובכא כן יתובון דאטלטלו לארעא דאתור ואתבנון
בשלם לבתיהון ומימרי יהי בסעדהון אמר יי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina

11 Cœtus Israel similis est vitulæ quam arare docent, & non discit; dilexit in vo-
luntate animæ suæ ambulare: at ego liberavi *eos* à servitute Ægyptiorū: ab-
stuli jugum durum à cervicib⁹ *eorum*, collocavi domum Israeliticā in forti-
tudine terræ Ammorrhæorum qui subjugati sunt coram eis, hæreditare feci
12 domum Juda possessionē pro qua juraverā patri eorum Jacob. Dom⁹ Israel
agite vobis opera bona, ambulate per viā *veritatis*, stabilite vobis doctrinam
legis: ecce omni tempore prophetæ dicūt vobis, Recipite vos ad timorē Dñi:
13 nunc enim revelabitur & adferet vobis justitiā. Machinati estis *vobis* rapinā,
impietatē commisistis, recepistis retributionē operum vestrorum, etenim con-
14 fisus es in viis tuis propter multitudinē fortium tuorum. Nihilomin⁹ consur-
get tumult⁹ in populo tuo, & omnes arces tuæ vastabuntur, sicut vastatur pa-
15 cificus per insidias in die belli: mater super filios occisa est. Talium causa
fuerunt vobis peccata, quæ patrastis in Bethel, propter improbitatem operum
vestrorum: confusus est porrò & probro affectus est rex Israel.

CAP. XI.

1 Quando puer erat Israel, diligebam eum, & ex Ægypto vocavi eos filios.
2 Misi prophetas meos ut erudirent eos, sed ipsi illorum conspectum refugerunt
3 idolis sacrificantes, & simulachris adolentes aromata. Atq; ego per angelum
missum à facie mea deduxi Israel per congruā viam, & portavi eos ferme in
4 brachiis, licet nescirent à facie mea misericordiam super ipsos extare. Sicuti
moris est trahi filios dilectos, traxi eos fortitudine charitatis: fuitq; Verbum
meū eis sicut agricola bon⁹ qui allevat humerum boum & [*frena*] relaxat in
maxillis eorum: adhúcq; etiamnum in deserto degentib⁹ multa suppeditavi
5 eis bona, quib⁹ vescerentur. Non revertentur in terrā Ægypti, sed Assur domi-
6 nabitur eis, quoniam renuerunt converti. Et versabitur gladi⁹ in civitatib⁹
ej⁹, & concidet fortes ejus, & consumet proceres ejus à consultationibus con-
7 filii eorum. Populus autem me⁹ hæsitat se convertere ad legem meam, sed in
8 infirmitatem gravem incurrent simul, non ambulabunt erecta statura. Quo-
modo tradam te Ephraim? exterminabo te Israel: quomodo dispergam te
sicut Adama? ponam te velut Seboim; obviam fit mihi verbum pacti mei:
9 simul *convolutæ sunt commiserationes meæ*. Non exequar iram furoris mei,
nec convertetur verbum meum causa disperdendæ domus Israel, siquidem
Deus ego cùm sim, verbum meum in æternum permanet, nec sunt opera mea
qualia *opera* [*filiorum*] carnis, qui morantur in terra: sic decrevi in verbo
10 meo, [*nempe*] ut inter vos sit majestas mea sancta: certè non permutabo am-
plius Jerusalem pro alia civitate. Post cultum Domini ambulabunt, & Ver-
11 bum ejus sicut leo erit qui rugit; statim enim ac rugiet, congregabuntur ex-
ules ab Occidente. Sicut avis quæ apertè venit, sic venient qui in exilium
acti fuerunt in terram Ægypti: & sicut columba quæ revertetur ad colum-
bare suum, sic redibunt qui deportati sunt in terram Assur: sanè reducam eos
in pace ad domos suas, & Verbum meū aderit in patrocinium eorū, ait Dñs.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܐܦܪܝܡ ܥܓܠܬܐ ܡܠܦܬܐ ܕܪܚܡܐ ܠܡܕܫ. ܘܐܢܐ ܥܒܪܬ ܥܠ ܨܘܪܗ. ܐܪܟܒ ܠܐܦܪܝܡ *
12 ܘܢܕܘܫ ܝܗܘܕܐ. ܘܢܒܙ ܝܥܩܘܒ. * ܙܪܥܘ ܠܟܘܢ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܚܨܘܕܘ ܦܘܡܗ ܕܛܝܒܘܬܐ.
ܘܢܗܪܘ ܠܟܘܢ ܢܗܪܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܠܡܒܥܝܘܗܝ ܠܡܪܝܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܘܢܚܘܐ ܠܟܘܢ
13 ܙܕܝܩܘܬܗ. * ܕܒܪܬܘܢ ܚܛܝܬܐ ܘܥܘܠܐ. ܘܚܨܕܬܘܢ ܘܐܟܠܬܘܢ ܦܐܪܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܡܛܠ
14 ܕܬܟܠܬܘܢ ܥܠ ܐܘܪܚܬܟܘܢ. ܘܥܠ ܣܘܓܐܐ ܕܚܝܠܟܘܢ.* ܢܩܘܡ ܚܪܒܐ ܒܥܡܟ. ܘܟܠܗܘܢ
ܟܪܟܝܟ ܢܬܒܙܘܢ. ܐܝܟ ܒܙܬܐ ܕܫܠܡܢ : ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܠ ܒܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ. ܐܡܐ ܥܠ ܒܢܝܗ̈
15 ܢܪܛܫܘܢ : * ܗܟܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܝܬ ܐܝܠ. ܡܢ ܩܕܡ ܒܝܫܘܬܐ ܕܒܝܫܘܬܟܘܢ.

1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ * * ܒܨܦܪܐ ܐܬܕܡܪ ܘܫܬܩ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܛܠ ܕܟܕ ܛܠܝܐ ܗܘܐ
2 ܐܝܣܪܝܠ ܪܚܡܬܗ. ܘܡܢ ܡܨܪܝܢ ܩܪܝܬܗ ܠܒܪܝ. * ܐܝܟ ܕܩܪܝܬ ܐܢܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܙܠܘ ܡܢ
3 ܩܕܡܝ. ܘܠܒܥܠܐ ܕܒܚܘ. ܘܠܦܬܟܪܐ ܣܡܘ ܒܣܡܐ. * ܘܐܢܐ ܕܒܪܬ ܠܐܦܪܝܡ. ܘܩܒܠܬ
4 ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܝ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܕܐܣܝܬ ܐܢܘܢ. * ܒܚܒܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܢܓܕܬ ܐܢܘܢ. ܘܒܚܒܠܐ
ܕܚܘܒܐ. ܘܗܘܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܪܝܡ ܢܝܪܐ ܡܢ ܦܩܪܝܗܘܢ. ܘܐܪܟܢܬ ܠܗܘܢ. ܘܐܟܠܘ.
5 6 * ܠܐ ܢܗܦܟܘܢ ܠܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܘܪܝܐ ܗܘ ܡܠܟܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܨܒܘ ܠܡܬܦܢܝܘ. * ܢܬܚܙܐ
7 ܣܝܦܐ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ. ܘܢܫܠܡ ܡܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܘܢܐܟܠܘܢ ܡܢ ܡܠܟܝܗܘܢ. * ܘܥܡܝ
8 ܬܠܐ ܠܡܬܦܢܝܘ ܠܘܬܝ. ܘܠܐܠܗܐ ܢܩܪܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܢܚܘܪ. ܘܠܐ ܢܬܪܝܡ. * ܐܝܟܢܐ ܐܣܓܝܟ
ܐܦܪܝܡ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܥܕܪܟ ܐܝܣܪܝܠ: ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܥܒܕܟ. ܐܝܟ ܐܕܡܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܨܒܘܝܡ.
9 ܐܬܗܦܟ ܠܒܝ. ܘܐܬܚܡܘ ܪܚܡܝ. * ܠܐ ܐܥܒܕ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܝ. ܘܠܐ ܐܗܦܘܟ ܠܡܚܒܠܘ
ܠܐܦܪܝܡ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܒܪܢܫܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܩܕܝܫܐ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܐܥܘܠ
10 ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܒܬܪ ܡܪܝܐ ܢܐܙܠܘܢ. ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܕܢܗܡ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܢܢܗܡ. ܘܢܙܘܥܘܢ
11 ܥܡܡܐ ܡܢ ܡܥܪܒܐ. * ܘܢܦܪܚܘܢ ܐܝܟ ܨܦܪܐ ܡܢ ܡܨܪܝܢ. ܘܐܝܟ ܝܘܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܐܬܘܪ.
ܘܐܗܦܘܟ ܐܢܘܢ ܠܒܬܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

Aphrem est vitula edocta amans triturare, & ego transivi super collum ejus: inequitabo Aphremum, triturabit Juda, & Jacob diripiet. 11
Serite vobis justitiam, & metite os (i. summum) probitatis: accendite vobis lucernam, quia tempus est quærendi Dñm, donec veniat & ostendat vobis justitiã suã. 12
Duxistis aratrũ peccati & impietatis, & messuistis atq; comedistis fructus mendacii. Quia confisi estis viis vestris, & multitudini roboris vestri, 13
Invadet excidium populum tuum, & omnes urbes tuæ diripientur ut direptione Salmæ, inde à Beth-il, in die belli: matrem super filios ejus allident. 14
Ita facient vobis, O Beth-il, propter pessimam malitiam vestram. 15

CAP. XI.

In aurora admiratus est & obstupuit rex Israelis, quia dum puer esset Israel, dilexi eum, & inde ab Ægypto vocavi eum filium meum. 1
Prout vocaverunt eos, ita abierunt à conspectu meo, & Baali sacrificaverunt, & sculptilibus thura adhibuerunt. 2
Ego Aphremum rexi, eósque super brachia mea excepi: nihilominus non agnoscunt me sanâsse eos. 3
Funibus humanis traxi eos, & vinculis amoris: & fui eis tanquam is qui aufert jugum à cervice eorum: & inclinavi eis, ut comederent. 4
Non revertentur in terram Ægypti, sed Assyrius erit rex eorum, quia noluerunt converti. 5
Infirmabitur gladius in urbibus eorum, & evanescet è manib⁹ eorum, comedéntque de consiliis suis. 6
Populus meus hæsitat in redeundo ad me: Deum verò vocent, statímque curam habebit, nec extolletur. 7
Quomodo protegerem te Aphrem? aut quomodo juvarem te Israel? aut qualem te redderem? ut Adamam, an ut Seboim? Inversum est cor meum, & profusa sunt viscera mea: 8
Non perficiam æstum iræ meæ, neque consumam ampliùs Aphremum: quia Deus ego sum, ac non homo, inter vos: sanctus sum, nec urbem ingrediar. 9
Dominum sequentur ut leonem rugientem: nam ipso rugiente pavebunt filii populum, 10
Tum exsilient ut volucres ex Ægypto, & ut columbæ de terra Assur: & reducam eos ad sedem eorum, dixit Dominus. 11

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * افرام عجلة معلمة ان تحب الغلبة. وانا اتي علي حسن عنقها. اركب افرام. واسكب يهوذا.
12 يقويه يعقوب * ازرعوا لكم عدلا. اقطفوا ثمر الحياة. اضيئوا لكم نور المعرفة. اطلبوا الرب
13 الي ان ياتي لكم * يا اولاد العدل لماذا غفلتم عن النفاق. وقطفتم مظالمه. اكلتم ثمر كاذبة.
14 لانك وثقت بمركباتك بكثرة جيشك * ويثور الهلاك في شعبك. وينهب جميع حصونك مثل
15 رئيس سالامان. في بيت يوربعام في ايام الحرب ضربوا الام بالاولاد * هكذا اصنع بكم يا
بيت اسرائيل من وجه قبائحكم *

الفصل الحادي عشر *

1 * سحرا طرحوا. طرح ملك اسرائيل. من اجل ان اسرائيل منذ كان طفلا فانا احببته. ومن
2 مصر دعوت اولاده * كما دعوتهم هكذا بعدوا عن وجهي. هم لاوثان ايم ذبحوا. وللمنحوتات
3
4 بخروا * وانا قيدت افرام. واخذته علي ذراعي. ولم يعلموا اني اشفيهم * بفساد البشر مددتهم
5 برباطات محبتي. واصير لهم مثل انسان لاطم علي خديه. وانظر اليه. واقتدر عليه * سكن
6 افرام في ارض مصر. والموصل هو ملكه. لانه لم يشأ ان يرجع * وضعف السيف في مدنه.
7 وانكف في يديه. وياكلون من رؤياهم * وشعبي متعلق من غربته. والله يغضب علي كراماته
8 ولا يرفعه * لماذا اودك يا افرام. واستر عليك يا اسرائيل. لماذا اعزك. مثل ادامة اصنعك ومثل
9 صبوئيم. انقلب قلبي في ذاتي. انقلبت ندامتي * لا اصنع كهمة غضبي. ولا اترك ان
10 اباد افرام. من اجل اني انا الله انا. ولست انسانا. فيك قدوس. ولا ادخل الي المدينة * خلف
11 الرب اسير. مثل اسد يزئر. لانه هو يزار. ويتحير اولاد المياه * ويتحير مثل طائر من مصر
وكمثل حمامة من ارض الموصليين. واردهم الي بيوتهم يقول الرب *

Aphrem vitula est assueta diligere victoriam: at ego invadam pulchritudinem colli ejus, inequitabo Aphrem, & sic efaciam Judam, corroborabit eum Jacob. 11
Seminate vobis æquitatem, legite fructum vitæ, accendite vobis lumen scientiæ, petite Dominum donec veniat ad vos. 12
O filii æquitatis, quare neglexistis impietatem, iniquitates ejus tamen vindemiâstis, fructum mendacem comedistis? Quia spem collocâsti in curribus tuis, in multitudine exercitûs tui; 13
Ideò grassabitur pernicies in populo tuo, & diripientur omnes munitiones tuæ, ut egit princeps Salaman; in domo Jerobaami, diebus belli, matrem percusserunt cum filiis. 14
Ita faciam vobis, O domus Israelis propter turpitudines vestras. 15

CAP. XI.

Manè projecti sunt, projectus est rex Israelis: quoniam Israelem ex quo parvulus erat, ego dilexi, & ex Ægypto vocavi filios ejus. 1
Quemadmodum vocavi eos, ita recesserunt à facie mea: ipsi idolis Aim sacrificaverunt, & sculptilibus thus adoleverunt. 2
Ego vinxi Aphremum, & tuli eum super brachium meum; attamen ignorant quòd ego sanaturus sum eos. 3
In corruptione hominum, extendi eos vinculis amoris mei, & sum eis velut homo percutiens genas suas, respiciam eum & prævalebo ei. 4
Habitavit Aphrem in terra Ægypti, & Assyria rex ejus est; quia noluit reverti. 5
Et infirmatus est gladius in urbibus ejus, & contineat se in manibus ejus; comedéntque ex opinionibus suis. 6
Populus meus pendet ab incolatu suo, & Deus irascetur honoribus ejus, & non exaltabit eum. 7
Cur amo te O Aphrem, protego te O Israel? cur honoro te? ut Adamam reddam te, & ut Seboim, Immutatus est in me animus meus, inversa est pœnitudo mea: 8
Non agam secundùm impetum iræ meæ, neque permittam ut perdam Aphremum; quia Deus ego sum, ac non homo, in te sanctus; neque ingrediar urbem. 9
Post Dominum incedam, ut leo rugiet: nam ipso rugiente stupebunt filii aquarum. 10
Stupebunt inquam velut avis ex Ægypto, & velut columba de terra Assyriorum: eos autem restituam ad domos suas, dicit Dominus. 11

הושע : יב יג

CAP. XII. יב

:Israel domus dolo in & ,Ephraim mendacio in me Circumderunt
1 סבבני בכחש אפרים ובמרמה בית ישראל
Ephraim .est fidelis sanctis cum & ,Deo cum dominans adhuc Jehudah &
2 ויהודה עד רד עם אל ועם קדושים נאמן : אפרים
vastitatem & mendacium die omni ; Eurum sequens & ,ventum pascens
רעה רוח ורדף קדים כל היום כזב ושד
.ducetur Ægyptum in oleum & ,excidens Assur cum fœdus & :multiplicabit
ירבה וברית עם אשור יכרתו ושמן למצרים יובל :
,ej* vias juxta ,Jahacob super visitandū ad & ; Jehudah cum Domino lis &
3 וריב ליהוה עם יהודה ולפקד על יעקב כדרכיו
; suum fratrem supplantavit utero In .ei reddet ejus studia juxta
4 כמעלליו ישיב לו : בבטן עקב את אחיו
; angelum in fuit princeps Et .Deo cum fuit princeps sua fortitudine in &
5 ובאונו שרה את אלהים : וישר אל מלאך
est locutus ibi &,eum invenit Bethel : eum rogavit & ,flevit;prævaluit &
ויכל בכה ויתחנן לו בית אל ימצאנו ושם ידבר
.ejus memoriale Dominus ; exercituum Deus Dominus Et .nobiscum
6 עמנו : ויהוה אלהי הצבאות יהוה זכרו :
expecta &,custodi judicium & misericordiam:converteris tuū Deum ad tu &
7 ואתה באלהיך תשוב חסד ומשפט שמר וקוה
opprimere doli bilancibus ejus manu in Mercatoris .semper tuum Deum ad
8 אל אלהיך תמיד : כנען בידו מאזני מרמה לעשק
:mihi robur inveni , sum ditatus Veruntamen ,Ephraim dixit Et .dilexit
9 אהב : ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי און לי
.peccatum quæ,iniquitatem mihi invenient non meis laboribus omnibus
כל יגיעי לא ימצאו לי עון אשר חטא :
te faciam habitare adhuc , Ægypti terra e , tuus Deus Dominus ego Et
10 ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים עד אושיבך
ego & , prophetis super sum locut* Et.festivitatis dies secundū tentoriis in
11 באהלים כימי מועד : ודברתי על הנביאים ואנכי
?iniquitas Ghilhad Si .assimilabo prophetarum manu in&:multiplicavi visionē
12 חזון הרביתי וביד הנביאים אדמה : אם גלעד און
etiam : immolaverunt boves Ghilgal in ,fuerunt mendacium veruntamen
אך שוא היו בגלגל שורים זבחו גם
agrum Jahacob fugit Et .agrorum sulcos super acervi sicut eorum altaria
13 מזבחותם כגלים על תלמי שדי : ויברח יעקב שדה
propheta in Et .custodivit uxore in & , uxore in Israel servivit & ;Aram
14 ארם ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר : ובנביא
propheta in & ; Ægypto ex Israel Dominus fecit ascendere
העלה יהוה את ישראל ממצרים ובנביא
ejus sanguines & ; acerbitatibus Ephraim fecit Irasci .se custodivit
15 נשמר : הכעיס אפרים תמרורים ודמיו
.suus Dominus ei reddet ejus opprobrium & ; deseret eum super
עליו יטוש וחרפתו ישיב לו אדניו :

CAP. XIII. יג

deliquit & :Israel in ipse elevavit ,tremor ; Ephraim loqui Secundum
1 כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל ויאשם
sibi fecerunt & , peccare addiderunt nunc Et .est mortuus & ,Bahal in
2 בבעל וימת : ועתה יוספו לחטא ויעשו להם
artificum opus dolores ,sua intelligentia in suo argento ex conflatile
מסכה מכספם כתבונם עצבים מעשה חרשים
.osculentur vitulos ; hominem Sacrificantes ,dicentes ipsi illis : totum
כלה להם הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון :
: vadens mane cadens ros sicut & , matutini nubes veluti erunt Idcircò
3 לכן יהיו כענן בקר וכטל משכים הלך
.fumario e fumus sicut & ,area ab exturbabitur gluma sicut
כמץ יסער מגרן וכעשן מארבה :

Versio VULG. LAT.

12 Circumdedit me in negatione E-
phraim, & in dolo domus Israel :
Judas autem testis descendit cum
Deo, & cum Sanctis fidelis.

CAP. XII.

1 EPhraim pascit ventum, & se-
quitur æstum : totâ die mendaciū
& vastitatem multiplicat: & fœd*
cum Assyriis iniit, & oleum in Æ-
2 gyptum ferebat. Judicium ergò
Dñi cum Juda, & visitatio sup Ja-
cob: juxta vias ejus, & juxta adin-
3 ventiones ejus reddet ei. In ute-
ro supplantavit fratrem suum : &
in fortitudine sua directus est cum
4 Angelo. Et invaluit ad angelum,
& confortatus est: flevit, & roga-
vit eum, in Bethel invenit eum, et
5 ibi locutus est nobiscum. Et Do-
minus Deus exercituum, Dñs me-
6 moriale ejus. Et tu ad Deum tuū
convertéris: misericordiam & ju-
dicium custodi, & spera in Deo
7 tuo semper. Chanaan, in manu
ejus statera dolosa, calumniam di-
8 lexit. Et dixit Ephraim; Veruntamen
men dives effectus sum, inveni
idolum mihi : omnes labores mei
non invenient mihi iniquitatem,
9 quam peccavi. Et ego Dñs Deus
tuus ex terra Ægypti, adhuc sede-
re te faciam in tabernaculis, sicut
10 in dieb* festivitatis. Et locut* sum
super prophetas, & ego visionem
multiplicavi, & in manu prophe-
11 tarum assimilatus sum. Si Galaad
idolum, ergò frustrà erant in Gal-
gal bobus immolantes: nam & al-
taria eorum quasi acervi super sul-
12 cos agri. Fugit Jacob in regioné
Syriæ, & servivit Israel in uxo-
13 rem, & in uxorem servavit, In
propheta autem eduxit Dominus
Israel de Ægypto : & in propheta
14 servatus est. Ad iracundiam me
provocavit Ephraim in amaritu-
dinibus suis, & sanguis ejus super
eum veniet, & opprobrium ejus
restituet ei Dominus suus.

CAP. XIII.

1 LOquente Ephraim, horror in-
vasit Israel, & deliquit in Baal, et
2 mortuus est. Et nunc addiderunt
ad peccandum : fecerúntque sibi
conflatile de argento suo quasi si-
militudinem idolorum, factura
artificum totum est : his ipsi di-
cunt ; Immolate homines vitulos
3 adorantes. Idcircò erunt quasi
nubes matutina, & sicut ros ma-
tutinus præteriens, sicut pulvis
turbine raptus ex area, & sicut
fumus de fumario.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Ἐκύκλωσέ με ἐν ψεύδει Ἐφραίμ, καὶ ἐν ἀ-
σεβείαις (θ) οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ Ἰούδα. νῦν
ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ (ι) ὁ λαὸς ἅγιος
κεκλήσεται θεοῦ.

ΚΕΦ. ιβ'.

1 Ο Δὲ Ἐφραὶμ πονηρὸν πνεῦμα, ἐδί-
ωξε καύσωνα ὅλην τὴν ἡμέραν· κενὰ καὶ μά-
ταια ἐπλήθυνε, καὶ διαθήκην μετὰ Ἀσσυρίων
διέθετο, καὶ ἔλαιον εἰς Αἴγυπτον ἐνεπορεύε-
2 το. Καὶ κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς (α) Ἰούδαν, τοῦ
ἐκδικῆσαι τὸν Ἰακώβ· κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ
κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ (β) ἀποδώσει
3 αὐτῷ. Ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισε τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, καὶ ἐν κόποις αὐτοῦ ἐνίσχυσε πρὸς (γ)
4 θεόν. Καὶ ἐνίσχυσε μετὰ ἀγγέλου, καὶ ἠδυνάσθη.
ἔκλαυσε, καὶ ἐδεήθησάν μου· ἐν τῷ (δ) οἴκῳ
Ὢν εὕροσάν με, καὶ ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς
5 (ε) αὐτούς. Ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντο-
6 κράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐτοῦ. Καὶ σὺ ἐν
θεῷ σου ἐπιστρέψεις, ἔλεον καὶ κρίμα φυλάσ-
σου, καὶ ἔγγιζε πρὸς τὸν θεόν σου διαπαντός.
7 Χαναὰν, ἐν χειρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας,
8 καταδυναστεύειν ἠγάπησε. Καὶ εἶπεν Ἐ-
φραίμ, Πλὴν πεπλούτηκα, εὕρηκα ἀνάψυ-
χιν ἐμαυτῷ. πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὑ-
ρεθήσονται αὐτῷ, (ζ) δι' ἀδικίας ἃς ἥμαρ-
9 τεν. Ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ἀνήγαγόν
σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἔτι κατοικιῶ σε ἐν
10 σκηναῖς, καθὼς (η) ἡμέραι ἑορτῆς. Καὶ λα-
λήσω πρὸς προφήτας, καὶ ἐγὼ ὁράσεις ἐπλή-
11 θυνα, καὶ ἐν χερσὶ προφητῶν ὡμοιώθην. Εἰ
μὴ Γαλαάδ ἐστιν, ἄρα ψευδεῖς ἦσαν ἐν Γα-
λαὰδ ἄρχοντες θυσιάζοντες, καὶ τὰ θυσια-
στήρια αὐτῶν, ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ.
12 Καὶ ἀνεχώρησεν Ἰακὼβ εἰς πεδίον Συρί-
ας, καὶ ἐδούλευσεν Ἰσραὴλ ἐν γυναικὶ, καὶ
13 (θ) γυναικὶ ἐφυλάξατο. Καὶ ἐν προφήτῃ
ἀνήγαγε κύριος τὸν Ἰσραὴλ (ι) ἐκ γῆς Αἰ-
14 γύπτου, καὶ ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη. Ἐθύ-
μωσεν Ἐφραίμ, καὶ παρώργισε, καὶ τὸ αἷμα
αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐκχυθήσεται, καὶ τὸν ὀνειδι-
σμὸν αὐτοῦ ἀνταποδώσει (κ) κύριος αὐτῷ.

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ΚΑτὰ τὸν λόγον Ἐφραὶμ δικαιώματα (α)
ἔλαβεν αὐτὸς ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἔθετο αὐ-
2 τὰ τῇ Βάαλ καὶ ἀπέθανε. (β) Καὶ νῦν προσ-
έθεντο τοῦ ἁμαρτάνειν (γ), καὶ ἐποίησαν ἑαυ-
τοῖς χώνευμα ἐκ τοῦ ἀργυρίου (δ) αὐτῶν,
κατ' εἰκόνα εἰδώλων, ἔργα τεκτόνων συν-
τετελεσμένα αὐτοῖς. αὐτοὶ λέγουσι, Θύσα-
3 τε ἀνθρώπους, μόσχοι γὰρ ἐκλελοίπασι. Διὰ
τοῦτο ἔσονται ὡς νεφέλη πρωϊνὴ, καὶ ὡς δρό-
σος ὀρθρινὴ πορευομένη, (ε) ὡς χνοῦς ἀπο-
φυσώμενος ἀφ' ἅλωνος, καὶ ὡς ἀτμὶς (ζ)
ἀπὸ δακρύων.

Circumdedit me in mendacio E- 12
phræm, & in impietatibus domus
Israel, & Juda. Nunc (i) cogno-
vit eos Deus: & populus sanctus
vocabitur Dei.

CAP. XII.

EPhræm autem pessimus spiri- 1
tus, persequutus est æstū totâ die;
inania, & vana multiplicavit, &
testamentū cum Assyriis pepigit,
& oleum in Ægyptum mercaba-
tur. Et judiciū Domino cū Juda, 2
ut ulciscatur Jacob : juxta vias
ejus, & juxta adinventiones ejus
reddet ei. In utero supplantavit 3
fratrē suū : & in laboribus suis
prævaluit erga Deum: Et confor- 4
tatus est cum angelo, & potuit,
(a) Fleverunt, & deprecati sunt
me: in domo On invenerunt me: et
ibi dictum est ad eos : Dominus 5
autē Deus omnipotens erit memo-
riale ejus. Et tu in Deo tuo con- 6
verteris: misericordiā, & judi-
ciū custodi, & appropinqua Deo
tuo semper. Chanaan, in manu e- 7
jus statera iniquitatis, opprimere
per potentiam dilexit. Et dixit E- 8
phræm; Veruntamen dives effect*
sum, inveni requiem mihi. Omnes
labores ejus non invenientur ei
propter iniquitates, in quibus pec-
cavit. Ego autem Dominus Deus 9
tuus eduxi te de terra Ægypti:
adhuc habitare te faciā in taber-
naculis, sicut (b) dies solemnitatis.
Et loquar ad prophetas, & ego 10
visiones multiplicavi, & in mani-
bus prophetarum assimilat* sum.
Si non Galaad est; ergò falsi erant 11
in (c) Galaad principes immolan-
tes: & altaria eorū, quasi (d) te-
studines super desertū agri. Et re- 12
cessit Jacob in campū Syriæ, &
servivit Israel in uxore, et (e)
uxori custodivit. Et in propheta e- 13
duxit Domin* Israel de terra Æ-
gypti: & in propheta servatus est.
(f) Indignari fecit Ephræm, & ad 14
iracundiā provocavit: & sangui
ej* super ipsū effundetur: & op-
probriū illi* restituet ei Domin*.

CAP. XIII.

JUxta verbum Ephræm (a) ju- 1
stificationes accepit ipse in Israel,
& posuit (b) eas Baal & mortu*
est. Et nunc apposuerunt ut pec- 2
carēt: et fecerūt sibi conflatile ex
argento suo secundùm imaginem
idolorū, opera artificū completa,
His ipsi dicunt, Immolate (c) ho- 3
mines: vituli enim defecerunt. Id-
circò erūt quasi nubes matutina,
& sicut ros matutinus pertransi-
ens, sicut pulvis exsufflat* ab area,
& sicut vapor (d) de lachrymis.

MS.A. (θ) οἶκος (ι) λαὸς ἅγιος κληθήσεται Κεφ. ιβ'. MS.A. (α) τὸν Ἰούδαν,
(β) ἀνταποδώσει (γ) τὸν θεόν. (δ) οἴκῳ μου εὕροσάν (ε) αὐτόν. (ζ) διὰ (η) ἡμέρα (θ) ἐν γυναικὶ (ι) ἐξ Αἰγύπτου, (κ) αὐτῷ κύριος.
Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) αὐτὸς ἔλαβεν (β) Καὶ προσέθετο (γ) ἔτι, καὶ (δ) ἑαυτῶν, (ε) ὥσπερ χνοῦς (ζ) ἐκ καπνοδόχης. Ἐγὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 אסגיאו קדמי כדבין דבית אפרים ובנכלהון דבית ישראל ודבית יהודה הוו מתקפין
בפלחנא עד דגלא עמא דאלהא מארעהון ואנון דהוו פלחין קדמי בבית מקדשא
מתקרן עמא קדישא בכן הוו קימין :
יב
1 בית ישראל דמן לדרוח זרע ועלעול חצד כל יומא כדבין וביזא מסגן וקים עם אתוראה
2 אקימו וקורבנא למצרים מובלין : ודינא קדם יי עם דבית יהודה ולאסערא על יעקב
3 כארחתיה וכעובדוהי תקניא יתיב ליה : נביא אמר להון הלא יעקב עד דלא אתיליד
4 אמיר דיסגי מן אחוהי ובתוקפיה אתרברב עם מלאכא : ואתרברב עם מלאכא ויכיל
5 בכה ובעא מניה בביתאל אתגלי עלוהי ותמן ימלל עמנא : נביא אמר להון הוא יי
אלהי צבאות דאתגלי על אברהם יצחק ויעקב וכמא דאמיר על ידי משה דכרניה
6 לכל דר ודר : ואת בפולחנא דאלהך תתקף חסדא ודינא טר וסבר לפורקנא דאלהך
7 תדירא : לא תהוין כתגרין דבידיהון מוזנון דנכיל למנס רחמין : ואמרו דבית
8 אפרים ברם עתרנא אשכחנא אונס לנא נביא אמר להון כל עותרכון לא יתקים לכון
9 ביום תושלמת חובכון : ואנא יי אלהך דאפקתך מארעא דמצרים עוד אותיבנך
10 במשכנין כיומי קדם : ומלית עם נביא ואנא נבואן אסגיתי וביד נבייא שלחית :
11 אם בגלעד הוו אנוסין ברם בבית גלגלא תורין לטעון דבחו אף אגוריהון אסגיאו
12 כיגרין על תחומי חקלא : נביא אמר להון הלא יעקב אבוכון אזל לחקלי ארם ופלח
13 ישראל באתתא ובאתתא נטר ענא : ואף כד נחתו אבהתכון למצרים נביא שלח
14 יי ואסיק ית ישראל ממצרים ועל ידי נביא אתנטר : מרגזין דבית אפרים מוספין
למחטי וחובת דם זכי דאשיד עלוהי יתוב וחסודיה יתיב ליה רבוניה :
יג
1 כד ממלל חד מבית אפרים רתיתא אחיד להון לעממיא מתרברבין הוו בישראל וכדו
2 דתבו עד דפלחו לטעותא מתקטלין : וכען מוספין למחטי ועבדו להון מתכא
מכספהון כדמותהון צלמנין עובד אומנין כולהון להון אנון מטען נביי שקרא דבחין
3 לעובד ידי אנשא תוריא לעגליא נכסין : בכן יהון כענן צפרא וכטלא דמוחי פסיק
כמוצא דנשבה רוח מאדרא וכתננא מכות נורא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Multiplicaverunt coram me mendacia, prognati domus Ephraim; et dolos 11
suos, orti de familia Israel : proles verò domus Juda validi fuerunt in cultu,
donec exulavit populus Dei de terra sua, et illi qui venerationē exhibuerūt
coram me in domo sanctuarii, vocantur Populus sanctus, in eo quòd fue-
runt stabiles.

CAP. XII.

DOmus Israel comparantur ei qui seminat ventum, & metit turbinem totâ 1
die: mendacia & prædam multiplicant, & fœdus cum Assur statuerunt, &
munera in Ægyptum deferunt. Et judicium est coram Dño cum domo Juda, 2
ut animadvertat in Jahacob juxta vias suas, & secundū opera sua recta reddat
ei. Propheta dic eis : Nónne de Jahacob antequam natus esset, prædictum 3
est, quòd major evaderet fratre suo, & fortitudine sua prævaluit Angelo?
Prævaluit quidem Angelo & superavit; flevit & deprecatus est eum : in 4
Bethel revelatus est ei, ibíque nobiscum loquetur. Propheta dic eis : Ipse 5
est Dñs Deus exercituum, qui apparuit Abrahamo, Isaac & Jacob; & sicut
traditum est per manus Moysis, memoriale ejus erit in generatione & ge-
nerationem. Tu autem in cultu Dei tui confortaberis : misericordiam & 6
judicium custodi, & præstolare redemptionem Dei tui jugiter. Ne sitis sicut 7
mercatores, in quorum manibus sunt bilances dolosæ, rapinæ studentes.
Et dixerunt qui de domo Ephraim, Utiq; locupletati sumus, nacti sum* nobis 8
rapinam. Propheta dic eis : Omnes divitiæ vestræ non permansuræ sunt
vobis in die retributionis peccatorum *vestrorum*. Et ego Dñs Deus tuus, qui 9
eduxi te de terra Ægypti adhuc habitare te faciam in tabernaculis sicut in
dieb* antiquis. Atq; ego locut* sum cum prophetis, & ipse prophetias multi- 10
plicavi atq; per manū prophetarū misi. Si in Galaad grassatores fuere : certè 11
in fano Galgal vitulos idolis immolarunt, quin etiam aras suas multitu-
dine æquaverunt acervis super terminos *agri*. Propheta dic eis : Nónne 12
Jahacob pater vester abiit ad agros Syriæ, & servivit Israel pro uxore, &
pro uxore custodivit oves? Quin etiam quando descenderunt patres vestri 13
in Ægyptum, prophetam legavit Dñs qui ascendere fecit Israel de Ægypto,
ac per manus prophetæ servatus est. Ad iracundiam provocant progeniti do- 14
mus Ephraim, peccare adjicientes, & delictum sanguinis justi quem effudit,
in eum recidet, & opprobrium ipsius reddet ei Dominus suus.

CAP. XIII.

CUm loquitur nonnullus de domo Ephraim, tremor apprehendit populos, 1
principes *fuerunt* in Israel : nunc verò quia *aversi sunt usq;* quòd coluerunt
idola, neci traduntur. Ac nunc addunt peccare, & fabricati sunt sibi conflati- 2
le de argento suo ad similitudinem suam : simulachra opus artificum universa
sunt, *quæ ipsos errare faciunt* : Pseudoprophetæ sacra celebrant operi manu- 3
um hominis, boves immolant vitulis. Ideò erunt sicut nubes matutina, & sicut ros qui citò
deficit, sicut stipula quā exsufflat vent* de area, deniq; sicut fumus de fumario.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]

CAP. XII.

Circundedit me Aphrem mendacio, & do- 1
mus Israelis ac Judæ, dolo; donec descenderet
popul. Dei, populus sanct. & fidelis. Aphrem 2
pavit ventum, & sectat. est turbinem totâ die:
mendaciū & rapinā multiplicaverunt, & fœ-
dus cum Assyrio pepigerunt, oleúmq; in Ægy-
ptum deportaverunt. Lis est Domino cum Ju- 3
da, & animadvertet in Jacobum secundùm vi-
as ejus, & secundùm facinora ejus rependet
ei. In vulva enim decepit fratrē suum, & ro- 4
bore suo magnificavit se corā Deo. Et præva- 5
luit Angelo ita ut deprecaretur eum: in Beth-
il invenit eum, & ibi allocutus est eum: Et 6
Dñs Deus potentissimus recordat. est ejus. Tu 7
itaq; convertere ad Deum tuū, & probitatem
atq; judiciū observa, expecta Deum tuū jugi-
ter. Statera dolosa est in manu Chanaanis, & 8
opprimere gaudet. Et dixit Aphrem; Cùm 9
ditatus sum, inveni mihi dolores; at omnis la-
bor meus non sufficit mihi pro peccato quod
peccavi. Ego sum Dñs Deus tuus qui extraxi 10
te à terra Ægypti: adhuc te collocabo in ten-
toriis, ut dieb. solennibus. Et locut. sum cum 11
prophetis, & ego visiones meas multiplicavi,
& per prophetas me figuravi. In Galaade do- 12
lores, & in Galgala vanitati sacrificâstis bo-
ves; quin & altaria vestra sunt quasi testudines
in campo terræ incultæ. Et fugit Jacob ad terrā 13
Aram, servivítq; Israel pro muliere, & propter
mulierem *injuncta sibi* servavit. Et per pro- 14
phetas extraxit Dñs Israelem ex Ægypto, &
per prophetas custoditus fuit. Iram & amari- 15
tudinem excitavit Aphrem, ideò sanguis ejus
super ipsum effundetur, & opprobrium ejus
reddet ei Dominus ejus.

CAP. XIII.

Dum loqueretur *Deus*, Aphrem tremebat, 1
proinde factus fuerat magnus in Israele, sed
reatum obiens causâ Baalis, mortuus est. Et 2
nunc pergentes peccare, fecerunt sibi fusile ex
argento suo in similitudinem suam, idolum
opus artificis. Dicebant autem eis *prophetæ*,
O qui sacrificatis homines & vitulum oscula-
mini. Iccirco eritis ut nubes matutina, & ut 3
ros manè stillans & evanescens, utque festuca
evolans ex area, & ut fumus è fenestra.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثاني عشر * احاط بي افرام بالكذب وبيت اسرايل ويهودا بالنفاق ·
الان عرفهم الله والشعب المقدس عدل عن الله * وافرام الروح الشرير طرد السموم النهار كله
كثر خديعات واباطيل · وضع عهدا مع الموصليين وسار بالدهن الي مصر * والحكم
3 للرب مع يهودا · لينتقم من يعقوب كطرقه وكاعماله يكافيه * في البطن عرقب اخاه وباتعابه
5 تقوي مع الله * وتقوي مع الملاك وبلغ اربه · بكوا وطلبوني · في بيتي وجدوني وهناك قيل له ·
6 * والرب الاله الضابط الكل يكون ذكره * وانت بالهك ترجع · احفظ الرحمة والحكم
8 واقترب الي الهك كل حين * كنعان في يدك ميزان ظلم · احب ان يتجبر * وقال افرام اني
9 استغنيت · وجدت راحة لذاتي · جميع اتعابه لا توجد له · لاجل الظلامات التي اخطا بها ·
10 * وانا الرب الهك اصعدتك من ارض مصر · اسكنك ايضا في الخيم كيوم العيد ·
11 * واتكلم مع الانبياء · وانا اكثرت المناظر · وبايدي الانبياء تشبهت * الا جلعاد هو لعنه ·
13 كانوا كذبه في عاد رؤساء ذابحون · ومذابحهم مثل السلاحف على ارض الحقل البور * وانفرد
14 يعقوب الي بقعة الشام · وتعبد اسرايل بامراه · والحفظ للمراه * وبالنبي اصعد الرب اسرايل من
15 مصر · وبالنبي حفظ * اغاص افرام وغضب · ودمه عليه يراق · ويكافيه الرب بتعييره ·

* الفصل الثالث عشر *

1 * ككلمة افرام هو اخذ معادل في اسرايل · ووضعها للباعل ومات * وعاد ليخطي · وصنعوا لهم
3 سبيكة من فضتهم كصورة اوثان · اعمال نجارين مكمله معهم · هم يقولون اذبحوا الناس لان
العجول متروكه * لاجل هذا يصيرون مثل سحابة بكرية · ومثل نداء سحري ذاهب ·
وكمثل غبار منفوخ من البيدر · وكمثل بخار من دخان ·

CAP. XII.

Circundedit me Aphrem mendacio, & 1
domus Israelis ac Judæ perfidiâ. Nunc
cognovit eos Deus, & populus sanctus
deflectit à Deo. Aphrem spiritus pessi- 2
mus insectatus est ventum calidum totâ
die, multiplicavit novitates & vanita-
tes, fœdus iniuit cum Assyriis, tulitque
oleum in Ægyptum. Etiam disceptatio 3
est Domino cum Juda, ut vindictam
sumat à Jacobo secundùm vias ejus, &
secundùm actiones ejus rependat illi. In 4
utero supplantavit fratrem suum, &
in laboribus suis corroboravit se cum
Deo, Confortavitque se cum An- 5
gelo, & voluptatem percepit. Flentes
quæsiverunt me, in domo mea invenerunt
me, ibique dictum fuit ei: Et Domi- 6
nus Deus omnitenens erit memoriale ipsius.
Tu ergò per Deum tuum convertere, ob- 7
serva misericordiam & judicium, & ac-
cede ad Deum tuum omni tempore. Cha- 8
naanis in manu statera est iniqua, amat
præpollere. Dixitque Aphrem; Equidem 9
factus sum dives, inveni mihi requiem:
omnes labores ejus nequaquam subsistent
ei, propter iniquitates quibus peccavit.
Ego autem Dominus Deus tuus eduxi te 10
de terra Ægypti, habitare te faciam ad-
huc in tabernaculis ut die festo, Et lo- 11
quar cum prophetis: ego visiones multi-
plicavi, & per prophetas assimilatus sum.
Verùm Galaad est maledictio, mendaces 12
erant in Aad principes sacrificantes, &
altaria eorum quasi testudines super tel-
lurem agri inculti. Et secessit Jacob in 13
campum Syriæ, & servituti subdidit se
Jacob propter uxorem, & servatus est
uxori. Et per prophetam eduxit Do- 14
minus Israelem ex Ægypto, perque pro-
phetam servatus est. Iratus est Aphrem 15
& indignatus, & sanguis ejus super i-
psum effundetur, & retribuet illi Domi-
nus propter opprobrium ipsius.

CAP. XIII.

Juxta verbum Aphremi suscepit ipse ju- 1
stificationes in Israele; sed addicens eas
Baali, mortuus est: Et rediens ad pec- 2
catum fecerunt sibi conflatile ex argento
suo juxta imaginem idolorum, opera ar-
tificum perfecta apud ipsos. Ipsi dicunt,
Sacrificate homines, quia vituli despici-
untur: Propterea fient sicut nubes 3
matutina, & sicut ros matutinus defici-
ens, sicut pulvis exsufflatus ex area, &
sicut vapor à fumo.

הושע : יד

me præter Deum & ; Ægypti terra è tuus Deus Dominus ego Et
4 ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים ואלהים זולתי
: deserto in te novi Ego .me absque non servator & , nescies
5 לא תדע ומושיע אין בלתי : אני ידעתיך במדבר
,sunt saturati,sunt saturati *& suum pascuum* Juxta *Locorum torridorû* terra in
6 בארץ תלאובות : כמרעיתם וישבעו שבעו
tanquam eis fui Et .mei sunt obliti idcircò ; eorum cor est elevatû &
7 וירם לבם על כן שכחוני : ואהי להם כמו
ursus tanquam eis Occurram *.observabo* viam *super* pardus sicut : leo
8 שחל כנמר על דרך אשור : אפגשם כדב
ibi eos consumam & ; eorum cordis clausuram dirumpam & , orbatus
שכול ואקרע סגור לבם ואכלם שם
quia ,Israel *tua Corruptela* .eos scindet agri bestia ,leo veluti
9 כלביא חית השדה תבקעם : שחתך ישראל כי
omnibus in te servet *&* , *ubi* tuus rex , Ero *.tuo auxilio in* me in
10 בי בעזרך : אהי מלכך אפוא ויושיעך בכל
.principes & ,regem mihi Da , dixisti quibus,tui judices &:tuis urbib*
עריך ושפטיך אשר אמרת תנה לי מלך ושרים :
iniquitas Ligata .mea ira in abstuli &,meo furore in regem tibi Dedi
11 אתן לך מלך באפי ואקח בעברתי : צרור עון
12 : ei venient parturientis Dolores .ejus *peccatum absconditum* , Ephraim
13 אפרים צפונה חטאתו : חבלי יולדה יבאו לו
.filiorum *alvi ruptura* in stetisset non *tempore* quia ,sapiens non filius ipse
הוא בן לא חכם כי עת לא יעמד במשבר בנים :
tua *pestis* ero : eos redimam morte à , eos redimam inferni *manu* E
14 מיד שאול אפדם ממות אגאלם אהי דבריך
.meis oculis ab se abscondet consolatio ,inferne *tua excisio* ero , mors
מות אהי קטבך שאול נחם יסתר מעיני :
Domini ventus Orientalis veniet ; *crescet* fratres inter ipse Nam
15 כי הוא בין אחים יפריא יבוא קדים רוח יהוה
ipse ,ejus fontem siccabit & ,ejus *vena* *arescet* & , ascendens deserto è
ממדבר עלה ויבוש מקורו ויחרב מעינו הוא
.desiderii vasorum omnium thesaurum diripiet
ישסה אוצר כל כלי חמדה :

CAP. XIV. יד

gladio *in* ; suum Deum in rebellavit quia , Someron Desolabitur
1 תאשם שמרון כי מרתה באלהיה בחרב
.disrumpentur ejus prægnantes & ,allidentur eorum parvuli , cadent
יפלו עלליהם ירטשו והריותיו יבקעו :
quoniam : tuum Deum Dominum ad *usque* Israel Revertere
2 שובה ישראל עד יהוה אלהיך כי
convertimini & , verba vobiscum Tollite *.tua iniquitate in* corruisti
3 כשלת בעונך : קחו עמכם דברים ושובו
, iniquitatem *tolles* Omnem : eum ad Dicite .Dominum ad
אל יהוה אמרו אליו כל תשא עון
Assur .nostrorum labiorum vitulos reddemus & ,bonum accipe &
4 וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו : אשור
dicemus non & : *equitabimus* non equum super , nos servabit non
לא יושיענו על סוס לא נרכב ולא נאמר
est miseratio te in ; quia : nostrarum manuum operi , nostri Dei,ultrà
עוד אלהינו למעשה ידינו אשר בך ירחם
est aversus quia *: ultro* eos diligam ; eorum *aversionem* Sanabo .pupilli
5 יתום : ארפא משובתם אהבם נדבה כי שב
.eo ab meus *nasus*
אפי ממנו :

Versio VULG. LAT.

4 Ego autem Dominus Deus tuus
ex terra Ægypti : & Deum absq;
me nescies, & salvator non est
5 præter me. Ego cognovi te in
6 deserto,in terra solitudinis. Juxta
pascua sua adimpleti sunt, & sa-
turati sunt : & levaverunt cor
7 suum, & obliti sunt mei. Et ego
ero eis quasi leæna, sicut pardus
8 in via Assyriorum. Occurram
eis quasi ursa raptis catulis, & di-
rumpam interiora jecoris eorum:
& consumam eos ibi quasi leo,
9 bestia agri scindet eos. Perditio
tua, Israel : tantummodò in me
10 auxilium tuum. Ubi est rex tuus?
maximè nunc salvet te in omni-
bus urbibus tuis : & judices tui,
de quibus dixisti ; Da mihi re-
11 gem,& principes. Dabo tibi re-
gem in furore meo, & auferam
12 in indignatione mea. Colligata
est iniquitas Ephraim, abscondi-
13 tum peccatum ejus. Dolores
parturientis venient ei : ipse fi-
lius non sapiens : nunc enim non
stabit in contritione filiorum.
14 De manu mortis liberabo eos,
de morte redimam eos : ero
mors tua, ó mors : morsus tuus
ero, inferne : consolatio abscon-
15 dita est ab oculis meis. Quia
ipse inter fratres dividet : addu-
cet urentem ventum Dominus de
deserto ascendentem : & siccabit
venas ejus, & desolabit fontem
ejus,& ipse diripiet thesaurum o-
mnis vasis desiderabilis.

CAP. XIV.

1 PEreat Samaria, quoniam ad a-
maritudinem concitavit Deum
suum : in gladio pereant, parvuli
eorum elidantur,& fœtæ ejus di-
2 scindantur. Convertere, Israel,
ad Dominum Deum tuum : quo-
niam corruisti in iniquitate tua.
3 Tollite vobiscum verba, & con-
vertimini ad Dominum : & dici-
te ei ; Omnem aufer iniquita-
tem, accipe bonum : & redde-
mus vitulos labiorum nostrorum.
4 Assur non salvabit nos, super e-
quum non ascendemus, nec di-
cemus ultrà ; Dii nostri, opera
manuum nostrarum : quia ejus,
qui in te est, misereberis pupilli.
5 Sanabo contritiones eorum, di-
ligam eos spontaneé : quia aver-
sus est furor meus ab eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεός σου ὁ στερεῶν (η) τὸν
οὐρανὸν, καὶ κτίζων γῆν, οὗ αἱ χεῖρες ἔκτισαν
πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐ παρέδειξά
σοι αὐτὰ τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω αὐτῶν. καὶ
ἐγὼ ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ θεὸν
πλὴν ἐμοῦ οὐ γνώσῃ, καὶ σώζων οὐκ ἔστι πάρεξ
5 ἐμοῦ. Ἐγὼ ἐποίμαινόν σε ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν
6 γῇ ἀοικήτῳ Κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν, (θ)
καὶ ἐνεπλήσθησαν εἰς πλησμονὴν, καὶ ὑψώθησαν
αἱ καρδίαι αὐτῶν· ἕνεκα τούτου ἐπελάθον-
7 τό μου. Καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς πανθὴρ, καὶ
8 ὡς πάρδαλις κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀσσυρίων. Ἀπαν-
τήσομαι αὐτοῖς ὡς ἄρκος (ι) ἡ ἀπορουμέ-
νη, καὶ διαῤῥήξω συγκλεισμὸν καρδίας αὐ-
τῶν, καὶ (κ) καταφάγονται αὐτοὺς ἐκεῖ σκύ-
μνοι δρυμοῦ, θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς.
9 Τῇ διαφθορᾷ σου Ἰσραὴλ τίς βοηθήσει;
10 Ποῦ ὁ βασιλεύς σου οὗτος; καὶ διασωσάτω σε
ἐν πάσαις ταῖς πόλεσί σου. κρινάτω σε ὃν εἶ-
11 πας, Δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα. Καὶ ἔ-
δωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου, καὶ ἔσχον ἐν
12 τῷ θυμῷ μου. Συστροφὴν ἀδικίας Ἐφραὶμ,
13 ἐγκεκρυμμένη ἡ (λ) ἁμαρτία αὐτοῦ, Ὠδῖνες
ὡς τικτούσης ἥξουσιν αὐτῷ. οὗτος ὁ υἱός σου ὁ
φρόνιμος, διότι οὐ μὴ ὑποστῇ ἐν συντριβῇ
14 τέκνων. Ἐκ χειρὸς ᾅδου ῥύσομαι (μ), καὶ ἐκ
θανάτου λυτρώσομαι αὐτούς. ποῦ ἡ δίκη σου
θάνατε; ποῦ τὸ κέντρον σου ᾅδη; παράκλη-
15 σις κέκρυπται (ν) ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου. Διότι
οὗτος ἀναμέσον ἀδελφῶν (ξ) διαστελεῖ, ἐπά-
ξει (ο) καύσωνα ἄνεμον κύριος ἐκ τῆς ἐρή-
μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας
αὐτοῦ, ἐξερημώσει τὰς πηγὰς αὐτοῦ· (π)
αὐτὸς καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ πάντα
τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητὰ αὐτοῦ.

MS.A. (η) οὐρανὸν, (θ) ἐνεπλήσθησαν (ι) ἀπορουμένη, (κ) φάγονται (λ) ἀδικία αὐτοῦ, Ὠδῖνες ἥξουσιν αὐτῷ ὡς τικτούσης. (μ) αὐτοὺς, ἐκ θανάτου (ν) ἐξ (ξ) διαστελεῖ, (ο) ἄνεμον καύσωνα ἐκ τῆς ἐρήμου κύριος ἐπ' αὐτὸν, (π) οὗτος

ΚΕΦ. ΙΔ'.

1 ΑΦανισθήσεται Σαμάρεια, ὅτι ἀντέστη
πρὸς τὸν θεὸν αὐτῆς. ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται
αὐτοὶ, καὶ τὰ ὑποτίτθια αὐτῶν ἐδαφισθή-
σονται, καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν δι-
2 αῤῥαγήσονται. (*) Ἐπιστράφηθι Ἰσραὴλ πρὸς
κύριον τὸν θεόν σου, διότι (**) ἠσθένησας ἐν ταῖς
3 ἀδικίαις σου. Λάβετε μεθ' ἑαυτῶν λόγους,
καὶ ἐπιστράφητε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν·
εἴπατε αὐτῷ, ὅπως μὴ λάβητε ἀδικίαν,
καὶ (α) λάβητε ἀγαθὰ, καὶ ἀνταποδώσομεν
4 καρπὸν χειλέων ἡμῶν. Ἀσσοὺρ οὐ μὴ σώσῃ
ἡμᾶς, ἐφ' (β) ἵππον οὐκ ἀναβησόμεθα· οὐκ ἔτι
μὴ (*) εἴπωμεν, Θεοὶ ἡμῶν, τοῖς ἔργοις τῶν
5 χειρῶν ἡμῶν· ὁ ἐν σοὶ ἐλεήσει ὀρφανόν.
Ἰάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν, ἀγαπήσω
αὐτοὺς ὁμολόγως, (γ) ὅτι ἀπέστρεψε τὴν
ὀργήν μου ἀπ' αὐτοῦ.

MS.A. (*) Ἐπιστράφητι (**) ἠσθένησας (α) λάβετε (β) ἵππων (*) εἴπωμεν, (γ) διότι ἀπεστράφη ἡ ὀργή μου ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἔσομαι

Ego autem Dominus Deus tuus (η) firmans cœlum, et creans terram, cujus manus (ϛ) creaverūt omnē militiā cœli:et non ostēdi ea tibi ut ambulares post ea. Et ego eduxi te de terra Ægypti: & Deum præter me non cognosces, & salvator non est absque me. Ego pascebā te in solitudine, in terra 5
inhabitabili Secundùm pascua
sua. Et repleti sunt in saturitate, 6
& elevata sunt corda eorum:idcircò obliti sunt mei. Et ero eis
quasi panther, & sicut pardus in 7
via Assyriorum, Occurram eis
sicut ursa indigens cibo, & dis- 8
rumpā conclusionem cordis eorū:
& devorabunt eos ibi catuli sylvæ, bestiæ agri discerpent eos.
Corruptioni tuæ, Israel, quis auxiliabitur? ubi est rex tuus iste? et 9
salvum te faciat in cunctis urbi- 10
bus tuis. Judicet te, de quo dixisti; Da mihi regē,& principē.
Et dedi tibi regem in irā meā: & 11
(g) habui in furore meo. (h) Conglobationem iniquitatis Ephraim: 12
absconditū peccatū ej*: Dolores
quasi parturientis venient ei. Iste 13
est filius tuus sapiens : quia nunc
non subsistet in contritione filiorū. De manu inferni liberabo, &
de morte redimā illos. ubi est (i)
causa tua, mors? ubi est (k) aculeus tu*, inferne? Consolatio abscondita 14
est ab oculis meis: Quia hic inter
fratres dividet. Adducet urentē 15
ventū Dominus de deserto super
ipsum, & siccabit venas ejus, desolabit fontes illius. Ipse arefaciet
terrā ej*, et omnia vasa desiderabilia (l) ejus.

CAP. XIV.

1 DIsperdetur (a) Samaria, quoniam restitit Deo suo. In gladio
corruent (b) ipsi, & lactentes eorū
allidentur, & eorum habentes in
utero dirumpentur. Convertere, 2
Israel, ad Dominū Deū tuū: quia
(c) infirmati sunt in iniquitatibus
tuis. Sumite vobiscum sermones, 3
& revertimini ad Dominū Deū
vestrum. Dicite ei: ut non tollatis
iniquitatē, sed assumatis bona: &
reddemus fructū labiorū nostrorum. Assur non salvabit nos: super equum non ascendemus: nequaquam ultrà dicemus; Dii 4
nostri, operibus manuū nostrarū:
qui in te est, miserebitur pupilli.
Sanabo habitationes eorū: diligā 5
eos manifestè : quia (d) avertit
iram meam à se.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ואנא יי אלהך דאסקתך מארעא דמצרים ואלהא בר מני לא תדע ופריק לית אלא
5 אנא : אנא סופקית צורכיהון במדברא בארעא דהויתון תאבין בה לכל מדעם : כד
6 נתנון סבעו מסבע וראם לבהון על כן שבקו להון ית פולחני : והוה מימרי להון
7 כליתא כנמרא כמן על שבילא : ערע מימרי בהון כדוב מתכל ותברית רשע לבהון
8 וקטלתנון תמן כבני אריון כחית שנא דמבועא שציתנון : כד מחבלין אתון בית ישראל
9 עובדיכון שלטין בכון עממיא וכד תיבין אתון לאוריתא מימרי הוה בסעדכון : אן
10 מלכך כען ויפרקנך בכל קרוך ודינך דאת אמרת מני עלי מלך ושלטון : מניתי עלך
11 מלכא ברוגזי ואעדיתי בחמתי : גניזין חובי בית אפרים נטירין לאתפרעא כל חוביהון :
12 עקא וזיע כחבלין על ילדה ייתון עלוהי הוא בר דאתרבי ולא חכים למידע דחלתי
13 ארי כען איתי עלוהי עקא כאתתא דיתבה על מתברה וחיל לית להלמילד : בית
14 ישראל מיד קטול פרקתנון ומתחבלא שזבתנון כען יהי מימרי בהון לקטול ופתגמי
לחבלא על דעברו על אוריתי אסלק שכנתי מנהון : ארי אנון מתקרן בנין ועובדין 15
מקלקלין אסגיאו כען איתי עליהון מלך תקיף כרוח קדומא במימרא דיי מאורח
מדברא יסק ויחרב בית גנוזהי ויצדי קרית מלכותיה הוא יבוז אוצרין כל מני
חמדתא :

יד

1 תחוב שמרון ארי סריבת על מימר אלהא בחרבא יתקטלון ועולמיהון יטרפון
2 ומעדיתהון יתבזעו : תוב ישראל לדחלתא דיי אלהך ארי אתקלתא בחובך : קריבו
3 עמכון פתגמין דאתודאה ותובו לפלחנא דיי אמרו קדמוהי קריב קדמך למשבק על
עוין ונתקבל הא כטבין ויהוין מלי ספותנא מתקבלין קדמך כתורין לרעוא על
4 מדבחא : מלכי אתור לא יפרקננא על רכבי סוסון לא נתרחץ ולא נימר עוד אלהנא
5 לעובדי ידנא דמן קדמך אתרחם על אבהתנא כד הוו במצרים דהא כיתמין : אקבלנון
בתיובתהון אשבוק לחוביהון ארחמנון כד יתובון בנדבא ארי תב רוגזי מנהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ego verò sum Dñs Deus tuus qui ascendere te feci de terra Ægypti: Deum 4
itaq; præter me non agnosces, nec est salvator nisi ego. Ego tribui vobis ne- 5
cessaria in deserto,in terra in qua desiderabatis omnia. Quando enutrivi eos, 6
saturitate sunt oppleti,& elevatū est cor eorū, ob idq; missū cultū meū fece-
rūt. Quapropter fuit Verbū meū eis quasi leæna,& velut pard* qui insidiatur 7
prope viā. Occurrit Verbū meū eis quasi ursa orbata:& confregi impietatē 8
cordis eorū, & occidi eos ibi in modū catulorū leonū : sicut bestia dentata
quæ dilacerat consumpsi eos. Cùm vos depravatis opera vestra ó dom* Is- 9
rael, dominantur in vos populi : sed quoties conversi estis ad legē meā, Ver-
bum meū fuit vobis præsidio. Ubi est nunc rex tu* ut salvet te in omnib* ur- 10
bib* tuis ? & judices tui,de quib* dixisti, Constitue super me regē & princi-
pem ? Constitui super te regem in furore meo, jamque abstuli in ira mea. 11
Reposita sunt peccata Ephraim, servata sunt ut pœnis mulctē universa eorū 12
scelera. Tribulatio atq; perturbatio invadent eos sicut dolores parientis : 13
ipse filius est qui grandior factus haud sapuit quò timorem mei cogno-
sceret; nunc adducam contra eum coarctationē tanquam mulieris quæ assidet
sellæ parturientium, nec virt* suppetit ei pariendi. Domum Israel *de manu* 14
occidentis redemi & ab exterminio delente erui eos : mox erit Verbū meum
contra eos in necem, & Verbū meū ad disperdendum : eò quòd transgressi
sunt legem meā, tollam majestatē meam ab eis. Quia ipsi vocati sunt filii & 15
multiplicaverunt opera corrupta,nunc adducam in eos regē fortē,sicut ventū
urentē in verbo Dñi qui de via deserti ascendet,& destruet dom* thesaurorū
illorū, & desolabit civitatem regni eorū ; ipse diripiet cellaria, omnia vasa
desiderabilia.

CAP. XIV.

PEccati rea est Samaria,quandoquidem rebellavit in verbum Dei : gladio 1
occidentur,juvenes eorū allidentur,& prægnantes eorum scindentur. Re- 2
vertere Israel ad timorem Dñi Dei tui, quia corruisti in flagitio tuo. Afferte 3
vobiscum verba confessionis, & convertimini ad religionem Dñi : dicite
corā eo, Propè est coram te ut dimittas delicta, & *suscipiamur* utique quasi
boni, & sint eloquia labiorum nostrorum penes te accepta, tanquam boves in
beneplacitum super altari. Reges Assyrii haud salvabunt nos, nec in equorū 4
ascensoribus confidentiam reponem* : nec ultrà dicem* Deum nostrum ope-
rib* manuum nostrarum,eò quòd à te misertum sit patrum nostrorum,quando 5
erant in Ægypto pupillorū instar. Acceptabo eos in conversione sua; ignoscam
peccatis eorum, et eorum miserebor cùm conversi fuerint liberali animo,
aversus est enim furor meus ab eis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]

* Ego sum Dominus Deus tuus qui extraxi te de 4
terra Ægypti: Deum ullum præter me ne cognoscito; neque enim est qui liberet, nisi ego.
Ego te pavi in deserto in terra inhabitata. 5
Pavi eos, & cùm explevissent ventrem suum, 6
elevatum est cor eorum; ideò obliti sunt
mei. Et factus sum eis tanquam leo, & tan- 7
quam pardus in via Assyriæ. Irruam in eos 8
velut ursus rapax, & lacerabo membranam cordis eorum: & devorabit eos ibi leo, & fera sylvestris exenterabit eos. Perdidi te O 9
Israel, quis auxiliaretur tibi? Ubi est jam rex 10
tuus? liberet te omnésque urbes tuas: & ubi judex tuus quem petieras à me dicens; Da
mihi regem & principem? Dedi tibi regem 11
in ira mea, eúmq; abstuli in furore meo. Colli- 12
gata est iniquitas Aphremi, & reconditũ peccatũ ejus. Dolores ut parturientis evenient ei, 13
quia filius est minimè sapiens. Jam verò non permanebit in doloribus filiorũ: De manu in- 14
feri liberabo eos, & à morte eruã eos. Ubi jam est victoria tua, mors? aut ubi est stimulus tuus, inferne? Consolatio delitescit ab oculis meis.
Quoniã ipse fratres ab invicem separabit, ve- 15
niet *ventus* Orientalis, ventus Dñi è deserto erumpet, vastabitq; fontes ejus, & arefaciet scaturigines ejus; idémq; diripiet thesaurũ supellectilium quarumcunq; exquisitissimarum.

CAP. XIV.

Rea erit Samaria, quòd exasperaverit Deum 1
suum: gladio occumbent, parvuli eorum collidentur, & prægnantes eorum exenterabuntur.
Revertere Israel, ad Dñm Deum tuum, quoniã 2
impegisti in iniquitatem tuam. Sumite vobis- 3
cum verba, & revertimini ad Dñm Deum vestrum, & dicite illi ut dimittat vobis iniquitatem vestram; & bona suscipite: rependet enim vobis fructus labiorum vestrorum. Et 4
dicite, Assyrius non liberabit nos, & equos non conscendemus, neque vocabimus in posterum deos opus manuum nostrarum: tu enim misereris pupillorum. Sanam reddam pœni- 5
tentiam eorum, & amabo vota eorum, recedétque ira mea ab eis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَأَنَا الرَّبُّ إِلٰهُكَ مُثَبِّتُ السَّمَاءِ وَخَالِقُ الْأَرْضِ بِيَدَايَ خَلَقْتُ جَمِيعَ أَجْنَادِ السَّمَاءِ وَلَمْ أُشْهِرْهَا
لَكَ لِئَلَّا تَمْضِيَ خَلْفَهَا وَأَنَا أَصْعَدْتُكَ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ وَإِلٰهًا غَيْرِي لَمْ تَعْرِفْ وَلَمْ يَكُنْ مُخَلِّصٌ
5 6 سِوَايَ * أَنَا رَعَيْتُكَ فِي الْبَرِّيَّةِ فِي أَرْضٍ غَيْرِ مَسْكُونَةٍ * كَمَرَاعِيهِمْ وَامْتَلَأُوا شِبَعًا وَارْتَفَعَتْ
7 قُلُوبُهُمْ مِنْ أَجْلِ هٰذَا نَسُونِي * فَأَصِيرُ لَهُمْ مِثْلَ الشِّبْلِ وَمِثْلَ النَّمِرِ فِي طَرِيقِ الْمَوْصِلِيِّينَ
8 * وَأُلَاقِيهِمْ مِثْلَ الدُّبَّةِ الْجَائِعِ وَأَشُقُّ حِجَابَ قُلُوبِهِمْ وَآكُلُهُمْ هُنَاكَ أَشْبَالُ الْغَيْضَةِ وَيَفْتَرِسُهُمْ
9 10 وُحُوشُ الْحَقْلِ * فِي فَسَادِكَ يَا إِسْرَائِيلُ مَنْ يُعِينُكَ * أَيْنَ مَلِكُكَ هٰذَا فَلْيُخَلِّصْكَ فِي جَمِيعِ
11 مُدُنِكَ لِيَحْكُمْ لَكَ الَّذِي قُلْتَ أَعْطِنِي مَلِكًا وَرَئِيسًا * فَأَعْطَيْتُكَ مَلِكًا بِرِجْزِي * وَقَبَضْتُهُ
12 13 بِغَضَبِي * بِتَصَرُّفِهِ فِي الظُّلْمِ أَفْرَايِمُ خَطِيَّتُهُ مَكْتُومَةٌ * أَتَى لَهُ الطَّلَقَاتُ مِثْلَ الَّتِي تَلِدُ هٰذَا
14 ابْنُكَ الْعَاقِلُ مِنْ أَجْلِ أَنَّهُ لَا يَقُومُ فِي انْكِسَارِ الْأَوْلَادِ * مِنْ يَدِ الْجَحِيمِ أُنَجِّيهِمْ وَمِنَ الْمَوْتِ
15 أُنْقِذُهُمْ * أَيْنَ عُقُوبَتُكَ يَا مَوْتُ أَيْنَ شَوْكَتُكَ يَا جَحِيمُ * التَّعْزِيَةُ حُجِبَتْ عَنْ عَيْنِي * مِنْ
أَجْلِ أَنَّ هٰذَا يَفْصِلُ بَيْنَ الْإِخْوَةِ * الرَّبُّ يَجْلِبُ رِيحَ سَمُومٍ مِنَ الْبَرِّيَّةِ عَلَيْهِ * وَيُجَفِّفُ عُرُوقَهُ
وَيُخَرِّبُ يَنَابِيعَهُ * وَكُلَّ آنِيَتِهِ الْمُشْتَهَاةِ * الْفَصْلُ الرَّابِعَ عَشَرَ *
1 * تَهْلِكُ سَامِرَةُ لِأَنَّهَا عَانَدَتْ إِلٰهَهَا * بِالسَّيْفِ يَسْقُطُونَ هُمْ * وَرُضْعَانُهُمْ يُصْرَعُونَ بِالْأَرْضِ
وَحَوَامِلُهُمْ يُشَقُّونَ * الْإِصْحَاحُ الْخَامِسُ *
2 3 * ارْجِعْ يَا إِسْرَائِيلُ إِلَى الرَّبِّ إِلٰهِكَ * مِنْ أَجْلِ أَنَّكَ ضَعُفْتَ بِظُلَامَاتِكَ * خُذُوا مَعَكُمْ كَلَامًا
وَارْجِعُوا إِلَى الرَّبِّ إِلٰهِكُمْ * وَقُولُوا لَهُ كَيْلَا تَأْخُذُونَ ظُلْمًا وَتَأْخُذُونَ صَلَاحًا * وَنُكَافِي عَنْ
4 شِفَاهِنَا * الْمَوْصِلُ لَا يُخَلِّصُنَا عَلَى الْخَيْلِ لَا نَرْكَبُ * لَا نَقُولُ بَعْدُ إِلٰهُنَا بِعَمَلِ أَيْدِينَا الَّذِي
5 فِيكَ يَرْحَمُ يَتِيمًا * أَشْفِي بُيُوتَهُمْ * سَادَهُمْ بِانْعِافٍ * مِنْ أَجْلِ أَنِّي أَرُدُّ رِجْزِي عَنْهُمْ *

* *Ego autem sum Dominus Deus tuus firmans cœlum, & creans terram: manus meæ creaverunt cunctam cœli militiam, sed non patefeci eam tibi, ne sequereris eam: ego etiam eduxi te de terra Ægypti: Deum præter me non cognovisti, nec alius fuit præter me servator: Ego pavi* 4 5
te in deserto, in terra inhabitata. Cùm 6
pasti fuissent, & saturitate repleti, elevata sunt corda eorum; ideò obliti sunt mei. Proinde ero illis sicut catulus leonis, & 7
sicut pardus in via Assyriorum: Et oc- 8
curram eis velut ursa fame æstuans, & disrumpam velum cordis eorum: & devorabunt eos ibi leunculi sylvæ, & discerpent eos bestiæ campi. In corruptione tua 9
O Israel, quis auxiliabitur tibi? ubi est 10
rex iste tuus? liberet te in cunctis urbibus tuis: judicet tibi is de quo dixisti, Da mihi regem & principem: Dedique tibi regem 11
in ira mea, & prehendi eum in furore meo, Propter sceleratam vitæ rationem 12
Aphremi peccatum secretum est. Adve- 13
nient ipsi dolores ut ejus quæ parturit. Hic est filius tuus prudens, quia non stabit in contritione filiorum. De manu inferi eri- 14
piam eos, & à morte liberabo eos. ubi est pœna tua O mors? ubi spina tua O inferne? Consolatio abdidit se ab oculis meis, Quoniam iste separabit fratres. 15
Dominus adducet ventum uredinis è deserto super eum, & arefaciet radices ejus, vastabit fontes ejus & optatissima quæque vasa ipsius.

CAP. XIV.

Peribit Samaria, quia restitit Deo suo; 1
gladio corruent ipsi, & lactentes eorum ad humum allidentur, & prægnantes eorum diffindentur.

Textus quintus.

Revertere O Israel ad Dominum Deum 2
tuum, quoniam infirmatus es in iniquitatibus tuis. Sumite vobiscum sermones, 3
& revertimini ad Dominum Deum vestrum: dicite illi, ut non recipiatis iniquitatem vestram, sed recipiatis bonum: & referemus fructum labiorum nostrorum. Assyria non liberabit nos, equos 4
non conscendemus, non dicemus deinceps, Dii nostri sunt ex opere manuum nostrarum: qui in te est, misereatur pupilli; Sanabo domos eorum, diligam eos con- 5
corditer. Ego enim avertam iram meam ab eis,

יואל : א

6 אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה ויך
7 שרשיו כלבנון׃ ילכו ינקותיו ויהי כזית
8 הודו וריח לו כלבנון׃ ישבו ישבי
בצלו יחיו דגן ויפרחו כגפן זכרו
9 כיין לבנון׃ אפרים מה־לי עוד לעצבים אני
עניתי ואשורנו אני כברוש רענן ממני פריך
10 נמצא׃ מי חכם ויבן אלה נבון וידעם
כי־ישרים דרכי יהוה וצדקים ילכו בם
ופשעים יכשלו בם׃

Versio VULG. LAT.

6 Ero quasi ros, Israel germinabit
sicut lilium, & erumpet radix e-
7 jus ut Libani. Ibunt rami ejus,
& erit quasi oliva gloria ejus, &
8 odor ejus ut Libani. Conver-
tentur sedentes in umbra ejus: vi-
vent tritico, & germinabunt quasi
vinea: memoriale ejus sicut vi-
9 num Libani. Ephraim, quid mihi
ultrà idola? ego exaudiam, &
dirigam eum ego ut abietem vi-
rentem: ex me fructus tuus in-
10 ventus est. Quis sapiens, & in-
telliget ista? intelligens, & sciet
hæc? quia rectæ viæ Domini, &
justi ambulabunt in eis: præva-
ricatores verò corruent in eis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ Ἰσραήλ, ἀνθήσει
ὡς κρίνον, καὶ βαλεῖ τὰς ῥίζας αὐτοῦ (δ) ὡς
7 ὁ Λίβανος. Πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ, καὶ
ἔσται ὡς ἐλαία κατάκαρπος, καὶ ἡ ὀσφρασία
8 αὐτοῦ ὡς Λιβάνου. Ἐπιστρέψουσι καὶ καθιοῦνται
ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ, ζήσονται καὶ μεθυσθή-
σονται σίτῳ· καὶ ἐξανθήσει ὡς ἄμπελος (ε)
9 μνημόσυνον αὐτοῦ, ὡς οἶνος Λιβάνου. Τῷ
Ἐφραίμ, τί (ζ) αὐτῷ ἔτι καὶ εἰδώλοις; ἐγὼ
ἐταπείνωσα αὐτόν, καὶ (η) κατισχύσω αὐτόν.
ἐγὼ ὡς ἄρκευθος πυκάζουσα, ἐξ ἐμοῦ ὁ καρ-
10 πός σου εὕρηται. Τίς σοφὸς καὶ συνήσει ταῦ-
τα; ἢ συνετὸς καὶ ἐπιγνώσεται αὐτά; (θ) ὅτι
εὐθεῖαι αἱ ὁδοὶ τοῦ κυρίου, καὶ δίκαιοι πορεύ-
σονται ἐν αὐταῖς, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν
ἐν αὐταῖς.

Ero quasi ros Israel: florebit ut lilium, & mittet radices suas, quasi Libanus: Ibunt rami ejus: & erit quasi oliva fructifera, & odor illius, quasi Libani. Convertentur, & sedebunt sub umbra ejus: vivent, et (e) inebriabuntur frumento: & efflorebit, ut vinea, memoriale ejus, quasi vinum Libani Ephræm. Quid ei ultrà, & idolis? Ego humiliavi eum, & confortabo illum. Ego, sicut juniperus condensa: ex me fructus tuus inventus est. Quis sapiens, & intelliget hæc? aut intelligens, & cognoscet ea? Quia rectæ viæ Domini: & justi ambulabunt in eis: qui autem impii fuat; infirmabuntur in illis.

MS.A. (δ) ὡς Λίβανος. (ε) τὸ μνημόσυνον (ζ) ἔτι αὐτῷ (η) ἐγὼ κατισχύσω (θ) διότι

ΩΣΗΕ Α'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 יהי מימרי כטלא לישראל יזהרון כשושנא ויתבון על תקוף ארעהון כאילן לבנן
7 דמשלח עוברתיה : יסגון בנין ובנן ויהי כזיו מנרת קודשא זיוהון וריחהון כריח
8 קטורת בוסמיא : יתכנשון מביני גלותהון יתבון בטלל משיחהון ויחון מתיא ויסגי
טובא בארעא יהי דוכרן טבותהון עלל ולא פסק כדוכרן יבבות חצוצרתא על חמר
9 עתיק דמתנסך בבית מקדשא : יימרון דבית ישראל מה לנא עוד למפלח לטעותא
אנא במימרי אקבל צלותהון דישראל וארחם עלוהי אנא במימרי אעבדניה
10 כברן שפיר דמן קדמי סליחה לתיובתהון משתכחא : מן חכים דיסבר אלין סוכלתן
וידענון ארי תקנן אורחתא דיי וצדיקיא דהליכו בהון יחון בהון בחיי עלמא ורשיעיא
יתמסרון לגיהנם על דלא הליכו בהון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Erit Verbum meum sicut ros Israeli, splendebunt sicut lilium, & habitabunt 6
in robore terræ suæ sicut arbor Libani quæ diffundit suam propaginem.
Accrescent filiis ac filiabus, & erit splendor eorum sicut splendor candela- 7
bri sanctitatis, & odor eorum velut odor incensi aromatum. Congrega- 8
buntur de medio captivitatis suæ, habitabunt in umbra Christi sui, & vi-
vent mortui, accrescétque bonum in terra: erit memoriale bonitatis eorum
fructificans & indeficiens juxta ac memoria clangoris tubarum super vino
veteri, quod libari solet in domo sanctuarii. Dicent [prognati] domus Is- 9
rael, Quid ad nos [attinet] ultrà servire idolis? ego in verbo meo suscipiam
orationem Israel atque miserebor ipsius, in verbo meo efficiam illum sicut
abietem pulchrã, quia à me remissio ob pœnitentiam illorũ invenietur. Quis 10
sapiens, ut consideret ista? prudens, & ipsa percipiat? equidem rectæ sunt viæ
Dñi, & justi qui incedunt per eas, ob ipsasmet vita vivent sempiterna. Im-
pii verò tradentur gehennæ, eò quòd non ambulaverunt per illas.

ספר יואל : א

CAP. I. א

1 דבר־יהוה אשר היה אל־יואל בן־פתואל׃
2 שמעו־זאת הזקנים והאזינו כל יושבי
הארץ ההיתה זאת בימיכם ואם בימי
3 אבתיכם׃ עליה לבניכם ספרו ובניכם
4 לבניהם ובניהם לדור אחר׃ יתר הגזם
אכל הארבה ויתר הארבה אכל הילק
5 ויתר הילק אכל החסיל׃ הקיצו שכורים
ובכו והילילו כל־שתי יין על־עסיס
6 כי נכרת מפיכם׃ כי־גוי עלה על־
ארצי עצום ואין מספר שניו שני אריה
7 ומתלעות לביא לו׃ שם גפני לשמה
ותאנתי לקצפה חשף חשפה
8 והשליך הלבינו שריגיה׃ אלי כבתולה
9 חגרת־שק על־בעל נעוריה׃ הכרת
מנחה ונסך מבית יהוה אבלו הכהנים
משרתי יהוה׃

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA JOEL.

CAP. I.

1 VErbum Domini, quod factum
2 est ad Joel filium Phatuel. Audi-
te hoc, senes; & auribus percipi-
te, omnes habitatores terræ: si fa-
ctum est istud in diebus vestris,
aut in diebus patrum vestrorum?
3 Super hoc filiis vestris narrate, &
filii vestri filiis suis, & filii eorum
4 generationi alteræ. Residuum e-
rucæ comédit locusta, & residuũ
locustæ comédit bruchus, & resi-
5 duũ bruchi comédit rubigo. Ex-
pergiscimini ebrii, & flete, & ulu-
late omnes, qui bibitis vinum in
dulcedine: quoniam periit ab ore
6 vestro. Gens enim ascendit super
terram meam, fortis & innume-
rabilis: dentes ejus ut dentes leo-
nis: & molares ejus ut catuli leo-
7 nis. Posuit vineam meam in de-
sertum, & ficum meam decorti-
cavit: nudans spoliavit eam, &
projecit: albi facti sunt rami e-
8 jus. Plange quasi virgo accin-
cta sacco super virum pubertatis
9 suæ. Periit sacrificium & libatio
de domo Domini: luxerunt sa-
cerdotes ministri Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΙΩΗΛ Α'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΛΟγος κυρίου, ὃς ἐγενήθη πρὸς Ἰωὴλ τὸν
2 τοῦ Βαθουήλ. Ἀκούσατε (α) ταῦτα οἱ πρε-
σβύτεροι, καὶ ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν γῆν, εἰ γέγονε τοιαῦτα ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ὑμῶν, ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν;
3 Ὑπὲρ αὐτῶν τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσα-
σθε, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις αὐτῶν,
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν.
4 Τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἡ ἀ-
κρίς, καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος κατέφα-
γεν ὁ βροῦχος, καὶ τὰ κατάλοιπα τοῦ βρούχου
5 κατέφαγεν ἡ (β) ἐρυσίβη. Ἐκνήψατε οἱ με-
θύοντες ἐξ οἴνου αὐτῶν, καὶ κλαύσατε· θρηνήσα-
τε πάντες οἱ πίνοντες οἶνον εἰς μέθην, ὅτι
(γ) ἐξήρθη ἐκ στόματος ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ
6 χαρά. Ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰ-
σχυρὸν καὶ ἀναρίθμητον, οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀ-
δόντες λέοντος, καὶ αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου.
7 Ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφανισμόν, καὶ τὰς
συκᾶς μου εἰς συγκλασμόν· ἐρευνῶν ἐξη-
ρεύνησεν (δ) αὐτήν, καὶ ἔρριψεν· ἐλεύκανε
8 τὰ κλήματα αὐτῆς. Θρήνησον πρός με
ὑπὲρ νύμφην περιεζωσμένην σάκκον, ἐπὶ
9 τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν παρθενικόν. Ἐξῆρται
θυσία καὶ σπονδὴ ἐξ οἴκου κυρίου. πενθεῖτε
οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες (ε) θυσιαστηρίῳ
κυρίου,

JOEL. CAP. I.

VErbum Domini, quod factum est ad Joel filium Bathuel. 1
Audite hæc, senes; et auribus percipite, omnes habitatores terræ: si 2
facta sunt talia in diebus vestris,
aut in diebus patrum vestrorum.
Pro his, filiis vestris narrate, & 3
filii vestri filiis suis, & filii eorum in generationem alteram.
Residua erucæ comédit locusta, & 4
residua locustæ comédit bruchus,
& residua bruchi comédit rubigo. Evigilate, qui ebrii estis ex vi- 5
no vestro, & plorate: plangite omnes, qui bibitis vinum ad ebrietatem: quoniam ablatum est de
ore vestro (b) gaudium, & lætitia. Quia gens ascendit super ter- 6
ram meam fortis, & innumerabilis: dentes ejus, dentes leonis, &
molares ejus, catuli leonis. Posuit 7
vineam meam in dissipationem, &
ficus meas in confractionem.
Scrutans scrutatus est eam, &
projecit: dealbavit ramos ejus.
Plange ad me super sponsam ac- 8
cinctã cilicio super virum suum
virgineum. Ablatum est sacrifi- 9
cium, & libatio de domo Domini. Lugete sacerdotes, (e)
qui ministratis altari Domini:

MS.A. 'ΙΩΗ'Λ. Δ'. (α) δὴ ταῦτα (β) ἐρισύβη. (γ) ἐξῆρται ἐκ τοῦ στόματος (δ) καὶ ἔρριψεν· ἐλεύκανεν κλήματα (ε) θυσιαστηρίῳ, Ὅτι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פתגם נבואה מן קדם יי דהוה עם יואל בר פתואל : שמעו דא סביא ואציתו כל יתבי
2 ארעא ההות דא ביומיכון ואם ביומי אבהתכון : עלה לבניכון אשתעו ובניכון לבניהון
3 ובניהון לדר אוחרן : מותר זחלא אכל גובא ומותר גובא אכל פרחא ומותר פרחא
4 אכל שומשא : אתערו רויא ובכו ואיליליו כל שתי חמר על חמר מרת ארי אתמנע
5 מפומכון : ארי עמא סליק על ארעי תקיף ולית מנין שנוהי שני אריא וניבוהי כבר
6 אריון : שוי פירי גופני עמי לצדו ותינתהון למפחת נפש מקלף קלפיה ורמא חורו
7 שבשהא : כנשתא דישראל עבידו אליא כבתולתא דאסירא סקא למספד על בעל
8 עולימתהא : פסקו קורבנין ונסכין מבית מקדשא דיי אתאבלו כהניא דמשמשין
9 בבית מקדשא דיי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I.

VErbum prophetiæ à facie Dñi quod factum est ad Joel filium Pathuel. 1
Audite hoc senes, & auribus percipite omnes incolæ terræ, num tale fuerit in 2
diebus vestris, aut diebus majorum vestrorum. De ipso filiis vestris narrate 3
& filii vestri filiis suis, filii demum eorum generationi alii. Residuum erucæ 4
comedit locusta; & residuum locustæ corrasit bruchus; atque reliquias bru-
chi consumpsit rubigo. Expergiscimini ebrii, flete & ululate omnes pota- 5
tores vini causa vini meri, quoniam vetitum est ori vestro. Etenim populus 6
ascendit sup terram meam fortis & innumer⁹: dentes ejus, dentes sunt leonis,
& molares ejus quales catuli leonum. Posuit fructus vinearum populi mei in 7
vastitatem, & ficus eorum in exhalationem animæ decorticando decorticavit,
atque projecit: albi facti sunt rami ejus. Cœtus Israel agite lamentum, 8
veluti virgo quæ accingitur sacco plangendi gratia super viro adolescentiæ
suæ. Cessaverunt oblationes atque libamina de domo sanctuarii Domini: 9
ejularunt sacerdotes ministrantes in domo sanctuarii Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et ero ficut ros Israeli, florebitque ficut li- 6
lium, & radices suas jaciet ut Libanicas;
Pullulabunt rami ejus, & erit ficut olea fru- 7
ctibus suis decorata, & odor ejus Libanico
similis. Reædificabuntur, & sedebunt in 8
umbra ejus; vivent ex frumento, & germina-
bunt sicut vitis,& memoria eorum sicut vinũ
Libani. Et dicet Aphrem; Quid mihi am- 9
pliùs cum idolis? Ego humiliavi eum,et ego
glorificabo eum quasi pinum opacam: nam
ex me inveniuntur fructus tui. Qui sapiens 10
est, intelliget hæc; et qui prudens est cogno-
scet ea: nam rectæ sunt viæ Domini, & justi
ambulant in eis, injusti verò impingunt in
eis.

Hoseæ Prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 واصير مثل الندا لاسرائيل * يزهر مثل السوسنه * ويضع اصوله مثل لبنان * تسير اغصانه
7 ويصير مثل الزيتونه المثمر * ورايحته مثل لبنان * يرجعون ويجلسون تحت ظله * ويحيون
8 ويسكرون بالحنطه * يزهر مثل كرمه * ذكره مثل خمر لبنان * لافرام ما له ايضا وللاصنام
9 انا واضعه وانا اقويه * انا مثل سرو العرعر الخصب * مني يوجد ثمرك * من الحكيم
10 فيعلم هذا * او فهم فيعرفها * من اجل ان طرق الرب مستقيمه * والصديقون يسيرون فيها
والمنافقون يضعفون فيها *
* كملت نبوة هوسع النبي * بركاته تكون معنا * امين *

Et ero sicut ros Israeli: florebit sicut lili- 6
um, figetq; radices suas sicut Libanus:
Diffundent se rami ejus: & erit similis 7
olivæ frugiferæ, & odor ejus Libano si-
milis. Revertentur, & sedebunt sub um- 8
bra illius: vivent, & inebriabuntur fru-
mento: florebunt sicut vitis, memoria ejus
ut vinum Libani. Aphremo quid est adhuc 9
cum idolis? Ego humiliavi eum, & ego
confortabo eum. Ego sum similis arbori
cypressinæ uberrimæ: ex me inventus est fru-
ctus tuus. Quicunq; sapiens est, intelliget 10
hæc; aut prudens, & cognoscet ea: nam
viæ Domini rectæ sunt, & justi incedunt
in eis, impii verò debilitantur in eis.

Absoluta est Prophetia Hoseæ
Prophetæ, cujus benedicti-
ones adsint nobis, Amen.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܘܪܝܐ ܕܢܒܝܘܬܗ ܕܝܘܐܝܠ ܢܒܝܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]

SEQUITUR PROPHETIA
JOELIS PROPHETÆ.

CAP. I.

SErmo Domini qui fuit ad Joëlem filium 1
Bethuelis. Audite hoc Sacerdotes, & auscul- 2
tate omnes incolæ terræ, num contigerit
quicquam simile in diebus vestris aut diebus
patrum vestrorum. De hoc narrate filiis ve- 3
stris, & filii vestri filiis suis, & horum filii
generationi posteræ. Quod reliquum fecit 4
eruca, comédit locusta volans; quod reli-
quum fecit locusta volans, comédit locusta
reptans; & quod reliquum fecit locusta re-
ptans, comédit gryllus. Expergiscimini ebrii, 5
& flete, ac ejulate omnes vini potores, pro-
pter vinum, quòd transierit ab ore vestro.
Nam populus invasit terram meam, potens 6
& innumerus, cujus dentes similes sunt den-
tibus leonis, & canini ejus similes caninis ca-
tuli leonis. Redegit vitim meam ad vasti- 7
tatem, & ficum meam ad divulsionem: di-
vulsit & abjecit eam, & alba reddidit flagel-
la ejus. Ejula sicut virgo accincta sacco 8
propter maritum adolescentiæ suæ. Desiit si- 9
mila & libamen de domo Dñi: sederunt in lu-
ctu reges, & sacerdotes qui Dño ministrant.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرؤف الرحيم * بدو ترجمة يوئيل النبي بركاته علينا *
* الفصل الاول * الاصحاح السادس * وهو الاول من النبوة *

1 * قول الرب الذي صار الى يوئيل بن بتوئيل * اسمعوا هذا ايها الشيوخ * وانصتوا يا جميع
2 سكان الارض * هل صار هذا في ايامكم * او في ايام ابايكم * اخبروا عنها لاولادكم * واولادكم
3 لاولادهم * واولادهم لجيل اخر * الذي فضل عن الدود اكله الجراد * والذي فضل عن
4 الجراد * اكله الجندب * والذي فضل عن الجندب اكله القمل * استيقظوا ايها السكارى
5 من خمرهم وابكوا ونوحوا يا جميع شاربي الخمر للسكر * ان السرور والفرح نزعا عن فمكم * لان
6 امه قويه وعدد بلا عدد صعدت على ارضي * اسنانها اسنان اسد * وانيابها انياب شبل * وصيرت
7 كرمي للفناء * وتيني للتفسخ * فتشته تفتيشا وطرحها * ابيضت قضبانها * نوحي علي اكثر
8 من عروس اتزرت بالمسوح على رجلها العذري * انتزع الذبيحه والقاروره من بيت الرب
9 احزنوا ايها الكهنه الذين يخدمون المذبح لانه شقي *

IN NOMINE DEI PIISSIMI,
CLEMENTISSIMI.
Principium interpretationis
JOELIS PROPHETÆ,
CUJUS BENEDICTIONES
sint super nos.

CAPUT PRIMUM.
Textus sextus, qui est hujus
Prophetiæ primus.

SErmo Domini qui factus est ad Joë- 1
lem filium Bathuelis. Audite hæc O senes, 2
& auscultate O omnes habitatores terræ,
num acciderint hæc in diebus vestris,
aut in diebus patrum vestrorum. De his 3
narrate filiis vestris, & filii vestri filiis
suis, & filii istorum posteritati alteri. Re- 4
siduum vermium comédit locusta, resi-
duum locustæ comédit bruchus, & resi-
duum bruchi comederunt pediculi. Evigi- 5
late O ebrii; ex vino vestro, & flete; plan-
gite O omnes bibentes vinum ad ebrieta-
tem: quia gaudium & lætitia ablata sunt
ab ore vestro. Gens enim robusta & in- 6
numera ascendit super terram meam;
dentes ejus dentes leonis, & canini ejus
canini leunculi. Redegit vitem meam ad 7
consumptionem, & ficus meas ad discer-
ptionem: diligenter scrutata est & de-
jecit eas, albi facti sunt rami earum.
Lamentare me plusquam sponsa accincta 8
cilicio propter virum suum virgineum.
Ablatum est sacrificium & alabastrum, 9
è domo Domini. Dolete O sacerdotes qui
ministratis altari, quoniã id afflictum est.

יואל : ב

10 שֻׁדַּד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שֻׁדַּד דָּגָן הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר :
11 הֹבִישׁוּ אִכָּרִים הֵילִילוּ כֹּרְמִים עַל־חִטָּה וְעַל־שְׂעֹרָה כִּי אָבַד קְצִיר שָׂדֶה :
12 הַגֶּפֶן הוֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה אֻמְלָלָה רִמּוֹן גַּם־תָּמָר וְתַפּוּחַ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי־הֹבִישׁ שָׂשׂוֹן מִן־בְּנֵי אָדָם :
13 חִגְרוּ וְסִפְדוּ הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ בֹּאוּ לִינוּ בַשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי כִּי נִמְנַע מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וָנָסֶךְ :
14 קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה אִסְפוּ זְקֵנִים כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְזַעֲקוּ אֶל־יְהוָה :
15 אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא :
16 הֲלוֹא נֶגֶד עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרָת מִבֵּית אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה וָגִיל :
17 עָבְשׁוּ פְרֻדוֹת תַּחַת מֶגְרְפֹתֵיהֶם נָשַׁמּוּ אֹצָרוֹת נֶהֶרְסוּ מַמְּגֻרוֹת כִּי הֹבִישׁ דָּגָן :
18 מַה־נֶּאֶנְחָה בְהֵמָה נָבֹכוּ עֶדְרֵי בָקָר כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם־עֶדְרֵי הַצֹּאן נֶאְשָׁמוּ :
19 אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי אֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה :
20 גַּם־בַּהֲמוֹת שָׂדֶה תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ כִּי יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת הַמִּדְבָּר :

CAP. II. ב

1 תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן וְהָרִיעוּ בְּהַר קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי־בָא יוֹם־יְהוָה כִּי קָרוֹב :
2 יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל כְּשַׁחַר פָּרֻשׂ עַל־הֶהָרִים עַם רַב וְעָצוּם כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן־הָעוֹלָם וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף עַד־שְׁנֵי דּוֹר וָדוֹר :
3 לְפָנָיו אָכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו תְּלַהֵט לֶהָבָה כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו וְאַחֲרָיו מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם־פְּלֵיטָה לֹא־הָיְתָה לּוֹ :
4 כְּמַרְאֵה סוּסִים מַרְאֵהוּ וּכְפָרָשִׁים כֵּן יְרוּצוּן :

Versio VULG. LAT.

10 Depopulata est regio, luxit hu-
mus: quoniam devastatum est
triticum, confusum est vinum, e-
11 languit oleum. Confusi sunt agri-
colæ, ululaverunt vinitores super
frumento & hordeo, quia periit
12 messis agri. Vinea confusa est, &
ficus elanguit: malogranatum, &
palma, & malum, & omnia li-
gna agri aruerunt: quia confu-
sum est gaudium à filiis homi-
13 num. Accingite vos, & plangi-
te, sacerdotes; ululate, ministri al-
taris: ingredimini, cubate in sac-
co, ministri Dei mei: quoniam
interiit de domo Dei vestri sacri-
14 ficium & libatio. Sanctificate
jejunium, vocate cœtum, congre-
gate senes, omnes habitatores ter-
ræ in domum Dei vestri: & cla-
15 mate ad Dominum; A, a, a, di-
ei: quia propè est dies Domini,
& quasi vastitas à Potente veniet.
16 Numquid non coram oculis ve-
stris alimenta perierunt de domo
Dei nostri, lætitia & exultatio?
17 Computruerunt jumenta in ster-
core suo, demolita sunt horrea,
dissipatæ sunt apothecæ: quoni-
am confusum est triticum. Quid
18 ingemuit animal, mugierunt gre-
ges armenti? Quia non est pa-
scua eis: sed & greges pecorum
19 disperierunt. Ad te, Domine,
clamabo: quia ignis comedit spe-
ciosa deserti, & flamma succen-
20 dit omnia ligna regionis. Sed
& bestiæ agri, quasi area sitiens
imbrem, suspexerunt ad te: quo-
niam exsiccati sunt fontes aqua-
rum, & ignis devoravit specio-
sa deserti.

CAP. II.

1 CAnite tubâ in Sion, ululate
in monte sancto meo, conturben-
tur omnes habitatores terræ:
Quia venit dies Domini, quia
2 propè est Dies tenebrarum &
caliginis, dies nubis & turbinis:
quasi manè expansum super mon-
tes populus multus & fortis: si-
milis ei non fuit à principio, &
post eum non erit usque in annos
3 generationis & generationis. An-
te faciem ejus ignis vorans, &
post eum exurens flamma: quasi
hortus voluptatis terra coram eo,
& post eum solitudo deserti, neq;
4 est qui effugiat eum. Quasi aspe-
ctus equorum, aspectus eorum:
& quasi equites, sic current.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Ὅτι τεταλαιπώρηκε τὰ πεδία· πενθείτω
ἡ γῆ, ὅτι τεταλαιπώρηκε σῖτος· ἐξη-
11 ράνθη οἶνος, ὠλιγώθη ἔλαιον. Ἐξηράν-
θησαν (ζ) γεωργοί. Θρηνεῖτε κτήματα
ὑπὲρ πυροῦ καὶ κριθῆς, ὅτι ἀπόλωλε τρυγη-
12 τὸς ἐξ ἀγροῦ. Ἡ ἄμπελος ἐξηράνθη, καὶ
αἱ συκαῖ ὠλιγώθησαν· ῥοά, καὶ φοῖνιξ, καὶ
μῆλον, καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐξηράν-
θησαν, ὅτι ᾔσχυναν χαρὰν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώ-
13 πων. Περιζώσασθε καὶ κόπτεσθε οἱ ἱερεῖς,
θρηνεῖτε οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ· (*) εἰσ-
έλθετε, ὑπνώσατε ἐν σάκκοις λειτουργοῦν-
τες Θεῷ, ὅτι ἀπέσχηκεν ἐξ οἴκου Θεοῦ ὑμῶν
14 θυσία καὶ σπονδή. Ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύ-
ξατε θεραπείαν, συναγάγετε πρεσβυτέρους,
πάντας κατοικοῦντας γῆν εἰς οἶκον (η) Θεοῦ ὑ-
μῶν, καὶ κεκράξατε πρὸς κύριον ἐκτενῶς, (θ)
15 Οἴμοι, οἴμοι, οἴμοι εἰς ἡμέραν, ὅτι ἐγγὺς ἡ
ἡμέρα κυρίου, καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαι-
16 πωρίας ἥξει. Κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν
ὑμῶν βρώματα (ι) ἐξωλοθρεύθη, ἐξ οἴκου
17 Θεοῦ ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά. Ἐσκίρτη-
σαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν, ἠ-
φανίσθησαν θησαυροί, κατεσκάφησαν ληνοί,
ὅτι ἐξηράνθη σῖτος. τί ἀποθήσομεν ἑαυ-
18 τοῖς; Ἔκλαυσαν βουκόλια βοῶν, ὅτι οὐχ
ὑπῆρχε νομὴ αὐτοῖς, καὶ τὰ ποίμνια τῶν
19 προβάτων (κ) ἠφανίσθησαν. Πρὸς σὲ κύ-
ριε βοήσομαι, ὅτι πῦρ ἀνήλωσε τὰ ὡραῖα
τῆς ἐρήμου, καὶ φλὸξ ἀνῆψε πάντα τὰ ξύ-
20 λα τοῦ ἀγροῦ. Καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου (λ)
ἀνέβλεψαν πρὸς σέ, (μ) ὅτι ἐξηράνθησαν
ἀφέσεις ὑδάτων, καὶ πῦρ κατέφαγε τὰ ὡραῖα
τῆς ἐρήμου.

MS. A. (ζ) οἱ γεωργοί. (*) εἰσέλθατε, (η) κυρίου Θεοῦ (θ) Οἴμμοι, οἴμμοι, οἴμμοι (ι) ἐξολεθρεύθη, (κ) ἠφανίσθη. (λ) ἀνέβλεψεν (μ) ἐξηράνθησαν.

ΚΕΦ. β'.

1 ΣΑλπίσατε σάλπιγγι ἐν Σιών, κηρύξα-
τε ἐν ὄρει ἁγίῳ μου, καὶ (α) συγχυθήτω-
σαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν, διότι
2 πάρεστιν (β) ἡμέρα κυρίου, ὅτι ἐγγὺς (γ) Ἡ-
μέρα σκότους καὶ γνόφου, ἡμέρα νεφέλης καὶ
ὁμίχλης· ὡς ὄρθρος χυθήσεται ἐπὶ τὰ
ὄρη λαὸς πολὺς καὶ ἰσχυρός, ὅμοιος (*) αὐτῷ οὐ
γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, καὶ μετ' αὐτὸν οὐ
προστεθήσεται ἕως ἐτῶν εἰς γενεὰς γενεῶν.
3 Τὰ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀναλίσκον, καὶ τὰ
(δ) ὀπίσω αὐτοῦ ἀναπτομένη φλόξ. ὡς πα-
ράδεισος τρυφῆς ἡ γῆ πρὸ προσώπου αὐ-
τοῦ, καὶ τὰ ὄπισθεν αὐτοῦ πεδίον ἀφανισμοῦ, καὶ
4 ἀνασωζόμενος οὐκ (ε) ἔσται αὐτῷ. Ὡς ὅρα-
σις ἵππων (ζ) ἡ ὅρασις αὐτῶν, καὶ ὡς ἱππεῖς
οὕτως καταδιώξονται.

MS. A. (α) συναχθήτωσαν (β) ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, (γ) ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, ἡ ἡμέρα (*) αὐτοῦ (δ) ὄπισθεν (ε) ἔστιν. Ὡς ὅρασις (ζ) ἡ ὄψεις αὐτῶν, καὶ οἱ ἱππεῖς

Quoniam desolati sunt campi: 10
lugeat terra, quoniam afflictum
est triticum, aruit vinum, immi-
nutum est oleum, Aruerunt agri- 11
colæ. Lugete possessiones pro
frumento, & hordeo, quia periit
vindemia de agro. Vinea aruit, 12
& ficus imminutæ sunt. Malo-
granatum, & palma, & malum,
& omnia ligna agri arefacta
sunt: quoniam confuderunt gau-
dium filii hominum. Accingite 13
vos, & plangite, sacerdotes; la-
mentamini, qui ministratis altari:
ingredimini, dormite in saccis mi-
nistri Dei: quoniam defecit de
domo Dei vestri sacrificium, &
libatio. Sanctificate jejunium, 14
prædicate (d) curationem, con-
gregate senes, omnes habitatores
terræ in domum Dei vestri, &
clamate ad Dominum vehemen-
ter, Heu mihi, heu mihi, heu mihi 15
in diem: quoniam juxta est dies
Domini, & quasi miseria de mi-
seria veniet. (e) Ante oculos ve- 16
stros alimenta perierunt, de domo
Dei nostri lætitia & gaudium.
Subsultaverunt vituli in præse- 17
pibus suis, dissipati sunt thesauri,
suffossa sunt torcularia: Quia
arefactum est triticum, quid repo-
nemus nobis? Fleverunt armen- 18
ta boum, quia non erat pascua
eis: & greges ovium disperie-
runt. Ad te, Domine, clamabo: 19
quoniam ignis consumpsit specio-
sa deserti, & flamma succendit
omnia ligna agri: Et jumenta 20
campi (f) suspexerunt ad te: quo-
niam arefactæ sunt emissiones
aquarum, & ignis devoravit
speciosa deserti.

CAP. II.

CAnite tubâ in Sion, præ- 1
dicate in monte sancto meo;
& conturbentur omnes habita-
tores terræ: quoniam adest dies
Domini: quoniam juxta est 2
Dies tenebrarum & caliginis,
dies nubis, & nebulæ: sicut mane
fundetur super montes: populus
multus, & fortis: similis ei non
fuit à seculo: & post eum non
(a) adjicietur usque ad annos in
(b) generationes generationum.
(c) Quæ ante eum, consumens 3
ignis; & quæ post eum, flamma
succensa. Sicut paradisus vo-
luptatis terra ante faciem ejus:
& posteriora illius, [sicut] campus
solitudinis: &, qui salvetur, non
erit ei. Sicut aspectus equo- 4
rum, aspectus eorum: & sicut
equites, sic persequentur.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 בְּהִיתוּ נוּפְנַיָּא נְתַרוּ זֵיתַיָּא: אִתְבַּזִּיזוּ חַקְלַיָּא חֲרוּבַת אַרְעָא אֲרֵי סָף עֲבוּרָא יְבִישׁוּ
11 נוּפְנַיָּא יְבִישׁוּ אִכָּרַיָּא אֵילִילוּ מְפַלְחֵי כַרְמַיָּא עַל חִטִּין וְעַל סְעָרִין אֲרֵי סָף חֲצַד חַקְלָא:
12 תְּאֵינַיָּא נְתַרָא רִמּוֹנִין אַף דִּקְלִין וְחוּזְרִין כָּל אִילָנֵי חַקְלָא יְבִישׁוּ אֲרֵי פְּסַקַת חֶדְוְתָא מִבְּנֵי
13 אֱנָשָׁא: אַסָּרוּ וְסִפְדוּ כָּהֲנַיָּא אֵילִילוּ דִמְשַׁמְּשִׁין עַל מַדְבְּחָא עוּלוּ בִיתוּ בְסַקַּיָּא
14 דִמְשַׁמְּשִׁין קֳדָם אֱלָהִי אֲרֵי אִתְמְנַע מִבֵּית מַקְדְּשָׁא דֶאֱלָהֲכוֹן קוּרְבָּנִין וְנִסְכִּין: גְּזָרוּ
15 תַעֲנִי עֲרָעוּ כְנִישָׁא כְּנוּשׁוּ סָבַיָּא כֹּל יָתְבֵי אַרְעָא וְעוּלוּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ אֱלָהֲכוֹן וְצַלּוֹ
16 קֳדָם יְיָ: וַי מִן קֳדָם יוֹמָא אֲרֵי קָרִיב יוֹמָא דַעֲתִיד לְמֵיתֵי מִן קֳדָם יְיָ וּכְבִזּוּ דְמִן קֳדָם יְיָ
17 שַׁדַּי יֵיתֵי: הֲלָא עוֹד דַּאֲנַחְנָא חָזַן עֲבוּרָא סָף פְּסַק מִבֵּית מַקְדְּשָׁא דֶאֱלָהַנָא חֶדְוָא
18 וּבִיעַ: אִתְמְסִיאוּ גַּרְבֵי חֲמַר תְּחוֹת מְגוּפַתְהוֹן צְדִיאוּ אוֹצְרַיָּא אִתְפַּגַּרוּ הַסְנַיָּא אֲרֵי סָף
19 עֲבוּרָא: לַחֲדָא מִתְאַנְּחָא בְעִירָא מִתְעַרְבְּלִין בְּקָרִין דְּתוֹרִין אֲרֵי לֵית רַעְיָא לְהוֹן אַף
20 עֶדְרֵי עָנָא צְדִיאוּ: קֳדָמָךְ יְיָ אֲנָא מְצַלֵּי אֲרֵי קְדוֹם תַּקִּיף כְּאֶשָּׁא אֲסֵף דִּירוּת מַדְבְּרָא
וְשַׁלְהוֹבִיתָא שֵׁיצִיאַת כָּל אִילָנֵי חַקְלָא: אַף חֵיוַת בָּרָא מִסְתַּכְּיָא קֳדָמָךְ אֲרֵי יְבִישׁוּ
פְּצִידֵי מַיָּא וּקְדוֹם תַּקִּיף כְּאֶשָּׁא אֲסֵף דִּירוּת מַדְבְּרָא:

ב

1 תְּקַעוּ שׁוֹפָרָא בְּצִיּוֹן יַבִּיבוּ בְּטוּר קוּדְשִׁי יְזוּעוּן כָּל יָתְבֵי אַרְעָא אֲרֵי מְטָא יוֹמָא דַעֲתִיד לְמֵיתֵי
2 מִן קֳדָם יְיָ אֲרֵי קָרִיב: יוֹם חֲשׁוֹךְ וְקַבְלָא יוֹם עֲנָנָא וְאַמְטְתָא כִּנְהוֹר צַפְרָא פְּרִיס עַל
טוּרַיָּא עַם סַגִּי וְתַקִּיף דִּכְוָתֵיהּ לָא הֲוָה מִן עָלְמָא וּבָתְרוֹהִי לָא יוֹסֵף עַד שְׁנֵי דָר וְדָר:
3 קֳדָמוֹהִי אָכְלָא אֶשָּׁתָא וּבָתְרוֹהִי מְשֵׁיצִיָא שַׁלְהוֹבִיתָא כְּגִנְּתָא דְעֵדֶן אַרְעָא קֳדָמוֹהִי
4 וּבָתְרוֹהִי מַדְבַּר צַדְיָא וְאַף שֵׁיזָבָא לֵית לֵיהּ לְרַשִׁיעַיָּא: כְּחֵיזוּ סוּסָוָתָא חֵיזְוֵיהוֹן וּכְפָרָשַׁיָּא
כֵּן יְהַטוּן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Vastati sunt agri, desolata est terra, quoniam consumptum est frumentum, aru-
11 erunt vites, defluxerunt olivæ. Pudore suffundimini agricolæ, ululate cul-
12 tores vinearum propter triticum & hordeum, periit enim messis agri. Vi-
tes aruerunt, & ficus decidêre, maláque granata, similiter palmæ, malus, atque
universæ arbores agri exaruerunt: profectò desiit gaudium à filiis hominum.
13 Accingite vos & plangite sacerdotes, ululate qui ministerio fungimini super
altari: ingredimini, excubate in saccis qui ministratis coram Deo meo, siqui-
14 dem prohibitæ sunt à domo sanctuarii Dei vestri oblationes ac libamina. De-
cernite jejuniũ, convocate cœtum, congregate senes omnes habitatores terræ,
15 & introite in domum sanctuarii Domini Dei vestri, atque precemini coram
Domino. Væ à conspectu diei; prope fit enim dies, qui venturus est à facie
16 Domini, qui sicut vastitas à facie Omnipotentis veniet. *Nónne* adhuc spe-
ctantibus nobis frumentum desiit, defecit à domo sanctuarii Dei nostri gau-
17 dium & exultatio? Computruerunt dolia vini sub operculis suis, destructa
18 sunt cellaria, diruta sunt horrea, defecit námque frumentum. Magnopere in-
gemiscit animal; coarctantur boum armenta, quod non sit pascuum eis; greges
19 quoque ovium confecti sunt. Coram te Domine ego oro, quia incendium ve-
hemens sicut ignis, disperdidit habitacula deserti, & flamma consumpsit
20 omnes arbores agri. Quin etiam bestiæ agrestes spectant coram te, quòd ex-
siccati sint rivi aquarũ, & æstus fortis sicut ignis consũpsit habitacula deserti.

CAP. II.

1 CLangite tuba in Sion, vociferamini in monte sanctitatis meæ: contremi-
scant omnes habitatores terræ, quia contigit dies qui venturus est à facie Do-
2 mini, jam [*inquam*] instat. Dies tenebrarum & caliginis, dies nubilosa atque
tenebricosa. Quemadmodum lux matutina quæ expanditur super montes, po-
pulus multiplex & potens qualis haud fuit unquam, nec postea redintegrabi-
3 tur in annos generationis atque generationis. Ante eum voravit ignis, & post
eum consumpsit flamma: quasi paradisus voluptatis erat terra coram eo, &
4 post eum, desertum vastitas, sed nec liberatio est impiis in eo. Qualis visio
equorum, talis eorum aspectus; et sicut equites ita currunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܐܬܒܙܝܬ ܚܩܠܐ ܘܐܬܐܒܠܬ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܒܙܝܬ ܥܒܘܪܐ. ܘܝܒܫ ܚܡܪܐ ܘܐܬܚܪܒ
11 ܡܫܚܐ. * ܒܗܬܘ ܐܟܪܐ ܘܐܝܠܠܘ ܟܪܡܐ. ܥܠ ܚܛܐ ܘܥܠ ܣܥܪܐ. ܕܐܒܕ ܚܨܕܐ ܕܚܩܠܐ.
12 * ܓܦܬܐ ܝܒܫܬ. ܘܬܐܢܬܐ ܚܪܒܬ. ܪܘܡܢܐ ܘܕܩܠܐ ܘܚܙܘܪܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܚܩܠܐ
13 ܝܒܫܘ. ܡܛܠ ܕܒܗܬܬ ܚܕܘܬܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܟܗܢܐ ܐܣܘܪܘ ܣܩܐ ܘܪܩܕܘ ܘܐܝܠܠܘ
ܡܫܡܫܢܝ ܡܕܒܚܐ: ܥܘܠܘ ܒܘܬܘ ܒܣܩܐ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܕܐܠܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܟܠܝ ܡܢ
14 ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܟܘܢ. ܕܒܚܬܐ ܘܢܝܣܟܐ. * ܩܕܫܘ ܨܘܡܐ. ܩܪܘ ܟܢܘܫܬܐ. ܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ
ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ. ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܘܩܥܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.
15 16 ܘܐܡܪܘ. * ܐܘܗ ܐܘܗ ܠܝܘܡܐ. ܕܩܪܝܒ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܙܬܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܬܝܐ. * ܘܗܐ
17 ܠܘܩܒܠ ܥܝܢܝܢ ܐܬܦܣܩܬ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܢ. ܘܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ. * ܒܛܠܝ ܥܓܠܬܐ
18 ܥܠ ܐܘܪܝܘܬܗܝܢ. ܚܪܒܘ ܐܘܨܪܐ ܘܐܬܗܦܟ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܝܒܫ ܥܒܘܪܐ. * ܐܬܬܢܚܬ ܒܥܝܪܐ.
19 ܘܒܟܝܢ ܒܩܪܐ ܕܬܘܪܐ. ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ. ܐܦ ܥܢܐ ܕܥܢܐ ܚܪܒ. * ܠܘܬܟ ܡܪܝܐ ܐܩܪܐ.
20 ܡܛܠ ܕܐܟܠܬ ܢܘܪܐ ܫܟܝܢܬܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܘܫܠܗܒܝܬܐ ܐܘܩܕܬ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ ܕܕܒܪܐ. * ܐܦ
ܚܝܘܬܐ ܕܕܒܪܐ ܓܥܝ ܠܘܬܟ. ܡܛܠ ܕܝܒܫܘ ܡܦܩܢܝ ܡܝܐ. ܘܐܟܠܬ ܢܘܪܐ ܫܟܝܢܬܐ ܕܡܕܒܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܩܥܘ ܒܫܝܦܘܪܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܘܩܥܘ ܒܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܝ. ܢܙܘܥܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ.
2 ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܩܪܒ ܝܘܡܐ ܕܚܫܘܟܐ ܘܕܥܡܛܢܐ. ܝܘܡܐ ܕܥܢܢܐ
ܘܕܥܪܦܠܐ. ܐܝܟ ܨܦܪܐ ܕܦܪܝܣ ܥܠ ܛܘܪܐ. ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܫܝܢܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ
3 ܥܠܡ. ܘܒܬܪܗ ܠܐ ܢܗܘܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܢܝ ܕܪ ܘܕܪܝܢ. * ܩܕܡܘܗܝ ܬܐܟܘܠ ܢܘܪܐ. ܘܒܬܪܗ
ܬܘܩܕ ܫܠܗܒܝܬܐ. ܐܝܟ ܦܪܕܝܣܐ ܕܒܘܣܡܐ ܐܪܥܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܬܪܗ ܡܕܒܪܐ ܚܪܒܐ.
4 ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܕܢܦܠܛ ܡܢܗ. * ܐܝܟ ܚܙܘܐ ܕܪܟܫܐ. ܚܙܘܗ. ܘܐܝܟ ܦܪܫܐ ܗܟܢܐ ܢܪܗܛܘܢ.

Depopulatus est ager, & ſedit in luctu ter- 10
ra; quia direptum eſt frumentum, aruit vi-
num, & vaſtatæ ſunt oleæ. Erubuerunt agri- 11
colæ, & ululaverũt vinitores propter frumen-
ta & propter hordea, ꝙ deſierit meſſis agri.
Vitis aruit, ficus vaſtata eſt; malogranata, 12
palmæ, poma, & omnes arbores agri arue-
runt: quia deſiit gaudium à filiis hominum.
Sacerdotes, accingimini ſaccis: plorate & ulu- 13
late, miniſtri altaris: ingredimini, pernoctate
in ſaccis, miniſtri Dei mei; quia prohibitum
eſt à domo Dei veſtri ſacrificium & libamen.
Sanctificate jejuniũ, convocate cœtum, con- 14
gregamini ſacerdotes omnéſque habitatores
terræ, ad domum Domini Dei veſtri, clamita-
te ad Dominum Deum veſtrum, & dicite;
Eheu, eheu diem iſtum; nam propinquus eſt 15
dies Domini, & direptio à Domino ventura
eſt: Et ecce coram oculis noſtris ceſſaverunt 16
eſcæ de domo Dei noſtri, & gaudiũ atque ex-
ultatio. Incœnatæ manſerunt juvencæ ſu- 17
per præſepibus ſuis, vaſtata ſunt horrea, tor-
cularia deſtructa, & aruit frumentum, Inge- 18
miſcit jumentum, & flent armenta boum,
quia non habent paſcua: etiam greges ovium
conſumpti ſunt. Ad te Domine clamo, quia 19
comẽdit ignis habitacula deſerti, & flamma
combuſſit omnes arbores ſolitudinis. Quin 20
& beſtiæ ſylveſtres ad te mugiunt, quòd ex-
aruerint alvei aquarum, & conſumpſerit i-
gnis habitacula deſerti.

CAP. II.

CLangite buccinâ in Sione, vociferamini 1
in monte ſanctitatis meæ, contremiſcant o-
mnes habitatores terræ; quoniam advenit dies
Domini, Et appropinquavit dies tenebra- 2
rum & caliginis, dies nubis & nebulæ, tan-
quàm aurora ſuper montes expanſa; populus
multus & robuſtus cui par non fuit à ſeculo,
& poſt quem non eſt futurus uſque ad annos
generationis generationum. Ante illum de- 3
vorabit ignis, & poſt ipſum flamma combu-
ret: ut paradiſus voluptatis erit terra ante
illum, poſt ipſũ verò ut ſolitudo deſerta; nec
erit qui ſe eripiat ab eo. Ut aſpectus equo- 4
rum, aſpectus ejus; & ut equites, ita current.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * لتحزن الارض لان القمح شقي * جف الخمر * قل الزيت * جفت الفلاحون * نوحي ايها المواسي
12 اكثر من القمح والشعير * لان القطاف هلك من الحقل * الكرمة جفت * التين قل * الرمان
13 والنخل والتفاح وجميع اشجار الحقل جفت * لان بني البشر اخزوا الفرح * اتزروا وابكوا ايها
الكهنة * نوحوا يا خدام المذبح * ادخلوا ناموا بالمسوح يا خدام الله * لان الذبيحة والقارورة
14 امتنعا من بيت الهكم * قدسوا الصوم * نادوا بالخدمة * اجمعوا الشيوخ * جميع سكان الارض
15 الى بيت الهكم * اصرخوا للرب بامتداد * الويل لي * الويل لي * الويل لي في اليوم * لان يوم الرب
16 قريب * كمثل شقوة من شقوة ياتي * تجاه عيونكم تفقدت الاطعمة من بيت الهكم * السرور
17 والفرح * طربت العجاجيل على مذاودها * فنيت الذخاير * هدمت المعاصر * لان القمح جف
18 19 * ماذا ندخر لها * بكت اذواد البقر لانه ليس لها مرعى * وقطعان الغنم انقرضت * اليك يا
20 رب اصرخ * لان النار ابادت مباهي البرية * واللهيب احرق جميع اشجار الحقل * وبهايم
الصحراء تنظر اليك * لان غدران المياه جفت * والنار اكلت مباهي البرية *

* الفصل الثاني *

1 * بوقوا بالبوق في صهيون * نادوا في جبلي المقدس * وليختلط جميع سكان الارض * من اجل
2 ان يوم الرب حضر * انه قرب يوم ظلمة وغيم * يوم سحابة وضبابة * مثل سحر ينبسط على
الجبال شعب كثير وقوي * لم يكن له شبه منذ الدهر * وبعده لا يعود الى سنين * الى
3 جيل الاجيال * من قدامه نار اكلة * ومن خلفه لهيب ملتهب * مثل فردوس النعيم
4 الارض قدام وجهه * ومن خلفه صحراء الفناء * وليس من ينجو * مثل مناظر الخيل منظره
ومثل فرسان هكذا يركضون *

Doleat terra, quia frumentum afflictum 10
eſt, aruit vinum, defecit oleum, Arue- 11
runt agricolæ. Ejulate armenta pluſquam
frumentum & hordeum, quia periit ex
agro vindemia, Vitis aruit, ficus defe- 12
cerunt, malogranata, dactyli, poma, &
omnes arbores agri exaruerunt: quoniam
filii hominum pudefecerunt gaudium.
Accingite vos & plangite O Sacerdotes, 13
ejulate O miniſtri altaris, ingredimini,
dormite cum ciliciis O miniſtri Dei; quia
ſacrificium & alabaſtrum cohibita ſunt
è domo Dei veſtri. Sanctificate jejuni- 14
um, proclamate miniſterium, congregate
ſeniores & omnes habitatores terræ ad
domum Dei veſtri, clamate ad Dominum
protenſè, Væ mihi, væ mihi, væ mihi in 15
die iſta; quia dies Domini propinquus
eſt, ut miſeria de miſeria veniet. Coram 16
oculis veſtris conſumpti ſunt cibi de
domo Dei veſtri, gaudium & letitia.
Subſilierunt vituli ſuper præſepia ſua, 17
conſumpta eſt annona, torcularia deſtru-
cta. Quandoquidem aruit frumentum, 18
Quid reponemus ei? Fleverunt armen-
ta boum, quia non eſt eis paſcuum, &
greges ovium exciſi ſunt. Ad te O Do- 19
mine clamo, quoniam ignis conſumpſit
venuſtates deſerti, & flamma combuſſit
omnes arbores agri. Etiam deſerti ju- 20
menta ad te ſuſpiciunt, quia rivuli aqua-
rum exaruerunt, & ignis devoravit ve-
nuſtates deſerti.

CAP. II.

CLangite buccinâ in Sion, procla- 1
mate in monte ſancto meo, & commi-
ſceantur omnes habitatores terræ; quia
dies Domini adeſt: Adeſt quidem dies 2
tenebroſus & caliginoſus, dies nubilus
& nebuloſus. Velut aurora panditur
ſuper montes populus multus ac for-
tis, cui par non fuit à ſeculo, & poſt
quem non ſuccedet ad annos plurimos, ad
generationem generationum. Ante ipſum 3
ignis devorans erit, & poſt ipſũ flamma
accenſa: ut paradiſus voluptatis erit
terra ante faciem ejus, & à tergo ipſius
deſertum interitûs; nec erit qui evadat.
Similis equorum ſpeciebus erit ſpecies 4
ejus; & ut equites, ita current.

יואל : ב

5 כקול מרכבות על ראשי ההרים ירקדון כקול להב אש אכלה קש כעם עצום ערוך מלחמה:
6 מפניו יחילו עמים כל פנים קבצו פארור:
7 כגבורים ירצון כאנשי מלחמה יעלו חומה ואיש בדרכיו ילכון ולא יעבטון ארחותם:
8 ואיש אחיו לא ידחקון גבר במסלתו ילכון ובעד השלח יפלו לא יבצעו:
9 בעיר ישקו בחומה ירצון בבתים יעלו בעד החלונים יבאו כגנב:
10 לפניו רגזה ארץ רעשו שמים שמש וירח קדרו וכוכבים אספו נגהם:
11 ויהוה נתן קולו לפני חילו כי רב מאד מחנהו כי עצום עשה דברו כי גדול יום יהוה ונורא מאד ומי יכילנו:
12 וגם עתה נאם יהוה שבו עדי בכל לבבכם ובצום ובבכי ובמספד:
13 וקרעו לבבכם ואל בגדיכם ושובו אל יהוה אלהיכם כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב חסד ונחם על הרעה:
14 מי יודע ישוב ונחם והשאיר אחריו ברכה מנחה ונסך ליהוה אלהיכם:
15 תקעו שופר בציון קדשו צום קראו עצרה:
16 אספו עם קדשו קהל קבצו זקנים אספו עוללים ויונקי שדים יצא חתן מחדרו וכלה מחפתה:
17 בין האולם ולמזבח יבכו הכהנים משרתי יהוה ויאמרו חוסה יהוה על עמך ואל תתן נחלתך לחרפה למשל בם גוים למה יאמרו בעמים איה אלהיהם:
18 ויקנא יהוה לארצו ויחמל על עמו:
19 ויען יהוה ויאמר לעמו הנני שלח לכם את הדגן והתירוש והיצהר ושבעתם אתו ולא אתן אתכם עוד חרפה בגוים:

Versio VULG. LAT.

5 Sicut sonitus quadrigarum super capita montium exilient, sicut sonitus flammæ ignis devorantis stipulam, velut populus fortis præ-
6 paratus ad prælium. A facie ejus cruciabuntur populi: omnes vul-
7 tus redigentur in ollam. Sicut fortes current: quasi viri bellatores ascendent murum: viri in viis suis gradientur, & non decli-
8 nabunt à semitis suis. Unusquisq; fratrem suum non coarctabit, singuli in calle suo ambulabunt: sed & p fenestras cadent, & non de-
9 molientur. Urbé ingredientur, in muro current: domos conscendent, per fenestras intrabunt qua-
10 si fur. A facie ejus contremuit terra, moti sunt cœli: Sol & Luna obtenebrati sunt, & stellæ re-
11 traxerunt splendorem suum. Et Dominus dedit vocem suam ante faciem exercitûs sui: quia multa sunt nimis castra ejus, quia fortia & facientia verbum ejus: magnus enim dies Domini, & terribilis valdé: & quis sustinebit
12 eum? Nunc ergò dicit Dominus; Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio, & in fletu,
13 & in planctu. Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra, & convertimini ad Dominum Deum vestrum: quia benignus & misericors est, patiens & multæ misericordiæ, & præstabilis super
14 malitia. Quis scit si convertatur, & ignoscat, & relinquat post se benedictionem, sacrificium & li-
15 bamen Domino Deo vestro? Canite tubâ in Sion, sanctificate je-
16 junium, vocate cœtum, Congregate populum, sanctificate ecclesiam, coadunate senes, congregate parvulos, & sugentes ubera: egrediatur sponsus de cubili suo,
17 & sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum & altare plorabunt sacerdotes ministri Domini, & dicent; Parce, Domine, parce populo tuo: & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes: quarè dicunt in populis; Ubi est Deus eorum?
18 Zelatus est Dominus terram suá,
19 & pepercit populo suo: Et respondit Dominus, & dixit populo suo; Ecce ego mittam vobis frumentum, & vinum, & oleum, & replebimini eis: & non dabo vos ultrà opprobrium in Gentibus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

5 Ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐξαλοῦνται, καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς πυρὸς κατεσθιούσης καλάμην, καὶ ὡς λαὸς πολὺς καὶ ἰσχυρὸς
6 παρατασσόμενος εἰς πόλεμον. Ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ συντριβήσονται λαοί, πᾶν πρόσ-
7 ωπον ὡς πρόσκαυμα χύτρας. Ὡς μαχηταὶ δραμοῦνται, καὶ ὡς ἄνδρες πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη, καὶ ἕκαστος ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ πορεύσεται, καὶ οὐ μὴ ( ) ἐκκλίνωσι τὰς τρίβους
8 αὐτῶν. Καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφέξεται. καταβαρυνόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύσονται, καὶ ἐν τοῖς βέλεσιν αὐτῶν
9 πεσοῦνται, καὶ οὐ μὴ (η) συντελεσθῶσι. Τῆς πόλεως ἐπιλήψονται, καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων δραμοῦνται, καὶ ἐπὶ (θ) τὰς οἰκίας ἀναβήσονται, καὶ
10 διὰ θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται. Πρὸ προσώπου (ι) αὐτοῦ συγχυθήσεται ἡ γῆ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανός· ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσι, καὶ (κ) ἄστρα δύσουσι τὸ φέγγος
11 αὐτῶν. Καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ, ὅτι πολλή ἐστι σφόδρα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ· διότι μεγάλη (λ) ἡ ἡμέρα κυρίου, ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἔσται ἱκανὸς
12 αὐτῇ; Καὶ νῦν λέγει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, Ἐπιστράφητε πρός με ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν, (μ) καὶ ἐν νηστείᾳ, καὶ ἐν κλαυθμῷ, καὶ ἐν
13 κοπετῷ, Καὶ διαῤῥήξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν· καὶ ἐπιστράφητε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ἐστί, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος,
14 καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. Τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει, καὶ μετανοήσει, καὶ ὑπολείψεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν, (ν) καὶ θυσίαν, καὶ σπον-
15 δὴν κυρίῳ τῷ θεῷ (ξ) ὑμῶν; Σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν Σιών, ἁγιάσατε νηστείαν, κηρύ-
16 ξατε θεραπείαν, Συναγάγετε (ο) λαόν, ἁγιάσατε ἐκκλησίαν, ἐκλέξασθε πρεσβυτέρους, Συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστούς, (π) ἐξελθέτω νυμφίος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ
17 νύμφη ἐκ τοῦ παστοῦ αὐτῆς. Ἀναμέσον τῆς κρηπῖδος τοῦ θυσιαστηρίου, κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες (ρ) τῷ κυρίῳ, καὶ ἐροῦσι, Φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου, καὶ μὴ δῷς τὴν κληρονομίαν σου εἰς ὄνειδος, τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη, ὅπως μὴ εἴπωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι,
18 Ποῦ ἐστιν (σ) ὁ θεὸς αὐτῶν; Καὶ ἐζήλωσε κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.
19 Καὶ ἀπεκρίθη κύριος, καὶ εἶπε τῷ λαῷ αὐτοῦ, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σῖτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν, καὶ οὐ δώσω ὑμᾶς οὐκέτι εἰς ὀνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσι.

MS. A. ( ) ἐκκλινοῦσιν * τοῦ τρίβους (η) συντελέσουσιν. (θ) τὰς οἰκίας (ι) αὐτῶν (κ) τὰ ἄστρα (λ) ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα, καὶ τίς ἱκανὸς ἔσται αὐτῇ. Καὶ νῦν (μ) ἐν νηστείᾳ, (ν) θυσίαν, (ξ) ἡμῶν; (ο) λαόν, (π) ἐξελθάτω (ρ) κυρίῳ, (σ) κύριος ὁ θεὸς

Cum Translatione LATINA.

5 *Sicut vox quadrigarum super vertices montium exilient, & sicut vox flammæ ignis devorantis stipulam, & sicut populus multus & fortis præparatus ad*
6 *prælium. A facie ejus conterentur populi: omnis vultus sicut adustio ollæ.*
7 *Sicut pugnatores current; & sicut viri bellatores, ascendent super muros: & unusquisque in via sua ambulabit: & non declinabunt à semitis suis:*
8 *Et unusquisque à fratre suo non recedet. Aggravati in armis suis ibunt, & in jaculis suis cadent, & non consumentur.*
9 *Urbem apprehendent, & super muros (d) current, & super domos ascendent, & per fenestras intrabunt, sicut fures.*
10 *Ante faciem ejus confundetur terra, & commovebitur cœlum: Sol, & Luna contenebrabuntur, & stellæ deponent lumen suum.*
11 *Et Dominus dabit vocem suam ante faciem fortitudinis suæ: quoniam multa sunt nimis castra ejus, quoniam fortia opera sermonum illius: quia magna dies Domini, (e) illustris nimis: & quis erit sufficiens ad eam?*
12 *Et nunc dicit Dominus Deus vester; Convertimini ad me ex toto corde vestro, & in (f) jejunio, & in fletu, & in planctu.*
13 *Et scindite corda vestra, & non vestimenta vestra: & convertimini ad Dominum Deum vestrum: quia misericors, & miserator est, patiens, & multæ misericordiæ, & pœnitens super malitiis.*
14 *Quis novit, si revertatur, & pœniteat, & relinquat post se benedictionem, & sacrificium, & libamen Domino Deo vestro?*
15 *Clangite tubâ in Sion, sanctificate jejunium, prædicate curationem,*
16 *Congregate populum, sanctificate Ecclesiam, eligite senes, congregate parvulos sugentes ubera.*
17 *Egrediatur sponsus de cubili suo, & sponsa de (g) thalamo suo. Inter crepidinem (h) altaris, plorabunt sacerdotes ministri Domini, & dicent; Parce, Domine, populo tuo, & ne dederis hæreditatem tuam in opprobrium: ut dominentur eorum gentes: ne dicant in nationibus, ubi est Deus eorum?*
18 *Et zelatus est Dominus terram suam, & pepercit populo suo:*
19 *Et respondit Dominus, & dixit populo suo, Ecce ego mitto vobis frumentum, & vinum, & oleum: et implebimini eis: et non dabo vos ultrà in opprobrium in gentibus:*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 כקל רתיכיא על רישי טוריא מקפצין כקל שלהובית אישתא דמשיציא כקשא יבישא
6 כעמא תקיפא דידע סדרי קרבא : מן קדמוהי יזועון עממיא כל אפיא אתחפיאו
7 אכרום אוכמין כקדירא : כגבריא רהטין כגברי עבדי קרבא סלקין לשורא וגבר
8 באורחתיה אזלין ולא מעכבין אורחתהון : וגבר אחוהי לא דחקין גבר בכבישיה
9 אזלין לאתר דאנון שליחין קטלין ולא מקבלין ממון : בקרתא מזדרזין על שורא
10 רהטין בבתיא סלקין מן חרכיא עלין כגנבין : קדמוהי חרובת ארעא וזעו שמיא
11 שמשא וסיהרא קבלו וכוכביא כנשו זהורהון : ויי ארים מימריה קדם משריתיה ארי
סגי לחדא משריתיה ארי תקיפין עבדי מימריה ארי רב יומא דעתיד למיתי מן קדם
12 יי ודחיל לחדא ומן יכיל לסוברותיה : ואף כען אמר יי תובו לפולחני בכל לבכון
13 ובצומא ובבכיתא ובמספדא : ואעדו רשע לבכון ולא בבזוע לבושיכון ותובו
לפולחנא דיי אלהכון ארי חננא ורחמנא הוא מרחיק רגז ומסגי למעבד טבון וקשוט
14 ומתיב מימריה מלאיתאה בישא : מן ידע דאית ביה חובין יתוב מנהון ויתרחם
עלוהי וכל מן דיתוב ישתבקון ליה חובוהי ויקבל ברכן ונחמן וצלותיה כגבר
15 דמקריב קורבנין ונסכין בבית מקדשא דיי אלהכון : תקעו שופרא בציון גזרו תעניא
16 ערעו כנישא : כנשו עמא ומנו קהלא כנושו סביא איתו טליא ויונקי תדיא יפוק חתנא
17 מאדרון בית משכביה וכלתא מבית גנונהא : בין אולמא ולמדבחא יבכון כהניא
דמשמשין קדם יי ויימרון חוס יי על עמך ואל תתן אחסנתך לחיסודין למשלט בהון
18 עממיא למה יימרון בעממיא אן דאתפריקו במימר אלהכון : וחס יי על ארעיה
19 ורחים על עמיה : ואתיב יי ואמר לעמיה הא אנא מברך לכון עיבורא וחמרא ומשחא
ותסבעון יתיה ולא אתן יתכון עוד חיסודי כפנא בני עממיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

5 Sicut strepitus quadrigarum super fastigia montium subsiliunt, sicut crepitus flammæ ignis absumentis stipulam siccam: sic populus validus qui novit aci-
6 es bellicas. Ad aspectum ejus contremiscent populi, omnes vultus operien-
7 tur fuligine, nigri quasi ollæ. Sicut fortes excurrunt, velut viri bellatores conscendunt murum, & unusquisque via sua graditur, nec morantur in viis
8 suis. Atque nullus fratrem suum coarctat, singuli per callem suum procedunt,
9 ad locum quò missi sunt *trucidant*; nec recipiunt pecuniam. In civitate armati super murum excurrunt, domos scandunt, per fenestras intrant more la-
10 tronum. Coram eo direpta est terra, moti sunt cœli, Sol & Luna obtenebra-
11 ti sunt, stellæ restrinxerunt splendorem suum. Dominus autem levavit verbum suum coram exercitu suo, quia copiosus est valdè exercitus ejus: certè fortes exequutores verbi ejus; magnus námque dies qui venturus est à facie
12 Domini, & terribilis admodum: & quis poterit illum sustinere? Nunc quóque dicit Dominus, Convertimini ad cultum meum in toto corde vestro, & in
13 jejunio ac fletu, planctúque. Et auferte impietatem cordis vestri, & non cum dilaceratione vestimentorum vestrorum, atque revertimini ad cultum Domini Dei vestri, quippe clemens & misericors est, ipse iram differt & *multipli-*
14 *cat beneficia & veritatem*, revocátque verbum suum ab inducendo malo. Qui scit penes se esse peccata, abscedat ab eis, & misericordia applicabitur ei: & quicunque pœnitentiam egerit, dimittentur ei peccata sua, & recipiet benedictiones atque consolationes, eritque ejus oratio sicut viri qui offert
15 oblationes, & libamina in æde sanctuarii Domini Dei vestri. Clangite tuba
16 in Sion, indicite jejunium, convocate cœtum. Congregate populum, assignate concionem, congregate senes, adducite parvulos & sugentes ubera, egre-
17 diatur sponsus de conclavi cubiculi sui, & sponsa de domo thalami sui. Inter vestibulum & altare ejulabunt sacerdotes, qui ministrant coram Domino, & dicent, Miserere Domine populi tui, & ne des hæreditatem tuam in op-
18 probria quò dominentur eis gentes: quare dicent inter populos, Ubi sunt qui
19 redempti sunt verbo Dei sui? Pepercit itaque Dominus terræ suæ, & misertus est populi sui. Et respondit Dominus, & dixit populo suo, Ecce benedico vobis frumentum, vinum & oleum; & eo saturabimini: neque dabo vos ampliùs opprobria famis inter populos.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܪ̈ܟܒܬܐ ܕܪ̈ܗܛܢ ܥܠ ܪ̈ܝܫܝ ܛܘܪ̈ܐ ܢܫܘܪܘܢ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ ܕܐܟܠܐ ܚܨܕܐ.
6 ܘܐܝܟ ܥܡܐ ܥܫܝܢܐ ܕܡܛܝܒ ܠܩܪܒܐ. * ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܢܙܘܥܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܟܠ ܐ̈ܦܝܢ ܢܘܟܡܢ
7 ܐܝܟ ܐܘܟܡܘܬܐ ܕܩܕܪܐ. * ܐܝܟ ܓܢܒܪ̈ܐ ܢܪ̈ܗܛܘܢ. ܘܐܝܟ ܓܒܪ̈ܐ ܩܪܒܬܢ̈ܐ ܢܣܩܘܢ ܠܫܘܪܐ. ܘܟܠ ܓܒܪ
8 ܒܐܘܪܚܗ ܢܐܙܠ. ܘܠܐ ܢܣܛܘܢ ܡܢ ܐܘܪ̈ܚܬܗܘܢ. * ܘܓܒܪ ܠܐܚܘܗܝ ܠܐ ܢܕܚܩܘܢ. ܐܠܐ ܓܒܪ
9 ܒܫܒܝܠܗ ܢܐܙܠ. ܘܡܢ ܢܫܩ̈ܐ ܕܙܝܢܝܗܘܢ ܢܦܠܘܢ. ܘܠܐ ܢܫܠܡܘܢ ܨܒܘܬܐ. * ܒܡܕܝܢ̈ܬܐ
ܢܣܩܘܢ. ܘܥܠ ܫܘܪ̈ܐ ܢܪ̈ܗܛܘܢ. ܘܥܠ ܒ̈ܬܐ ܢܣܩܘܢ. ܘܡܢ ܟܘ̈ܐ ܢܥܠܘܢ. ܐܝܟ ܓܢ̈ܒܐ.
10 * ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ ܬܬܙܝܥ ܐܪܥܐ ܘܢܬܬܙܝܥܘܢ ܫܡܝܐ. ܫܡܫܐ ܘܣܗܪܐ ܢܚܫܟܘܢ. ܘܥܪܒ ܢܘܗܪܐ ܕܟܘ̈ܟܒܐ.
11 * ܘܡܪܝܐ ܢܬܠ ܩܠܗ ܩܕܡ ܚܝܠܗ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܗܝ ܛܒ ܡܫܪܝܬܗ. ܘܥܫܝܢ ܥܒ̈ܕܐ
ܕܡܠܬܗ. ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܕܚܝܠ ܛܒ. ܘܡܢܘ ܢܫܟܚ ܢܣܝܒܪܝܘܗܝ.
12 * ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܬܘܒܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟܘܢ. ܒܨܘܡܐ: ܘܒܒܟܝܬܐ ܘܒܡܪܩܕܬܐ.
13 * ܘܒܙܘ ܠܒ̈ܘܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܚܬ̈ܝܟܘܢ. ܘܬܘܒܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢܐ ܗܘ
14 ܘܡܪܚܡܢܐ. ܘܢܓܝܪ ܪܘܚܐ ܘܣܓܝ ܛܝܒܘܬܗ. ܘܡܬܘܬܒ ܥܠ ܒܝܫܬܐ. * ܡܢ ܝܕܥ ܐܢ ܢܬܘܒ
15 ܘܢܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. ܘܢܫܒܘܩ ܒܘܪܟܬܐ ܒܬܪܗ. ܘܣܡܝܕܐ ܘܢܘܣܟܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ. * ܐܩܥܘ
16 ܩܪ̈ܢܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܩܕܫܘ ܨܘܡܐ. ܩܪܘ ܟܢܘܫܬܐ. ܟܢܘܫܘ ܥܡܐ. ܩܕܫܘ ܥܕܬܐ. ܟܢܘܫܘ ܣܒ̈ܐ.
ܘܟܢܘܫܘ ܥ̈ܠܝܡܐ. ܘܡܝܢ̈ܩܝ ܬܕ̈ܝܐ. ܢܦܘܩ ܚܬܢܐ ܡܢ ܩܝܛܘܢܗ. ܘܟܠܬܐ ܡܢ
17 ܓܢܘܢܗ. * ܒܝܢܝ ܩܕܡ ܐܣܛܘܢ ܠܡܕܒܚܐ ܢܒܟܘܢ ܟܗ̈ܢܐ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ.
ܚܘܣ ܡܪܝܐ ܥܠ ܥܡܟ. ܘܠܐ ܬܬܠ ܝܪܬܘܬܟ ܠܚܣܕܐ ܘܠܡܫܠܛܢܘܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. ܕܠܐ ܢܐܡܪܘܢ
18 ܥܡ̈ܡܐ ܐܝܟܘ ܐܠܗܗܘܢ. * ܘܛܢ ܡܪܝܐ ܠܐܪܥܗ ܘܚܣ ܥܠ ܥܡܗ. * ܘܥܢܐ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ
19 ܠܥܡܗ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܠܟܘܢ ܥܒܘܪܐ ܘܚܡܪܐ ܘܡܫܚܐ. ܘܬܣܒܥܘܢ ܡܢܗ. ܘܠܐ ܐܬܠܟܘܢ ܬܘܒ ܚܣܕܐ ܒܥܡ̈ܡܐ.

Ut sonitus curruum strepitantiũ super cacu- 5
mina montium, & ut crepitus flammæ igneæ
stipulã devorantis, utque populus præpotens
ad bellum instructus. A conspectu ejus con- 6
tremiscent populi, & omnes vult⁹ nigrescent
instar nigredinis ollæ. Ut gigantes current, 7
& ut viri bellatores mœnia conscendent:
quisque viã suã incedet, & non deflectent à
viis suis. Nullus alterũ impellet, sed quisque 8
semitã suã incedet: præ armorũ suorum pon-
dere cadent, & *rem* ad exitum non pducent.
Per urbes ascendent, & super muros discur- 9
rent: super domos ascendent, & p fenestras in-
trabunt furum instar. Ante ipsum turbabitur 10
terra, & commovebuntur cœli: sol & luna
obscurabuntur, & occidet lumen stellarum.
Dominus quoque dabit vocem suam ante ex- 11
ercitũ suum; quia multa sunt admodũ castra
ipsius, & potens opus sermonis ejus: magnus
est enim futurus dies Dñi, multúmque formi-
dabilis; & quis poterit sustinere eum? Qua- 12
propter dicit Dñs; Convertimini ad me toto
animo vestro, jejunio, fletu, & lamentis; Et 13
scindite corda vestra, non vestimenta vestra,
& convertimini ad Dñm Deum vestrũ; quia
misericors est & clemens, longanimis, & mul-
tæ bonitatis, & avertens malũ. Quis scit an 14
conversus misereatur nostri, & reliquã faciat
in loco suo benedictionem, & similã atque li-
bamen Dño Deo vestro? Clangite buccinã in 15
Sione, sanctificate jejuniũ, convocate cœtũ;
Congregate populũ, sanctificate ecclesiã, con- 16
gregate senes, & congregate juvenes & ubera
sugentes: exeat spons⁹ è cubiculo suo, & spon-
sa de thalamo suo. Inter scamnũ & altare fle- 17
ant sacerdotes ministri Dñi, & dicant; Parce
Dñe populo tuo, & ne des hæreditatem tuam
probro & dominio gentiũ: ut ne dicant gen-
tes, Ubi est Deus eorũ? Zelavit Dñs pro terra 18
sua, & pepercit populo suo: Et respondens 19
Dñs dixit populo suo, Ecce mittam vobis fru-
mentũ, vinũ, & oleum, ut saturemini: & non
exponam vos ampliùs probro gentium.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * مثل صوت مركبات على روس الجبال يطفرون * ومثل صوت لهيب نار تاكل القصب * ومثل
6 شعب كثير وقوي مصطف للقتال * من وجهه تنكسر الشعوب * كل وجه كسخام القدر * مثل
7 محاربين يعدون * وكرجال محاربين يصعدون على الاسوار * وكل واحد في طريقه يسير * ولا
8 يميلون عن سبلهم * وكل واحد من اخيه لا يهرب * يسيرون مثقلين باسلحتهم * وبسهامهم
9 يسقطون ولا يكملون * ياخذون المدينة * وعلى الاسوار يعدون * وعلى المنازل يصعدون * ومن
10 الكوى يدخلون مثل السراق * تختلط الارض * وتتزلزل السماء * الشمس والقمر يظلمان *
11 والكواكب تغيب ضوءها * والرب يعطي صوته قدام وجه جيشه * لان معسكره كثير جدا هو *
12 لان اعمال كلماته قوية * من اجل ان يوم الرب عظيم وظاهر جدا * فمن يكون له كفوا * والان
13 يقول الرب الهكم * ارجعوا الي من كل قلبكم * بالصوم والبكاء والنوح * وشقوا قلوبكم ولا
ثيابكم * وارجعوا الى الرب الهكم * لانه رحوم ومتراف هو * طويل الروح وكثير الرحمة *
14 وتواب على قبائح البشر * من علم هل يرجع الرب ويتوب * ويفضل خلفه بركة ذبيحة
وقربان للرب الهنا *

15 * الاصحاح السابع * وهو الثاني من النبوة *

16 * بوقوا بالبوق في صهيون * قدسوا الصيام * نادوا بالخدمة * اجمعوا الشعب * قدسوا الجماعة *
اختاروا الشيوخ * اجمعوا الاطفال راضعي الثدي * ليخرج العريس من خلته * والعروس من
17 خدرها * وسط اس المذبح تبكي الكهنة خدام الرب * ويقولون اشفق يا رب على شعبك * ولا
تعط ميراثك للعار * ليتروس عليه الامم * كيلا يقولون في الامم اين هو الاههم * وغار الرب
18 لارضه * وشفق على شعبه * واجاب الرب وقال لشعبه * ها انا ارسل لكم قمحا وخمرا وزيتا *
19 وتشبعون منهم * ولا اعطيكم بعد للعار في الامم *

Ut strepitus quadrigarum super cacumi- 5
na montium exilient, & ut strepitus flam-
mæ ignis devorantis arundines, & ut po-
pulus amplus & fortis instructus ad præ-
lium. A conspectu ejus contererentur po- 6
puli: omnes vultus similes erunt nigrori
ollæ: ut pugnatores current, & sicut 7
viri belligerantes ascendent super muros,
& singuli in via sua ambulabunt, neque
deflectent à semitis suis: unusquisque 8
à fratre suo non fugiet: incedent armis
suis onusti, jaculisque suis corruent, &
rem ad exitum non perducent. urbem 9
capient, super muros discurrent, domos
conscendent, & per fenestras ingredien-
tur more furum. Commiscebitur terra, 10
concutietur cœlum, sol & luna obscura-
buntur, stellæ lumen suum occultabunt,
Et Dominus edet vocem suam ante con- 11
spectum exercitûs sui: quoniam castra
ipsius multa sunt admodùm: quoniam
effectus verborum ejus potentes; quoni-
am dies Domini magnus est futurus &
valdè apertus; ecquis erit ad eum suffi-
ciens? Nunc itaque dicit Dominus De- 12
us vester; Revertimini ad me toto corde
vestro per jejunium, fletum, & plan-
ctum: Lacerate corda vestra, ac non 13
vestes vestras, & revertimini ad Domi-
num Deum vestrum; quia misericors &
clemens est, longanimis & multæ miseri-
cordiæ, & quem pœnitet scelerum huma-
norum. Quis novit num revertatur 14
Dominus, & pœniteat se, & relinquat
post se benedictionem, sacrificium, et ala-
bastrum Domino Deo nostro?

Textus septimus, qui est hujus
Prophetiæ secundus.

Clangite buccinã in Sion, sanctificate je- 15
junium, proclamate ministerium, Con- 16
gregate populum, sanctificate cœtum, eli-
gite senes, colligite parvulos ubera su-
gentes, egrediatur sponsus è strato cu-
biculo suo, et sponsa è thalamo suo: In 17
media crepidine altaris fleant sacerdotes
ministri Domini, dicantque; Parce O Do-
mine populo tuo, et ne exponas hæredita-
tem tuam opprobrio, ut dominentur ei
gentes; ut non dicant inter gentes, ubi
est Deus eorum? Jam Zelotypia motus 18
est Dominus erga terram suam, et peper-
cit populo suo: Responditque Dominus, 19
et ait populo suo, Ecce ego mittam vobis
frumentum, vinum, et oleum, ut iis ex-
pleamini; et non exponam vos ampliùs
opprobrio inter gentes.

יואל : ג

eū faciā expellere & ,vobis desuper faciā elongare Aquilonarem Et
20 ואת־הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו
,Orientale mare ad ej* facies , desolationis & ,ariditatis terram ad
אל־ארץ ציה ושממה את־פניו אל־הים הקדמני
ascendet & ,ejus fœtor ascendet & : novissimum mare ad ejus finem &
וספו אל־הים האחרון ועלה באשו ותעל
: humus timeas Ne .faciendum ad magnificavit quia ,ej* graveolentia
21 צחנתו כי הגדיל לעשות: אל־תיראי אדמה
.faciendum ad , Dominus magnificavit quia , lætare & , exulta
גילי ושמחי כי־הגדיל יהוה לעשות:
quia : deserti pascua germinaverunt quia ,agri animalia timeatis Ne
22 אל־תיראו בהמות שדי כי דשאו נאות מדבר כי־
.suam facultatem dederunt vitis & ficus , suum fructum attulit lignum
עץ נשא פריו תאנה וגפן נתנו חילם:
dedit quia ,vestro Deo Domino in lætamini &,exultate Sion filii Et
23 ובני ציון גילו ושמחו ביהוה אלהיכם כי־נתן
,pluviam ,imbrem vobis faciet descendere & : justitiæ doctorem vobis
לכם את־המורה לצדקה ויורד לכם גשם מורה
stridebunt & ,frumēto areæ implebuntur Et .primo in ,serotinam &
24 ומלקוש בראשון: ומלאו הגרנות בר והשיקו
annos vobis reddam Et .recenti oleo & , musto torcularia
25 היקבים תירוש ויצהר: ושלמתי לכם את־השנים
me* exercitus ;Gazam & , chasil & , bruchus ,locusta comedit quos
אשר אכל הארבה הילק והחסיל והגזם חילי
:saturando &,comedendo comedetis Et .vos in misi quem , magnus
26 הגדול אשר שלחתי בכם: ואכלתם אכול ושבוע
vobiscum fecit qui ,vestri Dei Domini nomen laudabitis &
והללתם את־שם יהוה אלהיכם אשר־עשה עמכם
fcietis Et .seculum in me* populus afficientur pudore non & :mirificando
27 להפליא ולא־יבשו עמי לעולם: וידעתם
non & ,vester Deus Dominus ego & , ego Israel interiori in quòd
כי בקרב ישראל אני ואני יהוה אלהיכם ואין
.seculum in meus populus pudefient non & : amplius
עוד ולא־יבשו עמי לעולם:

CAP. III. ג

,carnem omnem super meū spiritum effundam ,hæc post erit Et
1 והיה אחרי־כן אשפוך את־רוחי על־כל־בשר
;somniabūt somnia vestri Senes .vestræ filiæ &,vestri filii prophetabunt &
ונבאו בניכם ובנתיכם זקניכם חלמות יחלמון
super & , servos super etiam Et .videbunt visiones vestri electi
2 בחוריכם חזינות יראו: וגם על־העבדים ועל־
dabo Et .meum spiritum effundam illis diebus in ancillas
3 השפחות בימים ההמה אשפוך את־רוחי: ונתתי
.fumi columnas &,ignem &,sanguinem :terra in & , cœlis in prodigia
מופתים בשמים ובארץ דם ואש ותימרות עשן:
venire facies ad :sanguinē in Luna & ,tenebrositatem in convertetur Sol
4 השמש יהפך לחשך והירח לדם לפני בוא
invocaverit qui omnis ,erit Et .terribilem & ,magnum Domini diem
5 יום יהוה הגדול והנורא: והיה כל אשר־יקרא
Jerusalaim in & , Sion monte in quia : evadet Domini nomine in
בשם יהוה ימלט כי בהר־ציון ובירושלם
quos , superstitibus in & ,Dominus dixit sicut , evasio erit
תהיה פליטה כאשר אמר יהוה ובשרידים אשר
.vocavit Dominus
יהוה קרא:

Versio VULG. LAT.

20 Et eum,qui ab Aquilone est,procul faciam à vobis : & expellam eum in terram inviam & desertam : faciem ejus contra mare Orientale,& extremum ejus ad mare novissimum : & ascendet fœtor ejus, & ascendet putredo ejus, quia superbè egit.
21 Noli timere,terra;exulta & lætare : quoniam magnificavit Dominus ut faceret.
22 Nolite timere,animalia regionis : quia germinaverunt speciosa deserti, quia lignum attulit fructum suum, ficus & vinea dederunt virtutem suam.
23 Et filii Sion,exultate, & lætamini in Domino Deo vestro : quia dedit vobis doctorem justitiæ, & descendere faciet ad vos imbrem matutinum & serotinum, sicut in principio.
24 Et implebuntur areæ frumento, & redundabunt torcularia vino & oleo.
25 Et reddam vobis annos, quos comēdit locusta, bruchus, & rubigo, & eruca : fortitudo mea magna, quam misi in vos.
26 Et comedetis vescentes, & saturabimini : & laudabitis nomen Domini Dei vestri, qui fecit mirabilia vobiscum : & non confundetur populus meus in sempiternum.
27 Et scietis quia in medio Israel ego sum : & ego Dominus Deus vester, & non est ampliùs : & non confundetur populus meus in æternum.
28 Et erit post hæc : Effundam spiritum meum super omnem carnem : & prophetabunt filii vestri, & filiæ vestræ:senes vestri somnia somniabunt, & juvenes vestri visiones videbunt.
29 Sed & super servos meos & ancillas in diebus illis effundam spiritum meum.
30 Et dabo prodigia in cœlo, & in terra, sanguinem, & ignem, & vaporem fumi.
31 Sol convertetur in tenebras, & luna in sanguinem antequàm veniat dies Domini magnus, & horribilis.
32 Et erit omnis, qui invocaverit nomen Domini, salvus erit:quia in monte Sion, & in Jerusalem erit salvatio, sicut dixit Dominus, & in residuis, quos Dominus vocaverit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

20 Καὶ τὸν ἀπὸ Βοῤῥᾶ ἐκδιώξω ἀφ᾽ ὑμῶν, καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς γῆν ἄνυδρον, καὶ ἀφανιῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτοῦ, καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ, ὅτι (τ) ἐμεγάλυνε τὰ ἔργα αὐτοῦ.
21 Θάρσει γῆ, χαῖρε καὶ εὐφραίνου, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι.
22 Θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πεδίου, ὅτι βεβλάστηκε τὰ πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον ἤνεγκε τὸν καρπὸν αὐτοῦ, (υ) συκῆ καὶ ἄμπελος ἔδωκαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν.
23 Καὶ τὰ τέκνα Σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν, διότι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα εἰς δικαιοσύνην, καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρώϊμον καὶ ὄψιμον, καθὼς ἔμπροσθεν.
24 Καὶ (ˇ) πλησθήσονται αἱ ἅλωνες σίτου, καὶ (ˇ) ὑπερχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου.
25 Καὶ ἀνταποδώσω ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν ὧν κατέφαγεν ἡ ἀκρὶς, καὶ ὁ βροῦχος, καὶ ἡ (φ) ἐρυσίβη, καὶ ἡ κάμπη, ἡ δύναμίς μου ἡ μεγάλη, ἣν ἐξαπέστειλα (χ) εἰς ὑμᾶς.
26 Καὶ φάγεσθε ἐσθίοντες, καὶ ἐμπλησθήσεσθε, καὶ αἰνέσετε τὸ ὄνομα κυρίου (ψ) τοῦ θεοῦ ὑμῶν, ἃ ἐποίησε μεθ᾽ ὑμῶν εἰς θαυμάσια· καὶ οὐ μὴ καταισχυνθῇ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα.
27 Καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραὴλ ἐγώ εἰμι, καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν ἐμοῦ· καὶ οὐ μὴ (ω) καταισχυνθῶσιν ἔτι ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα.
28 Καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα, (ˇ) καὶ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν, καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν (α) ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται.
29 (β) Καὶ ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας (γ) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου.
30 Καὶ δώσω τέρατα ἐν (δ) οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.
31 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην, καὶ ἐπιφανῆ.
32 Καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθήσεται. ὅτι ἐν τῷ ὄρει Σιὼν (ε) καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ ἔσται ἀνασωζόμενος, καθότι εἶπε κύριος, καὶ εὐαγγελιζόμενοι οὓς κύριος προσκέκληται.

20 Et eum, qui ab Aquilone est, repellam à vobis, & expellam eum in terram, quæ est sine aqua: & disperdam faciem ejus in mare primum, & posteriora ejus in mare novissimum : & ascendet putredo ejus, & ascendet fœtor ej*; quia magnificavit opera sua.
21 Confide,terra; gaude, atque lætare; quia magnificavit Dominus, ut faceret.
22 Confidite,jumenta campi: quoniam germinaverunt campi solitudinis,quia lignum attulit fructum suum, ficus, & vitis dederunt fortitudinem suam.
23 Et filii Sion,gaudete, atque lætamini in Domino Deo vestro : quoniam dedit vobis (i) escas in justitia, & pluet vobis imbrem temporaneum,& serotinum, sicut principio :
24 Et replebuntur areæ tritico, & redundabunt torcularia vino, & oleo.
25 Et reddam vobis pro annis,quos comēdit locusta, & bruchus, & rubigo, & eruca: fortitudo mea magna, quam misi in vos.
26 Et vescemini comedentes,& saturabimini,& laudabitis nomen Domini Dei vestri,quæ fecit vobiscū (k) in mirabilia: & non confundetur populus meus in æternum.
27 (l) Et scietis, quia in medio Israel ego sum: & ego Dominus Deus vester:& non est amplius præter me : & non confundetur ultrà populus meus in æternum.
28 Et erit post hæc, & effundam de spiritu meo super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri,& filiæ vestræ,& senes vestri somnia somniabunt,& juvenes vestri visiones videbunt.
29 Et super servos meos, & super ancillas in diebus illis effundam de spiritu meo.
30 Et (m) dabo prodigia in cœlo, & super terram sanguinem, & ignem, & vaporem fumi.
31 Sol convertetur in tenebras,et Luna in sanguinem, antequàm veniat dies Domini magnus,et illustris.
32 Et erit : Omnis, qui invocaverit nomen Domini, salvus erit. Quia in monte Sion, et in Hierusalem erit (n) salvatus, sicut dixit Dominus, et (o) evangelizati, quos Dominus vocavit.

MS. A. (τ) ἐμεγαλύνθη (υ) ἄμπελος καὶ συκῆ (ˇ) ἐμπλησθήσονται (ˇ) ὑπερεκχυθήσονται (φ) * ἐρυσίβη, (χ) ἐφ᾽ ὑμᾶς. (ψ) θεοῦ ἡμῶν, (ω) καταισχυνθῇ ἔτι πᾶς ὁ λαός μου (ˇ) ἐκχεῶ (α) ἐνυπνίοις (β) Καί γε ἐπὶ (γ) μου ἐν (δ) τῷ οὐρανῷ, (ε) καὶ Ἰερουσαλὴμ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 וית עמא דאתי מצפונא ארחיק מנכון ואגלינה לארעא צדיא וחרבא רישיה לימא
מדנחא וסופיה לימא מערבאה ותסק סרוחיה ויסק רוחיה ארי אסגי למעבד בישין :
21 לא תדחלין ארעא דישראל בועי וחדי ארי אסגי יי למעבד ביך טבין לעמיה : 22 לא
תדחלון חיות ברא ארי אתעטרו דירות מדברא ארי אילנא אצלח איביה תינא
וגופניא טענו פירהון : 23 ובני ציון בועו וחדו במימרא דיי אלהכון ארי אתיב לכון ית
מלפכון בזכו ומחית לכון מטר בכיר בעדניה ולקישא בירחא ניסן : 24 ויתמלון אדריא
25 עבורא ויטופון נעויא חמרא ובירא משחא : ואשלם לכון שניא טבתא חלף שניא
דבזו יתכון עממיא אומיא ולישניא ושלטוניא ומלכותא פורענות חילי רבא דשלחית
26 בכון : ותיכלון מיכל ותסבעון ותשבחון ית שמא דיי אלהכון דעבד עמכון פרישן
27 ולא יבהתון עמי לעלם : ותדעון ארי בגו בית ישראל אשריתי שכנתי ואנא יי
28 אלהכון ולית עוד ולא יבהתון עמי בית ישראל לעלם : ויהי בתר כן אשפוך ית רוח
קודשי על כל בשרא ויתנבון בניכון ובנתיכון סביכון חלמין יחלמון עולימיכון חזון
29 יחזון : ואף על עבדין ועל אמהן ביומיא האנון אשפוך ית רוח קודשי : 30 ואתן אתין
31 בשמיא ובארעא דם ואשא ותימרות תנן : שמשא יתהפך לקבלא וסיהרא לדמא קדם
32 מיתי יומא דעתיד למיתי מן קדם יי רבא ודחילא : ויהי כל דיצלי בשמא דיי ישתיזיב
ארי בטורא דציון ובירושלם תהי שיזבתא כמא דאמר יי ובשיזבתא דיי
מזמן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

20 Populum verò qui venit ab Aquilone procul abigam à vobis, & ablegabo eum in terram desolatam & desertam : prima frons ejus ad mare Orientale [pertinget,] & extremum ejus ad mare Occidentale, et ascendet fœtor ejus atque abibit odor ejus, quamplurima enim patravit maleficia.
21 Ne timeas terra Israel, exulta & lætare, quia magnificatus est Dominus ut agat in te munificè populo suo.
22 Ne timeatis bestiæ agri, quia coronata sunt [bonis] habitacula deserti, quoniam arbor feliciter protulit fructum suum, ficus & vites attulerunt fructus suos.
23 O filii Sion exultate & lætamini in verbo Domini Dei vestri, quoniam reddidit vobis doctorem vestrum in justitiam, demisitque vobis primitivam pluviam tempestivè, & serotinam in mense Nisan.
24 Et replebuntur areæ frumento, & redundabunt torcularia musto atque lacus oleo.
25 Et rependam vobis annos bonos pro annis quibus diripuerunt vos populi, gentes & linguæ, imperatores atque regna vindictæ, exercitus meus magnus quem immisi in vos.
26 Tunc comedetis vescentes & saturabimini, & laudabitis nomen Domini Dei vestri, qui gessit vobiscum mirabilia : nec erubescet populus meus in æternum.
27 Sed scietis quòd intra filios Israel collocaverim majestatem meam : profectò ego sum Dominus Deus vester, & non est ampliùs [ullus,] ideò non confundetur populus meus domus Israel in æternum.
28 Sed erit post hæc, effundam spiritum sanctum meum super omnem carnem, & prophetabunt filii vestri & filiæ vestræ, senes vestri somnia somniabunt, & juvenes vestri visiones videbunt.
29 Quin etiam super servos & ancillas in diebus illis effundam spiritum sanctum meum.
30 Atque dabo signa in cœlis & in terra, sanguinem, & ignem atque columnas fumi.
31 Sol convertetur in tenebras, & Luna in sanguinem, antequam adveniat dies qui venturus est à conspectu Domini, magnus & formidabilis.
32 Eritque omnis qui oraverit in nomine Domini, liberabitur ; quia in monte Sion & in Jerusalem erit liberatio, quemadmodum dixit Dominus : & liberabuntur illi quos Dominus destinat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Aquilonarem repellam à vobis; repellam in- 20
quam, cum in terram siticulosam atque deser-
tam; faciem ejus ad mare primum, & postre-
mum ejus ad mare ultimum; adeóque feriet
odor ejus, & ascendet fœtor ejus, eò quòd
insolenter egerit. Ne timeto terra, exulta 21
& lætare; quoniam Dominus magnificè aget.
Ne timeto bestia terræ; quoniam exorietur 22
gramen in habitaculis deserti, arbor edet fru-
ctum suum, & vitis ac ficus præbebunt vir-
tutem suam. Filii Sionis, exultate & gau- 23
dete in Domino Deo vestro; quia daturus
est vobis escam justitiæ, & demissurus vobis
imbrem temporaneum & serotinum, ut an-
tea. Et implebuntur areæ frumento, & 24
redundabunt torcularia vino & oleo. Et 25
compensabo vobis annos quos comêdit lo-
custa volans, bruchus, gryllus, & eruca, ex-
ercitus ille meus magnus quem in vos mise-
ram. Et comedetis, ac saturabimini, & lau- 26
dabitis nomen Domini Dei vestri qui mira
facturus est erga vos; & non pudefiet popu-
lus meus in æternum. Et sentietis quòd ego 27
sim in medio Israelis, ego sim Dominus Deus
vester, nec sit alius præter me: & non pude-
fiet populus meus in æternum. Tum postea 28
effundam spiritum meum super omnem car-
nem, & prophetabunt filii vestri & filiæ ve-
stræ, senes vestri somnia somniabunt, & ju-
venes vestri visiones videbunt. Sed etiam 29
super servos & super ancillas effundam spi-
ritum meum iis diebus. Et mira faciam in 30
cœlo & in terra, sanguinem, ignem, & ex-
halationes fumi. Sol vertetur in tenebras, 31
& luna in sanguinem, antequam veniat dies
Domini magna & horrenda. Et quicunque 32
invocaverit nomen Domini, liberabitur; nam
in monte Sionis & in Jerusalem erit salvatio,
prout dixit Dominus liberatis quos Domi-
nus vocavit.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 والذي من الجربياء اطرده عنكم * واقصيه الي ارض عديمة الماء وابيد وجهه
الي البحر الاول * وما خلفه الي البحر الآخر * ويصعد نتنه ويرتفع رايحته * لان اعماله عظمت *
21 22 ثقي ايتها الارض * افرحي وسري * لان الرب عظم صنيعه * ثقي يا بهايم
الصحراء * لان بقاع البرية اينعت * لان الشجر اخرج ثمرها * الكرمة والتينة
23 اعطتا قوتها * يا اولاد صهيون افرحوا * وابتهجوا بالرب الهكم * من اجل انه
24 اعطي لكم الاطعمة للعدل * ويمطر لكم مطرا اولا واخيرا كما من قبل * وتملي
25 البيادر من الحنطة * وتندفق المعاصر من الخمر والزيت * واعوضكم عوض
السنين التي اكلها الجراد والجندب والقمل والدود * قوتي العظيمة التي ارسلها
26 اليكم * فتاكلون يا اكلين وتمتلون * وتسبحون اسم الرب الهكم الذي صنع معكم
27 هذه العجايب * ولا يخزي شعبي الي الابد * وتعلمون اني وسط اسرايل * اقول انا
28 وانا الرب الهكم * وليس ايضا سواي * ولا يخزي شعبي الي الابد * ويكون بعد
هذا افيض من روحي على كل ذي لحم * وتتنبي بنوكم وبناتكم * ومشايخكم
29 يحلمون الاحلام * وشبانكم يرون المناظر * وعلي عبيدي وعلي امايي في تلك
30 الايام افيض من روحي * واعطي الجرايح في السما والايات على الارض * دما ونارا
31 وبخار الدخان * الشمس تنقلب الي الظلمة * والقمر الي الدم * قبل ان ياتي يوم
32 الرب العظيم الظاهر * ويكون كل من يدعوا باسم الرب يخلص * لان في جبل
صهيون وفي ايروسليم يكون المخلص * كما ان قال الرب * والمبشرون الذين
دعاهم الرب *

* *Eum qui est ex Aquilone, repellam à* 20
vobis, & exterminabo ad terram aquâ
carentem: perdamque faciem ejus ad ma-
re primum; & quod post eum erit, ad
mare postremum; ita ut ascendat fœtor
ejus, & odor ejus erumpat: nam opera
ejus grandia sunt. Tuta sis O terra, 21
gaude & lætare; quia Dominus ma-
gnificavit facinus suum. Confidite O 22
jumenta solitudinis: quia planities
deserti germinaverunt, quia arbor
protulit fructum suum, vitis & fi-
cus ediderunt vim suam. O filii Si- 23
onis, gaudete & exhilaramini in
Domino Deo vestro, quia dedit vo-
bis cibos ad æquitatem, demittet-
que vobis pluviam priorem ac posteri-
orem, ut antea. Areæ frumento reple- 24
buntur, & torcularia vino oleoque red-
undabunt. Et rependam vobis pro an- 25
nis illis quos devoraverunt locustæ,
bruchi, pediculi, atque vermes; fortitu-
dinem meam maximam quam mittam
vobis. Et comedetis O comedentes, & 26
explebimini, ac laudabitis nomen Domini
Dei vestri qui talia edidit erga vos mi-
racula: & non erubescet populus meus
in perpetuum. Sed cognoscetis me esse in 27
medio Israelis, me inquam; meque esse
Dominum Deum vestrum, nec ampliùs
esse præter me: & non erubescet po-
pulus meus in perpetuum. Eritque post 28
hæc, ut effundam ex meo spiritu
super omnem carne præditum, & pro-
phetent filii vestri & filiæ vestræ, se-
nes vestri somnient somnia, & juve-
nes vestri videant visiones. Etiam su- 29
per servos meos & super ancillas meas
in iis diebus effundam ex meo spiritu.
Edamque portenta in cœlo, & signa 30
super terram; sanguinem, & ignem,
& vaporem fumi. Sol vertetur in te- 31
nebras, & luna in sanguinem, ante-
quam veniat dies Domini magnus &
apertus. Et erit ut quicunque invo- 32
caverit nomen Domini, salvetur: nam
in monte Sion & in Jerusalem erit is
qui salvabitur, (quemadmodum dixit
Dominus) & ii quibus evangeli-
zabitur, quos Dominus vocavit.

יואל : ג

convertam quo :illo tempore in & , illis diebus in ecce Quia
6 כי הנה בימים ההמה ובעת ההיא אשר אשוב
congregabo Et .Jerusalaim & , Jehudah captivivitatem
7 את־שבות יהודה וירושלם: וקבצתי את־
: Jehosaphat vallem in eas faciam descendere & , gentes omnes
כל־הגוים והורדתים אל־עמק יהושפט
meam hæreditatem & ,meŭ populum super ibi eis cum *subibo judicium* &
ונשפטתי עמם שם על־עמי ונחלתי
.diviserunt meam terram & ,*gentes* in disperserunt quos , Israel
ישראל אשר פזרו בגוים ואת־ארצי חלקו:
,*meretrice in* puerum *dederunt* & : fortem projecerunt meum populum *ad* Et
8 ואל־עמי ידו גורל ויתנו הילד בזונה
mihi vos quid etiam Et .biberent *&* vino *in* vendiderunt puellam &
9 והילדה מכרו ביין וישתו: וגם מה־אתם לי
retributionem Nunquid ? Palestinæ termini omnes & , Sidon & ,Sor
צר וצידון וכל גלילות פלשת הגמול
,leviter *? me super* vos *retribuentes* num & *,me super* *reddentes* vos
אתם משלמים עלי ואם־גמלים אתם עלי קל
Quia .vestrum caput in vestram retributionem reddam citò
10 מהרה אשיב גמלכם בראשכם: אשר־
mea desiderabilia & : tulistis meum aurum & , meum argentum
כספי וזהבי לקחתם ומחמדי
filios & , Jehudah filios Et *.vestra palatia* in intulistis *bona*
11 הטבים הבאתם להיכליכם: ובני יהודה ובני
eos *faciendum* elongare *ad* : *Jevanim* filiis vendidistis Jerusalaim
ירושלם מכרתם לבני היונים למען הרחיקם
quo loco de eos *suscitans* *ego* Ecce .suo termino *desuper*
12 מעל גבולם: הנני מעירם מן־המקום אשר־
vestram retributionem convertam & *: ibi* eos vendidistis
מכרתם אתם שמה והשבתי גמלכם
vestras filias & , vestros filios vendam Et .vestrum caput in
13 בראשכם: ומכרתי את־בניכם ואת־בנותיכם
gentem ad Sabæis eos venundabunt & : Jehudah filiorum manu in
ביד בני יהודה ומכרום לשבאים אל־גוי
,gentibus in hoc Clamate .est locutus Dominus quia *: longinquam*
14 רחוק כי יהוה דבר: קראו־זאת בגוים
omnes ascendant ,accedant ,robustos suscitate : bellum *sanctificate*
קדשו מלחמה העירו הגבורים יגשו יעלו כל
vestras falces & ,gladios in *vestros ligones Concidite* *.belli* viri
15 אנשי המלחמה: כתו אתיכם לחרבות ומזמרותיכם
venite & ,vos *Conglobate* *.ego* fortis , dicat Debilis : lanceas in
16 לרמחים החלש יאמר גבור אני: עושו ובאו
fac descendere illuc : vos congregate & , circuitu de gentes omnes
כל־הגוים מסביב ונקבצו שמה הנחת
vallem ad gentes ascendant & ,se Suscitent .tuos robustos *Domine*
17 יהוה גבוריך: יעורו ויעלו הגוים אל־עמק
gentes omnes judicandum ad sedebo ibi quia : Jehosaphat
יהושפט כי שם אשב לשפט את־כל־הגוים
,Venite .messis maturavit quoniam , falcem Mittite .circuitu de
18 מסביב: שלחו מגל כי בשל קציר באו
quia , torcularia exuberant , torcular est plenum quia ,descendite
רדו כי־מלאה גת השיקו היקבים כי
quia : concisionis valle in *turbæ* *Turbæ* .eorum malitia multa
19 רבה רעתם: המונים המונים בעמק החרוץ כי
Luna & Sol .concisionis valle in Domini dies *propinquus*
20 קרוב יום יהוה בעמק החרוץ: שמש וירח
.suum splendorem retraxerunt stellæ & : *nigruerunt*
קדרו וכוכבים אספו נגהם:

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

1 Quia ecce in diebus illis, & in
tempore illo, cùm convertero
captivitatem Juda et Jerusalem :
2 Congregabo omnes Gentes, &
deducam eas in vallem Josaphat:
& disceptabo cum eis ibi super
populo meo, & hæreditate mea
Israel, quos disperserunt in nati-
onibus, & terram meam divi-
3 serunt. Et super populum meum
miserunt sortem : & posuerunt
puerum in prostibulo, et puel-
lam vendiderunt pro vino ut bi-
4 berent. Verùm quid mihi & vo-
bis, Tyrus et Sidon, & omnis ter-
minus Palæstinorum ? numquid
ultionem vos reddetis mihi ? et
si ulciscimini vos contra me, ci-
tò velociter reddam vicissitudi-
nem vobis super caput vestrum.
5 Argentum enim meum et aurum
tulistis : desiderabilia mea et pul-
cherrima intulistis in delubra ve-
6 stra. Et filios Juda, & filios Je-
rusalem vendidistis filiis Græco-
rum ; ut longè faceretis eos de
7 finibus suis. Ecce ego suscita-
bo eos de loco, in quo vendidi-
stis eos : & convertam retribu-
tionem vestram in caput vestrum.
8 Et vendam filios vestros, & filias
vestras in manibus filiorum Juda,
& venumdabunt eos Sabæis gen-
ti longinquæ, quia Dominus lo-
9 cutus est. Clamate hoc in Gen-
tibus, sanctificate bellum, susci-
tate robustos : accedant, ascen-
10 dant omnes viri bellatores. Con-
cidite aratra vestra in gladios, et
ligones vestros in lanceas. Infir-
mus dicat ; Quia fortis ego sum.
11 Erumpite, & venite omnes gen-
tes de circuitu, & congregami-
ni : ibi occumbere faciet Domi-
12 nus robustos tuos. Consurgant,
& ascendant Gentes in vallem
Josaphat : quia ibi sedebo ut ju-
dicem omnes gentes in circuitu.
13 Mittite falces, quoniam matura-
vit messis : venite, & descendi-
te, quia plenum est torcular, ex-
uberant torcularia : quia multi-
14 plicata est malitia eorum. Po-
puli populi in valle concisionis :
quia juxta est dies Domini in val-
15 le concisionis. Sol et luna ob-
tenebrati sunt, et stellæ retraxe-
runt splendorem suum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 (α) Ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-
ναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν ἐπι-
στρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰούδα καὶ Ἱε-
2 ρουσαλήμ, Καὶ συνάξω πάντα τὰ ἔ-
θνη, καὶ κατάξω αὐτὰ εἰς τὴν κοιλάδα
Ἰωσαφάτ, καὶ διακριθήσομαι πρὸς αὐτοὺς
ἐκεῖ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ μου καὶ τῆς κληρονο-
μίας μου Ἰσραήλ, οἳ διεσπάρησαν ἐν
τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν γῆν μου καταδιεί-
3 λαντο, Καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἔβαλον
κλήρους, καὶ ἔδωκαν τὰ παιδάρια πόρ-
ναις, καὶ τὰ κοράσια ἐπώλουν (*) ἀντὶ τοῦ
4 οἴνου, καὶ ἔπινον. Καὶ τί (β) ὑμεῖς ἐμοὶ
Τύρος, καὶ Σιδὼν, καὶ πᾶσα Γαλιλαία
ἀλλοφύλων; μὴ ἀνταπόδομα ὑμεῖς ἀντ-
αποδίδοτέ μοι; ἢ μνησικακεῖτε ὑμεῖς
ἐπ' ἐμοί; ὀξέως καὶ ταχέως ἀνταποδώ-
σω τὸ ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς
5 ὑμῶν, Ἀνθ' ὧν τὸ ἀργύριόν μου καὶ
τὸ χρυσίον μου ἐλάβετε, καὶ τὰ ἐπι-
λεκτά μου (γ) τὰ καλὰ εἰσηνέγκατε
6 εἰς τοὺς (δ) ναοὺς ὑμῶν, Καὶ τοὺς υἱοὺς
Ἰούδα καὶ τοὺς υἱοὺς Ἱερουσαλὴμ ἀπέδοσθε
τοῖς υἱοῖς τῶν Ἑλλήνων, ὅπως ἐξώσητε
7 αὐτοὺς ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῶν. (ε) Καὶ
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω αὐτοὺς ἐκ τοῦ τόπου,
οὗ ἀπέδοσθε αὐτοὺς ἐκεῖ, καὶ ἀνταποδώσω
τὸ ἀνταπόδομα ὑμῶν εἰς κεφαλὰς ὑμῶν.
8 Καὶ ἀποδώσομαι τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς
θυγατέρας ὑμῶν εἰς χεῖρας (ζ) τῶν υἱῶν
Ἰούδα, καὶ ἀποδώσονται αὐτοὺς εἰς αἰχ-
μαλωσίαν εἰς ἔθνος μακρὰν ἀπέχον,
9 ὅτι κύριος ἐλάλησε. Κηρύξατε ταῦ-
τα ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἁγιάσατε πόλε-
μον, ἐξεγείρατε τοὺς μαχητάς, προσ-
αγάγετε καὶ ἀναβαίνετε πάντες ἄνδρες
10 πολεμισταί, Συγκόψατε τὰ ἄροτρα ὑ-
μῶν εἰς ῥομφαίας, καὶ τὰ δρέπανα ὑμῶν
εἰς σειρομάστας· ὁ ἀδύνατος λεγέτω,
11 Ὅτι ἰσχύω ἐγώ. Συναθροίζεσθε, καὶ
εἰσπορεύεσθε πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν,
καὶ συνάχθητε ἐκεῖ· ὁ πραῢς ἔστω μαχη-
12 τής. (η) Ἐξεγειρέσθωσαν, ἀναβαινέτω-
σαν πάντα τὰ ἔθνη εἰς τὴν κοιλάδα
Ἰωσαφάτ, διότι ἐκεῖ καθιῶ τοῦ διακρῖ-
13 ναι πάντα τὰ ἔθνη κυκλόθεν. Ἐξαπο-
στείλατε δρέπανα, ὅτι παρέστηκεν ὁ τρυ-
γητός· εἰσπορεύεσθε, πατεῖτε, διότι πλή-
ρης ἡ ληνός· (θ) ὑπερεκχεῖται τὰ ὑπολήνια,
14 ὅτι πεπλήθυνται τὰ κακὰ αὐτῶν. Ἦχοι
ἐξήχησαν ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δίκης, (ι)
ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἐν τῇ κοιλάδι
15 τῆς δίκης. Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συ-
σκοτάσουσι, καὶ οἱ ἀστέρες δύσουσι (κ) φέγγος αὐτῶν.

MS. A. (α) Διότι (*) ἀντὶ οἴνου, (β) καὶ ὑμεῖς (γ) καὶ τὰ καλά μου (δ) θησαυροὺς (ε) Ἰδοὺ ἐγὼ (ζ) υἱῶν (η) Ἐγειρέσθωσαν, καὶ ἀναβαινέτωσαν (θ) ὑπερχεῖται (ι) διότι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα (κ) τὸ φέγγος

CAP. III.

Quia ecce ego in diebus illis, & in tempore illo, quando convertero captivitatem Juda, & Hierusalem; 1
Et congregabo omnes gentes, & detraham eas (a) in vallem Josaphat, & disceptabo cum eis ibi pro populo meo, & hereditate meâ Israel, qui dispersi sunt in gentibus; & terram meam diviserunt, 2
Et super populum meum miserunt sortes, & dederunt pueros (b) meretricibus, & puellas vendebant pro vino, & bibebant. 3
(c) Et quid vos mihi, Tyrus, & Sidon, & omnis (d) Galilæa alienigenarum? Nunquid retributionem vos redditis mihi, aut iram in corde retinetis vos adversum me? Velociter, & citò reddam retributionem vestram in capita vestra; 4
Pro eo quòd argentum meum, & aurum meum tulistis, & electa mea, (e) optima intulistis in templa vestra, 5
Et filios Juda, & filios Hierusalem vendidistis filiis Græcorum; ut ejiceretis eos de finibus suis. 6
Et ecce ego (f) suscito eos de loco, in quo vendidistis eos ibi, & reddam retributionem vestram in capita vestra: 7
Et vendam filios vestros, & filias vestras in manus filiorum Juda: & venundabunt eos (g) in captivitatem genti, quæ procul abest: quoniam Dominus loquutus est. 8
Prædicate hæc in gentibus, (h) sanctificate bellum, suscitate pugnatores: adducite, & ascendite omnes viri bellatores. 9
Concidite aratra vestra in gladios, & falces vestras in lanceas. (i) Infirmus dicat: Quia prævaleo ego. 10
Congregamini, & introite, omnes gentes per circuitum, & congregamini illuc: mansuetus sit pugnator. 11
Consurgant, ascendant omnes gentes in vallem Josaphat: quia ibi sedebo, ut judicem omnes gentes in circuitu. 12
Emittite falces, quoniam adest vindemia: introite, calcate, quia plenum est torcular; (k) superessundite torcularia, quia repleta sunt mala eorum. 13
Sonitus exauditi sunt in valle (l) judicii: quia juxta est dies Domini in valle judicii. 14
Sol, & Luna obtenebrabuntur, & stellæ occident facient splendorem suum. 15

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ג

1 ארי הא ביומיא האנון ובעדנא ההיא דאתיב ית גלות אנש יהודה ויתבי ירושלם:
2 ואכנוש ית כל עממיא ואחתנון למישר פלוג דינא ואתפרע מנהון תמן על עמי
3 ואחסנתי ישראל דבדרו בני עממיא וית ארעי פליגו: ובעמי רמו עדבין ויהבו
4 עולימא באגר זניתא ועולימתא זבינו בחמרא ואשתיאו: ואף מא אתון חשיבין
קדמי צור וצידון וכל תחומי פלשתאי הגמלא אתון משלמין קדמי ואם גמלין אתון
5 קדמי קליל בפריע אתיב גמליכון ברישיכון: די כספי ודהבי נסבתון ומני חמדתא
6 טביא אעלתון להיכליכון: ובני יהודה ובני ירושלם זבנתון לבני יונאי בדיל
7 לארחקותהון מעל תחומיהון: הא אנא מיתי להון בגלי מן אתרא דזבנתון יתהון
8 לתמן ואתיב גמליכון ברישיכון: ואמסר ית בניכון וית בנתיכון ביד בני יהודה
9 ויזבנונון לבני שבא לעמא רחיקא ארי במימרא דיי גזיר כן: אכלו רא בעממיא
10 זמינו עבדי קרבא ייתון בגלי גבריא יתקרבון ויסקון כל גברי עבדי קרבא: אתקינו
11 סכיכון לסיפין ומגליכון למורנין דחליש יימר גבר אנא: יתכנשון וייתון כל עממיא
12 מסחור סחור ויתקרבון תמן יתבר יי תקוף גבריהון: ייתון בגלי ויסקון עממיא
13 למישר פלוג דינא ארי תמן אתגלי למדן ית כל עממיא מסחור סחור: אושיטו בהון
חרבא ארי מטא זמן קצהון חותו דושו קטילי גבריהון כבעוט דמתבעט במעצרתא
14 אשידו דמהון ארי סגיאת בישתהון: משרין משרין במישר פלוג דינא ארי קריב
15 יומא דעתיד למיתי מן קדם יי במישר פלוג דינא: שמשא וסיהרא קבלו וכוכביא
כנשו זהורהון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. III.

Ecce enim in diebus illis eodémque tempore quo convertero captivitatem virorum Jehuda & incolarum Jerusalem : Congregabo universos populos, & descendere faciam eos in vallem divisionis judicii, et vindictam sumam ab eis ibi pro populo meo, & hæreditate mea Israel, quos dispersérunt inter populos, atque terram meam diviserunt. Et in populum meum projecerunt sortes, & dederunt puerum pro mercede meretricis, & puellam vendiderunt pro vino, & biberunt. Vos quoque Tyrus atque Sidon, omnésque termini Philistinorum quanti æstimati estis aqud me ? nunquid retributionem redditis coram me? quòd si in præsentia mea rependitis, protinus in momento convertam retributionem in caput vestrum. Qui argentum meum & aurum accepistis, & vasa desiderii mei bona intulistis in palatia vestra. Et filios Jehuda filiósque Jerusalem vendidistis filiis Græcorum, ut longe amandaretis eos à terminis suis. Ecce ego adducam eos publicè de loco in quo vendidistis eos, ut reddam mercedem vestram in caput vestrum. Tradam ergo filios vestros & filias vestras in potestatem filiorum Jehuda, qui venundabunt eos filiis Sabba populo longinquo ; quia verbo Domini decretum est ita. Proclamate hoc in gentibus, præparate bellatores, veniant publicè robusti, accedant & conscendant omnes viri bellatores. Dirigite vomeres vestros in gladios, & falces vestras in lanceas: qui infirmus est, dicat, Fortis ego sum. Congregentur & veniant omnes populi de circuitu & accedant, ibi confringet Dominus robur fortium eorum. Venient apertè, & ascendent populi in vallem divisionis judicii : ibi námque revelabor ut judicem omnes gentes circumvicinas. Protendite in eos gladium : etenim pervenit tempus finis eorum, descendite conculcate interfectos fortes eorum sicut quod calcari solet in torculari : fundite sanguinem eorum, quia multiplicata est illorum malignitas. Exercitus creberrimi [*sint*] in valle divisionis judicii; instat enim dies qui venturus est à facie Domini in valle divisionis judicii. Sol & Luna obtenebrati sunt, nec non stellæ restrinxerunt splendorem suum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܩܦܠܐܘܢ ܓ

1 * ܡܛܠ ܕܗܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܘܒܙܒܢܐ ܗܘ ܕܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܘܕܐܘܪܫܠܡ ܀
2 * ܘܐܟܢܫ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܘܐܚܬ ܐܢܘܢ ܠܦܩܥܬܐ ܕܝܘܫܦܛ ܘܐܬܕܝܢ ܥܡܗܘܢ ܬܡܢ ܡܛܠ ܥܡܝ
ܘܡܛܠ ܝܪܬܘܬܝ ܐܝܣܪܝܠ ܕܒܕܪܘ ܒܥܡܡܐ ܘܦܠܓܘ ܐܪܥܝ ܀
3 * ܘܥܠ ܥܡܝ ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ ܘܝܗܒܘ ܛܠܝܐ ܒܐܓܪܐ ܕܙܢܝܬܐ ܘܛܠܝܬܐ ܙܒܢܘ ܒܚܡܪܐ ܘܐܫܬܝܘ ܀
4 * ܘܐܦ ܡܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܨܘܪ ܘܨܝܕܢ ܘܟܠܗ ܓܠܝܠܐ ܕܦܠܫܬ ܦܘܪܥܢܐ ܦܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܘܐܢ ܡܛܥܢܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܒܩܠܝܠ ܘܒܥܓܠ ܐܗܦܘܟ ܦܘܪܥܢܟܘܢ ܥܠ ܪܝܫܟܘܢ ܀
5 ܕܟܣܦܝ ܘܕܗܒܝ ܢܣܒܬܘܢ ܘܡܐܢܝ ܫܦܝܪܐ ܐܥܠܬܘܢ ܠܗܝܟܠܝܟܘܢ ܀
6 * ܘܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܘܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ ܙܒܢܬܘܢ ܠܒܢܝ ܝܘܢܝܐ ܕܬܪܚܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ ܀
7 * ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܝܪ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܙܒܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܠܬܡܢ ܘܐܗܦܘܟ ܦܘܪܥܢܟܘܢ ܥܠ ܪܝܫܟܘܢ ܀
8 * ܘܐܙܒܢ ܠܒܢܝܟܘܢ ܘܠܒܢܬܟܘܢ ܒܐܝܕܝܐ ܕܒܢܝ ܝܗܘܕܐ ܘܢܙܒܢܘܢ ܐܢܘܢ ܠܫܒܝܐ ܠܥܡܐ ܕܪܚܝܩ ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ ܀
9 * ܐܟܪܙܘ ܗܕܐ ܒܥܡܡܐ ܘܩܕܫܘ ܩܪܒܐ ܘܐܥܝܪܘ ܓܢܒܪܐ ܘܢܬܩܪܒܘܢ ܘܢܣܩܘܢ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܩܪܒܬܢܐ ܀
10 * ܕܘܩܘ ܣܟܝܢܐ ܕܦܕܢܝܟܘܢ ܠܣܦܣܪܐ ܘܡܓܠܝܟܘܢ ܠܪܘܡܚܐ ܘܡܚܝܠܐ ܢܐܡܪ ܕܓܢܒܪܐ ܐܢܐ ܀
11 * ܐܬܟܢܫܘ ܘܬܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܟܘܢ ܘܐܬܟܢܫܘ ܬܡܢ ܘܢܬܒܪ ܡܪܝܐ ܥܘܫܢܟܘܢ ܀
12 * ܢܬܬܥܝܪܘܢ ܘܢܣܩܘܢ ܥܡܡܐ ܠܦܩܥܬܐ ܕܝܘܫܦܛ ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܐܬܒ ܠܡܕܢ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ
13 ܕܚܕܪܝܟܘܢ ܀ * ܐܫܕܪܘ ܡܓܠܐ ܡܛܠ ܕܡܛܐ ܩܛܦܐ ܥܘܠܘ ܕܘܫܘ ܡܛܠ ܕܡܠܝܐ ܡܥܨܪܬܐ
14 ܘܫܦܥܘ ܡܥܨܪܬܐ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܬ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܀ * ܩܠܐ ܕܫܓܘܫܝܐ ܒܦܩܥܬܐ ܕܦܘܠܓܐ ܡܛܠ
15 ܕܩܪܝܒ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܒܦܩܥܬܐ ܕܦܘܠܓܐ ܀ * ܫܡܫܐ ܘܣܗܪܐ ܢܚܫܟܘܢ ܘܟܘܟܒܐ
ܢܟܢܫܘܢ ܢܘܗܪܗܘܢ ܀

CAP. III.

Quoniam iis diebus & eo tempore quo 1
reducam captivos Judæ & Jerusalem, Con- 2
gregabo cunctos populos & deducam eos ad
vallem Josaphati, ibique disceptabo cum eis
causâ populi mei & causâ Israelis hæredita-
tis meæ, qui dispersi sunt inter gentes; eò
quòd partiti sint terram meam, Et super 3
populum meum jecerint sortes, dederint pu-
eros pro mercede meretricum, & puellas ven-
diderint pro vino, ac biberint. Cujus mo- 4
menti estis apud me Tyre & Sidon, totáque
Galilæa Palestinæ? num retributionem re-
penditis mihi? Quòd si beneficiis me cumu-
latis, brevi ac velociter reddam vobis retri-
butionem vestram in caput vestrum. Eò 5
quòd acceperitis argentum & aurum meum,
vasa mea pulcherrima intuleritis in templa
vestra, Filios Judæ & filios Jerusalem ven- 6
dideritis filiis Græcorum, ut procul abigere-
tis eos à limitibus suis; Ecce ego suscita- 7
turus sum eos de loco in quem vendidistis
eos, & redditurus retributionem vestram in
caput vestrum. Tradam enim filios filiásque 8
vestras in manum filiorum Judæ, qui vendent
eos Sabæis genti longinquæ: quoniam Domi-
nus locutus est. Prædicate hoc inter gentes, 9
sanctificate bellum, excitate gigantes; acce-
dant & ascendant omnes viri bellatores,
Tundite vomeres aratrorũ vestrorum in gla- 10
dios, & falces vestras in lanceas; & qui de-
bilis est, dicat; Gigas ego sum. Congrega- 11
mini & venite omnes gentes circunjacentes;
accedite, atque ibi franget Dominus fortitu-
dinem vestram. Excitentur & ascendant po- 12
puli ad vallem Josaphati, quoniam illic sede-
bo ad judicandum omnes gentes circunjacen-
tes. Redintegrate falces, quia maturuit vin- 13
demia: ingredimini, calcate; quia impleti sunt
lacus, & redundaverunt torcularia: siquidem
multiplicata est malitia eorum. Sensus tu- 14
multûs est in valle decisionum, quia proxi-
mus est dies Domini in valle decisionum. Sol 15
& luna obscurabuntur, & occidet lumen
stellarum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث *

1 * مِن أجل أنّي ها أنا في تلك الأيام وفي ذلك الزمان إذ أرد سبي يهودا وأيروشليم * وأجمع
2 جميع الأمم وأحدرهم إلى وادي يوشافاط وأحاكمهم هناك من أجل شعبي وميراثي إسرائيل
3 الذين بددوا في الأمم وقسموا أرضي * ووضعوا على شعبي قرعا وأعطوا الصبيان
4 للزواني والجواري باعوهن عوض الخمر وشربوا * فماذا أنتم لي يا صور وصيدا وكل جليل
القبائل الغريبة هل كافيتموني أنتم مكافاة أو ذكرتم الشر علي بحنق وسرعة أكافي
5 مكافاتكم في رؤوسكم * لأنكم أخذتم فضتي وذهبي وكنائزي وجيدائي أدخلتموها إلى
6 هياكلكم * وبني يهودا وبني أيروشليم بعتموهم لبني اليونانيين كي تبعدوهم من حدودهم
8 * ها أنا أنهضهم من الموضع حيث بعتموهم هناك وأكافي مكافاتكم في رؤوسكم * وأدفع
بنيكم وبناتكم في أيدي بني يهودا ويسلمونهم للسبي إلى أمة بعيدة قاصية لأن الرب
9 تكلم * نادوا بهذا إلى الأمم قدسوا الحرب أنهضوا الجبارين اجمعوا واصعدوا يا جميع
10 الرجال المقاتلين * اقطعوا فدادينكم للسيوف ومناجلكم للحسوب الذي لا قوة له ليقل
11 إني أقوى أنا * اجتمعوا وادخلوا يا جميع الأمم المحيطين واجتمعوا هناك الوديع يكون
12 محاربا * لينهض ويصعد جميع الأمم إلى وادي يوشافاط من أجل أني هناك أجلس لأمير
13 جميع الأمم المحيطين * سرحوا المناجل لأن القطاف حضر ادخلوا دوسوا لأن المعصر
14 مملوء فاضت المعاصر لأن شرورهم كثرت * الألحان كثرت في وادي القضاء
15 من أجل أن يوم الرب قريب في وادي القضاء * الشمس والقمر يظلما والنجوم
يغيب ضوءها

CAP. III.

Nam ecce ego diebus illis & tempore 1
illo quo reducam captivos Judæ & Je-
rosolymorum; Congregabo etiam cunctas 2
gentes, & deducam eas ad vallem Jo-
saphati, & disceptabo cum eis ibi pro
populo meo & hæreditate meâ Israele
qui dispersi sunt inter gentes, quòd di-
viserint terram meam, Et miserint super 3
populum meum sortes, dederint pueros
meretricibus, & puellas vendiderint pro
vino, biberintque. Quid estis apud me O 4
Tyre & Saida, totaque Galilæa gentium
exterarum? num retribuistis mihi vos
retributionem ullam? an verò memoriâ
tenetis malum contra me? cum ira &
celeriter rependam retributionem vestram
in caput vestrum: Quia rapuistis argen- 5
tum & aurum meum, & selectissima
atque optima quæque mea intulistis in
templa vestra: Et filios Judæ filiosque 6
Jerosolymorum vendidistis filiis Græ-
corum, ut longè amandaretis eos à ter-
minis suis. En ego excitabo eos è loco 7
ubi vendidistis eos, & rependam retribu-
tionem vestram in caput vestrum: Tra- 8
damque filios vestros & filias vestras in
manus filiorum Judæ, ut captivos tra-
dant eos genti procul remotæ: quia Do-
minus locutus est. Prædicate hæc genti- 9
bus, sanctificate bellum, excitate bella-
tores; congregamini, & ascendite O
omnes viri belligeri: Concidite aratra 10
vestra in gladios, & falces vestras in
sagittas: qui vires non habet, dicat,
Equidem valens ego sum. Congregamini 11
et introite O omnes gentes adjacentes, et
convenite illuc: qui mansuetus est, bel-
lator esto. Surgant et ascendant omnes 12
gentes ad vallem Josaphati; quoniam
ibi sessurus sum ad discernendas omnes
gentes circumjacentes. Mittite falces, 13
quoniam adest vindemia: ingredimini,
calcate, quia lacus plenus est: redun-
daverunt torcularia, quia horum scelera
multiplicata sunt. Concentus personue- 14
runt in valle judicii, quia dies Domini
proximus est in valle judicii. Sol & 15
luna obtenebrabuntur, & stellæ occul-
tabunt lucem suam:

עמוס : א

cōtremiscēt &,suā vocē dabit Jerusalaim de &,rugiet Sijon de Dominus Et
16 ויהוה מציון ישאג ומירושלם יתן קולו ורעשו
filiorum fortitudo & ,sui populi spes Dominus & : terra & cœli
שמים וארץ ויהוה מחסה לעמו ומעוז לבני
Sijon in habitans vester Deus Dominus ego quòd scietis Et .Israel
17 ישראל : וידעתם כי אני יהוה אלהיכם שכן בציון
transibunt non alieni & ,sanctitas Jerusalaim erit Et .meæ sanctitatis monte
הר־קדשי והיתה ירושלם קדש וזרים לא־יעברו־
,mustum montes stillabunt illa die in ,erit Et .amplius eam in
18 בה עוד : והיה ביום ההוא יטפו ההרים עסיס
.aquæ ibunt Jehudah rivi omnes & ,lacte diffluent colles &
והגבעות תלכנה חלב וכל־אפיקי יהודה ילכו מים
.Sittim torrentem irrigabit & ,egredietur Domini domo è fons Et
ומעין מבית יהוה יצא והשקה את־נחל השטים :
: erit solitudinis desertum in Edom & ,erit desolationē in Ægyptus
19 מצרים לשממה תהיה ואדום למדבר שממה תהיה
innocentē sanguinē effuderunt quia ,Jehudah filiorum injuriā propter
מחמס בני יהודה אשר־שפכו דם־נקיא
generationē in Jerusalaim & :habitabit seculum in Jehudah Et .eorū terra in
20 בארצם : ויהודה לעולם תשב וירושלם לדור
: mundavi non ,eorum sanguinem mundabo Et .generationem &
21 ודור : ונקיתי דמם לא־נקיתי
.Sijon in habitans Dominus &
ויהוה שכן בציון :

Versio VULG. LAT.

16 Et Dominus de Sion rugiet, & de Jerusalem dabit vocem suam: & movebuntur cœli, & terra: & Dominus spes populi sui, & for-
17 titudo filiorum Israel. Et scietis quia ego Dominus Deus vester, habitans in Sion monte sancto meo: & erit Jerusalem sancta, & alieni non transibunt p eam am-
18 pliùs. Et erit in die illa: stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lacte: & per omnes rivos Juda ibunt aquæ: & fons de domo Domini egredietur, & irrigabit torrentem spinarum.
19 Ægyptus in desolationem erit, & Idumæa in desertū perditionis: pro eo quòd iniquè egerint in filios Juda, & effuderint sanguinē
20 innocentē in terra sua. Et Judæa in æternum habitabitur, & Jerusalem in generationem & gene-
21 rationem. Et mundabo sanguinem eorum, quem non mundaveram: & Dominus commorabitur in Sion.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

16 Ὁ δὲ κύριος ἐκ Σιὼν (λ) ἀνακεκράξεται, καὶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ δώσει φωνὴν αὐτοῦ, καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ· ὁ δὲ κύριος φείσεται τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐνισχύσει τοὺς υἱοὺς Ἰσ-
17 ραήλ. Καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν, ὁ κατασκηνῶν ἐν Σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου. καὶ ἔσται Ἱερουσαλὴμ ἁγία, καὶ ἀλλογενεῖς οὐ διελεύσονται δι᾽ αὐτῆς οὐκέτι.
18 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ οἱ βουνοὶ ῥυήσονται γάλα, καὶ πᾶσαι αἱ ἀφέσεις Ἰούδα ῥυήσονται ὕδατα, καὶ πηγὴ ἐξ οἴκου κυρίου ἐξελεύσεται, καὶ
19 ποτιεῖ τὸν χειμάῤῥουν τῶν σχοίνων. Αἴγυπτος εἰς ἀφανισμὸν ἔσται, καὶ ἡ Ἰδουμαία εἰς πεδίον ἀφανισμοῦ ἔσται, ἐξ ἀδικιῶν υἱῶν Ἰούδα, ἀνθ᾽ ὧν ἐξέχεαν αἷμα δίκαιον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν.
20 Ἡ δὲ Ἰουδαία εἰς τὸν αἰῶνα κατοικηθήσεται,
21 καὶ Ἱερουσαλὴμ εἰς γενεὰς γενεῶν. Καὶ (μ) ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ (ν) ἀθῳώσω, καὶ κύριος κατασκηνώσει ἐν Σιών.

ἸΩΗ᾽Λ Δ'.

16 Dominus autem de Sion (m) clamavit, & de Hierusalem dabit vocem suam: & movebitur cœlū, & terra: Dominus autem parcet populo suo, & confortabit fi-
17 lios Israel. Et scietis, quia ego Domin⁹ Deus vester, habitans in Sion monte (n) sancto meo. Et erit Hierusalem sancta: & alienigenæ non
18 transibunt per eam ampliùs. Et erit, in die illa stillabunt montes dulcedinē, & colles fluent lacte, & omnes emissiones Judæ fluent aquis. Et fons de domo Domini egredietur, & irrigabit torrentem
19 (o) funiculorum. Ægyptus in perditione erit: & Idumæa in campum desolationis erit, ex iniquitatibus filiorum Juda, pro eo, quòd effuderunt sanguinem ju-
20 stum in terra sua. Judæa autem in æternū habitabitur, & Hieru-
21 salē in generationes generationū. Et requiram sanguinem eorum, inultumque esse non patiar: & Dominus habitabit in Sion.

MS.A. (λ) ἀνακράξεται, (μ) ἐκδικήσω (ν) ἀθῳώσω,

ἸΩΗ᾽Λ Δ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 ויי מציון יכלי ומירושלם ירים מימריה ויזועון שמיא וארעא ויי סמך לעמיה ותקיף
לבני ישראל : ותדעון ארי אנא יי אלהכון אשריתי שכנתי בציון טורא דקודשי ותהי 17
18 ירושלם קודשא ונוכראין לא יעדון בה עוד : ויהי בעדנא ההיא ירבון טוריא חמר
מרת ורמתא יערן טובא וכל פצידי דבית יהודה יהכון מיא ומבוע מבית מקדשא דיי
19 יהי נפיק ומשקי ית מישר שטין : מצרים לצדו תהי ואדום למדבר צדו תהי מחטוף
20 בני יהודה דאשדו דם זכי בארעהון : ויהודה לעלם תתב וירושלם לדר ודר :
21 ודאתפרעית דמהון מן עממיא תוב אנא עתיד לאתפרע אמר יי דאשרי שכנתיה
בציון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

16 Et Dominus de Sion rugiet, & de Jerusalem sublimabit verbum suum: tunc commovebuntur cœli & terra: Dominus autem sustentaculum est populo suo,
17 & auxilium filiis Israel. Scietísque quòd ego Dominus Deus vester cùm manentem posuero majestatem meam in Sion monte sanctitatis meæ, erit Jeru-
18 salem sancta, neque extranei transibunt per eam amplius. Et in tempore illo, stillabunt montes vinum inebrians, & colles bonis decurrent, ac per omnes latices domus Jehuda obambulabunt aquæ, quin & fons de domo sanctuarii
19 Domini prodibit, qui irrigabit vallem Sittim. Ægyptus in desolationem fi-et, & Idumæa in desertum vastitatis erit, ob id quòd violenter oppresserunt
20 filios Jehuda, qui effuderunt sanguinem innocentem in terra sua. Juda autem
21 in æternum permanebit, & Jerusalem in cunctas generationes. Quòd verò ultus sum sanguinem eorum ex populis, iterum vindicaturus sum, ait Dominus, qui manentem locavit majestatem suam in Sion.

ספר עמוס

CAPUT I. א

vidit quæ : Tecoah de pecuariis in fuit qui ,Hamos Verba
1 דברי עמוס אשר־היה בנקדים מתקוע אשר חזה
Jarobham diebus in & ,Jehudah regis Huzijahu diebus in Israel super
על־ישראל בימי עזיה מלך־יהודה ובימי ירבעם
.commotionis facies ad annis duobus ,Israel regis Joas filii
בן־יואש מלך ישראל שנתים לפני הרעש :
suam vocem dabit Jerusalaim de & ,rugiet Sijon de Dominus,Dixitque
2 ויאמר יהוה מציון ישאג ומירושלם יתן קולו
.Carmel caput arescétque ,pastorum habitacula lugebunt &
ואבלו נאות הרעים ויבש ראש הכרמל :
,Dammesec prævaricationibus tribus Super :Dominus dixit Sic
3 כה אמר יהוה על־שלשה פשעי דמשק
ferreis plaustris in eos triturasse super eum convertā non quatuor super &
ועל־ארבעה לא אשיבנו על־דושם בחרצות הברזל
devorabit & : Chasael domum in ignem mittam Et .Ghilhad ipsam
4 את־הגלעד : ושלחתי אש בבית חזאל ואכלה
faciā excidere &,Dammesec vectem conteram Et .hadad-Ben ædes
5 ארמנות בן־הדד : ושברתי בריח דמשק והכרתי
: Heden domo de sceptrum tenentem & ,Aven valle de habitatorem
יושב מבקעת־און ותומך שבט מבית עדן
.Dominus dixit Sic .Dominus dixit ,Chir in ,Aram populus migrabunt &
6 וגלו עם־ארם קירה אמר יהוה : כה אמר יהוה
eū convertā non quatuor super &,Hazzah prævaricationibus tribus Super
על־שלשה פשעי עזה ועל־ארבעה לא אשיבנו
.Edom in concludendum ad ,perfectam transmigrationem eos transportasse super
על־הגלותם גלות שלמה להסגיר לאדום :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA AMOS.

CAP. I.

1 VERBA Amos, qui fuit in pastoribus de Thecue: quæ vidit super Israel in diebus Oziæ regis Juda, & in diebus Jeroboam filii Joas regis Israel, ante duos annos
2 terræmotûs. Et dixit; Dñs de Sion rugiet, & de Jerusalem dabit vocem suam: & luxerunt speciosa pastorum, & exiccatus est vertex
3 Carmeli. Hæc dicit Dominus; Super tribus sceleribus Damasci, & super quatuor non convertam eum: eò quòd trituraverint in
4 plaustris ferreis Galaad. Et mittam ignem in domum Azael, &
5 devorabit domos Benadad. Et conteram vectem Damasci: & disperdam habitatorem de campo idoli, & tenentem sceptrum de domo voluptatis: & transferetur populus Syriæ Cyrenen,
6 dicit Dominus. Hæc dicit Dominus; Super tribus sceleribus Gazæ, & super quatuor non convertam eum: eò quòd transtulerint captivitatem perfectam, ut concluderent eam in Idumæa.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ἈΜΩ᾽Σ Β'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΛΟ'γοι Ἀμὼς οἳ ἐγένοντο ἐν Ἀκκαρεὶμ ἐκ Θεκουέ, οὓς εἶδεν ὑπὲρ Ἱερουσαλήμ, ἐν ἡμέραις Ὀζίου βασιλέως Ἰούδα, καὶ ἐν ἡμέραις Ἱεροβοὰμ τοῦ Ἰωὰς βασιλέως Ἰσραήλ, πρὸ
2 δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ. Καὶ εἶπε, Κύριος ἐκ Σιὼν ἐφθέγξατο, καὶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἔδωκε φωνὴν αὐτοῦ· καὶ ἐπένθησαν αἱ νομαὶ τῶν ποιμένων, καὶ ἐξηράνθη ἡ κορυφὴ τοῦ Καρμή-
3 λου. Καὶ εἶπε κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις Δαμασκοῦ, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν, ἀνθ᾽ ὧν ἔπριζον πρίοσι σιδηροῖς τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας (α) τῶν ἐν
4 Γαλαάδ. Καὶ (β) ἀποστελῶ πῦρ εἰς τὸν οἶκον Ἀζαήλ, καὶ καταφάγεται (γ) τὰ θεμέλια υἱοῦ
5 Ἄδερ. Καὶ συντρίψω μοχλοὺς Δαμασκοῦ, καὶ (δ) ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου Ὤν, καὶ κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν Χαῤῥάν, καὶ (ε) αἰχμαλωτευθήσεται λαὸς Συρίας
6 ἐπίκλητος, λέγει κύριος. Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις Γάζης, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς, ἕνεκεν τοῦ αἰχμαλωτεῦσαι αὐτοὺς αἰχμαλωσίαν τοῦ Σαλωμών, τοῦ συγκλεῖσαι εἰς τὴν Ἰδουμαίαν.

MS.A. ἈΜΩ᾽Σ Β'. (α) τῇ Γαλαάδ. (β) ἐξαποστελῶ (γ) θεμέλια (δ) ἐξολεθρεύσω (ε) αἰχμαλωτισθήσεται

AMOS.

CAP. I.

1 SERMONES Amos, qui facti sunt in (a) Accarim, de Thecue: quos vidit (b) pro Hierusalem in diebus Oziæ regis Juda, & in diebus Hieroboam filii Joas regis Israel, ante duos an-
2 nos terræmotûs; Et ait; Dominus de Sion effatus est: & de Hierusalem dedit vocem suam. Et luxerunt pascua pastorum, & arefactus est vertex Carmeli. Et
3 dixit Dominus; Super tribus impietatibus Damasci, & super quatuor non aversabor eum: pro eo quòd secuerunt (c) serris ferreis prægnantes eorum, qui in Gala-
4 ad. Et mittam ignem in domum Azael: & devorabit fundamenta filii Ader. Et conteram vectes
5 Damasci: et disperdā habitatores de campo (d) On: & concidam (e) tribum ex viris Charran. Et captivus ducetur populus Syriæ nominatus, dicit Dominus. Hæc
6 dicit Dominus; Super tribus impietatibus Gazæ, & super quatuor non aversabor eos: eò quòd captivā duxerunt ipsi captivitatem (f) Salomonis, ut concluderent in Idumæam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פתגמי עמוס דהוה מרי נתין מתקוע דאתנבי על ישראל ביומי עזיה מלך שבטא דבית
2 יהודה וביומי ירבעם בר יואש מלכא דישראל תרתין שנין קדם מיתי ויעא : ואמר יי
מציון יכלי ומירושלם ירים מימריה ויצדון מדורי מלכיא ויחרב תקוף כרכיהון :
3 כדנן אמר יי על תלתא חובי דמשק ועל ארבעא לא אשבוק להון על דדשו במורגי
4 ברזלא ית יתבי ארע גלעד : ואשלח אשתא בבית חזאל ותשיצי בירנית בר הדד :
5 ואתבר תקוף דמשק ואשיצי יתיב מבקעת און ועביד שולטן מבית עדן ויגלון עמא
6 דארם לקריני אמר יי : כדנן אמר יי על תלתא חובי עזה ועל ארבעא לא אשבוק להון
על דאגליאונון גלו שלמא למסר לאדום :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

1 VErba Amos qui erat pastor pecorum de Thecua, quæ prophetavit super Israel diebus Oziæ regis tribus domus Juda, atque diebus Hieroboam filii
2 Joas regis Israel, duobus annis antequam eveniret terræmotus. Dixit igitur Dominus De Sion rugiet, & de Jerusalem levabit verbum suum, & desolabuntur habitacula regum, atque desertum fiet præsidium arcium illorum. In
3 hunc modum dicit Dominus: Super tribus sceleribus Damasci & super quatuor non parcam eis, eò quòd trituraverint tribulis ferreis habitatores terræ
4 Galaad. Et immittam ignem in domum Azael, qui consumet palatia Benhadad. Et conteram robur Damasci, & disperdam habitatorem de Bikath-A-
5 ven, & rerum potientem de domo Eden: & migrabit populus Syriæ in Cirenen, ait Dominus. Ita inquit Dominus: Super tribus sceleribus Gazæ &
6 super quatuor non ignoscam eis, eò quòd relegaverint eos exilio perfecto quò traderent ipsos Idumææ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܡܪܝܐ ܡܢ ܨܗܝܘܢ ܢܢܗܡ. ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܢܬܠ ܩܠܗ. ܘܢܙܘܥܘܢ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ.
17 ܘܡܪܝܐ ܢܚܘܣ ܥܠ ܥܡܗ. ܘܢܚܝܠ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܪܝܐ
ܐܠܗܟܘܢ. ܕܫܪܐ ܐܢܐ ܒܨܗܝܘܢ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܝ. ܘܬܗܘܐ ܐܘܪܫܠܡ ܩܕܝܫܐ. ܘܢܘܟܪܝܐ
18 ܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܒܗ ܬܘܒ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܢܛܦܘܢ ܛܘܪ̈ܐ ܚܠܝܘܬܐ. ܘܪ̈ܡܬܐ ܢܪ̈ܕܝܢ
ܚܠܒܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܦܨܝܠܐ ܕܝܗܘܕܐ ܢܪܕܘܢ ܡܝܐ. ܘܡܒܘܥܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܢܦܘܩ.
19 ܘܢܫܩܐ ܠܢܚܠܐ ܕܫܛܝܡ. * ܡܨܪܝܢ ܠܚܘܪܒܐ ܬܗܘܐ. ܘܐܕܘܡ ܠܡܕܒܪܐ ܚܪܒܐ. ܡܢ ܥܘܠܒܢܐ
20 ܕܒܢܝ̈ ܝܗܘܕܐ. ܕܐܫܕܘ ܕܡܐ ܙܟܝܐ ܒܐܪܥܗܘܢ. * ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܠܥܠܡ ܬܥܡܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ
21 ܠܕܪ ܕܪܝܢ. * ܘܐܬܒܥ ܕܡܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܚܘܣ. ܘܡܪܝܐ ܥܡܪ ܒܨܗܝܘܢ.
* ܫܠܡ ܝܘܐܝܠ *

* Et Dominus è Sione rugiet, déque Jerusalem edet vocem suam, & contremiscent cœli ac terra : parcétque Dominus populo suo, & confortabit filios Israelis. 16
Ita scietis me esse Dominum Deum vestrum qui habito in Sione monte sanctitatis meæ : & Jerusalem erit sacrosancta, & alieni non habitabunt ampliùs in ea. 17
Eodem illo die stillabunt montes dulcedinem, & colles fluent lacte, omnésque alvei Judæ manabunt aquis : & fons è domo Domini prodibit, & irrigabit vallem Setim. 18
Ægyptus in vastitatem redigetur, & Adum in solitudinem desertam ; propter violentiam *illatam* filiis Judæ, quòd effuderint sanguinem innoxium in terra eorum. 19
Judæa manebit in seculum, & Jerusalem in generationem generationum. 20
Et ulciscar sanguinem eorum, neque parcam : & Dominus habitabit in Sione. 21

Finis Joelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * والرب من صهيون يصرخ * ومن ايروسليم يعطي صوته * ويتزلزل السماء والارض * والرب
17 يشفق على شعبه * ويقوي الرب بني اسرائيل * ويعلمون اني انا الرب الهكم * الساكن في صهيون
18 في جبلي المقدس * ويكون ايروسليم مقدسة * والغرباء الجنس لا يجوزون فيها ايضا * ويكون في
ذلك اليوم تقطر الجبال حلاوة * والاكام تسيل لبنا * وجميع غدران يهودا تفيض المياه * ويخرج
19 ينبوع من بيت الرب * ويسقي وادي الجبال * مصر تصير للفساد * وادوم تصير بقعة فساد
20 من مظالم بني يهودا * لانهم اهرقوا دما عادلا في ارضهم * واليهودية تسكن الى الابد *
21 وايروسليم الى جيل الاجيال * وانتقم دمهم ولا اعفو * والرب يسكن في صهيون *
* تمت نبوة يوئيل النبي * بركاته تكون معنا * امين *

Dominus è Sione clamabit, & è Jerusalem edet vocem suam ; & concutientur cœlum & terra : parcet autem Dominus populo suo, & corroborabit Dominus filios Israelis. 16
Tum scietis me esse Dominum Deum vestrum habitantem in Sione in monte sancto meo : eritque Jerusalem sancta, & alienigenæ non transibunt ampliùs per eam. 17
Erit etiam die illo, ut stillent montes dulcedinem, & colles lacte maneant, omnésque rivuli Judæ redundent aquis ; & egrediatur fons è domo Domini, irrigetque vallem funium. 18
Ægyptus erit in excidium, & Edom fiet campus exitii, propter scelera filiorum Judæ, eò quòd effuderint sanguinem justum in terra sua. 19
Judæa verò habitabitur in æternum, & Jerusalem in generationem generationum. 20
Et ulciscar sanguinem eorum, neque parcam : & Dominus habitabit in Sione. 21

Absoluta est Prophetia Joelis Prophetæ, cujus benedictiones nobiscum sint, Amen.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܒܝܘܬܐ ܕܥܡܘܣ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܦܬܓ̈ܡܘܗܝ ܕܥܡܘܣ ܕܗܘܐ ܡܢ ܢܩܕ̈ܐ ܕܒܢܝ̈ ܬܩܘܥ. ܕܚܙܐ ܥܠ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
ܒܝܘܡܬܗ ܕܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܒܝܘܡܬܗ ܕܝܘܪܒܥܡ ܒܪ ܝܘܐܫ ܡܠܟܐ
2 ܕܐܝܣܪܝܠ. ܩܕܡ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝ̈ܢ ܡܢ ܩܕܡ ܙܘܥܐ. * ܘܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܡܢ ܨܗܝܘܢ ܢܢܗܡ. ܘܡܢ
3 ܐܘܪܫܠܡ ܢܬܠ ܩܠܗ. ܘܢܬܐܒܠܢ ܥܘܡܪ̈ܐ ܕܪ̈ܥܘܬܐ. ܘܢܝܒܫ ܪܝܫܗ ܕܟܪܡܠܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗ ܕܕܪܡܣܘܩ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ. ܕܕܫܘ ܒܡܩܪ̈ܐ ܕܦܪܙܠܐ
4 ܠܓܠܥܕ. * ܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܚܙܐܝܠ. ܘܬܐܟܘܠ ܗܝܟܠ̈ܘܗܝ ܕܒܪ ܗܕܕ. * ܘܐܬܒܪ ܡܘܬܠܐ
5 ܕܕܪܡܣܘܩ. ܘܐܘܒܕ ܥܡܘܪܐ ܡܢ ܦܩܥܬܐ ܕܐܘܢ. ܘܐܚܝܕ ܫܒܛܐ ܡܢ ܒܝܬ ܥܕܢ. ܘܢܫܬܒܘܢ
6 ܥܡܐ ܕܐܪܡ ܠܩܝܪ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗ ܕܥܙܐ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ
ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ. ܥܠ ܕܫܒܘ ܫܒܝܬܐ ܫܠܡܬܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܠܐܕܘܡ.

PROPHETIA AMOSI.

CAP. I.

Sermones Amosi qui fuit ex pastoribus filiorum Tecue, quos vidit de filiis Israelis in diebus Uziæ regis Judæ, & diebus Jorobaami filii Joasi regis Israelis, biennio ante terræmotum. 1
Dixit ergò ; Dominus è Sione rugiet, & è Jerosolymis edet vocem suam ; & sedebunt in luctu habitacula pastorum, & arescet vertex Charmeli. 2
Sic dicit Dominus ; Propter tria scelera Damasci, etiam quartum non avertam ab eis. Quia conculcaverunt clavis ferreis Gelaadem, 3
Mittam ignem in domum Hezaelis, consumétque palatia filii Hadadis : 4
Et confringam vectes Damasci, perdámque habitatorem de planitie Aven, & sustinentem sceptrum de domo Aden, & captivus abducetur populus Aram in Kir, dicit Dominus. 5
Sic dicit Dominus ; Propter tria scelera Azæ, quartum etiam non avertam ab eis. Quia deportaverunt captivitatem integram, ut traderent Adumæis ; 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرؤوف الرحيم * بدو ترجمة عاموص النبي * بركاته معنا * امين *
* الفصل الاول * الاصحاح الثامن * وهو الاول من النبوة *
1 * اقوال عاموص التي صارت في اكاريم من تقوع * التي راها من اجل ايروسليم * في ايام عوزيا
2 ملك يهودا * وفي ايام يوربعام بن يواس ملك اسرائيل * من قبل سنتين من الزلزلة * وقال
الرب من صهيون نطق * ومن ايروسليم اعطي صوته * خربت مراعي الرعاة * وييبس راس
3 الكرمل * وقال الرب * على ثلاث ذنوب دمشق * والرابع لا اردّه عنها * من اجل انهم نشروا
4 بمناشير حديد الحوامل اللاتي في جلعاد * فارسل نارا الى بيت حزائيل * وتاكل اساسات بن
5 هدر * واكسر طرق دمشق * واستاصل السكان من صحراء اون * واقطع قبيلة من رجال حرا
6 ويسبي شعب سورية المسمي يقول الرب * هكذا يقول الرب على ثلاث خطايا غزة * وعلى الرابع
لا اصرفه عنهم * من اجل انهم سبوا سبي صالومون ليحبسوا في ايدوماء *

IN NOMINE DEI CLEMENTIS, MISERICORDIS.

Initium interpretationis AMOSI PROPHETÆ, CUJUS BENEDICTIONES adsint nobis. Amen.

CAPUT PRIMUM.

Textus octavus, qui est hujus Prophetiæ primus.

Sermones Amosi, qui facti sunt in Acarim de Tecue, quos vidit pro Jerosolymis in diebus Uziæ regis Judæ, & in diebus Jeroboami filii Joasi regis Israelis, biennio ante terræmotum. 1
Et dixit ; Dominus è Sione locutus est, & è Jerusalem edidit vocem suam : unde luxerunt pascua pastorum, & exaruit vertex Charmeli. 2
Dixitque Dominus ; Propter tria crimina Damasci, quartum etiam non avertam ab ea. Quia serris ferreis secuerunt gravidas quæ erant in Galaade, 3
Mittam ignem in domum Hazaelis : devorabitque fundamenta filii Haderi : 4
Frangam vias Damasci, & evellam habitatores è campo On, excindam familiam de viris Harræ, & captivus abducetur populus Syriæ celeberrimus, dicit Dominus. 5
Sic dicit Dominus de tribus Gazæ criminibus, quod autem ad quartum, non avertam illud ab eis. Quia ceperunt captivitatem Salomun, ut carceribus traderent in Idumæa ; 6

עמוס: ב

ejus ædes devorabit & : Hazzah murum in ignem mittam Et
7 ושלחתי אש בחומת עזה ואכלה ארמנתיה:
: Aschelon de sceptrū tenentē & ,Asdod de habitatorem faciā excidere Et
8 והכרתי יושב מאשדוד ותומך שבט מאשקלון
, Pelistim residuum peribunt & ,Hecron super meā manum convertam &
והשיבותי ידי על עקרון ואבדו שארית פלשתים
tribus Super : Dominus dixit Sic .Dominus Dominus dixit
9 אמר אדני יהוה: כה אמר יהוה על שלשה
ipsos conclusisse super :eū cōvertiam non quatuor super &,Sor prævaricationib*
פשעי צר ועל ארבעה לא אשיבנו על הסגירם
.fratrum fœderis sunt recordati non &,Edom ipsi perfectam transmigrationē
גלות שלמה לאדום ולא זכרו ברית אחים:
.ejus ædes devorabit & : Sor murum in ignem mittam Et
10 ושלחתי אש בחומת צר ואכלה ארמנותיה:
. Edom prævaricationibus tribus Super : Dominus dixit Sic
11 כה אמר יהוה על שלשה פשעי אדום
gladio in ipsum persequi super : eum convertam non quatuor super &
ועל ארבעה לא אשיבנו על רדפו בחרב
perpetuum in rapuerit & ,suas misericordias corruperit & ,suum fratrem
אחיו ושחת רחמיו ויטרף לעד
ignem mittam Et .perpetuò servavit suam iram & , ejus nasum
12 אפו ועברתו שמרה נצח: ושלחתי אש
: Dominus dixit Sic .Bosrah ædes devorabit & : Theman in
13 בתימן ואכלה ארמנות בצרה: כה אמר יהוה
quatuor super & ,Hammon filiorum prævaricationibus tribus Super
על שלשה פשעי בני עמון ועל ארבעה
dilatandum ad ,Ghilhad prægnantes eas scidisse super : eum convertam non
לא אשיבנו על בקעם הרות הגלעד למען הרחיב
, Rabbah muro in ignem succendam Et .suum terminum
14 את גבולם: והצתי אש בחומת רבה
,turbine in , belli die in vociferatione in : ejus ædes devorabit &
ואכלה ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה בסער
, ipse : captivitatem in eorum rex ibit Et .tempestatis die in
15 ביום סופה: והלך מלכם בגולה הוא
.Dominus dixit , simul ejus principes &
ושריו יחדו אמר יהוה:

C A P. II. ב

super & ,Moab prævaricationibus tribus Super : Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה על שלשה פשעי מואב ועל
Edom regis ossa eum combussisse super : eum convertam non quatuor
ארבעה לא אשיבנו על שרפו עצמות מלך אדום
ædes devorabit & , Moab in ignem mittam Et .calcem in
2 לשיד: ושלחתי אש במואב ואכלה ארמנות
voce in , vociferatione in , Moab sonitu in morietur & : Cherijoth
הקריות ומת בשאון מואב בתרועה בקול
omnes & : ejus interiori de judicem faciam excidere Et .tubæ
3 שופר: והכרתי שופט מקרבה וכל
dixit Sic .Dominus dixit ,eo cum interficiam ejus principes
4 שריה אהרוג עמו אמר יהוה: כה אמר
super & , Jehudah prævaricationibus tribus Super : Dominus
יהוה על שלשה פשעי יהודה ועל
,Domini legem eos reprobasse super : eum convertam non quatuor
ארבעה לא אשיבנו על מאסם את תורת יהוה
quæ ,sua mendacia eos fecerūt errare & :servaverint non ej* statuta &
וחקיו לא שמרו ויתעום כזביהם אשר
; Jehudah in ignem mittam Et .eas post eorum patres abierunt
5 הלכו אבותם אחריהם: ושלחתי אש ביהודה
.Jerusalaim ædes devorabit &
ואכלה ארמנות ירושלם:

Versio VULG. LAT.

7 Et mittam ignem in murum Ga-
8 zæ, & devorabit ædes ejus. Et
disperdam habitatorem de Azo-
to, & tenentem sceptrum de As-
calone: & convertam manum
meam super Accaron, & per-
ibunt reliqui Philisthinorum, di-
9 cit Dominus Deus. Hæc dicit
Dominus; Super tribus sceleri-
bus Tyri, & super quatuor non
convertam eum: eò quòd con-
cluserint captivitatem perfectam
in Idumæa, & non sint recordati
10 fœderis fratrum. Et mittam
ignem in murum Tyri, & devo-
11 rabit ædes ejus. Hæc dicit Do-
minus; Super tribus sceleribus
Edom, & super quatuor non
convertam eum: eò quòd per-
secutus sit in gladio fratrem su-
um, & violaverit misericordiam
ejus, & tenuerit ultrà furorem
suum, & indignationem suam
12 servaverit usque in finem. Mittam
ignem in Theman: & devorabit
13 ædes Bosræ. Hæc dicit Dominus;
Super tribus sceleribus filiorum
Ammon, & super quatuor non
convertam eum: eò quòd disse-
cuerit prægnantes Galaad ad di-
14 latandum terminum suum. Et
succendam ignem in muro Rab-
ba: & devorabit ædes ejus in
ululatu in die belli, & in turbine
15 in die commotionis. Et ibit Mel-
chom in captivitatem, ipse, &
principes ejus simul, dicit Do-
minus.

CAP. II.

1 Hæc dicit Dominus; Super
tribus sceleribus Moab, & su-
per quatuor non convertam eum:
eò quòd incenderit ossa regis
2 Idumææ usque ad cinerem. Et
mittam ignem in Moab, & devo-
rabit ædes Carioth: & morietur
in sonitu Moab, in clangore tu-
3 bæ. Et disperdam judicem de
medio ejus, & omnes principes
ejus interficiam cum eo, dicit
4 Dominus. Hæc dicit Dominus;
Super tribus sceleribus Juda, &
super quatuor non convertam
eum: eò quòd abjecerit legem
Domini, & mandata ejus non
custodierit: deceperunt enim
eos idola sua, post quæ abierant
5 patres eorum. Et mittam ignem
in Juda, & devorabit ædes Je-
rusalem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη Γάζης,
καὶ καταφάγεται (ζ) τὰ θεμέλια αὐτῆς.
8 Καὶ ἐξολοθρεύσω κατοικοῦντας ἐξ Ἀζώτου,
καὶ ἐξαρθήσεται φυλὴ ἐξ Ἀσκάλωνος, καὶ
ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ Ἀκκάρων, καὶ
ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι τῶν ἀλλοφύλων,
9 λέγει κύριος. Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ
ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις Τύρου, καὶ ἐπὶ ταῖς
τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὴν, ἀνθ᾽
ὧν συνέκλεισαν αἰχμαλωσίαν τοῦ Σαλω-
μὼν εἰς τὴν (η) Ἰδουμαίαν, καὶ οὐκ ἐμνή-
10 σθησαν διαθήκης ἀδελφῶν. Καὶ ἐξαποστε-
λῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη Τύρου, καὶ καταφάγε-
11 ται (θ) τὰ θεμέλια αὐτῆς. Τάδε λέγει
κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῆς Ἰδου-
μαίας, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσο-
μαι αὐτοὺς, (*) ἕνεκα τοῦ διῶξαι αὐτοὺς ἐν ῥομ-
φαίᾳ (*) τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐλυμήνατο (ι) μη-
τέρα ἐπὶ γῆς, καὶ ἥρπασεν εἰς μαρτύριον φρί-
κην αὐτοῦ, καὶ τὸ ὅρμημα αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς
12 νῖκος. Καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς (κ) Θαι-
μὰν, καὶ καταφάγεται θεμέλια τειχέων αὐτῆς.
13 Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβεί-
αις υἱῶν Ἀμμὼν, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀπο-
στραφήσομαι (λ) αὐτὸν, ἀνθ᾽ ὧν ἀνέσχιζον
τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας τῶν Γαλααδιτῶν, ὅ-
14 πως (μ) ἐμπλατύνωσι τὰ ὅρια ἑαυτῶν. Καὶ
ἀνάψω πῦρ ἐπὶ (ν) τείχη Ῥαββὰθ, καὶ κα-
ταφάγεται θεμέλια αὐτῆς μετὰ κραυγῆς ἐν
ἡμέρᾳ πολέμου, καὶ σεισθήσεται ἐν (ξ) ἡμέ-
15 ραις συντελείας αὐτῆς, Καὶ πορεύσονται
οἱ βασιλεῖς αὐτῆς ἐν αἰχμαλωσίᾳ, οἱ
ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἐπιτοαυτὸ,
λέγει κύριος.

MS. A. (ζ) θεμέλια αὐτῆς. Καὶ ἐξολεθρεύσω (η) Ἰουδαίαν, (θ) θεμέ-
λια (*) ἕνεκεν (*) ἕκαστος τὴν (ι) μήτραν (κ) Θαιμὰν, (λ) αὐτοὺς, (μ) ἐμπλα-
τύνωσιν τὰ ὅρια αὐτῶν. (ν) τὰ τείχη Ῥαββὰ, (ξ) ἡμέρᾳ.

ΚΕΦ. β´.

1 Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσε-
βείαις Μωὰβ, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀπο-
στραφήσομαι αὐτὸν, ἀνθ᾽ ὧν κατέκαυσαν τὰ
2 ὀστᾶ βασιλέως τῆς Ἰδουμαίας εἰς κονίαν. Καὶ
ἐξαποστελῶ πῦρ (α) εἰς Μωὰβ, καὶ καταφά-
γεται (β) τὰ θεμέλια τῶν πόλεων αὐτῆς, καὶ
ἀποθανεῖται ἐν ἀδυναμίᾳ Μωὰβ μετὰ κραυ-
3 γῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος. Καὶ (γ) ἐξ-
ολοθρεύσω κριτὴν ἐξ αὐτῆς, καὶ (δ) πάντας
αὐτῆς ἀποκτενῶ μετ᾽ αὐτοῦ, λέγει κύ-
4 ριος. Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν
ἀσεβείαις υἱῶν Ἰούδα, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ
ἀποστραφήσομαι (ε) αὐτὸν, ἕνεκα τοῦ ἀπώσα-
σθαι αὐτοὺς τὸν νόμον (ζ) τοῦ κυρίου, καὶ τὰ
προστάγματα αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο, καὶ ἐπλά-
νησεν αὐτοὺς τὰ (η) μάταια αὐτῶν ἃ ἐποίησαν,
οἷς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐτῶν ὀπίσω αὐ-
5 τῶν. Καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ κα-
ταφάγεται θεμέλια Ἱερουσαλήμ.

MS. A. (α) ἐπὶ (β) θεμέλια τῶν πόλεων αὐτῆς, (γ) ἐξολεθρεύσω (δ) πάν-
τας τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς (ε) αὐτοὺς, ἕνεκεν (ζ) κυρίου, (η) εἴδωλα.

7 Et emittam ignem super muros
Gazæ: & devorabit fundamen-
8 ta ejus. Et disperdam habitato-
res de Azoto: & auferetur tri-
bus de Ascalone: & inferam
manum meam in Accaronem: &
peribunt reliqui alienigenarum,
9 dicit Dominus. Hæc dicit Domi-
nus; Super tribus impietatibus
Tyri, & super quatuor non aver-
sabor eam, pro eo quòd conclusé-
runt captivitatem Salomonis in
Idumæa: & non sunt recordati
10 testamenti fratrum. Et emittam
ignem super muros Tyri: & de-
vorabit fundamenta ejus. Hæc
11 dicit Dominus; Super tribus
impietatibus Idumææ, & super
quatuor non aversabor eos; eò
quòd (g) ipsi persequuti sunt in
gladio fratrem suum. Et violavit
(h) matrē super terrā, & rapuit
in testimonium horrorem suum,
& impetum suum custodivit in
12 (i) victoriam. Et emittam ignē
in Thaman: & devorabit (k)
13 fundamenta murorum ejus. Hæc
dicit Dominus; Super tribus im-
pietatibus filiorum Ammon, &
super quatuor non aversabor eū,
eò quòd desecuerint prægnantes
Galaaditarum, ut dilatarent ter-
14 minos suos. Et succendam ignē
super muros Rabbath: & devo-
rabit fundamenta ejus cum cla-
more in die belli: & commove-
15 bitur in die consummationis suæ:
Et ibunt reges ejus in captivita-
tem, (l) sacerdotes eorum, &
principes eorum simul, dicit Do-
minus.

CAP. II.

1 Hæc dicit Dominus; Super
tribus impietatibus Moab, & su-
per quatuor non aversabor eum,
pro eo quòd incenderunt ossa re-
2 gis Idumææ in cinerem. Et emit-
tam ignem in Moab: & devora-
bit fundamenta civitatum ejus:
& morietur in infirmitate Mo-
ab cum clamore, & cum voce
3 tubæ. Et disperdam judicem ex
ea: & omnes [principes] ejus in-
terficiam cum eo, dicit Dominus.
4 Hæc dicit Dominus; Super tri-
bus impietatibus filiorum Juda,
& super quatuor non aversabor
eum: quia repulerunt illi legem
Domini, & præcepta illius non
custodierunt: & deceperunt eos
vanitates suæ, (a) quas fecerunt,
quas sequuti sunt patres eorum
5 post eas. Et emittam ignem in
Judam, & devorabit funda-
menta Hierusalem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ואשלח אשתא בשורי עזא ותשיצי בירניתהא: ואשצי יתיב מאשדוד ועביד שולטן
8 מאשקלון ואתיב מחת גבורתי על עקרון ויבדון שארא דפלשתאי אמר יי אלהים:
9 כדנן אמר יי על תלתא חובי צור ועל ארבעא לא אשבוק להון על דמסרנון גלו
10 שלמא לאדום ולא אדכרו קים אחין: ואשלח אשתא בשורי צור ותשצי בירניתהא:
11 כדנן אמר יי על תלתא חובי אדום ועל ארבעא לא אשבוק להון על דרדפיה בחרבא
12 אחוהי וחבל רחמוהי וקטיל קטל עלמין רוגזיה וחמתיה נטרא לאפרש: ואשלח
13 אשתא בדרומא ותשצי בירנית בצרה: כדנן אמר יי על תלתא חובי בני עמון ועל
ארבעא לא אשבוק להון על דבזעו מעדית ארע גלעד בדיל לאפתאה ית תחומיהון:
14 ואדליק אשתא בשורי רבה ותשצי בירניתהא ביבבא ביומא דקרבא בעלעול ביום
15 רוח: ויהך מלכהון בגלותא הוא ורברבוהי כחדא אמר יי:

ב

1 כדנן אמר יי על תלתא חובי מואב ועל ארבעא לא אשבוק להון על דאוקיר גרמי
2 מלכא דאדום וסדנון כגירא בביתא: ואשלח אשתא במואב ותשצי בירנית כרכא
3 וימות באתרגושא מואב ביבבא בקל שופרא: ואשצי דינהא מגוה וכל רברבהא
4 אקטול עמיה אמר יי: כדנן אמר יי על תלתא חובי יהודה ועל ארבעא לא אשבוק
להון על דקצו באוריתא דיי וקימוהי לא נטרו ואטעיאונון כדביהון דהליכו
5 אבהתהון בתריהון: ואשלח אשתא בבית יהודה ותשצי בירנית ירושלם:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

7 Mittam ergo ignem in muros Gazæ, qui palatia ejus devorabit. Et absu-
8 mam habitatorem de Azoto & dominio potientem ab Ascalone; conver-
támque plagam potentiæ meæ in Ackaron, ita ut pereant reliquiæ Philisti-
9 norum, ait Dominus Deus. Hoc modo dicit Dominus: Super tribus sce-
leribus Tyri, & super quatuor non veniam dabo eis, eò quòd tradiderint
10 eos exilio perfecto Idumæis, nec sint recordati fœderis fraterni. Propte-
11 reà immittam ignem in muros Tyri, & ejus palatia comburet. Hæc dicit
Dominus: Super tribus sceleribus Edom, & super quatuor non condona-
bo ei culpam, pro eo quòd persecutus sit gladio fratrem suum, & violaverit
misericordiam suam, occiditque strage perpetua furor ejus, & indignatio
12 ejus reservata sit in æternum. Itaque mittam ignem in Austrum qui absu-
13 met palatia Bosra. Sic dicit Dominus: Super tribus sceleribus filiorum
Ammon & super quatuor non dimittam eis, eò quòd dissecuerint prægnan-
14 tes terræ Galaad, ut dilatarent terminos suos. Ideò succendam ignem in mu-
ros Rabba, & consumet palatia ejus cum concrepatione in die belli, cum tur-
15 bine in die venti. Et abibit rex eorum in captivitatem, ipse & principes
ejus simul, ait Dominus.

C A P. II.

1 Ita dicit Dominus: Super tribus sceleribus Moab & super quatuor non
parcam eis, eò quòd incenderit ossa regis Idumææ, & obliniverit eis pro
2 calce domum. Propterea mittam ignem in Moab, & consumet palatia ar-
3 cis, & morietur in tumultu Moab, in vociferatione & voce tubæ. Et disper-
dam judicem ejus de medio ejus, & omnes principes ejus occidam cum eo,
4 ait Dominus. Hoc pacto dicit Dominus, Super tribus sceleribus Jehuda
& super quatuor non ignoscam eis, eò quòd sint detestati Legem Domini,
nec decreta ejus observarint, sed seduxerint eos mendacia sua, post quæ patres
5 eorum abierant. Quare immittam ignem in domum Jehuda qui vorabit
palatia Jerusalem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 8 ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܫܘܪܝܗ̇ ܕܥܙܐ. ܘܬܐܟܘܠ ܒܝܪܢܝܬܗ̇. * ܘܐܘܒܕ ܥܡܘܪܐ ܡܢ ܐܫܕܘܕ. ܘܫܩܠ
ܫܒܛܐ ܡܢ ܐܫܩܠܘܢ. ܘܐܗܦܘܟ ܐܝܕܝ ܥܠ ܥܩܪܘܢ. ܘܢܐܒܕܘܢ ܫܪܟܐ ܕܦܠܫܬܝܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ
9 ܡܪ̈ܘܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗ ܕܨܘܪ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ. ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ.
10 ܥܠ ܕܐܫܠܡܘ ܫܒܝܬܐ ܫܠܡܬܐ ܠܐܕܘܡ. ܘܠܐ ܥܗܕܘ ܩܝܡܐ ܕܐܚܘܬܐ. * ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܫܘܪܝܗ̇
11 ܕܨܘܪ. ܘܬܐܟܘܠ ܒܝܪܢܝܬܗ̇. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗ ܕܐܕܘܡ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ. ܠܐ
ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ. ܥܠ ܕܪܕܦ ܒܣܝܦܐ ܠܐܚܘܗܝ ܘܚܒܠ ܪ̈ܚܡܘܗܝ. ܘܢܛܪ ܠܥܠܡ
12 ܪܘܓܙܗ. ܘܚܡܬܗ ܢܛܪ ܠܥܠܡܝܢ. * ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܬܝܡܢ. ܘܬܐܟܘܠ ܒܝܪܢܝܬܗ̇ ܕܒܘܨܪܐ.
13 * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗܘܢ ܕܒܢ̈ܝ ܥܡܘܢ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ. ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ.
14 ܥܠ ܕܨܪܘ ܒܛܢܬܐ ܕܓܠܥܕ. ܕܢܘܣܦܘܢ ܬܚܘܡܝܗܘܢ. * ܘܐܕܠܩ ܢܘܪܐ ܒܫܘܪܝܗ̇ ܕܪܒܬ.
15 ܘܬܐܟܘܠ ܒܝܪܢܝܬܗ̇. ܒܩܥܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ. ܒܥܠܥܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܥܪܦܠܐ. * ܘܢܐܙܠ
ܡܠܟܘܡ ܒܫܒܝܬܐ. ܘܟܘܡܪ̈ܘܗܝ ܘܪ̈ܘܪܒܢܘܗܝ ܐܟܚܕܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗܘܢ ܕܡܘܐܒ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ. ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ. ܥܠ
2 ܕܐܘܩܕܘ ܓܪ̈ܡܘܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܕܘܡ ܒܓܝܪܐ. * ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܥܠ ܡܘܐܒ. ܘܬܐܟܘܠ
3 ܒܝܪܢܝܬܗ̇ ܕܩܪܝܘܬ. ܘܢܡܘܬ ܡܘܐܒ ܒܫܘܓܫܐ. ܒܩܥܬܐ ܘܒܩܠܐ ܕܫܝܦܘܪܐ. * ܘܐܘܒܕ ܕܝܢܐ
4 ܡܢ ܓܘܗ̇. ܘܟܠܗܘܢ ܪ̈ܘܪܒܢܝܗ̇ ܐܩܛܘܠ ܥܡܗ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
ܥܠ ܬܠܬܐ ܚܛܗ̈ܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ. ܠܐ ܐܗܦܘܟ ܡܢܗܘܢ. ܥܠ ܕܫܛܘ ܒܢܡܘܣܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܦܘܩܕ̈ܢܘܗܝ ܠܐ ܢܛܪܘ. ܘܐܛܥܝܘ ܐܢܘܢ ܕ̈ܓܠܘܬܐ ܕܐܙܠܘ ܒܬܪܝܗܝܢ ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ.
5 * ܘܐܫܕܪ ܢܘܪܐ ܒܝܗܘܕܐ. ܘܬܐܟܘܠ ܒܝܪܢܝܬܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ.

Mittam ignem in muros Azæ, consumétque 7
palatia ejus: Et perdam habitatorem ex 8
Asdod, & sustinentem sceptrum ex Ascalon:
convertámque manum meam contra Ecronem, & peribunt reliquiæ Palestinorum, dicit Dominus dominorum. Sic dicit Dominus; 9
Propter tria scelera Tyri, quartum non avertam ab eis. Quia tradiderunt captivitatem integram Adumæis, & non sunt recordati fœderis fraternitatis? Mittam ignem in mu- 10
ros Tyri, qui consumet palatia ejus. Sic di- 11
cit Dominus; Propter tria scelera Adum, quartum non avertam ab eis. Quia persecutus est gladio fratrem suum, & corrupit miserationes suas, servavit in perpetuum iram suam, & odium suum servavit in secula; Mittam 12
ignem in Theman, qui consumet palatia Bosar. Sic dicit Dominus; Propter tria scele- 13
ra Ammonitarum, quartum non avertam ab eis. Quia exenterárunt gravidas Gelaadis, ut ampliarent limites suos; Dimittam ignem 14
in vicos Rabath, qui consumet palatia ejus, cum clamore in die belli, cum turbine in die caliginis. Et abibit Malchom in captivita- 15
tem unà cum sacrificulis suis & magnatibus suis, dicit Dominus.

CAP. II.

Sic dicit Dominus; Propter tria scelera 1
Moabitarum, quartum non avertam ab eis.
Quia combusserunt ossa regis Adum in calcé, 2
Mittam ignem super Moabum, & consumet palatia Kerjoth, & morietur Moab in perturbatione, in clamore, & in sonitu buccinæ:
Et perdam judicem de medio ejus, & omnes 3
magnates ejus occidam cum eo, dicit Dominus. Sic dicit Dominus; Propter tria sce- 4
lera Judæ, quartum non avertam ab eis. Quia spreverunt legem Domini, & præcepta ejus non servaverunt, sed seduxerunt eos vanitates quas sectati sunt patres eorum; Mit- 5
tam ignem in Judam, qui vorabit palatia Jerosolymorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * فارسل نارا على اسوار عزة وتاكل اساساتها * واستاصل السكان من اشدود * وينزع قبيلة
9 من عسقلان * واقبل بيدي على عقرون * وتهلك بقايا القبائل الغريبة يقول الرب * هكذا يقول
الرب على ثلاث ذنوب صور وعلى الرابع لا اصرفه عنها * من اجل انهم حبسوا سبي سالومون في
10 11 ايدوماا * ولم يذكروا عهد الاخوة * فارسل نارا على اسوار صور وتاكل اساساتها * هكذا يقول
الرب على ثلاث ذنوب ادوم * وعلى الرابع لا اصرفه عنهم * من اجل انهم يطردون اخاهم بالسيف *
12 وافسد مستودعا على الارض * واختطف هيبته للشهادة * وحفظ غضبه للظفر * فارسل نارا على
13 المشرق * وتاكل اساسات اسوارها * هكذا يقول الرب على ثلاث ذنوب بني عمون * وعلى الرابع
14 لا اصرفه عنهم * من اجل انهم شقوا حوامل الجلعاديين كي يوسعوا حدودهم * واشعل
نارا على اسوار الربة * وتاكل اساساتها بصراخ في يوم الحرب * ويتزلزل في ايام انقضائها *
15 * ويسير ملوكها في السبي * كهنتهم ورؤساؤهم جميعا يقول الرب *

* الفصل الثاني *

1 * هكذا يقول الرب على ثلاث ذنوب مواب * وعلى الرابع لا اصرفه عنهم * من اجل انهم احرقوا
2 عظام ملك ايدوماا للكلس * فارسل نارا على مواب * فتاكل اساسات مدنها * ويموت مواب
3 بعدم القوة * بصراخ وبصوت البوق * واستاصل الحاكم منها * وجميع رؤسائها اقتلهم معه
4 يقول الرب * هكذا يقول الرب على ثلاث ذنوب بني يهودا * والرابع لا اصرفه
عنهم * من اجل انهم ابعدوا ناموس الرب * ولم يحفظوا اوامره * واضلهم
5 اباطيلهم التي صنعوها * التي تبعها اباؤهم خلفها * فارسل نارا على يهودا * وتاكل
اساسات ايروسليم *

Mittam ignem super muros Gazæ, devorabitq; fundamenta ejus: Evellam ha- 7 8
bitatores ex Asdod, & auferetur familia ex Ascalan: admovebo manũ meam super Ecron, & peribunt reliquiæ familiarum exterarum, dicit Dominus. Sic dicit Do- 9
minus de tribus criminibus Tyri; quod ad quartum, non avertam illud ab ea. Quia clauserunt captivitatem Salomunis in Idumæa, & non sunt recordati fœderis fraterni: Ideo mittam ignem super 10
muros Tyri, devorabitq; fundamenta ejus. Sic ait Dominus de tribus criminibus 11
Edom; quod autem ad quartum, non avertam illud ab eis. Quia persequuntur fratrem suum gladio, & extinxit tranquillum super terram, & rapuit reverentiam ejus in testimonium, servavitque iram suam ad victoriam; Ideo mit- 12
tam ignem super Orientem, devorabitq; fundamenta murorum ejus. Sic ait Do- 13
minus de tribus criminibus filiorum Ammon; quod autem ad quartum, non avertam illud ab eis; quia dissecuerunt prægnantes Galaaditarum, ut ampliarent terminos suos. Et accendam ignem super 14
mœnia Rabbath, devorabitque fundamenta ejus cum clamore in die belli, & contremiscet in diebus excidii sui. Et abi- 15
bunt reges ejus in captivitatem, sacerdotes eorum, & principes eorum simul, dicit Dominus.

CAP. II.

Sic ait Dominus de tribus criminibus 1
Moabi; quod autem ad quartum, non avertam illud ab eis. Quia combusserunt ossa regis Idumææ ad calcem conficiendam; Ideo mittam ignem super Moabum, 2
devorabitque fundamenta urbium ejus, & morietur Moab in defectu virium cum clamore & clangore buccinæ. Evellam 3
ex ea judicem, & omnes principes ejus occidam cum isto, dicit Dominus. Sic 4
ait Dominus de tribus criminibus filiorum Judæ, & quartum non avertam ab eis. Quia repulerant legem Domini, & non servaverunt mandata ejus, sed seduxerunt eos vanitates suæ quas fecerunt, post quas adhæserant patres eorum: Ideo mittam ignem super Ju- 5
dam, vorabitque fundamenta Jerosolymæ.

עמוס : ג

super & , Israel prævaricationib' tribus Super : Dominus dixit Sic
6 כה אמר יהוה על־שלשה פשעי ישראל ועל־
, justum argento in eos vendidisse super : eum convertam non quatuor
ארבעה לא אשיבנו על־מכרם בכסף צדיק
pulverem super Anhelantes .duo calceamenta propter egenum &
7 ואביון בעבור נעלים : השאפים על־עפר־
, vir & : fecerunt declinare humilium viam & ,pauperum caput in terra
ארץ בראש דלים ודרך ענוים יטו ואיש
.meæ sanctitatis nomen violandum ad ,puellam ad iverunt ej' pater &
ואביו ילכו אל־הנערה למען חלל את־שם קדשי :
: altare omne apud faciebant declinare oppignoratis vestimentis super Et
8 ועל־בגדים חבלים יטו אצל כל־מזבח
ego Et .suorum deorum domo biberunt mulctatorum vinum &
9 ויין ענושים ישתו בית אלהיהם : ואנכי
cedrorum altitudo sicut cujus ,eorū faciebus à Emoræum feci disperdere
השמדתי את־האמרי מפניהם אשר כגבה ארזים
ej' fructum feci perdere & : quercus sicut ipse fortis & ,ejus altitudo
גבהו וחסן הוא כאלונים ואשמיד פריו
vos feci ascendere ego Et .deorsum ejus radices & , sursum
10 ממעל ושרשיו מתחת : ואנכי העליתי אתכם
, annis quadraginta desertum in vos feci ambulare & : Ægypti terra è
מארץ מצרים ואולך אתכם במדבר ארבעים שנה
vestris filiis de suscitavi Et .Emoræi terram possidendum ad
11 לרשת את־ארץ האמרי : ואקים מבניכם
filii hoc non etiā Nunquid : separatos in vestris juvenib' de &,prophetas in
לנבאים ומבחוריכם לנזרים האף אין־זאת בני
: vinum Nezirzis dedistis potum Et ? Dominus dixit , Israel
12 ישראל נאם־יהוה : ותשקו את־הנזרים יין
.prophetabitis Non : dicendo , præcipiebatis prophetis super &
ועל־הנביאים צויתם לאמר לא תנבאו :
plaustrum coarctares quemadmodum : vos subter coarctans ego Ecce
13 הנה אנכי מעיק תחתיכם כאשר תעיק העגלה
non fortis & ,levi à fuga peribit Et .manipulo sibi plenum
14 המלאה לה עמיר : ואבד מנוס מקל וחזק לא־
.suam animam eruet non robustus & : suam fortitudinem fortificabit
יאמץ כחו וגבור לא־ימלט נפשו :
: evadet non suis pedibus in levis & ; stabit non , arcum tenens Et
15 ותפש הקשת לא יעמד וקל ברגליו לא ימלט
sui cordis roborator Et .suam animam salvabit non , equum equitans &
16 ורכב הסוס לא ימלט נפשו : ואמיץ לבו
.Dominus dixit ,illa die in fugiet nudus : potentibus in
בגבורים ערום ינוס ביום־ההוא נאם־יהוה :

CAP. III. ג

filii ,vos super Dominus est locutus quod , hoc verbum Audite
1 שמעו את־הדבר הזה אשר דבר יהוה עליכם בני
, Ægypti terra è feci ascendere quam,cognationem omnem super : Israel
ישראל על כל־המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים
cognationibus omnibus ex cognovi vos Tantum : dicendo
2 לאמר : רק אתכם ידעתי מכל משפחות
.vestras iniquitates omnes vos super visitabo Idcirco : humi
האדמה על־כן אפקד עליכם את כל־עונתיכם :
? convenerint nisi : pariter duo ambulabunt Nunquid
3 הילכו שנים יחדו בלתי אם־נועדו :
dabit nunquid ? ei non præda & ,sylva in leo rugiet Nunquid
4 הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן
? apprehenderit nisi , suo habitaculo de suam vocem leunculus
כפיר קולו ממענתו בלתי אם־לכד :
? ei non laqueus & ,terræ laqueum super avis cadet Nunquid
5 התפול צפור על־פח הארץ ומוקש אין לה
? capiet non capiendo & , humo è laqueus ascendet Nunquid
היעלה־פח מן־האדמה ולכוד לא ילכוד :

Versio VULG. LAT.

6 Hæc dicit Dominus; Super tribus sceleribus Israel,& super quatuor non convertam eum:pro eo quòd vendiderit pro argento justum,& 7 pauperem pro calceamentis. Qui conterunt super pulverem terræ capita pauperum,& viam humilium declinant: & filius ac pater ejus ierunt ad puellam, ut viola-
8 rent nomen sanctum meum. Et super vestimentis pignoratis accubuerunt juxta omne altare : & vinum damnatorum bibebant in
9 domo Dei sui. Ego autem exterminavi Amorrhæum à facie eorum : cujus altitudo, cedrorum altitudo ejus : & fortis ipse quasi quercus : & contrivi fructum ejus desupèr, & radices ejus sub-
10 tèr. Ego sum, qui ascendere vos feci de terra Ægypti, & duxi vos
11 in deserto quadraginta annis, ut possideretis terram Amorrhæi.Et suscitavi de filiis vestris in prophetas, & de juvenibus vestris Nazaræos : numquid non ita est,
12 filii Israel, dicit Dominus? Et propinabitis Nazaræis vinum, & prophetis mandabitis, dicen-
13 tes; Ne prophetetis. Ecce ego stridebo subter vos, sicut stridet
14 plaustrum onustum fœno. Et peribit fuga à veloce, & fortis non obtinebit virtutem suam, & robustus non salvabit animam
15 suam : Et tenens arcum non stabit, & velox pedibus suis non
16 salvabitur, & ascensor equi non salvabit animam suam: Et robustus corde inter fortes nudus fugiet in illa die, dicit Dominus.

CAP. III.

1 Audite verbum quod locutus est Dominus super vos, filii Israel : super omnem cognationem, quam eduxi de terra Ægypti, di-
2 cens; Tantummodò vos cognovi ex omnibus cognationibus terræ : idcirco visitabo super vos
3 omnes iniquitates vestras. Numquid ambulabunt duo pariter,nisi
4 convenerit eis. Numquid rugiet leo in saltu, nisi habuerit prædam ? numquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo, nisi ali-
5 quid apprehenderit? Numquid cadet avis in laqueum terræ absque aucupe ? numquid auferetur laqueus de terra antequàm quid ceperit ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Τάδε λέγει κύριος, Ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὸν, ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο ἀργυρίου δίκαιον, καὶ πένητα ἕνεκεν ὑποδημάτων,
7 Τὰ πατοῦντα ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς, καὶ ἐκονδύλιζον εἰς κεφαλὰς πτωχῶν, καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν, καὶ υἱὸς καὶ πατὴρ αὐτοῦ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκην, ὅπως (θ) βεβηλῶσι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ αὐτῶν.
8 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν δεσμεύοντες σχοινίοις, παραπετάσματα ἐποίουν ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπινον ἐν
9 τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ αὐτῶν. Ἐγὼ δὲ (ι) ἐξῇρα τὸν Ἀμορραῖον ἐκ προσώπου αὐτῶν, ὃ ἦν, καθὼς ὕψος κέδρου, τὸ ὕψος αὐτοῦ, καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρῦς, καὶ ἐξήρανα τὸν καρπὸν αὐτοῦ (κ) ἐπά-
10 νωθεν, καὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν. Καὶ ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ περιήγαγον ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ (λ) τεσσαράκοντα ἔτη, τοῦ κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν τῶν
11 Ἀμορραίων. Καὶ ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας, καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν. μὴ οὐκ ἔστι ταῦτα υἱοὶ Ἰσραήλ;
12 λέγει κύριος. Καὶ ἐποτίζετε τοὺς ἡγιασμένους οἶνον, καὶ τοῖς προφήταις ἐνετέλλεσθε
13 λέγοντες, Οὐ μὴ προφητεύσητε. Διατοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ (μ) κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν, ὃν τρόπον
14 κυλίεται ἡ ἅμαξα ἡ γέμουσα καλάμης. Καὶ ἀπολεῖται φυγὴ ἐκ δρομέως, καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ κρατήσῃ τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, καὶ ὁ (ν) μαχη-
15 τὴς οὐ μὴ σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, Καὶ ὁ τοξότης οὐ μὴ ὑποστῇ, καὶ ὁ ὀξὺς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ οὐ μὴ διασωθῇ, (ξ) καὶ ὁ ἱππεὺς οὐ μὴ σώσῃ
16 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, (ο) Καὶ ὁ κραταιὸς οὐ μὴ εὑρήσει τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυναστείαις, ὁ γυμνὸς διώξεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει κύριος.

Hæc dicit Dominus; Super tribus impietatibus Israel, & super quatuor non aversabor eum; pro eo quòd vendiderint argento justum, & pauperem propter calceamenta, Quæ calcant super pulverem terræ : & pugno percutiebant in capita pauperum, & viam humilium declinabant : & filius, & pater ejus ingrediebantur ad eandem puellam ; ut contaminarent nomen Dei sui. Et vestimenta sua alligantes funibus, faciebant velamina juxta altare, & vinum de calumniis bibebant in domo Dei sui. Ego autem abstuli Amorrhæum à facie eorum, cujus erat, sicut altitudo cedri, sublimitas ejus, & fortis erat, quasi quercus : & arefeci fructum ejus desupèr, & radices ejus deorsùm. Et ego eduxi vos de terra Ægypti, & circumduxi vos in deserto quadraginta annis ; ut possideretis terram Amorrhæorum: Et assumpsi de filiis vestris in prophetas, & de juvenibus vestris in sanctificationem. Nunquid non sunt hæc, filii Israel ? dicit Dominus. Et propinabatis sanctificatis vinum, & prophetis mandabatis, dicentes; Ne prophetetis. Quapropter ecce ego volvo subter vos, sicut volvitur plaustrum plenum stipula: Et peribit fuga à cursore : & fortis non obtinebit fortitudinem suam; & pugnator non salvabit animam suam : Et sagittarius non sustinebit : & velox pedibus suis salvari non poterit: & eques non salvabit animā suā: (b) Et fortis non inveniet cor suū in potentatibus : nudus (c) persequetur in die illa, dicit Dominus.

MS. A. (θ) βεβηλώσωσιν (ι) ἐξήγειρα (κ) ἀπάνωθεν, (λ) τεσσαράκοντα (μ) κωλύω (ν) μαχηταὶ *, Καὶ ὁ τοξότης (ξ) οὐδὲ ὁ (ο) Καὶ * εὑρήσει τὴν

ΚΕΦ. γ'.

1 ΑΚούσατε τὸν λόγον τοῦτον, ὃν ἐλάλησε κύριος ἐφ' ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραὴλ, καὶ κατὰ πάσης φυλῆς, ἧς ἀνήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου,
2 λέγων, Πλὴν ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς, διατοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑ-
3 μᾶς πάσας τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. Εἰ πορεύσονται δύο ἐπιτοαυτὸ καθόλου, ἐὰν μὴ
4 γνωρίσωσιν ἑαυτούς; Εἰ ἐρεύξεται λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ θήραν οὐκ ἔχων; εἰ δώσει σκύμνος φωνὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ
5 καθόλου, ἐὰν μὴ ἁρπάσῃ τί; Εἰ πεσεῖται ὄρνεον ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ ἰξευτοῦ; εἰ σχασθήσεται παγὶς ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ τοῦ συλλαβεῖν τί;

CAP. III.

1 Audite verbum hoc, quod loquutus est Dominus super vos, domus Israel, & contra omnem tribum, quam eduxi de terra
2 Ægypti, dicens; Veruntamen vos cognovi de universis tribubus terræ : idcircò ulciscar super vos omnia (a) peccata ve-
3 stra. Si ambulabunt duo simul omninò ; nisi (b) cognoverint se?
4 Si rugiet leo de saltu suo, prædam non habens ? Si dabit catulus leonis vocem suam de cubili suo omninò ; nisi aliquid rapue-
5 rit ? Si cadet avis super terram sine aucupe ? Si deponetur laqueus super terram ; nisi aliquid apprehenderit ?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 כדנן אמר יי על תלתא חובי ישראל ועל ארבעא לא אשבוק להון על דזבינו בכספא
7 זכאין וחשיכיא בדיל דיחסנון : דשיטין בעפרא דארעא דריש מסכיניא ודין
8 חשיכיא מסטן וגבר ואבוהי אזלין על עולימתא בדיל לאחלא ית שמא דקודשי : ועל
9 שוין דמשכון מסחרין בסטר כל אגוריהון וחמר אונסא שתן בית טעותהון : ואנא
שציתי ית אמוראה מן קדמיהון דכרום ארזין רומיה וחסין הוא כבלוטין ושציתי
10 אביה מלעלא ושרשוהי מלרע : ואנא אסקית יתכון מארעא דמצרים ודברית יתכון
11 במדברא ארבעין שנין למירת ית ארעא דאמוראה : ואקימית מבניכון לנביאין
12 ומטולמכון למלפין האף ליתדא בני ישראל אמר יי : ואטעיתון ית מלפיכון בחמרא
13 ועל נביא פקדתון למימר לא תתנבון נבואה : הא אנא מיתי עליכון עקא ומעיק
14 לכון באתרכון כמא דעיקא עגלתא דטעינא עמירא : ויבד בית ערוקי מדקליל
15 ודתקיף לא יחסין חיליה וגבר לא ישיזב נפשיה : ואחיד קשתא לא יקום ודקליל
16 ברגליה לא ישתזיב ורכיב סוסיא לא ישזיב נפשיה : ודתקיף לביה בגבריא ערטילא
דלא זין יערוק ביומא ההוא אמר יי :

ג

1 קבילו ית פתגמא הדין די גזר יי עליכון בית ישראל על כל זרעיתא דאסקית מארעא
2 דמצרים למימר : לחוד בכון אתרעיתי מכל זרעית ארעא על כן אסער עליכון ית כל
3 חוביכון : היהכון תרין כחדא אלהן אם אודמנו : היהום אריא בחורשא וצידא לית
4 ליה היתן גור אריון קליה ממדבועתיה אלהן אם אחד : התפול צפרא בקולא על
5 ארעא וצייד לית ליה היתשור קולא מן ארעא ומחד לא אחד :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sic dicit Dñs,Super tribus sceleribus Israel & super quatuor non condonabo 6
eis culpam, eò quòd vendiderint pro argento justos & pauperes, quò opes
possideant. Qui contemnunt quasi pulverem terræ, caput mendicorum, & 7
causam obscurorum pervertunt, & vir ac pater ejus divertunt ad puellam,ut
contaminent nomen sacrosanctum meum. Atque in lectulis pignoratis ac- 8
cumbunt, juxta omnes aras suas, vinúmque rapinæ bibunt in æde idolorum
suorum. Licet disperdiderim Amorrhæum à facie eorum, cujus celsitudo erat 9
qualis altitudo cedrorum, ac ipse robustus erat quasi quercus ; disperdidi ta-
men fructum ejus sursum, & radices ejus deorsum. Ego verò ascendere vos 10
feci de terra Ægypti, & deduxi vos per desertum quadraginta annis, ut hæ-
reditario jure terram Amorrhæi caperetis. Et suscitavi de filiis vestris Pro- 11
phetas, & de juvenibus vestris Doctores : nunquid non ita est filii Israel, di- 12
cit Dominus? Et in errorem impulistis Doctores vestros vino, & Prophetis
mandâstis dicentes, Ne vaticinemini prophetiam. Ecce ego adducam super 13
vos tribulationem quæ coarctabit vos in *loco vestro*, sicut coarctatur plaustrum
manipulis onustum. Itáque interibit domus refugii à veloce, & fortis non 14
roborabitur virtute sua, nec robustus salvabit animam suam. Et arcitenens 15
non consistet,& præpes pedibus suis non evadet, nec ascensor equorum salva- 16
bit animam suam. Nec non cordatus inter fortes, nudus & inermis fugiet in
illa die, ait Dominus.

CAP. III.

Suscipite verbum istud quod decrevit contra vos Dominus, filii Israel, ad- 1
versum omnem cognationem quam ascendere feci de terra Ægypti, dicens:
Tantùm vos elegi de omnibus terræ cognationibus : ideò visitabo contra vos 2
omnia peccata vestra. Nunquid unà duo iter facient nisi convenerint? Nun- 3
quid rugiet leo in sylva, præda illi deficiente? an extollet leonum catulus vo- 4
cem suam de accubitu suo, nisi apprehenderit? Nunquid cadet avis in la- 5
queum super terram, nullo imminente ei aucupe? nunquid solvetur laqueus
de terra, & arripiendo nihil prehenderit ?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܥܠ ܬܠܬܐ ܥܘܠ̈ܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ ܐܪܒܥܐ ܠܐ ܐܗܦܟ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܘ ܒܟܣܦܐ ܙܕܝܩܐ ܘܡܣܟܢܐ ܒܡܣܢܐ.
7 ܗܠܝܢ ܕܕܝܫܝܢ ܥܠ ܥܦܪܐ ܕܐܪܥܐ ܪ̈ܫܐ ܕܡܣܟܢ̈ܐ ܘܐܘܪܚܗܘܢ ܕܡܟܝ̈ܟܐ ܡܨܠܝܢ. ܘܓܒܪܐ ܘܐܒܘܗܝ ܥܠܝܢ ܠܘܬ ܛܠܝܬܐ ܚܕܐ ܐܝܟ ܕܢܛܢܦܘܢ ܫܡܐ ܕܩܘܕܫܝ.
8 ܘܥܠ ܢܚ̈ܬܐ ܡܫܟܢܝܢ ܐܣܝܪܝܢ ܡܣܬܡܟܝܢ ܠܘܬ ܟܠ ܡܕܒܚ. ܘܚܡܪܐ ܕܥܬܝܩܐ ܫܬܝܢ ܒܒܝܬ ܐܠܗܝܗܘܢ.
9 ܘܐܢܐ ܐܘܒܕܬ ܐܡܘܪܝܐ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܕܐܝܟ ܪܘܡܐ ܕܐܪ̈ܙܐ ܪܘܡܗ. ܘܥܫܝܢ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܠܘܛܐ. ܘܐܘܒܕܬ ܦܐܪ̈ܘܗܝ ܡܢ ܠܥܠ ܘܥܩܪ̈ܘܗܝ ܡܢ ܠܬܚܬ.
10 ܘܐܢܐ ܐܣܩܬܟܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܕܒܪܬܟܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܕܬܐܪܬܘܢ ܐܪܥܐ ܕܐܡܘܪܝ̈ܐ.
11 ܘܐܩܝܡܬ ܡܢ ܒܢܝ̈ܟܘܢ ܢܒܝ̈ܐ ܘܡܢ ܥܠܝܡܝ̈ܟܘܢ ܢܙܝܪ̈ܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܗܘܐ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
12 ܘܐܢܬܘܢ ܐܫܩܝܬܘܢ ܠܢܙܝܪ̈ܐ ܚܡܪܐ. ܘܠܢܒܝ̈ܐ ܦܩܕܬܘܢ ܘܐܡܪܬܘܢ ܠܐ ܬܬܢܒܘܢ.
13 ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܝܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܥܝܩܐ ܥܓܠܬܐ ܕܡܠܝܐ ܫܒܠ̈ܐ.
14 ܘܢܐܒܕ ܡܥܪܩܐ ܡܢ ܩܠܝܠܐ. ܘܚܝܠܬܢܐ ܠܐ ܢܚܝܠ ܚܝܠܗ. ܘܓܢܒܪܐ ܠܐ ܢܦܨܐ ܢܦܫܗ.
15 ܘܕܐܚܝܕ ܩܫܬܐ ܠܐ ܢܩܘܡ. ܘܩܠܝܠܐ ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ ܠܐ ܢܬܦܠܛ. ܘܪܟܒ ܣܘܣܝܐ ܠܐ ܢܦܨܐ ܢܦܫܗ.
16 ܘܕܐܠܝܨ ܠܒܗ ܒܓܢܒܪ̈ܐ ܥܪܛܠܝܐ ܢܥܪܘܩ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 ܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܡܠܠ ܡܪܝܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ ܟܠܗ ܫܪܒܬܐ ܕܐܣܩܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ ܟܕ ܐܡܪ.
2 ܠܚܘܕܝܟܘܢ ܝܕܥܬܟܘܢ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܫܪ̈ܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܥ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܝܟܘܢ.
3 ܕܠܡܐ ܐܙܠܝܢ ܬܪ̈ܝܢ ܐܟܚܕܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܘܝܘ.
4 ܕܠܡܐ ܢܗܡ ܐܪܝܐ ܒܥܒܐ ܟܕ ܠܝܬ ܠܗ ܛܪܦܐ. ܕܠܡܐ ܢܬܠ ܩܠܗ ܓܘܪܝܐ ܡܢ ܡܥܪܬܗ ܐܠܐ ܐܢ ܐܚܕ.
5 ܕܠܡܐ ܢܦܠ ܨܦܪܐ ܒܦܚܐ ܒܐܪܥܐ ܟܕ ܠܝܬ ܠܗ ܨܝܕܐ. ܕܠܡܐ ܢܣܩ ܦܚܐ ܡܢ ܐܪܥܐ ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܐܚܘܕ.

Sic dicit Dominus; Propter tria scelera Israelis, quartum non avertam ab eis. Quia ju- 6
stum pecuniâ vendunt, & pauperem pro calceis quibus terunt pulverem terræ; Exagi- 7
tant pauperes, & viam egenorum pervertunt; & vir cum patre suo eandem mulierem
adeunt ad contaminandum nomen sanctitatis meæ; Super vestes funibus accinge- 8
bantur ad latus cujuslibet altaris; & vinum
vetus bibebant in domo deorum suorum:
Quanvis ego perdiderim Amoræum à con- 9
spectu eorum, cujus altitudo par erat altitudini cedri, & durus erat ut quercus; perdiderim fructus ejus supernè, & radices ejus infernè: Et ego eduxerim vos è terra Ægy- 10
pti, rexerimque vos per desertum quadraginta annos, & adduxerim vos ad locum
istum, ut possideretis terram Amoræorum:
Et suscitaverim è filiis vestris prophetas, & 11
Nazaræos è juvenibus vestris. Annon hæc ita
sunt filii Israelis, dicit Dominus? Vos au- 12
tem Nazaræis bibendum dedistis vinum, &
prophetis præcepistis ne prophetarent: Ecce 13
ego sub vobis comprimam, ut comprimit
plaustrum plenum aristis: Et peribit cursus 14
à veloci; & qui robustus est, vires ejus non
sustinebunt; & qui gigas est, non eripiet seipsum: Sagittarius non subsistet, cursu celer 15
non evadet, eques non liberabit seipsum:
Et qui generosus est animo ceu gigas, nudus 16
fugiet eo die, dicit Dominus.

CAP. III.

Audite verbum istud quod locutus est Do- 1
minus de vobis filii Israelis, de tota familia
quam extraxi de terra Ægypti, Dicendo; 2
Duntaxat vos agnovi ex omnibus gentibus &
ex omnibus terræ nationibus: idcircò visitabo in vobis omnia scelera vestra. Num irent 3
duo simul, nisi convenirent? An rugiret leo 4
in sylva, dum nulla adesset præda? an attolleret vocem suam leo è lustro suo, nisi prædâ
captâ? Num caderet avis in laqueum in ter- 5
ra fine aucupe? an exiliret laqueus è terra, &
caperet?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * هكذا يقول الرب على ثلاث ذنوب اسرايل • وعلى الرابع لا اصرفه عنه • من اجل انهم باعوا
7 الصديق بالفضة والفقير المشي على تراب الارض من اجل الاحذية * ومعوا رووس المساكين
واضالوا طريق المتواضعين • وابن وابوه دخلا الى جارية هي بعينها • كي يدنسا ناموس الههم
8 * ربطوا ثيابهم بحبال • صنعوا حجابا بجانب المذبح • وشربوا خمرا من المناعي في بيت الههم
9 * وانا نزعت الاموراني من وجههم • الذي كان كارتفاع الارز ارتفاعه • وقويه كان
10 كالبلوطة • ويبست ثمرته من فوق • واصوله من تحت * وانا اصعدتكم من ارض مصر
11 واحطت بكم في البرية اربعين سنة • لترثوا ارض الاموراينين * واقمت من ابنائكم
انبياء • ومن شبانكم مقدسا • هل هذا لم يكن يا بني اسرايل يقول الرب
12 * وسقيتم المقدسين خمرا • وامرتم الانبياء قايلين لا تتنبوا * لاجل هذا ها انا اعرج
14 عليكم كما يعرج العجلة المملوه قصبا * ويهلكون بالهرب من السريع • والقوي لا يبلغ
16 قوته • والمحارب لا يخلص نفسه * ويجد قلبه في مقدرات • والعريان يهرب في ذلك اليوم
يقول الرب •

• الفصل الثالث •

1 * اسمعوا هذا القول الذي تكلم الرب عليكم به يا بيت اسرايل • وعلى كل القبيلة التي
2 اصعدتها من مصر * قايلا • اياكم عرفت من جميع قبايل الارض • لاجل هذا انتقم منكم
3 جميع خطاياكم * اينطلق اثنان معا بالكلية ان لم يعرفا بعضهما بعضا * ايزار الاسد من
الغابة اذا لم يكن له فريسة • ايعطي الشبل صوته من عرينه بالكلية ان لم يخطف شيا •
5 * ايسقط طير على الارض من غير فانص • ايطفر الفخ على الارض من غير ان يضبط شيا •

Sic ait Dominus de tribus criminibus Israelis, quod autem ad quartum, non avertam illud ab eo. Quia justum pecuniâ 6
vendiderunt, & pauperem ambulantem
super terræ pulverem, pro calceis. Baculis 7
tutuderunt capita pauperum; & perverterunt viam humilium: & filius ac pater
ejus ingressi sunt ad puellam eandemmetipsam, ut profanarent legem Dei sui:
Vestes suas funibus ligaverunt, fecerunt 8
velum ad latus altaris, & biberunt vinum
ex fallaciis in domo Dei sui: Quum ego 9
abstulissem Amoræum à conspectu eorum, cujus proceritas par erat altitudini cedri, quique fortis erat ut quercus; & arefecissem fructum ejus supernè, & radices
ejus infernè: Ego etiam eduxissem vos 10
è terra Ægypti, & circumduxissem vos per desertum quadraginta annos, ut possideretis terram Amoræorum: Et accepissem è filiis vestris prophetas, & 11
è juvenibus vestris sanctificationem. Annon hæc fuerunt O filii Israelis, ait
Dominus? Vos autem propinâstis vi- 12
num sanctificatis, & prophetis præcepistis dicentes; Ne vaticinemini: Propter- 13
ea ecce ego volutor subter vos quemadmodum volutatur plaustrum plenum arundinibus. Et peribitis fugientes à celeri, 14
& robustus non obtinebit vires suas, &
bellator non servabit seipsum, Imò vix 16
reperiet cor suum; & qui nudus fuerit, fugiet eo die, dicit Dominus.

CAP. III.

Audite sermonem istum quem locutus 1
est Dominus de vobis O domus Israelis, deque tota familia quam eduxi de terra
Ægypti, Dicens; Vos cognovi ex omni- 2
bus terræ gentibus; ideirco ulciscar à vobis omnia peccata vestra. An duo omni- 3
no simul irent, nisi alter alterū cognosceret? An rugiret leo è sylva cùm nulla fu- 4
erit ei præda? an prorsus ederet leunculus vocem suam è lustro suo, nisi aliquid rapuerit? An caderet avis super terram sine 5
aucupe? an resiliret laqueus super terram, nisi ceperit aliquid?

עמוס: ד

Num ? expavescent non populus & ,civitate in tuba clangetur Nunquid
6 אם־יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו אם
non Quia ? fecerit non Dominus & , civitate in malum erit
7 תהיה רעה בעיר ויהוה לא עשה : כי לא
suū secretum revelaverit nisi ; verbum Dominus Dominus faciet
יעשה אדני יהוה דבר כי אם־גלה סודו
? timebit non quis , rugiit Leo .prophetas suos servos ad
8 אל־עבדיו הנביאים: אריה שאג מי לא יירא
Promulgate ? prophetabit non quis ,est locutus Dominus Dominus
9 אדני יהוה דבר מי לא ינבא : השמיעו
: Ægypti terra in ædes super & , Asdod in ædes super
על־ארמנות באשדוד ועל־ארמנות בארץ מצרים
contritiones videte & ,Someron montes super vos Congregate : dicite &
ואמרו האספו על־הרי שמרון וראו מהומת
nescierunt Et .ejus medio in oppressos & , ejus medio in multas
10 רבות בתוכה ועשוקים בקרבה : ולא־ידעו
prædam & ,rapinam recondentes : Dominus dixit , rectum facere
עשות־נכחה נאם־יהוה האוצרים חמס ושד
,tribulatio ,Deus Dominus dixit sic Propterea .suis ædibus in
11 בארמנותיהם: לכן כה אמר אדני יהוה צר
diripientur &,tuā fortitudinē te à faciet descēdere & : terram circum &
וסביב הארץ והוריד ממך עזך ונבזו
ore de pastor eruat Quomodo :Dominus dixit Sic .tuæ ædes
12 ארמנותיך: כה אמר יהוה כאשר יציל הרעה מפי
Israel filii eruentur sic : auris tenerum vel , crura duo leonis
הארי שתי כרעים או בדל־אזן כן ינצלו בני ישראל
.strati angulo in & , lecti angulo in Someron in habitantes
הישבים בשמרון בפאת מטה ובדמשק ערש :
Dominus Dominus dixit : Jahacob domo in facite contestari & , Audite
13 שמעו והעידו בבית יעקב נאם־אדני יהוה
Israel prævaricationes me visitare die in Quia .exercituum Deus
14 אלהי הצבאות : כי ביום פקדי פשעי־ישראל
amputabuntur & , el--Beth altaria super visitabo & : eum super
עליו ופקדתי על־מזבחות בית־אל ונגדעו
domum faciam percutere Et .terram in cadent & , altaris cornua
15 קרנות המזבח ונפלו לארץ : והכיתי בית־
domus deficient & ,dentis domus peribunt & : æstatis domo super , hyemis
החרף על־בית הקיץ ואבדו בתי השן וספו בתים
.Dominus dixit : multæ
רבים נאם־יהוה :

CAP. IV. ד

,Someron monte in quæ , Basan vaccæ hoc verbum Audite
1 שמעו הדבר הזה פרות הבשן אשר בהר שמרון
: suis dominis dicentes : egenos allidentes , pauperes opprimentes
העשקות דלים הרצצות אביונים האמרת לאדניהם
DOMINUS Dominus Juravit .bibemus & , Affer
2 הביאה ונשתה : נשבע אדני יהוה
vos tollet & : vos super venientes dies ecce quia : sua sanctitate in
בקדשו כי הנה ימים באים עליכם ונשא אתכם
interruptiones Et .piscis ollis in vestrā posteritatem & , spinis in
3 בצנות ואחריתכן בסירות דוגה : ופרצים
dixit , palatium facietis projicere & : eam contra unaquæque exibitis
תצאנה אשה נגדה והשלכתנה ההרמונה נאם
Ghilghal prævaricamini & , el--Beth Venite .DOMINUS
4 יהוה : באו בית־אל ופשעו הגלגל
tribus , vestra sacrificia manè afferte & : prævaricandū ad multiplicate
הרבו לפשע והביאו לבקר זבחיכם לשלשת
.vestras decimas diebus
ימים מעשרתיכם :

Versio VULG. LAT.

6 Si clanget tuba in civitate, & po-
pulus non expavescet ? si erit ma-
lum in civitate, quod Dominus
7 non fecerit ? Quia non facit Do-
minus Deus verbum, nisi revela-
verit secretū suum ad servos suos
8 prophetas. Leo rugiet, quis non
timebit ? Dominus Deus locutus
9 est, quis non prophetabit ? Au-
ditum facite in ædibus Azoti, &
in ædibus terræ Ægypti : & dici-
te ; Congregamini super montes
Samariæ, & videte insanias mul-
tas in medio ejus, & calumniam
10 patientes in penetralibus ejus. Et
nescierunt facere rectū, dicit Do-
minus, thesaurizantes iniquitatem
11 & rapinas in ædibus suis. Pro-
pterea hæc dicit Dominus Deus ;
Tribulabitur, & circuietur terra :
& detrahetur ex te fortitudo tua,
12 & diripientur ædes tuæ. Hæc di-
cit Dominus ; Quomodò si eruat
pastor de ore leonis duo crura,
aut extremum auriculæ : sic eru-
entur filii Israel, qui habitant in
Samaria in plaga lectuli, & in
13 Damasci grabato. Audite , &
contestamini in domo Jacob, di-
cit Dominus Deus exercituum :
14 Quia in die cùm visitare cœpe-
ro prævaricationes Israel, super
eum visitabo, & super altaria Be-
thel : & amputabuntur cornua
15 altaris, & cadent in terram. Et
percutiam domum hyemalem cū
domo æstiva : & peribunt domus
eburneæ , & dissipabuntur ædes
multæ, dicit Dominus.

CAP. IV.

1 Audite verbū hoc, vaccæ pin-
gues, quæ estis in monte Samariæ :
quæ calumniam facitis egenis, &
confringitis pauperes : quæ dici-
tis dominis vestris ; Afferte, &
2 bibemus. Juravit Dominus Deus
in Sancto suo : quia ecce dies ve-
nient super vos, & levabunt vos
in contis, & reliquias vestras in
3 ollis ferventibus. Et per apertu-
ras exibitis altera contra alteram,
& projiciemini in Armon, dicit
4 Dominus. Venite ad Bethel, &
impiè agite : ad Galgalam, &
multiplicate prævaricationem: &
afferte manè victimas vestras, tri-
bus diebus decimas vestras.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Εἰ φωνήσει σάλπιγξ ἐν πόλει, καὶ λαὸς οὐ
πτοηθήσεται; εἰ ἔσται κακία ἐν πόλει ἣν
7 κύριος οὐκ ἐποίησεν; Διότι οὐ μὴ ποιήσῃ
κύριος ὁ θεὸς πρᾶγμα, ἐὰν μὴ ἀποκαλύ-
ψῃ παιδείαν (*) πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς
8 προφήτας. Λέων ἐρεύξεται, καὶ τίς οὐ φο-
βηθήσεται; κύριος ὁ θεὸς ἐλάλησε, καὶ
9 τίς οὐ προφητεύσει; Ἀναγγείλατε χώραις
ἐν Ἀσσυρίοις, καὶ ἐπὶ τὰς χώρας (α) τῆς
Αἰγύπτου, καὶ εἴπατε, Συνάχθητε ἐπὶ τὸ
ὄρος Σαμαρείας, καὶ ἴδετε θαυμαστὰ πολ-
λὰ ἐν μέσῳ αὐτῆς, (β) καὶ καταδυναστείαν
10 τὴν ἐν αὐτῇ. Καὶ οὐκ ἔγνω ἃ ἔσται (γ) ἐν-
αντίον αὐτῆς, λέγει κύριος. οἱ θησαυρί-
ζοντες ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐν ταῖς
11 χώραις αὐτῶν. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος ὁ θεός, Τύρος κυκλόθεν ἡ γῆ σου
ἐρημωθήσεται, καὶ κατάξει ἐκ σοῦ ἰσχύν
σου, καὶ διαρπαγήσονται αἱ χῶραί σου.
12 Τάδε λέγει κύριος, Ὃν τρόπον ὅταν ἐκ-
σπάσῃ ὁ ποιμὴν ἐκ στόματος τοῦ λέοντος
δύο σκέλη ἢ λοβὸν ὠτίου, οὕτως ἐκσπασθή-
σονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν
Σαμαρείᾳ κατέναντι (δ) τῆς φυλῆς, καὶ ἐν
13 Δαμασκῷ. Ἱερεῖς ἀκούσατε, καὶ ἐπιμαρτύρασθε
τῷ οἴκῳ Ἰακώβ, λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ
14 παντοκράτωρ. Διότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν
(ε) ἐκδικῶ ἀσεβείας τοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτόν,
καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια Βαιθήλ·
καὶ κατασκαφήσεται τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστη-
15 ρίου, καὶ πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν. Συγχεῶ
καὶ πατάξω τὸν οἶκον τὸν περίπτερον ἐπὶ
τὸν οἶκον τὸν θερινόν, καὶ ἀπολοῦνται οἶκοι ἐλεφάν-
τινοι, καὶ προστεθήσονται (ζ) ἕτεροι οἶκοι πολ-
λοί, λέγει κύριος.

Si clanget tuba in civitate, &
populus non timebit ? Si erit
(c) malitia in urbe, quam Domi-
nus non fecit ? Quia non faciet 7
Dominus Deus aliquid, nisi re-
velaverit (d) eruditionem [suam]
ad servos suos prophetas. Leo 8
rugiet : & quis non timebit ?
Dominus Deus loquutus est : &
quis non prophetabit ? Annun- 9
tiate regionibus in Assyria, &
ad regiones Ægypti, & dicite ;
Congregamini super montem Sa-
mariæ : & videte mirabilia
multa in medio ejus, & oppressio-
nem, (e) quæ in ea. Et igno- 10
raverunt, quæ futura sunt coram ea,
dicit Dominus : qui thesaurizant
iniquitatem, & (f) miseriam in
regionibus suis. Propterea hæc 11
dicit Dominus Deus ; (g) Tyrus
in circuitu terra tua deserta
erit : & detrahet de te fortitu-
dinem tuam : & diripientur re-
giones tuæ. Hæc dicit Dominus ; 12
Quomodò si avellat pastor de
ore leonis duo crura, aut extre-
mum auriculæ ; sic avellentur
filii Israel, qui habitant in Sa-
maria contra tribum, & in Da-
masco. (b) Sacerdotes, audite, & 13
contestamini domum Jacob, dicit
Dominus Deus omnipotens.
Quia in die, quâ ulciscar impie- 14
tates Israel super eum ; ulciscar
& super altaria Bethel. Et suf-
fodientur cornua altaris, & ca-
dent super terram. Confundam, 15
& percutiam domum (i) pinna-
tam super domum æstivam : &
peribunt domus eburneæ : & ad-
jicientur domus aliæ multæ, dicit
Dominus.

MS. A. (*) αὐτοῦ πρὸς (α) Αἰγύπτου, (β) καὶ τὴν καταδυναστείαν (γ) ἐν αὐτῇ, λέγει (δ) φυλῆς, (ε) ἐκδικήσω ἀσέβειαν (ζ) οἶκοι ἕτεροι πολλοί,

ΚΕΦ. Δ'.

1 Ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον δαμάλεις τῆς
Βασανίτιδος, αἱ ἐν τῷ ὄρει τῆς Σα-
μαρείας, αἱ καταδυναστεύουσαι (α) πτωχούς,
καὶ καταπατοῦσαι (β) πένητας, αἱ λέγουσαι
τοῖς κυρίοις αὐτῶν, Ἐπίδοτε ἡμῖν ὅπως
2 πίωμεν. Ὀμνύει κύριος κατὰ τῶν ἁγίων
αὐτοῦ, (γ) διότι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται ἐφ'
ὑμᾶς, καὶ λήψονται ὑμᾶς ἐν ὅπλοις, καὶ τοὺς
μεθ' ὑμῶν εἰς (δ) λέβητας ὑποκαιομένους
3 ἐμβαλοῦσιν ἔμπυροι λοιμοί, Καὶ ἐξενε-
χθήσεσθε γυμναὶ κατέναντι ἀλλήλων, καὶ
ἀπορριφήσεσθε εἰς τὸ ὄρος τὸ (ε) Ῥομμάν,
4 λέγει κύριος. Εἰσήλθετε εἰς Βαιθήλ, καὶ
(ζ) ἠσεβήσατε, καὶ εἰς Γάλγαλα ἐπληθύνατε
τοῦ ἀσεβῆσαι· καὶ ἠνέγκατε εἰς τὸ πρωῒ θυσί-
ας ὑμῶν, εἰς τὴν τριημερίαν τὰ ἐπιδέκατα
ὑμῶν.

CAP. IV.

Audite verbum hoc (a) vac-
cæ Basanitidis, quæ estis in mon-
te Samariæ, quæ opprimitis pau-
peres, & conculcatis egenos, quæ
dicitis dominis vestris, Date no-
bis, ut bibamus. Jurat Domi- 2
nus per (b) Sanctos suos, quo-
niam ecce dies veniunt super
vos : & tollent vos in (c) armis,
& eos, qui vobiscum sunt, (d) in
ollas succensas injicient (e) fer-
ventes, pestilentes : Et ejiciemini 3
nudæ contra invicem : et pro-
jiciemini in montem (f) Remman,
dicit Dominus. Introistis in 4
Bethel, et impie egistis : et in
Galgala multiplicastis impie
agere : & intulistis mane ho-
stias vestras, in (g) triduum
decimas vestras.

MS.A. (α) πένητας, (β) πτωχούς, (γ) ὅτι (δ) λέβητας ἔμπυροι (ε) Ῥεμμάν, λέγει κύριος ὁ θεός. (ζ) ἠνομήσατε,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 אם יתקע שופרא בקרתא בלא זמניה ועמא די בה לא יזועון אם תהי בישתא בקרתא
7 ומן קדם יי לא אתעבדת : ארי לא כשרין פתגמין דמתעבדין מן קדם יי אלהים אלהן
8 גלא רזיה לעבדוהי נביא : אריה נהים מן לא ידחל יי אלהים מליל מן לא יקבל
9 נבואתא : בסרו על ברנית באשדוד ועל ברנית בארעא דמצרים ואמרו אתכנשו
10 על טורי שמרון וחזו שגושיא סגיאן בגוה ואנוסין בגוה : ולא ידעין למעבד אוריתא
11 אמר יי די מלן אוצריהון חטוף ובזא בברניתהון : בכן כדנן אמר יי אלהים עקא
12 תקיפא לארעא ויבטל מנך תוקפיך ויתבזון ברניתיך: כדנן אמר יי כמא דמשיב רעיא
מפומא דאריא תרתין כרעין או חסחוס דאודן כן ישתזבון בני ישראל דיתבין
13 בשמרון בתקוף שולטן ועל דמשק רחיצין : קבילו ואסהידו בבית יעקב אמר יי
14 אלהים אלהי צבאות : ארי ביום אסערותי חובי ישראל עלוהי ואסער על דפלחין
15 לאגוריא בבית אל ויתקטפון קרנת אגורא ויפלון לארעא : ואמחי בית סתוא על בית
קיטא ויבדון בתין דמכבשין בשן דפיל ויסופון בתין סגיאין אמר יי :

ד

1 קבילו פתגמא הדין עתירי נכסיא דבטורא דשמרון דעשקין מסכניא ואנסין חשיכיא
2 דאמרין לרבוניהון אשלטונא ונבוז : קים יי אלהים במימריה בקודשיה ארי הא יומיא
3 אתן עליכון ויטלון יתכון עממיא על תריסיהון ובנתכון בדוגית צידין : ויתרעון
עליכון שורא ויפקון יתכון כנישין גבר לקבליה ויגלון יתהון להלאה מן טורי הרמיני
4 אמר יי: אתו לבית אל ומרדו בגלגלא אסגיאו למחטי ומיתן לצפרא דבחיכון לתלתא
יומין מעסרתכון :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

An clangetur tuba in civitate extra suum tempus; quin popul° qui in ea est, non 6
contremiscat ? num erit afflictio in civitate, quæ à Domino non sit facta? Quo- 7
niam haud rectè res fieri Dño Deo videreptur, nisi revelaret secretum suum
servis suis prophetis. Leone rugiente quis non timebit ? Dño Deo loquente 8
quis non suscipiet prophetiam ? Annuntiate in palatiis Azoti & in prætoriis 9
terræ Ægypti, & dicite: Congregamini super montes Samariæ, & videte con-
turbationes ingentes in medio ejus, & oppressores intra eam. Certè nesciunt 10
exequi legem, ait Domin°, cùm impleant cellaria sua rapina, atque prædam in
ædib° suis [*recondant*.] Quamobrem sic dicit Dñs De° : Tribulatio gravis erit in 11
terra, quæ abolebit à te fortitudinem tuam, & ædes tuæ diripientur. Hæc dicit 12
Domin° : Quemadmodum erueret pastor de ore leonis duo crura, aut extre-
mum auriculæ : sic liberabuntur filii Israel qui habitant in Samaria, in fortitu-
dine potestatis, & in Damasco innitentes. Audite & protestamini in domo Ja- 13
hacob, ait Domin° De° exercituum. Quia in die qua visitavero peccata Israel 14
contra eum, visitabo quoque super colentes in altaribus Bethel, & succidentur
cornua *altaris*, & cadent in terram. Et percutiam domum hyemalem cum do- 15
mo æstivali, & peribunt domus quæ stratæ sunt ebore, & dissipabuntur do-
mus multæ, ait Dominus.

CAP. IV.

Audite sententiam istam divites substantiarum qui estis in monte 1
Samariæ, qui vim infertis egenis, opprimitisque pauperes : qui dicunt
principibus suis : *Facite nobis potestatem*, ut diripiamus. Juravit Dominus 2
Deus *in verbo suo* per sanctitatem suam, quòd ecce dies venient super vos
& tollent vos populi super scuta sua, & filias vestras in scapha piscato-
rum. Et confringent super vos murum, & educent vos *collectos* singuli 3
ante se, & transferent vos ultra montes Armeniæ, dicit Dominus. Venerunt 4
ad Bethel, & prævaricati sunt ; in Galgal multiplicarunt peccare, sed offertis
manè victimas vestras, in tribus diebus decimas vestras.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Num clangeretur buccina in urbe, & popu- 6
lus non trepidaret? an contingeret calamitas
in urbe, quam Dominus non causaret? Neq; 7
enim facit Dominus dominorum quicquam,
nisi cùm revelaverit secretum suum servis suis
prophetis. Leo rugivit, quis non paveat? 8
Dominus dominorum locutus est, quis non
prophetet? Promulgate super palatia As- 9
dodis, & super palatia terræ Ægypti, ac dici-
te; Congregamini omnes ad montem Sama-
riæ, & videte tumultum plurimum qui in ea
est, & oppressionem quæ est in ipsa: Atta- 10
men ignorant arguere, dicit Dominus, & vio-
lentiam rapinamque condunt in palatiis suis.
Etenim sic dicit Dominus; Angustia circun- 11
dabit terram, & labetur ex ea robur ejus, &
diripientur palatia ejus. Sic dicit Dominus;
Quemadmodum eruit pastor ex ore leonis duo 12
crura aut extremum auris, ita vindicabuntur
filii Israelis qui commorantur in Samaria, ba-
culo subitò & populo Damasceno. Audite, 13
& testamini in domo Jacobi, dicit Dominus
dominorum potentissimus, Deus Israelis;
Quòd quâ die visitabo scelus Israelis contra 14
ipsum, visitabo altaria Beth-il, & resecabun-
tur cornua altarium, & cadent in terram:
Et destruam ædem hyemalem cum æde æstiva- 15
li: & peribunt domus eburneæ, & deficient
domus permultæ, dicit Dominus.

CAP. IV.

Audite verbū istud O vaccæ Baisanis, quæ 1
estis in monte Samariæ, quæ opprimitis pau-
peres, vexatis egenos, & dicitis dominis ve-
stris, Afferte nobis ut bibamus. Juravit Do- 2
minus dominorum per sanctitatem suam, quòd
ecce dies supervenient vobis, quibus tollent
vos armis, & finē vestrum cacabo piscatorū:
Et ad rupturam accurret mulier *quaque* ante 3
se, projicientque se ad montem Armeniæ, di-
cit Dominus. Ingredimini in Beth-el, & per- 4
fidè agite; & in Galgala multiplicate perfidi-
am: afferte manè sacrificia vestra, & tertio
quoque die decimas ve-
stras.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 أصوت بوق في مدينة فلا يفلع الشعب . أيكون بلاء في مدينة لم يصنعه الرب * من
7 أجل انه لا يصنع الرب الاله امرا ان لم يكشف التاديب لعبيده الانبياء * الاسد يزار فمن
8 ذا لا يخاف . الرب الاله تكلم فمن ذا لا يتنبى * اخبروا الكور في الموصليين وعلى كور
9 مصر . وقولوا اجتمعوا على جبل سامرن . وانظروا عجايب كثيرة في وسطها . والتسلط
10 الذي فيها * ولم تعلم ما يكون امامها يقول الرب . الذين يكنزون ظلما وشقوة في
11 كورهم * لاجل هذا هكذا يقول الرب الاله . يا صور والارض التي من حولك تخرب . وتزول
12 عنك قوتك . وتخطف كورك * هكذا يقول الرب . كما يخرج الراعي من فم الاسد ساقين
او شحمة اذن . هكذا يخرجون بنو اسرائيل السكان في سامرن . امام القبيلة التي بدمشق .
13 اسمعوا ايها الكهنة . واشهدوا لبيت يعقوب يقول الرب الاله الضابط الكل * من اجل انه
14 في اليوم اذ اقضي بنفاق اسرائيل عليه . واقضي على مذابح بيت ايل . ويهدم قرون
15 المذبح . ويسقط على الارض * اخلط واضرب البيت الشتوي على البيت الصيفي . وتهلك
البيوت العاجية . ويسزاد بيوت اخر كثيرة يقول الرب .

. الفصل الرابع . الاصحاح التاسع . وهو الثاني من النبوة .

1 اسمعوا هذا القول يا جودرات البيسانية اللاتي في جبل سامرن . المتقويات على الفقير
2 والكايسات المساكين القايلات لاربابهن . اعطونا كي نشرب * يقسم الرب بقديسيه
من اجل انه ها ايام تاتي عليكم . وياخذونكم بالاسلحة والذين معكم . المحرقين
3 المفسدون في المراجل * ويساقون عراة تجاه بعضكم البعض . ويطرحون على جبل الرامة
4 يقول الرب الاله * دخلتم الى بيت ايل واثمتم . والى الجلجال اكثرتم لتنافقوا . وقدمتم
بالغداة ذبايحكم . لثلاثة ايام اعشاركم .

An sonum ederet buccina in urbe, & 6
non extimeret populus? an accideret in-
fortunium in urbe, quod non fecerit Do-
minus? Non enim facit Dominus Deus 7
quicquam, nisi revelaverit punitionem
servis suis prophetis. Leone rugiente quis 8
non formidet? Domino Deo loquente
quis non vaticinetur? Annuntiate regi- 9
onibus inter Assyrios, & regionibus Æ-
gypti, ac dicite; Congregamini super
montem Samariæ, & videte miracula
multa in medio ejus, & tyrannidem quæ
in ipsa est: Attamen ignorat quid futu- 10
rum sit ante ipsam, dicit Dominus: qui
thesaurizant impietatem & miseriam
in regionibus suis. Propterea sic ait Do- 11
minus Deus; O Tyre, ut & terra quæ
circa te est, vastaberis; abscedet à te
robur tuum, & regiones tuæ diripientur.
Sic ait Dominus; Quemadmodum ex- 12
trahit pastor ex ore leonis duo crura,
aut auris auriculam, ita extrahentur filii
Israelis habitantes in Samaria coram
familia quæ est in Damasco. Audite O 13
sacerdotes, & contestamini domum Ja-
cobi, dicit Dominus Deus omnitenens;
Quòd eo die quo judicavero impieta- 14
tem Israelis adversùs eum, judicabo
etiam altaria Beth-il, & destruentur
cornua altaris, & corruent super ter-
ram: Confundam & allidam domum 15
hyemalem ad domum æstivam; & peri-
bunt domus eburneæ, & adjicientur do-
mus aliæ permultæ, dicit Dominus.

CAP. IV.

Textus nonus, hujus autem Pro-
phetiæ secundus.

Audite sermonem istum O juvencæ 1
Basanitides quæ estis in monte Samariæ,
quæ vim infertis inopi, quæ conculca-
tis pauperes, quæ dicitis dominis ve-
stris, Date nobis ut bibamus. Jurat 2
Dominus per sanctos suos, quòd
ecce dies venturi sunt super vos, quibus
capient vos armis & eos qui vobiscum
sunt, qui comburunt, qui corrumpunt in
lebetibus: Et nudi abducemini alter 3
coram altero, & projiciemini super
montem Ramæ, dicit Dominus Deus. In- 4
gressi estis in Beth-il, & crimen commi-
sistis, & in Galgale multiplicâstis impiè
agere: obtulistis manè victimas vestras,
tertio quoque die decimas vestras;

עמוס : ה

: *prom: igate* voluntaria , vocate & ,confessionem fermento de adole Et
5 וקטר מחמץ תודה וקראו נדבות השמיעו
etiam Et .*Dominus* Dominus dixit , Israel filii dilexistis sic quia
6 כי כן אהבתם בני ישראל נאם אדני יהוה : וגם
defectum & ,vestris urbibus cunctis in dentium munditiē vobis dedi ego
אני נתתי לכם נקיון שנים בכל־עריכם וחסר
dixit ,me ad estis reversi non & : vestris locis cunctis in panis
לחם בכל מקומתיכם ולא־שבתם עדי נאם־
adhuc *in* , imbrem vobis à prohibui ego etiam Et .Dominus
7 יהוה : וגם אנכי מנעתי מכם את־הגשם בעוד
,unam civitatem super faciam pluere & ,messem ad menses tres
שלשה חדשים לקציר והמטרתי על־עיר אחת
,compluetur una pars : faciam pluere non *unam* civitatem super &
ועל־עיר אחת לא אמטיר חלקה אחת תמטר
Et semovebunt .arescet , *eam super* pluet non quam pars &
8 וחלקה אשר־לא־תמטיר עליה תיבש : ונעו
non & ,aquam *bibendum ad* ,unam civitatem ad civitates tres duæ
שתים שלוש ערים אל־עיר אחת לשתות מים ולא
Percussi .Dominus dixit ,me ad estis reversi non & : satiabuntur
9 ישבעו ולא־שבתם עדי נאם־יהוה : הכיתי
,vestras vineas &,vestros hortos *multiplicando*,rubigine in &,*uredine in* vos
אתכם בשדפון ובירקון הרבות גנותיכם וכרמיכם
,me ad redistis non & : *Gbezam comedet* vestra oliveta & ,vestra ficeta &
ותאניכם וזיתיכם יאכל הגזם ולא־שבתם עדי
, Ægypti via in pestilentiam vos in Misi .Dominus dixit
10 נאם־יהוה : שלחתי בכם דבר בדרך מצרים
: vestrorum equorum captivitate cum ,vestros *electos* gladio *in* occidi
הרגתי בחרב בחוריכם עם שבי סוסיכם
non & ; *vestrum nasum* in & vestrorum castrorum fœtorem feci ascendere &
ואעלה באש מחניכם ובאפכם ולא־
subversionem secundum vos *in* Subverti .Dominus dixit ,me ad redistis
11 שבתם עדי נאם־יהוה : הפכתי בכם כמהפכת
erutus torris sicut fuistis & ,Hamorah & , Sedom *Dei*
אלהים את־סדם ואת־עמרה ותהיו כאוד מצל
sic Quapropter .Dominus dixit ,me ad redistis non & : incendio de
12 משרפה ולא־שבתם עדי נאם־יהוה : לכן כה
teipsum præpara ,tibi faciam hoc quod eo pro : Israel tibi faciam
אעשה־לך ישראל עקב כי־זאת אעשה־לך הכון
creans & ,montes *formans* ecce Quia .Israel tui Dei occursum in
13 לקראת־אלהיך ישראל : כי הנה יוצר הרים וברא
,auroram *faciens* ,ejus *meditatio* quid homini *annuntians* & ,ventum
רוח ומגיד לאדם מה־שחו עשה שחר
Deus Dominus : terræ excelsa super *calcans* & ; *obscuritatem*
עיפה ודרך על־במתי ארץ יהוה אלהי־
.ejus nomen exercituum
צבאות שמו :

CAP. V. ה

lamentum vos super *tollens ego* quod ,hoc verbum Audite
1 שמעו את־הדבר הזה אשר אנכי נשא עליכם קינה
: Israel virgo *surgere* addet non ,Cecidit .Israel domus
2 בית ישראל : נפלה לא־תוסיף קום בתולת ישראל
dixit sic Quia .eam *suscitans* non ,suam *humum* super *est derelicta*
3 נטשה על־אדמתה אין מקימה : כי כה אמר
: centum faciet dimittere ,mille *prodiens Urbe* : *Dominus* Dominus
אדני יהוה העיר היצאת אלף תשאיר מאה
Quia .Israel domui decem faciet relinquere ,centum *prodiens* &
4 והיוצאת מאה תשאיר עשרה לבית ישראל : כי
.vivetis & ,me Quærite : Israel domui Dominus dixit sic
כה אמר יהוה לבית ישראל דרשוני וחיו :

Versio VULG. LAT.

5 Et sacrificate de fermentato laudem : & vocate voluntarias oblationes,& annuntiate : sic enim voluistis, filii Israel, dicit Dñs De°.
6 Unde & ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris, & indigentiam panum in omnibus locis vestris: & non estis reversi ad me, dicit Dominus.
7 Ego quoque prohibui à vobis imbrem, cùm adhuc tres menses superessent usque ad messem : & plui super unam civitatem,& super alteram civitatem non plui : pars una compluta est ; & pars,
8 super quam non plui, aruit. Et venerunt duæ & tres civitates ad unam civitatē ut biberent aquā, & non sunt satiatæ : & non red-
9 istis ad me, dicit Dominus. Percussi vos in vento urente, & in aurugine, multitudinem hortorum vestrorum, & vinearum vestrarum : oliveta vestra, & ficeta vestra comēdit eruca: & non red-
10 istis ad me, dicit Dñs. Misi in vos mortem in via Ægypti, percussi in gladio juvenes vestros, usque ad captivitatem equorum vestrorum : & ascendere feci putredinem castrorū vestrorum in nares vestras : & non redistis ad me,
11 dicit Dominus. Subverti vos, sicut subvertit Deus Sodomam & Gomorrhā, & facti estis quasi torris raptus ab incendio: et non red-
12 istis ad me, dicit Dñs. Quapropter hæc faciam tibi, Israel : postquàm autem hæc fecero tibi, præparare
13 in occursum Dei tui, Israel. Quia ecce formans montes, & creans ventum, & annuntians homini eloquium suum, faciens matutinam nebulam, & gradiens super excelsa terræ : Dominus Deus exercituum nomen ejus.

CAP. V.

1 Audite verbum istud, quod ego levo super vos planctum : Domus Israel cecidit, & non adjiciet ut
2 resurgat. Virgo Israel projecta est in terram suam, non est qui susci-
3 tet eam. Quia hæc dicit Dominus Deus ; Urbs de qua egrediebantur mille, relinquentur in ea centum : & de qua egrediebantur centum, relinquentur in ea
4 decem in domo Israel. Quia hæc dicit Dominus domui Israel ; Quærite me, & vivetis.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἀνέγνωσαν ἔξω νόμον, καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίας. (η) ἀναγγείλατε, ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, λέγει (θ) κύριος.
6 Καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ὑμῶν, καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν (ι) πᾶσι τοῖς τόποις ὑμῶν· καὶ οὐκ
7 ἐπεστρέψατε πρός με, λέγει κύριος. Καὶ ἐγὼ ἀνέσχον ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγητοῦ, καὶ βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν, ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω· μερὶς μία βραχήσεται, καὶ μερὶς, ἐφ' ἣν οὐ βρέ-
8 ξω (κ), ξηρανθήσεται. Καὶ συναθροισθήσονται (λ) δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ πιεῖν ὕδωρ, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσι· καὶ (μ) οὐκ
9 ἐπεστράφητε πρός με, λέγει κύριος. Ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν πυρώσει, καὶ ἐν ἰκτέρῳ. ἐπληθύνατε κήπους ὑμῶν, ἀμπελῶνας ὑμῶν, καὶ (ν) συκεῶνας ὑμῶν, καὶ ἐλαιῶνας ὑμῶν κατέφαγεν ἡ κάμπη· καὶ οὐδ' ὡς ἐπεστρέψα-
10 τε πρός με, λέγει κύριος. Ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὁδῷ Αἰγύπτου, καὶ ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν, μετὰ αἰχμαλωσίας ἵππων σου, καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ τὰς παρεμβολὰς (ξ) ἐν τῇ ὀργῇ ὑμῶν· καὶ οὐδ' ὡς ἐπεστρέψατε πρός με, λέ-
11 γει κύριος. Κατέστρεψα ὑμᾶς, καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς Σόδομα καὶ Γόμοῤῥα, καὶ ἐγένεσθε ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός· καὶ οὐδ' ὡς ἐπεστρέψατε πρός με, λέγει κύ-
12 ριος. Διὰ τοῦτο οὕτως ποιήσω σοι Ἰσραήλ· πλὴν ὅτι οὕτως ποιήσω σοι, ἑτοιμάζου τοῦ
13 ἐπικαλεῖσθαι τὸν θεόν σου Ἰσραήλ. Διότι ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶν βροντὴν, καὶ κτίζων πνεῦμα, καὶ ἀπαγγέλλων εἰς ἀνθρώπους τὸν χριστὸν αὐτοῦ, ποιῶν ὄρθρον καὶ ὁμίχλην, καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὰ (ο) ὑψηλὰ τῆς γῆς· Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ.

MS. A. (η) ἀπαγγείλατε, (θ) κύριος ὁ θεός. (ι) πάσαις ταῖς πόλεσι (κ) ἐπ' αὐτήν, (λ) δύο πόλεις, καὶ τρεῖς πόλεις (μ) οὐδ' ὡς ἐπεστρέψατε (ν) συκῶνας (ξ) ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ μου (ο) ὕψη τῆς

5 Et legerunt foràs legem, & invocaverunt confessiones. Annuntiate, quia hæc dilexerunt filii Israel, dicit Dominus.
6 Et ego dabo vobis (h) stuporem dentium in cunctis urbibus vestris, & indigentiam panum in omnibus locis vestris. Et non estis reversi ad me, dicit Dominus.
7 Et ego repressi à vobis pluviam ante tres menses (i) vindemiæ: & pluam super civitatem unam, & super civitatem unam non pluam. Pars una irrigabitur : & pars, super quam non pluero, arefiet.
8 Et congregabuntur duæ, & tres civitates in civitatem unam, ut bibant aquā ; & non satiabuntur. Et non estis reversi ad me, dicit Dominus.
9 Percussi vos in (k) ardore, & in aurugine. Multiplicâstis hortos vestros, vineas vestras : & ficeta vestra, & oliveta vestra comēdit eruca. Et ne sic quidem conversi estis ad me, dicit Dominus.
10 Emisi in vos mortem in via Ægypti, & occīdi in gladio juvenes vestros, cum captivitate equorum vestrorum. Et eduxi in igne (l) castra in ira vestra: Et ne sic quidem reversi estis ad me, dicit Dominus.
11 Subverti vos, sicut subvertit Deus Sodomam, et Gomorrham: & facti estis sicut torris erutus de igne. Et ne sic quidem conversi estis ad me, dicit Dominus.
12 Propterea sic faciam tibi, Israel. (m) Veruntamen, quia sic faciam tibi, (n) præparare, ut invoces Deum tuum, Israel.
13 Quia ecce ego firmans (o) tonitruum, & creans spiritum, & annuntians in homines (p) Christum suum, faciens manè, & nebulam, & ascendens super excelsa terræ: Dominus Deus omnipotens nomen ei.

ΚΕΦ. ε'.

1 Ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου τοῦτον, ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ' ὑμᾶς, θρῆνον. Οἶκος Ἰσραὴλ ἔπεσεν, οὐκέτι μὴ (α) προσθήσει
2 τοῦ ἀναστῆναι· Παρθένος τοῦ Ἰσραὴλ ἔσφαλεν ἐπὶ τῆς (β) γῆς αὐτοῦ, οὐκ ἔστιν ὁ ἀναστήσων
3 αὐτήν. (γ) Διατοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος, Ἡ πόλις ἐξ ἧς (δ) ἐξεπορεύοντο χίλιοι, ὑπολειφθήσονται ἑκατόν. καὶ ἐξ ἧς (ε) ἐξεπορεύοντο ἑκατὸν, ὑπολειφθήσονται δέκα τῷ
4 οἴκῳ Ἰσραήλ. Διότι τάδε λέγει κύριος πρὸς τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, Ἐκζητήσατέ με, καὶ ζήσεσθε.

MS. A. (α) προσθῇ (β) γῆς, οὐκ ἔστιν (γ) Διότι (δ) ἐπορεύοντο (ε) ἐπορεύοντο

CAP. V.

1 Audite verbum (a) Domini istud, quod ego assumo super vos, planctum. Domus Israel cecidit; nō adjiciet ampliùs, ut resurgat.
2 Virgo Israel projecta est super terram ejus: non est, qui suscitet eam.
3 Propterea hæc dicit Dominus Dominus; urbs, de qua egrediebantur mille, relinquentur centum: & de qua egrediebantur centum; relinquentur decem domui Israel.
4 Quia hæc dicit Dominus ad domum Israel; Quærite me, & vivetis:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ומגבן מן אונס תודתא ומיתן ליה בזמר ואמרין דין לרעוא ארי כן רחמתון בית
6 ישראל אמר יי אלהים : ואף אנא יהבית לכון אקהיות שנין בכל קרויכון וחסרנת
7 מזון בכל אתריכון ולא תבתון לפולחני אמר יי : ואף אנא מנעית מנכון ית מטרא
בסוף תלתא ירחין לזמן חצדא ואחית מטרא על קרתא חדא ועל קרתא חדא לא
אחית מטרא אחסנתא חדא יחות עלה מטרא ואחסנתא דלא יחות עלה מטרא
8 תיבש : ויטלטלון תרתין תלת קרוין לקרתא חדא למשתי מיא ולא יסבעון ולא
9 תבתון לפולחני אמר יי : מחיתי יתכון בשדפנא ובירקנא סגיות גניכון וכרמיכון
10 ותיניכון וזיתיכון אכלא זחלא ולא תבתון לפולחני אמר יי : שלחית בכון מותא כד
באורח מצרים קטלית בחרבא עולימכון עם שבי סוסותכון ואסקית סרות משריתכון
11 ובאפיכון ולא תבתון לפולחני אמר יי : רחיק מימרי יתכון כמא דרחיק יי ית סדום
12 וית עמורה והויתון כאוד משיזב מיקדא ולא תבתון לפולחני אמר יי : בכן מה
אעביד לך ישראל חלף דלא תבת לאוריתא דא אעביד לך אתקשט לקבלא אולפן
13 אוריתא דאלהך ישראל : ארי הא מתגלי דיצר טוריא וברא רוחא לחואה לאנשא
מה עובדוהי לאתקנאה נהור לצדיקיא כנהור צפרא דאזיל ותקין לאיתאה חשוך
לרשיעיא למתבר רשעי ארעא יי אלהי צבאות שמיה :

ה

1 קבילו ית פתגמא הדין די אנא נטיל עליכון אליא בית ישראל : נפלת לא תוסיף למקם
2
3 שתא הדא כנשתא דישראל אתרטישת על ארעא לית די קימנה : ארי כדנן אמר יי
אלהים קרתא דיפקון מנה אלפא ישתארון בה מאה ודיפקון מנה מאה ישתארון בה
4 עד עסרא לבית ישראל : ארי כדנן אמר יי לבית ישראל תבעו דחלתי ואתקימו :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

5 Colligunt autem ex rapina sacrificium gratiarū actionis, & adducunt illud cum cantico, dicentes: Hoc est in beneplacitū, sic enim dilexistis filii Israel,
6 ait Dñs Deus. Ego quoque dedi vobis stuporem dentiū in omnibus urbib° vestris, & indigentiam cibi in omnib° locis vestris: attamen non convertimini ad cultū meum, dicit Dñs.
7 Deindè ego prohibui à vobis pluviam in fine trium mensium tempore messis: ac imbrem demisi super civitatem unam, sed super aliam non demisi: super hæreditatem unam descendet pluvia; at hæreditas super quam minimè descenderit pluvia, arescet.
8 Et cum lassitudine duæ vel tres civitates aspirabunt ad urbem unam ut bibant aquam, sed non saturabuntur: nec tamen convertimini ad cultum meum, dicit Dñs.
9 Percussi vos uredine & ærugine, multitudinem hortorum vestrorum, vinearum vestrarū, ficuum vestrarum, olearúmq; vestrarum corrosit bruchus : nec estis conversi ad cultum meum, dicit Dñs.
10 Misi contra vos pestilentiam quando in via Ægypti eratis : occidi gladio juvenes vestros cum captivitate equorum vestrorum, atq; ascendere feci fœtorem castrorum vestrorum idq; in nares vestras: nec min° conversi estis ad cultū meū, dicit Dñs.
11 Abominatum est Verbum meum vos, non aliter ac aversatus est Dñs Sodomam & Gomorrham; & facti estis quasi torris erutus ab incendio : nihilomin° non estis conversi ad cultum meū, dicit Dñs.
12 Propterea *quod* faciā tibi Israel, propterea quòd nequaquam conversus es ad Legem, hoc tibi faciam : adorna te ut suscipias doctrinam Legis Dei tui Israel.
13 Ecce námque sit conspicuus qui plasmavit montes, & creavit ventum, ut annuntiet hominib° quanta sint ej° opera, & ut præparet lumen justis quasi lumē matutinū: qui incedit & præparat adducere tenebras impiis, ut conterat impios terræ. Dñs Deus exercituū nomen ejus.

CAP. V.

1 Suscipite verbū istud quod ego assumo super vos in lamentū, dom° Israel.
2 Cecidit, nec addet ut resurgat anno *hoc* cœt° Israel: prostrata est super terrā, nec est qui suscitet eam.
3 Nam sic inquit Dominus, In civitate de qua egrediebantur mille, remanebunt centum ; & de qua centum exibant, usque ad decē superstites erunt in domo Israel.
4 Quandoquidem ita dicit Dominus domui Israel, Requirite timorem mei, & vivetis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܐܣܩܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܬܘܕܝܬܐ. ܘܩܪܘ ܢܕܪܐ ܘܫܠܡܘ. ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܪܚܡܬܘܢ *
6 ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܩܗܝܘܬܐ ܕܫܢ̈ܐ ܒܟܠܗܝܢ
ܡܕܝܢ̈ܬܟܘܢ. ܘܚܘܣܪܢܐ ܕܠܚܡܐ ܒܟܠܗܝܢ ܐܬܪ̈ܘܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ.
7 * ܘܐܦ ܐܢܐ ܟܠܝܬ ܡܢܟܘܢ ܡܛܪܐ. ܥܕܡܐ ܠܬܠܬܐ ܝܪ̈ܚܝܢ ܕܚܨܕܐ. ܘܐܚܬܬ ܡܛܪܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ
ܚܕܐ. ܘܥܠ ܚܕܐ ܠܐ. ܘܦܠܓܘܬܐ ܗܕܐ ܕܢܚܬܬ ܥܠܝܗ ܡܛܪܐ. ܘܦܠܓܘܬܐ ܕܠܐ ܢܚܬܬ ܥܠܝܗ
8 ܡܛܪܐ ܝܒܫܬ. * ܘܡܬܟܢܫܢ ܬܪܬܝܢ ܬܠܬ ܡܕܝܢ̈ܢ ܠܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ. ܕܢܫܬܝܢ ܡܝܐ. ܘܠܐ
9 ܣܒܥܢ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܡܚܝܬܟܘܢ ܒܫܘܕܦܢܐ ܘܒܝܪܩܢܐ ܘܒܒܪܕܐ.
ܘܣܘܓܐܐ ܕܦܪ̈ܕܝܣܝܟܘܢ. ܘܟܪ̈ܡܝܟܘܢ. ܘܬܐ̈ܢܝܟܘܢ. ܘܙܝ̈ܬܝܟܘܢ. ܐܟܠ ܩܡܨܐ. ܘܠܐ
10 ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܫܕܪܬ ܒܟܘܢ ܡܘܬܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܩܛܠܬ ܒܚܪܒܐ
ܥܠܝ̈ܡܝܟܘܢ ܥܡ ܫܒܝܐ ܕܪ̈ܟܫܝܟܘܢ. ܘܐܣܩܬ ܣܪܝܘܬܐ ܕܡܫܪܝܬܟܘܢ ܒܐܦ̈ܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ
11 ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܗܦܟܬ ܒܟܘܢ ܐܝܟ ܕܗܦܟ ܐܠܗܐ ܠܣܕܘܡ ܘܠܥܡܘܪܐ. ܘܗܘܝܬܘܢ
12 ܐܝܟ ܐܘܕܐ ܕܢܬܦ ܡܢ ܝܩܕܢܐ. ܘܠܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟ ܐܝܣܪܝܠ.
ܘܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܥܒܕ ܠܟ. ܐܬܛܝܒ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܩܪܐ ܠܐܠܗܟ.
13 * ܡܛܠ ܕܗܐ ܗܘ ܕܒܪܐ ܛܘܪ̈ܐ. ܘܡܚܘܐ ܠܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܡܢܘ ܫܘܒܚܗ. ܘܥܒܕ ܨܦܪܐ ܥܡܛܢܐ.
ܘܕܪܟ ܥܠ ܪ̈ܘܡܝ ܐܪܥܐ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܫܡܗ.

1 ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * ܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܢܐ ܫܩܠ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܘܠܝܬܐ ܒܢܝ̈
2 ܐܝܣܪܝܠ. * ܢܦܠܬ ܘܠܐ ܬܘܣܦ ܠܡܩܡ ܒܬܘܠܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܐܬܪܡܝܬ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܠܐ ܐܝܬ
3 ܡܢ ܕܡܩܝܡ ܠܗ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ
ܐܠܦܐ. ܢܫܬܚܪܘܢ ܡܢܗ ܡܐܐ. ܘܕܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܡܐܐ. ܢܫܬܚܪܘܢ ܡܢܗ ܥܣܪܐ
4 ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܒܥܘܢܝ ܘܚܝܘ.

* Offe te de fermentato gratiarum actionem 5
vovete votum, & solvite. Quandoquidè ita
amâstis Israelitæ, dicit Dominus; Ego quoq; 6
dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbi-
bus vestris, & penuriam panis in omnibus
regionibus vestris; attamen non conversi
estis ad me, dicit Dominus. Præterea ego ne- 7
gavi vobis pluviam tribus mensibus ante mes-
sem; & demisi pluviam super urbem unam,
super alteram verò non; & super mediã hanc
partẽ decidit pluvia, pars autẽ super quam nõ
decidit pluvia, exaruit: Concurrebant duæ 8
vel tres urbes ad urbẽ unã, ut biberent aquã,
& non saturabantur; nec tamen conversi estis
ad me, dicit Dominus. Percussi vos vento ca- 9
lido, uredine, & grandine: & multitudinem
hortorum, vinearum, ficuum, & olearum ve-
strarum comẽdit eruca; tamen non estis con-
versi ad me, dicit Dominus. Misi in vos pestẽ 10
in itinere Ægypti, & peremi gladio juvenes
vestros cum captivitate equorum vestrorum,
percussiq; odore fœtoris vestri facies vestras;
nec tamen conversi estis ad me, dicit Domi-
nus. Subverti *urbes* in vobis, quemadmodum 11
subvertit Deus Sodomam & Gomorram, &
fuistis quasi titio erutus è flamma; nec tamen
conversi estis ad me, dicit Dominus. His de 12
rebus ita facturus tandẽ sum tibi Israel. *Et*
quoniã id factur' sum tibi, paratus esto Israel,
ad invocandum Deum tuum. Nam qui crea- 13
vit montes, & ostendit hominibus quanta sit
gloria sua, *quique* reddit aurorã caliginẽ, &
terit altitudinẽ terræ; Dñs Deus potentissi-
mus est nomen ejus.

CAP. V.

Audite verbum hoc lamentabile quod ego 1
profero de vobis Israelitæ. Cecidit, nec ampli- 2
ùs resurget virgo Israelis: relicta est humi, nec
est qui erigat eam. Sic enim ait Dominus do- 3
minorum; In ea urbe, è qua egrediebantur
mille, centum remanebunt; & in ea, è qua
centum egrediebantur, decem remanebunt
Israelitis. Nam sic ait Dominus Israelitis; 4
Quærite me, ut vivatis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وقروا الناموس خارجا * ودعوا اعترافا * اخبروا من اجل ان هذه كلها احبها بنو اسرايل
6 يقول الرب الاله * وانا اعطيتكم ضرس الاسنان في جميع مدنكم وقلة الخبز في جميع
7 مواضعكم * ولم ترجعوا الي يقول الرب * وانا امسكت عنكم المطر قبل ثلاثة شهور
من القطاف * وامطر على مدينة واحدة وعلي مدينة واحدة لا امطر * مارس واحد يمطر *
8 والمارس الذي لم امطر عليه يجف * وتجمع مدينتان وثلاثة مدن الي مدينة واحدة
9 ليشرب ماء فلا يمتلين * وهكذا لم ترجعوا الي يقول الرب * ضربتكم بالسموم واليرقان *
اكثرتم بساتينكم وكرومكم وتينكم وزيتونكم اكلهم الدود * وهكذا لم ترجعوا الي
10 يقول الرب * ارسلت اليكم موتا في طريق مصر * وقتلت بالسيف شبانكم مع سبي خيولكم *
11 واذهبت عساكركم بنار بغضبي * وهكذا لم ترجعوا الي يقول الرب * خسفت بكم كما خسف
الله بسدوم وعامورا * وصرتم مثل العود المخرج من النار * وهكذا لم ترجعوا الي يقول الرب *
12 * من اجل هذا هكذا اصنع بك يا اسرايل * لكني اني هكذا اصنع بك * استعد
13 لتدعوا الهك يا اسرايل * من اجل اني ها انا مثبت الرعد * وخالق الريح * ومخبر
البشر بمسيحه * الصانع غلسا وضبابا * والراكب على اعالي الارض * الرب الضابط
الكل اسمه *

الفصل الخامس *

1 * اسمعوا هذا القول الذي انا احدث عليكم مرثيه * بيت اسرايل سقط * ومنذ الان لا
2 يعود ان يقوم * عذراء اسرايل سقطت على ارضها * وليس يكون من يقيمها * من اجل
3 انه هكذا يقول الرب الرب * المدينة التي منها خرج الف فيبقي مايه * والتي خرج منها مايه
4 يبقي عشر لبيت اسرايل * من اجل انه هكذا يقول الرب لبيت اسرايل * اطلبوني فتحيون *

Et legem foris legerunt, & hoc confessi- 5
onem vocaverunt. Annuntiate quòd hæc
omnia dilexerunt filii Israelis, ait Domi-
nus Deus. Et ego dedi vobis stuporem 6
dentium in cunctis urbibus vestris, & de-
fectum panis in cunctis locis vestris: at-
tamen non estis ad me reversi, dicit Do-
minus. Ego etiam detinui à vobis im- 7
brem tribus mensibus ante vindemiam;
pluviam demitto super urbem unam, &
super alteram urbem non demitto pluvi-
am: ager unus incultus pluviâ irrigatur,
& ager super quem non demitto pluviam
arescit: Confluunt duæ urbes & tres 8
urbes ad urbem unam ut bibant aquam,
& non explentur: sed ne hoc pacto
reversi estis ad me, dicit Dominus. Per- 9
cussi vos vento calido & aurigine: multi-
plicâstis hortos vestros, at vineas,
vestras, ficus, & oleas vestras comede-
runt vermes; sed ne sic reversi estis ad
me, dicit Dominus. Misi in vos mor- 10
tem in via Ægypti, occidi gladio ju-
venes vestros cum captivitate equorum
vestrorum, & igne abripui exercitus
vestros in furore meo; at ne sic reversi
estis ad me, dicit Dominus. Subverti 11
vos quemadmodum subvertit Deus So-
domam & Gomorram, & facti estis ut
lignum extractum ex igne; at ne sic re-
versi estis ad me, dicit Dominus: Pro- 12
pterea sic faciam tibi O Israel. Quoni-
am autem sic tibi facturus sum, præpara
te ad invocandum Deum tuum O Israel.
Nam ecce ego sum qui firmo tonitruum, 13
qui ventum creo, & annuntio homi-
nibus Christum ejus, qui matutinum &
caliginem facio, quique insideo excelsis
terræ: Dominus Deus omnia tenens est
nomen ejus.

CAP. V.

Audite sermonem istum quem ego 1
sumo de vobis in luctum. Domus Is- 2
raelis cecidit, & posthac iterum non
surget: virgo Israelis cecidit super terram
suam, nec erit qui erigat eam. Nam 3
ita dicit Dominus Dominus; urbs è
qua prodibant mille, redigetur ad cen-
tum, & è qua prodibant centum, redi-
getur ad decem, in domo Israelis. Nam 4
ita dicit Dominus domui Israelis; Quæ-
rite me, & vivetis:

עמוס : ה

sebah-Beer & ,ingredimini non Ghilghal & , el--Beth quæratis ne Et
5 ואל־תדרשו בית־אל והגלגל לא תבאו ובאר שבע
el--Beth & ,demigrabit demigrando Ghilghal quia : transibitis non
לא תעברו כי הגלגל גלה יגלה ובית אל
fortè ne : vivetis & ,Dominum Quærite .nihilum in erit
6 יהיה לאון׃ דרשו את־יהוה וחיו פן־
extinguens non & ,comedat & ,Joseph domum ignis quasi findat
יצלח כאש בית יוסף ואכלה ואין־מכבה
terra in justitiam & : judicium absinthium in Vertentes .el--Beth in
7 לבית־אל׃ ההפכים ללענה משפט וצדקה לארץ
mane in convertens & ,Orionem & ,Arcturum Faciens .reliquerunt
8 הניחו׃ עשה כימה וכסיל והפך לבקר
aquas vocans : fecit tenebrescere noctem diem & ,mortis umbram
צלמות ויום לילה החשיך הקורא למי־
.ejus nomen Dominus ,terræ faciebus super eas effundit & ,maris
הים וישפכם על־פני הארץ יהוה שמו׃
munitionem super vastator & : robustum super vastatorem Confortans
9 המבליג שד על־עז ושד על־מבצר
perfectè loquentem & ,corripientem porta in Oderunt .veniet
10 יבוא׃ שנאו בשער מוכיח ודבר תמים
tritici onus & ,tenuem super vos conculcare pro Idcirco .sunt abominati
11 יתעבו׃ לכן יען בושסכם על־דל ומשאת־בר
: eis in habitabitis non & ,ædificâstis incisionis domos ,eo ab tulistis
תקחו ממנו בתי גזית בניתם ולא־תשבו בם
Quia .earum vinum bibetis non & ,plantâstis desiderii vineas
12 כרמי־חמד נטעתם ולא תשתו את־יינם׃ כי
hostes : vestra peccata fortia & ,vestras prævaricationes multas cognovi
ידעתי רבים פשעיכם ועצמים חטאתיכם צררי
.fecerunt declinare porta in egenos & , propitiationem accipientes justi
צדיק לקחי כפר ואביונים בשער הטו׃
malum tempus quia : tacebit ipso tempore in intelligens Ideo
13 לכן המשכיל בעת ההיא ידם כי עת רעה
sic erit & : vivatis ut ,malum non & ,bonum Quærite .ipsum
14 היא׃ דרשו־טוב ואל־רע למען תחיו ויהי־כן
.dixistis sicut ,vobiscum exercituum Deus Dominus
יהוה אלהי־צבאות אתכם כאשר אמרתם׃
: judicium porta in constituite & ,bonum diligite & ,malum habete Odio
15 שנאו־רע ואהבו טוב והציגו בשער משפט
.Joseph residuo exercituum Deus Dominus misereatur fortè si
אולי יחנן יהוה אלהי־צבאות שארית יוסף׃
: dominator exercituum Deus Dominus dixit sic Propterea
16 לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות אדני
,heu : dicent plateis cunctis in & ,planctus plateis omnibus In
בכל־רחבות מספד ובכל־חוצות יאמרו הו־
scientes ad planctum & ,luctum ad agricolam vocabunt Et .heu
הו וקראו אכר אל־אבל ומספד אל־יודעי
,tuo interiori in transibo quia :planctus vineis omnibus in Et querimoniam
17 נהי׃ ובכל־כרמים מספד כי־אעבר בקרבך
: Domini diem desiderantibus Væ .Dominus dixit
18 אמר יהוה׃ הוי המתאוים את־יום יהוה
.lux non & ,tenebrositas ,hæc Domini dies ? vobis hoc quid ut
למה־זה לכם יום יהוה הוא־חשך ולא־אור׃
: ursus ei occurrat & ,leonis faciebus à vir fugiat Quomodo
19 כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו הדב
eū mordeat & ,pariete super sua manu innitatur & ,domum ingrediatur &
ובא הבית וסמך ידו על־הקיר ונשכו
? coluber
הנחש׃

Versio VULG. LAT.

5 Et nolite quærere Bethel, & in
Galgalam nolite intrare, & in
Bersabee non transibitis : quia
Galgala captiva ducetur, & Beth-
6 el erit inutilis. Quærite Do-
minum, & vivite : ne fortè com-
buratur ut ignis domus Joseph, &
devorabit, & non erit qui ex-
7 tinguat Bethel. Qui convertitis
in absinthium judicium, & justi-
8 tiam in terra relinquitis. Faci-
entem Arcturum & Orionem, &
convertentē in manè tenebras, &
diē in noctē mutantē : qui vocat
aquas maris, & effundit eas super
faciem terræ : Dominus nomen
9 est ejus. Qui subridet vastitatem
super robustum, & depopulatio-
10 nem super potentem affert. Odio
habuerunt corripientem in por-
ta: & loquentē perfectè abomina-
11 ti sunt. Idcircò, pro eo quòd di-
ripiebatis pauperem, & prædam
electam tollebatis ab eo : domos
quadro lapide ædificabitis, &
non habitabitis in eis : vineas
plantabitis amantissimas, & non
12 bibetis vinum earum. Quia cog-
novi multa scelera vestra, &
fortia peccata vestra : hostes justi
accipientes munus, & pauperes
13 deprimentes in porta : Ideò pru-
dens in tempore illo tacebit,
14 quia tempus malum est. Quærite
bonum, & non malum, ut vivatis:
& erit Dominus Deus exercituū
15 vobiscum, sicut dixistis. Odite
malum, & diligite bonum, &
constituite in porta judicium : si
fortè misereatur Dominus Deus
16 exercituum reliquiis Joseph. Pro-
ptereà hæc dicit Dominus Deus
exercituum dominator; In omni-
bus plateis planctus: & in cunctis,
quæ foris sunt, dicetur; Væ, væ: &
vocabunt agricolam ad luctum,
& ad planctum eos qui sciunt
17 plangere. Et in omnibus vineis
erit planctus : quia pertransibo
18 in medio tui, dicit Dominus. Væ
desiderantibus diem Domini :
ad quid eam vobis? dies Do-
mini ista, tenebræ, & non lux.
19 Quomodò si fugiat vir à facie
leonis, & occurrat ei ursus : &
ingrediatur domum, & innitatur
manu suâ super parietem, &
mordeat eum coluber.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ μὴ ἐκζητεῖτε Βαιθὴλ, καὶ εἰς Γάλγαλα
μὴ εἰσπορεύεσθε, καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου μὴ
(a) διαβαίνετε, ὅτι Γάλγαλα αἰχμαλωτευ-
ομένη αἰχμαλωτευθήσεται, καὶ Βαιθὴλ ἔσται
6 ὡς οὐχ ὑπάρχουσα. Ἐκζητήσατε τὸν κύριον,
καὶ (*)ζήσατε, ὅπως μὴ ἀναλάμψῃ ὡς πῦρ ὁ
οἶκος Ἰωσὴφ, καὶ (**)καταφάγῃ αὐτὸν, καὶ οὐκ
7 ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. (ζ) Ὁ ποι-
ῶν εἰς ὕψος κρίμα, καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν
8 ἔθηκεν· (η) Ὁ ποιῶν πάντα καὶ μετασκευά-
ζων, καὶ ἐκτρέπων εἰς τὸ πρωῒ σκιὰν, καὶ ἡ-
μέραν εἰς νύκτα συσκοτάζων, ὁ προσκαλού-
μενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐ-
τὸ ἐπὶ (θ) πρόσωπον τῆς γῆς· Κύριος ὄνο-
9 μα αὐτῷ· Ὁ διαιρῶν συντριμμὸν ἐπὶ
ἰσχὺν, καὶ ταλαιπωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπά-
10 γων. Ἐμίσησαν ἐν πύλαις ἐλέγχοντα,
11 καὶ λόγον ὅσιον ἐβδελύξαντο. Διὰ τοῦτο
ἀνθ' ὧν κατεκονδύλιζον (ι) πτωχοὺς, καὶ δῶρα
ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ' αὐτῶν, οἴκους (κ) ξε-
στοὺς ᾠκοδομήσατε, καὶ οὐ μὴ κατοικήσητε ἐν
αὐτοῖς· (λ) ἀμπελῶνας ἐπιθυμητοὺς (μ) ἐ-
φυτεύσατε, καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον αὐτῶν.
12 Ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν, καὶ ἰσχυ-
ραὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν, καταπατοῦντες δίκαι-
ον, λαμβάνοντες ἀλλάγματα, καὶ πένητας
13 ἐν πύλαις ἐκκλίνοντες. Διὰ τοῦτο ὁ συνιῶν
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σιωπήσεται, ὅτι καιρὸς
14 (ν) πονηρῶν ἐστιν. Ἐκζητήσατε τὸ καλὸν,
καὶ μὴ (ξ) πονηρὸν, ὅπως ζήσητε, καὶ ἔσται οὕτως
μεθ' ὑμῶν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὃν
15 τρόπον εἴπατε, Μεμισήκαμεν (ο) τὰ πονηρὰ,
καὶ ἠγαπήσαμεν τὰ καλά· καὶ ἀποκαταστήσατε
ἐν πύλαις κρίμα, ὅπως (*)ἐλεήσῃ κύριος ὁ
θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς περιλοίπους τοῦ Ἰ-
16 ωσήφ. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς
ὁ παντοκράτωρ, Ἐν πάσαις (π) ταῖς πλατείαις
κοπετὸς, καὶ ἐν (**) πάσαις ταῖς ὁδοῖς ῥηθήσεται,
Οὐαὶ, οὐαί. κληθήσεται γεωργὸς εἰς πένθος
17 καὶ κοπετὸν, καὶ εἰς (ρ) εἰδότας θρῆνον. Καὶ
ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετὸς, διότι (σ) ἐλεύσο-
18 μαι διὰ μέσου σου, εἶπε κύριος. Οὐαὶ οἱ
ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου. ἵνα τί αὕτη
ὑμῖν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου; καὶ αὐτή ἐστι σκότος
19 καὶ οὐ φῶς. Ὃν τρόπον (τ) ἐὰν φύγῃ ἄνθρω-
πος ἐκ προσώπου τοῦ λέοντος, καὶ ἐμπέσῃ
αὐτῷ ἡ ἄρκος, καὶ (*) εἰσπηδήσῃ εἰς τὸν οἶκον
αὐτοῦ, καὶ (υ) ἀπερείσηται τὰς χεῖρας αὐτοῦ
(φ) ἐπὶ τὸν τοῖχον, καὶ δάκῃ αὐτὸν ὄφις.

Et nolite quærere Bethel, & in 5
Galgala ne ingrediamini, & su-
per Puteū juramenti non transf-
eatis: quia Galgala captivata
captivabitur: & Bethel erit,
quasi non sit. Quærite Domi- 6
num, & vivite, ne succendatur,
ut ignis, domus Joseph, & devo-
ret eam, & non erit, qui extin-
guat domui Israel. Qui facit in 7
excelso judicium, & justitiam in
terra posuit: Qui facit (b) o- 8
mnia, & transformat, & con-
vertit in manè (c) umbram, &
diem in noctem contenebrat: Qui
vocat aquam maris, & effundit
eam super faciem terræ: (d) Do-
minus nomen ei. Qui (e) divi- 9
dit contritionem super fortitudi-
nem, & miseriam super munitio-
nem adducit. Odio habuerunt in 10
portis arguentem, & (f) verbum
sanctum abominati sunt. Propter- 11
ea, quia pugno (g) percutiebant
pauperes, & munera electa ac-
cipiebatis ab eis; domos dolatis
lapidibus ædificâstis, & non
habitabitis in eis: vineas deside-
rabiles plantâstis, & non bibetis
vinum earum. Quia cognovi 12
multas impietates vestras: &
fortia sunt peccata vestra: con-
culcantes justum, accipientes (h)
commutationes, & pauperes in
portis (i) declinantes. Ideò qui 13
intelligit, in tempore illo silebit:
quia tempus (k) malorum est.
Quærite bonum, & non malum, 14
ut vivatis. Et erit sic vobiscum
Dominus Deus omnipotens; sicut
dixistis; Odio habuimus mala, & 15
dileximus bona. Et reddite in
portis judicium; ut misereatur
Dominus Deus omnipotens his,
qui reliqui sunt de Joseph. Ideò 16
hæc dicit Dominus Deus omnipo-
tens; In cunctis plateis planctus:
& in omnibus viis dicetur Væ,
væ. Vocabitur agricola ad lu-
ctum, & planctum: (l) & in eos,
qui sciunt lamentationem, Et in 17
omnibus viis planctus: quia (m)
pertransibo per medium tui, dicit
Dominus. Væ desiderantibus di- 18
em Domini. ut: quid hæc vobis
dies Domini? Et ea est tenebræ,
& non lux. Quomodò si fugiat 19
homo à facie leonis, & (n) in-
cidat in eum ursus; & intrent
in domum suam, & innitatur
manibus suis super parietem, & mordeat eum coluber.

MS.A. (a) ἀναβαίνετε, (*) ζήσεσθε, (**) καταφάγεται (ζ) Κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν (η) Ποιῶν (θ) προσώπου τῆς γῆς· Κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ· Διαιρῶν (ι) εἰς κεφαλὰς πτωχῶν, (κ) ξυστοὺς οἰκοδομήσετε, (λ) καὶ ἀμπελῶνας (μ) φυτεύσετε, (ν) πονηρὸς (ξ) τὸ πονηρὸν, (ο) τὸ πονηρὸν, καὶ ἠγαπήκαμεν τὸ καλόν· (*) ἐλεήσει (π) πλατείαις (**) πάσαις ὁδοῖς (ρ) ἰδόντας (σ) ἐπελεύσομαι (τ) ὅταν ἐκφύγῃ (*) εἰσπηδήσει (υ) ἀπερείσῃ (φ) πρὸς

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ולא תתבעון למהך לביתאל ולגלגלא לא תיתון ולבאר שבע לא תעברון ארי די
6 בגלגלא מגלא יגלון ודפלחין לטעותא בביתאל יהון ללמא׃ תבעו ית דחלתא
דיי ואתקימו דלמא ידלק כאשתא רוגזיה בבית יוסף וישיצי ולא יהי חיס בחוביכון
7 דהויתון פלחין לטעותא בבית אל׃ דהפכין לגירא דינא וזכותא לארעא רמשו׃
8 שבקו למדחל מן קדם דעבד כימה וכסילא והפך לנהור קבל וימם ללילי מקביל
9 דאמר לכנשא משרין סגיאן כמי ימא ומבדר להון על אפי ארעא יי שמיה׃ דמגבר
10 חלשין על תקיפין ובזוזין על כרכי תקיפין משליט׃ סנן לדמוכח להון בשערי בתי
11 דינא פתגמי אוריתא ולדממלל כיונתא מעקמין׃ בכן חלף במבוזכון מסכניא
ומנסבכון חשיכיא בתי גזירת בניתון ולא תתבון בהון כרמי חמדתא נצבתון ולא תשתון
12 ית חמרהון׃ ארי גלי קדמי דסגיאין מרדיכון ותקיפן חוביכון מעיקין ליה לזכאה בדיל
13 לקבלא ממון דשקר ודין חשיכיא בבית כנשתהון מסטן׃ בכן מלפיא בעדנא
14 ההיא מן קדם רשיעיא שתיקו ארי עדן ביש הוא׃ תבעו לאוטבא ולא לאבאשא
15 בדיל דתתקימון ויהי כען מימרא דיי אלהים צבאות בסעדכון כמא דאמרתון׃ סנו
לאבאשא ורחמו לאיטבא ואתקינו בבית כנשתכון דינא מאים יתרחם מן קדם יי אלהא
16 צבאות על שארא דיוסף׃ בכן כדנן אמר יי אלהי צבאות יי בכל רחוביא מספדא
17 ובכל שוקיא יימרון וי וי ויערעון אכר לאבל ועביד מספדא לדידעי אליא׃ ובכל כרמיא
18 מספדא ארי אתגלי למעבד פורענות דין בגויך אמר יי׃ וי למחמדין ליומא דעתיד
למיתי מן קדם יי למא דנן לכון יומא דעתיד למיתי מן קדם יי הוא חשוך ולא נהור׃
19 במא דיערוק גברא מן קדם אריא ויערעניה דובא ויעול לביתא ויסמוך ידיה על כתלא
ויכתניה חויא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Non quæratis verò pergere ad Bethel, & ad Galgalam ne veniatis, & per
Beersabee ne transeatis, quia qui in Galgala, certissimè multabuntur exilio;
& qui colunt idola Bethel, redigentur in nihilū. Quærite timorē Dñi, ut vita 6
potiamini, ne fortè succendatur sicut ignis furor ejus in domo Joseph, qui vo-
ret, nec sit qui extinguat propter peccata vestra, qui serviebatis idolis in
Bethel. Qui convertunt in absinthiū judiciū, & justitiā in terrā projiciunt. 7
Desierunt timere à facie [ejus] qui fecit Arcturū & Orionē, & convertit 8
in lucē tenebras, & diē in noctem obtenebrat : qui jubet congregari exer-
cit⁹ multos instar aquarū maris, & dispergit eos super faciē terræ: Dñs no-
men ej⁹. Qui vires auget infirmis contra fortes, & direptoribus super pro- 9
pugnacula fortissimorum imperiū donat. Odio prosequuntur eum qui cor- 10
ripit eos in *portis domorū* judicii verbis Legis, & loquentem recta pravita-
tis insimulant. Idcircò pro eo quòd diripiebatis egenum, & vim paupe- 11
ribus inferebatis : domos dolato lapide construxistis, in quibus non habi-
tabitis: vineas desiderabiles plantâstis, quarū vinum haudquaquam bibetis.
Siquidē notū est mihi quod permultæ sint vestræ prævaricationes, & for- 12
tia peccata vestra: contribulant justū ut suscipiant mammona iniquitatis, &
judiciū obscurorū pervertunt in domo congregationis ipsorū. Propterea 13
doctores tunc temporis propter impios conticuerunt, tempus enim malum
erat. Quærite benefacere & non malè, quò vivatis : tunc aderit Verbum 14
Dñi Dei exercituū in auxiliū vestrū sicut dixistis. Odite malefacere, & be- 15
ne operari diligite: & dirigite judiciū in domo congregationis vestræ: for-
tè misericordia tribuetur à conspectu Dñi Dei exercituum super reliquias
Josephi. Quamobrem sic dicit Dñs Deus exercituum, Dñs ipse: In omnibus 16
plateis erit planctus, & in omnib⁹ compitis dicent, Væ, væ: & convocabunt
agricolam ad luctum, & planctum emittentem ad *eos* qui ejulandi *sunt*
periti. Atque in omnibus vineis erit planctus; quia apparebo ut faciam 17
ultionē judicii in medio tui, dicit Dñs. Væ desiderantibus diē qui venturus 18
est à conspectu Dñi: ad quid conducet vobis dies qui adventur⁹ est à facie
Dñi? ipse obscuritas est & non lux. Quomodo vir qui fugit à facie leonis, 19
& occurret ei ursus, & ingreditur domum, & innitetur manu sua super
parietem, & mordebit eum coluber.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܠܐ ܬܒܥܘܢ ܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܠܓܠܓܠܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ. ܘܠܒܐܪ ܫܒܥ ܠܐ ܬܥܒܪܘܢ.
6 ܡܛܠ ܕܓܠܓܠܐ ܡܫܬܒܝܘ ܢܫܬܒܐ. ܘܒܝܬ ܐܝܠ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ.* ܒܥܘ
ܠܡܪܝܐ ܘܚܝܘ. ܕܠܐ ܢܕܠܩ ܐܝܟ ܢܘܪܐ ܒܒܝܬ ܝܘܣܦ. ܘܢܐܟܘܠ ܠܒܝܬ ܐܝܠ. ܘܠܝܬ
7 8 ܕܡܛܦܐ. * ܕܗܦܟܝܢ ܕܝܢܐ ܠܓܕܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܠܐܪܥܐ. * ܫܒܩܘ ܠܕܥܒܕ ܟܝܡܐ
ܘܓܢܒܪܐ. ܘܗܘ ܗܦܟ ܛܘܠܢܐ ܕܡܘܬܐ ܠܨܦܪܐ. ܘܐܝܡܡܐ ܠܠܠܝܐ ܡܚܫܟ. ܕܩܪܐ ܠܡܝܐ ܕܝܡܐ.
9 ܘܐܫܕ ܐܢܘܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ. ܡܪܝܐ ܫܡܗ. * ܕܡܫܠܛ ܚܠܫܐ ܥܠ ܚܣܝܢܐ. ܘܡܪܝܡ
10 ܡܟܝܟܐ ܥܠ ܪܡܐ. * ܕܣܢܘ ܠܡܟܣܢܐ ܒܬܪܥܐ. ܘܠܡܡܠܠ ܬܪܝܨܬܐ ܣܠܝܘ.
11 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܠܦ ܕܒܛܫܬܘܢ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܘܗܒܬܐ ܓܒܝܬܐ ܢܣܒܬܘܢ ܡܢܗ.
ܒܬܐ ܕܦܣܝܠܬܐ ܕܒܢܝܬܘܢ. ܠܐ ܬܥܡܪܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܟܪܡܐ ܕܪܓܬܐ ܕܢܨܒܬܘܢ. ܠܐ ܬܫܬܘܢ
12 ܚܡܪܗܘܢ. * ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܥܘܠܝܟܘܢ. ܘܥܫܝܢܝܢ ܚܛܗܝܟܘܢ.
13 ܠܥܘܠܝܢ ܕܙܕܝܩܐ. ܢܣܒܝܢ ܫܘܚܕܐ. ܘܠܡܣܟܢܐ ܒܬܪܥܐ ܨܠܝܘ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ
14 ܕܚܟܝܡ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܢܫܬܘܩ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܕܒܝܫܬܐ. * ܒܥܘ ܛܒܬܐ ܘܠܐ ܒܝܫܬܐ
15 ܕܬܚܘܢ. ܘܢܗܘܐ ܗܟܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܥܡܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܡܪܬܘܢ. * ܣܢܘ ܒܝܫܬܐ ܘܪܚܡܘ
ܛܒܬܐ. ܘܐܩܝܡܘ ܒܬܪܥܐ ܕܝܢܐ. ܟܒܪ ܢܪܚܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܥܠ ܫܪܟܢܐ
16 ܕܝܘܣܦ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܒܟܠܗܘܢ ܫܘܩܐ ܡܪܩܕܐ.
ܘܒܟܠܗܘܢ ܦܠܛܝܐ ܢܐܡܪܘܢ ܘܝ ܘܝ. ܘܢܩܪܘܢ ܠܐܟܪܐ ܠܐܒܠܐ. ܘܡܪܩܕܢܐ ܠܡܝܕܥܝ
17 18 ܐܠܝܬܐ. * ܘܒܟܠܗܘܢ ܟܪܡܐ ܡܪܩܕܐ. ܡܛܠ ܕܥܒܪ ܐܢܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܝ
ܠܕܪܓܝܢ ܠܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܠܡܢܐ ܗܘ ܠܟܘܢ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܗܘܝܘ ܚܫܘܟܐ ܘܠܐ ܢܘܗܪܐ.
19 * ܐܝܟ ܕܥܪܩ ܓܒܪܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܪܝܐ. ܘܦܓܥ ܒܗ ܕܒܐ. ܘܥܐܠ ܠܒܝܬܐ ܘܣܡܟ ܐܝܕܗ
ܥܠ ܫܘܪܐ. ܘܢܟܬܗ ܚܘܝܐ܀

Ac ne quæratis Beth-el, & Galgalam ne adeatis, néve transeatis ad Bir-sebaa: quia Galgala procul dubio ibit in captivitatem, & Beth-el erit quasi non fuisset. 5
Quærite Dominum, ut vivatis; ne ardeat velut ignis domus Josephi, devoretque Bethelem, nemine extinguente: 6
Quòd judicium vertant in absynthium, justitiam in terram: 7
Dereliquerint eum qui fecit Arcturum & Orionem, qui tenebras mortiferas vertit in lucem matutinam, & diem nocte obtenebrat; qui advocat aquas maris, & refundit eas super faciem terræ; cujus nomen Dominus est; 8
Qui dominatum præbet imbecilli in fortem, & humilem super excelsum attollit. 9
Quòd pauperem odio prosequantur in porta, & eum qui recta loquitur, despiciant: 10
Iccirco, quia pauperem exagitâstis, & munera selecta accepistis ab eo; in domibus cæsi lapidis quas ædificâstis, non habitabitis; & vinearum expetibilium quas consevistis, vinum nequaquam bibetis. 11
Novi enim multa esse scelera vestra, & ingentia peccata vestra. Oppressores justi acceperunt munus, & pauperem in porta perverterunt. 12
Propterea qui prudens est, eo tempore silebit; quia tempus calamitosum erit. 13
Quærite bona, non mala, ut vivatis: atque ita aderit vobis Dominus potentissimus, quemadmodum dixistis. 14
Odio habere mala, & amate bona, & in porta jus conservate: forsitan miserebitur Dominus Deus potentissimus reliquiis Josephi. 15
Sic enim ait Dominus Deus potentissimus; In omnibus vicis erit luctus, & in omnibus plateis, dicent, Eheu eheu; & vocabunt agricolas ad planctum, ad luctum eos qui nôrunt lamentationes; 16
In omnibus quoque vineis erit luctus; quia transibo per medum tui, dicit Dominus. 17
Væ exoptantibus diem Domini: ad quid proderit vobis dies Domini? obscura namque est, non lucida. 18
Perinde ac cui leonem fugienti occurrat ursus; aut domum ingressus, manu suâ innitatur parieti, & mordeat eum serpens. 19

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ولا تطلبوا بيت ايل * والي الجلجال لا تدخلوا * وعلي بير الحلف لا تصعدوا * لان
6 الجلجال يسبي * وبيت ايل يكون كانه لم يكن * اطلبوا الرب فتحيون كيلا يلهب
7 مثل النار بيت يوسف وتاكله * وليس يكون من يطفي في بيت اسرايل * الرب الصانع
8 الي العلا حكما * ووضع عدلا في الارض * الصانع كلا ومهيه ومبدله بالغداه ظلا * ومظلم
النهار ليلا * الداعي ماء البحر * ومهرقه علي وجه كل الارض * الرب الاله الضابط الكل اسمه *
9 10 * المقسم كسرا علي قوه * والجالب سعوه علي حصن * ابغضوا المبكت في الابواب * والقول
11 البار رذلوه * لاجل هذا من اجل انهم افمعوا روس المساكين * وقبلتم الهدايا المختارة منهم *
ببنيتم بيوتا منحوته ولن تسكنوا فيها * وغرستم كروما مشتهاه ولن تشربوا منها خمرا *
12 * لاني علمت بذنوبكم الكثيرة * وخطاياكم قويه * تدوسون الصديق * واخذون
13 المقايضات المبكتات الفقراء في الابواب * لاجل هذا الفهم في ذلك الزمان يسكت لان الزمان
14 شرير هو * اطلبوا الجيد لا الشرير كي تحيوا * ويكون هكذا معكم الرب الاله الضابط
15 الكل * هكذا قولوا * ابغضنا الشريرات واحببنا الجيدات * وردوا الحكم في الابواب * كي
16 يرحم الرب الاله الضابط الكل بقايا يوسف * لاجل هذا هكذا يقول الرب الاله الضابط الكل *
في كل الشوارع مناحه * وفي جميع الطرقات يدعي ويل ويل * يدعا الفلاح للحزن والمناحه *
17 والذين يعلمون المراثي * وفي جميع الطرق مناحه * من اجل اني اجوز في وسطك يقول
18 الرب * ويل الذين يشتهون يوم الرب * لماذا هو لكم يوم الرب * هذا هو لكم ظلمه وليس
19 نور * كما اذا هرب انسان من وجه الاسد ويسقط له الذيب ويدخل الي بيته ويقي يده علي
الحايط فتنهشه الحيه *

Et ne quæratis Beth-il, & ad Galgalem ne ingrediamini, & super puteum juramenti ne ascendatis: nam Galgal captiva erit, & Beth-il erit ac si non fuisset. 5
Quærite Dominum, & vivetis: ne succendatur sicut ignis domus Josephi, & devoret eam; nec adsit qui extinguat in domo Israelis. 6
Dominus qui exercet in excelsis judicium 7
& posuit æquitatem in terra, Qui omnia fecit, disponit, & matutino tempore mutat in umbram, quique diem obscurat in noctem, qui maris aquam evocat, refunditque eam super totius terræ solum; Dominus Deus omnipotens est nomen ejus: 8
Qui fractionem distribuit super fortitudinem, & adducit miseriam super munitionem. 9
Odio habuerunt arguentem in portis, & sermonem justum aspernati sunt: 10
Idcirco, quia fusti tutuderunt capita pauperum, & dona selecta ab eis accepistis; ædificâstis ædes lapideas, at nequaquam habitabitis in eis; plantâstis vineas exquisitas, at nequaquam bibetis ex eis vinum. 11
Nam plurimas culpas vestras agnosco, & peccata vestra gravia sunt: conculcatis justum, & accipitis permutationes quæ arguunt egenos in portis. 12
Ideo prudens eo tempore silebit, quia tempus malum erit. 13
Quærite bonum, non malum, ut vivatis: atque ita erit vobiscum Dominus Deus omnipotens. 14
Sic dicite, Odio habemus mala, & bona diligimus: & reddite judicium in portis; misereatur Dominus Deus omnipotens reliquiarum Josephi. 15
Propterea, sic ait Dominus Deus omnipotens; In omnibus vicis erit luctus, & in viis omnibus clamabitur; Væ, væ; vocabitur agricola ad mœrorem & luctum, ac ii qui nôrunt lamentationes: 16
In omnibus, inquam, viis erit luctus, quia transibo per medium tui, ait Dominus. 17
Væ iis qui expetunt diem Domini: quid prodest vobis dies Domini? ea vobis erit tenebræ non lux: 18
Quemadmodum cùm fugit aliquis à facie leonis, & incidit in eum ursus; vel ingressus domum suam imponit manum suam parieti, mordetque eum coluber. 19

עמוס : ו

non & ¿, est ego & ¿]: lux non & , Domini dies tenebrositas Nonne
20 הלא־חשך יום יהוה ולא־אור ואפל ולא־
odorabo non & : vestras solennitates reprobavi , Odivi ? ei splendor
21 נגה לו: שנאתי מאסתי חגיכם ולא אריח
ascensiones mihi obtuleritis si Quia .vestras retentiones in
22 בעצרתיכם: כי אם־תעלו־לי עלות
non vestrorum pinguium pacificationem & : volam non vestra munera &
ומנחתיכם לא ארצה ושלם מריאיכם לא
cantuum & : tuorum canticorum turbam me desuper Remove .respiciam
23 אביט: הסר מעלי המון שריך וזמרת
: judicium , aquæ sicut se volvat Et .audiam non tuorum nabliorum
24 נבליך לא אשמע: ויגל כמים משפט
munus & , sacrificia Nunquid .fortis torrens veluti justitia &
25 וצדקה כנחל איתן: הזבחים ומנחה
domus annis quadraginta , deserto in mihi fecistis appropinquare
הגשתם־לי במדבר ארבעים שנה בית
Saturnum & , vestrum regem ZZichuth portâstis Et ? Israel
26 ישראל: ונשאתם את סכות מלככם ואת כיון
fecistis quos , vestrorum deorum stellam : vestrarum imaginum
צלמיכם כוכב אלהיכם אשר עשיתם
dixit : Dammesec trans vos faciam migrare Et .vobis
27 לכם: והגליתי אתכם מהלאה לדמשק אמר
.ejus nomen exercituum Deus Dominus
יהוה אלהי־צבאות שמו:

CAP. VI. ו

nuncupatis ,Someron monte in fidentibus & ,Sijon in quietis Væ
1 הוי השאננים בציון והבטחים בהר שמרון נקבי
Transite .Israel domus eos ad venerunt & ,gentium principium
2 ראשית הגוים ובאו להם בית ישראל: עברו
descendite & : magnam Chamath inde ite & ,videte & , Calneh
כלנה וראו ולכו משם חמת רבה ורדו
num ? istis regnis præ bonæ Nunquid .Pelistim Ghath
גת־פלשתים הטובים מן־הממלכות האלה אם־
: malum diem ad Elongantes ? vestro termino præ eorum terminus multus
3 רב גבולם מגבלכם: המנדים ליום רע
lectis super Jacentes .rapinæ habitare appropinquare fecistis &
4 ותגישון שבת חמס: השכבים על־מטות
, pecore de agnos comedentes & : suis stratis super diffusi & , dentis
שן וסרחים על־ערשותם ואכלים כרים מצאן
: nabli os super Particularizantes .saginarii medio de vitulos &
5 ועגלים מתוך מרבק: הפרטים על־פי הנבל
Bibentes .cantici instrumenta sibi excogitaverunt David sicut
6 כדויד חשבו להם כלי־שיר: השתים
condolent non & : se ungunt unguentorum præcipuo & ,vinum phialis in
במזרקי יין וראשית שמנים ימשחו ולא נחלו
capite in migrabunt nunc Quapropter .Joseph contritione super
7 על־שבר יוסף: לכן עתה יגלו בראש
Dominus Juravit .extensorum funeris convivium recedet & : transmigrantiū
8 גלים וסר מרזח סרוחים: נשבע אדני
Abominans : exercituum Deus Dominus dixit ,sua anima in Dominus
יהוה בנפשו נאם־יהוה אלהי צבאות מתאב
concludam & : odi ejus palatia & ,Jahacob superbiam ego
אנכי את־גאון יעקב וארמנתיו שנאתי והסגרתי
decem remanserint si ,erit Et .ejus plenitudinem & ,civitatem
9 עיר ומלאה: והיה אם־יותרו עשרה
.morientur & , una domo in viri
אנשים בבית אחד ומתו:

Versio VULG. LAT.

20 Numquid non tenebræ dies Do-
mini, & non lux : & caligo, &
21 non splendor in ea? Odi, &
projeci festivitates vestras : &
non capiam odorem cœtuum
22 vestrorum. Quòd si obtuleritis
mihi holocautomata, & munera
vestra, non suscipiam : & vota
pinguium vestrorum non respici-
23 am. Aufer à me tumultum car-
minum tuorum : & cantica lyræ
24 tuæ non audiam. Et revelabi-
tur quasi aqua judicium, & ju-
25 stitia quasi torrens fortis. Num-
quid hostias & sacrificia obtuli-
stis mihi in deserto quadraginta
26 annis, domus Israel? Et portâ-
stis tabernaculum Moloch vestro,
& imaginem idolorum vestro-
rum, sidus Dei vestri, quæ fecistis
27 vobis. Et migrare vos faciam
trans Damascum, dicit Dominus:
Deus exercituum nomen ejus.

CAP. VI.

1 VÆ qui opulenti estis in Sion,
& confiditis in monte Samariæ :
optimates capita populorum, in-
gredientes pompaticè domum Is-
2 rael. Transite in Chalane, & vi-
dete, & ite indè in Emath ma-
gnam: & descendite in Geth Pa-
læstinorum, & ad optima quæque
regna horum : si latior terminus
3 eorum termino vestro est. Qui
separati estis in diem malum : &
appropinquatis solio iniquitatis.
4 Qui dormitis in lectis eburneis,
& lascivitis in stratis vestris : qui
comeditis agnum de grege, &
5 vitulos de medio armenti. Qui
canitis ad vocem psalterii : sicut
David putaverunt se habere vasa
6 cantici. Bibentes vinum in phia-
lis, & optimo unguento delibu-
ti : & nihil patiebantur super con-
7 tritione Joseph. Quapropter nunc
migrabût in capite transmigran-
tium : & auferetur factio lascivi-
8 entium. Juravit Dominus Deus
in anima sua, dicit Dominus Deus
exercituum : Detestor ego super-
biam Jacob, & domos ejus odi,
& tradam civitatem cum habita-
9 toribus suis. Quòd si reliqui fue-
rint decem viri in domo una, &
ipsi morientur.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

20 Οὐχὶ σκότος ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, καὶ οὐ
φῶς, καὶ γνόφος οὐκ ἔχων φέγγος αὐτῇ;
21 Μεμίσηκα, ἀπῶσμαι ἑορτὰς ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
ὀσφρανθῶ θυσίας ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑ-
22 μῶν. Διότι (χ) ἐὰν ἐνέγκητέ μοι (*) ὁλοκαυ-
τώματα καὶ θυσίας ὑμῶν οὐ προσδέξομαι (ψ),
καὶ σωτηρίους ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπι-
23 βλέψομαι. Μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ᾠ-
δῶν σου, καὶ ψαλμὸν ὀργάνων σου οὐκ ἀκού-
24 σομαι. Καὶ κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ κρίμα,
25 καὶ δικαιοσύνη ὡς χειμάῤῥους ἄβατος. Μὴ
σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι (ω)
οἶκος Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐ-
26 ρήμῳ; Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ
Μολόχ, καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν Ῥαιφάν,
τοὺς (α) τύπους αὐτῶν οὓς ἐποιήσατε ἑαυ-
27 τοῖς. Καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Δαμα-
σκοῦ, λέγει κύριος· ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
ὄνομα αὐτῷ.

Nónne tenebræ dies Domini, & 20
non lux? & caligo non habens
splendorem hæc? Odio habui, 21
repuli festivitates vestras, nec
odorabor hostias in conventioni-
bus vestris: Quia, si obtuleritis 22
mihi holocausta, & sacrificia ve-
stra; non suscipiam, & (o) salu-
tares præsentiæ vestræ non respi-
ciam. (p) Transfer à me so- 23
nitum carminum tuorum: &
psalmum organorum tuorum non
audiam. Et volvetur, sicut aqua, 24
judicium; & justitia, sicut tor-
rens invius. Nunquid victimas, 25
& hostias obtulistis mihi, domus
Israel, quadraginta annis in ere-
mo? Et assumpsistis (q) taber- 26
naculum (r) Moloch, & sydus
Dei vestri (s) Rhæphan, figuras
eorum, quas fecistis vobis. Et 27
transferam vos trans Damascū,
dicit Dominus: Deus omnipotens
nomen ei.

MS. A. (χ) καὶ ἐὰν (*) τὰ ὁλοκαυτώματα (ψ) αὐτά, καὶ σωτηρίου (ω) ἐν τῇ ἐρήμῳ οἶκος Ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἔτη, λέγει κύριος. Καὶ (α) τύπους οὓς

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΟΥαὶ τοῖς ἐξουθενοῦσι Σιών, καὶ τοῖς
πεποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος Σαμαρείας, ἀπετρύ-
γησαν ἀρχὰς ἐθνῶν, καὶ εἰσῆλθον αὐτοί.
2 οἶκος τοῦ Ἰσραήλ Διάβητε πάντες καὶ
ἴδετε, καὶ διέλθατε ἐκεῖθεν εἰς (α) Ἐμαθ-
ραββά, καὶ κατάβητε ἐκεῖθεν εἰς Γὲθ ἀλ-
λοφύλων, τὰς κρατίστας ἐκ πασῶν τῶν (β)
βασιλειῶν τούτων, εἰ (*) πλείονα τὰ ὅρια αὐτῶν
3 ἐστὶ τῶν ὑμετέρων ὁρίων. Οἱ (γ) ἐρχόμενοι
εἰς ἡμέραν κακήν, οἱ ἐγγίζοντες καὶ ἐφα-
4 πτόμενοι σαββάτων ψευδῶν, Οἱ καθεύ-
δοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ κατα-
σπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν,
καὶ ἔσθοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων, καὶ μοσχά-
ρια (δ) ἐκ μέσου βουκολίων γαλαθηνά,
5 Οἱ (ε) ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν
ὀργάνων, ὡς (ζ) ἑστηκότα ἐλογίσαντο, καὶ
6 οὐχ ὡς φεύγοντα, Οἱ πίνοντες τὸν διυ-
λισμένον οἶνον, καὶ τὰ πρῶτα μύρα χριό-
μενοι, καὶ οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τῇ συντριβῇ
7 Ἰωσήφ. Διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔ-
σονται ἀπ' ἀρχῆς δυναστῶν, καὶ ἐξαρθήσε-
8 ται χρεμετισμὸς ἵππων ἐξ Ἐφραίμ· Ὅτι
ὤμοσε κύριος καθ' ἑαυτοῦ, (η) Διότι βδε-
λύσσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν Ἰακώβ, καὶ
τὰς χώρας (θ) αὐτοῦ μεμίσηκα, καὶ ἐξαρῶ
πόλιν σὺν πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν.
9 Καὶ ἔσται, ἐὰν ὑπολειφθῶσι δέκα ἄνδρες ἐν
οἰκίᾳ μιᾷ, (ι) καὶ ἀποθανοῦνται

CAP. VI.

VÆ, (a) qui despiciunt Sion, 1
& qui confidunt in monte Sa-
mariæ. (b) Vindemiârunt primi-
tias gentium: & ingressi sunt
ipsi. Domus Israel, Transite o- 2
mnes, & (c) videte: & per-
transite indè in (d) Ematrabba:
& descendite indè in Geth alie-
nigenarum, optimas ex omnibus
regnis his: si ampliores sunt ter-
mini eorum terminis vestris. Ve- 3
nientes in diem malum, appropin-
quantes, & tangentes sabbata
mendacia; Dormientes in lectis 4
eburneis, affluentes deliciis in
stratis suis, & comedentes hædos
de gregibus, & lactentes vitulos
de medio armentorum, (e) Præ- 5
valentes ad vocem organorum,
(f) Quasi stantia putaverunt,
& non quasi fugientia. Qui bi- 6
bunt vinum (g) defæcatum, &
primis unguentis unguntur, &
nihil patiebantur super contritio-
ne Joseph. Propterea nunc ca- 7
ptivi erunt ab initio (h) fortium:
& auferetur hinnitus equorum
ex Ephraim: Quia juravit 8
Dominus per (i) semetipsum;
Quia abominor ego omnē contu-
meliam Jacob, et regiones ejus
odi, et auferam civitatem cum
omnibus habitatoribus suis. Et 9
erit, si remanserint decem viri
in domo una; et morientur,

MS. A. (α) Αἱμαθραββά, (β) βασιλειῶν (*) πλείονα (γ) εὐχόμενοι (δ) ἐκ βουκολίων (ε) ἐπικρατοῦντες (ζ) ἑστῶτα (η) Ὅτι (θ) αὐτῶν (ι) ἀποθανοῦνται)

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 הלא חשוך יומא דעתיד למיתי מן קדם יי ולא נהור וקבל ולא זהור ליה: סניתי רחיקית
21 חגיכון ולא אקבל ברעוא קורבן כנשתכון: ארי אם תסקון קדמי עלון וקורבניכון לא
22 לרעוא ונכסת קודשיכון לא יתקבלון קדמי: אעדי מן קדמי אתרגושת זמרך ונגון
23 כנרך לא אשמע: ויתגלי כמיא דינא וזכותא כנחל מגבר: הנכסת קודשין וקורבנין
24 25 קרבתון קדמי במדברא ארבעין שנין בית ישראל: ונטלתון ית סכות פתכומרכון
26 וית כיון צלמיכון כוכב טעותכון די עבדתון לכון: ואגלי יתכון מהלאה לדמשק
27 אמר יי אלהים צבאות שמיה:

ו

1 וי דשלן שליא בציון ומתרחצין על כרכא דשומרון מקימין שום בניהון כשום בני
2 עממיא וכל דמן דיסתמכון עליהון בית ישראל: עברו לכלנה וחזו ואזילו מתמן
לחמת רבה וחותו לגת דפלשתאי דטבין מן מלכותא האלין אם סגי תחומהון
3 מתחומכון: אנון מרחקין יום ביש ואתון מקרבין בבית כנשתכון חטוף: דשכבין
4 על ערסן דמכבשן בשן דפיל ועומקין על ערסיהון ואכלין פטימין מענא ועגלין
5 מגו רבקא: דמנגן על פום נבלא כדויד אתקינו להון מני זמרא: דשתן בפילון
6 7 דכסף חמר וריש משחין טבין מתמשחין ולא כאב להון על תבריה דיוסף: בכן
8 כען יגלון בריש גלן ויעדון מנהון מרזחין ומפיכין: קים יי אלהים במימריה אמר יי
אלהא דישראל מנבל אנא ית בית מקדשא דביתיה דיעקב ובירניתיה רחקית ואמסר
9 קרתא ומלאה: ויהי אם ישתארון עסרא גברין בביתא חד ימותון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Nónne tenebrosus est dies qui venturus est à facie Domini & non 20
lucidus? & caligo erit in eo, & non splendor? Odio habui, repro- 21
bavique festivitates vestras, nec benevolè excipiam oblationem congre-
gationis vestræ. Quoniam si offeratis coram me holocaustomata & ob- 22
lationes vestras, non erunt acceptabiles, & victimæ sanctificatæ ve-
stræ non recipientur à me. Aufer à conspectu meo sonitum carmi- 23
num tuorum, & modulationem citharæ tuæ non audiam. Et revela- 24
bitur tanquam aqua judicium, & justitia sicut torrens inundans. Nun- 25
quid hostias sanctificatas & oblationes obtulistis coram me in deserto
quadraginta annis domus Israel? Et portâstis tabernaculum Sa- 26
cerdotum vestrorum, & Chiun imaginem vestram, Sydus idolum ve-
strum quod fecistis vobis. Et ablegabo vos ultra Damascum, ait Dominus, 27
Deus exercituum nomen ejus.

CAP. VI.

VÆ quietè degentibus in Sion, & qui confidunt in arce Samariæ, im- 1
ponentibus nomen filiorum suorum secundùm nomen filiorum genti-
um, & omnium quibus innititur domus Israel. Transite in Calne & 2
videte, & contendite indè in Emath magnam, atque descendite in Gath
Philistinorum: num meliores sunt regnis his, an latior est terminus eo-
rum termino vestro? Ipsi prorogabant diem malum, vos autem prope 3
facitis in domo congregationis vestræ rapinas. Qui dormiunt in lectis 4
stratis ebore, & submergunt se in lectis suis, & comedunt pinguia ex
ovibus & vitulos de medio saginarii. Qui modulos concinunt super os na- 5
bli, sicut David præparaverunt sibi instrumenta musica. Qui bibunt in 6
phialis argenteis vinum, & præstantissimis optimisque unguentis sese in-
ungunt: nec tangit eos dolor ex contritione Josephi. Quapropter nunc 7
exulabunt ipsi inter primos captivos, & recedent ab eis gaudia ac stra-
gula subtilia. Juravit Dominus Deus per verbum suum, dixit Dominus 8
Deus *Israel*: Abominor ego domum sanctuarii *domus* Jacob, & palatia ejus execror, quin & tradam civitatem &
plenitudinem ejus. Accidétque si remanserint superstites decem viri in domo una, ut mortem oppetant. 9

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Talis est dies Domini : obscura est, non lucida ; caliginosa est, nec ullus est in ea splendor. 20
Odi & execror solennitates vestras, & non 21
odorabor sacrificia vestra. Etiamsi obtuleritis 22
mihi holocausta perfecta, oblationibus vestris non delectabor, neque pulchritudinem saginatorum vestrorum aspiciam. Amovebo à 23
me vocem cantûs tui, & concentum lyræ tuæ non sum ampliùs auditurus. Sed prodet se ju- 24
dicium sicut aquæ, & justitia ceu torrens validus. Num sacrificia & munera obtulistis mihi 25
quadraginta annis in deserto, Israelitæ ? Imò portâstis tabernaculum Malchomi & Cheva- 26
nis idoli vestri, sydus quod fecistis vobis deum. Efficiam ut captivi abducamini ultra Da- 27
mascum, dicit Dominus, cujus nomen est Deus potentissimus.

CAP. VI.

VÆ spernentibus Sionem, & fiduciam col- 1
locantibus in monte Samariæ, dissipantibus principes populorum, & deportantibus sibi filios Israelis. Transite ad Cheliam, & vide- 2
te : illinc abite ad Hemath-rabba, & descendite ad Gath Palesthinorum, quæ est optima omnium regnorum istorum ; num amplior sit terminus eorum termino vestro. *Væ iis* qui 3
præstolantur diem malum, & promovent ad sabbathum violentiæ, Cubant super lectis 4
eburneis, & luxuriantur super stratis suis : qui comedunt saginatos è gregibus, & vitulos ex armentis : Qui pulsant ad os lyrarum, 5
& ut David æstimant instrumenta musica : Qui bibunt vinum limpidissimum, & unguen- 6
tis præstantissimis unguntur ; neque solliciti sũt de fractione Josephi. Idcircò captivi abdu- 7
centur in fronte captivorũ, & auferetur exultatio à principibus eorum. Juravit Dominus 8
dominorum per semetipsum, & Dominus Deus potentissimus dixit ; Detestor fastum Jacobi, & palatia ejus odi : ideo tradam urbem integram ; Et si fortè reliqui manserint 9
decem homines in eadem domo, morientur :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 اليس يوم الرب ظلمة وليس نور وضبابه ليس له ضوء * ابغضت واقصيت اعيادكم
11 ولست اشم ذبيحة في مواسمكم * من اجل انه ان قدمتم لي كرباناتكم وذبائحكم لست
12 اقبلها ولست منذ الآن انظر خلاص طهوركم * ابعد عني لحن تسابيحك ومزامير اراغنك
13 لست اسمعه * ويتدحرج الحكم مثل الماء والعدل مثل الوادي الذي لا يسلك * هل
14 ذبائح وضحايا قدمتم لي في البرية اربعين سنة يا بيت اسرائيل يقول الرب * واحتملتم خيمة
15 ملوخ وكوكب الهكم رافان مثالاتهم التي صنعتموها لكم * فاسبيكم لابعد من
16 دمشق يقول الرب الاله الضابط الكل اسمه *
17 الفصل السادس * الاصحاح العاشر *
1 ويل للذين يرذلون بصهيون *
ويتوكلون على جبل سامرين اقتطفوا رؤساء الامم وهم دخلوا * يا بيت اسرائيل اعبروا جميعا
2 وانظروا وجوزوا من هناك الى حماة العظمى وانزلوا من هناك الى جات التي للقبائل الغريبة
العزيزات من جميع هذه الممالك احدودهم هي اكثر من حدودكم * ايها المصلون
3 في يوم السوء المقربون والامسون السبوت الكاذبة * الراقدون على الاسرة العاجية والهيمون
4 على فرشهم والآكلون الجدا من القطعان والعجول الرضع من اولاد البقر * الذين
5 يصدرون على اصوات العيدان واحسبوه مثل قايم وليس مثل هارب * الذين يشربون
6 الخمر المروقة ويدهنون بالاطياب البكرية ولم يبالوا البتة بانكسار يوسف * لاجل
7 هذا الآن يصدرون مسبيين من راس الاقوياء ويسرع صهيل الخيل من افرايم * لان الرب
8 اقسم بذاته من اجل اني انا ارذل كل كبرياء يعقوب وابغضت كوره وانزع
9 مدينته مع جميع سكانها * ويكون ان بقي عشرة رجال في بيت واحد فيموتون *

* *Nónne dies Domini tenebra est, non lux;* 20
& caligo ejus non habet lucem ? Odi 21
& repuli solennitates vestras, & non odorabor hostiam in conventibus vestris.
Nam licèt obtuleritis mihi holocausta & 22
sacrificia vestra, nequaquam accipiam illa, neque respiciam posthac salutem comparitionis vestræ. Repellam à me 23
concentum hymnorum tuorum, & psalterium organorum tuorum non audiam.
Et volvetur judicium sicut aqua, & 24
æquitas quasi torrens impervius. An sa- 25
crificia & hostias obtulistis mihi in deserto quadraginta annis, O domus Israelis, ait Dominus ? Imò tulistis taberna- 26
culum Molochi, & sydus dei vestri Raphanis, figuras eorum quas feceratis vobis. Ideo captivos amandabo vos lon- 27
giùs quàm Damascum, ait Dominus Deus, cujus nomen est Omnipotens.

CAP. VI.

Textus decimus.

VÆ iis qui neglectâ Sione confidunt 1
in monte Samariæ; vindemiârunt principes gentium, & ipsi ingressi sunt. O do- 2
mus Israelis, transite simul & videte, indeque pertransite ad Hemath magnam, & illinc descendite in Gath quæ pertinet ad nationes exteras, omnium istorum regnorum fortissimas, utrum limites eorum plures sint limitibus vestris. O 3
qui preces funditis in die malo, qui accedentes tangitis sabbatha falsa; Qui 4
decumbitis in lectis eburneis, & libidine exardescitis super cubilibus vestris, comeditis hædos è gregibus, & lactentes vitulos è præsepibus boum; Qui pulsa- 5
tis propter sonos fidium, idque existimatis ut rem stabilem, ac non ut fugientem; Qui bibitis vinum limpidum, 6
& ungitis vos unguentis matutinis, & nullatenus doletis contritionem Josephi. Propterea nunc captivi fient à prin- 7
cipe fortium, & auferetur hinnitus equorum ab Aphremo. Juravit enim Domi- 8
nus per semetipsum, quòd ego abominor totam superbiam Jacobi, & odi regiones ejus auferamque urbem ipsius cum omnibus civibus ejus. Fietque, si remanse- 9
rint decem viri in domo una, ut moriantur :

עמוס : ז

de offa educendum ad , eum cremabit & ,fuus patruus eum tollet Et
10 ונשאו דודו ומסרפו להוציא עצמים מן
tecum adhuc Num : domus lateribus in qui ei dicet & , domo
הבית ואמר לאשר בירכתי הבית העוד עמך
.Domini nomine in memorandum ad non quia ,Tace ,dicet Et .Finis : dicet &
ואמר אפס ואמר הס כי לא להזכיר בשם יהוה:
magnam domum faciet percutere & ,præcipiens Dominus ecce Quia
11 כי הנה יהוה מצוה והכה הבית הגדול
petra in current Numquid .fcissionibus parvam domum & : rimis
12 רסיסים והבית הקטן בקעים: הירצון בסלע
venenum in convertiftis quoniam ? bobus in arabit Num ? equi
סוסים אם יחרוש בבקרים כי הפכתם לראש
: verbo non in Lætantes ? abfinthium in juftitiæ fructum & ,judicium
13 משפט ופרי צדקה ללענה: השמחים ללא דבר
? cornua nobis affumpfimus noftra fortitudine in Nonne : dicentes
האמרים הלוא בחזקנו לקחנו לנו קרנים:
Deus Dominus dixit , Ifrael domus vos fuper fufcitans ego ecce Quia
14 כי הנני מקים עליכם בית ישראל נאם יהוה אלהי
ad ufque ,Chamath introitu ab vos opprimenti & : gentem ,exercituum
הצבאות גוי ולחצו אתכם מלבוא חמת עד
.deferti torrentem
נחל הערבה:

CAP. VII. ז

locuftarum fictor ecce Et : Dominus Dominus mihi oftendit Sic
1 כה הראני אדני יהוה והנה יוצר גבי
poft ferotina herba ecce Et : ferotinam herbam afcendendi principio in
בתחלת עלות הלקש והנה לקש אחר
,terræ herbam comedere finiverit fi ,fuit Et .regis tonfiones
2 גזי המלך: והיה אם כלה לאכול את עשב הארץ
: Jahacob fufcitabit quis : obfecro parce Domine Domine : dixi &
ואמר אדני יהוה סלח נא מי יקום יעקב
,erit Non :hoc fuper Dominus Pœnituit ? ipfe parvulus quia
כי קטן הוא: 3 נחם יהוה על זאת לא תהיה
ecce Et : Dominus Dominus mihi oftendit Sic .Dominus dixit
4 אמר יהוה: כה הראני אדני יהוה והנה
voraginem confumpfit & : Dominus Dominus igne in litem ad vocans
קרא לרב באש אדני יהוה ותאכל את תהום
ceffa Domine Domine : dixi Et .partem confumpfit & ,magnam
5 רבה ואכלה את החלק: ואמר אדני יהוה חדל
Dominum Pœnituit ? ipfe parvus quia : Jahacob fufcitabit Quis ,nunc
6 נא מי יקום יעקב כי קטן הוא: נחם יהוה
Sic .Dominus Dominus dixit , erit non iftud etiam : hoc fuper
7 על זאת גם היא לא תהיה אמר אדני יהוה: כה
, perpendiculi murum fuper ftans Dominus ecce & : mihi oftendit
הראני והנה אדני נצב על חומת אנך
Quid : me ad Dominus dixit Et .perpendiculum ejus manu in &
8 ובידו אנך: ויאמר יהוה אלי מה
: Dominus dixit & : Perpendiculum , dixi & ? Hamos videns tu
אתה ראה עמוס ואמר אנך ויאמר אדני
adjiciam non : Ifrael mei populi in medio perpendiculum ponens ego Ecce
הנני שם אנך בקרב עמי ישראל לא אוסיף
fanctuaria & , Ifchac excelfa devaftabuntur Et .eum pertranfire ultrà
9 עוד עבור לו: ונשמו במות ישחק ומקדשי
.gladio in Jarobham domum fuper confurgam & :defolabuntur Ifrael
ישראל יחרבו וקמתי על בית ירבעם בחרב:
regem Jarobham ad el---Beth facerdos Amatiah mifit Et
10 וישלח אמציה כהן בית אל אל ירבעם מלך
: Ifrael domus interiore in Hamos te fuper Conjuravit : dicendo , Ifrael
ישראל לאמר קשר עליך עמוס בקרב בית ישראל
.ejus verba omnia fuftinere terra poffet non
לא תוכל הארץ להכיל את כל דבריו:

Verfio VULG. LAT.

10 Et tollet eum propinquus fu-
us, & comburet eum, ut effe-
rat offa de domo: & dicet ei,
qui in penetralibus domûs eft;
Numquid adhuc eft penes te?
11 Et refpondebit; Finis eft. Et
dicet ei; Tace, & non recor-
12 deris nominis Domini. Quia
ecce Dominus mandabit, & per-
cutiet domum majorem ruinis,
& domum minorem fciffionibus.
13 Numquid currere queunt in pe-
tris equi, aut arari poteft in
bubalis, quoniam convertiftis
in amaritudinem judicium, &
fructum juftitiæ in abfynthium?
14 Qui lætamini in nihilo: qui
dicitis; Numquid non in forti-
tudine noftra affumpfimus no-
15 bis cornua? Ecce enim fufci-
tabo fuper vos, domus Ifrael, di-
cit Dominus Deus exercituum,
gentem: & conteret vos ab
introitu Emath, ufque ad torren-
tem deferti.

CAP. VII.

1 HÆc oftendit mihi Dominus
Deus: & ecce fictor locuftæ in
principio germinantium ferotini
imbris, & ecce ferotinus poft
2 tonfionem regis. Et factum eft:
cùm confummâffet comedere
herbam terræ, dixi; Domine De-
us, propitius efto, obfecro: quis
fufcitabit Jacob, quia parvulus
3 eft? Mifertus eft Dominus fuper
hoc: Non erit, dixit Dominus.
4 Hæc oftendit mihi Dominus De-
us: & ecce vocabat judicium ad
ignem Dominus Deus: & devo-
ravit abyffum multam, & comê-
5 dit fimul partem. Et dixi; Do-
mine Deus, quiefce, obfecro: quis
fufcitabit Jacob, quia parvulus
6 eft? Mifertus eft Dominus fuper
hoc: Sed & iftud non erit, dixit
7 Dominus Deus. Hæc oftendit
mihi Dominus: & ecce Dominus
ftans fuper murum litum, & in
manu ejus trulla cæmentarii. Et
dixit Dominus ad me; Quid tu
vides, Amos? Et dixi; Trullam
8 cæmentarii. Et dixit Dominus;
Ecce ego ponam trullam in me-
dio populi mei Ifrael: non adji-
9 ciam ultrà fuperinducere eum. Et
demolientur excelfa idoli, & fan-
ctificationes Ifrael defolabuntur:
& confurgam fuper domum Je-
10 roboam in gladio. Et mifit Ama-
fias facerdos Bethel ad Jeroboam
regem Ifrael, dicens; Rebellavit
contra te Amos in medio domûs
Ifrael: non poterit terra fuftinere
univerfos fermones ejus.

Verfio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranflatione LATINA.

10 Καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ καταλοιποί, καὶ λή-
ψονται οἱ οἰκεῖοι αὐτῶν, (κ) καὶ παραβιῶνται
τοῦ ἐξενέγκαι τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ἐκ τοῦ οἴκου. καὶ
ἐρεῖ τοῖς προεστηκόσι τῆς οἰκίας, Εἰ ἔτι ὑπάρ-
11 χει παρὰ σοί; Καὶ ἐρεῖ, Οὐκ ἔτι. καὶ ἐρεῖ,
Σῖγα ἕνεκα τοῦ μὴ ὀνομάσαι τὸ ὄνομα κυρί-
12 ου. Διότι ἰδοὺ κύριος ἐντέλλεται, καὶ πατά-
ξει τὸν οἶκον τὸν μέγαν θλάσμασι, καὶ τὸν οἶκον
13 τὸν μικρὸν (λ) ῥάγμασιν. Εἰ διώξονται ἐν
πέτραις ἵπποι; εἰ παρασιωπήσονται ἐν θη-
λείαις; (μ) ὅτι ἐξεστρέψατε εἰς θυμὸν κρί-
14 μα, καὶ καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν, Οἱ
εὐφραινόμενοι ἐπ᾽ οὐδενὶ λόγῳ, οἱ λέγοντες,
15 Οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ ἡμῶν ἔσχομεν κέρατα; Διότι
ἰδοὺ ἐγὼ (·) ἐπεγερῶ ἐφ᾽ ὑμᾶς οἶκος (ν) Ἰσ-
ραὴλ ἔθνος, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων,
καὶ ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς τοῦ (ξ) μὴ εἰσελθεῖν
εἰς Αἰμὰθ, καὶ (ο) ἕως τοῦ χειμάῤῥου τῶν δυσμῶν.

Et (k) remanebunt reliqui, & tollent domeftici eorum, & co-nabuntur, ut efferant offa eorum de domo. Et dicet his qui præfunt domui; Si adhuc eft apud te? Et dicet; Nequaquàm. Et dicet; Tace: ut non nomines nomen Domini. Proptereà ecce Dominus (l) mandat, & percutiet domum magnam ruinis, & domum parvam fciffionibus. Si perfequentur in petris equi? fi reticebunt ad fœminas? quoniam convertiftis in furorem judicium, & fructum juftitiæ in amaritudinem. Qui lætamini fuper nullo (m) verbo, qui dicitis; Nónne in fortitudine noftra habuimus cornua? Quia ecce ego fufcitabo fuper vos, dom⁹ Ifrael, gentem, ait Dominus virtutum, & conterent vos, ut non introeatis in Emath, & ufque ad torrentem Occidentis.

MS.A. (κ) καὶ οἱ * παραβιῶνται (λ) ῥήγμασιν. (μ) ὅτι ὑμεῖς (·) ἐπεγείρω
(ν) τοῦ Ἰσραὴλ ἔθνος, καὶ ἐκθλίψουσιν (ξ) μὴ εἰς Ἐμὰθ, (ο) ἕως

ΚΕΦ. ζ΄.

1 ΟΥτως ἔδειξέ μοι (α) κύριος ὁ θεός· καὶ
ἰδοὺ ἐπιγονὴ ἀκρίδων ἐρχομένη ἑωθινή, καὶ
2 ἰδοὺ βροῦχος εἷς Γὼγ ὁ βασιλεύς. Καὶ ἔσται
ἐὰν συντελέσῃ τοῦ καταφαγεῖν τὸν χόρτον τῆς
γῆς, καὶ εἶπα, Κύριε κύριε, ἵλεως γενοῦ· τίς
ἀναστήσει τὸν Ἰακώβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστι.
3 Μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ. Καὶ τοῦτο οὐκ
4 ἔσται, λέγει κύριος. Οὕτως ἔδειξέ μοι
(β) κύριος· καὶ ἰδοὺ ἐκάλεσε τὴν δίκην ἐν
πυρὶ κύριος, καὶ κατέφαγε τὴν ἄβυσσον τὴν
πολλήν, καὶ κατέφαγε τὴν (γ) μερίδα κυρίου.
5 Καὶ εἶπα, Κύριε κόπασον δή, τίς ἀναστήσει
6 τὸν Ἰακώβ; ὅτι ὀλιγοστός ἐστι. Μετανόησον
κύριε ἐπὶ τούτῳ. Καὶ τοῦτο οὐ μὴ γένηται, λέ-
7 γει κύριος. Οὕτως ἔδειξέ μοι κύριος· καὶ
ἰδοὺ (δ) ἑστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδαμαντίνου, καὶ
8 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας. Καὶ εἶπε κύριος
πρὸς μέ, Τί σὺ ὁρᾷς Ἀμώς; καὶ εἶπα, Ἀ-
δάμαντα. καὶ εἶπε κύριος πρὸς μέ, Ἰδοὺ ἐ-
γὼ ἐντάσσω ἀδάμαντα (ε) ἐν μέσῳ λαοῦ
μου Ἰσραήλ, οὐκ ἔτι μὴ (ζ) προσθῶ τοῦ παρ-
9 ελθεῖν αὐτόν. Καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ
τοῦ γέλωτος, καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ Ἰσραὴλ (η)
ἐρημωθήσονται, καὶ ἀναστήσομαι ἐπὶ τὸν οἶ-
10 κον Ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ. Καὶ ἐξαπέστει-
λεν Ἀμασίας ὁ ἱερεὺς Βαιθὴλ πρὸς Ἱερο-
βοὰμ βασιλέα Ἰσραήλ, λέγων, Συστροφὰς
ποιεῖται κατὰ σοῦ Ἀμὼς ἐν μέσῳ οἴκου Ἰσρα-
ήλ, οὐ μὴ (θ) δύνηται ἡ γῆ ὑπενεγκεῖν
(ι) πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ.

CAP. VII.

1 SIc oftendit mihi Dominus Deus: Et ecce fœtus locuftarum veniebat matutinus: & ecce 2 bruchus unus Gog rex. Et erit, fi compleverit, ut devoret fœnum terræ: & dixi; Domine, (a) Domine, propitius efto. Quis fufcitabit Jacob? quoniam modicus 3 eft. Pœniteat te, Domine, fuper hoc. Et hoc non erit, dicit Do- 4 minus. Sic oftendit mihi Dominus. Et ecce vocavit judicium in igne Dominus, & devoravit abyffum multam, & comedit partem (b) Domini. Et di- 5 xi; Domine, define nunc. Quis fufcitabit Jacob? quoniam par- 6 vulus eft. Pœniteat te, Domine, fuper hoc. Et hoc non fiet, dicit Dominus. Sic oftendit mihi Do- 7 minus. Et (c) ecce ftabat fuper murum (d) adamantinum: & in manu ejus adamas. Et dixit 8 Dominus ad me; Quid tu vides, Amos? Et dixi; Adamantem. Et dixit Dominus ad me; Ecce ego impono adamantem in medio populi mei Ifrael: nequaquàm ultrà addam, ut pertranfeam e- 9 um. Et diffipabuntur aræ rifus: & facrificia Ifrael defolabuntur: & confurgam fuper domum 10 Hieroboam in gladio. Et mifit Amafias facerdos Bethel ad Hieroboam regem Ifrael, dicens; Congregationes facit contra te Amos in medio domûs Ifrael. Non poterit terra fuftinere omnes fermones ejus.

MS.A. (α) κύριος· καὶ ἰδοὺ (β) κύριος ὁ θεός· (γ) μερίδα. Καὶ εἶπα,
Κύριε κύριε (δ) ἀνὴρ ἑστηκὼς (ε) εἰς μέσον (ζ) προσθήσω (η) ἐξερημωθήσον-
ται, (θ) γένηται (ι) ἅπαντας

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ויטלניה קריביה מיקידא לאפקא גרמיא מן ביתא ויימר לדי בשרא דביתא העוד כען
11 עמך ויימר ספו ויימר סלק ארי כד הוו קימין לא הוו מצלן בשמא דיי: ארי הא יי מפקד
12 ויימחי מלכו רבא מחא תקיפא ומלכו זעירא מחא חלשא: הירהטון בכיפא סוסון אם
13 יתרדי בתוריא ארי הפכתון לריש חיון בישין דינא ופרי זכותא לגידין: דחדן ללא
14 מדעם דאמרין הלא בתוקפנא קנינא לנא נכסין: ארי הא אנא מקים עליכון בית
ישראל אמר יי אלהים צבאות עם ויתחקון יתכון מסעלנא דחמת עד נחלא דמישרא:

ז

1 כדין אחזני יי אלהים והא ברית גובי באגל צמוח לקיש והא צמות דעדק בתר דאתגזיזת
2 שחתא דמלכא: והוה כד שיצי למיכל ית עסבא דארעא ואמרית קביל בעותי יי אלהים
3 שבוק כען לחובי שארא דיעקב מן יקום ויבעי על חטאיהון ארי מטלטלין אנון: אתיב
4 יי ברוגזיה על דא לא תתקיים אמר יי: כדנן אחזני יי אלהים והא עתיד למדן באשתא יי
5 אלהים ואכלית ית תהום רבא ושיציאת ית אחסנתא: ואמרית קביל בעותי יי אלהים
6 שבוק כען לחובי שארא דבית יעקב מן יקום ויבעי על חטאיהון ארי מטלטלין אנון:
7 אתיב יי ברוגזיה על דא לא תתקיים אמר יי אלהים: כדנן אחזני והא יי קאים על
8 שור דדין וקדמוהי דין: ואמר יי לי מה את חזי עמוס ואמרית דין ואמר יי הא אנא
9 עביד דין בגו עמי ישראל לא אוסיף עוד למשבק להון: ויצדון במתי ישחק ומקדשי
10 ישראל יחרבון ואקים על בית ירבעם דקטלין בחרבא: ושלח אמציה רבא
דביתאל לות ירבעם מלכא דישראל למימר מריד עלך עמוס בגו בית ישראל לא
תכול ארעא לסוברא ית כל פתגמוהי:

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

10 Et tollet eum propinqu⁹ ej⁹ ab incendio ad educendũ offa de domo, & dicet ei qui in angulo dom⁹ verfabitur, Nunquid adhuc eft penes te aliquis qui dicet, Perierunt: dicet verò, Remove, quandoquidẽ dum vita fruebantur, 11 in nomine Dñi non preces fundebant. Ecce enim Dñs mandat, & percutiet regnũ magnũ percuffione forti, regnũ verò min⁹ plaga remiffiore. 12 Nunquid per petrã currunt equi, an arat quifpiã bob⁹? quandoquidẽ convertiftis in caput ferpentũ maleficorũ judiciũ, & fruct⁹ juftitiæ in abfinthium. 13 Qui lætantur in re nihili, & dicunt: Nónne fortitudine noftra comparavim⁹ 14 nobis divitias? Etenim ecce ego fufcito adverfũ vos, dom⁹ Ifrael, inquit Dñs Deus exercituum, populum qui affliget vos ab introitu Emath ufque ad torrentem planitiei.

CAP. VII.

1 HÆc oftendit mihi Dñs De⁹: Ecce creatio locuftarũ in principio germinationis ferotinæ, et ecce germinatio minima poftquã tonfa eft farrago regis. 2 Et factũ eft cùm confummaffet comedere herbã terræ, ut dicerẽ: Sufcipe deprecationẽ meã Dñe De⁹, ignofce obfecro peccatis reliquiarũ Jacob: quis confurget & veniã exorabit pro peccatis eorũ? quia difpalati funt. 3 Avertit Dñs irã fuã ob id, non ftabit, dicit Dñs. 4 Sic oftendit mihi Dñs De⁹: Ecce judicatur⁹ erat igne Dñs Deus, & voraverat abyffũ magnã, & confumpferat 5 hæreditatẽ. Et dixi, Exaudi deprecationẽ meã Dñe De⁹, parce quæfo peccatis reliquiarũ dom⁹ Jacob: quis confurget & veniã exorabit pro peccatis 6 eorũ? vagi funt enim ipfi. Avertit [*iterum*] Dñs furorẽ fuũ hac de caufa: 7 nec etiã iftud ftabit, dicit Dñs Deus. Sic oftendit mihi: Et ecce Dñs ftabat fup murũ judicii, & corã illo erat judiciũ. 8 Dixit autẽ mihi *Dñs*: Quid vides Amos? & refpondi: Judiciũ. Dixit proinde Dñs ad me: Ecce ego judicium exercebo in medio populi mei Ifrael; non ultrà additur⁹ eis dimittere. 9 Devaftabuntur ergo excelfa Ifaac, & facra Ifrael defolabuntur: fufcitabóque 10 contra familiã Jerõboã eos qui trucidant gladio. Et mifit Amafias princeps Bethel ad Jeroboã regẽ Ifrael cum his verbis: Conjuravit contra te Amos in medio domus Ifrael; haud valebit terra fuftinere omnes fermones ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Et asportabit eum amicus ejus, aut is qui fuerit cognatus ejus, ut ossa domo efferat: tum dicet ei qui est in eadem domo, Superéstne aliquis tecum in domo? & respondebit ei, Nemo: nam penitùs consumpti sunt, eò quòd nullam haberent memoriam nominis Dñi. 10
Ecce enim Dñs egressurus est, & percussurus domú altam, ac tremefacturus eam; & domum parvam, ac desolaturus eam. 11
Num currunt super petras equi? an iis aratrum ducunt? quia judicium in absynthium, & fruct⁹ justitiæ in fel mutâstis: 12
Qui gaudetis de re nihili; & dicitis, Annon virtute nostrâ cepimus nobis civitatem? 13
Quoniam ecce ego suscitaturus sum contra vos, Israelitæ, populum, dicit Dñs Deus potentissimus, qui propulsabunt vos ab ingressu Hamathæ usque ad torrentem Arabæ. 14

CAP. VII.

Sic ostendit mihi Dñs dominorum creaturâ locustæ in principio germinis serotini: (erat autem serotinum *germen* post detonsioné regiam:) 1
Et cùm absolvisset comedere herbam terræ, dixi; Dñe dominorum, parce nobis: ecquis erigeret Jacobum? parvus enim est. 2
Averte hoc Dñe, & ne contingat. 3
Sic ostendit mihi Dñs dominorum: ecce Dominus dominorum proclamavit ad judicandum igne, qui consumpsit abyssum magnam, consumpserat enim mediam partem. 4
Sed dixi; Dominè dominorum, parce nobis: quis erigeret Jacobum? siquidem parvus est. 5
Averte hoc Domine, ac nedum id fiat. 6
Sic ostendit mihi: ecce Dominus stabat super murum adamantinum, suâq; manu *tenebat* adamantem. 7
Dixítq; mihi Dominus, Quid vides Amos? Respondi, Adamantem. Tum dixit mihi Dominus, Ecce positurus sum adamantem in medio populi mei Israelis, & non pergam ultrà præterire eos. 8
Destruentur enim fana ridicula, & sanctuaria Israelis desolabuntur, & domum Jorobaami gladio invadam. 9
Post hæc misit Amosia sacrificulus Bethelis ad Jorobaamum regem Israelis, & dixit illi; Rebellavit in te Amos in medio domûs Israelis, nec potest terra tolerare verba ejus. 10

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * ويحمل البقية فاستحلهم حواصهم * ويعمدون ليخرجوا عظامهم من البيت * ويقول للقيام
في البيت * أعندك أحد أيضا موجود * فيقول لا * فيقول من أجل انهم لم يسموا باسم الرب *
11 * من أجل أنه ها الرب يأمر ويضرب البيت العظيم بسحقات والبيت الصغير بشقاقات *
12 * أتركض الخيل في الصخور * أيسكنون في الإناث * لأنكم أنتم رديتم الحكم للغضب *
13 وثمر العدل للمرارة * أيها الفرحون بالكلمة الواحدة * القائلون أليس بقوتنا مسكنا القرون *
14 * من أجل أني ها أنا أثير عليكم يا بيت إسرائيل أمة * فتضايقكم ألا تدخلوا إلى حماة
حتى وادي عاربا *

* الفصل السابع *

1 * هكذا أظهر لي الرب * وها خلقة الجراد الآتي سحرا * وها الجندبة عوج الملك * ويكون
2 إذ أكمل ليأكل عشب الأرض * فقلت يا رب يا رب كن راحما * من يقيم يعقوب لأنه
3 صغير * تب يا رب على هذا * وهذا لا يكون يقول الرب * هكذا أراني الرب * وهوذا دعا الرب
4 قضاء بنار * فأكلت الغمر الكثير * وأكلت المكاس * فقلت يا رب يا رب أكفف * من يقيم
5 يعقوب لأنه قليل * تب يا رب على هذا * وهذا لا يكون يقول الرب * هكذا أراني الرب * وهوذا
6 رجل واقف على سور من ماس وبيده ماس * وقال لي الرب * ما ترى يا عاموص * فقلت ماسا *
7 فقال لي الرب * ها أنا أضع ماسا في وسط شعبي إسرائيل * ولا أعود أزيله أيضا * وتفنى هياكل
8 الضحك * ومرائيه إسرائيل * ويخربون * وأقوم على بيت يوربعام بالسيف * وأرسل أموصيا
9 كاهن بيت إيل إلى يوربعام ملك إسرائيل قائلا * صنع معك عاموص فتنا في وسط بيت
10 إسرائيل * وليس تستطيع الأرض تحمل جميع أقواله *

* *Qui reliqui manserint, ad eos pertinentes, assument illos, & conabuntur educere ossa eorum è domo: & dicet astantibus in domo, An extat aliquis apud te superstes? dicétque, Nequaquam; & subdet, Quia non vocaverunt nomen Domini.* 10
Nam ecce Dominus præcipiet, percutiétque contritionibus domum magnam, & domum parvam scissuris. 11
An currerent equi in petris? an quiescerent in fœminis? vos enim vertistis judicium in furorem, & fructum justitiæ in amaritudinem, 12
O qui in unico verbo lætamini, qui dicitis; Nonne viribus nostris tenemus cornua? 13
Nam en ego excitabo in vos O domus Israelis, gentem quæ obsidebit vos quominus ingrediamini Hamath usque ad vallem Arabe. 14

CAP. VII.

Ita ostendit mihi Dominus: & ecce creatura locustarum diluculò ventura, & ecce bruchus Gog rex, 1
Qui mansurus est quoad absolvat comedere herbam terræ. Et dixi, O Domine, O Domine esto misericors: quis erigeret Jacobum, quandoquidem parvus est? 2
Pœniteat te O Domine hujus rei: & hoc non erit, dicit Dominus. 3
Ita ostendit mihi Dominus: & ecce proclamavit Dominus judicium igne exercendum, qui cùm devorâsset abyssum multam, devorâssetque agrum, 4
Dixi, O Domine, O Domine desiste: quis erigeret Jacobum, quandoquidem paucus est? 5
Pœniteat te O Domine hujus rei: & hoc non erit, dicit Dominus. 6
Ita ostendit mihi Dominus: & ecce vir stans super murum adamantinum, & in manu ejus adamas. 7
Et dixit mihi Dominus, Quid vides O Amos? cui dixi, Adamantem. Dixitque mihi Dominus, En ego ponam adamantem in medio populi mei Israelis, nec amoturus sum eum ampliùs. 8
Et peribunt templa risûs, & mensæ Israelis, & destruentur: & insurgam in domum Jerobaami gladio. 9
Tum misit Amosia sacerdos Beth-il ad Jerobaamum regem Israelis, dicens; Excitavit contra te Amos seditionem in medio domûs Israelis, neque potest terra ferre omnes sermones ejus. 10

Israel & : Jarobham morietur gladio *In* : Hamos dixit sic Quia
11 כי־כה אמר עמוס בחרב ימות ירבעם וישראל
: Hamos ad Amasiah dixit Et *.sua humo desuper* migrabit migrando
12 גלה יגלה מעל אדמתו : ויאמר אמציה אל־עמוס
, panem ibi comede & : Jehudah terram ad tibi fuge , vade , Videns
חזה לך ברח־לך אל־ארץ יהודה ואכל־שם לחם
quia *: prophetandi ad* ultrà adjicies non el-Beth Et . prophetabis ibi &
13 ושם תנבא : ובית־אל לא־תוסיף עוד להנבא כי
Responditque *. ipsum* regni domus & *, ipsum* regis sanctuarium
14 מקדש־מלך הוא ובית ממלכה הוא : ויען
filius neque *, ego* propheta Non : Amasiah ad dixit & , Hamos
עמוס ויאמר אל־אמציה לא־נביא אנכי ולא בן־
. sycomoros *disquirens* & *, ego* armentarius sed *: ego* prophetæ
נביא אנכי כי־בוקר אנכי ובולס שקמים :
, Vade , Dominus me ad dixit & *: pecus* post *de* Dominus me tulit Et
15 ויקחני יהוה מאחרי הצאן ויאמר אלי יהוה לך
: Domini verbum audi nunc Et . Israel meum populum ad propheta
16 הנבא אל־עמי ישראל : ועתה שמע דבר־יהוה
domum super stillabis non & , Israel super prophetabis non *: dicens* Tu
אתה אמר לא תנבא על־ישראל ולא תטיף על־בית
, fornicabitur civitate in tua Uxor : Dominus dixit sic Propterea . Ischac
17 ישחק : לכן כה־אמר יהוה אשתך בעיר תזנה
: dividetur funiculo in tua humus & , cadent gladio *in* tuæ filiæ & tui filii &
ובניך ובנתיך בחרב יפלו ואדמתך בחבל תחלק
migrabit migrando Israel & , morieris pollutam *humum* super tu &
ואתה על־אדמה טמאה תמות וישראל גלה יגלה
. sua humo desuper
מעל אדמתו :

CAP. VIII. ח

: dixit Et *. æstatis* canistrum ecce Et . *Dominus* Dominus mihi ostendit Sic
1 כה הראני אדני יהוה והנה כלוב קיץ : ויאמר
dixit Et *. æstatis* Canistrum : dixi & ? Hamos *videns* tu Quid
2 מה־אתה ראה עמוס ואמר כלוב קיץ ויאמר
non : Israel meum populum *ad* finis Venit : me ad Dominus
יהוה אלי בא הקץ אל־עמי ישראל לא־
die in *palatii* cantica *ululabunt* Et . eum *transire* ultrà adjiciam
3 אוסיף עוד עבור לו : והילילו שירות היכל ביום
loco *omni* in cadaver multiplex Deus : Dominus dixit , illa
ההוא נאם אדני יהוה רב הפגר בכל־מקום
abolendum ad & , egenum absorbentes hoc Audite *. tace* projecit
4 השליך הס : שמעו־זאת השאפים אביון ולשבית
venundabimus & , mensis transibit Quando : Dicendo . terræ *mansuetos*
5 עניי־ארץ : לאמר מתי יעבר החדש ונשבירה
, *Ephah imminuendum ad* , frumentum aperiemus & *, sabbatum & ; venale*
שבר והשבת ונפתחה־בר להקטין איפה
emendum Ad . doli bilances pervertendum ad & ; Sechel *magnificandum ad &*
ולהגדיל שקל ולעות מאזני מרמה : לקנות
6 frumenti *lapsile* & , calceamenta propter *egenum* & , egenos argento *in*
בכסף דלים ואביון בעבור נעלים ומפל בר
fuero oblitus Si , Jahacob *celsitudine in* Dominus Juravit . vendemus
7 נשביר : נשבע יהוה בגאון יעקב אם־אשכח
, terra se movebit non hoc super Nunquid . eorum opera omnia *æternum in*
8 לנצח כל־מעשיהם : העל זאת לא־תרגז הארץ
, ejicietur & *, ipsa tota omnis ut* ascendet Et ? ea in *habitans* omnis lugebit &
ואבל כל־יושב בה ועלתה כאר כלה ונגרשה
, illa die in erit Et . Ægypti fluvius veluti absorbebitur &
9 ונשקה כיאור מצרים : והיה ביום ההוא
, meridie in Solem faciam *ingredi* & , Deus Dominus dixit
נאם אדני יהוה והבאתי השמש בצהרים
. luminis die in terram faciam tenebrescere &
והחשכתי לארץ ביום אור :

Versio VULG. LAT.

11 Hæc enim dicit Amos; In gladio
morietur Jeroboam, & Israel ca-
12 ptivus migrabit de terra sua. Et
dixit Amasias ad Amos; Qui vi-
des, gradere, fuge in terram Juda:
& comede ibi panem, & prophe-
13 tabis ibi. Et in Bethel non ad-
jicies ultrà ut prophetes: quia
sanctificatio regis est, & domus
14 regni est. Respondítque Amos,
& dixit ad Amasiam; Non sum
propheta, & non sum filius pro-
phetæ: sed armentarius ego sum
15 vellicans sycomoros. Et tulit me
Dominus cùm sequerer gregem:
& dixit Dominus ad me; Vade,
propheta ad populum meum Is-
16 rael. Et nunc audi verbum Do-
mini: Tu dicis; Non propheta-
bis super Israel, & non stillabis
17 super domum idoli. Propter hæc
dicit Dominus; Uxor tua in civi-
tate fornicabitur: & filii tui & fi-
liæ tuæ in gladio cadent, & hu-
mus tua funiculo metietur: & tu
in terra polluta morieris, & Israel
captivus migrabit de terra sua.

CAP. VIII.

1 HÆc ostendit mihi Dominus
Deus: & ecce uncinus pomorum.
2 Et dixit; Quid tu vides, Amos?
Et dixi; Uncinum pomorum. Et
dixit Dominus ad me; Venit fi-
nis super populum meum Israel:
non adjiciam ultrà ut pertranseã
3 eum. Et stridebunt cardines tem-
pli in die illa, dicit Dominus
Deus: multi morientur: in o-
mni loco projicietur silentium.
4 Audite hoc qui conteritis paupe-
rem, & deficere facitis egenos
5 terræ, Dicentes; Quando transi-
bit mensis, & venumdabim' mer-
ces; & sabbatum, & aperiemus
frumentum: ut imminuamus men-
suram, & augeamus siclum, &
6 supponamus stateras dolosas, Ut
possideamus in argento egenos, et
pauperes pro calceamentis, &
quisquilias frumenti vendamus?
7 Juravit Dominus in superbiam
Jacob; Si oblitus fuero usque ad
8 finem omnia opera eorum. Num-
quid super isto non commovebi-
tur terra, & lugebit omnis habi-
tator ejus: & ascendet quasi flu-
vius universus, & ejicietur, &
9 defluet quasi rivus Ægypti? Et
erit in die illa, dicit Dominus De':
occidet Sol in meridie, & tene-
brescere faciam terram in die lu-
minis:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

11 Διότι τάδε λέγει Ἀμώς, Ἐν ῥομφαίᾳ τε-
λευτήσει Ἱεροβοάμ, ὁ δὲ Ἰσραὴλ αἰχμάλω-
12 τος ἀχθήσεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν
Ἀμασίας πρὸς Ἀμώς, Ὁ ὁρῶν βάδιζε,
ἐκχώρησον (κ) σὺ εἰς γῆν Ἰούδα, καὶ ἐκεῖ
13 καταβίου, καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις, (λ) Εἰς δὲ
Βαιθὴλ οὐκέτι προσθήσεις τοῦ προφητεῦσαι,
ὅτι ἁγίασμα βασιλέως ἐστί, καὶ οἶκος βα-
14 σιλείας ἐστί. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀμώς, καὶ εἶπε
πρὸς Ἀμασίαν, Οὐκ ἤμην προφήτης ἐ-
γώ, οὐδὲ υἱὸς προφήτου, ἀλλ' ἢ αἰπόλος ἤ-
15 μην, (μ) καὶ κνίζων συκάμινα. Καὶ ἀνέλα-
βέ με κύριος ἐκ τῶν προβάτων, καὶ εἶπε κύ-
ριος πρός με, Βάδιζε, (ν) καὶ προφήτευ-
16 σον ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ νῦν ἄκουε
λόγον κυρίου· σὺ λέγεις, Μὴ προφήτευε ἐ-
πὶ τὸν Ἰσραήλ, καὶ οὐ μὴ ὀχλαγωγήσῃς ἐπὶ
17 τὸν οἶκον Ἰακώβ. Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύ-
ριος, Ἡ γυνή σου ἐν τῇ πόλει πορνεύσει,
καὶ οἱ υἱοί σου καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐν ῥομ-
φαίᾳ πεσοῦνται, καὶ ἡ γῆ σου ἐν σχοινίῳ κατα-
μετρηθήσεται, καὶ σὺ ἐν γῇ ἀκαθάρτῳ τελευ-
τήσεις, ὁ δὲ Ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθή-
σεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. Οὕτως ἔδειξέ (ξ) μοι
κύριος κύριος.

MS. A. (κ) εἰς γῆν (λ) Εἰς Βαιθὴλ οὐκέτι μὴ προσθῇς (μ) κνίζων (ν) προφήτευσον ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. (ξ) μοι κύριος.

11 Hæc enim dicit Amos; In gladio
morietur Hieroboam: Israel autem
12 captivus ducetur de terra sua. Et
dixit Amasias ad Amos; Qui
vides, egredere: recede tu in ter-
ram Juda. Et ibi vive: & ibi
13 prophetabis: In Bethel autem
non adjicies ultrà prophetare:
quia sanctificatio regis est,
& domus regni est. Et
14 respondit Amos, & dixit ad A-
masiam; Non eram propheta ego,
neque filius prophetæ: sed (e) pa-
stor eram, & (f) vellicans Syca-
15 mina. Et tulit me Dominus ex o-
vibus: et dixit Dominus ad me;
Vade, & prophetiza super popu-
16 lum meum Israel. Et nunc audi
sermonem Domini: Tu dicis; Noli
prophetare super Israel, et ne con-
greges turbas contra domum Ja-
17 cob. Propterea hæc dicit Domin';
Uxor tua in civitate (g) fornica-
bitur: & filii tui, & filiæ tuæ in
gladio cadent: & terra tua in fu-
niculo dimensurabitur: & tu in
terra immunda morieris: Israel
autem captivus ducetur de ter-
ra sua. Sic ostendit mihi Domi-
nus.

ΚΕΦ. η'.

1 ΚΑὶ ἰδοὺ ἄγγος ἰξευτοῦ. Καὶ εἶπε, Τί
2 σὺ (α) βλέπεις Ἀμώς; καὶ εἶπα, Ἄγγος
ἰξευτοῦ. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Ἥκει τὸ
πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, (β) οὐ προσ-
3 θήσω ἔτι τοῦ παρελθεῖν αὐτόν. Καὶ ὀλολύ-
ξει τὰ φατνώματα τοῦ ναοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, λέγει (γ) κύριος κύριος. πολὺς ὁ
πεπτωκὼς ἐν παντὶ τόπῳ, (δ) ἐπιρρίψω
4 σιωπήν. Ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἐκτρίβον-
τες εἰς τὸ πρωῒ πένητα, (ε) καὶ καταδυνα-
5 στεύοντες πτωχοὺς ἀπὸ τῆς γῆς, (ζ) Λέγοντες,
Πότε διελεύσεται ὁ μήν, καὶ ἐμπολήσομεν, καὶ
τὰ σάββατα, καὶ ἀνοίξομεν (η) θησαυρὸν
τοῦ ποιῆσαι (θ) μέτρον μικρόν, καὶ (ι) τοῦ με-
γαλῦναι στάθμιον, καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδι-
6 κον, Τοῦ κτᾶσθαι ἐν ἀργυρίῳ (κ) καὶ πτωχούς,
καὶ πένητα ἀντὶ ὑποδημάτων, καὶ ἀπὸ παν-
7 τὸς γεννήματος ἐμπορευσόμεθα. Ὀμνύει
κύριος (λ) κατὰ τῆς ὑπερηφανίας Ἰακώβ, Εἰ ἐ-
πιλησθήσεται εἰς νῖκος πάντα τὰ ἔργα ὑ-
8 μῶν. Καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται ἡ γῆ,
καὶ πενθήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ; καὶ
ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς συντέλεια, καὶ
9 καταβήσεται ὡς ποταμὸς Αἰγύπτου. Καὶ
ἔσται ἐν (μ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος
κύριος, δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας, καὶ
συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς,

MS. A. (α) ὁρᾷς (β) οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ τοῦ (γ) κύριος. πολὺς (δ) ἐπιρρίψω (ε) καταδυναστεύοντες (ζ) Οἱ λέγοντες, (η) θησαυρὸς (θ) μικρὸν μέτρον, (ι) μεγαλῦναι στάθμια, (κ) πτωχούς, καὶ ταπεινὸν ἀντὶ (λ) κατ' ὑπερηφανίας Ἰακώβ, Εἰ ἐπιλήσεται (μ) ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ δύσεται

CAP. VIII.

1 ET ecce vas aucupis. Et dixit;
2 Quid tu vides, Amos? Et dixi;
Vas aucupis. Et dixit Dominus
ad me; Venit finis super populum
meum Israel: non addam ultrà,
3 ut pertranseam eum: Et ululabunt
laquearia templi in die illa, dicit
Dominus Dominus. Multi caden-
tes erunt, in omni loco, injiciam si-
4 lentium. Audite nunc hæc, qui
conteritis manè pauperem, & op-
5 primitis egenos de terra, Dicentes:
Quando pertransibit mensis, &
negotiabimur? & sabbata, & a-
periemus thesaurum, ut faciamus
mensuram parvam, & pondus
magnum, & faciamus stateram
6 iniquam, ut possideamus in pecu-
nia, & (a) pauperes, & egenum
pro calceamentis: & de omni (b)
7 genimine negotiabimur? Juravit
Dominus contra superbiam Ja-
cob; Si obliviscetur in (c) finem o-
8 mnia opera vestra. Et super his
non conturbabitur terra? & lu-
gebit omnis habitator ejus: & a-
scendet quasi flumen (d) consum-
9 matio: et descendet quasi fluvius
Ægypti. Et erit in die illa, dicit
Dominus Dominus, occidet Sol
meridie, & contenebrescet super
terram (e) in die lux.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

11 ארי כדנן אמר עמוס בחרבא יתקטל ירבעם וישראל מגלא יגלון מעל ארעהון :
12 ואמר אמציה לעמוס נביא אתא אזל לך לארעא דבית יהודה ואכול תמן לחמא
13 ותמן תתנבי : ובביתאל לא תוסיף עוד לאתנבאה ארי מקדש מלכא הוא ובית
14 מלכותא הוא : ואתיב עמוס ואמר לאמציה לא נביא אנא ולא בר נביא אנא ארי
מרי גיתי אנא ושקמין אית לי בשפלתא מן קדם חובי עמא ישראל אנא מסגיף נפשי
15 ודברני יי מן דירא מבתר ענא ואמר לי יי אזל אתנבי על עמי ישראל : וכען קבל
16 פתגמא דיי את אמרת לא תתנבי בשמא דיי על ישראל ולא תליף על בית ישחק :
17 בכן כדנן אמר יי אתתך בקרתא תטעי ובנך ובנתך בחרבא יתקטלון וארעך בעדבא
תתפלג ואת על ארעא מסאבא תמות וישראל מגלא יגלון מעל ארעהון :

ח

1 כדין אחזיני יי אלהים והא מן מלי סיופי קיטא : ואמר מה את חזי עמוס ואמרית מן
2 מלי סיופי קיטא ואמר יי לי מטת פורענות קצא למיתי על עמי ישראל לא אוסיף עוד
3 למשבק להון : ויללון חלף זמרא בבתיהון בעדנא ההיא אמר יי אלהים סגי פגרי
4 קטילין בכל אתר יימר דמי וסלק : שמעו דא דשיטין כעפרא דארעא ריש מסכניא
5 ומדמן לבטלא מלי חשיכיא מן ארעא : דאמרין אימתי ימטי ירח עבורא ונזבן עבורא
ושמטתא ונפתח אוצרין לאזערא מכלתא ולאוספא על סלעא ולשקרא במוזני
6 דנכיל : למקני בכספא מסכניא וחשיכיא בדיל דיחסנון ומהממת עבורא נזבן :
7 קים יי דיהב רבותא ליעקב אם יתנשון לעלמין כל עובדיהון : העל דא לא תחרוב
8 ארעא ויצדי כל דיתיב בה ויסק עלה מלך במשריתיה דסגי כמי נהרא ויחפנה
9 כולה ויתרך ית יתבהא ותשתקע כנהר מצרים : ויהי בעדנא ההיא אמר יי אלהים
ואכסי שמשא כד בטהרא ואקביל לארעא ביום נהור :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sic enim dixit Amos: Gladio perimetur Jeroboam, & Israel certissimè in 11
exilium agetur de terra sua. Dixit verò Amasias ad Amos prophetam: Veni 12
& perge in terram domus Juda, comedéque ibi panem ac vaticinare. At in 13
Bethel ne adjicias ultrà prophetare, quoniam sanctuarium regis est, ac domus
regia. Et respondit Amos, & dixit ad Amasiam: Nec propheta nec pro- 14
phetæ filius, sed pecuarius sum ego, suntq; mihi sycomori in campestri: atq;
propter peccata populi mei Israel ego animam meam affligo. Assumpsit me 15
autem Dñs de ovili sequentem oves, & ad me dixit Dñs: Vade prophetiza 16
de populo meo Israel. Idcircò nunc audi verbum Dñi, tu qui dicis: Non
prophetabis *in nomine Domini* contra Israel, neque in domo Isaac docebis.
Proinde sic dicit Dñs: Uxor tua in civitate fornicabitur, & filii tui filiæque 17
tuæ gladio occidentur, & terra tua sorte dividetur: tu verò in terra im-
munda morieris, etiámque Israel de terra sua captivus migrabit.

CAP. VIII.

TAle quid ostendit mihi Dominus Deus, & ecce vas plenum extremis æsta- 1
tis frugibus. Et ait: Quid tu vides Amos? & dixi: Vas plenum novissi- 2
mis æstatis frugibus. Tunc dixit Dñs ad me: Ultio finalis advenit ut ado-
riatur populum meum Israel: non adjiciam ultrà illis dimittere. Et ulu- 3
labunt loco cantici in domibus suis tunc temporis, ait Dñs Deus: multa
erunt occisorum cadavera ubivis loci, adeò ut dicatur, Projice & tolle.
Audite istud qui perinde flocci penditis capita pauperum ac pulverem ter- 4
ræ, & putatis posse nulla reddere pauperum eloquia in terra. Qui dicitis, 5
Quando continget mensis frumenti, ut frumentum vendamus? & annos
remissionis, ut aperiamus horrea diminuendæ mensuræ, atque augendi sicli,
staterísque dolosis decipiendi causa? Ut coemant argento egenos & pau- 6
peres quò bona possideant, & quisquilias frumenti venundemus. Juravit 7
Dñs qui magnitudinem dedit Jacobo, Si oblivioni tradentur in secula
omnia opera eorum. Nunquid propter istud non desolabitur terra, & con- 8
sumetur omnis qui habitat in ea? & ascendet adversus eam rex cum exercitu
suo ad instar aquarum fluminis copioso, qui operiet eam totam, & expellet
habitatores ejus, & demerget velut fluvius Ægypti. Erit autem in tempore 9
illo, dicit Dñs Deus, operiam Solem quasi in meridie, & tenebras offundam
terræ in die luminis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܥܡܘܣ ܕܒܚܪܒܐ ܢܡܘܬ ܝܘܪܒܥܡ. ܘܐܝܣܪܝܠ ܡܫܬܒܐ ܢܫܬܒܐ ܡܢ
12 ܐܪܥܗ. * ܘܐܡܪ ܐܡܘܨܝܐ ܠܥܡܘܣ ܚܙܝܐ ܙܠ ܥܪܘܩ ܠܟ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܬܡܢ ܐܟܘܠ
13 ܠܚܡܐ ܘܬܡܢ ܐܬܢܒܐ. * ܘܒܒܝܬ ܐܝܠ ܠܐ ܬܘܣܦ ܬܘܒ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܡܛܠ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܗܘ
14 ܕܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܗܘ. * ܘܥܢܐ ܥܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܐܡܘܨܝܐ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܢܒܝܐ ܐܦܠܐ
15 ܒܪ ܢܒܝܐ. ܐܠܐ ܪܥܝܐ ܗܘܝܬ ܘܡܠܩܛ ܫܩܡܐ. * ܘܕܒܪܢܝ ܡܪܝܐ ܡܢ ܒܬܪ ܥܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ
16 ܙܠ ܐܬܢܒܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܗܫܐ ܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܐ ܬܬܢܒܐ
17 ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܬܠܦ ܥܠ ܒܝܬ ܐܝܣܚܩ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܢܬܬܟ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܬܙܢܐ. ܘܒܢܝܟ ܘܒܢܬܟ ܒܚܪܒܐ ܢܦܠܘܢ. ܘܐܪܥܟ ܒܚܒܠܐ ܬܬܦܠܓ. ܘܐܢܬ ܒܐܪܥܐ ܛܡܐܬܐ ܬܡܘܬ.
ܘܐܝܣܪܝܠ ܡܫܬܒܐ ܢܫܬܒܐ ܡܢ ܐܪܥܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܚ

1 ܗܟܢܐ ܚܘܝܢܝ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܘܗܐ ܩܝܛܐ ܕܣܘܦܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܢܐ ܚܙܐ ܐܢܬ ܥܡܘܣ. ܘܐܡܪܬ ܩܝܛܐ
2 ܕܣܘܦܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܡܛܐ ܣܘܦܐ ܥܠ ܥܡܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐ ܐܘܣܦ ܬܘܒ
3 ܠܡܥܒܪ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܢܫܬܚܩܘܢ ܙܡܝܪܬܐ ܕܗܝܟܠܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܣܓܝܐܐ
4 ܫܠܕܐ ܒܟܠ ܐܬܪ. ܢܫܬܕܘܢ ܒܫܬܩܐ. * ܫܡܥܘ ܗܕܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܥܝܢ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܒܛܠܝܢ
5 ܠܥܢܘܝ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܐܡܬܝ ܢܥܒܪ ܝܪܚܐ ܘܢܙܒܢ ܥܒܘܪܐ. ܘܫܒܬܐ ܘܢܦܬܚ ܐܘܨܪܐ.
ܘܢܒܨܪ ܟܝܠܬܐ ܘܢܣܓܐ ܡܬܩܠܐ. ܘܢܥܒܕ ܡܣܐܬܐ ܕܢܟܠܐ.
6 * ܘܢܙܒܢ ܒܟܣܦܐ ܡܣܟܢܐ. ܘܒܡܣܢܐ ܠܚܫܝܫܐ. ܘܡܦܘܠܬܐ ܕܥܒܘܪܐ ܢܙܒܢ. *
7 ܘܝܡܐ ܡܪܝܐ ܒܓܐܘܬܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܕܠܐ ܐܛܥܐ ܠܥܠܡ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ. * ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܠܐ
8 ܬܬܙܝܥ ܐܪܥܐ. ܘܢܬܐܒܠܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ. ܘܬܣܩ ܐܝܟ ܢܗܪܐ ܟܠܗ. ܘܬܬܚܒܛ ܘܬܫܩܘܥ
9 ܐܝܟ ܢܗܪܐ ܕܡܨܪܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܡܪܝܐ. ܐܥܪܒ ܫܡܫܐ ܒܛܗܪܐ.
ܘܐܚܫܟ ܐܪܥܐ ܒܝܘܡܐ ܢܗܝܪܐ.

* Sic enim dicit Amos; Gladio perimetur Jorobaam, & Israel captivus abducetur è terra 11
sua. Deinde dixit Amosia ad Amos videntem; 12
Fuge, confer te in terram Judæ, & illic panem comede, ibíq; prophetato: In Beth-ele verò 13
ne pergas ampliùs prophetare; quia sanctuarium est regis & sedes regia. Respondens A- 14
mos dixit Amosiæ; Ego neq; propheta eram, neque filius prophetarum, sed pastor eram, &
colligens grossos. Tulit autem me Dñs cùm 15
sequerer oves, dixítque mihi Dñs; Vade prophetatum de populo meo Israele. Jam audi 16
verbum Dñi: Tu dicis, Ne prophetato de Israelitis, néve doceto familiã Ishaci. Propter- 17
ea sic dicit Dominus; Uxor tua in urbe tua scortabitur, & filii filiæque tuæ gladio occumbent, terra tua fune mensorio distribuetur, tu in terra immunda morieris, & Israel captivus abducetur è terra sua.

CAP. VIII.

Sic ostendit mihi Dominus dominorum: ecce 1
metam finis. Dixítq; mihi Dñs; Quid vidisti 2
Amos? Respondi, Metam finis. Tum dixit mihi Dominus; Appropinquavit finis super populum meũ Israelem, & non pergam ultrà
transferre eum ab ipsis. Et concident cantica 3
templi eo die; eodémque die, dicit Dominus dominorum, multiplicabuntur cadavera in
omni loco, & projicientur ad interitum. Au- 4
dite hæc qui despicitis pauperes terræ, Et di- 5
citis, Quandonam transibit mensis, ut vendamus triticum? & defluet sabbathum, ut aperiamus horrea? diminuemus mensuras, auge-
bimus pondera, faciemus stateram dolosam; Et 6
pecuniâ vendemus pauperibus, & egenis pro quisquiliis, & fundum horreorum vendemus.
Verùm juravit Dñs potens Jacobi, quòd non 7
obliviscar in perpetuum omnia opera istorum.
Propter hujuscemodi res annon contremisce- 8
ret terra, & in luctu sederent omnes habitatores ejus, intumesceret fluminis instar finis ejus, & impelleret ruerétq; ceu flumen Ægy-
pti? Imò erit eo die, dicit Dominus, ut solem 9
occidere faciam ipso meridie, & obscuram reddam terram in die lucida.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * من اجل انه هكذا يقول عاموص * بسيف يموت يوربعام * واسرايل يساق مسبيا من ارضه *
12 * وقال اموصيا لعاموص * يا ناظر امض واهرب الي ارض يهودا * وهناك عش * وهناك تنبي *
13
14 * وعلي بيت ايل لا تتنبا بعد * لانه قدس الملك وبيت المملكة * فاجاب عاموص وقال
15 لاموصيا لم اكن انا نبيا ولا ابن نبي * لكن راعي المعز كنت ولقاط توت * فاخذني الرب
16 من الغنم وقال لي الرب * امض تنبا علي شعبي اسرايل * والان اسمع قول الرب * انت تقول لا
17 تتنبا علي شعبي اسرايل * ولا تجمع جموعا علي بيت يعقوب * لاجل هذا هكذا يقول الرب *
امراتك في المدينة تزني * وبنوك وبناتك بالسيف يسقطون * وارضك تقاس بالحبل * وانت في
ارض نجسة تموت * واسرايل يساق مسبيا من ارضه *

* الفصل الثامن *

1
2 * هكذا اراني الرب * واذا اناء قانص * وقال لي ما تري يا عاموص * فقلت اناء قانص * فقال لي
3 الرب * اتي الاجل علي شعبي اسرايل * ولست اعود ازيله عنهم بعد * وتولول مذابح الهيكل في
4 ذلك اليوم يقول الرب * الساقطون كثير * وفي كل موضع اطرح سكوتا * اسمعوا هذا ايها
5 الذين يضايقون الفقير بالغداة * ويتعدون علي المساكين من الارض * القايلون متي يجوز
الشهر فنبيع * والسبوت فنفتح الكنوز * لنصنع كيلا صغيرا ونكثر الصنجة * ونصنع
6
7 ميزانا ظالما * لنبتاع المساكين بالورق * والمتواضع عوض الاحذية * ومن كل غلة نتجر * الرب
8 يقسم علي كبرياء يعقوب ان ينسي جميع اعمالكم للغاية * فهل لا تتزلزل الارض * وينوح
9 كل ساكن فيها * ويصعد مثل النهر اجلها * وينزل مثل نهر مصر * ويكون في ذلك اليوم
يقول الرب الاله * تغيب الشمس بنصف النهار * ويظلم النور علي الارض في النهار *

Nam ita dicit Amos; Gladio morietur Jerobaam, & Israel abducetur captivus 11
è terra sua. Deinde dixit Amosia ad 12
Amos; O Videns, age, fuge ad terram Judæ, ibique vive, ibique vaticinare:
Et contra Beth-il ne vaticineris inposte- 13
rùm, quia sanctuarium regis est, & domus regni. Respondit Amos, ac dixit 14
Amosiæ; Non eram ego propheta, neque filius prophetæ, sed pastor caprarum eram
& colligens moros. Assumpsit me autem 15
Dominus ex ovibus, dixitque mihi Dominus; Age, vaticinare contra populum
meum Israelem. Jam verò audi ser- 16
monem Domini: Tu dicis; Ne vaticineris contra populum meum Israelem, néve conciones cogas adversùs domum Jaco-
bi. Idcircò sic ait Dominus; uxor tua 17
in urbe fornicabitur, & filii filiæque tuæ gladio cadent, terra tua fune dimetietur, tu quoque in terra immunda morieris, & Israel abducetur captivus è terra sua.

CAP. VIII.

Ita ostendit mihi Dominus: & ecce 1
vas aucupii. Dicente verò mihi, Quid 2
vides O Amos? Dixi, Vas aucupii. Dixitque mihi Dominus, Venit finis super populum meum Israelem, neque sum iterum amoturus eum ab ipsis. Et ulula- 3
bunt altaria templi eo die, dicit Dominus; occumbentes erunt multi, & in omnem locum injiciam silentium. Audite hæc O qui 4
pauperem manè vexatis, & vim infertis
egenis terræ; Qui dicitis; Quando la- 5
betur mensis, ut vendamus? & sabbatha, ut aperiamus thesauros, ut faciamus mensuram parvam, ampliemus lancem, & faciamus stateram iniquam; Ut pauperes 6
emamus argento, & humilem pro calceamentis, & omnigenarum frugum mercaturam exerceamus. Dominus jurat con- 7
tra superbiam Jacobi, se non obliturum omnia opera vestra, in finem usque. Et ob 8
hæc non tremeret terra, & lugeret omnis habitans in ea? ascenderet ut fluvius finis ejus, descenderétque ut fluvius Ægypti?
Imò erit eo die, dicit Dominus Deus, ut 9
sol occidat ipso meridie, & tenebrescat lux super terram in ipso die:

,lamentũ in vestra,cantica omnia & ,luctũ in vestras festivitates convertã Et
10 והפכתי חגיכם לאבל וכל־שיריכם לקינה
caput omne super & ,saccum lumbos omnes super faciam ascendere &
והעליתי על־כל־מתנים שק ועל־כל־ראש
ejus novissimum & , unigeniti luctum tanquam eam ponam & : calvitium
קרחה ושמתיה כאבל יחיד ואחריתה
, Deus Dominus dixit , venientes dies Ecce .amarum diem ut
11 כיום מר : הנה ימים באים נאם אדני יהוה
, aquæ sitim neque , panis famem non ; terram in famem mittam &
והשלחתי רעב בארץ לא־רעב ללחם ולא־צמא למים
,mare ad usq; mari à se movebunt Et .Domini verba audiendi quinimo
12 כי אם־לשמע את דברי יהוה : ונעו מים עד־ים
,Domini verbum quærendo,discurrent;Orientẽ ad usq; &,Aquilone ab &
ומצפון ועד־מזרח ישוטטו לבקש את־דבר־יהוה
virgines patientur animi deliquium illa die In .invenient non &
13 ולא ימצאו : ביום ההוא תתעלפנה הבתולות
, Someron delicto in Jurantes .siti in juvenes & , pulchræ
14 היפות והבחורים בצמא : הנשבעים באשמת שמרון
,cadent & : sebah Beer via vivit & ,Dan tuus Deus Vivit : dixerunt &
ואמרו חי אלהיך דן וחי דרך באר־שבע ונפלו
.ultrà resurgent non &
ולא־יקומו עוד :

CAP. IX. ט

Percute : dixit & , altare super stantem Dominum Vidi
1 ראיתי את־אדני נצב על־המזבח ויאמר הך
, capite in eos concidam & , postes contremiscent & , superliminare
הכפתור וירעשו הספים ובצעם בראש
eis fugiet Non .interficiam gladio in eorum novissimum & ,ipsos omnes
כלם ואחריתם בחרב אהרג לא־ינוס להם
, infernum in perfoderint Si .evasor eis evadet non & ,fugiens
2 נס ולא־ימלט להם פליט : אם־יחתרו בשאול
inde , cœlos ascenderint si & : eos tollet mea manus inde
משם ידי תקחם ואם־יעלו השמים משם
inde , Carmel capite in se absconderint si Et .eos faciam descendere
3 אורידם : ואם־יחבאו בראש הכרמל משם
meorum oculorum regione à se celaverint si & : eos tollam & , scrutabor
אחפש ולקחתים ואם־יסתרו מנגד עיני
.eos mordebit & , serpenti mandabo inde , maris pavimento in
בקרקע הים משם אצוה את־הנחש ונשכם :
mandabo inde , suorum inimicorum facies ad captivitatem in abierint si Et
4 ואם־ילכו בשבי לפני איביהם משם אצוה
,malum in eos super meum oculum ponam & : eos occidet & , gladio
את־החרב והרגתם ושמתי עיני עליהם לרעה
, terram in tangens exercituum DEUS Dominus Et .bonum in non &
5 ולא לטובה : ואדני יהוה הצבאות הנוגע בארץ
ascendet Et .ea in habitatores omnes lugebunt & , liquescet &
ותמוג ואבלו כל־יושבי בה ועלתה
Ædificans .Ægypti fluvium quasi submergetur & , ipsa tota fluvius sicut
6 כיאר כלה ושקעה כיאר מצרים : הבונה
: eam fundavit terram super suum fasciculum & ,suas ascensiones cœlos in
בשמים מעלותו ואגדתו על־ארץ יסדה
Dominus , terræ facies super eas effundit & , maris aquas vocans
הקרא למי־הים וישפכם על־פני הארץ יהוה
, Israel filii mihi vos Chusiim filii sicut Nonne .ejus nomen
7 שמו : הלוא כבני כשיים אתם לי בני ישראל
terra è feci ascendere Israel Nonne ? Dominus dixit
נאם־יהוה הלוא את־ישראל העליתי מארץ
? Chir de Aram & , Caphthor de Pelistim & , Ægypti
מצרים ופלשתיים מכפתור וארם מקיר :

Versio VULG. LAT.

10 Et convertam festivitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra in planctum : & inducam super omne dorsum vestrũ saccum, & super omne caput calvitium : & ponam eam quasi luctum unigeniti, & novissima ejus quasi diẽ
11 amarum. Ecce dies veniunt, dicit Dominus : & mittam famem in terram : non famem panis : neque sitim aquæ, sed audiendi
12 verbum Domini. Et commovebuntur à Mari usque ad mare, & ab Aquilone usque ad Orientem : circuibunt quærentes verbũ Do-
13 mini, & non invenient. In die illa deficient virgines pulchræ, &
14 adolescentes in siti. Qui jurant in delicto Samariæ, & dicunt; Vivit Deus tuus, Dan; &; Vivit via Bersabee : & cadent, & non resurgent ultrà.

CAP. IX.

1 Vidi Dominum stantem super altare : & dixit ; Percute cardinem, & commoveantur superliminaria : avaritia enim in capite omnium, & novissimum eorum in gladio interficiam : non erit fuga eis. Fugient, & non salva-
2 bitur ex eis qui fugerit. Si descenderint usque ad infernũ, indè manus mea educet eos : & si ascenderint usque in cœlum, indè de-
3 traham eos. Et si absconditi fuerint in vertice Carmeli, indè scrutans auferam eos ; & si celaverint se ab oculis meis in profundo maris, ibi mandabo serpenti, & mor-
4 debit eos. Et si abierint in captivitatem coram inimicis suis, ibi mandabo gladio, & occidet eos : & ponam oculos meos super eos in malum, & non in bonum. Et
5 Dominus Deus exercituum, qui tangit terram, & tabescet : & lugebunt omnes habitantes in ea : & ascendet sicut rivus omnis, &
6 defluet sicut fluvius Ægypti. Qui ædificat in cœlo ascensionem suã, & fasciculum suum super terram fundavit : qui vocat aquas maris, & effundit eas super faciem ter-
7 ræ, Dominus nomen ejus. Numquid non ut filii Æthiopum vos estis mihi, filii Israel, ait Dominus ? numquid non Israel ascendere feci de terra Ægypti, & Palæstinos de Cappadocia, & Syrios de Cyrene ?

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πένθος, καὶ πάσας τὰς ᾠδὰς ὑμῶν εἰς θρῆνον, καὶ ἀναβιβῶ ἐπὶ πᾶσαν ὀσφὺν σάκκον, καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα· καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγαπητοῦ, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ ὡς
11 ἡμέραν ὀδύνης. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ λιμὸν (ν) ἄρτων, οὐδὲ δίψαν ὕδατος, ἀλ-
12 λὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι (ξ) τὸν λόγον κυρίου. Καὶ (ο) σαλευθήσονται ὕδατα ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ Βοῤῥᾶ ἕως ἀνατολῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες τὸν λόγον τοῦ κυ-
13 ρίου, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαὶ, καὶ οἱ νεα-
14 νίσκοι ἐν δίψει, Οἱ ὀμνύοντες κατὰ τοῦ ἱλασμοῦ Σαμαρείας, καὶ οἱ λέγοντες, Ζῇ (π) ὁ θεός σου Δὰν, καὶ ζῇ ὁ θεός σου Βηρσαβεέ· καὶ πεσοῦνται, καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν ἔτι.

MS.A. (ν) ἄρτου, (ξ) λόγον (ο) σαλευθήσεται ὕδατα ἕως θαλάσσης, (π) κύριος ὁ θεὸς

10 Et convertã solennitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra in lamentationem: et inducam super omnem lumbum saccum, et super omne caput calvitiũ : & ponam eum quasi luctum dilecti, & eos, qui cum eo sunt, quasi diem
11 doloris. Ecce dies veniunt, dicit Dominus: & emittã famẽ super terrã, non famẽ panũ, neque sitim
12 aquæ, sed famẽ audiendi verbum Domini. Et commovebitur aqua de Mari usque ad mare, & ab Aquilone usque ad Orientem circuibunt quærentes verbum Domini,
13 & non invenient. In die illa deficient virgines pulchræ, & juvenes in siti: Qui jurant per propi-
14 tiatione Samariæ, & qui dicunt, Vivit Deus tuus, Dan; &, Vivit Deus tuus, Bersabee. Et cadent, et non resurgent amplius.

ΚΕΦ. Θ'.

1 Εἶδον τὸν κύριον ἐφεστῶτα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ εἶπε, Πάταξον ἐπὶ (α) τὸ ἱλαστήριον, καὶ σεισθήσεται τὰ πρόπυλα, καὶ διάκοψον εἰς κεφαλὰς πάντων· καὶ τοὺς καταλοίπους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενῶ, οὐ μὴ (β) διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων, (γ) καὶ οὐ μὴ διασωθῇ
2 ἐξ αὐτῶν ἀνασωζόμενος. Ἐὰν (δ) κατακρυβῶσιν εἰς ᾅδου, ἐκεῖθεν ἡ χείρ μου ἀνασπάσει αὐτούς· καὶ ἐὰν ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρα-
3 νὸν, ἐκεῖθεν κατάξω αὐτούς· Ἐὰν (ε) ἐγκατακρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Καρμήλου, ἐκεῖθεν ἐξερευνήσω, καὶ λήψομαι αὐτούς· καὶ ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῷ δρά-
4 κοντι, καὶ δήξεται αὐτούς. Καὶ ἐὰν πορευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ῥομφαίᾳ, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. καὶ στηριῶ (ζ) τοὺς ὀφθαλμούς μου
5 ἐπ᾽ αὐτοὺς εἰς κακὰ, καὶ οὐκ εἰς ἀγαθά. Καὶ κύριος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἐφαπτόμενος τῆς γῆς, καὶ σαλεύων αὐτὴν, καὶ πενθήσουσι πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν, καὶ ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς συντέλεια αὐτῆς, καὶ
6 καταβήσεται ὡς ποταμὸς Αἰγύπτου. Ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ (η) ἐπὶ τῆς γῆς θεμελιῶν, ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς· Κύριος
7 (ˉ) παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ. Οὐχ ὡς υἱοὶ Αἰθιόπων ὑμεῖς ἐστε ἐμοὶ υἱοὶ Ἰσραήλ; λέγει κύριος. οὐ τὸν Ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ Καππαδοκίας, καὶ τοὺς Σύρους ἐκ βόθρου;

MS.A. (α) τὸ θυσιαστήριον, (β) διαφεύξῃ (γ) οὐδὲ μὴ (δ) κατορύξωσιν (ε) ἐγκρυβῶσιν (ζ) τὸ πρόσωπόν μου (η) ἐπὶ γῆς (ˉ) ὁ παντοκράτωρ

CAP. IX.

1 Vidi Dominum stantem super altare: et dixit; Percute super propitiatorium, & commovebuntur vestibula: & discide in capita omnium. Et reliquos eorum in gladio interficiam. Non fugiet ex eis, qui fugerit: & non salvabitur ex
2 illis, qui fuerit resalvatus. Si (a) absconditi fuerint in inferno, indè manus mea evellet eos. Et si ascenderint in cœlum; indè detrahã il-
3 los. Si absconditi fuerint in vertice Carmeli; indè scrutans auferã eos: & si demerserint se ab oculis meis in profunda maris; ibi mandabo draconi, et mordebit eos: Et
4 si abierint in captivitatẽ ante faciem inimicorum suorũ; ibi præcipiam gladio, & interficiet eos. Et obfirmabo oculos meos super illos
5 in mala, & non in bona. Et Dominus Domin⁹ Deus omnipotens, qui tangit terram, & commovet eam: et lugebunt omnes habitatores ejus: et ascendet, sicut fluvius consummatio ejus: & descendet,
6 sicut flumen Ægypti. Qui ædificat in cœlo ascensionẽ suã, et promissionem suam super terrã fundat: qui vocat aquam maris, & effundit eam super faciem terræ;
7 Dominus omnipotens nomen ei. Nõnne ut filii Æthiopum vos estis mihi, filii Israel? dicit Dominus. Nõnne Israel eduxi de terra Ægypti, & alienigenas de Cappadocia, & Syros de fovea?

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ואהפיך חגיכון לאבלא וכל תושבחתכון לאליא ואסק על כל חרצין סק ועל כל ריש
11 מרט ואשוניה כאבל יחיד וסופה כיום מריר : הא יומיא אתן אמר יי אלהים ואשלח
כפנא בארעא לית דכפן למיכל ולית די צחי למשתי אלהן לקבלא ית פתגמא דיי :
12 וישתלהון מימא עד מערבא ומצפונא עד מדנחא יהכון למתבע אולפן מן קדם יי ולא
13 ישכחון : ביומא ההוא ישתלהין כנישתא דישראל דאנון דמין לבתולן שפירן דטעאה
14 בשפרהן עם עולמין חיבין יהון מטרפין ורמן בצחותא : די מקימין בחובת שמרון
ואמרין קימא דחלתא די בדן וקימין נימוסי באר שבע ויפלון ולא יקומון עוד :

ט

1 אמר עמוס נביא חזיתי ית יקרא דיי אסתלק מכרובא ושרא על מדבחא ואמר אם לית
עמא בית ישראל תיבין לאוריתא טפי מנרתא אתקטיל מלכא יאשיה ויחרב
ביתא ויתפגרן עזרתא ומני בית מקדשא בשביא יהכון ושארהון בחרבא אקטול
2 לא יערוק להון דעריק ולא ישתזיב להון דמשתזיב : אם ידמון לאטמרא כבשאול
מתמן במימרי ידברנון שנאיהון ואם יסקון בטורין דרמין עד צית שמיא מן תמן
3 במימרי יחתונין : ואם ידמון לאטמרא ברישי מגדלי כרכיא מתמן אפקיד בלושין
ויבלשונון ואם יטמרון מן קדם מימרי בנסי ימא מתמן אפקיד ית עממיא
4 דתקיפין כחויא ויקטלונון : ואם יהכון בשביא קדם בעלי דבביהון מתמן
אפקיד ית דקטלין בחרבא ויקטלונון ואשוי מימרי עליהון לבישא ולא לטבא :
5 ויי אלהים צבאות די נזיף בארעא וזעא ויצדון כל דיתבין בה ויסיק עלהא מלך
6 במשריתיה דסני כמי נהרא ויחפנה כולה ותשתקע כנהר מצרים : די אשרי בתקוף
רומא שכינת יקריה וכנשתיה על ארעא קשטה די אמר לכנשא משרין דסגיאין
7 כמי נהרא ומבדר להון על אפי ארעא יי שמיה : הלא כבנין רחימין אתון חשיבין
קדמי בית ישראל אמר יי הלא ית ישראל אסקית מארעא דמצרים ופלשתאי
מקפוטקיא וארם מקירני :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

10 Et convertam solennitates vestras in luctum, & omnia vestra cantica in lamentum, & efficiam ut ascendat super omnium lumbos saccus, & super quodlibet caput calvitium : & ponam eam tanquam luctum unici, & finem ejus
11 velut diem amaram. Ecce dies veniunt, dicit Dñs Deus, cùm mittam famem in terram : non erit qui esuriat ad comedendum [panem,] nec qui sitiat ad
12 bibendas [aquas,] sed ad recipienda verba Dñi. Et lassabunt se à mari ad Occidentem usque, & ab Aquilone usque ad Orientem pergent quæsitum do-
13 ctrinam à facie Dñi, non invenient tamen. Tempore illo patientur deliquium cœtus Israel, qui similes sunt virginibus pulcherrimis, quæ pulchritu-
14 dine sua cum juvenibus peccatoribus fornicatæ sunt, erunt proinde prostrati & siti dejecti. Qui jurant per delictum Samariæ, & dicunt, Vivit Deus qui est in Dan, & stabiles sunt leges Bersabee : corruent tamen, nec ultrà subsistent.

CAP. IX.

1 Dixit Amos propheta : Vidi gloriam Dñi conscendentis à Cherub, qui mansit super altare, & ait : Nisi populus domus Israel convertatur ad legem, extinguetur candelabrum : occidetur rex Josias, & destruetur domus, & dissipabuntur atria, & vasa domus sanctuarii in captivitatem ibunt, &
2 reliquias eorum occidam gladio : non aufugiet ex eis qui fugam arripuerit, nec liberabitur ex eis qui evaserit. Si putaverint abscondi velut in inferno, indè verbo meo tollent eos inimici sui ; & si ascenderint montes excelsos ad
3 cœli summitatem usque, indè detrahent eos verbo meo. Et si existimaverint abscondi in cacumine turrium castellorum, indè mandabo scrutatoribus ut scrutentur eos : præterea si delituerint à facie Verbi mei in insulis maris,
4 indè injungam populis fortibus instar serpentum ; ut eos enecent. Deindè si in captivitatem iverint ante hostes suos, indè mandatum dabo gladio cædentibus ut occidant eos, atq; ponam Verbum meum contra eos in ma-
5 lum, & non in bonum. Et Dñs Deus exercituum est qui terram increpat ut commoveatur : dissipabuntur sanè omnes qui habitant in ea : & ascendere faciet contra eam regem cum exercitu suo numeroso instar aquarum flumi-
6 nis, qui illam totam contegat, & demergatur velut Ægypti fluvio. Qui collocavit in præsidio excelso majestatẽ gloriæ suæ, & Ecclesiã suam in terra deco-
7 ravit : qui dixit se congregaturũ exercit⁹ quamplurimos quasi aquas fluminis, atq; dispersurum eos super faciem terræ, Dñs nomen ejus. Nunquid non ut filii dilecti reputati estis vos coram me dom⁹ Israel, dicit Dñs ? nõnne Israel ascendere feci de terra Ægypti, & Palæstinos de Cappadocia, & Syros de Cyrene?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

* Vertam solennitates vestras in luctum, & omnia cantica vestra in lamentationes: præcingam ciliciis omnes lumbos vestros, & super omnia capita vestra cicatrices: deniq; disponã illam quasi luctũ unigeniti, & finem ejus tanquam diem amarissimã. 10
Ecce dies adveniunt, dicit Dñs, quib' mittã famẽ in terrã; non ejus qui ad panẽ famelicus est, neq; illius qui sitibundus est ad aquas, sed ad audiendũ sermonẽ Dñi. 11
Et congregabuntur à mari usq; ad mare, & ab Aquilone ad Orientem usque; & discurrent ad quærendũ sermonẽ Dñi, & non invenient. 12
Eodem illo die virgines formosæ & adolescentuli siti exagitabuntur. 13
Qui jurabant per idola Samariæ, & dicebant, Per vitam dei tui O Dan, & per vitam viæ Bir-sebaa; corruent, nec resurgent. 14

CAP. IX.

Vidi Dñm stantem super altari, ac dicentem; Percute malum istam ut commoveantur limina: & dolus eorum in caput ipsorum omnium *recidat*, & posteritatẽ eorum gladio interficiã: non evadet ex eis, qui fugiat; neque liberabitur ex eis, qui se eripiat. 1
Si descenderent ad inferos, inde extraheret eos manus mea; & si ascenderent ad cœlum, illinc detraherem eos: 2
Si abderent se in vertice Charmeli, inde perscrutans caperẽ eos: & si latitarent ab oculis meis in abyssis maris, illic præciperẽ serpenti, & morderet eos: 3
Si abirent in captivitatẽ ante hostes suos, illic præciperẽ gladio, & interficeret eos: adhibebo enim oculum meum super eos in malum, non in bonum, 4
Dicit Dñs dominorum potentissimus; qui tangit terram, & contremiscit, sedéntque in luctu omnes habitatores ejus, & intumescit quasi flumen exitium ejus, irruítq; ceu flumen Ægypti: 5
Qui ædificavit in cœlo ascensus suos, & promissum suum in terra confirmat: qui evocat aquas maris, & effundit eas super terræ solum; cujus nomen est Dominus potentissimus. 6
Ecce sicut filii Æthiopum estis mihi O filii Israelis, dicit Dominos: ecce Israelem eduxi de terra Ægypti, Palestinos è Cappadocia, & Aramæum è Kir. 7

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * واقلب اعيادكم الى حزن وجميع تسابيحكم الى نوح وارفع على كل حقو مسحا وعلى كل
11 راس قرعا واصنعه مثل حزن الحبيب والذين معه مثل يوم الوجع * ها ايام تاتي يقول الرب
وارسل جوعا على الارض ليس جوع خبز ولا عطش ماء لكن جوعا لسماع قول الرب
12 * ويتزعزع المياه الى البحر ومن الجربياء الى المشارق يسرعون طالبين قول الرب ولا يجدونه
13 14 يقول الرب * في ذلك اليوم يعيي العذارى الحسان والشبان بالعطش * الذين يحلفون بغفران
سامرين ويقولون حي الهك يا دان وحي الهك يا بير سبع ويسقطون ولا يقومون بعد

* الاصحاح الحادي عشر * الفصل التاسع *

1 * رايت الرب قايما على المذبح وقال اضرب المذبح فتزلزل الدهاليز واقطع في رؤوس الجميع
2 وبقاياهم اقتلهم بالسيف ولا يهرب منهم هارب ولا ينجو منهم ناج * ان هبطوا الى الجحيم
3 من هناك تصعدهم يدي وان يصعدوا الى السماء من هناك احدرهم * ان يختبوا في
راس الكرمل من هناك افتش واخذهم وان يتغيبوا عن عيني في اعماق البحر من هناك
4 امر التنين فينهشهم * وان يمضوا في السبي امام وجه اعدايهم هناك امر السيف فيقتلهم
5 واثبت عيني عليهم للشرور لا للخيرات * والرب الرب الاله الضابط الكل يلمس كل الارض
فيزلزلها ويحزن جميع ساكنيها ويصعد مثل النهر انتقاصها وينحدر مثل نهر مصر
6 * الباني في السماء صعوده والموسس على الارض وعده الداعي ماء البحر ومهرقه على
7 وجه الارض الرب الاله الضابط الكل اسمه * اليس مثل بني الحبوش انتم لي يا بني اسرايل
يقول الرب اليس اسرايل اصعدته من مصر والقبايل الغريبة من قبادوقيه والسامريين
من الحفرة *

* *Vertam solennitates vestras in mærorem, & omnia cantica vestra in luctum: imponam omni lumbo cilicium, & omni capiti calvitiem: & disponam eum ut luctum dilecti; & eos qui cum ipso sunt, ut diem doloris.* 10
Ecce dies venturi sunt, ait Dominus, quibus mittam famem super terram; non famem panis, neque sitim aquæ, sed famem audiendi sermonem Domini. 11
Et commovebuntur aquæ usque ad mare, & ab Aquilone ad Orientem usque accurrent quærentes sermonem Domini, & non invenient eum, ait Dominus. 12
Eo die virgines pulchræ & adolescentuli conficientur siti; 13
Qui jurant per indulgentiam Samariæ, & dicunt; Vivit deus tuus O Dan, & vivit deus tuus O Bir-sebaa: & cadent, nec amplius resurgent. 14

CAP. IX.

Textus undecimus.

Vidi Dominum stantem super altari, & dixit; Percute altare, & contremiscent porticus: incidam capita omnium, & reliquos eorum occidam gladio: non effugiet ex eis ullus profuga, neque evadet ex eis ullus liber. 1
Si descenderint in infernum, inde extrahet eos manus mea: & si ascenderint in cœlum, inde deturbabo eos: 2
Si abdiderint se in vertice Charmeli, inde pervestigans auferam eos: si occultaverint se ab oculis meis in profunda maris, inde præcipiam draconi, & mordebit eos: 3
Si abierint in captivitatem ante faciem inimicorum suorum, ibi mandabo gladio, & interficiet eos: & oculos meos firmos habebo super eos in mala, non in bona. 4
Nam Dominus, Dominus Deus omnipotens tanget universam terram, & concutiet eam; & lugebunt omnes habitatores ejus: & ascendet sicut fluvius excidium ejus, descendétque sicut fluvius Ægypti. 5
Ædificans in cœlo ascensum suum, & fundans super terram promissum suum: advocans aquam maris, & effundens eam super faciem terræ: Dominus Deus omnipotens est nomen ejus. 6
Annon ut filii Æthiopum estis mihi O filii Israelis, dicit Dominus? Annon Israelem extraxi ex Ægypto, nationes exteras è Cappadocia, & Damascenos è fovea? 7

עובדיה : א

faciam disperdere & ,peccati regnum in DEI Domini oculi Ecce
8 הנה עיני אדני יהוה בממלכה החטאה והשמדתי
delebo delendo non veruntamen :humi faciebus desuper illud
אתה מעל פני האדמה אפס כי לא השמיד אשמיד
,præcipiens ego ecce Quia .Dominus dixit ,Jahacob domum
9 את בית יעקב נאם יהוה : כי הנה אנכי מצוה
quemadmodum;Israel domum gentibus omnibus in faciã commovere &
והנעותי בכל הגוים את בית ישראל כאשר
morientur gladio In .terram lapillus cadet non & ,cribro in agitatur
10 ינוע בכברה ולא יפול צרור ארץ : בחרב ימותו
anticipabit nec ,accedes Non ,dicentes ,mei populi peccatores omnes
כל חטאי עמי האמרים לא תגיש ותקדים
David tabernaculum erigam illa die In .malum nos propter
11 בעדינו הרעה : ביום ההוא אקים את סכת דויד
,erigam ejus diruta & ,earum rupturas sepiam & ,collabens
הנפלת וגדרתי את פרציהן והרסתיו אקים
residuum possideant Ut .seculi diebus sicut illud ædificabo &
12 ובניתיה כימי עולם : למען יירשו את שארית
dixit ,eos super meum nomen est invocatum quas gentes omnes & ,Edom
אדום וכל הגוים אשר נקרא שמי עליהם נאם
,Dominus dixit ,venientes dies Ecce .hoc faciens ,Dominus
13 יהוה עשה זאת : הנה ימים באים נאם יהוה
,semen trahentem ad uvarum calcator & ,messorem ad arator attinget &
ונגש חורש בקצר ודרך ענבים במשך הזרע
.liquefient colles omnes & ,mustum montes stillabunt &
והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה :
urbes ædificabunt & ,Israel mei populi captivitatem convertam Et
14 ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים
bibent & ,vineas plantabunt & : inhabitabunt & ,desolatas
נשמות וישבו ונטעו כרמים ושתו את
eos plantabo Et .eorum fructum comedent & ,hortos facient & :earum vinũ
15 יינם ועשו גנות ואכלו את פריהם : ונטעתים
quam ,sua humo desuper ultrà evellentur non & ,suam humum super
על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר
.tuus Deus Dominus dixit ,eis dedi
נתתי להם אמר יהוה אלהיך :

Versio VULG. LAT.

8 Ecce oculi Domini Dei super regnum peccans, & conteram illud à facie terræ: veruntamen conterens non conteram domum Jacob, dicit Dominus.
9 Ecce enim mandabo ego, & concutiam in omnibus gentibus domum Israel, sicut concutitur triticũ in cribro: & non cadet lapillus super terram.
10 In gladio morientur omnes peccatores populi mei: qui dicunt; Non appropinquabit, &
11 non veniet super nos malum. In die illa suscitabo tabernaculum David, quod cecidit: & reædificabo aperturas murorum ejus, & ea quæ corruerant instaurabo: & reædificabo illud sicut in diebus
12 antiquis. Ut possideant reliquias Idumææ, & omnes nationes, eò quòd invocatum sit nomen meum super eos: dicit Dominus faciens
13 hæc. Ecce dies veniunt, dicit Dominus: & comprehendet arator messorem, & calcator uvæ mittentem semen: & stillabunt montes dulcedinem, & omnes colles
14 culti erunt. Et convertam captivitatem populi mei Israel: & ædificabunt civitates desertas, & inhabitabunt: & plantabunt vineas, & bibent vinum earum: & facient hortos, & comedent fru-
15 ctus eorum. Et plantabo eos super humum suam: & non evellam eos ultrà de terra sua, quam dedi eis, dicit Dominus Deus tuus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

8 Ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ἐξαρῶ αὐτὴν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς· πλὴν ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐξαρῶ τὸν οἶκον (ϑ) Ἰακὼβ, λέγει κύριος.
9 (ι) Διότι ἐγὼ ἐντέλλομαι, καὶ (κ) λικμήσω ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι τὸν οἶκον (λ) Ἰσραὴλ, ὃν τρόπον λικμᾶται ἐν τῷ λικμῷ, καὶ οὐ μὴ
10 πέσῃ σύντριμμα ἐπὶ τὴν γῆν. Ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσουσι πάντες ἁμαρτωλοὶ λαοῦ μου, οἱ λέγοντες, Οὐ μὴ ἐγγίσῃ, (μ) οὐδὲ μὴ γένηται
11 ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακά. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ ἀνοικοδομήσω τὰ πεπτωκότα αὐτῆς, καὶ τὰ (ν) κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀναστήσω, καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτὴν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ
12 αἰῶνος· (ξ) Ὅπως ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων (ο) καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοὺς, λέ-
13 γει κύριος (π) ὁ ποιῶν πάντα ταῦτα. Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ καταλήψεται ὁ (ρ) ἀμητὸς τὸν τρυγητὸν, καὶ περκάσει ἡ σταφυλὴ ἐν τῷ σπόρῳ, καὶ ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμὸν, καὶ πάντες οἱ βουνοὶ σύμ-
14 φυτοι ἔσονται. Καὶ ἐπιστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου Ἰσραὴλ, καὶ οἰκοδομήσουσι πόλεις τὰς ἠφανισμένας, καὶ κατοικήσουσι, καὶ (σ) φυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ πίονται τὸν οἶνον αὐτῶν, καὶ (τ) ποιήσουσι κήπους, καὶ φάγον-
15 ται τὸν καρπὸν αὐτῶν. Καὶ καταφυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ ἐκσπασθῶσιν οὐκέτι ἀπὸ τῆς γῆς (υ), ἧς ἔδωκα αὐτοῖς, λέγει κύριος ὁ Θεὸς (φ) παντοκράτωρ.

Ecce oculi Domini Dei super regnum peccatorũ: & auferã illud à facie terræ. Veruntamen non in fine auferam domũ Jacob, dicit Dominus. 8
Quia (b) ego præcipio, & ventilabo in cunctis gentibus domum Israel, sicut ventilatur in ventilabro: & non cadet contritio super terram. 9
In gladio morientur omnes peccatores populi mei, qui dicũt; Non appropinquabit, neque venient super nos mala. 10
In die illa suscitabo tabernaculũ David, quod ciciderat, & reædificabo ea quæ corruerant ex ipso, & quæ suffossa sunt ex eo, suscitabo, & instaurabo illud, sicut dies seculi; ut (c) quærant reliqui hominum et omnes gentes, super quos invocatum est nomen meum super eos, dicit Dominus, faciens hæc omnia. 11 12
Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et apprehendet (d) messis vindemiam, et maturescet uva in semente. Et stillabunt montes dulcedinẽ, et omnes colles consiti erunt. 13
Et convertam captivitatem populi mei Israel, & ædificabunt civitates (e) dissipatas, & habitabunt: et plantabunt vineas, et bibent vinum earum: et facient hortos, et comedent fructũ eorum. 14
Et plantabo eos super terram suam: et non avellentur ampliùs de terra, quam dedi eis, dicit Dominus Deus omnipotens. 15

Ἀμὼς β'.

MS. A. (ϑ) Ἰσραὴλ, (ι) Διότι ἰδοὺ ἐγὼ (κ) λικμιῶ (λ) τὸν Ἰσραὴλ, (μ) οὐδ' οὐ μὴ (ν) κατεσκαμμένα (ξ) Ὅπως ἂν (ο) τὸν κύριον, καὶ (π) ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν ταῦτα. (ρ) ἀλοητὸς (σ) καταφυτεύσουσιν (τ) καταφυτεύσουσιν κήπους, (υ) αὐτῶν, (φ) ὁ παντοκράτωρ.

† Ἀμὼς β'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 הא קדם יי אלהים גלן עובדי מלכותא חיבתא ואשצי יתה מעל אפי ארעא ברם
9 ארי לא גמירא ושצאה אשצי ית בית ישראל אמר יי : ארי הא אנא מפקד ואבדר
בכל עממיא ית בית ישראל כמא דמחורין בערבלא ולא נפל מניה אבן מבינה
10 לארעא : בחרבא יתקטלון כל חיבי עמי דאמרין לא תיתי ותוחי עלנא בישתא :
11 בעדנא ההיא אקים ית מלכותא דבית דוד דנפלת ואבני ית כרכיהון וכנישתהון
אתקין ותשלוט בכל מלכותא ותגמר ותשצי סגי משריתא והיא תתבני ותשתכלל
12 כיומי עלמא : בדיל דירתון ית שארא דאדום וכל עממיא בית ישראל דאתקרי
13 שמי עליהון בכן אנא יי עבד דא : הא יומיא אתן אמר יי ויערע דריא בחצודא
14 ועצר ענבין במספק בר זרעא וירבון טוריא חמר מרת וכל רמתא יתפלחן : ואתיב ית
גלות עמי ישראל ויבנון קרוין דצדין ויתובון ויצבון כרמין וישתון ית חמרהון
15 ויעבדון גנין ויכלון ית אביהון : ואקימנון על ארעהון ולא יטלטלון עוד מעל ארעהון
דיהבית להון אמר יי אלהך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

8 Ecce coram Dño Deo palam sunt opera regni nefarii, proinde disperdam illud à facie terræ: veruntamen non totali consumptione consumam domum
9 Israel, dicit Dñs. Ecce namque mandabo & dispergam per universas gentes domum Israel, quemadmodum solent convolvere [triticum] in cribro, de cujus medio ne lapillus quidem intercidit in terram. Gladio occidentur
10 omnes peccatores populi mei, qui dicunt: Non adveniet nec; festinabit ad-
11 versum nos malum. Tempore illo suscitabo regnum domus David quod collapsum fuerat, & condam propugnacula eorum, & ecclesias eorum reparabo: dominabiturq; in omnia regna, confringet & disperdet copiosas legiones: ipsum verò ædificabitur fundabiturq; sicut dieb' seculi. Ut pos-
12 sideant reliquias Idumæorum, & omnes populos dom' Israel super quos invocatum est nomen meum, ideò ego Dominus hoc facio. Ecce dies venient,
13 dicit Dñs, & occurret arator messori, & calcator uvarum sementem edu-
14 centi: & plurimum vini meri producent montes, colléfq; omnes erunt culti. Quamobrem convertam captivitatem populi mei Israel, qui vastatas reædificabunt urbes quas inhabitabunt; & plantabunt vineas, & bibent vi-
15 num earum, faciéntq; hortos quorum vescentur fructibus. Et firmabo eos super terram suam adeò ut non transferantur ultrà à terra sua quam dedi eis, dixit Dominus Deus tuus.

ספר עובדיה : א

CAP. I. א

auditum :Edom ad DEUS Dominus dixit Sic .Hobadiah Visio
1 חזון עבדיה כה אמר אדני יהוה לאדום שמועה
,Surgite :est missus gentes in legatus & ,Domino cum à audivimus
שמענו מאת יהוה וציר בגוים שלח קומו
te dedi parvulum Ecce .prælium in eam super surgamus &
2 ונקומה עליה למלחמה : הנה קטן נתתיך
te extulit tui cordis Superbia .valde tu contemptus ;gentibus in
3 בגוים בזוי אתה מאד : זדון לבך השיאך
dicens ,ejus habitationis celsitudine ,petræ scissuris in habitantem
שכני בחגוי סלע מרום שבתו אמר
exaltaveris Si ?terram me faciet descendere Quis :suo corde in
4 בלבו מי יורדני ארץ : אם תגביה
inde ,tuum nidum pone stellas inter si & ,aquila ut
כנשר ואם בין כוכבים שים קנך משם
.Dominus dixit ,te faciam descendere
אורידך נאם יהוה :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA ABDIÆ.

1 Visio Abdiæ. Hæc dicit Domin' Deus ad Edom; Auditum audivimus à Domino, & legatum ad gentes misit: Surgite, & consurgamus adversùs eum in prælium.
2 Ecce parvulum dedi te in Gentibus: contemptibilis tu es valdè.
3 Superbia cordis tui extulit te, habitantem in scissuris petrarum, exaltantem solium tuum: qui dicis in corde tuo; Quis detrahet me
4 in terram? Si exaltatus fueris ut aquila, & si inter sidera posueris nidum tuum: indè detraham te, dicit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

(α) ΟΒΔΙΟΥ Ε'.

ΚΕΦ. α'.

1 Ὅρασις (β) Ὀβδιού. Τάδε λέγει κύριος ὁ Θεὸς τῇ Ἰδουμαίᾳ, Ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου, καὶ περιοχὴν εἰς τὰ ἔθνη ἐξαπέστειλεν· Ἀνάστητε, καὶ ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτὴν εἰς πό-
2 λεμον. Ἰδοὺ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἠτιμωμένος (γ) εἶ σὺ σφόδρα. Ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐπῆρέ σε
3 κατασκηνοῦντα ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν πετρῶν ὑψῶν κατοικίαν αὐτοῦ, λέγων ἐν (δ) καρδίᾳ αὐτοῦ,
4 Τίς (ε) κατάξει με ἐπὶ τὴν γῆν; Ἐὰν μετεωρισθῇς, ὡς ἀετὸς, καὶ (ζ) ἐὰν ἀναμέσον τῶν ἄστρων θῇς νοσσιάν σου, ἐκεῖθεν κατάξω σε, λέγει κύριος.

OBDIU.

CAP. I.

Visio Obdiu. Hæc dicit Dominus Deus Idumææ; Auditum audivi à Domino: & munitionem in gentes misit: Surgite, & consurgamus adversùs eam in prælium. 1
Ecce minimum dedi te in gentib': inhonoratus es tu valdè. 2
Superbia cordis tui elevavit te habitantem in foraminibus petrarum, exaltans habitaculum suum, dicens in corde suo; Quis me detrahet in terram? 3
Si exaltatus fueris, ut aquila, & si inter media sydera posueris nidum tuum; indè te detraham, dicit Dominus. 4

MS. A. (α) ΑΒΔΕΙΟΥ Ε'. (β) Ἀβδιού. (γ) σὺ εἶ (δ) τῇ καρδίᾳ (ε) με κατάξει ἐπὶ (ζ) ἀναμέσον

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 נבואת עובדיה כדנן אמר יי אלהים לאדום בסורא שמענא מן קדם יי ואזגר
בעממיא שליח קומו ונתעתד עלה לקרבא : הא חלש יהבתך בעממיא בסיר את
3 לחדא : רשע לבך אטעיך דאת דמי לנשרא דשרי בשני כיפא ברומא מותביה
4 אמר בלביה מן יחתנני לארעא : אם תרים כנשרא ואם בין כוכביא תשוי מדורך
מתמן אחתנך אמר יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT. I.

1 Prophetia Abdiæ: Sic dixit Dominus Deus de Edom: Nuntium audivimus à facie Domini, & legatus ad gentes missus est: surgite & consistamus
2 adversum eam in prælio. Ecce infirmum dedi te inter populos: contempti-
3 bilis tu es valdè. Impietas cordis tui seduxit te, quippe qui sis similis aquilæ in scopulis petrarum commoranti, cujus habitaculum cùm sit in excelso, dicit
4 in corde suo: Quis detrahet me in terram? Etiamsi exaltaveris te sicut aquila, & licet inter stellas habitaculum tuum posueris, indè [tamen] detraham te, ait Dominus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

8 Ecce oculi Dñi dominorũ in regnũ ſcelera-
tum, ut perdã illud è ſuperficie terræ: at non
9 ita perdã domũ Jacobi, dicit Dñs. Nam ecce
ego mandaturus ſum, & Iſraelitas diſperſurus
inter omnes gentes, quemadmodũ cribro cri-
bratur; & ne minutiſſimus quidem eorum de-
10 cidet ſuper terram. Gladio occumbent omnes
peccatores populi mei, qui dicunt, Non attin-
11 get, neq; eveniet nobis malum. Eodem illo
die erigam tabernaculũ Davidis quod decide-
rat, & ſepiam rupturas eorum, collapſa eorũ
inſtaurabo, & reædificabo illud ut dies ſeculi,
12 & ut annos generationis generationum: Ut
hæreditate poſſideant reliquias Adum, &
omnes populos ſuper quos invocatum eſt no-
men meum, dicit Dñs qui hæc præſtiturus eſt.
13 Ecce dies adveniunt, dicit Dñs, quibus area
vindemiam aſſequetur, & uvarũ expreſſio ſe-
mentem; manabunt montes dulcedine, &
14 omnes colles ſuaveſcent: Reducam captivos
populi mei Iſraelis, & reædificabunt urbes de-
ſtructas, & conſidebunt: plantabunt vineas, &
bibent vinũ earum; conſerent hortos, & com-
15 edent fructus eorum. Deniq; plantabo eos in
terra eorum, ac non evellentur ampliùs è ter-
ra ſua quam dedi eis, dicit Dñs Deus tuus.

Prophetiæ Amoſi finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * هاعينا الرب الاله على مملكة الخطاة وأزيلها من وجه الأرض لكني انه ليس الى الانقضاء
9 أزيل بيت يعقوب يقول الرب * من أجل انه ها أنا آمر وأذري بيت اسرائيل في جميع الأمم كما
10 يغربل بالغربال ولا يسقط الانكسار على الأرض * بالسيف يسقطون جميع خطاة شعبي القائلين
11 لا يقرب ولا تكون علينا الشرور * في ذلك اليوم أقيم خيمة داود التي سقطت وأبني ما سقط
12 منها وأقيم مهدوماتها وأبنيها كأيام الدهر * كي تطلب بقايا الناس الرب وجميع الأمم الذين
13 دعي اسمي عليهم يقول الرب الصانع هذا * ها أيام تأتي يقول الرب فيدرك الدارس القطاف
14 ويصبح العنب في الزرع ويقطر الجبال حلاوة وجميع الآكام تصير عروسا * وارد سبي شعبي
اسرائيل ويبنون المدن الفانية ويسكنونها ويغرسون كروما ويشربون خمرها ويغرسون بساتين
15 ويأكلون ثمارها وأغرسهم على أرضهم ولا يقلعون منذ الآن من أرضهم التي أعطيتهم
إياها يقول الرب الضابط الكل * تمت نبوة عاموص النبي *

8 *Ecce oculi Domini Dei ſuper regnum ſce-
leſtorum; & quidem amovebo illud è
ſuperficie terræ: veruntamen haudqua-
quam ad finem uſque auferam domum Ja-
9 cobi, dicit Dominus. Quoniam ecce ego
præcipiam, & diſpergam domum Iſraelis
per omnes gentes, quemadmodum cribro
cribratur; & non cadet confractum ſuper
10 terram. Gladio corruent omnes peccato-
res populi mei, dicentes; Non accedent, ne-
11 que contingent nobis mala. In illo die
erigam tabernaculũ Davidis quod corruit,
& reædificabo quod ex eo decidit, erigam
ruinas ejus, & ædificabo eas ſicut dies æ-
12 ternitatis: Ut reliqui homines Dominum
quærant, omnéſque gentes ſuper quas in-
vocatum fuerit nomen meum, dicit Domi-
13 nus qui facturus eſt. Ecce dies venturi
ſunt, dicit Dominus, quibus triturator vin-
demiatorem aſſequetur, & matureſcent
uvæ tempore ſementis, & ſtillabunt mon-
tes dulcedinem, omnéſque colles fient plan-
14 taria: Et reducam captivitatem populi
mei Iſraelis, & reædificabunt urbes col-
lapſas, & inhabitabunt eas: plantabunt vi-
neas, & bibent vinum earum: conferent
15 hortos, & comedent fructus eorum. Et
plantabo eos ſuper terram ipſorum, & non
evellentur poſthac è terra ſua quam dedi
ipſis, dicit Dominus omnipotens.*

Finis Prophetiæ Amoſi Prophetæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sequitur Prophetia

OBADIÆ PROPHETÆ.

1 Viſio Obadiæ. Sic dicit Dñs dominorũ ad
Adum; Rumorem audivimus à Dño, &
legatus ad gentes miſſus eſt. Surgite, invada-
2 mus eam prælio. Ecce minimũ poſuerã te in-
3 ter gentes, & es valdè abjectus: Arrogantia
tamen cordis tui te decepit ô qui habitas in
fortiſſima rupe, & cujus ſedes eſt in ſublimi, ac
dicis apud temetipſum, Quis me dejiceret in
4 terrã? Si te efferres ut aquila, & ſi inter aſtra
collocares nidum tuum; inde te dejicerem, dicit
Dominus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرؤوف الرحيم *
* نبتدئ بنعمة نبوة عوبديا * بركاته تكون معنا * آمين *
* الاصحاح الثاني عشر * وهو الأول من النبوة *

1 * رؤيا عوبديا * هكذا يقول الرب الاله لادوم * سمعنا سماعا من قبل الرب * وأرسل أحدوثة
2 الى الأمم * قوموا ونقم عليها للحرب * ها أعطيتك صغيرا في الأمم * أنت مهان الى الغاية
3 * كبرياء قلبك رفعك أيها الساكن في سقوف الصخور المرتفعة مسكنه * قائلا في قلبه
4 من يحدرني الى الأرض * ان ارتفعت مثل النسر * وان وضعت بين الكواكب عشك من
هناك أحدرك يقول الرب *

IN NOMINE DEI
Clementis, Miſericordis, aggre-
dimur interpretationem
Prophetiæ OBADIÆ, cujus
benedictiones nobis adſint,
Amen.

Textus duodecimus, hujus autem
Prophetiæ primus.

1 *Viſio Obadiæ. Sic dicit Dominus Deus
ad Edom; Auditum audiſtis à Do-
mino, miſitque compendium ad gentes.
Surgite, & ſurgamus adverſùs eam in
2 prælium. Ecce dedi te parvum in genti-
3 bus, deſpectus es tu præter modum. Su-
perbia cordis tui extulit te O cujus domi-
cilium habitat in hiatibus petrarum ſub-
limium, dicens in corde tuo, Quis me de-
4 turbet in terram? Si te elevaveris ut
aquila, & ſi poſueris inter ſidera nidum
tuum; indè te deturbabo, dicit Domi-
nus.*

עובדיה : א

? noctis prædatores num , te ad introierunt fures Num
5 אם גנבים באו לך אם שודדי לילה
? suam sufficientiam fuissent furati Nónne ? es succisus Quomodo
איך נדמיתה הלוא יגנבו דים
? racemos dimisissent nónne , te ad introiissent vindemiatores Si
אם בצרים באו לך הלוא ישאירו עללות :
. ejus abscondita sunt inquisita , Hesau fuerunt quæsita Quomodo
6 איך נחפשו עשו נבעו מצפניו :
, te deceperunt : tui fœderis viri omnes te miserunt terminum ad Usque
7 עד הגבול שלחוך כל אנשי בריתך השיאוך
languorem ponent , tuum Panem tuæ pacis viri tibi invaluerunt
יכלו לך אנשי שלמך לחמך ישימו מזור
, illa die in Nónne . eo in intelligentia Non . te subter
8 תחתיך אין תבונה בו : הלוא ביום ההוא
intelligentiam & , Edom de sapientes faciam perdere & , Dominus dixit
נאם יהוה והאבדתי חכמים מאדום ותבונה
succidatur ut , Teman tui fortes frangentur Et ? Hesau monte de
9 מהר עשו : וחתו גבוריך תימן למען יכרת
, Jahacob tui fratris rapina A . occisione ab , Hesau monte de vir
10 איש מהר עשו מקטל : מחמס אחיך יעקב
te stare die In . seculum in succidêris & , pudor te operiet
11 תכסך בושה ונכרת לעולם : ביום עמדך
extranei & , ejus exercitum alieni captivare die in , adverso ex
מנגד ביום שבות זרים חילו ונכרים
, sortem projiciebant Jerusalaim super & , ejus portas ingrediebantur
באו שעריו ועל ירושלם ידו גורל
, tui fratris die in intuearis ne Et . eis ex unus tanquam tu etiam
12 גם אתה כאחד מהם : ואל תרא ביום אחיך
ipsius perire die in Jehudah filiis in lætaris nec , ipsius alienare die in
ביום נכרו ואל תשמח לבני יהודה ביום אבדם
ingrediaris Neque . angustiæ die in tuum os magnifices ne &
13 ואל תגדל פיך ביום צרה : אל תבוא
etiam aspicias nec , eorum contritionis die in mei populi portam in
בשער עמי ביום אידם אל תרא גם
mittant nec : ejus contritionis die in ejus malum in tu
אתה ברעתו ביום אידו ואל תשלחנה
super stes Neque . ejus contritionis die in ejus substantiam in
14 בחילו ביום אידו : ואל תעמד על
ejus superstites concludas nec : ejus evasores succidendum ad bivio
הפרק להכרית את פליטיו ואל תסגר שרידיו
omnes super Domini dies propinquus Quoniam . angustiæ die in
15 ביום צרה : כי קרוב יום יהוה על כל
convertetur tua retributio : tibi fiet fecisti sicut : gentes
הגוים כאשר עשית יעשה לך גמלך ישוב
montem super bibistis quemadmodum Nam . tuum caput in
16 בראשך : כי כאשר שתיתם על הר
, deglutient & , bibent & : jugiter gentes omnes bibent , meæ sanctitatis
קדשי ישתו כל הגוים תמיד ושתו ולעו
, evasio erit Sijon monte in Et . fuissent non si ac erunt &
17 והיו כלוא היו : ובהר ציון תהיה פליטה
. suas possessiones Jahacob domus possidebunt & : sanctitas erit &
והיה קדש וירשו בית יעקב את מורשיהם :
domus & , flamma Joseph domus & , ignis Jahacob domus erit Et
18 והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית
erit non & : eos consument & , eos in succendent & ; stipulam in , Hesau
עשו לקש ודלקו בהם ואכלום ולא יהיה
. est locutus Dominus quia : Hesau domui superstes
שריד לבית עשו כי יהוה דבר :

Versio VULG. LAT.

5 Si fures introîssent ad te, si latrones per noctem, quomodò conticuisses? nónne furati essent sufficientia sibi? si vindemiatores introissent ad te, numquid saltem
6 racemum reliquissent tibi? Quomodò scrutati sunt Esau, investi-
7 gaverunt abscondita ejus? Usque ad terminum emiserunt te: omnes viri fœderis tui illuserunt tibi: invaluerunt adversùm te viri pacis tuæ: qui comedunt tecum, ponent insidias subter te: non est pru-
8 dentia in eo. Numquid non in die illa, dicit Dominus, perdam sapientes de Idumæa, & pruden-
9 tiam de monte Esau? Et timebunt fortes tui à Meridie, ut in-
10 tereat vir de monte Esau. Propter interfectionem, & propter iniquitatem in fratrem tuum Jacob, operiet te confusio, & peri-
11 bis in æternum. In die cùm stares adversùs eum, quando capiebant alieni exercitum ejus, & extranei ingrediebantur portas ej', & super Jerusalem mittebant sortem: tu quoque eras quasi unus
12 ex eis. Et non despicies in die fratris tui, in die peregrinationis ejus: & non lætaberis super filios Juda in die perditionis eorum: & non magnificabis os
13 tuum in die angustiæ. Neque ingredieris portam populi mei in die ruinæ eorum: neque despicies & tu in malis ejus in die vastitatis illius: & non emittêris adversùs exercitum ejus in die va-
14 stitatis illius. Neque stabis in exitibus ut interficias eos qui fugerint: & non concludes reliquos
15 ejus in die tribulationis. Quoniam juxtà est dies Domini super omnes gentes: sicut fecisti, fiet tibi: retributionem tuam con-
16 vertet in caput tuum. Quomodò enim bibistis super montem sanctum meum, bibent omnes Gentes jugiter: & bibent, & absorbebunt, & erunt quasi non sint.
17 Et in monte Sion erit salvatio, & erit sanctus: & possidebit domus Jacob eos qui se possede-
18 rant. Et erit domus Jacob ignis, & domus Joseph flamma, & domus Esau stipula: & succendentur in eis, & devorabunt eos: & non erunt reliquiæ domûs Esau, quia Dominus locutus est.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Εἰ κλέπται εἰσῆλθον πρὸς σὲ, (η) ἢ λῃσταὶ νυκτὸς, πῦ ἂν ἀπεῤῥίφης, ὐκ ἂν ἔκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς; κ̀ εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθον πρὸς σὲ, ὐκ ἂν (θ) ἐπελείποντο ἐπι-
6 φυλλίδα; Πῶς (ι) ἐξηρευνήθη Ἡσαῦ, κ̀
7 κατελήφθη (κ) τὰ κεκρυμμένα αὐτῦ; Ἕως τῶν ὁρίων (λ) ἐξαπέστειλάν σε· πάντες οἱ ἄνδρες τῆς διαθήκης συ ἀντέστησάν σοι, ἠδυνάσθησαν πρὸς σὲ ἄνδρες εἰρηνικοί συ, ἔθηκαν ἔνεδρα ὑποκάτω συ, ὐκ ἔστι (μ) σύνε-
8 σις αὐτοῖς. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος, ἀπολῶ σοφὺς ἐκ τῆς Ἰδυμαίας, κ̀
9 σύνεσιν ἐξ ὄρυς Ἡσαῦ. Καὶ πτοηθήσονται οἱ μαχηταί συ οἱ ἐκ Θαιμὰν, ὅπως ἐξαρ-
10 θῇ ἄνθρωπος ἐξ ὄρυς Ἡσαῦ. Διὰ τὴν σφαγὴν, κ̀ τὴν ἀσέβειαν (ν) ἀδελφῦ συ Ἰακὼβ, καλύψει σε αἰσχύνη, κ̀ ἐξαρθήσῃ εἰς τὸν αἰῶ-
11 να. Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξεναντίας, ἐν (ξ) ἡμέραις αἰχμαλωτευόντων ἀλλοφύλων δύναμιν αὐτῦ, κ̀ ἀλλότριοι εἰσῆλθον εἰς (ο) πύλας αὐτῦ, κ̀ ἐπὶ Ἱερυσαλὴμ ἔβαλον κλή-
12 ρυς, κ̀ σὺ ἦς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν. Καὶ μὴ (π) ἐπίδῃς ἡμέραν ἀδελφῦ συ ἐν ἡμέρᾳ ἀλλοτρίων, κ̀ μὴ ἐπιχαρῇς ἐπὶ τὺς υἱὺς Ἰύδα ἐν ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, κ̀ μὴ (ρ) με-
13 γαλοῤῥημονῇ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, Μηδὲ εἰσέλθῃς εἰς πύλας (σ) λαῶν ἐν ἡμέρᾳ πόνων αὐτῶν, μηδὲ ἐπίδῃς κ̀ σὺ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ὀλέθρυ αὐτῶν, (τ) κ̀ μὴ συνεπιθῇ ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν
14 ἡμέρᾳ ἀπωλείας αὐτῶν, Μηδὲ (υ) ἐπιστῇς ἐπὶ τὰς διεκβολὰς αὐτῶν, (φ) ἐξολοθρεῦσαι τὺς ἀνασωζομένυς αὐτῶν, μηδὲ συγκλείσῃς τὺς φεύγοντας (χ) αὐτῦ ἐν
15 ἡμέρᾳ θλίψεως· Διότι ἐγγὺς (ψ) ἡμέρα κυρίυ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη· ὃν τρόπον ἐποίησας, ὕτως (ω) ἔσται σοι· τὸ (α) ἀνταπόδομά συ ἀνταποδοθήσεται εἰς κεφαλήν συ. (β)
16 Διότι ὃν τρόπον ἔπιες ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μυ, πίονται πάντα τὰ ἔθνη οἶνον, πίονται κ̀ καταβήσονται, κ̀ ἔσονται καθὼς ὐχ ὑπάρ-
17 χοντες. Ἐν δὲ τῷ ὄρει Σιὼν ἔσται (γ) σωτηρία, κ̀ ἔσται ἅγιον· κ̀ κατακληρονομήσυσιν ὁ οἶκος Ἰακὼβ τὺς κατακληρονομήσαντας
18 αὐτύς. Καὶ ἔσται ὁ οἶκος Ἰακὼβ πῦρ, ὁ δὲ οἶκος Ἰωσὴφ φλὸξ, ὁ δὲ οἶκος Ἡσαῦ εἰς καλάμην, κ̀ (δ) ἐκκαυθήσονται εἰς αὐτὺς, κ̀ καταφάγονται αὐτὺς, κ̀ ὐκ ἔσται πυρφόρος (ε) τῷ οἴκῳ Ἡσαῦ, διότι κύριος ἐλάλησε.

5 Si fures introîssent ad te, vel latrones per noctem, ubi utique projectus esses; nónne furati essent sufficientia sibi? Et, si vindemiatores introîssent ad te, nónne reliquissent racemum? Quomodò
6 investigatus est Esau, & deprehensa sunt abscondita ejus? Usque
7 ad terminos dimiserunt te: omnes viri testamenti tui restiterunt tibi: prævaluerunt adversùm te viri pacifici tui, posuerunt insidias subter te: non est intellectus eis. In
8 die illa, dicit Dominus, perdam sapientes ex Idumæa, & intelligentiam de monte Esau. Et pave-
9 bunt pugnatores tui, qui de Theman; ut auferatur homo de monte Esau. Propter interfectionem, &
10 impietatem (a) fratris tui Jacob, operiet te confusio, & auferêris in æternum. Ex die, quâ restitisti
11 contrà, in diebus captivantium alienigenarum fortitudinem ejus, & alieni ingressi sunt in portas ejus, & super Hierusalem miserunt fortes: & tu eras quasi unus ex eis. Et non despicies diem fra-
12 tris tui in die alienorum: & non lætaberis super filios Juda in die perditionis eorum: & non magna loquêris in die angustiæ: Neque
13 ingredieris in portas populorum in die laborum eorum. Et non despicies etiam tu congregationem eorum in die perditionis eorum: neque simul apponêris fortitudini eorum in die perditionis eorum.
14 Neque stabis in egressibus eorum, ut interficias eos, qui salvi fuerint ex eis, neque concludes fugitivos ejus in die tribulationis:
15 Quia juxta est dies Domini super omnes gentes: Sicut fecisti, sic erit tibi. Retributio tua reddetur in caput tuum. Quia, quo-
16 modò bibisti super montem sanctum meum; bibent omnes gentes vinum: bibent, & (b) descendent & erunt, quasi non sint. In mon-
17 te autem Sion erit salvatio: & erit sanctus: & possidebunt domus Jacob eos, qui se possederant. Et
18 erit domus Jacob ignis, & domus Joseph flamma; domus autem Esau in stipulam: & succendentur in eos, & devorabunt illos: & non erit (c) frumentarius domui Esau: quia Dominus loquutus est.

MS.A. (η) εἰ (θ) ὑπελείποντο (ι) ἐξηρευνήθη (κ) αὐτῦ τὰ κεκρυμμένα; Ἕως (λ) συ (μ) σοι σύνεσις ἐν αὐτοῖς. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, (ν) τὸν εἰς τὸν ἀδελφόν συ Ἰακὼβ, κ̀ καλύψει (ξ) ἡμέρᾳ (ο) τὰς πύλας (π) ἐπίδῃς (ρ) μεγαλοῤῥημονήσῃς (σ) λαῦ συ ἐν ἡμέρᾳ πόνυ (τ) μηδὲ (υ) στῇς (φ) τῦ ἐξολοθρεῦσαι (χ) ἐξ αὐτῶν ἐν (ψ) ἡ ἡμέρα τῦ κυρίυ (ω) ἔστω (α) ἀνταπόδομά συ ἀνταποδοθήσεται (β) Διὰ τῦτο ὃν (γ) ἡ σωτηρία, (δ) ἐκκαυθήσεται (ε) ἐν τῷ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 אם גנבין אתו עלך אם בזוזי ליליא איכדין הויתא דמיך עד דגנבו מסתהון ואם
6 חטופין כקטופין אתו עלך הלא משארין עוללן : איכדין אתבלש עשו אתגליין
7 מטמורוהי : מן תחומא אגליוך כל אנשי קימך אטעיוך יכילו לך אנשי שלמך אכלי
8 פתורך שויאו תקלא תחותך מדלית בך סוכלתנו : הלא בעדנא ההיא אמר יי ואוביד
9 חכימין מאדום וכל גבר דביה סוכלתנותא מכרכא דעשו : ויתברון גבריך יתבי
10 דרומא בדיל דישתיצי גבר דביה צורבא מכרכא דעשו מקטול : מחטוף אחוך
11 יעקב תחפנך בהתא ותשתיצי לעלם : ביום מקימך מקבל ביומא דבזו עממיא נכסוהי
12 ונכראין עלו בקרוהי ועל ירושלם רמו עדבין אף את כחד מנהון : ודחזיתא ביומא
דאחוך ביום תבירה ודחדיתא לבני יהודה ביום תברהון ודאסגיתא למללא רברבן
13 בעדן עקא : ודעלתא בתרעי עמי ביום תברהון ודחזיתא אף את בבישתיה ביום
14 תביריה ודאושיטתא ידך בנכסוהי ביום תבריה : ודקמתא על פרקא לשיצאה ית
15 מערקוהי ודמסרתא משיזבוהי בעדן עקא : ארי קריב יומא דעתיד למיתי מן קדם יי
16 על כל עממיא כמא דעבדת יתעביד לך גמלך יתתב ברישך : ארי כמא דחדיתון על
מחת טורא דקודשי ישתון כל עממיא כס פורענותהון תדירא וישתון ויסתלעמון
17 ויהון כדלא הוו : ובטורא דציון תהי משזבתא ויהון קדישין ויחסנון דבית יעקב נכסי
18 עממיא דהוו מחסנין להון : ויהון דבית יעקב תקיפין כאשתא ודבית יוסף חסינין
כשלהוביתא ודבית עשו חלשין כקשא וישלטון בהון ויקטלונון ולא יהי שיזבא
לבית עשו ארי יי גזיר כן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

5 Si fures venerunt ad te, si prædones de nocte, quomodo ita soporatus es ut quod sufficiebat eis sint furati? si raptores velut vindemiatores ad te venis-
6 sent, an non racemos aliquos fecissent? Quomodo pervestigatus est Esau, de-
7 tecta sunt abscondita ejus? A termino in exilium deportarunt te omnes confœderati tui: seduxerunt te, invaluerunt adversum te pacifici tui: vescentes [pane] mensæ tuæ, posuerunt offendiculum sub te, eò quòd non sit in te pru-
8 dentia. Nonne per id tempus, dicit Dñs, perdam sapientes de Idumæa, &
9 quemlibet virum prudentia præditum ex arce Esau? Et conterentur fortes tui habitantes ad Meridiem, ut excindatur vir robore pollens ex arce Esau
10 præ cæde. Propter rapinam in fratrem tuum Jacob [à te illatam,] operiet te
11 confusio, atque in perpetuum excidêris. Quo die è contra stabas, die quo diripiebant populi substantiam ejus, & extranei ingrediebantur civitatem ejus, ac super Jerusalem projiciebant sortes, tu quoq; velut unus ex eis eras.
12 Et quia vidisti diem fratris tui, diem confractionis ejus, & quia lætatus es super filios Juda die interitus eorum, & quia multa magnificè locutus es in
13 tempore tribulationis. Atque ingressus es in portas populi mei die interitus ejus, & vidisti etiamnum malum ejus die exitii ejus, & extendisti manum tu-
14 am in ejus facultates die excidii ejus. Quiq; stetisti in bivio ad excidendos
15 eorum profugos, atq; tradidisti eorum superstites tempore adverso. Instat enim dies qui venturus est à facie Dñi contra gentes omnes: ut fecisti, fiet
16 tibi: retributio tua in caput tuum retorquebitur. Quoniam quemadmodum lætitiam cepistis de subversione montis sanctitatis meæ, bibent omnes po-
17 puli calicem ultionis suæ jugiter: bibent certè & absorbebuntur, eruntq; ac si non fuissent. At in monte Sion erit evasio, eruntq; sancti, & possidebunt
18 prognati domus Jacob substantiam populorum qui eos possidebant. Erunt prætereà qui de domo Jacob, fortes sicut ignis; qui verò de domo Joseph, robusti instar flammæ, sed [orti] domus Esau debiles velut stipula: & dominabuntur eis, atq; trucidabunt eos, ita ut non sint reliquiæ domui Esau: siquidem Dominus ita statuit.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Si te fures aut direptores nocte sunt aggressi, 5
quomodo siluisti donec furarentur quod sibi
satis erat? & si vindemiatores invasissent te,
annon reliquissent racemationem? Quomo- 6
do pervestigatus est Esau, & emanârunt ab-
dita ejus? Ad terminum usque te perduxe- 7
runt, omnes viri fœderati tui deceperunt te,
& prævaluerunt tibi: viri pacis & panis (*i. amici & convivæ*) tui, sub te posuerunt in-
sidias, O expers rationis. Eo die, dicit Do- 8
minus, perdam sapientem ex Adum, & pru-
dentem ex monte Esau; Et diripientur gigan- 9
tes tui O Theman, & peribit homo de mon-
te Esau. Propter cædem & rapinam illatam 10
fratri tuo Jacobo, obruet te pudor, & peribis
in æternum: *illatam inquam* eo die quo in- 11
surrexisti adversùs eum, quo die prædati sunt
alieni robur ejus, & alieni per portas ejus in-
gressi sortes jecerunt super Jerusalem: sed tu
quoque ut unus ex eis eris. Ne *gestiens* in- 12
tuearis diem fratris tui, diem alienorum:
& ne aspicias filios Judæ in die interitûs eo-
rum: néve amplifices os tuum in die cala-
mitatis. Ne ingrediaris portam populi mei 13
die tribulationum eorum: néve gestias tu
quoque de infortunio ejus die doloris ejus:
neque pavorem injicias in exercitum ejus die
mœroris ejus: Ne steteris in *angusto* aditu ad 14
perimendum profugas ejus: neque prodas
superstites ejus die angustiæ. Nam propin- 15
quus est dies Domini super omnes gentes;
quemadmodum fecisti, ita fiet tibi: retribu-
tio tua recidet in caput tuum. Quemadmo- 16
dum enim bibistis super monte sancto meo,
bibent jugiter omnes gentes: bibentes ob-
stupescent & conturbabuntur, eruntque acsi
non fuissent. At in monte Sionis erit sa- 17
lus, erit enim sanctus: & possidebunt do-
mus Jacobi eos qui se possederant: Et erit 18
domus Jacobi ignis, & domus Josephi flam-
ma, domus autem Esau stipula; & accen-
dentur in eis, & consument eos; ita ut non
sit superstes domui Esau: quia Dominus lo-
cutus est.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * إن كان السراق دخلوا اليك • أو لصوص الليل حيث طرحت • أليس سرقوا الكفاف لهم •
6 وإن كان القطافون دخلوا • أما تركوا بعلل * كيف فتش عيسوا • وأخذت خبايه •
7 * إلى حدودك أرسلوك • جميع رجال عهدك قاوموك • بغوا عليك رجال السالمون • وصنعوا
8 مكامن تحتك • ليس لك فهم بهم * في ذلك اليوم يقول الرب • أهلك الحكماء من أدوم •
9 والفهم من جبل عيسوا * ويجزع محاربوك الذين من تامان • كي ينزع الانسان من جبل
10 عيسوا * لأجل الذبح والنفاق الذي لأخيك يعقوب • ويغشاك الخزي • وينزع إلى الابد •
11 * منذ اليوم الذي فيه قمت تجاهه • في يوم سبوا الغرباء الجيش قوته • والغرباء دخلوا إلى
12 أبوابه • وعلى أورشليم وضعوا قرعا • وأنت كنت مثل واحد منهم * ولا تنظر يوم أخيك
في يوم الغرباء • ولا تشمت ببني يهودا في يوم هلاكهم • ولا تعظم بالقول في يوم السك
13 * ولا تدخل إلى أبواب الشعوب في يوم أتعابهم • ولا تنظر أنت بجمعهم في يوم موتهم • ولا
14 تحيط على جيشهم في يوم هلاكهم * ولا تقوم على معابرهم لتستأصل المتخلصين منهم •
15 ولا تحبس الهاربين منهم في يوم الضيق * من أجل أن يوم الرب قريب على كل الأمم • كما
16 صنعت هكذا يكون لك • تكافا مكافاتك على رأسك * من أجل أنه كما شربت على جبلي
17 المقدس • تشرب جميع الامم خمرا • يشربون وينزلون • ويكونون كأنهم لم يكونوا * وفي جبل
18 صهيون يكون الخلاص • ويكون مقدسا • ويرث بيت يعقوب الذين ورثوهم * ويكون بيت
يعقوب نارا • وبيت يوسف لهيبا • وبيت عيسوا قصبا • ويحرقون بهم ويأكلونهم • ولا يكون
حامل نار في بيت عيسوا • من أجل أن الرب تكلم *

Si latrones ingrederentur ad te aut fures 5
nocturni, ubi projectus es; annon furaren-
tur sufficientiam suam? & si vindemia-
tores ingrederentur, annon relinquerent
racemationem? Quomodo perquisitus est 6
Esau, & ablata sunt abstrusa ejus? Ad 7
terminos tuos miserunt te, omnes viri fœ-
deris tui adversati sunt tibi, nisi sunt con-
tra te viri pace conjuncti, posuerunt in-
sidias sub te; non animadvertis eos. In 8
illo die, dicit Dominus, perdam sapientes
ex Edom, & intelligentiam de monte E-
sau: Et expavescent bellatores tui qui 9
sunt de Theman; ut excindatur homo de
monte Esau: Propter cædem & impie- 10
tatem quam exercuisti in fratrem tuum
Jacobum: operiétque te pudor, & ex-
cinderis in perpetuum: Inde ab eo die 11
quo surrexisti adversùs eum, quâ die
diripuerunt alienigenæ robur ejus, & in-
gressi sunt exteri ad portas ejus, et super
Jerusalem posuerunt sortes, & tu eras
ut unus ex eis. Et non videbis diem 12
fratris tui in die exterorum, neque insul-
tabis filiis Judæ in die interitûs eorum,
neque verbis insolescis in die calamita-
tis, Neque ingrederis ad portas popu- 13
lorum in die laborum suorum, neque vi-
debis tu cœtum eorum in die mortis suæ,
neque obsidebis exercitum eorum in die
interitûs sui, Neque stabis ad saltus 14
eorum ut excindas eos qui se eripuerunt
ex ipsis, neque carceribus detinebis profu-
gas eorum in die angustiæ: Quoniam 15
dies Domini propinquus est super omnes
populos: sicuti fecisti, sic erit tibi: re-
tributio tua tibi rependetur super caput
tuum. Nam quemadmodum bibisti super 16
monte meo sancto, bibent omnes gentes
vinum; bibent, ac descendent, eruntque
quasi non fuissent. In monte autem Si- 17
onis erit salus, eritque sacer: & posside-
bit domus Jacobi eos qui possidebant
ipsos. Eritque domus Jacobi ignis, & 18
domus Josephi flamma, domus autem
Esau arundines; ardebunt in eos, &
devorabunt eos, ita ut non remaneat fe-
rens ignem in domo Esau: quia Domi-
nus locutus est.

יונה : א

, Pelistim cum planitiem &, Hesau monte cum, Meridiem hæreditabit Et
19 וירשו הנגב את־הר עשו והשפלה את־פלשתים
Binjamin &, Someron agrum & , Ephraim agrum possidebunt &
וירשו את־שדה אפרים ואת שדה שמרון ובנימן את־
Chenaanim qui , Israel filiorū huj' exercit' trāsmigratio Et . Ghilhad
20 הגלעד: וגלת החל־הזה לבני ישראל אשר־כנענים
, Sepharad in quæ , Jerusalaim transmigratio & , Sarphath ad usque
עד־צרפת וגלת ירושלם אשר בספרד
montem in servatores ascendent Et . Austri civitates possidebunt
21 ירשו את ערי הנגב: ועלו מושעים בהר
. regnum Domino erit & ; Hesau montem judicandum ad Sijon
ציון לשפט את־הר עשו והיתה ליהוה המלוכה:

Versio VULG. LAT.

19 Et hæreditabunt hi qui ad Austrum sunt, montem Esau, & qui in campestribus Philisthiim: & possidebunt regionem Ephraim, & regionem Samariæ: & Benja-
20 min possidebit Galaad. Et transmigratio exercitûs hujus filiorum Israel, omnia loca Chananæorum usque ad Sareptam: & transmigratio Jerusalem, quæ in Bosphoro est, possidebit civitates Austri.
21 Et ascendent salvatores in montem Sion judicare montem Esau: & erit Domino regnum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 Καὶ κατακληρονομήσουσιν οἱ ἐν ναγὲβ τὸ ὄρος τὸ Ἠσαῦ, καὶ οἱ ἐν τῇ Σεφηλὰ τοὺς ἀλλοφύλους· καὶ κατακληρονομήσουσι τὸ ὄρος Ἐφραὶμ, καὶ τὸ πεδίον Σαμαρείας, καὶ Βενια-
20 μὶν, καὶ τὴν Γαλααδῖτιν. Καὶ τῆς μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ αὕτη τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, γῆ τῶν Χαναναίων ἕως Σαρεπτῶν· καὶ ἡ μετοικεσία Ἱερουσαλὴμ ἕως Ἐφραθὰ (ζ) κληρονομήσουσι
21 τὰς πόλεις τοῦ ναγέβ. Καὶ ἀναβήσονται (η) ἀνασωζόμενοι ἐξ ὄρους Σιὼν, τοῦ ἐκδικῆσαι τὸ ὄρος Ἠσαῦ, καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία.

† ΟΒΔΙΟΥ Ε'.

Et possidebunt, qui in (d) Nageb, montem Esau, & qui in Sephela, alienigenas. Et possidebunt montē (e) Ephraim, et campū Samariæ, et Benjamin, et Galaaditin. Et transmigrationis principiū istud filiis Israel, terra Chananæorū usq; Sareptam, & transmigratio Hierusalē usq; Ephratha. Possidebunt civitates Nageb: Et ascendent (f) qui salvi fuerint, de monte Sion, ut puniant montem Esau. Et erit Domino regnum.

E'.

MS.A. (ζ) καὶ κληρονομήσουσι (η) ἄνδρες σεσωσμένοι † ΑΒΔΙΟΥ Ε'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 ויחסנון יתבי דרומא ית כרכא דעשו ויתבי שפלתא ית ארעא דפלשתאי ויחסנון
20 ית קרוי אפרים וית קרוי שמרון ודבית בנימן ית יתבי ארעא דגלעד: וגלות עמא
הדין דבני ישראל דבארעא כנענאי עד צרפת וגלות ירושלם דבאספמיא יחסנון ית
21 קרוי ארעא דדרומא: ויסקון משיבין בטורא דציון למדן ית כרכא דעשו ותתגלי
מלכותא דיי על כל יתבי ארעא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et possidebunt Austrum incolentes arcem Esau, & campestria habitantes 19
terram Philistinorum, & occupabunt civitates Ephraim, & civitates Sama-
riæ, & progeniti familiæ Benjamin habitatores terræ Galaad. Tandem 20
transmigratio populi hujus, filiorum scilicet Israel qui sunt in terra Chana-
næorum usq; ad Sareptam, & transmigratio Jerusalem quæ est in Hispania,
possidebunt civitates terræ Australis. Tunc ascendent salvatores in montem 21
Sion; ad judicandam arcem Esau, ac revelabitur regnum Domini omnibus
terræ incolis.

ספר יונה : א

CAP. I. א

ad vade, Surge . dicendo, Amithai filiū Jonah ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אל־יונה בן־אמתי לאמר: קום לך אל־
2 eorum malitia ascendit quòd , ea in prædica &, magnam civitatem Nineveh
נינוה העיר הגדולה וקרא עליה כי־עלתה רעתם
, Domini facie⟨bus⟩ à Tarsis in fugiendum ad Jonah surrexit Et . mea facies ad
3 לפני: ויקם יונה לברח תרשישה מלפני יהוה
dedit & , Tarsis venientem navem invenit & , Japho descendit &
וירד יפו וימצא אניה באה תרשיש ויתן
, Tharsis in eis cum veniendum ad , eam in descendit & , ejus mercedem
שכרה וירד בה לבוא עמהם תרשישה
, mare ad magnum ventum extulit Dominus Et . Domini facie⟨bus⟩ à
4 מלפני יהוה: ויהוה הטיל רוח־גדולה אל־הים
. conteri putabat navis & ; mari in magnus turbo fuit &
ויהי סער־גדול בים והאניה חשבה להשבר:
, suum Deum ad vir clamaverunt & , nautici timuerunt Et
5 ויראו המלחים ויזעקו איש אל־אלהיו
alleviandum ad , mare ad navi in quæ , instrumenta projecerunt &
ויטלו את־הכלים אשר באניה אל־הים להקל
, jacebat & , navis latera ad descenderat Jonah Et . eis desuper
מעליהם ויונה ירד אל־ירכתי הספינה וישכב
dixit & , gubernator magnus eum ad accessit Et . erat soporatus &
6 וירדם: ויקרב אליו רב החבל ויאמר
fortè si , tuum Deum ad clama , Surge ? soporato tibi Quid : ei
לו מה־לך נרדם קום קרא אל־אלהיך אולי
vir dixerunt Et . pereamus non & , nobis Deus recogitet
7 יתעשת האלהים לנו ולא נאבד: ויאמרו איש
quem propter sciamus ut , sortes projiciamus & , Ite , suum socium ad
אל־רעהו לכו ונפילה גורלות ונדעה בשלמי
sors cecidit & , sortes projecerunt Et . nobis hoc malum
הרעה הזאת לנו ויפלו גורלות ויפל הגורל
propter , nobis nunc Indica : eum ad dixerunt Et . Jonah super
8 על־יונה: ויאמרו אליו הגידה־נא לנו באשר
, venis unde & , tuum opus quod : nobis hoc malum quem
למי־הרעה הזאת לנו מה־מלאכתך ומאין תבוא
Hebræus : eos ad dixit Et ? tu populo quo de & , tua terra quæ
9 מה ארצך ואי־מזה עם אתה: ויאמר אליהם עברי
fecit qui , timens ego cœlorum Deum Dominum & , ego
אנכי ואת־יהוה אלהי השמים אני ירא אשר־עשה
. aridam & , mare
את־הים ואת־היבשה:

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA JONÆ.

CAP. I.

1 ET factum est verbum Domini ad Jonam filium Amathi, dicens;
2 Surge, & vade in Niniven civitatem grandem, & prædica in ea: quia ascendit malitia ejus coram
3 me. Et surrexit Jonas, ut fugeret in Tharsis à facie Domini, & descendit in Joppen, & invenit navem euntem in Tharsis: & dedit naulum ejus, & descendit in eam ut iret cum eis in Tharsis à facie
4 Domini. Dominus autem misit ventum magnum in mare: & facta est tempestas magna in mari, & navis periclitabatur conteri.
5 Et timuerunt nautæ, & clamaverunt viri ad deum suum: & miserunt vasa, quæ erant in navi, in mare, ut alleviaretur ab eis: & Jonas descendit ad interiora navis,
6 & dormiebat sopore gravi. Et accessit ad eum gubernator, & dixit ei; Quid tu sopore depromeris? surge, invoca Deum tuum, si fortè recogitet Deus de nobis, &
7 non pereamus. Et dixit vir ad collegam suum; Venite, & mittamus sortes, & sciamus quare hoc malum sit nobis. Et miserunt sortes:
8 & cecidit sors super Jonam. Et dixerunt ad eum; Indica nobis cujus causâ malum istud sit nobis: quod est opus tuum? quæ terra tua, & quò vadis? vel ex quo po-
9 pulo es tu? Et dixit ad eos; Hebræus ego sum, & Dominum Deū cœli ego timeo, qui fecit mare & aridam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΙΩΝΑΣ. ϛ'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν
2 τὸν τοῦ Ἀμαθὶ, λέγων, Ἀνάστηθι, καὶ (α) πορεύθητι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ, ὅτι ἀνέβη ἡ
3 κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρὸς μέ. Καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς τοῦ φυγεῖν εἰς Θαρσὶς (β) ἐκ προσώπου κυρίου· καὶ κατέβη εἰς Ἰόππην, καὶ εὗρε πλοῖον βαδίζον εἰς Θαρσὶς, καὶ ἔδωκε τὸ ναῦλον αὐτοῦ, καὶ (γ) ἀνέβη εἰς αὐτὸ, τοῦ πλεῦσαι (δ) μετ' αὐτῶν εἰς Θαρσὶς
4 ἐκ προσώπου κυρίου. Καὶ κύριος ἐξήγειρε πνεῦμα (ε) ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ τὸ πλοῖον
5 ἐκινδύνευε τοῦ (ϛ) συντριβῆναι. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ, καὶ (ζ) ἀνεβόησαν ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν (η) αὐτοῦ, καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν, τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν· Ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου, καὶ ἐ-
6 κάθευδε, καὶ ἔρεγχε. Καὶ προσῆλθε πρὸς αὐτὸν ὁ πρωρεὺς, καὶ εἶπεν (θ) αὐτῷ, Τί σὺ ῥέγχεις; ἀνάστα, καὶ ἐπικαλοῦ τὸν θεόν σου, (ι) ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς, καὶ οὐ μὴ
7 ἀπολώμεθα. Καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, Δεῦτε βάλωμεν κλήρους, καὶ ἐπιγνῶμεν, τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. καὶ ἔβαλον κλήρους, καὶ ἔπεσεν ὁ
8 κλῆρος ἐπὶ Ἰωνᾶν. Καὶ (κ) εἶπον πρὸς αὐτὸν, Ἀπάγγειλον ἡμῖν, (λ) τίς σου ἡ ἐργασία ἐστὶ, καὶ πόθεν ἔρχῃ, καὶ ἐκ ποίας χώ-
9 ρας, καὶ ἐκ ποίου λαοῦ εἶ σύ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Δοῦλος κυρίου (μ) εἰμὶ ἐγὼ, καὶ τὸν κύριον θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ σέβομαι, ὃς ἐποίησε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν.

JONAS.

CAP. I.

ET factum est verbum Domini 1
ad Jonam filiū Amathi, dicens;
Surge, & vade in Nineven civitatem magnam, & prædica in 2
ea: quia ascendit clamor malitiæ
ejus ad me. Et surrexit Jonas ut 3
fugeret in Tharsis à facie Domini: & (a) descendit in Joppen, et
invenit navem euntē in Tharsis,
dedit que naulum suum, et ascendit in eam, ut navigaret cum eis
in Tharsis à facie Domini. Et 4
Dominus suscitavit (b) spiritum
in mare: & facta est tempestas
magna in mari: & navis periclitabatur conteri. Et timuerūt nau- 5
tæ, & clamaverunt unusquisque
ad deum suum: & jactum fecerunt vasorum, quæ erant in navi,
in mare, ut alleviaretur ab eis.
Jonas autem descendit in ventrem navis, & dormiebat, &
stertebat. Et accessit ad eum pro- 6
reta, & dixit ei; Quid tu stertis?
Surge, et invoca Deum tuum; (c)
ut salvos faciat nos Deus, & non
pereamus. Et dixit unusquisque 7
ad proximum suum, Venite, mittamus sortes, & cognoscamus,
cujus gratiâ malitia hæc est super nos. Et miserunt sortes: &
cecidit sors super Jonam. Et di- 8
xerunt ad eum; Annuntia nobis, (d) quod est opus tuum, &
unde (e) venis, & ex qua regione, & ex quo populo es tu.
Et dixit ad eos; (f) Servus Do- 9
mini ego sum; & Dominum Deum cœli ego colo, qui fecit mare,
& aridam.

MS.A. ΙΩΝΑΣ ϛ'. (α) πορεύου εἰς τὴν Νινευὴ (β) ἀπὸ (γ) ἐνέβη (δ) εἰς Θαρσεὶς μετ' αὐτῶν (ε) εἰς (ϛ) διαλυθῆναι. (ζ) ἐβόων (η) αὐτῶν, (θ) πρὸς αὐτὸν, (ι) ὅπως (κ) εἶπαν (λ) τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν; τίς (μ) ἐγώ εἰμι,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם יונה בר אמתי למימר: קום אזל לנינוה קרתא
2 רבתא ואתנבי עלה ארי סליקת בישתהון קדמי: וקם יונה למערק לימא מן קדם
3 דאתנבי בשמא דיי ונחת ליפו ואשכח אלפא דאזלא לימא ויהב אגרה ונחת בה למיזל
4 עמהון בימא מן קדם דאתנבי בשמא דיי: ויי ארים רוח רבא על ימא והוה נחשול
5 רב בימא ואלפא בעיא לאתברא: ודחילו ספניא ובעו גבר מן דחלתיה וחזו ארי
לית בהון צרוך ורמו ית מניא דבאלפא לימא לאקלא מנהון ויונה נחית לארעית
6 שדא דאלפא ושכיב ודמוך: וקרב לותיה רב ספניא ואמר ליה מא את דמוך קום
7 צלי קדם אלהך מאם יתרחים מן קדם יי עלנא ולא נוביד: ואמרו גבר לחבריה
אתו ונרמי עדבין ונדע בדיל מה בישתא הדא לנא ורמו עדבין ונפל עדבא על יונה:
8 ואמרו ליה חוי כען לנא בדיל מה בישתא הדא לנא מה עבדתך ומנן אתאתי אי דא
9 היא מדינתך ואי מדין עמא את: ואמר להון יהודאה אנא ומן קדם יי אלהא דשמיא
אנא דחל דעבד ית ימא וית יבשתא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

ET factum est verbum prophetiæ à facie Dñi cum Jona filio Amithai di- 1
cendo. Surge, vade in Niniven civitatem grandem, & prophetiza in eam: 2
ascendit enim malitia eorum ante conspectum meum. Et surrexit Jonas fu- 3
giendi causa ad mare, ne in nomine Dñi prophetaret: & descendit in Joppen,
ubi navem offendit quæ pergebat in mare: & cùm dedisset mercedem ejus
descendit in eam, ut iret cum eis per mare, ne in nomine Dñi vaticinaretur.
Dñs autē excitavit ventū magnū sup mare, & facta est tempestas magna in 4
mari, adeò ut navis quæreret conteri. Qua de causa timuerunt nautæ, & de- 5
precati sunt unusquisque deum suum: sed cùm vidissent quòd nulla esset in eis
utilitas, projecerunt quæ erant in navi vasa in mare, quò hisce levaretur. Jo-
nas autem descenderat ad infimum navis latus qui decumbens dormiebat. Et 6
accessit ad eum princeps nautarum, & dixit ei: Quid tu somno indulges?
surge, ora coram Deo tuo, si fortè misericordia concedatur à Dño nobis, quò 7
minimè pereamus. Et dixerunt unusquisque ad proximum suum: Venite &
projiciamus sortes, ut sciamus propter quem hoc malum sit nobis: miserunt
ergo sortes, & cecidit sors super Jonam. Itaque dixerunt ei: Indica nunc no- 8
bis quamobrem malum hoc impendeat nobis; quod sit opus tuum, undè ve-
nias, & quæ sit provincia tua, & ex qua gente sis. Et respondit eis: Jehudæus 9
sum: & à conspectu Dñi Dei cœli ego timeo, qui mare fecit & aridam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܘܢܐܪܬܘܢ ܬܝܡܢܐ ܠܛܘܪܐ ܕܥܣܘ. ܘܫܦܠܬܐ ܠܦܠܫܬܝܐ. ܘܢܐܪܬܘܢ ܚܩܠܐ ܕܐܦܪܝܡ
20 ܘܚܩܠܐ ܕܫܡܪܝܢ. ܘܒܢܝܡܝܢ ܠܓܠܥܕ. * ܘܫܒܝܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܕܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܟ
ܢܥܢܝܐ ܥܕܡܐ ܠܨܪܦܬ. ܘܫܒܝܬܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܕܒܐܣܦܪܕ. ܢܐܪܬܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܕܬܝܡܢܐ.
21 * ܘܢܣܩܘܢ ܦܪܝܩܐ ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܠܡܕܢ ܠܛܘܪܐ ܕܥܣܘ. ܘܬܗܘܐ ܡܠܟܘܬܐ ܠܡܪܝܐ.
* ܫܠܡܬ ܢܒܝܘܬܗ ܕܥܘܒܕܝܐ ܢܒܝܐ *

Et possidebunt Aquilonares montem Esau; & 19
qui sunt in planitie, Palestinos; & possidebunt
agrum Aphremi & agrum Samariæ; & Benja-
men Gelaadem. Et captivitas prior ista filiorũ 20
Israelis, erit à Chanaane Sarphath usque: &
captivitas Jerosolymorum quæ erit in Hispa-
nia, possidebit urbes Australes. Et ascendent 21
qui servati fuerint, in montem Sionis, ad judi-
candum montem Esau: & regnum Dño erit.

Prophetiæ Obadiæ Prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * ويرث الذين في جاب جبل عيسوا * والذين في الصحراء القبايل العربيه * ويرثون جبل افرام
20 وبقعة سامرن * وبنيامين والجلعاديه * وراس السبي هو لبني اسرايل ارض الكنعانيين والي
21 الصوارف * وسبي ايروسليم الي افراثا * يرثون مدن ناجاب * ويصعد الرجال المتخلصون من جبل
صهيون لينتقموا من جبل عيسوا * ويكون الملك للرب * • تمت نبوة عوبديا *

Et possidebunt qui sunt in Geth, montem 19
Esau; et qui sunt in deserto, nationes ex-
teras: et possidebunt montem Aphremi, et
planitiem Samariæ, et Benjaminum, et Ga-
laaditin. Principium prædæ erit filiis Is- 20
raelis terra Chananæorum usque ad Sara-
reph; & præda Jerosolymorum, usque ad
Ephratam: possidebunt urbes Nageb; Et 21
ascendent viri qui evaserint, è monte Sio-
nis, ad sumendum ultionem ex monte E-
sau: eritque regnum Domino.

Finis Prophetiæ Obadiæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܢܒܝܘܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܝܘܢܢ ܒܪ ܡܬܝ ܟܕ ܐܡܪ. * ܩܘܡ ܙܠ ܠܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ
2 ܪܒܬܐ ܘܐܟܪܙ ܥܠܝܗ. ܡܛܠ ܕܣܠܩܬ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܩܕܡܝ. * ܘܩܡ ܝܘܢܢ ܠܡܥܪܩ ܠܬܪܫܝܫ
3 ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܚܬ ܠܝܘܦܐ. ܘܐܫܟܚ ܐܠܦܐ ܕܐܙܠܐ ܠܬܪܫܝܫ. ܘܝܗܒ ܐܓܪܐ ܘܢܚܬ
4 ܒܗ. ܠܡܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܠܬܪܫܝܫ. ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. * ܘܡܪܝܐ ܐܪܝܡ ܪܘܚܐ ܪܒܬܐ
5 ܒܝܡܐ. ܘܗܘܐ ܡܥܠܥܠܐ ܪܒܐ ܒܝܡܐ. ܘܐܠܦܐ ܡܬܬܥܝܪܐ ܗܘܬ ܠܡܬܬܒܪܘ. * ܘܕܚܠܘ
ܡܠܚܐ. ܘܩܥܘ ܐܢܫ ܠܘܬ ܐܠܗܗ. ܘܫܕܘ ܡܐܢܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܒܝܡܐ. ܕܢܩܠܘܢ ܡܢܗܘܢ.
6 ܘܝܘܢܢ ܢܚܬ ܠܫܘܠܝܗ ܕܐܠܦܐ ܘܕܡܟ. * ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ ܪܒ ܡܠܚܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ.
7 ܡܢܐ ܐܢܬ ܕܡܟ. ܩܘܡ ܩܪܝ ܠܐܠܗܟ. ܕܠܡܐ ܢܦܨܝܢ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܐܒܕ. * ܘܐܡܪܘ ܠܚܒܪ
ܚܒܪܗ. ܬܘ ܢܪܡܐ ܦܣܐ. ܘܢܕܥ ܡܛܠ ܡܢ ܗܘܬ ܠܢ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܪܡܝܘ ܦܣܐ.
8 ܘܢܦܠ ܦܣܐ ܥܠ ܝܘܢܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܚܘܝܢ ܡܛܠ ܡܢ ܗܘܬ ܠܢ ܒܝܫܬܐ ܗܕܐ. ܡܢܐ
9 ܥܒܕܟ. ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ. ܘܐܝܕܐ ܗܝ ܐܪܥܟ. ܘܡܢ ܐܝܢܐ ܥܡܐ ܐܢܬ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܢܢ.
ܥܒܪܝܐ ܐܢܐ. ܘܠܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ ܕܚܠ ܐܢܐ. ܕܥܒܕ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ.

Sequitur Prophetia

JONÆ PROPHETÆ.

CAPUT. I.

Fuit sermo Dñi ad Jonam filium Mathæi, di- 1
cendo; Surge, vade in Ninivem urbẽ magnam, 2
& prædica illi: ascendit enim malignitas eo-
rum in conspectũ meũ. Surrexit ergò Jonas ad 3
fugiendum in Tharsis à conspectu Dñi: cúmq;
descendisset in Joppen, reperit navim euntem
in Tharsis; datóq; naulo descendit in eam, ut
abiret cum eis in Tharsum, ut fugeret à con-
spectu Dñi. Verùm Dñs excitavit ventum ve- 4
hementem in mari, factáque est summa tem-
pestas in mari, adeóq; navis in illa volutaba-
tur ad fracturam patiendam. Quare perterriti 5
nautæ, clamabant quisque ad deum suum: &
vasa è navi projecerunt in mare, ut sese leva-
rent: Jonas autem descenderat in profundum
carinæ, & dormierat. Sed accedens ad eum 6
princeps nautarũ, dixit illi; Quid somnolentꝰ
es? surge, invoca Deum tuum: forsitan serva-
bit nos Deus quin pereamus. Deinde dixit al- 7
ter alteri; Agite, projiciamus sortes ut cogno-
scamꝰ cujus causâ tantũ infortuniũ contigerit
nobis. Cùm ergò sortes jecissent, & sors Jonæ
ascendisset; Dixerunt ei, Indica nobis qua de 8
causa infortunium istud acciderit nobis: quæ
ars tua? & unde es? quænam est patria tua? &
ex qua gente es tu? Respondit eis Jona; He- 9
bræus sum, & Dominum Deum cœli colo, fa-
ctorem maris & continentis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• بدو ترجمة نبوة يونان ابن اماثي • بركاته تشملنا •
• امين •
• الفصل الاول • • الاصحاح الثالث عشر • وهو الاول من النبوة •

1 2 * وكان قول الرب الي يونان ابن اماثي قايلا * قم وامض الي نينوي المدينة العظيمة وناد فيها *
3 لان صراخ شرها صعد الي * فقام يونان ليهرب الي ترسيس من وجه الرب • وانحدر الي يافا فوجد
سفينة سايرة الي ترسيس • فاعطي كراها وصعد اليها ليقلع معهم الي ترسيس من وجه الرب •
4 * والرب اقام ريحا عظيما في البحر • وصار موجا عظيما في البحر • وتورطت السفينة لتنكسر * ففزع
5 الملاحون وصرخوا الي الرب الههم • وصنعوا حذفا من الاواني التي في السفينة الي البحر ليخففوا
6 عنهم • فنزل يونان الي بطن السفينة ونام وشخر * فتقدم اليه الرايس وقال له ما بالك تشخر قم
7 وادع الهك لعل يخلصنا الله ولا نهلك * وقال كل واحد لرفيقه • تعالوا نصنع قرعا ونعرف
8 من اجل من صار علينا هذا الشر • فوضعوا قرعا • فوقعت القرعه علي يونان * فقالوا له
اخبرنا من اجل ماذا صار فينا هذا الشر • ما هو عملك • ومن اين اتيت • والي اين تمضي •
9 ومن اي كوره انت • ومن اي شعب انت * فقال لهم انا عبد للرب • وانا اعبد الرب اله السما •
والذي اعبده هو الذي صنع البحر واليابسه •

Principium Interpretationis PROPHETIÆ JONÆ filii AMATHI, cujus benedictiones circundent nos, Amen.

CAP. I.

Textus decimus tertius, hujus autem Prophetiæ primus.

Fuit sermo Domini ad Jonam filium 1
Amathi, dicens; Surge, & abi in Ni- 2
nivem urbem magnam, & proclama in ea:
clamor enim malitiæ ejus ascendit ad me.
Surrexit itaque Jona ut fugeret in Thar- 3
sis à facie Domini: cúmque descendisset
ad Japha, invenit navim proficiscentem
ad Tharsis, datóque naulo conscendit eam
ut vela faceret cum eis in Tharsis à facie
Domini. At Dominus excitavit ventum 4
vehementem in mari, factáque est procel-
la atrox in mari, adeò ut navis labefacta-
tionis periculum subiret. Quare peri- 5
mescentes nautæ clamaverunt ad Domi-
num Deum suum, jactúmque fecerunt va-
sorum quæ erant in navi, in mari, ut alle-
varent sese. Interim Jonas descenderat in
ventrem navis, & dormiens stertebat. Ac- 6
cessit autem ad eum nauclerus, & dixit
ei; Quid stertis? Surge, & invoca Deum
tuum, ut liberet nos Deus, nec pereamus.
Tum dixit quisque socio suo; Venite po- 7
namus sortes ut sciamus propter quem ac-
ciderit nobis malum istud: positis ergò sor-
tibus, cecidit sors super Jonam? Tunc 8
dixerunt ei; Indica nobis qua de causa
acciderit nobis malum istud: quod est o-
pus tuum? unde venis, & quò vadis?
quanam ex regione, & quanam ex gente es
tu? Dixit eis, Ego sum servus Domini, 9
& ego Dominum Deum cœli adoro; &
quem adoro, is est qui fecit mare & ari-
dam.

יונה : ב

10 וייראו האנשים יראה גדולה ויאמרו אליו מה־זאת עשית כי־ידעו האנשים כי־מלפני יהוה הוא
11 ברח כי הגיד להם : ויאמרו אליו מה־נעשה לך
12 וישתק הים מעלינו כי הים הולך וסער : ויאמר אליהם שאוני והטילני אל־הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם :
13 ויחתרו האנשים להשיב אל־היבשה ולא יכלו כי הים
14 הולך וסער עליהם : ויקראו אל־יהוה ויאמרו אנה יהוה אל־נא נאבדה בנפש האיש הזה ואל־תתן עלינו דם נקיא כי־אתה יהוה כאשר חפצת
15 עשית : וישאו את־יונה ויטלהו אל־הים ויעמד הים
16 מזעפו : וייראו האנשים יראה גדולה את־יהוה ויזבחו־זבח ליהוה וידרו נדרים :

CAP. II. ב

1 וימן יהוה דג גדול לבלע את־יונה ויהי
2 יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות : ויתפלל
3 יונה אל־יהוה אלהיו ממעי הדגה : ויאמר קראתי מצרה לי אל־יהוה ויענני מבטן שאול שועתי
4 שמעת קולי : ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר יסבבני כל־משבריך וגליך עלי עברו :
5 ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף
6 להביט אל־היכל קדשך : אפפוני מים עד־נפש
7 תהום יסבבני סוף חבוש לראשי : לקצבי הרים ירדתי הארץ בריחיה בעדי לעולם ותעל
8 משחת חיי יהוה אלהי : בהתעטף עלי נפשי את־יהוה זכרתי ותבוא אליך תפלתי אל־היכל
9 קדשך : משמרים הבלי־שוא חסדם
10 יעזבו : ואני בקול תודה אזבחה־לך אשר
11 נדרתי אשלמה ישועתה ליהוה : ויאמר יהוה לדג ויקא את־יונה אל־היבשה :

Versio VULG. LAT.

10 Et timuerunt viri timore magno, & dixerunt ad eum; Quid hoc fecisti? (cognoverunt enim viri quòd à facie Domini fugeret, quia
11 indicaverat eis.) Et dixerunt ad eum; Quid faciemus tibi, & cessabit mare à nobis? quia mare
12 ibat, & intumescebat. Et dixit ad eos; Tollite me, & mittite in mare, & cessabit mare à vobis: scio enim ego quoniam propter me tempestas hæc grandis venit
13 super vos. Et remigabant viri ut reverterentur ad aridá, & non valebant: quia mare ibat, & in-
14 tumescebat super eos. Et clamaverunt ad Dominum, & dixerunt; Quæsumus, Domine, ne pereamus in anima viri istius, & ne des super nos sanguinem innocentem: quia tu, Domine, sicut voluisti, fe-
15 cisti. Et tulerunt Jonam, & miserunt in mare: & stetit mare à
16 fervore suo. Et timuerunt viri timore magno Dominum, & immolaverunt hostias Domino, & voverunt vota.

CAP. II.

1 ET præparavit Dominus piscé grandem ut deglutiret Jonam: & erat Jonas in ventre piscis tribus
2 diebus, & tribus noctibus. Et oravit Jonas ad Dominum Deum
3 suum de ventre piscis. Et dixit; Clamavi de tribulatione mea ad Dominum, & exaudivit me: de ventre inferi clamavi, & exaudi-
4 sti vocem meam. Et projecisti me in profundum in corde maris, & flumen circumdedit me: omnes gurgites tui, & fluct° tui super me
5 transierunt. Et ego dixi; Abjectus sum à conspectu oculorum tuorũ: veruntamen rursus videbo tem-
6 plum sanctum tuum. Circumdederunt me aquæ usque ad animá: abyssus vallavit me, pelagus ope-
7 ruit caput meum. Ad extrema montium descendi: terræ vectes concluserunt me in æternum: & sublevabis de corruptione vitam
8 meam, Domine Deus meus. Cùm angustiaretur in me anima mea, Domini recordatus sum: ut veniat ad te oratio mea ad templum san-
9 ctum tuum. Qui custodiunt vanitates frustrà, misericordiam suã
10 derelinquunt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quæcunq; vovi, reddam pro salute Domino.
11 Et dixit Dominus pisci: & evomuit Jonam in aridam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, Τί τοῦτο ἐποίησας; διότι ἔγνωσαν οἱ ἄνδρες, ὅτι ἐκ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων, ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτοῖς.
11 Καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν, (ν) Τί ποιήσωμέν σοι, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν; ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξήγειρε μᾶλλον
12 κλύδωνα. Καὶ εἶπεν Ἰωνᾶς πρὸς αὐτοὺς, Ἄρατέ με, καὶ (ξ) ἐμβάλετέ με εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν· διότι ἔγνωκα ἐγὼ, ὅτι δι' ἐμὲ ὁ κλύδων ὁ
13 μέγας οὗτος ἐφ' ὑμᾶς ἐστι. Καὶ παρεβιάζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν γῆν, καὶ οὐκ (ο) ἠδύναντο, ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύε-
14 το, καὶ ἐξηγείρετο μᾶλλον ἐπ' αὐτούς. Καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον, καὶ εἶπαν, Μηδαμῶς κύριε· μὴ ἀπολώμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τούτου, καὶ μὴ δῷς ἐφ' ἡμᾶς αἷμα δίκαιον, (π) διότι σὺ κύριε, ὃν τρόπον
15 ἐβούλου, πεποίηκας. Καὶ ἔλαβον τὸν Ἰωνᾶν, καὶ (ρ) ἐξέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ σάλου (σ) αὐ-
16 τῆς. Καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβῳ μεγάλῳ τὸν κύριον, καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ, καὶ ηὔξαντο (τ) τὰς εὐχάς.

MS.A. (ν) Τί σοι ποιήσωμεν, καὶ κοπάσει (ξ) ἐμβάλετε εἰς (ο) ἠδύναντο, (π) ὅτι (ρ) ἐνέβαλον (σ) ἑαυτῆς (τ) εὐχάς.

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ προσέταξε κύριος κήτει μεγάλῳ καταπιεῖν τὸν Ἰωνᾶν. καὶ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύ-
2 κτας. Καὶ προσηύξατο Ἰωνᾶς πρὸς κύριον
3 τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους, Καὶ εἶπεν, (*) † Ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεόν μου, καὶ εἰσήκουσέ μου, † ἐκ κοιλίας ᾅδου κραυγῆς μου, ἤκουσας φωνῆς μου,
4 † Ἀπέῤῥιψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης, καὶ (α) ποταμοὶ ἐκύκλωσάν με, † πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου
5 ἐπ' ἐμὲ διῆλθον. † (β) Καὶ ἐγὼ εἶπα, Ἀπῶσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου· † ἆρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι (γ) με πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου;
6 † Περιεχύθη μοι ὕδωρ ἕως ψυχῆς, † ἄβυσσος ἐκύκλωσέ με ἐσχάτη, † ἔδυ ἡ κε-
7 φαλή μου Εἰς σχισμὰς ὀρέων, † κατέβην εἰς γῆν, ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι· † καὶ ἀναβήτω (δ) φθορὰ ζωῆς μου
8 κύριε ὁ θεός μου. † Ἐν τῷ ἐκλείπειν (ε) ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχήν μου, τοῦ κυρίου ἐμνήσθην, † καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν
9 (ζ) τὸν ἅγιόν σου. † Φυλασσόμενοι μάταια
10 καὶ ψευδῆ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον. † Ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι, † ὅσα ηὐξάμην ἀποδώσω
11 (η) σοι σωτηρίου τῷ κυρίῳ. Καὶ προσετάγη (θ) ἀπὸ κυρίου τῷ κήτει, καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἰωνᾶν ἐπὶ τὴν ξηράν.

MS.A. (*) ᾨΔΗ'. (α) ποταμοί με ἐκύκλωσε, (β) Κἀγὼ (γ) πρὸς ναὸν (δ) ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου (ε) τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, (ζ) ἅγιόν (η) εἰς σωτήριόν μου τῷ (θ) τῷ κήτει, καὶ

10 Et timuerunt viri timore magno, et dixerũt ad eum, Quid hoc fecisti? Cognoverũt enim viri, quòd à facie Domini fugeret, eò quòd
11 indicásset eis. Et dixerunt ad eum; Quid tibi faciemus, & quiescet mare à nobis? Quia mare ibat, et suscitabat magis fluctum.
12 Et dixit Jonas ad eos; Tollite me, & mittite me in mare: & quiescet mare à vobis. Ego enim novi, quòd propter me fluctus iste
13 magnus contra vos sunt. Et conabantur viri, ut reverterentur ad terram, & non poterant: quia mare ibat, & insurgebat magis con-
14 tra eos. Et clamaverunt ad Dominum, et dixerunt; Nequaquam, Domine: ne pereamus propter animam viri hujus: & non des super nos sanguinem justum: tu enim, Domine, sicut voluisti, fecisti. Et
15 tulerunt Jonam, & miserunt eum in mare: et stetit mare à com-
16 motione sua. Et timuerunt viri timore magno Dominum, & immolaverunt hostiam Domino, & voverunt vota.

CAP. II.

1 ET præcepit Dominus ceto magno devorare Jonam. Et erat Jonas in ventre ceti tribus diebus, et
2 tribus noctibus. Et oravit Jonas ad Dominum Deum suum de ven-
3 tre piscis. Et dixit; Clamavi in tribulatione mea ad Dominum Deum meum: et exaudivit me; de (a) ventre inferi clamoris mei au-
4 disti vocem meam: Projecisti me in profunda cordis maris, & flumina me circumdederunt. Omnes elevationes tuæ, & fluctus tui
5 super me transierunt. Et ego dixi; Abjectus sum ex oculis tuis: (b) putas ne, addam, ut videam tem-
6 plum sanctum tuum? Circumfusa est mihi aqua usque ad animam, abyssus vallavit me novissima: in-
7 travit caput meum In scissuras montium: descendi in terram, cujus vectes ejus sunt retinacula sempiterna. Et ascendat (c) corruptio vitæ meæ, Domine Deus
8 meus. Cùm deficeret ex me anima mea; Domini recordatus sum; & veniat ad te oratio mea in
9 templum sanctum tuum. Qui custodiunt vana, & mendacia; misericordiam suam reliquerunt.
10 Ego autem cum voce laudis, & confessionis immolabo tibi: quæcunque vovi, reddam tibi (d)
11 salutaris Domino. Et à Domino præceptum est ceto: & ejecit Jonam super siccam.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ודחילו גבריא דחילא רבא ואמרו ליה מה דא עבדתא ארי ידעו גובריא ארי מן קדם
11 יי הוא ערק ארי חוי להון : ואמרו ליה מה נעביד לך וינוח ימא מננא ארי ימא
12 אזיל ונחשוליה תקיף : ואמר להון טלוני ורמוני לימא וינוח ימא מעליכון ארי ידע
13 אנא ארי בדילי נחשולא רבא הדין עליכון : ושטון גבריא לאתבא ליבשתא ולא
14 יכילו ארי ימא אזיל ונחשוליה תקיף עליהון : וצליאו קדם יי ואמרו קביל בעותנא יי
לא כען ניבד בחובת נפש דגברא הדין ולא תתן עלנא חובת דם זכי ארי את יי כמא
15 דרעוא קדמך עבדתא : ונסיבו ית יונה ורמוהי לימא ונח ימא מנחשוליה : ודחילו
16 גבריא דחילא רבא מן קדם יי ואמרו לדבחא דבח קדם יי ונדרו נדרין :

ב

1 וזמן יי נונא רבא למבלע ית יונה והוה יונה במעיא דנונא תלתא יומין ותלתא לילון :
2 וצלי יונה קדם יי אלהיה ממעיא דנונא : ואמר צליתי מדעקת לי קדם יי וקבל
3 צלותי מארעית תהומא בעיתי עבדתא בעותי : ורמיתני בעומקיא בלבא דימא ונהר
4 סחור סחור לי כל נחשולוהי דימא וגלוהי עלי עדו : ואנא אמרית אתרכית מן קדם
5 מימרך ברם אוסיף לאסתכלא בהיכלא דקודשך : אקפוני מיא עד מותא תהומא
6 סחור סחור לי ימא דסוף תלי עיל מרישי : לעקרי טוריא נחתית ארעא נגרת
7 בתוקפהא עיל מני עלמין ואת קריב קדמך לאסקא מחבלא חיי יי אלהי : באשתלהיות
8 עלי נפשי פולחנא דיי אדכרית ועלת לקדמך צלותי להיכלא דקודשך : לא כעממיא
9 פלחי טעותא מאתר דאתוטב להון לית אנון ידעין : ואנא בתושבחת אודאה
10 קורבני אקריב קדמך דנדרית אשלם פורקן נפשי בצלו קדם יי : ואמר יי לנונא
11 ופלט ית יונה ליבשתא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Timuerunt ergo viri ingenti timore, & dixerunt ei: Cur hoc fecisti? cogno- 10
verunt enim viri quòd à facie Dñi fugeret, quippe qui indicásset eis. Et di- 11
xerunt ei: Quid faciem° tibi ut quiescat mare à nobis? siquidem ibat mare, &
tempestas ej° increbrescebat. Qui dixit eis: Tollite me atq; in mare projicite, 12
& tranquillum erit vobis mare: scio enim quòd tempestas hæc magna pro-
pter me super vos sit exorta. Intereà remigabant viri ut reducerent [*navem*] 13
ad aridam, sed nequivere: quandoquidem mare ibat & tempestas ejus inva-
lescebat super eos. Quapropter oraverunt coram Dño, & dixerunt: Suscipe 14
deprecationem nostram Dñe, ne nunc peream° propter peccatum animæ viri
isti°, neq; imputes nobis peccatum sanguinis innocentis; quia tu Dñe quem-
admodum placuit coram te, fecisti. Tulerunt ergo Jonam, & eum in mare 15
projecerunt, quievitque mare à tempestate sua. Prætereà viri illi timuerunt 16
permagno timore à facie Dñi, & dixerunt se *sacrificium* sacrificaturos coram
Dño, & vota voverunt. CAP. II.
PRæparaverat autem Dñs piscem grandem qui Jonam deglutiret, & fuit Jo- 1
nas in ventre piscis tribus diebus ac tribus noctibus. Oravit verò Jonas 2
coram Dño Deo suo de visceribus piscis. Et ait: Oravi præ angustia mea ad 3
Dñm qui suscepit orationem meam: de infima abysso deprecat° sum, depre-
cationem meam executus es. Tu quidem projecisti me in profunditates, in 4
cor maris, & flumen cùm circumquaq; me circundet, omnes maris tempe-
states & fluct° ejus super me transierunt. Ego verò dixeram: Ejectus sum à 5
conspectu Verbi tui: veruntamen addam aspicere sacrosanctum templum
tuum. Circundederunt me aquæ usq; ad mortem, abysso circumquaq; me am- 6
biente: mare carectosum suspensum erat capiti meo. Ad radices mon- 7
tium descenderam, & terra serrârat robora sua super me in perpetuum: sed
proclive fuit tibi educere à corruptione vitam meam, Dñe Deus meus. Cùm 8
deliquio laboraret in me anima mea, cultus Dñi sum recordatus: & pene-
travit corã te oratio mea in templũ sanctitatis tuæ. Non more gentium idola 9
colentiũ quæ quo ex loco beneficiũ conferatur ipsis, nesciunt. At ego in laude 10
confessionis offeram oblationẽ meam corã te: q̃ vovi reddã pro salute animæ
meæ in oratione corã Dño. Tum dixit Dñs pisci, & evomuit Jonam in arida. 11

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܕܚܠܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܘ ܓܒܪܐ
11 ܗܢܘܢ. ܕܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܥܪܩ. ܡܛܠ ܕܚܘܝ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܟ. ܘܢܫܠܐ ܝܡܐ
12 ܡܢܢ. ܡܛܠ ܕܝܡܐ ܐܙܠ ܘܡܬܥܫܢ ܥܠܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܘܢܢ. ܫܩܘܠܘܢܝ
ܘܫܕܘܢܝ ܒܝܡܐ. ܘܢܫܠܐ ܝܡܐ ܡܢܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܛܠܬܝ ܡܫܥܠܐ ܪܒܐ ܗܢܐ ܗܘܐ
13 ܠܟܘܢ. * ܘܐܬܟܫܦܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܢܗܦܟܘܢ ܠܝܒܫܐ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. ܡܛܠ ܕܝܡܐ
14 ܐܙܠ ܗܘܐ ܘܡܬܥܫܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܘܩܪܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܐܡܪܘ. ܒܥܝܢ ܡܪܝܐ. ܠܐ ܢܐܒܕ ܒܢܦܫܗ
ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܘܠܐ ܬܬܠ ܥܠܝܢ ܕܡܐ ܙܟܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܕܨܒܝܬ ܥܒܕܬ
15 ܐܢܬ. * ܘܫܩܠܘܗܝ ܠܝܘܢܢ. ܘܫܕܘܗܝ ܒܝܡܐ. ܘܩܡ ܝܡܐ ܡܢ ܡܫܥܠܗ.
16 * ܘܕܚܠܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ. ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܕܪܘ ܢܕܪܐ.

* ܫܠܡ * ܐ *

1 * ܘܙܡܢ ܡܪܝܐ ܢܘܢܐ ܪܒܐ. ܘܒܠܥܗ ܠܝܘܢܢ. ܘܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܡܥܘܗܝ ܕܢܘܢܐ. ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
2 ܘܬܠܬܐ ܠܠܝܢ. * ܘܨܠܝ ܝܘܢܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ ܡܢ ܡܥܘܗܝ ܕܢܘܢܐ. ܘܐܡܪ. * ܩܪܝܬ
3 ܠܡܪܝܐ ܒܐܘܠܨܢܝ. ܘܥܢܝܢܝ. ܘܡܢ ܟܪܣܗ ܕܫܝܘܠ ܩܥܝܬ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܝ. * ܘܪܡܝܬܢܝ
4 ܠܥܘܡܩܐ ܕܠܒܗ ܕܝܡܐ. ܘܢܗܪܐ ܚܕܪܢܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܫܒܪܝܟ. ܘܓܠܠܝܟ. ܥܠܝ ܥܒܪܘ.
5 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܬ. ܕܐܬܛܪܕܬ ܡܢ ܩܕܡ ܥܝܢܝܟ. ܘܡܘܣܦ ܐܢܐ ܠܡܚܙܐ ܠܗܝܟܠܐ
6 ܕܩܘܕܫܟ. * ܐܚܕܘܢܝ ܡܝܐ ܥܕܡܐ ܠܢܦܫܝ. ܘܬܗܘܡܐ ܚܕܪܢܝ. ܘܝܡܐ ܕܣܘܦ ܐܬܟܪܟ
7 ܠܪܫܝ. * ܘܠܥܩܪܝܗܘܢ ܕܛܘܪܐ ܢܚܬܬ. ܘܐܪܥܐ ܐܚܝܕܐ ܡܘܟܠܝܗ ܥܠܝ ܠܥܠܡ. ܘܐܣܩܬ
8 ܡܢ ܚܒܠܐ ܚܝܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. * ܟܕ ܐܬܥܛܦܬ ܢܦܫܝ. ܥܠܝ ܠܡܪܝܐ ܐܬܕܟܪܬ. ܘܬܥܘܠ
9 ܩܕܡܝܟ ܨܠܘܬܝ ܠܗܝܟܠܐ ܕܩܘܕܫܟ. * ܟܠ ܕܢܛܪܝܢ ܣܪܝܩܘܬܐ ܫܒܩܘ ܠܛܝܒܘܬܗܘܢ.
10 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܩܠܐ ܕܬܘܕܝܬܐ ܐܕܒܚ ܠܟ. ܘܡܕܡ ܕܢܕܪܬ ܐܫܠܡ ܦܘܪܥܢܐ
11 ܠܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܢܘܢܐ. ܘܦܠܛܗ ܠܝܘܢܢ ܠܝܒܫܐ.

Tunc homines illi ingenti formidine perculsi, 10
dixerunt ei; Quid fecisti? noverant enim homines illi quòd à conspectu Dñi fugisset. Et 11
cùm indicâsset illis, dixerunt ei; Quid faciemus tibi ut tranquillû reddatur nobis mare; quandoquidem ecce mare magis magisque agitatur contra nos? Dixit eis Jona; Tollite me, & 12
abjicite in mare, tum tranquillum reddetur vobis mare: agnosco enim hanc tempestatem magnam propter me vobis accidisse. Tunc co- 13
nati sunt homines illi appellere ad aridam: sed cùm non potuissent, eò quòd mare magis magisq; concitaretur in eos; Clamaverunt ad 14
Dñm, & dixerunt; Eja Dñe, ne *quæso* pereamus pro anima viri istius, & ne culpæ vertas nobis sanguinem innoxium: nam tu Dominus es, & quemadmodum vis, facis. Deinde tol- 15
lentes Jonam, abjecerunt eum in mare, destitque mare à procellis suis. Quare homines 16
illi timuerunt Dominum timore magno, & sacrificaverunt sacrificia Dño, votáq; voverunt.

CAP. II.

PAraverat autem Domin⁹ piscem magnum, 1
qui Jonam absorbuit: mansitq; Jona in visceribus piscis illius tribus diebus & tribus noctibus. Et oravit Jona Dominum Deum suum 2
è visceribus piscis illius, ac dixit; Invocavi 3
Dominum in calamitate mea, & exaudivit me; & de ventre inferi clamavi, & audisti vocem meam. Dejecisti me in profundum in cor ma- 4
ris, & fluvius circundedit me: omnes fluctus tui & undæ tuæ super me transierunt: Adeò 5
ut dixerim longè me remotû à conspectu oculorum tuorum: num posthac rursus videbo templum sanctum tuum? Circundederunt me 6
aquæ usq; ad animam, abyssus vallavit me, & in profundo maris conclusum est caput meum: Ad imum montium descendi, clauserátq; 7
terra seras suas in faciem meã in perpetuum: attamen extraxisti vitam meam è corruptione, Domine Deus meus. Dum exagitaretur ani- 8
ma mea, Domini sum recordatus, & ingressa est coram te oratio mea in templum sanctum tuum. Quicunq; obsequuntur numinibus fal- 9
sis, clementiam tuam derelinquunt. Ego autem 10
cum voce gratiarum actionis sacrificabo tibi: & quòd vovi, persolvam in retributionem Domino. Deinde mandavit Dominus pisci, 11
dimisitque Jonam in aridam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * فخاف الرجال خوفا عظيما وقالوا له. لماذا صنعت هذا. من اجل ان الرجال علموا انه من وجه
11 الرب كان هاربا. لانه اخبرهم * فقالوا له ماذا نصنع بك فيسكن البحر عنا. لان البحر هاج
12 وقام بالاكثر موجا * فقال لهم يونان. ارفعوني والقوني في البحر فيسكن البحر عنكم. من اجل
13 اني انا علمت ان لاجلي هذا الموج العظيم صار عليكم * فجهد الرجال ان يردوها الي الارض
14 فلم يستطيعوا. لان البحر هاج وقام بالاكثر عليهم * فصرخوا الي الرب وقالوا. لا يا رب لا تهلك
من اجل نفس هذا الانسان. ولا تعط علينا دما عادلا. من اجل انك انت يا رب كما اردت
15 16 صنعت * واخذوا يونان والقوه في البحر. ووقف البحر من زعزعه * وخاف الرجال الرب خوفا
عظيما. وذبحوا ذبائح للرب. ونذروا نذورا.

الفصل الثاني.

1 * وامر الرب حوتا عظيما ليبتلع يونان. وكان يونان في بطن الحوت ثلثة ايام وثلث ليال.
2 3 * وصلي يونان الي الرب الهه من بطن الحوت وقال * صرخت في حزني الي الرب الهي.
4 فاجابني من جوف الجحيم صراخي. سمعت صوتي * طرحتني الي اعماق قلب البحر. واحاطت
5 بي الانهار. جميع اهوالك وامواجك جازت علي * وانا قلت بعدت عن عينيك. ترى اعود
6 ان انظر الي هيكلك المقدس * اكتنفني الماء الي نفسي. احاط بي العمق الاخير. ارسخت
7 راسي في سقوف الجبال * نزلت الي الارض التي متاريسها ضابطة دهرية. فلتصعد من
8 الفساد حياتي اليك ايها الرب الهي * عندما فنيت نفسي ذكرت الرب. فياتي اليك صلاتي
9 10 الي هيكلك المقدس * حافظوا الاباطيل والكذب تركوا رحمتهم * وانا بصوت تسبيح
11 واعتراف اذبح لك. والذي نذرته اوفيك اياه لخلاصي يا رب * وامر الرب الحوت. فالقي
يونان الي اليبس.

Quare homines illi magno timore perterriti, dixerunt ei; Quarè hoc fecisti? homines enim illi noverant quòd à facie Domini fugeret, quoniam ipse indicaverat eis. 10
Et dixerunt ei; Quid faciemus tibi, 11
ut quiescat à nobis mare? nam mare furebat, majorésque fluctus excitabat. Ait 12
eis Jonas; Tollite me, & projicite me in mare, quiescétque à vobis mare: nam ego novi quòd mei causâ tam ingens procella vobis acciderit. Tunc conati sunt 13
homines illi ut eam reducerent ad terram, sed non potuerunt; quia mare furens erat, & magis magísque intumescebat in eos. Quare clamaverunt ad Dominum, & di- 14
xerunt; Ne O Domine, ne pereamus propter animam hujus hominis, & ne des super nos sanguinem justum: quia tu O Domine, prout voluisti fecisti. Tum subla- 15
tum Jonam projecerunt in mare, destititque mare ab agitatione sua. Quapropter 16
timuerunt homines illi Dominum timore magno, & immolaverunt sacrificia Domino, & vota voverunt.

CAP. II.

PRæcepit autem Dominus ceto magno 1
ut deglutiret Jonam: fuitque Jona in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: Et oravit Jona Dominum Deum 2
suum de ventre ceti, et ait; Clamavi in 3
mœrore meo ad Dominum Deum meum; & exaudivit me, de ventre inferi clamorem meum, audisti vocem meam. Pro- 4
jecisti me in profunda cordis maris, & circundederunt me flumina: omnes terrores tui & fluctus tui transierunt super me. Quapropter dixi, Recessi ab oculis 5
tuis: fierine potest ut iterum videam templum tuum sanctum? Cinxit me 6
aqua usque ad animam meam, sepivit me abyssus ultima, infixisti caput meum in biasibus montium: Descendi in terram 7
cujus aggeres solidi sunt ac sempiterni: jam verò ascendat è corruptione vita mea ad te O Domine mi Deus. Ubi deficeret 8
anima mea, recordatus sum Domini: veniat igitur ad te oratio mea in templum sanctum tuum. Observatores vanita- 9
tum & mendacii dereliquerunt misericordiam suam. Ego autem cum voce 10
laudis & gratiarum actionis immolabo tibi; & quod vovi, persolvam tibi pro salute O Domine. Præcepitque Dominus 11
ceto, & is Jonam ejecit in aridam.

יונה : ג ד

CAP. III. ג

1 , Surge : dicendo , secundò Jonah ad Domini verbum fuit Et
2 ויהי דבר־יהוה אל־יונה שנית לאמר : קום
eam ad prædica & , magnam civitatem Nineveh ad vade
לך אל־נינוה העיר הגדולה וקרא אליה את־
abiit & , Jonah surrexit Et . te ad *loquens ego* quam , prædicationem
3 הקריאה אשר אנכי דבר אליך : ויקם יונה וילך
civitas erat Nineveh & ; Domini verbum juxta Nineveh ad
אל־נינוה כדבר יהוה ונינוה היתה עיר־
Jonah cœpit Et . dierum trium itinere , *Deo* magna
4 גדולה לאלהים מהלך שלשת ימים : ויחל יונה
Adhuc : dixit & clamavit & , unius diei itinere civitate in introire
לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד
viri crediderunt Et *subversa* Nineveh & , dies quadraginta
5 ארבעים יום ונינוה נהפכת : ויאמינו אנשי
, saccis sunt vestiti & , jejunium prædicaverunt & , Deo in Nineveh
נינוה באלהים ויקראו־צום וילבשו שקים
ad verbum *pertigit* Et . eorum minorem ad usque & eorum majore à
6 מגדולם ועד־קטנם : ויגע הדבר אל־
suam magnificâ veste fecit transire & , suo solio de surrexit & , Nineveh regem
מלך נינוה ויקם מכסאו ויעבר אדרתו
fecit proclamare Et . cinerem super sedit & , sacco se operuit & , se *desuper*
7 מעליו ויכס שק וישב על־האפר : ויזעק
: dicendo , ejus *magnatum &* , *regis* decreto ex Nineveh in *dixit &*
ויאמר בנינוה מטעם המלך וגדליו לאמר
, quicquam gustent non , *pecus &* , *bos* , *jumentum &* , *Homo*
האדם והבהמה הבקר והצאן אל־יטעמו מאומה
homo saccis operiantur Et . bibant non aquam & , pascantur nec
8 אל־ירעו ומים אל־ישתו : ויתכסו שקים האדם
vir convertantur & fortitudine in Deum ad clament & , *jumentum &*
והבהמה ויקראו אל־אלהים בחזקה וישבו איש
sciens Quis . *suis volis in* quæ , *rapina à* & , mala sua via à
9 מדרכו הרעה ומן־החמס אשר בכפיהם : מי־יודע
non & , suæ *naris* furore à avertatur & , Deum pœniteat & convertatur
ישוב ונחם האלהים ושב מחרון אפו ולא
sunt conversi quia : eorum opera Deus vidit Et ? peribimus
10 נאבד : וירא האלהים את־מעשיהם כי־שבו
quod , *malo super* Deum pœnituit & : mala sua via à
מדרכם הרעה וינחם האלהים על־הרעה אשר־
. fecit non & , eis *faciendum ad* fuerat locutus
דבר לעשות־להם ולא עשה :

CAP. IV. ד

oravit Et . *ei fuit ira &* , *magnum malum* , *Jonah ad fuit malum* Et
1 וירע אל־יונה רעה גדולה ויחר לו : ויתפלל
2 hoc nónne , Domine , Obsecro : dixit & , Dominum ad
אל־יהוה ויאמר אנה יהוה הלוא־זה
præoccupavi Ideò ? mea *humo super me existente adhuc* , meum verbum
דברי עד־היותי על־אדמתי על־כן קדמתי
, *gratiosus* Deus tu quòd novi quia : Tarsis in *fugere*
לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל־חנון
super pœnitens & , misericordiæ *multus & , narium longus* , misericors &
ורחום ארך אפים ורב־חסד ונחם על־
; me à meam animam quæso tolle , Domine nunc Et . malo
3 הרעה : ועתה יהוה קח־נא את־נפשי ממני
benefacere Num : Dominus dixit Et . *meis vitis præ* mea mors *bona* quia
4 כי טוב מותי מחיי : ויאמר יהוה ההיטב
? tibi est ira
חרה לך :

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

1 ET factum est verbum Domini
2 ad Jonam secundò, dicens; Surge, & vade in Ninivem civitatem magnam: & prædica in ea prædicationem, quam ego loquor ad
3 te. Et surrexit Jonas, & abiit in Ninivem juxta verbum Domini: & Ninive erat civitas magna iti-
4 nere trium dierum. Et cœpit Jonas introire in civitatem itinere diei unius: & clamavit, & dixit; Adhuc quadraginta dies, & Nini-
5 ve subvertetur. Et crediderunt viri Ninivitæ in Deum: & prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt saccis à majore usque ad mi-
6 norem. Et pervênit verbum ad regem Ninive: & surrexit de solio suo, & abjecit vestimentum suum à se, & indutus est sacco, &
7 sedit in cinere. Et clamavit, & dixit in Ninive ex ore regis & principum ejus, dicens; Homines, & jumenta, & boves, & pecora non gustent quidquam: nec pascantur, & aquam non bibant.
8 Et operiantur saccis homines, & jumenta, & clament ad Dominum in fortitudine, & convertatur vir à via sua mala, & ab iniquitate,
9 quæ est in manibus eorum. Quis scit si convertatur & ignoscat Deus: & revertatur à furore iræ
10 suæ, & non peribimus? Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala: & misertus est Deus super malitiam, quam locutus fuerat ut faceret eis, & non fecit.

CAP. IV.

1 ET afflictus est Jonas afflictione
2 magnâ, & iratus est: Et oravit ad Dominum, & dixit; Obsecro, Domine, numquid non est hoc verbum meum, cùm adhuc essem in terra mea? propter hoc præoccupavi ut fugerem in Tharsis: scio enim quia tu Deus clemens & misericors es, patiens & multæ miserationis, & ignoscens su-
3 per malitia. Et nunc Domine, tolle quæso, animam meam à me: quia melior est mihi mors quàm
4 vita. Et dixit Dominus; Putásne benè irasceris tu?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἰωνᾶν
2 ἐκ δευτέρου, λέγων, Ἀνάστηθι, (*) πορεύθητι εἰς Νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ ἔμπροσ-
3 θεν, ὃ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς σέ. Καὶ ἀνέστη Ἰωνᾶς, καὶ ἐπορεύθη εἰς Νινευὴ, (α) καθὼς ἐλάλησε κύριος. ἡ δὲ Νινευὴ ἦν πόλις μεγάλη τῷ Θεῷ, ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ (β)
4 τριῶν ἡμερῶν. Καὶ ἤρξατο Ἰωνᾶς τοῦ (γ) εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, ὡσεὶ πορείαν ἡμέρας μιᾶς· καὶ ἐκήρυξε, καὶ εἶπεν, Ἔτι τρεῖς ἡμέ-
5 ραι, καὶ Νινευὴ καταστραφήσεται. Καὶ ἐνεπίστευσαν οἱ ἄνδρες Νινευὴ τῷ Θεῷ, καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν, καὶ ἐνεδύσαντο σάκκους ἀπὸ (δ) μεγάλου αὐτῶν ἕως μικροῦ αὐτῶν.
6 Καὶ ἤγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Νινευὴ, καὶ ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ περιείλατο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ περιεβάλετο σάκκον, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σπο-
7 δοῦ. Καὶ ἐκηρύχθη, καὶ ἐῤῥέθη ἐν τῇ Νινευὴ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ, λέγων, Οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ οἱ βόες, καὶ τὰ πρόβατα μὴ (ε) γευσάσθωσαν, μηδὲ νεμέσθωσαν, μηδὲ
8 ὕδωρ πιέτωσαν. Καὶ (*) περιεβάλλοντο σάκκους οἱ ἄνθρωποι, καὶ τὰ κτήνη, καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν Θεὸν ἐκτενῶς. καὶ (ζ) ἀπέστρεψαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ (η) αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσὶν αὐτῶν, λέ-
9 γοντες, Τίς οἶδεν εἰ μετανοήσει ὁ Θεὸς, καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ, καὶ οὐ
10 μὴ ἀπολώμεθα; Καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν, καὶ μετενόησεν ὁ Θεὸς ἐπὶ (θ) τῇ κακίᾳ, ᾗ ἐλάλησε τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐποίησε.

CAP. III.

ET factus est sermo Domini ad 1
Jonam secundò, dicens; Surge, 2
vade in Nineven civitatem magnam: & prædica in ea juxta prædicationem priorem, quam ego loquutus sum ad te. Et surrexit 3
Jonas, & abiit in Nineven, sicut [ei] loquutus fuerat Dominus. Erat autem Nineve civitas magna Deo, quasi itinere viæ dierum trium. Et cœpit Jonas ingredi in 4
civitatem, quasi itinere diei unius: & prædicavit, & dixit; Adhuc (a) tres dies, & Nineve subvertetur. Et crediderunt viri 5
Nineve Deo, & prædicaverunt jejunium, & vestiti sunt saccis à magno eorum usque ad parvum eorum. Et appropinquavit sermo 6
ad regem Nineve: & surrexit de throno suo, & abstulit stolam suam à se, & coopertus est sacco, & sedit in cinere. Et prædicatum est, (b) & dictum est in Ni- 7
neve à rege, & à magnatibus ejus, dicendo; Homines, & jumenta, & boves, & oves non gustent quicquam, nec pascantur, & aquam non bibant. Et coo- 8
perti sunt saccis homines, & jumenta, & clamaverunt ad Deum vehementer. Et reversi sunt unusquisque de via sua mala, & ab iniquitate, quæ erat in manibus eorum, dicentes; Quis scit, 9
(c) si pœniteat Deum, & avertatur ab ira furoris sui, & non pereamus? Et vidit Deus opera 10
eorum, quoniam reversi sunt de viis suis malis: & egit pœnitentiam Deus super malitia, quam loquutus fuerat, ut faceret eis: et non fecit.

MS.A. (*) καὶ πορεύθητι (α) καθὼς (β) ἡμερῶν τριῶν· (γ) εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν πόλιν, ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμέρας (δ) μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν. (ε) γευσάσθωσαν μηδὲν, μηδὲ (*) περιεβάλοντο (ζ) ἀπέστρεψαν (η) αὐτοῦ (θ) τὰ κακά, ἃ

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἐλυπήθη Ἰωνᾶς λύπην μεγάλην·
2 καὶ συνεχύθη, Καὶ (α) προσεύξατο πρὸς κύριον, καὶ εἶπεν, Ὦ κύριε, οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου, (β) ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου; διὰ τοῦτο προέφθασα τοῦ φυγεῖν εἰς Θαρσὶς, διότι ἔγνων ὅτι σὺ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων, μακρόθυμος καὶ πολυέλεος, καὶ μετανο-
3 ῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις. Καὶ νῦν δέσποτα κύριε, λάβε τὴν ψυχήν μου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι κα-
4 λὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ (γ) ζῇν με. Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Ἰωνᾶν, Εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ;

CAP. IV.

ET contristatus est Jonas tristitiâ magnâ: & confusus est: 1
Oravitque ad Dominum, & (a) 2
ait; O Domine, nónne isti sunt sermones mei, cùm adhuc essem in terra mea? Propterea præoccupavi fugere in Tharsis; quia sciebam, quòd tu misericors, & miserator, patiens, & multæ miserationis, & agens pœnitentiam super malitiis. Et nunc, Dominator Domine, tolle animam meam 3
à me: quia melius est mihi mori, quàm vivere. Et dixit Dominus ad Jonam; (b) Si vehementer contristatus es tu? 4

MS.A. (α) προσηύξατο (β) ὡς ἐλάλησα ἔτι (γ) ζῆν. Καὶ εἶπε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ג

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם יונה תנינות למימר : קום איזיל לנינוה קרתא
2 רבתא ואתנבי עלה ית נבואתא די אנא ממלל עמך : וקם יונה ואזל לנינוה כפתגמא
3 דיי ונינוה הות קרתא רבתא קדם יי מהלך תלתא יומין : ושרי יונה למיעל בקרתא
4 מהלך יומא חד ואכריז ואמר בסוף ארבעין יומין ונינוה מתהפכא : והימינו אנשי
5 נינוה במימרא דיי וגזרו צומא ואסרו שקין מרבהון ועד זעירהון : ומטא פתגמא
6 לות מלכא דנינוה וקם מכורסי מלכותיה ואעדי לבושי יקריה מניה ואתכסי שקא
ויתיב על קטמא : ואכריז ואמר בנינוה מגזירת מלכא ורברבנוהי למימר אנשא
7 ובעירא תורא ועאנא לא יטעמון מדעם ולא ירעון ומיא לא ישתון : ויתכסון
8 סקין אנשא ובעירא ויצלון קדם יי בתקוף ויתובון גבר מאורחיה בישתא ומן
חטופא דבידיהון : מן ידע דאית בידיה חובין יתוב מנהון ויתרחם עלוהי מן קדם יי
9 ויתוב מתקוף רוגזיה ולא נובד : וגלן קדם יי עובדיהון ארי תבו מאורחתהון בישתא
10 ותב יי מן בישתא די מליל למעבד להון ולא עבד :

ד

1 ובאש ליונה בישא רבא ותקיף ליה : וצלי קדם יי ואמר קבל בעותי יי הלא
2 דין פתגמי עד דהויתי על ארעי על כן אוחיתי למערק לימא ארי ידענא ארי את
אלהא חננא ורחמנא מרחיק רגז ומסגי למעבד טבון ומתיב מימריה מלאיתאה
3 בישתא : וכען יי סב כען ית נפשי מני ארי טב דאמות מדאחי : ואמר יי הלחדא
4 תקיף לך :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. III.

FActum est autem verbum prophetiæ à facie Dñi cum Jona iterum dicendo: 1
Surge, vade in Niniven civitatem magnam, & vaticinare contra eam pro- 2
phetiam quam ego tecum loquor. Surrexit itaq; Jonas, & ad Niniven con- 3
tendit juxta sermonem Dñi. Ninive autem erat civitas permagna coram Dño,
itinere trium dierum. Cœpit autem Jonas intrare civitatem itinere unius 4
diei, & præconizavit, dixitque: Post finem quadraginta dierum Ninive sub-
vertenda est. Et crediderunt viri Ninivitæ verbo Dñi: indixeruntq; jeju- 5
nium, & induerunt se saccis à maximo eorum usq; ad eorundem minimum.
Pervenit quoq; verbum ad regem Ninive, qui surrexit de solio regni sui, & 6
depositis gloriæ suæ *indumentis*, sacco opertus est, ac in cinere sedit. Atque 7
per præconem proclamare jussit ac dicere per Niniven ex regis ac principum
ejus decreto, in hæc verba: Vir, jumentum, boves & oves, ne quicquam
deguſtent, neq; pascantur, sed neq; aquas bibant. Sed operiantur saccis ho- 8
mines & jumenta, & orent coram Dño cum instantia, atque convertatur
unusquisque à via sua mala, & à rapina quæ est in manibus suis. Quisquis 9
penes se existere peccata agnorit, avertatur ab eis, & misericordia fiet illi
à Dño, atque avertetur à vehementia iræ suæ, nec peribimus. Et manifesta 10
facta sunt coram Dño opera eorum, quòd conversi essent à via sua mala: qua-
propter conversus est Dñs à malo quod locutus fuerat se facturum eis, nec fecit.

CAP. IV.

ET molestum fuit Jonæ dolore maximo, iratusq; est. Et oravit coram Dño, 1 2
dicens: Suscipe deprecationem meam Dñe: nunquid non erat hoc verbum
meum dum adhuc *eram* in terra mea? ideò festinaram confugere ad mare,
quod compertum haberem te Deum esse clementem, misericordem, qui iram
cohibeas, & multa beneficia conferas, & sententiam revoces, quò minus 3
infligas. Nunc ergo Dñe, tolle obsecro animam meam à me: melius enim est 4
ut moriar, quàm ut vivam. Dixit itaq; Dñs: Nunquid vehementer irasceris?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 2 * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܝܘܢܢ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܟܕ ܐܡܪ. * ܩܘܡ ܙܠ ܠܢܝܢܘܐ
3 ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܐܟܪܙ ܒܗ ܟܪܘܙܘܬܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܐܡܪ ܠܟ. * ܘܩܡ ܝܘܢܢ ܘܐܙܠ ܠܢܝܢܘܐ ܐܝܟ
ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܢܝܢܘܐ ܗܘܬ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܡܪܕܐ ܕܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܫܪܝ ܝܘܢܢ
4 ܠܡܥܠ ܠܢܝܢܘܐ ܡܪܕܐ ܕܚܕ ܝܘܡ. ܘܐܟܪܙ ܘܐܡܪ. ܥܕ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܢܝܢܘܐ ܡܬܗܦܟܐ.
5 * ܘܗܝܡܢܘ ܐܢܫܐ ܕܢܝܢܘܐ ܒܐܠܗܐ. ܘܩܪܘ ܨܘܡܐ. ܘܠܒܫܘ ܣܩܐ ܡܢ ܪܒܝܗܘܢ
6 ܘܥܕܡܐ ܠܙܥܘܪܝܗܘܢ. * ܘܡܛܬ ܡܠܬܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܕܢܝܢܘܐ. ܘܩܡ ܡܢ ܟܘܪܣܝܗ ܘܐܥܒܪ
7 ܐܨܛܠܝܗ ܡܢܗ. ܘܟܣܝ ܣܩܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܩܛܡܐ. * ܘܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ ܒܢܝܢܘܐ. ܡܢ ܩܕܡ
ܡܠܟܐ ܘܪܘܪܒܢܘܗܝ. ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ. ܬܘܪܐ ܘܥܢܐ. ܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܕܡ. ܘܠܐ ܢܪܥܘܢ.
8 ܘܡܝܐ ܠܐ ܢܫܬܘܢ. * ܐܠܐ ܢܬܟܣܘܢ ܣܩܐ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ. ܘܢܩܥܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܚܝܠܐ.
9 ܘܢܬܦܢܘܢ ܐܢܫ ܡܢ ܐܘܪܚܗ ܒܝܫܬܐ. ܘܡܢ ܚܛܘܦܝܐ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ. * ܡܢ ܝܕܥ
10 ܕܐܠܗܐ ܡܬܦܢܐ ܘܡܪܚܡ. ܘܢܗܦܘܟ ܡܢܢ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ. ܕܠܐ ܢܐܒܕ. * ܘܚܙܐ
ܐܠܗܐ ܥܒܕܝܗܘܢ. ܕܐܬܦܢܝܘ ܡܢ ܐܘܪܚܬܗܘܢ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܗܦܟ ܡܢܗܘܢ ܚܡܬܐ
ܕܪܘܓܙܗ. ܘܠܐ ܐܘܒܕ ܐܢܘܢ.

CAP. III.

Fuitque sermo Domini ad Jonam secundâ 1
vice, dicendo; Surge, vade in Niniven urbem 2
magnam, & prædica ei prædicationem quam
dico tibi. Surgens itaque Jona abiit in Nini- 3
ven juxta verbum Domini. (porrò Ninive
urbs erat maxima Deo, itinere trium dierum)
Cúmq; cœpisset Jona ingredi Niniven itine- 4
re die unius, prædicavit, ac dixit; Hinc ad
quadraginta dies Ninive subvertetur. Cre- 5
dentes itaque Ninivitæ Deo, indixerunt je-
junium, & saccos induerunt tam maximi eo-
rum quàm minimi. Et cùm pervenisset ver- 6
bum istud ad regem Ninives, surrexit è solio
suo, depositóq; diademate suo induit se cili-
cio, seditq; super cinere. Deinde proclamave- 7
runt, & dixerunt in Ninive; Ex decreto regis
& procerum ejus, homines & jumenta, boves
& oves quicquam ne gustent, non pascantur,
ac ne aquam bibant: Sed operiantur ciliciis 8
tam homines quàm jumenta, Deum cum ge-
mitu invocent, & desistat quisque à via sua
mala, & à rapina quæ est in manibus ejus.
Quis scit an reversus Deus misereatur nostri, 9
& avertat à nobis æstum iræ suæ ne pereamus.
Videns ergò Deus opera eorum, quòd *scilicet* 10
reversi essent à viis suis pravis; avertit ab eis
æstum iræ suæ, & non perdidit eos.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܘܒܐܫ ܠܗ ܠܝܘܢܢ ܒܝܫܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܥܩܬ ܠܗ ܛܒ. * ܘܨܠܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܐܡܪ. ܐܘ
2 ܡܪܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘܢ ܡܠܝ ܟܕ ܐܢܐ ܒܐܪܥܝ. ܡܛܠܗܢܐ ܩܕܡܬ ܘܥܪܩܬ ܠܬܪܫܝܫ
ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܝܬ ܕܐܢܬ ܐܠܗܐ ܚܢܢܐ ܐܢܬ ܘܡܪܚܡܢܐ. ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܐ. ܘܣܓܝ ܛܝܒܘܬܐ
3 ܘܡܬܦܢܐ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. * ܘܗܫܐ ܡܪܝܐ ܣܒ ܢܦܫܝ ܡܢܝ. ܕܛܒ ܗܘ ܠܝ ܡܡܬ ܡܢ ܕܐܚܐ.
4 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܛܒ ܥܩܬ ܠܟ.

CAP. IV.

Displicuit id autem Jonæ vehementer, & 1
doluit ei admodum. Proinde oravit Domi- 2
num, & dixit; Eja Domine, annon erat hoc
verbum meum dum essem in terra mea? ob
id fugam in Tharsis maturaveram, quippe qui
nôssem te Deum esse clementem atque mise-
ricordem, longanimem, & copiosæ bonitatis,
teque malum avertere. Jam ergò mi Domine, 3
tolle à me animam meam; quia satius mihi
fuerit mori quàm vivere. Dixit ei Dominus, 4
Adeóne tibi displicuit?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث * الاصحاح الرابع عشر وهو الثاني من النبوة *

1 2 * وكان قول الرب الي يونان ثانية قايلا * قم وامض الي نينوي المدينة العظيمة * وناد فيها
3 كالنداء الذي من قبل الذي تكلمت به معك * فقام يونان ومضي الي نينوي كا
4 كلمة الرب وكانت نينوي مدينة عظيمة لله نحو مسلك طريق ثلاثة ايام * وابتدي يونان
ان يدخل الي المدينة نحو مسلك طريق يوم واحد وناد وقال الي ثلاثة ايام وينينوي
5 تنكسي * فامنت رجال نينوي بالله وناد صوما ولبسوا مسوحا من كبيرهم الي صغيرهم *
6 * واقترب القول الي ملك نينوي فقام عن كرسيه ونزع حلته عنه ولبس مسحا وجلس
7 على الرماد * ونودي وقيل في نينوي من قبل الملك ومن قبل عظمائه قايلين الناس
8 والبهايم والبقر والغنم لا يذوقوا شيا ولا يرعوا ولا يشربوا ماء * وليلبس المسوح الناس
9 والبهايم وصرخوا الي الله بامتداد ورجع كل واحد عن طريقه الشرير وعن الظلم
الذي في ايديهم قايلين * من علم هل يتوب الله ويتعطف ويرجع عن غضبه ولا نهلك *
10 * ونظر الله اعمالهم انهم رجعوا عن طرقهم الشريرة وتاب الله على الشر الذي تكلم به
ليصنعه بهم ولم يصنعه *

CAP. III.

Textus decimus quartus, hujus autem prophetiæ secundus.

ET fuit sermo Domini ad Jonam se- 1
cundò, dicens; Surge, & abi in Ni- 2
niven urbem magnam, & proclama in ea
secundùm proclamationem illam priorem
quam tibi dixeram. Surrexit ergò Jonas, 3
& adivit Niniven, quemadmodum allo-
cutus est eum Dominus. Erat autem Nini-
ve urbs maxima Deo, circiter spatium
itineris trium dierum. Et cùm cœpisset 4
Jona urbem penetrare circa spatium iti-
neris diei unius, proclamavit, ac dixit; Ad
tres dies Ninive subvertetur. Credide- 5
runt Ninivitæ Deo, & indixerunt jeju-
nium, induerúntque se ciliciis à maximo
ad minimum. Imò accedente ejusmodi 6
sermone ad regem Ninives, surrexit è
throno suo, depositâque à se chlamyde
suâ induit sedítque super cinerem. Et 7
proclamatum dictúmque fuit in Ninive
nomine regis & nomine principum ejus,
hisce verbis; Homines & jumenta, boves
& oves ne gustent quicquam, ne vescan-
tur, néve aquam bibant. Itaque ciliciis 8
induti sunt homines & jumenta, & cla-
maverunt ad Deum prolixè, & retraxit
se quisque à via sua mala & ab iniquita-
te quæ erat in manibus eorum, dicentes;
Quis novit an Deum pœniteat, clementiâ 9
utatur, desistátque ab ira sua, neque per-
eamus? Quare cùm vidisset Deus 10
opera eorum, quòd retraxissent se à viis
suis malis; pœnituit Deum calamitatis
quam eis illaturum se dixerat, & non
intulit eam.

* الفصل الرابع *

1 2 * فحزن يونان حزنا عظيما واغتص * وصلي الي الرب وقال يا رب اليس هذه كلماتي التي
تكلمت بها اذ كنت في ارضي لاجل هذا سبقت لاهرب الي ترسيس من اجل اني علمت
3 انك انت رحوم متراف وطويل الروح وكثير الرحمة وتايب على شرور الناس * والان
4 ايها السيد الرب خذ نفسي مني لانه جيد لي ان اموت بالاكثر من ان احيا * فقال الرب
ليونان قد حزنت انت جدا *

CAP. IV.

COntristatus est autem Jona tristitiâ 1
magnâ, & frontem contraxit: Ora- 2
vitque ad Dominum, & ait; O Domine,
nónne hæc sunt verba mea quæ locutus
fueram dum essem in terra mea? hac de
re anteverteram fugiendo in Tharsis, quia
noveram te esse misericordem, clementem,
longanimum, & multæ misericordiæ, té-
que pœnitere malorum hominum. Nunc 3
itaque O Here Domine, tolle à me animam
meam; quia consultius est mihi mori po-
tiùs quàm vivere. Dixit autem Domi- 4
nus ad Jonam; Jam tu vehementer con-
tristatus es?

מיכה : א

, civitatis Oriente ab fedit & , civitate de Jonah eft egreffus Et
5 ויצא יונה מן העיר וישב מקדם לעיר
, umbra in illud fubter fedebat & , tabernaculum ibidem fibi fecit &
ויעש לו שם סכה וישב תחתיה בצל
præparavit Et .civitate in futurum effet quid videret donec
6 עד אשר יראה מה יהיה בעיר : וימן
exiftendum ad , Jonah defuper afcendit & : ricinum Deus Dominus
יהוה אלהים קיקיון ויעל מעל ליונה להיות
eft lætatus & : ejus malo à eum eruendum ad , ejus caput fuper umbram
צל על ראשו להציל לו מרעתו וישמח
Deus præparavit Et .magna lætitia ricino fuper Jonah
7 יונה על הקיקיון שמחה גדולה : וימן האלהים
, ricinum percuffit & : craftino in auroram afcendendo in vermem
תולעת בעלות השחר למחרת ותך את הקיקיון
ventum . Deus præparavit & , Solem oriri juxta fuit Et .aruit &
8 וייבש : ויהי כזרח השמש וימן אלהים רוח
, Jonah caput fuper Sol percuffit & , excurdantem Orientalem
קדים חרישית ותך השמש על ראש יונה
: dixit & , mori fuæ animæ petivit & : patiebatur deliquium &
ויתעלף וישאל את נפשו למות ויאמר
: Jonah ad Deus dixit Et .meis vitis præ mea mors Bona
9 טוב מותי מחיי : ויאמר אלהים אל יונה
Bene : dixit & ? ricinum fuper tibi eft ira benefacere Nonne
ההיטב חרה לך על הקיקיון ויאמר היטב
pepercifti Tu : Dominus dixit Et .mortem ad ufque mihi eft ira
10 חרה לי עד מות : ויאמר יהוה אתה חסת
, illud fecifti crefcere nec , eo in laboràfti non quo ricino fuper
על הקיקיון אשר לא עמלת בו ולא גדלתו
parcam non ego Et .periit noctis filius & , fuit noctis filius quod
11 שבן לילה היה ובן לילה אבד : ואני לא אחוס
præ multum ea in eft qua , magna civitate Nineveh fuper
על נינוה העיר הגדולה אשר יש בה הרבה משתים
, fuam dexteram inter fcivit non qui , hominis myriadibus duodecim
עשרה רבו אדם אשר לא ידע בין ימינו
.multum jumentum & , fuam finiftram ad
לשמאלו ובהמה רבה :

Verfio VULG. LAT.

5 Et egreffus eft Jonas de civitate,
& fedit contra Orientem civita-
tis: & fecit fibimet umbraculum
ibi, & fedebat fubter illud in um-
bra, donec videret quid accideret
6 civitati. Et præparavit Dominus
Deus hederam, & afcendit fuper
caput Jonæ, ut effet umbra fuper
caput ejus, & protegeret eum:
(laboraverat enim:) & lætatus
eft Jonas fuper hedera, lætitiâ ma-
7 gnâ. Et paravit Deus vermem a-
fcenfu diluculi in craftinum: &
8 percuffit hederam, & exaruit. Et
cùm ortus fuiffet Sol, præcepit
Dominus vento calido & urenti:
& percuffit Sol fuper caput Jonæ,
& æftuabat: & petivit animæ fuæ
ut moreretur, & dixit; Melius eft
9 mihi mori, quàm vivere. Et di-
xit Dominus ad Jonam; Putáfne
benè irafceris tu fuper hedera? Et
dixit; Benè irafcor ego ufque ad
10 mortem. Et dixit Dominus; Tu
doles fuper hederam, in qua non
laboràfti, neque fecifti ut crefce-
ret: quæ fub una nocte nata eft,
11 & fub una nocte periit. Et ego
non parcam Ninive civitati ma-
gnæ, in qua funt plus quàm cen-
tum viginti millia hominum, qui
nefciunt quid fit inter dexteram
& finiftram fuam, & jumenta
multa?

Verfio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranflatione LATINA.

5 Καὶ ἐξῆλθεν Ἰωνᾶς ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἐκά-
θισεν ἀπέναντι τῆς πόλεως, καὶ ἐποίησεν (δ)
αὐτῷ ἐκεῖ σκηνὴν, καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω
αὐτῆς (ε), ἕως οὗ ἀπίδῃ τί ἔσται τῇ πόλει.
6 Καὶ προσέταξε κύριος ὁ θεὸς (ζ) κολο-
κύνθῃ, καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς (*) τοῦ Ἰωνᾶ,
τοῦ εἶναι σκιὰν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τοῦ
σκιάζειν αὐτῷ ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτοῦ. καὶ ἐ-
χάρη Ἰωνᾶς ἐπὶ τῇ (η) κολοκύνθῃ χαρὰν
7 μεγάλην. Καὶ προσέταξεν (θ) ὁ θεὸς σκώ-
ληκι ἑωθινῇ τῇ ἐπαύριον, καὶ ἐπάταξε τὴν
8 (ι) κολόκυνθαν, καὶ ἀπεξηράνθη. Καὶ ἐ-
γένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον, καὶ
προσέταξεν (κ) ὁ θεὸς πνεύματι καύσωνι
συγκαίοντι, καὶ ἐπάταξεν ὁ ἥλιος ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν (λ) τοῦ Ἰωνᾶ· καὶ ὠλιγοψύχησε,
καὶ ἀπελέγετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ εἶπε,
9 Καλὸν μοι (μ) ἀποθανεῖν με ἢ ζῇν. Καὶ
εἶπεν (ν) ὁ θεὸς πρὸς Ἰωνᾶν, Εἰ σφόδρα
λελύπησαι σὺ ἐπὶ τῇ (ξ) κολοκύνθῃ; καὶ
εἶπε, Σφόδρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανά-
10 του. Καὶ εἶπε κύριος, Σὺ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς
(ο) κολοκύνθης, ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας
ἐπ' (π) αὐτὴν, καὶ οὐκ ἐξέθρεψας αὐτὴν,
ἣ (ρ) ἐγενήθη ὑπὸ νύκτα, καὶ ὑπὸ νύκτα
11 ἀπώλετο· Ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ Νι-
νευὴ τῆς (σ) πόλεως τῆς μεγάλης, ἐν ἧ κατοικοῦ-
σιν πλείους ἢ δώδεκα μυριάδες ἀνθρώπων,
οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν (τ) ἢ ἀ-
ριστερὰν αὐτῶν, καὶ κτήνη πολλά;

Et egreffus eft Jonas de civitate,
& fedit contra civitatem: & fe-
cit fibi tabernaculum ibi, & fe-
debat (c) fubter illud, donec vi-
deret, quid effet civitati. Et præ-
6 cepit Dominus Deus (d) cucurbi-
tæ & afcendit fuper caput Jo-
næ, ut effet umbraculum fuper
caput ejus, ut protegeret eum à
fuis malis. Lætatufque eft Jonas
fuper cucurbita gaudio magno.
Et præcepit Deus vermi mane in
7 craftinum: & percuffit cucurbi-
tam, & arefacta eft. Et factum
8 eft, fimul atque exortus eft Sol,
et præcepit Deus fpiritui ardenti
urenti: & percuffit Sol fuper
caput Jonæ: & anguftiatus eft,
& tæduit eum animæ fuæ, &
dixit; Melius eft mihi mori,
quàm vivere. Et dixit Deus ad
9 Jonam; Si valdè contriftatus es
tu fuper cucurbita? Et ait; Val-
dè contriftatus fum ego ufque ad
mortem. Et dixit Dominus;
10 Tu pepercifti fuper cucurbita, pro
qua non laboràfti fuper eam,
neque nutrivifti eam, quæ nata eft
fub noctem, & fub noctem periit;
11 Ego autem non parcam fuper Ni-
neve civitate magna, in qua ha-
bitant plures, quàm (e) centum
viginti millia hominum, qui non
noverunt dextram fuam, & fi-
niftram fuam, & pecora multa?

ΙΩΝΑΣ ς'.

MS. A. (δ) ἐκεῖ σκηνὴν ἑαυτῷ, (ε) ἐν σκιᾷ, ἕως οὗ ἀφίδῃ (ζ) κολοκύντῃ, (*) Ἰωνᾶ, (η) κολοκύντῃ (θ) κύριος ὁ θεὸς (ι) κολόκυνταν, (κ) κύριος ὁ θεὸς πνεύματι καύσωνος (λ) Ἰωνᾶ· (μ) τὸ ἀποθανεῖν (ν) κύριος ὁ θεὸς (ξ) κολοκύντῃ; (ο) κολοκύντης, (π) αὐτῆς, καὶ οὐκ (ρ) ὑπὸ νύκτα ἐγενήθη, (σ) πόλεως, ἐν ᾗ (τ) οὐδὲ

ΙΩΝΑΣ προφήτης ς'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ונפק יונה מן קרתא ויתיב מדנח לקרתא ועבד ליה תמן מטלתא ויתיב תחותיה
בטולא עד דיחזי מה יהי בסוף קרתא : וזמין יי אלהים קיקיון וסליק עיל מן יונה 6
למהוי טולא על רישיה לאגנא ליה מבישתיה וחדי יונה על קיקיון חדוא רבא :
7 וזמין יי ית תולעתא במסק צפרא ביומא דבתרוהי ומחא ית קיקיון ויבש : והוה
8 כמדנח שמשא וזמין יי רוח קדומא שתיקא וטפחת שמשא על רישא דיונה ואשתלהי
ושאיל ית נפשיה לממת ואמר טב דאמות מדאחי : ואמר יי ליונה הלחדא תקיף 9
לך על קיקיון ואמר לחדא תקיף לי עד מותא : ואמר יי את חסתא על קיקיון 10
דלא עמלת ביה ולא רביתיה די בליליא הדין הוה ובליליא אוחרנא אבד : ואנא 11
לא אחוס על נינוה קרתא רבתא דאית בה סגי מתרתא עסרי רבון אנשא דלא ידע בין
ימיניה לסמליה ובעירא סגי :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

5 Et egreffus eft Jonas de civitate, & habitavit ad Orientem civitatis, ac fibi
eo loci fecit umbraculum, fubter quod confedit in umbra, donec videret
quid tandem futurum effet civitati. Præparavit autem Dñs Deus cucurbi- 6
tam, quæ & afcendit fuper Jonam, ut effet umbra capiti ejus, & eum à malo
fuo protegeret. Proinde lætatus eft Jonas fuper cucurbita lætitia magna.
Sed paravit Dñs vermem fub auroræ afcenfum fequentis diei, qui percuffit 7
cucurbitam, atque exaruit. Poftea factum eft oriente Sole ut præpararet Dñs 8
ventum Orientalem quietum, atque percuffit Sol caput Jonæ, qui animi
deliquium patiens, optabat animæ fuæ mori: & dicebat; Melius eft ut mo-
riar, quàm ut vivam. Dixitq; Dñs Jonæ: Nunquid vehementer irafceris 9
pro cucurbita? & ait: Admodum irafcor ad mortem ufque. Et dixit Dñs, 10
Tu cucurbitæ mifertus es, in qua non laboràfti, nec eam nutrivifti: quæ in
hac nocte fuit, fed nocte altera periit. Ego verò non parcam Ninivæ civitati 11
magnæ, in qua funt plufquàm centum & viginti hominum millia, qui nefci-
unt inter dextram & finiftram fuam difcernere, nec non & jumenta multa.

ספר מיכה : א

CAP. I. א

dicbus in Moraftiten Michah ad fuit quod Domini Verbum
1 דבר יהוה אשר היה אל מיכה המרשתי בימי
fuper vidit quod , Jehudah regum Jehizchijah , Achaz , Jotham
יותם אחז יחזקיה מלכי יהודה אשר חזה על
attende , ipfi omnes populi Audite .Jerufalaim & Someron
2 שמרון וירושלם : שמעו עמים כלם הקשיבי
, teftem in vobis in DEUS Dominus fit & ; ejus plenitudo & , terra
ארץ ומלאה ויהי אדני יהוה בכם לעד
egrediens Dominus ecce Quia .fuæ fanctitatis palatio de Dominus
3 אדני מהיכל קדשו : כי הנה יהוה יצא
.terræ excelfa fuper calcabit & , defcendet & , fuo loco de
ממקומו וירד ודרך על במותי ארץ :

Verfio VULG. LAT.

PROPHETIA MICHÆÆ.

CAP. I.

1 VErbum Domini, quod factum
eft ad Michæam Morafthiten, in
dieb. Joathan, Achaz, & Ezechiæ,
regum Juda: quod vidit fuper Sa-
2 mariam, & Jerufalem. Audite po-
puli omnes, & attendat terra, &
plenitudo ejus: & fit Dñs Deus
vobis in tefte, Dñs de templo fan-
3 cto fuo. Quia ecce Dñs egredietur
de loco fuo: & defcendet, et calca-
bit fuper excelfa terræ.

Verfio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Tranflatione LATINA.

ΜΙΧΑΙΑΣ γ'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Μιχαί-
αν τὸν τοῦ (*) Μωρασθεὶ, ἐν ἡμέραις Ἰωάθαμ,
καὶ Ἄχαζ, καὶ Ἐζεκίου (α) βασιλέων Ἰούδα,
ὑπὲρ ὧν εἶδε περὶ Σαμαρείας καὶ περὶ Ἱερου-
2 σαλήμ. Ἀκούσατε λαοὶ λόγους, καὶ προσε-
χέτω ἡ γῆ, καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῇ· καὶ (β)
ἔσται κύριος κύριος ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον,
3 κύριος ἐξ οἴκου ἁγίου αὐτοῦ. Διότι ἰδοὺ κύριος
ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ, (γ) καὶ κατα-
βήσεται, καὶ ἐπιβήσεται ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς.

MICHÆAS.

CAP. I.

ET (a) factum eft verbum Do-
mini ad Michæam Morafthiten
in diebus Joatham, & Achaz,
& Ezeciæ regum Juda, de qui-
bus vidit de Samaria, & de
Hierufalem. Audite, populi, (b)
verba, & aufcultet terra, & o-
mnes, qui funt in ea: & (c) e-
rit Dominus Dominus in vobis
in teftimonium, Dominus ex do-
mo fancta fua. Ecce enim Domi-
nus egreditur de loco fuo, & de-
fcendet, & afcendet fuper ex-
celfa terræ:

MS. A. ΜΙΧΑΙΑΣ γ'. (*) Μωραθεὶ, (α) βασιλέως (β) ἔσται κύριος ἐν ὑμῖν (γ) καὶ ἐπιβήσεται ἐπὶ τὰ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פתגם נבואה מן קדם יי די הוה עם מיכה ממרשה ביומי יותם אחז יחזקיה מלכיא
2 דבית יהודה דאתנבי על שומרון וירושלם : שמעו עממיא כלהון אציתי ארעא
3 ומלהא ויהי מימרא דיי אלהים בכון לסהיד יי מהיכלא דקודשיה : ארי הא יי מתגלי
מאתר בית שכנתיה ויתגלי וירמוס ית תוקפי ארעא :

PARAPH. CHALD. Verfio Latina.

CAPUT. I.

1 VErbum prophetiæ à facie Domini quod factum eft cum Michæa de Mare-
fa, in diebus Jotham, Achaz, & Ezechiæ regum domus Juda, qui prophe-
2 tavit contra Samariam & Jerufalem. Audite populi univerfi, & eftote attenti
3 terra & plenitudo ejus; fitque verbum Dñi Dei contra vos in teftem, Dñs de
templo fancto fuo. Ecce enim Dñs confpicuum fe oftendit de loco domus ma-
jeftatis fuæ, & apparebit, conculcabitque terræ robora.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܢܦܩ ܝܘܢܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܝܬܒ ܠܩܘܒܠ ܡܕܝܢܬܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܥܒܕ ܠܗ ܬܡܢ ܡܛܠܬܐ ܘܝܬܒ ܬܚܬܝܗ ܒܛܠܠܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܐ ܡܢܐ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ.
6 ܘܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܫܪܒܐ ܕܩܪܐ ܘܣܠܩ ܥܠ ܝܘܢܢ ܘܗܘܐ ܛܠܠܐ ܥܠ ܪܝܫܗ ܘܐܢܝܚܗ ܡܢ ܥܩܬܗ. ܘܚܕܝ ܝܘܢܢ ܒܫܪܒܐ ܕܩܪܐ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ.
7 ܘܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܬܘܠܥܬܐ ܟܕ ܣܠܩ ܨܦܪܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܘܡܚܬܗ ܠܫܪܒܐ ܕܩܪܐ ܘܝܒܫ.
8 ܘܗܘܐ ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ ܦܩܕ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܪܘܚܐ ܚܡܝܡܬܐ ܕܫܘܒܐ ܘܡܚܬ ܫܡܫܐ ܥܠ ܪܝܫܗ ܕܝܘܢܢ ܘܐܬܟܪܝ ܘܫܐܠ ܡܘܬܐ ܠܢܦܫܗ ܘܐܡܪ ܫܠܝܛ ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܣܒ ܢܦܫܝ ܡܢܝ ܠܐ ܓܝܪ ܛܒ ܐܢܐ ܡܢ ܐܒܗܝ.
9 ܘܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܠܝܘܢܢ ܛܒ ܟܪܝܐ ܠܟ ܥܠ ܫܪܒܐ ܕܩܪܐ. ܘܐܡܪ ܝܘܢܢ ܛܒ ܟܪܝܐ ܠܝ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ.
10 ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܢܬ ܚܣܬ ܥܠ ܫܪܒܐ ܕܩܪܐ ܕܠܐ ܠܐܝܬ ܒܗ ܘܠܐ ܪܒܝܬܝܗ ܕܒܪ ܠܠܝܐ ܗܘܐ ܘܒܪ ܠܠܝܐ ܐܒܕ.
11 ܘܐܢܐ ܠܐ ܐܚܘܣ ܥܠ ܢܝܢܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܪܒܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܪܬܥܣܪܐ ܪ̈ܒܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܝܡܝܢܗܘܢ ܘܣܡܠܗܘܢ ܘܒܥܝܪܐ ܣܓܝܐܐ.
* ܫܠܡܬ ܢܒܝܘܬܗ ܕܝܘܢܢ *

5 Tum Jona extra urbē egressus sedit ad Orientalem plagam urbis; ibíque tugurio sibi facto, sedit subter illud in umbra, ut videret quid eventurum esset urbi.
6 Et præcepit Dominus plantæ cucurbitæ, quæ crevit ascenditque super Jonam, fuítque umbra super caput ejus, & recreavit eum ab afflictione ipsius; & lætatus est Jonas de planta illa cucurbitæ lætitiâ magnâ.
7 Verùm posterâ die præcepit Dominus Deus vermi sub ortum auroræ, qui feriens plantam cucurbitæ secuit illam.
8 Et cùm ortus esset sol, præcepit Dominus Deus vento torrido, qui arefecit cucurbitam; adeóque sol exarsit in caput Jonæ, ut excruciatus postularet sibi mortem, ac diceret; Facultas est in manibus tuis Domine, tollendi à me animam meam; neque enim melior sum patrib⁹ meis.
9 Dixit autē Dn̄s Deus ad Jonam; Vehementer doles propter cucurbitæ plantam. Respondit Jona; Vehementer doleo ad mortem usque.
10 Ait illi Dominus; Tu misericordiâ motus es propter cucurbitæ plantam pro quâ non laborâsti, & quam non educâsti, quæ unâ nocte nata eâdē nocte exaruit:
11 Ego verò non misererer Ninives urbis magnæ, in qua extant plusquàm duodecim myriades hominum qui *descernere* nesciunt dexteram suam à sinistra sua, & multitudo jumentorum?

Prophetiæ Jonæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 فقال حزنت جدا الى الموت * وخرج يونان من المدينة * وجلس قبالة المدينة * وصنع له
هناك مظلة * وجلس تحتها في الظل الى ان يرى ما يكون في المدينة * فامر الرب الاله يقطينا
فصعد على راس يونان ليكون ظلا فوق راسه ليظلله من كربه * ففرح يونان باليقطين
7 فرحا عظيما * وامر الله دودة سحر بالغداة * وضربت اليقطين وجف * وكان لما اشرقت الشمس
8 فامر الرب الاله ريح سموم حرفة * وضربت الشمس على راس يونان * فصعرت نفسه * ورثى نفسه
9 وقال * جيد لي ان اموت بالاكثر من ان احيا * فقال الرب الاله ليونان * احزنت انت جدا على
10 اليقطين * فقال حزنت جدا الى الموت * فقال الرب انت شفقت على اليقطين الذي من اجله لم
11 تتعب فيه * ولم تربه * الذي صار من ليلته وهلك في ليلته * فانا لا اشفق على نينوى
المدينة العظيمة * التي فيها سكان اكثر من اثني عشر ربوة من الناس * قوم لا يعلمون
يمينهم ولا شمالهم * وبهائمهم كثير * تمت نبوة يونان النبي *

Vehementer, inquit, contristatus sum ad mortem usque. 5 *Egressusque est Jona ex urbe, seditque è regione urbis; & fecit illic sibi tabernaculum, seditque sub eo in umbra usque dum videret quid futurum esset de urbe.* 6 *Præceperat enim Dominus Deus cucurbitæ, quæ ascenderat supra caput Jonæ, ut esset umbra super caput ejus, ut protegeret eum à dolore ipsius: lætatusque fuerat Jona ob cucurbitam illam lætitiâ magnâ.* 7 *Sed præcepit Deus vermi sub auroram crastinæ diei, qui percussit cucurbitam, & arefacta est.* 8 *Et cùm ortus esset sol, præcepit Dominus Deus vento auræ torridæ, feriitque sol caput Jonæ: unde pusillanimis redditus deploravit animam suam, & ait; Melius est mihi mori potiùs quàm vivere.* 9 *Dixit autem Dominus Deus ad Jonam; An vehementer contristatus es propter cucurbitam? Vehementer inquit, contristatus sum ad mortem usque.* 10 *Dixit Domin⁹, Tu clementiâ moveris ergà cucurbitā cuj⁹ gratiâ non laborâsti, quā non nutrivisti, quæ eâdem nocte nata, eâdem quoque nocte periit:* 11 *Et ego non moverer clementiâ ergà Niniven urbem magnam, in qua sunt habitantium myriades plusquam duodecim, hominum nescientiū dexteram suam neq; sinistram suā; & erga jumenta ipsorum plurima?*

Finis Prophetiæ Jonæ Prophetæ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܒܝܘܬܐ ܕܡܝܟܐ ܢܒܝܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܗܘܬ ܥܠ ܡܝܟܐ ܡܘܪܫܬܝܐ ܒܝܘܡܝ ܝܘܬܡ ܘܐܚܙ ܘܚܙܩܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܕܚܙܐ ܥܠ ܫܡܪܝܢ ܘܥܠ ܐܘܪܫܠܡ.
2 ܫܡܥܘ ܥܡܡܐ ܟܠܟܘܢ ܘܨܘܬܝ ܐܪܥܐ ܒܡܠܝܗ̇. ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܡܪܐ ܕܡܪ̈ܘܬܐ ܣܗܕܐ ܒܟܘܢ. ܡܪܝܐ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܕܩܘܕܫܗ.
3 ܡܛܠ ܕܗܐ ܡܪܝܐ ܢܦܩ ܡܢ ܐܬܪܗ ܘܢܚܬ ܘܕܪܟ ܥܠ ܪ̈ܡܬܗ ܕܐܪܥܐ.

Sequitur Prophetia

MICHÆ PROPHETÆ

CAP. I.

1 SErmo Domini qui fuit ad Micham Mirsitem, in diebus Jothami, Ahazi, & Hezeciæ regum Judæ; quem vidit contra Samariam & contra Jerusalem.
2 Audite omnes populi, & attende terra universa, sitque Dominus dominorum testis contra vos, Dominus de templo sanctitatis suæ.
3 Nam ecce Dominus proditurus est è loco suo, descensurus, & gressurus super excelsa terræ:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* باسم الله الخالق الحي الناطق * بدء ترجمة ميخا النبي * بركاته علينا * امين *
* الفصل الاول * الاصحاح الخامس عشر * وهو الاول من النبوة *
1 * وكان قول الرب الى ميخا بن موراثي * في ايام يواثام * واحاز * وحزقيا ملك يهوذا * من اجل
2 الذين راهم على سامرين واورشليم * اسمعوا ايها الشعوب الاقوال * ولتنصت الارض وجميع
3 الذين فيها * ويكون الرب فيكم للشهادة * الرب من بيت المقدس * من اجل انه ها الرب
يخرج من موضعه * ويطا * ويصعد على اعالي الارض *

IN NOMINE DEI CREATORIS, VIVI, RATIONALIS.
Initium interpretationis
MICHÆ PROPHETÆ,
CUJUS BENEDICTIONES nobis adsint, Amen.
CAPUT PRIMUM.
Textus decimus quintus, hujus autem Prophetiæ primus.

1 *ET fuit sermo Domini ad Michā filiū Morathi, in dieb⁹ Joathami, Ahazi, et Hezeciæ regis Judæ, de iis quæ vidit contra Samariam & Jerosolymam.* 2 *Audite O populi sermones istos, & auscultet terra cum omnib⁹ qui sunt in ea, sitq; Dominus in vos testimonio, Dominus de domo sua sancta.* 3 *Nam ecce Dominus egredietur è loco suo, & conculcabit, conscendetque editissima terræ loca:*

מיכה: ב

cera ſicut : ſe ſcindent valles & ,eum ſubtus montes liqueſcent Et
4 ונמסו ההרים תחתיו והעמקים יתבקעו כדונג
prævaricationē Propter .præceps in effuſæ aquæ ſicut ; ignis facieb᷒ à
5 מפני האש כמים מגרים במורד : בפשע
prævaricatio Quæ .Iſrael domus peccata propter & ,hoc totum Jahacob
יעקב כל־זאת ובחטאות בית ישראל מי־פשע
? Jeruſalaim nonne ,Jehudah excelſa quis & ? Someron Nonne ? Jahacob
יעקב הלוא שמרון ומי במות יהודה הלוא ירושלם:
diffundam & ,vineæ plantationes in , agri acervum in Someron ponam Et
6 ושמתי שמרון לעי השדה למטעי כרם והגרתי
omnia Et .revelabo ejus fundamenta & , ejus lapides vallem in
7 לגי אבניה ויסדיה אגלה: וכל־
comburentur ejus mercedes omnes & , contundentur ejus ſculptilia
פסיליה יכתו וכל־אתנניה ישרפו
mercede de quia : deſolationem ponam ejus dolores omnes & , igni in
באש וכל־עצביה אשים שממה כי מאתנן
.revertentur meretricis mercedem ad uſque & , congregavit meretricis
זונה קבצה ועד־אתנן זונה ישובו:
: nudus & ſpoliatus vadam : ululabo & , plangam hoc Super
8 על־זאת אספדה ואילילה אילכה שילל וערום
.ulule filiarum veluti luctum & ,draconum velut planctum faciam
אעשה מספד כתנים ואבל כבנות יענה:
ad uſque pertigit,Jehudah ad uſque venit quia ; ejus plagæ deſperata Quia
9 כי אנושה מכותיה כי־באה עד־יהודה נגע עד־
,annuntietis ne Gath In .Jeruſalaim ad uſque ,mei populi portam
10 שער עמי עד־ירושלם: בגת אל־תגידו
.teipſam involve pulvere , pulveris domo in , fleveritis ne flendo
בכו אל־תבכו בבית לעפרה עפר התפלשתי:
habitatrix eſt egreſſa Non .pudore nuda , pulchrè habitans vobis Tranſi
11 עברי לכם יושבת שפיר עריה־בשת לא יצאה יושבת
.ſuam ſtationem vobis à accipiet : haeſel--Beth planctum Saanan
צאנן מספד בית האצל יקח מכם עמדתו:
deſcendit quia : Maroth habitatrix bonum propter doluit Siquidem
12 כי־חלה לטוב יושבת מרות כי־ירד
veloci equo currum Apta .Jeruſalaim portam ad Domino cum à malū
13 רע מאת יהוה לשער ירושלם: רתם המרכבה לרכש
te in quia , Sijon filiæ ipſa peccati principium : Lachis habitatrix
יושבת לכיש ראשית חטאת היא לבת־ציון כי־בך
ſuper miſſiones dabis Proptereà .Iſrael prævaricationes ſunt inventæ
14 נמצאו פשעי ישראל: לכן תתני שלוחים על
.Iſrael regibus mendacium in Achzib domus : Ghath Moreſeth
מורשת גת בתי אכזיב לאכזב למלכי ישראל:
veniet Hadulam ad uſque:Mareſah habitatrix tibi adducā hæredem Adhuc
15 עד הירש אבי לך יושבת מרשה עד־עדלם יבוא
filios ſuper temetipſam tonde & , teipſam Decalva .Iſrael gloria
16 כבוד ישראל: קרחי וגזי על־בני
.te à trāſmigraverūt quia,aquila ſicut tuū calvitiū dilata:tuarū deliciarū
תענוגיך הרחבי קרחתך כנשר כי־גלו ממך:

CAP. II. ב

.ſuis cubilibus ſuper malum operantibus & ,iniquitatem cogitantibus Væ
1 הוי חשבי־און ופעלי רע על־משכבותם
.illorum manus facultatis in eſt quoniam ,illud facient mane illucendo In
באור הבקר יעשוה כי יש־לאל ידם:
oppreſſerunt & ;tulerunt &,domos &:rapuerunt &,agros concupierunt Et
2 וחמדו שדות וגזלו ובתים ונשאו ועשקו
.ejus hæreditatem & virum & ,ejus domum & virum
גבר וביתו ואיש ונחלתו:

Verſio VULG. LAT.

4 Et conſumentur montes ſubtus
eum : & valles ſcindentur ſicut
cera à facie ignis, & ſicut aquæ,
5 quæ decurrunt in præceps. In
ſcelere Jacob omne iſtud, & in
peccatis domûs Iſrael. Quod ſcel᷒
Jacob ? nónne Samaria ? & quæ
excelſa Judæ ? nónne Jeruſalem ?
6 Et ponam Samariam quaſi acer-
vum lapidū in agro cùm planta-
tur vinea : & detraham in vallem
lapides ej᷒, & fundamenta ej᷒ re-
7 velabo. Et omnia ſculptilia ejus
concidentur, & omnes mercedes
ejus comburentur igne, & omnia
idola ejus ponam in perditionē :
quia de mercedibus meretricis
congregata ſunt,& uſque ad mer-
8 cedem meretricis revertentur.Su-
per hoc plangā,& ululabo: vadā
ſpoliatus,& nudus : faciam plan-
ctum velut draconum, & luctum
9 quaſi ſtruthionū. Quia deſperata
eſt plaga ejus, quia venit uſque
ad Judam, tetigit portam populi
10 mei uſque ad Jeruſalem. In Geth
nolite annuntiare, lachrymis ne
ploretis,in domo pulveris pulvere
11 vos conſpergite. Et tranſite vobis
habitatio pulchra, confuſa igno-
miniá : non eſt egreſſa quæ habi-
tat in exitu:planctum Domus vi-
cina accipiet ex vobis, quæ ſtetit
12 ſibimet. Quia infirmata eſt in bo-
num,quæ habitat in amaritudini-
bus: quia deſcendit malum à Do-
13 mino in portam Jeruſalem. Tu-
multus quadrigæ ſtuporis habi-
tanti Lachis : principium pec-
cati eſt filiæ Sion, quia in te in-
14 venta ſunt ſcelera Iſrael. Pro-
pterea dabit emiſſarios ſuper hæ-
reditatem Geth : domus menda-
cii in deceptionem regibus Iſra-
15 el, Adhuc hæredem adducam tibi
quæ habitas in Mareſa : uſque ad
16 Odollam veniet gloria Iſrael. De-
calvare, & tondere ſuper filios
deliciarum tuarum : dilata calvi-
tium tuum ſicut aquila : quoniam
captivi ducti ſunt ex te.

CAP. II.

1 VÆ qui cogitatis inutile, &
operamini malum in cubilibus
veſtris : in luce matutina faciunt
illud, quoniam contra Deum eſt
2 manus eorum. Et concupierunt
agros, & violenter tulerunt, &
rapuerunt domos : & calumnia-
bantur virum, & domum ejus ;
virum, & hæreditatem ejus.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Καὶ σαλευθήσονται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐ-
τοῦ, καὶ αἱ κοιλάδες τακήσονται ὡς κη-
ρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς, καὶ ὡς ὕδωρ κατα-
5 φερόμενον ἐν καταβάσει. (δ) Δι' ἀσέβειαν Ἰα-
κὼβ πάντα ταῦτα, καὶ (ε) δι' ἁμαρτίαν οἴκου
Ἰσραήλ. τίς ἡ ἀσέβεια (ζ) τοῦ Ἰακὼβ; οὐχ
ἡ Σαμάρεια; καὶ τίς ἡ ἁμαρτία οἴκου Ἰούδα;
6 οὐχὶ Ἱερουσαλήμ; Καὶ θήσομαι Σαμάρειαν
(η) εἰς ὀπωροφυλάκιον ἀγροῦ, καὶ εἰς φυτείαν
ἀμπελῶνος, καὶ κατασπάσω εἰς χάος τοὺς λί-
θους αὐτῆς, καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω.
7 Καὶ πάντα τὰ γλυπτὰ αὐτῆς κατακόψουσι,
καὶ πάντα τὰ μισθώματα αὐτῆς ἐμπρήσουσιν
ἐν πυρὶ, καὶ πάντα τὰ εἴδωλα αὐτῆς θήσομαι
εἰς ἀφανισμόν· διότι ἐκ μισθωμάτων πορ-
νείας συνήγαγε, καὶ ἐκ μισθωμάτων πορνείας
8 συνέστρεψεν. Ἕνεκεν τούτου κόψεται, καὶ θρη-
νήσει, πορεύσεται ἀνυπόδετος, καὶ γυμνὴ (θ)
ποιήσεται κοπετὸν ὡς δρακόντων, καὶ πένθος
9 ὡς θυγατέρων σειρήνων. Ὅτι κατεκράτησεν
ἡ πληγὴ αὐτῆς, διότι ἦλθεν ἕως Ἰούδα, καὶ ἥ-
ψατο ἕως πύλης λαοῦ μου, ἕως Ἱερουσαλήμ.
10 Οἱ ἐν Γὲθ μὴ μεγαλύνεσθε, (ι) καὶ οἱ Ἐνα-
κεὶμ μὴ ἀνοικοδομεῖτε ἐξ οἴκου κατὰ (κ) γέ-
λωτα, γῆν καταπάσασθε καταγέλωτα ὑμῶν,
11 Κατοικοῦσα καλῶς τὰς πόλεις αὐτῆς, οὐκ ἐξ-
ῆλθε κατοικοῦσα Σενναὰρ, κόψασθε οἶκον ἐ-
χόμενον αὐτῆς, λήψεται ἐξ ὑμῶν πληγὴν ὀ-
12 δύνης. Τίς ἤρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικούσῃ ὀ-
δύνας; ὅτι κατέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἐπὶ πύ-
13 λας Ἱερουσαλὴμ, ψόφος ἁρμάτων καὶ ἱππευ-
όντων. κατοικοῦσα Λαχεὶς, ἀρχηγὸς ἁμαρτίας
(λ) αὕτη ἐστὶ τῇ θυγατρὶ Σιὼν, ὅτι ἐν σοὶ
14 εὑρέθησαν (μ) ἀσέβειαι τοῦ Ἰσραήλ. Διατοῦτο
(ν) δώσει ἐξαποστελλομένους ἕως κληρονομίας
Γὲθ, οἴκους ματαίους, εἰς (ξ) κενὸν ἐγένοντο
15 τοῖς βασιλεῦσιν (ο) τοῦ Ἰσραήλ, Ἕως τοὺς
κληρονόμους ἀγάγωσι, κατοικοῦσα Λαχείς·
κληρονομία ἕως Ὀδολλὰμ ἥξει, ἡ δόξα τῆς
16 θυγατρὸς Ἰσραήλ. Ξύρησαι, καὶ κεῖραι ἐπὶ
τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου, ἐμπλάτυνον τὴν χη-
ρείαν σου ὡς ἀετὸς, ὅτι ᾐχμαλωτεύθησαν ἀπὸ
σοῦ.

MS. A. (δ) Διὰ (ε) διὰ (ζ) οἴκου Ἰακὼβ; οὐχὶ Σαμάρεια; (η) ὡς (θ)
ποιήσατε (ι) οἱ Ἐνακεὶμ (κ) γέλωτα ὑμῶν, καταπάσασθαι (λ) αὐτῆ (μ) αἱ
ἀσέβειαι (ν) δώσεις (ξ) κενὰ ἐγένετο (ο) Ἰσραήλ,

Et commovebuntur montes ſub-
ter eum: & valles tabeſcent, ſic-
ut cera à facie ignis, & ſicut a-
qua profluens in deſcenſu. Pro-
pter impietatē Jacob omnia hæc,
& propter peccatum domûs Iſ-
rael. Quæ eſt impietas (d) Ja-
cob ? nonne Samaria ? Et quod
eſt peccatum domûs Juda? nōn-
ne Hieruſalem ? Et ponam Sama-
riam in pomorum cuſtodiam in
agro, & in plantationem vineæ,
& detraham in voraginem lapi-
des ejus,& fundamenta ejus re-
velabo. Et cuncta ſculptilia ejus
concident, & omnes mercedes e-
jus comburent in igni: & cun-
cta idola ejus ponam in perditio-
nem. Quia ex mercedibus forni-
cationis congregavit,& ex mer-
cedibus fornicationis (e) conver-
tit. Propter hoc planget, & la-
mentabitur, ibit diſcalceata, &
nuda : faciet planctum quaſi dra-
conum,& luctum,quaſi filiarum
Sirenarum. Quia obtinuit plaga
ejus,quia venit uſque ad Judam,
& tetigit uſq; ad portam populi
mei uſque Hieruſalem. Qui in
Geth , nolite magnificari : &
(f) Enacim,nolite reædificare ex
domo (g) in deriſum: terrā aſper-
gite deriſum veſtrum: Quæ ha-
bitas benè civitates ejus: non eſt
egreſſa (h) habitatrix Sennaar.
Plangite domum juxta eam : ac-
cipiet ex vobis plagam doloris.
Quis cœpit in bona (i) ei, quæ
habitat dolores ? Quia deſcen-
derunt mala à Domino ſuper
portas Hieruſalem, Sonitus cur-
ruum,& equitum: Quæ habitas
Lachis, princeps peccati hæc eſt
filiæ Sion:quia in te inventæ ſunt
impietates Iſrael. Ideò dabis
emiſſarios uſq; ad hæreditatem
Geth, domos vanas, in vanum
factæ ſunt regibus Iſrael: Donec
hæredes (k) adducā: quæ habitas
Lachis:hæreditas uſque Odollam
veniet : Gloria filiæ (l) Iſrael,
Decalvare, & detonde ſuper
filios delicatos tuos : Dilata (m)
tonſuram tuam, ſicut aquila : quoniam captivi ducti ſunt ex te.

ΚΕΦ. β'.

1 ΕΓένοντο λογιζόμενοι κόπους, καὶ ἐργαζό-
μενοι κακὰ ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν, καὶ ἅμα τῇ ἡ-
μέρᾳ συνετέλουν αὐτὰ, διότι οὐκ ἦραν πρὸς τὸν
2 θεὸν (α) χεῖρας αὐτῶν. Καὶ ἐπεθύμουν ἀγροὺς, καὶ
διήρπαζον ὀρφανοὺς, καὶ οἴκους κατεδυνάστευ-
ον, καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ,
(˙) καὶ ἄνδρα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

MS. A. (α) τὰς χεῖρας (˙) ἄνδρα

CAP. II.

1 FActi ſunt cogitantes labores,
& operantes mala in cubilibus
ſuis : & ſimul cum die conſum-
mabant ea. Quia non levaverunt
2 ad Deum manus ſuas: Et deſide-
rabant agros, & diripiebant pu-
pillos,& domos opprimebant,&
rapiebant virū, & domum ejus,
& virum, & hæreditatem ejus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ויתמסון טוריא תחותוהי ומישריא יתבזעון כשעותא מן קדם נורא כמיא דאשידין
5 במורדין : בחובי בית יעקב כל דא ובחטאי דבית ישראל היכא חבו דבית יעקב הלא
6 בשמרון והיכא חטו דבית יהודה הלא בירושלם : ואשוי שמרון ליגרי חקלין בית
7 צדות מצבת כרם וארמי לחילתא אבנהא ואושהא אגלי : וכל צלמנהא יתרקון וכל
טעותהא יתוקדון בנורא וכל בתי דחלתהא אשוי לצדו ארי מאגר זניתא אתכנשו
8 לבית פלחי טעותא יתמסרון : על דא אספדון ויללון יהכון בשלליא ערטלאין
9 יעבדון מספדא כירורין ואבלא כבנת נעמין : ארי ממרעא מחתהא ארי מטת עד
10 דבית יהודה קריבת למעל בתרעי עמי עד ירושלם : בגת לא תחוון מבכא לא תבכון
11 דיתבין בבתיא בעפרא יתפלשון בקטמא חפו רישיהון : עברו לכון דיתבין בשפיר
גלן עריא ערטלאין בהתין לא יפקון משזבין יתבי צאנן עבידו לכון מספד במרד על
קטילי גבריכון בירת צולאי בתי חמדתכון דהויתון אנסין ומקרבין דין לסטר דין בכן
12 יתנסיב מנכון שפר ארעכון : ארי דהות יתבא על שפר ארעא ומסברא לטב ומסברא
למתב לאוריתא מה תעבדון ארי נחתת בישתא מן קדם יי למעל בתרעי ירושלם :
13 טקיסו רתיכיא רמו על רכשא דיתבין בלכיש ריש חובין היא לכנשתא דציון ארי ביך
14 אשתכחו מרודי ישראל : בכן תשדרין קורבנין למחסיני גת בתי אכזיב יתמסרון
15 לעממיא בחובין די פלחו בהון לטעותא מלכי ישראל : עוד מחסנין איתי עליכון
16 דיתבין במרשה עד עדלם יסקון ויעלון בתחום ארעא דישראל : תלושי ורמא על בני
תפנוקיך הא כנשרא דנתרו נגפוהי כן אסגי מרט ברישך על בניך ארי גלו מניך :

ב

1 וי די מחשבין למינס למעבד דביש על ערסתיהון מקדמין בצפרא ועבדין ארי אית
2 חילא בידיהון : וחמדין חקלין וגזלין ובתיא ואנסין ועשקין גבר וביתיה גבר
ואחסנתיה :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Propterea liqueſient montes ſubtus eum, atque valles ſcindentur velut cera 4
ab aſpectu ignis, ut aquæ quæ per declive funduntur. Propter ſcelera familiæ 5
Jahacob [eveniet] iſtud, atq; ob dom᷒ Iſraeliticæ peccatū : ubinam ſcel᷒ com-
miſerunt [exorti] domus Jacob, an non in Samaria ? & quo loco peccave-
runt [prognati] dom᷒ Juda, nonne in Jeruſalem? Proindè ponam Samariam in 6
acervos agrorū, domū deſolatā in plantationes vineæ, & projiciam in vallem
lapides ej᷒, inſup & fundamenta ipſius detegam. Adeò ut omnia ej᷒ ſimula- 7
chra concidantur, & omnia ej᷒ idola igni ſuccendantur: domúmq; quamlibet
deorū eorū ponā in vaſtitatem, quandoquidem mercede meretricis cùm ſint
congregata, in domū colentiū idola tradentur. Ob id plangent et ululabunt, 8
ibunt nudi inter ſpoliatores, planctū edent more draconū, & luctū velut filiæ
ſtruthionum. Gravis enim eſt plaga ej᷒, quoniā pervenit uſq; ad domū Juda, 9
acceſſit ingreſſura portas populi mei uſq; Jeruſalē. In Gath ne annuntietis, 10
planctu nolite plorare qui habitatis in domib᷒ pulverulentis, cinere conſper-
gant ſe, operiant capita ſua. Tranſite vobis qui habitatis in pulchritudine diſ- 11
coopertis verendis nudi & pudefacti : non exierunt ſalvi habitatores Saa-
nan: planctum vobis edite cum pervicacia ob interfectos fortiū veſtrorū in
domo profunda, propter domos deſiderabiles veſtras quas violenter abſtuli-
ſtis hanc ad iſtā adjungentes : ideò elegantia terræ veſtræ tolletur à vobis.
Nam illa quæ habitabat in amœnitate terræ, & expectabat bona, et ad Legem 12
converti ſperavit: quid facietis? deſcendit enim à facie Dñi malū, ut ingredia-
tur portas Jeruſalem. Aptate quadrigas, projicite vos ſuper veredos, qui ha- 13
bitatis in Lachis. Initium ſcelerum fuit ipſæ cœtui Sion, in te námq; depre-
henſi ſunt prævaricatores Iſrael. Proptereà mittes munera hæredibus Geth : 14
dom᷒ Achzib tradentur populis propter peccata quib᷒ venerati ſunt idola re-
ges Iſrael. Adhæc adducā hæredes in vos qui habitatis in Mareſſa, uſque ad 15
Odolam aſcendent, atq; terminum terræ Iſraeliticæ ingredientur. Evelle tibi 16
capillos, & projice ſuper filios delicioſos tuos, ſicut aquila cujus alæ dela-
pſæ ſunt : ſic adauge tuum calvitium in capite tuo cauſa filiorum tuorum,
ſiquidem à te tranſmigraverunt.

CAP. II.

1 VÆ cogitantibus ad rapinam ut perpetrent quod facinoroſum eſt in cubi-
libus ſuis: manè conſurgentes patrant illud ; in manu enim eorum adeſt pote- 2
ſtas. Qui concupiſcunt agros quos rapiunt, & domos quas per vim auſe-
runt, diripiuntq; virum & domum ejus, virum inſuper & hæreditatem ejus.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܘܢܬܬܫܝܘܢ ܛܘܪܐ ܬܚܘܬܘܗܝ ܘܒܩܥܬܐ ܢܬܦܠܓܢ ܐܝܟ ܫܥܘܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܢܘܪܐ ܘܐܝܟ ܡܝܐ ܕܡܬܢܓܕܝܢ ܒܡܚܕܘܪܐ܀
5 ܡܛܠ ܥܘܠܗ ܕܝܥܩܘܒ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܘܡܛܠ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܢܘ ܥܘܠܗ ܕܝܥܩܘܒ ܐܠܐ ܫܡܪܝܢ. ܘܡܢܘ ܚܛܗܗ ܕܝܗܘܕܐ ܐܠܐ ܐܘܪܫܠܡ܀
6 ܘܐܥܒܕܝܗ ܠܫܡܪܝܢ ܐܝܟ ܚܩܠܐ ܕܕܒܪܐ ܘܐܝܟ ܢܨܒܬܐ ܕܟܪܡܐ. ܘܐܓܪܦ ܟܐܦܝܗ ܠܓܠܐ ܘܐܓܠܐ ܫܬܐܤܝܗ܀
7 ܘܟܠܗܘܢ ܦܬܟܪܝܗ ܢܬܕܩܕܩܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܓܪܝܗ ܢܘܩܕܘܢ ܒܢܘܪܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܨܠܡܝܗ ܐܣܝܡ ܠܚܒܠܐ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܓܪܐ ܕܙܢܝܬܐ ܟܢܫܬ. ܘܠܐܓܪܐ ܕܙܢܝܬܐ ܢܗܦܟܘܢ܀
8 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܩܘܕ ܘܐܝܠܠ. ܘܐܗܠܟ ܚܦܝܐ ܘܥܪܛܠܝܐ. ܘܐܥܒܕ ܡܪܩܕܐ ܐܝܟ ܬܢܝܢܐ. ܘܐܒܠܐ ܐܝܟ ܒܢܬ ܝܥܢܐ܀
9 ܡܛܠ ܕܟܪܝܐ ܡܚܘܬܗ. ܘܡܛܬ ܥܕܡܐ ܠܝܗܘܕܐ. ܘܩܪܒܬ ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܥܡܝ ܥܕܡܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܀
10 ܒܓܬ ܠܐ ܬܚܕܘܢ ܘܒܟܐ ܠܐ ܬܒܟܘܢ. ܒܒܬܐ ܕܥܦܪܐ ܒܥܦܪܐ ܐܬܦܠܦܠܘ܀
11 ܥܒܕܝ ܠܟܝ ܥܡܘܪܬܐ ܕܫܦܝܪ. ܥܪܛܠܝܐ ܢܦܩܬ. ܘܠܐ ܒܗܬܬ ܥܡܘܪܬܐ ܕܨܥܢܢ. ܐܒܠܐ ܕܒܝܬ ܐܝܨܠ ܢܣܒ ܡܢܟܘܢ ܡܚܘܬܗ܀
12 ܡܛܠ ܕܐܬܡܚܠܬ ܠܛܒܬܐ ܥܡܘܪܬܐ ܘܡܪܕܬ. ܡܛܠ ܕܢܚܬܬ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܠܬܪܥܐ ܕܐܘܪܫܠܡ܀
13 ܐܣܪܘ ܪܟܒܐ ܠܣܘܣܘܬܐ ܥܡܘܪܬܐ ܕܠܟܝܫ. ܪܫܐ ܗܝ ܕܚܛܗܐ ܠܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܟܝ ܐܫܬܟܚܘ ܚܛܗܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ܀
14 ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܫܕܪܝܢ ܫܠܝܚܐ ܥܠ ܝܪܬܘܬܐ ܕܓܬ. ܒܬܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ ܗܘܘ ܠܣܪܝܩܘܬܐ ܠܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܀
15 ܬܘܒ ܐܝܬܐ ܠܟܝ ܝܪܬܐ ܥܡܘܪܬܐ ܕܡܪܫܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ ܢܐܬܐ ܫܘܒܚܗ ܕܐܝܣܪܝܠ܀
16 ܩܪܚܝ ܘܓܙܝ ܥܠ ܒܢܝܟܝ ܦܢܝܩܐ. ܐܪܘܚܝ ܩܪܚܘܬܟܝ ܐܝܟ ܢܫܪܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܒܝܘ ܡܢܟܝ܀

ܫܠܡ * ܐ̄ * ܩ̄

1 ܘܝ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܥܘܠܐ ܘܥܒܕܝܢ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܡܫܟܒܝܗܘܢ. ܘܡܩܕܡܝܢ ܒܨܦܪܐ ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ. ܘܡܪܝܡܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܠܐܠܗܐ܀
2 ܘܪܓܝܢ ܚܩܠܐ ܘܒܬܐ ܘܒܙܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܡܥܠܒܝܢ ܠܓܒܪܐ ܘܠܒܝܬܗ. ܠܓܒܪܐ ܘܠܝܪܬܘܬܗ܀

Colliquescent sub illo montes, & valles sese discindent perinde ac cera à conspectu ignis, et sicut aquæ sese profundentes in locum declivem. 4
Hæc omnia propter scelus Jacobi, & propter peccata domûs Israelis. Quodnam est scelus Jacobi, nisi Samaritæ? & quod est peccatum Judæ, nisi Jerusalem? 5
Ideò redigam Samariam in arvum ruris & plantarium vineæ, congeram lapides ejus in acervum, & retegam fundamenta ipsius: 6
Omnia sculptilia ejus minutissimè frangentur, omnia numina ejus igne comburentur, omniáque simulacra ipsius redigam in corruptionem: quoniam ex mercede meretricis congesta sunt, ideò in mercedem meretricis redibunt. 7
Propter hæc luge & ulula, nudipes ac nuda incede, & planctum ede veluti canis sylvestris, & luctum veluti filiæ canis sylvestris: 8
Quòd dolorifica sit plaga ejus, & pervenerit ad Judam usque, & appropinquaverit usque ad portam populi mei, Jerosolymam usque. 9
De Gath ne lætemini, neque flendo fleatis: in domibus Ophræ volutate vos in pulvere. 10
Fac tibi ipsi O habitatrix quod bonum est: nuda egressa est nec erubuit habitatrix Soanis: luctus Beth-usel accipiet à vobis plagam suam. 11
Quoniam infirmata est ad bonum *agendum* habitatrix, & rebellavit: siquidem malum ejus à conspectu Domini descendit. 12
Ad portas Jerosolymæ habenas aptavit curribus equorum. Habitatrix Lachis origo peccati est filiæ Sionis, quoniam in te reperta sunt peccata Israelis. 13
Proptereà missam facies hæreditatem Gath: domus vanitatis fuerunt vanitati regibus Israelis. 14
Adhuc adducam ad te hæredem habitatrix Mirsæ: in seculum usque extollet gloriam Israelis. 15
Depila teipsam, téque tonde propter filios tuos delicatos: auge pilorum avulsionem sicut aquilæ, quia captivi abducti sunt ex te. 16

CAP. II.

Væ iis qui machinantur dolum & astruunt malum super cubili suo, deinde manè antevertentes exequuntur quod machinati sunt: attollunt manus suas ad Deum, 1
Et concupiscunt agros & domos, & per vim rapiunt eas; opprimentes virum propter possessionem & hæreditatem ipsius. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وترعرع الجبال من تحته * وتذوب الاودية مثل الشمع من وجه النار * ومثل الماء النازل في
5 الانحدار * من اجل نفاق يعقوب هذا كلها * ولاجل خطيه بيت اسرائيل * ما هو نفاق يعقوب *
6 اليس سامرين * وما هي خطيه بيت يهودا * اليس اورشليم * واصنع سامرين عريشه حقل وغرسه
7 كرم * واطرح حجارتها للفضاء * واكشف اساساتها * ويقطعون كل منحوتاتها * ويحرقون جميع
اجرها بالنار * وجميع اوثانها اصنعهم للهلاك * من اجل انها جمعت من اجر الزانيه * ومن اجر
8 الزانيه انكسفت * من اجل هذا تعدد وتنوح * تسير حافيه وعريانه * تصنع مناحه مثل التنانين *
9 وحزنا مثل بنات اوي * لان ضربها تشدد * من اجل انها اتت الى يهودا * ولمست حتى باب
10 شعبي الى اورشليم * ايها الذين في جات لا تعظموا * والذين في اكيم لا تبنوا من بيت
11 الضحك * احثوا الارض لضحككم * الساكنه مدنها حسنا * لم تخرج الساكنه العراق لتندب
12 بيتا بجانبها * تاخذ ضربه الوجع منكم * من ابتداء بالصالحات لساكنه الاوجاع * لان الشرور
13 نزلت من قبل الرب على باب اورشليم * قعقعت المركبات والفرسان * ساكنه لخيس راس
14 خطيتها هي لابنه صهيون * لانه فيك وجدت ذنوب اسرائيل * لاجل هذا تعطي المرسولين الى
15 ميراث جات * البيوت القويه صارت فرغا للملوك اسرائيل * حتى يجلبوا ورثه * ساكنه لخيس
16 الميرث الي ادلام ياتي مجد ابنه اسرائيل * احلقي وجزي على اولادك المرفهه * اوسعي نتفك
مثل النسر * لانهم سبوا منك * الفصل الثاني *
1 * صارت مفكرين الاتعاب وفاعلي الشرور في مراقدهم * ويكملوها في النهار معا * من اجل
2 انهم لم يرفعوا الى الله ايديهم * واشتهوا الحقول * واختطفوا الايتام * وتسلطوا على البيوت *
واختطفوا الرجل وبيته * الرجل وميراثه *

Et contremiscent sub eo montes, & liquescent valles quasi cera à facie ignis, & sicut aqua in declivium defluens. 4
Propter impietatem Jacobi hæc omnia, & propter peccatum domûs Israelis. Quænam est impietas Jacobi? nonne Samaria? Et quodnam peccatum domûs Judæ? nonne Jerusalem? 5
Et ponam Samariam in pergulam agrestem & plantationem vineæ, projiciamque lapides ejus in apertum campum, et retegam fundamenta ipsius: 6
Et concident omnia sculptilia ejus omnesque mercedes ejus igne comburent, & cuncta ipsius idola excidio exponam. Quia collegit hæc ex mercedibus fornicariæ, ob mercedes quoque fornicariæ subvertetur. 7
Hac de causa suspirabit ac lugebit, nudipes incedet ac nuda, luctum faciet more draconum, et mœstitiam more canum sylvestrium. 8
Atrox enim erit plaga ejus, quia venit ad Judam usque, & pertigit usque ad portas populi mei, ad Jerusalem. 9
O qui estis in Gath, ne superbiatis; & qui estis in Achim, nullam domum ædificetis ad ridendum, terram effodite risui vestro. 10
Quæ commodè habitat urbes suas, non est egressa quæ habitat in Arac ad plangendam domum sibi adjacentem: plagam doloris accipiet à vobis. 11
Quis inchoabit beneficia erga habitatricem dolorum? nam mala descenderunt à Domino super portam Jerosolymarum, 12
Stridorem ediderunt currus & equites. Origo peccati habitatricis Lachis tribuenda est filiæ Sionis. Quoniam in te inventæ sunt culpæ Israelis; 13
Ideo dabis legatos ad hæreditatem Geth (domus potentes factæ sunt vacuæ, regibus Israelis) ut adducant hæredes. 14
O habitatrix Lachis quæ es hæreditas, ad Odollam veniet gloria filiæ Israelis. 15
Rade & tonde te propter filios tuos delicatè enutritos: dilata plumarum tuarum avulsionem sicut aquilæ, quia captivi ducti sunt ex te. 16

CAP. II.

Facti sunt excogitatores laborum & authores malorum in cubilibus suis, eaque simul perficiunt in die. 1
Quia non extulerunt ad Deum manus suas, Sed concupierunt agros, diripuerunt pupillos, domosque oppresserunt; virum ac domum ejus, virum ac hæreditatem ejus rapuerunt. 2

מיכה: ג

hanc fam liam super *cogitans* ego Ecce : Dominus dixit sic Idcirco
3 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי חֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת
ambulabitis non & ,vestra colla *inde* removebitis non quo ,malum
רָעָה אֲשֶׁר לֹא־תָמִישׁוּ מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא תֵלְכוּ
vos super *tollet* , illa die In .*ipsum* malum tempus quoniā ,superbè
4 רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִשָּׂא עֲלֵיכֶם
,sumus vastati *Vastando* : dixit ,*lamenti* lamentū lamentabitur &,parabolam
מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נִהְיָה אָמַר שָׁדוֹד נְשַׁדֻּנוּ
restituendum ad mihi removit quomodo : mutavit mei populi partem
חֵלֶק עַמִּי יָמִיר אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב
funiculum projiciens tibi erit non Idcirco .dividit , nostros agros
5 שָׂדֵינוּ יְחַלֵּק׃ לָכֵן לֹא־יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ חֶבֶל
stillabunt non : stillabunt , stilletis Ne .Domini cœtu in , *sorte in*
6 בְּגוֹרָל בִּקְהַל יְהוָה׃ אַל־תַּטִּפוּ יַטִּיפוּן לֹא־יַטִּפוּ
.Jahacob domus dicta O .ignominias comprehendet non , istis
7 לָאֵלֶּה לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת׃ הֶאָמוּר בֵּית־יַעֲקֹב
?ejus *studia* hæc nónne ?Domini spiritus est abbreviatus nunquid
הֲקָצַר רוּחַ יְהוָה אִם־אֵלֶּה מַעֲלָלָיו
me* populus heri Et ? *eunte recto cum* benefacient mea verba Nónne
8 הֲלוֹא דְבָרַי יֵיטִיבוּ עִם הַיָּשָׁר הוֹלֵךְ׃ וְאֶתְמוּל עַמִּי
expoliabatis pallium , *vestem* adverso ex ; *insurrexit inimicum in*
לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם מִמּוּל שַׂלְמָה אֶדֶר תַּפְשִׁטוּן
mei populi Uxores .prælio *reversi* , confidenter transeuntibus à
9 מֵעֹבְרִים בֶּטַח שׁוּבֵי מִלְחָמָה׃ נְשֵׁי עַמִּי
tollebatis *ejus* parvulis *desuper* ,*ejus deliciarum* domo è faciebatis *expellere*
תְּגָרְשׁוּן מִבֵּית תַּעֲנֻגֶיהָ מֵעַל עֹלָלֶיהָ תִּקְחוּ
: requies hæc non quia ,ite & ,Surgite .seculum in *meum decorem*
10 הֲדָרִי לְעוֹלָם׃ קוּמוּ וּלְכוּ כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה
Si .*acri* corruptione & corrumpet immunda est *quod propter*
11 בַּעֲבוּר טָמְאָה תְּחַבֵּל וְחֶבֶל נִמְרָץ׃ לוּ־
tibi stillabo ,fuerit mentitus mendacium & ,*ventum perambulans* quispiam
אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וָשֶׁקֶר כִּזֵּב אַטִּף לְךָ
Congregando .isti populo *stillans* erit & : sechar *pro* & ,vino pro
12 לַיַּיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה מַטִּיף הָעָם הַזֶּה׃ אָסֹף
: Israel residuum congregabo congregando ,*te totum* Jahacob cōgregabo
אֶאֱסֹף יַעֲקֹב כֻּלָּךְ קַבֵּץ אֲקַבֵּץ שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל
,*sui ductus* medio in gregem tanquā ;Bosrah pecus veluti illū ponam pariter
יַחַד אֲשִׂימֶנּוּ כְּצֹאן בָּצְרָה כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדָּבְרוֹ
,effregerunt ;*eorum facies ad effractor* Ascendit .*homine* præ tumultuabunt
13 תְּהִימֶנָה מֵאָדָם׃ עָלָה הַפֹּרֵץ לִפְנֵיהֶם פָּרְצוּ
eorum rex transivit Et .eam per sunt egressi & , portam transierunt &
וַיַּעֲבֹרוּ שַׁעַר וַיֵּצְאוּ בוֹ וַיַּעֲבֹר מַלְכָּם
.eorum capite in Dominus & ,*eorum facies ad*
לִפְנֵיהֶם וַיהוָה בְּרֹאשָׁם׃

CAP. III. ג

: Israel domus *gubernatores* & ,Jahacob capita quæso Audite : dixi Et
1 וָאֹמַר שִׁמְעוּ־נָא רָאשֵׁי יַעֲקֹב וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל
: malum *diligentes* &,bonū *Odientes* ? judicium scire *vobis* Nónne
2 הֲלוֹא לָכֶם לָדַעַת אֶת־הַמִּשְׁפָּט׃ שֹׂנְאֵי טוֹב וְאֹהֲבֵי רָעָה
.eorum ossibus *desuper* eorū carnem & , eis *desuper* eorū pellem *rapientes*
גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם וּשְׁאֵרָם מֵעַל עַצְמוֹתָם׃
eis *desuper* eorum pellem & ,mei populi carnem comederunt qui Et
3 וַאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׁאֵר עַמִּי וְעוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם
lebete in sicut cōciderunt & :confregerunt eorum ossa & ,nudaverunt
הִפְשִׁיטוּ וְאֶת־עַצְמֹתֵיהֶם פִּצֵּחוּ וּפָרְשׂוּ כַּאֲשֶׁר בַּסִּיר
.*caldarii* medio in carnem sicut &
וּכְבָשָׂר בְּתוֹךְ קַלָּחַת׃

Versio VULG. LAT.

3 Idcircò hæc dicit Dominus; Ecce
ego cogito super familiam istam
malum: unde non auferetis colla
vestra, & non ambulabitis super-
bi, quoniam tempus pessimū est.
4 In die illa sumetur super vos pa-
rabola, & cantabitur canticū cū
suavitate, dicentium; Depopula-
tione vastati sumus: pars populi
mei commutata est : quomodò
recedet à me, cùm revertatur, qui
5 regiones nostras dividat? Pro-
pter hoc non erit tibi mittens fu-
niculum sortis in cœtu Domini.
6 Ne loquamini loquentes; Non
stillabit super istos, non compre-
7 hendet confusio. Dicit domus Ja-
cob; Numquid abbreviatus est
spiritus Dñi, aut tales sunt cogi-
tationes ejus? Nónne verba mea
bona sunt cum eo, qui rectè gra-
8 ditur? Et econtrariò populus me*
in adversariū consurrexit : desup
tunica pallium sustulistis: & eos,
qui transibant simpliciter, con-
9 vertistis in bellum. Mulieres po-
puli mei ejecistis de domo deli-
ciarum suarum: à parvulis earum
tulistis laudem meam in perpe-
10 tuum. Surgite, & ite, quia non
habetis hic requiem : propter
immunditiam ejus corrumpetur
11 putredine pessimâ. Utinam non
essem vir habens spiritū, & men-
dacium potiùs loquerer : stilla-
bo tibi in vinum, & in ebrieta-
tem : & erit super quem stillatur
12 populus iste. Congregatione con-
gregabo, Jacob, totum te : in unū
conducam reliquias Israel, pari-
ter ponam illum quasi gregem in
ovili, quasi pecus in medio cau-
larum, tumultuabuntur à multi-
13 tudine hominum. Ascendet enim
pandens iter ante eos : divident,
& transibunt portam, & ingredi-
entur per eam : & transibit rex
eorum coram eis, & Dominus in
capite eorum.

CAP. III.

1 ET dixi; Audite, principes Ja-
cob, & duces domûs Israel: Num-
quid non vestrum est scire judici-
2 um, Qui odio habetis bonum, &
diligitis malum : qui violenter
tollitis pelles eorum desuper eis,
& carnem eorum desuper ossibus
3 eorum? Qui comederunt carnem
populi mei, & pellem eorum de-
supèr excoriaverunt : & ossa eo-
rum confregerunt, & concide-
runt sicut in lebéte, & quasi car-
nem in medio ollæ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ λο-
γίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν ταύτην κακά, ἐξ ὧν
οὐ μὴ ἄρητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ
πορευθῆτε (β) ὀρθοὶ ἐξαίφνης, ὅτι καιρὸς
4 πονηρός ἐστιν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ληφθή-
σεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολή, καὶ θρηνηθήσεται
θρῆνος ἐν μέλει, λέγων, Ταλαιπωρίᾳ ἐτα-
λαιπωρήσαμεν· μερὶς λαοῦ μου κατεμετρήθη
ἐν σχοινίῳ, καὶ οὐκ ἦν ὁ (γ) κωλύων αὐτὸν τοῦ
ἀποστρέψαι. οἱ ἀγροὶ ὑμῶν (δ) διεμερίσθησαν.
5 Διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται σοι βάλλων σχοινίον ἐν
6 κλήρῳ. ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου Μὴ κλαίετε
δάκρυσι, μηδὲ δακρυέτωσαν ἐπὶ (ε) τούτοις·
7 οὐδὲ γὰρ ἀπώσεται ὀνείδη, Ὁ λέγων, Οἶκος
Ἰακὼβ παρώργισε πνεῦμα κυρίου. (ζ) εἰ ταῦ-
τα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐστιν; οὐχ οἱ λό-
γοι αὐτοῦ εἰσι καλοὶ μετ' αὐτοῦ; καὶ ὀρθοὶ πε-
8 πόρευνται; Καὶ ἔμπροσθεν ὁ λαός μου εἰς ἔ-
χθραν (η) ἀντέστη, κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτοῦ·
τὴν δορὰν αὐτοῦ ἐξέδειραν, τοῦ ἀφελέσθαι (θ)
9 ἐλπίδας, συντριμμὸν πολέμου. (ι) Ἡγού-
μενοι λαοῦ μου ἀπορριφήσονται ἐκ τῶν οἰκιῶν
τρυφῆς αὐτῶν, διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα
αὐτῶν ἐξώσθησαν. ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις.
10 Ἀνάστηθι καὶ πορεύου, ὅτι οὐκ ἔστι σοι αὕτη (*) ἀ-
νάπαυσις ἕνεκεν ἀκαθαρσίας. διεφθάρητε
11 φθορᾷ, κατεδιώχθητε (·) οὐδενὸς διώκοντος.
πνεῦμα ἔστησε ψεῦδος, ἐστάλαξέ σοι εἰς οἶ-
νον καὶ μέθυσμα. καὶ ἔσται, ἐκ τῆς σταγόνος τοῦ
12 λαοῦ τούτου Συναγόμενος συναχθήσεται Ἰα-
κὼβ σὺν πᾶσιν· ἐκδεχόμενος ἐκδέξομαι
τοὺς καταλοίπους τοῦ (κ) Ἰσραήλ, ἐπὶ τὸ αὐτὸ
θήσομαι τὴν ἀποστροφὴν (λ) αὐτοῦ· ὡς πρόβατα
ἐν θλίψει, ὡς ποίμνιον ἐν μέσῳ κοίτης αὐ-
13 τῶν· ἐξαλοῦνται ἐξ ἀνθρώπων Διὰ τῆς διακο-
πῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν. διέκοψαν, (μ) καὶ
διῆλθον πύλην, καὶ ἐξῆλθον δι' αὐτῆς, καὶ ἐξ-
ῆλθεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ προσώπου αὐ-
τῶν, ὁ δὲ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν.

Propterea hæc dicit Dominus;
Ecce ego cogito super tribum istā
mala, de quibus non auferetis col-
la vestra: & non ambulabitis re-
cti subitò: quia tempus pessimum
est. In die illa sumetur super vos
parabola, & plangetur planctus 4
in cantico, dicendo; Miseriā mi-
seri facti sumus: pars populi mei
dimensa est in funiculo: & non
erat, qui prohiberet eum, ut aver-
teretur. Agri (a) vestri divisi
sunt: Propter hoc non erit tibi 5
mittens funiculum in hæreditate.
In ecclesia Domini (b) Nolite 6
flere lachrymis: neque plorent su-
per his. Non enim abjiciet oppro-
bria, Qui dicit; Domus Jacob 7
ad iram provocavit spiritum Do-
mini. Nunne hæ sunt adinventio-
nes ejus? nónne sermones ejus
boni sunt cum eo? & recti am-
bulaverunt? Et antea populus 8
meus (c) in inimicitia restitit con-
tra pacem suam. Pellem ejus ex-
coriaverunt, ut auferrent (d) spē,
contritionem belli. Duces populi 9
mei projicientur de domibus deli-
ciarum suarum: propter malas
adinventiones suas ejecti sunt.
Propinquate montibus æternis.
Surge, & ambula, quia non est 10
tibi hæc requies. Propter immun-
ditiam consumpti estis corruptio-
ne: Fugistis nemine persequente. 11
Spiritus statuit mendacium: stil-
lavit tibi in vinum, & ebrietatem.
Et erit, de stilla populi hujus Con- 12
gregandus congregabitur Jacob.
Cum omnibus suscipiens suscipi-
am reliquos de Israel in idipsum.
Ponam aversionē ejus, sicut oves
in tribulatione, quasi (e) gregem
in medio cubilis sui: exilient ex
hominibus (f) Per divisionem an- 13
te faciem eorum, diviserunt, &
transierunt portam, & egressi sunt
per eam: & exivit rex eorum an-
te faciem eorum: Dominus autem princeps erit eorum.

MS. A. (β)* ὄρθριοι (γ) κωλύσων (δ) διεμετρήθησαν. (ε) τούτῳ· οὐ γὰρ (ζ) εἰ ταῦτα (η) ἀντικατέστη, (θ) ἐλπίδα, (ι) Διὰ τοῦτο ἡγούμενοι (*) ἡ ἀνάπαυσις (·) οὐθενὸς (κ) λαοῦ τούτου, ἐπὶ τὸ αὐτὸ (λ) αὐτῶν· (μ) διῆλθον

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ἐρῶ, Ἀκούσατε δὴ ταῦτα αἱ ἀρχαὶ
οἴκου Ἰακὼβ, καὶ οἱ κατάλοιποι οἴκου Ἰσρα-
2 ἡλ· οὐχ ὑμῖν ἐστι τοῦ γνῶναι τὸ κρίμα; (α) Μι-
σοῦντες τὰ καλά, καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρά,
ἁρπάζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν,
3 καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀστέων αὐτῶν. Ὃν
τρόπον κατέφαγον τὰς σάρκας τοῦ λαοῦ μου, καὶ
τὰ δέρματα αὐτῶν (β) ἀπ' αὐτῶν ἐξέδειραν, καὶ
τὰ (γ) ὀστέα αὐτῶν (δ) συνέθλασαν, καὶ ἐμέλι-
σαν ὡς σάρκας εἰς λέβητα, καὶ ὡς κρέα εἰς
χύτραν,

CAP. III.

ET dicet; Audite nunc hæc, 1
(a) principia domūs Jacob, & re-
liqui dom⁹ Israel. Nonne vestrū
est cognoscere judicium? Qui 2
odio habetis bona, & quæritis
mala, diripientes pelles eorum ab
eis, & carnes eorū ab ossibus eo-
rum. Sicut devoraverunt carnes 3
populi mei, & pelles eorum ab eis
excoriaverunt, & ossa eorum
confregerunt, & conciderunt si-
cut carnes in lebete, & sicut car-
nem in olla;

MS. A. (α) Οἱ μισοῦντες (β) ἀπὸ τῶν ὀστέων αὐτῶν (γ) ὀστᾶ (δ) συνέκλασαν,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 בְּכֵן כִּדְנָן אֲמַר יְיָ הָא אֲנָא מְחַשֵּׁיב עַל דָּרָא הָדֵין בִּישָׁא דְּלָא תְעִדּוּן מִתַּמָּן צַוְּרֵיכוֹן וְלָא
4 תְהָכוּן בְּקוֹמָה זְקוּפָה אֲרֵי עִדָּן בִּישׁ הוּא׃ בְּעִדָּנָא הַהִיא יִטּוֹל עֲלֵיכוֹן מְתַל וְאִלְיָא
וּבְעָנִיתֵיהּ יֵימַר אִתְבְּזָזָא אִתְבְּזֵזְנָא מַחוּלַקְהוֹן דְּעַמִּי מַעְדָן לְהוֹן מֵאַחְסַנְתְּהוֹן טָרְדִין
5 6 לְהוֹן תָּאֲבִין חֻלָקְתְהוֹן מִפַּלְגִין׃ בְּכֵן לָא יְהֵי לָךְ מָתַח חוּט מְשַׁח בְּעַדְבָא בִּקְהָלָא דַייָ׃
7 לָא תִתְנַבּוּן נְבוּאָה לָא תַלְפוּן לְעַמָּא הָדֵין אֲרֵי לָא מְקַבְּלִין אִתְכְּנָעוּ׃ הֲכָדֵין כָּשַׁר
דְּאָמְרִין דְּבֵית יַעֲקֹב הִתְקְצַר מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ אִם אִלֵּין עוּבָדוֹהִי הֲלָא כָל פִּתְגָמַי
8 תְקִינִין דַאֲמָרִית לְאַיְתָאָה אַיְתִיתִי עַל כָּל דִּמְהַלְּכִין בִּקְשׁוֹט׃ מִקְבֵיל חוֹבֵיהוֹן עַמִּי
לְבַעֲלֵי דְבָבָא מְסִירִין מִקְּבִלְהוֹן עַמְמַיָּא קָיְמִין מַחְסְנִין יָתְהוֹן מָמוֹן יְקָרְהוֹן
9 מִנְּהוֹן נָסְבִין עָדָן בְּאַרְעֲהוֹן לְרוֹחְצָן תָּיְבִין בְּהוֹן כִּתְבִירֵי קְרָבָא׃ כְּנִישַׁת
עַמִּי תְתָרְכוּן מִבֵּית חֶדְוָתְהוֹן מִנְּהוֹן בְּנֵיהוֹן דְּבָרִין גְּלָא יְקָרְהוֹן דַּהֲווֹ אָמְרִין
10 קַיָּם לְעָלְמִין׃ קוּמוּ וּגְלוֹ אֲרֵי לָא דָא אַרְעָא בֵּית נְיָחָא לְרַשִּׁיעַיָּא בְּדִיל טַמְאוּתַהּ
11 אִנּוּן מְחַבְּלִין בְּדִיל לְסָאֲבוּתַהּ אַתּוּן מִסְתַּיְעִין עֲלַהּ׃ עַל דִּטְעוֹ בָּתַר נְבִיֵּי שִׁקְרָא
דְּמִתְנַבַּן לְהוֹן רוּחַ דִּי שְׁקַר וּמַלְפִין לְהוֹן לַחֲמַר וּלְרַוְיוּ וִיהֵי כְּמָא דְּאַלִּיפוּ לְמִטְעֵי בָּתַר
12 נְבִיֵּי שִׁקְרָא כֵּן יִגְלוֹן לְאַרְעָא שִׁקְרָא עִם דָּרָא הָדֵין׃ בְּסוֹפָא כַּנָּשָׁא אֲכַנֵּשְׁכוֹן דְּבֵית
יַעֲקֹב כֻּלְּכוֹן קָרְבָא אֲקָרֵיב גָּלוּתְכוֹן שְׁאָרָא דְיִשְׂרָאֵל כַּחֲדָא אֲשַׁוֵּינוּן כְּעָנָא בְּגוֹ חוּטְרָא
13 כְּעֶדְרָא בְּגוֹ דִירָא תְּהוֹן מִסְּגֵי אֱנָשָׁא׃ יִסְקוּן מְשֵׁזְבִין כְּבַקַּדְמֵיתָא וְיִסַּק מַלְכָּא מְדַבַּר
בְּרֵישֵׁיהוֹן וְיִתְבַּר בַּעֲלֵי דְבָבָא דִּמְעִיק לְהוֹן וְיִכְבּוֹשׁ כְּרַכִּין תַּקִּיפִין קִרְוֵי עַמְמַיָּא יַחְסְנוּנוּן
וִיהֵי מַלְכְּהוֹן מְדַבַּר בְּרֵישֵׁיהוֹן וּמֵימְרָא דַייָ בְּסַעְדְּהוֹן׃

ג

1 2 וַאֲמָרִית שְׁמַעוּ כְעַן רֵישֵׁי יַעֲקֹב וְשִׁלְטוֹנֵי דְּבֵית יִשְׂרָאֵל הֲלָא לְכוֹן לְמִדַּע יָת דִּינָא׃ סָנַן
3 לְאַטָּבָא וְרָחֲמִין לְאַבְאָשָׁא אָנְסִין נִכְסֵי עַמָּא מִנְּהוֹן וּמָמוֹן יְקָרְהוֹן מִנְּהוֹן נָסְבִין׃ וְדִי
בְּזוֹ נִכְסֵי עַמִּי וּמָמוֹן יְקָרְהוֹן מִנְּהוֹן נָסְבִין וְיָת שְׁאָרְהוֹן מְגַמְּרִין תָּיְבִין וּמְפַלְּגִין יָתְהוֹן
כְּמָא דִּמְפַלְּגִין אֵבְרַיָּא לְגוֹ דוּדָא וְחוּלְקַיָּא לְגוֹ קִדְרָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Idcircò hæc dicit Dominus: Ecce ego molior contra *istam generationem* per- 3
niciem; unde minimè auferetis colla vestra, nec erecti ambulabitis, quando-
quidem tempus adversum est. Per id temp⁹ assumet de vobis parabolam atq; 4
lamentationem [*quispiam*,] & dicet in afflictione sua, Penit⁹ direpti sumus, &
partes populi mei auferuntur ab eis, ab hæreditatibus suis detruduntur; re-
versi partes eorum dividunt. Propterea non erit tibi tendens funiculum men- 5
suræ in sortem in Ecclesia Dñi. Ne prophetetis prophetiā neq; doceatis po- 6
pulum istū, nam non admittunt confusionem. Nunquid rectum istud est, di- 7
cit domus Jacob? nunquid abbreviatum est verbum à facie Dñi? an illa sunt
ejus opera? nonneomnia verba mea recta erant? quæ me adducturum dixe-
ram, adduxi equidem omnibus in veritate ambulantibus. Propter peccata 8
populi mei inimico traditi sunt, è regione eorum populi stantes possident
eos, pecuniam eorum pretiosam ab eis tollunt: transeuntes per terrā eorum
confidenter, convertuntur in eos velut bello confractos. Cœtum populi 9
mei ejecistis de domo eorum deliciosa, ab ipsis filios eorum tollentes: tran-
slata est gloria eorum quam dixerant in æternum permansuram. Surgite & 10
migrate; siquidem non hæc est terra domus requiei impiis: ut eam *polluant*,
perditè *agunt*; ut eam efficiatis immundam, contra eam consociamini. Pro 11
eo quòd aberrarunt post pseudoprophetas, qui eis spiritu mendaci pro-
phetabant, quique illos vino & ebrietati assuefaciebant, erit profectò sicuti
didicere post pseudoprophetas ab errare, sic exulabit in terram mendaciorum
populus istius generationis. In fine planè congregabo vos qui de domo Ja- 12
hacob universos; captivitatem vestram reliquias Israelis unà applicando co-
pulabo : ponam eos ovium instar in medio ovilis, qui gregis more media in
caula tumultum edent præ hominū frequentia. Ascendent salvati sicut in prin- 13
cipio, & ascendet rex ductor à fronte eorū, qui conteret inimicum opprimen-
tem eos, atq; expugnabit arces munitas, urbes gentiū possidebunt: rexq; eorū
ducet à fronte eorum, verbo Domini auxilium eis tribuente.

CAP. III.

DIxi autem: Audite nunc principes Jahacob & præfecti domu⁹ Israel: Non- 1
ne vestra referebat judicium cognoscere? Odientes benefacere, malefacere 2
verò diligentes, violenter populi facultates ab eo rapientes, pecuniamq; eorū
pretiosam ab ipsis tollentes. Et qui diripuerunt substantiam populi mei, & 3
pecuniam eorum pretiosam tollunt, reliquiasq; eorū consumunt, conversi di-
vidunt eos quemadmodum qui concidunt membra in frusta in medio lebetis
& particulas in ollæ medio.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Propter hæc sic dicit Dominus Deus; Ecce 3
malum cogitabo contra generationem istam,
ita ut non elevetis ex eo collum vestrum, ne-
que rectâ staturâ incedatis; quia tempus ca-
lamitosum erit. Eo die proferet de vobis 4
proverbium, & cum cantu lamentum edet, ac
dicet; Prædo nos diripiet, & portionem po-
puli mei mensorio fune dividet, nec erit qui
agros nostros mensorio fune restituat. Ic- 5
circo non erit tibi qui funiculo metiatur, &
sortibus dividat. In cœtu Domini ne fun- 6
datis lachrymas, nêve lachrymemini propter
ista; Ne assequatur vos opprobrium quod 7
dictum est de domo Jacobi, quæ ad iram con-
citavit spiritum Domini hujusmodi facinori-
bus suis. Ecce verba mea profutura sunt re-
ctis qui profecerunt & perfectos se reddide-
runt. Populus meus tanquam fur resistebat 8
paci suæ: pellem ejus deglubitis, ut amovea-
tis spem ejus, & redintegretis bellum. Mu- 9
lieres populi mei ejicitis è loco delitiarum
suarum, & à filiis earum aufertis honorem in
perpetuum. Surgite, abscedite; quia non 10
est hæc requies: impuritas enim corruptio-
nem parit, & corruptio ejus maxima est. Vir 11
qui in spiritu mendaciter & falsò ambulabat,
stillavit tibi vinum & ebrietatem: hoc autem
est ex stilla populi hujus. Omnino congre- 12
gabo te totum, Jacobe; & omnino recipiam
vos simul, reliquiæ Israelis: reddam eum sic-
ut oves astipatas, & ut gregem in caula sua
hominibus occulta. Ascendit perruptor an- 13
te eos, rupit rupturam, & transierunt egres-
sique sunt; transivitque rex eorum ante ipsos,
& Dominus à fronte eorum.

CAP. III.

Et dixit, Audite ergò hæc principes do- 1
mûs Jacobi, & præfecti domûs Israelis. Non-
ne ad vos pertinet nôsse judicium, Osores 2
bonorum, & amatores malorum, qui rapitis
cutem istorum ab eis, & carnem eorum ab
ossibus ipsorum? Qui comedistis carnem 3
populi mei, & cutem eorum ab eis nudâstis,
ossa eorum fregistis, & quasi in cacabum in-
jecistis, & veluti carnem in ollam?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *لاجل هذا هكذا يقول الرب ها انا افكر على هذه القبيلة سرورا لا ترفعون رقابكم منها ولا
4 تسيرون مستقيمين لان الوقت الشرير يكون بغتة *في ذلك اليوم يوخذ عليكم مثل ويناح
5 نوح بتلحين قائلا شقينا شقاوة مارس شعبي قسم بالحبل ولم يكن من يمنعه ليرده *حقولكم
6 قسمت لاجل هذا لا يكون لك واضع حبل بالقرعة في جماعة الرب * لا تبكوا بالدموع * ولا
7 تدمعوا على هذه *لان القايل لا يقضي العار بيت يعقوب اغضب روح الرب اهذه الاعمال لهم
8 هي اليس اقواله حسنة هي معه ويسلك مستقيما * ومن قدام شعبي قام للعداوة قباله
9 سلامته سلخوا حلته ليزيلوا الرجاء مكسورا من الحرب *لاجل هذا مقدموا شعبي يطردون
10 من بيوت نعمهم لاجل اعمالهم الشريرة افسدوا اقتربوا الجبال الدهرية * قم وامض لانه
11 ليست لك هذه راحة من اجل النجاسة فسدتم بفساد طردتم وليس من واحد يطرد * روح
12 اقام كذبا قطر لك خمرا وسكرا ويكون من قطر هذا الشعب * اجمع يعقوب فيجمع
مع الكل مقبل اقبلهم بقايا اسرائيل جميعا اضع انصرافهم مثل خراف في ضيقه
13 مثل قطيع في وسط مرقدهم * يفرون من الناس لاجل الثلمة قدام وجههم * والرب
يسبقهم *

Iccirco sic dicit Dominus; En ego mala 3
meditor contra gentem istam, quibus non
exeretis colla vestra, neque recti incede-
tis; quia tempus pessimum erit subitò.
Eâ die sumetur de vobis proverbium, 4
& plangetur planctus cum cantu, his ver-
bis: Miseriam passi sumus; ager populi
mei funiculo divisus est, nec fuit qui
prohiberet eum, ut restitueret. Agri vestri 5
mensurati sunt; ideo non erit tibi funi-
culum in sorte ponens in cœtu Domini.
Ne fleatis cum lachrymis, nêve lachry- 6
memini propter hæc: Nam qui dicit, 7
non perficit opprobrium. Domus Jacobi
irritavit spiritum Domini: an hujus-
modi actiones, ipsorum sunt? annon
sermones ejus optimi sunt cum eo, rectá-
que incedunt? Antea tamen populus 8
meus ad inimicitiam surrexit contra
pacem suam. Detraxerunt pellem ejus,
ut spem auferrent bello contritam. Pro- 9
pterea duces populi mei ejicientur è do-
mibus delitiarum suarum, propter opera
sua mala exterminati sunt, accesserunt
ad montes æternos. Surge, & abi; quia 10
non est tibi hæc requies: propter im-
munditiam planè corrupti estis: ex-
pulsi estis nemine prosequente. Spiritus 11
quidam asstruit mendacium, stillavit
tibi vinum & ebrietatem. Et erit ut ex
hujus populi stilla Congregem Jaco- 12
bum, & quidem congregetur cum omni-
bus: libenter suscipiam eos, nempe re-
liquias Israelis simul: ponam commi-
grationem eorum velut oves in angustia,
velut gregem in medio cubilis sui:
Fugient ab hominibus propter rupturam 13
faciei suæ objectam. Dominus autem
præveniet eos,

* الفصل الثالث *

CAP. III.

1 *ويقول اسمعوا هذه يا روساء بيت يعقوب ويا بقايا بيت اسرائيل اليس ينبغي لكم ان
2 تعرفوا الحكم * يا مبغضي الحسنات وطالبي الشرور خاطفي جلودهم منهم ولحومهم من
3 عظامهم * كما اكلوا لحوم شعبي وسلخوا جلودهم من عظامهم ورضوا عظامهم ووضعوها
مثل اللحم في المرجل ومثل اللحم في القدر *

Dicetque; Audite hæc O princi- 1
pes domûs Jacobi, & O reliquiæ domûs
Israelis. Nonne vos decet nôsse judi-
cium O bonorum osores, amatores 2
verò malorum, rapientes pelles eorum
ab ipsis, & carnes eorum ab ossibus
eorum? Quemadmodum comederunt 3
carnes populi mei, pelles eorum ex eo-
rum ossibus detraxerunt, ossaque con-
tuderunt, & dissecuerunt eos ut car-
nem in lebete, & ut carnem in
olla:

מיכה : ד

abſcondet & : eos exaudiet non &,Dominum ad clamabunt Tunc
4 אז יזעקו אל־יהוה ולא יענה אותם ויסתר
ſua ſtudia mala fecerunt ſicut , illo tempore in eis ab ſuas facies
פניו מהם בעת ההיא כאשר הרעו מעלליהם׃
,meū populum facientes errare , prophetas ſuper Dominus dixit Sic
5 כה אמר יהוה על־הנביאים המתעים את־עמי
dederit non qui & , pacem prædicaverunt & ,ſuis dentibus in mordentes
הנשכים בשניהם וקראו שלום ואשר לא־יתן
vobis nox Propterea .bellum eum ſuper ſacraverunt & ,eorum ore in
6 על־פיהם וקדשו עליו מלחמה׃ לכן לילה לכם
ſuper Sol intrabit & ; divinatione ex vobis obtenebreſcet & ,viſione ex
מחזון וחשכה לכם מקסם ובאה השמש על־
, videntes afficientur pudore Et .dies eos ſuper nigreſcet & ,prophetas
7 הנביאים וקדר עליהם היום׃ ובשו החזים
quia : ipſi univerſi myſtacem ſuper operient & , divini erubeſcent &
וחפרו הקסמים ועטו על־שפם כלם כי
fortitudine ſum repletus ego verè Et .Dei reſponſum non
8 אין מענה אלהים׃ ואולם אנכי מלאתי כח
indicandum ad , fortitudine & , judicio & ,Domini ſpiritus
את־רוח יהוה ומשפט וגבורה להגיד
Audite .ſuum peccatum Iſrael & ,ſuam prævaricationem Jahacob
9 ליעקב פשעו ולישראל חטאתו׃ שמעו־
, Iſrael domus imperatores & ,Jahacob domus capita hoc quæſo
נא זאת ראשי בית יעקב וקציני בית ישראל
Ædificans .diſtorquetis rectum omne & ,judicium abominabile facientes
10 המתעבים משפט ואת כל־הישרה יעקשו׃ בנה
munere in ejus Capita .iniquitate in Jeruſalaim & ,ſanguinibus in Sijon
11 ציון בדמים וירושלם בעולה׃ ראשיה בשחד
ejus prophetæ & , docebant pretio in ejus ſacerdotes & ,judicabant
ישפטו וכהניה במחיר יורו ונביאיה
Nónne : dicendo ,innitebantur Domino ſuper & : divinabant argento in
בכסף יקסמו ועל־יהוה ישענו לאמר הלוא
Idcirco .malum nos ſuper veniet non ? noſtro interiori in Dominus
12 יהוה בקרבנו לא־תבוא עלינו רעה׃ לכן
,erit acervi Jeruſalaim & ; arabitur ager Sijon vos propter
בגללכם ציון שדה תחרש וירושלם עיין תהיה
.ſylvæ excelſa in domus mons &
והר הבית לבמות יער׃

CAP. IV. ד

præparatus Domini domus mons erit dierum noviſſimo in ,erit Et
1 והיה באחרית הימים יהיה הר בית־יהוה נכון
.populi eum ad fluent &:collibus præ ipſe exaltabitur &,montium capite in
בראש ההרים ונשא הוא מגבעות ונהרו עליו עמים׃
montem ad aſcendamus & ,Venite : dicent & ,multæ gentes ibunt Et
2 והלכו גוים רבים ואמרו לכו ונעלה אל־הר־
,ſuis viis de nos docebit & , Jahacob Dei domum ad & , Domini
יהוה ואל־בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו
verbum & ,lex egredietur Sijon de quia : ejus ſemitis in ambulabim⁹ &
ונלכה בארחתיו כי מציון תצא תורה ודבר
,multos populos inter judicabit Et .Jeruſalaim de Domini
3 יהוה מירושלם׃ ושפט בין עמים רבים
ſuos gladios contundent &:longinquum in uſque fortes gentes corripiet &
והוכיח לגוים עצמים עד־רחוק וכתתו חרבתיהם
gentem contra gens tollent non : falces in ſuas haſtas & , ligones in
לאתים וחניתתיהם למזמרות לא־ישאו גוי אל־גוי
.bellum ultrà diſcent nec , gladium
חרב ולא־ילמדון עוד מלחמה׃

Verſio VULG. LAT.

4 Tunc clamabunt ad Dominum, &
non exaudiet eos : & abſcondet
faciē ſuam ab eis in tempore il-
lo, ſicut nequiter egerunt in adin-
5 ventionibus ſuis. Hæc dicit Do-
minus ſuper prophetas, qui ſedu-
cunt populum meum : qui mor-
dent dentibus ſuis, & prædicant
pacem : & ſi quis non dederit in
ore eorum quidpiam, ſanctificant
6 ſuper eum prælium. Propterea
nox vobis pro viſione erit, & te-
nebræ vobis pro divinatione : &
occumbet Sol ſuper prophetas, &
obtenebrabitur ſuper eos dies.
7 Et confundentur qui vident viſi-
ones, & confundentur divini : &
operient omnes vultus ſuos, quia
8 non eſt reſponſum Dei. Verun-
tamen ego repletus ſum fortitu-
dine ſpiritûs Domini, judicio, &
virtute : ut annuntiem Jacob ſce-
lus ſuum, & Iſrael peccatum ſuū.
9 Audite hoc, principes domûs Ja-
cob, & judices domûs Iſrael : qui
abominamini judicium, & omnia
10 recta pervertitis. Qui ædificatis
Sion in ſanguinibus, & Jeruſa-
11 lem in iniquitate. Principes ejus
in muneribus judicabant, & ſa-
cerdotes ejus in mercede doce-
bant, & prophetæ ejus in pecu-
nia divinabant : & ſuper Domi-
num requieſcebant, dicentes ;
Numquid non Dominus in medio
noſtrûm ? non venient ſuper nos
12 mala. Propter hoc, cauſâ veſtri,
Sion quaſi ager arabitur, & Je-
ruſalem quaſi acervus lapidum
erit, & mons templi in excelſa
ſylvarum.

CAP. IV.

1 ET erit : In noviſſimo dierum
erit mons domûs Domini præpa-
ratus in vertice montium, & ſub-
limis ſuper colles : & fluent ad
2 eum populi. Et properabunt gen-
tes multæ, & dicent ; Venite, a-
ſcendamus ad montem Domini,
& ad domum Dei Jacob : & do-
cebit nos de viis ſuis, & ibimus
in ſemitis ejus : quia de Sion e-
gredietur lex, & verbum Domi-
3 ni de Jeruſalem. Et judicabit in-
ter populos multos, & corripiet
gentes fortes uſque in longin-
quum : & concident gladios ſuos
in vomeres, & haſtas ſuas in li-
gones : non ſumet gens adverſùs
gentem gladium : & non diſcent
ultrà belligerare.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Οὕτως κεκράξονται πρὸς (α) τὸν κύριον, καὶ
οὐκ εἰσακούσεται αὐτῶν· καὶ ἀποστρέψει τὸ
πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ
ἐκείνῳ, ἀνθ' ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν τοῖς
5 ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς. Τάδε
λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλα-
νῶντας τὸν λαόν μου, τοὺς δάκνοντας ἐν
τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν, καὶ κηρύσσοντας (ζ) εἰρή-
νην ἐπ' αὐτόν, καὶ οὐκ ἐδόθη εἰς τὸ στόμα
6 αὐτῶν, ἤγειραν ἐπ' αὐτὸν πόλεμον· Διὰ
τοῦτο νὺξ ὑμῖν ἔσται ἐξ ὁράσεως, καὶ σκοτία
(η) ἔσται ὑμῖν ἐκ μαντείας, καὶ δύσεται ὁ ἥλι-
ος ἐπὶ τοὺς προφήτας, καὶ συσκοτάσει ἐπ'
7 αὐτοὺς ἡ ἡμέρα. Καὶ καταισχυνθήσονται
οἱ ὁρῶντες τὰ ἐνύπνια, καὶ καταγελασθή-
σονται οἱ μάντεις, καὶ καταλαλήσουσι κατ'
αὐτῶν πάντες αὐτοί, διότι οὐκ ἔσται ὁ (θ) εἰσ-
8 ακούων αὐτῶν· Ἐὰν μὴ (ι) ἐγὼ ἐμπλήσω
ἰσχὺν ἐν πνεύματι κυρίου καὶ κρίματος καὶ δυ-
ναστείας, τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ Ἰακὼβ ἀσεβείας
αὐτοῦ, καὶ τῷ Ἰσραὴλ ἁμαρτίας αὐτοῦ. Ἀκού-
9 σατε δὴ ταῦτα οἱ ἡγούμενοι οἴκου (κ) Ἰα-
κὼβ, καὶ οἱ κατάλοιποι οἴκου (λ) Ἰσραὴλ, οἱ
βδελυσσόμενοι κρίμα, καὶ πάντα τὰ ὀρθὰ
10 διαστρέφοντες, Οἱ οἰκοδομοῦντες (μ) Σι-
ὼν ἐν αἵμασι, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν ἀδικίαις.
11 Οἱ ἡγούμενοι αὐτῆς μετὰ δώρων ἔκρινον, καὶ
οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἀπεκρίνοντο,
καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαν-
τεύοντο, καὶ ἐπὶ τὸν κύριον ἐπανεπαύοντο,
12 λέγοντες, Οὐχὶ (ν) ὁ κύριος ἐν ἡμῖν ἐστιν;
οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς (ξ) κακά. Διὰ τοῦτο
δι' ὑμᾶς Σιὼν ὡς ἀγρὸς ἀροτριαθήσεται,
καὶ Ἱερουσαλὴμ (ο) ὡς ὀπωροφυλάκιον ἔ-
σται, καὶ τὸ ὄρος τοῦ οἴκου (π) εἰς ἄλσος
δρυμοῦ.

MA. A. (α) κύριον, (ζ) ἐπ' αὐτὸν εἰρήνην, (η) ὑμῖν ἔσται (θ) ἐπακού-
σων (ι) ἐμπλήσω ἐγὼ (κ) Ἰσραὴλ, (λ) Ἰακὼβ, (μ) ἐν αἵμασιν, καὶ (ν) κύριος
(ξ) τὰ κακά. (ο) εἰς (π) ὡς

4 Sic clamabunt ad Dominum, &
non exaudiet eos : & avertet fa-
ciem ſuam ab eis in tempore illo,
eò quòd peſſimè egerunt in adin-
ventionibus ſuis (b) ſuper eos.
5 Hæc dicit Dominus ſuper pro-
phetas, qui ſeducunt populum me-
um, qui mordent dentibus ſu-
is, & prædicant ſuper eum pa-
cem : & non eſt data in ore eo-
rum. (c) Excitaverunt ſuper
6 eum prælium. Propterea nox
vobis erit ex viſione : & tenebræ
erunt vobis ex divinatione : &
occumbet Sol ſuper prophetas : &
contenebreſcet ſuper eos dies : Et
7 confundentur, qui vident ſomnia :
& irridebuntur arioli : & lo-
quentur adverſùm eos omnes
iſti : quia non erit, qui exaudiat
8 eos : Niſi ego implevero fortitu-
dinem in ſpiritu Domini, (d) &
judicii, & potentiæ ; ut annun-
tiem Jacob impietates ejus, &
9 Iſrael peccata ejus. Audite nunc
hæc, duces domûs Jacob, & re-
liqui domûs Iſrael : qui abomi-
namini judicium, & omnia re-
10 cta pervertitis : Qui ædificatis
Sion in ſanguinibus, & Hieru-
11 ſalem in iniquitatibus. Duces
ejus cum muneribus judicabant,
& ſacerdotes ejus cum mercede
reſpondebant : & prophetæ ejus
cum pecunia divinabant : & ſu-
per Dominum requieſcebant, di-
centes ; Nónne Dominus in no-
bis eſt ? Non venient ſuper nos
12 mala. (e) Idcirco propter vos
Sion quaſi ager arabitur, &
Hieruſalem, ut cuſtodia poma-
rii erit, & mons (f) domûs in
lucum ſaltûs.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν
ἐμφανὲς τὸ ὄρος (α) κυρίου, ἕτοιμον ἐπὶ
τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, καὶ μετεωρισθήσε-
ται ὑπεράνω τῶν βουνῶν. καὶ σπεύσουσι πρὸς
2 αὐτὸ λαοί, Καὶ πορεύσονται (β) ἔθνη πολ-
λὰ καὶ ἐροῦσι, Δεῦτε, ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος
(*) κυρίου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Ἰακώβ· καὶ
δείξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευ-
σόμεθα ἐν ταῖς τρίβοις αὐτοῦ· ὅτι ἐκ Σιὼν
ἐξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ
3 Ἱερουσαλήμ. Καὶ κρινεῖ ἀναμέσον λαῶν
πολλῶν, καὶ (*) ἐξελέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως εἰς
(γ) μακράν· καὶ κατακόψουσι τὰς ῥομφαίας
αὐτῶν εἰς ἄροτρα, καὶ (δ) τὰ δόρατα αὐτῶν
εἰς δρέπανα, καὶ οὐκέτι (ε) μὴ ἀντάρῃ ἔθνος
ἐπ' ἔθνος ῥομφαίαν, καὶ (ζ) οὐκέτι μὴ μάθω-
σι πολεμεῖν.

MS. A. (α) τοῦ κυρίου, (β) πρὸς αὐτὸ ἔθνη (*) τοῦ κυρίου, (*) ἐλέγξει
(γ) τὸ μακράν· (δ) τὰς ζιβύνας (ε) οὐ μὴ ἄρῃ (ζ) οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν.

CAP. IV.

1 ET erit in noviſſimis dierum
manifeſtus mons Domini, præpa-
ratus ſuper (a) vertices montium :
elevabitur ſuper colles. Et feſti-
2 nabunt ad eum populi, Et ibunt
gentes multæ, & dicent ; Ve-
nite, aſcendamus ad (b) montem
Domini, & in domum Dei Ja-
cob : & (c) oſtendent nobis vi-
am ejus : & ambulabimus in ſe-
mitis ejus : quia de Sion exiet
lex, & verbum Domini de Hie-
3 ruſalem. Et judicabit inter popu-
los multos, & arguet gentes for-
tes uſque in longinquum : &
concîdent gladios ſuos in aratra,
& (d) haſtas ſuas in falces : &
ultrà non tollet gens contra gen-
tem gladium, & nequaquam ul-
trà diſcent bellare.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 בכן יצלון קדם יי ולא יקביל צלותהון ויסלק שכנתיה מנהון בעדנא ההיא כמא
5 דאבאישו עובדיהון : כדנן אמר יי על נבייא דשקרא דמטען ית עמי דמן מוכיל להון
6 שרון דבסר מתנבן עלוהי שלמא ודלא מוכיל להון מזמנין עלוהי קרבא : בכן
תבהתון מלאתנבאה ותתכנעון מלאלפא ותחפי עקא כקבלא ית נביי שקרא ויקבל
7 עליהון עדנא : ויבהתון נביי שקרא ויתכנעון מלאלפא ויתעטפון על שפם כאבלין
8 כולהון ארי לית בהון רוח נבואה מן קדם יי : וברם אנא אתמליתי בתקוף רוח נבואה
9 מן קדם יי ודין דקשוט וגבורתא לחואה ליעקב חבוהי ולישראל חטאוהי : שמעו
כען דא רישי בית יעקב ושלטוני בית ישראל די מקלקלין אורחת דינא וית כל כונתא
10 11 מעקמין : דבנן בתיהון בציון בדם אשיד וירושלם בנכלין : רישהא בשוחדא דינין
וכהנהא בממון מורן ונביהא בכספא מלפין ועל מימרא דיי מסתמכין למימר הלא
12 שכנתא דיי ביננא אמרין לא תיתי עלנא בישתא : בכן בדיל חוביכון ציון חקל תתרדי
וירושלם ליגרין תהי וטור בית מקדשא לחישת חורשא :

ד

1 ויהי בסוף יומיא יהי טור בית מקדשא דיי מתקן בריש טוריא ומנטל הוא מרמתא
2 ויתפנין למפלח עלוהי מלכותא : ויהכון עממין סגיאין ויימרון אתו ונסק לטור בית
מקדשא דיי מתקן ולבית שכינת אלהיה דיעקב וילפננא מאורחן דתקנן קדמוהי ונהך
3 באולפן אוריתיה ארי מציון תפוק אוריתא ואולפן פתגמא דיי מירושלם : וידין בין
עממין סגיאין ויוכח למלכין תקיפין עד עלמא ויעפפון סיפיהון לסכין ומדניתיהון
למגלין לא יטלון עם באפי עם סיפין ויין ולא יתאלפון עוד מגבן קרבא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Tunc orabunt ad Dominum, & non exaudiet orationem eorum : quin potius 4
majeſtatem ſuam ſubducet ab eis tempore illo, prout ipſi mala fecerunt ope-
ra ſua. Sic dicit Dominus contra pſeudoprophetas qui ſeducunt populum 5
meum, quòd qui offert eis convivium carnis, pacem ei vaticinantur : adverſus
autem eum qui non offert eis, bellum inſtruunt. Ideò confundemini quo mi- 6
nus prophetetis, & erubeſcetis ne doceatis, operietque tribulatio velut caligo
falſos prophetas, inſuper obtenebrabitur ſuper eos tempus. Confundentur 7
porrò pſeudoprophetæ & pudefient, ita ut non doceant ; involventque ſupe-
rum labrum ſuum velut lugentes, eorum ſinguli, quandoquidem non ſit in eis
ſpiritus propheticus à facie Domini. Verumenimverò repletus ſum ego 8
virtute ſpiritus prophetiæ à facie Domini, atque judicio veritatis ac fortitu-
dinis, ut annuntiem Jahacob ſcelera ejus, & Iſrael ſua peccata. Audite nunc 9
iſtud principes familiæ Jahacob & præfecti domus Iſraeliticæ, qui conſuetu-
dinem judicii corrumpitis, omniaque recta pervertitis. Condentes domos 10
ſuas in Sion cum ſanguine effuſo, & Jeruſalem dolis. Principes ejus pro mu- 11
nere jus dicunt, & Sacerdotes ejus pro pecunia erudiunt, atque prophetæ ejus
pro argento docent, ac in verbum Domini innituntur, dicentes : An non
majeſtas Domini inter nos eſt? non adorietur nos malum, inquiunt. Propter- 12
eà ob peccata veſtra Sion [ut] ager arabitur, & Jeruſalem in acervos redi-
getur, atque mons domus ſanctuarii in arundinetum ſaltus.

CAP. IV.

FUturum eſt autem poſtremis diebus, ut ſit mons ſanctuarii Domini præpa- 1
ratus in vertice montium atque collibus excelſior, & vultus vertent ut ſervi-
ant ſuper eo regna. Ibunt itaque populi complures, & dicent : Venite & 2
aſcendamus in montem domus ſanctuarii Domini præparatum, & ad domum
majeſtatis Dei Jacob : docebit nos ſanè vias quæ corā ſe rectæ ſint, & ambu-
labimus in doctrina Legis ejus : quia de Sion prodibit Lex, & doctrina ſermo-
nis Domini de Jeruſalem. Et judicabit inter populos multos, atq; arguet re- 3
ges fortes in perpetuum uſque : conflabunt verò gladios ſuos in vomeres, &
lanceas ſuas in falces : nec aſſumet gens contra gentem gladios nec arma,
neque diſcent deinceps præliari.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
[illegible]
[illegible]

Tunc clamabunt ad Dominum, & non exau- 4
diet eos; ſed faciem ſuam avertet ab eis illo
tempore, quòd actiones ſuas depravárint. Sic 5
dicit Dominus de prophetis qui ſeducunt po-
pulum meum, qui dentibus ſuis mordent, &
prædicant pacem; ei autem qui in os eorum
nil jacit, bellum denuntiant. Idcircò nox 6
proveniet vobis ex viſione, & tenebræ ori-
entur vobis ex divinatione, ſol occidet ſuper
prophetas, & obtenebreſcet ſuper eos dies:
Ita obſtupeſcent ii qui vident viſiones, pude- 7
fient divini, & faſciâ obvolventur omnes ſu-
per labiis ſuis; quia non reſpondebit illis
Deus. At verò ego plenus ſum virtute ſpi- 8
ritûs Domini, & judicio ac fortitudine; ut
indicem Jacobo ſcelus ſuum, & Iſraeli pec-
catum ſuum. Audite igitur hoc primores 9
domûs Jacobi, & præfecti domûs Iſraelis, qui
contemnitis judicium, & recta quæque per-
vertitis: Qui Sionem ſanguine ædificatis, 10
& Jeroſolymam iniquitate. Primores ejus 11
munere judicant, ſacerdotes ejus mercede do-
cent, prophetæ ejus pecuniâ divinant: Do-
mino tamen fidunt, ac dicunt; Ecce Domi-
nus inter nos eſt, non accidet nobis malum.
Proinde cauſâ veſtri Sion *ut* ager arabitur, 12
& Jeruſalem in ruinam abibit, & mons do-
mûs in locum ſylvæ.

CAP. IV.

Et erit poſtremis diebus mons domûs Do- 1
mini firmus in vertice montium, & excelſior
collibus; & ad eum congregabuntur omnes
populi. Ibúntque gentes multæ, ac dicent; 2
Agite, aſcendamus ad montem Domini ad
domum Dei Jacobi, ut doceat nos de viis
ſuis, & ambulemus in ſemitis ejus: nam de
Sione prodibit lex & verbum Domini de
Jeruſalem: Ipſáque jus dicet inter populos, 3
& arguet gentes potentes procul diſſitas: tun-
déntque gladios ſuos in aratrorum vomeres,
& lanceas ſuas in falces, non elevabit gens
in *alteram* gentem gladium, nec addiſcent
ampliùs bellum:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * هكذا يصرخون للرب ولا يستجيب لهم * ويصرف وجهه عنهم في ذلك الزمان * من اجل انهم
5 جنوا باعمالهم عليهم * هكذا يقول الرب على الانبياء الذين يضلون شعبي * الذين يعضون
6 باسنانهم * وينادون له بسلامة * ولم اعطها في فيهم * اقاموا عليه حربا * لاجل هذا يكون لكم
ليل من الرويا * ويكون لكم الظلمة من التعريف * وتغرب الشمس على الانبياء * ويظلم عليهم
7 النهار * ويخزى الذين يرون المنامات * ويضحك على العرافين ويتم عليهم جميع هاولاء * من
8 اجل انه لا يكون من يسمعهم * ان كنت انا لا اكمل قوة بروح الرب * لخبروا يعقوب
بنفاقه واسرائيل بخطاياه * . الاصحاح السادس عشر .
9 * اسمعوا هذا يا مقدمي بيت يعقوب * وبقايا بيت اسرائيل * الذين يرذلون الحكم * ويعوجون
10 جميع المستقيمات * الذين يبنون صهيون بالدماء * واورشليم بالمظالم * مقدموها حكموا
11 بالرشا * وكهنتها اجابوا بالاجرة * وانبياوها تكهنوا بالفضة * وعلى الرب استراحوا * قايلين اليس
12 الرب هو فينا * لا ياتي علينا سرور * لاجل هذا من اجلكم صهيون تحرث مثل حقل * واورشليم
يكون مثل عريشة * وجبل البيت مثل روضة الغاب * . الفصل الرابع .
1 * ويكون في الايام الاخيرة جبل الرب ظاهرا معدا على روس الجبال * ويتعالى فوق الاكام *
2 ويسرع اليه الشعوب * وينطلق اليه امم كثيرين * ويقولون * تعالوا نصعد الى جبل الرب * والى
بيت اله يعقوب * ويظهرون لنا طريقه * ونسير في سبله * لان من صهيون يخرج الناموس *
3 وكلمة الرب من اورشليم * ويحكم بين شعوب كثيرين * ويبكت امما قوية * حتى الى الارض
البعيدة * ويكسرون سيوفهم للحرث * ومزاريقهم للمناجل * ولا تحمل امة على امة سيفا ايضا *
ولا يتعلمون ان يحاربوا ايضا *

Ita clamabunt ad Dominum, & non ex- 4
audiet eos; imò faciem ſuam avertet ab
eis tunc temporis, eò quòd iniquè ſe
geſſerint actionibus ſuis adverſùs illos.
Sic dicit Dominus de prophetis qui ſedu- 5
cunt populum meum, qui dentibus ſuis
mordent, & prædicant illi pacem quam
non indidi in os eorum: bellum concita-
verunt in illum. Propterea nox vobis 6
erit ex viſione, & tenebræ vobis erunt ex
divinatione, ſol occumbet ſuper prophe-
tas, & obſcurabitur ſuper eos dies:
Erubeſcent qui ſomnia vident, ridebunt 7
divinos, & de ipſis obloquentur omnes
iſti; quia nemo erit qui audiat illos;
Niſi ego virtutem perfecero per ſpiritum
Domini, ut annuntient Jacobo impieta- 8
tem ejus, & Iſraeli peccata ipſius.

Textus decimus ſextus.

Audite hæc O duces domûs Jacobi, & 9
reliquiæ domûs Iſraelis, qui ſpernitis
judicium, & pervertitis quæcunque recta
ſunt: Qui Sionem ſanguinibus, & 10
Jeroſolymam iniquitatibus ædificatis:
Duces ejus munere judicabant, ſacerdo- 11
tes ejus mercede reſpondebant, prophetæ
ejus pecuniâ divinabant, & in Domino
requieſcebant, dicentes; Nonne Domi-
nus in nobis eſt? non veniet ſuper nos
mala. Idcirco propter vos Sion deſtrue- 12
tur ut ager, Jeruſalem erit ut pergula, &
mons domûs ut pratum ſylveſtre.

CAP. IV.

Sed erit poſtremis diebus mons Domini 1
manifeſtus diſpoſitus ſuper cacumina
montium, & attolletur ſuper colles; &
accurrent ad eum populi, Pergentque ad 2
eum gentes multæ, & dicent; Venite
aſcendamus ad montem Domini, & ad
domum Dei Jacob, ut oſtendant nobis
viam ejus, & ambulemus in ſemitis
ejus: quoniam è Sione egredietur lex,
& verbum Domini de Jeruſalem: Et ju- 3
dicabit inter populos multos, & arguet
gentes fortes uſque ad terram remotiſ-
ſimam: & confringent gladios ſuos ad
arandum, & lanceas ſuas in falces: &
poſthac non geſtabit gens contra gentem
gladium, nec addiſcent ampliùs bellum
gerere:

מיכה: ה

, suam ficum subtus & , suam vitem subtus vir manebunt Et
4 וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו
Quia .est locutum exercituum DOMINI os quia : exterrens non &
5 ואין מחריד כי־פי יהוה צבאות דבר : כי
nos & : sui Dei nomine in vir ambulabunt populi omnes
כל־העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו
.perpetuum & seculum in nostri Dei Domini nomine in ambulabimus
נלך בשם־יהוה אלהינו לעולם ועד :
, claudicantem congregabo , DOMINUS dixit , illa die In
6 ביום ההוא נאם־יהוה אספה הצלעה
ponam Et .affeci male quam & ,congregabo expulsam &
7 והנדחה אקבצה ואשר הרעתי : ושמתי את
regnabit & : robustam gentem in ejectã procul & ,residuã in claudicantẽ
הצלעה לשארית והנהלאה לגוי עצום ומלך
.seculum in usque & nunc ex Sijon monte in eos super Dominus
יהוה עליהם בהר ציון מעתה ועד־עולם :
: veniet te ad usque Sijon filia locus editus , gregis turris tu Et
8 ואתה מגדל־עדר עפל בת־ציון עדיך תאתה
.Jerusalaim filiæ regnum , primum dominium veniet &
ובאה הממשלה הראשנה ממלכת לבת־ירושלם :
non rex Nunquid ? vociferationem vociferabis quid ut Nunc
9 עתה למה תריעי רע המלך אין־
dolor te apprehendit quia ? periit tuus consiliarius An ? te in
בך אם־יועצך אבד כי־החזיקך חיל
,parturiens veluti Sijon filia ingemisce & ,Dole .parturientis tanquã
10 כיולדה : חולי וגחי בת־ציון כיולדה
ad usque venies & ,agro in habitabis &,civitate de egredieris nunc quia
כי עתה תצאי מקריה ושכנת בשדה ובאת עד־
.tuorũ inimicorũ vola de Dominus te redimet ibi : erueris ibi : Babel
בבל שם תנצלי שם יגאלך יהוה מכף איביך :
: dicentes , multæ gentes te super se congregaverunt nunc Et
11 ועתה נאספו עליך גוים רבים האמרים
cognoverunt non ipsæ Et .noster oculus Sijon in aspiciet & ,se Profanabit
12 תחנף ותחז בציון עינינו : והמה לא ידעו
eas cõgregavit quia ;ej^9 consilium intellexerunt nec ,Domini cogitationes
מחשבות יהוה ולא הבינו עצתו כי קבצם
quia : Sijon filia tritura & Surge .aream ad manipulum veluti
13 כעמיר גרנה : קומי ודושי בת־ציון כי
,æs ponam tuas ungulas & , ferrum ponam tuum cornu
קרנך אשים ברזל ופרסתיך אשים נחושה
,earũ desiderium Domino anathematizabo & ,multos populos conteres &
והדקות עמים רבים והחרמתי ליהוה בצעם
Nunc .terræ universæ Domino earum fortitudinem &
14 וחילם לאדון כל־הארץ : עתה
percutient virga in :nos super posuit obsidionẽ,turmæ filia turmatim excurres
תתגדדי בת־גדוד מצור שם עלינו בשבט יכו
.Israel judicem maxillam super
על־הלחי את שפט ישראל :

CAP. V. ה

millibus in existendum ad , parvulus , Ephrathah Iechem-Beth tu Et
1 ואתה בית־לחם אפרתה צעיר להיות באלפי
; Israel in dominatorem existendum ad ,egredietur mihi te Ex .Jehudah
יהודה ממך לי יצא להיות מושל בישראל
eos dabit Propterea .seculi diebus à quondam à ejus egressiones &
2 ומוצאתיו מקדם מימי עולם : לכן יתנם
revertentur,ej^9 fratrum residuum & : pepererit parturiens ,tempus ad usque
עד־עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובון
.Israel filios super
על־בני ישראל :

Versio VULG. LAT.

4 Et sedebit vir subtus vitem suam,
& subtus ficum suam, & non erit
qui deterreat: quia os Domini ex-
5 ercituum locutum est. Quia o-
mnes populi ambulabunt unus-
quisque in nomine dei sui: nos
autem ambulabimus in nomine
Domini Dei nostri in æternum &
6 ultrà. In die illa, dicit Dominus,
congregabo claudicantem: &
eam, quam ejeceram, colligam;
7 & quam affixeram: Et ponam
claudicantem in reliquias: &
eam, quæ laboraverat, in gentem
robustam: & regnabit Dominus
super eos in monte Sion, ex hoc
8 nunc & usque in æternum. Et tu,
turris gregis, nebulosa filia Sion,
usque ad te veniet: & veniet po-
testas prima, regnum filiæ Jeru-
9 salem. Nunc quarè mœrore con-
traheris? numquid rex non est
tibi, aut consiliarius tuus periit,
quia comprehendit te dolor sicut
10 parturientem? Dole, & satage,
filia Sion, quasi parturiens: quia
nunc egredieris de civitate, &
habitabis in regione, & venies
usque ad Babylonem: ibi libera-
beris, ibi redimet te Dominus de
11 manu inimicorum tuorum. Et
nunc congregatæ sunt super te
gentes multæ, quæ dicunt; Lapi-
detur: & aspiciat in Sion oculus
12 noster. Ipsi autem non cogno-
verunt cogitationes Domini, &
non intellexerunt consilium ejus:
quia congregavit eos quasi fœ-
13 num areæ. Surge, & tritura, filia
Sion: quia cornu tuum ponam
ferreum, et ungulas tuas ponam
æreas: & comminues populos
multos, & interficies Domino
rapinas eorum, & fortitudinem
eorum Domino universæ terræ.

CAP. V.

1 Nunc vastaberis, filia latronis:
obsidionem posuerunt super nos,
in virga percutient maxillam ju-
2 dicis Israel. ET TU BETH-
LEHEM Ephrata parvulus es
in millibus Juda: ex te mihi e-
gredietur qui sit dominator in Is-
rael, & egressus ejus ab initio, à
3 diebus æternitatis. Propter hoc
dabit eos usque ad tempus, in
quo parturiens pariet: & reli-
quiæ fratrum ejus convertentur
ad filios Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ ἀναπαύσονται ἕκαστος ὑποκάτω ἀμπέλου
αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ, καὶ
οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν, διότι τὸ στόμα κυρίου
5 παντοκράτορος ἐλάλησε ταῦτα. Ὅτι
πάντες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁ-
δὸν αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι
(η) κυρίου θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἐπέ-
6 κεινα. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, (θ) λέγει
κύριος, συνάξω τὴν συντετριμμένην, καὶ
τὴν ἐξωσμένην εἰσδέξομαι, καὶ οὓς ἀπωσά-
7 μην. Καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην
εἰς ὑπόλειμμα, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰς ἔ-
θνος (ι) δυνατόν· καὶ βασιλεύσει κύριος
ἐπ᾽ αὐτοὺς ἐν ὄρει Σιὼν ἀπὸ τοῦ νῦν (κ) ἕως
8 εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ σὺ πύργος ποιμνίου
αὐχμώδης, θύγατερ Σιών, ἐπὶ σὲ ἥξει, καὶ
εἰσελεύσεται ἡ ἀρχή, ἡ πρώτη βασιλεία ἐκ
9 Βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ
νῦν ἱνατί ἔγνως κακά; μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν
σοι; ἢ ἡ βουλή σου ἀπώλετο, ὅτι κατε-
κράτησάν (λ) σε ὠδῖνες ὡς τικτούσης;
10 Ὤδινε καὶ ἀνδρίζου (μ), καὶ ἔγγιζε θύγατερ
Σιὼν ὡς τίκτουσα· διότι νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ
πόλεως, καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ, καὶ ἥ-
ξεις ἕως Βαβυλῶνος· ἐκεῖθεν ῥύσεταί σε,
καὶ ἐκεῖθεν λυτρώσεταί σε κύριος ὁ θεός
11 σου ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. Καὶ νῦν (ν) ἐ-
πισυνήχθησαν ἐπὶ σὲ (ξ) ἔθνη πολλά, λέ-
γοντες, Ἐπιχαρούμεθα, καὶ ἐπόψονται ἐπὶ
12 Σιὼν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. (ο) Αὐτοὶ δὲ οὐκ
ἔγνωσαν τὸν λογισμὸν κυρίου, καὶ οὐ συνῆκαν
τὴν βουλὴν αὐτοῦ, ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς
13 δράγματα ἅλωνος. (π) Ἀνάστηθι, καὶ
ἀλόα αὐτοὺς (ρ) θυγάτηρ Σιών, ὅτι τὰ κέ-
ρατά σου θήσομαι σιδηρᾶ, καὶ τὰς ὁπλάς
σου θήσομαι χαλκᾶς· καὶ (σ) κατατήξεις
λαοὺς πολλούς, καὶ ἀναθήσεις τῷ κυρίῳ τὸ
πλῆθος αὐτῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν τῷ κυρίῳ
πάσης τῆς γῆς.

Et (e) requiesces unusquisque
sub vite sua, & unusquisque sub 4
ficu sua: & non erit, qui ex-
terreat: quia os (f) Domini
omnipotentis loquutum est hæc:
Quia omnes populi ibunt, (g)
unusquisque viam suam: nos 5
autem ibimus in nomine Domini
Dei nostri in æternum, & ultrà.
In die illa, dicit Dominus, con-
gregabo (h) eam, quæ contrita 6
est; (i) & eam quæ ejecta fue-
rat, suscipiam, & quos repule-
ram. Et ponam contritam in re-
liquias, & repulsam in gentem 7
fortem: & regnabit Dominus
super eos in monte Sion ex hoc
nunc usque in seculum. Et tu,
turris gregis, (k) squalens (l) fi- 8
lia Sion, ad te veniet, & ingre-
dietur principatus, primum re-
gnum de Babylone filiæ Hierusa-
lem. Et nunc quarè cognovisti 9
mala? Nunquid rex non erat
tibi, aut consilium tuum periit;
quia obtinuerunt te dolores, si-
cut parturientis? Dole, & vi-
riliter age, & (m) appropinqua, fi- 10
lia Sion, quasi pariens: quia nunc
egredieris de civitate, & habita-
bis in campo, & venies usque ad
Babylonem. Indè liberabit te, &
indè redimet te Dominus Deus
tuus de manu inimicorum tu-
orum. Et nunc congregatæ sunt 11
super te gentes multæ, dicentes;
(n) Insultabimus, & videbunt
in Sion oculi nostri. Ipsi autem 12
nescierunt cogitationem Domini;
& non intellexerunt consilium e-
jus: Quia congregavit eos ut
manipulos areæ. Surge, & tri- 13
tura eos, filia Sion: quia cornua
tua ponam ferrea, & ungulas tu-
as ponam æreas: & (o) consu-
mes populos multos, & (p) con-
secrabis Domino (q) multitudi-
nem eorum, & robur eorum Do-
mino universæ terræ.

MS. A. (η) θεοῦ ἡμῶν (θ) συνάξω τὴν συντετριμμένην, λέγει κύριος, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, (ι) ἰσχυρόν· (κ) καὶ ἕως (λ) σε (μ) θυγάτηρ Σιὼν ὡς (ν) ἐπισυνήχθη (ξ) ἔθνη, πολλοὶ (ο) Καὶ αὐτοὶ οὐκ (π) Ἀνάστα, θύγατερ (σ) λεπτυνεῖς

ΚΕΦ. ε'.

1 Νῦν ἐμφραχθήσεται θυγάτηρ (α) ἐμ-
φραγμῷ, συνοχὴν ἔταξεν ἐφ᾽ (β) ἡμᾶς,
ἐν ῥάβδῳ πατάξουσιν ἐπὶ (γ) σιαγόνα τὰς
φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ σὺ Βηθλεὲμ οἶ-
2 κος (δ) Ἐφραθά, ὀλιγοστὸς εἶ τοῦ εἶναι ἐν
χιλιάσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται (ε),
τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα (ζ) τοῦ Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξ-
οδοι αὐτοῦ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος.
3 Διὰ τοῦτο δώσει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτού-
σης, τέξεται, καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῶν ἀ-
δελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς
Ἰσραήλ.

CAP. V.

Nunc obstruetur filia obstru- 1
ctione: angustiam posuit super
nos: in virga percutient super
maxillam tribus Israel. Et tu 2
Bethleem dom^9 Ephrathæ, (a) mi-
nima es, (b) ut sis in millibus Ju-
da. Ex te mihi (c) egredietur, ut
sit in principem Israel: & egres-
sus ejus ab initio ex diebus se-
culi. Propterea dabit eos usque 3
ad tempus parientis: pariet, &
reliquiæ fratrum eorum revertentur
ad filios Israel.

MS.A. (α) Ἐφραὶμ ἐνφραγμῷ, (β) ὑμᾶς, (γ) σιαγόνας, (δ) τοῦ Ἐφραθά, (ε) ἡγούμενος, τοῦ (ζ) ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ αἱ ἔξοδοι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ויתובון גבר תחות פרי גופנוהי ותחות פרי תינוהי ולית דמניד ארי במימרא דיי
5 צבאות גזר כן : ארי כל עממיא יהכון על די פלחו לטעותא ואנחנא נתרחץ במימרא
6 דיי אלהנא לעלמא ולעלמי עלמיא : בעדנא ההיא אמר יי אכנוש מטלטליא ומבדריא
7 אקרב ודאבאשית להון מן קדם חובי עמי : ואשוי ית מטלטליא לשארא ומבדריא
8 לעם תקיף ותתגלי מלכותא דיי עליהון בטורא דציון מכען ועד עלמא : ואת משיחא
דישראל דטמיר מן קדם חובי כנשתא דציון לך עתידא מלכותא למיתי וייתי שלטונא
9 קדמאה למלכות כנשתא דירושלם : וכען למה את מתחברא לעממיא המלכא
10 לית ביך אם מלכי מלכיך אבדו ארי תקפוך עקא וזיעא הא כחבלין לילדתא : מרעי וזועי
כנשתא דציון כיולדתא ארי כען תפקין מקרתא ותשרין בחקלא ותהכין עד בבל תמן
11 תשתזבין תמן יפרקנך יי מיד בעלי דבבך : וכען יתכנשון עלך עממין סגיאין דאמרין
12 אימתי תחוב ותחזי במפלת ציון עיננא : ואנון לא ידעין רזיא דיי ולא מסתכלין
13 במלכיה ארי קריבנון כעמירא לאדרא : קומי וקטלי כנשתא דציון ארי עמא די ביך
אשוי תקיפין כברזלא ושארהון חסינין כנחשא ותקטלין עממין סגיאין ותגמרין קדם
יי נכסיהון וממון יקרהון קדם רבון כל עלמא :

ה

1 כען תסתיעין במשרין קרתא דצירין עלה בציר דהוו מחן בחטרא על לסתא ית דיני
2 ישראל : ואת בית לחם אפרתה כזעיר הויתא לאתמנאה באלפיא דבית יהודה מנך
קדמי יפוק משיחא למהוי עביד שולטן על ישראל די שמיה אמיר מלקדמין מיומי
3 עלמא : בכן יתמסרון כעדן ילדתא למילד ושאר אחיהון יסתמכון עליהון בני ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sed sedebunt unusquisq; sub fructu vitis suæ subq; fructu ficulneæ suæ: nec 4
erit qui exterreat: quia verbo Dñi exercituum decretum est ita. Etenim uni- 5
versi populi *abibunt* ad ea quæ venerati sunt idola; nos vero fiduciam colloca-
bimus in *verbo* Dñi Dei nostri in seculum & in secula seculorum. Eo tem- 6
pore, dicit Dñs, congregabo translatos & dispersos, colligam & illos quibus
malefeci, propter peccata populi mei. Ponámque deportatos in reliquias, & 7
dispersos in populum potentem, atq; revelabitur regnum Dñi super eos in
monte Sion à modò & usq; in seculum. Tu autem Christe Israelis, qui abs- 8
conditus es propter peccata cœtus Sion, tibi venturum est regnum: sed &
dominatio prisca adveniet regno cœtus Jerusalem. Nunc autem quare tu po- 9
pulis adjungeris? an non in te rex est? aut consiliarii tui perierunt? quoniam
circundederunt te tribulatio ac tremor, sicut agones parturientem. Dole & 10
contremisce cœtus Sion more parturientis, nunc etenim de civitate egredie-
ris & habitabis in agro, ibisq; usque ad Babylonem, ubi liberaberis, ibi redi-
met te Dominus de manu inimicorum tuorum. Mox verò congregabuntur 11
adversum te gentes permultæ quæ dicant: *Quando* impiè aget, *&* videbit
ruinam Sion oculus noster? Ipsi autem minimè secreta Domini cognoscunt, 12
nec intelligunt *consilium* ejus, quippe accumulat eos quasi manipulos in are-
am. Surge & occide congregatio Sion, populum enim qui in te est, ponam 13
fortem sicut ferrum, & reliquias eorum robustas sicut æs, & occides populos
permultos: *consumes* autem coram Domino facultates eorum, & pretiosam
eorum pecuniam coram dominatore *universi mundi*.

CAP. V.

Nunc per turmas sociaberis, civitas, quam obsidione obsidebant illi, qui 1
percutiebant virga maxillas judicum Israel. Et tu Bethlehem Ephrata *quasi* 2
minima fuisti, adeò ut computareris inter millia domus Jehuda, ex te coram
me prodibit Christus, ut sit dominium exercens in Israel, cujus nomen dictum
est ab æternitate à diebus seculi. Propterea tradentur tempore quo parturi- 3
ens pariet, & residuo fratrum suorum adjungentur filii Israel.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܢܬܒܘܢ ܐܢܫ ܬܚܝܬ ܓܦܬܗ ܘܬܚܝܬ ܬܐܢܬܗ ·. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܕܡܙܝܥ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ
5 ܕܦܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܡܠܠ. * ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܢܗܠܟܘܢ· ܐܢܫ ܒܫܡ
6 ܐܠܗܗ ·. ܘܚܢܢ ܢܗܠܟ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܢ. ܠܥܠܡ ܘܠܥܠܡܝܢ.* ܒܗ ܝܘܡܐ
7 ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ·. ܐܟܢܫ ܠܪܚܝܩܐ ܘܠܡܒܕܪܐ. ܐܩܒܠ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܒܐܫܬ ܠܗܘܢ. * ܘܐܥܒܕ
ܚܪܬܐ ܠܡܒܕܪܐ ·. ܘܪܚܝܩܐ. ܠܥܡܐ ܥܫܝܢܐ. ܘܢܡܠܟ ܡܪܝܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ·
8 ܘܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܗܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܥܠܡ. * ܐܢܬܝ ܡܓܕܠܐ ܪܥܝܐ ܥܡܛܢܐ ܕܒܪܬ ܨܗܝܘܢ.
9 ܠܟܝ ܢܛܐ. ܘܬܐܬܐ ܫܘܠܛܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. * ܗܫܐ ܠܡܢܐ
ܚܛܝܬܝ ܒܝܫܬܐ. ܡܠܟܐ ·. ܠܝܬ ܒܟܝ ܗܘܐ. ܐܘ ܡܠܟܢܝܟܝ ܐܒܕܘ. ܕܐܚܕܘܟܝ ܚܒܠܐ
10 ܐܝܟ ܕܝܠܕܬܐ. * ܚܒܠܝ ܘܐܬܢܚܝ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ ܐܝܟ ܝܠܕܬܐ. ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܬܦܩܝܢ ܡܢ
ܩܪܝܬܐ. ܘܬܥܡܪܝܢ ܒܚܘܪܒܐ. ܘܬܐܙܠܝܢ ܥܕܡܐ ܠܒܒܠ. ܘܬܡܢ ܬܬܦܪܩܝܢ
11 ܘܬܡܢ ܢܦܪܩܟܝ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. * ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܐܬܟܢܫܘ ܥܠܝܟܝ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ·. ܕܐܡܪܝܢ
12 ܕܬܬܛܢܦ ܨܗܝܘܢ ܘܬܚܙܐ ܒܗ ܥܝܢܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܡܚܫܒܬܗ
13 ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܡܠܟܗ. ܕܟܢܫ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܥܡܝܪܐ ܠܐܕܪܐ. * ܩܘܡܝ ܘܕܘܫܝ ܐܢܘܢ
ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܢܬܟܝ ܐܥܒܕ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܦܪܣܬܟܝ ܕܢܚܫܐ. ܘܬܕܘܩܝܢ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ
14 ܘܬܚܪܡܝܢ ܩܢܝܢܗܘܢ ܠܡܪܝܐ ·. ܘܚܝܠܗܘܢ ܠܡܪܐ ܕܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܡܛܠ ܕܗܫܐ ܬܦܩܝܢ
ܒܓܘܕܐ ܒܪܬ ܓܘܕܐ ܥܫܝܢܐ. ܕܩܡܘ ܥܠܝܢ ·. ܘܡܚܘ ܒܫܒܛܐ ܠܦܟܗ ܕܪܥܝܐ
1 ܕܐܝܣܪܐܝܠ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * ܐܢܬܝ ܕܝܢ ܒܝܬ ܠܚܡ
ܩܪܝܬܐ. ܙܥܘܪܐ ܐܢܬܝ ܕܬܗܘܝܢ ܒܐܠܦܝ ܕܝܗܘܕܐ ·. ܡܢܟܝ ܢܦܘܩ ܫܠܝܛܐ ܕܢܗܘܐ ܠ
2 ܐܝܣܪܐܝܠ. ܘܡܦܩܢܘܗܝ ܡܢ ܩܕܝܡ: ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܕܥܠܡܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܠܡ ܐܢܘܢ
ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܝܠܕܬܐ ܬܐܠܕ· ܘܫܪܟܐ ܕܐܚܘܗܝ ܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܒܢܝ ܐܝܣܪܐܝܠ.

Sed confidebunt quiſque ſub vitibus ſuis, & 4
ſub ficubus ſuis; nec erit qui infeſtet eos:
quoniam os Domini potentiſſimi locutum eſt.
Omnium enim gentium quælibet ambulabit 5
in nomine dei ſui, nos autem ambulabimus
in nomine Domini Dei noſtri in æternum &
in ſecula. Eo quidem tempore, dicit Do- 6
minus, congregabo remotos, & diſperſos re-
cipiam, quibus malum intuleram: Finem 7
fauſtum faciam diſperſis, & remotos in po-
pulum potentem: regnabitque Dominus ſu-
per eos in monte Sionis & in Jeruſalem, hinc
ad ſeculum uſque. Tu verò turris depaſta & 8
obſcura filiæ Sionis, tempus tuum appropin-
quavit, & advénit princeps primus regni filiæ
Jeruſalem. Jam quarè commiſiſti ſcelus? num 9
rex non extat in te, an conſiliarii tui perie-
runt, quòd te dolores ut parturientis occupâ-
rint? Dole, & enitere filia Sionis ut partu- 10
riens; jam enim egredieris ab urbe, & habi-
tabis in deſerto, ac ibis Babylonem uſque: at
ibi liberaberis, ibíque eruet te Dominus è
manu inimicorum tuorum. Jam congrega- 11
buntur adversùm te gentes multæ quæ dice-
bant, Contaminetur Sion, & aſpiciat in ea o-
culus noſter. Ipſæ verò ignorabant cogita- 12
tionem Domini, nec intelligebant conſilium
ejus, quòd ipſe congregâſſet eas ut ſpicas ad
aream. Surge, & tritura eas filia Sionis; nam 13
cornua tua reddam ferrea, & ungulas tuas æ-
neas: comminues gentes multas, & poſſeſſi-
onem earum Domino devovebis, & opes ea-
rum Domino univerſæ terræ. Nunc prodi- 14
bis cum turma O filia turmarum potentium:
quia inſurrexerunt in nos, & paſtoris Iſraelis
maxillam fuſte percuſſerunt.

CAP. V.

Tu verò Beth-lehem oppidum, num parvû 1
es ut cenſearis inter myriadas Judæ? ex te
prodibit princeps qui præſit Iſraeli, cujus ex-
itus à principio eſt, à diebus æternis. Nunc 2
tradet eos uſque ad temp⁹ quo pepererit par-
turiens, ac reliquiæ fratrum ejus converten-
tur ad filios Iſraelis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ويستريح كل واحد تحت كرمته * وكل واحد تحت تينته * ولا يكون من يخوف * من اجل ان
5 فم الرب الضابط الكل تكلم بهذه * لان جميع الشعوب يسير كل واحد في طريقه * ونحن نسير
6 باسم الرب الهنا الى الابد وفيما بعد * في ذلك اليوم يقول الرب اجمع المنكسر والمبعوده اقبلها
7 والذين ابعدتهم * واضع المكسوره للبقيه * والمبعوده الى امه قويه * ويملك الرب عليهم في
جبل صهيون * منذ الان والى الابد * وانت يا برج القطيع ابنة صهيون الكريبة * اليك ياتون *
8 ويدخل الرياسه الاولى المملكه من بابل لابنة ايروسليم * والان لماذا علمت الشرور * هل ليس
9 لك ملك * مشورتك هلكت * لان الطلقات مسكتك مثل طلقات الوالدة * فتشجعي واقتربي
10 يا ابنة صهيون مثل التي تلد * من اجل انك الان تخرجين من المدينة * وتسكنين في
الصحراء * وتاتين الى بابل * من هناك ينجيك ومن هناك ينقذك الرب الهك من يد اعدائك *
11 12 * والان تجمع اليك امم كثيرة * القايلون نشمت وتنظر الى صهيون عيوننا * فهم لم يعرفوا
13 فكر الرب * ولم يفهموا رايه * لان جمعهم مثل اعمار البيدر * قومي وادرسيهم يا ابنة صهيون *
لاني اصير قرونك حديدا * واظلافك نحاسا * وتدوسين شعوبا كثيرة * وتحرمين للرب كثرتهم *
14 وقوتهم لرب الارض كلها * والان تسيج ابنة افرام بسياج * رتب علينا لزوما * بعصا يضربون
على خد قبايل اسرائيل *

* الفصل الخامس *

1 * وانت يا بيت لحم بيت افراثا * لست بصغيرة انت ان تكون في الوف يهوذا * لان منك يخرج لي من
2 يكون رييسا في اسرائيل * ومخارجه في اسرائيل منذ ايام الدهر * لاجل هذا تسلمهم الى زمان
الوالدة تلد * وبقايا اخوتهم يرجعون الى بني اسرائيل *

Sed quieſcent unuſquiſque ſub viti ſua, 4
& unuſquiſque ſub ficu ſua; nec erit
qui terreat: quia os Domini omnia tenen-
tis locutum eſt hæc. Omnium enim popu- 5
lorum quiſque ambulabit in via ſua, ſed
nos ambulabimus in nomine Domini Dei
noſtri, in æternum & ultrà. Eo die, di- 6
cit Dominus, congregabo confractam; e-
jectam & quos amoveram, recipiam: Et 7
confractam ponã in reliquias, & ejectam
in potentẽ: regnabitque Dominus ſuper eos
in monte Sionis, ex nunc in æternum uſq;.
Porrò ad te O turris gregis, filia Sionis 8
miſera, ad te venient; & primus princi-
patus, regnum ſcilicet ex Babele, ingre-
dietur in filiam Jeruſalem. Nunc ergò 9
cur agnoviſti mala? annon habes regem?
conſilium tuum periit, quòd occupârint te
dolores ſimiles doloribus parturientis. Ve- 10
rùm fortis ſis animo, & accede O filia Sio-
nis ut ea quæ parturit: nunc enim egre-
dієris ab urbe, & habitabis in deſerto,
venies in Babelem, & inde liberabit te,
indeque te redimet Dominus Deus tuus
de manu inimicorum tuorum. Et nunc 11
congregabuntur ad te gentes multæ quæ
dicebant; Inſultabimus, & videbunt in
Sione oculi noſtri. Nam ipſæ neſciebant 12
cogitationem Domini, nec intelligebant
conſilium ejus, quòd ipſe congregâſſet eos
ut manipulos areæ. Surge, & tritura eas 13
O filia Sionis: nam cornua tua reddam
ferrea, & ungulas tuas æneas, & tritu-
rabis populos multos, & anathemate de-
vovebis Domino multitudinem eorum,
& robur eorum Domino totius terræ. Et 14
nunc filia Aphremi ſepi circumſepietur:
præſcripſit nobis decreta: fuſti percutient
genam familiarum Iſraelis.

CAP. V.

Et tu O Beth-lehem domûs Ephratæ, 1
nequaquam ita parva es, ut non ſis in
millibus Judæ; quandoquidem ex te e-
greſſurus mihi eſt qui princeps erit in Iſ-
raele, cujus egreſſus in Iſraele ſunt ab
æternis diebus. Propterea trades eos uſ- 2
que ad tempus quo parturiens pariet,
& reliquiæ fratrum eorum revertentur
ad filios Iſraelis.

מיכה : ה

4 ועמד ורעה בעז יהוה בגאון שם יהוה אלהיו וישבו כי עתה יגדל עד אפסי ארץ׃
5 והיה זה שלום אשור כי יבוא בארצנו וכי ידרך בארמנתינו והקמנו עליו שבעה רעים ושמנה נסיכי אדם׃
6 ורעו את ארץ אשור בחרב ואת ארץ נמרד בפתחיה והציל מאשור כי יבוא בארצנו וכי ידרך בגבולנו׃
7 והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים כטל מאת יהוה כרביבים עלי עשב אשר לא יקוה לאיש ולא ייחל לבני אדם׃
8 והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים כאריה בבהמות יער ככפיר בעדרי צאן אשר אם עבר ורמס וטרף ואין מציל׃
9 תרם ידך על צריך וכל איביך יכרתו׃
10 והיה ביום ההוא נאם יהוה והכרתי סוסיך מקרבך והאבדתי מרכבתיך׃
11 והכרתי ערי ארצך והרסתי כל מבצריך׃
12 והכרתי כשפים מידך ומעוננים לא יהיו לך׃
13 והכרתי פסיליך ומצבותיך מקרבך ולא תשתחוה עוד למעשה ידיך׃
14 ונתשתי אשיריך מקרבך והשמדתי עריך׃
15 ועשיתי באף ובחמה נקם את הגוים אשר לא שמעו׃

CAP. VI. ו

1 שמעו נא את אשר יהוה אמר קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך׃
2 שמעו הרים את ריב יהוה והאתנים מסדי ארץ כי ריב ליהוה עם עמו ועם ישראל יתוכח׃
3 עמי מה עשיתי לך ומה הלאתיך ענה בי׃
4 כי העלתיך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתיך ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים׃

Versio VULG. LAT.

4 Et stabit, & pascet in fortitudine Domini, in sublimitate nominis Domini Dei sui: & convertentur, quia nunc magnificabitur usque ad terminos terræ.
5 Et erit iste pax: cùm venerit Assyrius in terram nostram, & quando calcaverit in domibus nostris: & suscitabimus super eum septem pastores, & octo primates hominum.
6 Et pascent terram Assur in gladio, & terram Nemrod in lanceis ejus: & liberabit ab Assur, cùm venerit in terram nostram, & cùm calcaverit in finib⁹ nostris.
7 Et erunt reliquiæ Jacob in medio populorum multorum quasi ros à Domino, & quasi stillæ super herbam, quæ non expectat virum, & non præstolatur filios hominum.
8 Et erunt reliquiæ Jacob in Gentibus in medio populorum multorum, quasi leo in jumentis sylvarum, & quasi catulus leonis in gregibus pecorum: qui cùm transierit, & conculcaverit, & ceperit, non est qui eruat.
9 Exaltabitur manus tua super hostes tuos, & omnes inimici tui interibunt.
10 Et erit in die illa, dicit Dominus: auferam equos tuos de medio tui, & disperdam quadrigas tuas.
11 Et perdam civitates terræ tuæ, & destruam omnes munitiones tuas, & auferam maleficia de manu tua, & divinationes non erunt in te.
12 Et perire faciam sculptilia tua, & statuas tuas de medio tui: & non adorabis ultrà opera manuum tuarum.
13 Et evellam lucos tuos de medio tui, & conteram civitates tuas.
14 Et faciam in furore & in indignatione ultionem in omnibus gentibus, quæ non audierunt.

CAP. VI.

1 Audite quæ Dominus loquitur: Surge, contende judicio adversùm montes, & audiant colles vocem tuam.
2 Audiant montes judicium Domini, & fortia fundamenta terræ: quia judicium Domini cum populo suo, & cum Israel dijudicabitur.
3 Popule meus, quid feci tibi, aut quid molestus fui tibi? Responde mihi.
4 Quia eduxi te de terra Ægypti, & de domo servientium liberavi te: & misi ante faciem tuam Moysen, & Aaron, & Mariam?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

4 Καὶ στήσεται καὶ ὄψεται, καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύϊ κύριος, καὶ ἐν τῇ δόξῃ (η) ὀνόματος κυρίου θεοῦ αὐτῶν ὑπάρξουσι· διότι νῦν μεγαλυνθήσονται ἕως ἄκρων τῆς γῆς.
5 Καὶ ἔσται αὕτη (θ) εἰρήνη, Ἀσσὺρ ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ὑμῶν, καὶ ἐπεγερθήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες, καὶ ὀκτὼ δήγματα ἀνθρώπων.
6 Καὶ ποιμανοῦσι τὸν Ἀσσὺρ ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ τὴν γῆν τοῦ Νεβρὼδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτῆς· καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ Ἀσσὺρ ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὅρια ὑμῶν.
7 Καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς δρόσος παρὰ κυρίου πίπτουσα, καὶ ὡς ἄρνες (ι) ἐπὶ ἄγρωστιν, ὅπως μὴ συναχθῇ μηδεὶς, μηδὲ ὑποστῇ ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων.
8 Καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα (κ) Ἰακὼβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν, ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ, καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων, ὃν τρόπον ὅταν διέλθῃ, καὶ διαστείλας ἁρπάσῃ, καὶ μὴ ᾖ ὁ ἐξαιρούμενος.
9 Ὑψωθήσεται ἡ χείρ σου ἐπὶ τοὺς θλίβοντάς σε, καὶ πάντες οἱ ἐχθροί σου (λ) ἐξολοθρευθήσονται.
10 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος, (μ) ἐξολοθρεύσω τοὺς ἵππους ἐκ μέσου σου, καὶ ἀπολῶ τὰ ἅρματά σου,
11 Καὶ (*) ἐξολοθρεύσω τὰς πόλεις τῆς γῆς σου, καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρώματά σου· καὶ (ν) ἐξολοθρεύσω τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου, καὶ ἀποφθεγγόμενοι οὐκ ἔσονται ἐν σοί·
12 Καὶ (*) ἐξολοθρεύσω τὰ γλυπτά σου, καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου, καὶ οὐκ ἔτι μὴ προσκυνήσῃς τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου.
13 Καὶ ἐκκόψω τὰ (ξ) ἄλση ἐκ μέσου σου, καὶ ἀφανιῶ τὰς πόλεις σου.
14 Καὶ ποιήσω (ο) ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἀνθ' ὧν οὐκ (π) εἰσήκουσαν.

4 Et stabit, & videbit, & pascet gregem suum in fortitudine Dominus: & in gloria nominis Domini Dei sui erunt: quia nunc magnificabuntur usque ad terminos terræ.
5 Et erit hæc pax: Assur quando supervenerit in terram vestram, & quando ascenderit super regionem vestram, & consurgent super eum septem pastores, & octo (d) morsus hominum:
6 Et pascent Assur in gladio: & terram Nebrod in (e) fovea ejus. Et liberabit de Assur, cùm venerit super terram vestram, & cùm ascenderit super terminos vestros.
7 Et erunt reliquiæ Jacob in gentibus in medio populorum multorum, quasi ros à Domino cadens, & quasi (f) agni super gramen: ut non congregetur quisquam, neque sit in filiis hominum.
8 Et erunt reliquiæ Jacob in gentibus in medio populorum multorum, quasi leo in jumentis in saltu, & quasi catulus leonis in gregibus pecorum, quomodò si pertranseat, & dividens rapiat, & non sit, qui eruat.
9 Elevabitur manus tua super eos, qui tribulant te: & omnes inimici tui perdentur.
10 Et erit in die illa, dicit Dominus, Interficiam equos tuos de medio tui, & disperdam currus tuos,
11 Et subvertam civitates terræ tuæ, & auferam omnes munitiones tuas: & auferam veneficia tua de manibus tuis: & (g) qui loquuntur, non erunt in te:
12 Et disperdam sculptilia tua, & statuas tuas de medio tui: & ultrà non adorabis opera manuum tuarum:
13 Et succidam lucos de medio tui: & demoliar civitates tuas:
14 Et faciam in ira & in furore ultionem in gentibus pro eo, quòd non exaudierunt.

MS. A. (η) τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ (θ) ἡ εἰρήνη, ὅταν Ἀσσύριος ἐπέλθῃ (ι) ἐπ' (κ) τοῦ Ἰακὼβ (λ) ἐξολεθρευθήσονται. (μ) ἐξολεθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ (*) ἐξολεθρεύσω (ν) ἐξαρῶ πάντα τὰ φάρμακά (*) ἐξολεθρεύσω (ξ) ἄλση σου ἐκ (ο) ἐν θυμῷ καὶ ἐν ὀργῇ. (π) εἰσήκουσάν μου.

ΚΕΦ. ς'.

1 Ἀκούσατε δὴ (α) λόγον· Κύριος κύριος εἶπεν, Ἀνάστηθι, κρίθητι πρὸς τὰ ὄρη, καὶ ἀκουσάτωσαν (*) βουνοὶ φωνήν σου.
2 Ἀκούσατε (β) ὄρη τὴν κρίσιν τοῦ κυρίου, καὶ αἱ φάραγγες θεμέλια τῆς γῆς, ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ διελεγχθήσεται.
3 Λαός μου, τί ἐποίησά σοι, ἢ τί ἐλύπησά σε, ἢ τί παρηνώχλησά σοι; ἀποκρίθητί μοι.
4 Διότι ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρωσάμην σε, καὶ ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου τὸν Μωσῆν, καὶ Ἀαρὼν, καὶ Μαριάμ.

CAP. VI.

1 Audite (a) nunc verbum: Dominus Dominus dixit, Surge, judicare apud montes: & audiant colles vocem tuam.
2 Audite (b) montes judicium Domini, & valles fundamenta terræ: quia judicium Domino adversùs populum suum: & cum Israel judicabitur.
3 Populus meus, quid feci tibi, aut quid contristavi te, aut in quo molestus fui tibi? responde mihi.
4 Quia eduxi te de terra Ægypti, & de domo servitutis redemi te, & misi ante faciem tuam Moysem, & Aaron, & Mariam?

MA. A. (α) λόγον κυρίου, ἃ ὁ κύριος εἶπεν, Ἀνάστηθι καὶ κρίθητι (*) βουνοὶ (β) βουνοὶ τὴν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 ויקום וישלוט בתקוף מן קדם יי ברבות שמא דיי אלהיה ויתובון מביני גלותהון ארי
5 כען יסגי שמיה עד סיפי ארעא: ויהי מבכן שלמא לנא אחוראה ארי יעל בארענא
6 וארי ידרוך בברניתנא ונמני עלנא שבעא מלכין ותמניא רברבי אנשא: וירעון ית
ארעא דאתור בחרבא וית ארעא נמרוד בתקוף כרכהא וישזבננא מאתור דלא יעל
7 בארענא ולא ידרוך בתחומנא: ויהי שארא דבית יעקב בגו עממין סגיאין כטלא מן
קדם יי וכרסיסי מלקושא די על עסבא די לא מוריך לאנשא ולא מסכר לבר אנשא:
8 ויהי שארא דיעקב בעממיא בגו עממין סגיאין כאריא בבעירא בחורשא וכליתא
9 בעדרי ענא דאם יעדי וירמוס ויקטול ולית די משיזיב: סגי מבכן תתקף ידך ישראל
10 על סנאך וכל בעלי דבבך ישתצון: ויהי בעדנא ההיא אמר יי ואשצי סוסות עממיא
11 מבינך ואוביד רתיכיהון: ואשצי קרוי עממיא מארעך ואפגר כל כרכיהון תקיפיא:
12 ואשצי חרשין מבינך ומעננין לא יהון לך: ואשצי צלמי עממיא וקמתהון מבינך ולא
13 תשתעבד עוד לעובדי ידך: ואעקר שתילי עממיא מבינך ואשצי בעלי דבבך: ואעבד
14 ברגז ובחמא ית פורענות דין מן עממיא דלא קבילו אולפן אוריתא:

ו

1 שמעו כען ית דיי אמר קום דון עם טוריא וישמען רמתא קלך: שמעו טוריא ית
2 דיניא דיי ועקריא מיסודי ארעא ארי דינא קדם יי עם עמיה ועם ישראל עביד
3 תוכחה: עמי מה טבא אמרית למעבד לך ולא עבדית או מרועא קשיא אסגיתי
4 עלך אסהד בי: ארי אסקתך מארעא דמצרים ומבית עבדותא פרקתך ושלחית
קדמך תלתא נביין משה לאלפא מסירת דינין אהרן לכפרה על עמא ומרים לאוראה
לנשיא:

PARAPH CHALD. Versio Latina.

4 Proinde stabit & dominabitur fortitudine à præsentia Dñi [promanante,] & magnitudine nominis Dñi Dei sui, atq; convertentur de medio captivitatis suæ: nam magnificabitur nomen ej⁹ usq; ad fines terræ.
5 Et erit deinceps pax nobis: ꝗ si Assyrius terram nostrã ingressus fuerit, atq; ædes nostras calcaverit, sup nos constituemus septẽ reges, & octo hominum principes.
6 Qui depascent terram Assur gladio, & terrã Nemrod in fortitudine turriũ ejus: & liberabit nos ab Assur, ut non ingrediatur in terrã nostram, nec calcet terminos nostros.
7 Erunt autẽ reliquiæ domus Jahacob in medio populorũ multorum, sicut ros à facie Dñi [defluens,] & sicut guttæ imbris serotini sup herbã, quæ non expectat virũ nec filium hominis præstolatur.
8 Erunt denuum reliquiæ Jahacob inter gentes in medio populorum multorum sicut leo in bestiis sylvæ, & velut leæna in gregib⁹ oviũ: quæ si transierit & conculcaverit occideritque, non erit qui eruat.
9 Multum deinceps prævalebit manus tua, ô Israel, sup hostes tuos, atq; omnes inimici tui abscindentur.
10 Et fiet illo tempore, dicit Dñs, disperdã equos populorum de medio tui, atque currus eorum perdam.
11 Subvertam etiam gentiũ civitates de terra tua; nec non omnes eorum arces munitas destruam.
12 Succidam & maleficos de medio tui, & præstigiatores non erunt tibi.
13 Concidam insuper simulachra populorum & statuas eorum de medio tui, & non subjicieris ultrà operibus manuum tuarum.
14 Denique eradicabo plantationes gentium de tui medio, ac exterminabo inimicos tuos.
15 Atque exequar cum ira & furore ultionem judicii in populos, eò quòd haud doctrinam Legis susceperint.

CAP. VI.

1 Audite nunc quæ Dñs ait: Surge, judicio contende cum montibus, et audiant colles vocem tuam.
2 Audite montes disceptationes Dñi, et radices fundamentorum terræ, siquidem judicium est coram Dño cum populo suo, et cum Israel disputationẽ instituit.
3 Popule mi, quid boni dixi me facturũ tibi ꝙ non fecerim? aut quam infirmitatẽ gravem multiplicavi sup te, testimoniũ perhibe in me.
4 Quoniã ascendere te feci de terra Ægypti, et de domo servitutis redemi te: misique ante te tres prophetas, Moysen [videlicet], ut doceret judiciorũ traditionẽ, Aharon ut expiaret populum, et Mariã ut instrueret mulieres.

Versio SYRIACA, cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

* [illegible] *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]

Et surget, pascétque in fortitudine Domini, 3
& in gloria nominis Domini Dei sui ; &
convertentur : quia tum crescet usque ad fi-
nes terræ, Et erit pax. Cúmque venerit Af- 4
syrius in patriam nostram, & deambulaverit
in palatiis nostris ; suscitabimus in eum se-
ptem pastores, & octo homines magnates ;
Qui terræ Assyriæ gladio occurrent, & terræ 5
Nemrodi, iræque ipsius : & liberabit nos ab
Assyrio, ne veniat in patriam nostram, neque
gradiatur in terminis nostris. Et erunt re- 6
liquiæ Jacobi in populo inter gentes multas,
tanquam ros à Domino, & tanquam stillæ su-
per gramen, qui nemini superest, nullíque re-
siduus est. Erúntque reliquiæ Jacobi in po- 7
pulo inter gentes multas, ut leo inter anima-
lia ovina, & ut catulus leonis in grege ovi-
um ; qui cùm decreverit ac deliberaverit,
prædatur nemine eripiente. Attolletur ma- 8
nus tua super osores tuos, & omnes inimici
tui peribunt. Die enim illo, dicit Dominus, 9
perdam equos tuos de medio tui, perdam
currus tuos, Perdámque civitates terræ tuæ, 10
& evertam omnes urbes tuas : Magos per- 11
dam è manibus tuis, & præstigiatores non
erunt ampliùs tibi : Perdam sculptilia tua 12
& excelsa tua de medio tui, & non adorabis
ampliùs opus manuum tuarum : Perdam 13
quoque plantas tuas de medio tui, & urbes
tuas vastabo : Denique persequar in ira 14
& furore vindictam à gentibus quæ non au-
scultaverint.

CAP. VI.

Audite jam quid dixerit Dominus ; Surge, 1
contende cum montibus, & audiant vocem
tuam colles. Audite montes & profunda 2
fundamentorum terræ, litem Domini : con-
tendit enim Dominus cum populo suo, & Is-
raelem arguit. Populi mi, quid feci tibi ? 3
aut quam molestiam intuli tibi ? produc mihi
testes. Nónne extraxi te de terra Ægypti, & 4
de domo servitutis liberavi te, & misi ante
te Mosen, Aharonem, & Mariam ?

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 *ويقوم ويرا • ويرعي الرب قطيعه بقوه • ويمجد اسم الرب الههم يوجدون • من اجل انهم
4 الان سيعظمون الي اقطار الارض *ويكون هنك السلامه اذا اتي الموصلي الي ارضنا • واذا وطي
5 علي كورنا • ونقوم عليه سبعه رعاه وثمانيه عظماء من الناس *ويرعون الموصل بسيف •
وارض نمرود بحفرها • وينقذهم اذا اتي علي ارضنا • واذا وطي علي حدودنا *ونصير بقيه
6 يعقوب في الامم في وسط شعوب كثير • مثل نداء هابط من قبل الرب • ومثل خراف علي
7 نجيل • كيلا يجمع ولا واحد • ولا يقف في بني البشر *ونصير بقيه يعقوب في الامم في وسط شعوب
كثير • مثل اسد في بهايم في الفلاه • ومثل الشبل في قطعان الغنم • كما انه اذا جاز وقطع
8 يفترس • ولا يكون من يخلص *ترتفع يدك علي محزنيك • وجميع اعدايك يستاصلون *ويكون
9
10 في ذلك اليوم يقول الرب • استاصل خيولك من وسطك • وابيد مركباتك *واستاصل مدن
11 ارضك • واهلك جميع حصونك *وانزع السحر من يديك • والمتكلمون لا يكونون فيك •
12 *واستاصل منحوتاتك ونصباتك من وسطك • ولا تسجدين بعد لاعمال يديك *واكسر
13
14 النصاب من وسطك • وابيد مدنك *واصنع برجز وبغضب انتقاما في الامم • من اجل انهم
لم يسمعوا •

* الفصل السادس *

1 *اسمعوا الان ما قاله الرب • قم تحاكم مع الجبال • ولتسمع الاكام صوتك *اسمعوا ايها
2 الشعوب حكم الرب • والاوديه اساسات الارض • لان للرب حكومه مع شعبه • ومع اسرايل
3 يتناظر *يا شعبي ماذا صنعت بك • او ماذا احزنتك • او ماذا ضربت بك • اجبني *من اجل
4 اني اصعدتك من ارض مصر • ومن بيت العبوديه انقذتك • وارسلت قدام وجهك موسي
وهرون ومريم *

Et stabit, ac videbit, pascetque Dominus 3
gregem suum in fortitudine, & in gloria
nominis Domini Dei sui invenientur, quia
nunc magnificabuntur usq; ad fines terræ.
Erit autem pax ista cùm venerit Assy- 4
rius in terram nostram, cúmque calca-
verit regionem nostram. Surgent enim
adversùs eum septem pastores & octo
magnates ex hominibus ; Et Assyriam 5
gladio pascent, & terram Nemrodi cum
fovea ipsius : & redimet eos cùm ve-
nerit super terram nostram, cúmque cal-
caverit terminos nostros. Et fient reli- 6
quiæ Jacobi inter gentes in medio popu-
lorum multorum, sicut ros à Domino
descendens, & sicut agni super gramen ;
ut ne vel unus congregetur, neque ma-
neat inter filios mortalium. Et fient re- 7
liquiæ Jacobi inter gentes in medio po-
pulorum multorum, ceu leo inter jumen-
ta in campo, & ut leunculus inter gre-
ges ovium. Quemadmodum transiens
& dissecans prædatur nemine evadente ;
Elevabitur manus tua super affligen- 8
tes te, & omnes inimici tui eradica-
buntur. Et erit eo die, dicit Dominus, 9
ut evellam equos tuos è medio tui, &
perdam currus tuos : Excindam urbes 10
terræ tuæ, & perdam omnes arces tuas ;
Auferam magiam è manibus tuis, & 11
loquentes non sint in te : Evellam scul- 12
ptilia tua & statuas tuas è medio tui,
nec adores in posterum opificia manuum
tuarum : Confringam statuas è medio 13
tui, perdamque urbes tuas : Et faciam 14
cum ira & exardescentia vindictam in
gentibus, eò quod non audierint.

CAP. VI.

Audite nunc quid dixerit Dominus ; 1
Surge, litem institue cum montibus, &
audiant colles vocem tuam. Audite O 2
populi judicium Domini, & valles fun-
damenta terræ : est enim Domino lis cum
populo suo, & cum Israele contendit.
O mi popule, quid feci tibi ? aut qua in 3
re contristavi te ? aut quâ in re læsi te ?
responde mihi. Nam ego te eduxi de 4
terra Ægypti, & de domo servitutis
liberavi te, misique ante faciem tuam
Mosen, Haronem, & Mariam.

מיכה: ו

quid &, Moab rex Balac *consuluerit* quid nunc memento , mi Popule
5 עמי זכר נא מה יעץ בלק מלך מואב ומה
,Ghilghal ad usque Sithim de ,Behor filius Bilham ei responderit
ענה אתו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל
? Dominum præoccupabo quo In .Domini justitias *sciendum* , ad
6 למען דעת צדקות יהוה: במה אקדם יהוה
,*ascensionibus* in eum præoccupabo Nunquid .*celsitudinis* Deo me curvabo
אכף לאלהי מרום האקדמנו בעולות
millibus in Dominus volet Nunquid ? *anni filiis* vitulis in
7 בעגלים בני שנה: הירצה יהוה באלפי
mei primogenitum dabo nunquid ? olei torrentium *myriadibus in*,arietum
אילים ברבבות נחלי שמן האתן בכורי
Indicat ? meæ animæ *peccatum* ,mei ventris fructum ? *meum scelus*
8 פשעי פרי בטני חטאת נפשי: הגיד
,te à *quærens* Dominus quid & , bonum quid homo tibi
לך אדם מה טוב ומה יהוה דורש ממך
se humiliare & ,misericordiam diligere & ,judicium facere *nisi*
כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע
,*clamabit* civitatem ad Domini Vox .tuo Deo cum ambulando
9 לכת עם אלהיך: קול יהוה לעיר יקרא
? eã constituit quis & ,virgam Audite .tuum nomen timebit *sapientia* &
ותושיה יראה שמך שמעו מטה ומי יעדה:
.*abominatum tenuitatis* modius &,*impietatis* thesauri impii domo *vir num* Adhuc
10 עד האש בית רשע אצרות רשע ואיפת רזון זעומה:
? *fraudis lapidum loculo in &* , *impietatis bilancibus in ero purus* Nunquid
11 האזכה במאזני רשע ובכיס אבני מרמה:
sunt locuti ejus habitatores & ,*rapina* sunt repleti *ejus* divites Cujus
12 אשר עשיריה מלאו חמס וישביה דברו
ego etiam Et .eorum ore in fraudulenta eorum lingua & ,mendacium
13 שקר ולשונם רמיה בפיהם: וגם אני
Tu .tua peccata *super* desolando , te percutiendo feci ægrotare
14 החליתי הכותך השמם על חטאתיך: אתה
,*apprehendes & : tuo interiore in* tua *depressio* & ,saturaberis non & ,comedes
תאכל ולא תשבע וישחך בקרבך ותסג
,seminabis Tu .dabo gladio , *produxeris* quem & : *produces non &*
15 ולא תפליט ואשר תפלט לחרב אתן: אתה תזרע
,*mustum* & : oleo te unges non & ,*olivam* calcabis tu : metes non &
ולא תקצור אתה תדרך זית ולא תסוך שמן ותירוש
omne & , Homri *statuta est custoditum* Et .vinum bibes non &
16 ולא תשתה יין: וישתמר חקות עמרי וכל
pro , eorum consiliis in ambulâstis & , Achab domus opus
מעשה בית אחאב ותלכו במעצותם למען
opprobrium & ,sibilum in *ejus* habitatores &,desolationem in te *me dare*
תתי אתך לשמה וישביה לשרקה וחרפת
.*portabitis* mei populi
עמי תשאו:

CAP. VII. ז

.vindemiæ raceni sicut , æstatis *collectiones* sicut fui quia , mihi Væ
1 אללי לי כי הייתי כאספי קיץ כעללת בציר
.mea anima desideravit *primitivum* , comedendum ad botrus Non
אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:
.non *homines* inter rectus & , terra de misericors Periit
2 אבד חסיד מן הארץ וישר באדם אין
sagena venabuntur suũ fratrem *vir* ,*insidiabuntur sanguinibus ipsi* Universi
כלם לדמים יארבו איש את אחיהו יצודו חרם:
judicans & ,*postulans* princeps benefaciendo pro ,*volis* malefaciendo Pro
3 על הרע כפים להיטיב השר שואל והשפט
,*ipse suæ* animæ *contritionem loquens* magnus & : retributionem propter
בשלום והגדול דבר הות נפשו הוא
.eam *complicarunt &*
ויעבתוה:

Versio VULG. LAT.

5 Populc meus, memento, quæso,
quid cogitaverit Balach rex Mo-
ab, & quid responderit ei Ba-
laam filius Beor, de Setim usque
ad Galgalam, ut cognosceres ju-
6 stitias Domini. Quid dignum of-
feram Domino? curvabo genu
Deo excelso? numquid offeram
ei holocautomata, & vitulos an-
7 niculos. Numquid placari potest
Dominus in millib' arietum, aut
in multis millib' hircorũ pingui-
um? numquid dabo primogenitũ
meũ pro scelere meo, fructũ ven-
tris mei pro peccato animæ meæ?
8 Indicabo tibi, ô homo, quid sit
bonum, & quid Domin' requirat
à te: Utique facere judicium, &
diligere misericordiam & soli-
citum ambulare cum Deo tuo.
9 Vox Domini ad civitatem cla-
mat, & sal' erit timentib' nomen
tuũ: Audite tribus, & quis appro-
10 babit illud? Adhuc ignis in do-
mo impii thesauri iniquitatis, &
11 mensura minor iræ plena. Num-
quid justificabo stateram impiam,
12 & sacelli pondera dolosa? In
quibus divites ejus repleti sunt
iniquitate, & habitantes in ea
loquebantur mendacium, & lin-
gua eorum fraudulenta in ore
13 eorum. Et ego ergò cœpi per-
cutere te perditione super pec-
14 catis tuis. Tu comedes, & non
saturaberis: & humiliatio tua
in medio tuî: & apprehendes,
& non salvabis: & quos salva-
15 veris, in gladium dabo. Tu se-
minabis, & non metes: tu calca-
bis olivam, & non ungéris oleo;
& mustum, & non bibes vinum.
16 Et custodisti præcepta Amri, &
omne opus domûs Achab, &
ambulâsti in voluntatibus eorum,
ut darem te in perditioné, & ha-
bitantes in ea in sibilum: & op-
probrium populi mei portabitis.

CAP. VII.

1 VÆ mihi, quia factus sum sic-
ut qui colligit in autumno race-
mos vindemiæ: non est botrus ad
comedendum, præcoquas ficus de-
2 sideravit anima mea. Periit San-
ctus de terra, & rectus in homi-
nibus non est: omnes in sanguine
insidiantur, vir fratrem suum ad
3 mortem venatur. Malum manuũ
suarum dicunt bonum: princeps
postulat, & judex in reddendo
est: & magnus locutus est deside-
rium animæ suæ, & conturbave-
runt eam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Λαός μου μνήσθητι δή, τί ἐβουλεύσατο κατὰ
σοῦ Βαλὰκ βασιλεὺς Μωὰβ, καὶ τί ἀπεκρί-
θη αὐτῷ Βαλαὰμ υἱὸς τοῦ Βεὼρ, ἀπὸ τῶν
σχοίνων ἕως τοῦ Γαλγὰλ, ὅπως γνωσθῇ ἡ δι-
6 καιοσύνη τοῦ κυρίου. Ἐν τίνι καταλάβω τὸν
κύριον, ἀντιλήψομαι θεοῦ μου ὑψίστου; εἰ
καταλήψομαι αὐτὸν ἐν ὁλοκαυτώμασιν, ἐν
7 μόσχοις ἐνιαυσίοις; Εἰ προσδέξεται (*) κύριος
ἐν χιλιάσι κριῶν, ἢ ἐν μυριάσι (*) χιμάρρων
πιόνων; εἰ δῶ πρωτότοκά (γ) μου ὑπὲρ
ἀσεβείας, καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἁμαρ-
8 τίας ψυχῆς μου; Εἰ ἀνηγγέλη σοι ἄν-
θρωπε τί καλόν; ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ
παρὰ σοῦ, ἀλλ᾽ ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα, καὶ ἀγα-
πᾶν (δ) ἔλεον, καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι
9 μετὰ κυρίου (ε) θεοῦ σου; Φωνὴ κυρίου τῇ
πόλει ἐπικληθήσεται, καὶ σώσει (*) φοβου-
μένους τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἄκουε φυλὴ, καὶ (ζ)
10 τίς κοσμήσει πόλιν; Μὴ πῦρ καὶ οἶκος
(η) ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς (θ) ἀνό-
11 μους, καὶ μετὰ ὕβρεως ἀδικίας; Εἰ δικαιω-
θήσεται ἐν ζυγῷ ἄνομος, καὶ ἐν μαρσίππῳ
12 στάθμια δόλου, Ἐξ ὧν τὸν πλοῦτον αὐτῶν
ἀσεβείας (ι) ἔπλησαν, καὶ οἱ κατοικοῦντες
αὐτὴν ἐλάλουν ψευδῆ, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν
13 ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν; Καὶ ἐγὼ ἄρ-
ξομαι τοῦ πατάξαι σε, (κ) ἀφανιῶ σε ἐν ταῖς
14 ἁμαρτίαις σου. Σὺ φάγεσαι, καὶ οὐ μὴ ἐμ-
πλησθῇς, καὶ (λ) συσκοτάσει ἐν σοὶ, καὶ ἐκ-
νεύσει, καὶ οὐ μὴ διασωθῇς, καὶ ὅσοι ἂν διασω-
15 θῶσιν, εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσονται. Σὺ
σπερεῖς, καὶ οὐ μὴ ἀμήσῃς, σὺ πιέσεις ἐλαί-
αν, καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃ ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ οὐ μὴ
πίητε, καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ μου.
16 Καὶ ἐφύλαξας τὰ δικαιώματα Ζαμβρὶ, καὶ
πάντα τὰ ἔργα οἴκου Ἀχαὰβ, καὶ ἐπορεύθη-
τε ἐν ταῖς (*) ὁδοῖς αὐτῶν, ὅπως (μ) παραδῶ
σε εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐ-
τὴν εἰς συρισμὸν, καὶ ὀνείδη λαῶν λή-
ψεσθε.

5 Populus meus, recordare nunc,
quid cogitaverit adversum te
Balac rex Moab, & quid respon-
derit ei Balaam filius Beor de (c)
Schœnis usq; ad Galgal; ut cog-
noseeretur justitia Domini. In
6 quo apprehendam Dominum, sus-
cipiam Deum meum excelsum?
si apprehendam eum in holocau-
stis, in vitulis anniculis? Si
7 suscipiet Dominus in millibus a-
rietum, vel in decem millibus
hircorum pinguium? Si dabo
primogenita mea pro impietate,
fructum ventris mei pro peccato
animæ meæ? (d) Si annuntia-
8 tum est tibi, homo, quid bonum?
aut quid Dominus quærat à te?
nisi ut facias judicium, & di-
ligas misericordiam, & (e) pa-
ratus sis ambulare cum Domino
Deo tuo? Vox Domini civitati
9 (f) clamabit, & salvabit timen-
tes nomen ejus. Audi, tribus: &
quis ornabit civitatem? Num-
10 quid ignis, & domus iniqui the-
saurizans thesauros iniquos, &
cum contumelia injurias? Si ju-
11 stificabitur in statera iniquus, &
in sacello pondera fraudulenta;
De quibus divitias suas impieta-
12 tis repleverunt, & qui habitant
in ea, loquuti sunt (g) mendacia,
& lingua eorum exaltata est in
ore eorum? Et (h) ego incipiã
13 percutere te, delebo te in peccatis
tuis. Tu comedes, & non satu-
14 raberis, & contenebrescet in te,
& declinabit, & (i) non sal-
vaberis: & quicunque salvati
fuerint, gladio tradentur. Tu se-
15 minabis, & non metes: tu pre-
mes olivã, & non ungéris oleo, et
(k) vinũ, & non bibetis: & dis-
perdentur legitima populi mei. Et
16 (l) custodîsti justificationes Zam-
bri, & omnia opera domûs A-
chaab: & ambulâstis in viis
eorum; ut traderem te in per-
ditionem, & habitatores ejus in sibilum: & opprobria populorum accipietis.

MS. A. (*) ὁ κύριος (*) ἀρνῶν (γ) μου ὑπὲρ ἀσεβείας, (δ) ἔλεος, (ε) τοῦ θεοῦ (*) τοὺς φοβουμένους (ζ) τί (η) ἀνόμων (θ) ἀνομίας, μετὰ ὕβρεως ἀδικίᾳ; Καὶ εἰ (ι) ἐνέπλησε, (κ) καὶ ἀφανιῶ σε ἐπὶ τ. (λ) σκοτάσει (*) βυλαῖς (μ) παραδῶσω

ΚΕΦ. ζ.

1 (α) ΟΙμοι, ὅτι ἐγενήθην ὡς συνάγων
καλάμην ἐν ἀμητῷ, καὶ ὡς ἐπιφυλλίδα ἐν
τρυγητῷ, οὐχ ὑπάρχοντος βότρυος τοῦ φα-
2 γεῖν τὰ πρωτόγονα. (β) οἴμοι ψυχὴ, Ὅτι
ἀπόλωλεν εὐσεβὴς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ κατ-
ορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει. πάντες
εἰς αἵματα δικάζονται, ἕκαστος τὸν πλη-
3 σίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλιβῇ, Ἐπὶ τὸ
κακὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἑτοιμάζουσιν. ὁ
ἄρχων αἰτεῖ, καὶ ὁ κριτὴς εἰρηνικοὺς λόγους
ἐλάλησε, καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ ἐστιν. καὶ
ἐξελοῦμαι τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν

CAP. VII.

1 VÆ mihi, quia factus sum,
sicut qui congregat stipulam in
messe, & sicut (a) racemum in
vindemia, cùm non sit botrus ad
comedendum (b) primitiva. Væ
2 mihi, anima, Quia periit (c) pi-
us de terra: & qui corrigat, in
hominibus non est. Omnes in san-
guines judicantur; unusquisque
proximum suum tribulat tribula-
3 tione: In malum manus suas
præparant. Princeps postulat, &
judex verba pacifica loquutus
est: desiderium animæ suæ est.
Et auferam bona eorum,

MS. A. (α) Οἴμμοι, ὅτι ἐγενόμην (β) οἴμμοι ψυχὴ, Ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 עמי אדכר כען מה מלך בלק מלכא דמואב ומא אתיב יתיה בלעם בר בעור הלא
6 גבורן אתעבידא לכון משיטר שטין עד בית גלגלא בדיל למדע זכותא דיי: במה
אפלח קדם יי אשתעבד לאלהא דשכנתיה בשמי מרומא האפלח קדמוהי בעלון
7 בעגלין בני שנא: היתרעי יי באלפי דכרין ברבבת נחלין דמשח האתן בוכרי חלף
8 חובי חביב מעי חלף חטאי נפשי: היחוה לך אנשא מה טב ומה יי תבע מנך אלהן
9 למעבד דין דקשוט ולמרחם גמילות חסדא ותהוי צניע להלכא בדחלתא דאלהך: קל
נבייא דיי על קרתא מכלן ומלפיא דחלין לשמא שמע מלכא ושלטונא ושאר עמא
10 דארעא: עוד האית בית רשיעא אוצרין דרשע ומכילן דשקר מיתין לוט: היזכון
11 במוזנין דרשע ובכיס דביה מתקלין רברבין ודעדקין: דעתירהא מלן אוצריהון חטוף
12 ויתבהא ממללין שקר ולישנהון נכלין בפומהון: ואף אנא איתיתי עלך מרע ומחא
13 אצדנך על דחטתא: את תיכול ולא תסבע ויהי לך למרע במעך ותדביק ולא תשזיב
14 ודי תשזיב לחרבא אמסר: את תזרע ולא תחצוד את תבדר זיתין ולא תשוף משח
15 ותעצר ענבין ולא תשתי חמר: ועל די נטרתון גזירת בית עמרי ועבדתון עובדי בית
16 אחאב והלכתון בנימוסהון בדיל למסר יתך לצדו ויתבהא לאשתממו וחסודי עמי
תקבלון:

ז

1 אמר נביא וי לי ארי הויתי כמסף טביא בעדן דאבדו חסידיא מן ארעא הא כסיפי
2 קיטא בעוללן בתר קטוף לית גבר דביה עובדין טבין לטביא חמדת נפשי: אבדו
חסידיא מן ארעא ודקשיט באנשא לית כולהון למשפך דם זכי כמנין גבר ית אחוהי
3 מסרין לגמירא: מבאשין בידיהון ולא מוטיבין שלטונא שאל ודיינא אמר עביד לי
ואשלם לך ורבא ממלל תחמודי נפשיה וי עליהון על דקלקלוהא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Populo mi, memento quæso quid consultârat Balach rex Moab, quidque re- 5
sponderat ei Balham filius Beor: nonne egregia facinora edita sunt in vestri
gratiâ à convalle Sittim usq; ad domum Galgalæ, quò agnoscerentur justitiæ
Domini? In quo serviã corã Domino, me submittã Deo cuj' in cœlis altissi- 6
mis residet majestas? nunquid corã illo venerabor cum holocaustis, [aut] vi-
tulis anniculis? Num sibi Domin' complacet in millibus arietũ, in myriad. b. 7
torrentiũ olei? Nunquid dabo primogenitũ meũ pro flagitio meo, dilecti
viscerum meorum pro peccatorũ expiatione animæ meæ? Num annuntiabi 8
tibi homo quid bonũ sit? quid verò Domin' requirit à te, nisi ut judiciũ ve-
ritatis exerceas, atq; diligas misericordiæ retributionem? Eris ergo humilis
ambulando in timore Dei tui. Voce Prophetæ Domini ad civitatẽ cla- 9
mant, & doctores timent nomen [*Domini*:] audite rex & præfecti, residuúsq;
terræ popul': Nunquid adhuc extat dom' impii? thesauri impietatis & men- 10
suræ iniquitatis adducunt maledictioné. Nunquid justi habebuntur in stateris 11
impietatis, & in sacculo in quo sunt pondera majora & minima? Cuj' divi- 12
tes replent thesauros suos rapina, & habitatores ej' loquuntur mendaciũ, &
linguæ eorum fraudulentæ sunt in ore eorũ. Ego quoq; adduxi contra te in- 13
firmitatẽ & plagam, destruam te eò ꝙ peccâsti. Tu comedes, & non satura- 14
beris; sed erit tibi in infirmitatem in utero tuo: & assequéris, & non eripi-
es, & quos tu salvaveris, gladio tradam. Tu seminabis & non metes, tu ex- 15
cuties olivas, nec oleo ungéris: calcabis & uvas, quarũ vinum non bibes. Sed 16
eò ꝙ decreta dom' Amri custodistis, & fecistis opera domus Achab, atq; am-
bulâstis in legitimis eorũ, ut traderẽ te in desolationem, & habitatores ejus
in stuporem: opprobria populi mei recipietis.

C A P. VII.

DIxit Propheta: Væ mihi, quia fui quando deficiebant boni, tempore quo 1
perierunt misericordes de terra: ecce sicut fruct' æstivales, sicut racemi post
vindemiã: non est vir qui habeat opera bona, bonos [*tamen*] appetit anima
mea. Perierunt misericordes de terra, & verax inter homines non est: omnes 2
parant insidias sanguinis justi effundendi causa, unusquisq; fratrẽ suũ ad ex-
terminiũ *produnt*. Mala operantur manib' suis, & non benefaciunt: princeps 3
postulat, & judex dicit, Fac pro me, *ut* retribuam tibi: & magnus loquitur desideria animæ suæ: væ eis *quia* depravarunt eam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 [illegible]
[illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]

Populé mi, recordare jam quid contra te co- 5
gitârit Balac Rex Moabi, & quid responderit
ei Belaam filius Beoris, à Setim ad Galgalem
usque; eò quòd agnoverit justitiam Domini.
Quânam re antevertam ad Dominum, & pla- 6
cebo Deo excelso? num antevertam ad eum
cum holocaustis perfectis, an vitulis annicu-
lis? Non delectatur Dominus millibus arie- 7
tum, neque myriadibus armenti juvencarum.
Si offeram primogenitũ meum, crimini mihi
est; si fructus ventris mei, peccato sunt ani-
mæ meæ. Indicabo tibi homo quid prosit, 8
quid requirat à te Dominus: Ut facias judi-
cium, beneficentiam diligas, & sis paratus ad
sequendum Deum tuum. Vox Domini super 9
urbem doctrinam prædicat reverentibus no-
men ejus. Audi O Tribus eum qui contestatur,
Adhuc ignem esse in domo scelerati, horrea 10
iniquitatis, & mensuram parvam dolosam.
Quonam pacto justificarentur cum statera 11
iniqua, & cum marsupio ponderum fraudu-
lentorum? Quia divites ejus pleni sunt do- 12
lo, & habitatores ejus loquuntur mendacium,
& lingua eorum dolosa est in ore ipsorum;
Ego quoque incipiam te percutere; & cor- 13
rumpam te propter peccata tua. Comedes, & 14
non saturaberis; & dysenteria erit in intesti-
nis tuis: assequêris *bona*, sed non servabis; &
quicquid servaveris, gladio tradam. Tu seres, 15
at non metes: tu olivas exprimes, at non ungê-
ris oleo: vinũ exprimes, at nõ bibes. Quia ob- 16
servâsti præcepta Amri, et omnia facinora do-
mûs Ahabi, & ambulâstis in consiliis eorum:
idcircò exponã illam stupori, & cives ejus si-
bilo, & opprobrium populi mei reportabitis.

CAP. VII.

VÆ mihi, quia facta sum tanquam spicile- 1
gium æstatis, & quasi racematio vindemiæ:
nullus extat botrus ad comedendum, & *fru-*
ctum præcocem expetit anima mea. Periit 2
integer de terra, nec est qui sit rectus inter
homines: omnes struunt insidias, & quisque
fratrem suum venatur ad interitum. Manus 3
eorum promptæ sunt ad malum, nec benefa-
ciunt: præfectus postulat *dicens*; Affer: ju-
dex dicit, Da munus: & princeps loquitur
voluntatem animi sui:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 *يا شعبي اذكر ما روى عليك به بالاق ملك مواب • وبماذا اجابه بلعام بن باعور من الجبال
الى الجلجال • كي يعرف عدل الله • الاصحاح السابع عشر • وهو الثالث من النبوة •
6 بماذا ادرك الرب • واعتصم بالهي العلي • ادركه بمحرقات • بعجول حولية *ايقبل الرب
7 بالوف كباش • او بربوات تيوس سمان • اعلى بكوري • عقاقا • وعن بطني من اجل الخطية
8 لنفسي * قد اخبرتك ايها الانسان ما هو الحسن • او ما يطلبه الرب منك • الا ان تصنع حكما
9 وتحب الرحمة • وتكون مستعدا ان تسير مع الرب الهك *صوت الرب في المدينة يدعو ويخلص
10 خائفي اسمه • اسمع ايها السبط • فانه يرى كثيرا ليس نار *وبيت الاثمة كمن كنوز الاثم
11 ومع الكبرياء مظالم *فهل يتبرر الاثيم بالميزان وصنجات الغش بالمقدار *التي منها اكملوا
12 غنا بغاهم * وسكانها ينطقون الكذب • ولسانهم ارتفع في فمهم * وانا ابتدي ان اضربك
13 14 وابيدك بخطاياك * تاكل ولا تشبع • ويظلم فيك ويطرد • وانت لا تخلص • والذين يخلصون
15 للسيف يسلمون * انت تزرع ولا تحصد • انت تعصر الزيتونة ولا تدهن بالزيت • ولا تشربون
16 خمرا • ويبيد نظر شعبي *وحفظت حقوق عمري • وجميع اعمال بيت احاب • وسلكتم في رايهم •
كي اسلمك للفناء • وسكان هذا للصفير • وتحملون تعيير الشعوب •
• الفصل السابع •
1 *الويل لي لاني صرت مثل لقاط قصبة في الحصاد • وكلقاط بعلالة في القطاف • ليس عنقود موجودا
2 للاكل اول ما يخرج *الويل لنفسي لان الورع هلك من الارض • وليس مقوم في البشر موجودا
3 جميعهم على الدماء يكمنون • كل واحد يضطهد قريبه اضطهادا *يعدون ايديهم للشر • الرئيس
يطلب • والحاكم يتكلم بكلمات سلامية • بهوى نفسه هو •

O mi popule, recordare quod consilium 5
habuerit contra te Balac rex Moabi, &
quid responderit ei Balaam filius Beoris, à
montibus ad Galgalem usque; ut innote-
sceret justitia Dei.

Textus decimus septimus, hujus autem Prophetiæ tertius.

Quânam re assequar Dominum, & opem 6
impetrabo ab altissimo Deo meo? an asse-
quar cum holocaustis, vitulis anniculis?
An suscipiet Dominus millia arietum, aut 7
myriades hircorum pinguium? Facere (i.
sacrificare) primogenitos meos & fructum
ventris mei pro peccato animæ meæ, im-
pium esset. Jam indicavi tibi O homo, quid 8
rectum sit: ecquid postulat à te Dominus,
nisi ut facias judicium, & diligas mise-
ricordiam, & paratus sis ambulare cum
Domino Deo tuo? Vox Domini in urbe 9
clamat, & eruit timentes nomen suum.
Audi O tribus: nam ipse multùm ernat,
non ignis. At domus iniquorum condit 10
thesauros iniquitatis, & cum superbia
impietates. Num justificabitur iniquus per 11
stateram & lances in pondere dolosas, Ex 12
quibus perfectas reddidêre divitias im-
pietatis suæ? & habitatores ejus loquun-
tur mendacium, & lingua eorum extolli-
tur in ore ipsorum. Ego etiam incipiam 13
percutere te, teque perdam in peccatis tuis.
Comedes, & non saturaberis; tenebræ tibi 14
erunt, & expellêris, & tu non evades; &
qui evaserint, gladio tradentur: Tu seres, 15
& non metes: tu exprimes olivam, &
non ungêris oleo; neq; bibetis vinum: &
periit judicium populi mei. Observâsti 16
decreta Amri, & omnes actiones domûs
Achabi; & ambulâstis in cogitationibus
eorum: ut traderem te excidio, & hujus
incolas sibilo; & reportarent opprobrium
populorum.

CAP. VII.

VÆ mihi, quia factus sum ut collector 1
arundinis in messe, et ut collector racema-
tionis in vindemia: non extat botrus ad
comedendum primo exortu. Væ animæ 2
meæ, quia pius periit de terra, nemoq; re-
ctus inter mortales invenitur: omnes ad
cædem condemnant, unusquisq; proximum
suum acerrimè persequitur. Manus suas 3
ad malum parant: princeps exigit: ju-
dex loquitur verba pacifica, ad libitum
mentis suæ est.

מיכה : ז

,tuorũ ſpeculatorũ Dies .implicatione præ rectus ,paliurus ut eorũ Optimus
4 טובם כחדק ישר ממסוכה יום מצפיך
,ſodalis in credatis Ne .eorũ perplexitas erit nunc ,venit tua viſitatio
5 פקדתך באה עתה תהיה מבוכתם: אל תאמינו ברע
.tui oris oſtia cuſtodi ,tuo ſinui incumbente ab : duce in fidatis ne
אל תבטחו באלוף משכבת חיקך שמר פתחי פיך:
,ſuam matrem in ſurgens filia ,patrem vilipendens filius Quia
6 כי בן מנבל אב בת קמה באמה
ego Et .ejus domus viri ,viri inimici :ſuam ſocrum in nurus
7 כלה בחמתה איבי איש אנשי ביתו: ואני
me audiet :meæ ſalutis Deum expectabo ,ſpeculabor Domino in
ביהוה אצפה אוחילה לאלהי ישעי ישמעני
ceciderim quòd me propter mea inimica lęteris Ne .meus Deus
8 אלהי: אל תשמחי איבתי לי כי נפלתי
mihi lux DOMINUS ,tenebroſitate in ſedero cùm : ſurrexi
קמתי כי אשב בחשך יהוה אור לי:
litiget donec ,ei peccavi quoniam ,feram DOMINI Iram
9 זעף יהוה אשא כי חטאתי לו עד אשר יריב
videbo ,lucem in me educet :meum judicium faciat & ,meam litem
ריבי ועשה משפטי יוציאני לאור אראה
,pudor eam operiet & ,mea inimica aſpiciet Et .ejus juſtitiam in
10 בצדקתו: ותרא איבתי ותכסה בושה
mei Oculi ?tuus Deus DOMINUS ipſe Ubi :me ad dicens
האמרה אלי איו יהוה אלהיך עיני
.platearum lutum ut conculcationem in erit nunc ,eam in videbunt
תראינה בה עתה תהיה למרמס כטיט חוצות:
.ſtatutum elongabitur illa die ,tuas macerias ædificandi Die
11 יום לבנות גדריך יום ההוא ירחק חק:
civitates & ,Aſſur ipſi de veniet te ad uſque & illa Die
12 יום הוא ועדיך יבוא למני אשור וערי
,mari à mare & ,flumen ad uſque & munitione ipſa ab & ,munitionis
מצור ולמני מצור ועד נהר וים מים
ſuper deſolationem in terra erit Et .montem ad monte &
13 והר ההר: והיתה הארץ לשממה על
Paſce .eorum ſtudiorum fructum propter ,ſuis habitatoribus
14 ישביה מפרי מעלליהם: רעה
ſolitariè habitans ,tuæ hæreditatis pecus ,tua virga in tuum populum
עמך בשבטך צאן נחלתך שכני לבדד
dies juxta Ghilhad & Baſan paſcent :Carmel medio in ſylvam
יער בתוך כרמל ירעו בשן וגלעד כימי
ei oſtendam :Ægypti terra è te egrediendi dies Juxta ſeculi
15 עולם: כימי צאתך מארץ מצרים אראנו
.ſua fortitudine omni ab pudebunt & ,gentes Videbunt .mirabilia
16 נפלאות: יראו גוים ויבשו מכל גבורתם
Lingent .obſurdeſcent eorum aures ,os ſuper manum Ponent
17 ישימו יד על פה אזניהם תחרשנה: ילחכו
.ſuis clauſuris de ſe movebunt terra reptilia ſicut,ſerpens ſicut pulverem
עפר כנחש כזחלי ארץ ירגזו ממסגרתיהם
te à timebunt & ,formidabunt noſtrum Deum DOMINUM Ad
אל יהוה אלהינו יפחדו ויראו ממך:
prævaricationem ſuper tranſiens &,iniquitatem tollens ,tu ſicut Deus Quis
18 מי אל כמוך נשא עון ועבר על פשע
,ſuum naſum perpetuum in tenuit non ? ſuæ hæreditatis reſidui
לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו
.ipſe miſericordiam volens quoniam
כי חפץ חסד הוא:

Verſio VULG. LAT.

4 Qui optimus in eis eſt, quaſi pa-
liurus : & qui rectus, quaſi ſpina
de ſepe. Dies ſpeculationis tuæ, &
5 viſitatio tua venit : nunc erit
vaſtitas eorum. Nolite credere
amico : & nolite confidere in du-
ce: ab ea, quæ dormit in ſinu tuo,
6 cuſtodi clauſtra oris tui. Quia fi-
lius contumeliam facit patri, &
filia conſurgit adverſus matrem
ſuam, nurus adverſus ſocrum ſuã:
& inimici hominis domeſtici ejus.
7 Ego autem ad Dominum aſpici-
am, expectabo Deum Salvatorem
meum : audiet me Deus meus.
8 Ne læteris, inimica mea, ſuper me,
quia cecidi : conſurgam, cùm ſe-
dero in tenebris, Dominus lux
9 mea eſt. Iram Domini portabo,
quoniam peccavi ei, donec cau-
ſam meam judicet, & faciat judi-
cium meum : educet me in lu-
10 cem, videbo juſtitiam ejus. Et
aſpiciet inimica mea, & operie-
tur confuſione, quæ dicit ad me ;
Ubi eſt Dominus Deus tuus ? O-
culi mei videbunt in eam : nunc
erit in conculcationem ut lutum
11 platearum. Dies, ut ædificentur
maceriæ tuæ : in die illa longè fiet
12 lex. In die illa & uſque ad te
veniet de Aſſur, & uſque ad ci-
vitates munitas ; & à civitatibus
munitis uſque ad flumen, & ad
mare de mari, & ad montem de
13 monte. Et terra erit in deſolati-
onem propter habitatores ſuos,
& propter fructum cogitationum
14 eorum. Paſce populum tuum in
virga tua, gregem hæreditatis
tuæ, habitantes ſolos in ſaltu, in
medio Carmeli : paſcentur Baſan
& Galaad juxta dies antiquos.
15 Secundùm dies egreſſionis tuæ
de terra Ægypti oſtendam ei mi-
16 rabilia. Videbunt gentes, & con-
fundentur ſuper omni fortitudine
ſua : ponent manum ſuper os, au-
17 res eorum ſurdæ erunt. Lingent
pulverem ſicut ſerpentes, velut
reptilia terræ perturbabuntur in
ædibus ſuis : Dominum Deum
noſtrum formidabunt, & time-
18 bunt te. Quis Deus ſimilis tui,
qui aufers iniquitatem, & tranſis
peccatum reliquiarum hæredita-
tis tuæ ? non immittet ultrà furo-
rem ſuum, quoniam volens miſe-
ricordiam eſt.

Verſio GRÆCA LXX. Interp. Cum Tranſlatione LATINA.

4 Ὡς σὴς ἐκτρώγων, καὶ βαδίζων ἐπὶ κα-
νόνος ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς. οὐαὶ οὐαὶ,
αἱ ἐκδικήσεις σου ἥκασιν, νῦν ἔσονται
5 κλαυθμοὶ αὐτῶν. Μὴ καταπιστεύετε ἐν φί-
λοις, καὶ μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις· ἀπὸ
τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι, τοῦ ἀναθέσθαι
6 (γ) τι αὐτῇ. Διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέ-
ρα, θυγάτηρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν μη-
τέρα αὐτῆς, (δ) νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν
αὐτῆς, ἐχθροὶ πάντες (ε) ἀνδρὸς οἱ ἐν
7 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν κύριον
ἐπιβλέψομαι, ὑπομενῶ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ
σωτῆρί μου, εἰσακούσεταί μου ὁ θεός μου.
8 Μὴ ἐπίχαιρέ μοι ἡ ἐχθρά μου, ὅτι πέ-
πτωκα, καὶ ἀναστήσομαι· διότι ἐὰν καθίσω
9 ἐν τῷ σκότει, (ζ) κύριος φωτιεῖ μοι. Ὀρ-
γὴν κυρίου ὑποίσω, ὅτι ἥμαρτον αὐτῷ, (η) ἕ-
ως τοῦ δικαιῶσαι αὐτὸν τὴν δίκην μου·
καὶ (θ) ποιήσει τὸ κρίμα μου, καὶ ἐξάξει
με εἰς τὸ φῶς. ὄψομαι τὴν δικαιοσύνην
10 αὐτοῦ. Καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου, καὶ περι-
βαλεῖται αἰσχύνην, ἡ λέγουσα (ι), Ποῦ κύ-
ριος ὁ θεός σου; οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπό-
ψονται αὐτήν, νῦν ἔσται εἰς καταπάτημα
11 ὡς πηλὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς. (κ) Ἡμέρας ἀ-
λοιφῆς πλίνθου, ἐξάλειψίς σου ἡ ἡμέρα
ἐκείνη, καὶ (λ) ἀποτρίψεται νόμιμά σου
12 ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Καὶ αἱ πόλεις σου ἥ-
ξουσιν εἰς ὁμαλισμόν, καὶ εἰς διαμερισμὸν
Ἀσσυρίων, καὶ αἱ πόλεις σου αἱ ὀχυραὶ εἰς
διαμερισμὸν ἀπὸ Τύρου ἕως τοῦ ποταμοῦ (μ),
καὶ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ
13 (ν) ὄρους ἕως τοῦ ὄρους. Καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς
ἀφανισμὸν (ξ) σὺν τοῖς κατοικοῦσιν αὐ-
τήν, ἀπὸ καρπῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν.
14 Ποίμαινε λαόν σου ἐν ῥάβδῳ (ο) σου, πρό-
βατα κληρονομίας σου, κατασκηνοῦντας καθ'
ἑαυτοὺς δρυμὸν ἐν μέσῳ τοῦ Καρμήλου, νεμή-
σονται τὴν Βασανῖτιν καὶ τὴν Γαλααδῖτιν, καθὼς
15 αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος. Καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας
ἐξοδίας σου ἐξ Αἰγύπτου, ὄψεσθε θαυμαστά.
16 Ὄψονται ἔθνη καὶ καταισχυνθήσονται (π)
καὶ ἐκ πάσης τῆς ἰσχύος αὐτῶν, ἐπιθήσου-
σι (ρ) χεῖρας ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν, τὰ ὦτα
17 αὐτῶν ἀποκωφωθήσονται, Λείξουσι χοῦν ὡς
ὄφεις σύροντες γῆν, συγχυθήσονται ἐν
συγκλεισμῷ αὐτῶν· ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ
ἡμῶν ἐκστήσονται, καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ
18 σοῦ. Τίς θεὸς ὥσπερ σύ, ἐξαίρων (σ) ἀ-
νομίας, καὶ ὑπερβαίνων ἀσεβείας τοῖς καλα-
λοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ; καὶ οὐ συν-
έσχεν εἰς μαρτύριον ὀργὴν αὐτοῦ, ὅτι θελητὴς
ἐλέους ἐστίν.

Quaſi tinea comedens, & am- 4
bulans ſuper regulam, in die
(d) ſpeculationis. Væ (e) væ
ultiones tuæ venerunt : nunc
erunt fletus eorum. Nolite cre- 5
dere in amicis, neque ſperetis in
ducibus. Ab ea, quæ cubat te-
cum, cave (f) concredere quic-
quam ei. Quia filius contume- 6
liam facit patri : filia inſurgit
adverſus matrem ſuam : nurus
contra ſocrum ſuam : inimici
omnes viri, domeſtici ejus. Ego 7
autem in (g) Dominum intuebor,
expectabo Deum Salvatorem me-
um : exaudiet me Deus meus.
Ne inſultes mihi, inimica mea : 8
quia cecidi, & reſurgam : quia
ſi ſedero in tenebris ; Dominus
illuminabit me. Iram Domini 9
ſuſtinebo, quia peccavi ei : donec
ipſe juſtificet cauſam meam. Et
faciet judicium meum, & edu-
cet me in lucem : videbo juſtiti-
am ejus, Et videbit inimica 10
mea, & operietur confuſione, quæ
dicit ; ubi eſt Dominus Deus
tuus ? Oculi mei videbunt eam ;
nunc erit in conculcationem, ſic-
ut lutum in viis. Dies liture 11
lateris, deletio tua, (h) dies
illa, & (i) atteret legitima tua
dies illa : Et urbes tuæ venient 12
in (k) complanationem, & in
diviſionem Aſſyriorum : & ci-
vitates tuæ munitæ in diviſio-
nem à (l) Tyro uſque ad flu-
men, & à mari uſque ad mare, et
de monte uſque ad (m) montem:
Et erit terra in diſſipationem cum 13
habitatoribus ſuis propter fructus
adinventionum eorum. Paſce 14
populum tuum in virga tua, oves
hæreditatis tuæ, habitantes ſeor-
ſum in ſaltu, in medio Carmeli:
paſcentur Baſanitin, & Galaa-
ditin, ſicut dies ſeculi, Et ju- 15
xta dies egreſſionis tuæ de Æ-
gypto. (n) Videte mirabilia:
Videbunt gentes, & confunden- 16
tur (o) & ex omni fortitudine
ſua : imponent manus ſuper os
ſuum: aures eorum ſurdæ erunt:
Lingent humum, ſicut ſerpen- 17
tes, quæ trahunt terram : turba-
buntur in concluſione ſua: ſu-
per Domino Deo noſtro formida-
bunt : & timebunt à te. Quis 18
Deus, ſicut tu, auferens ini-
quitates, & tranſcendens impie-
tates his, qui reliqui ſunt de hæ-
reditate tua ? Et non tenuit
(p) in teſtimonium iram ſu-
am : quia cupidus miſericor-
diæ eſt.

MS. A. (γ) αὐτῇ τι. (δ) καὶ νύμφη (ε) οἱ ἄνδρες οἱ (ζ) ὁ κύριος (η) ἕως οὗ (θ) ὑποίσει (ι) πρός με, Ποῦ (κ) Ἡμέρας (λ) ἀπώσεται νόμιμα ἡ ἡμέρα (μ) Συρίας, (ν) τοῦ ὄρους ἕως τοῦ ὄρους, ἡμέρα ὕδατος καὶ θορύβου. Καὶ (ξ) μετὰ τῶν κατοικούντων αὐτῶν, ἐκ καρπῶν (ο) φυλήν σου, πρόβατα (π) ἐκ πάσης (ρ) χεῖρα ἐπὶ στόμα αὐτῶν, καὶ τὰ ὦτα αὐτῶν ἀποκωφωθήσονται, (σ) ἀδικίας,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

4 טבא דבהון קשי למפק מן ידיה כד מן חרקא ודקשיט בהון מסיגא סיג ביש יום
5 סבורך לטב עדן סעורתיך בישתך מטת כען יהי ערבובהון : לא תהימנון ברחמין ולא
6 תתרחצון בקריב מאתת קימך טר מלי פומך : ארי ברא מנבל אבא ברתא מנציא עם
7 אמה כלתא מקילא בחמתה סנאוהי דגבר אנשי ביתיה : ואנא במימרא דיי אבוע
8 ארוץ לאלהא עביד פורקני יקבל צלותי אלהי : לא תחדון בעיל דבבותי לי דנפלית
9 אקום ארי יתבא כדבקבלא יי ינהר עלי : אמרת ירושלם לוט מן קדם יי קבלית ארי
10 חבית קדמוהי עד דידין דיני ויתפרע עולבני יפקנני לנהור אחזי בזכותיה : ותחזי
בעיל דבבותי ותחפינה בהתא דהות אמרה לי אן דאתפרקת במימרא דיי אלהך
11 עיני יחזין במפלתהון כען תהי לדיש כטין שוקין : בעדנא ההיא יתבנון כנשתא
12 דישראל בעדנא ההיא יתבטלן גזירת עממיא : בעדנא ההיא יתכנשון גלותא דמן
אתור וקרוי תוקפא ומן חורמיני רבתא וקרוי צירא ועד פרת וימא מערבאה וטורי
13 טוריא : ותהי ארעא לצדו על יתבהא מפירי עובדיהון : פרנס עמך במימרך עמא
14 דאחסנתך בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ישרון בלחודיהון דהוו צדין בחורשא
15 יתיתבון בכרמלא יתפרנסון בארעא מתנן וגלעד כיומי עלמין : כיומי מפקהון מארעא
16 דמצרים אחזינון פרישן : יחזון עממיא ויבהתון מכל גבורתהון ישוון ידיהון על
17 פומהון ואודניהון יתחרשן : ישתטחון על אפיהון על ארעא כחויא כזחלי עפרא יזועון
18 מברניתהון מן קדם יי אלהנא יתברון וידחלון מן קדמך : לית בר מנך את הוא
אלהא שבק לעוין ומעבר על חובין לשארא דאחסנתיה לא מוריך לעלמין רוגזיה
ארי רעי לאיטבא הוא :

PARAPH. CHALD. Verſio Latina.

Bonus qui inter eos eſt, durus eſt, ita ut exeat de manu ejus ſicut de ſpina, & 4
qui verax eſt in eis de ſepe ſpinoſa : dies mala, in qua bonũ expectabas, tem-
pus viſitationis malitiæ tuæ pervenit, nunc erit perplexitas eorũ. Ne credatis 5
vos amico, nec confidatis in propinquo, ab uxore fœderis tui obſerva verba
oris tui. Quia filius vilipendit patrem, filia litigat cum matre ſua, nurus op- 6
probriis afficit ſocrũ ſuã, & inimici cujuſvis domeſtici ej⁹ ſunt. Ego autem 7
in verbo Dñi exultabo, lætabor in Deo qui adimplet ſalutem meam: ſuſcipiet
orationẽ meã Deus meus. Ne læteris inimica mea ſup me, ꝙ ceciderim, con- 8
ſurgam: cùm ſedero quaſi in tenebris, Dñs illuminabit me. Dixit Jeruſalẽ: 9
Maledictionem ſuſcepi à facie Dñi, ſiquidẽ peccavi coram eo, donec judicet
judiciũ meum, & injuriã meam ulciſcatur : tunc educet me in lucẽ & con- 10
ſpiciam juſtitiam ejus. Videbit autem inimica mea & operiet eam con-
fuſio, quæ mihi dicebat : Ubi es quæ redempta es verbo Dñi Dei tui ? oculi
mei ruinã *eorum* conſpicient, nunc erit in conculcationẽ ſicut lutũ plateарũ. 11
Tunc temporis *ædificabuntur* cœt⁹ Iſrael, in tempore illo irrita fient decre- 12
ta gentiũ. Illo tempore congregabuntur tranſmigrationes ex Aſſur & civita-
tibus fortitudinis, ab Armenia etiam grandi, & civitatibus munitis, & uſq;
ad Euphratem & mare Occidentale & montana montis. Eritq; terra in deſo- 13
latione propter habitatores ejus ob fructus operum ſuorum. Paſce populum 14
tuum verbo tuo, populum hæreditatis tuæ, in ſeculo quod innovandum eſt,
habitabunt ſoli qui erant deſerti *in* ſylva, & habitabunt in Carmelo, & 15
paſcentur in terra Baſan & Galaad, juxta dies priſtinos. Juxta diem quo egreſſi 16
ſunt de terra Ægypti, oſtendã eis res mirandas. Videbunt populi & pudebi-
ent ab omni fortitudine ſua : ponent manus ſuas ſuper os ſuum, aures eorum 17
obſurdeſcent. Diſtendentur in faciẽ ſuam in terra ſicut ſerpens, velut qui re-
punt in terra, commovebuntur de ædib⁹ ſuis, à conſpectu Dñi Dei noſtri con- 18
terentur, ac timebunt à facie tua. Nullus eſt præter te, tu es Deus ignoſcens
iniquitatibus, et miſſa faciens ſcelera reliquiarum hæreditatis ejus : non reti-
net in æternum furorem ſuum, placet enim ei beneficia conferre.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
[illegible]

Denique abominati sunt probitatè suam tanquam pannum tineâ corrosum. Dies speculatorum tuorum *vaticinio prænuntiatus*, & salutis tuæ, jam venit: mox erunt funera eorum. 4
Ne creditote amicis vestris, & propinquis vestris ne fiditote; & ab uxore tua caveto verba oris tui. 5
Nam filius convitiatur patri suo, filia insurgit contra matrem suam, & nurus contra focrum suam: demum inimici hominis, sunt domestici ejus. 6
Ego quidem Dominum spectabo, & præstolabor Deum Servatorem meum, & exaudiet me Deus meus. 7
Ne læteris de me inimica mea: si cecidi, adhuc resurgam: si in tenebris sedeo, Dominus mihi lucem præbebit. 8
Plagam Domini tolerabo, quia peccavi in eum: donec causam meam agat, & sumat ultionem meam, producâtque me in lucem, & videam justitiam ejus. 9
Videbit inimica mea, & obruet eam pudor: dicebat enim mihi, Ubi est Deus tuus? oculi mihi *læti* videbunt eam, jam exponetur conculcationi tanquam lutum platearum. 10
Dies est reficiendi macerias tuas: dies est quo extollaris: 11
Dies est quo tempus tuum veniat *redeundi* ab Assyria & ab urbibus munitis, à Tyro ad flumen usque, & à mari usque ad mare, & usque ad montem Hor: 12
Cùm versa fuerit terra illa in corruptionem habitatoribus suis, propter fructus actionum suarum. 13
Pasce populum tuum & oves hæreditatis tuæ virgâ tuâ: habitent soli tanquam oves in medio Charmeli: pascantur in Mathnin & in Gelaade, ut priscis diebus, 14
Et ut eâ die quâ egressi sunt è terra Ægypti. Ostendam illis miracula; 15
Quæ cùm aspexerint gentes, obstupescent cum tota fortitudine sua, imponent manus suas ori suo, & aures earum obsurdescent: 16
Pulverem ceu serpens lingent, & more *insectorum* sub terra latentium succensebunt è cuniculis suis, & à Domino Deo nostro contremiscent ac formidabunt. 17
Non est O Deus tibi similis, qui condonas iniquitatem & transfers peccatum reliquiarum hæreditatis tuæ, neque retines iram in perpetuum; quia benignitate delectaris. 18

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * فارذل خيارهم مثل سوس ياكل * ويمضي يعاقبون في يوم الظلمة * ويل ويل * انتقامك قد
5 حضر * الان يكون بكاوهم * لا تومنوا بالاصدقاء * ولا تتكلوا على المقدمين * تحفظ من
6 امراتك ان لا تظهر لها شيا * من اجل ان الابن يهين الاب * البنت تقوم على امها * العروس
7 على حماتها * الاعداء هم جميع الرجال الذين في بيته * وانا انظر الى الرب * واتوقع الاله
8 خلاصي * يسمعني الهي * لا تسمي بي يا عدوتي لاني سقطت * واقوم من اجل اني ان
9 اجلس في الظلمة الرب ينير لي * احتمل غضب الرب لاني اخطات اليه * الى ان يبرر
10 قضيتي * ويصنع حكمي * ويخرجني الى النور * انظر عدله * وترى عدوتي
ويلبس الخزي * القايلة لي اين الرب الهك * عيناي تنظر اليها الان تكون للدوس
11 كالطين في الطرق * يوم تكليس اللبن * ذلك اليوم محوك * ويعود ذلك اليوم
12 ناموسا * ويأتون مدنك للمهند ويخصم الموصلين * ومدنك الحصينة للحصر * من
13 صور الى النهر * ومن البحر الى البحر * ومن الجبل الى جبل سوريا * يوم ماء وهيج
14 ويصير الارض للفساد مع سكانها من ثمار اعمالهم * ارع شعبك بعصيك * وقبيلتك
خراف ميراثك يسكنون وحدهم في الغاب * في وسط الكرمل يرعون البثنية والجلعادية
15 كايام الدهر * وكايام خروجك من مصر تعاينون العجايب * يرون الامم ويخزون من كل
16 قوتهم * يضعون الايدي على فمهم * تطرش اذانهم * يلحسون التراب مثل الحية * ويسحبون
17 على الارض * يخلطون في انتقالهم * بالرب الهنا يبهتون * ويخافون منك * من اله مثلك *
18 الرافع المظالم * والمتجاوز عن المظالم ببقايا ميراثه * ولم يمسك غضبه للشهادة * لانه
مريد الرحمة هو *

Ideò execror bona eorum ut tineam devorantem, & regulariter euntem in die tenebrarum. Væ, væ; ultio tua jam instat, 4
jam erit fletus eorum. Ne credatis amicis, & ne fidatis ducibus: cave ab uxore 5
tua, ne quid aperias illi. Nam filius contemnit patrem, filia insurgit in matrem suam, sponsa in socrum suam: inimici sunt omnes ii viri qui in domo 6
sunt. Ego verò Dominum intuebor, 7
& expectabo Deum Salvatorem meum, exaudiet me Deus meus. Ne insultes 8
mihi O inimica mea quòd ceciderim: resurgam equidem, quia licèt sedeam in tenebris, Dominus mihi lucem admovebit. Iram Domini sustinebo, quia 9
peccavi in eum; donec justificet causam meam, faciatque judicium meum, & educat me ad lucem: videbo tandem justitiam ejus. Inimica verò 10
mea videbit, & induetur pudore, quæ mihi dicit; Ubi est Dominus Deus tuus? oculi mei videbunt quòd ipsa jamjam futura est conculcationi tanquam lutum in viis. Quo die lateres calce linies, eodem die te delebunt: 11
Et vertetur dies ille in legem: venient- 12
que urbes tuæ in complanationem & in sortem Assyriorum, & urbes tuæ munitæ in partitionem, à Tyro ad flumen usq;, à mari ad mare, & à monte ad montem Syriæ. Dies aquæ erit ille et furentis im- 13
petûs: abibitq; terra in corruptionem cum incolis suis, propter fructus operũ suorũ. Pasce populum tuum virgâ; familia tua, 14
oves hæreditatis tuæ, seorsim habitabunt in sylvis, in medio Charmeli depascent Bai-fanitin & Galaaditin, ut diebus æternis. 15
Et ut diebus egressûs tui ex Ægypto, videbitis miracula. Videbunt gentes, et pudebit eas totius potentiæ suæ; manus imponent 16
ori suo, surdescent aures earum: Pulverem lingent ut serpens, trahentur super terram, cõmiscebuntur in conclusione sua: per Dominum Deum nostrum obstupescent, teq; formidabunt. Quis deus par tibi est, 17
auferens iniquitates, et præteriens impietates in reliquiis hæreditatis suæ, neque retinens iram suam in testimonium? Ipse enim amans est misericordiæ, 18

נחום : א

projicies & : nostras iniquitates subjiciet ,nostri miserebitur Revertetur
19 ישוב ירחמנו יכבוש עונתינו ותשליך
,Jahacob veritatem Dabis .eorum peccata omnia maris profunda in
20 במצלות ים כל־חטאתם : תתן אמת ליעקב
diebus à nostris patribus jurâsti quam ,Abraham misericordiam
חסד לאברהם אשר־נשבעת לאבתינו מימי
quondam
קדם :

Versio VULG. LAT.

19 Revertetur, & miserebitur nostri: deponet iniquitates nostras, & projiciet in profundum maris omnia peccata nostra.
20 Dabis veritatem Jacob, misericordiam Abraham: quæ jurâsti patrib[us] nostris à diebus antiquis.

Vers. GRÆ. LXX. Interp.

19 (τ) Ἐπιστρέψει, καὶ οἰκτειρήσει ἡμᾶς, (υ) καταδύσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν, καὶ (φ) ἀποῤῥιφήσονται εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν.
20 Δώσει εἰς ἀλήθειαν τῷ Ἰακώβ, (χ) ἔλεον τῷ Ἀβραάμ, καθότι ὤμοσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν, κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν. ΜΙΧΑΙ'ΑΣ Γ'.

MS. A. (τ) Αὐτὸς ἐπιστρέψει, (υ) καὶ καταδύσει (φ) ἀποῤῥίψει (χ) ἔλεος

cum Transl. LAT.

19 Revertetur, & miserebitur nostri: demerget peccata nostra: & projicientur in profunda maris omnia peccata nostra.
20 Dabit in veritatem Jacob, misericordiam Abraham: sicut jurâsti patribus nostris juxta dies priores.

MIXAI'AΣ Γ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

19 יתוב מימריה לרחמא עלנא ויכבוש על חובנא ברחמתיה וירמי לעומקי ימא כל
20 חטאי ישראל : תתן קושטיה דיעקב לבנוהי כמא דקימתא ליה בביתאל טבות
אברהם לזרעיה בתרוהי כמא דקימתא ליה בין בתריא תדכר לנא עקידת יצחק
דאתעקד על גבי מדבחא קדמך תעביד עמנא טבין דקימתא לאבהתנא מיומי קדם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

19 Revertetur verbû ej[us] ut misereatur nostri: subjiciet iniquitates nostras sua misericordiæ, projicietq; in profundû maris universa Israelis peccata.
20 Dabis veritatem Jacobi filiis ej[us] quemadmodum juramento pollicit[us] es ei in Bethel, misericordiâ Abrahæ, semini ej[us] post eû, sicut jurâsti ei inter divisiones: memor eris in nostri gratiâ alligationis Isaac qui alligat[us] est sup altare corâ te: facies tandê nobiscû bona quæ à diebus priscis patrib[us] nostris jurejurâdo promisisti.

נחום : א

CAP. I. א

,zelotes Deus .Elchosei Nachum visionis Liber .Nineveh Onus
1 משא נינוה ספר חזון נחום האלקשי : אל קנוא
2 Dominus ulciscens ,iræ compos & ,Dominus ulciscens ,Dñs ulciscens &
ונקם יהוה נקם יהוה ובעל חמה נקם יהוה
,narium longus Dominus .suis inimicis ipse reservans & ,suis hostibus
3 לצריו ונוטר הוא לאיביו : יהוה ארך אפים
tempestate in Domini : mundabit non mundando & ,virtute magnus &
וגדול־כח ונקה לא ינקה יהוה בסופה
,mare in Increpans .ejus pedum pulvis nubes & ;ejus via turbine in &
4 ובשערה דרכו וענן אבק רגליו : גוער בים
Basan est infirmatus : fecit exiccare flumina omnia & ,illud exiccavit &
ויבשהו וכל־הנהרות החריב אמלל בשן
,eo ab tremuerunt Montes .est infirmatus Lebanon flos & ,Carmel &
5 וכרמל ופרח לבנון אמלל : הרים רעשו ממנו
omnes & orbis & ;ejus faciebus à terra conflagravit & ,liquefacti sunt colles &
והגבעות התמגגו ותשא הארץ מפניו ותבל וכל־
stabit quis & ,stabit quis ejus indignationis facies Ad .eo in habitantes
6 יושבי בה : לפני זעמו מי יעמוד ומי יקום
sunt confractæ petræ & ,ignis sicut est effusa ejus Ira ? ejus nasi ira in
בחרון אפו חמתו נתכה כאש והצרים נתצו
sperantes sciens & : angustiæ die in robur ad ,Dominus Bonus .eo ab
7 ממנו : טוב יהוה למעוז ביום צרה וידע חוסי
: ejus loci faciet consummationem transeunte inundatione in Et .eo in
8 בו : ובשטף עבר כלה יעשה מקומה
? Dominum ad cogitabitis Quid .tenebrositas persequetur ejus inimicos &
9 ואיביו ירדף־חשך : מה־תחשבון אל־יהוה
Quia .angustia bis consurget non ,faciens ipse consummationem
10 כלה הוא עשה לא־תקום פעמים צרה : כי
,sunt comesti ,potores eos potare secundùm & ,complexas spinas ad usque
עד־סירים סבכים וכסבאם סבואים אכלו
Dominum super cogitans est egressus te Ex .plena ariditate stipula sicut
11 כקש יבש מלא : ממך יצא חשב על־יהוה
? pacifici num ,Dominus dixit Sic .Belijahal consulens ,malum
12 רעה יעץ בליעל : כה אמר יהוה אם־שלמים
non ,te afflixi Et .transibit & ,excindentur certè & ,multi certè &
וכן רבים וכן נגזו ועבר ועניתך לא
tua vincula & ,te desuper ejus jugum conteram nunc Et .ultrà te affligam
13 אענך עוד : ועתה אשבר מטהו מעליך ומוסרותיך
tuo nomine de feminabitur non ,Domine te super præcipiet Et .dirumpam
14 אנתק : וצוה עליך יהוה לא־יזרע משמך
conflatile & ,sculptile faciam succidere tui Dei domo De .amplius
עוד מבית אלהיך אכרית פסל ומסכה
.fuisti despectus quia ,tuum sepulchrum ponam
אשים קברך כי קלות :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA NAHUM.

CAP. I.

1 Onus Ninive: Liber visionis Na-
2 hum Elcesæi. Deus æmulator, & ulciscens Dñs: ulciscens Dñs, & habens furorem: ulciscens Dñs in hostes suos, & irascens ipse inimi-
3 cis suis. Dñs patiens, et magn[us] fortitudine, & mundans non faciet innocentê. Dñs in tempestate & turbine viæ ej[us], & nebulæ pulvis
4 pedû ejus. Increpans mare, & exiccans illud: & omnia flumina ad desertum deducens. Infirmatus est Basan, & Carmelus: & flos Libani
5 elanguit. Montes commoti sunt ab eo, & colles desolati sunt: & contremuit terra à facie ej[us], & orbis,
6 & omnes habitantes in eo. Ante faciê indignationis ej[us] quis stabit? & quis resistet in ira furoris ej[us]? indignatio ej[us] effusa est ut ignis
7 & petræ dissolutæ sunt ab eo. Bonus Dñs, & confortans in die tribulationis: & sciens sperantes in
8 se. Et in diluvio prætereunte, consummationê faciet loci ej[us]: & inimicos ejus persequentur tenebræ.
9 Quid cogitatis contra Dñm? consummationê ipse faciet: non con-
10 surget duplex tribulatio. Quia sicut spinæ se invicê complectuntur, sic conviviû eorû pariter potantiû: consumentur quasi stipula
11 ariditate plena. Ex te exibit cogitans contra Dominû malitiam: mente pertractans prævaricatio-
12 nem. Hæc dicit Dñs; Si pfecti fuerint, & ita plures; sic quoque attondentur, & ptransibit: afflixi te,
13 & non affligâ te ultrà. Et nunc conteram virgâ ej[us] de dorso tuo,
14 & vincula tua disrumpam. Et præcipiet super te Dñs, non seminabitur ex nomine tuo ampliùs: de domo Dei tui interficiam sculptile, & conflatile, ponam sepulchrum tuum, quia inhonoratus es.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

ΝΑΟΥΜ Ζ'.

ΚΕΦ. α'.

1 Λῆμμα Νινευῆ, βιβλίον ὁράσεως Ναοὺμ
2 τοῦ Ἐλκεσαίου. Θεὸς ζηλωτὴς, καὶ ἐκδικῶν (*) κύριος, ἐκδικῶν κύριος μετὰ θυμοῦ, ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτοῦ, καὶ ἐξαίρων
3 αὐτὸς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Κύριος μακρόθυμος, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ (α) ἀθῷον οὐκ ἀθωώσει κύριος· ἐν συντελείᾳ, καὶ ἐν (β) συσσεισμῷ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ, καὶ νεφέλαι κονιορτὸς
4 ποδῶν αὐτοῦ· Ἀπειλῶν θαλάσσῃ, καὶ ξηραίνων αὐτὴν, καὶ πάντας τοὺς ποταμοὺς ἐξερημῶν. ὠλιγώθη ἡ Βασανῖτις, καὶ ὁ Κάρμηλος,
5 καὶ τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ Λιβάνου ἐξέλιπε. Τὰ ὄρη ἐσείσθησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλεύθησαν· καὶ ἀνεστάλη ἡ γῆ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ἡ σύμπασα καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες
6 ἐν αὐτῇ. Ἀπὸ προσώπου ὀργῆς αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ; ὁ θυμὸς αὐτοῦ τήκει ἀρχὰς, καὶ αἱ
7 πέτραι διεθρύβησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ. Χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ γινώσκων τοὺς εὐλαβουμένους αὐτόν.
8 Καὶ ἐν κατακλυσμῷ πορείας συντέλειαν ποιήσεται, τοὺς ἐπεγειρομένους καὶ τοὺς ἐχθροὺς
9 αὐτοῦ διώξεται σκότος. Τί λογίζεσθε ἐπὶ τὸν κύριον; συντέλειαν αὐτὸς ποιήσεται, οὐκ ἐκ-
10 δικήσει δὶς ἐπιτοαυτὸ ἐν θλίψει. Ὅτι ἕως θεμελίου (γ) αὐτοῦ χερσωθήσεται, καὶ ὡς σμῖλαξ περιπλεκομένη βρωθήσεται, καὶ ὡς καλάμη
11 ξηρασίας μεστή. Ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρὰ, (δ) βουλευόμενος
12 ἐναντία. Τάδε λέγει κύριος κατάρχων ὑδάτων πολλῶν, Καὶ οὕτως διασταλήσονται, καὶ ἡ
13 ἀκοή σου οὐκ ἐνακουσθήσεται ἔτι. Καὶ νῦν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ τοὺς (ε) δε-
14 σμοὺς διαῤῥήξω. Καὶ ἐντελεῖται (ζ) περὶ σοῦ κύριος, οὐ σπαρήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματός σου ἔτι. (η) ἐξ οἴκου θεοῦ σου ἐξολοθρεύσω τὰ γλυπτὰ, καὶ χωνευτὰ, θήσομαι ταφήν σου, ὅτι ταχεῖς.

NAUM.

CAP. I.

1 ASSUMPTIO (a) Ninive, Libri visionis Naum Elcesæi.
2 Deus æmulator, & ulciscens Dominus, ulciscens Dominus cũ furore, ulciscens Dominus adversarios suos, & tollens ipse inimicos suos.
3 Dominus longanimis, & magna fortitudo ejus: & (b) innocentem non faciet innocentem. Dominus in consummatione, & in commotione via ejus, & nubes, pulvis pedum ejus:
4 Increpans mare, & exiccans illud, & omnia flumina ad desertum perducens. Imminuta est Basanitis, & Carmelus, & quæ florebant Libani, defecerunt.
5 Montes commoti sunt ab eo, & colles concussi sunt: & (c) contracta est terra à facie ejus; universa, & omnes, qui habitant in ea.
6 A facie iræ ejus quis sustinebit? & quis resistet in ira furoris ejus? Furor ejus (d) consumit principatus: & petræ contritæ sunt ab eo.
7 Suavis Domin[us] expectantibus eũ in die tribulationis, & cognoscens timentes se.
8 Et in diluvio (e) transeunte consummationem faciet: (f) consurgentes, & inimicos ejus persequentur tenebræ.
9 Quid cogitatis contra Dominũ? Consummationem ipse faciet: (g) non vindicabit bis in idipsum in tribulatione.
10 Quia usque ad fundamentũ suum redigetur in vepres, & quasi volvola circundata comedetur, & quasi stipula ariditate plena.
11 Ex te exibit cogitatio contra Dominũ pessima, cogitans contraria.
12 Hæc dicit Dominus imperans aquis multis; Et sic dividentur: & auditus tuus non audietur ampl[ius].
13 Et nunc conteram virgam ejus à te, & vincula disrumpam:
14 Et præcipiet de te Dominus: non seminabitur ex nomine tuo ampliùs: de domo Dei tui disperdam sculptilia, & conflatilia; ponam sepulchrum tuum; (h) quia veloces.

MS. A. ΝΑΟΥΜ Ζ'. (*) κύριος μετὰ (α) ἀθῷον οὐκ ἀθωώσει (β) συσσεισμῷ (γ) αὐτῆς χερσωθήσεται (δ) λογιζόμενος ποιήσει ἐναντία. (ε) δεσμούς σου (ζ) ὑπὲρ (η) καὶ ἐξ οἴκου θεοῦ σου ἐξολοθρεύσω τὰ γλυπτά σου, καὶ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 מטל כס דלוט לאשקאה ית נינוה מלקדמין אתנבי עלה יונה בר אמתי נביא דמגת
חפר ותבת מחובהא וכד דאוסיפת למחטי תב ואתנבי עלה נחום מבית קושי כמא
2 דכתיב בספרא הדין : אלהא דין ופורען יי מתפרע יי וסגי חילא קדמוהי עתיד יי
3 לאתפרעא מסנאי עמיה וברגז חסין מבעלי דבבוהי : יי מרחיק רגז וסגי חילא קדמוהי
עתיד יי לאתפרע וסלח לדתיבין לאוריתא ולדלא תיבין לא מזכי יי בעלעולא וברוח
4 מדבר וענן אמטתא כבש קדמוהי : דנזיף בימא ומיבש ליה וכל נהרותא מחריב צדי
5 מתנן וכרמלא ואילני לבנן נתרו : טוריא זעו מן קדמוהי ורמתא אתפרקא וחרובת
6 ארעא מן קדמוהי ותבל וכל דיתבין בה : כד אתגלי ברחמתא למתן אוריתא לעמיה
בן זע עלמא מן קדמוהי בכן כד אתגלי ברגז לאתפרעא מסנאי עמיה קדם פורענותיה
מן יקום ומן יסובר באבאשות רוגזיה רוגזיה כאשתא מסמי וטינריא אתפרקן מן
7 קדמוהי : טב יי לישראל לאסתמכא עלוהי בעדן עקא וגלי קדמוהי דרחיצין על
8 מימריה : וברגז חסין ובחמא תקיפא גמירא יעביד עם עממיא דקמו ואחריבו ית בית
9 מקדשא דיי ובעלי דבבוהי ימסר לגהנם : עממיא דבזו ית ישראל מא אתון חשבין
קדם יי גמירא היא עתיד למעבד עמכון לא תתקים עליכון כבית ישראל תרתין זמנין
10 רוח בתר עקא : ארי שלטוני עממיא דבזו ית בית ישראל וכמא דטען בחמרא כן
11 אטעיאונון שציאונון כמא דמשציא אשתא בקשא יבישא סני : מניך נינוה נפק מלכא
12 דחשיב על עמיה דיי בישא דמלך מלך דרשע : כדנן אמר יי אם יהון שלמין בעיצה
וסגיאין באתמניותא עממיא דמתכנשין לאעקא ליך ירושלם ויגוזון ית דגלת ויעברון
13 ית פרת ויתון לעניותיך ודשעבדתיך לא אשעבדנך עוד : וכען אתבר ניר עממיא
14 מצוריכון ותנקיכון אפסיק : ויפקיד עלך יי ית מלכא דאתור ולא יהי דכרן משמך עוד
מבית טעותך אשצי צלם ומתכא תמן אשוי קברך ארי קלילא דא קדמי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

1 Onus calicis maledictionis ad propinandum ipsi Ninive, contra quam vaticinat[us] est à principio, Jonas fili[us] Amithai, Propheta qui erat ex Gath-Chaphar, & ipsa pœnitentiâ egit de suis peccatis: sed quando addidit flagitia committere, revers[us] est ac prophetavit advers[us] eam Nachû de Beth Kossi, prout scriptû est in hoc libro.
2 Dñs Judex & ultor Dñs, vindictâ sumptur[us] est Dñs, cúmq; multa sit potentia corâ eo, futurû est ut vindictâ sumat de iis qui oderunt populû suû, & in ira vehementi de hostib[us] suis.
3 Dñs longè propellit iram, & est multa potentia corâ eo: quando ultur[us] est Domin[us], parcit iis qui conversi fuerint ad Legê, qui verò conversi non fuerint, haudquaquâ dimissurus est insontes. Dñs in turbine & spiritu ducê se præbet, ac nubê caliginis subjecit corâ se.
4 Qui increpat mare, ipsúmq; exsiccat, & omnia flumina arefacit, vastat[us] est Mathnan & Carmel[us], & arbores Libani defluunt.
5 Montes commoti sunt à conspectu ejus, & disrupti sunt colles, ac vastata est terra ab ejus præsentia, nec non orbis, & omnes qui habitant in eo.
6 Quando se patefecit cum misericordia ut daret Legê populo suo, sic cômotus est mund[us] à conspectu ej[us]: ita quando sese demonstrabit in furore ad sumendâ vindictâ de osorib[us] populi sui, corâ ipsi[us] ultione quis subsistat, & quis sustineat malû iræ ejus? Ira ejus ignis instar dissipat, & rupes confringuntur à conspectu ej[us].
7 Bon[us] est Dñs Israeli ut innitatur ei tempore angustiæ, & manifesti sunt corâ eo qui fiduciam suâ collocant in verbo ipsi[us].
8 Sed in ira forti & furore vehementi exterminationê faciet cum gentib[us], quæ insurrexerunt & vastaverunt ædê sanctuarii Dñi, ac inimicos suos tradet gehennæ.
9 Gentes quæ expilaverût Israel, quid vos cogitatis corâ Dño? futurû est ut fiat exterminatio vobiscû: nô consurget vobis, sicut domui Israel, bis respiratio post angustiam.
10 Quoniâ principes gentiû qui deprædati sunt domû Israel, quemadmodû erraverunt in vino, ita seduxerunt atq; consumpserunt eos, sicut consumit ignis stipulâ aridâ multâ.
11 Ex te prodibit Ninive rex qui molitur[us] est adversû populû Dñi malû, qui initur[us] est consiliû impietatis.
12 Sic ait Dñs: Etsi fuerint perfectæ consilio, multæq; numero gentes, quæ congregantur ut te ad angustias adigant, Jerusalê, vadoq; trajecerint Tigrim, & transierint Euphratê, atq; venerint ad affligendû te, cùm te subjecerim, non ampli[us] te subjiciâ.
13 Nunc autê frangâ jugû gentiû à collo vestro, & vincula vestra præcidâ.
14 Porro constituet sup te Dñs regê Assyriæ, nec erit ampli[us] memoria nominis tui: de domo idolorû tuorû delebo simulachrû et conflatile: ibi reponâ sepulchrû tuum, quoniâ hoc perfacile est coram me,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 20 [illegible]

Conversus miserebitur nostri, & omne scelus 19
nostrum colliget, projicietq; in profunda maris omnia peccata nostra: Præstabis verita- 20
tem illam Jacobo & gratiam Abrahamo, quam jurâsti patribus nostris inde à priscis diebus.

Prophetiæ Michæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 20 وهو يرجع ويتراف علينا * [illegible] * ويطرح في اعماق البحر جميع خطايانا * [illegible] * كالايام التي من قبل *

* تمت نبوة ميخا النبي *

Ipseque reversus miserebitur nostri, de- 19
merget iniquitates nostras, et injiciet in profunda maris omnia peccata nostra:
Dabit veritatem Jacobo, misericordiam 20
Abrahamo, quemadmodum juravit patribus nostris, ut præteritis diebus.

Prophetiæ Michæ Prophetæ finis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 [illegible]

Sequitur Prophetia

NAHUM PROPHETÆ.

CAPUT. I.

Plaga Ninives extans in libello visionum 1
Nahumi Elcosæi. Deus zelotes est, & ul- 2
tor Dñs: ulciscitur Dñs in ira, & vindictam
sumit ab osoribus suis, et iram servat in hostes
suos. Longa est patientia Dñi, et copiosa for-
titudo ejus; at nullo pacto impunè dimittens: 3
Dñi via in turbine est et in procella, et nubes
pulvis sunt pedum ejus. Increpat mare, et are- 4
facit ipsum, omnesq; fluvios vastat: ingemiscit
Mathnin et Charmel, et germen Libani exic-
catur. Montes contremiscunt à conspectu ejus, 5
& colles disrumpuntur: terra quatitur à con-
spectu ipsius, orbis & omnes habitatores ejus.
Ante iram ejus quis consistat? & quis ferat æ- 6
stum furoris ejus? æstus ejus ardet sicut ignis, et
montes liquescunt ab eo. Bonus est Dñs ad pro- 7
tegendum in die calamitoso, et agnoscit eos
qui confidunt in ipso. Diluvio imponet finē: 8
transibit ad regionē illius, et hostes ejus perse-
quentur tenebræ. Quid machinamini adver- 9
sùs Dominum, quòd imponat finem ita ut ca-
lamitas non oboriatur secundâ vice? Nam vel 10
ipsi principes eorum refractarii sunt, & in e-
brietate sua ebrii: comederunt & impleve-
runt se stipulâ siccâ. Ex te ne prodiret cogi- 11
tans malum contra Dominum, & machinator
impietatis? Sic dicit Dñs de capitibus aqua- 12
rum multarum quæ rapuerunt & elapsæ sunt;
Si te *aliàs* exaudivi, annon exaudirem te ite- 13
rum? Jam fracturus sum jugum ejus à te, &
lora tua rupturus. Præcipiet enim contra te 14
Dominus, & non feretur ampliùs de nomine
tuo in æde dei tui: perdamq; sculptilia, &
vertam illam in sepulcrum tuum citò.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* نبوة ناحوم النبي * بركاته علينا * امين *

* الفصل الاول * الاصحاح الثامن عشر * وهو الاول من النبوة *

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 [illegible]

Interpretatio prophetiæ
NAHUMI PROPHETÆ;
cujus BENEDICTIONES
nobis adsint; Amen.

CAP. I.

Textus decimus octavus, hujus autem
Prophetiæ primus.

Plaga Ninives, liber visionis Na- 1
humi Elcosæi. Deus zelotes est & Do- 2
minus cum furore ulciscens; ulciscitur ab
adversariis suis, ipseque aufert inimicos
suos. Dominus longanimis est, at maxi- 3
ma est fortitudo ejus, neque justifican-
do justificat: Domini via in excidio est
& terræmotu, & nubes pulvis sunt pe-
dum ejus. Minatur mari, & exiccat 4
illud, vastatque cuncta flumina: deficit
Basanitis & Charmelus, florida Libani
defierunt. Montes ab eo contremuerunt, 5
& colles commoti sunt: dissoluta est
universa terra à facie ejus, & omnes
habitantes in ea à facie furoris ejus.
Quis consistat, aut quis resistat in ira 6
indignationis ejus? Indignatio ejus li-
quefacit principes, petræque ipsæ lique-
fiunt ab eo. Dominus bonus est erga eos 7
qui præstolantur eum in die tribulationis,
& cognoscens religiosos suos. Diluvio 8
itineris faciet consummationem, & tene-
bræ persequentur eggressores. Hostes 9
igitur ejus quid contra Dominum cogi-
tant? ipse consummationem faciet: ne-
quaquam bis simul ulciscetur in tribula-
tione. Nam usque ad fundamentum eorū 10
arescet, ut musca circumvoluta comede-
tur, & ut arundo siccitate plena. Ex te 11
prodibit cogitatio contra Dominum, exco-
gitator contradictionis malarū. Sic dicit 12
Dominus de originibus aquarū multarū,
& sic transibunt, & fama tua non audi-
etur ampliùs. Nunc frangam baculū ejus 13
à te, & disrumpam vincula tua: Præci-
piet enim de te Dominus. Non seminabitur 14
ampliùs de nomine tuo è domo dei tui:
evellam sculptilia & conflatilia, ponamq;
sepulturam tuam.

נחום : ב

CAP. II. ב

.pacem facientis audire evangelizantis pedes montes super Ecce
1 הנה על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום
ultrà addet non quia : tua vota redde, tuas festivitates Jehudah Celebra
חגי יהודה חגיך שלמי נדריך כי לא יוסיף עוד
super dissipator Ascendit .est succisus ipse totus, Belijahal te per transire
2 לעבור בך בליעל כלה נכרת: עלה מפיץ על
, lumbos conforta, viam contemplare : munitionē custodiendo, tuam facies
פניך נצור מצורה צפה דרך חזק מתנים
superbiam Dominus convertit Quia .valde potentiam robora
3 אמץ כח מאד: כי שב יהוה את גאון
, evacuantes eos evacuaverunt quia : Israel superbiam sicut, Jahacob
יעקב כגאון ישראל כי בקקום בקקים
, est rubefactus ejus fortium Clypeus .corruperunt eorum propagines &
4 וזמריהם שחתו: מגן גבריהו מאדם
: se præparare die in, currus lampadarū igne in, vermiculati exercitus viri
אנשי חיל מתלעים באש פלדות הרכב ביום הכינו
, currus insanient plateis In .fuerunt venenatæ abietes &
5 והברשים הרעלו: בחוצות יתהוללו הרכב
fulgura tanquā, faces veluti eorum aspectus : plateas per cursu collident
ישתקשקון ברחבות מראיהן כלפידם כברקים
: eorum ambulatione in impingent, suorū fortium Recordabitur .discurrent
6 ירוצצו: יזכר אדיריו יכשלו בהליכותם
Portæ .operimentum præparabitur & , ejus murum ad festinabunt
7 ימהרו חומתה והכן הסכך: שערי
, est ducta captiva Hussab Et. est liquefactum palatium & ; sunt apertæ fluminum
8 הנהרות נפתחו וההיכל נמוג: והצב גלתה
tundentes, columbarū vocem juxta deducentes ej' ancillæ &, est ascendere jussa
העלתה ואמהתיה מנהגות כקול יונים מתפפות
ipsa & : ipsa diebus à aquis piscina sicut Nineveh Et .sua corda super
9 על לבבהן: ונינוה כברכת מים מימי היא והמה
diripite, argentum Diripite .respiciens non & , state , State .fugientes
10 נסים עמדו עמדו ואין מפנה: בזו כסף בזו
.desiderii vase omni præ gloria, præparationem ad finis non & ; aurum
זהב ואין קצה לתכונה כבד מכל כלי חמדה:
collisio &, est liquefactum cor & : interrupta &, exaninata &, est Evacuata
11 בוקה ומבוקה ומבלקה ולב נמס ופק
ipsorum universorum facies & , renibus cunctis in invalitudo &, genuum
ברכים וחלחלה בכל מתנים ופני כלם
ipsum pascuum & , leonum habitaculum Ubi .fuliginem contraxerunt
12 קבצו פארור: איה מעון אריות ומרעה הוא
, leonis catulus , ibi major leo , leo ivit quod, leonum catulorū
לכפרים אשר הלך אריה לביא שם גור אריה
suffocans &, suis catulis sufficientia in rapiens Leo .exterrens non &
13 ואין מחריד: אריה טרף בדי גרותיו ומחנק
.rapina sua habitacula &, sua foramina præda implevit & : suis leænis
ללבאתיו וימלא טרף חריו ומענתיו טרפה:
fumo in faciam succendere &, exercituum Dominus dixit, te ad ego Ecce
14 הנני אליך נאם יהוה צבאות והבערתי בעשן
terra de faciam succidere & : gladius comedet tuos leunculos &, ejus currum
רכבה וכפיריך תאכל חרב והכרתי מארץ
.tuorum nunciorum vox ultrà audietur non &, tuam prædam
טרפך ולא ישמע עוד קול מלאככה:

CAP. III. ג

non, est plena exterfione mendacio ipsa universa ; sanguinum civitati Væ
1 הוי עיר דמים כלה כחש פרק מלאה לא
, scripedis equi & , rotæ commotionis vox &, flagelli Vox .præda recedit
2 ימיש טרף: קול שוט וקול רעש אופן וסוס דהר
.subsilientis currus &
ומרכבה מרקדה:

Versio VULG. LAT.

15 Ecce super montes pedes evangelizantis, & annuntiantis pacē: celebra, Juda, festivitates tuas, & redde vota tua: quia non adjiciet ultrà ut pertranseat in te Belial: universus interiit.

CAP. II.

1 Ascendit qui dispergat coram te, qui custodiat obsidionem: contemplare viam, conforta lum-
2 bos, robora virtutem valdé. Quia reddidit Dñs superbiam Jacob, sicut superbiā Israel: quia vastatores dissipaverunt eos, & pro-
3 pagines eorum corruperunt. Clypeus fortium ejus ignitus, viri exercitûs in coccineis: igneæ habenæ currûs in die præparationis ejus, & agitatores consopiti sunt.
4 In itinerib' conturbati sunt: quadrigæ collisæ sunt in plateis: aspectus eorum quasi lampades, quasi
5 fulgura discurrentia. Recordabitur fortium suorum, ruent in itineribus suis: velociter ascendent muros ejus, & præparabitur um-
6 braculum. Portæ fluviorum apertæ sunt, & templum ad solum di-
7 rutum. Et miles captivus abductus est: & ancillæ ejus minabantur gementes ut columbæ, mur-
8 murantes in cordibus suis. Et Ninive quasi piscina aquarum aquæ ejus: ipsi verò fugerunt: state, state, & non est qui rever-
9 tatur. Diripite argentum, diripite aurum: & non est finis divitiarum ex omnib' vasis desiderabili-
10 bus. Dissipata est, & scissa, & dilacerata: & cor tabescens, & dissolutio geniculorum, & defectio in cunctis renibus: & facies omnium eorum sicut nigredo
11 ollæ. Ubi est habitaculum leonum, & pascua catulorum leonum, ad quam ivit leo ut ingrederetur illuc, catulus leonis, &
12 non est qui exterreat? Leo cepit sufficienter catulis suis, et necavit leænis suis: et implevit prædā speluncas suas, et cubile suum
13 rapinā. Ecce ego ad te, dicit Dominus exercituum, et succendam usque ad fumum quadrigas tuas, et leunculos tuos comedet gladi': et exterminabo de terra prædam tuam, et non audietur ultrà vox nuntiorum tuorum.

CAP. III.

1 VÆ, civitas sanguinum, universa mendacii dilaceratione plena:
2 non recedet à te rapina. Vox flagelli, et vox impetûs rotæ, et equi frementis, et quadrigæ ferventis,

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

15 Ἰδοὺ ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένου, καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνην. ἑόρταζε Ἰούδα τὰς ἑορτάς σου, ἀπόδος τὰς εὐχάς σου, διότι οὐ μὴ (θ) προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαίωσιν.

MS.A. (θ) προσθῶσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν εἰς παλαίωσιν.

ΚΕΦ. β'.

1 Συντετέλεσαι, ἐξῆρται. Ἀνέβη ἐμφυσῶν εἰς πρόσωπόν σου, (α) ἐξαιρούμενος ἐκ θλίψεως. σκόπευσον ὁδόν, κράτησον ὀσφύ-
2 ος, ἄνδρισαι τῇ ἰσχύϊ (β) σφόδρα. Διότι ἀπέστρεψε κύριος τὴν ὕβριν Ἰακώβ, καθὼς ὕβριν τοῦ Ἰσραήλ, διότι ἐκτινάσσοντες ἐξετίναξαν αὐτούς, καὶ τὰ κλήματα αὐτῶν δι-
3 έφθειραν. Ὅπλα δυναστείας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων, ἄνδρας δυνατοὺς ἐμπαίζοντας ἐν πυρί· αἱ ἡνίαι τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἑτοιμασίας αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱππεῖς θορυβηθή-
4 σονται Ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ συγχυθήσονται τὰ ἅρματα, καὶ συμπλακήσονται ἐν ταῖς πλατείαις. ἡ ὅρασις αὐτῶν ὡς λαμπάδες πυρός, καὶ
5 ὡς ἀστραπαὶ διατρέχουσαι. Καὶ μνησθήσονται οἱ μεγιστᾶνες αὐτῶν, καὶ φεύξονται ἡμέρας, καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν (γ) τῇ πορείᾳ αὐτῶν, καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ (δ) τείχη αὐτῆς, καὶ ἑ-
6 τοιμάσουσι τὰς προφυλακὰς αὐτῶν. Πύλαι τῶν πόλεων διηνοίχθησαν, καὶ τὰ βασίλεια (ε)
7 διέπεσε, καὶ ἡ ὑπόστασις ἀπεκαλύφθη· Καὶ αὕτη ἀνέβαινε, καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο, καθὼς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν (ζ) καρδί-
8 αις αὐτῶν. Καὶ Νινευὴ ὡς κολυμβήθρα ὕδατος τὰ ὕδατα αὐτῆς, καὶ αὐτοὶ φεύγοντες
9 οὐκ ἔστησαν, καὶ οὐκ ἦν ὁ (η) ἐπιβλέπων. Διήρπαζον τὸ ἀργύριον, διήρπαζον τὸ χρυσίον, καὶ οὐκ ἦν πέρας τοῦ κόσμου αὐτῆς· βεβάρυνται (θ) ἐπὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητὰ
10 αὐτῆς. Ἐκτιναγμός, καὶ ἀνατιναγμός, καὶ (ι) ἐκβρασμός, καὶ καρδίας θραυσμός, καὶ ὑπόλυσις γονάτων, καὶ ὠδῖνες ἐπὶ πᾶσαν ὀσφύν· καὶ τὸ πρόσωπον πάντων ὡς πρόσ-
11 καυμα χύτρας. Ποῦ ἐστι τὸ κατοικητήριον τῶν λεόντων, καὶ ἡ νομὴ ἡ οὖσα (ι) τοῖς σκύμνοις; (κ) οὗ ἐπορεύθη λέων, τοῦ εἰσελθεῖν ἐκεῖ (λ)
12 σκύμνον λέοντος, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκφοβῶν; Λέων ἥρπασε τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμνοις αὐτοῦ, καὶ ἀπέπνιξε τοῖς λέουσιν αὐτοῦ, καὶ ἔπλησε θήρας νοσσιὰν αὐτοῦ, καὶ τὸ κατοικητήριον
13 αὐτοῦ ἁρπαγῆς. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ, λέγει κύριος (μ) παντοκράτωρ, καὶ ἐκκαύσω ἐν καπνῷ πλῆθός σου, καὶ τοὺς λέοντάς σου καταφάγεται ῥομφαία, καὶ (μ) ἐξολοθρεύσω ἐκ τῆς γῆς τὴν θήραν σου, καὶ (ν) οὐ μὴ ἀκουσθῇ οὐκέτι τὰ ἔργα σου.

ΚΕΦ. γ'.

1 Ὦ Πόλις αἱμάτων, ὅλη ψευδής, (α) ἀδικίας πλήρης, οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα.
2 Φωνὴ μαστίγων, καὶ φωνὴ σεισμοῦ τροχῶν, καὶ ἵππου διώκοντος, καὶ ἅρματος ἀναβράσσοντος,

MS.A.(α) ἐξαιρούμενός σε ἐκ (β) σου σφόδρα. (γ) τῇ πορείᾳ (δ) τείχη, καὶ ἑτοιμάσουσιν (ε) διέπεσε, (ζ) ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ Νινευὴ ἦν κολυμβήθρα ὕδατος, τείχη ὕδατα αὐτῆς, (η) βλέπων. (θ) ὑπὲρ (ι) ἐκβρασμός, (ι) ἐν τοῖς (κ) οὗ (λ) σκύμνος (μ) ὁ (μ) ἐξολοθρεύσω (ν) οὐκέτι οὐ μὴ ἀκουσθῇ τὰ Κεφ. γ'. MS.A. (α) πλήρης ἀδικίας.

Ecce super montes pedes evangelizantis, & annuntiantis pacem. Celebra, Juda, festivitates tuas, redde vota tua: quia nequaquam apponent ultrà transire (θ) per te in vetustatem. 15

CAP. II.

Consummatus (a) est, sublatus est: Ascendit insufflans in faciem tuam, eruens de tribulatione. Contemplare viam, tene lumbum, 1
confortare robore valdé: Quoniam avertit Dominus contumeliā Jacob, sicut contumeliā Israel: quia excutientes excusserūt eos, et propagines eorū corruperunt. Arma 2
potentiæ (b) eorum ex hominibus, viros fortes illudētes in igne: habenæ curruum eorū in die præparationis ejus: et equites tumebunt 3
In (c) viis, & confundentur currus, et collidentur in plateis. Aspect' eorū, quasi lampades ignis, & quasi fulgura discurrentia. Et 4
commemorabuntur optimates eorū: & fugient die, et infirmabuntur in itinere suo, & festinabunt ad muros ej', et præparabunt propugnacula sua. Portæ civitatū a- 5
pertæ sunt: et regalia conciderunt, et substantia revelata est. Et ipsa 6
ascendebat, & ancillæ ejus ducebantur, sicut columbæ, loquentes in cordibus suis. Et Nineue, sicut 7
piscina (d) aquæ, aquæ ejus: & ipsi fugientes non steterunt, et non erat, qui respiceret. Diripiebant ar- 8
gentum, diripiebant aurū, & non erat finis ornamenti ejus: (e) aggravati sunt super omnia vasa desiderabilia ejus. Excussio, et 9
discussio, & ebullitio, & cordis confractio, & dissolutio genuum, & dolores super omnem lumbum: & facies omnium, sicut adustio ollæ. Ubi est habita- 10
culum leonum, & pascua, quæ erat catulis leonum? quò ivit leo, ut (f) ingrederetur illuc catulus leonis, & non est, qui exterreat? 11
Leo rapuit sufficientia catulis suis, & suffocavit leonibus suis, & implevit prædā nidum suum, & habitaculum suum rapinā. Ecce ego ad te, dicit Dominus 12
omnipotens: & succendam in fumo multitudinem tuam: & leones tuos comedet gladius: & auferam de terra prædam tuam: & non audietur ultrà opera tua. 13

CAP. III.

O Civitas sanguinum; tota mendax, (a) iniquitate plena: non contrectabitur venatio: Vox 1
flagellorum, & vox commotionis rotarum, & equi persequentis, & currûs ferventis, 2

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 הא על טורי ארעא דישראל רגלי מבסר משמע שלם חוגי יהודה חגך שלימי נדרך
ארי לא יוספון עוד דיעדון ביך רשיעין כולהון אשתציאו:

ב

1 דהוו סלקין ומתבדרין על ארעיך צירין עלך בציר מקימין סכואין על אורחתך תקיפי
2 קדל חסיני חיל לחדא: ארי אתיב יי תוקפיה ליעקב רבותיה לישראל ארי בוזנין בזוין
3 וקרוי תושבחתהון חבילו: תריסי גברהון מסמקין גברי עבדי קרבא לבישין זהוריתא
באשתא פילי רתיכיהון ומנין ליום קשוטהון ורברבני משריתהון מסרבלין בצבעונין:
4 בשוקיא משתגשגין רתיכיא קל נקוש זיניהון משתמע ברחובי קרויא חזויהון
5 כבעורין כברקין טרידין: ימנון רבני משריתהון יתקלון במהכהון יוחון יכבשון שורא
6 יבנון מגדליא: גשרי נהרותא אתפסקא ומלכא בהיכליה זע: ומלכתא יתבת צבא
7 בגליא נפקת ואמהתהא מדברן אולן בתרהא מנהמן כקל יונים מטרפן על לביהון:
8 ונינוה כבית כנישת מיא מיומי קדם היא ואנון ערקו קומו קומו ולית דמפני למקם:
9 בוזו כספא בוזו דהבא ולית סוף לאוצריא ספו מכל מני חמדתא: בזיזא ומתבזזא ופתיח
10 תרעא לסנאה ולב מסי ונקוש רכובין וזיוע בכל חרצין ואפי כלהון אתחפיאו אכרום
11 אוכמין קדרא: אן מדורי מלכיא ובית מישרי שלטוניא אתר דהוו אזלין מלכיא תמן
12 בניהון שבקין הא כאריא דשרי על צידיה לרוחצן ולית דמניד: מלכיא מיתן חטוף
13 לנשיהון ובזיא לבניהון וממלן אוצריהון חטוף ובירניתהון בזא: הא אנא שלח
רוגזי עלך אמר יי צבאות ואדליק באשתא רתיכך וכפרנך תקטול חרבא ואשצי מארעא
סחורתיך ולא ישתמע עוד קל אזגדך:

ג

1 וי קרתא אשדת דם כולה כדבין בזוא מליא לא פסיק קטול: קל נקוש מחא וקל
2 זיוע גלגלין וסוסין מפגבין ורתיכין מקפצן:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce super montes *terræ* Israel pedes evangelizantis facientis audire pacē: celebra Juda festivitatem tuam, persolve votum tuum, quoniam non addent ultrà ut transeant per te impii, omnes deleti sunt. 15

CAP. II.

Qui ascendebant ac dispergebantur sup terrā tuam; obsidebant te obsidione, erigentes speculas juxta vias tuas: *obfirmati* cervicem, *corroborati* 1
vires vehementer. Etenim restituit Dñs robur ipsi Jacob, celsitudinē Israeli: quoniā expilaverunt eos expilatores, & civitates decoris eorū destru- 2
xerunt. Scuta fortiū eorum rubea, viri bellū gerentes induti sunt coccineo: 3
igni faces curruū eorū apparatæ sunt ad diē ornat' ipsorū, & magnates exercit' eorū coruscant vestibus coloratis. In plateis perstrepunt curr', sonit' 4
concussionis armorū ipsorū auditur in compitis urbiū: aspectus eorū sicut lampades, tanquā fulgura discurrunt. Præficient duces sui exercit', corruent 5
in itinere suo, festinantes subjicient murū, turres ædificabunt. Pontes fluviorum ipsorū excisi sunt, & rex in palatio suo commot' est. Et regina quæ 6 7
sedebat assistens in transmigrationib', exiit, & ecce ancillæ ej' abductæ post eam incedunt gementes sicut vox columbarū perstrepentiū super corde suo. Cæterùm Ninive instar loci collectionis aquarū à dieb' antiquis 8
est: & ipsi fugerunt: obsistite, obsistite, sed nemo est qui vultū vertat ad obsistendū. Diripite argentū, diripite aurū, & non est finis thesauris: consu- 9 10
mite omnia vasa desiderabilia. Direpta, expilata, & aperta est porta inimico, & cor liquefactū, & genuū collisio, & commotio per totos lumbos, omniū deniq; facies opertæ fuerunt nigredine instar ollæ denigratæ. Ubi sunt habi- 11
tacula regū, & ædes habitabiles principum, quò loci proficiscebantur reges, ibi filios suos relinquunt, ecce sicut leo qui habitat sup venationē suā præsi- 12
denter, nec est qui terreat. Reges adferunt rapinā uxoribus suis, & prædas filiis suis, complentq; thesauros suos rapina, & palatia sua expilatione? Ecce 13
ego immittā furorē mēū in te, dixit Dñs exercituū, & accendā igne curr' tuos, & oppida tua concidet gladi', & delebo de terra negotiationē tuam, nec audietur ultrà vox legatorum tuorum.

CAP. III.

VÆ civitati effundenti sanguinē, universa mendaciis prædāq; referta est, 1
non desinit occisio. Sonit' concussionis plagæ, & sonit' commotionis 2
rotarū, & equorum frementium, curruúmque subsilientium.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

CAP. II.

Ecce super montes pedes præconis & præ- 1
dicantis pacem : Celebra Juda solennitates tu-
as, & persolve vota tua; quia non est posthac
tibi malū illatur*, totus enim periit. Ascendit 2
rector ante te, excubiarum excubitor, viæ spe-
culator, sustentator lumborum, cujus validissi-
mum est robur. Nam ego restituam gloriam 3
Jacobi, ut gloriā Israelis : conculcaverunt e-
nim eos conculcatores, & corruperunt propa-
gines eorum. Clypei heroum ipsorum rubent; 4
& viri heroes inter faces ignitas ludunt & in
curribus, quo die instruunt sese *ad bellum*; nec-
non equites admirationi sunt. In plateis glo- 5
riantur de curribus suis, seseque jactant : aspe-
ctus eorum similis est lampadibus, & quasi ful-
gura discurrunt. Capientur principes eorum, 6
& *ipsi* in suis gressibus impingent : festinabūt
ad murum, & pinnas aptabunt, Portæ Judæ 7
aperientur, & templum concutietur. Nam ex- 8
citavit *illa* equites suos, & ascendit: & ancillæ
ejus canebant in cordibus suis tanquam co-
lumbæ. Porrò Ninive similis est lacui aquarū, 9
& inter aquas est; sed ipsæ fugiunt. Sistite,
inclamant, sistite; sed nemo est qui se conver-
tat. Diripuerunt argentum, diripuerunt aurū: 10
& quidē infinitus erat ornatus ejus, immensa
omnia vasa ejus exquisita. *Jam* conculcata, 11
dejecta, & perrupta *evasit* : animus confra-
ctus, luxatio genuum, & tremor omnes lum-
bos occupabit, & omnium vultus reddam ni-
gros ut fuliginem ollæ. Ubinam est lustrum 12
leænæ, & pascuum catuli leænæ ? venit enim
leo illuc ingressurus cum catulo leonis, & ne-
mo interturbat. Leo prædatus est sufficientem 13
catulis suis escā, imò discerpsit etiā pro cibis
suis secundis, lustra sua & cubile suum prædā
replevit. Ecce me contra te, dicit Dñs poten- 14
tissimus; & perdā in fumū turmas tuas, catu-
losq; tuos consumet gladius; & perdam è terra
prædā tuā, nec audietur ampliùs rumor faci-
norum tuorum.

CAP. III.

VÆ urbi sanguinariæ, quæ tota mendaci- 1
um est, & plena scelere, nec tamen senti-
tur in ea contritio. Sonus flagelli, & strepi- 2
tus motûs rotarum, equus anhelans, & currus
sese agitans *deprehendetur* :

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 الفصل الثاني * لان ها اقدام المبشر على الجبال * المخبر بالسلامة * عيدي يا يهوذا
اعيادك * واوف للرب نذورك * من اجل انه لا يعودون ايضا ان ياتوا الى المعتق * قد نكمل
2 قرعت * صعد النافخ في وجهك * يخلصك من الشدة * ارصد الطريق * امسك الحقو * تشجع
3 بقوة جدا * من اجل ان الرب صرف كبرياء يعقوب مثل كبرياء اسرائيل * من اجل
4 ان النافضين نفضوهم * وافسدوا قضبانهم * اسلحة اقتدارهم من البشر * رجالا اقوياء
5 لاعبين بنار * لجم مراكبهم في يوم تهيئته * الفرسان يقلقون في الطرق * ويختلطون
6 المركبات ويلتبكون في الاسواق * منظرهم مثل مصابيح نار * وكبروق يسرعون * ويذكر
عظماوهم ويهربون نهارا * ويضعفون في مسالكهم ويسرعون على الاسوار * ويهيون حراسهم *
7 8 ابواب المدن فتحت والممالك سقطت * والقوام كشف * وهي صعدت واماوها قدامها
9 كمثل حمامات مسبحات في قلوبهن * ونينوى مثل بركة ماء مياهها * وهم هاربون لم
10 يقفوا * ولم يكن من ينظر * اختطفوا الفضة واختطفوا الذهب * ولم يكن نهاية لزينتها *
11 ثقلوا اكثر من جميع اوانيها المشتهاة * انتقاض وهول * وتبديد وانكسار قلب * وانحلال
12 ركب * وطلقات على كل حقو * ووجوه الكل سخام قدر * اين هو عرين الاسد * والمرعى الكاين
13 للاشبال * اين مضى الاسد * اين دخل هناك شبل الاسد * ولم يكن من يخوف * الاسد اختطف
14 ما يكفي اشباله * وخنق لاسوده الذين له * وملا وكره صيدا * ومسكنه اختطافا * ها انا عليك
يقول الرب الضابط الكل * واحرق بالدخان كثرتك * واسودك ياكلهم السيف * واستاصل
من الارض صيدك * ولا يسمع اعمالك بعد *
1 الفصل الثالث * واه يا مدينة الدماء * الكذوبة كلها المملوة ظلما لا يحس صيد *
2 صوت الضربات * وصوت زلزلة البكرات * والفرس الراكض * والمركبة التي تصر *

CAP. II.

Nam ecce pedes præconis super 1
montes sunt, annuntiantis pacem, ac di-
centis; Celebra O Juda solennitates tu-
as, persolve Domino vota tua; quia
non sunt ampliùs in antiquationem ven-
turæ. Jam absolutum est, ablatum est.
Ascendit insufflans in faciem tuam, 2
eripiens te de tribulatione. Explora
viam, tene lumbum, sume animos ma-
gna cum fortitudine: Quia Dominus 3
amovit superbiam Jacobi ut superbiam
Israelis. Nam excussores excusserunt
eos, & corruperunt virgulta eorum;
Arma potentiæ ipsorum ex hominibus, 4
viros fortissimos igne ludentes; babe-
nas curruum eorum, in die præparati-
onis suæ : equites angentur in viis;
Commiscebuntur currus, & implicabun- 5
tur in plateis : aspectus eorum similis
erit facibus ignis, & sicut fulgura
veloces erunt. Recordabuntur principes 6
eorum, & fugient interdiu, & langue-
scent in via sua : discurrent super mu-
ros, & præparabunt custodes suos.
Portæ urbium apertæ sunt, regna col- 7
lapsa sunt, Et substantia detecta est : 8
Ipsáque ascendit, & ancillæ ejus præ-
ibant veluti columbæ canentes in cor-
dibus suis. Ninives autem aquæ sunt 9
ut piscina aquæ. Dum ipsi fugerent,
non subsistebant, nec erat qui respi-
ceret. Diripuerunt argentum, & diri- 10
puerunt aurum; neque enim erat mo-
dus ornamento ipsius: graviores facti
sunt omnibus vasis ejus expetibilibus.
Excussio, & formido, dissipatio, & 11
confractio cordis, dissolutio genuum,
& dolores partûs super omnes lumbos,
vultusque omnium ceu nigredo ollæ.
Ubi est lustrum leonum, & pascuum 12
quod erat leunculorum? quò abiit leo?
quò ingressus est catulus leonis, nec
fuit qui deterreret? Leo rapuit, quan- 13
tum satis erat leunculis suis, & suf-
focavit leonibus qui secum erant, im-
plevitque lustrum suum venatione, &
habitaculum suum prædâ. Ecce ego 14
contra te, dicit Dominus omnis te-
nens, & comburam fumo multitu-
dinem tuam, & leones tuos vorabit
gladius; & evellam è terra venationem
tuā, nec audientur inposterùm opera tua.

CAP. III.

HEu O urbs sanguinum, tota mendax, 1
plena iniquitatis, non contrectabitur vena-
tio; Sonus ictuum, et sonus motûs rota- 2
rum, equus currens, auriga stridens,

multitudinis & ,hastæ fulguris & gladii laminæ & ,ascendere facientis Equitis
3 פרש מעלה ולהב חרב וברק חנית ורב
impingent ,corporum finis non & ;cadaveris ponderis & ,interfectæ
חלל וכבד פגר ואין קצה לגויה יכשלו
gratiæ bonæ meretricis fornicationũ multitudinẽ Propter.eorũ corpora in
4 בגויתם: מרב זנוני זונה טובת חן
familias & ,suis fornicationibus in gentes vendentis ,maleficiorum patronæ
בעלת כשפים המכרת גוים בזנוניה ומשפחות
revelabo & ,exercituũ Dominus dixit ,te ad ego Ecce .suis maleficiis in
5 בכשפיה: הנני אליך נאם יהוה צבאות וגליתי
,tuã turpitudinem gentibus ostendam & :tuis faciebus super tuas fimbrias
שוליך על־פניך והראיתי גוים מערך
,abominationes te super faciam projicere Et .tuã ignominiã regnis &
6 וממלכות קלונך: והשלכתי עליך שקצים
,te videntes omnes ,erit Et .stercus tanquã te ponam & :te faciã vilipendere &
7 ונבלתיך ושמתיך כראי: והיה כל־ראיך
unde ,ei condolebit quis ,Nineveh est Vastata :dicet & ,te à vagabitur
ידוד ממך ואמר שדדה נינוה מי ינוד לה מאין
sedente ,Amon No à es melior Nunquid ?tibi consolatores quæram
8 אבקש מנחמים לך: התיטבי מנא אמון הישבה
mari à ,mare antemurale cujus :ei undique Aquæ ?flumina inter
ביארים מים סביב לה אשר־חיל ים מים
Put .finis non & ,Ægyptus & ,ejus fortitudo Chus .ejus murus
9 חומתה: כוש עצמה ומצרים ואין קצה פוט
,ivit transmigrationẽ in ipsa Etiam .tuo auxilio in fuerunt Lubim &
10 ולובים היו בעזרתך: גם־היא לגלה הלכה
:platearum omnium capite in sunt elisi ejus parvuli etiam ;captivitatẽ in
בשבי גם עלליה ירטשו בראש כל־חוצות
ejus magnates omnes & ,sortem projecerunt ejus inclytos super &
ועל־נכבדיה ידו גורל וכל־גדוליה
:abscondita eris ,inebriaberis tu Etiam .compedibus in sunt constricti
11 רתקו בזקים: גם־את תשכרי תהי נעלמה
ficus tuæ munitiones Omnes .hoste ab robur quæres tu etiam
12 גם־את תבקשי מעוז מאויב: כל־מבצריך תאנים
.comedentis os super cadent & ,fuerint commotæ si ,primitivis cum
עם־בכורים אם־ינועו ונפלו על־פי אוכל:
aperiendo tuis Inimicis .tuo interiori in mulieres tuus populus Ecce
13 הנה עמך נשים בקרבך לאיביך פתוח
Aquas .tuos vectes ignis comedit ,tuæ terræ portæ sunt apertæ
14 נפתחו שערי ארצך אכלה אש בריחיך: מי
,lutum in intra :tuas munitiones fortifica ,tibi hauri munitionis
מצור שאבי לך חזקי מבצריך באי בטיט
te succidet ,ignis te comedet Ibi .lateritiam tene ,lutum in calca &
15 ורמסי בחמר החזיקי מלבן: שם תאכלך אש תכריתך
.locusta ut aggravare ,bruchus ut aggravare :bruchus ut te comedet,gladius
חרב תאכלך כילק התכבד כילק התכבדי כארבה:
,est grassatus bruchus :cœlorum stellis præ tuos negotiatores Multiplicâsti
16 הרבית רכליך מכוכבי השמים ילק פשט
;locustarũ locusta ut tui principes & ,locusta sicut tui Coronati .avolavit &
17 ויעף: מנזריך כארבה וטפסריך כגוב גובי
non & ,evagatur & ,est ortus Sol ,frigoris die in sepibus in castrametantia
החונים בגדרות ביום קרה שמש זרחה ונודד ולא־
,Assur rex tui pastores Dormitaverũt .ipsæ ubi ejus locus cognitus est
18 נודע מקומו אים: נמו רעיך מלך אשור
non & ,montes super tuus populus sunt dispersi ,tui illustres jacebunt
ישכנו אדיריך נפשו עמך על־ההרים ואין
Omnes .tua plaga est infirmata ,tuæ fracturæ restrictio Non .congregans
19 מקבץ: אין־כהה לשברך נחלה מכתך כל
quem super nam :te super volã plauserunt ,tuam auditionem audientes
שמעי שמעך תקעו כף עליך כי על־מי
?semper tua malitia transivit non
לא־עברה רעתך תמיד:

Versio VULG. LAT.

3 & equitis ascendentis: Et micantis gladii, & fulgurantis hastæ, & multitudinis interfectæ, & gravis ruinæ: nec est finis cadaverum, &
4 corruent in corporib⁹ suis. Propter multitudinem fornicationum meretricis speciosæ, & gratæ, & habentis maleficia, quæ vendidit gentes in fornicationibus suis, &
5 familias in maleficiis suis: Ecce ego ad te, dicit Domin⁹ exercituũ, & revelabo pudenda tua in facie tua, & ostendam Gentibus nuditatem tuam, & regnis ignomi-
6 niam tuam. Et projiciam super te abominationes, & contumeliis te afficiam, & ponã te in exem-
7 plum. Et erit: omnis, qui viderit te, resiliet à te, & dicet; Vastata est Ninive: quis commovebit super te caput? unde quæram con-
8 solatorem tibi? Numquid melior es Alexandriâ populorũ, quæ habitat in fluminibus? aquæ in circuitu ejus: cujus divitiæ, mare:
9 aquæ, muri ejus. Æthiopia fortitudo ejus, & Ægyptus, & non est finis: Africa & Libyes fuerunt
10 in auxilio tuo. Sed & ipsa in transmigrationem ducta est in captivitatem: parvuli ej⁹ elisi sunt in capite omniũ viarũ, & super inclytos ejus miserunt sorté, & omnes optimates ej⁹ confixi sunt
11 in compedib⁹. Et tu ergò inebriaberis, & eris despecta: & tu
12 quæres auxiliũ ab inimico. Omnes munitiones tuæ sicut fic⁹ cũ grossis suis: si concussæ fuerint, cadent
13 in os comedentis. Ecce populus tuus mulieres in medio tui: inimicis tuis adapertione pandentur portæ terræ tuæ, devorabit ignis
14 vectes tuos. Aquã propter obsidionẽ hauri tibi: exstrue munitiones tuas: intra in lutũ, & calca,
15 subigens tene laterẽ. Ibi comedet te ignis: peribis gladio, devorabit te ut bruch⁹: cõgregare ut bruch⁹:
16 multiplicare ut locusta. Plures fecisti negotiationes tuas, quàm stellæ sint cœli: bruchus expansus
17 est, & avolavit. Custodes tui quasi locustæ: & parvuli tui quasi locustæ locustarũ, quæ considunt in sepibus in die frigoris: Sol ortus est, & avolaverunt, & non est cognitus locus earum ubi fuerint.
18 Dormitaverunt pastores tui, rex Assur: sepelientur principes tui: latitavit popul⁹ tu⁹ in montib⁹, &
19 nõ est qui congreget. Non est obscura cõtritio tua, pessima est plaga tua: omnes qui audierunt auditionem tuam, compresserunt manum super te: quia super quem non transiit malitia tua semper?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 καὶ ἱππέως ἀναβαίνοντος, Καὶ στιλβούσης ῥομφαίας, καὶ ἐξαστραπτόντων ὅπλων, καὶ πλήθους τραυματιῶν, καὶ βαρείας πτώσεως, καὶ οὐκ ἦν πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς· καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν
4 Ἀπὸ πλήθους πορνείας. πόρνη καλὴ, καὶ (β) ἐπίχαρις ἡγουμένη φαρμάκων, ἡ πωλοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ (γ) λαοὺς
5 ἐν τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς. Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ, λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ (δ) τὸ πρόσωπόν σου, καὶ δείξω ἔθνεσι τὴν (ε) αἰσχύνην σου, καὶ βασιλείαις τὴν ἀτιμίαν σου.
6 Καὶ (ζ) ἐπιρρίψω ἐπὶ σὲ βδελυγμὸν κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου, καὶ θήσομαί σε εἰς παράδειγμα.
7 Καὶ ἔσται, πᾶς ὁ ὁρῶν σε καταβήσεται ἀπὸ σοῦ, καὶ ἐρεῖ, Δειλαία Νινευή· τίς στενάξει (η) αὐτήν; πόθεν ζητήσω (θ)
8 παράκλησιν αὐτῇ; Ἑτοιμάσαι μερίδα, ἁρμόσαι χορδὴν, ἑτοιμάσαι μερίδα Ἀμμών· ἡ κατοικοῦσα ἐν ποταμοῖς, ὕδωρ κύκλῳ αὐτῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ (ι) θάλασσα, καὶ
9 ὕδωρ τὰ τείχη αὐτῆς, Καὶ Αἰθιοπία (κ) ἰσχὺς αὐτῆς, καὶ Αἴγυπτος· καὶ οὐκ (λ) ἔστι πέρας τῆς φυγῆς (μ)· καὶ Λίβυες ἐγένοντο
10 βοηθοὶ αὐτῆς. Καὶ αὐτὴ εἰς μετοικεσίαν πορεύσεται αἰχμάλωτος, καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἐδαφιοῦσιν ἐπ᾽ ἀρχὰς πασῶν τῶν ὁδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσι κλήρους· καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς
11 δεθήσονται χειροπέδαις. (ν) Καὶ σὺ μεθυσθήσῃ, καὶ ἔσῃ ὑπερεωραμένη, καὶ σὺ ζητήσεις
12 σεαυτῇ στάσιν ἐξ ἐχθρῶν. Πάντα τὰ ὀχυρώματά σου συκαῖ σκοποὺς ἔχουσαι, ἐὰν σαλευθῶσι, (ξ) πεσοῦνται εἰς στόμα ἔσθοντος.
13 Ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοί, τοῖς ἐχθροῖς σου ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου, (ο) καταφάγεται πῦρ τοὺς
14 μοχλούς σου. Ὕδωρ περιοχῆς ἐπίσπασαι σεαυτῇ, (*) καὶ κατακράτησον τῶν ὀχυρωμάτων σου· ἔμβηθι εἰς πηλὸν, καὶ (π) συμπατήθητι ἐν ἀχύροις, κατακράτησον ὑπὲρ πλίνθον.
15 Ἐκεῖ καταφάγεταί σε πῦρ, (ρ) ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία, (σ) καταφάγεταί σε ὡς ἀ-
16 κρὶς, καὶ βαρυνθήσῃ ὡς βροῦχος. Ἐπλήθυνας τὰς ἐμπορίας σου ὑπὲρ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ· βροῦχος ὥρμησε, καὶ ἐξεπετάσθη.
17 Ἐξήλατο ὡς (*) ἀττέλεβος ὁ σύμμικτός σου, ὡς ἀκρὶς ἐπιβεβηκυῖα ἐπὶ φραγμὸν ἐν (τ) ἡμέρᾳ πάγους· ὁ ἥλιος ἀνέτειλε, καὶ ἀφήλατο, καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς· (υ) οὐαὶ
18 αὐτοῖς. Ἐνύσταξαν οἱ ποιμένες σου, βασιλεὺς Ἀσσύριος (φ) ἐκοίμισε τοὺς δυνάστας σου, ἀπῆρεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ οὐκ ἦν ὁ
19 ἐκδεχόμενος. Οὐκ ἔστιν ἴασις τῇ συντριβῇ σου, ἐφλέγμανεν ἡ πληγή σου, πάντες οἱ (χ) ἀκούοντες τὴν ἀγγελίαν σου, κροτήσουσι χεῖρας ἐπὶ σέ· διότι ἐπὶ τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διαπαντός; ΝΑΟΥΜ Ζ'.

& equitis ascendentis, Et splendentis gladii, & fulgentium armorum, & multitudinis vulneratorum, & gravis ruinæ: & non (b) fuit finis gentibus ejus: et infirmabuntur in corporibus (c) suis 3
A multitudine fornicationis. Meretrix speciosa, & grata, (d) dux maleficiorũ, quæ vendit gentes in fornicatione sua, & (e) populos in maleficiis suis. 4
Ecce ego ad te, dicit Dominus Deus omnipotens: & discooperiam posteriora tua super faciem tuam, & ostendam gentibus confusionem tuam, et regnis ignominiã tuã: 5
Et projiciã super te abominationẽ secundũ immunditias tuas: et ponã te in exemplũ. 6
Et erit, (f) omnis, qui viderit te, descendet à te, et dicet; Misera Ninive, quis gemet eam? unde quærã consolationem illi? 7
(g) Parare partẽ, aptare chordã, parare partem Ammon: quæ habitas in fluminib⁹: aqua in circuitu ejus: cujus principiũ mare est, & aqua muri ejus; 8
Et Æthiopia fortitudo ejus, & Ægyptus, & (h) non stetit finis fugæ. (i) Et Lybes facti sunt auxiliatores illius: 9
Et ipsa in transmigrationẽ ibit captiva: & parvulos ejus allident (k) in principiis omniũ viarũ ejus: et super omnia inclyta ejus mittent fortes. Et universi optimates ejus alligabuntur compedibus. 10
Et tu inebriaberis, et eris despecta, et tu quæres tibi (l) stationem ab inimicis. 11
Omnes munitiones tuæ, ficus, quæ (m) scopos habent: si commotæ fuerint, cadent in os comedentis. 12
Ecce populus tuus, quasi mulieres in te. Inimicis tuis aperiendo, aperientur portæ terræ tuæ, comedet ignis vectes tuos. 13
Aquã obsidionis hauri tibi, & obtine munitiones tuas: ingredere in lutũ, et conculcare in palea, obtine super laterẽ. 14
Ibi comedet te ignis, disperdet te gladius, comedet te, quasi locusta, et aggravaberis, quasi (n) bruchus. 15
Multiplicâsti negotiationes tuas super stellas cœli: bruchus irruit, & evolavit. 16
Exiliit, quasi attelab⁹, commistus tuus, sicut locusta, quæ ascendit super sepem in die gelûs: Sol ortus est; & exilivit, et non cognovit locũ suum. Væ ipsis. 17
Dormitaverunt pastores tui; rex Assyrius consopivit fortes tuos: abiit popul⁹ tuus super montes, et non erat, (o) qui susciperet. 18
Non est sanatio contritioni tuæ: intumuit plaga tua: omnes, qui audierint nuntium tuum, plaudent manibus super te. Quia super quem non supervenit malitia tua semper? 19

MS.A. (β) ἐπιχαρὴς (γ) φυλὰς ἐν (δ) πρόσωπόν (ε) ἀσχημοσύνην (ζ) ἀπορρίψω (η) ἀπὸ σοῦ; (θ) παράκλησις (ι) αὐτῆς θάλασσα, (κ) ἡ ἰσχὺς (λ) ἔσται (μ) σου· (ν) Καίγε (ξ) καὶ πεσοῦνται (ο) καὶ καταφάγεται (*) καὶ κατακράτησον (π) συμπάτησον (ρ) ἐξολοθρεύσεις (σ) καὶ καταφάγεται (*) ἀττέλαβος (τ) ἡμέραις πάγου. (υ) οὐαὶ οὐαὶ (φ) *ἐκοίμισεν (χ) ἀκούοντες χεῖρα

ΝΑΟΥΜ Ζ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 פרש מסיק ולהוב וצלהוב סיפין וצחצוח מורנין וסגי קטילין והמון פגרין ולית סוף
4 לקטיליא יתקלון בקטיליהון: מסגיאות אתרגושת קרתא דהיא כטעיתא נפקת ברא
5 שפירת רוו ידעא חרשין דמסרא עממיא בטעותהא ומלכותא בחרשהא: הא אנא
שלח רוגזי עלך אמר יי צבאות ואגלי בהתת חובך על אפך ואחזי עממיא בהתתיך
6 ומלכותא קלניך: וארמי עלך שקוצין ואנבלניך ואשוניך מבערא לעיני כל חזך: ויהי
7 כל די יחזניך יתרחק מניך ויימר אתבזיזת נינוה מן ידוי עלך איכא אשכח מנחמין לך:
8 הא את טבא מאלכסנדריא רבתא דיתבא בין נהרותא מיא סחור סחור לה דשורהא
9 ימא מימא שורהא: כוש סומכתהא ומצרים ולית סוף פוטאי ולובאי הוו בסעדיך: אף
10 היא בגלותא תהך בשביא אף עולימהא יטרפון בריש כל שוקיא ועל יקירהא רמו עדבין
11 וכל רברבהא יזדקקון בשלשלן: אף את דמיא לרויא תהי מטלטלא אף את תבעין
12 סעיד מבעל דבבא: כל כרכך דמן לתינין בכירן דאם ירעדונינון יתרין וישתארון בהון
13 צבוקין דכשרין למיכל: הא עמך חלשין כנשיא בגויך לבעלי דבביך אתפתחו תרעי
14 ארעיך אכלת אשתא תוקפיך: מיא בצירא כנושי לגויך תקפי כרכך אסגא מרויא
15 ושעבידי בטינא אתקיפי בנינך: לתמן יתון עלך עממיא דתקיפין כאשתא ישיצוניך
קטולי חרבא יתכנשון עלך משרית עממין דסגיאין כזחלא יחפוניך כקמצא יחסלוניך
16 כגובא: אסגית תגרך מכוכבי שמיא הא כזחלא דשלח ופרח: הא טסך מצלהבין כגובא
17 וטפסריך כזחיל גובאי די שרן בכתליא ביום קריר דכד שמשא דנחא עליהון מתבדרין
18 ולא אתידע אתרהון לאן ערקין: אתברו גברך מלכא דאתור גלו עם משריתך אתבדרו
19 עמך על טוריא ולית דמכניש: לית דכאב ליה על תבריך מרעא מחתך כל די שמעו
שמעתך טפחו ידיהון עלך חדיאו ארי על מן לא עדת מחת בישתיך תדירא:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Eques ascendit, & flamma aciesq; gladiorũ, & polities hastarũ, & abũdantia 3
occisorũ, et multitudo cadaverũ, nec est finis trucidatis, impingent in truci-
datos suos. Præ multitudine strepit⁹ civitatis quæ est sicut meretrix & scortũ, 4
eleganti venustate præditũ, sciẽs magicas artes, ut prodat gentes idolis suis, et
regna veneficiis suis. Ecce ego immittã furorẽ meũ sup te, inquit Dñs exerci- 5
tuũ, ac patefaciã confusionẽ sceleris tui in vultũ tuũ, & ostendã gentib⁹ pu-
dendũ dedec⁹ tuũ, et regnis ignominias tuas. Et projiciã in te abominationes, 6
teq; reddã execrandã, & ponã te fœdissimã oculis omniũ videntiũ te. Et fu- 7
turũ est ut quisquis te conspexerit, procul recedat à te, dicatque; Expilata est
Ninive, quis condolebit tibi, ubi inveniã tibi consolatores? An es melior quã 8
Alexandria magna, quæ sedet inter fluvios aquarũ undiquaq; circũdata, cuj⁹
mur⁹ est mare, *a mari* mur⁹ ej⁹? Æthiopia præsidiũ ej⁹ ac Ægypt⁹, nec est fi- 9
nis: Libyi Lidiiq; tibi fuerunt auxilio. Sed & ipsa in exilio ambulabit in 10
captivitate, etiã adolescentes ej⁹ allidentur in capite omniũ platearũ, & sup
inclytos ej⁹ conjicientur sortes, & omnes ej⁹ principes comminuentur cate- 11
nis. Tu quoq; temulento similis eris, pessundata; tu etiã auxiliũ flagitabis ab 12
inimico. Omnes arces tuæ erunt similes ficubus temporaneis, quæ si excuti-
antur defluent, & remanebunt in eis uvæ passæ, quæ aptæ sũt ad comedendũ. 13
Ecce popul⁹ tu⁹ imbecillis est instar mulierũ in medio tui; hostib⁹ tuis aper- 14
tæ fuerunt portæ terræ tuæ, devoravit ignis robur tuum. Aquas munitionis
congrega intra te, obfirma tuas arces, multiplica cæmenta & subige lutum, 15
fortifica ædificia tua. Ibi venient sup te gentes quæ sunt validæ sicut ignis,
delebunt te interfectores gladio, congregabuntur adversũ te exercit⁹ gen-
tiũ quæ multæ sunt ut reptilia, operient te sicut bruchus, vastabunt te tan- 16
quam locusta. Multiplicâsti mercatores tuos præ stellis cœlorũ, en sicut lo- 17
custa quæ sese diffundit & volat. Ecce laminæ tuæ flammicant ut bruchus,
& duces tui sicut vermes locustarum quæ habitant in parietibus in die
frigoris, quæ simul atq; sol exortus est sup ipsas, disperguntur, neq; innote- 18
scit loc⁹ earũ quò fugiunt. Fracti sunt fortes tui rex Assyriæ, exulant popu-
l⁹ tuorũ exercituũ: dispersi sũt populi tui sup montes, nec est qui congreget. 19
Non est qui doleat sibi de fractione tua, infirmatum est vulnus tuum: quot-
quot audierunt rumorem tui complosерunt manibus suis super te lætantes: ad quem enim non penetravit plaga nequitiæ tuæ jugiter?

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]

Eques equum agens, gladius coruscans, hasta 3
fulgurans, multitudo interfectorum, vis ingens
cadaverum, imò infinita cadavera, adeo ut im-
pingant in cadaveribus eorum. Propter multi- 4
tudinē scortationis meretricis aspectu formo-
sæ, & magorum dominæ, quæ nutrit gentes
scortatione suâ, & nationes magiis suis. Ecce 5
me contra te, dicit Dñs potentissim°; & rejiciā
limbos tuos super faciē tuā, & ostendā gentib°
pudenda tua, & turpitudinē tuā regnis. Proji- 6
ciā super te sordes, & infamē te reddā, propo-
namq; te spectaculum: Ut quisquis te viderit, 7
abominetur te, dicatque, Direpta est Ninive.
Quis condoleat tibi? aut unde quærerem tibi
consolatorē? An melior es quàm Javan Ammo- 8
nitarum, quæ sita inter amnes, quam circunda-
bant aquæ, cujus fortitudo erat mare, & murus
erant aquæ? Cujus robur Æthiopia & Ægypt°, 9
quæ immensa erat, cui præsidio erant Putæi &
Lybies? Etiam hæc in captivitatem abiit, par- 10
vuli ejus illisi fuerunt in capite omnium vico-
rum ej°, et sup honestissimos ej° jecerunt sortes,
omnesq; magnates ej° catenis vincti fuerunt. Tu 11
quoque infoelix eris & abjecta, tu quoq; præsi-
diū quæres ab hostib° tuis. Omnes munitiones 12
tuæ similes erunt ficub° præcocibus, quæ cùm
maturescunt, decidunt in os comedentis: Et 13
populus tuus ut foeminæ erunt in medio tui:
aperientur portæ terræ tuæ inimicis tuis, & consu-
met ignis vectes tuos. Aquas in obsidione hauri 14
tibi, & muni urbes tuas: ingredere lutum, cal-
ca argillam, & auge promissum. Ibi consumet 15
te ignis, & extinguet te gladi°, devorabit q; te
ut bruchus: crevisti enim ut bruchus, numero-
sa facta es ut locusta, Et multiplicâsti mercato- 16
res tuos plusquam stellas cœli. Bruchus emisit
alas & volavit. Nazaræi tui sunt sicut locustæ, 17
& bellantes pro te sicut locusta sepi hærens die
frigido, quæ orto sole abscedit, & ignoratur lo-
cus ej°. Dormiunt amici tui reges Assyriæ, de- 18
sident propinqui tui, dissipat° est popul° tu° su-
per montes, nec est qui congreget eos: Neque 19
tamen est qui doleat ob fractionē tuam. Acer-
bum est vulnus tuum, quicunq; audierint famā
tuam, plaudent super te manibus: quia ad
omnes semper homines pervasit malitia tua.

Prophetiæ Nahumi finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 والفارس الصاعد والسيف اللامع والاسلحه المبرقه وكثرة الجراح وثقل السقطى وليس
4 كان انتهاء لامحها ويصعقون في اجسادهم من كثره الزنا وانها حسنه وفرحه ومعلمه السحره
5 التي اباعت الامم بزناها والقبائل بسحرها ها انا عليك يقول الرب الاله الضابط الكل واكشف
6 ماوراك على وجهك واظهر للامم فضيحتك وللممالك اهانتك واطرح عليك رجاسات
7 كنجاساتك واصيرك سمرا ويكون كل من يراك يبعد عنك ويقول يا نينوى الشقيه من يحزن
8 عليها من اين اطلب سلوة لها هيئ جزءا اوصلي وترا هي نصيبا يا امون الساكنه في
9 الانهار الماء حولها مبتداها البحر الماء اسوارها والكوش قوتها ومصر وليس نهاية لهروبك
10 والنوبه كانوا معينوها وهي في الجلوه مضت مسبيه ويصرعون اطفالها بالارض على بدء
11 جميع طرقها وعلى كل جلوه منها يضعون قرعا وجميع عظمائها يربطون بالكبول واما
12 سكرين ويكونين كالمحتقرين وليس تطلبين لك رفدا من الاعداء جميع حصونك اشجار
13 تين لهن راصدون ان زعزعوا فيسقطون في فم الاكل ها شعبك مثل النساء فيك
14 لاعدائك مفتوحات تفتح ابواب ارضك وتاكل النار متاريسك ماء ربام استقي لذاتك
15 واستكي حصونك انزلي الى الطين ودوسي في التبن واستكي اللبن هناك تاكلك النار
16 يستاصلك السيف وياكلك الجراد ويثقلي مثل الجندب كثرت تجاراتك اكثر من
17 نجوم السماء الجندب وثب وطار وثب مثل جرادة سوداء خلطك مثل جرادة راكبه على
18 سياج في ايام البرد الشمس اشرقت رحلت ولم يعرف موضعها ويل لهم رعاتك نعسوا
19 ملك الموصل رقد جبابرتك طلع شعبك على الجبال ولم يكن من يقبل وليس شفا
لانكسارك ضربتك احدث جميع الذين يسمعون بخبرك يصفقون بالايدي عليك من
اجل انه على من لم يات شرك كل حين
كملت نبوه ناحوم النبي

Eques ascendens, gladi° coruscans, arma 3
fulgentia, multitudo vulneratorū, & pon-
dus ruinæ: infinitæ enim erant gentes ejus:
& infirmabuntur in corporibus suis, Pro- 4
pter multitudinem fornicationis. Meretrix
formosa & lætabunda, dux magorum,
quæ venum exposuit gentes fornicatione
suâ, & nationes magiis suis: Ecce me 5
contra te, dicit Dominus Deus omnipotens,
& retegam posteriora tua super faciem
tuam, ostendamque gentibus turpitudinem
tuam, & regnis ignominiam tuam: Pro- 6
jiciam super te abominationem pro ratione
obscœnitatum tuarum, proponamque te
speciemen. Et erit ut quicunq; te viderit, di- 7
labatur à te, dicatq; O Ninive miserrima,
quis propter te suspiret? unde quæram ti-
bi consolationem? Præpara partem, apta 8
chordam, præpara portionem O Ammon
quæ habitas in fluminibus, quā aquæ cir-
cunstant, cujus principium est mare, aquæ
muri; Cujus fortitudo Æthiopia est & Æ- 9
gyptus, nullus erit finis fugæ tuæ. Etiam
Nubæ fuerunt adjutores ejus, Tamen ipsa 10
quoque in transmigrationem ibit captiva,
infantes ejus ad terram allident in princi-
pio omnium viarum ejus, super omnes ter-
minos ejus ponent sortes, & omnes prin-
cipes ejus loris vincientur. Tu quoq; ine- 11
briaberis, & eris despecta, neque petes tibi
auxilium ab hostibus. Omnes arces tuæ 12
arbores ficuum observatores habentium
si quatiantur, incidunt in os comedentis.
Ecce populus tuus ut mulieres in te sunt 13
inimicis tuis omninò aperientur portæ ter-
ræ tuæ, & devorabit ignis vectes tuos.
Aquam obsidionis hauri tibi, & tene 14
munitiones tuas: descende in lutum,
paleas conculca, & tene lateres. Ibi te 15
devorabit ignis, excindet te gladius, com-
edetque: locusta, & gravis eris ut bru-
chus. Multiplicatæ sunt merces tuæ 16
plusquam stellæ cœli: bruchus exiliit &
volavit, exiliit ut locusta nigra. Miscel- 17
lanea turba tua similis est locustæ insi-
denti sepi in diebus frigoris, quæ orto sole
commigrat, nec agnoscitur locus ejus: Væ
ipsis. Pastores tui somno correpti sunt, 18
rex Assyriæ consopivit heroes tuos, con-
scendit populus tuus montes, nec fuit qui
reciperet. Non est medela fracturæ tuæ, 19
plaga tua exacuta est: omnes qui au-
diunt famam tuam, plaudent super te
manibus; quia super quem non venit
malitia tua semper?

Prophetiæ Prophetæ
Nahumi finis.

חבקוק : א

CAP. I. א

1 המשא אשר חזה חבקוק הנביא׃
2 עד־אנה יהוה שועתי ולא תשמע אזעק אליך חמס ולא תושיע׃
3 למה תראני און ועמל תביט ושד וחמס לנגדי ויהי ריב ומדון ישא׃
4 על־כן תפוג תורה ולא־יצא לנצח משפט כי רשע מכתיר את־הצדיק על־כן יצא משפט מעקל׃
5 ראו בגוים והביטו והתמהו תמהו כי־פעל פעל בימיכם לא תאמינו כי יספר׃
6 כי־הנני מקים את־הכשדים הגוי המר והנמהר ההולך למרחבי־ארץ לרשת משכנות לא־לו׃
7 אים ונורא הוא ממנו משפטו ושאתו יצא׃
8 וקלו מנמרים סוסיו וחדו מזאבי ערב ופשו פרשיו ופרשיו מרחוק יבאו יעפו כנשר חש לאכול׃
9 כלה לחמס יבוא מגמת פניהם קדימה ויאסף כחול שבי׃
10 והוא במלכים יתקלס ורזנים משחק לו הוא לכל־מבצר ישחק ויצבר עפר וילכדה׃
11 אז חלף רוח ויעבר ואשם זו כחו לאלהו׃
12 הלוא אתה מקדם יהוה אלהי קדשי לא נמות יהוה למשפט שמתו וצור להוכיח יסדתו׃
13 טהור עינים מראות רע והביט אל־עמל לא תוכל למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו׃
14 ותעשה אדם כדגי הים כרמש לא־משל בו׃
15 כלה בחכה העלה יגרהו בחרמו ויאספהו במכמרתו על־כן ישמח ויגיל׃

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA HABACUC.

CAP. I.

1 ONus, quod vidit Habacuc
2 propheta. Usquequò, Domine, clamabo, & non exaudies? vociferabor ad te vim patiens, & non
3 salvabis? Quarè ostendisti mihi iniquitatem & laborem, videre prædam & injustitiam contra me? & factum est judicium, & contra-
4 dictio potentior. Propter hoc lacerata est lex, & non pervenit usq; ad finem judicium: quia impius prævalet adversùs justum, proptereà egreditur judicium per-
5 versum. Aspicite in gentibus, & videte: admiramini, & obstupescite: quia opus factum est in dieb⁹ vestris, quod nemo credet cùm
6 narrabitur. Quia ecce ego suscitabo Chaldæos, gentem amaram & velocem, ambulantem super latitudinem terræ, ut possideat ta-
7 bernacula non sua. Horribilis, & terribilis est: ex semetipsa judici-
8 um, & onus ejus egredietur. Leviores pardis equi ejus, & velociores lupis vespertinis; & diffundentur equites ejus: equites namque ejus de longè venient, volabunt quasi aquila festinans ad
9 comedendum. Omnes ad prædam venient, facies eorum ventus urens: & congregabit quasi arenã,
10 captivitatem. Et ipse de regibus triumphabit, & tyranni ridiculi ejus erunt: ipse super omnem munitionem ridebit, & comportabit
11 aggerem, & capiet eam. Tunc mutabitur spiritus, & pertransibit, & corruet: hæc est fortitudo
12 ejus dei sui. Numquid non tu à principio, Domine Deus meus, Sancte meus, & non moriemur? Domine, in judiciũ posuisti eum: & fortem, ut corriperes, fundâsti
13 eum. Mundi sunt oculi tui, ne videas malum; & respicere ad iniquitatem non poteris: quarè respicis super iniqua agentes, & taces devorante impio justiorem
14 se? Et facies homines quasi pisces maris, & quasi reptile non
15 habens principem. Totum in hamo sublevabit, traxit illud in sagena sua, & congregavit in rete suum. Super hoc lætabitur & exultabit.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ἈΜΒΑΚΟΎΜ Η'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΤΟ λῆμμα ὃ εἶδεν Ἀμβακοὺμ ὁ προφή-
2 της. Ἕως τίνος κύριε κεκράξομαι, καὶ οὐ μὴ (α) εἰσακούσῃς; βοήσομαι πρὸς σὲ ἀδικούμε-
3 νος, καὶ οὐ σώσεις; Ἱνατί (β) ἔδειξάς μοι κόπους καὶ πόνους ἐπιβλέπειν (γ), ταλαιπωρίαν καὶ ἀσέβειαν; ἐξεναντίας μου γέγονε κρίσις,
4 καὶ ὁ κριτὴς λαμβάνει. Διὰ τοῦτο διεσκέδασται νόμος, καὶ οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα, ὅτι (*) ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον, ἕνεκεν
5 τούτου ἐξελεύσεται τὸ κρίμα διεστραμμένον. Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ ἐπιβλέψατε, καὶ θαυμάσατε θαυμάσια, καὶ ἀφανίσθητε· διότι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ὃ οὐ
6 μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται (δ). Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς Χαλδαίους, τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν, καὶ τὸ ταχινὸν, τὸ πορευόμενον ἐπὶ (ε) τὰ πλάτη τῆς γῆς, τοῦ κατακληρονομῆσαι
7 σκηνώματα οὐκ αὐτοῦ. Φοβερὸς καὶ ἐπιφανής ἐστιν, ἐξ αὐτοῦ τὸ κρίμα αὐτοῦ ἔσται, καὶ τὸ λῆμ-
8 μα αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται. Καὶ ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι αὐτοῦ, καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς Ἀραβίας. καὶ ἐξιππάσονται οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ, καὶ ὁρμήσουσι μακρόθεν, καὶ πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος
9 εἰς τὸ φαγεῖν. Συντέλεια (ζ) εἰς ἀσεβεῖς ἥξει, ἀνθεστηκότας προσώποις αὐτῶν ἐξεναντίας, καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλωσίαν.
10 Καὶ αὐτὸς ἐν βασιλεῦσιν ἐντρυφήσει, καὶ τύραννοι παίγνια αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς εἰς πᾶν ὀχύρωμα ἐμπαίξεται, καὶ βαλεῖ χῶμα, καὶ κρατή-
11 σει αὐτοῦ. Τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα, καὶ διελεύσεται, καὶ ἐξιλάσεται· αὕτη ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ
12 μου. Οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς κύριε ὁ (η) θεὸς ὁ ἅγιός μου; καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν. κύριε εἰς κρίμα τέταχας (θ) αὐτὸ, καὶ ἔπλασέ με τοῦ ἐλέγ-
13 χειν παιδείαν αὐτοῦ. Καθαρὸς (ι) ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὁρᾷν πονηρὰ, καὶ ἐπιβλέπειν ἐπὶ πόνους (κ) ὀδύνης· ἱνατί ἐπιβλέπεις ἐπὶ καταφρονοῦντας; παρασιωπήσῃ ἐν τῷ καταπίνειν
14 ἀσεβῆ τὸν δίκαιον; καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνθρώπους ὡς τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ ὡς
15 τὰ ἑρπετὰ τὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον; Συντέλειαν ἐν ἀγκίστρῳ ἀνέσπασε, καὶ εἵλκυσεν αὐτὸν ἐν ἀμφιβλήστρῳ, καὶ συνήγαγεν αὐτὸν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ· ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ.

AMBACUM.

CAP. I.

1 ASSUMPTIO, quam vidit Ambacum propheta.
2 Usquequò, Domine, clamabo, & non exaudies? vociferabor ad te vim patiens, & non salvabis?
3 Quarè mihi ostendisti labores & dolores, videre miseriam, & impietatem? Contra me factum est judicium: & judex accipit.
4 Propterea lacerata est lex, & non pervenit ad finem judicium: quia impius prævalet adversùs justum. Propterea egreditur judicium perversum.
5 (a) Videte contemptores, & respicite, & admiramini mirabilia, & disperdimini: (b) quia opus ego operor in diebus vestris, quod non credetis, siquis narraverit.
6 Quia ecce ego suscito Chaldæos, gentem amaram, & velocem, quæ ambulat super latitudines terræ, ut possideat tabernacula non sua.
7 Terribilis, & illustris est: (c) ex ipsa judicium ejus erit: & assumptio ejus ex se egredietur.
8 Et exilient super pardos equi ejus, & velociores lupis Arabiæ. (d) Et equitabunt equites ejus, & impetu venient de longinquo, & volabunt quasi aquila prompta ad comedendum.
9 (e) Consummatio in impios veniet, resistentes faciebus ipsorum ex adverso. Et congregabit quasi arenam captivitatem:
10 Et ipse in regibus delectabitur, & tyranni ludibria ejus; & ipse in omnem munitionem illudet, & mittet aggerem, & obtinebit eam.
11 Tunc mutabit spiritum, & pertransiet, & (f) propitiabitur. Hæc est fortitudo Deo meo.
12 Nonne tu à principio, Domine Deus sancte meus? & non moriemur. Domine, in judicium posuisti (g) ipsam: & plasmavit me, ut arguam disciplinam ejus:
13 Mundus oculus ne videat mala, & aspiciat super labores (h) doloris. Quarè aspicis super contemptores? (i) tacebis, dum impius devorat justum?
14 Et facies homines quasi pisces maris, & quasi reptilia non habentia ducem?
15 Consummationem in hamo sublevavit, & attraxit eum in reti, & congregavit eum in sagenis suis. Propter hoc lætabitur, et gaudebit cor ejus.

MS.A. ἈΜΒΑΚΟΎΜ Η'. (α) εἰσακούσῃς; (β) μοι ἔδειξας (γ) ταλαιπωρίαν (*) ἀσεβὴς (δ) ὑμῖν. Ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐφ' ὑμᾶς τοὺς Χαλδαίους τοὺς μαχητὰς, τὸ ἔθνος τὸ ταχινὸν καὶ τὸ πικρὸν, τὸ (ε) τὰ πλάτος (ζ) ἐπ' (η) θεός μου ὁ ἅγιός μου; καὶ (θ) αὐτὸν, (ι) ὀφθαλμός μου (κ) οὐ δυνήσῃ· εἰς τί (*) ἑρπετὰ οὐκ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 מטל נבואתא דאתנבי חבקוק נביא : עד אימתי יי אנא מצלי הלא גלי קדמך קבלנא
2 קדמך על חטופין הלא יכלא קדמך למפרק : למא אנא חזי אנוסין ומסתכל בעבדי
3 לאות שקר בזוזין וחטופין לקבלי דבחרותא ובזודנא אנון מתגברין : על כן פגת
4 אוריתא ולא נפיק לאפרש דינא ארי רשיעיא מסלעמין לצדיקיא על כן לא נפיק דינא
5 כין : חזו בעממיא ואסתכלו אתמהו שהו ארי עובדא אתעביד ביומיכון לא תהימנון
6 ארי ישתעון לכון : ארי הא אנא מקים ית כסדאי עמא מריא וקלילא דאזיל לפתאי
7 ארעא לאחסנא קרוין דלא דיליה : אמתנין ודחילין אנון מניה דיניה וגזרתיה נפקין :
8 וקלילין מנמריא סוסותיה וחריפין מדיבי רמשא ויסגון פרשוהי ופרשוהי מרחיק
9 ייתון משתדין כנשרא דטאס למיכל : כולהון לחטוף אתן מקבל אפיהון דמן כרוח
10 קדים קדומא וכניש כחלא שביא : והוא על מלכיא מתלעב ועל שלטוניא מחיך הוא
11 לכל כרך תקיף מעיק וצבר מליתא וכבשיה : בכן על דרמת רוחיה עלוהי עדא
12 מלכותיה וחב על דאסגי יקרא לטעותיה : הלא את יי בריתא עלמא מבראשית את
אלהא דין קשוט על כל בריתך קדיש בעובדי הימנותא מימרך קים לעלמין יי למעבד
13 דינא בריתיה ותקיף לאתפרעא אתקנתיה : ברור מימרך מלמחזי בעובדי ביש
ומלאסתכלא בעבדי לאות שקר הלא גלי קדמך ולמא את מסתכל באנסין ואת יהב
14 ארכא לרשיעיא ומסלעמין לדטבין מנהון : ועבדתא אנשא כנוני ימא כריחשא דלית
15 שולטן עלוהי : כלהון דמן לצידין דאחיד נונא בחכתא כניש ליה בחרמי ורמי ליה
במצלתיה על כן חדי ודאיץ :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

ONus prophetiæ quã vaticinat⁹ est Chabacuc propheta. Quousque Dñe 1 2
ego precatur⁹ sum? annon manifestum est corã te me clamitare in conspectu
tuo propter rapinas? nunquid est apud te servandi potestas? Quare ego vi- 3
deo oppressores, & conspicio operantes laborẽ falsitatis? direptores & ra-
ptores corã me sunt, atq; contentione & superbia ipsi prævalent. Propterea 4
languescit Lex, nec prodit in æternũ judiciũ, quoniã impii devorant justos,
ideò non prodit judiciũ rectũ. Intuemini gentes & conspicite; admiramini, 5
obstupescite: op⁹ enim factũ est in dieb⁹ vestris, quod nequaquã credituri estis
cùm vobis narrabitur. Quoniã ecce ego suscito Caldæos populũ celerẽ & 6
velocem, qui pervadat latitudines terræ, ut possideat civitates quæ ipsi⁹ non
sũt. Horrendi & terribiles sũt, ab ipsomet [populo Caldæorũ] ipsi⁹ judiciũ & 7
decretũ promanãt. Et velociores sunt pardis equi ej⁹, & acutiores lupis ve- 8
spertinis: & multiplicabuntur equites ej⁹, equites ej⁹ [inquam] de longinquo
venient, sese diffundentes aquilæ in morẽ quæ volat ad comedendũ. Omnes 9
ad rapiendũ veniunt, aspect⁹ eorũ persimilis est vento Orientali vehementi
qui collegit quasi arenã captivitatẽ. Et ipse reges subsannat, ac principes 10
irridet: ipse omnẽ arcẽ validã in angustias adigit, & coacervat aggeres ac
subjicit eam. Ideò propter elationẽ spirit⁹ ej⁹, ab eo translatũ est ej⁹ regnũ, 11
& flagitiũ admisit, eò quòd multiplicaverit gloriã idolo suo. Nónne tu Dñe 12
creâsti mundũ ab initio? tu De⁹ judex veritatis in omnes creaturas tuas, san-
ctus in operib⁹ fidei: verbũ tuũ in secula permanet Dñe, ut exequatur ju-
diciũ creâsti illud, potens ad vindictã sumendã ipsũ præparâsti. Purius est 13
verbũ tuũ quã ut videat opera mala, & contempletur operantes laborem
falsitatis: nónne manifestũ est corã te? quare ergo respicis in oppressores, &
das longitudinẽ [vitæ] sceleratis; et devorant seipsis meliores? Tu autẽ fecisti 14
homines quasi pisces maris, sicut reptilia quib⁹ null⁹ est princeps. Omnes 15
similes sunt piscatori, qui cùm ceperit piscem hamo, colligit eum in sagena
sua, & projicit eum in rete suum; idcircò gaudet & exultat.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܢܒܝܘܬܗ ܕܚܒܩܘܩ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]

SEQUITUR
PROPHETIA HABACUC
CAPUT. I.

Visio quam vidit Habacuc propheta. Quo- 1
usq; Domine vociferabor, & non audies ? 2
clamabo ad te causâ violentorum, & non li-
berabis ? Cur ostendis mihi impietatem ac 3
dolum ? & violentiam ac scelus video ? me
præsente cùm jus diceretur, judex accepit
mun⁹. Propter hoc tepescit lex, neq; prodit ju- 4
dicium cum æquitate ; impius pessimè tractat
justum : hinc est quòd perversum prodeat ju-
dicium. Videte impudentes, & considerate, 5
admiramini, & obstupescite : nam rem factu-
rus sum in diebus vestris, quam non credere-
tis si quis enarraret vobis. Ecce enim ego ex- 6
citaturus sum Chaldæos gentē audacē & acer-
bam, quæ terræ latitudinē perlustrat ad acqui-
renda tabernacula non sua. Fortis est ac for- 7
midabilis, judicium ejus ab ipsamet est, fron-
temq; suam exerit. Equi ejus sunt aquilis ve- 8
lociores, & acriores lupis vespertinis ; vo-
lant equites ejus è longinquo, volant in-
quam, sicut aquila cibum inhians. Omnes 9
ad rapinam venient : aspectus vultuum eorum
teterrimus, & colligent captivos ut arenam.
Eadem reges ludibrio habet, & principibus 10
illudit, omnes urbes munitas deridet, pulve-
remque congerit & capit. Tunc immutabis 11
spiritum ejus, & transibit : & robur ejus vi-
ctū se fatebitur à Deo suo. Nam tu inde à prin- 12
cipio Domine, Deus sanctus meus es : nequa-
quam subditus es legi Dñe : exposuisti illam
judicio, neque formâsti ad arguendū eā. Puri 13
sunt oculi tui, nec aspicere *possunt* nequitiam,
neque impios intueri potes : cur *itaq;* impu-
dentes intueris, ac taces ; dum iniquus justum
absorbet ? Homines fecisti similes piscibus 14
qui sunt in mari, & pares equis non habenti-
bus moderatorem ? Omnes enim hamo extra- 15
huntur, trahuntur reti, & congregantur in sage-
na : cúmq; congregati fuerint, lætatur *pisca-*
tor & exultat,

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الرحمن الرحيم *

* نبتدي برحمة حبقوق النبي * بركاته علينا * امين *

* الفصل الاول * الاصحاح التاسع عشر * وهو الاول من النبوة *

1 * الرؤيا التي راها حبقوق النبي * الي متي يا رب اصرخ فلا تسمع * اصيح اليك مظلوم فلا
3 تخلص * لماذا اريتني الاتعاب والاوجاع * لانظر سوء ووقاحا * امامي صار الحكم * والحاكم
4 اخذ * لاجل هذا تعطل الناموس * ولا يخرج الحكم الي الغاية * لان المنافق يستولي علي
5 الصديق * من اجل هذا يخرج الحكم معوجا * انظروا يا متغافلين وارجعوا فتعجبون
عجايب وتعمون * من اجل اني انا اعمل عملا في ايامكم * هذا الذي لا تصدقونه ان اخبركم
6 به احد * من اجل اني انا ها انير عليكم الكلدانيين المحاربين امة مرة ومسرعة * تسير علي
7 سعة الارض لترث مساكن ليست لها * مخوفة وظاهرة هي * منها حكمها يكون * ومنطقها
8 منها يخرج * خيولها اسرع من النمور واحد من ذياب ارابيا * وفرسانها يركضون ويثبون من
9 بعد * ويطيرون مثل نسر مستعد للاكل * الانقضاء ياتي للمنافقين المصادين بوجوههم من
10 قدام * ويجمع مثل الرمل سبيا * هو بالملوك يتنعم * والولاة لعبه * وهو يلعب بالحصون ويضع
ترابا ويمسكهم *

* الاصحاح العشرون * وهو الثاني من النبوة *

11 * حينئذ يبدل روحا ويعبر ويصلي * هذه القوة لالهي * اليس انت منذ البدء الرب الاله
12 قدوسي * ولا نموت يا رب بحكم رسمه * وجبلتني لاوبخ ادبه * العين نقية ان لا ترى
13 الشرور * ولا تستطيع ان تنظر الي الاوجاع * لماذا تنظر المتغافلين وتسكت عند ما يبلع
14 المنافق البار * وتصنع البشر مثل حيتان البحر * ومثل الهوام التي ما لها مقدم * اصعد
15 الانقضاء بالصنارة * جذبه بالشص * وجمعه في شباكه * من اجل هذا يسر ويفرح قلبه *

IN NOMINE DEI MISERICORDIS, CLEMENTISSIMI,
Aggredimur Interpretationem
HABACUC PROPHETÆ, CUJUS BENEDICTIONES
adsint nobis, Amen.

CAPUT PRIMUM.

Textus decimus nonus, hujus autem Prophetiæ primus.

Visio quam vidit Habacuc Propheta. 1
Quousque O Domine clamabo, & non 2
audies ? oppressus vociferabor ad te, nec
eripies ? Cur ostendisti mihi labores & 3
dolores, ut viderem miseriam & impieta-
tem ? Coram me institutâ causâ, judex, ac-
cipit ; Propterea abrogata est lex, nec as- 4
sequitur judicium finem suum. Quia sce-
leratus insultat justo, propterea judicium
prodit perversum. Videte O negligentes, 5
& revertimini, ut mira admiremini &
pereatis : opus enim præstiturus sum in
diebus vestris tale, ut non credatis si quis
illud vobis enarret. Nam ecce ego susci- 6
tabo contra vos Chaldæos belligeros, gen-
tem acerbam & velocem, ambulantem su-
per terræ latitudinem ut possideat habita-
tiones non suas. Terribilis est ac illustris ; 7
ex ipsamet erit judicium ipsius, & specta-
bilitas ejus ex ipsamet procedet. Equi ejus 8
velociores tigribus, & Arabiæ lupis acri-
ores : equites ejus current & insilient à
longinquo, & volabunt instar aquilæ pa-
ratæ ad comedendum. Consummatio ad- 9
veniet impiis refractariis, in facies eorū
à fronte. Et congregabit sicut arenam
captivos : Ipse regibus delectabitur, & 10
præfecti ludibrium ejus erunt : ipseque mu-
nitiones irridebit ; pulverem enim ponet,
& capiet eas.

Textus vigesimus, hujus autem Prophetiæ secundus.

Tunc mutabit spiritum, & transibit, atque 11
precabitur. Hæc fortitudo Dei mei est.
Nonne tu es à principio Dominus Deus 12
sanctus meus : & ne moriamur O Domine
ex sententia dispositionis ejus ? etenim
plasmâsti me ad arguendam disciplinam
ejus. Mundus est oculus quominùs videat 13
scelera, nec potest aspicere dolores : quare
vides neglectores, & siles dum absorbet
impius innocentem ? Facisque homines ut 14
pisces maris, & ut insecta quæ non ha-
bent ducem ? Excidium extraxit hamo 15
unco traxit illud, & collegit illud retibus
suis : propterea exultabit & lætabitur cor
ejus :

חבקוק : ב

ipsis in quia : suo reti suffiet & ,suæ sagenæ sacrificabit Propterea
16 עַל־כֵּן יְזַבֵּחַ לְחֶרְמוֹ וִיקַטֵּר לְמִכְמַרְתּוֹ כִּי בָהֵמָּה
ea propter Nunquid ,pinguis ejus cibus & ,ejus pars est incrassata
17 שָׁמֵן חֶלְקוֹ וּמַאֲכָלוֹ בְּרִאָה : הַעַל כֵּן
? parcet non gentes interficere semper & ?suã sagenam evacuabit
יָרִיק חֶרְמוֹ וְתָמִיד לַהֲרֹג גּוֹיִם לֹא יַחְמוֹל :

CAP. II. ב

,munitionem super subsistam & ,stabo meam custodiam Super
1 עַל־מִשְׁמַרְתִּי אֶעֱמֹדָה וְאֶתְיַצְּבָה עַל־מָצוֹר
respondeam quid & ,me in loquatur quid videndum ad contemplabor &
וַאֲצַפֶּה לִרְאוֹת מַה־יְדַבֶּר־בִּי וּמָה אָשִׁיב
Scribe : dixit & ,Dominus mihi respondit Et .mea increpatione super
2 עַל־תּוֹכַחְתִּי : וַיַּעֲנֵנִי יְהוָה וַיֹּאמֶר כְּתוֹב
.ea in legens percurrat ut ,tabulis super explana & ,visionem
חָזוֹן וּבָאֵר עַל־הַלֻּחוֹת לְמַעַן יָרוּץ קוֹרֵא בוֹ :
.mentietur non & ,finem ad efflabit &,tempus statutum in visio adhuc Quia
3 כִּי עוֹד חָזוֹן לַמּוֹעֵד וְיָפֵחַ לַקֵּץ וְלֹא יְכַזֵּב
.tardabit non ,veniet veniendo quia : eum expecta ,fecerit moram Si
אִם־יִתְמַהְמָהּ חַכֵּה־לוֹ כִּי־בֹא יָבֹא לֹא יְאַחֵר :
sua fide in justus & : eo in ejus anima recta non ,est elata Ecce
4 הִנֵּה עֻפְּלָה לֹא־יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ
non & ,superbus vir prævaricans vinum quia etiam Et .vivet
5 יִחְיֶה : וְאַף כִּי־הַיַּיִן בּוֹגֵד גֶּבֶר יָהִיר וְלֹא
,mors veluti ipse & ,suam animam infernus sicut dilatavit qui : habitabit
יִנְוֶה אֲשֶׁר הִרְחִיב כִּשְׁאוֹל נַפְשׁוֹ וְהוּא כַמָּוֶת
coadunabit & ,gentes omnes se ad congregabit & : saturabitur non &
וְלֹא יִשְׂבָּע וַיֶּאֱסֹף אֵלָיו כָּל־הַגּוֹיִם וַיִּקְבֹּץ
eum super ipsi omnes illi Nonne .populos omnes se ad
6 אֵלָיו כָּל־הָעַמִּים : הֲלוֹא־אֵלֶּה כֻלָּם עָלָיו
Væ : dicet & : ei ænigmatum interpretationem & ,sument parabolam
מָשָׁל יִשָּׂאוּ וּמְלִיצָה חִידוֹת לוֹ וְיֹאמַר הוֹי
? lutum densum se super aggravans & quo usque ? sibi non multiplicanti
הַמַּרְבֶּה לֹּא־לוֹ עַד־מָתַי וּמַכְבִּיד עָלָיו עַבְטִיט :
,te commoventes evigilabunt & ,te mordentes consurgent repentè Nonne
7 הֲלוֹא פֶתַע יָקוּמוּ נֹשְׁכֶיךָ וְיִקְצוּ מְזַעְזְעֶיךָ
,multas gentes spoliasti tu Quia ?eis rapinas in eris &
8 וְהָיִיתָ לִמְשִׁסּוֹת לָמוֹ : כִּי־אַתָּה שַׁלּוֹתָ גּוֹיִם רַבִּים
rapina & ,hominis sanguinibus ? : populorum residuum omne te spoliabunt
יְשָׁלּוּךָ כָּל־יֶתֶר עַמִּים מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס־
concupiscenti Væ .ea in habitantium omnium & ,civitatis terræ
9 אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ : הוֹי בֹּצֵעַ
,suum nidum excelso in ponendum ad ,suæ domui malam concupiscentiam
בֶּצַע רָע לְבֵיתוֹ לָשׂוּם בַּמָּרוֹם קִנּוֹ
decurtando ,tuæ domui pudorem Consuluisti .mali vola de se eruendum ad
10 לְהִנָּצֵל מִכַּף־רָע : יָעַצְתָּ בֹּשֶׁת לְבֵיתֶךָ קְצוֹת־
pariete è lapis Quia .tua anima peccans & ,multos populos
11 עַמִּים רַבִּים וְחוֹטֵא נַפְשֶׁךָ : כִּי־אֶבֶן מִקִּיר
ædificanti Væ .ei respondebit ligno è rudimentum & ,clamabit
12 תִּזְעָק וְכָפִיס מֵעֵץ יַעֲנֶנָּה : הוֹי בֹּנֶה
Nonne .iniquitate in civitatem constituenti & ,sanguinibus in civitatem
13 עִיר בְּדָמִים וְכוֹנֵן קִרְיָה בְּעַוְלָה : הֲלוֹא
sufficientia in populi laborabunt & ,exercituum Domino cum à ecce
הִנֵּה מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת וְיִיגְעוּ עַמִּים בְּדֵי־
replebitur Nam .lassabuntur vacui sufficientia in gentes & ,ignis
14 אֵשׁ וּלְאֻמִּים בְּדֵי־רִיק יִעָפוּ : כִּי תִּמָּלֵא
operiens aquæ tanquam ,Domini gloriam sciendum ad ,terra
הָאָרֶץ לָדַעַת אֶת־כְּבוֹד יְהוָה כַּמַּיִם יְכַסּוּ
.mare super
עַל־יָם :

Versio VULG. LAT.

16 Propterea immolabit sagenæ suæ,
& sacrificabit reti suo: quia in
ipsis incrassata est pars ejus, &
17 cibus ejus electus. Propter hoc
ergò expandit sagenam suam, &
semper interficere Gentes non
parcet.

CAP. II.

1 Super custodiam meam stabo, &
figam gradũ super munitionem:
& contemplabor, ut videam quid
dicatur mihi, & quid respondeã
2 ad arguentem me. Et respondit
mihi Dñs, & dixit; Scribe visum,
& explana eum super tabulas,
ut percurrat qui legerit eum.
3 Quia adhuc visus procul, & apparebit in finem, & non mentietur: si moram fecerit, expecta
illum, quia veniens veniet, & non
4 tardabit. Ecce qui incredulus est,
non erit recta anima ejus in semetipso: justus autem in fide sua
5 vivet. Et quomodò vinum potantem decipit: sic erit vir superbus, & non decorabitur: qui dilatavit quasi infernus animã suã:
& ipse quasi mors, & non adimpletur: & congregabit ad se
omnes gentes, & coacervabit ad
6 se omnes populos. Numquid non
omnes isti super eum parabolam
sument, & loquelam ænigmatum
ejus: & dicetur; Væ ei, qui multiplicat non sua? usquequò &
aggravat contra se densum lu-
7 tum? Numquid non repentè consurgent qui mordeant te: & suscitabuntur lacerantes te, & eris
8 in rapinam eis? Quia tu spoliâsti
gentes multas, spoliabunt te
omnes qui reliqui fuerint de populis, propter sanguinẽ hominis,
& iniquitatem terræ civitatis, &
9 omnium habitantiũ in ea. Væ qui
congregat avaritiã malam domui
suæ, ut sit in excelso nidus ejus, &
liberari se putat de manu mali.
10 Cogitâsti confusionẽ domui tuæ,
concidisti populos multos, & pec-
11 cavit anima tua. Quia lapis de
pariete clamabit: & lignum,
quod inter juncturas ædificiorum
12 est, respondebit. Væ qui ædificat
civitatem in sanguinibus, & præ-
13 parat urbem in iniquitate. Numquid non hæc sunt à Dño exercituum? Laborabunt enim populi
in multo igne, & gentes in vacuũ,
14 et deficient. Quia replebitur
terra, ut cognoscant gloriam
Domini, quasi aquæ operientes
mare.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

16 Ἕνεκεν τούτου θύσει (λ) τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ, καὶ θυμιάσει (μ) τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανε μερίδα αὐτοῦ, καὶ τὰ βρώματα
17 αὐτοῦ ἐκλεκτά. Διὰ τοῦτο ἀμφιβαλεῖ τὸ ἀμφίβληστρον αὐτοῦ, καὶ διαπαντὸς ἀποκτέννειν ἔθνη οὐ φείσεται.

MS. A. (λ) τῷ ἀμφιβλήστρῳ (μ) τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ.

ΚΕΦ. β'.

1 Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι, καὶ ἐπιβήσομαι ἐπὶ πέτραν, καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλήσει ἐν ἐμοί, καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ
2 τὸν ἔλεγχόν μου. Καὶ ἀπεκρίθη (α) πρὸς μὲ κύριος, καὶ εἶπε, Γράψον ὅρασιν, καὶ σαφῶς (β) εἰς πυξίον, ὅπως διώκῃ ὁ ἀναγι-
3 νώσκων αὐτά. (γ) Διότι ἔτι ὅρασις εἰς καιρόν, καὶ ἀνατελεῖ (*) εἰς πέρας, καὶ οὐκ εἰς κενόν. ἐὰν (*) ὑστερήσῃ, ὑπόμεινον αὐτόν, ὅτι ἐρ-
4 χόμενος ἥξει, καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ. Ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. ὁ
5 δὲ (δ) δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται. Ὁ δὲ κατοιόμενος, καὶ καταφρονητής, ἀνὴρ ἀλαζών, οὐθὲν μὴ περάνῃ· ὃς ἐπλάτυνε καθὼς (ε) ᾅδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, καὶ οὗτος ὡς θάνατος οὐκ ἐμπιπλάμενος, καὶ ἐπισυνάξει (ζ) ἐπ᾽ αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ εἰσδέξεται
6 πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς λαούς. Οὐχὶ ταῦτα πάντα (η) κατ᾽ αὐτοῦ παραβολὴν λήψονται, καὶ πρόβλημα εἰς διήγησιν αὐτοῦ; καὶ ἐροῦσιν, Οὐαὶ ὁ πληθύνων (θ) ἑαυτῷ τὰ οὐκ ὄντα αὐτοῦ ἕως τίνος, καὶ βαρύνων
7 τὸν κλοιὸν αὐτοῦ στιβαρῶς. Ὅτι ἐξαίφνης ἀναστήσονται δάκνοντες αὐτόν, καὶ ἐκνήψουσιν οἱ ἐπίβουλοί σου, καὶ ἔσῃ εἰς διαρπαγὴν
8 αὐτοῖς. Διότι (ι) ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, (κ) σκυλεύσουσί σε πάντες οἱ ὑπολελειμμένοι λαοί, δι᾽ αἵματα ἀνθρώπων, καὶ (λ) ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως, καὶ πάντων τῶν κατ-
9 οικούντων αὐτήν. Ὦ ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακὴν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, τοῦ τάξαι εἰς ὕψος νοσσιὰν αὐτοῦ, τοῦ (μ) ἐκσπασθῆναι ἐκ
10 χειρὸς κακῶν. Ἐβουλεύσω αἰσχύνην τῷ οἴκῳ σου, συνεπέρανας (ν) πολλοὺς λαούς,
11 καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχή σου. Διότι λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται, καὶ κάνθαρος ἐκ ξύ-
12 λου φθέγξεται αὐτά. Οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασι, καὶ ἑτοιμάζων πόλιν ἐν
13 ἀδικίαις. Οὐ ταῦτά ἐστι παρὰ κυρίου παντοκράτορος; καὶ ἐξέλιπον λαοὶ ἱκανοὶ ἐν
14 πυρί, καὶ ἔθνη πολλὰ ὠλιγοψύχησεν. (ξ) Ὅτι ἐμπλησθήσεται ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὴν δόξαν κυρίου, ὡς ὕδωρ (ο) κατακαλύψει αὐτούς.

MA. A. (α) κύριος πρός με, (β) ἐπὶ (γ) Ὅτι (*) ἐπ᾽ ἐσπέρας, (*) ὑστερήσῃ, (δ) δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται. (ε) ὁ ᾅδης (ζ) πρὸς (η) παραβολὴν κατ᾽ αὐτοῦ (θ) αὐτῷ (ι) σὺ ἐσκύλευσας (κ) σκυλεύσουσίν σε πάντες (λ) ἀσέβειαν (μ) ἐκσπασθῆναι (ν) λαοὺς πολλούς, (ξ) Καὶ ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ (ο) πολύ

Propterea immolabit sagenæ 16
suæ, & incendet reti suo: quia in ipsis incrassavit partem suam:
& escæ ejus electæ. Propterea 17
expandet rete suum: & semper interficere gentes non parcet.

CAP. II.

Super custodiam meam stabo, 1
& ascendam super (a) petram, & contemplabor: ut videam quid loquatur in me, & quid respondeam ad correptionem meam. Et respondit ad me Domi- 2
nus, & dixit; Scribe (b) visionem, & manifestè in (c) buxum, ut persequatur qui legit ea: Quia 3
adhuc visio in tempus, & orietur in finem, & non in vacuum. Si defecerit; sustine (d) eum: quia veniens veniet, & non tardabit. Si retraxerit se, non pla- 4
cet animæ meæ in eo. Justus autem ex fide (e) mea vivet. Qui 5
autem (f) arrogans est, & contemptor, vir superbus nihil perducet ad finem: qui dilatavit, sicut infernus, animam suam; & iste, quasi mors, non adimpletur: & congregabit ad se omnes gentes, & accipiet ad se omnes populos. Nónne universa 6
hæc adversùm eum parabolam sument, & propositionem ad narrationem ejus? Et dicent; Væ, qui multiplicat sibi, quæ non sunt sua: usquequò (g) & aggravat torquem suam graviter. Quia subitò consurgent mor- 7
dentes eum, & vigilabunt insidiatores tui, & eris in rapinã illis. Quia (h) expoliâsti gentes 8
multas; expoliabunt omnes reliqui populi, propter sanguines hominum, & impietates terræ, & civitatis, & omnium habitatorum ejus. O qui multiplicat a- 9
varitiam malam domui suæ, ut ponat in excelso nidum suum, ut eruatur de manu malorum. Co- 10
gitâsti confusionem domui tuæ: consumpsisti populos multos: & peccavit anima tua. Propter 11
quod lapis de pariete clamabit, & (i) scarabeus de ligno loque-
tur ea. Væ, qui ædificat civi- 12
tatem in sanguinibus, et præparat 13
urbem in iniquitatibus. (k) Non hæc sunt à Domino omnipotente? Et defecerunt populi multi in igne, & gentes multæ (l) coan- 14
gustatæ sunt. Quia replebitur terra, ut cognoscat gloriam Domini, (m) quasi aqua operiet eos.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

16 עַל כֵּן מַדְבַּח לְזֵינֵיהּ וּמַסִּיק בּוּסְמִין לִסְמוּתֵיהּ אֲרֵי בְּהוֹן טָב מֵיכְלֵיהּ וְשֵׁירוּתֵיהּ מַטְעֲמָא :
17 הַעַל אִלֵּין יְשַׁלַּח מַשְׁרְיָתֵיהּ בִּתְדִירָא לְאוֹסָפָא עַמְמִין וְלָא בְחַיִס :

ב

1 אֲמַר נְבִיָּא עַל מַטַּרְתִּי אֲנָא קָאֵים עֲתִיד מְשַׁמֵּשׁ עַל מְצוּרְתִּי וּמְסַכֵּינָא לְמֶחֱזֵי מָה יִתְמַלַּל
2 עִמִּי וּמָה אֲתוֹתַב עַל בָּעוּתִי : וְאִתּוֹתְבֵית מִן קֳדָם יְיָ וַאֲמַר כְּתִיבָא נְבוּאֲתָא וּמְפָרְשָׁא
3 עַל סִפְרָא דְאוֹרַיְתָא בְּדִיל דִּיוֹחֵי לְמֶחְכַּם מַן דְּקָרֵי בֵיהּ : אֲרֵי עֲתִירָא נְבוּאֲתָא לִזְמַן
וּמְתַקַּן קִצָּא וְלָא יִבְטֵל אִם יְהֵי אוֹרְכָא לְפִתְגָּמָא סַבָּרוּ לֵהּ אֲרֵי בִזְמָנֵיהּ יֵיתֵי וְלָא יִתְעַכַּב :
4 הָא רַשִׁיעַיָּא אָמְרִין לֵית כָּל אִלֵּין וְצַדִּיקַיָּא עַל קוּשְׁטְהוֹן יִתְקַיְּמוּן : וְאַף הָא כִּטְעֵי בַחֲמַר
5 גְּבַר יְהִיר בִּרְשַׁע וְלָא יִתְקַיַּם דְּאַפְּתֵי כִּשְׁאוֹל נַפְשֵׁיהּ וְהוּא כְּמוֹתָא וְלָא שָׂבַע וּכְנַשׁ לְוָתֵיהּ
6 כָּל עַמְמַיָּא וְקָרֵיב לְוָתֵיהּ כָּל מַלְכְוָתָא : הֲלָא אִלֵּין כּוּלְּהוֹן עֲלוֹהִי מַתְלִין יִטְּלוּן וְשׁוּעֵי
חוּדִין יֵימְרוּן לֵיהּ וְיֵימַר וַי דְּמַסְגֵּי נִכְסִין דְּלָא דִילֵיהּ עַד אֵימָתַי אַתְּ מַתְקֵף עֲלָךְ תְּקוֹף
7 חוֹבִין : הֲלָא בִתְכַף יְקוּמוּן אָנְסָךְ וְיִתְגְּלוּן מְזוֹעֲךְ וּתְהֵי לַעֲדִי לְהוֹן : אֲרֵי אַתְּ
8 בַּזְתָּא עַמְמִין סַגִּיאִין יְבֹזוּנָךְ כָּל שְׁאַר שִׁבְטַיָּא מִדְּמֵי אֱנָשָׁא וַחֲטוֹף אַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל
9 קַרְתָּא יְרוּשְׁלֵם וְכָל דְּיָתְבִין בַּהּ : וַי דְּאָנֵס מָמוֹן דִּרְשַׁע לְבֵיתֵיהּ לְשַׁוָּאָה בִמְרוֹמָא
10 מְדוֹרֵיהּ לְאִשְׁתֵּזָבָא מִיַּד בִּישׁ : מַלַּכְתָּא בַּהֲתָא לְבֵיתָךְ בַּזְתָּא עַמְמִין סַגִּיאִין וְעַל נַפְשָׁךְ
11 חֲטֵיתָא : אֲרֵי אַבְנָא מִכּוֹתְלָא צָוְחָא עַל דְּאָנֵס לַהּ וְשָׁפָא מִגּוֹ מְרִישָׁא עָנֵי לַהּ : וַי דְּבָנֵי
12 13 קַרְתָּא בִּדְמָא אֲשִׁיד וּמְשַׁכְלֵל קִרְיָא בִנְכָלִין : הָא מְחָן תַּקִּיפָן וַחֲסִינָן אָתְיָן מִן קֳדָם יְיָ
14 צְבָאוֹת וְלָאוּת עַמְמַיָּא תַּקִּיפִין כְּאֶשָּׁתָא וּמַלְכְוָתָא לְרֵיקָנוּ יִשְׁתַּלְהוֹן : אֲרֵי תִּתְמְלֵי
אַרְעָא לְמִידַע יָת דַּחַלְתָּא דַיְיָ כְּמַיָּא דִּי לְיַמָּא חָפַן :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Propterea sacrificat armis suis, & adolet aromata retiaculo suo, ipsis enim 16
bonus est cibus ejus, ejusque convivium suave. Nunquid propterea mittet 17
exercitus suos, ut perpetuò consumat gentes, idque sine ulla misericordia?

CAP. II.

Dixit Propheta: Super custodiam meam sto paratus, ministro munitioni 1
meæ, & speculabor eam visurus quid dicetur mihi, & quid respondebitur
ad deprecationem meam. Et responsum tuli à conspectu Dñi, & dixit: Seri- 2
be prophetiã & explana eam in libro Legis, ut festinet ad sapientiã assequendã quicunq; legerit in eo. Quoniam futura est prophetia illa [suo] tem- 3
pore, & parat[*] est finis qui non obsolescet: si fuerit longitudo verbo, ipsũ
expectate, quandoquidem tempore suo eveniet, nec tardabit. En impii 4
dicunt: Illa omnia futura non sunt: justi verò in veritate sua permanebunt.
Quinetiam ecce quemadmodum homo errat in vino, superbus in impietate 5
& non permanebit, qui dilatat tanquã infern[*] animam suam, & ipse est sicut mors, neque satiatur, sed colligit ad se omnes gentes, sibique propinqua
ducit omnia regna. Nónne illi omnes de ipso proverbia ferent, & narrati- 6
ones ænigmatum dicent de eo? dicetúrque: Væ qui multiplicat divitias non
suas: usquequo aggravatur[*] es in te gravitatem peccatorum? Nónne statim 7
surgent qui te opprimant, & revelabuntur qui te perterrefaciant, et eris eis
in prædam? Quia tu expilâsti gentes multas, expilabunt te omnes reliquiæ 8
tribuũ, ob sanguines hominũ; & rapinã terræ Israel, urbis Jerusalẽ & omni- 9
um habitantiũ in ea. Væ qui per vim accumulat divitias impietatis domi
suæ, ut ponat in celsitudine habitationem suam, ut liberetur à manu mali. 10
Consiliũ cepisti ignominiosũ domui tuæ, deprædatus es gentes multas, sed in 11
animam tuam peccâsti. Quoniam lapis de pariete clamat, quòd vim ei in- 12
feras: & putamen de medio trabis respondet ei. Væ qui ædificat civitatem 13
sanguine effuso, et jacit fundamenta urbis fraudibus. Ecce plagæ validæ et
vehementes veniunt à conspectu Domini exercituum: et labor gentium 14
robustarum tanquam ignis, et regna in vanum sese fatigabunt. Quoniam
replebitur terra ad cognoscendum timorem Domini, sicut aquæ quæ mare operiunt.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܕܒܚ ܠܡܨܝܕܬܗ. ܘܣܐܡ ܒܣܡ̈ܐ ܠܡܟܡܪܬܗ. ܡܛܠ ܕܒܗܘܢ ܫܡܢܬ ܡܢܬܗ.
17 ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܓܒܝܬܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܕܐ ܡܨܝܕܬܗ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܩܛܠ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܠܐ ܚܐܣ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܥܠ ܕܘܟܬܝ ܐܩܘܡ .· ܟܕ ܪܫܝܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܐܦܐ. ܘܐܣܟܐ ܘܐܚܙܐ. ܡܢܐ ܢܡܠܠ ܥܡܝ.
2 ܘܡܢܐ ܢܦܢܐ ܠܝ ܥܠ ܟܘܢܫܝ. * ܘܥܢܐ ܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. ܟܬܘܒ ܚܙܘܐ. ܘܦܪܫ ܥܠ
3 ܠܘܚܐ. ܕܢܪܗܛ ܒܗ ܡܢ ܕܩܪܐ ܠܗ. * ܡܛܠ ܕܚܙܘܐ. ܠܙܒܢܗ ܗܘܐ. ܘܢܐܬܐ ܣܦܐ. ܘܠܐ
4 ܢܕܓܠ. ܘܐܢ ܢܬܘܚܪ. ܠܐ ܬܬܟܪܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܐܬܐ ܐܬܐ. ܘܠܐ ܢܬܘܚܪ. * ܥܘܠܐ. ܠܐ
5 ܨܒܝܐ ܢܦܫܗ. ܘܟܐܢܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ. * ܓܒܪܐ ܡܪܚܐ ܘܥܠܘܒܐ. ܠܐ ܢܣܒܥ. ܕܐܦܬܝ
ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܫܝܘܠ. ܘܠܐ ܣܒܥ ܐܝܟ ܡܘܬܐ. ܟܢܫ ܠܘܬܗ. ܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ. ܘܩܪܒ
6 ܠܘܬܗ. ܟܠܗܘܢ ܐܡܘܬܐ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܡܬܠܐ ܢܣܒܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܘܦܠܐܬܐ ܘܐܚܕܬܐ
ܥܠܘܗܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ. ܘܝ ܠܡܣܓܝܢܐ ܕܠܐ ܕܝܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܡܝܩܪ ܥܠܘܗܝ
7 ܛܝܢܐ ܕܥܝܒܐ. * ܗܐ ܡܢ ܫܠܝ ܢܩܘܡܘܢ ܢܟܬܝܢܝܟ .· ܘܢܬܬܥܝܪܘܢ ܡܙܝܥܢܝܟ.
8 ܘܬܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܒܙܬܐ. * ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܒܙܬ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝܐܐ .· ܢܒܙܘܢܟ. ܥܡ̈ܡܐ
9 ܕܐܫܬܚܪܘ. ܡܢ ܕܡܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܚܛܘܦܝܐ ܕܐܪܥܐ. ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܕܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪ̈ܝܗ. * ܘܝ
ܠܕܥܫܩ ܘܡܟܢܫ ܒܝܫܬܐ ܠܢܦܫܗ .· ܘܣܐܡ ܩܢܗ ܒܪܘܡܐ. ܕܢܦܠܛ ܡܢ ܒܝܫܬܐ.
10 11 * ܐܬܪܥܝܬ ܒܗܬܬܐ ܠܒܝܬܟ. ܒܙܬ ܥܡ̈ܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܚܛܝܬ ܢܦܫܟ. * ܡܛܠ
12 ܕܟܐܦܐ. ܡܢ ܫܘܪܐ ܩܥܝܐ. ܘܫܓܡܐ. ܡܢ ܩܝܣܐ ܡܡܠܠ ܠܗ. * ܘܝ ܠܕܒܢܐ ܡܕܝܢܬܐ
13 ܒܕܡܐ .· ܘܡܬܩܢ ܩܪܝܬܐ ܒܥܘܠܐ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܡܢ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܢܫܬܠܗܘܢ
14 ܥܡ̈ܡܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܐܡܘܬܐ. ܒܣܪܝܩܘܬܐ ܢܠܐܘܢ. * ܡܛܠ ܕܬܬܡܠܐ ܐܪܥܐ ܠܡܕܥ ܬܫܒܘܚܬܗ
ܕܡܪܝܐ .· ܐܝܟ ܡܝܐ ܕܡܟܣܝܢ ܠܝܡܐ.

Sacrificat reti suo, & thus adolet sagenæ suæ; 16
quia per hæc piguior fit portio ejus, & cibus
ejus, exquisitus. Propterea jacit rete suum 17
quovis tempore, gentes occidit nullâ adhibi-
tâ clementiâ.

CAP. II.

In loco meo consistam, vestigia habens super 1
petra; ut præstoler, ac videam quid loquatur
mihi, quidve respondeat mihi de correptione
mea. Respondit autem mihi Dominus, & ait; 2
Scribe visionem, & distingue super tabulas;
ut percurrat eam qui eam legerit. Nam visio 3
hæc suo tempore futura est, terminus adve-
niet, neque fallet: si cunctetur, ne pigeat vos;
citò enim veniet, neque tardabit. Iniquitate 4
non oblectatur anima ejus: Justus per fidem 5
vivet: Homo temerarius & avidus non satia-
tur: Qui ampliavit animam suam ut infer-
num, neque saturatur ut mors; congregavit
ad se omnes populos, & admovit ad se
omnes gentes. Hæc omnia proverbia, para- 6
bolas, & ænigmata de ipso proferent, ac di-
cent; Væ coacervanti & multiplicanti sibi
quæ sua non sunt: quousque tandem aggera-
bit super se nubem luti? En illicò surgent 7
qui te morsuri sunt, evigilabunt qui te
concussuri sunt, & eris illis direptioni.
Quia tu depopulatus es gentes multas, depo- 8
pulabuntur te gentes quæ supersunt; propter
cædes humanas, & violentiam *illatam* terræ,
urbi, et omnibus habitatoribus ejus. Væ 9
opprimenti et congreganti malum animæ
suæ, et nidum suum in excelso collocan-
ti ut malum effugiat. Ignominiam cogitâsti 10
domui tuæ, diripuisti gentes multas, & te-
ipsum ad peccatum adegisti. Nam lapis è 11
pariete exclamat, & claves è ligno respon-
det; Væ ædificanti urbem cædibus, & stabi- 12
lienti civitatem sceleribus. Hæc omnia sunt 13
à Deo potentissimo. Populi igne exagita-
buntur, & nationes in vanitate fatigabuntur;
Ad hoc ut impleatur terra agitatione majesta- 14
tis Domini, ut aquæ tegentes mare.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 17 * مِنْ أَجْلِ هٰذَا يَذْبَحُ لِشَصِّهِ وَيُبَخِّرُ لِشَبَكَتِهِ * لِأَنَّ بِهِمَا دَسِمَ نَصِيبُهُ وَأَطْعِمَتُهُ ٱلْحِسَانُ * مِنْ
أَجْلِ هٰذَا يُلْقِي شَصَّهُ لِيَقْتُلَ ٱلْأُمَمَ كُلَّ حِينٍ * وَلَا يُشْفِقُ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي *

1 * عَلَى مَحْرَسِي أَقِفُ * وَأَطْلُعُ عَلَى صَخْرَةٍ وَأَتَفَرَّسُ * لِأَنْظُرَ مَاذَا يَتَكَلَّمُ فِيَّ * وَمَاذَا أُجَاوِبُ عَلَى
2 3 تَبْكِيتِي * فَأَجَابَ ٱلرَّبُّ وَقَالَ لِي * أُكْتُبِ ٱلرُّؤْيَا بِإِيضَاحٍ عَلَى لَوْحٍ * كَيْ يُسْرِعَ قَارِئُهَا * مِنْ أَجْلِ
أَنَّ ٱلرُّؤْيَا أَيْضًا إِلَى زَمَانٍ * وَلَيْسَ تُشْرِقُ نِهَايَةً وَلَا بَاطِلًا * وَإِنْ أَبْطَى ٱنْتَظِرْهُ * لِأَنَّ ٱلْآتِي يَأْتِي وَلَنْ
4 5 يُبْطِي * وَإِنْ تَجَبَّرَ لَمْ تُسَرَّ نَفْسِي بِهِ * وَعَدْلِي مِنَ ٱلْإِيمَانِ يَحْيِي * وَٱلْمُتَعَظِّمُ وَٱلْمُتَهَاوِنُ * وَٱلرَّجُلُ
ٱلْأَحْمَقُ لَا يُكْمِلُ شَيْئًا * ٱلَّذِي عَرَّضَ نَفْسَهُ كَٱلْجَحِيمِ * وَهُوَ مِثْلُ ٱلْمَوْتِ لَا يَمْتَلِي * وَيَجْمَعُ
6 إِلَيْهِ كُلَّ ٱلْأُمَمِ * وَيَقْبَلُ إِلَيْهِ كُلَّ ٱلشُّعُوبِ * أَلَيْسَ هٰذِهِ كُلُّهَا يَأْخُذُونَهَا عَلَيْهِ مَثَلًا * وَمَعْنَى
لِلْأَخْبَارِ عَنْهُ * وَيَقُولُونَ وَيْلٌ ٱلْمُكْثِرُ لَهُ مَا لَمْ يَكُنْ لَهُ * حَتَّى مَتَى وَيُثْقِلُ طَوْقَهُ * لِأَنَّهُ يَثْقُلُ *
7 8 لِأَنَّهُمْ يَقُومُونَ بَغْتَةً لَا دَعْوَةً * وَيَنْتَبِهُونَ ٱلْمُسْتَوْرُونَ عَلَيْكَ * وَتَصِيرُ ٱخْتِطَافًا لَهُمْ * مِنْ أَجْلِ
أَنَّكَ غَنِمْتَ أُمَمًا كَثِيرَةً وَيَغْنَمُكَ جَمِيعُ ٱلشُّعُوبِ ٱلْمُتَبَقِّينَ * لِأَجْلِ دِمَاءِ ٱلْبَشَرِ * وَنِفَاقِ ٱلْأَرْضِ
9 وَٱلْمَدِينَةِ وَجَمِيعِ ٱلسُّكَّانِ فِيهَا * وَاهُ ٱلَّذِي يَسُنُّ شَرَّهَا رَدِيًّا لِبَيْتِهِ * لِيُرَبِّبَ فِي ٱلْعَلَاءِ عُشَّهُ *
10 لِيَنْفَلِتَ مِنْ يَدِ ٱلْأَشْرَارِ * رَوَّأْتَ لِبَيْتِكَ خِزْيًا * ٱسْتَأْصَلْتَ شُعُوبًا كَثِيرَةً * وَأَخْطَأَتْ نَفْسُكَ *
11 12 * مِنْ أَجْلِ أَنَّ ٱلْحَجَرَ مِنَ ٱلْحَائِطِ يَصْرُخُ * وَٱلْوَتَدُ مِنَ ٱلشَّجَرِ يَنْطِقُ * وَيْلٌ ٱلْبَانِي
13 مَدِينَةً بِٱلدِّمَاءِ * وَمُهَيِّئٌ مُدُنًا بِٱلْمَظَالِمِ * أَلَيْسَ هٰذِهِ هِيَ مِنْ قِبَلِ ٱلرَّبِّ ٱلضَّابِطِ ٱلْكُلِّ * وَفَنِيَتِ
14 ٱلشُّعُوبُ ٱلْكَثِيرَةُ بِٱلنَّارِ * وَأُمَمٌ كَثِيرَةٌ ضَعُفَتْ نُفُوسُهَا * لِأَنَّ ٱلْأَرْضَ كُلَّهَا ٱمْتَلَأَتْ لِتَعْرِفَ
مَجْدَ ٱلرَّبِّ * مِثْلَ مَاءٍ كَثِيرٍ يَغْشَاهُمْ *

Propterea immolabit unco suo, & thus 16
adolebit reti suo; quia per ea pinguem
reddidit portionem suam, cibósque suos
electos. Propterea jacit uncum suum 17
ad occidendas gentes quocunque tempore,
neque parcit.

CAP. II.

Super custodiam meam stabo, super pe- 1
tram ascendam, & contemplabor; ut vi-
deam quid loquatur in me, & quid re-
spondeam ad correptionem meam. Et re- 2
spondit Dominus, dixitque mihi, Scribe
visionem hanc dilucidè super tabellam, ita
ut non immoretur legens eam: Quoniam 3
visio adhuc ad tempus erit, & non orie-
tur finis, neque frustrà. Quòd si cuncte-
tur, expecta eum; quia qui venturus est,
veniet, & haudquaquam tardabit. Si 4
tædeat illum, non delectabitur eo anima
mea: & justitia mea ex fide vivit. Su- 5
perbus autem, & neglector, & homo sto-
lidus nihil ad finem perducet; qui ani-
mam suam ut infernum dilatat, quique
mortis instar minimè saturatur, sed colli-
git ad se omnes gentes, & recipit ad se o-
mnes populos. Nónne hec omnia assu- 6
ment de ipso in proverbium & modum
narrandi de ipso, ac dicent? Væ multi-
plicanti sibi quæ sua non sunt: quousque
tandem aggravabit collare suum? jam
enim gravissimum est. Nam subitò con- 7
surgent mordentes eum, diripiéntque te
qui consilium contra te ineunt, & eris illis
ad rapinam. Quia deprædatus es gentes 8
multas, deprædabuntur te omnes populi
residui; propter sangines humanos, & im-
pietatem terræ & urbis, omniúmque ha-
bitantium in ea. Væ illi qui aviditate 9
pessimâ cupidus est pro domo sua, ut dispo-
nat in sublimi nidū suum, ut effugiat ma-
num malignorum. Excogitâsti domui tuæ 10
pudorem; eradicâsti populos multos, &
peccare fecisti animam tuam. Nam lapis 11
è pariete clamat, & paxillus ex arbore lo-
quitur; Væ urbem sanguinibus ædifican- 12
ti, & urbes ex impietatibus aptanti. Nón- 13
ne hec ab omnipotente Domino sunt? po-
puli multi sunt igne consumpti, & gentes
multæ pusillanimes factæ sunt. Quia 14
tota terra implebitur ad cognoscendam
gloriam Domini: velut aqua multa operi-
it eos.

הבקוק : ג

,inebriando etiam &,tuum venenum adjungenti ,suo socio propinanti Væ
15 הוֹי מַשְׁקֵה רֵעֵהוּ מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ וְאַף שַׁכֵּר
:gloria præ,ignominia es Saturatus .eorum nuditates super aspiciendum ad
16 לְמַעַן הַבִּיט עַל־מְעוֹרֵיהֶם׃ שָׂבַעְתָּ קָלוֹן מִכָּבוֹד
dexteræ calix te super se vertet :præputium denudare & , tu etiam bibe
שְׁתֵה גַם־אַתָּה וְהֵעָרֵל תִּסּוֹב עָלֶיךָ כּוֹס יְמִין
Lebanon rapina Quia .tuam gloriam super ignominiosus vomit* & ,Dñi
17 יְהוָה וְקִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדֶךָ׃ כִּי־חֲמַס לְבָנוֹן
rapinâ & ,hominis sanguines propter,ea conteret jumentorū præda &,te operiet
יְכַסֶּךָּ וְשֹׁד בְּהֵמוֹת יְחִיתַן מִדְּמֵי אָדָם וַחֲמַס־
quia sculptile profuit Quid .ea in habitantium omniū &,civitatis ,terræ
18 אֶרֶץ קִרְיָה וְכָל־יֹשְׁבֵי בָהּ׃ מָה־הוֹעִיל פֶּסֶל כִּי
fictor speravit quia:mendaciū docens &,conflatile,ejus fictor illud sculpsit
פְּסָלוֹ יֹצְרוֹ מַסֵּכָה וּמוֹרֶה שָּׁקֶר כִּי בָטַח יֹצֵר
ligno dicenti Væ ?muta vana faciendum ad,eo super suo figmēto
19 יִצְרוֹ עָלָיו לַעֲשׂוֹת אֱלִילִים אִלְּמִים׃ הוֹי אֹמֵר לָעֵץ
coopertus ipse Ecce ? docebit ipse : tacenti lapidi,te suscita,Expergiscere
הָקִיצָה עוּרִי לְאֶבֶן דּוּמָם הוּא יוֹרֶה הִנֵּה־הוּא תָּפוּשׂ
Dominus Et .ejus interiori in non spiritus omnis & ,argento & ,auro
20 זָהָב וָכֶסֶף וְכָל־רוּחַ אֵין בְּקִרְבּוֹ׃ וַיהוָה
.terra omnis ejus faciebus à sile : suæ sanctitatis templo in
בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ הַס מִפָּנָיו כָּל־הָאָרֶץ׃

CAP. III. ג

audivi Domine .Sigionoth super prophetæ Chabbacuc Oratio
1 תְּפִלָּה לַחֲבַקּוּק הַנָּבִיא עַל שִׁגְיֹנוֹת׃ 2 יְהוָה שָׁמַעְתִּי
,illud vivifica annorū interiori in tuum opus Domine ,timui ,auditū
שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי יְהוָה פָּעָלְךָ בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיֵּיהוּ
Deus .recordaberis misericordiæ ira in :facies notū annorum interiori in
3 בְּקֶרֶב שָׁנִים תּוֹדִיעַ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר׃ אֱלוֹהַּ
cœlos Operuit .Selah : Paran monte de Sanctus & ,veniet Theman à
מִתֵּימָן יָבוֹא וְקָדוֹשׁ מֵהַר־פָּארָן סֶלָה כִּסָּה שָׁמַיִם
,erat lux ut splendor Et .terra est plena ejus laudis &,ejus decor
4 הוֹדוֹ וּתְהִלָּתוֹ מָלְאָה הָאָרֶץ׃ וְנֹגַהּ כָּאוֹר תִּהְיֶה
ejus facies Ad .ejus fortitudinis absconsio ibi Et .ei ejus manu de cornua
5 קַרְנַיִם מִיָּדוֹ לוֹ וְשָׁם חֶבְיוֹן עֻזֹּה׃ לְפָנָיו
est mensus & , Stetit .ejus pedes ad carbo egrediebatur & , pestis ivit
6 יֵלֶךְ דָּבֶר וְיֵצֵא רֶשֶׁף לְרַגְלָיו׃ עָמַד וַיְמֹדֶד
,perpetuitatis montes sunt contriti & ,gentes fecit exsilire & , vidit:terram
אֶרֶץ רָאָה וַיַּתֵּר גּוֹיִם וַיִּתְפֹּצְצוּ הַרְרֵי־עַד
iniquitate Sub .ei seculi itinera ,seculi colles se incurvaverunt
7 שַׁחוּ גִּבְעוֹת עוֹלָם הֲלִיכוֹת עוֹלָם לוֹ׃ תַּחַת אָוֶן
.Midian terræ cortinæ se moverunt ,Cusan tentoria vidi
רָאִיתִי אָהֳלֵי כוּשָׁן יִרְגְּזוּן יְרִיעוֹת אֶרֶץ מִדְיָן׃
tuus nasus flumina in Num ? Dominus est iratus flumina in Nunquid
8 הֲבִנְהָרִים חָרָה יְהוָה אִם בַּנְּהָרִים אַפֶּךָ
tuas quadrigas ,tuos equos super equitabis quia ? tua ira mare in num
אִם־בַּיָּם עֶבְרָתֶךָ כִּי תִרְכַּב עַל־סוּסֶיךָ מַרְכְּבֹתֶיךָ
, tribuum juramenta , tuus arcus denudabitur Denudatione .salutem
9 יְשׁוּעָה׃ עֶרְיָה תֵעוֹר קַשְׁתֶּךָ שְׁבֻעוֹת מַטּוֹת
terram scidisti fluvios : Selah dictum
אֹמֶר סֶלָה נְהָרוֹת תְּבַקַּע־אָרֶץ׃

Versio VULG. LAT.

15 Væ qui potum dat amico suo mit-
tens fel suum, & inebrians ut aspi-
16 ciat nuditatē ejus. Repletus es i-
gnominiâ pro gloria: bibe tu quo-
que, & consopire: circumdabit te
calix dexteræ Domini, & vomi-
tus ignominiæ super gloriam tuā.
17 Quia iniquitas Libani operiet te,
& vastitas animalium deterrebit
eos de sanguinibus hominum, &
in quitate terræ, & civitatis, & o-
18 mnium habitantium in ea. Quid
prodest sculptile, quia sculpsit il-
lud fictor suus, conflatile, & ima-
ginem falsam? quia speravit in
figmento fictor ejus, ut faceret si-
19 mulachra muta. Væ qui dicit li-
gno; Expergiscere: Surge, lapidi
tacenti: numquid ipse docere po-
terit? Ecce iste coopertus est auro
& argento: & omnis spiritus non
20 est in visceribus ejus. Dominus
autem in templo sancto suo: sileat
à facie ejus omnis terra.

1 ORATIO HABACUC PROPHETÆ PRO IGNORANTIIS.

CAP. III.

2 Domine, audivi auditionē tuā,
& timui. Domine, opus tuum, in
medio annorum vivifica illud. In
medio annorum notum facies:
cùm iratus fueris, misericordiæ re-
3 cordaberis. Deus ab Austro ve-
niet, & Sanctus de monte Pharan.
Operuit cœlos gloria ejus: & lau-
4 dis ejus plena est terra. Splen-
dor ejus ut lux erit: cornua in ma-
nibus ejus: Ibi abscondita est for-
5 titudo ejus: Ante faciem ejus ibit
mors. Et egredietur diabolus ante
6 pedes ejus. Stetit, & mensus est
terram. Aspexit, & dissolvit Gen-
tes: & contriti sunt montes seculi.
Incurvati sunt colles mundi, ab
7 itineribus æternitatis ejus. Pro
iniquitate vidi tentoria Æthio-
piæ, turbabuntur pelles terræ Ma-
8 dian. Numquid in fluminibus ira-
tus es, Domine? aut in fluminibus
furor tuus? vel in mari indigna-
tio tua? Qui ascendes super equos
tuos: & quadrigæ tuæ salvatio.
9 Suscitans suscitabis arcum tuum,
juramenta tribubus quæ locutus
es. Fluvios scindes terræ:

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Ὦ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπῇ θολερᾷ, καὶ μεθύσκων ὅπως ἐπιβλέπῃ ἐπὶ τὰ σπήλαια αὐτῶν. 16 Πλησμονὴν ἀτιμίας ἐκ δόξης πίε καὶ σὺ, καρδία σαλεύθητι, καὶ σείσθητι· ἐκύκλωσεν ἐπὶ σὲ ποτήριον δεξιᾶς κυρίου, καὶ συνήχθη ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν σου. 17 Διότι ἀσέβεια τοῦ Λιβάνου καλύψει σε, καὶ ταλαιπωρία θηρίων πτοήσει σε, (*)δι' αἵματα ἀνθρώπων, καὶ (π)ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως, καὶ πάντων τῶν κατοικούντων (ρ) αὐτήν. 18 Τί ὠφελεῖ γλυπτὸν, ὅτι ἔγλυψαν αὐτό; ἔπλασαν αὐτὸ χώνευμα, φαντασίαν ψευδῆ, ὅτι πέποιθεν ὁ πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ, τοῦ ποιῆσαι εἴδωλα κωφά. 19 Οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ, Ἔκνηψον, ἐξεγέρθητι· καὶ τῷ λίθῳ, Ὑψώθητι· καὶ αὐτό ἐστι φαντασία· τοῦτο δέ ἐστιν ἔλασμα χρυσίου καὶ ἀργυρίου, καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 20 Ὁ δὲ κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ· εὐλαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.

MS.A. (*)διὰ (π) ἀσέβειαν (ρ) αὐτῶν.

1 ΠΡΟΣΕΥΧΗ ἈΜΒΑΚΟΥΜ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ, (α) ΜΕΤΑ ᾨΔΗΣ.

2 †Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, καὶ ἐφοβήθην· †κατενόησα τὰ ἔργα σου, καὶ ἐξέστην. †ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ, †ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ· †ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ· †ἐν τῷ ταραχθῆναι τὴν ψυχήν μου, ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ. 3 †Ὁ θεὸς ἐκ Θαιμὰν ἥξει, †καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαρὰν κατασκίου (*)δασέος. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ, †καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ. 4 †Καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται· †κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ, †καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ. 5 †Πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται λόγος, †καὶ (β)ἐξελεύσεται εἰς πεδία κατὰ πόδας αὐτοῦ. 6 †Ἔστη, καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ. †ἐπέβλεψε, καὶ διετάκη ἔθνη· †(*) διεθρύβη τὰ ὄρη βίᾳ, †ἐτάκησαν βουνοὶ αἰώνιοι 7 †πορείας (ς) αἰωνίας αὐτοῦ. Ἀντὶ κόπων εἶδον †σκηνώματα Αἰθιόπων, πτοηθήσονται 8 †καὶ αἱ σκηναὶ γῆς Μαδιάμ. †Μὴ ἐν ποταμοῖς (*)ὠργίσθης κύριε; †ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου; †ἢ ἐν θαλάσσῃ τὸ ὅρμημά σου; †ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου, †καὶ 9 ἡ ἱππασία σου σωτηρία. †Ἐντείνων (δ) ἐντενεῖς τόξον σου †ἐπὶ σκῆπτρα, λέγει κύριος. ΔΙΑΨΑΛΜΑ. †ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ.

MS.A. (α)ΜΕΤ' (*)ᾠδῆς. (β)ἐξελεύσονται ἐν πεδίλοις οἱ πόδες αὐτοῦ. Ἔστη, (*)καὶ (ς) αἰωνίας αὐτοῦ. (*)ὀργισθῇς (δ) ἐντενεῖς τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα.

O, qui propinat proximo suo (π) subversionem turbidā, et inebriat, ut aspiciat in (o) spe uncas eorū; 15 *Saturitatem ignominiæ de gloria bibe (p) et tu: cor commovere, &* 16 *concutere: circundedit te calix dexteræ Domini: & congregata est ignominia super gloriā tuam. Quia impietas Libani operiet te, & miseria bestiarum terrebit te:* 17 *propter sanguines hominū, et impietates terræ, & civitatis, & omnium habitantium in ea. Quid prodest sculptile,* quia sculpserunt illud? Formavit illud conflatile,* 18 *imaginem falsam: quia confidit fictor in figmento suo, ut faciat idola (q) muta. Væ, qui dicit ligno, Evigila, exurge: et lapidi, Elevare: & ipsum est imago: istud verò est productio auri, et argenti: et (r)* 19 *omnis spiritus non est in eo. Dominus autē in templo sancto suo: revereatur à facie ejus omnis terra.* 20 ἀυλῶν.

ORATIO AMBACUM PROPHETÆ, (a) CUM CANTICO. 1

Domine, audivi auditum tuum, & timui: (b) consideravi opera tua, & obstupui. In medio duorum (c) animalium cognosceris: cùm appropinquaverint anni, cognosceris: (d) cùm advenerit tempus, demonstraberis: cùm turbata fuerit anima mea in ira, misericordiæ recordaberis. Deus 2 *à (e) Theman veniet, & Sanctus de monte (f) Pharan umbroso condenso. (g) DIAPSALMA. Operuit cœlos virtus ejus, & laudis ejus plena est terra. Et splendor ejus, quasi lux erit.* 3 *Cornua in manibus ejus: et posuit dilectionē robustā (h) fortitudinis suæ. Ante* 4 *faciem ejus ibit (i) verbū, et (k) egredietur in campos: ad pedes ejus.* 5 *Stetit, et commota est terra. Aspexit, & distabuerunt gentes: contriti sunt montes violentiâ: tabuerunt colles (l) sempiterni (m) itineris sempiterni ejus. Pro laboribus vidi tabernacula Æthiopū:* 6 *pavebunt & tabernacula terræ Madiā. Nunquid in fluminibus iratus es, Domine? aut in fluminibus furor tuus? vel in mari impetus tuus? Quia ascendes super equos tuos, et equitatio tua salus. Intendens (n) intendisti arcum tuum super sceptra, dicit Dominus. DIAPSALMA. (o) Fluviorum scindetur terra.* 7 8 9

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 וי דמשקי לחבריה וולף ביחמא בדיל דישתי ויתרוי ויתגלי קלניה׃ שבעת קלנא מן
16 יקרא תשת אף את ואתערטל יסתחר עלך כס דלוט מן קדם יי ויתי קלנא על יקרך׃
17 ארי חטוף בית מקדשא יחפנך ובזת עמיה תתברנך מדמי אנשא וחטוף ארע דישראל
18 קרתא ירושלם וכל דיתבין בה׃ מא אהני צלמא ארי אחביה עבדיה מתכא ודחלת
19 שקר ארי אתרחיץ לבא דעבדיה עלוהי למעבד טעון דלית בהון צרוך׃ ווי דאמר
לצלם אעא קום ולדחלת אבנא אתערי והיא שתקא ודמיא הוא מכלי הא הוא מחפי
20 דהב וכסף וכל רוח לית במעוהי׃ ויי אתרעי לאשראה שכנתיה בהיכלא דקודשיה
יסופון מן קדמוהי כל דחלת ארעא׃
ג
1 צלותא דצלי חבקוק נביא כד אתגלי ליה על ארכא דיהב לרשיעיא דאם יתובון
לאוריתא בלבב שלים ישתבק להון ויהון כל חוביהון דחבו קדמוהי הא כשלותא׃
2 יי שמעית שמע גבורתך דחלית יי רברבין עובדך די את יהב ארכא לרשיעיא דאם
תובון לאוריתך ולא תבו ואנון מרגזין קדמך בגו שניא דיהבתא להון חייא בכן את
עתיד להודע גבורתך בגו שניא דאמרתא לחדתא עלמא לאתפרעא מרשיעיא
3 דעברו על מימרך וצדיקיא עבדי רעותך ברחמין תדכר׃ במתן אוריתא לעמיה
אלהא מדרומא אתגלי וקדישא מטורא דפארן בגבורת עלמין אתחפיאו שמיא
4 זיו יקריה ואמרי תושבחתיה מליא ארעא׃ וזהור יקריה כזהור בראשית אתגלי
וזיקין מרכבת יקריה נפקין תמן גלא ית שכנתיה דהות מטמרא מבני אנשא
5 בתקוף רומא׃ מן קדמוהי משתלח מלאך מותא ונפיק בשלהובית אשתא מימריה׃
6 אתגלי ואזיע ארעא ואיתי מבולא על עם דרא דעברו על מימריה ואף בתניתא כד חבו
קדמוהי בחוביהון כן בלבלינון לעממיא ואתפרקו טוריא דמלקדמין מכא רמתא דמן
7 עלמא גבורת עלמא דיליה׃ כד פלחו בית ישראל לטעותא מסרתנון ביד כושן
חיבא וכד תבו למעבד אוריתא עבדית להון נסין וגבורן ופרקתנון מיד מדינאי על
8 יד גדעון בר יואש׃ הא על מלכיהון ומשריתהון דסגיאין כמי נהרא הוה רגז מן קדמך
יי על מלכיא הוה רוגזך ובימא הודעתא בהון פורענות גבורתך ארי אתגליתא
9 על מרכבת יקרך שכנתך לעמך תקוף ופורקן׃ אתגלאה אתגליתא בגבורתך
בדיל קימך דעם שבטיא מימרך קים לעלמין להון בזיעתא טנרין תקיפין נפקו
נהרין שטפין ארעא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Væ qui propinat socio suo, & fundit cum calore ut bibat & inebrietur, 15
patefiatq; ejus ignominia. Satiatus es ignominia plusquam honore: tu quoq; 16
bibe & denudare: revertetur in te calix maledictionis à conspectu Dñi, & ve-
niet ignominia super decus tuum. Siquidem rapina domus sanctuarii operiet 17
te, & præda populi ejus conteret te, ob sanguines hominum, & rapinam ter-
ræ Israel, urbis Jerusalem & omnium habitantium in ea. Quid profuit simu- 18
lachrū quod conflaverit illud factor ipsius? conflatile & numē falsum quod con-
fisum sit in eo cor factoris ipsius, ut faceret idola in quib⁹ nulla est utilitas? Væ 19
qui dicit simulachro, Lignū surge; & idolo lapideo Expergiscere: ipsū autē ta-
cet, licet similitudine illud referat clamantē: ecce ipsū obductū est auro & ar-
gento, nullusq; spirit⁹ inest viscerib⁹ ej⁹. Dñs autē voluit collocare majestatē 20
suā in tēplo sanctitatis suæ, à cuj⁹ conspectu consumētur omnia idola terræ.

CAP. III.

Oratio quā oravit Chabacuc propheta, quando revelatū est ei de lōgitudi- 1
ne [*temporis*] quam dedit [*Deus*] impiis: quòd si cōvertantur ad Legē corde
perfecto, remittetur eis, eruntq; omnia eorum scelera quæ admiserunt in con-
spectu ejus tanquam ignorantia. Dñe audivi famam potentiæ tuæ: timui Dñe: 2
grandia opera tua, quippe qui dederis longitudinem impiis si convertātur ad
Legem tuam: quòd si non convertantur, sed ipsi provocaverint te ad iram in
medio annorum quibus dedisti eis vitam, tandem ita futurum est ut notam fa-
cias potentiam tuam in medio annorum, quibus dixisti te renovaturum mun-
dum, ut vindictā sumas de impiis qui transgressi sunt verbū tuū: justorū autē
qui præstant voluntatē tuā, cum miserationib⁹ memineris. Quum daret Le- 3
gem populo suo Deus, ab Austro revelat⁹ est, & Sanct⁹ à monte Pharan: per
potentiā æternā operti sunt cœli splendore gloriæ ipsi⁹, & eloquiis laudis ej⁹
repleta est terra. Porrò splendor gloriæ ej⁹ sicut splendor primigeni⁹ appa- 4
ruit, & scintillæ à quadriga gloriæ ej⁹ prodierunt, ibi patefecit majestatē suā,
quæ abscondita est à filiis hominū cum potentia sublimi. Ab ej⁹ conspectu 5
emissus est angel⁹ mortis, & prodiit in flamma ignis verbū ej⁹. Revelat⁹ est 6
& commovit terrā, & adduxit diluviū super populū generationis eorū qui
transgressi fuerāt verbū suum: & etiā secundò quando peccaverunt corā ipso
peccatis suis, sic confudit ipsas gentes & fracti sunt montes qui erāt ab anti-
quo, depressi colles qui exstiterant à seculo, ej⁹ est mundi potentia. Quando 7
coluit dom⁹ Israel idola, tradidi eos in manu Cussan scelerati; sed quando
conversi sunt ut præstarēt Legē, edidi ipsis signa & virtutes, & liberavi eos à
manu Madianitarū p manū Gedeonis filii Joas. En sup *reges eorū & exer-* 8
cit⁹ ipsorū qui multi sunt ut aquæ fluminis exstitit ira à cōspectu tuo Dñe, &
sup reges fuit furor tu⁹, ac per mare notā fecisti in eos ultionē potentiæ tuæ,
quoniā patefact⁹ es sup quadrigā gloriæ tuæ: majestas tua populo tuo robur 9
fuit & redemptio. Revelādo revelatus es cum potētia tua propter fœdus
tuum quod cum tribubus Verbum tuum pepigit in secula ipsis; scidisti eis
rupes fortes, & manarunt flumina inundantia terram.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]

[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

* Væ bibendam exhibenti socio suo fæcem iræ, 15
& inebrianti eum, ut consideret nuditatem
eorum. Saturatus es ignominiâ plusquam ho- 16
nore : bibe etiam tu, & vexare : redeat su-
per te calix dexteræ Domini, & ignominia
super honorem tuum. Nam violentia Libani 17
operiet te, & rapina ferarum exagitabit te;
propter cædes humanas, & vim illatam ter-
ræ, urbi, & omnibus habitatoribus ejus.
Quid prodest sculptile quod sculpsit artifex 18
ejus, & fusile illud, atque doctrina falsa; cui
animus artificis adeò confisus est, ut faceret
simulacrum mutum? Væ illi qui ligno dicit, 19
Expergiscere; & lapidi muto, Surge. Inania
sunt, licèt auro obducta, neque spiritus inest
eis. Dominus autem in templo suæ sancti- 20
tatis est : trepidet à conspectu ejus univer-
sa terra.

CAP. III.

Oratio Habacuc. 1

DOmine, audivi nomen tuum; ac timui. 2
Domine, opera tua *patescent* in medio anno-
rum vitæ, in medio annorum innotesces,
tempore iræ memento miserationum tuarum.
Deus ab Austro venit, & Sanctus de monte 3
Pharan; operti sunt cœli splendore Glorio-
sissimi, & majestate ejus impleta est terra.
Nitor ejus ut lux etiam erit, in civitate ma- 4
nuum suarum collocabit robur suum in sub-
urbio. Ante ipsum præcedet mors, & egre- 5
dientur volucres ad pedem ejus. Surrexit, & 6
mensus est terram : aspexit, & liquati sunt
populi; dissipati sunt montes qui à seculo
erant, & humiliati colles qui erant à seculis :
ipsius *enim* sunt gressus æterni. Subter On 7
vidi tentorium Chusan : tremefacta sunt
aulæa terræ Madian. Contra flumina iratus 8
est Dominus : in fluminibus ira tua, & in ma-
ri est impetus tuus. Conscendisti equos tuos
& currum salutis tuæ. Evigilans evigilabit ar- 9
cus tuus, & saturabuntur sagittæ, ad jussum
tuum gloriosum; & terra fluminibus discin-
detur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 ويل الساقي قريبه درديا عكرا فيسكر كي ينظر الي معايرهم * امتلي اهنة من الراس
16 اسرب وتصور ترعرع وتزلزل * احاط بك كاس يمين الرب واجتمع الاهنة على سرفك
17 * من اجل ان نفاق لبنان يغشاك وسوء الوحوش يرعبك * من اجل دماء البشر وبفاق
18 الارض والمدينة وجميع سكانها * ما ينفع المنحوت لانهم نحتوه جبلوه سبيكا خيالا كذبا
19 لان جابلك توكل على جبلته ليصنع اصناما بكما * ويل القايل للخشب انتبه وقم
وللحجر ارتفع وهذا هو خيال وهذا هو فرمة من ذهب وفضة ولم يكن فيها روح بالكلية
20 * والرب في هيكل قدسه ليرتاع من وجهه كل الارض

الفصل الثالث

صلاة حبقوق النبي بتسبحة

1 * يا رب سمعت سماعك فخفت تاملت اعمالك فبهتت في وسط حيوانين تعرف عند ما تقرب
2 السنون تعلم عند ما يحضر الزمان تظهر عند ما تضطرب نفسي بالغضب تذكر الرحمة
3 * الله من المشرق ياتي والقدوس من جبل ظليل جبير * غشت السموات فضيلته * ومن
4 تسبحته امتلات الارض * وضوءه مثل نور يكون * قرون في يديه * وضع محبة قوية من قوته
5
6 * قدام وجهه يسير القول ويخرج الادب مع قدميه * قام فترعزعت الارض نظر فذابت
7 الامم تفتت الجبال عسفا ذابت الاكام الدهرية * نظرت مسالكهم الابدية عوض الاتعاب
8 مساكن الكوشيين تجزع ومظال ارض مدين * هل في الانهار سخطت يا رب او في الانهار غضبك
او في البحر غضبك لانك تركب على خيلك ومركبتك خلاص * مادا مد قوسك على
الوية يقول الرب من المياه تشق الارض

* *Væ propinanti proximo suo fæcem turbi-* 15
dam unde inebrietur, ut inspiciat spelun-
cas eorum. Implere ignominiâ ex men- 16
te, bibe & contorquere, commovere &
concutere : obsedit te calix dexteræ Do-
mini, & congregata est ignominia contra
fastum tuum. Impietas enim Libani obru- 17
et te, & miseria belluarum terrebit te;
propter sanguines humanos; & impieta-
tem terræ & urbis, omniúmque habitato-
rum ejus. Quid prodest sculptile quod 18
sculpserint illud, formaverint conflatile,
imaginem falsam? nam fictor tuus fig-
mento suo confisus est, ut conficeret ido-
la muta. Væ dicenti ligno, Evigila & 19
surge; & lapidi, Erige te : cùm hoc sit
imago, idémque sit fragmentum auri &
argenti, quibus nullus omninò inest spiri-
tus. Dominus autem in templo sancti- 20
tatis suæ est : vereatur à facie ejus uni-
versa terra.

CAP. III.

Oratio Habacuc Prophetæ in 1
modum Cantici.

O *Domine, audivi auditum tuum, &* 2
timui : contemplatus sum opera tua,
& obstupui. In medio duorum animalium
cognosceris; cùm appropinquaverint an-
ni, notus eris; cùm advenerit tempus,
apparebis; cùm turbata fuerit anima
mea, in ira misericordiæ recordaberis.
Deus ab Oriente veniet, & Sanctissimus è 3
monte umbroso áspero. Operuit cœlos ex-
cellentia ejus, & laude ipsius plena est
terra : Et splendor ejus ut lux erit : cor- 4
nua in manibus ejus : posuit amorem po-
tentem ex potentia sua. Ante faciem ejus 5
gradietur sermo, & disciplina prodibit
cum vestigiis ejus. Surrexit, & contre- 6
muit terra : aspexit, & liquefactæ sunt
gentes : comminuti sunt montes præ vio-
lentia : liquati sunt colles æterni. Vide- 7
runt vias suas æternas pro laboribus : ha-
bitacula Æthiopum formidabunt, & ten-
toria terræ Madian. Nam fluvios in- 8
crepares O Domine? an contra fluvios ira
tua? an contra mare indignatio tua? quòd
equos tuos conscenderis, cùm equitatus
tuus sit salus? Tendens tetenderis ar- 9
cum tuum super vexilla? Dicit Dominus,
Præ aqua diffindetur terra.

צפניה : א

vorago dedit: transiit aquarum inundatio, montes tremuerunt, te Viderũt
10 ראוך יחילו הרים זרם מים עבר נתן תהום
: suo habitaculo stetit Luna Sol .elevavit *suas manus* altitudo, suã sonitũ
11 קולו רום ידיהו נשא: שמש ירח עמד זבלה
ira In .tuæ hastæ fulguris splendorem ad, *ibunt* tuarũ sagittarũ lucem ad
12 לאור חציך יהלכו לנגה ברק חניתך: בזעם
, tui populi saluté in es Egressus .gentes *triturabis naso* in, terram *incedes*
13 תצעד־ארץ באף תדוש גוים: יצאת לישע עמך
denudando, impii domo de caput Transfixisti .tuo Christo cum saluté in
לישע את־משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות
caput ejus baculis *in* Perfodisti .Selah, collum ad usque fundamentum
14 יסוד עד־צואר סלה: נקבת במטיו ראש
comedendũ ad quasi eorũ exultatio: me dispergendũ ad *turbabuntur*, ej* *paganorũ*
פרזו יסערו להפיצני עליצתם כמו־לאכל
aquarum acervo, tuos equos mari in fecisti Calcare .abscondito in *afflictum*
15 עני במסתר: דרכת בים סוסיך חמר מים
, mea labia *palpitarunt* vocé ad, me* venter expavit & , Audivi .multarum
16 רבים: שמעתי ותרגז בטני לקול צללו שפתי
die in *requiescam* qui, expavi *me subtus* &, mea ossa in putredo est ingressa
יבוא רקב בעצמי ותחתי ארגז אשר אנוח ליום
, *florebit* non ficus Quia .eum *excidet*, populum *ad ascendendo*, angustiæ
17 צרה לעלות לעם יגודנו: כי־תאנה לא־תפרח
non arva & , olivæ opus mentiebatur ; vitibus in *germen* non &
ואין יבול בגפנים כחש מעשה־זית ושדמות לא־
ego Et .*boviliibus* in bos non &, pecus ovili de *abscidit* : cibum *fecit*
18 עשה אכל גזר ממכלה צאן ואין בקר ברפתים: ואני
Dominus DEUS .mea salute Deo in lætabor , exultabo Domino in
19 ביהוה אעלוזה אגילה באלהי ישעי: יהוה אדני
mea excelsa super & , *cervarum* tanquam meos pedes ponet &, mea *virtus*
חילי וישם רגלי כאילות ועל־במותי
. meis *modulationibus* in victorem : me faciet calcare
ידרכני למנצח בנגינותי:

Versio VULG. LAT.

10 Viderunt te, & doluerunt montes: gurges aquarum transiit. Dedit abyssus vocé suam: altitudo manus
11 suas levavit. Sol & Luna steterunt in habitaculo suo, in luce sagittarum tuarũ, ibunt in splendore ful-
12 gurantis hastæ tuæ. In fremitu conculcabis terrã: in furore obstu-
13 pefacies Gentes. Egressus es in salutem populi tui, in salutem cum Christo tuo. Percussisti caput de domo impii: denudásti fundamen-
14 tum ejus usque ad collũ. Maledixisti sceptris ejus, capiti bellatorũ ej*, venientib* ut turbo ad dispergendũ me. Exultatio eorum, sicut ejus qui devorat pauperé in abs-
15 condito. Viam fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum multa-
16 rum. Audivi, & conturbatus est venter meus: à voce contremuerunt labia mea. Ingrediatur putredo in ossibus meis, & subter me scateat. Ut requiescam in die tribulationis: ut ascendam ad popu-
17 lum accinctũ nostrum. Ficus enim non florebit: & non erit germen in vineis. Mentietur opus olivæ: & arva non afferent cibum. Abscindetur de ovili pecus: & non erit armentum in præsepibus.
18 Ego autem in Domino gaudebo: & exultabo in Deo Jesu meo.
19 Deus Dominus fortitudo mea: & ponet pedes meos quasi cervorum. Et super excelsa mea deducet me victor in Psalmis canentem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 † Ὄψονταί σε, καὶ ὠδινήσουσι λαοί, † σκορπίζων ὕδατα πορείας (ε)· † ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς, † ὕψος φαντασίας αὐτῆς.
11 † Ἐπήρθη ὁ ἥλιος, καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς· † εἰς φῶς βολίδες σου πορεύσονται, † εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὅπλων σου.
12 † Ἐν ἀπειλῇ (ζ) ὀλιγώσεις γῆν, † καὶ ἐν θυμῷ (η) καταάξεις ἔθνη.
13 † Ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, † τοῦ σῶσαι (θ) τοὺς χριστούς σου. † (ι) Βαλεῖς εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον, † ἐξήγειρας δεσμοὺς ἕως τραχήλου. ΔΙΑΨΑΛΜΑ.
14 † Διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν, † σεισθήσονται ἐν αὐτῇ· † διανοίξουσι χαλινοὺς αὐτῶν, † ὡς ἔσθων πτωχὸς λάθρα.
15 † Καὶ (κ) ἐπιβιβᾷς εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου, ταράσσοντας ὕδωρ πολύ.
16 † Ἐφυλαξάμην, καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία μου † ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου, † καὶ εἰσῆλθε τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου, † καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἕξις μου. † ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, † τοῦ ἀναβῆναι εἰς λαὸν παροικίας
17 μου. † Διότι συκῆ οὐ καρποφορήσει, † καὶ οὐκ ἔσται γεννήματα ἐν ταῖς ἀμπέλοις· † ψεύσεται ἔργον ἐλαίας, † καὶ τὰ πεδία οὐ ποιήσει βρῶσιν· † (λ) ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα, † καὶ (μ) οὐχ ὑπάρχουσι βόες ἐπὶ φάτναις (ν).
18 † Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, † χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου.
19 † Κύριος ὁ θεὸς δύναμίς μου, † καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν· † ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με, † τοῦ (ξ) νικῆσαι ἐν τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ.
ἈΜΒΑΚΟΥΜ Η'.

10 Videbunt te, et dolebunt (sive parturient) populi: (p) dispergens aquas itineris. Dedit abyssus vocem suam, altitudo phantasiæ (q)
11 ejus. Elevatus est Sol, & Luna stetit in ordine suo. In luce jacula tua ibunt, in splendore coruscationis armorum tuorum.
12 In comminatione imminues terram, & in furore detrahes gentes.
13 Egressus es in salutem populi tui, ut salvares (r) Christum tuum. Mittes in capita iniquorum mortem: suscitâsti vincula usque ad (s)
14 collum. DIAPSALMA. Divisisti in stupore capita potentium: commovebuntur in (t) eo: aperient frænos suos, sicut comedens pauper in absconso.
15 Et (u) superduces in mare equos tuos, conturbantes (x) aquam multam.
16 Custodivi, & extimuit (y) venter meus à voce orationis labiorum meorum. Et ingressus est tremor in ossa mea: & subter me conturbata est (z) habitudo mea. Requiescam in die tribulationis, ut ascendam ad populum peregrinationis meæ.
17 Quia ficus non afferet fructum, & non erunt germina in vineis: mentietur opus olivæ, & campi non facient escam. Defecerunt (ω) ab esca oves, & non sunt boves in præsepibus.
18 Ego autem in Domino exultabo; gaudebo super Deo Salvatore meo.
19 Dominus Deus fortitudo mea: & ponet pedes meos in consummationem. Super excelsa ascendere facit me, ut vincam in cantico ejus.
'AMBAKOYM H'.

MS.A. (ε) αὐτοῦ· (ζ) σου ὀλιγώσεις (η) σου (θ) τοῦ χριστούς (ι) ἐξεγείρας (κ) ἐπιβίβασας (λ) ἐξέλιπον (μ) οὐκ (ν) ἐξιλάσεως αὐτῶν. (ξ) νικῆσαί με

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 באתגליותך על טורא דסיני חזו יקרך ועו טוריא עננין מטרא עדו ארים תהומא
11 קליה חילי מרומא תמהו קמו: אף במעבדך נסין ליהושע במישר גבעון שמשא
וסיהרא קמו במדוריהון עמך במימרך אתגברו בתקוף נצחן גבורתך: באתגליותך
12 לוט על סנאי עמך באתגליותך למתבר רשיעי ארעא ברוגזך תקטול בעממיא:
13 אתגליתא למפרק ית עמך למפרק ית משיחך שציתא מן קדמיהון מלכיא ושלטוניא
מבתיהון תרכת חיביא ותברתא חיליהון רגלי עמך על צוורי סנאיהון מימרך קים
14 לעלמין: בזעתא ימא בחטריה דמשה ונברי רישי משרית פרעה דחשיבו מחשבן על
עמך דברתנון ברוח עלעולין וטבעתנון בימא דסוף על דרחיקו ושעבידו ית עמך
15 ויהבו עצה בסתרא לאובדהון: אתגליתא על ימא במרכבת יקרך בדגור מין סגיאין:
16 אמרת בבל שמעית וזעו מלכיא מן קדם דינא די אתדנו מצרים לקל מליא אלין צלא
ספותי אחד זיעא לחכימיא ובאתר דשרינא זעית דשבקני ליום עקא לעדן אסקא גלות
17 עמי מני יתברנני: ארי מלכות בבל לא תתקים ולא תעבד שולטן על ישראל יתקטלון
18 מלכי מדי וגברי יון לא יצלחון ישתיצון רומאי ולא יגבון קסומא מירושלם: בכן
על נסא ופורקנא דתעבד למשיחך ולשארא דעמך די ישתארון יודון למימר אמר
19 נביא ואנא במימרא דיי אבוע אדוץ לאלהא עביד פורקני: אלהים יי דסעיר ליבחילא
ומשוי רגלי קלילין כאילתא ועל בית תוקפי יקימנני לדיליה נצחנין וגבורן וקדמוהי
אנא מנגן בתושבחתי:

Paraph. Chald. Versio Latina.

10 In patefactione tui super montem Sinai viderunt gloriam tuam, commoti sunt montes, nubes nimbosæ transierunt, elevavit abyssus vocem suam, vir-
11 tutes excelsæ mirabundæ substiterunt. Quando etiam edidisti signa ipsi Jehosua in planitie Gabaon, Sol & Luna substiterunt in habitationibus suis,
12 populus tuus verbo tuo prævaluit in robore victoriæ potentiæ tuæ. Cùm induces maledictionem super osores populi tui, cùm tete patefacies ad frangendum impios terræ, in ira tua interficies gentes.
13 Revelatus es ad liberandum populum tuum, ad liberandum Christum tuum, delevisti à conspectu eorum reges & principes à domibus suis, expulisti scelestos ac fregisti exercitus eorum: pedibus populi tui colla inimicorum ipsorum [*calcâsti*:] verbum tuum stat in æternum.
14 Scidisti mare virga ipsius Mosis, & strenuos duces exercitus Pharao qui machinabantur machinationes adversus populum tuum, *egisti* eos vento turbinum, eosque demersisti in mare Suph, eò quòd *abominati essent* ac servituti subjecissent populum tuum, dedisséntque consilium in abscondito ut eum perderent.
15 Manifestatus es super mare in quadriga gloriæ tuæ, in acervo aquarum multarum.
16 Dixit Babel: Audivi & commoti sunt reges propter judicium quo judicati sunt Ægyptii: à voce sermonum illorum tremuerunt labia mea, invasit tremor sapientes, & in loco quo manebam commota sum quòd reliquisset me in diem angustiæ, quo tempore ascendet transmigratio populi mei ex me, conteret me.
17 Etenim regnũ Babel non permanebit, nec exercebit dominium in Israel, trucidabuntur reges Mediæ, & fortes Græciæ non prosperabuntur: delebuntur Romani, nec colligent tributũ de Jerusalem.
18 Itaq; propter *signum* & redemptioné quæ facies Christo tuo & reliquiis populi tui, qui remanebunt, confitebuntur dicendo. Ait Propheta: Ego verò in verbo Dñi gaudebo, exultabo in Deo factore redemptionis meæ.
19 Deus Dñs qui auxiliatur mihi virtute, redditque pedes meos æquè veloces ac cervarum, ac super domum potentiæ meæ constituet me, cujus sunt victoriæ & virtutes: proindè coram eo ego fides pulso cum hymno meo.

ספר צפניה : א

CAP. I. א

Ghedaliah filii, Chusi filium Sephaniah ad fuit quod Domini Verbum
1 דבר־יהוה אשר היה אל־צפניה בן־כושי בן־גדליה
regis Amon filii Josijahu diebus in , Chizchijah filii , Amariah filii
בן־אמריה בן־חזקיה בימי יאשיהו בן־אמון מלך
dixit , *humi faciebus desuper* omnia faciam deficere Deficiendo .Jehudah
2 יהודה: אסף אסף כל מעל פני האדמה נאם־
volatile faciam deficere , *jumentum* &, hominem faciam Deficere .Dominus
3 יהוה: אסף אדם ובהמה אסף עוף־
faciã succidere & , impiis cum offendicula &, maris pisces &, cœlorum
השמים ודגי הים והמכשלות את־הרשעים והכרתי
extendam Et .Dominus dixit , *humi faciebus desuper* hominem
4 את־האדם מעל פני האדמה נאם־יהוה: ונטיתי
: Jerusalaim habitatores omnes super & , Jehudah super meam manum
ידי על־יהודה ועל כל־יושבי ירושלם
, Bahal residuum isto loco de faciam succidere &
והכרתי מן־המקום הזה את־שאר הבעל את־
. sacerdotibus cum *pullatorum* nomen
שם הכמרים עם־הכהנים:

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA SOPHONIÆ.

CAP. I.

1 VErbum Domini, quod factum est ad Sophoniam filium Chusi, filii Godoliæ, filii Amariæ, filii Ezechiæ, in dieb* Josiæ filii Amon re-
2 gis Judæ. Congregans congregabo omnia à facie terræ, dicit Dñs:
3 Congregans hominem & pecus, congregans volatilia cœli & pisces maris: & ruinæ impiorum erunt: & disperdam homines à fa-
4 cie terræ, dicit Dominus. Et extendam manũ meam super Judam, & super omnes habitantes Jerusalé: & disperdã de loco hóc reliquias Baal, & nomina ædituorum cum sacerdotibus;

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'. SOPHONIAS.

ΚΕΦ. α'.

1 ΛΟΓΟΣ κυρίου, ὃς ἐγενήθη πρὸς Σοφονίαν τὸν τοῦ Χουσί, υἱὸν Γοδολίου, τοῦ Ἀμορίου, τοῦ Ἐζεκίου, ἐν ἡμέραις Ἰωσίου υἱοῦ (α) Ἀμὼν
2 βασιλέως Ἰούδα. Ἐκλείψει ἐκλειπέτω ἀπὸ
3 προσώπου τῆς γῆς, λέγει κύριος. Ἐκλειπέτω ἄνθρωπος καὶ κτήνη, (β) ἐκλειπέτω τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης· καὶ ἀσθενήσουσιν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ ἐξαρῶ τοὺς ἀνόμους ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, λέγει κύριος.
4 Καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἐξαρῶ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα τῆς Βάαλ, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων,

CAP. I.

1 VErbum Domini, quod factũ est ad Sophoniam filiũ Chusi, (a) filium Godoliæ, filii Amoriæ, filii Ezeciæ, in dieb* Josiæ filii Amos
2 regis Juda. Defectione (b) deficiat à facie terræ, dicit Dominus:
3 Deficiat homo & jumenta: deficiant volatilia cœli, & pisces maris. (c) Et infirmabuntur impii: et auferam iniquos à facie terræ, dicit
4 Dominus. Et extendam manum meã super Judã, et super omnes qui habitant Hierusalem. Et auferam de loco hoc nomina ipsius Baal, et (d) nomina sacerdotum,

MS.A. ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'. (α) Ἀμὼς (β) ἐκλειπέτωσαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 פתגם נבואה דהוה קדם יי עם צפניה בר כושי בר גדליה בר אמריה בר חזקיה
2 ביומי יאשיהו בר אמון מלך שבטא דבית יהודה: שיצאה אשיצי כולא מעל אפי ארעא
3 אמר יי: אסף אנשא ובעירא אסף עופא דשמיא ונוני ימא על דסגיאה תקלת
4 רשיעיא ואשיצי ית אנשא מעל אפי ארעא אמר יי: ואריים מחת גבורתי על אנש
יהודה ועל כל יתבי ירושלם ואשיצי מן אתרא הדין ית שאר בעלא וית שום פלחיהון
עם כומריהון:

Paraph. Chald. Versio Latina.

CAPUT I.

1 VErbum Prophetiæ quod factum est coram Domino cum Sophonia filio
2 Cussi, filii Ghedaliæ, filii Amariæ, filii Chizkiæ, in diebus Josiæ filii Amon regis tribus domus Juda. Delendo delebo omnia à superficie terræ, dicit Dñs.
3 Conficiam homines & jumenta, conficiam avem cœlorum & pisces maris, eò quòd multiplicatum sit offendiculum impiorum, & delebo homines à superficie terræ, dicit Dñs.
4 Et elevabo vulnus potentiæ meæ in hominem Juda, & in omnes habitatores Jerusalem: delebo quoque ex hoc loco reliquias [*idolorum*] Baal, & nomen colentium ipsa cum sacrificulis suis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

10 Viderunt te montes, & tremuerunt: & procella aquarũ transiit, extulitq; abyssus sonitũ suum,
11 & altitudinẽ manuum suarũ exaltavit. Sol & luna constiterunt in mansionibus suis: & ad lucẽ sagittarũ tuarũ ac splendorẽ fulgurũ telorũ tuorum ambulabunt.
12 Cum indignatione incessisti super terrã, & cum furore conculcâsti gentes.
13 Egressus es ad salvandũ populum tuum, & salvandum christum tuum: amputâsti caput è domo impii, & nudâsti eum à fundamentis ejus usq; ad collum ipsius, in æternum.
14 Perfodisti baculis ejus capita principũ ipsius, qui audaciæ suæ confidebant se comesturos in abdito pauperes.
15 Incessisti in mari equis tuis insidens, & *in* congerie aquarũ multarũ.
16 Audivi, & cõmotus est venter meus statim ad sermonẽ labiorũ meorum: pervasit tremor ossa mea, & genua mea tremuerunt; quia prænuntiavit & ostendit mihi diẽ calamitatis quæ superventura est populo.
17 Nam ficus non progerminabit, nec erunt folia in vite, fallet fructus oleæ, & areæ non producent frumentũ, consumentur pecudes è gregibus, & non erunt boves in armentis.
18 Ego verò in Dño exultabo, & gestiam in Deo Servatore meo.
19 Dominus dominorum est robur meum, qui reddidit pedes meos ut cervinos, & super locum editum meum constituit me, ut canerem laudes ejus.

Prophetiæ Habacuc finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 11 * تراك الشعوب ويطلقون • معرف المياه مسلكا • أعطى الغمر صوته • ارتفاع خياله * رفعت
12 الشمس والقمر وقفا في رتبتهما سهامك تسير في النور في ضوء برق اسلحتك * بالتهدد تقلل
13 الأرض وبالغضب تكسر الأمم * خرجت لخلاص شعبك • أتيت لتخلص مسحاءك • وصنعت على
14 رؤس الأثمة موتا • أعصبت الأغلال إلى الرقبة إلى الانقضاء * قطعت رؤس الأقوياء بذهول
15 يتزلزلون بها • يفتحون أفواههم مثل مسكين يأكل سرا * وركبت على البحر خيولك • أقلقت
16 المياه الكثيرة * حفظت وخشي قلبي من صوت صلاة شفتي • وحلت الرعدة في عظامي • وقلقت
17 قوتي في • استريح في يوم شدتي • لأصعد إلى شعب غربتي * من أجل أن التينة لا تحمل ثمرا وليس
يكون غلات في الكروم • يكذب عمل الزيتونة • والبقاع لا تصنع طعاما • فيبيد الغنم من
18 19 الطعام • والبقر لا تدوم على المذاود * وأنا أهلل بالرب • أفرح بالله مخلصي * الرب إلهي قوتي •
ويرتب قدمي إلى التمام • وعلى المشارف يرفعني • لأغلب بتسبيحه * تمت نبوة حبقوق النبي •

10 *Videbunt te populi, et partûs doloribus efficientur, O divisor aquarum in iter. Edidit gurges fremitum suum, altitudinem phantasmatis sui.*
11 *Elevatus est sol, & luna mansit in gradu suo. Jaculà tua ibunt in luce, in splendore fulguris arma tua.*
12 *Minis terram imminues, & indignatione dejicies gentes.*
13 *Egressus es ad salutem populi tui, venisti ad salvandos unctos tuos: imposuisti capitibus iniquorum mortem; evexisti lora ad collum usque, in interitum.*
14 *Præcidisti capita potentium in stupore quo conterriti sunt: aperient fræna sua sicut pauper clanculùm comedens.*
15 *Fecisti ut mare conscenderent equi tui, conturbaverunt aquas multas.*
16 *Custodivi, & extimuit cor meum à voce orationis labiorum meorum: ingressus est tremor in ossa mea, conturbata est in me fortitudo mea. Requiescam in die calamitatis meæ, ut ascendam ad populum peregrinationis meæ.*
17 *Quia ficus non afferet fructum, neque erunt proventus in vitibus: mentietur opus olivæ, et campi non producent cibum: desinent oves ab esca, & boves non permanebunt super præsepia.*
18 *Ego autem in Domino jubilabo, gaudebo in Deo Salvatore meo.*
19 *Dominus Deus meus est robur meũ, disponétque pedes meos ad perfectionem, & super excelsa elevabit me, ut vincam in cantico ejus.*

Prophetia Habacuc Prophetæ finis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Sequitur Prophetia

SEPHONIÆ PROPHETÆ.

CAPUT. I.

1 SErmo Domini qui fuit ad Sephoniam filiũ Chusi filii Gedaliæ, filii Amariæ, filii Helciæ; in dieb' Josiæ filii Amonis regis Judæ.
2 Omnia omninò sum ablaturus è superficie terræ, dicit Dominus.
3 Ablaturus sum homines, & jumenta: ablaturus sum aves cœli, & pisces maris: offendiculum adducam super peccatores, & homines perdam è superficie terræ, dicit Dominus.
4 Attollam enim manum meam super Judam, & super omnes cives Jerusalem; perdámq; ex hoc loco reliquias Baalis, & nomen sacrificulorum ac sacerdotum simul:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• بسم الله الخالق الحي الناطق •

• نبدأ نرجمه نبوة صفونيا النبي • بركاته علينا •

• الفصل الأول • الأصحاح الحادي والعشرون • وهو الأول من النبوة •

1 * قول الرب الذي صار إلى صفونيا بن كوسي • بن عودليا • بن أمريا • بن حرقيا • في
2 أيام يوسيا بن أموص ملك يهوذا * ليفني يفناء من وجه الأرض يقول الرب * ليفني
3 الإنسان والبهائم • ليفني طيور السماء وحيتان البحر • ويضعف المنافقون • وأبيد الأثمة عن
4 وجه الأرض يقول الرب * وامد يدي على يهوذا • وعلى جميع سكان أورشليم • وأبيد من
هذا الموضع أسماء بعال وأسماء الكهنة •

IN NOMINE DEI Creatoris, vivi, rationalis,

Aggredimur Interpretationem SOPHONIÆ Prophetæ, cujus benedictiones nobis adsint.

CAP. I.

Textus vigesimus primus, hujus autem Prophetiæ primus.

1 *SErmo Domini qui factus est ad Sophoniam filium Chusi, filii Godoliæ, filii Amoriæ, filii Hezeciæ; in diebus Josiæ filii Amos regis Judæ.*
2 *Pereant omninò de superficie terræ, dicit Dominus;*
3 *Pereant homo & jumenta, pereant volucres cœli & pisces maris: & infirmabuntur impii, auferámque sceleratos de superficie terræ, dicit Dominus.*
4 *Et extendam manum meam super Judam, & super omnes habitatores Jerusalem; auferámque ex hoc loco nomina Baalis & nomina sacerdotum;*

צפניה : א

& ,cœlorum militiæ tecta super se incurvantes Et
5 ואת המשתחוים על הגגות לצבא השמים ואת
.Malcham in jurantes & ,Dominum per jurantes se incurvantes
המשתחוים הנשבעים ליהוה והנשבעים במלכם :
quæsierunt non qui & ,Dominum post à retrocedentes Et
6 ואת הנסוגים מאחרי יהוה ואשר לא בקשו את
,DEI Domini faciebus à Tace .eum investigaverunt neque ,Dominum
7 יהוה ולא דרשהו : הס מפני אדני יהוה
,sacrificium Dominus fecit præparare quia : Domini dies prope quia
כי קרוב יום יהוה כי הכין יהוה זבח
visitabo & ,Domini sacrificii die in erit Et .suos vocatos sanctificavit
8 הקדיש קראיו : והיה ביום זבח יהוה ופקדתי
indumento indutos omnes super & ,regis filios super & ,principes super
על השרים ועל בני המלך ועל כל הלבשים מלבוש
die in limen super transilientem omnem super visitabo Et .peregrino
9 נכרי : ופקדתי על כל הדולג על המפתן ביום
.dolo & rapina suorum dominorum domum implentes ,illa
ההוא הממלאים בית אדניהם חמס ומרמה :
porta à clamoris vox ,Dominus ait ,illa die in erit Et
10 והיה ביום ההוא נאם יהוה קול צעקה משער
.collibus à magna contritio & ,secunda à ululatus & ,piscium
הדגים ויללה מן המשנה ושבר גדול מהגבעות :
populus omnis est succisus quia ,Machtes habitatores Ululate
11 הילילו ישבי המכתש כי נדמה כל עם
tempore in ,erit Et .argentum ferentes omnes sunt succisi ,Chenahan
12 כנען נכרתו כל נטילי כסף : והיה בעת
super visitabo & ,lucernis in Jerusalaim scrutabor illo
ההיא אחפש את ירושלם בנרות ופקדתי על
: suo corde in dicentes ,suis fæcibus super coagulatos viros
האנשים הקפאים על שמריהם האמרים בלבבם
eorum substantia erit Et .malefaciet nec ,Dominus benefaciet Non
13 לא ייטיב יהוה ולא ירע : והיה חילם
,domos ædificabunt & : desolationem in eorum domus & ,direptionem in
למשסה ובתיהם לשממה ובנו בתים
.earum vinum bibent non & ,vineas plantabunt & :habitabût non &
ולא ישבו ונטעו כרמים ולא ישתו את יינם :
vox : nimis festinus & ,propinquus ,magnus Domini dies Propinquus
14 קרוב יום יהוה הגדול קרוב ומהר מאד קול
dies iræ Dies .fortis ibi clamans ,amara Domini diei
15 יום יהוה מר צרח שם גבור : יום עברה היום
dies ,desolationis & tumultus dies ,arctationis & angustiæ dies ,illa
ההוא יום צרה ומצוקה יום שאה ומשואה יום
,ovationis & tubæ Dies .obscuritatis & nubis dies ,caliginis & tenebrositatis
16 חשך ואפלה יום ענן וערפל : יום שופר ותרועה
afficiam angustiis Et .excelsas pinnas super & ,munitas civitates super
17 על הערים הבצרות ועל הפנות הגבהות : והצרתי
: peccaverunt Domino quia ,cæci ut ambulabunt & ,hominem
לאדם והלכו כעורים כי ליהוה חטאו
.sordes sicut ,eorum panis & ,humus sicut eorum sanguis effundetur &
ושפך דמם כעפר ולחמם כגללים :
eos eruere poterit non eorum aurum etiam ,eorum argentum Etiam
18 גם כספם גם זהבם לא יוכל להצילם
: terra omnis consumetur ejus zeli igne in & ,Domini iræ die in
ביום עברת יהוה ובאש קנאתו תאכל כל הארץ
omnibus cum faciet festinatam profectò consummationem quia
כי כלה אך נבהלה יעשה את כל
.terræ habitatoribus
יושבי הארץ :

Versio VULG. LAT.

5 Et eos qui adorant super tecta militiam cœli, & adorant & jurant in Domino, & jurant in Melchom.
6 Et qui avertuntur de post tergum Domini, & qui non quæsierunt Dominum, nec investigaverunt eum.
7 Silete à facie Domini Dei : quia juxtà est dies Domini, quia præparavit Dominus hostiam, sanctificavit vocatos suos.
8 Et erit : in die hostiæ Domini, visitabo super principes, & super filios regis, & super omnes qui induti sunt veste peregrinâ :
9 Et visitabo super omnem, qui arroganter ingreditur super limen in die illa : qui complent domum Domini Dei sui iniquitate & dolo.
10 Et erit in die illa, dicit Dominus, vox clamoris à porta piscium, & ululatus à Secunda, & contritio magna à collibus.
11 Ululate habitatores Pilæ : conticuit omnis populus Chanaan, disperierunt omnes involuti argento.
12 Et erit in tempore illo : scrutabor Jerusalem in lucernis : & visitabo super viros defixos in fæcib[9] suis : qui dicunt in cordibus suis ; Non faciet benè Dominus, & non faciet malè.
13 Et erit fortitudo eorum in direptionem, & domus eorum in desertum : & ædificabunt domos, & non habitabunt : & plantabunt vineas, & non bibent vinum earum.
14 Juxtà est dies Domini magnus, juxtà est & velox nimis : vox diei Domini amara, tribulabitur ibi fortis.
15 Dies iræ dies illa, dies tribulationis & angustiæ, dies calamitatis & miseriæ, dies tenebrarum & caliginis,
16 dies nebulæ & turbinis, Dies tubæ & clangoris super civitates munitas, & super angulos excelsos.
17 Et tribulabo homines, & ambulabunt ut cæci, quia Domino peccaverunt : & effundetur sanguis eorum sicut humus, & corpora eorum sicut stercora.
18 Sed & argentum eorum, & aurum eorum non poterit liberare eos in die iræ Domini : in igne zeli ejus devorabitur omnis terra, quia consummationem cum festinatione faciet cunctis habitantibus terram.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐπὶ τὰ δώματα τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, (γ) καὶ τοὺς προσκυνοῦντας καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ κυρίου, καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν,
6 Καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου, καὶ τοὺς μὴ (δ) ζητοῦντας τὸν κύριον, καὶ τοὺς μὴ ἀντεχομένους τοῦ κυρίου.
7 Εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ, διότι ἐγγὺς (ε) ἡμέρα τοῦ κυρίου, ὅτι ἡτοίμακε κύριος τὴν θυσίαν αὐτοῦ, (ζ) καὶ ἡγίακε τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ.
8 Καὶ ἔσται, ἐν ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια.
9 Καὶ ἐκδικήσω (η) ἐμφανῶς ἐπὶ τὰ πρόπυλα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, τοὺς πληροῦντας τὸν οἶκον κυρίου (θ) θεοῦ αὐτῶν ἀσεβείας καὶ δόλου.
10 Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος, φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης ἀποκεντούντων, καὶ ὀλολυγμὸς ἀπὸ τῆς δευτέρας, καὶ συντριμμὸς μέγας ἀπὸ τῶν βουνῶν.
11 Θρηνήσατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακεκομμένην, ὅτι ὡμοιώθη πᾶς ὁ λαὸς Χαναάν, (ι) καὶ ἐξωλοθρεύθησαν πάντες οἱ ἐπηρμένοι ἀργυρίῳ.
12 Καὶ ἔσται ἐν (κ) τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξερευνήσω τὴν Ἱερουσαλὴμ μετὰ λύχνου, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν. οἱ δὲ (λ) λέγοντες ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Οὐ μὴ ἀγαθοποιήσῃ κύριος, οὐδὲ μὴ κακώσῃ·
13 Καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγὴν, καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν· καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας, καὶ οὐ μὴ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς· καὶ (*) καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας, καὶ οὐ μὴ πίωσι τὸν οἶνον αὐτῶν.
14 Ὅτι ἐγγὺς (μ) ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη, ἐγγὺς καὶ ταχεῖα σφόδρα· φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκληρὰ τέτακται. δυνατὴ
15 Ἡμέρα ὀργῆς, ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἡμέρα (ν) θλίψεως καὶ ἀνάγκης, ἡμέρα ἀωρίας καὶ ἀφανισμοῦ, ἡμέρα (ξ) γνόφου καὶ σκότους, ἡμέρα νεφέλης καὶ ὁμίχλης,
16 Ἡμέρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς (ο) ὀχυρὰς, καὶ ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς.
17 Καὶ ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πορεύσονται ὡς τυφλοὶ, ὅτι τῷ κυρίῳ ἐξήμαρτον· καὶ ἐκχεεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ὡς βόλβιτα.
18 Καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου· καὶ ἐν πυρὶ ζήλου (π) αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ, διότι συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν.

5 Et eos qui adorant super tecta militiam cœli, & eos (e) qui adorant, & jurant per Dominum, & jurant per (f) regem suum,
6 Et eos qui declinant à Domino, & qui non requirunt Dominum, & qui non retinent Dominum.
7 Timete à facie Domini Dei : quia juxtà est dies Domini : quia paravit Dominus sacrificium suum, & sanctificavit (g) vocatos suos.
8 Et erit, in die hostiæ Domini, & ulciscar super principes, & super domum regis, & super omnes, qui induti sunt vestimentis alienis.
9 Et ulciscar (h) manifestè super vestibula in die illa, qui complent domum Domini Dei sui, impietate & dolo.
10 Et erit in illa die, dicit Dominus, vox clamoris de porta compungentium, & ululatus à secunda, & contritio magna à collibus.
11 Plangite, qui habitatis (i) concisam : quia assimilatus est omnis populus Chanaan : & disperierunt omnes qui erecti sunt argento.
12 Et erit, in die illa scrutabor Hierusalem cum lucerna ; & ulciscar super viros, qui contemnunt custodias suas. (k) Qui autem dicunt in cordib[9] suis ; Non faciet benè Dominus, & non faciet malè :
13 Et erit fortitudo eorum in rapinam, & domus eorum in dissipationem. Et ædificabunt domos, & non habitabunt in eis : & plantabunt vineas, & non bibent vinum earum :
14 Quia juxtà est dies Domini magnus, juxtà, & velox nimis. Vox diei Domini amara, & dura posita est fortis:
15 Dies iræ, dies illa, dies tribulationis & necessitatis, dies (l) immaturitatis & perditionis, dies caliginis & tenebrarum, dies nubis & nebulæ,
16 Dies tubæ & clamoris super civitates munitas, & super angulos excelsos.
17 Et tribulabo homines, & ambulabunt ut cæci : quia Domino peccaverunt. Et effundet sanguinem eorum sicut pulverem, & carnes eorum sicut stercora boum :
18 Et argentum eorum, & aurum eorum non poterit eruere eos in die iræ Domini : & in igne zeli ejus consumetur omnis terra : consummationem cum & festinationem faciet super omnes habitantes terram.

MS.A. (γ) καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ βασιλέως (δ) ζητήσοντας (ε) ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου, ὅτι ἡτοίμασεν (ζ) ἡγίασεν (η) ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς (θ) τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἀνομίας, καὶ δόλου. Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, (ι) ἐξωλεθρεύθησαν (κ) ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, (λ) λέγοντες, Οὐ μὴ ἀγαθοποιήσῃ κύριος, οὐδ' οὐ μὴ (*) καταφυτεύσωσιν (μ) ἡ ἡμέρα (ν) ἀωρίας καὶ ἀφανισμοῦ, (ξ) σκότους καὶ γνόφου, (ο) ἰσχυρὰς, ἐπὶ τὰς (π) ἑαυτοῦ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 וית דסגדין לאגוריא לחילי שמיא וית דסגדין די מקימין בשמא דיי תיבין וימין
6 בשום פתכריהון : וית דאסתחרו לאחורא מבתר פולחנא דיי ודלא תבעו ית דחלתא
7 דיי ולא בעו מן קדמוהי : ספו כל רשיעיא מן קדם יי אלהים ארי קריב יומא דעתיד
8 למיתי מן קדם יי ארי אתקין יי קטול ערע מזמנוהי : ויהי ביום קטלא דעתיד למיתי
מן קדם יי ואסער על רברביא ועל בני מלכא ועל כל דמתרגשין למפלח לטעותא :
9 ואסער על כל דמהלכין בנימוסי פלשתאי בעדנא ההיא דמלן בית רבוניהון חטוף
10 ונכלין : ויהי בעדנא ההיא אמר יי קל צוחתא מתרע נוניא ויללא מן עופא ותבירא
11 רבא מן גבעתא : אילילו כל דיתבין בנחלא דקדרון ארי אתבר כל עמא דדמן
12 עובדיהון לעובדי עמא דארעא דכנען אשתיציאו כל עתירי נכסיא : ויהי בעדנא
ההיא אפקיד בלושין ויבלשון ית ירושלם כמא דבלשין בבוצינא ואסער על גבריא
דשלן שליוא על נכסיהון דאמרין בלבהון לא רעוא קדם יי לאיטבא ואף לאבאשא :
13 ויהון נכסיהון לעדי ובתיהון לביזא ויבנון בתין ולא יתבון ויצבון כרמין ולא ישתון ית
14 חמרהון : קריב יומא דעתיד למיתי מן קדם יי רבא קריב ומוחי לחדא קל יומא דעתיד
15 למיתי מן קדם יי די בידה מריר וצוח תמן גבריא מתקטלין : יומא תעבור יומא
ההוא יום עקא ועיק יום רגוש ואתרגושא יום חשוך וקבלא יום עננא ואמטתא :
16 יום שופרא ויבבא על קרויא כריכתא ועל רמתא מנטלתא : ואעיק לבני אנשא
17
18 ויהכון כסמן ארי קדם יי חבו וישתפך דמהון לעפרא ונבלתהון כסחיתא : אף כספהון
אף דהבהון לא יוכל לשזבותהון ביום רוגזא דיי ובאשא דפורענותיה יסופון כל
רשיעי ארעא ארי גמירא ברם שיצאה יעביד עם כל יתבי ארעא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et qui adorãt in tectis exercitus cœlorũ, & adoratores qui jurãt in nomine 5
Dñi revertẽtes ut jurẽt in nomine idolorũ suorũ. Quiq; avertũtur retrorsũ à 6
cultu Dñi, nec perquisierũt timorẽ Dñi, neq; precib[9] postularũt à conspectu
ipsius. Pereatis funditus omnes impii à conspectu Dñi Dei, quoniã propin- 7
quus est dies qui venturus est à conspectu Dñi, quoniam præparavit Dñs
occisionem, convocavit invitatos suos. Porrò futurum est in die occisio- 8
nis qui venturus est à conspectu Dñi, ut animadvertam in magnates & in
filios regis, in omnes denique qui prestrepunt ad cultum idolorum. Et ani- 9
madvertam in omnes qui ambulant in legibus Palæstinorum in illo tempore
qui complent ædes dominorum suorum rapina, & dolis. Et erit in illo 10
tempore, inquit Dñs, vox clamoris à porta piscium, & ululatus à [porta]
avis, magnaque contritio à collibus. Ululate omnes qui habitatis in torrente 11
Cedron, quoniam fractus est totus populus, cujus opera similia sunt operibus
populi terræ Chanaan, excisi sunt omnes divites opibus. Et futurum est in 12
illo tempore ut constituam pervestigatores, & pervestigabunt Jerusalem, ut
ii qui scrutantur cum lucerna : & animadvertam in homines qui summa
tranquillitate fruuntur in divitiis suis : qui dicunt in cordibus suis : Non est
voluntas coram Dño benefaciendi, sive etiam malefaciendi. Erunt itaque 13
divitiæ eorum in spolium, & dom[9] eorum in prædam: & ædificabunt domos,
sed non habitabunt: & plantabunt vineas, sed non bibent vinum earum. Pro- 14
pinquus est dies qui venturus est à conspectu Dñi magnus; propinquus est, &
festinat valdè vox diei qui venturus est à conspectu Dñi, in quo est mœror & 15
clamor : ibi potentes interficientur. Dies transibit, dies ille dies afflictionis
& angustiæ, dies tumultus & commotionis, dies tenebrarum & caliginis, dies 16
nubilos[9] & obscur[9]. Dies buccinæ & jubilationis sup civitatibus munitis, & 17
sup collib[9] exaltatis. Et in angustias adigam filios hominũ, & ambulabũt tan-
quã cæci : quoniã corã Dño peccaverũt, & effundetur sanguis eorũ in pulve- 18
rem, & cadavera eorũ sicut sterc[9]. Nec argentũ suũ nec aurũ suũ poterit libe-
rare eos in die iræ Dñi, sed igne ultionis ipsi[9] consumẽtur omnes impii terræ,
quoniam exterminationẽ, & excisionẽ faciet cum omnib[9] habitatorib[9] terræ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܣܓܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܐܓܪܐ ܠܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܣܓܕܝܢ ܗܘܘ. ܘܝܡܝܢ
6 ܒܡܪܝܐ. ܘܝܡܝܢ ܒܡܠܟܘܡ. * ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܗܦܟܝܢ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܠܐ ܒܥܝܢ ܠܡܪܝܐ
7 ܘܠܐ ܡܬܒܥܝܢ ܠܗ. * ܕܚܠܘ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘ ܝܘܡܗ
ܕܡܪܝܐ. ܘܛܝܒ ܡܪܝܐ ܕܒܚܬܐ. ܘܩܕܫ ܩܪܝܘܗܝ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܒܚܬܗ ܕܡܪܝܐ.
8 ܘܐܣܥܘܪ ܥܠ ܪܘܪܒܢܐ. ܘܥܠ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܘܥܠ ܟܠ ܕܠܒܫܝܢ ܗܘܘ ܠܒܘܫܐ ܢܘܟܪܝܐ.
9 * ܘܐܣܥܘܪ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܛܠܘܡܐ ܘܚܛܘܦܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܕܡܠܝܢ ܗܘܘ ܒܬܐ ܕܡܪܘܬܗܘܢ
10 ܚܛܘܦܝܐ ܘܢܟܠܐ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܩܠܐ ܕܩܥܬܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܨܝܕܐ.
11 ܘܝܠܠܬܐ ܡܢ ܬܢܝܢܐ. ܘܬܒܪܐ ܪܒܐ ܡܢ ܪܡܬܐ. * ܐܝܠܠܘ ܥܡܘܪܝܗ ܕܡܟܬܫ. ܡܛܠ
12 ܕܐܬܕܡܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܐܬܚܪܒܘ ܟܠܗܘܢ ܫܩܠܝ ܟܣܦܐ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ. ܐܒܨܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܫܪܓܐ. ܘܐܣܥܘܪ ܥܠ ܓܒܪܐ ܕܡܒܣܝܢ ܒܢܛܘܪܗܘܢ.
13 ܘܐܡܪܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܠܐ ܡܛܝܒ ܡܪܝܐ ܐܦ ܠܐ ܡܒܐܫ. * ܢܗܘܐ ܩܢܝܢܗܘܢ ܠܒܙܬܐ.
ܘܒܬܝܗܘܢ ܠܚܘܪܒܐ. ܘܢܒܢܘܢ ܒܬܐ. ܘܠܐ ܢܬܒܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܢܢܨܒܘܢ ܟܪܡܐ. ܘܠܐ ܢܫܬܘܢ
14 ܚܡܪܗܘܢ. * ܩܪܝܒ ܗܘ ܝܘܡܗ ܪܒܐ ܕܡܪܝܐ. ܩܪܝܒ ܗܘ ܛܒ. ܘܡܣܪܗܒ ܩܠܐ ܕܝܘܡܗ
15 ܕܡܪܝܐ. ܡܪܝܪ ܘܩܫܐ ܘܥܫܝܢ. * ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܪܘܓܙܐ. ܝܘܡܐ ܗܘ. ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܐܘܠܨܢܐ ܘܕܥܩܬܐ.
ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܫܓܘܫܝܐ ܘܕܚܒܠܐ. ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܚܫܘܟܐ ܘܕܥܡܛܢܐ. ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܥܢܢܐ
16 ܘܕܥܪܦܠܐ. * ܝܘܡܐ ܗܘ ܕܩܪܢܐ ܘܕܝܒܒܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܚܣܝܢܬܐ. ܘܥܠ ܙܘܝܬܐ ܪܡܬܐ.
17 * ܘܐܥܝܩ ܠܒܢܝܢܫܐ ܘܢܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܣܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܚܛܘ ܠܡܪܝܐ. ܘܢܬܐܫܕ ܕܡܗܘܢ
18 ܐܝܟ ܥܦܪܐ. ܘܒܣܪܗܘܢ ܐܝܟ ܙܒܠܐ. * ܘܕܗܒܗܘܢ ܘܣܐܡܗܘܢ. ܠܐ ܢܫܟܚ ܠܡܦܨܝܘ
ܐܢܘܢ ܒܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܢܘܪܐ ܕܛܢܢܗ ܬܐܟܘܠ. ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܓܡܘܪܐ
ܘܫܘܚܠܦܐ. ܥܒܕ. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܪܥܐ.

* Omnes qui super tectis adorabant exercitus 5
cælestes, & omnes qui adorantes jurabant per
Dominum & jurabant per Malchom: Deniq; 6
omnes qui avertunt se à Domino, & omnes qui
non petunt Dominum, neque requirunt eum,
Horrescite à conspectu Domini dominorum; 7
quia propinquus est dies Domini, præparavit
Dominus victimas, & vocatos suos invitavit.
Erit autem in die victimæ Domini, ut animad- 8
vertam in magnates, & in filios regum, & in
omnes qui induuntur vestibus peregrinis: Et 9
animadvertam in omnes violentos & rapto-
res in die illa, qui replent cellaria sua rapinâ
& fraude. Eritque eâ die dicit Dominus, vox 10
clamoris, à porta piscatorum, & ejulatus ab
altera, & contritio magna è collibus. Ejulate 11
habitatores Mechtas, quia obstupuerunt uni-
versus populus Chanaanis, & perierunt omnes
argentum portantes. Erit etiam eodem illo 12
tempore, dicit Dominus, ut Jerosolymam lu-
cernâ perscruter, & animadvertam in viros
illos qui parvipendunt custodem suum, & di-
cunt in corde suo; Neque benefacit Domi-
nus, neque malefacit. Horum possessio di- 13
reptioni erit, & domus eorum desolationi:
domos ædificabunt, at non habitabunt in eis;
plantabunt vineas, at non bibent vinum ea-
rum. Proxima est magna dies Domini, proxi- 14
ma est admodum ac festina vox diei Domini,
amara est, dura & gravis. Dies excandescen- 15
tiæ est illa dies, dies est angustiæ & calamitatis,
dies perturbationis & corruptionis, dies te-
nebrarum & obscuritatis, dies nubis & ca-
liginis; Dies buccinæ & clangoris super urbes 16
munitas & super angulos altissimos: Et co- 17
get homines ambulare more cæcorum; eò
quòd peccaverint in Dominum: & effunde-
tur sanguis eorum ut pulvis, & caro eorum
ut stercora. Nec aurum nec argentum eorum 18
poterit eos liberare in die iræ Domini; sed
igne zeli ejus consumetur universa terra: quia
perturbationem & exitium illaturus est omni-
bus habitatoribus terræ.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 * والذين يسجدون على الاسطحة لاجناد السماء • الذين يحلفون بملكهم * والذين
7 يميلون عن الرب • والذين لم يطلبوا الرب • والذين لم يخصصوا للرب * ارتاعوا من
وجه الرب الاله • من اجل ان يوم الرب قريب • لان الرب هيأ ذبيحته • قدس مدعويه •
8 * ويكون في يوم ذبيحة الرب • اقضي على الرؤساء • وعلى بيت الملك • وعلى جميع
9 اللابسين الثياب الغريبة * واحكم على جميع الذين على الدهاليز ظاهرا في ذلك اليوم
10 الذين يملون بيت الرب الههم نفاقا وغشا * ويكون في ذلك اليوم يقول الرب • صوت
صرخة من الباب من الذين يطعنون • وولولة من الثانية • وانكسار عظيم من الاكام •
11 * نوحوا يا سكان المنصدعة • لان كل الشعب اشبه كنعان • استوصلوا جميع المرتفعين بالفضة •
12 * ويكون في ذلك اليوم • افتش ايروشليم بسراج • واحكم على الرجال المتغافلين على
13 رذائلهم • القائلين في قلوبهم • لم يصنع الرب خيرا • ولم يصنع شرا * ويكون قنيتهم
للاختطاف • وبيوتهم للهلاك • ويبنون بيوتا ولا يسكنون فيها • ويغرسون كروما ولا يشربون
14 خمرها * لان يوم الرب العظيم قريب • قريب ومسرع جدا صوت يوم الرب مر وصعب مرتب •
15 * يوم الرجز هو • ذلك اليوم يوم ضيقة وشدة • يوم عدم وهلاك وفساد • يوم ظلمة وضباب •
16 17 يوم سحابة وضبابة * يوم بوق وصرخة على المدن القوية • وعلى الزوايا المرتفعة * واضايق
البشر • ويسيرون مثل عميان • لانهم اخطوا للرب • ويهرق دمهم مثل التراب • ولحومهم مثل
18 الرجيع * وفضتهم وذهبهم لن يقدرا ان يخلصاهم في يوم رجز الرب • لان بنار غيرته يوكل
كل الارض • من اجل انه يصنع انقضاء وسرعة على جميع سكان الارض •

* *Eos qui adorant super tectis militiam cæ-* 5
lestem, & eos qui jurant per regem suum;
Eos qui deflectunt à Domino, & eos qui 6
non requirunt Dominum, eos demum qui
non dediderunt se Domino. Reveremi- 7
ni faciem Domini Dei, quia dies Domini
propinquus est: præparavit enim Dominus
victimam suam, sanctificavit invitatos
suos. Et erit in die victimæ Domini, ut 8
sententiam feram in principes, & in do-
mum regiam, & in omnes indutos vesti-
bus peregrinis: Et omnes eos qui sunt 9
super porticibus, publicè judicem eo die,
qui domum Domini Dei sui impietate
fraudéque replent. Et erit eo die, dicit 10
Dominus, vox clamoris de porta ab iis
qui confodient, ululatus è secunda, &
contritio magna è collibus. Plangite O 11
habitatores decumbentis, quia totus popu-
lus similis factus est Chanaani, eradicati
sunt omnes argento elati. Erit prætereà 12
eo die, ut Jerosolymam lucernâ pervesti-
gem, & condemnem viros qui negligunt
abominationes suas, qui dicunt in cor-
dibus suis; Neque bonum fecit Domi-
nus, neque malum fecit. Horum facul- 13
tas erit direptioni, & domus eorum ex-
cidio: domus ædificabunt, & non habi-
tabunt in eis; vineas conserent, & non
bibent vinum earum: Nam dies Domi- 14
ni magnus proximus est, proxima est &
festina admodum vox diei Domini, ama-
ra atque difficilis disposita est: Dies 15
iræ durus est; dies ille, dies calamitatis
et angustiæ; dies defectûs temporis, & cor-
ruptionis; dies tenebrarum & caliginis;
dies nubis & nebulæ; Dies buccinæ & 16
clamoris super urbes munitas & super
angulos sublimes. Et vexabo morta- 17
les, & ambulabunt ut cæci, eò quòd pec-
caverint in Dominum: effundétque san-
guinem eorum ut pulverem, & carnes
eorum ut stercus: Et argentum aurúm- 18
que eorum haudquaquam poterunt eripere
eos in die furoris Domini; quandoqui-
dem igne zeli ejus consumetur tota ter-
ra: quia consummationem & festinatio-
nem facturus est super omnes habitato-
res terræ.

צפניה : ב

CAP. II. ב

, flatuum parere . Ante . desiderabilis non gens congregamini & , vos Colligite
1 התקוששו וקושו הגוי לא נכסף : בטרם לדת חק
2 nasi ira vos super veniat quàm prius , die transit , gluma ut
כמץ עבר יום בטרם לא יבוא עליכם חרון אף
Quærite . Domini nasi dies vos super veniat quàm antè , Domini
3 יהוה בטרם לא יבוא עליכם יום אף יהוה : בקשו
: sunt operati ejus judicium qui , terræ mansueti omnes Dominum
את יהוה כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו
nasi die in vos abscondetis fortè si , humilitatem quærite , justitiam quærite
בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף
Asdod ; desolationē in Aschelon & , erit relicta Hazzah Quia . Domini
4 יהוה : כי עזה עזובה תהיה ואשקלון לשממה אשדוד
portum habitantibus Væ . eradicabitur Hecron & , eam ejicient Meridie in
5 בצהרים יגרשוה ועקרון תעקר : הוי ישבי חבל
terra , Chenahan vos super Domini Verbum . Cerethim genti , maris
הים גוי כרתים דבר יהוה עליכם כנען ארץ
, maris portus erit Et . habitatore non à te faciam perdere & , Palæstinorum
6 פלשתים והאבדתיך מאין יושב : והיתה חבל הים
residuo regio erit Et . pecoris septa & , pastorum caularum habitacula
7 נות כרת רעים וגדרות צאן : והיה חבל לשארית
vespera in , Aschelon domibus in , pascentur eis super , Jehudah domus
בית יהודה עליהם ירעון בבתי אשקלון בערב
. eorū captivitatē avertet & , eorū De' Domin' eos visitavit quia : accubabūt
ירבצון כי יפקדם יהוה אלהיהם ושב שבותם :
exprobraverūt quib' , Hammon filiorū convicia & , Moab opprobrium Audivi
8 שמעתי חרפת מואב וגדופי בני עמון אשר חרפו
vivens Propterea . eorum terminum super magnificabant & , meum populum
9 את עמי ויגדילו על גבולם : לכן חי
Sedom sicut Moab quia , Israel Deus exercituum Dominus dixit , ego
אני נאם יהוה צבאות אלהי ישראל כי מואב כסדם
, Salis fodina & , urticæ strictor , Hamorah sicut Hammon filii & , erit
תהיה ובני עמון כעמרה ממשק חרול ומכרה מלח
residuū & , eos diripiēt mei populi residuū , seculum in usque desolatio &
ושממה עד עולם שארית עמי יבזום ויתר
quia , eorum superbiam propter eis Hoc . eos possidebunt meæ gentis
10 גוי ינחלום : זאת להם תחת גאונם כי
. exercituum Domini populū super magnificaverunt & , affecerunt probris
חרפו ויגדלו על עם יהוה צבאות :
, terræ Deos omnes confecit macie quia , eos super Dominus Terribilis
11 נורא יהוה עליהם כי רזה את כל אלהי הארץ
. gentium insulæ omnes suo loco de vir illi se incurvabunt &
וישתחוו לו איש ממקומו כל איי הגוים :
extendet Et ipsi meo gladio interfecti Chusim vos Etiam
12 גם אתם כושים חללי חרבי המה : ויט
13 ponet & : Assur perdet & , Aquilonem super suam manum
ידו על צפון ויאבד את אשור וישם את
accubabunt Et . desertum sicut siccitatem desolationem in Nineveh
14 נינוה לשממה ציה כמדבר : ורבצו
etiam . pellicanus etiam , gentis ejus bestia omnis , greges ejus medio in
בתוכה עדרים כל חיתו גוי גם קאת גם
, fenestra in cantabit Vox . commorabuntur ejus superliminaribus in ericius
קפד בכפתריה ילינו קול ישורר בחלון
civitas Hæc . nudavit ejus cedrum quoniam , limine in desolatio
15 חרב בסף כי ארזה ערה : זאת העיר
me præter & Ego : suo corde in dicens , fiducia in habitans , exultans
העליזה היושבת לבטח האמרה בלבבה אני ואפסי
omnis ? bestiæ cubile desolationem in fuit Quomodo . ultrà
עוד איך היתה לשמה מרבץ לחיה כל
. suam manum movebit , sibilabit , eam super transiens
עובר עליה ישרק יניע ידו :

Versio VULG. LAT.

CAP. II.

1 Convenite, congregamini, gens
2 non amabilis: Priusquàm pariat
jussio quasi pulverem transeuntem
diem, antequàm veniat super vos
ira furoris Domini, antequàm ve-
niat super vos dies indignationis
3 Domini. Quærite Dominum o-
mnes mansueti terræ, qui judici-
um ejus estis operati: quærite ju-
stum, quærite mansuetum: si quo-
modò abscondamini in die furo-
4 ris Domini. Quia Gaza destru-
cta erit, & Ascalon in desertum,
Azotum in meridie ejicient, &
5 Accaron eradicabitur. Væ qui
habitatis funiculum maris, gens
perditorum: verbum Domini su-
per vos Chanaan, terra Philisthi-
norum, & disperdam te, ita ut
6 non sit inhabitator. Et erit fu-
niculus maris requies pastorum,
7 & caulæ pecorum: Et erit funi-
culus ejus, qui remanserit de do-
mo Juda: ibi pascentur, in do-
mibus Ascalonis ad vesperam re-
quiescent: quia visitabit eos Do-
minus Deus eorum, & avertet ca-
8 ptivitatem eorum. Audivi op-
probrium Moab, & blasphemias
filiorum Ammon: quæ exprobra-
verunt populo meo, & magnifi-
cati sunt super terminos eorum.
9 Propterea, Vivo ego, dicit Domi-
nus exercituum Deus Israel, quia
Moab ut Sodoma erit, & filii
Ammon quasi Gomorrha, sicci-
tas spinarum, & acervi salis, &
desertum usque in æternum: re-
liquiæ populi mei diripient eos,
& residui gentis meæ possidebunt
10 illos. Hoc eis eveniet pro super-
bia sua: quia blasphemaverunt,
& magnificati sunt super populū
11 Domini exercituū. Horribilis Do-
min' super eos, & attenuabit o-
mnes deos terræ: & adorabunt
eum viri de loco suo, omnes in-
12 sulæ Gentium. Sed & vos, Æ-
thiopes, interfecti gladio meo
13 eritis. Et extendet manū suam
super Aquilonem, & perdet As-
sur: & ponet speciosam in soli-
tudinem, & in inviū, & quasi de-
14 sertum. Et accubabunt in me-
dio ejus greges, & omnes bestiæ
Gentium: & onocrotal' & eri-
cius in liminib' ejus morabuntur:
vox cantantis in fenestra, corvus
in superliminari, quoniā attenua-
15 bo robur ej'. Hæc est civitas glo-
riosa habitans in confidentia:
quæ dicebat in corde suo; Ego
sum, & extra me non est alia am-
pliùs: quomodò facta est in de-
sertum cubile bestiæ? omnis qui
transit per eam, sibilabit, & mo-
vebit manum suam.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΚΕΦ. β'.

1 Συνάχθητε, καὶ συνδέθητε τὸ ἔθνος τὸ
2 ἀπαίδευτον, Πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθος
παραπορευόμενον, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑ-
μᾶς ὀργὴν κυρίου, πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς
3 ἡμέραν θυμοῦ κυρίου. Ζητήσατε τὸν κύριον
πάντες ταπεινοὶ γῆς, κρίμα ἐργάζεσθε, καὶ
δικαιοσύνην ζητήσατε, καὶ (*)ἀποκρίνεσθε
αὐτά, ὅπως (*)σκεπασθῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
4 κυρίου. Διότι Γάζα διηρπασμένη ἔσται, καὶ
Ἀσκάλων (α)εἰς ἀφανισμόν, καὶ Ἄζωτος
μεσημβρίας (β) ἐκριφήσεται, καὶ Ἀκκαρὼν
5 (γ) ἐκριζωθήσεται. Οὐαὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ
σχοίνισμα τῆς θαλάσσης, πάροικοι Κρητῶν.
λόγος κυρίου (δ) ἐφ' ὑμᾶς Χαναάν, γῆ
ἀλλοφύλων, καὶ ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας.
6 Καὶ ἔσται Κρήτη νομὴ ποιμνίων, καὶ μάν-
7 δρα προβάτων. Καὶ ἔσται τὸ σχοίνισμα τῆς
θαλάσσης τοῖς καταλοίποις οἴκου Ἰούδα,
ἐπ' (ε) αὐτοὺς νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις Ἀ-
σκάλωνος, δείλης καταλύσουσιν ἀπὸ
προσώπου υἱῶν Ἰούδα, ὅτι ἐπέσκεπται αὐ-
τοὺς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ (ζ) ἀποστρέ-
8 ψει τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν. Ἤκουσα ὀνει-
δισμοὺς Μωάβ, καὶ κονδυλισμοὺς υἱῶν Ἀμ-
μών, ἐν οἷς ὠνείδιζον τὸν λαόν μου, καὶ ἐμε-
9 γαλύνοντο ἐπὶ τὰ ὅριά μου. Διὰ τοῦτο, ζῶ
ἐγώ, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς
Ἰσραήλ, διότι Μωὰβ ὡς Σόδομα ἔσται, καὶ
(*)υἱοὶ Ἀμμὼν ὡς Γόμορρα, καὶ Δαμασκὸς
ἐκλελειμμένη ὡς θημωνία ἅλωνος, καὶ ἠφα-
νισμένη εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οἱ (η) κατάλοιποι
λαοῦ μου διαρπῶνται αὐτούς, καὶ οἱ κατάλοι-
ποι ἔθνους μου κληρονομήσουσιν αὐτούς.
10 Αὕτη αὐτοῖς ἀντὶ τῆς ὕβρεως αὐτῶν, διότι
ὠνείδισαν, καὶ ἐμεγαλύνθησαν ἐπὶ τὸν κύριον τὸν
11 παντοκράτορα. Ἐπιφανήσεται κύριος ἐπ'
αὐτούς, καὶ (θ) ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς
θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς, καὶ προσκυνήσουσιν
αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου (ι) αὐτοῦ, πᾶ-
12 σαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν. Καὶ ὑμεῖς Αἰθίοπες
13 τραυματίαι ῥομφαίας μού ἐστε. Καὶ (κ) ἐκ-
τενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ Βορρᾶν, καὶ ἀπολεῖ
τὸν Ἀσσύριον, καὶ θήσει τὴν Νινευὴ εἰς ἀφα-
14 νισμὸν ἄνυδρον, ὡς ἔρημον. Καὶ νεμή-
σονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ποίμνια, καὶ πάν-
τα τὰ θηρία τῆς γῆς, καὶ χαμαιλέοντες, καὶ
ἐχῖνοι ἐν τοῖς φατνώμασιν αὐτῆς κοιτα-
σθήσονται· καὶ θηρία φωνήσει ἐν τοῖς δια-
ρύγμασιν αὐτῆς, (λ) καὶ κόρακες ἐν τοῖς
πυλῶσιν αὐτῆς, διότι κέδρος τὸ (μ)
ἀνάστημα αὐτῆς.

ΚΕΦ. γ'.

15 Αὕτη ἡ πόλις ἡ φαυλίστρια, ἡ κατοικοῦσα
ἐπ' ἐλπίδι, ἡ λέγουσα ἐν καρδίᾳ αὐτῆς, Ἐγώ
εἰμι, καὶ οὐκ ἔστι μετ' ἐμὲ ἔτι. πῶς ἐγενήθη εἰς
ἀφανισμόν, νομὴ θηρίων; πᾶς ὁ (α)διαπο-
ρευόμενος δι' αὐτῆς συριεῖ, καὶ κινήσει τὰς
χεῖρας αὐτοῦ.

MS.A. (*)ἀποκρίνεσθε (α)ἔσται εἰς (β)ἐκριζωθήσεται, (γ) ἐκριφήσεται. (δ) πρὸς (ε)αὐτοῦ (ζ) ἀπέστρεψεν (*)οἱ υἱοὶ (η)κατάλοιποι τοῦ λαοῦ (θ) ἐξολεθρεύσει (ι) αὐτῶν, (κ) ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου (λ) κόρακες (μ) ἀνάστημα MS.A. Κεφ.γ'. (α)παραπορευόμενος

CAP. II.

Congregamini, & (a) colli- 1
gamini, gens ineudita, Antequā 2
fiatis vos, sicut flos (b) pertransiens,
antequā veniat ira Domini super
vos, antequàm super vos irruat
dies (c) furoris Dñi. Quærite Do- 3
minū, omnes humiles terræ: judi-
ciū operamini, & justitiam quæ-
rite, & respondete ea: ut prote-
gamini in die iræ Domini. Quia 4
Gaza direpta erit, & Ascalon in
desolationem, & Azotus meridiè
projicietur, & Accaron eradica-
bitur. Væ, qui habitatis funicu- 5
lum maris, (d) advenæ Creten-
sium. Verbum Domini super vos
Chanaan, terra Allophylorum: &
perdam vos de habitatione. Et 6
erit Creta pascua gregum, & o-
vile pecorum. Et erit funiculus 7
maris his, qui reliqui sunt de do-
mo Juda: super ipsos pascentur
in domibus Ascalonis: ad vespe-
ram divertent (e) à facie filio-
rum Juda: quia visitat eos Do-
minus Deus eorum: & avertet
captivitatem eorum. Audivi 8
opprobria Moab, & contumelias
filiorum Ammon, in quibus ex-
probrabant populo meo, & ma-
gnificabantur super terminos me-
os. Propterea, Vivo ego, dicit 9
Dominus virtutū Deus Israel:
quia Moab, sicut Sodoma erit, &
filii Ammon quasi Gomorrha, et
Damascus derelicta, quasi acer-
vus (f) areæ, & dissipata usque
in sempiternum. Et, qui reliqui
fuerint de populo meo, diripient
eos, & residui gentis meæ possi-
debunt eos. (g) Hæc erit eis pro 10
contumelia sua: quia exprobra-
verunt, & magnificati sunt su-
per Dominum omnipotentem. (h)
Apparebit Dominus super eos, & 11
disperdet omnes deos gentium
terræ: & adorabunt eum singuli
de loco suo, omnes insulæ gen-
tium. Et vos Æthiopes vulnera- 12
ti (i) estis gladii mei. Et (k) ex- 13
tendet manum suam super Aqui-
lonem, & perdet Assyrium, &
ponet Ninevem in desolationem,
inaquosam, quasi desertum. Et 14
pascentur in medio ejus greges,
& omnes bestiæ terræ: & cha-
mæleontes, & ericii in præsepi-
bus ejus cubabunt: & bestiæ
clamabunt in foveis ejus, & (l)
corvi in portis ejus, quia cedrus
(m) altitudo ejus.

CAP. III.

Hæc est civitas (a) vilipen- 15
dens, quæ habitat in spe, quæ dicit
in corde suo; Ego sum, & non
est post me amplius. Quomo-
dò facta est in solitudinem, pa-
scua bestiarum? Omnis, qui
transit per eam, sibilabit, & mo-
vebit manus suas.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ב

1 אתכנשו ואתו ואתקרבו עמא הדא דלא חמיד למתב לאוריתא : עד לא תפוק עליכון
2 גזירת בית דינא ותהון דמן לכמוצא דנשבא בידה רוחא וכטולא דעדי מן קדם יומא
3 עד דלא ייתי עליכון תקוף רוגזא דיי עד לא ייתי עליכון יום רוגזא דיי : תבעו ית דחלתא
דיי כל ענותני ארעא דדיני רעותיה עבדו תבעו קושטא תבעו ענותנותא מאים יתגן
4 עליכון ביום רוגזא דיי : ארי עזה שביקא תהי ואשקלון לצדו אשדוד בטהרא יתרכונה
5 ועקרון תתעקר : וי דיתבין בספר ימא עמא דחיבין לאשתצאה גזירת פתגמא דיי
6 עליכון דיתבין בכנען ארעא דפלשתאי ואבדנך מבלי יתיב : ותהי ספר ימא דירות בית
7 משרי רעין וחוטרין דען : ויהי עדבא לשארא דבית יהודה עליהון יתפרנסון בבתי
אשקלון כד ברמשא יביתון ארי יעול דכרנהון קדם יי אלההון ויתיב גלותהון :
8 שמיע קדמי חסודי מואב ואתרברבות בני עמון דחסידו ית עמי ואתרברבו על
9 תחומהון : בכן קים אנא אמר יי צבאות אלהא דישראל ארי מואב כסדום תהי
ובני עמון כעמורה משמט מלוחין ומחפורין דמלח וצדו עד עלמא שארא דעמי
10 יבזונון ושאר שבטיא יחסנונון : דא להון חלף אתרברבותהון ארי חסידו
11 ואתרברבו על עמיה דיי צבאות : דחילא דיי למפרקהון ארי אמאיך ית כל דחלת
12 ארעא ויבעון מן קדמוהי גבר מאתריה כל נגות עממיא : אף אתון כושאי קטילי
13 חרבי תהון : וירים מחת גבורתיה על צפונא ויאבד ית אתוראה וישוי ית נינוה לצדו
14 אשתממו כמדברא : וישרון בגוה עדרין דכל חיות ברא אף קתין ואף קופדין בפתוח
15 תרעיא יביתון קל עופא דמנצף בכוא חרבו תרעיא וטללה סתרו : דא קרתא תקיפתא
דיתבא לרוחצן דאמרה בלבהא אנא ולית בר מני עוד איכדין הות לצדו בית משרי
חיתא כל די עבר עלה יכלי ויניד ידיה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. II.

Congregamini & venite & accedite populus generationis nolentis con- 1
verti ad Legem: Antequàm prodeat in vos edictum domus judicii, & sitis si- 2
miles glumæ quam perflat ventus; & umbræ quæ transit à conspectu diei, an-
tequàm venerit sup vos vehemens ira Dñi, antequàm veniat sup vos dies fu-
roris Dñi. Quærite timorem Dñi omnes mansueti terræ, qui judicia volunta- 3
tis ejus præstiterunt: quærite veritatē, quærite mansuetudinē, si forsan fiat pro-
tectio sup vos in die iræ Dñi. Gaza enim derelicta erit, & Ascalon in vasta- 4
tionē: Asdod in Meridie expelletur, & Acaron eradicabitur. Væ qui habitant 5
in portu maris, populu' qui peccat ut deleatur: decretū verbi Dñi sup vos qui
habitatis in Canaan terra Palæstinorū; perdam te ut sis absq; habitatore. Eritq; 6
portus maris habitaculum, locus mansionis pastorum, & caulæ ovium. Et erit 7
sors reliquiis domus Juda: sup ipsas pascentur in domibus Ascalon, quando
vesperè pernoctabunt, siquidem introibit eorum memoria coram Dño Deo
ipsorum, ac reducet eorum transmigrationē. Audita sunt corā me opprobria 8
Moab, & elatio filiorum Ammon, qui probro affecerunt populum meum, &
magnificaverunt sese sup fines eorum. Quapropter juro ego, inquit Dñs ex- 9
ercituū Deus Israel, quòd Moab sicut Sodoma erit, & filii Ammon sicut Go-
morra, locus derelictus carduis, & fodinæ salis, & desolatio in æternum usque:
reliquiæ populi mei expilabunt eos, & reliquiæ tribuum possidebunt eas.
Hoc illis eveniet propter fastū ipsorum, quoniā probris affecerunt & magni- 10
ficaverunt sese adversus populum Dñi exercituum. Terribilis Dñs ad redi- 11
mendum eos, quoniam depressit omnes deos terræ: & requirent à conspectu
ejus unusquisq; de loco suo, omnes insulæ gentium. Vos quoq; Æthiopes in- 12
terfecti gladio meo eritis. Et altè inferet vulnus potentiæ suæ in Aquilonē, 13
& perdet Assyrium, ac rediget Niniven in desolationem, vastationem [in-
quam] quasi desertum. Et habitabunt in medio ejus greges omnium ferarū, 14
etiam onocrotali & ericii quoque in ostio *portarum* pernoctabunt: vox avis
garrientis in fenestra [*audietur*:] desolarunt portā, & tabulatū destruxerunt.
Hæc est civitas potens quæ sedet confidenter, quæ dicit in corde suo; Ego 15
sum, & nulla est præter me: quomodo facta est in desolationē, loc' habitationis
ferarum? quisquis transibit juxta eam clamabit et movebit manum suam.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

CAP. II.

1 Colligite vosipsos & accingimini gens in-
2 disciplinabilis, Antequàm sitis ut gluma præ-
tervolans, antequàm superveniat vobis ira fu-
roris Domini, & antequàm invadat vos dies
furoris Domini. Quærite Dominum omnes 3
humiles terræ, & facite judicium, quærite ju-
stitiam & humilitatem : fortasse protegemini
die furoris Dñi. Nam Aza derelicta erit, Asca- 4
lon excidio, Asdodem ipso meridie abducent,
Ecron eradicabitur. Væ habitantibus in tractu 5
maritimo, & populo Cretensi; sermo Domini
contra vos est Chanaan & terra Palestinorũ :
vos enim perdam quominùs sitis habitabiles.
Eritque tractus maritimus tuguria, & Creta 6
locus pascuus gregibus pecudum. Et erit tra- 7
ctus maritimus reliquiis domûs Judæ, ut in iis
pascant, & in domibus Ascalonis vespertino
tempore cubent : visitaturus enim est eos
Dominus Deus ipsorum, & captivos eorum
reducturus. Audivi contumelias Moabi, & 8
blasphemias filiorum Ammon quibus convi-
tiati sunt populum meum; & insultaverunt
termino eorum. His de rebus, Per vitam me- 9
am, dicit Domin⁹ potentissimus Deus Israelis,
Moab ut Sodoma erit, & filii Ammon ut Go-
morra, quarum planta corrupta est, periit sa-
lina, & factæ sunt corruptio sempiterna : re-
liquiæ populi mei diripient eas; & quod re-
liquum est de gente mea, possidebit eas. Hoc 10
fiet eis pro insolentia eorum, quia contume-
liis affecerunt & insultaverunt populo Domi-
ni potentissimi, *nempe* Israeli. Apparebit eis 11
Dominus, ut perdat omnes reges terræ : &
adorabunt eum quæque de loco suo omnes
insulæ marium. Vos etiam Æthiopes interfi- 12
ciemini gladio. Et attollet manuum suam su- 13
per Australem, & perdet Assyrium, & Nini-
ven reddet vastam & desolatam ut desertum:
Ita ut accubent in ea greges & omnia gen- 14
tium animantia; quin etiam picæ & hericii
in domibus ejus pernoctabunt, belluæ rugi-
ent in ea, & gladius in portis ejus; eò quòd
radix ejus denudata sit. Hæc est urbs illa mu- 15
nita quæ tuta residebat, & dicebat in corde
suo; Ego sum, & nulla præterea similis est
mihi. Quomodo redacta est in ruinam & in
cubile ferarum? quicunque secus eam transi-
erit, obstupescet, & sibilabit, manu suâ mo-
tabit, ac dicet;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 الفصل الثاني * اجمعوا واربطوا الامة الغير متادبة * من قبل ان تصيروا اسم
2
3 مثل زهر داهب * من قبل ان ياتي عليكم يوم غضب الرب * اطلبوا الرب يا جميع متواضعي
4 الارض * اعملوا حكما واطلبوا عدلا * وجاوبوهما لكي تستروا في يوم رجز الرب * من اجل
5 ان غزه تصير خطفه * وعسقلان تصير للفساد * وازدود تقلع نصف النهار * ويل يا سكان حبل
البحر غرباء الاقريطسيين * قول الرب عليكم يا كنعان ارض الغرباء القبايل * واهلككم من
6
7 المنزل * وتصير اقريطس مرعى للقطعان * ومربضا للخراف * ويصير حبل البحر لبقايا بيت
يهوذا يرعون عليهم في بيوت عسقلان * وعند مغيب الشمس يسكنون من وجه بني يهوذا * لان
8 الرب الههم افتقدهم * ورد سبيهم * سمعت تعييرات مواب * ومهارقات بني عمون الذين بهم
9 عيروا شعبي * وعظموا على حدودي * لاجل هذا حي انا يقول رب القوات اله اسرايل * ان مواب
تصير مثل سدوم * وبنو عمون مثل عامورا * ودمسق مسترخيه مثل عرمة البيدر * وهالكه الى الابد *
10 وبقايا شعبي يخطفونهم * والمتبقون من امتي يرثونهم * هذا لهم بدل سبيهم * من اجل انهم
11 عيروا وتعظموا على الرب الضابط الكل * يظهر الرب عليهم * ويستاصل جميع الهة امم الارض *
12 ويسجدون له كل واحد من موضعه جميع جزاير الامم * وانتم ايها الحبوس تصيرون جرحا
13 سيفي * وامد يدي على الجربياء * واهلك الموصلي * واضع نينوى للفساد * عادمه الماء مثل
14 قفر * وترعى في وسطها القطعان * وكل وحوش الارض * والحرباوات والقنافذ في سقوفها يرقدون *
15 والوحوش تصوت في تراعها * والغربان في ابوابها * من اجل ان الارز ارتفاعها * هذه المدينه
المبتعه الساكنه على الرجاء * القايله في قلبها انا انا وليس بعدي احد ايضا * كيف
صارت للفساد مرعى للوحوش * كل المار بها يصفر ويحرك يديه *

CAP. II.

Congregamini, & colligate gentem 1
incruditam, Antequàm vos fiatis ut flos
præteriens; antequàm veniat super vos 2
dies iræ Domini, Quærite Dominum
O omnes humiles terræ : facite judicium, 3
& quærite justitiam, iisque respondete;
ut protegamini in die iræ Domini. Non 4
Gaza erit in prædam Ascalan erit in cor-
ruptionem, & Azdod ipso meridie era-
dicabitur. Væ O habitatores oræ mariti- 5
mæ, advenæ Cretensium. Sermo Domini
contra vos est O Chanaan terra alienige-
narum : vos perdam ex habitatione : Fi- 6
étque Creta pascuum gregibus, & caulæ
agnis : Et orâ maritima reliquiarum 7
domûs Judæ : super his pascentur in
domibus Ascalanis, & sub solis occa-
sum requiescent à facie filiorum Judæ :
quia Dominus Deus eorum visitabit eos,
& restituet captivitatem eorum. Au- 8
divi probra Moabi, & detractiones filio-
rum Ammon, quibus conviciati sunt po-
pulum meum, & extulerunt se contra
terminos meos. Propterea, Vivo ego di- 9
cit Dominus virtutum Deus Israelis, Moab
fiet sicut Sodoma, & Ammon sicut Go-
morra, & Damascus mollis ut acervus
areæ, & in æternum peritura : & reli-
quiæ populi mei diripient eos, & residui
gentis meæ possidebunt eos. Hoc erit eis 10
pro contumelia ipsorum, quia conviciati
sunt & superbiverunt contra Dominum
omnipotentem. Apparebit Dominus su- 11
per eos, & eradicabit omnes deos gentium
terræ : & adorabunt eum, quisque de
loco suo, omnes insulæ gentium. Et vos 12
O Æthiopes eritis gladio meo vulnerati.
Et extendam manum meam super Aqui- 13
lonem, perdámque Assyrium, & Nini-
ven ponam in corruptionem, aquâ caren-
tem ceu desertum. Et pascentur in me- 14
dio ejus greges omnésque terræ bestiæ, &
lacertæ atque herici in tectis ejus cuba-
bunt, belluæ vocem edent in ostiis ejus,
corvi in portis ejus; quia cedrus est alti-
tudo ejus. Hæc est urbs inaccessa, se- 15
curè habitans, dicens in corde suo; Ego,
ego, nec unus est adhuc post me. Quo-
modo redacta est in corruptionem, pa-
scuum belluarum? omnis per eam transi-
ens sibilabit, manúsque movebit.

צפניה : ג

CAP. III. ג

audivit Non columbæ civitati, inquinatæ & fœdatæ Væ
1 2 הוֹי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה: לֹא שָׁמְעָה
ad ; fidit non Domino in : disciplinam suscepit nec, voce in
בְּקוֹל לֹא לָקְחָה מוּסָר בַּיהוָה לֹא בָטָחָה אֶל־
ejus interiori in ejus Principes appropinquavit non suum Deum
3 אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה: שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ
excesserunt non, vesperæ lupi, ejus judices, rugientes leones
אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ
ejus sacerdotes: prævaricationum viri, leves ejus Prophetæ mane in
4 לַבֹּקֶר: נְבִיאֶיהָ פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בֹּגְדוֹת כֹּהֲנֶיהָ
justus DOMINUS legem oppresserunt, sanctitatem polluerunt
5 חִלְּלוּ־קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה: יְהוָה צַדִּיק
suum judicium mane in mane in, iniquitatem faciet non, ejus interiori in
בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר מִשְׁפָּטוֹ
pudorem iniquus scit nec, deficit non, lucem in dabit
יִתֵּן לָאוֹר לֹא נֶעְדָּר וְלֹא־יוֹדֵעַ עַוָּל בֹּשֶׁת:
feci desolare, earum anguli sunt desolati, gentes feci Succidere
6 הִכְרַתִּי גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם הֶחֱרַבְתִּי
absque, eorum civitates sunt desolatæ: transeunte absque, earum plateas
חוּצוֹתָם מִבְּלִי עוֹבֵר נִצְדּוּ עָרֵיהֶם מִבְּלִי־
suscipies, me timebis profectò, Dixi, habitatore non à, viro
7 אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב: אָמַרְתִּי אַךְ־תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי
visitavi quod omne, ejus habitaculũ succidetur non & disciplinam
מוּסָר וְלֹא־יִכָּרֵת מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי
sua studia omnia corruperunt, surrexerunt manè certè: eam super
עָלֶיהָ אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם:
spolium ad me surgere diem ad, Dominus dixit, me expectate Quapropter
8 לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי לְעַד
regna me congregandum ad, gentes colligendum ad meum judicium quia
כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת
quia: mei nasi iram omnem, meam iram eas super effundendum ad
לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי
convertam tunc Quia terra omnis comedetur mei zeli igne in
בְּאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל כָּל־הָאָרֶץ: כִּי־אָז אֶהְפֹּךְ
Domini nomine in ipsi omnes invocandum ad, purum labium populos ad
9 אֶל־עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה
Hatharal, Chus flumina trans A uno humero ei serviendum ad
לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד: מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי־כוּשׁ עֲתָרַי
die In meum munus deferent, meorum dispersorum filia
10 בַּת־פּוּצַי יוֹבִלוּן מִנְחָתִי: בַּיּוֹם
quibus, tuis studiis omnibus ab afficieris pudore non, illa
11 הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילֹתַיִךְ אֲשֶׁר
tuo interiori de faciam removere tunc quia: me in es prævaricata
פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי־אָז אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ
monte in amplius extolli adjicies non &, tui superbia gaudio gestientes
עַלִּיזֵי גַּאֲוָתֵךְ וְלֹא־תוֹסִפִי לְגָבְהָה עוֹד בְּהַר
populum tuo interiori in faciam relinquere Et meæ sanctitatis
12 קָדְשִׁי: וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ עַם
Residuum Domini nomine in sperabunt &, tenuem & humilem
עָנִי וָדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְהוָה: שְׁאֵרִית
neque, mendacium loquentur nec, iniquitatem facient non Israel
13 יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא־יְדַבְּרוּ כָזָב וְלֹא־
pascentur ipsi quoniam, fraudis lingua eorum ore in invenietur
יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית כִּי־הֵמָּה יִרְעוּ
clamate, Sion filia Prædicate, exterrens non &, accubabunt &
וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד: רָנִּי בַּת־צִיּוֹן הָרִיעוּ
Jerusalaim filia corde toto in exulta & lætare, Israel
14 יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי בְּכָל־לֵב בַּת יְרוּשָׁלִָם:

Versio VULG. LAT.

CAP. III.

1 VÆ provocatrix, & redempta
2 civitas, columba. Non audivit
vocem, & non suscepit disci-
plinam: in Domino non est con-
fisa, ad Deum suum non appro-
3 pinquavit. Principes ejus in me-
dio ejus quasi leones rugientes:
judices ejus lupi vesperè, non re-
4 linquebant in mané. Prophetæ
ejus vesani, viri infideles: sacer-
dotes ejus polluerũt Sanctum, in-
5 justè egerunt contra legem. Do-
minus justus in medio ejus non
faciet iniquitatem: manè manè
judicium suum dabit in lucem, &
non abscondetur: nescivit autem
6 iniquus confusionem. Disperdi-
di Gentes, & dissipati sunt anguli
earum: desertas feci vias eorum,
dum non est qui transeat: desola-
tæ sunt civitates eorum, non re-
manente viro, neque ullo habita-
7 tore. Dixi; Attamen timebis me,
suscipies disciplinam: & non per-
ibit habitaculum ejus, propter o-
mnia in quibus visitavi eam: ve-
runtamen diluculò surgentes cor-
ruperũt omnes cogitationes suas.
8 Quapropter expecta me, dicit
Dominus, in die resurrectionis
meæ in futurum, quia judicium
meum ut congregem Gentes, &
colligam regna: & effundam su-
per eos indignationem meam, o-
mnem iram furoris mei: in igne
enim zeli mei devorabitur omnis
9 terra. Quia tunc reddam populis
labium electum, ut invocent o-
mnes in nomine Domini, & ser-
10 viant ei humero uno. Ultra flu-
mina Æthiopiæ, indè supplices
mei, filii dispersorum meorum de-
11 ferent munus mihi. In die illa non
confundêris super cunctis adin-
ventionibus tuis, quibus præva-
ricata es in me: quia tunc aufe-
ram de medio tui magniloquos
superbiæ tuæ, & non adjicies ex-
altari ampliùs in monte sancto
12 meo. Et derelinquam in medio
tui populum pauperem & ege-
num: & sperabunt in nomine Do-
13 mini. Reliquiæ Israel non facient
iniquitatem, nec loquentur men-
dacium, & non invenietur in ore
eorum lingua dolosa: quoniam
ipsi pascentur, & accubabunt, &
14 non erit qui exterreat. Lauda, fi-
lia Sion: jubila, Israel: lætare, &
exulta in omni corde, filia Jeru-
salem.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

1 Ὢ ἡ ἐπιφανὴς καὶ ἀπολελυτρωμένη πόλις,
2 ἡ περιστερά. Οὐκ εἰσήκουσε φωνῆς· οὐκ ἐδέ-
ξατο παιδείαν, ἐπὶ τῷ κυρίῳ οὐκ (β) ἐπε-
ποίθει, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῆς οὐκ ἤγγισεν.
3 Οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὡς λέοντες
ὠρυόμενοι, οἱ κριταὶ αὐτῆς ὡς λύκοι τῆς
Ἀραβίας, οὐχ ὑπελείποντο εἰς τὸ πρωΐ. Οἱ
4 προφῆται αὐτῆς πνευματοφόροι, ἄνδρες
καταφρονηταί· (γ) ἱερεῖς αὐτῆς βεβηλοῦσι
5 τὰ ἅγια, καὶ ἀσεβοῦσι νόμον. Ὁ δὲ κύριος
δίκαιος ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ποιήσῃ
ἄδικον· πρωῒ πρωῒ δώσει (δ) κρίμα αὐτοῦ
εἰς φῶς, καὶ οὐκ ἀπεκρύβη, καὶ οὐκ ἔγνω ἀδι-
κίαν ἐν ἀπαιτήσει, καὶ οὐκ εἰς νεῖκος ἀδι-
6 κίαν. Ἐν διαφθορᾷ κατέσπασα ὑπερη-
φάνους, ἠφανίσθησαν γωνίαι αὐτῶν· ἐξερη-
μώσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοπαράπαν, τοῦ
μὴ διοδεύειν· ἐξέλιπον αἱ πόλεις αὐ-
τῶν, (ε) παρὰ τὸ μηδένα ὑπάρχειν,
7 μηδὲ κατοικεῖν. Εἶπα, Πλὴν φοβεῖσθέ
με, καὶ δέξασθε παιδείαν, καὶ οὐ μὴ (ζ)
ἐξολοθρευθῆτε ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῆς πάντα
ὅσα (η) ἐξεδίκησα ἐπ' αὐτήν. ἑτοιμάζου,
ὄρθρισον, (θ) ἔφθαρται πᾶσα ἡ ἐπι-
8 φυλλὶς αὐτῶν. Διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με,
λέγει κύριος, εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου
εἰς μαρτύριον· (ι) διότι τὸ κρίμα μου εἰς συνα-
γωγὰς ἐθνῶν, τοῦ εἰσδέξασθαι βασιλεῖς,
τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν ὀργὴν θυμοῦ
μου· (κ) διότι ἐν πυρὶ ζήλου μου καταναλω-
9 θήσεται πᾶσα ἡ γῆ. Ὅτι τότε μεταστρέ-
ψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς (λ) γενεὰν
αὐτῆς, τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα
κυρίου, τοῦ δουλεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἕνα.
10 Ἐκ περάτων ποταμῶν Αἰθιοπίας (μ)
προσδέξομαι ἐν διεσπαρμένοις μου, οἴ-
11 σουσι θυσίας μοι. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, οὐ μὴ
καταισχυνθῇς ἐκ πάντων τῶν ἐπιτηδευμά-
των σου, ὧν ἠσέβησας εἰς ἐμέ· ὅτι τότε
περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα τῆς ὕβρεώς
σου, καὶ οὐκέτι μὴ προσθῇς, τοῦ μεγαλαυχῆσαι
12 ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. Καὶ (-) ὑπολείψο-
μαι ἐν σοὶ λαὸν (ν) πραῢν καὶ ταπεινόν, καὶ
εὐλαβηθήσονται ἀπὸ τοῦ ὀνόματος (ξ) κυ-
13 ρίου Οἱ κατάλοιποι τοῦ Ἰσραήλ, καὶ οὐ ποιή-
σουσιν ἀδικίαν, (ο) καὶ οὐ λαλήσουσι μάταια,
καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ (π) ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
γλῶσσα δολία· διότι αὐτοὶ νεμήσονται, καὶ
κοιτασθήσονται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν αὐτούς.
14 Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ἱερου-
σαλήμ· εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὅλης τῆς
καρδίας σου θύγατερ Ἱερουσαλήμ.

MS.A.
(β) ἐπεποίθησεν. (γ) οἱ ἱερεῖς (δ) τὸ κρίμα αὐτῆς, καὶ οὐκ εἰς νῖκος ἀδικίαν.
(ε) διὰ τὸ (ζ) ἐξολεθρευθῆτε (η) ἐκδίκησα (θ) διέφθαρται (ι) διότι (κ) ἐν
πυρὶ τοῦ ζήλου (λ) γενεὰς αὐτῶν, (μ) οἴσουσι θυσίας (-) ὑπολείψομαι
(ν) πολὺν καὶ ταπεινόν, (ξ) τοῦ κυρίου (ο) οὐδὲ μὴ (π) ἐν στόματι

O illustris, & redempta civitas, 1
columba Non audivit vocem: non 2
suscepit disciplinam, in Domino
non est confisa, & ad Deum
suum non appropinquavit. Prin- 3
cipes ejus in ea, veluti rugientes
leones: judices ejus, sicut lupi (b)
Arabiæ, non dimittebant in mane:
Prophetæ ejus (c) portantes spiri- 4
tum, viri contẽptores: sacerdotes
ejus polluunt Sancta, et impiè fa-
ciunt (d) legem: Dominus au- 5
tem justus in medio ejus, & non
faciet iniquitatem. Manè manè
judicium suum dabit in luce: &
non est absconditus, & nescit
iniquitatem in (e) exactione, nec
in contentione injustitiam. In 6
corruptione detraxi superbos;
dissipati sunt anguli eorum: (f)
desertas faciam vias eorum pe-
nitus, ut non transeant: defece-
runt civitates eorum, eò quòd
nullus subsisteret, neque habita-
ret. Dixi; Veruntamen (g) timete 7
me, & suscipite disciplinam: &
(h) non peribitis de oculis ejus in
omnibus, in quibus ultus sum
super eam. Præparare, consurge
diluculò: (i) dissipata est omnis
frondositas eorum. Proptereà ex- 8
pecta me, dicit Dominus, in diem
resurrectionis meæ in testimonium:
Quia judicium meum in congre-
gationes gentium: ut suscipiam
reges, ut effundam super (k) eos
omnem iram furoris mei. Quia 9
in igne zeli mei consumetur o-
mnis terra: (l) quia tunc conver-
tam super populos linguam in
generationem ejus; ut invocent
omnes nomen Domini, ut serviant
ei sub jugo uno. De finibus flu- 10
minum Æthiopiæ suscipiam (m)
in dispersis meis: afferent victi-
mas mihi. In die illa non con- 11
funderis ex omnibus adinventio-
nibus tuis, quibus impiè egisti in
me: quia tunc auferam à te vi-
lipendia contumeliæ tuæ: & ultrà
non adjicies, ut magnificè glorie-
ris super montem sanctum meum.
Et relinquam in te populum man- 12
suetum, & humilem: & vere-
buntur à (*) nomine Domini, Qui 13
fuerint reliqui de Israel, & non
facient iniquitatem, & non lo-
quentur vana: & non invenietur
in ore eorum lingua dolosa. Quo-
niam ipsi pascentur, & accuba-
bunt: & non erit, qui exterreat
eos. Gaude, filia Sion; prædica, filia 14
Hierusalẽ: exulta, & delectare de
toto corde tuo, filia Hierusalem.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

ג
1 וַי דְמוֹחִיא וּמִתְפַּרְקָא קַרְתָּא דְמַסְגְיָא לְאַרְגָזָא : לָא שְׁמַעִית בְּקָל עַבְדוֹהִי נְבִיַּיָא וְלָא
2 קַבִּילַת אוּלְפָן בְּמֵימְרָא דַיָי לָא אִתְרְחִיצַת וּלְפוּלְחָן דֶאֱלָהָא לָא אִתְקְרִיבַת : רַבְרְבָהָא
3 בְגַוָהּ כְּאַרְיָוָן נָהֲמִין דַיָנָהָא דְאִיבֵי רַמְשָׁא לָא מוֹרִיכִין לְצַפְרָא : נְבִיֵי שִׁקְרָא דִבְגַוָהּ
4 בָּאִשִׁין גַבְרִין שַׁקְרִין כָּהֲנָהָא מַפְסִין קוּדְשָׁא חָטְפִין אוֹרַיְתָא : יְיָ זַכָּאָה אֲמַר לְאַשְׁרָאָה
5 שְׁכִינְתֵּיהּ בְּגַוָהּ לֵית קֳדָמוֹהִי לְמֶעְבַּד שְׁקַר הָא כִנְהוֹר צַפְרָא דְאָזִיל וְתָקִין כֵּן דִינוֹהִי נְפַק
לְאַפְרָשָׁא לָא מִתְעַכֵּב וְלָא יָדְעִין עוּלָא בַהֲתָא : שֵׁיצִית עַמְמַיָא אַצְדִיאָה בִּירָנְיָתְהוֹן
6 אַחֲרִיבִית שׁוּקֵיהוֹן מִבְּלִי עֲדֵי צַדְיָאָה קִרְוֵיהוֹן מִבְּלִי אֱנָשׁ מִבְּלִי יָתִיב : אֲמָרִית בְּרַם
7 תִּדְחֲלִין מִן קֳדָמַי תְּקַבְּלִין אוּלְפָן וְלָא יִפְסוֹק מְדוֹרֵיהוֹן מֵאַרְעָא בֵּית שְׁכִינְתִּי כָּל טָבְוָן
8 דַאֲמָרִית לְהוֹן אַיְתֵי לְהוֹן בְּכֵן אַקְדִּימוּ חַבִּילוּ כָּל עוֹבָדֵיהוֹן : בְּכֵן סַבָּרוּ לְמֵימְרִי אֲמַר
יְיָ לְיוֹם אִתְגְלְיוּתִי לְמֵדָן אֲרֵי דִינִי לְכַנָשָׁא עַמְמַיָא לְקָרָבָא מַלְכְוָתָא לְמִשְׁפַּךְ עֲלֵיהוֹן
9 חֵימְתִי כָּל תְּקוֹף רוּגְזִי אֲרֵי בְּאֶשָׁת פּוּרְעָנוּתִי יִשְׁתֵּיצוּן כָּל רַשִׁיעֵי אַרְעָא : אֲרֵי בְּכֵן אֲשַׁנֵי
עַל עַמְמַיָא מַמְלַל חַד בְּחִיר לְצַלָאָה כּוּלְהוֹן בִּשְׁמָא דַיָי לְמִפְלַח קֳדָמוֹהִי כְּתַף חַד :
10 מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי הוֹדוּ בְּרַחֲמִין גָלְוַת עַמִּי דְאִתַּגְלִיאָה יְתוּבוּן וִיהוֹן מֵיתָן לְהוֹן הֵיא
11 קוּרְבָּנִי : בְּעִדָנָא הַהִיא לָא תִבְהֲתִין מִכָּל עוֹבָדַיִךְ דִי מְרַדְתְּ בְּמֵימְרִי אֲרֵי בְכֵן
12 אַגְלֵי מִגַוִיךְ תַּקִיפֵי תֻּשְׁבַּחְתִּיךְ וְלָא תוֹסְפִין לְאִתְרַבְרְבָא עוֹד בְּטוּרָא דְקוּדְשִׁי : וְאַשְׁאַר
13 בְּגַוִיךְ עַם עִנְוְתָן וּמְקַבֵּל עוּלְבָן וְיִתְרַחֲצוּן בִּשְׁמָא דַיָי : שְׁאָרָא דְיִשְׂרָאֵל לָא יַעְבְּדוּן
שְׁקַר וְלָא יְמַלְּלוּן כַּדְבִין וְלָא יִשְׁתְּכַח בְּפוּמְהוֹן לִישָׁן דִנְכִלִין אֲרֵי אִינוּן יִתְפַּרְנְסוּן וְיִשְׁרוּן
14 וְלֵית דְמָנִיד : שַׁבַּחִי כְנִשְׁתָּא דְצִיוֹן יַבִּיבוּ יִשְׂרָאֵל חֲדִי וּבוּעִי בְּכָל לִבָּא כְּנִשְׁתָּא
דִירוּשְׁלֵם :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. III.

VÆ festinanti & redemptæ civitati quæ multiplicat iræ provocationem. 1
Non audiit vocem servorum ejus prophetarum, neque recepit doctrinam, 2
in verbo Dñi non confisa est, & ad cultum Dei sui non accessit. Principes 3
ejus in medio ipsius sunt sicut leones rugientes, judices ejus lupi vespertini
non prorogantes in tempus matutinum. Pseudoprophetæ qui sunt in medio 4
ejus malè agunt, homines mendaces, Sacerdotes ejus contaminant sanctita-
tem, iniquè agentes in Legem. Dñs purus dixit se collocaturum majestatem 5
suam in medio ipsius, coram eo non fit mendacium: ecce sicut lux auroræ
quæ progreditur ac dirigitur; sic judiciũ ejus prodit ut discernat: non tardat,
neq; norunt improbi confusionem. Excidi gentes, vastata sunt palatia earum, 6
desolavi plateas earum ut non sit qui transeat: vastatæ sunt urbes earum ut
nemo sit, ut nullus sit incola. Dixi, Enimverò timeas à conspectu meo, re- 7
cipias doctrinam, neq; excidet habitationes eorum à terra domus majestatis
meæ: omnia bona quæ dixi eis adducam eis: idcircò manè prævenerunt,
destruxerunt omnia opera sua. Quapropter sperate in verbo meo, ait Dñs, 8
quo die revelabor ad judicandum; quoniam judicium meum [*erit*] ad con-
gregandum gentes, ad propè sistendum regna, ad effundendum in eas furo-
rem meum, omnem vehementiam iræ meæ, etenim igne ultionis meæ con-
sumentur omnes impii terræ. Siquidem ita convertam in omnes gentes lo- 9
cutionem unam electam, ut precentur omnes in nomine Dñi, ut serviant co-
ram eo humero uno. Ab ulteriore ripa fluviorum Indiæ cum miserationibus 10
revertetur transmigratio populi mei quæ in exilium abducta est, & afferẽt sibi
ecce quasi *oblationẽ meam*. In illo tẽpore non pudefies ex omnib' operib' tuis 11
malis quib' rebellâsti in Verbũ meũ, quoniã sic patefaciam è medio tui fortes
gloriæ tuæ, ut non addas ultrà ad tete magnificandũ in monte sanctitatis meæ.
Et relinquã in medio tui populũ mansuetũ & excipientem afflictionẽ, fiduci- 12
ãmq; suã collocabũt in nomine Dñi. Reliquiæ Israel non faciẽt falsitatẽ, neq; 13
loquẽtur mendacia, neq; invenietur in ore ipsorũ lingua dolosa: quoniam ipsi
pascentur & habitabunt, nec erit qui terreat [*eos.*] Hymnos cane congregatio 14
Sion, & exultate Israel: gaude & lætare in toto corde congregatio Jerusalẽ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 [illegible]

CAP. III.

EHeu urbs celebris & liberata, urbs Jonæ; 1
Quæ nec voci auſcultavit, neque diſciplinam 2
admiſit, in Domino minimè ſperavit, ad Deum
ſuum non acceſſit. Principes ejus in medio 3
ipſius ut leones rugiunt; judices ejus ſimiles
ſunt lupis veſpertinis, & non expectant ad
matutinum uſque: Prophetæ ejus libidinoſi 4
ſunt & homines impii; ſacerdotes ejus pol-
luunt Sanctuariū & vim inferunt legi. Domi- 5
nus autem juſtus eſt in medio ejus, & non fa-
cit iniquitatem; ſingulis matutinis judicia ſua
exercet, palàm reddit, & non cunctatur: at
impius neſcit erubeſcere. Perdidi gentes, & 6
everſa eſt miſera; deſtruxi vicos eorum penu-
riâ tranſeuntium, deſolatæ ſunt urbes eorum
ob penuriam hominum & penuriam incola-
rum. Dixeram, ut me timeretis, & à me di- 7
ſciplinam acciperetis, & nihil deperiret ab
oculis tuis, eorum quæ præcepi tibi. Parate
vos, adeſte, & deſtruite omnia opera eorum.
Quapropter expectate me, dicit Dominus; 8
uſque ad diem quâ ſurgam ad teſtimonium:
appropinquavit enim judicium meum ad con-
gregandum populos & ſiſtendum regna, qua-
tenus effundam ſuper eos excandeſcentiam
meam totúmque æſtum indignationis meæ:
nam igne zeli mei conſumenda eſt tota terra.
Tunc reſtituam gentibus labium electum, ut 9
invocent omnes nomē Domini, & colant eum
pari jugo. Ex ultrafluvialibus Æthiopiæ *pa-* 10
rtibus afferent mihi ſacrificia in die illo.
Annon erubeſceres ob tot facinora tua quæ 11
contra me ſceleratè geſſiſti? Tunc amovebo
à te magnitudinem arrogantiæ tuæ, & non
perges ultrà inſultare monti ſanctitatis meæ:
Et relinquam in te populum pauperem & hu- 12
milem, qui ſperabunt in nomine Domini.
Et qui reſidui manſerint ex Iſraelitis, non fa- 13
cient iniquitatem, neque loquentur mendaci-
um, neque reperietur in ore ipſorum lingua
doloſa: quoniam ipſi paſcentur & cubabunt,
nemóque erit illis infenſus. Cane filia Sionis, 14
jubila Iſrael, gaude & geſti ex toto animo
tuo, filia Jeruſalem.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث *

1
2 * واه الطاهرة والمنجاة المدينة الحمامة * لم تسمع صوتا ولم تقبل ادبا ولم تتوكل على الرب *
3 ولم تقرب الى الهها * روساوها فيها مثل اسد يزارون * قضاتها مثل ذياب اراييا لا يبقون الى الغداة *
4 * انبياوها لابسوا روحا رجال متغافلون * كهنتها ينجسون الاقداس * ويتنافقون على الناموس * والرب
5 عدل في وسطها ولم يصنع ظلما بالغداة بالغداة يعطي حكمه * وليس ظلما للظفر في الفساد *
6 * احدرت المتكبرين * فبيت زواياهم * سأخرب مخارجهم ان لا يسلكوا بالكلية * فبيت مدنهم
7 من اجل انه لم يبق ولا واحد * ولا من يسكن * قلت ان تخافوني * وتقبلوا الادب * ولا
تستاصلون من عينيها بكلما انتقمت به فيها * استعد بكرا * وفسدت كل بغاربهم *
8 * من اجل هذا انتظرني يقول * الاصحاح الثاني والعشرون * وهو الثاني من النبوة *
الرب ليوم قيامي للشهادة * من اجل ان حكمي في مجامع الامم ليقبلوا ملوكا * لافيض
9 عليهم كل رجز غضبي * من اجل ان بنار غيرتي توكل الارض * لاني حينيذ ارد على الشعوب
10 لسانا الى جيلهم * ليدعوا الكل باسم الرب * ليتعبدوا له تحت نير واحد * من اقاصي انهار الحبشة
11 اقبلوا الذين يتضرعون الي مع المبددين * يقدمون لي ذبيحة * في ذلك اليوم لا تخزين من
جميع اعمالك التي نافقت بها علي * لاني حينيذ انزع منك عظمتك * ولا تعودين ايضا ان تتعظمي
12 على جبل قدسي * وابقي فيك شعبا وديعا متواضعا * ويتراعى من اسم الرب بقايا اسرايل * ولا
13 يصنعون ظلما * ولا يتكلمون بالاباطيل * ولا يوجد في فمهم لسان غاش * من اجل انهم يرعون
14 ويضطجعون * ولا يكون من يروعهم * افرحي يا ابنة صهيون جدا * نادي يا ابنة ايروسليم *
سري واطربي من كل قلبك يا ابنة ايروسليم *

CAP. III.

HEu, *illuſtris & redempta, urbs, co-* 1
lumba, Non audivit vocem, neque ſuſ- 2
cepit eruditionem, neque confiſa eſt in Do-
mino, neque acceſſit ad Deum ſuum.
Principes ejus in ipſa ceu leones rugiunt; 3
judices ejus ceu lupi Arabiæ, nihil relin-
quebant ad matutinum uſque: Prophe- 4
tæ ejus induti ſpiritu, viri negligentes: ſa-
cerdotes ejus prophanant Sancta, & impiè
agunt in legem. Dominus autem juſtiſſi- 5
mus eſt in medio ejus, nec ullam agit ini-
quitatem: manè manè prodit judicium
ſuum, non autem injuſtitiam, & ad vi-
ctoriam aſſequendam per corruptionem.
Detraxi ſuperbos, perierunt anguli eorum, 6
deſtruam effugia eorum, ut nullatenus in-
cedant: perierunt urbes eorum, quia ne u-
nus quidem remanſit, neque qui habitaret.
Dixi ut me timeretis, & eruditionem ac- 7
ciperetis; ut non eradicaremini ex oculis
ejus per tot ultiones quas exercui in ea.
Paratus eſto, ſurge diluculò: corrupta eſt
tota vaccinatio eorum.

Textus vigeſimus ſecundus, hujus autem Prophetiæ ſecundus.

Propterea expecta me, dicit Dominus, uſ- 8
que ad diem quâ ſurgam ad teſtimonium:
nam judicium meum erit in cœtibus gen-
tium, ut ſuſcipiant reges, ut effundam
ſuper eos totam iram furoris mei: quoni-
am igne zeli mei conſumetur terra. Tunc 9
enim reſtituam populis linguam in genera-
tionem eorum, ut invocent omnes nomen
Domini, ut ſe ſubdant ei ſub eodem jugo.
Ab extremis Æthiopiæ fluminibus veni- 10
ent qui me deprecabuntur unà cum di-
ſperſis, offerent mihi ſacrificium. Eo die 11
non pudebit te omnium operum tuorum
quibus contra me impiè egiſti; quia tunc
auferam à te ſuperbiam tuam, & non
perges ampliùs ſuperbire in montem ſan-
ctitatis meæ: Et relinquam in te populum 12
mitem humilem, & verebuntur nomen
Domini reliquiæ Iſraelis, Et non faci- 13
ent iniquitatem, neque loquentur vanita-
tes, neque reperietur in ore ipſorum lingua
fraudulenta: paſcentur enim & cuba-
bunt: nec erit qui terreat eos. Gaude O 14
filia Sionis vehementer, clama O filia Je-
roſolymæ, exulta & geſti ex toto corde
tuo, O filia Jeroſolymæ.

חגי : א

15 הסיר יהוה משפטיך פנה איבך מלך ישראל יהוה בקרבך לא תיראי רע עוד׃
16 ביום ההוא יאמר לירושלם אל תיראי ציון אל ירפו ידיך׃
17 יהוה אלהיך בקרבך גבור יושיע ישיש עליך בשמחה יחריש באהבתו יגיל עליך ברנה׃
18 נוגי ממועד אספתי ממך היו משאת עליה חרפה׃
19 הנני עשה את כל מעניך בעת ההיא והושעתי את הצלעה והנדחה אקבץ ושמתים לתהלה ולשם בכל הארץ בשתם׃
20 בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר יהוה׃

Versio VULG. LAT.

15 Abstulit Dominus judicium tuum, avertit inimicos tuos: rex Israel Dominus in medio tuî, non timebis malum ultrà.
16 In die illa dicetur Jerusalem; Noli timere: Sion,
17 non dissolvantur manus tuæ. Dominus Deus tuus in medio tui fortis, ipse salvabit: gaudebit super te in lætitia, silebit in dilectione sua, exultabit super te in laude.
18 Nugas, qui à lege recesserant, congregabo, quia ex te erant: ut non ultrà habeas super eis opprobrium.
19 Ecce ego interficiam omnes, qui afflixerunt te in tempore illo: & salvabo claudicantem: & eam, quæ ejecta fuerat, congregabo: & ponam eos in laudem, & in nomen, in omni terra confusionis
20 eorum. In tempore illo, quo adducam vos, & in tempore, quo congregabo vos; dabo enim vos in nomen, & in laudem omnibus populis terræ, cùm convertero captivitatem vestram coram oculis vestris, dicit Dominus.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

15 Περιεῖλε κύριος τὰ ἀδικήματά σου, λελύτρωταί σε ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν (ς)· (φ) βασιλεύσει κύριος ἐν μέσῳ (ς), ἐκ ὄψῃ κακὰ ἐκέτι.
16 Ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐρεῖ κύριος τῇ Ἱερουσαλήμ, Θάρσει Σιών, μὴ παρείσθωσαν αἱ χεῖρές (ς).
17 Κύριος ὁ θεός (ς) ἐν σοί, (σ) ὁ δυνατὸς σώσει (ς), ἐπάξει ἐπὶ (ς) εὐφροσύνην, καὶ καινιεῖ (ς) ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ, καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ (τ) (ς) ἐν τέρψει
18 ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς. Καὶ συνάξω τοὺς συντετριμμένους (ς). οὐαί, τίς ἔλαβεν (υ) ἐπ' αὐτὴν ὀνειδισμόν;
19 Ἰδὲ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ (φ) ἕνεκέν (ς) ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγει κύριος, καὶ σώσω τὴν ἐκπεπιεσμένην, καὶ τὴν ἀπωσμένην εἰσδέξομαι, καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα, καὶ ὀνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
20 Καὶ καταισχυνθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω, καὶ ἐν τῷ καιρῷ ὅταν (χ) εἰσδέξωμαι ὑμᾶς· διότι δώσω ὑμᾶς ὀνομαστούς, καὶ εἰς καύχημα ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς γῆς, ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν, λέγει κύριος.

ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'.

MS.A. (φ) βασιλεύσει ὁ κύριος ἐν μέσῳ (ς), καὶ ἐκ (σ) δυνατὸς (τ) σοι (υ) ὀνειδισμὸν ἐπ' αὐτήν· (φ) ἕνεκα (χ) εἰσδέξωμαι ΣΟΦΟΝΙΑΣ Θ'.

15 Abstulit Dominus iniquitates tuas, redemit te de manu inimicorum tuorum: rex Israel Dominus in medio tuî: non videbis mala ultrà.
16 In tempore illo dicet Dominus Hierusalem, Confide Sion: non dissolvantur manus tuæ:
17 Dominus Deus tuus in te: Fortis salvabit te: adducet super te lætitiam, & innovabit te in charitate sua, et lætabitur in te in delectatione, quasi
18 in die solenni. Et congregabo contritos tuos, Væ, qui accepit super eam opprobrium.
19 Ecce ego facio in te propter te in tempore illo, (n) dicit Dominus: et salvabo expressam, et repulsam suscipiam: et ponam eos in gloriam, et nominatos in omni terra.
20 Et (o) confundentur in tempore illo, quando benè vobis fecero, & in tempore, cùm suscepero vos. Quia dabo vos nominatos, & in gloriam in cunctis populis terræ, quando convertero captivitatem vestram coram vobis, dicit Dominus.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

15 אגלי יי דיני שקרא מגויך פלי בעלי דבביך מלכיה דישראל יי אמר לאשראה שכנתיה בגויך לא תדחלין מן קדם בישא עוד׃
16 בעדנא ההיא יתאמר לירושלם לא תדחלין ציון לא יתרשלן ידיך׃
17 יי אלהיך אמר לאשראה שכנתיה בגויך גבר פריק יחדי עלך בחדוא יכבוש על חוביך ברחמתיה ידוץ עלך בדיץ׃
18 די הוו מעכבין ביך זמני מועדיך ארחיקית מניך וי עליהון על דהוו נטלין זיניהון לקבליך ומחסדין ליך׃
19 הא אנא עביד גמירא עם כל משעבדיך בעדנא ההיא ואפרוק ית מטלטליא ומבדריא אקרב ואשוינון לתושבחא ולשום בכל ארעא בהתבהתהון׃
20 בעדנא ההיא אכניש יתכון ובעדנא ההיא אקרב גלותכון ארי אתין יתכון לשום ולתושבחא בכל עממי ארעא כד אתיב ית גלותכון לעיניכון אמר יי׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

15 Manifestavit Dñs judices falsos è medio tui, extirpavit inimicos tuos rex Israel: Dñs dixit se collocaturum majestatem suam in medio tui, non expavesces à conspectu mali amplius. In illo tempore dicetur ipsi Jerusalem: Ne
16 timeas Sion, ne remittantur manus tuæ. Dñs Deus tuus dixit se collocaturum
17 majestatem suam in-tra te: fortis redemptor lætabitur super te, cum gaudio subjiciet scelus tuum cum misericordia sua, super te exultabit exultatione.
18 Qui remorati sunt in te tempora solennitatis tuæ, procul expuli à te: væ illis quoniam portaverunt arma sua contra te, & opprobriis te affecerunt.
19 Ecce ego faciam exterminationem cum omnibus qui te subjecerunt in illo tempore; & redimam extorres, & dispersos accersam; & collocabo eos in
20 laudem & nomen in universa terra confusionis ipsorum. In illo tempore congregabo vos, & in illo tempore postliminio restituam exules vestros, quoniam ponam vos in nomen & in gloriam inter omnes gentes terræ, quum reduxero exules vestros in oculis vestris, dixit Dominus.

ספר חגי : א

CAP. I.

1 בשנת שתים לדריוש המלך בחדש הששי ביום אחד לחדש היה דבר יהוה ביד חגי הנביא אל זרבבל בן שאלתיאל פחת יהודה ואל יהושע בן יהוצדק הכהן הגדול לאמר׃
2 כה אמר יהוה צבאות לאמר העם הזה אמרו לא עת בא עת בית יהוה להבנות׃
3 ויהי דבר יהוה ביד חגי הנביא לאמר׃
4 העת לכם אתם לשבת בבתיכם ספונים והבית הזה חרב׃
5 ועתה כה אמר יהוה צבאות שימו לבבכם על דרכיכם׃
6 זרעתם הרבה והבא מעט אכול ואין לשבעה שתו ואין לשכרה לבוש ואין לחם לו והמשתכר משתכר אל צרור נקוב׃

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA AGGÆI.

CAP. I.

1 In anno secundo Darii regis, in mense sexto, in die una mensis, factum est verbum Domini in manu Aggæi prophetæ, ad Zorobabel filium Salathiel, ducem Juda, & ad Jesum, filium Josedec, sacerdotem magnum, dicens;
2 Hæc ait Dominus exercituum, dicens; Populus iste dicit; Nondum venit tempus domûs Domini ædificandæ.
3 Et factum est verbum Domini in manu Aggæi prophetæ, dicens;
4 Numquid tempus vobis est, ut habitetis in domibus laqueatis,
5 & domus ista deserta? Et nunc hæc dicit Dominus exercituum; Ponite corda vestra super vias vestras.
6 Seminâstis multum, & intulistis parum: comedistis, & non estis satiati: bibistis, & non estis inebriati: operuistis vos, & non estis calefacti: & qui mercedes congregavit, misit eas in sacculum pertusum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΑΓΓΑΙΟΣ Ι'.

ΚΕΦ. α'.

1 Ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασιλέως, ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ, μιᾷ τοῦ μηνός, ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, λέγων, Εἰπὸν (α) πρὸς Ζοροβάβελ τὸν τοῦ Σαλαθιὴλ (β) ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ πρὸς Ἰησοῦν τὸν τοῦ Ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν
2 μέγαν, λέγων, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, λέγων, Ὁ λαὸς οὗτος λέγουσιν, (γ) Οὐχ ἥκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν
3 οἶκον κυρίου. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, λέγων,
4 Εἰ καιρὸς (δ) μὲν ὑμῖν ἐστι τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις (ε) ὑμῶν κοιλοστάθμοις, ὁ δὲ
5 οἶκος (ζ) οὗτος ἐξηρήμωται; Καὶ νῦν τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Τάξατε δὴ (η) καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν. (θ)
6 Ἐσπείρατε πολλά, καὶ εἰσηνέγκατε ὀλίγα, ἐφάγετε καὶ οὐκ εἰς πλησμονήν, ἐπίετε καὶ οὐκ εἰς μέθην, περιεβάλεσθε καὶ οὐκ ἐθερμάνθητε ἐν αὐτοῖς, καὶ ὁ τοὺς μισθοὺς συνάγων, συνήγαγεν εἰς δεσμὸν τετρυπημένον.

MS.A. ΑΓΓΑΙΟΣ Ι'. (α) δὴ πρὸς (β) τὸν ἐκ (γ) Οὐκ ἥκει (δ) ὑμῖν (ε) κοιλοστάθμοις, (ζ) οὗτος ἐξηρήμωται; (η) τὰς καρδίας (θ) διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἐσπείρατε

AGGÆUS.

CAP. I.

1 In anno secundo Darii regis in mense sexto, una mensis, factum est verbum Domini in (a) manu Aggæi prophetæ, dicens; Dic ad Zorobabel filium Salathiel de (b) tribu Juda, & ad Jesum filium Josedec sacerdotem magnum, di-
2 cens; Hæc dicit Dominus omnipotens, dicens; Populus iste dicunt; Non venit tempus ædificandi domum Domini. Et factum
3 est verbum Domini in manu Aggæi prophetæ, dicens;
4 Si tempus quidem vobis est habitandi in domibus vestris (c) concavis, domus autem nostra deserta est?
5 Et nunc hæc dicit Dominus omnipotens; Ponite nunc corda vestra ad vias vestras.
6 Seminâstis multa, & intulistis pauca: comedistis, & non ad saturitatem: bibistis, & non ad ebrietatem: operuistis vos, et non estis calefacti in ipsis: & qui mercedes congregabat, congregavit in sacculum pertusum.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 בשנת תרתין לדריוש מלכא בירחא שתיתאה ביומא חד לירחא הוה פתגם נבואה מן קדם יי ביד חגי נביא לות זרובבל בר שאלתיאל רבא דבית יהודה ולות יהושע בר יהוצדק כהנא רבא למימר׃
2 כדנן אמר יי צבאות למימר עמא הדין אמרין עד כען לא מטא עדן בית מקדשא דיי לאתבנאה׃
3 והוה פתגם נבואה מן קדם יי ביד חגי נביא למימר׃
4 הכדין כשר לכון דאתון יתבין בבתיא די מטללין בנסרי ארזיא ובית מקדשא הדין חרוב׃
5 וכען כדנן אמר יי צבאות שוו לבכון על אורחתכון׃
6 זרעתון סגיאין ומעלין זעיר אכלין ולא סבעין שתן ולא רון לבשין ולא שחן להון ודמתאגר מתאגר למארתא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAP. I.

1 ANno secundo Darii regis mense sexto, die prima mensis, factum est verbum prophetiæ à conspectu Dñi per manum Chaggæi prophetæ ad Zerubabelem filium Sealthielis principem domus Juda, & ad Jehosuam filium Jehozadac summum Sacerdotem, dicendo: Sic ait Dominus exercituum,
2 dicendo: Populus iste inquit, Usquequò non veniet tempus domus sanctuarii Domini, ut ædificetur? Et extitit verbum à conspectu Dñi per manum
3 Chaggæi prophetæ, dicendo: Siccine decet vos ut habitetis in domibus
4 quæ tectæ sunt, in tabulatis cedrinis, cùm hæc ædes sanctuarii destructa sit?
5 Nunc itaque sit ait Dominus exercituum: Apponite cor vestrum ad vias
6 vestras. Seminatis multa, & introducitis modicum: comeditis, & non satiamini: bibitis, & non inebriamini: induti estis, nec vobis inest calor: & qui operas suas locat, mercedem reportat maledictionem.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܐܥܒܪ ܡܪܝܐ ܕܝܢܝܟܝ܂ ܘܦܢܐ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ܂ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܡܪܝܐ ܒܓܘܟܝ܂ ܘܠܐ
16 ܬܚܙܝܢ ܒܝܫܬܐ ܬܘܒ܂ * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ܂ ܘܠܨܗܝܘܢ܂ ܠܐ
17 ܢܪܦܝܢ ܐܝܕܝܟܝ܂ * ܡܪܝܐ ܐܠܗܟܝ ܒܓܘܟܝ܂ ܚܝܠܬܢܐ ܘܦܪܘܩܐ܂
ܢܚܕܐ ܥܠܝܟܝ ܒܚܕܘܬܐ܂ ܢܚܕܬܟܝ ܒܚܘܒܗ܂ ܘܢܕܘܨ ܥܠܝܟܝ ܒܫܘܒܚܐ܂ ܐܝܟ ܕܒܝܘܡ
18 ܥܐܕܐ܂ * ܘܐܥܒܪ ܡܢܟܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܨܚܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܟܝ܂ * ܗܐ ܐܢܐ ܥܒܕ
19 ܟܠܗܘܢ ܡܟܝܟܐ ܒܓܘܟܝ ܒܗܘ ܙܒܢܐ܂ ܘܐܦܪܘܩ ܠܚܓܝܪܬܐ܂ ܘܠܡܛܪܕܬܐ ܐܟܢܫ܂
20 ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܫܡܐ ܘܫܘܒܚܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ܂ * ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܐܟܢܫܟܘܢ܂
ܐܬܠܟܘܢ ܠܫܡܐ ܘܠܫܘܒܚܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ܂ ܟܕ ܐܗܦܘܟ ܫܒܝܬܟܘܢ ܠܥܝܢܝܟܘܢ܂ ܐܡܪ
ܡܪܝܐ܂ * ܫܠܡܬ ܢܒܝܘܬܗ ܕܨܦܢܝܐ ܢܒܝܐ܂ *

* Abstulit à te Dominus judicia tua, & repulit 15
à te hostes tuos rex Israelis, Dominus in medio
tui est, posthac non experieris malum. Eo die 16
dicetur Jerosolymæ, Ne timeas; & Sioni, Ne
remittantur manus tuæ. Dominus Deus tuus 17
in medio tui, Fortissimus ac Servator oblecta-
bit te lætitiâ, redintegrabit te in amoré suum,
& efficiet ut gloriosè gestias, perinde ac in die
solennitatis: Et auferam à te eos qui contu- 18
meliosa de te loquebantur. Ecce reddam eos 19
omnes humiles in medio tui, eo tempore; &
liberabo subjectam, remotámque colligam:
reddam vos celebres, & restituam vos in glo-
riam: Vos inquam, eodem illo tempore col- 20
ligam, & reddam celebres & gloriosos inter
omnes terræ populos, quum reduxero capti-
vitatem vestram ipsis cernentibus, dicit Do-
minus.

Prophetiæ Sophoniæ prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * الرب ابدع ظلاماتك، انقذك من يد اعدائك، عملك الرب في وسطك يا اورشليم، ولا
16 تعاينين سوءا بعد، * في ذلك الزمان يقول الرب لاورشليم ثقي، يا صهيون لا تسترخي يداك
17 * الرب الهك فيك قوي يخلصك، يجلب عليك سرورا، ويجددك بحبه، ويسر بك بطرب مثل
18 في يوم العيد، * ويجمع مهشميك، ويل من احد عليها تعييرا، * ها انا اصنع بك حسنا من
19 اجلي يقول الرب في ذلك الزمان، واخلص المسبية، واقبل المقصية، واصنعهم فخرا وسميين
20 في كل الارض، * ويخزون في ذلك الزمان اذ اصنع بكم حسنا، وفي زمان اذ اقبلكم، من
اجل اني ادفعكم مسميين وللفخر في جميع شعوب الارض، عندما ارد سبيكم تجاهكم.
* تمت نبوة صفونيا النبي *

Dominus abstulit iniquitates tuas, eripuit 15
te de manu inimicorum tuorum: regnabit
Dominus in medio tui O Jerusalem, &
mala posthac non videbis. Eo tempore 16
dicet Dominus Jerosolymæ, Tuta esto; O
Sion, ne remittantur manus tuæ. Domi- 17
nus Deus tuus in te fortissimus salvabit
te, adducet super te exultationem, reno-
vabit te charitate suâ, téque gestabundus
oblectabitur, ut in die solennitatis; Et 18
congregabit dilaceratos tuos. Væ iis qui
contumeliis affecerunt eam. Ecce ego 19
bene tibi faciam propter meipsum, dicit
Dominus, eo tempore; & captivam, redi-
mam; expulsámque recipiam: & red-
dam eos gloriosos ac celebres in tota ter-
ra. Et erubescent eo tempore cùm bene- 20
fecero vobis, & quo tempore vos recepero:
quandoquidem reddam vos celebres &
gloriosos inter omnes terræ populos, ubi
captivitatem vestram coram vobis re-
duxero.

Prophetiæ Sophoniæ Prophetæ finis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܒܝܘܬܐ ܕܚܓܝ ܢܒܝܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܠܕܪܝܘܫ ܡܠܟܐ܂ ܒܝܪܚܐ ܫܬܝܬܝܐ܂ ܒܚܕ ܒܝܪܚܐ܂ ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ
ܒܝܕ ܚܓܝ ܢܒܝܐ܂ ܠܙܘܪܒܒܠ ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ ܪܝܫܐ ܕܝܗܘܕܐ܂ ܘܠܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܨܕܩ
2 ܟܗܢܐ ܪܒܐ܂ ܟܕ ܐܡܪ܂ * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ܂ ܥܡܐ ܗܢܐ ܐܡܪܝܢ܂ ܠܐ ܡܛܐ ܙܒܢܐ
3 ܠܡܒܢܐ ܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ܂ * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܒܝܕ ܚܓܝ ܢܒܝܐ܂ ܟܕ ܐܡܪ܂ * ܕܙܒܢܐ ܗܘ
4 ܠܟܘܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܬܒܘܢ ܒܒܬܝܟܘܢ ܡܛܠܠܐ܂ ܘܒܝܬܐ ܗܢܐ ܚܪܒ܂ ܘܗܫܐ ܗܟܢܐ
5 * ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ܂ ܣܝܡܘ ܠܒܟܘܢ ܥܠ ܐܘܪܚܬܟܘܢ܂ * ܙܪܥܬܘܢ
6 ܣܓܝ ܘܟܢܫܬܘܢ ܙܥܘܪ܂ ܐܟܠܬܘܢ ܘܠܐ ܣܒܥܬܘܢ܂ ܫܬܝܬܘܢ ܘܠܐ ܪܘܝܬܘܢ܂ ܠܒܫܬܘܢ
ܘܠܐ ܫܚܢܬܘܢ܂ ܘܕܡܬܐܓܪ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ ܡܬܐܓܪ
ܒܨܪܪܐ ܕܢܩܝܒܐ܂

Sequitur Prophetia

HAGÆI PROPHETÆ.

CAPUT. I.

ANno secundo Darii regis, mense sexto, 1
primâ *die* mensis, fuit sermo Domini per Ha-
gæum prophetam, de Zorbabele filio Sela-
thielis principe Judæ, et de Jesu filio Jozedec
sacerdote maximo, dicendo; Sic ait Dominus 2
potentissimus; Populus hic dicunt, Nondum
advénit tempus ædificandi domum Domini.
En itaque sermo Domini per Hagæum pro- 3
phetam, dicendo; An tempus hoc est vobis 4
sedendi in domibus vestris laqueatis, dum
domus ista destructa est? Jam sic dicit Do- 5
minus potentissimus; Adhibete animos vestros
ad vias vestras: Quòd multum feratis, parum 6
colligatis: edatis, nec saturemini: bibatis, nec
inebriemini: induamini, neque calefiatis: &
quicunque inter vos negotiatur, in facculum
pertusum lucrum indat.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الخالق الحي الناطق *
* نبدا بترجمة نبوة حجي النبي * بركاته علينا * آمين *
* الفصل الاول * الاصحاح الثالث والعشرون * وهو الاول من النبوة *
1 * في السنة الثانية لداريوس الملك * في الشهر السادس * في اول يوم من الشهر كان قول الرب
بيد حجي النبي قائلا * قل لزربابل بن سلتائيل من قبيلة يهوذا * وليسوع الكاهن العظيم
2 قائلا * هكذا يقول الرب الضابط الكل قائلا * هذا الشعب يقول لم يأت الزمان لنبني بيت
3 الرب * فصار قول الرب بيد حجي النبي قائلا * ان كان هذا الزمان لكم ان تسكنوا في بيوت
4 حرين * وهذا البيت خراب * والآن هكذا يقول الرب الضابط الكل * ردوا الآن قلوبكم
5 لطرقكم * زرعتم كثيرا وتستغلون قليلا * تاكلون وليس للشبع * تشربون وليس للسكر *
6 تلبسون وليس تسخنون بهم * والذي يجمع الاجر في صرة مثقوبة *

IN NOMINE DEI
Creatoris, Vivi, Rationalis,

Aggredimur Interpretationem
prophetiæ HAGGÆI Prophe-
tæ, cujus benedictiones adsint
nobis, Amen.

CAP. I.

Textus vigesimus tertius, hujus au-
tem Prophetiæ primus.

ANno secundo Darii regis, mense sex- 1
to, primâ die mensis, fuit sermo Domini
per Haggæum Prophetam, dicens; Dic Zo-
robabeli filio Salathielis de familia Judæ,
& Jesu sacerdoti maximo, dicens; Sic 2
dicit Dominus omnipotens, dicens; Hic
populus dicit, Nondum venit tempus ædi-
ficandi domum Domini: Ideò factus est 3
sermo Domini per Haggæum prophetam,
dicens; Num tempus hoc esset vobis ha- 4
bitandi in ædibus firmis, dum domus hæc
destructa est? Nunc itaque sic ait Do- 5
minus omnipotens; Adjicite jam corda
vestra ad vias vestras: Multum seri- 6
tis, parum recondistis: comeditis, sed non
ad satietatem: bibitis, sed non ad ebrieta-
tem: vestes adhibitis, sed iis minimè ca-
lescitis: & qui mercedem congregat, in
marsupium pertusum infert.

חגי : ב

.vestras vias super vestrum cor Ponite: exercituum Dñs dixit Sic
7 כה אמר יהוה צבאות שימו לבבכם על־דרכיכם:
complacebo & ,domum ædificate &,lignum afferetis & ,montem in Ascendite
8 עלו ההר והבאתם עץ ובנו הבית וארצה־
,multum ad Respicere .Dominus dixit,meipsum glorificabo &,ea in
9 בו ואכבד אמר יהוה: פנה אל־הרבה
,quid Propter.illud in sufflavi &,domum in intulistis & : parum ad ecce &
והנה למעט והבאתם הבית ונפחתי בו יען מה
,deserta ipsa quæ,meam domum Propter ? exercituum Dominus dixit
נאם יהוה צבאות יען ביתי אשר־הוא חרב
se clauserunt vos super Propterea .suam domum in vir currentes vos &
10 ואתם רצים איש לביתו: על־כן עליכם כלאו
super siccitatem vocavi Et .suum germen reclusit terra & , rore à cœli
11 שמים מטל והארץ כלאה יבולה: ואקרא חרב על־
super & , mustum super &,triticum super & , montes super & ,terram
הארץ ועל־ההרים ועל־הדגן ועל־התירוש ועל־
super & , hominem super & ;humus proferet quod super & , oleum
היצהר ועל אשר תוציא האדמה ועל־האדם ועל־
filius Zerubbabel audivit Et .volarum laborem omnem super & , animal
12 הבהמה ועל כל־יגיע כפים: וישמע זרבבל בן־
omne & , magnus sacerdos Jehosadac filius Jehosuah & ,Sealthiel
שלתיאל ויהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול וכל
Chagghai verba super & , sui Dei Domini voce in populi residuum
שארית העם בקול יהוה אלהיהם ועל־דברי חגי
timuerunt & : eorum Deus Dominus cum misit quemadmodum , prophetæ
הנביא כאשר שלחו יהוה אלהיהם וייראו
Domini nuncius Chagghai dixit Et .Domini faciebus à populus
13 העם מפני יהוה: ויאמר חגי מלאך יהוה
.Dominus dixit vobiscum Ego : dicendo populo Domini legatione in
במלאכות יהוה לעם לאמר אני אתכם נאם־יהוה:
ducis Sealthiel filii Zerubabel spiritum Dominus suscitavit Et
14 ויער יהוה את־רוח זרבבל בן־שלתיאל פחת
, magni sacerdotis Jehosadac filii Jehosuah spiritum & , Jehudah
יהודה ואת־רוח יהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול
fecerunt & , sunt ingressi & ; populi residui omnis spiritum &
ואת־רוח כל שארית העם ויבאו ויעשו
.sui Dei exercituum Domini domo in opus
מלאכה בבית־יהוה צבאות אלהיהם:

CAP. II. ב

secundo anno in , sexto in mensis quarta & vigesima die In
1 ביום עשרים וארבעה לחדש בששי בשנת שתים
fuit , mensis una & vigesima in septimo In .regis Dariaves
2 לדריוש המלך: בשביעי בעשרים ואחד לחדש היה
ad nunc Dic : dicendo ,prophetæ Chagghai manu in Domini verbum
3 דבר־יהוה ביד־חגי הנביא לאמר: אמר־נא אל־
filium Jehosuah ad & , Jehudah ducem Sealthiel filium Zerubabel
זרבבל בן־שלתיאל פחת יהודה ואל־יהושע בן־
Quis : dicendo , populi residuum ad & ,magnum sacerdotem Jehosadac
4 יהוצדק הכהן הגדול ואל־שארית העם לאמר: מי
? prima sua gloria in istam domum viderit qui ,derelictus vobis in
בכם הנשאר אשר ראה את־הבית הזה בכבודו הראשון
nihil quasi illa sicut Nonne ? nunc eam videntes vos quam &
ומה אתם ראים אתו עתה הלוא כמהו כאין
te robora & ,Dominus dixit,Zerubabel te robora nunc Et ?vestris oculis in
5 בעיניכם: ועתה חזק זרבבל נאם־יהוה וחזק
,terræ populus omnis te robora &,magne sacerdos Jehosadac fili Jehosuah
יהושע בן־יהוצדק הכהן הגדול וחזק כל־עם הארץ
.exercituum Dominus dixit ,vobiscum ego quia:facite &,Dominus dixit
נאם־יהוה ועשו כי־אני אתכם נאם יהוה צבאות:

Versio VULG. LAT.

7 Hæc dicit Dominus exercituum; Ponite corda vestra super vias ve-
8 stras: Ascendite in montem, portate ligna, & ædificate domum: & acceptabilis mihi erit, & glorificabor, dicit Dominus.
9 Respexistis ad amplius,& ecce factum est minus: & intulistis in domum,& exufflavi illud: quam ob causam, dicit Dominus exercituum? quia domus mea deserta est, & vos festinatis unusquisque
10 in domum suam. Propter hoc super vos prohibiti sunt cœli ne darent rorem, & terra prohibita
11 est ne daret germen suum: Et vocavi siccitatem super terram, & super montes, & super triticum, & super vinum, & super oleum, & quæcunque profert humus, & super homines, & super jumenta, & super omnem labo-
12 rem manuum. Et audivit Zorobabel filius Salathiel, & Jesus filius Josedec sacerdos magnus, & omnes reliquiæ populi, vocē Domini Dei sui,& verba Aggæi prophetæ, sicut misit eum Dominus Deus eorum ad eos:& timuit po-
13 pulus à facie Domini. Et dixit Aggæus nuntius Domini de nuntiis Domini, populo, dicens; Ego
14 vobiscum sum,dicit Dominus. Et suscitavit Dominus spiritum Zorobabel filii Salathiel,ducis Juda, & spiritum Jesu filii Josedec, sacerdotis magni, & spiritum reliquorum de omni populo: & ingressi sunt, & faciebant opus in domo Domini exercituum Dei sui.

CAP. II.

1 IN die vigesima & quarta mensis, in sexto mense,in anno secun-
2 do Darii regis. In septimo mense, vigesimâ & primâ mensis, factum est verbum Domini in manu
3 Aggæi prophetæ,dicens; Loquere ad Zorobabel filium Salathiel ducem Juda, & ad Jesum filium Josedec sacerdotem magnum, &
4 ad reliquos populi, dicens; Quis in vobis est derelictus, qui vidit domū istam in gloria sua prima? & quid vos videtis hanc nunc? numquid non ita est, quasi non sit
5 in oculis vestris? Et nunc confortare, Zorobabel, dicit Dominus: & confortare, Jesu fili Josedech sacerdos magne, & confortare omnis populus terræ, dicit Dominus exercituum: & facite (quoniam ego vobiscum sum,dicit Dominus exercituum)

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

7 Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν.
8 Ἀνάβητε (θ) εἰς τὸ ὄρος, καὶ κόψατε ξύλα, (ι) οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον, καὶ εὐδοκήσω ἐν αὐτῷ, καὶ ἐνδοξασθήσομαι, εἶπε κύριος.
9 Ἐπεβλέψατε εἰς πολλὰ, καὶ (κ) ἐγένετο ὀλίγα· καὶ εἰσηνέχθη εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἐξεφύσησα αὐτά. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἀνθ' ὧν ὁ οἶκός μου ἐστὶν ἔρημος, ὑμεῖς δὲ διώκετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον
10 αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ἀνέξει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου, καὶ ἡ γῆ ὑποστελεῖται τὰ ἐκφόρια αὐτῆς.
11 Καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ ἐπὶ τὸν οἶνον, καὶ ἐπὶ τὸ ἔλαιον, καὶ ὅσα ἐκφέρει ἡ γῆ, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πόνους τῶν χειρῶν αὐτῶν.
12 Καὶ ἤκουσε Ζοροβάβελ ὁ τοῦ Σαλαθιὴλ (λ) ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν, καὶ τῶν λόγων (μ) τοῦ Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, καθότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς ἀπὸ προσώπου
13 κυρίου. Καὶ εἶπεν Ἀγγαῖος ἄγγελος (ν) κυρίου ἐν ἀγγέλοις κυρίου τῷ λαῷ, Ἐγώ εἰμι
14 μεθ' ὑμῶν, λέγει κύριος. Καὶ ἐξήγειρε κύριος τὸ πνεῦμα Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου, καὶ τὸ πνεῦμα τῶν καταλοίπων παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ εἰσῆλθον, καὶ ἐποίουν (ξ) ἔργα ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτορος θεοῦ αὐτῶν,

MS. A. (θ) ἐπὶ (ι) καὶ οἰκοδομήσατε (κ) ἐγένοντο (λ) ὁ ἐκ (μ) Ἀγγαίου (ν) κυρίου τῷ λαῷ, (ξ) τὰ ἔργα

ΚΕΦ. β'.

1 Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἕκτου, τῷ δευτέρῳ ἔτει, ἐπὶ Δαρείου τοῦ βασι-
2 λέως. (α) Τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ, μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, ἐλάλησε κύριος ἐν χειρὶ
3 Ἀγγαίου τοῦ προφήτου, λέγων, Εἰπὸν δὴ πρὸς Ζοροβάβελ τὸν τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ πρὸς Ἰησοῦν (β) τοῦ Ἰωσεδὲκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, καὶ πρὸς πάντας τοὺς κα-
4 ταλοίπους τοῦ λαοῦ, λέγων, Τίς ἐξ ὑμῶν, ὃς (-) εἶδε τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ τῇ ἔμπροσθεν; καὶ πῶς ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν νῦν καθὼς οὐχ ὑπάρχοντα ἐνώ-
5 πιον ὑμῶν; Καὶ νῦν κατίσχυε Ζοροβάβελ, λέγει κύριος, καὶ κατίσχυε Ἰησοῦ ὁ τοῦ Ἰωσεδὲκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, καὶ κατισχυέτω πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς, λέγει κύριος, καὶ ποιεῖτε, διότι (*) μεθ' ὑμῶν ἐγώ εἰμι, λέγει κύριος (γ) ὁ παντοκράτωρ,

MS. A. (α) Τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ, (β) τὸν τοῦ (-) ἴδεν (*) ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι, (γ) παντοκράτωρ,

Hæc dicit Dominus omnipotens; Ponite corda vestra in vias ve- 7
stras, Ascendite in montem, & præcidite ligna: ædificate domum, 8
& placebit mihi in ea, & glorificabor, dicit Dominus. Respexi-
stis in multa, & facta sunt pauca; 9
& (d) illata sunt in domum; & exufflavi ea. Quamobrem hæc dicit Dominus omnipotens; Eò quòd domus mea deserta est, vos autem sectamini unusquisque in domum suam; Proptereà ab-
stinebit cœlum à rore, & terra 10
(e) subtrahet procreationes suas. Et inducam gladium super ter-
ram, & super montes, & super 11
triticum, & super vinum, & super oleum, & quæcunque profert humus, & super homines, & super jumenta, & super omnes labores manuum eorum. Et
audivit Zorobabel filius Salathiel 12
de tribu Juda, & Jesus filius Josedec sacerdos magnus, & omnes residui de populo, vocem Domini Dei sui, & verba Aggei prophetæ, sicut misit eum Dominus Deus eorum ad eos. Et timuit populus à facie Domini. Et dixit
Aggæus nuntius Domini in nun- 13
tiis Domini populo. Ego sum vobiscum, dicit Dominus. Et susci-
tavit Dominus spiritum Zoro- 14
babel filii Salathiel de tribu Juda, & spiritum Jesu filii Josedec sacerdotis magni, & spiritum reliquorum de omni populo: & ingressi sunt: & faciebant opera in domo Domini omnipotentis Dei sui,

CAP. II.

IN (a) quarta, & vigesima men- 1
sis sexti, anno secundo Darii re-
gis. In mense septimo, unâ & vi- 2
gesimâ mensis, loquutus est Dominus in manu Aggei prophetæ, dicens; Dicito nunc ad Zorobabel 3
filium Salathiel de tribu Juda, & ad Jesum Josedec filium sacerdotem magnum, & ad omnes reliquos populi, dicens; Quis ex vo- 4
bis, qui vidit domum istam in gloria sua prima? & quomodò vos videtis ipsam nunc, quasi non sit coram vobis? Et nunc confortare, 5
Zorobabel, dicit Dominus: & confortare, Jesu fili Josedec sacerdos magne, & confortetur omnis populus terræ, dicit Dominus: & facite; quoniam ego vobiscum sum, dicit Dominus (b) omnipotens:

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 כדנן אמר יי צבאות שוו לבכון על אורחתכון: סקו לטוריא ואיתו אעין ובנו ביתא
8 ואתרעי לאשראה שכנתי ביה ביקר אמר יי: מתפנן אתון לסגי והוי לזעיר ומעלין
9 אתון ליה לביתא ואנא שלח ביה מארתא חלף מה אמר יי צבאות חלף בית מקדשי
10 דהוא חרוב ואתון רהטין גבר לביתיה: על כן בדיל חוביכון פסקו שמיא מלאחתא
11 מטרא וארעא פסקת מלמעבד פרין: וקרית חורבא על ארעא ועל טוריא ועל עבורא
ועל חמרא ועל משחא ועל כל די מפקא ארעא ועל אנשא ועל בעירא ועל כל
12 לאות ידין: ושמע זרבבל בר שאלתיאל ויהושע בר יהוצדק כהנא רבא וכל
שארא דעמא למימרא דיי אלההון ולפתגמי חגי נביא כמא דשלחיה יי אלההון
13 ודחילו עמא מן קדם יי: ואמר חגי נביא דיי בשליחות מן קדם יי לעמא למימר
14 מימרי בסעדכון אמר יי: ואער יי ית רוח זרבבל בר שאלתיאל רבא דבית יהודה וית
רוח יהושע בר יהוצדק כהנא רבא וית רוח כל שארא דעמא ואתו ועבדו עבידתא
בבית מקדשא דיי צבאות אלהא:

ב

1 ביום עסרין וארבעא לירחא בשתיתאה בשנת תרתין לדריוש מלכא: בשביעאה
2 בעסרין וחד לירחא הוה פתגם נבואה מן קדם יי ביד חגי נביא למימר: אמר כען
3 לזרבבל בר שאלתיאל רבא דבית יהודה וליהושע בר יהוצדק כהנא רבא ולשארא
4 דעמא למימר: מן בכון דישתאר דחזא ית ביתא הדין ביקריה קדמאה ומה אתון חזן
5 יתיה כען הלא כדליתוהי כן הוא בעיניכון: וכען תקף זרבבל אמר יי ותקיף יהושע
בר יהוצדק כהנא רבא ותקיף כל עמא דארעא אמר יי ועבידו ארי מימרי
בסעדכון אמר יי צבאות:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sic ait Dñs exercituum: Apponite corda vestra ad vias vestras. Conscendite 7
montes, & afferte ligna, & ædificate ædem, & placebit mihi collocare ma- 8
jestatem meam in ea in gloria, dicit Dñs. Respicitis ad multum & fit modi- 9
cum: & introducitis illud in domum: ego verò immittam in ipsum male-
dictionem: propter quid? ait Dñs exercituum,propter ædem sanctuarii mei,
quæ destructa est,cùm unusquisq; vestrum excurrat in domum suam. Idcircò 10
propter scelera vestra cessaverunt cœli ab immittenda pluvia, & terra ces-
savit ab edendo fructus. Et vocavi siccitatem super terram, & super montes, 11
& super frumentum, & super vinum, & super oleum, & super quodcunque
producit terra, & super homines, & super bestias, deniq; super omnem la-
borem manuum. Audivit autem Zerubabel filius Sealthielis, & Jehosua 12
filius Jehozadak summus Sacerdos, & omnes reliquiæ populi verbum Dñi
Dei sui, & sermones Chaggæi prophetæ, prout miserat eum Deus ipsorum:
timuitque populus à conspectu Dñi. Et dixit Chaggæus propheta Dñi, in 13
legatione [*quam suscepit*] à conspectu Dñi ad populum, dicendo: Verbum
meum vobis est auxilio, dicit Dñs. Et excitavit Dñs spiritum Zerubabelis 14
filii Sealthielis principis domus Juda, & spiritum Jehosua filii Jehozadac
summi Sacerdotis, & spiritum omnium reliquiarum populi: venerunt itaq;
& fecerunt opus in æde sanctuarii Domini exercituum Dei.

CAP. II.

DIe vicesima & quarta mensis, in sexto [*mense*,] anno secundo Darii regis: 1
In septimo [*mense*] vicesima & prima mensis factum est verbum prophe- 2
tiæ à conspectu Dñi per manum Chaggæi prophetæ, dicendo: Dic nunc 3
Zerubabeli filio Sealthielis principi domus Juda, & Jehosuæ filio Jehozadac
summo Sacerdoti, & residuo populi, dicendo: Quis est inter vos qui re- 4
manserit, qui viderit domum istam in primo decore suo, ecquid vos videtis
eam nunc, nonne quasi res nihili, sic & ipsa est in oculis vestris? Nunc ergò 5
roborare Zerubabel, dicit Dñs, & roborare Jehosua fili Jehozadac summe
Sacerdos, ac roborare omnis populus terræ, ait Dñs: & agite,quoniam Ver-
bum meum [*erit*] vobis auxilio, dicit Dominus exercituum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
[illegible]

* Sic dicit Dominus potentissimus; Perpendite 7
cordib⁹ vestris vias vestras. Ascendite in mon- 8
tem, afferte ligna, & ædificate domum istam;
& grata mihi erit, & glorificabor in ea, dicit
Dñs. Expectatis multum, sed reducitur ad pa-
rum: infertis in domum, sed illud efflo. Et 9
cur hæc, dicit Domin⁹? quia destructa est do-
mus mea, vos autem curritis quisq; domum
suam. Causâ vestri abstinuerunt se cœli à ro- 10
re, & terra prohibuit fruct⁹ suos: Et advoca- 11
vi gladium contra terrã, contra montes, con-
tra frumentum, contra vinũ, contra oleum, &
contra quicquid producit tellus; contra homi-
nes etiam, contra jumenta, & contra omnem
laborem manuum eorum. Auscultaverunt au- 12
tem Zorbabel filius Selathielis, Jesus filius Jo-
zedec sacerdos maximus, totúsq; reliquus po-
pulus, voci Dñi Dei sui, & sermonibus Hagæi
prophetæ quem Dñs Deus eorũ misit ad illos;
timuerúntq; populus Dñm. Tunc dixit Hagæ- 13
us legatus Dñi in legatione Dñi ad populum;
Ego vobiscum sum, dicit Dñs potentissimus.
Concitavitq; Dñs spiritum Zorbabelis filii Se- 14
lathielis principis Judæ, & spiritum Jesu filii
Jozedec sacerdotis maximi, necnon spiritum
totius reliqui populi: & abeuntes fecerunt
opus in domo Domini potentissimi Dei sui.

CAP. II.

Die vigesimâ quartâ, mense sexto, anno se- 1
cundo Darii regis; Et mense septimo, *die* vi- 2
gesimâ primâ, fuit sermo Domini per Hagæum
prophetam, dicendo; Dic Zorbabeli filio Se- 3
lathielis principi Judæ, & Jesu filio Jozedec
summo sacerdoti, totíq; residuo populo; Quis 4
inter vos superest qui domum hanc viderit in
pristino splendore? & nunc qualem videtis
eam? nónne ut nihil æstimatur apud vos?
Age jam, confortare Zorbabel, dicit Domi- 5
nus; confortare Jesu fili Jozedec, summe sa-
cerdos; confortamini & vos universe po-
pule terræ, dicit Dominus, & opus aggredi-
mini: sum enim vobiscum, dicit Dominus
potentissimus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * هكذا يقول الرب الضابط الكل. ضعوا قلوبكم لطرقكم * اصعدوا الي الجبل. واقطعوا
8 خشبا. وابنوا البيت. واسر به واعجد يقول الرب * نظرتم الي الكثيرات وقد صارت قليلات.
9 وادخلت الي البيت ونفختها. لاجل هذا هكذا يقول الرب الضابط الكل. من اجل ان بيتي
10 هو خراب. وانتم تسارعون كل واحد الي بيته * لاجل هذا امتنع السماء من الندا. والارض
11 منعت عمرانها * واجلب سيفا على الارض وعلي الجبال. وعلي القمح والخمر والزيت. وعلي كل ما
12 تخرج الارض. وعلي البشر والبهايم. وعلي جميع اتعاب ايديهم * وسمع زربابل بن سلتاييل
الذي من سبط يهودا. ويسوع بن يوساداك الكاهن العظيم. وجميع بقايا الشعب. صوت الرب
13 الههم واقوال حجي النبي كما ارسله الرب الههم اليهم. وخاف الشعب من وجه الرب * فقال حجي
14 ملاك الرب للشعب. انا انا معكم يقول الرب * وانهض الرب روح زربابل بن سلتاييل من
سبط يهودا. وروح يسوع بن يوساداك الكاهن العظيم. وروح بقايا الشعب. ودخلوا وعملوا اعمالا
في بيت الرب الضابط الكل الههم.

الفصل الثاني.

1 * في اربعة وعشرين من الشهر السادس. في السنة الثانية. على عهد داريوس الملك * في
2 الشهر السابع. في احد وعشرين من الشهر. تكلم الرب بيد حجي النبي قايلا * قل
3 لزربابل بن سلتاييل من قبيلة يهودا. وليسوع بن يوساداك الكاهن العظيم. ولجميع
4 بقايا الشعب قايلا * من منكم راي هذا البيت في مجده من قبل. وكيف انتم تنظروه
5 الان. كانه لم يكن قدامكم * والان تقوّ يا زربابل يقول الرب. وتقوّ يا يسوع بن يوساداك
الكاهن العظيم. وليتقوّ كل شعب الارض يقول الرب واصنعوا. من اجل اني انا معكم
انا يقول الرب الضابط الكل.

* *Sic ait Dominus omnipotens; Adjicite a-* 7
nimos vestros ad vias vestras. Conscen- 8
dite montem, cædite ligna, & ædificate
domum istam; & oblectabor ipsâ, & glo-
rificabor, dicit Dominus. Respexistis ad 9
multa, jam autem facta sunt pauca: il-
lata sunt domum, at exsufflavi ea. Pro-
pterea sic dicit Dominus omnipotens;
Quia domus mea destructa est, vos au- 10
tem curritis quisque in domum suam: Ideò
abstinet cœlum à rore, & terra subtra-
hit fructus suos: Gladium adduco su- 11
per terram & super montes, super fru-
mentum, vinum, & oleum, & super
quicquid producit tellus; super homines
& jumenta, & super omnes labores ma-
nuum eorum. Auscultavit ergò Zoro- 12
babel filius Salathielis, qui erat ex tribu
Judæ, & Jesus filius Josedechi sacer-
dos maximus, omnésque populi reliquiæ,
voci Domini Dei sui, & sermonibus Hag-
gæi prophetæ, quemadmodum miserat eum
Dominus Deus eorum ad ipsos, timuitque
populus à facie Domini. Dixitque Hag- 13
gæus nuntius Domini ad populum; Ego
sum vobiscum, dicit Dominus. Et sus- 14
citavit Dominus spiritum Zorobabelis filii
Salathielis de tribu Judæ, & spiritum
Jesu filii Josedechi sacerdotis maximi,
& spiritum reliquiarum populi; & in-
gressi fecerunt opera in domo Domini o-
mnipotentis Dei sui.

CAP. II.

V*igesimâ quartâ mensis sexti, anno* 1
secundo, tempore Darii regis. Mense 2
septimo, vigesimâ primâ mensis, locutus
est Dominus per Haggæum prophetam, di-
cens; Dic Zorobabeli filio Salathielis 3
de tribu Judæ, & Jesu Josedechi filio,
sacerdoti maximo, omnibúsque populi re-
liquiis, dicens; Quis vestrûm vidit 4
olim domum istam in gloria sua? jam
autem qualem vos eam videtis, ac si non
esset coram vobis? Itaque confortare O 5
Zorobabel, dicit Dominus; confortare O
Jesu fili Josedechi, sacerdos maxime;
& confortetur universus terræ populus,
& operamini; quia ego vobiscum sum,
dicit Dominus omnipotens.

ex Ægypto ... vobiscum ... quod verbum

6 אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרַיִם
sic Quia .timeatis ne : vestri medio in stans meus spiritus &
7 וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם אַל־תִּירָאוּ׃ כִּי כֹה
ego & ,ipsum pusillum unum Adhuc : exercituum Dominus dixit
אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת מְעַט הִיא וַאֲנִי
& ,mare & ,terram & ,cœlos faciens tremere
מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־
desiderium venient & ,gentes omnes faciam tremere Et .aridam
8 הֶחָרָבָה׃ וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וּבָאוּ חֶמְדַּת
dixit ,gloria hanc domum implebo & ,gentium omnium
כָּל־הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כָּבוֹד אָמַר
dixit ,aurum mihi & ,argentum Mihi .exercituum Dominus
9 יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם
novissimæ hujus domus gloria erit Magna .exercituum Dominus
10 יְהוָה צְבָאוֹת׃ גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן
dabo isto loco in & :exercituum Dominus dixit ,primæ quàm
מִן־הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה אֶתֵּן
quarta & vicesima In .exercituum Dominus dixit pacem
11 שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃ בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה
Domini verbum fuit ,Dariaves secundo anno in ,noni
לַתְּשִׁיעִי בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוָה
Dominus dixit Sic :dicendo ,prophetæ Chagghai manu in
12 בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
En :dicendo ,legem sacerdotes modo Interroga :exercituum
13 צְבָאוֹת שְׁאַל־נָא אֶת־הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה לֵאמֹר׃ הֵן
tetigerit & ,sui vestimenti ora in sanctitatis carnem quispiam feret
יִשָּׂא־אִישׁ בְּשַׂר־קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע
,oleum ad & ,vinum ad & ,pulmentum ad & ,panem ad sua ora in
בִּכְנָפוֹ אֶל־הַלֶּחֶם וְאֶל־הַנָּזִיד וְאֶל־הַיַּיִן וְאֶל־שֶׁמֶן
responderunt Et ? sanctificabitur nunquid ,cibum omnem ad &
וְאֶל־כָּל־מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ וַיַּעֲנוּ
immundus tetigerit Si :Chagghai dixit Et .Non : dixerunt & ,sacerdotes
14 הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃ וַיֹּאמֶר חַגַּי אִם־יִגַּע טְמֵא־
,sacerdotes responderunt Et ? erit immundus nónne ,hæc omnia in anima
נֶפֶשׁ בְּכָל־אֵלֶּה הֲיִטְמָא וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים
Sic : dixit & ,Chagghai respondit Et .erit Immundus : dixerunt &
15 וַיֹּאמְרוּ יִטְמָא׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר כֵּן
:Dominus dixit ,meæ faciei ad ista gens sic & ,iste populus
הָעָם־הַזֶּה וְכֵן־הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם־יְהוָה
immundum ,ibi offerent quod & ,eorum manuum opus omne sic &
וְכֵן כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא
hac die à vestrum cor quæso ponite nunc Et .ipsum
16 הוּא׃ וְעַתָּה שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה
.Domini templo in lapidem ad lapidem poni antequam : suprà &
וָמַעְלָה מִטֶּרֶם שׂוּם־אֶבֶן אֶל־אֶבֶן בְּהֵיכַל יְהוָה׃
:decem erat & ,viginti acervum ad veniebat eorum existere Ab
17 מִהְיוֹתָם בָּא אֶל־עֲרֵמַת עֶשְׂרִים וְהָיְתָה עֲשָׂרָה
erat & ,torculari quinquaginta hauriendum ad torcular ad veniens
בָּא אֶל־הַיֶּקֶב לַחְשֹׂף חֲמִשִּׁים פּוּרָה וְהָיְתָה
,rubigine in & ,segetum percussione in vos Percussi .viginti
18 עֶשְׂרִים׃ הִכֵּיתִי אֶתְכֶם בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן
vos non & : vestrarum manuum opus omne ,grandine in &
וּבַבָּרָד אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם וְאֵין־אֶתְכֶם
die à vestrum cor nunc Ponite .Dominus dixit ,me ad
19 אֵלַי נְאֻם־יְהוָה׃ שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם
die à :noni quarta & vigesima die à ,suprà & ,ista
הַזֶּה וָמַעְלָה מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁיעִי לְמִן־הַיּוֹם
.vestrum cor ponite ,Domini templum est fundatum qua
אֲשֶׁר־יֻסַּד הֵיכַל־יְהוָה שִׂימוּ לְבַבְכֶם׃

Versio VULG. LAT.

6 Verbum quod pepigi vobiscum,
cùm egrederemini de terra Ægy-
pti : & spiritus meus erit in me-
7 dio vestrûm, nolite timere. Quia
hæc dicit Dominus exercituum ;
Adhuc unum modicum est, & ego
commovebo cœlum, & terram,
8 & mare, & aridam. Et movebo o-
mnes Gentes : ET VENIET
DESIDERATUS cunctis
Gentibus : et implebo domû istam
gloriâ, dicit Dominus exercituum.
9 Meum est argentum, & meum est
aurum, dicit Dominus exercituû.
10 Magna erit gloria domûs istius
novissimæ plus quàm primæ, di-
cit Dominus exercituum : & in
loco isto dabo pacem, dicit Do-
11 minus exercituum. In vigesima
& quarta noni mensis, in anno se-
cundo Darii regis, factum est ver-
bû Domini ad Aggæum prophe-
12 tam, dicens ; Hæc dicit Dominus
exercituûm ; Interroga sacerdotes
13 legem, dicens ; Si tulerit homo
carnem sanctificatam in ora vesti-
menti sui, & tetigerit de summi-
tate ejus panem, aut pulmentum,
aut vinum, aut oleum, aut omnê
cibum : numquid sanctificabitur?
Respondentes autem sacerdotes,
14 dixerunt ; Non. Et dixit Aggæus;
Si tetigerit pollutus in anima ex
omnibus his, numquid contami-
nabitur ? Et responderunt sacer-
dotes, & dixerunt ; Contamina-
15 bitur. Et respondit Aggæus, &
dixit ; Sic populus iste, & sic gens
ista ante faciem meam, dicit Do-
minus, & sic omne opus manuû
eorum : & omnia quæ obtulerunt
16 ibi, contaminata erunt. Et nunc
ponite corda vestra à die hac &
suprà, antequàm poneretur lapis
super lapidem in templo Domini.
17 Cùm accederetis ad acervum vi-
ginti modiorum, & fierent decê:
& intraretis ad torcular, ut expri-
meretis quinquaginta lagenas, &
18 fiebant viginti. Percussi vos ven-
to urente, & aurugine, & gran-
dine omnia opera manuum ve-
strarum : & non fuit in vobis, qui
reverteretur ad me, dicit Domi-
19 nus. Ponite corda vestra ex die
ista, & in futurum, à die vigesima
& quarta noni mensis : à die, quâ
fundamenta jacta sunt templi Do-
mini, ponite super cor vestrum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

[6 Καὶ τὸ πνεῦμά μου ἐφέστηκεν ἐν μέσῳ ὑμῶν.
Θαρσεῖτε, Διότι τάδε λέγει κύριος παν-
7 τοκράτωρ, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω τὸν οὐρανὸν,
καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ τὴν ξηράν,
8 Καὶ συσσείσω πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἥξει
τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν ἐθνῶν· καὶ (δ)
πλήσω τὸν οἶκον τοῦτον δόξης, λέγει κύ-
9 ριος παντοκράτωρ. Ἐμὸν τὸ ἀργύριον,
καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον, λέγει κύριος παντο-
10 κράτωρ. Διότι μεγάλη ἔσται ἡ δόξα τοῦ
οἴκου τούτου, ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην,
λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐν τῷ
τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην, λέγει κύριος
παντοκράτωρ, καὶ εἰρήνην ψυχῆς εἰς περι-
ποίησιν παντὶ τῷ κτίζοντι, τοῦ ἀναστῆσαι
11 τὸν ναὸν τοῦτον. Τετράδι καὶ εἰκάδι (ε) τοῦ
ἐνάτου μηνὸς, ἔτους δευτέρου, ἐπὶ Δαρείου,
ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ἀγγαῖον τὸν προ-
12 φήτην, λέγων, Τάδε λέγει κύριος παν-
τοκράτωρ, (*) Ἐπερώτησον δὴ τοὺς ἱερεῖς νό-
13 μον, λέγων, Ἐὰν λάβῃ ἄνθρωπος κρέας
ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ
ἅψηται τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου, ἢ (*)
ἑψήματος, ἢ οἴνου, ἢ ἐλαίου, ἢ παντὸς βρώ-
ματος, εἰ ἁγιασθήσεται; καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ
14 ἱερεῖς, καὶ εἶπαν, Οὔ. Καὶ εἶπεν Ἀγγαῖος,
Ἐὰν ἅψηται (ζ) μεμιασμένος ἀκάθαρτος
ἐπὶ ψυχῇ ἐπὶ παντὸς τούτων, εἰ μιανθή-
σεται; καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς, καὶ εἶπαν,
15 Μιανθήσεται. Καὶ ἀπεκρίθη Ἀγγαῖος,
καὶ εἶπεν, Οὕτως ὁ λαὸς οὗτος, καὶ οὕτως τὸ
ἔθνος τοῦτο ἐνώπιον ἐμοῦ, λέγει κύριος, καὶ οὕ-
τως πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν· καὶ ὃς ἐὰν
ἐγγίσῃ ἐκεῖ, μιανθήσεται ἕνεκεν τῶν λημμά-
των αὐτῶν τῶν ὀρθρινῶν, ὀδυνηθήσονται ἀπὸ
προσώπου πόνων αὐτῶν, καὶ ἐμισεῖτε ἐν
16 πύλαις (η) ἐλέγχοντα. Καὶ νῦν θέσθε δὴ (θ)
εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης
καὶ (ι) ὑπεράνω, πρὸ τοῦ θεῖναι λίθον ἐπὶ λί-
17 θον ἐν τῷ ναῷ κυρίου τίνες ἦτε, Ὅτε ἐνε-
βάλλετε εἰς κυψέλην κριθῆς εἴκοσι σάτα,
καὶ ἐγένετο κριθῆς δέκα σάτα· καὶ εἰσεπο-
ρεύεσθε εἰς τὸ ὑπολήνιον ἐξαντλῆσαι πεν-
τήκοντα μετρητάς, καὶ ἐγένοντο εἴκοσι.
18 Ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν (κ) ἀφορίᾳ, καὶ ἐν ἀνε-
μοφθορίᾳ, καὶ ἐν χαλάζῃ πάντα τὰ ἔργα
τῶν χειρῶν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρὸς
19 με, λέγει κύριος. (λ) Ὑποτάξατε δὴ τὰς
καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης, καὶ
ἐπέκεινα, ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος τοῦ
ἐνάτου μηνὸς, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς (μ) τεθε-
μελίωται ὁ ναὸς κυρίου· θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις
ὑμῶν,

MS. A. (δ) πληρώσω (ε) μηνὶ τῷ ἐνάτῳ ἔτους (*) Ἐπερώτησον τοὺς (*) ἑψέματος, (ζ) μεμιασμένος ἢ ἀκάθαρτος ψυχῇ ἐπὶ ψυχῇ ἀπὸ παντὸς (η) ἐλέγχοντας. (θ) ἐπὶ (ι) ἐπάνω, οὗ (κ) (*) ἀφθορίᾳ (λ) Τάξατε (μ) ἐθεμελιώθη

Et spiritus meus stetit in medio 6
vestrûm. Confidite ; Quia hæc 7
dicit Dominus omnipotens ; Ad-
huc semel ego cõmovebo cœlum,
et terram, & mare, & aridam,
Et commovebo omnes gentes : & 8
venient (ε) electa omnium gen-
tium : & implebo domum istam
gloriâ, dicit Dominus omnipotens.
Meum est argentum, & meum 9
est aurum, dicit Dominus omni-
potens. Quarè magna erit gloria 10
domûs istius, novissima super pri-
mam, dicit Dominus omnipotens.
Et in loco isto dabo pacem, dicit
Dominus omnipotens, & (d)
pacem animæ in acquisitionem
omni condenti, ut suscitet tem-
plum istud. Quartâ & vigesimâ 11
noni mensis anno secundo sub Da-
rio, factus est sermo Domini ad
Aggæum prophetam, dicens ; Hæc 12
dicit Dominus omnipotens ; In-
terroga nunc sacerdotes legem,
dicens ; Si sumpserit homo carnem 13
sanctam in summitate vestimenti
sui, et tetigerit sũmitas vestimẽti
ejus panẽ, aut coctionẽ, aut vinũ,
aut oleũ, aut omnem cibũ, si san-
ctificabitur? & responderunt sa-
cerdotes, & dixerunt ; Non. Et 14
dixit Aggæus ; Si tetigerit pollu-
tus (e) immundus in anima de
omnibus his, si contaminabitur?
Et responderunt sacerdotes &
dixerunt ; Contaminabitur. Et 15
respondit Aggæus, & dixit ; Sic
populus iste, & sic gens hæc co-
ram me, dicit Dominus, & sic
omnia opera manuum eorum : &
quicunque appropinquaverit ibi,
contaminabitur : propter munera
eorum matutina, dolebunt à fa-
cie (f) laborum suorum, & ode-
ratis in portis arguentem. Et nunc 16
ponite, quæso, in corda vestra à die
hac, et suprà, antequàm ponere-
tur lapis super lapidem in templo
Domini, qui eratis, Quando 17
mittebatis in cypselen hordei vi-
ginti sata et fiebãt decẽ sata hor-
dei, et ingrediebamini torcular,
ut hauriretis quinquaginta am-
phoras, et fiebant viginti. Percussi 18
vos sterilitate, et corruptione ae-
ris, et grandine omnia opera ma-
nuum vestrarum, et non reversi
estis ad me, dicit Dominus. (g)
Supponite nunc corda vestra à 19
die ista, et in futurum, à quar-
ta et vigesima noni mensis, et à
die quâ fundamenta jacta sunt
templi Domini : ponite in cordi-
bus vestris ;

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ית פתגמא די גזרית עמכון במפקכון ממצרים ונביי מלפין ביניכון לא תדחלון׃
7 ארי כדנן אמר יי צבאות עוד חדא וזעירא היא ואנא מזיע ית שמיא וית ארעא וית
8 ימא וית יבשתא׃ ואזיע ית כל עממיא וייתון חמדת כל עממיא ואמלי ית ביתא
9 הדין יקרא אמר יי צבאות׃ דילי כספא ודילי דהבא אמר יי צבאות׃ סגי יהא
10 יקריה דביתא הדין בתראה מן קדמאה אמר יי צבאות ובאתרא הדין אתן שלמא
11 אמר יי צבאות׃ בעסרין וארבעא לתשעאה בשנת תרתין לדריוש הוה פתגם
12 נבואה מן קדם יי ביד חגי נביא למימר׃ כדנן אמר יי צבאות שאיל כען ית
13 כהניא אוריתא למימר׃ הא יטול גבר בסר קודשא בכנף לבושיה ויקרב בכסותיה
ללחמא ולתבשילא ולחמרא ולמשחא ולכל דמתאכל היסתאב ואתיבו כהניא ואמרו
14 לא׃ ואמר חגי אם יקרב טמא נפשא בכל אלין היסתאב ואתיבו כהניא ואמרו יסתאב׃
15 ואתיב חגי ואמר כן עמא הדין וכן כנשתא הדא קדמי אמר יי וכן כל עובדי ידיהון
16 ודיקרבין תמן מסאב הוא׃ וכען שוו כען לבכון מן יומא הדין ולעילא עד לא יתשם
17 נדבך על נדבך בהיכלא דיי׃ מדהויתון עלין לערימת עסרין והויא עסרא עלין
18 אתון למעצרתא דהוה ביה חמשין גרבין דחמר והויא עסרין׃ מחיתי יתכון בשדפונא
19 ובירקונא ובברדא ית כל עובדי ידיכון וליתיכון תיבין לפולחני אמר יי׃ שוו כען
לבכון מן יומא הדין ולעילא מיום עסרין וארבעא לתשעאה למן יומא דישרי
לאשתכללא היכלא דיי שוו לבכון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Verbum quod decrevi vobiscû cùm eduxi vos ex Ægypto, & Prophetæ mei 6
docent vos, ne timeatis. Quoniam sic ait Dñs exercituum : Adhuc hoc modi- 7
cum est, & ego commotur' sum cœlos & terram, & mare & aridam. Et com- 8
movebo universas gentes, & veniet desiderium omnium gentium, & implebo
hanc domum gloria, ait Dñs exercituum. Meum est argentum, & meum est 9
aurum, dicit Dominus exercituum. Major futura est gloria hujus domus po- 10
stremæ, quàm primæ, ait Dñs exercituum : & in hoc loco ponam pacem,
ait Dominus exercituum. Vicesima & quarta noni mensis anno secundo Da- 11
rii, factum est verbum prophetiæ à conspectu Dñi per manum Chaggæi pro-
phetæ, dicendo : Sic ait Dñs exercituum : Roga nunc Sacerdotes Legem, 12
dicendo : Ecce feret vir aliquis carnem sanctitatis ora vestimenti sui, & 13
tanget operimento suo panem, & pulmentum, & vinum, & oleum, quic-
quid denique comeditur, nonne *contaminabitur* ? Et responderunt Sacer-
dotes ac dixerunt : Minimè. Et dixit Chaggæus : Si tetigerit pollutum ani- 14
mæ in illis omnibus, nónne contaminabitur ? & responderunt Sacerdotes ac
dixerunt, Contaminabitur. Et respondit Chaggæus & ait : Sic populus iste, 15
& sic ista congregatio coram me, inquit Dñs : & sic omnia opera manuum
ipsorum, quodq; offerent ibi, pollutum est. Nunc itaque apponite nunc cor 16
vestrum ab hoc die & suprà, priusquam ordo ordini apponeretur in templo
Domini. Ex quo ingrediebamini ad acervum viginti modiorum, & fiebant 17
decem : ingrediebamini in torcular in quo erant quinquaginta dolia vini, 18
& fiebant viginti. Percussi vos uredine & rubigine & grandine omnia
opera manuum vestrarum, nec vos conversi estis ad cultum meum, dicit
Dominus. Apponite nunc cor vestrum ab hoc die & suprà, à die vicesimo 19
& quarto noni mensis, à die quo cœperunt jaci fundamenta templi Domini,
apponite cor vestrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* Sermo quem vobiscum firmavi cùm exissetis 6
ex Ægypto, & spiritus meus perseverat inter
vos; ne timeatis. Sic enim dicit Dominus 7
potentissimus; Adhuc semel commoturus sum
cœlum ac terram, mare & continentem: Et 8
excitaturus sum omnes gentes, ut afferant o-
ptatissimam quamque rem cunctarum genti-
um; & istam domum gloriâ repleturus, dicit
Dominus potentissimus. Meum est argentū, 9
& meum est aurū, dicit Dñs potentissimus. Et 10
erit gloria domûs hujus posterioris multò ma-
jor quàm prioris, dicit Dominus potentissi-
mus: & hoc in loco largiar pacem meam, di-
cit Dominus potentissimus. Deinde vigesi- 11
mâ quartâ *die*, mense nono, anno secundo Da-
rii; fuit sermo Domini per Hagæum prophe-
tam, dicendo; Sic dicit Dominus potentis- 12
simus; Interrogate sacerdotes de lege: Si 13
portaverit quispiam carnem sanctam in ala
pallii sui, aut alâ suâ tetigerit panem, aut
pulmentum, aut vinum, aut oleum, aut quem-
cunque cibum; num sanctificari potest? Re-
sponderunt sacerdotes, ac dixerunt, Minimé.
Dixit Hagæus; Si tetigerit is cujus immunda 14
est anima *quicquam* horum omnium, annon
polluetur? Responderunt sacerdotes, & dixe-
runt ei; Polluetur. Respondit Hagæus, & 15
dixit; Talis est populus iste, & talis est ge-
neratio ista coram me, dicit Dominus; ac ta-
lia sunt omnia opera manuum eorum: &
quicquid offerunt ibi, immundum est. Jam 16
adjicite animum vestrum ab hac die & anteá.
Priusquàm positus fuisset lapis super lapidem
in templo Domini, Quando ingrediebami- 17
ni ad acervum viginti, decem erat; & ingre-
diebamini ad torcular quinquaginta, erant
autem viginti: Percussi vos vento calido, 18
uredine, & grandine, quodlibet opus ma-
nuum vestrarum; attamen non estis ad me
conversi, dicit Dominus. Itaque subjicite 19
corda vestra ab hac die & deinceps, à die vi-
gesima quarta mensis noni, à die quâ collo-
catum est fundamentum domûs Domini po-
tentissimi, ut ædificetur.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 وروحي وقف في وسطكم * ثقوا من اجل انه هكذا يقول الرب الضابط الكل * انا انا ازلزل من 7
8 ايضا السماء والارض * والبحر واليابسة * وازلزل كل الامم * وياتي بمختارات جميع الامم * واملاء
9 هذا البيت مجدا يقول الرب الضابط الكل * الفضة لي والذهب لي يقول الرب الضابط الكل *
10 من اجل ان المجد العظيم الاخير لهذا البيت يكون افضل من الاول يقول الرب الضابط
الكل * وفي هذا الموضع اعطي سلامه يقول الرب الضابط الكل * وسلامة نفس للاقتناء لكل
11 صانع ليقيم هذا الهيكل * وفي اربعة وعشرين من الشهر التاسع من السنة الثانية * على عهد
12 داريوس * صار قول الرب الي حجي النبي قايلا * هكذا يقول الرب الضابط الكل * سل الكهنة فقط 13
قايلا * ان اخذ انسان لحما مقدسا في طرف ثوبه * ويلمس طرف ثوبه خبزا او طبيخا او خمرا
14 او زيتا او كل طعام * ايتقدس * فاجابوا الكهنة وقالوا لا * فقال حجي * ان تلمس نفس نجسة
15 او غير طاهرة نفسا من جميع هاولاء * اتتنجس * فاجابوا الكهنة وقالوا تتنجس * فاجاب حجي
وقال * هكذا هذا الشعب * وهكذا هذه الامة امامي يقول الرب * وهكذا جميع اعمال ايديهم * وان
يدنوا احد هناك يتنجس * من اجل ضرباتهم السحرية يوجعون من وجه اتعابهم * وابغضتم
المبكتين في الابواب * • الاصحاح الرابع والعشرون * وهو الثاني من البدوة *
16 والان ضعوا في قلوبكم منذ هذا اليوم وما فوقه * من قبل ان تضعوا حجرا في هيكل الرب *
17 من كنتم * لما اوعيتم في الصبر من اوعية الحنطة عشرين فدا شعيرا * فصارت عشرة اقداح
18 شعيرا * ودخلتم الي المعصرة لتستقوا خمسين مطرا * فصارت عشرين * ضربتكم بالكذب وبفساد
19 الهوا * وبالبرد جميع اعمال ايديكم * ولم ترجعوا الي يقول الرب * ريثوا الان قلوبكم منذ هذا
اليوم وما بعده * من الرابع والعشرين من الشهر التاسع * ومن اليوم الذي اسس فيه
هيكل الرب *

Et spiritus meus stat in medio vestri. Con- 6
fidite, quia sic ait Dominus omnipotens; 7
Ego ego semel adhuc commovebo cœ-
lum & terram, mare & aridam: Et 8
commovebo cunctas gentes, & venient
selectissima quæque cunctarum gentium,
& implebo domum istam gloriâ, dicit
Dominus omnipotens. Meum est argen- 9
tum, & meum aurum, dicit Dominus
omnipotens. Nam gloria magna posterior 10
hujus domûs, præstantior erit priore, dicit
Dominus omnipotens: & in loco isto pa-
cem dabo, dicit Dominus omnipotens;
pacem inquam, animæ possidendam omni
laboranti ad erigendum hoc templum.
Præterea vigesimâ quartâ mensis noni,
anni secundi, tempore Darii, factus est 11
sermo Domini ad Haggæum prophetam,
dicens; Sic dicit Dominus omnipotens; 12
Interroga sacerdotes tantùm, dicens; Si 13
quis sumpserit carnem sacram in fimbria
suæ vestis, tetigeritque fimbria vestis ejus
panem, aut pulmentum, aut vinum, aut
oleum, aut quemcunque cibum; num san-
ctificabitur? Responderunt sacerdotes, ac
dixerunt, Nequaquam. Dixit Haggæus; 14
Si tetigerit aliqua anima immunda aut
impura ullam horum omnium animam,
num contaminabitur? Responderunt sa-
cerdotes, ac dixerunt, Contaminabitur.
Respondit Haggæus, ac dixit; Ita popu- 15
lus iste, & ita gens ista coram me, dicit
Dominus, atque ita omnia opera manuum
eorum: & si quis illuc accedat, contami-
nabitur: propter plagas suas matutinas
dolebunt à facie laborum suorum; & o-
disti arguentes in portis.

Textus vigesimus quartus, qui est
hujus Prophetiæ secundus,

Jam ergò ponite in cordibus vestris ab 16
hac die & suprà. Antequàm ullum pone-
retis lapidem in templo Domini, Quales 17
eratis? Quando recondebatis in capsa vi-
ginti sata hordei annonæ frumentariæ, fi-
ebant decem hordei sata: & ingredieba-
mini ad torcular ut hauriretis quinqua-
ginta metretas, fiebantque viginti.
Percussi vos penuriâ & corruptione 18
aëris, & omnia opera manuum vestrarum
grandine; neque tamen reversi estis ad
me, dicit Dominus. Jam disponite 19
corda vestra ab hac die & deinceps à
vigesima quarta mensis noni, & à die quâ
fundatum est templum Domini:

זכריה : א

20 העוד הזרע במגורה ועד־הגפן והתאנה והרמון ועץ הזית לא נשא מן־היום הזה אברך :
21 ויהי דבר־יהוה ׀ שנית אל־חגי בעשרים וארבעה לחדש לאמר :
22 אמר אל־זרבבל פחת־יהודה לאמר אני מרעיש את־השמים ואת־הארץ :
23 והפכתי כסא ממלכות והשמדתי חזק ממלכות הגוים והפכתי מרכבה ורכביה וירדו סוסים ורכביהם איש בחרב אחיו :
24 ביום ההוא נאם־יהוה צבאות אקחך זרבבל בן־שאלתיאל עבדי נאם־יהוה ושמתיך כחותם כי־בך בחרתי נאם יהוה צבאות :

(Interlinear Latin:) malogranatũ & ficum & vitem ad usque & horreo in semen adhuc Nónne verbum fuit Et benedicam hac die A ? tulit non oleæ lignum & dicendum ad mensis quarta & vigesima in Chagghai ad secundò Domini facienti tremere Ego : dicendo Jehudah ducem Zerubabel ad Dic disperdã & regnorum solium subvertam Et terram & cœlos gentium regnorum fortitudinem subvertam & quadrigam & eam equitantes fui fratris gladio in vir eorum ascensores & equi descendent & fili Zerubbabel te capiam exercituum Dominus dixit illa die In signaculũ sicut te ponam & DOMINUS dixit mi serve Sealthiel exercituum DOMINUS dixit elegi te in quia

Versio VULG. LAT.

20 Numquid jam semen in germine est : & adhuc vinea, & ficus, & malogranatum, & lignum olivæ non floruit ? ex die ista benedicam.
21 Et factum est verbum Domini secundò ad Aggæum in vigesima & quarta mensis, dicens;
22 Loquere ad Zorobabel ducem Juda, dicens; Ego moveo cœlum pariter & terram.
23 Et subvertam solium regnorum, & conteram fortitudinem regni Gentium : & subvertam quadrigam, & ascensorem ejus : & descendent equi, & ascensores eorum : vir in gladio fratris sui.
24 In die illa, dicit Dominus exercituum, assumam te, Zorobabel, fili Salathiel serve meus, dicit Dominus : & ponam te quasi signaculum, quia te elegi, dicit Dominus exercituum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

19 (γ) Εἰ ἐπιγνωσθήσεται ἔτι ἐπὶ τῆς ἅλω, (ξ) καὶ εἰ ἔτι ἡ ἄμπελος, καὶ ἡ συκῆ, καὶ ἡ ῥόα, καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρπὸν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης (ο) εὐλογήσω.
21 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς Ἀγγαῖον τὸν προφήτην, τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς, λέγων,
22 Εἰπὸν πρὸς Ζοροβάβελ τὸν τοῦ Σαλαθιὴλ ἐκ φυλῆς Ἰούδα, λέγων, Ἐγὼ σείω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν·
23 Καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων, (π) καὶ ὀλοθρεύσω δύναμιν βασιλέων τῶν ἐθνῶν, καὶ καταστρέψω ἅρματα καὶ ἀναβάτας, (ς) καὶ καταβήσονται ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν, ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.
24 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος παντοκράτωρ, λήψομαί σε Ζοροβάβελ τὸν τοῦ Σαλαθιὴλ, τὸν δοῦλόν μου, λέγει κύριος, καὶ θήσομαί σε ὡς σφραγῖδα, διότι σὲ ᾑρέτισα, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

ΑΓΓΑΙΟΣ Ι'.

MS. A. (γ) Εἰ ἔτι (ξ) καὶ ἡ ἄμπελος, (ο) καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εὐλογήσω αὐτά. (π) ἐξολοθρεύσω (ς) καὶ καταστρέψω πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῶν, καὶ καταβήσω τὰ ἅρματα αὐτῶν, καὶ ὀλιγώσω τοὺς ἐκλεκτούς μου, καὶ ἀναβήσονται ἵπποι (σ) εἰς σφραγῖδα, ὅτι σὲ

ΑΓΓΑΙΟΣ Ι'.

20 (b) Si cognoscetur super aream, & si adhuc vinea, & ficus, & malogranatum, & ligna olivæ, quæ non ferunt fructũ, à die hac benedicã.
21 Et factum est verbũ Domini secundò ad Aggæum prophetã quartã & vigesimã mensis, dicens;
22 Dic ad Zorobabel filium Salathiel de tribu Juda, dicens; Ego commoveo cœlum, & terrã, (i) & mare, & aridã :
23 Et subvertã thronos regum, & disperdã fortitudinem regũ gentiũ, & subvertã currus, & ascensores; & descendent equi, & ascensores eorum, unusquisq; in gladio adversus fratrem suũ.
24 In die illa, dicit Dominus omnipotens, assumã te, Zorobabel, filium Salathiel, servum meum, dicit Dominus, & ponam te, quasi signaculum : quia te elegi, dicit Dominus omnipotens.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

20 העוד עבור בארעא באדרא ועד כען גופנא ותאינא ורמונא ואילני זיתא לא טענין יומא
21 הדין אבריך : והוה פתגם נבואה מן קדם יי תנינות עם חגי בעסרין וארבעא לירחא
22 למימר : אמר לזרבבל רבא דבית יהודה למימר אנא מזיע ית שמיא וית ארעא :
23 ואהפוך כורסי מלכותא ואתבר תוקף מלכוות עממיא ואהפוך רתיכין ורכביהון
ויתקטלון סוסין ורכביהון גבר בחרבא דאחוהי : בעדנא ההיא אמר יי צבאות
24 אקרבנך זרבבל בר שאלתיאל עבדי אמר יי ואשוינך כגלוף דעזקא על יד אריי בך
אתרעיתי אמר יי צבאות :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

An adhuc frumentum in area, & an adhuc vites, & ficus, & mala punica, & 20
arbores olivæ non ferunt ? die ista benedicam. Et factum est verbum 21
prophetiæ à conspectu Domini secundò cum Chaggæo vicesima & quarta
mensis, dicendo : Dic Zerubabeli principi domus Juda dicendo : Ego com- 22
moveo cœlos & terram. Et subvertam solia regnorum, & frangam robur 23
regnorum gentium, ac subvertam currus & assessores eorum, & interficientur
equi & equites ipsorum unusquisque gladio fratris sui. In illo tempore, ait 24
Dominus exercituum, accersam te Zerubabel fili Sealthielis serve mi, di-
cit Dominus : & ponam te sicut sculpturam annuli super manum : quoni-
am in te mihi complacui, dicit Dominus exercituum.

ספר זכריה

CAPUT I. א

1 בחדש השמיני בשנת שתים לדריוש היה דבר־יהוה אל־זכריה בן־ברכיה בן־עדו הנביא לאמר :
2 קצף יהוה על־אבותיכם קצף :
3 ואמרת אלהם כה אמר יהוה צבאות שובו אלי נאם יהוה צבאות ואשוב אליכם אמר יהוה צבאות :
4 אל־תהיו כאבתיכם אשר קראו־אליהם הנביאים הראשנים לאמר כה אמר יהוה צבאות שובו נא מדרכיכם הרעים ומעליליכם הרעים ולא שמעו ולא־הקשיבו אלי נאם־יהוה :
5 אבותיכם איה־הם והנבאים הלעולם יחיו :
6 אך ׀ דברי וחקי אשר צויתי את־עבדי הנביאים הלוא השיגו אבתיכם וישובו ויאמרו כאשר זמם יהוה צבאות לעשות לנו כדרכינו וכמעללינו כן עשה אתנו :

(Interlinear Latin:) Domini verbum fuit, Darjavesh secundo anno in, octavo mense In : dicendo, propheta Hiddo filii Berechjah filium Zecharjah ad, eos ad dices Et iracundia vestros patres super Dominus est Iratus Dominus dixit, me ad Convertimini : exercituum Dominus dixit Sic exercituum Dominus dixit, vos ad convertar &, exercituum prophetæ eos ad clamaverunt quos, vestri patres sicut fitis Ne Convertimini : exercituum Dominus dixit Sic : dicendo, priores audierunt non & : malis vestris studiis & malis vestris viis à nunc ipsi ubi vestri Patres Dominus dixit, me ad attenderunt neque mea Verba Veruntamen ? vivent seculum in numquid prophetæ & nónne, prophetis meis servis mandavi quæ, mea statuta & dixerunt & sunt conversi Et ? vestros patres comprehenderunt nobis faciendum ad, exercituum Dominus cogitavit Quemadmodum nobiscum fecit sic, nostra opera secundùm &, nostras vias secundùm

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA ZACHARIÆ.

CAP. I.

1 IN mense octavo, in anno secundo Darii regis, factũ est verbũ Dñi ad Zachariam, filium Barachiæ filii Addo, prophetam, dicens;
2 Iratus est Dñs sup patres
3 vestros iracundiã. Et dices ad eos; Hæc dicit Dñs exercituum ; Convertimini ad me, ait Dñs exercituum : & convertar ad vos, dicit
4 Dñs exercituum. Ne sitis sicut patres vestri, ad quos clamabant prophetæ priores, dicentes ; Hæc dicit Dñs exercituũ ; Convertimini de viis vestris malis, & de cogitationibus vestris pessimis : & non audierunt, neque attende-
5 runt ad me, dicit Dominus. Patres vestri ubi sunt ? & Prophe-
6 tæ numquid in sempiternum vivent ? Veruntamen verba mea, & legitima mea, quæ mandavi servis meis prophetis, numquid non comprehenderunt patres vestros, & conversi sunt, & dixerunt ; Sicut cogitavit Dominus exercituum facere nobis secundùm vias nostras, & secundùm adinventiones nostras, fecit nobis ?

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΕΝ τῷ ὀγδόῳ μηνὶ, ἔτους δευτέρου ἐπὶ Δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Βαραχίου υἱὸν Ἀδδὼ τὸν προφήτην,
2 λέγων, Ὠργίσθη κύριος ἐπὶ τοὺς πατέρας
3 (α) ὑμῶν ὀργὴν μεγάλην· Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἐπιστρέψατε πρὸς μὲ, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς, λέγει (β)
4 κύριος τῶν δυνάμεων. Καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν, οἷς ἐνεκάλεσαν αὐτοῖς οἱ προφῆται (γ) ἔμπροσθεν λέγοντες, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν τῶν πονηρῶν· καὶ (δ) οὐκ εἰσήκουσαν, καὶ οὐ προσέσχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου,
5 λέγει κύριος. Οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσι; καὶ
6 οἱ προφῆται· μὴ τὸν αἰῶνα ζήσονται; Πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ νόμιμά μου δέχεσθε, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ἐν πνεύματί μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις, οἳ κατελάβοσαν τοὺς πατέρας ὑμῶν, καὶ ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπαν, Καθὼς παρατέτακται κύριος παντοκράτωρ τοῦ (ε) ποιῆσαι ὑμῖν κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα (ζ) ὑμῶν, οὕτως ἐποίησεν (η) ὑμῖν.

MS. A. ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'. (α) ἡμῶν (β) κύριος ὁ παντοκράτωρ. (γ) οἱ ἔμπροσθεν (δ) οὐ προσέσχον (ε) ποιῆσαι κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν (ζ) ὑμῶν, (η) ὑμῖν.

ZACHARIAS. CAP. I.

1 IN octavo mense anni secundi sub Dario, factum est verbum Domini ad Zachariam Barachiæ (a) filium Addo prophetam, dicens;
2 Iratus est Dominus super patres
3 vestros irã magnã : Et dices ad eos ; Hæc dicit Dominus omnipotens ; Convertimini ad me, dicit Domin⁹ virtutũ : et convertar ad vos, dicit Dñs virtutũ.
4 Et nolite fieri, sicut patres vestri, quos arguerunt eos prophetæ, qui prius fuerant, dicentes ; Hæc dicit Dominus omnipotens ; Avertimini à viis vestris pessimis, & ab adinventionibus vestris malis. Et (b) non exaudierunt, & non attenderunt ut exaudirent me, dicit Domin⁹.
5 Patres vestri ubi sunt, & prophetæ ? Numquid in sempiternum vivent ?
6 Veruntamen sermones meos, & legitima mea suscipite, quæ ego præcipio in spiritu meo servis meis prophetis, qui comprehenderunt patres vestros, & responderunt, & dixerunt ; Sicut præparatus est Dominus omnipotens, ut faceret nobis secundùm vias nostras, & secundùm adinventiones nostras ; sic fecit nobis.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

1 בירחא תמינאה בשנת תרתין לדריוש הוה פתגם נבואה מן קדם יי עם זכריה בר
2 ברכיה בר עדו נביא למימר : רגיזו רגז מן קדם יי על אבהתכון על דארגיזו קדמוהי :
3 ותימר להון כדנן אמר יי צבאות תובו לפולחני אמר יי צבאות ואתפני במימרי
4 לאיטבא לכון אמר יי צבאות : לא תהון כאבהתכון דיתנבון להון נבייא קדמאי
למימר כדנן אמר יי צבאות תובו כען מאורחתכון בישתא ומעובדיכון מקלקליא
5 ולא קבילו ולא אציתו למימרי אמר יי : אבהתכון אן אנון ואם תימרון נבייא לא
6 לעלמא קימין : ברם פתגמי וקימי די פקדית ית עבדי נבייא הלא ארביקו אבהתכון
ותבו ואמרו כמא דחשיב יי צבאות למעבד לנא כארחתנא וכעובדנא כן עבד
עמנא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

1 IN mense octavo, anno secundo Darii, factum est verbum prophetiæ à fa-
2 cie Dñi cum Zacharia filio Barachiæ filii Addo propheta, dicendo : Ira-
fuit à facie Domini contra patres vestros, pro eo quòd iracundiam concitas-
3 sent coram eo. Et dices ad eos : Hæc dicit Dominus exercituum : Conver-
timini ad cultum meum, dicit Dominus exercituum, & respiciam in verbo
4 meo ut benefaciam vobis, dicit Dominus exercituum. Ne fitis sicut patres
vestri, quibus prophetaverunt Prophetæ priores, dicendo : Sic dicit Domi-
nus exercituum : Convertimini nunc à viis vestris pessimis, & ab operibus
vestris corruptis : sed non obedierunt, nec auscultaverunt verbum meum, di-
5 cit Dominus. Patres vestri ubi sunt ? & si dixeritis, Prophetæ nonne in
6 æternum subsistent ? Veruntamen verba mea & pacta mea quæ mandavi
servis meis Prophetis nónne comprehenderunt patres vestros ? & conver-
si sunt & dixerunt : Sicut cogitaverat Dominus exercituum facere nobis
juxta vias nostras & secundùm opera nostra, sic fecit nobiscum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܣܝܡܘ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܕܥܕܟܝܠ ܙܪܥܐ ܒܐܕܪܐ. ܘܓܦܬܐ ܘܬܐܢܬܐ ܘܪܡܘܢܐ
ܘܙܝܬܐ ܕܡܫܚܐ ܠܐ ܝܗܒܘ. ܘܡܢ ܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܐܢܐ ܐܒܪܟ ܐܢܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܘܗܘܐ
21 ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܠܘܬ ܚܓܝ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܒܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܒܝܪܚܐ ܟܕ ܐܡܪ.
22 * ܐܡܪ ܠܙܪܘܒܒܠ ܪܫܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܢܐ ܡܙܝܥ ܐܢܐ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. * ܘܐܗܦܘܟ ܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ.
23 ܘܐܘܒܕ ܚܝܠܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܐܗܦܘܟ ܡܪܟܒܬܐ. ܠܘ ܕܪܟܒܝܢ ܒܗܝܢ. ܘܢܚܬܘܢ
24 ܪܟܫܐ ܘܪܟܒܝܗܘܢ. ܓܒܪ ܒܚܪܒܐ ܕܐܚܘܗܝ. * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ.
ܐܕܒܪܟ ܙܪܘܒܒܠ ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ ܥܒܕܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܘܐܣܝܡܟ ܐܝܟ ܥܙܩܬܐ: ܡܛܠ
ܕܒܟ ܨܒܝܬ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ.

* ܫܠܡܬ ܢܒܝܘܬܗ ܕܚܓܝ ܢܒܝܐ *

Animadvertite quomodo non extet semen in area; vitis, ficus, malogranata, & arbores olivæ non protulerint: ab hac autem die benedicturus sim eis, dicit Dominus. 20
Fuit etiam sermo Domini ad Hagæum secundâ vice, vigesimo quarto *die* mensis, dicendo; 21
Dic Zorbabeli principi Judæ; Ego cœlum terrámque concutiam, Et subvertam solia regnorum, & perdam robur regnorū gentium. 22
Subvertam currus super conscensores eorum, cadéntque equi & iis insidentes, quisque gladio fratris sui. 23
Eo die, dicit Dominus potentissimus, assumam te Zorbabel fili Selathielis serve mi, dicit Dominus, ponámque te ut sigillum: quia te elegi, dicit Dominus potentissimus. 24

Prophetiæ Hagæi prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 * ضعوا في قلوبكم انه يعرف ايضا من البيدر لان الكرمة والتينة ايضا والرمانة وشجر الزيتون
21 التي لم تحمل ثمرة. منذ هذا اليوم ساباركهم * وكان قول الرب ثانية الي حجي النبي في الرابع
22 والعشرين من الشهر قايلا * قل لزربابل بن سلثاييل من سبط يهودا قايلا. انا ازلزل السماء
23 والارض والبحر واليبس * واقلب كراسي الملوك. واستاصل قوة ملوك الامم. واقلب المركبات
24 والركاب. وتنزل الخيول وركابها كل واحد بالسيف على اخيه * في ذلك اليوم يقول الرب الضابط
الكل. اخذك يا زربابل بن سلثاييل عبدي يقول الرب. واصنعك مثل خاتم * من اجل اني
ارتضيتك يقول الرب الضابط الكل. * تمت نبوة حجي *

Ponite in cordibus vestris quòd adhuc ab area cognoscetur: nam viti, & ficui etiam, & malogranato, & arbori olivæ, quæ fructum non afferebant, ab hac die benedicam. 20
Fuit etiam sermo Domini secundò ad Haggæum prophetam, vigesimâ quartâ mensis, dicens; 21
Dic Zorobabeli filio Salathielis de tribu Judæ, dicens, Ego commovebo cœlum ac terram, mare & aridam; 22
Subvertam solia regum, evellam robur regum gentium, subvertam currus & equites: descendentque equi & conscensores eorum, quisque contra fratrem suum gladio. 23
Eo die, dicit Dominus omnipotens, accipiam te O Zorobabel fili Salathielis serve mi, dicit Dominus; & ponam te quasi signaculum: quia te oblectatus sum, dicit Dominus omnipotens. 24

Prophetiæ Haggæi Finis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܢܒܝܘܬܗ ܕܙܟܪܝܐ ܢܒܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

1 * ܒܝܪܚܐ ܕܬܡܝܢܝܐ ܒܚܕ ܒܝܪܚܐ. ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܕܕܪܝܘܫ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ
2 ܠܘܬ ܙܟܪܝܐ ܒܪ ܒܪܟܝܐ ܒܪ ܥܕܘ ܢܒܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. * ܪܓܙ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܒܗܝܟܘܢ ܪܘܓܙܐ
3 ܪܒܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܬܦܢܘ ܠܘܬܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
4 ܚܝܠܬܢܐ. ܘܐܬܦܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܐܒܗܝܟܘܢ.
ܕܩܪܘ ܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪܘ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܬܦܢܘ ܡܢ
5 ܐܘܪܚܬܟܘܢ ܒܝܫܬܐ ܘܡܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܒܝܫܐ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܘܠܐ ܨܘܬܘ ܠܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. * ܐܒܗܝܟܘܢ
6 ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܘܢܒܝܐ. ܠܥܠܡ ܚܝܝܢ. * ܒܪܡ ܦܬܓܡܝ ܘܦܘܩܕܢܝ
ܕܦܩܕܬ ܠܥܒܕܝ ܢܒܝܐ. ܐܬܕܟܪܘ ܐܢܘܢ ܐܒܗܝܟܘܢ. ܘܐܬܦܢܝܘ ܘܐܡܪܘ. ܐܝܟ ܕܐܬܪܥܝ
ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܠܡܥܒܕ ܠܢ. ܐܝܟ ܐܘܪܚܬܢ ܘܐܝܟ ܥܒܕܝܢ. ܗܟܢܐ ܥܒܕ ܠܢ.

Sequitur Prophetia

ZECHARIÆ PROPHETÆ.

CAPUT. I.

Mense octavo, primâ *die* mensis, anno secundo Darii, fuit sermo Domini ad Zechariam filium Berachiæ, filii Addo prophetæ, dicendo; 1
Iratus est Dominus patribus vestris iracundiâ magnâ. 2
Dic eis, Ita dicit Dominus potentissimus; Revertimini ad me, dicit Dominus potentissimus, & revertar ad vos, ait Dominus potentissimus: 3
Et ne sitis similes patribus vestris, quibus prædicaverunt prophetæ priores, ac dixerunt; Sic dicit Dominus potentissimus; Convertimini à viis vestris pravis & ab actionibus vestris pessimis: attamen non audierunt neque auscultaverunt mihi, dicit Dominus. 4
Ubinam sunt patres vestri & prophetæ mei? num in seculum vivunt? 5
At sermonum & præceptorum meorum quæ mandaveram servis meis prophetis, recordati sunt patres vestri, secúmque cogitantes dixerunt; Quemadmodum decreverat Dominus potentissimus facere nobis secundùm vias nostras & secundùm facinora nostra; ita fecit nobis. 6

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الروف الرحيم *

* نبتدي بترجمة نبوة زكريا النبي. بركاته تكون معنا. * امين *

* الفصل الاول * * الاصحاح الخامس والعشرون. وهو الاول من النبوة *

1
2 * كان قول الرب الي زكريا بن برخيا بن عدو النبي قايلا * غضب الرب على ابايكم غضبا عظيما.
3 * وتقول لهم. هكذا يقول الرب الضابط الكل. ارجعوا الي فارجع اليكم يقول الرب الضابط الكل.
4 * ولا تكونوا كمثل ابايكم الذين دعاهم الانبياء الذين من قبل قايلين. هكذا يقول الرب
الضابط الكل. ارجعوا من طرقكم الشريرة ومن اعمالكم الخبيثة. فلم يصغوا ان يسمعوا لي يقول
5
6 الرب * اباوكم اين هم. والانبياء هل يعيشون الي الدهر * لكن لتقبلوا اقوالي وسنني التي انا
اوصيت بها بروحي لعبيدي الانبياء. الذين ادركوا اباكم فاجابوا وقالوا. كما امر الرب
الضابط الكل ان يصنع كطرقكم وكاعمالكم. هكذا اصنع بكم *

IN NOMINE DEI MISERICORDIS, CLEMENTISSIMI,

Aggredimur interpretationem Prophetæ ZACHARIÆ PROPHETÆ, CUJUS BENEDICTIONES adsint nobis, Amen.

CAPUT PRIMUM.

Textus vigesimus quintus, hujus autem Prophetiæ primus.

Fuit sermo Domini ad Zachariā filiū Barachiæ filii Addo, prophetā dicens; 1
Iratus est Dominus patribus vestris irâ magnâ. 2
Et dices eis: Sic dicit Dominus omnipotens; Revertimini ad me, & revertar ad vos, dicit Dominus omnipotens: 3
Et ne sitis, ut patres vestri quos prisci prophetæ vocaverunt, dicentes; Sic ait Dominus omnipotens; Retrahite vos à viis vestris malis & ab operibus vestris nefandis: attamen aurem non præbuerunt ad audiendum me, dicit Dominus. 4
Patres vestri ubi sunt? et prophetæ num vivent in perpetuū? 5
Verumtamen suscipite sermones meos et leges meas quas per spiritum meum præcepi servis meis prophetis, qui patres vestros assecuti responderunt, ac dixerunt; Quemadmodum præcepit Dominus omnipotens acturum se secundùm vias vestras et secundùm opera vestra, ita agam vobiscum. 6

זכריה : א

mensis ipse , mensis undecimi quarta & vigesima die In
7 ביום עשרים וארבעה לעשתי עשר חדש הוא חדש
ad DOMINI verbum fuit , Dariaves secundo anno in ,Sebat
שבט בשנת שתים לדריוש היה דבר יהוה אל
:dicendo , prophetæ Hiddo filii Berechjahu filium Zecharjah
זכריה בן ברכיהו בן עדוא הנביא לאמר :
ipse & ,rufum equum super equitans vir ecce & , nocte Vidi
8 ראיתי הלילה והנה איש רכב על סוס אדם והוא
equi eum post & ;profundo in quæ ,myrtos inter stans
עמד בין ההדסים אשר במצלה ואחריו סוסים
? mi Domine ii Qui : dixi Et .albi & , nigri , rufi
9 אדמים שרקים ולבנים : ואמר מה אלה אדני
.isti ipsi qui tibi ostendā Ego:me in loquens angelus me ad dixit Et
ויאמר אלי המלאך הדבר בי אני אראך מה המה אלה :
quos Ii : dixit & ,myrtos inter stans vir respondit Et
10 ויען האיש העמד בין ההדסים ויאמר אלה אשר
respondérunt Et .terram in deambulandum ad DOMINUS misit
11 שלח יהוה להתהלך בארץ : ויענו
:dixerunt & ,myrtos inter stanti DOMINI angelo
את מלאך יהוה העמד בין ההדסים ויאמרו
.quiescens & sedens terra omnis ecce & ,terram Perambulavimus
התהלכנו בארץ והנה כל הארץ ישבת ושקטת :
,exercituum DOMINE : dixit & ,Domini angelus respondit Et
12 ויען מלאך יהוה ויאמר יהוה צבאות
Jehudah urbium & ,Jerusalaim misereberis non tu quo-usque
עד מתי אתה לא תרחם את ירושלם ואת ערי יהודה
respondit Et ? annos septuaginta jam es iratus quibus
13 אשר זעמתה זה שבעים שנה : ויען
.consolatoria verba ,bona verba me in loquenti ,angelo Dominus
יהוה את המלאך הדבר בי דברים טובים דברים נחמים :
dixit Sic : dicendo ,Clama : me in loquens ,angelus me ad dixit Et
14 ויאמר אלי המלאך הדבר בי קרא לאמר כה אמר
.magno zelo Sijon & ,Jerusalaim sum Zelatus :exercituum Dominus
יהוה צבאות קנאתי לירושלם ולציון קנאה גדולה :
ego quia , pacatæ gentes super irascens ego magna ira Et
15 וקצף גדול אני קצף על הגוים השאננים אשר אני
Propterea .malum in sunt auxiliati ipsi & ,parum sum iratus
16 קצפתי מעט והמה עזרו לרעה : לכן
.misericordiis in Jerusalaim ad sum Reversus : Dominus dixit sic
כה אמר יהוה שבתי לירושלם ברחמים
: exercituum DOMINUS ait ,ea in ædificabitur mea Domus
ביתי יבנה בה נאם יהוה צבאות
,clama Adhuc .Jerusalaim super extendetur perpendiculum &
17 וקוה ינטה על ירושלם : עוד קרא
dispergentur Adhuc :exercituum Dominus dixit Sic : dicendo
לאמר כה אמר יהוה צבאות עוד תפוצינה
adhuc DOMINUS consolabitur & : bonitate præ meæ civitates
ערי מטוב ונחם יהוה עוד
levavi Et .Jerusalaim in adhuc eliget & ,Sijon
18 את ציון ובחר עוד בירושלם : ואשא את
dixi Et .cornua quatuor ecce & ,vidi & ,meos oculos
19 עיני וארא והנה ארבע קרנות : ואמר
: me ad dixit Et ? hæc Quid : me in loquentem angelum ad
אל המלאך הדבר בי מה אלה ויאמר אלי
,Israel ,Jehudah ventilaverunt quæ cornua Hæc
אלה הקרנות אשר זרו את יהודה את ישראל
quatuor DOMINUS mihi ostendit Et .Jerusalaim &
20 וירושלם : ויראני יהוה ארבעה
.fabros
חרשים :

Versio VULG. LAT.

7 In die vigesima & quarta unde-
cimi mensis Sabath, in anno se-
cundo Darii factum est verbum
Domini ad Zachariam filiū Bara-
chiæ, filii Addo, prophetam, di-
8 cens ; Vidi per noctem, & ecce
vir ascendens super equum ru-
fum, & ipse stabat inter myrteta,
quæ erant in profundo : & post
9 eum equi rufi, varii, & albi. Et
dixi ; Quid sunt isti, domine mi?
& dixit ad me Angelus, qui lo-
quebatur in me ; Ego ostendam
10 tibi quid sint hæc. Et respon-
dit vir, qui stabat inter myrteta,
& dixit ; Isti sunt, quos misit Do-
minus ut perambulent terram.
11 Et responderunt Angelo Domi-
ni, qui stabat inter myrteta, &
dixerunt ; Perambulavimus ter-
ram, & ecce omnis terra habita-
12 tur , & quiescit. Et respondit
Angelus Domini, & dixit ; Domi-
ne exercituum, usquequò tu non
misereberis Jerusalem, & urbium
Juda, quibus iratus es ? Iste jam
13 septuagesimus annus est. Et re-
spondit Dominus Angelo, qui lo-
quebatur in me verba bona, ver-
14 ba consolatoria. Et dixit ad me
Angelus, qui loquebatur in me ;
Clama, dicens ; Hæc dicit Do-
minus exercituum ; Zelatus sum
Jerusalem & Sion zelo magno.
15 Et irâ magnâ ego irascor super
gentes opulentas : quia ego ira-
tus sum parùm, ipsi verò adjuve-
16 runt in malum. Propterea hæc
dicit Dominus ; Revertar ad Je-
rusalem in misericordiis : & do-
mus mea ædificabitur in ea, ait
Dominus exercituum : & per-
pendiculum extendetur super Je-
17 rusalem. Adhuc clama, dicens ;
Hæc dicit Dominus exercituum ;
Adhuc affluent civitates meæ bo-
nis : & consolabitur adhuc Do-
minus Sion, & eliget adhuc Jeru-
18 salem. Et levavi oculos meos,
& vidi : & ecce quatuor cornua.
19 Et dixi ad Angelum , qui loque-
batur in me ; Quid sunt hæc ? &
dixit ad me ; Hæc sunt cornua,
quæ ventilaverunt Judam, & Is-
20 rael , et Jerusalem. Et ostendit
mihi Dominus quatuor fabros.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

7 Τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι, τῷ ἑνδεκάτῳ μηνί,
οὗτός ἐστιν ὁ μὴν Σαβάτ, ἐν τῷ δευτέρῳ
ἔτει ἐπὶ Δαρείου, ἐγένετο λόγος κυρίου
πρὸς Ζαχαρίαν τὸν τοῦ Βαραχίου υἱὸν Ἀδ-
8 δὼ τὸν προφήτην, λέγων, (η) Ἑώρακα
τὴν νύκτα, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς (θ) ἐ-
πὶ ἵππον πυῤῥόν, καὶ οὗτος εἱστήκει ἀναμέ-
σον (ι) τῶν ὀρέων τῶν κατασκίων, καὶ ὀπίσω
αὐτοῦ ἵπποι πυῤῥοί, καὶ ψαροί, καὶ ποικί-
9 λοι, καὶ λευκοί. Καὶ εἶπα, Τί οὗτοι κύριε;
καὶ εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν
ἐν ἐμοί, Ἐγὼ δείξω σοι τί ἐστι ταῦτα.
10 Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἐφεστηκὼς ἀναμέσον
τῶν ὀρέων, καὶ εἶπε πρός με, Οὗτοί εἰσιν
οὓς (κ) ἐξαπέσταλκε κύριος, περιοδεῦσαι
11 τὴν γῆν. Καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυ-
ρίου τῷ ἐφεστῶτι ἀναμέσον τῶν ὀρέων, καὶ
(λ) εἶπον, Περιωδεύκαμεν πᾶσαν τὴν γῆν,
καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ κατοικεῖται, καὶ ἡσυχά-
12 ζει. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ
εἶπε, Κύριε παντοκράτωρ ἕως τίνος οὐ
μὴ (μ) ἐλεήσῃς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰς
πόλεις Ἰούδα, ἃς ὑπερεῖδες, τοῦτο ἑβδομη-
13 κοστὸν ἔτος; Καὶ ἀπεκρίθη κύριος παν-
τοκράτωρ τῷ ἀγγέλῳ τῷ λαλοῦντι ἐν ἐμοί,
14 ῥήματα καλὰ καὶ λόγους παρακλητικούς. Καὶ
εἶπε πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί,
Ἀνάκραγε λέγων, Τάδε λέγει κύριος παν-
τοκράτωρ, Ἐζήλωκα τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ
15 τὴν Σιὼν ζῆλον μέγαν, Καὶ ὀργὴν μεγά-
λην ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συν-
επιτιθέμενα, ἀνθ' ὧν (ν) μὲν ἐγὼ ὠργί-
σθην ὀλίγα, αὐτοὶ δὲ συνεπέθεντο εἰς κα-
16 κά. Διατοῦτο τάδε λέγει (ξ) κύριος, Ἐπι-
στρέψω ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ ἐν οἰκτιρμῷ, καὶ ὁ
οἶκός μου ἀνοικοδομηθήσεται ἐν αὐτῇ, λέ-
γει κύριος παντοκράτωρ, καὶ μέτρον (ο) ἐκ-
17 ταθήσεται ἐπὶ Ἱερουσαλήμ ἔτι. Καὶ εἶπε
πρός με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, (π)
Ἔτι ἀνάκραγε λέγων, Τάδε λέγει κύριος
παντοκράτωρ, Ἔτι διαχυθήσονται πόλεις
ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἐλεήσει κύριος ἔτι τὴν Σι-
18 ών, καὶ αἱρετιεῖ (ρ) τὴν Ἱερουσαλήμ. Καὶ
ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ
19 (*) τέσσαρα κέρατα. Καὶ εἶπα πρὸς τὸν
ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοί, Τί ἐστι ταῦ-
τα κύριε; καὶ εἶπε πρός με, Ταῦτα τὰ κέ-
ρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν Ἰούδαν, καὶ
20 τὸν (σ) Ἰσραήλ, καὶ Ἱερουσαλήμ. Καὶ
ἔδειξέ μοι κύριος τέσσαρας τέκτονας.

Quartâ & vigesimâ, undecimo 7
mense (hic est mensis Sabat) in
secundo anno sub Dario, factus
est sermo Domini ad Zachariam
Barachiæ filium Addo prophe-
tam, dicens ; Vidi nocte : & 8
ecce vir ascendens super equum
rufum : & ipse stabat inter (c)
montes umbrosos : & post eum
equi rufi, & cinericii, & varii, &
albi. Et dixi ; Quid sunt isti, do- 9
mine? Et dixit ad me angelus, qui
loquebatur in me ; Ego ostendam
tibi, quid sunt hæc. Et respon- 10
dit vir, qui stabat inter montes,
& dixit ad me ; Isti sunt, quos
misit Dominus, ut circuirent ter-
ram. Et responderunt angelo 11
Domini, qui stabat inter montes,
& dixerunt ; Circuivimus o-
mnem terram : & ecce omnis
terra habitatur , & quiescit.
Et respondit angelus Domi- 12
ni, & dixit ; Domine omnipo-
tens, usquequò non misereberis
Hierusalem , & urbium Juda ,
(d) quas despexisti, hic est se-
ptuagesimus annus ? Et respon- 13
dit Dominus omnipotens angelo,
qui loquebatur in me, verba bo-
na, & sermones consolatorios.
Et dixit ad me angelus, qui lo- 14
quebatur in me ; Clama, dicens ;
Hæc dicit Dominus omnipotens ;
Zelatus sum Hierusalem, & Sion
zelo magno : Et irâ magnâ ego 15
irascor super gentes, quæ super-
impositæ sunt : pro eo quòd e-
go quidem iratus sum modi-
cùm : ipsi verò superimpositi
sunt in mala. Propterea hæc 16
dicit Dominus ; Convertar
ad Hierusalem in misericordia :
& domus mea instaurabitur in
ea, dicit Dominus omnipotens :
& mensura extendetur super
Hierusalem Adhuc. Et di- 17
xit ad me angelus qui loqueba-
tur in me ; Adhuc clama, di-
cens ; Hæc dicit Dominus omni-
potens ; Adhuc diffundentur ci-
vitates in bonis : & miserebitur
Dominus adhuc Sion, & eliget
Hierusalem. Et levavi oculos 18
meos, & vidi : & ecce quatuor
cornua. Et dixi ad angelum, 19
qui loquebatur in me ; Quid
sunt hæc, domine? Et dixit ad
me ; Hæc sunt cornua, quæ di-
sperserunt Judam, & Israel, &
Hierusalem. Et ostendit mihi 20
Dominus quatuor fabros.

MS. A. (η) Ἑόρακα (θ) ἐφ' (ι) τῶν δύο ὀρέων (κ) ἐξαπέσταλκεν κύριος, τοῦ περιοδεῦσαι (λ) εἶπαν, Περιωδεύκαμεν (μ) ἐλεήσεις (ν) ἐγὼ μὲν (ξ) κύριος παντοκράτωρ, (ο) ἐκτεθήσεται (π) Ἀνάκραξε (ρ) κύριος τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔτι. (*) τέσσαρα (σ) Ἰσραήλ. Καὶ ἔδειξεν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

7 ביום עשרין וארבעא לחד עשר ירחא הוא ירחא שבט בשנת תרתין לדריוש הוה
8 פתגם נבואה מן קדם יי עם זכריה בר ברכיהו בר עדוא נביא למימר : חזיתי בליליא
והא גבר רכיב על סוסי סמוק והוא קאים בין אילניא דהדסיא די בבבל ובתרוהי
9 סוסון סומקין קוחין וחורין : ואמרית מן אלין רבוני ואמר לי מלאכא די ממליל עמי אנא
10 אחוינך מה אנון אלין : ואתיב גברא דקאים בין אילני הדסיא ואמר אלין די שלח יי
11 להלכא בארעא : ואתיבו ית מלאכא דיי דקאים בין אילני הדסיא ואמרו הלכנא
12 בארעא והא כל ארעא יתבא שליא ושקיטא : ואתיב מלאכא דיי ואמר יי צבאות עד
אימתי את לא תרחם על ירושלם ועל קרויא דבית יהודה דאיתיתא עליהון לוט
13 דנן שבעין שנין : ואתיב יי ית מלאכא די מלל עמי פתגמין תקנין פתגמין דניחומין :
14 ואמר לי מלאכא די מלל עמי אתנבי למימר כדנן אמר יי צבאות מתפרע אנא
15 פורענות ירושלם ולציון קנאה רבא : ורגז רב אנא רגיז על עממיא דשרן שליוא די אנא
16 רגזית על עמי זעיר ואנון מסיעין לאבאשא : בכן כדנן אמר יי אתוב לירושלם
ברחמין בית מקדשי יתבני בה אמר יי צבאות וחוט דמשחתא יתנגיד על בנין כותלי
17 ירושלם : עוד אתנבי למימר כדנן אמר יי צבאות עוד יתמלין קרוי עמי טובא וינחם יי
18 עוד ית ציון ויתרעי עוד בירושלם : וזקפית ית עיני וחזית והא ארבע מלכון : ואמרית
19 למלאכא דממלל עמי מן אלין ואמר לי אלין מלכותא דבדרא ית אנש יהודה וית
20 ישראל ויתבי ירושלם : ואחזיני יי ארבעא אומנין :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

In die vicesima quarta undecimi mensis, ipse est mensis Sebat, anno secundo 7
Darii, factum est verbum prophetiæ à facie Dñi cum Zacharia filio Barachiæ
filii Addo propheta, dicendo : Vidi nocte, & ecce vir ascendens super equum 8
rufum, & ipse stabat inter arbores myrthinas quæ sunt in Babylone, & post
eum equi rufi, varii, & albi. Et dixi : Quid sunt isti, domine mi ? Et dixit 9
ad me angelus qui loquebatur mecum : Ego ostendam tibi quinam sint isti.
Et respondit vir qui stabat inter arbores myrthinas, & dixit : Isti sunt quos 10
misit Dominus ut perambulent terram. Et responderunt ad angelum Domini 11
qui stabat inter arbores myrthinas, atque dixerunt : Perambulavimus ter-
ram : & ecce omnis terra habitatur pacifica & quieta. Et respondit angelus 12
Domini & dixit : Domine exercituum, usquequo non misereberis Jerusalem
& urbium domus Juda, super quas adduxisti maledictionem istis septuaginta
annis ? Et respondit Dominus angelo qui loquebatur mecum verba recta, 13
verba consolatoria. Et dixit ad me angelus qui loquebatur mecum : Vatici- 14
nare dicendo : Sic dicit Dominus exercituum : Ego ulciscar ultionem Jeru-
salem & Sion zelo magno. Et ira magna ego irascar in gentes quæ degunt 15
securè : quia iratus sum parum contra populum meum, & ipsi auxiliati sunt
ad malefaciendum. Propterea sic dicit Dominus : Convertar ad Jerusalem 16
cum miserationibus: domus sanctuarii mei ædificabitur in ea, dicit Dominus
exercituum : & funiculus perpendiculi extendetur super ædificium parietum
Jerusalem. Adhuc vaticinare , dicendo : Sic dicit Dominus exercitu- 17
um : Adhuc implebuntur bono urbes populi mei , & consolabitur ad- 18
huc Dominus Sion, & complacebit adhuc sibi in Jerusalem. Et levavi 19
oculos meos & vidi, & ecce quatuor regna. Et dixi ad angelum qui mecum
verba faciebat , Quid sunt ista ? qui dixit mihi, Ista sunt regna quæ disper- 20
serunt viros Juda, & Israelem, & habitatores Jerusalem. Et ostendit mi-
hi Dominus quatuor artifices.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܒܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܒܝܪܚܐ ܚܕܥܣܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܒܛ ܒܫܢܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܠܕܪܝܘܫ܆ ܗܘܐ
8 ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܟܪܝܐ ܒܪ ܒܪܟܝܐ ܒܪ ܥܕܘ ܢܒܝܐ ܟܕ ܐܡܪ܆ * ܚܙܝܬ
ܒܠܠܝܐ ܓܒܪܐ ܕܪܟܝܒ ܥܠ ܣܘܣܝܐ ܣܘܡܩܐ܆ ܘܩܐܡ ܒܝܬ ܐܝܠܢܐ ܕܡܛܠܠܝܢ܆
9 ܘܒܬܪܗ ܣܘܣܘܬܐ ܣܘܡܩܐ ܘܦܨܝܚܐ ܘܚܘܪܐ܆ * ܘܐܡܪܬ ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ ܡܪܝ܆
10 ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ܆ ܐܢܐ ܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ܆ * ܘܥܢܐ
ܓܒܪܐ ܕܩܐܡ ܒܝܬ ܐܝܠܢܐ ܘܐܡܪ ܠܝ܆ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܕܪ ܡܪܝܐ ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ܆
11 * ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܘ ܠܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܕܩܐܡ ܒܝܬ ܐܝܠܢܐ܆ ܘܐܡܪܘ ܗܠܟܢ ܒܐܪܥܐ܆ ܘܗܐ ܟܠܗ
12 ܐܪܥܐ ܝܬܒܐ ܘܫܠܝܐ܆ * ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܡܪ܆ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ܆ ܥܕܡܐ ܠܡܬܝ
ܠܐ ܡܪܚܡ ܐܢܬ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ ܘܥܠ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕܐ܆ ܕܪܓܙܬ ܥܠܝܗܝܢ ܗܐ ܫܒܥܝܢ
13 ܫܢܝܢ܆ * ܘܥܢܐ ܡܪܝܐ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ܆ ܡܠܐ ܛܒܬܐ ܘܡܠܐ ܕܒܘܝܐܐ܆
14 * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ܆ ܐܟܪܙ ܘܐܡܪ܆ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ܆
15 ܛܢܢܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܠܨܗܝܘܢ ܛܢܢܐ ܪܒܐ܆ * ܘܪܘܓܙܐ ܪܒܐ ܪܓܝܙ ܐܢܐ ܥܠ ܥܡܡܐ ܕܡܫܬܓܫܝܢ܆
16 ܕܐܢܐ ܪܓܙܬ ܩܠܝܠ܆ ܘܗܢܘܢ ܥܕܪܘ ܠܒܝܫܬܐ܆ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
ܚܝܠܬܢܐ܆ ܐܬܦܢܝܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܪܚܡܐ܆ ܘܒܝܬܝ ܢܬܒܢܐ ܒܗ܆ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ܆ ܘܚܒܠܐ
17 ܢܬܡܬܚ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ܆ * ܬܘܒ ܐܟܪܙ ܘܐܡܪ܆ ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ܆ ܬܘܒ
ܢܬܪܘܩܢ ܩܘܪܝܐ ܡܢ ܛܒܬܐ܆ ܘܬܘܒ ܢܒܢܐ ܡܪܝܐ ܠܨܗܝܘܢ܆ ܘܬܘܒ ܢܓܒܐ ܠܐܘܪܫܠܡ܆
18 * ܘܐܪܝܡܬ ܥܝܢܝ ܘܚܙܝܬ܆ ܘܗܐ ܐܪܒܥ ܩܪܢܢ܆ * ܘܐܡܪܬ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ܆ ܡܢܐ
19 ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ ܡܪܝ܆ ܘܐܡܪ ܠܝ܆ ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܩܪܢܬܐ ܕܒܕܪ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܝܣܪܝܠ ܘܠܐܘܪܫܠܡ܆
20 * ܘܚܘܝܢܝ ܡܪܝܐ ܐܪܒܥܐ ܢܓܪܐ܆

* Die vigesimâ quartâ, mense undecimo, nempe Sebat, anno secundo Darii; fuit sermo Domini ad Zechariam filium Berachiæ, filii Addo prophetæ, dicendo; 7
Vidi noctè virum insidentem equo rufo, & stantem inter arbores umbriferas: & post ipsum equos rufos, versicolores, & albos. 8
Et dixi, Quid sunt isti domine mi? Respondit angelus qui loquebatur in me, dixitque mihi; Ego ostendam tibi quid sint isti. 9
Respondens vir ille qui stabat inter arbores, dixit mihi; Hi sunt quos misit Dominus ad perambulandum terram. 10
Responderunt autem & dixerunt angelo Domini qui stabat inter arbores; Perambulavimus terram, totáque terra sedet & tranquilla est. 11
Tunç prolocutus angelus Domini, dixit; Domine potentissime, quousque non misereberis Jerosolymæ & urbium Judæ, quibus iratus es jam septuaginta annis? 12
Respondit Dominus angelo qui loquebatur in me, verba jucunda & sermones consolatione *plenos*. 13
Quapropter dixit mihi angelus, qui loquebatur in me; Prædica, & dic; Sic dicit Dominus potentissimus, Commotus sum erga Jerusalem & Sionem zelo magno, 14
Et irâ magnâ excandesco in gentes tumultuantes: ego enim parum iratus fueram, ipsæ verò auxiliatæ sunt ad malum. 15
Propter eà sic dicit Dominus potentissimus; Conversus sum ad Jerusalem cum misericordia, & domum meam collocabo in medio ipsius, dicit Dominus potentissimus, & funiculus mensorius extendetur super Jerusalem. 16
Præterea prædica, & dic; Sic ait Dominus potentissimus, Jam urbes bonis evacuabuntur, & iterum ædificabit Dominus Sionem, iterumque eliget Jerusalem. 17
Deinde sublatis oculis vidi, & ecce quatuor cornua: 18
Et dicenti mihi ad angelum qui loquebatur in me, Quid ista sunt mi domine? respondit; Hæc sunt cornua quæ disperserunt Judam, Israelem, & Jerosolymam. 19
Deinde ostendit mihi Dominus quatuor fabros: 20

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وفي الرابع والعشرين في الشهر الحادي عشر • هذا هو شهر سباط • في السنة الثانية
8 على عهد داريوس • كان قول الرب الى زكريا بن براشيا بن عدو النبي قايلا * رايت
ليلا • واذا رجل راكب على فرس احمر • وهو واقف بين جبلين ظليلين • وخلفه
9 خيل حمر وشقر وبلق وشهب * فقلت من هاولاء يا سيد • فقال لي الملاك المتكلم في •
10 انا اظهر لك من هم هاولاء * فاجاب الرجل القايم بين الجبال وقال لي • هاولاء هم الذين
11 ارسلهم الرب ليطوفوا الارض * فاجابوا ملاك الرب القايم بين الجبال وقالوا • طفنا كل
الارض • واذا كل الارض ساكنة وهادية * فاجاب ملاك الرب • ايها الرب الضابط
الكل الى متى لا ترحم اورشليم ومدن يهودا التي تغافلت عنها هاك السنة السبعون •
13 14 * فاجاب الرب الضابط الكل للملاك المتكلم في بكلمات حسنة واقوال عزائية * فقال
لي الملاك المتكلم في • اصرخ قايلا • هكذا يقول الرب الضابط الكل • غرت
15 لاورشليم وصهيون غيرة عظيمة * وانا اجرد رجزا عظيما على الامم المجتمعين عليها • لاني
16 انا غضبت قليلا • وهم اجتمعوا للشرور * لاجل هذا هكذا يقول الرب • ارجع الى
اورشليم براقة • وبيتي يبنى فيها يقول الرب الضابط الكل • ويمد القياس على اورشليم
17 ايضا * وقال لي الملاك المتكلم في • اصرخ قايلا • هكذا يقول الرب الضابط الكل
تمرح المدن بالخيرات ايضا • ويرحم الرب على صهيون ايضا • ويرتضي باورشليم ايضا •
18 19 * ورفعت عيني فنظرت • واذا اربعة قرون * فقلت للملاك المتكلم في • ما هي هاك يا
سيد • فقال لي • هاك القرون التي فرقت يهودا واسرايل واورشليم * واراني الرب
اربعة نجارين •

Et vigesimâ quartâ mensis undecimi, id est mensis Sebat, anno secundo, tempore Darii; fuit sermo Domini ad Zachariam filium Barachiæ filii Addo, prophetam, dicens; 7
Videbam nocturno tempore, & ecce vir quidam insidens equo rubeo stabat inter duos montes umbrosos: & à tergo ipsius equi rubei, rufi, versicolores, & cinerei. 8
Et dixi; Quinam isti sunt O domine? Dixit mihi angelus in me loquens; Ego indicabo tibi quinam sint isti. 9
Et respondit vir ille qui stabat inter montes, dixitque mihi; Hi sunt quos misit Dominus ad perlustrandam terram. 10
Tunc responderunt angelo Domini qui stabat inter montes, & dixerunt; Perlustravimus totam terram, & ecce tota terra quieta est atque tranquilla. 11
Respondens angelus Domini, dixit; O Domine omnipotens, quousque non misereberis Jerosolymæ & urbium Judæ, quas neglexisti septuaginta abhinc annis? 12
Respondit Dominus omnipotens angelo in me loquenti verba bona, & sermones consolatorios. 13
Quare dixit mihi angelus in me loquens; Clama dicens, Sic ait Dominus omnipotens; Commotus sum erga Jerosolymam & Sionem zelo magno: 14
Ideò indignatione magnâ irascor gentibus adversùs eam congregatis: quoniam ego parum indignatus fueram, inde ipsæ congregatæ sunt ad mala. 15
Idcircò sic ait Dominus; Convertar clementèr ad Jerusalem, & domus mea ædificabitur in ea, dicit Dominus omnipotens: & extendetur adhuc mensura super Jerusalem. 16
Et dixit mihi angelus in me loquens, Clama dicens; Sic ait Dominus omnipotens, urbes bonis adhuc fruentur, & Dominus adhuc miserebitur Sionis, & adhuc placabitur Jerosolymæ. 17
Deinde sublatis oculis vidi, & ecce quatuor cornua. 18
Quapropter dixi angelo in me loquenti; Quid sunt hæc O domine? Dixit mihi, Hæc sunt cornua quæ dissipaverunt Judam, & Israelem, & Jerosolymam. 19
Præterea ostendit mihi Dominus quatuor fabros: 20

זכריה ב ג

Ista : dicendo ,dixit Et ? faciendū ad *venientes* ipsi Quid : dixi Et
21 ואמר מה אלה באים לעשות ויאמר לאמר אלה
levavit non vir *ut adeò* ,Jehudah ventilaverunt quæ , cornua
הקרנות אשר זרו את יהודה כפי איש לא נשא
cornua projiciendū ad ,eos terrendū ad isti venerunt & :suū caput
ראשו ויבאו אלה להחריד אתם לידות את קרנות
.eam ventilandū ad ,Jehudah terram *ad* cornu *levantium* gentium
הגוים הנשאים קרן אל ארץ יהודה לזרותה׃

CAP. II. ב

funiculus ej^s manu in & ,vir ecce & ,vidi & ,meos oculos levavi Et
1 ואשא עיני וארא והנה איש ובידו חבל
metiendum Ad :me ad dixit Et ? *vadens tu* Quò :dixi Et .mensuræ
2 מדה׃ ואמר אנה אתה הלך ויאמר אלי למד את
.ejus longitudo quanta & ,ejus latitudo quanta *videndum ad* ,Jerusalaim
ירושלם לראות כמה רחבה וכמה ארכה׃
egrediens alius angelus et : *exiens* ,me in *loquens* angelus ecce Et
3 והנה המלאך הדבר בי יצא ומלאך אחר יצא
,istum puerum ad loquere ,Curre : eum ad dixit Et .ejus occursum in
4 לקראתו׃ ויאמר אלו רץ דבר אל הנער הלז
animalis & hominis multitudine præ Jerusalaim habitabitur *Villæ* :dicendo
לאמר פרזות תשב ירושלם מרב אדם ובהמה
murus ,Dominus dixit ,ei ero ego Et .ejus medio in
5 בתוכה׃ ואני אהיה לה נאם יהוה חומת
fugite & ,*Væ* ,*Væ* .ejus medio in ero gloriā in & : *circum* ignis
6 אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה׃ הוי הוי ונסו
ventos quatuor *juxta* quia : Dominus dixit , Aquilonis terra de
מארץ צפון נאם יהוה כי כארבע רוחות
,te erue , Sijon *Væ* .Dominus dixit ,vos dispersi cœlorum
7 השמים פרשתי אתכם נאם יהוה׃ הוי ציון המלטי
: exercituum Dominus dixit sic Quia .Babel filiæ habitatrix
8 יושבת בת בבל׃ כי כה אמר יהוה צבאות
tangens quia : vos *spoliantes* gentes ad me misit gloriam Post
אחר כבוד שלחני אל הגוים השללים אתכם כי הנגע
meā manum *agitans ego* ecce Quia .ejus oculi pupillam *tangens* ,vos in
9 בכם נגע בבבת עינו׃ כי הנני מניף את ידי
Dominus quòd scietis & : suis servis *spolium* erunt & ,eos super
עליהם והיו שלל לעבדיהם וידעתם כי יהוה
ego ecce quia ,Sijon filia lætare & *Præconiza* .me miserit exercituum
10 צבאות שלחני׃ רני ושמחי בת ציון כי הנני
adhærebunt Et .Dominus ait ,tui medio in habitabo & ,*veniens*
11 בא ושכנתי בתוכך נאם יהוה׃ ונלוו
:populum in mihi erunt & ,illa die in *Dominum ad* multæ gentes
גוים רבים אל יהוה ביום ההוא והיו לי לעם
exercituum Dominus quòd scies & :tui medio in habitabo &
ושכנתי בתוכך וידעת כי יהוה צבאות
Jehudah Dominus possidebit Et .te ad me miserit
12 שלחני אליך׃ ונחל יהוה את יהודה
.Jerusalaim *in* adhuc eliget & ,sanctitatis *humum* super suam partem
חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד בירושלם׃
habitaculo de *est excitatus* quia : Domini *faciebus* à caro omnis Sile
13 הס כל בשר מפני יהוה כי נעור ממעון
.suæ sanctitatis
קדשו׃

CAP. III. ג

angeli facies ad stantem,magnum sacerdotē Jehosuah mihi ostendit Et
1 ויראני את יהושע הכהן הגדול עמד לפני מלאך
.ei *adversandum ad* ,ejus dexteram *super stans* Satan & : Domini
יהוה והשטן עמד על ימינו לשטנו׃

Versio VULG. LAT.

21 Et dixi ; Quid isti veniunt facere? Qui ait, dicens ; Hæc sunt cornua quæ ventilaverunt Judam per singulos viros, & nemo eorum levavit caput suum : & venerunt isti deterrere ea, ut dejiciant cornua gentium, quæ levaverunt cornu super terram Juda ut dispergerent eam.

CAP. II.

1 ET levavi oculos meos, & vidi: & ecce vir, & in manu ejus funi-
2 culus mensorum. Et dixi ; Quò tu vadis ? Et dixit ad me ; Ut metiar Jerusalem, & videam quanta sit latitudo ejus, & quanta longi-
3 tudo ejus. Et ecce angelus, qui loquebatur in me, egrediebatur, & angelus alius egrediebatur in
4 occursum ejus. Et dixit ad eum ; Curre, loquere ad puerum istum, dicens ; Absque muro habitabitur Jerusalem, præ multitudine hominum & jumentorum in medio e-
5 jus. Et ego ero ei, ait Dominus, murus ignis in circuitu: & in glo-
6 ria ero in medio ej^s. O, ô fugite de terra Aquilonis, dicit Dominus, quoniam in quatuor ventos cœli
7 dispersi vos, dicit Dominus. O Sion, fuge quæ habitas apud filiā
8 Babylonis : Quia hæc dicit Dominus exercituum ; Post gloriam misit me ad gentes, quæ spoliaverunt vos : qui enim tetigerit vos,
9 tangit pupillam oculi mei: Quia ecce ego levo manum meam super eos, & erunt prædæ his, qui serviebant sibi : & cognoscetis quia Dominus exercituum misit
10 me. Lauda & lætare, filia Sion : quia ecce ego venio, & habitabo
11 in medio tui, ait Dominus. Et applicabuntur Gentes multæ ad Dominū in die illa, & erunt mihi in populum, & habitabo in medio tui : & scies quia Dominus ex-
12 ercituum misit me ad te. Et possidebit Dominus Judam partem suam in terra sanctificata : & eli-
13 get adhuc Jerusalem. Sileat omnis caro à facie Domini : quia consurrexit de habitaculo sancto suo.

CAP. III.

1 ET ostendit mihi Dominus Jesum sacerdotem magnum stantem coram angelo Domini : & Satan stabat à dexteris ejus ut adversaretur ei.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

21 Καὶ εἶπα, Τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι; καὶ εἶπε (τ), Ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν (υ) Ἰούδα καὶ τὸν Ἰσραὴλ κατέαξαν, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἦρε κεφαλήν· καὶ (φ) ἐξῆλθον οὗτοι τοῦ ὀξῦναι αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν, τὰ (χ) τέσσαρα κέρατα, τὰ ἔθνη τὰ ἐπαιρόμενα κέρας ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου, τοῦ διασκορπίσαι αὐτήν.

MS.A. (τ) πρὸς μέ, (υ) Ἰούδαν (φ) εἰσῆλθον (χ) τέσσαρα

21 *Et dixi ; Quid isti veniunt facere ? Et dixit ; Hæc sunt cornua, quæ disperserunt Judam, & Israel confregerunt : & nullus eorum levavit caput. Et egressi sunt isti, ut exacuant ea in manibus suis, quatuor cornua, gentes, quæ levaverunt cornu super terram Domini, ut dispergerent eam.*

ΚΕΦ. β'.

1 ΚΑὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ἀνήρ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σχοινίον γεω-
2 μετρικόν. Καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν, Ποῦ σὺ πορεύῃ; καὶ εἶπε πρὸς μέ, Διαμετρῆσαι τὴν Ἰερουσαλήμ, τοῦ ἰδεῖν πηλίκον τὸ πλάτος
3 αὐτῆς ἐστι, καὶ πηλίκον τὸ μῆκος. Καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ εἱστήκει, καὶ ἄγγελος ἕτερος ἐξεπορεύετο εἰς (α) συνάντη-
4 σιν αὐτῷ, Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, λέγων, Δράμε, καὶ λάλησον πρὸς τὸν νεανίαν ἐκεῖνον, λέγων, Κατακάρπως κατοικηθήσεται Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ πλήθους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν (β)
5 ἐν μέσῳ αὐτῆς· Καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ, (γ) λέγει κύριος, τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν, καὶ
6 εἰς δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ (δ) αὐτῆς. Ὦ ὦ φεύγετε ἀπὸ γῆς Βορρᾶ, λέγει κύριος· διότι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τοῦ οὐρανοῦ συν-
7 άξω ὑμᾶς, λέγει κύριος, Εἰς Σιὼν, ἀνασώζεσθε οἱ κατοικοῦντες θυγατέρα Βαβυλῶ-
8 νος. Διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ὀπίσω δόξης ἀπέσταλκέ με ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ σκυλεύσαντα ὑμᾶς, διότι ὁ ἁπτόμενος ὑμῶν ὡς ὁ ἁπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ
9 αὐτοῦ. Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔσονται σκῦλα τοῖς (ε) δουλεύουσιν αὐτοῖς, καὶ γνώσεσθε (ζ) ὅτι κύριος
10 παντοκράτωρ ἀπέσταλκέ με. Τέρπου καὶ εὐφραίνου θύγατερ Σιών, διότι (η) ἰδοὺ ἐγὼ ἔρχομαι, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ σου, λέ-
11 γει κύριος. Καὶ καταφεύξονται ἔθνη πολλὰ ἐπὶ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔσονται αὐτῷ εἰς λαόν, καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν μέσῳ σου, καὶ ἐπιγνώσῃ ὅτι κύριος παντο-
12 κράτωρ (ʹ) ἐξαπέσταλκέ με πρὸς σέ. Καὶ κατακληρονομήσει κύριος τὸν Ἰούδαν (θ) τὴν μερίδα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἁγίαν· καὶ
13 αἱρετιεῖ ἔτι τὴν Ἰερουσαλήμ. Εὐλαβείσθω πᾶσα σὰρξ ἀπὸ προσώπου κυρίου, (ι) ὅτι ἐξεγήγερται ἐκ νεφελῶν ἁγίων αὐτοῦ.

MS. A. (α) ἀπάντησιν αὐτοῦ, (β) τῶν ἐν μέσῳ (γ) φησὶν (δ) αὐτῶν. (ε) δουλεύουσιν (ζ) διότι (η) ἰδοὺ ἔρχομαι, (ʹ) ἀπέσταλκεν (θ) καὶ τὴν μερίδα (ι) διότι

CAP. II.

1 *ET levavi oculos meos, & vidi : & ecce vir, & in manu ejus funiculus geometricus. Et dixi*
2 *ad eum ; Quò tu vadis ? Et dixit ad me ; ut dimetiar Hierusalē, ut videam, quanta sit latitudo ejus, & quanta longitudo. Et*
3 *ecce angelus, qui loquebatur in me, stabat : & angelus alius egrediebatur in occursum ejus. Et*
4 *dixit ad eum, dicens ; Curre, & loquere adolescentulo illi, dicens ; (a) Frugiferè habitabitur Hierusalem, à multitudine hominum, & jumentorum in medio ejus : Et ego ero illi, dicit*
5 *Dominus, murus ignis in circuitu, & in gloriam ero in medio ejus. O, ô fugite de terra Aqui-*
6 *lonis, dicit Dominus : quia de quatuor ventis cœli congregabo vos, dicit Dominus. In Sion,*
7 *salvamini, qui habitatis filiam Babylonis. Hæc enim dicit Do-*
8 *minus omnipotens ; Post gloriam misit me ad gentes, quæ spoliaverunt vos : quia, qui tetigerit vos, quasi qui tangat pupillam oculi ejus. Quia ecce ego infero*
9 *manum meam super eos : & erunt prædæ iis qui servierant eis. Et cognoscetis, quia Dominus omnipotens misit me. Lætare, &*
10 *gaude, filia Sion : quia ecce ego venio, & habitabo in medio tui, dicit Dominus. Et (b) confugi-*
11 *ent gentes multæ ad Dominum in die illa : & erunt ei in populum, & habitabunt in medio tui : & (c) scies, quoniam Dominus omnipotens misit me ad te. Et*
12 *possidebit Dominus Judam (d) parte suā in terra sancta : & (e) eliget adhuc Hierusalem. Ti-*
13 *meat omnis caro à facie Domini : quoniam surrexit de nubibus sanctis suis.*

ΚΕΦ. γ'.

1 ΚΑὶ ἔδειξέ μοι κύριος (α) τὸν Ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν, ἑστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου, καὶ ὁ διάβολος εἱστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, (ʹ) τοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ.

MSA. (α) Ἰησοῦν (ʹ) ἀντικεῖσθαι

CAP. III.

1 *ET ostendit mihi Dominus Jesum sacerdotem magnum, stantem ante faciem angeli Domini : & diabolus stabat à dextris ejus, ut adversaretur ei.*

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

21 ואמרית מה אלין אתן למעבד ואמר למימר אלין מלכותא דבדרא ית אנש יהודה
ולא שבקא להלכא בקומה וקופא ואתו אלין לאועאיתהון למתבר ית מלכות עממיא
דנטלא זין על ארעא דבית יהודה לאגלותהה׃

ב

1 וזקפית עיני וחזית והא גברא ובידיה חוט דמשחתא׃ ואמרית לאן את אזיל ואמר לי
2 לממשח ית ירושלם למחזי כמא פותיה וכמא אורכה׃ והא מלאכא דממלל עמי נפק
3 ומלאכא אוחרנא נפק לקדמותיה׃ ואמר ליה רהוט מלל עם עולימא דיכי למימר
4 פצחין תיתב ירושלם מסגי אנשא ובעירא בגוה׃ ומימרי יהי לה אמר יי כשור דאשא
5 מקף לה סחור סחור וביקר אשרי שכנתי בגוה׃ אכלו למבדריא ואמרו להון
6 אתכנשו מארעא צפונא אמר יי ארי כארבע רוחי שמיא בדרית יתכון אמר יי׃ אכלו
7 לכנשתא דציון ואמרו לה אשתזבי ואתא דיתבא במדינת בבל׃ ארי כדנן אמר יי
8 צבאות בתר יקרא דאמיר לאיתאה עליכון שלחני על עממיא דבזוין יתכון ארי דמנזק
9 בכון כד מושיט ידיה למקרב בגלגלי עינוהי׃ ארי הא אנא מרים ית מחת גבורתי
10 עליהון ויהון עדי לפלחיהון ותדעון ארי יי צבאות שלחני׃ בועי וחדי כנשתא דציון
11 ארי הא אנא מתגלי ואשרי שכנתי בגויך אמר יי׃ ויתוספון עממין סגיאין על עמיה
דיי בעדנא ההיא ויהון קדמי לעם ואשרי שכנתי בגויך ותדעון ארי יי צבאות שלחני
12 לאתנבאה עלך׃ ויחסין יי לדבית יהודה חולקהון על ארעא דקודשא ויתרעי עוד
13 בירושלם׃ ספו כל רשיעיא מן קדם יי ארי אתגלי ממדור קודשיה׃

ג

1 ואחזיני ית יהושע כהנא רבא קאים קדם מלאכא דיי וחטאה קאים על ימיניה
לאסטנא ליה׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

21 Et dixi, Quid isti acturi veniunt? & ait, dicendo, Hæc sunt regna quæ dispersere viros Judæos, nec [*virum*] permiserunt erectum incedere: veniunt autem ipsi ut commoveant ea, & ut conterant regna populorum quæ tulére arma in terram domus Jehuda, ad deportandam eam in exilium.

CAP. II.

1 ERexi verò oculos meos & vidi, & ecce vir, cujus in manu funiculus men-
2 sorius. Cui dixi, Quò te confers ? & dixit mihi Mensuratum Jerusalem, ut
3 videam quanta sit latitudo ejus, quantáque longitudo. Ecce autem angelus qui me alloquebatur, egrediebatur, in cujus occursum alius prodibat angelus.
4 Et dixit ei, Curre, loquere cum juvene isto, dicens : Vicatim habitabitur Je-
5 rusalem præ multitudine hominum jumentorúmque in medio ejus. Verbúmque meum erit ei, dicit Dominus, veluti murus igneus illam per circuitum am-
6 biens, atq; gloriosè majestatem meam in medio ejus reponā. Proclamate dispersis, & dicite eis, Congregamini de terra Aquilonari, dicit Dominus : nam
7 in quatuor cœli ventos dispersi vos, ait Dominus. Clamate cœtui Sion, &
8 dicite ei, Evade & veni qui habitas in provincia Babylonis. Etenim sic dicit Dominus exercituum, Post gloriam quam vobis adducturum se dixit, misit me ad populos qui vos diripiunt: quisquis enim detrimentum infert vobis,
9 peræquè ac si manum suam extendat ut tangat pupillam oculi sui. Ecce enim tollo plagam potentiæ meæ super eos, & patebunt prædæ famulis suis ; scie-
10 tisque certò Dominum exercituum me misisse. Exulta & lætare cœtus Sion,
11 ecce enim revelabor & collocabo majestatem meam in medio tui, dicit Dominus. Et adjicientur populi multi plebi Domini tunc temporis, qui coram me in populum erunt, ponámque meam majestatem in tui medium, scietisque
12 quòd Dominus exercituum me miserit ad *vaticinandum* ad te. Atque in hæreditatem donabit Dominus domui Juda partem suam in terra sanctitatis
13 adhúcque gratam habebit Jerusalem. Dispereant omnes impii à conspectu Domini, quoniam de habitaculo sanctitatis suæ apparebit.

CAP. III.

1 Ostendit autem mihi Josue sacerdotem magnum stantem coram angelo Domini, ad cujus dexteram stabat adversarius, ut ei adversaretur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]

Et cùm dixissem, Quid veniunt isti facturi ? 21
Dixit mihi, Ad commovendū ista cornua quæ
dispersérunt Judam velut os viri qui non ex-
tulit caput suum, hi venerunt ; & ad evellen-
dum cornua gentiū quæ elevabant cornu con-
tra terram Judæ ad dissipandum illam.

CAP. II.

Rursum sublatis oculis vidi virū manu te- 1
nentem funiculum mensorium : Cui cùm di- 2
xissem, Quò vadis ? Respondit mihi, ad me-
tiendum Jerusalem, & videndum quanta sit
longitudo ejus, & quanta latitudo ipsius. Tum 3
egresso angelo qui loquebatur in me, angelus
alter processit obviàm ei : Et dixit illi ; Cur- 4
re, & dic juveni illi ; In turribus habitabit Je-
rusalem propter multitudinem hominum &
jumentorum quæ erunt in ea. Et ego ero in 5
medio ipsius, dicit Dominus, tanquam murus
ignis, & ad gloriam ero in medio ipsius. Io, 6
io, fugite de terra Aquilonis, dicit Dominus ;
quoniam ad quaternos cœli ventos disperse-
ram vos, dicit Dominus. Heus Sion evade, 7
hospita apud filiam Babylonis. Sic enim di- 8
cit Dominus potentissimus ; Ad prosequen-
dum honorem misit me contra gentes quæ
vos prædabantur : & qui tetigerit vos, pu-
pillam sanè oculi ejus tanget. Nam ecce ego 9
sublaturus sum manum meam contra illas, &
erunt prædæ opera earum : & agnoscetis
quòd Dominus potentissimus me misit. Ca- 10
ne & lætare filia Sionis, quia ecce ego ven-
turus sum & habitaturus in medio tui, dicit
Dominus. Et adhærebunt Domino gentes 11
multæ eo die erúntque ei populus : & habi-
tabit in medio tui, & agnosces Dominum po-
tentissimum me ad te misisse. Et possidebit 12
Dominus Judam portionem suam in terra
sancta sua, & gratam habebit rursùs Jeroso-
lymam. Et timebit omnis caro à conspectu 13
Domini, quòd evigilârit ab excelso sanctita-
tis suæ.

CAP. III.

Postea ostendit mihi Jesum summum sacer- 1
dotem stantē coram angelo Dñi, & Satanam
stantem ad dexteram ejus ut noceret ei.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * فقلت ماذا جاء هولاء ان يصنعوا * فقال لي * هاك القرون التي فرقت يهودا واورسليم هبطوا *
وليس واحد منهم رفع راسا * فدخلوا هاولاء ليحركوها بايديهم * الاربعة قرون هم الامم التي رفعت
قرنا على ارض الرب لتفرقها * الفصل الثاني *
1 * ورفعت عيني ونظرت * واذا رجل وفي يده حبل المساحة * فقلت له الى اين تمضي انت * فقال لي *
2 لاقيس اورسليم * لانظر مقدار عرضها ما هو * ومقدار طولها * واذا الملاك المتكلم في واقف *
3 وملاك اخر خرج لاستقباله * وقال له قايلا * اعدو وتكلم مع ذلك الشاب قايلا * بمروج تسكن
4 اورسليم من كثرة الناس والبهايم الذين في وسطها * وانا اصير لها قال الرب سور نار
5 من حولها * واصير لهم مجدا * اه اه * اهربوا من ارض الجربياء يقول الرب * من اجل اني من
6 اربعة رياح السماء اجمعكم يقول الرب الى صهيون * لتخلصوا يا سكان ابنة بابل * من اجل
7 انه هكذا يقول الرب الضابط الكل * خلف المجد ارسلني على الامم التي غنمتكم * من اجل ان
8 الماسكم مثل لامس حدقة عينه * من اجل اني ها انا ارفع يدي عليهم * ويصيرون غنايم
9 للذين استعبدوهم * وتعلمون ان الرب الضابط الكل ارسلني * اطربي وسري يا ابنة صهيون * من
10 اجل اني ها انا اتي واسكن في وسطك يقول الرب * وتهرب الامم الكثيرين الى الرب في ذلك اليوم *
11 ويصيرون له شعبا * ويسكنون في وسطك * وتعلمين ان الرب الضابط الكل ارسلني اليك * ويورث
12 الرب يهودا نصيبه على الارض المقدسة * ويرتضي الرب باورسليم * ليرتاع كل ذي لحم من
13 وجه الرب * من اجل انه قام من سحابة المقدسة * الفصل الثالث *
* الاصحاح السادس والعشرون * وهو الثاني من النبوة *
1 * وارايي الرب يسوع الكاهن العظيم قايما امام وجه ملاك الرب * والشيطان قايم عن
يمينه ليضاده *

Et dixi, Quid veniunt hi factum? Dixit 21
mihi ; Cornua ista quæ dissipaverunt
Judam & Jerosolymam, corruerunt, nul-
lumque eorum caput extulit : proinde
ingressi sunt isti ad illa suis manibus con-
cutienda. Quatuor illa cornua, sunt eæ
gentes quæ cornu levaverunt contra ter-
ram Domini ad dissipandum eam.

CAP. II.

Sublatis iterum oculis vidi, & ecce 1
vir quidam manu suâ portans funiculum
mensoriū. Huic dicenti mihi, Quò vadis? 2
Dixit ; Ad metiendum Jerusalem,
ut videam quanta sit latitudo ejus, &
quanta longitudo. Dumque angelus in 3
me loquens, staret, alius angelus egres-
sus est in occursum ejus : Et dixit ei, 4
dicens ; Curre, & alloquere juvenem
illum, dicens ; Frugiferè habitabit Je-
rusalem propter multitudinem hominum
& jumentorum quæ erunt in ipsa. Et 5
ego fiam ipsi, ait Dominus, murus ignis
circumquaque ; & ero ipsi gloriæ. Ah, 6
ah, fugite de terra Aquilonari, dicit
Dominus : quoniam è quatuor cœli ven-
tis congregabo vos, dicit Dominus ad
Sionem. Eripite vos O habitatores filiæ 7
Babelis. Nam ita dicit Dominus omni- 8
potens, Post gloriam misit me contra
gentes quæ deprædatæ sunt vos : tangens
enim vos, est quasi tangens pupillam
oculi ejus. Ecce enim ego levabo super 9
eos manum meam, eruntque in prædam
iis quos servitute premebant : & scitis
quòd Dominus omnipotens miserit me.
Concine, et exulta O filia Sionis, quoniam 10
ecce ego veniam et habitabo in medio
tui, dicit Dominus : Et confugient gen- 11
tes multæ ad Dominum eo die, eruntque
ei populus, et habitabunt in medio tui :
et scies quòd Dominus omnipotens me
miserit ad te. Efficietque Dominus ut 12
possideat Juda portionem suam super
terra sancta, et placabitur Dominus erga
Jerusalem. Timeat omnis carne præ- 13
ditus à facie Domini ; quoniam surrexit
è nubibus suis sanctis.

CAP. III.

Textus vigesimus sextus, hujus autem Prophetiæ secundus.

Deinde ostendit mihi Dominus Je- 1
sum sacerdotem maximum stantem ante
faciem angeli Domini, et Satanam
stantem à dextera ipsius ut noceret
ipsi.

זכריה: ד

2 ויאמר יהוה אל השטן יגער יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש:
3 ויהושע היה לבש בגדים צואים ועמד לפני המלאך:
4 ויען ויאמר אל העמדים לפניו לאמר הסירו הבגדים הצאים מעליו ויאמר אליו ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות:
5 ואמר ישימו צניף טהור על ראשו וישימו הצניף הטהור על ראשו וילבשהו בגדים ומלאך יהוה עמד:
6 ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר:
7 כה אמר יהוה צבאות אם בדרכי תלך ואם את משמרתי תשמר וגם אתה תדין את ביתי וגם תשמר את חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה:
8 שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיך הישבים לפניך כי אנשי מופת המה כי הנני מביא את עבדי צמח:
9 כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על אבן אחת שבעה עינים הנני מפתח פתחה נאם יהוה צבאות ומשתי את עון הארץ ההיא ביום אחד:
10 ביום ההוא נאם יהוה צבאות תקראו איש לרעהו אל תחת גפן ואל תחת תאנה:

CAP. IV. ד

1 וישב המלאך הדבר בי ויעירני כאיש אשר יעור משנתו:
2 ויאמר אלי מה אתה ראה ויאמר ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגלה על ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על ראשה:
3 ושנים זיתים עליה אחד מימין הגלה ואחד על שמאלה:
4 ואען ואמר אל המלאך הדבר בי לאמר מה אלה אדני:
5 ויען המלאך הדבר בי ויאמר אלי הלוא ידעת מה המה אלה ואמר לא אדני:

Versio VULG. LAT.

2 Et dixit Dominus ad Satan; Incre-
pet Dominus in te, Satan: & in-
crepet Dominus in te, qui elegit
Jerusalem: numquid non iste for-
3 tis est erutus de igne? Et Jesus
erat indutus vestibus sordidis: &
4 stabat ante faciem angeli. Qui re-
spondit, & ait ad eos qui stabant
coram se, dicens; Auferte vesti-
menta sordida ab eo. Et dixit ad
eum; Ecce abstuli à te iniquita-
tem tuam, & indui te mutatoriis.
5 Et dixit; Ponite cidarim mundã
super caput ejus. Et posuerunt ci-
darim mundam super caput ejus,
& induerunt eum vestibus: & an-
6 gelus Domini stabat. Et contesta-
batur angelus Domini Jesum, di-
7 cens; Hæc dicit Dominus exer-
cituum; Si in viis meis ambula-
veris, & custodiam meam custo-
dieris: tu quoque judicabis do-
mum meã, & custodies atria mea,
& dabo tibi ambulantes de his
8 qui nunc hic assistunt. Audi, Jesu
sacerdos magne, tu & amici tui,
qui habitant coram te, quia viri
portendentes sunt: ecce enim ego
ADDUCAM SERVUM
9 MEUM ORIENTEM. Quia
ecce lapis, quem dedi coram Je-
su: super lapidem unum septem
oculi sunt: ecce ego cælabo scul-
pturam ejus, ait Dominus exerci-
tuum: & auferam iniquitaté ter-
10 ræ illius in die una. In die illa,
dicit Dominus exercituum, voca-
bit vir amicum suum subter vité,
& subter ficum.

CAP. IV.

1 ET reversus est angelus, qui lo-
quebatur in me, & suscitavit me,
quasi virũ qui suscitatur de somno
2 suo. Et dixit ad me; Quid tu vi-
des? Et dixi; Vidi, & ecce cande-
labrum aureum totum, & lampas
ejus super caput ipsius, & septem
lucernæ ejus super illud: & se-
ptem infusoria lucernis, quæ erant
3 super caput ejus. Et duæ olivæ
super illud, una à dextris lampa-
4 dis, & una à sinistris ejus. Et re-
spondi, & aio ad angelum, qui lo-
quebatur in me, dicens; Quid sunt
5 hæc, domine mi? Et respondit
angelus, qui loquebatur in me, &
dixit ad me; Numquid nescis quid
sunt hæc? Et dixi; Non, domine
mi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

2 Καὶ εἶπε κύριος πρὸς τὸν διάβολον, Ἐπιτι-
μήσαι κύριος ἐν σοὶ διάβολε, καὶ ἐπιτιμή-
σαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν Ἱε-
ρουσαλήμ· οὐκ ἰδοὺ τοῦτο ὡς δαλὸς ἐξεσπα-
3 σμένος ἐκ πυρός; Καὶ Ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμέ-
νος ἱμάτια ῥυπαρὰ, καὶ εἱστήκει πρὸ προσ-
4 ώπου τοῦ ἀγγέλου. Καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε
πρὸς τοὺς ἑστηκότας πρὸ προσώπου αὐτοῦ, λέ-
γων, Ἀφέλετε τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ᾽
αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἰδοὺ ἀφῄρηκα τὰς
ἀνομίας σου· καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη,
5 Καὶ ἐπίθετε κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν (β) αὐτοῦ. καὶ ἐπέθηκαν κίδαριν κα-
θαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ περιέβαλον
αὐτὸν ἱμάτια. καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου εἱστήκει.
6 Καὶ διεμαρτύρατο ὁ ἄγγελος κυρίου (γ) πρὸς
7 Ἰησοῦν, λέγων, Τάδε λέγει κύριος παντο-
κράτωρ, Ἐὰν ταῖς ὁδοῖς μου πορεύῃ, καὶ ἐν τοῖς
προστάγμασί μου (δ) φυλάξῃ, καὶ σὺ δια-
κρινεῖς τὸν οἶκόν μου· καὶ ἐὰν (ε) διαφυλάσ-
σῃς τὴν αὐλήν μου, καὶ δώσω σοι ἀναστρεφο-
8 μένους ἐν μέσῳ τῶν ἑστηκότων τούτων. Ἄκουε
δὴ Ἰησοῦ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, σὺ καὶ οἱ πλησί-
ον σου (ζ) οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου (η),
διότι ἄνδρες τερατοσκόποι εἰσί, διότι ἰδοὺ
9 ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦλόν μου Ἀνατολήν. Διότι
ὁ λίθος, ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου (θ) τοῦ
Ἰησοῦ, ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἕνα ἑπτὰ ὀφθαλ-
μοί εἰσιν. ἰδοὺ ἐγὼ ὀρύσσω βόθρον, λέγει
κύριος παντοκράτωρ, καὶ ψηλαφήσω πᾶσαν
τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ.
10 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος παν-
τοκράτωρ, (ι) συγκαλέσετε ἕκαστος τὸν πλη-
σίον αὐτοῦ ὑποκάτω ἀμπέλου, καὶ ὑποκάτω
συκῆς.

MS.A. (β) αὐτοῦ. καὶ περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια, καὶ ἐπέθηκαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ ὁ (γ) λέγων πρὸς Ἰησοῦν, Τάδε (δ) φυλάσσῃ, (ε) φυλάξῃς καίγε τὴν (ζ) καὶ οἱ (η) σου, (θ) Ἰησοῦ, (ι) συγκαλέσουσι

2 Et dixit Dominus ad diabolum; Increpet Dominus in te, diabole: & increpet in te Dominus, qui elegit Hierusalem. Nonne ecce (a) hoc, ut torris est erutus de
3 igne? Et Jesus indutus erat vestibus sordidis: & stabat ante faciem angeli. Et respondit,
4 & ait ad adstantes coram facie sua, dicens; Auferte vestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eum; Ecce abstuli (b) iniquitates tuas. Et induite eum poderem:
5 Et imponite cidarim mundã super caput ejus. Et imposuerunt cidarim mundã super caput ejus: et circumdederũt eũ vestimentis:
6 & angelus Domini adstabat. Et contestabatur angelus Domini ad Jesum, dicens;
7 Hæc dicit Dominus omnipotens; Si (c) viis meis ambulaveris, & præcepta mea custodieris: & tu judicabis domum meam: & (e) custodieris atrium meum; & dabo tibi, qui conversentur in medio stantium istorum.
8 Audi ergò, Jesu sacerdos magne, tu, & proximi tui, qui sedent ante (d) faciem: quia viri portentorum spectatores sunt: quia ecce ego adduco servum meum Orientem:
9 Quia lapis, quem dedi ante faciem Jesu: super lapidem unum septem oculi sunt. Ecce ego (e) fodio foveam, dicit Dominus omnipotens, & contrectabo omnem iniquitatem terræ illius in die una.
10 In die illo, dicit Dominus omnipotens, (f) convocabitis unusquisque proximum suum subter vitem, & subter ficum.

ΚΕΦ. δ'.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν
ἐμοὶ, καὶ ἐξήγειρέ με ὃν τρόπον ὅταν (α) ἐξ-
2 εγερθῇ ἄνθρωπος ἐξ ὕπνου αὐτοῦ, Καὶ
εἶπε πρὸς μὲ, Τί σὺ βλέπεις; καὶ (β) εἶ-
πα, Ἑώρακα, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυσῆ ὅλη,
καὶ τὸ λαμπάδιον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ
λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς, καὶ ἑπτὰ (γ) ἐπαρυ-
στρίδες τοῖς λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς,
3 Καὶ δύο ἐλαῖαι ἐπάνω αὐτῆς, μία ἐκ δεξι-
ῶν τοῦ λαμπαδίου αὐτῆς, καὶ μία ἐξ εὐω-
4 νύμων. Καὶ ἐπηρώτησα, καὶ εἶπα πρὸς τὸν
ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν (δ) ἐμοὶ, λέ-
5 γων, Τί ἐστι ταῦτα κύριε; Καὶ ἀπεκρίθη ὁ
ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ, καὶ (ε) εἶπε πρὸς
μὲ, λέγων, Οὐ γινώσκεις τί ἐστι ταῦ-
τα; καὶ εἶπα, Οὐχὶ κύριε.

CAP. IV.

1 ET reversus est angelus, qui loquebatur in me: & suscitavit me, sicut suscitari solet homo de
2 somno suo: Et dixit ad me; Quid tu vides? Et dixi; Vidi, & ecce candelabrum aureum totum, & lampas super ipsum: & septem lucernæ super illud, & septem infusoria lucernis, quæ erant super illud:
3 Et duæ olivæ super illud, una à dextris lampadis ejus, & una à sinistris.
4 Et interrogavi, & dixi ad angelum, qui loquebatur in me, dicens;
5 Quid sunt hæc, domine? Respondítque angelus, qui loquebatur in me, & dixit ad me, dicens; Non cognoscis, quid sunt hæc? Et dixi, Non, domine.

MS. A. (α) ἐξεγερθῇ (β) * εἶπεν, Ἑόρακα, (γ) * ἐπαρυστρίδες (δ) ἐμοὶ, Τί ἐστιν (ε) εἶπεν, Οὐ γινώσκεις

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

2 Et dixit Dominus ad adversarium, Increpet te Dominus adversarie, increpet [inquam] Dominus te, ille cui placuit collocare majestaté suam in Jerusalem:
3 annon torris est iste erutus ab incendio? Erant autem ipsi Josue filii, qui duxerant uxores quæ non erant dignæ sacerdotio, & stabat coram angelo. Et re-
4 spondit & dixit his qui coram se ministrabant, dicendo: Dicite etiam ei ut ejiciat de domo sua uxores quæ non sunt decentes sacerdotio: eique dixit,
5 Vide; quòd abstulerim à te iniquitatem tuam, & te induerim justitiis. Tunc dixit, Imponite cidarim mundam capiti ejus: imposuerúntque cidarim mundam capiti ejus, & acceperunt ei uxorem decentem sacerdotio: & angelus
6 Domini stabat. Et contestatus est angelus Domini Josue, dicendo: Sic inquit
7 Dominus exercituum, Si per vias quæ mihi rectæ videntur perrexeris, & si observationem verbi mei custodieris, tu quidem judicabis eos qui in domo sanctuarii mei ministrant; & præterea servabis atria mea, & in mortuorum resurrectione resuscitabo te, pedesque inter Seraphim istos ambulantes
8 tibi donabo. Agedum audi Josue summe sacerdos tu cum tuis, qui tibi adstant, sociis; digni sunt enim viri quibus fiant miracula: Equidem ecce ego
9 servum meum Christum adduco, qui revelabitur. En enim lapis quem disposui ante Josue, super lapidem unum quem septem cernunt oculi, ecce ego visionem ejus revelo, dicit Dominus exercituum, & die una scelus terræ illius
10 auferam. Eo tempore, ait Dominus exercituum, invitabitis unusquisque proximum suum subter fructus vineæ suæ & subter fructus ficus suæ.

CAP. IV.

1 ET reversus angelus qui mecum colloquebatur, suscitavit me quasi virum,
2 qui de somno suo excitatur. Dixitque mihi, Quid tu vides? & dixi, Video, et ecce candelabrum totum aureum quod habet in sua summitate lenticulam, & septem lucernæ quæ super illud erant, septenæ erant ex quibus infundeba-
3 tur oleum lucernis quæ in fastigio ejus [eminebant.] Duarum quoque olivarum quæ juxta illud erant, una erat à dextera lenticulæ, & altera ab ipsius læ-
4 va. Tum respondi & dixi ad angelum qui me alloquebatur dicendo, Quæ
5 sunt ista Domine mi? Et respondit angelus qui mecum loquebatur, ac dixit Nostine quid hæc sunt? cui dixi, Minimè Domine mi.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]

Dixit autem angelus Domini ad Satanam; 2
Satana, increpet te Dominus, increpet *in-*
quam te Dominus qui elegit Jerosolymam;
hic est titio qui se eripuit ex igne. Porrò 3
Jesus indutus erat vestibus sordidis, stabát-
que coram angelo Domini. Quarè locutus 4
angelus dixit ad eos qui astabant coram eo;
Amovete ab eo vestes sordidas: tum dixit il-
li; Vide quòd amoverim à te iniquitatem
tuam, & induerim te vestibus optimis. Dixit 5
etiam, Imponite coronam mundam capiti e-
jus: & imposuerunt coronam mundam ca-
piti ejus, & induerunt eum vestibus optimis,
astante angelo Domini. Tum contestatus 6
est angelus Domini Jesum, & dixit; Sic di- 7
cit Dominus potentissimus; Si in via mea am-
bulaveris, & mandata mea custodieris; judi-
cabis domum meam, & custodies atria mea;
& dabo tibi qui ambulent inter hos astantes.
Audi Jesu summe sacerdos, tu & socii tui isti 8
qui stant coram te; quandoquidem viri estis
miraculi: ecce adducam servum meum Ori-
entem. Nam ecce lapis quem posui ante 9
Jesum, super lapidem unum septem sunt ocu-
li. Ecce aperiam portas ejus, dicit Dominus
potentissimus, & attrectabo iniquitatem ter-
ræ illius, eo die. Eodem die, dicit Dominus 10
potentissimus, vocabitis quisque socium suum
subter vitem & subter ficum.

CAP. IV.

DEinde reversus est angelus qui loquieba- 1
tur in me, & excitavit me ut virum qui exci-
tatur à somno suo: Dixitque mihi, Quid 2
vidisti? Cui dixi, Vidi candelabrum aureum,
& lancem super summitatem ejus, & super
hanc septem lucernas, & ora septena singu-
lis lucernis quæ erant supra summitaté illius.
Duæ quoque oleæ erant super ipsam, una ad 3
dexteram lancis, altera ad sinistram. Et re- 4
spondens dixi angelo qui loquebatur in me;
Quid ista sunt domine mi? Respondit ange- 5
lus qui loquebatur in me, dixitque mihi; Ne-
scis quid ista sint? Dixi, Nescio domine mi.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

2 * فقال الرب للشيطان • ينتهرك الرب يا سيطان • وينتهرك الرب الذي اختار اورشليم • أليس
3 هذا هو مثل عود أفلت من النار * ويسوع كان لابسا ثيابا وسخة • ووافقا قدام وجه ملاك
4 الرب * فأجاب وقال للقيام أمام وجهه قائلا • انزعوا الثياب الوسخة عنه • وقال له • ها نزعت
5 آثامك • والبسوه مدرعة * وضعوا طيلسانا نقيا على رأسه • فالبسوه ثيابا • ووضعوا طيلسانا
6 نقيا على رأسه • وملاك الرب قايم * وشهد ملاك الرب ليسوع قائلا * هكذا يقول الرب الضابط
7 الكل • ان سرت في طرقي • وحفظ باوامري • فانت تحكم في بيتي • وان حفظت داري فاعطيك
8 المتصرفين في وسط هولاء القيام * اسمع يا يسوع الكاهن العظيم انت واصحابك والجلوس
امام وجهك • من أجل أنهم رجال يرون العجب هم • من أجل أني ها أنا آتي بعبدي
9 المشرق * من أجل أن الحجر الذي أعطيته أمام وجه يسوع • على الحجر الواحد سبع أعين
هم • ها أنا أحفر حفرة يقول الرب الضابط الكل • وأفتش كل ظلم تلك الأرض في يوم واحد •
10 * في ذلك اليوم يقول الرب الضابط الكل • ادعوا كل واحد صاحبه تحت كرمه وتحت
تينة *

• الفصل الرابع •

1 * ورجع الملاك المتكلم في • وانبهني كما اذا استيقظ انسان من نومه * وقال لي • ماذا ترى
2 انت • فقلت رأيت واذا منارة كلها ذهب • والمصباح فوقها • وسبعة سرج فوقها • وسبعة أفواه
3 للسرج التي فوقها * وزيتونتان فوقها • واحدة عن يمين مصباحها • وواحدة عن اليسار * فسألت
4 وقلت للملاك المتكلم في قائلا • ما هي هذه يا سيدي * فأجاب الملاك المتكلم في وقال لي قائلا •
5 أما تعلم ما هي هذه • فقلت لا يا سيدي •

Dixitque Dominus ad Satanam; Increpet 2
te Dominus O Satana, increpet inquam
te Dominus qui elegit Jerusalem: nonne
iste est ut lignum quod erupit ex igne?
Jesus autem indutus erat vestibus sor- 3
didis, & stabat ante faciem angeli
Domini: Quapropter respondens dixit 4
astantibus coram facie sua, dicens;
Auferte vestes sordidas ab eo, (Dixit-
que ei; En abstuli iniquitates tuas)
& induite eum togâ, Cidarimque mun- 5
dam imponite capiti ejus. Itaque in-
duerunt eum vestibus, & imposuerunt
cidarim mundam capiti ejus, angelo
Domini astante. Et contestatus est an- 6
gelus Domini Jesum, dicens; Sic di-
cit Dominus omnipotens, Si ambulave- 7
ris in viis meis, & observaveris præ-
cepta mea; tu judicabis in domo
mea: & si custodieris atrium meum,
dabo tibi conversantes in medio horum
astantium. Audi O Jesu sacerdos maxi- 8
me, tu & socii tui, & qui sedent
ante faciem tuam; siquidem isti, viri
sunt miraculum visuri: quoniam ecce
ego adducturus sum servum meum
Orientem. Nam lapis quem proposui 9
ante faciem Jesu, super unico lapide
septem sunt oculi. En ego fodiam fo-
veam, ait Dominus omnipotens; &
perscrutabor omnem perversitatem illius
terræ, unâ die. Eâ die, dicit Dominus 10
omnipotens, vocate quisque socium
suum sub vitem & sub arborem
fici.

CAP. IV.

ET reversus est angelus in me loquens, 1
excitavitque me ut cùm quis excitatur
à somno suo: Dixitque mihi, Quid 2
tu vides? Dixi; Vidi, & ecce can-
delabrum totum aureum, & facem
super illud, septemque lucernas super
illud, septemque ora lucernis quæ erant
super illud: Præterea geminæ erant 3
super illud olivæ, una ad dexteram
facis ejus, altera ad sinistram. Et in- 4
terrogavi, ac dixi angelo in me lo-
quenti, dicens; Quid sunt hæc O
Domine? Respondit angelus qui lo- 5
quebatur in me, dixitque mihi, dicens;
Annon scis quid sint hæc? Dixi, Ne-
quaquam O Domine.

זכריה : ה

ad Domini verbum Hoc : dicendo ,me ad dixit & respondit Et
6 וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר זֶה דְּבַר־יְהוָה אֶל־
meo spiritu in sed ,potentia in nec,exercitu in Non:dicendo,Zerubabel
זְרֻבָּבֶל לֵאמֹר לֹא בְחַיִל וְלֹא בְכֹחַ כִּי אִם־בְּרוּחִי
facies ad magne mons tu Quis .exercituum Dominus dixit
7 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת : מִי־אַתָּה הַר־הַגָּדוֹל לִפְנֵי
strepitibus primarium lapidem educet Et ? planitiem in Zerubabel
זְרֻבָּבֶל לְמִישֹׁר וְהוֹצִיא אֶת־הָאֶבֶן הָרֹאשָׁה תְּשֻׁאוֹת
: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et .ei gratia ,gratia
8 חֵן חֵן לָהּ : וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
:Illā elaborabunt ejus manus &,istam domum fundaverunt Zerubabel Manus
9 יְדֵי זְרֻבָּבֶל יִסְּדוּ הַבַּיִת הַזֶּה וְיָדָיו תְּבַצַּעְנָה
quis Quia .vos ad me misit exercituum Dominus quod scies &
10 וְיָדַעְתָּ כִּי־יְהוָה צְבָאוֹת שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם : כִּי מִי
lapidem videbunt & ,lætabuntur & ? exiguarum diem despexit
בַז לְיוֹם קְטַנּוֹת וְשָׂמְחוּ וְרָאוּ אֶת־הָאֶבֶן
ipsi ,Domini oculi illi septem ,Zerubabel manu in stanni
הַבְּדִיל בְּיַד זְרֻבָּבֶל שִׁבְעָה־אֵלֶּה עֵינֵי יְהוָה הֵמָּה
Quid : eum ad dixi & ,respondi Et .terram universam in discursantes
11 מְשׁוֹטְטִים בְּכָל־הָאָרֶץ : וָאַעַן וָאֹמַר אֵלָיו מַה־
?ejus sinistram super & ,candelabri dexteram super istæ olivæ duæ
שְּׁנֵי הַזֵּיתִים הָאֵלֶּה עַל־יְמִין הַמְּנוֹרָה וְעַל־שְׂמֹאולָהּ :
,olivarum spicæ duæ Quid : eum ad dixi & ,secundò respondi Et
12 וָאַעַן שֵׁנִית וָאֹמַר אֵלָיו מַה־שְׁתֵּי שִׁבֲּלֵי הַזֵּיתִים
? aurum se desuper evacuantium ,auri ampullarum duarū manu in quæ
אֲשֶׁר בְּיַד שְׁנֵי צַנְתְּרוֹת הַזָּהָב הַמְרִיקִים מֵעֲלֵיהֶם הַזָּהָב :
Non :dixi Et ? hæc quid nosti Nonne : dicendo ,me ad ait Et
13 וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה־אֵלֶּה וָאֹמַר לֹא
super stantes ,olei filii duo Isti : dixit Et .mi Domine
14 אֲדֹנִי : וַיֹּאמֶר אֵלֶּה שְׁנֵי בְנֵי־הַיִּצְהָר הָעֹמְדִים עַל־
.terræ universæ Dominatorem
אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ :

CAP. V. ה

,volans volumen ecce Et .vidi & ,meos oculos levavi &,sum cōversus Et
1 וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה מְגִלָּה עָפָה :
volans volumen videns Ego :dixi Et ? videns tu Quid : me ad dixit Et
2 וַיֹּאמֶר אֵלַי מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר אֲנִי רֹאֶה מְגִלָּה עָפָה
.cubito in decem ejus latitudo & ,cubito in viginti ejus Longitudo
אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר בָּאַמָּה :
.terræ universæ faciei super egrediens execratio Hæc : me ad dixit Et
3 וַיֹּאמֶר אֵלַי זֹאת הָאָלָה הַיּוֹצֵאת עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
inde ,jurans omnis & :est succisus ipsa sicut hinc fur omnis Quia
כִּי כָל־הַגֹּנֵב מִזֶּה כָּמוֹהָ נִקָּה וְכָל־הַנִּשְׁבָּע מִזֶּה
,exercituum Dominus dixit ,eam feci Exire .est succisus illa sicut
4 כָּמוֹהָ נִקָּה : הוֹצֵאתִיהָ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
meo nomine in jurantis domum ad & ,furis domum ad veniet &
וּבָאָה אֶל־בֵּית הַגַּנָּב וְאֶל־בֵּית הַנִּשְׁבָּע בִּשְׁמִי
& ,eā consumet & ,ejus domus medio in commorabitur & : falsitate in
לַשָּׁקֶר וְלָנָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְכִלַּתּוּ וְאֶת־
dixit & ,me in loquens angelus est egressus Et .ejus lapides &,ejus ligna
5 עֵצָיו וְאֶת־אֲבָנָיו : וַיֵּצֵא הַמַּלְאָךְ הַדֹּבֵר בִּי וַיֹּאמֶר
.hoc egrediens quid vide & ,tuos oculos nunc Leva : me ad
אֵלַי שָׂא נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מָה הַיּוֹצֵאת הַזֹּאת :
Hæc : dixit & : egrediens Ephah Hæc : dixit Et ? ipsum Quid :dixi Et
6 וָאֹמַר מַה־הִיא וַיֹּאמֶר זֹאת הָאֵיפָה הַיּוֹצֵאת וַיֹּאמֶר זֹאת
:portabatur plumbi talentum ecce Et .terra universa in eorū oculus
7 עֵינָם בְּכָל־הָאָרֶץ : וְהִנֵּה כִּכַּר עֹפֶרֶת נִשֵּׂאת
.Ephah medio in sedens una mulier hæc &
וְזֹאת אִשָּׁה אַחַת יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ הָאֵיפָה :

Versio VULG. LAT.

6 Et respondit, & ait ad me, dicens; Hoc est verbum Domini ad Zorobabel, dicens; Non in exercitu, nec in robore, sed in spiritu meo, dicit Dominus exerci-
7 tuum. Quis tu, mons magne, corā Zorobabel? in planum: & educet lapidem primarium, & exæ-
8 quabit gratiam gratiæ ejus. Et factum est verbum Domini ad me,
9 dicens; Manus Zorobabel fundaverunt domum istam, & manus ejus perficient eam: & scietis quia Dominus exercituum misit
10 me ad vos: Quis enim despexit dies parvos? & lætabuntur, & videbunt lapidem stanneum in manu Zorobabel. Septem isti oculi sunt Domini, qui discur-
11 runt in universam terram. Et respondi, & dixi ad eum; Quid sunt duæ olivæ istæ, ad dexteram candelabri, & ad sinistram ejus?
12 Et respondi secundò, & dixi ad eum; Quid sunt duæ spicæ olivarum, quæ sunt juxta duo rostra aurea, in quibus sunt suffusoria
13 ex auro? Et ait ad me, dicens; Numquid nescitis quid sunt hæc?
14 Et dixi; Non, domine mi. Et dixit; Isti sunt duo filii olei, qui assistunt Dominatori universæ terræ.

CAP. V.

1 ET conversus sum, & levavi oculos meos: & vidi, & ecce
2 volumen volans. Et dixit ad me; Quid tu vides? Et dixi; Ego video volumen volans: longitudo
3 ejus viginti cubitorū, & latitudo ejus decem cubitorum. Et dixit ad me; Hæc est maledictio, quæ egreditur super faciem omnis terræ: quia omnis fur, sicut ibi scriptum est, judicabitur: et omnis jurans, ex hoc similiter judicabi-
4 tur. Educam illud, dicit Dñs exercituū: & veniet ad domū furis, & ad domū jurantis in nomine meo mendaciter: & commorabitur in medio domûs ejus, & consumet eam, & ligna ejᵘ & lapides
5 ejus. Et egressus est angelus, qui loquebatur in me: & dixit ad me; Leva oculos tuos, & vide quid est
6 hoc, quod egreditur. Et dixi; Quidnam est? Et ait; Hæc est amphora egrediens. Et dixit; Hæc est oculus eorum in universa ter-
7 ra. Et ecce talentum plumbi portabatur, & ecce mulier una sedens in medio amphoræ.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Καὶ ἀπεκρίθη, καὶ εἶπε πρὸς μὲ, λέγων, Οὗτος ὁ λόγος κυρίου πρὸς Ζοροβάβελ, λέγων, Οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ, οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ, (ζ) ἀλλ᾽ ἢ ἐν πνεύματί μου, λέγει κύριος παν-
7 τοκράτωρ. Τίς εἶ σὺ τὸ ὄρος τὸ μέγα τὸ πρὸ προσώπου Ζοροβάβελ τοῦ κατορθῶσαι; καὶ ἐξοίσω τὸν λίθον τῆς κληρονομίας, ἰσότητα
8 χάριτος χάριτα αὐτοῦ. Καὶ ἐγένετο λόγος
9 κυρίου πρός με, λέγων, Αἱ χεῖρες Ζοροβάβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον, καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ (η) ἐπιθήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιγνώσῃ διότι κύριος παντοκράτωρ (θ) ἐξαπέσταλκέ με
10 πρὸς σέ. Διότι τίς ἐξουδένωσεν εἰς ἡμέρας μικράς; καὶ (ι) χαροῦνται, καὶ ὄψονται τὸν λίθον τὸν κασσιτέρινον ἐν χειρὶ Ζοροβάβελ. ἑπτὰ οὗτοι ὀφθαλμοί εἰσιν (κ) οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ
11 πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ ἀπεκρίθην, καὶ εἶπα πρὸς αὐτὸν, Τί αἱ δύο ἐλαῖαι αὗται, αἱ ἐκ
12 δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων; Καὶ ἐπηρώτησα ἐκ δευτέρου, καὶ εἶπα πρὸς αὐτὸν, Τί οἱ δύο κλάδοι τῶν ἐλαιῶν οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δύο μυξωτήρων τῶν χρυσῶν τῶν ἐπιχεόντων, καὶ ἐπαναγόντων τὰς ἐπαρυστρίδας
13 τὰς χρυσᾶς; Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Οὐκ οἶδας τί ἐστι ταῦτα; καὶ εἶπα, Οὐχὶ κύριε.
14 Καὶ εἶπεν, Οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ τῆς πιότητος παρεστήκασι (κ) κυρίῳ πάσης τῆς γῆς.

6 Et respondit, & ait ad me, dicens; Iste est sermo Domini ad Zorobabel, dicens; Non in fortitudine magna, neq; in robore, sed in spiritu meo, dicit Dominus o-
7 mnipotens. Quis es tu, mons magne, qui ante faciem Zorobabel ut corrigas? Et educam lapidem hæreditatis, æqualitatem gratiæ,
8 gratiam ejus. Et factus est ser-
9 mo Domini ad me, dicens; Manus Zorobabel fundaverunt domum istam: & manus ejus complebunt eam. Et scies, quoniam Dominus omnipotens misit me ad
10 te. Quis enim despexit in dies parvos? Et lætabuntur, & videbunt lapidem stanneū in manu Zorobabel. Septem isti sunt (a) oculi, qui respiciunt super omnem
11 terram. Et respondi, & dixi ad eum; Quid sunt duæ olivæ istæ, quæ à dextris candelabri, & à
12 sinistris? Et interrogavi secundò, & dixi ad eum; Quid sunt duo rami olivarum, qui sunt in manibus duarum (b) narium aurearum, quæ infundunt, & retrahunt suffusoria aurea? Et di-
13 xit ad me; Non nôsti, quid sunt hæc? Et dixi; Nequaquam, do-
14 mine. Et ait; Isti duo filii (c) pinguedinis assistunt Domino universæ terræ.

MS.A. (ζ) ἀλλ᾽ ἢ ἐν (η) ἐπιθήσουσιν (θ) ἐξαπέστειλέν (ι) χαρήσονται, (ι) κυρίου οἱ (κ) τῷ κυρίῳ

ΚΕΦ. ε.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψα, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου,
2 καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ δρέπανον πετόμενον. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Τί σὺ βλέπεις; καὶ εἶπα, (α) Ἐγὼ ὁρῶ δρέπανον πετόμενον (β) μήκους πηχῶν
3 εἴκοσι, καὶ (γ) πλάτους πηχῶν δέκα. Καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Αὕτη ἡ ἀρὰ ἡ ἐκπορευομένη ἐπὶ (δ) πρόσωπον πάσης τῆς γῆς· διότι πᾶς ὁ κλέπτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται, καὶ πᾶς ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου (ε) ἐκδι-
4 κηθήσεται. Καὶ ἐξοίσω (ζ) αὐτὸ, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ (η) εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου, καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει, καὶ καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ συντελέσει αὐτὸν, καὶ τὰ ξύλα αὐτοῦ, καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ. Καὶ
5 ἐξῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ, καὶ εἶπε πρὸς μὲ, Ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς
6 σου, καὶ ἴδε τὸ ἐκπορευόμενον τοῦτο. Καὶ εἶπα, Τί ἐστι; καὶ εἶπε, Τοῦτο τὸ μέτρον τὸ ἐκπορευόμενον. καὶ εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀδικία αὐ-
7 τῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ. Καὶ ἰδοὺ τάλαντον (θ) μολίβδου ἐξαιρόμενον· καὶ ἰδοὺ γυνὴ μία ἐκάθητο ἐν μέσῳ τοῦ (ι) μέτρου.

CAP. V.

1 ET conversus sum, & levavi oculos meos, & vidi: & ecce
2 (a) falx volans. Et dixit ad me; Quid tu vides? Et dixi; Ego video falcem volantem longitudinis cubitorum viginti, & lati-
3 tudinis cubitorum decem. Et dixit ad me; Hæc est maledictio, quæ egreditur super faciem omnis terræ: quia omnis fur ex hoc usque ad mortem punietur, & omnis perjurus ex hoc (b) cru-
4 ciabitur. Et educam illud, dicit Dominus omnipotens, & ingredietur in domum furis, & in domum jurantis nomine meo super mendacio: & requiescet in medio domûs ejus, & consummabit eam, & ligna ejus, & lapi-
5 des ejus. Et egressus est angelus, qui loquebatur in me, & dixit ad me; Suspice oculis tuis, & vi-
6 de hoc, quod egreditur. Et dixi; Quid est? Et ait; Hæc est mensura, quæ egreditur. Et ait; Hæc est iniquitas eorum in omni
7 terra. Et ecce talentum plumbi elevatum: & ecce mulier una sedebat in medio mensuræ.

MS. A. (α) Ὁρῶ ἐγὼ (β) μῆκος (γ) πλάτος (δ) προσώπου (ε) ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται. (ζ) αὐτὰ, (η) εἰσελεύσομαι (θ) μολίβου (ι) ταλάντου.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 ואתיב ואמר לי למימר דין פתגמא דיי עם זרבבל למימר לא בחילא ולא בגבורא
7 אלהן במימרי אמר יי צבאות : מא את חשיבא מלכותא טפשתא קדם זרבבל הלא
8 כמישרא ויגלי ית משיחיה דאמיר שמיה מלקדמין וישלוט בכל מלכותא : והוה פתגם
9 נבואה מן קדם יי עמי למימר : ידי זרבבל שריאה למבני ביתא הדין וידוהי ישכללוניה
10 ותדעון ארי יי צבאות שלחני לאתנבאה לכון : ארי מן הוא דיכי דבסר יומא דין על
בנינא דהוא זעיר הלא יתוב ויחדי כד יחזיית אבן משקולתא בידא דזרבבל שבעא
11 נדבכין כאלין קדם יי גלן עובדי בני אנשא בכל ארעא : ואתיבית ואמרית ליה מא
12 תרין זיתיא האלין על ימין מנרתא ועל סמלא : ואתיבית תנינות ואמרית ליה מא
תרין שובלי זיתיא דביד תרין אסקריטון דדהב דמריקין מנהון משחא לבוציני דהבא :
13 ואמר לי למימר הלא ידעת מן אלין ואמרית לא רבוני : ואמר אלין תרין בני רברביא
14 דקימין קדם רבון כל ארעא :

ה

1 ותבית וזקפית עיני וחזית והא מגלא פרחא : ואמר לי מה את חזי ואמרית אנא חזי
2 מגלה פרחא אורכה עשרין אמין ופותיה עשר אמין : ואמר לי דא מומתא דעתידא
3 למפק על אפי כל ארעא ארי כל דגנב ומכדב מדא לקי וכל דקים בשמי לשקר מדא
4 לקי : אפקתה אמר יי צבאות ותעול לבית גנבא ולבית דמקים בשמי לשקר ותבית
5 בגו ביתיה ותשיצניה וית אעוהי וית אבנוהי : ונפק מלאכא דממלל עמי ואמר לי זקוף
6 כען עינך וחזי מן דגלן אלין : ואמרית מן אנון ואמר אלין עמא דהוו נסבין ויהבין
7 במכילתא דשקרא ואמר הא אנון גלן קדם כל יתבי ארעא : והא עממיא קלילין מגלן
יתהון בקלילו ואתו עממין אוחרנין ויתיבו באתרהון על דהיו נסבין ויהבין במכילתא
דשקרא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

6 Et respondens ait mihi, dicendo: Hoc est verbum Domini ad Zorobabel, dicendo: Non exercitu nec fortitudine, sed *verbo meo*, dicit Dominus exercitu-
7 um. Quale tu cum Zorobabele reputaris regnum stolidum? nónne sicut vallis? & emerget Christus *ejus*, cujus ab æterno nomen dictum est, qui imperio
8 potietur omnium regnorum. Et factum est verbum prophetiæ à facie Dñi me-
9 cum, dicens. Manus Zorobabel inceperunt ædificare domum istam, & manus ejus perficient eam: & scietis, quia Dominus exercituum misit me *ut va-*
10 *ticinarer vobis*. Quoniam quis est iste qui contempsit diem hanc? eò quòd ædificium fit exiguum. Nonne convertetur & lætabitur quando viderit lapidem perpendiculi in manu Zorobabel? septem lapidum ordines *quasi hos,*
11 Coram Domino revelata sunt opera filiorum hominis in universa terra. Et
12 respondi, & dixi ad eum, Quid sunt duæ olivæ istæ ad dexteram candelabri, & ad sinistram? Et respondi secundò, & dixi, Quid sunt duæ spicæ olivarum quæ sunt juxta duos lecythos aureos, ex quibus effunditur oleum in lu-
13 cernas aureas? Et ait ad me, dicens: Nónne scis quid sunt hæc? & dixi, Non
14 Domine mi. Et dixit, Isti sunt duo filii principum qui stant coram gubernatore universæ terræ.

CAP. V.

1 ET conversus sum, & sustuli oculos meos, & vidi, & ecce volumen volans.
2 Et dixit ad me: Quid tu vides? & dixi, Ego video volumen volans: longitu-
3 do ejus viginti cubitorum, & latitudo ejus decem cubitorum. Et dixit ad me: Hæc est maledictio quæ egressura est super faciem universæ terræ: Omnis enim qui furatur & mentitur, percutietur ab ista; et omnis qui juraverit falsò in
4 nomine meo, percutietur ab ista. Eduxi eam, dicit Dominus exercituum, et ingredietur in domum ejus qui furatur, et in domum ejus qui jurat in nomine
5 meo falsò; et habitabit in medio domus ejus, et consumet eum, et ligna ejus, et lapides ejus. Et egressus est angelus qui loquebatur mecum, et dixit ad me:
6 Attolle nunc oculos tuos, et vide quinam sunt hi qui apparent? Et dixi, Qui sunt? dixit autem, Isti sunt populi qui accipiebant et dabant mensura falsa:
7 et dixit, Ecce illi revelantur coram omnibus habitatoribus terræ. Et ecce populi celeres transferunt illos velociter: et venerunt populi alii, qui habitaverunt in loco eorum, pro eo quòd accipiebant et dabant mensura falsa.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Dixit mihi; Hic est sermo Domini de Zorbabele, Neque vi, neque robore, sed tantùm spiritu, dicit Dominus potentissimus. Quid es magne mons corā Zorbabele, nisi ut planities? tum protulit lapidem præstantissimum æqualitatis & misericordiæ. Et fuit ad me sermo Domini, dicendo; Manus Zorbabelis posuerunt fundamenta hujus domûs, & manus ejus perficient eam. Ita scietis quòd Dominus potentissimus me miserit ad vos. (Quis enim spernat paucos dies?) & intuebuntur ac videbunt lapidem separationis in manu Zorbabelis: hi sunt septem oculi Domini, qui intuentur universam terram. Respondi, & dixi ei; Ecquid sibi volunt duæ istæ oleæ quæ sunt ad dexteram lancis & ad sinistram ejus? Respondi secundâ vice, & dixi ei; Quid sunt hi duo rami oleæ, qui sunt inter duo rostra aurea effundentia ex se aurum? Dixit mihi; Annon nôsti quid isti sint? Dixi, Non domine mi. Dixit mihi; Hi sunt duo filii pinguedinis astantes coram Domino totius terræ.

CAP. V.

1 Rursùm attollens oculos meos, vidi schedam volantem. 2 Cùmque diceret mihi, Quid vidisti? dixi, Vidi schedam volantem, longitudine viginti cubitorum, & latitudine decem cubitorum. 3 Tum dixit mihi; Hæc est maledictio proditura super faciem totius terræ: nam quicunque furatur, ex ea secundùm ipsam justificabitur; & quicunque pejerat, ex ea secundùm ipsam justificabitur. 4 Hanc educam, dicit Dominus potentissimus, & ingredietur domum furis, & domum cujusvis per nomen meum falsò jurantis: & habitabit in domo ejus, absumétque ligna ejus & lapides ejus. 5 Postea egressus est angelus qui loquebatur in me, dixitque mihi; Attolle oculos tuos, & vide quid sit hoc quod egreditur. 6 Dicenti verò mihi, Quid est? Dixit, Hæc est mensura quæ egreditur, in qua continentur culpæ totius terræ. 7 Et ecce talento plumbeo sublato, mulier quædam sedebat in ea mensura.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * فأجاب وقال لي قائلا. هذا قول الرب الى زربابل قائلا. ليس بجيش عظيم ولا بقوة. ولكن
7 بروحي يقول الرب الضابط الكل * ما انت ايها الجبل العظيم الذي امام وجه زربابل لتقوم. واخرج
8 حجر الميراث. مساواة النعمة بنعمتها * وكان قول الرب الي قائلا * يدا زربابل اسست هذا البيت.
9 ويداه يكملانه. وتعلم ان الرب الضابط الكل ارسلني اليك * من اجل انه من احتقر اياما
10 صغارا. فيفرحون وينظرون الحجر القصديري في يد زربابل. هاولاء سبع اعين الرب هن
11 الناظرات على كل الارض * فاجبت وقلت له. ما هاتان الزيتونتان اللتان عن يمين المنارة
12 ويسارها * وسالت ثانية وقلت له. ما هذان الغصنان من الزيتون اللذان في يدي المنخرين
13 الذهب اللذين يسكبان ويعليان السبعة الافواه الذهب * فقال لي. ما تعلم ما هي هاتان *
14 فقلت لا يا سيد * فقال. هذان ابنا الدسم قائمان لرب كل الارض *

الفصل الخامس

1 * فرجعت ورفعت عيني ونظرت. واذا منجل طائر * فقال لي. ماذا تنظر انت. فقلت انا انظر
2 منجلا طائرا. طوله عشرون ذراعا. وعرضه عشر اذرع * فقال لي. هذه اللعنة الخارجة على
3 وجه كل الارض. من اجل ان كل سارق من هذا الى الموت ينتقم منه. وكل حالف من هذا الى
4 الموت ينتقم منه * واخرجه يقول الرب الضابط الكل. ويدخل الى بيت السارق والى بيت
5 الحالف باسمي بالكذب. ويحل في وسط بيته. ويفنيه وخشبه وحجارته * وخرج الملاك المتكلم
6 في وقال لي. ارفع عينيك وانظر هذا الخارج * فقلت ما هو. فقال. هذا المكيال الخارج.
7 وقال. هذا ظلمهم في كل الارض * وها قنطار من رصاص محمول. واذا امراة واحدة جالسة
في وسط المكيال *

6 *Respondit, ac dixit mihi; dicens, Is est sermo Domini ad Zorobabelem, dicens; Nequaquam per exercitum magnum, neq; per potentiam, sed per spiritum meum, ait Dominus omnipotens.* 7 *Quid es O mons ingens qui es coram facie Zorobabelis, ut resistas? & proferam lapidem hæreditatis, cujus gratia est æqualitas gratiæ.* 8 *Et fuit sermo Domini ad me, dicens;* 9 *Manus Zorobabelis fundaverunt hanc domum, et manus ejus absolvent illam. Et scies quòd Dominus omnipotens me misèrit ad te.* 10 *Quis enim spreverit dies parvos? & lætabuntur, & videbunt lapidem stanneum in manu Zorobabelis. Hi sunt septem oculi Domini respicientes ad totam terram.* 11 *Respondi, ac dixi ei, Quid sunt geminæ istæ olivæ quæ sunt ad dexteram candelabri & sinistram ejus?* 12 *Et interrogavi secundò, & dixi ei; Quid sunt hi gemini rami olivæ, qui sunt in manibus geminorum rostrorum aureorum quæ infundunt, & eminent septem oribus aureis?* 13 *Dixit mihi, Annon scis quid ista sint? Dixi, Nequaquam O Domine.* 14 *Dixit; Isti duo filii pinguedinis assistunt Domino totius terræ.*

CAP. V.

1 *Conversus autem levavi oculos meos, ac vidi, & ecce falcem volantem.* 2 *Dixitq; mihi, Quid tu vides? Dixi, Video falcem volantem longitudinis viginti cubitorum, & latitudinis decem cubitorum.* 3 *Dixit mihi; Hæc est maledictio processura super faciem totius terræ: omnis enim fur per hanc ad mortem punietur, & omnis perjurus per hanc ad mortem punietur.* 4 *Hanc educam, ait Dominus omnipotens, & ingredietur domum furis, & domum falsò jurantis per nomen meum: & habitabit in medio domûs ejus, consumetque illam cum lignis & lapidibus illius.* 5 *Deinde egressus angelus in me loquens, dixit mihi; Romare oculis tuis, & vide id quod egredietur.* 6 *Cùmq; dixissem, Quid est? dixit, Hæc est mensura quæ egreditur: dixitque, Hæc est iniquitas eorum in tota terra.* 7 *Et ecce quintale plumbi sublatum: & ecce mulier quædam sedet in medio mensuræ.*

זכריה : ו

; Ephah medium ad eam projecit & , impietas Hæc : dixit Et
8 ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל־תוך האיפה
, vidi & , meos oculos levavi Et . ejus os ad plumbi lapidem projecit &
9 וישלך את־אבן העפרת אל־פיה : ואשא עיני וארא
eis & , earum alis in spiritus & , egredientes mulieres duæ ecce &
והנה שתים נשים יוצאות ורוח בכנפיהם ולהנה
, terram inter Ephah levaverunt & : ciconiæ alæ sicut alæ
כנפים ככנפי החסידה ותשנה את־האיפה בין הארץ
: me in loquentem angelum ad dixi Et . cœlos inter &
10 ובין השמים : ואמר אל־המלאך הדבר בי
: me ad dixit Et ? Ephah deducentes istæ Quò
11 אנה המה מולכות את־האיפה : ויאמר אלי
reponatur & præparetur & , Sinhar terra in domum ei ædificandum Ad
לבנות־לה בית בארץ שנער והוכן והניחה
. suam basem super ibi
שם על־מכנתה :

CAP. VI. ו

quatuor ecce & , vidi & , meos oculos levavi & , sum conversus Et
1 ואשב ואשא עיני ואראה והנה ארבע
montes montes & : montes duos inter ab egredientes , quadrigæ
מרכבות יצאות מבין שני ההרים וההרים הרי
; rufi equi prima quadriga In . æris
2 נחשת : במרכבה הראשנה סוסים אדמים
quadriga in Et . nigri equi secunda quadriga in &
3 ובמרכבה השנית סוסים שחרים : ובמרכבה
equi quarta quadriga in & : albi equi tertia
השלישית סוסים לבנים ובמרכבה הרביעית סוסים
loquentem angelum ad dixi & , respondi Et . fortes , grandinati
4 ברדים אמצים : ואען ואמר אל־המלאך הדבר
ait & , angelus respondit Et ? mi Domine hæc Quid : me in
5 בי מה־אלה אדני : ויען המלאך ויאמר
consistendo à egredientes , cœlorum venti quatuor Isti : me ad
אלי אלה ארבע רוחות השמים יוצאות מהתיצב
equi ea in Qua . terræ universæ Dominatore super
6 על־אדון כל־הארץ : אשר־בה הסוסים
sunt egressi albi & , Aquilonis terram ad egredientes , nigri
השחרים יצאים אל־ארץ צפון והלבנים יצאו
. Austri terram ad sunt egressi grandinati & : eos post ad
אל־אחריהם והברדים יצאו אל־ארץ התימן :
ambulatum ire quærebant & , sunt egressi fortes Et
7 והאמצים יצאו ויבקשו ללכת להתהלך
ambulaverunt & : terram in ambulate , Ite : dixit Et . terram in
בארץ ויאמר לכו התהלכו בארץ ותתהלכנה
: dicendo , me ad est locutus & , me vocavit Et . terram in
8 בארץ : ויזעק אתי וידבר אלי לאמר
fecerunt requiescere , Aquilonis terram ad egredientes Vide
ראה היוצאים אל־ארץ צפון הניחו את־
Domini verbum fuit Et . Aquilonis terra in meum spiritum
9 רוחי בארץ צפון : ויהי דבר־יהוה
à , Cheldai à , transmigratione à Accipe : dicendo , me ad
10 אלי לאמר : לקוח מאת הגולה מחלדי מאת
intrabis & , illa die in tu venies & : Jedajah à & , Thobijahu
טוביה ומאת ידעיה ובאת אתה ביום ההוא ובאת
fumes Et . Babel de venerunt qui , Sephanjah filii Josijah domum
11 בית יאשיה בן־צפניה אשר־באו מבבל : ולקחת
Jehosuah capite in pones & , coronas facies & , aurum & , argentum
כסף־וזהב ועשית עטרות ושמת בראש יהושע
. magni sacerdotis Jehosadac filii
בן־יהוצדק הכהן הגדול :

Versio VULG. LAT.

8 Et dixit; Hæc est impietas. Et
projecit eam in medio amphoræ,
& misit massam plumbeam in os
9 ejus. Et levavi oculos meos, &
vidi: & ecce duæ mulieres egre-
dientes, & spiritus in alis ea-
rum, & habebant alas quasi alas
milvi: & levaverunt amphoram
10 inter terram & cœlum. Et dixi
ad angelum, qui loquebatur in
me; Quò istæ deferunt ampho-
11 ram? Et dixit ad me; Ut ædifi-
cetur ei domus in terra Sennaar,
& stabiliatur, & ponatur ibi su-
per basem suam.

CAP. VI.

1 ET conversus sum, & levavi
oculos meos, & vidi; & ecce
quatuor quadrigæ egredientes de
medio duorũ montiũ: & montes,
2 montes æris. In quadriga prima
equi rufi, & in quadriga se-
3 cunda equi nigri, Et in quadri-
ga tertia equi albi, & in qua-
driga quarta equi varii, & fortes.
4 Et respondi, & dixi ad angelum
qui loquebatur in me; Quid sunt
5 hæc, domine mi? Et respondit
angelus, & ait ad me; Isti sunt
quatuor venti cœli, qui egredi-
untur, ut stent coram Domina-
6 tore omnis terræ. In qua erant
equi nigri, egrediebantur in ter-
ram Aquilonis: & albi egressi
sunt post eos: & varii egressi
7 sunt ad terram Austri. Qui au-
tem erant robustissimi, exie-
runt & quærebant ire & discur-
rere per omnem terram. Et
dixit; Ite, perambulate ter-
8 ram: & perambulaverunt terram.
Et vocavit me, & locutus est ad
me, dicens; Ecce qui egrediun-
tur in terram Aquilonis, requie-
scere fecerunt spiritum meum in
9 terra Aquilonis. Et factum est
verbum Domini ad me, dicens;
10 Sume à transmigratione, ab
Holdai, et à Tobia, et ab Idaia;
et venies tu in die illa, et intrabis
domum Josiæ, filii Sophoniæ, qui
11 venerunt de Babylone. Et sumes
aurum et argentum: et facies
coronas, et pones in capite Jesu
filii Josedec sacerdotis magni,

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Καὶ εἶπεν, Αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία. καὶ ἔῤῥιψεν
αὐτὴν (λ) εἰς μέσον τοῦ μέτρου, καὶ ἔῤῥιψε
τὸν λίθον τοῦ μολίβου εἰς τὸ στόμα αὐ-
9 τῆς. Καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἴδον,
καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖκες ἐκπορευόμεναι, καὶ
πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν, καὶ αὗται εἶχον
(μ) πτέρυγας ἔποπος· καὶ ἀνέλαβον τὸ μέ-
τρον ἀναμέσον τῆς γῆς, καὶ ἀναμέσον τοῦ οὐ-
10 ρανοῦ. Καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν
λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ, Ποῦ αὗται ἀποφέρουσι τὸ
11 μέτρον; Καὶ εἶπε πρός με, Οἰκοδομῆσαι
αὐτῷ οἰκίαν ἐν γῇ Βαβυλῶνος, καὶ ἑτοιμά-
σαι, καὶ θήσουσιν αὐτὸ ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ἑτοιμα-
σίαν αὐτοῦ.

Et dixit; Hæc est iniquitas. Et 8
projecit eã in medium mensuræ:
& projecit lapidem plumbi in os
ejus. Et elevavi oculos meos, 9
& vidi: & ecce duæ mulieres
egredientes, & spiritus in alis
earum: & ipsæ habebant alas
(c) upupæ. Et elevaverunt
mensuram inter terram & cæ-
lum. Et dixi ad angelum, qui 10
loquebatur in me; Quò istæ de-
ferunt mensuram? Et dixit ad 11
me; ut ædificent ei domum in
terra Babylonis, & præparent, &
ponant eam ibi super præparatio-
nem suam.

MS. A. (λ) ἐμ μέσῳ (μ) πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἔποπος·

ΚΕΦ. ϛʹ.

1 ΚΑὶ ἐπέστρεψα, καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς
μου, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ (*) τέσσαρα ἅρματα ἐκ-
πορευόμενα ἐκ μέσου δύο ὀρέων, καὶ τὰ ὄρη
2 ἦν ὄρη χαλκᾶ. Ἐν τῷ ἅρματι τῷ πρώτῳ ἵπ-
ποι (α) πυῤῥοὶ, καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ δευτέρῳ
3 ἵπποι μέλανες, Καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ τρί-
τῳ ἵπποι λευκοὶ, καὶ ἐν τῷ ἅρματι τῷ τε-
4 τάρτῳ ἵπποι ποικίλοι ψαροί. Καὶ ἀπε-
κρίθην, καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λα-
5 λοῦντα ἐν ἐμοὶ, Τί ἐστι ταῦτα κύριε; Καὶ ἀπε-
κρίθη ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ, καὶ εἶπε,
(β) Ταῦτά ἐστιν οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἐκπορεύονται παραστῆναι τῷ κυρίῳ πά-
6 σης τῆς γῆς. Ἐν ᾧ ἦσαν (γ) ἵπποι οἱ μέ-
λανες, ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν Βοῤῥᾶ, καὶ οἱ
λευκοὶ ἐξεπορεύοντο κατόπισθεν αὐτῶν, καὶ οἱ
ποικίλοι ἐξεπορεύοντο ἐπὶ γῆν Νότου,
7 Καὶ οἱ ψαροὶ ἐξεπορεύοντο, καὶ ἐπέβλεπον
τοῦ πορεύεσθαι (δ) τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν.
καὶ εἶπε, Πορεύεσθε, καὶ περιοδεύσατε τὴν
8 γῆν. καὶ περιώδευσαν τὴν γῆν. Καὶ ἀνεβό-
ησε, καὶ ἐλάλησε πρός με, λέγων, Ἰδοὺ οἱ
ἐκπορευόμενοι ἐπὶ γῆν Βοῤῥᾶ, (ε) καὶ ἀνέ-
9 παυσαν τὸν θυμόν μου ἐν γῇ Βοῤῥᾶ. Καὶ ἐ-
γένετο λόγος κυρίου πρός με, λέγων,
10 Λάβε τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας παρὰ τῶν ἀρ-
χόντων, καὶ παρὰ τῶν χρησίμων αὐτῆς, καὶ
παρὰ τῶν ἐπεγνωκότων (ζ) αὐτὴν, καὶ εἰσε-
λεύσῃ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὸν οἶκον
Ἰωσίου τοῦ Σοφονίου τοῦ ἥκοντος ἐκ Βαβυ-
11 λῶνος, Καὶ λήψῃ ἀργύριον καὶ χρυσίον, καὶ
ποιήσεις στεφάνους, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν Ἰησοῦ τοῦ Ἰωσεδὲκ τοῦ ἱερέως τοῦ με-
γάλου·

CAP. VI.

ET conversus sum, & levavi 1
oculos meos, & vidi: Et ecce
quatuor quadrigæ egredientes de
medio duorum montium: &
montes erant montes ænei. In 2
quadriga prima equi rufi: &
in quadriga secunda equi ni-
gri: Et in quadriga ter- 3
tia equi albi: & in quadriga
quarta equi varii (a) stur-
nini. Et respondi, & dixi 4
ad angelum, qui loquebatur in
me; Quid sunt hæc, domine?
Et respondit angelus, qui loque- 5
batur in me, & dixit; Hi sunt
quatuor venti cœli: (b) egre-
diuntur, ut assistant Domino o-
mnis terræ. In qua erant equi 6
nigri, egrediebantur super terram
Aquilonis: & albi egrediebantur
post eos: & varii exibant in terrã
Austri: Et sturnini egredie- 7
bantur, & considerabant, (c) ut
irent circuire terram. Et dixit;
Ite, & circuite terram. Et cir-
cuierunt terram. Et clamavit, 8
& loquutus est ad me, dicens;
Ecce, qui egrediuntur super ter-
ram Aquilonis: & requiescere
fecerunt furorem meum in terra
Aquilonis. Et factus est sermo 9
Domini ad me, dicens; Accipe, 10
quæ de captivitate sunt, à prin-
cipibus, & ab utilibus ejus, &
ab iis qui cognoverunt eam: &
ingredieris tu in die illa in do-
mum Josiæ filii Sophoniæ, qui
venit de Babylone: Et accipies 11
argentum, & aurum, & facies
coronas, & impones super caput
Jesu Josedec sacerdotis ma-
gni:

MS. A. (*) τέσσαρα (α) πυρροὶ, (β) Οὗτοί εἰσιν (γ) οἱ ἵπποι (δ) καὶ
περιοδεῦσαι (ε) ἀνέπαυσαν (ζ) αὐτῇ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 ואמר על דנא אתחיבו וגלו על דהוו נסבין ויהבין במכילתא דשקרא ואתו עממין
9 אוחרנין ויתיבו באתריהון : וזקפית עיני וחזית והא תרתין מרין גלין לביני מלכות
עממי ארעא ועממין קלילין מגלן יתהון בקלילו כמא דמשתדי נשרא ואגליאו ית עמא
דהוו נסבין ויהבין במכילתא דשקרא לביני מלכות עממיא דארעא דתחות כל שמיא :
10 ואמרית למלאכא דממלל עמי לאן אנון מגלן ית עמא דהוו נסבין ויהבין במכילתא
11 דשקרא : ואמר לי לאתקנאה להון אתר במדינת בבל ויתעכבון ויתאחדון תמן עד
דימטי ומנהון :

ו

1 ותבירת וזקפית עיני וחזית והא ארבע רתיכיא נפקן מבין תרין טוריא וטוריא טורי
2 דנחשא : ברתיכא קדמיתא סוסון סומקין וברתיכא תניתא סוסון אוכמין : וברתיכא
3 4 תליתאה סוסון חורין וברתיכא רביעתא סוסון פציחין קטמנין : ואתיבית ואמרית
5 למלאכא דממלל עמי מה אלין רבוני : ואתיב מלאכא ואמר לי אלין ארבע מלכון
6 דאנון כארבע רוחי שמיא גלין מלאתעתדא קדם רבון כל ארעא : דבה סוסון אוכמין
7 נפקין לארעא צפונא וחורין נפקו בתריהון ופציחין נפקו לארעא דרומא : וקטמנין
8 נפקו ובעו למיזל להלכא בארעא ואמר אזילו והליכו בארעא : ואכריז
עלי ומלל עמי למימר חזי דנפקין לארעא צפונא אמר להון עבידו ית רעותי בארעא
9 צפונא : והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר : סב מן בני גלותא מחלדי ומן
10 טוביה ומן ידעיה ותיתי את ביומא ההוא ותעול לבית יאשיה בר צפניה דאתי מבבל :
11 ותסב כסף ודהב ותעביד כליל רב ותשוי בריש יהושע בר יהוצדק כהנא רבא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dixit, Propter hoc condemnati sunt & in exilium translati sunt, pro eo 8
quòd accipiebant & dabant mensura falsa, & venerunt populi alieni, qui ha-
bitaverunt in loco eorum. Et levavi oculos meos, & vidi, & ecce duæ pro- 9
vinciæ revelabantur *inter regna populorum terræ*, & populi celeres trans-
ferebant illos velociter, sicut volat aquila: & migrare fecerunt populum, qui
accipiebant & dabant mensura falsa inter regna populorum terræ, quæ sunt
sub omnibus cœlis. Et dixi ad angelum qui mecum loquebatur: Quò isti mi- 10
grare faciunt populum, qui accipiebat & dabat mensura falsa? Et dixit ad 11
me, Ut paretur eis locus in provincia Babylonis, & retineantur & demo-
rentur ibi donec perveniat tempus eorum.

CAP. VI.

ET conversus sum & sustuli oculos meos & vidi, & ecce quatuor quadrigæ 1
egredientes de medio duorum montium; & montes erant montes æris. In 2
quadriga prima erant equi rufi, et in quadriga secunda equi nigri. Et in qua- 3
driga tertia equi albi, et in quadriga quarta equi varii, et coloris cinerei. Et 4
respondi, et dixi ad angelum qui loquebatur mecum, Quid sunt hæc Dñe mi?
Et respondit angelus et dixit ad me: Hæc sunt quatuor regna quæ sunt *quasi* 5
quatuor *venti* cœli, apparentia, quò minus stent coram dominatore omnis
terræ. In qua equi nigri erant, egrediebantur in terram Aquilonis; et albi 6
egrediebantur post eos, et varii egrediebantur in terram Australem. Cinerei 7
egrediebantur et quærebant ire et deambulare per terram: et dixit, Ite et per- 8
ambulate terram: itaque terram perambulavere. Et clamavit ad me, et lo-
cutus est mecum, dicens: Vide illos qui egrediuntur in terram Aquilonis: dic
eis, Facite voluntatem meam in terra Aquilonis. Et factus est sermo pro- 9
phetiæ à facie Domini ad me, dicendo: Assume à filiis transmigrationis ab 10
Holdai et à Tobia, et ab Idaia, et venies tu in die illa, et intrabis in do-
mum Josiæ filii Sophoniæ, qui venerunt de Babylone. Et tolles argentum 11
et aurum, et facies coronam magnam, et pones in capite Josue filii Josedech
sacerdotis magni,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܐܡܪ ܠܝ ܗܕܐ ܗܝ ܚܛܝܬܐ. ܘܐܪܡܝܗ̇ ܒܓܘ ܡܟܝܠܬܐ. ܘܐܪܡܝ ܟܟܪܐ ܕܐܒܪܐ ܥܠ ܦܘܡܗ̇.
9 * ܘܐܪܝܡܬ ܥܝܢܝ ܘܚܙܝܬ. ܘܗܐ ܬܪܬܝܢ ܢܫܐ ܢܦܩܢ. ܘܪܘܚܐ ܒܓܦܝܗܝܢ. ܘܓܦܐ
10 ܐܝܬ ܠܗܝܢ ܐܝܟ ܓܦܐ ܕܚܣܕܐ. ܘܫܩܠܝܗ̇ ܠܡܟܝܠܬܐ ܒܝܬ ܐܪܥܐ ܠܫܡܝܐ. * ܘܐܡܪܬ
11 ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܝ. ܠܐܝܟܐ ܡܘܒܠܢ ܗܠܝܢ ܠܡܟܝܠܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܕܢܒܢܘܢ
ܠܗ̇ ܒܝܬܐ ܒܐܪܥܐ ܕܒܒܠ. ܘܢܬܩܢܘܢܗ̇. ܘܢܣܝܡܘܢܗ̇ ܬܡܢ ܥܠ ܬܘܩܢܗ̇.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܘܬܘܒ ܐܪܝܡܬ ܥܝܢܝ ܘܚܙܝܬ. ܘܗܐ ܐܪܒܥ ܡܪܟܒܢ ܢܦܩܢ ܡܢ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܛܘܪܝܢ.
2 ܘܛܘܪܐ ܗܘܘ ܛܘܪܐ ܕܢܚܫܐ. * ܒܡܪܟܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܪܟܫܐ ܣܘܡܩܐ.
3 ܘܒܡܪܟܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܪܟܫܐ ܐܘܟܡܐ. * ܘܒܡܪܟܒܬܐ ܕܬܠܬ ܪܟܫܐ ܚܘܪܐ.
4 ܘܒܡܪܟܒܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪܟܫܐ ܦܨܝܚܐ. * ܘܥܢܝܬ ܘܐܡܪܬ ܠܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܝ. ܡܢܐ
5 ܗܠܝܢ ܡܪܝ. * ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܪܘܚܐ ܕܫܡܝܐ.
6 ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡ ܡܪܐ ܕܟܠܗ̇ ܐܪܥܐ. * ܕܒܗ̇ ܪܟܫܐ ܐܘܟܡܐ. ܢܦܩܝܢ ܠܐܪܥܐ
7 ܓܪܒܝܐ. ܘܚܘܪܐ ܢܦܩܝܢ ܒܬܪܗܘܢ. ܘܦܨܝܚܐ ܢܦܩܝܢ ܠܐܪܥܐ ܬܝܡܢܐ. * ܘܣܘܡܩܐ
ܢܦܩܘ. ܘܒܥܘ ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ.
8 ܘܗܠܟܘ ܒܐܪܥܐ. * ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܚܙܝ ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܝܢ ܠܐܪܥܐ ܓܪܒܝܐ. ܘܡܢܝܚܝܢ
9 10 ܪܘܚܝ ܒܐܪܥܐ ܓܪܒܝܐ. * ܘܗܘܐ ܥܠܝ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܘܐܡܪ. * ܣܒ ܡܢ
ܫܒܝܬܐ. ܡܢ ܚܠܕܝ. ܘܡܢ ܛܘܒܝܐ. ܘܡܢ ܝܕܥܝܐ. ܘܬܐܬܐ ܐܢܬ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܬܥܘܠ
11 ܠܒܝܬܗ ܕܝܘܫܝܐ ܒܪ ܨܦܢܝܐ ܕܐܬܐ ܡܢ ܒܒܠ. * ܘܣܒ ܟܣܦܐ ܘܕܗܒܐ. ܘܥܒܕ
ܟܠܝܠܐ. ܘܣܝܡ ܒܪܫܗ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܨܕܩ ܟܗܢܐ ܪܒܐ.

Dixitque mihi; Hæc est peccatum: tum con- 8
jecit eam in mensuram, & talentum plum-
beum imposuit ori ejus. Deinde attollens 9
oculos meos vidi, quum ecce duæ mulieres e-
grediebantur, & ventus in alis earum; alas
enim habebant similes alis ciconiæ; sustule-
rúntque mensuram illam terram inter ac cœ-
lum. Quarè dicenti mihi ad angelum qui 10
loquebatur in me; Quonam deferunt hanc
mensuram? Dixit, Ut extruant ei domum in 11
terra Babylonis, stabiliant eam, & ibi collo-
cent eam super fulcimento suo.

CAP. VI.

DEnuò attollens oculos meos vidi, quum 1
ecce quatuor currus prodibant è medio duo-
rum montium, qui montes erant montes æ-
nei. In primo curru equi rufi erant, in se- 2
cundo curru equi nigri, In tertio curru e- 3
qui albi, & in quarto curru equi versicolores.
Cúmque respondens dixissem angelo qui lo- 4
quebatur in me; Quid hæc sunt, domine mi?
Respondit angelus, dixítque mihi; Hi sunt 5
quatuor venti cœli, qui stabant coram Do-
mino totius terræ. Is in quo equi nigri sunt, 6
egrediuntur ad terram Aquilonarem, & albi
egrediuntur post eos; versicolores autem e-
grediuntur ad terram Australem: Porrò 7
rufis egressis & ire petentibus ad obambu-
landam terram, dixit; Ite obambulare ter-
ram: & obambulavére terram. Et incla- 8
mans dixit mihi; Vide hos qui egrediuntur
ad terram Aquilonarem tranquillaturi spiri-
ritum meum in terra Aquilonari. Deinde 9
fuit ad ad me sermo Domini, dicendo; Ac- 10
cipe à captivis, ab Holdai, à Tobia, & ab
Idaia; eodémque die veni & ingredere do-
mum Josiæ filii Sephaniæ qui rediit è Baby-
lone. Accipe hujus argentum & aurum, 11
confice coronam, & impone capiti Jesu filii
Jozedec sacerdotis maximi:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * فقال • هذا هو الاثم • وطرحها في وسط المكيال • وطرح الحجر الرصاص علي فمها * ورفعت
9 عيني ونظرت واذا امراتان خارجتان • وريح في اجنحتهما • وكانت لهما اجنحة مثل اجنحة
10 العقعق • وحملتا المكيال فيما بين الارض والسماء * فقلت للملاك المتكلم في • اين يذهبان
11 هاتان بالمكيال * فقال لي • لتبنيا له بيتا في بابل • وتهيانه وتضعانه هناك علي تهيئته *

• الفصل السادس •

1 * ورجعت ورفعت عيني ونظرت واذا اربع مراكب خرجن من وسط جبلين • والجبال كانت
2 3 جبال نحاس * في المركبة الاولي خيول حمر • وفي المركبة الثانية خيول دهم * وفي المركبة
4 الثالثة خيول شهب • وفي المركبة الرابعة بلق سعر * فاجبت وقلت للملاك المتكلم في • ما هي
5 هذه يا سيد * فاجاب الملاك المتكلم في وقال • هذه هي اربعة رياح السماء • خرجن ليمثلن
6 لرب كل الارض * الذي به كانت الخيول الدهم • خرجت الي ارض الجربياء • والشهب خرجت
7 في اثرها • والبلق خرجت علي ارض التيمن * والسعر خرجت • وتطرت لتسير وتطوف الارض •
8 فقال • سيروا وطوفوا الارض • فطافوا الارض * فصرخ وتكلم معي قائلا • ها الذين خرجوا
الي ارض الجربياء كفوا غضبي في ارض الجربياء •

• الاصحاح السابع والعشرون • وهو الثالث من النبوة •

9 10 * وكان قول الرب الي قائلا * خذ الذين من السبي • من الرؤساء • ومن خبرائه •
ومن العارفين به • وتدخل انت في ذلك اليوم الي بيت يوسيا بن صفونيا الذي قدم
11 من بابل * وتاخذ فضة وذهبا • وتصنع اكاليل • وتضعها علي راس يسوع بن يوساداك
الكاهن العظيم •

Et dixit, Hæc est iniquitas; tum injecit 8
eam in medium mensuræ, projecitque
lapidem illum plumbeum super os ejus.
Posthæc sublatis oculis vidi, & ecce 9
duæ mulieres egrediebantur, & spiritus
in alis earum (habebant enim alas simi-
les alis picarum) & levaverunt
mensuram illam terram inter ac cœlum.
Dicenti verò mihi ad angelum in me 10
loquentem; Quò deferunt istæ mensu-
ram illam? Dixit mihi, ut ædificent ei 11
domum in Babele, & præparent eam,
ponantque eam ibi super præparationem
ejus.

CAP. VI.

DEinde conversus sum, & sublatis 1
oculis vidi; & ecce quatuor currus
egressi sunt è medio duorum montium:
erant autem illi montes, montes æris.
In primo curru erant equi rubei, in 2
secundo curru equi nigri, In tertio cur- 3
ru equi cinerei, & in quarto curru ver-
sicolores rufi. Respondens itaque dixi 4
ad angelum in me loquentem; Quid
sunt hæc O domine? Respondit ange- 5
lus in me loquens, & ait; Hi sunt
quatuor cœli venti: egrediuntur ut
astent Domino totius terræ. In quo erant 6
equi nigri, egressi sunt ad terram
Aquilonarem, & cinerei egressi sunt per
eorum vestigia, & versicolores egressi
sunt in terram Australem: Rufi autem 7
egressi, contendebant ire terramque per-
lustrare: quibus dixit; Ite, & terram
perlustrate: & perlustravére terram.
Tum clamans allocutus est me, dicens; 8
Ecce qui ingressi sunt terram Aquilo-
narem, sedaverunt iram meam in terra
Aquilonari.

Textus vigesimus septimus, hujus autem Prophetiæ tertius.

Deinde fuit sermo Domini ad me, dicens; 9
Duc eos qui sunt de captivitate, ex 10
principibus, ex expertis & peritis
rerum illius: túque eâ die ingredieris
domum Josiæ filii Sophoniæ qui remeavit
è Babele: Capiesque argentum & au- 11
rum, & conficies coronas, ponesque
eas super caput Jesu filii Josedechi sa-
cerdotis maximi:

זכריה: ו

: dicendo ,exercituum Dominus dixit Sic : dicendo ,eum ad dices Et
12 ואמרת אליו לאמר כה אמר יהוה צבאות לאמר
ædificabit & ,germinabit eum subter & ,ejus nomen germen vir Ecce
הנה־איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ובנה
,Domini templum exstruet ipse Et .Domini templum
13 את־היכל יהוה: והוא יבנה את־היכל יהוה
: ejus solio *super* dominabitur & sedebit & ,gloriam portabit ipse &
והוא ישא הוד וישב ומשל על־כסאו
inter erit pacis consilium & ,ejus solio *super* sacerdos erit &
והיה כהן על־כסאו ועצת שלום תהיה בין
,Thobiah *ipsi* & ,Chelem *ipsi* erit ,*diademata* Et .*ipsos ambos*
14 שניהם: והעטרת תהיה לחלם ולטוביה
templo in memoriale in ,Sephanjah filio Chen & : Jedahjah *ipsi* &
ולידעיה ולחן בן־צפניה לזכרון בהיכל
: Domini templo in ædificabunt & ,venient longinqui Et .Domini
15 יהוה: ורחוקים יבאו ובנו בהיכל יהוה
,erit Et .vos ad me miserit exercituum Dominus quòd scietis &
וידעתם כי־יהוה צבאות שלחני אליכם והיה
.vestri Dei Domini *voce in* audieritis audiendo si
אם־שמוע תשמעון בקול יהוה אלהיכם:

CAP. VII. ז

DOMINI verbum fuit ,regis Dariaves quarto anno in fuit Et
1 ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך היה דבר־יהוה
misit Et .Chisleu *in* noni mensis quarta in ,Zecharjah ad
2 אל־זכריה בארבעה לחדש התשעי בכסלו: וישלח
: ejus viros & ,melech-Reghem & ,Sareser ipsum Dei domum
בית־אל שראצר ורגם מלך ואנשיו
sacerdotes ad *dicendum* Ad .DOMINI *faciem* orandum ad
3 לחלות את־פני יהוה: לאמר אל־הכהנים
: dicendo ,prophetas ad & ,exercituum Domini domo in qui
אשר לבית־יהוה צבאות ואל־הנביאים לאמר
quemadmodum ,me separando ,quinto mense in flebo Nunquid
האבכה בחדש החמשי הנזר כאשר
exercituum Domini verbum fuit Et ? annis tot jam feci
4 עשיתי זה כמה שנים: ויהי דבר־יהוה צבאות
ad & ,terræ populum omnem ad Dic : dicendo me ad
5 אלי לאמר: אמר אל־כל־עם הארץ ואל־
quinta in *plangere* & ,jejunaretis Cùm : dicendo sacerdotes
הכהנים לאמר כי־צמתם וספוד בחמישי
jejunium nunquid ,annis septuaginta jam & septima in &
ובשביעי וזה שבעים שנה הצום
nónne ,*bibetis* cùm & ,*comedetis* quando Et ? *ego* *mihi* jejunâstis
6 צמתני אני: וכי תאכלו וכי תשתו הלוא
verba Nónne ? *bibentes* vos & ,*comedentes* vos
7 אתם האכלים ואתם השתים: הלוא את־הדברים
prophetarum manum per DOMINUS prædicavit quæ
אשר קרא יהוה ביד הנביאים
ejus urbes & *quietam* & ,*habitantem* *Jerusalaim* *existendo in* ,priorum
הראשנים בהיות ירושלם ישבת ושלוה ועריה
verbum fuit Et ? *sedentem* *planitiem* & *meridiem* & ; ejus *circuitu*
8 סביבתיה והנגב והשפלה ישב: ויהי דבר־
DOMINUS dixit Sic : dicendo ,Zecharjah ad DOMINI
9 יהוה אל־זכריה לאמר: כה אמר יהוה
,misericordiã & ; judicate *veritatis* Judicium : dicendo ,exercituum
צבאות לאמר משפט אמת שפטו וחסד
.suo fratre cum unusquisque facite miserationes &
ורחמים עשו איש את־אחיו:

Versio VULG. LAT.

12 Et loquêris ad eum, dicens; Hæc
ait Dominus exercituum, dicens;
ECCE VIR ORIENS
NOMEN EJUS: & subter
eum orietur, & ædificabit tem-
13 plum Domino. Et ipse extruet
templum Domino: & ipse por-
tabit gloriam, & sedebit, & do-
minabitur super solio suo: & erit
sacerdos super solio suo, & con-
silium pacis erit inter illos duos.
14 Et coronæ erunt Helem, & To-
biæ, & Idaiæ, & Hem, filio So-
phoniæ, memoriale in templo
15 Domini. Et qui procul sunt,
venient, & ædificabunt in tem-
plo Domini: & scietis quia Do-
minus exercituum misit me ad
vos. Erit autem hoc, si auditu
audieritis você Domini Dei ve-
stri.

CAP. VII.

1 ET factum est in anno quarto
Darii regis, factum est verbum
Domini ad Zachariam, in quarta
2 mensis noni, qui est Casleu. Et
miserunt ad domum Dei, Sarasar,
& Rogommelech, & viri qui e-
rant cum eo, ad deprecandam fa-
3 ciem Domini: Ut dicerent sa-
cerdotibus domûs Domini exer-
cituum, & prophetis, loquentes;
Numquid flendum est mihi in
quinto mense, vel sanctificare me
debeo, sicut jam feci multis annis?
4 Et factum est verbum Domini ex-
5 ercituum ad me, dicens; Loque-
re ad omnem populum terræ, &
ad sacerdotes, dicens; Cùm je-
junaretis, & plangeretis in quin-
to & septimo per hos septuagin-
ta annôs: numquid jejunium je-
6 junâstis mihi? Et cùm comedi-
stis, & bibistis, numquid non vo-
bis comedistis, & vobismetipsis
7 bibistis? Numquid non sunt ver-
ba, quæ locutus est Dominus in
manu prophetarum priorum, cùm
adhuc Jerusalem habitaretur, &
esset opulenta, ipsa & urbes in
circuitu ejus, et Austrum, et in
8 campestribus habitaretur? Et fa-
ctum est verbum Domini ad Za-
9 chariam, dicens; Hæc ait Domi-
nus exercituum, dicens; Judicium
verum judicate, & misericordiam
& miserationes facite, unusquis-
que cum fratre suo.

Versio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν, Τάδε λέγει
κύριος παντοκράτωρ, Ἰδοὺ ἀνὴρ, Ἀνα-
τολὴ ὄνομα αὐτῷ· καὶ ὑποκάτωθεν αὐτοῦ
13 ἀνατελεῖ, Καὶ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον
κυρίου, καὶ αὐτὸς λήψεται ἀρετὴν, καὶ
καθιεῖται, καὶ κατάρξει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ,
καὶ ἔσται (η) ἱερεὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, καὶ
βουλὴ εἰρηνικὴ ἔσται ἀναμέσον ἀμφοτέ-
14 ρων. Ὁ δὲ στέφανος ἔσται τοῖς ὑπομέ-
νουσι (θ), καὶ τοῖς χρησίμοις αὐτῆς, καὶ
τοῖς ἐπεγνωκόσιν αὐτὴν, καὶ εἰς χάριτα
(ι) υἱοῦ Σοφονίου, καὶ εἰς ψαλμὸν ἐν οἴκῳ
15 κυρίου. Καὶ οἱ μακρὰν ἀπ᾿ αὐτῶν ἥ-
ξουσι, καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυ-
ρίου, καὶ (κ) γνώσεσθε διότι κύριος παν-
τοκράτωρ ἀπέσταλκέ με πρὸς ὑμᾶς. καὶ
ἔσται, ἐὰν εἰσακούοντες εἰσακούσητε τῆς φω-
νῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.

Et dices ad eum; Hæc dicit Do- 12
minus omnipotens; Ecce vir,
(d) Oriens nomen ejus: & sub-
ter eum orietur: Et ædificabit 13
domum Domini: & ipse ac-
cipiet (e) virtutem, & sede-
bit, & imperabit super throno
suo. Et erit sacerdos à dex-
tris ejus: & consilium pacis
erit inter utrosque. Corona au- 14
tem erit expectantibus, & uti-
libus ejus, & qui cognoverunt
eam, & in gratiam filii Sopho-
niæ, & in psalmum in domo
Domini. Et qui longè sunt ab 15
eis; venient, & ædificabunt in
domo Domini. Et scietis, quia
Dominus omnipotens misit me
ad vos. Et erit, si exaudien-
tes exaudieritis vocem Domini
Dei vestri.

MS.A. (η) ὁ ἱερεὺς (θ) αὐτὸν, (ι) τοῖς υἱοῖς (κ) ἐπιγνώσεσθε

ΚΕΦ. ζ'.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐπὶ Δα-
ρείου τοῦ βασιλέως, ἐγένετο λόγος κυρίου
πρὸς Ζαχαρίαν (α) τετράδι τοῦ μηνὸς
2 τοῦ ἐνάτου, ὅς ἐστι Χασελεῦ. Καὶ ἐξ-
απέστειλεν εἰς Βαιθὴλ, Σαρασὰρ καὶ (") Ἀρ-
βεσεὲρ ὁ βασιλεὺς, καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ,
3 (β) ἐξιλάσασθαι τὸν κύριον, Λέγων πρὸς
τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παν-
τοκράτορος, καὶ πρὸς τοὺς προφήτας, λέ-
γων, (γ) Εἰσελήλυθεν ὧδε ἐν τῷ μηνὶ
τῷ πέμπτῳ τὸ ἁγίασμα, καθότι (δ) ἐ-
4 ποίησεν ἤδη ἱκανὰ ἔτη. Καὶ ἐγένετο
λόγος κυρίου τῶν δυνάμεων πρὸς ἐμὲ,
5 λέγων, (ε) Εἰπὸν πρὸς ἅπαντα τὸν
λαὸν τῆς γῆς, καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, λέγων,
Ἐὰν νηστεύσητε ἢ κόψησθε ἐν ταῖς πέμ-
πταις, ἢ ἐν ταῖς ἑβδόμαις, καὶ ἰδοὺ ἑ-
βδομήκοντα ἔτη, μὴ νηστείαν νενηστεύκα-
6 τέ μοι; Καὶ ἐὰν φάγητε (ζ) ἢ πίνητε,
7 οὐχ ὑμεῖς (η) ἔσθετε καὶ πίνετε; Οὐχ
οὗτοι οἱ λόγοι (θ), οὓς ἐλάλησε κύριος
ἐν χερσὶ τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσ-
θεν, ὅτε ἦν Ἱερουσαλὴμ κατοικουμέ-
νη, καὶ εὐθηνοῦσα, καὶ αἱ πόλεις (ι) κυ-
κλόθεν αὐτῆς, καὶ ἡ ὀρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ
8 κατῳκεῖτο; Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
9 πρὸς Ζαχαρίαν, λέγων, Τάδε λέγει
κύριος παντοκράτωρ, Κρίμα δίκαιον (") κρί-
νετε, καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρμὸν ποιεῖτε
ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,

CAP. VII.

ET factum est in quarto an- 1
no sub Dario rege: factus est
sermo Domini ad Zachariam
quartâ die mensis (a) noni,
qui est Chaseleu. Et misit (b) 2
in Bethel, Sarasar, & Arbe-
seer rex, & viri ejus ad de-
precandum Dominum; Di-
cens ad sacerdotes, qui in domo
Domini omnipotentis, & ad pro-
phetas, Dicens; Ingressa est 3
huc in mense quinto sanctifica-
tio, juxta quod fecit jam annis
pluribus. Et factus est sermo 4
Domini virtutum ad me, dicens;
Dic ad omnem populum terræ, 5
& ad sacerdotes, dicens; Si
jejunetis, & plangitis in quin-
tis, aut septimis, & ecce septua-
ginta anni; nunquid jejunium
jejunâstis mihi? Et si comedi- 6
tis, aut bibitis; nonne vos
comeditis, (c) & bibitis? Nun- 7
quid non ista sunt verba, quæ
locutus est Dominus in ma-
nibus prophetarum, qui fuerunt
priùs, quando Hierusalem habi-
tabatur, & erat (d) abundans,
& civitates ejus per circuitum,
& montana, & campestria ha-
bitabantur? Et factus est ser- 8
mo Domini ad Zachariam, di-
cens; Hæc dicit Dominus omni- 9
potens; Judicium justum judi-
cate: & misericordiam, &
miserationem facite unusquisque
ad fratrem suum:

MS. A. (α) τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ (") Ἀρβεσεσὲρ (β) τοῦ ἐξιλάσασθαι (γ) Εἰ εἰσελήλυθεν ὧδε τὸ ἁγίασμα ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ, (δ) ἐποίησαν (ε) Εἰπὲ πρὸς πάντα (ζ) καὶ πίνητε, (η) ἐσθίετε καὶ ὑμεῖς πίνετε; (θ) εἶπεν, (ι) αὐτῆς κυκλόθεν, καὶ (") κρίνατε

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 ותימר ליה למימר כדנן אמר יי צבאות למימר הא גברא משיחא שמיה עתיד דיתגלי
13 ויתרבי ויבני ית היכלא דיי: והוא יבני ית היכלא דיי והוא יטול זין ויתיב וישלוט על
14 כורסוהי ויהי כהן רב על כורסוהי ומלכא דשלמא תהי בין תרויהון: ותשבחתא
15 תהי לחלם ולטוביה ולידעיה ולחן בר צפניה לדכרנא בהיכלא דיי: ומארעא רחיקא
ייתון ויבנון בהיכלא דיי ותדעון ארי יי צבאות שלחני לאתנבאה לכון ויהי אם קבלא
תקבלון למימרא דיי אלהכון:

ז

1 והוה בשנת ארבע לדריוש מלכא הוה פתגם נבואה מן קדם יי עם זכריה בארבעא
2 לירחא תשיעאה בכסלו: ושלח לבית אל שראצר ורגם מלך וגברוהי לצלאה קדם
3 יי: למימר לכהניא די משמשין בבית מקדשא דיי צבאות ולספריא למימר האבכי
4 בירחא חמישאה האמנע נפשי מתפנוקין כמא דעבדית דנן כמה שנין: והוה פתגם
5 נבואה מן קדם יי עמי למימר: אמר לכל עמא דארעא ולכהניא למימר ארי צימין
אתון וספדין בחמשא ובשביעאה דנן שבעין שנין הצום תעני אתון מתענין קדמי:
6 ודאתון אכלין ודאתון שתן הלא לאיטבא לכון אתון שתן: הלא ית פתגמא דשלח
7 יי ביד נביאיא קדמאי כד הות ירושלם יתבא ושליא וקרוהא סחרנהא ודרומא
8 ושפלתא יתב: והוה פתגם נבואה מן קדם יי עם זכריה למימר: כדנן אמר יי
9 צבאות למימר דין דקשוט דינו וחסדא ורחמי עבידו גבר עם אחוהי:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dices ei, dicendo: Sic ait Dominus exercituum, dicens: Ecce vir, Chri- 12
stus nomen ejus, qui revelandus est & magnificandus, & ædificaturus tem-
plum Domini. Ipse enim ædificabit templum Domini & ipse portabit glo- 13
riam; & sedebit, & dominabitur in solio suo: erit & summus sacerdos in so-
lio suo, & consilium pacis erit inter utrumque, Et laus erit Helem & Tobiæ, 14
& Idaiæ, & Hen filio Sophoniæ in memoriam in templo Domini. Et de ter- 15
ra longinqua venient & ædificabunt templum Domini. Et scietis quia Do-
minus exercituum misit me ut prophetarem vobis: erit autem hoc, si suscipi-
endo susceperitis verbum Domini Dei vestri.

CAPUT VII.

ET factum est in anno quarto Darii regis, factum est verbum prophetiæ à 1
facie Domini ad Zachariam in quarta die mensis noni in Casleu. Et misit ad 2
Bethel Sarasar & Rogomelech & viros ejus ut orarent coram Domino: Et 3
ut dicerent sacerdotibus qui ministrabant in domo sanctuarii Domini exerci-
tuum & scribis, dicendo: Nunquid plorabo in mense quinto? Nunquid pro-
hibebo animam meam à deliciis, sicut feci jam multis annis? Et factum est 4
verbum prophetiæ à facie Domini ad me, dicens: Dic omni populo terræ & 5
sacerdotibus, dicens: Quando vos jejunabatis & lamentabamini in quinto &
in septimo mense istis septuaginta annis: nunquid jejunio afflictionis vos af-
flixistis coram me? Et quod vos comeditis & bibitis, nonne ut benefaciatis 6
vobismetipsis vos bibitis? Nónne hæc sunt verba quæ misit Dominus per 7
manum prophetarum priorum, quando Jerusalem habitabatur, et erat opu-
lenta, et urbes ejus in circuitu ejus; et Australis plaga, et planities incole-
batur? Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini ad Zachariam, di- 8
cens: Sic dicit Dominus exercituum, dicendo: Judicium verum judica- 9
te, et misericordiam et miserationes facite unusquisque cum fratre suo.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܕܡܕܢܚܐ ܫܡܗ. ܘܡܢ ܬܚܬܘܗܝ ܢܕܢܚ *
13 ܘܗܘ ܢܒܢܐ ܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ * ܘܗܘ ܢܩܒܠ ܫܘܒܚܐ. ܘܢܬܒ ܘܢܫܠܛ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܢܗܘܐ ܟܗܢܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. ܘܡܠܟܐ ܕܫܠܡܐ ܢܗܘܐ ܒܝܬ ܬܪܝܗܘܢ.
14 ܘܟܠܝܠܐ ܢܗܘܐ ܠܚܘܠܕܝ ܘܠܛܘܒܝܐ ܘܠܝܕܥܝܐ ܘܠܝܘܫܝܐ ܒܪ ܨܦܢܝܐ ܠܕܘܟܪܢܐ ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ *
15 ܘܢܐܬܘܢ ܪ̈ܚܝܩܐ ܘܢܒܢܘܢ ܒܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܬܕܥܘܢ ܕܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܫܕܪܢܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܫܡܥܝܢ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܩܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܟܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 ܘܗܘܐ ܒܫܢܬ ܐܪܒܥ ܠܕܪܝܘܫ ܡܠܟܐ. ܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܟܪܝܐ. ܒܐܪܒܥܐ ܒܝܪܚܐ ܬܫܝܥܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܟܢܘܢ *
2 ܘܫܕܪ ܠܒܝܬ ܐܝܠ ܫܪܐܨܪ ܘܪܒܡܓ ܡܠܟܐ ܘܓܢܒܪܘܗܝ ܠܡܬܟܫܦܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ *
3 ܘܠܡܐܡܪ ܠܟܗܢܐ ܕܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ ܘܠܢܒܝܐ. ܐܢ ܐܒܟܐ ܒܝܪܚܐ ܚܡܝܫܝܐ ܐܢ ܐܬܢܙܪ ܐܝܟ ܕܥܒܕܬ ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ *
4 ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝ ܟܕ ܐܡܪ *
5 ܐܡܪ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܪܥܐ ܘܠܟܗܢܐ. ܕܡܐ ܕܨܡܬܘܢ ܘܐܪܩܕܬܘܢ ܒܚܡܝܫܝܐ ܘܒܫܒܝܥܝܐ ܫܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܨܘܡܐ ܨܡܬܘܢ ܠܝ *
6 ܘܟܕ ܐܟܠܬܘܢ ܘܫܬܝܬܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܐܟܠܝܢ ܘܐܢܬܘܢ ܫܬܝܢ *
7 ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܠܐ ܕܐܟܪܙ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ. ܟܕ ܗܘܬ ܐܘܪܫܠܡ ܝܬܒܐ ܘܫܠܝܐ. ܘܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗ ܘܛܘܪܐ ܘܦܩܥܬܐ ܥܡܝܪܐ *
8 ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܐ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܟܪܝܐ ܟܕ ܐܡܪ *
9 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܕܝܢܐ ܕܩܘܫܬܐ ܕܘܢܘ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܘܪ̈ܚܡܐ ܥܒܕܘ ܐܢܫ ܥܡ ܐܚܘܗܝ *

Et dic ei, Sic dicit Dominus potentissimus; 12
Ecce virum cujus nomen est Oriens, infernè
enim orietur. Is ædificabit templum Domi- 13
ni, idémque gloriam assequetur, & sedebit,
ac dominabitur super solio suo, eritque sa-
cerdos super solio suo, & consilium pacis erit
inter utrumque. Et corona erit Holdaio, & 14
Tobiæ, Idaiæ, & Josiæ filio Sephaniæ, ad mo-
nimentum in templo Domini. Et venient 15
remoti, & ædificabunt templum Domini:
Ita cognoscetis quòd Dominus potentissimus
me miserit ad vos, dummodo audiatis vocem
Domini Dei vestri.

CAP. VII.

PRæterea contigit anno quarto Darii regis, 1
ut esset sermo Domini ad Zechariam, quartâ
die mensis noni, nempe Novembris: (Quum 2
expedivisset ad Beth-il Sarasarem & Rabmo-
gum, misissétque rex & heroes ejus ad oran-
dum pro se Dominum. Et dicendum sacer- 3
dotibus qui erant in domo Domini potentis-
simi, atque prophetis; Flebóne mense quin-
to, an abstinentiam colam, uti facere consue-
vi jam tot annis?) Esset inquam, ad me 4
sermo Domini, dicendo; Dic universo ter- 5
ræ populo, & sacerdotibus; Quando jejunâ-
stis & planxistis mense quinto & septimo
per annos septuaginta, nùm jejunium mihi
jejunâstis? Et cùm comeditis ac bibitis, 6
nonne vos comeditis ac bibitis? Hæc sunt 7
verba quæ prædicavit Dominus per prophe-
tas suos priores, dum Jerusalem frequens es-
set *populo* & tranquilla, oppida circunsta-
rent eam, & montes vallésque essent habita-
tæ. Fuit itaque sermo Domini ad Zecha- 8
riam, dicendo; Sic dicit Dominus poten- 9
tissimus; Judicium veritatis judicate, & be-
nignitatem atque misericordiam exercete
quisque in fratrem suum:

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * ويقول له • هكذا يقول الرب الضابط الكل • ها رجل اسمه مشرق * ومن تحتهم يشرق •
13 * ويبني بيت الرب • وهو ياخذ فضيلة • ويجلس ويراس على كرسيه • ويكون الكاهن عن
14 يمينه • ويكون مشورة سلامية بينهما كلاهما * ويكون الاكليل للصابرين • ولخبرايه •
15 وللعارفين به • وانعاما لبني صفونيا • وتهليلا في بيت الرب * والمتباعدون منهم ياتون ويبنون
في بيت الرب • ويعلمون ان الرب الضابط الكل ارسلني اليكم • ويكون ان كنتم تسمعون
صوت الرب الهكم •

• الفصل السابع •

1 * وكان في السنة الرابعة لداريوس الملك • كان قول الرب الى زكريا • في الرابع من الشهر
2 التاسع الذي هو كسلاو * فارسل الملك ورجاله صاراصار ورغاع الى بيت ايل ليصلوا
3 الرب * قايلا للكهنة الذين في بيت الرب الضابط الكل • وللانبياء قايلا • دخل القدس
4 هاهنا في الشهر الخامس • كما صنع منذ اعني سنين كثيرة * وكان قول رب القوات الي
5 قايلا * قل لجميع شعب الارض وللكهنة قايلا • ان كنتم تصومون وتنوحون في الخوامس
6 وفي السوابع فها سبعون سنة • هل صمتم لي صوما * وان اكلتم وشربتم • اليس انتم
7 تاكلون وانتم تشربون * اليس هذه الكلمات هي التي تكلم الرب بها بايدي
الانبياء الذين من قبل • لما كانت ايرسليم مسكونة وخصيبة • والمدن من
8 حولها • والجبال والصحاري عامرات * وكان قول الرب الى زكريا قايلا * هكذا
9 يقول الرب الضابط الكل قايلا • احكموا حكما عدلا • واصنعوا رحمة ورافة كل
واحد مع اخيه •

Et dices ei, Sic ait Dominus omnipo- 12
tens; Ecce vir cui nomen est Oriens: nam
subter eum orietur, Et ædificabit do- 13
mum Domini: & ipse præstantiam ac-
cipiet, & sedebit imperabitque super
solio suo: & erit sacerdos ad dexteram
ipsius, eritque consilium pacificum in-
ter utrunque. Erit autem corona pati- 14
entibus, & expertis atque peritis rerum
illius; & in gratiam filiorum Sophoniæ,
& in jubilationem in domo Domini. Et 15
remoti inter eos, venient & ædifica-
bunt in domo Domini: Et scietis quòd
Dominus omnipotens me miserit ad vos,
Atque id quidem *erit, si audieritis vocem*
Domini Dei vestri.

CAP. VII.

P*Osthæc factum est anno quarto Darii* 1
regis, ut esset sermo Domini ad Zacha-
riam, quartâ die *mensis noni, qui est*
Casleu: Quum misisset rex & viri 2
ejus Sarasarem & Rabmagum in Beth-
il ad orandum Dominum: Dicens ad 3
sacerdotes qui erant in domo Domini
omnipotentis, & ad prophetas, dicens;
Ingressa est huc sanctitas mense quinto,
quemadmodum fecerat multis jam ab-
hinc annis. Fuit igitur sermo Domini 4
exercituum ad me, dicens; Dic uni- 5
verso terræ populo & sacerdotibus,
dicens; Si jejunabatis & plangebatis
quinto & septimo quoque mense, en
jam septuaginta annis; num jejunium
mihi jejunâstis? Pari modo, si vos 6
comedatis ac libatis; nonne vos ipsi
comeditis, vosque bibitis? Annon hæc 7
sunt verba quæ locutus est Dominus
per prophetas priores, quando Jerusa-
lem erat habitata & abundans, &
urbes undique, montes, atque campi
essent exculti? Fuit igitur sermo Do- 8
mini ad Zachariam, dicens; Sic ait 9
Dominus omnipotens, dicens; Judicate
judicium æquum, & misericordiam
atque clementiam impendite quisque in
fratrem suum:

זכריה : ח

malum & : opprimatis ne *afflictum* & ,peregrinum,pupillum &,viduam Et
10 ואלמנה ויתום גר ועני אל־תעשקו ורעת
renuerunt Et .vestro corde in cogitetis ne *sui fratris* unusquisque
11 איש אחיו אל־תחשבו בלבבכם : וימאנו
aggravaverunt suas aures & ,*deflectentem* scapulam dederunt & ,attendere
להקשיב ויתנו כתף סררת ואזניהם הכבידו
audiendo ab ,adamantem posuerunt suum cor Et .*audiendo ab*
12 משמוע : ולבם שמו שמיר משמוע את־
,suo spiritu *in* exercituū Dominus misit quæ verba & , legem
התורה ואת־הדברים אשר שלח יהוה צבאות ברוחו
Domino à magna ira fuit Et .priorum prophetarum manū per
ביד הנביאים הראשנים ויהי קצף גדול מאת יהוה
; audierunt non & ,prædicavit quemadmodum ,fuit Et .exercituum
13 צבאות : ויהי כאשר־קרא ולא שמעו
.exercituum Dominus dixit , exaudiam non & ,clamabunt sic
כן יקראו ולא אשמע אמר יהוה צבאות :
terra & , *illas* nescierunt quas gentes omnes in eos *exturbavi* Et
14 ואסערם על כל־הגוים אשר לא־ידעום והארץ
terram posuerunt & : *redeunte à & transeunte à* , eos post est desolata
נשמה אחריהם מעבר ומשב וישימו ארץ־
.desolationem in *desiderii*
חמדה לשמה :

C A P. VIII. ח

dixit Sic : dicendo , exercituum DOMINI verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה צבאות לאמר : כה אמר
2 : magno zelo Sijon sum Zelatus : exercituum DOMINUS
יהוה צבאות קנאתי לציון קנאה גדולה
: Dominus dixit Sic .eam sum zelatus magna ira &
3 וחמה גדולה קנאתי לה : כה אמר יהוה
vocabitur & :Jerusalaim medio in habitabo & ,Sijon ad sum Reversus
שבתי אל־ציון ושכנתי בתוך ירושלם ונקראה
.*sanctitatis* mons ,exercituū Domini mons & ,veritatis Civitas,Jerusalaim
ירושלם עיר האמת והר־יהוה צבאות הר הקדש :
senes habitabunt Adhuc : exercituum Dominus dixit Sic
4 כה אמר יהוה צבאות עד ישבו זקנים
sua manu in *ejus fulcrum viri* & ,Jerusalaim plateis in anus &
וזקנות ברחבות ירושלם ואיש משענתו בידו
pueris implebuntur civitatis plateæ Et .dierum multitudine præ
5 מרב ימים : ורחבות העיר ימלאו ילדים
DOMINUS dixit Sic .ejus plateis in ludentibus puellis &
6 וילדות משחקים ברחבתיה : כה אמר יהוה
: illis diebus in illius populi residui oculis in erit *mirum* Si :exercituū
צבאות כי יפלא בעיני שארית העם הזה בימים ההם
? exercituum DOMINUS dixit ,erit *mirum* meis oculis in etiam
גם־בעיני יפלא נאם יהוה צבאות :
meū populū *faciens* salvū ego Ecce :exercituum Dominus dixit Sic
7 כה אמר יהוה צבאות הנני מושיע את־עמי
,eos adducam Et .Solis occasus terra de & ,orientis terra de
8 מארץ מזרח ומארץ מבוא השמש : והבאתי אתם
ego & ,populū in mihi erunt & : Jerusalaim medio in habitabunt &
ושכנו בתוך ירושלם והיו־לי לעם ואני
dixit Sic .justitia in & veritate in Deum in eis ero
9 אהיה להם לאלהים באמת ובצדקה : כה־אמר
dicbus in *audientes* ,vestræ manus Confortentur : exercituum Dominus
יהוה צבאות תחזקנה ידיכם השמעים בימים
die in qui ,prophetarum ore de hæc verba istis
האלה את הדברים האלה מפי הנביאים אשר ביום
.ædificari templum ,exercituum Domini domus est fundata
יסד בית־יהוה צבאות ההיכל להבנות :

Versio VULG. LAT.

10 Et viduam, & pupillum,& advenam, & pauperem nolite calumniari:et malū vir fratri suo non
11 cogitet in corde suo. Et noluerunt attendere, & averterunt scapulam recedentem, & aures suas
12 aggravaverunt ne audirent. Et cor suum posuerunt ut adamantem, ne audirent legem, & verba quæ misit Dominus exercituum in spiritu suo per manum prophetarum priorū : & facta est indignatio magna à Domino exercituum.
13 Et factum est sicut locutus est, & non audierunt : sic clamabunt, & non exaudiam,dicit Dominus ex-
14 ercituum. Et dispersi eos per omnia regna,quæ nesciunt : & terra desolata est ab eis,eò quòd non esset transiens & revertens : & posuerunt terram desiderabilem in desertum.

CAP. VIII.

1 Et factum est verbum Domini
2 exercituum, dicens; Hæc dicit Dominus exercituū ; Zelatus sum Sion zelo magno, & indignatio-
3 ne magnâ zelatus sum eam. Hæc dicit Dominus exercituum ; Reversus sum ad Sion, & habitabo in medio Jerusalem : & vocabitur Jerusalem civitas veritatis, & mons Domini exercituum, mons
4 sanctificatus. Hæc dicit Dominus exercituum ; Adhuc habitabunt senes & anus in plateis Jerusalem : & viri baculus in manu e-
5 jus præ multitudine dierum. Et plateæ civitatis complebuntur infantibus & puellis, ludentibus
6 in plateis ejus. Hæc dicit Dominus exercituum ; Si videbitur difficile in oculis reliquiarum populi hujus in diebus illis, numquid in oculis meis difficile erit, dicit
7 Dominus exercituum ? Hæc dicit Dominus exercituū ; Ecce ego salvabo populum meum de terra Orientis,& de terra Occasûs So-
8 lis. Et adducam eos, & habitabunt in medio Jerusalem : & erunt mihi in populum, & ego ero eis in Deum,in veritate & in ju-
9 stitia. Hæc dicit Dominus exercituum ; Confortentur manus vestræ, qui auditis in his diebus sermones istos per os prophetarum, in die quâ fundata est domus Domini exercituum, ut templum ædificaretur.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ χήραν, καὶ ὀρφανὸν, καὶ προσήλυτον, καὶ πένητα μὴ καταδυναστεύετε, καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ μνησικακείτω ἐν
11 ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Καὶ ἠπείθησαν τοῦ προσέχειν, καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφρονοῦντα, καὶ τὰ ὦτα αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακούειν.
12 Καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ, τοῦ μὴ (κ) εἰσακούειν τοῦ νόμου μου, καὶ τοὺς λόγους, οὓς ἐξαπέστειλε κύριος παντοκράτωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσὶ τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν· καὶ ἐγένετο (λ) ὀργὴ
13 μεγάλη παρὰ κυρίου παντοκράτορος. Καὶ ἔσται, ὃν τρόπον εἶπε, καὶ οὐκ εἰσήκουσαν (μ), οὕτως κεκράξονται, καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω (ν),
14 λέγει κύριος παντοκράτωρ. Καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἃ οὐκ ἔγνωσαν· καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται κατόπισθεν αὐτῶν ἐκ διοδεύοντος καὶ ἐξ ἀναστρέφοντος· καὶ ἔταξαν γῆν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν.

MS.A. (κ) εἰσακοῦσαι (λ) ὁρμὴ (μ) αὐτοῦ, (ν) αὐτῶν,

10 Et viduam, & pupillum, (ε) & advenam, & pauperem non opprimatis : & malitiæ unusquisque fratris sui (f) nolite meminisse in cordibus vestris. Et nolue-
11 runt attendere, & dederunt dorsum contemnens : & aures suas aggravaverunt, ut non audirent:
12 Et cor suum posuerunt inobediens, ut non audirent legem meam, & verba, quæ misit Dominus omnipotens in spiritu suo in manibus prophetarum priorum. Et facta est ira magna à Domino
13 omnipotente. Et erit,sicut dixit, et non audierunt ; sic clamabunt, et non exaudiā,dicit Domin' omni-
14 potens. Et ejiciam eos in omnes gentes, quas ignoraverunt : & terra desolabitur post eos à perambulante, & à revertente. Et posuerunt terram electam in solitudinem.

ΚΕΦ. η'.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτο-
2 ρος, λέγων, Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, (α) Ἐζήλωκα τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Σιὼν ζῆλον μέγαν, καὶ θυμῷ μεγάλῳ
3 (β) ἐζήλωκα αὐτήν. Τάδε λέγει κύριος, (γ) Ἐπιστρέψω ἐπὶ Σιὼν, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ κληθήσεται (δ) ἡ Ἱερουσαλὴμ πόλις ἀληθινὴ, καὶ τὸ ὄρος
4 κυρίου παντοκράτορος, ὄρος ἅγιον. Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις Ἱερουσαλὴμ, ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων (*) ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἀπὸ πλήθους
5 ἡμερῶν. Καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλησθήσονται παιδαρίων καὶ κορασίων παι-
6 ζόντων ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, (ε) Εἰ ἀδυνατήσει ἐνώπιον τῶν καταλοίπων τοῦ λαοῦ τούτου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, μὴ καὶ (ζ) ἐνώπιόν μου ἀδυνατήσει; λέγει κύριος
7 παντοκράτωρ. Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἰδοὺ ἐγὼ (η) σώζω τὸν λαόν μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν,
8 Καὶ εἰσάξω αὐτοὺς, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἱερουσαλὴμ, καὶ (θ) ἔσονται ἐμοὶ εἰς λαὸν, (**) κἀγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν ἐν
9 ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ. Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Κατισχυέτωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λόγους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν, ἀφ' ἧς ἡμέρας τεθεμελίωται ὁ οἶκος κυρίου παντοκράτορος, καὶ ὁ ναὸς ἀφ' οὗ ᾠκοδόμηται.

CAP. VIII.

1 Et factus est sermo Domini omnipotentis, dicens ; Hæc di-
2 cit Dominus omnipotens ; Zelatus sum Hierusalem, & Sion zelo magno : & furore maximo zelatus sum eam. Hæc dicit Do-
3 minus ; Revertar ad Sion, & habitabo in medio Hierusalem : & vocabitur Hierusalem civitas vera : & mons Domini omnipotentis,mons sanctus. Hæc dicit
4 Dominus omnipotens ; Adhuc sedebunt senes, & anus in plateis Hierusalem, unusquisque virgam suam habens in manu sua præ multitudine dierum : Et
5 plateæ civitatis replebuntur pueris, & puellis ludentibus in plateis ejus. Hæc dicit Dominus
6 omnipotens ; Si impossibile erit coram reliquiis populi hujus in diebus illis ; numquid & coram me impossibile erit ? dicit Dominus omnipotens. Hæc dicit Do-
7 minus omnipotens ; Ecce ego salvo populum meum de terra Orientis, & de terra Occasûs. Et
8 introducam eos, & habitabo in medio Hierusalem : & erunt mihi in populum : & ego ero eis in Deum in veritate, & in justitia. Hæc dicit Dominus omni-
9 potens ; Confortentur manus vestræ, qui auditis in diebus his sermones istos ex ore prophetarum, ex quo dies fundata est domus Domini omnipotentis, & ex quo templum ædificatum est.

MA. A. (α) Ἐζήλωσα (β) ἐζήλωσα (γ) Καὶ ἐπιστρέψω (δ) Ἱερουσαλὴμ (*) ἐν χειρὶ (ε) Διότι εἰ (ζ) ἐνώπιον ἐμοῦ (η) ἀνασώζω (θ) ἔσονταί μοι (**) καὶ ἐγὼ

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וארמלא ויתם וגיור ומסכן לא תינסון ובישת גבר עם אחוהי לא תחשבון בלבכון :
11 וסריבו לקבלא ויהבו כתפהון מריד ואודניהון יקירו מלמשמע : ולבהון שויאו תקיף
12 כשמירא מלקבלא אוריתא וית פתגמיא די שלח יי צבאות במימריה ביד נביייא
13 קדמאי והוה רגז רב מן קדם יי צבאות : ויהי כמא דאתנביאו להון נבייא ולא קבילו
14 כן יצלון קדמי ולא אקביל אמר יי צבאות : ואבדרנון בין עממיא די לא ידעונון וארעא
תצדי בתריהון מדעדי ומדתאב על דשויאו ארעא דחמדתא לצדו :

ח

1 והוה פתגם נבואה מן קדם יי צבאות עמי למימר : כדנן אמר יי צבאות מתפרע אנא
2 פורענות ציון קנאה רבא ורגז רב מן קדמי על עממיא דאקניאוה : כדנן אמר יי אתוב
3 לציון ואשרי שכנתי בגו ירושלם ותתקרי ירושלם קרתא דקושטא וטור בית מקדשא
4 דיי צבאות טורא קדישא : כדנן אמר יי צבאות עוד יתבון סבין וסבן בשוקי ירושלם
5 וגבר עובדוהי תקניא יגנון עלוהי מסגי יומיא : ורחובי קרתא ירושלם יתמלון
6 עולימין ועולימן משבחין בפתהא : כדנן אמר יי צבאות כד תיקר דחלתי בעיני שארא
7 דעמא הדין ביומיא האנון אף קדמי ייקרון אמר יי צבאות : כדנן אמר יי צבאות הא
8 אנא פריק ית עמי מארעא מדנחא ומארעא מעלני שמשא : ואעל יתהון וישרון בגו
9 ירושלם ויהון קדמי לעם ואנא אהוי להון לאלהא בקשוט ובזכו : כדנן אמר יי צבאות
יתקפן ידיכון דשמעין ביומיא האנון ית פתגמיא האלין מפום נבייא די ביומא דשרי
לאשתכללא בית מקדשא דיי צבאות היכלא לאתבנאה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et viduam, & pupillum, & advenam, & pauperem ne opprimatis : nec co- 10
gitetis malum vir cum fratre suo in cordibus vestris. Et noluerunt obedire, 11
& dederunt humerum suum recedentem, & aures suas aggravaverunt ne audirent. Et cor suum posuerunt durum, sicut adamantem ne susciperent le- 12
gem, & verba quæ misit Dominus exercituum in verbo suo per manum prophetarum priorum : & fuit ira magna à facie Domini exercituum. Et factum 13
est sicut prophetaverunt eis prophetæ, & non obedierunt : sic orabunt coram
me,& non suscipiam [*orationem eorum*,]dixit Dominus exercituum. Et disper- 14
gam eos inter populos quos nescierunt, & terra desolabitur post eos, ita ut non sit transiens & revertens, eò quòd posuerunt terram meam desiderabilem in desolationem.

CAP. VIII.

Et factum est verbum prophetiæ à facie Domini exercituum ad me,dicens: 1
Hæc dicit Dominus exercituum, Ultione ego ulciscar Sion zelo magno, & 2
ira magna à facie mea super populos qui ad æmulationem provocârunt eam.
Hæc dicit Dominus, Revertar ad Sion, & habitare faciam majestatem meam 3
in medio Jerusalem, & vocabitur Jerusalem civitas veritatis,& mons domus
sanctuarii Domini exercituum mons sanctitatis. Hæc dicit Dominus exercituū, 4
Adhuc habitabunt senes et anus in plateis Jerusalem, et opera recta uniuscu-
jusque protegent eum præ multitudine dierū. Et plateæ civitatis Jerusalē im- 5
plebuntur pueris et puellis cantantibus in locis ejus spatiosis. Hæc dicit Do- 6
minus exercituū, Sicut honorabilis erit timor meus in oculis residui populi
hujus in diebus illis:sic etiam coram me erunt pretiosi,dicit Dominus exerci-
tuū. Hæc dicit Dominus exercituum, Ecce ego redimā populū meū de terra 7
Orientali, et de terra occasus Solis. Et adducam eos ut habitent in medio 8
Jerusalē : et erunt corā me in populū ; et ego ero eis in Deū in veritate et in
justitia. Hæc dicit Dñs exercituū, Confortentur manus vestræ qui auditis in 9
his diebus sermones istos ex ore prophetarū, quia in die quo cœpit fundari
domus sanctuarii Dñi exercituū, ut templū ædificaretur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 ܘܐܪܡܠܬܐ ܘܝܬܡܐ ܘܡܣܟܢܐ ܘܕܦܢܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܬܥܠܒܘܢ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܬܛܠܡܘܢ ܐܢܘܢ.
11 ܘܒܝܫܬܐ ܐܢܫ ܠܚܒܪܗ ܠܐ ܬܚܫܒܘܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. * ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܫܬܡܥܘ. ܘܝܗܒܘ
12 ܟܬܦܐ ܡܣܪܒܢܝܬܐ ܘܐܕܢܝܗܘܢ ܐܝܩܪܘ ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ. * ܘܠܒܗܘܢ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܫܡܝܪܐ.
ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ ܢܡܘܣܐ ܘܦܬܓܡܐ ܕܫܕܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܪܘܚܗ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ.
13 ܘܗܘܐ ܪܘܓܙܐ ܪܒܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܐܝܟ ܕܩܪܝܬ ܐܢܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ. ܗܟܢܐ
14 ܢܩܪܘܢ ܘܠܐ ܐܫܡܥ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܐܒܕܪ ܐܢܘܢ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܠܐ
ܝܕܥܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܪܥܐ ܬܚܪܒ ܡܢ ܒܬܪܗܘܢ ܡܢ ܕܠܐ ܥܒܪ ܘܕܐܬܐ. ܡܛܠ ܕܣܡܘ ܐܪܥܐ ܪܓܝܓܬܐ
1 ܠܚܘܪܒܐ. * ܦܬܓܡܐ * ܬܡܢܝܐ * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ.
2 ܟܕ ܐܡܪ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܛܢܢ ܛܢܢܬ ܠܨܗܝܘܢ ܛܢܢܐ ܪܒܐ. ܘܒܚܡܬܐ ܪܒܬܐ
3 ܛܢܢܬ ܠܗ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܬܒܝܐܬ ܠܨܗܝܘܢ. ܘܐܫܪܐ ܒܓܘ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܬܬܩܪܐ
4 ܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. ܘܛܘܪܐ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܛܘܪܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܗܟܢܐ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܬܘܒ ܢܬܒܘܢ ܣܒܐ ܘܣܒܬܐ ܒܫܘܩܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܢܫ ܚܘܛܪܗ
5 ܒܐܝܕܗ ܢܐܚܘܕ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܝܘܡܬܐ. * ܘܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܢܬܡܠܘܢ ܛܠܝܐ
6 ܘܛܠܝܬܐ ܕܡܫܬܥܝܢ ܒܫܘܩܝܗ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܢ ܬܬܥܣܩ ܗܕܐ
ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܕܫܪܟܐ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܐܦ ܒܥܝܢܝ ܬܬܥܣܩ ܐܡܪ ܡܪܝܐ
7 ܚܝܠܬܢܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܗܐ ܐܢܐ ܦܪܩ ܠܥܡܝ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܕܢܚܐ ܘܡܢ
8 ܐܪܥܐ ܕܡܥܪܒܝ ܫܡܫܐ. * ܘܐܝܬܐ ܐܢܘܢ ܘܢܫܪܘܢ ܒܓܘ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܢܗܘܘܢ ܠܝ ܠܥܡܐ.
9 ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܬܬܚܝܠܢ
ܐܝܕܝܟܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܦܬܓܡܐ ܗܠܝܢ ܡܢ ܦܘܡܗܘܢ ܕܢܒܝܐ. ܡܢ ܝܘܡܐ
ܕܐܬܬܣܝܡ ܫܬܐܣܐ ܕܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܠܗܝܟܠܐ ܕܢܬܒܢܐ.

Viduas, pupillos, & pauperes, & eum qui convertitur ad me, molestiâ ne afficiatis néve opprimatis : & malum alter in alterum ne cogitetis in corde vestro : 10
At renuerunt obtemperare mihi, imò humerum suum rebellem reddiderunt, & aures suas obturârunt ne audirent ; 11
Et cor suum ut adamantem reddiderunt, ne acquiescerent legibus & præceptis quæ miserat Dñs potentissim' per spiritú suum per prophetas priores : Unde oborta est ira magna à conspectu Domini. 12
Quia vocavi eos, & non audierunt ; ita vocabunt me, & non audiam eos, dicit Dñs potentissimus : 13
Et disperdam eos inter omnes gentes quas non cognoscunt ; & terra desolabitur post eos, propter penuriam transeuntis : eò quòd terram exoptatissimam redegerint in desertum. 14

CAP. VIII.

Fuit etiam ad me sermo Domini potentissimi, dicendo ; 1
Sic dicit Dñs potentissimus ; Zelotypiâ magnâ motus sum in Sionem, & fervore magno zelotypiâ motus sum in eam. 2
Sic ait Dominus ; Consolationem percepturus sum in Sione, & habitaturus in medio Jerusalem : & vocabitur Jerusalem, urbs sancta ; & mons Domini potentissimi, mons sanctus. 3
Sic ait Dominus potentissimus ; Posthac sedebunt senes & anus in vicis Jerosolymæ, & quisque baculum suum tenebit manu suâ præ multitudine dierum : 4
Et vici urbis implebuntur pueris & puellis ludentibus in vicis ejus. 5
Sic ait Dñs potentissimus ; Etiamsi arduum sit hoc in oculis reliquiarum istius populi, iis diebus ; an etiam in oculis meis arduum esset, dicit Dñs potentissimus ? 6
Sic ait Dñs potentissimus ; Ecce liberaturus sum populú meum de terra Orientis & de terra Occasûs solis. 7
Et adducturus eos ut habitent in Jerusalé : eruntque mihi popul', & ego ero ipsis Deus in veritate & justitia. 8
Sic ait Dominus potentissimus ; Confirmentur man' omnium eorum qui iis diebus audierunt sermones istos ex ore prophetarum, ab eo die quo positum fuit fundamentum templi Domini potentissimi ut ædificaretur. 9

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 ولا تسعوا على الارملة واليتيم والغريب والفقير * وكل واحد لا يحقد سرا على اخيه في
11 قلوبكم * فعصوا ان لا يصغوا * واعطوا ظهرا متهاونا * وثقلوا اذانهم ان لا يسمعوا *
12 وجعلوا قلبهم عاصيا ان لا يصغوا للناموس والاقوال التي ارسلها الرب الضابط الكل
بروحه بايدي الانبياء الذين من قبل * وكان رجز عظيم من قبل الرب الضابط الكل *
13 ويكون كما قال * ولم يسمعوا * هكذا يصرخون ولا استجيب لهم * يقول الرب الضابط الكل *
14 واطرحهم في كل الامم التي لم يعرفوها * والارض تفسد من خلفهم من الوارد والصادر *
وجعلوا الارض المختارة للفساد * الفصل الثامن *
1
2 وكان قول الرب الضابط الكل قائلا * هكذا يقول الرب الضابط الكل * غرت لاورشليم
3 ولصهيون غيرة عظيمة * وبغضب عظيم غرت لها * هكذا يقول الرب * وارجع الى صهيون *
واسكن في وسط اورشليم * وتدعى اورشليم مدينة حقيقة * وجبل الرب الضابط الكل
4 مقدس * هكذا يقول الرب الضابط الكل * تجلس الشيوخ والعجائز ايضا في شوارع
5 اورشليم * كل واحد معه عصا في يده من كثرة الايام * وشوارع المدينة تملى صبيانا
6 وجواري يلعبون في رحابها * هكذا يقول الرب الضابط الكل * ان كانت هذه لا تمكن
امام بقية هذا الشعب في تلك الايام * العلها امامي لا تمكن يقول الرب الضابط الكل *
7 هكذا يقول الرب الضابط الكل * ها انا اخلص شعبي من ارض المشارق * ومن ارض
8 المغارب * وادخلهم الى ارضهم * واسكنهم في وسط اورشليم * ويكونوا لي شعبا وانا اكون لهم الها
9 بالحق والعدل * هكذا يقول الرب الضابط الكل * لتقوى ايديكم ايها السامعون في هذه الايام
الكلمات التي من فم الانبياء * منذ يوم اسس بيت الرب الضابط الكل * ومنذ بني الهيكل *

Viduam & pupillum, advenam & pauperem ne opprimatis: odium clandestinum nemo servet contra fratrem suum in cordibus vestris. 10
Sed rebellârunt quominùs attenderent, dederuntque dorsum contemnens, & aggravaverunt aures suas quominùs audirent ; 11
Et cor suum rebelle reddiderunt, quominùs attenderent ad legem meam & sermones quos Dominus omnipotens per spiritum suum miserat per prophetas priores : proinde fuit indignatio à Domino omnipotente. 12
Et erit quemadmodum dixit. Cúmque non audierint, vice versâ clamabunt, & non exaudiet eos, ait Dominus omnipotens : 13
Sed abjiciam eos in omnes gentes quas non cognoverunt : & terra post eos destituetur eunte & redeunte ; quòd terram electam in vastitatem redegerint. 14

CAP. VIII.

Deinde fuit sermo Domini omnipotentis, dicens ; 1
Sic dicit Dominus omnipotens ; Zelo maximo flagravi pro Jerusalem & pro Sione, & magno cum furore zelo exarsi propter eas. 2
Sic ait Dominus ; Revertar etiam in Sionem, & habitabo in medio Jerosolymæ : vocabiturque Jerosolyma, urbs vera ; & mons Domini omnipotentis, sanctus. 3
Ita dicit Dominus omnipotens ; Sedebunt adhuc senes & anus in vicis Jerosolymæ, quisque manu suâ baculum tenens ob multitudinem dierum : 4
Et vici urbis implebuntur pueris ac puellis ludentibus in plateis ejus. 5
Ita dicit Dominus omnipotens ; Si hoc est impossibile coram reliquiis hujus populi iis diebus, an coram me erit impossibile, dicit Dominus omnipotens ? 6
Sic ait Dominus omnipotens ; Ecce ego salvabo populum meum de terra ortûs & de terra occasûs, 7
Et introducam eos in terram suam, faciamque ut habitent in medio Jerosolymæ: eruntque mihi populus, & ego ero ipsis Deus in veritate & justitia. 8
Sic ait Dominus omnipotens ; Confortentur manus vestræ O qui auditis hisce diebus verba quæ prodeunt ex ore prophetarum, inde ab illa die quâ fundata est ædes Domini omnipotentis, & ex quo ædificatum est templum. 9

זכריה : ח

, fuit non hominis merces *illorum dierum facies ad* Quia
10 כי לפני הימים ההם שכר האדם לא נהיה
pax non introeunti & , exeunti & : *ipsa* non animalis merces &
ושכר הבהמה איננה וליוצא ולבא אין שלום
suum *socium* in *virum* , *hominem omnem* misi & , angustia præ
מן הצר ואשלח את כל האדם איש ברעהו :
populi residuo *ego* priores dies juxta non nunc Et
11 ועתה לא כימים הראשנים אני לשארית העם
vitis : pacis semen Sed . exercituum Dominus dixit : hujus
12 הזה נאם יהוה צבאות : כי זרע השלום הגפן
cœli & , suum *germen* dabit terra & , suum fructum dabit
תתן פריה והארץ תתן את יבולה והשמים
hujus populi residuum faciam possidere & : suum rorem dabunt
יתנו טלם והנחלתי את שארית העם הזה
gentibus in maledictio eratis sicut erit Et . hæc universa
13 את כל אלה : והיה כאשר הייתם קללה בגוים
eritis & , vos servabo sic , Israel domus & , Jehudah domus
בית יהודה ובית ישראל כן אושיע אתכם והייתם
dixit sic Quia . vestræ manus confortentur , timeatis ne : benedictio
14 ברכה אל תיראו תחזקנה ידיכם : כי כה אמר
, vobis *malefacere* cogitavi Quemadmodum : exercituum Dominus
יהוה צבאות כאשר זממתי להרע לכם
: exercituum Dominus dixit , me *vestros* patres *faciendo* irasci in
בהקציף אבתיכם אתי אמר יהוה צבאות
istis diebus in cogitavi , sum conversus Sic . sum misertus non &
15 ולא נחמתי : כן שבתי זממתי בימים האלה
. timeatis ne : Jehudah domui & , Jerusalaim benefacere
להיטיב את ירושלם ואת בית יהודה אל תיראו :
cum unusquisque veritatem Loquimini . facietis quæ verba Hæc
16 אלה הדברים אשר תעשו דברו אמת איש את
. vestris portis in judicate pacis judicium & , veritatem ; suo *socio*
רעהו אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם :
, vestris cordibus in cogitetis ne sui *socii* malum unusquisque Et
17 ואיש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם
quæ hæc omnia quia : diligatis ne *falsitatis* juramentum &
ושבעת שקר אל תאהבו כי את כל אלה אשר
exercituum Domini verbum fuit Et . Dominus dixit , odi
18 שנאתי נאם יהוה : ויהי דבר יהוה צבאות
Jejunium : exercituum Dominus dixit Sic : dicendo , me ad
19 אלי לאמר : כה אמר יהוה צבאות צום
jejunium & , septimi jejunium & , quinti jejunium & , quarti
הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום
, lætitiam in & , gaudium in Jehudah domui erit , decimi
העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה
dixit Sic . diligite pacem & veritatem Et . *bonas* solennitates in &
20 ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו : כה אמר
habitatores & , populi venient quo Adhuc : exercituum Dominus
יהוה צבאות עד אשר יבאו עמים וישבי
: dicendo , *unam* ad , unius habitatores ibunt Et . *multarum* urbium
21 ערים רבות : והלכו ישבי אחת אל אחת לאמר
quærendum ad & , Domini *facies* *deprecandum ad* , eundo Eamus
נלכה הלוך לחלות את פני יהוה ולבקש
populi venient Et . ego etiam , vadam : exercituum Dominum
22 את יהוה צבאות אלכה גם אני : ובאו עמים
exercituum Dominum quærendum ad robustæ gentes & multi
רבים וגוים עצומים לבקש את יהוה צבאות
. Domini *facies* deprecandum ad & : Jerusalaim in
בירושלם ולחלות את פני יהוה :

Versio VULG. LAT.

10 Siquidem ante dies illos merces
hominũ non erat,nec merces ju-
mentorũ erat, neq; introeunti ,
neq; exeunti erat pax præ tribu-
latione: & dimisi omnes homines,
unumquemque contra proximũ
11 suum. Nunc autem non juxta
dies priores ego faciam reliquiis
populi hujus , dicit Dñs exerci-
12 tuum, Sed semen pacis erit: vinea
dabit fructum suum , & terra
dabit germen suũ , & cœli da-
bunt rorẽ suũ : & possidere fa-
ciam reliquias populi hujus
13 universa hæc. Et *erit : sicut
eratis maledictio in Gentibus ,
domus Juda, & domus Israel: sic
salvabo vos, & eritis benedictio:
nolite timere, confortentur ma-
14 nus vestræ. Quia hæc dicit Do-
minus exercituum ; Sicut cogi-
tavi ut affligerem vos, cùm ad
iracundiam provocâssent patres
15 vestri me, dicit Dominus, Et non
sum misertus : sic conversus cogi-
tavi in diebus istis ut benefaciã
domui Juda, & Jerusalem : no-
16 lite timere.Hæc sunt ergò verba,
quæ facietis: Loquimini verita-
tem unusquisque cum proximo
suo : veritatem, & judicium
pacis judicate in portis vestris.
17 Et unusquisque malum contra
amicum suum ne cogitetis in cor-
dibus vestris : & jumentum
mendax ne diligatis: omnia enim
hæc sunt, quæ odi, dicit Domi-
18 nus. Et factum est verbum Do-
mini exercituum ad me, dicens ;
19 Hæc dicit Dominus exercituũ ;
Jejunium quarti, & jejunium
quinti, & jejunium septimi, &
jejunium decimi erit domui Ju-
da in gaudium , & lætitiam,
& in solennitates præclaras :
veritatem tantùm , & pacem
20 diligite. Hæc dicit Dominus
exercituum ; Usquequò veniant
populi, & habitent in civitati-
21 bus multis, Et vadant habita-
tores, unus ad alterum,dicentes;
Eamus , et deprecemur faciem
Domini, et quæramus Dominum
exercituum : vadam etiam ego.
22 Et venient populi multi, et
gentes robustæ ad quærendum
Dominum exercituum in Jeru-
salem , et deprecandam faciem
Domini.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Διότι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ μισθὸς
τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἔσται εἰς ὄνησιν , καὶ
ὁ μισθὸς τῶν κτηνῶν οὐχ (ι) ὑπάρξει ,
καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ
οὐκ ἔσται εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως· καὶ
ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον
11 ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ. Καὶ νῦν, οὐ κατὰ τὰς
ἡμέρας τὰς ἔμπροσθεν ἐγὼ ποιῶ τοῖς κατα-
λοίποις τοῦ λαοῦ τούτου, λέγει κύριος παν-
12 τοκράτωρ, Ἀλλ' ἢ δείξω εἰρήνην. ἡ ἄμ-
πελος δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἡ γῆ
δώσει τὰ (κ) γενήματα αὐτῆς , καὶ ὁ οὐρα-
νὸς δώσει τὴν δρόσον αὐτοῦ , καὶ κατακλη-
ρονομήσω τοῖς καταλοίποις τοῦ λαοῦ (λ)
13 μου τούτου ταῦτα πάντα. Καὶ ἔσται ὃν
τρόπον ἦτε ἐν κατάρᾳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
(μ) ὁ οἶκος Ἰούδα καὶ οἶκος Ἰσραὴλ,
οὕτως διασώσω ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε ἐν εὐλογίᾳ.
θαρσεῖτε, καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν
14 ὑμῶν. Διότι τάδε λέγει κύριος παντοκρά-
τωρ, Ὃν τρόπον διενοήθην τοῦ κακῶσαι
ὑμᾶς ἐν τῷ παροργίσαι με τοὺς πατέρας
15 ὑμῶν,λέγει κύριος παντοκράτωρ,Καὶ οὐ μετ-
ενόησα· οὕτως παρατέταγμαι , καὶ δια-
νενόημαι ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις , τοῦ
καλῶς ποιῆσαι τὴν Ἰερουσαλὴμ , καὶ τὸν οἶ-
16 κον Ἰούδα· θαρσεῖτε. Οὗτοι οἱ λόγοι οὓς
ποιήσετε· λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος
πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ , (ν) ἀλήθειαν καὶ
κρίμα εἰρηνικὸν κρίνατε ἐν ταῖς πύλαις ὑ-
17 μῶν, Καὶ ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον
αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
καὶ ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε· διότι (ξ)
ταῦτα πάντα ἐμίσησα, λέγει κύριος παν-
18 τοκράτωρ. Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παν-
19 τοκράτορος πρὸς μὲ, λέγων, Τάδε λέγει
κύριος παντοκράτωρ, Νηστεία ἡ τετρὰς, καὶ
νηστεία ἡ πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη, καὶ
νηστεία ἡ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰούδα
εἰς χαρὰν καὶ (ο) εὐφροσύνην, καὶ εἰς ἑορτὰς
ἀγαθάς· καὶ εὐφρανθήσεσθε , καὶ τὴν ἀλή-
20 θειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε. Τάδε
λέγει κύριος παντοκράτωρ , Ἔτι ἥξουσι
λαοὶ πολλοὶ, καὶ κατοικοῦντες πόλεις πολ-
21 λάς, Καὶ συνελεύσονται κατοικοῦντες πέντε
πόλεις εἰς (π) μίαν πόλιν, λέγοντες, Πο-
ρευθῶμεν δεηθῆναι τοῦ προσώπου κυρίου,
καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρόσωπον κυρίου παντο-
22 κράτορος· πορεύσομαι κἀγώ. Καὶ ἥξουσι
λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ
πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν Ἰερουσα-
λὴμ, καὶ (ρ) ἐξιλάσασθαι τὸ πρόσωπον κυρίου.

Quia ante dies illos merces ho- 10
minum non erit in lucrum , &
merces jumentorum non subsistet,
& egredienti , & ingredienti
non erit pax præ tribulatione ;
& emittam omnes homines u-
numquemque super proximum
suum. Et nunc, non juxta dies 11
priores ego facio reliquis populi
hujus , dicit Dominus omni-
potens : Sed pacem monstrabo. 12
Vinea dabit fructum suum , &
terra dabit germina sua , &
cœlum dabit rorem suum : &
possidere faciam reliquos populi
mei hujus hæc omnia. Et erit, 13
sicut eratis in maledictione inter
gentes domus Juda , et domus
Israel ; sic salvabo vos, et eritis
in benedictione. Confidite , et
confortamini in manibus vestris :
Quia hæc dicit Dominus omnipo- 14
tens ; Sicut cogitavi , ut affli-
gerem vos in eo , quòd me ad
iracundiam provocâssent patres
vestri,dicit Dominus omnipotens,
Et non me pœnituit ; sic paratus 15
sum, et cogitavi in diebus istis,
ut benefaciam Hierusalem , et
domui Juda. Confidite. Isti 16
sermones sunt , quos facietis :
Loquimini veritatem unusquis-
que ad proximum suum : veri-
tatem , et judicium (a) pacifi-
cum judicate in portis vestris :
Et unusquisque malum proximi 17
sui non cogitate in cordibus ve-
stris , et juramentum mendax ne
diligatis : quia hæc omnia odi,
dicit Dominus omnipotens. Et
factus est sermo Domini omnipo- 18
tentis ad me, dicens ; Hæc dicit
Dominus omnipotens ; Jejunium 19
(b) quartum , et jejunium quin-
tum, et jejunium septimum , et
jejunium decimum erunt domui
Juda in gaudium , et lætitiam,
et in festivitates bonas. Et læta-
mini : et veritatem, et pacem
diligite. Hæc dicit Dominus 20
omnipotens ; Adhuc venient po-
puli multi, et habitatores urbium
multarum : Et congregabuntur , 21
qui habitant (c) quinque civita-
tes , in unam civitatem, dicen-
tes; Eamus,ut deprecemur faciem
Domini , et quæramus vultum
Domini omnipotentis : Vadam 22
etiam ego. Et venient populi
multi, et gentes plurimæ , ut
quærant faciem Domini omnipo-
tentis in Hierusalem, et ut exo-
rent faciem Domini.

MS. A. (ι) ὑπάρχει, (κ) γενήματα (λ) μου πάντα ταῦτα. (μ) οἶκος Ἰούδα καὶ ὁ οἶκος Ἰσραὴλ, (ν) καὶ κρίμα δίκαιον κρίνετε (ξ) πάντα ταῦτα (ο) εἰς εὐφροσύνην, (π) πόλιν μίαν, (ρ) τοῦ ἐξιλάσκεσθαι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 ארי קדם מיתי יומיא האנון אגרא דאנשא לא הוה ואגרא דבעירא ליתוהי ולנפקיא
11 ולעליא לית שלמא מן מעיקא ואגרי ית כל אנשא גבר בחבריה : וכען לא כיומיא
12 קדמאי אנא לשארא דעמא הדין אמר יי צבאות : ארי בעדנא ההיא זרעא יהי שלים
גופנא תתן אבה וארעא תתן ית עללתה ושמיא ישמשנונן בטלהון ואחסין לשארא
13 דעמא הדין ית כל ברכתא האלין : ויהי כמא דהויתון לוטא בעממיא בית יהודה
14 ובית ישראל כן אפרוק יתכון ותהון מברכין לא תדחלון יתקפן ידיכון : ארי
כדנן אמר יי צבאות כמא דחשיבית לאבאשא לכון כד ארגיזו אבהתכון קדמי
15 אמר יי צבאות ולא תבית מפתגמי : כן תבית חשיבית ביומיא האלין לאיטבא ליתבי
16 ירושלם ולדבית יהודה לא תדחלון : אלין פתגמיא די תעבדון מלילו קושטא גבר
17 בחבריה קושטא ודינא דשלמא דונו בקרויכון : וגבר ית בישת חבריה לא
תחשבון בלבבכון ושבועתא דשקרא לא תרחמון ארי ית כל אלין די רחיקית
18 אמר יי : והוה פתגם נבואה מן קדם יי צבאות עמי למימר : כדנן אמר יי
19 צבאות צומא רביעאה וצומא חמישאה וצומא שביעאה וצומא עשיראה יהי לבית
20 יהודה לביע ולחדוא ולמועדין טבין וקושטא ושלמא רחימו : כדנן אמר יי
21 צבאות עוד דייתון עממין ויתבי קרוין סגיאן : ויהכון יתבי חדא עם חדא למימר
נזיל מיזל לצלאה קדם יי ולמתבע אולפן מן קדם יי צבאות דין לדין יימר איזיל
22 אף אנא : וייתון עממין סגיאן ומלכין רברבין למתבע אולפן מן קדם יי צבאות
בירושלם ולצלאה קדם יי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quia antequam venirent dies illi , merces hominis non erat,& merces ju- 10
mentorũ non erat,& ingredientibus & egredientibus non erat pax propter
tribulationẽ;& pugnare feci omnes homines unumquemq; contra proxi-
mũ suũ. Nunc autẽ non juxta dies antiquos reliquiis populi istius[*faciam,*] 11
ait Dñs exercituũ. Quoniã in tempore illo semen erit perfectũ;vitis produ- 12
cet fructũ suũ,& terra dabit suũ proventũ,quib' cœli rore suo subministra-
bunt, atque pro hæreditate donabo reliquias populi istius universis hisce
benedictionibus. Erit ergo non secus ac maledicti fuistis,inter populos do- 13
mus Jehuda,domus itẽ Israel,sic asseram vos,eritisque benedicti : ne timea-
tis,roborentur manus vestræ. Sic namque,inquit Dñs exercituum,Quem- 14
admodũ commentus sum damna vobis inferre, cùm me ad iracundiã pro-
vocâssent patres vestri,ait Dñs exercituũ ; nec pœnituit *me verbi mei.* Ita 15
conversus proposui istis diebus bona elargiri habitatoribus Jerusalẽ,& do-
mui Jehuda,ne timeatis. Hæc sunt verba quæ opere complebitis : veritatẽ 16
loquimini quisq; cùm proximo suo, & judiciũ pacificũ in civitatibus vestris
judicate. Nec ull' perniciẽ proximi sui in cordibus vestris cogitetis,& jura- 17
mentũ falsum ne diligatis,quia hæc sunt omnia quæ aversor, dicit Dñs. Et 18
factũ est propheticũ verbum à Dño exercituũ mecum, dicendo : Sic dicit 19
Dñs exercituum,Jejunium quartum & jejunium quintum,jejuniumq; septi-
mum ac jejunium decimum vertetur domui Jehuda in gaudium & læ-
titiam, & in jocundas festivitates : veritatis & pacis propterea estote 20
studiosi. Sic dicit Dominus exercituum , Adhuc populi venient & ur- 21
bium habitatores plures. Et ibunt unius incolæ cum alterius [*urbis*
habitatoribus ,] dicentes : Euntes eamus oratum faciem Domini, & quæ-
situm doctrinam à Domino exercituum. Iste huic dicet, Ibo etiam ego. 22
Quamobrem populi complures et regna magna confluent in Jerusalem
postulandæ doctrinæ causa à Domino exercituum, et ut conspectum ejus
exorent.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܡܛܠ ܕܩܕܡ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܘܩܕܡ ܡܢ ܙܒܢܐ ܗܘ ܐܓܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܦܘܪܩ
ܠܐ ܐܬܚܙܝ. ܘܠܕܢܦܩ ܘܠܕܥܐܠ. ܫܠܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܘܠܨܢܐ. ܘܗܘܝܬ ܡܫܕܪ
11 ܐܢܫ ܒܚܒܪܗ. * ܘܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܒܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ ܐܢܐ ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܐ
12 ܗܢܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܡܛܠ ܕܙܪܥܐ ܢܗܘܐ ܫܠܡܐ. ܓܦܬܐ
ܬܬܠ ܦܐܪܗ. ܘܐܪܥܐ ܬܬܠ ܥܠܠܬܗ. ܘܫܡܝܐ ܢܬܠܘܢ ܛܠܗܘܢ. ܘܐܘܪܬ ܠܫܪܟܐ ܕܥܡܐ
13 ܗܢܐ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. * ܘܢܗܘܐ ܐܝܟ ܕܗܘܝܬܘܢ ܠܘܛܬܐ ܒܥܡܡܐ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܘܕܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ. ܗܟܢܐ ܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܒܘܪܟܬܐ. ܘܢܬܥܫܢܢ ܐܝܕܝܟܘܢ ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ.
14 * ܡܛܠ ܕܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܝܟ ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܡܒܐܫܘ ܠܟܘܢ. ܟܕ ܐܪܓܙܘܢܝ
15 ܐܒܗܝܟܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܠܐ ܬܘܒܬ. * ܗܟܢܐ ܐܬܦܢܝܬ ܘܐܬܚܫܒܬ ܒܝܘܡܬܐ
16 ܗܠܝܢ. ܕܐܛܐܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܠܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܗܠܝܢ ܦܬܓܡܐ ܕܬܥܒܕܘܢ.
ܡܠܠܘ ܩܘܫܬܐ ܐܢܫ ܥܡ ܚܒܪܗ. ܘܩܘܫܬܐ: ܘܕܝܢܐ ܕܫܠܡܐ. ܕܘܢܘ ܒܬܪܥܝܟܘܢ.
17 * ܘܐܢܫ ܠܐ ܢܚܫܘܒ ܒܝܫܬܐ ܥܠ ܚܒܪܗ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܘܡܘܡܬܐ ܕܕܓܠܘܬܐ ܠܐ ܬܪܚܡܘܢ.
18 ܡܛܠ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܣܢܝܬ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܗܘܐ ܦܬܓܡܗ ܕܡܪܝܐ
19 ܚܝܠܬܢܐ ܠܘܬܝ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܨܘܡܐ ܕܪܒܝܥܝܐ ܘܨܘܡܐ ܕܚܡܝܫܝܐ. ܘܨܘܡܐ
ܕܫܒܝܥܝܐ ܘܨܘܡܐ ܕܥܣܝܪܝܐ. ܢܗܘܘܢ ܠܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܠܚܕܘܬܐ ܘܠܒܣܝܡܘܬܐ. ܘܠܥܐܕܐ ܛܒܐ.
20 ܘܩܘܫܬܐ ܘܫܠܡܐ ܪܚܡܘ. * ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܬܘܒ ܢܐܬܘܢ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ
21 ܘܥܡܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. * ܘܢܐܙܠܘܢ ܥܡܘܪܐ ܕܚܕܐ ܠܚܕܐ: ܘܢܐܡܪܘܢ. ܢܐܙܠ ܘܢܨܠܐ ܩܕܡ
22 ܡܪܝܐ. ܘܢܒܥܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܐܙܠ ܐܦ ܐܢܐ. * ܘܢܐܬܘܢ ܥܡܡܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܡܡܐ
ܥܫܝܢܐ. ܠܡܒܥܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܡܨܠܝܘ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

Nam ante dies illos & ante tempus illud nulla erat merces homini aut jumento, neque ulla egredienti aut ingredienti pax erat à conspectu obsidentis; nam ecce committebam omnes homines alterum cum altero. 10
Posthac non me geram ut pristinis diebus, cum reliquis hujus populi, dicit Dominus potentissimus: 11
Quoniam sementis erit in pace, vinea proferet fructum suum, terra dabit proventũ suum, cœli suppeditabunt rorem suum; & efficiam ut reliquiæ hujus populi possideant hæc omnia. 12
Quemadmodum fuistis maledictioni inter gentes O Judæi & Israelitæ, ita servabo vos, & eritis benedictioni. Itaque confortentur manus vestræ, & ne timeatis; 13
Quia sic dicit Dominus potentissimus; Quemadmodum proposuerã malo vos afficere quando ad iram provocaverunt me patres vestri, dicit Dominus potentissimus, tamen propositũ revocavi: 14
Ita conversus decrevi diebus istis bono afficere Jerosolymam & Judæos: ne timeatis. 15
Res istas facite: loquimini veritatẽ alter cum altero: veritatem, judiciũ, & pacẽ judicate in portis vestris: 16
Alter in alterum ne cogitetis malum in corde vestro: & juramenta falsa ne diligatis: quoniã hæc omnia odi, ait Dominus potentissimus. 17
Et factus est ad me sermo Domini potentissimi, dicendo; 18
Sic ait Dñs potentissimus; Jejuniũ quartum, jejuniũ quintũ, jejunium septimum, et jejuniũ decimum, erunt Judæis in exultationem, & lætitiam, & solennitates faustas: pacem autem & veritatẽ diligite. 19
Sic ait Dominus potentissimus; Deinceps venient populi cives urbium multarũ, 20
Ibuntque cives unius ad alteram, et dicent; Agite, eamus ad orandum coram Domino, et deprecandum Dominum potentissimum: et respondebit, Ibo etiam ego: 21
Sic ibunt gentes multæ & ingentes populi ad rogandum Dominum potentissimum in Jerusalem, et ad orandum coram Domino. 22

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * من أجل أنه قبل تلك الأيام أجر البشر لم تكن للنفع * وأجر البهائم ليست موجودة *
والخارج والداخل ليست له سلامة من المضطهد. وأرسل كل البشر كل واحد على صاحبه *
11 * والآن ليس كالأيام التي من قبل أنا أصنع لبقايا هذا الشعب * يقول الرب الضابط
12 الكل * لكني أظهر سلامة * الكرمة تعطي ثمرها * والأرض تعطي غلاتها * والسماء تعطي
13 طلها * وأورث لبقايا شعبي هذه كلها * ويكون كما كنتم في لعنة في الأمم يا بيت يهوذا
ويا بيت إسرائيل * هكذا أخلصكم * وتكونون في بركة * تقووا وتقووا بأيديكم *
14 * من أجل أنه هكذا يقول الرب الضابط الكل * كما فكرت أن أصيركم عندما
15 أغضبني آباؤكم يقول الرب الضابط الكل * ولم أرجع * هكذا أمرت وهممت في هذه
16 الأيام أن أحسن إلى أورشليم وبيت يهوذا. تقووا * هذه الأقوال التي تصنعونها. تكلموا بالحق
17 كل واحد مع صاحبه بالحق * واحكموا حكما سلاميا في أبوابكم * وكل واحد
لا يفكر شرا في صاحبه في قلوبكم * ولا تحبوا اليمين الكاذبة * من أجل أني أبغضت هذه
18 19 كلها يقول الرب الضابط الكل * وكان قول الرب الضابط الكل إلي قايلا * هكذا يقول
الرب الضابط الكل * الصوم الرابع * والصوم الخامس * والصوم السابع * والصوم العاشر *
يكون لبيت يهوذا للفرح والسرور * وللأعياد الصالحة * وتسرون * فأحبوا الحق والسلامة *
* الأصحاح الثامن والعشرون * وهو الرابع من النبوة *
20 * هكذا يقول الرب الضابط الكل * تأتي أيضا شعوب كثيرة * ويسكن مدنا كثيرة *
21 * ويجتمع سكان خمس مدن إلى مدينة واحدة * قايلين نمضي لنطلب من وجه الرب
22 ويبتغي وجه الرب الضابط الكل * وأنطلق أنا * وتأتي شعوب كثيرة وأمم كثيرة
لتطلب وجه الرب الضابط الكل في أورشليم * وليستعطفوا وجه الرب *

Nam ante dies illos merces hominum non erat in emolumentum, & merces jumentorum non existebat, & ingrediens atque egrediens pacem non habebat, propter persecutorem: & omnes mortales mittebam quemque in socium suum. 10
Nunc autem nequaquam ut præteritis diebus, faciam reliquiis hujus populi, dicit Dominus omnipotens; 11
Sed pacem ostendam. Vitis dabit fructum suum, terra dabit fruges suas, & cœlum dabit rorem suum; & possidendum dabo reliquiis populi mei hæc omnia. 12
Et fiet, ut quemadmodum fuistis in maledictione inter gentes, O domus Judæ & domus Israelis; ita liberem vos, & sitis in benedictione. Confortamini, & corroboramini in manibus vestris; 13
Quia sic ait Dominus omnipotens, Quemadmodum decernebam percutere vos quando irritabant me patres vestri, nec à proposito discedebam: 14
Ita præcipio & studeo hisce diebus benefacere Jerosolymis & domui Judæ: confidite. 15
Hi sunt sermones quos facietis: Loquimini veritatem quisque cum socio suo sincerè: judicate judicium pacificum in portis vestris: 16
Nemo machinetur malum contra socium suum in cordibus vestris: & ne diligatis juramentum falsum: quia hæc omnia odi, ait Dominus omnipotens. 17
Et fuit sermo Domini omnipotentis ad me, dicens; 18
Sic dicit Dominus omnipotens, Jejunium quartũ, jejuniũ quintum, jejunium septimũ, & jejunium decimum, erunt domui Judæ in lætitiam & exultationem, & in solennitates bonas; ac lætamini: verum diligite & pacem, 19

Textus vigesimus octavus, hujus autem prophetiæ quartus.

Sic dicit Dominus omnipotens; Venient adhuc populi multi, & habitabunt urbes multas: 20
Et convenient cives quinque urbium in urbem unam, dicentes; Eamus deprecatum vultum Domini, & quæsitum faciem Domini omnipotentis; Vadam & ego. 21
Et venient populi multi & gentes copiosæ quæsitum faciem Domini omnipotentis in Jerusalem, & veniam postulatum à facie Domini. 22

זכריה ט

apprehendent quum ,illis diebus In : exercituum Dominus dixit Sic
23 כה אמר יהוה צבאות בימים ההמה אשר יחזיקו
oram in apprehendent & : gentium linguis omnibus ex homines decem
עשרה אנשים מכל לשנות הגוים והחזיקו בכנף
Deum audivimus quia ,vobiscum Ibimus : dicendo ,Jehudæi viri
איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלהים
.vobiscum
עמכם׃

CAP. IX. ט

Dammesec & ,Chadrach terra in Domini verbi *Onus*
1 משא דבר יהוה בארץ חדרך ודמשק
tribuum omnium & ,hominis oculus Dominum ad quia : ejus requiei
מנחתו כי ליהוה עין אדם וכל שבטי
,Sidon & ,Sor ,ea in terminabit Chamath etiam Et .Israel
2 ישראל׃ וגם חמת תגבל בה צר וצידון
: sibi munitionem Sor ædificavit Et .valde fuit sapiens quia
3 כי חכמה מאד׃ ויבן צור מצור לה
lutum ut ,aurum & ,*pulverem* tanquam argentum coacervavit &
ותצבר כסף כעפר וחרוץ כטיט
mari in percutiet & ,eam faciet expellere Dominus Ecce .platearum
4 חוצות׃ הנה אדני יורשנה והכה בים
,Aschelon Videbit *comedetur* igni in ipsa & : ejus fortitudinem
5 חילה והיא באש תאכל׃ תרא אשקלון
pudebit quoniam ,Hecron & ; valde dolebit & ,Hazzah & ; timebit &
ותירא ועזה ותחיל מאד ועקרון כי הביש
.habitabitur non Aschelon & ,Hazzah de rex peribit & : ejus aspectus
מבטה ואבד מלך מעזה ואשקלון לא תשב׃
.Pelistim superbiam faciam succidere & : Asdod in spurius habitabit Et
6 וישב ממזר באשדוד והכרתי גאון פלשתים׃
ejus abominationes & ,ejus ore de ejus *sanguines* faciam removere Et
7 והסרתי דמיו מפיו ושקציו
erit & : nostro Deo ipse etiam relinquetur & ,ejus *dentes* *inter* ex
מבין שניו ונשאר גם הוא לאלהינו והיה
castrametabor Et .Jebusæus sicut Hecron & ,Jehudah in dux veluti
8 כאלף ביהודה ועקרון כיבוסי׃ וחניתי
transibit non & ; redeunte à & ,transeunte à exercitu ab ,meæ domui
לביתי מצבה מעבר ומשב ולא יעבר
Exulta .meis oculis in vidi nunc quia : exactor ultrà eos super
9 עליהם עוד נגש כי עתה ראיתי בעיני׃ גילי
veniet tuus rex Ecce .Jerusalaim filia jubila ,Sijon filia valde
מאד בת ציון הריעי בת ירושלם הנה מלכך יבוא
super & ,asinum super equitans & ,humilis : ipse salvatus & ,justus tibi
לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על חמור ועל
,Ephraim de *currum* faciam succidere Et .*asinarum* filium pullum
10 עיר בן אתנות׃ והכרתי רכב מאפרים
pacem loquetur & ,*belli* arcus *succidetur* & : Jerusalaim de *equum* &
וסוס מירושלם ונכרתה קשת מלחמה ודבר שלום
ad usque flumine à & ,mare ad usque mari à ejus potestas & : gentibus
לגוים ומשלו מים עד ים ומנהר עד
emisi : tui fœderis sanguine in tu Etiam .terræ *fines*
11 אפסי ארץ׃ גם את בדם בריתך שלחתי
munitionem ad Convertimini .*eam* aqua non cisterna de tuos vinctos
12 אסיריך מבור אין מים בו׃ שובו לבצרון
.tibi reddam *duplum* annuntians hodie etiam : *spei* vincti
אסירי התקוה גם היום מגיד משנה אשיב לך׃

Versio VULG. LAT.

23 Hæc dicit Dominus exercituum; In diebus illis, in quibus apprehendent decem homines, ex omnibus linguis gentium, & apprehendent fimbriam viri Judæi, dicentes; Ibimus vobiscum: audivimus enim quoniam Deus vobiscum est.

CAP. IX.

1 ONus verbi Dñi in terra Hadrach, & Damasci requiei ejus: quia Dñi est oculus hominis, &
2 omniũ tribuũ Israel. Emath quoque in terminis ejus, & Tyrus, & Sidon: assumpserunt quippe sibi
3 sapientiam valdé. Et ædificavit Tyrus munitionem suam, et coacervavit argentum quasi humum, & aurum ut lutum pla-
4 tearum. Ecce Dominus possidebit eam, & percutiet in mari fortitudinem ejus, & hæc igni devora-
5 bitur. Videbit Ascalon, & timebit; & Gaza, & dolebit nimis; & Accaron, quoniã confusa est spes ejus: & peribit rex de Gaza, &
6 Ascalon non habitabitur. Et sedebit separator in Azoto, & disperdam superbiam Philisthinorum.
7 Et auferam sanguinem ejus de ore ejus, & abominationes ejus de medio dentium ejus, & relinquetur etiam ipse Deo nostro, & erit quasi dux in Juda, & Accaron quasi Jebusæus.
8 Et circumdabo domũ meã ex his qui militant mihi euntes & revertentes, & non transibit super eos ultrà exactor: quia nunc vi-
9 di in oculis meis. Exulta satis, filia Sion; jubila, filia Jerusalem: ECCE REX TUUS veniet tibi justus, & salvator: ipse pauper, & ascendens super asinam, & super pullum filium asinæ.
10 Et disperdam quadrigam ex Ephraim, & equum de Jerusalem, & dissipabitur arcus belli: & loquetur pacem Gentibus, & potestas ejus à mari usque ad mare, & à fluminibus usque ad fines
11 terræ. Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, in quo non est
12 aqua. Convertimini ad munitionem, vincti spei: hodiè quoque annuntians duplicia reddam tibi.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

23 Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐὰν ἐπιλάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐπιλάβωνται τῆς κρασπέδου ἀνδρὸς Ἰουδαίου, λέγοντες, Πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν ὅτι (σ) ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστίν.

MS.A. (σ) Θεὸς μετὰ σοῦ ἐστίν.

ΚΕΦ. Θ.

1 ΛΗμμα λόγου κυρίου ἐν γῇ (α) Σεδράχ, καὶ Δαμασκοῦ θυσία αὐτοῦ, διότι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ πάσας φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
2 Καὶ (β) ἐν Ἡμὰθ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς Τύ-
3 ρος καὶ Σιδὼν, διότι ἐφρόνησαν σφόδρα. Καὶ ᾠκοδόμησε Τύρος ὀχυρώματα αὐτῇ, καὶ ἐθησαύρισεν ἀργύριον ὡς χοῦν, καὶ συνήγαγε
4 χρυσίον ὡς πηλὸν ὁδῶν. (γ) Καὶ διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει (δ) αὐτὰς, καὶ πατάξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς, καὶ αὕτη
5 ἐν πυρὶ καταναλωθήσεται. Ὄψεται Ἀσκάλων, καὶ φοβηθήσεται, καὶ Γάζα, καὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα, καὶ Ἀκκάρων, ὅτι ᾐσχύνθη (ε) ἐπὶ τῷ παραπτώματι αὐτῆς. καὶ ἀπολεῖται (ζ) βασιλεὺς ἐκ Γάζης, καὶ Ἀσκάλων οὐ μὴ
6 κατοικηθῇ. Καὶ κατοικήσουσιν ἀλλογενεῖς ἐν Ἀζώτῳ, καὶ καθελῶ ὕβριν ἀλλοφύλων,
7 Καὶ ἐξαρῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ στόματος αὐτῶν, καὶ τὰ βδελύγματα (η) αὐτῶν ἐκ μέσου ὀδόντων αὐτῶν. καὶ ὑπολειφθήσονται καὶ οὗτοι τῷ Θεῷ ἡμῶν, καὶ ἔσονται ὡς χιλίαρχος ἐν Ἰούδᾳ, καὶ Ἀκκάρων ὡς ὁ Ἰεβουσαῖος.
8 Καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου (θ) ἀνάστημα, τοῦ μὴ διαπορεύεσθαι, μηδὲ ἀνακάμπτειν, καὶ οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς οὐκέτι ἐξελαύνων, διότι νῦν ἑώρακα (ι) ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς
9 μου. Χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιὼν, κήρυσσε θύγατερ Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σώζων, αὐτὸς πραῢς, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑπο-
10 ζύγιον καὶ πῶλον νέον. Καὶ (κ) ἐξολοθρεύσει ἅρματα ἐξ Ἐφραὶμ, καὶ ἵππον ἐξ Ἱερουσαλὴμ, καὶ (λ) ἐξολοθρεύσεται τόξον πολεμικὸν, καὶ πλῆθος καὶ εἰρήνη ἐξ ἐθνῶν, καὶ κατάρξει ὑδάτων ἕως θαλάσσης, καὶ πο-
11 ταμῶν διεκβολὰς γῆς. Καὶ σὺ ἐν αἵματι διαθήκης (μ) σου ἐξαπέστειλας δεσμίους σου
12 ἐκ λάκκου οὐκ ἔχοντος ὕδωρ. (ν) Καθήσεσθε ἐν ὀχυρώμασι δέσμιοι τῆς συναγωγῆς, καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ ἀνταποδώσω σοι,

23 Hæc dicit Dominus omnipotens; In diebus illis, si apprehenderint decem viri de omnibus linguis gentium, & tenuerint fimbriam viri Judæi, dicentes; Ibimus tecum, quia audivimus, quòd Deus vobiscum est.

CAP. IX.

1 ASsumptio verbi Domini in terra (a) Sedrach, & Damasci (b) sacrificium ejus: quia Dominus respicit homines, & omnes tribus Israel. Et in Emath in
2 (c) finibus ejus Tyrus, & Sidon, quoniam sapientes fuerunt nimis.
3 Et ædificavit Tyrus munitiones suas, & thesaurizavit argentum ut humum, & congregavit aurum, ut lutum viarum. Et pro-
4 pterea Dominus possidebit eos, et percutiet in mari fortitudinem ejus: & ipsa in igne concremabitur. Videbit Ascalon,
5 & timebit: & Gaza, & dolebit nimis: & Accaron, quoniam confusa est (d) super ruina sua. Et peribit rex de Gaza: & Ascalon non habitabitur;
6 Et habitabunt alienigenæ in Azoto. Et destruam injuriam alie-
7 nigenarum, Et auferam sanguinem eorum de ore illorum, & abominationes eorum de medio dentium illorum. Et relinquentur & isti Deo nostro, & erunt, ut Chiliarchus in Juda, & Accaron, sicut Jebusæus. Et suppo-
8 nam domui meæ elevationem, ut non pertranseat, neque (e) revertatur, & nequaquam superveniat eis ultrà abactor: quia nunc vidi in oculis meis. Gaude
9 vehementer, filia Sion, (f) prædica, filia Hierusalem. Ecce rex (g) tuus venit tibi justus, & salvans, ipse (h) mansuetus, & ascendens super subjugalem, & pullum (i) novum. Et disperdet
10 quadrigas ex Ephraim, & equum de Hierusalem: & (k) disperdetur arcus bellicus, & (l) multitudo, & pax ex gentibus: & dominabitur (m) aquis usque ad mare, & fluminibus exitus ter-
11 ræ. Et tu in sanguine testamenti (n) tui emisisti vinctos tuos de lacu, qui non habet a-
12 quam. Sedebitis in munitionibus vincti congregationis: et pro una die peregrinationis tuæ duplicia reddam tibi:

MS. A. (α) Σεδράκ, (β) Ἡμάθ (γ) Διὰ τοῦτο (δ) αὐτὴν, καὶ πατάξει εἰς θάλασσαν τὴν δύναμιν (ε) ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς. (ζ) βασιλεία ἀπὸ Γάζης, (η) * αὐτοῦ (θ) ἀνάστεμα, (ι) τοῖς (κ) ἐξολεθρεύσει (λ) ἐξολεθρευθήσεται (μ) ἐξαπέστειλας τοὺς δεσμίους (ν) Καὶ θήσονται ἐν ὀχυρώμασι

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

23 כדנן אמר יי צבאות ביומיא האנון די יתקפון עשרא גברין מכל לישני עממיא ויתקפון
בכנף גבר יהודי למימר ניזיל עמכון ארי שמענא דמימרא דיי בסעדכון׃
ט
1 מטל פתגמא דיי בארעא דרומא ודמשק תתוב למהוי מארע בית שכנתיה ארי קדם יי
2 גלן עובדי בני אנשא אתרעי בכל שבטיא דישראל׃ ואף חמת תתוב למהוי מארע בית
3 שכנתיה צור וצידון ארי תקיפת לחדא׃ ובנת צור תוקפא לה וכנשת כספא כעפרא
4 5 ודהבא כטין שוקין׃ הא יי מתרך להון וירמי בימא עתרה והיא בנורא תתוקד׃ תחזי
אשקלון ותדחל ועזה ותזוע לחדא ועקרון ארי בהיתת מבית רוחצניה ויביד מלכא
6 מעזה ואשקלון לא תתיתב׃ ויתיבון בית ישראל באשדוד דהוו בה כנוכראין
7 ואבטל רבות פלשתאי׃ ואשצי אכלי דמה ושקצא מביניהון ויסוף חילהון וגיורין
די ישתארון בהון יתוספון אף אנון על עמא דאלהנא ויהון כרברבין דבית יהודה
8 ועקרון תתמלי בית ישראל כירושלם׃ ואשרי בבית מקדשי שכינת יקרי ותקוף
דרע גבורתי כשור דאשא מוקף לה סחור סחור מרעדי ומתאב ולא יעבר עליהון
9 עוד שולטן ארי כעי גלית גבורתי לאוטבא להון׃ בועי לחדא כנשתא דציון
ובועי כנשתא דירושלם הא מלכיך אתי לגויך זכי ופריק הוא עניתן ורכב על
10 חמרא ועל עיר בר אתן׃ ואשצי רתיכין מאפרים וסוסון מירושלם ואתבר תקוף עבדי
קרב משרית עממיא וידין שלמא למלכותא וישלוט מימא עד מערבא ומפרת עד סיפי
11 ארעא׃ אף אתון די על דמא אתגזר לכון קים פרקית יתכון משיעבוד מצראי ספקית
12 צרכיכון במדבר צדי הא כגוב ריקן דלית מיין ביה׃ תובו למהוי כרכין תקיפין
אסיריא דמסברין לפורקנא אף יומא דין אשלח למחואה לכון די על חד תרין בטבון די
אמרית לכון אתי לכון׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Sic dicit Dñs exercituum: In diebus illis in quibus apprehendent decem 13
viri ex omnibus linguis populorum, apprehendent [*inquam*] fimbriam viri
Judæi, dicentes: Ibimus vobiscum: audivimus enim quòd verbum Domini sit in adjutorium vestrum.

CAPUT. IX.

ONus verbi Dñi in terra Australi, & Damasc⁹ convertetur ut sit de terra 1
domus majestatis ejus, quia coram Dño manifesta sunt opera filiorum hominum, & sibi complacet in omnibus tribubus Israel. Emath quoq; conver- 2
tetur ut sit de terra domus majestatis ejus; & Tyrus & Sidon, quia confortatæ sunt valde. Et ædificavit Tyrus munitionem sibi, & congregavit argen- 3
tum quasi pulverem, & aurũ quasi lutum platearum. Ecce Dñs ejiciet eam 4
& projiciet divitias ejus in mare: & ipsa igne succendetur. Videbit Ascalon 5
& timebit; & Gaza, & contremiscet nimis; & Acharon, quoniam confusa est à domo confidentiæ suæ: & peribit rex de Gaza, & Ascalon non habitabitur. Et habitabunt domus Israel in Azoto qui erant in ea quasi alieni, 6
& cessare faciam magnitudinem Philistinorum. Et disperdam comedentes 7
sanguinem et abominationem de medio eorum, & deficiet virtus eorum: & proselyti qui remanserint in eis, adjicientur etiam ipsi ad populum Dei nostri; & erunt quasi principes domus Juda: & Acharon implebitur de domo
Israel sicut Jerusalem. Et habitare faciam majestatem gloriæ meæ in domo 8
sanctuarii mei: & fortitudo brachii potentiæ meæ erit sicut murus ignis in circuitu ejus propter transeuntes & redeuntes: & non transibit per eos ampliùs tyrannus, quia nunc conspicuam feci potentiam meam ut benefaci-
am eis. Exulta vehementer cœt⁹ Sion: *& exulta* cœtus Jerusalem; ecce rex 9
tuus venit intra te justus ipse & salvator mansuet⁹, equitans in asino & pul-
lo filio asinæ. Et disperdã quadrigas ex Ephraim & equos de Jerusalẽ: et 10
conterã fortitudinem bellatorũ et exercitus populorũ: et judicabit in pace regna et dominabitur à mari et usq; ad Occidentẽ; et ab Euphrate usq; ad
fines terræ. Vos quoq; quibuscũ in sanguine sancitũ est pactũ, redemi vos de 11
subjectione Ægyptiorum: tribui vobis necessaria in deserto quod erat desolatũ
sicut lac⁹ vacuus in quo non sunt aquæ. Convertimini ut sitis sicut civitates 12
munitæ, ô vincti qui sperâstis redemptionem: hodie quoque mittã ad nuntiandum vobis, quòd duplicia bona quæ dixi vobis, adducam vobis,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ: ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܢܐܚܕܘܢ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢ ܟܠ ܠܫܢܝ ܥܡܡܐ.
ܒܟܢܦܐ ܕܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ: ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܗ: ܢܐܙܠ ܥܡܟ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܢ
ܕܐܠܗܐ ܥܡܟܘܢ.

*ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܡܫܩܠܐ ܕܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܐܪܥܐ ܕܚܕܪܟ ܘܕܕܪܡܣܘܩ ܩܘܪܒܢܗ. ܡܛܠ ܕܠܡܪܝܐ ܓܠܝܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ
2 ܘܟܠܗܘܢ ܫܒܛܘܗܝ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܦ ܚܡܬ ܬܬܚܡ ܒܗ. ܘܨܘܪ ܘܨܝܕܢ ܕܚܟܝܡܝܢ ܛܒ:
3 * ܘܒܢܬ ܨܘܪ ܚܣܢܐ ܠܗ: ܘܟܢܫܬ ܣܐܡܐ ܐܝܟ ܥܦܪܐ: ܘܕܗܒܐ ܐܝܟ ܛܝܢܐ ܕܫܘܩܐ.
4 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܪܝܐ ܢܘܒܕܝܗ̇. ܘܢܫܕܐ ܒܝܡܐ ܚܝܠܗ̇. ܘܗܝ ܒܢܘܪܐ ܬܬܐܟܠ.
5 * ܘܬܚܙܐ ܐܫܩܠܘܢ ܘܬܕܚܠ. ܘܥܙܐ ܬܬܚܒܠ ܛܒ. ܘܥܩܪܘܢ ܕܒܗܬ ܣܒܪܗ̇.
6 ܘܢܐܒܕ ܡܠܟܐ ܡܢ ܥܙܐ. ܘܐܫܩܠܘܢ ܠܐ ܬܬܝܬܒ. * ܘܢܥܡܪܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܒܐܫܕܘܕ. ܘܐܘܒܕ ܫܘܒܗܪܐ
7 ܕܦܠܫܬܝܐ. * ܘܐܥܒܪ ܕܡܗܘܢ ܡܢ ܦܘܡܗܘܢ. ܘܛܢܦܘܬܗܘܢ ܡܢ ܒܝܬ ܫܢܝܗܘܢ. ܘܢܫܬܚܪܘܢ
ܐܦ ܗܢܘܢ ܠܐܠܗܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܪܫܐ ܒܝܗܘܕܐ. ܘܥܩܪܘܢ ܐܝܟ ܝܒܘܣܝܐ.
8 * ܘܐܫܪܐ ܠܒܝܬܝ ܡܛܪܬܐ. ܡܢ ܥܒܪܐ ܘܡܢ ܗܦܘܟܐ. ܘܠܐ ܢܥܒܪ ܬܘܒ ܥܠܝܗܘܢ ܫܥܒܕܐ. ܡܛܠ
9 ܕܗܫܐ ܚܙܝܬ ܒܥܝܢܝ. * ܚܕܝ ܛܒ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܘܐܝܒܒܝ ܒܪܬ ܐܘܪܫܠܡ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ
ܠܟܝ: ܙܕܝܩܐ ܘܦܪܘܩܐ. ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ.
10 * ܘܢܒܛܠ ܡܪܟܒܬܐ ܡܢ ܐܦܪܝܡ. ܘܣܘܣܝܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܢܬܬܒܪ ܩܫܬܐ ܕܩܪܒܐ. ܘܢܡܠܠ
ܫܠܡܐ ܥܡ ܥܡܡܐ. ܘܢܫܠܛ ܡܢ ܝܡܐ ܠܝܡܐ. ܘܡܢ ܢܗܪܐ ܥܕܡܐ ܠܣܘܦܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ.
11 * ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܕܡܐ ܕܩܝܡܟ ܫܪܝܬ ܐܣܝܪܝܟ ܡܢ ܓܘܒܐ ܕܠܝܬ ܒܗ ܡܝܐ. * ܬܒܘ ܒܚܣܢܐ
12 ܐܣܝܪܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܚܠܦ ܚܕ ܝܘܡ ܬܪܝܢ ܐܦܪܥܟܘܢ.

23 Sic ait Dominus potentissimus; Iis diebus prehendent decem homines ex quibuscunque linguis gentium, fimbriam hominis Judæi, & dicent illi; Tecum ibimus, quoniam audivimus Deum esse vobiscum.

CAP. IX.

1 SErmo Domini de terra Hadrach & Damasci oblatione ipsius: quia Domino manifesti sunt homines & omnes tribus Israelis.
2 Etiam Hemath illâ terminabitur, nec non Tyrus ac Sidon quæ plurimum sapiunt.
3 Ædificavit sibi Tyrus munitionem, & congessit argentum ut pulverem, & aurum ut lutum platearum:
4 Propterea Dominus perdet eam, & projiciet in mare divitias ejus, & ipsa igne consumetur.
5 Ascalon videns timebit, Aza infirmabitur admodum; & Ecron, quòd spes ejus pudefacta sit: & peribit rex de Aza: & Ascalon erit inhabitabilis:
6 Et habitabunt exteri in Asdod: & perdam arrogantiam Palestinorum,
7 Auferamque sanguinem eorum ex ore ipsorum, & immunditiam eorum è dentibus ipsorum; & manebunt ipsi quoque Deo nostro, eruntque sicut principes Judæ: & Ecron erit sicut Ebron.
8 Et castrametari jubebo circa domum meam præfectum, contra transeuntem ac redeuntem, ut non transeat posthac secus eos domitor: quia nunc vidi oculis meis.
9 Exulta vehementer filia Sionis, & exclama filia Jerusalem: ecce rex tuus adveniet tibi, justus, & salvator, & insidens asino pulloque asinæ.
10 Is perdet currum ex Aphremo, & equum de Jerusalem, franget arcum in bello, & loquetur pacem cum gentibus, & dominabitur à mari ad mare, & à flumine usque ad extrema terræ.
11 Et tu quoque per sanguinem fœderis tui dimisisti vinctos è fovea in qua non extant aquæ.
12 Manete in arce O vincti ecclesiæ, & pro uno die duos rependam vobis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 هكذا يقول الرب الضابط الكل . في تلك الايام ياخذ عشرة رجال من جميع
السنة الامم . ويمسك ذيل رجل يهودي . قايلين ننطلق معك . من اجل انا سمعنا
ان الله معكم هو .

* الفصل التاسع *

1 * وحي قول الرب في ارض سدراخ ودمشق ذبيحته . من اجل ان الرب ينظر البشر
2 وجميع اسباط اسرايل * وحماه في حدودها . صور وصيدا . لاجل هذا تعقلوا جدا .
3 * وبنت صور حصونا لها . وكثرت فضة مثل التراب . وجمعت ذهبا مثل طين الطرقات .
4 * لاجل هذا الرب يرثها . ويكدر الى البحر قوتها . وهي توكل بالنار *
5 ترى عسقلان وتخاف . وغزة وتوجع جدا . وعقرون . لانها خزيت بزلاتها . ويهلك الملك من غزة . وعسقلان
6 لا تسكن * ويسكن الغرباء الجنس في اشدود . واهدم كبرياء القبايل الغريبة
7 وانزع دمهم من فمهم * ورجاستهم من بين اسنانهم . ويبقى هذا لالهنا . ويصيرون
8 مثل روساء الوف في يهودا . وعقرون مثل اليابوسي * واثبت لبيتي قواما . ان لا يروح ولا
9 يجي . ولا يعبر بهم ايضا طارد من اجل اني الان رايت بعيني * افرحي جدا يا ابنة صهيون .
نادي يا ابنة اوروشليم . ها ملكك ياتيك . عادل ومخلص هو . متواضع وراكب على
10 اتان وجحش شاب * ويستاصل المركبات من افرام . والفرس من اوروشليم . ويستاصل القوس
الحربي والكثرة والسلامة من الامم . ويسود على المياه من البحر الى البحر . ومن الانهار الى منافذ
11 الارض * وانت بدم عهدك سرحت اسراك من جب لا ماء فيه *
12 اجلسوا في الحصن يا اسرى الجماعة . وبدل يوم واحد من غربتك اكافيك اضعافا .

23 *Sic ait Dominus omnipotens; Iis diebus prehendent decem viri ex omnigenis linguis, & tenebunt fimbriam viri Judæi, dicentes; Tecum ibimus, quoniam audivimus Deum vobiscum esse.*

CAP. IX.

1 *REvelatio sermonis Domini contra terram Sedrach & Damasci victimam suam. Quia Dominus videt homines, & omnes tribus Israelis,*
2 *Et Hemath cum terminis ejus, Tyrum, ac Sidonem; ideò vehementer sapuerunt:*
3 *Et ædificavit sibi Tyrus arces, multiplicavit argentum ceu pulverem, & cumulavit aurum ceu lutum viarum.*
4 *Propterea Dominus possidebit eam, detrahetque in mare potentiam ejus, & ipsa igne consumetur.*
5 *Videbit Ascalan, & timebit: Gaza, multúmque dolebit unà cum Acrone; quia pudefacta est propter iniquitates suas: Rex peribit è Gaza: Ascalan non habitabitur:*
6 *Habitabunt alienigenæ in Asdod. Et destruam arrogantiam alienigenarum,*
7 *Auferamque sanguinem eorum ex ore ipsorum, & abominationes eorum è dentibus ipsorum; & relinquetur iste Deo nostro: fientque ut chiliarchi in Juda, & Acron ut Jebusæus.*
8 *Et stabiliam domui meæ fulcrum, ne eat redeatque; néve superveniat eis posthac expulsor: quia nunc vidi oculis meis.*
9 *Gaude vehementer O filia Sionis, proclama O filia Jerusalem: ecce rex tuus veniet ad te: justus & salvator est, humilis, & insidens asinæ pulloque adolescenti.*
10 *Evellet quadrigas ex Aphremo, & equum de Jerusalem: & eradicabit gladium bellicum, & multitudinem, atque pacem è gentibus: & dominabitur aquis à mari ad mare, & à fluminibus usque ad penitissima terræ.*
11 *Et tu per sanguinem testamenti tui dimisisti vinctos tuos è fovea in qua non est aqua.*
12 *Sedete in arce O vincti congregationis, & pro uno die peregrinationis tuæ multiplices rependam tibi.*

זכריה : י

, Ephraim implevi , arcum Jehudah mihi extendi Quoniam
13 כי־דרכתי לי יהודה קשת מלאתי אפרים
te ponam & : Javan tuos filios super Sijon tuos filios suscitavi &
ועוררתי בניך ציון על־בניך יון ושמתיך
exibit & ,conspicietur eis super Dominus Et .fortis gladium veluti
14 כחרב גבור : ויהוה עליהם יראה ויצא
vadet & ,clanget tuba in Deus Dominus & : ejus jaculum fulgur ut
כברק חצו ואדני יהוה בשופר יתקע והלך
, eos super proteget exercituum Dominus .austri turbinibus in
15 בסערות תימן : יהוה צבאות יגן עליהם
tumultuabuntur ,bibéntque , fundæ lapidibus subjicient & ,comedent &
ואכלו וכבשו אבני־קלע ושתו המו
.altaris anguli tanquam , pelvis ut se replebunt & : vinum sicut
כמו־יין ומלאו כמזרק כזוית מזבח :
pecus sicut , illa die in eorum Deus Dominus eos servabit Et
16 והושיעם יהוה אלהיהם ביום ההוא כצאן
.ejus humum super se elevantes coronæ lapides quia : suum populum
עמו כי אבני־נזר מתנוססות על־אדמתו :
frumentum ? ejus pulchritudo quanta & , ejus bonitas quanta Quia
17 כי מה־טובו ומה־יפיו דגן
.virgines faciet germinare novum vinum & , juvenes
בחורים ותירוש ינובב בתלות :

CAP. X. י

Dominus , serotinam tempore in pluviam Domino à Petite
1 שאלו מיהוה מטר בעת מלקוש יהוה
unicuique , eis dabit imbris pluviam & : coruscationes faciens
עשה חזיזים ומטר־גשם יתן להם לאיש
divini & ,vanitatem sunt locutæ imagines Quia .agro in herbam
2 עשב בשדה : כי התרפים דברו־און והקוסמים
:consolabantur vanè ,sunt locuti vanitatis somnia & ,mendacium viderunt
חזו שקר וחלמות השוא ידברו הבל ינחמון
.pastor non quia ,se humiliaverunt , pecus sicut ,sunt profecti idcirco
על־כן נסעו כמו־צאן יענו כי־אין רעה :
: visitabo hircos contra & ,meus nasus est iratus pastores Contra
3 על־הרעים חרה אפי ועל־העתודים אפקוד
domum ,suum gregem exercituum Dominus visitavit quia
כי־פקד יהוה צבאות את־עדרו את־בית
ipso Ex .bello in suæ gloriæ equum tanquã eos posuit & ,Jehudah
יהודה ושם אותם כסוס הודו במלחמה : ממנו
4 egredietur ipso ex : bello arcus ipso ex ,palus ipso ex ,angulus
פנה ממנו יתד ממנו קשת מלחמה ממנו יצא
luto in conculcantes fortes sicut erunt Et .simul exactor omnis
5 כל־נוגש יחדו : והיו כגברים בוסים בטיט
: eis cum Dominus quia , pugnabunt & , bello in platearum
חוצות במלחמה ונלחמו כי יהוה עמם
domum roborabo Et .equorum ascensores afficientur pudore &
6 והבישו רכבי סוסים : וגברתי את־בית
quia ,eos convertam & ; servabo Joseph domum & , Jehudah
יהודה ואת־בית יוסף אושיע והושבותים כי
ego quia : eos elongavi non quando sicut erunt & ,eorum sum misertus
רחמתים והיו כאשר לא־זנחתים כי אני
, Ephraim fortis ut erunt Et .eos exaudiam & ,eorum Deus Dominus
7 יהוה אלהיהם ואענם : והיו כגבור אפרים
,lætabitur &,videbunt eorum filii & : vinum tanquam eorũ cor lætabitur &
ושמח לבם כמו־יין ובניהם יראו ושמחו
.Domino in eorum cor exultabit
יגל לבם ביהוה :

Versio VULG. LAT.

13 Quoniam extendi mihi Judam
quasi arcum,implevi Ephraim: &
suscitabo filios tuos,Sion,super fi-
lios tuos,Græcia:et ponã te quasi
14 gladiũ fortiũ. Et Dominus Deus
super eos videbitur ; & exibit
ut fulgur, jaculũ ejus: & Domi-
nus Deus in tuba canet, & vadet
15 in turbine Austri. Dominus exer-
cituum proteget eos : & devora-
bunt,& subjicient lapidibus fun-
dæ : & bibentes inebriabuntur
quasi à vino , & replebuntur ut
phialæ , & quasi cornua altaris.
16 Et salvabit eos Dominus Deus
eorum in die illa, ut gregem po-
puli sui : quia lapides sancti ele-
vabuntur super terram ejus.
17 Quid enim bonum ejus est, &
quid pulchrum ejus,nisi frumen-
tum electorum,& vinum germi-
nans virgines ?

CAP. X.

1 Petite à Domino pluviam in
tempore serotino, & Dominus
faciet nives , & pluviam imbris
dabit eis, singulis herbam in
2 agro. Quia simulacra locuta sunt
inutile, & divini viderunt men-
dacium , & somniatores locuti
sunt frustrá : vanè consolaban-
tur : idcircò abducti sunt quasi
grex : affligentur,quia non est eis
3 pastor. Super pastores iratus est
furor meus, & super hircos visi-
tabo : quia visitavit Dominus ex-
ercituum gregem suum, domum
Juda, & posuit eos quasi equum
4 gloriæ suæ in bello. Ex ipso an-
gulus, ex ipso paxillus , ex ipso
arcus prælii , ex ipso egredietur
5 omnis exactor simul. Et erunt
quasi fortes conculcantes lutum
viarũ in prælio:et bellabunt,quia
Dominus cum eis: & confunden-
6 tur ascensores equorum. Et con-
fortabo domum Juda, & domum
Joseph salvabo : et convertam
eos, quia miserebor eorum : et
erunt sicut fuerunt quando non
projeceram eos: ego enim Domi-
nus Deus eorum , & exaudiam
7 eos. Et erũt quasi fortes Ephraim,
et lætabitur cor eorum quasi à
vino : et filii eorum videbunt,
et lætabuntur, et exultabit cor
eorum in Domino.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

13 Διότι ἐνέτεινά σε Ἰούδα ἐμαυτῷ (ξ) τό-
ξον, ἔπλησα τὸν Ἐφραὶμ, καὶ (") ἐξεγερῶ τὰ
τέκνα σου Σιὼν ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλή-
νων, καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ,
14 Καὶ (ο) κύριος ἔσται ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐξελεύ-
σεται ὡς ἀστραπὴ βολὶς, καὶ κύριος παντο-
κράτωρ ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ, καὶ (π) πορεύ-
15 σεται ἐν σάλῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ. Κύριος παν-
τοκράτωρ ὑπερασπιεῖ (ρ) αὐτούς· καὶ καταν-
αλώσουσιν αὐτοὺς, καὶ καταχώσουσιν αὐτοὺς ἐν
λίθοις σφενδόνης, καὶ ἐκπίονται (σ) αὐτοὺς
ὡς οἶνον, καὶ πλήσουσι (τ) τὰς φιάλας ὡς θυ-
16 σιαστήριον. Καὶ σώσει αὐτοὺς (υ) κύριος ὁ
θεὸς αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς πρόβα-
τα λαὸν αὐτοῦ, διότι λίθοι ἅγιοι κυλίονται
17 ἐπὶ (φ) γῆς αὐτοῦ. Ὅτι εἴ τι ἀγαθὸν αὐτοῦ,
καὶ εἴ τι καλὸν (χ) αὐτοῦ, σῖτος νεανίσκοις,
καὶ οἶνος εὐωδιάζων εἰς παρθένους.

MS. A. (ξ) εἰς τόξον, (") ἐπεγερῶ (ο) ἔσται κύριος (π) πορεύσονται
(ρ) αὐτῶν· καὶ καταιδαφώσουσιν (σ) τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς (τ) ὡς φιάλας θυσιαστη-
ρίου. (υ) κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ (φ) τῆς γῆς (χ) παρ' αὐτοῦ,

13 Quoniam tetendi te, Juda, mihi
arcum, implevi Ephraim, & sus-
citabo filios tuos, Sion, super fi-
lios Græcorum, & attrectabo
te quasi gladium pugnatoris : Et 14
Dominus erit super eos : & e-
gredietur, sicut fulgur, sagitta :
& Dominus omnipotens in tuba
sonabit, & ibit in commotione
terroris sui : Dominus omnipo- 15
tens proteget eos. Et consument
eos, & obruent eos in lapidibus
fundæ : & bibent (σ) eos, sicut
vinum : & implebunt (τ) phia-
las, sicut altare. Et salvabit eos 16
Dominus Deus eorum in die illa,
sicut oves, populum suum : quia
lapides sancti volvuntur super
terram ejus. Quia, si quid opti- 17
mum illius, & si quid bonum
ejus, frumentum juvenibus, &
(q) vinum boni odoris ad vir-
gines.

ΚΕΦ. ι'.

1 Αἰτεῖσθε (α) παρὰ κυρίου ὑετὸν καθ'
ὥραν, πρώϊμον καὶ ὄψιμον. κύριος ἐποίη-
σε φαντασίας, καὶ ὑετὸν χειμερινὸν δώσει αὐ-
2 τοῖς, ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ. Διότι οἱ ἀ-
ποφθεγγόμενοι ἐλάλησαν κόπους, καὶ οἱ μάν-
τεις ὁράσεις ψευδεῖς, καὶ τὰ ἐνύπνια ψευ-
δῆ ἐλάλουν, μάταια παρεκάλουν· διὰ
τοῦτο ἐξηράνθησαν ὡς πρόβατα, καὶ ἐκα-
3 κώθησαν, (β) διότι οὐκ ἦν ἴασις. Ἐπὶ
τοὺς ποιμένας παρωξύνθη ὁ θυμός μου, καὶ
ἐπὶ τοὺς ἀμνοὺς ἐπισκέψομαι. καὶ (γ) ἐπι-
σκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ
ποίμνιον αὐτοῦ, τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ τάξει
αὐτοὺς ὡς ἵππον εὐπρεπῆ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ,
4 Καὶ (δ) ἀπ' αὐτοῦ ἐπέβλεψε, καὶ (ε) ἀπ' αὐτοῦ
ἔταξε, καὶ (ζ) ἀπ' αὐτοῦ τόξον ἐν θυμῷ, (η)
ἀπ' αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ (θ) ἐξελαύ-
5 νων ἐν τῷ αὐτῷ. Καὶ ἔσονται ὡς μαχηταὶ
πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν πολέμῳ,
καὶ παρατάξονται, διότι (ι) κύριος μετ'
αὐτῶν· καὶ καταισχυνθήσονται ἀναβάται ἵπ-
6 πων. Καὶ κατισχύσω τὸν οἶκον Ἰούδα, καὶ
τὸν οἶκον Ἰωσὴφ σώσω, καὶ κατοικιῶ αὐ-
τοὺς, ὅτι (κ) ἠγάπησα αὐτοὺς, καὶ ἔσονται,
ὃν τρόπον οὐκ ἀπεστρεψάμην αὐτούς· διότι
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν, καὶ ἐπακούσομαι
7 αὐτοῖς, Καὶ ἔσονται ὡς μαχηταὶ τοῦ Ἐφραὶμ,
καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ὡς ἐν οἴνῳ·
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν (λ) ὄψονται, καὶ εὐφραν-
θήσονται, καὶ χαρεῖται (μ) ἡ καρδία αὐτῶν
ἐπὶ τῷ κυρίῳ.

MS. A. (α) ὑετὸν παρὰ κυρίου (β) ὅτι (γ) ἐπισκέψεται (δ) ἐξ αὐ-
τοῦ (ε) ἐξ αὐτοῦ (ζ) ἐξ αὐτοῦ τὸ τόξον (η) ἐξ αὐτοῦ (θ) ἐλαύνων (ι) κύρι-
ος παντοκράτωρ μεθ' (κ) ἠγάπησα αὐτοὺς, καὶ ἔσονται, ὃν (λ) ὄψεται, καὶ εὐφραν-
θήσεται, (μ) αὐτῶν καρδία

CAP. X.

Petite à Domino pluviam op- 1
portunam, temporaneam, & se-
rotinam. Dominus fecit phan-
tasias : & pluviam hyemalem
dabit eis, unicuique herbam in
agro. Quoniam hi qui loque- 2
bantur, loquuti sunt labores, &
divini visiones falsas, & som-
nia falsa loquebantur : va-
na consolabantur. Ideò arefa-
cti sunt, sicut oves : & afflicti
sunt, quia non erat sanatio. Su- 3
per pastores concitatus est furor
meus : & super agnos visitabo.
Et visitabit Dominus Deus omni-
potens gregem suum, domum Ju-
da : & ponet eos sicut equum de-
corum suum in prælio : Et ex 4
ipso respexit, & ex ipso posuit,
(a) & ex ipso arcum in furore :
ex ipso egredietur omnis, qui ab-
igit in eo. Et erunt quasi bella- 5
tores conculcantes lutum in viis
in prælio : & in acie stabunt ,
quia Dominus cum eis est. Et con-
fundentur ascensores equorũ : Et 6
confortabo domũ Juda : et domũ
Joseph salvabo : & habitare eos
faciam, quia dilexi eos ; & e-
runt, (b) sicut non evertissem eos.
Quia ego Dominus Deus eorum,
& exaudiam eos, Et erunt quasi 7
bellatores Ephraem. & lætabitur
cor eorum, quasi in vino : & fi-
lii eorum videbunt, & lætabun-
tur : et gaudebit cor eorum in
Domino.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

13 ארי תקפית קדמי דבית יהודה כקשת מתיחא בבית אינין מלית גבורא בית ישראל
14 ואגבר בנך ציון על בני עממיא ואשוינך כחרבא ביד גברא : ויי עליהון יתגלי
ויהון נפקין כברקין פתגמוהי ומן קדם יי אלהים בשופרא יתקע וידבר בעלעול רוח
15 מדרומא : יי צבאות ירחם עליהון וישלטון בעממיא ויקטלונון ושארהון יגמרון
כמא דשדן אבנא בקלעא ויבזון ית נכסיהון ויסבעון מנהון כשתי חמר ותהי נפשהון
מליא תפנוקין כמזרק דמלי סלתא ומשח ויהון מזהרין כדמא דמזהר על כתלא
16 דמדבחא : ויפרקנון יי אלההון בעדנא ההיא על דאתבדרו כענא עמיה ארי יבחרנון
17 כאבני איפודא ויקרבנון לארעהון : ארי מה טב ומה יאי אולפן אוריתא לנגודיא ודין
דקשוט מתקן בכנשתא :

1 שאילו מן קדם יי מטרא בעדן לקיש יי עביד רוחין ומחית מטרא לבני אנשא למתן להון
2 עבורא למיכל ועסבא לבעירא בחקלא : ארי פלחי צלמיא ממללין אונס וקוסמיא
מתנבן שקר ונביי שקרא בנבואת שקרידהון שקרא ממללין לא מדעם מנחמין על כן
3 אתבדרו כבדור ענא גלו ארי לית מלך : על מלכיא תקיף רוגזי ועל שלטוניא אנא מסער
עליהון חוביהון ארי דכיר יי צבאות ית עמיה ית דבית יהודה וישוי יתהון כסוסי תקוף
4 דזיותן בקרבא : מניה מלכיה מניה משיחיה מניה תקוף קרביה מניה יתרבון כל
5 פרנסוהי כחדא : ויהון גברי בית ישראל דישין קטילי עממיא כסין שוקין בקרבא ויגיחון
6 קרב ארי מימרא דיי בסעדהון ויבהתון רכבי סוסון : ואגבר ית דבית יהודה וית דבית
יוסף אפרוק ואכנוש גלותהון וארחם עליהון ויהון כדלא טלטלתנון ארי אנא יי אלההון
7 ואקבל צלותהון : ויהון כגברין דבית אפרים ויחדי לבהון כשתי חמר ובניהון יחזון
ויחדון יבוע לבהון במימרא דיי :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Quoniam roboravi coram me domũ Juda, sicut arcum extensum in domo 13
armorum, replevi fortitudine domũ Israel, & prævalere faciam filios tuos
Sion super filios populorum, & ponam te quasi gladium in manu fortis. Et 14
Dñs super eos revelabitur , & verba ejus egredientur quasi fulgura : & à
facie Domini Dei clangetur tuba, & ducet in turbine venti Australis. Dñs 15
exercituum miserebitur eorum, & dominabuntur populis & occident eos,
& reliquias eorum consument, sicut qui mittunt lapidem funda, & diripi-
ent substantias eorum, & saturabuntur ex eis, in morem bibentium vinũ : &
erit anima eorum plena deliciis, sicut phiala quæ plena est simila & oleo ;
& splendebunt sicut sanguis qui splendet in pariete altaris. Et redimet 16
eos Dominus Deus suus in tempore illo , eò quòd dispersus est sicut oves
populus ejus, quoniam eliget eos sicut lapides superhumeralis, & congre-
gabit eos in terram suam. Quoniam quàm bona & quàm pulchra est 17
doctrina legis ducibus, & judicium veritatis directum in congregatione !

CAP. X.

Petite à facie Dñi pluviã in tempore serotino: Dñs faciet ventos, & de- 1
ducet pluviam filiis hominũ, ut det eis frumentũ ad comedendũ, & herbam
jumentis in agro. Quoniã cultores simulachrorum loquuntur rapinã, et di- 2
vini prophetant falsitatem, et pseudoprophetæ in prophetia sua falsa men-
dacia loquuntur, et vanè consolantur. Ideò dispersi sunt sicut disperguntur
oves, translati sunt quia non est eis rex. In reges factus est furor meus et 3
in principes , ego visitabo eorum peccata , quia recordatus est Dominus
exercituũ populi sui domus Juda, et ponet eos quasi equum fortem, splen-
dentem in bello. Ex ipso rex ejus , ex ipso Christus ejus, et ex ipso forti- 4
tudo belli sui , ex ipso magnificabuntur omnes gubernatores ejus simul.
Et fortes domus Israel triturabunt interfectos populorum quasi lutum 5
viarum in bello, et prælia committent : quia Verbum Domini erit in au-
xilium eorum: et confundentur ascensores equorum. Et roborabo domum 6
Juda, & domũ Joseph redimam, et congregabo captivitatem eorũ, & mise-
rebor eorũ ; et erunt quasi non transmigrare fecissem eos, quia ego Dominus
Deus eorum suscipiam orationem eorum. Et erunt quasi fortes viri domus 7
Ephraim, et lætabitur cor eorum in morem bibentium vinum : et filii eorum videbunt et lætabuntur, et exultabit cor eorum in verbo Domini.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܡܛܠ ܕܡܬܚܬ ܩܫܬܝ ܥܠ ܝܗܘܕܐ. ܘܡܠܝܬܗ ܥܠ ܐܦܪܝܡ. ܘܫܕܝܬ ܒܢܝܟܝ ܨܗܝܘܢ *
14 ܥܠ ܒܢܝ ܝܘܢ. ܘܥܒܕܬܟܝ ܐܝܟ ܣܝܦܐ ܕܓܢܒܪܐ. * ܘܡܪܝܐ ܥܠܝܗܘܢ ܢܬܓܠܐ.
ܘܢܦܘܩ ܐܝܟ ܒܪܩܐ ܓܐܪܗ. ܘܡܪܝܐ ܡܪܘܬܐ ܒܩܪܢܐ ܢܩܪܐ. ܘܢܐܙܠ ܒܥܠܥܠܐ ܕܬܝܡܢܐ.
15 ܘܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܢܓܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܢܐܟܠܘܢ. ܘܢܟܒܫܘܢ ܟܐܦܐ ܕܩܠܥܐ. ܘܢܫܬܘܢ *
16 ܕܘܘܕܐ ܐܝܟ ܚܡܪܐ. ܘܢܬܡܠܘܢ ܐܝܟ ܡܙܓܐ. ܘܐܝܟ ܙܘܝܬܐ ܕܡܕܒܚܐ. * ܘܢܦܪܘܩ ܐܢܘܢ
ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܥܡܗ. ܐܝܟ ܥܢܐ. ܡܛܠ ܕܟܐܦܐ ܩܕܝܫܬܐ ܡܫܬܕܝܢ ܗܘܘ
17 ܒܐܪܥܗ. * ܡܐ ܛܒ. ܘܡܐ ܫܦܝܪ ܥܒܘܪܐ ܠܥܠܝܡܐ. ܘܚܡܪܐ ܡܒܣܡ ܠܒܬܘܠܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 ܫܐܠܘ ܡܛܪܐ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܙܒܢܐ ܕܠܩܝܫܐ. ܘܡܪܝܐ ܢܥܒܕ ܢܣܝܣܐ. ܘܡܛܪܐ ܕܒܟܘܪܐ *
2 ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܕܢܪܒܐ ܥܣܒܐ ܒܡܕܒܪܐ. * ܡܛܠ ܕܩܣܘܡܐ ܡܠܠܘ ܥܘܠܐ. ܘܚܙܝܐ ܚܙܘ
ܕܓܠܐ. ܘܚܠܡܐ ܕܓܠܐ ܡܠܠܘ. ܘܒܝܐܘ ܒܣܪܝܩܘܬܐ. ܡܛܠܗܢܐ ܫܢܝܘ ܐܝܟ ܥܢܐ.
3 ܘܐܬܡܟܟܘ. ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ. * ܥܠ ܪܥܘܬܐ ܐܬܚܡܬ ܪܘܓܙܝ. ܘܥܠ ܬܝܫܐ ܐܣܥܘܪ. ܡܛܠ
ܕܣܥܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܠܡܪܥܝܬܗ ܠܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. ܘܥܒܕ ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܣܘܣܝܐ ܕܫܘܒܗܪܐ ܒܩܪܒܐ.
4 ܡܢܗܘܢ ܙܘܝܬܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܣܟܬܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܩܫܬܐ ܒܩܪܒܐ. ܘܡܢܗܘܢ ܢܦܩܘܢ *
5 ܟܠܗܘܢ ܫܠܝܛܢܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ: * ܘܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܓܢܒܪܐ ܕܕܝܫܝܢ ܛܝܢܐ ܒܫܘܩܐ. ܒܩܪܒܐ
6 ܢܬܟܬܫܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܢܒܗܬܘܢ ܪܟܒܝ ܪܟܫܐ. * ܘܐܚܝܠ ܠܒܝܬܗ
ܝܗܘܕܐ. ܘܐܦܪܘܩ ܠܒܝܬܗ ܕܝܘܣܦ. ܘܐܦܢܐ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܚܡܬ ܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ.
7 ܘܢܗܘܘܢ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܛܥܝܬ ܐܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ ܘܐܥܢܐ ܐܢܘܢ. * ܘܢܗܘܘܢ
ܐܝܟ ܓܢܒܪܐ ܕܐܦܪܝܡ. ܘܢܚܕܐ ܠܒܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܚܡܪܐ. ܘܒܢܝܗܘܢ ܢܚܙܘܢ. ܘܢܚܕܘܢ.
ܘܢܪܘܙ ܠܒܗܘܢ ܒܡܪܝܐ.

Nam tetendi arcum meum contra Judam, & 13
cum sagittâ implevi contra Aphremum, & jaculatus sum filios tuos Sion in filios tuos Javan, reddidique te sicut gladium gigantis.
Dominus super eos apparebit, & egredietur 14
sagitta ejus ut fulgur, & Dominus dominorum clanget buccinâ, & ibit in turbine ad
Austrum. Hos autem proteget Dñs poten- 15
tissimus; & comedent, petrasque fundâ domabunt; & bibent perturbationem ut vinum, & implebuntur ut *vinum* mistum, & ut angu-
lus altaris. Et redimet Dñs Deus eorum eâ die 16
populum suum tanquam oves; quia lapides
erant sancti projecti in terra ipsius. Quàm 17
bonum & quàm utile est frumentum adolescentibus! et vinum jucundas reddit virgines.

CAP. X.

Postulate pluviam à Domino tempore se- 1
rotino, & Dominus edet stillas; & pluviam primitiam dabit vobis, ut herba nutriatur in
deserto. Quia divini locuti sunt iniquitatem, 2
& harioli viderunt mendacium, somnia falsa locuti sunt, & vanitate consolati: idcirco migrârunt ut oves, & humiliati sunt quia non ha-
bent pastorem. Contra pastores extuli iram 3
meam, & greges visitabo: visitabit enim Dominus potentissimus gregem suum, familiam Judæ, & efficiet eos velut equum in bello
superbum. Ex ipsis erit angulus ex ipsis cla- 4
vus, ex ipsis arcus in bello, ex ipsis prodi-
bunt omnes principes eorum simul. Erunt 5
sicut viri conculcantes lutum in plateis: in bello dimicabunt, quia Dominus aderit illis:
& pudefient conscensores equorum. Corro- 6
borabo domum Judæ, & liberabo domum Josephi, & reducam eos: quia misertus sum eis, & erunt perinde ac si non oblitus essem eorum. Nam ego Dominus Deus exau-
diam eos, Et erunt sicut gigantes Aphremi, 7
& lætabitur cor eorum perinde ut ex vino, & filii eorum videbunt & lætabuntur, & exultabit cor eorum in Domino.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * من اجل اني مددتك يا يهودا لذاتي مثل قوس * ملات افرام والهض اولادك يا صهيون
14 على اولاد اليونانيين * واقيسك مثل سيف محارب * والرب يظهر عليهم * ويبرز سهمه
15 مثل البرق * والرب الاله الضابط الكل يبوق ببوق * ويسير بزعزع وعيده * والرب الضابط
الكل يسترهم * ويهدوهم بحجارة المقلاع * ويشربونهم مثل الخمر * ويملون المذبح مثل آنيته *
16 * ويخلصهم الرب في ذلك اليوم شعبه مثل خراف * من اجل ان الحجارة المقدسة يتدحرجون
17 على ارضه * لانه ان كان خير ما منه * وان كان حسن ما من قبله * قمح الشبان * والخمر
يطيب العذارى *

* الفصل العاشر *

1 * سلوا مطرا من قبل الرب كل ساعة * اولا واخيرا * الرب صنع خيالات * ومطرا شتويا
2 يعطيهم * لكل واحد نباتا في الحقل * من اجل ان المتوهين يتكلمون اتعابا * والعرافين
مرايا كاذبة * واحلام كاذبة تكلموا * طلبوا الاباطيل * لاجل هذا جفوا كالغنم * وانضروا
3 من اجل انه لم يكن شفا * على الرعاة احد غضبي * وعلى الحملان اتعهد * ويتعهد الرب
4 الضابط الكل قطيعه بيت يهودا * ويرتبهم مثل فرس لايق في حربه * ومنه نظر * ومنه
5 رتب * ومنه القوس * بغضب يخرج كل من يطرد بذاته * ويصيرون مثل محاربين يدوسون
طينا في الطرق في الحرب * ويصطفون * من اجل ان الرب معهم * ويخزي ركاب الخيل *
6 * واقوي بيت يهودا * واخلص بيت يوسف * واسكنهم * لاني احببتهم * ويكونون كالم
7 اصرفهم * من اجل اني انا الرب الههم واستجيب لهم * ويصيرون مثل محاربي افرام * ويفرح
قلبهم كالخمر ويرى اولادهم ويسر * ويفرح قلبهم بالرب *

Nam tetendi te O Juda mihi sicut ar- 13
cum, implevi Aphremum; & suscitabo filios tuos O Sion contra filios Græcorum, & perquiram te ut gladium belligerantis. Et Dominus apparebit super 14
eos, & prodibit fulguris instar sagitta ipsius: & Domino omnipotente buccinâ clangente, procedet cum tremitu minarum ejus. Dominus omnipotens proteget illos, 15
& perdent eos lapidibus fundæ, bibentque eos ut vinum, & implebunt altare ut vasa. Et salvabit eos Dominus eâ die, 16
nempè populum suum, sicut agnos; quia lapides sancti volvuntur super terram ejus. Nam siquid ab eo est, & siquid 17
pulchri est ab ipso; frumentum adolescentium, & vinum, suavem confert odorem virginibus.

CAP. X.

Petite pluviam à Domino quâlibet 1
horâ, temporaneam & serotinam. Dominus fecit phantasias: & pluviam hyemalem dabit eis, cuique herbam in agro. Quoniam qui loquuntur, labores lo- 2
quuntur; & divini visiones falsæ, & somnia falsa loquuti sunt, quæsierunt vanitates: ideò exaruerunt sicut oves, & detrimentum passi sunt,
quia non erat medela. Contra pastores 3
acuam iram meam, & agnos visitabo: & visitabit Dominus omnipotens gregem suum, domum Judæ, & disponet eos velut equum decorum in prælio suo.
Ex ipso prospiciet, & ex ipsa disponet, 4
& ex ipso erit arcus: cum furore prodibit quicunque per seipsum persequetur. Et erunt sicut bellatores conculcantes 5
lutum in viis, in pugna, & instruent sese; quia Dominus erit cum eis, & pudefient conscensores equorum. Con- 6
fortabo enim domum Judæ, & salvabo domum Josephi, & habitare faciam eos; quia dilexi eos: & erit ac si non ejecissem eos; quoniam ego sum Dominus Deus eorum, & exaudiam eos.
Eruntque sicut bellatores Aphræmi, & 7
lætabitur cor eorum quasi vino: & videbunt filii eorum, & exultabunt, & gaudebit cor eorum in Domino.

זכריה : יא

,multiplicabûtur & :eos redemi quia,illos congregabo & ,eis Sibilabo
8 אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים ורבו
longinquis in & ,populos in eos seminabo Et .fuerunt multiplicati sicut
9 כמו רבו : ואזרעם בעמים ובמרחקים
eos reducam Et .revertentur & ,suis filiis cum vivent & :mei recordabûtur
10 יזכרוני וחיו את־בניהם ושבו : והשבותים
,Ghilhad terram ad & :eos congregabo Assur de & ,Ægypti terra è
מארץ מצרים ומאשור אקבצם ואל־ארץ גלעד
mare in transibit Et .eis invenietur non & ,eos adducam Lebanon &
11 ולבנון אביאם ולא ימצא להם : ועבר בים
profunda omnia siccabuntur & ,fluctus mari in percutiet & ,angustia
צרה והכה בים גלים והבישו כל מצולות
.recedet Ægypti sceptrum & ,Assur superbia deponetur & :fluminis
יאור והורד גאון אשור ושבט מצרים יסור :
dixit ,ambulabunt ejus nomine in & ,Domino in eos roborabo Et
12 וגברתים ביהוה ובשמו יתהלכו נאם
.Dominus
יהוה :

CAP. XI. יא

Ulula .tuas cedros in ignis comedat & :tuas fores Lebanon Aperi
1 פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך : הילל
2 ululate :sunt vastati magnifici quoniam ,cedrus cecidit quia ,abies
ברוש כי־נפל ארז אשר אדרים שדדו הילילו
ululatus Vox .munita sylva cecidit quoniam ,Basan quercus
3 אלוני בשן כי ירד יער הבצור : קול יללת
,leunculorum rugitus vox :eorum fortitudo est vastata quoniam ,pastorum
הרעים כי שדדה אדרתם קול שאגת כפירים
Dominus dixit Sic .Jarden superbia est vastata quoniam
4 כי שדד גאון הירדן : כה אמר יהוה
,ea occident ea ementes Quæ .occisionis pecus Pasce :meus Deus
5 אלהי רעה את־צאן ההרגה : אשר קניהן יהרגן
,Dominus benedictus ;dicet ,ea vendentes & ,delinquent non &
ולא יאשמו ומכריהן יאמר ברוך יהוה
non Nam .eis super parcet non eorum pastor & :sum ditatus &
6 ואעשר ורעיהם לא יחמול עליהן : כי לא
ecce & :Dominus dixit ,terræ habitatoribus super ultrà parcam
אחמול עוד על־יושבי הארץ נאם־יהוה והנה
manu in & ,sui socii manu in virum hominem faciens inveniri ego
אנכי ממציא את־האדם איש ביד־רעהו וביד
pascam Et .eorum manu de eruam non & ,terram contundent & ,sui regis
7 מלכו וכתתו את־הארץ ולא אציל מידם : וארעה
duas mihi assumpsi & :pecoris afflictos profectò ,occisionis pecus
את־צאן ההרגה לכן עניי הצאן ואקח־לי שני
,Chobelim vocavi unam & ,Nohom vocavi unam ,virgas
מקלות לאחד קראתי נעם ולאחד קראתי חבלים
mense in pastores tres feci succidere Et .pecus pavi &
8 וארעה את־הצאן : ואכחד את־שלשת הרעים בירח
nauseavit eorum anima etiam & ,eis in mea anima est abbreviata & :uno
אחד ותקצר נפשי בהם וגם־נפשם בחלה
:moriatur moribundum :vos pascam Non :dixi Et .me in
9 בי : ואמר לא ארעה אתכם המתה תמות
unaquæque ,devorent reliquæ & :succidatur abscindendum &
והנכחדת תכחד והנשארות תאכלנה אשה את־
.suæ sociæ carnem
בשר רעותה :

Versio VULG. LAT.

8 Sibilabo eis,& congregabo illos,
quia redemi eos: & multiplicabo
eos sicut antè fuerant multipli-
9 cati. Et seminabo eos in popu-
lis, & de longè recordabuntur
mei : & vivent cum filiis suis, &
10 revertentur. Et reducam eos de
terra Ægypti, & de Assyriis con-
gregabo eos, & ad terram Ga-
laad & Libani adducam eos, &
11 non invenietur eis locus : Et
transibit in maris freto, & per-
cutiet in mari fluctus, & confun-
dentur omnia profunda fluminis,
& humiliabitur superbia Assur,
& sceptrum Ægypti recedet.
12 Confortabo eos in Domino, &
in nomine ejus ambulabunt,dicit
Dominus.

CAP. XI.

1 APeri, Libane, portas tuas, &
2 comedat ignis cedros tuas. Ulula,
abies, quia cecidit cedrus, quo-
niam magnifici vastati sunt : ulu-
late,quercus Basan, quoniam suc-
3 cisus est saltus munitus. Vox ulu-
latûs pastorum, quia vastata est
magnificentia eorum : vox rugi-
tûs leonum, quoniam vastata est
4 superbia Jordanis. Hæc dicit Do-
minus Deus meus ; Pasce peco-
5 ra occisionis, Quæ qui possede-
rant, occidebant, & non dole-
bant, & vendebant ea , dicen-
tes ; Benedictus Dominus, divites
facti sumus : & pastores eorum
6 non parcebant eis. Et ego non
parcam ultrà super habitantes
terram, dicit Dominus: ecce ego
tradam homines, unumquemque
in manu proximi sui, & in manu
regis sui : & concident terram,
7 & non eruam de manu eorum. Et
pascam pecus occisionis propter
hoc,ô pauperes gregis. Et assum-
psi mihi duas virgas, unam vocavi
Decórem, & alteram vocavi Fu-
8 niculum : & pavi gregem. Et
succidi tres pastores in mense
uno, & contracta est anima mea
in eis : siquidem & anima eorũ
9 variavit in me. Et dixi ; Non
pascam vos : & quod moritur, mo-
riatur : & quod succiditur, suc-
cidatur : & reliqui devorent u-
nusquisque carnem proximi sui.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

8 Σημανῶ (ν) αὐτοῖς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς, διότι λυτρώσομαι αὐτοὺς, καὶ πληθυνθή-
9 σονται καθότι ἦσαν πολλοί. Καὶ σπερῶ αὐτοὺς ἐν (ξ) λαοῖς, καὶ οἱ μακρὰν μνησθή-
σονταί μου, (ο) ἐκθρέψουσι τὰ τέκνα αὐ-
10 τῶν, καὶ ἐπιστρέψουσι. Καὶ ἐπιστρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐξ Ἀσσυρίων εἰσδέ-
ξομαι αὐτοὺς, καὶ εἰς τὴν Γαλααδῖτιν, καὶ εἰς τὸν Λίβανον εἰσάξω αὐτοὺς, καὶ οὐ μὴ ὑπο-
11 λειφθῇ ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς. Καὶ διελεύσονται ἐν θαλάσσῃ στενῇ, καὶ πατάξουσιν ἐν θαλάσσῃ κύματα, καὶ (π) ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη ποταμῶν, καὶ ἀφαιρεθήσεται πᾶσα ὕβρις Ἀσσυρίων, καὶ σκῆπτρον
12 Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται. Καὶ κατισχύσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κατακαυχήσονται, λέγει κύριος.

8 Significabo eis, & suscipiam illos, quia redimam eos : & multiplicabuntur, sicut erant
9 plurimi : Et seminabo eos in populis : & qui de longè, recordabuntur mei : nutrient filios suos, & convertentur. Et con-
10 vertam eos de terra Ægypti: & de Assyriis suscipiam illos : & in Galaaditin & in Libanum introducam eos, & nullus ex eis deerit. Et pertransibunt in ma-
11 ri angusto, & percutient in mari fluctus, & siccabuntur omnia profunda fluviorum, & auferetur universa injuria Assyriorum ; & sceptrum Ægypti tolletur. Et
12 confortabo eos in Domino Deo suo : & in nomine ejus (c) gloriabuntur, dicit Dominus.

MS. A. (ν) αὐτοὺς, διότι λυτρώσομαι αὐτοὺς, καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς, καὶ πληθυνθήσονται (ξ) * ἀλλήλοις, καὶ (ο) καὶ ἐκθρέψουσιν (π) ξηρανθήσονται

ΚΕΦ. ια΄.

1 ΔΙάνοιξον ὁ Λίβανος τὰς θύρας σου,
2 καὶ καταφαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου. Ὀλολυξάτω πίτυς, διότι πέπτωκε κέδρος, ὅτι μεγάλως μεγιστᾶνες ἐταλαιπώρησαν· ὀλολύξατε δρύες τῆς Βασανίτιδος, ὅτι
3 κατεσπάσθη ὁ δρυμὸς ὁ σύμφυτος. Φωνὴ θρηνούντων ποιμένων, ὅτι τεταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν· φωνὴ ὠρυομένων λεόντων, ὅτι τεταλαιπώρηκε τὸ φρύαγ-
4 μα τοῦ Ἰορδάνου. Τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ, Ποιμαίνετε τὰ πρόβατα τῆς
5 σφαγῆς, Ἃ οἱ κτησάμενοι κατέσφαζον, καὶ οὐ (α) μετεμέλοντο, καὶ οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον, Εὐλογητὸς κύριος, καὶ πεπλουτήκαμεν· καὶ οἱ ποιμένες αὐτῶν οὐκ ἔπασχον
6 οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς. Διατοῦτο οὐ φείσομαι οὐκέτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, λέγει (β) κύριος. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους, ἕκαστον εἰς χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως αὐτοῦ, καὶ κατακόψουσι τὴν γῆν, καὶ οὐ μὴ (γ) ἐξέ-
7 λωμαι ἐκ χειρὸς αὐτῶν· Καὶ ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς εἰς τὴν (δ) Χανανῖτιν. καὶ λήψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβδους, (ε) τὴν μὲν μίαν ἐκάλεσα Κάλλος, καὶ τὴν ἑτέραν ἐκάλεσα Σχοίνισμα, καὶ
8 ποιμανῶ τὰ πρόβατα. Καὶ ἐξαρῶ τοὺς τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἑνὶ, καὶ βαρυνθήσεται ἡ ψυχή μου ἐπ' αὐτοὺς, καὶ γὰρ αἱ ψυχαὶ
9 αὐτῶν ἐπωρύοντο ἐπ' ἐμέ. Καὶ εἶπα, Οὐ ποιμανῶ ὑμᾶς. τὸ ἀποθνῆσκον ἀποθνησκέτω, καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐκλιπέτω, καὶ τὰ κατάλοιπα κατεσθιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ.

CAP. XI.

1 APeri, Libane, portas tuas, & comedat ignis cedros tuas. Ululet pinus, quia cecidit cedrus;
2 quia valdè miseri facti sunt optimates. Ululate, quercus Basanitidis, quia succisus est saltus con-
3 situs. Vox lugentium pastorum: quoniam misera facta est magnificentia eorum. Vox rugientium leonum: quia afflictus est fremitus Jordanis. Hæc dicit Domi-
4 nus omnipotens ; Pascite oves
5 occisionis, Quas qui possederunt, interficiebant, & non agebant pœnitentiam : & qui vendebant eas, dicebant ; Benedictus Dominus, & divites facti sumus. Et pastores earum nihil patie-
6 bantur super eis. Ideò non parcã ultrà super habitatores terræ, dicit Dominus. Et ecce ego trado homines ; unumquemque in manum proximi sui, & in manum regis ejus. Et concîdent terram; & non eruam de manu eorum :
7 Et pascam oves occisionis in (a) Chananitide. Et assumam mihi duas (b) virgas : unam vocavi Decorem : & alteram vocavi Funiculum. Et pascam oves.
8 Et auferam tres pastores in mense uno : & ingravescet anima mea super eos ; siquidem & animæ eorum (c) rugiebant super
9 me. Et dixi ; Non pascam vos. Quod moritur ; moriatur : & quod deficit ; deficiat : & reliquiæ, devorent unusquisque carnes proximi sui.

MS. A. (α) μετεμέλοντο, (β) κύριος παντοκράτωρ. (γ) ἐξελοῦμαι (δ) Χανανῖτιν. (ε) τὴν μίαν

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

8 אכלי לכנשא גלותהון ואקרבנון ארי פרקתנון ויסגון כמא די אמר עליהון יסגון : וכמא
9 דבדרתנון ביני עממיא ובארעא רחיקא הוו דכירין לדחלתי ויורכון שני חיין עם בניהון
10 ויתובון : וכמא דאפקתנון מארעא דמצרים כן מאתור אקרב גלותהון ולארעא גלעד
11 ומקדשא אעלנון ולא יספק להון : ויתעבדון להון נסין וגבורן כמא דאתעבידו
לאבהתהון בימא ויחזון בפורענות סנאיהון כמא דאטרפו גבריא בגלי ימא ויבהתון
12 כל מלכי עממיא ויבטל תוקפא מאתוראה ושלטן מצרים יעדי : ואגברנון במימרא דיי
ובשמיה יהכון פריקין אמר יי :
יא
1 פתחו עממיא תרעיכון ותשצי אשתא תוקפיכון : אילילו מלכיא ארי אתברו שלטוניא
2 דעתירי נכסיא מתבזזין אילילו טורני מדינתא ארי אתבזיו מחוז תוקפיכון : קל צוחת
3 מלכיא ארי אתבזיזו מחוזיהון קל ניהמתהון כבני אריון כד יביש עליהון רום ירדנא :
4 כדנן אמר יי אלהי אתנבי על פרנסיא דאתמניאו לפרנסא עמא ואנון שליטו בהון כבעיא
5 לנכסתא : די קניהן קטלין להין אמרין לא עלנא חובא ומזבניהין אמרין בריך יי די
6 אעתרנא ורעיהן לא חיסין עליהין : ארי לא אחוס עוד על יתבי ארעא אמר יי הא אנא
מסר ית אנשא גבר ביד חבריה וביד מלכיה ויבזון ית ארעא ולא אשזיב מידהון :
7 ומניתי פרנסיא על עמא ואנון שלטו בהון כענא לנכסתא מסכינו וטלטלו ית עמי
ואתפליגו קדמי לתרתין פלגון אתפליגו בית ישראל על דבית יהודה וקצו במלכותא
8 דבית דוד די בהון רעוא קדמי למהוי פרנסין על עמי : ושציתי ית תלתא פרנסיא בירחא
9 חד ורחיק מימרי יתהון על דנפשתהון קצת בפולחני : ואמרית דלא למנאה עליכון
פרנס דמיתין ימותון ודמשתיצן ישתיצן ודישתארון יבזון גבר ית נכסי קריביה :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Clamabo ut congregẽ captivitatem eorum;& coadunabo eos quia redemi 8
eos:& multiplicabuntur sicut dictum est eos multiplicatum iri.Et sicut dis- 9
persi eos inter populos,& in terra longinqua recordabantur timoris mei:&
prolongabunt annos vitæ cum filiis suis,& revertentur.Et sicut eduxi eos de 10
terra Ægypti, sic congregabo captivitatem eorum de Assur;& ad terrã Ga-
laad,& sanctuarii adducã eos, & non sufficiet eis. Et fient eis miracula & 11
magnalia sicut facta sunt patrib[9] eorũ in *mari*; & videbũt ultionẽ inimicorũ
suorũ, ut involuti sunt viri in fluctib[9] maris, & confundentur omnes reges
populorũ,& cessabit fortitudo ab Assyriis ; & dominiũ Ægyptiorũ aufere-
tur.Et roborabo eos in verbo Dñi,& in nomine ej[9] ambulabunt redempti, 12
dicit Dominus.

CAP. XI.

APerite populi portas vestras,& consumet ignis munitiones vestras.Ulu- 1
late reges quia contriti sunt principes,qui opib[9] erant divites, vastati 2
sunt.Ululate satrapæ provinciarũ quia vastata est regio fortitudinis vestræ.
Vox clamoris regũ quia vastatæ sunt provinciæ eorũ: vox rugit[9] eorũ ut ca- 3
tulorũ leonũ,quoniã exiccata est propter eos elatio Jordanis.Sic dicit Dñs 4
Deus, Vaticinare advers[9] gubernatores qui constituti sunt ad gubernãdum
populũ meũ,& ipsi dominati sunt in eos quasi in oves occisionis. Qui pos- 5
sident eas occidunt eas,dicentes: Non imputabitur nobis peccatũ : & ven-
dentes eas dicunt,Benedict[9] Dñs quia divites facti sum[9], & pastores earum
non parcunt eis. Non enim parcã ultrà habitatorib[9] terræ,ait Dñs:Ecce ego 6
tradam unumquemq; in manũ proximi sui,& in manũ regis sui:& diripi-
ent terrã,& non eruam de manib[9] eorũ.Et constitui gubernatores super po- 7
pulũ,& ipsi dominati sunt in eos,sicut in oves occisioni[*destinatas*,]& de-
pauperaverunt & migrare fecerunt populũ meũ. Et divisi sunt corã me in
duas divisiones:et divisa est dom[9] Israel à domo Juda:et detestati sunt regnũ
dom[9] David,ex qua placitũ erat mihi ut essent gubernatores super populum
meũ. Et consumpsi tres gubernatores in mense uno. Et projecit eos Verbũ 8
meũ, eò quòd detestata est anima eorum cultum meum. Et dixi quòd non 9
constituerem super vos gubernatorẽ: qui moriuntur moriantur,& qui con-
sumuntur consumantur, et qui reliqui fuerint, diripiat unusquisque substantiã proximi sui.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]

8 Sibilabo eis, & congregabo eos, quandoqui-
dem redemi eos: & multiplicabuntur quem-
9 admodum multi erant. Et disseminabo eos
inter gentes, & in regionibus remotis lauda-
bunt me, & educabunt filios suos, & reverten-
10 tur. Et reducam eos de terra Ægypti, & ex
Assyria colligam eos; adducámque ad terram
11 Galaadis & Libani, & non sufficient eis. Per
mare transibit angustia, & fluctus volutabit in
mari, & obstupescent cuncta profunda flumi-
nis, cessabit fastus Assyrii, & dominium Æ-
12 gyptii deficiet. Eos autem in Domino cor-
roborabo, & nomen ejus sperabunt, dicit
Dominus.

CAP. XI.

1 Aperi Libane portas tuas, ut devoret ignis
2 cedros tuas: Ejulet abies, quia corruit cedrus,
& potentes direpti sunt: ejulent quercus Ba-
sanis, quia concidit sylva illa ingens. Vox
3 ululatûs pastorum, quia vastata est magnifi-
centia eorum: vox leonum rugientium, quia
4 vastatum est robur Jordanis. Sic dicit mihi
Dominus Deus meus; Pasce oves tenues, quas
5 emptores interficiunt, nec rei sunt; quarum
venditores dicunt, Benedictus Dominus qui
ditavit nos; quarum pastores nullâ erga eas
6 utuntur clementiâ. Non sum enim posthac
usurus clementiâ erga habitatores terræ, dicit
Dominus; sed ecce traditurus sum eos homi-
nibus, alterum in alterius manum, & in ma-
num regis sui: dividéntque terram, & non
7 eripiam eam de manibus eorum. Itaque pavi
oves tenues propter congregationem ovium;
& assumptis mihi duobus baculis, quorum
unum vocavi Benignum, alterû verò Funem;
8 pavi oves illas. Et perdidi tres pastores uno
mense, abhorruerat enim ab eis anima mea,
9 & animæ ipsorum contra me gemuerant: Et
dixi, Non pascam vos: quæ moritura est, mo-
riatur; & quæ peritura, pereat; & quæ residua
fuerit, comedat carnem sociarum suarum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 واعطيهم علامة واقبلهم * من اجل اني ابتعتهم * ويكثرون كما كانوا كثيرين * وابددهم
9 في الشعوب * والذين يبعدا يذكروني * يعولون اولادهم ويرجعون * واردهم من ارض
10 مصر * ومن الموصليين اقبلهم * والى الارض الجلعادية والى لبنان ادخلهم * ولا يتخلف
11 منهم ولا واحد * ويعبرون في بحر ضيق * ويضربون في البحر امواجا * ويجف كل اعماق
12 الانهار * ويتضع كل كبرياء الموصليين * ويزول لواء مصر * واقويهم بالرب الههم * وباسمه
يفتخرون يقول الرب *

* الفصل الحادي عشر *

1 افتح يا لبنان ابوابك * ولتاكل النار ارزك * ليولول الصنوبر * من اجل ان
2 الارز سقط * لان العظماء شقوا عظما * ولولوا يا بلوط البتسانية * لان الغابة العزيز
3 سقطت * صوت رعاة باكين لان عظمهم شقي * صوت اسود زائرين * لان زهة الاردن
4 شقي * هكذا يقول الرب الضابط الكل * ارعوا غنم الذبيحة اللاتي ذكوهن المقتنون
5 ولم يندموا * وباعوهن فقالوا مبارك الرب قد استغنينا * ورعاتهن لم ينالوا عليهن سوا *
6 لاجل هذا لا اشفق بعد على سكان الارض يقول الرب * وها انا ادفع الناس كل واحد
في يد صاحبه وفي يدي ملكه * ويقطعون الارض ولا اخلصها من يدهم * وارعى
7 غنم الذبيحة بالكنعانية * واخذ على عصاتين * الواحدة دعوتها حسنا * والاخرى
8 دعوتها حبلا * وارعى الغنم * وارفع الثلاثة رعاة في شهر واحد * ويثقل نفسي عليهم *
9 لان نفوسهم عوت علي * وقلت لا ارعاكم * المايتة لتمت * والهالكة لتهلك * والتي تبقى
لتاكل كل واحد لحوم صاحبه *

8 *Signum dabo eis, & recipiam eos; quia
redemi eos: & multiplicabuntur quem-
9 admodum erant plurimi; Et dissemi-
nabo eos inter populos; & qui procul
sunt, recordabuntur mei: nutrient filios
10 suos, & revertentur. Et reducam eos
de terra Ægypti, & ex Assyriis recipi-
am eos: & in terram Galaaditis & in
Libanum introducam eos, & ne unus qui-
11 dem ex eis relinquetur. Et transibunt
per mare angustum, & percutient in ma-
ri fluctus, & arefcent omnia profunda
fluviorum, & auferetur tota superbia
Assyriorum, deficiétque vexillum Ægy-
12 pti. Et confortabo eos in Domino
Deo suo, & in nomine ejus gloriabun-
tur, dicit Dominus.*

CAP. XI.

1 *Aperi O Libane portas tuas, devo-
2 rétque ignis cedros tuas: ululet pinus,
quia cedrus cecidit, quia magnates miser-
rimi facti sunt: ululate O quercus Ba-
saniitidis, quia sylva densa concidit.
3 Vox pastorum lugentium, quia magnifi-
centia eorum misera facta est: vox leo-
num rugientium, quia fremitus Jorda-
4 nis miser factus est. Sic dicit Dominus
5 omnipotens; Pascite oves mactationis
quas mactaverunt depravatores, nec pe-
percerunt; quarum venditores dixerunt,
Benedictus sit Dominus, jam divites fa-
cti sumus; quarum pastores nullo propter
6 eas tangebantur dolore. Propterea non
parcam amplius habitatoribus terræ, di-
cit Dominus; sed ecce ego tradam homi-
num quemque in manus socii sui, & in
manus regis sui: excindéntque terram,
7 nec eruam eam de manu eorum. Et pa-
scam oves mactationis in Chananitide;
assumptisque super eas duabus virgis,
quarum unam vocavi Pulchritudinem, al-
teram vocavi Funiculum; pascam oves.
8 Et auferam tres pastores uno mense; &
gravis erit super eos anima mea, quia a-
9 nimæ ipsorum ululaverunt contra me. Et
dixi, Non pascam vos: qui moriturus
est, moriatur; qui periturus, pereat; &
eorum qui superfuerint, comedat quisque
carnes socii sui.*

R

זכריה: יב

dissipandum ad : eam abscidi & , Noham meam virgam tuli Et
10 וָאֶקַּח אֶת־מַקְלִי אֶת־נֹעַם וָאֶגְדַּע אֹתוֹ לְהָפִיר
est irritum Et ,populis omnibus cum pepigi quod , meum pactum
אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת־כָּל־הָעַמִּים׃ וַתֻּפַר
11
,me custodientes , pecoris afflicti sic cognoverunt & : illa die In
בַּיּוֹם הַהוּא וַיֵּדְעוּ כֵן עֲנִיֵּי הַצֹּאן הַשֹּׁמְרִים אֹתִי
,vestris oculis in bonum Si : eos ad dixi Et .ipsum Domini verbum quod
12 כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא׃ וָאֹמַר אֲלֵיהֶם אִם־טוֹב בְּעֵינֵיכֶם
appenderunt & : cessate , non si & , meam mercedem afferte
הָבוּ שְׂכָרִי וְאִם־לֹא חֲדָלוּ וַיִּשְׁקְלוּ אֶת־
: me ad Dominus dixit Et .argenteis triginta meam mercedem
13 שְׂכָרִי שְׁלֹשִׁים כָּסֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
sum appretiatus qua gloriæ magnificentiam ,figulorem ad illum Projice
הַשְׁלִיכֵהוּ אֶל־הַיּוֹצֵר אֶדֶר הַיְקָר אֲשֶׁר יָקַרְתִּי
domum illud projeci & ,argenteos triginta tuli & : eis desuper
מֵעֲלֵיהֶם וָאֶקְחָה שְׁלֹשִׁים הַכֶּסֶף וָאַשְׁלִיךְ אֹתוֹ בֵּית
, secundam meam virgam præcidi Et .figulorem ad Domini
14 יְהוָה אֶל־הַיּוֹצֵר׃ וָאֶגְדַּע אֶת־מַקְלִי הַשֵּׁנִי אֵת
.Israel inter & Jehudah inter fraternitatem dissipandum ad , Chobelim
הַחֹבְלִים לְהָפֵר אֶת־הָאַחֲוָה בֵּין יְהוּדָה וּבֵין יִשְׂרָאֵל׃
.stulti pastoris vas tibi sume Adhuc : me ad Dominus dixit Et
15 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי עוֹד קַח־לְךָ כְּלִי רֹעֶה אֱוִלִי׃
non succisa , terra in pastorem suscitans ego ecce Quia
16 כִּי הִנֵּה־אָנֹכִי מֵקִים רֹעֶה בָּאָרֶץ הַנִּכְחָדוֹת לֹא־
stantem : sanabit non contritum & , quæret non juvenem , visitabit
יִפְקֹד הַנַּעַר לֹא־יְבַקֵּשׁ וְהַנִּשְׁבֶּרֶת לֹא יְרַפֵּא הַנִּצָּבָה
abrumpet eorū ungulas & ,comedet pinguis carnem & sustentabit non
לֹא יְכַלְכֵּל וּבְשַׂר הַבְּרִיאָה יֹאכַל וּפַרְסֵיהֶן יְפָרֵק׃
, ejus brachium super Gladius .pecoris derelictor , vani pastor Væ
17 הוֹי רֹעִי הָאֱלִיל עֹזְבִי הַצֹּאן חֶרֶב עַל־זְרוֹעוֹ
oculus & ,arescet arescendo ejus brachium:ejus dextrum oculum super &
וְעַל־עֵין יְמִינוֹ זְרֹעוֹ יָבוֹשׁ תִּיבָשׁ וְעֵין
.caligabit caligando ejus dexter
יְמִינוֹ כָּהֹה תִכְהֶה׃

CAP. XII. יב

extendens Dominus Dixit : Israel ad Domini verbi Onus
1 מַשָּׂא דְבַר־יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה נֹטֶה
.ejus interiori in hominis spiritum formans & , terram fundans & , cœlos
שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ וְיֹצֵר רוּחַ־אָדָם בְּקִרְבּוֹ׃
omnibus soporis scyphum Jerusalaim ponens ego Ecce
2 הִנֵּה אָנֹכִי שָׂם אֶת־יְרוּשָׁלַםִ סַף־רַעַל לְכָל־
contra obsidione in erit Jehudah super etiam & : circum populis
הָעַמִּים סָבִיב וְגַם עַל־יְהוּדָה יִהְיֶה בַמָּצוֹר עַל־
Jerusalaim ponam , illa die in erit Et .Jerusalaim
3 יְרוּשָׁלָםִ׃ וְהָיָה בַיּוֹם־הַהוּא אָשִׂים אֶת־יְרוּשָׁלַםִ
incidentur incidendo,eo se onerantes omnes:populis omnibus oneris lapidem
אֶבֶן מַעֲמָסָה לְכָל־הָעַמִּים כָּל־עֹמְסֶיהָ שָׂרוֹט יִשָּׂרֵטוּ
illa die In .terræ gentes omnes eum adversus colligentur &
4 וְנֶאֶסְפוּ עָלֶיהָ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ בַּיּוֹם הַהוּא
ejus ascensorem & ,stupore in equum omnem Percutiam ,Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה אַכֶּה כָל־סוּס בַּתִּמָּהוֹן וְרֹכְבוֹ
ognem & ,meos oculos aperiam Jehudah domum super & : amentia in
בַּשִּׁגָּעוֹן וְעַל־בֵּית יְהוּדָה אֶפְקַח אֶת־עֵינַי וְכֹל
.cæcitate in percutiam populorum equum
סוּס הָעַמִּים אַכֶּה בַּעִוָּרוֹן׃

Versio VULG. LAT.

10 Et tuli virgam meam, quæ voca-
batur Decus; & abscidi eam, ut
irritum facerem fœdus meum,
11 quod percussi cum omnibus po-
pulis. Et in irritum deductum est
in die illa: & cognoverunt sic pau-
peres gregis, qui custodiunt mihi,
12 quia verbum Domini est. Et dixi
ad eos; Si bonum est in oculis ve-
stris, afferte mercedem meam, &
si non, quiescite. Et appenderunt
mercedem meam triginta argen-
13 teos. Et dixit Dominus ad me;
Projice illud ad statuarium, de-
corum pretium, quo appretiatus
sum ab eis. Et tuli triginta argen-
teos, & projeci illos in domum
14 Domini ad statuarium. Et præci-
di virgam meam secundam, quæ
appellatur Funiculus, ut dissolve-
rem germanitatem inter Judam
15 & Israël. Et dixit Dominus ad
me; Adhuc sume tibi vasa pasto-
16 ris stulti. Quia ecce ego suscita-
bo pastorem in terra, qui dereli-
cta non visitabit, dispersum non
quæret, & contritum non sana-
bit; & id quod stat non enutriet,
& carnes pinguium comedet, &
17 ungulas eorum dissolvet. O pa-
stor, & idolum derelinquens gre-
gem: gladius super brachium e-
jus, & super oculum dextrum e-
jus: brachium ejus ariditate sicca-
bitur, & oculus dexter ejus tene-
brescens obscurabitur.

CAP. XII.

1 ONus verbi Domini super Is-
rael: Dicit Dominus extendens
cœlum, & fundans terram, &
fingens spiritum hominis in eo;
2 Ecce ego ponam Jerusalem su-
perliminare crapulæ omnibus po-
pulis in circuitu: sed & Juda erit
3 in obsidione contra Jerusalem. Et
erit: in die illa ponam Jerusalem
lapidem oneris cunctis populis: o-
mnes, qui levabunt eam, concisi-
one lacerabuntur: & colligentur
adversus eam omnia regna terræ.
4 In die illa, dicit Dominus, per-
cutiam omnem equum in stupo-
rem, & adscensorē ejus in amenti-
am: & super domum Juda ape-
riam oculos meos, & omnem e-
quum populorum percutiam cæ-
citate.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

10 Καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν Καλήν, καὶ
ἀποῤῥίψω αὐτήν, τοῦ διασκεδάσαι τὴν δια-
θήκην μου, ἣν διεθέμην πρὸς πάντας τοὺς
11 λαούς, Καὶ (ζ) διασκεδασθήσεται ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ γνώσονται οἱ Χαναναῖοι τὰ
πρόβατα τὰ (η) φυλασσόμενά μοι, διότι
12 λόγος κυρίου ἐστί. Καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς,
Εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστι, δότε (θ) τὸν μι-
σθόν μου, ἢ ἀπείπασθε. καὶ ἔστησαν τὸν μισθόν
13 μου τριάκοντα ἀργυροῦς. Καὶ εἶπε κύριος
πρός με, Κάθες αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον,
καὶ (ι) σκέψομαι εἰ δόκιμόν ἐστιν, ὃν τρόπον
ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν. καὶ ἔλαβον τοὺς
τριάκοντα ἀργυροῦς, καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς (κ)
εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον.
14 Καὶ ἀπέῤῥιψα τὴν ῥάβδον τὴν δευτέραν
τὸ Σχοίνισμα, τοῦ διασκεδάσαι τὴν (λ)
κατάσχεσιν ἀναμέσον Ἰούδα, καὶ ἀναμέσον
15 (*) Ἰσραήλ. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, Ἔτι
λάβε σεαυτῷ (μ) σκεύη ποιμενικὰ ποι-
16 μένος ἀπείρου. Διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω
ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν, τὸ ἐκλιμπάνον οὐ
μὴ ἐπισκέψηται, καὶ τὸ (ν) ἐσκορπισμένον
οὐ μὴ ζητήσῃ, καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ
μὴ ἰάσηται, καὶ τὸ ὁλόκληρον οὐ μὴ κατευ-
θύνῃ, καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφά-
γεται, καὶ τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν (ξ) ἐκ-
17 στρέψει. Ὦ οἱ ποιμαίνοντες τὰ μάταια,
(ο) καταλελοιπότες τὰ πρόβατα, μάχαιρα
ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τὸν ὀ-
φθαλμὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ, ὁ βραχίων αὐτοῦ
ξηραινόμενος ξηρανθήσεται, καὶ ὁ ὀ-
φθαλμὸς (π) ὁ δεξιὸς αὐτοῦ ἐκτυφλούμενος
ἐκτυφλωθήσεται.

10 Et assumam virgam meam Pul-
chram, & projiciam eam: ut
dissipem testamentum meum,
quod disposui ad omnes populos.
11 Et dissipabitur in die illa: &
cognoscent Chananæi oves, quæ
custodiuntur mihi, quia verbum
12 Domini est. Et dicam ad eos;
Si bonum est in conspectu vestro;
date mercedem meam, aut re-
nuite. Et statuerunt mercedem
13 meam triginta argenteos. Et
dixit Dominus ad me; Depone
eos in (d) conflatorium: &
(e) considerabo, si probatum
est; sicut probatus sum pro
eis. Et tuli triginta argen-
teos, & misi eos in domum
14 Domini in conflatorium. Et
abjeci virgam [meam] secundam,
Funiculum, ut dissiparem (f)
possessionem inter Judam & Is-
15 rael. Et dixit Dominus ad me;
Adhuc sume tibi vasa pastoralia
16 pastoris (g) imperiti: Quia
ecce ego suscito pastorem super
terram: quod deficit, non visi-
tabit: & dispersum non requi-
ret, & contritum non sanabit,
& integrum non diriget: &
carnes electorum devorabit, &
17 talos eorum pervertet. O qui
pascitis vana, qui dereliquistis
oves, gladius super brachium
ejus, & super oculum e-
jus dextrum: brachium ejus
arescens arescet, & oculus
dexter ejus excæcatus excæ-
cabitur.

MS. A. διασκεδασθήσονται (η) φυλασσόμενα, διότι (θ) στήσαντες τὸν (ι) σκέψαι αὐτὸ (κ) εἰς οἶκον (λ) διαθήκην μου ἀναμέσον (*) τοῦ Ἰσραήλ. (μ) *σκεῦος ποιμαίνοντος ἀπείρου ποιμανικά (ν) διασκορπισμένον (ξ) ἐκ-στρέψει. (ο) καὶ οἱ καταλελοιπότες (π) αὐτοῦ ὁ δεξιὸς

ΚΕΦ. ιβ΄.

1 ΛΗμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ. λέ-
γει κύριος, ἐκτείνων οὐρανόν, καὶ θεμελιῶν
γῆν, καὶ πλάσσων πνεῦμα (α) ἀνθρώπου ἐν αὐ-
2 τῷ, Ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς πρό-
θυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κύκλῳ,
καὶ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ (β) ἔσται περιοχὴ ἐπὶ Ἱε-
3 ρουσαλήμ. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
θήσομαι τὴν Ἱερουσαλὴμ λίθον καταπατού-
μενον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· πᾶς ὁ καταπατῶν
αὐτὴν ἐμπαίζων ἐμπαίξεται, καὶ ἐπισυνα-
χθήσονται ἐπ᾿ αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.
4 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει κύριος παντο-
κράτωρ, πατάξω πάντα ἵππον ἐν ἐκστάσει,
καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει, ἐπὶ
δὲ τὸν οἶκον Ἰούδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς
μου, καὶ πάντας τοὺς ἵππους τῶν λαῶν πατά-
ξω ἐν ἀποτυφλώσει.

CAP. XII.

1 ASsumptio verbi Domini su-
per Israel. Dicit Dominus ex-
tendens cælum, & fundans ter-
ram, & fingens spiritum hominis
2 in eo; Ecce ego pono Hierusa-
lem, ut superliminaria, quæ mo-
ventur, omnibus populis in cir-
cuitu. Et in Judæa erit obsidio
3 super Hierusalem. Et erit, in
die illo ponam Hierusalem lapi-
dem, qui conculcatur, cunctis
gentibus: omnis, qui conculca-
verit eam illudens illudet. Et
congregabuntur super eam omnes
4 gentes terræ. In die illa, dicit
Dominus omnipotens, percutiam
omnem equum in stupore, &
ascensorem ejus in amentia: su-
per domum autem Juda aperiam
oculos meos: & omnes equos
populorum percutiam in cæcitate.

MS. A. (α) αὐτοῦ ἐν (β) καὶ ἔσται

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

10 וְאַיְתֵיתִי יָת סַנְחֵרִיב מַלְכָּא דְאַתּוּר עַל מַלְכָּא דְיִשְׂרָאֵל וְאַגְלֵיתִי יָתֵיהּ עַל דִּי אַשְׁנִיאוּ
11 קְיָמָא דִּגְזַר עִמְּהוֹן דְּלָא לְמִפְלַח לְטַעֲוָתָא בְּכֵן גְּלוֹ בְּנֵי עַמְמַיָּא׃ וְעַל דְּאַשְׁנִיאוּ
קְיָמָא גְּלוֹ בְּעִדָּנָא הַהִיא וִידְעוּן כֵּן עִנְוְתָנַיָּא חֲשִׁיכֵי עַמָּא דִּי עֲבָדוּ רְעוּתִי אֲרֵי פִתְגָמָא
12 דַיְיָ הוּא׃ וַאֲמָרִית לְהוֹן אִם תָּקֵן בְּעֵינֵיכוֹן עֲבִידוּ רְעוּתִי וְאִם לָא אִתְמְנַעוּ וַעֲבָדוּ יָת
13 רְעוּתִי גֻּבְרִין מִקְצָת׃ וַאֲמַר יְיָ לִי כְּתוֹב דְּכְרָן עוֹבָדֵיהוֹן בְּחֵילָשׁ כְּתָבָא וּרְמֵי יָתֵיהּ
לְבֵית מַקְדְּשָׁא וּרְמֵי לִתְחוֹת יַד אֲמַרְכְּלָא חֲלַף דְּיַקְרִית דְּחַלְתִּי בְּעֵינֵיהוֹן וּכְתָבִית
דִּכְרָן עוֹבָדֵיהוֹן בְּחֵילָשׁ כְּתָבָא וּרְמֵיתִי יָתֵיהּ לְבֵית מַקְדְּשָׁא דַיְיָ לִתְחוֹת יַד אֲמַרְכְּלָא
14 רַבָּא׃ וְאַיְתֵיתִי נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא דְבָבֶל עַל צִדְקִיָּה מַלְךְ שִׁבְטָא דְבֵית יְהוּדָה וְאַגְלֵיתִי
15 יָתֵיהּ עַל דְּאַשְׁנִיאוּ קְיָמָא אַף אִנּוּן דְּבֵית יְהוּדָה כַּאֲחֵיהוֹן בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ וַאֲמַר יְיָ לִי
16 עוֹד אֵיזִיל אִתְנַבֵּי עַל פַּרְנָסָא טַפְשָׁא׃ אֲרֵי הָא אֲנָא מְקִים פַּרְנָסָא בְּאַרְעָא
דִּשְׁנָן לָא יִבְעֵי דְּאִטַּלְטַלוּ לָא יִתְבַּע דְּאִתַּבִּירִין לָא יַסֵּי דְּקַיְמִין לָא יְסוֹבַר וְנִכְסֵי עַתִּירַיָּא
17 יִבּוֹז וּשְׁאָרְהוֹן יְגַמַּר׃ וַי עַל פַּרְנָסָא טַפְשָׁא דְּאִתְפַּקִּיד לֵיהּ עַמָּא לְפַרְנָסָא דִּי הוּא דָמֵי
לְטַבָּחָא דִּי סַכִּינֵיהּ בִּידֵיהּ וְעֵינֵיהּ עַל שְׁמֵינְתָא לְמִכַּס דְּרָעֵיהּ מֵיבַשׁ תִּיבַשׁ וְעֵינֵיהּ
דְּיַמִּינָא מִכְהָא תִכְהֵי׃

יב

1 מַטַּל פִּתְגָמָא דַיְיָ עַל יִשְׂרָאֵל אֲמַר יְיָ דִּתְלָא שְׁמַיָּא וְשַׁכְלִיל אַרְעָא וּבְרָא רוּחָא דֶאֱנָשָׁא
2 בִּמְעוֹהִי׃ הָא אֲנָא מְשַׁוֵּי יָת יְרוּשְׁלֵם מָן מְלֵי מְרְוֵי לְכָל עַמְמַיָּא סְחוֹר סְחוֹר וְאַף דְּבֵית
3 יְהוּדָה יַיְתוּנוּן עַמְמַיָּא בְּיַד אֲנִיסִין בִּצְיָרָא לִירוּשְׁלֵם׃ וִיהֵי בְעִדָּנָא הַהִיא אֲשַׁוֵּי יָת
יְרוּשְׁלֵם אֶבֶן תַּקְלָא לְכָל עַמְמַיָּא כָּל אַנְסָהָא אִתְבּוֹזָא יִתְבּוֹזוּן וְיִתְכַּנְשׁוּן עֲלַהּ כָּל
4 עַמְמֵי אַרְעָא׃ בְּעִדָּנָא הַהִיא אֲמַר יְיָ אֶמְחֵי כָּל סוּסְוָת עַמְמַיָּא בְּטַפְשׁוּתָא וְרוֹכְבֵיהוֹן
בְּשַׁעֲמָמוּתָא וְעַל דְּבֵית יְהוּדָה אֲגַלֵּי יָת גְּבוּרְתִּי לְאֵיטָבָא לְהוֹן וְכָל סוּסְוָת עַמְמַיָּא
אֶמְחֵי בְּסַמְיוּתָא׃

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et adduxi Senacherib regem Assur contra regem Israel, & migrare feci 10
eum, eò quòd irritum fecerunt pactum quod pepigi cum eis, ut non servi-
rent idolis: ideò migraverunt *filii populorum*. Et quia irritum fecerunt 11
pactum, migraverunt in tempore illo: ut scirent postea mansueti paupe-
res populi, qui fecerunt voluntatem meam, quia verbum Dñi est. Et dixi eis, 12
Si rectum est in oculis vestris, facite voluntatem meam; si non, finite: &
fecerunt voluntatem meam viri ex parte. Et dixit Dñs ad me, Scribe me- 13
moriam operum eorum in archivo scripturarum, & projice illud in domo
sanctuarii Domini, *projice inquam* sub manu præpositi: pro eo quòd
pretiosum feci timorem mei in oculis eorum, & scripsi memoriam operum
eorum in archivo scripturarum: & projeci illud in domo sancturii Dñi sub
manu præpositi magni. Et adduxi Nabuchodonosor regem Babyloniæ con- 14
tra Sedechiam regem tribus domus Juda: & captivum *duxi* eum, eò quòd
irritum fecerant pactum etiam illi viri domus Juda, sicut fratres eorum viri
domus Israel. Et dixit Dñs ad me, Adhuc vade, vaticinare super gubernatorem 15
insipientem. Quia ecce ego instituo gubernatorem in terra: illos qui errave- 16
runt, non quæret; & illos qui migraverunt, non requiret; & illos qui contriti
sunt non sanabit; & illos qui stant non sustentabit, & substantias divitum
diripiet, & reliquias eorum consumet. Væ super gubernatorem insipientem, 17
qui commendatus est populo ut gubernet illum: qui similis est lanioni, qui
habet gladium in manu sua, & oculus ipsius respicit ad pinguia ut juguletea.
Brachium ej' ariditate arescet, & ocul' ej' dexter obscuratione obscurabitur.

CAP. XII.

ONus verbi Dñi super Israel, dixit Dñs qui appendit cœlos, et fundavit 1
terram, et creavit spiritum hominis in visceribus ejus. Ecce ego ponam Je- 2
rusalem vas plenum ebrietate omnibus populis in circuitu, et etiam viros
domus Juda adducent populi per vim in obsidione Jerusalem. Et erit in 3
tempore illo, ponam Jerusalem lapidem offensionis omnib' populis. Omnes
qui vim intulerint ei, vastatione vastabuntur: congregabuntur autem contra
eam omnes populi terræ. In tempore illo, dicit Dñs, percutiam omnes equos 4
populorum amentia, et ascensores eorum stupore; et super viros domus Ju-
da revelabo potentiam meam, ut benefaciam eis; et omnes equos populo-
rum percutiam cæcitate.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܢܣܒܬ ܫܒܛܝ ܫܦܝܪܐ ܘܬܒܪܬܗ. ܕܐܦܪܘܩ ܩܝܡܐ ܕܩܝܡܬ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
11 * ܘܐܬܦܪܩ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܝܕܥܘ ܡܣܟܢܐ ܕܥܢܐ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝ. ܕܦܬܓܡܗ ܗܘ
12 ܕܡܪܝܐ. * ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܫܦܝܪ ܒܥܝܢܝܟܘܢ. ܗܒܘ ܠܝ ܐܓܪܝ. ܘܐܢ ܟܠܝܬܘܢ ܐܓܪܝ
13 ܠܝ. ܘܐܬܩܠܘ ܠܝ ܐܓܪܝ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܐܪܡܝܗܝ ܒܝܬ ܓܙܐ
ܝܩܪܐ ܕܐܬܝܩܪܬ ܡܢܗܘܢ. ܘܢܣܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ. ܘܐܪܡܝܬ ܐܢܘܢ ܒܝܬ
14 ܓܙܐ ܒܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܬܒܪܬ ܚܒܠܐ ܫܒܛܝ ܐܚܪܢܐ. ܕܐܦܪܘܩ ܐܚܘܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܒܝܬ
15 16 ܝܗܘܕܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝܐ. ܬܘܒ ܣܒ ܠܟ ܡܐܢܐ ܕܪܥܝܐ ܣܟܠܐ. * ܡܛܠ
ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܒܐܪܥܐ. ܕܐܒܝܕܐ ܠܐ ܢܣܥܘܪ. ܘܛܥܝܬܐ ܠܐ ܢܒܥܐ. ܘܬܒܝܪܬܐ ܠܐ
ܢܚܒܘܫ. ܘܟܪܝܗܬܐ ܠܐ ܢܐܣܐ. ܘܚܠܝܡܬܐ ܠܐ ܢܬܪܣܐ. ܘܒܣܪܐ ܕܫܡܝܢܬܐ ܢܐܟܘܠ.
17 ܘܦܪܣܬܗܝܢ ܢܦܪܘܩ. * ܐܘ ܪܥܝܐ ܣܟܠܐ. ܕܫܒܩܬ ܥܢܐ ܥܠ ܕܪܥܗ ܘܥܠ ܥܝܢܗ
ܕܝܡܝܢܐ. ܕܪܥܗ ܕܝܡܝܢܐ ܢܝܒܫ. ܘܥܝܢܗ ܕܝܡܝܢܐ ܬܥܘܪ.

* ܡܫܠܡܘ * ܦܛ *

1 * ܡܫܩܠܐ ܕܦܬܓܡܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܡܬܚ ܫܡܝܐ. ܘܣܡ
2 ܫܬܐܣܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܓܒܠ ܪܘܚܗ ܕܒܪܢܫܐ ܒܓܘܗ. * ܗܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܐܘܪܫܠܡ.
ܬܪܥܐ ܕܙܘܥܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܗ. ܐܦ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܢܗܘܐ ܨܪܐ
3 ܥܡ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܕܐܥܒܕܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܟܐܦܐ
ܕܕܝܫܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܕܕܝܫܝܢ ܠܗ ܡܫܪܛ ܢܫܬܪܛܘܢ. ܘܢܬܟܢܫܘܢ
4 ܥܠܝܗ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܪܥܐ. * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܡܚܐ
ܟܠܗܘܢ ܪܟܫܐ ܒܬܡܗܐ. ܘܪܟܒܝܗܘܢ ܒܫܢܝܐ. ܘܥܠ ܒܝܬܗ ܕܝܗܘܕܐ ܐܦܬܚ
ܥܝܢܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܪܟܫܐ ܕܥܡܡܐ ܐܡܚܐ ܒܥܘܝܪܘܬܐ.

Tuli deinde baculum meum Benignum, & 10
fregi eum; ut irritum facerem fœdus quod
pepigeram cum omnibus populis: Irritóque 11
facto eodem die, cognoverunt humiles inter
oves quæ me observabant, sermonem esse Do-
mini. Et dixi eis; Si rectum vobis videtur, 12
date mihi mercedem meam: an verò dene-
garetis mihi? & appenderunt mercedem me-
am triginta argenteos. Dixit autem mihi Do- 13
minus; Injice eam in ærarium, gloriam *scili-*
cet illam & honorem quo honestatus sum ab
eis; accepi ergò illos triginta argenteos, &
injeci in ærarium in domo Domini. Postea 14
fregi Funem, *nempe* baculum meum alterum;
ut irritam facerem concordiam quæ erat inter
Judam & Israelem. Et dixit mihi Dominus; 15
Iterum sume tibi instrumenta pastoris stolidi:
Quoniam ecce ego suscitaturus sum pasto- 16
rem in terra, qui pereuntes non inviset, er-
rantes non requiret, fractas non consolidabit,
infirmis non medebitur, integras non alet; sed
carnem pinguium comedet, & crura earum
corrodet, Heus pastor stolide, cujus brachio 17
& oculo dextero oves commisi, brachium
tuum dexterum arescet, & oculus tuus dexter
excæcabitur.

CAP. XII.

VIsio sermonum Domini de Israele. Dicit 1
Dominus qui cœlos extendit, & firmavit
fundamenta terræ, & creavit spiritum homi-
nis intra ipsum: En ego effecturus sum Jero- 2
solymam, ostium tremoris omnibus genti-
bus circunjacentibus ei. Quin etiam contra
Judam cum Jerosolymis erit obsidio. Erítque 3
eo die, ut efficiam Jerosolymam lapidem con-
culcationis omnibus gentibus; omnes tamen
conculcantes eam planè dilanientur: etiamsi
congregentur adversùs eam omnes terræ po-
puli. Eodem die, dicit Dominus, omnes equos 4
ejus stupore percutiam, et conscensores eorum
stupiditate: at super domum Judæ aperiam
oculos meos, et omnes populorum equos cæ-
citate percutiam.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الاصحاح التسع والعشرون * وهو الخامس من النبوه *

10 * واخذ عصاي الحسنة واطرحها * لابطل عهدي الذي عهدته مع جميع الشعوب *
11 * ويبطل في ذلك اليوم * ويعلم الكنعانيون الاغنام المحروسة لي * من اجل ان قول الرب
12 هو * واقول لهم ان كان هو حسن امامكم اعطوني اجري * او تظلموني * فاقاموا اجرتي
13 ثلاثين من الفضة * وقال الرب لي * القها في الكور * وتعهد ان كان هو مجربا كما جربت
من اجلهم * واخذت الثلاثين الفضة * ووضعتها والقيتها في بيت الرب في الكور * كما امرني
14 15 الرب * وطرحت عصاي الثانية الحبل * لابطل الضبط بين يهودا وبين اسرائيل * وقال الرب
16 لي ايضا * خذ لك انية راع ابله رعيه * من اجل اني ها انا اقيم راعيا على الارض لا يرد
الهالك * ولا يطلب الشارد * ولا يشفي المكسور * ولا يقوم الصحيح * وياكل لحوم المختار *
17 ويعرف اكارعها * الا يا ايها الذين يرعون الاباطيل وتاركي الغنم * السيف على ذراعه وعلى
عينه اليمنى * ذراعه يابس ييبس * وعينه اليمنى عميا تعمى *

* الفصل الثاني عشر *

1 * وحي قول الرب على اسرائيل * هكذا يقول الرب الذي مد السماء * واسس الارض وجبل
2 روح الانسان فيها * ها انا اصنع ايروشليم مثل دهاليز مزعزعة لكل الشعوب المحيطين *
3 ويكون في اليهودية زمام على ايروشليم * ويكون في ذلك اليوم اصنع ايروشليم حجرا
4 مداسا عند الامم * كل من يدوسها يلعب لعبا * ويجمع عليها كل امم الارض * في ذلك
اليوم يقول الرب الضابط الكل * اضرب كل فرس بالبهتة * وراكبه بالجهل * على بيت يهودا
افتح عيني * وجميع خيول الشعب اضربهم بالعمى *

Textus vigesimus nonus, hujus au-
tem prophetiæ quintus.

Et accipiam virgam meam Bonam, et pro- 10
jiciam eam; ut irritum faciam fœdus
meum quod inieram cum omnibus popu-
lis: Et cùm irritum factum fuerit eo 11
die, cognoscent Chananæi oves mihi re-
servatas: quia sermo Domini est. Et 12
dicam eis, Si consentaneum est apud vos,
date mihi mercedem meam; alioqui frau-
daretis me. Et statuerunt mercedem meam
triginta argenteos. Dixitque mihi Do- 13
minus: Injice eos in furnum, & ex-
plora utrùm illi sint probati, quemad-
modum probatus sum propter eos: quare
accepi triginta illos argenteos, posuique
& injeci eos in domo Domini in furnum,
quemadmodum præceperat mihi Dominus.
Deinde abjeci virgam meam secundam, 14
nempe *Funiculum, ut abolerem cohæ-*
rentiam inter Judam & inter Israelem.
Dixit etiam mihi Dominus; Accipe tibi 15
vasa pastoris stolidi in pascendo. Ecce 16
enim ego suscitabo super terram pasto-
rem, qui pereuntem non reducet, erran-
tem non quæret, fractam non medebitur,
& integram non diriget; sed carnes ele-
ctarum comedet, & earum crura corro-
det. Annon O qui pascitis vanitates, 17
& derelinquitis oves, gladius imminet
brachio ejus & oculo ejus dextro? bra-
chium ejus penitùs arescet, & oculus e-
jus dexter penitùs excæcabitur.

CAP. XII.

REvelatio sermonis Domini de Israele. 1
Sic dicit Dominus qui cœlum extendit,
terram fundavit, & spiritum hominis
formavit in ea; Ecce ego ponam Jeru- 2
salem ut podia vacillantia omnibus po-
pulis adjacentibus: & erit in Judæa
obsidio contra Jerosolymam. Fietque eo 3
die, ut ponam Jerosolymam lapidem con-
culcatum apud gentes: quicunque con-
culcabit eam, ludum ludet: & congre-
gabuntur adversùs eam omnes terræ gen-
tes, Eo die, dicit Dominus omnipotens, 4
omnem equum stupore percutiam, & con-
scensorem ejus amentiâ. Super domum
Judæ aperiam oculos meos, omnes autem
populi equos cæcitate percutiam.

זכריה : יג

habitatores mihi Robur : suo corde in Jehudah duces dicent Et
5 ואמרו אלפי יהודה בלבם אמצה לי ישבי
illa die In .suo Deo exercituum Domino in Jerusalaim
6 ירושלם ביהוה צבאות אלהיהם : ביום ההוא
, ligna inter ignis focum sicut , Jehudah duces ponam
אשים את־אלפי יהודה ככיור אש בעצים
super &, dexteram super devorabunt & , manipulo in ignis lampadem sicut &
וכלפיד אש בעמיר ואכלו על־ימין ועל־
adhuc Jerusalaim habitabitur & : circum populos omnes sinistram
שמאול את־כל־העמים סביב וישבה ירושלם עוד
Jehudah tentoria Dominus servabit Et .Jerusalaim in se subter
7 תחתיה בירושלם : והושיע יהוה את־אהלי יהודה
, David domus gloria magnificetur non ut : principio in
בראשנה למען לא־תגדל תפארת בית־דויד
illa die In .Jehudah contra Jerusalaim habitatoris gloria &
8 ותפארת ישב ירושלם על־יהודה : ביום ההוא
corruens erit & , Jerusalaim habitatorem super Dominus proteget
יגן יהוה בעד יושב ירושלם והיה הנכשל
, Deus tanquam David domus & : David sicut illa die in eis in
בהם ביום ההוא כדויד ובית דויד כאלהים
quæram : illa die in , erit Et .eorum facies ad Domini angelus tanquam
9 כמלאך יהוה לפניהם : והיה ביום ההוא אבקש
.Jerusalaim contra venientes , gentes omnes disperdendum ad
להשמיד את־כל־הגוים הבאים על־ירושלם :
Jerusalaim habitatorum super & , David domum super effundam Et
10 ושפכתי על־בית דויד ועל יושב ירושלם
quem me ad aspicient & , miserationum & , gratiæ spiritum
רוח חן ותחנונים והביטו אלי את אשר־
, unigenitum super planctum veluti eum super plangent & : transfixerunt
דקרו וספדו עליו כמספד על־היחיד
illa die In .primogenitum super amarificare ut , eum super amarificare &
11 והמר עליו כהמר על־הבכור : ביום ההוא
Hadadrimmon planctus sicut , Jerusalaim in planctus erit magnus
יגדל המספד בירושלם כמספד הדדרמון
familiæ familiæ , terra planget Et .Meghiddon campo in
12 בבקעת מגדון : וספדה הארץ משפחות משפחות
: seorsum eorum mulieres & , seorsum David domus familia : seorsum
לבד משפחת בית־דויד לבד ונשיהם לבד
Familia .seorsum eorum mulieres & , seorsum Nathan domus familia
13 משפחת בית־נתן לבד ונשיהם לבד : משפחת
Simei familia : seorsum eorum mulieres & , seorsum Levi domus
בית־לוי לבד ונשיהם לבד משפחת השמעי
, reliquæ familiæ Omnes .seorsum eorum mulieres & , seorsum
14 לבד ונשיהם לבד : כל המשפחות הנשארות
.seorsum eorum mulieres & , seorsum familiæ familiæ
משפחת משפחת לבד ונשיהם לבד :

CAP. XIII. יג

David domui patens vena erit illa die In
1 ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דויד
die in erit Et .menstruum in & , peccatum in Jerusalaim habitatoribus &
2 ולישבי ירושלם לחטאת ולנדה : והיה ביום
faciam succidere , exercituum DOMINUS dixit , illa
ההוא נאם יהוה צבאות אכרית
memorabuntur non & , terra è idolorum nomina
את־שמות העצבים מן־הארץ ולא יזכרו
immundum spiritum & , prophetas etiam & : amplius
עוד וגם את־הנביאים ואת־רוח הטמאה
.terra è faciam transire
אעביר מן־הארץ :

Versio VULG. LAT.

5 Et dicent duces Juda in corde suo; Confortentur mihi habitatores Jerusalem in Domino exercituum
6 Deo eorum. In die illa ponam duces Juda sicut caminum ignis in lignis, & sicut facem ignis in fœno; & devorabunt ad dexteram & ad sinistram omnes populos in circuitu: & habitabitur Jerusalem rursus in loco suo in Jerusa-
7 lem. Et salvabit Dominus tabernacula Juda, sicut in principio: ut non magnificè glorietur domus David, & gloria habitantium Je-
8 rusalem contra Judam. In die illa proteget Dominus habitatores Jerusalem, & erit qui offenderit ex eis in die illa, quasi David, & domus David quasi Dei, sicut angelus Domini in conspectu eo-
9 rum. Et erit in die illa: quæram conterere omnes Gentes, quæ ve-
10 niunt contra Jerusalem. Et effundam super domum David, & super habitatores Jerusalem spiritum gratiæ & precum: & aspicient ad me, quem confixerunt: et plangent eum planctu quasi super unigenitum, & dolebunt super eum, ut doleri solet in morte pri-
11 mogeniti. In die illa magnus erit planctus in Jerusalem, sicut planctus Adrademmon in campo Ma-
12 geddon. Et planget terra: familiæ & familiæ seorsum: familiæ domûs David seorsum, & mu-
13 lieres eorum seorsum: Familiæ domûs Nathan seorsum, & mulieres eorum seorsum: familiæ domûs Levi seorsum, & mulieres eorum seorsum: familiæ Semei seorsum, & mulieres eorum
14 seorsum. Omnes familiæ reliquæ, familiæ & familiæ seorsum, & mulieres eorum seorsum.

CAP. XIII.

1 IN die illa erit fons patens domui David, & habitantibus Jerusalem, in ablutionem peccatoris
2 & menstruatæ. Et erit in die illa, dicit Dominus exercituum: Disperdam nomina idolorum de terra, & non memorabuntur ultrá: & pseudoprophetas, & spiritum immundum auferam de terra:

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ ἐροῦσιν οἱ χιλίαρχοι Ἰούδα ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, Εὑρήσομεν ἑαυτοῖς τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ ἐν κυρίῳ παντοκρά-
6 τορι Θεῷ αὐτῶν. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους Ἰούδα ὡς δαλὸν πυρὸς ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ, καὶ καταφάγονται ἐκ δεξιῶν, καὶ ἐξ εὐωνύμων πάντας τοὺς λαοὺς κυκλόθεν, καὶ κατοικήσει Ἱερουσαλὴμ ἔτι καθ' (γ) ἑαυ-
7 τὴν ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ σώσει κύριος τὰ σκηνώματα Ἰούδα, καθὼς ἀπ' ἀρχῆς, ὅπως μὴ μεγαλύνηται καύχημα οἴκου Δαυὶδ καὶ (δ) ἔπαρσις τῶν κατοικούντων Ἱε-
8 ρουσαλὴμ ἐπὶ τὸν (ε) Ἰούδαν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔσται ὁ ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὡς (ζ) Δαυίδ, ὁ δὲ οἶκος Δαυὶδ ὡς οἶκος Θεοῦ, ὡς
9 ἄγγελος κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ζητήσω (η) ἐξᾶραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ (θ) ἐρχόμενα ἐπὶ Ἱερουσαλήμ.
10 Καὶ ἐκχεῶ ἐπὶ τὸν οἶκον Δαυίδ, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ πνεῦμα χάριτος καὶ οἰκτιρμοῦ. καὶ ἐπιβλέψονται πρός με, ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο. καὶ κόψονται ἐπ' (ι) αὐτὸν κοπετόν, ὡς ἐπ' (κ) ἀγαπητῷ, καὶ ὀδυνηθήσονται ὀδύνην, ὡς (*) ἐπὶ τῷ πρωτοτόκῳ.
11 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν Ἱερουσαλήμ, ὡς κοπετὸς
12 ῥοῶνος ἐν πεδίῳ ἐκκοπτομένου. Καὶ κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλάς. (λ) φυλὴ οἴκου Δαυὶδ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες
13 αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· Φυλὴ οἴκου Νάθαν καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. φυλὴ οἴκου Λευὶ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ τοῦ Συμεὼν καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ'
14 ἑαυτάς. Πᾶσαι (μ) αἱ ὑπολελειμμέναι φυλαί, φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς.

MS.A. (γ) ἑαυτήν. Καὶ σώσει κύριος τὰ (δ) ἔπαρξις (ε) Ἰούδαν. (ζ) οἶκος Δαυίδ, ὡς οἶκος Θεοῦ, (η) τοῦ ἐξᾶραι (θ) ἐπερχόμενα (ι) αὐτὸς (κ) ἀγαπητόν, (*) ἐπὶ πρωτοτόκῳ. (λ) φυλὴ φυλὴ καθ' ἑαυτήν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς. φυλὴ οἴκου Δαυὶδ (μ) αἱ φυλαὶ αἱ ὑπολελειμμέναι, φυλὴ

ΚΕΦ. ιγ'.

1 ΕΝ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος διανοιγόμενος (α) τῷ οἴκῳ Δαυίδ, καὶ τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν μετα-
2 κίνησιν, καὶ εἰς τὸν (β) χωρισμόν. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει (γ) κύριος σαβαώθ, ἐξολοθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔτι (δ) αὐτῶν ἔσται μνεία· καὶ τοὺς ψευδοπροφήτας, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς.

M S. A. (α) ἐν τῷ (β) ῥαντισμόν. (γ) κύριος, ἐξολεθρεύσω (δ) ἔσται αὐτῶν

Et dicent Tribuni Juda in cordibus suis; (a) Inveniemus nobis eos, qui habitant Hierusalem in Domino omnipotente Deo eorum. 5
In die illa ponam tribunos Juda, sicut torrem ignis in lignis, & sicut facem ignis in stipula: & devorabunt à dextris, & à sinistris omnes populos per circuitum: & habitabit adhuc Hierusalem (b) per seipsam in Hierusalem. Et 6
salva faciet Dominus tabernacula Juda, sicut à principio: ut non magnificetur gloria domus David, & elatio habitatorum Hierusalem super Judam. Et e- 7
rit, in die illa proteget Dominus habitatores Hierusalem: & qui infirmus in eis fuerit; in die illa erit sicut (c) David, & domus David, quasi domus Dei, (d) sicut angelus Domini in conspectu eorum: Et erit, in die illa quæram 8
auferre omnes gentes, quæ veniunt contra Hierusalem. Et effundam 9
super domum David, & super habitatores Hierusalem spiritum gratiæ, et misericordiæ. Et aspicient in me pro eo, quòd (e) insultaverunt: et plangent super eum planctum, quasi super dilectum, et dolebunt dolore, quasi super primogenito. In die illa magnus 10
erit planctus in Hierusalem: sicut planctus (f) malogranati, quod in campo succiditur. Et 11
planget terra per tribus tribus: tribus domus David seorsum, et mulieres eorum (g) seorsum: Tribus 12
domûs Nathan seorsum, et mulieres eorum seorsum: tribus domûs Levi seorsum, et mulieres eorum seorsum: tribus Symeon seorsum, et mulieres eorum seorsum: Omnes reliquæ tribus, tri- 13
bus seorsum, et mulieres eorum seorsum. 14

CAP. XIII.

IN die illa erit omnis locus apertus (a) domui David, et habitantibus Hierusalem in transmutationem et in (b) separationem. Et erit in die illa, dicit 1
Dominus Sabaoth, disperdam nomina idolorum de terra: et non erit ultrà eorum memoria. Et pseudoprophetas, et spiritum immundum auferam de terra. 2

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

5 ויימרון רברבי יהודה בלבהון אשתכח פורקן ליתבי ירושלם במימרא דיי צבאות
6 אלההון : בעדנא ההיא אשוי ית רברבי יהודה כלבוש די נור באעיא וכבעור דאשא
בעמירא ויבזון מן דרומא ומן צפונא ית כל נכסי עממיא סחור סחור ותתיב ירושלם
7 עוד באתרה ותצלח ירושלם : ויפרוק יי ית קרויא דבית יהודה בקדמיתא בדיל דלא
8 תסגי אתרברבות בית דוד ואתרברבות יתבי ירושלם על דבית יהודה : בעדנא
ההיא ירחים יי על יתבי ירושלם ויהי דחלש בהון בעדנא ההיא כדוד ובית דוד
9 כרברבין יצלחון כמלאכא דיי קדמיהון : ויהי בעדנא ההיא אתבע לשיצאה ית כל
10 עממיא די מתכנשין ואתן על ירושלם : ואשפוך על דבית דוד ועל יתבי ירושלם
רוח חסדא ורחמין ויבעון מן קדמי על די אטלטלו ויספדון עלוהי כמא דספדין על
11 יחידא ויימרון עלוהי כמא דממרין על בוכרא : בעדנא ההיא יסגי מספדא בירושלם
כמספדא דאחאב בר עמרי די קטל יתיה הדדרמון בר טברמון וכמספד יאשיה בר
12 אמון די קטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגדון : ויספדון דיירי ארעא זרעין זרעין גבריהון
לחוד ונשיהון לחוד זרעית בית דוד לחוד גבריהון לחוד ונשיהון לחוד זרעית בית
13 נתן גבריהון לחוד ונשיהון לחוד : זרעית בית לוי לחוד גבריהון לחוד ונשיהון לחוד
14 זרעית בית שמעי גבריהון לחוד ונשיהון לחוד : כל זרעיתא די אשתארא זרעין זרעין
גבריהון לחוד ונשיהון לחוד :

יג

1 בעדנא ההיא יהי אולפן אוריתא גלי כמבוע דמיין לבית דוד וליתבי ירושלם ואשבוק
2 לחוביהון כמא דמדכן במי אדיותא ובקטם תורתא דחטאתא : ויהי בעדנא ההיא
אמר יי צבאות אשיצי ית שום טעות עממיא מן ארעא ולא יהי דכרן משומהון עוד ואף
ית נביי שקרא וית רוח מסאבא אבטל מן ארעא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et dicent principes Juda in cordib⁹ suis, Inventa est salus habitatorib⁹ Jeru- 5
salem per verbum Domini exercituum Dei ipsorum. In tempore illo ponam 6
principes Juda sicut vestimentū ignitum inter ligna, & quasi lampadem ignis inter manipulos: & vastabunt ab Austro, & ab Aquilone omnes substantias populorum per circuitum, habitabitúrq; rursus Jerusalem in loco suo, & prosperabitur Jerusalem. Et salvabit Dñs civitates domus Juda in principio, ut 7
non multiplicetur magnitudo dom⁹ David, & magnitudo habitatorum Jerusalem super viros dom⁹ Juda. In tempore illo miserebitur Dñs habitato- 8
rum Jerusalem: & qui infirm⁹ fuerit in eis, in tempore illo erit sicut David, & dom⁹ David instar heroum feliciter agent, acsi angelus Dñi in conspectu
eorum esset. Et erit in tempore illo, quæram consumere omnes populos qui 9
congregantur ut veniant contra Jerusalem. Et effundam super domum David, 10
& super habitatores Jerusalem, spiritum misericordiæ & miserationum: & rogabunt à facie mea, eò quòd translati fuerint: & plangent super eum, sicut qui plangunt super unigenitum: & mœrebunt super eum sicut ii qui contristantur super primogenitum. In tempore illo multiplicabitur planctus in 11
Jerusalem sicut planctus Achab filii Amri quem occidit Hadar Remon filius Tabremon in Ramoth Galaad: & sicut planctus Josiæ filii Amon quem occidit Pharao claudus in campo Magedo. Et plangent habitatores terræ per 12
familias singulas, viri seorsum, & uxores eorum seorsum. Viri familiæ dom⁹ 13
David seorsum, & uxores eorum seorsum. Viri familiæ domus Nathan seorsum, & uxores eorum seorsum. Viri familiæ domus Levi seorsum, & uxores
eorum seorsum: viri dom⁹ Simghi seorsum, & uxores eorū seorsum. Omnes 14
familiæ quæ reliquæ fuerint per familias, viri seorsum, & uxores seorsum.

CAP. XIII.

IN tempore illo erit doctrina legis patens sicut scaturigo aquarum domui 1
David, & habitatoribus Jerusalem, & dimittam peccata eorum sicut mundantur aqua aspersionis & cinere vaccæ quæ [*oblata*] est pro peccato. Et 2
erit in tempore illo, dicit Dñs exercituum, disperdam nomen idolorum populorum de terra, & non erit ultrà memoria nominis eorum: & etiam pseudoprophetas, et spiritum immundum abolebo de terra.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܢܐܡܪܘܢ ܪܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ ܒܠܒܗܘܢ. ܢܬܥܫܢܘܢ ܠܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܒܡܪܝܐ *
6 ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗܘܢ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܥܒܕ ܠܪܘܪܒܢܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܝܟ ܓܡܘܪܬܐ
ܕܢܘܪܐ ܒܩܝܣܐ. ܘܐܝܟ ܠܡܦܝܕܐ ܕܢܘܪܐ ܒܥܡܝܪܐ. ܘܢܐܟܠܘܢ ܠܝܡܝܢܐ ܘܠܣܡܠܐ.
ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. ܘܬܬܒ ܬܘܒ ܐܘܪܫܠܡ ܒܕܘܟܬܗ. ܒܐܘܪܫܠܡ.
7 ܘܢܦܪܘܩ ܡܪܝܐ ܠܡܫܟܢܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܐܝܟ ܕܠܩܕܡ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܬܣܓܐ ܫܘܒܗܪܬܗ *
8 ܕܒܝܬ ܕܘܝܕ. ܘܫܘܒܗܪܬܐ ܕܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܥܠ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ
ܗܘ. ܢܛܠܠ ܡܪܝܐ ܥܠ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܢܗܘܐ ܟܪܝܗܐ ܕܒܗܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܝܟ
9 ܕܘܝܕ. ܘܒܝܬ ܕܘܝܕ ܐܝܟ ܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ ܕܩܕܡܝܗܘܢ. * ܘܢܗܘܐ ܒܗܘ ܝܘܡܐ
10 ܗܘ. ܐܒܥܐ ܠܡܘܒܕܘ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܬܝܢ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܫܘܕ ܥܠ ܒܝܬ ܕܘܝܕ
ܘܥܠ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܪܘܚܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܘܕܪܚܡܐ. ܘܢܚܘܪܘܢ ܒܝ ܒܗܘ ܕܕܩܪܘ.
ܘܢܐܩܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܝܚܝܕܐ. ܘܢܬܟܪܝܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܡܬܟܪܝܢ ܥܠ
11 ܒܘܟܪܐ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܣܓܐ ܡܪܩܕܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܐܝܟ ܡܪܩܕܐ ܕܒܪ ܐܡܘܢ
12 ܕܒܦܩܥܬܐ ܕܡܓܕܘ. * ܘܬܪܩܘܕ ܐܪܥܐ ܫܪܒܢ ܫܪܒܢ ܠܚܘܕܝܗ. ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܕܘܝܕ ܠܚܘܕܝܗ
13 ܘܢܫܝܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗ. ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܢܬܢ ܠܚܘܕܝܗ. ܘܢܫܝܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܠܘܝ
14 ܠܚܘܕܝܗ. ܘܢܫܝܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܫܪܒܬܐ ܕܒܝܬ ܫܡܥܘܢ ܠܚܘܕܝܗ. ܘܢܫܝܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܟܠܗܝܢ
ܫܪܒܬܐ ܕܐܫܬܚܪ. ܢܪܩܕܢ ܫܪܒܢ ܫܪܒܢ ܠܚܘܕܝܗ. ܘܢܫܝܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ.

* ܦܨܠܐ * ܝܓ *

1 ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܢܗܘܐ ܡܒܘܥܐ ܕܡܬܦܬܚ ܠܒܝܬ ܕܘܝܕ ܘܠܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ. *
2 ܠܡܪܣܣܘ ܘܠܡܕܟܝܘ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܗܘ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܘܒܕ ܫܡܗܐ ܕܦܬܟܪܐ ܡܢ
ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܢܬܕܟܪܘܢ. ܘܐܥܒܪ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܘܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ.

* Dicéntque magnates Judæ in corde suo; Præ- 5
valuerunt nobis cives Jerusalem per Domi-
num fortissimum Deum suum. Eodem die ef- 6
ficiam magnates Judæ tanquam carboné ignis
inter ligna, & quasi facem ignis inter stipulas;
comedéntque dextrorsum & sinistrorsum po-
pulos omnes sibi circumjacentes: & perma-
nebit adhuc Jerusalem in loco suo in Jerusa-
lem; Visitabítq; Dominus tabernaculum Judæ, 7
ut antea, ut non sit amplior gloria domûs Da-
vidis & gloria civium Jerosolymæ, quàm Ju-
dæ. Eodémque die proteget Dominus cives 8
Jerosolymæ, & erit imbecillimus eorum illo
die similis Davidi, & domus Davidis ut Deus,
ut angelus Domini qui adest coram ipsis. Et 9
fiet eodem die ut quæram perdere omnes gen-
tes quæ invadent Jerosolymam: Super do- 10
mum autem Davidis, & super cives Jerusalem
effundam spiritum clementiæ & misericor-
diæ: & respicient ad me per eum quem trans-
fixerint; & plangent eum, ut plangi solet uni-
genitus; & *dolore* frangentur propter eum,
ut frangi solet propter primogenitum. Eo die 11
multus erit planctus in Jerusalem, similis plan-
ctui filii Amonis in valle Mageddo. Luge- 12
bítque terra per singulas familias seorsim: fa-
milia domûs Davidis seorsim, & fœminæ eo-
rum seorsim: familia domûs Nathanis seor-
sim, & fœminæ eorũ seorsim: Familia domûs 13
Levi seorsim, & fœminæ eorum seorsim: fa-
milia domûs Simeonis seorsim, & fœminæ
eorum seorsim: Omnes familiæ quæ super- 14
sunt, plangent per singulas familias seorsim, &
fœminæ eorum seorsim.

CAP. XIII.

Eo die erit fons qui aperietur pro domo 1
Davidis & civibus Jerusalem, in aspersionem
& emundationem. Eodem die, dicit Domi- 2
nus potentissimus, perdam nomen idolorum
de terra, ita ut posthac nulla sit eorum me-
moria: & auferam de terra prophetas men-
daces & spiritus immundos;

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ويقول روساء الوف يهودا في قلوبهم * سنجد لنا السكان في ايروسليم بالرب الضابط الكل
6 الههم * في ذلك اليوم اصنع روساء الوف يهودا مثل جمر نار في الحطب * ومثل مصباح نار
في القصب * وياكلون عن اليمين وعن اليسار جميع الشعوب من حولهم * ويسكن ايروسليم
7 ايضا في ذاتها * ويخلص الرب مساكن يهودا كما منذ القديم * كيلا يعظم فخر داود *
8 وارتفاع سكان ايروسليم على يهودا * ويكون في ذلك اليوم يستر الرب على سكان ايروسليم *
ويكون الضعيف فيهم في ذلك اليوم مثل بيت داود * وبيت داود مثل بيت الله * مثل ملاك
9 الرب امامهم * ويكون في ذلك اليوم ساطلب لانزع جميع الامم الاتيين الى ايروسليم *
10 * واصب على بيت داود على سكان ايروسليم روح النعمة والرافة * وينظرون الي * من اجل
11 انهم رقصوا * ويندبون عليهم مناحة مثل على وحيد * ويوجعون وجعا مثل على بكر * في
12 ذلك اليوم تعظم المناحة على ايروسليم مثل مناحة الرمان التي في صحراء المقطوع * وينوح
الارض * كلها قبايل قبايل * القبيلة على ذاتها * ونساوهم على ذواتهن * قبيلة بيت يهودا على
13 ذاتها * ونساوهم على ذواتهن * قبيلة بيت ناثان على ذاتها * ونساوهم على ذواتهن * قبيلة بيت
14 لاوي على ذاتها * ونساوهم على ذواتهن * قبيلة سمعون على ذاتها * ونساوهم على ذواتهن * جميع
القبايل المتبقيات القبيلة على ذاتها * ونساوهم على ذواتهن *

* الفصل الثالث عشر *

1 * في ذلك اليوم يكون كل موضع مفتوحا في بيت داود * ويكون في ذلك اليوم يستاصل
2 الرب اسماء الاوثان من الارض * ولا يكون لهم ذكر بعد * والانبياء الكذبة والروح النجس
احرقهم من الارض *

* *Dicéntque tribuni Judæ in cordibus* 5
suis; Inveniemus nobis habitantes in Je-
rusalem in omnipotente Domino Deo ipso-
rum. Eo die ponam tribunos Judæ sic- 6
ut carbonem ignis in lignis, & sicut fa-
cem ignitam in arundinibus; devora-
búntque à dextera & à sinistra omnes
undequaque populos: & habitabit ad-
huc Jerusalem in semetipsa. Et libera- 7
bit Dominus habitacula Judæ, ut olim;
ne magnificetur fastus Davidis & su-
perbia civium Jerosolymæ supra Ju-
dam. Et erit eo die, ut protegat Do- 8
minus cives Jerusalem, & infirmus in-
ter eos sit illo die, ut domus Davidis;
domus autem Davidis, ut domus Dei, ut
angelus Domini ante ipsos. Erit etiam 9
eo die, ut quæram auferre omnes gentes
venientes in Jerusalem: Super do- 10
mum verò Davidis, super cives Jerusa-
lem, effundam spiritum gratiæ & cle-
mentiæ; & respicient ad me, eò quòd
saltaverint; & lugeant illos quasi luctu
unigeniti, & efficiantur dolore quasi pro
primogenito. Eo die magnus erit plan- 11
ctus de Jerusalem, quasi planctus malo-
granatorum quæ sunt in deserto, ampu-
tatorum. Et lugebit universa terra per 12
singulas familias; quælibet familia se-
orsim, & mulieres eorum seorsim: fami-
lia domûs Judæ seorsim, & mulieres
eorum seorsim: familia domûs Natha-
nis seorsim, & mulieres eorum seorsim:
Familia domûs Levi seorsim, & mulie- 13
res eorum seorsim: familia Simeonis
seorsim, & mulieres eorum seorsim: O- 14
mnium reliquarum familiarum queli-
bet familia seorsim, & mulieres eorum
seorsim.

CAP. XIII.

In illo erit omnis locus apertus in domo 1
Davidis. Et erit in illo die, ut extirpet 2
Dominus nomina idolorum è terra, atque
remaneat eis ampliùs memoria: & pro-
phetas mendaces spiritúmque immundum
è terra combúram;

זכריה : יג

rum ad dicent & , ultrà quispiam prophetaverit cùm , erit Et
3 והיה כי־ינבא איש עוד ואמרו אליו
mendacium quia , vives Non : ejus genitores ejus mater & , ejus pater
אביו ואמו ילדיו לא תחיה כי שקר
ejus mater & , ejus pater eum configent & : Domini nomine in es locutus
דברת בשם יהוה ודקרהו אביהו ואמו
efficientur pudore , illa die in erit Et . ipsum prophetando in , ejus genitores
4 ילדיו בהנבאו : והיה ביום ההוא יבשו
non & : ipsum prophetando in , sua visione à unusquisque , prophetæ
הנביאים איש מחזינו בהנבאתו ולא
Non : dicet Et . mentiendum ad , pili pallio induentur
5 ילבשו אדרת שער למען כחש : ואמר לא
Adam quoniam , ego humum colens , vir : ego propheta
נביא אנכי איש עבד אדמה אנכי כי אדם
plagæ Quid : eum ad dicet Et . meis pueritiis à me fecit acquirere
6 הקנני מנעורי : ואמר אליו מה המכות
domo sum percussus quibus : dicet & ? tuas manus inter istæ
האלה בין ידיך ואמר אשר הכיתי בית
super & , meum pastorem super te suscita , gladie O . me diligentium
7 מאהבי : חרב עורי על־רעי ועל־
percute : exercituum DOMINUS dixit , meum proximum virum
גבר עמיתי נאם יהוה צבאות הך
meam manum convertam & , pecus dispergentur & , pastorem
את־הרעה ותפוצין הצאן והשבתי ידי
, DOMINUS dixit , terra omni in erit Et . parvulos super
8 על־הצערים : והיה בכל־הארץ נאם־יהוה
. ea in relinquetur tertia & : obibunt , succidentur ea in duarum os
פי־שנים בה יכרתו יגועו והשלישית יותר בה :
conflare juxta eos conflabo & , ignem per partem tertiam inducam Et
9 והבאתי את־השלישית באש וצרפתים כצרף
invocabit Ipse . aurum probare juxta eos probabo & ; argentum
את־הכסף ובחנתים כבחן את־הזהב הוא יקרא
: ipse meus Populus , Dixi . eum exaudiam ego & , meo nomine in
בשמי ואני אענה אתו אמרתי עמי הוא
. meus Deus DOMINUS , dicet ipse &
והוא יאמר יהוה אלהי :

CAP. XIV. יד

tuo interiore in tuum spolium dividetur & : Domini venit dies Ecce
1 הנה יום־בא ליהוה וחלק שללך בקרבך :
, prælium in Jerusalaim ad gentes omnes congregabo Et
2 ואספתי את־כל־הגוים אל־ירושלם למלחמה
. violabuntur mulieres & , domus diripientur & , civitas capietur &
ונלכדה העיר ונשסו הבתים והנשים תשגלנה
populi reliquum & , captivitatem in civitatis dimidium egredietur Et
ויצא חצי העיר בגולה ויתר העם
prælia bitur & , Dominus egredietur Et . urbe ex succidetur non
3 לא יכרת מן־העיר : ויצא יהוה ונלחם
. conflictus die in cum bellare diem secundùm : illas gentes contra
בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב :
qui , olivarum montem super illa die in ejus pedes stabunt &
4 ועמדו רגליו ביום־ההוא על־הר הזיתים אשר
olivarum mons scindetur & ; oriente ab Jerusalaim facies super
על־פני ירושלם מקדם ונבקע הר הזיתים
recedet & : valde grandi valle , mare ad & orientem ad sui dimidio de
מחציו מזרחה וימה גיא גדולה מאד ומש
. meridiem ad ejus medium & , aquilonem ad montis dimidium
חצי ההר צפונה וחציו נגבה :

Versio VULG. LAT.

3 Et erit, cùm prophetaverit quispiam ultrà, dicent ei pater ejus & mater ejus, qui genuerunt eum ; Non vives : quia mendacium locutus es in nomine Domini, & configent eum pater ejus & mater ejus, genitores ejus, cùm pro-
4 phetaverit. Et erit : In die illa confundentur prophetæ, unusquisque ex visione sua cùm prophetaverit: nec operientur pallio
5 saccino, ut mentiantur : Sed dicet ; Non sum propheta, homo agricola ego sum : quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia
6 mea. Et dicetur ei ; Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum ? Et dicet ; His plagatus sum in domo eorum, qui diligebant
7 me. Framea, suscitare super pastorem meum, & super virum cohærentem mihi, dicit Dominus exercituum : percute pastorem, & dispergentur oves : & convertam
8 manum meam ad parvulos. Et erunt in omni terra, dicit Dominus : partes duæ in ea dispergentur, & deficient ; & tertia pars
9 relinquetur in ea. Et ducam tertiam partem per ignem, & uram eos sicut uritur argentum, & probabo eos sicut probatur aurum. Ipse vocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. Dicam ; Populus meus es : & ipse dicet ; Dominus Deus meus.

CAP. XIV.

1 Ecce venient dies Domini, & dividentur spolia tua in medio
2 tui. Et congregabo omnes Gentes ad Jerusalem in prælium, & capietur civitas, & vastabuntur domus, & mulieres violabuntur: & egredietur media pars civitatis in captivitatem, & reliquum po-
3 puli non auferetur ex urbe. Et egredietur Dominus, & prælia-bitur contra Gentes illas, sicut
4 præliatus est in die certaminis. Et stabunt pedes ejus in die illa super Montem olivarũ, qui est contra Jerusalem ad Orientem : & scindetur Mons olivarum ex media parte sui ad Orientem, & ad Occidentem, prærupto grandi valdè ; & separabitur medium montis ad Aquilonem, & mediũ ejus ad Meridiem.

Versio GRÆCA LXX. Interp.

Cum Translatione LATINA.

3 Καὶ ἔσαι ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι, καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, οἱ γεννήσαντες αὐτὸν, (ε) Οὐ ζήσῃ, ὅτι ψευδῆ ἐλάλησας (*) ἐπ' ὀνόματι κυρίου· καὶ συμποδιοῦσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, οἱ γεννήσαντες αὐτὸν, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτόν.
4 Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυνθήσονται οἱ προφῆται, ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτοῦ, ἐν τῷ προφητεύειν αὐτὸν, καὶ ἐνδύσονται δέῤῥιν τριχίνην, ἀνθ' ὧν
5 ἐψεύσαντο. Καὶ ἐρεῖ, Οὐκ εἰμὶ προφήτης ἐγὼ, διότι (ζ) ἄνθρωπος ἐργαζόμενος τὴν γῆν ἐγώ εἰμι, ὅτι ἄνθρωπος ἐγέννησέ
6 με ἐκ νεότητός μου. Καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτὸν, Τί αἱ πληγαὶ αὗται ἀναμέσον τῶν χειρῶν σου; καὶ ἐρεῖ, Ἃς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ (η)
7 τῷ ἀγαπητῷ μου. Ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ (θ) τοὺς ποιμένας μου, καὶ ἐπὶ ἄνδρα πολίτην μου, λέγει κύριος παντοκράτωρ, (ι) πατάξατε τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκσπάσατε
8 τὰ πρόβατα· καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς (κ) μικρούς. Καὶ ἔσαι ἐν πάσῃ τῇ γῇ, λέγει κύριος, τὰ δύο μέρη αὐτῆς (λ) ἐξολοθρευθήσεται, καὶ ἐκλείψει, τὸ δὲ τρί-
9 τον ὑπολειφθήσεται ἐν αὐτῇ. Καὶ διάξω τὸ τρίτον διὰ πυρὸς, καὶ πυρώσω αὐτοὺς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, καὶ δοκιμῶ αὐτοὺς, ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον. αὐτὸς ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομά μου, (μ) κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτῷ, καὶ ἐρῶ, Λαός μου οὗτός ἐστι· καὶ αὐτὸς ἐρεῖ, Κύριος ὁ Θεός μου.

MS. A. (ε) ἐν τῷ προφητεύειν αὐτὸν, Οὐ ζήσῃ, ὅτι (*) ἐν ὀνόματι (ζ) ἄνθρωπος * ἐγέννησέν με ἐκ (η) τοῦ ἀγαπητοῦ μου. (θ) τὸν ποιμένα μου, καὶ ἐπ' ἄνδρα πολίτην αὐτοῦ, (ι) πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης· καὶ ἐπάξω (κ) ποιμένας. Καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει (λ) ἐξολεθρευθήσεται, (μ) καὶ ἐγὼ

ΚΕΦ. ιδ'.

1 Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται (α) κυρίου, καὶ διαμερισθήσονται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί.
2 Καὶ ἐπισυνάξω πάντα τὰ ἔθνη ἐπὶ Ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον, καὶ ἁλώσεται ἡ πόλις, καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι, καὶ αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται, καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἥμισυ τῆς πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ, οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ μου οὐ μὴ (β) ἐξολο-
3 θρευθῶσιν ἐκ τῆς πόλεως. Καὶ ἐξελεύσεται κύριος, καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις, καθὼς (γ) ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου.
4 Καὶ στήσονται οἱ πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν (δ) ἐλαιῶν, τὸ κατέναντι Ἱερουσαλὴμ ἐξ ἀνατολῶν. καὶ σχισθήσεται τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς ἀνατολὰς (ε) καὶ θάλασσαν, χάος μέγα σφόδρα· καὶ κλινεῖ τὸ ἥμισυ τοῦ ὄρους (ζ) πρὸς τὸν Βοῤῥᾶν, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς Νότον.

MS. A. (α) τοῦ κυρίου, (β) ἐξολεθρευθῶσιν (γ) ἡμέραι (δ) ἐλαιῶν, * τὸ ἥμισυ (ε) καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν, (ζ) πρὸς Βοῤῥᾶν,

Et erit, si prophetaverit homo ultrà ; & dicet ad eum pater suus, & mater sua, qui genuerunt eum ; Non vives: quoniam mendacia loquutus es in nomine Domini : & (c) compedient eum pater ejus, & mater ejus, qui genuerunt eum, dum ipse prophetat. 3
Et erit, in die illa confundentur prophetæ, unusquisque ex visione sua, cùm ipse prophetaverit : & induentur pelle cilicinâ, quia mentiti sunt. 4
Et dicet ; Non sum propheta ego, quia homo operans terram ego sum : quia homo genuit me à juventute mea. 5
Et dicam ad eum ; Quid sunt plagæ istæ in medio manuum tuarum ? Et dicet ; Quibus percussus sum in domo (d) dilecta mea. 6
(e) Framea, consurge super (f) pastores meos, & super virum (g) civem meum, dicit Dominus omnipotens : (h) percutite pastores, & avellite oves. Et inducam manum meam super (i) parvulos. 7
Et erit, (k) in omni terra, dicit Dominus, duæ partes ejus peribunt, & deficient : & tertia relinquetur in ea. 8
Et transducã tertiam [partem] per ignem : & uram eos, sicut uritur argentum : & probabo eos, sicut probatur aurum. Ipse invocabit nomen meum : & ego exaudiam eum : & dicam ; Populus meus iste est: Et ipse dicet ; Dominus Deus meus. 9

CAP. XIV.

Ecce dies (a) Domini veniunt: & dividentur spolia tua in te : 1
Et congregabo omnes gentes super Hierusalem ad bellum : & capietur civitas, & diripientur domus, & mulieres polluentur, & egredietur dimidia pars civitatis in captivitate : reliqui autem populi mei non peribunt de civitate. 2
Et egredietur Dominus, & præliabitur contra gentes illas, sicut dies commissionis ejus in die prælii. 3
Et stabunt pedes ejus in die illa super montem Olivarum, qui est contra Hierusalem ab Oriente. Et scindetur mons Olivarum: dimidium ejus ad Orientem, (b) & mare, voragine magnâ nimis : & inclinabit dimidium montis ad Aquilonem, & dimidium ejus ad Austrum. 4

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 ויהי ארי אתנבי גבר עוד ויימרון ליה אבוהי ואמיה ילדוהי לא תתקים ארי שקרא
4 אתנביתא בשמא דיי ויחרון ביה אבוהי ואמיה ילדוהי באתנביותיה : ויהי בעדנא
ההיא יבהתון נביי שקרא גבר מנבואתיה באתנביותיה ולא יתנבון עוד שקר בדיל
5 לאלפא כדיבין : ויימר לא נביא אנא גבר פלח בארעא אנא ארי אנשא אקנינני
6 מזעורי : ויימר ליה מה מחתא האלין דאתאה עלנא הלא בעובדי ידך ויימר יאות
7 לקינא בחובין דרחמנא : חרבא אתגלא על מלכא ועל שלטונא חבריה דכותיה
דדמי ליה אמר יי צבאות קטול ית מלכא ויתבדרון שלטוניא ואתיב ית מחת גבורתי
8 על תנינייא : ויהי בכל ארעא אמר יי תרין חולקין דבה ישתיצון יסופון ותלתא
9 ישתאר בה : ואעיל ית תלתא בעקא בכור דאשא ואצרופנון כמא דצרפין ית כספא
ואבחרנון כמא דבחרין ית דהבא הוא יצלי בשמי ואנא אקבל צלותיה אמרית
עמי הוא והוא יימר יי אלהי :

יד

1 הא יומא דעתיד למיתי מן קדם יי ויפלגון בית ישראל נכסי עממיא בגויך ירושלם :
2 ואכניש ית כל עממיא לירושלם לאגחא קרבא ותתכביש קרתא ויתבזון בתיא
ונשיא ישתכבן ויפוק פלגא דקרתא בגלותא ושאר עמא לא יפסוק מן קרתא :
3 ויתגלי יי ויגיח קרבא בעממיא האנון כיום אגחותיה קרב על ימא דסוף : ויתגלי
4 בגבורתיה בעדנא ההיא על טור זיתא דעל אפי ירושלם מדינחא ויתבזע טור זיתיא
מפלגיה למדינחא ולמערבא חילא רבא לחדא ויתלש פלגיה דטורא לצפונא
ופלגוהי לדרומא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et erit si prophetaverit aliquis ultrà, dicent ei pater & mater ejus genitores 3
ejus ; Non vives, quia mendacium prophetâsti in nomine Dñi : & configent
eum pater ejus & mater ejus genitores ejus, cùm prophetaverit. Eritque 4
in tempore illo, confundentur pseudoprophetæ quisq; à prophetia sua cùm
prophetaverit : & non prophetabunt ultrà mendacium, ut doceant menda-
cia. Et dicet, Non sum ego propheta, vir agricola ego sum, quia homo do- 5
cuit me ut essem pastor ab adolescentia mea. Et dicetur ei, Quæ sunt pla- 6
gæ istæ, quæ venerunt super nos ? nónne propter opera manuum tuarum ?
& dicet, Meritò percussi sumus propter peccata quæ dileximus. Gladie de- 7
nudare super regem & *principem*, & super socium ejus qui est similis ei, di-
cit Dñs exercituum : Interfice regem & dispergentur principes : & con-
vertam plagam potentiæ meæ super secundos. Et erit in omni terra, dicit 8
Dñs, Duæ partes quæ in ea sunt consumentur & deficient, & tertia pars re-
linquetur in ea. Et inducam tertiam partem in tribulationem in caminum 9
ignis, & conflabo eos more eorum qui conflant argentum, & probabo eos
more eorum qui probant aurum : ipse preces fundet in nomine meo, & ego
suscipiã orationem ejus: dicam, Popul⁹ meus est: & ipse dicet, Dñs Deus meus.

CAP. XIV.

Ecce dies venturus à facie Dñi, & divident domus Israel substantias po- 1
pulorum in medio tui Jerusalem. Et congregabo omnes gentes ad Jerusa- 2
lem oppugnandam, & capietur civitas, & vastabuntur domus, & cum mu-
lieribus dormient, & ibit media pars urbis in captivitatem, & reliquus po-
pulus non succidetur ab urbe. Et revelabitur Dñs, & præliabitur contra 3
populos illos, sicut in die quo præliatus est in mari carectoso. Et revelabitur 4
in fortitudine sua tempore illo super montem Olivarum, qui est è regione
Jerusalem ab Oriente, & scindetur mons Olivarum ex media parte sui ad
Orientem & ad Occidentem valle magna admodum : & evelletur media
pars montis ad Aquilonem, & media pars ejus ad Austrum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܐܢ ܬܘܒ ܢܬܢܒܐ ܓܒܪܐ܂ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ܂ ܠܐ ܬܚܐ܂ ܡܛܠ ܕܕܓܠܘܬܐ
4 ܡܠܠܬ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܂ ܘܢܐܣܪܘܢܗ ܐܒܘܗܝ ܘܐܡܗ ܕܝܠܕܘܗܝ܂ ܡܐ ܕܐܬܢܒܝ܂ * ܘܢܗܘܐ
ܒܗܘ ܝܘܡܐ܆ ܢܒܗܬܘܢ ܢܒ̈ܝܐ ܐܢܫ ܡܢ ܚܙܘܐ ܕܢܒܝܘܬܗ܂ ܘܠܐ ܢܬܟܣܘܢ
5 ܡܫܟ̈ܐ ܕܣܥܪܐ܆ ܡܛܠ ܕܟܕܒܘ܂ * ܘܢܐܡܪ܆ ܠܐ ܗܘܝܬ ܢܒܝܐ܆ ܐܠܐ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܕܦܠܚ
6 ܐܪܥܐ܂ ܘܛܢܢܐ ܐܛܢܢܝ ܓܒܪܐ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ܂ * ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ܆ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܡܚ̈ܘܬܐ
7 ܗܠܝܢ ܕܒܝܬ ܐܝܕܝܟ܂ ܢܐܡܪ܆ ܡܚ̈ܘܬܐ ܐܢܝܢ ܕܡܚܝܬ ܒܒܝܬ ܪ̈ܚܡܝ܂ * ܚܪܒܐ ܐܬܬܥܝܪܝ ܥܠ
ܪܥܝܐ ܕܝܠܝ܂ ܘܥܠ ܓܒܪܐ ܚܒܪܝ܂ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ܂ ܡܚܝ ܠܪܥܝܐ܂ ܘܢܬܒܕܪܢ ܥܢܗ܂
8 ܘܐܗܦܘܟ ܐܝܕܝ ܥܠ ܪ̈ܒܪܒܢܐ܂ * ܘܢܗܘܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܕܬܪܬܝܢ ܡܢܘ̈ܢ ܕܒܗ
9 ܢܣܬܦܘܢ ܘܢܐܒܕܘܢ܂ ܘܬܠܝܬܝܬܐ ܬܫܬܚܪ ܒܗ܂ * ܘܐܥܠܝܗ ܠܬܠܝܬܝܬܐ ܕܐܫܬܚܪܬ
ܒܢܘܪܐ܂ ܘܐܨܪܘܦ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܨܪܦܝܢ ܠܣܐܡܐ܂ ܘܐܒܩܐ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܒܩܝܢ ܠܕܗܒܐ܂ ܘܗܘ
ܢܩܪܐ ܒܫܡܝ܂ ܘܐܢܐ ܐܥܢܝܘܗܝ܂ ܘܐܡܪ ܕܥܡܝ ܗܘ܂ ܘܗܘ ܢܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ܂

* ܦܘܠܓܐ * ܝܕ *

1 * ܗܐ ܝܘܡܐ ܕܡܪܝܐ ܐܬܐ܂ ܘܢܬܦܠܓ ܥܘܕܪܢܟܝ ܒܓܘܟܝ܂ * ܘܐܟܢܫ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ
2 ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܩܪܒܐ܂ ܘܬܬܐܚܕ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܢܬܒܙܙܘܢ ܒ̈ܬܐ܂ ܘܢܫ̈ܐ ܢܬܛܢܦܢ܂ ܘܢܦܘܩ
3 ܦܠܓܗ ܕܡܕܝܢܬܐ ܒܫܒܝܐ܂ ܘܦܠܓܗ ܕܥܡܐ܂ ܠܐ ܢܐܒܕ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ * ܘܢܦܘܩ
4 ܡܪܝܐ ܘܢܬܟܬܫ ܥܡ ܥܡ̈ܡܐ ܗܢܘܢ܂ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܐܬܟܬܫ ܒܝܘܡܐ ܕܩܪܒܐ܂ * ܘܢܩܘ̈ܡܢ
ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ܂ ܕܠܘܩܒܠ ܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܡܕܢܚܗ܂ ܘܢܬܦܠܓ ܛܘܪܐ
ܕܙܝܬܐ܂ ܦܠܓܗ ܠܡܕܢܚܐ܂ ܘܦܠܓܗ ܠܡܥܪܒܐ܂ ܘܢܗܘܐ ܒܗ ܢܚܠܐ ܪܒܐ ܛܒ܂
ܘܢܦܫ ܦܠܓܗ ܕܛܘܪܐ ܠܓܪܒܝܐ܂ ܘܦܠܓܗ ܠܬܝܡܢܐ܂

Et siquis deinceps prophetet, dicant ei pater 3
ac mater ipsius, Ne vivas, quandoquidem men-
dacium locutus es in nomine Dñi: & vincient
eum pater ac mater ipsius qui genuerunt eum,
cùm prophetaverit. Eo die pudefient falsi pro- 4
phetæ quisq; à visione prophetiæ suæ, & non
involvent se pellibus villosis; eò quòd mentiti
sint: Sed dicat, Non sum propheta, sed homo 5
sum terræ cultor, zelum autem mihi movit ho-
mo quidam à pueritia mea. Quòd si dixerint 6
ei, Quid sibi vulnera ista quæ sunt in manibus
tuis? dicat, Hæc sunt vulnera quibus sauciatus
sum in domo amantium me. Gladie, evigila 7
contra pastoré meum, & contra virum ami-
cum meum, dicit Dñs potentissimus: percute
pastoré, ut dissipetur grex ejus: reducámque
manum meam contra superiores. Eritq; id in 8
tota terra, dicit Dominus: adeò ut duæ partes
quæ sunt in ea, consumantur ac pereant; &
tertia pars supersit in ea: Et hanc tertiam par- 9
tem quæ supererit, inducam in ignem, & con-
flabo eos quemadmodum conflatur argentum,
& probabo eos quemadmodum probatur au-
rum. Ipse invocabit nomen meum, & ego ex-
audiam eum: dicámque, Hic est populus meus;
& ipse dicet, Dominus est Deus meus.

CAP. XIV.

Ecce dies Domini venit, & spolia tua in 1
medio tui dividentur. Congregabo enim 2
omnes gentes contra Jerusalem ad bellum, &
capietur urbs, diripientur domus, fœminæ stu-
prabuntur & egredietur media pars urbis in
captivitatem, media verò pars populi non per-
ibit ab urbe. Et procedens Dominus pugna- 3
bit contra gentes illas, ut die quâ pugna-
vit in die belli. Et stabunt pedes ejus super 4
montem Olearum qui est è regione Jerusalem
ad plagam ipsius Orientalem, & scindetur
mons Olearum, media pars ejus ad Orien-
tem, & media pars ad Occidentem; ita ut
fiat in eo vallis perquam magna, manente me-
diâ parte montis ad Aquilonem, et mediâ
parte ad Austrum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ويكون ان يتنبا انسان ايضا • ويقول له ابوه وامه اللذان ولداه • لا تعش لانك تكلمت
4 كذبا باسم الرب • ويوثقه ابوه وامه اللذان ولداه عند ما يتنبي * ويكون في ذلك اليوم
يخزى الانبياء كل واحد من رؤياه عند ما يتنبي • ويلبسون جلدا شعريا من اجل انهم
5 كذبوا * ويقول لست انا نبيا • من اجل ان انسانا ولدني منذ صباي * واقول له ما
6
7 هذه الضربات وسط يديك • فيقول هذه التي ضربت بها في بيت الحبيب * استيقظ ايها
السيف على راعي وعلى رجل بلدي يقول الرب الضابط الكل • اضرب الراعي فتتفرق
8 الغنم • واجلب يدي على الرعاة * ويكون في كل الارض يقول الرب • الجزوان يستاصلان
9 ويفنيان • والثالث يبقى فيها * فادخل الثالث في النار • واحميهم كما تحمى الفضة •
وامتحنهم كما يمتحن الذهب • وهو يدعوا اسمي • وانا اسمعه • واقول هذا هو شعبي • وهو
يقول • الرب الهي •

• الفصل الرابع عشر •

1 * ها ايام الرب تاتي • ويقسم غنايمك فيك * واجمع جميع الامم الى ايروسليم للحرب •
2 ويسلب المدينة • وتنهب المنازل • وتنجس النساء • ويخرج نصف المدينة في السبي • والمتبقون
3 من شعبي لا يستاصلون من المدينة * ويخرج الرب ويجاهد في اوليك الامم • كيوم
4 مصافة في يوم الحرب * ويقف قدماه في ذلك اليوم • على جبل الزيتون تجاه ايروسليم
من المشارق • وينشق جبل الزيتون • نصفه الى المشارق ونصفه الى البحر • فضاء عظيم جدا •
ويميل نصف الجبل الى الجربياء ونصفه الى الجنوب •

Et erit ut si quis adhuc prophetet, dicant 3
ei pater ac mater ipsius, qui genuerunt
ipsum; Ne vivas, quia falsò locutus es
in nomine Domini: imò vinculis addi-
cant eum pater ac mater ipsius, qui ge-
nuerunt ipsum, cùm prophetaverit. E- 4
rit etiam eo die, ut pudefiat quisque pro-
phetarum à visione sua, cùm prophetave-
rit; & induantur pelle villosâ, eò quòd
mentiti sint: Dicatque, Non sum ego 5
propheta; quia homo genuit me ab ado-
lescentia mea. Et dicam illi, Quid sunt 6
hæ plagæ in medio manuum tuarum?
Dicétque, Hæ sunt quibus vapulavi in
domo mea dilecta. Expergiscere O gla- 7
die contra pastorem meum, & contra vi-
rum concivem meum, dicit Dominus o-
mnipotens: percutiam pastorem, & di-
spergentur oves: & adducam manum
meam super pastores, Et erit in tota 8
terra, dicit Dominus, ut duabus partibus
excisis perdiisque, tertia remaneat in
illa: Et hanc tertiam immittam in i- 9
gnem, succendámque eos quemadmodum
succenditur argentum, & probem illos
quemadmodum probatur aurum: ipsa
invocet nomen meum, & ego exau-
diam illam; dicámque, Hic est popu-
lus meus; & ipse dicat, Dominus est
Deus meus.

CAP. XIV.

Ecce dies Domini venturi sunt, qui- 1
bus dividentur spolia tua in te: Et con- 2
gregabo omnes gentes in Jerusalem ad
bellum, & spoliabitur urbs, & diripien-
tur habitationes, & polluentur mulie-
res; egredietur dimidia pars urbis in ca-
ptivitatem, qui autem residui manserint
ex populo meo, non evellentur ex urbe.
Nam egredietur Dominus & pugnabit in 3
illas gentes, ut die instructionis aciei in
die belli. Et stabunt pedes ejus in illa 4
die super montem Olivarum contra Jeru-
salem ab Oriente, & scindetur mons Oli-
varum, dimidia pars ejus ad Orientem,
& dimidia pars ad Mare, spatio valdè
amplo; vergétque media pars montis ad
Aquilonem, & media pars ad Au-
strum.

זכריה : יד

5 ונסתם גיא־הרים כי־יגיע גי־הרים אל־אצל ונסתם כאשר נסתם מפני הרעש בימי עזיה מלך־יהודה ובא יהוה אלהי כל־קדשים עמך :
6 והיה ביום ההוא לא־יהיה אור יקרות יקפאון :
7 והיה יום־אחד הוא יודע ליהוה לא־יום ולא־לילה והיה לעת־ערב יהיה־אור :
8 והיה ביום ההוא יצאו מים־חיים מירושלם חציים אל־הים הקדמוני וחציים אל־הים האחרון בקיץ ובחרף יהיה :
9 והיה יהוה למלך על־כל־הארץ ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד :
10 יסוב כל־הארץ כערבה מגבע לרמון נגב ירושלם וראמה וישבה תחתיה למשער בנימן עד־מקום שער הראשון עד־שער הפנים ומגדל חננאל עד יקבי המלך :
11 וישבו בה וחרם לא יהיה־עוד וישבה ירושלם לבטח :
12 וזאת תהיה המגפה אשר יגף יהוה את־כל־העמים אשר צבאו על־ירושלם המק בשרו והוא עמד על־רגליו ועיניו תמקנה בחריהן ולשונו תמק בפיהם :
13 והיה ביום ההוא תהיה מהומת־יהוה רבה בהם והחזיקו איש יד רעהו ועלתה ידו על־יד רעהו :
14 וגם־יהודה תלחם בירושלם ואסף חיל כל־הגוים סביב זהב וכסף ובגדים לרב מאד :
15 וכן תהיה מגפת הסוס הפרד הגמל והחמור וכל־הבהמה אשר יהיה במחנות ההמה כמגפה הזאת :
16 והיה כל־הנותר מכל־הגוים הבאים על־ירושלם ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך יהוה צבאות ולחג את־חג הסכות :

Versio VULG. LAT.

5 Et fugietis ad vallem montium
eorum, quoniam conjungetur vallis montiú usque ad proximú: & fugietis sicut fugistis à facie terræmotûs in diebus Oziæ regis Juda: & veniet Dominus Deus me',
6 omnésque Sancti cum eo. Et erit in die illa: Non erit lux, sed fri-
7 gus & gelu. Et erit dies una, quæ nota est Domino, non dies neque nox: & in tempore vesperi
8 erit lux. Et erit in die illa: Exibunt aquæ vivæ de Jerusalem: medium earum ad mare Orientale, & medium earum ad mare novissimum: in æstate & in hyeme
9 erunt. Et erit Dominus Rex super omnem terram: in die illa erit Dominus unus, & erit no-
10 men ejus unum. Et revertetur omnis terra usque ad desertum, de colle Remmon ad Austrum Jerusalem: & exaltabitur, & habitabit in loco suo, à porta Benjamin usque ad locum portæ prioris, & usque ad portam angulorum: & à turre Hananeel usque
11 ad torcularia regis. Et habitabunt in ea, & anathema non erit amplius: sed sedebit Jerusalem
12 secura. Et hæc erit plaga, quá percutiet Dominus omnes Gentes, quæ pugnaverunt adversùs Jerusalem: tabescet caro uniuscujusque stantis super pedes suos, & oculi ejus contabescent in foraminibus suis, & lingua eorum
13 contabescet in ore suo. In die illa erit tumultus Domini magnus in eis: & apprehendet vir manum proximi sui, & conseretur manus ejus super manum proxi-
14 mi sui. Sed & Judas pugnabit adversùs Jerusalem: & congregabuntur divitiæ omnium Gentium in circuitu, aurum, & argen-
15 tum, & vestes multæ satis. Et sic erit ruina equi, & muli, & cameli, & asini, & omnium jumentorum, quæ fuerint in castris illis,
16 sicut ruina hæc. Et omnes qui reliqui fuerint de universis Gentibus, quæ venerunt contra Jerusalem, ascendent ab anno in annum, ut adorent Regem, Dominum exercituum, & celebrent festivitatem tabernaculorum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

5 Καὶ (η) φραχθήσεται ἡ φάραγξ τῶν ὀρέων μου, καὶ ἐγκολληθήσεται φάραγξ (θ) ὀρέων ἕως Ἰασόδ, καὶ ἐμφραχθήσεται καθὼς ἐνεφράγη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ (ι) συσσεισμοῦ, ἐν ἡμέραις Ὀζίου βασιλέως Ἰούδα. καὶ ἥξει κύριος ὁ θεός μου, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μετ'
6 αὐτοῦ. (κ) Καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ
7 ἔσται φῶς, καὶ ψύχη καὶ πάγος. Ἔσται μίαν ἡμέραν, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ, καὶ οὐχ ἡμέρα, καὶ οὐ νύξ, (λ) καὶ πρὸς ἑσπέ-
8 ραν ἔσται φῶς. Καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ Ἱερουσαλήμ, τὸ ἥμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐσχάτην· καὶ
9 ἐν θέρει καὶ ἐν (μ) ἔαρι ἔσται οὕτως. Καὶ ἔσται κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος εἷς, καὶ τὸ
10 ὄνομα αὐτοῦ ἕν, (ν) Κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ τὴν ἔρημον ἀπὸ (ξ) Γαβὲ ἕως Ῥεμμὼν κατὰ Νότον Ἱερουσαλήμ. Ῥαμὰ δὲ ἐπὶ τόπου μενεῖ· ἀπὸ τῆς πύλης Βενιαμὶν (ο) ἕως τοῦ τόπου τῆς πύλης τῆς πρώτης, ἕως τῆς πύλης τῶν γωνιῶν, καὶ ἕως τοῦ πύργου Ἀναμεήλ,
11 (π) ἕως τῶν ὑποληνίων τοῦ βασιλέως (ρ) Κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ, καὶ (σ) ἀνάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ κατοικήσει Ἱερουσαλὴμ
12 πεποιθότως. Καὶ αὕτη ἔσται ἡ πτῶσις ἣν κόψει κύριος πάντας τοὺς λαούς, ὅσοι ἐπεστράτευσαν ἐπὶ Ἱερουσαλήμ· τακήσονται αἱ σάρκες αὐτῶν, ἑστηκότων (τ) ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ῥυήσονται (υ) ἐκ τῶν ὀπῶν αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν
13 τακήσεται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν· Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις κυρίου (φ) μεγάλη ἐπ' αὐτούς· καὶ (*) ἐπιλήψονται ἕκαστος τῆς χειρὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ, καὶ συμπλακήσεται ἡ χεὶρ αὐτοῦ (χ) πρὸς τὴν χεῖρα τοῦ
14 πλησίον αὐτοῦ. Καὶ (ψ) Ἰούδας παρατάξεται ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ συνάξει τὴν ἰσχὺν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν, χρυσίον καὶ ἀργύριον
15 καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα. (ω) Καὶ αὕτη ἔσται ἡ πτῶσις τῶν ἵππων, καὶ τῶν ἡμιόνων, καὶ τῶν καμήλων, καὶ τῶν ὄνων, καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων ἐν ταῖς παρεμβολαῖς ἐκείναις, κατὰ τὴν πτῶσιν
16 ταύτην. Καὶ ἔσται, ὅσοι (α) ἐὰν καταλειφθῶσιν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐλθόντων ἐπὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτόν, τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ παντοκράτορι, καὶ τοῦ (β) ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας.

Et (c) obturabitur vallis montium meorum: & adjungetur vallis montium usque (d) Jasod, & replebitur, sicut repleta est (e) in diebus terræmotûs, in diebus Oziæ regis Juda. Et (f) veniet Dominus Deus meus, & omnes Sancti cum eo. 5
Et erit in illa die non erit lux; (g) & frigus, & gelu. 6
Erit una die: & dies illa nota Domino: & non dies, neque nox: & ad vesperam erit lux. 7
Et in die illa egredietur aqua vivens de Hierusalem, dimidium ejus ad mare primum, & dimidium ejus ad mare novissimum: et in æstate, & in vere erit sic. 8
Et erit Dominus in regem super omnem terram. In die illa erit Dominus unus, & nomen ejus unum, 9
Circumiens omnem terram, & desertum à Gabee usque Remmon ad Austrum Hierusalem. Rhama verò in loco permanebit: à porta Benjamin usque ad locum portæ primæ, usque ad portam angulorum; & usque ad turrim (h) Anameel, usque ad torcularia regis Habitabunt in ea: 10
& anathema ultrà non erit: & habitabit Hierusalem confidenter. 11
Et hæc erit ruina, quâ percutiet Dominus omnes populos, quicunque militaverunt contra Hierusalem. Tabescent carnes eorum, stantium super pedes suos: & oculi eorum defluent de foraminibus suis: & lingua eorum tabescet in ore eorum. 12
Et erit in die illa stupor Domini magnus super eos, et apprehendent unusquisque manum proximi sui et complicabitur manus ejus manui proximi sui. 13
Et Judas præparabitur in Hierusalem: et congregabit robur omniũ populorum per circuitum, aurum, et argentũ, et vestes in multitudine nimis. 14
Et hæc erit ruina equorum, et mulorum, et camelorum, et asinorum, et omnium jumentorum, quæ fuerint in castris illis juxta ruinam hanc. 15
Et erit, quicunque relicti fuerint de cunctis gentibus, quæ venerint contra Hierusalem, et ascendent per annos singulos, ut adorent regem Dominum omnipotentem, et celebrent festivitatem tabernaculorum. 16

MS. A. (η) ἐμφραχθήσεται φάραγξ ὀρέων (θ) ὀρέων ἕως Ἀσαήλ, καθὼς (ι) σεισμοῦ. (κ) Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς, καὶ ψῦχος καὶ πάγος· Ἔσται μία ἡμέρα, (λ) πρὸς ἑσπέραν (μ) * ἄρος (ν) Κυκλῶν (ξ) Γαβὲ (ο) ἕως τῆς πύλης (π) καὶ ἕως τῶν ὑποληνίων (ρ) Καθοικήσουσιν (σ) οὐκ ἔσται ἀνάθεμα ἔτι, (τ) αὐτῶν ὄντων (υ) ἀπὸ (φ) ἐπ' αὐτοὺς μεγάλη (*) ἐπιλήψεται (χ) πρὸς χεῖρα (ψ) ὁ Ἰούδας (ω) Αὕτη (α) ἂν καταλειφθῶσιν (β) ἑορτάζειν

תרגום יונתן — Targum JONATHAN. — PARAPH. CHALD. Versio Latina.

5 ויסתתמים חילא דטוריא ארי ימטי חילא דטוריא לאצל ותערקון כמא דערקתון
מן קדם זיעא דהוה ביומי עזיה מלך שבטא דבית יהודה ויתגלי יי אלהי וכל קדישוהי
6 עמיה : ויהי בעדנא ההיא לא יהי נהורא אלהין עדי ונליד : ויהי יומא חד הוא 7
ידיע קדם יי לא כנהור יימם ולא כקבל ליליא ויהי לעדן רמשא יהי נהורא : ויהי 8
בעדנא ההיא יפקון מי מבוע מירושלם פלגיהון לימא מדנחא ופלגיהון לימא
9 מערבאה בקיטא ובסתוא יהון נפקין : ותתגלי מלכותא דיי על כל יתבי ארעא בעדנא
10 ההיא יפלחון קדם יי כתף חד ארי שמיה יציב בעלמא וליתבר מניה : יקפא כל
ארעא כמישרא מגבע לרמון דרום ירושלם ותתרבי ותתיב באתריה למתרע שבטא
11 בנימן עד אתר תרע קדמאה עד תרע זויתא ומגדל פקוס עד שיחי מלכא : ויתבון
12 בה קטלא לא יהי עוד ותיתב ירושלם לרוחצן : ודא תהי מחתא דימחי יי ית כל
עממיא דמתכנשין ואתן על ירושלם יתמסי בסריה והוא קאם על רגלוהי ועינוהי
13 יתמסין בגלגלהון ולישנהון יתמסי בפומהון : ויהי בעדנא ההיא יהי שגוש קטלא
14 קדם יי סגי בהון ויתקפון גבר ביד חבריה ותתלש ידיה עם ידא דחבריה : ואף
דבית יהודה יתיתון עממיא כד אניסין לאגחא קרבא בירושלם ויתכנשון נכסי
15 חיל כל עממיא סחור סחור דהבא וכספא ולבושין סגי לחדא : וכן תהי מחת סוסיא
16 כודניא גמלאי וחמריא וכל בעירא דיהי במשריתא האנון כמחתא הדא : ויהי כל
דישתאר מכל עממיא דמתכנשין ואתן על ירושלם יסקון בזמן שנא בשנא למסגד
קדם מלך עלמיא יי צבאות ולמחג ית חגא דמטליא :

Et obturabitur vallis montium, quia pertinget vallis montium ad Asal: fu- 5
gietisque sicut fugistis à facie terræmotus qui fuit in diebus Oziæ regis tribus
domus Juda, & revelabitur Dñs Deus meus, & omnes sancti ejus cum eo. 6
Et fiet in tempore illo, non erit lux, sed præda & gelu. Eritq; dies una quæ 7
nota erit coram Dño, non sicut lux diei, nec sicut tenebræ noctis: verùm fiet
ut in tempore vespertino fit lux. Et erit in tempore illo, egredientur aquæ 8
scaturiginis de Jerusalem; medium earum ad mare Orientale, & medium
earum ad mare Occidentale: in æstate, & in hyeme erunt promanantes. Et 9
revelabitur regnum Dñi super omnes habitatores terræ: in tempore illo servient coram Dño humero uno, quia nomen ejus verum est in æternum, nec
est præter illud. Et circundabitur omnis terra quasi valle à Gabaa usque ad 10
Remon ad Austrũ Jerusalẽ, & magnificabitur & inhabitabitur in loco suo,
à porta trib' Benjamin, usq; ad locum portæ prioris & usq; ad portam angu-
lorum, & à turre Peches usq; ad torcularia regis. Et habitabunt in ea, nec 11
occisio erit amplius: sed sedebit Jerusalem confidenter. Et hæc erit percussio 12
quæ percutiet Dñs omnes populos qui congregantur & veniunt contra Jerusalem: tabescet caro ejus ipso stante super pedes suos, & oculi ejus tabescent
in orbib' suis; & lingua eorum tabescet in ore ipsorum. Eritq; in tempore 13
illo, erit conturbatio stragis coram Dño magna in eis, & apprehendet unusquisq; manum proximi sui, & evelletur manus ejus cum manu proximi sui.
Et etiam viros domus Juda adducent populi quasi violenter, ut oppugnent 14
Jerusalem: & congregabuntur substantiæ *roboris* omnium populorum in circuitu, aurum & argentum, & vestes multæ nimis. Et sic fiet percussio 15
equorum, mulorum, camelorum, & asinorum, omnium deniq; jumentorum
quæ fuerint in castris illis, sicut percussio hæc. Et erit, omnes qui remanse- 16
rint ex omnibus populis qui congregati sunt & veniunt contra Jerusalem,
ascendent in tempore ab anno in annum, ut adorent coram rege seculorum
Dño exercituum, & celebrent festivitatem tabernaculorum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܬܥܪܩܘܢ ܠܚܠܐ ܕܛܘܪܐ. ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒ ܚܠܐ ܕܛܘܪܐ ܠܘܬ ܐܨܠ. ܘܬܥܪܩܘܢ
ܐܝܟ ܕܥܪܩܬܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܙܘܥܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܥܘܙܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܘܢܐܬܐ
6 ܡܪܝܐ ܐܠܗܝ. ܘܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܘܗܝ ܥܡܗ. * ܘܢܗܘܐ ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܠܐ ܢܗܘܐ ܢܘܗܪܐ.
7 ܐܠܐ ܩܪܝܪܘܬܐ ܘܓܠܝܕܐ. * ܘܢܗܘܐ ܝܘܡܐ ܚܕ. ܘܝܘܡܐ ܗܘ ܝܕܝܥ ܠܡܪܝܐ. ܠܐ ܐܝܡܡܐ
8 ܘܠܐ ܠܠܝܐ. ܘܠܥܕܢ ܪܡܫܐ ܢܗܘܐ ܢܘܗܪܐ. * ܘܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܦܩܘܢ ܡܝܐ ܚܝܐ
ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܦܠܓܗܘܢ ܠܝܡܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܦܠܓܗܘܢ ܠܝܡܐ ܐܚܪܝܐ.
9 ܒܩܝܛܐ ܘܒܣܬܘܐ ܢܗܘܐ. * ܘܢܗܘܐ ܡܪܝܐ ܡܠܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܡܪܝܐ
10 ܚܕ. ܘܫܡܗ ܚܕ. * ܘܢܬܦܢܐ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܐܝܟ ܦܩܥܬܐ. ܡܢ ܓܒܥ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܘܢ
ܕܒܬܝܡܢܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܘܬܬܪܝܡ ܘܬܬܝܬܒ ܒܕܘܟܬܗ. ܡܢ ܬܪܥܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܘܥܕܡܐ
ܠܕܘܟܬܐ ܕܬܪܥܐ ܩܕܡܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܙܘܝܬܐ. ܘܡܢ ܡܓܕܠܐ ܕܚܢܢܐܝܠ
11 ܘܥܕܡܐ ܠܡܥܨܪܬܐ ܕܡܠܟܐ. * ܘܢܥܡܪܘܢ ܒܗ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ ܚܪܡܐ. ܘܬܬܝܬܒ ܐܘܪܫܠܡ
12 ܒܫܠܝܐ. * ܘܗܕܐ ܬܗܘܐ ܡܚܘܬܐ ܕܢܡܚܐ ܡܪܝܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܢܬܟܢܫܘܢ ܥܠ
ܐܘܪܫܠܡ. ܢܬܡܣܐ ܒܣܪܗܘܢ ܟܕ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܢܬܡܣܝܢ
13 ܒܚܘܪܝܗܘܢ. ܘܠܫܢܗܘܢ ܢܬܡܣܐ ܒܦܘܡܗܘܢ. * ܘܒܝܘܡܐ ܗܘ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ
14 ܫܘܓܢܫܐ ܪܒܐ ܡܢ ܡܪܝܐ. ܘܢܐܚܘܕ ܐܢܫ ܐܝܕܐ ܕܚܒܪܗ. ܘܬܣܩ ܐܝܕܗ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܚܒܪܗ. * ܐܦ
ܝܗܘܕܐ ܢܬܟܬܫ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܢܬܟܢܫ ܚܝܠܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܗ. ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ
15 ܘܢܚܬܐ ܣܓܝܐܐ ܛܒ. * ܘܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܚܘܬܐ ܕܣܘܣܝܐ ܘܕܟܘܕܢܐ ܘܕܓܡܠܐ ܘܕܚܡܪܐ
16 ܘܕܟܠ ܒܥܝܪܐ ܕܢܗܘܐ ܒܡܫܪܝܬܐ ܗܠܝܢ. ܐܝܟ ܡܚܘܬܐ ܗܕܐ. * ܘܢܗܘܐ ܟܠ
ܕܢܫܬܚܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܕܐܬܘ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܢܣܩܘܢ ܫܢܐ ܒܫܢܐ ܠܡܣܓܕ
ܠܡܠܟܐ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ : ܘܠܡܥܒܕ ܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ.

Fugietisque ad vallem montium: (perveniet 5
enim vallis montium ad angustum usque locum) fugietis inquam, quemadmodum fugistis à terræmotu qui contigit diebus Uziæ regis Judæ: & ingredietur Dominus Deus meus, omnesque sancti ejus cum eo. Eo die 6
non erit lux, sed frigus & gelu: Eritque 7
dies ille unicus: & dies ille notus erit Domino: neque nox erit, neque dies: & sub tempus vespertinum erit lux. Eodem die effluent 8
aquæ vivæ è Jerusalem: dimidium earum ad mare Orientale, dimidium verò ad mare Occidentale, tam æstate quàm hyeme: Eritque 9
Dominus rex super universam terram. Eo die erit Dominus unus, & nomen ejus unum. Et 10
circundabit universam terram quasi planities, à Gebaa usque ad Remmon quæ est in Australi plaga Jerosolymæ: & exaltabitur *urbs*, manebitq; in loco suo, à porta Benjaminis usq; ad locũ portæ primæ, usq; ad portã anguli: & à turri Hananaelis usq; ad torcular regis: Et habitabunt in ea, nec erit ampliùs 11
anathema, sed residebit Jerusalem in tranquillitate. Hæc autem erit plaga quá percu- 12
tiet Dominus cunctas gentes quæ nitentur contra Jerusalem: putrescet caro eorum ipsis adhuc stantibus super pedes suos, oculi eorũ putrescent in locis suis, & lingua eorum putrescet in ore ipsorum. Eodem die erit in eis 13
horror ingens à Domino; nam altero alterum apprehendente, hærebit manus unius manui alterius. Juda quoque pugnabit in 14
Jerusalem, colligetque opes omnium gentium illi *urbi* circunjacentium, aurum, argentum, & vestes multas admodùm. Eademque erit 15
plaga equi, muli, cameli, asini, & cujuscunque jumenti quod fuerit in iis castris; qualis plaga prædicta. Eritque ut quicunque residui fue- 16
rint ex omnibus gentibus quæ invasuræ sunt Jerusalem, ascendant annuatim ad adorandũ regem Dominum potentissimum, & ad celebrandum festum tabernaculorum.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * وتنسد وادي جبالي • ويلتصق وادي الجبال الى ياصود • كما سد في ايام الزلزلة • في ايام عوزيا
ملك يهودا • وياتي الرب الهي وجميع قديسيه معه •
• الاصحاح الثلاثون • وهو السادس من النبوة •
6 7 * في ذلك اليوم لا يكون نور • وبرد وجليد لا يكون * يوم واحد • وذلك اليوم معروف
8 للرب • وليس نهار ولا ليل • وعند المساء يكون النور * وفي ذلك اليوم يخرج ماء حي من
ايروسليم • نصفه الى البحر الاول • ونصفه الى البحر الاخر • وفي صيف وربيع يكون هكذا •
9 * ويكون الرب ملكا على كل الارض • في ذلك اليوم يكون الرب واحد • واسمه واحد •
10 * يحيط بالارض كلها والبرية • من عابال الى رمون في جنوب ايروسليم • والرامة على الموضع
يثبت • من باب بنيامين الى باب الزوايا • والى برج اناميل • الى معاصير الملك يسكنون
11 12 فيها * ولا يكون حرم ايضا • وتسكن ايروسليم مطمانة * وهذه السقطة تكون التي
بها يقطع الرب جميع الشعوب الذين عسكروا على ايروسليم • تذوب لحومهم وهم قايمون
13 على اقدامهم • وتسيل عيونهم من انقابها • والسنتهم تذوب في فمهم * ويكون في ذلك اليوم
بهم الرب العظيم عليهم • وياخذ كل واحد بيد صاحبه • وتشتبك يده بيد صاحبه •
14 * ويهودا يصطف في ايروسليم • ويجمع قوة جميع الشعوب من حوله • ذهبا وفضة وقماشا
15 كثير جدا • ويكون هكذا سقطة الخيل والبغال والجمال والحمير وجميع البهايم التي
16 تكون في تلك العساكر كسقطة الجميع * ويكون كل من يبقى من جميع الامم
الاتيين الى ايروسليم • فيصعدون في السنة ليسجدوا للملك الرب الضابط الكل الاله •
ويعيدوا عيد نصب المظلة •

*Et obturabitur vallis montium meorum, 5
& connectetur vallis montium cum Jasod; quemadmodum obturata fuit in diebus terræmotûs, in diebus Oziæ regis Judæ: veniétque Dominus Deus meus, & omnes Sancti ejus cum eo.*

Textus trigesimus, hujus prophetiæ sextus.

*In illa die non erit lux, & frigus ac 6
gelu non erit. Dies est unica, atque 7
dies nota Domino: neque dies erit, neque nox: & ad vesperam erit lux. Et eâ 8
die egredietur aqua viva de Jerusalem, cujus media pars effluet ad mare primum, media verò pars ad mare postremum: & tam æstivo quàm verno tempore sic erit: Eritque Dominus rex super 9
universam terram. In illa die erit Dominus unus, & nomen ejus unum, Com- 10
plectens totam terram & desertum à Gabel ad Remmon, versùs Meridionalem plagam Jerosolymorum: Rama verò loco consistet: à porta Benjamin ad portam angulorum usque, & ad turrim Anameelis, ad torcularia regis habitabunt in ea.
Et non erit ampliùs anathema, sed habi- 11
tabit Jerusalem securè. Hujusmodi au- 12
tem erit ruina quâ exscindet Dominus omnes populos qui castrametati fuerint contra Jerusalem: liquefient carnes eorum ipsis stantibus super pedes suos, effluent oculi eorum è foraminibus suis, & lingua eorum liquescet in ore ipsorum. Erit etiam eâ die stupor Domini 13
maximus super eos: & apprehendet quisque manum proximi sui, & agglutinabitur manus ejus ad manum proximi sui.
Et Juda instruet acies suas in Jerusa- 14
lem, & congeret undique robur omnium populorum, aurum, & argentum, & supellectilem summâ copiâ. Ejus- 15
modi quoque erit ruina equorum, mulorum, camelorum, asinorum, omniúmque jumentorum quæ fuerint in iis exercitibus; qualis scilicet omnium ruina. Et erit ut quicunque remanserint 16
ex omnibus gentibus venturis in Jerusalem, ascendant in annum ad adorandum regem Dominum omnipotentem, Deum; & celebrandum solemnitatem erectionis tabernaculi.*

מלאכי : א

in terra familiis de ascenderit non qui , erit Et
17 והיה אשר לא־יעלה מאת משפחות הארץ אל־
: exercituum DOMINO regi *se incurvandum ad* , Jerusalaim
ירושלם להשתחות למלך יהוה צבאות
Ægypti familia si Et .imber erit eos super non Et
18 ולא עליהם יהיה הגשם : ואם־משפחת מצרים
erit , eos super neque , venerit non & ascenderit non
לא־תעלה ולא באה ולא עליהם תהיה
non quæ , gentes DOMINUS percutiet qua , plaga
המגפה אשר יגף יהוה את־הגוים אשר לא
Hoc .tabernaculorum festivitatem celebrandum ad ascenderint
19 יעלו לחג את־חג הסכות : זאת
quæ , gentium omnium *peccatum* & : Ægypti *peccatum* erit
תהיה חטאת מצרים וחטאת כל־הגוים אשר
die In .tabernaculorum festivitatem celebrandum ad ascenderint non
20 לא יעלו לחג את־חג הסכות : ביום
: DOMINO sanctitas *equi* tintinnabula super erit illa
ההוא יהיה על־מצלות הסוס קדש ליהוה
.altari coram pelves sicut , DOMINI domo in lebetes *erit* &
והיה הסירות בבית יהוה כמזרקים לפני המזבח :
sanctitas Jehudah in & , Jerusalaim in lebes omnis erit Et
21 והיה כל־סיר בירושלם וביהודה קדש
sument & , immolantes omnes venient Et .exercituum DOMINO
ליהוה צבאות ובאו כל־הזבחים ולקחו
domo in ultrà *mercator* erit non Et .eis *in* coquent & , eis ex
מהם ובשלו בהם ולא־יהיה כנעני עוד בבית־
.illa die in exercituum DOMINI
יהוה צבאות ביום ההוא :

Versio VULG. LAT.

17 Et erit : qui non ascenderit de fa-
miliis terræ ad Jerusalem, ut ado-
ret Regem, Dominum exercituũ,
18 non erit super eos imber. Quòd
& si familia Ægypti non ascen-
derit, & non venerit : nec super
eos erit, sed erit ruina, quâ per-
cutiet Dominus omnes Gentes,
quæ non ascenderint ad cele-
brandam festivitatem tabernacu-
19 lorum. Hoc erit peccatum Ægy-
pti, & hoc peccatũ omniũ Gen-
tium, quæ non ascenderint ad ce-
lebrandam festivitatem taberna-
20 culorum. In die illa erit quod su-
per frænum equi est, sanctum Do-
mino : & erunt lebetes in domo
Domini quasi phialæ coram alta-
21 ri. Et erit omnis lebes in Jerusa-
lem & in Juda sanctificatus Do-
mino exercituum : & venient o-
mnes immolantes, & sument ex
eis, & coquent in eis: & non erit
mercator ultrà in domo Domini
exercituum in die illo.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Καὶ ἔσται, ὅσοι ἐὰν μὴ ἀναβῶσιν (γ) ἐκ πα-
σῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς εἰς Ἱερουσαλὴμ, τοῦ
προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ παντοκρά-
18 τορι, καὶ οὗτοι ἐκείνοις προστεθήσονται. Ἐὰν
δὲ φυλὴ Αἰγύπτου μὴ ἀναβῇ, μηδὲ (δ) ἔλθῃ,
καὶ ἐπὶ τούτους ἔσται ἡ πτῶσις, ἣν πατάξει
κύριος πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα (ε) ἂν μὴ ἀ-
ναβῇ, τοῦ ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας.
19 Αὕτη (ζ) ἔσται ἡ ἁμαρτία Αἰγύπτου, καὶ ἡ ἁ-
μαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν, (η) ὃς ἂν
μὴ ἀναβῇ (θ) ἑορτάσαι τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνο-
20 πηγίας. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται τὸ ἐπὶ τὸν
χαλινὸν τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντο-
κράτορι· καὶ ἔσονται οἱ λέβητες (ι) ἐν τῷ
οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ προσώπου τοῦ
21 θυσιαστηρίου. Καὶ ἔσται πᾶς λέβης ἐν Ἱερου-
σαλὴμ καὶ ἐν τῷ Ἰούδᾳ (κ) ἅγιος τῷ κυ-
ρίῳ παντοκράτορι. καὶ ἥξουσι πάντες οἱ
θυσιάζοντες, καὶ λήψονται ἐξ αὐτῶν, καὶ ἑ-
ψήσουσιν ἐν αὐτοῖς. καὶ οὐκ ἔσται Χαναναῖος
(λ) ἔτι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτορος
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

Et erit, qui non ascenderint ex 17
omnibus tribubus terræ ad Hie-
rusalem, ut adorent regem Do-
minum omnipotentem ; & (i)
isti illis apponentur. Sin autem 18
tribus Ægypti non ascenderit,
nec venerit ; & super eos erit
ruina, quâ percutiet Dominus
omnes gentes, quæ non ascende-
runt, ut agerent solennitatem
scenopegiæ. Hoc erit pecca-
tum Ægypti, et peccatum o- 19
mnium gentium, quicunque non
ascenderit, ut celebret festivita-
tem scenopegiæ. In die illa erit, 20
quod super (k) frænum equi est,
sanctum Domino omnipotenti.
Et erunt lebetes in domo Domini,
sicut phialæ ante faciem altaris.
Et erit omnis lebes in Hierusalem, 21
& in Juda sanctus Domino
omnipotenti. Et venient omnes,
qui immolant, & sument ex iis,
et coquent in illis: & non erit (l)
Chananæus ultrà in domo Domini
(m) omnipotentis in die illa.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'.

MS. A. (γ) ἐκεῖ ὁκ (δ) ἔλθῃ ἐκεῖ, ἐπὶ τούτοις (ε) ἐὰν (ζ) τοῦτο (η) ὅσα ἐὰν (θ) τοῦ ἑορτάσαι (ι) οἱ ἐν τῷ (κ) ἅγιον (λ) οὐκέτι

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 ויהי דלא יסק מן זרעית עממי ארעא לירושלם למסגיד קדם מלך עלמא יי צבאות ולא
18 עליהון יהי מטרא : ואם מלכות מצרים לא תסק ולא תיתי לא להון יסק נילוס ברם
19 עליהון תהי מחתא דימחי יי ית עממיא דלא יסקון למחג ית חגא דמטליא : דא תהי
20 פורענות מצרים ופורענות כל עממיא דלא יסקון למחג ית חגא דמטליא : בעדנא ההיא
יהי על כרובת סוסיא קודשא קדם יי ויהון דודיא בבית מקדשא דיי סגיאין כמזרקיא
21 קדם מדבחא : ויהי כל דוד בירושלם וביהודה קודשא קדם יי צבאות וייתון כל
דבחין ויסבון מנהון ויבשלון בהון ולא יהי עביד תגרא עוד בבית מקדשא דיי
צבאות בעדנא ההיא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Eritque qui de cognationibus gentium terræ non ascenderint Jerusalem, ad 17
adorandum coram rege *seculi* Domino exercituum : non erit super eos plu-
via. Et si regnum Ægypti non ascenderit nec venerit, non crescet eis Ni- 18
lus. Veruntamen erit super eos percussio qua percutiet Dominus populos
qui non ascenderint ut celebrent festivitatem tabernaculorum. Ejusmodi 19
erit ultio Ægyptiorum & punitio omnium populorum qui non ascenderint
ut celebrent diem festum tabernaculorum. In tempore illo erit *super pha-* 20
leras equorum sanctitas coram Domino, & erunt lebetes dom' sanctuarii
Domini multæ quasi phialæ coram altari. Et erit omnis lebes in Jerusalem 21
& in Juda sanctificatus coram Dño exercituum, & venient omnes immolan-
tes, & tollent ex eis & coquent in eis : & non erit mercator ultrà in domo
sanctuarii Domini exercituum in tempore illo.

ספר מלאכי : א

CAP. I. א

.Malachi manum per Israel ad DOMINI verbi *Onus*
1 משא דבר־יהוה אל־ישראל ביד מלאכי :
quo In : dixistis Et .DOMINUS dixit , vos Dilexi
2 אהבתי אתכם אמר יהוה ואמרתם במה
, DOMINUS dixit , Jahacob *ipsi* Esau frater Nonne ? nos dilexisti
אהבתנו הלוא־אח עשו ליעקב נאם־יהוה
posui & , odivi Hesau Et ? Jahacob dilexi &
3 ואהב את־יעקב : ואת־עשו שנאתי ואשים את־
.deserti dracones in ejus hæreditatem & , solitudinem ejus montes
הריו שממה ואת־נחלתו לתנות מדבר :
ædificabimus & , revertemur & , sumus pauperes Effecti : Edom dixerit *Cum*
4 כי־תאמר אדום רששנו ונשוב ונבנה
Ipsi : exercituum DOMINUS dixit sic : desolata
חרבות כה אמר יהוה צבאות המה
, impietatis Terminum eos vocabunt & : destruam ego & , ædificabunt
יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה
.seculum in usque DOMINUS est detestatus quem , populum &
והעם אשר־זעם יהוה עד־עולם :
DOMINUS Magnificetur : dicetis vos & , videbunt vestri oculi Et
5 ועיניכם תראינה ואתם תאמרו יגדל יהוה
.Israel terminum *desuper*
מעל לגבול ישראל :

Versio VULG. LAT.

PROPHETIA MALACHIÆ.

CAP. I.

1 ONus verbi Domini ad Israel
2 in manu Malachiæ. Dilexi vos,
dicit Dominus: & dixistis; In quo
dilexisti nos? Nónne frater erat
Esau Jacob, dicit Dominus; & di-
3 lexi Jacob, Esau autem odio ha-
bui? & posui montes ejus in soli-
tudinem, & hæreditatem ejus in
4 dracones deserti. Quòd si dixe-
rit Idumæa; Destructi sumus, sed
revertentes ædificabimus quæ de-
structa sunt : Hæc dicit Dominus
exercituum ; Isti ædificabunt, &
ego destruam: & vocabuntur ter-
mini impietatis, & populus cui
iratus est Dominus usque in æter-
5 num. Et oculi vestri videbunt: &
vos dicetis; Magnificetur Domi-
nus super terminum Israel.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

ΜΑΛΑΧΙΑΣ ΙΒ'.

ΚΕΦ. α'.

1 ΛΗμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ ἐν
χειρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ, Θέσθε δὴ ἐπὶ τὰς
2 καρδίας ὑμῶν. Ἠγάπησα ὑμᾶς, λέγει
κύριος· καὶ εἴπατε, Ἐν τίνι ἠγάπησας ἡ-
μᾶς; οὐκ ἀδελφὸς ἦν Ἡσαῦ τοῦ Ἰακώβ,
λέγει κύριος, καὶ ἠγάπησα τὸν Ἰακώβ,
3 Τὸν δὲ Ἡσαῦ ἐμίσησα, καὶ ἔταξα τὰ ὅρια
αὐτοῦ εἰς ἀφανισμὸν, καὶ τὴν κληρονομίαν
4 αὐτοῦ εἰς δόματα ἐρήμου; Διότι ἐρεῖ, Ἡ
Ἰδουμαία κατέστραπται, καὶ ἐπιστρέψωμεν, καὶ
ἀνοικοδομήσωμεν τὰς (α) ἐρήμους· τάδε
λέγει κύριος παντοκράτωρ, Αὐτοὶ οἰκοδο-
μήσουσι, καὶ ἐγὼ καταστρέψω· καὶ ἐπικληθή-
σονται αὐτοῖς ὅρια ἀνομίας, καὶ λαὸς ἐφ' ὃν
5 παρατέτακται κύριος ἕως αἰῶνος. Καὶ οἱ
ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται, καὶ ὑμεῖς ἐρεῖτε,
Ἐμεγαλύνθη κύριος ὑπεράνω τῶν ὁρίων
τοῦ Ἰσραήλ.

MALACHIAS.

CAP. I.

ASsumptio verbi Domini su- 1
per Israel in manu (a) angeli ejus.
(b) Ponite nunc super corda ve-
stra. Dilexi vos, dicit Dominus. 2
Et dixistis; In quo dilexisti nos?
Nonne frater erat Esau Jacob,
dicit Dominus; & dilexi Jacob,
Esau autem odio habui: & po- 3
sui terminos ejus in desolationem,
& hæreditatem ejus in domata
deserti? Quia dicet; Idumea 4
destructa est: & revertamur,
& reædificemus deserta. Hæc
dicit Dominus omnipotens; Ipsi
ædificabunt, & ego destruam:
& vocabuntur eis termini ini-
quitatis, & populus super quem
(c) præparatus est Dominus usq;
in æternum. Et oculi vestri vi- 5
debunt: & vos dicetis; Ma-
gnificatus est Dominus super ter-
minos Israel.

MS. A. ΜΑΛΑΧΙΑΣ ΙΒ'. (α) ἠρημωμένας·

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

א

1 מטל פתגמא דיי על ישראל ביד מלאכי דיתקרי שמיה עזרא ספרא : רחימית יתכון
2 אמר יי ואם תימרון במה רחמתנא הלא אח עשו ליעקב אמר יי ורחימית ית
3 יעקב : וית עשו רחיקית ושויתי ית טורוהי לצדו וית אחסנתיה לצדות מדברא :
4 ארי יימרון אדומאי אתמסכננא כען עתרנא נתוב ונבני חרבתא כדנן אמר יי
צבאות אנון יבנון ואנא אפגר ויקרון להון תחומא דעמיה רשיעא ועמא דאיתי
5 עליהון לוט עד עלמא : ועיניכון יחזין ואתון תימרון יסגי יקרא דיי ואפתי ית
תחום ישראל :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

CAPUT I.

ONus verbi Domini super Israel per manum Malachiæ, *qui appellatus est* 1
Ezra scriba. Amavi vos, dixit Dominus : quod si dixeritis, In quo ama- 2
visti nos? nónne erat frater Esau ipsi Jacob, ait Dñs? At dilexi Jaacob. Esau 3
verò reprobavi, & redegi montes ejus in desolationem, & possessionem ejus
in vastationem deserti. Quòd si dixerint Ædumæi, Ad paupertatem redacti 4
fuimus, nunc divites facti revertamur, & ædificemus quæ destructa sunt : Sic
ait Dñs exercituum, Ipsi ædificabunt, ego verò demoliar ; & vocabunt
eos Terminum populi impii, & populum super quem *adducam* maledictio- 5
nem in perpetuum usque. Et oculi vestri videbunt, & vos dicetis, Mul-
tiplicetur gloria Domini, etenim dilatavit fines Israel.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]

17 Et erit ut super eos qui ex omnibus terræ nationib⁹ non ascenderint Jerosolymam ad adorandum regem Dominum potentissimum, non
18 decidat pluvia. Quòd si natio Ægyptia non ascenderit, neque venerit; etiam ipsis superveniet plaga quâ percutiet Dominus gentes illas quæ non ascendent ad celebrandũ festum
19 tabernaculorum. Atque hoc erit peccatum Ægyptiorum & peccatum omnium gentium quæ non ascenderint ad celebrandum festum
20 tabernaculorum. Eo die erit *inscriptum* fræno equi, Sacrum Domino: & lebetes qui sunt in domo Domini, erunt ut pelves quæ sunt
21 ante altare: Imò lebetes omnes qui sunt in Jerusalem & in Juda, erunt sacri Domino potentissimo: & venientes omnes qui sacrificaverint, accipient ex eis, & coquent in eis: & non erit ampliùs Chananæus in domo Domini potentissimi, eo die.

Prophetiæ Zechariæ prophetæ finis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ويكون الذين لا يصعدون من جميع قبايل الارض الي ايروسليم ليسجدوا للرب الضابط
18 الكل * فهولاء لاوليك يصافون * وان لم تصعد قبيلة مصر ولا تاتي هناك * وعلي هاولاء
19 تكون السقطه * ويضرب الرب كل الامم التي لم تصعد لتعيد عند نصب المظلة * هذه
20 تكون خطيه مصر وخطيه جميع الامم التي لم تصعد وتعيد عند نصب المظلة * في
ذلك اليوم يكون الذي علي لجام الفرس قدسا للرب الضابط الكل * وتصير المراجل التي
21 في بيت الرب مثل اهنيه امام وجه المذبح * ويكون كل مرجل في ايروسليم وفي يهودا قدسا
للرب الضابط الكل * وياتي جميع الذين يذبحون * فياخذون منها * ويطبخون فيها * ولا يكون
كنعاني ايضا في بيت الرب الضابط الكل في ذلك اليوم *
* تمت نبوه زكرياء النبي *

17 *Et erit ut qui non ascenderint ex omnibus terræ nationibus in Jerusalem, ad adorandum Dominum omnipotentem; ii*
18 *illis adjungantur. Item nisi ascenderit gens Ægypti, eòque venerit; super istos quoque erit ruina: percutiétque Dominus cunctas gentes quæ non ascenderint ad celebrandum festum erectionis tabernaculi.*
19 *Hoc erit peccatum Ægypti & peccatum cunctarum gentium quæ non ascendent & celebrabunt festum erectionis taber-*
20 *naculi. In illa die, quod fuerit super habenas equi, sacrum erit Domino omnipotenti: & lebetes qui sunt in domo Domini, erunt ut vasa ante faciem altaris:*
21 *Et omnes lebetes qui sunt in Jerusalem & in Juda, erunt sacri Domino omnipotenti: & venient omnes qui sacrificabunt, & accipient ex eis, coquéntque in eis: & non erit ampliùs Chananæus in domo Domini omnipotentis in die illa.*

Prophetiæ Zachariæ prophetæ finis.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

[illegible]
[illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]

Sequitur Prophetia
MALACHIÆ
PROPHETÆ.

CAP. I.

1 Visio sermonum Domini de Israele per Ma-
2 lachiam, Dilexi vos, dicit Dominus: vos autem dicitis, Quâ in re dilexisti nos? Annon Esau frater erat Jacobi, dicit Dominus? & tamen Jacobum dilexi, Esau verò odio habui:
3 Redegi montes ejus in destructionem, & hæ-
4 reditatem ejus in turguria deserta. Quòd si dicant Adumæi, Depauperati sumus, iterum ædificemus ruinas; ita dicit Dominus; Ipsi ædificabunt, ego verò destruam: & vocabunt eos terminũ peccati & populum cui indigna-
5 tus est Dominus in perpetuum: Et quidem oculi vestri spectabunt. Vos autem dicetis, Magnificetur Dominus supra terminum Israelis.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الله الروف الرحيم *
* نبدا بترجمه نبوه ملاخيا النبي * بركاته علينا * امين *
* الفصل الاول * الاصحاح الحادي والثلثون * وهو الاول من النبوه *

1 * وحي قول الرب علي اسرايل بيد ملاكه * ضعوا الان في قلوبكم * احببتكم
2 فقلتم باي شي احببتنا * اليس عيسوا كان اخو يعقوب يقول الرب * فاحببت يعقوب
3 وابغضت عيسوا * وربت حدوده للفساد * وميراثه عطايا القفر * من اجل انه يقول *
4 الادوميه حسفت * فنرجع ونبني البراري * هكذا يقول الرب الضابط الكل * هم يبنون وانا
5 اهدم * ويدعي لهم حدود الاثم * والشعب الذي عليه غضب الرب الي الدهر * واعينكم
ترى * وانتم تقولون عظم الرب فوق حدود اسرايل *

IN NOMINE DEI
Clementis, Misericordis,

Aggredimur Interpretationem prophetiæ MALACHIÆ prophetæ, cujus benedictiones adsint nobis, Amen.

CAP. I.

Textus trigesimus primus, hujus autem prophetiæ primus.

1 *Revelatio sermonis Domini de Israele*
2 *per angelum suum. Ponite jam in cordibus vestris: Dilexi vos; & dixistis, Quâ in re dilexisti nos? Nónne Esau erat frater Jacobi, dicit Dominus, & dilexi Jacobum, Esau verò odi,*
3 *Et redegi terminos ejus in corruptionem, & hæreditatem ejus in dona deserti.*
4 *Quia dicit, Edomæa subversa est, revertamur, & ædificemus deserta, sic dicit Dominus omnipotens, Ipsi ædificabunt, ego verò destruam: & vocabuntur eis termini iniquitatis, & populus cui iratus est Dominus in æternum.*
5 *Oculi vestri spectabunt, et vos dicetis, Magnificetur Dominus super terminos Israelis.*

מלאכי : ב

ubi , ego pater si & : suum dominum servus & ,patrem honorabit Filius
6 בן יכבד אב ועבד אדניו ואם אב אני איה
Dominus dixit ? mei timor ubi , ego Dominus si & ? meus honor
כבודי ואם אדונים אני איה מוראי אמר יהוה
: dixistis Et .meum nomen despicientibus sacerdotibus vobis exercituum
צבאות לכם הכהנים בוזי שמי ואמרתם
panem meum altare super accedere Facientes ? tuum nomē despexim' quo In
7 במה בזינו את שמך : מגישים על מזבחי לחם
Domini Mensa : vos dicendo In te polluimus quo In : dixistis & ,pollutum
מגאל ואמרתם במה גאלנוך באמרכם שלחן יהוה
Non ,immolandum ad cæcum facietis accedere quando Et ipsa despecta
8 נבזה הוא : וכי תגשון עור לזבח אין
illud Offer.malum Non:morbidum &,claudū facietis accedere cùm Et.malum
רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו
, tuas facies suscipiet nunquid vel,tibi complacebit nunquid:tuo duci nunc
נא לפחתך הירצך או הישא פניך
, Dei facies quæso deprecamini nunc Et ? exercituum Dominus dixit
9 אמר יהוה צבאות : ועתה חלו נא פני אל
suscipiet Nunquid .hoc fuit vestra manu De .nostri miserebitur &
ויחננו מידכם היתה זאת הישא
vobis in etiam Quis ? exercituum Dominus dixit , facies vobis ex
10 מכם פנים אמר יהוה צבאות : מי גם בכם
mihi Non ? gratis meum altare facietis lucere non & ? ostia claudet &
ויסגר דלתים ולא תאירו מזבחי חנם אין לי
volam non munus & exercituum Dominus dixit ,vobis in voluntas
חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומנחה לא ארצה
magnum ejus occasum ad usque & , Solis ortu ab Nam.vestra manu de
11 מידכם : כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול
meo nomini oblatum suffumigatum loco omni in & ,gentes inter meū nomē
שמי בגוים ובכל מקום מקטר מגש לשמי
dixit ,gentes inter meum nomen magnum quia : munda oblatio &
ומנחה טהורה כי גדול שמי בגוים אמר
Mensa : vos dicendo in ,illud polluentes vos Et .exercituum Dominus
12 יהוה צבאות : ואתם מחללים אותו באמרכם שלחן
: dixistis Et .ejus esca contempta ejus fructus &, ipsa contaminata Domini
13 יהוה מגאל הוא ונבו נבזה אכלו : ואמרתם
,exercituum Dominus dixit , illam efflastis & , defatigatio Ecce
הנה מתלאה והפחתם אותו אמר יהוה צבאות
intulistis & , morbidum & , claudum & , raptum intulistis &
והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה והבאתם את
? Dominus dixit , vestra manu de illud volam num : munus
המנחה הארצה אותה מידכם אמר יהוה :
immolans & vovens & ,masculus ejus grege in est & dolosus maledictus Et
14 וארור נוכל ויש בעדרו זכר ונדר וזבח
Dominus dixit , ego magnus rex quia : Domino corruptum
משחת לאדני כי מלך גדול אני אמר יהוה
.gentes inter terribile meum nomen & ,exercituum
צבאות ושמי נורא בגוים :

CAP. II. ב

non Si .sacerdotes , hoc mandatum vos ad nunc Et
1 ועתה אליכם המצוה הזאת הכהנים : אם לא
2 gloriam dandum ad ,cor super posueritis non si & , audieritis
תשמעו ואם לא תשימו על לב לתת כבוד
vos in mittam & , exercituum Dominus dixit ,meo nomini
לשמי אמר יהוה צבאות ושלחתי בכם את
ei maledixi etiam & : vestris benedictionibus maledicam & maledictionem
המארה וארותי את ברכותיכם וגם ארותיה
.cor super ponentes vos non quoniam
כי אינכם שמים על לב :

Versio VULG. LAT.

6 Filius honorat patrem, & servus dominum suum: si ergò Pater ego sum, ubi est honor meus? & si Dominus ego sum, ubi est timor meus? dicit Dominus exercituum, ad vos, ô sacerdotes, qui despicitis nomen meum, & dixistis; In quo despeximus nomen tuum?
7 Offertis super altare meum panē pollutum, & dicitis; In quo polluimus te? In eo quòd dicitis;
8 Mensa Domini despecta est. Si offeratis cæcum ad immolandum, nónne malum est? & si offeratis claudum, & languidum, nónne malum est? offer illud duci tuo, si placuerit ei, aut si susceperit faciem tuam, dicit Dominus exer-
9 cituum. Et nunc deprecamini vultum Dei, ut misereatur vestri (de manu enim vestra factum est hoc) si quomodò suscipiat facies vestras, dicit Domin' exercituum.
10 Quis est in vobis, qui claudat ostia, & incendat altare meum gratuitó? non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum: & munus non suscipiam
11 de manu vestra. Ab ortu enim Solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in Gentibus: & in omni loco sacrificatur, & offertur nomini meo oblatio munda: quia magnū est nomen meum in Gentibus, dicit Dominus exerci-
12 tuum. Et vos polluistis illud in eo quòd dicitis; Mensa Domini contaminata est: & quod superponitur, contemptibile est, cum
13 igne qui illud devorat. Et dixistis; Ecce de labore, & exufflâstis illud, dicit Dominus exercituum, & intulistis de rapinis claudum, & languidum, & intulistis munus: numquid suscipiam illud de
14 manu vestra, dicit Dominus? Maledictus dolosus, qui habet in grege suo masculum, & votum faciens immolat debile Domino: quia Rex magnus ego, dicit Dominus exercituū, & nomen meum horribile in Gentibus.

CAP. II.

1 Et nunc ad vos mandatum hoc,
2 ô sacerdotes. Si nolueritis audire, & si nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomini meo, ait Dominus exercituum: mittam in vos egestatem, & maledicam benedictionibus vestris, & maledicam illis: quoniam non posuistis super cor.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

6 Υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ δοῦλος τὸν κύριον (β) ἑαυτοῦ. καὶ εἰ πατήρ εἰμι ἐγὼ, ποῦ ἐστιν ἡ δόξα μου; καὶ εἰ κύριός εἰμι ἐγὼ, ποῦ ἐστιν ὁ φόβος μου; λέγει κύριος παντοκράτωρ. ὑμεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ φαυλίζοντες τὸ ὄνομά μου, καὶ εἴπατε, Ἐν τίνι ἐφαυλίσαμεν
7 τὸ ὄνομά σου; Προσάγοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριόν μου ἄρτους ἠλισγημένους, καὶ εἴπατε, Ἐν τίνι ἠλισγήσαμεν αὐτούς; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, Τράπεζα κυρίου ἠλισγημένη ἐστὶ,
8 καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα (γ) ἐξουδενωμένα. Διότι ἐὰν προσαγάγητε τυφλὸν εἰς (δ) θυσίαν, οὐ κακόν; καὶ ἐὰν προσαγάγητε χωλὸν ἢ ἄῤῥωστον, οὐ κακόν; προσάγαγε δὴ αὐτὸ τῷ ἡγουμένῳ σου, εἰ (ε) προσδέξεταί σε, εἰ λήψεται πρόσωπόν σου, λέγει κύριος
9 παντοκράτωρ. Καὶ νῦν ἐξιλάσκεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ὑμῶν, καὶ δεήθητε αὐτοῦ. Ἐν χερσὶν ὑμῶν γέγονε ταῦτα, εἰ λήψομαι ἐξ ὑμῶν πρόσωπα ὑμῶν; λέγει κύριος
10 παντοκράτωρ. Διότι καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι, καὶ οὐκ ἀνάψεται τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν. οὐκ ἔστι μου θέλημα ἐν ὑμῖν, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν.
11 Διότι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου (ζ) καὶ ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα (η) προσάγεται τῷ ὀνόματί μου, καὶ θυσία καθαρά· διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν
12 τοῖς ἔθνεσι, λέγει κύριος παντοκράτωρ. Ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτὸ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, Τράπεζα κυρίου ἠλισγημένη ἐστὶ, καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα (θ) ἐξουδένωται βρώματα αὐτοῦ·
13 Καὶ εἴπατε, Ταῦτα ἐκ κακοπαθείας ἐστὶ· καὶ ἐξεφύσησα αὐτὰ, λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ εἰσεφέρετε (ι) ἁρπάγματα, καὶ τὰ χωλὰ, καὶ τὰ ἐνοχλούμενα· καὶ ἐὰν φέρητε (κ) τὴν θυσίαν, εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; λέγει κύριος
14 παντοκράτωρ. Καὶ ἐπικατάρατος, ὃς ἦν δυνατὸς, καὶ ὑπῆρχεν (λ) ἐν τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ἄρσεν, καὶ εὐχὴ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, καὶ θύει διεφθαρμένον τῷ κυρίῳ· διότι (μ) βασιλεὺς μέγας ἐγώ εἰμι, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανὲς ἐν τοῖς ἔθνεσι.

MS. A. (ζ) αὐτοῦ. (γ) βρώματα ἐξουδενωμένα. (δ) θυσίαν, (ε) προσδέξεται (ζ) ἕως (η) προσάγεται ἐπὶ τῷ (θ) ἐξουδένωνται (ι) τὰ ἁρπάγματα (κ) θυσίαν, (λ) αὐτῷ ἐν τῷ ποιμνίῳ ἄρσεν, (μ) μέγας βασιλεὺς

ΚΕΦ. β'.

1 Καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς οἱ
2 ἱερεῖς· Ἐὰν μὴ (α) ἀκούσητε, καὶ ἐὰν μὴ θῆσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν, τοῦ δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου, λέγει κύριος παντοκράτωρ· καὶ ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν, καὶ ἐπικατάσομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ καταράσομαι αὐτήν· καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν·

MS. A. (α) ὑπακούσητε,

Filius glorificat patrem, & servus dominum (β) suum. Et, si pater ego sum; ubi est gloria mea? Et, si Dominus sum ego, ubi est timor meus? dicit Dominus omnipotens. Vos sacerdotes, qui despicitis nomen meum & dixistis; In quo despeximus nomen tuum? Offerentes ad altare meum panes (γ) pollutos; 6
& dixistis; In quo polluimus ipsos? In eo, quòd dicitis; Mensa Domini (δ) polluta est: & (ε) quæ superposita sunt, despexistis. Quia, si offeratis cæcum in sacrificia; nonne malum est? Et, si offeratis claudum, aut languidum; nonne malum est? Offer nunc illud duci tuo; si suscipiet te, si accipiet faciem tuam, dicit Dominus omnipotens. Et 7 8
nunc deprecamini faciem Dei vestri, & rogate eum. In manibus vestris facta sunt hæc: si accipiam ex vobis facies vestras, dicit Dominus omnipotens? Quia & in vobis claudentur ostia: & non succendetur altare meum gratis. Non est voluntas mea in vobis, dicit Dominus omnipotens; & sacrificium (ζ) non suscipiam de manibus vestris: Quia ab ortu Solis, et usque ad occasum clarificatum est nomen meum in gentibus: & in omni loco (η) incensum offertur nomini meo, & sacrificium mundum: quia (θ) magnum est nomen meum in gentibus, dicit Dominus omnipotens. 9 10 11
Vos autem contaminatis illud in eo quòd dicitis; Mensa Domini polluta est: & qui superponuntur, despecti sunt cibi ejus: Et dixistis: Hæc de afflictione sunt. Et (ι) exufflavi ea, dicit Dominus omnipotens. Et inferebatis rapinas, & clauda, & debilia: &, (κ) si afferatis sacrificium; si suscipiam ea de manibus vestris, dicit Dominus omnipotens? Et maledictus, qui erat potens, & habebat in grege suo masculum, & votum ejus super eo: & immolat corruptum Domino. Quia rex magnus ego sum, dicit Dominus omnipotens: et nomen meum illustre in gentibus. 12 13 14

CAP. II.

Et nunc mandatum hoc ad vos, ô sacerdotes. Si non audieritis, & si non posueritis in cor vestrum, ut detis gloriam nomini meo, dicit Dominus omnipotens; & mittam super vos maledictionem, & maledicam benedictioni vestræ, & maledicam ei: & dissipabo benedictionem vestram; & non erit in vobis: quia vos non ponitis in cor vestrum. 1 2

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

6 הא על ברא אמיר ליקרא ית אבא ועבדא למדחל מן קדם רבוניה אם כאב אנא אן
דאתון מיקרין קדמי ואם כרבון אנא אן דאתון דחלין מן קדמי אמר יי צבאות לכון
7 כהניא דמבסרין על שמי ואם תימרון במה בסרנא על שמך : מקרבין אתון על מדבחי
קרבן מרחק ואם תימרון במה מרחק כד אתון אמרין פתורא דיי בסיר הוא :
8 וד אתון מקרבין דעויר לדבחא הלא ביש ודאתון מקרבין דחגיר ודמריע הלא ביש
9 קריבוהי כען לשלטונך דעלך היתרעי בך או היסב אפך אמר יי צבאות : וכען צלו
כען קדם אלהא ויקבל צלותנא מידכון הות דא היתנסבון לכון אפין אמר יי צבאות :
10 מן אף הכא בכון ויגוף דשי בית מקדשי ולא תקרבו על מדבחי קרבן מרחק לא
11 רעוא קדמי בכון אמר יי צבאות וקורבן לרעוא לא אקבל מידכון : ארי ממדנח שמשא
ועד מעליה רב שמי בני עממיא ובכל עדן דאתון עבדין רעותי אנא אקבל צלותכון
ושמי רבא מתקדש על ידיכון וצלותכון כקורבן דכי קדמי ארי רב שמי בני עממיא
12 אמר יי צבאות : ואתון מחללין יתיה בדאתון אמרין פתורא דיי בסיר הוא ובסירן
13 מתנתא מניה : ואם תימרון הא דאיתינא מלאותנא ושניקתון יתיה אמר יי צבאות
ומיתן אתון דאנים ודחגיר ודמריע ומיתן אתון ליה בקורבנא האקבל יתיה ברעוא
14 מידכון אמר יי : וליט דיעביד בנכיל ואית בעדריה דכר והוא חיב לנדר ודבח ומחבל
קדם יי ארי מלך רב אנא אמר יי צבאות ושמי תקיף בעממיא :

ב

1 וכען לכון תפקדתא הדא כהניא : אם לא תקבלון ואם לא תשוון דחלתי על לבא
2 למתן יקרא לשמי אמר יי צבאות ואשלח בכון ית מארתא ואלוט ית ברכתכון
ואף אלוטניה ארי ליתכון משוין דחלתי על לבא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce de filio edictum est ut honoret patrem, & de servo ut revereatur con- 6
spectum heri sui: si tanquam pater ego sum, ubinam *vos honorem præstatis mihi?* & si tanquam Dñs ego sum, ubinam vos reveremini præsentiam meam, dixit Dñs exercituum? vobis sacerdotes qui contemnitis nomen meum: quòd si dixeritis, In quo contemnimus nomen tuum? Vos offertis super al- 7
tare meum oblationem execrandam: quòd si dixeritis, In quo execrandam?
quando vos dicitis, Mensa Dñi despectui habetur. Et quòd vos offeratis 8
quod cæcum est ad immolandum, nonne malum est? & quod vos offeratis quod claudum est, & quod infirmum, nónne malum est? offerte illud nunc principi tuo qui tibi [*præest,*] num sibi complacebit in te; aut num accipiet faciem tuam, dicit Dñs exercituum? Nunc itaq; orate nunc coram Deo, ut 9
recipiat orationem nostram: à manibus vestris hoc factum est: num recipientur vobis facies dicit Dñs exercituum? Quis est etiam hic inter vos qui 10
claudat ostium ædis sanctuarii mei, & non offeratis super altare meum oblationem execrandam: non est voluntas coram me in vobis, ait Dñs exerci-
tuum; & oblationem gratam non accipiam à manibus vestris. Quoniam ab 11
ortu Solis & usq; ad occasum ejus magnum est nomen meum inter gentes: sed quocunq; tempore vos executuri estis voluntatem meam; ego recipiam preces vestras, & nomen meum magnum sanctificabitur per manus vestras, & oratio vestra [*erit*] sicut oblatio munda coram me, quoniam magnum est nomen meum inter gentes, dicit Dominus exercituum. Vos au- 12
tem prophanatis illud, quando vos dicitis, Mensa Dñi despicatui habita est, ac despiciuntur dona ex ea. Quòd si dixeritis, Ecce quod attulimus, ex la- 13
bore nostro [*est;*] & suffocatis illud, ait Dñs exercituum: at affertis quod raptum & quod claudum, & quod infirmū est; & affertis illud in oblationē: num illud gratum accipiam de manu vestra, ait Dñs? Et maledict' qui agit 14
cum fraude cùm habeat in grege suo masculū, & abnoxi' sit voto, tamen immolat quod corruptū est coram Dño. Enimverò rex magn' ego sum, ait Dñs exercituū, & nomen meū potens est inter gentes.

CAP. II.

Nunc autem ad vos præceptum hoc sacerdotes: Nisi recipiatis, & nisi 1 2
ponatis timorem mei super cor ad dandum gloriam nomini meo, ait Dñs exercituum; tunc immittam in vos maledictionem, & maledicam benedictioni vestræ, & etiam execrabor eam, quoniam vos non ponitis timorem mei super cor.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܒܪܐ ܡܝܩܪ ܠܐܒܘܗܝ ܘܥܒܕܐ ܠܡܪܗ * ܘܐܢ ܐܒܐ ܐܢܐ ܐܝܟܘ ܐܝܩܪܝ. ܘܐܢ ܡܪܐ ܐܢܐ
ܐܝܟܘ ܕܚܠܬܝ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܠܟܘܢ ܟܗܢܐ ܕܒܣܝܬܘܢ ܫܡܝ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ
7 ܒܡܢܐ ܒܣܝܢ ܫܡܟ * ܕܡܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܕܒܚܝ ܠܚܡܐ ܛܡܐܐ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ
ܒܡܢܐ ܛܡܝܢܟ. ܒܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܫܝܛܐ ܗܝ. ܘܟܕ
8 ܡܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܝܪܐ ܠܡܕܒܚܐ ܠܐ ܒܝܫ * ܘܟܕ ܡܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܓܝܣܐ ܘܟܪܝܗܐ
ܠܐ ܒܝܫ. ܩܪܒܝܘܗܝ ܠܫܠܝܛܟ ܐܢ ܢܨܒܐ ܒܟ ܐܘ ܢܣܒ ܦܪܨܘܦܟ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ
9 ܐܚܝܕ ܟܠ * ܘܗܫܐ ܒܥܘ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܢܪܚܡ ܥܠܝܢ. ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܠܐ ܢܣܒ ܐܢܐ
10 ܐܦܝܟܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ * ܡܢܘ ܐܦ ܒܟܘܢ ܕܢܐܚܘܕ ܬܪܥܐ. ܘܠܐ ܬܣܩܘܢ
ܥܠ ܡܕܒܚܝ ܡܓܢ. ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܒܟܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܘܩܘܪܒܢܐ
11 ܠܐ ܐܩܒܠ ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ * ܡܛܠ ܕܡܢ ܡܕܢܚܝ ܫܡܫܐ ܘܥܕܡܐ ܠܡܥܪܒܘܗܝ
ܪܒ ܗܘ ܫܡܝ ܒܥܡܡܐ. ܘܒܟܠ ܐܬܪ ܡܣܩܝܢ ܒܣܡܐ ܠܫܡܝ. ܘܩܘܪܒܢܐ ܕܟܝܐ. ܡܛܠ
12 ܕܪܒ ܗܘ ܫܡܝ ܒܥܡܡܐ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ * ܘܐܢܬܘܢ ܡܛܢܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܟܕ ܐܡܪܝܢ
13 ܐܢܬܘܢ. ܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܫܝܛܐ ܗܝ. ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܫܝܛܐ. ܘܐܡܪܝܬܘܢ ܗܐ ܥܡܠܐ ܗܘ
ܘܐܢܐ ܢܦܚܬ ܒܗ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܘܐܝܬܝܬܘܢ ܚܛܘܦܝܐ ܘܚܓܝܣܐ ܘܟܪܝܗܐ
ܘܡܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܘܪܒܢܐ. ܠܐ ܐܩܒܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ
14 ܘܠܝܛ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܥܢܗ ܕܟܪܐ ܘܢܕܪ ܘܕܒܚ ܟܪܝܗܐ ܠܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܠܟܐ
ܪܒܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܘܫܡܝ ܕܚܝܠ ܒܥܡܡܐ. * ܫܠܡ ܦܪܩܐ ܩ *
1 ܘܗܫܐ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ ܟܗܢܐ * ܐܢ ܠܐ ܬܫܡܥܘܢ ܘܐܢ ܠܐ ܬܣܝܡܘܢ
2 ܒܠܒܟܘܢ ܠܡܬܠ ܫܘܒܚܐ ܠܫܡܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܚܝܕ ܟܠ * ܐܫܕܪ ܥܠܝܟܘܢ ܠܘܛܬܐ
ܘܐܠܘܛ ܠܒܘܪܟܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܣܡܬܘܢ ܐܢܘܢ ܒܠܒܟܘܢ.

Filius honorat patrem suũ, & servus dominum suum. Si pater sum, quomodo honoratis me? si dñs sum, quomodo metuitis me, dicit Dñs potentissimus? Heus sacerdotes qui diripitis nomen meum. Quòd si dicatis, Quâ in re diripuimus nomen tuum? 6
Quia offertis super altare meum panem pollutum. Quòd si dicatis, Quâ in re polluimus te? in eo quòd dicitis, 7
Contemptibilis est mensa Dñi. Et quandoquidem offertis cæcum ad altare, annon malũ est? & cùm offertis claudum & ægrotũ, annon malum est? Offer illud quæso duci tuo, an applausurus sit tibi, aut vultũ tuum acceptum habiturus, dicit Dñs potentissimus. 8
Jam deprecamini Dñm, ut misereatur nostrî; quoniam per vos id factum est; acceptos non habebo vultus vestros, ait Dñs potentissimus. 9
Quis inter vos est qui claudat ostium meum? Ne offeratis super altare meũ quod est gratuitum. (i. nihil ... stetit.) Non delector vobis, ait Dñs potentissimus, & oblationem haud accipiam à vobis. 10
Nam ab ortu solis usque ad occasum ejus magnum erit nomen meum inter gentes, & in omni loco thus adolebunt, & offerent nomini meo oblationes puras: quia magnum erit nomen meum inter gentes, ait Dominus potentissimus. 11
Vos autem polluitis illud, quum dicatis mensam Domini esse pollutam, ejusque cibos esse contemptibiles. 12
Et dicitis, Hoc ex labore nostro est; at ego insufflavi in illud, ait Dominus potentissimus. Quoniam ex rapina defertis oblationes claudas & ægrotas, non accipiam eas de manibus vestris, ait Dominus potentissimus. 13
Imò maledictus ille qui habet in grege suo arietem *sanum*, tamen vovet & sacrificat ægrotum Domino; nam rex sum magnus, ait Dñs potentissimus, & nomen meum formidabile est inter populos. 14

CAP. II.

Nunc præceptum hoc ad vos spectat sacerdotes. 1
Si non audieritis, si non adhibueritis animũ vestrum ad exhibendũ honoré nomini meo, dicit Dñs potentissimus; immittam in vos maledictiones, & maledicam benedictionibus vestris, eò quòd non adhibeatis animum vestrum. 2

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * الابن يمجد اباه والعبد سيده فان كنت انا ابا اين هو مجدي وان كنت انا سيدا
اين هو خوفي يقول الرب الضابط الكل وانتم ايها الكهنة الذين يسيئون الى اسمي ويقولون
7 بماذا اسانا لاسمك * تقدمون على مذبحي خبزا نجسا ويقولون بماذا نجسناهم عند ما تقولون
مائدة الرب حقيرة هي والاطعمة الموضوعة محقورة * من اجل انكم ان قدمتم اعمى
8 للذبيحة اليس رديا وان قدمتم اعرجا او مريضا اليس رديا * قدمه لمقدمك ان كان
9 يقبله او ياخذ بوجهك يقول الرب الضابط الكل * والان استعطفوا لوجه الاهكم واطلبوا
10 منه * بايديكم صارت هذه أترى اقبل احدا منكم لوجوهكم يقول الرب الضابط الكل * من اجل
انه بكم تغلق الابواب ولا تقدموا على مذبحي مجانا ليست هي ارادتي فيكم يقول الرب
11 الضابط الكل ولا اقبل ذبيحة من ايديكم * من اجل انه من مشارق الشمس الى المغارب
يمجد اسمي في الامم وفي كل موضع يقدم بخور لاسمي في الامم يقول الرب الضابط
12 الكل * وانتم تنجسونه عند ما تقولون مائدة الرب نجسة هي ويحقرون الاطعمة الموضوعة *
13 ويقولون هذه من الم رديء ونفختها يقول الرب الضابط الكل وتدخلون الاختطاف
والعرج والسقمى وان قدمتم ذبيحة لن اقبلها من يديكم يقول الرب الضابط الكل *
14 وملعون الذي هو قوي وعنده في القطيع ذكر ونذره به ويذبح الفاسدات للرب من
اجل اني ملك عظيم انا يقول الرب الضابط الكل واسمي ظاهر في الامم *
1 الفصل الثاني * والان هذه الوصية لكم ايها الكهنة * وان لم تسمعوا وان لم
2 تضعوا في قلوبكم لتعطوا مجدا لاسمي يقول الرب الضابط الكل فارسل عليكم اللعنة
والعن بركتكم وابطل بركتكم وليست تكون فيكم لانكم انتم لم تضعوا في قلوبكم *

Filius glorificat patrem suum, & servus dominum suum. Quòd si ego pater sum, ubi est gloria mea? quòd si dominus ego sum, ubi est reverentia mea, dicit Dominus omnipotens? Jam vos O sacerdotes, qui injuriam facitis nomini meo, & dicitis; Quâ in re injuriam fecimus nomini tuo? 6
Offertis super altare meum panes pollutos; & dicitis, Quâ in re polluimus eos? quando dicitis, Mensa Domini contemptibilis est, & cibi superpositi viles sunt. 7
Nam cùm cæcum offertis in sacrificium, nonne malum est? cùmque claudum aut ægrotum offertis, nonne malum est? Offer illud duci tuo, an accipiat illud, an suscipiat vultum tuum, dicit Dominus omnia tenens. 8
Itaque veniam petite à Deo vestro, eumque deprecamini: Per manum vestram factum est hoc: num accipiam à vobis propter vultus vestros, dicit Dominus omnia tenens? 9
Nam per vos clauduntur portæ: & ne offeratis gratuitum super altare meum. Non est hæc voluntas mea in vobis, dicit Dominus omnia tenens: neque suscipiam sacrificium de manibus vestris. 10
Ab ortu enim solis ad occasum usque glorificabitur nomen meum inter gentes, & in omni loco offeretur incensum nomini meo inter gentes, dicit Dominus omnia tenens. 11
Vos autem profanatis illud, cùm dicitis; Mensa Domini immunda est; & contemnitis cibos superpositos. 12
Ac dicitis, Hæc sunt ex dolore pessimo: ideò expui illa, dicit Dominus omnipotens. Et infertis rapinam, & clauda, atque ægrota; ideò licèt offeratis sacrificium, non accipiam illud è manibus vestris, ait Dominus omnipotens. 13
Verùm maledictus ille qui cùm potens sit, habeatque in grege masculum, & de eo sit votum ipsius; tamen vitiosa Domino sacrificat. Nam rex maximus ego sum, ait Dominus omnipotens; & nomen meum illustre inter gentes. 14

CAP. II.

Hoc igitur mandatum vos spectat O sacerdotes. 1
Quòd si non audieritis, & nisi ex animo studueritis gloriam dare nomini meo, dicit Dominus omnipotens, mittam super vos maledictionem, & maledicam benedictioni vestræ, vestramque benedictionem abolebo, ut non sit in vobis, eò quòd non adhibeatis animum vestrum. 2

מלאכי : ב

super stercus dispergam & , semen vobis corrumpens ego Ecce
3 הנני גער לכם את־הזרע וזריתי פרש על־
.sc ad vos assumet & : vestrarum solennitatum stercus, vestros vult*
פניכם פרש חגיכם ונשא אתכם אליו:
exequendum ad , hoc mandatum vos ad misi quòd scietis Et
4 וידעתם כי שלחתי אליכם את המצוה הזאת להיות
meum Pactum .exercituum Dominus dixit , Levi cum meum pactum
5 בריתי את־לוי אמר יהוה צבאות: בריתי
, timorem illi ea dedique , pacis & , vitarum eo cum fuit
היתה אתו החיים והשלום ואתנם־לו מורא
Lex ipse est contritus mei nominis faciebus à & , me timuit &
6 וייראני ומפני שמי נחת הוא: תורת
:ejus labiis in est inventa non iniquitas & ,ejus ore in fuit veritatis
אמת היתה בפיהו ועולה לא־נמצא בשפתיו
avertit multos & , mecum ambulavit rectitudine in & pace in
בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב
legem & , scientiam custodient sacerdotis labia Nam .iniquitate ab
7 מעון: כי־שפתי כהן ישמרו־דעת ותורה
vos Et ipse exercituum Domini angelus quia : ejus ore ex requirent
8 יבקשו מפיהו כי מלאך יהוה־צבאות הוא: ואתם
pactum corrupistis : lege in multis fuistis offendiculo ,via de recessistis
סרתם מן־הדרך הכשלתם רבים בתורה שחתם ברית
vos dedi ego etiam Et .exercituum Dominus dixit , Levi
9 הלוי אמר יהוה צבאות: וגם־אני נתתי אתכם
vos non quòd et secundùm , populo omni humiles & contemptibiles
נבזים ושפלים לכל־העם כפי אשר אינכם
pater Nónne .lege in facies assumentes & ,meas vias servantes
10 שמרים את־דרכי ונשאים פנים בתורה: הלוא אב
fraudatur Cur ? nos creavit unus Deus nónne ? nobis omnibus unus
אחד לכלנו הלוא אל אחד בראנו מדוע נבגד
fecit Fraudem ? nostrorum patrum pactum violando , suo fratre in vir
11 איש באחיו לחלל ברית אבתינו: בגדה
quia : Jerusalaim in & , Israel in est facta abominatio & , Jehudah
יהודה ותועבה נעשתה בישראל ובירושלם כי
uxorem ducit & ,dilexit quam ,Domini sanctitatem Jehudah contaminavit
חלל יהודה קדש יהוה אשר אהב ובעל
vigilantem ,hoc fecit qui virum Dominus Succidet .alieni Dei filiam
12 בת־אל נכר: יכרת יהוה לאיש אשר יעשנה ער
exercituum Domino munus offerentem &, Jahacob tentoriis de respondentem &
וענה מאהלי יעקב ומגיש מנחה ליהוה צבאות:
fletu ,Domini altare lachryma operire , facietis secundò hoc Et
13 וזאת שנית תעשו כסות דמעה את־מזבח יהוה בכי
capiendum ad & , mugitu ad respiciendo ultrà non à ,clamore &
ואנקה מאין עוד פנות אל־המנחה ולקחת
quòd Propterea ? quid Propter : dixistis Et .vestra manu de beneplacitum
רצון מידכם: ואמרתם על־מה על כי־
14 quam ,tuarum pueritiarum uxorem inter & te inter fuit testificatus Dominus
יהוה העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר
ne Et .tui fœderis uxor & ,tua socia ipsa & ,eam in es prævaricatus tu
15 אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך: ולא־
semen quærens ? unus quid & , ei spiritus residuum & , fecit unus
אחד עשה ושאר רוח לו ומה האחד מבקש זרע
ne in tuarum pueritiarum uxorem in & ,vestro spiritu in cauti estote Et .Dei
אלהים ונשמרתם ברוחכם ובאשת נעוריך אל־
, Israel Deus Dominus dixit , dimitte , oderit Cùm .prævaricetur
16 יבגד: כי־שנא שלח אמר יהוה אלהי ישראל
exercituum Dominus dixit ,ejus vestimentum super rapina operiet &
וכסה חמס על־לבושו אמר יהוה צבאות
.fraudetis ne & ,vestro spiritu in vos custodietis &
ונשמרתם ברוחכם ולא תבגדו:

Versio VULG. LAT.

3 Ecce ego projiciam vobis bra-
chium, & dispergam super vultũ
vestrum stercus solennitatum ve-
4 strarum, & assumet vos secum. Et
scietis quia misi ad vos mandatũ
istud, ut esset pactum meum cum
Levi, dicit Dominus exercituum.
5 Pactum meum fuit cum eo vitæ &
pacis: & dedi ei timorem, & ti-
muit me, à facie nominis mei pa-
6 vebat. Lex veritatis fuit in ore
ejus, & iniquitas non est inventa
in labiis ejus: in pace & in æqui-
tate ambulavit mecum, & mul-
7 tos avertit ab iniquitate. Labia
enim sacerdotis custodient scien-
tiam, & legem requirent ex ore
ejus: quia Angelus Domini exer-
8 cituum est. Vos autem recessistis
de via, & scandalizâstis plurimos
in lege: irritum fecistis pactum
Levi, dicit Dominus exercituum.
9 Propter quod & ego dedi vos
contemptibiles, & humiles omni-
bus populis, sicut non servâstis
vias meas, & accepistis faciem in
10 lege. Numquid non pater unus
omnium nostrûm? numquid non
Deus unus creavit nos? quarè
ergò despicit unusquisque no-
strũm fratrem suum, violans pa-
11 ctum patrum nostrorum? Trans-
gressus est Juda, & abominatio
facta est in Israel, & in Jerusalem:
quia contaminavit Judas sanctifi-
cationem Domini, quam dilexit;
12 & habuit filiam dei alieni. Dis-
perdet Dominus virum qui fece-
rit hoc, magistrum & discipulum
de tabernaculis Jacob, & offeren-
tem munus Domino exercituum.
13 Et hoc rursum fecistis, operieba-
tis lachrymis altare Domini, fle-
tu, & mugitu, ita ut non respi-
ciam ultrà ad sacrificium, nec ac-
cipiam placabile quid de manu
14 vestra. Et dixistis; Quam ob cau-
sam? quia Dominus testificatus
est inter te, & uxorem pubertatis
tuæ, quam tu despexisti: & hæc
particeps tua, & uxor fœderis
15 tui. Nónne unus fecit; & resi-
duũ spiritûs ejus est? Et quid u-
nus quærit, nisi semen Dei? Cu-
stodite ergo spiritum vestrum, &
uxorem adolescentiæ tuæ noli de-
16 spicere. Cùm odio habueris, di-
mitte, dicit Dominus Deus Isra-
el: operiet autem iniquitas vesti-
mentũ ejus, dicit Dominus exer-
cituum: custodite spiritũ vestrum,
& nolite despicere.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

3 Ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὦμον, καὶ σκορπιῶ
ἔνυστρον ἐπὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν, ἔνυστρον (α)
4 ἑορτῶν ὑμῶν, καὶ λήψομαι ὑμᾶς (β) εἰς τὸ αὐτό.
Καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ (γ) ἐξαπέσταλκα
πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν ταύτην, τοῦ εἶναι τὴν
διαθήκην μου πρὸς τοὺς Λευίτας, λέγει
5 κύριος παντοκράτωρ. Ἡ διαθήκη μου ἦν
μετ' αὐτοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης, καὶ ἔδωκα αὐ-
τῷ ἐν φόβῳ φοβεῖσθαί με, καὶ ἀπὸ προσώπου
6 (δ) ὀνόματός μου στέλλεσθαι αὐτόν. Νόμος ἀ-
ληθείας ἦν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ ἀδικία
οὐχ εὑρέθη ἐν χείλεσιν αὐτοῦ· ἐν εἰρήνῃ
κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ, καὶ πολλοὺς
7 ἐπέστρεψεν ἀπὸ ἀδικίας. Ὅτι χείλη ἱε-
ρέως φυλάξεται γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητή-
σουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ, διότι ἄγγελος
8 κυρίου παντοκράτορός ἐστιν. Ὑμεῖς δὲ ἐξεκλί-
νατε ἐκ τῆς ὁδοῦ, καὶ (ε) ἠσθενήσατε πολλοὺς ἐν
νόμῳ, (*) διεφθείρατε τὴν διαθήκην τοῦ Λευί,
9 λέγει κύριος παντοκράτωρ. (ζ) Κἀγὼ δέδω-
κα ὑμᾶς ἐξουδενωμένους καὶ ἀπερριμμένους
εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀνθ' ὧν ὑμεῖς οὐκ ἐφυ-
λάξασθε τὰς ὁδούς μου, (*) ἀλλὰ ἐλαμβάνετε
10 πρόσωπα ἐν νόμῳ. (η) Οὐχὶ πατὴρ εἷς
πάντων ὑμῶν; οὐχὶ θεὸς εἷς ἔκτισεν ὑμᾶς;
τί ὅτι ἐγκατελίπετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ, τοῦ βεβηλῶσαι τὴν διαθήκην τῶν πατέ-
11 ρων ὑμῶν; Ἐγκατελείφθη Ἰούδας, καὶ βδέ-
λυγμα ἐγένετο ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἐν Ἱερου-
σαλήμ, διότι ἐβεβήλωσεν Ἰούδας τὰ ἅγια
κυρίου, ἐν οἷς ἠγάπησε, καὶ ἐπετήδευσεν εἰς
12 θεοὺς ἀλλοτρίους. (θ) Ἐξολοθρεύσει κύριος τὸν
ἄνθρωπον τὸν ποιοῦντα ταῦτα, ἕως καὶ ταπει-
νωθῇ ἐκ σκηνωμάτων Ἰακώβ, καὶ ἐκ προσ-
αγόντων θυσίαν (ι) τῷ κυρίῳ παντοκράτορι.
13 Καὶ ταῦτα, ἃ ἐμίσουν, ἐποιεῖτε· ἐκαλύπτετε
δάκρυσι τὸ θυσιαστήριον κυρίου, καὶ κλαυθμῷ
καὶ στεναγμῷ ἐκ κόπων. ἔτι ἄξιον ἐπιβλέψαι
εἰς θυσίαν, ἢ λαβεῖν δεκτὸν ἐκ τῶν χειρῶν
14 ὑμῶν; Καὶ εἴπατε, (κ) Ἕνεκεν τίνος;
ὅτι κύριος διεμαρτύρατο ἀναμέσον σου,
καὶ ἀναμέσον γυναικὸς νεότητός σου, ἣν ἐγ-
κατέλιπες, καὶ αὕτη κοινωνός σου, καὶ γυνὴ
15 διαθήκης σου. Καὶ οὐ (λ) καλὸν ἐποίησε;
καὶ ὑπόλειμμα πνεύματος αὐτοῦ. καὶ εἴπατε,
Τί ἄλλο ἢ σπέρμα ζητεῖ ὁ θεός; καὶ φυ-
λάξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, καὶ γυναῖκα
16 νεότητός σου μὴ ἐγκαταλίπῃς· (*) Ἀλλὰ ἐὰν
μισήσας ἐξαποστείλῃς, λέγει κύριος ὁ θε-
ὸς (μ) τοῦ Ἰσραήλ, καὶ καλύψει ἀσέβεια ἐπὶ
τὰ ἐνθυμήματά σου, λέγει κύριος παντο-
κράτωρ. καὶ φυλάξασθε ἐν τῷ πνεύματι
ὑμῶν, καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπητε,

Ecce ego (a) separo vobis hu- 3
merum, & dispergam ventricu-
lum super facies vestras, ventri-
culum solennitatum vestrarum:
& suscipiam vos simul. Et cog- 4
noscetis, quia ego misi ad vos
mandatum hoc, ut esset (b) te-
stamentum meum ad Levitas,
dicit Dominus omnipotens. Testa- 5
mentum meum fuit cum eo vitæ
& pacis: & dedi ei ut in timo-
re timeret me, & à facie nominis
mei formidaret. Lex veritatis 6
fuit in ore ejus: & iniquitas
non est inventa in labiis ejus. In
(c) pace dirigens ambulavit me-
cum: & multos convertit ab ini-
quitate: Quoniam labia sacerdo- 7
tis custodient scientiam: et legem
requirent ex ore ejus: quia an-
gelus Domini omnipotentis est.
Vos autem declinâstis de via, & 8
(d) infirmos fecistis multos in
lege: corrupistis testamentum
Levi, dicit Dominus omnipotens.
Et ego dedi vos contemptos, & 9
(e) abjectos in omnes gentes, pro
eo quòd vos non custodistis vias
meas, sed (f) accipiebatis personas
in lege. Nonne pater unus omniũ 10
vestrûm? nónne Deus unus crea-
vit vos? Quarè reliquistis u-
nusquisque fratrem suum: ut
abominabile faceret testamentum
patrum vestrorum? Derelictus 11
est Judas: & abominatio facta
est in Israel, & in Hierusalem:
quia contaminavit Judas Sancta
Domini, in quibus dilexit, &
adinvenit in diis alienis. Dis- 12
perdet Dominus hominem, qui
facit hæc; donec & humilietur
de tabernaculis Jacob, & de his
qui offerunt sacrificium Domino
omnipotenti. Et hæc, quæ oderam, 13
faciebatis: operiebatis lachrymis
altare Domini, & planctu, &
gemitu de (g) laboribus. Adhuc
dignum respicere sacrificium, aut
suscipere acceptabile de manibus
vestris? Et dixistis; Propter 14
quid? Quia Dominus testifica-
tus est inter te & uxorem ado-
lescentiæ tuæ, quam reliquisti: &
hæc particeps tua, & uxor testa-
menti tui. Et (h) nónne bonum 15
fecit, et reliquiæ spiritûs (i) ejus?
Et dixistis; Quid aliud præter
semen quærit Deus? Et custodite
in spiritu vestro: & uxorem ad-
olescentiæ tuæ ne derelinquas.
Sed, si odio habẽs dimiseris [eam], 16
dicit Dominus Deus Israel; &
operiet impietas super cogitatio-
nes tuas, dicit Dominus omni-
potens. Et custodite in spiritu
vestro, & nolite derelinquere:

MS.A. (α) ἑορτῆς (β) ἐπὶ (γ) κύριος (δ) τοῦ ὀνόματός (ε) πολλοὺς ἠσθενήσατε (*) καὶ διέφθειρε (ζ) Καὶ ἐγὼ (*) ἀλλ' (η) Οὐχὶ θεὸς εἷς ἔκτισεν ὑμᾶς; οὐχὶ πατὴρ εἷς πάντων ὑμῶν; τί ὅτι (θ) Ἐξολεθρεύσεις (ι) κυρίῳ (κ) Ἕνεκα τίνος; ὁ κύριος (λ) κάλλος (*) Ἀλλ' (μ) ὁ παντοκράτωρ θεὸς Ἰσραήλ,

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

3 הא אנא נזיף לכון בעללתא בר זרעא ואגלי בהתת חוביכון על אפיכון ואבטל רבות
4 חגיכון ויתמנע חולקכון מניה: ותדעון ארי שלחית לותכון ית תפקדתא הדא
5 למהוי קימי דעם לוי אמר יי צבאות: קימי הוה עמיה חיי ושלמא ויהבית ליה אולפן
6 אורייתי שלים ודחיל מן קדמי ומן קדם שמי דחיל הוא: אוריתא דקושטא הות
בפומיה ושקרא לא אשתכח בספותיה בשלמא ובכשרותא הלך קדמי וסגיאין אתיב
7 מחובא: ארי שפתי כהין יטרון מדע ואוריתא יבעון מפומיה ארי משמש קדם יי צבאות
8 הוא: ואתון סטיתון מן אורחא אתקלתון סגיאין באוריתא חבלתון קימא דעם לוי
9 אמר יי צבאות: ואף אנא יהבית יתכון בסירין ומחלשין לכל עמא כמא דליתכון
10 נטרין ית אורחן דתקנן קדמי ונסבין אפין באוריתא: הלא אבא חד לכלנא הלא אלהא
11 חד ברא יתנא מא דין נשקר גבר באחוהי לאפסא קימא די עם אבהתנא: שקרו
דבית יהודה ותועבתא אתעבידת בישראל ובירושלם ארי אפיסו דבית יהודה
נפשהון דהות קדישא קדם יי ודרחם ואתרעיאו למסב להון נשין בנת עממיא:
12 ישיצי יי לגבר דיעבדנה בר ובר בר מקרוי יעקב ואם כהין הוא לא יהי ליה מקריב
13 קורבנא בבית מקדשא דיי צבאות: ודא תנינות די אתון עבדין חפת דמעתא ית
מדבחא דיי די בכן ודי מתנקין מדלית עוד אתפניא לקורבנא ולקבלא יתיה
14 ברעוא מידכון: ואם תימרון על מה על דיי אסהיד בינך ובין אתת ינקותך די את שקרת
15 בה והיא שותפתך ואתת קימך: הלא חד הוה אברהם יחידי די מניה אתברי עלמא
ומה חד בעי אלהין די יתקים ליה ולד מן קדם יי ותסתמרון בנפשתכון ובאתת
16 ינקותך לא תשקר: ארי אם סניתה פטרה אמר יי אלהא דישראל ולא תכסי חטאה
בלבושך אמר יי צבאות ותסתמרון בנפשתכון ולא תשקרון:

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Ecce ego increpo vos ob proventum natum è semine, & patefaciam confu- 3
sionem scelerum vestrorum in facies vestras, & abolebo magnificentiam so-
lennitatum vestrarum; ac prohibebitur pars vestra ab eo. Et scietis quòd ego 4
miserim ad vos præceptum hoc, ut sit pactum meum cum Levi, dicit Dñs ex-
ercituum. Pactum meum fuit cum eo vitæ & pacis: & dedi ei doctrinam le- 5
gis perfectam ut timeret à facie mea: & à facie nominis mei timuit ipse. Lex 6
veritatis fuit in ore ejus, & falsitas non est inventa in labiis ejus: in pace & in
æquitate ambulavit coram me, & multos avertit ab iniquitate. Labia enim 7
sacerdotis custodient scientiam, & disciplinam requirent ab ore ejus; quia
minister est coram Dño exercituum. Vos autem declinâstis à via, & scanda- 8
lizâstis plurimos in lege: corrupistis pactum quod erat cum Levi, dicit Dñs
exercituum. Ego quoq; dedi vos contemptibiles & infirmos omnibus popu- 9
lis, sicut vos non servâstis vias quæ rectæ sunt coram me; & accepistis faciem
in lege. Nónne pater unus est omnium nostrûm? nónne unus Deus creavit 10
nos? quare igitur iniquè agimus quisque contra fratrem suum, violando
pactum quod est cum patribus nostris? Iniquè egerunt viri domus Juda, & 11
abominatio facta est in Israel, & in Jerusalem; quia violaverunt viri do-
mus Juda animam suam, quæ erat sanctificata coram Dño, & dilecta: & vo-
luerunt accipere sibi uxores filias populorum. Disperdet Dñs viro qui fece- 12
rit hoc, filium & nepotem de urbibus Jacob: & si fuerit sacerdos, *non erit
ei qui* offerat oblationem in domo sanctuarii Domini exercituum. Et hoc 13
secundò facitis: Operitis lachrymis altare Dñi plorantium & gementium,
ita ut ultrà non respiciam oblationem nec suscipiam illam cum beneplacito
de manibus vestris. Et si dixeritis, Quamobrem? Eò quòd Dñs testificatus est 14
inter te & uxorẽ adolescentiæ tuæ, contra quam tu iniquè egisti, & ipsa est
particeps tui, & uxor fœderis tui. Nónne unus fuit Abraham solus, ex quo pro- 15
pagatũ est seculũ? & quid unus quæsivit, nisi ut permaneret sibi proles in con-
spectu Dñi? Cavete igitur vobismetipsis: & contra uxorẽ adolescentiæ tuæ
ne iniquè agas. Quòd si oderis eam, dimitte eam, dicit Dñs exercituum 16
Deus Israel, & ne operias peccatum vestimento tuo, dicit Dominus exer-
cituum. Cavete igitur animabus vestris, & ne iniquè agatis.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 ܗܐ ܓܥܪ ܐܢܐ ܒܙܪܥܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܕܪܐ ܦܪܬܐ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ. ܘܦܪܬܐ ܥܠ ܥܐܕܝܟܘܢ.
4 ܘܐܫܩܘܠܟܘܢ ܥܡܗ. * ܘܬܕܥܘܢ. ܕܫܕܪܬ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. ܕܢܗܘܐ ܩܝܡܝ ܥܡ ܠܘܝ
5 ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܩܝܡܝ ܗܘܐ ܥܡܗ. ܚܝܐ ܘܫܠܡܐ. ܝܗܒܬ ܠܗ ܒܕܚܠܬܐ ܕܝܠܝ
6 ܘܕܚܠܢܝ. ܘܡܢ ܩܕܡ ܫܡܝ ܙܥ ܗܘܐ. * ܢܡܘܣܐ ܕܩܘܫܬܐ ܗܘܐ ܒܦܘܡܗ. ܘܥܘܠܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚ
7 ܒܣܦܘܬܗ. ܒܫܠܡܐ. ܘܒܬܪܝܨܘܬܐ. ܗܠܟ ܥܡܝ. ܘܣܓܝܐܐ ܐܗܦܟ ܡܢ ܥܘܠܐ. * ܡܛܠ
ܕܣܦܘܬܗ ܕܟܗܢܐ ܢܛܪܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܢܡܘܣܐ ܢܒܥܘܢ ܡܢ ܦܘܡܗ ܡܛܠ ܕܡܠܐܟܗ ܗܘ
8 ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܣܛܝܬܘܢ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܩܠܬܘܢ ܠܣܓܝܐܐ ܡܢ ܢܡܘܣܐ.
9 ܘܚܒܠܬܘܢ ܩܝܡܐ ܕܠܘܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܝܗܒܬܟܘܢ ܫܝܛܐ
10 ܘܡܟܝܟܝܢ ܠܟܠ ܥܡܐ. ܕܠܐ ܢܛܪܬܘܢ ܐܘܪܚܬܝ. ܘܢܣܒܬܘܢ ܒܐܦܐ ܒܢܡܘܣܐ. * ܕܠܡܐ
ܠܐ ܗܘܐ ܚܕ ܐܒܐ ܠܟܠܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܕ ܐܠܗܐ ܒܪܢ. ܠܡܢܐ ܢܕܓܠ ܚܕ ܒܚܒܪܗ ܠܡܣܝܒܘ
11 ܩܝܡܐ ܕܐܒܗܝܢ. * ܕܓܠ ܝܗܘܕܐ. ܘܛܢܦܘܬܐ ܐܬܥܒܕܬ ܒܐܝܣܪܝܠ
ܘܒܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܛܢܦ ܝܗܘܕܐ ܩܘܕܫܗ ܕܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܪܚܡ ܘܦܠܚ ܠܐܠܗܐ
12 ܢܘܟܪܝܐ. * ܢܘܒܕ ܡܪܝܐ ܠܓܒܪܐ ܕܥܒܕ ܗܕܐ. ܘܠܒܪܗ ܘܠܒܪ ܒܪܗ. ܡܢ ܡܫܟܢܗ
13 ܕܝܥܩܘܒ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܕܡܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܠܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. * ܘܗܕܐ ܬܢܝܢܐ ܕܥܒܕܬܘܢ.
ܟܣܝܬ ܕܡܥܬܐ ܠܒܝܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܒܟܝܬܐ ܘܐܢܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܦܢܐ ܠܘܬ ܩܘܪܒܢܝܟܘܢ.
14 ܘܠܐ ܡܩܒܠ ܠܗ ܨܒܝܢܐ ܡܢ ܐܝܕܝܟܘܢ. * ܘܐܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܢܐ. ܥܠ ܕܐܣܗܕ ܡܪܝܐ
15 ܒܝܢܝܟ ܠܒܝܬ ܐܢܬܬܐ ܕܛܠܝܘܬܟ. ܕܐܢܬ ܕܓܠܬ ܒܗ. ܘܗܝ ܚܒܪܬܟ ܘܐܢܬܬܐ ܕܩܝܡܟ. * ܕܠܡܐ ܠܐ
16 ܗܘܐ ܚܕ ܓܒܪܐ. ܘܫܪܟܐ ܕܪܘܚܐ ܕܝܠܗ ܗܘ. ܘܚܕ ܒܥܐ ܙܪܥܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ.
ܘܐܢܫ ܒܐܢܬܬܐ ܕܛܠܝܘܬܗ ܠܐ ܢܕܓܘܠ. * ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܥܘܠܐ
ܒܬܟܣܝܬܗ ܠܐ ܢܟܣܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܚܝܠܬܢܐ. ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ ܘܠܐ ܬܕܓܠܘܢ.

Ecce increpabo semen terræ, spargamque fi- 3
mum in facies vestras, & fimum in solenni-
tates vestras, eoque tollam vos: Et scietis me 4
præceptum istud ad vos misisse, ut sit fœdus
cum Levi, dicit Dominus potentissimus. Fœ- 5
dus meum fuit cum ipso, vitam & pacem ipsi
dedi, reverenter coluit me, & nomen meum
extimescebat: Lex veritatis erat in ore ipsius, 6
& iniquitas non est inventa in labiis ejus, pa-
cificè & rectè ambulavit mecum, & multos
ab iniquitate retraxit. Nam labia sacerdo- 7
tis stillant scientiam, & legem postulant ab
ore ejus, quippe qui sit angelus Domini po-
tentissimi. At vos aberrâstis à via, & scanda- 8
lizavistis multos *ut recederent* à lege, & cor-
rupistis fœdus Levi, dicit Dominus potentis-
simus. Ego vicissim reddam vos contempti- 9
biles & abjectos in omni gente, eò quòd non
observaveritis vias meas, & vultuum rationē
habueritis in lege. Annon idem pater est no- 10
bis omnibus? annon idem Deus creavit nos?
quarè perfidi sumus alter in alterū, & pollui-
mus fœdus patrum nostrorum? Perfidè egit 11
Juda, & abominatio cōmissa est in Israele &
Jerosolyma: profanavit enim Juda Sanctua-
rium Domini potentissimi, & dilexit coluit-
que deos alienos. Perdat Dominus hominem 12
illum qui hoc fecerit, & filium ac nepotem
ejus, de tabernaculo Jacobi, & non sit ei
quisquam offerens oblationem Domino po-
tentissimo. Hoc aliud etiam facitis: operit 13
lachryma domum Domini, & fletus atque
suspiria, adeo ut non respiciat ad oblationes
vestras, neque suscipiat spontaneum de mani-
bus vestris. Quòd si dicatis, Qua de causa? 14
Quia testatus est Dominus inter te & uxorem
adolescentiæ tuæ, in quam tu perfidè agis,
quum ipsa sit consors tua & uxor tibi fœde-
rata. Annon vir unus, cujus sunt reliqui spiri- 15
tus, unus *inquam* postulavit semen à Deo?
Cavete vobis ipsis, & nemo in uxorem ado-
lescentiæ suæ perfidè agat, Dicit Dominus 16
potentissimus Deus Israelis; & iniquitatem
pallio suo ne tegat, dicit Dñs potentissimus.
Cavete vobisipsis, & perfidè ne agatis.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الاصحاح الثاني والثلثون * وهو الثاني من النبوة *

3 * ها انا افرز لكم اليمين * واذري رجيعا على وجوهكم * رجيع اعيادكم * واخذكم به
4 * وتعلمون اني انا ارسلت اليكم هذه الوصية * ليكون عهدي مع اللاويين يقول الرب
5 الضابط الكل * عهدي كان معه للحياة والسلامة * واعطيته خوفا ليخافني وليرتعد من وجه
6 اسمي * ناموس حق كان في فمه * وظلم لم يوجد في شفتيه * بسلامة سار معي مقوما * ورد
7 كثيرين من الظلم * لان شفاه الكاهن تحفظ العلم * ويطلبون الناموس من فمه * من اجل
8 انه ملاك الرب الضابط الكل هو * وانتم حدتم عن الطريق * واسقمتم كثيرين بالناموس *
9 وافسدتم عهدي اللاوي يقول الرب الضابط الكل * وانا ادعكم محتقرين ومطرحين
10 في كل الامم * من اجل انكم انتم لم تحفظوا طرقي * بل اخذتم بالوجوه في الناموس * اليس
الاه واحد خلقكم * اليس اب واحد لجميعكم * لماذا انتم تركتم كل واحد اخاه لينجس عهد
11 ابائكم * ترك يهوذا * والرجس صار في اسرائيل وفي اورشليم * من اجل ان يهوذا نجس اقداس
12 الرب التي كان احب * وعمل للالهة الغرباء * يستاصل الرب الانسان الذي يصنع هذه
13 حتى يذل من مساكن يعقوب * ومن الذين يقدمون ذبيحة للرب الضابط الكل * وهذه
التي ابغضتها تصنعون * غطيتم بالدموع مذبح الرب والبكاء والتنهد من الاتعاب * ايضا
14 واجب ان ينظر للذبيحة او ياخذ مقبولا من ايديكم * وتقولون من اجل ماذا * من اجل
ان الرب شهد بينك وبين امراة صباك التي تركتها وهي شريكتك وامراة عهدك
15 * وليس اخر صنع * وبقية روحه * وتقولون لماذا يطلب الله زرعا اخر لاخرى * فاحتفظوا
16 بروحكم * وامراة صباك لا تترك * لكن ان ابغضتها سرحها يقول الرب اله اسرائيل * ويغطي
النفاق على ثيابك يقول الرب الضابط الكل * واحتفظوا بروحكم ولا تتركوا *

Textus trigesimus secundus, hujus autem Prophetiæ secundus.

Ecce ego separabo vobis dexteram, & 3
spargam stercus super facies vestras,
stercus solemnitatum vestrarum, coque
suscipiam vos. Et scietis quòd ego mi- 4
serim ad vos mandatum istud, ut sit fœ-
dus meum cum Levitis, ait Dominus o-
mnipotens. Fœdus meum fuit cum ipso 5
ad vitam & pacem, & dedi ei timorem,
ut me timeret, & à facie nominis mei
trepidaret. Lex veritatis fuit in ore 6
ipsius, & iniquitas non est inventa in la-
biis ejus: cum pace ambulavit mecum
rectè: & multos ab iniquitate revocavit.
Nam labia sacerdotis doctrinam custo- 7
diunt, & legem postulant ab ore ipsius;
quoniam ipse est angelus Domini omni-
potentis. Vos autem deflexistis à via, 8
& multos per legem reddidistis ægro-
tos, & violâstis fœdus meum Leviticum,
dicit Dominus omnipotens. Ideò despe- 9
ctos reddam vos & abjectos inter omnes
gentes; eò quòd vos non servaveritis
vias meas, sed personas acceperitis in
lege. Nonne Deus unus creavit vos? 10
nonne unus est omnium vestrûm pater?
quarè vos reliquistis unusquisque fra-
trem suum, ut contaminet fœdus patrum
vestrorum? Derelictus est Juda, & 11
abominatio facta est in Israele & in Je-
rusalem; quoniam Juda contaminavit
sancta Domini, quæ diligebat, & fecit
diis alienis. Evellat Dominus hominem 12
talia facientem, ita ut deponatur de ha-
bitaculis Jacobi, & de iis qui sacrificium
offerunt Domino omnipotenti. Hæc quæ 13
odi, facitis: altare Domini lachrymis
operitis, & fletu atque suspiriis de la-
boribus: & adhuc decens esset ut sacrifi-
cium respiceret, aut quicquam gratum ac-
ciperet è manibus vestris? Et dicitis, 14
Quam ob causam? Quia Dominus testa-
tus est inter te & inter uxorem adolescen-
tiæ tuæ, quam reliquisti; quum ipsa sit
consors tua & uxor fœderis tui: Nec 15
alius fecerit, & reliquiæ spiritûs ejus.
Et dicitis, Cur petit Deus semen aliud
alteri fœminæ? Cavete igitur vobisipsis,
et uxorem adolescentiæ tuæ ne reliqueris.
Sed si oderis eam, dimitte illam, dicit Do- 16
minus Deus Israelis, & operiet impietas
vestimenta tua, dicit Dominus omnipo-
tens. Cavete igitur vobisipsis, & ne re-
linquatis.

מלאכי : ג

quo In : dixistis & , vestris verbis in Dominum fecistis Laborare
17 הוגעתם יהוה בדבריכם ואמרתם במה
oculis in bonus ,malum faciens Omnis : vos dicendo In ? fecimus laborare
הוגענו באמרכם כל־עשה רע טוב בעיני
? judicii Deus ubi aut ,placuit ipse eis in & , Domini
יהוה ובהם הוא חפץ או איה אלהי המשפט :

CAP. III. ג

statim & , meas facies ad viam vertet & , meum angelum mittens ego Ecce
1 הנני שלח מלאכי ופנה־דרך לפני ופתאם
angelus & , quærentes vos quem ,Dominator suum palatium ad veniet
יבוא אל־היכלו האדון אשר־אתם מבקשים ומלאך
.exercituum Dominus dixit ,venit ecce : volentes vos quem ,fœderis
הברית אשר־אתם חפצים הנה־בא אמר יהוה צבאות :
? eum conspici in stans quis & ? eum veniendi diem sustinens quis Et
2 ומי מכלכל את־יום בואו ומי העמד בהראותו
.fullonum borith tanquam & , conflans ignis tanquam ipse nam
כי־הוא כאש מצרף וכברית מכבסים :
,Levi filios purgabit & , argentum emundans & , conflans sedebit Et
3 וישב מצרף ומטהר כסף וטהר את־בני־לוי
offerentes Domino erunt & : argentum sicut &,aurum sicut eos excoquet &
וזקק אתם כזהב וככסף והיו ליהוה מגישי
, Jehudah munus Domino dulcescet Et .justitia in munus
4 מנחה בצדקה : וערבה ליהוה מנחת יהודה
.antiquos annos secundùm & , seculi dies secundùm , Jerusalaim &
וירושלם כימי עולם וכשנים קדמניות :
, maleficos in velox testis ero & , judicium ad vos ad accedam Et
5 וקרבתי אליכם למשפט והייתי עד ממהר במכשפים
mercedem subtrahentes in & ; falsitate in jurantes in & , adulteros in &
ובמנאפים ובנשבעים לשקר ובעשקי שכר־
nec ,peregrinum pervertentes & ,pupillum & , viduam , mercenarii
שכיר אלמנה ויתום ומטי־גר ולא
non Dominus ego Nam .exercituum Dominus dixit , me timuerunt
6 יראוני אמר יהוה צבאות : כי אני יהוה לא
diebus A .estis consumpti non Jahacob filii vos & : sum mutatus
7 שניתי ואתם בני־יעקב לא כליתם : למימי
.custodistis non & , meis institutis ab recessistis vestrorum patrum
אבתיכם סרתם מחקי ולא שמרתם
.exercituum Dominus dixit , vos ad revertar & , me ad Revertimini
שובו אלי ואשובה אליכם אמר יהוה צבאות
quia : Deum homo vi auferet Nunquid ? revertemur quo In : dixistis Et
8 ואמרתם במה נשוב : היקבע אדם אלהים כי
decima ? te vi abstulimus quo In : dixistis Et ? me vi auferentes vos
אתם קבעים אתי ואמרתם במה קבענוך המעשר
vos me & , maledicti vos maledictione In .oblatione &
9 והתרומה : במארה אתם נארים ואתי אתם
domum ad decimam omnem Auferte .ipsa omnis gens ,vi rapientes
10 קבעים הגוי כלו : הביאו את־כל־המעשר אל־בית
dixit , hoc in nunc me probent & , mea domo in præda sit & , thesauri
האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר
cataractas vobis aperuero non si : exercituum Dominus
יהוה צבאות אם־לא אפתח לכם את ארבות
sufficientiæ ad usque , benedictionem vobis evacuavero & , cœlorum
השמים והריקתי לכם ברכה עד־בלי־די :
vobis corrumpet non & , devorantem in vobis increpabo Et
11 וגערתי לכם באכל ולא־ישחת לכם את־
dixit , agro in vitis vobis orbabit nec , humi fructum
פרי האדמה ולא־תשכל לכם הגפן בשדה אמר
.exercituum Dominus
יהוה צבאות :

Versio VULG. LAT.

17 Laborare fecistis Dominum in sermonibus vestris, & dixistis; In quo eum fecimus laborare? In eo quòd dicitis; Omnis qui facit malum, bonus est in conspectu Domini, & tales ei placent: aut certè ubi est Deus judicii?

CAP. III.

1 ECce ego mitto angelū meum, & præparabit viam ante faciem meam. Et statim veniet ad templum suum Dominator, quem vos quæritis; & angelus testamenti, quem vos vultis. Ecce venit, di-
2 cit Dominus exercituum: Et quis poterit cogitare diem adventûs ejus, & quis stabit ad videndum eum? Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fullonum:
3 Et sedebit conflans, & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentum, & erunt Domino offerentes sacrificia in justitia.
4 Et placebit Domino sacrificium Juda & Jerusalem, sicut dies se-
5 culi, & sicut anni antiqui. Et accedam ad vos in judicio, & ero testis velox maleficis, & adulteris, & perjuris, & qui calumniantur mercedem mercenarii, viduas, & pupillos: & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me,
6 dicit Dominus exercituum. Ego enim Dominus, & non mutor: & vos filii Jacob non estis consum-
7 pti. A diebus enim patrum vestrorū recessistis à legitimis meis, & non custodistis. Revertimini ad me, & revertar ad vos, dicit Dominus exercituum. Et dixistis;
8 In quo revertemur? Si affiget homo Deum, quia vos configitis me? Et dixistis; In quo configimus te? In decimis, & in primitiis.
9 Et in penuria vos maledicti estis, & me vos configitis gens tota.
10 Inferte omnem decimam in horreum, & sit cibus in domo mea, & probate me super hoc, dicit Dominus: si non aperuero vobis cataractas cœli, & effudero vobis benedictionem usque ad ab-
11 undantiam, Et increpabo pro vobis devorantem, & non corrumpet fructum terræ vestræ; nec erit sterilis vinea in agro, dicit Dominus exercituum.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

17 Οἱ (ν) παροξύναντες τὸν Θεὸν ἐν τοῖς λόγοις ὑμῶν· καὶ εἴπατε, Ἐν τίνι (ξ) παρωξύναμεν αὐτόν; ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς, Πᾶς ποιῶν πονηρόν, καλὸν ἐνώπιον κυρίου, καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸς εὐδόκησε, καί, Ποῦ ἐστιν ὁ Θεὸς τῆς δικαιοσύνης; MS. A. (ν) παροξύνοντες (ξ) παρωξύναμεν; ἐν τῷ

ΚΕΦ. γʹ.

1 Ἰδοὺ (α) ἐξαποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου, καὶ ἐπιβλέψεται ὁδὸν πρὸ προσώπου μου, καὶ ἐξαίφνης ἥξει εἰς τὸν ναὸν (β) ἑαυτοῦ κύριος, ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε, καὶ ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης, ὃν ὑμεῖς θέλετε· ἰδοὺ ἔρχεται,
2 λέγει κύριος παντοκράτωρ. Καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ; (γ) ἢ τίς ὑποστήσεται ἐν τῇ ὀπτασίᾳ αὐτοῦ; διότι αὐτὸς εἰσπορεύεται ὡς πῦρ χωνευτηρίου,
3 καὶ ὡς ποία πλυνόντων. (δ) Καθιεῖται χωνεύων καὶ καθαρίζων ὡς τὸ ἀργύριον, καὶ ὡς τὸ χρυσίον, καὶ καθαριεῖ τοὺς υἱοὺς Λευί, καὶ (ε) χεεῖ αὐτοὺς ὥσπερ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον· καὶ ἔσονται τῷ κυρίῳ προσάγοντες
4 θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ. Καὶ ἀρέσει τῷ κυρίῳ θυσία Ἰούδα καὶ Ἱερουσαλήμ, καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ
5 ἔμπροσθεν. Καὶ προσάξω (ζ) πρὸς ὑμᾶς ἐν κρίσει, καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ * τὰς φαρμακούς, καὶ ἐπὶ τὰς μοιχαλίδας, καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μισθὸν μισθωτοῦ, καὶ τοὺς καταδυναστεύοντας χήραν, καὶ τοὺς κονδυλίζοντας ὀρφανούς, καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν προσηλύτου, καὶ τοὺς μὴ φοβουμένους με, λέγει κύριος παντοκρά-
6 τωρ. Διότι ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν (η), καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι. καὶ ὑμεῖς (θ) οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ οὐκ (ι) ἀπέχεσθε ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν
7 τῶν πατέρων ὑμῶν, ἐξεκλίνατε νόμιμά μου, καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε. (κ) Ἐπιστρέψατε πρός με, καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς, λέγει κύριος παντοκράτωρ. καὶ εἴπατε, Ἐν
8 τίνι (λ) ἐπιστρέψομεν; Μήτι πτερνιεῖ ἄνθρωπος Θεόν; διότι ὑμεῖς πτερνίζετέ με· καὶ (μ) ἐρεῖτε, Ἐν τίνι (ᵒ) ἐπτερνίσαμέν σε; ὅτι τὰ ἐπιδέκατα, καὶ αἱ ἀπαρχαὶ
9 μεθ' ὑμῶν εἰσιν. Καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς
10 ἀποβλέπετε, καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε. Τὸ ἔτος συνετελέσθη, καὶ εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυρούς, (ν) καὶ ἔσται ἡ διαρπαγὴ αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ἐπιστρέψατε δὴ ἐν τούτῳ, λέγει κύριος παντοκράτωρ· ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑμῖν τοὺς (ᵒ) καταῤῥάκτας τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐκχεῶ (ξ) τὴν εὐλογίαν μου ὑμῖν, ἕως τοῦ ἱκανωθῆναι.
11 Καὶ διαστελῶ ὑμῖν (ο) εἰς βρῶσιν, καὶ οὐ μὴ (ᵓ) διαφθείρω ὑμῶν τὸν καρπὸν τῆς γῆς, καὶ οὐ μὴ (π) ἀσθενήσῃ ὑμῶν ἡ ἄμπελος ἡ ἐν τῷ ἀγρῷ, λέγει κύριος παντοκράτωρ.

MS. A. (α) ἐγὼ ἐξαποστέλλω (β) αὐτοῦ (γ) καὶ τίς (δ) Καὶ καθιεῖται (ε) χεεῖ αὐτοὺς ὡς τὸ ἀργύριον καὶ ὥσπερ τὸ χρυσίον· (ζ) ὑμᾶς (η) οὐκ ἠλλοίωμαι. (θ) υἱοὶ (ι) ἀπέχεσθε (κ) Ἐπιστράφητε (λ) ἐπιστρέψωμεν; Εἰ (μ) εἴπατε, (ᵒ) ἐπτερνίκαμεν (ν) καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἔσται ἡ διαρπαγὴ αὐτοῦ. (ᵒ) καταῤῥάκτας, (ξ) ὑμῖν τὴν εὐλογίαν μου, (ο) τὴν βρῶσιν, (ᵓ) διαφθερῶ (π) ἀσθενήσῃ ἡ ἄμπελος ὑμῶν ἡ ἐν ἀγρῷ,

Qui provocâstis Deum in sermonibus vestris, & dixistis; In quo provocavimus eum? In eo quòd dicitis; Omnis qui facit malum, (k) bonum est in conspectu Domini: & in his sibi complacuit: &, Ubi est Deus justitiæ? 17

C A P. III.

ECce (a) mitto angelum meum, & (b) respiciet viam ante faciem meam: & subitò veniet ad templum suum Dominus, quem vos quæritis, & angelus testamenti, quem vos vultis. Ecce venit, dicit Dominus omnipotens. 1
Et quis sustinebit diem introitûs ejus? aut quis ferre poterit, ut aspiciat eum? Quia ipse ingreditur, quasi ignis conflatorii, & quasi (c) herba lavantium. Sedebit conflans, & emundans sicut argentum, & sicut aurum: & emundabit filios Levi, & fundet eos, sicut aurum, & argentum. 2 3
Et erunt Domino offerentes (d) hostiam in justitia. Et placebit Domino sacrificium Juda, & Hierusalem, sicut dies seculi, & sicut anni pristini. Et accedam ad vos in judicio: & ero testis velox super maleficos, & super (e) adulteras, & super eos qui jurāt nomine meo in mēdacio & super eos qui fraudāt mercedē mercenarii, & qui opprimunt per potentiam viduam, & percutiunt pupillos, & pervertunt judicium advenæ, et qui non timent me, dicit Dominus omnipotens. Quoniam ego Dominus Deus vester, et non mutor. Et vos filii Jacob non recessistis ab (f) injustitiis Patrum vestrorum, declinâstis legitima mea, et non custodîstis. Revertimini ad me: et revertar ad vos, dicit Dominus omnipotens. Et dixistis; In quo revertemur? (g) Nunquid supplantabit homo Deum; quia vos supplantatis me? Et (h) dicetis; In quo supplantavimus te? Quia decimæ, et primitiæ vobiscum sunt: Et vos respicientes respicitis: et me vos supplantatis. Annus impletus est: et intulistis omnes fructus in thesauros: et erit rapina (i) ejus in domo ejus. (k) Revertimini ergò in hoc, dicit Dominus omnipotens; nisi aperuero vobis cataractas cœli, et effudero benedictionem meam vobis, usque dum sufficiat: Et dividam vobis in (l) cibum: et non disperdam fructum terræ vestræ: et non infirmabitur vinea vestra in agro, dicit Dominus omnipotens. 4 5 6 7 8 9 10 11

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

17 אלהיתון קדם יי בפתגמיכון ואם תימרון במה אלהינא קדמוהי כדאתון אמרין
כל דעביד ביש תקין קדם יי ובהון רעוא קדמוהי או אבא אלהא דעביד דינא :
ג
1 הא אנא שלח מלאכא ויפני אורחא קדמי ובתכיף יעול להיכליה רבונא דיאתון בען
2 ביה ומלאך קימא דיאתון צבן ביה הא אתי אמר יי צבאות : ומן מסובר ית יום
מיתוהי ומן יקום באתגליותיה ארי רוגזיה כאשתא ממסי וכבוריתא דמחורין בה :
3 ויתגלי לצרפא ולדכאה כגבר דימצרף ומדכי כספא וידכי ית בני לוי ויזקיק יתהון
4 כדהבא וככספא ויהון קדם יי מקרבין קורבן בזכו : ויתגלי קדם יי קורבן אנש
5 יהודה ויתבי ירושלם כיומי עלמא וכשנין דמלקדמין : ואתגלי עליכון למעבד דינא
ויהי מימרי בכון לסהיד מוחי בחרשיא ובניפיא ובדמשתבעין לשקרא ובאנסי אגרא
6 דאגירא ארמלא ויתם ומסטן דין גיורא ולא דחילו מן קדמי אמר יי צבאות : ארי אנא
יי לא אשניתי קימי דמן עלמא ואתון בני ישראל אתון מדמן דמן דמאית בעלמא
7 הדין דיניה פסיק : למיומי אבהתכון סטיתון מן קימי ולא נטרתון תובו לפולחני
8 ואתפני במימרי לאיטבא לכון אמר יי צבאות ואם תימרון במא נתוב : הירגז גבר
קדם דינא ארי אתון מרגזין קדמי ואם תימרון במא ארגזנא קדמך במעשריא
9 ובתרומתא : בלוטא אתון מתלטין וקדמי אתון מרגזין עמא כולהון : אמר נביא איתו
10 ית כל מעסריא לבית אוצרא ויהי פרנוס לדמשמשין בבית מקדשי ונסו כען קדמי
בהדא אמר יי צבאות אם לא אפתח לכון ית כוי שמיא ואחית לכון טובא עד דתימרון
11 מסת : ואזוף לכון במחבלא ולא יחבל לכון ית אבא דארעא ולא תתכל לכון גופנא
בחקלא אמר יי צבאות :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Facessitis negotium coram Domino sermonibus vestris. Et si dixeritis, In quo facessimus negotium coram eo? in eo quod dicitis, Omnis qui operatur malum, rectus est coram Domino, & in ipsis est voluntas coram eo: ubi est ergo Deus qui facit judicium? 17

CAP. III.

ECce ego mitto angelum & complanabit viam coram me, & subitò ve- 1
niet ad templum suum Dñs quem vos quæritis: & angelus testamenti quem
vos desideratis, ecce venit, dicit Dñs exercituum. Ecquis sustinebit diem 2
adventus ejus, ecquis consistet cùm revelatus fuerit? quia furor ejus sicut ignis
liquefaciens, & sicut sapo quo [*panni*] dealbantur. Et revelabitur ut con- 3
flet & mundet, sicut vir qui conflat et mundat argentum, & mundabit filios
Levi, & expurgabit eos, quasi aurum et quasi argentum. Et coram Dño offe-
rent oblationem in justitia. Et *comparebit* coram Dño oblatio virorum Ju- 4
da, & habitatorum Jerusalem, sicut in diebus seculi, & sicut in annis anti-
quis. Et revelabor super vos ut faciam judicium: & erit Verbum meum 5
contra vos in testem velocem, contra maleficos, & contra adulteros, & con-
tra eos qui jurant falsò, & contra eos qui auferunt violenter mercedem mer-
cenarii: & [*opprimunt*] viduam & pupillum, & pervertunt judicium pere-
grini, & non timent à facie mea, dicit Dñs exercituum. Ego enim Dominus 6
non mutavi pactum meum quod à seculo est: vos verò domus Israel putatis
quòd quicunque moritur in hoc seculo, judicium ejus cesset. A diebus pa- 7
trum vestrorum declinâstis à mandatis meis, & non custodistis ea: conver-
timini ad cultum meum, et respiciam in verbo meo ut bene faciam vobis,
dicit Dñs exercituum: quòd si dixeritis, In quo revertemur? Nunquid ad 8
iracundiam provocat vir judicem? quia vos me provocâstis ad iracundiam.
Et si dixeritis, In quo provocavimus te? In decimis et in primitiis. Maledi- 9
ctione vos maledicti estis, et vos ad iram me provocatis, popule *universe*.
Dixit propheta, Inferte omnes decimas in domum thesauri, ut sit alimentum 10
iis qui ministrant in æde sanctuarii mei, et experiamini nunc coram me in
hoc, ait Dñs exercituum, nisi aperiam vobis fenestras cœlorum, & demittam
vobis bonum, adeò ut dicatis, Satis est. Et increpabo pro vobis corrupto- 11
rem, neque corrumpet vobis
fructum terræ, nec sterilescet vobis vitis in agro, dicit Dominus exercituum.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]

Fatigâstis Dominum sermonibus vestris: quòd 17
si dicatis, Quâ in re fatigavimus eum? In eo
quòd dicitis; Quicunque malum operatur,
rectus est in oculis Domini, & talibus oble-
ctatur: alioquin ubi est Deus judicans judi-
cia?

CAP. III.

ECce ego missurus sum angelum meum qui 1
complanabit viam ante me: & repentè ve-
niet ad templum Domini is quem expectatis;
& angelus fœderis quo delectamini, ecce ven-
turus est, ait Dominus potentissimus. Quis 2
sustineat diem quo veniet? aut quis consiste-
re queat cùm apparebit? erit enim velut ignis
conflans, & veluti sulphur dealbans: Ut re- 3
vertatur ad conflandum & purgandum velut
argentum. Purgabit autem filios Levi, feli-
gétque eos tanquam aurum & tanquam ar-
gentum: & erunt offerentes oblationem Do-
mino in justitia: Et jucunda erit Domino 4
oblatio Judæ & Jerosolymæ, uti pristinis die-
bus & ut annis antiquis. Et accedam con- 5
tra vos in judicio, eróque testis festinus con-
tra magos, adulteros, & eos qui falsò jurant,
contra eos qui denegant mercedē mercenarii,
advenæ, pupilli, & viduæ; & propensi sunt
adversùs eum qui convertitur ad me, non ti-
mentes me, dicit Domin' potentissimus. Nam 6
ego Dominus sum, nec unquam mutatus; &
vos filii Jacobi, non desistitis ab iniquitate ve-
stra. Indè à diebus majorum vestrorum ab- 7
erràstis à præceptis meis, nec obtemperâstis
eis. Revertimini ad me, & revertar ad vos, ait
Dominus potentissimus. Quòd si dixeritis, 8
Quâ in re revertemur? An fraudaret homo
Deum, quemadmodum vos fraudatis me?
Quòd si dixeritis, Quâ in re fraudavimus te?
in decimis & primitiis. Maledictionibus 9
maledicimini quum me fraudatis. Univer- 10
se popule, afferte decimas in horrea mea, ut
sint cibo in domo mea. Probate me in hoc,
ait Dñs potentissimus, & aperiā vobis cœli
fenestras, effundámque vobis benedictiones,
donec dicatis, Sufficit: Et increpabo tineā 11
ne corrumpat fructus terræ, néve vastetur vo-
bis ne ulla quidem vitis in terra, dicit Domi-
nus potentissimus.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * يا عابطي الله باقوالكم * ويقولون بماذا اعطناه * عند ما تقولون كل صانع شر حسن امام
الرب * وبهم هو سر * واين هو اله العدل *

الفصل الثالث *

1 ها انا ارسل ملاكي * ويبطر الطريق امام وجهي * وبغتة ياتي الي هيكل الرب الذي انتم
2 تطلبونه * وملك العدل الذي انتم تريدونه * ها يقبل يقول الرب الضابط الكل * فمن
يصطبر ليوم مدخله * او من يثبت في ظهوره * من اجل انه هو يدخل مثل نار كور *
3 ومثل حشيشة الغسالين * ويجلس يسبك وينقي مثل الفضة والذهب * وينقي بني لاوي *
4 ويفرغهم مثل الذهب والفضة * ويصيرون للرب يقدمون ذبيحة بالعدل * ويرضي الرب ذبيحة
5 يهودا واورشليم * كمثل ايام الدهر * وكمثل السنين التي من قبل * واقرب اليكم بالحكم *
واكون شاهدا عجولا على الساحرات * وعلى الفاسقات * وعلى الذين يحلفون باسمي بالكذب * وعلى
الذين يظلمون اجر الاجير * وعلى الذين يعقون على الارملة ويحيفون على الايتام * والذين
6 يميلون حكم الغريب * والذين لا يخافوني يقول الرب الضابط الكل * من اجل اني انا الرب
7 الهكم ولست ابدل * وانتم يا بني يعقوب لستم تبعدون من مظالم ابائكم * اهملتم شرائعي
ولم تحفظوها * ارجعوا الي فارجع اليكم * يقول الرب الضابط الكل * ويقولون بماذا نرجع *
8 * ايعرقب انسان الله * من اجل انكم انتم تعرقبوني * ويقولون بماذا عرقبناك * لان العشور
9 10 والاوايل معكم هي * وتتغافلون انتم تتغافلون * ولي تعرقبون * السنة كملت * وادخلتم
جميع الغلات الي الاهراء * وفي بيته يكون اختطافه * تعهدوا الآن بهذا يقول الرب الضابط
11 الكل * ان لم افتح لكم طاقات السماء * واصب لكم بركتي الي ان تكتفوا * وارسل لكم طعاما *
ولا افسد عنكم ارضكم * ولا تضعف كرمتكم التي في الحقل يقول الرب الضابط الكل *

O qui Deum provocatis ad iram sermo- 17
nibus vestris, & dicitis, Quâ in re
provocavimus iram ejus? Quum di-
citis, Omnis malum agens bonus est
coram Domino, & talibus ipse delectatur;
& ubi est Deus justitiæ?

CAP. III.

EN ego mittam angelum meum, & 1
considerabit viam ante faciem meam:
& confestim veniet ad templum Domini
is quem vos petitis, & angelus ju-
stitiæ quem vos vultis. Ecce veniet,
dicit Dominus omnipotens: At quis 2
patietur diem ingressûs ejus? aut quis
consistet in apparitione ipsius? nam is
ingressurus est ut ignis fornacis, & ut
herba fullonum: Et sedebit conflans 3
& purgans quasi argentum & aurum:
& purgabit filios Levi, & fundet eos
ut aurum & argentum: & erunt Do-
mino offerentes sacrificium justè. Et 4
gratum habebit Dominus sacrificium
Judæ & Jerosolymæ, ut diebus seculi,
& ut annis præcedentibus. Et acce- 5
dam ad vos in judicio, eroque testis ve-
lox adversùs maleficas, & adversùs
adulteras, adversùs eos qui falsò ju-
rant per nomen meum, adversùs eos
qui mercede fraudant mercenarium;
adversùs eos qui vim inferunt viduæ,
& opprimunt pupillos, et eos qui per-
vertunt jus peregrini, et eos qui me
non timent, dicit Dominus omnipotens.
Nam ego sum Dominus Deus vester, 6
et non mutor: vos autem O filii Jacobi,
non receditis ab iniquitatibus patrum
vestrorum: Obliquâstis legem meam, et 7
non servâstis eam. Revertimini ad me,
et revertar ad vos, dicit Dominus
omnipotens. Dicitis autem. In quo re-
vertemur? An supplantaret homo De- 8
um? vos enim supplantatis me, et di-
citis, In quo supplantavimus te? quia
decimæ et primitiæ vobiscum sunt. Et 9
vos omninò negligitis, neque supplan-
tatis. Annus elapsus est, et intulistis 10
omnes proventus in horrea: et in domo
ejus erit rapina ejus. Memores itaque
sitis hujus rei, dicit Dominus omnipotens;
nisi aperuero vobis fenestras cœli, et
infudero vobis benedictionem meam do-
nec satis habeatis. Mittam vobis cibum, 11
et non corrumpam fructum terræ vestræ,
neque infirmabitur vitis vestra quæ est
in agro, dicit Dominus omnipotens.

מלאכי : ד

beneplaciti terra vos eritis quia : gentes omnes vos beatificabunt Et
12 ואשרו אתכם כל־הגוים כי־תהיו אתם ארץ חפץ
vestra verba me contra Invaluerunt .exercituum Dominus dixit
13 אמר יהוה צבאות : חזקו עלי דבריכם
? te contra sumus locuti Quid : dixistis Et .Dominus dixit
אמר יהוה ואמרתם מה־נדברנו עליך :
quod ,emolumenti quid & ,Deo servire Vanum ,Dixistis
14 אמרתם שוא עבד אלהים ומה־בצע כי
faciebus à obscurè ambulaverimus quod & ,ej* custodiam custodierimus
שמרנו משמרתו וכי הלכנו קדרנית מפני
etiam ,superbos beatificantes nos nunc Et .exercituum Domini
15 יהוה צבאות : ועתה אנחנו מאשרים זדים גם־
.evaserunt & ,Deum probaverunt etiam,impietatẽ facientes sunt ædificati
נבנו עשי רשעה גם בחנו אלהים וימלטו :
: suum socium ad vir Dominum timentes sunt locuti Tunc
16 אז נדברו יראי יהוה איש אל־רעהו
,ejus facies ad memoriæ liber est scriptus &,audivit &,Dominus attendit &
ויקשב יהוה וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו
,mihi erunt Et .ejus nomen cogitantibus & ,Dominum timentibus
17 ליראי יהוה ולחשבי שמו : והיו לי
;peculium faciens ego qua die in ,exercituum Dominus dixit
אמר יהוה צבאות ליום אשר אני עשה סגלה
.sibi servienti suo filio super vir parceret sicut ,eis super parcam &
וחמלתי עליהם כאשר יחמל איש על־בנו העבד אתו :
servientẽ inter ;impiũ ad justum inter videbitis & ,convertemini Et
18 ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד
.ei servit non qui eum ad ,Deo
אלהים לאשר לא עבדו :

CAP. IV. ד

omnes erunt & ;clibanus tanquam ardens veniens dies ecce Nam
1 כי־הנה היום בא בער כתנור והיו כל־
eos inflammabit & ,stipula ,impietatem faciens omnis & ,superbi
זדים וכל־עשה רשעה קש ולהט אתם
derelinquet non quia :exercituum Dominus dixit ,veniens dies
היום הבא אמר יהוה צבאות אשר לא־יעזב
meũ nomen timentibus vobis orietur Et .ramum & ,radicem eis
2 להם שרש וענף : וזרחה לכם יראי שמי
crescetis & ,egrediemini & :ejus alis in sanitas & ,justitiæ Sol
שמש צדקה ומרפא בכנפיה ויצאתם ופשתם
pulvis fuerint cùm impios conculcabitis Et .saginarii vituli sicut
3 כעגלי מרבק : ועסותם רשעים כי־יהיו אפר
Dominus dixit ,faciens ego quam die in ,vestrorũ pedũ plantis sub
תחת כפות רגליכם ביום אשר אני עשה אמר יהוה
mandavi quam ,mei servi Mosheh legis Mementote .exercituum
4 צבאות : זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי
.judicia & ,statuta ,Israel omnem super Choreb in ei
אותו בחרב על־כל־ישראל חקים ומשפטים :
diem venire ante ,prophetam Elijah vobis mittens ego Ecce
5 הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום
super patrum cor convertet Et .terribilem & ,magnum DOMINI
6 יהוה הגדול והנורא : והשיב לב־אבות על־
percutiam & ,veniam fortè ne ,eorũ patres super filiorum cor & ,filios
בנים ולב בנים על־אבותם פן־אבוא והכיתי
.anathemate terram
את־הארץ חרם :

Versio VULG. LAT.

12 Et beatos vos dicent omnes Gen-
tes : eritis enim vos terra deside-
rabilis, dicit Dominus exercituũ.
13 Invaluerunt super me verba ve-
14 stra, dicit Dominus. Et dixistis ;
Quid locuti sumus contra te ? Di-
xistis ; Vanus est, qui servit Deo :
& quod emolumentum quia cu-
stodivimus præcepta ejus, & quia
ambulavimus tristes coram Do-
15 mino exercituum ? Ergo nunc
beatos dicimus arrogantes : siqui-
dem ædificati sunt facientes im-
pietatem ; & tentaverunt Deum,
16 & salvi facti sunt. Tunc locuti
sunt timentes Dominum, unus-
quisque cum proximo suo : Et at-
tendit Dominus, & audivit : &
scriptus est liber monumenti co-
ram eo timentibus Dominum, &
17 cogitantibus nomen ejus. Erunt
mihi, ait Dominus exercituum, in
die quâ ego facio, in peculium :
& parcam eis, sicut parcit vir fi-
18 lio suo servienti sibi. Et conver-
temini, & videbitis quid sit inter
justum & impium ; & inter ser-
vientem Deo, & non servientem
ei.

CAP. IV.

1 Ecce enim dies veniet succen-
sa quasi caminus : & erunt omnes
superbi, & omnes facientes im-
pietatem, stipula : & inflamma-
bit eos dies veniens, dicit Domi-
nus exercituum, quæ non dere-
linquet eis radicem, & germen.
2 Et orietur vobis timentibus no-
men meum Sol justitiæ, & sani-
tas in pennis ejus : & egredie-
mini, & salietis sicut vituli de
3 armento. Et calcabitis impios,
cùm fuerint cinis sub planta pe-
dum vestrorum, in die quâ ego
facio, dicit Dominus exercituũ.
4 Mementote legis Moysi servi
mei, quam mandavi ei in Ho-
reb ad omnem Israel, præcepta
5 & judicia. Ecce ego mittam vo-
bis Eliam prophetam, antequàm
veniat dies Domini magnus, &
6 horribilis. Et convertet cor pa-
trum ad filios, & cor filiorum ad
patres eorum : ne,fortè veniam,
& percutiam terram anathe-
mate.

Versio GRÆCA LXX. Interp. Cum Translatione LATINA.

12 Καὶ μακαριοῦσιν ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη, διότι
ἔσεσθε ὑμεῖς γῆ θελητή, λέγει κύριος παν-
13 τοκράτωρ. Ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ τοὺς λόγους
ὑμῶν, λέγει κύριος· Καὶ εἴπατε, Ἐν τίνι
14 κατελαλήσαμεν κατὰ σοῦ; Εἴπατε, Μάται-
ος ὁ δουλεύων θεῷ, καὶ τί πλέον, ὅτι ἐφυ-
λάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ, (ρ) καὶ διότι ἐ-
πορεύθημεν ἱκέται πρὸ προσώπου κυρίου παν-
15 τοκράτορος; Καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν
ἀλλοτρίους, καὶ ἀνοικοδομοῦνται (σ) πάντες
ποιοῦντες ἄνομα, καὶ ἀντέστησαν τῷ θεῷ, καὶ
16 ἐσώθησαν. Ταῦτα (τ) κατελάλησαν οἱ φο-
βούμενοι τὸν κύριον, ἕκαστος πρὸς τὸν πλη-
σίον αὐτοῦ. καὶ προσέσχε κύριος, καὶ εἰσήκουσε,
καὶ ἔγραψε βιβλίον μνημοσύνου ἐνώπιον αὐ-
τοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον, καὶ εὐλαβου-
17 μένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἔσονταί μοι,
λέγει κύριος παντοκράτωρ, εἰς ἡμέραν, ἣν
ἐγὼ ποιῶ, εἰς περιποίησιν, καὶ αἱρετιῶ αὐ-
τούς, ὃν τρόπον αἱρετίζει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν
18 αὐτοῦ, τὸν δουλεύοντα αὐτῷ. Καὶ ἐπιστρα-
φήσεσθε, καὶ ὄψεσθε ἀναμέσον δικαίου, καὶ ἀνα-
μέσον (υ) ἀνόμου, καὶ ἀναμέσον τοῦ δουλεύ-
οντος (φ) θεῷ, καὶ τοῦ μὴ δουλεύοντος.

MS. A. (ρ) διότι (σ) ποιοῦντες ἄνομα, ἀντέστησαν θεῷ, (τ) ἐλάλησαν (υ) ἀδίκου, (φ) τῷ θεῷ,

Et beatos vos dicent omnes gen- 12
tes : quia eritis vos terra (m) ac-
cepta, dicit Dominus omnipotens.
Ingravâstis super me verba ve- 13
stra, dicit Dominus : Et dixistis, 14
In quo locuti sumus contra te ?
Dixistis ; Vanus est qui servit
Deo : & quid amplius, quia cu-
stodivimus custodias ejus, &
quia ambulavimus supplices ante
faciem Domini omnipotentis ? Et 15
nunc nos beatos dicimus alienos ;
& ædificantur omnes qui faci-
unt iniqua : & restiterunt Deo,
& salvi facti sunt. Hæc oblo- 16
quuti sunt, qui timent Dominũ,
unusquisque ad proximum suum.
Et attendit Dominus, & audi- 17
vit, & scripsit librum monumen-
ti in conspectu suo his qui timent
Dominum, & qui reverentur
nomẽ ej*. Et erunt mihi, dicit Do-
minus omnipotens, in die quâ ego
facio, in (n) acquisitionẽ : et (o) eli-
gã eos, sicut eligit homo filiũ su-
um, qui servit ei. Et converte- 18
mini, & videbitis inter justum,
& iniquum, & inter servien-
tem Deo, & non (p) servientem.

ΚΕΦ. δ'.

1 Διότι ἰδοὺ (α) ἡμέρα ἔρχεται καιομένη
ὡς κλίβανος, καὶ φλέξει αὐτούς, καὶ ἔσονται
πάντες οἱ ἀλλογενεῖς, καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες
ἄνομα, καλάμη, καὶ ἀνάψει αὐτοὺς ἡ ἡμέρα
ἡ ἐρχομένη, λέγει κύριος παντοκράτωρ, καὶ οὐ
μὴ ὑπολειφθῇ ἐξ αὐτῶν ῥίζα οὐδὲ κλῆμα.
2 Καὶ ἀνατελεῖ ὑμῖν τοῖς φοβουμένοις τὸ
ὄνομά μου ἥλιος δικαιοσύνης, καὶ ἴασις ἐν
ταῖς πτέρυξιν (β) αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεσθε,
καὶ σκιρτήσετε ὡς μοσχάρια ἐκ δεσμῶν ἀνει-
3 μένα. Καὶ (*) καταπατήσετε ἀνόμους, διότι
ἔσονται σποδὸς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐν
τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐγὼ ποιῶ, λέγει κύριος παν-
5 τοκράτωρ. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ (γ) ἀποστελῶ ὑ-
μῖν Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην, πρὶν ἐλθεῖν (δ)
6 τὴν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ, Ὃς
ἀποκαταστήσει καρδίαν πατρὸς πρὸς υἱόν, καὶ
καρδίαν ἀνθρώπου πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ,
4 μὴ ἔλθω καὶ πατάξω τὴν γῆν ἄρδην. Μνή-
σθητε νόμου (ε) Μωσῆ τοῦ δούλου μου, καθότι
ἐνετειλάμην αὐτῷ ἐν Χωρὴβ πρὸς πάντα
τὸν Ἰσραήλ, προστάγματα καὶ δικαιώ-
ματα. ΜΑΛΑΧΙ'ΑΣ ΙΒ'.

CAP. IV.

Quia ecce dies venit ardens, 1
sicut clibanus : & comburet eos :
& erunt omnes (a) alienigenæ,
& universi, qui faciunt iniqua,
stipula : & succendet eos dies
veniens, dicit Dominus omnipo-
tens : & non relinquetur ex eis
radix, neque ramus. Et orietur 2
vobis, qui timetis nomen meum,
Sol justitiæ : & sanitas in pen-
nis ejus : & egrediemini, & sa-
lietis, sicut vituli de vinculis re-
laxati : Et conculcabitis iniquos : 3
(b) quia erunt cinis subter pedes
vestros in die, quâ ego facio, di-
cit Dominus (c) omnipotens. Et 5
ecce ego mittã vobis Eliã Thes-
biten, antequàm veniat dies Do-
mini magna, & illustris, Qui 6
convertet cor patris ad filium,
& cor hominis ad proximum su-
um : ne fortè veniam, & percu-
tiam terram penitùs. Memento- 4
te legis Moysi servi mei, sicut man-
davi ei in Choreb ad omnem Is-
rael, præcepta, & justificationes.

MS. A. (α) ἡμέρα κυρίου (β) αὐτῶν (*) καταπατήσατε (γ) ἀποστέλλω (δ) ἡμέραν (ε) Μωυσῆ

ΠΡΟΦΗ'ΤΗΣ ἌΓΓΕΛΟΣ ΜΑΛΑΧΙ'ΑΣ ΙΒ'.

תרגום יונתן Targum JONATHAN.

12 וישבחון יתכון כל עממיא ארי תהון אתון יתבין בארע בית שכנתי ועבדין בה רעותי
13 אמר יי צבאות : תקיפו קדמי פתגמיכון אמר יי ואם תימרון מה אסגינא למללא קדמך :
14 אמרתון לא להנאה מן דפלח קדם יי ומה ממון נתהני לנא ארי נטרנא מטרת
15 מימריה וארי הלכנא במכיכות רוח מן קדם יי צבאות : וכען אנחנא משבחין רשיעין
16 אף אתקיימו עבדי חטאה אף נסיאו קדם יי ואשתיזבו : בכן ממללין דחליא דיי גבר
עם חבריה ושמיע קדם יי וגלי קדמוהי ואתכתיב ספר דכרניא קדמוהי לדחליא דיי
17 ולדמחשבין ליקרא שמיה : ויהון קדמי אמר יי צבאות ליומא די אנא עתיד למעבד
18 סגלתא ואחוס עליהון כמא דאחים גברא על בריה דפלח יתיה : ותתובון ותחזון
בין צדיקיא לרשיעיא בין דפלחו קדם יי לדלא פלחו קדמוהי :

ד

1 ארי הא יומא אתא בעיר כתנורא ויהון כל רשיעיא וכל עבדי חטאה חלשין כקשא
2 וילחיך יתהון יומא דאתי אמר יי צבאות דלא ישבוק להון בר ובר בר : ותדנח לכון
3 דחלי שמי שמשא דזכו ואסותא בכנפהא ותפקון ותטלון כעגלי רבקא : ותדושון
רשיעין ארי יהון קטמא תחות פרסת רגליכון ביומא די אנא עביד אמר יי צבאות :
4 אדכרו אוריתא דמשה עבדי די פקדית יתיה בחורב על כל ישראל לאלפא יתהון
5 קימין ודינין : הא אנא שלח לכון ית אליה נביא קדם מיתי יומא דעתיד למיתי מן
6 קדם יי רבא ודחילא : ויתיב לב אבהן על בנין ולב בניא על אבהתהון דלמא אתגלי
ואשבח כל ארעא בחובהא ואמחנה גמירא :

PARAPH. CHALD. Versio Latina.

Et laudabunt vos omnes gentes, quoniam vos habitabitis in terra domus ma- 12
jestatis meæ, & fiet in ea voluntas mea, dicit Dominus exercituum. Invalue- 13
runt coram me verba vestra, ait Dominus : quòd si dixeritis, In quo multi-
plicavimus sermonem coram te? Dixistis, Nihil lucratur qui colit coram Do- 14
mino : & quid divitiarum nobis lucro cessit quòd servaverimus custodiam
verbi ejus, & quòd ambulaverimus in depressione spiritus coram Domino
exercituum ? Nunc autem nos laudamus impios, etiam stabiliti sunt facien- 15
tes peccatum, etiam tentaverunt coram Dño, & liberati sunt. Ideò loquun- 16
tur timentes Dominum unusquisque cum socio suo, & auditum est coram Do-
mino, ac manifestatum coram eo, & scriptus est liber memoriarum coràm eo
timentibus Dominum, & cogitantibus gloriam nominis ejus. Et erunt co- 17
ram me, ait Dominus exercituum quo die facturus sum, in peculium ; & par-
cam eis sicut parcit vir filio suo servienti sibi. Et convertemini, & dispicie- 18
tis inter justos & impios, inter eos qui colunt coram Domino, & eos qui non
colunt coram eo.

CAP. IV.

Siquidem ecce dies venit succensa sicut furnus, & erunt omnes impii omnes- 1
que patratores sceleris debiles sicut stipula, atque absumet eos dies quæ ven-
tura est, ait Dominus exercituum : qui non derelinquet eis filium nec nepo-
tem. Cæterùm orietur vobis, qui reveremini nomen meum, Sol *in puritate* ; 2
& sanitas in alis ejus : & exibitis, ac *gestietis* quasi vituli saginati. Et con- 3
culcabitis impios, erunt enim cinis subter plantam pedum vestrorum in die
quo ego acturus sum, ait Dominus exercituum. Revocate in memoriam legem 4
Mosis servi mei, quam præcepi ei in Oreb ad universum Israel, ut doceret
eos pacta & judicia. Ecce ego mittam vobis Eliam prophetam, ante adven- 5
tum diei qui venturus est à conspectu Domini, magnus & terribilis. Et resti- 6
tuet cor patrum in filios, & cor filiorum in patres suos, ne reveler, & inve-
niam universam terram in scelere suo, ac feriam eam exterminatione.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
[illegible]

[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
[illegible]

Ita celebrabunt vos omnes populi, quum fueritis terra mihi grata, dicit Dominus poten- 12
tissimus. Gravia sunt mihi verba vestra, di- 13
cit Dominus. Quòd si dicatis, Quid contra te
diximus? Dixistis, In vanum coluimus Do- 14
minum; & quid profuit nobis statuta ejus custodisse, & humiliter ambulâsse coram Domi-
no potentissimo? Ex nunc beatos prædica- 15
mus iniquos; nam facientes peccatum ædificantur, Deum tentant, & liberantur. Hæc 16
locuti sunt timentes Dominum alter cum altero: auscultavítque Dominus, & audivit, scripsítque in libro memorialis coram se; in gratiam timentium eum, & eorum qui lau-
dant nomen ejus: Ut sint mei, dicit Domi- 17
nus potentissimus, quo die fecero congregationem; & clementiâ utar erga eos, quemadmodum clementiâ utitur quispiam erga filiũ
suum obsequentem sibi. Tunc conversi vi- 18
debitis *quantum intersit* inter justos & iniquos, inter eos qui Deum coluerunt, & eos qui non coluerunt eum.

CAP. IV.

NAm ecce dies veniunt, quibus ardebit sic- 1
ut fornax ira mea: & erunt omnes iniqui & omnes facientes peccatum, stipula; & comburet eos dies ille venturus, ait Dominus potentissimus, neque relinquet eis radicem aut
frondẽ. Exorietur autẽ vobis timentibus no- 2
men meũ sol justitiæ, sanitatẽ *ferens* sup linguam suam: & egrediemini atque salietis ut
vituli armentorum: Et conculcabitis ini- 3
quos; quia cinis erunt sub vestigio pedum ve-
strorum in die quo acturus sum, ait Dominus 4
potentissimus. Memores estote legis Mosis servi mei, quam præcepi ei in Horib, imposi-
tam toti Israeli, *continentem* præcepta & ju- 5
dicia. Ecce missurus sum vobis Eliam prophe-
tam, antequã veniat dies Dñi magnus & for-
midandus? Ut reducat cor patrum filios, & 6
cor filiorum in patres suos, antequàm veniam & percutiam terram ad excidium.

**Libri duodecim prophetarum finis.*

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 وبطوبكم جميع الامم * من اجل انكم تصيرون ارضا مراده يقول الرب الضابط الكل *
13 تعاظمتم علي باقوالكم يقول الرب . وتقولون ماذا عبنا عليك * تقولون المتعبد لله باطل *
14 ولماذا . كثير انا حفظنا محافظاته . ولماذا . انا سرنا سائلين قدام وجه الرب الضابط الكل .
15 * والآن نحن نطوب الغرباء . ويبتنون صانعوا الاثم . قاوموا الله وخلصوا * هكذا تكلم خائفوا
16 الرب كل واحد مع صاحبه . فنصت الرب وسمع . وكتب سفر الذكر امامه . لخائفي الرب
17 ومكرمي اسمه * ويكونون لي يقول الرب الضابط الكل لليوم الذي انا اصنعه . للاقتناء .
18 وارحمهم كما يرضي الانسان ابنه المتعبد له * ويرجعون ويعاينون بين العدل وبين الظلم .
وبين من يتعبد لله والذي لا يتعبد .

الفصل الرابع

1 * من اجل انه ها يوم الرب يقبل متوقد مثل التنور ويحرقهم * ويصير جميع الغرباء الجنس
وجميع صانعي الاثم هشيما . ويشعلهم اليوم الاتي يقول الرب الضابط الكل . ولن يبقى منهم
2 اصل ولا فرع * ويشرق لكم يا خائفي اسمي شمس العدل . والشفا في اجنحتها . وتخرجون
3 وتطفرون مثل عجاجيل من رباط محلولين * وتدوسون الاثمة . من اجل انهم يكونون رمادا
5 تحت اسافل ارجلكم . في ذلك اليوم الذي انا اصنعه يقول الرب الضابط الكل * وها انا
6 ارسل لكم ايليا التسبي قبل ان ياتي يوم الرب العظيم الظاهر * هذا يرد قلب الاب للابن
4 وقلب الانسان لصاحبه . لئلا اتي فاضرب الارض ردبا * اذكروا شريعة موسى عبدي كما
اوصيته في حوريب لجميع اسرائيل . الاوامر والمعادل .
تمت نبوة ملاخيا النبي .

Et beabunt vos omnes gentes, quia vos e- 12
ritis terra optabilis, dicit Dominus omni-
potens. Aggravâstis contra me sermones 13
vestros, dicit Dominus. Sed dicitis, Quâ
in re oblocuti sumus contra te? Dicitis, 14
Religiosus erga Deum vanus est: & ad quid? multum est custodire nos custodias ejus: & ad quid? sanè supplices ambulamus coram facie Domini omnipo-
tentis. Jam nos beatos dicimus alienos: 15
ædificantur enim qui faciunt iniquita-
tem: resistunt Deo, & salvantur. Hæc 16
oblocuti sunt timentes Dominum, quisque cum socio suo: & auscultavit Dominus, audivitque, & scripsit librum memorialis coram se, pro timentibus Do-
minum, & reverentibus nomen ejus. Et 17
erunt mihi, dicit Dominus omnipotens, die quem ego facturus sum, in possessionem: & blandiar eis, ut quis blanditur
filio suo sibi obsequenti. Et revertemini, 18
ac videbitis quid intersit inter justitiam & inter iniquitatem, inter obsequentem Deo & eum qui non obsequitur.

CAP. IV.

NAm ecce dies Domini veniet ardens 1
ut clibanus, & comburet eos: & erunt omnes alieni generis & omnes operantes iniquitatem, stipula: & succendet eos dies veniens, dicit Dominus omnipotens; & non relinquetur ex eis radix, neque
ramus. Orietur autem vobis O timentes 2
nomen meum, sol justitiæ; & sanitas in alis ejus: & egrediemini, et gestietis
veluti juvenculæ, vinculo soluti: Et 3
conculcabitis iniquos; nam cinis futuri sunt sub imis pedibus vestris eo die quem ego facturus sum, dicit Dominus omni-
potens. Ecce ego mittam vobis Eliam 5
Thesbiten, antequàm veniat dies Domini
magna & illustris. Is reducet cor patris 6
ad filium, et cor hominis ad socium suum: non veniam ut terram atrociter
percutiam. Mementote legis Mosis servi 4
mei, quemadmodum mandavi ei in Horeb ad omnem Israëlem, præceptorum scilicet & justitiarum.

Prophetiæ Malachiæ prophetæ
Finis.

LONDINI,

EXCUDEBAT THOMAS ROYCROFT.

M DC LVI.